68
9 E
21

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
68
9 E
21

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

Digitized by Google

63-9-E-91

Thaddei

FLORENTINI EX POSITIONES

In arduum aphoriſmoꝝ Ipocratis volumen.

In diuinum pronoſticorum Ipocratis librum.

In p̄claruʒ regiminis acutoꝝ Ipocratis opus.

In ſubtiliſſimū Ioānitij Iſagogaruʒ libellum.

Ioānis Baptiſte Nicollini Salodienſis opera in lucem emiſſe.

L A

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Sacratiſſimo poléſi antiſtiti. ac pótificio apud Venetos legato Altobello Aueroldo patricio brixienſi. Jo. Baptiſta Nicolinus Salodienſis felicitatem.

Medicina omniū artiū p̄clariſſima q̄tū ab vniuerſo mortaliū genere celebrāda ſit: nullā tibi antiſtes religioſiſſime demonſtrationē afferēdā eſſe arbitror: quippe cuius inter cetera ex eo euidētior digni/tatis amplitudo eluceſcat: q̄ hi qui eius documēta: ſiue explanādo: ſiue operādo recte cognouerint dei natureq́ꝫ artifices nūcupari mereantur. Quare cū inter ſeniores medice facultatis illuſtratores Thaddeū Florētinū integerrimū apud me iāp̄ridē ſūma diligētia cuſtodiuerim: gaudeo q̄ hac eadē etate qua tu ſūma cū felicitate frueris tam celebris viri doctrinā agnouerim: nā quū ipſum multis iam annis caligatū vehemēter edere peroptarē: nūc tamē hanc ſatis arduā prouinciā abſoluere mirum in modū animi mei cupi/ditas increuit: quum vo mecū animo reputarē ſub cuius preſidio tutiſſime prodiret in lucē. Neminem virtute preſtantiorem authoritateq́ꝫ maiorē cui aptius q̄ꝫ tibi diuinū iſtud volumē cōmēdaretur inueni. Nos enim phyloſophorū ac fidei romane ſapientū voluminibus innitētes: eos nō ſolū inter eterna optimā vitā degētia: ſed etiā inter hec inferiora corruptioni obnoxia illis correſpondētia ſeriē miratu dignā cōſtituiſſe deprehendi/mus. Inter illa nāq́ꝫ vnū primū omniū ſui generis ducē ampliſſimū inuenientes ſic inter iſta vnū primū illius diuini vicē gerētem ſtatuerunt cui cuncta ſui generis parere tenētur. Et ſicut eternorū ſeriem nō equa lance ſui principis eſſentiā intueri comprehenderunt: ita quoq́ꝫ iſtorū lineā ſine diſcrimine: ſꝫ ordine quodā ſuaui ducis ſui preſentiā attingere voluerunt. Quo fit vt eū in vnoquoq́ꝫ genere feliciorē nūcupemus qui principi ſuo pro/pius ꝛ archanorū ſuorū conſcius eſſe potuit. Te igitur Altobelle Auerolde tē illū inq̄ꝫ quē preſtātiſſime animi tui dotes diuo Clemēti tuo Romanorū Principi ſanctiſſimo vnū pre ceteris conciliarunt aptiſſimū fore ce/ſuimus atq́ꝫ ante alios oēs digniſſimū vt ſicut illi maiora Hippocratis opera nuper in lucē edita dicata ſunt ſic tibi quoq́ꝫ in otio literario nūq̄ꝫ otioſo eiuſdē nō minus obſcura q̄ꝫ breuia Thaddei Florētini expoſitione illuſtrata cōſecrarētur. Tu enim ob ingenuā morū tuorū probitatē epiſcopatus inſignibus decoratus es. Tu quoq́ꝫ ob elegātiſſimā eloquētie tue facūdiā ſūmi pontificis iuſſu acceptiſſimus apud Venetos orator iāp̄ridē extitiſti. Tibi inſup ob egregiā tui magnanimitatē Bononie adminiſtratio iniūcta eſt. Tu deniq́ꝫ ob imēſaꝫ tui ſollertiā ꝛ firmā quā in te hꝫ idē Pōti. cōfidētiā: iterū ad ſapiētiſſimū Venetorꝫ ſenatū legatus cū cardinalis per vniuerſuꝫ eorꝫ dñiuꝫ poteſtate eius impio ꝯſtitutus es: huiuſq́ꝫ officij (ſicut ꝛ reliquorꝫ) negotia tā elegāter tractas ꝛ abſoluis: vt nō ſolū Aueroldi tui nunq̄ꝫ ſatis laudati generis celebre nomē decores: ſꝫ totā brixiēſem prouinciā illuſtres eiq́ꝫ maximo ornamēto exiſtas ꝛ ad ſupmū laudis faſtigiū deducas. Cū igitur huius au/ctoris magnitudinē multa teſtētur tibi quoq́ꝫ ꝑappoſite dicādū fore cenſui. ipſe enim Bononie ꝓmedicus vitā felicē ducēs nō niſi ad lapſam principū ſanitatē recupandā vocabatꝰ ꝛ vniuerſa Bononienſis achademia ipſuꝫ eruditiſſime docētē veluti Hippocratē aut Galenū vel Auicēnā ſeipſos declarātes admirabatꝰ ꝛ obſer/uabat. eoq́ꝫ tēporis ſpacio has ꝑbreues Hippocratis ſnīas q̄ vti oracula appollinea cēſentꝰ felici expoſitiōe di/lucidatas poſteritati relinq̄re nō dubitauit. ipſe quoq́ꝫ primus q̄ꝫ plura alia Hippocratis opa volumini huic inſerta quadā ſibyllina obſcuritate ꝯſtructa tā apte explanauit: vt nulli poſt ipſuꝫ circa ea amplius enucleāda laborare oportuerit: eiuſq́ꝫ doctrina in opibus medicine principū explanādis tā ꝓfunda cōpert. vt poſterio/res ſi qd egregiū dixerint ab eo didiciſſe videantꝰ. Nulla igitꝰ apud me humanitate tua fretū ambiguitas relin quitꝰ qn ſicut leto aio tot tātaq́ꝫ negotia diui Clemētis ſeptimi hortatu abſoluēda impiger ſuſcepiſti. ita quoq́ꝫ ad huius expoſitoris clariſſimi eiuſdem principis cōciuis amplexum q̄ꝫ benigniſſime deſcēdas: ꝛ qua ceteros in ſolēni aliqua facultate p̄ſtātes quāuis alienigene ſint foueas. vnū ſiqdem inter cetera valde miror q̄ cū ipſe expoſitoris finē afferat eē poſt mortē cū viuis aſſociari tāta inuidia affecti ſint hi apud quos ꝑ lōga ſecula mo/ratus eſt: vt ipſuꝫ in tenebris deuinctū vti cū mortuis ꝓ ſtatū detinuerint. Mihi igitꝰ ob imēſuꝫ erga illū amorꝫ meū viſum eſt vt ipſuꝫ ſimulatq́ꝫ eos a qbus eius aduētus auide expectatꝰ voti ſui cōpotes efficerē. Nihil eniꝫ magis cupe viſus ē q̄ꝫ vt ad cōmunē hominū vſuꝫ elaborata eius opa publicarentꝰ. Sꝫ q2 mihi librariorꝫ igna/uia ꝛ male itelligētiū culpa ita vndiq́ꝫ mēdoſus obtigerat vt minime Thaddeū illū redolē videretꝰ: talē nūq̄ꝫ tibi fouēdū tradere auſus eſſeꝫ niſi prius ipſuꝫ ex q̄ꝫplurimis exēplaribus carioſa ferme vetuſtate cōſumptis in priſtinū ſtatū reſtituiſſeꝫ. Quapp te vigiliarū mearū dñm ꝓpoſui: vt quēadmodū egregia authoris volumina tui ꝑncipis patrocinio aſſociata ꝑ vniuerſuꝫ terrarꝫ ambitū circūferūtur: ita quoq́ꝫ expoſitoris ſui declaratiōes ſub tui numinis fulgore tuto in lucē ꝓdeāt nec nō celebratas achademias tēpeſtiue clariores reddere icipiāt.

Vale.

Queſitoꝝ in libꝛis aphoꝛiſmoꝝ index.

¶ Eorum que a Thaddeo Florentino in libris Aphoriſmoꝝ Hippocratis diſputanꝰ index.

In pꝛima particula.

Utrum aphoꝛiſmus ſecundus ſit the⁹ vel pra⁹ fol. 3
Utrum idem aphoꝛiſmus ſit de coꝛpoꝛe vel de cauſa vel de ſigno. 3
Utrum purgato humoꝛe purgādo, purgatio cōferat ⁊ patienti bene ferant. 3
Utrum conſideratio ſignoꝛum ſequentium purgationē medico operanti proſit. 3
Utrum medicus euacuans naturam imitari poſſit. 3
Utrum medicus euacuās naturā ſemper imitari debeat. 3
Utrum euacuatio artificialis debeat aſſimilari nature. 3
Utrum quocūq; humoꝛe in coꝛpoꝛe habundante opoꝛteat omnia ſigna ab hippocrate poſita conſiderare. 4
Utrum bone habitudines ſint euacuande. 4
Utrum bone habitudines ſint ad ultimum euacuande. 5
Utrū coꝛpus bone habitudinis poſſit manere in eodē quantum ad medicinā necne. 5
Utrum [illegible] ianitio ſit ita fallax ſicut ultima repletio. 5
Utrum in egritudine cronica competat dieta groſ. 5
Utrum in egritudine cronica competat dieta tenuis vel mediocris. 6
Utrum dieta tenuiſſimā competat in egritudine acuta. 6
Utrum ſit maius peccatum in dieta groſſa q̄ in ſubtili. 7
Utrum ſani difficilius ferant peccantia q̄ egri. 7
Utrum ultime egritudini competat ultima cura. 7
Utrum in principio egritudinis peracute ſit danda dieta tenuiſſima. 8
Utrum in egritudinibus acutis ſtatus ſit cum earum accidentia ultimantur. 8
Utrū in ſtatu cuiuſlibet moꝛbi ſalui dieta tenuiſſima ſit exhibenda. 8
Utrum moꝛituri ſint dietandi. 8
Utrum oꝛdinatio diete, penes virtutem ⁊ ſtatum ſimul neceſſario ſit attendenda. 8
Utrum in principio moꝛbi ſit vberius cibandum q̄ poſt. 9
Utrum in principio acc[illegible]nis ſit cibandum necne. 10
Utrum egritudo de matutino habeat paroxiſmos. 10
Utrum principium ſit deterioꝛ hoꝛa cibandi q̄ ſtatus. 12
Utrū febris dico anticipet q̄ eius materia ex groſſa ⁊ ſubtili compoſita ſit ⁊ groſſa prius putreſcat. 13
Utrum paroxiſmi per incrementa ſignificentur. 13
Utrum [illegible] plus ſolito moꝛantes ⁊ anticipantes ſtatum propinquum ſignificent. 13
Utrum [illegible] omnes egritudines ſint breues. 14
Utrum pleureticus poſſit tranſire diem 14^m. 14
Utrum [illegible] digeſtionis declarent conſuetas futuras longas vel breues. 14
Utrum ſi[illegible] criſis poſſint apparere in principio vel. 14
Utrum apho. 12. doceat pre[illegible] conſuetudines cuiuſlibet moꝛbi. 14
Utrum tempoꝛa moꝛboꝛū preſciri poſſint anteq; veniāt. 15
Utrum tempoꝛa moꝛboꝛū ſint adinuicē pꝛopoꝛtionata. 15
Utrum etas hu⁹ melius ferat ieiunium q̄ ſicca. 15
Utrum etas calida magis poſſit ferre ieiunia q̄ frigida. 15
Utrum ſenes multum cibum ſuſtinere poſſint. 15
Utrum conſideratio etatis conferat in oꝛdinatione diete. 15
Utrum caloꝛ iuuenis ſit maioꝛ caloꝛe pueri. 16
Utrum caloꝛ innatus ſit magis in iuuene quo ad 4^m elementum q̄ in puero. 17
Utrum caliditas innata que ad ſubiectum ſit maioꝛ in pueris q̄ in iuuenibus, quo ad qua[illegible] 17
Utrum caloꝛ naturalis ſit temperate complexionis. 17
Utrum ſperma ſit calidum ⁊ humidum. 17
Utrum in hyeme venter ſit calidus natura vel violenter. 19
Utrum frigus poſſit caloꝛem naturalem augere. 19
Utrum caloꝛ innatus in hyeme multiplicetur. 19
Utrum ſit poſſibile q̄ reſolutum ⁊ reſarcitum ſint ſemper pꝛopoꝛtionata in quātitate in coꝛpoꝛe noſtro in qua[illegible] eius etate. 19
Utrum hypoſtaſis ſit maioꝛ in hyeme q̄ in eſtate. 19
Utrū caloꝛ naturalis plus reſoluat in hyeme q̄ in eſtate. 19
Utrum diete hu⁹ conferant omnibus febꝛicitantibus. 20
Utrum febꝛis ſit caloꝛ naturalis mutatus in igneum. 20
Utrum febꝛicitantes in hyeme multū ⁊ raro cibandi ſint. 21
Utrum febꝛicitantes in vere parum ⁊ raro cibandi ſint. 21
Utrum febꝛicitantes in autuno, multū ⁊ ſepe cibandi ſint. 21
Utrum criſis perfecta poſſit fieri a ſola natura. 22
Utrum natura vtatur pꝛecuſſione. 22
Utrum medicus debeat naturam creticantem adiuuare. 23
Utrum medicus debeat adiuuare naturam creticantem. 23
Utrum medicus poſſit ſupplere defectui nature que imperfecte creticauerit. 24
Utrum natura materiam aliquam euacuet per regionē inconuenientem. 24
Utrum medicus euacuaturus materiam aliquaꝫ digeſtionem eius expectare debeat. 24
Utrum nos debeamus euacuare digeſta. 24
Utrum multitudo excrementum ſit a medico conſideranda. 25

In particula ſecunda.

Utrum ſomnus poſſit nocere. 28
Utrum ſomnus in febꝛe poſſit eſſe cauſa nocumenti moꝛtalis. 28
Utrum nocumentum factum a ſomno ſit cauſa vel ſignum moꝛtis. 28
Utrum nocumentum factum a ſomno neceſſario ſignificet moꝛtem. 28
Utrū apho. primus habeat locū in quolibet moꝛbo. 28
Utrum nocumentum ſomni in declinatione poſſit ſignificare moꝛtem. 29
Utrū contingat egrū moꝛi in declinatione vel. 29
Utrū ſomnus in declinatione contingens febꝛē augeat. 29
Utrū ſomnus in declinatione contingens doloꝛem ⁊ apoſtemata augeat. 29
Utrum plenitudo ſit ſemper mala. 30
Utrum indigentia ſit ſemper mala. 30
Utrum exiens temperamentū procul dubio incidat in egritudinem. 30
Utrū paruus receſſus a tēperamento ſit cauſa moꝛbi, ⁊ magnus receſſus ſit moꝛbus. 30
Utrū labor ſpontaneus demonſtret egritudinem vel eam pꝛonoſticet. 30
Utrū labores ſpontanei pꝛonoſticent apoſtemata ⁊ ſolutiones continui. 30
Utrum doloꝛ ſm̄ eſſentiam ſentiatur. 30
Utrū tēpus reſtaurationis debeat eſſe equale tēpoꝛi reſolutionis. 32
Utrū per euacuationē hu⁹ qui ſunt in venis fiat macies. 32
Utrum multi humoꝛes per flobotbomiam: vnicus vo per poꝛtionem purgetur. 33
Utrum [illegible] prius fluida facienda. 33
Utrū facilius ⁊ velocius per potū q̄ p cibū nutriamur. 34
Utrum vinum nigrū magis competat coꝛpoꝛibus reſiccandis q̄ rubeum. 35
Utrū principalis ⁊ recidiua ſit vna egritudo vel plures. 35
Utrum criſis ſit motus localis. 37
Utrū aliq̄s cibus poſſit nutrire ea hoꝛa qua aſſumit. 40
Utrum vinum velocius nutriat ceteris nutrientibus. 41

Queſitoꝝ in libꝛis aphoꝛiſmoꝝ index.

Utrum cibaria dura minus nutriant q̃ mollia fol. 41
Utrum caro bouina parum nutriat 41
Utrū pulſus fortis poſt cibationē declaret corp⁹ nutriri 41
Utrum ſtomachus nutriatur chilo 41
Utrum experimentum de nutrientibus ſit ſiendum in corpore inanito. 41
Utrum pꝛonoſticatio moꝛbi acuti ſit certioꝛ q̃ cro. 43
Utrum epar temperatum reddat ventrem ſiccum 43
Utrum venter ſiccus in iuuentute pꝛopter caliditatē eparis fiat humidus in ſenectute 43
Utrum ſola frigiditas cū materia vel ſine materia ſit cauſa appetitus canini. 44
Utrum frigiditas exterioꝛ ſit cauſa boliſmi 44
Utrum vinum curet appetitum caninum 44
Utrum omnis egritudo habeat contrarium. 44
Utrum omnis moꝛbus curetur ſuo contrario 45
Utrum omnis egritudo de repletione curetur per euacuationem. 45
Utrū moꝛbus de inanitione ſit curabilioꝛ moꝛbo de repletione. 45
Utrum egritudo facta per euacuationem curetur 45
Utrum egritudo de inanitione ſit materialis 45
Utrum repletio poſſit eſſe moꝛbus 45
Utrum moꝛbus de inanitione curetur per medicinam 46
Utrum dies .13. ſit magis creticus q̃ .14. 46
Utrum criſis ⁊ dies cretici cadant in tempoꝛe conceptionis ⁊ partus. 48
Utrum criſis ⁊ dies cretici cadāt in mala cōplexiōe ſola 48
Utrum criſis cadat in moꝛbo compoſito 48
Utrum criſis cadat in ſolutione continui 48
Utrum criſis cadat in apoſtematibus 48
Utrum dies cretici ſecundi habeant dies indicatiuos 49
Utrum poſt diem 20ᵐ ſit aliquis dies indicatiuus 49
Utrum dies .21. ſit magis creticus q̃ .20. 49
Utrū menſes impꝛegnationis ſint medicinales vel ſolares 49
Utrum aliquis aſpectus celeſtis ſit cauſa criſis 49
Utrum aſpectus ſunt tm̄ tres 49
Utrum ſol ſit cauſa criſis per motum pꝛopꝛium eius in circulo ſignoꝛum vel per ſolam aeris alterationem 50
Utrum ſtelle foꝛtunate ⁊ infoꝛtunate operentur ad bonā vel malam criſim. 50
Utrum omnis moꝛbus ſit longioꝛ in tpe frigido q̃ in calido 50
Utrum ſpaſmus de repletione ſuperueniat ſolum coꝛpoꝛi egro. ſpaſmus vero de inanitione ſolum coꝛpoꝛi ſano vel econtra. 50
Utrum ſpaſmus de repletione veniat citius q̃ ſpaſmus de inanitione. 50
Utrum febꝛis acuta poſſit inducere ſpaſmum. 50
Utrum ſpaſmus ſequēs febꝛē ſit de inanitiōe ⁊ moꝛtalis 50
Utrum egritudo ſicca ſit difficilioꝛis curatiōis q̃ hūida 50
Utrum alleuiatio irrationalis poſſit fieri in egritudine 52
Utrum ſigna mala irrationabilia ſint magis timenda rationabilibus. 52
Utrum in alleuiatione paulatine veniente ⁊ ſine euacuatione confidendum ſit. 52
Utrum poſſibile ſit coꝛpus febꝛire ⁊ non minui 53
Utrum coꝛpus foꝛtiter febꝛiens poſſit permanere in ſuo tumoꝛe. 53
Utrum coꝛpus febꝛiens poſſit contabeſcere preter rōnē. 53
Utrum permanentia ⁊ macies irrationales in coꝛpoꝛe febꝛiente ſint timende. 53
Utrum permanētia coꝛpoꝛis febꝛientis in ſuo tumoꝛe ſit ſignum malum. 54
Utrum irrationalis permanentia in coꝛpoꝛe egrotāte egritudinis longitudinem neceſſario ſignificet. 54
Utrum extenuatio irrationalis in coꝛpoꝛe egrotante virtutis debilitatem ſignificet. 54
Utrum extenuatio irrationalis ſequens quālibet febꝛē ſit ſignum malum. 54
Utrum in parua febꝛe poſſit eſſe macies ſm̄ rationem que ſignificet debilitatem virtutis. 54
Utrum tabeſcentia rationalis ſit malū ſignū in febꝛiēte 54
Utrum tabeſcentia in febꝛicitantibus in tempoꝛe ⁊ regione calidis ſit rationalis. in frigidis vero econtra. 54
Utrum macies decrepitoꝛum ſit macies irrationabilis. 54
Utrum in pꝛincipio egritudinis ſit euacuandum. 55
Utrum in ſtatu egritudinis ſit euacuandum. 55
Utrum egritudo moꝛtalis ſit a me° curanda. 55
Utrum in pꝛincipio moꝛbi poſſit pꝛeſciri an ſit futurus ſalubꝛis vel moꝛtalis. 55
Utrum in ſtatu virtus naturalis ſolicitet ⁊ anxietata laboret. 55
Utrum omnia accidentia ſint foꝛtioꝛa in ſtatu. 55
Utrum moꝛbus ſit debilis in ſtatu. 55
Utrum moꝛbus ſm̄ ſe conſideratus ſit foꝛtioꝛ in ſtatu q̃ in pꝛincipio. 55
Utrum aliquis eger poſſit habere bonum appeᵐ poſt egritudinem. 56
Utrum conualeſcentes poſſint habere foꝛtem appeᵐ. 56
Utrum appetitus ſit bonum ſignum in pꝛincipio conualeſcentie. 57
Utrum ſpecies conualeſcentium ſint tm̄ 4ᵒʳ. 57
Utrum in conualeſcentibus abſtinentia conſequens ſit peioꝛ precedente. 57
Utrum abſtinentia ſit bona coꝛpoꝛibus cacochimis. 58
Utrum bonitas mentis ſignificet bonū ſuper quālibet egritudinem. 58
Utrum bene ſe habere ad oblationes in idropiſi ſit bonum ſignum. 59
Utrum bonitas anhelitus ſit bonum ſignum in acutis egritudinibus oīm. 59
Utrum egritudo in tempoꝛe ſimili ſit minus periculoſa q̃ in contrario. 60
Utrum venter groſſus ſit aptus ad purgationem inferioꝛem. 61
Utrum venter tenuis in omni egritudine ſit malus. 61
Utrum coꝛpoꝛa cacochima a pharmacijs diſſoluātur. 62
Utrum medicina laxatiua attrahat ſibi ſimilia. 62
Utrum ſit aliqua medicina euacuatiua certioꝛ 62
Utrum delectatio cibi [illegible] 62
Utrum bonus appetitus adiuuet digeſtionem. 62
Utrum virtus appetitiua aliquando delectetur in malitia cibi. 62
Utrum ſenes plus egrotent q̃ iuuenes ſtante paritate regiminis in vtriſq̃. 63
Utrum omnes moꝛbi cronici ſint frigidi. 63
Utrum apoplexia ſit accidens vel moꝛbus. 64
Utrum ſpecies apoplexie ſint ſolum due vel .3. vel .4. 64
Utrum cauſa apoplexie ſit ſolum humoꝛ frigidus. 64
Utrum ſolum flegma ſit cauſa apoplexie. 64
Utrum cauſa apoplexie ſit in ſubſtantia cerebꝛi vel in eius ventriculis. 64
Utrum ſola mala complexio poſſit eſſe cauſa apoplexie. 64
Utrum apoplexia magna ſit curabilis. 64
Utrum apoplexia poſſit eſſe ſine anhelitu. 64
Utrum motus auferatur in apoplexia. 64
Utrum ſenſus auferatur in apoplexia. 64
Utrum virtus naturalis ſit illa que mouet lacertos in apoplexia. 64
Utrum ſpuma ſine motu fieri poſſit. 65
Utrum a ſtomacho egrediatur aliquid ſine vomitu vel faſtidio. 65
Utrum craſſi minus viuant q̃ macri. 65

Utrum craſſi minus habeant de caloꝛe q̃ macri. fol.65.
Utrum epilepſia curetur in iuuenibus. 66
Utrū mutatio etatis poſſit eſſe cauſa curatiua epilepſie. 66
Utrum cauſa apoplexie ⁊ epilepſie ſit vna ⁊ eadem. 66
Utrum in epilepſia virtus motiua tota auferatur. 66
Utrum vnus doloꝛ deſtruat alterum. 66
Utrum duo doloꝛes in eadē parte coꝛpoꝛis eſſe poſſint. 67
Utrum virtus ſenſibilis vadat ad locum doloꝛis. 67
Utrum doloꝛ ⁊ febꝛis ſint foꝛtioꝛes in generatione ſaniei q̃ poſt. 67
Utrum febꝛis in generatione ſaniei augeatur. 67
Utrum quies ſtatim facta ſit cura fatige cum ſuperuenit. 67
Utrum aſſimilata ſint conſuetudinis recepiua. 68
Utrum mutatio cadat inter ſimilia. 69
Utrum euacuatio magna ⁊ ſubita fieri poſſit. 70

In particula tertia.

Utrum complexio calida male ſe habeat ad tempus calidum. fol.72.
Utrum complexio frigida male ſe habeat ad hyemem. 72
Utrum complexio ⁊ etas bene ſe habeant ad oꝛetas contrarias ⁊ male ad ſimiles. 72
Utrum etas iuuentutis ſit etas temperata. 72
Utrum diſſuria ſit defectus continendi vrinam. 73
Utrum ver ſit tempus temperatum. 74
Utrum egritudines magis in vere q̃ in eſtate per ſudoꝛem terminari debeant. 74
Utrum ſudoꝛ ſit euacuatio cretica febꝛis continue. 74
Utrum tempus ſiccum ſit cauſa febꝛis acute. 74
Utrum autumnus faciat multas egritudines. 75
Utrum autumnus faciat egritudines acutas. 75
Utrum egritudines autumnales ſint vtplurimum moꝛtales. 75
Utrum autumnus noceat ptiſicis. 75
Utrum ver faciat febꝛes acutas. 76
Utrum hyems poſſit eſſe ſimul auſtralis ⁊ pluuioſa. 77
Utrum hyems poſſit eſſe ſimul auſtralis ⁊ tranquilla. 77
Utrum poſſit pati obtalmia in qua nihil egrediatur ab oculis. 77
Utrum ſenes euadentes a paſſionibus catarricis paraliſim potius in latere dextro pati debeāt q̃ in ſiniſtro. 77
Utrum regiones vicine mari ſint frigide ⁊ humide. 78
Utrum diſtinctio tempoꝛum ſit eadem apud medicū ⁊ aſtrologum. 78
Utrum incepcio tempoꝛum ſit eadē apud omnes auctoꝛes medicinales. 79
Utrum tempoꝛa anni ſint equalia inter ſe. 79
Utrum tempus ſiccum ſit ſanius pluuiali. 79
Utrum egritudo facta in tempoꝛe ſicco ſit moꝛtalioꝛ facta in humido. 79
Utrum balneum euacuet ſolum quod cuti vicinatur. 79
Utrum ptiſis poſſit fieri a cauſa ſicca. 80
Utrum ptiſis poſſit fieri a frigiditate rumpente venam pulmonis. 80
Utrum ſiccitas aeris poſſit facere omnem moꝛbum preter ptiſim. 80
Utrum boꝛeas faciat coꝛpoꝛa bene coloꝛata. 80
Utrum boꝛeas faciat coꝛpoꝛa bene mobilia. 80
Utrum Auſter faciat malum auditum. 80
Utrum pueri bene ſe habeant in vere. 81
Utrum ſenes bene ſe habeant in eſtate ⁊ in autumno. 81
Utrum complexio puerorum ſit temperata. 81
Utrum moꝛbi acuantur in tempoꝛe ſibi ſimili. 81
Utrum exercitium ſit cauſa aliquarum egritudinum materialium. 82
Utrum omnis egritudo que in pueris trāſit 40 dies debeat venire ad 7 menſes. 85
Utrum omnis moꝛbus tranſiens pubertatem neceſſario ad ſenectutem venire debeat. 85
Utrum ſit aliqua etas media inter pubertatem ⁊ iuuentutem. 85

In particula quarta.

Utrum pharmacia faciat aboꝛtire. fol.87.
Utrum ligamenta fetus ſint foꝛtioꝛa in medio tempoꝛe q̃ in fine. 87
Utrum medicus poſſit ſequi naturam in bona euacuatione. 88
Utrum medicus poſſit imitari naturam in euacuatione ſyntomatice. 88
Utrum ars melius ⁊ potentius euacuet q̃ natura. 88
Utrum euacuatio per vrinam ſit euacuatio pꝛopꝛia alicui membꝛo. 88
Utrum balneum purget equaliter de toto coꝛpoꝛe. 89
Utrum purgatio per partem inferioꝛem conueniat in omni tempoꝛe. 89
Utrum caloꝛ eſtatis renitatur in oꝛtu canicule. 89
Utrum gracilitas ſignificet hominem eſſe cholericum. 89
Utrum hyems pꝛohibeat purgationem per ſuperioꝛa. 90
Utrum melancholia indigeat medicina foꝛtioꝛi q̃ alius humoꝛ. 90
Utrum timpania procedat a cauſa calida ſolum. 91
Utrū ventoſitas timpanie ſit incluſa in globoſo inteſtino. 91
Utrum in timpania ſit aliqua aquoſitas. 91
Utrum vomitus competat in lienteria. 91
Utrum in lienteria comeſtum ⁊ bibitum in eadem qualitate exeant. 91
Utrum per vomitum euacuetur ſolum illud quod eſt in ſtomacho. 91
Utrum ſumpturi helleboꝛum per multum nutrimentum ⁊ requiem ſint preparandi. 92
Utrum quies faciat coꝛpus facile ad vomitum. 92
Utrum humectatio ſit bona pꝛeperatio ad vomitum. 92
Utrum cibus humectet abſolute. 92
Utrum aqua humectet membꝛa ſubſtantialia. 92
Utrum motus augeat operationem medicine aſſumpte. 92
Utrum ſomnus ſiſtat operationem hellebori. 92
Utrum ſitis poſſit ſignificare ſuper multam vel paucam purgationem. 93
Utrum ſitis ſignificet euacuationis complementum. 94
Utrum purgatio vſq; ad ſitim fienda ſit. 94
Utrū purgatio facta a natura in pꝛincipio moꝛbi ſit bona. 98
Utrum egeſtiones melancholice ſint peioꝛes cholericis. 98
Utrum eger habens egeſtionem cholericam in fine egritudinis ſanetur. 98
Utrum ad bonam criſim diuiſio requiratur. 98
Utrum per exitum egeſtionum cholericarum poſſit cognoſci moꝛs diei ſequentis. 98
Utrum diſſinteria facta a felle nigro ſit ſalubꝛis. 99
Utrum diſſinteria ſit curabilis. 99
Utrum fluxus ſanguinis ſit cauſa ventris ſicci. 99
Utrum egeſtio cholerica auferat ſurditatem. 100
Utrum ſurditas auferat cholericas egeſtiones. 100
Utrum dies ſexta ſit ceteris peſſima. 100
Utrum rigoꝛe ſuperueniēte febꝛi criſis ſtatim ſequatur. 100
Utrum ſtabilitas acceſſionis in febꝛibus ſit ſignum longitudinis earum. 100
Utrum inſtabilitas acceſſionis febꝛis ſignificet breuitatem eius. 101
Utrum aliquis in ruptura apoſtematis pectoꝛis ſuffocari poſſit. 102
Utrum apa poſſit fieri in gutture ſubito ⁊ ſine doloꝛe. 102
Utrum ſiccitas poſſit facere ſuffocationem. 102
Utrum euacuatio cretica per ſudoꝛem fieri poſſit. 103

Queſitoꝝ in libris aphoriſmoꝝ index

Utrum dies creticus faciat aliquid ad bonitatē criſis. 104
Utrum egritudines motu impari procedentes ſint breues: contrarie vo longe. 104
Utrū ſudor frigidus in lēta egritudine ſignificet mortē. 105
Utrum in corpore febriente calor poſſit eſſe in parte interiori ꝛ frigus in exteriori. 105
Utrū aliquod corpus cuius calor eſt omnino extinctus vel vicinus extinctioni febrire poſſit. 105
Utrum morbus dependens a materia compoſita ſit longior dependente a ſimplici. 106
Utrum ſudor aptius fiat in ſomno ꝙ̄ in vigilia. 106
Utrum ſudor frigidus ſignificet egritudinem frigidā. 106
Utrum febris interpolata poſſit fieri propter apoſtema intrinſecum. 107
Utrum materia frigida ſit cauſa longe egritudinis. 107
Utrū rigor multiplex cū virtute forti ſit ſignū mortis. 107
Utrum tuſſis tollat ſitim. 110
Utrum tuſſis ſicca ſignificet ſuper priuationem ſitis. 110
Utrum febris coniuncta buboni poſſit eſſe effimera. 111
Utrum febris putrida poſſit eſſe bonum ſignum cum bubone. 111
Utrum febris effimera in bubone ſit bona. 111
Utrum febris effimera per vnicum diem duret. 111
Utrum omnis febris durans per vnicū diē ſit effimera. 111
Utrum apoſtema poſſit fieri a cauſa primitiua ſola. 111
Utrum febris poſſit curare ſpaſmum. 112
Utrum ſpaſmus de repletione curet febrem. 112
Utrum anteriora ꝛ poſteriora in tetano equaliter tendi poſſint. 112
Utrum ſpaſmus ſequens febrem ſit de inanitione. 112
Utrum rigor debeat eſſe continuus in cauſone. 112
Utrum terciana vera poſſit tranſire ſeptem periodos. 113
Utrum vltimus periodus terciane ſit creticus. 113
Utrum terciana interpolata per fluxum ventris terminari poſſit. 113
Utrum quelibet febris interpolata tantum faciat in vno periodo quantum facit continua in vno die. 113
Utrum ſeptem periodi terciane interpolate terminentur in 14.diebus. 113
Utrum febris interpolata ſit vna febris vel plures. 113
Utrum febricitans febre interpolata febricitet in die interpolationis. 113
Utrum rigor in febre quotidiana poſſit fieri a cholera rubea. 114
Utrum mala qualitas relicta in membris ſit cauſa reiterationis febris. 114
Utrum ictericia poſſit eſſe determinatio cretica in febre continua. 114
Utrum ictericia poſſit eſſe criſis ad ſalutem in apoſtemate epatis. 114
Utrum rigor neceſſario fiat cum ictericia. 114
Utrum ictericia contingens ante ſeptimā diem in febre cholerica ſit bonum ſignum. 114
Utrum ictericia ante ſeptimam diem in febre acuta ſignificet malum mortale. 115
Utrū ictericia in ſeptima ꝛ vltra ſeptimā poſſit eē mala. 115
Utrum mutatio vrine de paucitate ꝛ groſſitie ad multitudinem ꝛ ſubtilitatem iuuet. 117
Utrum mutatio vrine ad ſubtilitatem ſignificet digeſtionē. 117
Utrum mutatio vrine ad ſpiſſitudinem ſignificet digeſtionem. 117
Utrum vrine in principio habeant hypoſtaſim. 117
Utrum vrina groſſa turbata ſignificet neceſſario dolorem capitis. 118
Utrum mutatio ſolius coloris vrine in quarta ſignificet criſim in ſeptima. 119
Utrum mutatio vrine de albedine in citrinitatem in quarta ſignificet criſim in ſeptima. 119
Utrum dies nona indicet decimamſeptimam. 119
Utrum freneſis ſit mortifera in ſuo genere nec ne. 120
Utrum vrina groſſa multa ꝛ alba ſignificet digeſtionē. 123
Utrum egritudo dependens a materia calida ꝛ ſubtili per apoſtema terminetur. 123
Utrum vrina poſſit venire de venis ſine febre cum furfureis reſolutionibus. 125
Utrum furfura poſſint venire de venis ſine febre. 125
Utrum nutrimentum membrorum tranſeat per renes. 126
Utrum lapide in renibus aut veſica exiſtente ſit neceſſarium arenam exire. 126
Utrum ex poris varicibus ſolutis ſanguis egrediatur ꝛ doleant. 127
Utrum oē indubitabile ꝛ manifeſtū ſit inutile in arte. 127
Utrum ſeceſſus ꝛ vrina ſimul multiplicari poſſint. 127

In particula quinta.

Utrum ſpaſmus ſit accidens. fol. 128.
Utrum ſpaſmus de inanitione ex elleboro ſit mortalis. 128
Utrum ſpaſmus propter motum vomendi contingens ſit de repletione. 128
Utrum ad vulnera principalium membrorum ſpaſmus ſequi poſſit. 128
Utrum ſpaſmus poſſit ſequi ad fluxum ſanguinis. 128
Utrum febris curet apoplexiam cui ſuperuenit. 129
Utrum epilepſia ſit curabilis in.25.anno. 130
Utrum ſpaſmus de repletione accidat ſubito. 130
Utrum pleureſis poſt.14.diē conuertatur in empyma. 130
Utrum pleureſis mundificabilis in.14.diebus mundificetur. 130
Utrum ptiſis facilius contingat in iuuentute ꝙ̄ in aliis etatibus. 130
Utrum pueritia ſit a.18.anno vſqȝ ad.25. 130
Utrum materia ſquinantie poſſit ire ad pulmonem. 131
Utrum materia ſquinantie vadens ad pulmonē ſuffocationem aut empyma facere debeat. 131
Utrum ſquinantia perfecte reſoluta: potius equalis ꝛ ordinatus fiat. 131
Utrum ſignificatiuum ſit ſuper ptiſicos. 131
Utrum fetor ſputi ſignificet mortem in ptiſicis. 131
Utrum capilli [illegible]. 131
Utrum ſanguis ſpumoſus veniat de pulmone. 131
Utrum ſanguis veniens de vena pulmonis ſit ſpumoſus. 131
Utrum calidum in vltimo rarificetur. 132
Utrum frigidum faciat ſpaſmum. 132
Utrum frigidum faciat ſpaſmum de inanitione ꝛ vel repletione. 132
Utrum frigidum faciat febrem. 132
Utrum calidum conferat cerebro. 132
Utrum omnis res mordicatiua ſit calida. 133
Utrum nullum vulnus faciens ſaniem ſit periculoſum. 134
Utrum aqua frigida iuuet apoſtemata. 134
Utrum nix ꝛ cryſtallus ſint frigidiores aqua. 134
Utrum aqua frigida curet dolores articulorum. 135
Utrum aqua frigida iuuet tumores ꝛ podagram. 135
Utrum ſtuperfactio competat in ſpaſmo. 135
Utrum aqua digeratur. 135
Utrum ſomnus tollat ſitim. 136
Utrum calefactio educat menſtrua. 136
Utrum maxima pars aromatum ſit calida ꝛ ſicca. 136
Utrum philobothomia faciat abortire pregnantes. 136
Utrum maior fetus facilius pereat ꝙ̄ paruus. 136
Utrum epilepſia aut apoplexia abortire faciat. 137
Utrum fluxus ventris faciat deficere nutrimentū fetui. 137
Utrum ſternutatio expellat partū ꝛ mōas a matrice. 137

Queſitoꝝ in libris aphoriſmoꝝ index.

Utrum ſternutatio proſit in ſuffocatione matricis. 137
Utrum menſtrua habeant colorez ſimilem colori ſanguinis per phlobothomiam aut per aliū modum exeūtis. 138
Utrum mutatio coloris menſtruorum ſignificet indigentiaz purgationis. 138
Utrum mutatio temporis menſtruorum ſignificet neceſſario indigentiam purgationis. 138
Utrum mamille pregnātiū graciles ſubito fieri poſſint. 139
Utrum mamille nutriantur lacte. 139
Utrum defectus nutrimenti ſit cauſa q̄ fetus ante decē menſes oriatur. 139
Utrum fetus ſanguine dulciori ꝛ ſaporoſiori ꝛ ſubtiliori et puriori nutriatur. 139
Utrum vnicus fetus poſſit a venis vtriuſq; lateris nutrimentum accipere. 140
Utrum latus dextrum ſit calidius ſiniſtro. 140
Utrum medulla ſit ſuperfluitas oſſium. 141
Utrum lac ſit frigidius ſanguine. 142
Utrum concipiens maſculum ſit coloratior concipiente feminam. 142
Utrum eriſipila in matrice pregnantis ſit mortalis. 143
Utrum pregnans macra prius abortiat q̄ craſſeſcat. 143
Utrū nimia matricis pinguedo conceptionē ꝓhibeat. 145
Utrum ex parte mulieris poſſit cari fetus maſculinus. 145
Utrum gracilitas vberum ſequatur neceſſario mulierem [illegible]. 147
Utrum in partu naturali mamille fiant graciles. 148
Utrum abortus ſit egritudo vel accidens. 148
Utrum frigiditas matricis ſit cauſa ſufficiens ad impediendum conceptionem. 152
Utrum ſemen virile proiectū in matricē digeratur in ea. 154
Utrum lac ſit malum dolentibus caput. 156
Utrum lac conferat febricitantibus acute. 156
Utrum lac conferat habentibus hypocundria ſuſpenſa ꝛ rugientia. 156
Utrum lac competat ſiticuloſis. 156
Utrum lac competat ptiſicis. 156
Utrum lac ſit facilis mutationis. 157
Utrum lac ſit calide complexionis. 157
Utrum ſerum ſit frigide ꝛ humide complexionis. 157
Utrum lac poſſit ab aliquo bene digeri. 158
Utrum lac ſit bonum nutrimentum. 158

In particula ſexta.

Utrum in principio lienterie ſemper ſit oxiremia. fol. 162
Utrum oxiremia appareat neceſſario in ſtatu lienterie. 162
Utrum oxiremia in lienteria de phlegmate poſſit eſſe ſignum bonum vel malum. 162
Utrum oxiremia ſit bonum ſignum in aliqua lienteria. 163
Utrum exeuntia in lienteria ſignificent peccatum in quantitate ꝛ non in qualitate. 163
Utrum ſemen ſignificet ſuper totum corpus. 164
Utrum diſſinteria ſit ex humoribus calidis tm̄. 165
Utrum ſtomachus compatiatur inteſtinis in diſſinteria. 165
Utrum vene ꝛ arterie ſentiant. 166
Utrum vulnera difficilius ſanentur in ſenibus q̄ in alijs etatibus. 167
Utrum renes ꝛ veſica ſint membra ſemper quieſcentia. 167
Utrum quies ſit neceſſaria ad conſolidationem vlcerum pulmonis. 168
Utrum vrina impediat conſolidationem vlceꝝ veſice. 168
Utrum curatio vulnerum fiat per exiccationem. 168
Utrum vna euacuatio poſſit eſſe cura duarum egritudinuz contrariarum. 169
Utrum emorroides ſint res naturales. 169
Utrum eger debeat prius mori antequam veniat ad ptiſim per reſtrictionem emorroidarum. 170
Utrum ſola quantitas ſanguinis ſine groſſitie poſſit eſſe cauſa emorroidarum. 170
Utrum exitus ſanguinis emorroidalis per inteſtina ſit laudabilis. 170
Utrum diaria ſit bene poſita eſſe ſignū malū in pleureſi. 171
Utrum diaria ſuperueniens pleureſi ꝛ peripleumonie ſit ſignum malum. 171
Utrum compaſſio que eſt condolentia ſit poſſibilis. 172
Utrum ſit bonum diariam ſuperuenire dolori oculorū. 172
Utrum apoſtema cordis ſit mortalius ſolutione continuitatis. 173
Utrum vulnera diafragmatis ꝛ pulmonis prohibeantur ſolidari propter motum. 173
Utrum vulnus partium epatis ſit incurabile. 173
Utrum inteſtinum ſubtile ſit carnoſum membrum. 173
Utrum perforatio inteſtinorum groſſorū ſit curabilis. 173
Utrum dentes inciſi recreſcant. 174
Utrum oſſa inciſa in pueritia recreſcant. 174
Utrū ſanguis exiēs venas neceſſario in ſaniē cõuertatur. 174
Utrum ſanguis exiens a venis in ventrem mutetur in qualitate ſua. 174
Utrum alij humores a ſanguine egredientes venas in ſaniē conuertantur. 174
Utrum res mutans ſuum locum naturalem mutet etiam naturam. 174
Utrum vene ſint locus naturalis ſanguinis. 174
Utrum collectio apoſtemoſa poſſit tranſire de membro ad membrum. 175
Utrum apoſtema ſanioſum poſſit tranſire de membro ad membrum. 175
Utrum timor ꝛ puſillanimitas ſint cā melācholie. 175
Utrum timor ꝛ puſillanimitas ſint cauſa manie. 175
Utrū aqua ꝛ ſanies totaliter ꝛ ſubito ab hydropicis ꝛ empicis exeuntes mortem inducant. 176
Utrum per exitum ſaniei ab empico ora venaꝝ aperiant. 176
Utrum habens teſticulos ꝛ abſtinens a coitu podagriſare poſſit. 177
Utrum podagra ſit morbus vel accidens. 177
Utrum coitus operetur ad podagram. 177
Utrum iuncture ſint membra neruoſa. 177
Utrum mulier podagriſare poſſit. 178
Utrum purgatio menſtrualis defendat mulieres a podagra. 178
Utrum hoīes viri ſint bono regimine tpe hyemis. 178
Utrū aliqua egritudo diuturna potuerit eſſe tpe hyemis. 178
Utrum pueri ſint magis apti ad podagrā q̄ eunuchi. 178
Utrum balneum conueniat in dolore oculorum a materia melancholica facto. 179
Utrum balneum conueniat in dolore oculoruz a quacunq; materia facto. 179
Utrum balneum conueniat in dolore oculorum cum multitudine humorum. 179
Utrum vinum conueniat in dolore oculoruz pendente a materia ſanguinea. 179
Utrum ad balbutiem ſequatur diaria neceſſario. 181
Utrum diaria poſſit eſſe egritudo longa. 181
Utrum trauli longa diaria capi poſſint. 181
Utrum diaria longa fiat in traulis. 181
Utrum humi. faciat linguam ineptam lraꝝ prolationi. 181
Utrum humiditas lingue ſine humiditate cerebri poſſit facere balbutiem. 181
Utrum humiditas ſtōi ſequatur ad humiditatē lingue. 181
Utrum ſputum nigrū in pleureſi ſignificet mortē. 182
Utrum materia apoſtematis pleuretici debeat eſſe aut rubea aut nigra tantū. 182
ex peripleumonia fiat eq̄liter ex oībus humoribus. 182

Queſitoꝝ in libris aphoriſmoꝝ index

Utrum calui a natura poſſint capillari. fol. 183.
Utrum hydropicus tuſſiens euadere poſſit. 183
Utrum tuſſis poſſit ſuperuenire hydropiſi. 183
Utrum tuſſis ſit ſignum inſeparabile ab hydropiſi. 184
Utrum aqua hydropicorum poſſit penetrare ad cannales pulmonis eorum. 184
Utrum ſingultus poſſet fieri de inanitione. 185
Utrum ſpaſmus poſſit eſſe motus naturalis. 185
Utrum ſingultus ſit motus fortior vomitu. 185
Utrum febris ſuperueniens alicui dolori auferat illum. 185
Utrum ad longam diſſinteriam ſpleneticorum hydrops: aut lienteria ſequatur. 186
Utrum ſtranguria poſſit eſſe cauſa ileos. 187
Utrum in paſſione iliaca exeat aliqua egeſtio. 187
Utrum paſſio iliaca fiat in ſolis inteſtinis minutis. 188
Utrum matrix aſcendat vſq; ad diaphragma. 188
Utrum gibboſitas fiat ex aſmate aut tuſſi. 189
Utrum gibbi ex aſmate aut tuſſi moriantur ante iuuentutem. fol. 189
Utrum gibboſitas pectoris ſpacium reſpirationis anguſtet. fol. 189
Utrum ver ſit tempus conuenientius ad purgationem q̃ autumnus. 190
Utrum phlobotomia conueniat in fine veris. 190
Utrum duo cũ peccata humoribus contingant. 190
Utrum in lepra purgatio cũ ſola pharmacia ſit faciẽda. 190
Utrum in podagricis fiant tumores in iuncturis. 191
Utrum materia que cito colligitur in aliquo membro: cito etiam reſoluatur ab eo. 191
Utrum aliquis exiſtens ſanus poſſit fieri eger repente. 192
Utrum ſignum ſumptum a dolore in apoplectico, a medico mutari poſſit. 192
Utrum apoplectici apoplexia maiori in. 7. diebus pereãt. 192
Utrum aliqua deſipientia poſſit eſſe ſalubris. 192
Utrum paſſio arthetica debeat magis venire in autumno q̃ in vere. 192

¶ Finis.

¶ Thaddei Florētini Phi. Ac medici preſtā/tiſſimi in aphoriſmorū hypocratis opus expoſitio luculentiſſima per Joānez Baptiſtā Nicollinum brixianum Salodieſem in lucē deducta.

¶ Conſtantini africani montis Caſſianenſis monachi: ad Azonem vel Glauconem diſcipulum ſuum prefatio.

¶ Licet petitionibus tuis ꝯtinuis fili mi Azo mihi ſepius diceres: vt ex opuſculis Gal. aliqua latine lingue traducerē ex arabica lingua: diu tñ multūq3 negaui: deſ[illegible] tanti trāſferre opa philoſophi. Sed cū petere nō deſiſteres: ⁊ latinā linguā tanto carere viro te dolere diceres: tandē cōdeſcendens tibi: opus ſuū qḋdā ſup aphoriſmos Hip. glorioſiſſimi trāſferre deſtinaui. Qḋ ſi pſpicaciter qs itēderit: operā ſuā ſe nō amiſiſſe cōgaudebit. Eſt autē in hoc opere mā ꝑlucida: ꝟba quoq3 pōderoſa: qbus iſuetis lectis ſꝫ: ⁊ ſi Gal. poeta nō fuerit: illiḋ tñ Horatij ſatirici i poetica viſuz eſt ſibi imitari. Aut ꝓdeſſe volunt aut delectare poete. In mā eniz ꝓfuit: in verbis pōderoſis ⁊ delectauit ⁊ profuit.

¶ Thaddei expoſitoris prefatio.

Nquit ptolomeus: qui ſuſcitauit ſciaz nō eſt mortuus. Et ad hoc ꝯcordat quod ait Gal. 7° de ige. ſanitatis caꝑ. j. ſed ſcia dupliciter ſuſcitat̃. vno mō ex plena inuentione. alio modo ex ipſius explanatione. Magnū nāq3 lucis adiutoriuz largit̃ expoſitionis infuſio. eſt eniz expō quaſi lux. ſicut.n. color nō irradiatus luce nō ꝑficit viſuz ſic ⁊ ſcia ſcripta. nō irradiata explanatione. nō ꝑficit intellm. Ideoq3 iſtā grādē vtilitatē ꝯſiderās ſupra medicinales libros ſcribere ad expoſitionē laboraui: vñ cū iā ſuper tegni ⁊ ſup Joānitiuz ſcripſerim. ⁊ ſupra plures alios libros ex arte: modo ſuper libros aphoriſmorum eorūq3 comēta quātū ſufficit de expoſitione cū breuitate adducā.

Scia dupliciter ſuſcitatur ꝑ[illegible].

Quid mouit hūc expoſitorem ad exponēdum.

Inuentio. ¶ Modus aūt ꝓceſſus talis erit q2 ꝑmo ponā apho. cum ſua expoſitione breui. 2° cōmētū diuidā ⁊ ſentētiā ponā. ⁊ aliqñ ſi ibi eſſent ꝟba ſuꝑflua abreuiabo. ſoluz notabilia ponēdo. ⁊ aliqñ ſi ibi eſſet breuitas obſcura cōplebo ⁊ explanabo. ¶ Et trāſlationē ꝯſtātini ꝓſequar. nō q2 melior ſꝫ q2 cōior. nā ipſa peſſima eſt. ⁊ defectiua ⁊ ſuꝑflua qñq3. nā ille inſanus monacus in trāſferēdo peccauit quātitate ⁊ qualitate. tñ trāſlatio burgondionis piſani melior eſt. ⁊ iō cū ſniaz ponā imitabor eū ⁊ corrigā in poſitione ſnie totum qḋ in alia erroneū inuenit̃. ⁊ hoc inuitus faciā ſꝫ ꝓp cōitatē trāſlationis ꝯſtātini hoc faciā nā potius voluiſſez ſequi piſanum. Et hic finiat̃ prologus iſtarum gloſarum quātum ad propoſiti manifeſtationem.

¶ Et q2 breuitatē deſiderat imitari vir ſapiēs iō cās ſolum 4°r hui⁹ opis aſſigno. Dico ḡ q̄ cā mālis hui⁹ lib. ſunt canones medicie aphoriſtica breuitate collecti: cā formalis eſt duplex vꝫ forma tractatus ⁊ forma tractādi ⁊ dē forma tractatus cuiuſlibet lib. ordiatio ꝑtiū inter ſe. ⁊ h̄ male pōt videri in aphoriſmis ꝓp ꝯfuſionem. nō.n. hñt rectuz ordinem. tamen poteſt in eis vtcūq3 poni.

Cauſe huius libri ſunt materialis. Formalis duplex.

¶ Dico ḡ q̄ in ꝑma ꝑticula agit̃ de regimie humani corpis per euacuationē ⁊ p dietā. ¶ In 2ª agit̃ de accñtibus ſuꝑuenientibus morbis bonū vel malū portēdētibus. ¶ In 3ª ꝟo agit̃ de cauſis morborū. ¶ In 4ª agit̃ de oi cūratione tā nāli q̄3 artificiali. ¶ In 5ª de accñtibus q̄ ſuꝑueniūt purgatis ⁊ de opatione calidi fridi. ⁊ de accñtib⁹ mulierū ⁊ ḋ quibuſdā aliis ſignis ꝓnoſticis. ¶ In 6ª ꝟo agit̃ de ſignis ꝓnoſticis multaꝝ egritudinū ⁊ de cā quarūdā egritudinuz inordinate tamen. ¶ In 7ª ꝟo repetit multa que poſuerat in primis libris confuſe. ⁊ addit quedam alia.

¶ Forma ꝟo tractādi eſt modus quē ſeruat. ⁊ hic eſt inordinarius. nā neq3 ē doctria diffinitiua neq3 cōpoſitiua neq3 reſolutiua. doctria hui⁹ lib. ¶ Cā aūt efficiēs ē ipſe hypocrates. ¶ Cā ꝟo finalis ē duplex. ſ. opis ⁊ opatoris cā ꝟo finalis opis. Inquātū eſt liber medicinalis eſt ꝯſeruare ſanitatē. ⁊ curare egritudinē. ⁊ inquātū eſt aphoriſticus cā finalis eſt vt poſſit facile adiſci ⁊ qḋ in eo dr̃ facile retineri ⁊ facile ad memoriā reduci. nā iſta tria fac̃ breuitas aphoriſtica ſicut ponit Gal. in comēto ꝑmi apho. ¶ Cā ꝟo finalis opatoris eſt vtilitas q̄ mouit opatorē. Et hec ē 2ª. ſ. exercitiuz intellectus in hac ſcia ⁊ gloria ⁊ fama in vita ⁊ poſt mortem viuentibus ſociari ſicut dicit Gal. 7° de ingenio ſanitatis caꝑ. ꝑmo ⁊ ptolomeus in monumētis almageſti.

Efficiens. Finalis duplex.

¶ Aphoriſmus. I.

Vita breuis: Ars ꝟo lōga. Tempus autem acutum experimentū fallax: iudicium autez difficile. Oportet autem non ſolum ſeipſum prebere facientez que oportet: ſed etiaz egrotantez: ⁊ preſentes: ⁊ ea que extrinſecus ſunt.

Vita breuis. Ars lōga. Occaſio ꝑceps. Expimētū fallax. Judiciū difficile eſt. Nec ſolū ſeip̃ꝫ offō fungētē exhibere opꝫ: ſꝫ ēt egrū: ⁊ aſſidētes: ⁊ exteriora. *Theo.*

Vita breuis ars vero lōga: occaſio aūt preceps: experimentum periculoſuz: iudicium difficile. Nec ſolum ſeipſuz preſtare oportet oportuna facientem: ſed ⁊ egrum: ⁊ aſſidentes: ⁊ exteriora. *Leoni.*

¶ Commentum Galeni.

Plurimi iterp̃tes hui⁹ libri in hoc maxie ſunt cōcordati: hic ſiue vnus ſit aphoriſmus: ſiue plꝰs ſint aphoriſmi: toti⁹ eē quaſi ꝓhemiū ſubſequētis opis. In qbus ꝯuenit iueſtigare q̄ Hip. itētio fuerit: qḋ forſan enucleabit̃: ſi verba ſua ſingula ꝯſiderent̃. ꝟ Uitā ḡ dixit breuē ad imēſe ꝓlixeq3 huius artis cōparationē. ſ Artē lōgā ꝗ q2 tꝑs in quo ꝑiculū eſt opandū: ſtrictū vr̃ eē atq3 paruū: quā ſi qs velit capē: lōgis exercitijs ⁊ lōgo vſu capi eſt nece. Cū.n. qs artē quālibet ad actū ducē velit: duob⁹ vti neceſſe ē inſtris: expimēto ſcꝫ ⁊ rōne: rē ꝓbadā iudicātē: quoꝝ ꝑm timoroſuz: 2m ꝟo difficilimū. ſ Tēpus ꝟo ſtrictū eſt ꝗ ꝓp ſubm in quo elaborādū ē. Hoc aūt hūanū corpus eē pꝫ: qḋ cuz p ſe facile moueat̃: quāto magis reb⁹ extrinſecis accñtib⁹? ſ Expimētū ꝟo timoroſuz ꝗ ꝓp ſubi nobilitatē: nō ꝓp motiōis ſue velocitatē: q̄ ad tpis attinet ſtrictionē. Judiciū aūt ſm rōnales intellectus pꝫ eē difficile: cū diſcordent in eo oēs vſq3 hodie. Si qs aūt ſm metholcos hoc itelligere velit: vt iudiciū ſit rei ꝓbatore q̄ id iuuerit: ⁊ h̄ ꝯſtat q̄ difficile ſit: cum vix ēt ꝑfectiſſimus adipiſci poſſit. Sꝫ cū Hippo. de rōnalibus ſit: ſnia ſua ꝑma tenēda eſt. Hic ꝑ° finit̃ hui⁹ apho. ꝑs. ꝟ Subſequēs ꝟo nō ē iſta ꝑdicere. i. exponere: ſꝫ facietez quid faciēdū ſit iſtruere. Opꝫ (inqt) nō ſolū ſeipſum ꝑbere facietē ⁊c. ac ſi diceret. Opꝫ lectorē huius mei libri: ſi que

Quelibet ars experimēto ⁊ rōne ad actū ducēda ē.

ſcripſerim hec tẽtare ⁊ certificari velit:vt cũ iã medic⁹ factus fuerit:ne tñ his q̃ opꝫ facere ↄ̄tentus ſit:ſꝫ ẽt ordinet res īfirmo:⁊ aſſiſtẽtes ſibi:⁊ q̃ extrinſecus ſunt:ſm q̄ opꝫ. Q̄ð.n.in p̄mis dixit:ad vitã breuẽ:⁊ ad artẽ lõgã attinuit. Que ꝟo hec ſequunt̃ i vitã breuẽ:⁊ artẽ longã latent̃ eſſe. Subſequẽs quaſi ſtatuit pactũ iter Hippo. ipſuꝫ.⁊ lecturũ ipſuꝫ librũ. ¶ Sꝫ his ad horã p̄termiſſis:opꝫ ea a capite repeti. Quare vitã breuẽ q̃tũ ad artẽ lõgã dixerit. Hec n.p̄ᵃ itẽtio fuit nobis. Quidã ḡ cũ itẽdiſſe dicũt tñ ad aſſiduas hui⁹ artis lcõnes lecturos iſtigare. Quidã ↄ̄firmãt ad hoc eũ laboraſſe:vt eos remoueret ab hac arte. Alij eũ voluiſſe diſcernẽ q ad hãc artẽ eẽnt p̃prioꝛes:que tardiores. Quidã ꝟo vt oſtẽderet q̃re libꝛos de medicia fieri neceſſe eẽt. Pleriqꝫ teſtant̃ eũ itẽdiſſe breues de hac arte libꝛos fieri debẽ. vñ ⁊ aphoꝛiſmos eũ intitulaſſe dicũt. Sũt ⁊ alij clamãtes eũ voluiſſe nullũ ad p̄fectionẽ huius artis poſſe p̄tingere:ſꝫ vnũquẽqꝫ ꝓ poſſe ſuo aſpirare ad eam. Alij qdẽ q̄ mõſtret magnã culpã medici ſoꝛe:eũ qð intendit ⁊ velit:explere nõ poſſit. ¶ Quos oẽs fere remotos eẽ puto a ſua itẽtiõe. Nõ eſt.n.ſapiẽtis:vtpote Hippo. libꝛos facere:⁊ lecturis dicẽ dicta ſua nõ cõplere poſſe: ⁊ ita eos ſe repellere:cũ hoc repugnet dictis: cũ dixerit. ⟦Opꝫ non ſolũ ſeipſuꝫ p̄bere q̃ opꝫ faciẽtẽ.⟧ Quib⁹ ex ꝟbis certificauit oia poſſe expleri:q̃ ipſe p̄cepit. Nõ.n.quẽquã i locis multis dixit peccare:⁊ ad p̄fectionẽ p̄uenire nõ poſſe. Q̄ð ſi diceret:nõ ſubinſerret. ⟦Opꝫ.⟧ Sꝫ poſtq̃ꝫ vitã breuẽ dixerat ⁊c̃.medic⁹ in īfirmo peccat : ⁊ īfirmus in ſe:⁊ aſſiſtẽtes ſibi peccãt:ob[illegible] erat. Nõ ḡ ſunt laudãdi dicẽtes ipſuꝫ dixiſſe vitã breuẽ:vt diſcẽtes a ſe repelleret. Magne enim amẽtie eẽt eũ libꝛos facẽ:⁊ poſtea velle eos a ſe dimittere: ⁊ cũ lecturos deberet attẽtos facẽ:ſatageret eos a ſe repellere. Qui aũt dicũt q̄ diſcipulos iſtiget:ac ſi diceret. Propter vite breuitatẽ:⁊ artis p̄lixitatẽ:opꝫ eos laboꝛare multũ:põt eẽ verũ:ſꝫ hoc dicẽ: neqꝫ ſenſui: neqꝫ ītẽtiõi Hippo. neqꝫ dictis hui⁹ libꝛi:cõpetit. Dicentes eũ quoqꝫ voluiſſe diſcipulos tẽtare:dicẽtẽ artẽ durã ⁊ lõgã eẽ:hi p̄nt verũ dicere. Plato.n.ad tẽtãdũ volũtatẽ diſcipuli: cũ in qualibet arte dẽat itroduci:p̄ſuadet:vt ars lõga ↄ̄tra dicat :vt aict magis lecture. Sꝫ cũ dicten⁹ d̃beat p̄ſuaderi:nõ hoc apponẽdũ erat p̄hemio hui⁹ libꝛi:q:ꝓlogus ſuis ſubſequẽtib⁹ ſemꝑ ẽ adaptãdus. ¶ Voluit ergo foꝛſan Hippo. oiuꝫ libꝛoꝝ ſuoꝝ aphoꝛiſmos eẽ p̄mos: iõ in capite eoꝝ poſuit: quod oibus vĩe eſt:mõſtrãs hãc artẽ nõ poſſe capi ad plenũ:niſi adſit multũ exercitiũ:⁊ tp̄s lõgũ:ſm tñ q̄ nãc expertũr diſcẽtiũ. Credẽtes ⁊ Hippo. hũc ꝓlogũ feciſſe oibus libꝛis ſuis vl'em:nõ obuiãt dicẽtib⁹ hũc voluiſſe oſtendere: quare de medicia ſuit neceẽ libꝛos facẽ. Sꝫ cũ iſte idẽ fecerit librũ:quẽ Introductoꝛiũ medicine ītitulauit:cui ⁊ ꝓlogũ vl'em hui⁹ artis adhibuit q ẽ ad itelligẽdũ vl'r viã ⁊ ſignificatiões totius medicine artis(ſicut ⁊ nos docebim⁹ cũ eũ explanauerim⁹)abſurdũ eẽ vꝫ: vt hic de quo agim⁹ vl'is eẽ dicat̃. ¶ Vtriqꝫ ergo illi laudandi ſunt plus alijs. Et q aſſerũt huius ꝓlogi fuiſſe itẽtionẽ.ſ. aphoꝛiſmaticaꝝ ſuoꝝ ſermonũ mõſtrare auctoꝛitatẽ. Et ↄ̄firmãtes velle eũ oñdere: quare de medicia libꝛos fieri fuit nece. Primi:q: cũ aphoꝛiſmi ſit breuit̃ ſñiaꝫ auctoꝛis exponẽ:magᵐ iuuamẽtũ tribuit̃ lõgã artẽ breui tp̄e diſcẽ volẽtibus. Alij ſunt laudabiles:q necẽitatẽ faciẽdi libꝛos hui⁹ artis ſunt cõfirmãtes:q: cũ vita vniuſcuiuſqꝫ hoĩs ad lõgitudinem artis breuis ſit:nullus ad p̄fectionẽ hui⁹ artis põt p̄uenire: niſi antea legerit:⁊ ad plenũ intellexerit:libꝛos illoꝝ : q antea artẽ illã expimẽtis oidicẽ:⁊ cũ ipe exp̄tus ſit actualr:experta:in libꝛis:alijs tradẽ nõ deneget: quouſqꝫ ars tota oĩno reddat̃ cõpleta. Intẽtio vtriuſqꝫ ↄ̄firmãda ẽ hoc mõ. Cuꝫ ſingt vita hũana ad lõgitudinẽ artis ſit breuiſſima: ipoſĩe ẽ vt qs eã ad plenũ capiat: niſi p̄oꝛes expiẽtia ſua libꝛos fecerint:⁊ ſucceſſiue expti alia addiderint:quouſqꝫ ad vtroꝛũqꝫ expimẽtoꝝ p̄fectionẽ ꝯ̄ueniet ars iſta. Sequẽtia poſt addidit:vt ↄ̄firmaret lõgitudinẽ artj:ac ſi dixerit. Vita breuis:⁊ ars lõga:q: tp̄s acutũ ẽ ⁊ ſtrictũ:⁊ expimẽtũ ẽ timoꝛoſuꝫ:difficile ꝟo iudiciũ. Ars ꝟo lõga ẽ:q: tp̄s operandi eã ſtrictũ:cũ(ſic dixim⁹) artẽ hãc ſine duobus his inſtrũis opari neq̃amus:rõnis.ſ.adiuuamẽto:⁊ op̄andaꝝ reꝝ experimẽto:quoꝝ:expimẽtũ eſt timoꝛoſuꝫ: iudiciũ ꝟo difficile. ¶ Nõ ſuꝫ vitupandus neqꝫ tedio lectoꝛ ẽ afficiẽdus:ſi breuit̃ ⁊ q̃ſi ſub epilogo recapitulẽ oia ſupradcã. Tp̄s ḡ ſtrictũ ꝑ ſubm.ſ.coꝛp⁹ hũanũ:qð ẽ medicãdũ:hoc.n.ſubito:ex tp̄e mouet̃ p̄uo. Timoꝛẽ expimẽti:nobilitas facit eiuſdẽ ſubti:qð nõ alijs aſſimilat̃ ſubis:cũ in eo medicinã operemur:in lapide.n.⁊ coꝛio ⁊ ligno ⁊ ſilib⁹:in q̄bus artificialr laboꝛam⁹:nulla fere coꝛruptio ſubſequit̃ :ſi in eis ſcã nõ bñ ſucceſſerint artificia:ſꝫ maxim⁹ ꝓbãdi ẽ timoꝛ :ſi circa coꝛp⁹ hũanũ male ceciderit expimẽtis:q: ipſuꝫ ſubm deſtruit̃ :⁊ q̃ſi ei⁹ ſit iterit⁹. Judiciũ.ſ.rõne difficilis vꝫ: q: cũ per ipſaꝫ cõp̄hẽdant̃ expimẽtãda:teſtat̃ ħ eẽ graue:multitudo diſcoꝛdãtiũ in ea adipiſcẽda: q̃ rõ ſi facile iuẽta eẽt nõ tñ in ea diſcoꝛdari opoꝛteret. Alij ꝟo dicũt Hip. intendiſſe:iudiciũ nõ rõnẽ eẽ:ſꝫ poti⁹ d̃terminationẽ rei expimẽtãde:qð pꝫ q̃ꝫ ſit difficile. Siqs.n.diuerſis medicaminib) medicinat̃ :ſi quolibet diuerſoꝛuꝫ iuuet̃ ſiue diſturbet̃ :qð hoꝝ iuuerit ſiue nocuerit:nõ ẽ facile videri. ꝟbi gr̃a.ſi ſuauiter īfirm⁹ doꝛmierit:⁊ poſt ſomnũ epithimatẽ ſe iũxerit: deinde cataplaſmauerit:ſeu cliſterizauerit:⁊ poſt ħ q̃le q̄d comederit:⁊ ex ħ ſpõtanea ſol'o euenerit:nõ facile ẽ videri qð eoꝝ iuuerit ſeu nocuerit. Vñ vl'is ars lõga ẽ:ad vite ſingulοꝝ hoĩuꝫ cõpõnẽ. Libꝛi ḡ necẽio ide erãt faciẽdi:⁊ poſteris dimittẽdi:maxĩe aphoꝛiſtice abbꝛeuiati:ne ſupuacuuꝫ videat̃ pleno manare de pectoꝛe. ¶ Q̄ð ſubitulit. Opꝫ ãt nõ ſolũ ſeipm p̄bere ⁊c̃.talr p̄cedẽtib⁹ ↄ̄tinuari ↄ̄uenit:ſꝫ ſi hec ⁊ oĩa certificare velis:nõ ſolũ opꝫ facienda ex p̄te tui fieri:ſꝫ ẽt tibi īfirmũ obedire:neqꝫ i aliq̄ decet eũ obuiare tibi. Opꝫ miſtrãtes q̃qꝫ ſtudioſos ⁊ gratos ſibi eẽ:īmo oia extrīſec⁹ ad velle īfirmari:vt opꝫ apparẽt:qb⁹ i cõpetẽtib⁹ medicia ludificat̃ : ⁊ ſanitati obuiat̃. Per extrīſec⁹ i mãſio nocẽs ſiue iuuãs itelligit̃ :vel nũtius nũciãs q̃qꝫ tracũda. vl' anguſtioſa:vl' ẽt min⁹ leta:⁊ ſtrepit⁹ q̄libet ſonũ ſibi ꝓhibẽs:īmo alia p̄lima: q̃ fere ſunt innumerabilia. Hec oia ſi ſiãt ſicut opꝫ:nihil incõueniẽs me ſcripſiſſe inuenies.

Variẽ varioꝝ auctoꝝ expõſicõ.

Impugnatio.

Pꝛolo. ſubſequẽtib⁹ ſemꝑ eſt adaptãdus.

Aphoꝛiſmi nã eſt auctoꝛuꝫ ſñiam breuiter exponere.

Nobilitas ſubi medicine facit nos i expimẽto eſſe multũ timidos et hoc ꝓpter coꝛruptionẽ ⁊ iteritũ hoĩs ſi nõ ſuccedãt expimenta.

Nõnulla q̄bus medicina ludificat̃ et ſanitati obuiat̃.

¶ Expoſitio Thaddei.

Iſte liber diuidit̃ in p̄hemiũ et tractatuꝫ durat p̄hemiũ vſqꝫ ad finẽ hui⁹ apho. Aphoꝛiſm⁹ aũt iſte diuidit̃ in duas.nã p̄ ꝓbat necẽitatẽ ↄ̄dẽdi librũ apho. et alios libꝛos in medicina. 2° ponit ↄ̄ditiões q̃ attẽdunt̃ ad ꝟificationẽ aphoꝛiſmorũ et omniũ eoꝝ q̃ in medicina dñr. Durat p̄ma vſqꝫ ⟦opꝫ aũt nõ ſolũ.⟧ ¶ Pᵃ in duas.nã p̄ ponit vnã ꝓpõnẽ ex q̄ demõſtrat ſuũ ꝓpoſitũ.2° ꝓbat eã.durat p̄ᵃ vſqꝫ ⟦tp̄s aũt.⟧ ¶ Dicit ḡ de p̄ q̄ vita ẽ breuis.et ars medicine ẽ lõga.et ꝓpter hoc opꝫ fieri libꝛos in medicina. ¶ De 2°.d.q̄ ars medicine iõ dĩ lõga: q: tp̄s opatiõis p̄ticularis in medicina eſt paruũ et iſtrã q̄bus ars medicine inueniri d̃bet.ſ.rõ et experimẽtũ.reqrũt magnũ tp̄s:q: vnũ eoꝝ ẽ timoꝛoſuꝫ et alterũ ẽ difficile. ¶ De vltia p̄te dicit q̄ ad hoc vt ea q̃ i hoc lib.dñr.ſint ꝟa.opꝫ q̄ q̃tuoꝛ ↄ̄ueniãt.ſ.q̄ medicus operet̃ ſicut opꝫ.et īfirmus ſit obediens.et miniſtri eius ſint idonei.et res extrinſece ſint ſicut opoꝛtet.

Circa hũc aphoꝛiſmũ cõmẽtatoꝛ ſic p̄cedit.nã p̄ ponit expõnẽ ḡnalẽ hui⁹ aphoꝛiſmi.2° ponit ſpãlẽ. Durat p̄ᵃ vſqꝫ.⟦vitã ḡ dixit breuẽ.⟧ 2ᵃ diuidit̃ in duas p̄tes. nã p̄ ponit ꝓfuſaꝫ expõnẽ.2° ponit epilogatiuã.durat p̄ma vſqꝫ.⟦Nõ ſuꝫ vitupandus.⟧ Itẽ nota q̄ ſm trãſlationẽ burgõdionis epilogus nõ incipit ibi :ſꝫ magis infra.ſ.ibi ⟦vñ vl'r ars lõga.⟧ Itẽ q: ibi nõ facio vim.dimittat̃ talis diuerſitas:q: nõ nocet tñ ꝟioꝛ ẽ trãſlatio burgõdionis. ¶ Pars

aūt in q̄ ponit expōnē ꝯfuſam diuidiť in duas. nā p̄ ponit
expōnē litteralē. 2° intellectualē. durat pma vſq3.[S3 his
ad horā ꝑermiſſis.]pma pars diuidiť in tres nā p̄ ponit
expōnē pme pris pncipalis apho. 2° ponit expōnē 2ᵉ tertio
ponit partiū ordinē in hoc apho. poſitaꝝ: durat pma vſq3
[ſubſequēs vo nō eſt.] 2ᵃ vſq3[qd̄.n. in pmis dixit]pma
diuidiť in qnq3 ſm ꝙ qnq3 ſunt vocabula apho. ⁊ diſtin/
ctio pꝫ in textu ꝯſtātini. ℂ Pars aūt illa in q̄ ponit itelle/
ctualē expōnē circa h̄ vbū[vita breuis]diuidiť in duas.
nā p̄ facit vnū ſuū ꝓlogū. 2° ꝓſequiť qd̄ itēdit. durat pma
vſq3[qdā q̄ cū itēdiſſe dicunt.] ℂ Pars aūt in q̄ ꝓſequiť
diuidiť in duas. nā p̄ ponit opiniōes 2° ponit eaꝝ examia/
tiones. durat pᵃ vſq3[quos oēs ſere.]2ᵃ diuidiť i tres. nā
prio reprobat opiones ſlas ⁊ nō ad ꝓpoſitū exñtes. 2° vas
⁊ nō ad ꝓpoſitū. 3° approbat vas ⁊ ad ꝓpoᵐ durat pᵃ vſq3
[qui aūt dicūt ꝙ diſcipulos iſtiget.] 2ᵃ vſq3[vtriq3 q̄ illi
laudādi ſunt.]hec aūt diuidiť i duas. nā p̄ laudat has opi
niōes. 2° approbat eas ꝑ adaptationē eaꝝ ad textū. durat
pᵃ vſq3[itētio vtriuſq3 ꝯfirmāda ē.] ℂ Pars aūt in q̄ epilo
gat. diuidiť i duas. nā p̄ epilogat ea q̄ ſpectāt ad pmā pteꝫ
apho. 2° ea q̄ ſpectāt ad 2ᵃᵐ durat pᵃ vſq3[quod ſubiūxit]
pᵃ in. 2. nā p̄ ponit epilogū expoſitiōis vocabuloꝝ. 2° pōit
epilogū itellualis expōnis. durat pᵃ vſq3[vñ vit ars lōga
eſt.]ſniaꝫ aūt cōmēti nō pono ſm diuiſiōes: qꝛ lōgior eſſet
ſermo q̄ʒ oberet: ſꝫ notabilia ſolū ꝓſeqr. ⁊ illa ſunt tria. pᵐ
eſt de expōne vocabuloꝝ 2ᵐ ē de itellūali expōne ponēdo

Vocabuloꝝ expō.

opiones alioꝝ. 3ᵐ ē d̄ adaptatiōe lr̃e ad ſuā itētionē.]Ui/
ta breuis[.ſ. ad cōparōnē artis q̄ lōga ē ⁊ ꝯfuſa.[Ars lō/
ga]qꝛ tp̄s i quo pticulr̄ hō opať in ei⁹ inēnōe. puū ē. ⁊ ad
ei⁹ iuētionē reqriť grāde tp̄s: qꝛ ip̄a nō pōt iueniri niſi cū

Ars rōne ⁊ expimēto inueñ.

duob⁹ iſtris. ſ. expimēto ⁊ rōne. q̄ duo iſtra voluūt tp̄s lōgū
[expimētū:]qꝛ ip̄m ē timoroſuꝫ[⁊ rō]qꝛ ip̄a ē difficilis. q̄
cū medicia ſine iſtis nō poſſit iueniri. ⁊ iſta reqrāt lōgū tp̄s:
bñ dictum eſt ꝙ tp̄s in quo laborāt inuentores. eſt breue.
ℂ Uel aliter pōt exponi: vt dicať ꝙ ars dꝛ lōga ꝓp duo quo

Ars duos reſpcā lōga eſt.

rū pᵐ ē breuitas tp̄is pticulariū operū q̄ ſiūt in inueniēdo
artē ꝓp quā breuitatēꝫ. ars ip̄a difficile appħēdiť. ex qua
difficultate ſequiť ꝙ nō poſſit eā dignoſcē. niſi ille q eſt eā
exercitat⁹ exercitio lōgo. 2ᵐ aūt ꝓp qd̄ dꝛ ars lōga ē diffi/
cultas iſtoꝝ cū qbus ars ip̄a iueniť q̄: iſta ſunt expiētia
⁊ rō ꝓp quoꝝ difficultatē lōgū tp̄s reqriť i opando cū eis.
[Tp̄s acutū.]hoc duplr̄ exponiť. vno mō vt referať ſtri/
ctura tp̄is ad tp̄s qd̄ mēſurat actionē medicie quā volum⁹
expiri. vt dicať taliť: qꝛ tp̄s in quo mēſuratio medicie ap/
proximať corpi. ē valde breue ꝓp mobilitatē ſbi. vñ nō pōt
bñ ſciri illa expiētia niſi ab illo q ſit bñ exercitatus. Alio
vo mō pōt itelligi tp̄s acutū. i. tp̄s vite cuiuſlibet pticula/
ris hoīs in q̄ opať in iueniēdo artē pᵃ rñ ē verior ſm ſniaꝫ
Gal. in expōne cōmēti i alia trāſlatiōe. 2° vo vꝫ magis cō/
ſona textui hip. tamen dictum Gal. ſeruandum eſt.
ℂ Experimētū fallax.[i. timoroſuꝫ ⁊ cā timoris ē nobilitas
ſbi: qꝛ nō poſſum⁹ ſecure opari i eo. ſic i ligno. ⁊ ꝓp hoc ē ti/
moroſuꝫ.[Judiciū aūt difficile]ꝑ iudiᵐ aūt poſſum⁹ duo
intelligē. ſ. rōnē ⁊ poſſum⁹ itelligē expimētatiōes ⁊ exami/
nationē ſiue determinationē rei expimētāde. Dico ꝙ vtrū/
q3 ē difficile. Qꝫ. n. rō ſit difficilis ſignū ē: qꝛ ſapiētes vſq3

Sapientē diſcordes difficultatē arguūt.

hodie diſcordāt i ea. ⁊ vbi diſcordāt ſapiētes nectio ē diffi/
cultas: ē ēt difficilis: qꝛ cū ea opꝫ rectificare expimentum.
ℂ Qꝫ aūt determiatio rei expimētāde ſit difficilis. pꝫ tali
exēplo. ponam⁹ ꝙ aliqs ifirm⁹ vtať diuerſis medicis ⁊ ꝑ
quaſdā eaꝝ iuueť ⁊ ꝑ qſdā noceať. ſcire q̄ illaꝝ iuuerit ⁊ q̄
illaꝝ nocuerit ē difficile. Et ſic pꝫ ꝙ q̄cūq3 mō intelligať 2ᵐ
iudiciū ipſum eſt difficile. ſed qꝛ hip. eſt rōnalis. melius eſt
vt per iudiciū intelligať ratio: pꝫ ergo ꝙ iſta. ſ. experiētia
timoroſa ⁊ iudiciū difficile. ⁊ tp̄s acutū. ꝓbāt artē eē lōgā.

Drᵐ.

ℂ Sed dubitať q̄ ſit dr̄ia inter rōnē ⁊ determinationē rerū
que expiunť. Ad qd̄ dōm ꝙ magna ē dr̄ia inter eas qm̄ rō

ſm quā iueniť ſcia curatiua. icipit a notitia morbi ⁊ mēbri
⁊ notitia rerū cū qbus dꝫ curari morb⁹ i tali mēbro: puta
ſi aliqs hꝫ apā in epate tūc igeniū curatiōis ꝑ rōnē. ſumiť
a notitia iſti⁹ apatis ſciēdo ꝙ talis egritudo ē de repletio/
ne talis hūoris vel talis ⁊ ꝙ ē in mēbro pnᵢˡ qd̄ iſluit vtu/
tē oībus venis. h̄ aūt cognito ꝯſideramus q̄ ſint ille res cū
qbus poſſum⁹ talē egritudinē curare in tali mēbro. ⁊ qm̄
hec egritudo ē de replectiōe talis mēbri. facim⁹ flobotomiā
de baſilica dextri lateris ⁊ dam⁹ cibos ⁊ pot⁹ apiētes ⁊ po
nimus ſuꝑ dextrū ipocūdriū reſolutiua. admiſcēdo cū eis
ſtiptica aromatica ne debilitet mbrū pncipale iſta qdē ē rō
ſm quā docuit Gal. in tegni curare apā epatis ⁊ planū eſt
ꝙ talis rō pcedit opationē dicit. n. Gal. d̄ igenio ſani. li. 2°
cap̄. vlt. ꝙ igeniū curatiōis pōt ꝑfici ſine oi expimēto ſuffi/
ciūt. n. ad ip̄m ſole ſignificatiōes q̄ ſumunť ab eēntia reꝝ ⁊
a nā morboꝝ. ⁊ hoc pꝫ ꝑ diffōnē quā ipſe idē poſuit d̄ rōne
in 3° de igenio ſanitatꝫ cap̄. p̄ quā ſcribā ifra. Determiatio
vo expimētoꝝ ē q̄dā ꝯſideratio ꝑ quā diſtinguim⁹ circa ea
que expta ſunt q̄ eoꝝ ſunt vtilia ⁊ que nociua: vnde talis
cōſideratio ſeqtur experimētū. ratio vo pcedit ſic dcm̄ eſt.
ℂ De 2° dico ꝙ circa intellᵐ iſtius vbi.[Uita breuis ⁊ ars
lōga.]multiplex expō iueniť. nā qdā dñt ꝙ hipo. dixit h̄
grā ꝯfortādi diſcipulos vt forti⁹ ſtuderēt ſic dꝛ viatori ꝙ
dies ē pua ⁊ via lōga: qdā vo dñt ꝙ hipo. dixit h̄ grā diſ/
cōfortādi diſcē volētes vt ꝓp breuitatē vite ⁊ lōgitudinem
artis deſperarēt. Quidā vo dñt iō eūꝫ hoc dīxe vt expireť
aioſitatē diſcipuli vl̄ pigritiā ad ſtudiū. Quidā vo dicūt ꝙ
hipo. iō hoc dicit vt innueret necītatē faciēdi libros i me/
dicina: qdā vo dñt ꝓp hoc dixiſſe vt innueret necītatē faciē/
di libros abbreuiatos. Quidā vo dicūt ꝙ ip̄e ꝓp h̄ inuit
ꝙ iſta ars eēt veluti q̄dā ꝯiectura ⁊ nō va. Quidā vo dñt
ꝙ iō dixit h̄ vt mōſtraret ipotētiā me⁹ in nō potēdo venire
ad finē i ſcia iſta. ⁊ ſic iſte due vltie differūt. qꝛ pᵃ ponit im/
perfectionē artis ⁊ 2° iperfectionē artificis. ℂ Poſitis iſtis
opionib⁹ falſis ſtatiꝫ reprobat eas ⁊ dīc ꝙ ille due vltime
ſunt falſe. nā q̄lis eēt ille ſapiēs hō q ſcribens in aliq̄ ſcia.
diceť ꝙ ars illa nō eſſet certa imo eſſet q̄dā cōiectura. ⁊ ꝙ
nullus poſſet venire ad finē in ſcia illaꝫ q̄ſi dicat nullus. qꝛ
ſil̄ faceret libꝝ ⁊ repelleret auditores a ſe vilificādo arteꝫ
⁊ faciēdo auditores diſperare ꝓp ipotētiā veniēdi ad ꝑfe/
ctionē. ⁊ ꝯdicit huic opioni vbū illud qd̄ ſequiť:[Opꝫ non
ſolū]ꝑterea illa opio. q. d. ꝙ ipſe vult diſcōfortare audito
res (⁊ fuit 2ᵃ ēnumerata h̄) fatua ē. nō. n. ē ſapientis viri li/
brū facē. ⁊ lecturos a ſe repellē: videreť. n. eē iuid⁹ vl̄ fatu⁹
nullus aūt ſapiēs iuidus ē vel fatuus qꝛ inutilr̄ cōponeret
libros poſtq̄ʒ nullus deberet eos adiſcere: ⁊ ſic reprobate
ſunt opiniones falſe ⁊ impertinentes.
ℂ Opio vo q̄ dīc ꝙ ip̄e voluit ꝯfortare auditores vt fortius
ſtuderēt qꝛ ars erat lōga ⁊ vita breuis. verū dīc abſolute:
ſꝫ nō ad ꝓpoᵐ: nō. n. decet talia poni in ꝓheᵒ. illa iteꝝ opio
que dīc ꝙ ip̄e voluit tētare diſcipulos. et veꝝ dīc. ſꝫ ꝙ pla
to dīc ꝙ opꝫ ꝙ diſcipulo dicať qñ icipit ſtudere i aliq̄ arte
ꝙ ars illa ſit dura ⁊ lōga: vt cognoſcať aioſitas diſcipuli.
nō tñ ꝓpoſito ē ꝯueniēs: qꝛ dꝫ diſcipulo dētem⁹ dici ⁊ ñ ꝓp
poni ꝓlogo. eo ꝙ ꝓlogus libri dꝫ adaptari illis q̄ ꝯſequiť
in libro. ¶ Et poſſet aliqs obuiare iſti ꝯſtructiōi hoc mō ꝙ
iſte ꝓlogus nō ē ꝓlogus hui⁹ li. imo ē gñalis ad totā medi
cinā. vñ nō opꝫ ꝙ adapteť illis q̄ in h̄ lib. dñr: vñ pōt ſtare
iſta opio. Et iſti obuiationi rñdet Gal. ſic ꝙ dato ꝙ iſte ſit
ꝓlogus gñalis nō ꝯdicit opioni illoꝝ q dñt eius itētioneꝫ
fuiſſe ꝓbare necītatē cōdēdi libros in meᵃ: ꝑterea h̄ nō eſt
veꝝ. ſ. ꝙ iſte ſit ꝓlogus gñalis ad totā meᵃᵐ qꝛ ip̄e i alio li.
fecit ꝓlogū gñalē: vñ hic nō fecī eū imo ē ſpālis ſolū ad hūc
lib. ⁊ ſic reprobate ſūt opiones q̄ ꝯtinēt veꝝ ſꝫ nō ad ꝓpoᵐ.
ℂ Opiones vo q̄ ſunt ve ⁊ ad ꝓpoᵐ ſunt ille due. ſ. illa q̄ dīc
ꝙ voluit oñdē ꝙ in meᵃ deberēt fieri libri breues. ſ. apho/
riſtici. nā ad magnitudinē hui⁹ artis. ⁊ breuitatē vite ma/

gnū ē adiutoriū hic doctrinā breuē q̄lis est aphoristica.nā
talis doctrina facile diſcit̄ ꝛ facile retinet̄. ꝛ ſi ꝑdat̄ facile
ad memoriā reducit̄. Et illa oplo ꝛ᷒ēt ꝟa ē q̄ dic ꝙ hip. vo
luit mōſtrare necitatē faciēdi li.i me^na.ꝛ poſteris dimittēdi.
℃ Uiſo p̄ ꝛ 2° notabili.mō veniam⁹ ad 3^m.ſ.ad vidēdū q̄uo
ille opiones ſil' iūcte ſunt ꝯuenīētes lr̄e hipo^is: ꝛ hoc^e ada/
ptat̄: vita hoīs ē breuis ꝛ ars ē lōga ꝛ ꝑꝑ h̄ opꝫ ꝙ q̄libꝫ fa
ciat libꝝ i quo ſcribat illō ō me^na qō in ſua vita didicit.ꝛ il
lud poſtea reſeruet̄ poſterioꝝ ib⁹ q̄ poſtea addēt ꝛ ſucceſſi/
ue ꝑficiet̄ ars me^na. nā ipoſe ē eūdē icipe ꝛ ꝑficē:q꞉ paucū ē
valde illud qō hō pōt in ſua vita iuenire. Q ō ꝟo poſtea ſe/
quit̄ in apho.ſ.tp̄s acutū ꝛc̄.ē denīrario iſtius.ſ. ꝙ vita ſit
breuis. In comparatione artis.ꝛ hoc ſufficit de cōmento.
℃ Uiſis q̄ diūr i cōmēto mō videam⁹ aliq̄ cꝫ ꝯ^m ꝛ p̄ q̄rit̄ q̄re
Ars qd. dixit.[ars] ꝛ non ſcia. ℃ Ad h̄ aūt r̄ndeo ꝛ dico ꝙ ars ꝛ
ſcia differūt ꝑ fieri ꝛ eē.ē.n.ars habit⁹ i aīa artificis ꝑ quē
opat̄ circa factilia: vt ars q̄ ē in aīa carpētarij ē hit⁹ ꝑ quē
ipe opat̄ in faciēdo domū.ſꝫ cognitio.dom⁹ i ſe.ꝛ lignoꝝ.
ꝛ lapidū in ſe ꝯſideratoꝝ.dr̄ ſcia.ꝛ h̄ vult ari. in ethicoꝛuꝫ
6°.ꝛ poſterioꝝ 2°:cū ḡ hic hipo.loquat̄ de me^na ſm ſui iuē
tionē ꝛ ipſa iueniat̄ ꝑ rōnē factibiliū ꝛ ꝑ expiētiā circa ipa
factibilia.meli⁹ fuit ꝙ noiaret eā.artē.q̄ꝫ ſciaꝫ. ℃ Ars aūt
Uarie artis diffō/nes. ſic diffinit̄ a co^te. Ars ē collectio ex cōp̄hēſis p̄meditata
ad quādā vtilitatē vite aptiſſima. Itē diffinit̄ ſic in ꝓhe⁹
met^a. Ars ē cū ex plib⁹ expimēto collectis.vna fit ex ſilib⁹
vlis acceptio. Et in lib.ethico.6° ſic. Ars ē habit⁹ cū recta
Expe ien/tia qd. rōne factiuus. ℃ Expiētia ꝟo ſic diffinit̄ ab ari.i ꝓhe.met.
℃ Expiētia vō (ingt) ē mltiplicata memoria.ꝛ a Ga.ſic.ex
periētia nō eſt aliqd niſi memoria coꝝ que multū vident̄.
Rō qd. ℃ Rō ꝟo ſic diffinit̄ a Gal.3° de inge.ſa.cap.p̄ dicēs ꝙ ē
ſcia cōp̄hēdēdi eſſentiā nāe rerū.ꝛ inueſtigatio ſubieɋ̄ni
uſcuiuſq꞉ mēbri actōis quoq꞉ iuuamēti ſueq꞉ cōpōnis cū q̄
qdē ſcia pōt ſciri q̄ paſſiones ſunt curabiles ꝛ que icurabi
les.ꝛ quomodo curande.ſunt curabiles.

℃ Aphoriſmus. II.

℃ In ꝑturbatōib⁹ vētris ꝛ vomitib⁹ q̄ ſpōte fiūt:
ſiqdē q̄lia opꝫ purgari purgēt̄: ꝛ ꝯfert: ꝛ bñ fe/
rūt. Si ꝟo nō: ꝯriū. Sic ꝛ inanitio: ſiquidē q̄lꝫ
opꝫ fieri fiat: ꝛ cōfert: ꝛ bñ ferunt. Si vō nō: cō/
trariū. Cōtēplari igit̄ opꝫ ꝛ tp̄s: ꝛ regionem: et
etates: ꝛ egritudines: in q̄bus opꝫ: aut non.

Theo. ℃ In ꝑturbatōib⁹ vētrꝫ ꝛ vomitib⁹ ſpōtiuꝫ ſi ta
le purgat̄ q̄le purgari opꝫ: res bñ cedit: ꝛ facile
fert̄. Sin min⁹: ꝯ. Itidē ſi li mō ꝯceptaculoꝝ ia
nitio: ſi fiat q̄lꝫ fieri oꝫ.res bñ cedit: ꝛ facile fert̄.
Sin min⁹: ꝯ. Igit̄ ꝛ tp̄s: ꝛ terrā: ꝛ etateꝫ: ꝛ gn̄a
morboꝝ: i q̄bus opꝫ.necne: ꝯſpicari officiū eſt.

Leoni. ℃ In ꝑturbationib⁹ vētris ꝛ vomitib⁹ ſpōtinꝫ
ſi talia purgent̄ q̄lia purgari opꝫ: ꝯfert: ꝛ leuit̄
ferūt. Si min⁹: ꝯtra. Sic ꝛ vaſaꝝ inanitio: ſi ta/
lis fiat: q̄lis fieri oꝫ: ꝯfert: ꝛ bene tolerāt: ſin mi/
nus: ꝯtra: inſpicere itaq꞉ opꝫ: ꝛ regionē: ꝛ tp̄s:
ꝛ etatē: ꝛ morbos: in q̄bus cōueniat: aut non.

℃ Commentum Galeni.

℃ In his ſuis ꝟbis: nō quātitatē purgatiōis: ſꝫ q̄litatē ſolū
mō reſpexit: qō manifeſtat̄ ex eo ꝙ Qualia opꝫ dr̄. A nāli
bus aūt icepit: cū Qui ſpōte fiūt.dixerit. Et artificiale teti
git: cū Sic ꝛ inanitio.ꝛ reliq̄ ſubiūxit. Q꞉ ſi de vtraq꞉.q̄ꝫti/
tatē tractare voluiſſet: i ſpōtanea.q̄ꝫtā ꝛ in artificiali tantā
dixiſſet.oñdit̄ aūt h̄ ꝛ ꝑ ꝟbū purgari: nō.n.ſim' dixit̄ ſiq/
Purgō quid. dē q̄lia opꝫ eūari: ſꝫ.ſiqdē q̄lia opꝫ purgari: ē nāq꞉ purga/
tio: nociui hūoris eūatio. ⁋ Hic multi impiti expoſitores
peccāt: nō ꝟba nec ꝟboꝝ ſuoꝝ itētionē itēdētes: quoꝝ er/
roꝛ deꝑhēdit̄ i vbi dr̄. [Sic ꝛ inanitio.] Alij.n.fatent̄ euꝫ
intellexiſſe cibi abſtinentiā. Alij ſiōnuā: qō ſit iō: q꞉ hip.
oēm purgationē ſolet inanitatē vocare. ⁋ Sꝫ hic (ſic dixit)
de ſola q̄litate itellexit.ſ.vbi dixit. Sic ꝛ inanitio.q.d.ſicut
Medicus nāe actionē imitari oꝫ. nā facit ꝛ artifex facit. Q꞉ autē ſꝑ iuſſit medicū actionē nāe
debē ſeq꞉ i hīs. Qui ſpōte fiūt p̄miſit. ⁋ Qualia ḡ opꝫ pur
gari purgent̄: vbi nociua tm̄ ꝑpēdant̄. Sic.n.cōfert: ꝛ bñ
ferūt.ſi ꝟo aliquoꝝ alioꝝ eūatio fcā fuerit: ꝛ nō triſtātiuꝫ
nocitiuoꝝ: ꝯriū.ſ.neq꞉ cōfert: ꝛ difficult̄ ferūt laborātes.
Silr̄ ꝛ in artificiali purgatiōe opꝫ nociuū purgare: ſic ali/
bi iuſſit ipe. Opꝫ ingt nociuos hūos nō alios purgari. Si
eniꝫ flegma dñet̄ oꝫ q̄b⁹ medicinis purgari decet. purget̄.
Et ſi chol'a vel melia dñet̄: purgari flegmā dimittat̄: ꝛ in
his eūandis rōne intēdat̄: Idē ꝛ ō ſanguine intelligat̄. Do
minātes aūt hūmi a q̄litate corpis p̄ñt intelligi: niſi ꝙ hū
mi iteriores nō idē ſunt: qō hūmi exteriores hip.ꝛ alibi te
Color corpis hūoꝝ dñantiaꝫ oſtēdit: ſi i pꝛofundo corpis nō accubue/rint. ſtāte. Color ingt corpis humoꝝ dominātiā oſtēdit ſi nō in
ꝑfunditate corpis accubuerint: q꞉ nō vbiq꞉ ſunt equales.
℃ Uñ cū hoꝛi inueſtigatiōe tp̄s: regionē: etatē: ꝛ morbum
inueſtigari opꝫ. Cū.n.q̄libet hūoꝝ dñet̄: ꝓpria ſigna hic
dignoſcit̄: qō poſt plani⁹ exeq̄mur. In p̄mis ḡ q̄rit̄ de tp̄e
poſt ō regiōe: etate quoq꞉: ꝛ infirmitate. vt ſi chol'a rubea
dñari ſe in corpe oñderit: ꝛ tp̄s cogſci opꝫ.ſ.ſi eſtas fuerit:
deinde regionē: ſi cal'a ſit: ꝛ ſi infirm⁹ ſit in ꝑfectōe iuuētuꝫ.
Silr̄ in ſtaticis: ſi hyems ſit: ꝛ regio frida: ꝛ ſi īfirm⁹ ſenex.
Uniuſcuiuſq꞉ mōrbi nām inueſtigare opꝫ ſi vtilitatē ꝛ rōnē purgādoꝛuꝫ dignoſcē ve/limus. His exploratis: ō nā morbi ē iueſtigare: q꞉ terciane ſunt ō
nā cho.ru.q̄rtane ō cho.nig.quotidiane ō ſlate: ꝛ cācer de
melia: heriſipila ō cho.rubea.vñ morbi ſingulr̄ erūt inue/
ſtigādi: q꞉ ſi bñ ꝑgrant̄: vtilitatē ꝛ rōnē purgādoꝝ cog/
ſcem⁹. ℃ Palā ē ḡ ſic eos male iterp̄tari: q̄ hip.putauerūt
dixiſſe inanitionē ſolā cibi abſtinētiā i febrib⁹: cū nūq꞉ fe/
bres noīauerit: ſꝫ poti⁹ vl'r q̄ fiūt cꝫ nām tetigerit. Oñdit
ſe quoq꞉ purgādi q̄litatē nō quātitatē voluiſſe: cū i ſequē/
tib⁹ dictur⁹ ſit de quātitate. ⁋ Tp̄a curādoꝛū morborū ꝛ
modū curādi ego dicturus ſuꝫ alibi.ꝛ q̄uo vel qñ debeant
purgari ſiue curari. Non.n.hic necitate aliq̄ compellor id
ꝓſequi: cū ſi hoc in hoc loco tāgerē: nō melius hip.tacēte
dicerē: ꝛ nō tāgēda tāgerē: ꝛ ſermonē nō ꝓclādū ꝓtelarē.

℃ Expoſitio Thaddei.

℃ Expedito ꝓlogo ꝓſequit̄ qō itēdit.ꝛ in iſta p̄^a ꝑticl'a agit
de regimie corpis hu' ꝑ eūationē ꝛ ꝑ dietā.ꝛ i h̄ apho.agit
Hui⁹ p̄me ꝑticule itētio. de q̄litate purgatiōis: hꝫ aūt hic apho.duas ꝑtes.nā p̄ agit
de q̄litate purgatōis.ponēdo ſigna q̄ ſequūt̄ purgationē.
2° ponēdo ſigna q̄ añcedūt purgationē.ꝛ docet cogſcē hu/
mores purgādos.durat p̄^a vſq꞉ [ꝯtēplari igī oꝫ.] p̄^a i 2as.
nā p̄ ponit ſigna in purgatione ſpontanea.2° in artificiali.
durat prima vſq꞉: [ſic ꝛ inanitio.]
℃ Dicit ḡ ꝙ ſi i purgatiōe ſpōtanea tā ꝑ ſeceſſuꝫ q̄ꝫ ꝑ vomitū
purgent̄ talia q̄lia opꝫ purgari.talis purgatio ꝯfert.[ꝛ bñ
ferūt eā purgari.ꝛ ſi nō purgāt̄ talia q̄lia oꝫ. tūc purgatio
nō ꝯfert.neq꞉ purgari bñ ferūt eā: ℃ In 2ª dic̄ ꝙ ſic ſe hꝫ i
purgatiōe ſpōtanea.ita ſe hꝫ in purgatōe arti^li.ſ.q꞉ ſi pur/
gent̄ talia q̄lia oꝫ.purgatio ꝯfert ꝛ purgari bñ fert eā.ꝛ ſi
ñ.ꝯriū. ℃ In 3^a.d.ꝙ ꝑꝑ h̄ vt nos purgem⁹ talia q̄lia oꝫ pur
gari.opꝫ nos p̄cognoſcē humoreꝫ quē purgare debemus.
per iſta quatuor.ſ.tempus etatē.regionē ꝛ egritudinem.
℃ Cōmētator circa hūc apho.ſic ꝓcedit.nā p̄ pōit gn̄alē ex/
pōnē.2° ſpālē: durat p̄^a vſq꞉: [q̄lia ḡ oꝫ.] p̄^a diuidit̄ in tres.
in q̄rū p̄^a oñdit gn̄alē intētionē hipo.fuiſſe in h̄ apho.ō q̄/
litate purgationis.in 2^a vō tāgit duos errores quorūdā.ꝯ
intētionē hipo.in toto apho.vnū gn̄alē dicētiū ꝙ hip.lo/
quebat̄ hic ō q̄ꝫtitate purgatōis.aliū vō ſpālē.ſ.circa hoc
vbū [ſic ꝛ inanitio.] in 3^a ꝟo dat cām ordinis cadētis int̄
p̄^am ꝑtē ꝛ 2as apho.durat p̄^a vſq꞉ [hic mlti impiti] durat
2^a vſq꞉: [Qꝛ aūt ſꝑ:] Dic̄ ḡ ſic ō p̄^a ꝙ hipo.in h̄ aph.loq̄t̄
de q̄litate purgatōis.qō ꝓbat̄ duplici rōne.p̄^a ē q꞉ ipe po/

ſūt illa noīa q̄ ſignāt q̄litatē.ſ.q̄lia in plali ⁊ q̄le ī ſingu/lari.⁊ vnū poſuit in purgōne nāli ⁊ aliō in artificiali: 2ª rō eſt.q2 ip̄e poſuit h̄ v̄bū.purgari.⁊ nō poſuit h̄ v̄bū.eūari. vn̄ cū purgō.maxie q̄litati peccāti ꝯueniat. loqͬ ō q̄litate purgōnis ⁊ nō ō q̄ntitate purgōnis.⁊ h̄ ō pᵃ. ¶ De 2ª dicit ꝙ multi exponētes hūc apho.nō itelligētes v̄ba Hipo.nꝫ eiꝰ itētionē.errauerūt duplici errore.gn̄ali.ſ.⁊ ſpāli.qdā er/rāt dicētes.ipm̄ itellexiſſe i toto apho.ō gn̄ali q̄ntitate pur gōnis.cū ip̄e itelligat ō q̄litate.errore v̄o ſpāli errauerunt circa h̄ qḋ dixit.⌈ſic ⁊ inanitio.⌋dicētes eū intelligē ſpālē q̄ntitatē purgōnis.dixerūt.n.qdā ꝙ p̄ inanitionē itelligebat abſtinētiā ſoiā cibi qdā v̄o itelligebāt flōmiā.⁊ rō q̄ ꝓbatꝰ coꝝ error.ē q2 Hipo.ꝯſueuit oēꝫ eūationē vocarꝰ inanitio/nē.ipi v̄o volebāt itelligē p̄ticularē tm̄ eūationē.ſ.abſtinē/tiā tm̄.vl' flōmiā tm̄.q magꝭ peccabāt q̄ꝫ pᵃ.q2.ē.v̄bū gn̄a le.ponebāt expōnē ſpālē.⁊ h̄ ō 2ª. ¶ De 3ª.d. ꝙ i purgōne tali ordie ꝓceſſit:q2 p̄ icepit a purgōne nāli. ⁊ poſtea ſb̄di/dit artificialē.cuiꝰ cā ē.q2 ſp̄ oꝫ medicū ſeq nāꝫ ī bōa actōe.
¶ Pars āt illa i q̄ pōit expōnē ſpālē diuidiᵗ in 4ᵒʳ:nā p̄ ponit expōnē iſtiꝰ v̄bi:⌈q̄lia oꝫ purgari:⌋2ᵒ pōit expōnē iſtiꝰ v̄bi ⌈ꝯtēplari igꝰ.⌋3ᵒ iſert rep̄hēſionē q̄rūdā errātiū.4ᵒ rn̄det cuidā tacite q̄ōni:durat pᵃ vſqꝫ.⌈dominātes aūt:⌋2ª vſqꝫ ⌈palā ē g̃:⌋3ª vſqꝫ:⌈ip̄a curādoꝝ.⌋ ¶ De pᵃ g̃ p̄te dicit.ꝙ purgare q̄lia oꝫ.ē purgare hu.nociuos ⁊ ſup̄fluos ⁊ alios dimittē.v.g.ſi peccat chol'a.ip̄a purgeᵗ.⁊ flegma dimittaᵗ ⁊ ecōūſo:⁊ ſi ſāguis peccat.ip̄e eūeᵗ vl' purgeᵗ.⁊ ſi aq̄ſitas ſanguis peccat.ſicͭ i idropicis.ip̄a purgeᵗ ⁊ alius hūoꝛ nō purgeᵗ. ¶ In 2ª p̄te dicͭ ꝙ hu.dn̄antes corꝰ ꝑñt cog̃ſci p̄ q̄/litatē corꝑis.dūmō hūores ſint eq̄les i corꝑe toto.nā aliq̄ñ hūores icōīr abūdāt i epate vl' poro.⁊ chol'a fundiᵗ ad cu/tiꝫ.cū g̃ hūores ñ poſſint cognoſci i pelle p̄ q̄litatē corꝑis. tūc maxīaꝫ ꝯſiderationē oꝫ hr̄e medͥ.ad firmā.⁊ cōpletaꝫ cogōnē q̄litatꝭ:p̄ medͥ:ꝯſiderare oꝫ illa 4ᵒʳ.ſ.tp̄s.etatē.⁊ regionē.⁊ egritudīē.v.g.ponamꝰ ꝙ i corꝑe alicuius videaᵗ abūdare chol'a rubea tūc ad plenā certitudinē ꝯſidera tp̄s ſi ſit eſtas:⁊ etatē.ſi ſit iuuenis:⁊ regionē.ſi ſit cal'a.⁊ ꝯſide ra morbū.ſi patiaᵗ tertianā.vl' eriſipilā: tūc bis agregatꝭ. certū ē ꝙ oꝫ purgari ō chol'a. Et ſi i corꝑe alicuius videaᵗ abūdare fleg.tūc ad plenā cogōnē. q̄riᵗ ſi tp̄s ē hyemꝭ.⁊ regio frͣ.⁊ etas ſenectutꝭ.⁊ egritudo eiꝰ ſit vl' fuerit q̄ttidia na vl' vndimia.tūc es ſecurꝰ ō flegmate.ꝙ oꝫ purgari.⁊ ſic ō alijs. ¶ In 3ª.d.ꝙ palā ē iā p̄ ea q̄ dcā ſͭ ꝙ male expoſuit q̄ p̄ purgōnē voluit itelligē abſtinētiā i febꝛe: q2 ip̄e nō fecͭ mētionē ō febꝛe.ſꝫ ſmo gn̄alis ē ō oī re p̄ter nāꝫ ⁊ pꝫ ēt ꝙ ſo lū ō q̄litate purgādoꝝ loqͬ q2.⌈ſtati loqͬ ō q̄ntitate.vn̄ iā ponēt bis idē:⁊ h̄ ꝙ hic ō q̄litate loqͬ. ōſtruit illos q po/nūt abſtinētiā eū itelligē.q2 abſtª dicit q̄ntitatē. ¶ In vltia p̄te dicͭ ꝙ poſſꝫ aliqs q̄rē in q̄ tp̄e morbi.dēret fieri purgō aut i q̄ tp̄e āni. ¶ Ad qḋ ip̄e rn̄det ꝙ nō oꝫ hic oīa dīe q̄ ſpe ctant ad purgōnem.nā ſic non ēēt aphoriſticus Hipo.hic.

Cirꝰ iſte aphoriſ.ſit theo.vl' practi.et an ſit de corpore vel de cā vel de ſigno.

Circa iſtā lcōnē q̄runᵗ q̄dā ō tex.⁊ q̄dā de cōmēto. De tex.q̄dē p̄ q̄runᵗ q̄dā gn̄alia 2ᵒ q̄dā ſpālia ēē lraꝫ. De p̄ ſic q̄riᵗ.n.an iſte apho.ſit ō p̄te medicie theoricali vl' practicali.2ᵒ q̄riᵗ an ſit ō corꝑe.vl' ō cā.vl' ō ſigno. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ pᵃ ps apho.ē p̄cticalͥ 2ª v̄o theoricalͥ:ꝙ āt pᵃ ſit p̄/cticalͥ.ꝓbaᵗ qm̄ Aui.p̄ cañ.ſen 4ª cap̄.3ᵒ i q̄ agit ō p̄ctica. pōit hāc eādē regulā q̄ i h̄ apb.tāgiᵗ. ¶ Itē i illa p̄te apb. tāgiᵗ ō eūatiōe ⁊ eiꝰ cogōne.ſꝫ eūō ē cā curatiua vl' ꝓſeruati ua q̄ ā hē ſͭ iſtrā p̄cticalia:Qͦ āt 2ª ps ſit theoꝛͥ ꝓbaᵗ qm̄ i ea ponunᵗ ſigna q̄ ſignāt dn̄iū hūoꝝ ⁊ iſta talia ſigna po/nunᵗ ab Aui.i theo.p̄ cañ.ſen 2ª:doc.3ª ō ſignis dn̄ij cuiuſ libet huͥ. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ iſte apb.q̄ ad pᵐ p̄tē ē ō cā ⁊ ō ſigno.De cā q̄dē ē.i q̄ntū ibi agiᵗ ō eūatōe.q̄ q̄dē eūō ē cā cu ratiua vl' ꝓſeruatiua.De ſigno v̄o ē.in q̄ntū docet.talē eūo/nē p̄ ſua ſigna cognoſcē.q̄ ſigna ſͭ ꝯferētia ⁊ bona ferētia.

Documēt

¶ Nota tñ ꝙ illa ſigna nō ſͭ ſigna theoricalia ſꝫ p̄cticalia. qm̄ docēt imeͤ cog̃ſcē modū ⁊ q̄litatē eūandi: ⁊ ſic ab eis ſumiᵗ igeniū curationis:q̄re ſͭ p̄cticalia.ſicͭ dͥ 2ᵒ ō ige.ſa. ſigna v̄o q̄ docēt cog̃ſcē dn̄iū hu.ſͭ theo.qm̄ ñ docēt imeͤ cog̃ſcē modū ⁊ q̄litatē opandi:ſꝫ q̄ ad 2ᵐ p̄tē iſte apb.ē ſolū mō de ſigno theoricali.illa.n.4ᵒʳ ſigna q ibi ponunᵗ ſunt ſigna theoricalia ſicut patuit ſupra.
¶ Viſis gn̄alibꝰ mō videamꝰ ſpālia ēē lraꝫ.⁊ vͥ ꝙ iſte aph. non ſit bn̄ ordinatus.nā in ip̄ſo prius ponit ſigna ſequētia purgationem.⁊ poſtea ponit ſigna p̄cedentia.
¶ D ip̄e pōit talē ꝯñtiā:ſi purgeᵗ hūoꝛ q oꝫ purgari.⁊cͭ purgatio ꝯfert.⁊ bn̄ ferūt purgari.qḋ nō vͥ.q2.d. Aui.p̄ cañ. ſen 4ª cap̄.q̄r ⁊ qñ oꝫ eūare:ꝙ m̄ltotiēs eūaᵗ hūoꝛ q oꝫ eūari:⁊ tñ ñ ſtati accidit leuitas.imo ſit laſſitudo recepta culoꝝ.aut ebulitio caloris.aut febris ephymera. aut ex/coriatio. ¶ Pretͥ Hipo.d.i 7ª p̄ticula.i illo apho.⌈qcūqꝫ epilētici:⌋ꝙ ſi ab hydropicis ſubito purgeᵗ aq̄ p̄ eūones moriunᵗ:⁊ tñ purgaᵗ tale q̄le opꝫ q2 purgaᵗ aq̄. ¶ D dicͭ in 2ª p̄ti.ꝙ⌈Sana hñtes corꝑa pharmacijs purgati ſoluū tur.celeriuſqꝫ malo cibo vtētes:⌋in h̄.n.apb. vult Hipo. ſm̄ expōnē Gal'.ꝙ corꝑa vtētia malo cibo.i. abūdātia in malis hūoribꝰ diſſoluanᵗ i pharmacijs.ſꝫ eūeᵗ hūoꝛ pec/cās:q̄re eūaᵗ tale q̄le oꝫ.⁊ ñ tñ ꝯfert.nꝫ bn̄ fert. ¶ D vͥ pec care i hac ꝯñtia.q2 ꝯcludit ex igꝛo notū.Cū dēat ex noto. ꝯcludē ignotū.nā notioꝛ ē leuitas ⁊ ꝯferētia purgōnis.q̄ꝫ hūoꝛ q oꝫ purgari.⁊ ip̄e pōit hoc p̄ notiori.ſ.ſi purgēᵗ ta/lia q̄lia oꝫ ⁊cͭ. ¶ D alteꝝ hoꝝ v̄boꝝ.ſ. ꝯferre.⁊ bn̄ ferre. vͥ ſup̄fluū.nā vͥ ꝙ ſi aliq̄ purgō ꝯfert.ꝙ ip̄a necͦ bn̄ feraᵗ q2 ſi ꝯfert.remouet rē p̄ter nāꝫ.⁊ oīs remotio rei p̄ter nāꝫ eſt dilectabilis ſicͭ dͥ 4ᵒ ō acci.⁊ moꝛ. q̄re ſi oīs eūo ꝯfert. bn̄ ferᵗ:ſup̄fluit igiᵗ h̄ v̄bū. bn̄ ferre.cū necio intelligaᵗ:
¶ D ſigna iſta q̄ ſequunᵗ purgōnē.vn̄r ēē ſup̄flua.⁊ inutilia q2 nullū adiutoriū p̄bēt i faciēdo vel ꝓhibēdo purgōnes. eo ꝙ qñ iſta ſigna appēt.iā data ē pharmacia. ¶ D logicꝰ iā opponēt.q2 vͥ i illa ꝯñtia. fall'a ꝯñtis.ſ. qñ dicͭ⌈ſi pur/genᵗ talia q̄lia oꝫ.ꝯfert ⁊ bn̄ ferūt.ſi v̄o nō ꝯñū.⌋nā pōit ꝯñia ſeq ad ꝯdictoria:⁊ ſp̄ accidit(talr faciēdo)fallacia cō ſequētis q2 ꝓcedit a ſup̄iori ad iferiꝰ affirmādo. ¶ D ip̄ſe ponit ſilitudinē inᵗ eūonē nālē ⁊ artificialē.ſ.ꝙ oꝫ medicū nām imitari.ſꝫ nō vͥ ꝙ poſſe ſit.q2 motꝰ ⁊ actio nāe.ē ico/gnitꝰ.nā opaᵗ nā occultiſſime.ſicͭ dͥ a Gal'.i multis locis in ꝯͦ apb.⁊ i 2ᵒ ō creticis:q̄re medicꝰ nō pōt eā ſeq.cū nō cog̃ſcat ſuos actꝰ. ¶ D vͥ ꝙ nō dēat eā ſp̄ imitari imo ali/qñ ei repugnare ſicͭ dͥ i ꝯͦ illiꝰ apho.⌈vn̄cūqꝫ nā repit ide duce.⌋ ¶ D vͥ ꝙ eūo nālis nō dēat aſſimilari artͥˡ.nā egeſtio m̄ltoꝝ coloꝝ mala ē.ſi ſiat a nā.ſꝫ a pharmaco.ñ ē mala.ſicͭ dͥ i illo apho.4ᵉ p̄ti.⌈egōnes ⁊cͭ.⌋⁊ ſic talͥ egeͦ ē bōa apō artē.⁊ ñ ē bōa apō nāꝫ.⁊ ſic ñ ē ſilitudo inᵗ eas. ¶ D ip̄e vͥ ponē ſigna añcedētia purgōnes.valde iſufficiē ter.nā ñ pōit niſi 4ᵒʳ.cū ſint.6.ſic pōit Auic.li.p̄ ſen 4ª ca. 3ᵒ.⁊ ēt Gal'.i ꝯͦ illiꝰ apbo.4ᵉ p̄ti.⌈in pharmacijs:⌋pōit m̄lta gn̄a ſignoꝝ p̄ter iſta 4ᵒʳ. ¶ D vͥ ip̄e inᵗ illa 4ᵒʳ po/nere vnū.qḋ ſolū vͥ ſufficē.ſ.cogōnē egriͥ. nā ſi ego cog̃/ſco egritudīē.tūc ego cog̃ſco hūorē.ex q̄ ip̄a ē.q2 illa ſola ſuf ficit.⁊ ñ oportuit alia ponē. ¶ Ad euidētiā iſtius apho.p̄ nota diſiōnē ⁊ ꝯſtructionē eiꝰ.vt radix eliciaᵗ. In pᵃ g̃ p̄te docet Hip.ꝙ opꝫ artificialē purgōnē imitari nālē.⁊ ponit duo.ſigna.in artͥˡ.⁊ illa eadē i nāli.⁊ ſͭ illa ſigna.ꝯferētia. ⁊ facil' tolerātia:⁊ ſignatū ē h̄.ſ. purgari hūorē peccātē.⁊ h̄ tā i nāli q̄ꝫ i artͥˡ ē veꝝ.nā ꝯferētia ⁊ bōa tolerātia i pur gōne.ſignat huͥ purgatū ēē q̄lē oꝫ ēē:in 2ª v̄o p̄te apbo. infert ex ōdcis necitatē ꝯſideratōis 4ᵒʳ ſignoꝝ gn̄aliū an/cedētiū purgōnē. Sic g̃ radix v̄itatꝭ iſtiꝰ apho.ꝯſiſtit i tri/plici ꝯñtia.q̄rū pᵃ attēdiᵗ inᵗ iſta duo ſigna.ſ. ꝯferre ⁊ bn̄ ferre.⁊ purgare q̄lia oꝫ. Et inᵗ ꝯñia.ſ.int ñ ꝯferre ⁊ nō bn̄ ferre ⁊cͭ.purgare q̄le opꝫ.⁊ ē talͥ ꝯñtia.ſi purgō bn̄ ꝯfert.⁊ purgati bn̄ ferūt eā.tūc purgaᵗ q̄le oꝫ.ſi v̄o nō.ꝯñū.⁊ fun daᵗ ſup̄ h̄ iſta ꝯñtia.q2 ſi p̄ eūonē rmoueᵗ hūoꝛ q ē cā egri tudis.purgō ferᵗ. facile.⁊ egriᵈᵒ remoueᵗ.q2 remota cā.

Vtrū purgato humore purgādo purgatio ꝯferat et purgati bene ferant.

Tertia rō.

Vtrū ꝯſiderato ſigno rū ſequētiū purgōnē medico opātur ſit.

Vtrū medicus eūans nāꝫ imitari poſſit.

Vtrū medicus eūans nāꝫ ſp̄ imitari debeat.

Vtrū eūatio nālis ō beat aſſimilari artificiali.

Rñ ad oīa dubia ſpecialia ſimul quo ad mām.

remouet effect⁹. ¶ Scḋa ḋo ꝯñtia attēdit inter purgōnē
spōtaneā ꝛ artificialē ꝛ ē talis ꝯñtia. l. i purgōne spōtanea.
ꝯferre ꝛ bñ ferre. significant ꝙ euāt q̄le oȝ: ꝛ nō ꝯferre ꝛ male
ferre. significant ꝙ euāt. nō q̄le oȝ. sic necciū ē sūr i euōne art'.
si purgō ꝯfert. ꝛ purgati bñ ferūt. purgᵉ q̄le oȝ. ꝛ cꝫ. ꝛ fun
dat ista ꝯñtia sup silitudinē imitatiuā. q̄ attēdit int' opatio
nē. artis. ꝛ opatonē nāe. Tertia ḋo ꝯñtia ē int' signa p̄ce
dētia purgōnē. ꝛ sigᵃ sequētia ꝛ ē talis. si ꝯferre ꝛ bñ ferre.
significant ꝙ euāt. q̄le opꝫ. ꝛ nō ꝯferre ꝛ male ferre significant ꝙ
euacuat. n̄ q̄le oȝ. tūc necᵐ ē añ purgōnē. ꝯtēplari signa q̄
docēt cogsce abūdātiā talis hūoris. q̄lē oȝ purgari ad h' vt
cogscam⁹ q̄lē pharmaciā dbem⁹ dare. Et fundat' ista ꝯñtia
sup h'. s. q: sigᵃ sequētia purgōnē sīt inutilia. nisi ꝯiūgant'. cū
signis p̄cedētib⁹ nihil. n. ꝯfert post purgōnē. p̄spicē signa
aliq̄ si bñ vl' male purgauerim⁹ nisi p̄mittam⁹ ea signa p̄ce
dētia purgōnē. v. g. si videm⁹ aliquē hñtē colorē citrinū in
estate. i regiōe calā ꝛ sicca. i etate iuuētutꝭ. ꝛ ꝯsuᵐ pati feᵉ.
3ᵃˢ ꝛ dedim⁹ ei scamoneā. ꝛ illa purgō ꝯtulit. ꝛ ille bñ tulit.
tūc q̄ñcūq̄ꝫ viderim⁹ talia signa p̄cedētia secure dabim⁹ ei
scamonea vl' alio purgatiuū cholē. p̄ᵃᵐ ḡ ꝯñtiā tāgit hip.
cū. d. [i perturbatiōib⁹ vētris ꝛ vomitib⁹ q̄ spōte fiūt. si q̄dē
q̄lia oȝ purgari]: 2ᵃᵐ ḋo tāgit cū. d. [sic ꝛ mani⁹] 3ᵃᵐ tāgit
Ad p̄ᵐ du. cū. d. [ꝯtēplari igit'. ꝛ tp̄s ꝛ regionē.] ¶ Ad p̄ᵐ dico ꝙ lꝫ
signa sequētia purgōnē. p̄mittant'. i h' aph. tñ i ope sequū
tur hic ātiō fuerūt p̄misisa. q: ip̄a sīt effect⁹ p̄ quē necciō inq
runt' illa signa. q̄ p̄cedūt. nā illa mouēt medᵐ. scrutari de
signis p̄cedētib⁹. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ si purget' hūor q̄ oȝ pur
Ad 2ᵐ p̄ᵒ nisio. gari. sequit' leuitas aut stati aut post: p̄ morā aliq̄ꝫ vñ itelli
git hip. bñ ferre. aut stati. aut post modicū. nā. d. Aui. fen
4ᵃ p̄ li. ca. 3ᵒ ꝙ lꝫ meᵈᵃ pficiat. nō tñ stati sentit' iuuamētūꝫ
ei⁹. ¶ Aut dic ꝙ vt p̄lꝫ vez ē. ꝙ si purgat' hūor q̄lē oȝ pur
2ᵃ rāsio. gari. ꝙ purgō bñ fert'. lꝫ aliq̄ñ ꝯtigat ꝯ̄riū. suffic̄ āt ꝙ aph.
3ᵃ rāsio. hēat ḋitatē vt i p̄lib⁹. ¶ Aut dic ꝙ sp̄ q̄ñ purgat'. hūor pec
cās bñ fert' p̄ se: p̄ accūs āt p̄t fallē. vt si patiēs 3ᵃˢ purget'
de cholā. p̄t fieri disinteria ꝛ sic leuit' fert' q̄ꝫtū ad p̄ncipa
Ad scḋam rationem. lē egritudinē. ꝛ difficult' fert' quātū ad accidentalē. ¶ Ad
2ᵃᵐ dōm ꝙ q̄ñ hip. dic̄ ꝙ si idrᵒˢ repēte euant' peūt. ibi n̄ ē
peccatū rōne q̄litatꝭ ei⁹ q̄ euat'. q̄ñ euat'. tale q̄le opꝫ. s. aq̄
sꝫ ē ibi peccatū rōne q̄ꝫtitatꝭ ꝛ tp̄is q: aq̄ idroᵖ nō oȝ euari
tota subito. sꝫ paulati. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ corᵃ vētiū malo ci
Ad tertiā rationem. bo. sīt duplicia. sunt. n. q̄dā q̄ q̄ꝫtū ad sui totalitatē sīt ꝯstru
cta ꝛ nutrita ex pessimis hūorib⁹. q̄lia sīt corpa leprosoꝝ ꝛ
Corpora malo cibo vētia duplicia. ista talia q̄ñ purgant'. dissoluunt' q: pharmacia n̄ p̄t pur
gare malos hūores ꝛ bonos dimittē. sꝫ postq̄ꝫ incepit eos
mouē. oēs agitant'. ꝛ sīt i motu. p̄p̄ qd' vtutē debilitātꝭ dūꝫ
manēt q̄eti. nā q̄escit cū eis p̄p̄ hitudinē quā ꝯ̄rit cū eis. ꝛ i
talib⁹ corpib⁹ hꝫ locū aph. ille: sīt ḋo alia corpa vētia ma
lo cibo. q̄ s̄m aliq̄ꝫ sui p̄tē abūdāt malis hūoribus. ꝛ reliq̄
coꝝ mēbra: sīt robusta. ꝛ talia corpa nō dissoluunt' in phar
Ad 3ᵐ du. matijs īmo ꝯfortant'. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ lꝫ q̄ꝫtū ad ꝯñtiā ḋ
boꝝ. ip̄e icipiat ab h'. s. purgari hūorē. q̄ oȝ purgari. tñ ip̄e
realr' itelligit i via cogōnis p̄cedē signū. s. leuitatē tolerātie
ꝛ bonā ꝯferētiā: vñ meᵈ cū videt cōferre meᵃᵐ. ꝛ bñ ferre
purgatū. ꝯcludit ꝙ purgat⁹ ē hūor q̄ oȝ purgari. ꝛ silr' fac̄
Gal. i tegni. nā dic̄. si cor ē calm pulsus sīt veloces ꝛ freq̄n
tes. nā lꝫ significatū p̄cedat. quo ad ordinē ḋboꝝ. s. cor calm.
tñ q̄ ad itellꝫ p̄cedit signū. s. velocitas ꝛ freᵃ pulsus. ¶ Ad
Ad 4ᵐ du. 4ᵐ dico ꝙ nō seq' bñ ferre. ad ꝯferre q: lꝫ aliq̄ meᵈᵃ ꝯfe
rat. tñ n̄ oȝ ꝙ delectabilr' ferat'. Q; si obicis ꝙ remᵒ rei no
cētis oȝ delectare. Dico ꝙ verū ē p̄ se. s. si solū remouet' res
nocēs sine aliq̄ nocᵒ mēbroꝝ. vl' vtutis. vl' caloris nālis.
sꝫ h' aliq̄ñ nō cōtingit. vñ videm⁹ ꝙ q̄ñ remoᵗ. res nociua.
sic̄ i mēbro supfluo. aut caro addita. fit dolor lꝫ remoueat'.
res q̄ noceat. itē res nociua q̄ñ expellit'. lꝫ p̄st inq̄ātū ex
pellit'. tñ nocet. s̄m se. inq̄ātū trāsit p̄ corpus sic̄ pꝫ in vo
Signorū purgōnꝫ mitu rei amare ḋ stō. q̄ lꝫ p̄st tñ dolē fac̄. ¶ Ad 5ᵐ dico ꝙ
signa sequētia purgōnē sīt valde vtilia ꝛ neccīa i arte, dico ḡ
ꝙ ꝯsunt. ꝛ q̄ꝫtū ad p̄ñtē purgōnē in q̄ appent. ꝛ q̄ꝫtū ad re sequētiū vtilitas du
ctificationē signoꝝ añcedētiū purgōnē. ad p̄ñtē āt purgōnē plex.
hoc mō ꝯferūt. q: nos vidētes ꝙ ifirm⁹ male fert purgōnē
conamur ip̄edire opōnēꝫ medicie expellēdo eā ḋ corpe. cū
vomitu. vl' cū potu aq̄ calē. vl' si videm⁹ ꝙ nō ꝯfert h'emus
ingeniū curādi nociuuū q̄ facimus p̄ q̄ñtitātia hūorē quē
euam⁹ ꝛ expellētia ꝯ̄riūꝛ si videmus ꝙ bñ fert purgōnē. ꝛ
purgō ꝯfert. ꝛ n̄ eēt sufficiēs purgō ꝯfortamus purgōnē vt
ampli⁹ opet'. ꝛ sic pꝫ q̄ñō taliū signoꝝ cogᵒ. ē vtilis i purgō
ne i q̄ p̄ñter appent. ¶ Ad rectificationē āt signoꝝ p̄cedē
tiū. h' mō sīt vtilia illa signa. q̄ñ q̄ñ nobis signa p̄cedētia d 2ᵒ
mōstrauerīt dñiū cholē ꝛ dedim⁹ medicinā q̄ purgauit cho
lerā. ꝯsideram⁹ si purgō ꝯtulit ꝛ ifirm⁹ bñ tulit. q̄ñ si ita ē.
indicam⁹ ꝙ illa signa sīt ḋa. q̄ significabāt abūdātiā talis hu
moris. si ḋo videm⁹ talē purgōnē nō ꝯtulisse. signū ē ꝙ er
rauim⁹ i illis signis. ꝛ sic pꝫ ꝙ signa sequētia rectificāt me
dicū c̄c signa p̄ceᵃ. ꝛ sic opant' ad itegritatē artis: h' aūt. d.
Gal. i ꝯᵗᵒ illi⁹ apho. 4ᵉ p̄ti. [in pharmatijs:]ꝛ hec 2ᵃ vtili
tas istoꝝ signorū sequētiū ē illa quā hip. inuit. ¶ Ad 6ᵐ Ad 6ᵐ.
dico ꝙ illa negatiua q̄ ponit' i añte. hꝫ i se s̄m. ē. n. negō in
gñe. nā si eēt negō. ex gen⁹. bñ seq̄ret'. argᵐ. sꝫ ip̄a ē in gñe.
supponit. n. ꝙ ibi fiat purgō hūoris idebiti. vñ tñ vꝫ talis
negō q̄ꝫtuꝫ. ꝯ̄riū: idē. n. ē dic̄: [si ḋo n̄ purget'. hu. q̄lē opꝫ]
q̄d [si purget' hūor ꝯ̄ri⁹ ei q̄ oȝ purgari.] ¶ Ad 7ᵐ dico ꝙ
lꝫ nā sit nobis icognita i multis suis actib⁹. tñ n̄ ē vsq̄ꝫq̄ꝫ
ignota. vñ nos imitamur eā. i reb⁹ notis. ¶ Ad 8ᵐ dico ꝙ
ars oȝ imitari nāꝫ. cū ip̄a euat p̄ ꝯuenietia loca: q̄ñ āt mo
uet' ad euandū p̄ loca icōueᵃ nō oȝ eā imitari. īmo ei repu
gnare. ꝛ ad apta loca mutare. sic̄ dꝫ i ꝯmēto illi⁹ aph. [vñ
cūq̄ꝫ nā repit.] ¶ Ad 9ᵐ dico ꝙ lꝫ purgō mltoꝝ coloꝝ sit
malū signū apd' nāꝫ. ꝛ bonū apd' artē: nō tñ oȝ itelligi ꝙ sit
simplr' bonū apd' artē. sꝫ p̄ cōparationē ad egōnē nālē mul
toꝝ coloꝝ. d: hōa. i. min⁹ mala. nā egestio multoꝝ coloꝝ.
demrat multitudinē morboꝝ. siue a nā. siue a pharmaco: tñ
si a pharmaco nō demrat nām adhuc extitisse multā. ita ꝙ
nā nō possit se adhuc defendē. ab ea. īmo vtute pharmaci
educit'. sꝫ q̄ñ spōte exeūt tales egōnes. demrat' multiplex
morb⁹. ꝛ itm̄ excreuisse hūores ꝙ nā nō possit illos regē.
¶ Ad 10ᵐ dico ꝙ hic nō pōit hip. oīa signa q̄b⁹ p̄cognoᵗ
hūor purgādus. sꝫ sola cōia. ꝛ illa nō oīa. sꝫ famosa: vñ illa
signa q̄ hic ponunt'. sūt ad maiorē certitudinē cogōnis hu
moris purgādi. pōit. n. ꝯᵒʳ ꝙ q̄libꝫ hu. hꝫ p̄pria signa sp̄ā
lia. sanguis sua. ꝛ flā sua. ꝛ q̄libet alioꝝ silr' sic̄ pōit Gal. in
cōmēto illi⁹ aph. [in pharmatijs.]ꝛ Auic. i li. p̄ fen 2ᵃ. ca.
de signis dñij cuiuslibꝫ hu. vñ ad ḋificationē isti⁹ dicti. oȝ
illa duo loca plegi. ꝛ p̄p̄ h' cōᵒʳ i alia trāslatiōe. d. ꝙ q̄ꝫuis
q̄libꝫ hūor hēat p̄pria signa q̄b⁹ cognoscat' tñ ad firmiorē
cogōnē hūoris purgādi oȝ. s. illa p̄p̄a signa addē illa 4ᵒʳ
signa cōia. vꝫ tp̄s ꝛc. ¶ Ad 11ᵐ dico ꝙ si egriᵈᵒ cognoscat'
ꝛ nos velim⁹ curare solū rōne egritudis sine dubio sufficit
lꝫ magis sufficeret cū cogōne istoꝝ 4ᵒʳ. sꝫ si nos ꝯsidera
mus egritᵈᵐ nō solū vt ei⁹ nām euem⁹. sꝫ vt totū corp⁹ pur
gem⁹. tūc ip̄a egritudo ē signū solū. ¶ Ul' dico ꝙ nō ꝯside
ram⁹ solū egritudinē q̄ ē p̄ñs: sꝫ illā q̄ ꝯsueuit venire. sic̄. d.
Gal. i ꝯᵗᵒ illi⁹ apho. [in pharmacijs.] ¶ De 2ᵒ. s. ḋ ꝯmē
duᵗ h' mō. nā ip̄e ponit ꝙ opiō illoꝝ q̄ dñt hip. loq ḋ flōᵃ. ē
mala sꝫ nō vꝫ. nā Gal. i ꝯmēc. exēplificauit de q̄libet hūore
s. de cholā. flāte. sanguine ꝛ meli. q̄re cū sanguis nō possit
euari nisi p̄ flōam sicut. d. Gal. i li. ḋ vtutib⁹ pharmacoꝝ ꝛ
Haly. In fine libri cārū sup illo cap. [Dehinc nā.]dic̄. n. ꝙ
nō ē iuēta meᵈᵃ euatiua sanguis. ḡ loq' ḋ flō. ¶ Q. nos vi
dem⁹ nāꝫ facē euatiōēꝫ sanguis p̄ emorroidas. ꝛ p̄ nares.
aliq̄ñ euando sanguinē q̄lē opꝫ ꝛ aliq̄ñ nō. q̄re nos cū arte
poterim⁹ facē silr'. ¶ Ad ꝯ̄riū pꝫ q: hic loq' hip. ḋ q̄litate In oppᵐ.
purgōnis. sꝫ flōmia: dic̄ q̄ꝫtitatē: vt pꝫ p̄ diffōnē ei⁹. ē. n. euo
que multitudinē euat. ꝛ Gal. idē. d. i. xiij. ḋ inge. sa. nā pōit
ꝙ flōmia poti⁹ ōbet' peccato q̄ꝫtitatꝭ: sꝫ pharmacia potius

peccato qͣlitatꝭ. ¶ Ad hͦ dico ꝙ i flōͣ ꝑt attēdi q̄ͣtitas ſang. ⁊ qͣlitas. q̄ͣtitas vt mlťū ⁊ paucū. qͣlitas vt ſag. niger citrin⁹ ⁊ aq̄ſus. tñ q̄ͣtitas ꝑ ſe attēdiť in eo. qͣlitas aūt nō ꝑ ſe. vñ nos poſſum⁹ dic̄e ꝙ flōmia bñ poſſet colligi i hͦ apho. ſ; nō ꝙ ꝺ ſola loquať flōmia. ſic̄ illi volebāt. nō tñ dico qn ēt poſſit ars imitari nām. in quātitate euomes. ſic̄ ſi nā euando librā flegmatis fac̄ iuuamētū. ſic̄ ars euando librā. ſilr facit iuuamētū. ſ; nō dico ꝙ in hͦ apho. de q̄ͣtitate loquať. vł ꝑt dici ꝙ nullo⁹ i hͦ aph. cōprehēdať flōmia. ¶ Ad id ꝟo qꝺ oppōis ꝙ ipe exēplificat ꝺ ſanguie. dico ꝙ ipe ibi loquiť de ſanguie rōne mūdificatiōis. nā ꝑt mūdificari ſic̄ dñt autꝛ choꝛes. cū caſſia tamaridis. māna. ⁊ ſilib⁹. ¶ Aut dico ꝙ in flōmia ꝑt attēdi q̄ͣtitas gn̄alis. l; ſ ea ſit q̄ͣtitas ſpālis. ꝑ ſe ꝯſiderata. v. g. ponam⁹ ꝙ ſanguis peccet i ſola q̄ͣtitate: ſic̄ ꝯtigit i ſinoca. ibi ē peccatū in qͣlitate gn̄ali. ſ; qꝛ tal' humoꝛ ē nociu⁹. ⁊ hum^{cm} eē nociuū. d. qͣlitatē: vñ dico ꝙ nā euando librā ſanguis euat qͣle ⁊ q̄ͣtū: qͣle. qꝛ nociuū: q̄ͣtū. qꝛ librā. vñ nā faciēdo hāc euōnē euat qͣle opꝫ. ⁊ hoc⁹ flōͣ cōprehēdi pōt ſb̄ hͦ apho. ℣ D. ipe poñit ꝙ ſi aliqs humoꝛ oñdat ſe abūdare i coꝛ'. ſic̄ opꝫ ꝯſiderare et tp̄s ⁊c̄. qꝺ nō vꝫ. nā poſtq̄ꝫ aliqs hūoꝛ abūdat in coꝛpe: ad qꝺ ꝓdeſt ⁊ tp̄s ⁊ alia ſigna ꝯſiderare: inutile nāq; vꝫ. ¶ Ad hͦ pꝫ ſolo nā iſta 4^{or} ſigna hic poſita. ſunt ad maioꝛē certitudinē. ſic̄. d. Gal. in ꝯ^{to} vñ aliqñ ſigna ꝓpria fallūt. vt ſi aliqs ſit icteric̄us. ⁊ tñ flegma claudit poꝛꝰ felleuꝫ. dico ꝙ in iſto. l; coloꝛ cutis denōet cholaꝫ abūdare. tñ ꝯſiderādus eſt moꝛb⁹. ſ. opila^{o} flātica q̄ ē in poꝛo. ⁊ ſic̄ nō ē purgādus ꝺ chola ſ; ꝺ flāte. [ſpōte]. i. ſine adiutōio me^{ci}. vt dꝛ i illo aph. 4^{e} par^{le}. [in pharmacijs.] Aut vis dīc̄e ſponte. i. nāliter ſ; duplr ſit euō nālis vno⁹ ꝑ oꝛdinatiōnē nāe ⁊ hͦ ē purgō nālis nāliter facta. Alio mō dꝛ purgō nālis ꝑ ſilitudinēꝫ. ⁊ hͦ mō dꝛ nālis ſcā ſinthō^{ce}. ⁊ hec diſtinctio poſ' in ꝯ^{to} apho. ꝑdicti. ℣ Et nota ꝙ hͦ vocabulū. ſpōte. dꝛ 4^{or} modis nā aliqñ tñ vꝫ q̄ͣtū nālr. i. ſine adiutoꝛio me^{ci}. vt in hͦ apho. ⁊ i illo 4^{e} par^{e}. [in pharmacijs.] ⁊ aliqñ vꝫ tñ q̄ͣtū ſine cā ma^{le}. vt i fra i illo apho. 2^{e} p̄ticl'e: [labores ſpōtanei:] ⁊ aliqñ tñ q̄ͣtuꝫ ꝑ lōgū tp̄s vt i illo apho. egōnes nigre ⁊ aliqñ vꝫ tñ q̄ͣtum ſubito. vt in illo apho. 4^{e} par^{le} [q ſpōte ſanguinē mingit.]

Ꝯp quacūqꝫ hūoꝛe i coꝛpe abundāte opoꝛtcat oīa ſig^{a} ab hip. poſita ꝯſiderare. Rň^{o}

Euō nālis duplex.

Spōte 4^{or} dicī.

¶ Aphoriſmus. III.

¶ In exercitātib⁹ ad ſūmū: bone hitudines ſūt fallaces: ſi in vltio fuerit. Nō. n. pñt manēꝰ i codē: neqꝫ q̄ſcēꝰ: q ꝟo nō q̄ſcūt: nequaq̄ꝫ pñt in melꝰ⁹ addēꝰ: reliquiť igiť ad peꝰ⁹. Hoꝝ igiť cā: bonā habitudinē ſoluere cōfert: ⁊ nō tarde: vt rurſus ꝑncipiū nutrimēti accipiat coꝛp⁹. Neqꝫ cōpꝛeſſiōes ad vltimū ducē: fallaces. n. ſunt. ſ; qualis nā hñtis fuerit ſuſtinere: ad hoc ducere. Silr ⁊ euōnes ad vltimū ducētes: ſūt fallaces. Et iteꝝ reſumptiones in vltio exñtes fallaces.

Theo. ¶ Habit⁹ athletaꝝ ad modū bōi tuti nō ſūt: ſi ad ſūmū deuenerint. Nō. n. in codē ſubſiſtere pñt aut q̄ſcere. Qꝺ ſi nō q̄ſcūt: nihil ꝓficere i melꝰ⁹ pñt. Reſtat igiť his de cauſis vt i dēteri⁹ labāť. Quāobꝛē ſoluēꝰ hitū expedit ſine moꝛa: vt denuo refici coꝛp⁹ icipiat. Nec idcirco cōpꝛeſſiones i extremū ducēde ſunt. Haud. n. tutū hͦ eſt: ſ; ꝑ eius q coꝛrigiť nā ducendū: vt toleret. Simo euōnes i extremū deducte cū ꝑiculo ſūt. Rurſuſqꝫ recreatōes extreme ad ꝑiculū agūt.

Leoni. ¶ Habit⁹ exercitatoꝝ q ad ſūmū bōitatis attingūt: ꝑiculoſi: ſi in extremo ꝯſtiterint: neqꝫ enim poſſunt in codē ꝑmanere: neqꝫ q̄ſcere: cū ꝟo nō q̄ſcāt: neqꝫ pñt ꝓficere in melius: reliquū eſt igiť vt dēcidāt i deterius. His ꝺ cauſis bonū hitū ſtati ſoluēꝰ expedit: vt coꝛpus rurſus nutriri icipiat: neqꝫ cōpꝛeſſiones ad extremū ducende: ꝑiculoſum. n. Sed qͣlis nā fuerit eꝰ⁹ q dꝫ ꝑferre: ad hoc ducere ꝯuenit. Sic ⁊ euationes q̄ ad extremuꝫ deducunt: periculoſe. Et rurſus refectiones cum extreme fuerint: periculoſe.

¶ Commentum Galeni.

¶ In apho. ꝑcedēti: ꝺ qͣlitate purgādo ꝑ: itētionē hip. fuiſſe dixim⁹. In iſto ēt i ſubſequēti: ad q̄ͣtitatē itēdit purgōnis. Incipiꝫ aūt de plenitudīs vltimitate: ⁊ ꝺ eiuſdē inanitione. Quib⁹ in dictis: ſic̄ ſuus mos ē: itroduxit quādā ſilitudinē: q̄ ſilitudo: in coꝛpib⁹ ſe exercitātib⁹ ē craſſitudo. hāc āt intellexit artificialē: ⁊ (vt ita dicā) inſtrālē. In hac. n. athlete oēs ſuos finiūt: ⁊ paleſtrite. Craſſities aūt abſolute i quibuſdā ſe exercitātib⁹: ſic̄ aratoꝛib⁹ ⁊ ſilib⁹: ē laudabilis: qꝛ nō i coꝝ plenitudie vitia ē: neq̄ꝫ adeo ē moleſta: ſ; ad ſilitudinē itroducta ē illaudabiliſſima: cui⁹ intētio tñ eſt coꝛpis magnificatioꝛi q̄ ꝓculdubio augmentanť chimi: ad nutriēdū mēbꝛa toti⁹ coꝛpis. His. n. nō magnificatꝭ: ipoſſē ē coꝛpa vltra modū magñari. Et hͦ craſſities fallax ⁊ moleſta ē. Si. n. vaſa vltra modū ipleanť: timendū ē ne foꝛte crepēt: vł caloꝛ nālis ſuffoceť: vñ multi moꝛte ſubitanea ſunt extincti: coꝛpib⁹ ꝑtingētib⁹ in vltimitatē plenitudīs. S; craſſities nālis i aratoꝛib⁹ ē laudabilis: cū nō ad vltimitatē plenitudīs ꝑueniat. Vñ nō ſic̄ ꝑoꝛꝫ necē ē minui hāc ꝑꝑ ſuſpitionē moleſtatiōis: quā necitatē ꝑoꝛē minorādi hip. tengit: cūſ nō poſſe manē i codē neq̄ꝫ q̄ſcēꝰ ꝑdixerit. Nā. n. vincēs ſup cibū: cū ſꝑ cibū digerat: mittēs in loca ſibi dēſtinata: ꝑpar quoq̄ꝫ i ſanguinē mutat: ⁊ in toti⁹ coꝛpis mēbꝛa deleget: mēbꝛa ꝟo ſue ſilitudini adaptēt. Coꝛpe ad hͦ deueniēte: vt nō poſſit plus capē: ⁊ i venis loc⁹ nō ſit vacu⁹: vbi chimi capianť: necē ē venas rūpi: aut ſubita moꝛte itercipi: qꝛ caloꝛ nālis extiguiť: vtpote in lāpade videmus: q̄ cū oleū nō redūdet: lucet: ⁊ q̄ſi quodā ſuo recreať pabulo: ꝙ ſi modū exceſſerit: necē ē eā extigui. ℣ Ad hāc g vltimitatē minuēdā: ē feſtinādū: vt ad recipiēdū ſui nutrimētū: coꝛpus. cōpetēs hēat ſpatiū: neqꝫ tñ ad vltimū minuēdū ē. Vltimitas. n. min⁹ fallax ē i plenitudie q̄ꝫ i inanitiōe. Neqꝫ ſola q̄ͣtitas i purgādo ē ꝯſiderāda: ſ; ꝟt⁹ coꝛpoꝝ ⁊ nā: qꝛ diuerſitas coꝛpuꝫ: i q̄ͣtitate tolerāda diſcoꝛdať purgādoꝝ. ℣ Hāc exercitātiū craſſitiē: ad quādā hip. (vt dixim⁹) itroduxit ſilitudinē: q̄ren⁹ ꝑ hͦ ſile: ꝑcedētia ꝯtinuētur ſubſequētib⁹: vbi addit. Silr ⁊ euōnes ad vltimū ducētes ſꝰ fallaces. Et iteꝝ reſūptiōes i vlt^{o} exñtes fallaces. Quib⁹ ex ꝟbis inuiť: ꝙ neqꝫ plenitudinē neqꝫ inanitionē vltimemus. Craſſities ꝟo i exercitātib⁹: ſi chimi ſpatiꝰ ⁊ ꝟt⁹ foꝛtje idonea ſit: laudať. Plenitudie g̃ i vltimitate exñte: inanitionē opꝫ feſtiare: q̄ cū i his vltimari nō dēat: vt i aratoꝛib⁹ neqꝫ in alijs ē erit vltimāda. ℣ In oi g̃ purgōne ꝟt⁹ ꝯſidereť: ⁊ ſic̄ tādē ꝑ ſuo poſſe abūdātia purgeť. Si. n. ꝟt⁹ dēficiat: purgatio ē cohibēda ⁊ ſi nō tota exierit abūdātia. Qꝺ dixit. Reſūptiōes i vlt^{o} exñtes fallaces. Si ꝯtinuare velis ſilitudini ſupioꝛi: itelligas ꝺ hoꝝ coꝛpoꝝ vltimitate plenitudīs: ꝑt qdē ſ; hūc itellꝰm accipi. Si āt ſ; q̄ſdā idē repetat: diuerſis tñ vocabulis cū ſilr oēs euōnes ad vlt^{m} ducētes: fallaces dixerit: itētos nos reddē voluit: ne euōnē vltimarem⁹ qꝛ fallax ē. Iridē ⁊ ꝺ refectōe nimia fugiēda ſtimulit: qꝛ refectio fallit nimia ſuccedēs nimie euōni: cū ꝟt⁹ euati dēfecerit: neqꝫ cibū ſ; ꝙ dꝫ poſſit mutaꝛ: ⁊ mēbꝛis eū aſſilaꝛ. Qꝺ ſi ſic̄ itelliget: due preſſme. hip. euanť: vltitas. ſ. pleitudie ⁊ craſſities: i athletꝭ. ſ; qꝺ dixit. Et iteꝝ: innuit id ꝑoꝛi eē diuſū.

Craſſities gb^{o} i coꝛpib^{o} laudetur gb^{o} ue fallax ſit.

Vltimitas minus fallax eſt in plenitudine q̄ꝫ i inanitione.

In oi purgatiōe ꝟt^{o} ꝯſide dāa eſt q̄ ſi dēficiat p . rga tio . e cohibenda.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū docuerit hip. de q̄litate purgatiōis docet mō de quāti-
tate ⁊ apho. iſte hȝ duas ptes. nā p̄ introducit quoddā exēm p qd̄
deuenit in notitiā ꝓpoſiti pn̄li 2° ponit pncipale itētū hui⁹
apho. durat p̄ᵃ vſq; ſ ſilr ⁊ inanitiōes:] p̄ᵃ ps diuͬ in .2. ſm
ꝙ due ſt ptes illi⁹ exēli. nā p̄ tāgit necitatē eūandi vltimatas
habitudies. 2° ponit modū eūandi eas. durat p̄ᵃ vſq; ſ neq;
cōpreſſiōes:] ps aūt in q̄ ponit pn̄le itētū. diuͬ in duas ſȝ ꝙ
ſunt duo q̄ pn̄r intēdit. nā p̄ ponit canonē i mō cuiuſlibet
eūonis. 2° ponit canonē i mō reſumptiōis. durat p̄ᵃ vſq; ſ ⁊
iterū reſumptiōes.] ❡ Dic ḡ ſic in p̄ᵃ pte. ꝙ habitudies vlti-
mate ſunt fallaces. in exercitātib⁹ ad ſummū. ¶ Q° ꝓbat
q: in eodē manē nō pñt. neq; qeſcē: ⁊ cū nō poſſint in eodē
qeſcē. neq; addere ad meli⁹. q: ſunt i vlt°. neceſſio veniūt ad
ſ peius. ⁊ pp h̄ oȝ ꝙ illa vltᵃ repl̄o eūet. ⁊ nō tarde. ſȝ cito.
ſ vt corp⁹ accipiat pn̄m nutrimēti. ⁊ ſic iā ꝓbata ē p̄ᵃ ps exēli.
vel ſilitudis. ⁊ hec ē. ſ. ꝙ vltimatas habitudines. nō debe-
mus dimittē ſtare in ſua vltimitate. ¶ In 2ᵃ. d. ꝙ eūones
iſtius ſūme habitudis nō debēt ad vltm̄ duci: q: fallaces ſt.
¶ In 3ᵃ pte pn̄li. d. ꝙ ſic in iſtis q hñt vltimas habitudies
nō oȝ ad vltm̄ eūare de qbus magis vr̄. cū habeāt chimos
bonos ⁊ fortē v̄tutē neq; i qbuſlibet alijs quos eūare de-
bemus. oȝ eūonē vltimare. ¶ In 4ᵃ pte. d. ꝙ reſumptiōes
iſtaꝝ eūonū nō debēt ad vltimū reduci. ⁊ hec ē ſnia apho.
¶ Comēr circa iſtū apho. ſic ꝓcedit. nā p̄ ponit expōnem
gn̄alē iſtius apho. 2° ponit ſpālē. durat p̄ᵃ vſq; ſ que ſilitu-
do:] p̄ᵃ diuͬ in .2. nā ponit p̄ ꝯtinuationē 2° ordinē: durat p̄ᵃ
vſq; ſ icipit aūt.] ¶ 2ᵃ diuͬ in .2. nā p̄ exponit exēm ſiue ſili-
tudinē 2° ꝓpoᵐ pn̄cle: durat p̄ᵃ vſq; L hāc exercitātiū craſ-
ſitiē] p̄ᵃ diuidit in .2. nā p̄ exponit pmā ptē ſilitudinis. 2° ex-
ponit 2ᵃᵐ durat p̄ᵃ vſq; ſ neq; tn̄ ad vltimuȝ] in expōne p̄ᵉ
ptis ſilitudinis ſic ꝓcedit. nā p̄ exponit hoc qd̄ dixerat: L in
exercitātib⁹ ad ſūmū bone habitudies ſi in vltio fuerint:]
vſq; ſ ⁊ hui⁹ craſſities:] ibi exponit h̄ qd̄ dixerat. ſ falla-
ces: ſ vſq;] quā necitatē potē:] ibi expōit h̄ qd̄ dixerat L nō
eni pñt manere.] ¶ Pars aūt in q̄ ponit expōnē ꝓpoli diuͬ
in .2. nā p̄ ipſe illud exēm adaptat ad ꝓpoᵐ. 2° ipſe dubitat ⁊
diſputat ō 2ᵃ pte ꝓpoſiti. durat p̄ᵃ vſq; L qd̄ dixit reſūptio-
nes.] ¶ Dicit ḡ ſic de p̄ᵃ pte ꝙ cū hip. i apho. pcedēti lo-
quut⁹ fuiſſet de q̄litate purgōnis. loquit in h̄ ⁊ ſubſequē-
tib⁹. de quātitate eiuſdē. ¶ De 2ᵃ. d. ꝙ in quātitatis iſtius
determinatione h̄ ordine ꝓcedit. qm̄ in h̄ apho. dat regulā
de imoderata eūone ⁊ imoderata repletione. ad quā iueſti-
gādā ponit qddā exēm p qd̄ illa gn̄alis regula iueſtigatur.
queadmodū fecit i apho. pcedēti. nā p̄ ibi poſuit ſilē ō nāli
eūone. vt itelligam⁹ artificialē. ¶ De 3ᵃ. d. ꝙ exēm qd̄ ipſe i-
troducit ē craſſities exercitātiū. q̄ dr̄ craſſities iſtr̄aiis: qua
abūdāt athlete. ipi. n. cū oibus ſuis ingenijs ⁊ induſtriis. co-
nant ipinguari: ⁊ iſta talis craſſities. differt a craſſitie nāli
quā hñt qdā exercitātes. ſic agricole. qm̄ hec ē moleſta. cū
ad vltimitatē plenitudinis pueniat. Craſſities v̄o aratoꝝ
eſt laudabilis. q: nō ad vltimitatē venit. cā aūt q̄re iſta tn̄
auget̄ ē. q: humores in eis multiplicant̄. ❡ De 4ᵃ dicit ꝙ
huiuſ craſſities ē fallax. cū nō inueniat̄. locus vacuus in
corpe. neq; mēbra digeſtiua ceſſent a digōne. ⁊ nutritiua a
nutritione apponēdo ⁊ vniendo ⁊ aſſimilādo. oȝ neceſſio aut
venas crepare. aut calorē nālē ſubito ſuffocari ⁊ ſic ſubita
morte mori. ❡ De 5ᵃ. d. ꝙ talē craſſitiē fallacē p ꝯñs eē mi-
nuēdaȝ mōſtrauit hip. in illo loco. L nō. n. pñt in eodē ma-
nere neq; ⁊c̄.] nā cū nā coꝝ ſemp digerat. ⁊ digeſtū diſtri-
buat ⁊ ſangᵐ gn̄et ⁊ nutrimētū apponat vniat ⁊ aſſimilet.
cū mēbra fuerint. ita repleta ꝙ nā nō poſſit eis apponē ali-
quid de nutrimēto: ⁊ vene ſint adeo replete ꝙ ibi nō ſit va-
cuitas in qua ſanguis recipiat̄ i neceſſe eſt ſeq ſciſſurā ve-
narū vi ſubitā mortē pp caloris nālis extinctionē. ❡ De 6ᵃ
d. ꝙ lȝ oporteat iſtos minui. nō tn̄ ad vltm̄. q: nō eſt minus
nociua vltᵃ eūo q̄ȝ vltᵃ repletio. ❡ De 7ᵃ. d. ꝙ hoc exēm in-
troduxit hip. vt p ipſuȝ itelligat̄ ſequēs dīo vbi dī. ſ ſilr ⁊
eūones ⁊c̄.] nā vult hip. demōſtrare p illud exēm ꝙ i nullo
homine q eūat̄ oȝ eūo ad vltm̄ pduci. neq; ēt poſt eūoneȝ
debemus aliquē ad vltm̄ reficere. ⁊ hoc mō ꝯcludit ex p̄di-
cto exēlo. ꝙ ſicut illos ita repletos q hñt humores bonos:
⁊ fortē v̄tutē ⁊ nō peccāt niſi in quātitate. nō debem⁹ vltie
eūare. multo magis neq; quoſlibet alios quos purgam⁹.
debemus ad vltm̄ purgare. nā ſi cui magis vr̄ ineſſe. ⁊ non
ineſt. neq; cui minus. Itē ſi talē bonā habitudinē nō debe-
mus pmittere ſtare in ſua vltimitate. imo opȝ eā minuere.
nō debemus aliquē euacuatū. ad vltimitatē deducere. ſ. q:
nō debemus vltime ſtatim reficere: ſȝ paulatim. ⁊ ſic ex p̄ᵃ
parte exēli ꝯcludit 2ᵃᵐ ꝓpoſiti: ⁊ ex 2ᵃ pte exēli ꝯclr p̄ᵃ pars
propoli. ❡ De 8ᵃ ⁊ vltima. d. ꝙ iſtud v̄bum. ſ. L ⁊ iterū re-
ſumptiones.] pōt multiplr referri. nā pt referri ad craſſitiē
athletaꝝ. ſ. vt hic ꝓhibeat eos reduci ad ſuā craſſitiē. vn̄ p̄
prohibuit eos vltime euacuari mō ꝓhibet eos vltime re-
ſummi. qdā volūt hoc v̄bū. ſ. ſ iterū reſumptiones ⁊c̄.] cū
proximo dicto ꝯtinuare cū hoc. ſ. L ſilr eūones.] Ita ꝙ idē
dicat̄. hic qd̄ p̄° dixerat: vt talis ſit ordo v̄boꝝ. L Euacua-
tiones ad vltm̄ ſunt ꝓhibēde q: fallaces ſunt ſm ſe. ⁊ ſunt
prohibēde. q: corpora poſt eas nō pñt refici. eo ꝙ virtus
coꝝ defecta eſt nō potēs digerere.] Et ſic idē dictū ē diuer-
ſimode: nā p hoc qd̄. d. euacuationes eē fallaces: monſtrat
eas eſſe cauēdas. q: reſumptio que oȝ fieri poſt eas: nō pt
fieri imo eſt fallax. ¶ His aūt poſitis opinionibus repro-
bat eas duplici rōne quaꝝ p̄ᵃ talis eſt. q: ſi nos velimus
ſic intelligere ſicut ille due opiniones dicunt. due ptes ſnie
hip. euacuant̄. ſ. craſſities athletarū ⁊ vltimitas in reſum-
ptione. ⁊ in iſto apho. iſte due ptes male ſe hñt. nā vna ps
male ſe hȝ. q: ſupfluit. alia male. q: deficit. nā ſi illa. oratio
L ⁊ iterū reſumptiones.] loquit̄ de vltᵃ reſumptione athle-
tarū. tūc illa pars ſilitudinis. ſ. optima habitudo athleta-
rū. eſt inutilis. nā ex ea in hoc apho. nihil ꝯcludit̄. ⁊ ſic in
ſimilitudine. vna pars abūdat: in ꝓpoſito autē deficit vna
pars: q: in ꝓpoſito oportebat eē duas ptes. vnā. ſ. q̄ loque-
ret̄ de vltimate eūonis ꝓhibitione. ⁊ alterā q̄ loqueret̄ d̄
prohibitione vltime reſumptionis. hec aūt deficit cuȝ nos
ponam⁹ hāc orōnē: ⁊ iterū reſumptiones: poni in pte ſimi-
litudinis: ⁊ hic modus exponēdi trahit̄. ex alia trāſlatiōe.
Alia v̄o rōne oñdit illas opiones eē malas ex hac dictiōe.
iterum. nam eſt nota diuerſitatis. vnde nota ꝙ hec oratio.
⁊ iterū reſumptiones. non loquitur de reſumptione athle-
tarum. cū iam dictum ſit ꝙ ipſi non debēt ſtare in ſua vlti-
mitate: quomodo ergo opȝ dici ꝙ nō debēt reduci ad eāᵉ
Itē monſtrat ꝙ ibi non vult probare illud idē qd̄ dicebat̄
in hac oratione. L ſimiliter ⁊ euacuationes:] per aliuȝ mo-
dum. q: notatur diuerſitas ibi eſſe. Sed in hac expoſitio-
ne notatur. ꝙ ambe ille opiniones improbentur: poteſt tn̄
ſic legi. ꝙ prima ſaluetur. ⁊ ſolum 2ᵃ improbetur. hoc mo-
do. q: quādo dicitur ꝙ illa oratio poteſt referri ad vltimi-
tatem athletarum debemus intelligere ꝙ continuetur cū
ea tanq̄ȝ ex ea inferatur. verbi gratia. ſi vltimitas athleta-
rum non debet ſtare: ſequitur ꝙ nullum alium debemus
ad vltimum reducere. ⁊ hoc modo bona eſt opinio: ſed ſi
nos velimus continuare cum ſuperiori oratione. ita ꝙ lo-
quatur de reſumptione athletarum. ⁊ ſic ponatur hec ora-
tio pars ſimilitudinis. ⁊ non propoſiti: oȝ reprobari. ſicut
ego feci. ſed non facio vim. q: ad idem redundat vltimo.
Sed tamē melius eſt vt reprobetur 2ᵃ opinio. ⁊ approbe-
tur prima. ⁊ hanc credo eſſe intentionem Gal̄.

Circa hunc aphoriſmum dubitatur de textu ⁊ de cō-
mento. De tex. querit̄. pmo an debeamus eūare
optimas habitudies: 2° an debeam⁹ eas ad vltm̄ euacua-
re. 3° dubitabimus de tex. De p̄ ſic agit̄ videt̄. n. ꝙ tales
habitudines nō debeant remoueri q: nullū optimū oȝ re-
moueri a coꝛ̄: hec habitudo eſt optima. ḡ nō oȝ remoueri. Utr͞ bone habitudines ſint euacuāde.

¶ Q̄.in iſtis eſt virtus fortis:⁊ boni chimi:ſicut dicit Gal.ḡ ꝓpter maliciā humoꝝ in q̄litate:nō opꝫ nos euacuare:neq̄ꝫ ꝓꝑ q̄titatē:q꞉ ſi q̄titas eſſet ſuꝑflua :tūc virtꝰ eēt aggrauata: ⁊ nō eēt fortis:q̄re cum oē qd̄ euaꝫ :euaꝫ :aut rōne q̄litatis: aut rōne quātitatis:nō opꝫ iſtos euāri. ¶ Q̄.ſi virtus eſt fortis:tūc ipſa poterit ſic dn̄ari corpori:⁊ humori:ꝙ nihil malū fieꝫ:q꞉ virtuti forti nihil reſiſtit : ſicut dꝫ in ꝯ° illius aphō.7ꝰ ꝑiculeꝫ ꝗbuſcūq̄ꝫ iter renes ⁊ vētrē:q̄re nō oꝫ nos euaꝫ. ℣ Ad ꝯriū āt plana ē rō:⁊ iō ñ adduco rōes ad h̄.
¶ Ad hoc dico:ꝙ opꝫ tales habitudines euāre. ℣ Ad.pᵐ aūt dico:ꝙ iſte habitudines vocanꝫ optime:rōne q̄litatis chimoꝝ:ſed rōne quātitatis ſunt peſſime:⁊ dubitabiles.
¶ Ad 2ᵐ dico:ꝙ vtus in iſtis:eſt fortis vt nūc:ſꝫ timor eſt ne aggraueꝫ in futuro:vñ ad ꝓſeruationē:ſit talis euō : nō aūt ad curaꝫ. ¶ Ad 3ᵐ dico:ꝙ illa virtus eſt fortis:dūmō nō fiat mutatio in corpore:vel ad maiorē tumorē corporis vel ad motum humoꝝ propter exercitiuꝫ:ſed q꞉ illa timemus:ideo dubitamus:⁊ propter hoc euacuamus.

¶ De 2° ſic ꝓcedo.videꝫ ꝙ iſte optime habitudines debeāt ad vltimū euāri:q꞉ dꝫ in tegni de cauſis : ꝙ imoderate repletioni imoderata debeꝫ euātio. ¶ Q̄.oīs cura ⁊ ꝓſeruatio:dꝫ eſſe per ꝯriū:in eq̄li gradu:ſicut dꝫ in tegni de cauſis.ergo ſi iſta euātio dꝫ ꝓſeruare:opꝫ ꝙ ſit eq̄lis replōni. ergo opꝫ ad vltimū euāri. ¶ Q̄.vltima euātio nō nocet niſi q꞉ timeꝫ de virtute:ſed vtuti nō dꝫ nocere:q꞉ ſi illa plenitudo nocet virtuti:⁊ remouē qd̄ nocet virtuti:dꝫ ꝓdeſſe virtuti.ergo tūc opꝫ vltime euāri:q꞉ remoueꝫ qd̄ nocet.
¶ Q̄.nos videmus:ꝙ qñ nā nō euāt totaꝫ mām nocētem: tūc timetur recidiua:vt dꝫ in illo aphō. ſ que relinquunꝫ in morbis. ꝗ̄ ars dꝫ ad vltimū euāre. ¶ Ad oppoᵐ planum eſt per Hip.⁊ p Aui.ꝓ canō.ca.3° fen 4ᵉ.dicentē:ꝙ melius eſt infra ſubſiſtere:q̄ꝫ exquiſitiſſime euacuare.
¶ Ad hāc q̄ōnem dico:ꝙ ſine dubio ſi q̄s poſſet ita metiri ſuā euōnem:ꝙ neq̄ꝫ plus:neq̄ꝫ minꝰ euāret:q̄ꝫ ſit repletio: bñ poſſet ad vltimū euāre. verūtñ:q꞉ hoc eſt impoīe arti: ideo potius eſt eligēdū ſtare infra:q̄ꝫ exq̄ſitiſſime euacuare.⁊ per hoc patet reſponſio ad omnia queſita.
¶ De tex.ſic agiꝫ. Querit enim q̄re in hoc aphō.fcā eſt mētio de ſibitudine:iducēdo eā i exercitātibꝰ:potiuſq̄ꝫ i alijs. ℣ Ad hoc dico:ꝙ piculoſior erat illa habitudo vltima in exercitātibꝰ:q̄ꝫ in alijs ꝓpter motū.nā dicit Gal.in 3ᵃ particula aphō.in illo aphō.ſ vere ſiqdē manie ſ ꝙ exercitiū eſt peſſimū repletis:⁊ multas facit egritudines. ¶ Et notā:ꝙ qdā ponūt hāc determinatione:ad ſūmū:cū ſequenti ōrone:q̄ſi vt dicaꝫ ſ bone habitudines ad ſūmū ſ.ſ.tēdentes ſ ſi in vltimo fuerint:ſunt fallaces. ſ Et ſi opponaꝫ : ꝙ ibi poniꝫ 2ᵉ ſuꝑlatiuū. ℣ Rñdeꝫ :ꝙ in illa optima habitudine eſt mālio gradualis:ſm plus ⁊ minus. ¶ Quidā vō cōponūt ipſaꝫ cū priore ꝑticula vt ſit talis ſenſus ſ bone habitudines ſi fuerint in vltimo:ſunt fallaces in exercitātibꝰ ad ſūmū: ſ⁊ iſta lectura videꝫ cōprobari p exēᵐ qd̄ ponit Cōmētator de athletis:hoc aūt lectura videꝫ ꝯfirmari per tex.alterius trāſlationis.dicit eniꝫ ſ in gymnaſijs:que ad ſūmū exercie ⁊c̄. ſ Sed nō facio vim:q꞉ vtrobiq̄ꝫ manet eadē ꝓncipalis intētio. ſ Nō eni pñt:ſ in eodē manē nꝫ q̄ſcē. ſ
¶ Sed q̄riꝫ :que dr̄ia ſit ſiter illa duo.ſ.nō manē in eodem neq̄ꝫ q̄ſcē. ¶ Ad h̄ dico:ꝙ nō manē in eodē:dꝫ q̄ꝫtum ad formā ⁊ ſtatū totius corpis.ſ.q̄ꝫtum ad ipſam habitudinē corpis:⁊ nō q̄ſcere:dꝫ q̄ꝫtum ad actionem membroꝝ.nā eoꝝ actio non q̄ſcit:nam cum ſemper comedant ſtomachus eorum ſemper digerit ⁊ epar ſimiliter:⁊ membra ſimiliter ſicut Cōmentator dicit.
¶ Q̄.queriꝫ circa hoc an ſit veꝝ:ꝙ corpus nō poſſit manere in eodē:q̄ꝫtum ad medicū.nā manifeſtū eſt per Haly.ꝙ medicinalis ſpeculatio nō trāſcendit ſenſum. ergo cū nos videamus ſenſibilr̄ corpus manē in eodē male dixit Hip. inq̄ꝫtum medicus. ¶ Ad hoc dico:ꝙ verbū Haly.dꝫ intelligi de ſignis:⁊ non de corpibus:q꞉ Gal.de ſignis hoc poſuit:vnde bñ pōt medicus aliq̄ log per rōnem:que ſenſus non percipit:ſed ſigna debent eſſe omnia ſenſibilia.

Utꝫ bone habitudines ſunt ad vltimū euacuande.

Utꝫ corpꝰ bone habitudis poſſit manē i eodē quātuꝫ ad medicum.

¶ Q̄.q̄riꝫ :q̄re mēbra iſtoꝝ non q̄ſcunt ſm ꝙ dicit Hippo. ℣ Et Gal.videꝫ velle:ꝙ ideo nō q̄ſcāt : q꞉ ſtōchus eoꝝ ⁊ epar ſemꝑ digerūt. ¶ Sed ꝯ hoc opponiꝫ :nos eni ſcimꝰ: ꝙ digeſtiua ſtōi ⁊ epatis:⁊ oīs opatio vtutis miniſtrantis opaꝫ :⁊ ſit:ꝑꝑ vtutē nutritiuā.ḡ cū nutritiua eoꝝ non poſſit aſſilare:tūc illa mēbra (cū ſint fcā ꝑꝑ illā vtutē) nō digerēt.
¶ Q̄.cū appetitꝰ in ſanis ſit ꝑꝑ mēbra ꝯſilia:que appetunt reſtaurari:⁊ mēbra iſtoꝝ ſint repleta:ita ꝙ nō poſſint capere cibū:dꝫ ceſſare appetitꝰ. ¶ Q̄.cibꝰ nō daꝫ niſi ad reſtaurationē diſſolutoꝝ:hē.d.Gal.in ꝯ° illius aphō. ℣ Uentres hyeme ⁊ vere. ſ⁊ in ꝯ° ꝯmi regis acu.cuꝫ ergo illa corpa cibenꝫ :nec̄io:in eis eſt diſſolōo:q̄re oꝫ reſtaurare. ¶ Q̄.appetitꝰ nālis icipit a mēbris:⁊ poſtea ꝓcedit ad venas : ⁊ ꝑ eas ad epar:⁊ poſtea ad ſtōm:q poſtea ſentit ſuā inanitionē:⁊ ſit fames:h̄ aūt dꝫ 4° de accñti ⁊ morbo.ḡ cuꝫ corpa iſta:appetāt aliqñ comedē: mēbra ipſoꝝ nō ſunt oīno repleta:vt nō ſit ibi locus vacuus.
¶ Ad hec oīa 4ᵒʳ argumenta pōt vna rñſione ſolui. Et hec eſt talis:q꞉ iſti ſūme repleti:aut comedunt volūtarie:⁊ cū appetitu:aut comedunt inuolūtarie:⁊ cum violentia q̄dā. Et ſi cum deſiderio comedunt : tunc dico ꝙ nec̄ium eſt:ꝙ appetitus coꝝ:ſit mendoſus:⁊ non nālis.nā bonum deſiderium membroꝝ appetētium:regulat hec mēbra qbꝰ cibus debet aſſimilari. Si ꝟo cū quadā violētia comedūt: tunc membra illa non appetunt:ſed poſtq̄ꝫ ponitur cibus in eis:digerunt:⁊ alijs membris mittunt.
¶ Q̄.facit talem illationē ſ q꞉ non q̄ſcunt nō poſſunt ad melius addere. ſ qd̄ non videꝫ ſequi : q꞉ illi qui ſunt macri:⁊ impinguanꝫ :nō q̄ſcunt:⁊ tñ pñt ad melius addere.
¶ Ad hoc dico:ꝙ iſta conſequentia debet intelligi cum replicatione tali.ſ.qui non q̄ſcunt:⁊ cum hoc ſunt ſūme repleti:non poſſunt ad melius addere.
¶ Q̄.queriꝫ de quodā ꝟbo cōmēti.nā dicit ꝙ nō eſt minus fallax inanitio vltima:q̄ꝫ replō vltima: cuius ꝯriuꝫ vꝫ dicere Hippocrates in 2° regis acutoꝝ.nā dicit ꝙ tutius eſt minuere:q̄ꝫ addere. ¶ Q̄.vltima euacuatio non nec̄io deſtruit virtuteꝫ.nam dato ꝙ euacuetur ſolūmodo qd̄ debet euacuari:tunc illa eſt vltima : ⁊ iſta non facit nec̄io nocumentum:vltima ꝟo repletio poteſt eē cauſa ſubite mortis. ergo euacuatio vltima minus eſt periculoſa.
¶ Ad hec duo ſimul dico:ꝙ euacuatio et diminutio cibi ſi ſint cū tolerātia virtutis eſt ſecurior:ſꝫ qñ ſunt cū defectu virtutis moleſtior eſt euātio:aut eque moleſta ſicut replō ſit.vnde dicit Haly in cōmēto cauſaꝝ:ꝙ 2ᵉ eſt imoderata euātio.vna.ſ.que eſt eq̄lis vtuti:⁊ alia q̄ eſt ineq̄lis vtuti.
¶ Q̄.q̄riꝫ an iſti ſūme repleti dēant flōmari aut farmacari.
¶ Ad hoc dico:ꝙ flōmari opꝫ eos:q꞉ eoꝝ hūores ſunt boni:⁊ h̄ dico:ſi oēs hūores abūdāt:ſꝫ ſi humor vnꝰ abūdat ſolū:⁊ ille nō ſit ſāguis:tūc bene cōpetit farmacia.

Utꝫ vltia inanitio ſit ita fallax ſic vltima replō.

¶ Aphoriſmus. IIII.

¶ Tenues ⁊ certe diete in diuturnis ſemꝑ paſſionibus:⁊ in acutis egritudinibus:qbus non conueniunt:difficiles. Ad vltimum tenuitatis que adducuntur diete:difficiles. Et iteruꝫ reſumptiones in vltimo exiſtentes:difficiles.

¶ Tenuis exq̄ſitaq̄ꝫ victus ratio in affectibus: tū diuturnis oībus:tum etiā acutis q̄bus non cōpetit:grauis moleſtaq̄ꝫ eſt. Itē q̄ꝫ victus qui in extremū tenuitatis deuenerit grauis ē. Nā ſatietas quoq̄ꝫ in extremum acta : moleſta eſt. Theo.

¶ Uictus tenuis atq̄ꝫ exquiſitus:in morbis qui Leo.

dem longis ſemper: in acutis vō in qbus non conuenit: periculoſus. Et rurſus qui ad extremū deuenit tenuitatis: grauis eſt. Nā ⁊ repletiones que ad extremuꝫ deueniūt: graues ſūt.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ In ꝓcedētibꝰ Hip. intēdit de vltimitate oīmode euōnis ⁊ reſūptiōis: in h̄ vō de ordinādā dieta īfirmoꝝ ſua eſt itentio. ¶ In diuturna ḡ egritudie ſp dieta tenuis eſt fallax. In acuta vō nō ſp ꝯuenit. Et. n. ī plibꝰ egriᵇꝰ acutis oꝫ vt ſbtil' dieta def': i qbuſdā āt acutis dāda eſt vltimitas tenuitat̄. Erit aūt dieta vltime tenuis: ſic cū totꝰ cibꝰ aufert': aut ſolū tm̄ mellicratū vſqꝫ in creticā diē dabit'. Subtilis aūt dieta nō in vltimitate: in cibi eſt puitate: aut in raro. cibo: vtpote ptiſano paꝝ nutriēte. ¶ Dāda eſt aūt dieta ſbtilis: cā defectiōis vtutis: ad quā ſuſtētandā ꝑcipimꝰ dari aliqꝫtulum. ¶ Sanis aūt dieta dat' duobus modis: aut vt cuſtodiat' ſic eoꝝ fuit vtꝰ: aut vt augmentet' ⁊ vtꝰ eoꝝ ꝯfortet'. ¶ Groſſus ḡ cibꝰ augmētabit: moderatꝰ cuſtodiet: ſbtilis minuet vtutē: ⁊ iō cauēdus eſt ſanis. ¶ In īfirmis nō oꝫ vtus augmētari: ſꝫ ſic inueni' cuſtodiri: ſic in paſſiōibꝰ diuturnis: aut nō mltū minui: vt i acutꝭ: in qbꝰ acutis ſi augeat' vel cuſtodiat': morbꝰ augmētabit'. ¶ In q̄ āt acuta egritudie tenᵐᵃ ⁊ certa dieta: ⁊ vbi tenuis: dāda ſit: Hip. in piſtionoxomatō ſnuit: qō tūc melius dicemꝰ: cū librū illū exponemꝰ. hic. n. breuiter ⁊ paꝝ dicē ꝓpoſuimꝰ. ¶ Uirtute inquā īfirmi exiſtēte forti in ſtatu morbi: ſi morbꝰ in die 4ᵃ vel antea determinari dēat: oīs cibꝰ auferat': qō tenuiſſima ⁊ certa dieta dr̄. ¶ Si aūt in ſtatu bn̄ ſe hēat: ⁊ terius 7ᵐ diē nō trāſeat: dādū eſt ſolū mellicratū: qō ſubtiliſſima eſt dieta: nō tn̄ i vltimitate. Si vō virtuti nō ꝯfidimus: ptiſanum colatū damus: qō ſubtilis eſt dieta: ſꝫ nō in vltimitate. Ptiſanuꝫ vō nō colatū: neqꝫ ſubtilis eſt dieta: niſi paꝝ ſit datū: neqꝫ groſſa ſic ius tritici: oua: piſces: ⁊ ſilia. Qō dixit in acutis egritudinibꝰ qbꝰ nō ꝯueniūt: de pacutis itellexit: de qbꝰ ēt poſtea dicet: cū ſ vbi vō ſnt acumē egritudo] ſubinfert.

¶ Expoſitio Thaddei.

Cōtinua° ⁊ intētio. ¶ Cū docuit Hip. regimē corpis hūani p euōnē docet mōꝑ dietā: ⁊ in h̄ apho. ponit qlis dieta cōpetat morbo acuto ⁊ diuturno: ⁊ hꝫ apho. hic. duas ptes ſm duos cañ. nā p̄ tradit canonē de admiſtratione diete tenuis: 2° de adminiſtratione diete tenᵐᵉ. durat p̄ᵃ vſqꝫ ſ ad vltimum tenuitatis.]

Sētētia aphoriſmi ¶ Dicit ḡ qō diete tenues: ⁊ certe ſūt difficiles in morbis lōgis: ⁊ ſūt difficiles in morbis acutꝭ: in qbꝰ nō ꝯueniūt: in 2ᵃ dicit qō diete vltie tenues ſūt difficiles: qꝛ repſo ad vltᵐ eſt difficil' vt ſit ꝓbatio a ꝯtrarijs. nā idē facit plus qō minꝰ.

Diuiſio cōmēti. ¶ Circa hūc apho. G. ſic ꝓcedit. nā p̄ ponit ꝯtinuationē. 2° ponit ſniaꝫ p̄ᵉ ptis apho. 3° q̄ ſit dieta tenuis: ⁊ q̄ tenᵐᵃ. 4° aſſignat diām iter dietā ſanoꝝ ⁊ egroꝝ. 5° remouet qōdā dubiū. 6° exponit h̄ vbū. ſ Et i acutꝭ qbꝰ nō ꝯuenit:] durat p̄ᵃ vſqꝫ ſ In diuturna. ḡ 2ᵃ vſqꝫ ſ erit āt dieta.] 3ᵃ vſqꝫ ſ ſanis aūt dieta datur.] 4ᵃ vſqꝫ ſ in q̄ aūt egriᵗᵉ.] 5ᵃ vſqꝫ ſ qō dixit in acutis.] ¶ In p̄ᵃ pte. d. qō cū loquutꝰ fuit Hip. d̄ vltimitate euōnis: ⁊ eiuſdē reſūptionis agit' mō de dieta egroꝝ.

Expoſitio cōmenti. ¶ In 2ᵃ pte. d. qō dieta tenuis in diuturnis egriᵇꝰ nūqꝫ ꝯpetit: ſꝫ in acutis cōpetit aliqn̄ ſic: ⁊ aliqn̄ nō. nā in plimis cōpetit dieta tenuis: in qbuſdā nō cōpetit tenuis: ſed tenᵐᵃ. ¶ In 3ᵃ. d. qō dieta vltime tenuis: eſt cū tollit' febricitanti: oīs cibꝰ: vel cū dat' ſolū mellicratū: aut iuleb. Dieta vō ſbtilis: ⁊ nō in vltimitate: eſt 2ʳ: vel i paucitate cibi, mediocriter nutriētis: vt ſi paꝝ de ptiſana det' cū fece: aut det' d̄ alio cibo: vel in q̄litate cibi: vt ſi ille cibꝰ ſit pauci nutrimēti: ſꝫ q̄ꝫtitas ſit moderata: vt eſt ptiſana colata. Et iſta dieta minuit vtutē. ¶ De 4ᵃ. d. qō differēter dietātur ſani ⁊ egri. nā dietātur ſani: vt vtꝰ eoꝝ augeat': aut vt ꝯſeruet': ⁊ ꝯſeruat' vtus cū cibo moderato. Et auget' cum groſſo. Infirmi vō dietant': aut vt vtus eoꝝ ꝯſeruet': vt in cronicis: aut vt decēter minuat': vt in acutis. ¶ In 5ᵃ rn̄det dubitatiōi. nā poſſet aliqs dubitare: h̄ mō. tu dicis mihi ꝙ in q̄dā egritudie cōpetit dieta tenuis. Et in q̄dā tenᵐᵃ. dicas ḡ mihi: ⁊ qn̄ debet' hec. Et qn̄ illa: Et ipſe. d. ꝙ ſufficiēter rn̄det' i ꝯ'° reg. acu. in lib. p̄. Sꝫ hic tibi dico breuiter: ꝙ ſi vtus eſt fortis ⁊ potēs venire vſqꝫ ad ſtatū: ⁊ morbꝰ dēat venire ad ſtatuꝫ infra ꝑmā q̄rtā: tūc dieta vltie tenᵐᵃ dāda eſt: ⁊ ſi nō oꝫ venire ad ſtatū vſqꝫ ad 7ᵐ: tenᵐᵃ dieta dāda eſt: nō vltime: ſic mellicratū. Si vō nos dubitamꝰ de vtute ab ipſo ꝑn°. danda eſt dieta tenuis. ſ. ptiſanū colatū: qꝛ ptiſanū non colatū nō eſt ſbtilis dieta: niſi valde paꝝ dare'. nā ptiſanū nō colatū: eſt dieta mediocris: cādarūſiū: ⁊ oua: ⁊ piſces: ſūt dieta pinguis. ¶ In 6ᵃ. d. ꝙ qn̄ Hip. d. ꝙ dieta tenuis eſt difficil' in acutꝭ: i qbꝰ nō ꝯuenit: itelligit morbos pacutos q nō trāſcunt ꝑmam. 7ᵐ ſicut dicit Gal'. in cōmento illius aphoriſ. quarte particule. ſ medicari in valde acutis.]

¶ Circa huncapho. dubitat' p̄. an in cronica egriᵗᵉ cōpetat dieta ḡſſa: vel nō. 2° an in ea cōpetat dieta tenuis vel mediocris. 3° an in acuta egritudine cōpetat dieta tenᵐᵃ: vel nō. 4° q̄rit' de dcis: tā in textu: q̄ꝫ in ꝯ'°. ¶ De p̄ ſic agit'. vr̄. n. ꝙ dieta groſſa cōpetat in morbo lōgo. nā in eo cōpetūt piſces: ⁊ oua: ⁊ carnes: q̄ oīa ſūt dieta groſſa: ſic ponit Cōmētator in h̄ ꝯ'°. ꝙ aūt in morbo lōgo cōpetāt illa. pꝫ iſpiciēti dietā in feb. q̄rtana. Et ſciatica: ⁊ in alijs morbis longis. ¶ D. Aui. p̄ cañ. fen 4ᵃ ca. p̄. ponit ꝙ aliqn̄ cibū augemꝰ: ⁊ aliqn̄ minuimꝰ: aliqn̄ eq̄mus: ⁊ aliqn̄ ꝓhibemꝰ: ⁊ loq' in egris: q̄re cū augmētū cibi nō dēat' acutꝭ: dētur vriqꝫ lōgis. ¶ D. in apho. ſeq̄nti vr̄ Hip. ꝯcedē dietā groſſā in lōgis: ⁊ nō in acutꝭ. ¶ D. Cōmēta. in trāſlatiōe Piſani ꝯcedit dietā groſſā: qꝛ dicit ꝙ aliqn̄ (lꝫ raro) opꝫ vtutē augē. ¶ D. dieta mediocris eſt ptiſana: ſic eſt: ſic. d. Aui. lib. 4° de cibatio ne febricitātiū: q̄re cū in mltis morbis dēat' groſſior dieta: q̄ꝫ ptiſana: ſic pꝫ p Gal'. q docet in 12° de ige. ſani. dare teſticulos galloꝝ: ⁊ cādarnſiū: ⁊ cerebrū porci aſſum: vr̄ ꝙ in cronicis debeatur groſſa dieta.

Circa egritudie cronica cōpetat dieta groſſa vel non.

¶ Ad ꝯ'ᵐ pꝫ. qꝛ i cronica egriᵗᵉ opꝫ vtutē ſolūmō ꝯſuaꝛ: h̄ aūt ſit p dietā mediocrē: ſic dr̄ i ꝯ'° hꝰ apho. ¶ D. dieta ḡſſa in īfirmis: eſt dieta ſanoꝝ: ſic. d. Aui. 4ᵃ cañ. ca. de dieta febricitātiū: talis āt cibꝰ nō p̄t digeri ab īfirmo: qꝛ vtus eſt debilis: ⁊ qꝛ hꝫ agere ꝯ̄ morbū: vn̄ nō pōt ſic digerere: ſicut faciebat in ſanitate. non ergo cōpetit eis dieta groſſa.

¶ Ad hāc q̄ōnē dico: ꝙ nullo mō dieta ḡſſa cōpetit i morbo diuturno: niſi morbꝰ eēt de ꝯſūptione. ¶ Ad p̄ᵐ dico: ꝙ piſces: ⁊ oua: ⁊ mlta ḡna carniū. ſ. auiū minutaꝝ: nō ſūt ſimpl'r dieta ḡſſa. lꝫ h̄ ponat Gal'. nā h̄ eſt veꝝ q̄ꝫtū ad acutaꝫ egritudinē. ¶ Aut dic ꝙ p̄ñt iſta dari in tāta q̄ꝫtitate ꝙ ſūt groſſa: ⁊ in tāta ꝙ ſūt dieta tenuis: aut mediocris: nā q̄ꝫtitas ⁊ q̄litas faciūt diuiſitatē diete in ſpecie: ſic dr̄ i hoc ꝯ'°.

¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ 2ˣ eſt igroſſatio. vna abſoluta. ſ. qn̄ damꝰ cibū ſanoꝝ: ⁊ talis nullo° cōpetit. alia eſt igroſſatio reſpectiua: vt qn̄ eger exierit ſtatū: augemꝰ cibū p cōparatione eiꝰ quē dabamꝰ in ſtatu: ⁊ talis igroſſatio bn̄ cōpetit i acutis nedū in cronicis: vn̄ bn̄ pōt dici: ꝙ lꝫ talis cibꝰ augeat' in eis: nō ſeq' ꝙ ꝓpt̄ h̄ dieta det' groſſa. ¶ Ad 3ᵐ pꝫ iā ſolō. nā nō ponit dietā groſſā abſolute: ſꝫ reſpectiue ponēdo mediocrē dietā eā q̄ cōpetit īfirmis: ⁊ ſbtilē vocat eā q̄ nō ſufficit: ⁊ ſolidiorē vocat eā q̄ plus q̄ꝫ ſufficꝫ: ⁊ paꝝ excedit: ⁊ et oēs iſte tres diete p̄ñt eē ſubtiles loq̄ndo de eis abſolute.

¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ trāſla° Piſani ē falſa i h̄ loco. ¶ Uel dic qō lꝫ in febribus putridis: nos nō poſſimus augere cibū: reſpectu eiꝰ qō fuit añ egritudinem tn̄ poſſimus augere in egriᵇꝰ: que ſūt de inanitione: vt ſi alicui ſupueniat fluxus ſāguis: p quē ducat' ad ꝯſumptionē: dico ꝙ tūc ego augebo dietā cū videbo ipm̄ ꝯſumi ſenſibil'r: ⁊ h̄ nō erit reſpectu vere ſue ſanitatis: ſed erit reſpectu cuiuſdā ſanitatis: q̄ ꝓpe dr̄ neutralitas: que dr̄ decidētia. ¶ Uel dico qō oꝫ intelligi de augᵗᵒ diete: ⁊ fortificatione vtutis p cōparationē

ad dietã : ⁊ virtutẽ ↄſeruatas tp̃e egritudinis: ⁊ nõ tp̃e ſa/
nitatis. ¶ Ad 5^m dico q̃ꝺ p3 ſolo ꝑ ſol'onẽ pͥmi argumẽti.
¶ Aut ꝙ loq̃r ibi Gal. qñ corpus eſt rarꝫ : ⁊ ſpũs ſubtilis.
¶ De 2° ſic agit ⁊ vꝫ eni q̃ꝺ dieta mediocris nõ cõpetat in lõ
ga paſſione. nã dicit Aui. ꝓ can̄. ſen 4ª ca. ꝓ. q̃ꝺ in diutur/
nis morbis minuimus cibũ : l3 nõ q̃ntũ in acutis. ¶ D. dicit
Aui. 4° can̄. ca. de cura feb. ſextane: q̃ꝺ in ipſa op3 ſbtilia/
re regimẽ valde: ⁊ tñ ipſa eſt morb⁹ cronicus. ¶ D. Auic.
3° can̄. cap̃ de cura aſclitis. ponit q̃ꝺ melior cura ei⁹ eſt mi
noratio cibi ⁊ ſbtiliatio ei⁹ valde: q̃re i cronica cõpetit die/
ta tenuis. ¶ Ad ↄ̃riũ. d. eni Aui. 4° can̄. ꝺ cibatiõe fe. q̃ꝺ ſi
videm⁹ egritudinẽ cronicã: aut ꝓpinquã cronice: ſubtilies
regimẽ. ¶ D. in cronicis: op3 v̄tutẽ ↄſeruare: ſubtilis aũt
dieta minuit virtutẽ, ſicut dicit. G. in h̄ cõmẽto. D. apbor.
ex̄pſſe dicit ꝙ tenuis dieta: eſt difficilis ſemꝑ in longis.

Ueruʒ in egritudie cronica cõpetat dieta tenuis vel mediocris.

Rñſio.

¶ Ad hãc q̃nẽ dico ꝙ in oi egri^ne. eſt vn⁹ modus dietãdi:
ſi morb⁹ ſit mal'r ⁊ eſt talis: q2 o3 cibũ ſemꝑ minorẽ dare q̃3
in ſanitate: ſ3 i ea q̃ntitate, dẽm⁹ minuẽ: q̃ virt⁹ poſſit venire
ad ſtatũ morbi: ne deficiat i via: vñ i h̄ caſu o3 vti artificia/
li igenio vt arbitremur iuxta: vez. ĝ in lõgis morbis nõ mi
nuim⁹ abſo^te: ſ3 ſm nãz egrotãtiũ: q2 q̃dã pñt ſtare cũ mio
ri cibo: q̃3 alij. ¶ Dico ĝ ꝙ loq̃r Hip. cũ q̃dã r^e. cũ. d. dietã
groſſã: aut mediocrẽ: aut ſbtilẽ. Un̄ dico q̃ꝺ dieta tenuis, ẽ
ea q̃ v̄tutẽ nõ duceret vſq̃3 ad ſtatũ. in diuturnis morbis: ⁊
dieta mediocris: eſt illa q̃ ducit egrũ vſq̃3 ad ſtatũ i diutur
nis morbis: ⁊ iſta eſt varia ſm nãm egrotãtis. ⁊ l3 Aui. ⁊
alij auctores dicãt dietã mediocrẽ ptiſanuꝫ nõ colatũ: tñ h̄
nõ eſt vez ſm oẽs nãs: oĩuʒ iſirmoꝝ: ſ3 vt pl3: vñ dieta me
diocris q̃ ad acutas al'r ſe h3: q̃3 q̃ ad cronicas: ⁊ al'r i ſanis
q̃ ad nãm: ſ3 q̃ ad formã regis eadẽ eſt i oĩb⁹: nã illa q̃ eſt
tenuis ⁊ mediocris ſanis eſt ĝſſa egris: ⁊ illa q̃ eſt tenuis ſa
nis eſt mediocris egris: ⁊ illa q̃ eſt mediocris i diuturnis
morbis eſt groſſa in acutꝭ: ⁊ illa q̃ eſt ſbtil' in diuturnis eſt
mediocris i acutis: hec mihi vi bõa ſnia: tñ nõ poſſũ eã fir/
mare ꝑ teſtũ ex̄pſſũ. ¶ Ad h⁹ eui^am nota: ꝙ dieta iſirmoꝝ:
reſpicit ad v̄tutẽ ↄpatã ad nãm morbi. ſi eni ad ſolã v̄tutẽ
reſpicẽt ſꝑ daret dieta ĝſſa. ⁊ h̄. d. Aui. 4° can̄. ſen ꝓ cap̃ ꝺ
cibatõe fe. igr. n. ꝙ groſſationẽ diete ſigt v̄t⁹. ſi ꝟo reſpicẽt
ad ſolã nãz morbi: tũc nll's cib⁹ daret eo ꝙ cib⁹ i morbo
mãll. ſemꝑ nocet: eo ꝙ ꝓhibet nãz agẽ i nãz morbi. ⁊ h̄. d.
G. i cõ. reg. a acu. ſuꝑ illo. §. q̃ ſupto. ſi dolor ⁊c. loꝫ igr vt
dieta reſpiciat ad v̄tutẽ: ⁊ ad nãm morbi: q̃re o3 ſbtiliare
regimẽ. ⁊ h̄. d. Aui. 4° can̄. ca. pall'ato igt enĩ ſbtiliationẽ
q̃dẽ regis egri ſigt nã mãei: ⁊ poſitas nãe i digerẽdo: ⁊ reſol
uẽdo: ⁊ euãndo ipſam. ¶ Agim⁹ ĝ circa v̄tutẽ cũ dieta 2^r.
vno⁹ q̃dẽ ↄſeruãdo eã. alio ꝟo mũ icitãdo eã ſuꝑ nãz mor
bi: aliqñ ãt ſolũ ↄſuamus eã: ſic ſit i ſanis: q2 nõ idiget nã
agẽ ↄ̃ nãm morbi: ⁊ tũc vtimur dieta valde ĝſſa: ⁊ tal' die
ta meo iudicio i nulla ↄuenit egri^ne mal'i: ⁊ aliqñ agim⁹ i
eã icitãdo totã ↄ̃ nãm morbi nihil de ea ↄſuãtes, ⁊ h̄ ẽ qñ
nã ꝑ ſeipã3 põt ſine aliq̃ cibo durare: vſq̃3 ad cõpletũ ſtatũ
morbi: ⁊ tal' dieta cõpetit i egri^ne pacutiſſiua q̃ teriant' in
ꝓ 4ª: vel antea. hẽs ĝ duo extrẽa diete. ꝙ vnũ totã v̄tutẽ
ↄſuat q̃lis ẽ dieta ſanoꝝ. aliꝺ ꝟo totã nãm icitat. ↄ̃. nãm
morbi: q̃lis eſt dieta egritudis pacutiſſime v̄tute exñte for
ti: ſ3 iter iſta duo extrẽa dietãdi repit' me^m: ⁊ eſt illud q̃ꝺ
maiorẽ ptẽ v̄tutis ↄſuat ⁊ minorẽ icitat: ⁊ tale regimẽ ↄue
nit i egri^bꝰ diuturnis: ⁊ põt dici talis dieta: groſſa: q̃ ad iſir
mos: ⁊ h3 de latitudine ciboꝝ ptiſana ordei: ſic ẽ excluſi
ue: vſq̃3 ad dietã ſanoꝝ: aut minorẽ ptez v̄tutis ↄſeruat: et
maiorẽ icitat ↄ̃ nãm morbi: ⁊ talis eſt dieta que cõpetit in
egri^ne pacuta q̃ trãſit 4^am diẽ: ⁊ vadit vſq̃3 ad 7^am: vel pa/
vlteri⁹. ſ. in medio iter 7^am ⁊ 14^am. ⁊ hec dieta dꝛ tenuis: l3
nõ ſit ten^ma: ⁊ h3 de latitudie ab eo q̃ꝺ eſt dare melli cratũ:
vel iulebiclũ ſiue: vſq̃3 ad ptiſanã nõ colatã: aut tñ de v̄tu
te ↄſeruam⁹ q̃ntũ de ipſa ↄ̃ nãm morbi icitam⁹. ⁊ hec dꝛ
dieta mediocris iter dietã iſirmoꝝ ſbtilẽ, ⁊ groſſã: ⁊ talis

dieta cõpetit in egri^ne acuta abſolute: ⁊ hec dieta eſt: dare
ptiſanã: ſic eſt: vel aliũ cibum ei ſil'ez in v̄tute: iſta tñ dieta
quã ego dixi eẽ mediocrẽ iter dietas egroꝝ: põt vocari te
nuis paꝝ: ⁊ talẽ dietã tetigit Aui. 4° can̄. cap̃ paſſato. §.
Et cũ itellexeris. Si ĝ dicis ꝙ Aui. d. ꝙ minuit' cib⁹
in cronicis. Rñdeo: ꝙ minuit' ꝑ ↄpõnẽ ad ſanos: ſed nõ ꝑ
ↄpõnẽ ad alios egros. ¶ Ad 2^m dico ꝙ in febre ſeſtana ꝑ
cipit ſbtiliationez regis: tñ dico: ꝙ 2^x eſt, ſbtiliatio regis. ſ.
ꝑticularis ⁊ vl'is: ꝑticularis dꝛ q̃ntũ ad dietã vni⁹ diei. nã
aliqñ in die acceſſiõis nõ op3 comedẽ: ⁊ talis ſbtiliatio bñ
cõpetit: vl'is ãt q̃ ad totũ morbũ nõ cõpetit: vñ idẽ ꝑcipit ꝙ
det' regimẽ ĝſſuʒ i eadẽ febre. ¶ Ad id ꝟo q̃ꝺ oppõit' de
regie aſclitꝭ. dico ꝙ illꝺ regimẽ: l3 vocet' ſbtile: nõ eſt tñ ſb
tile: ſcd̃ ↄpõne ad nãm illi⁹ egri^nis: ſ3 eſt ſubtile: ſcd̃ ↄpõne:
ad aliã egri^nem: ſic febrẽ: q̃ dꝛ tñ durare q̃ntũ aſclites du/
rat. nã ſi eẽt alia egri^do: q̃ nõ eẽt ſic humida: ſic eſt hydro/
piſis: cibaret' eger: cibo groſſiori q̃3 hydropicus.

Regimẽ ſubtiliatio duplex.

¶ De 3° ſic agit'. vꝫ. n. ꝙ dieta te^ma nõ ↄpetat, i aliq̃ morbo. nã
Hip. d. in h̄ apho. ꝙ dieta vltie tenuis eſt difficil'. ¶ D. ipe
dic ꝙ in tenuib⁹ peccãt egrotãtes: ⁊ iõ magis ledũt'. ĝ ſi i
tenuib⁹ ledũt' tũc i maxie tenuib⁹: maxie ledũt': q̃re maxie
tenuis nõ cõpetit: cũ maxie ledat. ¶ D. d. G. 9° de igẽ. ſa.
ꝙ ſꝑ o3 v̄tutẽ cuſtodire: ſ3 ten^ma dieta nõ cuſtodit: imo le/
dit. ĝ in nullo morbo cõpetit. ¶ D. oẽ q̃ꝺ nocet ſanis: no/
cet iſirmis: ſic dꝛ i 2° regis acu. S3 abſtinẽ a cibo duobus
dieb⁹: vel trib⁹: nocet ſanis: ſic. d. apho. ſequẽs: q2. d. ꝙ ſa
nis ſũt fallaces tenues. ĝ ten^me ſũt fallaciſſime. ĝ ten^ma die
ta maxime nocet iſirmis: q2 q̃ꝺ maxie nocet ſanis: pluſq̃3
maxie nocet iſirmis ꝑ tex. illũ. ¶ Ad ↄ̃riũ aũt plana eſt rõ
per tex. Gal'. ⁊ Hip. in apho. iſto ⁊ ſubſequentibus.

Utrʒ dieta ten^ma ↄpetat i egritudie acuta.

In opp^m.

¶ Ad q̃ꝺ dõm: ꝙ dieta ten^ma cõpetit in q̃buſdã acutꝭ. ſ. i pa/
cutis: in q̃bus vir t⁹ eſt fortis: ſicut dicunt iſti auctores.

Rñſio.

¶ Ad ꝓ^m arg^m dico: ꝙ qñ Hip. d. ꝙ dieta q̃ ducit' ad vlt^m te
nuitatꝭ eſt difficil': h̄ nõ o3 itelligi ĝnal'r i q̃l3 morbo acuto
ſ3 in acuto in q̃ dieta tenuis cõpetit: q̃lis eſt morb⁹ q̃ trã/
ſit. 7. diẽ. ¶ Ad 2^m dico ꝙ l3 egri peccẽt i dietꝭ tenuib⁹ ni/
hilomin⁹ aliqñ cõpetũt tenues diete. nã nõ põit ĝnal'r pec
cari i tenuib⁹: ſ3 in eis qñ ſũt tenuiores q̃3 expediat: ſ3 qñ
cõpetũt tenues: nõ eſt i eis noc^m: nꝫ ꝑ̃triũ: ⁊ ſil'r dico i vltie
tenuib⁹. nã qñ nõ cõpetũt bñ eſt in eis noc^m: ſ3 qñ cõpetũt
eſt i eis iuuamẽtũ. ¶ Ad 3^m dico: ꝙ 2^x eſt cuſtodia v̄tutꝭ.
vna eſt vt ↄſuet' in tenore: in quo iuẽta fuit in ſanitate: ⁊ h̄
mõ nõ dẽmus eã ↄſeruare in aliq̃ morbo. alia ꝟo eſt cu/
ſtodia: vt nos tal'r cibemus egrũ vt ita cuſtodiat' v̄tus: ꝙ
poſſit venire ad ſtatũ: ⁊ tal' cuſtodia cõpetit cuil3 morbo.
¶ Ad 4^m aũt patebit ſol'o in q̃nibus apho. ſequentis.

Uirtutis cuſtodia duplex.

¶ De 4° ſic agit' i ſ tenues ⁊ certe diẽte: dic tenues cõpãdo
ad ſbam ⁊ q̃ntitatẽ cibi: ⁊ certe. d. cõparãdo ad ordinatio
nẽ quã fac medic⁹ i diuturnis ſꝑ paſſiõib⁹: ⁊ in acutꝭ i q̃/
bus nõ ↄuẽiũt difficiles. ¶ S3 dices q̃ꝛto tp̃e durãtes dñr
egritudies diuturne? ¶ Ad h̄ ꝑt rñderi: ꝙ h̄ ꝑt itelligi. xl.
dies ſic iſra. d. Gal'. i ↄ^io ꝙ Hip. h̄. ⁊ i ꝓnoſticis li° ꝓ. ⁊ 3°.
nã. d. ꝙ terius diſtiguẽs cronicas ab acutis eſt dies. xl.
¶ S3 mihi nõ placet h̄. ſ3 credo ꝙ hic vocet acutas eas q̃
vſq̃3 ad diẽ 14^m veniũt: deicẽps vocat cronicas. Sic. n. vi
dent' ſonare ꝟba Cõmẽta. de exẽplis q̃ põit i 5° ꝑte: vel 4°
⁊ ad h̄ fac q̃ꝺ dic Aui. 4° can̄. ſen ꝓ de dieta fe. §. ⁊ cũ itel
lexeris. ¶ Itẽ q̃rit' q̃d eſt dicẽ difficiles. poſſet. n. ſtare eger
in cronica: cũ tenui dieta: l3 cũ difficultate q̃ꝺ nõ vꝫ. ¶ Ad
hoc dico: ꝙ cũ tenui dieta non poſſet ſtare aliq̃ mõ. S3. d.
difficiles: q2 medic⁹ ꝑt eas igroſſare qñ vꝫ deſtructio v̄tutꝭ
tñ difficile ẽ tal'r corrigẽ: ſ3 ĝſſa dieta meli⁹ corrigit': ſic dꝛ
in 2° apho. in acutꝭ ãt q̃ dñr pacute dꝛ dieta tenuis, difficil'
alicui: q2 nã cũ difficultate portat dietã ĝſſã ⁊ morbũ. vñ
nõ põt agẽ ſil' in cibũ: ⁊ in nãm morbi. ¶ Ad vlt^m tenuita
tis ⁊c. q2 docuerat i q̃buſdã morbis ſi ↄuẽire dietã tenuẽ
eo ꝙ te^ma ↄpetit: ⁊ i q̃buſdã ↄuẽit tenuẽ. ſ. i acutꝭ abſolute.

Queſtio. Rñſio

Queſtio. Rñſio.

explanat mō difficultatē ten^m dięte ī acutis absolute. nā si daṭ a p̄n° morbi: talis dieta vltima in tenuitate: erit pcm̄. vn̄ nō est hic sermo ḡnalis. Et. n. repl'ones: pbat ꝙ dieta vltime tenuior est fallax: q̄ vltima repl'o est fallax. nā idem

Obiectio. facit plus quod minus. ¶ Sed potest opponi: quia vltima repl'o nūq̄ cōpetit. ḡ nec vlt^a dieta: in tenuitate: nūq̄ cōpetē dꝫ. ḡ aut hec ē mala pbōaut Ypo. male docet alicui daṙ vltimā dietā. ¶ Ad h̄ dico ꝙ ista cā. s. vlt^a rpl'o: ē magi vlis

Rñsio. in nocēdo q̄ vlt^a tēuitas: ꝛ iō dꝫ illa ꝯ nō simpl'r: sꝫ cū repli catiōe ꝯcludi: vt sic dicaṫ: repl'o in vltis extis: est difficil. ḡ dieta ad vlt^m tenuitatē: vbi nō ꝯuenit ē difficilis: h̄ mō' nll'ꝫ

Dubiū de tōmēto. ꝯpole accidit. ¶ D. q̄riṫ de ꝯ^{to}. nā ponit ꝙ si v̄tus sufficit ꝛ egri^{do} nō trāseat 4^m diē: tūc ois cibꝰ tollaṫ: ꝛ si virtꝰ suffic ꝛ egri^{do} trāseat diē 4^m: nō tn̄ trāseat 7^{am}: tūc dꝫ dare melli cratū q̄d est ten^{ma} dieta: sꝫ nō vltime: ꝯ qd sic oppo^r: cibꝰ nō daṫ nisi pp̄ v̄tutē: ꝛ nō pp̄ morbū. nā cibꝰ morbū. q̄ntū est de se semp augmētat: sic dcm̄ est in ꝯ^{to} p̄mi regis. ꝛ p cañ. sen 4^a. c. p. ḡ si v̄tus est fortis: ita ꝙ vsq̄ ad 7^m duret ad qd da reṫ aliqd: nō. n. vꝫ cōpetē. ¶ Ad h̄ dico ꝙ si (q̄n morbꝰ inci

Rñsio. pit) ꝯstaret nob p certo ꝙ virtus posset stare: sine cibo vsq̄ ad 7^m: oio oporteret nihil dare: tn̄ si (q̄n icipit morbꝰ) vide mus v̄tutē fortē: ꝛ morbū diuturnū vsq̄ ad 7^m: q̄ nō ꝯstat nob de q̄ntitate fortitudinis: tutius est dare rem modicam.

¶ D. Gal. pōit hic ꝙ dare mellicratū. est vltie tenuis dieta. Sꝫ Aui. ponit in 4° cañ. ca. de cib. fe. ꝙ dare iuleb ꝛ succū gra^r sut dieta me^a iter tenuissimā ꝛ grossā. ¶ Ad hꝰ qōnis plenā notitiā: opꝫ vidē distōnē quā ponit Aui. ca. p̄allato. dicit. n. ꝙ ē dieta s̄btilissima in vlt°: ꝛ est grossa ꝛ est me^a. ꝛ vocat vltie tenuissimā: oio nihil dare. grossā aūt vocat qua vtunṫ sani. Dieta v̄o me^a est 3^x. naꝫ q̄dā declinat ad latus s̄btilitatis: ꝛ q̄dā ad latꝰ grossitudis: ꝛ q̄dā me^a: ꝛ pōit die tā q̄ declinat ad latꝰ tenuitatis 4^{or} graduū. ꝛ p̄mꝰ in subti litate est dare succū gra^r: ꝛ iuleb s̄btile. 2ꝰ est dare aquā or dei subtilē. 3ꝰ est dare aquā ordei grossā. 4ꝰ est dare olera sic atriplices ꝛ spinacbias. 5ꝰ est panis simile solutus in aq̄ frida solone bona s̄btili: ꝛ post istos gradus est me^a. s. pti sana ordei nō colata: dieta v̄o q̄ declinat ad latꝰ ḡssitudis hꝫ tres gradus. p̄ꝰ in grossitudie est dare extrema galli et galline. 2ꝰ est dare pullastras: ꝛ pdices. 3ꝰ est dare aues mi nutas ꝛ oua sorbilia pauca: ꝛ pisces puos: postea est dieta me^a: ꝛ est ptisanū: sic est. s. nō colatū. pꝫ ḡ sois ex his v̄bis. nā Aui. accipit dietā tenuissimā p̄pe. s. vbi non possit fieri subtilitatis maior: sꝫ Gal. accipit largꝰ dietā tenuissimā. s. cū q̄dā latitudie. Et notā^m ꝙ ꝯ^{tor} in ꝯ^{to} isto vꝫ idicare du plicē dietā tenuissimā. s. vltie tenuissimā: ꝛ hec est nihil da re oio: ꝛ tenuissimā: nō in vlt°: sꝫ in cibatiōe pua: sic est daṙ mellicratū: ꝛ silr pōt dici de ꝯieta tenui. nā est tenuis vlt^a ꝛ tenuis nō vlt^a. ꝛ si vis ꝯdōnes q̄ reqrunṫ: ad dādū dietam s̄btilissimā q̄re in ꝯ^{to} p̄mi regis acu. in illo. §. vbi. d. ꝙ non opꝫ dare ptisanū vsq̄ ad septē dies: si v̄tus tolerare pōt.

¶ Aphorismus. V.

¶ In tenuibꝰ dietꝫ peccāt egrātes: ꝛ iō magis le dūṫ. Oē. n. pcm̄ q̄ntūcūq̄ sit magnū: fit maiꝰ i tenuibꝰ dietꝫ q̄ ḡssioribꝰ. Propṫ h̄ ꝛ in sanis fallaces sūt valde certe ꝛ ꝯstitute diete: qm̄ pec cātia difficilꝰ ferūt. Propṫ h̄ igṫ tēues et cer te diete fallaces sūt amplius paꝝ solidioribus.

Theo. ¶ In tēui victꝰ rōe egri peccāt: q̄ fit vt maiore af ficiāṫ detrimēto: q̄cq̄d. n. cōmittiṫ ḡuiꝰ obuēit q̄ i aliq̄ntulū pleniore. Hic igṫ et sanis tuta nō ē illa admodū tēuis diligēs exq̄sitaq̄ rō victꝰ: ob cā rē ꝙ difficilꝰ errorē q̄ ꝯmittiṫ ferūt. Ita fit vt tenuis et diligēs victus piculosior maxi ma ex pte fit eo qui paulo plenior precipiatur.

Leoni. ¶ In tenui victu egri deliquūt: quo fit vt magis ledanṫ. Quicūq̄. n. error cōmittiṫ magnꝰ ma ior in h̄ fit quā in paulo pleniori victu: pptērea etiā sanis piculosus existit valde exq̄sitꝰ victꝰ et ꝯstitutꝰ: qm̄ errores grauius ferunt: ob hoc igiṫ tenuis victus atq̄ admodū exq̄situs eo q̄ fit paulo plenior magis periculosus.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Multi iterp̄tes talr hūc apho. itelligūt: ꝙ peccare egro tāriū nō a semetipis fit: sꝫ isistiṫ eis a medicis: cū iniris p̄ci piāt: vt s̄btilē teneāt dietā. vn̄ magis ledunṫ q̄ si ita tenui dieta nō vtereṫ: cū iuiti coganṫ: qd cū fit. v̄tꝰ eoꝝ nimia ab

Oē pctm̄ s̄btili dieta mulꝫ um necesse est vt ledat. stinētia ōficit. ¶ Alij abso^{te} ponūt: q̄ ide magi laudādi st: q̄ absolutiorē. i. v̄iorē dāt itell'z: cū volūtarios ꝛ coactos itelligi faciāt: ac si dicat Yip. Oē pcm̄ i s̄btili dieta: siue p se: siue p alios fiat: nīlū necē ē vt iedat: cū p abstinētiā v̄tꝰ ōficiat: ꝛ q̄ ꝯsuetudo eoꝝ ñ talē dietā expostulat. Hic sen sus māifestaṫ ex s̄bsequētibꝰ. s. p h̄ ꝙ igt pp̄ h̄ ꝛ sanis fal laces sūt valde certe ꝛ ꝯstitute diete. cogit. n. eos peccare assiduitas s̄btil' diete. Aphorismi residuū seq̄ns est aptū.

¶ Expositio Thaddei.

Cōtinuaᵒ ꝛ intētio. ¶ Q̄r supra fcā erat mētio de dieta tenui: ꝛ p ꝯñs de ḡssio ri. ponit mō ꝯpōnē iter noc^m qd pōt ꝯtigē in dieta tenui: ꝛ nocumentum qd potest ꝯtingere in dieta solidiori parum debito. Cum in vtrisq̄ contingat error.

Diuisio aphorismi. ¶ Et hic apho. hꝫ tres p̄tes. uā p ponit vnā ꝯñaꝫ in q̄ ponit ad maiꝰ pcm̄ diete tenuis. s. seq̄ maius noc^m. in 2ª ponit p bationē istꝰ ꝯñe. In 3ª ponit ꝯñē quā p̄n^r intēdit. durat p^a vsq̄ ⸢ oē. n. malū ꝛc. 2ª vsq̄ ⸢ pp̄ h̄ igiṫ certe. ⸣ ¶ Dicit ḡ ꝙ

Expositio aphorismi. egrātes: plus peccāt i tenuibꝰ dietis: q̄ i paꝝ solidioribꝰ: ꝛ iō plus nocenṫ a dietis tenuibꝰ: q̄ a paꝝ solidioribꝰ. ¶ In 2ª pbat h̄ 2^r. p q̄dāꝫ rōne supra ab egris. h̄ mō: q̄ oē malū qdcunq̄ fit in tenui dieta: est malū maius: q̄ illud qd fit in dieta solidiore: ꝛ rō sumiṫ a sanis. nā sani difficile ferunt tenues dietas: q̄ peccātia difficile ferunṫ. ¶ In vltima. d. ꝙ ex predictis ma^m est ꝙ diete certe ꝛ constitute sunt fal laces magis q̄ solidiores parum.

Diuisio cōmēti. ¶ Gal. circa hūc apho. sic pcedit. nā p̄ ponit vnā opionem qu ordā vel vnā scripturā istꝰ apho. diuisā ab illa: q̄ in li bris scribiṫ: ꝛ est falsa. 2° ponit quādā aliā opionē meliorē illa: vel ꝯfirmat lr̄am: q̄ i libris scribiṫ: ꝛ eā magis laudat: ꝛ cum ea subdit cām v̄itatis apho. 3° excusat se a residuo apho. qd nō exposuit. durat p^a vsq̄ ⸢ Alij absolute ponūt ⸣ 2^a vsq̄ ⸢ apho. seq̄ns. ⸣ ¶ Dicit ḡ de p̄: ꝙ opio q̄rūdā sup h̄

Expositio cōmenti. apho. fuit: ꝙ pcm̄ de quo hic logṫ Yip. qd ꝯtigit in tenui dieta: nō est ab ifirmis. imo est a medicis. nā medici impo nūt eis dietā tenuē: ꝛ ipsi q̄ nō p̄nt eā s̄uare in pcessu mor bi: cibāṫ: sine scia medici: ꝛ tūc peius est eis: q̄ si ipsi a p̄n° nō fuissent vsi dieta tenui: q̄ v̄tus iā defecit pptērea: q̄ ser uauerūt eā: ꝛ q̄ mō cū cibanṫ abscōse a medicis peccāt in cibādo: ideo plus nocenṫ: q̄ si fuissent vsi dieta solidiori. ¶ De 2^a pte. d. ꝙ q̄dā alij magis ḡnal'r itelligūt pro oi pctō siue a medicis: siue a seipsis: ꝯtingat: q̄ siue infirmꝰ vtaṫ a p̄n° morbi: dieta tenui: pcepto medici: siue vtaṫ ea suo vel le: si ꝯtingat ꝙ peccet in ea: peccatum est in ea maius q̄ si peccaret in solidiori debito: ꝛ cā huiꝰ est: q̄ virtus deficit in tenui dieta magis q̄ expediat: ꝛ quia transitus ad eam est insollrꝰ. ꝛ ista opio cōprobaṫ: p hoc qd. d. Yip. d̄ sanis. nā tenues diete: sūt eis difficiles: ꝯsuetū q̄ ipsi deficiūt in eis: ꝛ nō q̄ a medicis iponanṫ eis: nā medici nō iponūt sanis dietas tenues. ꝛ sic pꝫ ꝙ melior fuit opio dicētium ꝙ d̄ oī pctō volūtario ꝛ inuolūtario loquaṫ. hic Yip. ¶ De 3ª pte d. ꝙ nō rep̄hēdas me. q̄ nō expono nisi p̄mā partē aphoꝝ.

q̃ talia poſita in hoc apho. conſequenter ſunt plana.

Utrum ſit maius no cu[mentum] i dieta groſſa q̃ i ſubtili.

Circa hũc apho. q̃rit̃ p̃ de tex. 2° de ↄ[mento]. De tex. p̃ dub[itatur] de hac gñali ĩtẽtiõe Hip. ſ. de hac ↄpõne ꝙ pctm̃ ſiue noc[umentu]m in dieta tenui ſit maius q̃ꝫ pctm̃ in ſolidioꝛi. 2° de q̃buſdã alijs poſitis in tex. ¶ De p̃ ſic agit̃: vz. n. q̃[uod] maius ſit noc[umentu]m in dieta groſſa q̃ꝫ in tenui. nam. d. Hip. in 2° reg. ꝙ peccãt q̃ dãt pctã nã: ſꝫ min[us] q̃ dãt ſuccũ: ⁊ peccãt q̃ dãt po tũ: ſed nõ tãtũ q̃ꝫtũ illi q̃ dãt ſuccum: ⁊ ſic expſſe colligit̃: ꝙ maius ſit pctm̃ in groſſa q̃ꝫ in tenui. ¶ H. ad idẽ. ſ. tex. Leo dẽ li°. nã. d. Hip. minuẽ luuãtius eſt q̃ꝫ addẽ: ⁊ ad idẽ facit Aui. 4° cañ. ca. de cibatiõe feb. ¶ H. ad h̃. ſ. ſnia quã ponit Hip. in 2° reg. in illo. ⁋. ſ neq̃ q̃ſpiã me[tuat] ⁊c. ¶ H. ad idẽ facit q̃d. d. Gal. in ↄ[mento] tertij reg. nã. d. ꝙ pctm̃ diminutiõis eſt magis corrigibile q̃ꝫ pctm̃ additiõis: q2 cũ addit̃ cib[us]: nõ facile emittit̃ a ſtõ: ſꝫ cũ deficit cib[us]: ⁊ videmus virtutẽ deficere: cito poſſumus illi ſuccurrere cum cibo.

¶ Ad euidẽtiã hꝫ q̃ñũ opꝫ eleuare apho. ad ſuã radicalẽ intẽtionẽ. Dico g̃ ꝙ ſua itẽtio eſt hec: ponam[us]: n. ꝙ aliquis eger ſing cuꝫ p̃ciſa q̃ꝫtitate cibi (⁊ ſit illa. xij. vnciaꝝ) poſſit venire ad ſtatũ: ⁊ ſi ſit minoꝛis q̃ꝫtitatꝫ: nõ poſſit venire ad ſtatũ: ⁊ ſi maioꝛis, eẽt ſupfluũs: tũc dato ꝙ fiat erroꝛ ad pl[us] aut ad min[us]: q̃rit̃ q̃s erroꝛ magis nocebit: ⁊ certe. d. Hip. ꝙ magis nocebit erroꝛ in ſubtilioꝛi dieta q̃ꝫ in craſſioꝛi: vñ plus nocebit dare. x. ʒ. cibi ſolũ q̃ꝫ. xiiij. ⁊ cã h[uius] eſt: q2 ſi dareẽt ab initio cib[us] pauc[us] ⁊ cũ veniremus ppe ſtatũ. videtes vtutẽ deficẽ dabim[us] cibũ groſſiorẽ. ⁊ ſic in eo tp̃e augebimus dietã in q̃ opꝫ minuẽ: nã appꝛopiquãte ſtatu opꝫ cibũ ſubtrahẽ o noꝛi acutie: ⁊ tale augmẽtũ nõ pderit. q2 vt[us] cũ ſit defecta illũ cibũ digerẽ conat̃: ⁊ dimittet mã moꝛbi. ita ꝙ nã nõ aget ↄ illã. Jtẽ mag[is] nocet dieta tenuioꝛ q̃ꝫ expediat: q̃ꝫ groſſioꝛ paꝝ: q2 pmutat[ur] ad eã eſt magis iſueta. nã hõ in ſanitate comedit multũ. vñ ſi mutabit̃ ad dietã mag[is] tenuẽ: ſit mutatio ad magis iſuetã dietã i ſꝫ ſi ab ipſo initio data fuerit groſſioꝛ debito: cũ venerit infirm[us] ad ſtatũ: ⁊ vi ꝙ cibus fuerit groſſioꝛ debito: tũc ſecuri[us] potero auferre. nam virt[us] eſt foꝛtꝫ ⁊ nõ erit tãta mutatio ſcd̃ ad iſueta: vñ nõ nocet ei: ⁊ iſta ſbtractio ⁊ minutio ↄcoꝛdat cũ moꝛbo. nã minuim[us] eo tp̃e in q̃ oꝫ minui nãlr̃: ⁊ nõ ſolũ groſſioꝛ dieta q̃ꝫ expediat: eſt fallax min[us]: q̃ꝫ dieta tenuioꝛ: pp hãc cãm quã dixi: ſꝫ ẽt pp aliã. nã ſi ↄtigat fieri erroꝛẽ aliquẽ: vel pctm̃ i egro q̃ ſeruat dietã tenuẽ. ſ. in accñtib[us] aiẽ: aut in mala domo: aut in malis miſtrijs: aut i aliq̃ euõne. ſ. ſtõmia: aut clyſteri: aut in aliq̃ alia re ↄtemẽte vtutẽ. Peius tolerat̃ illo pctm̃: ⁊ maius noc[umentu]m facit q̃ꝫ ſi ↄtigeret in eoꝝ dietã groſſiorẽ debito ſuaret: ⁊ foꝛte meli[us] q̃ꝫ in alio q̃ ſeruaret ſoluꝫ ita ſubtilẽ: ſic expedit: ⁊ cã h[uius] eſt: q2 in minoꝛi dieta virtus deficit: ⁊ in iſtis erroꝛib[us] magis deficit vtus. vñ aggregat̃ 2ᵃ defectio vtutis. vna. ſ. ex dieta tenui: ⁊ alia ex erroꝛe vel pctõ ↄtigẽte: ⁊ hec vi ſnia Hip. quã multi ignoꝛãt: ⁊ pauci bñ itelligũt. ¶ Ad p̃m arg[umentu]m ſic dico: ꝙ tex. ille Hip. oꝫ itelligi in hijs infirmis: q̃ a p̃n° ſteterint ſine cibo trib[us] aut 4[or] dieb[us]: ⁊ poſtea cibãt̃. Jn illo. n. caſu plus nocet cib[us] groſſus q̃ꝫ tenuis. Jn h̃ aũt apho. loq̃t̃ Hip. de oꝛdinatiõe diete tot[us] moꝛbi a p̃n°. ¶ Ad 2m dico ꝙ Hip. poſuit hãc determinationẽ. ſ. ſ ſi vtus poſſit tolerare: Jvñ. d. ſ minuẽ iuuãtius eſt: ſi vtus poſſit tolerare. ¶ Ad 3m dico ꝙ Hip. loq̃t̃ ibi q̃ñ vtus deficit pp acumẽ moꝛbi aut pp inanitionẽ: ⁊ h̃ ita ꝙ vtus deficiat repabilr̃. nã ſi pp abſtinẽtiã deficeret irrepabilr̃: nõ min[us] eẽt malũ nõ cibare: q̃ꝫ cibare: ſꝫ ſuſpitio q̃re pei[us] eſt cibare: q̃ꝫ nõ cibare: ẽ q2 cibãdo: defectũ ex acumine moꝛbi. ſeq̃t̃ ſubito noc[umentu]m moꝛtale: ſꝫ defectũ: ex inanitione venaꝝ: nõ facit ita ſubito noc[umentu]m: ⁊ vñ põt hõ meli[us] curare. ¶ Ad 4m dico: ꝙ emẽdatio cibi ſupflui ẽ deterioꝛ ⁊ difficilioꝛ: q̃ꝫ emẽda° cibi diminuti: q̃ꝫtũ ad euõnẽ. nã ſi dẽm[us] cibũ ſupflue datũ i acuta fe. euare. nõ poſſet fieri niſi cũ mag[no] ipedimẽto: ſꝫ ſ ſic ẽ diminute cibatũ: poſſum[us] leui[us] ⁊ dũmõ vt[us] nõ ſit dfecta irrepabilr̃. i illo. n. caſu. dẽ aliõ noc[umentu]m poſtpõat̃

Qre ſani difficilius ferãt peccantia q̃ egri.

¶ H. q̃rit̃ de h̃ v̾bo q̃d. d. ꝙ ſani ferũt peccãtia difficilius. Sꝫ ↄtra h̃ oppo[nitur]. nã videtur ꝙ egri ferãt peccãtia difficili[us] q̃ꝫ ſani. nã. d. Gal. in ↄ[mento] 2° re. acu. ⁊ Hip. i tex. expſſe. d. ꝙ dẽ q̃d nocet ſanis: nocet multo magis infirmis.

Rñſio p[rima].

¶ Ad h̃ 4ᵃ rñr. p̃ vt ↄponat̃ hec determinatio: difficili[us]: cuꝫ h̃ p̃ncipio: peccãtia: ⁊ ſit talis ſcſus: ꝙ ſani ferunt peccãtia difficili[us]. i. ſuſtinẽt maioꝛa pctã: vt ſit arg[umentu]m tale. Sani q̃ grauioꝛa pctã pñt ferre: ledunt̃ a tenui dieta. g̃ mlto mag[is] egri.

2ᵃ ¶ Scđo aũt mõ vt dicat̃ ꝙ cõpatio diete ad ſanos et egros eſt duob[us] modis. ſ. abſoluta: ⁊ ſm certã ⁊ determinatã q̃ꝫtitatem. v̾. g. dieta tenuis abſolute: magis ledit ſanos q̃ꝫ egros. Sani. n. ſi ſtarẽt cũ dieta tenui. xiiij. dieb[us] iſirmarẽt ⁊ iſirmi curarent̃. g̃ abſolute ↄſiderãdo. dieta tenuis: pei[us] fert̃ a ſanis q̃ꝫ ab infirmis: ſꝫ ſm determinatã ⁊ p̃ciſam q̃ꝫtitatẽ: peius ferũt egri. v̾. g. ponam[us]: ꝙ eger idigeat determiãte. xij. vncijs cibi. Jta ꝙ cũ minoꝛi nõ poſſit bñ ſtare: ſan[us] autẽ idigeat. xij. libris: ponam[us] g̃ ꝙ egro dentur. viij. vncie ſolũ: ⁊ ſano. viij. libre ſolũ. dico ꝙ mag[is] ledet̃ iſirm[us]: q̃ꝫ ſan[us].

3ᵃ ¶ Tertio v̾o mõ põt dici: ꝙ ita ↄpatio: nõ oꝫ ſic oꝛdiari: ſꝫ h̃ mõ. ſ. ꝙ ſani difficili[us]: ferũt peccãtia. ſ. ſubtilioꝛis diete: q̃ꝫ peccãtia in groſſioꝛi: vt ſi aliq̃s ſanus: hodie comedit ptiſanã ſolũ: ⁊ ↄtigat eũ fatigari plus ſolito: maius noc[umentu]m oꝫ de h̃ q̃ꝫ ſi comediſſet groſſũ cibũ.

4ᵃ ¶ Quarto aũt mõ rñr p aliã expõnẽ lr̃e. nã q̃ñ. d. Hip. ꝙ ſanis ſũt fallaces certe ⁊ ↄſtitute diete: h̃ oꝫ itelligi: q2 ſani q̃ñ vtunt̃. vna certa dieta ⁊ non mutãt eã: leduntur multum. Si ↄtingat eos ſpti in ſuctio: ſed ſi ipſi vtantur varia dieta: non tãtum leduntur q̃ñ mutant̃ ab ea: ⁊ hoc dẽ infra ſ opꝫ ad non ↄſueta ſtrãſmittere: Jt hoc melius dicit̃ ſm intentionem Hippocratis.

Queſtio. Rñſio.

¶ Jn tenuib[us] dietis peccãt egrotãtes. Jq̃rit̃ q̃le pctm̃ eſt h̃: ⁊ q̃uo peccat̃: h̃ aũt 2ᵃ exponit̃. p̃ ſic. egri q̃ñ ſeruãt dietaꝫ ſubtiliorẽ debito: peccãt. ẽt q2 occulte a medicis cibãt̃: ⁊ cũ inuiti obſeruãt dietã: pp quã occultationẽ errãt in q̃ꝫto et q̃li: ⁊ tp̃e cibatiõis: q̃ñ volũt defectũ corrigẽ. nã nõ p̃ntecuꝫ tũc vtus defecta ſit: ⁊ nõ pñt ſuſtinẽ additionẽ i tp̃e q̃ opoꝛtebat emẽdare. Alio° ſic. egri q̃ñ ſeruãt dietã tenuẽ: ⁊ ↄtingit eos peccare in regimie. ſ. in ſtõmia: aut in clyſteri: aut i aliq̃ alio accñte nocuo ſpõte veniẽte: tũc iſte erroꝛ pei[us] ſuſtinet̃ q̃ꝫ ſi vteret̃ dieta paꝝ ſolidioꝛe q̃ꝫ expediat: ſ dẽ enĩ malũ ⁊c. Jſm ꝙ fuit 2ᵃ expoſitũ p̃m v̾bũ. Silr̃ oꝫ expõi h̃. nã ſm p̃m modũ opꝫ itelligi de malo q̃d ſit in receptiõe mala quã opꝫ fieri. Si v̾o 2m modũ velit aliq̃s itelligẽ: opꝫ itelligẽ de malo q̃d ſit p res q̃ ſũt ex̃ dietã. i. vt peccẽt i ſto[mi]a: vel i alio medicamie vel accñte p ſe veiẽte: ſ pp h̃ ſanis ⁊c. J h̃ v̾bũ põt poni tanq̃ꝫ rõ ad ↄbãdũ ꝙ noc[umentu]m: q̃d ↄtigit i tenui dieta: ſit mai[us] eo q̃d ↄtingit in g̃ſſa: ⁊ põt poni: ita ꝙ ſit dẽo p ſe loquẽs de dieta ſanoꝝ: l; iterat̃ ex p̃dicta: ⁊ q̃uo h̃ ↄtigit: iã patuit in ſnia: ſ pp hoc igit̃ tenues: Jh̃ ẽt põt 2ᵃ legi. vno mõ vt intelligat̃ illa ↄcl̃o ſolũmõ de egris. alio mõ vt itelligat̃ tã de ſanis q̃ꝫ de egris: ⁊ iſte modus ſolũmõ pcedit ex diuerſo mõ legẽdi p̃cedẽs v̾bũ q̃d de ſanis loq̃t̃.

¶ De ↄ[mento] v̾o du[bitatur]. ſ. de diuſitate lr̃e tranſlatiões: ⁊ dico ꝙ q̃ñtũ ad rẽ: eſt pua diuſitas. naꝫ vbi iſta põit: diuſas opiones: illa Piſani põit: diuſas ſcripturas: ⁊ ille ſcripture ſũt iſte. vna ⁊ p̃n[cipa]lis: ẽ illa q̃ cõit̃ ſcribit̃ i libris: alia ẽ illa ſ Jn tenuib[us] dietꝫ mltũ peccãt egrotãtes: Jt iſta dĩt ab illa p̃[m]a in h̃ ꝙ iſta ponit hoc aduerbiũ: multũ: ſed p̃ma non ponit.

¶ Sꝫ q̃rit̃ ſm hãc trãſlationẽ q̃uo p̃[m]a ſcriptura ↄp̃hẽdit 2ᵃᵐ ⁊ det gñalioꝛẽ itellꝫ. ¶ Ad q̃d dicas ꝙ h̃ aduerbiũ: mltũ põt 2ᵃ cõponi. vno° cũ h̃ q̃d. d. ſubtilib[us]: ⁊ eſt talis ſenſus. Jn multũ ſubtilib[us] dietis peccãt egrotãtes. alio° põt cõponi cũ h̃ v̾bo: peccãt: vt ſit talis ſenſus: Jn ſbtilib[us] dietꝫ egrotãtes peccãt mltũ: ⁊ q̃lꝫ lr̃a põt ſuſtineri: tñ 2ᵃ ẽ tenẽda ſꝫ i tẽtionẽ Gal. Dico g̃ ſm p̃m modũ ꝙ illa ſcriptura q̃ ẽ ſine mltũ: ↄp̃hẽdit eã q̃ ẽ cũ: mltũ: q2 ſi in ſbtilib[us] dietis ſimplr̃ dcis: peccãt: bñ ſeq̃t̃: ꝙ in multũ ſubtilibus: ⁊ ſi legas 2ᵒᵐ. Jteꝝ iſta illã ↄp̃hẽdit. nã mltũ peccare ↄbit̃ ſolũ ad pctm̃

qđ ꝯtingit ꝓpter impoſitionē dicte a medicoꝛ ſic loquit de pctō facto a medico ſolū:ſ3 lrā que eſt fineniu luilriū logſ de pctō cōiter ſiue a medico:ſiue ab īfirmo ſit,cōmiſſum.et ſic iſta:ꝯtinet illā:et dr̄ peccare miſtū eger qñ coact⁹ peccat ꝗ medic⁹ ordinauit īfirmo dietā tenue:īfirmo iuitoꝛ ipſe poſtea a medico cibaſ occulte:et peius cibaſ:ꝗ̄ ſi medic⁹ fuiſſet in illa mutatiōe:tñ nota ꝙ in fine ꝯ¹¹ eſt vnū ꝟbū ꝙ ſtat meli⁹ in trāſlatōe Piſani.ſ.illō vbi logſ de dīa ſanoꝝ et adaptatiōe ei⁹ ad ꝓcedētē orōnē.nā mōſtrat planioꝛē ſen ſum:ꝛ ego ſm eū poſui ſniam.hec eſt ḡ bona expōe:cū mul tis tñ erroꝛib⁹ legiſ hic apho.et peſſime, a mltis itelligiſ.

Aphoriſmus. VI.

Ad vltimas egritudines vltime curationes ad perfectionem ſunt potentes.

Theo. Summis moꝛbis ſumma diligentiſſime re media adhibenda ſunt.

Leoni. Extremis moꝛbis: extrema exquiſite reme dia:optima ſunt.

Cōmentum Galeni.

Ultimas egritudines itellexit:nullas hñtes vltimitates poſt ſe:vn̄ ꝓcipit ſubtiliſſimā dietā dari:q̄ cū ſit acuta ipſa eſt quā ꝑacutā vocat:quapropter et ſubiungit Hip. hic.

Expoſitio Thaddei.

Cōtinua⁹ In ꝓcedēti apho.docuit Hip.ꝯpōnē iter dietā tenuē et ſo lidioꝛē:nūc docet ordiare dietā rōne foꝛtitudis ꝛ breuitatꝭ moꝛbi:ꝛ planū eſt qđ dr̄. Gal.circa hūc apho.tria notat. nā ꝓ expōit nob̄ q̄ dn̄r vltime egritudines.2° q̄ dn̄r vltime curatiōes.3° q̄ egri⁴ᵒ dr̄ iſta vlt⁸.durat p⁸ vſqꝫ vn̄ ꝓcipit ꝗ 2ᵃ vſqꝫ q̄ cū ſit acuta. Dicit ḡ de ꝓ qđ vltie egritudies ſūt ille poſt q̄s nō ſūt alie vltimioꝛes:et itelligo vltias in breui tate et vltias in foꝛtitudie. De 2°.d.ꝙ in iſtis vltimis cōpe tūt vltie curōnes ad ꝑfectionē:et ꝓp h̄ vltie diete. De 3°.d. ꝙ illa egri⁴ᵒ de q̄ hic logſ nō dr̄ ſimplr̄ acuta:ſ3 acuta q̄ ꝑ acutiſſima eſt. Queriſ circa iſtu3 apho.vtꝝ vltie egrī⁴ⁱ

Utꝝ vltie egritudi ni cōpetat vltia cura. 2ᵐ

cōpetat vltima cura.et vr̄ ꝙ nō:q2 nō op3 vltime euare:vl time repletos.ḡ dato ꝙ ſit aliq vltime ꝛeplet⁹:nō op3 eū vltime euari ꝑ apho.ꝓcedētē vbi dr̄ ꝙ oīs euo vlt⁸ ē fallax. Jtē.ſi vis dicē ꝙ ꝑ vltimas curatiōes:itelligat vltias die tas:tūc ꝯtra hoc opponitur:q2 nō ſolū dieta ſufficit ad cu rā cuiuſl3 egritudinis acute cū expediat aliqñ euo et alte

Rñſio ad pꝛimum. ratio. Ad p^m dico ꝙ ſi tu vis dicē ꝙ ꝑ vltimas curōnes itelligat vltimas dietas et oēs curas cōꝑhēdēdo oē3 mo dū curatiōis.ſ.ꝑ dietā et potionē et q̄l3 alteratiōnē.tunc dico ꝙ illa vltima cura q̄ debeſ nō ſemꝑ tota faciēda eſt ab arte:ſ3.n.vltime egritudini debeſ vltia cura a.d. h̄ vt ꝑfecte cureſ:tñ nō op3 eā totā fieri ab arte vt ſi aliqs ſit vltime re plet⁹:nō op3 vltime euari:q2 relinquēda eſt illa vltimitas nāe ſic.d.Auic.ꝓ can.fen 4ᵃ ca.q̄le et q̄tū op3 euare:vn̄ nō ꝯcludit rō. Et ſi tu vis dicē ꝙ ꝑ vltimas curōnes op3 itelli gere ſubtiliſſimas dietas:ſic vr̄ velle Gal.tunc ad 2^m arg^m op3 rn̄dē h̄ mō ꝙ Hip.qñ.d.vltimas curōnes eſſe potētes ad ꝑfectionē:h̄ nō d3 itelligi de q̄l3 curōne.ſ3 de curōne q̄ ē ꝑ dietā.et hec ē maxia ps cure ꝑacutoꝝ moꝛboꝝ:ſic.d.to ta ſcriptura medicinal.dico tñ ꝙ ꝑ curōnes vltias nō debem⁹ itelligē ſolū vltias dietas:ſ3 ēt vltias medicatōes cū me^{nis} vt hr̄ 5° de ige.ſa.ca.ſi.q̄propē ꝛ idē oñdit trāſlatio greca.

Aphoꝛiſmus. VII.

Ubi ḡ h3 acumē egritudo ꝯtīuos ꝛ vltios labo res h3:vltia ꝛ tenuiſſima dieta neccīū ē vti. Ubi āt nō:nō:ſ3 ꝯuenit groſſi⁹ reficē. Et tñ ſubcōde ſcēdere:q̄tū egritudo mollioꝛ fuerit vltimis.

Theo. Ubi moꝛb⁹ ꝑacutus eſt:ſtatim ꝛ laboꝛes ſū mi fatigāt:ꝛ tenuiſſimo victu vti necē eſt. Ubi nō ita eſt:ſ3 plenius agere l3. Tñ indulgēdum eſt cibo:quāto moꝛbus ipſe ſit ſūmo leuioꝛ.

Ubi moꝛb⁹ ꝑacut⁹ ē:ſtati extrēos h3 laboꝛes: ꝛ extreme tenuiſſimo victu vtēdū ē:vbi ꝟo nō: ſ3 plenioꝛē victū ꝯtigit adhibē:tñ cibi īdulgen dū eſt:quāto moꝛbus extremis eſt mollioꝛ. Leoni.

Cōmentum Galeni.

Sicut ſupius vltimā egritudinē itellexit:quā3 ꝑ nulla alia excedē poſſit:ita ꝛ hic laboꝛes vltimos poſuit vltra quos nulli alij ſūt vlterioꝛes. Hos aūt acceſſiōes febrilū:ꝛ cetera intēdit accñtia eoꝝ. Qꝛ ꝑacute febres ꝯtinuos ꝛ vltimos laboꝛes hñt.i.in ꝑmis dieb⁹ 4^m ꝓcedētib⁹:vn̄ ꝛ ſtat⁹ ilico in his ſubſeqſ.ſtat⁹.n.nihil aliud eſt niſi cū laboꝛes ꝛ coꝝ accñtia vltimanſ. Peracut⁹ ḡ moꝛb⁹ eſt:cū ſtat⁹ ꝯtinu⁹ eſt ꝗ in ꝑmis q̄tris itelligiſ:aut in cuiuſl3 4ᵒ diei ſbſequētib⁹. Jn ꝑacuti moꝛbi acumie:vltimā ꝛ tenuiſſimā dietā o3 dari: cū ſubtiliſſima dieta i ſtatu ſit neccīa:ſic ipſe in li° de egri^{tudine} acuta dixit:cū ſtat⁹ ꝯtinuus eſt i ꝑmis 4^{or} diebus.ſufficiat de hac re hic tñ dixiſſe. Si qs aūt in ꝑacutꝭ egri^{tudi} cibū dare timeat:ꝓp q̄ſarū icēſiōes:vtime febriu3 ꝯtinuitates:tūc ꝛ in ſtatu magis necē eſt vt caueaſ:q2 oia ſpāra ꝛ icēſiōes ꝛ febriū ꝯtinuitates in h̄ tpe in ſui ſunt vltimitate:ſic Hip. in ꝑiſonoxomatō:vbi q̄dē de calō ſpāte dixit ꝑicultr: de caloris oīs ſpatis vltimitate ꝛ febriū incenſione vlr̄ dedit itelligi:ſic eni antiqui ponē ſūt ſoliti. De quocūꝗ hoꝝ itel ligaſ:bon⁹ ꝛ cert⁹ eſt intell's. Bonū eſt vt nā in hoꝝ ſtatu opari ꝑmittaſ:neꝗ cibo vel aliq̄ re ipediaſ. Op3 ḡ in ſtatu vt tenuis dieta vltimeſ. Si aūt ſtat⁹ alicui⁹ moꝛbi poſt ꝑdictos dies quatuoꝛ venerit:nō ſtatim vtēdū eſt tenuiſſi mis dietis:ne foꝛte īfirmus añ ſtatū moꝛiaſ. Jn illo ḡ cui⁹ ſtatus eſt in p⁸ 4ᵒ die:bonū eſt ilico vltimā dietā dare:cū nā eius poſſit pati icibationē. Si ꝟo nō:ſolū mellicratu3: vel paꝝ ptiſane:ſufficit. Hec aūt in tenuitatꝭ vltimitate ſūt his ſcbaria que Hip.groſſum cibū vocat debēt dari in ſta tu poſt diem quartū:cum ſubiungit. Ut deſcēdaſ quantū cūꝗ moꝛbus molliaſ. Uerbi grā.ſi ſtatus aliq̄tulū eſt vi cinus:detur cibus paꝝ groſſus. Si ꝟo remotioꝛ:deſ paꝝ groſſioꝛ. Sic enim oꝛdināda dieta eſt vtilis.

Ultimari op3 dietā tenuem in ſtatu.

Expoſitio Thaddei.

Cōtinua⁹ cū ītētiōe. In apho.ꝓcedēti docuit Hip.oꝛdiare dietā ſm nām ipſi⁹ egritudis:nūc docet ſm nām accñtiū:ꝛ h3 hic apho.duas ptes.nā ꝓ docet oꝛdiare dietā in valde acuta.2° ī mollioꝛi. durat p⁸ vſqꝫ vbi aūt nō. Dicit ḡ de ꝓ ꝙ qñ egri⁴ᵒ ꝑacu ta:h3 ꝯtinuos ꝛ vltimos laboꝛes:tūc op3 vti dieta ten^{ma}. De 2°.d.ꝙ qñ egri⁴ᵒ:nō h3 vltimos:ꝛ ꝯtinuos laboꝛes:tūc nō op3 ꝯtinuo vti ten^{ma} dieta:ſ3 ꝯuenit groſſius reficē:ſm ꝙ egritudo fuerit mollioꝛ vltimis.

Cōmētatoꝛ circa hūc apho.ſic ꝓcedit.nā ꝓ exponit ꝑmā pté apho.2° 2^{am}.3° epilogat vtrāꝗ:declarando q̄ dr̄ dieta ten^{ma}.durat p⁸ vſqꝫ [Si aūt ſtat⁹] 2ᵃ vſqꝫ in illo ḡ ꝛc. Jꝑ⁸ diuidiſ in duas.nā ꝓ ponit expōnē vocabuloꝝ.2° ponit ve rificationē ꝑ cām.durat p⁸ vſqꝫ ꝑacutus ḡ moꝛb⁹. Dicit ḡ ſic in p⁸ pte ꝙ ꝑ vltios laboꝛes:to3 nos itelligē accñtia vl timata:ꝗb⁹ nō ꝑñt eē vltimioꝛa:ſic acceſſiōes febrilū:ꝛ do loꝛes ꝯtigētes egris:ꝛ oīa accñtia:ſic ſitis ꝛ vigilie:ꝛ alia his ſilia:ꝛ iſti dicunſ vltimi laboꝛes:ꝛ dicuntur ꝯtinui:q2

Laboꝛes ꝯtinui ꝛ vltimi qui. ſunt circa ꝑn^m moꝛbi.i.ifra 4^m diē.nā moꝛb⁹ acutus eſt il le q vltimos laboꝛes h3 ſtatim:eo ꝙ ſtatū h3 ifra 4^m diē:ꝛ in ſtatu ſunt accidētia peſſima ꝛ foꝛtiſſima:q2 ſtatus nihil aliud eſt niſi cū accñtia ꝛ laboꝛes vltimanſ:expoſuit ḡ illa duo vocabula.ſ.laboꝛes ꝯtinuos ꝛ vltios:poſtea exponit iſtud.ſ.egritudo ſm acumen.i.egritudo ꝑacuta:ꝛ dicit ꝙ egritudo ꝑacuta de qua hic logſ:eſt egri⁴ᵒ q̄ h3 ſtatū in 4ᵒ die:aut in aliq̄ que precedit 4^{am}.ſ.in 3ᵒ die. De 2° dicit ꝙ in moꝛbo ſic ꝑacuto:op3 ab ipſa ꝑma die tenuiſſima vti

dieta: qꝛ in ſtatu oꝫ vti dieta tenuiſſima: ꝛ hic morb⁹ eſt t o r⁹ qñ ſtat⁹ ꝙ aũt in ſtatu oporteat vti dieta ten^{ma} ſic ꝓbat. Aliqs.n. timet dare cibũ in acutis egritudinib⁹ ꝑꝑ aꝑata vel fortiſſimas icẽſiones febriũ. ergo opꝫ ꝙ in ſtatu maxime timeat dare: qꝛ tũc aꝑata ꝛ incẽſiones febriũ ſũt in ſua vltimitate: quod probat per Hippo. qui dixit hoc de calido apoſtemate: ꝙ debet itelligi tam de calido apoſtemate q̃ȝ de febre: cã ꝟo alia quare non opꝫ dare cibum in ſtatu eſt hec: qꝛ tunc nã intendit circa mãm morbi vt digerat et expellat vnde ſi datur ei cibus impedit' nã in digerendo ꝛ expellẽdo mãm morbi: q̃re nocumentũ eſt: ꝛ ſic ponit hic Gal'. in verificatiõe iſtius ꝓpõnis. ſ. ꝙ in ſtatu opꝫ vti dieta tenuiſſima: que eſt maior ꝓpoſitio ſue demſtrationis per quã verificat apho' duas demſtratiões. quaꝝ ꝑma talis eſt qꝛ in acutis egritudinibus timẽdum eſt dare cibuꝫ ꝓpter aꝑata ꝛ febrium incẽſiones ꝛ ꝯtinuationes: ſicut. d. Hip. in lib. reg. acu. ſed aꝑata ꝛ febrium incẽſiones ſunt in ſtatu in ſua vltimitate. ergo in ſtatu multo magis timẽdũ eſt dare cibũ. 2ª ꝟo demſtratio eſt talis ꝙ in ſtatu nõ debem⁹ dare cibũ: qꝛ opꝫ tunc nãm nõ eſſe impeditã in digõne ciboꝝ ſed totã eſſe intentã ad digerendũ mãm morbi. ꝑª qdẽ ratio ſumpta eſt a maiori. ꝛ 2ª a cã finali. ꝟ De 3°. d. ꝙ ſi morbus non hꝫ ſtatũ infra 4^{m} diem vel in quarta: tunc opꝫ vt non det' dieta tenuiſſima ab initio: qꝛ tũc eger poſſet mori anteq̃ȝ veniret ad ſtatũ. ꝟ De 4°. d. ꝙ ſi morbus cognoſcit' a ꝑn° habiturus criſim in 4ª vel antea. ꝛ virtus poſſit ſtare: ſtatim eger dꝫ vti dieta tenuiſſima. l. aut nihil dare: aut mellicratũ ſolũ: aut modicuꝫ aque ptiſane. nã iſta oĩa ſunt dieta tenuiſſima. Si ꝟo morbus nõ preſciat' habitur⁹ criſim infra ꝑdictum tꝑs: tunc opꝫ q̃dã cibaria dare ſubtilia minus q̃ȝ dieta tenuiſſima: que vocat Hip. cibaria groſſa cõparãdo ad dietã tenuiſſimã. ꝛ h̃ eſt qđ. d. Gal.

Circa hũc apho. ꝑ dubitat' de tex. h̃ mõ. nõ enim vi ꝙ in egritudine pacuta ſit dãda dieta tenuiſſima a ꝑn° ꝑlibus rõnib⁹. ꝑ qꝛ Gal'. d. 9° de igenio ſa. ꝙ ſemꝑ opꝫ cuſtodire virtutẽ. hec aũt dieta nõ cuſtodit. ꝟ D. Cõmentator in illo cõmẽto[ ] tenues ꝛ certe diete ꝯicit ꝙ i acutis oꝫ virtutẽ paꝝ minuẽ: ſed virt⁹ tenuiſſima dieta deſtruit' maxime: qꝛ ſi ꝑ tenuẽ deſtruit'. ergo ꝑ maxime tenuẽ maxie deſtruit'. g̃ nõ cõpetit tenuiſſima. ꝟ D. diete que ad vltimũ tenuitatis ducunt' ſũt difficiles ſic ſupra Hip. d. ergo cauende ſunt. ꝟ D. egrotãtes peccãt in tenuib⁹. ergo in tenuiſſimis maxime peccãt. g̃ nullo mõ dãda eſt: qꝛ in quo maxie peccãt oĩno cauẽduꝫ eſt. ꝟ D. talis dieta dꝫ a ꝑn° dari: ſed egritudo nõ põt a ꝑn° cognoſci. ſ. vtꝝ hẽat ſtatuꝫ in ꝑª 4ª vel non vt dĩ ꝑ de criſi: quare cum remaneas in dubio: melius eſt non dare tenuiſſimam q̃ȝ dare.

Ctꝝ i ꝑn° egritudis pacute ſit dãda die-ta ten^{ma}.

℄ D. d. Hip. in 2° reg. acu. ꝙ nõ opꝫ in dieta egrũ facẽ ſubitã mutationẽ: ſꝫ dare hãc dietã eſt ſubito mutare. ergo ꝛc̃. ꝟ D. Gal'. in ꝯ^{to} ſcði reg. acu. ſuꝑ illo caꝑ multotiẽs a capite ad circũ pect⁹. d. ꝙ forma regiminis mutat' ſm 4^{or} diſpõnes corꝑis. quaꝝ ꝑª eſt ſanitas. 2ª eſt egritudo vſq̃ȝ ad ſtatũ cõpletũ. 3ª eſt diſpõ declinationis. 4ª eſt diſpõ ꝯualeſcẽtie. vult g̃ ꝙ 4^{or} ſint mutationes in forma regiminis: ſed ſi a ꝑn° vtimur dieta tenuiſſima: tũc nõ erũt niſi tres mutationes in regimĩe. ℄ Ad ꝯtrariũ aũt pꝫ rõ ꝑ tex. Hip. hic ꝛ ꝑ ꝛ 2° regimi. ꝟ Arg^{m} aũt ꝑ^{m} ꝛ 2^{m} ꝛ 3^{m} ꝛ 4^{m} ſunt ſoluta ſupra in gloſis illius apho. tenues ꝛ certe ꝛc̃. ꝟ Ad 5^{m} autem ſic dico ꝙ 2ª eſt ꝑcognitio ſtat⁹ morbi. vna ſm veritatẽ. ꝛ hec eſt negata a ꝑn° morbi: ꝛ eſt alia ꝑcognitio ſm extimatione aliquã ꝓximã veritati. ꝛ hec ꝯceſſa eſt ꝑ totũ ꝑmum de criſi. ꝟ Ad 6^{m} dico ꝙ verbũ Hip. ſ. ꝙ nõ opꝫ ſubito facere mutationẽ in dieta: opꝫ itelligi in ea egritudine in qua cõpetit cib⁹. In ea ꝟo in qua nõ cõpetit: nõ hꝫ locũ illa regula: ꝛ h̃ ibidẽ dicit Hip. d. n. ꝙ ſi criſis eſt ventura infra. 5. dies bñ põt dari a ꝑn° ten^{ma} dieta. ꝟ Ad 7^{m} aũt dico ꝙ ꝯſiderata diſpõne ſanitatꝫ que eſt ꝑª iſtaꝝ 4^{or} diſpõnũ: regimẽ

In oppo. Rñſio.

erit 4^{x}. ꝑ^{m} eſt in diſpõne ſanitatꝫ. 2^{m} eſt a ꝑn° vſq̃ȝ ad ſtatuꝫ. 3^{m} in declinatione ꝛ 4^{m} in ꝯualeſcẽtia: ſꝫ mutatiões regis nõ erũt niſi tres. nã qñ icipit ifirmitas mutat' regimẽ ſanoꝝ ꝛ qñ icipit decli° mutat' regimẽ q̃ vtebant' in ꝑn° ꝛ i ſtatu ꝛ in aug^{to} morbi et qñ icipit ꝯualeſcẽtia mutat' regimẽ q̃ vtebant' in declinatiõe: ꝛ ſic pꝫ ꝙ 4^{or} ſũt regis diſpõnes ꝛ tres ſũt mutatiões. poſſem⁹ tñ dicẽ vno° ꝙ ibi eẽt 4^{x} mutatiões ſi vellemus ꝯſiderare mutationẽ que fit finita ꝯualeſcẽtia: ſꝫ hãc ñ credo Ga. itelligẽ. ℄ Text⁹ ãt ſic exponat': vbi egritudo ſm acumẽ. i. qñ egritudo pacuta: ꝯtinuos ꝛ vltimos labores hꝫ: vltime tenui dieta neccĩuꝫ eſt vti. ꝟ Ad h̃ nota ꝙ egritudo pacuta eſt 2^{x}. q̃dã. n. eſt q̃ extẽdit' vſq̃ȝ ad diẽ 7^{m}. vñ. d. Gal'. in cõ. illi⁹ apho. 4ª ꝑiclẽ medicari i valde acutꝫ in eadẽ die ſi expedit: ꝙ pacuta egritudo eſt illa q̃ termiat' in ꝑª ſeptimana: alia ꝟo eſt pacuta valde q̃ termiat' in 4ª die: ꝛ de iſta loq̃t' hic. nã hec ſolũ hꝫ labores' ꝯtinuos et dic vltimos: qꝛ ſꝫ labores eẽnt ꝯtinuitñ ſi eẽnt ſuaues ꝛ plani poſſem⁹ cibare ifirmũ. vñ Gal'. docet. 8. de ige. ſa. ꝙ in ephi° dãdus eſt cib⁹ ꝛ tñ breuiſſima eſt: ꝛ tñ ſub ea deſcẽdere q̃ȝtũ egritudo fuerit mollior. i. opꝫ tñ dietã iſpiſſare q̃ȝtũ egri^{tas} remotior eſt a ſtatu ꝛ min° moleſtat[ ] vltime tenuiſſimã. nota ꝙ ten^{ma} dieta hꝫ latitudinẽ. ſ. ab eo ꝙ eſt nihil dare vſq̃ȝ ad ptiſanã modicã. nã nihil dare: ꝛ dare mellicratũ ꝛ dare aquã ordei dĩ tenuiſſima dieta. ꝟ Et hic deficit nr̃a trãſla°. nã nõ ponit nihil dare: ſꝫ ſolũ alia duo mẽbra. ꝟ De 2to ꝟo dub'. nã. d. ꝙ ſtat⁹ eſt cũ labores ꝛ earũ accĩtia vltimant'. ſꝫ ꝯ. d. Gal'. in ꝑ de criſi. ꝙ ſtat⁹ in pleureſi eſt qñ ſputũ ꝓcedit facile: ꝛ ſm multitudinẽ: ſꝫ qñ h̃ ꝯtigit in pleureſi: tũc ipſa nõ hꝫ accĩtia vltima: imo eſt gerior q̃ȝ pri⁹ foret. ꝟ D. i ſtatu: mã morbi ſalui ẽ paucior q̃ȝ i aug^{to}. g̃ tũc accĩtia ſũt pauciora cũ ipa nõ fiãt niſi a morbo ꝛ ipe morb⁹ nõ poſſit eẽ maior cũ diminuit' ſua cã. ꝟ Ad h̃ dic ꝙ ſtat⁹ 2^{x} eſt. vn⁹ q̃ diſtinguit' penes alterationẽ mãe ꝛ ali⁹ qui diſtinguit' penes fortitudinẽ accĩtiũ. vñ dico ꝙ pleureſis eſt in ſtatu quoad fortitudinẽ accĩtiũ qñ icipit ꝛ paꝝ poſt. ſ. in augmẽto: ſꝫ q̃ȝtũ ad decoctionẽ mãe dĩ i ſtatu qñ iã eſt bñ ꝛ pfecte decocta: ꝛ tũc accĩtia ſũt ſedata: ꝛ hec diſtinctio data eſt a Gal'. in cõmẽto ſcði reg̃ a. ꝛ ego eã iterum magis explanabo ifra ſuo loco. ꝟ Ad ſcðm dicẽdum ꝙ lꝫ mã morbi ſalui in ſtatu ſit minor in quãtitate q̃ȝ in ꝑn° vel augmẽto: eſt tamẽ fortior ꝓpter luctã que eſt inter nãm et mãm: ꝛ de cõmento multa alia queri poſſent.

Verbon ſenes.

Egritudo pacuta duplex.

Utꝝ i egritudinib⁹ acutis ſtatus ſit cũ earũ accĩtia vltimãtur. Rñſio. Stat⁹ duplex.

℄ Aphoriſmus. VIII.

℄ Quando in ſtatu eſt egritudo: tunc tenuiſſima dieta neceſſarium eſt vti.

℄ Cum ꝟo morbus conſiſtit ſuo vigore: tunc tenuiſſimo victu vti neceſſe eſt. Theo.

℄ Quando morbus in ſuo vigore conſtiterit: tunc victu tenuiſſimo vtendum eſt. Leoni.

℄ Cõmentum Galeni.

℄ Hũc aphoriſmũ aliq̃ ſic ꝛ noſipſi: ſeiungũt a ſuꝑiori. Aliq̃ volũt ꝯtinuari. Uerũ̃ qũocũq̃ȝ ꝯtinuet': ſp erit vn⁹ ſẽſus. ℄ In ſtatu. n. morbi ſubtiliſſima iubet' dari dieta: cũ tunc multa ſuccedãt accĩtia: ꝛ morbũ digerẽtia. Nõ ergo impedienda eſt nã in humorib⁹ digerẽdis: q ſunt mã' morbi: cũ tũc tota illi ſoli rei intẽdat: vixq̃ȝ ſuꝑſit hora qn humores vincãt. Nã ergo nõ ipediat' in cibis digerẽdis: qđ in libris nr̃is de die cretica ꝓhibuim⁹. Hec oĩa hippocratica ſtatui cui ſuccedit declinatio: ſunt attinẽtia. Morituri enim ſolis pronoſticis ſunt dimittendi: quibus futura pronunciant'. ꝟ In ꝑmiſſis ꝓpedit' q̃lis dieta ſm tꝑa morbi det': in ſubſequentibus: ſm virtutẽ infirmi: danda dieta diffinietur.

Morituri ſolis pronoſticis ſunt relinquẽdi.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ In apho. ꝑcedẽti poſuit Hip. cõparationẽ iter dietã egritudis pacute valde: ꝛ dietã mollioris egritudis. mõ põit q̃lis

Introductio.

dieta cōpetat i ſtatu morbi acuti: ⁊ planū eſt. ¶ Circa hūc apho. Gal'. ſic pcedit. nā pͦ ponit habitudinē iter hūc apho. ⁊ pcedētē. 2ͦ ponit cām ei⁹. 3ͦ ponit de quo ſtatu loqͥ hic. 4ͦ ponit trāſitū de apho. pcedētib⁹ ad ſequentē. Durat pͣ vſqȝ in ſtatu eni morbi. 2ͣ vſqȝ hec oia hippocratica. 3ͣ vſqȝ in pmiſſis. Dic̄ ḡ de pͣ ꝙ qdā poſuerūt hūc apho. eſſe vnū cū ſupiori: ⁊ qdā diuiſerūt ſic nos feci⁹: ſȝ nō eſt dña: qꝛ vbiqȝ ē idē ſenſus. De 2ͦ. d. ꝙ in ſtatu morbi dā da eſt ſbtiliſſima dieta pp trīa. ſ. qꝛ tūc ſūt fortiſſima accidētia: ⁊ qꝛ tūc opāt mēbra digerētia circa mā; morbi. Vñ nā intēdit coctioni māie: ⁊ qꝛ pua hora eſt futura: ꝙ nā faciat victoriā ſup mām morbi. ſ. expulſura ipſam. De 3ͦ. d. ꝙ cū 2⁹ ſit ſtat⁹. ſ. ſaluādoꝝ ⁊ morituroꝝ h̄ loqͥ Hip. ſolū de dieta i ſtatu ſaluādoꝝ. nā morituri ſolis pnoſticis ſūt relinquēdi. De 4ͦ. d. ꝙ cū ſupra loquutus fuerit Hip. de ordinatione diete rōne ipſoꝝ tempoꝝ morbi loquit ampli⁹ in aphoriſmo ſequenti de dieta ratione virtutis.

Diſſo cōmenti.

Stat⁹ dupliex.

Circa hūc apho. dubitat paꝝ: qꝛ multū de hac mā: dictū eſt ſupius. Querit. n. nūqd iſte apho. hēat veritatē in ſtatu cuiuſlȝ morbi ſalui. ⁊ vr̄ ꝙ nō. nā pleuretic⁹ q ponit a Gal'. in p̄ de criſi. habuit ſtatū p ſeptē dies: quare cū ten^me dieta: nō debeat dari ſpatio. 7. dieꝝ: ⁊ maxime in proceſſu morbi: nō cōpetit in oi ſtatu ſalue egritudinis rarā dieta. ¶ Ad ō ocedo ⁊ dico ꝙ hic apho. veritatē hȝ i ſtatu egritudinis acute abſolute ⁊ pacute: ⁊ lreꝝ locū hȝ qñ accidētia diſſoluentia virtutē non ſunt in ſtatu.

Utrū i ſtatu cuiuſlȝ morbi ſalui dieta tenuiſſima ſit exhibēda.

¶ P. querit quare d. ꝙ morituri nō debēt dietari: cui⁹ ↄriū vr̄: qꝛ authores medicinales ponūt curā ſpaſmi ſicci: ⁊ tñ eſt icurabilis. pterea Gal. recitat i li^o de iterioꝛib⁹ quō ipſe multotiēs ptiſicos curauit: quoꝝ nullus euaſit nec euadē potuit. P. ipſe docet recipe in curā ethicū incurabilē. 4ͦ de igenio ſa. Ad hec oia dico: ꝙ qñ dubitat de morbo: ⁊ lȝ ſit mortalis opȝ eū curare. ſi ṽo nō dub' tūc aut eſt cronicus: aut eſt acut⁹: acutū aūt nō dēmus medicari niſi ad amicos excuſatione pmiſſa: cronicus ēt ſiľr. Vñ. d. Gal. li. 5ͦ de igenio ſa. ne recipias eos in curā: ꝙ ſi cogerēt te parētes: nuntia eū moritu ꝝ: ſed pōt viuē p dies ⁊ mēſes. Ad illō qō dicl ō ſpaſmo. dico ꝙ circa pri^m polis ē alic⁹ euaſio.

Utrū morituri dietādi ſint.

¶ Aphoriſmus. IX.

¶ Cōtēplari igit opȝ egrotantē: ſi ſufficiat dieta ad ſtatū egritudīs: ⁊ vtꝝ ille dficiat pri⁹ ⁊ nō ſufficiat dieta: aut egritudo dficiat ⁊ obtūdat.

Theo.

¶ Eſtimādū ēt colligēdūqȝ eſt: an eger poſſit eo victu quē pcepis obdurare ad ↄſiſtēdi vigorē vſqȝ egrotatiōis: et ille ne potius deficiat: nec durare poſſit ea ipſa victus rōne: an morbus ante deficiat atqȝ hebeteſcat.

Leoni.

¶ Coniectari aūt opȝ: an eger cuȝ victu ſufficiat perdurare. donec morbus cōſiſtat. Et nunqd prius ille deficiat: nec poſſit cū victu pdurare: vel morbus anteq deficiat atqȝ hebeteſcat.

¶ Cōmentum Galeni.

Dietā ſue eſt talr iſirmi⁹: vt vir tus ſi mor b⁹ nutriat.

¶ Qꝛ ſupi⁹: ſm morbi ſtatū ↄtinuū vel remotū ↄdeſcēdit i dieta: hic diffinit: qño ſm ṽtutē patiētiuȝ ſit ordināda. Ut eni ṽt⁹ ⁊ nō morb⁹ nutriat: iſirm⁹ dietat: hec duo ſi bñ ↄſiderēt. ſ. dieta ſm lōgitudinē ⁊ breuitatē ſtat⁹: ⁊ ṽt⁹ iſirmi ppēdat: vtilr nr̄ȝ opari ſbſeqͥ. Si. n. ṽt⁹ defecerit: ⁊ nō ſuſtinuerit: cibi exq̄litate ⁊ q̄ntitate dent ſm ꝙ expetit. Ci bus ḡ i ſtatu aliqñ ilico dādus. eſt accītib⁹ ṽtutē deſoluētibus. Qꝛ āt i dieta: maria dȝ eē medici ↄcautela: Hip. iō p̄cedēti ſubſeqͥtē apho. ↄtīuo ſnbiūgēduȝ putauit. Si tres iſtos apho. aliqs vnū vel p vno tñ intellerit: nō peccauit. Ego in tres diuiſi apho. vt meli⁹ exponerē ſigillatim.

¶ Expoſitio Thaddei.

Cōtinua⁹

¶ Supra docuit Hip. ordiat dietā: ↄdeſcēdēdo rōne tēpoꝝ morbi. nā dixit ꝙ qñ egri^o eſt molior vltimis: tūc oȝ deſcēdē i dieta. mō pōit ordiationē diete rōne ṽtuti. ſ. qñ oȝ deſcēdere i dieta: pp debilē ṽtutē: ⁊ qualr. ¶ Dicit ḡ. ꝙ opȝ nos ↄtēplari: nō ſolū ſtatū ↄpinquū vel remotū: ſȝ opȝ nos ↄſiderare ṽtutē egrotātis: an ipſa ſufficiat vſqȝ ad ſtatuȝ: aut nō. ſ. ſi ipſa pt venire ad ſtatū ſine cibo: aut deficiet anq̄ȝ ſtatus veniat. ¶ Cōmēta. circa hūc apho. ſic pcedit. nā p̄ ponit ↄtinuationē iſti⁹ apho. 2ͦ ponit expōnē ſpālē circa tpm. 3ͦ oñdit hitudinē iſti⁹ apho. ad pcedētē ⁊ ſeqntē;. durat pͣ vſqȝ hec duo. 1ͣ vſqȝ qꝛ aūt. Dicit ḡ de pͣ ſic in ↄtinuādo dixi. De 2ͣ dicit ꝙ ſi nos ↄſiderabim⁹ bñ iſta duo. ſ. ṽtutē iſirmi: ⁊ ſtatū ppīquū vel remotū: vtilr opabimur. nā ſi ṽtus iſirmi talr ſe hēat a pn^o ꝙ nos ſperem⁹ eā venire vſqȝ ad ſtatū: tūc iā dixim⁹ quali dieta opteat vti nos: qꝛ ten^me. Si ṽo ṽt⁹ nō ſufficiat vſqȝ ad ſtatū: dāda eſt dieta piguior ab ipo pn^o: ⁊ h̄ opȝ facē ſm q̄ntitatē defect⁹ ṽtutis: ⁊ nō ſolū ab ipſo pn^o dāda eſt dieta talis: ſed ēt in ſtatu dādus eſt cibus cū videm⁹ ṽtutē diſſolui. Et nota ꝙ in hac poſitiōe ſnie nr̄a trāſlatio eſt defecta in p̄ mēbro ſnie. vñ opȝ eā ſupplere. De 3ͦ dicit ꝙ qꝛ magna erat cautela in dieta acutoꝝ morboꝝ. Ideo Hip. adunauit iſtos tres apho. ſ. pcedētē ⁊ iſtū ⁊ ſeqntē: ⁊ ſi qs velit eos ponē vt vnū: nō eſt pctm. ego aūt poſui eos diſtinctos vt melius exponerentur.

Circa hūc apho. dubitat p̄ de tex. nā vr̄ eſſe ſupfluitas in iſtis apho. nā vult Hip. ⁊ Gal'. ꝙ duo ſint igenia ordinādi dietā. vnū qō ſumit ab ipſa ṽtute: ⁊ aliud qō ſumit a ſtatu ppiquo vel remoto. Sȝ vr̄ vnū hoꝝ ſupflue. nā ſi ṽtus eſt fortis ita ꝙ poſſit venire vſqȝ ad finē morbi: ad nihil eſt vtile ↄſiderare ſtatū vñ ſufficit ↄſiderare ṽtutē debilē: aut fortē. nā ſi ſit debilis ſimplr: opȝ cibare: ſiue ſtatus ſit breuis: ſiue lōgus. ſi ṽo eſt fortis ſiue ſtat⁹ ſit in 4ͦ: ſiue in 7ͦ. opȝ cibū dare: qꝛ cib⁹ nō pōt pdeſſe niſi ṽtuti: nō morbo ſicut dr̄ in cōmento pmi reg. acu. ⁊ i ↄ^o iſti⁹ apho.

Utrū diete ordinatio penes ṽtutē ⁊ ſtatuȝ ſit attēdēda.

Rñſio.

¶ Ad h̄ dico ꝙ iſta duo. ſ. ↄſideratio ṽtutis ⁊ ſtat⁹ morbi ſunt adinuicē nexio colligata. ⁊ vnū aliud adiuuat ad dietā ordinādam. nā lȝ ego videā virtutē eſſe fortē a pn^o morbi tñ nō ↄſtat mihi de q̄ntitate fortitudinis. vñ opȝ me metiri ⁊ cōparare ad durationē morbi: vñ qñ ego video ṽtutem alicuius fortitudīs: poſtea ſcio q̄ntum dȝ durare morbus: tūc arbitrio veritati vicino ordinabo cibū: vnde ſtatus eſt ſicut ſignū ad qō cōparat: ⁊ per qō cognoſcit q̄ntitas fortitudinis ṽtutis. Itē iuuat virtutis ↄſideratio: ad ↄſiderationem ſtatus: q̄ntum ad pticularem oblationȝ cibi. Ubi gr̄a ponam⁹ ꝙ aliqs bñ ordinauerit dietā ſm ſtatum: ita qō pportionauerit virtutem ad ſtatū ab ipſo pn^o. ꝙ virtus pōt durare: ⁊ ita ordinata dieta: ponamus ꝙ qñ morbus eſt in pceſſu. puta in pn^o ſtatus: accidāt accidētia debilitātia virtutem: tūc ↄſideratio ſtatus nulla eſt. vnde opȝ virtutem ↄſiderare: ⁊ ſic docet ṽtus pticulariter dietare: ⁊ hec ſola eſt veritas: vñ ſtatus ↄſideratio: adiuuat ṽtutis ↄſiderationē: ⁊ eↄ. ⁊ p h̄ pȝ itelligenti ſolutio.

¶ De cōmēto dubitat de hoc verbo qō ponit. ſ. ꝙ opȝ virtuti defecte dare cibū in ſtatu. cuius ↄrariū pon̄t Hip. 2ͦ reg. acu. in illo cap. nec qſpiā medicoꝝ. ponit. n. ꝙ non dȝ cibari defectus ex furia morbi. Ad hoc dico ꝙ accidentia ſunt duplicia. ſ. euāntia aliqd de corpe: ſicut ſudor fluxus ſanguinis ⁊ fluxus ventris: ⁊ in tali defectu virtutis: opȝ cibare in ſtatu ⁊ de hijs loquitur Gal'. Et ſunt alia accidentia. ſ. labores ⁊ difficultates facientes defectionȝ propter pugnā: ⁊ laborem queȝ patit. nā cū morbo: ⁊ maxime q̄ntum ad virtutem aialem. nā illa laborat in ſtatu et nā his cuſtodit: ſicut dā in cōmēto illius apho. ſcōe pticule in inchoātib⁹ morbis: ⁊ in tali defectu nō opȝ dare cibū. ⁊ ſic itellexit Hip. i 2ͦ reg. cū dixit nec qſpiā medicoꝝ: mihi repͥt⁹ eſt q egri habitudinē cognoſcat ſic opȝ eum dȝ ⁊c.

Rñſio. Accitia duplicia.

¶ Quibus

¶ Aphoriſmus. x.

¶ Quib⁹ ergo ꝯtinuus eſt ſtat⁹: ꝯtinuo ⁊ tenuiter reficere opꝫ. Quibus ꝟo poſterioꝛ ſtatus: ad id ⁊ ante id parum auferēdum. Prius ꝟo vberius reficiendum: vt ſufficiat egrotans.

Theo. ¶ Quibus igit̄ ꝯſiſtētia iuxta eſt: his tenuis victus iuxta ꝑcipiendus eſt. Quibus aūt ꝯſiſtēdi vigoꝛ poſtea futurus eſt. his in eoipſo vigore: ⁊ paulo ante cibo ſubtrahendū eſt. Tpe ꝟo ſupioꝛe vberius agendū eſt vt eger ſufficiat.

Leo. ¶ Quibus igit̄ ſtatim moꝛbus ꝯſiſtit his ſtatiꝫ tenuis victus adhibendus eſt: quibus ꝟo poſterius debet ꝯſiſtere: his ⁊ in ipſo ꝯſiſtēdi tēpoꝛe: ⁊ paꝝ ante illud: cib⁹ ſubtrahēdus: prius ꝟo vberius agendum: vt eger ſufficiat.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Hic apho^mus (vt diximus) eſt ſupioꝛib⁹ iungendus: ſed tñ prioꝛib⁹ eſt vilioꝛ. In ꝑcedētibus ab initio ⁊ ꝯtinuo in moꝛbis pacutis: tenuiſſime iuſſit dietari. In h aūt abſolute in ſtatu oīs moꝛbi: ꝯtinuo paꝝ poſt initiū: tenuiter dare iuſſit qđ ēt in ſubſequētib⁹ inuit Cōſtātinus. Sūt. n. egritudines tā acute: vt ſit ſtatuꝫ a pn° hic putent̄. In his aūt dieta tenuis ꝯtinuo det̄. Quib⁹ inqͣt ſtatus ꝓtēdit̄: eos in ſtatu: ⁊ paꝝ ante ſtatū: abſtinere expedit. Interim autē: dum ꝓcul ſunt a ſtatu: reficiant̄: vt ad ſtatū ꝑuenire ſufficiāt in ſtatu ꝟo abſtineant: vt ad dimicādum natura ſit parata: ⁊ non oino digōni cibi intenta. Opꝫ ergo inqͣt in exacerbationibus. i. in ipſius egritudinis impetu ⁊ acceſſione: ſubtrahere cibū. ledit enim cibus: qꝛ crudus ⁊ idigeſtus: crudos ⁊ indigeſtos augmentat humoꝛes: ⁊ moꝛbos.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Supius in illo apho. [vbi egritudo ſm acumē: ⁊c in illo [ad vltimas egritudines]docuit ordinare dietā ſubtiliſſimā ſtatim a pn° in moꝛbo pacutiſſimo: mō docet ordinare dietā vltius. ſ. in egritudine hñte ſtatū ꝓximū ⁊ remotū. De hac aūt ꝯtinuatiōe querā. ⁊ hꝫ hic apħs duas partes. nā ꝑ docet quō dāda eſt in pacutiſſimis a pn°. 2° quō dāda eſt in lōgioꝛib⁹. Durat pͣ vſqꝫ [qb⁹ ꝟo poſterius:] dicit ergo de pͣ ꝙ in egritudine que hꝫ ſtatū ꝓximum ab ipſo pn° opꝫ tenuiter reficere. De 2ª pte dicit ꝙ in egritudine que hꝫ ſtatū remotū opꝫ a pn° melius reficere. ſꝫ approquante ſtatu ⁊ in ipſo oportet auferre.

Circa hūc apho. ſm trāſlationē Burgōdionis nō ponitur niſi ſola ꝯtinuatioꝛe ſine dubio credo ꝙ ita ſit: qm̄ oīa illa que ponit trāſlatio monachalis ſunt dcā iā ſupra. ⁊ ideo dico ꝙ cōmētū Gal'. nō durat niſi vſqꝫ [ſūt. n. egritudines.] Ibi enim incipit vituperati monachi additio. Ideoqꝫ de cōmento iam ſatis dictum ſit.

¶ Querit̄ ꝑ circa hūc apho. de habitudine iſtius ad alios qb⁹ ꝯtinuat̄. ſ. vidē quō iſte ſit gñalius dict⁹ ꝗꝫ poſiti ſup. ⁊ h eſt exponē ꝟbū cōmēti. Dico ḡ ꝙ in apho. ſupioꝛi illo [ad vltimas egritudines:]docuit Hip. ordinare dietā ſolū in egritudie que hꝫ ſtatū ꝓximū: que eſt foꝛtis rōne ſue ſbe. In apho. ꝟo qui ſeqͥt̄ [vbi ḡ ſm acumē:]docuit ordinare dietā rōne accñtium tā in egritudine pacutiſſima: ꝗꝫ in paꝝ mollioꝛi: qꝛ dixit [vbi ꝟo nō:] ſꝫ in egritudine que nō hꝫ vltimos laboꝛes ꝯtinuos nō dixit: niſi qꝛ opꝫ deſcēdere ⁊ groſſius reficere. nō aūt dixit quāta dieta cōpeteret in ſtatu illius. ſed ſolū quāta in pn°: ⁊ ſic relinqͥt̄ ꝙ ibi nō fuit locutus niſi de dieta moꝛbi qui hꝫ ſtatū ꝓximū a pn°. ſed hic loqͥtur de dieta moꝛbi q hꝫ ſtatū ꝓximuꝫ poſt pn^m dicēs ꝙ a pn° opꝫ dare tenuiſſimā: ⁊ de dieta moꝛbi q hēt ſtatū paꝝ rēotioꝛē: oñdēs ꝗꝫ dieta cōpetat ei a pn° ⁊ ꝗꝫ vel ꝗꝫ cōpetat ei qñ accedit ad ſtatū: eiuſdē. n. rōis ē cibare a pn° in valde pacutis: ⁊ cibare ꝓpe ſtatū i lōgioꝛib⁹ eiſ.

¶ Aut dic ꝙ ſupra poſuit qualr̄ eſt dietādū in pacutis: ⁊ in illis que hñt ꝯtinuos ⁊ vltimos laboꝛes: ⁊ in mollioꝛib⁹: ⁊ nō ponēdo qualr̄ in mollioꝛib⁹ debeat dari dieta: cū ipſe ad ſtatū veniāt. Hic aūt ponit illā gradationē q̄ dꝫ attēdi in egritudinib⁹ mollioꝛibus. ſ. qꝛ. d. ꝙ a pn° dꝫ dari dieta groſſioꝛ: ſed cū ad ſtatū venerint dꝫ gradatim attenuare.

¶ Preterea ipſe ponit ꝙ qbus ꝯtinuus eſt ſtat⁹. opꝫ ꝯtinuo ⁊ tenuiter reficere. Sed ꝯtra. ipſe ſupra in illo apho. [tenues ⁊ certe diete.]Dixit ꝙ tenuis dieta erat fallax in valde peracutis: qꝛ cōpetebat dieta tenuiſſima. ergo male dicit cū dicit tenuiter reficere. debuit. n. dicere tenuiſſime.

¶ Ad h dico ꝙ ſine dubio ibi fuit iꝓprietas in ſermone. nā ſumit̄ tenuiter ꝑ tenuiſſime. [Quibus ꝟo poſterioꝛ.] Duplr̄ pōt cōponi iſte ſermo. vno mō vt h aduerbiū: paꝝ: cōponat̄ cū ꝑpōne: ante: vt ſit ſenſus paꝝ añ ſtatū auferēdus eſt cib⁹. ¶ Alio° pōt cōponi cū h gerūdio: auferēdū: ⁊ tūc dꝫ ſcribi ſine. u. afferēdum: ſed ꝑoꝛ lr̄a melioꝛ eſt: ad illud. i. in illo. ſ. in ſtatu: añ illud. i. ꝓpe illud. ſ. ſtatū [poſterius ꝟo vberius reficiēdū]. i. in pn° iſti⁹ moꝛbi: qui nō hꝫ ſtatū ꝓximū. ſ. in moꝛbo q nō terminat̄ ifra ſeptē dies: ſed deīceps vſqꝫ ad. 14. vel. 20. dies. opꝫ vberi⁹ reficē ꝗꝫ alios. ⁊ tñ h cōpatiuū: vberi⁹: iꝓꝓꝛe pōit̄ cū illi nullo° reficiāt̄.

¶ Sed quereret aliqs circa hoc ꝟbū. an debeat in pn° moꝛbi plus de cibo dari egro vel nō. ⁊ vꝫ hoc dicē iſte apho. ꝯtra quē opponit̄ ꝑ Hip. ꝑ regi. acutoꝝ. nā dicit ꝙ qñ pleureticus hꝫ os humidū: tūc dꝫ plus dare de cibo: ſꝫ cū pleureticus hꝫ os humidū: tūc eſt i augmēto ⁊ in ſtatu: qꝛ ſigna digōnis ſolū in his duob⁹ tpib⁹ ſūt vt dcm̄ eſt ꝑ de criſi. Utꝝ i pn° moꝛbi ſit vberius cibādum ꝗꝫ poſt.

¶ P. Ad idē facit qđ dicit Hip. eodē lib. circa finē: dicit. n. ꝙ ꝑ opꝫ dari ſuccū priſane: ⁊ poſtea groſſum eius: quare iubet ꝙ dieta iſpiſſet̄. ¶ P. ad ideꝫ facit qđ dꝫ in fine ſcdi eiuſdē nā. d. ꝙ nō opꝫ dari priſanā niſi dlgerat̄ egritudo. ḡ in pn° nō opꝫ dari priſanā ſed poſtea. ¶ P. ad idē facit qđ dicit Hip. in 4° eiuſdē libri. nā. d. ꝙ opꝫ nos ſinere febres incōſiſtētes donec ſtent. ⁊. d. ibi Gal'. ꝙ opꝫ nos eas ſinē. i. nō ordinare dietā: quare vſqꝫ ad ſtatū opꝫ nos ſtare ſine cibo: ⁊ poſtea cibare. ¶ P. ad idē facit qđ. d. Hippo. in illo apho. [Incohoātib⁹ moꝛbis.]nam in eo ꝑcepit a pn° euacuare: ſed abſtinētia eſt q̄dā euō: ſicut dixit Gal'. in cōmēto 4° ꝑticule. ¶ P. ad h facit qđ dicit Hip. in regi. acutoꝝ li. ꝑ. nā dic̄ ꝙ vſqꝫ ad ſeptē dies nō dꝫ dari cib⁹ in qbuſdā moꝛbis: quare dat̄ dieta equalis a pn° vſqꝫ ad finem. ergo non groſſioꝛ a pn°. cum ſit ſemp equalis. ¶ P. hētur ꝯtrariuꝫ per tex. Gal'. nā. d. in. xj. de igenio ſa. ꝙ vinū nō dꝫ dari niſi cū digerit̄ mā moꝛbi. ergo cū dare vinū ſit groſſioꝛ dieta: ꝗꝫ dare aquā: docet eā ingroſſare i ꝓceſſu moꝛ'. ¶ P. dicit Gal'. xii de ige. ſanitatis. ꝙ qñ mā digeſta eſt: poſſum⁹ dare cibaria groſſioꝛa: ⁊ ponit exēplum de teſticulis galli. ⁊ cer° poꝛci aſſato: ⁊ vitellis ouoꝝ. ¶ P. ad idē facit qđ dic̄ Gal'. 4° de inge. ſanitatis. nā ponit ꝙ ingeniū curationis nō ſumit̄ a tpe: vnde cū dieta ſit pars curationis: nō dꝫ ſumi a tpe moꝛbi. ¶ P. hꝫ ꝯtrariū ab Auic. 4° cañ. de cura quartane. nā ponit ꝙ vſqꝫ ad viginti dies nō det̄ in ea cuꝛo: ſed poſtea det̄. ¶ P. ad idē facit qđ dicit Auic. cap̄ de curatione febris feſtane. nā ponit ꝙ in ꝓceſſu iſpiſſet̄ aliqñ. ¶ P. ad idē facit qđ dicit Auic. 3° cañ. de cura ſyncopis. ponit enim ꝙ in pn° nō dꝫ eger cibari: qꝛ ſuffocatur: ſi ſincopis ſit de repletione: ⁊ alie plurime authoꝛitates poſſunt adduci: ſed iſte ſufficiant.

¶ P. rōnes ſunt ad hoc ⁊ nō ſolū authoꝛitates. nā in eo tpe dꝫ dandus cibus in quo nā eſt minus occupata: ſicut dicit Auic. 4° cañ. de cibatione feb. ſed in ſtatu: virtus nālis eſt ſatua: ſicut dicit Gal'. in cōmē. illius apho. incohoātib⁹ moꝛbis: ergo tunc groſſioꝛ ꝯuenit. ¶ P. alia rō eſt talis: cibus cōpetit ꝓpter defectū vtutis ſic dixit ſup̄ Gal'. ⁊ ꝓhibet̄ ei

vt nã ſit inteſta digõni: ſicut.d. Auic. lib. p̃ fen 4ᵉ ca. p̃. ergo cũ in pn° ſit virtus fortior ⁊ m̃.i idigeſtior ⁊ maioris quãtitatis plus de cibo debet' in ſtatu: ⁊ minus in pn°. nã virtus eſt fortior vñ melius põt abſtinere. p̃terea in ſpẽ ſynoche febris que appellat' augmaſtica ſemp eſt pceſſus i deficiẽdo. q̃re opʒ icipe a dieta ſbtilioꝛi ⁊ pcedẽ igroſſando.

¶ Ad hanc q̃onem. ſic nota p̃mo q duꝛabilitas virtutis ſi ſit vſq; ad ſtatũ moꝛbi, tunc nullus cibus detur. ⁊ tales ſũt moꝛbi de qbus loquit' ſupꝛa Hip. in pluribus locis: ſi Ꝟo durabilitas moꝛbi ſuperet durabilitatẽ nãe. tũc dbet' cib⁹ ab ipſo pn°. groſſioꝛ ⁊ ſemp dʒ pcedere ſubtiliãdo. Tamẽ ſcias 2° q moꝛbus hʒ 2ˢ ſtatũ. ſ. quãtũ ad diſpoſitionẽ mãe ⁊ hoc mõ dĩ ſtatus qñ mã ẽ bñ digeſta ſicut dĩ p̃mo de criſi per totũ. Alio mõ dĩ ſtatus quãtũ ad ſola accñtia foꝛtia ⁊ hoc mõ dĩ q pleureticus hʒ ſtatũ qñ hʒ maioꝛẽ doloꝛẽ. ⁊ difficilioꝛẽ hanelitũ ⁊ difficilioꝛẽ tuſſim. ⁊ talis ſtatus dĩ eſſe in pn° moꝛbi ⁊ parũ poſt. ⁊ 3° mõ põt dici ſtatus quãtum ad iſta duo ſimul. ſ. qꝛ in ſtatu mã eſt digeſta. ⁊ accñtia ſunt foꝛtioꝛa ⁊ cã hui⁹ diuerſitatis eſt qꝛ in qbuſdã moꝛbis aliqñ ſimul ſit digeſtio mãe ⁊ eius expulſio. ſ. qñ pars q̃ eſt digeſta ſtatim expellit' ſicut videmus in ple. ⁊ in omni apoſtemate q cõſumit' per reſolutionẽ ipſius. ⁊ in fe. q̃ conſumunt' ſimiliter. vñ in talibus eſt minoꝛatio accidẽtium qñ mã eſt plene digeſta. ⁊ aliqñ in qbuſdã moꝛbis digerit'. ⁊ reſeruat' tota ad vnã expulſionẽ ſimul ſicut in febꝛibus q̃ hñt criſim per ſudoꝛẽ generalẽ. aut ſolutionẽ ventris. ⁊ ſic etiã in apoſtemate qd̃ hʒ criſiʒ per rupturã. ⁊ hec diſtictio põt haberi per ea q̃ dicta ſunt in cõmẽto. 3. reg. acu. circa finẽ. Itẽ ſcias q duplex eſt cõſideratio diete. ſ. vlis quo ad totũ moꝛbũ. ſ. a pn° vſq; ad finẽ. ⁊ alia pꝛˡᵉ. ſ. q̃ ẽ in quocũq; tpe pticulari. ⁊ hãc diſtinctionẽ ponit Gal. i cõmẽto ſequẽtis apho. his itaq; tribus p̃miſſis accedamus ad q̃onem.

Dico ergo q ſi virtus ſit durabilis vſq; ad ſtatũ. tũc nõ cõpetit groſſioꝛ in vno tpe q̃ʒ in alio. ſʒ ſi virtus ſit minus durabilis. tũc opʒ vt det' cibus ad durabilitatem virtutis. ⁊ opʒ vt incipiat' a cibo groſſioꝛi. ⁊ pcedatur ſubtiliãdo. niſi in illo pceſſu impediret te defectus virtutis qꝛ tunc poſſes ingroſſare regimẽ. ⁊ iſta mutatio diete ad groſſitudinẽ eſt mutatio pticularis ipſius diete. qꝛ. ſ. eſt in aliqbus vel aliquo eius parox°. Ad p̃mã ergo inſtãtiã põt dici q in pleuretico q hʒ os humidũ. ſtatus quoad accñtia iã trãſiuit. ſʒ ſit in augmẽto quoad diſpõnẽ mãe. Ad 2ᵃᵐ aũt ſimilr dico qꝛ loquit' de ingroſſatione cũ iã ſtatus trãſiuit. ⁊ ſimiliter ſoluit' 3ᵃ. Ad 4ᵃᵐ Ꝟo inſtantiam dico q opʒ te intelligere auctoꝛitatẽ Hip. nã cũ.d. opʒ ſinere febꝛes icõſiſtentes donec ſtẽt. non eſt dic̃e q tu debeas tales febꝛes dimittere ſine cibo vſq; ad ſtatum. ſʒ eſt dic̃e q cũ febꝛes. nõ ſeruãt modũ vnũ ſue inuaſionis. ⁊ ſunt in tãta vexatione q nõ põt hõ bñ cognoſcere. tũc nõ oꝛdines certã dietã, eo q egritudinẽ nõ cognoſcis: ſʒ ciba egrũ ad ſuſtentationẽ. cũ cibo quouſq; egritudo ſit facta ↄſiſtẽs ⁊ oꝛdinata. ita q ſit tibi nota egritudo. ⁊ poſtea poteris oꝛdinare dietã calidã vel frigidam aut ſubtilẽ. aut groſſam ſm q tibi manifeſtabit egritudo.

¶ Aut dic q ibi loquit' de febꝛe furioſa cuius ſtat⁹ ẽ i breui. ſʒ p̃ma expõ eſt melioꝛ ⁊ cõcoꝛdat cũ cõmẽto. ¶ Ad 5ᵃᵐ dico q cũ.d. Hip. q inchoãtib⁹ moꝛbis opʒ mouere. hoc mouere dicit foꝛtẽ ⁊ ſubitã euacuationẽ. ſ. flobotomiã aut pharmaciã. ⁊ hoc.d. ibi Gal. abſtinentia Ꝟo non eſt talis. ¶ Ad 6ᵃᵐ aũt iã patuit ſolutio qꝛ ibi loqtur in egritudine que hʒ ſtatum continuũ. ¶ Ad 7ᵐ dico q vinũ nõ negat' in pn° febꝛis a Gal. ſed cõcedit' quando mã digerit' ppter inſpiſſationẽ diete. ſʒ q vinum datuʒ ante digeſtionẽ mãe facit ebullitionẽ materie ⁊ permixtionem eius nocentẽ ⁊ euacuationẽ mãe ante digeſtionem. ⁊ hoc vult aliabas de dieta ſe. ¶ Ad 8ᵐ dico q loqtur ibi Gal. de febꝛe ſincopali. ſ. in ea ſincopi q̃ eſt propter ſubtilitatẽ humoꝛis ⁊ latitudinem poꝛoꝛũ ⁊ iam dixi q iſta regula fallit per accidens.

¶ Ad 9ᵐ dico q Gal. loqtur ibi de vera cura q̃ eſt per medicinas. ⁊ hoc dico ſm ſpẽm. ⁊ ſubſtãtiã moꝛbi. verbi gr̃a ſi aliqs habet ſolutionem cõtinuitatis. ſiue ſit antiqua ſiue noua. ſua cura q̃ ſumitur ab eſſentia moꝛbi eſt iungere ſeparata. ⁊ ſic omnis febꝛis. ſiue ſit noua. ſiue antiqua. ſemp eius cura eſt infrigidare ſiue humectare. ſiue ſine materia. ſiue cũ materia. ⁊ ſi cum materia opʒ digerere p̃mo. ⁊ poſtea euacuare hec eſt intentio Gal. dieta Ꝟo ad curã verã. nõ confert. niſi per accidens. nã dieta eſt ſolũ propter virtutem. ⁊ virtus conſideratur ſolum per accidens in cura. ſicut.d. Gal. 8. de ing. ſa. ⁊ patet per totum libꝛum cõplexionum. ¶ Ad 10ᵐ dico q Auic. loqtur in caſu. ſ. quando febꝛis quartana eſt ignota in ſui durabilitate. tũc enim qñ egritudo eſt ignota bene poſſumus vti eis. q̃ poſt ſui notitiam pꝛohibentur, ſicut fecit Hip. in 2° regiminis: nã poſuit q dʒ fieri calefactoꝛiũ in pncipio in pleureſi qd̃ poteſt nocere. ſi coꝛpus eſt plecto. tamen docet curare. nõ curat. ¶ Ad 11ᵐ dico q ſincopis de plenitudine. eſt moꝛb⁹ talis in quo eger põt ſtare vſq; ad ſtatuʒ ſine cibo: vñ circa pnᵐ põt ſtare ſine cibo. vnde.d. Gal. õ cura eius qd̃ ignoꝛatur. qd faciẽdũ ſit in eo p̃ter fricationẽ. Et ſic ſolute ſunt oẽs inſtantie. q̃ poſſent fieri per texᵐ. ¶ Modo veniam⁹ ad rõnes. Dico ergo ad p̃mã. q nã in ſtatu. non eſt minus occupata ſimpliciter ſʒ ſolũ quo ad digeſtionẽ. ſʒ eſt magis occupata quo ad diuiſionẽ ⁊ expulſionẽ. nã circa augmẽtum eſt magis occupata in alterãdo: ſʒ in ſtatu eſt magis occupata in diuidẽdo ⁊ expellẽdo. q̃ʒ in pncipio vel augmento. ¶ Ad 2ᵃᵐ dico q cibus nõ cõpetit in pn° moꝛbi. pp virtutẽ foꝛtẽ q̃ tũc eſt. ſed cõpetit qꝛ timet' de defectu virtutis. ⁊ nõ poſſumus eaʒ. qñ volumus reſtaurare. itẽ nec dʒ a pn° pꝛohiberi cibus. pp mãm qꝛ lʒ a pn° ſit multa. ⁊ in ſtatu ſit pauca. ñ illa pauca plus moleſtat nãm in ſtatu. q̃ʒ faciat ĩ pn° multa. ¶ P. ac in ſtatu phibẽt cibari. ¶ Ad 3ᵃᵐ dico q illa ſpẽs ſinochi aut dʒ paulatim ↄſumari. aut p criſim. ⁊ ſi paulatim. tũc rõne egritudinis. bñ dʒ plus dari dieta ſubtilioꝛ. ſi Ꝟo debeat ↄſumari p criſim. tunc a pn° dʒ dari groſſioꝛ. q̃ʒ tpe criſis. qꝛ lʒ diminuat' febꝛis. in proceſſu. tñ foꝛtificat' apud criſim rõne diuiſionis ⁊ expulſiõis. ¶ Aut dic q inſtãtia eſt vera in tali febꝛe. cuʒ ipſa in ſui nã ↄdicat curſui aliarum febꝛium. ratione ſui proceſſus.

¶ Aphoꝛiſmus. XI.

¶ In paroxiſmis ſubtrahere opʒ: apponere. n. leſio. Et queciq; ſm circuitus exacuuntur: in exacerbationibus ſubtrahere opoꝛtet.

¶ In acceſſionib⁹ abſtinẽdũ ẽ: aſſumere eniʒ cibũ nociuũ eſt: ⁊ quibus p circuitũ veniũt acceſſiones: his in ipſa acceſſione abſtinendum eſt. Theo.

¶ In acceſſionibus abſtinere opʒ: nam cibum dare. nociuuʒ eſt. Et quibus per circuitũ fiunt acceſſiones: in ipſa acceſſione abſtinere opʒ. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Dis dieta in ſingulis moꝛbis eſt 2ˢ oꝛdinãda: vel ex longinqtate ⁊ vicinitate ſtat⁹: vel ex ỽtute infirmi. Sʒ qũo in ſingulis diebus ſm q expedit dietent' hic inſinuat'. Indixit. n. nobis nõ dari cibũ i hoꝛa acceſſiõis febꝛis: nec anq̃ʒ dies ſua veniat: qd̃ meli⁹ explanauit in libꝛo de egritudine acuta: cũ ſic inqt. Nõ opʒ dietare in hoꝛa acceſſiõis febꝛis: neq; anq̃ʒ dies ſua venerit: ſʒ cũ iã declinauerit ⁊ generit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cũ docuit Hip. oꝛdinare dietã. ſm tpa moꝛbi vlia. ⁊ docuit ẽt oꝛdinare eã penes ỽtutẽ. mõ docet oꝛdiare dietã penes tpa pti°. moꝛbi. ſ. penes acceſſionẽs ⁊ diuidit' hic apho. in duas ptes. nã p̃ docet oꝛdinare dietã penes parox⁹ˢ abſolute: 2° penes parox⁹ˢ cõparatos ad piodos ⁊ reuolõnes

durat p^a uſqꝫ ſe q̃cũqꝫ.] Dicit ergo q̄ in parox^{ii}.opꝫ ſub/trahere cibũ:q̄a ledit͛ eger.ſi apponat͛. ¶ De 2°.d. q̄ opꝫ nos ſubtrahẽ in parox^{ii}.febriũ que ꝓcedũt ſm circuitus. ¶ Gal'.circa hũc apho.ſic ꝓcedit:nã ꝑ cõtinuat.ponendo ſñiaꝫ gñalẽ 2° ponit cõparationẽ hui⁹ apho. ad ea q̃ dixi/ Hip.de hac mã:in li.re.ac. durat p^a uſqꝫ.[qd̃ meli⁹ expla nauit.]De ꝑ iam pꝫ q̃liter dicit. ¶ De 2°.d. q̄ d̃ hac mã.ſ. de ꝑiculari hora cibatiõis egri:meli⁹ dictũ ẽ in li. reg.ac. nã dicit q̄ nõ debem⁹ cibare egrũ.añ horã acceſſiõis paꝛ. nec in ipſa acceſſione.ſed in declinatione.

Circa hũc apho.du^r.⁊ de tex.⁊ de ꝯ^{lo}.De tex.ſic.vĩ.n. q̄ in p̃n° acceſſiõis debeat dari cibus. nã Gal'.B docet x° de ing. ſa.dicit.n. q̄ in colericis opꝫ in p̃n° acceſ/ſionis dare cibũ:q2 nõ põt pati corpus tãtã diſſolutionẽ. ¶ P̃.in ꝯ^{lo} illius apho.[ꝯtẽplari.]p̃cepit dari cibũ i ſta/tu.ḡ multo forti⁹.dꝫ dari in p̃n° acceſſiõis. ¶ P̃.in p̃n° pa/rox'calor nãlis vadit ad iteriora.ſic dñt oẽs medici ⁊ phi. quare tũc melior ẽ hora cibãdi q̃ꝫ in declinatione acceſſio/nis.nã tũc calor expãdit͛.⁊ cũ calor expãdit͛ peior ſit digõ. ¶ P̃.ponam⁹ aliquã egritudinẽ eẽ de inanitiõe.v.g. vt q̄ aliq̄s ſincopizet.ꝑꝑ fluxũ ventris vel ſang^{is}. vel ꝑꝑ aliquã ſilẽm reſolõnẽ.tũc planũ eſt. q̄ in acceſſione talis eũonis. cõperit cib⁹ ⁊ potus.medicina eniꝫ ſincopis eſt cib⁹ ⁊ po/tus.ſicut dꝫ.xij.de ing.ſani.⁊ medicia ois eũonis.ẽ aſſum/ptio cibi laudabilis.ſicut dꝫ in ꝯ^{lo} illius apho.[q̃cũqꝫ ex plen͛.] ¶ P̃.in febre ethica qñ fortificat͛ calor febrilis. q̃ fortificatio.eſt q̃dã acceſſio.nõ ꝓhibet͛ cibus.ſicut dñt oẽs auctores loquẽtes de cura ethice. ¶ P̃.in fe^e.ephi^a ex fa/me:opꝫ dare cibũ in ipſo parox^e.qm̃ ſi cã famis.eſt febris ⁊ comeſtio ẽ ꝯria fami.tũc ꝯfert comedere in ipſo parox°. ¶ Ad p^m dõm ẽ q̄ cibatio nõ cõperit in p̃n° parox^i.niſi ꝑꝑ virtutẽ deficiẽtẽ.rõne ꝟo parox^i nullo mõ debet͛ cib⁹:⁊ ꝑ hoc ſolo pꝫ ad 2^m. ¶ Ad 3^m autẽ dico.q̄ adunat͛ calor ad interiora 2^r p̃mo mõ nãliter.alio mõ accñtalr.ſ. ꝑꝑ fugam ⁊ impreſſionem quã facit materia morbi. ⁊ hoc modo re/uocatur in p̃n° acceſſionis.ꝑ ꝟo mõ reuocat͛ in ſono:vñ in nãli reuocatione caloris nãlis.bñ eſt melius dare cibũ. ſꝫ nõ in accñtali vel ꝑter nãm:nã in tali reuocatione.nullã di/geſtionẽ põt in eo facere nã. ¶ Ad 4^m ⁊ 5^m ⁊ 6^m dõm q̄ ſi fiat aliq̃ eũo ꝑiodica.ſicut fit interdũ in fluxu emorroidaꝝ. ⁊ in fluxu meſtruoꝝ.⁊ in fluxu ſanguis nariũ.q̃ ꝟtutẽ pro/ſternũt.tũc ꝑpis dꝫ cibus ⁊ potus dari in ipſa acceſſione:⁊ hoc ꝑꝑ cãs duas:quaꝝ vna ẽ defectus ꝟtutis.q ſeq̄tur eua/cuationẽ ſpũs.⁊ alia ẽ repletio eũonis.q̃ neccia ẽ vt cã cura/tiua morbi.vñ dico:nõ hꝫ locũ iſtũ apho.i talib⁹ parox^{is} hꝫ.n.locũ ſolũmõ in talib⁹ paroxiſmis. in q̄bus opꝫ nãm ꝯpari circa mãm mo^i digerẽdo eã.⁊ defendẽdo ſe a nocu/mẽtis eius.⁊ talis mã dꝫ faciẽs repletionẽ. ¶ Sꝫ forte ali quis inſtabit.q̄a cauſon fit de inanitione.ſic innuit Hip.in 4° reg.:icit.n.q̄ cauſon fit de exiccatione venaruꝫ.⁊ tñ in cauſone nõ debet͛ cib⁹ in parox°. ¶ Ad qd̃ dõm ẽ q̄ exic/catio venaꝝ nõ ẽ cã cõiũcta cauſonis.imo cã cõiũcta ẽ hu/mor putrefactus.repiẽs venas vicinas cordi.vñ dico cau/ſonẽ eẽ egritudinẽ repletionalẽ.quãtũ ad cãm imediatã. ¶ Uel poſſum⁹ rñdere ad p̃ncipalẽ q̃nẽ.q̄ egritudo ina/nitionis.nõ hꝫ ꝑiodos. ſꝫ q̄a hoc ẽ dubitabile. ¶ Circa B queri͛t vtrũ egritudo de inanitione habeat paroxiſmos.⁊ vꝫ q̄ nõ.cũ ſit imãlis.⁊ nulla egritudo imãlis hꝫ ꝑoxiſmos ſicut colligit͛ 3° cañ.cap.de epilepſia. ¶ Ad ꝯriũ aũt ẽ ex/perimẽtũ.q̄a ſepe videmus fluxũ ſanguinis vel nariuꝫ vel emorroidarũ.vel de menſtruis. ſm certos paroxiſmos ⁊ periodos moueri. ¶ Itẽ Auic.3° cañ.de fluxu ſan.na.⁊ d̃ mictu ſanguinis.⁊ de ſolutione vẽtris epatica.ponit fluxũ ſanguinis interdũ hr̃e ꝑiodos. ꝗre vꝫ hr̃e paroxiſmos egri/tudo inanitionis. ¶ Ad qd̃ dõm q̄ egritudo inanitionis. nõ hꝫ ꝑiodos ꝑ ſe.ſꝫ hꝫ eos ꝑ viã accñtis. hoc aũt accidẽs põt eẽ 3^r.quoꝝ p^m eſt.qñ cũ ſang^e admiſcet͛ plurimus hu/mor cholericus acutus.q ꝑiodice mouet͛.ſm motũ chole/ricũ.⁊ inducit tũc eũonẽ boni ſanguinis.faciẽdo ebullitio/nẽ in eo:2^m ꝟo accñs põt eẽ aliq̄s aſpectus celeſtis.puta lune.cuius ꝓpriũ eſt facere ebullitionẽ in humiditatibus. puta ſi aliq̄s haberet debiles venas. et valde paratas ad rupturã.tũc faciẽte luna ebullitionẽ humoris.ſm aliqueꝫ aſpectũ circuitus.poſſet fieri fluxus ſanguinis.3^m ꝟo acci/dens ꝯtingit in ethica ꝓprie ꝑꝑ aſſumptionẽ cibi cuius hu/miditas.diſperſa ꝑ mẽbra.⁊ inflãmata.iflãmat ea.ꝓpterea q̄a humiditas illa.ſit cib⁹ caloris febrilis ⁊ eũ augmẽtat. ⁊ effumare facit.ſic ꝯtingit de aq̃. q̃ ꝓicit͛ ſuꝑ calcẽ. ⁊ hoc dicit Gal'.in ꝯ^{lo} 2^i p̃n^i cap.de empicis ⁊ ꝑ libro d̃ febrib⁹. ⁊ breuiter oẽs auctores loquẽtes de ethica. Itẽ poſſet ad/di 4^m accñs. ſm q̄ ſit ꝑiodus in eũone humiditatis. ſꝫ q̄ ſit ꝯſuetudo nãe.i faciẽdo expulſionẽ alicui⁹ mãe ſimbo^{ce}: ſint^{ce} aũt dico.qñ ſm nãlẽ ⁊ bonã expulſionẽ.nõ ſit expul/ſio.qñ expellit͛ mã mala ledẽs nãm.v.g.ſic videm⁹ ſepe q̄ aliq̄ de mẽſe in mẽſeꝫ vel de anno in annũ patiunt͛ ex q̃daꝫ cõſuetudine.fluxũ ſanguinis nariũ:⁊ talis ꝑiodus nõ ſeq̄t͛ motũ determinati humoris.ſ.de 3° in 3^m. vel de 4° in 4^m. vel de die in diẽ:ſꝫ ſeq̄tur ꝯſuetudinẽ nãe.q̄a nã ꝯſueta erat lõgo tꝑe facere aliquã euacuationẽ alicuius nocẽtis hũo/ris.poſtmodũ obſeruat illũ ꝑiodũ.deficiẽtib⁹ malis hũo/ribus.vel ſi paꝝ ſit de illis malis hũorib⁹ cũ ſanguine.ꝑꝑ id modicũ mouet͛ ad expulſionẽ.⁊ facit expulſionẽ nõ ſolũ illius modici mali ſanguinis.ſꝫ ẽt multũ expellit de bono. ꝓpter antiquã ꝯſuetudinẽ cũ illa modica reiteratiõe mali ſanguinis.⁊ poſſet illa iteratio expellẽdi bonũ humorẽ.cõ/tingere nõ ſolũ a ſanguine peccãte in q̃litate.ſꝫ ẽt a ſanguie peccãte in quãtitate.cũ.n. nã mouet͛ vt expellat quãtitatẽ ſuꝑfluã ꝯſuetã.nihilomin⁹ cũ illa maiorẽ quãtitatẽ expel/lit q̃ꝫ ſuꝑfluat.ſicut ꝯtingit in eo cui amputatũ ẽ aliq̃d mẽ/brũ.qm̃ aggregat͛ i eo paulatiꝫ ſanguis ſuꝑfluus. ⁊ nã ſu/ſtinet agregationẽ eius.quouſqꝫ ſentiet nocumẽtũ. ⁊ tunc periodice mouet͛ ad expulſionẽ eius:⁊ põt ꝯtingere.q̄ tũc expellat ſolũ quãtitatẽ nocẽtẽ.⁊ iterdũ põt ꝯtingere vt ex/pellat vltra ſliã q̃ntitatẽ.⁊ tũc talis eũo faciet egritudineꝫ. ⁊ B põt elici ex ꝟbis Auic.3° cañ. de mictu ſanguis ⁊ for/te de ꝑiodo loq̄tur Auic.cũ.d.q̄ fluxus ſanguinis nariuꝫ ⁊ mictus ſanguinis ſit interdum ſm ꝑiodos. ¶ De ꝯ^{lo} ſic du^r.nec paꝝ anteq̃ꝫ hora ſua veniat. Queri͛t hic quãtũ dꝫ eẽ ſpatiũ cibãdi añ horã paroxiſmi. Ad qd̃ dõm q̄ apud auctores nõ inuenit͛ plena ꝯcordia de ſpatio cibandi ante paroxiſmũ:in febre nãqꝫ q̃rtana. dꝫ ꝯuenit vt in die paro/xiſmi ieiunet infirmus. Credo aũt q̄ ſic dꝫ itelligi B ſpatiũ ſ.q̄ recipiam⁹ ſpatiũ añ ꝑoxiſmũ.11. horaꝝ hac rõne.q̄a ſi tu vis itelligere ꝑ vnã diẽ integrã añ ꝑoxiſmũ.tũc ieiuniuꝫ videret͛ nimis lõgũ.ponam⁹.n.eẽ febrẽ q̃rtanã verã.⁊ eaꝫ durare.24.horis.⁊ tũc ſi ꝑ diẽ itegrã añ p̃n^m ꝑoxiſmi abſti/neret cũ dies ſit.24.horaꝝ eq̃liũ.eẽt abſtin^a.48. horaꝝ q̃ vtiqꝫ ſuꝑflue fieret. Si ꝟo tu vis intelligere diẽ illã cõpre/hẽdẽtẽ parox^m.tũc ſeq̄tur aliud incõueniẽs:qm̃ ſi incipiat feb.in fine diei ⁊ debeat durare.24.horis.tunc deberet ci/bari infirmus in p̃n° paroxiſmi. qm̃ ſi ſufficit abſtinere ꝑ diem integrã.⁊ paroxiſmus accipit vnã integrã diẽ cibari poterit in p̃n° paroxiſmi. ¶ Poſſum⁹ aũt aliter alio groſ/ſo mõ exponere ieiuniuꝫ in die paroxiſmi: vt ſic ſiat diſtin/ctio ieiunij:vt ſi fe.ſit ventura de die. omittat prandiũ illi⁹ diei.⁊ non cenet donec receſſerit fe. quãtũcũqꝫ acceſſio du/ret.ſi ꝟo ſit ventura de nocte omittat cenam . ⁊ poſtmodũ non prandeat donec acceſſio receſſerit quantũcũqꝫ duret. ⁊ iſtum credo eẽ meliorem modum. Notandũ eſt tamen q̄ Auic.in quarto cañ.de quartana. videt͛ poſuiſſe q̄ det͛ cibus per.5.horas ante acceſſionẽ.⁊ hoc videtur cõtrariũ ei qd̃ dictũ eſt. Cui dicendũ eſt q̄ ibi non loq̄tur Auic. de hora cibandi abſolute. ſed de hora cibandi quãdo intẽdi/mus vomitũ ꝓuocare ante paroxiſmũ.⁊ ponamus q̄ non

Utr i p̃n° acceſſiõe ſit cibãdũ necne.

Duo re/uocatiõis du/plex.

Utr egri/tudo ĩa/nitiõe ha/beat ꝑoxiſ/mos.

vomat cibus ille nó nocet cū tētatione vomēdi. In quoti/
diana ꝟo nó bñ ꝯuenit ponit.n. Auic.cap̄.de cura flegma
tice i libro 4° hūc ſermoné. Et hora cibādi eſt poſt tēporē
paroxiſmi ⁊ eradicationé eius. ⁊ añ paroxiſmū minus 4^or
horis. ⁊ credo ꝙ illa lr̄a.ſ.minus 4^or horis debeat dic. ad
minus 4^or horis. Iſaac ꝟo in lib. de febrib⁹ cap̄. de cura
ephīmerine.d.iterū hūc ſermonē. vl'r ꝗ̄ȝ dicimus vt inter
cibū ⁊ acceſſioné.vj.horaꝝ fiat ſpatiū. Alm̄.autē de cura
quotidiane.d.ita. hora ꝗ̄ȝ comeſtionis ab hora acceſſiōis
quāto plus poſſibile fuerit ē elógāda. ⁊ hāc elógationem
intelligo ſpatiū.vj.horaꝝ vel plus.qa lógior paroxiſmus
quotidiane ſimplicis dȝ hic qeté.vj.horarū: ⁊ vt plurimuȝ
hȝ eā maioré. Serapio ꝟo de cura fleg^ce talé ſermoné po/
nit. Et ſit hora cibi poſt qeté fe.aut añ ſtatū eius trib⁹ ho/
ris aut 4^or. ⁊ hec ꝟba ſi recte ſcripta ſunt nihil ſignificāt qa
ſi tribus horis añ ſtatū paroxiſmi dȝ dari cib⁹ tūc dabit' ī
ꝑn° vel augmēto paroxiſmi.ſȝ credo ꝙ ſcriptura peccaue/
rit.nā vbi dixit.añ ſtatū.debuit dic.añ ꝑn^m. i tertiana qdé
d.almā.ō cura tertiane talia ꝟba. ſitqȝ inter comeſtioné ⁊
inuaſionis ꝑn^m tēpus lógū vt nutriat' infirmus trib⁹ ho/
ris aut 2^b⁹ anqȝ fe.accedat.aut poſtqȝ receſſerit: ſerapio q/
deȝ de cura tertiane.d.opȝ vt det' añ ꝑiodū trib⁹ horis aut
4^or aqua ordei aut poſt reſolutioné feb. Iſaac ꝟo de cura
3e inſerit hūc ſermoné.ſȝ caueri opȝ ne in hora acceſſionis
ei aliqd tribuat'.neqȝ trib⁹ horis anteqȝ acceſſio venerit
Auic.ꝟo de cura tertiane pure nó facit ſermoné expſſum
de tēpore ꝑmittēdi cibū.ſȝ de cura 3e nó pure.regulā talem
tradit:opȝ vt cibent' vna die. ⁊ alia nó. Sȝ de hoc dubitat'
qa vꝫ ponere maius ſpatiū in cibādo añ parox^m 3^ne nó pu/
re qȝ añ parox^m quotidiane.ſȝ alij faciūt eꝫ.ponam⁹.n. ꝙ
iſte paro^r 3e nó pure teneat mediū inter durationé 3e pure.
⁊ durationé quot^e. ⁊ ſit illud mediū ſpatiū.15. horarū.tātū
nāqȝ ſpatiū mediat inter.12.horas 3e. ⁊.18.quot^e. Itē pona
mus ꝙ febris talis incepit ꝑ^a hora diei lune.durabit ergo
vſqȝ ad 3^am horā noctis eiuſdē diei.quies aūt durabit a 3^a
hora noctis diei lune vſqȝ ad ꝑmā horā diei mercurij. ⁊ ſic
erunt hore qetis.33.ſi ergo in hoc ſpatio pȝ comedere bis
partiendo ipſuȝ in.3.partes eq̄les.elógabit' cib⁹ a fine pa/
roxiſmi ꝑcedētis.11.horis ⁊ anticipabit ꝑn^m ſequētis itē
11.horis. Ad qȝ dōm ꝙ in quot^a bñ poneret' lógius ſpatiū
qȝ in 3na nó pura.ſi interpoliatio eēt tāta quāta in tertiana
nó pura.ſȝ qa ſpatiū in quotidiana ē breue. cópellimur ꝑ/
mittere cibū tpe breuiori qȝ in 3^a.nec ꝯdicit alijs Auic.qa
alij auct^or loquebant' de tertiana pura in q̄ infirmus pote/
rat comedere tribus vicibus vel plurib⁹ iter vnū parox^m
⁊ aliū. ¶ Uel dic ꝙ forte Auic.itelligit ꝙ patiēs ter^am nó
purā poſſit cibari trib⁹ vicib⁹ in ſpatio qetis.qȝ eſt ſꝫm ꝑ/
dictā poſitioné.ſpatiū.33.horarū: ⁊ tūc hora cibādi pote/
rat eſſe ꝑpinqua ꝑn° paroxiſmi per.vj.horas.ſȝ ꝑorem ſo/
lutioné credo eē melioré. Gal'.ꝟo in de inge° ſa.cap̄.4.lo/
quens de cura ephi^e ex oppilatione ponit hūc ſermonem.
Non eſt dādus cibus ⁊ potus poſt balneū ſi poſt.3.horas
ſcias febré eē vēturā. ex iſta igit' varietate vꝫ poſſe ꝯcludi
ꝙ nó ſit tēpus vnum deter^m.in cibādo infirmos añ ꝑox^m.
D. vꝫ etiā rōne qa nó oēs homines cibū eq̄liter digerūt in
ſua ſanitate imo eſt inter eos dīa max^a. ſicut dꝫ ꝯ^to illius
apho.5e p̄t'ſ ſi inebriatus aliqs. ⁊ ſiīr ꝯclude in egritudie.
qa q citius in ſanitate digerūt.citi⁹ debēt digerere in egri/
tudine ipſa exiſte eq̄li ſꝫm oia.qm̄ idē facit forte agēs i tpe
paruo.qȝ facit debile in magno.ſicut dꝫ 4° de ſimpli. me^a
a Gal'. ¶ Ad euidētiā h⁹ dubitatōis not^m ē ꝙ regulare tē/
pus cibādi eſt tēpus qȝ eſt iter vnū parox^m ⁊ aliū. ⁊ bonū
eſt vt a fine ꝑcedētis paroxiſmi. ⁊ a ꝑn° ſequētis elógetur
cibus.tn̄ multo magis eſt nec^m elógari a ꝑn° ſequētis pa/
roxiſmi: qȝ a fine ꝑcedentis: niſi foret virtus proſtrata. tūc
enim nulla regula ſeruat'.nec rōne ꝑcedētis paroxiſmi.nec
rōne ſequētis: iſta tn̄ elongatio pōt habere lat^m.ſꝫm magis

⁊ minus. ⁊ depēdet iſta latitudo a tribus conditionibus:
quarū vna ſumit' a virtute digeſtiua egrotātis.alia ꝟo ſu/
mit' a nā cibi q offert'.tertia ſumit' a nā egritudinis. A nā
quidé digeſtiua egrotātis hoc mó.qm̄ quāto virtus dige^a
debilior eſt.tāto dȝ magis elógari a ꝑn° paroxiſmi. ⁊ qȝto
fortior eſt.tāto pōt magis appropinquare cibus ꝑn° paro/
xiſmi.qm̄ ſicut dictū eſt.idē facit forte agens in paruo tpe:
qȝ debile in multo: A nā ꝟo cibi talr' variat': qm̄ ſi cibus
qui dat' eſt durioris digeſtionis ſicut cādarūſum. tūc ſpa/
tiūȝ a ꝑn° paroxiſmi dȝ eē maius: ſi ꝟo cibus ſit facilioris
digeſtionis.ſicut ptiſana colata.ſpatiū pōt eſſe minus.a nā
ꝟo egritudinis variat' ſpatiū ꝑcibādi dupliciter. vno qdeȝ
mó rōne quātitatis.alio ꝟo mó.rōne qualitatis. Rōne ꝟo
quātitatis. qm̄ ſi quātitas interpolationis eſt magna ſicꝫ ī
quartana ⁊ ſextana.tūc ſpatiū ꝑcibādi a ꝑn° paroxiſmi. ⁊
etiā ſpatiū ꝑcibādi a fine eius pōt eē magnū: qm̄ in illo me
dio lógo.potuit virtus ꝯfortari: eo qa nó habuit indigētiā
feſtinādi poſt deſinētiā paroxiſmi: nec habuit neceſſitateȝ
appropinquādi ꝑn° paroxiſmi venturi: ſi ꝟo ſpatiū inter/
poliationis eſt paruū.ſicut contingit in quotidiana in qua
poteſt ꝯtingere. ꝙ ſpatiū interpoliationis.nó ſit niſi.vj.ho
rarum.ſicut omnes auctores ponūt. tūc vtiqȝ cōpellimur
appropinquare cū cibo deſinētie paroxiſmi preteriti: ⁊ ad
uenientie futuri. ⁊ credo ꝙ in iſto caſu cib⁹ debeat dari ſta/
tim poſt deſinentē paroxiſmū. ⁊ tunc elongabit' a ꝑn° pa/
roxiſmi per ſpatiū.vj.horarū. ⁊ hoc modo infirmus nó po
terit cibari niſi ſemel in die. ſi ꝟo ſpatium interpollationis
ſit mediocre inter magnū ⁊ paruū: ſicut in vera tertiana cō
tingit. tunc ſi infirmus deberet ſolū cibari ſemel in illo me/
dio. poſſet cibus elongari a fine precedentis paroxiſmi. ⁊
a ꝑn° ſequētis.ſpatio.18.horarum.eo ꝙ ſpatiū interpolla/
tionis.eſt.36.horarū: vnde qa patientes hāc febré. opȝ ci/
bari inter vnum paroxiſmū. ⁊ aliū.nó ſolum ſemel ſed plu
ries.ordinare opȝ.alr' horā cibandi. Dico ergo meo iudi/
cio ꝙ talis infirmus debet comedere quatuor vicibus vel
tribus ad minus inter vnū paroxiſmū. ⁊ aliū.cū ibi ſit ſpa/
tium interpollationis.36.horarū: ordo aūt eſt talis. ſi dȝ ci/
bari quatenus: ꝙ tribus horis poſt deſinentiā paroxiſmi
accipiet cibū primū: poſt primum aūt ſumat 2^m tranſactis
10.horis. ⁊ 3^m poſt 2^m trāſactis alijs.10. ⁊ 4^m p⁹ 3^m elapſis
iterū decem horis. ⁊ ſic q̄rtus cibus dabitur tribus horis
ante principiū paroxiſmi futuri. prim⁹ autē datus fuit tri/
bus horis poſt finem paroxiſmi preteriti. ⁊ ex hoc exem/
plo.potes diſtinguere tēpora cibandi ter. ¶ Sed hic poe/
ta me reprehendit: qr poſui equale ſpatium in cibādo poſt
paroxiſmum. ⁊ ante paroxiſmū cuȝ magis ſit neceſſarium
elongari a principio paroxiſmi qȝ a fine ſicut ſuperius di/
ctum eſt. ¶ Cui reſpondeo taliter. ꝙ cum neceſſitas cogit
propter breuitaté interpollationis. tunc debemus ponere
tantū tempus in cibando poſt quieté paroxiſmi precedē
tis: qȝ ante paroxiſmū ſequentem. ſed cum habemus tem/
pus interpollationis ſufficiens.tūc nó refert ſi equale fue/
rit vtrūqȝ. ⁊ ſic patet qualiter ordinetur tempus cibandi
ex parte quātitatis interpollationis. Ratione ꝟo qualita/
tis interpollationis hoc modo variatur. qm̄ ſi accidentia
que remanent poſt paroxiſmuȝ. fuerint plura ⁊ longiora.
tunc oportet magis elongari cibuȝ ab eo. ⁊ ſi fuerint pau/
ciora ⁊ breuiora minus: ſimiliter ſi ante paroxiſmi princi/
pium preueniāt aliqua accidentia longiora ⁊ fortiora. tūc
oportet elongare tempus cibandi magis. ⁊ hec accidētia
appello interdum dolorem capitis vel ſitim vel mēbrorūȝ
grauitatem.eorūqȝ cōfirmationem. ⁊ his ſimilia: ſi ꝟo ac/
cidentia ſint econtrario.ſ. ꝙ ante paroxiſmuȝ veniant mo/
dica vel nulla.tunc ſufficit elongari cibum tribus horis a
principio paroxiſmi. ¶ Ad meliorem autem intellectū ſu/
pradictorum notandum eſt ꝙ hora conſueta comedendi
permutat horā cibandi.a regula ſupradicta.verbi gratia.

ponatur q aliquis debeat habere pn^m paroxiſmi in tertia hora noctis. ⁊ ſit cōſuetus cibari in nona hora diei. tūc dico q nō opȝ nos mutare horā ſolitā cibādi. ſ. vt cibemus eū in pᵃ hora noctis. imo ſeruabimus cōſuetudinē eius. ſ. cibādo in nona hora diei: ſilr quoqȝ pōt intelligi de ꝯſueta hora prādēdi. ¶ His ergo ſic pnotatis dico q lȝ aucto. diſ/ cōueniāt in certa hora cibādi an̄ paroxiſmuȝ. ⁊ poſt paro/ xiſmū. cōueniūt tn̄ in hora cibandi ſm aliquā latitudinē. ⁊ q ſi aliqs eoꝝ declinauerit ad maius ſpatiū: ⁊ aliqs ad mi nus. credo cām fuiſſe maiorē inclinationē ſue extimatiōis in aliqua pte illius latitudinis. ita q qlibet eoꝝ ȝ firmauit regulā quā ſua extimatio ⁊ ſua experiētia iudicauerūt me liorē. lȝ in tota illa latitudine tēporis ſit artificialis ꝟitas. nā quot capita tot ſnie. Et forte potuit eē cā varietatis: di/ uerſitas regionis ⁊ cōſuetudinis. ſicut colligit ex cōmēto primi regi^{ii} ſup illo. §. ¶ Quo ſumpto ſi dolor ⁊c. Jt ex 6° lib. colliget Auer. Jnqt. n. q egritudines q̄ ſunt acute in terra Hip. ſunt pac. in nra. Et ſic pȝ ad arg^m pᵉ^{io} qd̄ ſume baī ab auctho antiquoꝝ. ¶ Ad 2^m dico q lȝ homies ha/ beant diuerſam virtutē digeſtiuā in citius ⁊ tardius dige/ rendo. tn̄ regule q̄ danī. lȝ abſolute pferanī. ſemp intelli/ gunī de corpe tēperato date. ⁊ in regione tēperata: ⁊ in tpe temperato: vt di a Gal. lib. eduſioꝝ 3°. cap. de lacte aceto/ ſo ⁊ in tegni. de habitudine totius cap. pmo. v. g. vt ſi cor/ pus tēperatū ſit in regione tēperata. ⁊ tempore tēperato. ⁊ patiaī febrē 3^{am} dȝ tribus horis an̄ paroxiſmū abſtinere a cibo. ⁊ in quotidiana a q̄tuor vſqȝ ad. 6. ⁊ in 4na dȝ ieiuna/ re in die paroxiſmi. alia ꝟo coꝛ ſm q deficiūt vel ſupabū/ dant in potēdo digerē vel potēdo ſuſtinere nocumēta reſo lutiōis ⁊ accidētia febris: poſſunt plus ⁊ minus abſtinere an̄ pn^m paroxiſmi ¶ Uel dic q lȝ qdā citius. qdā tardius digerāt. tn̄ plures hominū cōueniunt circa iſtā horā latā cū ſunt infirmi. ¶ D. queritur q̄ ſit deterior hora cibādi an pn^m paroxiſmi vel ſtatꝰ eius: ⁊ videī q ſit peior hora pn^i. aucto Gal. in cōmento pmi reg. vlr°. Dicit. n. expſſe q de/ terior horarū eſt hora pn^i. ¶ D. vī rōne: qm̄ noc^m ex cibo factū. in pn° paroxiſmi hȝ lōgius tēpus in ſua duratione. q̄ȝ noc^m factū in ſtatu. qꝛ nocet ſm q̄tuor tpa paroxiſmi. ſȝ noc^m ex cibo dato in ſtatu. non hȝ niſi duo tpa nocendi. ſ. ſtatū ⁊ declinationē. ⁊ ſic p paruū tēpus hȝ ſtare calor nā/ lis q rectificabiī. ¶ Ad ꝯriū aūt eſt tex. Auic. lib. 4° cap. de cibatione febricitātiū. inqt. n. q hora ſtatus eſt prauior. ¶ D. videī rōne. qm̄ feb. fortior ē in ſtatu. q̄ȝ in pn° ⁊ quā/ to fe. fortior eſt. tāto cibus nocibilior eſt. ¶ D. qn̄ nā ma/ gis eſt occupata ad digeſtionē mãe. tūc cibus nocibilior ē ſicut di. G. in cōmēto 8° ⁊ 7°. ⁊ 4° can. cap. de cibatione fe/ bricitātiū. ſȝ in ſtatu paroxiſmi eſt magis occupata ad di/ geſtionē. ergo tūc peior ē cibus. ¶ Ad qd̄ dicēdū q hora pn^i eſt deterior ad cibādū. Ad tex. ꝟo Auic. dicētis q pra uior eſt hora ſtatus. Dico q ibi reperitur alia lr̄a tranſlata ex arabico que. d. l. purior eſt hora ſtatus. Jt ſic pȝ ſolutio obſeruādo illā lr̄am ⁊ caſſando eā q̄ eſt in textu. ¶ Si ꝟo vis ſuſtinere lr̄am q̄ eſt in textu: dicas q hora ſtatus dete/ rior eſt q̄ȝ hora pncipij. ꝯſiderādo noc^{ta} que fiunt in ea ex cibo ſm ſe: ſȝ hora pncipij eſt prauior hora ſtatus. cōſide/ rando noc^{ta} que fiunt in ea ⁊ in horis que ſequuntur. ⁊ ex hoc ad rōnes ſequētes pōt patere ſolutio bn̄ intelligenti.

Tertiū pn^m ſit deterior hora cibādi q̄ȝ ſtatꝰ.

¶ Aphoriſmus. XII.

¶ Paroxiſmos ꝟo ⁊ ꝯſiſtētias declarāt egritu dines: ⁊ tpa anni: ⁊ circuituū adinuicē icremē/ ta: ſiue quotidie: ſiue pter diē: ſiue p amplꝰ tpſ ſiāt. Sȝ ex poſt appentibꝰ: quēadmodū i pleu/ retico ſputū ſubrubeū ſi ꝯtiuo appeat: ichoātē qdē abbreuiat. Si ꝟo poſteriꝰ appeat: plōgat. Et vrie: ⁊ egōnes: ⁊ ſudores: ⁊ diſcritas: ⁊ eucri taſ: ⁊ lōgas ⁊ breues egritudies appētia dclant.

¶ Acceſſiōes ꝟo ꝯditiōeſqȝ indicāt a morbi: ⁊ āni tpibꝰ: atqȝ ēt circuituū ſucceſſiuis icremētis: ſiue quotidie: ſiue vno interpoſito die: ſiue ēt p iterualla ampliora eueniūt: necnō ex his q̄ ſup ueniūt: iudiciū accipi pt. Uerbi. g. i morbo coſta li: ſi ſcreatio purulēta ſtati iter initia extitit: bre/ uē egritudinē fore oſtēdit. Sin poſtea paruit: longā. Quinetiā vrina: aluus: ſudor: morbos: aut difficile aut facile aut nullo pacto iudicari finiriue poſſe: aut breues aut lōgos fore ſigbūt. Theo.

¶ Acceſſiōes ꝟo ⁊ ꝯſtitutiōes morbi idicabūt ⁊ anni tpa: ⁊ circuituū ſucceſſiua icremēta: ſiue quotidie: ſiue alternis: diebꝰ: ſiue p maiora iter ualla ſiāt. Sed ⁊ ex his q̄ mox appent indicia ſumūtur: quēadmodū in morbo laterali: ſi cir/ ca initia ſtati ſputū appeat: morbū breuiat. Si ꝟo poſtea appeat: producit. Et vrine: ⁊ alui ex/ cremēta: ⁊ ſudores: quecūqȝ appuerit: vel bo/ nam morborum indicationem: vel malam: vel breues: aut longos fore morbos oſtendunt. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Et ſi de ordināda dieta ante dixerit: iſte tn̄ locus maiorē inde tractatum expetit: cum. n. ſuperius virtutē infirmi: ⁊ tēpora morbi: in dieta conſiderauit: hic quaſi 3^m quoddā ſubintroduxit intelligendum. ſ. eſſentiam morbi accuti: ⁊ peracuti: ſiue diuturni: ex quibus quotidiana dieta ſm cir cuitus ſuarum acceſſionum ordināda eſt. ¶ Sic ergo ordi natio diete videī eſſe tripliciter: ex virtute: vȝ īfirmi: eſſen/ tia morbi: ⁊ interpolatione cuiuſlibet particularis morbi. Uirtus quidem facile poteſt intelligi in prima viſitatione infirmi: in pulſibus: ⁊ ceteris in pronoſticis: monſtratis ſi/ gnificationibus. vnde nullus poteſt dicere realiter nulla/ tenus virtutē infirmi ſe poſſe cognoſcere: cum medicus ad hoc quaſi ſit diſpoſitus: lȝ non naturaliter: tamē artificia/ liter. Morbos ⁊ interpollationes eorum: medici arbitrā/ tur non poſſe cognoſcere niſi cum iam adſint: quibus hip. eſt contrarius. Jſidem enim hec cognoſcuntur: ſicut ⁊ ce/ tera que in medicina habentur: aliquando tamē certe: ali/ quando arbitrio veritati vicinanti. Quibus preuidendus eſt ſtatus morbi: ⁊ interpollatio future febris: hec iam in epidimia: ⁊ in pronoſticis: perfecte mōſtrauit hip. Qd̄ aūt h dicitur: in prima parte lib. criſeos perfecte expoſuimus: ⁊ in qua etiam anteq̄ȝ morbi ſit ſtatus: vel quando erit: vel qualiter cognoſcatur: oſtendimus: qd̄ hip. breuiter mon/ ſtrare hic ſatagit: ⁊ nos in exponendo: pro poſſe: breuitatē ſtudeamus imitari. Si cui autem hec non ſufficiant: librū noſtrū criſeos inueſtiget. ¶ Dico ergo egritudines decla/ rare exacerbationes: ⁊ conſiſtentias. Triteus enim ſe bre/ uem eſſe monſtrat ⁊ periodicum: criſimqȝ ſuam vicinam: Amphimerina: longam. Quartana ſe longiorē ⁊ diutur/ nam innuit. Continue ⁊ cauſon febres: ſe acutas eſſe ſigni/ ficant. Febris alipiados: ⁊ emitriteus: medie iter has ha/ bentur. Que qualiter ab initio poſſint intelligi: in ſecunda particula criſeos explanauimus. Hic ergo dicere noluimꝰ: ne in diuerſis libris idem repetere videamur. Sed ſi trite/ us ab initio poſſet itelligi breuitas ſua ⁊ velocitas ſue cri/ ſis debet annotari ⁊ interpoliatio ſua vnaquaqȝ die tertia eſt futura: hoc eſt qd̄ hip. dixit. Exacerbationes ⁊ conſiſtē tias declarant egritudines. Multotiens. n. quartanas ab initio notaui: vnde non neceſſe fuit ſcdām ſuam acceſſionē

Dieta pe/ neſtria eſt ordināda.

Dieta ſm ſtatus lõgitudinē z breuitatē eſt ordinanda.

expectari. Sic ergo ordinauimus dietã a pn°: ſicut ordi/
nanda erat in longo morbo. Similiter fecimus in amphi/
merinis: z tertianis: ſm longitudinem z breuitatez ſui ſta/
tus. Qđ aũt de febribus diximus: idē de omni morbo in/
telligatur. Pleureſis autem z peripleumonia: z freneſis:
ſicut acute febres intelligant. Squinantia: diaria: ſpaſmus
ſicut peracute accipiantur. Hydropiſis: mania: z empima:
ventris fluxus: z ptiſis idest vlcus pulmonis: aſſimilantur
diuturnis. In pleureſi ergo z freneſi: plurima in tertijs die
bus interpolatio erit vulnerati in ſtomacho cũ empimate:
ſiue in cõpe: ſeu pulmone: interpolant omni die: z maxime
in nocte. Splenetici vel melēci: de quarta febricitãt in qr/
tã: aut vna die febricitãt: alia non. ¶ Qđ tẽpora anni no/
minauerit: p̃oribus cõtinuauit. hec. n. declarant egritu/
dines: z earũ interpollationes. Nõ. n. in quartanis ordina/
re dietã ſm longitudinẽ egritudinis ſufficit. niſi etiã intel/
ligatur: ſi cũ febris incepit: hyems: eſtas: autũnus. ſiue ver

De dieta ordinãda i q̃rtanis.

fuerit. Eſtiua. n. quartana breuis: autũnalis xͦo lõga ma/
xime ſi viciñet hyemi. qđ mõſtrabit in aphoriſmis ſequẽ/
tibus. Tertiana velox z breuis: z vicinam facit criſim in
eſtate tamẽ breuior: in hyeme lõgior. Sicq; morbos eſtas
breuiat: hyems prolõgat. Interpollationes febriũ in eſta/
te tritei plurimi: in autũno tetratei: in hyeme amphimeri/
ne. ¶ Cõplexiones quoq; corporũ deſignant egritudines:
ſicut z tẽpora anni: quarũ diuerſitates: q2 multis in locis
Hip. tetigit: h eas reticuit: q1 ex alijs libris palam putauit
fieri. ¶ Qđ ergo etas innuit: idẽ cõplo calida z ſic. portẽ/
dit. Si etas quoq; infirmi pfecta iuuẽtus ſit: z ſi regio ca/
lida etiã z ſicca fuerit: z ars z conſuetudo: deſignãt egritu/
dines ſimili mõ: itidẽ z aer: quo infirmus circũtegitur: qđ
poſt mõſtrabitur: idẽ de alijs egritudinibus: in ceteris iu/
dicet tpibus. Conſiſtẽtia morbi mõſtrabit: ſi acutus mor/
bus: z pacutus ſit: ſiue diuturnus: qđ neceſſe ẽ noſci: ad di/
ſcernẽdũ ſtatũ morbi. Interpollationes quotidianas oſtẽ/
dũt: z tertianas: z quartanas: z quota diei ſiue noctis ho/
ra incipiãt. ¶ Qđ addit poſt. Et circuituũ adinuicẽ incre/
menta: ſiue quotidie: ſiue preter diẽ: ſiue pamplius tpe fiãt
opz ſcrutari: ſi per hec: ſupradicta põt itelligi. Per circui/
tuum enim adinuicem incrementa febrium circuientium
augmenta: morbi interpollationes: z ſtatus ſignificant.
Per incremẽta quoq; interpollationũ in febribus: augmẽ/
tum morbi: z longinq̃tas ſtatus: z ppinquitas ſignificant

Aug^m z^e acceſſiõis monſtrat triplicẽter.

ſicut in pñti mõſtrabit. Augmẽtũ. n. ſcđe acceſſionis trib9
monſtrat modis. vel ex incipiẽdi tpe: vel ex lõgitudine: vl
ex magnitudine. Magnitudo. n. ſiue fortitudo dicat ſiue
magnitudo: vna eadẽq; eſt intentio: cum. n. dicant medici.
Hec febris maior ſiue fortior eſt priori: idẽ tñ innuit debe/
re intelligi. Febris autez hec: ſiue maior: ſiue fortior: aliqñ
prius incipit q̃ ſoleat: aliqñ diutius pſtiterat: aliqñ manet
vel incipit ſicut ſolebat: qđ neq; attinet magnitudini: neq;
fortitudini: ſz breuitati potius: vel lõgitudini. Hec piodus:
quã inter initiũ z ſtatũ eſſe dico: ceteris criſibus eſt mole/
ſtior. Sed periodus in declinatione eſt melior. Feſtinans
anteq̃ ſoleat: z diutius durãs q̃ ſolet: z maior ſeu fortior:
ſiue quotidiana ſit: ſiue tertiana: ſiue quartana: morbũ fa/
ciunt longũ: ſiue breuẽ. Rõne ergo iſta incrementa morbi
ſunt pſpicienda. Si ergo interpellatio febris anteq̃ in pᵃ
die incepit: plus q̃ morãs magis ſe confortauerit: augmẽ/
tatio eſt fortior: criſis velocior: z ſtatus ppinquior. nõ. n. cõ/
uenit vt augmẽtũ ſit fortius: z ſtatus remotior. q ſi inter/
pollatio. ſm p̃dictos gradus minoret: ſtatus remotior p/
pendit: vñ planum reddit qñ ſtatus veniat: z qñ acceſſio
morbi redit. Primo cognito ſcitur z diete ordinatio in to/
to morbo: z acceſſiõe cognita: ſcitur qua hora cuilibet die/
ta ſit dãda. Ex quo aũt Hip. dietã ordinare icepit cuilibet

Incremẽta circuituũ quid.

egrotãti: ad hoc intẽdit: vt ſciat quãta z qñ debeat dari.
Proculdubio nihil aliud incremẽta circuituũ vocauit niſi
rediũ morbi ad id qđ fuerat. ¶ Qz aũt ex poſt apparenti
bus dixit: interpollationes febris: z eſſentiaz morbi: innuit/
intelligi: ſiue illa appentia ſignatiões vocent: ſiue accñtia:
que cũ ſunt cũ morbo: vel ſequant: alia criſim: alia coctio/
nem ſignificãt: alia eiuſdẽ ablationẽ: alia ſigñant pditionẽ.
Appentia ergo cũ morbo: incipiũt cũ ipſo. Sequẽtia: cum
morbo aliqñ appent: aliqñ poſt: aliqñ cũ neutro: cũ nõ ſint
morbi inſepabilia accñtia: neq; ſubaliter inherẽtia: ſz ſunt
quedã q̃litates ſepabiles accñtes. Hec aũt accñtia criſim ſi/
gnificantia cũ nõ cũ morbo in ſui certo incipiãt initio: i ſui
tñ appent initio 2° z 3ᵃ pſideratione: qđ poſt hoc explanare
contingit. Aliqñ accidẽtia eadẽ: non in initio morbi: ſed in
aug° vel ſtatu ſunt appentia. Signa autẽ huius coctionis
nõ appent certis initijs: ſed in 2° z 3° pſiderabis. Signa ab
late digõnis: aliqñ cuz morbo in ſui initio incipiunt: aliqñ
xͦo poſt. Et ſilr mortis ſigñationes ſunt appentes poſt: vt
ego explanaui in lib. criſeos. ¶ Hi morbi incipiẽtis initiũ:

Morbi i/nitiũ triplex.

cuius tps eſt indiuiduũ. Hi ẽt initiũ pꝫ totius tpis morbi:
ſicut cũ morbus diuidit: h3 initiũ: aug^m: ſtatũ: z declinatio
nem. Hi ẽt initiũ qđ eſt inter initiũ z tres dies trãſeuntes.
In eodẽ li. mõſtrauimus virtutẽ omniũ accñtiũ q̃ diximus
in quo multa hippocratica inſeruimus huic opi neceſſaria
de q̃bus z nũc breuiter: q̃ qui intelligere voluerit: ad cũ li/
brũ trãſuolet. ¶ Cuz aũt p poſt appentia: eſſentiã morbi ſi/
gnificare voluerit: pleureſim ad ſilitudinẽ itroduxit: dicẽs
ſicut in pleureticis. Si. n. in pleureſi ſputũ cõtinuo ſubru/
beũ appuerit: ſit morbus breuis: ſi poſterius: plongatur.
Hoc planius intelliges: ſi hic ponat: qđ in tertio epidimie

De pleuretico q̃ꝺã.

Hip. dixit. Anxius inqt de ciuitate fuit amadia vel andrie
vicinus porte: boroche regioni oppoſite: q cõtinua labo/
rans febre: in dextro doluit latere: tuſſiens ſicce: z neq; in
pn° morbi ſcreans aliqd: ſitiens: z vigilias patiens: vrina
aũt i colore laudabilis: multa fuit: z ſubtilis. Die ſexta alie
nationẽ ſuſtinuit. Cũq; multotiẽs calefieret: nõ tñ alleuia/
tus eſt dolor: ſz potius die ſeptima fuit dolor maior: febre
augmẽtata: neq; dolore minuẽte: ſz tuſſis quoq; multũ im
pediẽte: z anhelitu anguſtiante. Octaua die de iteriori pre
brachij flobotho mauit: z ſm q oportuit multum minuit
ſanguinis: vñ dolore alleuiãte: tñ tuſſis ſicca remãſit. In. 11.
die: cũ in capite parũ ſudauerit: mollior fuit tuſſis: atq; fe/
bris: z ſcreatus hũidior fuit. Decimaſeptima die cepit di/
geſtibilius ſcreare. Sic alleuiãte dolore: vigeſimo die ſuda
uit: criſi veniẽte: febre ceſſante: ſz tñ ſitiz patiebat: ſz illau/
dabilis fuit ſcreatus: vñ z febris. 27. die rediit: ſicq; tuſſi/
uit: z multũ z digeſtũ ſcreauit. hũor reſidẽs in vrina appa/
ruit multus z albus: ſitis ceſſauit: z dormiuit. Trigeſimo
q̃rto die toto corpe ſudauit: i pfecta igit criſi febris qeuit.
¶ Morbus huius anxij fuit in pnũs pleureſis: z q2 ab ini/
tio morbi ſcreare nõ potuit: vſq; in octauũ diẽ eſt plõgata
tuſſis. vñ z morbus vſq; ad. 34. diẽ eſt plõgatus. Cũ tamẽ

Plurima pleureſis 14. diẽ nõ excedit.

plurima pleureſis quartũdecimũ diẽ nõ excedat: quẽ ſi ex/
ceſſerit ad. 20. ptedit. Sed ſi pleureticus ſcreaſſet die ter/
tia pro certo veniſſet criſis die ſeptima: vel nona: vl ad plu
rimũ vndecima. Si ergo iſte 3ᵃ die ſcreaſſet: morbus deci/
mũquartũ nõ trãſiſſet. Quia ſicut i apoſtemate diſcoopto
z nõ ſub cute celato: ſolet euriginoſus apparere ſudor: hic
quoq; ſubtilis eſt ſudor in pn° i ſz cũ incipiat digeri z me/
lior fieri: eſt groſſior poſt: ſic iſte ſcreatus in coctione ẽ di/
uerſus: alius enim plus: alius minus decoquit. hoc autez
manifeſtat in apatibus in ore vel in oculis naſcẽtibus: i in
cute z ſub cute manẽtib9. Si enim cutis p inciſionem pfo/
ret: effluit inde ſudor multus ſicut diximus. Si xͦo nõ pfo
ret: erugo illa cõtinet: qua dureſcẽte apa tarde digeritur.

Pleureſis de genere apatũ eſſe dignoſcit.

Idẽ intelligendũ eſt de pleuretico: cũ iſte morbus de apo/
ſtematũ genere eſſe dignoſcat. Opz ergo vt maturationes
ſue pſiderent. Si eniz nulla ſcreauerit: morb9 i vltimitate
eſt cruditatis: g gradus pmus eſt in pleuretico. Si parũ z

ſubtilr:morbus nõ in vltimitate cruditatis eſt:⁊ ſm gra/
dũ facit. Sʒ ſi ſcreatus fuit magis igroſſat⁹:tũc nõ iã mor
bus crudus erit. Et iſte gradus eſt tertius in pleureſi. Q̃
ſi ſcreatus finalr ⁊ cõplete igroſſatus eſt:erit q̃rtus gradus
in pleureſi:in qua ſi ſputũ groſſius eſt q̃ȝ fuerit:⁊ eſt pfecte
coctũ:⁊ ſi in die tertia vel q̃rta appuerit:ipoſſe erit morbuȝ
ſeptimũ dieȝ trãſire. Lõgitudo ergo ⁊ breuitas morbi:ſm
apparẽtiã coctiõis ſunt. Sicut enim in ſputo apparente
albo oĩbus dieb⁹ egritudinis:coctionis finalis pfectio ſi/
gñat:ſic ablatiõe ſputi ablatio ſignificabit totius coctio/
nis. Q̃ ſi ſputum paruũ ⁊ ſubtile ſit:pua coctio ſigñabit.
Sʒ ſi ſputũ fuerit purũ:ruffum:rubeũ:vel citrinũ:non ſunt
laudãda. Eruginoſum:liuidũ:ſeu nigrũ:pditionis ſunt ſi/
gna. Bona igit ⁊ laudabilis ſigñatio erit coctionis:q̃ pro/
culdubio morbũ finiẽdũ velociter innuit. Et eõ peſſima p
ditionẽ infirmi velociter portẽdit. Ablatio coctiõis nõ p/
ditionẽ vel ſalutẽ:ſʒ morbi ſigñat lõgitudinem. Uirtute tñ
infirmi bene perſpecta:bene poterit nũciari ſalus futura.

Sũt ⁊ alia gña ſignoꝝ:q̃ Hip. vocauit cretica:vtpote ſi/
gnificantia criſim:ſicut ſunt fluxus ſanguis:ſudor:⁊ rigor
ſolo nimia vẽtris minutus vomitus:vrina nimia:dolor ca/
pitis nõ pcedẽte cã:tremor cordis:anguſtia anhelitus ſine
cã pcedẽte:tẽſio:vel rhetinatio ſub diaphragmate:ſilr vi/
gilie:alienatiões:lãgores:nocturni ſine cã:feſtine febrium
acceſſiones:lachryme ſubite ſine oculoꝝ macula:rubor fa/
ciei:iectigatio labiorũ iferiorũ:viſio nigredinis vel ſplen/
doris ante ſe ſubita:rubor maxillarum ſiue nariũ:apa ſub
auriculis vel in q̃buſlibet locis. Hec oĩa ⁊ ſĩlia ſibi ptinẽ/
tiũ locoꝝ appellant accĩtia ppria ⁊ q̃ſi ſubalr:ſed cretica:
vt citũ ⁊ velocẽ motũ ſignificãtia. Suntq̃ȝ duobus modis
rei future nũciatiua. Si enim poſt coctioneȝ morbi appa/
reant cretica:ſigñantia ſunt certe ſalutis. Si añ morbi co/
ctionem:ſunt illaudabilia:pditionẽ vel morbi lõgitudi/
nẽ portẽdẽtia. Criſis aũt ſigna:nõ ſignis coctionuȝ ſunt ſi/
milia:teſtãte Hip. in p̃ͣ pticula epidimie. Coctio inq̃t velo
cem criſim ⁊ fideȝ ſalutis portẽdit. Sed non ſilr cruditas:

maxime ſi futura male ſunt pceſſura. Joãnicius. Ma/
le pceſſura intẽdit de apatib⁹ cuiuſlibet loci corpis:q̃ duo/
bus modis ſiũt:vel eniȝ de toto corpe pcedũt:vel de exte/
riorib⁹ ad interiora vñ ſiũt apata mala:vel nõ criſim ſigni/
ficãtia:vel malã:vel lõgitudinẽ morbi:vel morbi recidiua
tionem ſignificantia. Coctionẽ talr laudauit hic Hip. vltr

ſʒ in pnoſticis pticulariter ſic. Urina in q̃ hypoſtaſis eſt al/
ba ⁊ eq̃lis vſq̃ȝ in diẽ creticã:laudabilior eſt:cũ ſecuritatẽ
⁊ morbi breuitatẽ ſignificet. Et talr laudauit vrine coctio/
nẽ in vaſis. Coctio laudat ſtõachi:cũ dixerit. Egõ inq̃t lau
dat iũcta ⁊ tenera:eodẽ exiẽs tpe:quo ſolita fuerat in ſani
tate:cui⁹ eſt q̃ͣtitas ſm q̃ infirmus accipit. Coctio in ſpũs
inſtrũis laudat:cũ dixerit. In pulmõis inq̃t ⁊ coſtaꝝ dolo/
rib⁹:ſputũ ſi velox:facile:mixtũ cũ rubore egredit:bonũ.
Oẽs enim ſignificationes coctionis ſunt laudabiles:ſʒ nõ
criſim ſigñantia oĩa ſigna ſunt laudabilia:ſicut idem Hip.
ſigñat. In criſis.n.tpe apparẽtia:ſi criſis nõ fuerit in pñti:
mortẽ vel creticã moleſtationẽ ſunt inuẽtia. Q̃d Hip. mõ/
ſtrauit cũ dixit. Bone criſis nõ apparẽt ſubito ſigna:ſed ſi/
gna coctiõis q̃ñcũq̃ȝ apparẽt bona ſunt:cũ pculdubio bo/
nũ ſignificẽt. Ubi g̃ dixit. Ex apparẽtib⁹ q̃ͣcũq̃ in pleure
ticis ſputũ. ⁊c̃. Cõtrariuȝ nõ fuit his q̃ mõ dixit. Bonã cri/
ſim ſignificãtia non opʒ eẽ ſubita:cũ aliq̃ñ mala ſint ſigna
criſis:coctionis xͦo ſigna nũq̃ȝ:q̃ ſi cito appareãt:velocita
tẽ coctionis mõſtrãt. Sufficit his locis breuitas huius
expõnis:q: in libro criſeos pfectiſſime explanaui. Sʒ q:
ſupius diuiſionẽ feci:quã ſemiplenã exponẽdo eſſe nolui:
explanãde ſunt cũ ſuis differẽtiis ſigñationes:cum morbo
exiſtẽtes ⁊ morbũ cõcomitãtes. Cũ pleureſi g̃ ſebris eſt acu/
ta:anguſtie ſpũs:tuſſis:dolor lateris cũ pũctura:h̃ ſunt ſi/

gñationes pleureſis ſubales. Signa pleureſis morbũ ſe/
q̃ntia ſunt dolores deſcẽdẽtes in diaphragmate:vel aſcẽ/

dẽtes in furculas. Joãnicius. Hoꝝ duoꝝ locoꝝ dolo/
res pleureſiȝ futurã ſunt ↄfirmãtes. Silr ⁊ ſi infirmus i infir/
mo meli⁹ iacebat latere q̃ȝ in ſano. Praxagoras epiſtiagẽ/
ſis de ſignis ſequẽtibus morbos. duos libros compoſuit.
vnũ de poſt apparẽtibus:de q̃bus h̃ Hip. Si poſt inq̃t ap/
pareãt:eucriſiã ⁊ diſcriſiã mõſtrãt:⁊ lõgitudinẽ ⁊ breuitatẽ
morbi. Neq̃ȝ ſolũ ſputũ hoc faciet:ſʒ vrine:egẽnes:⁊ ſu/
dores:q oĩa ad faciẽdã ſimilitudineȝ introduxit:vt recor/
darentur q̃d dixit in pronoſticis. Nos autem in criſeos li/
bris ⁊ pronoſticis expſuimus:ſm q̃ oportuerat.

Expoſitio Thaddei.

Cum docuit Hip. ſupra ordinare dietaȝ penes tpa morbi
vlia. Et pt[ia] ⁊ penes virtutẽ infirmi. ⁊ talis doctrina foret
inutilis. abſq̃ȝ notitia tẽporũ morbi. docet mõ in hoc apho.
precognoſcere. tẽpora morbi ⁊ egritudines. 2° p tempora
anni. 3° p incremẽta circuituũ. 4° per apparẽtia poſt. Du/
rat pma vſq̃ȝ ⁊ tpa anni. 2ͣ vſq̃ȝ ⁊ circuituũ. 3ͣ vſq̃ȝ ſʒ
ex apparentibus. Dicit g̃ q̃ egritudines ⁊ tẽpora anni ⁊
incremẽta circuituũ ⁊ apparẽtia poſt. declarãt nobis pa/
roxiſmos ⁊ ↄſiſtẽtias. tñ de pſenti lectione ſunt due p̃ͤ par
tes. Co[m] circa hũc apho. ſic pcedit. nã pmo ponit gene
ralẽ expoſitionẽ. 2° pticularẽ. Durat pma vſq̃ȝ dico g̃ ⁊c̃.
prima diuidit in tres nã primo ponit ſententiã generaleȝ.
⁊ continuat apho. 2° remouet duplex dub[m] incidens:quo/
rum primum eſt q: Hip. videtur diminutus 2[m] xͦo eſt. q:
Hip. videtur docere impoſſibile. 3° excuſat ſe de inſufficiẽ/
ti expoſitione. ⁊ remittit nos ad li[m] vbi ſufficienter expo/
nit. Durat prima vſq̃ȝ virtus in prima viſitatione. 2ͣ vſq̃ȝ
Q̃ autem hic dĩ. 3ͣ vſq̃ȝ ad finem iſtius partis. Pars
autem in qua ponit ſpecialeȝ expoſitionẽ diuiditur in 4[or].
nam primo exponit primam partem apho. 2° 2[am]. 3° 3[am].
4° 4[am] durat prima vſq̃ȝ. Q̃ autẽ tempora anni. 2ͣ vſq̃ȝ
Quod autem poſt addidit. 3ͣ vſq̃ȝ q̃d autem dixit ex
apparentibus. 4ͣ vſq̃ȝ ad finem. Prima ergo iſtarum
4[or] partium ⁊ 2ͣ cum generali expoſitione ſunt de preſen/
ti lectione:⁊ prima iſtarum diuiditur in duas. nam primo
oſtendit quo modo egritudines que ſunt febres. declarant
paroxiſmos ⁊ conſiſtentias. 2° oſtendit quomodo egritu/
dines que non ſunt febres. faciant hoc idem: durat prima
vſq̃ȝ q̃ autem de febre. 2ͣ autem pars in qua monſtrat
qualiter tempora anni declarant iſta diuiditur in. 2. nam p̃
ponit qualiter tempora iſta declarant. 2° remouet inciden
tem dubitationem. durat prima vſq̃ȝ complexiones quo/
q̃ȝ ſunt igitur in lectione. preſenti. parti[c]. 7. Dicit ergo
in prima parte. q̃ docuit Hip. ſupra ordinare dietam per
tempora morbi vniuerſalia ⁊ pti[a]. ⁊ per virtutem infirmi
modo maiorem tractatum. facit. ſ. q: docet nos cognoſce/
re. iſta tempora morbi tam vniuerſalia q̃ȝ pt[ia]. nam docet
cognoſcere morbum ſiue longus ſiue breuis ſit. ⁊ in qua
hora debeat acceſſionem habere:tamen ſm grecam tran/
ſlationem aliter debet poni ſententia: ſed nõ eſt ibi magna
vis. De 2ͣ. d. cum ergo triplex ſit ordinatio diete. ſcilicet

ratione temporum morbi vniuerſaliuȝ:⁊ ratione temporũ
particularium ⁊ ratione virtutis. non oportet Hip. docere
nos cognoſcere virtutem:q: poteſt cognoſci in prima viſi/
tatione infirmi per pulſum ⁊ per alia ſigna poſita in prono
ſticis. ⁊ lʒ homo non poſſit verã ⁊ certam quãtitatem vir/
tutis cognoſcere. tamẽ cum artificiali ingenio poteſt acce/
dere ad eam propinquo arbitrio. ⁊ ſic patet q̃ Hip. nõ fuit
deficiens:q: non docuerit precognoſcere virtutem. Itẽ
poterat Hip. reprehendi:q: docuit in hoc apho. impoſſi/
bile. ſcilicet preſcire tẽpora morbi:q: tempora morbi ſm
quoſdam medicos non poterant preſciri. q̃d falſuȝ eſt. Di/
co enim q̃ tempora morbi poſſunt preſciri anteq̃ȝ veniãt.
lʒ non ſemper ſm veritatem. tamen ſm eſtimationem pro/
ximam veritati. De tertia. d. q̃ ſufficientem expoſitionẽ

querás in libro de criſi. Sed hic faciam neceſſariã expoſitionem breuem ⁊ ſuccinctã: ⁊ hic finitur expoſitio generalis. ¶ Cum poſuit generalem ponit ſpecialẽ ⁊.d. ꝙ egritudines, id eſt ſpecies egritudinum declarant conſiſtentias ⁊ paroxiſmos. ⁊ hoc patet in febribus ⁊ in egritudinibus que non ſunt febres. nam ſi ego cognoſco a principio morbi ꝙ feb. eſt tertiana. tunc ego ſcio per naturam iſtius febris ꝙ ipſa eſt breuis. vnde neceſſario habebit conſiſtentias breues. ſcilicet breue principium breue augmentum. breuem ſtatum. ⁊ breuem declinationem. Et ſi cognoſco a principio ꝙ febris eſt quartana aut quotidiana. tunc ego ſcio. ꝙ tota iſta febres eſt longa. quare longas conſiſtentias habebit. ⁊ ſimiliter in febribus continuis. naꝫ ſi febris eſt cauſon. aut ſinochus. tunc eſt tota breuis. ⁊ ſic breues habet conſiſtentias: ⁊ ſi febris ſit continua quotidiana hꝫ longas conſiſtentias. cum ſit longa. ⁊ ſi fuerit emitriteus. tunc tenet medium inter iſtas duas. nam nec ita eſt longa. ſicut quotidiana. nec ita breuis ſicut cauſon. ⁊ non ſolum conſiſtentias: ſed etiam paroxiſmos. nam ſi febris eſt tertiana. tunc facit paroxiſmum. de tertio in tertium. ſi quotidiana. tunc. f. paroxiſmum de die in diem. ⁊ ſi quartana. tunc facit de quarto in quartum. ⁊ ſic patet ꝙ febres declarant etiam illa duo. ſcilicet paroxiſmos et conſiſtentias. ¶ Egritudines ſcḋo que non ſunt febres declarant etiã illa duo: q2 ſi ſciaſ. ꝙ egritudo eſt pleureſis. ſcimus ꝙ ipſa eſt egritudo acuta. ſcilicet q2 vt plurimum terminatur in. 14. diebus. vnde habet conſiſtẽtias breues ſicut egritudo acuta. ſi ſcḋo egritudo ſit ſpaſmus aut ſquinãtia. ſcimus ꝙ ipſa eſt breuiſſima ſicut fe. peracuta. vnde habet breues conſiſtentias. ſi ſcḋo egritudo illa eſt apoſtema veniens ad empima. neceſſario ſcimus ꝙ egritudo eſt longa. vnde habet longas conſiſtentias. Item per egritudines iſtas. que non ſunt febres poſſumus cognoſcere paroxiſmos. q2 ſi ſciamus egritudinẽ eſſe pleureſim. ſcimus ꝙ paroxiſmus eius vt plurimum eſt de tertio in tertium. eo ꝙ materia eius eſt cholerica. ⁊ ſi egritudo illa eſt empima. propter apoſtema epatis aut ventris aut pectoris omni die habent paroxiſmum. tamen magis de nocte. eo ꝙ iſti patiuntur ethicam. que magis affligit de nocte propter diſpoſitionem nutrimenti per membra. ſicut aqua. Cum funditur ſuper calcẽ. vt dicitur in cõmento pronoſticorum. ⁊ apoſtemati in ſplene accidit acceſſio de quarto in quartum. Et ſic patet iam quomodo ſpecies egritudinum declarant iſta duo. ſcilicet paroxiſmos ⁊ conſiſtentias. ¶ Et tẽpora anni.]in hac parte monſtrat ſcḋm membrũ apho. ⁊.d. ꝙ tempora anni declarant paroxiſmos. ⁊ cõſiſtentias. hoc modo. q2 ſi ſcimus egritudinem eſſe cholericam. non ſufficit niſi ſciamus in quo tempore eſt. ſcilicet an in eſtate. an in hyeme. nã egritudo cholerica in eſtate eſt breuior ꝙ̃ in hyeme. ⁊ flegmatica ſimiliter iꝫ ſit longa naturaliter. tamẽ in hyeme eſt longior. ⁊ ſimiliter omnis morbus frigidus. ſicut. d. ille aph. ¶ Eſtiue quartane.]Iteꝫ tempora anni declarant paroxiſmos. q2 ſi egritudo ſit eſtinalis. vt multum facit paroxiſmum. de tertio in tertium. ⁊ ſi hyemalis. facit eum de die in diem. ⁊ ſi ſit autũnalis facit eum de quarto in quartuꝫ. ¶ De vltima pte iſtius lectionis. d. ſic ꝙ poſſet aliquis dubitare. quare auctor non docuit cognoſcere iſta duo ꝑ cõplexionem infirmi. ⁊ etatem ⁊ per regionem ⁊ per conſuetudinem ⁊ per dietas. ⁊ per artes. ⁊ per aerem cuꝫ omnia iſta declarent iſta duo. ¶ Ad hoc autem ipſe. d. ꝙ per ea q̃ hic dicta ſunt. poſſunt omnia illa intelligi nam ſicut docet nos cognoſcere iſta tp̃s anni. ſic cõplño regio ⁊ aer. ⁊ conſuetudo, ⁊ ars. q2 in complexione calida ⁊ ſicca. ⁊ regione calida ⁊ ſicca. ⁊ aere calido ⁊ ſicco. ⁊ etate calida ⁊ ſicca. ⁊ arte calida ⁊ ſicca fit egritudo breuis. ⁊ in contrariis fit egritudo lõga. ⁊ hoc modo declaratur. conſiſtentias paroxiſmi autem declarãtur ſic per tempora anni.

Circa totum hunc aphoriſmũ diſputabiſ in fine aphoriſmi. tamen vnum verbum eſt hic in cõmẽto. de quo diſputabitur infra in illo apho. quarte particule. [Febres quecunqꝫ non deficientes.]ſcilicet vtrum apoſtema poſſit facere egritudinem interpollatam vel non. [Et circuituum adinuicem incrementa.]Circa hanc particulam Gal. ſic procedit. nam primo in gñali tangit expoſitionem ⁊ ſententiam huius partis. ⁊ ſupponit vt ma^m qualiter ꝑ incrementa periodoruꝫ manifeſtentur paroxiſmi. ſcḋo inquirit proprietates periodorum per quas ſignificãtur cõſiſtentie. tertio ponit modum ſm quem ille ſignificantur. quarto ponit vtilitatem quã habemus. ex notitia illorum duorum. quinto deſcribit nobis periodum. Durat prima vſqꝫ. [per incrementa quoqꝫ.]ſcḋa vſqꝫ. [feſtinans anteq̃ꝫ ſoleat.]tertia vſqꝫ. [primo cognito.]quarta vſqꝫ. [procul dubio.]quinta vſqꝫ ad finem iſtius partis. ¶ Dicit ergo de primo ꝙ oportet nos ſcrutari vtrum per hec ſcilicet incrementa circuituum. poſſimus ſignificare ſuper illa duo ſcilicet conſiſtentiam ⁊ paroxiſmum. ⁊ planum eſt. ꝙ ipſi paroxiſmi declarantur per incrementa circuituum. ¶ De ſcḋo. d. ꝙ per ea que nunc dicentur poteris ſcire qualiter incrementa periodorum declarent conſiſtẽtias. ſcias ergo ꝙ incrementa periodorum conſiſtunt in tribus. ſcilicet in fortitudine ⁊ debilitate paroxiſmi. ⁊ longitudine ⁊ breuitate. ⁊ anticipatione ⁊ poſtpoſitione, ⁊ ſcias ꝙ periodus habet duas partes. nam pars eius fortior. ſcilicet que eſt ab initio vſqꝫ ad ſtatum dicitur eſſe paroxiſmus. pars ſcḋo que eſt in declinatione. eſt mollior. vnde illa pars comprehendit declinationem paroxiſmi. ⁊ quietem eius. ⁊ ſic per iſta verba inueſtigauit Gal. proprietates paroxiſmorum. per quas fiunt incrementa periodorum. ¶ De tertio. d. ꝙ ſi paroxiſmus qui nunc eſt. eſt fortior priore ⁊ lõgior ⁊ anticipat manifeſte ſignificat morbi augmentum: ⁊ quanto magis augentur dicte tres proprietates. ſcilicet fortitudo longitudo ⁊ anticipatio paroxiſmi. tanto ſignificant augmentum morbi magis augmẽtari. ⁊ magis procedere velociter. ⁊ ſic ſignificatur ꝙ talis morbus habet motuꝫ velocem. ⁊ cum velox eſt motus eius. tunc ſtatus eſt propinquus: ſi ſcḋo iſte tres proprietates minorẽtur. ſcilicet ꝙ fiat fortificatio ſcḋi paroxiſmi ſuper priorem ⁊ magnificatio ⁊ anticipatio ⁊ minoratio. tunc augmentũ non habet motum velocẽ. ⁊ ſic ſtatus eſt tardior. ¶ De quarto. d. ꝙ magna eſt vtilitas que habetur per notitiam conſiſtentiaruꝫ ⁊ per noticiam paroxiſmorum: nam per conſiſtentiarũ notitiam. ſcimus ordinare dietam vniuerſaliter in toto morbo. ⁊ per notitiam paroxiſmorum ſcimus ordinare dietaꝫ particulariter in quolibet die. ¶ De vltima. d. ꝙ periodus eſt redditus egritudinis ad id idẽ in quo fuit. ſcilicet ſi modo incipit acceſſio, dicitur periodus vſqꝫ ad tẽpus in quo iterum acceſſio incipit. ita ꝙ periodus comprehendit paroxiſmum. ⁊ declinationem ⁊ quietem eius. ⁊ hoc. d. Gal. de expoſitiõe huius partis. ¶ Aliter ⁊ ſubtilius põt poni diuiſio huius partis: q2 primo ſub modo queſtionis proponit Galie. vtrum per incrementa circuituum declarentur paroxiſmi. ⁊ conſiſtentie ſecundo ipſe oſtendit incrementa periodorum declarare iſta duo. ſcilicet paroxiſmos ⁊ conſiſtentias: prima vſqꝫ. [per circuituum enim.]iſta ſcḋa diuiditur in tres in quarum prima oſtendit iſta incrementa circuituum declarare paroxiſmos. ⁊ conſiſtentias ſecundo oſtendit vtilitatem quã habemus ex notitia paroxiſmorum ⁊ conſiſtentiarum. tertio deſcribit nobis periodum. prima vſqꝫ. [primo cognito.]ſcḋa vſqꝫ. [proculdubio.]tertia vſqꝫ ad finem huius partis. prima in. 2. primo oſtendit incrementa circuituum declarare paroxiſmos. ⁊ conſiſtentias. ſcḋo concludit. prima vſqꝫ. [vnde planũ redditur.]prima in duas diuiditur. in quarum prima ſupponit tanqꝫ man^m incrementa periodorũ declarare paroxiſ

mos. ſcḋo oſtēdit qualr̄ per incremēta ꝑiodorū declarant conſiſtentie. prima vſq̧ per incrementa quoq̧.] ſecunda diuiditur in duas. In quarum prima ponit rubricam. in ſecunda proſequitur. prima vſq̧ augmentum enim. Ie iſta ſecunda iterum diuiditur in duas. In quarum prima inq̄rit proprietates periodorum: quibus declarantur conſiſtētie. & in ſecunda ponit modum: ſm̄ quem ille proprietates declarant conſiſtentias. prima vſq̧ feſtinans.]

❡ Sed quia Gal. breuiter hanc particulam: exponit ideo aliqua vtilia dicam ad notificationem pleniorē iſtius par/tis: collecta ex verbis Galeni primo de criſi: & ex verbis Halyabatis libro quarto de preſciētia morbi. ❡ Dico er/go: ꝙ oportet nos primo ſcire qd ſignificet hoc vocabulū. [Incrementa circuituum.] Secundo videamus qualiter per iſta incrementa poſſimus ſignificare ſuper iſta duo. ſ. conſiſtentias & paroxiſmos. Tertio videam⁹ cauſas om/nium dictoꝝ. Dico ergo ꝙ per incrementa circuituū: oportet nos intelligere comparationes paroxiſmoꝝ adinuicē ſm̄ omnes varietates: quas poſſunt habere paroxiſmi: & ſunt ille varietates. 7. ſm̄ ꝙ Gal. ponit libro primo de criſi. Quarū prima eſt anticipatio: & poſtpoſitio paroxiſmo/rum. Secunda eſt longitudo & breuitas. Tertia eſt forti/tudo & debilitas. Quarta malignitas & icolumitas. Quin/ta multitudo & paucitas accidentium. Sexta longitudo & breuitas quietis: que eſt inter vnum paroxiſmum & aliū. Septima eſt mundificatio poſt paroxiſmum ab accn̄tib⁹. & inuolutio in eiſdem: poteſt tamen dici: ꝙ non ſint niſi ſex quoniam multitudo & malignitas accidentium: & eoꝝ cō/traria cōprehenduntur ſub incolumitate & paroxiſmi malignitate. ¶ De ſecundo dico: ꝙ iſte varietates ſignificant dupliciter ſupra conſiſtentias: ſcilicet complete & incom/plete: complete quidem: quando omnes ſimul adunantur vt ſi videas paroxiſmum hodiernum anticipare externū: & maiorem ſiue fortiorem ſolito: & longiorem ſolito: & maligniorem ſolito: & cum pluribus accidentibus ſolito: & cū minori quiete ſolito: & cum remanentia plurium acciden/tium poſt paroxiſmum ſolito: ſcias indubitanter talē morbum eſſe in augmento: & ſi videas paroxiſmum hodiernū cum reb⁹ ſeptem ſuperioribus contrarijs: nō dubites hūc morbū fore in declinatione: & ſi videas duos venire vni/formiter cum dictis proprietatibus: tunc ſi ſigna digeſtio/nis preceſſerunt: morbus eſt in ſtatu. Si vo non preceſſe/runt morbus eſt in principio: & hic modus ſignificandi ſupra conſiſtentias per incrementa eſt completus. Incom/pletus vo eſt: ſi per vnam iſtarum proprietatum: vellimus ſignificare: vt ſi videas paroxiſmum hodiernum eſſe for/tiorem ſolito: tunc egritudo eſt in augmento: & ſi debilio/rem: tunc eſt in declinatione: & ſi equalem priori: tunc ſi ꝓ/ceſſerunt ſigna digeſtionis: egritudo eſt in ſtatu: & ſi non: egritudo eſt in principio: & ſic de qualibet aliarum.

❡ Sed quia inter iſtas proprietates: principalior & variabilior eſt anticipatio: & poſtpoſitio. Ideo de ipſa ſingulariter aliquid videamus. Scias ergo: ꝙ non ſemper anticipatio ſignificat augmentum: & poſtpoſitio declinationem: quia dicit Gal. in primo de criſi: ꝙ ſunt quedam egritudines: que ſemper ab initio vſq̧ ad finem procedunt anticipan/do: & quedam ſemper poſtponendo. Unde in talibus oportet nos ſignificare per quantitatem anticipationis: & poſt/poſitionis. nam in ea que eſt nata ſemper anticipare: quā/do vides paroxiſmum anticipare plus ſolito. tunc eſt in augmento: & quando vides anticipare minus ſolito: tunc eſt in declinatione: & quando anticipat equaliter ſolito: ſi preceſſerunt ſigna digeſtionis: tunc eſt in ſtatu: & ſi nō: tunc eſt in principio. Similiter dico ſi egritudo ſemper poſtponat oportet diſtinguere in quantitate poſtpoſitionis: hoc modo. Si paroxiſmus poſtponat minus ſolito: tunc morbus eſt in augmento: & ſi poſtponat plus ſolito: tunc eſt in declinatione. Et ſi poſtponat equaliter: tunc ſi preceſſerūt ſigna digeſtionis: eſt in ſtatu. Si vo non preceſſerūt ſigna digeſtionis: tunc morbus eſt in principio.

❡ Modo videamus de tertio. ſcilicet de redditione cauſa/rum: videamus ergo quare aliquando anticipatio eſt ſi/gnum augmenti: & poſtpoſitio eſt ſignum declinationis: et remanentia in eodem: eſt ſignum ſtatus: aut principij: & ſi/militer de quantitate anticipationis: & poſtpoſitionis. ¶ Ad cuius euidētiam oportet primo videre cauſam an/ticipationis: & poſtpoſitionis: & eſt ſciendum: ꝙ anticipa/tio aliquando procedit ex natura materie conſiderate ſm̄ ſe: & aliquando procedit ex natura materie conſiderate ratione actionis nature in eam. Cum ergo materia egritu/dinis fuerit vniformis: & tota ſcilicet eque ſubtilis: aut eque groſſa: & ſic de alijs proprietatibus: tunc quando antici/pat acceſſio: eſt ſignum ꝙ natura iam operatur manifeſte in materiam ſubtiliando eam: diuidendo & ſequeſtrando eam: vnde propter hoc citius ſolito: facit motum ſuum: & ſic anticipatio ſignificat egritudinem eſſe in augmento: quia demonſtrat: ꝙ natura iam manifeſte agit in materiā: cauſa vo poſtpoſitionis eſt: quia natura iam neglexit materiam: & quia materia eſt diminuta: quia dicit Auicenna quarto can. ꝙ phlegma propter ſui paucitatem facit ali/quando tertianam acceſſionem: & quia natura iam negle/xit materiam in declinatione: & eſt materia diminuta: ideo poſtpoſitio eſt ſignum declinationis: & hoc dico materia exiſtente tota vniformi. nam quando eſt vniformis: tunc quantum eſt de ſe facit acceſſiones vniformiter. ergo ſi an/ticipat: vel poſtponit: ſignificatur actio nature in eis diuerſimode. & ſic patet: quare anticipatio ſignificat augmen/tum: & poſtpoſitio declinationem. ¶ Item ſimilis aduen/tus acceſſionum: poteſt eſſe dupliciter: ſcilicet propterea: quia adhuc nec natura manifeſte egit in materiam mor/bi: & tunc ſignificat principium: aut propterea: quia in ea eſt vltimata pugna: vnde natura non poteſt vlterius adde/re in agendo contra materiam: & ſic ſignificat ſtatum. nam tunc natura non poteſt addere in maiori habilitatione: ideoq̧ acceſſiones veniunt equaliter. Si vero materia fe/bris non fuerit vniformis: tunc egritudo illa quantum eſt de ſe: vel ſemper anticipat: vel ſemper poſtponit: & hoc ita contingit: ſi materia ſit cōmixta ex groſſa & ſubtili: & ſi in/cipiat prius putreſcēre materia ſubtilis: tunc talis egritu/do procedit ſemper poſtponendo: quia ſemper materia: que in poſterum reſeruatur: eſt difficilioris motus: eo ꝙ eſt groſſior. Si vo materia groſſa incipiat plus putre/ſcere: tunc acceſſiones ſemper anticipabunt: quia materia que relinquitur in poſterū eſt velocioris motus propter ſuam ſubtilitatem: & ſicut dico quando materia componi/tur ex groſſa & ſubtili: ita intelligas: quando componitur ex viſcoſa: & nō viſcoſa: aut ex calida & frida. Si ḡ egritudo ſemꝑ poſtponat: tūc minor poſtpoſitio: ideo ſignificat augmentum: quia ſignificat naturam eſſe operatam in mate/riam morbi. vnde propter habilitatem minus poſtponit: & maior poſtpoſitio: ſignificat naturam iam materiam ne/glexiſſe: & materiam eſſe diminutam: ideo ſignificat decli/nationem. Equalis vo poſtpoſitio ſignificat: aut naturam adhuc manifeſte non operari in materiam morbi: & ſic ſi/gnificat principium: aut operationem eſſe vltimatam: in qua non poteſt fieri additio: & ſic ſignificat ſtatum. Si/militer poteſt intelligi ſi egritudo ſemper anticipet. nam quando plus anticipat: ideo plus ſignificat augmentum: quia ſignificat naturam manifeſte diſponere materiam morbi: et habilitare ad velociorem putredinem. Si ve/ro minus anticipet: tunc ſignificat declinationem: & hoc ideo: quia ſignificat naturam iam negligere materiam: &

Quonam modo anticipatio augmētū ſignificet: & quādo nō.

Quonam mō poſtpō declinationē ſignet.

cam eſſe diminutam: vnde minus anticipat ſolito. Si vero equaliter anticiperet: tunc ſi digeſtionis ſignum preceſſerit: eſt in ſtatu: q2 ſignificatur q actio nature eſt iã vltimata q ei non poteſt fieri additio. Et ſi non preceſſerit ſignum digeſtionis tunc eſt in principio: q2 ſignificatur: q natura nondum incipit manifeſte operari in materiam: vnde non mouetur proprio motu.

C Sed aliqs opponeret ꝯtra quoddã verbum poſitum ſupra. nam dictũ eſt: q ideo ſe. ſemp anticipat: q2 mã eius eſt compoſita ex ſubtili ꝛ groſſa: ꝛ mã groſſa prius putreſcit: qd non videtur: q2 mã ſubtilis ſemp debet anticipare ad putredinem: ꝛ mã calidior ſemp oꝫ ꝓcedere minus calidã.

Ctra ſe. q̃ anticipet: q2 ei9 mã ex groſſa ꝛ ſubtili cõpoſi a ſit: ꝛ groſſa prius putreſcat.

C Ad hoc dico: q verũ eſt: qd opponit̃ ſi nã ſe haberet eq̃liter ad iſtam mãm. nam natura ſimilr ſe habẽte ad materiã malam ſemp ſubtilior pars eius citius putreſcit: ſed poteſt eſſe q natura citius relinquerit regere ꝛ gubernare mãm illam groſſiorẽ: q̃ ſubtiliorem: vnde citius putreſcit. nam materia nõ putreſcit niſi relinquat̃ a natura: ſicut dic̃ Gal. xj. de ingenio ſani. Verbi gratia. ponat̃ q duodecim libre humorũ: ſint facture totã vnam feb. ꝛ ponamus: q ſex libre ſint groſſiores: poſſibile eſt q iſte ſex libre: prius fuiſſent derelicte a natura: ꝛ tãtum q opꝫ eas anticipare: licꝫ ſint groſſiores. Item nota: q põt feb. nõ ſolum iſtos tres mot9. ſimplices habere. ſ. eq̃liter venire: ꝛ poſtponere: ꝛ anticipare. Sed etiã motus cõpoſitos. verbi grã. ſi aliqua egritudo aliqbus diebus ꝓcederet: ſemper anticipãdo: ꝛ poſtea ꝓcederet poſtponẽdo: ꝛ poſtea eq̃liter: ꝛ hoc totum ꝓcederet ex ſola mãe diuerſitate: ꝛ non ex actione nature: ꝛ cã huius poteſt inq̃ri: ſicut in ſupradictis.

C Sed iterũ querit̃ qũo per icremẽta iſta ſignificent̃ nobis paroxiſmi: cũ nõ videat̃: eo q idẽ p idem non demonſtratur.

Ctra poti ſimi p icre menta ſignificent̃.

C Ad hoc dico: q iſta incremẽta nõ declarãt paroxiſmos ſm ſuam ſpẽm. ſ. q demõſtrent eos venire de 3° in 3m: aut de 4° in 4m: ſicut facit ſpẽs: ſed declarãt ꝓcedere eos velociter: aut tarde: aut eq̃liter. ſ. videndo eos procedere nõ mutatum ꝓcedẽdo. Signat mihi q ipſi ſilr facient cras: aut poſt cras. C Aut dic q ipſe varietates periodoꝝ immediate demonſtrant ſeipſas. nam nõ eſt impoſſe idem demõſtrare ſeipſum. Sicut dicit Gal. 3° de ingenio ſanitatis capl'o p°. ꝛ cap° vltimo. C Vel dic: q idem nõ demõſtrat ſeipſum: ſed totum demonſtrat partem: paroxiſmus enim eſt pars periodi. Item nota: q iſta incremẽta dupl'r ſignificãt ſuper ꝯſiſtentias. vno q̃dẽ modo preſenter. ſ. qñ video acceſſiones anticipare. ſignificatur mihi q egritudo eſt modo in augmẽto. ꝛ alio modo ſignificãt future. ſ. qñ video acceſſiones multum procedere ꝛ variare ſeipſas: tunc ſignificatur: q ſtatus erit in breui: ꝛ quando video eas ſtabiles ſignificatur: tunc remotior ſtatus.

Incremẽta ſup ꝯſiſtẽtias dupl'r ſignificant.

C Sed tu obijcies ꝯtra verbum Gal. nam dicit: q ſi videris acceſſiones plus morari: ꝛ fortiores fieri: ꝛ anticipare: q ſignificat̃ ꝓpinquus eſſe ſtatus: ꝛ ſi ecõtrario ſe hẽant: ſignificat̃ ſtatus remotus: qd non videt̃. nã ſi paroxiſm9 eſt breuior ꝛ debilior: ꝛ poſtponit̃: tũc ſigt eſſe egritudinẽ in declinatione: quare demõſtratur morbus eſſe breuior.

C Ad hoc dico: q illud verbũ Galeni debet intelligi: qñ illa breuitas: ꝛ debilitas acceſſionis contingit: ante ſtatũ: ꝛ qd patet: q2 docet ſolũmodo ſignificare ſuper ſtatum proximum: vel remotum. Sed ex poſt apparentibus.

Ctra acceſſiones pl9 ſolito morãtes ꝛ anticipantes ſtatũ ꝓpinquũ ſignificent.

C Cum docuit Hip. cognoſcere iſta duo: per incremẽta: docet modo cognoſcere per ſigna apparẽtia poſt: ꝛ hẽt partes iſtas duas. nam pmo ponit regulam. 2° deſcẽdit ad ſpecialia apparẽtia poſt. durat pma vſq; quẽadmodũ in pleureticis. 2a diuidit̃ in duas. nam pmo deſcẽdit ad apparẽtia poſt: que ſunt exeuntia a pectore. 2° deſcendit ad apparentia: que exeunt ab alijs membris. durat prima vſq; ꝛ vrine. Et planum eſt quod dicitur.

C Cõmentator circa hãc partem aphoriſmi: ſic ꝓcedit. nam primo ꝓponit: q per apparẽtia poſt: declarant̃ ꝯſiſtentie ꝛ paroxiſmi: ꝛ remouet dubium de noibus apparentium poſt. 2° ꝓſeqtur ſuam expõnem. durat pma vſq; Que cũ ſunt cũ morbo. 2a diuidit̃ in duas. nam pmo inueſtigat q̃ſdam diuiſiones ſignoꝝ: que neceſſarie erãt ad expoſitionẽ iſtius partis. 2° ꝓſeqtur expoſitionẽ. durat pma vſq; Cum autem per apparẽtia poſt. pma diuidit̃ in tres. nã primo ꝓponit quaſdã diuiſiones ſignoꝝ. ꝛ 2° explanat eas. 3° remittit nos ad librum de criſi: ꝛ pro maiori expoſitione. durat pma vſq; apparẽtia ergo cũ morbo. 2a vſq; In eodem etiã libro mõſtrauimus. Pars aũt illa in qua Gal. accedit ad expoſitionẽ. diuidit̃ in duas. nam pmo exponit exẽplum qd dixerat de ſputo in pleureticis. 2° exponit exẽplum de alijs apparẽtib9 poſt. durat pa vſq; neq; ſolũ ſputum. 2a vſq; ad finem cõmenti. Prima autẽ diuidit̃ in duas. nam pmo ꝓſeqtur expoſitionem ſuam: oſtẽdens q̃liter per apparẽtia: poſt: ſignificent̃ paroxiſmi: ꝛ ꝯſiſtentie. 2° (q2 in pncipio huius partis poſuerat quãdam diuiſionẽ ſignoꝝ: quã non plene expoſuerat) expoſitionẽ illius complet. Durat pma vſq; ſed q2 ſuperius diuiſionẽ feci. Prima diuidit̃ in tres. nam pmo reſumit illud exẽplũ de pleureti. 2° ponit vnum exẽplum ꝑticulare. 3° oſtendit qũo per varia genera ſignoꝝ demonſtrent̃ illa duo. ſ. ꝯſiſtẽtie ꝛ paroxiſmi. durat pma vſq; hoc planius intelliges. 2a vſq; in qua ſi ſputum groſſius ſibi incipit 3a. Item ſecunda iſtaꝝ trium partium. ſ. illa in qua ponit exẽplum particulare diuidit̃ in tres. naꝫ primo ponit ꝓceſſum illius infirmi. 2° adaptat ipſum ad ꝓpoſitum. 3° adducit ꝓbationem illius exempli inducendo diſtinctionẽ graduũ pleureſis: durat prima vſq; morbus hui9 anxij. 2a vſq; q2 ſicut in apoſtemate. 3a vſq; ad finem iſtius partis. C Pars autẽ illa in qua verificat ꝛ monſtrat qũo per diuerſa genera ſignorũ declarentur paroxiſmi: ꝛ conſiſtentie pncipaliter: ꝛ mors ꝛ ſalus incidentaliter: diuidit̃ in quatuor. nã p° oſtẽdit qũo ſigna digõnis ꝛ indigõnis declarent cõſiſtentias: ꝛ incidenter mortem ꝛ ſalutem. 2° qũo ſigna criſis. 3° ponit differẽtiam inter ſigna criſis: ꝛ ſigna digeſtionis. 4° remouet incidentẽ dubitationẽ: durat prima vſq; ſunt ꝛ alia ſignificationũ genera. 2a vſq; criſis autẽ ſigna: non ſignis coctionis ſunt ſimilia. 3a vſq; vbi ergo dixit. Sed ex apparentibus quẽadmodũ in pleureticis. 4a vſq; ad finẽ.

C Dicit ergo ſic in prima parte: q hic voluit: q per apparẽtia poſt: poſſem9 intelligere: paroxiſmos: ꝛ cõſiſtentias ſiue illa apparẽtia poſt vocentur ſigna: ſiue vocent̃ accidentia nõ eſt differentia in hoc. In 2a dicit q ſigna ſunt multiplicia: nam quedã ſunt ſigna familiaria. ſ. ſimul cum morbo incipientia: ꝛ quedã ſunt ſigna que apparent poſt: ꝛ nõ cũ ipſo morbo. Itẽ ſunt quedã ſignificantia criſim: ꝛ ſunt quedã ſignificantia digeſtionẽ: ꝛ quedã ablationem digeſtionis. Itẽ ſunt quedã ſigna mortis: ꝛ poſſum9 ſubaudire contraria. ſ. ſigna ſalutis. In tertia parte dicit: q ſigna incipientia cũ morbo: ſunt ea ſigna que ab ipſo primo puncto egritudinis: cũ ea incipiũt: vt in pleureſi ſunt iſta quatuor. ſ. dolor lateris pungitiuus: ꝛ malitia anhelitus: ꝛ tuſſis ꝛ febris: ſigna vero que apparent poſt: apparent aliquãdo cũ morbo in ipſo certo puncto initiali: ꝛ apparẽt aliquando poſt principiũ: ꝛ aliquando nec a principio nec poſtea: ꝛ q2 ſunt quedam accidentaliter concomittantia morbũ: vnde poſſunt interdũ nullo modo cõtingere. Itẽ ſigna cretica nõ apparent cũ ipſo morbo in ſuo certo principio: ſed apparent cũ eo in 2a vel 3a ſignificatione principij: ꝛ aliquando apparẽt in augmento vel in ſtatu morbi que dicent̃ poſt. Itẽ ſigna digeſtionis nõ apparent in pncipio qd eſt punctũ initiale: ſꝫ apparẽt in fine illius pncipij qd eſt vna de q̃tuor horis morbi. Signa vero ablate digõnis: apparẽt ꝛ in ipſo

vero p̄ncipio: ⁊ in proceſſu. Item ſigna mortis: ſunt etiam apparētia poſt: ⁊ nō in vero p̄ncipio: et q2 de p̄ncipio ſepe ſecerat mētionem: dicit ꝙ p̄n^m di tribus modis: ſicut dicitū eſt in p̄ libro de criſi. Nam dicit̄ p̄ncipium p̄mum [initiale pūctum morbi. Et dicit̄ p̄ncipium ſcd̄o mō tres p̄mi dies morbi: ⁊ di p̄n^m tertio mō: vna de 4^or horis morbi: ſic cū di: ꝙ morbus diuidit̄ in p̄ncipium augmētum: ⁊ ſtatū: et declinationem. In 4^a parte dicit: ꝙ multa ſunt dcā de iſtis ſignis in libro de criſi. hic aūt breuiter dicimus. Et ſi aliqs vult ſufficiētiam vadat ad illum librū: ⁊ ſic expedita eſt ꝑs illa in qua poſuit: ⁊ explanauit quaſdam diuiſiones ſignorum: vt per eas fiat expoſitio apho. ¶ Conſequēter aggredit̄ expōnem. ⁊ dicit ſic in p̄^a parte huius ptis: ꝙ quando Hip. voluit nobis notificare ꝯſiſtentias: ⁊ paroxiſmos per apparentia poſt. Induxit nobis exēplum pleureſim: ⁊ dixit: quēadmodū in pleureticis. ℣ In 2^a p̄te dicit: ꝙ oia que dicent̄ infra: melius itelligent̄: ſi ponat̄ hic qdā exēplū. ſ. de quodā pleuretico: ⁊ iſtud exēplum poſitū fuit plane in cōmento. ⁊ in p̄ de criſi: vnde nō expedit vt hic ponatur.

℣ In 3^a dicit: ꝙ morb⁹ iſtius anxij fuit pleureſis: qui ſi ifra tres p̄mos dies ſputaſſet: fuiſſet ꝯſumptus iſte morbus in 7^a die: vel 9^a. aut 10^a: ſed q2 ipſe diſtulit ſputare: vſq; ad diē 11. ꝓtelata fuit criſis vſq; ad 34^m diē: ſed maior ꝑs pleureſis: non trāſit. 14. dies. ℣ In 4ª dicit: ꝙ ita eſt in pleureſi: ſicut eſt in a͞pate: qd̄ fit in manifeſto corꝑis: nam a͞pa qd̄ fit in cute a p̄ncipio: nihil emittit: vel qd̄ emittit eſt ſubtile. in ꝓceſſu aūt maturat̄: ⁊ ingroſſat̄ illud qd̄ exit. ſ. ſi rūpatur cutis: ⁊ hoc p3 nobis qñ in ore adunat̄ iſta mā: aut in labijs: nam qñ illa mā maturat̄ inſpiſſat̄. p̄mo aūt eſt ſubtilis ⁊ cruda. ſic ergo in pleureſi attēditur. nam in p̄n^o nihil emittit̄: ⁊ hic eſt p̄mus gradus pleureſis: in proceſſu autē emittit̄ aliqd: ſed paruum: ⁊ ſubtile: ⁊ hic eſt ſcd̄s gradus pleureſis: cū aūt magis ꝓcedit emittit̄ mā groſſior: ⁊ melius digeſta. ⁊ hic eſt tertius gradus pleureſis. vltimo ꝟo emittit̄ ſputū ꝑfecte digeſtū: ⁊ hic eſt q̄rtus gradus pleureſis. ℣ Et nota: ꝙ noſtra tranſlatio deficit in hoc 4° gradu: ⁊ nota extra cōmētū: ꝙ duo p̄mi gradus cadūt in p̄ncipio pleureſis. gradus ꝟo tertius cadit in augmento. quartus aūt cadit in ſtatu: ſicut colligit̄ a Galeno in p̄ de criſi. Conſequēter oſtēdit qūo p varia gña ſignoꝝ poſſumus cognoſcere illa duo: ⁊ dicit ſic in p̄ma parte hui⁹ partis: ꝙ ſigna digōnis: ⁊ ſigna ablate digōnis: ſignt longitudinē ⁊ breuitatem morbi: ⁊ ſic ſignt ꝯſiſtētias. nam ſi pleureticus vſq; ad 4^m diem ſputat: perfecte digeſtum. Iſta pleureſis eſſet ꝯſumpta infra ſeptē dies: ⁊ ſi iſta digeſtio tardat̄: tunc pōt iſta egritudo ꝓtelari: ſm̄ q̄ʒtitatem elōgationis coꝝ: ⁊ ſm̄ q̄ntitatem digōnis. nā ſi pauca fuerit digeſtio: lōgior erit morbus. Et ſi multa: morbus erit breuis. Vbi. g. ſi ſputū erit albū: ⁊ ꝑfecte coctū in p̄ncipio morbi: tūc infra 7^m decidet: ⁊ ſi ſputū erit ſubtile: tunc magis ꝓlongabitur. Et ſi omnino nihil ſputat̄: tunc erit egritudo longior.

¶ Et nota: ꝙ ſigna digōnis nō ſolum ſignt egritudinē breuem: ſed etiā ſignificāt ſalutē: ſicut quedā ſigna ſignificāt mortem: ⁊ malitiā. nā ſputum rubeū: vel citrinū: purū: maliciā ſignificat: ſed nigrū ⁊ viride: ⁊ liuidū: ſignt mortem citā. Signa ꝟo ablate digōnis ſm̄ ſe accepta. non ſignt niſi lōgitudinē morbi: ſed per cōparationē ad virtutē: poſſunt ſignificare mortem nā ſi videmus ſigna mãe crude: ⁊ indigeſtione abūdare: ⁊ cum hoc virtus eſt debilis: ſignificat̄ mors. Et ſic pōt hic notari: ꝙ cū ſignis digōnis voluit Galenus ſupra cōp̄rehēdere ſigna ſalutis: ⁊ ideo in p̄^a diuiſione nō poſuit ea. ℣ In 2^a p̄te dicit: ꝙ ſigna cretica ſunt duplicia: quedā eni3 ſunt ſigna ⁊ cauſe: vt fluxus vētris ⁊ vrina multa: ⁊ ſudor. ⁊ omne ſignū euāritiuū. Quedā ꝟo ſunt ſolum ſigna: ſicut dolor capitis feſtinatio acceſſionū: ⁊ hiſtia. ſ. difficultates: ⁊ actiones egritudinis ante criſim: et oia iſta ſunt ſigna: que vocantur cōmotio aīe: ⁊ iſta ſigna monſtrāt futurū euētum duob⁹ modis. ſ. ad bonū: ſi ſigna digōnis p̄ceſſerint: ⁊ ſi non p̄ceſſerint: tūc eſt ſignificatio coꝝ mala. ſ. aut ad mortē: aut cū lōgitudine morbi: nec expedit hic poni oia illa ſigna: q2 manifeſta ſunt in cōmento. ¶ In 3^a parte dicit: ꝙ dr̄ia eſt iter ſigna cretica: ⁊ ſigna digōnis. nā ſigna digōnis oi tēpore ſunt bona. vn̄ Hip. laudauit ea vlr ⁊ particulariter: vlr: q2 ipſe dixit: ꝙ ipſa oſtēdunt velocitatem criſis: ⁊ fiduciā ſanitatis: ⁊ p̄ticulariter: q2 in pectore: ⁊ in venis: ⁊ in vētre: in pectore enim laudauit digeſtionē ſputi: ⁊ in venis laudauit digeſtionē vrine: ⁊ in vētre laudauit digeſtionē ſtercoris: ⁊ oia iſta ſunt dicta late in libro ꝓnoſticoꝝ: ſed ſigna criſis: nō ſunt omni tēpore laudabilia. nam ſi ipſa veniāt: ⁊ cum eis non veniat criſis peſſima ſunt: nam vt plurimū demonſtrāt mortem. Item ponat̄: ꝙ ipſa veniant: ⁊ cū eis criſis: poteſt eſſe mala criſis: q2 ſi nō p̄ceſſerunt ſigna digeſtionis ſunt mala. ¶ In 4^a dicit: ꝙ duo verba ſunt: que vident̄ habere ꝯtrarietatē. ſ. illud qd̄ dicit Hip. in hoc apho. ꝙ ſputū apparens ꝯtinuo in pleureſi eſt bonū ſignum: ⁊ illud qd̄ dicit alibi. ſ. ſigna bone criſis. non op3 ſubito apparere. Et ſine dubio non eſt ibi ꝯtrarietas: q2 in hoc apho. loqtur de ſignis digeſtionis: que omni tēpore ſunt bona. Alia ꝟo authoritas loqtur de ſignis criſis: que omni tēpore nō ſunt bona: ſed ſolū poſt ſigna digōnis: ⁊ hec eſt expoſitio iſtius apho. ¶ Cōſequēter author cōplet ſuam expoſitionē: cōplendo ⁊ exponendo quādam diuiſionē ſignoꝝ: ſupra poſitā: ⁊ dicit ꝙ ſupra poſita fuit quedā diuiſio ſignoꝝ: quam nō plene expoſuimus: circa exēplū Hip. ſ. pleureſim: ⁊ fuit iſta. ſ. ꝙ ſignoꝝ quedā ſunt incipiētia cū morbo: ⁊ q̄dam ſequētia poſt: vnde hic op3 eam cōplere. Et eſt ſciēdum: ꝙ ſigna incipiētia cū morbo iſto. ſ. pleureſi ſunt iſta quatuor. ſ. dolor lateris: tuſſis: malus anhelitus: ⁊ febris ꝯtinua: tñ in lib^o de iter. ⁊ de criſi addit̄ 5^m. ſ. pulſus ſerrinus. Signa ꝟo ſequentia pleureſim: ſunt motus doloris verſus furculā: ⁊ brachiū: ⁊ verſus diafragma: ⁊ ſub cor: ⁊ iacere leuius ſup latus infirmū: ⁊ ſic expoſitū eſt iam totū illud qd̄ dixit Hip. ſ. [quēadmodū in pleureticis ſputum ſi ꝯtinuatio ⁊c.] ¶ Cōſequēter exponit aliam partē. ſ. iſtā [vrine egeſtiones ⁊ ſudores. Iꝫ dicit ꝙ nō ſolum ſputū habet ſigniare ꝯſiſtētias: ſed etiam vrine: ⁊ ſudor: ⁊ egeſtiones: oia enim hec ſuperflue introducta ſunt: ad illud exēplum: qd̄ poſuit author: ⁊ ſufficienter determinata ſunt in lib^a criſeos: ⁊ in ꝯ^{10} ꝓnoſti. ⁊ hec eſt expoſitio cōmēti: ⁊ alia quedā addita ſunt.

Circa hunc apho. volo diſputare. p̄ quedam ſpecialia. 2° gñalia: l3 talis ordo videat̄ peruerſus: ſ3 ſcio cām huius: ⁊ in ſpeciali volo p̄mo diſputare de tex. ⁊ poſtea de cōmento. ¶ De tex. ſic ꝓcedo. op3 enim hūc aphoriſmū eleuare ad ſuā radicem. Radix enim eius eſt: q2 ponitur hic 4ª ſignum ad cognoſcēdum duo elemēta quib⁹ dieta ordinat̄. ſ. tēpus morbi vniuerſale ⁊ p̄ticulare: ⁊ de tēporibus maxime: volumus cognoſcere ſtatū: q2 ab eo magis dependet ordinatio diete. ¶ Querit̄ ergo vtrum iſta quatuor: eq̄liter: vel ineq̄liter demonſtrēt nobis ſtatū morbi. Et ſciēdum eſt: ꝙ differenter declarāt eum: q2 primum ſignū qd̄ ſumitur a ſpecie egritudinis: docet ſolū p̄cognoſcere: ſed nō docet cognoſcere. Si enim ſcio egritudinem eſſe cholericā: tunc ſcio eam eſſe breuē: quare in breui erit ſtatus eius. Sed non ꝓpter hoc: qd̄ ſcio ipſam eſſe cholericā: ſcio p̄ſenter in quo tēpore morbi ſit: ⁊ ſimilr facit tēpus anni. Solum enim docet p̄cognoſcere ſtatū: ſed nō cognoſcere preſenter: ⁊ iſta duo ſigna. ſ. tēpus ⁊ egritudo ſe coadiuuant in ſignificādo. nam ſi ſcio egritudinē eſſe cholericā. Scio per hoc ꝙ ipſa eſt breuis: ⁊ ſi cū hoc. ſcio ꝙ eſt eſtas: tūc ſcio ꝙ eſt breuior: ⁊ ſi hyems: tūc ſcio ꝙ minus eſt breuis: ⁊ ſi egritudo eſt flatica: ſcio ꝙ eſt longa: ⁊ ſi tp̄s eſt hyemis: tunc eſt lōgior: ⁊ ſi eſt eſtas: tunc ſcio ꝙ eſt minus longa: ⁊ ſic vides ꝙ ſpecies egritudinis demōſtrat

Utrū quatuor ſigna poſita ab Hippo. in apho. pro cognitiōe tēporum morbi eq̄liter eius ſtatū indicent.

egritudinē eſſe longam: vel breuē: ſed tempus determinat breuitatis q̄ntitatē ⁊ lōgitudinis. Et eodem mō egritudo coadiuuat tp̄s: ſi tu icipis a tp̄e: vt ſi tu vides egritudinem eſſe hyemalē: ſcis eā eſſe lōgam: ⁊ ſi cum hoc ſit egritudo cholerica: tunc ipſa eſt minus lōga: ⁊ ſi ſit flatica: tunc ipſa eſt magis lōga: vnde ſpēs morbi: nunc addita tēpori: determinat quantitatem lōgitudinis: ⁊ propter hoc dixi ego: q̄ iſta duo coadiuuant ſe: in ſignificando. patet ergo: q̄ iſta duo ſigna: docent ſolum precognoſcere tempora morbi vniuerſalia: tp̄a aūt p̄ticularia: docent precognoſcere ſil'r. nā ſi ſcio egritudinē eē cholericā: ſcio q̄ habitura eſt talē paroxiſmū: icremēta ꝟo circuituū: docēt cognoſcē ⁊ p̄cognoſcē: ſicut ſupra patuit: ⁊ ēt apparētia poſt: docēt cognoſcere ⁊ precognoſcere. Iſta ꝟo per te vide.

¶ D. querit̄ q̄uo apparētia poſt declarāt paroxiſmos. nā non ponit Gal'. h. ¶ Ad h̄ dicas: q̄ ipſa declarāt eos nō immediate: ſꝫ p̄ mediū. nā q̄n ego ſcio egritudinē eē in augmēto: ſcio egritudinē anticipādo p̄cedere. Et ſi ſcio egritudinē eſſe in declinatione: ſcio q̄ poſtponendo p̄cedit: ⁊ ſi in ſtatu: ſcio q̄ equalis: ⁊ ſimiliter in principio.

¶ D. q̄rit̄ q̄uo icremēta ſignificēt iſta duo i febrib' ꝯtinuis: cū in eis non ſint paroxiſmi. ¶ Ad h̄ aūt dico: q̄ in ꝯtinuis: ſunt paroxiſmi: ſi ſint ꝯtinue p̄portionales: q̄lis eſt tertiana ꝯtinua: ⁊ q̄tidiana ꝯtinua: ⁊ q̄rtana ꝯtinua. Si ꝟo ſit feb. ꝯcluſa: aut cauſon: nō poſſum' ſic per icremēta ſigr̄e manifeſte cum non habeant paroxiſmos manifeſtos.

¶ D. q̄rit̄ an iſta apparētia poſt: ſint ſolum exeūtia a corpe: aut ſint ēt actiones mutate: ⁊ q̄litas mala. ¶ Ad h̄ dico q̄ de oib' iſtis pōt v̄ificari ſmō de ſignis poſt appētib': maxime tñ locū h̄ꝫ i ſignis q̄ ſumūt̄ ab exeūtib'. nā dolor q̄ ē actio leſa: p̄t aliq̄n eē ſignū poſt apparēs: ⁊ icteritia veniēs in aliquo: eſt ſignū poſt apparēs: ⁊ eſt q̄litas mutata: tamē maxime locū habent in hoc ſuperfluitates.

¶ Modo veniam' ad dubia de cōmēto. p̄. n. dubitat̄ de cōmēto h' p̄tis: ⁊ vr̄ ponē q̄dā impoīe. nā ponit q̄ ex ap̄ate interiori fiat febris interpollata: cuius ꝯ̄riū videt̄ poſitum in cōmento 41°. quarte particule.

Utrum i tp̄e eſtiuali oēs egritudies ſint breues.

¶ Ad hāc q̄ōnē in gloſa illius apho. r̄ndebo. ¶ D. ipſe ponit q̄ egritudies oēs ſūt breues in tp̄e eſtiuali: ſꝫ nō vr̄. naꝫ ponam' q̄ egri^{do} alicuius in eſtate ſit flatica: tūc videt̄ q̄ dēat eē lōga valde: q̄ in eſtate nō mouet̄ mā flatica ad febrem: niſi ipſa ſit multa: ſicut dicit̄ in cōmēto illius apho. ¶ In morbis minus periclitantur.

¶ Ad hoc r̄ndeo: q̄ ſine dubio: maior eſt mā que mouet̄ in eſtate: ad faciendū febrē flaticā: q̄ꝫ i hyeme: tñ maior ē reſolutio: q̄ ſit i eſtate: tñ q̄ ſupat̄ exceſſus q̄ātitatis illi' mā́e.

¶ D. ponit Gal'. q̄ ꝯſideratio que ſumit̄ a tp̄e: eſt ſilis ꝯſiderationi q̄ ſumit̄ a ꝯplōne ⁊ ꝯſuetudie: cui' ꝯ̄riū dr̄. 8. de ingenio ſa. ca. finali. nā. d. q̄ ꝯſideratio ꝯplonis nālis ⁊ ꝯſuetudinis: ſunt ꝯ̄rie ꝯſiderationi: que ſumitur a tempore.

¶ Ad hoc dico: q̄ ꝯſideratio tp̄is: ⁊ ꝯſideratio ꝯplōnis: ⁊ ꝯſuetudinis. vno mō ꝯ̄riant̄. ſ. inq̄ꝫtum ab eis ſumit̄ ingeniū curationis. nā ꝯſuetudo ⁊ ꝯplō nālis: req̄rūt igeniū dietādi per ſil'e. tp̄s ꝟo req̄rit igeniū dietādi per ꝯ̄riū: ſicut in. 8. dcm̄ eſt. Sed q̄ꝫtū ad ſ̄gnōnē egritudīs: ⁊ eius p̄lōgationē: dico q̄ tp̄s eſt ſil'e ꝯploni: ⁊ ꝯſuetudini. nam ſicut in ꝯplone frida ſit egritudo frida ⁊ lōga: ita i tēpore frido ſit egritudo frida ⁊ lōga: ⁊ iſta dubia ſufficiāt de p̄a lectione ꝯ^{ti}. De 2^a ꝟo ſatis dcm̄ fuit ex cōmētū: ideoq̄ꝫ omitto.

Utrum pleureticus poſſit tranſire 14^{m}.

¶ De 3^a ꝟo lectiōe. ſ. de poſt apparētib' aliq̄ꝫtulū dubitat̄. Et dubitat̄ p̄ de illo pleuretico: quē Galen' ibi recitauit: ⁊ ſil'r in li° de criſi. nā nō videt̄ poſſibile: qd̄ ibi dicit. nā ois pleureticus: q̄ nō purgat̄ in. 14. dieb' in empima trāſit: ſicut dr̄ ifra i 5^a p̄ticula apho. 9. q̄re nō potuit trāſire ad. 34. dié.

¶ Ad hoc dicas: q̄ apho. ille: quē ponit Hip. ifra: dꝫ itelligi: vt plurimū. nā raro ꝯtingit pleureticum trāſire. 14. dies.

¶ D. in illo exēplo dēs notare: q̄ ille ifirm' fuit a p̄n° vſq̄ꝫ ad. 17. diem: ⁊ in augmēto vſq̄ꝫ ad. 27. ⁊ ſtatus fuit vſq̄ꝫ ad 34. ⁊ ſic tātum fuit principium: quātum augmētum ⁊ ſtatus: ⁊ iſta diſtinctio ponitur primo de criſi.

Utrum ſigna indigōnis declarent ꝯſiſtentias futuras lōgas vel breues.

¶ D. querit̄ an ſigna indigeſtionis declarēt ꝯſiſtētias futuras longas: vel breues. ⁊ videt̄ q̄ nō. nā i p̄ma hora apparent talia ſigna: ⁊ tūc nō poſſum' talia ſcire a p̄mo pūcto.

¶ Ad hoc dicas: q̄ ſigna ablate digōnis: que vocant̄ ſigna cruditatis: docent cognoſcē ꝯſiſtētias: ⁊ p̄cognoſcere. Cognoſcere qdē docent p̄n^{m} egritudinis: p̄cognoſcere docent ſtatū: q̄ ſi multū durant docēt ſtatū eſſe lōgū: ⁊ ſi paꝝ demonſtrāt ſtatum eē in breui vētuꝝ. Signa ꝟo digōnis demonſtrāt p̄ſenter augmētū: ſi non ſint cōpleta: ⁊ ſi ſint completa demōſtrāt ſtatum. Item p̄noſticant̄ vētura tp̄a rōne ſue velocitatis. nā ſi tardāt venire: demrat̄ ſtatū eē remotum. Et nota q̄ aliud eſt ſignū cruditatis: ſiue ſignū ablate coctionis: ⁊ aliud eſt ſignum indigōnis. nā cruditas pōt dici q̄n adhuc nā: nec egit in māꝫ morbi: nec alterauit agere. Signa ꝟo indigōnis: ſunt q̄n nā iam conata eſt agere: ſed ſua actio nō eſt bona. qd̄ p̄bat̄: q̄ Auic. 4° can. ſen p̄a cap̄ de tp̄ib' morbi. d. q̄ in augmēto apparent ſigna digōnis: vel indigōnis: i p̄n° ꝟo nō apparēt ſigna ablate coctionis: ⁊ i h̄ loco trāſla° Cōſtātini eſt melior: q̄ꝫ trāſla° Burg.

Differentia inter ſignum cruditatis ⁊ ſignū indigeſtionis.

Utrum ſigna criſis poſſint apparere in p̄n° vniuerſali.

¶ D. ponit Gal'. q̄ ſigna criſis poſſunt apparere in p̄n° morbi: put eſt hora vlīs. Sed nō videt̄: q̄ in p̄n° non apparet actio nāe ꝯtra māꝫ morbi. nā in eo nō eſt facta digō. q̄uo ḡ moueret̄ nā ad expulſionē: cū nō ſit facta aliq̄ alteratio.

¶ Ad hoc dōm: q̄ nō pōt fieri in eo criſis bona: nec accītia cretica apparere bone criſis: ſed criſis male. ⁊ talis criſis nō ſit motu nāe: ſꝫ motu furie ipſoꝝ humorum: ⁊ de tali criſi apparente in p̄ncipio: dicit Hippo. in 2° reg. in illo. §. Multotiens a capite ad circumpectus.

¶ D. querit̄ de ſignis creticis nunqd̄ ſint talia apparentia poſt: de q̄bus Hip. loquat̄ in hoc apho. ¶ Ad hoc dico: q̄ per ſigna cretica demrat̄ h̄ñ ſtat' eſſe p̄pinquus. vñ h̄ñ poſſimus dicere: q̄ Hippo. talia ſigna intellexit: ſꝫ principaliter intellexerit de ſignis digeſtionis.

¶ D. nō videt̄ q̄ ſigna indigōnis: vel cruditatis hēant locū in h̄ apho. q̄ ipſa ſemp apparēt a p̄n° egritudinis: vñ non videnť poſt apparētia ⁊c. ¶ Ad h̄ r̄ndeo: q̄ ipſa pñt dici poſt apparētia: q̄ nō ſolū in ipſo certo apparēt p̄n°: ſed in p̄ceſſu: vñ in trāſlatione Burgōdionis: ponit Gal'. q̄ apparētia poſt aliq̄n ꝯuadūt: ⁊ aliq̄n poſt apparēt: ⁊ aliq̄n neutro°. vñ nō ipedit h̄ ſign talia dicant̄ ſigna apparētia poſt.

Sudorem varia vario modo ſignare.

¶ D. q̄rit̄ q̄uo ſudores declarēt lōgas ⁊ breues egritudies. ¶ Ad hoc dico: q̄ ſudor ſig̃t rōne ſue q̄litatis: q̄ frigidus ſig̃t lōgam egritudinē: aut mortē: ſicut in illo apho. quarte p̄ticule. Frigidi ſudores cū acuta: ⁊ ſig̃t rōne ſue quātitatis: vt ſi ſudor multus veniat ſine defectu feb. ſig̃t longā egritudinē: ſicut dr̄ in cōmēto illius apho. 4^e p̄ticule: febricitāti ſudor multⁱ. ⁊ rōne ſui ter^{mi}. nā ſi pueniat in die cretica: ⁊ et poſt ſigna digōnis: iudicat egritudinē eē in breui fiendaꝫ.

¶ D. querit̄ q̄uo egeſtio ſig̃t ſup lōgā: ⁊ breuē egritudinē. ¶ Ad hoc dico: q̄ ipſa ſig̃t lōgā egritudinē: ſi cū ea egrediant̄ hu. viſcoſi: ⁊ ſi citrini adurētes: ⁊ cholerici erit egritudo breuis. Qualr̄ aūt iſta declarēt egritudines eucritas vel diſcritas: planū ē ꝯſiderāti p̄ ſe: ⁊ ideo parco nunc.

¶ Poſtq̄ꝫ dubia ſpālia vidimus: videam' cōia. ⁊ p̄muꝫ dubium eſt: an hic apho. ſit vlīs. ſ. q̄ hēat locū in p̄ſciendo ꝯſiſtētias cuiuſlꝫ morbi vel nō. 2^{m} eſt: an ꝯtingat ꝯſiſtētias p̄ſcire. 3^{m} eſt de p̄portiōe tēpoꝝ morbi inter ſe. ſ. quali p̄portione ſe habeāt inter ſe. ¶ De p̄ ſic agit̄. videt̄ enim q̄ hic aphoriſmus nō habeat locū in oi morbo: q̄ non ois morbus videtur habere iſta quatuor tēpora. naꝫ ſpēs ſinochi: non videnť hēre niſi vnū tēpus. ¶ D. tēpora morbi diſtinguunt̄ penes ſigna digōnis ⁊ indigeſtionis: ſicut dicit̄ in p̄ de criſi: ⁊ 4° can. cap̄ de diſtēne tēpoꝝ morbi: ſed in ethica nō attendit̄ ſignū digōnis: vel indigōnis: cuꝫ in ea nō ſit

Utrum aphoriſmus iſte doceat p̄ſcire ꝯſiſtētias cuiuſlꝫ morbi.

putredo:q̄re nec poterit hr̄e iſta q̈tuoꝛ tpa:ꝛ ſilr̄ pōt oppo ni de q̄lʒ egritudine imāli. ¶ Ꝺ. diſſinteria eſt in pn̄° cum exit pinguedo:ꝛ in aug¹° cū exeūt pellicule:ꝛ in ſtatu cum exit fruſtuʒ:ſicut dr̄ in cōmēto illius apho. 4ᵉ pticule. ſi a diſſinteria habito. Sed cū exit fruſtuʒ eſt icurabilis:ſicut dr̄ in cōmēto pallāti apho. q̄rte pticule. ergo ſi curaſ:neccio curaſ ſine declinatione. ꝟ Ꝺ. ponamus aliquē pati ſyno/ chū inflatiuū:ꝛ ſit mō in 3° die:ita tn̄ ꝙ adhuc creſcat. di/ co ꝙ ſi flōmeſ:euadet:ꝛ tn̄ nō erat adhuc in declinatiōe:ꝛ ſilis obiectio pōt fieri de q̄lʒ egritudine:repl'onali ſine hu. vitio. ꝟ Ꝺ. morb⁹ eſt mot⁹:ſicut. d. Gal'. in p̄ de iterioꝛib⁹. ꝛ p̄ de acciñti ꝛ morbo. q̈ mot⁹ qui eſt augmētum eſt ꝯ̄riꝰ motui:q eſt declinatio:ſed iter quoſlʒ duos mot⁹ ꝯ̄rios ca dit q eſ:ſicut pbatuʒ eſt in phyſicis:ꝛ ſicut. d. Gal'. in p̄ de pulſib⁹:q̄re in ſtatu erit qes iſtiꝰ mot⁹. ergo morb⁹ cre/ ſcit ꝛ deficit ſicut mot⁹. q̈ oʒ oēm morbū deficere ꝑin ſtatu. ¶ Ꝺ. ſtat⁹ eſt cum accidētia vltimanſ:ſicut dcm̄ eſt ſupꝛa in ꝯ¹° illius apho. vbi egri^{do} ſm acumē:ſed q̄dā ſūt egritu dines:in qb⁹ acciñtia nunq̄ȝ vltimanſ:qa ſunt ſalue. ſic q̈ il le nō hn̄t ſtatū. ꝟ Ꝺ. ſolo ꝯtinuis:ꝛ mala cōpoſitio nō viden tur hr̄e pn̄ᵐ:qa in tpe inſenſibili fiūt totaliter iſti morbi.

¶ Ad euidētiā h⁹ qōnis opʒ notare ꝑ radice:ꝙ 3ʳ dr̄ morb⁹ iſta tpa hr̄e. Uno qdē mō rōne acciñtiū morbi. alio mō rōne mā̄ei. 3° mō rōne vtriuſq:ꝛ rōne mā̄e dr̄ morbus hr̄e iſta tpa:qa egritudo dr̄ in pn̄°:donec mā nō digeriſ manifeſte: ꝛ dr̄ eſſe in aug¹°:donec manifeſte digeriſ:vſq quo ſit di/ geſtio cōpleta:ꝛ poſtea dr̄ ſtatus:ꝛ h̄ dr̄ in egritudie ſalua ꝛ h̄ mō diſtinxit Gal'. in p̄ de criſi:ꝛ Aui. 4° can. cap̄ de tpi bus morbi. rōne ꝟo acciñtiū morbi:dr̄ diſtingui morb⁹:nā̄ qn̄ acciñtia ſunt debilia:ꝛ morb⁹ eſt puus. dr̄ pn̄ᵐ:ꝛ qn̄ ſūt foꝛtia accidētia:tūc eſt ſtat⁹:vn̄ dr̄ in 2° lib. ꝙ circa pn̄ᵐ ꝛ fines oia acciñtia ſūt debilia:ꝛ circa ſtatū oia foꝛtioꝛa:ꝛ ſic morb⁹ aliqn̄ eſt in pn̄°:quo ad diſpōnē mā̄e:ꝛ in ſtatu q̄ ad acciñtia:qd̄ pʒ in illo pleuretico:quem ponit Gal'. rōne ꝟo vtriuſq:ſic in feb. ꝯtinua:cui⁹ criſis vētura eſt per ſudorē: vel ꝑ aliā euōnē cito factā. nā in ſtatu ſunt acciñtia foꝛtiſſi/ ma:ꝛ eſt mā cōplete digeſta:ꝛ hāc diſtōnē tetigit in lib° de feb⁹ cap̄ de freneſi. ꝛ Gal'. in ꝯ¹° tertij regis circa finē. Jteʒ nota aliā diſtōnē. ſ. ꝙ iſta tpa pn̄t abbreuiari ꝛ elōgari. nā per artē coadiuuātē nām:facimus ea citius euenire:q̄ȝ ve/ niſſent:ꝛ ꝑ errorē ꝓlōgāſ. ꝙ aūt abbreuienſ. pʒ tā in egri/ tudine ꝯpōnali:q̄ȝ ꝯplonali. nā ſi ſtōua alicui⁹ ſit replet⁹: aut iteſtina ſint oppilata:dico ꝙ ſi fiat euō:egri^{do} veniet ad ſtatū velocius:q̄ȝ veniret ſi dimitterem⁹ eā nā̄e. pʒ ēt i egri/ tudine ꝯplonali h̄ mō. nā in ethica ſi iſirmū humectam⁹ fa cimus eū venire ad ſtatū:ꝛ breuiter in mala ꝯplōne paten ter pōt videri qn̄ eſt ſine humoꝛe:ſʒ ēt in mala ꝯpl'ōne:que eſt cū mā abbreuiaſ tps:lʒ nō ſit manifeſtū. nā nō poſſum⁹ facē egritudinē hr̄e ſtatū cū volum⁹:ſicut facimus in ſino cha iſtatiua. nā eā foꝛte:q̄ nunq̄ȝ habuiſſet ſtatū:facit medi cus venire ad ſtatū in ipſo augmēto:aut in pn̄° cū euōne ꝑ flōmiā:ꝛ iſte vocaſ ſtat⁹ artificialis:ꝛ talis ſtat⁹ eſt breuiſ/ ſim⁹:qꝛ nō eſt niſi ꝑ iſenſibile. nā ſi facis mō flōmiā ꝑin ſino/ cha:ſtatim ſit ſtat⁹:ꝛ ex hac radice pōt hēri ſolo qōnis:qa ois egri^{do} ſalua:ſic dr̄ 3° de criſi:hʒ iſta 4^{or} tpa ſm aliqueʒ modū ꝑmiſſe diſtōnis. ꝟ Ad arg¹ᵐ ꝟo nō rn̄deo ſingularit cum hn̄tib⁹ itellectū poſſit videri ſolo ꝑ ea que dicta ſunt.

¶ De 2° ſic ꝑcedo. vr̄. n. ꝙ tp̄s morbi nō poſſit p̄ſciri anq̄ȝ ve niat. p̄. qꝛ h̄. d. Gal'. in p̄ de criſi. 2°. qꝛ rō h̄ ſuadet. nā ſtatuʒ venire eſt ꝯtigēs:ꝛ nullū ꝯtigēs p̄ſciri pōt:ſic dicit Ariſto. ꝟ Ad ꝯ̄riū eſt tex. Gal'. in ꝯ¹° iſto:ꝛ p̄ de criſi. ꝛ tota ſcriptu ra medicinalis. ¶ Ad h̄ dico. ꝙ 2ˣ eſt p̄cognitio. vna qdē ſm ꝟitatē:ꝛ hec nō eſt poſſs. ꝛ alia eſt ſm extimatione ar tificialē. ſ. ꝑ ꝯiecturā q̄ʒdā ꝓximā veritati. ꝛ h̄ mō poſſe eſt eā p̄cognoſci:ꝛ in iſta p̄cognitione opʒ addē ꝯdōnes. ſ. ꝙ ſtatus venturus eſt in 7°:dūmō non ꝯtingat erroꝛ:nec ab infirmo:nec ab aſtantibus:vel extrinſecus ꝯtingētibus.

¶ De 3° ſic ꝑcedo. vr̄. eni ꝙ iſta q̈tuoꝛ tpa ſint ꝓpoꝛtionata. nā ipſa ꝑcedūt motu nā̄e:ꝛ nā ꝑcedit motu oꝛdinato:ſicut dcm̄ eſt in 2° de creticis:ꝛ vbi eſt oꝛdiatio:ibi eſt ꝓpoꝛtio: q̄re neccio cadit ibi ꝓpoꝛtio:ꝛ multo magis cadit ꝓpoꝛtio: cū cā illoꝝ motuū creticoꝝ ſit mot⁹ coꝛpoꝝ ſupceleſtiū:q̄ꝝ mot⁹ adheret oꝛdini vni:ꝛ vie vni:ſic dr̄ 1° d̄ creticꝭ. q̈ neccio iter iſta tpa cadit ꝓpoꝛtio:q̄ āt ſit illa:diceſ ifra. ſup h̄ autē apb. timeo facē additionē quā ſi facē tedioſa fieret lōgi^{do}.

¶ Aphoriſmus. XIII.

¶ Senes facillime ferūt ieiuniū. Scd̄o ꝯſiſten/ tes. Min⁹ ꝟo pueri. Hoꝝ ꝟo oiuʒ maxie iſan tes. Hoꝝ ꝟo ipoꝝ:qcūq ſūt aioſioꝛes exñtes.

¶ Senes facillime ieiuniū tolerant mox qui fir/ ma etate ſunt:minus adoleſcētes:oium mini/ me pueri:coꝛūq ipſoꝝ:q aio ſunt ꝓpenſioꝛes. Theo.

¶ Senes facillime ieiuniū ferūt:ſcd̄o loco q eta tē ꝯſiſtentē hn̄t:min⁹ adoleſcētes:oium mime pueri:p̄ſertim qui iter ipſos ſunt viuidioꝛes. Leo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Diuſitates etatū itellecte:i dieta oꝛdināda ſunt iuuatiue. ¶ Abſtinētia. n. cibi:ſenib⁹ eſt facil:dura ꝟo pueris. Faci litatē. n. dixit:cū neq ſint famelici:neq noceat eis i aliquo eſurities. Durities eꝫ itelligēda eſt i pueris. Pueri. n. citi⁹ eſuriūt:ꝛ citi⁹ famis nocuᵐ ſubeūt:a cibis longo tpe abſti nētes:citi⁹ inquā:q̄ȝ 2° ꝯſiſtētes:q medij ſūt iter pueros et ſenes. Scd̄m vicinitatē aūt extremitatū etatū:facili⁹ ꝛ du rities abſtinētie i etatib⁹ itelligēde ſūt:qd̄ Hip. mōſtrauit i apho. h̄ ꝛ ſeq̄nti q iqt. Qui creſcūt:plim hn̄t inatū calorē. ꝟ Joānicius. Qd̄ plim dixerit calorē inatū:ꝛ ꝑt itelligi: vel plim hn̄t:ad aliaꝝ etatū:vel ad alioꝝ hoiuʒ cōꝑationē. ꝟ Si qs hos duos apho. vnū fecerit:nō anathema ſit. Pōt qdē fieri ſic. Senes facillime ferūt ieiuniū. 2° ꝯſiſtētes faci lius:min⁹ ꝟo pueri:oiuʒ ꝟo hoꝝ:maxie iſantes:hoꝝ ꝟo ipſoꝝ:qcūq ſūt aioſioꝛes exñtes. Qui. n. creſcūt:plʒ. hn̄t inatū calorē. ꝟ 2° ꝯſiſtētes itelligūſ:qꝛ etas iter pfectā iu/ uētutē ꝛ ſenectutē mediaſ:vtpote q cū iuuētutē pfectā trā ſeūt:nōdū tn̄ ſenes fiāt:qs Theophilus 2° ꝯſiſtētes appel/ lat:iter q̄s ꝛ pueros alia eſt etas media:q̄ ſicut eſt media: ita mediocrit necē eſt vt abſtineat:vt neq ieiuniū dure ſic̄ pueri:neq facile ſic̄ ſenes ferāt:ſʒ medij ſunt impatiendo. Hāc etatem p̄termiſit Hip. vt lectoꝛ eam per ſe intelligat. ꝟ Qd̄ aūt iſantes aioſioꝛes:min⁹ dixit eē patiētes:nālem oñdit diuſitatē:cū aioſioꝛes maioꝛē hēant caloꝛeʒ nālē:vn̄ mltū nocet eis ſi vltra modū abſtinuerit. ꝟ Nō. āt ꝙ dixit ſenes:nō ſenioꝛes:qꝛ ſi vtroſq i ſenib⁹ denotaſſet:tūc ieiu niū nō ferrēt facile:neq cibo puo ꝯtētos eē dixiſſet:cū de/ crepiti nō facile ieiuniū ferāt:neq ēt ciboꝝ multā q̄ʒtitatē capiāt:qꝛ nā eoꝝ eſt ſic lucerna ad extinguēdū parata:que cū ſere extinguaſ:q̄rit vt paucū oleū admiſtreſ:qm̄ ſi plus nimio abūdauerit:citiſſime eā extinguet. Jdcirco h̄ etas paruū cibū ſibi expetit:nec multū tps ad excipiendū indi/ cat:qd̄ cur euenerit:cauſas incipit reddere:dicendo.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum docuit oꝛdinare dietā rōne ꝟtutis ꝛ tpis moꝛbi. do cet mō rōne etatū:ꝛ plan⁹ eſt caſus. ꝟ Cōmētatoꝛ circa hūc apho. ſic ꝑcedit. nā p̄ ponit ei⁹ ſniaʒ gn̄alē. 2° ponit expōnē hoꝝ vocabuloꝝ. ſ. facile ferre ieiuniū: et difficile ferre. 3° ponit hitudinē iſti⁹ apho. ad ſequētē. 4° ponit q dn̄r ꝯſiſtē tes. 5° rn̄det cuidā tacite qōni. 6° exponit h̄ ꝟbū ſ aioſioꝛes exñtes. ⌋7° iteꝝ decidit icidētē dubōnē. 2ᵃ ibi ſ facilitatē. n. dix̄. ⌋3ᵃ ibi ſ qd̄ Hip mōſtrauit ⌋4ᵃ ibi ſ 2° ꝯſiſ^{tes} itelligūſ ꝑ. 5ᵃ ibi ſ iter q̄s ꝛ pueros. 6ᵃ ibi ſ ꝙ āt iſantes. ⌋7ᵃ ibi ſ nō de qd̄ dixit ſenes. ꝟ De p̄°. d. ꝙ diuſitas etatū dat nob̄ regulā in dietādo. nā ſenes ferunt ieiuniū facile:ꝛ pueri difficile. ¶ De 2° dicit:ꝙ ſenes dicunſ facile ferre 2ʳ. ſ. qꝛ non fame/

ſcūt: ꝙ nō nocet eis ieiunare: pueri aūt faciūt ecõ: q2 ieiuniū facit eos fameſcere: ⁊ facit eis nocumētū. ⁊ ſic facile ferre importat ꝓuationē famis ⁊ nocumēti: ⁊ difficile ferre: īpoꝛtat duo ↄ̃ria. ℭ De 3°. d. ꝙ in ſequēti apho. ponit cām h⁹ apho. vñ poſſet iſte ⁊ ille poni vnus: ita vt oꝛdinaretur ille tanq̄ꝫ iſtius cā. ℭ De 4°. d. ꝙ etas ↄſiſtētie eſt: q̄ tenet meᵐ inter pfectā iuuētutē: ⁊ ſenectutē: ⁊ hoc dꝫ ſic itelligi: ꝙ qñ aliqs pficit iuuētutē nō ſtatim appet ſenectus: ſꝫ ſm veritatem poſt iuuētutē ſequat̃ ſenectus: tñ nō ſentit̃. ℭ De 5°. d. ꝙ ſi tu velis rephendere Hip. qa ipſe omiſit vnā etatē. ſ. eā q̄ eſt in medio inter pueros ⁊ ↄſiſtētes: ⁊ eſt etas iuuētuti. Dico ꝙ ſine dubio hñ omiſit eā: tñ ſubaudiuit p extrema: qa nō ita fert ieiuniū talis etas facile: ſicut ↄſiſtētes: nec ita difficile ſicut pueri. ℭ De 6°. d. ꝙ ideo. d. aioꝛiores difficile ferre ieiuniū: qa ipſi hñt plus de nāli caloꝛe: vñ plus cõſumit̃ eoꝝ humiduꝫ. ℭ De 7° dicit: ꝙ qñ Hip. dicit ſenes nō cõpꝛehēdit decrepitos: qa tales nō poſſūt ferre ieiuniū: eo ꝙ nō poſſunt multū cibū accipe ſemel: ⁊ hñt ṽtutes debiles: vñ pauco ⁊ frequēti cibo idigēt decrepiti: qa caloꝛ i eis eſt ſic lucerna: q̄ vicinat̃ extinctioni cui expedit paꝝ de oleo: ⁊ ſepe: multū aūt oleum extinguit eam.

Circa hūc apho. dubitat̃. p° an etas ſicca melius ferat ieiuniū: q̄ꝫ humida. 2° an etas calida melius ferat q̄ꝫ frigida. 3° queritur de qbuſdam poſitis in cõmēto. ℣ De p° ſic. videt̃. n. ꝙ etas humida melius ferat ieiuniū q̄ꝫ ſicca: qa in humida etate eſt plus de humido: qđ reſiſtit cõſumptioni caloꝛis nālis: q̄ꝫ in ſicca: qđ pꝫ: qa talis cõplexio plus viuit: ſicut. d. Aꝛ. ⁊ Haly. ℣ P°. tex. eſt exp̄ſſus Gal. 8° de igenio ſa. ꝙ ↄplō humida eſt magis apta ieiunare: q̄ꝫ ſicca. ergo pueri magis poſſunt ꝑpati h: q̄ꝫ iuuenes ⁊ ſenes. ℣ P°. facile ſuſtinere ieiuniū: depēdet a duob⁹. ſ. a debili potētia caloꝛis reſolutiõis: ⁊ mltitudine ⁊ foꝛtitudine humidi reſiſtētis: ſicut dicet̃ in cõmēto ſeqntis capho. ſꝫ pueri hñt multā humiditatē reſiſtētem ↄſumptioni: ⁊ caloꝛē conſumptiuū hñt obtuſum: iuuenes hñt ecõ: q̄re pueri magis ſuſtinēt ieiuniū: q̄ꝫ iuuenes. ℣ Ad ↄ̃riū aūt eſt iſte apho. et ratio: qa humida ſba reſoluit̃ citius: q̄ꝫ ſicca. pueri eñi habent ſubſtātiam humidā: ⁊ iuuenes ſiccam: q̄re plus ledit̃ a ieiunio humida ſubſtantia ⁊ complexio: q̄ꝫ ſicca.

ℭ Ad h dico: ꝙ etas humida facilius ledit̃ a ieiunio: q̄ꝫ ſicca. Ad argᵐ ṽo factū in ↄ̃rium dico: ꝙ non ſeqtur, ſi cõplexio humida plus pōt ferre ieiunium: q̄ꝫ ſicca: ꝙ plus ferre poſſit etas humida. nam qñ. d. Gal. ꝙ ↄplō humida plus pōt ferre ieiuniū: q̄ꝫ ſicca. h dꝫ intelligi ſi ille due ↄplōnes hñt vnā ⁊ eādem etatē: vt iuuenis humidus flegmaticus: ꝙ plus pōt ſuſtinere ieiuniū: q̄ꝫ iuuenis cholericus: ⁊ puer flaticus: q̄ꝫ puer cholicus. ⁊ ſic de alijs: ſed non hꝫ locū qñ diuſitas ↄplōnū: eſt ꝑpter etatē. ⁊ hec cā eſt: qa hūiditas et ſiccitas: q̄ ſunt ꝑpter etatē cāñt ex ſe facilitatē: ⁊ difficultatem reſolōnis. Diuerſitas ṽo ↄplōnū ſm ſe facit econuerſo: qđ pꝫ ↄſiderāti. ⁊ per h pꝫ ſolō ad 2ᵐ. ℭ Ad 3ᵐ dico: ꝙ ſine dubio foꝛtioꝛ eſt caloꝛ ad ↄſumēdū in iuuenib⁹: q̄ꝫ in pueris. tñ maius eſt adiutoꝛiū: qđ ↄfert humiditas pueris in eo ꝙ ē ↄſimi facile quā ſit adiutoꝛiū: qđ. ſ. caloꝛ iuuenil̃ in eo ꝙ eſt ↄſumē. nā plus poterit aliqs cūꝫ gladio quodā vel cū capice lignea: eleuare de muro: q̄ꝫ poſſit aliqs cum piccone eleuare de lapide perfoꝛitico: ſꝫ picco ſit foꝛtioꝛ in eleuādo: q̄ꝫ capix. ℣ De 2° ſic ꝓcedo. videt̃ enim ꝙ calida etas magis poſſit ieiuniū ferre: q̄ꝫ poſſit frigida: qa in calida etate plus eſt de caloꝛe: q̄ꝫ in frida: ⁊ qñcūqꝫ duo eiuſdē gñis ꝓponūt̃: ⁊ vnū eſt maioꝛis q̄ꝫtitatis: q̄ꝫ aliud: plus dꝫ durare ad reſoluēdum illud qđ eſt maioꝛis q̄ꝫtitatis: eo ꝙ talium reꝝ ↄſumptio eſt per viā reſolōnis: ⁊ res maioꝛis q̄ꝫtitatis tardius reſoluit̃. ℣ Ad ↄ̃rium aūt pꝫ rō p ſe.

ℭ Ad hoc dico: ꝙ calida etas minus pōt tolerare ieiuniū: q̄ꝫ frida. ⁊ ſi opponis ꝙ res maioꝛis q̄ꝫtitatis dꝫ plus durare: q̄ꝫ res minoꝛis. Dico h eſſe veꝝ: dūmō ↄſumptio illarum reꝝ deberet fieri a cā exterioꝛi: ſed caloꝛ ↄſumit ſeipꝫ ↄſumendo humidum: qđ eſt eius pabulū. ℣ De 3° ſic dubitat̃: ponit enim ꝙ ſenes pñt multū cibū ſuſtinē ſil: qđ nō videt̃: q2 ipſi habent virtutem digeſtiuam debilem cum ſint frigidi ⁊ ſicci: q̄re pauco cibo ſunt contenti.

ℭ P°. Dicit Hip. in ſequēti apho. ꝙ caloꝛ ſenū extinguitur a multis fomētis. ℣ P°. q̄ritur ad qd ↄferat ↄſideratio etatis in oꝛdinatione diete: nunqd. n. valeat ad dictādū ſanos vl̃ egros. ℣ Ad pᵐ dico: ꝙ ſenes pñt multū cibum ſimul ſuſtinere per cõparationē ad ſenioꝛes: ſꝫ abſolute non. ℣ Aut dic ꝙ pñt multū cibū ſuſtinere p cõparationē ad id qđ reſoluit̃ ab eis. nā ab eis reſoluit̃ paꝝ: ita ꝙ opꝫ cibū quem ſumūt magnam moꝛā facē in ſtō: ⁊ per h pꝫ ſolō ad ſcđm. ℣ Ad 3ᵐ dico: ꝙ ↄſideratio etatis ↄ̃deſt in dieta egroꝝ ⁊ ſanoꝝ. nā alr̄ pōt abſtinē ſenex qñ febrē patit̃: ⁊ alr̄ puer. nā non pōt ita abſtinere: ſicut ſenex: ⁊ h notatū eſt a Gal. i ↄ¹° ꝑmi reg. acutoꝝ: min⁹ ṽo pueri. ſ. facile: ita ꝙ difficile: ⁊ intellige pueros donec creſcūt: qđ patet per aphoꝛiſmū ſequentem: qui dicit: qui creſcunt ⁊c̃.

ℭ Nota ḡ ꝙ h vocabulū: puer: vel pueritia. Uno mō accipitur large: pro tota adoleſcentia: q̄ eſt a pn° natiuitatis: vſqꝫ dū hō creſcit: ⁊ ſic cõpꝛehēdit in ſe iſantiā: ⁊ ꝓbertatē. vt pꝫ in h apho. ⁊ ſeqnti: ⁊ in illo apho. 3ᵉ pticule. [pueris quidē nouiter genitis.] appellat. n. in eo iſantes ꝓ pueros. alio ṽo mō accipit̃ ſtricte: ⁊ ꝓꝓe. ſ. p etate: q̄ eſt a 14° āno vſqꝫ ad. 25. ⁊ talis etas dr̄ pubeſcētia. ⁊ h hr̄ in ↄ¹° illius apho. 5ᵉ pticule. [priſis in etatib⁹ ⁊c̃.] ⁊ in ↄ¹° illius apho. [qb⁹ añ iuuētutē.] ⁊ in ↄ¹° 3ᵉ pticule: ſm trāſlationē Burgōdionis [in illos adoleſcētib⁹ ṽo ſanguis.] ⁊ pꝫ ēt p illū apho. [ſm tp̄a veris.] ℭ Itē infantia dr̄ 3ᵉ. ſ. ſtricte pro etate ꝑ genita que durat a pn° etatis vſqꝫ quo puer poſſit gradi: vel ambulare. vt dr̄ ꝑ cañ. 6° cap̈ de etatib⁹. Alio ṽo mō dr̄ large pro etate q̄ durat a pn° natiuitatis: vſqꝫ ad pubertatem. vñ dicit Gal. ſm trāſlationē Burg. in cõmēto illius aphoꝛiſ. [Senioꝛib⁹ ṽo ad iuuētutē accedētib⁹ ⁊c̃.] q ifantes pubeſcunt poſt 14ᵐ annū: ⁊ hoc mō dico: ꝙ ac̃ hic iſantia: hñ tamē poſſet accipi ꝑ mō. 3° aūt mō dr̄ iſantia largiſſime p tota adoleſcētia. vñ dicit Cõmētatoꝛ in lib° ſectaꝝ: ꝙ ſm Gal. q̄tuoꝛ ſunt etates. ſ. iſantis iuuenis viri ⁊ ſenis.

ℭ Aphoꝛiſmus. XIIII.

ℭ Qui creſcūt: plīn hñt inatum caloꝛē: plurimo igit̃ idigēt nutrimēto. Si ṽo non: ↄſumit̃ coꝛpus. Senib⁹ ṽo paruus caloꝛ ineſt: ꝑpter hoc igit̃ paucis fomētis idigent: a multis. n. extinguit̃ cibis caloꝛ. Propter hoc igit̃ ⁊ febꝛes ſenib⁹ nō ſilr̄ acute ſiūt: frigidū. n. coꝛpus hñt.

ℭ Qui icreſcūt: plīn caloꝛis inati obtinēt: itaqꝫ plīmo cibo idigēt: aliogn coꝛp⁹ aſſumit̃. Senibus ṽo paꝝ caloꝛis ineſt: ⁊ ob eāꝫ rem paucis egēt fomitib⁹: qppe qui a multis oppꝛeſſi extiguant̃: hinc ēt febꝛes non eque acute ſenibus accidunt: coꝛpus enim eoꝝ frigidum eſt. Theo.

ℭ Qui creſcunt: plīn hñt calidi inati: plīmo i git̃ egēt alimēto: aliogn coꝛp⁹ abſumit̃: ſenib⁹ ṽo paꝝ calidi inati ineſt: paucis ꝑpterea fomitib⁹ egēt: q2 a mltis extinguunt̃. Hāc ēt ob cām: febꝛes ſenib⁹ ñ ſilr̄ acute ſiūt: fridū. n. eoꝝ coꝛp⁹. Leo.

ℭ Cõmentum Galeni.

ℭ In libꝛo nr̄o de ↄplōnib⁹ mōſtrauimus: ꝙ caloꝛ a qbuſdā medicis: in iuuētute pfecta maioꝛ eē dicat̃ caloꝛe infantū. Alij itelligūt: iſantes maioꝛē hr̄e caloꝛē q̄ꝫ iuuenes: q2 caloꝛ in iuuenib⁹: ſꝫ acutioꝛ ⁊ foꝛtioꝛ ſm eos videat̃ eſſe

Utrum etas humida melius ferat ieiuniū q̄ ſicca.

Ut͛ ſenes multum cibū ſuſtine͂ poſſunt

Utrum ↄſideratio etatis ↄferat in oꝛdinatione diete.

Pueritia multipliciter dicitur.

Utrum etas calida magis poſſit ferre ieiunium q̄ frigida

ſm tñ ſbm in īfantib⁹: vbi eſt calor: eſt abūdātius. Neceſſitas ḡ īſeqꝛ: vt q̄uis hic multū poſſem⁹ dicere de hac re. tñ breuiter dicamus. Aliqñ hī p calorē ꝓprie itelligūt ſolam q̄litatem. Aliqñ ſbm qð ſm eam q̄le denoiatur dr: qð ꝯſuetudinariū fuit oīb⁹: ⁊ maxime antiquorib⁹. ⁋ Theophraſtus vò in q̄dā ſuo lib. quē fecit de cal'o ⁊ frido: inq̄t. Corp⁹ ꝯrias q̄litates diuerſis ſuſcipiēs ꝑib⁹: cū calorē calidū: cū frigus ſuſcipit: fridū appellaſ. ⁋ Dicim⁹ aūt calorē multū: ⁊ paucū eē: ex ſbti eū ſuſcipiētis ꝯſideratiōe. Suſcipiſ aūt calor maior vel minor: vel in ꝯfuſione ſbe: vel in nō ꝯfuſione. In nō ꝯfuſa ſba: veluti ſi ſint duo vaſa ineq̄lia implera cal'a aq̄: in q̄ītitate caloris nō erūt paria. Dicētes ergo alteꝝ altero calidius eē: de maiori vaſe' h itelligē debemus. In ꝯfuſa ſba maior ⁊ minor vocabiſ eſſe calor: velut ſi duo vaſa eq̄lia: vino ⁊ aq̄ mixtis ſint plena. ſꝫ tñ ex cōmixtione ineq̄li: dicim⁹. In h vaſe plus vinū abūdat: in altero vò aq̄. Et ſilr ſi vtrūq; in vtroq; vaſe equalr miſceaſ. ⁋ Aliqñ vò nō q̄ītitas: ſed ſola in his itellr q̄litas. Dicimus ḡ. Calor in h vaſe maior eſt: in illo vò minor. Duob⁹ q̄ꝫ vaſis in q̄ītitate eq̄lib⁹: ſi in vno cal'a eſt: in altero calidior hēaſ. dicim⁹ in h vaſe calor maior eſt: in illo vò minor. qð tñ eſt abuſiuū: cū fortior ⁊ debilior dicē deberem⁹: que q̄litatiua ſunt: nō q̄ītitatiua. q̄ītitas. n. ſoli ſbe ſeruaſ: q̄ abuſione: nō ſolū vulgus: ſꝫ ēt medici vtunſ: dicētes morbum maiorē vel minorē: cū morb⁹ nō ſba ſit: ſilr febrē maiorem vel minorē. Itidē de epilīa maiori ⁊ minori: ⁊ pleureſi: ⁊ ceteris. In q̄ noīuꝫ equocatione: itētionē dicētis opꝫ ꝯſiderare: ne ſiqs īſamet dicētē diuerſa: potius ſit digñ⁹ īfamia: nō hñ ꝑpēdens ſua dcā. Vñ q̄dā Hip. hic obuiāt: in calore dicētes euꝫ itellexiſſe q̄litatē ſolā: cū ipſe p calorē calidā itellexerit ſbam. ⁋ Subm. n. caloris nālis ſm ſbam aereā et aq̄ſam eſt videri: ſicut ſꝑma videm⁹: in quo ſbam terreſtrē inuenimus paꝝ: cū plīi hēat caliditatē ⁊ humiditatē: ſic dixi mus in libro nr̄o de ſꝑmate ⁊ ſanguine mēſtruo: ex qbus ꝯficiſ humanū corp⁹. Sāguis. n. mēſtruus nālr eſt cal's: ⁊ humidus. ⁋ Cū aūt corpa humida nālr mutenſ in terreſtria: ſic in initijs videm⁹ augmētādi: veluti ⁊ ſi calidiſſimū ſit: nāe ignee erit: itidē ⁊ in his calor nālis neċe eſt ꝙ paꝝ ſit. Q ſi nō eēt: calor nālis in febrib⁹ multus foret. Sed cū nō ſit in ipſis q̄lis ſit fuit: quō ḡ maior erit? Calor. n. nālis tēperate ꝯplōnis eſt: ignee vò accñtalis. Qð aūt de corpibus accñtali calore diſſoluiſ: fumo igneo: calm ⁊ ſiccū eē ꝓbaſ. Fumus. n. caloris nālis: tēꝑatus eſt ⁊ ſuauis: qð tactus ēt teſtaſ. Calor. n. in ſanis: ſuauis ⁊ grat⁹ tactui: neq; nocumētū: neq; pūcturā ingerit: ſꝫ in febricitātib⁹: ⁊ maxime in ſolidis artub⁹: calor: q eſt de humorib⁹ putreſcētibus horribilis eſt: ⁊ acut⁹ ⁊ tactui pungitiuus. ⁋ Qualitas aūt caloris nālis ſanoꝝ: in īfantib⁹ certa ⁊ ꝑfecta inuenit: ꝑfectio aūt iuuētutis: calorē hꝫ pūgitiuū: ⁊ nō humectatiuū: neq; iſta mirabilis eſt nā. Quicq̄d. n. de q̄lꝫ re diſſoluiſ: ei vñ diſſoluiſ neċe eſt vt aſſimileſ. Si ḡ infantij ſba: vñ fumus diſſoluiſ: aerea eſt ⁊ humida: ⁊ diſſolutū ſuaue erit ⁊ humidū. Q ſi ſba terreſtris eſt ⁊ ſicca: ⁊ diſſolutum fumū hēbit acutū ⁊ ſiccū: ſicut in exteriorib⁹ videmus: ꝙ fumus de aq̄ dulci diſſolut⁹: ſuauis eſt: ⁊ gratus: ⁊ humectās. Siccoꝝ aūt corpoꝝ calor: cū incēdaſ: ſiccus eſt ⁊ acutus. Calor aūt corpis duob⁹ modis ſe hꝫ: aut eſt ſuauis et gratus: aut acut⁹ ⁊ igratus. Suauis ⁊ grat⁹ plīm⁹ eſt in īfantib⁹: ⁊ igratus ⁊ acut⁹ in iuuenib⁹. ⁋ Qð ſi ꝑſpiciaſ p hyſice: planius erit vidē. Videam⁹ ḡ elīta: in qb⁹ ꝓpoſſe nr̄o hec reddenſ plana. Elīta. n. ex qb⁹ oīa corpa ꝯficiunſ: terra: aq̄: aer: ⁊ ignis: eē videnſ: ſba aūt īfantiū ex pte mīa eſt paꝝ terreſtris: maxime aūt aerea eſt ⁊ aquoſa: iuuētus ꝑfecta: his ē ꝯria. Q ſi ſꝫ 4ᵐ elīnū: calorē vtriuſq; dixerim⁹ eſſe eq̄lem: nō tñ eſt poſe ſbam calidā in his eq̄lē eē. Suba enim calida in infantib⁹ eſt humida: in iuuenib⁹ eſt ſicca. ⁋ Jo īniculus. Hip. hic itēdit ſuauitatē eē in īfantibus: cōtrariā vò in iuuenib⁹. Quicq̄d vò dixit: ad q̄ītitatē reſpexit corpis. Suba. n. humida digni⁹ calori nāli ſubijciſ: cū corpa nr̄a de ſba humida cōficianſ. Suba ſicca: calor: eē nnutato eſt cal'a. Si ḡ pueri ſunt plus aerei ⁊ calidi: neċe eſt plus abūdare calore nāli. Iuuenes quāto magis terreſtres ſūt: ⁊ min⁹ abūdāt hūoꝝ: tāto min⁹ calore nāli neċe eſt abūdare. Quicq̄d āt de ſba humida diſſoluiſ: mlto magis ē q̄ꝫ qð de ſicca: ⁊ ſi in calore ſint paria: qð ēt vr in exteriorib⁹ corpib⁹. Si. n. corp⁹ humidū ⁊ corp⁹ ſiccū eq̄lr caleſiet: ꝓculdubio mlto plus diſſoluiſ de humido: oleo. n. ⁊ aq̄ eq̄lr calefactis: ex aq̄ plus ꝯſtat diſſolui. Vbi vò calor pauc⁹: ⁊ cib⁹ experiſ paucus. Si. n. paucis carbonib⁹ mlta ligna aggregenſ: neċe eſt vt ignis extiguaſ. ⁋ Q āt dixit: ſenib⁹ nō acutas febres eē: ſicut iuuenib⁹: ſine dubio eoꝝ corpa oñdit eē fridiora. Si. n. febris nihil aliud eſt q̄ꝫ calor nālis in igneū mutat⁹: ꝯſtat hūc tñ nō mutari in ſenib⁹: ſicut in iuuenib⁹: in qb⁹ multitudo caloris facile ad vltimitatē deuenit. Nō ḡ ſenes tātū febriūt: q̄ītū iuuenes. Q ſi acute febriunt: ſunt ſigna pditiōis: ex magnitudine ſui: ⁊ ex debilitate ſbti. ⁋ Hec Hippocratica cape volentibus: ⁊ nō ꝯtra eū cauillātibus: hec pauca ſufficiāt: que diximus. Luce ꝯtra Hip. cauillanti: ſatis in q̄dā epiſtola reſpondi: quā ita intitulaui: Hippocratem non peccaſſe: vbi dicit. Qui creſcunt: calorē hñt inatum plurimum.

Theo.

Calor multus ⁊ paucus ex ſba eum ſuſcipiētis ꝯſideratione dicitur.

In noīs equocatione dicētis intētionē cōſiderare oportet.

Calor duplex.

Diſſolutū ei vñ diſſoluiſ aſſimilatur.

Joāniculus.

Febres acute i ſenibus ſigna ſunt perditionis.

Galenus.

⁋ Expoſitio Thaddei.

⁋ In apho. ꝑcedēti docuit Hip. ordinare dietā penes diuerſitatē etatū. mō reddit cām eoꝝ: q̄ in apho. ꝑcedēti dcā ſūt: ⁊ hꝫ hic apho. duas ptes. nā p ꝓbat Hip. ordinationē dietę quā fecerat in pueris. 2° ꝓbat ordinationeꝫ quā fecerat in ſenib⁹: ibi ſenib⁹ vò paruus calor. 2ᵃ in duas. nā p ꝓbat qð intendit. 2° concludit quēdam effectū: per quē confirmaſ ſua probatio ibi. propter hoc ⁊ febres.

⁋ Dicit ḡ ſic. illi qui creſcūt: hñt multū calorem inatū. Igiſ indigēt plīmo nutrimēto: vt talis demſ̄ratio fiat: q̄cūq; hñt plīm calorē inatū: illi idigēt plīmo nutrimēto: q creſcūt: plurimū calorē inatū hñt. Igiſ ipſi idigēt plīmo nutrimēto. ⁊ hec eſt ꝓbatio oſtēſiua: ꝓbatio vò ducens ad ipoſe eſt: q: ſi velles dare: ꝙ nō cōpetat eis plīm nutrimētū. ſeqꝛ hoc impoſe. ſ. ꝙ corpus ꝯſumaſ. ⁋ De 2ᵃ. d. ꝙ ſenes hñt calorem inatū paucū: ⁊ ideo idigēt pauco nutrimento: vt fiat talis demſ̄ratio: q̄cūq; hñt paucū calorē nālē indigēt pauco cibo: ſenes hñt paucū calorē nālē. ergo idigent pauco cibo: ⁊ hec eſt ratio oſtenſiua. ratio vò ducens ad impoſſibile eſt: q: ſi datur eis multus cibus ſuffocatur calor in eis. ⁋ De 3ᵃ parte. d. ꝙ ex ꝑdictis hñ ſeqꝛ. ſ. ꝙ ſenib⁹ nō fiunt febres acute: ſicut iuuenib⁹: q: ipſi hñt corpus frigidum.

Circa hūc apho. Gal'. ſic ꝓcedit nā p ponit ſuā expōnē. 2° excuſat ſe de inſufficiēti expōne. durat pᵃ vſq; ꝉ hec hippocratica dicta. pᵃ diuidiſ in 4ᵒʳ. nam p ponit expōnē h⁹ vbi: q creſcunt plīm hñt inatū calorē. 2° exponit illud vbū. plīmo Igiſ indigēt nutrimēto. ſi vò nō. corpus ꝯſumiſ. 3° exponit illud vbū: ſenib⁹ vò paruus ineſt calor. 4° exponit h verbū: ⁊ ꝓpter h febres. 2ᵃ ibi ꝉ q̄cq̄d autē de ſubſtantia. 3ᵃ ibi ꝉ quod autem dixit ſenibus. quarta ibi ꝉ Non ergo. pᵃ in duas. nā p ꝑmittit q̄dā neċia ad expōnē huius ptis. 2° ꝓſeqꝛ qð intēdit ibi. vñ q̄dā obuiant. pᵃ in 4ᵒʳ. nā p tāgit diuerſas opīones de calore pueroꝝ: ⁊ iuuenū: ⁊ modū ſui ꝓceſſus. 2° ponit diſtōnem caloris nālis. 3° ponit diſtōnē multi caloris ⁊ pauci. 4° ponit quādam regulā: q ue dꝫ ſeruari in diſputationibus. 2ᵃ ibi. ꝉ Aliqñ hi ꝓprie calorē. 3ᵃ ibi ꝉ dicimus autem calorem multū. 4ᵃ ibi ꝉ in q̄ nominum equocatione. Pars aūt in q̄ ꝓſeqꝛ expōnem diuidiſ in duas. nam p remouet quādā reprehēſionē: que fiebat ꝯtra Hip. 2° ponit ſolōnē q̄ōnis ſuprapoſite. ſ. de calore pueroꝝ ⁊ iuuenū. durat pma vſq; ꝉ qð aūt de corpib⁹ accñtali calore diſſoluiſ. 2ᵃ diuidiſ in duas. nā p ponit ſolutionē iſtius q̄ōnis per diſtōnē ſumptā ab effectu. 2°

per diſtinctionẽ ſumptã a cã. 2ª ibi: Q: ſi pſpiciat phiſice.] Dicit ergo ꝙ in lib. cõplexionũ iã diximus ꝙ qdã medici dicũt ꝙ calor iuuenũ eſt maior ꝙ̃ calor pueri: q: ipſe ẽ acutior. ⁊ qdã dixit ꝙ calor puerorũ eſt maior q: ſbm vbi eſt calor puerorũ eſt maius in pueris. vñ de hac qõne dictũ eſt ſufficiẽter in 2° cõplexionũ: tñ hic dicimus breuiter. quãtũ poſſe eſt. De 2ª parte. d. ꝙ calor duobus modis dr̃. nã dicit̃ proprie. ſ. pro ipſa qualitate. ⁊ dr̃ tũc calor idẽ ꝙ caliditas. Alio mõ. dr̃ calor idẽ ꝙ corpus calidũ. ſ. ſbm in quo eſt calor. De 3ª. d. ꝙ multus ⁊ paucus calor dr̃ multipl̃r. nã vno mõ dr̃ multus ⁊ paucus rõne ſbi ſuſcipientis caliditatẽ. 2° mõ rõne ipſius q̃litatis ſolius. rõne ꝟo ſbi dr̃ calor multus ⁊ paucus dupl̃r. ſ. rõne ſbie ſimplicis ⁊ ratione cõpoſite. in ſimplici qdẽ ſbia q: ſi duo vaſa ſint aqua plena q ſit eque calida ⁊ ſit vnũ vas maius alio. dicimus tũc maiorẽ calorẽ eſſe in maiori vaſe ⁊ minorẽ in minori. in ſbia ꝟo cõpoſita recipit̃ calor maior ⁊ minor. dupl̃r. ſ. ſi accipiant̃ duo vaſa equalia ⁊ impleantur aqua ⁊ vino mixtis tñ ſit ibi mixtio inequalis, dicimus plus eẽ de vino in vaſe vbi plus abundat vinũ. ⁊ ꝙ plus eſt de calore in vaſe illo. Alio ꝟo mõ ſi duo vaſa ſint inequalia tñ ſbia mixta in eis eſt equal̃r mixta. Dicemus ergo plus eẽ de vino in vaſe maiori. ⁊ ſic p3 quomõ dicit̃ calor maior ⁊ minor rõne ſbi. Rõne ꝟo qualitatis dr̃ calor maior ⁊ minor. vt ſi accipiant̃ duo vaſa eq̃lia ⁊ vnũ ſit plenũ aqua calidiori. dicimus ergo maiorẽ calorem eẽ in vaſe in quo eſt aqua magis calida ⁊ ecõuerſo in alio: tñ hic eſt abuſio. nã multus calor ⁊ paucus nõ dicitur in qualitate ſ3 in quãtitate. vñ deberet ꝓprie dici calor fortior ⁊ debilior. De 4ª. d. ꝙ qñ aliqs vtit̃ aliquo multiplici nos debemus cõſiderare in quo ſignificato vtitur ipſe illo multiplici. nã ſi ipſe vtit̃ in vno. ⁊ nos arguimus ꝯtra ipm in alio ſignificato. nos credimus eu3 infamare. tñ nos ſumus infamãdi. q: nõ bñ intelligimus ipſum. ⁊ ſic finita eſt pars in qua ꝑmiſit q̃dã generalia antecedentia neceſſaria ad ſuã expõnẽ. ſequit̃ mõ pars in qua exponit hoc verbũ: Lplurimũ hñt innatũ calorẽ: ⁊c. d. ꝙ qdã volebãt ꝙ Hip. acciperet calorẽ ꝓ quãtitate. ⁊ arguebãt cõtra eũ hoc modo dicẽdo ꝙ ipſe mẽtit̃ cũ dicat. creſcẽtes plu3 calorẽ habere innatũ. cũ iuuenes ſatis plus habeãt de calore q eſt q̃litas. ſed in veritate ipſe accipit ibi calorẽ pro corpore calido et hoc ꝓbat Gal. ¶ Alio ꝟo mũ pt hic poni ſnia ⁊ meli⁹. ſ. ꝙ quidã voluerunt cõtradicere Hip. in hoc qd dicit creſcentes habere plurimũ innatũ calorẽ. ⁊ arguebãt cõtra eũ ac ſi ipſe accepiſſet ibi calorẽ pro calore q eſt qualitas. cũ ipſe acciperet ibi calorẽ ſolu3 pro calore q eſt corpus calm. qd p3 q: ipſi pueri de illo calore hñt multu3. eo ꝙ ipſi de nouo facti fuerint de ſpermate ⁊ ſanguine mẽſtruo. q ambo ſunt corpora calida ⁊ humida valde. iuuenes autẽ nõ hñt hunc calorẽ. imo hñt hunc calorẽ mutatũ ad nãm igneã. vñ ipſi nõ hñt de calore nãli q eſt corpus humidũ quãtũ hñt pueri. q: iam ſequeret̃ ꝙ febricitãtes: haberẽt plus de calore nãli q̃3 nõ febricitãtes. qd falſum eſt. nã calor nãlis eſt temperatus. hũc aũt nõ hñt febricitãtes. ſic ergo p3 ꝙ male reprehẽdũt Hip. de hoc ꝟbo Lqui creſcũt plurimũ hñt innatũ calorem.] Credẽtes ipſu3 intelligere q̃ntitatẽ cũ ipſe itelligat corp⁹ calm. ¶ In 2ª pte. d. ꝙ duplex eſt calor. vnus ſuauis ⁊ gratus tactui ⁊ alter acutus ⁊ ingrat⁹ tactui. De ſuaui ⁊ grato plus eſt in pueris. ⁊ de acuto nõ grato plus eſt in iuuenibus ⁊ hec diſtinctio ꝓbat̃. q: omne qd ab alio decidit̃ atteſtat̃ ei a quo decidit̃. ſed fumus q ſeparatur a pueris eſt gratus ⁊ ſuauis. ⁊ ille q ſeparat̃ a iuuene ẽ acutus ⁊ ingratus qd p3 de fumo q ſeparat̃ ab aqua bulliẽte. ⁊ de fumo q reſoluit̃ ab ipſo ferro. nã fumus aque eſt ſuauis. fumus ꝟo ferri eſt acutus. ⁊ ſic per iſtã diſtinctionem ingritur ſolutio iſtius qõnis. nõ tñ totaliter. ſed quo ad illõ verbũ qd. d. Auic. primo cap. de etatibus. ſ. ꝙ calor puerorũ eſt maioris quãtitatis. ⁊ calor iuuenis eſt maioris acuitatis. In 3ª parte. d. ꝙ iſta queſtio planior erit in elemẽtis que ſunt ſubiecta iſtius caloris. Dico ergo ꝙ in iuuenibus ⁊ pueris eſt ignis equaliter ſed in pueris plus eſt de aere ⁊ aqua. ⁊ in iuuenibus plus eſt de terra. vñ ille calor qui eſt ſm nãm ignis. eſt in pueris in maiori ſbo. ⁊ in iuuenib⁹ eſt in minori. ⁊ acutioris qualitatis eſt ꝓpter hoc. ⁊ hec ẽ illa diſtinctio quã ponit Auic. cap. de etatibus. nã. d. ꝙ calor vtriuſq3. eſt idẽ in radice ⁊ diuerſus in quãtitate ⁊ q̃litate. nã in pueris eſt maior. ſed in iuuenib⁹ eſt acutior. ⁊ ſic expoſitũ eſt hoc verbũ: Lqui creſcũt plurimũ hñt inatũ calorẽ.] Cõſequẽter exponit hoc verbũ Lplurimo. igit̃ idigẽt nutrimẽto: ⁊c. d. ꝙ cib⁹ nõ debet̃ niſi ad reſtaurãdũ illud qd a corpore. diſſoluit̃ per calorẽ. ſ3 calor naturalis diſſoluit plus a corpore pueri q̃3 a corpore iuuenis ⁊ ſenis. q: a corpore humido diſſoluit̃ plus q̃3 a ſicco. qd p3 in aqua ⁊ lapide. nã ſi bulliat aqua ⁊ lapis plus diſſoluitur de aqua q̃3 de lapide. ergo cũ de corpore pueri (cũ ſit hu^m^) plus reſoluat̃. q̃3 de corpore ſicco. ſ. corpore ſenis. plus nutrimẽti ſdiget puer q̃3 ſenex. ¶ Cõſeqnt̃ exponit hoc ꝟbũ: ſenib⁹ paruus calor ineſt: ⁊c. d. ꝙ calor in ſenibus pauc⁹ inenit̃ dupliciter. ſ. rõne ſbie. ⁊ rõne q̃litatis. nã ipſi hñt hu^m^ paucum ⁊ paucã caliditatem acutã. quare ipſi pauco indigent nutrimẽto. multum nãq3 nutrimẽtũ extinguit ipſum. ſicut multa ligna extingunt paruũ ignem: ⁊ etiã q: pauca reſoluitur de corpore eorũ hu^{ti}^ cũ ſit corpus eorũ ſiccũ. vñ corpus reſiſtit reſolutioni caloris propter ſiccitatẽ ⁊ calor nõ poteſt propter ſui debilitatẽ. quare pauca cibaria ſunt neceſſaria. ¶ Conſequẽter exponit hoc verbũ. Et ꝓpter hoc ſenibus ⁊c. ⁊. d. ꝙ 10. d. Hip. ꝙ corpora ſenũ cũ ſint frigida ⁊ febris ſit calor naturalis mutatus in igneum. multũ diſtant corpora eorum a febre: ⁊ ideo non cito cadunt in febres acutas. ⁊ ſi cadũt. febres eorũ ſunt valde periculoſe. ¶ In vltia parte. excuſat ſe. ip3 de breui expõne. ⁊ planũ ẽ.

Circa hunc apho. queruntur duo. primum eſt de qõne quã mouet. aliud eſt d quibuſdã particularib⁹. De primo ſic procedo: videt̃ enim ꝙ calor iuuenis ſit maior calore pueri duplici ratione. ſ. ratione ſumpta a ſigno. ⁊ ratione ſumpta a cãa ſigno autẽ ſumpta triplicit̃ arguo: nã tria ſunt genera ſignorum. ſ. per ſbialiter inherẽtia per caſus ⁊ per effectus ⁊ a ſubſtãtialit̃ hoc modo q: ſi tu tãgis corpus iuuenis. inuenis ipſu3 magis calidũ q̃3 corpus pueri. A caſibus ꝟo q: tu inuenis capillos iuuenis plures ⁊ groſſiores qui atteſtantur caliditati excedẽti. ⁊ ſimiliter omnes hũores calidi ſunt multiplicati in eo. ſicut ſanguis ⁊ cholera. ab effectibus ꝟo q: ois opatio eſt perfectior in iuuene q̃3 in puero aut eque perfecta in iuuene ſicut in puero. qd ſic ꝓbatur. nã opatio aialis in iuuene ſimpliciter eſt perfectior. itẽ vitalis. nã pulſu3 meliorẽ habẽt iuuenes. ⁊ maiorẽ ⁊ velociorẽ. itẽ naturales virtutes h3 iuuenis meliores. nã ipſe h3 fortiorem attractiuã. cum fiat per calidũ ⁊ ſic. ⁊ fortiorẽ digeſtiuã. nã dicit̃ 6° de accidenti ⁊ morbo ꝙ in liqdis cibis eſt equalis digeſtiua pueri ⁊ iuuenis in duris autẽ eſt fortior in iuuene. ergo eſt fortior naturalis opatio miniſtrãs. ⁊ etiã miniſtrata. nã ipſa vnit nutrimentum corpori magis ſicco. q̃re maior eſt caliditas nãlis q̃ ſ. illud. ſic ergo ois opatio eſt fortior ⁊ melior in iuuene q̃3 in puero. ⁊ fortior opatio atteſtat̃ maiori caliditati. ⁊ hec ratio ſumpta eſt a ſigno. A cã ꝟo arguit̃ ſic. op3 eni3 conuertere ad elemẽta q ſunt cã cor^{is}^ humani. Dico ergo ꝙ i corpore humano ab initio cõuenerũt elemẽta ⁊ ſemp agũt ⁊ egerũt ad inuicẽ. ſ3 nã ignis eſt vt ipſe ꝯuertat ad ſui ſbiã ſuũ obm. qñ põt illi dominari. ſicut videm⁹ qñ agit i aerẽ. cõuertit. n. ipſu3 ad ſe. ⁊ qñ agit in ligna. videmus. n. ꝙ totũ humidũ aereũ ꝯuertit in flãmã. ergo quãto plus durat actio ignis in alia elemẽta (dũmõ nõ extinguat̃.) tãto magis creſcit ignis. ergo ⁊ calor nãlis maior: pterea calor nãlis a p̃n° nõ ẽ total̃r extẽſus in oẽ humidũ ſicut ignis q ab initio

Utrs calor iuuenis ſit maior calore pueri

initio nõ eſt inflãmatus in oĩa ligna: cũ vo inflãmat. in pꝛoceſſu ampliat ignis: ⁊ ſic videt. ꝙ cũ inflãmat ⁊ extendit calor in totũ humidũ corporis ꝙ tunc ſit maioꝛ.

¶ Preterea ſanguis eſt cã caloris naturalis: cum ergo iuuenes plus habeant de ipſo: tunc plus habent de calore.

¶ Ad ꝯriũ ãt ponit ſilis rõnã p ſignũ a caſib⁹ pbat. qꝛ ſi tu reſpicis corpa pueroꝝ pximoꝝ natiuitati. videbis ea q̃ſi rubea: ⁊ p ſubalr inberẽtia: qꝛ corpa coꝝ ſunt multũ calaꝛ cui⁹ ſignũ ẽ: qꝛ poſita ſup ſtõm: ꝯfortãt digẽõnẽ. ſicut ponũt oẽs autho. Et p effect⁹ pbat: qꝛ pueri ſunt mobiles in opationib⁹ ſuis. pluſq̃ iuuenes: ⁊ mobilitas atteſtat calitati. ſic dĩ in regim. Itẽ vtus nãlis motiua eſt foꝛtioꝛ in pueris. ſicut dĩ de ac. ⁊ moꝛ. ⁊ ſic alique opatiões ſunt melioꝛes in pueris. Itẽ videm⁹ eos plus cõcedere q̃ꝫ iuuenes. reſpectu ſui corporis: ⁊ videmus eos creſcere: ⁊ hoc totũ ſit a caliditate: ⁊ iſta eſt ratio ſumpta a ſigno.

¶ Ab ipſa vo cã ſumit hoc mõ: pueri plus hñt de ſubiecto pprio caloris nãlis. ſ. de humido radicali. ergo plus hñt de q̃litate. eo ꝙ dĩ in dialectica ꝙ tãta dĩ qualitas q̃ꝫtũ eſt ſubm. vt tãta eſt albedo q̃ꝫta eſt ſupficies. Preterea ignis q intrat corp⁹ pueri ab initio: ⁊ ipſe calor nãlis: ſemp agũt in ſua obiecta. ſꝫ oẽ agens corporeũ. debilitat neceſſario in ſua actiõe: quãtũcũq̃ ſit debile patiẽs: ſic dĩ. 6. de accñti ⁊ moꝛ. g̃ ignis. vel calor iuuẽis. cũ ſit iã antiq̃us in ſua actione. ⁊ calor pueri ſit nouioꝛ in hoc. ſeqt ꝙ calor iuuenis ſit minoꝛ. ¶ Preterea calor ſemp ⁊ inceſſanter ꝯſumit humidũ. ⁊ ad ꝯſumptionẽ humidi. ſeqt ꝯſumptio caloris. g̃ ⁊c.

¶ Preterea corp⁹ humanũ eſt in cõtinua reſolõne. nõ ſolũ p calorẽ nãlẽ. ſꝫ ẽt p exterioꝛẽ: ſꝫ nihil eſt ita reſolubile ſicut ignis pp ſbtilitatẽ. ⁊ pp ſilitudinẽ. quã hꝫ cũ calore extiori. g̃ iaꝫ reſolutus ẽ ille ignis ſm aliquã partẽ. q a pn° ingreſſus eſt. ⁊ nõ põt reſtaurari. qꝛ hu. radicale. iam poſſet ſtare in infinitũ. ¶ Ad euidẽtiã iſti⁹ q̃õnis opꝫ pmo notare diſtictionẽ quã ponit Auic. cap̃. de etatib⁹. ⁊ poſtea quãdã aliam diſtõnẽ de ſubo caloris nãlis. Dico ergo ꝙ in calore naturali iuuenis ⁊ pueri. ꝯſiderat triplex pprietas. ſ. q̃ꝫtitas. ⁊ q̃litas. ⁊ radix. Et dĩ quãtitas calitatis. illa quã ꝯbit ab humido ſpermatico. nã in multo humido eſt multa calas. ⁊ in pauco. eſt pauca: qualitas aũt dĩ acuitas eius vl obtuſio. Radix vo vocat ipſa eſſentia caliditatis. ꝯſiderata ſm ſe nõ cõparata ad ſubm mai⁹ vl min⁹. hec g̃ eſt pma diſtõ.

¶ Scba vo eſt talis: qꝛ nos poſſum⁹ cõparare calorẽ nãlẽ. ſolũ ad humidũ ſpmaticũ: ⁊ poſſum⁹ ipm cõparare ad corpus cõfuſum ex humido ſpmatico. ⁊ humido ſanguineo. Item q̃ꝫtitas hu. ſpermatici. ꝯſiderat ſm corpulẽtiã. ⁊ ſm extenſionẽ. nã corp⁹ pueri nõ hꝫ adhuc totã extẽſionẽ. quã dꝫ hẽre. ¶ His itaq̃ ante miſſis venio ad ſolõnẽ. Dico g̃ ꝙ calas pueri ⁊ iuuenis. eiuſdẽ nõ diuerſi põt multiplr ꝯſiderari. nã ſi ꝯſideret ab ipſo ſubo. põt duplr ꝯſiderari. Uno mõ ſolũ rõne humidi ſpmatici: ⁊ hoc qdẽ mõ. Si accipiat q̃ꝫtitas hu. rõne corpulẽtie. plus eſt in puero de calore. ⁊ ſi rõne extẽſionis. plus eſt in iuuene. Si vo rõne hu. cõpoſiti ex vtroq̃. ſ. ſpermatici. ⁊ influẽtis. adhuc maioꝛ calor eſt in iuuene: qꝛ ipſe hꝫ plus de ſanguine: q̃ꝫ puer. Si vo comparatio fiat rõne q̃litatis caloris. tũc in iuuene eſt acutioꝛ. ⁊ in puero obtuſioꝛ. Si vo fiat cõparatio. rõne radicis. i. eſſentie. tũc equalis eſt in vtroq̃: vt ſi accipiat eadẽ calas: ⁊ fundet vna vice in corp⁹ ſiccũ. vt in ferꝛ. ⁊ ſit quãtitas ferri. vnius libꝛe. ⁊ alia vice. fundet in aq̃. ⁊ ſit quãtitas aque. triũ librarꝫ. Dico ꝙ inueniet maioꝛ calas in aqua. ſꝫ obtuſioꝛ. ⁊ in ferro minoꝛ calas. ſꝫ acutioꝛ. tamẽ radix vtriuſq̃ eſt vna. ⁊ hoc exemplum ponit Auic. caplo de etatibus. ⁊ Gal. in ſecundo complexionum.

¶ Ad arg̃ᵗᵃ vo rñdeat diligens intelltus. p ea q̃ dicta ſunt.

¶ Poteſt tñ queri in hoc loco. vtꝝ iſta ſolo quã ponit Gal. ⁊ Auic. ſ. ꝙ calor ſit eq̃lis in radice in iuuene ⁊ i puero. habeat locũ in oĩ ꝯplõne. ⁊ vr ꝙ nõ: nã in ꝯplõne frida ⁊ humida. maioꝛ eſt calor in iuuẽtute q̃ꝫ in pueritia. quãuis in ꝯplõne eq̃li ſit calor equalis in vtriſq̃. ſicut. d. Gal. primo de regimi. ſani. §. [ꝙ corpora eucrata.]

¶ Preterea hoc idẽ rõne vr. qm̃ in puero frido ⁊ hu. ẽ pauca calas ⁊ mlta hu. cũ g̃ pcedit ad iuuẽtutẽ agit illa pua calidas in illã multã hu. ⁊ multiplicat ſe ipſaꝫ. qm̃ pu⁹ ignis. fact⁹ in multa ligna. q cũ ab initio accẽdit paru⁹ eſt. poſtmodũ vo. cum oĩa ligna occupauerit. magnificabit ſe ipm multo magis q̃ꝫ ſi fuiſſent ligna ab initio eq̃lia. ⁊ ignis ipſe eq̃lis. ¶ Ad ꝯriũ ãt eſt dm̃ratio. quã facit Auic. p can. c. d etatib⁹. d. n. ꝙ huᵐ radicale in pueritia. duo facere põt. ſ. qꝛ ꝯſeruat calorẽ inatũ. ⁊ pbet mãꝫ ad augmẽtũ mẽbroꝝ. In etate vo ſenectutiſ huᵐ radicale deficit in vtroq̃. qꝛ põt cuſtodire calorẽ inatũ. neq̃ pbet mãꝫ ad augmẽtũ mẽbrorũ. In etate vo meᵃ q̃ eſt etas iuuẽtutiſ calorẽ ꝯſeruat. ſꝫ mẽbris nõ pbet augmẽtũ. ſꝫ iſta dem̃ratio locũ hꝫ in trãſitu. de pueritia p iuuẽtutẽ ad ſenectutem in oĩ ꝯplõne. qm̃ alr nõ poſſent diſtingui etates. ergo in omni complexione. verum eſt ꝙ calidas in puero. ⁊ iuuene ſit equalis.

¶ Ad ꝙ dõm ꝙ calas pueri ⁊ iuuenis põt duplr ꝯſiderari vno mõ q̃ꝫtũ ad ſui q̃ꝫtitatẽ in ſe ꝯſideratã. ſm 4ᵐ eĩn qõ ẽ ignis. ⁊ hoc mõ calas pueri ⁊ iuuenis eq̃lis eſt. qm̃ tm̃ eſt de igne in iuuene q̃ꝫtũ fuit in ſeipſo puero. qm̃ eſt in eo humiditas. q̃ ꝯſeruauit ipm. alio vo mõ põt ꝯſiderari calas pueri ⁊ iuuenis q̃ꝫtũ ad pfectionẽ opationũ q̃ fiũt p ipſam calitatẽ innatã: ⁊ h mõ. dico ꝙ calor nõ ẽ eq̃lis in etate oĩs ꝯplõnis. ſꝫ repit in q̃dã ꝯplõne maioꝛ. ⁊ in q̃dã minoꝛ: ⁊ i q̃dã eq̃lis. in ꝯplõne nãq̃ frigᵃ ⁊ hu. calas eſt maioꝛ q̃ꝫtuꝫ ad opatiões q̃ debent calori in iuuẽtute. q̃ꝫ in pueritia. qꝛ i hac ꝯplõne plus pficit calor in ſuis opatiõib⁹. pcedẽdo d pueritia ad iuuẽtutẽ. q̃ꝫ in ꝯplõne tẽperata. Si. n. ꝯſiderem⁹ opatiões calitatiſ in puero frido ⁊ hu. ⁊ opatiões ei⁹ in puero tempato. ⁊ caſdẽ in vtriſq̃ factis iuuenib⁹. inueniem⁹ opationes calitatiſ in puero frido ⁊ hu. plus deficere ab opatiõib⁹ pueri tẽperati. q̃ꝫ inueniam⁹ eas deficere in iuuẽtute: in ꝯplõne ãt cala et ſicca erit eꝯ. qm̃ opatiões. In hac ꝯplõne. q̃ debent calori inato. min⁹ pficiũt ⁊ augent. pcedẽdo vſus iuuẽtutẽ q̃ꝫ in ꝯplõne tempata. Cũ g̃ calor in oĩ ꝯplõne pficiat in ſuis opatiõib⁹ pcedẽdo d pueritia ad iuuẽtutẽ. magis pficit in ꝯplõne frigᵃ et huᵃ. q̃ꝫ in ꝯplõne tẽperata. et i ꝯplõne calã et ſicca pficit min⁹. i ꝯplõne ãt eq̃li pficit. pfectu nãli et eq̃li. plus. n. melioꝛate ſunt opationes calitatiſ in iuuene frido et hu. reſpcũ ſuaꝝ opationũ in pueritia. q̃ꝫ ſint melioꝛate opatiões in iuuene tempato reſpectu opationũ ſuaꝝ in pueritia. In iuuene vo calõ et ſicco. ſunt melioꝛate min⁹ q̃ꝫ in tẽperato. et ſꝫ hũc modũ potes i aliis ꝯplõnib⁹ iudicare: ſic g̃ pt itelligi autho. Gal. q. d. in p̃ de reg. ſani. ꝙ corpa eucrata. et ſi ſint ſicciora i hac etate. tñ eodẽ mõ ſſ calã i pueritia. vſq̃ ad ſtatũ. vt fuerũt in infantia. ſi vo fuerit et hũidioꝛa et fridioꝛa eucrati. auget hiis calas i 2ᵃ etate. ſi ãt p hec vba aliõ vult itelligẽ Gal. dico ꝙ nõ intelligo ipꝫ. ¶ Pretea q̃rit d diſtõne illa q̃ ponit ab Auic. et a Gal. eẽ. q̃uis ñ expſſe. ſ. ꝙ calor pueri et iuuenis ꝯſiderat 3ᵉ rõne quãtitatiſ. q̃litatiſ. et radiciſ. qm̃ ñ vr poſſe. calas. n. cũ ſit q̃litas. ñ vr poſſe hẽre niſi duplicẽ ꝯſiderat̃õeꝫ. vnã qdẽ a ſubᵒ o i q̃ ẽ. et iſta dĩ ꝯſideratio ei⁹ q̃ꝫtũ ad radicẽ. qm̃ ſubm ei⁹ ẽ radix q̃litatiſ. eo ꝙ q̃litas in ſubo fũdat. aliã vo ꝯſideratõeꝫ hꝫ a ſe. In q̃ꝫtũ ipa ẽ q̃litas in ſe ꝯſiderata. erit g̃ ſolũ bimẽbꝛis ꝯſideratio calitatiſ. ſ. ex pte radicis. i. ſubi. ⁊ ex pte q̃litatiſ. ſi g̃ hñ poſuerũt eã illi auctõ. qꝛ poſuerũt eã trimẽbrẽ. et h poſſum⁹ ꝯſiderare i igne. qm̃ ei⁹ calas ñ recipit niſi iſtas duas ꝯſiderat̃iões. vnã. ſ. q̃ꝫ hꝫ a corpe ignis in q̃ ẽ. et aliã quã hꝫ ſm ſe ꝯſiderata. ¶ Ad euidẽtiã hui⁹ q̃õnis oꝫ nos itelligẽ. qd velit dic Auic. cũ. d. calitatẽ ꝯſiderari ſꝫ radicẽ. et dico ꝙ calitatẽ nãlẽ ꝯſiderat ſꝫ radicẽ i corpe aĩal. Idẽ ẽ dicẽ ꝙ ꝯſiderare eã ſm elm igneũ. Ignis etenĩ. ẽ radix calitatiſ i corpe hũano. et h voluit dicẽ Gal. qm̃

dixit ꝙ calas ſꝫ 4m elm eq̄lis ē in puero: ⁊ iuuene. Q̄ ō. n. Auic. appellauit radicē: Gal. appellauit 4m elm. ſic ḡ pꝫ ꝙ ñ accepit Auic. radcm calitatꝫ inate ꝑ ſubo cōmixto. qō ē to tū corp9 hum. ſꝫ appellauit radicē ei9. Ignem. Et iſta calas ignea hꝫ ꝑ ſubo mixturā toti9 corpis ex elis trib9. ſ. aq̄ ae re ⁊ terra. ⁊ dr ignis. q̄ſi ſoza illoꝝ ī mixto: vñ Ariſt. d. i 4° metb. ꝙ oia ſt mā ignis. ⁊ ex h pꝫ ſolo ad p̄dictā qōnē. qm̄ in illa qōne ſupponebaꝶ ꝙ radix calitatꝫ inate eēt. ipꝫ ſubꝫ ꝯmixtū. ¶ Et ꝙ dicebaꝶ de cal'e ignis. ſ. ꝙ in ea ñ erat niſi 2a ꝯſideratio. dico ꝙ nō ē ſil'e d cal'e ignis ⁊ cal'e corpis aia lis: qm̄ ꝯſideratio q̄litatꝫ i mixto multiplicioꝛ ē q̄ꝫ ꝯſidera tio q̄litatꝫ in corpe ſimplici. ¶ Preterea vr ꝙ calor innat9 ſit magis in corpe iuuenis q̄ ad 4m elm q̄ꝫ in corpe pueri: qō ſic probaꝶ. Cōſiderem9. n. i illo ꝯmixto. ex q̄ ſit gn̄o pueri. ptes igneas: ⁊ hu. qō ē ibi ꝯmixtū ex aq̄ ⁊ aere. tc̄ calor ille igne9 neccio agit in illō hu. qm̄ ex eo nutriꝶ: ſic ḡ opꝫ ꝙ illō hum. ꝯuertaꝶ in ſubam illi9 ignis. agētꝫ i ipꝫ: q̄re augebiꝶ ignis ꝑ ꝯuerſionē illi9 hūidi in ſe ipm. talis. n. ē actio ignis ꝙ ea i q̄ agit cōuertanꝶ i ignē ſic pꝫ i lignis. Q̄m̄ pu9 ignis ꝯuertit hum lignoꝝ in ſe ipm ⁊ inde augmētaꝶ ſuba ignis.

¶ Ad qō dōm ꝙ hum aereū ⁊ aqueū qō ē in ſpmate ab ini tio nō ē tāte q̄ꝫtitatꝫ ꝙ poſſit p̄bere augmētū igni q ē cōmi xt9 cū eo. ſuffic. n. ꝙ ꝯſuet ipꝫ augm̄tū qō recipit ille ignis q ē in ſpmate ab hu° influēti. ⁊ q̄ ad h dico. ꝙ multiplica biꝶ ignis in iuuētute. ⁊ ē ſil'e ſic ſi aliqs accēdat ignē i aliq̄ puo zoccho ⁊ duro. deinde ponaꝶ alia ligna i illo igne. ⁊ il la q̄dē ligna accēdanꝶ. ⁊ augmētēt ignē illū. tūc durāte il lo zoccho ſm̄ q̄ꝫtitatē ſufficiētē. ꝯſuat illū ignē. ſꝫ nō ē tm̄ ꝙ poſſit ipm augē. ſꝫ recipit poſtea augmētatōēꝫ ex lignis q̄ ſupponūꝶ. ſꝫ magis ꝓpriū exem eēt de igne lāpadis. q ab hu°. qō ē in licinio recipit ſolūmō ꝯſuatōēꝫ ꝑ ei9 modicā humiditatē. augmentatiōem aūt recipit ab hūiditate oli.

¶ Preterea nō vr ꝙ illa diſtōxa ſit. eomō q̄ Gal. ⁊ Auic. po nūt eā: dicūt. n. ꝙ calas inata q̄ ad ſubꝫ qō ē hum radicale. maioꝛ ē i pueris. ſꝫ q̄ad q̄litatē maioꝛ ē in iuuenib9. q2 acu tioꝛ. Sꝫ pmū mēbꝝ vr falſm. qm̄ in corpe iuuenis. hum ra dicale. ē mai9 q̄ꝫ in corpe pueri. vt ꝓbabo. hum. n radicale qō ē in corpe hu°° q̄tidie recipit augm̄tū ꝑ hum nutritiuū. vſqꝫ q̄ creſcit corp9 aīal. qm̄ nutrimtū ꝯuertiꝶ in mēbra ſp matica. ⁊ aſſimilaꝶ illis. ſic. n. ſanguis mēſtru9 in matrice. cō uertiꝶ i ſubaꝫ ſpmatꝫ ⁊ augm̄tat ipꝫ. vt dr ꝑ can. c. d mēbri. q2 hum ſpmaticū. ē adeo pūū qō niſi mltiplicareꝶ ꝑ ſāgm mēſtruū ꝯuerſū i ipm nō poſſꝫ fieri gn̄o toti9 corpis ex eo. ita poſtq̄ꝫ hō ē nat9. ſanguis q gn̄aꝶ in corpe oꝫ ꝯuerti i mē bra ſpmatica: ⁊ augmētaꝶ i eis hum ſpma lcū: Auic. nāqꝫ. cap. de mēbris. cū dixit. ꝙ ſanguis mēſtru9 in gn̄one pueri ꝯuertiꝶ in ſubaꝫ ſpmatꝫ. ⁊ ꝯuertit ipm: ſubiūxit poſtea i eo dem. §. hunc ſmonem: ſ cūqꝫ īfans ꝑturiꝶ. ſāguis quē ipi9 epar gn̄at. hui9 ſanguis vices ſuplet]. ḡ ſuba ſpmatica in toto tpe augmenti. oꝫ in homine augm̄tari. et ita calas in nata maioꝛ eſt in iuuene ſm̄ ſubiectum. q̄ꝫ in puero.

Utꝝ calor innatus ſit magis in iuuene q̄ ad 4m elꝫ q̄ꝫ i puero

Utꝝ calitas inna ta quo ad ſbꝫ ſit maioꝛ in pueris q̄ꝫ i iuuenib9 q° ad q̄litatē ſit ecō uerſo.

¶ Ad qō dōm ꝙ ſanguis mēſtru9 triplicē hꝫ ꝯuerſionē. dū ſit gn̄o. vnā q̄dē in hum ſpmaticū augmētādo ipꝫ añ q̄ꝫ ex ipſo hu°. ſiāt mēbra. et q̄ꝫtū ad iſtā ꝯuerſionē ſanguis au gmētat hum ſpmaticum. ꝯuerſus in ipm. 2am v̄o ꝯuerſio nē hꝫ in ſubam mēbroꝝ ſpmaticoꝝ nutriendo ea. et tertiā hꝫ ꝑ quā ꝯuertiꝶ i mēbra ſanguinea. ſ. carnē et adipē. So lū ḡ q̄ad pmā ꝯuerſionē ſanguis menſtru9 augmētat hum ſpmaticū. ſꝫ q̄ ad ſc̄dam ꝯuerſionē. augmētat mēbra ſpma tica. Sꝫ nō hum ſpmaticū. nā poſtq̄ꝫ hum ſpmaticū eſt coa gulatū in mēbro. nūq̄ꝫ recipit augmētū corpulētie. imo re cipit diminutionē. q̄uis augmēteꝶ ſm̄ extēſionē dimēſio nū. augmētādo corp9 q̄ꝫtū āt ad tertiā ꝯuerſionē ē mā gn̄o nis mēbroꝝ ſangꝫ. et coꝝ nutrimētū. vñ cū. d. Auic. ꝙ ſan guis quē gn̄at epar ei9. poſt ptū ſuplet. vices ſanguis mē ſtrui. h intelliḡ q̄ ad ſc̄dam et tertiā ꝯuerſionē ſanguis menſ trui: ſꝫ nō quo ad pmā. nā poſtq̄ꝫ puer ē nat9. ſanguis quē gn̄at epar ei9 augm̄tat mēbra ſpmatica. qm̄ ꝯuertiꝶ i ea nu triēdo: et extēdēdo. ſꝫ hum qō eſt in eis. nullo9 augm̄taꝶ. q2 illud iā induratū ē nec hꝫ ꝓportionē cū ſanguine: Itē eſt mā augmentatiōis mēbroꝝ ſanguineoꝝ q̄ gn̄ata fuerūt in matrice. ¶ Preterea poſſet q̄ri. nūq̄d ille eedē pticule ignis q̄ fuerūt ab initio i ſpmate. ſint ille eedē q̄ ſt in mēbris vſqꝫ ad finē corruptiōis. aut ſint ille reſolute. ⁊ alie ſucceſſerint loco eaꝝ. Hāc āt qōnē dimitto q2 lōga eſt ⁊ ſum impedit9.

¶ De ſc̄do v: deam9 q̄dā du° ꝑ. de cōmē. 1°. d tex. pmo ergo queriꝶ de cā: q̄re Gal. poſuit illā diſtinctionem. de caloꝛe ꝑ ſubam ꝯfuſam: et non ꝯfuſam: ⁊ aliā quā ibi ponit.

¶ Ad h dico ꝙ exem Gal. in illa ſua diſtōne ē 4x vnū q̄deꝫ ē ꝙ duo vaſa ſint plena aq̄ cal'a q̄ ē ſimplex ſuba: ⁊ ambo va ſa nō ſūt eq̄lia: tūc dicim9 maiorē calorē. eſſe in vaſe maio ri. Aliō v̄o exem qō ipſe ponit 4° loco. eſt hoc ꝙ accipiāꝶ duo vaſa eq̄lia. et vnum ſit plenū aq̄ calidiori q̄ꝫ aliō. tūc dici mus plus de caloꝛe eē in vaſe aq̄ calidioris. et iſta duo exem pla ſunt de ſimplici ſuba. Cōpoſita v̄o ſuba eſt ſilr duob9 modis. nā pōt eē mixta ſuba ex vino et aq̄ eq̄li mixtiōe. et vaſa ſint ineq̄lia q2 vnū mai9 alio: et tūc dicim9 plus de ca loꝛe eē in vaſe maiori: q2 plus eſt de vino: et hoc ē vnū exē plū in mixta ſuba. Iteꝫ pōt eſſe ꝙ vaſa ſint eq̄lia: ſꝫ mixtio nō eſt ibi eq̄lis in vtroqꝫ vaſe. nā in vno eſt plus de vino q̄ꝫ in alio. tūc. n. dicim9 plus eē de vino. i. de caloꝛe in vno q̄ꝫ i alio. Sic igiꝶ ordinatꝫ iſtis 4or. (Lꝫ Gal. nō ſic ea ordinet) ad ꝓpom ſic accedo. Dico ḡ ſic ꝙ ſi cōpareꝶ. puer ad iuue nē rōne ſimplicis ſubē. ſ. hu' ſpmatici. tūc plus caloris eſt q̄ad q̄ꝫtitatē in puero. ⁊ q̄ ad q̄litatē. plus eſt in iuuene: et ſi cōparaꝶ rōne hu' ſanguinei plus eſt d caloꝛe i iuuene q̄ ad q̄litateꝫ ⁊ q̄ad q̄ꝫtitatē ⁊ hic hñt locū duo pma exēpla. Si v̄o cōpareꝶ puer ad iuuenē. rōne ſubē ꝯfuſe. ſ. ſubē ꝯpoſite ex hu° radicali ⁊ influēti. plus ē de caloꝛe in puero q̄ ad ra dicalē. et plus in iuuene q̄ad īfluētē. et h dico ſic accipiēdo eq̄lē q̄ꝫtitatē de hu° ꝯfuſo vtriuſqꝫ. vt ſi accipias. 4. libras d hu° ꝯfuſo vtriuſqꝫ. accidit qō dcm̄ ē. et i h hꝫ locū exm. qō poſui 4° loco. Aliō āt exem qō rēanet. ſ. qn̄. 2. vaſa ineq̄ lia ſint plena ſuba ꝯfuſa ex vino et aq̄ equaliꝶ cōmixti. non hꝫ locū in ꝯparatiōe pueri ad iuuenē: ſꝫ in cōparatiōe pue ri ad pueꝝ: et iuuenis ad iuuenē. nā duob9 exñtib9 pueris eq̄lib9 in etate: et vnus ſit humidioꝛ et maioꝛ altero ille q ē maioꝛ ē calidioꝛ: et ſilr i iuuene ſe hꝫ. h āt qō ignota ē vulgo legētiū. ¶ Preterea Gal. ponit ꝙ caloꝛ nālis ē ꝯpl'onis tē perate. qō nō vr. nā caloꝛ nālis et ſpūs ſunt idē. ſic dr 5. de ſim. me. Sꝫ ſpūs eſt calidioꝛ res que eſt in corpore nr̄o ſicut dicit Auic. caplō de complexionibus membroꝛum.

Utꝝ calor nālis ſit tē perate cō plexionis.

¶ Ad hoc dico ꝙ duplex ē calas. ſ. ignea et aerea: vñ ſpūs plus hꝫ de cal'e aerea: ſꝫ cholera plus hꝫ de cal'e ignea. et ꝓpt hoc dic̄ Gal. li. de mala ꝯpl'one diuerſa ꝙ cholera ē cali dioꝛ res que eſt in corpe nr̄o. ꝟ Aut dic ꝙ duplex ē calas. ſ. calas tactualꝶ vel actualis: et alia ē calitas potētiali vl' cōr roſiua. Uñ dico ꝙ caloꝛ nālis eſt calidioꝛ res q̄ ſit i corpe nr̄o q̄ꝫtū ad pmā calitatē: ſꝫ nō q̄ ad 2am. nā ſi nos tāgam9 cho lerā: et tāgam9 calorē nālē q eſt in corde iuenim9 in corde maiorē calitatē: q̄ eſt ſic dr in libro de mala ꝯpl'one diuerſa in cholera v̄o nō inuenies tātā. ꝟ Preterea dic̄ Gal. ꝙ ſpma eſt calim et hum: qō nō vr q2 nos videm9 oia mēbra ſpmatica eſſe frida et ſicca ꝑter cerm: qō eſt fridum et hum.

Utꝝ ſpma ſit calim ⁊ hūidū.

¶ Ad h dico ꝙ ſpma eſt calim et hum: et ſi dicis mēbra ſper matica ſt frida et ſicca: ergo ſpma ſilr. dico ꝙ illa friditas et ſiccitas acq̄ſite ſūt ꝓpter moram. nam ſemꝑ caloꝛ reſol uitur et humiditas conſumitur.

¶ His viſis de cōmēto. mō veniam9 ad tex. [Qui creſcūt] ſcꝫ a pn° natiuitatꝫ vſqꝫ ad iuuētutem accedētes: [plurimū hñt innatū calorē]. i. corp9 calim: [ſenib9 v̄o puus eſt ca loꝛ] vult h Gal. ꝙ ſenes paruū caloꝛem habeāt. quo ad q̄ꝫtitatem. eo ꝙ de humido paꝝ hñt. et q̄ ad q̄litatem eo ꝙ eoꝛum caloꝛ eſt debilis qualitatis.

Et h manifeſte eſt ꝯ amicū nrm q.d.ꝙ ꝯplō innata non ꝑmutat ſm etates.nā ſi ipſa non ꝑmutaret.tūc neceſſo eſſet eiuſdē gdus in qlitate in ſenib⁹ſicut fuit in pueris.qd Gal. negat.ꝛ Hip.ꝛ ſeqret ꝙ febres.Ita cito ꝯrigerēt ſenib⁹. ſicut iuuenib⁹.nā diminutio qtitatꝭ rōne hūidi. nō diminuit aptitudinem ad febres.imo magis accēdit ad eas recipiē/das.ſed de h ac mā latius dicā in cōmento qd faciā ſuper errore iſto.quo letatur amicus noſter.

Aphoriſmus. XV.

Uētres hyeme ꝛ vere:caliſſimi ſunt nā:ꝛ ſo/mni lōgiſſimi.In his ḡ tpib⁹:oblationes plēs vādē ſūt.Et.n.inat⁹ calor ē mltus:nutrimēto igit ampliori indigēt.Signū:ꝛ etates:ꝛ athlete.

Theo. Uentres hyeme ꝛ vere:nā caliſſimi ſunt:ꝛ ſomni lōgiſſimi.Itaqꝫ p ea tpa:cibi dari copio ſius debēt.Caloris.n.natiui copia magna in/eſt:vt cibus pro inde plenior requirat.Argu/mento etates ſunt ꝛ athlete.

Leo. Uētres hyeme ꝛ ꝟe:nā caliſſimi ſūt:ꝛ ſomni lōgiſſimi:qre p ea tpa:alimēta copioſiora ſunt exhibēda.Et.n.tc calor inat⁹ plim⁹ ē:vñ ꝛ pli/b⁹ egēt alimētis:indicio ſunt etates:ꝛ athlete.

Commentum Galeni.

Tpa anni:multū dant adiutoriū in ordināda dieta cibi. Nā in hyeme:maiorē ciboꝝ videm⁹ appetitū:ꝛ maiorem digōnē:in eſtate ꝟo:ꝯriū:qd bñ diffiniuit:cū vētres caliſſi/mos nā:hyeme ꝛ ꝟe:dixit:h āt qre ſit:ſubiūgēdo expoſu/it. Etenī inat⁹ calor mlt⁹ ml̄to ḡ idigēt nutrimēto. Neqꝫ calorē abſolute dixit:ſꝫ inatū.i.nālē determinādo appoſu/it. Nam caloris nāl' in ꝑcedētib⁹ dixit. Cur āt accreſcat in hyeme:inuls aīibi ab Hip. Calor inqt in hyeme interiora īgredit:ꝛ ibidē adunat:in eſtate āt:ſue ſilitudini gaudēs:ꝛ exteriora petēs:diſſoluit:ꝛ i corpe minorat. Qz ḡ in hye/me digerit multū:ꝛ mult⁹ cib⁹ erit appetēdus. Sequunt ḡ ſomni lōgiſſimi:ꝑ lōgitudinē noct. Sōno āt qtū nā iu/uet:bonū ē ꝑpēdere. Qz ꝛ etates ꝛ athletas ſignū eē ſubiu/nxit:ſine:multū calorē oñdit mlto nutrimēto idigē. Pue/ri.n.q ſūt multi caloris:mlto idigēt nutrimēto. Et ſilr ēt athlete.ex nimietate ſui exercitij calor augmētat nālis:ꝛ h i ḡ multo indigēt nutrimēto. Sꝫ nō vīr h in oib⁹ itelligē/dū aīalib⁹:ſt.n.excipiēda in cauernis hyeme accubātia: q nō tūc multo idigēt nutrimēto. Si.n.tātūdē comederent h tpe:nō poſſent illō digerere. Hoc āt idē patiunt qdā ho/mines debilis nāe:cū lauant frida aq. Qz ſi hoīes q corpe deficiūt in frida aq balneent:corpa infridant:ꝛ nocet eis. vñ ꝛ male patiunt. Fortes tñ corpib⁹ ſꝑ recipiūt calorēꝫ in interiorib⁹:poſt ꝟo plus calefaciūt:calore ad exteriora redeūte. Hoc āt ſilr in aīalib⁹ fride nāe ꝯſiderādū ē:quoꝝ calor:hyemis fr:iditate ſupat:vñ ꝛ qſi mortua iueniunt:ꝛ i cauernis accubātia:ꝛ qſi iſenſibilia:ꝛ nullū motū hñtia: qdā ꝟo ibidē ꝑeūt. Sꝫ calidiora:ſanguine abūdātia:pati/unt hyeme idē:qd hūana corpa:q fortiora ſunt:cū lauant frida aq:in qb⁹ calor petit iteriora. Caro ꝟo coꝝ:lꝫ videat minorari:dū balneant:nō tñ cū calore interiora dicēda eſt petere:ſꝫ poti⁹ intro vadūt calor ꝛ ſanguis:q cā ſit carnis. Cū aūt humana corpa ſpū ſubſiſtāt ꝛ ſanguine:ſpmatis quoqꝫ humectatiōe:ſicut in libro nro mōſtrauim⁹ de ſpma/te:in q ſpma dixim⁹ ſubalēꝫ cām mēbroꝝ corpis fore:ꝛ ex ipſo corp⁹ augmētari ꝛ nutriri:manifeſtū eſt meliorē dige/ſtionē fieri ſi ſanguis ꝛ ſpūs in iteriorib⁹ corpis ꝯgregent: qd nō ſolū Hip. teſtat:ſꝫ ēt in his duob⁹ tpib⁹:multū nutri/mētū dādū ꝑhtet. Quib⁹ in tpib⁹ ſi pauca diſſoluunt:non mult⁹ cib⁹ dādus eſt:cū cib⁹ ad diſſoluta recupanda ſit ne/ceſſari⁹. Unde ex ipſo ſenſu:veꝝ dixiſſe Hip. cōꝓbat. Non ſolū.n.his tpib⁹ cib⁹ bñ digerit:ſꝫ ſi ēt paꝝ comedūt:cor/pora infridant:et maxime impediunt. Si aūt vltra modū comedūt:nō id patiunt:qd multū comedētes aliis tpib⁹. In qb⁹ dictis:nō ſolū Hip. redarguit:ſꝫ ēt oēs faciētes idē repellunt. Nullus.n.eſt q nō fateat corp⁹ humanū diſſol/ui:lꝫ incōꝓhenſibili ſenſu:ſolo tñ intellectu:qd oñdit ne/ceſſitas reficiēdi:ſi.n.in eodē ſtatu ꝑmaneret:nec de corpe diſſolueret:nō ſibi eēt neceſſari⁹ cib⁹. Perpēdis ne o ipu/gnator Hip. nullā obiectionē tuā:nulla rūſiōe Hip. vl' ſuo/rū diſcipuloꝝ eſſe dignā:cū.n. Hip. nihil incōcuſſum dimi/ſerit:ego vice ſui nō dubitabo tibi refragari. Quicqd in/gt aīal ab initio ſui ꝯficit:cōplet quoqꝫ:atqꝫ regit:nō ē niſi calor nālis:q cā cū ſit ois actiōis:maxime in hyeme:neceſ/ſario appetitū augmentat:et digōnē ꝯfortat:ſanguinē au/get in corpe diſſoluta a corpe ſupfluitate reſtaurat:purga/tio neqꝫ diſſoluit a corpe ſupfluitatē:et id mult⁹ cibus det. Exterior ꝟo calor:nō ſolū diſſoluit ſupfluitatē corpis:ſꝫ ēt rē nālē:q corp⁹ cuſtodit. Sꝫ diſſolō q occulta vocat a me dicis:a ſolo calore nāli ſit:q ſolus nālis ē aiali:ſicut Hip. dixit:et nos oñdim⁹ in lib° de ꝟtute nāli. Hic nō ſolū appe/titū facit ꝯuenibilē:digōnē quoqꝫ:et cuilibet mēbro aſſimi/lationē:ſꝫ ēt cibi expellit ſupfluitatē. Cū ḡ calor nālis ſit for/tior:diſſolutio ſupfluitatꝭ 3e digeſtiōis:ſit ſenſui occultior. Unde Dioſorus dixit. Sudor.n.ex nām ſit. Si.n.curſus corpis ſm curſum nāe ſit:et nā cibo dñans:ipm vicerit:nō ad cutē ſupfluitas cibi mādat ſenſibilr. Sudor.n.in labo/rātib⁹:vel nimis exercitātib⁹:vl' ēt in eſtiuis ex nām ſit fa/tigātib⁹ in eſtiuis calorib⁹:ex nāe ſit fatigatiōib⁹. Curſus ēt corpis in hyeme et ꝟe eſt ꝯuenibilis:ſi iquā tpat⁹ ſit:ſin āt ꝯrio:ꝯri⁹. Hip.n.in fine hui⁹ libri:hec tpa blaſphemat: ſi nō ſint tempata. Virt⁹ āt actionis caloris nālis:ſi cibū in ſtō bñ digerit:teſtat in hyeme corp⁹ ſm nālē curſum bñ ſe hēt:qꝛ h tpe calor nālis augmētat in interiori corpore:ſo/mn⁹ ſit lōgiſſim⁹:ſupfluitas 3e digōnis diſſoluit:vel expel/lit:lꝫ nō ſentiat. fumoſa quoqꝫ cū anhelitu:groſſa cū vri/na egrediunt. Hypoſtaſis ḡ vrine feculētior ē in hyeme qꝫ in eſtate:et qtitas maiorat vrine:vñ corp⁹ magis nutrit: caro augmentat:ſanguis multiplicat:ordinatione modū non excedēte. Si.n. hec turbent:oia contraria ꝯſequunt.

Joānicu/lus. Joāniculus. Nā intelligit res regens:et cuſtodiēs cor/pus. Que a medicis:qtuor oī modis. Una eſt ꝟtus regēs corp⁹. Altera forma et cōpoſitio corpis. Tertia ꝯplō ſui.

Nā 4or Quarta āt ꝯſuetudo nāe. Gal. Si qlitas inqt vel qtitas corpis ingrat in mltitu°e ſanguis et carnis:ex mlta come/

Nā Gal. ſtiōe ſit:et ex digōne eqli nō ſolū ſtōi:ſꝫ ēt venaꝝ corpis:et mēbroꝝ toti⁹ corpis:qd vulgus in rei veritate exptū ē:pur/gās ſanguineꝫ in fine veris:et añ initiū eſtati. Eſtate.n.ſup/ueniēte caliſſima:maximū piculū ſe ſubire eſtimāt:ſi non ſe purgauerint.cū calor eſtatꝭ ſanguineꝫ diſſoluat.et chimos ſemꝑ ſpm ebullire faciat. vene aūt inculcant.lꝫ antea ſibi cōuenientes eē videant:vñ aut crepāt:aut putreſcūt:aut ad mēbra debiliora hūores malos mittūt:qb⁹ flegmōes:heriſi/pile:aliiue morbi ſiūt:ſꝫ nāꝫ ipoꝝ hūoꝝ. Que oia atteſtat in h apho. Hip. In his inqt horis:nō ſolū corp⁹ plus dige/rit:ſꝫ et mlto plus ciboꝝ dādū ē ſibi:q· cib⁹ ad cōparatio/nē caloris nālis experit:ſi nō ſubeat calor extneus:ſicut dixi/mus:quo humorib⁹ gñatis:cib⁹ minuat. Hip. non idē hic tractauit de vere:ſicut de eſtate:qd tñ ego intactum relin/quere nolo. Dico ḡ ꝙ initiū veris ſilius eſt hyemi qꝫ eſtati: eꝯ ꝟo finis. Aliqñ ver totum eſt frigidū:ſicut hyems. Ali/qñ calm:ſicut eſtas. Unde et i initio veris:oꝫ cibū ordinari:ſicut in hyeme. Sꝫ tñ ſi totum friguerit ver:velut in hyeme or/dinādus eſt. In veris fine:et totius caloris:ordinanda eſt dieta:ſicut in eſtate. Si mediocre fuerit:mediocritas diete tenēda eſt. Que omnia ſanis ſunt ordināda vel obſeruan/da. Poſt enim:infirmorum ſubinferetur dieta.

ſpma mē/broꝝ cau/ſa ſal'e dicit.

Cauſa oīs actiōis dī eſſe calor nālis.

℄ Expoſitio Taddei.

℄ Com docuit Hip. ordinare dietā rōne etatū. docet mō ordinare dietā rōne tpū3 anni ⁊ h3 hic apho. 3. ptes. nā pͦ ponit ſuā determinatione. Scđo ponit cām verificātē minorē ſue determinatiōis. Tertio ponit verificationē. iſti⁹ cāe verificantē. ⁊ h ꝑ ſigna: durat pma vſq3: [et. n. inat⁹ calor]. Scđa vſq3 [ſignū ⁊ etates.] Dicit ḡ ꝙ in hyeme ⁊ ve multū nutrimētū debet aīali. qꝛ vētres in hijs tpib⁹ ſunt nālr caliſſimi. ⁊ ſomni lōgiſſimi: vt taľ determinatio formet. In quocunq3 tpe vētres ſt caliſſimi nā. ⁊ ſomni lōgiſſimi. debet multū de nutrimēto ſ3 in hyeme ⁊ ve. vētres ſunt hmōi. ḡ ⁊c. minorē aūt ſic pbat. bn̄ dixi. qꝛ dixi. vētres in his tpib⁹ ſūt caliſſimi nālr. qꝛ calor inat⁹ mult⁹ ē in eis. ꝓp qđ indigēt cibo ampliori.

℄ Aut pōt alr ordinari h vbū qđ dicit. ꝙ calor innatus ⁊c. vt dicam⁹ ꝙ pͦ poſuit cām ſue ꝯcłonis. ⁊ ꝯcłonē. Scđo ꝓbat ꝙ illa ꝯcło ſeqtur ex illa cā. Tertio vo ꝓbat ꝑ ſignū illā 2ᵃᵐ ꝓbationē: ⁊ ad idē reddit. h mō: bn̄ dixi ꝙ mult⁹ calor indiget multo cibo: qꝛ nos videmus ꝙ pueri ⁊ athlete. ꝓp multum calorem. indigent multo cibo.

Circa hūc apho. Gal. ſic ꝓcedit. nā pͦ explanat vocabła poſita in apho. 2°. inueſtigat de vitate apho⁹. durat pma vſq3: [ſ3 non vlr hoc in omnibus.]

℄ Pria ps diuidit in. 3. nā pͦ exponit h vbū. ſ. [vētres hyeme: ⁊ ve caliſſimi ſūt nā:] cū ſua declaratiōe. ⁊ ordinat tpa anni ad doctrinā dietādi. ſcđo exponit h vbū: [ſomni longiſſimi.] tertio exponit h vbū: [ſignū ⁊ etates:] durat pͣ vſq3 [ſequūt ḡ ſomni.] 2ᵃ vſq3 [ꝙ ⁊ etates.] 3ᵃ vſq3 ad finē h⁹ ptis. ps āt in q̄ vificat. diuidit in. 3. nā pͦ vificat ꝑ inſtantiā. 2° ꝑ cām apho⁹. 3° ꝑ ꝯdictiōes: pͣ durat vſq3. [Cū autē humana corpa.] 2ᵃ vſq3 [curſus ēt corpis i hyeme] tertia vſq3 ad finē: 2ᵃ vo ps. diuidit in. 2. nā pͦ ponit. cām apho⁹. 2° mouet qōnē ꝯ eā. ⁊ ſoluit eā durat pͣ vſq3 [in qb⁹ dictis non ſolum Hip. redarguitur.]

℄ Pars āt tertia diuidit in. 3. nā pͦ ponit ꝯdictionē q̄ ſumit ab ipſa hyeme ⁊ obſuatiōem regiminis tempati. 2° ponit ꝯdictionē q̄ ſumit ab ipo ve ſolo. 3° ponit ꝯdictionē q̄ ſumit a corpe nr̄o: durat pͣ vſq3: [Hip. n̄ idē tractauit d ve] 2ᵃ vſq3 [q̄ oīa ſanis.] ℄ Dic̄ ḡ de pͣ ꝙ tpa anni docēt nos ordinare dietā: qꝛ in hyeme maior fit appetit⁹. ⁊ maior digō in eſtate eꝫ. ſ. minor appetit⁹ ⁊ minor digō. ⁊ cā3 dcē rōnis tāgit Hip. cū dic̄ [vētres hyeme ⁊ ve caliſſimi ſūt nā.] ⁊ bn̄ dixit vētres. eē calidos nā. qꝛ in h tpe calor inat⁹ ē mlt⁹. Un̄ nō dixit calorē abſolute multū eē. ſ3 calorē inatū cui⁹ caloris inati. ꝓpetatē ⁊ nām dixit Hip. in apho. ꝓcedēti. Cā vo q̄re calor inat⁹ ſit mult⁹ in hyeme dr̄ ab Hip. alibi. nā. d. ꝙ calor nālis in hyeme. reuertit ad interiora. ⁊ adunat⁹ ꝯfortat. In eſtate vo diffūdit ad extiora. ꝓp calorē aeris q ſua ſilitudine fac̄ calorē iteriorē diffūdi: p3 ḡ ꝙ in hyeme. maior fit digō: ⁊ maior. appetit⁹: ⁊ ꝑ hec oīa q̄ dixit Gal. expoſuit h vbū [vētres hyeme: ⁊ ve caliſſimi ſūt.] n̄ cū eo qđ ſeqt. ſ. cū h. [calor. n. inat⁹ ē mult⁹:] ⁊ ordinauit tpa anni. ad doctrinā dietādi. ℄ De. 2ᵃ. d. ꝙ ſomni ſt lōgiſſimi i hyeme ꝓp lōgitudinē noctiū: ⁊ manifeſtū ē q̄r ſomn⁹ adiuuet calorē nālē idigerēdo: qꝛ fac̄ ipm fortē deducēdo ipm ad interiora. Sicut ⁊ frigus aeris. ℄ De 3ᵃ. d. ꝙ illđ ſignum qđ ipſe ponit de pueris ⁊ de athletis eſt manifeſtū ſignū ꝑ qđ oſndit ꝙ molt⁹ calor multo idiget nutrimēto. qꝛ pueri ꝓp multū calorē inatū. Indigēt multo nutrimēto: ⁊ athlete ꝓp multū calorē rōne ſui exercitij multo indigēt cibo: ⁊ hic finit. expoſitio vocabulorum poſitorū3 in apho.

℄ Cōſequenter inueſtigat d vitate apho. ꝑ inſtantiā pͦ ⁊. d. ꝙ apho. iſte nō eſt vus in oīb⁹ aīalib⁹. nā ſūt q̄dā aīalia q̄ i h tpe nō idigēt plimo cibo. imo modico ſt ꝯ ... nā ſi tm̄ comederēt in hyeme. nō poſſent digerere: ⁊ aliqñ ſt ăt ſine cibo ⁊ q̄ſi mortua inueniunt. in cauernis: ⁊ eſt ſilr de iſtis aīalib⁹: ⁊ de hoīb⁹ debilib⁹. nā debiles ⁊ incarnoſi hoīes. Si balneent in aq̄ fri̇ᵃ nō fortificant immo debilitant. S3 hoīes carnoſi ⁊ fortes qñ in aq̄ fri̇ᵃ lauant cōfortat calor eoꝝ: ⁊ forti⁹ digerūt. Sic ḡ p3 ꝙ iſte apho⁹ h3 vitatem in hoīb⁹ fortib⁹ ⁊ carnoſis. q nō ꝑcutiunt a frigore malo mō.

℄ Cōſequēter cū vificauit ꝑ inſtātiā vificat ꝑ cām dicēs ꝙ ea q̄ corp⁹ nr̄m ab initio gnōnis Regūt: ⁊ ſubſtētāt. ſt 3ᵃ. ſ. ſpma ſanguis ⁊ ſpūs: ⁊ ex ipo ſpmate ꝯficiunt ſolida mēbra. ⁊ augmentatio ⁊ nutricatio fit poſtea illoꝝ mēbroꝝ ꝑ illa duo. ſ. ꝑ ſpm̄ ⁊ ſanguinē: ꝑ ſanguinē ſic̄ ꝑ nūm: ꝑ ſpū3. ſic̄ ꝑ inſtrm̄. cū ḡ illa duo. ſ. ſanguis ⁊ ſpūs. vadūt ad interiora corpis. fortior fit. digō ⁊ melior appetit⁹. ⁊ qꝛ calō digeſtiu⁹ ē fortior. tūc tpis debet plus de cibo q̄3 alio tpe. eo ꝙ maior fit reſoľo: qꝛ cib⁹. nō debet niſi ꝓp diſſołonē eius qđ a corpe ſepat. vñ qñ moltū cūat ⁊ reſoluit. multū o3 reſtaurari. qꝛ reſoľo ⁊ reſtauratio debēt eē ꝓportionate. ⁊ ꝓp h ſi aliqs comedat paꝝ in hyeme. nocet. qꝛ corp⁹ ei⁹ infrīdat: ⁊ ſi comedat plus q̄3 debeat. nō ita cito icidit egritudinē de repletiōe ſic̄ in alijs tpib⁹. Gal. ḡ dedit hanc cām ꝓp duo. quoꝝ pᵐ eſt. qꝛ in hijs tpib⁹. bona fit digō. et non ledunt corpa a repletiōe. Scđm eſt qꝛ maior fit reſoľo ⁊ ifirmant corpa a pauca comeſtiōe. ex quoꝝ pͦ hēt pͦ multiplicādi cibaria in hijs tpib⁹: ex ſcđo vo hr̄ neceſſitas multiplicādi cibaria. nā qꝛ bona fit digō. ⁊ repletio nō noc3. poſſumus multos offerre cibos. qꝛ maior fit reſoľo ⁊ corpis ifridatio a pauca comeſtiōe cōpellimur daf multa cibaria in hijs tpib⁹. ℄ Cōſeqnēter mouet qōnē ꝯ aſſignatā cām i hūc modū: qꝛ dcm̄ erat ꝙ in hyeme. pl⁹ d cibo cōpetebat. qꝛ plus reſoluebat. cū cib⁹ cōpetat ad reſtaurationē deꝑditoꝝ. nō vr̄ h eē veꝝ. qꝛ nos videm⁹ ꝙ reſoľo maior eſt in eſtate. cū fiat reſoľo a calore nr̄o. ⁊ a calore aeris ꝯtinētis ꝑ regiōes inſenſibiles. ſ. ꝑ poros. In hyeme vo nō fiat tāta reſoľo: qꝛ calor exterior eſt debilis: magis q̄3 in eſtate: ⁊ ſic vr̄ ꝙ nō plus cōpetat de cibo in hyeme q̄3 in eſtate.

℄ Ad h ipſe Gal. r̄ndēs dic̄ ꝙ nullos pͭ ad hoc r̄ndere. niſi Hip. ⁊ ille q ſuat ſniā3 Hip. dic̄ ḡ in ei⁹ ſołone ꝙ illđ ꝙ corpus nr̄m plaſmat et auget: et vſq3 in finē nutrit. q̄ ſunt tria opa nāe. nō eſt niſi calor nālis de q̄ nūc nob̄ eſt ſmo: et iſte ē maior i hyeme. vñ maiorē fac̄ digōnē. et maiorē appetitū: et plus de ſanġᵉ: et plus corpa nutrit: et ingroſſat et plures ſupfluitates expellit. Cui⁹ ꝯriū fac̄ calor aeris. nā oīa opa nāe impedit: vñ iſte calor. ſ. nālis fac̄ occultā reſołonē. fortiorē et maiorē q̄nto ipe maior ē. Sic ḡ iſte calor nālis i hyeme cū ſit fortior. q̄3 in eſtate fac̄ duo ꝓp q̄ de cibo plus debet. vnū qnoꝝ ē qđ ipe fac̄ maiorē digōnē et maiorē nutricationē. aliđ ē qꝛ ipe occultā reſołonē fac̄ magnā. nā apparēs reſoľo maxime fit a nō nāli calore: qđ p3 in ſudore quē dioſor⁹ ponit ⁊ ē preter nām. nā ſi calor plene dn̄aret oīb⁹ q̄ in corpe ſunt. nō faceret ſenſibilē reſołonē ꝑ cutē. qꝛ reſolueret inſenſibilr ꝑ poros: et illa iſenſibilis reſoľo. fit i hyeme fortior: et alia cā ſic̄ dicti ē: qꝛ calor cū ſit maior. plus digerit et plus auget et nutrit humorē corpis: q̄3 in eſtate. cu3 ſit debilis. hec ḡ ē ſołđ: qꝛ l3 in eſtate fiat maior reſoľo a calore ꝯtinentū. tn̄ in hyeme fit maior a calore inato. et calor i hyeme h3 plus vtutē in opando. vñ auget corp⁹ et impinguat. Ideo3 plus de cibo ꝯpetit ei. l3 in eſtate plus reſoluat calor aeris. ℄ Cū vificauit apho. ꝑ aſſignatiōe3 cāe. ponit mō vificatiōe3 ꝑ aſſignationē ꝯdictionū. et pma ꝯdictio taľ ē ꝙ iſte apho. ē ver⁹. dū mō hyems ſit in ſua nā ſuās ꝓpriū curſum. et hō non multū excedat in regimine. qꝛ ſi hyems ſuat ſuā nām. oīa q̄ dcā ſt. ꝑficiunt bn̄ in aīali. S3 ſi mutaret hyems a ſua nā. oīa fac̄ ꝑ ꝯriū: et qꝛ ipe dixit ꝙ i hyeme oīa nāe opa. bn̄ ꝑficiūt: ponit mō hec tria qbus cogſcimus ꝙ aīal bn̄ ꝑcurat a calore nāli ipi⁹ in hyeme. et pᵐ ſignū ē. qꝛ nos videm⁹ ꝙ digō fit meli⁹ in hyme: qꝛ calor eſt mult⁹. et ſomni ſt lōgiores. et actus expulſiuis bn̄ fit i hyeme: quia nos videmus ꝙ vrina maior eſt in eo et hypoſtaſis. et fumoſa ſuperfluitas per anhelitum expellitur. groſſior q̄3 in eſtate: et nō ſolū digō et expulſio bona fit: et h di

to ſi aliqs in dieta nō multū peccauerit:ſ; ēt nutricatio et ſanguificatio maior. nā mlta caro: ⁊ mult⁹ ſanguis gñaꝛ i hyeme ⁊ ꝑ fortitudinē. ⁊ mltitudinē cal. nālis ɔtingūt oia hec: ğ h eſt vnū ſignū ꝙ aial optie ꝓcuraꝛ in hyeme: ⁊ aliō ſignū ē: qꝛ nos videm⁹ ꝙ corp⁹ in autūno ē tenue ⁊ macꝝ: ⁊ cū intrat hyems videm⁹ ſāguinē multiplicari ⁊ carnē augeri: ⁊ h demrat ꝙ calor inat⁹ ē mult⁹ q multo idiget nutrimēto. ⁊ ſi paucū ſibi deꝛ īfirmaꝛ corp⁹ ⁊ debile efficiꝛ. ſ; ſi hēat nutrimētū ſibi ſufficiēs oia bona opa ɔtingūt. ⁊ h eſt 2m ſignū: ſignu; xo 3m ē tale qꝛ nos videm⁹ ꝙ vulg⁹ in fine veris cōpulſum nēcitate. faꝛ flomiam. Scit. n. ꝙ peſſimas egritudines ht pati ꝑꝑ ɔculcationē humoꝝ gñatoꝝ in hyeme niſi faciat minutionē: qꝛ calor eſtati faꝛ ebulliꝛ hu. ſupfluos. vn̄ h declarat ꝙ in hyeme fcā fuiꝛ multa ⁊ bona digeſtio: ⁊ multa: ⁊ bona nutricatio ꝑ totū corp⁹. ⁊ h ē 3m ſignū qō demrat bonū regimē aialis qō ꝓcedit a mlto calore nāli: et iſta xificatio ꝑ iſta tria ſigna. faꝛ ēt ad ſolōnē ꝑmore qōnis. ſ. qꝛ plus de cibo debeꝛ nō ſolū ꝑꝑ manutenere corp⁹ in ſtatu ſuo. ſ; ēt qꝛ corp⁹ melloraꝛ ꝑꝑ calorē multū q bn̄ agit. hec ğ ē ha ɔdictio ⁊ ei⁹ ꝑtractatio q̄ ſumiꝛ ab hyeme ⁊ obſuātia regiminis. ℭ Cōſequēter ponit 2am cōdictionē q̄ ē ꝑticularis reᵘ xis: ⁊ diꝛ ꝙ l; Hip. abſolute poſuiſſet ita de xe ſic̄ de hyeme. non tn̄ ſic abſolute d; intelli. nā ver rōne ſui ꝑncipij aſſimilaꝛ hyemi. ⁊ rōne ſui finis aſſimilaꝛ eſtati. ⁊ aliqn̄ aſſimilaꝛ totū eſtati. ⁊ aliqn̄ aſſimilaꝛ totū hyemi. ⁊ aliqn̄ ē mediocre. Dico ğ ꝙ qn̄ ver ē totū ſile eſtati d; in eo ordiari dieta ſic̄ in eſtate. ⁊ qn̄ ē totū ſile hyemi. d; in eo ordinari dieta. ſic̄ in hyeme: et qn̄ eſt tempatu; d; in eo dieta mediocriter ordiari: ⁊ qn̄ ꝑti; aſſimilaꝛ eſtati prim hyemi. d; ꝓ pte dietari ſic̄ in hyeme. et ꝓ pte dietari ſic̄ in eſtate: et h ē ɔdictio 2a. ɔdictio xo 3a eſt qꝛ oia q̄ h dicta ſꝛ debēt attēdi ⁊ obſuari in ſanis. nā in egroꝝ dabit infra canonē. ⁊ a tpe. ſ. i illo apho. Dādū ē aliqd regiōi: hec ğ ē ſnia Gal. multū tn̄ obſcuꝛ ponit eā. Jō diſputabo d mlt.

Circa huc apho. dubitaꝛ ꝑ de tex. vētres hyeme: et xe caliſſimi ſꝛ nā: qriꝛ ꝑ qd itelligat ꝑ vētres. Ad h dico ꝙ ꝑ ipm intelligit nō ſolū ſtōm: ſ; totalitatē iterioris ptis corpis. ſ. ſtōm et epar et venas et arterias et cor et pulmonē et hiis ſilia. ℭ Preterea nō bn̄ fecit i eo ꝙ aſſociauit ver cū hyeme cū ver ſit tempatū et hyems diſtēpata valō. nō. n. pſſt duo ɔ̄ria tpa ſilr diſponē vētrē. ℭ Preterea Hip. īfra ſepar ſlla duo tpa abinuicē in illo apho. ſ. Eſtate et autūno: ꝙ ſi ſilr debuit hic feciſſe. ℭ Preterea ver ē tps: qō aſſimilaꝛ morbo de plenitudine. ſic̄. d. Gal. īfra in ɔmēto il li⁹ apho. Quib⁹ ſemel etc̄. et in tali tpe dādū vꝛ ēē modicū nutrimētū. et Auic. h idē. d. ꝑ cañ. fen. 2a doctᵃ 2a. caᵒ. 6. §. ſ in xe. ꝑnā. d. ꝙ in vere d; cibū diminuere: et potū augere et mlta ſilia pſſt opponi. ℭ Preterea. d. ſ ventres eſſe caliſſimos ſ. Queriꝛ cū ſuplatiuū. dicat rē ſuā ꝓ ſupabundātiā: et qō tale eſt. vni ſoli ɔpetit. vꝛ ꝙ aut ſolū ver tales ventres faciat. aut ſola hyems. quare male copulauit.

ℭ Ad h oia rñdeo vno xbo: qꝛ Hip. l; poſuiſſet ſimplr ſil. ver et hyemē. nō tn̄ ſimplr et ſilr intelligit de vtroq;. nā loquiꝛ de xe ſolū rōne ſui ꝑncipij: aut rōne toti⁹. qn̄ ipm ver aſſimilaꝛ totalr hyemi. et h. d. Gal. in fine cōmēti. vn̄ illud qō ibi. d. Gal. eſt ſolō omnium iſtarum queſtionum.

Vtꝝ i hyeme meraciter ſit cal's nāl ſtrenuitate.

ℭ Preterea. d. ꝙ vēter ē in hyeme cal's nā. ſ; hoc nō vꝛ. qꝛ vꝛ ēē cal's violēter: qꝛ frig⁹ aeris violēter faꝛ calorē fortiorē. ℭ Preterea augmētatio caloris ſit a frigore ꝑ accñs. eo ꝙ vnū ɔ̄rioꝝ auget aliō ꝑ accñs: et non ꝑ ſe. ğ nō augeꝛ calor nālr. ſ; poti⁹ accñtalr. ℭ Ad hm dico: ꝙ augmētū qō recipit calor in hyeme. duplr ſit. ſ. ꝑrim violēter a frigore aeri. et prim nālr ab augmēto nutrimēti. tn̄ hm illi⁹ augmenti ē ſolū a frigore: ſ; l; augmentū ei⁹ ſcm̄ ſit a violētia. nihilo min⁹ augmētū dꝛ tale a nā. qꝛ recipit denoiationē a ſbo cui ſit additio. et a fine. q ē ſua opatio. nā opatio nālis. efficiꝛ ꝑ eū forti⁹ et meli⁹. q; poſt l; additio. fiat ſibi violēter. rōne qntitatꝭ caloris. q fugit ſuū ɔ̄riū. ℭ Ad ſcōm dico ꝙ p; ſolō ꝑ h qō iā dixi. nā ille calor ſic augmētatus: nō dꝛ nālis ꝑꝑ modū. ſm quē eſt augmētat⁹ ꝑ cām exteriorē: ſ; ꝑꝑ vtilitatē et bonitatē ſue actiōis. nā oia opa nature bene agit.

ℭ Pretˀea qriꝛ qꝛ ñ dixit abſolute caliſſimi. ñ apponēdo nā. ℭ Ad h dico ꝙ cā h⁹ eſt: qꝛ cal's in calore nāli poſſet augeri ad igneitatē. ſic̄ in febre. et p; ꝙ talis calor. non reqrit multū nutrimētū. Et. n. calor innatus eſt multus. ℣ Queriꝛ quō accipiꝛ h calor inat⁹. ſ. an ꝑ calore q ſeqꝛ ꝑᵒ ꝑnᵒ. ſ. ſꝑma et ſangᵐ mēſtrū. an ꝓ caꝛ q ſeqꝛ humiditatē influētē. ſ. nutrimētū: et vꝛ ꝙ ꝑmoᵒ accipiat. nā Gal. remittit nos. ꝓ notitia caloris nālis ad apho. ꝑcedētē: et planu; ē ꝙ ibi vocaꝛ calor inat⁹ ꝑmoᵒ. ℣ Ad ɔ̄riū āt ē rō expſſa: nā idem hō h; plus de calore in hac hyeme q; habuit in eſtate pterita. hoc āt nō pōt ēē veꝝ de calore illo q ſeqꝛ mēbra ſꝑmatica. ℭ Ad h aūt dico ꝙ h acqriꝛ inat⁹ calor ꝓ aggregatione fcā ex calore inato radicali. et calore influente tn̄ recipit denoiatōe; ab illo ꝑori. Jō remittit nos Gal. ad ꝑcedētem apho. et qrelusidē xtutī eſt h et ille: et ꝙ ꝓ vtroq; calore accipiat. ꝓbat illō ſignū qō ponit d etatib⁹. ſ. pueris et athletis. nā athlete non hñt multum de illo ſꝑmatico calore. ſed de illo qui multiplicatur per exercitium.

Vtꝝ frigᵘ poſſit calorē nālem augere.

ℭ De ɔmēto xo ſic dubitaꝛ ꝑ de cā ꝑꝑ quā ponit calorē nālē creſcere nā non vꝛ ꝙ frigus poſſit ipm augere hac rōne: nā frig⁹ aeris rāte q̄;titatꝭ ē ꝙ vꝛ nō debere augeri ꝑ eu;: ſ; poti⁹ deſtrui. ℭ Ad h dico ꝙ ſi frigus aeris i mediate ageret et ɔtingeret calorē nālē. bn̄ potius debilitaret: q; augeret. nā ignē dbilitat. q ē rāte poᵗ. ſ; qꝛ corp⁹ circūtegit ipſ. et defenſio pānoꝝ. et aliaꝝ reꝝ. qb⁹ tegiꝛ corp⁹ nr̄m. Jō cōfortat. ſic̄ dcm̄ eſt. ℭ Preterea nō vꝛ multiplicari calor inat⁹: qꝛ in hyeme multiplicaꝛ flegma. qō ē fridi⁹ qō eſt in corpe nr̄o: et minuiꝛ cholera. hoc āt eſt ſignū: ꝙ calor nālis eſt diminut⁹. ℭ Ad h dico ꝙ flegma nō multiplicaꝛ i hyeme. rōne pauci caloris. ſ; ꝑꝑ duo diuerſa a calore. quorum vnū ē reflexio et inſpiſſatio q̄ ɔtingit ꝑꝑ inſpiſſationē pororū. nā in loco. vbi eſt fortꝭ et grādis calor. gñaꝛ aq̄ ꝑꝑ vtutē inſpiſſatiōis et reflexiōis. ſic̄ p; in ſtufa. in q̄ ex vapore affluēte ad voltā. gñaꝛ aq̄ frigᵃ. et in olla coopta q̄ ebulit. eleuaꝛ vapor ad coopturā: et facit ibi guttas aq̄ de vapore calidiſſimo. et hec ē vna cā. Alia xo cā ē qꝛ in hyeme cōiter comeduntꝛ cibaria groſſiora: et flegmaticiora: et ſic p; ꝙ hoc non eſt propter calorem. ſ; ꝑpter aliud accidens.

Vtꝝ calor inat⁹ i hyeme multiplicetur.

ℭ Pretˀea qriꝛ de h xbo qō ponit Gal. ſ. ꝙ illō qō reſoluiꝛ ⁊ illō qō reſtauraꝛ. dbēt ēē ꝓportionata in q̄;titate: vꝛ. n. ꝙ nūq; poſſit adeq̄ri. qꝛ in adoleſcētia. plus reſtauraꝛ q; diſſoluiꝛ: et in ſenectute min⁹: ſic̄. d. Auic. c. d xtute miſtratā: ⁊ i iuuētute nō vꝛ ꝙ ſit eq̄litas. nā in eſtate minus reſtauraꝛ. q; reſoluaꝛ. Cui⁹ ſignū eſt: qꝛ hō macreſcit: et i hyeme plus vꝛ reſtaurari. q; reſolui cui⁹ ē ſignū: qꝛ hō impinguaꝛ et graſceſſit. ſicut ponit hic Gal. ℣ Preterea ſi ꝓportionale nutrimētū eſt illi qō reſoluiꝛ. nūq; aliqs incraſſabiꝛ. qō eſt incōueniēs. ℣ Preterea alia rōne fortiori ꝓbaꝛ. q̄ talis ē. nutrimētū. n. ſit ꝑ applicationē: et aſſimilationē nutriētis cū nutrito. ſ; cuilib; minime pti nutriti. d; applicari nutrimētū. ğ d; ꝙ nutrimētū ſit eq̄le nutrito. qꝛ ſi eēt min⁹ iā ſequereꝛ ꝙ minimū eēt mai⁹ alio. eo ꝙ q̄libet pticula minima nutriꝛ: et ſibi d; ꝙ aliq̄ pticula minima nutriētis adhereat. ğ pticula nutriēs. et pticula nutrita. ſꝛ eq̄les. Cū minimū nō ſit mai⁹ alio. ğ nutriēs totū. cū toto nutrito ē eq̄le. et d; ponere. ꝙ aliq̄ ps nō nutriaꝛ. qō ē impoſſe: ſ; ꝓcedo vltra. Corp⁹ nutritū eſt mai⁹ eo qō ab ipo quotidie reſoluiꝛ. ğ ꝓ ɔñs. nutriēs ē mai⁹ eo qō reſoluiꝛ. male ğ diꝛ ꝙ d; eſſe proportionatum ſm q̄;titatem.

Vtꝝ ſit poſſe ꝙ reſolutu; et reſtauratu; ſit ꝓportionata i q̄;titate in corpore nr̄o. in q̄cunq; ei⁹ etate.

ℭ Ad hāc qōnē dico. ꝙ reſtauratio pōt referri ad mēbra ſꝑmatica: et ad mēbra ſanguinea: et ſi ad membra ſꝑmatica. tūc aliqn̄ plus reſtauraꝛ q; reſoluaꝛ: et aliqn̄ min⁹ et aliqn̄ eque. plus. in adoleſcētia: et minus in ſenectute: et eque. in

iuuētute. Sic. ꝺ. Auic. 6. ꝺe nālibꝰ: et ꝑ can. c. ꝺe vḋtibus mi niſtrãtij: ſꝫ quo aꝺ mēbra ſanguinea. pōt in oī etate fieri maior: ⁊ minor: ⁊ eq̄lis reſtauratio. ſic elicit̄ a Gal. xi. ꝺige. ſa. c. j. ¶ Ad argᵐ āt qꝺ ꝓbat ꝙ in nulla etate pt fieri eq̄lis. ꝓpea q: in ꝺiuerſis tꝑibus ineq̄lr fit reſtaᵒ. ꝺico ꝙ q̄aꝺ mēbra ſꝑmatica. In iuuētute nō acciꝺit ꝺiuerſitas. Ingroſſatiōis: ⁊ ſubtiliatiōis apparent̄ ꝑꝑ eſtatē. aut ꝑꝑ hyemē. In carnoſis āt acciꝺit ꝺiuerſitas. tñ nō necᵒ: nec vl̄s. q: nō oīs hō necᵒ ingraſſat̄ in hyeme: ⁊ macreſcit in eſtate. ꝯtingit. n. aliqñ eꝯ: ⁊ aliqñ ꝯtingit neutꝝ: ⁊ ſi tu velles. ꝯceꝺeꝛ in iſtis tꝑibꝰ ꝺiſtempatꝭ. oꝫ te ꝯceꝺere in ꝟe qñ tēperatū ē. ⁊ ſic non ꝯcluꝺit illa ratio necᵒ. ⁊ ex h̄ pꝫ ſolᵒ aꝺ ſcꝺm.

¶ Ad 3ᵐ ꝟo. qꝺ ꝺuc̄ aꝺ impoſ̄e ꝑꝑ moꝺū nutriēꝺi. Rñꝺeo ponēꝺo moꝺū nutriēꝺi mēbra: ⁊ pono vnū ſilē vt meliꝰ viꝺeat̄: pone. n. ꝙ vna libra aq̄ ꝺbeat miſceri cū meꝺia libra vini: ꝺico ḡ ꝙ ibi fit mixtio: ⁊ oꝫ ꝙ ꝑlimū viniꝰ. ꝑlimū alteriꝰ ꝯtingat. Sic ꝺiē ꝺiffō ꝯplonis: moꝺus āt tal̄ eſt. q: aut oꝫ ꝑticulas aq̄ ꝺuplare. ꝑticulas vini in nūo. aut oꝫ ꝺuplare eas in q̄ntitate ꝯtinua. hec. n. ꝓpō eſt ꝑ ſe ꝟa. Seꝺ alteꝝ hoꝝ ē rōnabiliꝰ. ſ. ꝙ ptes aq̄ ꝺuplent ptes vini in q̄ntitate. nā ſi ꝺuplicatio eēt in nūo. tūc opoꝛteret mltas ptes aq̄. ſ. meꝺietatē ptiū aq̄. n̄ tāgi a ptibꝰ vini. ⁊ ſic alicubi eſſet mixtio ⁊ alicubi nō. relinq̄t̄ ḡ alteꝝ. ſ. ꝙ ptes aq̄. ꝺuplēt ptes vini in q̄ntitate. ¶ Sꝫ ꝯ̄ h̄ opponet aliqs. q: ptes aq̄ cū ſint maiores ptibꝰ vini. nō poterūt tāgi totalr̄ a ptibꝰ vini. q̄re nō erit mixtio. ¶ Ad h̄ āt ꝺico: ꝙ tā ptes aq̄ q̄ꝫ ptes vini. aꝺ h̄ ꝺeuenerūt ꝑ ꝺiuiſionē ꝙ inꝺiuiſibiles ſt̄ q̄ aꝺ ſenſum. ⁊ tñ vltra iſtā inꝺiuiſibilitatē. recipiūt ptes. multā ꝺiuiſionē. quoaꝺ intellm: ⁊ ptes aq̄. ⁊ ptes vini. vñ q̄aꝺ ſenſuꝫ. total̄ ſe tāgūt. ſꝫ q̄aꝺ intellm impoſ̄e ē. niſi intra ea eēt ꝟa eq̄litas q̄ntitatū. Sic ḡ pꝫ ꝙ minima ps aq̄. q̄ aꝺ ſenſuꝫ miſcet̄. ⁊ tāgit̄ a mima pte vini. nec tñ ſt̄ eq̄les ptes. ⁊ ſilr̄ ps minima corpis nutriti. q̄aꝺ ſenſum nutrit̄. nō tñ ꝑꝑ h̄ ſeq̄t̄ ꝙ nutriēs ſit eq̄le nutrito. Sic nec vinū ē eq̄le aq̄. Sꝫ q̄aꝺ itellm ꝺico ꝙ nō fit nutricatio in q̄libꝫ pte corpis. ex vno aliq̄ nutrimēto. ¶ Preterea ponit Gal. ꝙ hypoſtaſis eſt maior in hyeme ſm̄ trāſlationē Burgōꝺionis. ſꝫ in alia ꝺicat ꝯ̄riū. ſꝫ nō vr̄. q: qñ calor ē fortior ⁊ maior oꝫ reſolᵒ eē occultior: q̄re oꝫ minorari manifeſte. ḡ hypoſtaſ ⁊ vrina ꝺꝫ eē minor. ¶ Et circa h̄ ꝺiſputare oꝫ an calor nālis. plus reſoluat in hyeme q̄ꝫ in eſtate. ⁊ vr̄ ꝙ plus reſoluat in eſtate: q: calor i eſtate ē acutior ⁊ in hyeme groſſior: et tēperatior. ¶ Preterea in eſtate gñant̄ huᵒᵉˢ ſubtiles ⁊ faciles aꝺ reſoluēꝺuꝫ. In hyeme ꝟo gñant̄ hu. groſſi: ⁊ ꝺifficiles aꝺ reſoluēꝺuꝫ. q̄re maior fit reſolᵒ in eſtate q̄ꝫ in hyeme. ¶ Preterea calō aeris plus aꝺiuuat in eſtate q̄ꝫ in hyeme. ¶ Preterea corpus macreſcit in eſtate: et craſſeſcit in hyeme.

¶ Ad ꝯ̄riū āt rō ſuaꝺet. nā in hyeme calor maior ē. q̄re magis reſoluit. ¶ Preterea vrina ⁊ egeſtio et mucilagines. et oēs alie ſenſibiles euōnes vr̄ eſſe fortiores et maiores in hyeme: q̄re maior fit reſolᵒ. ¶ Preterea ꝯᵒʳ. o. ꝙ qñ calor plene ꝺñat̄ corpi totā ſupfluitatē ꝯſumit: īſenſibilr̄ et nihil māꝺat aꝺ cutim ſenſibile: q: cū nos viꝺeamꝰ in hyeme. calorē pfecte ꝺñari corpori: et ſupfluitatibꝰ oībꝰ: plus reſoluit occulte: q̄ꝫ faciat in eſtate. ¶ Preterea rō plana ē ꝑ tex. Gal. hic: nā. o. ꝙ cibꝰ ꝺebet̄ aꝺ reſtaurationē ꝺepꝺitoꝝ. ḡ cū i hyeme plꝰ reſtauret̄: et plus cibi ꝯperat. necᵒ fit maio reſolᵒ. ¶ Preterea in hyeme: calor nālis: ē totus reflexus ſup ſuū ſubm: ſꝫ in eſtate expāꝺit̄ aꝺ exteriora ꝑꝑ poroꝝ latituꝺinē et ꝯformitatē: quā hꝫ cū calore aeris. ḡ fortior eſt actio caloris i ſubm̄ ſuū: in hyeme: q̄ꝫ in eſtate. ḡ magis reſoluit. ¶ Ad huꝰ q̄ōnis noticiā. ꝺico ꝙ in hyeme plus reſoluit̄. ſcā ꝯparatiōe aꝺ corpꝰ qꝺ ſubſiſtit: et aꝺ illꝺ qꝺ corpori vnit̄: et ꝑꝑ h̄ corpora extenuant̄ in eſtate: et igroſſant̄ in hyeme. ꝟ. g. ponamꝰ ꝙ in hyeme calor nālis reſoluat in vna ꝺie ꝺe corpe librā vnā. ꝺico ꝙ in eſtate. reſoluet forte libras. 7. aut plus: vel minꝰ. nō. n. facio viꝫ. Sꝫ illꝺ qꝺ relinquit̄ in corpore: ꝺe nutrimēto in hyeme. et qꝺ corpi aꝺheret plus eſt. reᵐ eius qꝺ reſoluit̄ ivt q: forte in eſtate reſoluent̄ in ꝺie. 7. libre: et aliq̄ꝺ plus in hyeme āt forte reſoluetur aliq̄ꝺ minꝰ: q̄ꝫ libra vna. ¶ Aut ꝺic ꝙ calor in eſtate plus reſoluit q̄ꝫ in hyeme. facta aꝺeq̄tiōe q̄ntitatis caloris eo ꝙ in eſtate ē acutior: ſꝫ q: q̄ntitas caloris in hyeme plus ſupat q̄ꝫ faciat q̄litas eiꝰ in eſtate. ꝑꝑ hoc nō pōt aꝺeq̄ri reſolᵒ eſtatꝭ. reſolᵒni hyemis. cū toto aꝺiutorio qꝺ hꝫ a calore aeris: et h̄ ꝺico ꝺe occulta reſolᵒne: et bonꝰ intellᵒ pt ꝑ hoc ſoluere q̄ōnes factas vtrinq̄ꝫ.

¶ Preterea q̄rit̄ que ſunt iſta aīalia accubātia in cauernis? Ad h̄ ꝺr̄. ꝙ ſt̄ ſerpētes: ſꝫ nō vr̄. q: ipſi ſt̄ caliſſimi. vñ nō vr̄ ꝙ ꝺcm̄ Gal. hēat ꝟitatē in eis: Tu aūt ꝺic: ꝙ ſunt ſerpētes pui. q hñt multū ꝺe calore q̄aꝺ acumē eiꝰ. nō tñ multū hñt ꝺe ipſo quo aꝺ q̄ntitatē ſubē. vñ a frigore multū obtunꝺit̄ ille calor. Et attenuant̄ qꝺ pꝫ q: in eſtate nos viꝺemꝰ eos in mane ſtantes reuolutos. Sine aliq̄ auꝺacia quoſq̄ꝫ calor aeris excitet eoꝝ calorē acutū. vñ poſtea ſaliūt ſup homines: et rabioſi vr̄ et h̄ innuit Gal. ꝺe inter. lib. ij. c. ix. §. ¶ Preterea aīalia ꝟoꝛū ḡ iſtꝺ ſignat nobis ſup eo qꝺ volumꝰ. ¶ Aut ꝺic vlᵗꝰ. ſ. ꝙ oīa illa aīalia ꝺe q̄bꝰ hic loq̄t̄ ſūt aīalia carētia ſanḡ: ſic. ꝺ. Gal. ij. ꝺe vḋtibꝰ nālibus. c. 8. §. ¶ libenter autem: et hec ſufficiant cauſa breuitatis. ſuper hoc apho. alias amplius ꝺicam.

Aphoriſmus. XVI.

¶ Humiꝺe ꝺiete: oībus febricitātibus ꝯferunt: maxime ꝟo pueris: ⁊ alijs: ſic aſſuetis refici.

¶ Uictus oīs febricitātibꝰ humiꝺus ꝓficit: ſeꝺ ꝓcipue pueris: ⁊ his q ita viuere ꝯſueuerunt. Theo.

¶ Uictus humiꝺus: febricitantibus omnibus confert: maxime vero pueris: ⁊ alijs qui tali victu vti conſueuerunt. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Preceꝺēs apho. ꝺe q̄ntitate cibi: ſubſequens ꝺe qualitate tetigit: in quo multa iuuamēta ſub breuitate inꝺuxit Hip. Primo q̄ꝫ febricitātes opoꝛteat nutrire ꝺixit. Scꝺo qualiter nutriant̄ ſani. Res enim extra nām per ꝯ̄riam ꝺucenꝺa aꝺ ſuam ꝓpriam nām: operari eꝯ̄rio inſtruit. Nālia ꝟo: ſm̄ ſilituꝺinē ſunt cōſeruanꝺa. In febribus enim q: febris eſt morbꝰ caliꝺus et ſiccꝰ: ⁊ cū febris nihil aliuꝺ ſit q̄ꝫ calor nālis mutatus in igneum: humiꝺa ꝺieta ꝺabit̄. In nā enim exiſte ex etate vel ꝯſuetuꝺine humiꝺa: non ſm̄ ꝯ̄rium: ſꝫ ſꝫ ſilituꝺinē ꝺieta eſt ꝺāꝺa. Pꝫ enim nām corpoꝝ cuſtoꝺire: et non minuere nec mutare: ſicut in moꝛbis facere eſt. ¶ Qui ꝟo in hyꝺropicis cum febribꝰ repugnare Hip. arbitrant̄: ꝙ nō humiꝺis: ſꝫ ſiccis ꝺietent̄: in orꝺināꝺa maxime ꝺieta ꝺeſipierunt: que multum hoc loco neceſſaria eſt. Sꝫ in megatechni hec a nobis apertiꝰ explanata ſunt: vbi ſinguli moꝛbi ſimplices ſimplici meꝺicamine meꝺicabuntur: cōpoſiti cōpoſitis: vel eq̄libus: vel vno magis: altero minus. Hyꝺropici ꝟo cū febribus: ſic meꝺicanꝺi ſunt: ſicut pleuretici ſanguinē ſcreantes: q̄bus. ſ. pleureticis ꝺāꝺa eſt ſicca ꝺieta: ptiſicis humiꝺa: hi enim ꝺuo moꝛbi q ſunt ꝯtrarij: ꝯtrarijs inꝺigent meꝺicaminibus. In his ꝯ̄rijs ꝺuobꝰ: opꝫ vt fortior meꝺicet̄ prius: alter ꝟo non negligat̄: ſic etiam hyꝺropici cum febribus: ꝯ̄rijs neceſſe eſt meꝺicentur: ſicut in cōpoſitis ſit infirmitatibꝰ. ¶ Hip. autē lꝫ reprehenſus hictm̄ non neglexit: ſeꝺ hic ponit partē pro toto: et aliquāꝺo eꝯ̄ poſuit: ſicut in hoc apho. etatem et ꝯſuetuꝺineꝫ ponens: ꝯplonem tñ intellexit nālem: tpꝰ quoq̄ꝫ et regionem. Iꝺiꝺem et in alijs locis faciēꝺum: neq̄ꝫ Hip. obuianꝺum. Si ergo corpus naturam exierit: meꝺicanꝺum eſt cōtrarijs: et reꝺucēꝺum ſanitati. Si ꝟo naturā ſeruauerit: in

Nālia ſm̄ hoc ꝯſueꝺa ſt̄. h̄ res ext̄ nām ꝑ ꝯ̄ria aꝺ ꝓprias nās ꝺucēꝺa ſunt.

ſanitate cuſtodienda cum ſimilibus:elaborandum erit. Sic enim auctoriſauit hippo.de quibus plainꝰ in mega techni diximus.

¶ Expoſitio Taddei.

¶ Cum ſupra locutus fuerit de dieta rõne q̃titatis in ſanis ſolũ.loq̃r mõ de dieta rõne q̃litatis in ſanis ⁊ in infirmis:⁊ h; duas p̃tes.nã p̃ docet dietare febricitãtes.ſcdo docet dietare ſanos.durat pᵃ vſq; [max^e ꝟo pueris] ⁊ planꝰ ẽ cãus.

¶ Cõmentator circa hũc apho.ſic p̃cedit:nã p̃mo ponit generalẽ expoſitionem.Scdo ponit ſpecialẽ:durat p̃ma vſq; [res.n.extra nãm] p̃ma in.2.nã p̃mo ponit 2ti^am.ſcdo ponit ſniam aphoꝛ.durat p̃ma vſq; [in quo multa] ſcda pꝰ.ſ. in qua ſpecialiẽ exponit ⁊ diuidit in.3.nã p̃mo ponit cãm veritatis apho.ſcdo remouet dubiũ.3° epilogat.durat pᵃ vſq; [qui ꝟo in hydropicis.] ſcda ibi [ſi ḡ corpꝰ nãm exierit.]

¶ Dicit ḡ in p̃ma pte q in apho.p̃cedẽtibꝰ docuit hip.de dieta rõne q̃titatis.In h ꝟo docet.de dieta rõne q̃litatis.

¶ In ſcda dicit q in hoc apho.duo docet hip.vnũ eſt de dieta febricitantiũ.aliũ eſt de dieta ſanoꝝ.¶ In tertia dicit q febricitantibꝰ cõpetit dieta huᵃ:q: ois res p̃ter nãm dʒ cũ ſuo 2rio expelli.ſʒ fe.eſt res p̃ter nãm:q: eſt calor nãlis mutatus in igneũ.ḡ p ſuũ 2rium dʒ expelli.ſ.p dietã hu^dam ⁊ frigidam.Sʒ ſanos pueros debemus cum dieta huᵃ nutrire.⁊ 2ſuetos ad hu^dam dietã.debemus cũ dieta huᵃ nutrire:q: ſanos nõ debemꝰ mutare:ſed in ſua nãli diſpõne p ſilia 2ſeruare.¶ In 4ᵃ pte.d.q qdam voluerũt rep̃hẽdere hip.q: dicebãt q nõ oẽs febricitãtes debẽt dietari cũ dieta huᵃ:q: hydropici febricitãtes.debẽt.ſiccã hre dietam.⁊ iſti tales multũ defecerunt a via rõnali:q: ſimplex morbus.ſimplicẽ medicinã req̃rit:⁊ cõpoſitꝰ req̃rit 2poſitam. ſic in megategni dcm̃ eſt:ḡ cũ hydropiſis cũ febre.ſit morbus cõpoſitꝰ:ex morbo ſicco ⁊ huᵒ:debet ſibi dieta 2poſita ex huᵃ:⁊ ſicca:⁊ ſilr huiꝰ ẽ de pleureticis qbꝰ ſupuenit ſereatꝰ ſanguinis.de aliq̃ vena rupta.nã rõnẽ pleureſis debet.ſibi me^na huᵃ.i.me^na faciẽs ſputare ⁊ reſoluens mãm apoſtemati.⁊ rõne fluxus ſang^is cõpetit ſibi me^na ſtiptica. que fluxũ ſanguis reſtringat:⁊ hic.nr̃a traᵒ.hʒ malã lrãʒ: ſic ḡ hip.lʒ nõ dixerit.tñ intellexit p̃ſimplicẽ canonẽ.cõpoſitũ canonẽ:⁊ hoc ex ꝟtute ⁊ potẽtia ſmonis:⁊ ſilr ſubaudiuit in ſcda pte aphoꝛ.nã poſuit ibi ſilr ptẽ p toto:nã p etatẽ ⁊ 2ſuetudinẽ.dedit nobis intelligere 2plõnẽ nãlẽ:nam ſilr dʒ regi.p ſilẽ 2plõ nãlis.ſic etas ⁊ 2ſuetudo ⁊ tp̃s:ẽt ⁊ regionẽ ⁊ aerem q̃nq; ſubaudit.ſʒ iſta tria debẽt ſubaudiri p p̃mã ptẽ apho.nã iſta tria debẽt fieri p 2rium.ſicut cura fe.¶ In vltima pte epilogat:⁊ planũ eſt qd dicit.

Circa hunc apho.dubitat p̃mo ꝺ tex.⁊ vr̃ q iſte apho. male ſit poſitus.nam.d.[huᵉ diete] vr̃ enim debere dr̃e [frigide diete] q: fe.p̃ncipalius eſt mala 2plõ calida.q̃ʒ ſicca.nam.d.Gal.in.viii.megategni.q feb.non eſt niſi mala complexio calida:⁊ idem dicit in.xi.

¶ Preterea fe.magis ledit rõne calitatis:q̃ʒ rõne ſiccitatis. ergo p̃p hoc magis debuit ponere fridam dietam:q̃ʒ hu.

¶ Ad hanc rõnem dico q ſi ipſe debuiſſet ſolũ loq de dieta febricitãtiũ in hoc apho.bñ debuiſſet ponere.frigidas et hu.dietas:ſʒ q: iſte apho.eſt cõis:⁊ febricitãtibus ⁊ qbuſdam ſanis.ſ.pueris ⁊ aſſuetis humidis.Jdõ oportuit eũ ponere.ꝟbum cõe.ſ.in quo cõicarẽt febricitẽtes:⁊ illi ſani.⁊ ipſi non cõicant in friᵃ dieta.ſʒ ſolũ in huᵃ.nam dicit Gal.8.de inge.ſa.c.ſi.q pueris cõpetit dieta media inter calʒ ⁊ fr^m.

¶ Preterea.d.q oibꝰ febricitantibꝰ 2ferũt:qd nõ vr̃.naʒ in flegmaticis feb.non 2petũt.eo q augent cauſam eorum.

¶ Ad hoc dicas q rõne feb.inq̃ʒtum ipſa eſt mala 2plõ bñ 2petũt in eis.ſʒ rõne cãe poſſẽ ẽ interdum non conuenire.

¶ Preterea dʒ dietare p ſilẽ rõne 2plõnis nãlis.ſic dr̃ in cõmẽto hꝰ apho.⁊ Gal.8.de ſa.inge.c.ſi.Si ḡ patiat̃ colericꝰ fe^m.tũc oportebit p ſilẽ dietarĩ.dabit̃ ḡ ſibi dieta calĩa ⁊ ſic.

¶ Ad hec dico q dieta calĩa ⁊ ſic.dʒ dari cholerico nõ abſolute:ſʒ p comparationẽ ad hoiem temperatum q febricitabat:⁊ tamen eſt abſolute frigida ⁊ humida.

¶ Preterea in acutis paſſionibꝰ ⁊ feb.⁊ nõ feb.dat̃ vinum. Sic.d.hip.in.3.reg.ac.⁊ Gal.de ſan.inge.in lib.ij.⁊ quarto:vinum autem eſt dieta calida ⁊ ſicca.

¶ Ad h dico q nõ dat̃ vinũ puꝝ in feb.ſʒ mixtũ.⁊ dat̃ magis rõne ꝟtutis:q̃ʒ rõne morbi:lʒ aliq̃n rõne cãe morbi poſſit dari:q: hʒ vim apitiuã.Sic.d.hip.in reg.ac.⁊ Gal.per totum de inge.ſanitatis. Vide ſpẽs de h q̃one vltia ſue practice h feb.

¶ Pterea dieta aut dat̃ re^e morbi:aut re^e ꝟtutis:⁊ ſi re^e morbi.tũc ſolũ ẽ medicina:q̃re nõ nutrit:⁊ ſic nõ ẽ dieta.p vt h acciꝛ dieta:⁊ ſi re^e ꝟtutis ſolum.tũc nõ dʒ dari niſi ratione nutrimẽti.hoc aũt nõ decernit ſibi qualitatẽ hu^dam.Sʒ ſilr membro nutriẽdo.vel ſpũi ſicut dr̃.xi.de inge.ſani.cap.p̃.

¶ Ad h dico q iſta dieta que hic ponit̃:ſil hʒ duos effectꝰ ſ.medicinalem ⁊ cibalem.vñ vtrũq; comprehẽdit.

¶ Preterea ponat̃ q aliqs hẽat egritu^m terminãdam in 4^or diebus cum ꝟtute forti.tunc dieta nulla 2petit ei.ſ.q: vſq; ad ſtatum poteſt ſtare ſine cibo.Sicut dicit hip.ĩ.

¶ Ad h dico q iſte apho.dʒ intelligi in febricitãtibꝰ qbꝰ ci^bꝰ 2petit.¶ Aut dic q illi morbi ſic pacuti req̃runt dietã humidã q̃ad potꝰ.nã dat̃ eis iulep aut ſyrupus violatus.

¶ Aut dic.q dabit̃ ei dieta huᵃ poſt ſtatuʒ lʒ nõ dcẽ in p̃nᵒ.

¶ Preterea q̃rit̃ de h qd.d.[maxime ꝟo pueris] vtrũ q̃d debeat hoc intelli de pueris ſanis abſolute:aut de pueris febricitãtibꝰ.¶ Ad hoc dico q ſm̃ Gal.vr̃ q loquat̃ hic ſolũ.de ſanis:Sʒ ſufficiens tex.vr̃ q loquat̃:de pueris febricitantibꝰ:⁊ 2ſuetis ſilr:vt ſit tal ſenſus.oibꝰ febricitãtibꝰ 2ferunt diete huᵉ:ſʒ maxime 2ferũt febricitãtibꝰ pueris. ⁊ febricitẽtibꝰ:q 2ſueuerũt dieta huᵃ:⁊ ẽt dcm̃ Gal.poſſʒ ad hãc ſniam trahi ſubtilr inſpiciẽti.h aũt vr̃ innuere.Jdem Gal.8.de inge.ſa.c.finali:⁊ Auic.4.Can.Fen.p̃ma de dieta febricitantiũ:⁊ h vtriq; credo verius:⁊ tenendum.

¶ De cõmento ꝟo duꝛ multiplr.nã p̃mo duꝛ de diffõne fe. Utrũ fe. ſit nã.d.q fe.eſt calor nãlis mutatꝰ in igneũ:nã nõ vr̃ q fe.ſit calor nãl calor nãlis mutatꝰ in igneũ.nã aut ſumit̃ calor p calore q mutatꝰ in eſt qualitas.aut p calore:q eſt corpꝰ calm̃.ſ.vapor caluſt igneum. ſed p qualitate nõ vr̃ q poſſit accipi.nã iſte calor eſt mutatus:ſʒ q̃litas nunq̃ʒ põt mutari:neq; alterari ſicut dr̃ in.6. p̃ncipijs:q̃re nõ acciꝛ p calore q eſt q̃litas.¶ Preterea calor febrilis p̃cedit a corde p totũ corpꝰ:ſicut dr̃ ab Auic.⁊ Joan.⁊ Jſaac:ſed illõ qd moꝛ eſt corpꝰ.q̃re non põt accipi p calore q eſt q̃litas.Sed ſi tu vis dicere q calor accipiat̃ p calore:q eſt corpus:hoc nõ vr̃ ſtare:q: cũ calor q eſt fe^is extendat̃ p totũ corpꝰ.Sic.d.Gal.in 2mẽto de pulſibus:⁊ 8.de inge.ſani.ſeq̃tur hoc impoſſẽ:q duo corpa ſunt in eodem.nã cũ in febricitãte ſit vita in toto corpe:⁊ vita non ſit ſine ꝟtute:⁊ ꝟtus nõ ſit ſine calore nãli.ſeq̃tur q duo corpa ſunt in eodem.ſ.calor nãlis ⁊ calor febrilis.

¶ Preterea Auic.4.can.c.j.d.q calor feb.p̃cedit p totum corpus mediãte ſanguine:⁊ ſpũ:ſʒ ſpũs ⁊ calor q ẽ corpus ſunt idem.ſicut.d.Gal.5.de ſimplicibꝰ medicinis:q̃re calõ q ẽ febril.eſt q̃litas:⁊ nõ corpus.nam mediãte corpe fert̃.

¶ Ad hãc q̃õnẽ dico q vtraq; pars põt ſuſtineri.nã ſi accipiat̃ calor p calore q eſt corpus.tũc eſt p̃dicatio mãlis:ſic cũ dr̃.Simus eſt naſus cauꝰ:dʒ.n.ſubm̃ poni in diffõne p p̃rie paſſiõis.Sic dr̃ in p̃ poſte.⁊.7.metb^ce.neq; ſeq̃tur p̃p hoc q duo corpa ſint in eodẽ:q: calor nãlis:⁊ iſte calor febrilis ſunt vnũ corpꝰ.ſʒ rõne male q̃litatis.dr̃ febril.Et q: adhuc tenet de nãli crafi.⁊ ſuba.dr̃ ẽntial.nã ſi totalr foret alteratꝰ.nõ remaneret vita.nec obſtat ꝟbũ Auic.q: calor febrilis nõ portat̃ p corpꝰ inq̃ʒtũ eſt p̃ter nãm.ſed inq̃ʒtũ ibi eſt aliqd de nãli diſpõne in cũ defert̃.p corpꝰ ab ipa nã.Sed mala 2plõ ẽ inſepabilis.Jdõq; ſecũ vadit.Jtẽ ſi volumꝰ dicere q iſta p̃dicatio.ſ.fe.eſt calor.debeat intelli formalr dʒ q calor accipiat̃ p calore q eſt q̃litas eo q feb.eſt mala 2plexio ſicut.d.Gal.p totum:de inge.ſa.⁊ tũc ſubm̃

immediatum iſtius q̄litatꝫ.eſt ſpūs.ſicut dr̄ p̄ can.c.2. Nec obſtat qḋ oppo˞:q꜡ qualitas non mouet˞:q꜡ ipſa mouetur per accñs.lꝫ non moueatur per ſe.

℄ P.eterea ipſe in diffõne fe.d.ꝙ fe.ē calor naturalis. Sed ꝯ̄ hoc opponitur:q꜡ non videtur ꝙ calor naturalis poſſit de ſe.predicari. Cum ipſa ſit preter naturam.

℄ Ad h̄ dico.ꝙ n̄alis ſimplr̄.nō p̄dicat˞ de ſe.ſꝫ cū hac d̄terminatiõe.mutat᷒ in igneū:ꝛ ē ſilis p̄dicatio:ac ſi dicat˞.oñſo cadauere aliq̊.iſte ē hō mortu᷒. ℄ Tñ debes ſcire.ꝙ lꝫ iſte calor n̄alis dicat˞ eē mutat᷒ in igneū.tñ adhuc aliqḋ d̄ n̄alitate retinet.per quā actus naturales efficit.lꝫ non efficiat eos completos.ſicut cultellus obtuſus.non plene incidit.tamen incidit. Sic ꝛ iſte calor agit actionē naturalē.ſꝫ impedite.ꝑpter qualitatē malā quā hẽt in ſe vñ male digerit ꝛ expellit:ꝛ pulſat:ꝛ anhelat.tamen ſicut ipſe mutatus eſt.ita mutatas facit actiones.

℄ Preterea ponit ꝙ iſte calor eſt mutat᷒ in igneum. Sed ꝯ̄ hic.n.duo oppoſita poni vĩr.ſ.n̄ale ꝛ igneum:q꜡ naturale eſt temꝑatum:ꝛ igneum omnino diſtemꝑatum eſt.

℄ Ad hoc dico ꝙ ille calor dī n̄alis in quātum adhuc agit actus naturales.licet impeditos:ꝛ dicitur igneus.inquantum malam qualitatem habet.

℄ Preterea calor igneus cõtradicit omnino vite animalis. ſicut dicitur in libro de animalibus.

℄ Ad hoc dico ꝙ ſi totus calor eſſet mutatus ad illā igneitatem.non poſſet in tali corpore ſtare vita:ꝛ cum hoc non eſt in ſe.tantus calor.ꝙ veram igneitatem faciat.

℄ Preterea querit˞ de hoc v̄bo qḋ ponit:ꝙ cõpoſita medicina cõpoſite egritudini debet˞.non.n.videt˞:q꜡ medicina illa erit cõpoſita ex humida ꝛ ſicca. Sꝫ ſiccū qñ ꝯponitur cum humido.agit in ip̄m:ꝛ ecõuerſo.quare cū vna pars illius medicine:agat contra aliam partem.videtur ꝙ actio totius medicine:ſit deſtructa.

℄ Preterea q̄rit˞ an in tali morbo competeret medicina temꝑata inter humidam ꝛ ſiccam:que non fieret.ex compoſitione duarum medicinarum.

℄ Ad p̄mum dico ꝙ nā diuidit illas medicinas:ita ꝙ cum ſicca agit ꝯtra hydropiſim:ꝛ cū hu^a agit ꝯtra feb.vñ non agũt ille medicine ad inuicē. Et ꝑ hoc pꝫ ſol'o ad ſcḋm.nā ſi medicina eſſet temꝑata inter hu^am ꝛ ſiccā.nō eſſet ita poſſibile nature.facer˞ diuiſionē in cõpoſitis ꝑ nām. Sicut dicit Auic.2.can.de medicis ſimplicib᷒ in gn̄ali cap.p̄mo.

Medicināꝝ ꝯpoſitō triplex.

℄ Et nota ꝙ triplex eſt ꝯpoſitio me^e.ſ.localis temporalis:ꝛ partialis. Dī aũt ꝯpoſitio localis.ſicut qñ ſup epate pono medicinā fridam:ꝛ ſup ſplene calidam:vel qñ offert˞ interius med^a calida ꝛ exteri᷒ frigida.ꝯ̄palis dī qñ vno tp̄e dat˞ me^a hu^a.alio v̄o tp̄e me^a ſicca ſicut in ſputo ſanguinis damus p̄mo mel qḋ abſtergit.ꝛ poſtea dat˞ tyriaca noua.vt ꝯſolidet ꝛ inſpiſſet.ſicut dī a Gal.3.de inge.ſa.ꝯpoſitio v̄o partialis eſt.qñ due partes.ſ.vna frigida ꝛ alia calida.accipiuntur ꝛ cõmiſcentur. Alia vero poſſent queri:ſed iſta ſufficiant cauſa breuitatis.

Aphoriſmus. XVII.

℄ Quib᷒ ſemel:aut bis:aut ampli᷒:aut minus:aut ſm ptem. Dāduꝫ v̄o eſt aliquid tempori:ꝛ hore:ꝛ regioni:ꝛ etati:et conſuetudini.

Theo. ℄ Et qbus nam ſemel:aut bis aſſumenduꝫ ſit:ꝛ plura ne:an pauciora:particulatim animaduertendum. Tempori etiam etati ꝛ conſuetudini impartiendum aliquid eſt.

Leo. ℄ Et qb᷒ ſemel:aut bis:ꝛ qb᷒ plā ne an pauciora pticulatim oporteat afferre:ꝯſiderādū:ꝯdonādum aũt aliqḋ:tp̄i:etati:et conſuetudini.

℄ Commentum Galeni.

℄ Cum ſupius de q̄ntitate ꝛ qualitate ciboꝝ ſufficienter diſputauerit:ordinē quoqꝫ dādi:reiicere hic noluit. Nō eniꝫ ſatis eſt hoc ſolū ſcire:infirmo cibū multū:ſiue paꝝ:ſiccatiuum:ſiue humectatiuū:eſſe dandū:niſi hec ſcias:ſ.ſemel.aut bis:amplius:ſiue minus:dādum ſit:qḋ intelliges ex etate:tp̄e:aut ꝯſuetudine:ꝛ regione:ſicut ſupius dixim᷒ eſſe:ſm q̄ntitatē:ꝛ qualitatē. Vñ ſubintulit. Dādū v̄o ē aliqḋ tp̄i:hore:ꝛ regioni.vbi mõſtrauit ſi multotiēs:vel paulatim:vel nō ēt dandū ſit. Quib᷒ ēt diſponēdis q̄litas morbi:v̄tus quoqꝫ infirmi:in p̄mis ꝯſideranda eſt:deinde tp̄s:ꝛ etas:ꝯſuetudo:ꝛ ſilia:que quō fiant:in p̄ſenti dicam. ℣ Si v̄tus infirmi ſit debilis:ꝛ q̄ntitas corporis corrupta ſit:vl' minorata:paꝝ cibi:ꝛ multotiēs:dandū erit. Paruitas:q꜡ virtus eſt defecta:que ſemel non multū cibū ſuſtinet. Multotiens dandus erit:q꜡ corpus minoratū:multā refectioneꝫ expetit:vt creſcat. Corruptioni.n.nec̄ia eſt reſtauratio. Et cum tꝑamento. Q, ſi v̄tus ſit defecta:corpe non extenuato vel minorato:ꝛ chimis n̄alib᷒ non corruptis:vel ēt abundantib᷒:opꝫ vt paulatim detur:ꝛ paꝝ. ℣ Silr̄ v̄tute exiſte forti:chimis v̄o multꝭ ꝛ tēperatꝭ:idē erit faciēdū. ℣ Virtute aũt forti exiñte:ꝛ corpe corrupto:vel tenui:multus cib᷒:ꝛ multotiēs:erit dādus:multa.n.refectione indiget corp᷒:q꜡ virtutꝭ ſue fortitudo digerere eam pōt. Q, ſi nobis interpolatio febris obuiauerit:neqꝫ multotiens cibus dandus erit:neqꝫ multum:ſꝫ ipſum cibū debemus dare paulatim. ℣ Si v̄o fortꝭ virtus:ꝛ morbus ex abundantia fuerit:paruus det˞ cibus:ꝛ paulatim:lꝫ.n.digeſtiua v̄tus fortis ſit:tñ ꝑpter abundātem morbū:paꝝ damus. Cibus ergo dabit˞ ſm q̄litatem morbi:ꝛ v̄tutem infirmi. Scḋm tp̄s quoqꝫ:ꝛ etatē:ꝛ ꝯſuetudinem:ꝛ regionē:ꝛ ſilia his:ciboꝝ erit q̄ntitas ordinanda. In eſtate.n.cibus multotiēs dādus eſt:ꝛ paucus:multotiēs qdē:q꜡ indiget ꝑpter ſepiſſimā reſolutionē:paꝝ ꝑpter v̄tutis defectū. In hyeme:mult᷒:ꝛ paulatim.dādus eſt:multus:ꝑꝑ v̄tutis fortitudinē:paulatim:q꜡ non indiget ſepiſſima refectione:cū nō poſſit digerere. Sanos aũt iam diximus hyeme melius poſſe digerere:ꝑꝑ calorē in interiorib᷒ latētem. Vere medio v̄o:ꝛ appropinquante iam eſtate:paꝝ cibi magis:ꝛ longis debem᷒ dare interuallis. Hoc.n.tp̄s:ſcꝫ ver:morbo de plenitudine aſſimilat˞:q꜡ chimi in hyeme coadunati:diſſoluunt˞:effluētes ꝑ totum corpus. Idem qḋ diximus de tꝑetū morbo faciēdum de plenitudine:parum enim cibi:ſi v̄tus ſit fortis:lõgis damus interuallis: Similiter etiam in vere faciēdum eſt:maxime febricitantib᷒:de qbus Hip.in hoc loco ſermocinat˞:de ſanoꝝ enim dictis iam diximus. Autũn᷒ morbo de humoꝝ corruptione aſſimilat˞:vnde ꝛ febricitantes laudabili cibo hoc tp̄e:ꝛ ſepiſſima indigent refectione,in virtute forti multus cibus:ꝛ multotiens erit dandus:ꝛ in defectu multotiēs:ꝛ paruus. Scḋm hoc etiam etatem:et regionē:ꝛ ꝯſuetudinem:ꝛ ꝯſilia ꝯſiderare opꝫ. Scḋm qualitatem inquā morbi:ꝛ v̄tutem infirmi:cum hec virtutem augmētent:ꝛ confortent:vel minuant:ꝛ debilitent:qualitatem quoqꝫ ꝛ materiam morbi augent:vel minuunt:vel in malis qualitatibus conuertunt.

℄ Expoſitio Taddei.

℄ Hip.in p̄cedentibus determinauit de quātitate ꝛ qualitate diete. Modo agit ſm Gal.de numero:vel de ordine ſm trāſlationē ꝯſtantini:hꝫ aũt apho.2.partes.nā p̄mo oſdit modū oblationū.ꝑ diſpõnē infirmi.ꝛ v̄tuteꝫ eius. Scḋo ꝑ tempus regionē etatē ꝛ ꝯſuetudinē:durat p̄ma vſqꝫ˞ dādū v̄o eſt aliqḋ:]Dicit ergo de p̄ma:ꝙ opꝫ ꝯſiderare non ſolum.q̄ntitatē ꝛ qualitatē oblatoꝝ.ſed ēt numeꝝ cuꝫ q̄ntitate.ſ.vtrum frequenter:aut raro:aut multum:aut parum.ꝛ hoc in tota egritudine:ꝛ in parte eius. De 2ª dicit ꝙ ad h̄ faciendum opꝫ ꝯſiderare tempus regionem ꝛc̄.

Circa hūc apho. Ga.ſic ꝓcedit:nā p̄ ponit gn̄alē expõnem 2° ſpālē.durat p̄^a vſqꝫ.[Si v̄tus infirmi.]2^a

diuidit̃.in.2.nã ꝑ ꝓſeqtur expõnẽ pᵉpt̃s apho.2ᵉ ꝓſeqtur
expõnẽ 2ᵉptis.durat pᵉvſqȝ ſ ſm tp̃s.ꝗ.] 1ᵉ v̾o dĩ in.2.naȝ
ꝑ ꝓſeqtur de nũo oblationũ ſm tp̃s.2ᵉſub breuiloqo ꝓſe
quit̃ de alijs trib᷒.ſ.de nũo.ſm etatẽ ⁊ ↄſuetudinẽ ⁊ regio
nẽ.durat pᵉvſqȝ:ſ ſm h̾ ẽt etatẽ.] Et alie ſunt minute diuiſio
nes mlte q̃ (qȝ ꝑ ſe patẽt) obmittẽde ſunt. ℂ De p̃.d.ꝙ cũ
ſup̃ iã docuit Hip.de ꝗti'' ⁊ q̃li''oblationũ.ſ.ð ꝗtitate i il
lo apho.ſ tenues ⁊ certe diete:] cũ plib᷒ alijs:⁊ de q̃li''i il
lo aph.ſ hũide diete] ⁊ h̾ nõ ſufficiebat ad dietã ĩfirmoꝝ.
Jõ i h̾ aph.agit de nũo,vel ordĩe oblõnũ:⁊ h̾ fac̃ ꝑ mlta.ſ.
ꝑ v̾tutẽ ĩfirmi,⁊ diſpõnẽ egri:q̃ad pᵉᵉp̃tẽ aph.Et ꝑ tp̃s,re
gionẽ,etatẽ,⁊ ↄſuetudinẽ:q̃ad 2ᵉᵉhec de pᵉpte.ℂ De 2ᵉpte
d.ꝙ ſi v̾tus ĩfirmi ſit debil:⁊ diſpõ corp̃is ſit minorata aut
corrupta:dãdus ẽ cib᷒,paucus,⁊ ſepe:paucus quidẽ de
bet dari:qȝ virtus debilis nõ poteſt vna vice multum ci
buȝ ſuſtinere:⁊ ſepe debet dari:qȝ diſpoſitio corporis erat
minorata,vel erat corrupta:nam minoratio indiget appo
ſitione mlta cibi quã ſi volum᷒ facẽ:oȝ mltotiẽs cibare,cũ
in vna vice dari ñ poſſit.Corruptio ãt corp̃is idiget reſtau
ratiõe,cũ tp̃amẽto ciboꝝ.Sȝ ſm Burg.ait oȝ dici:de h̾ ãt
q̃ret̃:⁊ hec ẽ vna cõbinatio.ℂ Scd̃a ãt cõbinatio ẽ,ꝙ ſi v̾
tus eſt ðbilis:⁊ q̃litas corp̃is:nõ ſit miorata vel corrupta:
debet̃ pauc᷒ cib᷒:⁊ raro:nã v̾tus debilis multũ,nõ poſſet
ſuſtinẽ:⁊ qȝ corpus nõ idiget:nõ ðbet̃ ſepe ſȝ raro.⁊ hec eſt
2ᵃ cõbinatio.ℂ 3ᵃ v̾o cõbinatio ẽ talis:ꝙ ſi v̾tus ſit fortꝭ:et
q̃litas corp̃is,nõ ſit minorata nec corrupta:imo abũdẽt hu
mores nãles:tũc debet̃ cib᷒ pauc᷒ ⁊ raro:nã lȝ v̾tus poſſit
h̾ ſuſtinẽ.ſ.multũ cibũ:tñ qȝ corpus nõ indiget:nõ oȝ dari
mult᷒:⁊ ꝓp eãdẽ cãm nec ſepe oȝ dari.ℂ 4ᵃ v̾o cõbinaᵒ ẽ,
ꝙ ſi v̾tus ſit fortꝭ:⁊ q̃litas corp̃is ſit corrupta aut minorata:
oȝ dari cib᷒ mult᷒ ⁊ ſepe:mult᷒ qdẽ:qȝ v̾tus fortꝭ ẽ:q̃ ſil' pt
multũ cibũ ſuſtinẽ:ſepe v̾o qȝ corp᷒ idiget ꝓp mĩorationẽ,
aut ꝓp corruᵗⁱᵒⁿᵉ:ſȝ ſi poꝝ obuiaret nõ pt dari ſepe ⁊ mlt᷒.
vñ opȝ dari tũc mltũ,⁊ ñ ſepe.ℂ 5ᵃ v̾o cõbinaᵒ ẽ,ꝙ ſi v̾tus
ſit fortꝭ:⁊ morb᷒ ex abũdãtia,oȝ dari cib᷒ pauc᷒ ⁊ raro:nã
lȝ v̾tus poſſet mltũ cibũ ſemel ſuſtinẽ:tñ qȝ corp᷒ nõ idiget
nõ oȝ mlt᷒ dari.ℂ De 3ᵃ pte.d.ꝙ ſȝ tp̃s ãni h̾ mõ oȝ ordia
ri dieta:nã i eſtate oȝ cibare paꝝ ⁊ ſepe:paꝝ qdẽ qȝ v̾t᷒ de
bilis ẽ i eſtate:ſepe ãt oȝ cibari:qȝ corp᷒ i eſtate mltũ reſol
uit̃:vñ mlta reſtauʳᵃᵗⁱᵒⁿᵉ idiget.In hyeme v̾o oȝ cibare multũ
⁊ raro.mltũ qdẽ qȝ v̾t᷒ ẽ fortꝭ.vñ pt multũ cibũ ſuſtinẽ ſe
mel:raro ãt debet̃ cib᷒:qȝ corpa egroꝝ nõ mltũ euant̃.Et
ſi velles dicẽ ꝙ dcȝ fuit.ð.ꝙ corpᵃ magꝭ reſoluũt̃ i hyeme.
Dico ꝙ ibi locut᷒ fuit ð corᵖᵒʳ ſanoꝝ:hic ãt loʳ de egris:tñ
ĩn h̾ loco trãᵒ Cõſtã.ẽ alia ꝗ̃ trãᵒ Burg.qȝ.d.ꝙ nõ pt fieri
bona digõ i egris:ſȝ trãᵒ Bur.ẽ melior.In vere ãt ẽẽ meᵐ,
⁊ iuxͣ eſtatẽ oȝ dare cibũ paucũ ⁊ raro:nã i v̾e corpa ſpᵉ re
pleta ſũt:qȝ ver aſſil'at̃,morbo de pleniᵗᵉ.vñ ſic̃ i morbo de
plenitudĩe oȝ dari cibũ paucũ ⁊ raro:ita i vere:tñ h̾ hȝ lo
cũ i febrici᷒ ⁊ nõ i ſanis.In autũno ãt oȝ diſtiguẽ.nã ſi vir
tus ẽ fortꝭ opȝ dari multũ ⁊ ſepe qȝ h̾ tp̃s aſſilat̃ morbo de
mioratiõe corp̃is:⁊ ſi v̾t᷒ ẽ ðbil:oȝ dari cibũ paucũ ⁊ ſepe.
ℂ In vltia pte.d.ꝙ ſic̃.dcȝ ẽ.ð.de inordiatiõe diete q̃ ad tp̃a
ãni:ita opȝ nos dicẽ ð ordinatiõe diete,ſm regiones ⁊ con
ſuetudines ⁊ etates:qȝ ſm iſta ſit virtus fortis ⁊ debilis:
⁊ egritudo repletionalis vel extenuatiua.

Circa hũc aph.duʳ ð tex.h̾ᵒ.ſ Quib᷒ ſemel aut bis:] ꝑ
h̾ itẽdit ꝗtitatẽ cibi diſcretaȝ.i.raro:⁊ freq̃nter:
ſ aut ãpli᷒,aut min᷒.] h̾ ẽt pt 2ʳ itelligi.nã vnoᶜ pt itelligi
de diſcretiõe iterata.vt ſit tal' ſẽſus,aut plus.i.pliẽs ꝗ̃ bis,
aut min᷒.i.min᷒ ꝗ̃ ſe:.nã aliq̃n i duob᷒ dieb᷒ opȝ ſel' dare:
⁊ iſta lectura ↄcordat ↄtinuaᵗⁱᵒⁿ''cõ''.ℂ Alioᶜ pt legi de ꝗti
tate cibi ↄtiᵉ:vt ſit ſenſus,i maiori vel minori quãtitate.⁊
huic ↄcordat ꝓſecutio expõnis quã facit Gal'.qñ.d.multũ
⁊ ſepe:aut paꝝ,aut raro dãdũ ẽ:nec obſtat qð Ga.d.i cõ
tinuatione:qȝ lȝ hic loq̃tur de nũo:nihilominus potuit cõ
tinuare cũ nũo quãtitatẽ.ſ Et q̇bus ſemel aut bis.] Et nõ
ꝙ h̾ qð.d.ſ qbus] dat nobis itelligere v̾tutẽ ⁊ diſpõnem
corp̃is:ſ vel ſȝ ptẽ].i.ſȝ ptiʳᵉˢ exhibitionẽ:ſic̃ i hora acceſ
ſiõis vł ñ acceſſiõis.ℂ Aut ſ ſm ptẽ].i.ſȝ ptic̃lares ↄſide
rationes.Et dñr ptic̃lares ↄſideratiões,ille q̃ ſumũt̃ a tp̃e
regiõe,⁊ ↄſuetudine,⁊ etate.Et vlẽs ille q̃ ſumunt̃ a v̾tute
ĩfirmi ⁊ diſpõne morbi:⁊ ſunt illa q̃ ſequunt̃.ſ.ſ Dandum
aliqd ⁊c̃.] ⁊ h̾ oȝ venire appoſitiue illi qð dixerat ſ ſȝ par
tem.] ℂ Uel põt dici alr̃.ſ.vt dicat̃,dari cib᷒,ſm partẽ:qñ
ſm rectã ꝓportionẽ dat̃.ſ.qñ nos debem᷒ dare i toto mor
bo certã quãtitatẽ cibi:⁊ ſit illa q̃tuor libraꝝ ꝗtitas:⁊ ut hũ
ptiamur illã totalẽ quãtitatẽ ſm qualibet partẽ tp̃is mor
bi,ſiue rõne morbi abſolute,ſiue rõe morbi cõparati ad ac
cidẽtia:⁊ hec eſt vna ꝓportio q̃ attẽdit̃ in exhibitiõe cibi.
Alia v̾o ꝓportio eſt vt ↄſiderem᷒ ad inuicẽ iſtas duas pro
prietates penes q̃s dat̃ cib᷒.ſ.fortitudinẽ ⁊ debilitatẽ v̾tu
tis ⁊ q̃litatẽ corp̃is:⁊ variare maiorẽ ⁊ miorẽ freq̃ntiã iu
xta illa duo pnᵃ.ſ Dãdũ aliqd ⁊c̃.] Jõ dic̃ ſ aliqd] qȝ ma
ior ↄſideratio depẽdet ex pte v̾tutis ⁊ morbi.minor v̾o ex
parte iſtoꝝ q̃tuor.ℂ D.q̃rit̃,qȝ vȝ omiſiſſe cõplõnẽ nãlẽ:
nã ⁊ penes illã ordinat̃ dieta.ℂ Ad h̾ dic̃,ꝙ ſubaudit cõ
plexionẽ nãlẽ:p etatẽ ⁊ ↄſuetudinẽ:nã ſupra in illo apho.
ſ humide diete:] nõ poſuit cõplexioneȝ:tamen intellexit per
etatẽ ⁊ conſuetudinem,ſicut dicit ibi Cõmentator.
ℂ De cõ.v̾o dub' ſic̃:nã ponit Ga.ꝙ v̾tuti debili debet̃ pa
rũ de cibo:⁊ forti multũ.Sȝ ↄ.cib᷒.n.nõ debet̃ niſi ꝓp v̾tu
tẽ ne deficiat,ſic̃.d.Ga.in cõ.pᵉreg.vñ.d.ꝙ cũ v̾tus ẽ fortis
põt ſtare eger ſine cibo vſqȝ ad ſtatũ:ſi morb᷒ ẽ breuis:q̃re
ex his vȝ:ꝙ ꝗto v̾tus ẽ fortior tãto min᷒ de cibo cõpetit.⁊
quãto debilior,tãto plus de cibo cõpetit.ℂ Ad h̾ dicas,
ꝙ 2ˣ eſt exhibitio cibi.ſ.pticularis,⁊ totalis:voco aũt pti
cularẽ eã q̃ vna vice dat̃:totalẽ aũt voco eã q̃ ẽ ſm totã ex
tẽſionẽ morbi.Dico g̃ ꝙ v̾tuti debili aliq̃n plus cõpetit de
cibo ſȝ totalẽ cibationẽ ꝗ̃ forti:nã pone ꝙ ſint duo egri ⁊
hẽant egriᵗᵘᵈⁱᵉ terminãdã i 4ᵒ die:⁊ vn᷒ ſit fortꝭ v̾tutꝭ:⁊ alt̾ ð
bilꝭ:dico ꝙ ſȝ totã durabilitatẽ:plus ðbet̃ ð cibo iſti q de
bilẽ v̾tutẽ hȝ:ꝗ̃ ei q fortẽ.ſȝ ſȝ vnã cibationẽ plus pt ſuſti
nere ille q hȝ eã fortẽ.ℂ D.ponit.G.ꝙ qñ q̃litas corp̃is ẽ
corrupta:tũc debet̃ cib᷒ freq̃ns:⁊ mltus ſi v̾tus pt ſuſtinẽ:
ſed ↄ h̾ vȝ ẽẽ ille apho.q.d.ſ nõ pura corpa.] ℂ D.rõni vȝ
ẽẽ ↄtrãũ:nã qñ i corp̃e ſunt hu.corrupti:nã idiget digõne ⁊
diuiſione humoꝝ ꝓp qð opȝ cibũ minuere ad hoc vt natu
ra non occupetur in cibo,ſicut dicit Ga.i cõ.ſupra.⁊ Aui.
ꝑ libro fen 4ᵃ cap̃ primo.ℂ D.cũ virtus eſt fortis maxime
videtur cibus nocere in morbo de putridis humorib᷒:nã
nõ eſt indigentia rõne virtutis eo ꝙ eſt fortis.
ℂ Ad hãc q̃nẽ dico,ꝙ diuerſimode iuenit̃ textus Cõſtã.⁊
burg.nã i trãſla.ↄſtã'.d.ꝙ q̃litas corp̃is qñ ẽ corrupta,⁊
tũc idiget corp᷒ reſtauratiõe cũ tp̃amẽto:trãᵒ v̾o bur.d.ꝙ
corᵗᵒ corp̃is idiget abſciſiõe:vñ rñdebo ſȝ vtrãqȝ trãſlaᵗⁱᵒⁿᵉᵐ.
Dico g̃ ꝙ qñ.G.h̾.d.ſȝ trãſla.Cõſtã.ꝙ qñ q̃litas corp̃is ẽ
corrupta,ꝙ corp᷒ idiget reſtauʳᵃᵗⁱᵒⁿᵉ,nõ põit ſimpʳ:ſed cũ hac
ðterminatiõe.ſ.cũ tp̃amẽto.i.qȝ ſi i corp̃e ſint hu.corrupti:oȝ
fieri ĩſtauraᶜ coꝝ cũ tp̃amẽto.ſ.qȝ oȝ ꝙ hu.mali:ꝑus ad tp̃a
mẽtũ adducant̃,cũ altera ᵗⁱᵒⁿᵉ ſi poſſe fuerit,vł cũ euõne:⁊ po
ſtea fiat reſtauratio.Et ſȝ aliã trãſlationẽ ad idẽ venit̃:qa
dic̃ ꝙ mala q̃litas huʳ idiget abſciſſiõe.i.ꝑus opȝ,ꝙ abſciſ
ſio huʳ fiat.2ᵒ v̾o reſtaᵒ.Modus ãt erit tal':qȝ ſi corp᷒ erit
forte:ꝑus fiat mũdificatio ⁊ poſtea reſtauratio.Si v̾o cor
pus ðbile ſit,fiat paulatina reſũptio,vt v̾tus ſufficiat ⁊ po
ſtea paulatĩa euõ:⁊ ſic ↄtinue ꝓcedat̃ vſqȝ q̃ ſit euãta mali
tia et reſtauratio fcã.h̾ ãt poʳ a.G.9.de ige.ſa.Ex his aũt
pȝ ſolutio ſubtilr̃ intelligẽti oĩbus argumẽtis ſupra factꝭ.
ℂ D.ponit ꝙ i hyeᵉ oȝ dare mltũ ⁊ raro.Sȝ nõ vȝ:nã i hyeᵉ
adunat̃ i febriciᵗᵉ 2ˣ calor.ſ.nãl' ⁊ febrilis.Si g̃ i ſanis ſol᷒
calor nãlis:mltũ ð cibo et ſepe req̃rit:tũc mlto magꝭ infir
m᷒ h̾ faciet:qȝ maior ↄſũptio ſit ꝑ duplicẽ calorẽ ꝗ̃ ꝑ vnũ,
plus g̃ de cibo debet̃ i ĩfirmis ꝗ̃ ſanis in h̾ tp̃e.ℂ Ad hãc

cibatio duplex.

Ut̃ febri citãtes in vere mul tũ ⁊ raro cibandi ſunt.

ROMA

qõnẽ dico, ꝙ lʒ i febricitꝰ adunet ıˢ calor: tñ qꝛ calor nãlis hʒ agẽ ꝯ morbũ et mãʒ ciꝰ: nõ agit, ita ꝯ hũiꝰ corpis: et iõ nõ idiget tãta reſtau ãta idiget i ſanis reᵘ ſui. Cã ꝟo ꝓ quã egri põt plus ſtare ſine cibo ꝙ̃ ſani, dı̃. 3. can. ca. de deſtructiõe appeꝰ: et debiliˢ ciꝰ. ℭ D. ponit ꝙ i ꝟe dãdũ eſt paucũ et raro: qḋ nõ vı̃ qꝛ ver ẽ tps tpatũ: q̃re debet i ipſo mediocri cibꝰ: et mediocrit. ℭ Ad h dico, ꝙ h ẽ veꝝ ꝗ̃tũ ẽ rõe ipſiꝰ veri ex pte ſue cõplõnis. Sʒ rõne hyemis p̄cedẽtis fallit: qꝛ i ipſa adunãt hu. multi ꝯgelati q i vere icipiũt fluere p corpꝰ: et ꝓꝓ h. d. ꝙ aſſilat morbo de pleniᵗᵉ. rõe ãt ꝟtutꝪ et cõplõnis. hñ tʒ oĩo. ℭ D. ponit Ga. ꝟtutẽ eẽ fortẽ cũ corruptiõe corpis: et huᵒ: qḋ ñ vı̃: ſi. n. hu. ſunt corrupti qñ ꝑt vtꝰ eẽ fortꝪ: cũ forᵈᵒ ꝟtutꝪ, ꝺpẽdeat a cõplõne ſpũuʒ et mẽbroꝝ: nã ſiſta ſunt bõa: oʒ ꝟtutẽ eẽ fortẽ et ecõuerſo.

Uer febricitãtes in hyeme parũ z raro cibandi ſũt.

ℭ D. ponit ꝙ virtus põt eſſe debilis cũ plenitudine bonoꝝ humoꝝ, qḋ non vı̃: qꝛ virtus nõ eſt debilis niſi ꝓpter maliciam ſpũs aut mẽbroꝝ: ſed cũ boni ſunt humores: ſpũs nõ poſſunt eſſe niſi boni cũ ex eis ḡnãt: nec põt dici ꝙ membra ſint corrupta qꝛ hec feb. non eſt ethyca. ℭ Ad hoc dico, ꝙ poſſibile eſt aliquã corruptelã eſſe in humoribus: z cũ hoc virtutẽ eẽ fortẽ: nã nõ opʒ totos humores corporis eẽ corruptos: lʒ in quibuſdã eorũ ſit corruptio quedã. ℭ Ad 2ᵐ dico, ꝙ poſſe eſt virtutẽ eſſe defectã ꝓpter ſolã multitudinem mãe, ſicut dı̃ de ſynoca inflatiua. ℭ Aut dic aliter, ꝙ duplex corruptela ꝯſideratᷣ in fe. vna. ſ. q̃ eſt in eo humore q eſt mãˢ fe. ſ. in humore putrido. z alia eſt corruptio ḡnalis q̃ eſt in humoribꝰ totius corpis: q lʒ nõ ſint vt nunc mã febris: tñ ſunt male q̃litatis: z ſicut duplex eſt corruptela: ſic duplex eſt bonitas, ḡnalis z pticularis. vñ dico ꝙ poſſe eſt in feb. putri. bonos, et multos eſſe hu. quo ad generalẽ bonitatẽ humorũ. hoc autẽ non intelligit quilibet.

Duplex in febricitãte corruptela.

ℭ D. ponit ꝙ in autũno debeᵗ multus cibus z ſepe: qḋ non vı̃, qꝛ in eo virtus eſt debilis: nã calor nãlis fatigatᷣ mõ veniẽs foras: mõ vadẽs itus, ſicut dı̃ in cõ. libri tertij aphori. ℭ Ad h dico, ꝙ lʒ in autũno ꝟtus nõ poſſit eẽ fortꝪ p cõpõnẽ ad hyemẽ aut ad ver: tñ pt eẽ fortꝪ p cõpatiõnẽ ad morbuʒ. ℭ D. queritᷣ qñ per alia tria. ſ. p etatẽ, cõſuetudinẽ. z regionem ordinetᷣ dieta: qꝛ Gal'. hoc nõ exequitur. ℭ Ad hoc dicas, ꝙ etas adoleſcẽtie reqrit de cibo. multũ z ſepe, multum quidẽ qꝛ virtus eſt fortis. ſepe autẽ. qꝛ in eis fit multa reſol'o ꝓpter humiditatẽ z teneritatẽʒ ſue ſube. z hoc vult Ga. in cõ. regi. acu. lib. 4. z. rj. de inge. ſa. In ſenectute autẽ multũ z raro. multũ quidẽ qꝛ adhuc virtus in eis nõ deficit manifeſte: raro ꝟo, qꝛ corpus eoꝝ eſt paruʒ reſolubile, ſicut dı̃ in cõ. reg. acu. lib. ꝓ. Iuuenes aũt multũ volũt, ſed non ita raro ſicut ſenes. qꝛ corpus eoꝝ eſt minus irreſolubile: in decrepitis aũt debetᷣ paꝝ z ſepe: parũ qdem ꝓpter defectũ virtutis: ſepe aũt, nõ qꝛ eorũ corpus ſit reſolubile: ſed qꝛ multũ eſt defecta virtus. vñ opʒ in tantum minorari quãtitatẽ cibi, ꝙ neceſſario opʒ augeri virtus: z hoc ſatis bñ dı̃ in cõ. ꝑmi reg. z in cõ. illiꝰ aph. [Senes facillime.] De regione ꝟo ſicut de tpe intelligitur omnino. De ꝯſuetudine dico, ꝙ opʒ eaʒ ſeruari, ſicut dicitur in ſcḋo regi. z de ſani. Ingenio per totum.

Utrũ ſenibus. i. autũno multũ z ſepe cibandi ſint.

ℭ Aphoriſmus. XVIII.

ℭ Eſtate: z autumno: cibos grauiſſime ferunt. Hyeme ꝟo: facile. Uere autem: ſecundo.

The. **ℭ Cibos: eſtate: z autumno: difficillime ferũt: hyeme facillime: mox vere.**

Leo. **ℭ Eſtate z autumno: cibos difficillime ferunt: hyeme facillime. Scḋm locum ver habet.**

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Quia de ſanis eſt locutus: de egris loquitur. Eſtate: qñ tũc calor ad exteriora egreditᷣ. Autũno ꝟo: qꝛ tũc idem calor in quãtitate tpis diſſoluitᷣ. Hyeme ꝟo concluditᷣ. Uere diuiſus eſt calor: intus in nobis z foris: z iõ grauiter ferũt ꝓpter apertionẽ poroꝝ. ¶ Hec verba nõ (vt quidã putãt) ſunt duplicata. Quidã eñi qꝛ dixit vẽtres hyeme z vere caldiſſimos nã eſſe: hic ꝟo eſtate z autumno cibos grauiſſime ferũt: putãt verba eſſe duplicata: ſed nõ eſt ita. Cũ autẽ ſuperius p tẽpora anni: quãtitatẽ z ordinationẽ diete in infirmis z ſanis eſſe intellexerit: hic neceſſe fuit dicere multũ cibũ ſemel datum. ſ. hyeme nõ nocere: qꝛ ferũt facillime: in eſtate ꝟo difficillime: cũ extra corpus calor nãlis exeat: et virtus digeſtiua defecta ſit: vñ caueatur ne multus ſubito detᷣ cibus. ¶ De alijs ꝟo tpibus. ſ. vere z autũno: dico ꝙ autũnus in nã ſui aſſimilatᷣ eſtati: ver ꝟo hyemi: qḋ põt intelligi: qꝛ in autũno corpus incipit refrigerari: z pori claudi: vere quoqꝫ diſſolui: et rarefieri pori. Hec aũt ſatis innuit Hip. Nõ ergo eadẽ duplicauit. Itẽ quod prius ſuperius dixit: in ſanis dedit intelligi: hoc aũt attinet infirmis.

Cibꝰ multus eſtate ſubito exhibitꝰ nocet.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Quia in apho. ꝑcedẽti poſuit Hip. ꝙ aliqd dandum erat tẽpori: mõ in hoc apho. proſeqtur: de cibatione egrorũ reſpectu temporis anni: z qḋ dicitur planum eſt.

Circa hunc apho. duo implicita z cõmixta ponit Gal. ſcʒ remotionẽ cuiuſdã dubitationis: z cãʒ veritatis apho. dubitatio aũt talis eſt: qꝛ vı̃, ꝙ Hip. duplicet verba. nã in illo apho. [vẽtres zc̃.] locutus eſt de quantitate ſm iſta tẽpora anni: mõ ꝟo vı̃ loqui de eodẽ: qḋ non eſt verum: qꝛ ſupra locutus fuit Hip. de quãtitate cibi, dicẽs: ꝙ maior cõpetit in hyeme: z minor in eſtate: qꝛ calor inatus ẽ multus in hoc tẽpore. mõ ꝟo loquitur: de particulari oblatione cibi qui datur vna vice: oſtendens in quo tempore facile portatur: z in quo difficile. Unde in hyeme multuʒ z raro poſſumus dare. In eſtate ꝟo oportet dare paruʒ et ſepe: qꝛ calor in corpe, debilis eſt. In vere ꝟo, opʒ ꝙ faciamus ſicut in hyeme. qꝛ in eo corpus icipit fieri rarũ. In autumno ꝟo, opʒ ꝙ fiat ſicut in eſtate: qꝛ corpus in eo incipit fieri ſpiſſũ z pori claudi. ergo pʒ ꝙ nõ duplicat verba: nã ſupra locutus fuit Hippo. de ſimplici quãtitate: mõ ꝟo loquitᷣ de quãtitate ſemel data ſcilʒ de illa q̃ datᷣ in vna vice. ℭ Itẽ alia ſolutio qꝛ ſupra in illo aphori. loquebatᷣ ſolum de ſanis. mõ ꝟo loqtur de egris. nõ ergo duplicat verba. ℭ Uel aliter z melius põt ordinari: vt dicatur ꝙ Gal. circa hunc apho. ſic ꝓcedit. qꝛ ꝑ negat opinionẽ illorũ q credebant Hipp. duplicare verba: z reddit cãm q̃ mouebat eos ad illud credẽdum vſqꝫ. [Sʒ nõ eſt ita:] ibi reprobat opinionẽ illoꝝ oſtẽdendo: ꝙ doctrina Hip. in illo apho. [ventres zc̃.] nõ eſt eadẽ cũ doctrina huius apho. ponẽdo etiã cãm apho. ꝑſitis. oſtẽdit aũt diuerſam eſſe doctrinaʒ iſtius apho. z illius 1ᶦ. vno quidẽ mõ a diuerſitᵗᵉ paſſiõis. alio aũt mõ a diuerſitate ſbri. hᵐ aũt facᷣ vſqꝫ: [Itẽ quod ſuperius.] ℭ Dicit ergo ſic de ꝑᵃ parte, ꝙ nõ eſt vera opinio illoꝝ q credebant Hip. duplicare verba. rõ aũt q̃ mouebat eos ad illam opinionẽ eſt qꝛ Hip. ſupra dixerat, ꝙ vẽtres hyeme et vere calidiſſimi erãt nã. In hoc autẽ apho. dixit, ꝙ eſtate et autũno ferũtur cibaria difficulter: hyeme facile. ꝟe 1ᵒ. vñ qꝛ eiſdẽ ꝟbis vtebatᷣ Hip. videbatᷣ eis ꝙ duplicaret ꝟba. ℭ De 1ᵃ. d. ꝙ Hip. nõ duplicauit ꝟba: qꝛ nõ habuit eãdẽ intentionẽ in hoc apho. z in ſuperiori. Intẽdebat. n. Hip. i iſtis ſuis apho. dare doctrinã de quantitate diete z de mõ vtẽdi dieta. Uñ in illo apho. [ventres zc̃.] dedit nobis regulã de quãtitate diete. In hoc aũt apho. dedit regulaʒ de mõ vtendi: z per modũ vtendi debemus intelligere: facilẽ z difficilẽ tolerantiã cibi particulꝛ oblati: ſm vnamquãqꝫ diẽ. Aſſumpſit ergo ſupra regulã de quãtitate cibi a tẽpore anni, dicẽs ꝙ in hyeme oblationes erãt dãde plures: qꝛ calor inatus in illo tpe multus eſt. In eſtate ꝟo opʒ oblationes dare pauciores ſiue minores. qꝛ calor inatus in hoc tempore eſt minor in hoc autẽʒ aphor. voluit oſtendere, in quo tempore poſſemus dare multũ de cibo ſine nocumẽto

in vice vna: ⁊ hoc ꝑꝑ facilē ⁊ difficilē tolerātiā ipſius cibi: ſꝫ diuerſa tpa: qꝛ ḡ. i hyeme facile toleraꝛ cib⁹: ꝑꝑea ꝙ calor inat⁹ ē mltus ⁊ vtus digeſtiua fortꝫ: poſſum⁹ in hyeme mltū cibū dare ſemel ſine noc¹⁰: ⁊ qꝛ i eſtate difficile toleratur, mlti⁴⁰ cibi ꝑꝑea: qꝛ calor inat⁹ ē debil: nullo° debemus mulcū cibū ſemel dare: ſꝫ ōbem⁹ offerre cibū: paꝝ i vice et ſepe: ⁊ ſic pꝫ ꝙ̄lr in iſtis duob⁹ tpib⁹. ſ. hyeme ⁊ eſtate ordinādus ē modus diete: ſꝫ ō vere ⁊ autūno, dōm ē h mō. ſ. ꝙ ver aſſilaꝛ hyemi: ꝑꝑea qꝛ i eo pori incipiūt rarificari: ⁊ ꝑꝑ h ōbem⁹ dietare ſic i hyeme. Autūn⁹ ꝯo aſſilaꝛ eſtati: qꝛ in eo icipiūt pori claudi: ⁊ ꝑꝑ h ōbem⁹ dietare, ſicut in eſtate.
❧ De 3°. d. ꝙ ſupius loquut⁹ fuit ō dieta ſanoꝝ. h āt ō dieta īfirmoꝝ ⁊ ſanoꝝ: ⁊ h ē qḋ dic. ❧ Nōn^m āt h ad plenā noticiā iſti⁹ dubōnis, ꝙ h apho. dit a ſupiori i paſſiōe quā monſtrat: ⁊ i ſbo de q̄ mōſtrat: cōicat āt cū illo i medio ꝑ qḋ illa paſſio ōmōſtraꝛ de ſbo. Et itelligo ꝑ paſſionē, illḋ qḋ docetur ꝑ ſubm. illḋ de q̄ doceꝛ: ⁊ ꝑ cōitatē i me°: cām vitatꝫ illius doctrie. diia ꝯo ē i paſſiōe, h mō: qm̄ i illo apho. ⸢ ventres ⁊c. ⸣ docuit q̄ritatē diete. h āt docuit modū vſus. Diia āt i ſbo ē qꝛ ſupˢ dedit doctrinā de dieta i corꝑib⁹ ſanis tm̄: hic āt dat doctrinā de dieta i corꝑib⁹ egris ⁊ ſanis. nā tolerātia pri⁹¹¹ oblōnis cibi: facilis ē i tpe frido, ⁊ difficilis i tpe calo: tā i ſanis q̄ꝫ i egris. cōitas āt i me° h mō ē, qm̄ i vtriſqꝫ apho. ſupſit regulā ſuā a tpib⁹ āni. ſꝫ ꝙ fꝫis calor inat⁹ variaꝛ ꝑ mltū ⁊ paucū: ⁊ hec diſtō mēte Cōmēta. illuminat.

Circa hūc apho. du⁹ de tex. ⁊ de cō. De p̄ ſicponit enī h Hip. ſil autū^m ⁊ eſtatē: qḋ n̄ vꝫ: qꝛ autūn⁹ ē tps q̄ſi tpatū: ſic. d. Aui. p̄ can. ō tpi^{bꝫ} āni: q̄re facili⁹ dꝫ cib⁹ portari q̄ꝫ i eſtate. ❧ P̄. vidit h hyemē a ꝯerpōnē ꝯiter ea ꝯ̄dū. ſupˢ ꝯo i illo apho. ⸢ vētres hyeme ⁊c. ⸣ nō poſuit diſtōnē: q̄re, vel ſupˢ, vel h. male fec. ❧ P̄. i vere, non dꝫ cib⁹ mediocriter portari: qꝛ. G. i apho. ꝑcedēti: docuit ꝙ i vere ōbeꝛ cib⁹ paꝝ ⁊ raro: q̄re cū maiori difficultate, videtur ferri.
❧ Ad p̄^m dico ꝙ lꝫ Hip. ponat ſilitudinē iter autūnū ⁊ eſtatē: tm̄ nō ē ibi ꝯa ſilitudo: ſꝫ cū q̄dā latiᵐᵉ: nā difficili⁹ portaꝛ cib⁹ i eſtate, q̄ꝫ i autūno: qḋ pꝫ, qꝛ. G. dix̄ i cō. apho. ꝑcedentis, ꝙ i autūno pōt aliqn̄ cib⁹ dari mltus ⁊ ſepe. ❧ Aut dic ꝙ lꝫ autūn⁹ ſit eq̄lior i cōplōne q̄ꝫ eſtas: tm̄ hꝫ ineq̄litatē: qꝛ aliqn̄ calor ⁊ aliqn̄ frig⁹: ⁊ vn̄ calor nālis debilitaꝛ, ⁊ male opaꝛ. ❧ Ad 2^m dico, ꝙ lꝫ ſupˢ nō diſtiſſet: ver ab hyeme tm̄ hic opōrtuit dicē: qꝛ alr ipſa tpa ōbēt ꝯſiderari, i egri q̄ꝫ i ſanis: lꝫ ēt i ſanis diſtōnē recipiat: qḋ pꝫ ꝑ. G. ē. i cō. eiuſ. apb. circa finē. cā aūt ē eſt. qꝛ ver aſſilaꝛ, morbo de plenitudine.
❧ Ad 3^m dico, ꝙ i vere debeꝛ cib⁹ pauc⁹ ⁊ rar⁹: nō ꝑꝑ ſuam cōplōnē, vel ꝑꝑ ſuā nām: ſꝫ ꝑꝑ nām hyemis ꝑcedēt: nā i ea ſunt hūores mlti adunati, q̄ fluūt poſtea i vere: ⁊ ꝑꝑ h aſſimilaꝛ morbo ō pleni^{ne}. ❧ De cō. ꝯo dub⁹: qꝛ vꝫ Ga. ꝯdicē ſupiori dcō: nā ſupˢ i illo apb. ⸢ vētres ⁊c. ⸣ ⁊ i fine iſti⁹ eiuſ dē. d. ꝙ. ē. i illo apb. fuit loquut⁹ hip. ō ſanis. i cō. ꝯo iſti⁹. dic ꝙ loquut⁹ fuit. ē. ō ſanis ⁊ egris. ❧ Ad h dico, ꝙ dēm ei⁹ qn̄. d. ꝙ. ē. loquut⁹ fuit de ſanis ⁊ egris: dꝫ referri: nō ſolū ad illū apho. ⸢ vētres ⁊c. ⸣ ſꝫ ad ſequētē. vbi di. ⸢ ⁊ q b⁹ ſemel aut bis. ⸣ nā i eo ēt loquut⁹ fuit Hip. de q̄ritate diſcreta ſn̄ʳ: ⁊ ō ꝯtinua ꝑ ꝯn̄s. ❧ Aut dic, ꝙ i nr̄a trāſlatiōe ē ſupfluitas. ſupfluit. n. ibi h qḋ dixit. ſupi⁹. ū. n. hꝫ alia trāſla° h. vn̄ vult dicē Ga. ꝙ Hip. i h apb. ⁊ ſupiorib⁹: accipit idicationē ab horis. i dietādo ſanos ⁊ egros q̄ ad q̄ritatē cibario ꝝ: ⁊ q̄admodū vſus coꝝ. ❧ P̄. vꝫ. G. i cō. falſaꝫ cāꝫ dare: ſm hūc modū. nā. d. ꝙ autūn⁹ aſſilaꝛ eſtati: qꝛ pori in ipo icipiūt claudi. ⁊. d. ꝙ ver aſſilaꝛ hyemi: qꝛ pori i ipo icipiūt apiri: ōbebat. n. dicē totū ꝯriū: nāꝫ autūn⁹ dꝫ aſſilari eſtati: qꝛ pori i ipo apiūꝛ: ⁊ ver dꝫ aſſilari hye¹: qꝛ pori claudunꝛ i ipo. ❧ Ad h dico, ꝙ a⁴ ē dicere poros icipe apiri, q̄ꝫ poros eē aptos. nā h ꝯbū. icipit. hꝫ i ſe ꝯtutē neg^{ue} p̄ntis. vn̄ taꝛ ē ſſus: i vere pori icipiūt apiri. i. i vere pori adhuc ſt clauſi: tm̄ p⁹ h apienꝛ. Vn̄ mōſtraꝛ ꝑ ꝯtutē iſti⁹ ꝯbi. icipit. ꝙ adhuc ſt pori clauſi: i vere tm̄ paranꝛ ad h. ꝙ apienꝛ. vn̄

ſi ē ꝯa ſili⁴°: ſꝫ cū latitu^{ne} q̄dā. ⁊ ſilr ē dōꝫ i autūno. ❧ Vel dōꝫ, ꝙ a^r trāſla° aliā hꝫ lr̄aꝫ. Jnq̄t. n. ⸢ aliaꝝ āt duaꝝ horarū: autūn⁹ qḋ deiceps eſtati. ver āt hye¹: ⁊ cā māifeſta: nā infridari qḋ icipit: ⁊ cogi ⁊ dēſari corp⁹, autūno. calefieri ꝯo ⁊ rarificari veꝛ. ⸣ ex h ḡ manifeſte oñdit, ꝙ i autū°: ꝯ̄guitas tolerātie, ē mior q̄ꝫ i eſtate: ⁊ facilitas tolerātie i vere, ē minor q̄ꝫ i hyeme. pꝫ ḡ ꝙ iter iſta tpa: ē diſili⁴°. nā caliitas autūni: ē mior calē eſtatꝫ. ⁊ fridas veris: ē mior fridlᶜ hyemis.

Aphoriſmus. XIX.

❧ His qui in circuitibus exacuūtur: nihil dare: neqꝫ cogere: ſed auferri ex appoſitis: añ criſim.
❧ Qui ꝑ circuitus acceſſionū exacuunꝛ: his nihil eſt dādū: nec aſſumere q̄cq̄ꝫ cogēdū: ſꝫ adiectioni ſubtrahendum eſt: ante iudicationem. Tbe.
❧ His qui per circuitus: acceſſionem habent: nihil dare oportet: neqꝫ cogere: ſed ſubtrahere adiectioni: ante iudicationes. Leo.

❧ Commentum Galeni.

❧ Dis ordiatio diete vlr 3ʳ ē: i q̄ritate: i q̄litate: ⁊ qñ debes dare. Jn duob⁹ ꝑcedētib⁹ ı̄ febriū iterpolationibus: nulla auctas daꝛ ab Hip. Tertiū. i. qñ ōbeas dare: mltū i his ad iuuat nos. Vn̄ ⁊ i circuitib⁹. i. iterpolatiōib⁹: ab Hip. di. Portēdūt inq̄t: iterpolatiōes: q̄ tpe cib⁹ dari debeat. ⸿ Si n. iterpolate febres vnū tp̄s cuſtodiāt: ⁊ ipm iterpoleꝛ: tūc aliq̄d erit dādū. Sꝫ ſi vnū tp̄s n̄ obſuauerit: tpa cibū dādi ſꝫ ꝙ opꝫ nō p̄t ꝯificari. Vn̄ Hip. his q i circuitib⁹ exacuūtur: nihil dari ꝑcipit. Precipit ḡ nob: nꝫ icipiētib⁹: neqꝫ ꝑ ſentib⁹: neqꝫ ad capiēdū approp̄quātib⁹ morbis: cibū dari debere. ⸿ Qḋ dixit. Añ criſim: vel añ horā acceſſionis: vl añ ſtatū: vl añ verā criſiꝫ: itelligi dꝫ. Qḋcūqꝫ aūt hoꝝ itelligas: ſſatꝫ eē ꝯſtat. Sꝫ itētio ſua fuit: nō añ acceſſionē aliquid dari. Supius. n. de ſtatu dixit: cū quo nec ante criſim reticuit. Hic aūt de acceſſione ſolū intellexit Hippo. Diete ordinatio triplex.

❧ Expoſitio Thaddei.

❧ Quia Hip. loquut⁹ fuerat. ē. ō q̄ritate ⁊ q̄litate diete. loquiꝛ i h aph. ō tpe pri⁹¹: q̄ cib⁹ dād⁹ ē ⁊. d. ꝙ ī poxi^{ſ} febriū q̄ exacuūꝛ n̄ dꝫ daꝛ cibū: imo dꝫ auferre ex cibo añ criſiꝫ.

Circa hūc apho. G. tria notat: nā p̄ pōit gn̄alē ſniaꝫ. 2° ſpālē. 3° expōit qḋdā vocabulū. durat p̄ᵃ vſqꝫ. ⸢ vn̄ ⁊ i circuitib⁹. ⸣ 2ᵃ vſqꝫ: ⸢ qḋ dix̄. ⸣ Dic ḡ, ꝙ tria ſunt attēdēda i dieta. ſ. q̄ritas ⁊ q̄litas: ⁊ tps vſus. ſ. ho a pri⁹¹. vn̄ i h apho. docet author ꝑ acceſſiōes ſolū 3^m. ſ. tp̄s pri⁹ ı̄ q̄ cib⁹ dꝫ dari: ō q̄litate āt ⁊ q̄ri¹ᶜ nihil ē ad acceſſiōes vl poxi°ſ: ⁊ nā ꝑ eos neſcim⁹ aliq̄d de eis. ❧ De 2°. d. ꝙ ſi poxi¹ ſeruāt eūdē ordinē, tūc bn̄ poſſum⁹ cibū ordiare ſꝫ eos: ſꝫ ſi ipi variant. ſ. ꝙ n̄ ſuēt ſuū ordinē, tūc nō bn̄ poſſum⁹ ordiare: eſt tm̄ regla gn̄al, ꝙ cib⁹ n̄ dꝫ dari nec i p̄n⁹ acceſſionis: nec dū acceſſio adeſt: nꝫ approximat ad icipiēdū. ❧ De 3°. d. ꝙ h qḋ. d. añ criſiꝫ: pt 3ʳ, itelligi. ſ. añ acce^{nes} ⁊ añ ſtatū ⁊ añ criſiꝫ: tm̄ ō p̄ h loʳ qꝛ de aliis. i. de ſtatu. ē. dix̄. ⁊ ꝑ ꝯn̄s de criſi.
❧ Pōt alr ⁊ meli⁹ diuidi ⁊ poni ſnia h⁹ cō. vt dicaꝛ, ꝙ Gal. in expōne h⁹ aph. tria nōbilia pōat: q̄ꝝ p̄^m ē ō gn̄ali itē^{ne} apb. 2^m ē de expōne h⁹ ꝯ̄nis: ⸢ his q i circuitib⁹ exacuunꝛ. ⸣ 3^m ē de expōne ei⁹ qḋ. d. ⸢ añ criſiꝫ. ⸣ p̄^m faꝛ vſqꝫ ad locū illuꝫ: ⸢ vn̄ ⁊ i circuitib⁹: ⸣ 2^m vſqꝫ. ⸢ qḋ aūt dix̄. añ criſiꝫ. ⸣ ❧ Dic ḡ ſic de p̄, ꝙ cū tria ſint capla, qb⁹ nos dictam⁹ infirmos. ſ. q̄ritas q̄litas ⁊ tp̄s: ⁊ ꝑ poxi°ſ nulla daꝛ nob vtilitas i ordinādo dietā rōe q̄ri¹¹ ⁊ q̄¹¹ᶠ: daꝛ tm̄ nob ꝑ ipos mag⁹ vtilitas ⁊ rōe tpis, pri⁹¹ ı̄ q̄ dēm⁹ vl n̄ dēam⁹ offerꝛ cibū. ⁊ h ō p̄ nō¹⁴.
❧ De 2°. ſ. de expōne h⁹ ꝯ̄nis. ⸢ his q i circuitib⁹ exacuūt: ⸣ ſic ꝑcedit: qm̄ p̄ ponit expōnē h⁹ ꝯbi. ⸢ exacuunꝛ. ⸣ 2° ponit h⁹ ꝯbi: ⸢ circuit⁹: ⸣ 3° ponit expōneꝫ h⁹ ꝑpōnis. in p̄^m tāgit cū dic. ⸢ vn̄ i circuitib⁹: ⸣ 2^m tāgit cū. d. ⸢ ſi. n. iterpollate: ⸣ 3^m tāgit cū. d. ⸢ ꝑcipit ḡ nob. ⸣ ❧ Dic ḡ, ꝙ ꝑ h qḋ. d. ⸢ exacuunꝛ. ⸣ itelligit moleſtiorē p̄tē toti⁹ ꝑiodi. ⁊ illa ē poxiˢ: ꝙ

h āt qȝ.d.circuitib⁹ itelligit ordiatioē poxi⁹.ꝛ ſic dat in
telligere ꝙ loqͬ ꝺ egritu⁹ hñtib⁹ poxiſmos ordinatos.ꝑ h
āt qȝ.d.i.dat nob itelligē vt nō ꝺm⁹ cibū i ipſo poxi⁹,nec i
pn°ei⁹,nec ꝑꝑ añ lpnt.et h ꝺ 2°nobili. ¶ De 3°.d.ꝙ h qȝ
d.añ criſiȝ pt exponi 3ͬ:vno° vt dicam⁹ añ criſiȝ.i.añ verā
criſiȝ:alio vō mō vt dicam⁹ añ criſiȝ.i.añ ſtatū.3°° vt dica
m⁹ añ criſiȝ.i.añ acceſſionē:ꝛ qcūqȝ mō itelligat̃ bonus eſt
itell'e.ſȝ i h apho.meli⁹ ē vt itelligam⁹ añ criſiȝ.i.añ acceſ
ſionem:nam de ordinatione diete quantum ad ſtatū et ve
ram criſim dictum eſt in ſupioribus aphoriſmis.

Circa huc aph.du⁹:qꝛ vȝ inutilis cū ſupi⁹ dcȝ ſit h idē.
¶ Ad h dico,ꝙ ſine du°dcȝ eſt id idē qȝ h dr:nō
ꝑꝑ aliud:nā h repetit̃ fuit h aph.ꝑꝑ vlficationē illi⁹ apho.
Et qb⁹ ſemel aut bis etc̄.nā ibi poſuerat ꝙ aliqñ debetur
mlt⁹ cib⁹ et ſepe.et qꝛ h poſ ar fallē.ſ.ꝑꝑ euētū poxi⁹.iō re
petit̃ h et ſile h⁹ ē ꝑ repeti.h⁹ aph.ſi q̃lia oȝ purgari etc̄.et
mlte alie dubōnes mouēde erāt:ſȝ.ḡ.regrant̃ i eodē aph.

¶ Aphoriſmus. XX.

¶ Ea quoꝝ criſis fit:ꝛ quoꝛuȝ facta eſt equalr:
nō mouere:neqȝ nouum facere:neqȝ pharma
cijs:neqȝ alijs ꝓuocationibus vti: ſed ſinere.

Tbe. ¶ Que iudicātur aut iudicata ſunt integre: nō
mouere: neqȝ nouare: vel medicamentis: vel
alijs incitamentis: ſed ſinere debes.

Leo. ¶ Que iudicantur: ꝛ iudicata ſunt integre: ne
qȝ mouere: neqȝ nouare aliquid: ſiue medica
mentis: ſiue aliter irritando: ſed ſinere.

¶ Commentum Galeni.

¶ Poſtq̃ȝ de ordiatione diete expleuit:vn̄ nā debeat dimitti
opari:ꝯſidere icipit:vt faciat ſȝ ꝙ opȝ infirmis. Obteſtat̃
āt ne aliqȝ adiutoriū ꝓoccupātes feſtinem⁹:niſi ſolū diete
ordinationib⁹. Etiā oñdit qñ nā nō ꝓmittat̃ opari:ſed po
tius debeat adiuuari. Dic̄ igit̃. Ea q̃ȝ criſis fit et q̃ꝝ facta
eſt eq̃lr:nāe ſunt ꝓmittēda:vt ſm ꝙ opȝ facere faciat:neqȝ
nos de ea itromittam⁹ ipediēda. Sȝ ſi nā moueat̃ ad criſiȝ
nō ꝑfecte neqȝ cōplete:opȝ nos:qȝ de motu minuit̃ cōple
re. Un̄ idē i li° de chimis:quo i lib° ad idē intēdit. Criſis in
quit ꝑfecta eſt:vbi nā currat ſm ꝙ opȝ:neqȝ de nr̄o ſigna
tionū laudabilis criſis aliqd muter. Quaꝝ ꝑ° hec ē. Criſis
melior ē cū purgatiōe q̃ȝ apate. Scd̄a.chimos purgās no
ciuos q ſt cā morbi et dn̄antes corꝑi:melior ē quā ſibi op
po°. Tertia ſignatio criſis ē q̃ cū purga° nc̄cia recta fit.i.
ꝓcedēs ꝺ loco morbi:q̃ melior ē ꝯ̄ria ſibi. Quarta criſis q̃
ē cū leuitate et qete corꝑis:et hec ē melior ſibi opp°. Qui
ta ē poſt apparitionē coctiōis:q̃ melior ſibi oppo°. Sexta
i die cretica:q̃ laudabilior ē ſua oppo°. Quas oēs i criſi ꝑ
fecta eē oȝ. Si.n.min⁹ ſit vna:vel alta:vel plꝛes:ſiue criſis
curſum excedat:neqȝ ꝑfecta criſis eſſe credit̃:neqȝ certa.

Criſis bone cōditiōes.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia.ḡ.loquut⁹ fuit hip.de dieta ordināda mō oñditur
qñ debeamus dimittere naturam opari: et qñ debeamus
eā adiuuare:et in hoc aphoꝛ.docet qñ debemus dimittere
nām ꝑ ſe opari:et planus eſt ſenſus iſtius aphoriſmi.

Circa huc apho. Cō.ſic ꝓcedit:nā ꝑ ponit ꝯtinuationē
ipſi⁹ ad apho.ꝑcedētes.2°ponit ſniaȝ gn̄alē iſtius
apho.expſſaȝ et iplicitā.3°ponit quādā ꝯcordiā iter ſniaȝ
hip.i h aph.et ſniaȝ ei⁹ i li° ꝺ chimis ex q̃ relinqt̃ expō ei⁹ qȝ
dix̄ eq̃lr:et remouet icidēs du°.4°explanat nobis q̃ criſis
dicat̃ fieri eq̃lr.durat ꝑ° vſqȝ[dic igr̄.] 2° vſqȝ[vn̄ idē i li°]
3° vſqȝ.[criſis ingt ꝑfcā.] 4° vſqȝ ad finē. ¶ Nōn° eſt tn̄ ꝙ
nr̄a trāſlatio icipit 3ᵐ nobile.ſȝ nō cōplet ipȝ:qꝛ multū ē ꝺ
fectiua i pte iſta.ꝛ iō ponā 3ᵐ nobile ſȝ trā. Piſani.ad h vt
nihil omittat̃ de ſnia Ga. ¶ Dic̄ ḡ de ꝑ°pte,ꝙ cū.ḡ.poſuiſ
ſet hip.ſmonē ſuū de dieta:mō vult oñdē,qñ nāȝ ſinamus
opari ſuo motu:ꝛ qñ debeam⁹ eā iuuare:ꝛ h ꝺ ꝑ°. ¶ De 2°
d.ꝙ qñ criſis fit ꝑfcē nō debem⁹ nos itromittē de adiuuādo
ipſaȝ niſi ſolū cū ordi° diete:ꝛ qñ ipſa deſic̄,tūc debem⁹ cō
plere qȝ diminutū ē ꝺ motu ꝛ opōne nāe. ¶ De 3°.d.ꝙ in
li.de chimis poſuit hip.eādē ſniaȝ tn̄ ꝑ diuerſa ꝟba:nā vbi
i h apho.poſuit archios.i.pitet:in illo lib° poſuit.apti.q ꝺ
idē ē qȝ ꝑfcē ꝛ integre ꝛ idefecte:vn̄ ad idē veniūt iſta diuer
ſa ꝟba.ſ.archios.ꝛ apti.ꝛ ex h pȝ expō h⁹ dictōis.[eq̃lr.]

¶ Poſita ꝯcordātia iter ſniaȝ lib.de chimis.ꝛ ſniaȝ h⁹ aph.
ſtati remouet icidēs du°:ꝛ ē tale:poſſet.n.qs dicē ꝛ credē
ꝙ id qȝ.d.hip.i h aph.veꝝ ē:i his q̃ ſunt iudicata:ſȝ nō in
his q̃ iudicant̃.i.creticāt̃. ¶ Ad qȝ ipſe q̃ſi rn̄dēs.d.ꝙ ex
ipſa reꝝ ꝟitate mani°ē:ꝙ iſte apho.locū hȝ i his q̃ iudica
ta ſūt:ꝛ iudicant̃:nā i his q̃ iudicata ſūt:locū hȝ:nō in q̃ȝtū
iudicata ſūt.ſȝ iquātū ꝑfcē iudicata ſūt.ḡ ꝛ i his q̃ iudicāt̃.
hēbit locū.iquātū ipa ꝑfcē iudicant̃. ¶ De 4°pte.d.ꝙ cri
ſis ꝑfcā ē illa:q̃ hȝ oēs ꝯdōnes q̃ regrunt̃ ad criſiȝ:ꝛ ſūt.6.
q̃ꝝ ꝑ°ē,ꝙ criſis fiat cū eūōne:ꝛ ñ cū apate,2°ē ꝙ criſ euet
hu.nociuos ꝛ nō bonos.3°ē ꝙ eūo cretica ꝓcedat cū recti
tudine.ſ.de loco morbi,ꝛ nō ꝺ alio loco.4°ē,ꝙ criſis fit cū
leuitate accn̄tiū:ꝛ nō cū turbatione ꝛ piculo corū.5° eſt,ꝙ
criſis fiat cū ſignis digōnis ꝓcedētib⁹ ꝛ nō cum ꝯ̄rijs:ſexta
eſt,ꝙ criſis fiat in die cretica,et non in alia.

Circa huc apho.q̃rit̃.ꝑ ꝺ tex.2°ꝺ cō.de ꝑ ſic ꝓcedo:nā
ponit hic apho.ꝙ criſis ꝑfcā fit a nā:ꝛ ꝙ nos nō
itromittam⁹ ꝺ adiutorio ipſius.ꝯ̄ qȝ ſic arguo i nō.n.vȝ ꝙ
criſis ꝑfcā poſſit fieri a ſola nā.nā Ga.i ꝑ de creti. ponit,ꝙ
nā nō pōt ad oīa ſufficē:q̃re idiget arte ſȝ criſis ē vna ꝺ ma
ximis opōnib⁹ nāe.q̃re i ipſa idiget adiutorio nc̄io. ¶ P.
nā nō potuit ꝓhibē aggregationē māe a ꝓn°morbi qñ pau
lati adunabat̃:imo idiget i h cā ꝓuiſiua.ſic̄ dr i tegni.i illo
cap.[De hic ḡ.] ḡ multo magꝭ idiget auxilio me°.qñ mā
adunata ē ꝛ facit morbū:qꝛ ſi ipſa nō pt ꝑ ſe dīſtruē rē ꝑuā:
nō poterit deſtruē rē magnā. ¶ P.nos videm⁹,ꝙ nā in ſa
nitate idiget cā ꝯſerua°:nec alr pōt ſanitatē ꝯſuare.ꝛ tūc
ipſa ē fortiſſima.ḡ multo magꝭ idiget auxilio artꝭ,qñ ipſa ē
debil̄.ſ.qñ corꝑ⁹ egrotat:ſi.n.cū fortꝭ ē.ñ pōt ſanitatē cuſto
dire ſine arte:multo pei⁹ potit:cū ē debilꝭ egritudies curar̄.
¶ Ad h dico,ꝙ nā ꝑ ſe ſola pt facē criſiȝ ꝑfectā:dūmō ſit die
ta ꝛ rgimē bn̄ ordinatū,vn̄ ñ negat̃ h adiutoriū i oib⁹:ſȝ i
medicina°reb⁹,ſic̄ inuit Ga.i cō. ¶ Ad illō ꝟo qȝ oppo°,
ꝑ dcȝ.G.ꝺ cre.Dico ꝙ.G.nō loqr̄ ibi vlr ſed ptr̄.nā aliqñ
nā dñc̄ i qbuſdā actiōib⁹:ita ꝙ ñ ꝑt oīa facē,ꝛ tūc indiget
clyſteri,aut ēplo.ꝛ his ſilib⁹. ¶ Ad 2ᵐ dico,ꝙ ſȝ nā nō re
ſiſtat māe mobi a ꝓn°:qñ paulati icipit adunari:tn̄ ñ ſe°qn
reſiſtat ei i criſi:qꝛ a ꝓn°ñ reſiſtit ei:eo ꝙ ñ ſentit ſibi leſio
nē ab ea:qꝛ ꝟtus ñ agit ꝯ̄ māȝ morbi niſi ꝑcepto nocu°,ſic̄
dr ꝑ ꝺ lte⁹:ꝛ 3°de ꝟtu°nā lib⁹:vn̄ ſi nā vteret̃ ꝓuiſiōe:bn̄
poſſet reſiſtē māe morbi dū icipit adunari.ꝙ āt ñ vtat̃ ꝓui
ſione.pȝ,qꝛ nā ñ hȝ itellȝ,nec mētē,ſic̄.d.G.i cō.4.re.acu.

Utrũ criſis pfecta a ſola nã fieri poſſit

¶ Sȝ nō ꝑua qȝ emergit:nā vȝ nā ꝓuiſiōe vti:qꝛ videm⁹ ſtōȝ
digerē cibū ꝑꝑ oīa mēbra corꝑis:ſilr facȝ epar:ꝛ cor:q̃re cū
digō cibi ſit op⁹ nāe:vȝ ꝙ ipſa vtat̃ ꝓuiſiōe. Qȝ āt ñ ſolū ꝑꝑ
ſe cibū digerāt iſta mēbra.ſȝ ēt ꝑ toto corꝑe planū ē cuilȝ:
ꝛ ꝑ.G.xj.ꝺ ige.ſa. ¶ P.nos videm⁹ ꝙ nā digerit māȝ mor
bi ꝑ.2°dicit.3°expellit:ꝛ ſic vȝ vti ꝓuiſiōe in eo,ꝙ digerit.
¶ P.G.d.nāȝ eē maxie ſapiētē i 2° de cre.ſi āt ñ vteret̃ ꝓui
ſiōe ñ eēt ſapiēs. ¶ Ad ꝯ̄riū āt plana ē rō.nā ꝟt⁹ nāl ñ ē ꝟt⁹
cogſcitiua:nā ſi ſic,plāte cogſcerēt. ¶ P.G.d.hȝ expſſe.4.
re.ac.i cō. ¶ Ad hāc qōnē dico,ꝙ opa nāe.ſt oīa ordiata.
ita ꝙ vnū ſit ꝑꝑ aliō.nā digō ſtōi ſit ñ ſolū ꝑꝑ ſtōȝ ipm:ſȝ ēt
ſit ꝑꝑ digōnē epatꝭ:ꝛ digō epatꝭ ñ ſolū ꝑꝑ epar ſit.ſed ēt ꝑꝑ
3°ſ digōnē:ꝛ digō:3°ſit ꝑꝑ nut°:tn̄ nullū iſtoꝝ mēbroꝝ i iſta
ſua opatione quā fac̄ itēdit.vt ꝓſit alijs mēbrꝭ,ſic̄.d.Gal.
in li° de morib⁹ ligdis.expſſe.n.d.ꝙ nullū mēbꝛuȝ opatur
niſi ꝑꝑ ſuā vtilitateȝ. Sȝ ē talis ordo ex nāli diſpōne toti⁹:
vn̄ actiōes nāe ſiūt ac ſi ibi foret itē°ex ipſa re.ſic̄.n.fac̄ nā

Utrum nã vtatur pul ſione.

ſine pulſione cogitatiua, ſic fac aia cū ꝑulſiōe ⁊ cogitatiōe, vñ ſue opōnes ſūt ꝓp aliqd, lʒ nō ſit ibi cognitio: bñ tñ poſ ſet alr dici. lʒ hec ē ſolo noua ⁊ ſbtilior. ¶ Ad argm̄ aūt pʒ ſolō p ea q̄ dixim⁹ nūc. ¶ D. q̄rit ō lre expōne. [Ea quoꝝ criſis fit aut facta ē eq̄lr] .i. corpa ifirma q̄ꝝ criſis fit aut fa cta ē ⁊c. Et ē nōnm̄, q̄ h tāgit 2ᵃ criſis. ſ. fiēs ⁊ fcā: ⁊ de vtriſ q̄ʒ dī hic, q̄ ſi ſint perfecte nihil opʒ nouificare i eis. ¶ Sʒ circa h q̄rit vtrū iſte apho. hēat locū i criſi fiēda. vt ſit ſer mo integer tal: q̄ nō oʒ mouē ea q̄ꝝ criſis fit ⁊ fcā ē. ⁊ fiēda eq̄lr: ⁊ vī q̄ i criſi fiēda nō hēat locū apho. q̄m poſſe ē mor bū a ſui ꝑn° talē eē q̄ habitur⁹ ē criſiʒ pfectā: nec tñ appa rēt ſigna ab ipſo ꝑn° pfecte criſis: q̄re medic⁹ nō pt illā egri tudinē relinq̄re nāe, vt nō euet euōne minoratiua: ⁊ nō dige rat mām morbi, imo oʒ eā euare ab ipſo ꝑn°. p illuʒ apho. [i ch ōātib⁹ morbis.] ¶ D. multe egritudīes ſūt hiture cri ſiʒ pfectā: ſi medic⁹ bñ opet i tpe qō pcedit criſiʒ: q̄ ñ habe rēt pfectā criſiʒ, ſine opōue me⁰ ꝑcedēte. q̄ ñ hʒ locū i criſi fiēda. ¶ Ad ɔ̄riū: ponam⁹. n. aliquā eē febrē in q̄ oia ſigna bñ pceſſerit: ⁊ i ea q̄ʒ ſpes mali nō heſerit: i tali vtiqʒ fc. cri ſis veniet i 4° die vel añ: ſic dī 3° ꝑnoꝝ: q̄re i tali criſi fiēda ñ opʒ medicū opari aliqd. ¶ D. ponam⁹ q̄ i aliq̄ febriēte in 4° die. appareat vrīa, cū bono colore ⁊ bona ſubā ⁊ lauda bili hypoſtaſi: tūc nobis ɔ̄ſtat i 7° die criſiʒ eē vētura ad ſa lutē pfectā: ⁊ maxie: ſi iſta ſigna digōnis pcedāt ⁊ ɔ̄tinuen tur, ſic dī i illo apho. 4ᵉ pti. [Quib⁹ i 7 termiat.] ⁊ i 2° ꝑ noſti. cap̄ de vrinis. ¶ Ad qō dōm eſt, q̄ iſte apho. hʒ locū i criſi fiēda eq̄lr. dūmō i ea appareāt ſigna q̄ ꝑnoſticent cri ſiʒ vēturā eq̄lē: ſʒ hec ſigna nō pñt appere i q̄lʒ morbo: nec i q̄lʒ tpe morbi: nā i ꝑn° nō apparent ſigna pfecte criſis ſʒ in aug° morbi pfecte ſalubris ⁊ i ea pte ſtatus q̄ pcedit criſim bñ pñt appere ſigna p q̄ poſſum⁹ pcidere criſiʒ vēturā eq̄ lē: puta ſi appareāt ſigna manifeſte digōnis in augmēto. ⁊ iſta ɔ̄tinuent pcorū augmētū ſemp meliorādo: ita q̄ cū ve nerint ad finē augmēti, ſint ſigna digōnis pfecte: cūqʒ vene rit ſtatus appareant ſigna digōnis cōplete ⁊ ɔ̄firmate. tūc ego dico, q̄ ſic ſe hñtib⁹ reb⁹ ſi egri° debeat terminari per criſiʒ. certi ſum⁹ q̄ criſis vētura erit eq̄lis: q̄re tūc nō debe mus mouē i criſi fiēda. ⁊ p h pʒ ſolō ad ꝑm argm̄. qō in ɔ̄riū fiebat: q̄m aſſumebat argm̄ a ꝑn° morbi: ego aūt ɔ̄cedo: bñ q̄ in ꝑn° morbi nō poſſumus pcidere pfectam criſim.

¶ Ad 2m dico, q̄ q̄ñ egri° cū adiutorio medici fit pfecte ſa lub. is: q̄ p ſe nō erat ſalubris: q̄ añq̄ʒ appareat pfecte ſalu bris hēat opari. Sed poſtq̄ʒ appet ſalubris: pōt medicus ceſſare ab adiutorio nāe, dcm̄ ē. n. i ꝑ de iterioribꝰ, q̄ nā nō indiget auxilio medici: niſi cū morbo pfecte oñari neque rint. [Nō mouē neqʒ moueri facere: neqʒ pharmaciis: neqʒ aliis ꝑuocatiōib⁹ vti:] q̄rit de mltiplicatiōe iſtoꝝ v̄boꝝ. ¶ Ad h dico, q̄ h verbū p poſitū. ſ. [nō mouē] ē v̄bū gña le ⁊ exponit p ſeq̄ntia. Exponētia v̄o ſūt tria. ſ. nō nouū fa cere: ⁊ h excludit māe alteratiōnē. nā alteratio dī q̄dā ino uatio: 2m aūt exponēs ē: nō pharmacari: ⁊ h excludit māe euatiuū gñale. 3m aūt v̄bū eſt: nō vti ꝑuocatōib⁹: ⁊ h exclu dit māe euatiuū pticulare: ſic ē ꝑuocare ſudorē, aut facere ſuppoſitoriū. Iſta. n. excitant nām: vt agat quod non vult.

¶ Sʒ q̄rit, vtrū ipſe Hip. ꝓhibeat adiutoriū medici i dige rēdo: ⁊ vī q̄ nō ꝓhibeat ipm: q̄m ſigna digōnis oi tpe ſunt bona: ſic dī i cō. illi⁹ apho. [poxiſmos ⁊c.] ⁊ p totū ꝑm de criſi: q̄re ⁊ ipſa digō ſemp erit bona: ⁊ cāe adiuuātes digō nē ſemp erūt bone. ¶ D. ſi nā ſine auxilio digeſtiuoꝝ māʒ digerit i. 7. dieb⁹: tūc cū adiutorio coꝝ digeret in 4 vel in 5°: q̄re bonū erit illa digeſtiua offerrī cū morbū abbreuiēt.

¶ Ad ɔ̄riū Lō. d. q̄ nos nō debem⁹ nāʒ adiuuare: niſi cū or di° diete: q̄ñ pfcē fac criſiʒ: ſʒ digeſtiuoꝝ oblatio ñ ē dicta.

¶ D. ſi nā p ſe pfcē digerit: digeſtiuoꝝ obla° vī ipedire: ⁊ nō adiuuare: q̄m oia digerētia calefaciūt ⁊ exiccāt: ſic. d. Ga. xj. de ige. ſa. cap̄ 5°: q̄re nā ledit a diſtēperātia digeſtiuoꝝ: ⁊ nō adiuuat in digōne humoꝝ cuʒ ipſa p ſe pfecte faciet,

¶ Ad qō dōm ē, q̄ credo Hip. ꝓhibere adiutoriū digeſtiuo rū, ⁊ euatiuoꝝ ⁊ oium alterātiū q̄ñ criſis pfcē fit vel pfecte fcā ē: vel pfcē futura ē: ꝑncipali⁹ tñ itēdebat ō ꝓhibi° euati uoꝝ q̄ maius noc°: ɔ̄lulit i coꝝ obla° q̄ñ nā ñ idiget eis.

¶ Ad ꝑm argm̄ i ɔ̄riū fcm̄. Dico q̄ nā pfcē digerēte: nō adiu uāt digeſtiua: ſʒ poti⁹ ipediūt: ſic pʒ ex p̄dicti. ¶ Ad 2m di co, q̄ digeſtiuoꝝ obla° n. ī pfecte digerēte ñ abbreuiāt digō nē cū vtilitate: q̄m nāʒ diſtēperāt ⁊ faciūt eā pei⁹ digerētē: ⁊ forte cogūt eā: ad faciēdū criſiʒ añ tps. ¶ D. poſſet aliqs opponē, q̄ ſi nā fac p ſe bñ criſiʒ: ſi nos addim⁹ ei adiutoriū arg. tūc faciet optime. ¶ Ad h dico, q̄ ſi medicia poſſʒ nāe facē adiutoriū ſine noc° nāe. verꝝ eēt. ſʒ nā ñ pōt a me° ad iuuari ſine ſuo noc°: ⁊ ꝓp h q̄ plus nocet q̄ʒ pficiō bñ dic.

¶ De Lō. v̄o dubitat. ſolū de ɔ̄ditiōib⁹ pfcē criſis q̄ hic po nunt eē. vj. nā nō vir̄ eē vere ɔ̄ditiōes: 2° q̄rit q̄uo iſte ɔ̄ue niāt cū illis ɔ̄ditiōib⁹ q̄ ponunt in p li° de creticis. ¶ De p̄ ſic: nā ꝑ° ɔ̄dō quā hic ponit. vī eē male poſita: nā criſis q̄ ē p a p̄a ponit i p̄ de creticis i nūo ɔ̄dōnū bōe ⁊ pfecte criſis. ¶ D. 2° ɔ̄dō nō vī ponēda: q̄ in oi criſi oʒ expelli mā q̄ nāʒ ledit: illa v̄o ē mā morbi. h āt ꝓbat ex diffōne criſis, q̄ ē mo tus morbi ⁊c. ¶ D. illa 3° ɔ̄dō q̄ ē mām pcedē ō loco mor bi. vī poſita ſupflue q̄ expulſio māe morbi fit a nā. ⁊ nā oia fac recte. ſic dī. i 2° de creticis. tūc igit vī q̄ ois emiſſio māe morbi. fiat p loca ɔ̄ueniētia. ¶ D. illa 4° ɔ̄dō. ſ. q̄ ipſa fiat cū lenitate accñtiū. nō vī bñ poni. q̄ criſiʒ fieri cū fortibus accñtib⁹: nō diminuit eē criſis bone: qō pʒ p diffōnē Ga. in li° de criſi. q. d. q̄ criſis ē ɔ̄ſumptio egri° furioſa cū q̄ ē la bor magn⁹. Ex q̄ vī, q̄ de eē criſis. ſit q̄ i ea ſint fortia accñ tia: ⁊ h idē mōſtrat diffō criſis. poſita a ɔ̄ſtātino. x. li° theo rice. ¶ D. 5° ɔ̄dō vī poſita male. q̄ pt fieri criſis bona ⁊ cō pleta i die 3°: nec tñ pceſſit eā dies idicatiua. ¶ D. 6° ɔ̄ditio q̄ʒ ipſe ponit i p̄ de creti. lʒ nō ponat eā h vī inutilis: vl° oēs aliē: nā ſi criſis ē bōa. ⁊ ipa duc egri° ad ſalutē. q̄re oēs alie ɔ̄dōnes claudant ſub iſta vna: nā ſi criſis ē mala. tūc il la pcedētia ñ ɔ̄currēt. ¶ Ad ꝑm dico, q̄ ſtrictiſſime accipiē do criſiʒ pfectā nō claudit criſis q̄ ē p a p̄a ſub criſi pfcā. ſʒ large aſſumpta: ſic. n. idiget criſis q̄ fit p a p̄a adiutorio me dici: cū i tali criſi nō euet mā ex corpus. ¶ Ad 2m dico, q̄ lʒ in diffōne criſis ponat q̄ ipſa ſit mot⁹ morbi: nō oʒ itelligi q̄ ſp morb⁹ expellat: vel mā ei⁹: ſʒ dī motus morbi: q̄ nā ūncedit motū ɔ̄ morbū. lʒ aliq̄ñ nō expellat nā māʒ morbi, ſic ſepe videm⁹ hoīeʒ. q̄ vult inimicū percutere: ⁊ tñ pcutit amicū: ꝓp ipotētiā extēſionis. ¶ Ad 3m dico, q̄ ſi nā pfecte dñaret hūori q̄ ē mā morbi nūq̄ʒ educeret eū niſi p ꝓpriaʒ ⁊ debitā regioneʒ. ¶ Ad 4m dico. q̄ lʒ in oi criſi ſint fortia accña quo ad alia tpa morbi: tñ i ſe hʒ lanta° mā i q̄bu ſdā morbis ſunt accña fortiora q̄ʒ i aliis: q̄ accña ſunt timē da: ſic ſyncopis, ⁊ iſenſibilitas, ⁊ malitia anhelit⁹, ⁊ his ſi milia. ⁊ i q̄buſdā ſūt accña q̄eta re° illoꝝ. ¶ Ad 5m dico, q̄ dies 3° ñ ē dies cretica radicalis ſʒ itercidēs. vñ q̄ eſt iterci dēs ñ hʒ idicatiōeʒ p idicatiuā diē radicalē. ſʒ p diē ſibi ꝓ portionalē. vñ ſic dies 3° idicat 5am. Ita ꝑ° pt idicare 3m q̄ñ i ea apparēt ſigna digōnis. ¶ Ad 6m dico, q̄ lʒ bonitas cri ſis dicat ſalutē: nihilomin⁹ tñ pñt alie ɔ̄dōnes facē illā bo nitatē maiorē ⁊ minorē: vñ ille ɔ̄dōnes addūt ⁊ minuūt bo nitatē criſis. ¶ Ad illā v̄o q̄ōnē. ſ. q̄ mō iſte ɔ̄dōnes redu cant: ad illas ɔ̄dōnes poſitas i p̄ de creti. Rñdeo, q̄ ſbtilis itellis p ſe videat. ego v̄o alias faciā notū ſi mihi videbit.

¶ D. q̄rit q̄ ſit cā dictaꝫ apho. cū Gal. eū nō poſuerit. ¶ Ad qō dōʒ ē q̄ cā ē tal: q̄ cū nā pfecte opat adiutoriū medici poſt⁹ ē ipedimm̄ q̄ʒ iuuam̄: nā euant a. nāʒ ſbtilitāt: ⁊ faciūt eā opari aliq̄ñ añ tps. Lū. n. nā pfcē opat p ſe: ſua actio i di gerēdo ⁊ euando ſic ē ꝓportionata: vt i nllo deficiat. Silr dico, q̄ alterātia nām diſtrahūt ⁊ permutāt: quare ſuā pfe ctam opationē diminuūt. ¶ D. q̄rit q̄uo hic apho. ſʒ Ga. habeat duplicē itellʒ. i. duplicē ſniaʒ. ſ. iplicitā ⁊ explicitā.

¶ Ad qō dōm, q̄ explicita ſnia pñtis apho. eſt h. ſ. q̄ in p

fecta criſi de nullo medicamine: oꝫ ſe medicus itromittere. ſnia vo iplicita: ⁊ ſubaudita eſt hec. ſ. ꝙ qñ nã nõ facit criſim perfectã, debemus nãm iuuare ſupplẽdo defectui eiꝰ.

Aphoriſmus. XXI.

¶ Que ducere opꝫ: vndecunqꝫ maxime nã repit: inde ducere: per cõuenientes regiones.

Theo. ¶ Que euacuanda ſunt: eo duci debẽt: qua maxime natura cõmode tendit.

Leo. ¶ Que ducere opꝫ: quo maxime natura vergit: per loca conferentia: eo ducere.

¶ Commentum Galeni.

¶ In his itelligere nobis inuit: purgationẽ hũoꝝ: q̃ nã ſunt morbi: q̃bꝰ aut criſis eſt imperfecta: aut imperfecta futura eſt. Et ẽt mõſtrat p q̃ loca purgari oporteat: ex quo duo ſignata mõſtrauit. vnũ. ſ. nãꝫ mẽbri: p qḋ purgatio debeat fieri: alteꝝ: quo hũores fluere debeat. Dicit g̃. Unũcũqꝫ maxime nã repit. Loca vo p q̃ apte fiũt purgationes: ſũt hec, ſtõs, itestina, et veſica, vulua, matrix: cutis, itẽ fauces, et nares. Cuꝫ. n. cerebꝝ debeat purgari: purgabit̃ fluxu ſanguis q ex naribꝰ fit: maxie morbo oppoſitõ, ꝙ ſi nõ, ꝯrie. Currere chimos ad loca ſibi nõ ꝯueniẽtia eſt: vt cũ ad mẽbꝝ qḋ nobilius ſit: ⁊ ſenſibiliꝰ: ⁊ ad patiendũ ſuſpectius, qḋ ſi p hec purgare velimꝰ: malꝰ dãnũ q̃ꝫ ſi criſis abſit, icurrentꝰ. Uerbi gr̃a, Si in epate ſint chimi morboꝝ gñatiui: quos purgare neccẽ ſit: ꝯueniẽs locꝰ erit ſtõs: ⁊ iferiora ipſiꝰ meliora ſunt cũ egeſtionibꝰ, q̃ꝫ ſupiora cuꝫ vomitu, vel renes, vel veſica: ꝙ ſi chimi ſupius ad pectꝰ ꝯcurrerit: ⁊ ad pl'monẽ, ſiue ad cor ꝯuenerit, nõ ſignũ laudabile erit. Unñ ⁊ medicũ inueſtigare opꝫ: vbi nã hũores deſtinare velit, ꝙ ſi ad apta loca miſerit: ꝑparet viã ipſis: ⁊ ſuccurrat eis: ſi aũt alr̃ q̃cũqꝫ mõ: repugnet eis: ⁊ ad apta loca mittat. ¶ Expõ Thad.

¶ In pcedẽti apho. docuit Hip. qñ opꝫ dimittere nãm opari ſuo motu: ⁊ h̃ eſt qñ facit criſiꝫ eq̃lẽ: ⁊ dedit ẽt itelligere ꝯriũ hꝰiꝰ. ſ. qñ debeamꝰ nãm adiuuare: ⁊ h̃ eſt, qñ fac criſim ineq̃lẽ. In h̃ apho. docet modũ adiuuãdi nãm, qñ criſiꝫ fecerit vel facit ineq̃lẽ: ⁊ h̃ p rectã imitationẽ ꝯueniẽtis regionis ꝑnꝰ: ⁊ ſcõario dat itelligere, obuiationẽ quã dꝫ medicus facere ꝯ nãm: qñ p incõpetẽtẽ regionẽ: euõnẽ facit. ¶ Dicit g̃ ꝙ qñ opꝫ nos aliq̃ euare, debemꝰ illa euare: vnũcũqꝫ nã euat. ⁊ h̃ dico: ſi ipſa euat per cõpetẽtẽ regionem.

¶ Cõmẽ. circa hũc apho. ſic ꝑcedit explanãdo: nam p̃ ponit gñalẽ itẽtionẽ apho. ⁊ oñdit qḋ eſt nãm p cõueniẽtia loca purgare. ⁊ qḋ eſt eã purgare p loca incõueniẽtia: durat p̃ª vſqꝫ. ¶ Loca vo p q̃.] in gñali aũt expõne, duo fac: nã p̃ exponit hec verba. ſ. ¶ q̃ opꝫ ducere.] 2º exponit hec vba. ſ. ¶ vnũcũqꝫ maxie nã repit.] durat p̃ª vſqꝫ. ¶ Et ẽt mõſtrat.]

¶ Pars aũt 2ª ꝑnꝭ diuidit̃ i q̃tuor. in q̃ꝝ p̃ª, q̃ durat vſqꝫ. ¶ Currere. n. chimos:] oñdit q̃ ſunt ꝯueniẽtes regiones: ⁊ explanat q̃ ſunt icõueniẽtes: ⁊ hoc vſqꝫ. ¶ Ubi. g.]ibi ponit exẽm euõnis q̃ fit p ꝯueniẽtẽ ⁊ icõueniẽtẽ regionẽ: ⁊ h̃ vſqꝫ: ¶ vñ ⁊ medicũ.] Ibi. n. reddit medicũ attẽtũ ad imitãdum nãm euantẽ p ꝯueniẽtẽ regionẽ: ⁊ ad repugnãdũ nãe euanti p icõueniẽtẽ regionẽ, ſunt. igit̃ in preſenti cõ. vj. ꝑticule.

¶ De q̃ꝝ p̃ª ſic. d. ꝙ ea q̃ opꝫ ducere. ſunt hu. q̃s, dꝫ purgare. q nõ euant̃. ꝑfecte i criſi, vel nõ fuerunt ꝑfecte euacuati.

¶ De 2ª. d. ꝙ Hip. nos docet in iſto apho. p quã regioneꝫ nos debeamꝰ illos hu. euare: ⁊ in h̃ ipſe habuit duplicẽ intẽtionẽ: q̃ꝝ vna ẽ nã ipſiꝰ regiõis. ſ. vtꝝ ꝯueniẽs vel icõueniẽs. 2ª vo itẽꝰ ẽ ipſoꝝ huꝫ euatio a nã fcã: q̃ſi dicat Gal. qñ Hip. dixit. ¶ vnũcũqꝫ nã repit.] duo mõſtrat̃ itẽdit: q̃ꝝ vnuꝫ ẽ locꝰ euandi: ⁊ hũc tãgit, cũ. d. ¶ vnũcũqꝫ:] ⁊ aliud ẽ reptio hũoꝛiſ a nã fcã: ⁊ hãc tãgit: cũ. d. ¶ nã repit ide ducẽ opꝫ.]

¶ De 3ª. d. ꝙ regiões ꝯueniẽtes ad euandũ. ſt iſte. ſ. vẽter, iteſtina, veſica, matrix. cutis: ⁊ cũ his palatũ, ⁊ nares: qñ cerebꝝ volumꝰ expurgare. ⁊ h̃ dico: ſi euo fiat p hec loca: ſꝫ

rectitudinẽ loci patiẽtis: nã ſi fiat nõ ſꝫ rectitudinẽ loci patiẽtis, nõ dr̃ recta euo. v. g. ſi d̃beat fieri criſis i apate epatis p fluxũ ſang. nariũ: dꝫ ꝙ fiat p dextrã nareꝫ, ⁊ nõ p ſiniſtrã: ⁊ ſi i ſplene fuerit apa, opꝫ ꝙ fiat euo, p narẽ ſiniſtrã, ⁊ non p dextrã. ¶ De 4ª. d. ꝙ euare hu. p icõueniẽtes regiões, eſt qñ hu. euant̃ p mẽbra nobilia ꝑncipaliora: ex q̃ euõne maiꝰ dãnũ icurrimꝰ, q̃ꝫ ſi criſis nõ fieret. ¶ De 5ª. d. ponamꝰ tale exẽm. ſ. ꝙ i epate ſint hu. q debẽt euari: tũc ꝯueniẽtes regiones euandi tales hu. ſũt due: q̃ꝝ vna ẽ vẽter p ſeceſſum vel p vomitũ: ſꝫ p ſeceſſuꝫ melior ẽ q̃ꝫ p vomitũ ⁊ altera regio, ſunt rene ⁊ veſica: icõueniẽtes vo regiones, p q̃s hu. q ſũt i epate, euant̃, ſũt mẽbra ſpũalia. ſ. pectꝰ cor ⁊ pulmo. iſt. n. mẽbra nobiliora q̃ꝫ ipꝫ epar. vẽter vo renes ⁊ veſica ⁊ iteſtia ſunt mẽbra viliora q̃ꝫ ipꝫ epar. ¶ De 6ª. d. ꝙ dꝫ medicũ diligẽtiſſime ſollicitũ eẽ: vt ꝑpẽdat an nã p icõueniẽtem regionẽ euet, qm̃ dꝫ ei famulari, adiuuãdo eã i tali euõne cũ ſua pharmatia: ⁊ ſi nã euat p regionẽ icõueniẽtẽ: tũc dꝫ medicꝰ ei reſiſtẽ ⁊ trãſmuꝰ illã euõnẽ ad alis ꝯueniẽtes regiões.

Circa hũc aph. dubꝰ de tex. ⁊ d̃ cõ. de tex. qḋ ſic: nã veritas huiꝰ apho. ꝯſiſtit i tribꝰ: q̃rũ p̃m eſt adiuuare nãm i cõplẽdo defectũ ſuũ quẽ habuit i faciẽdo, creticã expulſionẽ: 2m vo eſt imitari nãm i euando: cũ ipſa euat p ꝯueniẽtẽ regionẽ. 3m ẽ fugiẽdo incõpetẽtẽ regionẽ, et reſiſtẽdo n. ſe euanti p regionẽ icõueniẽtẽ. ⁊ iſtud 3m nõ expſſe ponit̃ in aph. ſꝫ dat̃ itelligi ꝯtr. ſic pꝫ p Cõ. De q̃lꝫ g̃ iſtoꝝ triuꝫ dubitat̃ ꝯtigit. de p̃ q̃dẽ ſic. nã nõ vĩ ꝙ medicꝰ debeat nãm adiuuare: dũ ipſa facit criſiꝫ q: i 2ª pti. dĩ, ꝙ i ſtatu opꝫ hr̃e ſilẽtiũ: ſꝫ ois criſis i ſtatu fit, aut ꝑpe ipm, ſic ꝯ in li. d̃ criſi in plibꝰ locis: et. ẽ. i cõ. illiꝰ aphoꝛ. ¶ His q i circuitibꝰ:] g̃ medicꝰ: tũc nõ dꝫ ſe itromittere de euõne. ¶ D. nã eſt ꝑnꝭ opatrix i oi opõne q̃ fit i corpe: g̃ ⁊ medicia ẽ coadiuuãs. et vbi deficit ꝑnꝭ opator: coadiuuãs nõ põt cõplere: cũ non opet̃ niſi mediãte ꝑnꝭ. ¶ D. cũ nã mouet̃ imꝑfecte ad criſiꝫ, aut mouet̃ imꝑfecte, q: ipſa ẽ debilis i ſe, aut q: mã ẽ idigeſta. ſꝫ nullo iſtoꝝ modoꝝ poſſumꝰ nãm adiuuare, cuꝫ medicia euatiua. nã ſi nã deficit. q: debil̃. medicina multo magis debilitat eã: et ſi defic̃ nã q: mã ẽ idigeſta: ⁊ c̃ meñª ſi ꝯperit q: digeſta dꝫ medicari, ſi cruda: q̃re nllõ° poſſumus nos itromittẽ. ¶ D. q̃rit̃, an d̃beamꝰ nãm adiuuare i ipſa criſi aut poſt ipſaꝫ: et vĩ ꝙ i ipſa q: d. Cõ. h̃, ꝙ h̃ mõſtrauit Hip. quo medicꝰ d̃beat purgare mãꝫ: quã nã nõ purgauit) aut nõ purgat: et ſic vĩ loq de pñti. ¶ Ad ꝯriũ vĩ, q: ſi nã h̃ põt i criſi mãꝫ expellere, mĺto peiꝰ faciet cũ medicina. cuꝫ ois medicia ſit de gñe veneni et ipediat nãm valde, ſicut. d. Halyab. d̃ laxatis medicis i ꝑctica, et Gal. i cõ. re. ac. li. 2º. ¶ D. cũ nã ẽ i actu euõnis cretice icertuꝫ ẽ nobis: an ipſa ſit factura cõpletã euõnẽ an nõ: q̃re dꝫ nos expectat̃ ꝙ nã d̃ſiſtat ab euõne, añq̃ꝫ icipiamꝰ eã adiuuat̃, q: ſi nã eẽt ꝑfecte euatura ⁊ ꝯiũgeremꝰ ei euõnẽ artĩ poſſꝫ ꝯtigẽ ſupflua euo.

¶ Ad hãc q̃õnẽ vltimã p̃ rñdeo, et dico, ꝙ medicꝰ pt ſupplere defectũ nãe añ criſiꝫ: ⁊ i criſi: ⁊ pꝰ criſiꝫ, añ criſiꝫ q̃dẽ. qñ videmꝰ mẽriꝭ mãe, nos minuimꝰ eã añ criſiꝫ: ⁊ ad h̃, vt nã ſit potẽs ſup reſiduũ, ⁊ h̃ dĩ. xj. d̃ ige. ſa. ⁊ 4º can. Aui. d̃ cu. fe. pu. i gñali: i criſi vo poſſumꝰ eã adiuuare. ſic qñ aliqs i criſi poſitus icipit ſudare, aut p vrinã purgari: nos ipſaꝫ adiuuamꝰ ꝑuocãdo ſudorẽ: aut dãdo diuretica: vel alr̃ q̃cunqꝫ mõ adiuuãdo. Q. aũt poſt criſiꝫ debeamꝰ nãm adiuuare: planiſſimũ ẽ: p illũ apho. ¶ Que reliquũtur.] ꝙ ſi mihi opponis, ꝙ nã impedit̃ a medicina: q: venenoſa: dico ꝙ non in omni criſi debemꝰ nãm adiuuare cũ medicina laxatiua: ſꝫ nã adiuuamus cũ alijs ꝑuocationibꝰ: ſic cũ faciẽtibꝰ ſudare, aut vrinare: ⁊ aliqñ cũ pharmatia: tñ in caſu. ſ. qñ natura eẽt pigra in expellendo mãm. vñ a medicina excitatur: ita ꝙ fortius operat̃. ſed ſi nã ꝑp debilitatẽ nõ perfecte expelleret: nullo mõ cõpeteret medicina. ¶ Ad ſecũdum dico. ꝙ dũ natura euacuat, poſſumus perpendere ſuam imperfectam euacuationem dupliciter p̃mo modo ex ſignis

Utrũ medicus debeat nãm trenciẽtes adiuuare

Utrũ medicꝰ debeat adiuuare nãꝫ cretice cꝫ vel poſt.

indicat̄ h⁹ criſiꝫ futurā qñ fuerūt debilia ⁊ imꝑfecta. 2° vo mō ex ipſa pñti euōne qñ videm⁹ eaꝫ heri debilē ⁊ pigre. ¶ Ad p̄ᵐ argᵐ p̄ˢ q̄ōnis: dico ꝙ qñ dī, ꝙ in ſtatu opꝫ hic ſilē tiū. h̄ dꝫ itelligi, qñ nā mouet̄ perfecte ad criſim. ¶ Ad 2ᵐ dico, ꝙ lꝫ nā ſit p̄nˡⁱˢ in operando: nihilomin⁹ tñ pōt adiutoriū recipe a medicina. Et ſi dicas mihi ꝙ deficiēte p̄ncipali agēte: deficit coadiuuās. h̄ eſt verū: ſi p̄nˡᵉ agēs totalr̄ deficiat, aut defectiōe irreꝑabili. ¶ Ad 3ᵐ dico, ꝙ medicia coadiuuat nām: qñ ipſa eſt pigra, aut qñ h̄uōes ſunt multi ſ̄ quātiˢ. qñ vo nā eēt debil', aut idigeſta mā, nō ꝯfert meᵃᵐ: niſi mā eēt furioſa. tūc .n. lꝫ foret idigeſta, ꝯfert auxᵐ medᵐᵉ.

¶ De 2° ſic ꝓcedo: ponit .n. ꝙ nā repit .i. euāt de mā morbi. ⁊ ꝑ regionē ꝯuenientē: ſed nō euāt quātitatē ſufficientē: euāt ḡ q̄lia opꝫ. ⁊ vn̄ dꝫ: ſed nō quātū opꝫ. p̄cipit ḡ Hip. ꝙ nos debem⁹ cōplere defectū q̄ātitatꝭ euōnis imitādo nām i q̄litate eoꝝ, q̄ euant̄: ⁊ in loco ꝑ quē fit euō: imitationē āt q̄litatis tetigit Hip. cū dixit. [q opꝫ ducere:] Et ſi nō vis appellare q̄litatē: appella ſubāꝫ eoꝝ q̄ euant̄: vt ſi nā euāt colerā: debem⁹ euāre cholerā: nā in h̄ loco nō refert: locū aūt tāgit cū dicit. [vnicuiqꝫ:] ponam⁹ ḡ ꝙ nā fecit criſiꝫ imꝑfectā. ⁊ ſic iā ceſſauit ab euōne. ¶ Tūc in iſto caſu, non vī ꝙ nos h̄eamus aliqḋ igeniū imitādi nām: i eligēdo locū euōnis: qñ nā nō euāt nūc per aliquē locū. ¶ Sed forte dices debem⁹ eligere illū locū per quē euauit in p̄terito: qñ fecit criſiꝫ imꝑfectā: ſed ꝯ pōt e: nāqꝫ eſt vt i vna ⁊ eadē egritudine: veniat criſis ꝑ duas regiōes. ſ. ꝑ fluxū ſang. nariū: ⁊ ꝑ ſudorē: ⁊ ꝑ fluxū vrine: ſic nos expiētia quotidiana docet. ⁊ patuit i illo pleuretico: quē ſuꝑ recitauit Ga. qñ habuit euōnē ꝑ vrinā, ꝑ ſputū, ⁊ ꝑ ſudorē. ¶ It. pōt eſt morbū eē cōpoſitū ex mā graui, ⁊ leui: ⁊ mā qdē leuis ſit euāta aūt per p̄tē ſupiorē: ⁊ grauis q̄ remanet, debebit euāri ꝑ p̄tē inferiorē: q̄re n̄ poterit a p̄terita euōne ſumi ingᵐ imitādi eā.

¶ Ad qd dōm, ꝙ cū nā iā ceſſauit ab euōne: nos debem⁹ ſumē igenᵐ imitādi eā ab euōne p̄terita: n̄ tñ ē oportunū: vt imitemur eā: ſm vnū eūdē locū in nūo. Sꝫ ſufficit vt imitemur eā ſm eūdē locū i ſpē. ſ. ꝙ euacuem⁹ ꝑ locū ꝯuenientē: ſūt eni iterdū mlt̄a loca ꝯuenientia: ad euandū mām vni⁹ egritudis tū ꝓp diuerſitatē māe: q̄ hꝫ diuerſas p̄tes cōponētes eā: q̄rū vna ps euāt̄ ꝑ regionē vnā: ⁊ alia ꝑ aliā cōuenientē: tū ēt ꝓp diuerſuꝫ ſitū māei: ſicut accidit: in emitriteo cuius q̄dā ps poſita ē i venis. ⁊ q̄dā ex̄ venas: ⁊ q̄lꝫ illaꝝ hꝫ ſuaꝫ regionē euandi ꝯuenientē: tū ēt ꝓp multā quātitatē māe q̄ ſimul euāt̄: q: nō pōt multa mā ſil exire, ꝑ vnā regionē: ſicut multi hoies: cū ſunt i vna domo, nō pñt oēs exire ꝑ vnum oſtiū ſil', tū ēt ꝓp aliqḋ accñs. v. g. vt ſi mā q̄ fuit i epate: icēperat euāri ꝑ fluxū vētris: ⁊ ex acuitate māe acciderit excoriatio iteſtinoꝝ: tūc forte euō mutabit̄ ad fluxū vrine cōuenientē: ⁊ pōt ēt ꝯtigere hec diuerſificatio regionū: ſm diuerſuꝫ aſpectū corpoꝝ celeſtiūqꝫ variatus ſm diuerſa tp̄a, facit nām eligere diuerſaꝫ regionē euandi: ſilr̄ ēt ꝯtigit de arte: itē adhuc opꝫ ꝯſiderare ſigna remanētis māe, poſt imperfectā criſiꝫ: ⁊ ſi ſignāt mām q̄ remāſit diuerſaꝫ eē ab illa q̄ euāta fuit: tūc nō eſt icōueniens eligere aliā regionem euōnis: regionē aūt ꝯriā ⁊ nocētē, debem⁹ fugere: ſic ēt in euōne humoꝝ q ſunt in epate: debemus vitare regionē mēbroꝝ ſpūaliū. Ex his itaqꝫ bñ intelligenti oīa ſunt ſoluta.

¶ De 3° ſic ꝓcedo: vī .n. ꝙ nō oporteat fugere regionē euandi: q̄ ē icōueniēs nāe: q: p̄t aliq̄ regio eē ꝯueniēs arti i euando, q̄ n̄ ē ꝯueniēs nāe qḋ h̄ mō ꝓbat̄: nos .n. videm⁹, aliqḋ tp̄s, eē icōueniēs nāe in euando: puta p̄nᵐ morbi, ſicut dicit Gal. in cōᵗᵒ illi⁹ apho. 4ᵗ p̄ti. [qbuſcūqꝫ icipiētib⁹ i] qḋ eſt ꝯueniēs arti euanti. ḡ ſilr̄ ſe h̄ebit euō artis ⁊ nāe, ad locū ſcꝫ ꝙ poterit eē aliq̄ loc⁹ nāe icōueniēs, ⁊ arti ꝯueniēs: nā ſic debem⁹ ſeq nām in eligēdo tp̄s bonū euōnis ⁊ fugiēdo tp̄s euōnis malū, ſic debem⁹ ſeq nāꝫ i eligēdo locū euōnis boᵐ. ⁊ fugiēdo locū euōnis malū, qñ vtrobiqꝫ rō ē eadē.

¶ Ad qḋ dōm, ꝙ nā ⁊ ars cōicāt in electione ⁊ fuga tp̄is ⁊ loci ſm quē ſit euō, quātū ad ḡnales itētiōes: ſꝫ diñt quantū ad ſpāles ꝯſiderationes: nā ſic ars ſeq̄t nām i eligēdo tēpus ꝯueniēs: ⁊ fugiēdo icōueniēs, ſic ars ſeq̄tur nām i eligēdo locū ꝯuenientē ⁊ fugiēdo icōuenientē: ſꝫ de ꝑticulari fallit: nā oīs loc⁹ q eſt icōueniēs nāe: eſt icōueniēs arti. ſꝫ non oē tp̄s qḋ eſt incōueniēs nāe, eſt icōueniēs arti. p̄nᵐ .n. morbi eſt icōueniēs tp̄s nāe in euando: ſꝫ nō eſt icōueniēs arti.

¶ De cōᵗᵒ vo ſic ꝓcedo: [qb⁹ āt criſis imꝑfecta eſt aut imꝑfecta futura eſt.] Sꝫ ꝯ: hic .n. tāgit defectū criſis p̄terite ⁊ future: ſꝫ deberet ponē defectū criſis p̄terite ⁊ fiētis: q: i p̄cedēti aph. tetigit ꝑfectionē criſis facte ⁊ fiētis: ⁊ dedit nobis itelligere imꝑfectionē criſis facte ⁊ fiētis. ¶ Ad quod dic, ꝙ trāſlatio Piſani, meli⁹ hꝫ: ponit .n. pñs, dicēs. [que neqꝫ iudicant̄ neqꝫ indicata ſunt archios.] ¶ Aut dic, ꝙ pñs: dū ſit: aliquā hꝫ p̄tē futurā: ſic dī i tegni. i illo ca. [ad manifeſtos egros.] ¶ Qui narib⁹ ſit maxie morb⁹ oppoſitis: ꝙ ſi nō, ꝯſile.] Hic nota ꝙ aptiſſima regio euandi cōprehēdit tria: quoꝝ p̄ᵐ ē, ꝙ ipm mēbꝝ ſit nālr̄ ordinatū, vt ꝑ ipm fiat euō, ſic iteſtina, renes, ⁊ ſiſia: 2ᵐ ē rectitudo ipſi⁹ mēbri: ꝑ qḋ ſit euō ad mēbꝝ in q̄ ē mā euanda, vt naris dextra directe reſpicit epar: ⁊ ſiniſtra ſplenē: 3ᵐ eſt ſocietas, ſicut euō, q̄ eſt i ꝯcauo epatis, meli⁹ ſit ꝑ receſſuꝫ, q̄ꝫ ꝑ vomitū: ⁊ hāc tāgit Gal. infra. cū d. [Et iferiora ipſius meliora ſunt] pōt addi 4ᵐ: ꝙ fiat euō ꝑ mēbꝝ min⁹ nobile q̄ꝫ illud a quo euāt̄. Vñ mā q̄ eſt in ſtō, meli⁹ euāt̄ ꝑ iteſtina q̄ꝫ ecōuerſo: ⁊ hāc dat itelligere. cū dicit. [Currere .n. debimꝰ ad loca nō ſibi ꝯuenientia.] Et ꝑ ꝯñs. regio euōnis ineptiſſima eſt. q̄ hꝫ 4ᵒʳ ꝓprietates ꝯrias ſupradictꝭ oib⁹ vel plib⁹: ſicut pꝫ qñ mā q̄ eſt i epate. purgat̄ ꝑ cor. cor etenim nō eſt mēbꝝ factū a nā, vt ꝑ ipm fiat euō: itē nec in directo ē epati: cū cor ſit i ſiniſtra p̄te, ⁊ epar in dextra. h̄ tñ ꝓprietas parū opat̄ in h̄ exēplo: q: ſi cor eēt in dextra p̄te, nihilominus eēt icōueniēs euō ꝑ ipm. Itē euō ꝑ cor, ſit cū ſūma difficultate. In tali .n. euōne ſiūt anhelitus ⁊ pulſus peſſimi, ⁊ ſyncopis, ⁊ ſuffocatio. Itē cor nō eſt vili⁹ mēbꝝ epate: imo nobilius: ⁊ nota ꝙ iter iſtas duas ex̄mitates regionū euōnis ſ. optimā ⁊ peſſimā repiunt̄ medie regiones in bonitate ⁊ malitia: q̄s itellige ꝑ te ipſuꝫ [vbi nā declinare velit, ⁊c.]

¶ Hic q̄rit̄ q̄re ponit ꝙ nā, aliquā mām euāt, v̄ſus locū incōuenientē: qḋ nō vī, q: nā facit ſemꝑ, qḋ meli⁹ eſt ſicut dī in 2° li° de cret. ⁊ Ar. i tota phia. Ad h̄ dico, ꝙ nā opat̄ 2ʳ. ſ. ꝑ dñiuꝫ ⁊ ꝑ coactionē. vñ qñ opat̄ ꝑ dñiuꝫ tūc: ſemꝑ facit qḋ meli⁹ ē ⁊ qñ ꝑ coactionē facit ſicut pōt. ¶ It. q̄rit̄ q̄uō poſſimus nos p̄ſcire qñ nā velit bñ opari ⁊ qñ male: nā niſi p̄ſciamus nullo mō poſſumus obuiare ſuo malo motui. Ad h̄ dicas, ꝙ h̄ p̄t ſciri ꝑ ſigna q̄ ſignāt motū ad mēbra nobilia ⁊ admēb a vilia: nā qñ mā aſcēdit v̄ſus cor ⁊ pulmonē ⁊ cerebrū: ſit malitia anhelitus ⁊ defectio ⁊ alienatio: ⁊ qñ verſus ventrē, ſit dolor circa ipſuꝫ ⁊ motus gurguliatiuus ⁊ alia ſilr̄ cōſidera. Et pro his ſignis q̄ ſignāt inclinationē māei vade ad ſen ſcḋam q̄rti can. Aui. cap̄ de his ſignis.

Aphoriſmus. XXII.

¶ Digeſta medicari: ⁊ mouere non cruda: neqꝫ in principijs niſi ſint furioſa. multa vo non ſunt furioſa.

¶ Concocta medicamētis euāre: mouereqꝫ nō cruda oportet: nec in principio: niſi turgent. Sed magna ex parte non turgent. Theo.

¶ Concocta medicari: atqꝫ mouere nō cruda: modo non turgeant: plurima vo non turgent. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Cuꝫ medicari dicat: ꝯſueuit itelligere laxatiua. Sꝫ qḋ dixit. Furioſa: abuſiue poſuit: cū ab aialib⁹ nutuatus, furioſis h̄uōrib⁹ h̄ tribuat. Cum .n. aialia ad coitū furiant: in loco vno ſtare nō pñt ꝓp nimiā ſui ꝯcupiſcentiaꝫ: que moue

Utrū medicus poſſit ſupplere defectū nāe q̄ imꝑfecte euacuerit.

Regio euacuandi aptiſſima que.

Regio euacuandi ineptiſſima que.

Utruꝫ nā mām aliquā euet ꝑ regionē incōuenientem.

ta ⁊ facit furioſa:⁊ nocet eis. Itidē ⁊ hūores aliq̄n ſe mo-uent:⁊ infirmo nocēt:de mēbro ad mēbrū currentes:neq̃ egrū ꝑmittētes qeſcere:actionem nāe diſturbātes. Qui ſi ſint h̄:opꝫ eos purgari. Si aūt qeſcant:⁊ in qbuſdā mem bris abūdātes ſe nō moueāt:neq̃ medicamētis mouendi ſunt quouſq̃ maturati fuerit:qb⁹ maturatꝫ:nā nos magis adiuuat in illis expurgādis. aliq̄n.n. nā poſt morbū matu ratū diuidit humores ⁊ eoꝶ expellit ſupfluitates q̄ ſunt no ciue ⁊ morbi cāe:quo in tpe criſis ſolet euenire. Cuꝫ tñ nā pfecte ad criſiꝫ moueaſ:nō indiget medicaminib⁹. Si aūt impfecte:opꝫ nos eā adiuuare:⁊ minoratione ſue virtutis explere:vt criſis fiat perfecta cū vtroq̃ꝫ.i.nā. ⁊ medicatio-ne. Nos aūt in ii° de virtutib⁹ nālibus nām cuiuſlibet mē-bri q̄tuor ṽtutes h̄ere mōſtrauim⁹. Appetitiuā videlꝫ:al-licientē ⁊ elicientē ſibi ꝯueniētia. Alterā ꝯtētiuā circūdā-tem ⁊ ꝯtinentē ea. Digeſtiuā decoq̄ntē ⁊ imutantē digeren da. Expulſiuā expellētē nociua a ſe. Itē monſtrauimus q̄ q̄libet medicia laxatiua attrahit ſibi ſilia. Q̄ꝫ h̄n aūtē nos Hip. adiuuat:cū multa nō furioſa eē dixerit:qd̄ pꝫ experi-mentis:raro.n. eſt de mēbro in mēbruꝫ currere humores: maxime in vno eodēq̃ꝫ mēbro qeſcētes:in quo ꝑmanētes vſq̃ꝫ ad finē morbi excoquunſ ⁊ digerunſ. Hic āt apho riſmus raro in lib. īuenit: ſed eū inueni in li° de chimis.

Uirtutes cuiuſq; mē-bri nāe ṽ-tutes qua tuor.

Expoſitio Thaddei.

Quia in apho. ꝑcedēti docuit nos Hip. q̄ aliq̄n opꝫ nos adiuuare nām euando:⁊ ꝑ quē locū. docet mō q̄n euanduꝫ eſt:⁊ dicit q̄ opꝫ nos purgare digeſta:⁊ mouere non cru-da:niſi materia ſit furioſa:⁊ raro materia eſt furioſa.

Cōmē. circa hūc apho. ſic ꝓcedit:nā ṕ exponit h̄ verbuꝫ. [medicari.] 2° h̄ verbuꝫ:qd̄ dixit. [niſi expediat.] i. niſi ſit furioſa. 3° h̄ verbū. [digeſta ⁊ nō cruda:] 4° ponit cāꝫ ve-ritatis apho. quo ad aliquā ptē. ſ. hoc verbuꝫ. [multa ṽo nō expedit. i. nō ſunt furioſa:] 5° ṽo loqtur de īuētione h⁹ aph. 2ª ibi. [ſꝫ qd̄ dix̄. furioſa] 3ª ibi. [ſi āt ꝗeſcāt.] 4ª ibi. [q̄ꝫ h̄n āt nos adiuuat.] 5ª ibi. [h̄ āt aph.] 6° vſq̃ꝫ ad finē.

Dico ḡ ſic de ṕ q̄ medicari idē eſt q̄ purgari cū medicina laxatiua. De 2° dicit:q̄ Hip. vocauit hic nām furioſaꝫ. nō ꝓprie:ſꝫ ſm̄ ſilitudinē quā humores h̄n̄t cum aialibus furiētibus ad coitū:nā ſicut:cū aialia diſcurrūt ꝓpter ꝯcu piſcentiā de loco ad locū. dicunſ furioſa. ſic humores dn̄r furioſi:q̄n furiūt:de mēbro in mēbꝶ:diſcurrētes nō ꝑmit-tētes aial qeſcē:tales ḡ hūores ſunt purgādi an̄q̃ꝫ digerāſ.

De 3°. d. q̄ q̄n hu. qeſcūt:i mēbris:⁊ nō furiūt:tūc debem⁹ expectare digōnē:qa tūc nā nos adiuuat i euando:nam nā aliq̄n ipſa ſola digerit ṕ. ⁊ diuidit 2°. ⁊ 3° expellit:⁊ ſi ꝯtin-gat q̄ nā. iſta:ꝑ ſe nō poſſit facere. tūc medicia ſibi ꝯiūcta. faciet cōpletā criſim:q̄ aūt ita ſit. pꝫ qa mōſtratū ē in ii° de ṽtuti. q̄ 4ᵒʳ ṽtutes ſunt in corꝑe. ſ. digeſtiua. attractiua. re tētiua. ⁊ expulſiua. Un̄ cū digeſtiua. ꝑparaſ. māſ:⁊ cū expl̄ ſiua expelliſ. mā nociua:medicia āt laxatiua adiuuat na-turā:qꝛ ipſa attrahit hu. ſibi ſiles:ſicut mōſtratū eſt alibi. Cū ḡ digeſtiua ṽtus ṕ ꝑparauerit mām. ⁊ expulſiua adiu-ta fuerit a medicina laxatiua:q̄ ſilia attrahit:fiet criſis pfe-cta. ⁊ ſic pꝫ. q̄ in h̄. ꝗ. data eſt partim cā veritatis apho.

De 4° dicit. q̄ b̄n dixit Hipp. cum dixit. q̄ raro inuenitur materia furioſa:qꝛ raro contingit inueniri materiam cur rentem. de mēbro in mēbrum. ſicut experimento habeſ.

De vltimo dicit. q̄ iſte aphori. in multis libris non inue-nitur. ſed in libro de chimis inueni eū:⁊ hic poſui ipſum.

Circa hūc apho. dubitaſ. de tex. ⁊ de cō. de ṕ ſic. Uꝫ.n. q̄ nō oporteat digōnē expectare:qꝛ. d apho. poſi tus ifra. in 2ª pti. in illo apho. [Inchoātibus morbis.] q̄ opꝫ mouere in ṕn°. ſi qd mouendū eſt. ſed in ṕn° mā nō ē di geſta. ḡ opꝫ mouere cruda. Ꝓ. idē vult Aui. 4° can. cap. de cura ſe. pu. in gñali. Ꝓ. idē vult Gal. 8. de inge. ſa. naꝫ vult q̄ ṕus fiat euō q̄ꝫ deniſ apitiua. Ꝓ. q̄n nā eſt fortior. ⁊ mā eſt inobediētior. tūc magis cōpetit euō. ſed i ṕn° mor-bi nā eſt fortior:qa adhuc nō eſt debilitata:⁊ mā eſt inobe diētior. qa eſt penitus idigeſta. ḡ tunc eſt magis nec̄cia euō. maior ꝓbaſ hoc mō. q̄n vna de ꝯditiōib⁹ q̄ reperiſ ad dā dā pharmatiā eſt fortitudo ṽtutis. ſicut tota medicina cla mat. Itē q̄n mā eſt digeſta. ⁊ obediens:tūc nā per ſe. ipſam euat. ſine aliq̄ pharmatia. Cū ṽo eſt inobediēs. tūc indiget adiutorio. qꝛ digō. nihil aliud eſt. niſi dn̄iuꝫ nāe ſuper mor bi materiam expellēdā. ⁊ indigeſtio eſt ſuū contrarium.

Utrū medicus euare ma teriā aliq̄n an̄ digōnē expectare debeat.

Ꝓ. ipſe dicit:q̄ nos debem⁹ euare digeſta. ſꝫ ꝯ. perfecta ⁊ ꝯſummata digō. nō eſt niſi in ſtatu morbi. ſic. d. Ga. i ṕ de cri ſi. ⁊ Haiyab. ii° 10° de tēporib⁹ morbi. ⁊ in ſtatu nō ē facien da euō. per illū aph. [Icboātib⁹ morbis.] q dicit expſſe. q̄ in ſtatu opꝫ ſilere. Ꝓ. cū accn̄a fortiſſima moleſtāt nāꝫ. nō eſt dāda pharmatia. ne afflictio addaſ afflicto:⁊ hoc in-nuit Aui. 4° can. cap̄ de cu. ſe. pu. in gñali. dicit.n. q̄ in die periodi. nō eſt dāda pharmatia. ⁊ h̄ idē dicit de flō°. ⁊ hoc nō eſt niſi:ꝓpter moleſtiā nāe a paroxi°. ḡ fortitudo accidē tiū ꝓhibet pharmatiā. Ꝓ. nos videmus q̄ authores ṕci piunt clyſteria attractiua. in apoplexia ⁊ ſqnā°. i ṕn°. ḡ ⁊c̄.

Utrū nos debeam⁹ euare di-geſta.

Ꝓ. opponiſ ꝯ exceptionē. nā dic. q̄ in mā furioſa. dꝫ fieri euō. an̄ digōnē. ſed h̄ nō vꝫ. nam ſi mā eſt furioſa. tūc nec̄io ipſa eſt mobilis. ⁊ ois mā facile mobilis per ſe. facile mo-ueſ a nā ⁊ a medicia. ergo cū digō nihil aliud ſit. niſi habi-litatio māe vt expellaſ facile. vꝫ q̄ ois mā furioſa ſit dige-ſta. Ꝓ. Aui. vꝫ ponere aliā exceptionē ṕter iſtā. ſ. [ſi du-bitaſ. q̄ nā nō poſſit durare vſq̃ꝫ ad ſtatū.] tūc.n. dꝫ euare an̄ digōnē:⁊ dicit h̄. ṕ can. ſen 4ª cap̄. q̄liter ⁊ q̄n dꝫ euare.

Ꝓ. dicit. q̄ raro mā eſt furioſa:qd̄ nō vꝫ:nā ſi fuerit mā fu rioſa. ꝓpter acumē ⁊ ſubtilitatē. ⁊ ois mā colica pura ē h̄. ḡ ois egri° colica. ē d mā furioſa. ñ ḡ ꝯtingit raro tal̄ mā.

Ad hāꝶ q̄ōnū euidētiā:opꝫ notare ṕ diuiſionem minutā apho. vt radicitus apho. colligaſ intelis. Dico ergo q̄ in apho. ponūtur tria. ṕᵐ quoꝶ eſt canon. 2ᵐ eſt exceptio a ca none. 3ᵐ eſt determinatio exceptionis. ṕᵐ qdē tāgit cū dic. [Digeſta etc̄.] 2ᵐ cū dicit. [niſi expediat] 3ᵐ cū dic. [mul-ta ṽo nō:] itē 2° dꝫ notare. q̄ 2ˣ ē euō. ſ. minoratiua et eradi-catiua. et hāc diſtōnem inuit Ga. 8. de inge. ſani. et Aui. 4. can̄. de cura ſeb. pu. i gñali. Ad ṕᵐ aūt et 2ᵐ et 3ᵐ r̄ndeo. q̄ illi authores loquūtur. de euōne. nō eradicatiua:ſed mi noratiua. Ad 4ᵐ dico. q̄ euō. b̄n cōpetit in ṕn° rōne ṽtu tis. ſed rōne māe. nō cōpetit:nec obſtat cū dī q̄ cū mā eſt i-obediēs:magis idigem⁹ pharmatia. h̄.n. teneret:ſi ꝑ phar macū oblatū. fieret mā obediēs:ſꝫ h̄ nō eſt veꝶ. Cū.n. da-tur pharmatia. et mā eſt cruda. inuiſcata. aut ibibita. aut fi-xa:medicina potius euabit bonos humo. et liq̄faciet mem bra:q̄ꝫ illā mām indigeſtā euet. Un̄ dicit Gal. in ṕ de criſi: q̄ q conaſ euare mām indigeſtā. deſtruit loca ſana reſiſtē-tia egritudini. Ad 5ᵐ dico. q̄ ſi nā pfecte moueaſ ad cri ſim faciēdā:tūc nulla debeſ pharmatia. ſicut ſupra dictuꝫ eſt. Sꝫ cū ipſa motura eſt impfecte. aut moueſ ipfecte. aut mota eſt impfecte:tūc debem⁹ euare ſm̄ diuerſa tpa mor-bi:nā q̄n motura eſt impfecte ad criſiꝫ:tūc debem⁹ euare i aug°:⁊ q̄n moueſ impfecte:tunc debem⁹ euare in ſtatu. ⁊ q̄n mota eſt impfecte:tūc debem⁹ euare in declinatiōe:nec obſtat q̄ i ſtatu debeam⁹ vti ſilētio:h̄.n. ṽbū. itelligit de ſta-tu in quo nā moueſ ꝑfecte ad criſiꝫ. Itē nec ꝓhibēt euonē accn̄a q̄ ſunt i ſtatu. q̄n iterdū mai⁹ iuuamᵐ h̄ꝫ ex euone ma-li hūo. ꝑ pharmatiā q̄ꝫ ſit nocuᵐ. qd̄ facit pharª. in moleſtā do nām. dico tñ q̄ in ipſo ſtatu debem⁹ eligere horā mino ris afflictiōis. i pharmacādo. vñ fugere debem⁹ vehemen tiā paroxi°:⁊ ex h̄ pꝫ ſolō ad 6ᵐ argᵐ. Et ad 7ᵐ dico. q̄ pꝫ ſolō. ꝑ ea q̄ ad ṕᵐ ⁊ 2ᵐ ⁊ 3ᵐ dicta ſunt. Aui. dic. q̄ ſecus ē de clyſterijs ⁊ de pharmacijs. nā clyſtere pōt fieri an̄ mā꜡ digeſtā. ſꝫ pharª dari nō pōt:ſicut dī ab Hip. i 4ª reg. ac. ſed ṕ° melior eſt. Ad 8ᵐ dico. q̄ lꝫ mā furioſa ſit mobilis:tñ ſua mobilitas nō ē mobilitas regulata. q̄ nāe obedit. ſꝫ eſt effrenis ꝑ ſolū motū māe:⁊ talis mobilitas nō eſt digō. qꝛ

Euō duplex.

digeſtio

digeſtio eſt mobilitas ordinata obediēs nãe. ¶ Ad 9m dico ꝙ bñ pōt alia exceptio fieri. tñ illa quã Hip. ponit ē ſepius ꝯtingēs. ¶ Ad 10m dico. ꝙ non oīs mã cholerica eſt furioſa. nã .n. aliqñ dñatur humori cholerico. ⁊ ſine nocumento expellit. ¶ Nota tñ ꝙ q̃dã diſtinctio pōt poni. ſ. ꝙ nō ſolū cū mã fuerit furioſa. cōpetit eūo oñ digeſtionē: ſed etiã cū ſupfluit in quãtitate. vt in ſinocha. aut cū timet̃ caſus v̄tutis. ꝑ dolorē. ſicut in cholica. aut cū timem⁹ noc͠m mēbri nobilis. vt in ſquinãtia ⁊ fre͠: ⁊ tñ poſſumus dīe ꝙ oibus iſtis modis. dicat̃ mã furioſa. nã mã. aut eſt furioſa rōne ſui. aut ꝑ cōparationē ad aliud. ⁊ ſi rōne ſui. tunc 2r. ſ. rōne q̃litatis. ⁊ rōne quãtitatis. itē ꝑ cōparationē ad aliud duplr. ſ. ꝑ cōparationē ad virtutis ꝯfectū. vt in cholica. vl̃ per cōparationem ad mēbrum. vt in freneſi. ⁊ ſquinantia.

¶ De cōmēto ⁊o dubitat̃. naꝫ. d. ꝙ opꝫ nos nãm adiuuare. cū ipſa imꝑfecte mouet̃ ad criſiꝫ. ſꝫ nō vꝫ. q͛ criſis fit in ſtatu. ⁊ in ſtatu opꝫ vti ſilētio. ſicut. d. ille apho. [Incoãtibus morbis.] ¶ Ad hoc ſolue ꝑ ea que ſupra dicta ſunt in illo apho. [que ducere opꝫ.] ¶ P. ipſe ponit. ꝙ oē mēbrū hꝫ 4or virtutes. ſ. digeſtiuã. retētiuã. expulſiuã. ⁊ attractiuã. ſed ꝯ Gal. n. ponit de ac. ⁊ mor. ꝙ cutis nō hꝫ has v̄tutes. ſed in tegni ponit. ꝙ vngues ⁊ pili. nō hñt eas. ¶ P. Aui. d. ꝑmo cañ. de mēbris ꝙ pulmo nō hꝫ oꝑationem. q̃re nec virtutē. ¶ Ad ꝑm dico ꝙ cutis nō hꝫ virtutes iſtas nãles. gratia oꝑis toti⁹. ſꝫ bñ grã ſui hꝫ. vñ ꝑmo mō negat Gal. ſꝫ non 2o: ⁊ per hoc pꝫ ſolutio de pulmone. nã ipſe rōne totius corꝑis: ſolū facit iuuamē. ſꝫ rōne ſui ipſius. hꝫ oꝑationem. De vnguibus ⁊ pilis. dico ꝙ non ſunt ꝓprie mēbra.

¶ Digeſta.] Q̃rit̃ qd eſt digeſtio mãe. ¶ Ad hoc dic ꝙ digeſtio eſt adeq̃tio mãe v̄tuti expulſiue. i. remouere a mã illã diſpoſitionē. ꝑ quã ipſa nō obediebat nãe. ſiue ſit viſcoſitas ſiue groſſities. ſiue ſubtilitas. ſiue multitudo. ⁊ iſta digeſtio differt a dig͛. ſꝫ ꝙ eſt oꝑatio v̄tutis nãlis in iuuatiuo. nã iſta digeſtio ē adeq̃tio cibi v̄tuti nutritiue. ⁊ hec diffinitio ⁊ diſtinctio elicit̃ ab Auic. 4o cañ. cap̃. de cura feb: pu. in gñali. ⁊ ab eodē. lib. ꝑ cap̃. de v̄tute miniſtrante: ⁊ a Gal. 2o reg. ac. in ꝯ͛: ⁊ multa poſſeꝫ de hac mã tractare. ſꝫ poſtpono cã breuitatis. [Medicari ⁊ mouere.] ⁊ pro. i. [nō cruda.] ¶ Sed videtur ꝙ ſit hic ſuperfluitas verborum. ¶ Ad hoc dic ꝙ eſt modus loquendi.

¶ Aphoriſmus. XXIII.

¶ Que egerunt̃: nō multitudinē ꝯſiderare opꝫ: ſꝫ q̃lio egerunt̃. Et ſi q̃lia oꝫ purgari purgent̃: ⁊ ꝯfert: ⁊ bñ ferūt. Et vbi opꝫ vſq3 ad defectionē ducere: ⁊ hoc facere: ſi ſufficiat egrotans.

Theo. ¶ Deiectiōes nō copia eſtimãde ſunt: ſꝫ eo q̃ talia dejciūtur q̃lia dejci oꝫ: ⁊ facile eger fert. Atq3 vbi ad aīe defectionē vſq3 ducēdū eſt: ita agendum: modo eger durare poſſit.

Leo. ¶ Deiectiōes nō multitudīe ſunt eſtimãde. ſꝫ ſi talia deiciant̃ q̃lia ꝯuenīūt: ⁊ egri facile tolerãt. Atq3 vbi vſq3 ad animi defectionē expedit ducere: faciendum. Si eger poſſit tolerare.

¶ Commentum Galeni.

¶ Opꝫ purgãdi q̃ntitates hic diſtinctas ⁊ diffinitas: ſiue nãlia: ſiue artificialia ſint. Et ſic q̃litates ſuē aſſimilãtes mãe morbi: ſic ⁊ q̃ntitates ſm quãtitatē mãe debēt eē purgãtes. Qualitates ⁊o purgatiōis ſupi⁹ mōſtrauim⁹: vbi in ꝑturbatiōib⁹ vētris dixim⁹ q̃ ſpōte ſiūt purgationū ⁊o q̃ntitates nuſq̃ vſq3 huc tetigim⁹. [In h̃ ḡ apho. poſuit ſig. quãtitatis purgatiōis. Si. n. tñ mã ⁊ cã morbi purget̃: ifirm⁹ geſcit leui⁹. Sꝫ ſi cū re nã purgãda miſceat̃: grauat̃ ⁊ anguſtiat̃ ex necītate ifirm⁹: ⁊ cū ſua ꝯficiat v̄t⁹. vñ nō ex quãntitate purgãda oñ ꝯſiderent̃: ſꝫ ex dicēdis ſignatiōib⁹. i. leuitate ifirmi ⁊ gete: ⁊ nocitiuo ꝑ excūtiū q̃litate. Q̃ō dixit vſq3 ad defectionē ducē: opꝫ: vtile ē. ſꝫ pãde ſunt ſignationes q̃lio fieri ꝯbeãt: q̃s cog̃ſcem⁹ expimētꝫ ⁊ rōnib⁹ affirmãtes. Q̃uã ꝯfectionē tñ Hip. teſtat̃. videam⁹ puſillã. ſ. q̃ de ſtomia vl̃ alia venit medicia: vl̃ ex hūorib⁹ acutꝫ exitib⁹ i ore ſtōchi: añq̃ medicamē ad os ſtōchi veniat: aut ex ipo medicamie mordicãte. d hꝫ. n. nece ē ꝯfici. Sꝫ cū he ꝯfectiōes ſoleāt ꝯtingē añ oppoꝛtunas purgatiōes nō vñr eē ſufficiētes. Silr febricitãtes q̃nq3 patiūt̃ ꝯfectionē: ꝑ anguſtias ingētes: ⁊ ꝑ coꝝ aſſiduū ſurgē: ⁊ coꝝ mouē. Vñ q͛ aliqñ he ꝯfectiōes nō ſufficē vñr ſtomãdos puto opoꝛtere. Intēdit ãt hic ꝯfectionē. i. purgatiōis q̃ntitatē: ſic in acutiſſimo a ꝑate: ⁊ in febricitãtib⁹ ꝑacute: ⁊ maxio dolore. Nō tñ temere nos itromittam⁹ niſi cū v̄tus cuſtodiat̃. q̃ō innumerabilr̃ expti ſum⁹: ⁊ maximū iuuamētū inenim⁹. Cū. n. ſtomamus vſq3 ad ꝯfectionē i ꝑacutis febrib⁹: refrigerat̃ corp⁹: ⁊ febris extinguit̃: plimis vētres ſoluunt̃: ſudores patiūtur: ⁊ multi ꝑfecte ſanant̃. In maximo ḡ dolore nulla meⁿᵃ perfectior hac defectione. Opꝫ aūt diſcernere vbi ſtoborꝫ mare ⁊ vbi dare pharmaciã oꝫ: q̃ō dixim⁹ i lib. de ſtomia.

purget̃: ſ ſi cū re nō turali purgãda miſceatur anguſtiat̃ infirmus.

Defectio quid.

Stomis vſq3 ad ſin copi. qd: ⁊ p⁹ vtilis.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū ſupra i illo apho. [in ꝑturbatiōib⁹.] ꝯterminaſſet hip. de ſignis q̃litatis purgãdoꝝ. mō ꝯterminat ꝯ q̃ntitate. docēs eã cognoſcē ꝑ ſua ſigna. ⁊ hꝫ hic apho. duas ptes. nã ꝑ ponit auctoꝛ ſigna ꝯbite q̃ntitatis cōgrua ⁊ remouet icōgruū. 2o infert quēdã can͛ circa q̃ntitatē purgōnis cognoſcēdã ibi. [Et vbi opꝫ.] ¶ Pōt ⁊ alr̃ diuidi vt dicat̃. ꝙ in ꝑa pte ponit auctoꝛ ſigna gñalia notificãtia q̃ntitatē purgōnis. in 2a ponit auctoꝛ vnū ſignū ſpãle ibi. [Et vbi opꝫ.] Dicit ḡ ꝙ multitudo egōnū nō ē nobis ſignū ꝯbite quãtitatis purgatiōis. ſꝫ iſta duo. ſ. q̃litas egōnū. ⁊ facilitas vl̃ difficultas eius. ¶ De 2a. d. ꝙ aliquãdo opꝫ nos vſq3 ad defectionem euacuare. ſi ſufficiat eger.

Circa hunc apho. Gal. ſic ꝓcedit. nã ꝑ ꝯtinuãdo ponit ſniaꝫ gñalē. 2o reddit eãꝫ ꝑme ptis apho. 3o exponit 2am prē apho. 2a ibi. [Si. n. tñ mã.] 3a ibi. [q̃ō dixit vſq3 ad defectionē.] ꝑs ãt illa 3a i q̃ exponit 2am prē apho. ē defectiua in nr̃a tra͛: ſꝫ ego ſeq̃r tra͛ piſani. ⁊ diuidit̃ i 2as. ſ. in ꝓhe͠m ⁊ executionē 2a ibi [quã ꝯfectionē.] 2a i. 3. in ꝑa diſtiguit ꝯ defectiōe. ⁊ eligit eã ꝯ q̃ itēdit i 1a ponit ſignationes ꝑ q̃s cog̃ſcim⁹ diſpōnes i qb⁹ oꝫ talē fieri euōnē. in 3a tollit quãdã dubitationē. 2a ibi. [ſic in acut͠o a ꝑate.] 3a ibi [oꝫ aūt diſcernē.] 2a in 2as. in ꝑa ponit illas ſignatiōes. ꝑ viã rōnis. i 2a ꝑ viã expiētie ibi. [q̃ō innumerabilr̃.] ¶ De ꝑa pte d. ꝙ oꝫ nos hīe ꝯterminatã q̃nti͛ coꝝ q̃ euant̃ ꝑ ꝓpria ſig. ſic nos habem⁹ ꝯterminatã q̃litatē coꝝ. ⁊ h̃ dico tã i nali q̃ꝫ in artificiali purgōne. Et q͛. ē. in illo apho. [In ꝑtur͛ ventris.] ꝯterminauerat ꝯ ſignis q̃litatꝫ purgãdoꝝ ⁊ nūq̃ ꝯ ſignis q̃ntitatꝫ ꝯterminauerat. iō i h̃ apb. agit ꝯ ſignis q̃ntitatꝫ. ¶ De 2o dic ꝙ duo ſunt ſig̃ ꝯbite q̃litatis purgãdoꝝ. ſ. q̃litas coꝝ ⁊ facil̃ tolerãtia purgōnis. Et ꝯ q̃litate planū ē. q͛ q̃ꝫdiu durat q̃litas mali hu͛ tãdiu bona ē euō. nec adhuc i q̃ntitate ſupfluit. Itē tolerãtia facil̃. ſignãt ſup q̃nt͛ purgãdoꝝ. nã donec eger ſentit ſe leuiē. ⁊ cū ſuauitate ſit purgō. adhuc nō ſupfluit q̃ntitas purgōnis. nã donec euat̃ hu͛ nocēs. ſuauis ē euō. ⁊ q̃ñ euat̃ hūor ſupflue. tūc cum triſtitia ſit euō: ⁊ ſic pꝫ ꝙ q̃ntitas excūtiū a coꝛ͛ nō ē ſignū q̃nti͛ ꝯbite. ſꝫ q̃litas excūtiū ⁊ modus purgōnis. ¶ De 3o. d. ꝙ illō ⁊bū q̃ō ipe dic. [Et oꝫ vſq3 ad defectionē ducē.] hñ dcm̃ fuit: ſꝫ oꝫ nos dare ſignatōes ſꝫ q̃s ſciant̃. vbi oꝫ illã euōnē tãtã fieri. ſ. vſq3 ad ꝯfectionē. q͛ Hip. eas nō ponit ponamus illas ſignatiōes. ꝑ q̃s tales diſpōnes ſciam⁹. duplici. via. ſ. expiētia ⁊ rōne. ¶ De 4o. d. ꝙ añ tñ q̃ꝫ nos iſtas ſignificatiōes cognoſcitiuas ponam⁹. oꝫ nos diſtiguē i ꝯfectiōe vt ſciam⁹ ꝯ q̃ ꝯfec͛ itēdit Hip. qñ. d. ꝙ oꝫ aliqñ vſq3 ad ꝯfectionē ducē. ⁊. d. ꝙ ꝯfectio ē q̃druplex. q̃rū ꝑa eſt q̃ ꝯtingit

propter timorē ſcāmonie. aut alicuiꝰ alterius medicine. 2ª vero
eſt. q̄ ꝯtingit ꝓpter humores adunatos in ore ſtōachi. ſiue adueniāt
per ſe. ſiue ꝑ aliq̄ medicinā. q̄ duxit eos ad ſtomachū ⁊ nō edu/
xit eos. 3ª vero ē ꝓpter laborē quē patiūt īfirmi. ꝓpter ſurgē ⁊ loq.
⁊ alios labores. 4ª vero ē ꝓpter multā euōnē. vn̄ multā ꝑmaturi
triū itelligit. qꝛ iſte pnt ꝯtingē añ oportunas euōnes. 4ᵃᵐ
aūt defectionē intelligit. ⁊ iſtā vult eē menſurā. i. ſignū talis
euōnis. ¶ De 5ª. d. ꝙ talis euō vſq; ad defectionē dꝫ fieri in
maxīs ꝯpatibꝰ calidis. ⁊ ardētiſſimis febribꝰ. ⁊ in fortiſſi/
mis dolorībꝰ. qm̄ cū illis vtus ē fortis. ¶ De 6ª dic̄ ꝙ iſtaꝫ
ſignationē nos hēmꝰ nō ſolū ꝑ rōnē. ſꝫ ꝑ expiētiā. qꝛ innume
rabiles ſumꝰ expti i ꝯpatibꝰ fortibꝰ. ⁊ i febribꝰ acutiſſimis.
⁊ dolorībꝰ vehemētiſſimis multū ſcāmoniā valē. qꝛ qdā poſt
talē ſcāmoniā paſſi ſunt ſudorē. ⁊ qdā ſolˀonē vētris. ⁊ eoꝝ q/
dā ſunt curati ꝑfecte. ⁊ qdā ſunt meliorati. ¶ De 7ª. d. ꝙ
poſſet aliqs dubitare an iſta euō debeat fieri ꝑ ſcāmoniā. vel
farmᵃ. ⁊ ipſe. d. ꝙ per vtraſq; diſtinguendo tamen.

Circa hūc apho. dubitᵉ de tex. ⁊ de ꝯ⁰. De tex. qdē ſic. qm̄
aūt ſn̄ias iſtiꝰ apho. ꝯſiſtit i tribꝰ quoꝝ pᵐ ē re/
motio cuiuſdā ſigni icōuenientis ad ſignandū ſup quātitatē
purgōnis. ⁊ h̄ tāgit cū dic̄. ſ nō multitudinē eoꝝ q̄ egerūt.]
2ᵐ vero eſt poſitio ſignoꝝ duoꝝ ꝯueniētiū. ſ. ꝯueniēs q̄litas
egeſtoꝝ. ⁊ facilis tolerātia. ⁊ h̄ tāgit cū dic̄. ſ ſꝫ q̄lio egeri/
tur.] 3ᵐ āt ē quodā ſpāli ſigno. ſignāte ſup q̄ntitatē pur/
gatiōis ſufficiētē. ⁊ h̄ ſignū ē defectio. ⁊ ē q̄ſi correctio ⁊ co/
artatio illiꝰ ſigni gn̄alis qḋ poſuerat. ſ. facilis tolerātia. ⁊
hoc tāgit cū dic̄. ſ ⁊ vbi oꝫ.] iū ē q̄libet iſtoꝝ triū ꝑ ordinē
Utrum multitudo exeuntiū ſit a medico ꝯſiderāda.
eſt dubitādū. ¶ De quoꝝ pᵒ ſic ꝓcedo. ipe. n. dic̄ ꝙ nō oꝫ cō
ſiderare multitudinē exeūtiū. Cuiꝰ ꝯriū ſumit a Gal. 3⁰ de
ſimplicibꝰ. ⁊ i lib. clīntoꝝ ⁊ ab Auic. li. pᵒ fen 4ª cap. de ſi/
gnis ſupſlue purgōnis. nā vbiq; dem̄ ē ꝑiſtos ꝙ qn̄ multi/
plicat̄ euō. ita ꝙ euāt̄ aliꝰ hūor q̄ꝫ nos velimꝰ euāre. ꝙ tūc
ſupfluit euō vt ſi nos velimꝰ euāre cholˀaꝫ. ⁊ nos videamꝰ
ꝑmo cholˀaꝫ euāri cū medicia q̄ ꝓpria ē ad h̄. ⁊ poſt cholˀaꝫ
euāt̄ flegma. tūc illa euō ſupfluit. ḡ oꝫ ꝯſiderare multitudi/
nē. ¶ Itē. Hip. dic̄ ītra. pᵗᵉ 4ª ꝙ egeſtio fruſtoꝝ i diſinteria
eſt ſignū mortale. ⁊ tale ſignū nō ſignat niſi ꝑ ſui quātitatē.
¶ Itē. ad idē fac̄ qḋ dic̄ Auic. fen 1ª doᵃ 3ª de ſignis cap. ꝓ.
nā ponit ꝙ exeūtia ſignāt ꝑ ſui ſubſtām. ⁊ ſui q̄litatē. ⁊ ſui.
quātitatē. ḡ oꝫ ꝯſiderare q̄ntitatē. ¶ Itē. Gal. dic̄ in ꝯ⁰ iſto
expſſe. ꝙ oꝫ q̄ntitates exeūtiū hīe determiatas ⁊ notas. ḡ oꝫ
ꝯſiderare multitudinē. ¶ Itē. vꝫ ꝙ a q̄ntiᵗᵉ eoꝝ q̄ euāt̄. poſ/
ſit ſumi ſignū ſufficiētis euōnis. qm̄ a q̄ntiᵗᵉ medicīe euāntis
ſumit̄ ſignū ſufficiētie euōnis. v. g. qꝛ ē aliq̄ pharmacia ſuf
ficiēs doſis ē dragme exagiū vel: ⁊ ſic ꝑ q̄ntitatē eiꝰ. cogno/
ſcimꝰ ſufficiētiā euōnis pharmaci. eodē quoq; mō dꝫ eē in
hūoribꝰ euātis. ſ. ꝙ ab eoꝝ q̄ntitate. ſ. multitudie ⁊ paucita/
te. ſumat̄ ſignū ſufficiētis vˀ nō ſufficiētis euōnis: qm̄ ſic ſe
hꝫ q̄ntitas euāntis. ad ſufficiētiā euāntis. ſic ſe hꝫ quātitas
euāti ad ſufficiētiā euāti. ¶ Itē. nos cognoſcimꝰ aliqḋ cor/
pus eē multū repletū paꝝ repletū mediocrit̄ repletū. ꝑ ſig̃
replˀonis appropata vnicuiq;. ḡ cū multū repletꝰ euāt̄. cer/
tū ſignū erit nobis ſufficiētis euōnis multitudo euatoꝝ. Et
cū mediocrit̄ repletꝰ euāt̄. certū ſignū erit nobis mediocri
tas euatoꝝ: ⁊ cū paꝝ repletus euāt̄. certū ſignū erit nobis
ſufficiētis euōnis. paucitas euatoꝝ. Cuiꝰ rō ē qꝛ ꝓportiōa/
ta q̄ntitas euatoꝝ ſufficiēs ē ſibi ꝓportionate multitudini.
ſicut dꝫ in tegni de cauſis ꝙ imoderate repleᵗⁱ imoderata
debet̄ euō. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ 2ᵉ q̄ntitas vˀ multitudo ꝯſide/
Egeſtionū multitudo duplex.
rat̄ i egeſtiōibꝰ. vna ꝯtinua ⁊ alia diſcreta ꝯtinuā āt voco
ſtꝫ multitudinē ⁊ paucitatē. ⁊ ē hac loquit̄ hic Hip. qn̄ dic̄
ꝙ nō oꝫ ꝯſiderare multitudinē: diſcretā aūt voco. vt ſit mul/
titudo hūoꝝ. ſ. vnꝰ poſt aliū. vt mō emittat̄ cholˀa. ⁊ poſtea
flegma. ⁊ ē hac loq̄t̄ Auic. ⁊ Gal. i aſſignatis locis. ⁊ talis
ſucceſſio multitudis bn̄ ē ſignū purgatiōis. ¶ Ad 2ᵐ dico
ꝙ auctor nō negat qn̄ q̄ntitas exeūtiū poſſit ſignare ſup ali/
quid. ⁊ maxīe qn̄ exeūtia ſunt ē ſbia corˀˢ. ſ. qꝛ ſunt mēbra.

nā pnt ſignare ſup mortē vel ſup locū paſſiōis. ſup mortē vt
ibi. ſ ſi a diſinteria habito iteſtinoꝝ fruſta.] Et ſup locum
paſſiōis ſic qn̄ exeūt i diſinteria late pellicule. ē egritudo ī
magnis iteſtīˢ. ⁊ qn̄ pue. ē in minutis. ſic. d. Auic. in loco. ſ.
allegato: ſꝫ negat̄ ꝙ q̄ntitas eoꝝ q̄ de corˀᵉ exeūt. ſignēt ſup
debitā q̄ntitatē purgōnis. vn̄ oñdit̄ ꝙ q̄ntitas exeūtiū q̄ vꝫ.
ſi ſignat ſup q̄ntiᵗᵉ purgādoꝝ q̄ idiget̄. ⁊ ꝑ h̄ pꝫ ſolˀo ad 3ᵐ.
¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ Hip. negat hic ꝯſiderationē q̄ntitatis vt
ſignū. ⁊ Gal. dic̄ ꝙ opꝫ ꝯſiderare q̄ntiᵗᵉ vt ſignatū. ¶ Aut
alˀr ꝙ Hip. negat ꝯſiderationē q̄ntitatis q̄ vꝫ i exeūtibus. ⁊
Gal. d. ꝙ oꝫ ꝯſiderare q̄ntitatē exeūtiū q̄ indiget̄: ſꝫ pᵐ me/
lior ē. ¶ Ad 5ᵐ dico ꝙ nō ē ſiliˢ ꝓportio iter q̄ntitatē euan/
tis ⁊ ſufficiētiā eiꝰ. ⁊ q̄ntitatē euatoꝝ ⁊ ſufficiētiā eoꝝ. qm̄
pōt cognoſci ſufficiētia medicīe euantis ꝑ q̄ntitatē eiꝰ. Cuꝫ
ei manifeſte iheretat ⁊ manifeſte ꝯſequat̄ ſꝫ ſufficiētia euō/
nis nō manifeſte iheret quātitati euatoꝝ. ⁊ ita nō pōt ꝑ ea
cognoſci. ⁊ cā huiꝰ ē qꝛ q̄ntitas huᵉ q̄ ſunt i corˀᵉ nō ē nobis
nota ſm certitudinē. ⁊ iō q̄ntitas eoꝝ q̄ euāt̄. nō pōt ſigni/
ficare ſup q̄ntitatē euandoꝝ. ¶ Ad 6ᵐ dōm ē. ꝙ 2ᵉ pōt cōſi/
derari ꝓportio iter q̄ntitatē euatoꝝ. ⁊ q̄ntitatē repletionis.
vna qdē gn̄alis ⁊ idefinita. alia vero ꝑticularis ⁊ determiata
gn̄alis qdē ⁊ idefinita ē vt dicat̄ ꝙ multitudo euatoꝝ ē ꝓ/
portionata multe repletiōi. ⁊ paucitas pauce ⁊ mediocri/
tas mediocri ⁊ talis ꝓportio poſſis qdē ē. ⁊ ſignationeꝫ hꝫ
ſup q̄ntitatē ſufficiētē euōnis gn̄alˀr ⁊ idefinite: nā ſic ipa ꝓ/
portio ē gn̄alis ⁊ idefinita. ita gn̄alē ⁊ idefinitā hꝫ ſignatio
nē ſup ſufficiētē euōnē. v. g. vt ſic dicat̄ petrꝰ ē multū reple/
tus. data ē ei farᵐ q̄ multū euāuit: poſſuꝫ ex h̄ ꝯcludē ſuffi/
ciētē euōnē factā i petro. tn̄ idefinitā. ꝑticularis āt ꝓportio
ſm̄ q̄ntitatē euatoꝝ ⁊ q̄ntitatē repletiōis ē hꝫ: vt ſic dicat̄ pe
trus ē repletꝰ huᵒʳ i duabꝰ libris. ⁊ ab eo ſunt euate due li/
bre huᵉ. tūc determiate poſſumꝰ ꝯcludē purgōnē eē ſufficiē
tē. tn̄ iſta ꝓportio determiata iter q̄ntitatē purgatoꝝ ⁊ q̄ntita
tē repletiōis nō ē poſſis q̄ntū ad nrāꝫ cognitionē ſic erat poſ
ſibilis idefinita. nā lꝫ nos poſſimꝰ cognoſcē ꝑ ſigᵃ replˀonis
repletionē eē multā vˀ paucā vˀ mediocrē idefinite. non tn̄
poſſumꝰ cognoſcē replˀonē determinatā. puta duaꝝ librarū
vel triū. qꝛ nō ſunt poſſa ſigna qbꝰ cognoſcamꝰ determiatā
quātitatē habūdātiū hūoꝝ. ⁊ ſi determiatā q̄ntitatē huᵉ re/
plētiū cognoſcē nō poſſumꝰ. tūc nō poſſumꝰ cognoſcē ꝓpor
tionē eq̄litatis iter q̄ntitatē euatoꝝ ⁊ q̄ntitatē replētiū huᵉ.
nā ḡ oꝫ cogſcē eq̄litatē iter aliq̄ duo. opꝫ vt vtrūq; cogſcat.
¶ Itē. poſſet q̄dā obiō fieri ad ſupradcā. qꝛ vꝫ velle ꝙ q̄nti/
tas eoꝝ q̄ exeūt. nō ſignat ſup q̄ntitatē debitā purgōnis. cu/
ius ꝯriū vꝫ velle Gal. 3⁰ de ige. ſa. nā dic̄. ꝙ oē qḋ eſt. magis
oñdit ſe q̄ꝫ aliḋ. ḡ q̄ntitas exeūtiū oſtēdit ſe magis q̄ꝫ q̄litas
aut q̄ꝫ modus exeūdi. ¶ Ad h̄ dic ꝙ illa ꝓpō q̄ dicit. ꝙ oē
qḋ ē. oſtēdit ſe magis q̄ꝫ aliḋ. dꝫ itelligi. ꝙ igeᵐ curatiōis
magis notū ē ſi fiuerit ab eēntia morbi. q̄ꝫ ſi ſumat̄ ab alijs
acnˢ. vn̄ ſic expoſita ꝓpō. nō ꝯcludit. ¶ De 2⁰ ſic ꝓcedo ipe
eni ponit ꝙ ꝑ q̄litatē exeūtiū ſignamꝰ ſup quātitatē: ſꝫ h̄ nō
vꝫ qꝛ q̄litas nō ē effectꝰ q̄ntitatis. nec eꝯ. ḡ cū int ſignū ⁊ ſi/
gnatū. debeat eē habitudo cāe ⁊ effectꝰ. q̄litas nō pt ſignat̄
ſup q̄ntitatē. ¶ Itē. q̄rit̄ q̄lio q̄litas ſignat ſup quātitatē. nā
aut ſignat q̄litas. qꝛ mutat̄ aut qꝛ ꝑmanet. ſꝫ nō qꝛ ꝑmanet
qꝛ ab initio euōnis. euāt̄ talis hūor. ⁊ tūc nō potuit ſignat̄
ſufficiētē q̄ntitatē: q̄re dū ꝑmāſit i ꝓceſſu nō ſignauit debitā
q̄ntitatē: ḡ ſignat qꝛ mutat̄: ſꝫ mutatio q̄litatis nō vꝫ ſignat̄
ſup q̄ntitatē. qꝛ aut tu itelligis mutationē ad bonā q̄litatē.
aut ad malā. ſꝫ mutatio ad bonā. nō ſignat q̄ntitatē ſufficiē
tē. qꝛ mutatio egōnū iuuat ſi nō ad mala trāſmutent̄. ſic dꝫ
infra ꝑticlˀa 2ª: ſi vero mutatio fiat ad malā q̄litatē: tūc nō ſi/
gnat ſufficiētē euōnē. qꝛ dū mala q̄litas appꝫ. mala mā euā
tur. ⁊ dū mala mā euāt̄ nō ſupfluit quātitas euōnis. ḡ nō vꝫ
ꝙ q̄litas ſignet ſup q̄ntitatē. ¶ Ad hāc q̄nē dico ꝙ q̄litas
ſignat ſup q̄ntitatē h̄ mō. qꝛ qn̄ dat̄ medicia q̄ dꝫ euāre cho
lerā. dū ipa euat cholˀaꝫ: dꝫ bona q̄ntitas. ſ. qꝛ nō ſupfluit ſi

facile toleraſ cū aūt ↄuertiſ ad flegma: tūc eūat ſupflue: ⁊
hoc vult Gal. ꝺ ſimpli^{ciū} me^{cīr} li. 3°. ⁊ 2° li. ꝺ elētis: ⁊ Aui.
fen 4ª li. pᵢ cap. ꝺ ſignis eūonis ſupflue. Itē alio mō gnalio
ri ſignat q̄litas. q2 dū me^{na} eūat malos hu. eūo nō ſupfluit.
ſ3 qn̄ ↄuertit ſe eūo ad hūores iuuatiuos. aut ad mēbra: tūc
ſupfluit. ⁊ hūc modū itēdit hic Hip. ⁊ hac iſpecta diſtinctio/
ne. pōt itell'o ſubtilis ſoluē argumētationē 2^{am}. ¶ Ad p̄mā
aūt argumentationē dico q̄ q̄litas excūriū cātur a q̄zt^e: nā
qn̄ ſupfluit eūo. tūc necīo mutaſ q̄litas eūati. nā aut mutaſ
eūo ad bonū hūorē. aut mutaſ ad mēbra. ¶ P. ipſe ponit
q̄ p modū eūonis cogſciſ q̄ztitas. ſ. q2 dū purgō fit cū leui
tate adhuc nō ſupfluit q̄ztitas ⁊ qn̄ fit cū difficultate. tūc ſi/
gnaſ ſupflua q̄ztitas. ſ3 ↄ h: dic. n. Auic. p̄ can. fen 4° cap.
q̄le ⁊ q̄lr o3 eūare q̄ aliq̄n purgōnē bonā ſeq̄ſ difficultas
egri. q2 febris. aut ebullitio. aut vulnera in iteſtinis ⁊ vijs
vrine. q̄re nō vr̄ q̄ leuitas ⁊ g̃uitas ſignificēt ſup quātitatē.
¶ Ad h̄ dico q̄ oēm eūonē ꝺbitā ſeq̄ſ leuitas eūonis q̄ztū
eſt rōne hu. mali. q eūaſ ſ3 p accn̄s pōt iduci moleſtia. v. g.
ſi chol'a abūdat. ⁊ nos eūam^9 eā. ſine dubio quātū ad noc^{m}
qd̄ faciebat chol'a leuit ferſ purgō tal: ſ3 q2 pp motū chol'e
acute. ⁊ pp motū nāe pol'e ē aliq̄3 malā q̄litatē fieri in cor^e.
aut vlcera. pol'e ē vt cū difficultate q̄dā egeſtio fiat. ſ3 h̄ eſt
p accn̄s. ⁊ ſic locut^9 fuit Auic. fen 4ª li. p. ¶ P. ſigna q̄zti/
tatis q̄ i h̄ aph. ponūſ vīr iutilia tali rōne. nā q̄ztitas pur/
gatōis aut ē ſupfluēs aut nō ſupfluēs: ⁊ ſi nō ſupfluēs. tūc ē
2^x. ſ. ꝺficiēs ⁊ ſufficiēs. qd̄. n. nō ſupfluit i q̄ztitate. necīo aut
deficit aut ſuffic̄. ſic ḡ ē 3^x q̄ztitas purgōnis ſupfluēs ꝺficiēs
⁊ ſufficiēs. ſ3 ita ē q̄ ad q̄ztitatē purgōnis ꝺficiētē ē ↄueniē/
dū ⁊ pcedēdū vlteri^9. ad q̄zt^{ē} aūt ſupfluētē. nec ↄueniēdū.
nec pcedēdū. ad q̄zti^{ē} āt ſufficiētē ē ↄueniēdū. ſ3 nō vlteri^9
pcedēdū ↄueniēdū q̄dē ē ad eā. vt cōpleam^9 qd̄ ꝺficit. pce
dēdū āt nō ē. ne excedam^9 qd̄ ſuffic̄. h̄ āt p ſe recipit itell's: ſ3
in pª pte h^9 apho. tāgunſ duo ſigna. ſ. q̄litas purgādoꝝ. ⁊
tolerātia. q̄ ſbdiuiſa ſūt 4^{or}. Diuidunſ āt h̄ mō q̄litas q̄dē
purgādoꝝ. alia eſt ↄueniēs. alia icōueniēs. Tolerātia ꝟo
alia facil'. alia difficilis. ↄiūgam^9 ḡ ſiſta ad iuicē. ⁊ dicam^9
q̄ q̄litas icōueniēs. ⁊ difficilis tolerātia ſignāt eūonē ſup/
fluētē. ḡ nō ꝺbem^9 tātū eūare. q̄ veniāt iſta ſig. qm̄ ad eūo/
nē ſupfluā. nō eſt veniēdū. nec pcedēdū. ḡ ſunt iutilia: cū nō
ſint expectāda: q̄litas ꝟo ↄueniēs eūatoꝝ. ⁊ facil' tolerātia
ſignat eūonē nō eē ſupfluētē. ſ3 an ſit eūo ſufficiēs. vl' ꝺficiēs
nō diſt'guūt. q̄re neſcim^9. vtr̄ i q̄zt^e eūonis ſit pcedēdū. vl' ꝺ/
ſiſtēdū. q2 p h̄ ſig q̄zt^{ē} ꝺficiētē pciſe. nō cogſcim^9. q̄re neſci
mus ſi ē pcedēdū. Itē q̄zt^{ē} ſufficiētē p h̄ ſig nō cogſcim^9 p/
ciſe. q̄re neſcim^9 ſi ab eūone ſit ceſſandū. ḡ p h̄ ſig. nec pcedē
in purgatiōe ſcim^9. n3 ceſſare. ḡ ſt iutilia ſig. q2 p ea nullū
ingeniū eūandi nobis tribuiſ. ¶ Ad euidētiā ppoſite qōnis
p̄us o3 vidē. q̄lr ſig q̄ztitatj purgōnis. i h̄ apho. poſita.
ſint vtilia. 2° ꝟo rn̄debo ad formā argumētorū. q̄ pbāt ea
eē iutilia. Dico ḡ ſic ꝺ p̄. q̄ iſta duo ſig. ſ. incōueniēs q̄litas
purgatoꝝ. ⁊ mala tolerātia. ſt max^e necīa. ſm hūc modū:
qm̄ p ea cogſcim^9 purgōnē nālē ⁊ artificialē. eē ſupfluētes.
⁊ p eaꝝ ſupfluitatē ſcim^9 q̄ a tali eūone ē ꝺſiſtēdū. dādo ea
q̄ eūonē cohibeāt. max^e āt vtile ē ſcire. q̄ a purgōne ſit ꝺſi/
ſtēdū. ↄſtrigēdo cū phibētib^9 eūonē. Alia ꝟo duo ſig. ſ. cō/
ueniēs q̄litas eūatorū. ⁊ facil' tolerātia eūonis. ſt vtilia ad
h̄. qm̄ docēt cogſcē eūonē. nō eē ſupfluētē. ⁊ h̄ q̄3 vtile ē. qm̄
ſcim^9 talē eūonē eē ↄferētē. ⁊ ſcim^9 q̄ nō ē nobis necīū. ad/
huc timē nocumētū ſupfluitatj. nec ē nobis necīū adhuc da
re cohibētia eūonē. ¶ Hoc āt viſo rn̄deo ad arg^{m} qd̄ pba/
bat pª duo ſig eē iutilia. Dicebat. n. q̄ icōueniēs q̄litas eūa
toꝝ ⁊ mala tolerātia. erāt iutilia q2 ſignabāt ſupfluētē pur
gationē ad quā nō ē veniēdū nec i ea pcedēdū q̄re talia ſig
nūq̄3 ꝺbēt expectari. nec poni. ¶ Cui dōm ē q̄ ad purgōnē
ſupfluētē nūq̄3 o3 veniri. nec ꝺ int^e. arij purgatorie. nec ꝺ i/
tētiōe nāe purgātis. S3 ↄtigit ad eā ↄueniri plerūq̄3 ex ar/
dis ipōa. vl' ex ſinthomate nāe eūanj. ars eteni purgatoria.
⁊ eius artifex. nō hn̄t tātā cogſcitiuā pōe3. vt ſemp ſic poſ/
ſint mētiri q̄ztitatē eūonis. vt null^9 ſiat exceſſus. ⁊ nullū pec
catū. ſic̄ vult Gal. i ↄ^{to} illi^9 aph. 4^e pt^e. [in pharmacijs ta/
lia ⁊c̄.] ⁊ i ↄ^{to} 2^e reg. ſup illo par^o. [porro ſi paſſio.] Itē ſe
pe ↄtigit nā3 eūante ſuā opationē facē. nō p dn̄iū ſup mām
morbi: q2 tūc nullo mō eūaret ſupflue. ſ3 vi ſintho^{tis} ex māe
malignitate. ⁊ mēbroꝝ ꝺbilitate. ⁊ tc̄ i eūando cōpelliſ ad
ſupfluitatē pcedē. cū ḡ ꝺueniſ ad iſtā ſupfluitatē. eūonis pp
aſſignatas cāe. vtile fuit hic ſig qb^9 talē ſupfluitatē cogſca
mus. vt ab eūando ceſſem^9. ⁊ eūoni ſupflue reſiſtam^9. ſiue
ſiat p artē. ſiue p nā3. ¶ Ad arg^{m} ꝟo qd̄ pbabat q̄ iſta ſig
ſ. ↄueniēs q̄litas. ⁊ facilis tolerātia. erāt iutilia q2 p ea ne/
ſcim^9 an ꝺbeam^9 i purgōne pcedē vl' a purgōne recedē. rn̄/
deo dicēs q̄ q̄ztū ad has opatiōes. talia ſigna p ſe ↄſidera/
ta nō ſunt vtilia q2 nō diſtiguūt inſ purgōnē ꝺficiētē. ⁊ ſuffi/
ciētē nec inſ ſufficiētē ⁊ ſupfluētē tn̄ ſunt vtilia q̄ztū ad h̄ q2
demſtant talē purgōnē rōne ſue q̄ztitatj nō eē nociuā ſ3 po/
ti^9 iuuatiuā. ⁊ iō nō eē timēdū ꝺ ſupfluitate eūonis. ⁊ hoc
valde vtile ē. dico tn̄ q̄ iſta duo ſigna p adiūctionē alioꝝ ſi/
gnoꝝ cū eis pn̄t ſignare ⁊ diſtiguē inſ purgōnē deficiētē ⁊
ſufficiētē ⁊ ſupfluētē h̄ mō vt diceſ. ſi ↄueniēs ē q̄litas pur/
gatorū. ⁊ facile ferſ purgō ſine ſiti ⁊ ſōno. tūc purgō ē pfi/
ciēs ⁊ ſufficiēs ⁊ ſic ē i ea pcedēdū ſi ꝟo q̄litas purgatoꝝ ē
ↄueniēs. ⁊ facile ferſ cū forti ſiti ⁊ cū pfunditate ſōni. tunc
q̄ztitas purgōnis ē ſufficiēs ⁊ pficiēs. ⁊ ſic ē ab ea ꝺſiſtēdū.
⁊ ſi vlteri^9 pcedēt reſiſtēdū. Iſta. n. duo ſigna. ſ. fortis ſōn^9
⁊ fortj ſitis ſignāt vltimā bonitatē purgōnis. ſic̄ di p̄ can̄.
fen 4ª cap. 4°. ¶ S3 forte aliq̄s obiceret q̄ talis adiūctio
iſtoꝝ duoꝝ ſignoꝝ ad illa ſigna q̄ i h̄ aph. ponunſ ē iutilis
q2 ſitis ⁊ ſōn^9 p ſe ſignāſſent illā diſtinctionē. ¶ Ad qd̄ dōm
q̄ h̄ nō ē veꝝ vſq̄3q̄3. nā pūatio ſitj ⁊ ſōni. l3 ſigniēt ꝺficiētē
purgōnē p ſe ſupra. tn̄ nō ſignāt eā pficiētē ſ3 qn̄ ↄiūgunſ
cū q̄litate ↄueniēti egeſtoꝝ ⁊ cū facili tolerātia ſignāt eūo
nē pficiētē ⁊ ꝺficiētē. Itē l3 fortitudo ſōni. ⁊ ſitis p ſe ſupra
ſignificēt ſufficiētē purgōnē. tn̄ ↄiūcta ↄueniēti q̄litati ege/
ſtoꝝ ⁊ facili tolerātie. firmiorē hn̄t ſignōnē. ¶ P. ſigna i h̄
apho. poſita ⁊ ſbitellecta ſūt 4^{or} ↄ̃ria. ſ. ↄueniēs q̄litas ege
ſtoꝝ. ⁊ icōueniēs. ⁊ facilis tolerātia. ⁊ difficilis. ⁊ poſuit h̄
auctor ſolū duas cōbinationes eoꝝ: ſ3 vr̄ q̄ debeāt eē 4^{or}
pol'es cōbinatiōes. qm̄ ari. i li. ethi. ⁊ i 2° gnatiōis. ⁊ Gal'. i
p̄io ꝺ ↄ̃mib^9 ⁊ 2° ꝺ v̄tutib^9 nālib^9 aſſerūt q̄ inſ 4^{or} ↄ̃ria ſūt
6. cōbinatiōes q̄rū due ſūt ipol'es ⁊ 4^{or} pol'es. erit ḡ q̄dru/
plex cōbinatio inſ iſta ſigª ↄ̃ria. vt iūgaſ q̄litas ↄueniēs cū
facili tolerātia. ⁊ cū difficili. ⁊ q̄litas icōueniēs cū facili to/
lerātia. ⁊ cū difficili. ⁊ tc̄ ſeq̄ſ q̄ ſit q̄dā eūo me^a inſ ſupfluē
tem ⁊ nō ſupfluētē vel cōpoſita ex ſupfluēti ⁊ nō ſupfluēti.
¶ Ad qd̄ dō3 q̄ rtā ꝺ cōbinatiōe ↄ̃rioꝝ h3 locū i ↄ̃riis q̄rū
vnū par ad reliquū par ſe h3 idiſent ⁊ nō h3 locū i talib^9 ↄ̃/
rijs q̄rū vni^9 paris alteꝝ cū altero alteri^9 paris ↄ̃iūcta necīa
ↄiūgiſ ⁊ alteri repugnat. v. g. talia ſt calm̄ fri. hu. ⁊ ſiccū:
qm̄ cal3 idiſent ſe h3 ad hu. ⁊ ſic. ⁊ fri. idiſent ſe h3. ad hu. ⁊
ſic. ſ3 ↄueniēs q̄litas ⁊ icōueniēs q̄litas egeſtoꝝ nō h3 ſe i/
differenſ ad iſta duo. ſ. facile ferre ⁊ difficile ferre imo ꝺter
minatū ↄ̃riū vni^9 paris cū ꝺterminato ↄ̃rio alteri^9 paris necīa
ↄ̃iūtia ↄnectiſ ⁊ alteri repugnat. v. g. ↄueniēs q̄litas egeſto
rū ↄnectiſ necīo ei qd̄ ē facile ferre: ⁊ repugnat ei qd̄ ē diſ/
ficile ferre. ⁊ icōueniēs q̄litas egeſtorū ↄiūgiſ necīo cū eo
qd̄ ē difficile ferre ⁊ repugnat ei qd̄ ē facile ferre. ¶ De 3°
ſic pcedo ipe. n. docet eūare vſq̄3 ad ꝺfectionē. ſ3 nō vr̄ q2 in
oi egritudie. nos oppoim^9 ſincopi ſic̄ ipe Gal'. docet. 12. ꝺ
ige. ſa. ḡ cū oporteat nos obuiare ſibi. nō ꝺbem^9 eā itrodu
cere. ¶ P. Gal'. d. 9. ꝺ ige. ſa. q̄ p̄ oib^9 ſignis. o3 nos ↄſide/
rare v̄tutē. ſ3 ſincopis ē paº v̄tutj. ḡ nullo mō o3 introduci.
¶ P. vr̄ eē ↄ̃dictio i ꝟbis ſuis. q2. d. q̄ ꝺbem^9 iſirmū ducē
ad ꝺfectionē. ſi ſuffic̄. ſ3 ſi ipe ſufficit. nō ꝺfic̄. q̄re vr̄ duo ↄ̃/
dictoria iplicare. ¶ P. Auer. li. 7° ꝺ cura febriū arſurarū.
ingt. n. q̄ nulla eūo. artificialis o3 fieri. vſq̄3 ad defectionē.

qꝛ nã ĩ nulla bona eũone duč ad defectioně: ꝛ qꝛ in oĩ euo/ne art'ˡ dꝫ euari ſanguis ſupflu⁹. ꝛ ꝯſeruari ĩ ãllo qꝺ nõ pt fieri. ducẽdo ad ꝺfectioně. ¶ Ad has qões dico ꝙ 2ˣ ē ꝺ/fectio .ſ. repabilis ꝛ irrepabilis. voco ãt reparabilě. eã q̃ vt nũc ꝯtigit. nĩ põt repari ĩ breui. ꝛ h̃ nihil aliꝺ ē. niſi q̃dã ꝺ/fectio aioſitatꝫ. ſič ponit tra⁹ piſani irrepabilě ãt eã dico. q̃ nõ pt reſtaurari cũ ẽẽntialit ꝺficiat vť⁹. reſpectu moleſtie morbi. ꝛ ꝺbilitatio quã fač eũo. ꝛ h̃ diſtictio pt elici ex ꝟ/bis Gal. 9. ꝺ ige. ſa. ¶ Põt ẽt poni alia diſtictio. ſ. ꝙ 2ˣ ē ꝺ/fectio .ſ. ſpõtanea ꝛ volũtaria. voco ãt ſpõtaneã eã q̃ a cã i/teriori ꝯtigit. ſič a morbo vel cã mo'. volũtariã aũt voco. quã medic⁹ fač ſua volũtate. ꝛ h̃ diſtictio pt elici ex ꝟbis Gal. h̃ poſitꝭ: ꝛ potiꝭ. 12. ꝺ ige. ſa. g̃ ſi bñ ꝯſideras has diſti/ctiões. plane potes ſoluě has tres qões. ¶ De ꝯ'° ꝟo ſic. du'. nã dič Gal. ꝙ nuſq̃ꝫ. s̃. fcã fuit mẽtio ꝺ q̃t' purgõis. cui⁹ ꝯ̃riũ appet ex ꝟbis Gal. ĩ illo apb. ⌊in exercitãtib⁹. ⌋. ¶ Ad h̃ dic ꝙ 2ˣ ꝯtingit loq ꝺ q̃t' purgõis. ſ. p modũ ſi/gni. ꝛ p moduꝫ ſignãti: vñ nuſq̃ꝫ docuit auctor ſignã re ſup q̃t' purgõis: ſꝫ locut⁹ ē ꝺ q̃t' ſꝫ ſe. put ipa ē ĩ ſe mãifeſta. ¶ D. ipſe, vĩ velle ꝙ ĩ forti dolore cõpetit ſlo' cui⁹ ꝯ̃riũ dič Auic. cap. ꝺ ſlo'. nã ponit ꝙ ĩ hora doloris. nõ cõpetit ſlo'. ¶ Ad h̃ dico ꝙ illa lra dꝫ corrigi. ꝛ dꝫ ſic ſcribi. ꝙ in hora fortꝭ caloris nõ cõpetit ſlo': vñ errauit ſcriptor. ¶ Aut dic ꝙ loqť ꝺ dolore aie. ĩ. triſtitia. tũc. n. nõ cõpetit ſlo'. ¶ Aut dic ꝙ loquiť ꝺ dolore vltimato. ĩ q̃ iã vť⁹ multũ ē defecta. ¶ D. ipſe ponit ꝙ nos poſſum⁹ intelligě eũoně p ſlo'ꝫ. ꝛ p ſar'ꝫ. ſꝫ nõ vĩ ꝙ poſſum⁹ ĩ ſar' ducě ad ſincopi. qꝛ. d. Hip. ĩ illo apb: ⌈ in exercitãtib⁹. ⌋ ꝙ nos nõ ꝺbem⁹ duce eũatũ ad defectũ vtutis. ¶ Ad h̃ pꝫ ſolũo p añdcã ꝙ dꝫ ducě ad ꝺfe/ctioně repabilě. vl' volũtariã. nõ tñ ad irrepabilě vl' ſinthō/maticã. Et nota ꝙ ſincopis nõ ſolũ ē ſignũ. eũonis ꝯfereňꝭ. ſꝫ ẽt ē cã curatiua qꝛ ipa ĩfridat. ꝛ fač ſeq̃ ſolõně p vẽtrě vl' per ſudorem. ſicut pꝫ per ꝯſt'ᵐ ꝛ per Gal. 9. de inge. ſa.

¶ Aphoriſmus. XXIIII.

¶ In pacutis paſſionib⁹ raro: ꝛ ĩ pncipꝭ phar/maciꝭ vti: ꝛ hoc pus bñ dijudicantes facere.

Theo. **¶ In affectibus acutis raro ꝛ ĩter initia vtẽduꝫ medicamẽto euacuatorio eſt: idq̃ꝫ adhibito di/ligenter examine faciendum eſt.**

Leo. **¶ In acutꝭ paſſiõib⁹ raro: ꝛ in pncipꝭs medicis purgãtib⁹ vti: ꝛ h̃ cũ pmeditatiõe faciendum.**

¶ Commentum Galeni.

¶ Añ dixit Hip. mãm purgare nõ crudã: hic aũt mõſtrauit purgões nečias ab initio: ꝛ tñ ĩ pacutis febrib⁹ ꝛ raros. ꝛ ẽt cũ ĩ eis furioſe ſunt paſſiões. Precepit ꝟo fieri ĩ his cũ maiori ꝯſideratiõe. In diuturnis ãt morbis purgões ex/pectanť a ſigno coctiõis. Qꝺ aũt dixit. Bñ dijudicãtes fa/cere. qd itẽderit dẽm⁹ ppẽdě. ſ. an itẽderit corp⁹ infirmi añ purgõně parare: vl' expectare nãm opari: vt corp⁹ pharma/cie apparatũ ſit: an aliqd aliꝺ ptẽderit. Sꝫ qcqd ipe ꝯſide/rauerit: maxie cuſtodiẽdũ ꝛ cauẽdũ ē nob ĩ purgõib⁹ hꝫ. Si. n. deť mõ ſꝫ ꝙ dꝫ ĩ acutꝭ febribus: piculoſuꝫ ē valde. Dẽ. n. laxatiuũ ſꝫ ſe calm ꝛ ſiccũ ē: vñ ſebres gñanť. Nõ g̃ nečě ē dare medicinã cal'aꝫ: ꝛ ſiccã: ſꝫ refrigeratiua ꝛ hu/mectatiua deť. Nõ g̃ pharmacia ĩ febrib⁹ cã caloris cap ē adhibẽda. ſaꝭ. n. hũ ppẽdim⁹ qꝛ mltũ nocẽt ĩfirmis. Sꝫ m̃ dãda ē cã' chimoꝝ q̃ mã ſunt febriũ: cũ purgõně ĩtellexim⁹ plus iuuãtě q̃ꝫ anguſtie timorě qꝺ ſit: cũ mã morbi: ſine cor/poris nocumẽto põt purgari: ꝛ q̃ pgrẽdũ ſi corp⁹ pharma/cie ſit patũ. Quoꝝ. n. morbi ex minietate ſunt piguedis: vl' multis cibarꝭs groſſis ꝛ viſcoſis: vl' ex tumore: vl' extẽſiõe ſub diaphragmate: vl' nimio calore: vl' alicui⁹ mẽbri apate vt Hip. ĩ li. regimis acutoꝝ dixit. Nulli inq̃ꝫ hoꝝ ad pur/gationě appari ſť ſupple ĩ pn°. Ubi g̃ purgatio ꝯuenit: nul/lũ hoꝝ opꝫ inueniri. Couenit. n. chimos ſbtiles ꝛ faciles eẽ ꝛ ſine viſcoſitate: ꝛ viã excũtiũ appari eẽ ꝛ ſine ꝯſtipatiõe: qꝺ totũ aliqñ eſt artificialr faciendũ. iſtꝺ Hip. hic itendit ꝛ ĩ ſequenti apho. ꝯfirmabit. In egritudie ãt acuta: nõ niſi in pn° pharmacia dãda eſt. ĩ. ĩ die p' vl' 2ª ad plus: qꝛ nõ eſt tñ ſpatiũ vt corp⁹ ad h̃ pareť ſuſcipiendũ. Qꝺ ſi eẽ poſſꝫ mellicratũ bonuꝫ dare foret: ſi q̃ coquãť hyſſop⁹ ꝛ calamĩtuꝫ ameos: ꝛ ſilia. Hac igr ꝺ cã raro. Hip. pcipit dari pharma/ciã ĩ pn° ĩ egritudie acuta max' cũ ſit furioſa: q̃ñ ſit cauẽda corpa ſi ñ eẽnt appata: nꝫ acutĩ mõbi dabit ſpaciũ appãdi.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia ſup ĩ illo apho. ⌈ digeſta medicari. ⌉ poſuerat ꝙ po/teram⁹ vti me'ᵉ laxatiua añ digõně mãe. in mã furioſa. mõ Hip. ĩ h̃ magis ſpecificat: ꝛ ꝺclat ꝯ̃hẽdo ad acutas egrit'ᵉ. tñ: ꝛ cũ h̃ poněꝭ ꝯdictioně q̃ attẽdi dꝫ. ſ. diligẽtě ꝯſideratio/ně. ꝛ hꝫ hic apb. 2. ptes. nã p põit Hip. regulã. 2° docet eaꝫ modificare durat p' vſq̃ꝫ. ⌊ ꝛ h̃ pus bñ ⌋ ꝛ planũ eſt qꝺ dĩ. ¶ Co'ᶠ circa hũc apho. ſic pcedit. nã p ꝯtinuãdo ponit ei⁹ ſniaꝫ gñalě. 2° exponit h̃ ꝟbũ. ⌊ pus bñ dijudicãtes. ⌉ 3° ex/ponit h̃ ꝟbũ. ⌈ raro. ⌉ durat p' vſq̃ꝫ. ⌊ qꝺ ãt dixit. ⌋ 2° vſq̃ꝫ. ⌈ hac igiť ꝺ cã. ⌉ Dič g̃ ꝺ p ſic. ꝙ. s̃. docuit Hip. ꝙ opꝫ nos purgare digeſta. ꝛ non cruda. niſi cũ mã fuerit furioſa. mõ ꝟo docꝫ ſolũmõ modũ purgõis mãe furioſe. ĩ acuta egri' a pn°. dicẽs ꝙ ĩ lẽta egriť dꝫ nos expectare dige'ꝫ. ſꝫ ĩ acu/ta ſilr dꝫ expectať dig'ˡ. niſi mã ſit furioſa. tẽ. n. poſſum⁹ a pn° purgare. ꝛ h̃ cũ magna ꝺliberatõe. ¶ De 2°. d. ꝙ iſta ꝺ/terminatio. ſ. ⌊ pus bñ dijudicãtes. ⌉ bñ fuit poſita. ſiue. n. ve/lit p eã itelligě ꝙ oporeat nos ſcrutari. cũ meditatiõe grã/di añq̃ꝫ purgem⁹. a pn°. ſiue velit p eã itelligě ꝙ nos añ p/parem⁹ ĩfirmũ. ſiue velit itelligě p eã ꝙ noꝭ expectem⁹ ꝙ nã opeť aliqd ĩ mã morbi. ſiue oĩa iſta tria. ſiue aliq̃ ex eis. ſp/timẽdũ ē purgare ĩ pn° egritudis. Cui⁹ cã ē: qꝛ oĩs me'ᵉ la/xatiua ē cal'a ꝛ ſicca. ꝛ oĩs fe. ē cal'a ꝛ ſicca: vñ idĩget fri'ᶠ ꝛ hu'ᶠ rõne fe'ᶠ. añ qñ videm⁹ ꝙ purgõ. plus iuuat ĩ euãdo m. ĩꝫ q̃ꝫ noceat alterãdo corp⁹ ad caliditatě. tũc ꝺbem⁹ dare pharmacũ ꝛ vt poſſim⁹ ſcire. qñ pl⁹ iuuat pharmacũ euan/do. q̃ꝫ noceat alterãdo. dꝫ nos ꝯſiderare nãꝫ ĩfirmoꝝ. vtrũ ipa ſit apta ad purgõně. ꝯſideratiões ãt qb⁹ ſcim⁹. an cor/pus ĩfirmi ſit aptũ ad purgõně. ſť. 3. nã egritudo q̃ ſit ex ci/bis groſſis. ꝛ idigeſtis ꝛ viſcoſis. nõ eſt apta ad purgõně. Itẽ egritudo q̃ ē cũ ĩflãmatiõe ꝛ calefactiõe magna. ipocõ/drioꝝ. nõ ē apta ad purgõně. Itẽ egritudo q̃ ē cũ aliq̃ apa/te in viſcerib⁹. nõ ē apta ad purgõně. Sꝫ egritudo ĩ q̃ hu'ᶠ ſunt ſbtiles ꝛ vie ſunt apte. ſine aliq̃ opilatiõe ē apta: vt ĩ ea ſiat purgõ a pn°. ꝛ h̃ ē dcm̃ ab Hip. ĩ illo apho. ⌊ Cor' vbi qs vult purgare ꝛc. ⌉ Sꝫ lꝫ iſta ꝺbeam⁹ facě ĩ egriť gñalr tñ ĩ acutꝭ valde. aliqñ nõ poſſumus: qꝛ dꝫ nos p' aut 2ª die purgare. cũ mã fuerit furioſa. niſi fortaſſe aliqñ daremus mellicratũ cõpoſitũ. cũ ſbtiliatiuis ſi tp̃s nob aliq̃ꝫtulũ ꝯce/dereť: vt ſi coquať ĩ eo hyſſop⁹ origanũ. pulegiũ. thymũ. ꝛ his ſilia. ¶ De 3°. d. man'ᵐ ē g̃ ꝙ raro dꝫ vti me'ᵉ ĩ pn° acu/taꝝ: qꝛ nos nõ ꝺbem⁹ vti niſi qñ mã ē furioſa. ꝛ mã raro ē furioſa. ꝛ ponam⁹ ꝙ mã aliqñ ſit furioſa. nõ ſemp: qñ ē fu/rioſa ē apta vt purgeť. ꝛ nõ ſemp dať nobis tp̃s. vt ppare/mus. qñ mã eſt furioſa. Et nota ꝙ iſta ſentẽtia poſita eſt ſꝫ tra'ᵐ burg'ᶠ: qꝛ noſtra hꝫ alicubi minus bene.

Circa hũc apho. Du' de tex. ꝛ ꝺ ꝯ'°. De p ſic agiť vĩ. n. apho. ſupflu⁹ nã qcqd dĩ ĩ h̃ apho. totũ ꝯtineť in illo ſupiori. Digeſta me'ᵉ. nã ibi dič ꝙ qñ mã ē furioſa poſ/ſum⁹ ĩ pn° euare. ꝛ dič ꝙ pauca mã ē furioſa q̃re idě ꝯtinet qꝺ iſte. ¶ Ad h̃ dico ꝙ ſine dubio qcqd dĩ ĩ illo ĩ iſta pur/gatiõe q̃ ſit ĩ pn° dĩ ĩ iſto nõ tñ ꝯuertiť: qꝛ plus dĩ ĩ iſto ꝺ ta/li purgõne mãe furioſe: qꝛ duplex poniť hic ſpecificatio q/rũ vna ē ꝯ̃tio ad egrit'ᵉ acutas. ĩ illo ꝟo poſuerat ſimplr. 2ª ꝟo ſpecificatio ē p hãc ꝺterminationě: dꝫ pus bñ dijudicã/tes. q̃uis p' iſtaꝝ ſpecificationũ bñ potuiſſet itelligi ĩ illo apho. p h̃ qꝺ dixerat mãm furioſaꝫ. maior tñ ꝺclaratio nõ viciat ſmoně. ¶ D. ille apho. ⌊ inchoãtib⁹ morbis. ⌉ vĩ iſti

Defectio duplex.

Laxatiuo nã calida & ſicca eſt.

contradicere. nã. d. ꝙ dũ morbus incboat. oꝫ euare ⁊ h. d. Auic. i 4° can. i plib' locis. ℭ Ad h dic ſicut dixi. ö. i illo apb. digeſta. ꝑterea videam' bñ itẽtionẽ Hip. i iſta ſua determiatiõe q̃ dic: ⁊ qð ꝑus bñ ⁊c. nã Gal. vi ponẽ ſb q̃dã diſiũctiõe qd velit. Mibi g̃ vꝫ ꝙ ex x̃bis Gal. poſitis ibi ⁊ alibi poſſim' trahẽ talẽ itellm. qꝛ q̃ñ nos volum' i pn° paſſiõis acute euare oꝫ nos tria ꝯſiderare. ſ. v̇tutẽ mãz febris ⁊ ipaꝫ febrẽ. mod' aũt ꝯſiderãtiõis ẽ talis qꝛ tu õbes ponẽ ab vna pte v̇tutẽ ⁊ febrẽ. ⁊ ab alia mãm nã medicia nocet v̇tuti qꝛ debilitat rõne ſue euonis. Itẽ nocet rõne febris qꝛ auget diſcraſiã febrilẽ. ⁊ ſic rõne iſtoꝝ duoꝝ nõ pt niſi nocere. ſꝫ rõne mãe quã euat. dꝫ ꝓdeſſe. vñ ſi ꝯſigat. ꝙ tu cogſcas mai' iuuam̃ ex pte mãe. q̃ꝫ nocm̃ rõne illoꝝ duoꝝ dꝫ dari medicia. ſꝫ ſi ꝯſigat ꝯ̃riũ eius. nõ dꝫ dari: ⁊ ad h dat tibi Gal. illa ſig̃. ꝑ q̃ cognſcit᷑ qs ifirm' ſit apt' ad purgõnẽ. ⁊ qs nõ: ⁊ põit ibi tres ꝯditiões negatiuas. ⁊ duas affirmatiuas negatiue ſt iſte. ſ. ꝙ morb' nõ ſit ex groſſis ⁊ viſcoſis bu^{b9} ⁊ ꝙ nõ ſit ex tẽſiõe. ⁊ igneitate ipocõdrioꝝ. ⁊ ꝙ ñ ſit cũ apa te: affirmatiue x̃o ſt ꝙ bũores ſint ſbtiles ⁊ pori ſint apti. Cũ g̃ videam' v̇tutẽ adeo fortẽ. ꝙ poſſit ſuſtinẽ nocumẽtũ diſcraſie ſupaccẽſe. ꝑ pharmacũ ⁊ dbilitatẽ euonis. tã diu ꝙ mã ſit euata. tũc oio õbem' euare. ℭ Ꝺ: q̃rit᷑ de h qð. d. Gal. ſiue itelligit Hip. ꝙ õbem' ſcrutari ꝑmeditatiue. ſiue mãz digerẽ. ſiue expectare qd tenẽ debemus. ſ. an velit illa tria. aut vnũ ex eis. aut duo. ℭ Ad euidẽtiã h' nota. ꝙ h oio. l. ꝑus bñ diiudicãtes duos hꝫ itelľs. vľ ſigñatões qꝫ vna ẽ pa ⁊ imediata. ⁊ h ẽ ꝑſcrutiniũ meditatiuũ. vľ ꝑpara tio mãe ꝑ artẽ vľ expectatio nãe. vt ipa ꝑparet eã. alia x̃o ſigñatio ẽ 2a ⁊ mediata. ⁊ voco illã finale itẽtionẽ. q̃ mouit Hip. ad dõm h. ſ. ꝑus bñ diiudicãtes. Et ẽ timor ⁊ cuſtodia q̃ ſt i iſta purgõne: vñ dico ꝙ Gal. ꝑ tetigit vtrãqꝫ ſigñificationẽ ꝑdcãꝫ ponẽdo pa3 ſb diſiũctiõe triũ modoꝝ. ⁊ 2a3 affirmãdo vſqꝫ ad locũ illũ. ſ. ſi. n. dent᷑. ibi x̃o illã 2am ſigñationẽ. ſ. timorẽ faciẽdi talẽ purgõnẽ a pn°. ꝓbat ponẽdo cãꝫ q̃re ſit timẽdũ purgare. vſqꝫ ad locũ illũ. ſ. in q ꝓgrẽdũ. Ibi x̃o ꝑſequit᷑ d pa ſigñatiõe ordinãdo eã ad 2am. Et qꝛ pa ſigñatio erat 3x. ſ. ꝑſcrutiniũ meditatiuũ. ⁊ ꝑparatio mãe. ⁊ expectatio nãe. ꝑ ꝑſeqt᷑ d pa ſigñatiõe. affirmãdo eã vſqꝫ. ſ. qð totũ aliqñ ẽ arti. ibi ꝑſequit᷑ d 2a poti' eã negãdo q̃ꝫ affirmãdo: ſꝫ aliq̃lr iſinuat eã poſſe bic locũ: ꝑ g̃ põit gñalẽ modũ faciẽdi iſtã ꝑparationẽ vſqꝫ. l. in egrit᷑ acuta. ibi negat talẽ ꝑparationẽ poſſe fieri vſqꝫ. l. qð ſi eẽ poſſet. ibi ꝯcedit eã poſſe fieri ſb q̃dã dubitatiõe ⁊ ꝯditiõe. ⁊ ſili mõ poſſum' itelligẽ d 3a ſigñatõe ſic d iſta 2a. pꝫ g̃ ꝙ pa3 ſigñationẽ pn᷑ itẽdit. d aliis dicẽdũ ab' paꝝ curãs. ⁊ h qð diximus meli'. ſtabat ſb diſiõe 5a. ℭ De ꝯ̃ia du᷑. ꝑ d illis trib' ꝯditiõib' q̃s Gal. põit. nã. d. ꝙ ad h ꝙ ſciam' q̃ñ i egrit᷑ furioſa dꝫ dari medicia a pn°. oꝫ nos ꝯſideraꝛ. ſi egrit° ẽ apta purgõni. ⁊ põit 2a3 ꝯſiderationẽ ſuptã a mã q̃ tal ẽ: ꝙ egri° q̃ ẽ ex groſſis ⁊ viſcoſis cibis nõ ẽ apta ad purgõnẽ. ſꝫ talis inſtãtia. nulla vꝫ: qꝛ nos õbem' dare iſtãtiã ꝯ egrit᷑ furioſaꝫ: ſꝫ furioſa egrit° nõ ẽ d groſſa ⁊ viſcoſa mã. imo d calidiſſima ⁊ ſbtili. ℭ Ꝺ. q̃ egrit° ẽ illa acuta: q̃ dꝛ eẽ ex cibis indigeſtis. ⁊ nõ vꝫ eẽ ex cibis. niſi ephi° ⁊ nõ febris ꝯtinuaꝛ ℭ Ꝺ. ipe ponit ꝙ nõ dꝫ dari medicina a pn° in febre q̃ ẽ cũ apate. cui' ꝯ̃riũ dic Hip. i 2° reg. ac. qꝛ docet nos pharmacare pleureticũ in pn°. ℭ Ꝺ. d. ꝙ nõ dꝫ eẽ opilatio aliq̃. q̃ñ dat᷑ far° a pn°: ſꝫ nõ põt eẽ h a pn° qꝛ i oi febre putrida ẽ ꝓuata reſpiratio. ſic. d Gal. 11. d ige. ſa. ⁊ reſpiratio ꝓhibet᷑ ab opilatiõe ſic dꝛ ibidẽ q̃re i oi fe᷑ putrida i pn° eſt oplo. ℭ Ꝺ. iſte. 3. ꝯſideratiões. nõ vꝫ᷑ facẽ ad ꝓpoſitũ. nã ipe ponit ꝙ ſi õbem' dare me3 a pn°. oꝫ nos iſta tria iuenire. ſ. ꝙ mã nõ ſit groſſa ⁊ viſcoſa. ⁊ ꝙ nõ ſit apa iteri'. ⁊ ꝙ vie ſint apte. ſꝫ cũ iſta ſt i febre. nẽc̃iom. ĩ ẽ digeſta: ſꝫ mã digeſta nõ pt eẽ i pn°: ꝫ g̃ ad qd valꝫ iſta ꝯſideratio. l. purgõne q̃ dꝫ fieri in pn° febris. nihil. n. vꝫ: qꝛ eẽt idẽ dic. ꝙ i egrit᷑ acuta furioſa expecta vſqꝫ quo mã ſit digeſta. ⁊ ſic non euat᷑ in pn°.

ℭ Ꝺ. in illo apho. ſ. Cor° vbi qs vult purgare. Inõ vꝫ bic locũ h qꝛ iã videret᷑ ꝙ nos debeam' expectare dige3 mãe ⁊ hoc ẽ ꝯ̃ ſniaꝫ apho. ℭ Ꝺ. i hac tra᷑. ponit᷑ ꝙ morb' ſit ex nimietate pinguedis: q̃rit᷑ g̃ qs morb' ſit ille: ℭ Ꝺ. Gal. vꝫ ponẽ ꝙ dꝫ dari digeſtiuũ. i quo ponit᷑ hyſſopus ⁊ pulegiũ ⁊ bis ſilia. ſꝫ nõ vꝫ. qꝛ h ẽ ꝯ̃ ſmo d fe᷑ furioſa. talia x̃o dige^{tiua} cõpetũt in mã fleg^{ca} q̃ nõ fac᷑ egritm furioſaꝫ. ℭ Ꝺ. ipe. d. ꝙ eſt timor in dãdo medicinã laxatiuã. ꝓp calitatẽ febris: ſed multo maior timor dꝫ eẽ i dãdo dig^{tiua} ꝓ̃ter calitatẽ. nã dig^{tiua} morant᷑ in cor᷑ plus q̃ꝫ ſolutiua. ⁊ cũ h nõ euant mãꝫ faciẽtẽ calitatẽ. ſic ſolutiua. ⁊ hñt equũ calorẽ ſolutiuis. nõ igit᷑ õbẽt dari. ℭ Ad pm dico ꝙ illa iſtãtia. nõ dat᷑ i ſpẽ ꝯ̃ febrẽ furioſaꝫ. imo i gñe ꝯ̃ oẽm mãꝫ euandã. ℭ Aut dic ꝙ poẽ eſt mãꝫ alicui' fe᷑ eẽ furioſaꝫ. ⁊ aliq̃ꝫ viſcoſitatẽ hre i ſuis ptib'. ſꝫ nõ i toto. ℭ Ad 2m dic ꝙ ibi ponit᷑ cib' ꝓ bũore: vñ dꝛ morb' ẽ groſſis ⁊ viſcoſis cibis. i. bũori^{b9}. ℭ Ad 3m dico ꝙ 2x ẽ euo. ſic. d. Auic. 4° can. fen pa de cura fe. pu. in gñali. ſ. eradicatiua. ⁊ mioratiua: vñ Hip. ꝯcedit fieri euonẽ mioratiuã i pn° pleureſis. hic aũt negat᷑ euo eradicãs. ſꝫ de h ſatis ẽ dcm̃. ö. ℭ Ad 4m dico ꝙ 2x ẽ oppilatio. ſ. i viſcerib' ⁊ venis ꝓximis eis. ſic i epate ⁊ venis meſeraicis ⁊ viis vrine ⁊ iteſtinis. ⁊ d hac loqt᷑ hic Gal. alia x̃o oppilatio ẽ gñalis. ſ. cutis ⁊ orificioꝝ venaꝝ. ⁊ arteriaꝝ. qb' obturatis claudit᷑ reſpiratio caloris inati i toto corpe: vñ ſit febris. ⁊ de hac loqt᷑ Gal. 11. d ige. ſa. ℭ Ad 5m dico ꝙ bũores pñt dici mobiles ⁊ ſbtiles 2x. ſ. d ſe. i. ꝓpſui nãm: vtpote qꝛ cholerici acuti. alio mõ pñt eẽ ſbtiles. i. ſbtiliati actione nãe vel medicie. Itẽ vie pñt eẽ apte 2x. ſ. d ſui nã. ⁊ ꝑ actionẽ nãe. vľ medicie. Dico g̃ q̃ñ bũores ſunt ſbtiles. ⁊ ſunt vie apte ſilr. nõ ẽ ꝓp h egrit° digeſta. nec exiuit pm egritudo. ſi x̃o ſint bũores ſbtiliati: ⁊ vie ꝑ medicinã patefacte. vľ ꝑ nãꝫ opãtẽ poſtq̃ꝫ morb' icepit. tũc dꝛ mã digeſta ⁊ exiuit egrit°. tunc pm. ℭ Uel dic ꝙ ſi mã ſit ſbtilis. ⁊ vie apte. ꝑ cõparationẽ ad mãꝫ q̃ recipit auxiliũ a me^{na} nõ ẽ tñ ſbtilis mã ⁊ vie apte per cõparationẽ ad ſolã nãꝫ. ⁊ tũc dicim' mãꝫ eẽ digeſtã q̃ñ nã ſola pt ei dñari. ⁊ ex h pꝫ ſolo ad 6m. ℭ Ad 7m dico ꝙ illa digeſtiua nõ ponunt᷑ q̃ñ mã ẽ ſimplr furioſa: ſꝫ q̃ñ cũ ea ẽ mã viſcoſa mixta. ℭ Ad 8m dico ꝙ iſta digeſtiua emittũt᷑ a corpe. ⁊ nõ morant᷑ i corpe: ⁊ cũ h miſcent᷑ cũ aliqb' reprimẽtibus. ſicut cũ aceto ⁊ ſeminib' fri^{if}. ⁊ bis ſimilibus.

Cũo duplex.

Oppilatõ duplex.

Uiaꝫ aptio duplex

Aphoriſmus. XXV.

ℭ Si q̃lia opꝫ purgari purgẽtur: ⁊ ꝯfert: ⁊ bene ferunt. Si x̃o contrarium impoꝛtune.

ℭ Si q̃le purgari opꝫ: tale purgatur: pꝛodeſt. ⁊ facile fertur. Si contra: difficulter. Theo.

ℭ Si q̃lia opꝫ purgari: purgẽtur: cõfert: ⁊ facile ferunt. Si contra difficulter. Leo.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Iſte apho. i ꝑcedẽtib' ẽ explanat'. vbi. l. In ꝑturbatiõib' vẽtris ⁊c̃. Sꝫ qꝛ de artificiali purgõne dicebat hic: ⁊ q̃lit᷑ õbeat fieri diffiniuit: neqꝫ graue fuit ſibi repetẽ. Qd ſi añ dixit: adhuc tñ repetit: vt recordemur qð ꝑus dixit. Et qꝛ i ꝑcedẽti apb. artificialẽ ſolã tetigit. h vtrãqꝫ itelligẽdũ innuit.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Quia fecerat mẽtionẽ de purgatiõe artificiali in apho. ꝑcedẽtib'. repetit mõ illũ apho. q poſit' fuit in pn° lib. nõ qꝛ dicat aliqd noui: ſꝫ vt doctrina ſua eẽt cõpleta. ſcim'. n. ꝙ leuitas ⁊ grauitas purgõnis. ⁊ ꝯſcrẽtia ⁊ nocm ei'. ſunt ſigna rectificãtia bonitatẽ. ⁊ errorẽ purgõnis. ſic iſra dꝛ pr^{ia} 4a apb. 2° vñ qꝛ. ö. expoſit' ẽ: com°r ipꝫ nõ expõit. nec ego video eũ indigere. ⁊ iõ omitto eius explanationem.

ℭ Et ſic ad laudẽ ſuꝑme itelligẽtie. expliciũt gloſe Thaddei florẽtini cũ ſuis additiõibus ſup pmã apho. Hip. ꝑticulã.

¶ Hip. apho. pticula ſcda cum Galeni pariter ⁊ Thaddei expoſitionibus inchoat.

¶ Aphoriſmus. I.

In q̄ mõbo ſõn⁹ laborē pſtat: mortale. Si ꝟo ſõn⁹ iuuerit: ñ mõtale. ¶ In q̄cũqȝ mõbo ſõn⁹ laborē affert: letal' ē. At ſi iuuat: letal' nõ ē. ¶ In q̄ morbo ſõnus laborē: facit mortale. Si ꝟo iuuat: ñ mortale.

Theo.

Leo.

¶ Commentum Galeni.

Quod in h̄ loco p laborē nocumētũ itellexerit: ex ſubſequētib⁹ mõſtrat cũ dixit. Si iuuerit. vñ ex oppoſito itelligēdũ ē labor nocumētũ. ¶ Nocumētũ ꝟo ſõni duob⁹ modis ē. Uno mõ vl'r: cũ i initio iterpollataꝝ febriũ infirm⁹ dormierit. Altero pticulariter: cũ in morbis qbuſlibȝ infirm⁹ dormierit. Hūc Hip. hic itēdit: cũ ſm⁹ neqȝ nocumētũ neqȝ mortē portēdit: ſȝ poti⁹ i initio nãȝ pɔxiſmi iuuerit. Calor. n. cũ chimis i initio iterpollate febris iteriora petit ſicut idē al's inuit: maxime ſi qs rigorē habuerit: tremorē quoqȝ ⁊ nimiã friditatē in corpe exteriori. Si g̃ infirm⁹ in initio iterpollate febris dormierit, plõgãt hꝰ accñtia: neqȝ febris ad ſtatũ: niſi poſt magnũ laborē appropinqt. Si ꝟo intus i viſcerib⁹ alicubi apata latitãt augmētant. Et ſi chimi aliq ad ſtõachũ currere ſolebãt nõ ſoluȝ nõ digerunt: ſȝ ēt augmētãtur q̄ pp̄ ifirmi h̄ tpe nõ ſunt dimittēdi dormire vt exteriora habeãt ſpũȝ ⁊ ſanguinē ⁊ calorē ſic ēt iteriora. ¶ Redarguimur tñ a ſophiſtis obijciētibus nobis: q2 nocere illõ nõ a ſõno venit ſȝ a febrib⁹: ⁊ qõ tñ excitatione minuit. magis aũt ſibi noceret ſi nõ excitaret: nõ tñ ſomn⁹ cã fuit nocumēti: ſȝ q nõ excitat⁹ fuit: h̄ g̃ palã ē nõ ſomnũ in initio nocē febriũ: ſȝ poti⁹ auferēs ſomnũ minuit nocumētũ: ⁊ fac ſuũ iuuamētũ: ⁊ afferēs ſomnũ minuit iuuamētũ. Alij ꝟo dñt q ſomn⁹ nocet: ɔfirmãtes Hip. nõ in initio febris ſomnũ itēdiſſe: ſȝ quocũqȝ tpe fuerit. Multũ ãt vȝ iuuare: maxie in febriũ declinatiõe: ⁊ aliqñ in ſtatu: aliqñ in augmēto ſtatui vicino. Si g̃ nocet in augmēto ſtatui vicinõ ē ad mortē eius fortis ſigño. In declinatiõe ꝟo nocēs: | certũ ſig^m dat ad mortē. Si. n. ſolētia iuuare in ſuo tpe non } iuuēt: ſȝ noceãt cũ debeãt iuuare mala pculdubio eſt eorũ | ſigño. Nocumētũ ꝟo ſomni ɔ̃riũ eſt iuuatiuo ſui: cũ nõ febrē minuat: ſȝ poti⁹ augeat: dolorē quoqȝ nimiũ maiorē: ⁊ apataqȝ augmētet. Et aliqñ ifirm⁹ irrõnabil'r in ſomno loqtur: cũ ꝟo excitat infirmus in eadē vanitate pmanet aliqñ diu: aliqñ ſtupidus ſurgit: neqȝ niſi cũ magna grauitate excitat. Que oia patit ex chimoꝝ peſſimitatib⁹. Si. n. calor nãlis in corpe chimis fortior fuerit in ſomno: eos digerit. Si aũt debilior fit: ⁊ chimi eũ vicerint: dñant chimi in viſcerib⁹: ⁊ vñ hec accñtia ɔficiunt. Hip. ꝟo intēdit exteriora corpis in vigilijs calefieri: in ſõnis ꝟo refrigerari: in q̄ plurimi ɔcordãt phi. Sõnus ꝟo ⁊ vigilie interi⁹ vel exterius caloris nãlis fiũt adunatiõe. Si igit calor in viſcerib⁹ aduñet: neqȝ mãȝ q̄ morbi cã ē vincē poſſit ſuis virib⁹: neqȝ nã morbi cãm ſupgrediat: certa mors ſignãt. Sȝ ſi eã vicerit nã: ⁊ ſibi poſſit dñari: bonũ qdē ē: ſȝ nõ ſig^m certũ ad ſanitatē. põt tñ dici ifirmũ pp̄ h̄ poſſe ſanari: ⁊ alia õ cã pcditari. i. ſi patiat apa in aliq̄ mēbro nobili: ⁊ apa durũ ſit diſſolui. idē qdē pot' ē cũ morl. Bonũ g̃ ē vt dicam⁹: ſi laborē facit ſomn⁹ q mors ſignãt ſi ãt iuuerit: ɔ̃riũ faciet. ¶ Qz ſõn⁹ noceat mõſtrat i epidimia cũ dic. Multi inqt hoꝝ alienationē paſſi ſunt: ⁊ ſtuporē. alij ꝟo ꝓpter ſomnũ doluerunt.

Nocumētũ ſ. ni dupliciter.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In p̄cedēti pticula determinauit Hip. de regimine humani corpis. p dietã ⁊ euõnē. in p̄nti ꝟo pticula determiat de accidētib⁹ q̄ ſignãt bonã vel malã diſpõnē in egritudinib⁹. ⁊ incipit ab accñtib⁹ q̄ fiũt in ſomno i apho. p̄nti: ⁊ hȝ iſte apho. 2. ptes. in p^a pte docet auctor. ſignũ maluȝ ſumptũ a ſomno. In 2ª bonũ. durat p^a vſqȝ. ⌊ Si ꝟo ſõnus iuuerit. ⌋ Snia ꝟo ipſius plana ē. ¶ Com^{or} in expõne p̄ntis apho. ſic pcedit. nã p̄ ponit expõnē eius qõ dic. ⌈ In quo morbo ſõnus laborē pſtat. ⌋ 2° ponit verificationē apho. durat p^a vſqȝ. ⌈ multũ aũt vȝ. ⌋ circa p^m ſic pcedit. nã p̄ oñdit qd itelligat hic p laborē. 2° cũ p laborē intelligat nocumētũ. ⁊ nocumētũ ſit 2^x dicēdi quo no^{to} intēdit Hip. 3° vnũ illorũ nocumētoꝝ. ſ. vl'e. ptractat. ponēdo modũ ſm quē ſomn⁹ nocet in ſm° iterpollataꝝ febriũ. 4° ponit quaſdã ſophiſticas opiniones circa noc^m ſomni. durat p^a vſqȝ. ⌈ noc^m ꝟo. ⌉ 2ª vſqȝ: calor. n. cuȝ chimis. 3ª vſqȝ ⌈ redarguimur tñ. ⌋ In pte aũt in qua ꝟificat apho. ſic pcedit. nã ſmo ꝟificat apho. per cõditionē reſtringētē vſqȝ ⌊ noc^m ꝟo ſomni. ⌋ Ibi ꝟificat p aſſignationē cãe vſqȝ. ⌊ q ſomnus noceat. ⌋ Ibi ꝟificat p deſtructionē opiniõis ſme ſupra poſite. ¶ Pars autē in qua ꝟificat p cãm diui^r. In. 2. nam ſmo exponit. q̄ ſunt noc^{ta} q̄ fiũt in ſomno vſqȝ. ⌊ q̄ oia patit. ⌋ Ibi ponit cãm illoꝝ nocumētoꝝ ⁊ cãm apho. ¶ Dicit g̃ ſic i p^a pte q Hip. per laborē itellexit noc^m. qõ pbat: q2 in ſequēti pte apho. que eſt app^{ta} pori poſuit h̄ ꝟbũ. iuuerit. i. iuuamētũ fecerit ergo p laborē. debem⁹ itelligere nocumētũ. ¶ De 2°. d. q 2^x eſt noc^m ſomni. ſ. vl'e ⁊ pticulare: noc^m ſõni vl'e ē qõ facit ſomnus in ſm° interpollataꝝ: ⁊ dã vl'e facere noc^m ppea q2 ſemp nocet. noc^m pticulare eſt. qõ. facit ſõnus in qbuſlibet alijs morbis. ⁊ in quolibet pticulari tēpore: ⁊ dã noc^m pticulare. ppea q2 ſomnus aliqñ pdeſt: aliqñ nocet: vñ dico q hic intelligit p laborē. noc^m pticulare. ⁊ nõ vl'e: q2 ſomn⁹ in ſm° febriũ interpollataꝝ. quãuis noceat. nõ tñ eſt ſignum mortale. ſȝ adiuuat nãm ipſius paroxiſmi. in forti⁹ agēdo. ⁊ hoc ē qõ. d. de 2°. ¶ De 3°. d. q ꝟe dcm̃ ē q ſõnus in ſm° febriũ iterpollataꝝ noceat. ppea q2 4^{or} noc^{ta} facit. quoꝝ p^m ē. q2 plõgat accñtia. ſ. rigorē ⁊ tremorē. ⁊ hijs ſiliaꝝ^m ē q paroxiſmus cũ magno labore pducit ad ſtatũ. 3^m eſt q2 ſi aliqõ mēbrũ intrinſecũ habeat apa: illud apoſtema augēt 4^m ē q2 ſi chimi aliq ſolebãt currere ad ſto^m currũt ad ipȝ ⁊ illic remanēt indigeſti. ⁊ ampliant. ⁊ cã oiũȝ iſtoꝝ ē qm̃ calor nãlis deducit ſecũ ad iteriora chimos. q ſunt mã febris. ⁊ pp̄ hoc phibemus patientes fe. interpollatas. vt in ſm° paroxiſmi. nõ dormiãt: vt calor ⁊ ſanguis ⁊ ſpirit⁹ eq̃liter ſint in toto corpe: qm̃ dela^o iſtoꝝ triũ ad exteriora eſt max^a ſanatio pfundationis caloris ad interiora: q̄ fit i ſm° paroxiſmoꝝ. ¶ De 4^a. d. q qdã ſophiſte aliq̃liter rõnabil'r poſſent nos rephēdere ex hoc qõ dixit: q ſõnus nocet. naȝ nõ vȝ ſõnus nocere: ſȝ ſolus ipſe paroxiſmus: ſȝ excitãs minuit noc^m pɔxiſmi. nã nõ nocet tm̃ pɔxiſmus vigilãti q̄tũ dormiēti. nõ q ſõnus hoc faciat. Sȝ remouet ſolũ iuuamētũ qõ fiebat a vigilijs. ¶ Tñ nota h̄ q trãſlatio burgõdionis nõ vocat iſtos ſophiſtas: ſȝ rõnabil'r opponentes. nec obſtat. nã põt aliqs aliqñ rõnabil'r opponere. ⁊ tñ rõ nõ de neceſſe ɔcludit: quidã ꝟo dixerũt ɔ̃riũ ſupradictis dicētes q ſõnus noceat in ſm° febriũ interpollataꝝ: ſȝ Hip. nõ intendit in hoc apho. de tali noc^{to}: ſȝ intendit de nocumento qõ facit ſomnus in quocũqȝ alio tpe p̄ter ſm^m paroxiſmi. ¶ Expoſita eſt g̃ iſta p^a par^s. ⌊ In quo morbo ſõnus laborē pſtat. ⌋ ¶ Modo veniamus ad verificationē apho. ⁊ ē ſciēdũ q ſõnus põt iuuare in fine augmēti. ⁊ in ſtatu ⁊ in | declinatione maxie: ⁊ vñ ſi in declinatione noceat. eſt certuȝ } ſignũ mortis: ſȝ in aug^{to} ⁊ ſtatu nõ eſt ita: q2 ſolētia iuuare. | ſi nõ iuuãt certũ ſignũ dãt ad mortē. ⁊ hoc de ſma pte prime ſcde pncipalis. ¶ De 2^a. d. q noc^{ta} ſõni ſunt ɔ̃ria iuuamentis eius. ⁊ iſta noc^{ta} ſunt. 6. ſ. febrem non minui: ſed potius augeri. ⁊ dolores intendi. ⁊ reumata fieri plura ⁊ augeri } apoſtemata. ⁊ loqui irrationabil'r in ſõno. reſeruando illã } alienationē poſt excitationē: ⁊ fieri ſtupidos in ipſo ſõno. } Ita q vix excitent ēt ſi pũgant. iuuamēta ꝟo ſunt ɔtraria iſtis. ſ. remiſſio febris. doloris mitigatio. diminutio reu-

matū.apoſtematū reſolutio.alienationis ſeda°.ꝛ ſtuporis dimi°.vel eius abla°.ꝟ De 3°.d.ꝙ noc^{ta} iſta.ꝛ iuua^{ta}.ſiūt in ſōno ꝑꝑ maliciā humoꝝ q ſunt mā morbi.ꝛ actionē calo ris nālis ꝯ eos:q̄m calor nālis q̄ſi ꝓfundat in viſceribus tpe ſōni.opat ꝯ iſtos hu.ꝛ ſi eſt fortior illis.digerit illos.ꝛ ſupat eos.ꝛ tūc ſequunt ſupradcā iuuamēta. Si ꝟo calor nālis ſit ðbilior ipſis humi^{bꝰ}.tūc vincit ab eis.ꝛ ſequunt predicta noc^{ta}.Sic ḡ noc^{ta} iſta q̄ ſiūt in ſōno ſignāt calo rē nālē eē debiliorē hu^{bꝰ} q ſunt mā morbi.ꝛ h̄ in eo tpe in quo calor nālis ē fortior q̄ꝫ eē poſſit.ſ.in ſōno.q ſit in decli natiōe parox^{i}.dꝫ.n.tūc calor nālis eē fortis.tū rōne ſōni redu cētis calorē ad interiora.ꝑꝑ qđ fortificat.tū rōne declina tionis parox^{i}.ꝛ ꝑꝑ h̄ talia noc^{ta} nec° ſignāt mortē:q: ſi gnificāt ipm calorē.ꝛ ꝯſñs nāꝫ.cuiꝰ ipe ē inſtrm eē debilio res.q̄ꝫ mā morbi iuuamēta ꝟo ſignāt.ꝙ calor nālis.ꝛ ꝓ ꝯſñs nā cuius ē inſtrm.ſunt fortiores q̄ꝫ mā morbi.ꝛ ꝑꝑ h̄ talia iuuamēta.ſunt bonū ſignū.ſꝫ nō ſunt certū ſignū ſalu tis.poſſet tñ dici ꝙ q̄ꝫtū ad hāc egritudinē.ꝑ tale ſignū.In firmus dꝫ iudicari ſanandus:ſꝫ ex alia cā pōt mori.puta ſi ſiat aliqđ aꝑa duꝝ ad diſſoluendū in aliquo mēbro nobili añq̄ꝫ egritudo finiat.ꝛ ꝑꝑ h̄ Hip.volēs ſermonem ſuū dīe certiorē.dixit.[ſi iuuerit nō mōtale.]ꝛ nō dixit.[ſi iuuerit ſalubre.]in vlt^{a} pte deſtruit opionē illoꝝ q negabāt noc^{tm} fieri a ſōno.In hūc modū.ſupra.n.poſita erat q̄dā opio q̄ dicebat ꝙ ſōnus nō nocebat.quā ipe iterimit aucto^{te} Hip. in lib.epy^{e}.ꝛ hoc eſt qđ.d.

Circa hūc apho.du^{r} de tex.ꝛ de ꝯ^{te}:ꝺ tex.q̄dē dubitāt duo.quoꝝ ꝑmū ē ð p^{a} pte apho.2^{m} ð 2^{a}.De p^{a} q̄ dē q̄runt.v.ꝑ^{m} ē vtꝝ ſōnus in gñe poſſit facē aliqđ noc^{m}.2^{m} dato ꝙ poſſit nocē:vtꝝ ſōnus ſit cā noc^{ti} mortalis:3^{m} ē vtꝝ noc^{m} tale fcm̄ a ſōno.ſit cā vel ſig^{m} mortis:4^{m} ē dato ꝙ ſit ſignū.vtꝝ ð necitate ſignet mortē.v^{m} ē an hic aph.habeat

Utrū ſon⁹ poſſit nocere.

locū in oi morbo.℄ De p̄ ſic ꝓcedo vī ꝙ ſomnus nullo mō poſſit nocē trib⁹ rōnib⁹ q̄rū p^{a} talis ē:nullū opus nāe facit noc^{m}.ſōnus ē opus nāe.ḡ ſōnus nō fac noc^{m} maior hꝫ per Gal.ð accñti ꝛ mor.li.6°.ꝛ de creticis li.2.ꝛ parū in celo ꝛ mūdo.ꝛ 2° de aia:volūt.n.iſti auctores.ꝙ nā ſemp facit qđ melius ē.minor ꝟo ꝑ ſe pꝫ:ḡ ꝯ ꝟa.℄ Scđa rō ē q̄m i ſōno calor adunat i iterioꝛib⁹.ꝛ ſic v̄tus ē fortior:q̄re cū nā.nō obuiet morbo.niſi cū calore nāli q ē inſtrm eius.ſic ponūt aucto.ꝛ fortificatio inſtri nō poſſit nocere.non vī ꝙ ſōnus poſſit aliquo mō nocē:3^{a} ꝟo rō eſt q̄m oē qđ digeſtionē in ſtōcho.venis ꝛ mēbris.ꝯfortat.ꝛ ſpm̄ aialē q̄eſcere fac.ꝛ reſtaurat nō facit aliqđ noc^{m} ſꝫ ſōnus facit oia illa ſic colli git a Gal.in cōmēto de pu^{bꝰ} ca.de pulſu ſōni.ꝛ ab Aui.1° cañ.fen p^{a} tra.4° cap.de ſōno ꝛ ſubet.ḡ ſōnus nō fac aliqđ noc^{m}.℄ Ad ꝯ^{m} aūt ē tex.Gal.ꝛ Hip.ꝛ ē rō ſua.nā ꝑꝑ ſō nū currūt aliq̄n hu.ad interiora.ꝛ ꝓlōgant parox^{i} ꝛ acc^{a} parox^{i}.ſic dī i ſra.qđ nō ſiebat in vigilijs.Ita ꝙ ſōn⁹ nocet.

℄ Ad hāc q̄ōnē dico ꝙ ſōnus opat duob⁹ modis vno mō ꝑ ſe ꝛ alio mō ꝑ viā accñtis.ꝑ ſe q̄dē nō pōt niſi iuuare ꝑ acci dēs aūt pōt nocē:illđ aūt accñs.nihil aliđ ē q̄ꝫ caloris reuo catio ad iteriora in pugna.q̄re calor nālis ſuccūbit iterdū. ſi.n.aggregatus nō fuiſſet iteri⁹ nō feciſſet agreſſuꝫ ꝯ mā.ꝫ. ꝛ ſic ab ea nō recepiſſet noc^{m}:ꝛ ex hac diſtinctione.pꝫ veri tas q̄ōnis.℄ Uel dic ꝙ ſōnus nālis nullo mō fac noc^{m}:ſꝫ ſōnus ſyntho^{cꝰ} pōt facē noc^{m}:vñ ſōnus de quo loquit hic Hip.ē ſynt^{s}.℄ De 2° ſic ꝓcedo.vī.n.ꝙ ſōn⁹ ſit cā nocumēti

Utrū ſon⁹ ſit cā nocumēti mortalis.

mortalis.q: teſtus Hip.expſſe.d.[vbi ſōnus laborē facit.] ꝛ com^{or} ſm trāſlationē hur.expſſe.d.[Nocumēta ꝟo ex ſōnis ſiūt.]ꝟ D.ſōnus reuocat calorē nālē ad interiora.ꝑꝑ quā reuocationē calor nālis agēs ꝯ mām morbi.patit illa noc^{a} q̄ enumerata ſunt a Gal.i cōmēto q̄ nō fuiſſet paſſus ſi nō rediſſet ad iteriora.ḡ ſōnus ē cā illoꝝ noc^{m}.℄ Ad ꝯ triū oē qđ ē cā nocumēti in aliq̄ egritudie.nō ē cā niſi vl̄ q: morbū ꝛ cām morbi ꝛ accñtia morbi augmētat.vl̄ q: v̄tu tē ðbilitat.ſꝫ ſōnus cām morbi nō auget:q: nō facit cā ma lorē q̄ꝫ ſit.Itē neq̄ꝫ febrē auget:q: ſōnus nō hꝫ ꝓprietatem intendēdi febrē:q: in ſōno reqeſcit calor nālis.ꝛ ſpūs.hijs aūt q̄eſcētib⁹ febrilis calor poti⁹ dꝫ minui q̄ꝫ itēdi. Item neq̄ꝫ ſōnus auget acc^{a}.puta dolores.ſōnus nāq̄ꝫ dolorē mi tigat ſic dī p̄ cañ.fen 4^{a} de ſedatiōe doloris.Alienationem etiā nō facit:q: vigilie ſunt cāe alienationis.ſic dī infra in cōmēto illius apho.[ſōnus ꝛ vigilie.] nec v̄tutē debilitat q: calorē fortificat ꝑꝑ coadunationē.℄ D.ſi ſōnus eſſet cā iſtius nocumēti mortalis.tūc ſi īfirmus nō dormiret.nō ha beret iſtud noc^{m}.ſꝫ nō dormire peſſimū ſignū ē.ſic.d.Hip. in 2° ꝓn^{a}.ꝛ bonū ē īfirmū dormire tota nocte.vl̄ de mane vſq̄ꝫ ad tertiā.ḡ cū ſm nālē curſuꝫ.infirmus debeat dormi re ꝛ vigilare.nō poſſum⁹ ponē ſōnū eē cām illi⁹ nocumētis ſꝫ ſolūmō opꝫ ponē mām morbi.ꝟ D.iſte īfirmus nihilo minus moriret.eſto ꝙ nō dormiret:q̄re ſōnus nō ē cā illi⁹ nocumenti mortalis.ꝟ D.oīs res oblata corpi q̄ī indiget ea.eſt cā ſana.ſic dī in tegni de cauſis ꝯſeruatiuis:ſꝫ corp⁹ egrotās idiget ſōno.ḡ ſi dormiat,eo tpe quo idiget.ſōnus erit cā ſana.ꝛ maxie ſi nō peccet in q̄ꝫtitate.ḡ ſōnus nō ē cā nocumēti mortalis.℄ Ad qđ dōm ꝙ hoc nocumētū duas hꝫ cās.vnā ꝑnc^{r} efficiētē ipm.ſic ē malicia chimoꝝ ꝓualē tiū ſup nāꝫ.ꝛ aliā ꝯcitātē nām ꝛ humores ad pugnā:ꝛ hoc mō.ſōnus ē cā talis nocumēti.ſōnus eteniꝫ reuocādo calo rē ad iteriora.ꝓuocauit nām ad pugnā ꝯ mām morbi:ꝛ q: nā in illa pugna.iuēta ē ðbilior q̄ꝫ mā morbi.iđ ſequuta ſt illa nocumēta.ſōnus ḡ fac appere potētiā māe morbi.ꝛ ð fectū nāe.ꝓpea q: in declinatiōe morbi fact⁹,ꝯſueuit nām adiuuare in ſuis opationib⁹.mō aūt q: adiuuare nō potuit nocuiſſe dī.ꝛ ex hac diſtictiōe diligēs itell's pōt videre ad oia ſupdcā.℄ De 3° ſic ꝓcedo.vī.n.ꝙ iſtud noc^{m} poſſit eē

Utrū nocumētū factū a ſōno poſſit eē cā mortis.

cā mortis.q̄m hꝫ nocumētū.ē augmētū febris ꝛ doloris.ꝛ aparis.ſic.d.ꝯ^{or}:ſꝫ hꝫ pñt facē febrē mortiferā atq̄ ð ſe nō ē mortifera.ḡ iſtud nocumētū pōt eē cā mortis.℄ Ad ꝯ triuꝫ aūt expſſe.d.cōmētator.ꝙ ſi ſolētia iuuat ſuo tpe.nō iuuāt. certū ſignū dāt ad mortē:q̄re vī noc^{m} ſōni.eē ſignū mortis. ſm ſniaꝫ Gal.ꝟ D.vī eē ſignū ꝛ cā.nā ꝯ^{or} infra ſuper illo apho.[ſōnus ꝛ vigilie.]d.ꝙ ſōnus ꝛ vigilie facte magis mō.ſunt malū ſignū.ꝛ mala cā.℄ Ad qđ dōm ꝙ h̄ nocu mētū factū ex ſōno ꝑnc^{r} ē ſignū mortis.Inquātū.ſ.demon ſtrat mām morbi:eē potētiorē q̄ꝫ nā.ſcđario ꝟo pōt dici cā ſcꝫ in quātū tale noc^{m} nām magis agrauat ꝛ debilitat per augmētū febris ꝛ doloris ꝛ apoſtematis.℄ De 4° ſic ꝓce

Utrū noc^{m} ſm a ſōno nec° ſignificet mortem.

do vī ꝙ tale noc^{m} nō ſignificet mortē nec°.q̄m abſolute po nit hic noc^{m}.noc^{m} āt qđ ſignāt mortē.dꝫ eē maximū noc^{m}. ꝟ D.augmētatio febris doloris ꝛ apoſtematis:ꝛ multipli catio reumatū:ꝛ aliena loq.ꝛ ſtupidū fieri oia aggregata. vel ſepatim aſſumpta nō vñr ſignāre mortē.multotiens.n. oia vel aliq̄ ex eis ꝯtingūt in febre:ꝛ tñ febriētes euadunt. ꝟ D.ponamus ꝙ iſtud nocumētuꝫ ſōni appeat in declina tione ꝑmi parox^{i} febris.exñte toto illo parox°.in ꝑn° mor bi.tūc nō pōt ſignāre mortē:q: ſigna mortis.nō apparēt in ꝑn° morbi.ſic dī in cōmēto illius apho.[paro^{ſ} ꝛ ꝯſiſten tias.]℄ Ad ꝯ triū oē ſignū.qđ demōſtrat mām morbi.eſſe potētiorē calore nāli.eſt neceſſario ſignū mortis.hꝫ noc^{m} demōſtrat mām morbi eē potētiorē calore nāli.ſic.d.ꝯ^{or} ḡ eſt nec̄io ſignū mortis.℄ Ad qđ dōm ꝙ noc^{m} ſōni.qđ hic intēdit.lꝫ ſit ꝓpo^{m} abſolute.puta cū dī laborē.ſine addiciē do.magnū vel fortē.tñ hꝫ ſuā fortitudinē eſſentialem ꝛ dꝫ intelligi cū trib⁹ cōditionibus.fortitudo aūt eſſentialis.pē det a duab⁹ rebus.ſ.a cā ꝛ a tpe.cā.n.eius eſt ſōnus.cuius nālis ꝓprietas ē ꝙ nāꝫ debeat adiuuare.ſi ḡ noceat.ſignāt fortitudo nocumēti.a tpe ꝟo.q: ſit in declinatione parox^{i}. in q̄ maxie debuit adiuuare.ꝛ nō iuuit.q̄re fortitudinē no cumēti oñdit.cōditiones ꝟo q̄ debēt attēdi ſunt.3.q̄rū p^{a} eſt.ꝙ h̄ nocumētū nō ſit ꝑꝑ aliquē errorē.nā ſi eēt ꝑꝑ errorē medici.aut infirmi.aut aſtātiū ꝛ rerū neceſſariarū.tūc non ſignāret mortē.hēret.n.cām pter egritudinē.ſic eſt ð ſignis

mortalibus. q̄ ponunť in p̄ li. pno. qm̄ ſi ſiāt a cā extrinſe/ca. nō ſignificāt mortē. 2ᵒ ꝟo eſt meo iudicio. ꝙ talia nocu/mēta q̄ ſiūt i ſōno habeāt in ſe magnitudinē. ſ. ꝙ augmētū febris. ⁊ doloris ⁊ alioꝝ q̄ Gal. ponit. ſint būſia quātitatē manifeſtā. 3ᵒ ꝟo cōditio ē. ꝙ iſta nocumēta ꝯtinuenť. nam nō credo ꝙ ſi in vno parox ꝯtingeret nocᵐ ⁊ nō ꝯtinuareť ꝙ ſigñaret mortē. ſigna. n. bona ⁊ mala. ad h̄ vt ſint ꝟa in ſua ſigñatiōe. debēt h̄. e ꝯtinuitatē. ſic colliᷦ ab Hip. i 2ᵒ pn. cap. de vrinis: ⁊ p hanc diſtinctionē ſoluunť obiectiones.

Utꝛ apb. hēat locū ī quolibet morbo.

¶ De 5ᵒ ſic pcedo. vr. n. ꝙ habeat locū in oī morbo. ſiue ſit febris. ſiue nō febris: qꝛ tale nocumētū mōſtrat morbū eſſe potētiorem nnā. ⁊ oīs morbus qui nām ſupat. eſt mortalis. ¶ Ad ꝯriū ponať. n. ꝙ in febre tertiana ſōnus noceat i de/clinatiōe paroˣ. tale nocᵐ nō vr̄ ſigñare mortē. cum febris tertiana nō ſit piculoſa. ſic dī in illo apb. 4ᵉ pť. Febres q̄/cūqꝫ nō deficiētes. Jt̄ ꝯ. in litargia. ſōnus nocet oī tpe. q̄re nocumētū ſōni nō ſigñat in ea mortē. oīs. n. litaᵘ. eēt morta lis. qđ eſt falſum: qꝛ in oī litᵃ ⁊ in oī tpe. eius ſōnus nocet. ¶ ꝯ. nō vr̄ hēre locū in fe. ſanguinea: qꝛ ipſa non hꝫ poxᵐ. ¶ ꝯ. nec vr̄ hēre locū in dolore. puta colica vel iliaca. ⁊ hiꝭ ſimilibus: qꝛ in dolore. ſomnus ſemper iuuat. qm̄ mitigat eum. ⁊ eſt eius cura. ſicut dicitur pmo cañ. fen 4ᵃ caplo de ſedatione doloris.

¶ Ad hanc q̄ōnē dōm ē ꝙ credo hūc apb. habere locū i oī egritudine. ſiue ſit febris ſiue nō. in qua ſōnus poſſit iuuaꝛ ⁊ nocē. pnᶜ tñ credo ꝙ Hip. itellexerit ipm in febre ꝯtinua ⁊ maxie in hñtib⁹ paroxᵒˢ. ¶ Ad pᵐ aūt argᵐ qđ fiebat ꝯ febre tertiana. dico ꝙ ſōnus nō pōt nocere in declinatione paroxⁱ. cū ipſa febris nō ſit mortalis quātū ē de ſe: ſꝫ pona mus ex hypotheſi. ꝙ ſōn⁹ noceret in declinatiōe paroⁱ. tunc vtiqꝫ ipſa fieret mortalis. ¶ Ad id ꝟo qđ opponebať de litargia iā p̄ꝫ: qꝛ in ea ſōnus nō pōt iuuare ⁊ nocere. ſꝫ ſolū mō nocere. ¶ Uel dic ꝙ diſtinguēduꝫ ē in quātitate nocu/mēti. dꝫ. n. ſōnus minus nocē litargico in declinatiōe poxⁱ: q̄ꝫ in aliis tpibus: ſi ḡ nocet. tūc magis aut eq̄liter. tūc ē cer tū ſignū mortis. ¶ Ad 3ᵐ qđ q̄rit de febre ſanguinis. dico ꝙ lꝫ febris ſanguinis nō habeat diſtinctos poxᵒˢ. tñ hꝫ cer tā horā in q̄ minus affligit. ⁊ certā in qua magis. ꝙ autē in cōtinua de ſanguine. ſit tēpus alicuius leuitatis dī a Gal. 11. de inge. ſani. ca. 2ᵒ. §. Qualitas aūt eius. Jꝫ arbitror eā hēre aliqđ leuitatis in hora matutinali. pp aeris recentiā. ſi ergo in hora qua dꝫ hēre leuitatē. ſōnus pſtat nocumētū. ſi/gnificabit mortē. ¶ Ad 4ᵐ qđ opponiť de dolore. dico ꝙ ſōnus ſemp ꝯfert dolori. quantū ad pſentē afflictionē. quā facit: qꝛ p ſōnū tolliť ſenſus. ⁊ p ꝯñs dolor: ſꝫ q̄ꝫtū ad cāꝫ q̄ facit dolorē pōt aliqñ ſōnus nocere. qm̄ pōt eſſe eā motus in nāe ꝯ quā agēs nā ſuccūbit: ⁊ tūc cū excitať ifirmus hꝫ ſe multo peius. q̄ꝫ ſe haberet añqꝫ dormiret. ⁊ h̄ ſufficiāt circa primam partem apho.

Circa 2ᵐ ꝟo ſic pcedo. q̄riť. n. de hoc qđ. d. Si ꝟo iu/uerit nō mortale. Jtrū ſit dīc. Nō mortale. ꝟi. ſa lubre. queadmodū erat dīc. mortale. qđ mortē ſigñat necᵒ. ⁊ vr̄ ꝙ ſic nā iuuamētū ſōni ē ꝯriūꝫ nocumēto. ſic. d. ꝯᵒʳ. ḡ ⁊ ſigñata erūt ꝯria. nā ꝯrioꝝ ſignorū. ꝯria ſunt ſigñata. q̄re ſi ad nocᵐ ſōni ſequiť mors de neceſſitate. ḡ ad iuuamētuꝫ ſōni ſequiť ex necitate ſalus. ¶ ꝯ. ſi nō eēt ver⁹ intellectus q̄nē dico. videreť ſermo Hip. eē inutilis ⁊ inartificialis. qđ eniꝫ ē dīc nō mortale: niſi qđ mortē non ſigñať. hoc aūt eſt verū de oībus ſignis bonis: ⁊ ēt de q̄buſdaꝫ malis. ḡ vr̄ ꝙ iuuamentū in ſōno. ſit ſignū nec̄ie ſanitatis. ¶ ꝯ. oīs egri/tudo ſcḋm ſe ꝯſiderata eſt aut mortalis aut ſalubris: qꝛ nō ē dare aliq̄ꝫ egritᵐ mediā q̄ nō ſit mortalis nec ſalubris. ergo ſi ſigna dicanť ad aliqđ reſpectu egritudinis. tūc ipſa erūt aut ſalubria aut mortalia: ſꝫ iuuamētū ſōni nō ē ſignū mor/tale. ergo eſt ſignū ſalubre. ¶ ꝯ. ſicut ſolētia iuuare cū no/cent. dāt certū ſignuꝫ mortis. ſic ſolētia nocere cum iuuant debent dare certū ſignū ſalutis: qꝛ eadē eſt ꝓportio: ſed ſō/nus in pn⁹ paroxiſmi ſolet nocere. ergo ſi iuuat dabit cer/tum ſignū ad ſalutē. ſicut in declinatione: nocēs certū ſignū dat ad mortē. ¶ ꝯ. d. Gal. in 2ᵒ pron. ſup illo. §. Bonū eſt modeſte. Jꝙ qñ morbus eſt fortior nā. tūc opꝫ ifirmū mo/ri pculdubio: ſꝫ qñ nā eſt fortior morbo. tūc infirmus ne/ceſſario liberať. niſi ꝯtingat error: ſꝫ iuuamētū ſōni ſigñat ꝙ calor nālis ⁊ ipſa nā ſunt potētiores morbo. ſicut ponit cōmētator: ergo iuuamētū ſōni ſignat nec̄io ſalutē. niſi con/tingat error. ¶ Ad ꝯriū iuuamētū. n. in ſōno. in declinatio ne nō ē tāte ꝟtutis in ſignificādo bonū. quāte ꝟtutis ē no/cumētū in ſigñando malū: qꝛ ſōnus in declinatiōe dꝫ iuua/re nāliter. Si ergo nocet. maiorē oſtēdit maliciā morbi: q̄ꝫ oſtēdat bonitatē nāe. ſi pdeſt: ḡ nō tātā iuuamētū ſigñat bo nitatē. quātā nocumētū ſigñat maliciā. Jt̄ ꝯ. ſignū malū ē fortius in ſignificando maliciā. q̄ꝫ ſignū bonū in ſigñando bonitatē. ſignū. n. mortale cū apparet cōpletuꝫ. puta vrina nigra in acuto morbo. nō veniēs p modū criſis. infallibili/ter eſt ſignū mortis. ſꝫ vrina cū bono colore ⁊ bona ſubia. ⁊ laudabili hypoſtaſi. q̄ꝫuis ſignificet ſalutē certā quātum eſt ꝯ ſe. tñ pōt ſua ſigñatio fallere. pp aliq̄ impediētia. puta ſi morb⁹ ſit peſtilētialis: qꝛ i morbo peſtilētiali ſigna dige/ſtionis. nō hñt certā cognitionē ſalutis. ſic dī 4ᵒ cañ. fen 2ᵃ cap. de iudiciis vrine. Jt̄ ſi ꝯtingat error grādis ſꝫ aliquē 4ᵒʳ modoꝝ. nō liberabiť ifirm⁹. in ſigno aūt mortali nihil pōt ꝯtingere. pp qđ vnq̄ꝫ ifirm⁹ liberetť. Jt̄ ꝯ. ad h̄ ſuadet qđ dī a Gal. in ꝯᵗᵒ. d. n. ꝙ nō ē certū ſignū nec̄ie ſalutis p̄/terea pñt eē tot alia mala ſigna. ꝙ h̄ vnū ſignū nō cōcludet nec̄io ſalutē. ¶ Ad hāc q̄ōnē dōm ē ꝙ nocᵐ ſōni. ⁊ qđlibet aliud ſignū mortale pfectū. ſigñat mortē abſolute: ſꝫ iuua/mētū eius ⁊ qđlibet aliud ſignū ſalubre pfectū. ſigñat ſalu tē cōditionaliť. ꝯditōes aūt ſunt due. ſ. ꝙ nō ꝯtingat error ī regimīe. ⁊ iſtā tetigit Gal. i ꝯmēto 2ⁱ pn. ſup illo. §. Bonū eſt modeſte. Jꝫ eius ſiľ tāgit i p̄ criticoꝝ cap. iii. §. Et pp hoc qñ cogit nos Jvbi loqť ꝯ pnoſticatiōe dieī critice. 2ᵃ ꝟo ꝯditio ē alteri⁹ egritᶦˢ ſupuēt⁹. ⁊ hāc tāgit Gal. i cōmē. pñti. vñ dico ꝙ cū his duab⁹ ꝯditiōib⁹. pōt nec̄iā ſigñare ſalutē: vt dicať. Jn quo morbo ſōnus iuuat ſignuꝫ ē ſalut̄ niſi ꝯtingat error. aut ſupueniat alius morb⁹. Jnocᵐ autē ſōni in ſigñando mortē. nō idiget iſtis duab⁹ ꝯditiōibus. ¶ Et ſi querať q̄ ſit rō diuerſitatis iter ſignū ſalutis ⁊ mor tis in ſigñando. ¶ Dicendū eſt ꝙ ſignū ſalutis apparet in egro. pter victoriā nāe. quā hꝫ ꝯ materiam morbi: ſed in faciēdo illā victoriā. duplex pōt habere impedimentū. qđ nō poteſt habere morbus. quorū vnū eſt error in regimine indiget. n. natura in corpore ſano ad hoc vt ſanitas ⁊ vita permaneat bonitate regiminis ſubſtentantis eam. Aliud impedimentum eſt ſuperuētus alterius morbi. qui prohi/bebit naturā ab illa victoria. ⁊ hoc impedimētum tangit Gal. cuꝫ. d. ꝙ poteſt infirmus mori alia de cauſa. ſ. propter apoſtema qđ ſit in membro nobili. morbus autem in ſua actione per quā vincit naturam. nō poteſt habere aliquod iſtorū duorum impedimentorum. qm̄ non indiget regimi/ne ſuſtē'ante. cum morbus non ſit virtus: ſed ſit qualitas priuans. ⁊ deſtruens corporis armoniam. ⁊ ſic non cadit error in regimine morbi. Jtem nec poteſt ſuperuenire alia natura. vel alia ſanitas. que ſuā impediat mortiferā actio/nem. nō enim ſunt poſſibiles multe nature vel multe ſani/tates in humano corpore. ſicut ſunt multi morbi. ⁊ ad vlti/mum actio nature in regimine egroꝛum hꝫ ſe per modum habitus actio ꝟo morbi. habet ſe per modum priuationis priuationem autem inducere facilius eſt q̄ꝫ inducere ha/bitum. ſicut colligitur primo cañ. fen ſecunda capitulo de naturis temporum: ⁊ ab Ariſtotile libro top. vii. dicente ꝙ facilius eſt deſtruere q̄ꝫ conſtruere et hoc ergo ſequitur ꝙ ſignuꝫ mortale eſt infallibile in ſua ſignificatione. ſignū autem ſalutis eſt fallibile. ¶ Ad primum autē argumētū q̄ōnis pncipalis qđ in cōtrariū fiebať. dico ꝙ iuuamētum

ſomni ꝛ nocumētū ſomni: ſunt ꝯrīa ꝗ̄ ꝯparationē ad ſuas ꝗlitates: ſed nō reſpectu ſui finis. nā iuuamētū ſomni erat ſedare deſipientiam: nocumētum ꝟo erat facere deſipientiam: ꝛ ita ꝯriabāt ſibi iſta ſigna in ꝗlitate: ꝛ n. ī ſua: ſed ex parte finis. ſ. eius qḋ erat ſigniare mortē vel ſalutē neccio: nō hēbant ſpālem ꝯrietatē: ſed gnālē. nā vnū erat bonū ſignū: ꝛ aliud malū. ℭ Ad 2ᵐ aūt dico: ꝙ iſta negatio ⸢non mortale⸣ nō eſt negatio extra gen⁹: que nihil ponat: ſꝫ ponit bonitatē: nō tñ eſt cū certitudine ſalutis: vñ non ſequit: ꝙ ſermo eius fuiſſet inartificialis. ℭ Ad 3ᵐ dico: ꝙ aggregatio oīum ſignoꝝ: in quocūꝗ tpe appareāt: ꝫ in egritudine ſalubri: dī ſalubris: ꝛ in egritudine mortali: dī mortalis: ſed de quolꝫ vno ſigno per ſe ꝯſiderato: nō eſt neccio verum dicere: ꝙ ipm ſit ſalubre: vel mortale. poſſunt eni multa ſigna appere in morituris: que non ſignt mortē: ꝛ in ſanādis que non ſignt ſalutē: ꝛ tñ dico: ꝙ illa aggregatio ſignoꝝ bonoꝝ in morbo ſalubri: ſignt ſalutē ꝯditionalr: ſed aggregatio ſignoꝝ maioꝝ in mortali: ſignt mortem neccio.

ℭ Ad 4ᵐ rñdeo per interemptionē: nō enim eſt poſe: ꝙ ſomnus iuuamētū faciat in pn° paroxiſmi. nā in pn° nō pōt niſi nocere: in declinatione ꝟo pōt nocere: ꝛ ꝓdeſſe. ℭ Ad 5ᵐ iam pꝫ ſolō: ꝗ ſignū ſalutis ſignt ſalutē neccio: cū ꝯdōnibus ꝓlibatis: ꝛ in eodē ꝯ° tetigit Gal'. vnā de illis ꝯdōnibus.

ℭ D. ꝗrit' vtꝝ iuuamētū ſōni: qḋ dꝫ ſignre bonū: dēat itelligi in declinatione morbi: quēadmodū itelligebat' de nocu'°.

ℭ Ad hoc rñdeo: ꝙ hoc magis eſt veꝝ in augmēto: ꝛ in ſtatu: ꝗ̄ in declinatiōe: ꝗ iuuāria ſi iuuāt tpe: quo magis moleſtat' natura: certius ſignum dant ad ſalutem: ꝗ̄ ſi iuuant in tpore: quo magis natura moleſtatur: ꝛ econuerſo eſt in nocentibus: ꝛ hoc expꝛeſſe monſtrat Gal'. in cōmento.

ℭ Cum vidimus dubia circa tex. mō videamus circa cōmētum ħ mō. ⸢Nocumētū intēdit:⸣ hic innuit auctor: ꝙ labor hēat aliā ſigtionē ꝓter noc^m. Querit' ꝗ̄ que ſit illa ſigtio.

ℭ Ad qḋ dōm: ꝙ eſt laſſitudo: ſiue ſpōtanea: ſiue a motu facta: de quo labore loqt' in illo aphoriſmo. ⸢Labores ſpontanei.⸣ ꝛ in illo quarte ꝑticule: ⸢laborioſis⸣ in febribus.⸣

ℭ D. querit' vtꝝ per nocumētum: debeamus itelligere rem nocitā vel nocētē. nā hec dictio pōt vtrūꝗ ſignare: ſicut hꝫ 2° de inge. ſa. ca. ꝓ. ꝛ ī cōmēto tertij reg. ca. de hidromelle.

ℭ Ad qḋ dōm: ꝙ hec dictio nocumētū: pōt accipi ꝗtuor modis. pōt eni dici nocumētū res nocēs. puta morb⁹: ꝛ actio qua nocēs nocet: vt actio per quā morb⁹ nocet nāe. Item pōt dici nocumētū effectus quē morb⁹ facit. puta actio leſa ipſius n. ie: que dī res nocita: ꝛ pōt dici paſſio: qua natura patit': ab ipſo morbo: vel cā morbi. Dico ꝗ̄ ꝙ nocumētū hic poſitū: inꝗ̄tū cōparat' ad morbū ꝛ ſomnū: dī eē effectus coꝝ: ſed inꝗ̄tū cōparat' ad ipſam nām iſirmi: ſiue ad corpus iſirmi: pōt dici res nocēs: ꝗ̄ tale noc^m nocet nature. ⸢Sed potius in initio nām tpis iuuerit.⸣ Sōnus ħ mō dī iuuare nām tpis. i. ꝓncipij paroxiſmi: ꝗ̄ in pn° paroxiſmi: calor vadit ad iteriora: ꝛ in ſōno ſilr: ꝗre eſt 2ᵃ. cauſa aggregāis calorē in viſcerib⁹. ſ. ſōn⁹: ꝛ pn^m poxiſmi: ꝛ hāc fugā caloris ſequunt' nocumēta: ꝗ̄ ponit auctor cuꝫ dicit ⸢calor. n. cū chimis ꝛc.⸣ ⸢Prolōgant' hꝫ accñtia.⸣ Cā h⁹ eſt: ꝗ 2ᵃ eſt cā: que calorē in iteriorib⁹ tenet ꝯcluſuꝫ. ſ. ſōn⁹ ꝛ pn^m poxiſmi: ⸢neꝗ febris ad ſtatū: niſi poſt magnū labore approꝑinquat.⸣ Cā hui⁹ eſt: ꝗ ſtatus poxiſmi: eſt ꝗ̄ calor febris eſt diffuſus eꝗlr in toto corpe: febriētis. ſic dī in ꝯ° reg. acu. ii° ꝓ in fine. ſꝫ in ſōno calor nālis ꝯdunat' in viſcerib⁹: ꝗre calor nālis: ſecuꝫ calore febris laborioſe ꝑuenit ad extrema. ℭ Si ꝟo intus in viſcerib⁹ apoſta alicubi lateāt. ⸣ id eſt ſi apoſtēa fuerit in aliq̄ viſceꝝ: ſic eni hꝫ alia trāſlatio: ꝛ hic innuit': ꝙ febris iterpolata poſſit fieri: ex apoſte iteriori: ſꝫ de ħ diſputabit' in illo apho. ꝗrte ꝑticule ⸢febres quecūꝗ nō deficiētes.⸣ ⸢Nō ſolū nō dⁱgerun t.⸣ ℭ Sꝫ ꝗ̄. in ſōno. n. magis debēt digeri hūores in ſtō: ꝗ̄ in vigilijs: ꝗ calor aggregat⁹ eſt in iteriorib⁹. ℭ Ad qḋ dōm: ꝙ aggregatio caloris nālis quā facit ſōn⁹ in pn° poxiſmi: eſt quedā ꝯfuſio: ꝛ nō ꝯfortatio ei⁹. ⸢Quapropter iſirmi ħ tpe nō permittēdi ſūt dormire.⸣ Cōtra Aui. 4° can. fen ꝓ° cap̄ de regimine rigoris. §. ⸢Et de medicinis ſedantib⁹ rigorē.⸣ Docet ſedare rigorē: ꝛ cū opio ꝓuocāre ſōnū. ℭ Ad qḋ dꝫ: ꝙ ꝗ̄ rigor tātus eſt: ꝙ nō pōt hñ ſuſtineri: tūc dat' agaricū cū modico opij. agaricū. n. opat' ꝯtra cām rigoris: ꝛ ſōnus tollit noc^m doloris quē facit rigor: neꝗ pōt tūc ſōnus nocē ꝓpter iuuamētū agarici opātis in corpe: ꝛ ſic nō abſolute docuit ꝓuocare ſōnum. Sed cū his ꝯdōnib⁹. ſ. ſi vehemēs fuerit rigor: ꝛ cū ħ data fuerit alia medicina. ſ. agaricuꝫ: ꝗ̄ ſōni ꝓhibeat noc^m. ⸢Ut exteriora hēant ſanguinē: ꝛ ſpm: ꝛ calorē: ſicut iteriora.⸣ Rō ꝗre diſperſio iſtoꝝ trium ꝯfert in rigore: eſt ꝓpterea: ꝗ cū diſpſione iſtoꝝ triū: diſpgunt': hūores: ꝗ ſunt cā febr. ꝛ diſpſi citi⁹ digerunt': ꝛ reſoluūt'.

ℭ Et nota: ꝙ hic colligit': ꝙ calor nālis: ꝛ ſpūs: nō ſunt idē. Cuius ꝯriū. d. 5° ſimpli. medicine diſt. 2ᵃ ca. 5°. §. ⸢Et non eſt iteꝝ.⸣ Sed hec qō nō eſt hic diſputāda: cū ſit nimis ꝓlixa: ꝛ ꝓfunda. Sic tñ breuiter dico: ꝙ ſi accipiat' calor: ꝓ vapore calo: tūc ſpūs ꝛ calor ſunt idē. Si ꝟo accipiat' calor pro ꝗlitate: iformāte ſanguinē: ꝛ ſpm: tunc calor ꝛ ſpūs nō ſunt idem: ſed ſpūs eſt ſbm caloris: ꝗ calor nālis: nihil aliud eſt: ꝗ̄ quedā ꝗlitas: que eſt in ſpū: ꝛ ſanguine: ꝑ quā dicunt' calida: ꝛ ħ melius innuit' per trāſlatione Burgōdionis in ħ loco. Expſſe eni dicit: calorē eſſe in ſpū ꝛ ſanguie. ⸢Huic tñ ſnie vī eſſe ꝯrius Haly. ſup tractatū de cauſis cōſeruatiuis: in tegni. ſed de ħ alias dicet'. ℭ Palam ꝗ̄ hic nō ſōnum in initio febris nocē: ſꝫ poti⁹ auferēs ſibi ſōnuꝫ minuet noc^m.⸣ Ad intelligēdā ſniam iſtoꝝ: talis fiat poſitio. ponat' eni: ꝙ pn^m paroxiſmi faciat noc^m. xij. ponderū ꝗ̄tum eſt de ſe: ſed vigilie in pn° facte remouēt 4^{or} pōdera illius nocumēti: ſōnus aūt illud iuuamētū deſtruit: ꝛ ita remouet noc^m qḋ nālr ipſe poxiſmus: ſꝫ ſe debat face: ꝛ ſine dubio pulchra rō eſt: lꝫ nō ꝯcludat. pōt enim ſic ſolui: ꝗ ſi eſſent tria tpa. vnū in quo hō ſolū vigilaret. ꝛ aliud in quo ſolū dormiret. ꝛ aliud in quo nec dormiret: nec vigilaret: ꝛ in iſto tpe poxiſmus hēret facē noc^m. 12. pōdeꝝ: tūc vtiꝗ arg^m coꝝ teneret: ꝗ̄ ſōnus tūc nō adderet ſupra ꝗ̄titatē nocumēti quā poxiſmus ꝑ ſe facere debebat: ſꝫ ſolūmō auferret iuuamētū vigiliaꝝ. Sed ħ 3^m tps non eſt poſe. opꝫ enim aut dormire: aut vigilare. ℭ Alij ꝟo dicūt ꝙ ſōn⁹ noceat. Sed ꝗrit' an hec opinio ſit vera. ℭ Ad qḋ dꝫ: ꝙ ē vera opinio: ꝛ eſt illa quā Gal'. tenet: ꝛ nō eſt niſi repetitio ſue expōnis: quā fecit in pn° apho⁹. tñ nr̄a trāſlatio hꝫ vnā dictionē ſupfluā. ſ. hoc aduerbiū: ſolū. Dicit enim ⸢ꝯfirmātes Hip. nō ſolum in initio feb.⸣ Proijciat' eniꝫ hec dictio: ſolum: ꝛ erit locutio vera: ſicut pꝫ per aliā tranſlationem: ⸢multū aūt videt' iuuare maxime in febris declinatione: ſed manifeſtiſſimū oiuꝫ iuuamētoꝝ in declinationib⁹ fit.⸣ Sed ꝯtra. ꝗ̄ apparet iuuamētuꝫ in augmēto: vel in ſtatu: ſigtur maxima potētia nature ſup mām morbi: ſed ꝗ̄ apparet in declinatione iuuamētū: nō ſigtur tāta potētia nature: ꝛ hoc ꝑ ꝟtutē illi⁹ apho. ⸢in morbis min⁹ ꝑiclitant'.⸣

ℭ Ad qḋ dōm: ꝙ ſuppoſito ꝙ eꝗle fiat iuuamētū: in declinatione: ꝛ in ſtatu: ꝛ augmēto: ſine dubio iuuamētū qḋ fit in augmēto: vel in ſtatu maioris eſt ꝟtutis iuuamento: qḋ appet in declinatiōe: tñ in declinatiōe nālr fit maius iuuamētū: nec vnꝗ̄ poſe eſt: ꝙ ab eadē ꝟtute appeat eꝗle iuuamētū ſōni in declinatiōe: ꝛ in ſtatu: ꝛ augmēto: ſꝫ ſemꝑ maius appet in declinatione. ⸢Certuꝫ ſignū dat ad mortem.⸣ Sed ꝗ̄. vult enim Gal'. in ꝓ ꝛ 3° de criſi. cap̄ 5° ꝛ 11°. ꝙ īpoſe ſit egrū mori in declinatione: ꝛ hoc oñdit: ꝛ rōne ꝛ experiētia. ꝗ̄ noc^m ſōni in declinatiōe nō pōt ſignare mortem. ℭ Ad iſtā qōnē eſt 3ᵃ rñſio. ꝓᵃ eſt: ꝙ illud qḋ dicit Gal'. i iſto apho. ꝙ nocumētum ſōni in declinatione ſignt mortem: debet intelligi in declinatione paroxiſmi: ꝛ nō egritudis. naꝫ poſe eſt mori in declinatione paroxiſmi: ꝛ in quolibet tpe

Nocumē[tum] ꝗ̄tu[pliciter]

Quoniam nō ſpūs ꝛ calor nāl' ſint idē: et quo non.

Utrum nocumētū ſōni in declinatione poſſit ſignare mortem.

tiuſ:ſed in declinatione vl'ã:nõ eſt poſſe:⁊ de hac decliᵐᵉ nõ intellexerit Gal'.in p̃ ⁊ 3° de criſi:ſed de vl'ã. ⁊ hoc ꝓbat' per aliã tráſlatione quę expſſe facit hic métioné de paroxiſmo. ¶ Sc̃da rñſio eſt:ꝙ poſſet bñ intelligi in declinatiõe vl'ã.nã in ea poſſe eſt egrũ mori:nõ ex neceſſitate egritudis:ſʒ ex errore medici:vel infirmi:vl' aſtãtiũ:vñ ſignũ qd̃ eſt nocᵐ ſõni venies in declinatiõe:ſiḡbit mortẽ:⁊ h̃ ex errore:⁊ h̃ di .a. G. 3° de criſi:⁊ ab Haliab.x.theo.ca.4°. ¶ 3ᵃ rñ.ẽ:ꝙ 2ˣ eſt declinatio toti⁹ egritudis.ſ.vera:⁊ nõ vera. vñ poſſe eſt mori in declinatiõe nõ vera:ſʒ i ṽa nõ eſt poſſe. ¶ Sʒ iſta vltᵃ rñ. nihil ſigt:nec media mihi placet:ſʒ p̃ᵃ eſt ṽa:⁊ ꝓbat' p tex. alteri⁹ tráſlatiõis.nã expſſe.d.ꝙ oʒ itelligi iſte apho.i declinatiõe parox'. ¶ Sʒ adhuc dubitabit aliqs:ꝙ ꝯtingit aliquẽ mori i declinatiõe toti⁹ egritudis.nã.d. Aui.4° cañ.c° de criſi:ꝙ poſſe eſt mori i decliᵒ vl'ã. ¶ D.pʒ rõe.nã ſic ſe hʒ decliᵒ parox' ad totũ paroxᵐ:ſic ſe hʒ decliᵒ toti⁹ egritudis:ad totã egriᵗᵉᵐ:ſʒ i declinatiõe parox' eſt poſſe mori.ḡ ⁊ i declinatiõe toti⁹ egritudis:eſt poſſe mori. ¶ Ad p̃ᵐ dico:ꝙ ṽbũ Aui.4° cañ.oʒ itelligi:ꝙ poſſe ſit mori in declinatiõe:nõ ex ṽtute declinatiõis:ſʒ ex errore:ſic.ſ.dcm̃ ẽ. ¶ Ad 2ᵐ argᵐ dico:ꝙ illd̃ argᵐ a ꝓportiõe nõ ꝯcludit:imo eſt ibi fallacia ꝯñtĩ.nã lʒ ita ſe hẽat decliᵒ parox' ad totũ paroxᵐ:ſic ſe hʒ decliᵒ toti⁹ egritudis ad totã egriᵗᵉᵐ i eo ꝙ eſt eẽ pte ſui toti⁹:tñ nõ ſic ſe hʒ i oib⁹. ¶ D. Auer.i li° egritu.d. talẽ ſermonẽ. ⌈Et aliqñ accidit mors in p̃n° egritudis:⁊ h̃ fit:qꝛ hũores dñant' multũ ſup calorẽ nãlẽ:⁊ extinguũt ipm:ꝑ ꝗtitatẽ: aut q̃litatẽ:aut ꝑ vtrũqꝫ:⁊ aliqñ accit in augᵗᵒ:aut i ſtatu: aut in decliᵒᵉ:⁊ decliᵒ i egri⁹ morb̃ feris:fit a debilitate virtutis:⁊ nõ a debilitate egritudis:ſic eſt i ſalubrib⁹ decliᵒ in egriᵗᵉ ꝑ dñatione ṽtutĩ.⌋ ¶ Ad h̃ aũt dcm̃ eſt:ꝙ Auer.accepit declinationẽ large ad decliᵗᵐ egritudis:remanẽte ṽtute:⁊ ad declinationẽ egritudis:cũ decliᵒᵉ ⁊ morte ṽtutĩ. cũ eni febricitãs accedit ad mortẽ:ꝯtigit aliqñ:ꝙ decliet caliditas febrilis cũ decliᵒᵉ ṽtutĩ:⁊ morit':⁊ deſtruit' febris ſil' cũ morte ṽtutĩ:ſʒ talis modus loquẽdi:nõ eſt medici:ſʒ hoĩs volẽtis appere in põne nouitatẽ. ⌈Cũ ſeᵐ.nõ minuat:ſʒ potius augeat.⌋ſʒ nõ vꝫ ſõn⁹ augeꝫ febrẽ:parox⁹.n.eſt in declinatiõe:poſtq̃ʒ aũt parox⁹ declinat nõ põt augeri:niſi icipiat alius parox⁹. ¶ Ad qd̃ dõm:ꝙ nõ dꝫ augeri febris q̃tũ ad illã declinationẽ:ſʒ q̃tũ ad ſequẽtẽ paroxᵐ:q futurus eſt fortior:q̃ʒ fuiſſet prior. ¶ Uel dic:ꝙ nihil ꝓhibet fortificari ſeᵐ.in declinatiõe parox' egritudis mortal'. ¶ Dolorẽ q̃ʒ maiorẽ.⌋ſʒ nõ vꝫ:qꝛ in ſomno qeſcit ṽtus ſẽſibil':q̃re nullus fit dolor. ¶ Ad qd̃ dõm:ꝙ nec dolor:nec augmẽtũ doloris:in ſõno ſentit':ſʒ poſt excitationẽ ſentit' maior dolor:q̃ʒ ante ſomnuʒ. ¶ Apata augmẽtet.⌋ ¶ Sʒ ꝯ.p Gal'.2° de ſe.cap vltᵒ.§.icipiẽtiũ. ⌈Ibi.n.dꝛ:ꝙ apa in declinatiõe paroxiſmi minuitur. Ad qd̃ rñdeo vt de augmẽto febris ⁊ doloris dixi. ¶ Aliqñ ſtupidus ſurgit.⌋ ¶ Sed h̃ vꝫ ꝯ̃riũ alienatiõi:q̃re non poñit ſi'eẽ. ¶ Ad qd̃ dõm:ꝙ iſta duo accñia:nõ ſũt in eadeʒ egriᵗᵉ:vel ſi i eadẽ:nõ ſil'. ¶ Sʒ nõ ſigᵐ certũ ad ſanitatẽ:⌋ h̃ fuit expoſitũ i q̃õnib⁹ de tex. ¶ Si autẽ iuuerit ꝯ̃rio faciet.⌋ ¶ Sʒ nõ vꝫ:qm̃ ꝯ̃riũ ei qd̃ eſt mortale eſt ſalubre:⁊ ſic apho.debuit proponi ſic. ⌈Si ṽo iuuerit ſalubre.⌋ ¶ Ad qd̃ dõm:ꝙ iſta lr̃a male ſcripta eſt:oʒ.n.dicẽ. ⌈Si ṽo iuuerit nõ mortale.⌋qd̃ pʒ ex alia tráſlatione textus.

Utrũ ꝯtingat egrum mori i declinatione vniuerſali.

Utrũ ſõn⁹ i declinatione augeat febrẽ augeat.

Utrũ ſõn⁹ i declinatione ꝯtigẽs dolorem ⁊ apata augeat.

¶ Aphoriſmus. II.

¶ Ubi deſipientiam ſomnus ſedat:bonũ. Ubi ṽo preſtat:malum.

¶ Ubi ſomnus delirium tollit:bene eſt.

Theo.

¶ Ubi ſomnus delirium ſedat:bonum.

Leoni.

¶ Comentum Galeni.

¶ Si hic ſupiori ꝯtinuet' vt vnus fiat aphor.ita dicet'. In q̃ morbo ſomn⁹ laborẽ facit:mortale. Si ṽo iuuat:nõ mortale. Si igit' alienationẽ ſõnus ſedat:bonũ eſt:vñ iſte aphor. priorẽ videt' ꝯfirmare. Intẽdit aũt Hip. bonũ ſomnuʒ eſſe ſi dolorem mitiget ⁊ apoſtemata ſiue febres. Sed cuʒ hec omnia intellexerit:periculoſius quoddam vnum:vñ alia intelligerentur nominauit.

Sõn⁹ bonus q°.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In vltima pte p̃cedẽtis apho. Hip.dicebat:ꝙ ſi ſõn⁹ iuuabat:h̃ erat bonũ ſignũ.mõ in h̃ apho.approbat illud dicẽs vnũ iuuamẽtũ p̃t' ſõni.⁊.d.bñ dixi:ꝙ ſi ſõn⁹ iuuat:non eſt mortale:qm̃ vbi ſõn⁹ ſedat deſipientiã:eſt bonum ſignum. ¶ Comẽtator circa hũc apho.duo notat.nã p̃ oñdit ꝯtinuatiõnẽ iter hũc apho.⁊ p̃cedentẽ.2° exponit h̃ ṽbũ qd̃ dixerat ⌈deſipiẽtiã ſedat.⌋p̃ᵐ facit vſqꝫ ⌈intendit aũt Hip.⌋2ᵐ vſqꝫ ad finẽ.p̃ᵐ aũt iſtoꝝ planũ eſt i ꝯtinuatiõe. De 2° dico:ꝙ ſõnus dolorẽ minuit:⁊ apata:⁊ febres:⁊ ſedat ẽt deſipiẽtiã: ſed h̃ vltimum ſolum poſuit:vt daret intelligere alia.

¶ Aphoriſmus. III.

¶ Somnus ⁊ vigilia: vtraqꝫ modo magis facta:malum.

¶ Somnus aut vigilia ſi alterutrum: modum excesserit:male eſt.

Theo.

¶ Somnus atqꝫ vigilia:ſi alterutrum modum excesserit malum.

Leo.

¶ Comentum Galeni.

¶ Quidã medici arbitrati ſunt eẽ malas vigilias:excedentes modũ:ſʒ ſõnũ nõ ſilr̃:qꝛ ſõn⁹ ſemp bonũ ſignũ eſt. Nullus.n.ſomn⁹ modũ excedit. Multi q̃ʒ errauerũt:putantes ſtuporẽ lõgũ eẽ ſõnũ. Quib⁹ nos obuiam⁹:qꝛ nũq̃ʒ habuit vſus:vt ſtupor ſomnus vocaret' lõgus.opʒ ḡ nobis ꝯcordẽtur. Cũ ergo nãlẽ modũ excesserit:⁊ ſine ſtupore fuerit longus vocabit' ſomnus:quẽ facit p̃mi ſenſus.i.cerebri frigiditas:que ſi ſit fortis cõmixta humiditati lytargiam facit:ſi ṽo ſiccitati:catalẽſiã.i.ꝯgelationẽ facit. Contra vigilie ex p̃mi ſenſus fiũt caliditate:que ex ſimplici fit ꝯplõne:cerebro dñante:vel ex cholẽ rubee cõmixtione:qd̃ in q̃buſdam libris nr̃is nos explanaſſe meminimus:vnde h̃ tñ breuiaſſe ſufficit. ¶ Sicut aũt q̃dam negant ſomnũ excedere tẽperamẽtum:itidem de vigilijs putant ſentiendum.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In p̃cedẽti apho.docuit Hip.ſignare p ſõnuʒ rõne eoꝝ q̃ ſequunt' ad ſõnũ.ſ.iuuamẽti:⁊ nocumẽti:mõ docet ſigñre p ſomnũ:⁊ per vigilias rõne ſue quãtitatis:⁊ e plana eſt ſniã. ¶ Comẽtator in expõne h⁹ apho.ſic p̃cedit:qꝛ p̃ ponit duos errores quorũdã:circa ſõnũ.2° ponit cãm ṽificãtẽ aphor. 3° ponit errorẽ quorũdã circa vigilias.durat p̃ᵃ vſqꝫ ⌈cũ ḡ modũ excesserit.⌋durat 2ᵃ vſqꝫ ⌈ſic aũt q̃dã negãt.⌋ De p̃ᵒ dicit:ꝙ q̃buſdã medicis viſuʒ eſt:ꝙ oẽ imoderatũ:ſit malũ:ꝑ modũ ſigni:⁊ p modũ cãe. Sʒ vꝫ illis:ꝙ ſõn⁹ nõ poſſit eẽ imoderat⁹:⁊ hic eſt p̃m⁹ error.2⁹ error eſt quorũdã qui credebãt Hip.p ſõnũ lõgũ:itelligẽ ſtuporẽ:qd̃ nõ eſt verũ: qm̃ in ſtupore:eſt difficultas erectiõis:qm̃ ſtupidus:nõ niſi cũ magno labore erigit':vt ſi aliqñ pũgat' nõ excitat':qd̃ nõ ꝯtingit in ſõno abſolute. Cũ ḡ ſõnus eſt lõgior nãli:⁊ ſine tali difficultate erectionis:appellat':ab Hip. ſõn⁹ factus magis nã.⁊ h̃ de p̃. ¶ De 2°.d.ꝙ bene dixit Hip.ꝙ poſuit ſõnũ magis nã factũ malũ.nã ſõnus ſupfluus ſigt ſupfluitatẽ friditatis:eẽ in cerebro:q̃ friditas ſi iũgat' hũiditati: facit lytargiã:ſi ſiccitati.ſ.catalẽſiam. Uigilie ṽo ſupflue: ſignt caliditatẽ eẽ in cerebro ſine humoꝝ vitio:vel cũ hũoꝝ vitio:ex qb⁹ poſtea ꝯtigit alienatio. ḡ cũ ex ſõno:vel vigilijs ſupfluis litargia ſequat':ꝯgelatio:⁊ deſipientia:⁊ iſta ſint mala:neccio ſõn⁹ ſupfluus:⁊ vigilie ſupflue:ſunt maluꝫ ſignũ. ¶ De 3°.d.ꝙ quẽadmodũ q̃dã dixerũt:ſomnum non poſſe tẽperamẽtum excedere. Itaiq̃dam dixerũt:ꝙ vigilie non poterãt eſſe moderate: imo oĩs vigilia eſt imoderata ſm eos:ſed in veritate male dicũt.vident' enim obliti ꝯſuetudinis vite humane:ꝯſuetudo.n.humana:neceſſitatẽ hẽt

vigilādi: ꝓpter opōnes humanas faciēdas. Itē male dixe/ rūt: qꝛ nos poſſumus dicē ꝑua mala: eē moderata. ergo ⁊ vigi lie cū nō ſint male: multo magis pñt dici moderate: ⁊ iſta ꝑticula 3ª ⁊ ꝑmanō ſunt in nr̄a trāſlatione complete.

℃ Quidā medici arbitrati malas eē vigilias. Alia trāſla/ tio meli⁹ h₃: q̄ iſta: nā iſta īplicat ꝯdictionē: ſicut p₃ inſpi/ ciēti: ⁊ ꝓpter h ego ītexui hāc trāſlationē cū alia hic: ſ ſic aūt qdā ſomnū excedē negāt tēperamētū: itidē putāt: ⁊ de vigilijs eſſe intelligēdū: ſ ꝗ dixit. [Idē de vigilijs eē in/ telligēdū] i₃ ītelligi ꝓportionabilr: ⁊ ꝑ ꝯtrīū. nā queadmo/ dū ipſi dixerāt: ſōnū nō poſſe fieri, imoderatū: ita cū ſōnus opponaſ vigilijs: dicebāt qdā per ꝯtrīū: ꝙ vigilie nō pote/ rāt eē moderate. nā ſi imoderatū nō poterat ꝑdicari de ſō no: neq₃ moderatū poterat ꝑdicari de vigilia. ⁊ h ꝓbat ꝑ aliā trāſlationē. ℃ Et nota ꝙ iſte paraſus pōt 2r intelligi. vno qdē mō: vt ſit q̄dā opinio ꝑſe de vigilijs: ſicē que ꝑceſſe rat de ſōno. Alio ꝟo mō vt ſit deſtructio ꝑoris opionis q̄ dicebat ſōnū nō poſſe fieri imoderate. ⁊ eſt rō ducēs ad im poſſe: h mō. Si ſōnus non pōt eē imoderatus. ergo nulla vigi/ lia pōt eſſe moderata: ⁊ h impoſſe eſt. ergo ⁊ illud ex quo ſeqſ. ergo mentiunſ dicentes ſonum nō poſſe modū excedere. ⁊ hec ſufficiāt ad ꝯcordiā vtriuſq₃ trāſlationis cōmēti

Utrū ſōnus ⁊ vigilia magis mō facta ſint mala per viā cāe vel ſigni.

Circa hūc apho. queruntſ q̄dā de tex. ⁊ q̄dā de ꝯ¹⁰. De tex. qdē querit an ſōnus: ⁊ vigilia magis mō fcā ſint mala ꝑ viā ſigni: vel per viā cauſe. ℃ Ad qō rūdetſ: ꝙ vtroq₃ mō mala ſunt. nā ſōnus ſuꝑfluus ſigt frigiditatē: vel humiditatē: vel, vtrāq₃ dn̄ari cerebro: ⁊ ita ſūt malū ſignū. Item: qꝛ ſomnus ſuꝑfluus īfrigidat: ⁊ humectat: multipli cat predictas qualitates: ⁊ ſimiliter intelligas de vigilijs per contrarium. [Magis modo facta.]

℃ Sed queritſ qūo dīſ ſōnus fact⁹ magis mō. ℃ Ad qō for/ te rūdebis: ꝙ ſōnus fact⁹ magis mō dicaſ magis nālī: vel eo ꝙ erat tpe ſanitatis. ℃ Sed ꝯ ecce ꝙ aliqs recipiat cri/ ſim per ſōnū: ſic ponit Gal'. ⁊ alij authores poſſe fieri: nūc il le ſomnus erit maior: q̄ tpe ſanitatis: ⁊ tñ nō erit malus.

℃ Itē. ſi aliqs ab aliq̄ egri^{ne} euaſerit: in q̄ nā ꝯfracta labo/ rib⁹: ⁊ fatigata vigilijs multū dormiuerit: non eſt malū ſi/ gnum: ſed bonum. vt dicit Auicen. 3° cañ. cap̄ de ſuberb.

℃ Ad hāc qōnez rūdeo: ⁊ dico: ꝙ ītelligo ſōnū factū magis mō. i. magis nālī. Sed nō ītelligo ꝑ nālē ſōnū: eū qui fiebat tpe ſanitatis: ſ₃ ītelligo nālē eūq expedit nāe: ꝓut cōparaſ ad morbū ⁊ ipſi⁹ māam deſtruēdā: ⁊ expellēdā. ⁊ ex h p₃ ſo lutio qōnis. ℃ Et nota: ꝙ ſōnus ſigt aliqñ ex pte ſue q̄ntita

Sōn⁹ quō tum mo. de ſignat

tis: aliqñ ex pte ſue q̄litatis: aliqñ ex pte tpis: aliqñ ex pte ſuoꝝ ꝯſiliuz: ex pte qdē ſue q̄ntitatis: vt in p̄nti apho. dī. nā ſuꝑfluus ⁊ deficiēs: malus eſt. mediocris ꝟo bon⁹. ex pte ꝟo q̄litatis ſigt. nā ꝓfundus ſōnus: pleruq₃ malus eſt: ſic hr̄ ab Aui. 3° cañ. cap̄ de ſuberb ⁊ ſōno. Sōnus ꝟo leuis q eſt q̄ſi q̄dā inſōnietas: ſemꝑ eſt malus: ſm ꝙ. d. Aui. ꝑ cañ. cap̄ de ſōno ⁊ vigilijs. Ex pte ꝟo tpis: ſic eſt dormire de no cte: vel de die: vel in tpe ꝯſueto: vel nō ꝯſueto. na₃ dormire de nocte bonū eſt: de die ꝟo: malū. vt dī ī 2° ꝓnoſticoꝝ. Ex parte ꝟo ſuoꝝ ꝯſitium ſignificat. nā ſi ſōnum ſequaſ nocu mētum: eſt ſignum mortis. Si ꝟo iuuamētum: non morta le: vt dictum fuit ſupra apho. tertio.

Utrū ſōn⁹ lōgus: ſta pt dici ſtup.

℃ De ꝯ¹⁰ q̄riſ: de h qō. d. author: ꝙ ſōnus lōgus nō pōt dici ſtupor. Cui⁹ ꝯtrīū. d. Gal'. 4° de accñti ⁊ morbo. ⁊ Auic. 3° cañ. cap̄ de ſōno: ⁊ ſuberb. ponūt. n. dēs: ꝙ ſtupor ſit ſōnus lōgus. ℃ Ad h dō₃: ꝙ ꝓpe loquēdo: ſōn⁹ nullo⁰ eſt ſtupor: ſ₃ accipiēdo large: ſōnū: ad dē₃ imobilitatē ſēſuū: ex q̄cūq₃ cā factā: hñ pōt dici ſtupor: ſōn⁹: ⁊ apoplexia: ⁊ epilepſia.

℃ Itē. q̄riſ quot ſūt ſpēs ſōni īnālis ad h: vt ſciam⁹ q̄lia mala ſigt ſōnus īnālis ℃ Ad qō dōm: ꝙ ſpēs ſōni īnālis ⁊ nālis ſūt nouē ſupte ſm diuſitatē cāꝝ. Ita tñ ꝙ due ſunt nāles: ⁊ ſeptem īnāles: ⁊ hoc hr̄ ab Aui. 3° cañ. cap̄ de ſuberb.

℃ Itē. q̄riſ qd ītelligit Gal'. ꝑ ſtuporē. ℃ Ad qō dōm: ꝙ hoc nomē: ſtupor: aliqñ eſt nomē ſynonymū cōprehēdens non ſolū ſtuporē: ſed ⁊ paralyſim: ſic Auic. dicit 3° cañ. cap̄ de ſtupore. aliqñ ꝟo accipiſ: ſtupor ꝓꝑe: ⁊ tūc eſt 2ᵉ. nā aliqñ eſt vl̄is in toto corpe: ⁊ eſt cā eius: leſio fcā in ꝑra cerebri. Cā cui⁹ amittiſ ſenſus ⁊ mot⁹: ⁊ ītell's. ⁊ h. d. Gal'. in 4° de inter. ⁊ dīt a catalēſia. i. ꝯgelatione: in h ꝙ in ſtupore iacet eger oculis clauſis: ſ₃ in catalēſia aptis: ſic. d. ibidem Gal'. Stupor ꝟo ꝑticularis: eſt qñ in aliq̄ mēbro patiſ ſenſus ta ctualis: ⁊ eſt ſūe: ſic in hñtib⁹ pedē dormiēte. ⁊ h. d. Almā. cap̄ de ſtupore. Aui. tñ 3° cañ. cap̄ de ſtupore: ponit diffōnē cōem ad ſtuporē vlē₃: ⁊ ꝑticularē: q̄ talis eſt: ſtupor ē egri^{do} officialis: faciēs euenire noc^{m} in ſenſu tactuali. ſ. diminutio nē: aut deſtructionē: cū tremore: ſi fuerit debilis: ⁊ cū mol/ lificatione: ſi fuerit fortis. Qualiter autē differat apople/ xia ab epilepſia. queritur quarto de interioribus.

℃ Aphoriſmus. IIII.

℃ Nō plenitudo: nō indigentia: neq₃ aliud qō cūq₃ magis natura fuerit: nihil bonum.

℃ Non ſatietas: nō fames: nō aliud quicq̄₃ bo num eſt: quod naturam excedit. Theo.

℃ Non ſatietas: non fames: neq₃ aliud quicq̄₃ bonum eſt: quod modum nature exceſſerit. Leo.

℃ Cōmentum Galeni.

℃ Cū ī ꝑcedētib⁹ vnū qōdā ītellexit: in h ſubſeq̄nti: dīa ſub/ ītroduxit: dn̄dēs ſanitatē tēpamētū eē ⁊ eq̄litatē. ꝟ Exiēs ergo tēpamētū vel eq̄litatē: ꝓculdubio īcidit īfirmitatē. Et ſi multū egrediſ: morb⁹: ſi ꝟo paꝝ: cā morbi appellatur.

℃ Expoſitio Thaddei.

℃ Cū poſuit author vnū ſpāle ſignū: qō ſumiſ a ſōno ⁊ vigi lijs: in h apho. loqſ gn̄alr de dī re īmoderata: ⁊ ſñia apho. plana eſt. ℃ De ꝯ¹⁰ ꝟo op₃ hic duo notare. ꝑ^{m} eſt de ꝯtinua tiōe: ⁊ h iā dcm̄ eſt. 2^{m} de verificatiōe ipſi⁹ ꝑ cām: de q̄ ſic. d. cū ſanitas ſit tēpamētū: ⁊ eq̄litas: ſi aliqs exit tēpamētū va dit verſus īfirmitatē: ⁊ ſi ille exit⁹ fuerit multus: erit mor bus. Si ꝟo pauc⁹: erit cā morbi: ⁊ ex iſta cā: talis colligaſ demſ̄atio: dē qō facit in corpe morbum: vel cām morbi: eſt malū: plenitudo ⁊ indigētia: ⁊ dē qō eſt magis nāt facit in corpore morbū: vel cām morbi. ergo omne h₉: eſt malum: maior patet: ex feminor habetur ex cōmento.

Utrū pleni tudo ſit ſemꝑ mala.

Circa hūc apho. duo queruntſ, vnu₃ de tex. ⁊ aliud de ꝯ¹⁰. De tex. qdē ſic q̄riſ. nā ipſe ponit: ꝙ plenitu do eſt ſemꝑ mala. ꝟ Sed ꝯ. plenitudo eſt vna de ſex rebus nō nālib⁹: ſed q̄l₃ res nō nālis: pōt eē bona: ⁊ mala: ſic vult Johānicius: ⁊ Gal'. in tegni. tractatu de cauſis. ergo nō ſemꝑ eſt mala. ℃ Ad qō dōm: ꝙ plenitudo: nō eſt vna res: nō nā lis: imo replō. Aliud. n. eſt plenitudo: ⁊ aliō replō. nā ple/ nitudo: ſemꝑ. d. exceſſum. replō ꝟo: aliqñ ſic: ⁊ aliqñ non. Nā replere idigētia mēbra: h eſt cā ſalutis. replere ꝟo nō indigētia: h eſt cā īfirmitatis. ℃ Itē. ipe. d. ꝙ idigētia ſemꝑ eſt mala. ꝟ Sed ꝯ. ponit Hip. in fine apho. ꝙ idigētia cu/ rat corpa hūidas carnes hñtia. ergo aliqñ bona. ℃ Ad h dō₃ ꝙ 2ᵉ eſt idigentia. vna abſoluta: ⁊ hec eſt ſemꝑ mala: ⁊ alia reſpectiua. v₃ ꝑ cōparationē ad aliquē morbū: ⁊ eſt ſilē ſic de febre ſuꝑueniēte ſpaſmo. nā l₃ febris abſolute ſit mala: tñ relata ad ſpaſmū replōnalē: nō eſt mala: imo eſt cura ei⁹ qꝛ adueniēs ei curat eū. ℃ De cōmē. ꝟo q̄riſ de h qō. d. ꝙ aliqs exiēs tēpamētū: ꝓculdubio īcidit in egritudinē. S₃ ꝯ. cū aliqs recedit a ſanitate. ꝑ vadit in neutruz. ℃ Ad qō dōm: ꝙ ītellr ꝓculdubio īcidē īfirmitatē. i. accidere ꝟſus infirmitatē. ⁊ tñ iſte textus: nō eſt in alia trāſlatione. ℃ Itē. ipſe. d. ꝙ ꝑmus receſſus a tēpamēto eſt cā morbi: ⁊ magn⁹ receſſus eſt morb⁹. Sed ꝯ. cā ꝯiūcta imediata poſita: mor bus poniſ. ergo ipſe nō eſt ꝑmus lapſus. ℃ Itē. ꝑmus lapſus a tēpamēto eſt neutralitas: ſed neutralitas: nō eſt cā egritu/ dinis: imo eſt oppoſita ſpēs ei. ℃ Ad qō dō₃: ꝙ cā dī duo bus modis. nā dī vno⁰ cā: q̄ ꝯuenit ī eēntia cū morbo: ⁊ nō

Utrū idigē tia ſit ſemꝑ mala.

Indigentia, duplex

Utrū exiēs tēpamētum ꝓculdubio cadat in egritudinem.

Utrū ꝑmus receſſus a tēpamēto ſit cā morbi: magnus ꝟo morb⁹

differt a morbo niſi ſm q̄ntum. nam paruus lapſus diſpo/nit corpus ad recipiendū maiorē: ꝛ h̄ mō accipit hic cām. Alio mō accipit cā ſm ꝙ differt a morbo per eēntiā: ſicut putredo ꝛ febris. ꝛ h̄ mō cā nō dr̄ paruus lapſus. ꝛ iſta cā ve/raciter appellat̄ cā. Sʒ p̄ mō nō dr̄ vera cā: ꝛ iſta diſtictio patebit ifra in illo apho. ⸢vbi cibꝰ p̄ter nām. ⸣ ¶ Uel dic alr̄: ꝙ Ga. vult hic itelligē p magnū lapſuʒ illud qꝺ̄ ledit ꝯ oṗonē ſine medio: ꝛ per paruū lapſū: illud qꝺ̄ ledit cū me/dio: ꝛ ad h̄ facit qꝺ̄ .d. Gal. de acciñi ꝛ morbo libº 3º ca. p̄.

¶ Aphoriſmus. V.

¶ Labores ſpontanei: narrant morbos.

Theo. ¶ Laſſitudines ſpōte euenientes morbos ꝓ/nuntiant.

Leoni. ¶ Spontanee laſſitudines morbos ꝓnuntiāt.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Nomē laboris: nō motū nimiū oñdit: ſʒ qꝺ̄ nimius motꝰ ꝯficit. Si aūt ſine motu tale qd ꝯtigerit: nō labor abſolu/te: ſʒ potiꝰ labor ſine cā manifeſta: appellādus erit. Qui la/bor tripl'r dr̄: ſic in liº de regimie ſa. diximꝰ. Unus eſt ſicut dolor vulneris. Joānicus. Uulnera apꝺ̄ helenes ſūt ici/ſiones carnis. i. ſepōnes iūcture: quocūq; mō fiāt. Scꝺ̄s dr̄ q̄ſi dolor thetani. Tertiꝰ velut dolor apatῑ. Cā primi mali ſūt chimi. Scꝺ̄i: ipſoꝝ chimoꝝ abūdātia. Tertij: vtrunq;. Qꝺ̄ cū ita ſit: neceē eſt his laboribus morbos nūciari.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū docuit in apho. p̄cedētibꝰ q̄dā ſigna que ſignificāt ſu/per diſpoſitionem egritudinis preſentis: ponit mō hic ſi/gnū ꝓnoſticum future egritudinis: ꝛ planum eſt qꝺ̄ dicit.

¶ Cōmētator ſup hūc apho. ſic ꝓcedit. nā p̄ ipſe exponit q̄d dēmꝰ itelligē p laborē ſpōtaneū. 2º ponit cām ꝟitatῑ apho. durat pº vſq; ⸢ q labor 3ꝰ dr̄. ⸣ Duo ḡ ſunt notabilia huius apho. De p̄ .d. ꝙ 2ˣ eſt labor. ſ. abſolutꝰ ꝛ ſpōtaneus. Et dr̄

Labor duplex.

labor abſolutꝰ ille q fit a nimio motu: ꝛ eſt idē ꝙ fatiga. Labor ꝟo ſpōtaneus dr̄: q accidit ſine cā manifeſta. ſ. q cō/tingit p ſe: ſic .d. Aui. liº p̄ fen 3ª ca. de laſſitudine. De 2º .d.

Labor triplex.

ꝙ 3ˣ eſt labor. ſ. labor vlceroſus: ꝛ extenſiuus: ꝛ apoſus: ꝛ cā laboris vlceroſi: ſunt mali hūores. cā ꝟo extēſiui: ē mul/titudo boni hūoris. Cā ꝟo apoſi: eſt vterq; hūor. ſ. malus ꝛ multꝰ. ꝛ ex iſta cāſali dēmſ̄atio colligit̄: oē illꝺ̄ qꝺ̄ de/mōſtrat in corpe: eē hūores malos: aut miltos: aut vtroſq; narrat morbos: labores ſpontanei demōſtrant in corpore eſſe humores malos: aut multos: aut vtroſq;. ergo labor ſpontanei narrant morbos.

Utrum labores ſpontanei demōſtrent egritudi/nē: vel eaʒ ꝓnoſticent.

Circa hūc aphori. duo q̄runt̄. pᵐ de tex. 2ᵐ de ꝯ¹º. De p̄ ꝟo ſic ꝓcedo. Quero. n. an iſtud ſignū demōſtret egritudinē: an ꝓnoſticet. Et vr̄ ꝙ demſ̄et. nam iſti labores demſ̄ant: aut vlcera: aut extēſionē: aut apa: ſʒ iſta ſūt egri/tudines p̄ntes. ḡ ſunt ſigna demſ̄atiua egritudis. ¶ Sʒ ꝯ. q2 iſte .d. ꝙ narrāt morbos: qꝺ̄ videtur ad futuꝝ ſpectare. ¶ Itē. Auic. .d. fen 3ª liº p̄ de laſſitudine: ꝙ talis laſſitudo: eſt anceſſio egritudinis. ḡ eſt ſignū ꝓnoſticū. ¶ Ad qꝺ̄ rn̄deo ꝙ h̄ ſignū eſt ꝓnoſticū egritudis: ꝛ demſ̄atiuū neutralitatῑ ſic dr̄ in tegni i illo cap. ⸢ tortio in vētre. ⸣ Ad id ꝟo qꝺ̄ ꝓ/bat in ꝯ̄riū dico: ꝙ nō dʒ itelligi: ꝙ in illo labore: ſint vlce/ra: aut apata: ſed ſilitudo vlceris: aut apatis: ꝛ h̄ .d. Auic. p̄fato capitulo: ꝛ magis patebit infra.

¶ Itē. q̄rit̄ an labores hic poſiti: ſint dolores: vel nō. ꝛ vr̄ ꝙ nō: q2 dolor eſt accñs morbi p̄ntis. Labor ꝟo hic poſitus: ꝓnoſticat morbū: q̄re labor nō eſt dolor. ¶ Ad ꝯ̄riū planū eſt: q2 ifra 4ª p̄ticula. vbi vocat Hip. labores: dolores: ꝛ i p̄n/cipio huius apho. ¶ Ad h̄ dico: ꝙ hic vocat author laborē: do/lores: ꝟi mediocres. nā dolor tātꝰ: ꝙ ledat opōnes i nō eſt ſine morbo: ꝛ h̄ ꝓbat̄ p tex. Aui. libro p̄ fen 3ª de laſſitudi/ne cap'lo p̄. ꝛ per Gal. de ſignis cap'lo ⸢ tortio ſm ventrē. ⸣ ꝛ per hoc patet ſolutio queſtionibus omnibus.

¶ Itē. q̄rit̄ qꝺ̄ morbos ꝓnoſticēt iſti dolores vel labores. et vr̄ ꝙ apata ꝛ ſolones ꝯtinui. p tex. ifra liº 4º in illo apho. ⸢ laborioſis i febribꝰ. ⸣ Et p cās iſtoꝝ laboꝝ q̄s ponit hic Cōmētator. ¶ Ad qꝺ̄ dōm: ꝙ iſti labores demſ̄ant mul/tos morbos: tn̄ maxime febres: ſic .d. Aui. in p̄dicto cap.

Utrum labores ſpōtanei ꝓnoſticēt apata ꝛ ſolones ꝯtinui.

Ad illud ꝟo qꝺ̄ opponebat̄: dico ꝙ ibi non erat apa neq; ſolutio ꝯtinuitatis: q̄uis ita vocentur iſti dolores.

¶ De 2º .ſ. de ꝯ¹º queritur. nā vr̄ author eē defectꝰ: eo ꝙ nō po/nit 4ºʳ ſpēs laboris: ſic ponit Aui. p̄fato cap. ꝛ Gal. de re. ſani. nā ponit ibi Aui. 4ºʳ ſpēs laſſitudinis. ſ. vlceroſam: ꝛ extēſiuā: ꝛ apoſam: ꝛ areſactiuā laſſitudinē. Iſte ꝟo nō po/nit areſactiuā. ¶ Itē. Aui. ponit fen 2ª: ꝙ ſpēs doloris ſunt 15. Iſte ꝟo poſuit ſolū tres. ¶ Itē. q̄rit̄ qbꝰ ſignis cognoſca/mus iſtos labores. ¶ Ad pᵐ dico: ꝙ labor areſactiuus ra/ro accidit: ꝛ iō non poſuit Gal. cū. Aut dic: ꝙ labor iſte: ſit vt pl'm ex cā manifeſta: ſic pʒ i illo cap p Aui. Gal. ꝟo loq̄t hic ꝺ̄ labore ſine cā maniª. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ Aui. loquutꝰ eſt de ſpebꝰ doloris deſcēdēdo ad cās ꝛ mēbra. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ tu vadas ad fen 3ᵃᵐ libri p̄mi cap de laſſitudine: ꝛ ibi inuenies ꝛ ſigna: ꝛ cauſas iſtoꝝ triū laborum.

¶ Aphoriſmus. VI.

¶ Quicūq; dolētes aliqd corporis plurimum dolorem non ſentiunt his mens egrotat.

Theo. ¶ Quicūq; p̄te corpis aliq̄ laborātes laborem ipſʒ magna ex p̄te nō ſentiūt: his mēs egrotat.

Leo. ¶ Quicūq; dolētes parte aliqua corporis oi/no dolorem nō ſentiunt: his mens egrotat.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Cū dolorē Hip. ſepe ꝯſueuerit appellare: nō hic dolorē i/tēdit: ſʒ cām doloris: ſic in epidimia dixit. Dolores p̄mi q̄s crató ſuſtinuit fuerūt fridi: poſteriores cali. p calm ꝛ fri/gidū nō dolorē itellexit: ſʒ q̄litates has q̄ fuere cā doloris. Itidē aūt hic ſignit. Apata. n. cal'a vt heriſipile: vulnera i/ciſiones: ꝛ excoriatiōes: ꝛ ꝯtuſiones: ꝛ q̄cūq; hoꝝ patiunt̄ ifirmi nō ſentiunt̄: ſʒ mēte egrotare eos faciūt. Neq; diſtat ſiue mētē: ſiue itellectū: ſenſum q̄ʒ: ſiue memoriā dicant.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In p̄cedēti apho. poſuit qꝺ̄dā ſignū ꝓnoſticū future egri/tudis qꝺ̄ ſumit̄ a dolore p̄cepto: ponit mō qꝺ̄dā ſigᵐ dmſ̄a/tiuū: qꝺ̄ ſumit̄ a dolore non p̄cepto: ꝛ ſententia plana eſt.

¶ Cōmētator ſup h̄ apho. ſic ꝓcedit. nā p̄ ponit remotionē cuiuſdā dubōnis. 2º expōit h̄ qꝺ̄ dixerat: ⸢ mēs egrtat. ⸣ Du/rat pº vſq; ⸢ nʒ diſtat. ⸣ ¶ De p̄ ſic .d. poſſet. n. aliqs obijcē ꝯ̄ Hip. i hūc modū: nō vr̄ ꝙ aliqs poſſit hr̄e dolorē: ꝛ eū nō ſe/tire: q2 dolorē ē ſēſus rei nociue. Ad qꝺ̄ ipe rn̄. ꝙ Hip. ſūpſit dolorē ꝓ cā dolor'. vn̄ poſ ē hoiem hr̄e cām doloris: ꝛ nō ſētire dolorē. ¶ De 2º .d. ꝙ p mētē: poſſumꝰ hic itelligē ſen/ſum: itellectū: ꝛ memoriā: ꝛ breuiter oēm cognitionem.

Circa hūc apho. dubʳ de tex. ꝛ ꝺ̄ ꝯ¹º. De tex. q̄dē q̄rūt̄ tria. q̄ꝝ pᵐ eſt de qbuſdā ꝟbis poſitis in tex. 2ᵐ eſt de ꝯ̄ña ſigñi ad ſignū. 3ᵐ eſt de ꝯuerſa. ſ. vtꝝ ſignū ſeq̄tur ad ſigñū. ¶ De p̄ ſic ꝓcedo. ⸢ Aliqd corpis. ⸣ q̄rit̄ q̄re dixit ⸢ aliqd corpis. ⸣ ¶ Ad qꝺ̄ dōm: ꝙ dolor ſit nō poſſet fieri i toto corpe: ſm oēm dimēſionē eiꝰ: ꝛ in oibꝰ mēbris. Sicut colligit̄ a Gal. 2º de iter. ca. 7º. §. Itē cū dolorē hʒ. ⸣ ⸢ plim do/lorē nō ſentiūt ⸣ hic ꝛ. h̄. cū dixit ⸢ dolētes: ⸣ Accipit̄ dolor ꝓ cā doloris: q2 dolorē fieri in corpe: ꝛ nō ſentire cām dolo/ris: eſt impoſ'e: eſt. n. dolor iſepabile ſignū: vel effectꝰ ipſius cāe doloris. ¶ Sʒ hic dubitat̄. vtꝝ dolor ipſe ſm eēntiam

Utrū do/lor ſʒ eēn/tiā ſētiat̄.

ſentiat̄. Et vr̄ ꝙ ſic. nā hic iſinuat Hip. ꝙ dolor ſentit̄: ꝛ cum dic. ⸢ Quicūq; dolētes aliqd corpis: pl'ʒ dolorē nō ſētiūt. ⸣ relinq̄t̄. n. ex h̄ ſuū oppᵐ. ſ. q̄cūq; dolētes aliqd corpis par/uuʒ dolorē ſētiūt: his mēs eſt ſana. ¶ Itē. ſēſus datꝰ ē aiali: vt p ipm ꝯp̄hēdat iuuātia: ꝛ nocētia: ſic oēs p̄hi ꝯcordāt: ſʒ dolor eſt vnū de maxie nocētibꝰ ꝟtuti tactiue: ꝛ nō ſolū ei: ſed oibꝰ ꝟtutibus nocet: ꝓſternit eniʒ ꝟtutē oēm ipe dolor

indignum eſt dolor:q2 ſpūs īflāmat:ꝛ reſoluit:opꝫ ğ ꝙ v̄tus ſenſitiua:ipſum ſentiat ad hoc vt ipſum fugiat.

℄ P̄.cum hō dolet:homo ſcit ſe dolere:nō enim eſt poſſ:ꝙ hō doleat:ꝛ ignoret ſe dolere:ſed ſcia qua hō ſcit ſe dolere nō pōt eſſe in aīa:niſi per v̄tutē ſenſitiuā.ğ v̄tus ſenſitiua ꝑcipit dolorē.ğ dolor ſentit̄.℄ P̄.v̄tus itellectiua intelligit ſe itelligere.ğ ꝛ v̄tus ſenſitiua ſentit ſe ſentire:q2 ſic ſe hꝫ itellect⁹ ad itelligere:ſic ſenſus ad ſentire. Et ſi v̄tus ſenſitiua ſentit ſe ſentire dolorē:tūc vtiqꝫ ſentit dolorē. ℄ P̄.dolor ꝛ delitia ſunt in ſenſu:ſicut dī 4° de accñti ꝛ mor.ca.6. Sed iſta nō ſiūt niſi per appꝑhēſionē v̄tutis ſenſitiue.ğ ſenſus appꝑhēdit dolorē.℄ P̄.oē id ꝑ qđ aliud cogſcit̄:multo magis cogſcit̄ eo qđ ꝑ ipm cognoſcit̄:q2 ꝓpt qđ vnūqđqꝫ ꝛ ipm magis.ſicut dī p poſt°.ſꝫ ꝑ dolorē cognoſcit̄ ſubita alteratio:ꝛ ſolꝰ ꝯtinui:qm̄ dolor eſt eaꝝ ſignū:ſic in tegni ī ſignis corꝑis:nūc egri.ğ dolor multo magis cognoſcit̄ qꝫ ille. Sed nō eſt dare:ꝙ dolor cognoſcat̄ niſi ꝑ v̄tutē ſenſitiuā.oē aūt qđ ꝑ v̄tutē ſenſitiuā imediate cogſcit̄ ſentitur.

℄ P̄.dolor ꝯſideratꝰ ꝑ ſe ꝑter ſuā cām:nocet v̄tuti ſenſitiue inq̄ʒtū ipſa eſt ſenſitiua. Cuiꝰ rō eſt:q2 dolor a quacūqꝫ cā ſiat ſemꝑ diſſoluit v̄tutē:reſoluēdo:ꝛ iflāmādo ſpm̄.reſolꝰ āt ꝛ iflāmatio nō ſiūt neċio a cā dolor ıs:q2 friditas eſt cā doloris:q̄ nō inflāmat:nec reſoluit:ſꝫ potiꝰ ꝯgelat:ꝛ īſpiſſat:ſed oē qđ ꝑ ſe nocet v̄tuti ſenſitiue inq̄ʒtū ſenſitiua:ſentit̄.ğ dolor ſentit̄. ℄ Ad ꝯ̄riū:nullus ſenſus ſentit̄:dolor eſt ſenſus.ğ dolor nō ſentit̄:maior aūt ꝓbat̄ inductione:ꝛ ſyllo. Inductione qdē:q2 viſus nō vi:nec audit⁹ audit̄:ꝛ ſic de oibꝰ. Syllo ꝟo ſic:ducēdo ad ipoſſe.oē eni qđ ſentit̄:ꝑ ſenſum ſentit̄.ğ ſi ſenſus ſentit̄:tūc ſentit̄ ꝑ ſenſum. ğ ſenſus ille q̄ ſenſus ſentit̄:iteꝝ ſentit̄:ꝛ ſi ſentit̄:ſentit̄ ꝑ ſenſū:q̄re ꝓceſſus erit in iſinitū.minor aūt ꝓbā hī ex diffōne doloris. eſt.n.dolor:ſenſus nocimēti:ſic.d.Gal.2° de iterio.cap.2°.ꝛ de accñti ꝛ mor.li° 4° ca.6.ꝛ ꝑ caū.ſen 2ª cap̄ de cauſis doloris abſolute.℄ P̄.ſi dolor ſentiret̄:tūc ſentiret̄ ꝑ tactū:ſꝫ tactꝰ nō cōprehēdit:niſi tāgibilia:ſed nullus vnqꝫ phoꝝ poſuit dolorē iter tāgibilia.ponūt.n.calidū fri.hu.ꝛ ſiccū: duꝝ:molle:aſpeꝝ:ꝛ lene.℄ Ad qđ dēm:ꝙ in eēntia doloris:duo igrediunt̄.ſ.ſenſus ꝛ nocⁱᵐ:qđ pꝫ ex diffōne doloris:eſt.n.ſenſus nociuus.vñ dico ꝙ dolor:inq̄ʒtū eſt ſēſus:nullo ꝰ ſentit̄:ſꝫ inq̄ʒtū eſt nociuus:bñ ſentit̄:ſit̄ ꝛ delitia. nā inq̄ʒtū ipſa eſt ſenſus:nō ſentit̄:ſꝫ inq̄ʒtū ipa ē iuuatiua.

℄ Et nota:ꝙ nocⁱᵐ dī de duobꝰ.ſ.de q̄litate:q̄ mēbrū remouet a ſua nā:vñ talis q̄litas:dī nociua mēbro ſenſibili:ꝛ et dī de ipſo dolore:ꝯſiderato ſm ſe:vñ dī ꝙ ipſe dolor ſit nociuus mēbro ſenſibili:ꝛ ſm hūc modū:pōt dici ꝙ dolor ſentit̄.vñ ꝑ hāc diſtōnē pōt hēri veritas qōnis:ꝛ argⁱᵃ oia diſſoluunt̄.℄ Hic tñ attēde:ꝙ ēt in iſta ſolone:ꝓp nouitatē qōnis:ego multū dubito:ꝛ ꝓp h̄ ſi qñ mihi ſñia verior occurrerit:eā ſine pudore mutare.[Hiis mēs egrotat.] Q̄rit̄ an accipiat̄ mēs ꝑ v̄tute appꝑhēſiua:an ꝑ actu appꝑhēdēdi. ꝛ vī ꝙ ꝑ actu appꝑhēdēdi.nā vbi nr̄a trāſlatio hꝫ mēs.alia hꝫ cognitio. Cognitio ꝟo actꝰ cognoſcēdi eſt.℄ Ad ꝯ̄riū: actio.n.nō dī egrotare:ſꝫ agēs eſt ille q egrotat.ğ cū Hip.dicat mētē egrotare dēmꝰ ꝑ mētē:itelligere v̄tutē appꝑhēdētē.

℄ Ad qđ dōꝫ:ꝙ nō mltū rfert:ſiue mētē accipias:ꝑ ipa v̄tute appꝑhēſiua:ſiue ꝑ actu appꝑhēdēdi:qm̄ nec vtꝰ:nec actio v̄tutis:egrotāt ꝓꝑe loquēdo:ſꝫ egrotat mēbrū:in q̄ ē vtꝰ:ꝛ a q̄ ſit actio ꝑ v̄tutē:vñ credo ꝙ magis ꝓꝑe dēamꝰ itelligē ꝑ mētē:v̄tutē q̄ʒ actionē:q2 ſuū vocabulū:magis h̄ ſigt. Q. aūt vtroqꝫ mō poſſit accipi:mēs innuit Cōmētator in trāſlatione Pi. Dic̄.n.ꝙ nō refert:ſiue dicamꝰ mētē:ſiue cogᵉᵐ.

℄ P̄.q̄rit̄ vtꝝ ꝑ mētē dēamus itelligē:oēm v̄tutē appꝑhēſiuā:vel ſolū appꝑhēſiuā:que eſt in cerebro.℄ Ad qđ dōꝫ: ꝙ credo ꝑ mētem debere itelligi ꝑncipalius v̄tutē appꝑhēſiuā cerebri:tñ bñ pōt extēdi ad virtutē ſenſitiuā totius corporis:ꝛ hoc melius patebit in qōnibus ſequentibus.

℄ P̄.querit̄ nunqd virtus iſtius apho.poſſit extēdi ad oēs alios ſenſus:vt dicat̄ [quicūqꝫ vidētes aliqđ viſibile magnum:non vidēt:hiis mens egrotat.] ꝛ ſic de alijs.

℄ Ad qđ dōm:ꝙ bñ credo:ꝙ poſſit de q̄lꝫ ſenſu leſo trahi ſilis ſigtio:ſuꝑ mētem:ꝛ nō ſolū de ſenſibꝰ:ſed ēt de oi appꝑhēſiua v̄tute:vt dicat̄ [quicūqꝫ aliqd imaginātes:maniᵐ imaginabile:nō imaginant̄:hiis mēs egrotat. Et q̄cūqꝫ itelligētes aliqd manifeſtū intelligibile:nō intelligunt:hiis mens egrotat. Et q̄cūqꝫ memorātes aliqd manifeſtuꝫ memorabile:nō memorant̄:hijs mēs egrotat.] ℄ Hic tñ nota:ꝙ nocⁱᵐ opōnis v̄tutis ꝑ ſe opantis:ſigt egritudinē:ſolū modo illius virtutis:ſed nocumētum opationis virtutis:que recipit ab alia influentiā:pōt ſignificare egritudinem ꝓpꝛiā v̄tutis:ꝛ egritudinē virtutis:que influit ei.

℄ P̄.querit̄ an ex v̄tute huiꝰ apho.poſſit iferri ſuū ꝯ̄riū:vt dicat̄.[Quicūqꝫ dolētes aliqd corꝑis ꝑuū dolorē ſentiūt: hiis mēs eſt ſana.] Et videt̄ ꝙ nō:q̄m mēbrū qđ dolet nō hꝫ mentem ſanam:cuꝫ dolor ſit ſignū egritudis. ℄ Ad ꝯ̄riū: ſicut.n.nō ſentire dolorē plm̄:ſigbat v̄tutē ſentientē eſſe leſam:ſic ſentire dolorē paruū:ſignificabit v̄tutē ſentientem eſſe illeſam:q2 ſignificat:ꝙ pōt facere ꝓpꝛiam opationem.

℄ Ad qđ dōm:ꝙ bñ credo ꝯ̄riū huiꝰ apho.hic ꝯ̄riā ſigtionem:tñ ſanitatē mētis dēmus itelligere ſolū q̄ʒtū ad opōnē que eſt appꝑhēſio:q̄m appꝑhēdit qđ dꝫ:ſed q̄ʒtum ad aliū ſtatū corꝑis.puta:q2 in eo eſt mala ꝯplō:vel ſolutio ꝯtinui nō dī eſſe mens ſana:ꝛ per h̄ ſoluit̄ argᵐ. qđ in ꝯ̄riū ſiebat:q̄m dolor ꝑceptus:relinqt mēbrū in q̄ eſt mēs eē ſanū q̄ʒtum ad appꝑhēſionem:ſed ſigt ipm eſſe egrū:inq̄ʒtū demōſtrat ibi eſſe ſolutionem ꝯtinui:vel malā cōplexionem.

℄ De 2° ſic ꝓcedo.hic.n.vult Hip.ꝙ ad id qđ eſt [nō ſentire plm̄ dolorē.] ſequat̄ mens egrotare:ꝛ ꝑ mētē:poſſumus intelligere oēꝫ v̄tutē cognoſcitiuā. Sed ꝯ̄.hic.n.mēs que dī egrotare:aut accipit̄ ꝓ v̄tute tactiua: aut ꝓ aliq̄ alia v̄tute. ꝛ ſi ꝑ mō accipit̄.tūc iſte apho.eſt fere iartificialis. hꝫ eni villiſſimū intellectū:q nō eſt in apho.ponēdus: eſt.n.dicē. Si v̄tus tactiua aliculꝰ mēbri nō ſentit dolorē:v̄tus tactiua illius mēbri egrotat. Silēs aūt apho.pñt fieri de oi virtute corꝑis:cū ꝓpꝛiā opōnē:pñte opabili:facere nō pōt:vt virtꝰ viſiua:dicet̄ egrotare cū pñs viſibile nō videt:ꝛ digeſtiua v̄tus dicet̄ egrotare. Cū pñte digeſtibili: nō digerit: ꝛ ſic de alijs:oē.n.mēbrū cū ſuā opōnē facere nō pōt:dicit̄ egrotare.℄ Itē nec vī v̄itas in ꝯ̄ña.pōt.n.mēbrū eē impotēs facere ꝓpꝛiā opōnē:ꝛ tñ nō egrotat.ſic.d.Gal.ꝑ de ite. in plibꝰ locis:ꝛ maxie cap̄ vltº.ꝙ.[ꝓpt̄ h̄ mēbra q̄ ſentit.] pōt.n.digitꝰ manus carere ſenſu ꝛ motu:ꝛ tñ in eo nulla ē egritudo. Si ꝟo tu vis accipe mētem:ꝓ alia v̄tute cognoſcitiua:q̄ꝫ ꝓ tactiua:tūc nullā v̄itatē hꝫ ꝯ̄ña.nā ſi ꝑ v̄tute cogſcitiua exteriori:q̄les ſunt alij 4ᵒʳ ſenſus:vis accipere mētē:tūc planū eſt:ꝙ nihil ſeqtur:pōt.n.aliqđ mēbrū carere ſenſu tactꝰ:ꝛ tñ v̄tus viſiua:vel auditiua:nō patiet̄.ꝛ ſic de alijs. Si ꝟo vis accipe mentē:ꝑ v̄tute appꝑhēſiua iteriore:q̄les ſunt imaginatio:ꝛ itellꝰ:ꝛ memoria:iteꝝ planum eſt:ꝙ nō ſeqt̄.nā pōt aliqs hr̄e mēbrū paralyticatū:ꝛ ſic ꝑ illud mēbrū plm̄ dolorē nō ſentiet:ꝛ nihilominus:tūc erūt ſane ꝑdicte v̄tutes.℄ P̄.nō ſentire dolorē eſt q̄dā negatio ſed ad negationē poſitam:nulla ſequitur affirmatio.

℄ Ad euidētiā huius qōnis duo videre opꝫ.quoꝝ ꝑᵐ eſt ꝑſentē apho.ad apicē ſue veritatis extollere.2ᵐ eſt vidē ſm quē modū:patiunt̄ mēbra ſenſibilia. Dico ğ ſic de ꝑ.ꝙ iſte apho. Cū ſi de ſigno:ponit̄ ſignū ꝛ ſignificatū. Signū qdē eſt:non ſentire plurimū dolorē:dolore in corꝑe exñte. Significatum ꝟo eſt mētē egrotare. In ſigno ergo quod eſt [plm̄ dolorē non ſentire.] notat̄ actio ſenſitiua tactualis eſſe ablata:q̄m maximū ſuū ſenſibile nō ſentit̄.ſ.cā doloris. Cū.n.v̄tus appꝑhēſiua hꝫ pñs maximū ſuoꝝ obꝛoꝝ:ꝛ illud nō appꝑhēdit:tūc eiꝰ actio eſt ablata: vt ſi vtꝰ guſtabilꝭ pñte guſtabili dulciſſimo:vel amaᵐᵒ illa nō ſentit:tūc eius actio eſt ablata:ꝛ ſil̄r eſt de oi alia v̄tute appꝑhēſiua. Itē ꝑ

mētē:ſic̄.d.Cōmētatoꝛ poſſum⁹ intelligē:oēm cognitionē. Et ēt alia trāſlatio:vbi nos hēm⁹ [mēs egrotat:] hꝫ [cognitio egrotat.] Et p̄ cognitionē itelligo v̄tutē cognoſcētēꝫ cū ſuo iſtro. ¶ Pōt ḡ ſic ꝓponi ſnīa h⁹ apho. ſic eleuati. Si actio alicui⁹ mēbri tactualis:eſt ablata:cognitio egrotat: ⁊ adhuc pōt ꝓponi vlis:vt dicat̄. Si actio v̄tutis apphēſiue eſt ablata:cognitio eḡtat. Et 3ᵒ pōt adhuc ꝓponi vliꝰ:vt dicat̄. Si actio alicui⁹ mēbri:eſt ablata quecūqꝫ ſit illa: v̄tus faciēs illā actionē eḡtat:⁊ ſilēꝫ modū gn̄alizādi huic ponit Gal'. in 2ᵒ ſcdi reg. ſup illo. §. [nā ⁊ ꝯſuetudines in dicta.] Jꝫ ergo gn̄alizat̄ ſnīa h⁹ apho. ⁊ h̄ de p̄ notabili.

¶ De 1ᵒ ſic pcedo:⁊ dico:ꝙ actio mēbroꝝ ſenſibiliū:⁊ motiuoꝝ 2ʳ ledit̄. Uno qdē mō:ex moꝛbo:q eſt i eodē mēbro: alio v̄o mō ex moꝛbo:q eſt i mēbro a q̄:vel p̄ qd̄:venit ad ip̄m virt⁹ ſēſibilis ⁊ motiua. v̄.g. ſi aliqs patit̄ ablationē ſenſus ⁊ mot⁹ i digitis man⁹:pōt h̄ ꝯtingē ex ꝑpa egritu͞dīe:q̄ ſit in neruis digitoꝝ:ſiue ſit mala ꝯplō:vel mala ꝯpō:ꝑ ꝯtingē ex egri͞ne:q̄ ſit in ipſo p̄n⁹.ſ.cerebro:vt in freneticis. Et pōt ꝯtingē ex egritudīe:q̄ ſit i via:vt ſi oppilet̄ vl' apet̄ nucha:ſic̄ dr̄ de ite⁹ˢ ii⁹ p̄ ꝑ torū. Si ḡ in illis digitis eēt cā doloris:puta ſolo ꝯtinui ex apa:te:vel pcuſſione:ſiue mala ꝯpō:ponēdo illos digitos ad ignē:vl' ad niuē:⁊ digiti nō ſentirēt illā cām doloris:tūc opoꝛteret mentem egrotare.

¶ Per mētē aūt egrotare itelligo:egrotare mēbrū in q̄ eſt mēs.i.cognitio:vel v̄tus cogſcitiua:illō aūt mēbrū eſt 1ʳ.ſ. ip̄m mēbrū ſenſatū:puta digit⁹ ⁊ eſt mēbrū a q̄:vl' p̄ qd̄ mittit̄ ei virt⁹ ſēſibilis:ſic̄ cer͞m ⁊ nucha. cū ḡ digiti nō ſentiunt plīm doloꝛē:tūc opꝫ aliqd̄ mēbrū eḡtare:in q̄ eſt mēs.ſ.vel ipſos digitos:vel ſuos neruos:vel ipſā nuchā:vel ipꝫ cerebrū. Et ſic pꝫ:ꝙ ſiḡtio trahit̄ ex ablatiōe v̄tutꝫ ſēſibilis tactualis:ſup egri͞nēm mētis:q̄ eſt ꝑpa mēbro ſenſibili:⁊ ſup egri͞nēm mētis alioꝝ mēbroꝝ.ſ.mēbri:qd̄ eſt radix:⁊ mēbri qd̄ eſt via:⁊ modus ſiḡndi:eſt cū diſiūctione:vt ſi digit⁹ nō ſentit doloꝛē:aut eḡtat mēs ipſi⁹ digiti:aut mēs cerebri:vl' nuche:⁊ egri͞ne vni⁹ illoꝝ ſublata:relinqt̄ altera:vt ſi digitus nō ſētit plꝫ doloꝛē:nulla exiſte i digito egri͞ne:tūc egrotat nucha:vel cer͞m. ¶ Nec obſtat qd̄ opponebat̄:ꝙ ſi ablata actio:ſiḡbat ſup egri͞nēm ꝑpe v̄tutꝫ erat ſnīo iartificial' qm̄ nō ſiḡt tm̄ ſup eā:ſꝫ ſiḡt ēt ſup egritudīes alioꝝ mēbroꝝ vel aliaꝝ v̄tutū:⁊ ēt ſiḡtio eiuſdē ablate actiōis ſup egritudinē ſue v̄tutꝫ:nō eſt iartificial':eo mō accipiēdo q̄ Hip. accepit:gn̄alr̄.n.facē talē ꝯn̄aꝫ. [Si actio alic⁹ v̄tutꝫ eſt ablata illa v̄⁹ eḡtat] hn̄ eēt modice vtilitatꝫ:⁊ ſbtilitatis. Sed pticulr̄ facē talē ꝯn̄am: [h̄ mēbrū nō ſentit doloꝛē. ḡ in ipo eſt aliq̄ egri͞dᵒ occulta:vel i aliq̄ alio mēbro.] Jſtud nō eſt iartificiale:nec pue vtilitatꝫ. ¶ Ad id ēt qd̄ dicebat̄:ꝙ non vi vera ꝯn̄a:ex ablatiōe actiōis ſup egri͞nēm ꝑpe v̄tutꝫ:dico ꝙ h̄ ē veꝝ.nō.n. tꝫ illa ꝯn̄a:niſi cū diſiūctiōe:vt dicat̄. [Si digit⁹ nō ſētit plīm doloꝛē:eḡtat mēs ei⁹ vel cerebri:vel nuche.] Et ſic pꝫ ſolō ad p͞m arg͞m. ¶ Ad 2͞m dico:ꝙ h̄ qd̄ dico: nō ſētire doloꝛē:lꝫ ſit negō:tm̄ hꝫ in ſe affirmationē intellectā. ⁊ eſt hec:ꝙ mēbrū h̄:oꝫ ſētire:⁊ nō ſētit. ¶ Uel dic:ꝙ ex gn̄ali negōne:nihil ſe͞r. Sꝫ ex negōne alic⁹ debite opōnis ſeqt̄ cā pp̄ quā illa opō debite nō eſt fcā:cū dēat fieri.

¶ De 3ᵒ ſic pcedo. vꝫ.n.ꝙ ꝯuerſa ꝯn̄a teneat.ſ.vt dicat̄. [Si mēs alic⁹ mēbri eḡtat:mēbrū ei⁹ plīm doloꝛē nō ſētit.] qm̄ noc͞m actiōis ſēſibile alic⁹ v̄tutꝫ:⁊ v̄tutē egrotare:ſūt eq̄lia: vbicūqꝫ.n.eſt v̄tus egrotās hꝫ noc͞m opōnis ſēſibile:⁊ vbicūqꝫ eſt noc͞m ſenſibile:ibi eſt v̄r⁹ egrotās:ſꝫ iter eq̄lia ꝯn̄a eſt ꝯuertibil'. ¶ Ad 3͞m. mēs.n.alic⁹ pōt eḡtare:nec tm̄ ꝑdit̄ ſēſus tact⁹. v̄.g. i maniacis mēs eḡtat:⁊ tm̄ ipſi nō ꝑdūt ſenſū tact⁹:dolēt.n.pcuſſi:vel apati in aliq̄ mēbro ſēſibili: ⁊ ſic nō v̄ificat̄ ꝯuerſio ꝯn̄e:iter egrotare mētē:⁊ nō ſētire doloꝛē:accipiēdo mētē:ꝓ alia v̄tute:q̄ꝫ ꝓ ſenſitiua. Jtē nec ſeqt̄:accipiēdo mētē ꝓ v̄tute ſenſitiua.nō.n.ſeqt̄. [Si v̄tus tactiua eḡtat:ꝙ ipſa nō ſentiat plꝫ doloꝛē:qm̄ egri͞dᵒ alic⁹ ⁊ nō tollit ſemꝑ totā opationē:ſed ſufficit:ꝙ ſenſibilr̄ eam ledat:ſed nō ſentire plīm doloꝛem:eſt totam virtutē tactiuaꝫ eſſe ablatam ab illo membro:qd̄ non ſentit ipſum.

¶ Ad hāc qōnē dico:ꝙ ꝯn̄a ſiḡti ſup ſignū ꝯuertit̄:accipiēdo ſiḡtum:ſic̄ ex ſigno iferebat̄. ex h̄.n.ſigno.ſ.nō ſētire doloꝛē inferebat̄:h̄ ſiḡtū.ſ.mētē eḡtare:⁊ debebat itelligi nō de q̄lꝫ egritudīe mentis:ſed de magna:ſic̄.n.dixit in ſigno: plīm doloꝛē nō ſentire:ſic ⁊ in ſiḡto:oꝫ itelligi:plīm egrotare:⁊ debebat itelligi illa illatio cū diſiūctione:vt ſi digitus nō ſentit plīm doloꝛē:nec̄io eḡtat:aut mens digiti:aut mēs nuche:aut cerebri. Cōuertat̄ ergo:⁊ dicat̄ ſic.ſi plīm egrotat mens cerebri:aut nuche:aut digiti:tunc nec̄ͤ o aliquod mēbrum eſt in coꝛpore:qd̄ non ſentit plurimū doloꝛem.

¶ De ꝯ¹ᵒ 2ᵒ queruntʳ. dꝫ p͞m eſt de defectu. 2͞m eſt de diuſitate que eſt iter trāſlationes. De p̄ ſic. vꝫ.n. Gal'. fuiſſe dim͞m:qꝛ nō poſuit cām v̄ificātē apho. ¶ Ad qd̄ dōꝫ eſt:ꝙ iō nō poſuit:qꝛ maˡᵒ eſt:⁊ pōt h̄ mō poni:qm̄ nō ſentire doloꝛē:cū ſit actio deſtructa mēbri ſēſitiui:nec̄io demrat mētē eḡtar̄. Sꝫ h̄ ꝯtingit 3ʳ. nā ſi aliqd̄ mēbrū ſenſitiuū nō ſentit cāꝫ doloris:pp̄ leſionē:q̄ ſit in ipſo ꝓpriā:vt in h̄ītib⁹ apa deſtructiuū ſēſus tūc tale:nō ſētire:ſiḡt eḡtare mētē illi⁹ mēbri.i. ſenſū ei⁹. Si v̄o nō ſentit pp̄ leſionē:q̄ eſt in mēbro:qd̄ eſt via p̄ quā dirigit̄ ei ſēſus:ſic̄ ꝯtingit in h̄ītib⁹ nuchā leſā:⁊ qb⁹ mēbra q̄ recipiūt ab ea v̄tutē:nō ſentiūt:tūc eḡtat mēs illi⁹ mēbri:qd̄ eſt via nuche. Si v̄o nō ſentiat ꝓpt leſionē que eſt in mēbro p̄ncipali:qd̄ eſt radix:ſic̄ ꝯtingit in freneticis:tūc egrotat mens illius radicis.i.cerebri.

¶ De 1ᵒ ſic q̄rit̄. nā nr̄a trāſlatio.d.ꝙ p̄ mētē poſſum⁹ itelligere:itellectū:mēoꝛiā:⁊ ſenſū. Alia v̄o trāſlaᵒ de his v̄bis nihil hꝫ:ſꝫ vbi nr̄a trāſlaᵒ in tex.d. [mēs eḡtat.] alia dicit [cognitio eḡtat.] Et poſtmodū Cōmētatoꝛ ſm̄ trāſlatōēꝫ Burgō. ponit p̄ eodē cognitionē:⁊ mētē. nr̄a v̄o trāſlaᵒ exponit mētē p̄ cognitionē. ¶ Ad qd̄ dōm:ꝙ tal' diuſitas ad eūdē itellectū redūdat. nā mētē eē cognitionē:⁊ mētē eē ſenſum:memoꝛiā:⁊ itellectū idē eſt ſꝫ rē. Credo tm̄ ꝙ apō grecos iſte apho. rept⁹ fuit ſcript⁹ 2ʳ. vno qdē mō ſic [mēs eḡtat.] Alioᵒ ſic [cognitio eḡtat.] v̄n̄ Burgō. habuit illā ſcripturā:q̄ dicit [cognitio eḡtat.] Jꝫ Gal'. i ꝯ¹ᵒ fecit mētionē d̄ alia q̄.d. [mēs eḡtat] dicēs:ꝙ nō refert iter mētē:⁊ cog͞m ſꝫ Cōſtātin⁹ habuit illā lr̄aꝫ Hip. q̄.d. [mēs eḡtat] Jꝫ Gal'. i ꝯ¹ᵒ ſuat ſuā trāſlationē:⁊ expōit mētē p̄ mēoꝛiā:itellectū:⁊ ſēſū:i qb⁹ ꝯphēdit oēm cognitionē:vn̄ lꝫ āhe trāſlationes ſint vere:q̄ꝫtū ad rē itellectā ab Hip. nō tm̄ ſūt vere q̄ꝫtuꝫ ad dcm̄ pſōe Gal'. nā aut Gal'. expoſuit hūc apho. ſub hac lr̄a [mēs eḡtat.] Jꝫ tūc eſt vera trāſlaᵒ Cōſtātini:aut expoſuit eū ſub hac lr̄a [cognitio eḡtat.] Et tūc eſt vera traᵒ Piſa.

¶ Aut dic:ꝙ Gal'. fecit duas cōmētationes iſtius aphoriſmi ſm̄ diuſas ſcripturas. ⁊ vnus iſtoꝝ trāſlatoꝝ habuit vnā: ⁊ alius aliā. ⁊ hoc 3ᵒ mō poſſunt ambe trāſlationes eē vere:⁊ ſm̄ rem intellectā ab Hip. ⁊ ſm̄ dictū pſone Gal'. nam vtraqꝫ trāſlatio vera eſt:⁊ vtraqꝫ dicta Gal'.

¶ Aphoꝛiſmus. VII.

¶ Quecunqꝫ multo tempoꝛe extenuantur coꝛpoꝛa tarde reuerti conſueuerunt. Que v̄o modico modice.

¶ Que longo tempoꝛis ſpatio extenuātur lente reficienda ſunt. Que breui breuiter. Theo.

¶ Que longo tp̄e extenuant̄ coꝛpa: lente reficere opoꝛtet. Que v̄o breui:breuiter. Leo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Macies ꝑuo tp̄e extenuās coꝛpa ex inanitione humiditatis coꝛpis eſt itelligenda nō ꝙ diſſoluant̄ ſolida mēbra. Que v̄o multo tp̄e macreſcūt carnē diſſolui potēdunt:⁊ mēbra cibū p̄ coꝛp⁹ diuidētia eūqꝫ dirigētia ſanguinem qꝫ gn̄antia itelligunt̄ eſſe coꝛrupta:vt nō poſſit cibus digeri quātitate coꝛpi ſufficiēte. Un̄ cū nec̄e ſit coꝛpus refici cibo

multo plus opꝫ tpe reuocari. Hic aūt Hip. intēdit corpora ſola humiditate extenuata: cū dieta cibi velociſſime ad craſſitiē reuocāda. Mēbra enī appetitiua ⁊ digeſtiua credimus eſſe fortia. Finis huius apho. diuerſus in diuerſis inuenitur libris: ſed tñ ad idem redit. Que modico modice. Alibi. Que in breui cito reuerti conſueuere.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ In pcedēti apho. poſuit author qōddā ſignum qđ demōſtrat mēte egrotare. In pñti vō oñdit diuſitatē reſūptionis corpoꝝ p diuerſitatē ꝯſumptionis coꝝ: ⁊ caſus planus eſt.

℄ Cōmētator in h apho. ſic pcedit. nā p̄ ponit cām ꝯtinuitatē apho. 2° ponit diuiſiatē ſre. durat p⁹ vſq; finis. Notabile vō hꝫ nō eſt niſi vidē cām apho. q talis eſt: corpa q̄ ꝯſumūtur i breui: extenuant̄ p ſolā ꝯſūptionē hūoꝝ: q velociter pñt gñari p cibos: ⁊ pot⁹: ⁊ maxie p pot⁹: ſic iſra dicet̄. nō mēbra digerētia ſāguinē: ⁊ eū p corp⁹ diuidētia nō ſūt corrupta: vel extenuata. Sꝫ corpa que ꝯſumunt̄ in longo tpe hñt ꝯſūptas carnes: ⁊ ēt extenuata mēbra digerētia ⁊ diuidētia ſāguinē p corp⁹. ſ. ſtōm: epar ⁊ cor: ⁊ ēt mēbra ſolida in qb⁹ ſit aſſimilatio hñt extenuata: q̄re cū nō pñt iſta mēbra digerē: partiri: ⁊ aſſimilare nutrimētū ſufficiēs ad reſtaurationē in breui tpe: necē̄io reqrit̄ longum tempus.

Circa huc apho. dub' de tex. ⁊ de ꝯ'° De tex. qdē ſic opponit̄. radix. n. h⁹ apho. vi eē q tp̄s reſtaurationis dꝫ pportionari tpi reſolōnis. Sed ꝯ. vi eni q tp̄s reſtaurationis dēat eē maius tpe reſolōnis. nā reſumē ē gñō q̄dā: ⁊ ꝯſumē ē cor° q̄dā: ſꝫ facili⁹ eſt (ſic. d. Phs) corrūpe q̄ gñare. ergo i breuiori tpe ſiet ꝯſumptio: q̄ reſtauratio.

Utrum tēp⁹ reſtauratiōis dēat pportiōari tpi reſolutiōis.

℄ P. vi q tp̄s ꝯſūptionis ſit maius tpe reſtauratiōis. nā in ꝯſumēdo opat̄ ſola cā pter nām. In reſumēdo vō opat̄ nā ⁊ medicina. g̃ vi q citius dēat fieri reſūptio q̄ ꝯſumptio.

℄ Ad hāc q̄ne rñdeo: q Hip. nō itelligit h. q tp̄s ꝯſūptionis: ⁊ reſūptionis: ſint pportiōata ſm eq̄litatē deteriatā. ſ. vt tp̄s ꝯſūptionis: ⁊ reſtauratiōis: ſit eq̄le: ſꝫ itelligit ibi: q tp̄s reſūptionis ⁊ ꝯſūptionis: ſint pportionata idefinite. ſ. q ſi in multo tpe ꝯſumit̄: in multo tpe fiat reſūptio: ⁊ ſi in pauco tpe ꝯſumit̄: i pauco reſumit̄. deteriata. n. q̄titas taliū: nō eſt ſcibilis: ſic. d. Gal'. 3° de ige. ſa. vñ illud multū tp̄s conſumptionis: pōt eſſe maius multo tpe reſumptionis: ⁊ econuerſo: q̄uis ambo tempora ſint multa.

℄ P. humidum radicale pōt ꝯſumi in ſeptē diebus p famē: ⁊ tñ non pōt in breui reſtaurari: q moritur inde homo.

℄ Ad qđ dōm: q humidū radicale cito ꝯſumitur: ſi omo of mittit̄ a regimine humidi influētis: ⁊ de tali ꝯſumptiōe nō intelligit hic author: ſed humidū radicale: nō cito ꝯſumit̄: ſi regat̄ reſtauratiōe humidi iſluētis. ſ. q hō comedat ⁊ bibat: ⁊ de ꝯſumptione ſic ꝯſiderata: loqtur hic author.

℄ P. author. d. q corpa: que multo tpe extenuant̄: tarde reuertunt̄: ſꝫ corpa que venerunt vſq; ad 3ᵃᵐ ſpēm ethice: in multo tpe ſunt extenuata: nec tñ poſſunt reuerti in multo tpe: eo q nunq̄ reuertunt̄. ℄ Ad qđ dōm: q hic dꝫ itelligi de ꝯſumptione reparabili: illa vō corpa que venerunt vſq; ad tertiam ſpēm: nunq̄ poſſunt reparari.

℄ P. cū corpa extenuant̄: ⁊ exiccant̄: cū vō reſumunt̄ humectant̄: ſꝫ lōgius tp̄s reqrit̄ in humectādo: q̄ exiccādo: ſic̄ di. 7. de ige. ſa. ⁊ ab Aui. p̄ cañ. fen. 4. cap̄ 2°. ⁊ ab eodem libro 3° cap̄ de gñali cura male cōplexionis ſtomachi. ergo pōt corpus exiccari in breui: ⁊ non reſumi in breui.

℄ Ad qđ dōm: q corp⁹ hñ pōt in breuiori ꝯſumi q̄ reſumi: tñ corp⁹ qđ in breui ꝯſumit̄ in breuiori reſumit̄: q̄ qđ ꝯſumit̄ in longo: ⁊ talē cōpatiōne itelligebat Hip. in h apho.

℄ De ꝯ'° vō ſic pcedo: ꝯ ex inanitiōe humiditatis corpis. Cām aūt hui⁹ apho. ſic poſſumus declarare: eleuādo eū ad ſuā radicē: vt ſumat̄ cā diuſitatis: reſumptionis a diuerſitate cāꝝ ꝯſumptionis. Sed cā ꝯſūptionis eſt 3ᵉ. quaꝝ vna eſt euācuatio humoꝝ: ⁊ alia eſt ꝯſumptio mēbroꝝ: q̄ ſolūmō nutriunt̄: vt ꝯſūptio carnis: ⁊ adipis. 3ᵃ cā eſt ꝯſumptio ⁊ eliq̄tio mēbroꝝ: que nutriūt: ⁊ nutriunt̄: q̄lis eſt eliquatio ſtomachi: epatis: ⁊ cordis: ⁊ venaꝝ: iſta enī mēbra nutriūtur: ⁊ nutriūt: ⁊ ſunt cā nutricationis alioꝝ: poſſet ēt poni 4ᵃ ꝯſumptio ſm Gal'. 7. de ige. ſa. ⁊ ego dicā infra. Uult g̃ Gal'. q ꝯſumptio mēbrū ſm vtrūq; modū ſit cā extenuationis corpis facte in lōgo tpe: ppter qđ opꝫ corpus in lōgo tpe reſumi: extenuationis vō pauci tpis. cā eſt ſm eum humoꝝ ꝯſumptio: ⁊ nō mēbroꝝ nutribiliū: vl' nutritiuoꝝ eliq̄tio. ⁊ ſic a veloci macie excludit̄ ne ſit cā vtroꝝq; mēbroꝝ ꝯſumptio: ⁊ ponit̄: q ſit cauſa humoꝝ euacuatio.

℄ Tria ergo querunt̄ circa hꝫ cām ſic poſitā a Gal'. quoꝝ p̄ᵐ eſt qd debeamus itelligere p euōnē humoꝝ: vel humiditatis. ſ. vtꝝ in ea cōprehēdat̄ ꝯſūptio roris: vel ſolūmō ꝯſumptio humoꝝ exñtiū in venis. 2ᵐ eſt de cā velocis maciei. ſ. de ꝯſumptione humoꝝ: ⁊ puatione ꝯſumptiōis mēbroꝝ. vtꝝ ne iſte due cauſe. quaꝝ vna eſt affirmata. ⁊ altera negata: ſic aggregate: ſint cauſa velocis maciei. 3ᵐ eſt de cauſa maciei longi temporis.

℄ De p̄ ſic pcedo. vi. n. q ſub humiditate: cuius ꝯſumptione ſit velox macies: cōprehendatur ros: qm̄ prima ſpecies ethice ſit in rore: ſicut vult Auic̄. 4° cañ. de ethica. Prima autem ſpecies ethice velociter ſit.

℄ P. nō vi: q p humoꝝ euōnes: q ſunt in venis: ſiat macies aliquo modo. qm̄ macies eſt diſpoſitio mēbroꝝ: q̄re ad h: q ipſa fiant macra: opꝫ q de ſubſtātia coꝝ aliqd euacuet̄: ⁊ ꝯſumat̄: q̄uare opꝫ: q in oi macie (quantūcunq; velociter fiat) ꝯſumatur humiditas: que eſt ros: ⁊ q lꝫ humores euacuent̄. Si ros nō euacuat̄ mēbra nō extenuant̄: q humores qui ſunt in venis: non ſunt de ſubſtātia mēbroꝝ.

Utrum p euacuatione hūoꝝ qui ſūt i venis fiat macies.

℄ Ad ꝯriū Gal'. 7° de ige. ſa. cap̄ 5°. §. Sꝫ ꝯfirmatio. ponit exiccationē: que ſit per ꝯſumationē roris eſſe difficillime curatiōis: q̄re cū velox macies ſit facile curabilis: ipſa nō fiet ex ꝯſumptione roris: ſed ſolūmō ex euōne humoꝝ.

℄ P. Haliabas lib° 7° de ſpēb⁹ ethice: ponit finē ſcđe ſpēi ethice: ⁊ p̄nᵐ tertie fieri ex ꝯſumptione roris. Corpus aūt cū ad hanc maciem deuenerit: nunq̄ reſumit̄. ergo velox macies non dicit̄ fieri ex conſumptione roris.

℄ Ad qđ dōm: q euācuatio humoꝝ exñtiū in venis: 2ʳ pōt fieri. vno qdē mō ſubito: ⁊ in maxima q̄titate: ſicut in magna ⁊ ſubita emoroſagia: facta p aliqđ vulnus: vel p aliquā vene aptionē: ⁊ in magno fluxu vētris: ⁊ his ſilibus: ⁊ in tali caſu corporis tumor minuitur: propterea q ſanguis dū erat in venis: replēdo eas: ⁊ extēdendo: corpis groſſitiem: ꝯſeruabat. Sed ipſa caro ⁊ adeps ſm ſui ſbam nō receperunt ppt̄ h extenuationē. vñ vidi ſemel ⁊ multotiēs hoies detrūcatos: in vna hora p effuſionē ſāguis factos tenues: neq; h fuit poīe: q ex carnis ⁊ adipis cōſumptione fieret. Alio vō mō euānt̄ humores de venis cum aliq̄ latitudine tpis: ſic̄ ſit i aliq̄ egrotāte p. 7. vel. 14. dies: ſiue ſit illa egritudo cū euōne manifeſta: vt in fluxu vētris: vel fluxu ſanguinis moderato: ſiue ſit cū euōne imanifeſta: ſic̄ in febricitāte: cui⁹ hūores ꝯſumunt̄ pp abſtinētiā: ⁊ ppt̄ febrē: ⁊ in iſto caſu dōm: q cū euōne humoꝝ minorat̄ nō ſolū ros: ſꝫ etiā cābiū: qm̄ ſit eoꝝ reſolōnec eſt hūor ſufficiens ad reſtaurādū illā: planū eſt g̃: q i veloci macie: pōt ꝯſumi hūiditas: q̄ eſt ros. Sꝫ talis ꝯſūptio eſt ꝯñs hūoꝝ ꝯſūptionē: q ſūt in venis: ⁊ nō pp ppriū noc' mēbroꝝ. ℄ Nec obſtat qđ oppo' p Gal'. 7° de ige. ſa. ſ. q exiccatio p ꝯſūptionē roris: ſit difficillime curatiōis. Qm̄ ibi Gal'. itelligit p ꝯſumationē roris: ꝯſumationē hūiditatis nutritiue: factā in membris ꝯſilib⁹: ⁊ ex ppa diſcraſia ipſoꝝ mēbroꝝ ꝯſiliū: puta qñ ſtōus ſic exiccat̄: q ſua hūiditas nutritiua cōſumit̄: talis aūt roris ꝯſumptio: nō ſit in paruo tpe: q nō ſit p ſubitā euōnē hūoꝝ: ſed p ppriā malitiā ipſi⁹ mēbri: in q eſt.

℄ Aut dic alr ⁊ melius: q Gal'. ponit ibi difficillimā curationē eſſe in ꝯſumptione roris: cōprehendendo cū hac conſūptione: ꝯſūptionē mēbroꝝ hūidoꝝ: ⁊ ꝯſūptiōēz mēbroꝝ

ſolidoꝝ: ⁊ hoc intelligit per cōparationē ad ↄſumptionē: que fit per euōnē paruaꝝ venaꝝ ⁊ arteriaꝝ a ſanguine: ponit enim ibi Gal. q̄tuoꝛ ↄſumptiones. quaꝝ pᵃ ⁊ maioꝛ eſt ↄſumatio ſolidoꝝ mēbroꝝ. 2ᵃ vero eſt ↄſumatio mēbroꝝ humidoꝝ: vt pinguedinis ⁊ carnis. 3ᵃ eſt ↄſumatio humiditatis roꝛalis diffuſe p oīa mēbra: ⁊ credo ꝙ ſub roꝛe comprehēdat cābium. 4ᵃ vero ↄſumatio eſt: que fit p̄ euōnē paruaꝝ venaꝝ: ⁊ arteriaꝝ a ſanguine. vn̄ vult ibi ꝙ cura p̄maꝝ triū ſit difficillima per cōparationē ad 4ᵃᵐ: itā difficultas p̄maꝝ triū ↄſumptionū diuerſificat̄ iter ſe: ſm magis ⁊ minus. nā ↄſumptio mēbroꝝ ſolidoꝝ difficilime curat̄ q̄ ↄſumptio carnis: ⁊ ↄſumptio carnis difficilius q̄ ↄſumptio roris. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ qn̄. d. Halyabas: ꝙ finis ſc̄be ſpēi ethice: ⁊ ſm̄ᵐ tertie fiunt p ↄſumptionē roris: hoc dꝫ intelligi: ꝙ totᵘ ros ſit ↄſumptus: qui eſt in corde: ſicut dē a Gal. p̄ de feb. ⁊ h̄ ꝓpter calorē febrilē: qui eſt in corde. p̄. ⁊ in ipſis mēbris. 2ᵒ. In hoc aūt caſu: nō intelligimus totum rorē eſſe ↄſumptū: ſed minoꝛatū: neq̄ eſt p calorē febrilē: q eſt in mēbris ↄſilibᵘ: ſed ꝓpter defectū humoꝝ: qui nō reſtaurāt rorē ⁊ cābium. Itē Hip. loq̄tur hic de extenuatione ⁊ reſumptione corpoꝝ exeūtiū egritudinē ſm aliā cām facientē maciē. Haliab. vero loq̄tur de ↄſumptione: q̄ que fit in corporibus procedētibus in egritudine ↄſumptiua.

¶ De 1ᵒ ſic ꝓcedo: ponit ꝙ mēbra nutritiua non extenuant̄ in veloci macie: ⁊ ſic velox macies nō ↄtingit ꝓpter coꝛꝫ nocumētū. ☞ Sed ꝯ. ponamus ꝙ in ſtō: epate: aut corde: q ſūt mēbra nutritiua ſit aliq̄ mala diſpoſitio ſubito introducta vel facta: puta ꝙ in ſtō vel epate fiat apā: in corde autē imprimat̄ caloꝛ febrilis: ↄſumēs eius humiditatē: qd̄ ↄtingit in ethica: ſicut. d. Gal. de febribᵘ lib. p̄. tūc vtiq̄ fiet velox macies in corpe ex leſione mēbroꝝ nutritiuoꝝ: ⁊ erit aliud incōueniēs: quoniam talis macies tarde curabitur.

¶ P̄. qn̄ fiunt apā in viſceribᵘ: ⁊ ꝓceſſerint ſm ſemitā exiture: ſit in corpe ſubita macies: ⁊ in oculis repētina ↄcauitas: ſicut. d. Auiᶜ. p̄ cāñ. fen 1ᵃ cap̄ de ſignis apatū. ḡ mēbra interioꝛa apoſtemata: ſubito faciunt macreſcere corpus.

¶ Ad qd̄ dēm: ꝙ Gal. non itelligit: ꝙ ex leſione membroꝝ nutritiuoꝝ: nō poſſit fieri ſubita macies: ſed itelligit: ꝙ nō eſt neccīum: ꝙ ſemp ſubita macies fiat ex illis mēbris corruptis ⁊ leſis. ¶ Uel dic: ꝙ ſi mēbra nutritiua ſubito faciāt maciē in corpe: h̄ nō eſt eoꝝ macredine: ⁊ extenuatione: ſꝫ eſt ꝓpter aliquā aliā egritudinē: ad quā ſeq̄nt̄ ſubita diminutio humoꝝ in venis: ſicut eſt apā: vel oppilatio ſubito facta. Gal. aūt intendebat de macredine: que fiebat propter illa mēbra nutritiua extenuata: vnde. d. alia trāſlatio: ⌈ ſubtilia ſūt: ⁊ alia per que actio aīalibus pficitur. ⌋

¶ De 3ᵒ ſic ꝓcedo. ponit. n. ꝙ extenuatio mēbroꝝ nutritiuoꝝ: eſt cā maciei lōgi tpis: ⁊ ſic ſeq̄t̄: ꝙ cū macie lōgi tpis inueniāt̄ mēbra nutritiua debilitata. ☞ Sed ꝯ. vꝫ eniꝫ ꝙ fortitudo mēbroꝝ nutritiuoꝝ dēat eſſe cū macie lōgi tpis: magis ↄiuncta: q̄ debilitas eoꝝ. nā cum aliq̄ cā laborat extenuare corpus: tūc: ſi mēbra nutritiua ſunt foꝛtia: repugnabunt cauſis extenuātibus: ita ꝙ aut extenuatio nō fiet per illas cauſas: aut fiet in longo tpe ſi fortitudo mēbroꝝ non poterit reſiſtere: ⁊ ſic tarda extenuatio fiet cum fortitudine membroꝛum nutritiuoꝛum.

¶ Ad qd̄ dēm: ꝙ cū alique cāe laborāt corpᵘ extenuare: ⁊ mēbra nutritiua ſunt foꝛtia: ita ꝙ reſiſtāt illis cauſis extenuantibᵘ: nullo mō fiet extenuatio: niſi prius vincant̄ illa mēbra nutritiua: ⁊ ſic ad vltimū: illa extēuatio corpis: fiet cū extenuatione ⁊ debilitatiōe mēbroꝝ nutritiuoꝝ: ⌈ multo opꝫ tpe reuocari. ⌋ Redditio cauſe quā Gal. ponit: indiget ſuppletione tali: ↄſumptio que fit p ſolā euōnē humoꝝ indiget ad reſumptionē: ſolū tpe quo humores deficiētes regn̄ent̄: ſed ↄſumptio que fit p corruptionē ⁊ leſionē mēbroꝝ digerētiū: ⁊ nutriētiū: corpᵘ idiget ad reſūptionē duplici tpe. vno q̄dem tpe indiget ad rectificationeꝫ mēbroꝝ qbᵘ pficit̄ nutrimētum: ⁊ eſt lōguꝫ: tpe: ⁊ alio ad regn̄onē humoꝝ: ex qbus mēbra recuperēt ſolitam quātitatem.

¶ Aphoꝛiſmus. VIII.

¶ Si ex egritudine cibum accipiens qs nō cōualeſcat ſignificat̄: q: corpus plurimo cibo vtitur. Si vero non accipienti hoc ſit: ſignificat quoniam corpus inanitione indiget.

¶ Si qs a moꝛbo cibū aſſumēs nō corroboꝛat̄ plus cibi q̄ ſatis ſit aſſumi ſigtur. At vō ſi nō aſſumēti ita euenit euōne opus eſſe ſciēdū eſt. Theo.

¶ Si a moꝛbo cibū aſſumēs qs nō corroboꝛat̄: pluri alimēto corpᵘ vti ſigtur. Qꝫ ſi nō aſſumēte cibū hoc accidat: ſcire opꝫ ꝙ idiget euatione. Leo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Hic aphoꝛiſmus ex breuitate vnius vbi eſt obſcurus qd̄ vſuale fuit añā inhabitantibᵘ: ⁊ eſt adhuc vſuale. Et eſt iᵈ accipiēs. dicētes. n. Accipiens deſiderās itelligūt ſeu volēs. Nō deſiderātes. n. cibū nō accipiētes dicunt̄. Deſiderātes: ⁊ ex eo corpus implētes dr̄ accipiētes. ¶ Si qs ē exiēs ex egriᵗᵉ cibū deſiderās: ⁊ accipiēs nō reuocat corpus ad p̄ſtinā ſanitatē cibo accepto corpᵘ nō nutrit̄: ſꝫ agrauat̄ potiᵘ. Nō cibᵘ deſiderās: neq̄ accipiēs q̄ntum ſufficiat hūores malos ſe hēre ſigt a qbᵘ ſi nō purget̄ corpᵘ ad v̄tutē prioꝛē nō reuocat̄. ☞ Hippocrates aūt in liᵒ h̄: ⁊ multis aliis hūores multos flōīa minuendos innuit: ſed ſi ſit vnᵘ pharmacia minuat̄. Qd̄ cū ipſe ꝓbaſſet: ⁊ alibi dixiſſet duos aphoꝛiſmos ſubiūxit i qbᵘ ſinē hᵘ apho. d vtraq̄ euōne explanauit. Si (inq̄t) cibū nō accipiēti hoc fiat ſigt: qm̄ corpᵘ euōne idiget. Multi diſcoꝛdāt libri de his duobus aphoꝛiſmis in ſine ſui oꝛdis. Qui aūt ſic oꝛdinauerūt melius diſponūt. Nō pura corpa q̄tūcūq̄ nutries magis ledes: vt ↄtinent̄ vba ſic. Si cibū nō accipienti h̄ ſiat: q: inanitione idiget ſigt: q: nō pura corpa q̄tūcūq̄ magis nutries magis ledes. Sed cū libros reuolueré: ⁊ in eis ita (ſicut nō libri hn̄t) repirē: ſicut iueni ita dimiſi: ⁊ explanaui.

Accipiēs quicq̄. Deſiderās cibum.

Nō ores ſi nīſi ſūt ſlōᵃ: ſi vō vnᵘ pharmaciaꝫ cuādi ſūt.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In p̄cedēti apho. poſuerat Hip. ꝙ tp̄s reſumptionis dēt eſſe ꝓpoꝛtionatū tpi ↄſumptionis. In iſto vero apho. docet q̄d ſignificet: nō reſumptio: in corpibᵘ exeūtibᵘ egritudinē: ⁊ hꝫ iſte apho. duas ptes. nam p̄mo oñdit q̄d ſignificet nō reſumptio cū deſiderio comedēdi. 2ᵒ q̄d ſignificet ſine deſiderio comedēdi. pᵃ vſq̄ ⌈ ſi vero cibū: ⌋ ⁊ ſnīa plana eſt.

¶ Cōmētatoꝛ circa hūc apho. ſic ꝓcedit. nā p̄ exponit h̄ vocabulū ⌈ cibū accipiēs: ⁊ nō accipiēs. ⌋ 2ᵒ ponit cām vitaq̄ apho. 3ᵒ r̄ndet tacite q̄ōni: q̄ poſſet ſibi fieri. 4ᵒ oñdit hitudinē huiᵘ apho. ad ſequētes duos. durat pᵃ vſq̄. ⌈ Si qs ḡ exiens. ⌋ 2ᵃ vſq̄ ⌈ Hip. aūt: in h̄ liᵒ. ⌋ 3ᵃ vſq̄ ⌈ qd̄ cū ipſe ꝓbaſſet. ⌋ 4ᵃ vſq̄ ad finē. ¶ Dicit ḡ ſic de pᵃ: ꝙ h̄ vocabuloꝫ. ſ. ⌈ accipiēs cibū. ⌋ Idē ſigt ꝙ deſiderās cibum: ⁊ eo implēs corpᵘ: ⁊ ⌈ nō accipiēs. ⌋ Idē eſt ꝙ nō deſiderās cibū. i. faſtidiᵘ. ¶ De 2ᵒ. d. ꝙ i ō accipientē multū de cibo: ⁊ corpᵘ nō reintegrātē: dꝫ ſigre vſum amplioꝛis cibi: q: nō nutrit̄ a cibo quē accipit: ſꝫ ab eodē grauat̄: ⁊ iō cibū nō deſiderātē dꝫ ſigre euōnē humoꝝ eē neccīam: qm̄ ſigt hūores in corpe corruptos: eē ſupfluos: qbᵘ corrūpit̄ appetitᵘ. ¶ De 3ᵒ. d. ꝙ poſſet aliqs q̄rere nūq̄d iſtā euōnē fieri opoꝛteat: p flobotomiā: aut p pharmaciā. ☞ Ad qd̄ r̄ndeo: ꝙ ſi vnᵘ humoꝛ abūdet: p pharmaciā. Si vero oēs p flōmiā. ¶ De 4ᵒ dic: ꝙ cū Hip. p experientiā cognoſcēt diſpōnē corpoꝝ exeūtiū egritudinē: ⁊ in aliis locis: feciſſet mētionē de ipſa: voluit ſtatim poſt p̄ſītē apho. ponē duos apho. tractātes de eadē mā cū iſto: ⁊ illi duo ſequētes apho. 2ʳ poſſūt oꝛdinari. vno q̄dē mō vt ille apho. ⌈ nō pura corpa: ⌋ ponat̄ imediate poſt iſtū: ⁊ poſtea ponat̄ ille: ⌈ corpa vbi quis. ⌋ ⁊ iſte eſt

melioꝛ

melioꝛ oꝛdo. alio ꝟo mõ vt illi duo apho. ponant᷑. Sicut in libꝛis ſcripti ſunt.

Circa hunc apho. duo querunt᷑. pᵐᵐ eſt de te. 2ᵐ de 2ᵒ. De ter. ꝟo ſic q̃rit᷑. ipſe. n. intendit oñdere. ꝙ q̃ſi in reſurgẽtib⁹ ex egritu. appetit⁹ ſupat digõnẽ: ⁊ nutricationem. ꝙ tũc ſeq̃t᷑ vſus amplioꝛis cibi: ⁊ hec eſt cã iſtius apho. ſ. ꝙ multu3 comedere: ⁊ non reſumere ſigñat appetitiuam excedere immutatiuam.

℄ S3 ꝯ̃ h ſic opponit᷑. Dato ꝙ ſtõus alicui⁹ reſurgentis ex egritu ꝯpl'onẽ hẽat tempatã: aut par᷑ fridiorẽ: ⁊ epar ſit exiccatũ: aut oppilatũ: aut aptũ. tũc hẽbit bonũ appetitũ. nec reſumet᷑: nec ꝑp h ſequet᷑ ipm vti cibo amplioꝛi.

℄ Ad q̃ʒ dõm ꝙ exñte epate ſicco: vel oppilato vl' apato. nunq̃3 erit appetit⁹ ſtõci: niſi diminut⁹. nã ſi alia mẽbꝛa. nõ attrahũt a ſtõ. ñ opoꝛtebit ſtõᵐ mltũ appe:ẽ. nã appetit⁹ ñ ſit a ſolo ſtõ: ſ3 ſit h mõ. ꝙ mẽbꝛa attrahãt a venis minutꝭ. ⁊ minute a maioꝛib⁹: ⁊ maioꝛes ab epe. ⁊ epar a ſtõ. ſic dĩ 4ᵒ de ac' ⁊ moꝛbo. vñ dico põnẽ illã quã feci eẽ impoſſi3.

℄ Preterea vĩ ꝙ multo exñte appetitu in coꝛpe nõ reſũpto. ꝙ debeat ponẽ hoc ꝯñs. ſ. indigere purgatiõe: q̃ʒ in ſcõa parte poſuit. nã põt eẽ ꝙ in ſtõ abundẽt hu⁹ fri⁹: ⁊ acetoſi ſic accidit in appetitu canino. ℄ Ad q̃ʒ dõ3 ꝙ bñ p̃t eẽ ꝙ cũ iſto acci⁹. ſ. bñ comedere ⁊ non reſumi ſit nec̃ purgaᵒ. nec auctoꝛ hoc ꝓhibet. S3 cum h põt eẽ ſupfluitas nutrimẽti: q̃ ad vltimũ fac̃ idigẽtiã purgatõis. ℄ Aut dic ꝙ auctoꝛ nõ loq̃t᷑ de appeᵗᵘ canino: q̃ ꝯtingit de huᵐᵒʳ coꝛruptꝭ exñtib⁹ in ſtõ: ſ3 ꝺ illo q̃ ꝯtingit ꝑp inanitionẽ mẽbꝛoꝝ. ꝑp egrituᵐ p̃cedẽtẽ. nam mẽbꝛa exinanita. plerũq3 tñ ꝯſiderãt. ꝙ v̄tus illõ digerẽ nõ p̃t: ⁊ ſic nequeũtc nã ꝯñari ci bo. nõ ſit idẽ nutrimẽtu3. Q. ꝟo huᵉ ſunt in ſtõ fridi ⁊ acetoſi h ẽ alia egriᵈᵒ. ℄ Preterea vĩ iſta ꝯñtia. ſ. ſi ex egrⁿᵉ cibũ accipiẽs nõ ꝯualeſcat ſigñat vſum cibi amplioꝛis peccare ẽm ꝯñs: q2 h ſignũ. ſ. nõ ꝯualeſcẽ. Cũ foꝛti appetitu. eſt q̃dã effect⁹. q p̃t fieri a 4ᵉʳ cãis. ſ. ab vſu cibi amplioꝛis. ⁊ ab abũdãtia hu⁹ in coꝛpe toto. circa q̃s n. ſ ẽ occupata: ⁊ a pſtratiõe v̄tutꝭ ſtõci: ⁊ a debilitate v̄tutꝭ toti⁹ coꝛpoꝛis. cu3 debilitate caliditꝭ inatẽ. ſic ponit Auic. 4. can. Fen 2ᵃ. c. illoſ ꝺ regi. ꝯualeſcẽtie. q̃ ꝑcedere ex illo effectu. ad vnã illaꝝ 4ᵉʳ cãꝝ. peccat ẽm ꝯñs. ℄ Ad h p̃t dici ꝙ Auicẽ. in p̃all'ato. c. nõ ponit illas. 4. cãs facet᷑ foꝛtẽ appetitũ. ⁊ nõ ꝯualeſcẽ. S3 ponit illas. 4. facẽ foꝛtẽ appeᵐ ſine additiõe ad pinguedinẽ. ℄ S3 iſta nõ vĩ ſolũ: q2 iſta duo. ſ. ñ reſumi ⁊ nõ ꝯualeſcere. l3 ſint diuerſa: q2 non reſumi l ẽ paſſio coꝛpis: ⁊ non ꝯualeſcere ẽ paſſio v̄tutꝭ. ſic. d. Gal. in 2ᵒ iſti⁹ apho'. ſex egritu. bñ reficiẽti: ⁊c̃ ſ ꝓpoꝛtiõabilia. Sic ibidẽ. d. vñ q̃cq̃d p̃t ex vno inferri. p̃t iferri ex alio ſic ibidẽ. d. ℄ Ad q̃ʒ dõm ꝙ qñ Hip. d. cibũ accipiẽtes. non ꝯualeſcere. ipſe intellit appetitiuã v̄tutẽ: ꝯpare digeſtiuã. ⁊ nutritiuã. ita ꝙ ille exceſſus appe: ⁊ ꝺfect⁹ digeſtiue. nõ ſunt ex huᵐᵒʳ: q̃ remãſerint ex egri. nec ꝑp caſu3 v̄tutꝭ ſtõci ⁊ toti⁹ coꝛpis: ſ3 ſit exceſſus appetitiue ꝑp inanitionẽ mẽbꝛoꝝ: ⁊ ſit defect⁹ nutritiue v̄tutꝭ ꝑp ſolã mltitudinẽ nutrimẽti. ⁊ iſte intellus ꝓbat᷑ p Hip. q̃ poſuit ad talẽ appeᵐ ſine ꝯualeſcẽtia. ſeq̃ vſum cibi amplioꝛis: ⁊ nõ poſuit ſeq̃ indigẽtiã purgatiõis. Si. n. ex hũoꝛib⁹ eẽt illa duaꝝ v̄tutu3 ieq̃litas. fuiſſet ꝯſecuta idigẽtia purgatiõis. Jtẽ p3 p Gal. i 2ᵒ ex ſuo mõ loq̃ndi. dic̃. n. ꝙ coꝛp⁹ ex illo cibo. ñ nutrit᷑ ſ3 poti⁹ aggrauat᷑. Jtẽ p3 p Auic. 4. can. fen. 2. c. ꝺ regi. cõualeſcẽtie. dic̃. n. ꝙ ſi pſeuerat appetitus: ⁊ nõ alterat᷑. Coꝛp⁹ ad v̄tutẽ dñantẽ. tũc v̄t⁹ appetitiua ⁊ ei⁹ inſtrm ſ ſana. ⁊ v̄t⁹ digeſtiua: ⁊ ipi⁹ inſtrm ſ debilia. inuit. n. p h ꝟba. ꝙ Hip. itellexit in h apho. foꝛtẽ appeᵐ pſeuerare. ille ãt q̃ eſt cũ repletionẽ maloꝝ hu⁹: ⁊ cũ cãu v̄tutꝭ ſtõi: ⁊ toti⁹ coꝛpis nõ pſeuerat: ſ3 cito deficit. ℄ De 2ᵃ p̃te ſic oppoᵗ ipe q̃ʒ. d. ꝙ ſi coꝛp⁹ nõ reſumit᷑ deficiẽte appetitu. coꝛp⁹ idiget purgatiõe. S3 ꝯ̃. dato ꝙ aliq̃s exiẽs egriᵐ hẽat malã ꝯpl'onẽ calam abſq3 hu⁹ vicio. tũc q2 ſtõus cal's male appetit. iſte male appetit. ⁊ coꝛp⁹ nõ nutriet᷑ nec tñ ſequet᷑. ꝙ i digeat purgatõe cũ nlla egriᵈᵒ. abſq3 vitio hu⁹ purgatõe idigeat.

℄ Ad q̃ʒ rñdeo ꝙ raro ꝯtingit. ꝙ exeũtes egrituᵐ patiãt᷑. malã ꝯpl'onẽ ſtõci ſine hu⁹ vicio. nã hũoꝛes derelicti poſt moꝛbũ. bñ faciũt deficẽ appeᵐ: ⁊ ſi ꝯtigat. h erit alia egritudo a p̃ori. ℄ Aut dic ꝙ l3 in ſtõ remaneat mala ꝯpl'o calida. ſi mẽbꝛa ſint inanita: opoꝛtebit ſtõm neceſſario appetere p v̄tutẽ vacui: l3 a p̃te ꝯpl'onis nõ appetat. ⁊ ꝙ hoc ſit veꝝ. p3 p Auic. 3. can. ca. de appetitu canino. nã ponit ꝙ poteſt ꝯtingere appetit⁹ canin⁹ ꝑp caliditatẽ ſupfluam in toto coꝛpe. ꝯſumẽtem nutrimẽtũ: ⁊ ſic p3 ꝙ poſitio erat falſa. ℄ De 2ᵒ ꝟo ſic oppoᵗ. ipſe. n. dicit ꝙ hu⁹ multi purgant᷑ p ſtomiã. ſ3 vn⁹ p pharmaciã: ſ3 ꝯ̃ ponat᷑. n. ꝙ abundet ſolus ſanguis. ipſe nunq̃3 d3 euari p pharmaciam: ſicut dicit Haly. in fine cãꝝ. q̃ male dixit Gal. ℄ Ad q̃ʒ rñdeo ꝙ cũ Gal. dixit multos hu. debere purgari p ſtomiã. debem⁹ intelligere humoꝛes multos in nũo. aut ipm humoꝛẽ q̃ mult⁹ ẽ in coꝛpe. ſ. ſanguinẽ. ℄ Preterea vĩ ꝙ multi hu. abũdãtes nõ debeãt oĩno purgari p ſtomiã. nã dato ꝙ abũdet chol'a flegma ⁊ melia ſanguis ꝟo deficiat. aut ſit moderat⁹: mõ vĩ ſtomia cõpetere. na3 l3 diminuat illos tres hu. ſupfluẽtes: diminuit tñ ſanguinẽ q̃ nullo mõ debebat minui. Cui⁹ cũo magis nocet: q̃3 ꝓſit cũo illoꝛum. — [illegible] mult[illegible] hu. p ſto[illegible] nia [illegible] do p phar maciam purgetur.

℄ Ad q̃ʒ dõm ꝙ cũ auctoꝛ dicit plures humoꝛes eẽ cũandos p ſtomiã: intellige oẽs: ⁊ ſic h3 alia trãſlatio: ⁊ ẽt p3 p Auic. p̃mo can. fen. 4. cap. 3. ⁊ 20. na3 dicit ꝙ minutio eſt euacuatio humoꝝ equalr abũdantiũ in venis: ⁊ Gal. i cõmento illius apho. ſ vbi cibus. ⁊c. 13. de inge. ſani.

℄ Aphoꝛiſmus. IX.

℄ Coꝛpa vbi q̃s vult purgare: op3 fluxa facere.

℄ Coꝛpoꝛa quecunq3 purgare libuerit: fluida eo facies. Theo.

℄ Coꝛpoꝛa cum quiſpiam purgare voluerit: opoꝛtet fluida facere. Leo.

℄ Commentum Galeni.

℄ Multi medicoꝝ fluxũ facere arbitrati ſunt vt võitu medicãdos a nã. eos ad vomitũ p̃parem⁹ cũ aqua cal'a ⁊ humidis ⁊ faſtidioſis cibarijs cibare. ⁊ ſic tãdẽ medicinam dare. Quib⁹ ꝟo pharmacia dãda eſt vẽtres mollificent᷑: ⁊ vẽtres ad relaxationẽ apparent᷑. ⁊ S3 nõ tam vilis fuit intẽtio Hip. aliꝺ. n. maius ⁊ magis neceſſariũ hic p̃uidit: q̃ʒ multis multotiẽs ꝓbanimus experimẽtis. Subtiliandi enim ſunt humoꝛes groſſi ⁊ viſcoſi ẽt apiendi poꝛi q̃b⁹ valeãt currere: ⁊ cũ medicaminib⁹ extrahi ⁊ expelli facile tẽperata medicina q̃ non ꝯturbet᷑ nã. Q̃ʒ q̃ negiexerit ⁊ ad medicinam tñ intẽderit humoꝛes groſſos ⁊ anguſtioſos reddit cũ nimijs toꝛſionib⁹ defectionib⁹ quoq3 ⁊ ꝟtiginib⁹ multis ⁊ fluxib⁹ inoꝛdinatis ⁊ ſiñibus. Que q̃̃o fiat in quodã libꝛo nr̃o expoſuim⁹. ℄ Hic ãt Hip. intẽdit coꝛpora. ſ. fluxu vomitu vel ſolutione purganda facere mollia: vt relaxet᷑ operiatur ſubtiliet᷑ ⁊ diſſoluat᷑ materia.

℄ Expoſitio Taddei.

℄ Q2 Hip. in fine p̃cedentis apho. dixerat ꝙ coꝛpa indigebant purgatiõe. Jn iſto ꝟo oñdit qualr debeant p̃parari antequã purgent᷑: ⁊ planum eſt quod dicitur.

℄ Cõmentatoꝛ circa hũc aphoᵐ ſic ꝓcedit. na3 p̃mo ponit quãdã opinionẽ quoꝛũdã circa hoc ꝟbu3 q̃ʒ eſt ſ fluxa facere: Scõo ponit ꝓpꝛiam. remouẽdo illã. Tertio ponit cãm ꝟificantẽ aphoᵐ. Quarto epilogat ſniam apho'. durat p̃ma vſq3 ſ ſ3 nõ ta3 vilis: ſcõa vſq3 ſ q̃ʒ q̃ negiexerit ⁊ tertia vſq3 ſ hic aũt Hip. intẽdit. q̃rta vſq3 ad finẽ. Notabilia hui⁹ apho'. ſunt duo. ſ. exponere hoc vocabulũ. ſ fluxa facere. ⁊ reddere cauſam veritatis eius. ℄ De p̃mo dicit ꝙ coꝛpa fluxa facere: nihil aliud eſt q̃3 mãs digerere. ⁊ vias aperire. ℄ De ſcõo dicit ꝙ bñ dixi. ꝙ op3 coꝛpa flu-

ra facere:qm̄ ſi neglexerimus hoc.fiet purgatio. Cum.ſ malis accñtib⁹ vel cum quibuſdam ex eis.ſ.anguſtia: tor tione:defectione:vertigine:ꝛ malicia pulſus.

Circa hunc apho.du' de tex.ꝛ de ꝯmēto.De tex.ꝟo ō ipſi⁹ vtilitate ꝑmo.ꝛ ō vitate ſcḋo.De ꝑ ſic.vr.n. iſte apho.eſſe inutilis.nā poſitus erat ſupra in prima par ticula cum dixit[digeſta medicari.]

Ad qḋ dōm ꝙ nō eſt inconueniēs ponere plures apho. eiuſdē ſnīe.ſm ꝙ ad diuerſa aptant .nā ſupra in ꝑª pticu la:qꝛ dixerat.[vñ nā repit.opȝ nos ducē ſtatim ſubiūxit modū ſm quē debem⁹ purgare ꝛ dixit.[Digeſta med'.] hic dīt qꝛ ꝑmiſerat in ꝑcedēti apho.aliq̄a idigere purga tiōe.Jꝺeꝯ eādem ſnīam repetijt.Jtē iſte apho.differt ab il lo aliq̄r.nā ſupra loquebat' author de digōne māe:ſiue ꝑ nām.ſiue partē.hic aūt loqtur.de ꝑparatiōe m̄ae facta ꝑ artē ſolum:qḋ pȝ ꝑ hoc qḋ dixit[opȝ fluxa facere.]

De 2° ſic oppo'.ſi.n.mā ſit furioſa ſicut dcm̄ eſt ſupra ꝑª pticula.nos opȝ eā euare ſine digōne māe.ḡ iſte apho.nō eſt vlr ver⁹. Ad qḋ dōm ꝙ in iſto apho.pōt repeti illa exceptio q̄ poſita fuit ſupra.ſ.niſi materia fuerit furioſa.

Ars cor' purgāda ſunt prius fluida facienda. — Preterea n̄ vr ꝙ oporteat ꝑus corpa facē fluxa q̄ȝ euare. nā.d.Gal.8.ō ige.ſani.ꝙ ꝑ oȝ nos euare:q̄ȝ dare apitiua. nā apitiua ſt ea q̄ māȝ ꝑparāt.ḡ oȝ ꝑus euare q̄ȝ digeret'.

Euacuatio duplex — Ad qḋ dōm eſt ꝙ 2ᵉ eſt euo.ſ.vna minoratiua ꝛ alia era dicatiua toti⁹ māe ſic.d.Auic.4.can.c.de cura feᵐ.pu.in gnāli.Jtē 2ᵉ eſt diſpō corpis.ſ.pletorica:ꝛ nō pletorica.vñ dico ꝙ euo nimⁱᵉ corpe exñte pler^{co}.oȝ ꝑcedere apitiua. qm̄ apitiua tūc tpis faciūt ebullire mām.ꝛ dico ꝙ tal' euo eſt po digōnis.nā reddit nām potētē ſup reſiduū māe.ſic dr ab Auic.ꝑ.can.c.de flo^{ꝛ}:ꝛ a Gal.xi.de inge.ſa.ꝛ ſic in tellexit Gal.in.8.ſȝ euo era^{ue} nunq̄ȝ dȝ ꝑcedere digōnem.

De ꝯ^{10} ꝟo q̄rit':nā.d.Gal.ꝙ digerere ē incidere ꝛ ſubti liare groſſa ꝛ viſcoſa:ꝛ apire vias:ſȝ ꝯ̄ ponam⁹ ꝙ mā aliq̄ ſit indigeſta:qꝛ ſubtil'.tūc digō nō erit ꝑ incīſionē ꝛ ſubti liationē:ſȝ ꝑ iſpiſſationē.ſic dr ab Auicē.4.can.c.de cura fe.pu.in gnāli:ꝛ a Gal.in ꝯmēto ꝑnoſticoꝝ in.c.ō ſputo.

Ad euidētiā hui⁹ qōnis ꝑ notādū ē qd ē digō.2° quot ſt cāe digōnis.3.qūo variat' dig° penes loca in qb⁹ ꝯtinet'.

Digō — mā q̄ dȝ digeri.De ꝑ ſic dico ꝙ digō.2ᵉ dr.vno° digō opa tio vtutiꝫ mutatiue in cibo ad h̄ vt ꝯuertat' in mēbꝝ:ꝛ iſta dr ꝟe digō.q̄ 3ᵉ eſt.Jn ſtō:in epe:ꝛ mēbris.Eſt alia digō q̄ ꝑprie vocat' maturatio:q̄ nihil aliḋ ē niſi adeq̄tio māe:ad h̄.vt vt⁹ expulſiua poſſit illi dn̄ari:ꝛ hec diſtō hr a Gal.in ꝯ^{10} ſcḋi Reg.ꝛ ab Auic.ꝑ can.c.de vtutib⁹ miniſtrātibus. Diffō ꝟo digōnis hr ex ꝑdictis locis:ꝛ ab Auic.4.can.c. de cura fe.pu.in gnāli. Jdcq̄ȝ veniam⁹ ad expōnē diffōnis ꝯ̄ dcē:q̄ tal' eſt.Digō ē adeq̄tio māe vt nā poſſit illi dn̄ari.dr enī mā adeq̄ri dn̄io nāe.qm̄ a mā remouet' diſpō ꝑ quā eſt inobediēs nāe.hec aūt diſpō lȝ multiplex ſit.tn̄ maxie 3ᵉ ē. dr.n.inobediēs:qꝛ groſſa:qꝛ viſcoſa:ꝛ qꝛ ſubtil':groſſa ē inobediēs:qꝛ fixa.Jō indiget ſubtiliatiōe.viſcoſa dr iobe diēs:qꝛ adherēs iō idiget icīſiōe ꝛ ſepatiōe.ſbtil' ꝟo dr io bediēs:qꝛ ibibita ꝛ idiſſolubil':iōq̄ȝ idiget:inſpiſſatiōe.tn̄ bn̄ poſſem⁹ dicē ꝙ mā fri^a indiget digōne ꝑ calefaciētia:ꝛ cala ꝑ ifridātia:tn̄ raro ꝯtingit q̄litatē ſine ſubā i hu' pec care:ꝛ h̄ diſtō in digōne māe poſita ē ab Auic.4.can.c.de cura fe.pu.i gnāli. Viſo qd ē digō videam⁹ ō cāis digō nis.Et q̄ȝuis poſſem⁹ in digōne aſſignare 4^{or} gn̄a cāꝝ tn̄ volum⁹ ingrere hic niſi cām efficiētē.Et ē ſciēdū ꝙ 2ᵉ ē ei⁹ cā efficiēs.vna ꝑ modū artificis.alia ꝑ modū inſtri.ꝑ mo dū qdē artificis.ē ipſa nā.ꝑ modū āt inſtri.ē 2ᵉ.ſ.interior:ꝛ iſta ē calor nālis ſiue ſpūs.alia ꝟo exterior:ꝛ h̄ ē cib⁹ ꝛ po t⁹ ꝛ medicia:ſic.d.Haly.l ꝯ^{10} cāp:ꝛ Gal.i tegni.c.[ō hic] cibi ꝟo digeſtiui ſt ad mām groſſam ꝛ oppilatūeȝ cappa ri ꝯditi cū aceto.ꝛ olus ſcm̄ de ſparagis ꝛ bleti:ꝛ hiis ſimi h⁹.Ad māȝ ꝟo ſbtilē ꝛ calāȝ ſt cibi digeſtiui iulube:ſebe ſtē:portulace:cucurbite:ꝛ ſilia.pot⁹ ꝟo digeſtiu⁹ ē ipm̄ vi

nū datū ſuo tpe:ſic.d.Gal.de inge.ſa.li.vij.ꝛ.xi.ꝛ ab Hip. 3°.reg.ac.ꝛ aq̄ fri^a.Jni dū digerit māȝ qm̄ ē cala:ꝛ ſbtilis. ſic.d.Auic.4.can.c.de cura fe.pu.in gnāli:med' ꝟo dige rētes.q̄dā ſt icidētes ꝛ calefaciētes ſic ſpica cinamomū.pi per lōgū.caſſia lignea croc⁹:ꝛ h̄ in mā groſſa ꝛ viſcoſa.ſic ponit Haly.i ꝯ^{10} cāp.ꝛ ſt ēt oīa diuretica ſic aniſi:ameos: carui:ꝛ hiis ſilia.q̄lr diuretica digerāt māȝ.ſ.ſbtiliādo hu morē groſſū:ꝛ ſepando aquoſū ſang^{em} ꝛ malū a bono ꝛ ſpiſſo dcm̄ ē a Gal.de ſimplici me^a li.5.c.de diureticis.qḋ forte dicā ſi li^m illū gloſauero.Et ex his ꝟbis pȝ ſolo.nā vt plm̄ū peccat mā:qꝛ groſſa.aut qꝛ viſcoſa:ꝛ raro qꝛ ſbti lis.ꝛ iō Gal.n̄ fecit h̄ mētionē de iſpiſſatiōe.De mō ꝟo q̄lr variat' digō ſȝ loca planū ē.nā mā idiget digōne in vēis:ꝛ ext venas. ℣ Et ext venas 2ᵉ.ſ.i mēbris añq̄ȝ deueniat ad ve nas.vt in ſtō ꝛ inteſtinis:ꝛ i mēbris poſtq̄ȝ a vēis ſepara fue rit ſic in iūcturꝭ:ꝛ i ſpōgioſitatib⁹ mēbroꝝ.ꝛ tal' mā q̄ ē in iſtis mēbris remotꝭ.idiget fortib⁹ digeſtiuis.ꝑp diſtātiā ꝛ defectū med' in trāſitu.ſȝ mā q̄ ꝯtinet' i mēbris añ venas. idiget debili digeſtiuo ſȝ ſolā n āȝ ſue q̄litatꝭ ꝑp ꝑpinqtatē. mā ꝟo q̄ ē in vēis ē mediocris.nā mediocrit' diſtat.Q̄ āt opreat variar' me^{ta} ſȝ lōginqtatē ꝛ ꝑpinqtatē.pbat' ꝑ Gn̄. n̄ ſolū i tegni:ſȝ i toto li.d ige.ſa.ꝛ hic vlr oēs authores ad hoc ꝯcordāt. — De hoc mā vide ipſū in ſuis practica diſputata de febrib⁹

Aphoriſm⁹. X.

Nō pura corpa q̄ȝtūcūq̄ȝ nutries magꝭ ledes.

Corpa ipura q̄ magꝭ nutris:eo magꝭ offēdis. Theo.

Non pura corpora:quāto plus nutries:tanto magis ledes. Leo.

Cōmentum Galeni.

Cibi ſubeūtes corpa nō ꝑus mūdificata corrūpunt' mal' humorib⁹:qꝛ q̄ȝtitas nece eſt vt augmētet':ꝛ q̄litas non mutet'. Hoc plm̄ū patiunt' quoꝝ ſtōus malis redūdat hu morib⁹. Et ſunt patiētes id qḋ ſupius dcm̄ eſt. Si ex egri tudine cibum accipiens qs non ꝯualeſcat hoc fit ꝛc̄.

Expoſitio Thaddei.

Jn fine illi⁹ apho'.[ſi ex egri' cibū accipiēs:] dixerat Hip. q̄dā corpa idig .re purgatiōe. Jn h̄ ꝟo reddit cām illi⁹:et d.bn̄ dixi ſupi⁹ ꝙ exeūtes egri^{ne} corpa.nō reintegrātes.ſi cibum nō deſiderāt.indigēt purgatiōe:qm̄ talia corpora. quāto magis nutriunt'.tanto magis leduntur.

Cōmentator circa hūc apho^m ponit ſolū cām ꝟitatis:et d.ꝙ ſi corpa ſint repleta malis humorib⁹.oīa cibaria que ingrediunt':corrūpunt':ꝛ ſic augent' nocumēta illoꝝ cor porum ex multitudine nutrimenti.

Circa hūc apho^m ſic du'.ipſe.n.d.ꝙ corpa nō pura.ñ debēt nutriri.Sȝ corpa diuȝ hn̄tiū fe.pu.ſt cor pora nō pura.ḡ ſi nutriunt' magꝭ ledunt'.qḋ ē incōueniēs.

Ad qḋ dōȝ ꝙ corp⁹ 2ᵉ nutrit'.ſ.ad ſuſtētationē vite:ꝛ nu trit' aliqñ ad reſūptionē poſt ꝯſumptionē.vñ dico ꝙ ꝑmo mō bn̄ pt nutriri cōp⁹ patiētiū putridas egritu^{ds}:ſȝ ſcḋo° non.hic ꝟo loqtur.de ſcḋa nutricatione. Preterea nos videm⁹ ꝙ bonitas nutrimēti rectificat cām antem egritu dinis:ꝛ ꝯiūctā:ꝛ de añti hr a Joānitio i practica:nā.d.ꝙ ꝑ rectā ordinationē.6.reꝝ nō nālīū ꝑſeruas egrotare para tos:ꝛ incipiētes ifirmari:de ꝯiūcta pȝ.ꝑ illū apho^m.[hu' diete:]ꝛ ꝑ illū:[qb⁹ ſemel aut bis.] Ad qḋ dōm ꝙ die ta moderata in q̄ȝto:ꝛ in q̄li bn̄ rectificat nām ad opandū ꝯ̄ mām morbi:ꝛ ꝯ̄ ipm morbū:ſȝ h̄ loqt' author ō nutrimē to qḋ dat' ad reſumptionē:qḋ opȝ eſſe in magna q̄ȝtitate.

Preterea nutrimētū ē pfecta aſſimilatio nutriētꝭ in nutri tū.Sic.d.li.3.de ꝯplōnib⁹ ꝛ ō vtutib⁹ nālib⁹ li.ꝑ.ſȝ iſta aſ ſimilatio nutriētꝭ.dȝ rectificare mēbra ad expulſionē māe ꝯtētē i ſtō:ꝛ epe:q̄re nutrimētū.n̄ vr augē nocu^m.ſȝ minue re:Q̄ ſi rñdebis ꝙ illa mā corrupta ſit ps mēbroꝝ.ꝛ ſic ꝑ ꝯñs nutrimētū qḋ ſibi aſſimilat'.corrūpet' cū ea.dico ꝙ h̄ nō pt eē.nā med' nō euat mēbꝝ.Sȝ hu^{em} ꝛ ēt talia corpa nō adiuuāt' ꝑ euōnē:ſic.d.ille apho.[ſana hn̄tes corpa.]

¶ Ad qḋ dñm ꝙ nutrimētū bñ ꝯfortaret vtutē qñ aſſimila‍rẽ mēbris: ⁊ mēbra eēnt ſana. ſ3 nutrimētū in corpib⁹ nō pūris non puenit ad aſſimilationē. imo corrūpit̃ propter maliciam hu morum: ⁊ multiplicat eos.

Aphoriſmus. XI.

¶ Facilius eſt repleri potu: q̄3 cibo.

Theo. ¶ Potu q̄3 cibo expleri facilius eſt.

Leo. ¶ Facilius eſt impleri potu q̄3 cibis.

¶ Commentum Galeni.

¶ Joānniculus. Liq̄da cibaria plīma ꝓ potū hic intellexit. ¶ Gal. Cū Hip. hic intēdat de his q corpa ſua erant reſe‍cturi: ⁊ quoꝝ corpa erāt reficiēda vt ad idē redeant q̄ fue‍rant ſani h oñdere voluit cibaria h faciētia. Dixit. n. in q̄‍dam libro de cibarijs. Qui cito vult reintegrari ad h qḋ fuit optimū eſt humidis repleri. Qui ꝟo celeri⁹ vult refi‍ci: potu reficiat̃. Qui ꝟo adhuc celerius: odore. ¶ Nota tñ abſolute intellīgndū ē qḋ dixit ibi humidis: h aūt potus ſ3 poti⁹ illa q̄ corpis ſunt nutribilia. ⁊ groſſis cibarijs ad nutriēdū vicina: ſicē vina groſſa. Vinū aūt lacſum ⁊ ſubti‍le atq3 albū nālr eſt aq̄ vicinū: ⁊ illi⁹ vtuti vicinat̃ ad nu‍triēdū: vñ vrina ꝓuocat̃: nec corpus inde nutrit̃ niſi par‍uiſſimū qd. Groſſum ꝟo ⁊ nigrū vinū nutribili⁹ eſt cete‍ris imples cito corpa obnoxia inanitioni. i. victa ⁊ leſa ꝑ inanitionē. ꝑ Quicūq3 aūt q̄uo cib⁹ digerat̃ intelligit li‍q̄da cibaria nutribiliora ⁊ faciliora corpora perpendit.

Vini albi nigriq3 nã' e cõtrarius.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Q2 author ſ̃ fecerat mētionē h reſūptiōe cor² exeūtium egritu^m^ oñdit in h apho cū qb⁹ talia corpa debēt reſumi facili⁹. ⁊ ſnia plana ē. ¶ Cōmētator circa hūc aph^m^ ſic ꝓ‍cedit. nā p̄ ꝯtinuat. 2° oñdit qd intelligat ꝑ potū. 3° excuſat ſe ꝟ redditōe cāe. durat p̄ᵃ vſq3 dic̃. n. 2ᵃ vſq3 q̄cūq3 et. 3ᵃ vſq3 ad finē. ¶ Scḋa diuit̃ in. 2. in q̄ꝝ p̄ᵃ adducē ex li° ꝟ cibis quādā ꝯcordātiā cū h apho. vt ꝑ cā ꝯfirmet̃ qḋ in h apho. dr̃. in 2ᵃ ꝟo exponit quādā dictionē poſitā in illa cō‍cordātia: ⁊ exponit qd ōbeam⁹ itelligere ꝑ potū durat p̄ᵃ vſq3 nō ni abſolute. dic̃ ḡ de p̄ma ꝑte ſic dcm̄ fuit in ꝯti‍nuatiōe apho'. ¶ De 2ᵃ dic̃ ꝙ in lib. de cibis. d. Hip. ꝙ q cito vult reintegrari. optimum ē ꝙ repleat̃ humidis: ⁊ q vult reitegrari celeri⁹. repleat̃ potu. ¶ De 3ᵃ dic̃ ꝙ ꝑ hu‍midū: qḋ poſitū fuit ab Hip. in li. de cibis: ⁊ ꝑ potū quem ipſe ponit in h apho. nō debemus intelligere oē hu^m^: nec oēm potū. S3 debem⁹ intelligere. hu^m^ ⁊ potū q̄ ſunt mul‍tū nutritiua: ⁊ ſilia groſſis cibis in nutriēdo. Cū. n. veloci‍ter nutriāt ⁊ multū. cito corp⁹ reintegrabūt. ꝟ. g. q2 ꝑ po‍tū hic debem⁹ intelligē vinū groſſum rubeū. qḋ oib⁹ vinis nutribili⁹ eſt: ⁊ nō debem⁹ intelligē vinū ſubtile aquoſū. hoc. n. vinū potens eſt in ꝓuocādo vrinā ⁊ ōbile valde in nutriēdo. ¶ De 4ᵃ dic̃ ꝙ q̄cūq3 nouerit qualr̃ ſit cibi di‍geſtio ⁊ redditio ⁊ nutricatio facile ē ei intelligē ꝙ humi‍dū nutrimētū facili⁹ nutriat maxie qñ ſimul fuerit humi‍dum ⁊ calm: ⁊ in iſta parte deficit noſtra tranſlatio.

Circa hūc apho^m^ duo dubitant̃ vnū. de tex. ⁊ aliū de ꝯmēto. De p̄ ſic. vr̃. n. ꝙ ꝑ potū non poſſim⁹: ita facile nutriri ſicē ꝑ cibū nec ita velociter. nā nutrimētū ni‍hil aliud eſt niſi ꝑfecta aſſimilatio nutriētis cū nutrito ſi‍cut dr̃ a Gal. de acc' ⁊ morbo lib. vj. ⁊ ab eodē de nālib⁹ vtutibus lib. p̄. c. 4. ⁊ de ꝯplōnibus lib. 3. ⁊ p̄ can. ca°. de vtutib⁹ miniſtrati. S3 cib⁹ cū ſit ſolidior potu. ē ſilior mē‍bris. ꝓpterea facili⁹ dz trāſire in mēbra. nā ſiliūm facilior eſt tranſitus inuicem. Sic dr̃ ab Ariſt. 2. de ḡnatiōe: ⁊ ab Auic. p̄ can. fen. 2ᵃ: de ſignis ꝯplōnū: ⁊ a Gal. de ſimplici‍bus medicinis: 4° lib. ⁊ de vtutibus nālibus lib. 2. ergo facilius eſt mēbra inanita repleri cum cibo q̄3 cum potu.

Utrū facilius et velocius ꝑ potū q̄3 ꝑ cibū nutriamur.

¶ Preterea vnaqueq3 res facili⁹ facit opationē ſibi appro‍priatā q̄3 alia res cui nō appropriat̃. ſ3 frigido ⁊ ſicco. ap‍propriat̃ hec opatio q̄ eſt nutrire. S3 calo ⁊ humido ap‍propriat̃ hec opatio q̄ eſt dare vitā. ſic dicit Damaſce. in aphoriſ. ſuis. Jnq̄t. n. ꝑ fri^m^ ⁊ ſiccū nutrimur ꝑ calm ⁊ hu‍midū viuim⁹. ergo frida ⁊ ſicca facili⁹ nutriūt q̄3 calda ⁊ hu. ſ3 planū ē ꝙ ipe ꝑ potū intellr̃ in h loco rē calaꝫ ⁊ hu‍midā. Sicut. d. ꝯmētator: cib⁹ ꝟo re^c^ vini eſt frid⁹ ⁊ ſicc⁹.

¶ Preterea nihil facile replet qḋ modicū nutrit: ſ3 ois po‍tus modicū nutrit. ḡ nullus pot⁹ facile replet. maior aūt ꝑ ſe pz. minor ꝟo ꝓbat̃ ꝑ tex. Gal. p̄ de alimētis. c. de lupi‍nis. §. Siqd igit̃: Jnq̄t. n. q̄ q̄dem humidiora ꝯſiſten‍tijs oia modicū alimētū dāt corpi: ⁊ celeriter euapoiās. ⁊ euaneſcēs: vt alio rurſum op⁹ ſit in breui: dura āt ⁊ terre‍ſtria māſiuū nihil ⁊ difficulter reſolubile: et idē. d. li. 3. c. de trilia. §. Et nutrit q̄dem: ergo cū vinū ſit humidum ꝯſiſtētis modicū nutrit. ¶ Preterea ſpiſſitudo ſanguinis opat̃. ad velocitatē nutrimē: t. qḋ pz qñ ſanguis indiget melia inſpiſſante ipm. ad hoc vt meli⁹ nutriat. ⁊ facilius ꝯuertat̃ in mēbꝝ. Sicut dr̃ p̄mo can. de humorib⁹. ca. p̄. S3 ex cibo ḡnatur ſanguis ſpiſſior q̄3 ex potu. ⁊ hoc eſt ꝑ ſe notum. ergo cibus facilius nutrit q̄3 potus.

¶ Preterea oē qḋ facilius digerit̃. facili⁹ nutrit: ſ3 cib⁹ fa‍cilius dig̃: q̄3 potus. ḡ facilius nutrit: maior aūt ꝓpoſitio ꝑ ſe pz. minor ꝟo ſic ꝓbat̃: dig° ſit ꝑ inſpiſſationē. Sic dic̃ Ariſt. 4. metheo: ⁊ Gal. in ꝯ^to^ 2^i^ ꝓnoſticoꝝ: de vrinis ſup il lo. §. peſſima in vtroq3 ſexu nigra. S3 cib⁹ cuꝫ digerit̃ facilius inſpiſſat̃: q̄3 potus ergo facilius nutrit.

¶ Preterea nō vr̃ ꝙ inter cibū ⁊ potū ſit aliq̄ dria in nutriē‍do facile vl' difficile: qñ oē nutrimētū dz trāſire ꝑ. 3. digō‍nes anteq̄3 nutriat. Sic dr̃. 3. de ꝯplōnib⁹. c. 2. §. vez tñ op3: S3 oē nutrimētū in p̄ma digōne. ſit ſicut ſucc⁹ ptiſa‍ne: ⁊ in. 2. ſit humor: ⁊ l. 3. ſit hu^s^. Sic collr ex p̄ can. ꝟ hu‍morib⁹. c. p̄ ⁊. 2. ſ3 cib⁹ ita facile ꝯuertit̃ i ſuccū. ſileꝫ pti‍ſane cū auxilio pot⁹ bñ maſticat⁹. ſic fac̄ pot⁹ ꝑ ſe. ḡ ſilem ſubaꝫ recipit cib⁹ ⁊ pot⁹ i ſtō ⁊ eq3 facilr. poſtq̄3 ḡ ad eādē ſubaꝫ venerūt cib⁹ ⁊ pot⁹ in ſtō. ſ. ad ſubam ſilem ptiſane. eq̄lr poſtea recipiēt mutationē in. 2° ⁊ 3ᵃ dig': igit̃ eq3 faci‍le nutrit cib⁹ ⁊ pot⁹: ⁊ qḋ plus ē. poſſem⁹ dicē ꝙ cib⁹ faci‍li⁹ ꝯuertat̃ in ptiſanariā ſubam q̄3 pot⁹: qñ pot⁹ ad h vt fiat ſuba ptiſanal'. idiget iſpiſſatiōe. cib⁹ āt idiget ſubtilia‍tiōe. S3 facili⁹ pt ſtōus cū auxilio ei⁹ qḋ bibit̃. ſbtiliat̃ ci‍bū in ſubam ptiſanalē. q̄3 poſſit potū ꝑ ſe ſupēū inſpiſſare.

¶ S3 forte aliqs ifirmaret h arg^m^ dicēdo ꝙ ita facile pt in‍ſpiſſari pot⁹ cū cibo. ſicē liq̄fieri cib⁹ cū potu. ¶ Cui dicēdū ē ꝙ Hip ꝑ potū intellr̃ ſolū potū. vl' ꝑ magnū exceſſū ei⁹ ad cibū. cū āt dicim⁹ cibū nutrire nō itellim⁹ cibū ſine potu: itē nos poſſim⁹ cū cibo miſcē potū q nō nutrit. Sic aq̄: ſ3 cū potu nos ñ poſſum⁹ miſcē cibū q ñ nutriat: q2 ois cib⁹ nutrit: q̄re nō ē ſile ꝟ iſpiſſatiōe pot⁹ cū cibo: ⁊ liq̄factōe ci‍bi cū potu. ¶ Ad ꝯriū āt ē tex. ⁊ rō. tex. q̄dē Gal. 3. de ali‍mētis. c. de piſcib⁹ duraꝝ carniū: expſſe. n. d. hūc ſmonē: Q̄ne. n. in vētre digō. ⁊ q̄ in epate ⁊ venis ſanguificatio: ⁊ q̄ ſm vnū q̄dq3 nutriēdoꝝ aſſimilatio. Jn molliorib⁹ q̄dē facilior eſt: in durioribꝰ ꝟo difficilior: Et ideꝫ dic̃ li. p̄mo. c. de lupinis. ¶ Rōne ꝟo triplici: quaꝝ p̄ma tal' eſt: oē qḋ facile reſoluit̃ a mēbris facile adheret eis. vt dicit Gal. ifra in ꝯmēto illi⁹ apho'. eoꝝ q̄ nutriunt̃ copioſe: ſ3 planū ē ꝙ pot⁹ facili⁹ reſoluit̃ a mēbris q̄3 cib⁹. ḡ facili‍us adheret: q̄re facilius replet. ¶ Scḋa ꝟo ē talis: oē qḋ eſt facilius alterabile. facilius nutrit. ſ3 potus eſt facilius alterabilis q̄3 cib⁹: ḡ facili⁹ nutrit. ⁊ hec rō ponit̃ a Gal. tertio de alimentis cap. de piſcibus duraꝝ carnium.

¶ Tertia ꝟo rō eſt talis nutrimētum ſit ꝑ quādam ꝯiun‍ctionem vel cōmixtionē ⁊ ſolidationē nutriētis cū nutri‍to. ſed cal'a ⁊ humida facile ꝯiūgunt̃ ⁊ miſcent̃ ⁊ ſolidāt̃ adinuicem. Dura ꝟo difficile. ergo cū potus ſit humidus ⁊ cibus ſit ſiccus ⁊ durus: potus facilius nutrit q̄3 cibus: ⁊ hec ratio ſumitur a Gal. de accidenti ⁊ morbo libro. 6. cap. 3. §. bene ergo intelligere poſſumus.

¶ Ad euidētiam ꝑmote q̄ōnis: duo nec^a ſunt. quoꝝ p^m eſt de habitudine nutrientis ad nutritū. 2^m vo eſt de mō ſm quē ꝯparatio inter cibū ⁊ potū dēbeat intelligi. illa .ſ. quā Hip. tāgit cū .d. ſ faciliꝰ ē repleri potu q̄ʒ cibo. Dico igiſ ſic de p° q̄ nutriēs poſtq̄ʒ receptū eſt in corpe duplicē recipit mutationē. vnā q̄dē anq̄ʒ mēbris nutriēdis ꝯiūgaſ: et hāc mutationē fac̄ vtus digeſtiua q̄ ꝯuertit mām nutriti/uā in talē ſubam. ⁊ talē ꝯplōnē: q̄ faciāt eā aptā ad applicationē: ⁊ vnionē cum mēbris. ⁊ h̄ pʒ ex diffōne digeſtiue vtutꝫ. data ab Auic. p° can. de vtutibꝰ miniſtrantibꝰ. q̄ ſic diciſ vtꝰ digeſtiua eſt q̄ qđ attraxit attractiua ⁊ retinuit cōtētiua ꝯuertit ⁊c̄. Jt̄ et a Gal. 3. ō vtutibꝰ nālibꝰ. c. 7. q̄ ſic dic̄. ſ Digō nil aliō ē q̄ʒ alt̄atio nutriētis in ꝓpriā cꝰ qđ nutriſ q̄litatē. Aliā vo mutationē: recipit nutrimētū q̄n mēbris ꝯiūgiſ ad reſtaurādū deꝑdita: ⁊ hāc mutationē facit vtꝰ nutritiua q̄ tria opaſ circa nutriēs .ſ. appoſitionē vnionē ⁊ aſſimilationē ſic dʒ p° can. de vtutibꝰ miſtrātꝫ: ⁊ de vtutibꝰ nālibꝰ li. p° c. 8. ꝑmā āt mutationē q̄ digō dr̄. faciliꝰ recipit res huᵃ ⁊ liq̄da: q̄ʒ res ſicca ⁊ dura: q̄m faciliꝰ altaſ. Alteratio nāq̄ʒ eſt mutatio ſm q̄litatē: ⁊ q̄litas faciliꝰ remoueſ a re liq̄da: q̄ʒ a re dura. 2^am vo mutationē q̄ dr̄ ꝓpriē nutricatio. faciliꝰ ēt recipit res huᵃ ⁊ liq̄da: q̄ʒ dura ⁊ ſicca. q̄m nutricatio fit p quādā mixtionē ⁊ inuiſcationē nutrientꝫ cū nutrito. ſic dr̄. vj. de accidenti ⁊ morbo. cap. 3.

¶ Et hic nota q̄ nutriēs ⁊ nutritū faciūt 4^or cōbinatiōes: quaꝝ ꝑma eſt: vt ſit nutriēs ſiccū: ⁊ nutriēdū ſiccū. ⁊ tūc fit difficilis nutricatio: q̄m duꝝ cū duro difficile cōmiſceſ ⁊ ſolidaſ. vñ corpa ſenū difficile nutriunſ a nutrimēto ſicco ⁊ duro. 2^a vo cōbinatio ē: vt ſit nutriēs hu^m ⁊ nutriēdum hu^m. ⁊ tc̄ facile fit nutricatio: q̄m molle cū molli facile cōmiſceſ: ⁊ glutinaſ: vñ corpa pueroꝝ facile nutriunſ a nutriētibꝰ huⁱˢ. 3^a vo cōbinatio eſt: vt ſit nutriēs hu^m: ⁊ nutriēdū ſiccū: ⁊ 4ª eſt: vt ſit nutriēs ſiccū ⁊ nutriēdū hu^m: ⁊ iſte due cōbinatōes tenēt me^m iter duas ꝑdictas: q̄m i eis nō fit nutrimētū. ita difficile ſic in ꝑma. nec ita facile ſic in ſcđa: q̄m mollia cū duris nō ſic facile cōmiſcenſ ⁊ inuiſcantur: vt mollia cū mollibꝰ: ⁊ nō ſic difficile vt dura cū durꝫ. ⁊ ꝓp hoc corpa ſenū a nutrientibꝰ huⁱˢ: ⁊ corpa pueroꝝ a nutriētibus ſiccis mediocriter nutriunſ. corpa vo puerorum a nutrientibus humidis facilime. corpora vo ſenum a nutrientibus ſiccis difficilime.

¶ Sed ꝯ hmōi cōbinationē aliq̄s opponet q̄m nutriēs homogeneū corpi faciliꝰ nutrit ipʒ q̄ʒ eterogeneū Sic dr̄ p° can. cap. de vtutibꝰ miniſtrātibꝰ: corpa .n. pueroꝝ facile nutriunſ a cibis humidis: ⁊ corpa iuuenū a cibis ſiccis. g̃ corpora ſicca a cibis ſiccis cum ſint eis homogenea facilius nutriunſ q̄ʒ ab humidis: ⁊ ſic combinatio fallit.

¶ Ad qđ dicēdum q̄ ille cōbinatiōes intelliguntſ q̄n nutrientia ſunt ꝓportionata corpibꝰ nutriēdis. puta ſi ſint duo nutrientia quoꝝ vnum ſit liq̄dum ⁊ humidū: ⁊ reliquum ſit ſiccum ⁊ duꝝ. ⁊ corpus nutriēdum ita ſit ꝓportionatū vtriſq̄ʒ q̄ ea poſſit digerere: ⁊ ꝯuertere in ſuā naturam: dico tunc q̄ facilius nutrieſ. corpus ab humido: q̄ʒ a ſicco: Neq̄ʒ dʒ intelligi iſta ꝓportio inter nutriens ⁊ nutritum. Solūmodo q̄ʒtum ad cōplexionē: ⁊ ad ſubam cibi. ſed dʒ intelligi quātum ad potētiam digerēdi ⁊ ꝯuertendi. nam corpa ſenum: ⁊ corpora ꝯualeſcētium. lʒ ſint ſiīa nutrientibus frigidis ⁊ ſiccis. tamē ex his non nutriunſ facile: q̄ non poſſunt ea digerere ⁊ ꝯuertere in ſui ſubam.

¶ De ſcđo autem dico q̄ q̄n Hip. ponit cōparationeʒ inter cibū ⁊ potū. q̄ talis cōparatio non dʒ intelligi inter vſum ſolius cibi: ⁊ ſolius potus. Jta q̄ ſit vnus q ſolum potū recipiat: ⁊ nihil aliud de cibo. alter auteʒ q ſolū cibum: ⁊ nihil de potu Sʒ dʒ ſic intelligi. .ſ. q̄ ille q nutriſ. cibo vtaſ potu cōmuni .ſ. aqua vel vino parui nutrimenti. Jlle vo q nutriſ potu. Vtaſ modico cibo: ⁊ vino in multa q̄ʒtitate: tunc facilius nutrieſ ex potu: q̄ʒ ex cibo: ⁊ maxime in corporibus debilibus qualia ſunt ea que reſurgunt ex egritudine: de q̄bus Hip. in hoc apho. loq̄tur. cuʒ ergo corpa fuerint debilia. ⁊ fuerint extenuata facilius reſumunſ ex potu q̄ʒ ex cibo. ⁊ quia facilius ipſum digerunt: ⁊ q̄ facilius ipſum in ſuam ſubam ꝯuertunt.

¶ Ad arg^m aūt p^m qđ in ꝯtrium fiebat dico q̄ q̄n dr̄ q̄ facilior eſt tranſitus ſiliū in ſe inuicem. hoc dʒ intelligi de ſimilibꝰ in q̄litate nō repugnāte ſuba ꝯuerſioni. vo. g. ignis facilius mutaſ in aerem q̄ʒ in aquā: q̄ cōmunicat ſecū in caliditate: ⁊ non repugnat ſuba ignis ſube aeris. Sʒ nutriētia dura ⁊ ſolida lʒ maiorē ſilitudinem habeāt cū mēbris q̄ʒ vinum. tn̄ coꝝ ſuba repugnat ꝯuerſioni. lʒ .n. lapis adamātinus: ⁊ pferreticus ſilis ſint in ſuba ⁊ ꝯplōne. tn̄ vnus in aliū n̄ facile ꝑmutaſ. eo q̄ coꝝ ſuba repugnat ꝯuerſiōi.

¶ Ad 2^m dico q̄ illa autho^as Damaſceni que .d. q̄ p calīm ⁊ hu^m viuimꝰ. ⁊ p fri^m ⁊ ſic. nutrimur. nō dʒ intelligi abſolute. vt intelligamus q̄ oē nutrimētum ſit fri^m ⁊ ſiccuʒ: ſʒ dʒ intelligi cōparatiue hoc mō. Nos .n. viuimus p ſpm̄ deferētem vitam per corpus: ⁊ ſpūs eſt vapor ſanguinis. ergo eſt calīs ⁊ humidus: ⁊ eſt de nā aeris. reſoluiſ enim ſpūs in aerem q̄n corrumpiſ al'. Sicut dicit Halyab. lib° ꝑmo de elemētis. ſʒ illud per quod nutrimur reſpectu ipſius ſpiritus eſt frigidum ⁊ ſiccum: ⁊ durum.

¶ Ad 3^m dico q̄ autho^as Gal. que dicit q̄ humidiora ꝯſiſtētis paꝝ nutriunt. hoc nō dʒ intelligi quoad q̄ʒtitatem nutrimenti. Sʒ dʒ intelligi quo ad durabilitatē: nutriētia enim dura firmius adherent liq̄dis. Vnde Gal. loq̄tur ibi expoſitiue q̄n .d. ſ modicū alimētum dāt corpi. Jt̄ poſtea ſubiūgit: ſ ⁊ celeriter euaporās. Jnā h̄ qđ .d. ſ celeriter euaporās. exponit id qđ dicit ſ modicū alimenti dant corpi.

¶ Aut dic q̄ dato ēt q̄ nutriēs ſiccū ⁊ duꝝ. magis nutriat q̄ʒ liq̄dum. tn̄ ꝯñia que fit poſtea non tʒ: q̄m nutriēs humidum in minori tempore digeriſ. ⁊ in ſubam ꝯuertiſ. q̄ʒ nutriens ſiccum. Jta q̄ in eo tempore in quo factum fuerit vnicū nutrimentū de ſuba dura. eſſent facta duo nutrimenta de ſuba liq̄da: ⁊ ita propter velocitatem nutriēdi. recompenſabitur defectus quātitatis.

¶ Ad 4^m dico q̄ lʒ cibus facilius inſpiſſeſ q̄ʒ potus. tn̄ q̄ cibus non recipit ꝯuerſiones quas dʒ recipere nutriens. Jta cito ſicut facit potus. nam q̄n cibus recepit oēs digeſtiones: ⁊ tranſiuit ad mēbra ſemel in die. potus hoc idem faciet ter. ideo potus facilius nutrit q̄ʒ cibus.

¶ Vel dic q̄ corpora conualeſcentium que debent reſumi, de quibus loquiſ hic Hip. non indigent ſanguine ſpiſſo: ſed magis ſanguine liq̄do ⁊ humectante.

¶ Ad 5^m dico q̄ q̄n dr̄ a Gal. q̄ digeſtio ꝓcedit iſpiſſando. hoc non eſt vlr̄ verum. digeſtio enim aliq̄n fit in nutrimēto: ⁊ aliq̄n fit in ſupfluitatibus. Digeſtio q̄dem in nutriente. ſemp inſpiſſando ꝓcedit. ſm oēm digeſtionē. nā ſuccoſitas cibi in ſtō° iſpiſſando digeriſ ⁊ fit chilus: ⁊ chilus factus: ⁊ ad epar miſſus. inſpiſſando digeriſ ab epate: ⁊ fit ſanguis. ⁊ ſanguis miſſus ad mēbra inſpiſſando digeritur: ⁊ fit cambiū. Jn omnibꝰ enim iſtis digeſtionibꝰ. mā eoꝝ que digerūſ ſubtilior fuit ipſis digeſtis. Digeſtio vo in ſupfluitatibus eſt 2^x: vna q̄dem fit in ſupfluitatibus naturalibus quales ſunt mucilagines vrina: ſtercꝰ: ⁊ his ſimilia: ⁊ in iſtis talibꝰ digeſtio fit p viam inſpiſſatiōis moderate. cū bona cōmixtione. mā .n. mucilaginis nālis ante q̄ʒ fiat mucilago. ſubtilior eſt ipſa mucilagine. ⁊ mā vñ fit lipitudo ſubtilior eſt ipſa lipitudine: ⁊ ſic de alijs: quedaʒ vo digeſtio fit in ſupfluitatibus que ſunt mā morbi. Sic cuʒ digeriſ humor putridus in febre: vel cū digeritur humor in apoſtemate: ⁊ fit ſanies. Et in talibꝰ digeſtio non procedit ſemp inſpiſſando. ſʒ aliquando inſpiſſat: ⁊ aliq̄n ſubtiliat: ⁊ aliquādo incidit. nam digeſtio nihil aliud eſt niſi facere mām aptā expulſiōi. ſʒ facere eā aptā expulſioni nihil aliud eſt niſi remouere ab ea qualitatē ꝓpter quā

ipſa eſt inepta ad expulſionem. ſꝫ m͞ã eſt inepta aliquãdo. q꞉ groſſa: aliquãdo q꞉ ſubtilis: aliquãdo q꞉ viſcoſa. aliq͞n q꞉ cal'a. aliq͞n q꞉ fri°. aliq͞n q꞉ multa. ꝛ ꝑꝑ hoc digerit' aliq͞n ſubtiliando. aliq͞n inſpiſſando. aliq͞n incidendo. aliq͞n infrigidãdo. aliq͞n calefaciendo. ꝛ aliq͞n euacuãdo. ꝛ iſta dicunt' ab Auic. 4. can. c. de cura fe^m pu. in gñali. Sed lꝫ authoritas Gal. ſit expoſita. nõ t͞n adhuc ſ͞ſuꝫ eſt argumẽto. q͞m ↄceſſum eſt ꝙ nutrimẽti digeſtio. ꝓcedit inſpiſſando: ꝛ qd̕ eſt de digeſtiõe nutrimẽti. Dico ergo ſic ad arg^m ꝙ lꝫ digeſtio nutrimẽti ꝓcedat inſpiſſando. non t͞n ꝑꝑ hoc ſeq̄tur ꝙ citius digeratur cib⁹ q̃ȝ potus. q͞m potus cũ digerit' ſuã inſpiſſationẽ que ſufficit ad ſui nutrimentũ recipit valde cito: q꞉ paruã inſpiſſationẽ req͞rit nutrim͞tũ ei⁹, eo ꝙ ex ipſo fit nutrimẽtũ liq̄dum ꝛ humidum.

¶ Ad 6^m dico ꝙ lꝫ o͞ıs cib⁹ ↄuertat' in ſtõ. In ſubam ptiſanalẽ. t͞n illa ſuba magnã hꝫ latitudinẽ groſſitudinis ꝛ ſubtilitatis. vnde ſuba ptiſanalis que fit ex potu eſt ſubtilior ea que fit ex cibo: ꝛ iõ citius efficit' ꝑ v͞tutẽ ſtõi digeſtiuã.

¶ De cõmento ſic du'. ⌈ vinum groſſum ꝛ rubeũ nutribilius eſt ceteris. Hic querit' ꝑ͞mo qd̕ vinũ ſit nutribili⁹. an nigꝝ: an rubeũ: ꝛ vi͞r ꝙ nigꝝ ſit nutribilius. authoritate ꝛ rõne. Autho͞r qdeꝫ Gal. in ↄmẽto illius apho͞r. ⌈ eoꝝ que nutriũt copioſe. ⌋ Et autho͞r Iſaac in dietis particularibus lib° vlti. c. de vino nigro. Rõne ↄo q͞m vinũ nigꝝ poſſibile eſt inueniri dulcius ꝛ groſſius q̃ȝ vinũ rubeũ. Dulcedo ↄo ꝛ groſſities. reddũt vinũ magis nutritiuũ. Q꞉ autẽ ſit groſſi⁹ rubeo exp̄ſſe dicit Iſaac in ꝑallegato capl̕o.

¶ Ad ↄtrariũ eſt autho͞r: ꝛ ratio: autho͞r qdẽ Gal. in iſto ↄmẽto. rõ ↄo ſumit' a tex. Gal. de alimẽtis. c. de vino. lib. 3. inq͞t. n. ⌈ oium qdẽ vinoꝝ que rubea qdem ꝛ groſſa. ad gñationẽ ſanguinis idoneiſſima indigẽtia minima ad ipꝫ trãſmutatiõe. ↄñter aũt ipſis q̃ nigra ſimul. ꝛ dulcia groſſa: ⌋ Ex hac. n. autho͞r manifeſte colligit' ꝙ vinũ rubeũ magis nutrit q̃ȝ nigꝝ. q꞉ magis eſt idoneũ ad ↄuerſionem in ſanguinẽ: ꝛ dat rõnem talẽ. q꞉ vinũ rubeũ. parua mutatione indiget ad hoc vt fiat ſanguis. ea aũt que parua mutatione indigẽt. cito alterant': ꝛ eandẽ rõnem aſſignat Iſaac c. ꝑall'ato. dicit. n. ꝙ vinũ rubeũ mutat' facili⁹ in ſanguinẽ ceteris vinis: ꝛ tempatiorẽ facit ſanguinẽ: ꝛ h̕ lõ ↄtigit. q꞉ hoc vinũ eſt ſil'e ſanguini. In ſuba ꝛ colore ꝛ ſapore.

¶ Ad qd̕ dõm ꝙ vinũ rubeum magis eſt nutritiuũ q̃ȝ nigꝝ quoad q̃ṫitatem nutrimẽti. Sꝫ vinũ nigrum eſt nutribilius rubeo quoad ſubaꝫ nutrimẽti. fit. n. de vino rubeo maior q̃ṫitas boni ſanguinis tempati. Sꝫ de vino nigro. fit ſanguis groſſus melicus. vñ ſuum nutrimẽtum eſt ſtabile ꝛ duꝝ: ꝛ hoc dico accipiendo vtrũq; vinum groſſum: ꝛ licet ambo iſta vina dicantur groſſa. tamen nigrum ſimpliciter eſt groſſius rubeo in ſuo genere.

¶ Aut dic ꝙ lꝫ vinũ nigꝝ ſit nutribili⁹ rubeo in corporib⁹ fortibus. t͞n in corporib⁹ debilibus qualia ſunt corpora q̃ debẽt reſumi: nõ ẽ nutribili⁹. q꞉ nõ p̄t ab eis ꝑfecte digeri.

Vtꝝ vinũ nigꝝ magis ↄpetat corpib⁹ reſumendis q̃ rubeũ. ¶ Sed ex hoc oꝛit' du°. q͞m videt' ꝙ corporibus reſumendis magis cõpetat vinũ nigrum q̃ȝ ru^m. talib⁹. n. cordib⁹ illud vinũ magis cõpetit. qd̕ citius mutat' in ſanguinẽ: et illud vinũ minus cõpetit: qd̕ tardius mutat'. ſꝫ vinũ rubeum tardius mutat' in ſanguineꝫ: q̃ȝ nigꝝ. dicit. n. Iſaac in dietis particularib⁹. c. de vino rubeo. ꝙ vinuꝫ rubem ꝑꝑ ſubtilitatẽ ſui liquoris. neceſſe eſt vt moret'. ad coquendũ vt ingroſſeſcat: ꝛ in ſanguinẽ mutet'. exp̄ſſe ḡ vult ꝙ vinũ rubeum ꝑꝑ ſuam ſubtilitatẽ decoq̄tur tardius. ꝛ tardius ↄuertit'. in ſanguinem: nigrum autem econuerſo.

¶ Ad ↄtrariuꝫ autẽ eſt autho͞r Gal. que ſupra allegata eſt tertio de alimentis: ꝛ idem ẽt Iſaac cap de vino nigro: expreſſe dicit ↄ͞rium: ponit. n. ꝙ vinũ rubeũ multũ facile cõuertit' in ſanguinem ꝑꝑ ſimilitudinẽ quã hꝫ cum eo.

¶ Preterea idem expreſſe dicit eodẽ. ca. ꝙ vinum nigrũ eſt difficile ad digerendum. ergo vinum rubeum magis cõpetit corporibus reſumendis: q̃ȝ vinum nigrum.

¶ Ad qd̕ dõm ꝙ vinũ rubeũ ſi groſſum fuerit in ſuo genere magis cõpetit corporib⁹ reſumẽdis q̃ȝ vinuꝫ nigꝝ. nec obſtat qd̕ opponit' ꝑ Iſaac dicẽtem ꝙ vinũ rubeũ morat'. ad coquẽdum: ꝛ ad ↄuertendum in ſanguinẽ: q͞m ibi loq̄tur Iſaac de vino rubeo ſubtili: ꝛ nõ de groſſo.

¶ Q꞉ ſi forte aliq̄s inſtiterit ꝙ vinũ rubeũ: lꝫ ſit groſſius in ſuo gñe. t͞n adhuc eſt ſubtili⁹ q̃ȝ nigꝝ groſſuꝫ: ꝛ ſic adhuc du° remanebit: q꞉ ibi vult Iſaac ꝙ ſ͞btilitas ſube. ſit cauſa q̄re vinum rubeũ moret' ad ↄuerſionẽ in ſanguineꝫ: Et ꝑꝑ hoc dõm eſt al͞r: ꝛ meli⁹. ꝙ vinũ rubeũ citi⁹ ↄuertit' in ſanguinem ſibi ꝓportionalẽ q̃ȝ nigꝝ in ſuum ꝓportionalẽ. vino aũt rubeo eſt ꝓportionalis ſanguis temperatus. vino autẽ nigro eſt ꝓportionalis ſanguis groſſus: vñ ꝑ ↄſtanti dico ꝙ vinũ rubeũ citi⁹ ↄuertit' in ſuum ſanguinẽ q̃ȝ nigꝝ: qd̕ autẽ Iſaac dicit ꝙ tardat' ↄuerſio eius ad ſanguinẽ. dico ꝙ hoc põt eſſe veꝝ cõparando vinũ rubeũ ad ſangu^em groſſum q eſt ꝓportionalis vino nigro. ⌈ Quicũq; autem q̃uo cibus digerat'. Hic author ſe excuſat de cã apho͞r. ꝑꝑ eius leuitatẽ: format' aũt ſic demõſtratio. qd̕cũq; nutriẽs facilius digerit'. ꝛ citius nutrit. facilius replet corp⁹ inanitum. Sed pot⁹ facilius digerit'. ꝛ facili⁹ nutrit q̃ȝ cibus. ergo facilius replet corpus. maior autẽ ꝑ ſe pꝫ. minor ↄo ꝓbatur ꝑ modũ digerendi: ꝛ nutriendi. Modus autẽ digerendi: ꝛ nutriendi poſitus eſt a Gal. vj. de acci. ꝛ mor. c. 3. ꝛ. 3. de alimentis. cap. de piſcibus duraꝝ carnium: inq͞t enim. ⌈ que. n. in vẽtre digeſtio: ꝛ que in epate ꝛ venis ſanguificatio: ꝛ que ſ͞m vnũq̄dq; mẽbroꝝ nutriendoꝝ aſſimilatio in mollioribus qdẽ facilior eſt. In durioribus auteꝫ difficilior. Fiunt enim hec alteratis ipſis. facilius autẽ alterant' molliora. ⌋ Et hec de preſenti ſufficiãt apho°.

Aphoriſm⁹. XII.

¶ Que relinquunt' in morbis poſt criſim: verſiones facere conſueuerunt.

¶ Que per morbos relinquunt' ab indicatione faciunt recidiuam. Theo.

¶ Que relinquunt' in morbis poſt indicationem recidiuas facere conſueuerunt. Leo.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Hic aphoriſmus ſuperiori cõtinuatur quo dicit'. Si ex egritudine cibum accipiens q̄s non cõualeſcat: ampliori cibo corpus vtit'. Si autem cibum non accipienti hoc ſit euacuatiõe indigere ſig͞t. Uult enim oſtẽdere quare qdaꝫ cibum abhorreant: ac ſi diceret. Si q̄s cibum accipiẽs nõ cõualeſcat euacuatiõe indigere ſig͞t: q꞉ que relinquunt' in morbis poſt criſim: ſubuerſiones facere cõſueuerunt. Et que relinquuntur ſ͞m intellectum Hippo. mali ↄſiderant' chimi: quibus longo tẽpore putrefactis: neceſſe eſt febres generari. Omnis enim humor extraneus q non de natura corpoꝝ eſſe comprobat' impoſſibile eſt ꝙ ea nutriat: ſed potius in putredinem mutat'. Q꞉ ſi in locis calidis cõgregetur: fortior ꝛ velocior efficitur.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia Hip. in fine illius apho͞r. ⌈ Si ex egritudine: ⌋ poſuit ꝙ exiens egritudinem: q cibum non deſiderat. Indiget purgatiõe. hic autem ponit cauſam illius: ꝛ dicit ꝙ bene dictum eſt ꝙ talia corpora indigent purgatione q͞m ea que relinquuntur in morbis poſt criſim: conſueuerunt facere ſubuerſionem.

¶ Cõmentator circa hunc apho^m duo notat. nam ꝑ͞mo ponit continuationẽ ꝛ ſentẽtiam gñalem. Scd̕o ponit q̃ ſunt ea que relinquunt' poſt criſim ꝛ dat cãm veritatis apho͞r durat ꝑ͞ma vſq; ⌈ ꝛ que relinquunt'. ⌋ De ꝑ͞mo. lã parꝫ. De ſcd̕o. d. ꝙ ea que relinquunt' ſunt mali hu. q fuerũt reliq̄e mor͞r. que ideo ſubuerſiones faciũt: q꞉ nequeũt tales hu^es

nutrire corpa. ꝛ iō ibi morātes ꝛ maxime in calidis locis. ꝛ ꝯiūcti cū aliis hūiditatib⁹ putreſcūt: ꝛ faciūt iterū fe^m.

Circa hūc apho. duo q̄runt᷑. p̄mū eſt de tex. 2^m de ꝯ^10. De tex. q̄ſ̄ ſic querit᷑. vtrū m̄a remanēs poſt criſim. poſſit facere ſ̄buerſionē. an nō: ꝛ vī. q̄ nō. nā humores q remāſerūt poſt criſim. ſt humores icinerati. q̄re non p̄nt putreſcer̄. cū oē qđ putreſcit. fit calm ꝛ hu^m. Sic̄. d. Yſaac in lib° fe^m. ꝛ Gal. 4. ꝛ vndecimo de inge. ſani.

Ad ꝯ̄riū ar̄ ſic oppōit᷑: hu^{ri}: q remāſerūt i corpe. corrūpūt hu^{es} ſupueniētes q h̄nt hūiditatē r̄ceptibilē putrefactōis.

Ad hāc q̄ōnē dico q̄ m̄a que remanet poſt criſim. ꝛ fuit m̄a paroxiſmi. nunq̄ȝ pōt facere paroxiſmū p̄orē. Jterū niſi ſecū cōmiſceat᷑ alia m̄a. que ſecū cōmixta. Jterū recipiet putrefactionē. Si m̄ m̄a faciens recidiuationē. nō fuiſſet incinerata ꝛ aduſta. ſȝ fuiſſet pars m̄ac p̄oris: que ꝑpter aliquā cām diſtuliſſet motū. poſſet ſine aliqua additione: et permixtione iterata facere febrem.

Preterea opponit᷑ ꝯ̄ id qđ dc̄m̄ eſt. nam vī q̄ recidiua ſp̄ debeat fieri in q̄rtana. q̄m̄ reliq̄e hu^s q remanſerūt cū ſint incinerate ſunt melia. nā ois humor incinerat᷑⁹ fit mella in naturalis. Sicut vult Auic. p̄mo can. cap. de humorib⁹.

Ad qđ dōm q̄ ꝑ reliq̄as nos. nō debem⁹ intelligere hu. incineratos: q2 iā putrefacti ſūt ꝛ febrem fecerūt. ſȝ debemus intelligere. ꝑ reliq̄as partes m̄aei morbi: que adhuc non putruerat. ſȝ erat futura putreſcere.

Preterea querit᷑ an iſte recidiuaturus ſit ſan⁹. an eger in tp̄e medio. Ad qđ r̄ndet᷑ q̄ ē neuter. q2 cāȝ hȝ aītem.

Utrū p̄ncipal᷑ ꝛ recidiua ſint vna egritudo vel plures.

Preterea querit᷑ numqd iſta fe. q̄ erit poſt ſubuerſionē. ſit eadē numero cū fe. p̄ori vl̄ nō. ꝛ vī q̄ ſic tali rōne. oia integrātia aliqđ vnū totū. ſunt vnū totuȝ in nūo ꝛ non plura. nā paries tectū. ꝛ fūdamētū. ſunt vna dom⁹ numero. ꝛ nō plures: ꝛ ſic de alijs integrantib⁹. ſȝ p̄ncipalis ꝛ recidiua ſunt integrātes vnā egritudinē. ergo ſūt vna egritudo numero. Q2 āt p̄ncipalis ꝛ recidiua ſint integrātes vnā egritudinem. p̄bat᷑ ꝑ pleureticū quem recitauit Gal. in cōmēto iiii⁹ apho^i. ſ. paroxiſmos ꝛ ꝯſiſtentias: ꝛ p̄mo de criſi q̄m̄ tota illa egritudo integrata fuit ex q̄tuor ſuis tp̄ibus. ꝛ duo vlt^a tpa. ſ. ſtatus ꝛ decliatio fuerūt recidiua. ḡ oportuit reliqua duo tpa. ſ. p̄n^m ꝛ augmentū eſſe p̄ncipalem. ḡ ſi omnis egritudo itegrat᷑. ex ſuis tp̄ib⁹. ꝛ recidiua ꝛ p̄n^{ll} nihil aliod eſt q̄ȝ ſua tempora. tunc ipſe neceſſario ſont integrantes egritudinem vnam.

Preterea ſi recidiua ꝛ p̄ncipal᷑ eēnt due egritudines. tūc oporteret q̄ q̄libȝ earū hēt 4^{or} tpa ſi deberet eger euadere: ſȝ h̄ ē falſū. Sic̄ pȝ in anxio: q̄m̄ recidiua q̄ incepit die 27. ꝛ durauit vſq̄ȝ ad. 34. fuit ſolū ſtatus. dic̄. n. Gal. in illo cōmēto. q̄ iſte pleuretic⁹ fuit in ſtatu a. 27. die vſq̄ȝ ad. 34. ꝛ hoc arg^m eſt fere. Jdem cū priore ſȝ ſit alr̄ formatū.

Preterea Gal. 2. de creticis cap. 3. innuit q̄ vna dies cretica. ꝛ vna criſis ꝑfecta terminant p̄ncipale ꝛ recidiuā. ſūt ergo vna egritudo numero. oīs. n. egritudo q̄ vna criſi ꝑfecta terminat᷑ ꝛ vna die cre^{ca} eſt vna numero.

Preterea m̄a p̄ncipalis: ꝛ m̄a recidiue. ſunt vna ꝛ eadem m̄a. q̄m̄ m̄a recidiue ē reſiduū qđ remanſit de materia p̄ore: ꝛ reſiduū: ꝛ id cuius eſt reſiduum ſunt idem.

Ad ꝯ̄riū āt opp^r. nā ponam⁹ q̄ aliq̄s poſt iſtaȝ criſim in qua relicta eſt m̄a que ſit cholerica. vſus fuerit regimine flegmatico. poterit eſſe q̄ illa ſubuerſio erit ad feb. q̄otidianā cū p̄ ꝑceſſiſſet fe. 3na. q̄re n̄ ē eadē nūo: nec eadē ſpē.

Preterea ois egritudo hȝ 4^{or} tpa ꝯtinua. p̄n^m. n. ꝯtinuat᷑ cū aug^{to} ꝛ augmētū cū ſtatu. ꝛ ſic de aliis. ſȝ inter p̄ncipalē ꝛ recidiuam nō dī q̄s eſſe eger. ḡ tūc in nullo tp̄e morbi erit: q̄re oȝ p̄ncipalē hēe 4^{or} ſua tpa: ꝛ recidiuā ſilr̄. ḡ erūt due egritudines nūo. aut vna egritudo hēbit. 8. tempora.

Preterea q̄cūq̄ȝ diſpōnes tales ſt̄ q̄ earū eē iterſecat᷑ tp̄e. ille ſūt diuerſe ſpē vl̄ nūo. ſȝ p̄n^{ll}: ꝛ recidiua tales ſt̄ diſpōnes q̄ earū eē diuerſificat᷑ tp̄e. ḡ ſūt diuerſe ſpē vel nūo maior ꝑ ſe pȝ. minor aūt p̄bat᷑ q2 in tempore me^o qđ eſt inter principalem ꝛ recidiuam non dicitur aliquis eger.

Preterea regn̄atio nō pōt eſſe circa idē nūero. ſȝ in egri^{te} que hȝ recidiuam eſt regn̄atio. ergo p̄n^{ll}: ꝛ recidiua non ſunt eadem egritudo numero.

Ad euidētiā p̄more q̄ōnis duo notare opȝ. quoȝ p̄^m eſt diſtinguere inter recidiuā veram ꝛ nō veram. 2^m eſt diſtinguere idētitatem ſm̄ q̄ā p̄ncipalis ꝛ recidiua cōparent᷑. De p̄ ḡ ſic dico q̄ recidiua duplr̄ pōt dici. ſ. ꝓprie ꝛ in ꝓprie. ꝓprie q̄dem recidiua tria requirit. ſ. q̄ p̄mo fiat egritudo: ꝛ q̄ 2° recedat. 3° q̄ remaneat in corpore diſpō m̄alis q̄ ſit apta nata egritudinē iterare. p̄mo ergo fuit egritudo in actu. 2° fuit in potētia. 3° rediit ad actū ꝑ id qđ remāſerat ex potētia. hec āt mala diſpō m̄alis: que in corpe remāſit aliq̄n̄ eſt tāte q̄titatis ꝛ v̄tutis. q̄ cuȝ tota bonitate regimis. reiterat egritudinē: ꝛ hec dī recidiua ex ſe. ꝛ aliquādo eſt pue q̄titatis. ꝛ pue v̄tutis. ita q̄ cū bonitate regiminis nō reiterat egritudinē: ſȝ cōſomit᷑ ꝛ euaneſcit. ſed cū malicia regiminis ꝯfortat᷑. ꝛ reiterat egritudinē: ꝛ iſta dī recidiua cū malicia regiminis: ꝛ hec diſtō colſr̄ ex dc̄is Auic. 4. can. fen. 2^a cap. de iudicijs recidiuationis: ꝛ p̄ de creticis. c. p̄. ꝛ iſta q̄dē dī ꝓprie recidiua q̄m̄ eſt in illō idē qđ fuerat: ꝛ ex eadē cā cauſa: recidiua v̄o improprie dc̄ā meo iuditio. pōt dici tripl̄r p̄mo q̄dē mō. q̄n̄ ex ſolo errore regiminis hō redit in eādē egritudinē puta cū hō habuit tertianā: ꝛ ea q̄ſcēte vſus eſt regimine calō ꝛ ſicco gn̄ante choleraȝ ex qua poſtea iterat᷑ tertiana. 2do pōt fieri iſta impropria recidiua. q̄n̄ in corpe remanſit diſpō mala q̄ nō fuit diſpō m̄alis morbi. ſȝ eſt mala diſpō alicui⁹ mēbri. v̄. g. vt ſi q̄s hēat 3^{am} ꝛ ea recedēte remaneat epar calefactū ꝛ opilatū. Jn tm̄ q̄ regn̄et cholerā in breui facturā eādeȝ febrē tertianā: ꝛ pōt ꝯtingere. 3° vt ꝯiūgant᷑ iſte due cāe. ſ. q̄ remāſerit aliq̄ diſpō mala in mēbro. reuocatiua morbi: ꝛ q̄ fiat error in regimine adiuuās illā. Et iō hāc recidiuā dico improprīā: q2 ſi bn̄ ꝯſiderem⁹ nō eſt niſi regn̄atio alteri⁹ egritudinis: ſȝ ſit hōgenea p̄ori egritudini. Cuȝ enim egritudo tota remouet᷑ a corpe: ꝛ nihil de cā eius remāſerit factura iterationē: ſi ꝑ malā diſpōnē mēbri vel per maliciā regiminis iteret᷑ egritudo p̄or. nō dicet᷑ recidiua ꝓprie. ſȝ alterius egritudinis gn̄atio: ꝛ multo magis improprie diceret᷑ recidiua ſi ex errore regiminis: ꝛ ex mala diſpōne mēbri remanēte. poſt egritudinē p̄orē fieret egritudo diuerſa a p̄ore. puta ſi q̄s habuit febreȝ tertianā ꝛ ex malitia regiminis: ꝛ ex mala diſpoſitione remanēte in ſtomaco: vel epate fiat feb. quotidiana.

Recidiua improprie dc̄a triplex

De 2° dico q̄ idē dī 3^r. ſ. gn̄e ſpē: ꝛ nūo. Sic̄. d. Ariſto. in p̄ topi. Q2 aūt recidiua ꝓprie ſit eadem cuȝ ſua radice gn̄e ꝛ ſpē planū eſt. ſȝ an ſit vna egritudo nūero. non ſimplr̄ eſt dōm. ſȝ cū diſtōne. pōt. n. ꝯſiderari iſta vnitas 3^r. ſ. ex parte m̄ae: ꝛ ex parte v̄tutis: ꝛ ex pte eēntie morbi. ex pte q̄dem m̄ae hoc mō dī vna recidiua cū radice q̄m̄ ex vna m̄a numero ſiūt ambe. Sȝ ex diuerſis ptib⁹ ei⁹. dico āt vnā m̄aȝ nūero. quoad totalitatē ipſi⁹ m̄ae q̄ ordinata erat ad gn̄andū aliquā egritudinē: vel q̄ in poſterū illi adiūgeret᷑ hōgenea ſibi. puta ſi cū icepit. fe. ꝯti^a de ſang^e. ſanguis q parat^9 erat putreſcere. eēt libra vna. vel q̄ in ꝑceſſu egritudinis. adiūgeret᷑ de ſanguine ad hūc putridū. totā illā m̄am dico eē vnā nūero. ſȝ p̄tes illi⁹ totalis m̄ae ex q̄b⁹ ſit recidiua ꝛ radix. non ſunt vna nomero. ſȝ diuerſe. ex parte autē virtutis dicitur recidiua: ꝛ radix vna egritudo numero. q̄m̄ virtus facit ſuas operationes ordinatas ꝛ ꝯtinuatas circa illā m̄ im̄ eomō quo faceret. ſi nō ōberet fieri recidiua. q̄m̄ p̄mo digerit eā occulte. ꝛ hoc facit in p̄n° morbi. Secūdo digerit eam manifeſte: ꝛ hoc. f. in aug^{to} tertio cōplet digeſtionē ꝛ diuiſionē m̄ae. ꝛ facit criſim: ꝛ hoc facit in ſtatu. ꝛ iſtas opatiōes ꝯtinuat ꝛ vnit in tota egritudine, incipiēdo a p̄n° vſq̄ȝ ad criſim: ꝛ quoad iſtam vniformitatem.

Jdem 3^r.

operationum quã nã obſeruat in egritudine hẽnte recidiuã ſicut in qualibꝫ alia vna egritudine dꝫ recidiua vna numero. Cũ ſua radice: ↄſtituut tñ dꝫ due ptes vnã egritudinẽ numero. ex pte ṽo eẽntie morbi. Dico ꝙ recidiua et ꝓncipalis non ſunt vna egritudo numero. ſꝫ ſolũ vna ſpẽ. qm̃ eadẽ q̃litas numero nunꝙ̃ põt eſſe ⁊ nõ eſſe ⁊ iterꝝ eẽ.

Morbus duplicater — ℭ Aut põt alr̃ ⁊ breuius dici ad ꝓncipalẽ q̃õnẽ. ꝙ morbus põt .2ʳ ↄſiderari. Uno q̃dẽ mõ in q̃tũ ipſe hꝫ eẽ ſucceſſiuũ. 2ᵒᵒ põt ↄſiderari ſm̃ ꝙ ipſe hꝫ eſſe qualitatiuũ cõparatuꝫ nãe exñti in corpe: ⁊ opationi nãe. ꝓmo ḡ mõ dico ꝙ ꝓncipalis ⁊ recidiua ſunt due egritudines nũero: ⁊ nõ vna: qꝛ ſucceſſiua multiplicant̃. ꝑ interpoſitionẽ q̃tis. 2ᵒ ṽo mõ dico ꝙ ꝓncipalis: ⁊ recidiua ſunt vn⁹ morbus in numero. eſſe. n. morbi qualitatiuũ quoad nãm morbi. ⁊ opationẽ nãe nõ eſt mutatũ. Et ex hac ṽitate q̃õnis expoſita. poteſt rñdere diligẽs intellect⁹. ad omnia que ſunt dicta.

ℭ Preterea q̃rit̃ q̃re dixit ↄſueuerũt: Ad qd̃ dõꝫ ꝙ ió dixit ↄſueuerũt. qꝛ illa que relinquunt̃ nõ ſemꝑ faciũt ſubuerſionẽ. cũ. n. ſunt pauca. ⁊ nã eſt fortis ⁊ regimẽ eſt bonum tũc non fit recidiuatio: ⁊ hoc innuit Auic. q̃rto can. ca. de iudicijs recidiuationis.

ℭ De cõmẽto ſic dr̃. L vult. n. hic oñdere q̃re q cibũ abhorrẽt. purgatiõe indigẽt. hic nota ꝙ in illo ṽbo ſimpl⁹ dcõ. ſ. ſ Si ṽo cibũ non accipienti h̃ fit. Signat qm̃ eũone indigent: reddit hic cãm in duob⁹ aphoris. In illo. ſ. ſ nõ pura corpa: ⁊ in pñti. ſꝫ dña eſt inter illas cãs: qm̃ in illo aph⁹ ſ Nõ pura corpa ꝓpoſuit cãm g̃nalẽ. dixit. n. ꝙ talia corpa ſõ indigẽt eũone. qꝛ corpa nõ pura q̃ntũcũꝗ nutriunt̃ magis ledunt̃. vñ poſuit ꝑ cã g̃nalẽ leſionẽ. Sꝫ in hoc apho⁹ ponit cãm ſpãlem. qꝛ ponit ſubuerſionẽ. i. recidiuationeꝫ que eſt leſio ſpãlis: ſ Quib⁹ lõgo tpe putrefactis neceſſe ẽ feb. g̃nari: Sꝫ nõ vĩ hñ dixiſſe. cũ dixit̃ lõgo tpe putrefactis. q̃m recidiua fit aliq̃n in ꝓmis die poſt dimiſſionẽ fe. ſicut Gal. innuit 2ᵒ de creticis cap. 3ᵒ. recitãdo infirmos q recidiuauerũt. Itẽ Hip. in ꝓ reg. in illo §. ſ ſꝫ q̃ntum ſputi plus eſt ſm̃ q̃ntũ innuit recidiuã eſſe timẽdaꝫ. in p⁹ vel 2ᵒ die poſt dimiſſionem egritudinis: ſꝫ vna dies vel due non ſunt longum tempus.

ℭ Preterea dicit ꝙ neceſſe eſt fe. g̃nari. ſꝫ nõ vĩ. põt. n. talis fe. recidiua ꝓhiberi ꝑ eũonẽ artificialẽ: alr̃. n. Hip. nõ dixiſſet talia corpa debere eũari niſi vt ꝓhibeat̃ ſubuerſio.

ℭ Item Gal. pͥmo de creticis cap. ꝓ dicit ꝙ interdum põt prohiberi recidiua cum ſola bonitate regiminis.

ℭ Ad p^m dico ꝙ hec dĩo. ſ. ſ longo tpe putrefactis ꝺꝫ legi ↄditionalr̃ vt ſit talis ſenſus. i. ſi hum^{es} lõgo tpe putrefacti morent̃. Et debes intelligere: ꝑ hu^{es} putrefactos. hu^{es} aptos putreſieri: qꝛ humor q putrefactus eſt fecit fe. in ꝑterito: ⁊ ex hoc manifeſtũ eſt ꝙ Gal. non vult ꝙ omnis recidiua fiat poſt longũ tempus a ſua dimiſſione: ſꝫ vult ꝙ ſi reliq̃ maloꝝ hu⁹ longo tpe remanſerint in corpe in quo nec ars nec nã eos expulit: tũc oꝫ fieri recidiuã: Et ex hoc pꝫ ſolũ ad 2^m qm̃ non eſt nec^m fieri feb. abſolute: ſꝫ tũc qñ nã nec ꝑ ſe correxerit illos hũores: nec ars eos expulerit.

ℭ Omnis enim humor extrane⁹ q non de naturis corporũ eſſe cõprobat̃. impoſe eſt vt ea nutriat: hic monſtrat̃ ꝙ humor innãlis nõ põt nutrire mẽbra. ſꝫ ex hoc ſeq̃tur ꝙ ſi poſſit eſſe aliq̃ egritudo q̃ fiat ex malicia nutrimenti. ⁊ ſic nunꝙ̃ erit aliqs leproſus: neq ſcabioſus: ⁊ erit ille aph⁹ falſ. q dĩc: ſ Sana hñtes corpa pharmacijs purgari ⁊c.

ℭ Ad qd̃ dõm ꝙ humor innãlis aliq̃n remanet in q̃buſdã locis corpis dimiſſus a regimine nãe: ⁊ tũc putreſcit ⁊ facit egritudinẽ putridã: aliq̃n ṽo nã mẽbroꝝ coacta tranſmutat ipſum in ſui ſubam: ⁊ fit inde nutrimentum malum ſicut contingit in ſcabioſis ⁊ leproſis: ⁊ his ſimilibus: quod autem dic dicitur: ⁊ ſexto de accidenti ⁊ morbo: capitulo. ii. ꝙ humor innaturalis non nutrit. debet intelligi de nutrimento laudabili.

Aphoriſmus XIII.

ℭ Quibuſcunꝗ criſis fit his nox difficilis eſt ante acumen ſuperueniens vero leuior vt in pluribus.

ℭ Quib⁹ iudicatio inſtat: his nox difficilis eſt que acceſſionem precedit. ſubſequens autem nox facilior magna ex parte accidere ſolet. Theo.

ℭ Quibuſcunꝗ criſis. i. iudicatio fit: his nox grauis ante acceſſionem. Que vero ſubſequitur: magna ex parte leuior exiſtit. Leo.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Criſis eſt velox ⁊ vehemẽs mot⁹ morbi cum infirm⁹ ad mortem vel ad ſalutem deducit̃. Eſt aũt cum nã diuidat a bonis nociuũ ⁊ ad expellendũ faciat apparata: ⁊ qñ cum fiat neceſſe eſt ꝙ infirm⁹ patiat̃ anguſtias: ⁊ morb⁹ dureſcat. Nocte aũt pl̃s apparet: conſuetudo. n. eſt humana vt nocte dormiat: ſi. n. anguſtia ſomnũ auferat facilius horrẽ q̃tis apparent pericula. Aliq̃n tñ apparent picula in die: qꝛ criſis dꝫ eſſe in nocte. ſ Qd̃ aũt poſtea dixit. Superueniens ṽo leuior: vt in plꝛibus in q̃buſdam libris nõ inuenit̃. Per qd̃ tñ criſis intelligit̃ quẽ ad ſalutem portẽdit̃. Et hõc dixit Hip. cum poſt humoris expulſionẽ neceſſe ſit ſubſeq̃ q̃tẽ ⁊ leuitatẽ corporis. ſ Criſis ṽo omnis plus attinet ſanitati q̃ꝫ morti: niſi morbus ſit peſtilentialis.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ In ꝓcedẽti aph⁹ fecerat author mẽtionẽ d̃ criſi. mõ notificat ei ꝑ accñtia cretica ꝓcedẽtia ⁊ ſeq̃ntia: ⁊ cãus plan⁹ ẽ.

ℭ Cõmẽtator circa hũc apho^m ſic ꝓcedit. nã ꝓ exponit primã ptẽ. 2ᵒ 2^{am} durat ꝓma vſꝗ. ſ Qd̃ aũt poſtea dixit. ꝓma diuidit̃ in. 3. nã ꝓmo deſcribit criſim. Scd̃o ponit cãs difficultatis. 3ᵒ exponit hoc qd̃. d. ſ Nox difficilis durat ꝓma vſꝗ: ſ eſt aũt cũ nã: 2ᵃ vſꝗ ſ nocte autem.

ℭ De ꝓma dicit ꝙ criſis eſt velox mot⁹ ⁊ vehemẽs morbi. Cum infirm⁹ ducit̃ ad mortem: aut ad ſalutem.

ℭ De 2ᵃ dicit ꝙ criſis fit tũc cũ nã diuidit mãꝫ morbi. a bono ſanguine: ⁊ bono humore: vt fit ad expellẽdum prepa-rata. vnde tunc ꝑpter reluctationem morbi ⁊ nature oportet difficultatem grandem fieri.

ℭ De 3ᵃ. d. ꝙ iſta accñtia iõ ponunt̃ magis fieri de nocte q̃ꝫ de die: qꝛ in nocte magis appent picula: q̃ꝫ in die. ⁊ qꝛ nox ẽ tps q̃tis ⁊ ſõni: ⁊ in tpe q̃tis magis appent picula. tñ aliq̃n iſta picl̃a appent in die. ſi criſis debeat eẽ in nocte.

ℭ De vltimo dicit ꝙ ideo dicit noctem ſuperueniẽtem eſſe vt plurimum leuiorem: qꝛ morbi vt plurimum ſunt ſalubres niſi ſunt morbi peſtilentiales.

Circa iſtã lectionẽ duo querunt̃. vnũ de tex. aliũ d̃ ↄ^{ro}ꝫ De tex. q̃dẽ duo querunt̃: quoꝝ ꝓmũ eſt d̃ expoſitiõe voc⁹. 2^m eſt de ṽitate ipſi⁹. De ꝓ ſic querit̃. Cũ. n. criſis dicat̃ 2ʳ. ſ. cõmotio añs ⁊ ſubita alteratio: ⁊ iſte due ſũt ꝓprie criſes. ſm̃ ꝙ dĩc Gal. ꝓ de criſi cap. ſi. q̃ro de q̃ criſi loquat̃. hic Hip. Et vĩ ꝙ accipiat̃ ꝑ alteratiõe ſubita. naꝫ Gal. in hoc ↄ^{to}. d. ꝙ aliq̃n apparẽt picula in die cuꝫ criſis dꝫ eẽ in nocte: ſꝫ piculoꝝ appirio ẽ cõmotio añs. ḡ criſ (ꝑ ut hic acci^r) ſeq̃t̃ cõmotionẽ añtẽ. nõ ḡ acci^r ꝑ cõmotione añte: ſꝫ ꝑ alteratiõe ſequẽte eã: ⁊ ad h̃ fac̃ qd̃ dĩ 3ᵒ de criſi cap. xii. §. ſ Et dixi iterꝝ. dĩc. n. ibi Gal. hec ṽba: ⁊ illũ ẽ qd̃ dixit Hip. in li. apho⁹. Et eſt ſmo ei⁹ ꝙ illius cui aduenit criſis. egritudo difficilis fit in nocte: que ẽ añ poriſmũ in quo venit criſis: ⁊ ex q̃b⁹ ṽbis colligit̃ ꝙ nox difficilis que eſt idẽ qd̃ cõmotio añs: ꝓcedit criſim: q̃re criſis nõ accipit̃ ꝑ cõmotione añte. ſꝫ ꝑ alteratiõe ſeq̃nte eam: ⁊ ad hoc facit diffinitio que datur hic de criſi a Gal. dicit enim ꝙ criſis eſt motus velox. ſed velox motus ⁊ ſubita alteratio idem ſunt.

¶ Preterea vĩ q̃ accipiat̃ ꝑ cõmixtiõe añte qm̃ dictio aliq̃ multiplex abſolute poſita. dꝫ ĩtelligi in dignioꝛi ſua ſignificatione. ſed dignioꝛ ſignĩatio criſis eſt cõmotio aĩs: ſic dĩ ꝑ de criſi. c. ſi. §. [Et ego q̃dẽ non noio.]ĝ accipit̃ ꝑ cõmotiõe añte: ⁊ ad h̃ facit illo v̄bũ qd̃ dicit in ꝯ[o]: [Eſt aũt cũ nã a bonis diuidit nociua: ⁊ ad expellẽdũ faciat apparatũ]ex qb[9] v̄bis innuit̃ q̃ criſis fiat q̃ in hoc apho[o]. accipit̃. tunc tp̃is fit qñ nã diuidit nociua a bonis. vt ꝑparet ſſla ad expulſionem. ſed in illa p̃paratione que fit ad expulſione: n fit cõmotio añtecedens. ⁊ nõ venit adhuc ſubita alteratio: iḡr accipit̃ ſolũ ꝑ cõmotione antecedente.

¶ Ad hanc aũt q̃õnẽ dõm eſt q̃ in criſi ꝑfecta. ſm̃ q̃. d. Gal. ꝑ de creticis c. 8. §. [qd̃ eſt q:]attẽdunt̃ tres ꝓprietates q̃ ſunt q̃ſi ei[9]. 3. ptes. quaꝝ ꝑ[a] eſt fortitudo: ⁊ moleſtia paroxiſmi: ⁊ hec dĩ cõmotio aĩs. 2[a] eſt euõ. 3[a] eſt egritudinis ſeparatio ſubita: ⁊ largo voc[o] accipiẽdo criſim. Criſis ꝯplectit̃. oẽs illas. 3. ꝓprietates. Sꝫ accipiẽdo ꝓpe ſignificationeꝫ hui[9] dictiõis criſis. Criſis eſt ſolũ ipa alteratio ſubita. Et eſt rõ. q: ꝓ illã alterationẽ. ſiũt alia duo ꝑcedentia. ⁊ hoc expſſe. d. Auic. 4. can. fen. 2[a]. c. ꝑ. d n. q̃ intẽtio hui[9] noĩs criſis. eſt ſeparatio: ⁊ ei[9] expõ ẽ alteratio ſubita: ⁊ huic cõcordat Gal. 3. de criſi. c. ꝑ. ponit. n. alterationẽ eẽ gen[9] criſis. nã alteratio paulatina nõ eſt criſis: ſꝫ alteratio ſubita: ꝯ cõmotio ãt aĩs. ꝓpe appellat̃ appitio ſignoꝝ criſis ſic. d. Gal. 3. de criſi. c. xii. euõ v̄o q̃ ſeq̃t̃ cõmotionẽ appellat̃. cã criſis. Sic dĩ ꝑ totũ lib[m] de criſi: ⁊ creticis. hẽs ḡ in larga criſi tria cõp̃rehẽſa. ſ. cõmotionẽ añtẽ que eſt ſignũ criſis: ⁊ euõnem que eſt cã: ⁊ ipſam criſis eſſentiã q̃ eſt alteratio.

¶ Sꝫ forte huic põni videbit̃. ꝯdicere v̄bũ Gal. ꝑ. de criſi. c. ſi. vbi. d. q̃ dignioꝛ apud eũ noĩe criſis eſt cõmotio aĩs: q̃ꝫ alteratio ſequẽs eã: ⁊ v̄bũ ei[9] ꝑ ð creticis. c. 9. §. [ponamus] vbi dicit q̃ turbatio que fit apõ ꝯſumptionem egritudinis ꝑfectam. dicitur criſis ſermone abſoluto.

¶ Ad qd̃ dõm q̃ in criſi duo attẽdunt̃. ſ. ꝓeliũ inter nãm ⁊ mãꝫ morbi. ⁊ victoria: ꝓliũ ãt cũ fit. appet cõmotio aĩs: ⁊ accñtia q̃ ſiũt ex illa cõmotõe ꝓliatiua in aĩa medi. ſunt ſigna criſis. ſꝫ ipſa cõmotio ſm̃ v̄itatẽ ẽ ſolũmõ ipm̃ ꝓliũ: ⁊ nõ ſignũ. moleſtia v̄o ⁊ turbatio ſunt ſignũ imediatũ illi[9] ꝓlii: ⁊ ꝑ ꝯñs ſſ ſignũ alteratiõis ⁊ euõnis future. Et ſi volum[9] referre ipam cõmotionẽ ad nãꝫ: ⁊ ad morbũ. dico q̃ ipa ẽ cã illi[9] criſis q̃ futura ẽ alteratio ſubita. qm̃ in ipo ꝓlio acq̃rit̃ v̄r[9] victorie eẽntialr̃. ⁊ h̃ fuit qd̃ mouit Gal. ad dõm q̃ ꝯmotio aĩs ẽ dignioꝛ noĩe criſis q̃ꝫ alteratio. qm̃ opatio nãe ⁊ mãe morbi. maioꝛ ẽ tũc q̃ꝫ ſit qñ fit alteratio. ſꝫ qñ fit alteratio. tũc expmit̃ victoria que ſm̃ v̄itatẽ acq̃ſita erat in ꝓlio. hoc autẽ nomen criſis cum ſignẽt ſeparationẽ duoꝝ pugnãtium: ſiue litigãtium attributũ fuit alterationi. in qua fit expſſio victorie. qm̃ exprimit̃ iudiciũ inter pugnantes: ſiue litigantes. nã apud victoriã ſeparant̃ ꝓliantes. ⁊ apud ſniam iudicis ſeparant̃ litigãtes: Collige ergo ex predictis q̃ hoc nomẽ (criſis) q̃ꝫtum ad ꝓprietatẽ voc'. cui[9] ſignĩatio eſt ſepatio. ſm̃ Auic. in ꝑallegato. c. vel iudiciũ qd̃ idẽ eſt ſm̃ Gal. 3. de criſi. c. 2. ꝓprie attribuit̃ alteratiõi: q: in ea eſt finalis victoria: ⁊ ſepatio morbi a nã. Sꝫ q̃ꝫtum ad opationẽ ⁊ laborẽ quẽ ſuſtinet nã in ꝓliãdo ꝯ mãm mor' magis ꝓprie dĩ criſis ipa cõmotio: q: vnaq̃q̃ res magis eſt in ſua cã q̃ꝫ in ſemetipſa. In ipſo autem ꝓlio nãe ⁊ morbi cãtur ipſa alteratio ſequẽs. Dico ergo ſic de ꝑncipali q̃õne q̃ nõ refert multũ. ſiue dicas Yip. intellexiſſe ꝑ criſim cõmotionẽ añtem ⁊ alterationẽ ſimul ſiue alterã eaꝝ. Sꝫ magis arbitroꝛ q̃ vtrãq̃ amplectat̃. qd̃ ex mõ loquẽdi cõp̃rehẽdit̃. dicit. n. [qbus criſis fit]. In qb[9] verbis ipſe monſtrat q̃ criſis eſt in fieri: ⁊ criſi fienti. poſtmodum duo attributa ſubiũgit. ſ. noctẽ difficilẽ: ⁊ tunc fit cõmotio aĩs: ⁊ acumẽ. ⁊ tunc fit ſubita alteratio. Si aũt velles dicere q̃ ꝑ ſola alteratione ſubita accipit̃. tũc oportebit te exponere hoc, quod dicit: [quibus criſis fit] idest. quibus criſis futura eſt. vel hoc quod dicit̃ nox difficilis]intelligatur in preterito. i. quibus criſis fit preſenter. illis preterijt nox difficilis.

¶ Preterea cum in h̃ aph. tãgant̃ tria. ſ. nox añ acumen. et ipſum acumen. ⁊ nox ſequẽs. in quo iſtorum trium dicat̃ criſis fieri. ¶ Ad hoc patet rñdeo. per ea que dicta ſunt in precedenti queſtione.

¶ Preterea querit̃ qd̃ debeat intelligi ꝑ hoc v̄bũ acumen. nam põt intelligi tẽpus iſenſatũ in quo fit excuſſio morbi. qd̃ innuit̃ ex verbis Auicẽ. 4. can. de criſi cap. ꝑ. Aut per acumẽ põt intelligi paroxiſmus. in quo accidit criſis. qd̃ firmat̃ expreſſe ꝑ Gal 3. de criſi cap. xij. ⁊ ꝑ tranſlationẽ piſani que dicit: [nox difficilis ante paroxiſmũ.] ¶ Sꝫ tũc incumbit maioꝛ qd̃ nunq̃d iſta nox difficilis que precedit acumẽ. cũ ipſo acumine fit in eodẽ paroxiſmo ꝯtinua. vl̃ nox difficilis fit in vno paroxiſmo: ⁊ acumen in alioꝛ vĩ q̃ ſint diuerſi paroxiſmi. ꝑ tex. Gal. in ꝑdicto cap. 3. de criſi. nam ponit difficultatẽ noctis ꝑ ſe. ⁊ in alio paroxiſmo. ponit acumen: qd̃ autem iſta difficultas ſit ꝯtinua cũ acumine. ꝓbatur. nam ꝑ noctẽ difficilẽ. intelligit autoꝛ ſigna cretica: ſed ſigna cretica imediate ſequit̃ criſis. Sicut vult Gal. in ꝯmẽto illius apho'[paroxiſmos: ⁊ ꝯſiſtentias]⁊ in primo de criſi: ⁊ tertio per totum.

¶ Ad hanc q̃õnẽ rñdeo q̃ iſta nox difficilis cũ acumine cõtinua eſt ſine aliquo medio tñ ibi põt eſſe latitudo duoꝝ paroxiſmoꝝ. nã accñtia cretica poſſunt interdũ capere vnum totũ paroxiſmũ: ⁊ ptẽ de ſeq̃nti. ⁊ in ſtatu paroxiſmi ſeq̃ntis erit acumẽ. qd̃ eſt alteratio ſubita ſm̃ vnaꝫ expõnẽ. Et põt interdũ eſſe ſi egritudo ſit multũ acuta. vt in eodeꝫ fit nox difficilis ⁊ acumen: ⁊ accñtia cretica ⁊ ſubita alteratio: ⁊ hoc pꝫ ꝑ totum li[m] de criſi: ⁊ maxime lib. 3. cap. xij. ⁊ per ꝑmũ de creticis ⁊ maxime cap. 8. nã ibi ponit q̃ oẽs partes criſis aliqñ poſſunt eſſe in vno paroxiſmo: aliqñ tñ cõp̃rehendũt duos paroxiſmos: ⁊ aliqñ. 3. [nox difficilis:]nota[m]: tñ q̃ iſta difficultas põt apparere de die: ⁊ ð nocte. tñ magis ponit̃ eſſe de nocte ſicut dicit cõmẽtatoꝛ ꝓp apparẽtiam accñtium cauſa quietis temporis: ⁊ alia cauſa. ſ. ꝓpter motũ mãe. vnde Auic. 4. can. cap. de ſignis criſis. ponit q̃ accidentia nocturna ſunt foꝛtioꝛa diurnis: q: materia egritudinis. auget accidẽtia cauſa ſui motus.

¶ De. 3. ſic queritur. videt̃. n. q̃ non debeat eſſe nox difficilis ante acumen in bona criſi. qm̃ in bona criſi mã fuit digeſta perfecte: ſed quãdo materia eſt digeſta. tunc natura dominat̃ illi. q: digeſtio nihil aliud eſt: niſi dominiũ nature ſup materiã ſicut innuit̃ a Gal. in cõmento ſcõi reg. ac. ſuper illo. §. [multotiens a capite ad circũp.] Cum auteꝫ natura habet perfectum dominium ſuper materiam. non patitur difficultates.

¶ Preterea cum materia eſt digeſta virtus putredinis iaꝫ ceſſauit. ſicut dicitur in tegni de cauſis. inquit enim [digeſtio eſt faciens ceſſare putredinem manẽte ſubã] quare ſi ceſſauit virtus putredinis non debent accñtia fieri foꝛtia.

¶ Ad quod dicendum q̃ ſine dubio. in criſi bona ⁊ perfecta non apparent accidẽtia multum foꝛtia. Sicut in criſi non perfecta. tamen fiunt accidentia foꝛtioꝛa. quã eſſent prius. ⁊ q̃ꝫ poſtea futura ſint nec obſtat quod obijcitur q̃ cum natura dominetur materie. perfecte non debent fieri accidentia foꝛtia: quia ſatis eſt plenum dominium nature ſuper materiam quando poteſt eam perfecte i. ⁊ totaliter expellere a coꝛpoꝛe: in ipſa autem preparatione ad expulſionem. ⁊ in ipſa expulſione: opoꝛtet virtutem animatam pati accidentia propter motum materie que agitatur per coꝛpus. Uirtus autem naturalis ⁊ vitalis. non patiuntur tunc accidentia: quia cuſtodiuntur. ⁊ hoc dicit Gal. in cõmento illius apho. [inchoantibus moꝛbis.]

¶ Preterea non videtur verum hoc qd̃ dicit: [Superueniens v̄o leuioꝛ vt in ꝑlibus:] Gal. n. dicit q̃ hoc dicit ꝓpter

ꝙ criſis vt pluꝛi eſt ad ſalutē ꝗ̄ ad mortē:ex quo colligitur ꝙ in ꝗ̄libet criſi q̄ eſt ad ſalutē:nox ſupueniēs ſit leuioꝛ. ſꝫ nō vtiqꝫ pōt fieri criſis in augᵒ morbi, ſicꝫ ꝑ de criſi ca. finali. §.[Deinde.] Et in plꝛibus alijs locis eiuſdem li. Cū ergo egritudo poſt criſim, adhuc remaneat i augᵒ qḋ dꝫ ſequi ſtatus, nox ſupueniēs nō erit leuioꝛ. ¶ Ad qḋ dōm. ꝙ qñ criſis venit i augᵒ:aliqñ poſſē eſt ꝙ egritudo ꝑ illā criſiꝫ veniat ad declinationē:ꝛ ſi opponis ꝙ iſta egritudo vꝫ eē ſine ſtatu. Dico ꝙ ipſa bñ eſt ſine ſtatu queꝫ habuiſſet ſi criſis nō fuiſſet fcā in augᵒ:ꝗ̄ñ habuiſſet ſtatū cū cōplemēto ſignoꝝ digōnis. hūc aūt ſtatū nō hꝫ talis egritudo q̄ habuit criſiꝫ in augᵒ:ſed dꝫ poni pro ſtatu tp̄s ipſius criſis. Et aliqñ poſſē eſt ꝙ egritudo illa adhuc remaneat in augᵒ poſt criſim:nihilominus tñ accñia q̄ ſūt poſt illā criſim, imediate ſunt leuioꝛa accñtibꝫ q̄ ſūt añ criſim:q: motus mīe eſt tūc occultus ꝑpter diminutionē eius:ꝛ q: nā nō mouet poſt imediate motū cretico. Si ꝟo nā iteꝝ inci piat digerere ꝛ ꝑueniat ad ſtatū i quo aliā faciat criſiꝫ. tūc nox q̄ ꝑcedit illā criſiꝫ erit difficilis:ꝛ ſequens erit leuioꝛ.

¶ Nō veniamꝰ ad dubia de cōᵗᵒ. Et ꝑ ad expōnē. diffōnis criſis. Sꝫ ꝑ, adducamus diffōnes famoſas criſis:ꝗ̄ruꝫ ꝑ hec eſt q̄ poſita ē hic. 2ᵃ ꝟo ponitur a Gal. 1ᵒ de criſi q̄ talis eſt:criſis eſt furioſa ꝯſūptio egritudis acute:cū q̄ ē laboꝛ magnꝰ. Jtē a Cōſtā. liᵒ. x. theoꝛ pātegni q̄ tal' ē: criſis ē motus velox ſupueniēs moꝛbo ducēs egrū ad ſalutē vel ad mortē ꝑꝑ durīcē accñtiū ꝛ egri reluctamētū. Jtē ab Aui. 4ᵒ canī. fen 2ᵃ cap de criſi talis ponitur diffō. Criſis inqt eſt ſubita mutatio, aut ad latus moꝛbi, aut ad latus ſalutis. Sed oībus ꝑtermiſſis veniamus ad expōnē diffōnis hic poſite:q̄ lꝫ ab alijs videaꝛ differre tñ in ſuba idē dicit. Dicit ꝙ criſis eſt motus:hic .n. ponitur motus pro genere.

Hec criſis ſit motꝰ calis.

¶ Sed q̄rit:an ſit motus localis, aut alteratio:uē alijs criſiꝫ ſpēbus motus, nō eſt duᵐ. ¶ Ad qḋ dic. ꝙ hic ſumiꝛ motus, pro alteratiōe. nā lꝫ in criſi ſiat motus localis i expellendo ꝛ diuidendo mām malaꝫ a bona:tamen ille totalis motus vocatur alteratio reſpectu moꝛbi ꝛ egri:ꝛ hoc expꝛeſſe vult Gal. tertio de criſi capitulo pꝛimo.

¶ Ꝺ. ipſe. d. [moꝛbi motus.] vꝫ .n. ꝙ deberet dicere, motꝰ nāe:nā nā mouet mām moꝛbi ad expulſionē. ¶ Ad qḋ rñdeꝛ, ꝙ iſte motus rō eē motus moꝛbi paſſiue:ꝛ dī motus nāe actiue:nāꝫ motꝰ pꝰ attribuiꝛ mobili:qḋ pꝫ q: Ar. 3ᵒ. phy. in diffōne motꝰ. ponit mobile, dicēs ſic. [Motus eſt actus mobilis in eo ꝙ mobile.] nō autem dixit motoris. ¶ Aut dic ꝙ pōt intelligi de vtroqꝫ. ſ. de moꝛbo ꝛ nā. nam ꝛ nā mouet ꝛ moueꝛ:lꝫ ꝑncipalius dicaꝛ mouere. ꝟ autē dī a Gal. 3ᵒ de criſi ca. 12. nā ponit ibi, ꝙ qñ eſt cōmotio antecedēs. tunc mā moꝛbi in ſeqtur nām. ¶ Aut dico, ꝙ ibi nō dꝫ poni hec dictio. [moꝛbi.] nā alia trāſlatio ñ ponit: dicē.n. ꝙ criſis eſt acuta repetitio ad ſanitatē vel moꝛtem.

¶ Ꝺ. d. ꝙ ipſa eſt motꝰ velox. qḋ dictū ē ad diam illiꝰ alterationis, q̄ nō accidit ſubito:q̄lis ē alteratio q̄ ē paulatine ad malū, q̄ vocaꝛ areſactio:ꝛ alteratio que ē paulatine ad bonuꝫ q̄ vocaꝛ ſanatio:ſm ꝙ. d. Gal. 3ᵒ de criſi. cap ꝑ. iſte eniꝫ alterationes nō ſunt criſes. ¶ Sꝫ ꝯ ꝟ opponiꝛ. nā ponit Cōſtāti. liᵒ 10ᵒ theoꝛice, ꝙ ſpēs criſis ſunt. vj. ḡ iſte due alteratiōes ſunt criſes. ¶ Ad ꝟ dic ꝙ ſm veritatē accipiēdo criſiꝫ:iſte due alteratiōes nō ſunt criſes:ꝛ ꝟ. d. G. i fine ꝑ' de criſi. Si āt volumꝰ accipe criſiꝫ ꝑ q̄lꝫ ꝯſumptiōe egritudis. Dico ꝙ pñt bñ vocari criſes:ꝛ tal' diffō poniꝛ a. G. ꝑ de cre. ca. 9. §. [Dico ḡ.] ¶ Et nō ꝙ ſpēs ꝟe criſis ſūt ſolū 4ᵒʳ ſm ꝙ poniꝛ a. G. i cō. illiꝰ apho. [acute egriᵗᵘᵈ.] ꝛ i cō. ꝑno. liᵒ 3ᵒ:ꝛ l 4ᵒ ꝺ criſi:ꝛ ab Aui. 4ᵒ cañ. fen 2ᵃ caᵒ de cri. ꝛ a Cō. li. x. theᵒ. Qualꝛ āt diſtiguāꝛ q̄raꝛ i ꝑdictꝭ locꝭ.

¶ Ꝺ. d. [ducēs ad moꝛtē, vel ad ſalutē.] ſꝫ ꝯ. ꝟ. n. nō ꝯtigit illi criſi q̄ ducit ſubito ad bonā diſpōnē:ꝛ poſtea paulatine ad bonū cōplemētū:nꝫ illi q̄ ducit hoieꝫ ſubito ad diſpōnē malā:ꝛ poſtea paulatine ad moꝛtē. ¶ Ad ꝟ dic ꝙ ſine dubio. qñ i criſi ꝑfecta bona:duciꝛ aliqs ſubito ad diſpōneꝫ bonā, dꝫ hō ſaluari:niſi ꝯtingat erroꝛ. Et qñ duciꝛ ad malam diſpōnem:dꝫ hō neceſſario moꝛi. Etlꝫ non tūc moꝛiatur:vnde certū eſt tūc de ſalute vel de moꝛte.

¶ Ꝺ. ipſe. d. criſiꝫ fieri cū nā diuidit nociua a bonis. Sꝫ ꝯ diuiſio ē ꝑs digōnis ſm ꝙ dī i cō. illiꝰ apho. [coꝛpa vbi qs vult:] ꝛ Aui. 4ᵒ cañ. cap de cura fe. pu. i gñali. ḡ criſis eſt ꝑs digōnis. ¶ Ad qḋ rñdeo, ꝙ 2ᵃ ē diuiſio. ſ. iciſio viſcoſi ꝛ ſubtiliatio groſſi:ꝛ talis diuiſio ē ꝑs digōnis:ꝛ de hac loqtur Aui. ꝛ ē alia diuiſio q̄ ē ꝑtitio mãe ꝛ diſtributio eiꝰ ad loca ꝑ q̄ dꝫ fieri eiꝰ expulſio:ſicꝫ ꝟſus nares ꝛ ſtōm, vel ꝟſus cutē:ꝛ ſic de alijs:ꝛ de hac loqtur auctoꝛ ꝟ ꝛ īfra in cō. illius apho 4ᵉ ꝑticꝫ:incboātibus moꝛbis ſi ſel nigrum.

¶ Aphoꝛiſmus. XLIIII.

¶ In ventris fluxibus mutationes egeſtionuꝫ iuuant:ſi non ad mala tranſmutantur.

¶ In pꝛofluuijs alui mutationes deiectionuꝫ iuuant niſi in praua mutentur. Theo.

¶ In pꝛofluuijs alui:mutationes excrementorum iuuant:niſi ad mala mutatio ſiat. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Diuerſitates egōnū ꝛ mutationes earum ſignāt purgationes diuerſoꝝ ꝛ multoꝝ humoꝛuꝫ:fiduciāqꝫ ſanitatis ꝛ mūdificationē coꝛpoꝛū:niſi cū tranſmutantur in malū. Si eniꝫ ſignificēt diſſolōnē coꝛpoꝝ ꝛ diſſolōnem ſolidoꝝ mēbroꝝ ꝛ coꝛruptionē ꝛ putredinē eoꝝ malū erit:ſicꝫ Hipp. in ꝑnoſticis dixit cū egōnē tetigit pinguedis quā ſignare dixit ſubalis humiditatis diſſolōnē. Fetētem quoqꝫ dixit egōnē que coꝛpoꝛis poꝛtēdit putredinē ꝛ coꝛruptionem. Egeſtio ſetens gd.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia in ꝑcedēti apho. loqndo de criſi:in q̄buſdā añrioribꝰ fcā erat mētio de purgaᵗᵉ. mō in iſto apho. ponit ſignū qḋ ſigñat ſup bonā ꝛ malā purgationē qḋ ſumiꝛ a mutatione egōnū:ꝛ. d. ꝙ qñ aliqs ꝑ ventrē purgaꝛ:ſi mutentur egōnes, eſt bonū ſignum. ſi illa mutatio nō ſiat ad mala.

¶ Cōmē. circa hunc apho. duo notat:quoꝝ ꝑᵐ eſt de cā mutatis apho. 2ᵐ eſt de expōne hꝰ ꝟbi. [Si nō ad mala tranſmutaꝛ.] durat ꝑᵒ vſqꝫ [niſi cū trāſmutanꝛ.] ¶ De ꝑᵒ. d. ꝙ mutatio egōnis de vna egōne in aliā, eſt bonū ſignuꝫ. ſi nō ſiat ad malū:q: ſigñat diuerſoꝝ:ꝛ maloꝝ huꝫ purgᵗᵉᵐ.

¶ De 2ᵒ. d. ꝙ tunc egōnes dñr mutari ad malū:qñ mutanꝛ ad pigues ꝛ fetidas. tūc. n. malū ſigñant:q: demōſtrāt aut diſſolōnē mēbroꝝ, aut magnā coꝛruptionē in coꝛpe foꝛe.

Circa hūc apho. duꝫ de tex. ꝛ de cō. De tex. q̄dē ſic. Videtur ꝙ iſte aph. ſit inutilis ꝛ inartificialis. Nā. d. ꝙ mutatio egōnis ē vtilis:ſi nō muteꝛ ad malū. ꝟ āt poſſet q̄lꝫ ruſticꝰ dicē:ꝛ ꝺ q̄lꝫ re poſſet dici ꝙ mutatio eiꝰ ē bona, niſi muteꝛ ad malū. ¶ Ad ꝟ dic ꝙ ꝟ latet anguis i herba. nā ſi ꝯſideres qd ſigñet mutatio videbis ꝟtutē huꝰ ſermonis. hoc aūt patebit infra in ſolutione cuiuſdam q̄ōnis.

¶ Ꝺ. ipſe vꝫ falſum dicere:q̄ñ multitudo coloꝛū eſt maluꝫ ſignū in egeſtione, ſicut dꝫ ſcdo ꝑno. cap de egeſtione. ſꝫ vbi eſt mutatio egōnū ibi eſt multitudo coloꝝ. ergo mutatio egeſtionū eſt malū ſignū. ¶ Ad hoc dic, ꝙ qñ Hipp. vituperat egōnes:multoꝛū coloꝛū dꝫ intelligi. Si illi colores ſimul veniāt:qḋ aūt hic dicitur intelligitur ſucceſſiue.

¶ Sed ꝯ hoc opponiꝛ. nā cā q̄re egeſtio multoꝝ coloꝝ eſt mala, eſt hec:ſm ꝙ ponit ibi Gal'. q: ſignat multitudinem egritudinuꝫ vel multitudinē cauſarū. ergo ſiue ſimul ſiue ſucceſſiue non refert q: ſignificatur multitudo moꝛboꝛuꝫ.

¶ Ad qḋ rñdeo ꝙ ſecꝰ eſt qñ multitudo venit ſil:ꝛ qñ ſucceſſiue. nā qñ ſucceſſiue ſigñat ꝙ nā ē potēs ſup mām moꝛbi:ita ꝙ oꝛdinate opaꝛ, vt ꝑ expellat vnū hūoꝛē, 2ᵒ aliū oꝛdinate. Sꝫ qñ ſil' veniūt multi coloꝛes, tūc ſigñaꝛ ꝙ nā non ꝑt plene dñari huᵇꝰ. Vñ ſignaꝛ ꝙ ſyntomatice excitūt:ꝛ lō

d. auctor, mutatiões egeſtionis: ⁊ ex h pꝫ ſolō ad pmiſſā qōnē.

¶ D. ipſe ponit ꝙ mutatio egeſtionis ē bonū ſignū: ſꝫ quīt quō debeat itelligi iſta mutatio: an i colore, an i ſubā, an i quātitate, an i forā, nā iſte ſunt dīe egeſtionis, ſic pōit Aui. p can. fen. 2ᵃ cap vlt°. ¶ Ad h dico, ꝙ loqtur hic de mutatiōe coloris et ſubē. nā diuerſitas hūoꝝ facit iſtā mutationē: vñ ſicut humores hñt diuerſas ſubas ⁊ diuerſos colores. Ita fit in egeſtionibus diuerſa mutatio, vt modo nigra ſit, modo citrina, modo groſſa, ⁊ modo ſubtilis.

¶ D. ponamꝰ ꝙ i egeſtionibꝰ fiat mutatio ad ſanguinē. tunc talis mutatio ē malū ſignū ⁊ mala cā: qm̄ oīs exitꝰ ſanguinis ē pter nām: excepto ſanguie mēſtruo, ſic dī .6. d acci. ⁊ mor. cap p. §. [vbi gratia.] ⁊ hoc Gal. iſinuat i cō. illiꝰ aphor. 4ᵉ pti°: [ſanguis qdē ſurſuꝫ.] ¶ Itē oīs medicīa qn̄ puenit ad euandū ſanguinē: dī euo mala, ſic dī 2° elhtoꝝ: ⁊ 3° d ſimpli. ⁊ p can. fen 4ᵃ cap de hora ꝯſtringēdi catarticum. Neqꝫ vꝫ poſſe rñderi p exceptionē illā quam Hip. ponit. ſ. [niſi trāſmutent ad malū:] qꝛ talis traſmutatio itelligit ad malū. ſ. mutatio egeſtionū ad piguedinē vel ad fetorē, ſicut Ga. d. i egeſtione vo ſanguinis, nec eſt piguedo, nec eſt fetor.

¶ Ad qd dōm, ꝙ mutatio egeſtionis: ad egeſtionē puri ſanguinis mala ē. Et dico ꝙ claudit ſub exceptiōe quā Hip. ponit. ⁊ dico ꝙ cōprehēdit ſub mutatiōe egeſtionis ad piguedinē. ē. n. illi ſiſis: ſic i emiſſiōe piguedis euat res nāl ⁊ bona q dꝫ retineri. ſic ⁊ i euone boni ſang. ¶ D. poſito ꝙ egeſtiones mutēt ad egeſtiones qlis ſanguis, vel ad fel nigꝝ: tūc tales mutationes male ſunt, ſic dī 4° pti° i illo apho. [Egeſtiones nigre:] ⁊ ſuo ſeqnti. Nec pōt rñderi ad h p exceptionē quam poſuit Hip. qm̄ tales egeſtiones nō ſunt neqꝫ pingues, neqꝫ fetide.

¶ Ad qd dōm, ꝙ tales egeſtiones 2ʳ pñt ꝯtigere. ſ. motu cretico ⁊ motu ſymthomatico. vñ ſi ꝯtigāt motu cretico nō ſūt male. Si vo motu ſymthoᶜᵒ: tūc ſunt male: ⁊ dico ꝙ ſi ſymthomaticᵉ ꝯtigāt cōphēdunt ſub exceptiōe quā Hip. poſuit. Nec obſtat qd opponit: ꝙ nō cōprehēdant: qꝛ nō ſunt pingues, neqꝫ fetide: qm̄ ſub fetida p iudicio reponunt: tūc. n. fetide ſigiāt malos hūores: ⁊ corruptos abūdare i corpe: qbus nā dñari nō pōt: ſic egeſtiones nigre: ⁊ fel nigꝝ ſymthomatice venientes: ex his itaqꝫ collige itētionē Gal. qn̄ expoſuit illō vbū [niſi ad malū trāſmutat.] Intellexit. n. trāſmutationē ad malū 2ʳ. ſ. qn̄ trāſmutat egeſtio ad talia q ſunt mala p viā cāe: ⁊ hāc tetigit, cū dixit: [mutationeꝫ ad pinguedinē:] vel trāſmutationē ad talia q ſunt mala p viā ſigni. ⁊ hāc tetigit. cū dixit: [mutationē ad fetorē.] Et ēt ſi ꝯiūgant due malicie. ſ. ꝙ ſit mala p viā cāe ⁊ per viā ſigni. tūc eſt deterior mutatio, ſic i mutatiōe ad piguedinē, pt notari ꝙ vtroqꝫ mō mala eſt. ¶ D. ponamus ꝙ aliqs ſumpſerit medicinā laxatiuā phlegmatis: videmus ꝙ ipſa purget p phlegma: poſtea mellaꝫ: dīc. G. in 3° de ſimplici med. ⁊ i 2° li° elhtoꝝ, ꝙ tale ē ſignū ſupflue euonis vel purgationis: qre ſi ita eſt in arte: ⁊ i purgatiōe ſpōtanea erit ſignū ſupflue euacuationis vel purgationis. g mala eſt iſta mutatio.

¶ Ad h dico, ꝙ qn̄ dat medicina purgatiua phlegmatis: ⁊ poſt phlegma egredit mellamelia illa nō eſt niſi pp̄ pharmacū qd euat ſupflue, ⁊ recipit ibi nā violētiā: ⁊ nō operatur ſuo motu. Secus aūt eſt cuꝫ multi mali humores purgātur a nā ſucceſſiue. Itē cū pharmaco diuerſarū virtutuꝫ in diuerſo tēpore dato, nō ē malū ſignū. Si diuerſi humores purgētur, vt ſi det mō carthamum ⁊ purgabit phlegma: ⁊ poſtea ſcamonea, ⁊ purgabit cholerā: nullo mō malum ſigiat, ſi tales humores ſunt in corpore: ſed cum vno pharmaco quod vnum ſolū humorem dꝫ euare: ſignificatur ſuperfluitas euacuationis virtute pharmaci.

¶ De cōmēto vo opponit. nā ponit ꝙ egeſtiones feculenta eſt mala. Sed ꝯ. egeſtio fetens demōſtrat euonē humorū fetidorū ⁊ corruptorū: ſed emiſſio corrupti eſt bona. g talis ſi dī mutatio ad mala: qꝛ retētio taliū humoꝝ eſt mala. ergo eiectio eoꝝ eſt bona. ¶ Ad qd dōm, ꝙ poſtqꝫ hu. mali ⁊ corrupti ſunt in corpe, ſine dubio malū eſt eos retinere: et bonū eſt eos eicere p viā cāe: ſed p viaꝫ ſigni mala eſt talis emiſſio: qꝛ ſigiat gradē corruptionē: ⁊ ſi virtus erit fortis, ita ꝙ poſſit tolerare morbum: ſatis eſt melius, eos eicere qꝫ tenere: tamen ſemper eſt malum ſignum.

¶ Aphoriſmus. XV.

¶ Ubi fauces egrotant aut poſtule in corpore naſcuntur cōſiderare oportet egeſtiones. Si enī cholerice fuerint corpus egrotat. Si vero ſanis ſimiles: certum eſt corpus nutriri.

¶ Ubi fauces egrotant aut tubercula in corpe oriunt: excretōes ꝯſiderāde ſūt. nā ſi biloſe ſt corpꝰ egrotat. ſi ſiles ſanis corpꝰ alere tutū eſt. Theo.

¶ Ubi fauces egrotāt: aut tubercula naſcunt in corpore: excretiones inſpicere oportet. Nā ſi biloſe fuerint: corpus vna egrotat. Si vero ſimiles ſanis: tutum eſt corpus nutrire. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ In h apho° duo oppᵗᵃ vīr eē appoſita: qbꝰ oppoſitꝫ neceē nos rñdē. Sꝫ cū vniuſcuiuſqꝫ oppoſitoꝝ pte qdā ſui ſbtraxit ꝯtres poſitas dedit intelligē reticitas. Si āt reticitas h poſuerintꝰ tal vboꝝ ſuoꝝ erit itelle. Ubi fauces egrotāt aut puſtule ſeu vulnera certificāt egeſtiones ſiue alia a corpꝰ expulſa ꝯſiderent. Si. n. cholia dñat corpꝰ: corpꝰ ifirmabit: neqꝫ certi ſumꝰ vtꝝ nutrire ipm debeamꝰ: ꝙ ſi excūtia ſint ſilia ſanis: corpꝰ erit p certo nutriēdū ⁊ ſanū. ¶ Qn̄ autē h ſic eē Hip. itellexit: opꝫ h ſubiici. Nā. n. aialiū regitiua aliqn̄ ā mēbris nobilibꝰ hūores malos expellit cū vomitu ⁊ aliqn̄ cū vrina egeſtionibꝰ qꝫ vel poroꝝ aptōibꝰ. i. ſudore: qd ſi eos oppilatos iuenerit ⁊ mā expellēda groſſa ⁊ viſcoſa fuerit nō pt a nā expelli. vñ clauſa latēs ſb cute corpis: idē puſtulas ⁊ vulnera neceē ē gñari. Fauces āt facile ſuſcipiūt hūores decurrētes a capite: vñ ſubſequr eas ifirmari. Oꝫ igit ꝯſiderare: vtrū nā oēs illos hūores ad debilia mēbra expulerit ⁊ nil idē i corpe remāſerit: qd itellr p excūtia a corpibꝰ. Si. n. nā malos hūores nō expulerit: ē neceē egeſtionē cholicā dñari: qꝛ puſtule vel vulnera ex icēſiōe ſūt ſāguis: q icēſio pp̄ cholam rubeā fit. Hip. aūt hic monſtrauit corpus pus debere mūdificari qꝫ nutriri: corpore. n. nōdum mūdificato ⁊ nutrito magis fit leſio. Si aūt corpis excūtia ſanis ſunt ſilia: humores puros in corpore ſigiant.

Fauces facile hūores a capite currētes recipiunt.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In pcedēti apho. docuit Hip. ſigñare p mutatiōes egeſtionū in iſto docet p qliᵗᵉᵐ egeſtionis: ⁊ p diſpōnē corpis ſili: ⁊. d. ꝙ ſi fauces egrotāt: aut puſtule: ⁊ eius caſus eſt planus.

¶ Cō. ſup iſto apho. ita pcedit. nā p ſupplet quēdā defectū q ſbitelligit. 2° ponit cāꝫ apho. durat. p° vſqꝫ [vñ āt h ſic.] 2. dr. In. 3. nā p ponit cām gñonis puſtulaꝝ: ⁊ egriᵗᵘᵈⁱˢ faucū. 2° ponit cāꝫ qre egeſtiones cholice vel ſiles ſanis: ſigñant ſup corpꝰ. 3° pōit cāꝫ qre corpꝰ qd tales hꝫ egeſtiones ñ dꝫ nutriri. durat p° vſqꝫ: [opꝫ igit ꝯſiderare.] 2° vſqꝫ. [Hip. aūt hic mōſtrauit.] ¶ Aut dic breuiꝰ. ⁊ mellꝰ: ꝙ hec ps diuidit i duas: i qꝝ pᵃ. q durat vſqꝫ: [opꝫ igit ꝯſiderare] ponit cām gñonis puſtulaꝝ ⁊ egriᵗᵘᵈⁱⁿⁱˢ faucū. In illa vo 2ᵃ ponit cāꝫ pp̄ quā ꝯſideratō egeſtionū ſigñat ſup iſta 4ᵒʳ. ſ. corpꝰ egrotare: ⁊ nō debere nutriri: ⁊ corpꝰ eē ſanū ⁊ debet nutriri.

¶ Dic g de p, ꝙ i h apho. ponunt duo oppᵗᵃ. i. due ꝯcomitantes duaꝝ oppōnū: ⁊ ſbaudire dꝫ alias duas ꝯcomitᵗᵉˢ i h mō, [ſi fauces egrotāt aut puſtule i corpe naſcunt: opꝫ ꝯſiderare egeſtiones. Si. n. cholice fuerit, corpꝰ egrotat, ⁊ nō dꝫ nutriri: ſi vo egeſtiones ſint, ſiles egeſtionibus ſanoꝝ: corpus eſt ſanū ⁊ dꝫ nutriri.] De his. n. qtuor contrarijs Hippo. ponit duo. ſ. corpus eſſe egrotū: ⁊ corpus debere nutriri: ⁊ duo alia ſubaudiuit. ſ. corpus eſſe ſanum, ⁊ corpus non

debere nutriri: nã ↄſuetudo Hip. eſt per pōnē vnius ↄ̃rioꝝ, ſubaudiꝛ alteꝝ, ſicut dicit. G. in cō. pno. cap̄ de ſudore: ⁊ in cō. regiminis lib° 3° ⁊ in pl̄bus alijs locis. nã hoc mō ſubaudiēdi vtiꝛ Hip. ſ. rōne ordinis. nã ponēdo p̄mū ⁊ 3ᵐ ſubaudiuit 2ᵐ, ſicut dicit Gal. quarto de inge. ſani.

¶ Sed queres forte ꝺ̃ virtute ſubaudiēdi iſta ↄ̃ria reticita quō ſit. ¶ Ad quod dic, ꝙ talis eſt modus: ipſe ponit in p̄ mēbro hoc dictū [corpus egrotat:] per qꝺ intelligi ꝺ3. hoc. ſ. corpus nō ꝺ3 nutriri. ⁊ hoc virtute p̄cedētis apho. nã3 dixerat ꝙ non pura corpa q̃to magis nutries ⁊c̃. Et pōt dici, ꝙ ſubaudiaꝛ virtute dicti ſequētis vbi dicit: corpus debere nutriri: nã ſi in iſta oꝛone poſitū eſt debere nutriri. g̃ in p̄cedēti ſubaudiꝛ nō debere nutriri: ⁊ h̃ p virtutem ↄ̃rictatis. de ſubauditione ꝺo ſequētis ↄ̃rarij. ſ. iſti⁹, corpus eſſe ſanum: non op3 querere cum pateat.

¶ De 2ª parte. d. ꝙ cā gīionis puſtularū, talis eſt: q2 aliq̄ñ i mēbris nobilibus aggregaꝛ mã quam nã vult expellere, aut per vomitū, aut per ſeceſſu3, aut p ſudorē: ⁊ ſi aliq̄ñ nō inueniat poros patētes ad emiſſionē, aggregaꝛ ſub cute mã: q̄ cū nō poſſit exire ꝑpter duritiē cutis: facit ibi puſtulas vel vulnera: ⁊ ſi mã ſit ↄtēta in cerebro trãſmittiꝛ ad fauces q̄ propter ſui debilitatem facilius recipiunt.

¶ De 3ª parte. d. ꝙ egeſtio: lō ſignãt ſup diſpōne3 corporis: q2 ſi egeſtio ſit ſilis egēni ſanoꝝ. tunc ſignificaꝛ ꝙ tota mã vñ ſiebãt puſtule. vel fauces egrotabãt, eſt ↄſumpta: ⁊ ecōuerſo ſi egō eſt humoroſa, ſignãt corpa egrotare: q2 ſignificat mãm illarū puſtularū adhuc remanere in corpore.

¶ De 4ª parte. d. ꝙ iō corpus qꝺ tales. ſ. cholericas egōnes h3: nō ꝺ3 nutriri: q2 corpa nō pura debēt prius purgari q̃3 nutriri: ⁊ corpa q̄ hñt egōnes ſiles ſanis. Jō debēt nutriri q2 corpus h3 ſolidos ⁊ bonos humores: qbus ſecure pōt fieri additio. ¶ Ad plenū intellectū hui⁹ apho. op3 declarare ipm ad ſuã radicē. Nota g̃ ꝙ in h̃ apho. ponitur ſignū ⁊ ſignificatū: ſignū quidē eſt hoc. ſ. puſtulas eſſe in corpore, vel fauces egrotare cū ↄſideratione egōnis. Significatum ꝺo eſt hoc. ſ. corpus eē ſanū ⁊ corpus eſſe egrū, ⁊ corpus debere nutriri, ⁊ corpus nō debere nutriri. Et iteru3 ſignū diuidiꝛ in duo. ſ. in ſignū rude ⁊ mãle, ⁊ ſignū diſponens ⁊ pficiēs. rude qdē ē appitio puſtulaꝝ, aut egritudo faucis. diſponēs ꝺo ⁊ pficiēs eſt conſideratio egeſtionis.

¶ Aut dic ꝙ in hoc apho. poniꝛ duplex ſignū. ſ. cōe ⁊ diſtinctiuum: cōe quidē eſt apparitio puſtularū ⁊ egritudo faucū. diſtinctiuū ꝺo eſt ↄſideratio egōnis. Jtē ſignatū eſt duplex. ſ. qꝺ h3 ſe per modū cãe. ⁊ qꝺ h3 ſe per modum effectus, per modū qdem cãe ſe h3 hoc. ſ. corpus eſſe ſanu3: ⁊ corpus nō eſſe ſanū. Per modum ꝺo effectus ſe h3 hoc. ſ. corpus debere nutriri ⁊ nō debere nutriri. nã corpus eſſe ſanū: eſt cauſa, quare corpus debeat nutriri: ⁊ corpus eē egrū eſt cauſa: quare corpus non debeat nutriri. hic ergo eſt ordo partium aphoriſmi: ⁊ q2 ſunt quatuor: ⁊ habent tres habitudines. ideo tria queruntur. ¶ Primo ergo q̄ritur de habitudine primi ſigni ad ſcōm: Scꝺo de habitudine primi ſignati ad ſcōm. Tertio queriꝛ de habitudine totius ſigni ad totū ſignatum. De primo ſic p̄ceditur: ipſe enim ponit ꝙ ↄſideratio egeſtionis, ⁊ apparitio puſtulaꝝ ſignãt ſuper corpus: ſed hoc vꝫ ſuperfluū: nã ſine aliq̄ apparitione puſtularū, vel egritudinis faucis: ſignãbit cōſideratio egeſtionis. Si eni eſt cholica corpus egrotat ⁊c̃.

¶ Q̄. q̄re poſuit iſta duo. ſ. puſtulas i corꝑe ⁊ fauces egras?

¶ Q̄. quare nō poſuit egritudines alioꝝ duoꝝ emūctoriorū mēbroꝝ p̄ncipaliū. ſ. aſſcilarū cordis: ⁊ inguinū epatꝭ.

¶ Ad p̄ᵐ dico, ꝙ ſine dubio cōſideratio egeſtionis bñ ſignificat ſola ſuper corpus: tñ firmior ⁊ maniſeſtior eſt ſignificatio per duo que habent continuatione3 q̃3 per vnum. ⁊ ideo author duplicauit ſignum.

¶ Ad ſcōm dico, ꝙ ideo poſuit ſpāliter fauces: q2 ſepius cōtingit eas recipere ſuperfluitates decurrētes ad eas. ⁊ ratione mēbri mittentis. ſ. cerebri quod multu3 abundat in ſuperfluitatibus: ⁊ ratione debilitatis eorum.

¶ Ad 3ᵐ dico, ꝙ bñ poſſumus intelligere egritudines emūctoriorum. ſ. inguinum. ⁊ aſſellarū. tñ poſuit fauces ſolu3 propter maniſeſtationē eaꝝ: ⁊ frequentiam ſue paſſionis.

¶ De 2° dubitabili ſic procedo. Corpus qdē eſſe egrum: videtur eſſe cauſa qꝺ non debeat nutriri: quod non vꝫ. nam op3 egrotantē cibare: niſi ſit peracutiſſima egritudo.

¶ Ad hoc p3 ſolutio per ea q̄ dicta ſunt in cō. illius apho. [nō pura corpora:] vnde in gloſis illius quere.

¶ De 3° dubitabili ſic p̄cedo. Uꝫ. n. ꝙ ſignatū qꝺ eſt ↄ̃ñs nō ↄſeq̄tur de neceſſitate ad ſignū qꝺ eſt añs. ipſe. n. vult ꝙ ſequaꝛ. ſi egō eſt cholerica cū puſtulis vel egritudīe faucū, ꝙ corpus egrotat. Sed ↄ̃ ponamus ꝙ aliqs habeat i corpore ſuo aliquã quãtitatē humoꝝ: tñ nō tãtã ꝙ faciat in ea egritudinē: ſed ſint ſolū cã añs. tunc ſine dubio pōt euacuari hūor cholericus per egeſtionē: nec3 tñ corpus egrotat ſed ꝺ3 poni neutrū, ſicut dicit Gal. in tegni.

¶ Ad hoc dico, ꝙ ſumiꝛ hic egru3 cōiter ad corpus qꝺ h3 cãm añtem ⁊ ↄiunctã. ¶ Uel dic ꝙ op3 multã quãtitate3 mãe eſſe in tali caſu. nã niſi eſſet multa nō fuiſſet propulſa ad cutem ⁊ miſſa ad ſeceſſum ſimul. vñ propter multitudinem eius poteſt dici ꝙ ſit cauſa coniuncta.

¶ Q̄. ipſe. d. ꝙ ſi egeſtio eſt ſilis egeſtioni ſanoꝝ: corpus eſt ſanū. Sed ↄ̃. ponamus. n. ꝙ aliqs hēat puſtulas ⁊ reſiduū mãe deponaꝛ p vrinã, aut p aures vel alias regiōes euacuatorias. tūc egōnes nō erūt cholice: ⁊ tñ mã adhuc ē i corꝑe.

¶ Q̄. ipſe infert a bonitate egōnis: ſanitatē in corꝑe toto; h̃ autē nō vꝫ: q2 pōt aliqs habere egōnem ſilem egeſtioni ſanorū cū egritudine acuta, ſicut Hipp. ponit in pronoſticis.

¶ Q̄. ponamus ꝙ mã que expelliꝛ ad cuti ſit alicuius quãtitatis: ⁊ paulatim debeat tota expelli p puſtulas: ⁊ nō velit ipſam nã mandare per alia loca qꝺ eſt poſe. tūc egeſtio erit ſimilis ſane: ⁊ tamen corpus non erit mundum.

¶ Ad primum dico, ꝙ hic per egeſtiones poſſumus intelligere omnē euacuationem, ſiue per vrinam, ſiue per ſudorem, ſiue per quamlibet aliam regionem.

¶ Ad ſecundum dico, ꝙ hic non loquitur author de qualibet ſanitate: nec3 de qualibet egritudine. ſed de ſola abundantia humorum currentium per corpus.

¶ Ad 3ᵐ dico, ꝙ qñ mã eſt multa ⁊ natura eſt potens: neceſſario mittetur per alias regiones: ⁊ non ſolum per puſtulas eicietur: ſed addetur illi alia euacuatio naturalis.

¶ Q̄. egeſtio non ſignificat niſi ſuper diſpōnem ventris inferioris, ſicut dicit Hippo. in pronoſticis libro ſcꝺo, ⁊ Gal. in cōmento eiuſdē: ⁊ in primo de criſi: ergo non ſignificat ſuper ſanitatem ⁊ egritudinem totius corporis.

¶ Ad quod dico ꝙ bonitas egeſtionis ſignificat principaliter ſuper ſanitatem ventris inferioris: ⁊ per cōſequēs ſuper totum corpus: ſed malitia egeſtionis ſignificat non ſolum ſuper malitiã ventris: ſed etiã ſuper diſpōnem totius corporis. nam poteſt venter eſſe ſanus. ⁊ tamē mala materia currit de venis vel ab epate, ⁊ ſplene ad ſtomachu3: et inteſtina: quare mala egeſtio nō ſignificat neceſſario malã diſpoſitionem ſtomachi ⁊ inteſtinorum. ⁊ hoc dicit ipſe Gal. in cōmento ſcꝺi pronoſti. capitulo de egeſtione.

¶ Q̄. ipſe videꝛ ponere multiplicationē cōtrarioꝝ. nam p̄ dicit [vbi fauces egrotãt ⁊c̃.] ⁊ 2° ponit corpus eē ſanū: vñ vꝫ ponere ſimul corpus egrotare: ⁊ corpus eſſe ſanum.

¶ Rñdeo ꝙ illa vocaꝛ ſanitas, q̃3ᵐ ad hūores abūdãtes intus: iſta ꝺo vocaꝛ egritudo ſupficiei vel emūctorij q̄ ſanitati toti⁹ ⁊ p̄ncipaliū nō repugnat. ⁊ hec i p̄nti ſufficiãt apho.

Aphoriſmus. XVI.

¶ Ubi indigentia non oportet laborare.

¶ Ubi fames eſt laborandum non eſt. The.

¶ Ubi fames: laborandum non eſt. Leo.

¶ Commentum Galeni.

Fames. Indigētia ¶ Certa fames eſt cū hō cibo indiget: vñ imēſus ſeqtur appetitus. Famē aūt Hip. idigētiā noīauit in 2ª epidimie particula. ℣ Heienes inqt. Cū ꝑꝑ indigētiā comederunt legumina ſecuta eſt eos debilitas pedū. ergo idigētiā oēʒ ſiue coactā ſiue voſūtariā famē noīat. Ubi dixit. Humidū hābens corpus: opʒ vt idigētia mediceſ qua humor deficeretur. Itē in ꝓnoſticis. Opʒ iſirmū itterogare ſi ſolōne ventris vel idigētiā habuerit. Ubicūqꝫ ḡ idigentiā noīauit: ibi paupertatē itellexit. Ubi ḡ idigētia: nō opʒ laborare: qꝛ

Laborare q in die mādūcare nō hʒ: nō opʒ vt laboret. Per laborare

Cib⁹ imoderatum exercitiuʒ ꝓoccupare debet. aūt nimiū dī mouere: qđ alibi exercitiū dixit. Cib⁹ ḡ ſemꝑ imoderatū exercitiū ꝑcedere dʒ vel ꝓoccupare. Qđ vīr in ſanis ⁊ in iſirmis eſt faciendū. Sanis. n. nō iniungēduʒ eſt laborare ⁊ ieiunare. Itē iſirmoꝝ corpora nō magno motu ſunt fatigāda ⁊ habere ieiunia. Neqꝫ pharmacia neqꝫ flomia ieiunātib⁹ eſt nečia: qꝛ his motib⁹ deficit v̄tus, ⁊ diſſoluitur: ſiue ſanus fuerit qs vel iſirm⁹. Hip. aūt ħ intēdit vt v̄tus iſirmi vel ſani ſerueſ ſicut in libro de dieta. Uirtus īquit vna ē ⁊ nō vna. Una gñe ⁊ multiformis: ⁊ nō vna ſpē.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. ꝑcedēti docuit Hip. cognoſcere corpus nutriendū ⁊ euandū, ꝑ q̄litatē corꝑis, ⁊ exeūtia ab eo: mō ponit q̄liter opʒ regere corpus famelicum, per exercitium: ⁊ dicit ꝙ non opʒ exercitare corpus famelicum.

¶ Cōmen. in hoc apho. ſic ꝓcedit. naʒ p̄ exponit hoc qđ. d. ſ indigētia.] 2° hoc qđ. d. ſ laborare.] 3° hunc apho^m ampliat. 4° ponit cām veritatꝫ apho. p^m facit vſqꝫ. ſ ꝑ laborare aūt.] 2^m vſqꝫ: ſ qđ vīr i ſanis.] 3^m vſqꝫ ſ qꝛ his motib⁹.]

¶ De p̄. d. ꝙ per indigētiā opʒ nos intelligere famē que eſt ꝓpter defectionē nutrimēti: ⁊ hoc ꝓbat ꝑ Hip. in epydi. ⁊ in ꝓnoſ. ⁊ i apho. Nota tñ ꝙ duplex eſt idigētia. vna naturalis, de qua nūc loqmur: ⁊ alia egritudinalis: de qua dicit infra: ſ potus indigentiam ſoluit.]

¶ De 2° dicit, ꝙ laborare idē eſt ꝙ nimiuʒ exerceri, ſiue fatigari. Nota tñ ꝙ labor dī multiplr. nā vno mō labor idem eſt, ꝙ dolor vt i illo apho. ſ labores ſpōtanei.] ⁊ in illo ſ i laborioſis febribus:] alio mō vocaſ labor. oē accñs moleſtans nām. ⁊ hoc dicit Gal. in cōmē. illius apho. ſ Circa principia ⁊ fines.] tertio modo dicitur fatiga, procedens a motu nimio, vt dicitur in hoc aphoriſmo.

¶ De 3° dicit, ꝙ iſte apho. eſt verus, tā in ſanis, q̄ʒ egris. nā nō dʒ ſanos famelicos exercere, neqꝫ iſirmos ſuo cōmouere exercitio qđ eſt pharmacare, ⁊ flomare, ⁊ clyſterizare.

¶ De 4° dicit, ꝙ iō labor nō dʒ imponi famelicis: qꝛ virtus inde deficit: ⁊ nō refert ſiue dicam⁹ ꝙ v̄tus deficiat in nūo ſingulari, ſiue dicam⁹ in nūo plurali, v̄tutes deficiūt. nā v̄tus in noſtro corpore, eſt vna in gñe, ⁊ multe in ſpecie.

Circa hunc apho^m dubitaſ: ſolū de cō. ⁊ p̄ de ħ verbo. ſ Cib⁹ ḡ ſemꝑ imoderatū exercitiū ꝑcedere dʒ:] nā vī male dicere. pōit. n. Aui. p̄ can. fen 3ª. ⁊ Iſaac i dietꝫ vlib⁹ ⁊ Coſtā. de regi. ſani. ꝙ exercitiū dʒ ꝑcedere cibum,

¶ 2°. ponit ꝙ exercitiū egroꝝ nō dʒ fieri ipſis exiſtibus ieiunis: ⁊. d. ꝙ coꝝ exercitiū eſt phlobotbomari ⁊ pharmacari. ſʒ ꝯ ꝑcipiſ ab Aui. p̄ can. cap̄ de phlobo', ꝙ ipſa fiat ieiuno ſtōe: ⁊ de pharma° planū eſt, ꝙ ſtōm dʒ iuenire vacuū. Item de clyſteri ⁊ phlobotbomia. dicit Hip. ⁊ Gal. in cō. reg. libro p̄, ꝙ quū egro. opʒ pharmaciaʒ aut clyſtere, aut aliquid talium facere, non debet dari ptiſana.

¶ Ad p^m dico, ꝙ alia tranſla'io aliam hʒ lram. ſ. huic cōtrariam: ⁊ eſt hec: ſ labores cibos añcedāt.] ⁊ ſic ceſſat qō. Et debemus intelligere, labores añcedere cibos q debent offerri poſt laborē: hoc mō, vt ſi aliqs proponat vel cogatur tota vna die, nihil comedere. tūc in tota illa die non dʒ exercitari: quoniā abſtinētia illius diei ſine aliquo exercitio cōſumet ſupfluitates que fuiſſent cōſumpte per exercitium. Cum ꝟo aliqs debeat comedere, dʒ ante comeſtionem exercitari: vt ꝑ ipſum ꝯſumātur ſuperfluitates: qbus conſumptis poſtea comedat. Nihil aliud ergo vult dicere niſi ꝙ duo exiccātia ⁊ diſſoluētia corpora, nō debēt coniungi: qm̄ ſuperflue deficcando virtutem proſternunt.

¶ Aut dic, ꝙ lra noſtra melior eſt in hoc loco: ⁊ ꝯcordat dicto Hippo. ⁊ reſpōdeo ꝙ hic loqtur author in famelicis q indigēt cibo in mēbris: qm̄ ꝟo dī, ꝙ opʒ exercitiuʒ ꝑcedere cibū, dʒ intelligi in hn̄tibus ſe mediocriter: ⁊ quorū digeſtio mēbroꝝ nō eſt adhuc itegre facta. nā cibū ſtōi ſpoʒ ꝑcedere exercitiū ſi hō ñ ſit famelic⁹: ſʒ ꝓoi rñſio melior ē.

¶ Ad 2^m pʒ ſolutio per hoc idē. nam nō loqtur Hipp. de indigentia ſtōi: ſed mēbrorū ⁊ ſtomachi: alij ꝟo authores loquebantur de ieiunio ſtomachi: quum mēbra habēt ſufficiens nutrimentū. ita ꝙ virtus non deficiat.

¶ Aphoriſmus. XVII.

¶ Ubicūqꝫ cibus preter naturā intrat: hic egritudinem facit. Manifeſtat ꝟo ſanatio. Theo.

¶ Ubi plus cibi preter naturam ingeſtum eſt morbū id facit: pʒ hoc ex ipſa curandi rōne. Leo.

¶ Ubi cibus ꝑter naturam plus ingeſtus eſt: hic morbum facit: oſtendit autem ſanatio.

¶ Commentum Galeni.

¶ Qđ hic dixit: in alio apho. mōſtrauit cū dixit. Nō plenitudo, nō indigētia, vel alia res ſi exeat nām laudabilis eſt. Sed hic dixit de ſola plenitudine nature poſſe excedente. ℣ Qđ aūt dixit preter nām, ad cōparationē alterius appoſuit plenitudinis: q̄ cōparatio duobus fit modis. Uel eniʒ ad largitatē vaſorū. Uel ad tenorē virtutis corpus regentis. ℣ Q, aūt cibū preter nām intrantē dicit facere egritudinē: ob hoc ſubintulit ne arbitremus ſtomachū excedentia nocere: vel minus q̄ʒ poſſit cape nō nocere. Si enim fortis ſit v̄tus: poſe eſt cibū implētē ſtomachū digeri. Si debilis: paruus ēt cibus non pōt digeri: maxime ſi ſit digeſtibilis cibus implēs ſtomachū nō aūt implēs idigeſtibilis. Silr eſt itelligēdū de 2ª epatis digōne. virtus. n. ſanguinis gñatiua ſi ſit debilis: mutare in ſanguinē chimos illos nō poterit q a ſtomacho ad epar perueniūt: ⁊ ſi quātitas chimoꝝ ſm ꝙ opʒ fuerit. Aliqñ aūt mutantur in melius a nā ēt ſi chimi dupliceñtr vel triplicētur. itē dico, ſi virtus fortis ſit ⁊ cibus ſm qualitatē ꝯuenibilis. Idē quoqꝫ in 3ª ꝑpenditur digōne: quā vocāt medici nutri^m certuʒ: ſicut per qđ q̄libet mēbra corꝑis recipiūt ang^m. Multū aut paꝝ ſiue plus ad cōparationē cuiuſlibet v̄tutis dī: ⁊ ſm hoc aut vinceſ ab ea ⁊ nutriet: aut nō victū corrūpetur ⁊ egritudinem gñabit. Hūc aūt modū plenitudinis intēdūt plimi: ſʒ tenorē virtutis humana corpora regētis. ¶ Alr aūt ⁊ ab aliis intelligi poſe eſt. preter nām eniʒ Hip. cibū dixit eſſe naturā excedentē qualitate ſua: qđ intelligere bonū eē vī. Si enim ſingula mēbra ad nutriēdū expectāt ꝯuenientia: cōpetēter illos cibos nāles dicemus. vñ conuenientius nutriētur. Si aūt alicui mēbro ꝯuenibilis ⁊ alteri incōgruus cib⁹ venerit: ꝓculdubio ⁊ ꝑter nām ꝯtī⁹ erit ei cui nō cōuenit. Sed tñ nō neče eſt inde morbū gñari: qꝛ in quantitate paruus digeriſ. ⁊ iō morbus inde nō gñatur: qđ ex medicina mēbra corrūpente ꝑcipim⁹, ſicut euphorbio, mādragora, opio, ⁊ ſilibus: qbus morbus nō gigniſ ſi nō quātitas eaꝝ augmenteſ. Idē de chimo intelligr: q ſi debilis ſit ⁊ puus nō morbi erit gñatiuus: ſʒ potius qđlʒ mēbrorū cui cōpetit inde nutrieſ. niſi. n. ita fieret nō aliqs euʒ cibū vocaret. Sicut enim ſi vētus flatu ad ſtōm tractus deſcendat paruus: ⁊ humiditas aque per cānales pulmonis ad ipm perueniēs parua: nō nimis vī eſſe nociua. Silr perpendimus de aliis totū corpus nutriētib⁹. ¶ Alii aūt alr ħ intēdunt: qui ꝑter nām Hippocratē dixiſſe arbitrānt: vt vltimitas ſola nāe excedat: qđ idē ēt eſſe vī. Sed nō eſt anti/

Mēbra ex eo ꝙ in 3ª digōne generatur ang^m recipiunt.

Medicie mēbra corrumpētes

quoꝝ vſus: vt diffinitiue talr. i. talia ponanť. nociuua enī ab eis ſolēt gnālr noīari cū dicant. calor, frigus, plenitudo ciboꝝ, chimoꝝ corruptio, labor, gnāṁ morbos quātitatē putates nō itelligere: ſꝫ nō nece eſt determinare ponē. Nō. n. eſt incertū cibū nām excedētē in quātitatē nocere: ſicut ſi quis librā cibi ſoleat accipe ſufficiētē nāe ſue: poſtmodū ꝟo pōdus denarij vꝫ addidiſſet: nihil ei in hac quantitatis exceſſiōe nocuiſſe: cū tñ morbū gnāndi ꝑma cā fuit: ſi paulatī multiplicabiť: vñ itētio eoꝝ vꝫ ſupflua: ⁊ ſi ſit vera. Idē quoqꝫ vꝫ de ſapore nāni excedēte. ℭ Qđ aūt ſubdidit. Manifeſtat ꝟo ſanatio. qñ dixit: qꝛ nō ſolū cibū preter nām corpus igrediētē ſanatio manifeſtat facere egritudinē: ſed ēt q̄litas ipſius ſanatiōis: ⁊ ſiſr ex ſui effectu ois futura actio cōprobať. ideoqꝫ Hip. ꝑ ſanationē intellexit

Sanatio qd. ſubſequētē rei nociue purgatione. Hoc idē ſignauit Philippus in libro quē cōpoſuit de trib⁹ ꝟtutib⁹ tecis digerēdi: qđ totū h' explanaturi ſum⁹.

Philip. Ponam⁹ hoīem comediſſe plus q̄ꝫ comederat ex ꝯſuetudine: ⁊ ſm ſuā ꝯſuetudinē plus ⁊ min⁹ ſe exercitaſſe: poſt ꝟo corꝑis grauitatem ſuſtinuiſſe: ⁊ cū rubore ⁊ venaꝝ tumore febricitaſſe: hoc ex humoꝝ plenitudine eſſe nō fruſtra fuit exiſtimare. ſꝫ tñ ſi purgetur ⁊ purgationē ꝓfuiſſe videmus: tūc magis h' certificatur: ⁊ ſecur⁹ alteꝝ de hac īfirmitate audebim⁹ purgaŕ. Neqꝫ qđ expectāt expectabim⁹ q futurā acceſſionē multis vicibus autumāt expectādā eq̄le aūt eā eſſe certificant: cū ꝟo ꝯnam. Sed nos ꝓculdubio ſi de plenitudine ciborum aliquē videbim⁹ egrotare: ⁊ purgato purgationē ꝓfuiſſe: liquet de plenitudine h' fuiſſe: ⁊ plenitudinē ciboꝝ ⁊ rerū comeſtarū h' feciſſe. Sꝫ cū Hip. minorationē noīat abſolutam deorum humoꝝ equalē itellexit faciendā: cū ꝟo mūdificationē maloꝝ tm̄ ſignat ineq̄litatē humoꝝ. Sanitas aūt in ꝑcedēti īfirmitate: vt fiat opꝫ cū minoratione ⁊ mūdificatione humorū: qđ ex ſuo ꝯfirmat dicto: qꝛ ex humorum fiat plenitudine. Humoꝝ aūt minoratio ſic fiat equalr cū flomia ꝓpria ⁊ certa magis q̄ꝫ cū re alia. 2° cū ſcarificatione circa ſpatulas: ſicut conſuetudo fuit nr̄a: poſt exercitia balnea, fricationes, accūtalia ieiunia que nō minuūt ſicut ſupiora. ſed ſm diſſolonē ſufficiāt iſta ⁊ plura querētibus nr̄a particularia de plenitudine ſufficiāt. Sed tñ q̄daꝫ res eſt ſubiūgēda huic. i. plenitudo humoꝝ ſm virtutis tenorem: ꝑter q̄litatis hūoꝝ corruptionē: q plenitudo nō diu ꝑfecta ꝑmanet: ſꝫ i lōgo tpe q̄litate mutata corrūpiť. qđ cuꝫ fit: plenitudo nō corruptio vocať. qꝛ ſi quo ad partē purgamus: qđ reſtat bonū eſſe itelligim⁹. Cū. n. ſanguini corruptio ꝯtigerit: idē fit qđ in vino ſolet fieri: qꝛ cū vinū in acetum incepit mutari ⁊ in ꝑfectū acetū deuenerit ipoſſe ē amplius in vinū redigi. qꝛ ſi paꝝ muteť ⁊ nō acredinē muteť pl'm ad nām vini reuerteť. Itidē de ſanguie itelligere opꝫ: q ſi minuiū ſit corruptus ipoſſe eſt: vt i puꝝ ſanguinē reducať vlteri⁹: ſed ſi paꝝ ſuptilitate minuta remanens in ſui nām reuertiť. Cū ergo ꝯtigerit multitudinē nō corruptionem vocamus humoꝝ. Corruptionē ꝟo cū ſanguis ad h' deuenerit vt nō poſſit digeri: ⁊ ad ſui nām reuerti.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Cū ſupra in illo apho. [nō plenitudo ⁊c.] fuiſſet locut⁹ Hip. de oi re ꝑter nām. ſ. de plenitudine. ⁊ oi alia re preter nām: nō loqtur de ſola plenitudine nām excedēte: ⁊ dicit qꝛ cibus intrans corpus preter naturaꝫ: facit egritudinē: ⁊ hoc manifeſtat ſanatio illius.

ℭ Cōmē. ſuper hoc apho. ſic ꝓcedit. nā ꝑ ꝯtinuat. 2° ꝓſeqť expōnē. durat ꝑ° vſqꝫ. [Qđ aūt dixit.] 2° diuidiť in. 2. naꝫ ꝑ exponit iſtā ꝑticulā. ſ. cibū intrare ꝑter nām facere egritudinē. 2° ꝟo hāc aliā. [manifeſtat ꝟo ſanatio.] durat ꝑ° vſqꝫ: [qđ aūt ſubdidit.] ꝑ° diuidiť in duas. nā ꝑ ponit ſuā opinionē. 2° ponit opinionē alioꝝ. durat. ꝑ° vſqꝫ. [alr autē ⁊ ab alijs.] Itē hec ps 2° diuidiť in. 2. nā ꝑ ponit vnā opinionē quorūdā q volebāt intelligere cibū intrare ꝑter naturā qñ itrabat corpus nr̄m in qualitate indebita. 2° ponit aliā opinionē quorūdā alioꝝ q volebāt cibū intrare preter nam qñ excedebat quātitatē debitā multū: ⁊ abūdanter. durat. ꝑ° vſqꝫ. [alij aūt aliter.] pars ꝟo illa in q̄ expoſuit ſcđam partē apho. diuidiť in duas. nā ꝑ oñdit qualr ſanatio mōſtrat cibū intrātē corpus ꝑter nām facere egritudinem: ⁊ mōſtrat circa hoc diuerſitatē ſcripture h⁹ apho. 2° qꝛ iſta ſanatio fiebat ꝑ euōnē. oñdit eā fieri ꝑ minorationē: ⁊ nō ꝑ mūdificationē. durat. ꝑ° vſqꝫ. [Sꝫ cū Hip. minorationem noīat.] 2° diuidiť in. 2. nā ꝑ diſtinguit minorationē a mūdificatione. ⁊ diuidit minoratione in ſuas ſpēs. 2° decidit quādā q̄ōnem. durat. ꝑ° vſqꝫ. [ſed tñ q̄daꝫ res:] hec eſt expō cō. in gn̄ali. ℭ Notabilia aūt cont. quinqꝫ ſunt. ꝑ^m eſt qualr cibus dicatur intrare corpus ꝑter nām ſm ꝓpriam opinionē. 2^m eſt qualr dꝫ intelligi ſm opinionē aliorū. 3^m ē q̄lr eius ſanatio māifeſtat h'. 4^m ē qđ itelligat hip. ꝑ ſanationē. 5^m eſt videre remotionē illius dubitationis.

ℭ De ꝑ. d. qꝛ Hip. itelligit cibū itrare corpus ꝑter nāꝫ. ſ. qñ replet corpus replone quo ad ꝟtutē: eſt. n. 2^x repletio: vna quo ad vaſa ⁊ alia quo ad ꝟtutē: ⁊ repl'o quo ad vaſa ſolum eſt qñ mēbꝝ eſt repletū cibo: tñ nā illius mēbri, hñ ꝑtē illi cibo dn̄ari digerēdo ⁊ ꝯuertēdo ī ꝑm. ꝟ. g. ſit illud mēbrum ſtōs ⁊ ſit repletus cibo hñ digeſtibili. ⁊ ꝟtus poſſit illi dn̄ari. hec q̄dē eſt replo quoad vaſa ſoluꝫ. repletio ꝟo quo ad virtutē eſt qñ cib⁹ in aliquo mēbro ꝯtineť: ⁊ nā ſi pōt illi dn̄ari: imo potius cibus moleſtat nām ⁊ dn̄atur. ⁊ q̄uis illud mēbrū nō ſit totū plenū. ꝟ. g. ponamus qꝛ i ſtō ſit cib⁹ q nō ipleat ipm totalr ſed nā nō pōt illi dn̄ari, imo inflāmatione ⁊ dolorē facit: vñ de tali replone loqtur hic Hip. ⁊ ꝑꝑ h'. d. [Cib⁹ intrās ꝑter nām ⁊c.] ſ. vt excludať cibus q replet ſolū quo ad vaſa. ℭ Et nota qꝛ pōt eē 3ª repletio cōpoſita. ſ. q̄ eſt quo ad vaſa ⁊ quo ad ꝟtutem ſil. ſic accidit in ſynocha inflatiua: ⁊ hec diſtō nō ſolū hic poniť, ſed ab Haly in cō. tegni. ⁊ a. G. 9° de ſani. ige. ⁊ ab Aui. ꝑ° can. fen 2^a. doct. 3° cap̄ de ſignis replonis. Et iſta repletio nō ſolū dꝫ intelligi de cibo in ꝑ° digōne ſed de cibo in omni digeſtione. ſ. prima ſcđa ⁊ 3^a. nā cibus apud tertiam digeſtionem dꝫ vere cibus vel nutrimentum.

ℭ De 2° d. qꝛ q̄dā itellexerūt cibū intrare corpus ꝑter nāꝫ: qñ itrat ſm īdebitā q̄litatē: ⁊ ſine du°: hec ē ꝟa pōꝫ: qꝛ qđlibet mēbꝝ nutriť ex cibo ſibi ꝯueniēti ſm q̄litatē ⁊ nocetur a cibo incōueniētis q̄litatis. tñ lꝫ cib⁹ male q̄litatis ſit nociuus mēbro: nō ꝑꝑ hoc ſequitur de neceſſitate qꝛ faciat egritudinē niſi cū illa mala q̄litate hēat ſufficiētē quātitatē: h' aūt ꝓbať ꝑ medicinā corrūpentē mēbra, ſicut eſt mādragora, ⁊ papauer, ⁊ cicuta: q̄ q̄uis ſint peſſime qualitatis: tñ in parua quātitate oblata corꝑi: nō faciūt egritudinem: q̄re multo magis nec cibus incōueniētis qualitatis ſine quātitate ſufficiēti pōt facere egritudinē, cū cibus non ſit tāte malitie, ſicut eſt medicina corrūpēs mēbra. nā medicina corrūpens mēbra, nullo mō nutrire pōt. Cibus ꝟo male q̄litatis adhuc pōt nutrire, q̄uis male: niſi enim poſſet nutrire: nō vocareť cib⁹. Itē probať alia rōne. ſ. per ventum deſcēdētē in ſtōm. ⁊ ꝑ humiditatē deſcēdentē cum potu in pulmonē per trachea arteriā: qñ lꝫ iſta duo ad illa mēbra preter nām vadāt. tñ ſi ſint parue quātitatis. nō faciunt egritudinē. Similr ergo eſt in cibo male qualitatis, qñ egritudinē facere non pōt niſi habeat quātitatem ſufficientē ad nocēdū nature. Itē quidā alij voluerūt intelligere cibū ꝑter naturā intrare corpus: qñ in magna quātitate ⁊ ſupabūdanti multuꝫ dať, vt ſit talis ſenſus. [vbicūqꝫ cibus amplior ſupabūdāter itrat, facit egritudinē:] intelligebāt enim loco iſtius determinationis. [preter naturam] hāc aliaꝫ. ſ. ſuperabūdāter ⁊ multū. ⁊ h' ꝓbabāt. qꝛ ſi cib⁹ paꝝ excedat moderatū: nō fač necio egritudineꝫ.

ſed adhuc cõſeruat corpus ſm latitudinẽ ſanitatis: ⁊ ſine dubio quãtũ ad hoc verũ dicũt, q̄ cibus q̄ dȝ facere egritudinem rõne quãtitatis ſupflue: dȝ multũ excedere tẽperamẽtum quãtitatis: nõ tñ eſt vera iſta opinio ad propoſitam intẽtionẽ Hippo. qm̃ antiquoꝝ vſus talis eſt, ꝙ qñ dicunt de aliqua re ſicut de cibo, vel de humore, vel de labore: res iſta hãt egritudinẽ: ipſi intelligũt rem illã eſſe in quãtitate ſufficiẽti ad faciendũ talem effectũ. vnde nõ opȝ dicere multus cibus, aut multus humor, aut multus labor facit morbũ, q̄ intelligitur. cũ ergo Hip. dixit. Cibuȝ amplius p̄ter nãm intrantem corpus facere egritudineȝ: eo ipſo quod dixit cibum illum facere egritudinem. dedit intelligere quãtitatẽ ſufficientẽ: ⁊ ꝓpter hoc nõ opȝ vt exponamus hãc determinationẽ [preter nãm:] per hãc aliã determinationẽ. ſ. ſupabundãter, ⁊ magne, cũ ibi intelligatur illa ſcða determinatio. nã cuilibet notũ eſt, ꝙ ſi aliquis comedat ſupra debitã quãtitatẽ põdus vnius denarij: nõ facit illa parua quãtitas egritudinẽ: tñ ſi multiplicet, poterit eſſe cã egritudinis: q̃uis g̃ talis opio ſit vera abſolute loq̄ndo: nõ ẽ tñ vera ad ꝓpoſitum. violet. n. expoñ h̃ qð dixit. p̄ter nãȝ.

¶ De 3° ꝓcedam ſolũ ſm trãſlationẽ Piſani. nã illa Cõſtãtini eſt totalr̃ corrupta in hoc caſu. ⁊ dicit ꝙ iſta lr̃a: [Manifeſtat vero ſanatio:] põt dupr̃ ſcribi: vno quidẽ mõ cum copula. ⁊ vt ſic proferat. [Mãifeſtat vero ⁊ ſanatio.] Alio vero mõ ſine copula, ſicut hȝ tex. prior eſt cõis ⁊ melior ſcriptura. nã per virtutẽ copule: ⁊ ſbaudit alia diõ. hoc mõ. manifeſtat vero ⁊ ſanatio. i. ipſa nã rei. hoc declarat: ⁊ ſanatio cũ ea ⁊ vocat author nãm rei ipſa ſigna q̄ ſignãt egritudinem eſſe de plenitudine. Sanatio vero eſt modus curationis: nã per euẽtũ bonũ curationis iudicamus cãm egritudinis. vbi. g. ponamus ꝙ videam⁹ aliquẽ habere rubedinẽ in facie: ⁊ plenas venas: ⁊ comediſſe plus ſolito. ⁊ ſilr̃ fuiſſe exercitatũ: ⁊ cũ hoc grauedinẽ mẽbroꝝ hẽre: ⁊ deinde ſebricitare. Dico tũc ꝙ ipſa nã rei. i. ſigna q̄ ſumunt̃ ab eſſentia morbi ſignãt, ꝙ cib⁹ intrauit corpus ei⁹ p̄ter nãȝ: ⁊ fecit egritudinẽ, ꝙ ſi poſtea iſte phlobothomatus euaſerit. tũc ipſa ſanatio cuȝ ipſa nã rei. declat nobis ꝙ plenitudo cibi p̄ter nãm fecit hãc egritudineȝ: ⁊ forte iſta copula fuit dimiſſa a ſcriptore. Et forte idẽ Hip. dimiſit eam.

¶ De 4°. d. ꝙ Hip. ꝑ ſanationẽ intellexit minorationẽ. ⁊ nõ. mũdificationẽ: ⁊ intelligo ꝑ minorationẽ eũonẽ humoꝝ ſm quãtitatẽ peccãtiũ. ⁊ per mũdificationẽ: intelligo eũationem humoꝝ peccãtiũ in q̄litate. Et nota ꝙ ſpẽs minorationis ſunt multe. nã p̄ᵃ ⁊ principalis eſt ꝑ phlobothomiam. ſcða per vẽtoſas. tertia ꝑ exercitia, ⁊ balnea. ⁊ ꝑ abſtinentiam cibi lȝ iſta minoratio ſit per accidens.

¶ De 5° ſic. d. poſſet. n. aliqs dicere nunq̄d replo ſine corruptione põt diu ſtare qn̄ corrũpatur. ⁊ nunq̄d dȝ vocari corruptio humoꝝ ſtatim qñ hũores corrũpunt̃ in q̄litate. Et ipſe rñdet, ꝙ lȝ poſſit eſſe peccatũ in quãtitate ſine peccato q̄litatis: tñ non põt diu manere peccatũ quãtitatis ſine corruptione qualitatis: tñ in p̄n° qñ incipit corruptio fieri eſt corrigibile ſi fiat eũatio ſupflui. vnde nos dicimus plenitudinẽ quãtitatiuã. qñ remoto ſupfluo reliquũ corrigit̃. ⁊ ponat̃ ꝙ ſit ibi peccatũ q̄litatis: ⁊ nõ vocamus corruptionẽ eẽ: ⁊ eſt ſil̃e de vino qð ↄuertit̃ in acetũ. nã circa p̄n^m põt corrigi. ſȝ poſtq̄ ꝑfecte mutatũ fuerit nunq̄ põt corrigi.

Circa hunc apho^m duo q̄rũtur. p̄^m de tex. 2^m de cõmẽ. De p̄ ſic ꝓcedo: querit̃. n. an iſte cibus qui intrat corpus p̄ter nãm ſit cã p̄mitiua. an añcedẽs. an cõiuncta egritudinis. Et vȝ ꝙ ſit cã p̄ᵃ ſolũ. nã cibus eſt res nõ naturalis: ⁊ ois res nõ nãlis: eſt ſolũ cã p̄mitia. nã res nõ nãlis, nec eſt humor nec cõplexio, nec cõpoſitio: que omnia ſunt cauſa añcedens vel cõiuncta, ſicut dicit Auic. primo can. fen ſecunda capitulo de cauſis.

¶ D. vȝ ꝙ ſit cauſa cõiuncta. nam iſte cibus facit neceſſario egritudinem: ⁊ ois cauſa que eſt in corpore: ⁊ facit neceſſario egritudinem eſt cõiuncta, ſicut pȝ per Auicẽ. in predicto capitulo. ergo eſt cauſa coniuncta.

¶ D. videt̃ ꝙ ſit cauſa añcedẽs. nã repletio eſt cã febris antecedẽs: ſicut ponũt oẽs auctores: q̄re cum iſte cibus repleat. nec eſt cauſa antecedens.

¶ D. omnis cauſa antecedẽs eſt preter naturam. quare poteſt accipi pro cauſa antecedenti.

¶ Ad hanc q̄õnem, dico ꝙ cibus intrãs p̄ter nãm. In hoc aphoriſmo eſt cã p̄mitiua vel cõiũcta. p̄mitiua q̄dem, quãtum ad repletionem ſtomachi factã ex cibis. ſed nõ ſactam ex humoribus: cõiũcta q̄dẽ. quantũ ad repletionem venarũ ⁊ mẽbrorũ. cã vero añs non poteſt eſſe meo iudicio. qð pȝ per Cõ. naȝ vult ꝙ cibus male q̄litatis: ⁊ ſuper ſiue quãtitatis quãtũcũq̄ pauce ſit. poſſit eſſe cauſa añs. nec tñ poteris Hip. intelligere de illo cibo. ¶ Ad illud vero qð opponis, ꝙ repletio eſt cã añcedẽs febris. Rñdeo ꝙ verꝫ eſt: tñ nõ eſt hoc verꝫ de oi fe. ſȝ ſolũ de humoroſa: nec eſt verũ de oi egri^{ne}. nã replo ẽ cã ↄiũcta morbi q̄ eſt oppilo apaꝫ.

¶ D. ſi iſte apho. eſt vlis. tũc ois cib⁹ p̄ter nãm facit egritudinẽ qð ſalſum eſt. ¶ Ad qð dico, ꝙ hic intelligit̃ cib⁹ p̄ter nãm valde egrediens a curſu nature: ita ꝙ ſit potẽs inferre morbum ſine medio: quod pȝ per Cõmenta.

¶ D. querit̃, quã egritudinẽ facit iſte cib⁹? ¶ Ad qð. d. ꝙ põt facere oẽ genus egritudinis: nã põt facere malaꝫ cõplonem, ſicut pȝ p ext^m: qð ponit Gal. de illo ſebricitãte q̄ patiebat̃ ſynochũ: ⁊ põt facere malã cõpõnẽ, ſicut pȝ in ſupflua replone ſtõi. nã qñ ſtõs ſupflue replet̃ ſit egri^{do} in forma. Itẽ ſit ſolõ ↄtinui. vñ qñ vene nimis replent̃ põt crepare. Itẽ põt facere egritudinẽ cõpoſitã ſicut apoſtema.

¶ De cõ. dubitat̃, maxime de diſtõne illa. ſ. eũo ⁊ purgatio, ſm trãſlationẽ Piſani. vel ſi minoratio ⁊ mũdificatio dicatur. Vñ nõ faciamus vim in illa diuerſitate trãſlationũ. ſȝ opponit̃. nã dato ꝙ abũdet i corpe ſolũ phlegma. ⁊ nõ ſit corruptũ. tũc iſti nõ debet̃ purgatio, q̄r hũor nõ eſt corruptus: nec debet̃ eũo: q̄r eũo debet̃ cũ hũores eq̄lr̃ abũdẽt i venis. ſic. d. lr̃a Burgũ. ⁊ ſilr̃ põt opponi de quolibet alio humore p̄ter q̄ de ſanguine. ⁊ de duobus ſimul vel trib⁹.

¶ Ad hoc dico, ꝙ qñ aliq̄ humor peccat in ſola quãtitate ei debet̃ ſolũ eũo vel minoratio: ⁊ non debet̃ purgatio vel mũdificatio niſi qñ humor eſt corruptus in ſua q̄litate: tñ dico ꝙ 2ˣ eſt minoratio, vna vlis, ⁊ alia particularis. Vlis quidẽ eſt qñ humores oẽs abundãt. Particularis vero eſt qñ vnus humor abũdat. ⁊ lȝ ille humor nõ poſſit eũari ſingulariter per phlobothomiã: tñ euacuatur cum ſocietate aliorum. nam minuitur mixtim cum aliis. Minoratio 2ˣ.

¶ Aut dic ꝙ euacuatio phlegmatis cũ medicina phlegmatis purgatiua: nõ dicitur purgatio, ſed eũatio. lȝ fiat cum pharmaco: nota tñ ꝙ magis ꝓpria vocabula poſuit Cõſtantinus. ſ. minoratio ⁊ mũdificatio, q̄ Burgundio: qui poſuit purgationẽ ⁊ eũonẽ: nã eũo eſt q̄ſi genus ad minorationẽ ⁊ purgationẽ, ſicut pȝ per Gal. in pluribus locis.

¶ Aphoriſmus. XVIII.

¶ Eorum que nutriuntur copioſe ⁊ velociter: veloces ſeceſſus fiunt.

¶ Eorum que vniuerſum atq̄ȝ celeriter alunt: ſecretiones quoq̄ȝ celeriter fiunt. The.

¶ Eorum que vniuerſim: ⁊ velociter nutriunt: veloces quoq̄ȝ fiunt excretiones. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Quod dixit. Velociter nutriuntur: aut horum qua accipiunt: aut que parum poſt ſuccedit intelligit: cum per totum corpus diffundiatur: quam naturam qui habuerint velociter expellent: maxime ſi cibaria fuerint acuta: quia natura maxime mouetur vt a ſe expellat. ſi autem cibaria fuerint viſcoſa: ad expellendum erunt tardiora: ſubti

Nutriens duplex.

lia ℣o velocioꝛa. ℣ Diuꝫ āt velociter ⁊ ſubito nutriētiū ē
vinū: paulatim ⁊ tardius ℣o vaccina antiq̄: ꝯche marine:
oua: ⁊ his ſilia duras carnes bñtia: dur⁹ quoqꝫ caſe⁹: caro
ſalſa: ⁊ maxime in aq̄ calā cocta. hec ⁊ his ſilia: cū i tp̄s lō/
gū poſt acceptionē nutriūt: dura eē itelligunt̄. Uñ ꝙ coꝛ/
pus nutrit̄: ex magnitudine ⁊ foꝛtitudie pulſus cognoſci/
tur: ſi iſirmi i digerēdo patiunt̄ debilitatē voluntarij mot⁹.
Facili⁹ aūt ꝓbat̄ i his quoꝝ debilis ē v̄tus ꝑꝑ inanitionē
ieiunij ſeu laboꝛē. cū. n. hec cibaria accipiūt tardi⁹: ⁊ poſt
lōgū tp̄s exeūtia nec ē emittāt. Si aūt ꝯria his accipiant
facili⁹ q̄ꝫ p̄us ſumpta exeūt. vinū āt certiſſime ē ꝯriuꝫ. Sūt
tn̄ vina in actione iſta diuerſa: ſunt ⁊ alia vino i his ſilia. ſꝫ
de vino prius dicā. Uinū aquoſuꝫ min⁹ dat coꝛpi nutrimē
tū: cui⁹ coloꝛ alb⁹ ⁊ liquoꝛ ſic aq̄ ſubtiliſſimus. Uina groſ
ſa ⁊ rubea nutribilioꝛa ſunt q̄ꝫ aquoſa: ſꝫ tn̄ minus q̄ꝫ vina
nigra ſunt nutriētia. Uina alba ⁊ groſſa minus nutriūt q̄ꝫ
vina rubea groſſa: plus ℣o q̄ꝫ alba ſubtilia. Scd̄ꝫ ḡ diuer
ſitates vinoꝝ ē diuerſitas coꝛpus exeūtiū. Aquoſa. n. vina
cū vrina ad exeūdū ſunt velocioꝛa. Alia ℣o vina cum ege
ſtionib⁹ egrediunt̄: ſꝫ quoqꝫ tp̄a nutriēdi tp̄a ſunt ad exeū
dū: idē ⁊ de alijs vino ſilib⁹. Ptiſanū. n. acceptū nutrit coꝛ
pus poſt tp̄s non lōgū: nō tn̄ multū dat nutrimētū: ſꝫ i par
uo tp̄e dat ⁊ ſubito. De frumēto aūt iuſcula dāt nutrimen
tū nō ſubito: poſt tn̄ lōgū tp̄s ⁊ multū. Eadē ⁊ in alijs ꝯſi/
derāda ꝑter diuerſitates ſpecificas. Silr̄ de faba, legumi
nibus, ⁊ fructib⁹, ⁊ millio itelligimus. Carnes ſingule in
ſbſtātijs ⁊ artificijs ſuis ſunt accipiēde: vt vno ⁊ eodē mō
cocte ſiue aſſate ſint ſiue elixe. ℣ Artificialr̄ aūt ſunt pur/
gādeꝗꝫ bñ ectaniōes ſunt nociue: vt i caulib⁹ ⁊ multi gra/
nis ⁊ i multi faciēdū eſt legumib⁹: q̄ꝝ purgatiōes ſiūt tali
ter: vt dū in vna aq̄ fuerit cocta mutent̄ i aliā: p̄us illa ex/
pulſa. Si. n. ita fiat facile itelliget̄ coꝝ q̄litas: q̄. ſ. veloci⁹
exeūtia ſint ſiue citi⁹ nutriētia. Coꝛpa tn̄ nutrienda earūdē
q̄litatū ſiūt inueniēda. Eſt ⁊ aliud vinū ⁊ nutrimētū faci
lius: quoꝝ ipedit̄ exit⁹: ſꝫ ſint velociſſima. Hoc aūt intelli/
ges ſi libꝝ de trib⁹ n̄lib⁹ v̄tutibus relegeris: in quo dixi
mus ſtōm prius recipe cibū: vñ ſibi ſilr̄ ſumit ad ſui nu/
trimētū. Cū aūt ſufficiēter nutriat̄ reliq̄ ab eodē emittun/
tur. Epar nō aliq̄n pre nimio deſiderio añ ꝑ meſeraicā ve/
nā accipit p̄us q̄ꝫ ſtōs ſibi reddere velit. Si aūt nō idigeat
ſtōs: tūc ſibi mittit: p̄ius tn̄ digerit añ habita q̄ꝫ a ſtō ſine
ſibi miſſa: itidē ⁊ totū coꝛpus nām epatis imitatur. vñ cū
ſupra dicta tētabimus in exinanito coꝛpoꝛe ꝓbamus: ⁊ ſi
cut diximus repimus. ¶ Quidā tn̄ ſophiſte de pharma/
cia Hippo. putāt dixiſſe hoc. ſ. velocis ſeceſſus: ⁊ voluīt cō
coꝛdare ad h̄ qd̄ dixit in libꝛo de dieta. Cibaria que tarde
mutātur tarde diſſoluūtur. velociter mutabilia ſunt velo/
citer diſſoluēda: qd̄ verū eſt ⁊ certū. Sꝫ exitus ⁊ ſeceſſus
non huic dicto ꝯcoꝛdātur. Exire. n. dicere cōſueuimus: cū
habita in coꝛpe exeūt: vel de vētre vel q̄libet pte coꝛpoꝛis.
Caro aūt poꝛcina ⁊ ſilia chimos gñantia groſſos ⁊ viſco/
ſos poſt longū tp̄s ſunt diſſoluēda. Herbe, piſces, de clara
aqua ⁊ petroſis locis: imo omnia ſubtiles chimos generā
tia ad nutriendū ⁊ ad implēdū coꝛpus pꝛioꝛibus ſunt ve/
locioꝛa: ſed tn̄ inſtabilia ⁊ diſſoluētia cito ⁊ velociter.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū ſupꝛa feciſſet mētionē de nutrimēto docet mō cogno
ſcere nutrimētū qd̄ velociter nutrit. ⁊ ꝑ ꝯñs qd̄ tarde: ⁊ h̄
per velocitatē ⁊ tarditatē ſeceſſus: ⁊ dicit ꝙ velociter fiūt
ſeceſſus eoꝝ q̄ nutriūt velociter ⁊ copioſe. ¶ Sciēdū eſt,
ꝙ trāſlatio Burg. aliaꝫ hꝫ lrām q̄ꝫ nr̄a: ⁊ in tex. ⁊ in cō. Jō
ꝓſequar in ponendo ſniam cōmenti ſm̄ trāſlationē Bur.
⁊ in ponēdo diuiſiones ſequar nr̄am trāſlationē: ⁊ deinde
diſputabo de diuerſitate. ¶ Cōmētatoꝛ ergo ſic procedit.
nam p̄ ponit ꝓpꝛiā opinionē. 2° ponit opinionē quoꝛūdaꝫ
alioꝝ que ēt vera pōt eē. durat p̄ᵃ vſqꝫ [q̄dā tamē ſophi/
ſte] p̄ᵃ diuidit̄ in. 3. nā p̄ ponit expōnē vocabuloꝝ iplican
do duas ꝯditiones cū eis. 2° ponit duas alias ꝯditiones. ⁊
repetit vnā de eis q̄s poſuerat: melius illā exponēs. q̄ ve/
rificāt aphoᵐ. 3° ponit cām verificātē implicādo vnā ꝯdi
tionē. durat. p̄ᵃ vſqꝫ [eadē ⁊ in alijs ⁊c̄.] 2ᵃ vſqꝫ. [hoc aūt
intelliges.] p̄ᵃ diuidit̄. in. 2. nam p̄ exponit vocabula cōi/
ter. 2° ſpālīter. durat. p̄ma vſqꝫ. [omnium aūt velociter.]
¶ Dicit ḡ in p̄ᵃ parte, ꝙ cito dr̄ nutrire cib⁹. ⁊ nutrit̄ ab eo
coꝛpus q̄ in paruo tp̄e nutrit poſt q̄ꝫ ſumptus eſt ſm̄ māꝫ
ipſius cibi. ⁊ dr̄ cibus nutrire repēte ſimul. q̄ poſt q̄ꝫ ince/
pit nutrire. totū nutrimentū qd̄ ex eo pōt fieri dat̄ coꝛpori
in tp̄e breui. q. d. repēte ſil̄ dr̄ nutrire cib⁹ q̄ ſtatiꝫ cū ipſe in
cipit nutrire dat totū ſuū nutrimentū coꝛpi: ⁊ ſi cū cibo il/
lo ſit aliq̄ q̄litas acuta velocius emittit̄ q̄ꝫ det nutrimētū.
Si ℣o cū cibo illo ſit viſcoſitas emittit̄ tardius q̄ꝫ det nu
trimentū: ⁊ in his verbis tāgit authoꝛ vnā ꝯditionē quaꝫ
infra repetiturus eſt melius exponēdo: ⁊ hꝫ iſta experien
tia locum in coꝛpoꝛibus inculpate ſanis. ⁊ hic tangit au/
thoꝛ aliam conditionem.
¶ De ſcd̄a parte dicit, ꝙ vinū velociſſime nutrit. ſed iter vi/
na eſt dr̄ia: nā quedā nutriunt citius ⁊ deponuntur citius
qualia ſunt vina alba: ⁊ quedā tardius ſicut vina rubeū: ⁊
⁊ quedā adhuc tardius ſicut vina nigra groſſa: ⁊ tardius
iſta q̄ꝫ vina alba groſſa. Jtē ſunt alia quedaꝫ ſilia vino, ſi/
cut ptiſanū, ⁊ oua ſoꝛbilia, ⁊ iura bonarū carnium: ſta. n.
nutriunt velociter, ⁊ eoꝝ ſuperfluitates deponūtur velo/
citer. Jtē ſunt quedā que nutriūt tarde ⁊ paruꝫ, ſicut ſunt
carnes bouine veteres ⁊ carnes ſalſe, ⁊ oua elixa. ſ. albu/
men adeo coctū vt durū efficiatur. hoc aūt inuenitur ſatis
melius explanatū ab Aui. p̄ can. fen. 4ª. cap̄ p̄. ⁊ fen ſcd̄a:
cap̄ de eo qd̄ comeditur ⁊ bibitur: ponit. n. ꝙ quedam ci/
baria ſunt que nutriūt velociter ⁊ copioſe: ⁊ quedā q̄ nec
velociter, nec copioſe: ⁊ quedā q̄ velociter, ⁊ nō copioſe: ⁊
q̄dā q̄ copioſe, ⁊ nō velociter: vñ iugras exēpla de his di/
bus. Et poſſet aliq̄s q̄rere a Gal. q̄ñ poſſum⁹ nos cogno
ſcere, q̄ñ cibus incipit nutrire: q2 ſi hoc neſcim⁹ alr̄ apho.
nihil valet: ⁊ ipſe rn̄det ꝙ ſigna q̄bus nos cognoſcimus,
ꝙ cibus nutrit ſunt. 2. ſ. magnitudo ⁊ velocitas pulſus: et
foꝛtitudo virtutis motiue: ⁊ hoc maxime pꝫ in debilitatis
ex cibo nō aſſumpto. ſ. ꝑ ieiuniuꝫ. ⁊ in ſatigatis. ¶ Poſita
vocabuloꝛū expōne modo ponit cōditiones. 3. que attēdū
tur in veritate aphoꝛiſmi: ⁊ dicit ꝙ q̄ñ volumus experiri
duo cibaria: ⁊ ſcire qd̄ illoꝛuꝫ velociter nutrit ⁊ quod tar/
de. opꝫ illa cibaria eē eiuſdē cōſiſtētie. ſ. ꝙ ſicut vnū illo/
rum eſt p̄paratū: ita et alterū: hoc eſt, ſi vnum eſt elixum
⁊ alterū ſit elixum: ⁊ ſi vnū aſſum ⁊ alterū: ⁊ breuiter: opꝫ
ea oīno accipere in eadeꝫ qualitate pꝛeparationis. vnde in
quibuſdā nos videmus maxime vniformitatē p̄paratio/
nis, ſicut in fabaterio, ⁊ in panitio, de millio: nam iſta duo
vnum moduꝫ p̄parationis hñt: ⁊ in carnibus non eſt ita;
nā carnes poſſunt comedi elixe ⁊ aſſe: ⁊ cum diuerſis con/
dimentis. Jtē ſecūda cōditio eſt, ꝙ ſi cibus hꝫ malā ⁊ acu
tam qualitatē: ⁊ vis experiri: an cito nutriat: opꝫ te expel/
lere iſtā qualitatē, ſicut pꝫ in caule. nā opꝫ ipſuꝫ pꝛimo co
quere in aqua vna. ſcd̄o pꝛoiecta illa opꝫ coquere in aliaꝫ
⁊ cauſa hui⁹ ꝯditionis eſt, q2 poſſet cibus aliq̄ñ velociter
exire de coꝛpoꝛe ꝓpter acumen. nec tamē velociter nutrit.
Jtē tertia eſt vt fiat experiētia in hoībus eiuſdē q̄litatis
ſ. ſi fiat experiētia ſimul. in duobus opꝫ eos eē ſimilr̄ di/
ſpoſitos. ¶ Poſitis trib⁹ cōditionib⁹. ponit mō cām veri/
tatis aphoꝛiſmi: ⁊ dicit ꝙ cā eoꝛum que dicta ſunt hic. ha/
betur per librū de n̄alibus virtutibus, in hunc modū: ſto/
machus: quidē nutritur ex cibo qui ad eum deſcēdit: ⁊ cū
nutritus fuerit mittit reſiduum epati: ⁊ ſi epar indiget. at/
trahit ipſum: ⁊ poſtea vene attrahunt ab epate, ⁊ a venis
totum coꝛpus trahit: ⁊ ſic cum in qualibet digōne aliqua
fiat ſupfluitas. opꝫ ꝙ cuꝫ cito digerit̄: ꝙ cito ſuperfluitas
deponat̄. Et attende ꝙ hoc hꝫ locū in coꝛpoꝛe, inanito. nā

Coꝛp⁹ cito nutriri quomodo cognoſcat̄

ſi corpus eſſet repletuʒ fieret cita depoſitio:nec tñ ſeq̃retꝫ fieret ꝓp hoc cita nutricatio:qꝛ mẽbra nõ attraherent.⁊ ſic cito deponeret.⁊ ſic põt dici,ꝙ iſta ſit 4ª ꝯditio.5.ꝙ corpus inq̃ ꝺꝫ fieri iſta experientia:ſu vacuũ.⁊ 5ª põt poni.ſ.ꝙ ſit corp⁹ ſanũ.⁊ hãc poſuit Cõ.ĩ.i pñ⁹:vñ.5.ſũt ꝯdões.due ſ.rõne ciboꝝ q̃ ſunt equalitas ſbe artificial:⁊ mũdificatio ab acumie,⁊.3.ex pte corpoꝝ q̃ ſt ꝙ corp⁹ ſit ſanũ:⁊ ꝙ ipm ſit inanitũ:⁊ ꝙ ſi ꝓbatio fiat in plib⁹ corpib⁹ illa ſunt ſimilia.
¶De vltima.d.ꝙ qdã exponebãt iſtũ apho.de ſtabilitate ⁊ reſolõne facili nutrimẽti,a mẽbris h̃ mõ:cibaria q̃ velociter nutriũt:velociter reſoluũtur a mẽbris,⁊ cibaria q̃ tarde nutriũt,tarde a mẽbris reſoluũt ⁊ ꝓbabãt ꝑ hip.in li°de cibis.ſed in veritate lꝫ iſta ſit vera expõ:tñ melior vr eſſe intẽtio lr̃e:vt hoc vocabulũ (ſeceſſus) denotet depõnẽ ſupfluitatũ de ſtõ ⁊ inteſtinis:tñ poſſum⁹ dicere ꝙ h̃ vocabulũ (ſeceſſus) ſit cõe ad depõnẽ de vẽtre:⁊ reſolutionẽ de mẽbris:vñ carnes porcine tarde nutriũt:⁊ tarde reſoluuntur a membris.olera ṽo ⁊ fructus qꝛ cito nutriunt:cito a membris reſoluuntur:⁊ hec eſt expõ apho.ſm trãſlationem Burg. Cõſtãtinus aũt infeliciſſime tranſtulit.

Circa iſtũ apho.duo querunt.vnũ.ſ.de tex.⁊ aliud de cõmẽto.De p̈ queriẜ de illa diuerſitate lr̃e.2° de veritate:vr̃.n.diuerſus tex.in hac ⁊ in alia trãſlatione:nã trãſlatio Piſani hꝫ talẽ lr̃am.⌈Nutrientiũ repẽte ſimul ⁊ cito:⌋ In ṽo trãſlatio.ſ.Cõſtãtini,⁊ Boetij hꝫ ſic⌈ eoꝝ q̃ nutriũtur copioſe ⁊ velociter.⌋ eſt ergo iter iſtã ⁊ illã 2ª dĩa.p°qdem eſt qꝛ vna ponit⌈ nutriẽtia.⌋ alia ṽo ponit.⌈ corpa nutrita:⌋ cũ.d.⌈ eoꝝ q̃ nutriũtur:⌋ ſed hec diuerſitas nõ eſt curãda:nã ſeceſſus poſſunt dici ⁊ nutriẽtiũ ⁊ nutritoꝝ:ſed nutrientiũ mãliter:nã nutrientia ſunt mã ſeceſſus,⁊ nutritoꝝ ſunt ſeceſſus:ſicut cãrum efficientiũ:nam corpora nutrita faciũt ſeceſſus:⁊ ad vltimũ remanet idem intellectus.tñ melior lr̃a eſt hec:⌈ eoꝝ que nutriũt⌋ ponendo hoc relatiuũ.que:in neutro genere.2ª ṽo dĩa eſt in hoc,qꝛ vna hꝫ⌈ repente ſimul.⌋ ⁊ alia loco illius:hꝫ hoc aduerbiũ,copioſe,⁊ ꝯcordat in hoc lr̃a Boetij ⁊ Cõſtãti.
¶Querit ergo que ſit melior ⁊ que ſit tenẽda:⁊ ego dico ꝙ vtraq̧ põt ſaluari.vno mõ reducẽdo ambas ad eundẽꝫ intellectũ.alio mõ ponendo diuerſuꝫ intellectũ i ponendo ꝯo intellectũ eundẽ ſaluatur hoc mõ:vt ſit,hoc aduerbiũ,copioſe,includẽs ⁊ determinãs,hoc aduerbiũ,velociter:vt ſit talis ſenſus:⌈ eoꝝ qui nutriũtur velociter ⁊ copioſe i.valde velociter ⁊ tũc hec dictio:⌈ copioſe⌋ trahiẜ ad illam.ſ.⌈ repẽte ſimul:⌋ põt tamẽ fieri eꝯ.vt teneaẜ ſignificatio iſtius dictionis.copioſe.i.ſufficiẽter:⁊ illa.ſ.repẽte.ſimul reducaẜ ad eã.hoc mõ:dicit enim Ga.ſm trãſlationẽ Piſani:⌈ repẽte ſimul dicunẜ nutrire que poſtq̃ꝫ icẽperũt nutrire corpus dãt oẽ qð eſt ex eis nutrimẽtũ corpi : in tpe breui.⌋ hoc aũt ſic põt exponi.ſ.vt ipſe velit ꝑ hec ṽba intelligere nutriẽtia:q̃ fere ſm totã ſuã ſubaꝫ nutriũt qualia ſunt cibaria q̃ paucas hñt ſupfluitates:ð qb⁹.G.loqẜ.8.de inge.ſa.⁊ pũctabiẜ:tũc ſic lr̃a illa:repente ſil' dãt nutrire,⁊c̃.q̃ oẽ qð eſt ex eis.i.fere totã ſuã ſubam dãt nutrimẽtũ corpi.i.nutriunẜ ſm totũ fere.⁊ ſic eſt idẽ dicere:⌈ repẽte ſil'⌋ qð copioſe.Et ſm hũc modũ poſſum⁹ dicere ꝙ per hãc dictionẽ.copioſe:vult author tãgere ꝯditionẽ vnaꝫ q̃ req̃riẜ ad veritatẽ apho.⁊ eſt talis:ꝙ velocitas ſeceſſus ſignificat ſup velocitatẽ nutriẽtis cũ hac ꝯditione:ſi nutriẽs ſufficiẽter nutriat:nã ea q̃ nutriũt iſufficiẽter.⁊ ſunt illa q̃ hñt multas ſupfluitates,lꝫ habeãt veloces ſeceſſus:nõ tñ velociter nutriũt.⁊ hãc tetigit Gal.qñ dixit,ꝙ nutriẽs dꝫ accipi ſine q̃litate occulta ⁊ viſcoſa.Sꝫ talis itellꝯ nõ placet.ponẽdo ṽo diuerſuꝫ intellꝯm.Saluaẜ hoc mõ:vt h̃ qð dĩc:repẽte ſil:dicat breuitatẽ tpis:⁊ h̃ qð.d.copioſe:dicat multã q̃titatẽ nutri⁰:⁊ erat neċius ponere h̃:qꝛ cib⁹ qñ ñ nutrit copioſe:qꝛ hꝫ multitudinẽ ſupfluitatuꝫ hũt ei⁹ ſeceſſus citi⁹ q̃ꝫ nutrimentũ,ſicꝫ ꝯtingit in pane furfuraceo.Vñ tũc nõ eſſet veꝝ dicere ſeceſſus iſtius cibi hũt velociter.q̃ ipſe velociter nutrit:ſꝫ magis arbitror tenẽdã lr̃am Bur.ſm ꝙ lr̃a ſonat.Sed mõ q̃riẜ,q̃ dĩa ſit iter iſta duo vocabula.ſ.repẽte ſil ⁊ cito.¶Ad h̃ dico,ꝙ hoc qð dicit.Cito nutriẜ:ſignãt breuitateꝫ tpis ab aſſumptione cibi vſq̧ ad initiũ nutriẽdi:ſed h̃ qð.d.repente ſimul:ſignãt breuitatẽ tpis ab ipſo pn°nutriẽdi vſq̧ ad cõplementũ nutriendi:et fuit hoc neċium ponere,qꝛ nõ ſtatim erit ſuperfluitas cibi cũ incipit nutrire.Sed qñ totũ nutrimẽtũ dedit:vñ oibus alijs omiſſis hãc ſniam tene reducẽdo h̃,aduerbiũ:copioſe.Ad hãc determinationẽ:repẽte ſil:vt ſic reducaẜ ꝙ nutriẽtia copioſe dicuntur ea que totum ſuũ nutrimentum cito tribuunt corpori poſtq̃ꝫ nutrire inceperint.

¶Modo videamus de veritate apho.ꝯ quã ſic opponiẜ: radix.n.h⁹ apho.vr̃ eſſe iſta.ſ.ꝙ tẽpus nutriẽdi dꝫ eſſe ꝓportionatũ tpi deponẽdi ſupfluitates qð nõ vr̃: ponamus eñi ꝙ alicui hñti apa in epate vel oppilõnẽ deẜ cib⁹ tarde nutriẽs ſicut carnes porcine,tũc cito fiet ſeceſſus ꝑ iteſtina,ꝓpea qꝛ ſuccoſitas q̃ debebat attrahi ab epate remanet ꝑ in iteſtinis:⁊ ſic facẜ egeſtionẽ liq̃diorẽ debito:q̃re cito labiẜ ſicut dr̃ in cõ.illius apho.Quibuſcũq̧ iuuenib⁹:q̃re citus erit ſeceſſus ⁊ tarda nutricatio.Ad h̃ dic,ꝙ iſte apho.nõ hꝫ locum niſi in corpib⁹ bñ ſanis.⁊ hoc dicit Cõmen.naꝫ dicit ꝙ examinentur in corporibus ſanis.
¶D.q̃riẜ de quo nutrimẽto itelligaẜ.ſ.an de ṽo nutrimento an de q̃ſi nutrimẽto an de futuro.¶Ad h̃ dic,ꝙ de q̃lꝫ nutrimẽto ẽ verus iſte apho.Ita tñ ꝙ cuilibet nutrimẽto ſua reddaẜ ſupfluitas.ſ.ꝙ nutrientis i ſtõ velociẜ.fiat velociter ſeceſſus ꝑ iteſtina ⁊ nutriẽtis in epate velociter,velociter emittaẜ ſupfluitas ꝑ vrinã:⁊ nutriẽtis velociẜ mẽbra:velociter emittaẜ ſupfluitas ꝑ ꝓprias regiones.ſ.per ſudorẽ ⁊ inſenſibilẽ reſolõnẽ,⁊ ꝑ aures,⁊ nares,⁊ reliq̃s ſm ꝑncipali⁹ ṽificaẜ de ſupfluitate p°digõnis ⁊ ei⁹ nutri°.
¶D.ipe vr̃ ponẽ ſignũ diminutũ,aut ſignãtũ ſupfluũ:nã in ſignãto ponit duo.ſ.velociter nutriri ⁊ copioſe,⁊ i ſigno ñ ponit niſi veloces fieri ſeceſſus:debat.n.dicẽ velociẜ ⁊ copioſi hũt ſeceſſus,aut ab ipſo ſigãto tolli h̃ qð dĩc copioſe.
¶Ad hãc qõnẽ dico,ꝙ ipſa ẽ plana tenẽdo lr̃aꝫ Piſani:nã nõ ponit i ſignãto niſi velocitatẽ,lꝫ ponat eã ꝑ duo vocabula:⁊ ꝑ cõparationeꝫ ad diuerſa,vt dr̃i.ĩ.lꝫ ſm nr̃am ⁊ cõem.dic ꝙ nõ potuit i ſig° ponẽ niſi velocitatẽ ſeceſſus.nã lꝫ cib⁹ copioſe nutriat non ꝓp h̃ hꝫ ſeceſſus copioſos:imo eꝯ.nã cib⁹ q̃ paꝝ nutrit hꝫ multũ de ſeceſſu,ſic ꝑ oẽs autores dr̃.¶D.panis furfurace⁹ velociorẽ hꝫ ſeceſſuꝫ q̃ꝫ panis de ſimila:⁊ min⁹ nutrit ⁊ tardi⁹ digeriẜ,ſicꝫ dr̃ ꝑ de alimẽtis.ca°de frumẽto ⁊ ca° ð rizis.¶Ad qð rñdeo ꝑ ꝯditionẽ ꝓaſſignatã:qm̃ cibaria ſup q̃ volum⁹ ſignãre ꝑ velocitatẽ ſeceſſus nõ debẽt eẽ talia:q̃ꝫ alteꝝ hẽat ṽtutẽ abſterſiuã ⁊ alteꝝ ſit viſcoſuꝫ:⁊ q̃ꝫ alteꝝ hẽat multitudinẽ ſupfluitatũ.qꝛ paꝝ nutrit,⁊ alteꝝ pauci°m ſupflui°ꝫ qꝛ mltũ nutrit.vñ panis furfurace⁹ qꝛ ṽtutẽ hꝫ abſterſiuã ⁊ mltitudinẽ fecũ.facẜ veloces ſeceſſus.panis aũt ð ſimila qꝛ paucas hꝫ feces:⁊ q̃li°ꝫ viſcoſaꝫ.Jõ facẜ tardos ſeceſſus.Et qꝛ mõ fecerã mẽtionẽ de ſig° ⁊ ſignãto iſti⁹ apho.videamus q̃ñ in eo diſtiguanẜ:dico.n.ꝙ veloces fieri ſeceſſus eſt ſignum.Et velociter nutrire eſt ſignãtũ:vñ per velocitatem ſeceſſus cognoſcimus velocitatem nutrimenti.
¶Et ad euidentiam ꝑſentis aphoriſmi:notãdũ eſt ꝙ multipliciter ꝯtingit cognoſcere cibaria q̃ velociter nutriunt ⁊ que tarde.Vno qdem mõ per ſigna que ſumunẜ a natura ipſoꝝ ciboꝝ:alio ṽo mõ ꝑ ſigna que ſumũtur a nã corporum nutritoꝝ.3°mõ per ſigna q̃ ſumunẜ ab vtriſq̧ ſil.A nã qdẽ ciboꝝ hoc mõ:qm̃ cib⁹ ille velociter nutrit:q velociter mẽbris aſſimilaẜ:velociter aũt aſſimilari:a duob⁹ dependet.ſ.digõne velociẜ ⁊ penetratiõe veloci.Cibus autem velociter digeſtibilis cognoſciẜ q̃tuor modis.ſ.ꝑ ſubſtãtiã ꝑ cõplõnẽ:⁊ ꝑ delectationẽ:⁊ extriſecã alterationeꝫ.

per ſubam

per ſubam aũt qñ cibus q eſt ſubtilis ⁊ mollis ſubie. cito
digerit̃ vt dĩ p̃ de alimẽtis. cap̃. de lupinis. ⁊ 2° eiuſdẽ cap̃.
primo. ⁊ p ɔ̃riũ ea q̃ ſunt groſſa ⁊ dura. digerũtur tarde: p
cõplõnẽ aũt cognoſcit̃. qñ cibus cal'ſ ⁊ hu' icito digerit̃. ſi
nõ ſit groſſe ⁊ dure ſubie. ſic dĩ in ɔ'° illius apb. [facilius
eſt repleri.] ſm trãſlationẽ burg. Et ſi cõplõ ⁊ ſubia ſimul
cõiũgant̃. tũc magis cito digerit̃. ſic pʒ in vinoꝝ dilectatio
nẽ. ꝯo cognoſcit̃. qñ cib⁹ q cũ delectatiõe accipit̃. meli⁹ ⁊
citius digerit̃ ſi nõ habeat alia ipedimẽta: vt dĩ in ɔ'° illi⁹
apb. [paꝝ deterior.] Jr 2° de alimẽtis. cap̃. de oliuis. ⁊ cap̃.
de criſomelle. p extriſecã aũt alteratiõnẽ põt cognoſci. po/
nẽdo cibũ ɔfractũ in aqua. nã ſi cito recipit alterationeʒ in
ea. cito digerit̃ i ſtomacho. vt dĩ p̃ d̃ alimẽtis cap̃. d̃ macis.
℃ Uiſo qb⁹ ſignis cognoſcit̃ cib⁹ facilis digõnis. videam⁹
quib⁹ cognoſcat̃ cib⁹ facilis penetratiõis. Et ẽ ſciẽdũ q ci/
bus velocis penetratiõis ẽ q eſt ſubtilis ſubie. ⁊ ſi cũ hoc
cal'e fuerit cõplõnis melius penetrabit ſicut vinũ. nã hoc
ſta cito penetrat ad mẽbra. q iterdũ aſſumptũ frig^m añq̃
calefiat ad mẽbra diſtribuit̃. ſic dĩ p̃ cañ. fen 2ª de pulſibus
cap̃. 11. Alio mõ cognoſcit̃ p dulcedineʒ. res. n. dulces cito
trahunt̃ ad mẽbra vt dĩ 2° de alimẽtis cap̃. de pomis. ⁊ p̃
cañ. fen 3ª cap̃. de eo qd̃ com' ⁊ bibit̃. ⁊ ɔ̃ cibaria groſſa
fri° ⁊ horribilia tarde penetrãt. ⁊ ſic p̃ria cognoſcit̃ cib⁹
facilis penetrationis. ſ. p ſubaʒ p cõplõnẽ ⁊ p ſaporẽ. Cum
ergo aggregant̃ iſta duo. ſ. q cib⁹ ſit velocis digõnis ⁊ ve/
locis penetratiõis pportionalr (dico aũt pportionalr q pe
netratio nõ p̃cedat. dig^{õ} neq̃ tardet̃ poſt eã) tũc talia ciba
ria ⁊ citiſſime nutriẽt ⁊ bñ. ℃ Oſtẽſo qualr cognoſcamus
cibaria velociter ⁊ tarde nutriẽtia. p ſigna ſumpta ab ip̃is
cibis. videamus q̃liter cognoſcamus p ſigna q̃ ſummũt̃ a
corporib⁹ cibatis. h̃ aũt ſunt tria. quoꝝ vnũ eſt qd̃ ſumitur
ab opationibus. ſicut eſt magnitudo ⁊ velocitas pulſus. ⁊
cõfortatio v̄tutis motiue poſt aſſumptũ cibũ. tũc. n. cibus
incipit nutrire. qñ talia ſigna ɔtingunt. ſic dĩ in ɔ'° p̃ſentis
apho. Aliud autẽ eſt qd̃ ſumit̃ a qualitate corporis. ſic qñ
aliq̃s aliquo tpe breui vſus fuerit vnico cibo ⁊ cũ vſu illi⁹
impinguatus eſt ſicut ɔtingit illis q cuſtodiũt vineas. qui
comedẽtes ficus ⁊ vuas. ⁊ parũ de alio cibo. ſpacio duorũ
mẽſiũ ſiũt pingues ſicut dĩ 2° de alimẽtis cap̃. d̃ vuis. Aliõ
ꝯo eſt qd̃ ſumit̃ a paſſiõe. l a velocitate indigẽtie ſequẽtis
cibi, nã cũ hõ comedit cibũ q cito nutrit. poſt modicũ ſpa/
ciũ indiget. alio cibo. q̃ indigẽtia p famẽ ⁊ debilitatẽ virtu
tis cognoſcit̃. ⁊ h̃ innit̃ ab Hal'. p̃ de alimẽtis cap̃. de lupi/
nis. §. [Sicut igit̃.] ℃ Hoc viſo videamus ſigna q̃ ſumũt̃
a nutriẽte. ⁊ a cor' nutrito ſimul. ⁊ talia ſunt q̃ ſumunt̃ ab
ẽxeũtib⁹ ſm vnãquãq̃ triũ digõnũ. ⁊ hoc ſignũ tãgit Hip.
in preſenti apho. Et oĩa iſta ſigna debẽt intelligi in cor' p/
fecte ſano. ſicut dicit ɔ^{or}. ℃ Cuʒ vidimus dubia circa tex.

Ctrs aliq̃s cib⁹ poſſit nutrire ea hora qua aſſumit̃.

mõ videamus du^a circa com^m ⁊ p̃mo querit̃ de hoc qd̃ dic̃
q ea q̃ velociter nutriũt ant hora qua accipiũtur aut q̃ poſt
parũ ſuccedit intelligit̃ i ɔ̃ qd̃ opponit̃. nam dicit Auic. 3°
cañ. fen. 13. cap̃. de tarditate deſcẽſus cibi. Dicit. n. q quãti/
tas equalis remanẽtie cibi in ſto°. ⁊ egreſſiõis eius ẽ illud
qd̃ eſt inter. 12. horas vſq̃ ad. 22. ergo nullus cibus poterit
nutrire hora qua accipit̃. ℃ Ad qd̃ dõm eſt. q hoc qd̃ dic̃
Gal'. cibũ nutrire eadẽ hora qua acc' eſt intelligẽdũ d̃ cibo
valde ſubtili. qd̃ aũt. dic̃ Auic. itelr d̃ cibo groſſo vl' eq̃li.
℃ Uel dic q hic p h̃ qd̃ dicit hora qua acci' nõ dʒ intelligi
determinate hora vna. Sed modicũ tp̃s poſt aſſumptionẽ.
⁊ ſic ponit alia trãſlatio cibaria cito nutriẽtia. Dicit. n. qd̃
cito nutrire intelligẽdũ dictũ eẽ ab eo q poſt paucũ tẽpus
oblationis confeſtim nutriunt ſm ſuipſius naturam.
℃ Omnium velociter ⁊ ſubito nutrientium.] hic ponitur q

Ctrs vinũ velοci⁹ nutrit cete/ris nutriẽtibus.

vinum nutrit velocius omnibus nutrientibus: contra qd̃
eſt qd̃ dicit Gal'. ſm tranſlationeʒ p̃y'. ſicut patet in cõmẽ/
to illius apho. [facilius eſt repleri.] Dicit enim qui citius
vult refici reficiatur per odorationem. ℃ P. dicit Gal'. in
cõmẽto preallegati apho. q vina groſſa ſunt vicina groſ/
ſis cibarijs ad nutriendum ergo tarde nutriunt.
℃ Ad qd̃ dicendum q vinum generaliter citius nutrit q̃ fa
ciat cibus. ſed nõ quodlibet vinum citius nutrit q̃ quili/
bet cibus. groſſa ergo vina citius nutriunt q̃ groſſa ciba/
ria ⁊ ſubtilia vina nutriunt citius q̃ ſubtilia cibaria. Ad
id autem qd̃ prius dicebatur de nutrimento per odoratio/
nem dico q per odorationem non fit nutrimẽtum proprie
membrorum ſed ſpirituum generamentum.
℃ Hec omnia poſt multum tempus.] contra nam cibaria

Ctrs cibaria dura min⁹ nutriũt quã mollia.

dura multum nutriunt ⁊ hu^a parũ vt dicitur primo de ali/
mentis cap̃. de lupinis. §. [ſicut igitur.] inquit enim. [Et
hec quidem humidiora conſiſtentijs omnia modicum ali/
mentum dant corpori ⁊ celeriter euaporans ⁊ euaneſcens.
vt alio rurſum opus ſit in breui. dura autẽ ⁊ tereſtria mã/
ſiuum ⁊ multum ⁊ difficulter reſolubile.] Jr idem dicit lib.
ſcd̃o capitulo primo.
℃ Ad qd̃ reſpondeo q dictum Gal'. in lib. de alimentis dʒ
intelligi de cibis groſſe ſubſtãtie. quãdo participant qua/
litate aliqua intenſa qualia ſunt ſalſa: acuta: acetoſa: ⁊ his
ſimilia. iſta enim quãuis ſint groſſe ſubſtãtie. non multum
nutriunt. ſed carnes porcine ⁊ bouine iuuenes. ſunt multi
nutrimenti. q: groſſam habent ſubſtantiam ⁊ non habent
qualitatem medicinalem.
℃ Sed forte inſtabis in ouis induratis que ponuntur parũ
nutrire. ⁊ tamen non habent qualitatem medicinalem. et
propter hoc deberent magis nutrire q̃ mollia oua. cuius
contrarium ipſe ponit.
℃ Ad qd̃ dicendum q cum Gal'. dicit dura cibaria magis
nutrire. intelligit talia dura. in quibus non ſit humiditas
nutritiua ſuperflue conſumpta. ſed habeant hec duo ſimul
ſcilicet duritiem ſubſtantie ⁊ ſufficientem humiditatẽ nu/
tritiuaʒ: ⁊ propter hoc carnes bouine veteres quãuis ſint
duriores iuuenibus: non tamen propter hoc magis nu/
triunt: ſed minus ⁊ tardius q̃ iuuenes.
℃ Aut dic q regula Gal'. itelligẽda ẽ de ſemib⁹ ⁊ fructib⁹.
℃ P. queritur de hoc qd̃ dicit [q caro bouina nutrit peꝝ.]

Ctrũ caro bouina parũ nutriat

Sed hoc eſt falſum ſicut ponit Yſaac in dietis. ponit enim
q caro bouina lactens eſt multi nutrimenti.
℃ Ad qd̃ dic q hic loquitur de carne bouina antiqua.
℃ Unde corpus nutritur ex magnitudine ⁊ fortitudine pul

Ctrs mot⁹ fortis poſt cibationẽ declaret corpus nutriri.

ſus cognoſcitur. ⁊ ex fortitudine voluntarij motus.] po/
nit q fortitudo motus eſt ſignum nutrimenti iam fientis.
ſed contra ponamus q aliquis comedat ⁊ ſtomachus in/
cipiat nutrire ſeipſum. tunc non videtur q motiua virtus
ex hoc confortetur. nam nerui non recipiunt nutrimentuʒ
a ſtomacho immediate.
℃ Ad qd̃ dic. q quando ſtomachus confortatur. aſcendit
ad cerebrum bonus vapor per neruos qui continuant ſto/
machum cum eo. ⁊ ideo ſubito contingit confortatio vir/
tutis motiue. quando aliquis defeſſus propter iter. ſumit
cibum. ſed poſtea eſſentialis confortatio virtutis motiue.
fit propter nutrimentum qd̃ recipit cer^m a ſuis venis.
℃ P. non videtur q regula data de cognitione velocitatis
nutrimenti ſit bene poſita. nam Gal'. dicit q hoc qd̃ hic di/
citur. debet intelligi in inculpate ſanis. ſed defeſſi propter
iter. non ſunt inculpate ſani.
℃ Ad qd̃ dicendum eſt q canon poſitus hic a Gal'. eſt alius
a cañ. aphor^{co}. hy^{ꝯ} qm̃ canon Gal'. ſumitur ab actionibus
⁊ docet cognoſcere principium nutrimenti. aphoriſticus
ꝯo hy^{ꝯ} ſumitur ab exeuntibus. ⁊ docet cognoſcere velo/
citatem Nutrientis ſimpliciter.
℃ Aut dic q non eſt inconueniens corpus ſimul eſſe incul/
pate ſanum ⁊ defeſſum per laborem vel aliquas euacua/
tiones. nam inculpate ſanum corpus appellauit Gal'. cor/
pus qd̃ non habet aliquam egritudinẽ ex generatione nec
ex tempore per quã impediatur cognitio nutrientium.

¶ Sed tamen minus ꝙ̃ nigra. Contra Gal. tertio de alimē tis capitulo de vino. §. [quod omnium.] Et ſupra in cōmēto illius apho. [Facilius eſt repleri.] dicit ꝙ vina rubea nutribiliora ſunt ceteris. ¶ Ad qḋ dic ſicut ibi dixi.

Utrū ſtō nutriat chylo. ¶ Unde ſibi ſimile retinet ad nutrimētum. Hic ponit ꝙ ſtomachus nutriat de cibo qui eſt in ipſo: ſed nō videtur ꝙ poſſit ab eo nutriri. nā omne qḋ nutrit. oportet ꝙ per tres digeſtiones tranſeat. ſicut dicitur tertio de cōplexionibus. ſed cibus qui eſt in ſtomacho non fuit digeſtus niſi in vna digeſtione. quare non potuit nutrire. ¶ P̄. nihil nutrit niſi qḋ ſit pars membri: ſed omne qḋ ſit membrū aut pars mēbri. fuit prius humor. & poſtea chylus. ſicut pȝ ex diffinitione membrorum. nā membra ſunt corpora que generantur ex prima cōmixtione humorum.

¶ Ad cōtrarium eſt tex. hic poſitus. & ab eodem in tertio de naturalibus virtutibus. & ab Yſaac in lib. vri. & ab Auic. tertio can. cap. de anothomia ſtomachi & meri.

¶ P̄. patet ratione. ſtatim enim cum famelicus comedit. ſedatur appetitus. hoc autem eſſe non poſſet. niſi ſtomachus nutriretur per ipſum.

¶ Ad hoc dic ꝙ ſtomachus tripliciter nutritur vno modo de cibo qui in ipſo digerit. & iſtud nutrimētū ē quaſi quoddam refocilamētū. & eſt alius modus nutriendi. ſ. p venas venietes ab epate ad ſtomachū & in ſubſtantiam ſtomachi diuiſas. & 3ˢ modus eſt tempore famis de ſanguine veniēte ab epate per meſeraicas. vnde p̄mū iſtorum nutrimētorū nō eſt verum nutrimētum 2ᵐ aūt eſt verū nutrimētū & 3ᵐ pōt poni quāuis nō ſic ꝓprium. & hec diſtinctio ponit ab Aui. 3º can. cap. de anatho. ſtomachi. vnde ipſe dicit ibi ꝙ ſto. fouetur de cibo q in ipſo digerit quaſi dicat nō eſt verū nutrimētum. Aut dic ꝙ ſit verum nutrimētum qḋ probatur nam vbicūqȝ appoſitio & vnitio & aſſimilatio ibi eſt verū nutrimētum. nā iſte ſunt partes nutrimēti ſicut ponit Gal. primo de naturalibus: ſed cibus qui in ſtomacho digerit. & apponitur & vnitur & aſſimilatur ei ſicut ponit Gal. in 3º de naturalibus virtutibus: ergo eſt verū nutrimētum. Et ad argᵐ qḋ fiebat ꝙ nihil poteſt nutrire niſi trāſeat p tres digeſtiones & ad aliud ſibi ſimile dic ꝙ verū eſt hoc generaliter. ſ. ꝙ nutrimētū generale talē hȝ n̄am: ſȝ poteſt in ſpeciali aliquādo fallere. nā ſtomachus qñ inuenit humiditatem ſibi cōformē trahit in tunicas ſuas & nutritur ex ea. & huic cōcordat qḋ dicit Auer. in ſua medicina lib. 2º inquit: enim. Et teſtificatur ꝙ ſtomachus ex ſuo cibo nutritur ꝙ ſubito quieſcit fames cū comedimus ſicut ſubito quieſcit ſitis cum bibimus. & adhuc nō eſt impoſſibile vt ſit in eo aliq̄ pars ſubtilis que nutritur chylo propter aliquā hu⁹ q̄ȝ ꝗ̄s nō ſit ſanguinea: q2 tu vides quedā aialia que nutriuntur. & ſi non habeant ſanguinem.

Utrū experimentū de nutrimētis ſit ſiēdum in corpore inanito. ¶ Unde cum ſuperiora tentamus in exinanito corpore probemus. Ponit ꝙ iſta debēt experiri in corpore inanito. ſed nō videtur. nā quādo corpus eſt inanitū. tūc attrahit citius ꝙ̃ debeat id qḋ debet nutrire. & ſic ſuperfluitates deponūtur citius debito. Ad hoc reſpōdeo ꝙ vacuitas naturalis corporis nō facit attrahere citius debito. nā attractio mēbrorum naturaliter dȝ fieri propter vacuitatem & reſolutionē factam in mēbris. nā ſi nō fieret reſolutio corpus nō egeret cibo ſicut dicit Gal. in cōmēto p̄mi reg. nec mi reprehēdas me de hoc qḋ dico cibum attrahi a vacuo: q2 Gal. videtur negare in ſcḋo de naturalibus virtutibus. nam illud aliter intelligitur qḋ alias exponam.

Aphoriſmus. XIX.

¶ Acutorū morborū nō omnino certe ſunt ſanitatis pronuntiationes neqȝ mortis.

Theo. ¶ Morborū acutorū preſagia: nō admodū tuta ſunt: neqȝ mortis neqȝ ſalutis.

¶ Acutorum morborū non omnino ſunt certe pronūciatiōes: aut ſalutis: aut mortis. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Acuti morbi cum velocitate ſui finis dicitur eſſe magni. Effimera enim febris que cito finitur nō acutus morbus ē vocandus. Quia acuti morbi duobus ſunt modis. vel de acuta materia nō in vno loco corporis ſed in omnibus mēbris equaliter clauſā vel de acuta materia in vno loco corporis tm̄ adunata: ſicut pleureſis: peripleumonia & ſquinātia. Febres quoqȝ in acuto morbo continue & calidiſſime. Acuti morbi ſine febre ſunt rari ſicut apoplexia. Diuturni vero morbi de groſſis ſunt humoribus & viſcoſis atqȝ frigidis nō cito digerēdis: ſed in loco vno vbi morbus eſt inuiſcatus. Rari autem ſunt diuturni morbi nō inferētes paſſionem alicui membro: ſm̄ gr̄a melēc vel flegmatis equaliter abūdātium in venis. De enim materie ſi putrefiāt febres generāt: in quibus Hip. pronūtiatiōes eſſe certas teſtatur: propter tarditatem motus ſuarū materierum. Morbus duplex. ¶ In acutis autem morbis non certe ſunt aliquando. Hip. has teſtatur incertas: q2 perfectus medicus aliquando in his errat: tamē nō ſemper. ſed nō omnino horū certas dicit pronūciationes: ac ſi diceremus nō omnis homo non iuſtus. quidā enim iuſti reperiuntur: ita & iuſte nō omnino ſanitatis vel mortis pronūciationes ſunt certe: & maxime in acutis morbis. Qḋ contingit propter velocitatē motus materiei morbi cum acuta ſit & inſtabilis: & de loco in locum mobilis.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia ſupra poſuerat quedam ſigna que ſignificant ſuper morbos acutos maxime. modo oſtendit qualis ſit modus ſignificandi ſuper eos. & dicit ꝙ non eſt omnino certa pronunciatio acutorum mor. nec ad ſalutem nec ad mortem.

¶ Cōmētator circa hunc apho. ſic procedit. nam primo manifeſtat nobis morbum acutum. ſcḋo diuturnū. tertio exponit hoc qḋ dicit. non omnino. & ponit cauſam veritatis apho. durat prima vſqȝ. [Diuturni vero morbi.] ſcḋa vſqȝ. [In quibus.] pars prima habet duas. nam primo diffinit morbum acutum. ſcḋo diuidit. durat prima vſqȝ. [Quia acuti morbi.]

¶ Dicit ergo ſic de primo ꝙ morbus acutus ē morbus qui cum velocitate ſui finis eſt magnus. & ideo dicit magnus. q2 fe. ephymera lȝ habeat velocem finem. tamen q2 nō eſt magnus morbus: ideo non dicitur acutus.

¶ De ſcḋo dicit ꝙ morbus acutus alius eſt cum febre alius ſine febre. ſine febre. ſicut ſchinantia apoplexia ſpaſmus & his ſimilia. Morbus vero cum febre alius eſt de materia diffuſa per corpus non congregata in aliqua parte corporis ſicut febris ſynocha ſine apoſtemate. Alius vero eſt de materia adunata in aliqua parte corporis ſcilicet cū apoſtemate vt pleureſis & peripleumonia.

¶ De tertio dicit ꝙ morbi cronici fiunt ex mā frigida groſſa & viſcoſa infixa membris & difficilis ad digerendum. et vtplurimum fit talis morbus cū paſſione alicuius membri & raro fit ex materia melancholica aut flegmatica habundante in venis equaliter ſine apoſtemate. Et qḋ auctor dicit ꝙ raro fit paſſio diuturna ſine paſſiōe membri poteſt dupliciter intelligi. vno mō ꝙ raro fiat paſſio diuturna. ſine apoſtemate duro aut flegmatico in aliquo membro ſicut in epate vel ſplene. aut ſtomacho. aut pulmone. Alio modo poteſt intelligi ſine leſione mēbri. ſcilicet qñ in paſſione diuturna debilitatur membrum ſicut ſtomachus aut epar ꝓpter lōgitudinē morbi etiā ſine apoſtemate aliquo.

¶ De quarto dicit ꝙ in morbis acutis nō ſunt omnino certe pronūciationes. & debet itelligi nō omnino q2 aliquādo fallitur medicus & vt multum verum dicit. ſicut cū dicitur nō omnis homo eſt iniuſtus. hec ergo propoſitio. nō omnis homo eſt iniuſtus eſt vera. dato ꝙ q̄dam homines. ſ. pauci.

ſunt iuſti. ⁊ multi iniuſti. nã negatio prepoſita ſigno vñ. mi/nuit vſitatẽ. Sed in morbis diuturnis ꝓno⁹. eſt certa. ⁊ cã h⁹ eſt q: morbus diuturnus hꝫ motũ tarduꝫ: vñ põt pcipi motus eius pp tarditatẽ. morb⁹ aũt acutus pp velocitatẽ ſui motus. ⁊ pp mobilitatẽ ſue mãe de mẽbro in mẽbrũ. hꝫ dubiam pronoſticationem.

Certa pro/noſticatio morbi a/cuti eſt cer/tior ꝙ̃ in cronici. **Circa** hũc apho. querit̃ cuius ꝓno⁹ ſit certior. an mor bi acuti an cronici. Et v: ꝙ acuti. nã dicit Hip. in 3° pn°. ꝙ ꝓnoſtica in initiis diuturnoꝝ morboꝝ ſunt latẽ/tia: ſed in acutis ſunt euidentiora.

¶ Ad qð rñdeo ꝙ Hip. nõ loquit̃ in ꝓnoſticis abſolute imo ſolũ in pn° morboꝝ diuturnoꝝ. nã in pn° non ita apparet motus morbi cronici ſicut acuti. pp tarditateꝫ motus: ſed in acutis apparet magis actio morbi circa pn^m: ⁊ ẽ ſiſe ſicͤ de duob⁹ luctatoribus. q cũ plane ⁊ lẽte incipiãt. nõ appet circa pn^m qs vincere debeat. ſed ſi ipſi in ipſo pn° faciant magnas excuſſiones ⁊ fortes. citius apparet pꝑpotentia vnius ſuper alium.

¶ Sed cõtra iſtã ſolutionẽ opponit̃. nã difficilius eſt ꝓnoſti cari in quolibet morbo in ſui pn°. ꝙ̃ in ſui ꝓceſſu. nã ſigna pronoſtica. occulta ſunt in pn° magis ꝙ̃ in proceſſu ergo ſi morb⁹ acutus põt melius iudicari ꝙ̃ diuturnus. in eo tpe in quo difficilior eſt cognitio. poterit melius iudicari in eo tempore in quo facilior eſt cognitio.

¶ Ad hoc rñdeo ꝙ verũ eſt ſi additio manifeſtationis eſſet equaliter in ꝓceſſu morboꝝ acutoꝝ ⁊ cron^r. ſꝫ q: additio manifeſtationis ſignorũ nõ eſt equalis. imo magis addit̃ cognitio in morbis cronicis ꝙ̃ in acutis. iõ nõ tenet arg^m.

¶ P. dicit Hip. in ꝓn. lib. 3° ꝙ ſi nos cõſideremus ſingulos quaternos vix aut nũꝙ̃ fallemur. ergo iſte aph. nõ ẽ ver⁹.

¶ Ad hoc dico ꝙ Hip. loquitur in pron. illud ꝟbũ de mor/bo cro^{ca}. hic autem de acutis.

¶ Aphoriſmus. XX.

¶ Quibuſcũqꝫ iuuenib⁹ exiſtib⁹ vẽtres ſũt hu midi: his ſeneſcẽtib⁹ exiccãt̃. Quib⁹ iuueni/b⁹ vẽtres ſũt ſicci: his ſeniorib⁹ factĳ hũectant̃.

Theo. ¶ Quib⁹ iuuenibus adhuc aluus hũida ẽ: his ſeneſcẽtib⁹ ſiccat̃. Cõtra qb⁹ iuuenib⁹ adhuc aluus ſicca eſt: his ſeneſcentibus humectat̃.

Leo. ¶ Quib⁹ iuuenib⁹ adhuc aluus humecta ẽ: his ſeneſcẽtib⁹ exiccat̃. Quib⁹ vero iuuenib⁹ ad/huc aluus ſicca eſt: his ſeneſcẽtib⁹ humectat̃.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hoc nõ ſemꝑ ꝯtingere: ſꝫ in plurib⁹ debemus intelligere accidẽ. qð idẽ alibi teſtat̃ cũ di. Quicũqꝫ vẽtres hñt humi dos: iuuenes qdẽ exiſtes melius cõmutãt ſiccos hñtibus. In ſenectute ꝟo deterius cõmutãt: ſiccant̃. n. in plib⁹ ſene/ſcẽtib⁹. Hic hũiditatẽ ſiue ſiccitatẽ vẽtris opꝫ nõ abſolute intelligi ſꝫ ſm ordinatã dietã: vt ſi cuilibet in iuuẽtute die/ta q̃lis Alexãdrinis fuerit: q in ꝓncipĳs ſui prandĳ ſalſos piſces vel porros ſibi ꝑparãt: poſt ꝙ̃ frixa bulliẽtib⁹ focor: in ſenectute ꝟo dieta mutata ad lẽtes ſe ꝯṽtẽrib⁹: ⁊ ad põti ca vina ⁊ ſilia. In his inquã nõ digõnũ q̃litatẽ arbitramur pp etatẽ mutatã eẽ. Et eꝫ ſi in iuuẽtute ſtipticis ſic lẽtibus: neſpillis ⁊ ponticis vinis aliqs dietauit ſe: in ſenectute ꝟo ſi ad alexãdrinã dietã ſe ꝯṽterit: nõ iuſte iudicabimus i his ſm ſiliaꝫ Hip. Sꝫ ſi hñ ſm eũ iudicauerimus eq̃liter dietã/tibus ꝯſiderare debem⁹ ſi digõ mutet̃: in qbus ꝓculdubio pp etatẽ ꝯficit̃. Mutatio ꝟo nãe digõnis pp etatẽ ẽ: in qua ꝯſiderat̃ q̃litatũ corporũ diuerſas q vẽtrẽ in humiditatem vel ſiccitatẽ mutãt. Vñ hoc ſit multi inueſtigauerũt medi/ci: ⁊ ego hic demõſtrare diſpoſui: ſꝫ cũ hoc volumen huic rei nõ poſſe ſufficere viderim: volumen vnũ ſolum inde facere deſtinaui: nõ tñ in hoc recitaturus pp ꝑuitatẽ opis. Volo ḡ

Digeſtio ſm etatem ſucceſſum variatur.

recordari q in libro de ṽtutib⁹ nãlib⁹ ⁊ in lib. de acciñi di/xerim. ꝟ Vẽtres inquã humectant̃ humiditate multa: q a ſtõ ad epar egredit̃ de cibi humectatiõib⁹ q in ſtõ digerit̃. In ſiccitatẽ vẽtris mutãt̃: cũ cibi humectatio a ſtõ ad epar egredit̃ q ad epar a ſtõ venit per venas: vel q: hõ plus ꝙ̃ epati neċe ſit recipiat: vel pp velocitatẽ cibi cũ egõne egre/diẽtis. Cũ eniꝫ cibus modũ exceſſerit: epar quoqꝫ totã hu miditatẽ cape nõ poſſit: ſupeſt ſemꝑ ps humiditatis digõ/nis liqdã illã reddẽtis. Si aũt cibus velociter exierit: non iducie tãte dant̃ epati: vt humectationẽ ipſius cape poſſit. Velocitas cibi egredientis ſit per choierã ad ſtõm ⁊ inte/ſtina a felle miſſam: aut pp defectionẽ ꝯtẽtiue in his locis. Et vires expulſiue virtutis cibũ plus deſiderant accipere ex oris ſtõi frigiditate multa vel ex debilitate multa epatis propter frigiditatẽ minus trahẽtẽ: ꝯtẽtiua ſtõi: pp humidi tate ipſius ſtõi defecit. ꝟ Vẽtres ergo in iuuẽtute pp frigi/ditatẽ oris ſtõi humidi maioreꝫ ſibi quãtitatẽ ex deſiderio cibi accepturi cũ ſi ſenectute totũ corpus infrigidet̃: aũg/mentata ſtõi frigiditate neceſſe eſt vt appetitus minuatur. Qui ergo parũ mãducãt: humectatione cibi vtpote paruã habẽtes ꝑuã: ex neceſſitate egeſtionẽ habebũt ſiccã. Idem cõtingit hñtibus nimiã humiditateꝫ pp nimiã choierã ad inteſtina deſcendẽtẽ. Cũ enim ad ſenectutẽ venerit: ⁊ chol'a iuuẽtutis defuerit: neceſſe eſt egõnẽ deſiccari. Humidi vẽ/tribus in iuuẽtute pp defectũ ꝯtẽtiue: non oẽs in ſenectute ad ꝯtriũ deueniẽt ex neceſſitate: cũ quãtitatẽ frigoris in iu/uẽtute habitã: in ſenectute nõ amittãt. Si eniꝫ ſtomachus in iuuẽtute infrigidet̃: in ſenectute frigiditas augmẽtatur. defectio ergo ꝯtẽtiue manet q̃lis fuit añ: q: oẽ corpus fri/gide cõpl'onis actiones hꝫ defectas ex neceſſitate. Qꝫ ſi ſto machus ab initio caleſcat: in ſenectute virtus ꝯfortat̃ cõ/tentiua. cõpl'o ḡ ſua nõ multũ ſit ſicca cũ añ fuerit humida que ſi humida nõ eẽt: virtus ꝯtẽtiua ab initio nõ defeciſſet ſed nec parũ cal'a cũ añ fuerit calida. Cõſtat ergo ꝙ in iu/uẽtute vẽtres humidi: in ſenectute deueniũt in ꝯtriũ plũmi. ꝟ In ſenectute ꝟo humidi q in iuuẽtute fuerit ſicci. Sicci/tas enim vẽtris vel eſt pp ꝑuitatẽ cibi ad cõparationẽ vir/tutis epatis: vel ex ꝑuitate chol'e ad ſtõm ⁊ ad ieſtina ve/nientis a felle. Deſideriũ ꝟo deficit eo feſtinãte ſaturari: q: caleſcit appetitus loci. Siccitas humidi ſtõi eſt vel pp tem/peramẽtũ epatis: vel pp multũ calorẽ ſui. Paruitas quoqꝫ

Duplex ſto machi hu midis ſic/citatis cã.

choiere ad inteſtina deſcendẽtis a felle eſt ex epatis frigi/ditate nõ gñante choierã: vel ex ṽtute ꝯtẽtiua in ſtõ que iu/uenibus eſt: cũ iuuenuꝫ cõplexio ſit ſiccior. Hec oia cũ ad/ſunt iuuenib⁹: in ꝯtriũ mutabunt̃ ſenib⁹. Cũ eniꝫ ex calore ſtõi appetitus deficiat in iuuẽtute quolibet mõ: in ſenectu/te eo frigeſcẽte deſideriũ augmẽtari neceſſe eſt. vñ accipit̃ plus cibi ꝙ̃ expetat ṽtus nãlis epatis. Cũ aũt ꝯtẽtiua in iuuẽtute fortis ſit: ⁊ ꝑ ſiccitatẽ ſue cõpl'onis deficiet in ſene/ctute ex nimia ſiccitate: ⁊ egeſtioneꝫ velociter exire cogit. Sicci ꝟo in iuuẽtute pp ꝑuitateꝫ choiere: ex cuius ꝑuitate digõ in inteſtinis ſolet tardari: ⁊ humectatio pre nimia tar/ditate exiccari: in eiſdẽ q̃litatibus ꝑmanẽt in ſenectute. Et epati qdẽ põt frigus dñari: vñ humectationẽ trahere non poſſit: ⁊ iõ digõ hũida ſit. Iſta ꝑ breuitate huius opis bre/uiter hic tãgere diſpoſui: ſꝫ nõ ignorẽ ea grauia ⁊ occulta fore his q libros nr̃os late de his tractãtes nõ legerint: ſꝫ tñ ad medicinã intẽdẽtibus ſolũ h̃ pro poſſe ſufficẽ videt̃.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia in ꝑcedẽti apho. ſ. i illo. I. Eorũ q nutriũt copioſe. ꝯ fecerat mentionẽ de ſignis qbus cognoſcamus nutrientia velociter. ⁊ hoc per velocitateꝫ receſſus. mõ agit de muta/tione receſſuum ventris ſm etates. ⁊ dicit ꝙ ſi aliqs hꝫ vẽ/trem humidum in iuuentute habebit eum ſiccum in ſene/ctute ⁊ econuerſo.

¶ Com^{or} circa hunc apho. ſic procedit. nã primo ponit ex/poſitionem generalẽ. 2° ſpecialẽ verificationeꝫ. durat ꝑma

vſq₃.[vnde hoc fit multi inueſtigauerūt.] pma diuidit̄ in in.2.nā pmo oſtēdit ꝙ iſte apho. nō h₃ veritatē vīem.ſ₃ vt in plurib⁹.2° oſtēdit ꝙ nō h₃ abſolutā.ſ₃ cōditionatā. durat p⁹ vſq₃.[hic humiditatē ſiue.]pars aūt in q̄ ponit ſpecialē vificationē diuidit̄ in.3.nā pmo ponit ꝓlogū.2° expōnē.3° excuſationē.durat p⁹ vſq₃[vētres inq₃ humectant̄.]. 2ª vſq₃.[iſta ꝓ breuitate.]p⁹ diuidit̄ in.2. nā p auctor verificat pmā ptē apho.2° 2ᵃᵐ.durat p⁹ vſq₃.[In ſenectute vo humidi.]pma iſtarū diuidit̄ in duas.nā p ponit cām ventris hu⁹ in iuuētute.ſm viā reſolutionis.2° adaptat ad ꝓpoſitū.durat p⁹ vſq₃.[vētres ergo in iuuētute.]pars autē in qua vificat 2ᵃᵐ ptē apho.diuidit̄ in duas.nā pmo ponit cās vētris ſicci ſm viā reſolutionis.2° adaptat ad ꝓpoſitū. durat pma vſq₃.[hec aūt oia.] Notabilia vo h⁹ aph.ſunt 4ᵒʳ.pᵐ eſt de reſtrictione apho. 2ᵐ eſt de cōditionibus 3ᵐ eſt de verificatione p⁹ ptis.4ᵐ eſt de verificatione 2ᵉ ptis.

¶ De primo dicit ꝙ iſte apho.nō eſt ſemp verus: ſ₃ vt in multū.ꝛ hoc ꝓbat ꝑ alium apho. infra in fine iſtius particule.

¶ De 2°.d.ꝙ iſte apho.verificat̄ in hoibus q̄ ſeruāt equalē dietā ſemp in oibus etatibus.nā ſi aliqs faciat in iuuētute dietā alexādrinā.ſ.ꝙ comedat in pn° ſue comeſtionis acuta ꝛ faciētia ſolutū vētrē.ꝛ in fine comeſtiōis comedat ſtiptica.ꝛ cū ad ſenectutē venerit faciat ecōuerſo.ſ. ꝙ in pn° comeſtionis comedat ſtiptica.ꝛ poſtea alia.ſ.non ſtiptica. dico ꝙ in iſto mutat̄ vēter ꝑ mutationē diete. ꝛ nō ꝓpter etatē: ꝛ nō ſolū in dieta op₃ eē equalitatē: ſ₃ in oibus aliis diſpōnib⁹ op₃ ſit̄ ſe hāe corpa in qbus fit iſta examinatio: nā ſi aliqs mō hbeat vētrē huᵐ ꝛ poſtea mutet̄ ad frᵃᵐ regionē ꝛ ſiccā: mutabit̄ forte vēter ꝑ regionē ad ſiccitatē₃. ꝛ forte ſi aliqs in iuuētute habeat calefactū epar vel latos canales cholere ꝛ in ſenectute reducat̄ epar ad tpamētū ꝑ medicinas ſibi factas.aut fiat oppilatio in felle.tūc nō mutabitur venter ꝓpter mutationem etatis: ſed ꝓpter alia.

¶ De 3° dicit ꝙ cā gñalis ꝑ quā vēter eſt hu⁹ in iuuētute. eſt paucitas humi⁹ q̄ tranſit de ſto° ꝛ inteſtinis ad epar.ꝑ quā remanet huᵃˢ in inteſtinis multa q̄ facit vētrē ſolutū₃. ſ₃ iſta paucitas humi⁹ q̄ tranſit ad epar.pōt eē ꝑ multas cās.nā aut eſt ꝑ multā comeſtionē.aut ꝑ multā velocitatem deſcēſionis cibi.aut ꝑ debilē attractionē epatis. ꝛ ita ſunt.3.cāe multitudo vo comeſtionis ꝓcedit a frigiditate oris ſto¹.nā frigᵃˢ facit appetere.velocitas vo deſcēſionis cibi cauſat̄.aut a multa cholera miſſa ab epate ad inteſtina ꝛ ſtōm.aut ꝑ debilitatē retētiue ꝛ fortitudinē₃ expulſiue: debilitas aut retētiue ꝛ fortitudo expulſiue eſt ꝑ humᵉᵐ inteſᵗ ꝛ ſto¹.debilitas aūt attractiue epatis ↄtigit ꝑ frigᵗᵉᵐ epatis.Sic ergo cāe vltime ꝛ finales ꝑ quas vēter humectat̄ ſunt 4ᵒʳ.ſ.frigᵃˢ oris ſto¹. ꝛ multitudo cholere miſſe ad inteſᵗᵃ.ꝛ huᵃˢ ſto¹.ꝛ inteſᵗ ꝛ frigᵃˢ epatis. his ꝑmiſſis verificatio apho.hoc mō fit. nā qñ in iuuētute vēter ē hu⁹ ꝓpter multā frigᵗᵉᵐ oris ſto¹: adueniēte ſenectute in tm̄ intēdit̄ frigᵃˢ ꝙ deficit appetitus. nā frigiditas multū intenſa deſtruit appetitū.q̄re ſi pax tunc comedet̄.vēter ſiccabit̄. qꝛ nō remanebit humᵈᵘᵐ ſuꝑflua in ſto°.ꝛ inteſtinis.Item ſi vēter erat hu⁹ in iuuētute ꝑ multitudinē cholere.adueniēte ſenectute infrigidabit̄ corpus ꝛ ſic minuet̄ cholere gñō. quare reſtringet̄ vēter.Itē ſi vēter erat hu⁹ ꝑ humiᵗᵉᵐ debilitātē retētiuā.Diſtingue.nā ſi illa huᵃˢ ſit ↄiugata cū calore inter mutabit̄ in ſenectute ad ſiccitatē. nā huᵃˢ ſuꝑflua ꝑ ſiccitatē ſenectutis deſiccabit̄: nec tm̄ deſiccabit̄ in tātū₃ ꝙ ide deſtruat̄ retētiua.ſi vo ſit iſta huᵃˢ ↄiugata cū frigᵉ. tūc nō mutabit̄ in ↄ̄riū.qꝛ l₃ ex pte humiᵗᵉ q̄ deſiccat̄ in ſenectute deberēt fieri mutatio ad ſiccitatē vētris in ſenectute.tm̄ qꝛ friᵃˢ intēdit̄ ꝛ friᵃˢ multū intēſa facit deficere oēm opationē.Iō facit deficere ↄtētiuā q̄re remanebit vēter ſolutus ſicut erat in iuuētute.¶ De 4ª vo cā.ſ. de frigiᵗᵉ epatis debilitātē attractiuā eius non facit Gal.adaptationē₃. ſed de hoc diſputabitur infra.

¶ De 4° dicit ꝙ vēter ſiccus in iuuētute mutat̄ ad huᵗᵉᵐ in ſenectute.ꝑ cās ↄ̄rias.nā vēter in iuuētute eſt ſiccus ꝑ 4ᵒʳ cās vltimas.nā aut eſt ſiccus ꝑ paucā ſuccoſitatē miſſam a ſtō ad epar q̄ ↄtigit ꝑ paucā comeſtionē q̄ pauca comeſtio ↄtingit ꝑ caliditatē oris ſto¹. Aut ē ſiccus ꝑ paucitatē cholere q̄ ↄtingit ꝑ frigiditatē epatis. aut ē ꝑ fortitudinē retētiue q̄ cauſat̄ a ſiccitate ſto¹. ꝛ inteſtinorū.aut eſt ꝑ fortē exuccationē epatis q̄ ꝓcedit a tpamēto eius.aut a caliditate nō multa.nā cū epar exuccat huᵗᵉᵐ totā.vēter remanet ſiccus.ſic ergo adapta.ſi vēter alicuius eſt ſiccus in iuuentute ꝑ caliditatē oris ſto¹: adueniēte ſenectute.refrigeſcꝫ calor ſto¹: vñ creſcet appetitus.q̄re plus comedet̄.ꝛ ſic vēter erit humidior.Itē ſi vēter erat ſiccus ꝑ paucitatē cholere.hoc ē ambiguū.nā pōt eē ꝙ vēter mutet̄.ꝛ pōt eē ꝙ remaneat in eodē.nā ſi adueniēte ſenectute.minuet̄ cholera. tūc ſiccior erit vēter.ꝛ ſi tāta ſit frigᵃˢ epatis.ꝙ ſuꝑet vtutē attractiuā.tūc vēter nō remanebit ſiccus. imo erit hu⁹ qꝛ ſuccoſitas nō attrahet̄ ad ipm̄.ꝛ iſta ſnia pōt trahi ex tranſlatione burgᵘⁿ q.d.[poſſe q̄dē eſt ꝛ adhuc manere eādē diſpōnē.]Et qd debeamus tenere de iſta ambiguitate.dicā in qōnibus.Itē ſi vēter erat ſiccus in iuuētute ꝑ fortē ↄtētiuā que cauſat̄ a ſiccitate. tūc adueniēte ſenectute i tm̄ augebit̄ ſiccitas ꝙ deficit ↄtētiua: nā ſic frigᵃˢ multū intēſa deſtruit retētiua ſic ſiccitas multū intēſa deſtruit retētiuā₃.ſi vo ſit vēter ſiccus in iuuēᵗᵉ ꝑ fortē attractiuā₃ epatis q̄ ꝓcedit a tpamēto aut a caliditate maiori.adueniēte ſenectute infrigidabit̄ epar.q̄re deficiet attractiua ꝛ exuccatio.ergo mutabit̄ i ↄ̄riū.hec ſunt q̄ coᵒʳ ponit.ꝛ ſubaudit q̄ hñt vtilitatē.

Circa hūc apho.duo dubitant̄.pmū eſt ð tex. 2ᵐ ð ↄ°. De tex.vo ſic ar̄.nā radix h⁹ apho. vꝫ eē iſta.ſ. ꝙ diuerſitas etatū mutat vētrē ꝑ mutationē cōplonū que añcedit ꝛ cauſat diuerſitatē etatū₃.ſ₃ mutatio cōplonū ſm etatē poſt iuuētutē ſemꝑ ꝓcedit ad frigidū ꝛ ſiccū.ſ₃ fridū₃ ꝛ ſiccū ↄfortāt retētiuā ſic ponit Ioānitius.ꝛ ſic p₃ ꝑ experiētiā.nā oia ſtiptica ſunt frᵃ ꝛ ſicca.ꝛ cōfortant retētiuā.ergo mutatio etatum ſemper facit ſtipticitatem ventris.

¶ Ad qō dōm ꝙ in corpe tpato verū ē dic ꝙ corpus qñ mutat̄ ad ſenectutē mutat vēter in ſiccitatē reᵘ eius qō fuit in iuuētute.tñ illa nō eſt magna mutatio: vñ Gal.in lib.ð reg. ſani.ꝛ Auic.p̄ cañ.fen 3ª.de regimine ſenū docētes regere corpus tpatū in ſenectute.docēt eos regi ꝑ medicinas leuiē ſolutiuas quotidie ſumptas.q̄lis ē medicia q̄ fit ð medulla ficuū cū cartamo ꝛ de terbentina.ſ₃ in corpe diſtēperato nō ē vez dic ꝙ corp⁹ ſemꝑ mutet̄ ad ſiccitatē.nā aliqñ mutat̄ ad humiᵗᵉᵐ.ꝛ aliqñ ad ſiccitatē: hic aūt apho.nō h₃ veritatē niſi ſolū i corpe diſtēperato in quo pōt fieri tāta diſtēperātia ad ſiccitatē ꝑ mutationē etatis ꝙ ipa ſiccitas multū intēſa deicit actū ꝓprie vtutis. Itē nō fit mutatio ventris ꝓpter ſiccitatē ſolā retētiōe factā. ſ₃ fit aut ꝑ friditatē ſto¹. faciētē multū comedē.ꝛ ꝑ friditatē epatꝫ ðbilitātē attratiuā.

¶ D.q̄rit̄ vtꝝ ꝑ iuueᵗᵉ poſſum⁹ itelligē adoleſcētes ꝛ pueros.

¶ Ad qō rñdēdū ē ꝙ ſic. argumēto expſſo ꝑ Auic. 3° li.fen 16.de ſolōne vētris oium mōᵉ para⁹.[ingē.n. Dip.]Et ex hoc pōt colligi ꝙ ꝑ ſenes poſſum⁹ itelligē ēt ſeniores.nā ꝛ cāe qs Gal.reddit vificant̄ i eis.ſic in ſenib⁹ ꝛ forte magis q̄dā cāꝝ.¶ D.q̄rit̄ q̄ vtilitas habeat̄ ð h apho.¶ Ad qō rñdēdū ē ꝙ ꝑ ipꝫ hꝫ vtilitas ad ꝓſeruādū corp⁹.hic.n.apho. eſt de ſigno ꝓno°: vñ q h₃ vētrē huᵐ in iuuētute.pōt ꝓnoſticari ſe habituꝝ vētrē ſiccū in ſeneᵗᵉ: vñ poterit vti ꝓſeruatōe qñ ad etatē illā ꝑuenerit.Itē vꝫ ad remouēdū errorē q poſſet ↄtingē: poſſet.n.qs credē talē diſpōnē vētris eē ꝑ aliq̄ egritᵘᵐ qō non eſſet veꝝ: qm̄ eſt ꝑ nālē mutationē etatis.

¶ D.q̄rit̄ vtꝝ ſilis regula poſſet dari de mutatiōe ſm vrinā vc dicat̄.[qbuſcūqꝫ iuue⁹ exñtib⁹ veſice ſunt humide].i. multū vrināt.[his ſeneſcētib⁹ exiccāt].i.paꝝ vrināt.[ꝛ eꝫ] ſ₃ qbuſcūqꝫ iuuenib⁹ exñtib⁹ veſice ſunt ſicce his ſeneſcētib⁹ humectant̄ vitatē aūt h⁹ qōnis terminādā reliquo in.

poſterū ꝗ̄ oſtituris. ⁊ forſan ego(ſi qñ vacabit)tētabo aliquid pſcrutari. ¶ De 2ᵒ ꝟo ſic du ̄ ꝑ querit: q2 vꝫ Gal. in ponēdo cās vētris hu' in iuuētute colligē ꝯrietatē i duob⁹ locis. pᵃ qdē ꝯrietas colligit hoc mō. nā ipſe ponit multitudinē cholere eē cām vētris hu': ſ3 multitudo cholere cāt a calo epate. ⁊ a calo epate ſit fortis exuccatio humiditatis. ⁊ ad fortē exuccationē ſequit ſiccitas vētris: ⁊ ſic ad multitudinē cholere ſequit vēter humidus ⁊ ſiccus. Alia ꝟo ꝯrietas colligit hoc mō. Dic. n. ꝙ a friditate epatis ſit debil' exuccatio hūiditatis. ⁊ a dbili exuccatiōe ſit huᵉˡ vētris: ⁊ a friditate epatiſ ſit pauca chol'a ⁊ a pauca chol'a ſit ſiccitas vētris ⁊ huᵉˡ. Itē qñ pōit cās vētris ſicci i iuue'ᵗᵉ. colligit ſilr duas ꝯrietates eaſdē cū ſupradictis. mutādo ſolū ordinem incipiēdi. qrū pᵃ colligit hoc mō. ponit. n. ꝙ fortis exucca⁹ humiᵗˢ ſequit ad caliditatē epatis: ſ3 ad fortē exuccationē ſequit ſiccitas vētris. Itē ad calitatē epatis ſequit mltitudo cholere. ⁊ ad multitudinē chol'e ſequit huᵉˡ vētris: ꝗ̄re ad fortē exuccationē ſequit huᵉˡ vētris ⁊ ſiccitas vētris. Itē 2ᵃ ꝯrietas colligit. nā ipe ponit ꝙ ſiccitas vētris ſequit ad paucā cholerā: ſ3 pauca chol'a ſequit ad frigidū epar. ⁊ ad frigᵐ epar ſequit debilis exuccatio. ⁊ ad debilē exuccationē ſequit huᵉˡ vētris: ꝗ̄re ad paucā cholerā ſequit huᵉˢ vētris ⁊ ſiccᵉˡ vētris.

¶ Ad euidētiā pdictaꝝ ambiguitatū opꝫ qnqꝫ ſuppōnes iueſtigare. deinde veniem⁹ ad diſſoluēdū formā argumētoꝝ. pᵃ eſt de reſiſtētia ⁊ victoria ꝯriarū cārū qñ ꝯcurrūt ad aliquē effectū faciēdū. 2ᵃ ē de habitudine duaꝝ q̄litatū epatis. ſ. calitatis ⁊ friditatis ad opationē attractiue. 3ᵃ ē de habitudine diuerſa calitatꝭ epatis ad generationē chol'e multe ⁊ ad ꝯfortādū attractionē. 4ᵃ ē d diuerſa habitudine friditatis epatis ad phibēdū gñonē cholere ⁊ debilitādū attractiuā. 5ᵃ ē de reductiōe humiditatis ⁊ ſiccitatis vētris. ad ſuas radicales cās q̄ ſunt cōpl'ones mēbroꝝ nutritiuoꝝ.

¶ De pᵒ dico ꝙ qñ cāe ꝯrie ſibi occurrūt ſiṁ faciēdo vētrē ſolutū vel ſiccū diuerſaꝫ hñt habitudinē. nā ſi ille cāe ꝯrie ſint eq̄les. reſultabit effect⁹ medius: vt ſi tm̄ pōt cā q̄ facit vētrē. ſiccū. q̄ꝫtū illa q̄ fac̄ vētrē huᵐ ſiet vēter moderatus. ⁊ ſi plus pōt cā q̄ fac̄ vētrē ſiccū. q̄ꝫ illa q̄ facit vētrē huᵐ ſiet vēter ſiccus. ſ3 minus q̄ꝫ ſi eſſet ſola pp aliqualē reſiſtētiā ꝯrie. ⁊ ſi plus pōt cā q̄ fac̄ vētreꝫ huᵐ q̄ꝫ illa q̄ fac̄ ſiccū. ſiet vēter humidus: ſ3 min⁹ q̄ꝫ ſi eēt ſola pp aliqualē reſiſtētiā ꝯrie. ⁊ h̄ ſuppō plana ē i phia ⁊ medicia.

¶ De 2ᵒ dico ꝙ diuſi formit' ſe hñt iſte due q̄litates. ſ. calitas ⁊ friditas ad opationē attractiue vtutꝭ epatis q̄ dr exſuctio qm̄ calitas egrediēs a tpamēto paꝝ. fortificat attractioneꝫ multū. ⁊ ſi plus egrediat ab eq̄litate. fortificat eā minus. ⁊ ſi plus excedat reduc̄ eā ad tpamētū. ⁊ ſi maxie diſtēperet diminuit attractionē. qm̄ ois imoderātia multum excedēs deicit actū pprie vtutis. ſic dr in 2ᵒ pñti. ⁊ 3ᵒ cañ. fen. 13. d egritudinib⁹ vētris in plurib⁹ locis. friditas ꝟo epatis nō ſic opat' circa opationē attractiue. qm̄ aliquātulū excedens eq̄litatē. paꝝ diminuit eā. ⁊ plus recedēs ab eq̄litate plus diminuit. ⁊ ſic ide vſqꝫ ad vltimū dfectū: ⁊ rō h⁹ ē q2 attrac⁹ indiget forti motu ⁊ mlto cui ex toto ꝯriat frigᵈᵘ: vt dr ꝑ cañ. fen pᵃ de vtutib⁹ miniſtrātib⁹ ⁊ 6ᶜ de accñti ⁊ morbo.

¶ De 3ᵒ dico ꝙ caliditas epatis diuerſiformiter ſe hꝫ ad generationē chol'e. ⁊ ad ꝯfortationē exuccatiōis vel attractionis. qm̄ qñ paꝝ excedit epar i caliditate fortificat attractionē. ⁊ fac̄ gñationē chol'e excedētis paꝝ. ſic pꝫ ꝑ Gal. q dicit ſm traᵗᵉ3 hur. ꝙ fortē exſuccationē fac̄ epar tpatū vel parū calidius tpato: ſ3 qñ plus pcedit in calitate mlto plus cholerā mltiplicat: ſ3 nō pl⁹ ꝯfortat exſuctionē imo ſi ad maximū diſtēperātia calitatis veniat. diminuet eā ⁊ deſtruet vt ſupra patuit p regulā dictā.

¶ De 4ᵒ dico ꝙ friditas epatꝭ ad gñonē pauce cholere. ⁊ ad debilitāduꝫ attractionē eq̄l'r ſe hꝫ. nā ſi epar paꝝ excedat in frigiditate ſm quātitatē ſue frigiditatis minorabit gñonē cholere ⁊ attractionē equal'r ⁊ ſi multū diſtēperet. multū minuit vtrāqꝫ. ⁊ quāuis eq̄l'r minuat iſtas duas ſm ſe ꝯſideratas. tñ nō equal'r ſe hñt ad diſpōnē vētris faciēdā. nā cū paruus eſt defectus cholere. ⁊ paruus defectus attractionis. plus opat' pauca cholera in faciēdo vētrē ſiccū q̄ꝫ pauca debilitas attractiōis i faciēdo vētrē huᵐ. nā niſi hoc eēt. nūq̄ꝫ poſſ3 pauca cholera facere vētrē ſiccū. qd̄ pꝫ ex hoc ꝯrio. qm̄ plus opat' ad ſoluēdum vētrē exceſſus cholere purgātis iteſtina q̄ꝫ exceſſus ſuccoſitatis vlcerātis ⁊ agrauātis iteſtina. cū ꝟo magis diſtemperat' friditas epatis. tūc quāuis magis minuat cholerā ⁊ magis diminuat attractionē. equal'r tñ magis opat' dfect⁹ attractionis in faciēdo vētrē huᵐ q̄ꝫ maior paucitas chol'e in faciēdo vētrē ſiccū. ⁊ cā h⁹ ē. q2 tūc mltiplicat' flegma i epate ⁊ inteſtinis pp frigiditatē epatis multiplicātis flegma. ⁊ pp paucitatē cholere nō abluētis iteſtina a flegmate. aggregat' ergo ſuccoſitas cibi multa q̄ remāſit in iteſtinis ppter debilitatē exuccatiōis cū multitudine flegmatis pcedētis a friditate epatꝭ. ⁊ ſit tūc vēter hu'. nec potuit paucitas cholere phibere ſiliā huᵗᵉ³ vētris diminuēdo pūcturaꝫ q2 plus potuit aggregatio mlta ſuccoſitatꝭ cū flegmate ſua liqditate ⁊ pōderoſitate cōpellētib⁹ iteſtina ad expulſionē in faciēdo vētrē huᵐ. q̄ꝫ poſſet phibere paucitas cholere. nā ex pte flegmatis lubricare faciētis ſuppletus ē defectus cholere nō ſufficiēter mordicātis. ⁊ ſuꝑfluit multitudo humiditatis nō attracte. oportuit ergo vētrem eſſe humidum.

¶ De 5ᵒ dico ꝙ opꝫ vt reducamus oēs cās humiditatis et ſiccitatis vētris ad pmas ⁊ radicales cās q̄ ſunt cōpl'ones diſtēperate mēbroꝝ nutritiuoꝝ q̄ ſunt tria. ſ. os ſto' pmuꝫ. ſto' ⁊ inteſtina 2ᵐ 3ᵐ ꝟo ē epar. Et videamus q̄lit' ad illas cōplexiones ſequant' dci effectus diuerſimode pcedētes. Dico ꝗ̄ ꝙ os ſto' opat' p duas cōpl'ones. ſ. cal'aꝫ ⁊ frigidā. ſ3 nō equal'r qm̄ p frigidā paꝝ intēſaꝫ faciēdo appetitū maiorē: opat' vētrē humidū. ⁊ p frigidā multū intēſaꝫ deſtruēdo appetitū: opat' vētrē ſiccū. ⁊ cū ē in trāſitu d vna ad aliā diſpōnē. opat' vētrē mediocrē: ſ3 p caliditatē abſolutā ſemp opat' vētrē ſiccū. qm̄ ſemp facit deficere appetitū ſiue mlta ſiue pauca ſit. Itē dico ꝙ ſto' ⁊ iteſtina opant' p duas cōplexiones. ſ. humidā ⁊ ſiccā: ſ3 differēter qm̄ ſiccitas eoꝝ ſi parū excedat fac̄ vētrē ſiccū ꝯfortādo retētiuā. ſi ꝟo multum excedat fac̄ vētrē huᵐ debilitādo retētiuā. ⁊ ſic opat' duo ꝯria diuerſimode ꝯſiderata. huᵉˡ ꝟo eoꝝ abſoluta nō facit niſi vnū effectū. ſ. ventrē huᵐ ſiue ſit multa ſiue pauca. qm̄ ſemp debilitat retētiuā. Itē epar opat' p duas cōpl'ones. ſ. cal'aꝫ ⁊ frigidā: videam⁹ ꝗ̄ ꝑ qual'r opat' p calitatē. ⁊ ē ſciēdū ꝙ p caliditatē ſuā opat' duos effectus ad quos vñr ſeq duo ꝯria. nā p calitatē ſuꝑfluā multiplicat cholerā ad quā dꝫ ſeq ſolutio vētris. ⁊ p caliditatē opat' fortē exſuctionem ad quā ſequit ſiccitas vētris. cū ꝗ̄ multiplicatio chol'e minus opabit' q̄ꝫ fortis exſuctio. tūc ſiet vēter ſicc⁹. ⁊ cū multitudo chol'e magis opabit' q̄ꝫ fortis exſuctio. tūc ſiet ventē hu'. ⁊ qñ equal'r ſe habebūt. ſiet vēter cōmoderatus. q̄liter aūt ad caliditatē epatis hec ſequant'. hoc mō intelligo. naꝫ ſi paꝝ excedat epar in caliditate plus fortificat exſuctionē attractiue vtutis q̄ꝫ cū multitudie chol'e ꝯfortet expulſiuā: vñ Gal. dixit ꝙ epar fortē fac̄ exſuctionē. qñ ē tpatum aut breui aliquo calidius. Si ꝟo mltū excedat in calitate. tūc plus ꝯfortat expulſiuā in gñando multā cholerā q̄ꝫ ꝯfortet exſuctionē attractiue imo (qd̄ magis eſt) cal'as mltū intēſa debilitat attractiuā. quāto. n. magis intēdit' cal'as epatis. tāto ſequit' multiplicatio cholere: ſ3 non quāto magis auget' cal'as tāto ꝯfortat' exſuctio. imo opat' interdū ꝯriū. ⁊ qñ epar fuerit in medio inter multū exceſſuꝫ ⁊ paucū caliditatis. tūc equaliter cōfortabit expulſiuā per cholerā ⁊ attractiue ſuctionē. ⁊ ſic erit vēter moderatus: q2 de extremo ad extremū nō tranſit' niſi p meᵐ. ſicut dicit Gal. 9ᵒ de inge. ſan. ⁊ de iuuamētis membroꝝ. ⁊ Auic. lib. primo de etatibus. per frigidā aūt opat' duos effectus ad quos vñr ſeq duo ꝯria. qm̄ p frigiditatē opat' paucitateꝫ cholere ad

quã ſequit̃ ſiccitas vẽtris.ꝛ operat̃ debilitatem attractiue virtutis.ad quã ſequit̃ hu^{al} vẽtris.pͥmo iſtorũ ſupante 2^{m}; fit vẽter ſiccus.2° ſupante pͥmũ.fit vẽter hu^{s}.ambobꝰ equaliter ſe hñtibus fiet vẽter cõmoderatus.qualr̃ aũt fieri poſſit ſic intelligo.nã parua exñte frigiditate epatis.plus opabit̃ paucitas chol'e in faciẽdo vẽtrẽ ſiccũ q̃ȝ debilitas attractionis in faciẽdo vẽtrẽ hu^{m} multa ꝟo exñte fridítate epatis.plus opabit̃ debilis attractio in faciendo vẽtrẽ hu^{m} q̃ȝ pauca cholera in faciẽdo vẽtrẽ ſiccũ.cũ ꝟo fuerit in trãſitu de vna frigiditate ad aliã paucitas chol'e ꝛ debilitas attractionis.opabunt̃ equalr̃ ꝛ fiet vẽter cõmoderatus ꝛ ħ mõſtratũ fuit.ĕ.ſic ĝ ordinent̃ pͥncipales cãe iſtius mutatiõis vẽtris.ſ.cõpl'ones diſtẽperate mẽbroꝝ nutritiuoꝝ:vt dicatur ꝙ frigiditas oris ſto^{ci} moderata faciẽdo grãdẽ appetitũ.ꝛ hu^{as} ſto^{i} ꝛ inteſt^{v} ꝯfortãdo expulſiuã ꝛ ſiccitas imoderata debilitãdo ꝯtẽtiuã:ꝛ calitas epatis multũ diſtẽperata ꝑ multã cholerã ꝯfortãdo expulſiuã:ꝛ fridítas multa epatis debilitãdo attractiuã.ꝛ ꝑ multitudinẽ chiloſe humiditatis ꝛ flegmatice debilitãdo ꝯtẽtiuã ꝛ ꝯfortãdo expulſiuã faciũt vẽtrẽ hu^{m}.ꝛ eꝯ calas oris ſto^{i} debilitãdo appetitiuã ꝛ ſiccitas moderata ſto^{i}.ꝛ inteſtinoꝝ ꝯfortãdo ꝯtẽtiuã.ꝛ calitas moderata epatis ꝯfortãdo attractiuã.ꝛ frigiditas epatis pua ꝑ ꝗñonẽ pauce cholere debilitãdo expulſiuã faciũt ventrẽ ſiccũ:ꝛ inter iſta duo extrema cãrũ repit̃ mediũ qȯ fac̃ vẽtrẽ moderatũ:ꝛ iſte qdẽ ſunt cãe extremorũ ex qbus ꝛ ad q̃s fit pmutatio vẽtris: cãe ꝟo pmutationis de vno extremo ad aliud ꝯſiſtũt in pmutatiõe illaꝝ cãꝝ ſm mutationẽ etatis:nã cãe q̃ pmutant̃.pmutãt diſpõnẽȝ vẽtris.ꝛ cãe q̃ remanẽt nõ pmutãt diſpõnẽ eius.Dico ĝ ꝙ frigiditas oris ſto^{i} moderata in iuuene cũ fit ſenex.nõ permanet moderata ſȝ fit imoderata ꝛ deſtruẽdo actuȝ ꝓpie virtutis mutat vẽtrẽ in ꝯ̃riũ:ſȝ pͥus mutat euȝ i moderatũ. Jtẽ hu^{as} vẽtris ꝛ inteſtinoꝝ abſoluta in iuuene cũ fit ſenex exiccat̃.ꝛ ſi ꝯiũgit̃ caliditati mutat vẽtrẽ in ꝯ̃riũ:ſȝ pͥus in moderatũ ꝛ ſi ꝯiũgit̃ frigiditati q̃ȝuis ipſa rõne ſui debeat mutare vẽtrẽ in ꝯ̃riũ,tñ frigiditas nimis intẽſa nõ pmittit debilitãdo actũ ꝯtẽtiue:vñ per viã accidẽtis fallit.calitas ꝟo multa ẽpis in iuuene cũ fit ſenex.mutat̃ in ꝯ̃riuȝ.ꝓꝑ qȯ minuit̃ cholera ꝛ mutat vẽtrẽ in ꝯ̃riũ:ſȝ pͥus in moderatuȝ. qm̃ trãſit ꝑ me^{m}.Jtẽ frigiditas multa epatis in iuuene cuȝ fit ſenex augmẽtat̃:quare remanet vẽter vt pͥus vt in iuuẽtute.tñ hoc raro ꝯtingit ꝙ in iuuene ſit tãta frigiditas epatis ꝙ hoc opet̃.❡ Hoc aũt viſo videamus cãm mutatiõis ꝯ̃rie.Dico ergo ꝙ abſoluta calitas oris vẽtris in iuuene cũ fit ſenex mutat̃ in ꝯ̃riũ:quare mutat̃ diſpõ vẽtris in ꝯ̃riam ſed pͥmo mutat̃ in moderatã. Jtẽ moderata ſiccitas ſto^{i} ꝛ inteſ^{v} in iuuene cũ fit ſenex.fit imoderata q̃ dͥbilitãdo actũ proprie ṽtutis mutat vẽtrẽ in ꝯ̃riũ trãſeũdo ꝑ me^{m}.calitas ꝟo epatis in iuuene ſi pauca fuerit.cũ ad ſenectutẽ deuenerit ꝛ multũ in ea ꝓceſſerit mutat̃ in ꝯ̃riũ:ꝛ ſic mutat̃ vẽter in ꝯ̃riũ trãſeũdo per mediũ.frigiditas ꝟo epatis moderata faciẽs paucã cholerã in iuuene cũ fit ſenex permutat̃ ad imoderatã frigiditatẽ.quare mutat vẽtrẽ ad ꝯ̃riũ trãſeũdo per me^{m}.nec obſtat paucitas cholere ꝓꝑ cauſaȝ quã iã.ĕ. diximus.pȝ ergo ꝙ in mutatione de hu^{e} ad ſiccitatẽ.mutatur vẽter ſm duas cãs ꝛ mediã.ꝛ fallit ſm vnã ꝛ mediã illa tñ vna raro ꝯtingit vt dictũ eſt.Jn mutatione ꝟo ď ſiccitate ad hu^{eȝ} in nullo fallit.his ergo pͥmiſſis forma argumentoꝝ facilis ẽ ad ſoluẽdũ:vñ relinquo eã dño pͥmitento.

Ctra eᵹ tẽpatũ reddat vẽtreȝ ſiccum.

❡ D.du^{r} de hoc qȯ dicit ꝙ epar tpatũ reddit vẽtrẽ ſiccũ ẽ per fortitudinẽ attractionis.qȯ nõ vi qꝛ membrũ tpatũ dȝ habere opationes tpatas ꝛ nõ ſupfluas.ſicut dĩ 2° de cõplexionibus.ꝛ primo cañ.fen 2^{a} de ſignis cõpl'onis equalis. ❡ Ad qȯ dõm ꝙ ſi ſto^{r} ꝛ inteſ^{na} eſſent tpata.tũc epar tpatũ nullo mȯ faceret ventrem ſiccũ:qꝛ opationes illorũ membroꝝ eſſent ꝓportionate opationibus epatis.ꝛ ſic venter eſſet moderatus:ſȝ ſi os ſtomachi.diſtemperet̃ aliquãtulũ ad caliditatem aut fundus ſtomachi.ꝛ inteſtina diſtemperent̃ ad ſiccitatẽ. Jta ꝙ minꝰ appetat de cibo aut plus retineat̃ q̃ȝ regrat epar,tũc tpamẽtũ epatis faciet vẽtrẽ ſiccũ.

❡ Uel dic ꝙ Gal'.nõ intellexit per epar tpatũ. Epar qȯ ſm veritatẽ ſit equale:ſȝ intellexit illud qȯ tpate excedit in caliditate.ſicut eſt modus loquẽdi medicoꝝ dicẽtiũ.hec medicina eſt tpate cal'a vel tpate frigida: vt intelligat̃ ꝙ epar cal'm exiccat ventrẽ parũ excedens ad caliditatẽ ꝛ plus q̃ȝ parũ.ꝛ hec ſolutio magis placet q̃ȝ pͥma.qm̃ prima ſupponit ventrẽ eſſe ſiccũ.nõ ꝓpter cõpl'oneȝ epatis: ſȝ ꝓꝑ cõplexionẽ ſtõi ꝛ inteſ^{v}.ꝛ hec erat alia cauſa ſiccitatis ventris.

❡ D.querit̃ qꝛ poſuit epar paꝝ calidius exiccare ventrẽ in iuuẽtute:ſȝ nõ v.ꝙ debuiſſet dĩe parũ calidius.ſȝ calidius abſolute.qꝛ calitas ſi parũ intendit̃ ꝛ etiã ſi multũ intẽdit̃ dũmȯ nõ ſit maxime intenſa.ſemꝑ augmẽtat actũ ꝓpie ṽtutis.ergo ſiue parũ ſit calidius tpato.ſiue multum.dũmȯ non ſit maxime.ſemper exiccabit ventrẽ.❡ Ad qȯ dõm ꝙ in hac lr̃a diſcordãt tra° ꝯſt^{i}.ꝛ tra° pyſani:qm̃ tra° ꝯſt^{i} ponit multũ diſtẽperatũ epar ad caliditatẽ.Dicit.n.ſic.⌈ Siccitas aũt cibi vel ꝓꝑ tpamẽtũ ſit epatis vel ꝓꝑ multũ calorẽ ſui.⌉ Tra° ꝟo py^{i} dicit.⌈ Exuccari ꝟo nutrimẽtum vel moderate in craſi hñte epate vel breui aliquo caliore exiſtente.⌋ tenẽdo ergo trãſlationẽ ꝯſt^{i} ceſſat qȯ.tenendo ꝟo tra^{eȝ} py^{i} opȝ nos eã exponere ſic:vt per breuẽ exceſſum in caliditate intelligamus oẽm exceſſuȝ q eſt infra exceſſum deficientem actum virtutis.ꝛ ſic planior fuit tra° ꝯſt^{i}.

❡ D.querit̃ an vẽter ſiccus in iuuẽtute ꝓꝑ caliditatẽ epatis mutet̃ in ſenectute ad ꝯ̃riũ.ꝛ vĩ ꝙ nõ pͥmo qꝛ Gal'.nõ ponit illã mutationẽ.2° qꝛ mẽbrũ diſtẽperatũ naturalr̃ ad caliditatẽ.qñ mutat̃ ad ſenectutẽ.nõ mutat̃ in tãtũ verſus frigiditatẽ ꝙ debeat deficere tãtũ attractiua ꝙ vẽter ꝓꝑ hoc fiat inde hu^{s}.nã etas ſenectutis pͥmo reducit ipſuȝ ad tpamẽtũ 2° addit ſupꝰ ipſum frigiditatẽ.ſȝ nõ in tm̃ ꝙ ꝓꝑ hoc faciat deficere attractiuã vltra defectionẽ quã hȝ mẽbrũ corporis tẽperati qñ ad ſenectutem venerit. planũ autem eſt ꝙ corpus temperatũ in iuuẽtute quãdo ad ſenectutẽ venerit nõ recipit mutationẽ de ſicco in hu^{m}.imo hȝ in iuuentute vẽtrem moderatũ.ſicut decet iuuenes habere.ꝛ in ſenectute habebit.Temperatũ ſicut decet habere ſenes.❡ Ad ꝯ̃riũ eſt ille tex.Gal'.in hoc cõmento qui dicit.⌊ hec omnia cum ſint in iuuenibus in contrarium mutabuntur in ſenibus.⌉

Ctra vẽter ſiccus in iuuẽtute ꝓꝑ calitatem epatis ſiat humidus in ſenectute.

❡ Ad qȯ dicendũ ꝙ venter ſiccus in iuuentute propter caliditatẽ epatis.mutatur in humiditatem in ſenectute quãdo epar in iuuentute fuerat parum excedens in caliditate.ꝛ in ſenectute multum proceſſerit.Jta ꝙ plus addat in frigiditate multus proceſſus in ſenectute q̃ȝ faceret paucus exceſſus eius ad caliditatem in iuuentute.

❡ Uel dic ꝙ venter ſiccus in iuuentute propter caliditatem epatis mutabitur in temperamentũ.ꝛ tale temperamentũ epatis poteſt appellari humiditas.licitum enim eſt appellare media.nominibus extremorũ ſicut dicit̃ a Gal'.in cõmẽto apho.quarte pt^{e} in illo apho.⌈ Quibꝰ in vrina groſſa.⌉ ratio autẽ quare venter ſm iſtam mutationeȝ ad temperamentũ adducit̃.eſt qꝛ quãdo cõplexio etatis eſt contraria cõplexioni naturali alicuius corporis reſultat ex eis tẽperamẽtum.ſicut innuit Gal'.3° de alimẽtis cap̃.pͥmo.§. ⌈ hominẽ autem carnes.⌉ ꝛ per hoc poteſt aliquis reſpondere ad aliud argumentum.

❡ D.ponit ꝙ venter ſiccus in iuuentute cum venerit ad ſenectutem in tãtum exiccabitur ꝙ deficiet contentiua propter imoderãtiã ſiccitatis.qȯ non videt̃.nam ſiccitas ſemꝑ confortat contentiuã dũmodo ſiccitas non ſit tanta ꝙ membrum per eã reddatur inflexibile ꝛ rũpibile ꝛ ſpaſmatuȝ. ſicut dicit Gal'.ſexto de acci.ꝛ mor.cap̃.tertio.hoc autem non poterit facere ſiccitas mutata in ſenectute:qꝛ ſenes ſm illã cõplexionẽ ſiccã adhuc habent ſtomachũ ꝛ inteſtina. flexibilia ꝛ ſine ruptura ꝛ ſpaſmo.

¶ Ad hoc dico ꝙ Gal. in 6° de acci. ⁊ mor. quando. d. ſicci/ tatem confortare retentiuam. niſi ad tãtum deueniat ꝙ mē brum ſit inflexibile ⁊ rumpibile ⁊ ſpaſmatū. hoc nō dȝ in/ telligi ſic ſtricte ſicut verba ſonant. ſ. vt ipſum membrū nō poſſit flecti ⁊ rumpatur aut ſpaſmetur. queadmodū lignū ſiccum: ſed dȝ intelligi ꝙ acquirit difficultatem flexionis ⁊ malam diſpoſitionem ſimilem mēbris que rūpuntur ⁊ que ſpaſmãtur hec aūt diſpoſitio eſt q: mēbrum quãdo tãtum exiccat̉ non pōt habere bonã aptitudinē capiendi ꝓpter duritiem. qȯ autem non bene capitur male retinetur.

¶ D. queritur nūquid mutetur venter ſiccus in iuuētute pro/ pter paucitatem cholere in ſenectute ad contrarium.

¶ Ad hoc videtur Gal. cum quadã dubitatione reſpōdere. dicit enim tales ventres in eiſdē qualitatibus permanere in ſenectute. ⁊ ſtatim dicit. ⌊ Et epati quidē poteſt frigidi/ tas dominari: vnde humiditatem trahere nō poſſit ⁊ ege/ ſtio humida fit. ⌋ Ex quibus verbis talem accipio intelle/ ctum. ꝙ quantū eſt ratione cholere paucioris. venter debe ret remanere in ſenectute nō ſolum ſiccus: vt erat in iuuen/ tute. ſed ſiccior. tamē q: frig^{as} epatis debilitat attractiuam propter quã multiplicatur humiditas in inteſtinis. deberet eſſe venter humidus: cōuenietibus ergo iſtis duabus cau/ ſis contrarijs. fiet venter moderatus vel hu° ſi plus opera tur defectio attractiue in humectando q̃ȝ paucitas cholere in exiccando. ⁊ ſm vtrūqȝ intellectum dicitur mutari ven/ ter ad hum^{es}. Et hec in preſenti de hoc apho. ſufficiant.

Aphoriſmus. XXI.

¶ Potus indigentiam ſoluit.

Theo. ¶ Famem vini potio ſoluit.

Leo. ¶ Famem: thorexis ideſt vini potio ſoluit.

¶ Commentum Galeni.

¶ Dicendo potum cōſueuit intelligere vinū. vnde ⁊ in libro de humana natura dixit hoc. Si vnus ⁊ idē morbus cōti/ gerit omnibus hominibus iuuenibus ⁊ ſenibus: feminis ⁊ maribus potū vel aquã bibētibus ⁊c̄. Hic liquido mani Fames tri plex. feſtauit ꝙ potū vinum eſſe intenderit: qȯ famē hic auferre dixit. Neqȝ tū famē omnis cibi intellexit ablationem: neqȝ famē appetitum naturalē facientē: ſed eã que eſt cū nimio appetitu canino ⁊ inceſſabili: quã medici vocant appetitū caninū quē ſolum vinū ſoluit. famē enim vel ex nimio ieiu/ nio vel ex nimia inanitione corporis quocunqȝ mō fuerit: vinū maxime impedit. ſi quis enim famelicus hȝ vinū añ cibū acceperit: cito in ſpaſmū ⁊ mētis alienationē incidit.

¶ Caninū ergo appetitū vinum ſoluit tm̄: ⁊ nō comedere multū. Quibus ergo propinat̉ multū vinū calefactiuum ſoluit: ſed acerbū nō: q: calidū nō eſt. opȝ igit̉ vinū dari ru/ beum vel ruffum nō acerbū. Cibaria autē ordinent̉ in pri/ mis pinguia ⁊ vnctuoſa: que ſi nō habeant naturalr̄: arti/ ficialiter machinent̉: ⁊ poſt humidos cibos hȝ vina ſupra dicta dari opȝ. Si v̉o nō ſitierint portendit̉ velox ceſſatio ſue famis. Hip. hoc intēdit ⁊ hū dixit: q: caninus appetit⁹ Appetit⁹ caninus cui go. ex frigida cōplone ſtōi eſſe dignoſcit̉: vel de acidis humo/ ribus in ſubã ipſius ſe implicãtibus. vinū aūt cū curamē/ tū ſit vtriuſqȝ: ſolui p eū in caninã famē eſt neceſſe. ¶ Unde qui boliſmū intēdiſſe Hip. putãt: multū a ſui intētione de/ uiant. In pmis: qȯ particulariter iſte intēdit: vlr accipiunt erronei. Sc̄do q: boliſmus ex ſola frigiditate exteriori cō/ creatur qui in pn° ſui famē facit: ſed in augmento deficit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia in precedenti apho. egit Hip. de mutatione vētris hic agit de cura cuiuſdã paſſionis vel egritudinis ventris que vocatur appetitus caninus. ⁊ dicit ꝙ iſte appetitus ca ninus curatur per potum vini.

¶ Cōmētator circa hunc apho. ſic procedit. nã primo expo/ nit voc^{lo}. 2° reſpōdet tacitis q̃ſtionibus. 3° verificat apho. per cãm. 4° reprehēdit quoſdã errãtes: durat prima vſqȝ. ⌊ Quibus ergo propinatur. ⌋ 2° vſqȝ. ⌊ Hip. hoc intēdit. ⌋ 3ª vſqȝ. ⌊ vnde qui boliſmum intendiſſe. ⌋

¶ Dicit ergo ſic de primo ꝙ per potū debemus intelligere vinū. ⁊ ꝓbat hoc p Hip. ⁊ per indigētiã debemus intelligē famē q̄ vocat̉ appetitus caninus. ⁊ nō debemus itelligere famē nãlē que eſt ꝑꝑ indigētiã cibi. vel ꝑꝑ aliã euacuationē qȯ probat q: in tali fame nocet vinum purum.

¶ De 2° ſic dicit. poſſet. n. aliqs querere nunqd oē vinū de/ beat dari in hoc morbo. ⁊ ipſe dicit ꝙ nō debem⁹ dare niſi vinū ruſſum vel rubeū: ſȝ vinū acre eſt nociuū. Itē poſſet queri quomodo dȝ dari iſtud vinū: ⁊ ipſe reſpondet ꝙ dȝ dari cum cibis pinguibus ⁊ viſcoſis.

¶ De 3° dicit ꝙ vinū calm̄ dȝ dari iō q: iſta paſſio ſit de ma/ la cōplone ſtō^{i}. frigida ſine vicio hu^{s} ⁊ aliqñ ex hu^{b9} ace/ toſis inuiſcatis in pelliculis ſtō^{i}: vnde vinū tale calefaciē/ do temperat ſtō^{m}. ⁊ excludit humores illos de ſtomacho.

¶ De 4° dicit ꝙ qdã male intelligūt hy^{es}. nã dicunt ꝙ ipſe intelligit p indigētiã appetitū q vocat̉ boliſmus. ⁊ ipſi du/ pliciter intelligūt male. nã ipſi faciūt eū dīe rē ꝑticularē et propriã cū ipſe intelligat rē cōem. ⁊ q: ipſi mētiunt̉. nã bo/ liſmus eſt deciſio virtutis appetitiue ꝓpter frigiditatē ex/ teriorem incipiens a fame. ⁊ non durat fames: ſed deficit appetitus. ⁊ de hoc diſputabitur.

Circa hūc apho. 4^{or} dubitant̉ pmū eſt de cauſis appe/ titus canini. 2^{m} eſt de cauſis boliſmi. 3^{m} ē de dīa vtriuſqȝ ad inuicē. 4^{m} ē de cura iſtius paſſionis p vinum.

¶ De pmo ſic ꝓcedo vī. n. ꝙ cã appetitus canini poſſit eſſe cãs interior ⁊ exterior ſicut ponit Auicē. 3° can̄. cap̄. de ſp^{li} cani. Gal. v̉o pōit ꝙ cã ē ſola frig^{as}. Cū mã vl̉ ſine mã. Utrū ſola frigiditas cū mã vel ſine mã ſit cã appetit⁹ canini.

¶ Ad hoc aūt dic ꝙ cāe appetitus canini ſunt. 8. ſicut ponit Auic. in cap̄. ꝑallegato. ⁊ ibi q̃ras numerū cap: ſȝ frequē/ tius cauſat̉ a frigiditate. ⁊ apho. habet veritatē vt plurimū ſicut dicit Gal. infra in pluribus locis.

¶ De 2° ſic ꝓcedo Gal. n. ponit ꝙ cã boliſmi eſt frig^{as} exte/ rior: ſȝ ꝯ hoc opponit̉. vī. n. ꝙ cã eius ſit interior. nã ponit Utrū fridi tas exterior ſit cauſa boliſmi Auic. cap̄. de appe^{ti} vaccino iuxe boliſmo qȯ idē ē. ꝙ cã bo liſmi pōt eē humor tegēs os ſtō^{i}. humor aūt ē cã interior.

¶ Ad h̄ dico ꝙ boliſmus hȝ duas cãs. ſ. interiorē: ⁊ exterio rē cã exterior eſt fridita s aeris ſic̄ accidit i fugiētib⁹ in qb⁹ propter frigus mortificata ē vtus nãlis ⁊ aialis ⁊ cã inte/ rior. ſicut humor cholericus aut viſcoſus q tollit attractiuã virtutē. tū frequētius cōtingit a cã exteriori. ⁊ iō hoc dicit hic Gal. ſ. ꝙ cã eius exterior eſt frigiditas non ꝙ nō poſſit eſſe interior. h̄ ſunt verba Auic. in cap̄. de boliſmo.

¶ De 3° v̉o ſic ꝓcedo. ſ. q̄ dīa iter appe^{m} caninū ⁊ boliſmū. nã dīa ibi ē 2^{s} vna ē q: boliſm⁹ ē ꝑticularis ⁊ canin⁹ appe/ titus ē vlis ſm trãſlationē burg^{io}: ſȝ ſm ꝯſtãtinū ē ecōuer/ ſo: ⁊ ego approbabo illã burg^{ii}. ⁊ talr̄ dȝ intelligi ꝙ appe titus canin⁹ ē vlis ꝑꝑ duo. ſ. ⁊ ꝑꝑ tp̄s ⁊ ꝑꝑ locū paſſiōis. ꝑꝑ tp̄s qdē hoc mō. q: boliſmus ē cū fame ſolū cū incip̉it. ſed poſt. ſ. in ꝓceſſu tollit̉ fames. ⁊ oīs appetitus deficit. Item ꝓpter locū paſſiōis q: in appe^{ti} canino pōt eē fames ⁊ ap/ petitus in toto corpe: ſȝ in boliſmo ē in mēbris ⁊ in venis ⁊ ſtō^{s} reſpuit cibū lȝ in pn° ſui appetat. h̄ ſunt v̉ba Auic. in ꝑdicto cap̄. ſȝ ſi vis ſubſtinere qȯ dicit ꝯſtãtinus. tūc dic ꝙ caninus appetitus ē ꝑticularis ⁊ boliſmus ē vlis: q: ap petitus caninus fit ſolū cū fame: ſȝ boliſmus fit cū fame ⁊ ſine fame. nã icipit cū fame: ſȝ ꝑſeuerat ſine fame: q: boliſ/ mus eſt vlior q̃ȝ ape^{t} canin⁹. Alia dīa eſt q: appetitus ca/ nin⁹ nō pōt fieri a ſola frigi^{t} exteriori boliſmus autem ſic.

¶ De 4° v̉o ſic ꝓcedo. vī. n. ꝙ vinū nō ſit cura talis famis. Utrū vinū curat apetitū caninum. nã dicit Auic. cap̄. de cura appe^{t} canini. ꝙ vinū nūq̃ȝ dȝ da ri cū ſolone vētris in hac egrit̉: ſȝ in hac egrit̉ ſemꝑ ē ſol̉o vētris. qȯ ꝓbat̉ q: in ea multū comedit̉ nec ē ibi calor qui multū ꝯſumat. neqȝ ex eo ſit nutrimētū. q̃re opȝ multas eē feces ſemper in hac egrit^{e} quare nunq̃ȝ competit vinum.

¶ Ad qȯ dico ꝙ ſine du°in hac paſſiōe q̄ ē ex fridītate opȝ

ſemper multas eſſe feces pp multitudinez comeſtionis. tñ illa multitudo fecis nõ vocat᷑ ſol'o:qꝛ ibi ꝓportionat᷑ egeſtio cibo. ſꝫ ſol'o vocat᷑ qñ plura emittunt᷑ ꝙ̄ regrat comeſtio ciboꝝ. ¶ D. Gal'. ponit ꝙ añꝙ̄ ſumat᷑ vinu opꝫ ſumẽ cibaria vnctuoſa ſꝫ Aui. ponit ꝙ opꝫ vinũ aſſumere calm ⁊ cũ ſto° ieiuno. ¶ Ad hoc dico ꝙ inſpecta rei ỽitate melius eſt ſumere vinũ ſto° vacuo. ꝙ̄ ꝑmiſſis cibis vnctuoſis. qꝛ melius alterat friditatez ſto' ſine cibo ꝙ̄ mediãte cibo.
¶ Ad argᵐ ỽo dico ꝙ Gal'. in ꝯ'° qñ dic̄ ꝙ opꝫ cibaria vnctuoſa ꝑmittere. intellexit qñ eger incipit meliorari ⁊ non in ꝑn°. ⁊ hoc pꝫ ꝑ tra'ᵗ px. ¶ D. queritur q̄re in fame nãli vinum potatum facit ſpaſmum aut alienationem.
¶ Ad qd dic ꝙ cã eſt qꝛ vapores vini pp inanitionẽ aſcẽdũt ad cerᵐ ꝑ neruos q̄ ꝯtinuãt cerᵐ cũ ſto°. ⁊ ibi replẽtes faciũt alienationẽ. ⁊ ſi multa fuerit mã deſcẽdũt vapores ad neruos ⁊ faciũt ſpaſmũ. ¶ D. nota ꝙ fames dr̄ 4ᵒʳ modis nã dr̄ fames nãlis. ⁊ ẽ illa q̄ ẽ pp indigẽtiã cibi aut pp aliqᷓ̄ euacuationẽ. 2ᵉ mõ dr̄ fames innãlis. ⁊ iſta dr̄ trib' modis. nã alia ẽ appe° caninus alia boliſmus q nõ dr̄ ꝓprie fames ſed ablatio famis niſi in ꝑn° alia ỽo ẽ fames ſyncopalis q̄ cõtingit pp caliditatẽ ſto'. ⁊ debilitatẽ ỽtutis. ⁊ iſta diſtinctio inuenit᷑ ꝑ pte hic. ⁊ ꝑ pte 3° cañ. cap. i quo agit᷑ d iſtis paſſionib'. ⁊ iſta ſufficiãt in iſto apho. pp opis breuitatẽ.

Fames q̄tuor mõis dicitur.

¶ Aphoriſmus. XXII.

¶ **Ex plenitudine quecunqꝫ egritudines fiũt: euacuatio ſanat. Et quecũqꝫ ab euacuatione: plenitudo. Et aliorum contrarietas.**

Theo. ¶ **Quicũqꝫ morbi ex repletiõe fiũt: vacuatione curãtur. Quicũqꝫ vacuatione: repletione. Eodẽqꝫ mõ ceteroꝝ contraria remedio ſunt.**

Leo. ¶ **Quicũqꝫ morbi ex repletõe fiunt: curat euõ. Et quicũqꝫ ex euõne: repletio: ⁊ alioꝝ ꝯ̄rietas.**

¶ Commentum Galeni.

¶ Si morb' aliqs ex plenitudie fuerit: plenitudo ỽo ceſſauerit: nõ ẽ itelligẽdũ cũ euõne morbũ ſanari: ſꝫ tũc tñ plenitudo ẽ euãnda: cũ nõdũ ceſſauerit abũdãtia. Neqꝫ diuti' i his ẽ imorãdũ: cũ oẽ ꝯ̄riũ ſuo ꝯ̄rio ſit medicãduz. h ſepiſſime iã dcm̄ ẽ ⁊ h quoqꝫ oſtẽdit ipſa mã morboꝝ ⁊ acciñia morbos ꝯcomitãtia. Diſputatio nr̄a tãtũ erit i morbis ſequẽtib' ſuas cãs: quos ceſſare mõſtrauim': cũ cã ipſoꝝ ꝑ ſuũ ceſſauerit ꝯ̄riuz. ☞ D. ſi cã morbi ſit calor. friditas erit curatiõ⁊ ꝯ̄rio. ſi ỽo plenitudo: ſbſequat᷑ ad curã euõ. ⁊ ſi inanitio: oꝫ facilioib' cibis nutriri corp': ⁊ ita cito corp' repleri. ☞ Quidã tñ arbitrant᷑ ꝙ nõ ex inanitiõe gñet᷑ morbus. Sꝫ iſti nõ itelligũt niſi ſolã febrẽ eẽ morbũ. Si. n. itelligerẽt morbũ eẽ oib' actiõib' nocẽtẽ: oẽm cõplõnẽ actiõi nocẽtẽ eẽ ĩfirmitatẽ: nimiã ianitionẽ cãz eẽ morbi nõ dubitarẽt. Inuenim'. n. qꝛ nimi' flux' ſiue d mẽſtruis ſiue d hemorroidib' ſiue lẽtiõib' oib' vl' plib' noceat actiõib': aliꝗ̄ eni cadũt i hydropiſiz ⁊ faſtidiũ: ⁊ nãlr caſi i febres nimias. de his ꝙ̄ dixi veꝝ eẽ ⁊ qd inuenerim. ☞ Sꝫ tñ volo obuiare ſuiꝭ medicoꝝ nouoꝝ hmõi: q ſp garriũt d noib' ſolis: putãtes ſe dicẽ d reb': q̄rũ noia ſunt. Auferre igitũr cãz morbi nõ ẽ curatio morbi: ſꝫ q̄ſi ꝓuiſio ẽ cuirãde ĩfirmitatĩ. Quibus ĩtẽdẽdũ ẽ ſolũ i noib' eẽ itẽtionẽ eoꝝ: d qb' nõ ẽ ſm ꝙ opꝫ itelligũt. ☞ His ꝙ̄ dico. Si cã morbi auferat᷑ neqꝫ i corpore qdẽ remaneat: qd in corpe erat curamẽtũ ẽ morbi. Si ẽt ſit cã morbi gñatiua: ⁊ nihil tñ adhuc fecerit ſic plenitudo: tũc ei' ablatio ꝑs erit medicie: q̄ vocat᷑ ꝓuiſio cuirãdi morbi. Si ỽo cã morbi euenire iã icepit: curatio eius cõpoſita erit iter ꝓuidere cuſtodiã ſanitatis ⁊ ſanare: ablatio. n. ſua medicie ẽ ꝑs: q̄ appellat᷑ ꝓuiſio cuſtodiẽde ſanitatĩ. i. ablatio cãe morboꝝ facture. Si ỽo cã illa iã euenerit ⁊ cõpleta fuerit: neceẽ ẽ ſolũ ſanare. vñ hec cõpoſita ẽ: qꝛ q̄ cã euenire incepit ꝓhibita ẽ fieri: ⁊ q̄ fcã ẽ curata ẽ: ſic inuenim' ꝑ anti

Côtraria ꝯ̄rariꝭ curantur.

Cãe morboꝝ ablatio eorum curatio ẽ.

quos morſuz canis rabidi duob' modis nũcupari. Aliꝭ. n. dicũt ſanare rabioſitatez rabidi canis: aliꝭ preuidere cuſtodiam ſanitatis: ne veniat rabioſitas canis rabidi.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia in ꝑn° apho. poſuerat auctor ꝙ appe° canin' dꝫ curari ꝑ ꝯ̄riũ ſue cãe. ſ. potũ vini. mõ ponit canonẽ generalez curationis ꝑ ꝯ̄riã cãm. ⁊ dicit ꝙ ois cura fit per ꝯ̄riã cãm.
¶ Coᵒʳ circa hũc apho. ſic ꝓcedit. nã ꝑmo ponit expõnem apho. 2° ponit remotiones q̄rũdã dubitationuz. Durat ꝑ° vſqꝫ. [Quidã tñ arbitrant᷑.] 2ª ꝑncipalis diuit᷑ in duas. nã ꝑmo remouet dubitationem realem. 2° nominalem. durat prima vſqꝫ. [ſed tamen ego nolo.]
¶ Dicit ergo ſic de ꝑª ꝙ ſi morbus aliqs fuerit factus d plenitudine ⁊ plenitudo ceſſauit ⁊ morb' remãſit. tũc nõ curatur ꝑ euacuationẽ. ſꝫ dũ morb' ẽ fieri. ſ. qꝛ cã eius adhuc ẽ ⁊ opat᷑. tũc curat᷑ ꝑ euacuationẽ: ꝙ aũt egrit° poſſit fieri a plenitudie. s. poſitũ ẽ in illo apho. [vbi cibus.] ꝙ aũt ſanitas in tali morbo fiat ꝑ euacuationẽ planũ ẽ. nã ois remotio ẽ ꝑ ſuũ ꝯ̄riũ. qd pꝫ nõ ſolũ in morbis: ſꝫ ẽt i cauſis ⁊ accidẽtibus: nã ⁊ morb' ⁊ cã ⁊ acciñs remouent᷑ ſuo ꝯ̄rio. tñ in hoc apho. ſolũ diſputat Hip. de remotione morbi q remouet᷑ ꝑ ꝯ̄rietatẽ ſue cãe. ⁊ h eſt in morbo fieri: vñ ſi morb' ſit a plenitudine euacuatio ſanat. ⁊ ſi ab inanitione repletio curat. ⁊ ſi a cauſa calida: frida medicina curat. ⁊ ecõuerſo.
¶ De 2° dic̄ ꝙ qdã falſo putauerũt morbũ nõ poſſe fieri ab inanitione: ⁊ iſti tales nõ vñr putare aliquẽ morbũ eſſe niſi febrẽ qd in ỽitate falſum eſt. nã ſi ois q̄litas nocẽs actionĩ nãli ẽ morb'. neceſo ſequit᷑ ꝙ euacuatio põt eſſe cã morbi. nã per euacuationẽ ſupfluã ſanguinis cadit aliqs in idropiſim ⁊ ethicaz ⁊ ſpaſmum. ⁊ ſic ꝑ euacuationẽ generat᷑ in corpore q̄litas q̄ ledit actionẽ. ergo euõ põt eſſe cã morbi.
¶ De 3° dicit ꝙ dixerint qdã ſophiſte ꝙ ablatio cãe non eſt cura morbi: ſꝫ ẽ cã ꝓuiſiua: ad qd dico ꝙ iſta ẽ litigã° i nominib'. nã ſi cã q̄ fecit morbũ nõ ſit i corpe: ſꝫ remãſit morbus poſt receſſuz cãe. tũc abla° illius derelicti ẽ ỽa ⁊ ſimplex cura. Si ỽo cã ſit in corpe tñ adhuc nõ faciat morbũ remotio illius cãe dr̄ ꝓuiſio ỽa. ſi ỽo cã morbi ſit in corpe. ⁊ iã opat᷑ diſcraſiã. tũc remouere illud qd factũ ẽ ab illa cã dr̄ ỽa cura. ꝓhibere ỽo illud qd cã illa ẽ factura dr̄ ꝓuiſio vnde cõpoſita ẽ iſta cã ex cã ꝓuiſiua ⁊ cã curatiua. ⁊ ponit exeᵐ in morſu canis rabidi. nã aliqñ curamus rabioſitatẽ ne veniat. ⁊ iſta vocat᷑ ꝓuiſio. ⁊ hoc ſit in ꝑnc° añꝙ̄ venenũ aſcendat ad cor ⁊ ad cerᵐ. ⁊ aliquãdo curamus ipſam rabiem. ſ. quando facta eſt. ⁊ hec eſt vera cura.

Circa iſtã lectionẽ duo queruntur vnũ de tex. ⁊ aliud de ꝯᵗᵒ. De ꝑ ſic. radix. n. iſtius apho. duplex vr̄ eſſe. vna ꝙ ois egritudo ꝯ̄riũ habeat. ⁊ altera ẽ ꝙ ois egritudo remouet᷑ ſuo ꝯ̄rio: ꝯ ꝑmũ quoꝝ opponit᷑. nã nõ vr̄ ꝙ omni egritudini ſit aliqd ꝯ̄rium. ⁊ rõne cãe ⁊ rõne morbi ⁊ rõne acciñtis: nã cũ multe egritudines ꝓcedãt a cã humorali ⁊ humor ſit ſubia ⁊ ſubie nihil ẽ ꝯ̄riũ. ſequit᷑ ꝙ nõ ſit ꝯ̄riũ oĩ egritudini rõne ſue cãe. Itẽ nec rõne morbi. nã dicit Ari. ꝙ febri ⁊ obtalmie nihil ẽ ꝯ̄riũ. q̄re cũ iſti duo morbi nõ habeãt ꝯ̄riũ: ſequit᷑ nec° ꝙ nõ oĩ morbo ſit aliqd ꝯ̄riũ. Itẽ nec rõne acciñtis vr̄ eẽ verũ ꝙ oĩ morbo ſit aliqd ꝯ̄riũ: qꝛ viſus ablatio ẽ quoddã acciñs nec tñ ẽ ei aliqd ꝯ̄riũ. nã viſus nõ eſt cecitati contrarius. Ita ꝙ ꝑ viſuz fiat cecitatis ablatio. ⁊ nos de tali contrario loquimur.
¶ Ad ꝯ̄riũ aũt plana eſt rõ. nã oẽ qd deſtruit᷑ ⁊ corrũpitur a ſuo ꝯ̄rio deſtruit᷑ ⁊ corrũpit᷑ ſicut. d. Gal'. in lib. de mala cõplõne. ergo ois morbus curabilis hꝫ ꝯ̄rietatem rõne ſui ⁊ ſue cãe ⁊ acciñtis. qm̄ omnia iſta ſunt deſtructibilia.
¶ Ad hãc qõnẽ dico ꝙ ois morbus hꝫ ꝯ̄rietatẽ rõne iſtoꝝ triũ. Ad ꝑmã aũt qõnem rñ. deo ꝙ lꝫ humor ſit ſubia tñ hꝫ contrarietatem ratione ſuarum proprietatum. ſ. caliditatis frigiditatis ⁊ ſimiliũ. ⁊ hoc mõ hꝫ ꝯ̄rietatez ignis ſicut d. Ari. in 2° gñonis. dicit. n. ꝙ ignis eſt contrarius aque.

Utrũ ois egritudo hẽa côtrarium.

¶ Uel dic q̄ qñ dr: oĩs cura fit per ɔ̃rium. Ibi nõ accipitur ꝓprie ɔ̃rium: ſed large ad oẽ diuerſuʒ per qḋ põt fieri actio in rem p̄ter nãm: ⁊ hoc expreſſe. d. Gal. xj. de ingenio ſani.

¶ Ad 2ᵐ qḋ opponebať de febre ⁊ obtalmia: dico q̄ 2ˣ eſt ɔ̃rium. ſ. intrinſecũ: ⁊ extrinſecũ. Dico aũt ɔ̃riũ intrinſecũ febri. ſanitatẽ febri ɔ̃riã: ⁊ ɔ̃rium itrinſecũ obtalmie: ſanitatẽ oculi ɔ̃riã obtalmie. ɔ̃rium aũt extrinſecũ dico illud qḋ reperiť in rebus nõ nãlib⁹: per qḋ fit euatio: ⁊ alteratio cauſe egritudĩs: ⁊ ipſi⁹ egritudĩs ſic eſt cib⁹: ⁊ pot⁹: ⁊ meᵐ. Dico ḡ q̄ febris nõ habet ſpecialeɔ̃rariũ intrinſecũ: non eniʒ reperiť quedã ſanitas: que ſit ɔ̃ͣ febri. Sed ɔ̃riať ei ſanitas gñalis: ⁊ ſilr̃ dico de obtalmia: ⁊ de tali ɔ̃rio dicit Phs q̄ febri ⁊ obtalmie nihil eſt ɔ̃rium. Sed ɔ̃rarium extrinſecum qḋ reperitur in rebus nõ naturalibus: febris hẽt: ⁊ per illud curať. de hac aũt qõne ſufficiẽtius dcm̃ eſt in gloſis tegni ſup illo cap̃. [Curatio vnum habet modum.]

¶ Ad 3ᵐ dico: q̄ accñtia quedã ſunt que hñt ꝓpriã ɔ̃lcatẽ p̄ter ea que ɔ̃riant morbo: vel cãe morbi: ſic dolor. nã i colica pñt fieri remedia: que ɔ̃riant dolori mitigãdo p̄ter obuiationẽ morbi aut cãe: ⁊ q̃dã ſunt accñtia: que nõ hñt aliqḋ ɔ̃riũ ꝑ qḋ poſſint curari: niſi a ɔ̃rijs que ɔ̃riant morbo: aut cãe: ⁊ talia ſũt q̃dã actiões leſe. ⁊ ſic pʒ q̄ cecitati nihil opponitur: niſi quod opponitur ſue cauſe. ⁊ hec eſt oppoſitio contra primam radicem.

Cõtra ʒ oĩs morb⁹ curet ſuo cõtrario.
¶ Cõtra radicẽ ſcḋaʒ apho. ſic opponiť. nõ. n. vʒ q̄ oĩs morbus ſuo curet ɔ̃rio. nã h̄ dicit Auic. fen 4ᵃ libri p̄mi ca. p̄ circa finẽ. dicit. n. q̄ nõ oĩs morb⁹ ſuo remoueť ɔ̃rio. ¶ P̄. ad idẽ facit q̄. d. Hip. in 5ᵃ pt̃ᵉ apho. dic̃. n. q̄ aq̃ frida curat ſpaſmũ de replẽne: ⁊ planũ eſt: q̄ ſpaſm⁹ iſte eſt de mã frigida ⁊ hũida. ¶ P̄. ad idẽ eſt illḋ: q̄ nos curam⁹ febrẽ tertianã cũ ſcamonea: ⁊ tñ ſcamonea eſt cal'a: ⁊ ſicca: ſicut mã tertiane. ⁊ ipſa tertiana ſm̃ ſe cal'a eſt ⁊ ſicca. ¶ P̄. oĩs cura fit p ɔ̃riũ qḋ ſit eq̃li gradu diſtẽpatũ ad ɔ̃riũ: ſʒ tale ɔ̃riũ cũ ipſa egritudine eſt eq̃potẽs: Sed qñ eq̃potẽtia agũt iter ſe: tũc nullũ alteꝝ vincit: q: aliter nõ eſſent eq̃potẽtia. ergo tale ɔ̃rarium: nõ ꝑmutat morbũ. ergo non eſt omnis cura per ɔ̃rarium. De hac mã iterum ſufficientiſſime diſputatum eſt in gloſis tegni. ⁊. xj. de ingenio ſanitatis.

Cõtrariũ duplex.
¶ Ad p̄ᵐ dico: q̄ 2ˣ eſt ɔ̃rium. ſ. per ſe: ⁊ per accñs. ɔ̃rium aũt per ſe eſt illud qḋ directe cũ ſua q̃litate opponiť morbo: vt calide ⁊ ſicce ɔpl'oni: q̄ eſt febris opponiť directe fridas, ⁊ humidas aque. ɔ̃riũ ꝟo per accñs eſt illud qḋ alio mediãte opponiť morbo: ⁊ tale eſt bonũ regimẽ. nã per bonũ regimẽ ɔ̃fortamus ⁊ rectificamus virtutẽ: que eſt ɔ̃ria morbo: ſicut dicit Gal. per totũ: vñ dic q̄ Aui. negauit morbũ aliqñ ſuo ɔ̃rario curari nõ accipiẽdo ɔ̃rium per ſe: ſed per accñs. vñ põt dici: q̄ regimen ɔ̃rieť morbo. ¶ Aut dic: q̄ qñ dr: oĩs cura fit per ɔ̃riũ: intelligiť de cura p ſe: ſed bonũ regimen curat per accñs. vtraq̄ʒ ꝟo bona eſt ſol'o. ⁊ per h̄ pʒ ſolutio ad ſcḋm ⁊ tertium argᵐ. nam ſcamonea per accidens curat tertianam: ⁊ aqua frigida: per accidẽs curat ſpaſmum: ſicut patet ibidem per Hip.

¶ Ad 4ᵐ dcm̃ eſt: q̄ eq̃potẽtiũ alteꝝ. Alteꝝ nõ vincit: ſʒ ducit ad mediũ: hoc aũt eſt ſanitas. ¶ P̄. nõ vʒ iſte apho. eſſe vlis: apoplexia nãq̄ʒ maior ex plenitudine ſit: neq̄ʒ curať p euonẽ: neq̄ʒ ẽt ſq̃nãtia in p̄ᵃ ⁊ 2ᵃ ſpẽ. neq̄ʒ ẽt hidropiſis adeo

Curat oĩs egritudo de replẽne: curet p euatione.
magna in qua ꝑueniť ad tuſſim: neq̄ʒ ẽt empima qḋ trãſit 40ᵐ dıẽ. Silr̃ ſpaſm⁹ ex inanitione nõ põt curari p replẽnẽ nec ethica in 3ᵃ ſpecie: nec diſſinteria in qua egerunť carnes inteſtinoꝝ. ¶ Ad que oĩa rñdẽdum eſt: q̄ hic aphoriſmus habet locum in egritudine ſalubri. Egritudines ꝟo predicte in quibus datur inſtãtia omnes ſunt mortales.

¶ Aut dic melius: q̄ oĩs egritudo de replẽne curať p euonẽ: dũmõ illa euatio fieri poſſit cũ tenore virtutis. Unde in apoplexia maiori: ⁊ ſquinantia: ⁊ reliquis non poteſt fieri euatio cum tenore virtutis. Silr̃ dico de morbis qui fiunt ex inanitione: omnis enim morbus de inanitione curatur per repletionem: ſi repletio fieri poteſt cum tenore virtutis ſimiliter dico de omnibus alijs.

Cur morbus de inanitione ſit curabilior morbo de replẽne.
¶ Item queriť qḋ ſit facilius ad curãdum: vtꝝ morbus de inanitione: vel de replẽne: ⁊ videť q̄ morbus de replẽne: qm̃ vnus ⁊ idẽ morb⁹ ſicut ſpaſmus: ſi ſit de replẽne eſt curabilis: ſi de inanitione icurabilis. ¶ P̄. ad curandũ morbũ de inanitione opʒ aliqd gñare: ad curãdũ aũt morbum de replẽne opʒ aliqd deſtruere. ſ. plenitudinẽ: ſʒ facili⁹ eſt deſtruere: q̄ʒ facẽ: ⁊ corrũpere: q̄ʒ gñare: ſic dicit Phs in li° top̄. ⁊ Aui. p cañ. de q̄ h⁹ morbi. ḡ facilius eſt curare morbũ de replẽne: q̄ʒ de inanitiõe. ¶ Ad ɔ̃riũ in morbo de repletiõe eſt morb⁹ ⁊ cã morbi: q̄ duo opʒ auferri ad hoc: vt morb⁹ cureť: ſʒ in morbo de inanitione nõ eſt: niſi morbus ſolus. facilius aũt eſt auferri morbũ ſolũ: q̄ʒ morbũ ⁊ cãm morbi. ḡ ⁊c̃. ¶ P̄. morb⁹ de inanitione nõ curať niſi cũ cibis laudabilib⁹. q̄ꝝ admiſtratio i nullo ledit nãm: ſʒ eſt eť delectabil': ſic pʒ p Gal. in ɔ̃ᵒ pñti: morbus aũt de replẽne curať p euonẽ: que ſiue fiat p flõmiã: ſiue p pharmaciã ſemper eſt moleſta nãe: ſicut dr̃ p̄ cañ. ſen 3ᵃ cap̄ de exercitio.

¶ Ad euidẽtiã pñtis qõnis opʒ notare cãs difficultatꝭ ⁊ facilitatis curationis morbi. Dico ḡ q̄ cã h⁹ põt ſumi trib⁹ modis. vno qdeʒ mõ a pte rei p̄ter nãm que dʒ remoueri. alio° a pte cãe remouẽtis. 3° mõ ab approximatione cãe remouẽtis ad rẽ p̄ter nãm: q̄ dʒ remoueri: a pte qdeʒ rei que dʒ remoueri ſumiť cã difficultatis: h̄ mõ: qm̃ quãto res q̄ dʒ remoueri eſt fixior: ⁊ magis adherẽs tãto difficilius curať. hec aũt adherẽtia depẽdet a multitudine reꝝ: q̄ debẽt remoueri: ⁊ a cã rei remouẽde: a mltitudine qdẽ h̄ mõ: qm̃ ſi egritudo: q̄ dʒ remoueri eſt ſola. puta egritudo que nõ hẽat cãm adiunctã: puta mala ɔpl'o ſine humoꝝ vitio. facilius remoueť: q̄ʒ ſi eẽt ɔiũcta cũ ſua cã ɔfirmãte ipſam: ſic mala ɔpl'o cũ hũoꝝ vitio. facili⁹ eñi eſt remouẽ vnũ q̄ʒ duo: vel ſi fuerit due egritudies ɔiũcte difficilius eſt remouẽ: q̄ʒ vnam ſolã. A cã ꝟo rei remouẽde cauſať difficultas: ⁊ facilitas trib⁹ modis. ſ. p cãm mãlẽ efficiẽtẽ: ⁊ influẽtẽ. mãlẽ aũt cãʒ egritudis dico mẽbrũ: ſiue ſpm̃. vt dr̃ p̄ cañ. ſen p̄ᵃ cap̄ 2°. Cũ ergo egritudo fuerit in ſbto duriore: aut fridiore: vt in oſſe. difficilius remoueť: cũ ꝟo in ſbto ſubtiliore: ⁊ calidiore: vt in ſpũ. facilius remoueť: ſic dr̃ in ɔ̃ᵒ ſcḋi pnᵒ ſup illo cap̄. [Apatũ quedã in. xx. q̃dã in. xl.] ⁊ in illo apho. [Particules vulnera quecũq̄ʒ ãnua ſiũt.] 3° mõ cũ fuerit in membro qḋ hʒ opõnẽ cõem: ſic ſtõ vel epate: q̄ ſiue ſana: ſiue iſirma ſint: opʒ ea facere cõem: digõne toti corpi: ſicut dr̃. xj. de inge. ſa. ca. 9. §. [Sed tũc ſtiptica.] Sic ḡ difficultas curationis a cã mãli ſit 3ˣ. ſ. a ſbto: q̃litate ⁊ opõne: per cãm ꝟo efficientẽ cauſať facilitas ⁊ difficultas curationis 3ˣ. ſ. q̃ntitate: q̃litate: ⁊ ſba. q̃ntitate qdẽ: qm̃ ſi mã fuerit pauca facilius remoueť. Si ꝟo multa difficilius: q̃litate ꝟo: q: ſi morbus ſit de mã frida difficilius remoueť. Si de cal'a facili⁹: ⁊ a ſba qdẽ: qm̃ ſi mã fuerit groſſa: ⁊ viſcoſa: difficili⁹ remoueť. Si ꝟo de ſepabili ⁊ ſubtili facilius. vt dr̃ 4° cañ. ſen p̄ᵃ cap̄ de cognitione tẽpoꝝ morbi in fine: p cãm ꝟo influẽteʒ ſit facilitas ⁊ difficultas curationis multiplr̃. ſ. p q̃litatem aeris. nã in cal'o aere citius remouenť egritudines: ⁊ i frigido difficilius: ſicut. d. Hip. ⁊ Gal. in illo aphoꝛ. [Eſtiue q̄rtane.] ⁊ aliqñ p influẽtiã celeſtiũ corpoꝝ. nã aliqñ egritudo cũ incipit hʒ a ɔſtellatione: q̄ ſit lõga: vel breuis. fortis vel debilis: ſic dic̃ Gal. 3° de creticis: ⁊ zahel in li° iudicioꝝ: ⁊ aliqñ ab errore īfirmi: aſtãtium medici ⁊ reꝝ extrĩſecaꝝ: de qbus dcm̃ eſt in p̄ apho. huius libri. pʒ igiť q̃r ſit difficultas: ⁊ facilitas curationis ex pte rei remouẽde: Ex pte ꝟo rei remouẽtis ꝓcedo h̄ mõ. nã qñ cauſe ille reperiunť fortes: ⁊ magis actiue: tunc eſt cura facilior: ſicut in egritudine calida: vel frida: ⁊ quando cauſe reperiuntur debiles ⁊ minus actiue: tũc cura ſit difficilior: ſicut in egritudine humida: vel ſicca: vt dicitur ſeptimo de ige. ſanitatꝭ. Difficultas ꝟo ⁊ facilitas ab approximatione cauſe remo

nētis ad rem remouēdā: dependet hoc mō. nā qñ cā curatiua pōt ſine impedimēto approximari ad corpus fit facilis cura. Qñ vero cū impedimēto fit difficilis: ſꝫ hꝫ impedimētū approximationis ↄtigit ſex modis. ꝑ q̄dē a diuerſitate morboꝝ ⁊ accñtiū: ſil' exñtiuꝫ in corpe. Sicut ſi aliqs hēat febrē ⁊ hidropiſim ſil': ⁊ ſic ſi aliqs hꝫ pleureſim ⁊ ſcreatū ſanguinis. vt in ↄio illius apho. [humide diete] ⁊ ſicut in hñte dolorē capitis cū reumatiſmo. vt ꝑ cañ. fen 2ª doctrina pª cap̄ vlt°. 2° vero mō a tenore v̄tutis. nā cū v̄tus fuerit debilis. Cā curatiua nō pōt approximari corpi: q̄ꝫuis requirat' ⁊ ↄueniat: ſicut pꝫ in febre ſincopali de repl'one: cui cōpetit eūatio. Sed v̄tus nō pmittit: ſicut dī. 12. de ige. ſani. ⁊ ꝑ cañ. fen 2ª cap̄ de iudicijs tēpoꝝ. 3° vero mō a q̄litate cāe curatiue. nā qñ dēmus curare per cām frigidā: nō poſſumus ita ſecure approximare eā ad corpus: ſic qñ dēmus curare per cām calidā: ſicut dī 7° de ige. ſa. ⁊ ꝑ cañ. fen 4ª cap̄ 2°. 4° vero mō a nobilitate mēbri: qm̄ mēbrū nobile non audemus medicari cū fortib⁹ medicinis: ſicut cerebrū: ⁊ cordi: ſic dī ꝑ cañ. fen 4ª ca. ꝑ. 5° vero mō a tpe. nā in tpe multū frigdoꝝ aut multū calido nō poſſum⁹ approximare medicinas ad corpus: vt dī ꝑ cañ. fen 4ª cap̄ de flōmia. 6° vero mō a ſitu: qm̄ qñ lapis eſt in renib⁹ nō poſſumus cuꝫ inciſione curare: ſicut qñ eſt in veſica. vt dī 3° cañ. de cura lapidis renū: ⁊ mām que eſt in ſtō eūamus facile. Sed illā que eſt in membris difficile. vt dī ꝑ cañ. fen 4ª. hac ergo diſtōne ꝑhabita patet veritas q̄ōnis ſubtilem intellectum habenti.

Utrū egritudo fcā p eūonē curetur.

¶ S. queritur nunqd iſte apho. hēat locū in egritudie facta. ⁊ videt' ꝙ nō: autoritate Gal. dicētis in ↄio exp̄ſſe: ꝙ intētio eius eſt de fientibus morbis: ⁊ nō de factis. pꝫ ēt rōne: qm̄ remota cā adhuc remanet egritudo facta: ſic dī i tegni de cauſis curatiuis. Inqt. n. ꝙ vnāquāqꝫ cām efficientem opꝫ abſcindere ꝑus: deinde venire ad eā que facta eſt ab illa egritudinē. ¶ Ad ↄ̃ium. Dicit eniꝫ Gal. in ↄio pñti ſm trāſlationē Burg. [Nequꝫ. n. excogitare poſſe aliud qd ꝑter ↄ̃rium facientiū egritudines cāꝝ: vt in egribus iā factis ſcrutabimur rurſus.] ¶ Pꝫ ēt rōne qm̄ ſi repleat' foramē vuee de humore flatico: fiet cataracta. Cū ergo cōpleta fuerit et facta fuerit cataracta. Si volumus curare eā: opꝫ nos eūare cām replētem foramē vuee: ⁊ ſic egritudo facta curabit' per eūonē. ſilis obiectio pōt fieri de lapide renū. ¶ S. ponamus: ꝙ humor deſcēderit ad ſtōm alicuius: ⁊ iam impꝛeſſerit malā ↄpl'onē: tūc illa mala ↄpl'o eſt egritudo fcā: neqꝫ poterit remoueri talis ↄplō: niſi prius eūet' humor q illaꝫ fecit: nō tñ eo euacuato ꝑpter h̄ remouet' mala cōplexio.

¶ Ad hāc q̄ōnem dēm: ꝙ ꝑª pars hui⁹ apho. vlēm ⁊ neccīaꝫ veritatē hꝫ ſolū in egritudine fiēte: ſicut dicit hic Gal. ⁊ eſt rō. nā ſi ceſſat cā que facit: tūc opꝫ ceſſare illud qđ fit: fieri enim nō pōt eſſe: niſi aliquo faciēte. ceſſante g̃ cā que facit opꝫ ceſſare fieri: ⁊ hꝫ h̄ locū in oi gñe cāe. ſ. ꝑmitiue: añtis ⁊ ↄiūcte. nā ceſſante calore aeris qui facit febrē ephimerā ceſſat ephira inq̄ꝫtū fiens. ſed remanet inq̄ꝫtū facta. Sil'r ceſſante putredine ceſſat fe. putrida inq̄ꝫtū fiens: pōt tñ remanere aliq̄ diſcraſia facta. Sil'r ceſſante cā añte: ceſſat fiens neutralitas: ⁊ ſi ex ea aliqd eſt factū: pōt illud remanere. in egrine aūt facta pōt hēre locū. Si ↄtingat eā hēre cām: tñ aliqꝫ in fiēte. eſt. n. q̄dā egritudo facta: que nullo mō cām hēt corpalē. vt ethica vel ephimera. cām aūt ꝑmitiuā pōt hēre: ⁊ eſt q̄dā egritudo facta: que cām hꝫ ↄſeruātē: q̄ꝛ efficientē cām hēre nō pōt egritudo facta: ſꝫ ad cām ↄſeruātē pōt hēre aliqñ talē habitudinē: ꝙ ceſſante cā ex toto ceſſat morb⁹: ⁊ ſicut in morbis oppil'onis. vt pꝫ in cataracta ⁊ lapide renum: ⁊ aliqñ egritudo hēt talē habitudinē ad ſuā cām: ꝙ nō ceſſat egritudo ceſſante cā: ſed niſi cā ceſſante ceſſare nō pōt: ſicut qñ malus humor eſt in ſtō: qui malā cōplexioneꝫ impꝛeſſit. Vñ non ceſſat ꝑpter hoc mala diſcraſia: ſꝫ humor remoueat': ſed niſi remoueat' ceſſare non pōt. ergo remotio talis cauſe eſt via ad curā: licꝫ nō ſit cura ꝑfecta. eſt ergo veꝝ vl'r: ꝙ ois egritudo: que cām hꝫ ꝑ remotionē ſue cauſe curat': vel eſt in via ad curā. de hoc aūt diximus in gloſis tegni in illo cap̄. [Ad manifeſtos egros.] Scḋa vero ps apho. iſta. ſ. [Quecūqꝫ ſiunt ab eūone repletio ſanat:] hēt locū in egritudine facta ⁊ fiēte: qm̄ egritudo que fit de euacuatione: forte non videt' mālis: ſed de hoc diſputabo ſtatim. per iſta g̃ v̄ba pōt ſolui qđ oppoſitū eſt ad partē iſtā.

Utrū egritudo de inanitione ſit mālis.

¶ Queritur nunqd iſta egritudo de inanitione poſſit eē fiens ſolū: vel facta ſolū: vel vtraqꝫ. via vero deueniēdi in hāc q̄ōnem: eſt videre an egritudo de inanitione dicat' mālis: vel imālis: ⁊ videt': ꝙ debeat dici mālis 1 qm̄ egritudo dicit' mālis qñ cām habet añtem ⁊ ↄiunctaꝫ: ſed inanitio eſt cā añs: ſicut dicit Joānitius: ⁊ ſi dꝫ ex ea fieri egritudo: opꝫ ꝙ deueniat ad cām ↄiunctā. ¶ S. inanitio ⁊ repletio ſūt duo ↄ̃ria que hñt fieri circa idem. ſ. circa humorē. ergo ſicut repletio facit morbū mālem: ſil'r ⁊ inanitio. ¶ S. ab inanitione fit hidropiſis: que eſt egritudo mālis: ſicut ponit Cōmētator in hoc apho. ſil'r febris ꝑpter abſtinētiaꝫ a cibis. Item cauſon fit in eſtate: ꝑpter inanitionē venaꝝ: ſicut dī in 4° regi. acuto. ⁊ tñ eſt egritudo mālis. ¶ Ad ↄ̃ium ois egritudo mālis curat' per remotionē ſue māe: ſed morbus qui fit de inanitione: non curatur per remotionē materie. ergo non eſt mālis. ¶ S. inanitio eſſentialiter deſiccat. vt dicitur primo cañ. fen ſcḋa caplō de eis: que ꝓueniunt ex retētione ⁊ euacuatione. ergo non eſt materialis.

¶ Ad hāc q̄ōnem dico: ꝙ ex inanitione: dupl'r pōt ꝓuenire egritudo. vno mō per ſe ⁊ imediate. ⁊ hec aliqñ eſt mala cōplexio. nam eūatio humoꝝ imediate relinquit mēbrū ſiccum: ⁊ aliqñ eſt mala cōpoſitio: ſicut eūatio receptaculoꝝ: vel viaꝝ. Alio vero mō facit egritudinē ꝑ accidēs ⁊ mediate: vt qñ per inanitionē fit mala cōplexio: ⁊ per malā complexionē deficit virtus mutatiua: per quā fit gñatio aque: ⁊ fit hidropiſis: que eſt morb⁹ replctionalis q̄ꝫtum ad cauſam ↄiunctā: ⁊ aliqñ ꝑpter eūonem humoꝝ bonoꝝ de venis remanēt humores mali: ⁊ coꝝ actio manifeſtatur: ⁊ fit egritudo mālis: ſicut dī 4° cañ. fen 2ª cap̄ de apatibus: ⁊ aliqñ per eūoneꝫ bonoꝝ humoꝝ de venis fit attractio maloꝝ de mēbris: ⁊ hoc mō fit cā per inanitionē venaꝝ. Dico ergo ꝙ de inanitione pōt fieri egritudo mālis q̄ꝫtū ad modum gñandi eā per accidēs ⁊ mediate. Sed q̄ꝫtum ad modum gñandi eam imediate diſtinguēdum eſt. nā ſi vis appellare mālem egritudinē eā que fit per defectuꝫ materie: bene poteſt dici mālis talis egritudo. Si vero vis appellare mālem eam que preſentem hēt mām: hoc qdem modo ab inanitione nō fit egritudo materialis: ⁊ hoc mō poſſūt ſolui argumenta facta ad vtrāqꝫ partē. pꝫ ergo ꝙ ſcḋa ps [Canonis habet locum in egritudine facta ⁊ fiente.

¶ Cū vidim⁹ dubia circa tex. mō videamus dubia circa cōmētum. De ↄio aūt eſt vna fortis dubitatio: ⁊ eſt vtꝝ remotio cāe ſit vera cura: vel non. ⁊ vtꝝ facta hēat cām. Sed q̄ꝛ iſta dubitatio eſt inutilis: q̄ꝛ de noibus: ⁊ q̄ꝛ eā ſufficienter diſputo in tegni de cauſis curationis. ⁊ in gloſis. xj. de ingenio ſanita. Ideo eam hic omitto.

Utrū replō poſſit eē morbus.

¶ Queritur nūqd repletio poſſit eē morb⁹ vel nō: ⁊ vī ꝙ nō: nā replō eſt cā morbi: ⁊ ois cā morbi ledit actionē cuꝫ medio morb⁹ vero ledit actionē ſine medio: ſic dī de accñti et morbo li° 3°. ¶ S. replō eſt vna de reb⁹ nō nālib⁹: ſed nulla res nō nālis pōt eē morb⁹ aliquo mō. g̃ replō nō pōt eſſe morb⁹: ⁊ hoc mō pōt opponi de inanitione. ¶ Ad ↄ̃ium ſic opponit'. Aui. n. ꝑ cañ. fen 2ª ca. de morbis ↄpōnis: ponit ꝙ replō vētriculoꝝ cerebri: ⁊ cordis ſunt morbi i forā.

¶ Ad hāc q̄ōnē dico: ꝙ repletio ⁊ inanitio poſſūt ↄſiderari ꝓut dicūt motū: ⁊ rē dicētē fieri. ⁊ ſic nullo mō poſſunt eſſe morbus: q̄ꝛ morbus eſt qualitas: ⁊ nō paſſio ſiue mot⁹: ſicut dicit Gal'. 3° de accñti ⁊ morbo: ⁊ hoc modo maxime dicunt' res nō nāles. Alio mō poſſunt ↄſiderari: ꝓut dicūt qualitatē ⁊ rem ſuā in gēre: ⁊ tunc ꝓpꝛie vocat' plenū eē ⁊

inanitum eſſe: ⁊ hoc mõ poſſunt 2ʳ ↄſiderari. nã ſi ↄſiderẽ-tur ꝓut dicũt diſpõnẽ rei replẽtis: vel inaniẽtis: tũc ſũt cãe morb⁹: ⁊ nõ ſunt res non nãles: imo ſunt ↄtra nãm. Si vͦ ↄſiderent̃ ꝓut dicũt diſpõnẽ inaniti: vel repleti: hoc mõ ſũt morbi. nam ſunt male qualitates actioni ſine medico no-centes: ⁊ hec eſt vtilis queſtio in diſputatione.

℃ Ꝺ. querit̃ de hoc qd̓ dicit Cõmẽtator. nã dicit: ꝙ ſi mor-bus ſit ex plenitudine: ⁊ plenitudo ceſſet: tũc nõ eſt cura p euonem: vñ quero an hoc ſit ve℞ de inanitione: ꝙ ſi cauſa inaniens ceſſet: ꝙ poſtea nõ expedit replere. ℃ Ad qd̓ dic ꝙ nõ eſt hoc ve℞: niſi in morbo repletionali. nã dum ſit ina-nitio: ⁊ cum facta fuit debetur repletio.

℃ Ꝺ. ipſe videt̃ innuere: ꝙ ois febris ſit de replõne per illuz ſermonẽ qui dicebat. ⌈ Qꝫ nõ putãt niſi febrẽ eſſe morbũ ⌋ ↄ̃triuz cuius ponit̃ ſm trãſlationẽ Burg. in ↄ̃ˡᵒ hui⁹ apho. ⁊ 8ᵒ de inge. ſa. ⁊ in 4ᵒ reg. acu. in ꝑnᵒ. ℃ Ad qd̓ dic: ꝙ fe-bris: aut eſt ethica: aut ephi⁹. aut putrida. vñ dico ꝙ ephi⁹ põt eſſe: ⁊ de replõne ⁊ inanitione: ſed ethica nõ eſt niſi de inanitione putrida vͦ ſi referat̃ ad cãm ↄiunctã: ⁊ anteᷓ ſemꝑ eſt de replõne: q: ſemꝑ adunat̃ in ea humor putridus qui idiget euone: ⁊ eſt replõ ſolũ quo ad ṽtutẽ. Si vͦ ↄſi-deret̃ quoad cãm ꝓmitiuã põt eſſe ⁊ de inanitione: ⁊ de re-pletione. nã paucitas cibi facit febrẽ: ſicut ꝓ͂cit Gal. 8ᵒ de inge. ſa. ⁊ in ↄ̃ˡᵒ ꝑtis apho. ſm Burg. ⁊ in 4ᵒ regi. acuto. Cum dicit: ꝙ caſus ſit cum exiccãte venule ⁊c̃.

℃ Ꝺ. querit̃ an morb⁹ de inanitione habeat curã p medici-nam: ⁊ nõ ſolũ per nutrimẽtuz: ⁊ videt̃ ꝙ ſic. nã Joãnitius dicit: ꝙ effect⁹ medicine iterioris eſt replere inanitum. ⁊ vĩ ꝙ nõ: q: ex medicina non gñat̃ humor. ℃ Ad qd̓ dõm eſt: ꝙ nutrimẽtũ 3ʳ opat̃. vno mõ per q̃litatẽ alterãdo: vt ptiſa-na in febrib⁹ acutis. Alio mõ per q̃ntitatẽ replendo euonẽ: ⁊ hoc mõ curat̃ morbũ de inanitione: ſicut teſtudo in ↄſum ptis. Tertio vͦ mõ opat̃ per ſbam: ſm ꝙ ſba eius fit mẽ-mbri: ⁊ ↄuertit̃ in ipm per aſſimilationẽ: ⁊ hoc mõ dĩ ve-raciter nutrimentum. ꝑmis vͦ duobus modis nutrimen-tum dicitur medicina.

℃ Aphoriſmus. XXIII.

℃ Acute egritudies i q̃tuordeci dieb⁹ indicãt̃.

Theo. **℃ Morbi acuti intra quartũdecimuz diem iu-dicantur.**

Leoni. **℃ Acuti morbi in quatuordeciꝫ dieb⁹ iudicãt̃.**

℃ Cõmentum Galeni.

℃ Acute egritudies magne ſũt: ⁊ veloceẽ hñt motũ: ⁊ neceẽ eſt ẽt vt velociter veniãt ad ſtatũ: cũ maxio moueant̃ motu: q motus criſis vocat̃: ad quẽ hic ꝓ̃bis. Hippo. intendit. Aliqñ. n. in his vꝫ ĩfirmus ſubito ſanari: aliqñ ſubito mo-ri: aliqñ mouet̃ ad viã ſalutis: aliqñ ad viaꝫ mortis muta-tur: ſꝫ tñ ad neutrũ ↄ̃uenit. Magn⁹ ḡ eſt iſte mot⁹ n. ⁊c. qui q̃druplex eẽ vꝫ: ſicut ipſe dixit Hip. i ꝑticula ꝑᵃ epidimie: aut igĩ eſt ad ſalutẽ aut ad mortẽ: aut ad meli⁹ aut ad pei⁹ Mõſtrauit quoqꝫ neceẽ eẽ i acuta egritudine ex ſua magni-tudie ⁊ ſuo℞ accñtiũ periculoſitate: aut vinci ſubito vͦtutẽ ⁊ infirmũ mori: aut ad expellẽda nociua moueri: q̃bus ex-pellẽdis ſi ꝓualuerit ſit bõa criſis ⁊ laudabilis. ſi autẽ vin-citur: mala ⁊ peſſima criſis efficit̃ vñ criſis in acutis egri-tudinib⁹ nõ longo tpe morabit̃. his aũt in morbis Hipp. duas hebdomadas termiauit: q̃s acuta egritudo non ex-cedit. ℃ Aliqñ tñ criſis añ 14ᵐ diem ↄ̃venit. multi enĩ quos cognouimus ⁊ vidim⁹. ⁊ Hip. i epidimia teſtat̃ de multis: q aliqñ q̃qꝫ criſim hũerũt i 9ᵒ 11ᵒ 7ᵒ ⁊ 5ᵒ die: aliqñ q̃ꝫ i 6ᵒ. ſꝫ tñ nõ ſũt laudãdi: ſicut in meracriſeos oñdim⁹. Qui autez Hyp. vult itelligere dcã: in libris illis ſe exerceat. hic ẽt ꝓp breuitatẽ obſcurus fuit. Ego aũt in aliꝭ de his dixi lati⁹ ⁊ plani⁹. Si aũt i his criſis ñ ↄpleat̃: ſꝫ i q̃libꝫ pte mouea-tur: neqꝫ tñ in pte q̃libꝫ cõpleat̃: q̃buſdaꝫ diebus poſt hos ↄpleбit̃: q̃s Hip. in ꝓnoſticis noiauit: ⁊ i ſbſequẽtib⁹ mon-ſtraturus ẽ. hic aũt mot⁹ criſis q poſt. 14ᵐ diẽ nõdũ ↄplet⁹ erit: ſꝫ aliquãdiu ꝑmanẽs morb⁹: poſtmodũ tñ criſim ſuaꝫ ↄpleuit hꝫ ſuũ terminũ: quẽ nõ trãſit. ſ. dieꝫ 40ᵐ. ⁋ Mor-bos igit̃ q̃ꝛ criſis 14ᵃ die vel añ ventura erit. Hip. acutos abſolute vocat. Morbi vͦ acuti q̃ꝛ his diebus nõ ↄplet̃ criſis ſꝫ ꝑmanet aliquãtulũ diu: ⁊ poſterioꝛib⁹ terminus cõ-plebit̃: nõ abſolute vocant̃ morbi acuti: ſꝫ q̃ſi q̃dã diſtĩone ab eodẽ ſic appellant̃. Quidã inq̓t acuti morbi: qui de q̃li-bet q̃litate in quãlibꝫ aliã q̃litatẽ ſũt mutati: q̃s etiaꝫ noiat Hip. i ꝓnoſticis. Opꝫ inq̓t cognoſci bõitatẽ flatus magnũ ſigᵐ eẽ ſalutis in oib⁹ acutis mo. his q ſũt cũ febrib⁹: q̃b⁹ ſuperuẽit criſis in 40ᵃ die. In h̓ lib° docuit Hipp. morbos abſolute acutos: ⁊ q̃ꝛ terminos 14ᵐ diẽ ↄprobauit. ⁋ Non ḡ taliͬ intẽdit ſicut q̃dã arbitrant̃: vt nõ criſim. 14. diceret ſꝫ potius. 14. criſiũ nũm ſupare. Qꝫ ſi ſic itelligit: tũc in mor-bis nõ abſolute acutis. 40. criſes cõputabũt̃ ⁊ ↄſiderabũt̃ q: vn⁹ ⁊ idẽ vno ⁊ eodẽ h̓ ⁊ illud dixit. Acute inq̓t egritu-dines in. 14. diebus iudicant̃. In ꝓnoſticis vͦ dixit. Acu-te egritudines cũ febrib⁹ in 40 dieb⁹ iudicant̃: q̃ vtiqꝫ cũ nõ poſſint hi itellectibus ſuis trutinare: in hãc mirabilem imo ꝓdigioſam ſuſpicionẽ nõ inq̃ꝫ diſputationẽ incidere. ⁋ Sꝫ ipſa veritas teſtat̃ ꝙ abſolute acute in. 14. dieb⁹ iu-dicant̃. Nũq̃ꝫ eniꝫ vidim⁹ morbũ acutũ motũ velocẽ atqꝫ ordinatũ ab initio habuiſſe: ⁊ hũc terminũ trãſiſſe: niſi vna de q̃tuor criſibus q̃s diximus ſuperuenerit. aliqñ autẽ qui-dã morbus ab initio ꝑᵃ die debilis ⁊ ꝑuus: poſtea vͦ acuti fortior fieri die 4ᵃ icipit: ⁊ morat̃ termin⁹ vſqꝫ in. 17. dieb⁹. Eſt ⁊ alius morb⁹ q 6ᵒ die vel 7ᵒ fortior fit ⁊ acuit̃: cui⁹ ter-minus vel criſis vſqꝫ ad 20ᵐ diem morat̃: ſed nullus fuit morbus ab initio acuti ⁊ cõtinui ⁊ ordinati mot⁹: cui⁹ ter-minus 14ᵒ dies trãſgrederet̃. ⁋ Morbi igit̃ illi tñ: quo℞ motus diuerſi ⁊ inordinati ſunt a 14ᵃ die vſqꝫ ad aliarum ſubſequẽtiũ quãlibet ꝓgrediunt̃ ꝑlimi eorum. Morbos aũt quo℞ mot⁹ diuerſos dico: hos eſſe itẽdo qui ↄfortãt̃ aliq̃ die ⁊ augmentant̃: poſt vͦ initiꝭ fineꝫ ſine mutatione debilitant̃: ⁊ deinde vͦ ad idẽ acumẽ ſiliͬ redeunt. ⁋ Si vͦ aliquis ꝑſpicaciter intendit q̃litates morbi abſolute acuti nullũ inuenit morbũ acutũ motũ velocẽ ⁊ ordinatuꝫ hñe: ⁊ 14ᵐ diem tranſire.

℃ Expoſitio Thaddei.

℃ In ꝓcedẽti apho. poſuit Canoneꝫ gñalẽ curationis. Mõ ponit terminũ egritudinũ acuta℞ abſolute: ⁊ dicit ꝙ in. 14 diebus habent criſim acute egritudines.

℃ Cõmẽtator circa hũc apho. ſic ꝓcedit. ꝑ nãqꝫ exponit au-thor apho. hũc ſm viã rõnis. 2ᵒ exponit ipm ſm viã expe-rientie. Durat ꝑᵃ vſqꝫ ⌈ Sed ipſa veritas teſtat̃. ⌋ Pꝛima di-uidit̃ in duas. in qua℞ ꝑᵃ verificat apho. p cãm gñalẽ po-nẽdo quedã vocabula: ⁊ venat̃ illam cãm a diſſĩone morbi acuti: ⁊ a diſſĩone criſis: ⁊ eius diuiſione: ⁊ accñtiũ fortitu-dine. ⁊ hoc facit vſqꝫ ad locũ illũ. ⌈ his aũt in morbis. ⌋ in ſcḋa vͦ rñdet incidẽtibus q̃õnib⁹: que fieri poſſent: ⁊ rep-hendit quoſdam errãtes circa itellectũ eius: qd̓ dixit Hip. ⌈ In. 14. diebus. ⌋ ſunt ergo notabilia huius cõmenti duo.

℃ De ꝑ͂ dicit: ꝙ morb⁹ acutus eſt ille q eſt magnus cũ velo-citate ſui mot⁹: ⁊ ꝓpter h̓ hꝫ velociter motũ magnũ: q vo-cat̃ criſis: ⁊ ita diffinit̃ hic criſis: q: eſt mot⁹ magnus ⁊ ve-lox: ⁊ ↄ̃nter diuidit eã: ⁊ dicit ꝙ iſta criſis hꝫ 4ᵒʳ ſpẽs. ſ. q: eſt criſis cõpleta ad bonũ ſubito: ⁊ criſis cõpleta ad maluꝫ ſubito. ſ. ad mortẽ: ⁊ eſt criſis ſubito ad bonũ incõpletuꝫ: ⁊ poſt paulatine ducit̃ ad cõplemẽtũ: ⁊ eſt criſis 4ᵃ: que ſubi-to ducit̃ ad malũ incõpletũ: ⁊ poſt paulatine ad mortẽ. Itẽ neceſſe eſt hꝫ egritudinẽ: q: magna eſt hñe accñtia magna: ⁊ egriᵈᵒ eſt magna: q: accñtia in ea ſunt fortia ⁊ mot⁹: neceẽ eſt nãm cito vincẽ morbũ: aut morbũ vincẽ nãm. ſic ḡ tria vocabula ſũt notificata. ſ. h̓ ⌈ egritudines acute ⌋ ⁊ h̓ aliud ⌈ terminant̃: ⌋ ⁊ hoc aliud ⌈ In. 14. diebus. ⌋

Vtz morbus de inanitione curet̃ p medicinam.

Vic criſis motus quadruplex.

Morbus acutus dupliciter.

Criſis ſpecies 4.

¶ De 2° principali notabili: duo facit notabilia: q2 ꝓ rñdet
duabꝰ qõnibꝰ. 1° ∞o improbat errãtes. durat ꝑ° vſqꝫ ſ non
ergo talr itẽdit. Dicit ğ ſic de ꝑ. poſſet.n. aliqs dubitare
cũ Dip. dicit. Egritudines acute terminant in.14. diebus
nũqd dẽmus ſic pciſe itelligẽ h̃ qð dicit in.14. diebꝰ: vt oĩs
egritudo acuta pueniat ad diẽ 14m. ⁊ nulla ifra terminet̃:
nec aliq̃ excedat: ⁊ ipſe rñdet ad pmã qõnẽ: ꝙ cũ dic̃ Dip.
ſ egritudines acute terminant ı. 14. diebꝰ. hoc dꝫ itelli
gi in.14. diebꝰ: vel ifra. ſ. vt venit ... in 5°. vel in 7°. vel
8°. vel 11°. ¶ Ad ſcðaꝫ rñdet: ꝙ vltra.14. dies egrido acuta
põt trãſire: ⁊ ire vſqꝫ ad. 40. ſꝫ nõ dı̃ tal' egrido abſolute acu
ta: ſꝫ acuta ꝯuerſiua. ⁊ h̃ ꝓbat ꝑ Dip. in ꝓn. ⁊ h̃ dicit de ꝑ.
¶ De 2° ∞o dicit: ꝙ male intellexiſſe vident̃ illi: q dicebant
Dip. hic itellexiſſe nũm criſiũ. ſ. vt ſit talis ſenſus: ꝙ acute
egritudiẽs abſolute hñt. 14. criſes: vel. 14. dies creticos:
q2 iã ſeq̃ret̃: ꝙ acuta egritudo ꝯuerſiua hẽret. 40. criſes: q2
Dip. in ꝓno. vtit̃ vno: ⁊ eodẽ ſermone. ğ oporteret ſili ex
poni: ſicut iſti aphos. ſꝫ impoſ'e eſt. 40. ẽẽ criſes. Siue. 40.
dies creticos. ğ ipoſ'e eſt hoc ẽẽ veꝝ. ¶ Itẽ poſſet aliqs q̃
rere qũo poſſumꝰ nos diſcernere iſtã egritudinẽ ꝯuerſiuã:
⁊ ipſe dicit: ꝙ egritudo acuta: q̃ ẽ ordinati morꝰ a pn° ici
piẽs cũ velocitate: ⁊ ordinate ꝓcedẽs: nunq̃ȝ trãſit 14m diẽ:
⁊ talis morbꝰ vocat̃ abſolute acutus: ſꝫ qñ morbꝰ icipit:
⁊ ꝓcedit vſqꝫ ad qntã vel q̃rtã diẽꝫ: ⁊ tũc icipit qeſcere ſine
aliquo nũtio: ⁊ poſtea reicipit: ⁊ ꝓcedit vſqꝫ ad vndecimã:
⁊ tũc iteꝝ qeſcit: ſꝫ poſtea in 14° iteꝝ reuertit̃: ⁊ fortificat̃:
talis morbꝰ vocat̃ acutꝰ cũ dubitatione: aut ſm reaſſũptio
nẽ: ⁊ talis morbꝰ põt trãſire vſqꝫ ad. 40. dies: ⁊ h̃ dicit Cõ
mẽtator. Nota ğ diſtĩõnẽ quã ponit Gal'. 2° de creticis cap̃
12. dicit.n. ꝙ egritudo acuta: q̃dã eſt acuta valde: ⁊ q̃dã nõ
acuta valde: ⁊ acuta valde eſt 2ꝫ q̃daꝫ que terminat̃ in 4°
die vel antea: ⁊ dı̃ iſta acuta valde ſm pſcrutationẽ ⁊ veri
tatẽ. Itẽ egritudo acuta nõ valde: q̃dã eſt acuta abſolute: ⁊
hec terminat̃ in 14° die: vel añ. q̃dã ∞o eſt acuta: ſm reaſſũ
ptionẽ: ⁊ eſt illa q̃ terminat̃ in 20° die: ⁊ q̃dã eſt q̃ dı̃ acuta
ſm recidiuationẽ: ⁊ hec extẽdit̃ a die 20° vſqꝫ ad 40m.

Circa hoc opꝫ duo q̃rere ex cõmẽtũ ꝑm eſt de multipli
citate morbi acuti. 2m eſt de cã quare dies 14° eſt
dies creticꝰ pluſq̃ȝ 13ꝰ vel 15°. De ꝑ dico: ꝙ morbꝰ acutus
dı̃ tribꝰ modis. ſ. rõne cãe morbi: ⁊ rõne accñtium. Itẽ rõne
cãe põt dici morbꝰ acutꝰ 3ꝫ. ſ. rõne q̃litatis: ⁊ rõne q̃ntitatꝭ:
⁊ rõne ſitus mãe. Rõne ∞o q̃litatis dı̃ morbus acutus oĩs
morbꝰ de chola. vñ febris tertiana põt h̃ mõ dici acuta: ſm
ꝙ dicit Gal'. in ꝯ° apho. li° 3°. Rõne ∞o q̃ntitatis cãe dicit̃
acuta egritudo ſinocha iflatiua. nã ꝓpter mltitudinẽ mãe
nõ põt egritudo diu durare: qn vincat: vel vicat̃. Rõne ∞o
ſitus mãe dı̃ acuta: ſicut in ſqnãtia: vel apoplexia. nã in mẽ
bro nobili poſita mã cogit cito fieri criſim. Rõne ∞o mor
bi iteꝝ dı̃ 3ꝫ acutus. ſ. rõne ſue eẽntie: ⁊ ſue q̃ntitatis: ⁊ rõne
mẽbri nobilis: rõne ∞o ſue eẽntie. ſ. q2 ipſe morbꝰ calidus
eſt piculoſius: ſicut queliꝫ febris multe caliditatis. 2° mõ dı̃ rõ
ne q̃ntitatis egritudis. ∞.g. ſi aliqs patiat̃ in mẽbro nobili
grãde vulnus: vt ſi eleuarent̃ oẽs carnes: q̃ ſunt ſup pecto
re: cito ſequeret̃ criſis ad malũ: ⁊ h̃ põt hẽri ꝑter. Gal' de
ige. ſa. li° 4°. ⁊ 2° reg. ac. in ꝯ°. vbi loq̃t̃ Gal'. de dubio vul
nere cruris: rõne ∞o nobilis mẽbri patiẽtis: vt eſt ſpaſmꝰ
⁊ apoplexia: ⁊ ſincopis. ⁊ h̃ ꝓbat̃ ꝑ Gal'. 4° de ige. ſa. Rõ
ne ∞o accñtis dı̃ morbꝰ acutus: ſic eſt colica: q̃ eſt ſm ſe de
mã fridam ꝑ dolorẽ eſt morbꝰ acutꝰ: ſic̃. d. Gal'. i ꝑ ꝓno.

Ura dies 13. ſit magis creticus q̃ȝ 14.

¶ De 2° ſic ꝓcedo. videt̃.n. ꝙ dies 13ꝰ ſit magis creticus: q̃ȝ
14ꝰ. nã criſis dꝫ fieri in hora maioris afflictionis: ſic dı̃ in
li° de criſi ⁊ creticis ꝑ totũ. Sed in acutis morbis: vtplim
ſit motus ꝑ imparẽ nũm: ſicut dı̃ li° 3° creticoꝝ. ğ cũ impar
morꝰ veniat fortior ad 13m in illo die dꝫ fieri certiꝰ: q̃ȝ i 14°.
¶ ꝑ. 13ꝰ eſt ꝓpinqor pn° morbi: q̃ȝ 14ꝰ. ⁊ oĩs talis dies dꝫ
ẽẽ fortior in criſi ſi ſit creticus: ſic dı̃ i li° de criſi ⁊ creticis.
¶ ꝑ. Iſaac in li° febriũ: h̃ idẽ vı̃ velle. nã ponit ꝙ dies 13ꝰ
eſt creticus per ſe: ſed 14° eſt creticus per accñs. ¶ Ad cõ
trariũ planũ eſt: q2 morꝰ quadre lune puenit ad 14m. ⁊ non
ad 13m. q̃re accidit in eo melius criſis: q̃ȝ in 13°.
¶ Ad hãc qõnem rñdeo per ∞ba Ptolomei: ⁊ Cõmẽtatoris
eiuſdẽ in cẽtilogo. nam dicit ꝙ qñ incipit morbꝰ: tũc luna
eſt in aliq̃ ſigno. cũ ergo luna veniet ad oppom. ſignũ illi ſi
gno ꝑori: faciet opõnem ꝯriã morbo: q̃re nã mouet̃: tũc ad
criſim: ⁊ dico oppõnẽ illã eẽ nõ ſolũ in vera oppõne. ſ. qñ
ambulauerit mediũ circuluꝫ ſignoꝝ: ſed ẽt oppõnẽ ꝑ qua
dras. ſ. qñ ambulauerit ꝑtia ſigna. Iſta oppoſitio fac̃ cri
ſim in 7°. Prior ∞o facit in 14°. hec ğ eſt cã q̃re ſit magis
criſis in die 14°: q̃ȝ in 13°. ¶ Ad ꝑm ∞o argm dico: ꝙ lꝫ quo
ad motũ mãe veniret criſis in 14°. tñ ꝓpter adiutoriũ mo
tus celeſtis tardat̃ criſis ad 14am: vñ vtplim incipit criſis
in 13°. ⁊ finit̃: ⁊ cõplet̃ in 14°. ⁊ ꝑ hoc idẽ pꝫ ſolũ ad ſcðm.
¶ Ad 3m aũt dico: ꝙ hñ magis eſt ꝑ ſe criſis in 13°. q̃ȝ i 14°
quo ad motum materie: ſed ille tollitur propter cauſam
aliam operantem deſuper.
¶ ꝑ. videt̃ alia rõne: ꝙ 13ꝰ dies ſit magis creticus: q̃ȝ 14ꝰ.
nã due ſeptimane medicinales ꝯiuncte adinuiceꝫ veniunt
magis ꝓpe ad finẽ diei 13°. q̃ȝ ad finẽ 14°: qm̃ due ſeptima
ne medicinales faciũt. 13. dies ⁊ vndeciꝫ horas: ⁊ ſic diſtat
finis ſcðe ſeptimane medicinalis a fine 13° diei: ꝑ vndecim
horas: ⁊ a fine 14° diei ꝑ. 13. eſt ğ ꝓpinqor ille nũs diei 13°.
q̃ȝ 14°. q̃re. 13. dies dꝫ eẽ magis creticus q̃ȝ 13ꝰ. ⁊ ſili rõne
vtit̃ Gal'. 3° de creti. ca. 9° ad ꝓbãdũ de die. 20. ꝙ eſt magis
creticus q̃ȝ 21ꝰ. ¶ Ad qð dðm eſt: ꝙ lꝫ vltimus dies ſepti
mane medicialis: maiorẽ pt̃ẽ accipiat de die 13°: q̃ȝ de 14°.
nõ tñ ꝓpter h̃ attribuẽda eſt criſis diei. 13°. imo 14°: qm̃ ps
illa quã accipit de 14° eſt fortior in facienda criſi: q̃ȝ ſit illa
quã accipit de 13°. Cuius rõ eſt: q2 ∞tus lune in faciẽdo cri
ſim eſt per oppõnẽ: ſicut. d. Ptolomeus in cẽtilogo: ⁊ ſꝫ ipſa
magis eſt oppoſita in illa pt̃e tp̃is quã accipit dies medici
nalis vltimus ſcðe ſeptimane de die 14°. q̃ȝ in illa pt̃e quã
accipit de die 13°. qm̃ recta oppoſitio eſt in fine diei.
¶ Sed mõ emergũt tres qõnes ꝓpter aſſignationẽ ſupradi
cte cauſe. quaꝝ ꝑ° eſt: q2 vı̃ ꝙ dies 14° ſit magis cretica: q̃ȝ
7°. cuius ꝯriũ dcm̃ eſt in libꝰ de creticis ⁊ de criſi. nã dı̃ ibi
ꝙ dies 7° eſt magis cretica: q̃ȝ queliꝫ alia dies. cã ∞o quaꝫ
diximus ſupra mõſtrat: ꝙ 14° ſit magis cretica: ⁊ eo ꝙ luna
tũc eſt in vera oppõne. in 7° ∞o nõ eſt in vera oppõne. imo
eſt in q̃dra vbi nõ eſt tãta oppoſitio. 2° qð eſt: q2 morꝰ iſte ꝑ
quadrã: vel ꝑ oppõnẽ nõ vı̃ eẽ cã gñalis in criſi. ponat̃.n.
ꝙ mõ luna icipiat luminari: tũc ipſa in 7° die erit ſemiple
na: ⁊ erit cõpleta vna q̃dra. Si ğ cũ eiꝰ iceptione icipiat ali
qs febrire: veniet ei criſis: cũ luna erit in ꝑ° q̃dra. ⁊ h̃ eſt cũ
ipſa erit ſemiplena. Si ğ alij icipiat febris vna die añq̃ȝ iſti:
tũc dꝫ venire criſis in 7°. nec tñ luna erit in q̃dra ſui lumi
nis: imo deficiet ab ea per diẽ. ğ rariſſime vı̃: ꝙ q̃dra lune:
vel oppoſitio ſit cã motus cretici. 3° qð eſt talis. nam ponit
Ptolomeus cãꝫ illã: ſicut dcm̃ eſt ſupra: ꝯtra quã ſic oppo
nit̃. Dicit enim Gal'. in 3° de creticis: ꝙ ſi aliqs hꝫ ſuũ for
tuniũ in aliquo ſigno: ⁊ iforturniũ in alio ſigno. Cũ egrotat
⁊ luna ſit in ſigno ſui fortunij: vel in aliq̃ ſue quadre: ita ꝙ
rñdeat ei per quadrã: bñ ſe hẽbit: ⁊ cũ luna erit in ſigno i
fortunij: vel alio rñdente ei per quadrã male ſibi erit. Dei
de ſic ꝓcedo: ponat̃ ꝙ iforturniũ alicuius ſit in ariete: ⁊ for
tunium ſit in tauro: ⁊ ponat̃ ꝙ iſte incipiat egrotare luna
ſtante in ariete: tũc male erit ei: ⁊ in ariete: ⁊ in ſigno: qð rñ
det ei per quadrã: quare cum luna veniet ad locum illius
oppoſitionis: vt cum intrabit cancrum: non iuuabit: imo
nocebit: quare talis cauſa non eſt generalis.
¶ Ad pmam dico: ꝙ duo ſunt: que faciunt aliquem diem
creticum. ſ. natura humoris faciẽtis febrẽ. nã ſi humor eſt
mobilis ⁊ furioſus aptior eſt ad criſim: q̃ȝ ſi ſit obtuſus: ⁊
quietus: ⁊ de hoc pleni ſunt libri medicinales. Alia cau
ſa criſis eſt aſpectus celeſtis: ſicut ſupra patuit: vñ ſi ꝯſide

rem⁹ in criſi ſolū motū: ꝛ aſpectū celeſtē: ſine dubio 14ᵘˢ eſt fortior in criſi ꝙ̄ 7ᵘˢ. ſʒ ſi ꝯſideremus motū humoris: q̄ furioſior eſt: cum ſ criſis eſt in 7ᵒ: ꝙ̄ in egritudine: cui⁹ terminus eſt in 14ᵒ. magis dʒ fieri criſis in 7ᵒ: ꝛ fortior eſt mot⁹ ei⁹.

¶ Ad ſcđam dico: ꝙ 2ᵃ eſt quadra. vna. ſ. q̄ꝛtum ad apparitionē luminis. ꝛ alia q̄ꝛtū ad tranſitū p ſigna: ꝛ voco q̄draʒ apparitionis luminis: ab initio lune vſqʒ quo ſit ſemiplena: ꝛ voco q̄drā q̄ꝛtū ad tranſitū ſignoꝝ: q̄n ab initio morbi ambulauit luna per tria ſigna: ꝛ ſcias ꝙ in q̄dra luminis: claudit̄ neſcio q̄dra 2ᵃ. ꝛ tñ neſcio dico ea eſſe fortiorē in faciēdo motū. vnde in oi egri⁹ⁿᵉ pōt eſſe q̄dra q̄ad motū lune p ſigna: ſʒ i paucillimis eſt q̄dra q̄ad luminis appitionē. vñ Gal. i 3ᵒ de creticis. d. ꝙ luna hʒ duplicē opōne circa morbos. vnā cōēʒ: ꝛ aliā ꝓpriā. Cōem āt appellat illā quā hʒ a pte luis. ꝓpriā aūt appellat illā quā hʒ a decurſu: quē hʒ p circulū ſignoꝝ. ¶ Ad tertiā dico: ꝙ luna hʒ duplicē opōnē q̄n intrat oppoſitū ſignū. vnā. ſ. a ſitu oppoſito. ꝛ aliā rōne q̄litatis illius ſigni. v. g. Si mō aliqs egrotare icipiat cui⁹ infortuniū eſt in ariete: cū luna itrabit cancrū ipſa rōne ſitus ſigni: qđ eſt oppoſitū ſigno arieti iuuabit eū. Sed rōne iſtius q̄litatis. ſ. infortunij: qđ eſt in ipſo: nocet: ꝛ h̄ eſt magis noc⁹ⁱᵘ interdū: ꝙ̄ ſit iuuamētū ex pte ſitus: ꝛ dico: ꝙ tales egritudies: que ſic icipiūt: vt plim ſunt mortales: q: turbat̄ auxiliū celeſtium corpoꝝ: ꝛ ꝓpterea dicit Gal. in 3ᵒ de creticis: ꝙ luna mouet egritudies: quaꝝ initiū eſt malum mutatiōe mala: ꝛ quaꝝ initiū eſt bonum mutatione bona.

¶ Q. dicet aliqs: ꝙ quelʒ egri⁹ᵒ que ven t ad diē creticū deberet eē ſalua: q: in die cretica: eſt nā: ꝛ v̓tus celeſtis ſimul ad agēdū in morbū: ſed in dieb⁹ q añcedebāt: agebat ſolū nā ꝯtra morbū. ģ ſi tūc cū erat ſolū agēs nā ꝯdefendebat ſe a morbo: nec moriebat̄ eger. multo fortius defendet ſe cū hʒ adiutoriū nāe celeſtis. ¶ Ad h̄ dico: ꝙ nihil ꝓhibʒ morbū eſſe fortiorē: ꝙ̄ nā ꝛ virtus celeſtis adiuuet. Et ſi dicis ante hāc diē nō moriebat̄ eger ģ nec nūc: Dico ꝙ añ illam diē agebat morb⁹ in nām paulatine: ꝛ vñ ꝯſumpſiſſet morbus nām paulatim in lōgo tpe: ſʒ mō: q: nā ſentit ſibi adiutoriū incepit agere fortiter ꝯtra morbū: ꝛ morb⁹ agit ꝯtra nām totis virib⁹: ꝛ deuicit ꝯtra eā. vñ ſubito morit̄: ꝛ eſt ſile de aliquo: qui hēt guerrā cum multo fortiore eo. nam ſtat in caſtro ſuo: ꝛ defendit ſe ſicut pōt: ꝛ venit poſtea ad eum amicus cum aliquo adiutorio: tunc ille debilis inſurgit contra potentem: ꝛ ſuccumbit cum toto adiutorio.

¶ Q. dubitat̄ de eā quā ponit Gal. dicēs: ꝙ iō egri⁹ᵒ acuta terminat̄ in. 14. dieb⁹: q: morb⁹ acut⁹ eſt breuis. Ui. n. ibi eē fallacia ꝯñtis ꝓcedēdo a ꝯñti ad añs affirmādo. Seqt̄ enim bñ: ꝙ ſi morb⁹ terminat̄ in. 14. ꝙ ſit morb⁹ breuis: ſʒ nō ſeqt̄. eſt breuis: ģ terminat̄ in. 14. dieb⁹. ¶ Ad h̄ dōm eſt: ꝙ iſta ꝓbatio: ſm ſe ꝯſiderata nō eſt ſufficiēs: ſed ſuffi cit p ſubintellectū opōnis lune: quaʒ facit in morbis acutis. Scriptū eni eſt in 3ᵒ creticoꝝ: ꝙ termin⁹ morboꝝ acutoꝝ ꝓceditſm aſpectū oppoſitū lune: ꝛ q: oppoſitus aſpectus in luna fortior eſt in pᵃ medietate: ꝛ pma medietas finit̄ in. 14. diebus: pro tāto breuitas determinationis morborum acutoꝝ abſolute cōprehēdit̄ 14ᵒ die: vel ifra: ꝛ ꝓpter hoc Gal. in hoc cōmento remittit nos ad librum creticoꝝ.

¶ Aphoriſmus. XXIIII.

¶ Septime q̄rta eſt indicatiua. Et alterius hebdomade octaua principiuʒ. Cōtemplaria v̓o xi. hec eniʒ eſt q̄rta ſecūde hebdomade. Cōtēplaria v̓o rurſus ſeptima decima. hec eſt eniʒ q̄rta a q̄rtadecima: ſeptima vero ab vndecima.

Theo. ¶ Dies q̄rt⁹ ſeptimi index eſt. Octauus pncipium alterius ſeptimane exorditur. Undecimus ēt cōſiderandus eſt. Quartus eniʒ ſecundi ſeptēnarij eſt. Item decimus ſeptimus conſiderandus eſt. Quartus enim a quarto decimo ꝛ ſeptimus ab vndecimo eſt.

¶ Septenoꝝ q̄rt⁹ eſt index. Alteri⁹ ſeptimane octauus pncipiū. Eſt aūt ꝛ vndecim⁹ cōtēplabilis. Ipſe enim q̄rtus eſt alterius ſeptimane. Rurſus v̓o ꝛ decimus ſeptim⁹ cōtēplabilis: ipſe ſiquidem quartus eſt a quartodecimo: ſeptimus vero ab vndecimo. Leoni.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Hic itēdit nūtias dies aliqs futuras criſes portendētes: qs nūtias ꝛ mōſtratiuas vocare ꝯſueuerat. Sic ait in ꝓnoſticis. ¶ 4ᵘᵐ nūʒ fecit q̄ternariū diuidēs bifariā vnāquāqʒ hebdomadā. Quarta igt nūtiat 7. vndecia ab initio morbi. 17. xjᵃ. n. die 2ᵉ mediatrix eſt hebdomade: ꝛ eſt dies q̄rtus. Itē eadē rōne. 17. dʒ. 20. nūtiare: q dies. 17. tertiā ſeptimanā p mediū diuidit: ꝛ idē dies q̄rt⁹. ¶ Sed tñ hec ſeptimana 2ᵉ ſeptimane eſt ꝯtinuāda: ſi ipſe pmā ab hac 2ᵃ ſeparerit cū alteri⁹ hebdomade. 8. pr⁹ⁿ eſſe dixerit: nec initiū 3ᵉ hebdomade. 15. diē fecerit: ſic fecerūt moderni: nō eni tertiā hebdomadā in. 21. vnū diē terminauit: ſʒ. 14. faciēs initiū 3ᵉ in. 20. eas finiuit. Qđ q̄re fecerit in meracriſcos. i. i liᵒ creticoꝝ mōſtraui. Itē oſtēdi q̄re duas pmas ſeptimanas ſeparauit: tertiā v̓o 2ᵉ iunxerit. Sufficit ģ nobis vt itelligat̄ hic: ꝙ lōgo tpe expimēto certificat̄ remota cā in itellect⁹. Hic aūt Hip. de multis dicit ifirmis in epidimia: qb⁹ criſis in hoc nūo venit: ꝛ primas tres ſeptimanas finierit in. 20. ſcđas v̓o tres ſeptimanas in. 40. h̄ ꝙ̄ mō nūs in. 60. ptendit: ꝛ in. 80. Expimēta quoqʒ teſtant h̄: ꝛ nos qdē in meracriſcos mōſtrauimus vnū de ifirmis ꝓponētes: queʒ Hip. recitauit in epidimia: cui⁹ criſis venit in hac die. Sʒ opus nr̄m ꝓtēdit̄: ſi q̄ſcūqʒ ifirmoꝝ hic recitauerim⁹. ¶ Sufficit igit̄ tñ iterponi qđ dicit in ꝓnoſticis. Criſis itqt in acuta febre in eodē nūo ſaluādis venit ꝛ piuris: q: febris in ſaluādis ſi criſ ſigna laudabilia ꝛ pfecta ſutri die finit̄ 4ᵃ vel antea: ꝛ ſil̄r ſi mortalis ꝛ peſſima. Hoc aūt initiū eſt ſue circulatiōis: ꝛ ſcđs termin⁹. 7. terti⁹. 11. q̄rt⁹. 14. qnt⁹. 17. ſext⁹. 20. Hu⁹ circulatiōis curſus: vel criſis in acuta egritudine q̄ternari⁹ vſqʒ in. 20. ꝓtēdit̄: qb⁹ in v̓bis mōſtrauit ꝙ 3ᵉ ſeptimane ſcđe ſit ꝯiungēda: vt. 17. 20. ex nuntia. In 3ᵒ tex. cōmen. i.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit Hip. terminū egritudinū acutaꝝ abſolute: ꝛ ſic loquut⁹ eſt de dieb⁹ creticis. hic loqt̄ur de diebus indicatiuis vſqʒ ad vigeſimū: ꝛ cū hoc interſerit modū cōputationis: ꝛ dicit ꝙ vſqʒ ad 20ᵘᵐ. ſunt tres dies idicatiui. ſ. 4⁹ q indicat 7ᵘᵐ: ꝛ vndecim⁹ q idicat 14ᵘᵐ ꝛ 17⁹: q indicat 20ᵘᵐ.

¶ Cōmētator circa hūc apho. 4ᵒʳ facit. nā p notificat qđ eſt dies idicatiuus diffinitiue. 2ᵒ ponit modū aſſumēdi dies idicatiuos. 3ᵒ docet cōputare dies creticos vſqʒ ad 20ᵘᵐ. 4ᵒ remittit nos ad aliū librū: pro ſufficiēti aſſignatiōe cāꝝ. durat pᵃ vſqʒ. ¶ Sic ait in ꝓnoſticis. 2ᵃ vſqʒ. ¶ Sʒ tñ hec ſeptimana. 3ᵃ vſqʒ. ¶ qđ quare fecerit. 4ᵃ vſqʒ ad finem.

¶ De pᵒ ergo dicit: ꝙ dies idicatiuus eſt ille in q̄ appet ſignū demonſtrās qđ futurū ſit in die cretica: q̄ illi ꝓportionat̄.

¶ De 2ᵒ dic: ꝙ mod⁹ aſſumēdi dies idicatiuos: ſic Hip. dic iʒ pn. ē diuidēdo vnāquāqʒ ſeptimanā in duos q̄ternos: ꝛ ſic dies 4ᵘˢ. q: eſt dies in q̄ cadit diuiſio pᵉ ſeptimane indicat 7ᵘᵐ diē: ꝛ dies vndecima: q: eſt dies in q̄ cadit diuiſio ſcđe ſeptimane indicat 14ᵘᵐ diē: ꝛ dies 17ᵘˢ indicat vigeſimā: q: in ea cadit diuiſio 3ᵉ ſeptimane. ¶ De 3ᵒ dic: ꝙ modus cōputādi dies creticos vſqʒ ad 20ᵘᵐ. eſt p ſeptimanas i. tñ due pme ſeptimane cōputant̄ diuiſe: ꝛ 3ᵃ cōputat̄ ꝯiuncta cū 2ᵃ poſuit eni pn⁹ᵐ 3ᵉ ſeptimane. 14. diē ꝛ nō 17ᵘᵐ. ꝛ ſic terminauit tres ſeptimanas in vigeſima die: ꝛ non in 21ᵒ.

¶ De 4° dicit q cā ppter quā criſis fit in vigeſima die ⁊ nō in 11°. ⁊ due pme ſeptimane cōputant̄: diſiuncte: ⁊ 3ª ꝯiuncta dicta eſt in li° de creticis dieb⁹: quā hic dicere nō opꝫ: ſed ſufficit nobis hic veritatē: per ſolā expientiā īfirmoꝝ: qui habuerūt criſim in 20° die: ⁊ in dieb⁹ ibi ꝓportionalibus. Unī Hip. poſuit in li° epi⁹ tres pmas ſeptimanas finiri in 20. dieb⁹: ⁊ ſcd̄as tres ſeptimanas in 40. ⁊ ſic deinceps: ad cuius dicti veritatē multos īfirmos recitanit: q criſim habuerūt: ſm illū ordinē dieꝝ: ⁊ nec opꝫ nos in h loco ponē pceſſum alicuius īfirmi: qꝛ nimis eſſet ſermo lōgus: ſꝫ ſufficit nobis autoritas Hip. in 3° pno. q pceſſit cōputādo dies creticos vſq ad vigeſimū per quaternos: ponēdo ſex quaternos terminari in vigeſima die.

Circa pñtem apho. duo opꝫ notare. pm eſt de notificatione dieꝝ īdicatiuoꝝ ⁊ creticoꝝ. 2m eſt de remotione dubioꝝ. De p dco: q opꝫ notificare diē indicatiuū ⁊ creticū dupl'r. ſ. per priora: ⁊ p poſteriora. p priora vo. ſ. per 4or gña cāꝝ. ſ. mālē formalē efficiētē: ⁊ finalē: p poſteriora vo. ſ. per effectus ⁊ ſignificationes eoꝝ. nam oia ſic cognoſcuntur. vt dicitur pmo añ. ſen. 1. ca. 2.

¶ Primo g̃ videamus de notitia p cām mālē. Dico aūt cām mālē taliū dieꝝ eē egritudines: in qb⁹ ſm illos dies datur iudiciū: vel eius veſtigiū. tales aūt ſunt egritudies mālēs: in qb⁹ eſt aliqd ſubito: ⁊ fortiter expellēdū. nā in criſi opꝫ q fiat. p digeſtio mãei. 2° diuiſio. 3° expulſio: vt dī in ꝯ° illius apho. 4e pticule. [In ichlētib⁹ morbis ſi fel nigrū.] talē aūt expulſionē opꝫ fieri fortiter ⁊ ſubito. eſt eni criſis vehemens ⁊ velox mot⁹ morbi ⁊c. vt in ꝯ° illius apho. 1e pticule: [qb⁹ criſis fit.] Egritudies vo imālēs nō ſunt mā dieꝝ creticoꝝ: ⁊ idicatiuoꝝ: qꝛ in eis nō eſt expellēdū aliqd motu cretico: niſi accipet̄ criſis p oi ꝯſumptiōe egritudinis: nec ēt oēs egritudies mālēs i ſũmā dieꝝ creticoꝝ: ⁊ qꝛ nō ille: in qb⁹ fit paulatina ꝯſūptio: ſiue egritudinis: ſiue virtutis: qꝛ in eis nō fit criſis: vt dī 3° de criſi ca° p. ⁊ plerūq ēt egritudies: q̄ ſubito terminant̄: nō recipiūt criſim: q̄les ſūt egritudies mortales: q̄ pp multitudinē mãei ſine criſi interficiūt in pn° morbi. vñ Gal'. 3° de criſi capi 1°. §. [Et nō oportet.] Dicit q nunq̄ euadit aliqs ſubito ex egritudine ſine criſi. Sed gens plurima morit̄ ſubito ſine criſi.

¶ Habita notitia dieꝝ idicatiuoꝝ: ⁊ creticoꝝ p cām mālē: videam⁹ p cām formalē. Dico g̃ eām formalē eoꝝ eē ordinē ꝓportionatū: quē hñt dies cretici: ⁊ idicatiui radicales inter ſe. Iſte aūt ordo cognoſcit̄ ex cōputatione q̄ fit p q̄ternos: ⁊ p ſeptenos: ⁊ p vicenos. p q̄ternos qdeꝫ ſit h mōꝝ duo q̄terni pmi ſemꝑ debēt ꝯiūgi: ⁊. 3. diſiūgi dꝫ 12°. ⁊ ꝯiūgi cū 4°. p ſeptenos vo ecōuerſo. nā duo pmi ſeptimi debēt diſiūgi: ⁊ 3⁹ ꝯiūgi: ſic Hip. tāgit in apho. pñti. cōputatio vo per vicenos: nunq̄ recipit fractionē: ⁊ pp h dī piodus cōplet⁹. 2° de creticis ca° 9°. ⁊ pcedit iſta cōputatio p. 20. vſq ad cētū ⁊. 20. dies: ſicut dī 2° de creticis ca° vlt°. Iſti vo dies ſūt 4or mēſes: ⁊ ibi icipit criſis: ⁊ idicatio que fit p mēſes. nā ſic 4⁹ dies i egri^b⁹ acutis: eſt aliqñ creticus: ⁊ aliqñ idicatiuus ſeptimi. ſic 4⁹ menſis in egri^b⁹ cronicis: eſt aliqñ cretic⁹: ⁊ aliqñ idicatiuus. 7. mēſis: ⁊ forte ſic pcedit i curſu ānoꝝ: vt 4⁹ ānus idicet 7m in ſolone morbi. vñ Hip. dixit in 3° li° apho. [pme paſſiones pueris terminant̄ he in 40. dieb⁹. he vo in. 7. mēſib⁹ he aūt in. 7. ānis: he vo ad iuuētutē accedūt.] Et eſt hic notādum q dies idicatiuus aliqñ dimidiat tps diei cretici: quē idicat: ſic 4⁹ qui dimidiat tps ſeptimi diei. ⁊ 7⁹ q dimidiat tps 14i. Indicat enī aliqñ 7⁹ 14m. vt in ꝯ° illius apho. 4e pticule. [qb⁹ in 7° indicat̄.] Ic vigeſimus dimidiat. 40. Indicat enīꝫ hic illū. vt dī 4° cañ. ſen 2ª cap de dieb⁹ indicatiuis. aliqñ vo nō dimidiat tps: ſed pcedit eū per vnā 4am: ſicut vndecimus: q indicat 14m. ⁊ 17⁹. qui idicat. 20. vt in apho. pñti.

¶ Expedita cā formali pcedēdū eſt ad efficiētē. eſt g̃ cā efficiens 2x. ſ. itrinſeca: ⁊ extrinſeca. itrinſeca qdē eſt mot⁹ mãeriei morbi: ⁊ mot⁹ nãe ꝯtra eāꝫ. nā ex pugna iſtoꝝ duoꝝ ꝯtingit mot⁹: qui dī criſis. cā vo exterior eſt aſpectus celeſtis ſm aliquē modoꝝ: quē infra dicemus. hec aūt dicunt̄ 2° de creticis cap 2°. ⁊ 3° eiuſdē in plurib⁹ caplis: motus aūt mãei h mō eſt cā dieꝝ idicatiuoꝝ ⁊ creticoꝝ. nā qñ mã morbi mouet̄ motu forti ꝯtra nãꝫ. tūc nã moleſtata mouet̄ ꝯtra mãm expellēdā indicatiue: vel cretice. Aſpect⁹ vo celeſtis 3x ē. ſ. lune: ſolis: ⁊ ſtellaꝝ fortunataꝝ: ⁊ ifortunataꝝ. aſpect⁹ aūt lune eſt cā dieꝝ idicatiuoꝝ: ⁊ creticoꝝ: ſm aſpectū oppōnis: ⁊ aſpectū q̄dre: ⁊ medietatis q̄dre: ſm oppōnē q̄ cāſic in egri^ne q̄ terminat̄ in 14° die: ſm q̄dram: vt in egri^ne: q̄ terminat̄ in 7a: ſm medietatē q̄dre: vt in egri^ne: q̄ terciat̄ in 4a. Nota tñ q aſpect⁹: q eſt p mediam quadrā dī magis idicatiuus: q̄ꝫ creticus. aſpect⁹ aūt: q eſt per quadrā ⁊ p oppōnē dī magis creticus: q̄ꝫ idicatiuus. modus autē ſm quē tales aſpect⁹ faciāt diē creticū: vel idicatiuū: pꝫ ex his q dixi in apho. pcedēti authoritate Ptolomei in cētiloqo. dicit eni Ptolome⁹ vbo. 60. q cā criſis eſt ꝯtētia lune i āgul' q̄dratique circuit circul⁹ direct⁹. cā vo idicatiōis eſt ꝯtētia lune in angulis. 8. Hoc aūt idē eſt dicē: q cā criſis eſt aſpect⁹ lune p q̄dras: ⁊ per oppōnē: ⁊ cā idicationis eſt aſpect⁹ lune p medietatē q̄dre. nā 4or anguli in motu lune per circulū ſignoꝝ. ſunt 4or q̄dre lune: ⁊ ſeptē anguli ſunt octo medietates quadraꝝ. ⁊ h pꝫ per cōmētū illius verbi. Ad hui⁹ notitiā deſcribat̄ circulus vn⁹: in q̄ deſcribat̄ q̄dratū 4or anguloꝝ: ⁊ poſtmodū quelꝫ pars q̄drati ſecet̄ p vnū angulū: ⁊ ſic ad vltm illa figura hēbit octo angulos. vt pꝫ in ſubiecta figura. Qꝫ aūt iſte 3x aſpect⁹ lune ſit cā dierū creticoꝝ: ⁊ indicatiuoꝝ. hꝫ p Gal'. p totū 3m de creticis. Sol vo eſt cā criſis egritudinū cronicaꝝ: q̄ nō dicunt̄ ꝓpe habere criſim. vt dcm̄ eſt: vñ dicit Gal'. 3° de creticis cap 7°. q qdā piodi ſunt in nũo dieꝝ: ⁊ qdā in nũo mēſium: ⁊ ſol eſt cā piodoꝝ: qui ſūt in nũo mēſiū: ⁊ luna eſt cā piodoꝝ: qui ſūt in nũo dieꝝ: tñ differēter ſunt cāe iſti duo planete. Sol eni eſt cā per opōnē cōem. opatio aūt cōis eſt p alterationē aeris: vt egritudo que icipit in hyeme terminat̄ in eſtate p mutationē aeris ad caliditatē. luna vo eſt cā p opōnē ꝓpriaꝫ ⁊ cōem. Dico aūt opōnē cōem illā quā facit alterādo aerē ad humiditatē: p quaꝫ ipſa oia humida agitat ⁊ mouet: vt mare flumina: ⁊ cerebrū. opōnē aūt ꝓpriam dico quā facit luna: ſm motū quē hꝫ in circulo ſignoꝝ: ſm aliquē triuꝫ aſpectuū pdictoꝝ: ⁊ ſm hūc motū facit luna plurimā opationē in piodis dialib⁹. de hoc aūt ſatis dcm̄ fuit in pcedēti apho. Aſpectus aūt ſtellaꝝ fortunataꝝ: ⁊ ifortunataꝝ h mō eſt cā: qm̄ hō in ſua natiuitate hꝫ q̄ſdā ſtellas fixas fortunatas: ⁊ q̄ſdā infortunatas: ex quaꝝ aſpectu ad lunā cuꝫ incipit egritudo: fit egri^to bone: vel male determinatiōis. v. g. ponas. n. q cū hō naſcit̄ ſtelle fortunate: ſint in ariete ⁊ ſtelle ifortunate ſint in tauro. Si g̃ icipiat egri^to luna exiſtēte in ariete: vel in aliq̄ ſigno ꝛñdēte illi p q̄drā mouebit luna talē egritudinē motu ſalubri. Si vo icipiat egri^to luna exñte in tauro: vel in aliq̄ ſigno ꝛñdēte ei per q̄drā mouebit luna talē egritudinē motu malo: ⁊ vtplim mortali: ⁊ hoc dicit Gal'. 3° de creticis ca. 6. talis aūt aſpect⁹ nō pōt cognoſci a medico inq̄ꝫtū medic⁹: ſꝫ ab aſtrologo: aut hñdo natiuitatē eius q īfirmat̄: aut ſi fiat ei q̄ōlegitima de ſalute vel morte īfirmi: modū aūt querēdi ⁊ iudicādi: q̄re i libris iudicioꝝ: ⁊ hec eſt cā efficiēs dieꝝ creticoꝝ: ⁊ indicatiuoꝝ radicaliū. cā vo dieꝝ creticoꝝ īterciderīū. ſ. tertij: quinti: noni: ⁊ ſiliū eſt 2x. ſ. mot⁹ nãe ſtimulātis nãm: q quē nã cum deberet facē criſim in die radicali poſtponit criſim: vel anticipat pp furiā mãe: ⁊ facit eā in 5°. ⁊ aliqñ nã fatigata in 7° a motu mãe differt facē criſim in 9° die: ⁊ ſic de alijs intercidētib⁹. Altera vo cāꝝ dieꝝ creticoꝝ: ⁊ indicatiuoꝝ intercidētium eſt virtus quedaꝫ cretica: que prouenit a vicinitate dierum radicalium. Unde tertius ⁊ quintus ꝓles dicuntur cretici propter vicinitatē: quā habet ad quartū

Hic non poſuim⁹ eā qꝛ. q lꝫ hꝫ ingenio ſuo imaginari pōt.

τ nonus dicitur creticus ꝓp vicinitatẽ quã hȝ ad diem undeci-mũ: τ ſeptimũ hec legunt̃ tertio de creticis cap. octauo.

¶ Expleto de cã efficiente: ſcrutãdum eſt de finali. τ dico ꝙ ꝗ̃tum ad cãm efficientẽ motũ creticum: ſiue ſit illa cã exte-rior: vt corpus celeſte: ſiue ſit interior: vt motus nãe: non credo aliquẽ eſſe ſinẽ intẽtum. nã nec luna faciendo criſim hȝ aliquã intẽtionẽ: ꝓpter quã moueat̃: q2 nõ eſt tam vilis intẽtio celeſtiũ corporũ: nec nã morbi intẽtionẽ hẽt aliquã qñ facit motũ ꝓdicum. Sed forte ex parte nature regiti-ue corporis poſſet poni ſinis: intẽtio ad ſalutẽ. τ hoc dico ſm ſilũ modũ: quo nã hȝ intẽtionẽ. nam nõ hȝ intẽtionem per aialẽ apprehẽſionẽ: ſm veritatẽ: q2 intellectu caret: ſed hȝ quãdam ꝓprietatẽ inſitã: per quã operat̃ ordinate: vt intẽ-dens. Unñ Gal. in 3° de criſi cap. 10. dicit hũc ſmonẽ. ⌈ Na-tura intẽdit in oĩbus que opat̃ ad ſalutẽ corporis viui. ⌋ Sȝ ꝗ̃tum ad medicũ: τ infirmum: cognitio dierũ creticorũ: τ idi-catiuorũ cõm ſinalẽ hȝ. magnã vtilitatẽ. ſ. ad curationẽ: τ ad ꝓnoſticationẽ. Ad curationẽ qdem: qm̃ pſcientes in q̃ die debeat venire criſis: nos ſcimus qualr debeamus infir-mum regere. Unñ Gal. p̃ de creticis cap 11°. dicit ꝙ non eſt poſſibile vt ſit regimẽ rectũ: niſi prius ſciat̃: qñ ſit ſtat᷒ egri-tudinis: τ eius criſis. Ualet et̃ ad ꝓnoſticationẽ: qm̃ qñ in die idicatiua apparẽt ſigna bona. puta ſigna digõnis ꝓno-ſticamur infirmũ euaſurũ. vt Hip. in illo apho. q̃rte particu-le. ⌈ Quibus τ in 7° terminat̃. ⌋ Silr videntes aliquã cri-ſim eſſe in die cretica certificatur criſis illa per talem diem ſiue ad bonum: ſiue ad malum: τ hoc dicitur tertio de cre-ticis capitulo ſexto: τ in cõmento ꝓnoſt. libro ſcdo.

¶ Poſtq̃ȝ aũt vidimus notitiã dierũ creticorũ: τ idicatiuorũ per ſuas cãs: videre opȝ notitiã eorũ per ſua ſigna: τ maxi-me dierũ idicatiuorũ. Dico ergo ꝙ tria ſũt ſigna: qb᷒ iudica-mus diẽ eſſe idicatiuũ: per que nos poſſumus iudicare: qd futurũ ſit in die cretica ꝓportionata illi: quorũ p̃m eſt altera-tio materie. nã in die idicatiua bona oȝ appere alteratio. ſ. digeſtio mãe in vrina. τ hoc dicit Hip. in 4ª pticula apho. in illo apho. ⌈ Quib᷒ in 7° terminat̃. ⌋ Si ṽo dies idicati-ua ſit mala: tũc apparet ſignũ indigõnis. Unde dicit Gal. in p̃ lib° de creticis: ꝙ ſi in 4° die apparet nigra nebula. in die 7° veniet mors. Scdm aũt ſignũ eſt apparitio victorie inter morbũ τ nãm. nã in bona idicatione oȝ apparere ali-qua victoria nãe ad morbũ: ſicut ɔfortatio appetit᷒: τ vi-gor motiue ṽtutis: τ bonitas aliarũ ṽtutũ. In die ṽo idica-tiua mala apparet caſus appetitus: τ debilitas aliarũ vir-tutũ. Tertiũ ṽo eſt p̃m̃ leuis pugne. ſ. ꝙ icipiat aliq̃ diffi-cultas in anhelitu: aut aliq̃ alienatio: aut aliqs ſudor pti-cularis: τ breuiter ꝙ incipiãt aliqua veſtigia ſignorũ creti-corũ: que debẽt ꝓuenire. Nota tñ ꝙ non opȝ ſemp iſta tria ſigna venire. Sed vel oĩa vel aliq̃ ex eis: vel vnũ: τ hec di-ſtinctio ponit̃ ab Auic. 4° can. fen ſcda cap de diebus in-dicatiuis: τ ab Haliabate cap de diebus creticis in theo-rica libro quarto. τ a Gal. p̃mo de creticis capitulo 4°.

¶ Habita notitia dierũ idicatiuorũ: τ creticorũ: per ſuas cãs τ ſigna. ɔñter circa notificãtia dies idicatiuos: τ creticos: per ordinẽ dubitat̃. τ p̃mo de cã mãli. Querit̃ ergo nũqd criſis: τ dies cretici cadãt in tpe ɔceptionis τ partus. τ vi-detur ꝙ nõ: per diffõnẽ criſis. eſt enim vehemens: τ velox motus morbi. Generatio autẽ τ ɔceptio: τ parturitio non ſunt morbi: imo ſunt opationes virtutis generatiue.

Utr criſis τ dies cre-tici cadãt in tpe ɔce-ptionis et partus.

¶ D. in oĩ criſi oȝ fieri digeſtio: diuiſio: τ expulſio. vt in ɔ° illius apho. q̃rte pticule. ⌈ Incipientib᷒ morbus. ⌋ Infans autem non digeritur: nec diuidit̃ ante ſuam expulſionem.

¶ Ad ɔ̃riũ eſt authoritas τ rõ. authoritas eſt Gal. 3° de cre-ticis cap 5°. §. ⌈ At ṽo. ⌋ Rõne ṽo tali mõſtrat̃: oĩs motus in quo ſm determinatos dies aliqd ꝑparat̃ ad expulſionẽ τ expellit̃ ꝓpter noc᷑m qd facit: τ influẽtiã celeſtẽ adiuuan-tẽ eſt mot᷒ creticus. Sȝ motus qui ẽ a p̃n° ɔceptionis vſq3 ad ɔſumationẽ partus: eſt h᷒. ergo talis mot᷒ eſt creticus. maior ꝓpoſitio hĩ ex 3° de creticis per totũ. minor ṽo ꝓpo-ſitio hĩ per Aui. in li° de aialib᷒: τ per Ar. in ſuo de aiali-bus: τ per Auic. 3° can. cap de embrione: τ breuiter p oẽs authores: qui loquunt̃ de operatione generatiue ṽtutis.

¶ D. Gal. in ɔ° ꝓnoſt. li° 3° ponit ꝙ in parturientib᷒ qñ fe-bricitãt dẽmus cõputare dies creticos a die part᷒: τ non a die febris: quare vȝ ꝙ mot᷒ parturiẽtis ſit creticus: cũ ab eo ſumatur initium computandi dies creticos.

¶ Ad euidẽtiã h᷒ qõnis notãdũ eſt: ꝙ 2ᵉ ɔſiderat̃ diſpoſitio in muliere p̃gnãte. Una qdẽ eſt diſpõ totalis: que eſt a p̃n° ɔceptionis vſq3 ad ɔſumationẽ part᷒. τ alia eſt diſpõ par-tialis ſcȝ diſpõ eius in tpe partus. Dico g̃ ꝙ ꝗ̃tũ ad diſpõ-nẽ totalẽ: cũ talis diſpõ fiat opõne nãe ꝓpter ɔſeruationeȝ ſpẽi: τ nõ ſit ibi mot᷒ morbi ad ſalutẽ: vel ad mortẽ: non eſt ibi criſis ꝓpe dicta: nec dies creticus. Sed eſt ibi qdã mo-tus ordinat᷒ ſilis motui cretico in morbo: τ attẽdit̃ iſta ſili-tudo penes tria. quorũ p̃m eſt particulares opõnes: qs facit ṽtus gñatiua: cũ ſuis miniſtrãtib᷒. 2m eſt nocumẽtũ qd re-cipit mulier a creatura ɔcepta. 3m eſt iſluẽtia celeſtiũ ṽtu-tum. pticulares aũt opõnes: qs vtus gñatiua facit: ſunt. 3. quarũ p̃ª eſt cõplere infãtem p formationẽ: τ augmentũ: τ fortificationẽ. Ita ꝙ ſit aptus ad exeũdum: τ viuẽdũ extra matricẽ. 2ª ṽo opatio eſt ruptura ligamẽtorũ: qb᷒ puer in ma-trice ligat᷒ tenet̃: τ hãc opõnẽ nõ facit ſolũ nã: ſed et̃ fet᷒ ex deſiderio exeũdi. opatio aũt 3ª: eſt ipſa expulſio: que ꝓprie parturitio dr̃: p̃ª g̃ opatio aſſimilat̃ digeſtioni mãe morbi. 2ª ṽo aſſimilat̃ diuiſioni mãe. 3ª ṽo aſſimilat̃ expulſioni: τ ſic ſm quandã ſilitudinẽ reperiunt̃ hec opa cretica: q̃ fa-cit nã in criſi morbi. 2m autẽ penes qd erat ſilitudo in iſto motu ad motũ creticũ verũ eſt nocumentũ: τ grauamẽ qd hȝ mulier ex creatura ɔcepta: τ h̃ qdẽ nocumẽtũ a p̃n° eſt paruũ: τ fere inſenſibile: τ deinde ꝓcedit ſemper creſcẽdo quouſq3 veniat ad ſtatũ: τ cõplementũ: τ tũc maxime agra-uat̃ nã: τ mouet̃ ſtimulata ad expulſionẽ eius ſicut mouet̃ in criſi morbi ad expulſionẽ mãe. 3m aũt penes qd erat ſili-tudo eſt virtus celeſtis: hec aũt virtus celeſtis ꝓcedit ſm numerũ planetarũ: qm̃ in p̃° menſe iuuat̃ virtus gñatiua a Saturno: in 2° a Joue: in 3° a Marte: in 4° a Sole: in 5° a Venere: in 6° a Mercurio: in 7° a Luna: τ ſi tũc eſt pfectus fetus: τ robuſtus ſit expulſio cretica nãlis plunam. Si ṽo nõ fuerit bñ cõpletus: τ robuſtus reuertit̃ ad ſaturnũ mẽ-ſe octauo: τ poſtea in. 9. ad Jouẽ: τ tũc ſit ptus nãlis: hoc au-tẽ dicit ptholemeus in q̃driptito: τ alchabim: τ albu-maſar in introductorio: τ oẽs aſtrologi de iudicijs loquen-tes: ſicut g̃ nã in motu morbi recipit adiutoriũ a corpe cele-ſti: ſic in gñatione: τ partu. hȝ et̃ talis motus indicationem ſicut τ verus motus creticus: τ ſignũ illud indicatiuũ eſt motus pueri in ventre matris: τ eſt tertiũ tpis ſui ortus. puer. n. qui hȝ naſci in nono menſe eſt cõplete formatus in . 45. dieb᷒: τ mouet̃ in duplo huius tpis: τ eſt totum illud tps ſpatiũ nonaginta dierũ: τ iſti dies ſunt tres mẽſes: τ in triplo hui᷒ tpis orit̃: τ ſic ſignũ indicatiuũ appet in 3° tpis nouẽ mẽſiũ. In eo ṽo q oȝ oriri: in. 7. mẽſibus appet ſignũ indicatiuũ: in. 70. diebus: τ hoc inuit. Auic. 3° can. cap. de Embrione ſm ſniam quorũdã. Si ṽo volumus ɔſiderare in p̃gnãte ptialẽ diſpõnẽ quã hȝ in tpe prtus: tũc dico ꝙ ta-lis motus eſt veraciter creticus qm̃ ibi eſt morbus p acut᷒ τ cã morbi: τ accñs: morbus qdẽ per acutus ẽ opilatio in orificio matricis: τ ſolũ cõtinui cuiuſdã iuncture oſſiũ pe-ctinis: cã ṽo morbi eſt puer opilãs: τ extẽdendo cõtinuũ ſoluẽs: accñs aũt eſt dolor fortis: τ ꝓhibitio exeuntium: τ mutatio qualitatũ illorũ locorũ: his aũt p̃miſſis patet veri-tas queſtionis: τ obiectorũ ſolutio.

¶ D. querit̃ an criſis: τ dies cretici attendant̃ circa malam cõplexionẽ ſine humorũ vitio: τ videtur ꝙ ſic quoniã cri-ſis eſt ſpecies alterationis ſicut dicitur in tertio de criſi ca-pitulo p̃mo: ſed qualitati debetur alteratio: qm̃ alteratio

Utr criſis τ dies cre-tici cadãt in mala cõ-plexiõe ſo-la.

eſt motus ſm qualitatē: ſicut dicit Phs. ¶ Ad. cauſe que mouēt nām ad criſim: ſunt infeſtatio morbi: ⁊ adiutorium celeſte. Sed mala ꝯplō nām fortiter infeſtat: qꝛ imediate illi nocet: nā ꝟo nocet ei mediante ꝯplone. dꝫ ḡ nā mouer ad criſim: ꝓpter infeſtationē male ꝯplonis ſolius. Itē influētia celeſtis: nō minus adiuuat nām agētem ꝯtra malā cōplexionē ſolā: q̄ʒ agētem ꝯtra vitiū humoꝝ: qm̄ equalr̄ influit: q̄ʒtum eſt de ſe. ¶ Ad. criſis que fit per cōem opōnem ſolis ⁊ lune: fit per alterationem aeris. alteratio ꝟo aeris opat̄ ꝯtra malā ꝯplonem: ſine humoꝝ vitio: ſicut ꝯtra malam ꝯplonem: cū humoꝝ vitio. Sed criſis per opōnē cōem ꝯtingit fieri: ſicut dꝫ 3° de creticis ca. 7°. ¶ Ad. ethica eſt mala cōplexio: ſine vitio humoꝝ: ⁊ tñ hꝫ certas dies: ſm quas terminat̄. ¶ Ad ꝯrium: in oī criſi dꝫ fieri alicuius mãei expulſio: qm̄ criſis ē euacuatio: vel excitura: ſic dꝫ ꝓtotū libri de criſi: ⁊ creticis dieb⁹: ſꝫ in morbo q eſt mala ꝯplo ſine humoꝝ vitio: nō fit aliqua expulſio mãei. ḡ non eſt ibi criſis: nec dies creticus. ¶ Ad. in oī criſi dꝫ fieri nō ſolū expulſio mãei: ſed digeſtio: ⁊ diuiſio eius: mala ꝟo cōplexio ſola nō recipit digōnem: nec diuiſionē. ḡ in ea nō fit criſis. ¶ Ad. nō inuenimus aliq̄s authores ponētes criſim in ethica.

¶ Ad hāc q̄ōnē dōm: q criſis pōt accipi duob⁹ modis. vno mō pro qualꝫ ꝯſumptiōe: ⁊ hoc mō mala cōplexio ſine humoꝝ vitio: pōt hr̄e criſim. Alio mō pōt accipi criſis: ſm q noiat velocē ꝑturbationē: quā ſeqr̄ euātio: ⁊ ſubita alteratio. ⁊ hoc mō nō eſt criſis: in mala ꝯplone ſola: imo opꝫ q ſit ibi mã: que faciat iliā ꝯturbationē: ꝑ cuius euōnē velocē ſequat̄ alteratio ſubita. ⁊ hec diſtinctio ponit̄ a Gal. ꝓ de creticis ca. 10. ¶ Poſtq̄ʒ vidimus qualr̄ morb⁹ cōplexionalis: ſit mã dieꝝ creticoꝝ ⁊ idicatiuoꝝ: querēdum eſt nūqd morb⁹ ꝯpōnalis: ſit mã dieꝝ idicatiuoꝝ: ⁊ creticoꝝ. ⁊ videt̄ q ſic: ex iductione. nā apoplexia: que eſt morb⁹ receptaculoꝝ: ⁊ ſic morb⁹ in forma. hꝫ dies creticos: ſicut dicit ille apho. 6ᵉ pticule. Quibuſcūq̄ ſanis repēte dolores i capite fiūt ⁊c. ⁊ ille alius qnte pticule. [Si qs inebriat⁹:] ⁊ ſqnantia eſt morb⁹ de oppilōne meatus: ⁊ hꝫ dies creticos: vt dꝫ 3° ꝓnoſt. ¶ Ad videt̄ in morbo q̄ʒtitatis. vt pꝫ in ſynocha inflatiua: ⁊ in groſſitie lingue imoderata. cuius curā ponit Gal. ꝑ purgationē: de ige. ſa. li° 14° cap 5°. ponit eni illum fuiſſe curatū: q taiē habuit purgationē ſubito factā. oīs aūt morb⁹: qui recipit curationē p euōnē ſubito factā recipit criſim. ¶ Ad. pꝫ in morbo nūi. pōt. n. aliqs pati egritudinē lūbricoꝝ: que dꝫ morbus in nūo: ⁊ talem morbū determinari: p creticā expulſionē coꝝ: nihil. n. ꝓhibet nām multū infeſtatā: per lūbricos moueri ad coꝝ expulſionē: motu cretico: ſicut mouet̄ ad faciēdā criſim in diebus itercidētibus ꝓpter furiā mãe. ¶ Ad. pꝫ in morbo ſitus: ſicut in ſchināntia: in qua epiglotis patit̄ morbū in ſitu. In oibus igit̄ gn̄ibus morbi ꝯpōnalis: pōt fieri criſis: ſicut pꝫ per iductionem pmiſſam. ¶ Ad ꝯrium videt̄: qm̄ morb⁹ ꝯpōnalis: multotiēs ꝯtingit ſine mã: ⁊ multotiens ꝯtingit a generatione: ſed tales morbi non habent criſim.

Utrum criſis cadat in morbo cōpoſitiōali.

¶ Ad. pōt queri an ſolutio ꝯtinui: ſit mã dieꝝ creticoꝝ: ⁊ idicatiuoꝝ. ⁊ videt̄ q ſic: per illū apho. ſexte pticule. [Uulnera quecūq̄ annua fiūt.] Item dicūt authores cirurgie: q vulnus factū in cerebro: vſq ad cētū dies pōt eſſe mortale: q̄re ꝯſiderat̄ in ea dies creticus. ¶ Ad ꝯrium: in ſolōne ꝯtinui. In q̄ʒtum ſolō eſt: nulla dꝫ fieri expulſio: ſꝫ ſola partium ſeparataꝝ vnio. In omni autem criſi debet fieri expulſio. ergo non eſt in ea criſis: nec dies creticus.

Utrum criſis cadat i ſolutiōe ꝯtinui.

¶ Poſt q̄ōnē de morbis ſimplicib⁹: querēdum eſt de cōpoſitis. ſ. de apatib⁹: ⁊ q fiat criſis in apatibus: que rūpunt̄: planū eſt: per totū pmū ꝓnoſt. Sꝫ de his que reſoluunt̄: eſt dubiū: ⁊ que lapidant̄: qm̄ in eis nō eſt ſubitus motus: ſed paulatine reſoluunt̄: vel in lapidē ꝑmutant̄: ⁊ ſic nō vident̄ hr̄e criſim: cū omnis motus creticus: ſit ſubitus.

Utrum criſis cadat in apatib⁹.

¶ Ad ꝯrium videtur per tex. Hip. in ꝓ ꝓnoſti. vbi ponit q apata: que ſunt in ptib⁹ hypocondrioꝝ: recipiūt criſim per fluxū ſanguinis nariū: pꝫ ēt in pleureſi. ante eni q̄ʒ conuertat̄ ad ſaniem dꝫ hr̄e criſim: aliqū p ſudorē: ſicut pꝫ in anxio: quē Gal. recitat in 3° illius apho. [paroxiſmos:] ⁊ aliqn̄ per fluxū ſanguinis nariū: ſicut dꝫ 3° de criſi ca. 3°.

¶ Ad. pōt queri an criſis: ⁊ dies creticus ꝯſiderent̄ in accidētibus. ⁊ videt̄ q nō: qm̄ accn̄s nō eſt niſi 3ᵉ. ſ. actio leſa: ⁊ q̄litas mutata: ⁊ iſte cū ſint in malēs: nō hn̄t criſim: accidēs aūt qd eſt exiens a corpe: cum per ipm fiat criſis: nō dicitur hr̄e criſim: qꝛ iam eēt criſis criſis. ¶ Ad ꝯriū eſt Hip. in 3° ꝓno. §. [Quib⁹ ille in capite dolore pmordio feb.] ponit. n. ibi Gal. in exponēdo: q ille dolor terminat̄ a pn° ſui ad 7ᵐ diē. ¶ Ad euidētiā oīum pdictaꝝ q̄ōnū ſciēdum eſt: q dies cretici ⁊ criſis: nō cadūt: niſi ſup illas egritudines: quaꝝ cā eſt mā humida: fluida. Cuius rō eſt: qꝛ talis mā agitat̄: ⁊ mouet̄: ſm ſuos motus p opōnem lune ⁊ ſolis. Uñ Gal. in 3° de creticis: qn̄ iueſtigat cām dieꝝ creticorū: ingrit eas p hoc q luna opat̄ in humiditatib⁹ aialiū: ⁊ mūdi. ſ. in fluxu ⁊ refluxu aquaꝝ: ⁊ maturatione fructuū: ⁊ putrefactione humiditatū: ⁊ ſi luna opat̄ 2ᵉ. ſ. per opōnē ꝓpriam ⁊ cōem. Sol ꝟo ſolū per opationē cōem: hec autē ſunt ſupra expoſita. Uñ ſi egritudo hꝫ mām: que ſit velocis motus: ⁊ infeſtet nām multū: hēt criſim: ⁊ dies creticos: ſm motū lune. ⁊ ſi hꝫ mām: q̄ ſit tardi motus: hꝫ criſim ⁊ dies creticos: ⁊ idicatiuos: ꝑ motū ſolis. Sic. n. dꝫ in 2° ⁊ 3° de creticis. Dico ḡ q oīs morb⁹ cōpoſitionalis: ⁊ ſolō ꝯtinui inq̄ʒtum depēdet a tali mã humida: ⁊ fluida: que moueat̄ per motū ſolis ⁊ lune: pōt eſſe mã criſis: ⁊ dieꝝ creticoꝝ: ⁊ indicatiuoꝝ: ſed ſi nō hn̄t depēdētiam a tali mã: nō dicunt̄ mã eoꝝ. Item accn̄tia morbi hn̄t ſuā determinationē creticam: ſm nām ſuoꝝ morboꝝ: a qbus cauſant̄. ⁊ p hec que dixi poterit aliqs ſoluere omnia obiecta.

Utrum criſis cadat i accidētibus.

¶ Uiſis dubitabilib⁹ circa cām mãlē: accedamus ad dubitabilia circa cām formalē: ⁊ querunt̄ q̄tuor. quoꝝ pmū eſt de ꝓportione dieꝝ indicatiuoꝝ ad dies creticos. 2ᵐ eſt de nūo dieꝝ idicatiuoꝝ. 3ᵐ eſt de diſtōne mēſis medicinalis: ⁊ ſeptimane: ⁊ diei medicinalis: ⁊ q̄re. 20. dies eſt magis creticus q̄ʒ. 21. 4ᵐ eſt an mēſes in partu debeāt eſſe mēſes medicinales: vel ſolares. ¶ De p ſic pcedo: ipſe eniʒ ponit: q dies vndecimus indicat. 14. ⁊. 17. indicat. 20. ꝯriū: cui⁹ ponit̄ ab ipſo Gal. in cōmēto illius apho. 4ᵉ pticule. [Quibus in. 7. iudicant̄.] Dicit eniʒ: q vndecimus dies nō pōt ꝓnoſticari. 14. Sicut 4⁹ indicat 7ᵐ. Et rō eſt: qꝛ q̄rt⁹ dies dimidiat tps a pn° vſq ad 7ᵐ. ſed vndecimus nō dimidiat 14ᵐ: ⁊ pari rōne pt iprobari 17ᵐ idicare. 20. ⁊ mlto magis.

Utrū dies xj. idicet xiiij. ⁊ xvij. xx.

¶ Ad hanc q̄ōnē pōt rn̄deri per ꝟba Gal. in ꝓ de criſi. nam vult q. 11. dies: ſi indicat criſim in 14ᵒ. nō erit illa criſis cōpleta in 14ᵒ. Sed ſiet in ea aliq̄ alteratio fortis: ⁊ poſtea cōplebit̄ in 20ᵒ. vel 27ᵒ. aut opꝫ q ſignū apparens in vndecima ſit ſatis maius: q̄ʒ ſignuʒ qd apparet in 4ᵒ. ſi dēat criſis eſſe pfecta. ꝟ. g. Si in 4ᵒ apparebat nebula rubea: q̄ monſtrabat criſim in 7ᵒ oportebit: q in vndecima appeat alba hypoſtaſis reſidēs in fundo vndiq̄ bona: ad h: vt fiat criſis in 14ᵒ. Aut ſi ſignū digōnis in 11ᵒ nō fuerit forte i ſignādo criſim poterit eſſe criſis in 14ᵒ. Si egritudo ſit velocis motus. ⁊ iſta duo dicunt̄ ꝓ de creticis cap 13°. ⁊ ſic pōt intelligi de aliis duob⁹ ſignis. ¶ De 2° ſic pcedo. quero enim nunqd 7ᵒ dies ſit idicatiua: vel nō. Itē quero an dies cretici itercidētes hēant dies idicatiuos: vel non. Itē quero an poſt. 20. ſint idicatiui: vel nō. ⁊ alia his ſilia: que ſpectāt ad dies idicatiuos. ¶ Ad pᵐ rn̄deo: q dies 7⁹: nō eſt nālr̄ indicatiuus: ſꝫ nālr̄ eſt creticus. nā idicatiuus eſt ille q ſecat ſeptimanā p mediū: ſicut dicit hic Cōmētator. Septimus aūt dies eſt cōplemētū ſeptimane. Sed bn̄ pōt ſumē officiū indicationis: ⁊ idicare qd futuꝝ eſt in 11ᵒ. Aut in 14ᵒ. ⁊ accipit̄ hoc officiū idicationis: per nām digōnis. nā mã que dꝫ eſſe cōplete digeſta: ⁊ dꝫ expelli in 14ᵒ hēt manifeſtam

Utrum dies 7ᵒ ſit idicatiuus.

digeſtionem

digõnē in die 7ª ꝑ mediationē tpis. nā ſic 4ª dies dimidiat ſeptimanā ita dies 7ª ⁊ 14ª. ⁊ iſta ꝟba pñt elici ex ꝑ li. de criſi ⁊ ꝯ° illius apho' 4ª pri' [qbus in 7ª iudicanſ.]

Ꝙꝛ dies cretici intercidētes hēant dies indicatiuos.

Ꝙꝛ pª dies ꝯ. xx. ſit aliq dieſ iudica.

Ad 2ᵐ dico ꝙ dies intercidētes cretici hēnt indicatiuos ꝓꝑ motū m̄ãe ⁊ nō ꝓꝑ aſpectū lune. vñ Auic. põit 4° can. c. de diebus indicatiuis fen. 2ª: ꝙ 5ª dies indicat nonam. Ad 3ᵐ dico ꝙ lʒ Yp. non poſuerit hic diē indicatiuū pº diē 20ᵐ. tñ hñ poſſum⁹ ponere: ⁊ rō ipſa teſtaſ ⁊ expimentū. Indicat. n. dies. 20ª. 40ᵐ. Sic ponit Auiē. in pallato cap. et Gal. idē innuit ꝑ li. de creticis circa finē ⁊ multa ſimilia poſſent q̄ri circa hãc mãʒ. ſʒ omitto ꝓꝑ plixitatem.

De 3° ſic ꝓcedo ⁊ dico ꝙ mēſis medicinalis eſt. xxvj. dies ⁊. xxij. hore ⁊ ſeptimana medicinalis eſt ſex dies ⁊. vij. hore ⁊ media: ⁊ dies medicinalis eſt. xxiij. hore ⁊ vna q̄rtadecima. modus aūt ſm quē Gal. docet ſumere iſtū numeꝝ ē poſit⁹ in 3° lib. ð creticis ſic. opʒ. n. ſumere duos mēſes. ſ. mēſem reuolutiōis lune in orbe ſignoꝝ ꝑter dies in qbus ſtat apō ꝯiūctionē: qꝛ tūc nō eſt luna ꝟtuoſa cū ſit ꝯbuſta. ⁊ iſti dies ſunt. xxvij. ⁊ tertia. qꝛ mēſis lunaris integer eſt xxix. dies ⁊ medius. Itē opʒ ſumere mēſem manifeſte apparitōis: ⁊ eſt. xxvj dies ⁊ medi⁹ q ambo mēſes copulenſ ⁊ fiat inde vn⁹ mēſis cōpoſitus: ⁊ erit ille numer⁹. 53. dies ⁊ medius terti⁹ q diuiſus ꝑ mediū faciet duos mēſes medicinales ⁊ ſic mēſis medicinalis erit. xxvj. dies ⁊ medi⁹. nā medietas. liij. dieꝝ eſt dies. xxvj. ⁊ medietas medie ⁊ tertie diei eſt q̄tuor hore qbus additis ad. xxvj. dies ⁊ mediam fiēt oēs dies illi. xxvi. ⁊. xxi. hore: ⁊ iſte mēſis diuiſus ꝑ quartas facit q̄tuor ſeptimanas quaꝝ q̄libet eſt. vi. dies ⁊. xvij. hore ⁊ media: dies aūt medicinalis eſt ſi diuidaſ ſeptimana medicinalis in. vij. dies: ⁊ erit quelibʒ dies faciem hñ rōnē. xxiij. hore ⁊ vna quartadecima: ⁊ hoc pʒ ſpeculanti in numeris: ⁊ ex his ꝟbis pʒ ſolō illius q̄ōnis. q̄re. ſ. dies. xx. eſt magis creticus q̄ʒ. xxi. nam ſi tu cōponis tres ſeptimanas facies plus viginti diebus: ⁊ minus. xxi. ſʒ magis approximas ad 20ᵐ q̄ʒ ad 21ᵐ. hoc nō. nam tres hebdomade medicinales faciunt. xx. dies ⁊ 4ºʳ horas: ⁊ mediā.

Ꝙꝛ dies xx. ſit magis creticus q̄ʒ xx.

Sʒ ꝯ̄ hoc opponiſ vʒ. n. ꝙ 21ˢ. ſit magis cretic⁹ q̄ʒ 20ˢ: qm̄ tres ſeptimane medicinales ꝑtranſeūt totū dieʒ 20ᵐ: ⁊ accipiūt 4ºʳ horas ⁊ mediā de 21ª. quare totus 20ª dies eſt excluſus. Ad qō dōm ꝙ in iſta computatione nos non debem⁹ accipe ſolū finē vltimi diei illi⁹ ſeptimãe medicinalis. Sʒ totū vltimū diē. ⁊ videretã ille dies capiat plus de 20° die n ilir q̄ʒ ð 21°. qm̄ dies medicinalis cū ſit. 23. hore ⁊ vna quartadecima ⁊ nō accipit de 21° die niſi 4ºʳ horas: ⁊ mediā. ⁊ de die 20° accipit. 19. horas ⁊ mediā: ⁊ minus vna quartadecima nec⁹ plus de hoc tpe hēt 20ˢ q̄ʒ 21ˢ. ⁊ ex hac ēt determinatiōe pʒ q̄re ꝑme due ſeptimane cōputanſ diſiūcte ⁊ 3ª ꝯiuncta: qm̄ ad hoc ꝙ tres ſeptimane faciant. 20. dies n̄ales oportebat vt in cōputādo ſeptenos n̄ales aliqs dies aſſumereſ bis: hic aūt dies non potuit eſſe niſi aut vltim⁹ dies ꝑme ſeptimane. aut vltim⁹ ſcōe: ſʒ vltim⁹ ꝑme eſſe nō debuit: qꝛ 1ª ſeptimana medicinalis accipit de ipſo modicā portionē. ſ. 6. horas ⁊ dimidiam tm̄: debuit ergo bis ſummi vltimus dies ſcōe ſeptimane n̄alis. ſ. 14ª: ⁊ eſt ꝯueniēs qm̄ tertia ſeptimana medicinalis accipit de ipſo magnā portionē. ſ. 13. horas ſic pʒ numerādi. 3. ſeptimanas medicinales ꝯtinere ſup. 20. dies naturales ⁊ tres horas: ⁊ mediā. qs ipſe apphēdūt ſic pʒ ē.

Ꝙꝛ menſes ipgnatiōis a ſint medicinales vel ſolares.

De q̄rto ſic ꝓcedo videſ. n. ꝙ mēſes impgnatiōis ad partum debeant eſſe medicinales. qm̄ menſis medicinalis eſt ſumptus a luna. regimē ꝟo impregnatiōis ꝓcedit ꝑ ſeptenos: ⁊ talis ꝓceſſus eſt ſm motū lune: vt dʒ 3ª de creticis cap. 5. §. [At vero: Jr. §. [inde eſt.]

Preterea vi rōne: qꝛ m̄a gñatiōis q̄ eſt ſanguis mēſtru⁹. hʒ ſuū motū ſm mēſem lunarē. qō expientia a mulieribus ſumpta pʒ. ⁊ authoritate phi dicētis in lib. de aïalibus ꝙ in decremento lune contingunt menſtrua.

Ad ꝯ̄ˢiū eſt authoritas ⁊ expiētia: authoritas qdē Auic. lib. iij. ca. de embrione. ponūt. n. iſti authores ꝙ formatio embrionis ⁊ partus ſiūt in ſpacio dieꝝ ſolariū. qō patʒ in aſſumptione mēſiū ex eis. vñ diciſ [⁊ q̄ñq; eſt formatio ſʒ illud qō eſt plus ⁊ eſt. 45. dieꝝ ⁊ moueſ in. 90. dieb⁹ ⁊ naſciſ in ducētiſ ſeptuaginta: ⁊ illud eſt nouem menſes.]

Preterea pʒ expientia a mulierib⁹ ꝑgnātib⁹. qm̄ pariunt in. 7. ⁊ nouem mēſibus ſolarib⁹ ⁊ non medicinalibus.

Preterea rōne mōſtraſ qꝛ ꝑiodi ꝓcedētes ꝑ menſes attribuunſ ſoli: ⁊ nō lune vt dʒ. 3. ð creticis. c. 7. §. [ꝑiodoꝝ.]

Menſis triplex. Menſis lunaris triplex.

Ad hō aūt dōm eſt ꝙ mēſis ꝟˢ eſt. ſ. lunaris medicinalis: ⁊ ſolaris. mēſis qdē lunaris ē 3ª. ſ. mēſis viſiōis ⁊ ē. 26. dies ⁊ medi⁹. ⁊ mēſis ꝑagratiōis lune de pūcto ad pūctū. ⁊ eſt 27. dies ⁊ tertia: ⁊ 3ª mēſis eſt ꝯiūctionalis: ⁊ eſt ille q durat: de ꝯiūctiōe ad ꝯiūctionē: ⁊ iſte eſt. 29. dies ⁊ medius. menſis ꝟo medicinalis ſicut mōſtratū eſt. eſt. 26. dies ⁊. 22. hore: Mēſis aūt ſolaris eſt. 30. dies ⁊ fere dimidius dies. Sic. n. inſurgit cōputatio diuidēdo tercētum ⁊. 65. dies ⁊ vnum quadrātem in. xij. ptes. Dico ḡ ꝙ mēſis medicinalis ⁊ lunaris viſiōis ⁊ lunaris ꝑagratiōis nō mēſurāt tp̄s impgnatiōis: ſʒ mēſurāt ip̄m vel mēſis lunaris ꝯiūctionalis. vl' mēſis ſolaris: ⁊ hoc dico qꝛ authores medicinales (vt ꝟ̄ parnit) ponūt mēſes impgnatiōis eſſe mēſes. 30. dieꝝ. ⁊ mēſis. 30. dieꝝ eſt q̄ſi medi⁹ inter mēſes lunarē: ⁊ ꝯiūctionalē: ⁊ mēſē ſolarē. vñ nō eſt magna vis ꝑ quē iſtoꝝ duoꝝ mēſium mēſureſ mēſis impgnationis. credo tñ ꝙ magis debuit mēſurari ꝑ mēſem ſolarem. vt accipiamus mēſem pro tota mora Solis in ſigno vno.

Circa cāʒ efficientē dieꝝ creticoꝝ: ⁊ indicatiuoꝝ aliq̄ dubitata ſī in ꝓcedēti aph. tñ adhuc reſtant plura ⁊ difficilia q̄rēda ex qb⁹ duo q̄ranſ hic ⁊ alia omittãſ quoꝝ pᵐ ē de cā dieꝝ creticoꝝ. ⁊ idicatiuoꝝ q̄tū ad aſpectum celeſtē. 2ᵐ eſt de cā que ſumiſ a motu m̄ãe. de ꝑ querunſ q̄tuor. quoꝝ pᵐ eſt an aſpect⁹ celeſtis poſſit eſſe cā in criſi vel nō. 2ᵐ eſt de aſpectu lune. 3ᵐ ē ð aſpectu ſolis. 4ᵐ eſt de aſpectu ſtellaꝝ fortunataꝝ: ⁊ infortunataꝝ.

Ꝙꝛ aliqs aſpect⁹ celeſtis ſit cā criſis.

De ꝑ ſic ꝓcedo nō. n. vʒ ꝙ aliqs aſpect⁹ celeſtis poſſit eſſe cā criſis. qm̄ actio n̄alis nō cadit niſi inter ea q̄ ſe ꝯtangūt. ſic. d. phs ꝑ gñatōis. Sʒ corpa celeſtia nō ꝯtangunt corpa humana: qꝛ illa ſola ſe ꝯtangūt que agūt ⁊ patiunſ adinuicē. ſic ibidē vult phs. corpa aūt celeſtia nihil patiuntur.

Preterea actio ⁊ paſſio nō cadūt niſi circa cōicātia in materia. vt dicitur pmo de generatione in pluribus locis. ſʒ corpora humana ⁊ celeſtia non cōicāt in m̄ã: ergo ⁊c̄.

Ad ꝯ̄riū āt ē expiētia. qm̄ videm⁹ fieri mot⁹ creticos ſm curſum dieꝝ cret⁹: ⁊ rō ē qm̄ oīa iſeriora corpa regunſ. ſʒ ꝟtutē corpoꝝ ſupceleſtiuʒ. ſm ꝙ dʒ ſcōo de creticis ⁊ 3° ꝑ totum ⁊ omnis philoſophia conſentit in hoc.

Corpoꝝ celeſtiū actiō triplex.

Ad hāc q̄ōnē notādū ꝙ triplex ē actio corpoꝝ celeſtiuʒ. vna qdē ē gñalis q̄ ſit ꝑ motū ⁊ lucē. ⁊ q̄tū ad hō hñt calefacere. ⁊ hō vult Ar. in celo ⁊ mūdo: ⁊ algazel in ſua phia. 2ª ꝟo eſt actio ſpālis. ⁊ hec eſt 2ª. qm̄ q̄dā eſt actio q̄litatiua que mutat corpa in ſuis q̄litatib⁹ ſʒ ꝙ dicimus ꝙ ſol ⁊ mars calefaciūt ⁊ deſiccāt. luna ꝟo ⁊ ven⁹ iſrigidāt ⁊ humectāt. ⁊ ſic de alijs ſic dcm̄ eſt in lib. ix. iudicioꝝ. alia ꝟo ſpālis actio eſt q̄ agūt ꝑ quandā ꝓꝑetatē q̄ pōt dici forma ſpecifica. ſic dicim⁹ ꝙ ſup natiuitatē alicui⁹ ſigñat aſcēdēs ⁊ dñs aſcēdētis. ⁊ ſeptimū ⁊ dñs ſeptimi vel mediū celi. et dñs ei⁹. ſilr. in ꝑncipijs oium reꝝ que ſiūt ⁊ ꝓceſſib⁹ eaꝝ ſigñant planete ⁊ eoꝝ ſigna. ſm ſuos aſpect⁹ bonū vel malū euētū illaꝝ reꝝ. ⁊ hec legunſ ab Albumaſar in li. introductorio. Itē in lib. iudiciorū talis ſcribiſ authoritas. oīs mūdane geniture cognitio ex planetis eoꝝq; ſignis t ãq̄ ferrū ex lapide magnete depēdet. Itē Albumaſar in introductorio diē hūc ſmonē: ſ cōſtat igiſ opificē vniuerſitatis gēitorēq; deū nãe ducatū ſidereis morib⁹ cōmēdaſſe. Dico igiſ ꝙ cor⁹ celeſtia. ſm ꝑmā ⁊ 2ᵐ actionē agūt i corpa

infer^a p ꝯtactū mutando aerē.ſm talē vel talē qualitatē.
qꝛ aer corpa inferiora ꝯtāgit.vñ inter aerē ꝛ corpa nr̃a eſt
vtrius ꝯtactus.qm̄ aer patiť a corpib⁹ nr̃is:ꝛ corpa nr̃a ab
aere.ſ3 inter aerē ꝛ corpa celeſtia.ē ſemicontact⁹.qm̄ aer
ſolūmō patiť ꝛ nō agit in corpus celeſte.ꝛ ē hic Ariſt.in p
ḡnationis dič ꝙ triſtās tāgit nos.nos aūt nō tangim⁹ tri
ſtantē. Muta^r vō qua corpa celeſtia mutāt inferiora quā
dicim⁹ fieri p quādā formā ſpecificā. Illa mutat corpa ſi
ne mutatiōe aeris.fortunat.n.ꝛ infortunat ꝛ res ꝛ actiōes
reꝝ ſm ſua initia p bonos vel malos aſpect⁹ quos hñt nō
fortunādo vł infortunādo aerē.ꝛ l3 nō fortunet vel nō in
fortunēt aerē.tñ dr̃r agere in corpa inferiora p ſemiconta
ctū ima^m:ꝛ ſic p3 qūo pōt aſpect⁹ celeſtis eē cā criſis.qł'r
aūt luna ꝛ alij planete faciāt motū creticū.diceť in ſequē
tib⁹:ꝛ pīſta p3 ſolo ad argumēta facta in ꝯtrarium.

Utrū aſpe ctus lune ſunt niſi tres. ¶ De 2° ſic pcedo.q̄riť.n.de nūo aſpectuū ipi⁹ lune.quos
vi Gal.in.iij.de creticis ponere tres.ſ.aſpectu3 oppōnis.
q̄dratureꝛ medietatꝫ q̄drature.ſ3 ꝯ̈ ponit.n.zabel in lib.
iudicioꝝ ꝙ q̄nq3 ſit aſpect⁹ cuiuſlib3 planete.ꝑmus ē ꝯiū
ctiōal.2° exagon⁹.3° tetragon⁹.4° trigon⁹.5° oppoſit⁹.
¶ Preterea aſpect⁹ q eſt p medietatē quadre.nō ē aliqs illo
rū q̄nq3 aſpectuū.qm̄ nō ē aſpect⁹ exagon⁹.qm̄ exagon⁹ ē
p diſtātiā.lx.graduū.aſpect⁹ aūt medietatꝫ q̄dre eſt p diſtā
tiā.xlv.graduū.eſt.n.exagon⁹ aſpect⁹ p diſtātiā ſexte ptis
circuli ſignoꝝ.aſpect⁹ aūt medietatꝫ q̄dre ē p diſtātiā octa
ue ptis circli ſignoꝝ.Q. āt nō ſit aliqs alioꝝ 4^{or} planiſſi
mū ē.Igiť nō ē aliq̄ vt⁹ cretica i aſpectu p medietatē q̄dre.
¶ Preterea ſi q̄nq3 ſunt aſpect⁹ ſic ponit zael.Seqť ꝙ dies
5ª ſit indicatiua radicalis:ꝛ nona ſit cretica radicalis.vt
ſic ex duob⁹ q̄nis faciam⁹ vnā diē creticā cōputādo duos
q̄ntos ꝯiūctiз.Sic facim⁹ ex duob⁹ q̄rtis vnū ſeptenariū.
Aſpectus.n.trigon⁹ eſt ſm tertia3 ptem circuli quā luna
pambulat in nouē dieb⁹ ꝛ modico plus.Aſpect⁹ aūt exa
gon⁹ eſt p medietatē illi⁹.Quare ſicut ex duobus aſpecti
bus medietatis quadrarum fit aſpectus quadre.Sic ex
duobus aſpectibus exagonis fit aſpectus trigonus.
¶ Ad iſtā q̄ōnē ſic rñdendū eſt ꝙ aſpect⁹ planetaꝝ in ſignis
ſm zaelē ſunt.5.ponēdo ꝯiūctionē inter aſpectus.S3 ſm
Alchabitiū ꝛ plures alios autbores.Iudicioꝝ aſpectus
nō ſunt niſi 4^{or}:qꝛ nō ꝯnumerāt ꝯiūctionē inter aſpect⁹:ꝛ
qꝛ aſpect⁹ attēdiť nō ſolū de planeta ad planetā:ſ3 de gra
du ad gradū.nō dr̃ ꝯiunctio eſſe aſpect⁹:qꝛ nō dicim⁹ gra
dum cū gradu ꝯiūgi.S planetā dicim⁹ ꝯiūgi cū planeta
qñ appropinq̄t ſm ſpaciū.xv.graduū in eodē ſigno.Caſ
ſat⁹ eſt ḡ ꝯiunctionalis aſpect⁹ a cāndo dies creticos vel
indicatiuos.Item aſpect⁹ trigon⁹ ꝛ exagon⁹ ſilr caſſanť:
qm̄ ſunt aſpect⁹ amicitie.ſic dič zael ꝛ Ptolome⁹ ꝛ oēs au
thores aſtrologie:qm̄ vtus cretica nō ꝯſiſtit niſi in aſpecti
b⁹ inimicitie ſic vult Ptholome⁹ in cētilogo vbo.lx.ꝛ cō
mētatoꝛ ibidē.Reſtat ergo ꝙ ſolus duplex aſpect⁹.ſ.tetra
gonus:ꝛ oppoſit⁹ habeāt vtutē creticā:verūtñ aſpectus
tetragon⁹ diuidiť p mediū:ꝛ eſt ibi aliq̄ vtus oppōnis ſm
ꝙ diuidiť circulus in figurā.8.angulorū.ꝛ in iſto aſpectu
q diuidit tetragonū p mediū eſt vt⁹ indicatiua:ſunt ergo
duo aſpect⁹ q faciūt criſim.ſ.tetragon⁹ ꝛ oppoſit⁹.ꝛ terti
us ſemitetragon⁹.q fač indicationē.vꝫ.g.Incipiat morb⁹
alicui⁹ luna exiſte in p̄ gradu arietis.qñ luna veniet ad p̄^m
gradū libre.tūc ipſe erit in oppoſito aſpectu reſpectu pnci
pij morbi.q eſt aſpect⁹ inimicitie pfecte:ꝛ iſtū motū facit
luna in.ix.dieb⁹.Itē qñ luna ambulauerit vſq3 ad p̄^m gra
dū cancri.erit tūc reſpectu pncipij morbi in aſpectu tetra
gono q eſt aſpect⁹ inimicitie medie.ꝛ iſtū motū facit luna
in.vij.dieb⁹.Itē qñ luna erit in.xvi.ḡdu tauri faciet aſpe
ctū ſemitetragonū q ē aſpect⁹ inimicitie occulte.ꝛ iſtū mo
tū fač luna in medietate.vij.dieꝝ:ꝛ pp̄ hoc talis aſpectus
nō dr̃ cā diei creticeꝛ:ſ3 cā diei indicatiue:ꝛ iſtos tres aſpe
ctus tāgit Ptholome⁹ in centilogo vbo.lx.ꝛ cōmētatoꝛ
ibidē.Diligēter explanat.p3 ḡ ꝙ Gal.bñ poſuit in.iij.de
creticis ſolūmodo tres aſpect⁹ eſſe piodicos.ꝛ recte ꝯcor
dat cum Ptholomeo.ex hac igiť pōne bñ intelligenti ſol
uuntur omnes q̄ōnes ſupradicte.

¶ Emergūt aūt ex ſupra dictis q̄dā dubitatiōes:quaꝝ pri
ma eſt ꝙ dies.xxvij.nō vr̃ cretic⁹:qꝛ luna rediuit ad eūdē
locum in quo fuit a p̄n^o morbi:nō ergo mouebit naturam
ad criſim.Cum non ſit in loco oppoſito. Utrū dies xxvii. ſit creticus.
¶ Ad qō dōm ꝙ ſine dubio vtus dieꝝ creticoꝝ debilitať
poſtq3 trāſit luna oppoſitū ſignum in q̄ erat aſpect⁹ pfecte
inimicitie:ꝛ pp̄ hoc dico ꝙ dies.xx.non eſt ita fortꝫ in criſi
ſič.xiiij.ꝛ dies.27.eſt adhuc debilioꝛ.20.ſi vō dicis ꝙ nō
vr̃ eſſe oppō lune p quā.27.dicať cretica aliquo mō.dico
ꝙ ibi eſt aliq̄ vtus oppōnis rōne loci a q̄ luna venit.por
tat.n.ab illo loco puta a loco oppoſito aliquā vtutē inimi
cā.Itē eſt ibi alia oppoſitio:qm̄ luna ab illo loco receſſit.
mō aūt ad illū locum accedit.ab aliquo aūt loco recedere
ꝛ ad illū accedere ſit oppoſita.¶ Uł dič ꝙ vt⁹ oppōnis lu
ne i die.27° nō dr̃ eē re^a pncipij morbi:ſ3 dr̃ re^a.14^e vł 20^e.
¶ Aut dič ꝙ morb⁹ acut⁹ q trāſit.14.ꝛ trāſit vſq3 ad.40.
vel ad aliquā intermediā diē.nō eſt morb⁹ ordinati mot⁹:
ſ3 h3 quaſdā melioratiōes ꝛ q̄ſdā peioratōes:ꝛ pp̄ hoc vo
cať morb⁹ ꝯuerſiu⁹.h dič Gal.in ꝯ^{to} pcedētis apho^i:ꝛ in
ꝯ^{to} pnoſticoꝝ de ſignis ſumptis ab anhelitu:pōt ḡ eē vt⁹
oppōnis in lūa in die.17^a rōne alicui⁹ pioratōis q̄ pceſſit i
die.9^a.vł.20^a.ꝛ ſic pōt dici de.34^a.ꝛ alijs vſq3 ad.40um.
¶ Scđa qō emergens talis eſt:quæriť.n.que ſit cā dieꝝ cre Utrū lūa ſit cā dierum creticorum exiſtē in ter.27^m.et 40.ꝛ inter 40.ꝛ cētesimū vigesimum.
ticoru3.a die.27.vſq3 ad.40^m:ꝛ eoꝝ q ſunt a.40°.vſq3 ad
cētum ꝛ viginti:ꝛ vr̃ ꝙ non ſit luna:qꝛ ipſa non eſt cā niſi
dieꝝ creticoꝝ:q ſunt infra mēſem.Sič.d.Gal.iij.de creti
cis:nec ſol:qm̄ ſol eſt cā criſis ſm tpa anni ꝛ medietates
tpum ſič Gal.dič 3° de creticis.c.7.in.40°.aūt dieb⁹ ꝛ in
alijs dieb⁹ creticis q ſequunť eū p.20.ꝛ nō finiť aliqđ tp̄s.
nec medietas tpis anni.nā vnū tp̄s anni finiť in trib⁹ mē
ſibus:medietas aūt eius finitur in.45.diebus.
¶ Ad euidētiā p̄dcē q̄ōnis notādū eſt ꝙ piodus triplex ē: Periodus triplex.
qdam.n.pcedit ſm numeꝝ dieꝝ.qdā ſm numeꝝ mēſiū:ꝛ
qdā ſm numeꝝ annoꝝ:ꝛ hoc dr̃ ab Hip.infra pticula 3^a i
illo apho.ſ plime paſſiōes pus terminanť:It Gal.in 2° d
creticis.c.13^a.omiſſis āt piodis q ſūt in numero mēſium
ꝛ numero ānoꝝ(qꝛ ſpectāt ad illū apho^m.ſ plime paſſio
nes ꝛč.) ſubdiuido piodos dieꝝ:ꝛ dico ꝙ piodoꝝ q pce
dunt p dies:qdā ſunt pfecti:ꝛ qdā impfecti:ꝛ impfectorū
qdā pcedunt p reuolutionē q̄ternariā qdā p ſeptenanari
am:ꝛ dr̃r iſti impfecti piodi:qꝛ in eis cōtingit fractio.qm̄
6.quaterni faciūt.20.dies.p ꝯfractionē.ꝛ ſi cōputarentur
integri facerēt.24.ꝛ tres ſeptimane faciūt.20.dies p ꝯfra
ctionē:ꝛ ſi cōputarenť integre facerēt.21.piodi vō viceno
rum dr̃r pfecti:qꝛ in eis non cōtingit fractio:hec oia dr̃r
2° de creticis.cap.13°.Dico ergo ſic ꝙ ꝑmus piodus pfe
ctus.eſt.20°.dies:ꝛ ei⁹ vtus cretica pfluit ex vtute pioda
rum quaternorū ſextenorū ꝛ ſeptenoꝝ triū q repiunť i eoꝛ
ꝛ vtus illa inuēta in ꝑmo piodo pfecto trāſit ad 2^m piodū
pfectū:ꝛ 3^m ꝛ 4^m ꝛ 5^m:ꝛ 6^m.ſemp debilitādo:ſunt.n.pio
di vigenoꝝ ſex:pcedit.n.cōputatio p vigenos vſq3 ad cē
tum et viginti.Sič dcm̄ eſt in pallegato cap.Sič.n.in p̄
piodo pfecto erat vtus cretica pcedens a ſex q̄ternis.Sic
ab illo p̄ piodo trāſit vtus vſq3 ad ſex piodos pfectos:in
20.n.dieb⁹ ſex quaterni ſunt.et ſic a.20°.die q eſt p̄m⁹ pio
dus pfect⁹ pfluit vtus cretica vſq3 ad.6^m.piodum.q eſt cē
tum et.20.dies:p3 igiť ꝙ vtus cretica in oīb⁹ piodis q cō
putanť p dies h3 radicē a motu ꝑmo lune:credo tñ ꝙ reci
piāt ꝯſeruatiōes ab illis motib⁹ lune q ſequunť p̄^m motū
lune:in h tñ attēdēdū ꝙ 2° piodus pfect⁹.ſ.2⁹ vicenari⁹ h3
in ſe de vtute cretica q̄ fluit a p̄^a lunatiōe.qm̄ h3.7.dies q
ſunt in vltima ſeptimana ꝑmi mēſis.vñ nō h3 ſolū vtutem
creticā influētē a p̄ vicenario.S3 h3 ēt aliquā ꝓpriā vtu

tem rōne illius ſeptimane que claudit̄ in eo. ꝛ ꝓpter hoc infra ei⁹ latitudinē ponunt̄ alij ꝑiodi cretici.ſ.14.ꝛ.27.ꝛ 31.ꝛ.34.ꝛ.37.hoc aūt nō ↄtingit in aliis ꝑiodis viceno:ſ: q ſequunt̄ ipm.q2 nō ſunt infra latitudinē ipſoꝝ aliq dies cretici cōputari ꝑ quaternos:nec ꝑ ſeptenos:nec ꝑ occinū quartū:ꝛ iſtā influentiā ꝑ ligationē tetigit Hip.in 3° ꝑno/ ſticoꝝ.qñ dixit ꝙ ꝑmus ꝑiodus poſt.20ᵐ erat in.34°.2° in.40°.3° in.60°.ꝛ Gal. hanc colligantiam exponit 2° de creticis.c.9.ex his aūt pꝫ ſolō ad ꝑmotam queſtionem.

Vtrū ſolū cā criſis per motum ꝓpriū ei⁹ in c. o. ſignoꝝ vl̄ ꝑ ſolā aeris alteratiōēs

¶ De 3° ḋo.ſ.de vtute cretica ſolis ſic ꝓcedo.De ꝑ q̄rit̄ an ſit cā determinatiōis morboꝝ ꝑ motū ei⁹ ꝓpriū in circulo ſignoꝝ.Sic eſt cā luna:vl̄ ſit cā criſis ꝑ alteratiōēs aeris ſolū.ſ.mutādo aerē ſm tpa anni:ꝛ vꝫ ꝙ ſit cā criſis ꝑmo°. Sic in luna.authoritate Ptholomei in cētilogo ḋbo.60. Jnq̄t enim:[Criſes ḋo ſignāte.ſunt hore in qb⁹ apparet mutatio egritudinis ad bonū:vel malā in tpe veloci.ipſe ſunt eſſentia lune in angulis q̄drati quez circuit circulus q̄dratus directus.Alteratiōes ḋo q̄ ꝓcedūt has ꝛ indicāt ſunt loca lune in angulis ſexdecim lateꝝ:ꝛ hoc poſtq̄ ꝓ/ ceſſerit eē egritudinis ſup eq̄litatē ꝙ nō ↄturbet eū cā ex/ trinſeca.nā cū inueneris in his angulis fortunas fixas vl̄ erraticas.mutationē ſignāt ꝓſperā:ſi ḋo infortunas.ad/ uerſam:niſi fuerit ipſa infortuna ↄ̄ria egritudini:ꝛ luna in ſua baſi.luna ḋo in his angulis ſignāt ſup morbos acu/ tos.Sol ꝓlixos.ꝛ ſic ois planeta ſm ꝓprietatē ſuā:] Ap/ paret igit̄ manifeſte ex ordine ḋboꝝ Ptolomei ꝙ eodem mō ſit cā criſis Sol ꝑ eētiaꝫ ſuā in angulis q̄drati in egri tudinibus cronicis.Sic luna in egritudinib⁹ acutis:eo/ dem.n.ſermone ſine aliq̄ diſtinctione poſuit ſolem cauſaꝫ in criſi morboꝝ cro⁹:ꝛ lunam in criſi morboꝝ acutoꝝ.

¶ Preterea poſt eſt ſolē eē dn̄m aſcēdētis in ꝑn° egritudi/ nis:q̄re ſignabit ſup totā egritudinē ſꝫ aſpectū quē hēbit ad dn̄ꝫ dom⁹ octaue:vl̄ ad ipaꝫ domū octauā:vl̄ ad aſcēdēs

¶ Preterea ḋtus lune ꝓcedit a ſole ſic dic̄ Gal.3.de creticis cap.2°:ꝛ 3°.inq̄t.n.ꝙ luna eſt ſic ↄſul ꝛ ſol eſt ſic rex.Sed ꝓpṫ qḋ vnūqḋq3 ꝛ illō magis.ḡ ſol multo magis opabitur ad criſim ꝑ motū ad oppoſitū in circulo ſignoꝝ q̄ꝫ luna.

¶ Ad ↄ̄rium ponit.n.Gal.3.de creticis.c.7.ꝙ ſol operatur ad criſim ꝑ opationem cōem.luna ḋo ꝑ opationē ꝓpriam ꝛ cōem:q̄re ſua opatio in criſi non erit niſi ꝑ mutationem aeris:q2 mutatio aeris dꝛ operatio communis.

¶ Preterea ſi ſol fac̄ criſim ꝑ opationē ꝓpriā que eſt motus ei⁹ ad loca oppoſita in circulo ſignoꝝ.tūc qñcūq3 īciperet egritudo hēret criſim qñ ſol eſſet in oppoſito ſigno.nulla facta alteratiōe in aere.Si ḡ inciperet egritudo in ꝑn° hye/ mis.de neceſſitate hēret criſim in ꝑn° veris ſi deberet ter/ minari ꝑ quadrā ſolis.Sꝫ h̄ nō eſt veꝝ qm̄ ſi ver eēt frigᵐ ꝛ huᵐ.ſic fuit hyems:nullo° terminaret̄ tūc egritudo tal⁹

Stelle ↄ̄ egrᵐ ter/ minatiōēꝫ dupl̄r oꝑant̄.

¶ Ad euidētiā ꝓpoſite q̄ōnis notādū eſt ꝙ duplex eſt opa/ tio ſtellaꝝ circa egritudines terminādas.quaꝝ vna ē opa tio ꝑ quā ſit manifeſta mutatio in aere ad caliratē fridita/ tē ſiccitatē:ꝛ humiditatē:ꝛ hāc vocat Gal.3.de cret.opa/ tionē cōem:ꝛ ꝑ hāc opationē cōem opat̄ maxime ſol in ter minatiōe morboꝝ cronicoꝝ mutādo aerē:ꝛ lūa ēt hꝫ hāc opationē cōem in acutis.Alia ḋo opatio eſt ꝑ quādā ꝓꝓe tatē occultā qua opant̄ ſtelle ad modū cuiuſdā forme ſpe/ cifice qualis eſt opatio magnetis in ferro.ꝛ hāc diſtōnem innuit Albumaſar in lib° introductorio in plurib⁹ locis: hec āt opatio eſt duplex vna qdē ḡnalis.ꝛ alia ꝑticularis. Dico aūt opationē ḡnalē eā quā fac̄ luna ambulādo ꝑ cir culū ſignoꝝ ꝑ ḋtutē quā hꝫ ex oppōne ad locū in quo erat in ꝑn° morbi.ſ.qñ fuerit in angulis quadrati.Sicut dicit Ptolome⁹ in cētilogo.ꝛ Gal.in 3° de creticis:ꝛ hanc opa tionē nullus planeta hꝫ ꝛ luna hꝫ hāc opationē ſolum in morbis acutis.ꝛ arbitror hāc eſſe cām.q2 luna cū ſit ꝓpin quior oibus ſtellis fixis ꝛ erraticis:ꝛ ſit ſua ḋtus maxie ap/ ꝓpriata humiditatib⁹ q̄ ſequunt̄ aſpectū ei⁹. Sic pꝫ in motu maris ꝛ cremēto cerebroꝝ.Colligit in ſe oēs ḋtutes planetaꝝ ſic mediatrix ꝛ opat̄ circa humores corpoꝝ qui hñt motū velocē.ꝑticularē aūt opationē intēdo illā que ſit ꝑ ſtellas fortunatas ꝛ infortunatas tā erraticas q̄ꝫ fixas q̄ hñt aſpectū ad egritudinē qñ incipit.Signāntes ꝓſpeꝝ vl̄ bonū aduētum ei⁹.ꝛ hāc opationē inſinuauit Gal.3.d cre ticis.c.6.ꝛ Ptolome⁹ in cētilogo ḋbo.lx.cū dicit:[nā cū inueneris in his angulis fortunas fixas:vl̄ erraticas ꝛc.] ꝛ hāc opationē pōt qlibꝫ planeta hēre ꝛ ſtelle fixe in ſignis:ꝛ pōt enī3 qlibꝫ planeta eē dn̄s aſcēdētis tpe quo īcipit egri tudo:ꝛ qlibꝫ planeta pōt eē dn̄s octaui ꝛ dn̄s ſexti:eſt aūt dom⁹ ſexta.dom⁹ egritudinis:ꝛ dom⁹ octaua dom⁹ mor/ tis.aſcēdens autē eſt dom⁹ infirmi.ex hac ḡ diſtōne pꝫ q̄l̄r lūa:ꝛ qual̄r ſol ꝛ reliqui planete ꝛ ſtelle fixe diuerſimode opent̄ ad faciēdam criſim:hꝫ.n.ſol ꝓꝓie opari ꝑ mutatio nē aeris manifeſtā:ꝛ hec ē ſua opatio ꝑ quā terminat mor bos lōgos.ꝑ motū aūt ei⁹ in circulo ſignoꝝ trāſeundo ad loca oppoſita ꝑ occultā ꝓprietatē.non hꝫ efficaciā in criſi. vel ſi hꝫ.modica eſt.tertiā āt opationē q̄ eſt ꝑ modū fortu nij:vel infortunij hꝫ.ꝛ ſic qlibꝫ ali⁹ planeta.ꝛ ſic luna tri/ bus opat̄ modis in terminatione morboꝝ.ſ.ꝑ opationeꝫ manifeſtā mutādo aerē:ꝛ ꝑ opationem quā hꝫ trāſeundo ad loca oppoſita ꝑ circulū ſignoꝝ:ꝛ ꝑ opationem ſm quā eſt fortuna vel infortuna:ſol aūt de iſtis opationib⁹ hꝫ ꝑ/ mā ꝛ tertiā.Reliq aūt planete ꝛ ſtelle fixe ꝑncipal̄r habēt ſolū mō tertiā opationē.aliqd tñ opant̄ ꝑ ꝑmā opationeꝫ: qm̄ ꝛ ipſi ꝑ aſpectū quē hñt ad ſoleꝫ indeterminatis locis iuuāt ſolē in faciēdo aerē calidiorē vel frigidiorē.hijs aūt ꝑhabitis.qb⁹ ḋitas q̄ōnis appet.facilis ē ad argumētoꝝ ſolō.

Vtrū ſtelle fortūate ꝛ iſfortūate opent̄ ad bonā vel malā criſim.

¶ De 4°.ſ.de operatiōe ſtellaꝝ fortunataꝝ et infortunata/ rum ſic ꝓcedo:vꝫ.n.ꝙ nihil operent̄ ad bonā vel malā cri ſim tales ſtelle:qm̄ qñ hō naſcit̄ hꝫ certū terminū vite ſm colchodeā quā hꝫ a planetis ꝛ ſignis.Sic ois author iu/ dicioꝝ ↄſitet̄.ꝛ ꝑcipue hoc dicit Homar in lib° de natiui/ tatib⁹.nihil ḡ opat̄ fortuna vel iſfortuna exñs in angul' tpe quo incipit egritudo.qm̄ determinatū hꝫ tps viuendi ille hō a ꝑn° natiuitatis:q̄re neq3 fortuna ꝓdeſt ad ſalutē.neq3 infortuna.nocet ad mortē:ꝛ ad idē fac̄ qḋ dic̄ Auic.de eta tibus lib.ꝑ.fen ꝑma.ꝛ fen.3.ca.ꝑmo:dicit.n.ꝙ qlibet hō hꝫ determinatum terminū vite quē ꝑterire non poteſt.

¶ Preterea modus operādi ꝑ fortunas ꝛ infortunas cele/ ſtes quā ponit Gal.3.de creticis.nō vꝫ poſſe ad ḋitatē.po nit.n.ꝙ ſi hō hꝫ ſuū fortuniū in ariete.ꝛ ſuū infortuniū in tauro.ꝛ incipiat infirmari luna exñte in ariete talis egritu do eſt bñ terminabilis:ꝛ ſi incipiat infirmari.Luna exñte in tauro:talis egritudo eſt male terminabilis:ſꝫ ↄ̄ hoc op ponit̄ qm̄ ↄiūctio lune cum ſtella fortunata vꝫ ſignāre ma gnitudinē et peſſimitatē egritudinis:q2 talis egritudo in/ cipit qñ nā hois hꝫ adiutoriū a ſtella fortunata et fuit tan ta egritudo ꝙ nā hois cū adiutorio ſtelle nō potuit ꝓhibe re aduētum egritudinis.Jtē qñ luna eſt in tauro et incipit morb⁹ alicui⁹.vꝫ ꝙ debeat ſignāre puitateꝫ egritudis:q2 tūc nā hois leſa ē ab iſfortūio celeſti.q̄re pua nā morbi ꝑt tūc icipe egriᵉᵐ.h̄ āt ↄfirmat̄ ꝑ illū aphᵐ.[in morbis mi/ nus ꝑiclitant̄ etc̄.] et ꝑ cōmētum eiuſdē.¶ Ad ↄ̄riū ē tex. Gal.3° de creticis.c.6.et ptolomei in cētiloqo ḋbo.lx.

¶ Ad hāc q̄ōnē dico ꝙ aſpect⁹ lune cū ſtell' fortunatꝭ opat̄ ad bonā criſiꝫ:et cū iſfortunatꝭ ad malā.cui⁹ cā ē.q2 tūc ḋt⁹ fortune nō ꝑmittit iniciū egriᵗⁱ fieri grāde et ḋt⁹ infortune fac̄ ꝑnᵐ egriᵗ eē grāde et potēs.Sic hō qñ recipit iſultuꝫ ab inimico ſuo.et ē ſociat⁹ ab amicis ſuis.nō pōt recipere grādem leſionē:qñ ḋo inuaſor eſt bñ fulcit⁹ amicis.et inua ſus eſt deſtitutus ab eis.recipit iuaſus magnū nocumētū.

¶ Ad id ḋo qḋ ꝑ opponebat̄ dico ꝙ ille q habꝫ in ꝑn° ſue egriᵗⁱ lunā ↄiūctā cū iſfortunio ſignāte mortē in.7°.die. habuit a ꝑn° natiuitatꝭ Colchodeā q̄ hēret viuē vſq3 ad illā ſeptimā diē:et nō ampli⁹.et ille q habuit lunā ↄiūctaꝫ

cum fortunio ſignante ſalutē qñ incepit egritudo habuit u Colchodea. ꝙ deberet vlterius viuere: ⁊ ſic colchodea ſemꝑ ↄcordat cum aſpectu fortunaꝝ ⁊ infortunaꝝ.
¶ Sꝫ ex h' oriť dubitatio: q2 vĩ ꝙ ars medicine nihil opeť ad ſalutē: ↄueniēte. n. colchodea cū aſpectu fortũaꝝ ſaluabiť ifirm⁹ nec°: ⁊ ↄueniēte cū iſortũio morieť ifirm⁹ nec°.
¶ Ad qḋ rñdēdū ē ꝙ colchodea ꝓmittit tātā vľ tātā vitam cū ↄdictiōe. ſ. ſi ea q̄ ad vitā expediunt fuerint obſuata. ⁊ ſic colchodea impedit nālē terminū vite: ſunt aũt alij termini accñtales abbreuiātes q̄ ↄtingūt ſꝫ diuerſitatē eoꝝ q̄ approximanť corpi: ⁊ hāc diſtōnē tāgit Auic. c. de etatib⁹.
¶ Sꝫ forte aſtrologus obuiaret huic ſol'oni dicēs ꝙ colchodea nō ↄnumerat ſolū ter^m vite nālē: ſꝫ ēt terminū vite accidētalē puta ꝙ aliq̄s deberet viuere q̄tuor ānis ⁊ poſtea mori igne vľ ferro: vel alio accñte: ⁊ ſic ſol'o nulla.
¶ Ad qḋ dico ꝙ colchodea nō pōt trāſire verā potētiā quā hꝫ idiuiduū a ↄpl'one ⁊ ↄpōne ⁊ vnione. vñ credo ꝙ aliq̄s poſſet hr̄e de colchodea ꝙ viueret. c. annis. tñ pōt hr̄e ita malā ↄpl'onē vľ ↄpōnē nālē. ⁊ ſic vti malo regimine. ꝙ nō viuet. 30. ānis: act⁹. n. actiuoꝝ ē i patiēte diſpoſito. Si. n. aliq̄s naſcať in ↄſtellatiōe luxurioſa. ⁊ ↄtingat cū nō hr̄e teſticulos. vľ ꝑ dfectū nr̄e vel ꝑ cāꝫ accñtalē. iſte nō erit luxurioſus. q2 ſuū corp⁹ nō ē aptū: vt talē iſluētiā recipiat: hec autē qū alibi reſeruet. q2 trāſit p̄ntem ſpeculationem.
¶ Ad id ỽo qḋ opponiť ↄ modū iuuādi ⁊ nocēdi ꝑ fortunas ⁊ infortunas quē Gal. ponit in 3° de creticis. dico ꝙ arg^m illḋ ꝫ ſuppoſito ꝙ eq̄lē egritudinē in fortitudine hūeret. qñ luna eēt ↄiūcta cū fortuna vel iſortuna in p̄n° morbi: ſꝫ h nō eſt veꝝ. nō. n. eſt poſē ꝙ egritudo ita forꝫ. Incipiat luna exiſte ↄiūcta fortunio. ſicut luna exiſte ↄiūcta iſortunio. Si. n. aliq̄s hō ab inimico ſuo ledať in p̄ntia amicorū equa l'eſiōe. ſicut in p̄ntia inimicoꝝ. tūc ſignaret max^m exceſſum inimici ſui ſup eū. ſꝫ hoc nō eſt poſē ꝙ hō ſic ledať amicis fulcit⁹ ſicut deſtitut⁹. aliq̄. n. mō leſio recipit diminutionē ꝑ p̄ntiam adiutoꝝ. ⁊ h mō hꝫ ỽitatem ille apho°. [in morbis min⁹ piclitanť:] ¶ Uel dic ꝙ aliq̄s ex ↄſtellatiōe ſue natiuitati. habuit ꝙ deberet egrotare tali tpe. Si ḡ ↄtingat ꝙ in illo tpe repianť fortune i anguľ. egrotabit qdē ille ꝑ ſignationē ꝑoris ↄſtellatiōis. ⁊ ꝑ p̄ntiā fortunaꝝ egritudo hēbit p̄n^m debile. ⁊ ita tale adiutoriū fortunaꝝ ſinit ſupueniēs illi egritudini q̄tū ad radicē ei⁹. ↄriuꝫ aũt ſupueniēs morbo: nō ſignat magnitudinē egri^{tu}. imo diminuit egritudinē. vt ſi alicui incipiat febris in cal'o tpe ⁊ ſupueniat tpa fri^m. illḋ tps nō erit ſignū malū. imo erit bona cā qm̄ diminuet egritudinē: ⁊ hoc dicit Gal. in cōmēto illius apho¹. [in morbis minus periclitanť.]
¶ Poſtq̄ꝫ vidim⁹ d cā efficiēte dieꝝ creti^x q̄tū ad aſpectuꝫ celeſtē. videam⁹ d cā efficiēte ipoꝝ q̄tū ad motū m̄e morbi. circa quā mltiplex dubitatio occurrit. ſꝫ qm̄ ſr h apho. multa dcā ſr. reſuo iſtas dubitatiōes i gloſis illi⁹ apho¹ 4^e pticl'e: [febricitāti ſudores ſi cep nt.] viſ dubitabilib⁹ circa tria gn̄a cāꝝ dieꝝ creti^x. circa 4^m gen⁹ cāꝝ h ē circa cāꝫ finalē diſputatio dimittať. q2 nō hꝫ dubitatiōes de qb⁹ ſit multū curādū. ¶ Sꝫ qm̄ in iſto apho°: ē q̄dā ỽboꝝ multiplicata itricatio. vidēda ē cā illoꝝ: [ſeptie 4^a ē idiuidua.] ꝑ hec ỽba oñdit ꝙ ↄputatio q̄ternoꝝ duoꝝ p̄moꝝ dꝫ fieri ↄiūcta. 4^a. n. dies eſt finis p̄e 4^e ⁊ p̄n^m 2^e: aľr. n. duo q̄terni facerēt. 8. dies [Alteri⁹ ebdomade. 8^a. ē p̄n^m.] Ibic oñdit ꝙ p̄e due ſeptimane debēt ↄputari diſiūcte. Finis. n. p̄e ſeptimane. nō eſt p̄n^m 2^e: ⁊ ēt mōſtrať ꝙ terti⁹ q̄tern⁹ debeat diſiūgi a 2°. [ↄtēplaria ỽo. xi^a.] legas h illatiue: vt ponať ỽo: ꝑ igiť. [hec. n. eſt 4^a 2^e hebdomade:] Ibic oſtēdit author rōnē: q̄re vndecima ē idicatiua. ⁊ ē rō q2 vndecima dies eſt medietas 2^e ſeptimane. ỽtus aũt indicatiōis ꝑnc^r ↄſiſtit in medietate ſeptimane. Sicut ỽtus creticatiōis ↄſiſtit in fine ſeptimane. ſunt. n. pue mutatiōes indicātes q̄ſ crũt mutatiōes magne: qñ ꝓportionāť magne puis. Cui⁹
cā ē qḋ dcm̄ eſt ſupra de aſpectu lūe ꝑ medietates q̄draꝫ ⁊ ꝑ q̄dras: [ↄtēplaria ỽo rurſus. 17^a.] Ir ſic d necit ate iteiir hic ſmo talis. ſ. tertie hebdomade. 14^a ē p̄n^m: ⁊ nō 15^a q2 ſi voluiſſet ꝙ 15ª eēt p̄n^m. tūc dixiſſet ꝙ eēt ↄtēplaria. 18. Itē rū intelľr ꝑ hoc qḋ dic: ꝙ 17^a eſt 4^a a 14^a. eſſet. n. 3^a ⁊ non 4^a. hec. n. ē 4^a a 14. 7^a ỽo ab vndecima. P hoc iō dicit vt mōſtret eādē ꝓportionē dieꝝ idicatiuoꝝ iter ſe: ⁊ dieꝝ creticoꝝ iter ſe. nā ſic diſtat cretic⁹ a cretico imediato ꝑ. 7. ſic indicatiuus ab indicatiuo immediato diſtat per. 7.

Aphoriſmus. XXV.

¶ Eſtiue quartane vt multuꝫ ſiunt breues. Autumnales vero longe. Maxime vero que ad hyemem coniunguntur.

¶ Quartāe eſtiue breues magna ex pte ſr. Autūnales lōge preſertim q̄ hyemem attingunt. Theo.

¶ Eſtiue q̄rtane magna ex parte breues autumnales lōge: ⁊ maxime que hyemē attingūt. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Nō ſolū in eſtate breues ſunt q̄rtane: ſꝫ ēt ois morbus: q2 hoc tpe facile reſoluunť chimi: ⁊ ꝑ totū corpus ſparguntur ⁊ annihilanť. Si. n. ỽtus ſit fortis ⁊ chimoꝝ morbos generātiū purgatrix morbus qeſcit ⁊ ceſſat. Q2 ſi ſit defecta deficit in purgatiōib⁹ illis: vñ ſit ꝙ morb⁹ in eſtate multus ↄlongeť. Quapropter Hip. lōgiorem morbū introduxit vt per hūc ceteros daret intelligi. Sicut. n. in eſtate chimi diſſoluunť ad bonū: vľ ēt ỽtus cū illis ad maluꝫ: ſic itideꝫ eꝫ ↄtingit in hyeme: vt humores ↄgelati qeſcāt in interioribus corporis ⁊ virtus permanet fortior: vnde nec morbus finitur cum chimi ipſius morbi generatiui nō minorenť: nec infirmus moritur: cum virtus cuſtodiatur.

Cur morbi eſtiui breues ſint.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In hoc apho. intēdit Hip. ponere ↄparationē inter egritudinē eſtiualē: ⁊ autūnalē. ⁊ gn̄alr inter egritudinē gn̄atam in tpe cal'o: ⁊ in tpe frigido: ⁊ dicit ꝙ eſtiue quartane ſunt breues vt multuꝫ autumnales ſunt longe. ⁊ maxime ſi iſte febres ad hyemem ↄiunguntur.
¶ Cōmentator circa hūc apho^m. Sic ꝓcedit. nā p̄mo ponit ampliationē apho¹. 2° ponit cām ỽificantē apho^m. durat p̄ma vſq3. [Q2 h tpe.] De p̄mo dic ꝙ nō ē veꝝ qḋ hic dr̄ ſoluꝫ in febre q̄rtana. Sꝫ ēt in omni egritudine: ſemꝑ hoc eſt veruꝫ ꝙ egritudo tpe cal'o gn̄ata eſt breuior. q̄ꝫ ea q̄ in tpe frido. De ſcḋo dic ꝙ iḋ tps cal'm abbreuiat. q2 aer calidus aperit poros ⁊ meat⁹ corꝑis ⁊ ſubtiliat m̄ām: ⁊ facit eaꝫ fluere ⁊ reſoluit. Uñ ſi ỽtus eſt fortior m̄ā morbi. cito ſanať: ⁊ ſi ỽtus ſit debilior q̄ꝫ m̄ā. cito ſeq̄tur mors. In tpe ỽo frido eſt ↄuerſo. nā aer fridus ſtringit poros ⁊ m̄ām ↄſtipat: ⁊ inſpiſſat: ⁊ ↄgdat. Itē in hyeme n.ĩ nō diſſolviť. imo fortificať ꝑ ↄcl'onem poroꝝ. q̄re cū morbus ſit dur⁹ ad diſſoluēdū: ⁊ n.ĩ ſit fortis ꝑ clauſurā n̄ãlis caloris. ſeq̄ť longa pugna. ſiue mortalis: ſiue ſalubris ſit egritudo ⁊ hoc eſt quod dicit Gal.

Circa hūc apho^m dubitanť q̄dā de tex. ⁊ q̄daꝫ de ↄ^{to}. vñ per ordinē videam⁹ de eis. De p̄ q̄riť. nā pōit Hip. hoc aduerbiū: mltū: qḋ vĩ ↄdicere ↄmētatori. nā ſimplr. ponit ↄmētator: ꝙ ois morb⁹ longior ē in tpe frigido: q̄ꝫ in calido. Hip. vero ponit hoc aduerbium: vt multum. ergo non eſt vniuerſale quod hic dicitur.

Circa ois morb⁹ ſit lōgior in tpe frido q̄ꝫ in calo.

¶ Preterea quō ꝑt aliq̄ febris q̄rtana eē lōgior i tpe cal'o q̄ꝫ in frido: q2 aer fridus multū ē ↄri⁹ ei qḋ egritudinē ſoluit. ⁊ friditas talē m̄ām multiplicat. ſ. melancolicam.
¶ Ad hanc queſtionē rñdeo ꝙ poſſibile eſt ꝓpter multitudineꝫ m̄ãe febris: aliq̄ñ in cal'o tpe durare plus febrem q̄ꝫ in frido. ỽ. g. ponať. n. ꝙ febris que facta eſt in eſtate: habeat. x. libras de m̄ā. Sed febris que ſit in autumno habeat. v. vel. iiij. libras m̄ãe. tunc febris eſtiua plus durabit q̄ꝫ

autūnalis. lꝫ plus fiat reſol'o in eſtate: ꝛ q̄r hoc ɔtingit ra roꝛiō vt plimum ɔtingit ɔ̄riū huiꝰ. ſ. ꝙ lōgioꝛ eſt febris tpis frigidi. Item pōt eſſe alia cā diſpō mēbri. nā qñ aliqđ mēbꝝ vt epar aut ſplen aut ſtōus fuerit male diſpoſitū. ꝓlōgabit egritudinē. Sic vult Gal. in ɔmēto tertij pnoſticoꝝ. Itē 3ª cā pōt eſſe erroꝛ in cura eiꝰ. nā erroꝛ ꝓlōgat moꝛbū. ſic vult Gal. 3º de criſi. ſꝫ dato ꝙ mā ſit equa cū oibus alijs ɔdictionibus. nūq̄ꝫ fallit qn febris plus duret in tēpoꝛe frigido: q̄ꝫ in calido.

Preterea poſſe eſt mām febꝛis gñari in tpe vno ꝛ egritudinem venire in alio. vt ſi mā gñaret in hyeme ꝛ egritudo veniat in eſtate ſic pꝫ p Hip. ꝛ Gal. in 3ª pticula aphoꝝ in illo apho°. [De tpibꝰ q̄dē āni ꝛc.] ꝛ ptibus alijs. ḡ ſi mā q̄rtane gñaf in hyeme lꝫ febris fiat in eſtate. poterit eē mā tm̄ viſcoſa: ꝛ tm̄ frida: ꝛ tāte q̄ntitatꝪ ꝙ ipa durabit plus q̄ꝫ illa q̄ gñaf in autūno qñ mā febris autūnalis fuit gñata in eſtate. ꝛ iō fuit ſubtilioꝛ q̄ꝫ illa que gñatur in hyeme.

Ad hoc dico ꝙ Hip. nō habuit reſpectū niſi ad tps in q̄ ipſa febris incipit ꝛ nutrif ex mā gñata in eodē tpe. nō. n. eſt dubium qn extēdēdo māꝫ ad diuerſa tpa poſſet febris tpis cali plus durare q̄ꝫ febris tpis frigidi pp cās dictas.

De 2° ſic ꝓcedo. cōmentatoꝛ. n. ponit ꝙ ois egritudo q̄ fit in frido tpe durat plus q̄ꝫ ea que fit in calo. Sꝫ ponamꝰ ꝙ fiat in eſtate febris ethica. aut calefactio epatꝪ ſine mā. ꝛ h̄ fit in pnº eſtatis. ꝛ ponamꝰ ꝙ in pnº autūni fiat hec eadē febris. Dico ꝙ lōgioꝛ dꝫ eſſe egritudo eſtiua: q̄r tal' egritudo recipit pſeuerātiā a tpe ɔſili. ꝛ deſtructionē a ɔtrario.

Ad hoc dico ꝙ iſte aphoº locum hꝫ in egritudinē materiali. tu vero opponis de egritudine ſine materia.

Aut dic ꝙ autūnalis durabit plus pp magnitudinē cāe. imp̄mētis eā ab initio. nā in moꝛbis minꝰ piclitantur ꝛc.

Preterea ponaf ꝙ in eſtate fiat q̄ridiana ꝛ in autūno tertiana. tūc vꝫ ꝙ febris autūni ſit breuioꝛ: q̄r 3ª vera nō poteſt tranſire. 7. periodos. q̄ridiana vo pōt eſſe lōgioꝛ ſaꝫ.

Ad hoc r̄ndeo ꝙ opꝫ nos ſupponere egritudinē eiuſdē ſpēi penitꝰ: ꝛ cū oibꝰ ɔdictiōibꝰ eq̄libꝰ ab vtraq̄ pte. ſ. cū eq̄litate vis ꝛ cū eq̄li regimine: ꝛ cū eq̄li diſpoſitione corpoꝛis. ꝛ breuiter cum equalitate omnium circūſtantiarū.

Preterea ponamꝰ ꝙ alicui i tpe calo fiat febris tertiana. ꝛ ſupueniat aer fridꝰ: ꝛ ponamꝰ ꝙ in eadē fiat in tpe frido ꝛ ſupueniat aer calus. vꝫ. n. ꝙ p̄ma febris ſit breuioꝛ: q̄r cā p̄cedēs q̄ gñauit fuit paucioꝛ: ꝛ q̄r tps ſequēs fuit ɔ̄riū mãe moꝛbi. vñ fuit cā veiocis ōſtructiōis. Itē in 2° ē eꝫ. nā cā q̄ gñauit fuit maioꝛ pp ɔ̄rietatē tpis ꝛ tps ſeq̄ns fuit cā i augmētādo māꝫ febris tertiãe. Ad h̄ r̄ndeo ꝙ dꝫ itelligi qđ hic dič Hip. ꝙ gñatio mãe ꝛ motꝰ eiꝰ ad febrē ſint ī eodē tpe: ꝛ ſi in diuerſis: ꝛ marie hꝫ locū q̄ntū ad reſolōnē mãe. Preterea autūnal' 4ª vꝫ eē minꝰ piculoſa q̄ꝫ eſtiualis. q̄r omnis egritudo q̄ fit in tpe propoꝛtionali dꝫ eſſe minus periculoſa ſicut dicit iſte apho. [in moꝛbis minꝰ.] Sed hoc ſoluetur infra in cōmento eiuſdem aphoꝛ.

Preterea q̄rif qbꝰ de cāis dicaf egritudo lōga ꝛ breuis. p cuiꝰ r̄nſiōe q̄re in gloſis illiꝰ aphoꝛ. [Ex plenitudine:] ibi nāq̄ determinatum ē quot: ꝛ que ſint cāe difficultatis ꝛ facilitatꝪ curatiōis. ex qbꝰ dictis pōt colligi quot ꝛ que ſint cauſe longitudinis: ꝛ breuitatis eius.

Aphoꝛiſmꝰ. XXVI.

Febrem in ſpaſmo melius eſt fieri q̄ꝫ ſpaſmum in febre.

Theo. **Febrem conuulſioni ſuperuenire melius eſt q̄ꝫ conuulſionem febri.**

Leo. **Febrē conuulſioni ſuperuenire melius eſt: q̄ꝫ febri conuulſionem.**

Commentum Galeni.

In ſubſequētibꝰ ꝙ ſpaſmꝰ naſcif de inanitiōe ꝛ repletiōne dictumꝰ eſt. Si ſano ſupueniet ſpaſmꝰ ſubito: neceē ē illū de plenitudine fieri: cuiꝰ cā viſcoſi: ꝛ ēt fridi ſūt hūoꝛes: ipꝫ mēbꝝ vbi eſt ſpaſmꝰ nutriētes: qbus ſi febris ſupuenerit plimum calefacit: ꝛ diſſoluunf cbimi illū neruū implētes vbi ſpaſmꝰ fit. Si aūt febris ſupuenerit acuta vel pacuta totū corpꝰ deſiccat. corpe quoq̄ꝫ deſiccato ſi ſpaſmꝰ ſucceſſerit: maium magnū ꝛ piculoſum erit: q̄r neruo ad ſanandū tardante: ꝛ magnitudine moꝛbi non breuiter finiēte: neceſſe eſt vt moꝛs ſequatur virtute diſſoluta.

Expoſitio Thaddei.

In iſto aphoº ponit Hip. cōparatiōē inter ſpaſmū ſupuenientem febri. ꝛ febrem ſupuenientem ſpaſmo: ꝛ dicit ꝙ melius eſt ꝙ febris ſupueniat ſpaſmo: q̄ꝫ ecōuerſo.

Cōmētatoꝛ circa hūc aphoᵐ ſic ꝓcedit. nā p̄ ponit diuiſionē ſpaſmi. Scđo ꝓſeq̄f v̄ificationē aphoꝛ durat p̄ma vſq̄ꝫ [ſi ſano ſupueniet ſpaſmꝰ.] 2ª diuidif i. 2. nā p̄mo v̄ificat hāc ptē ꝙ melius ſit febrē ſupuenire ſpaſmo. Scđo econuerſo. durat prima vſq̄ꝫ [ſi autem febris.]

De p̄ ḡ dič ꝙ ſpaſmꝰ ē 2ᵉ vnꝰ. ſ. ō repletiōe ꝛ alꝰ ō inanitiōe.

De 2° dič ꝙ qñ alicui ſano ſupuenit ſubito ſpaſmus. ille ſpaſmꝰ ē de repletiōe. vñ tūc ē bonū ſupinducere febrē. q̄r illa ɔſumet humoꝛes groſſos ꝛ viſcoſos q̄ replēt neruos. ꝛ ſic nerui exiccati reuertunf ad ſuam ſanitatem.

De 3° dič ꝙ ſi febris p̄cedit ꝛ dſiccat coꝛpꝰ. ꝛ poſtea ſpaſmꝰ ſupuenit. Hoc ē maiū ſignū. q̄r ſpaſmꝰ ē de inanitiōe q̄ ſimplr̄ eſt moꝛtalis: nā moꝛbꝰ de ſiccitate req̄rit lōgū tempus in ſui curatione. hic vo moꝛbus cū ſit moleſtiſſimus nature. nō pōt diu tollerari. Iō ſequitur moꝛs.

Dixit qui dā rāyni dus ꝙ bꝛe corio ſi ſimile ſup ueniēte ſedūc febre.

Circa hūc aphoᵐ duꝰ. de tex. ꝛ de ɔ¹° circa tex. vo duo intēdo ꝓbare. quoꝝ p̄ᵐ eſt ꝙ febrē ſupuenif ſpaſmo. Sit malū. 2ᵐ ē ꝙ ē peius q̄ꝫ ſpaſmū ſupuenire febri. p̄mū aūt oñdif triplici rōne: quaꝝ p̄ma eſt: q̄r multiplicatio moꝛboꝝ mltiplicat nocumētū. 2ª vo ē q̄r ſpaſmꝰ anhelitū ꝓhibet. Febris aūt q̄r neceſſitatē auget. req̄rit anhelitum magnū frequētē ꝛ velocē. Sič dꝫ in ɔ¹° illiꝰ aphoꝛ 4ᵉ pticule. [Si a febre habito tumoꝛe nō exiſte in faucibꝰ.] 3ª vo rō eſt. q̄r moꝛbꝰ alteri moꝛbo vtilr̄ ſupueniēs. dꝫ eē minoꝛ p̄oꝛe. Sič dꝫ in ɔ¹° illiꝰ aphoꝛ 4ᵉ pticule. [Quibuſcūq̄ꝫ in cauſis tremoꝛ fit alienatio ſoluit.] Iſꝫ febris eſt moleſtioꝛ oibꝰ moꝛbis. ſič dič Gal. de ige. ſani. li. 8. c. ſi. ḡ eius ſupuētꝰ nō eſt bonꝰ. 2ᵐ āt oñdif tali demrātiōe: qñ ɔiunctio duoꝝ moꝛboꝝ ɔ̄rioꝝ piculoſioꝛ eſt. q̄ꝫ duoꝝ ſilium. ſꝫ ſupuētꝰ febris ſpaſmo ō repletiōe. ē ɔiūctio duoꝝ moꝛboꝝ ɔ̄rioꝝ. ſ. moꝛbi ſicci ꝛ moꝛbi hūidi. Supuētꝰ āt ſpaſmi ad febrē ē ɔiūctio duoꝝ moꝛboꝝ ſiliū. q̄r amboꝝ ſiccoꝝ. ḡ picl'oſioꝛ ē ſupuētꝰ febris ad ſpaſmū: q̄ꝫ ſpaſmi ad febrē: maioꝛ aūt ꝓpoſitio ſic pꝫ. qñ q̄n duo moꝛbi ɔ̄rij iūgunf. malū ē p viā cāe. ꝛ p viā ſigni: p viā q̄dē cāe malū ē 2ᶠ. vno q̄dē mō rōne nocumēti. alio vo mō rōe curamēti. rōne q̄dē nocuᵗⁱ. qñ plꝰ moleſtāt ɔ̄rie paſſiōes q̄ꝫ ſiles ſič dꝫ p̄ can. fen. 2ª. ō pulſu tpꝫ. Iūgit. n. ꝙ ɔplo diuerſa ſp̄ ōteriꝰ efficit nocuᵐ: q̄ꝫ ſilis. rōne vo curamti: q̄r moꝛbꝰ ɔpoſitꝰ ex ɔ̄rijs. ꝓhibꝫ fieri curatiōē eiꝰ. ſič pꝫ de idropicis febrientibꝰ ꝛ pleureticis ſāguinē ſcreātibꝰ. ſič dꝫ in ɔ¹° illiꝰ aphoꝛ [huiꝰ dicetur] p viā vo ſigni mala ē ɔiūctio duoꝝ moꝛboꝝ ɔ̄rioꝝ. eo ꝙ ſignaf ꝙ 2ᵘˢ nō pt ſupuenire p̄. niſi ex magnitudie cāe ſicut habef ex v̄tute illius aphoꝛ. [in moꝛbis minus periclitanf ꝛ.] minoꝛ autem ꝓbata eſt per ſe ipſam.

Ad euidētiā p̄dictoꝝ argumētoꝝ odꝫ ē ꝙ moꝛbꝰ pt ſupuenire alteri moꝛbo 2ᶠ. vno q̄dē mō. ꝙ p̄oꝛ moꝛbꝰ minuaf ꝛ deſtruaf p ſupuētū 2ⁱ. alio vo mō ꝙ p̄oꝛ moꝛbꝰ remaneat in ſuo ſtatu vel augeaf p ſupuētū 2ⁱ. Itē alia duplicitas ē in moꝛbo ſupueniēte. eo ꝙ moꝛbꝰ ſupueniēs pt eſſe maioꝛ p̄exiſte. ꝛ pt eē minoꝛ. ꝛ tūc lꝫ 2ᵘˢ. dſtruat p̄oꝛē. tm̄ pp h̄ ſupuētꝰ eiꝰ nō erit bonꝰ. ſič ſi ſupuenirēt pipleumonia pleureſi. ꝛ dſtrueref pleureſis. nō eēt tal' ſupuētus bonꝰ. Dico ḡ ſic. ꝙ febris ſupueniēs ſpaſmo ipm̄ minuit ꝛ dſtruit: ꝛ eſt

minus moleſtus mo. bꝰ q̄z ſpaſmus. ſpaſmus aūt ſupueniens febri. ipam nō deſtruit. Sz potiꝰ ꝯſeruat ⁊ auget ⁊ eſt piculoſior morbꝰ q̄z ſit ipſa febris. Et ex hac diſtōne pz ſolutio ad dia ſupradicta illo argumēto excepto qd̄ ſiebat p ter. Gal. dicēris ꝙ febris ē moleſtior oi morbo. Cui dōm eſt ꝙ febris ē moleſtior oi morbo pp multitudinē opationū quas ledit. ⁊ pp vlitatē corpis: qꝛ nō eſt aliqs morbus ita vlis. ſic̄ eſt febris. ſz ſpaſmꝰ eſt ſatis moleſtior q̄ꝫtū ad mortē inferendam: nā tollit actionē motiuā lacertoꝝ pectoris: quare pmptior eſt ad mortem inferendam.

¶ De ꝯ°ͦ ſic pcedo: ſ Jn ſubſequētibꝰ. ſ. pticula 5ᵉ. Jn pluribꝰ aphoꝰ. ⁊ in illo apho°. 6. pticule. ſ ſpaſmꝰ fit ex plenitudine ⁊ inanitiōe. Jta ⁊ ſinguitꝰ.]. ſ Si ſano ſpaſmꝰ ſupueniat ſubito vꝫ de plenitudine fieri: Jbic innuit Gal. ſignū diſtinctiuū iter ſpaſmū de inanitiōe ⁊ ſpaſmū de repletiōe. ⁊ vꝫ eſſe 2ᵒ. quoꝝ vnū eſt ꝙ ſpaſmꝰ de repletione ſupuenit ſano corpi. ⁊ aliud qd̄ ſupuenit ſubito: ⁊ ex oppoſito opꝫ intelligi. ꝙ ſpaſmꝰ de inanitione ſupueniat corpi egro ⁊ veniat paulatim. Sz vtrūq̧ vꝫ falſū: ſpaſmꝰ. n. de repletione pōt ſupuenire corpi egro: vt in illo apho° 5ᵉ pticule: ſ ſpaſmꝰ in vulnere mortale] ⁊ in 3° pnoſticoꝝ in illo. c. ſ ſpaſmus contingit pueris:] ⁊ Gal. in tegni in illo. c. ſ nerui ⁊ tenantos punctura].

¶ Jtem vꝫ ꝙ tardius veniat ſpaſmꝰ de repletiōe. q̄z ſpaſmꝰ de inanitiōe. qm̄ ſpaſmꝰ de repletiōe eſt morbꝰ humidus. ſpaſmꝰ vō de inanitiōe eſt morbꝰ ſiccꝰ. Sz mēbꝝ velociꝰ exiccat q̄z humectet. vt dꝫ. 7. de inge. ſani. c. 5. ḡ magis ſubito venit ſpaſmꝰ de inanitiōe. Jtē ſpaſmꝰ de inanitiōe pōt ſupuenire ſano: ⁊ ſubito ſic̄ ſpaſmꝰ de repletiōe. qꝛ hōi ſano pōt ſupuenire: ita eūo ſubita ſicut ſubita repletio.

¶ Ad euidētiā huiꝰ dubitatiōis notandū eſt ꝙ venire ſubito. ⁊ paulatim. ſunt gn̄alia ſigna diſtinctiua inter ſpaſmū de inanitiōe ⁊ ſpaſmū de repletiōe. ſic̄ innuit Auic. 3. can. fen 2ᵃ: c. de ſignis ſpaſmi. Sz ſupuenire ſano vel infirmo. nō ſunt gn̄alia ſigna diſtinctiua inter duos ſpaſmos. Sed tm̄ ſpālia. ſ. inter ſpaſmū de repletiōe cui ꝯfert febris. ⁊ inter ſpaſmū de inanitiōe q̄ ſit a febre. nā aliqñ ſpaſmꝰ de repletiōe nō iuuat a febre ſicut ſi ſpaſmꝰ fiat in vulnere apto et ex hoc pꝫ ſolō ad pᵐ argᵐ. ¶ Ad 2ᵐ aūt qd̄ pbat ꝙ ſpaſmus de repletiōe venit tardiꝰ q̄z ſpaſmꝰ de inanitione qꝛ mēbrū citius exiccat q̄z humectet. Rñdeo ꝙ qñ dꝫ ꝙ mēbrū citius exiccat q̄z humectet. hoc dꝫ itelligi q̄ꝫtū ad ſimplicē alterationē q̄ fit cū medicinis vel cū cibis. nā facilius exiccamꝰ mēbrū p medicinas ſiccas. ⁊ p abſtinētiā a cibo q̄z humectemꝰ ipꝫ cū medicinis humidis ⁊ cū multo nutrimēto. ſz quātū ad alterationē q̄ fit p fluxū huᵉ ad neruos vel ꝯſuptionē humiditatꝫ coꝝ. nō hꝫ v̄itatē qd̄ dictū eſt. ſ. ꝙ mēbrū citiꝰ exiccet q̄z humectet. Cuiꝰ rō eſt qꝛ citius pōt neruus repleri ab humore currēte ad ipſum q̄z poſſit euacuari ab humiditate ſua p exiccationē febrilē.

¶ Corpore deſiccato ſi ſpaſmꝰ ſucceſſerit] Sed nō vꝫ ꝙ deſiccatio febris acute poſſit iducere ſpaſmū qm̄ pꝰus oportebit ꝙ febris exiccet totā humiditatē exñtē in venis cū febris acuta imediate agat in mām ꝯtētā in eis. Cū vō illā exiccauerit tūc pcedet ad ſiccandū humiditatē neruoꝝ. h aūt fieri non poterit durante vita. pꝰus. n. morietur homo q̄z humiditas venarum ſit tota conſumpta.

¶ Ad qd̄ dōm ꝙ caliditas febrilꝰ ſilꝰ dū accēdit in humoribꝰ: ⁊ eos ꝯſumit. ꝯſumit ēt humiditatē neruoꝝ. caliditas. n. febrilis iꝫ imediate cōburat hūores q̄ ſūt eiꝰ mā. nihilominꝰ tñ dū illos ꝯſumit. Silꝰ ēt ꝯſumit hūiditatē neruoꝝ. qd̄ pꝫ ī igne. ſilꝰ. n. dū ligna icinerādo dēſiccat. dēſiccat ēt corpa humida ſibi ppinqua. ¶ Magnum malū ⁊ piculoſum: Jbic querit nunqd hoc piculoſum malum ſignificet mortem.

¶ Ad qd̄ dōm ꝙ ſi cōpleť ſpaſmꝰ. necꝰ mortē ſignat. ſꝫ in ſui pn° poſſet fortaſſe aliqs obuiare. vñ trāſlatio piſani dicit ꝙ hoc accñs eſt maximum malum ⁊ fere inſanabile.

¶ Preterea hic vꝫ author ſupponere ꝙ ois ſpaſmꝰ ſequēs febrē. ſit de inanitiōe ⁊ mortalis. cuiꝰ ꝯriū hꝫ a Gal. in ꝯ°ͦ tertij pnoᵉ. dicit. n. ꝙ ſpaſmꝰ q̄ accidit pueris in acuta febre. facile curatur. ⁊ tamen ſequitur febrem.

¶ Ad hoc etiam facit qd̄ dicit Auic. 3. can. c. de ſpaſmo. dicit enim ꝙ pueri liberantur a ſpaſmo ſicco velociter.

¶ Ad qd̄ dico ꝙ ſpaſmus pōt fieri ex febre dēſiccāte mēbra neruoſa: ⁊ hoc mō eſt incurabilis. cuiꝰ cām dicā infra in illo apho° 5ᵉ pticule. ſ ſpaſmus ex helleboro.] Aliomō pōt fieri ex febre diſſoluēte humores ꝯgelatos ⁊ frigidos: ⁊ ſic accipit Gal. in ꝯmento pnoſticorum. c. de ſpaſmo.

¶ Ad tertiū aūt illū q̄ dicit ꝙ pueri. liberanť a ſpaſmo ſicco velociter. rñdeo p expoñē. intelligit. n. ibi Auic. ꝙ pueri liberanť a ſpaſmo ſicco velociter. i. nō cadūt de facili in ſpaſmū ſiccū. Cuiꝰ cā eſt humiditas ꝯplōnis eoꝝ ⁊ dē corpꝰ cadit difficiľr in egritudinē ꝯriā ſue ꝯplōni. vt infra in illo apho°. ſ Jn morbis minus ⁊c̄.

¶ Preterea vꝫ ꝙ ſpaſmꝰ ſit minꝰ piculoſa egritudo. ſi fiat ď ſiccitate. q̄z de humiditate: qꝛ ois morbꝰ q̄ eſt ꝯformis cōplexioni mēbri. eſt minꝰ piculoſus q̄z econuerſo: ſic̄ dic̄ ille aphoꝰ: ſ Jn morbis ⁊c̄.] neruus autem eſt ꝯplōnis ſicce.

¶ Ad h āt patebit rñſio ifra in ꝯ°ͦ illiꝰ aphoᵉ ſ i morbis.]

¶ Neruo ad ſanādū tardāte: Jhic mōſtrat author ꝙ egritudo ſicca. ſit difficilioris curatiōis q̄z huᵃ. qd̄ nō vꝫ. nā dicit Gal. 7. de inge. ſa. ⁊ Auicē. p̄ can. fen. 4ᵃ. c. 2. ⁊. 3. can. c. de gn̄ali cura paſſionū ſtōci. ꝙ equa ſecuritas ē icurādo morbum ſiccum: ⁊ morbum humidum.

¶ Ad hoc aūt dōm eſt. ꝙ hoc dꝫ intelligi q̄ꝫtū ad nocumētū mēbroꝝ vicinoꝝ ⁊ ipiꝰ morbi leſi. vō. g. ſi ſtōus ſit ſiccꝰ: ⁊ ſtōus ſit humidus q̄ꝫtū ad leſionē epatis. ⁊ ſplenis ⁊ cordis: ⁊ ipſi ſtōci: equa ſecuritas ē in cura vtriuſq̧ male cōplexionis. ſꝫ qꝛ tp̄s in cura male ꝯplōnis ſicce. ē lōgiꝰ. Jō ſeqtur piculū in ſpaſmo cū ſit paſſio acutiſſima ⁊ moleſtiſſima: ⁊ tp̄s cure ſit longū: ⁊ eſt cā q̄re ſpaſmꝰ de inanitiōe eſt incurabilior ſpaſmo de repletiōe. Sꝫ de hac mā meliꝰ dicā infra lib. 5. apho°. pmo. ſ Magnitudine morbi non breuiter finiēte]. Sꝫ h ñ vꝫ qm̄ magnitudo morbi ē cā velocis terminatiōis. Sicut pꝫ in apoplexia. Jtem iſte ſpaſmꝰ eſt morbus peracutus: ⁊ ſic breuiter finitur.

¶ Ad qd̄ dōm ꝙ credo hic ſupfluere negōnē. dꝫ. n. dicere ſ magnitudine morbi breuiter finiēte] alia nāq̧ trāſlatio. Sic hꝫ: ſ nō expectat autem tp̄s vehemētia egritudinis.]

¶ Aut ſic expone: magnitudine morbi. Supple exñte ⁊ nō finiēte ſe breuiter: qꝛ eſt morbꝰ ſiccꝰ: ⁊ morbꝰ ſiccꝰ indiget longo tp̄e ad ſanandum. ſubſeqtur mors in breui. propter virtutem diſſolutam. que non poteſt ſuſtinere magnitudinem morbi longo tempore.

¶ Aphoriſmus. XXVII.

¶ Nō pꝫ rōnē alleuiatis nō oꝫ credē. Neq̧ vereri valde mala que fiūt irrationabiliter. Multa enim talium incerta ſunt: ⁊ nō valde permanere neq̧ morari conſueuerunt.

¶ His q̄ nō ex rōne leuant cōfidēdū nō ē: nec pre metu omittendum. ſoluere ea que eueniunt mala: Hec eniꝫ magna ex pte ifirma ſunt nec perſeuerare aut immorari diutius ſolent. Theo.

¶ His qui nō ex rōne leuꝰ ſe hñt: nō oꝫ fidere: neq̧ multū formidare mala q̄ pter rōnē eueniunt. Plurima eni talia ſtabilia non ſunt: neq̧ multum durare: ⁊ permanere conſueuere. Leo

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Oia de his rōnabiľr dicēda in libro criſeos ſſ dicta. Nō igiť dōm hic: niſi q̄ꝫtū ſufficiat explanatiōi hoꝝ vboꝝ. Jn magno igiť ⁊ forti morbo ſi ſubito venerit alleuiatio non

Utrū ſpaſmꝰ de repletiōe ſupueniat ſolū corpori egro. ſpaſmꝰ vō de inanitiōe ſolū corpi ſano vel econtra.

Utrū ſpaſmꝰ ď repletiōe veniat citiꝰ q̄z ſpaſmꝰ ď inanitiōe.

Utrū febris acuta poſſit inducere ſpaſmū.

Utrū ſpaſmꝰ ſequēs febrē ſit ď inanitiōe ⁊ mortal.

Utrū egritudo ſicca ſit difficilioris curatiōis q̄z huᵃ.

ꝓcedente purgatione cũ vomitu vel egeſtione vel ſudore vel e naribus ſanguine neq; ſignis apparẽtibus coctiõis nõ opꝫ ↄfiderare vel credere illi alleuiationi. Similr coctio/nis ſignationib⁹ ꝑfectis apparẽtib⁹ ⁊ infirmo malũ ſpũꝫ hñte cum mẽtis alienatione ſeu febris duritie ſeu virtutis defectione non opꝫ de his timere. non. n. diu ꝑmanẽt ⁊ ali qñ ſignificãt criſim laudabilem. Quõ quali cognoſcamus ⁊ ꝓuidentes nũciemus in lib° criſeos monſtrauimus.

Expoſitio Thaddei.

Cũ poſuit Hip. ↄparationẽ inter ſpaſmũ ſupueniẽtẽ feb¹. ⁊ febrẽ ſupueniẽtẽ ſpaſmo. mõ ponit ↄparationẽ inter ſigna bona ⁊ mala irrõnabilia. ⁊ hꝫ hic apho. duas ptes. naꝫ ꝑ ponit canonẽ. 2° ponit ꝓbationẽ ei⁹. durat p̃ᵃ vſq; ⸢Mul ta. n. taliũ:⸣ Dicit ğ de pmo ꝙ nullũ ſignũ malũ irrõnabi/le eſt timẽdũ. neq; d̃ aliq̃ bono ſigno irrõnabili ẽ ↄfidẽdũ.

De ſcđo dicit ꝙ iſta talia non ↄſueuerunt morari.

Cõmentator circa hũc apho^m ſic ꝓcedit. nã pmo remittit nos ad libꝝ vbi de hac mã ſufficiẽter agit. 2° explanat no bis quõ nõ opꝫ cõfidere de ſignis bonis irrõnabilibus. 3° explanat nobis quõ de ſignis malis non oꝫ timere. durat prima vſq; in magno igit ⁊ forti morbo:⸣ 2ᵃ vſq; ⸢Silr coctiõis.⸣ primũ ꝟbo non eſt notabile: ſꝫ duo ſequentia.

Dic ğ de p ꝙ qñ morb⁹ eſt magnus ⁊ fortis: ⁊ ſeqr ſubita melioratio. ſine ꝓcedẽte euõne vl' excitura: ⁊ nõ ꝓcedẽtibus ſignis digõnis. tũc nõ oꝫ ↄfidere in iſtis ſignis bonis.

De 2° dic ꝙ ponat ꝙ aliq̃s infirm⁹ habuit ſigna digõnis ↄpleta ⁊ mõ veniat ei malicia anhelitus aut alienatio. vel alia inq̃etudo. nõ opꝫ de iſtis ſignis timere: q2 ipe nõ pma nẽt. ⁊ aliqñ denũtiãt futuꝝ bonũ euẽtũ creticũ de q̃ qualr cognoſci oporteat in lib° de criſi dictum eſt.

Utrum alle-uiatõ irrõnabil' poſſit fieri in egritudie.

Circa hũc apho^m querit de ter. ⁊ de ↄ^{ne}. De p̃ q̃deꝫ ſit ⸢Nõ ſꝫ rõnẽ alleuiatõ:⸣ Ibi ponit author alleuiatio nẽ irrõnabilẽ fieri i egri^{ne}: qđ nõ vꝫ poſe. duplici rõne. quaꝝ p^a ſumit ab authoritate Platonis. In timeo dicẽs. ꝙ nihil ẽ cui⁹ ortũ cã legiptima: ⁊ rõ nõ ꝓcedat. qđ autẽ in eẽ ꝓcedit ꝑ cãm legiptimã ⁊ rõnẽ. irrõnabile eſſe non põt. 2° ꝟbo rõ ſumit a nã egritudinis hoc mõ. nihil. n. quod in egri^{ne} appet ſm ꝓpriã rõnẽ egritudis. eſt irrõnabile appa rere. Sꝫ q̃dã ſt egritudines q̃ talis ſt nãe ⁊ ꝓprietati. ꝙ rõ nabile ẽ in eis fieri alleuiationẽ poſtq̃ ſequet recidiua q̃/les ſunt egritudines: q̃ hñt criſim imanifeſtã ⁊ incertã. ſic dꝫ ꝑ d̃ creticis. 2. 2. c. ꝑ. ſic. n. eſt rõnale ꝙ egritudo q̃ hẽt criſiꝫ mãifeſtã ⁊ certã. poſtq̃ recedit nõ redeat. ſilr ẽ rõna bile ꝙ egri^{do} q̃ hꝫ criſiꝫ imanl^{as} ⁊ icertã redeat p⁹ receſſũ.

Ad has duas q̃ones rñdẽdũ ẽ ꝑ expõnẽ alleuiatiõis irrõ nabilis. Dico. n. alleuiationẽ irrõnabilẽ illã eẽ q̃ ↄtigit ſi/ne cã ſtabiliẽte ⁊ ↄfirmãte eã ꝓcedente de nã egritudinis. ſic colligit ex ↄ^{to}. huic aũt non repugnat ꝙ diuina rõ oia cognoſcẽs ⁊ ordinãs precedat. nec ẽt repugnet ꝙ de rõne egritudis alleui⁹ ſit hẽre recidiuã. lꝫ. n. ſit rõnabile ꝙ egri/tudo q̃ hꝫ criſim incertã. redeat poſt receſſum. nõ eſt tñ ra tionabilis illa melioratio q̃ñtũ ad ſtabilitatẽ. aſſimilat. n. ꝟe alleuiationi ſm ſe. ſed non eſt vera alleuiatio cum ca/reat cauſa ſtabiliente eam.

Preterea querit que ſit cã iſtius alleuiatõis irrõnabilis.

Ad qđ dñm ꝙ triplex põt eſſe cã meo iudicio. quaꝝ vna eſt diuerſitas mãe morbi. nã dato ꝙ mã morbi ſit diuerſa. Ita ꝙ vna ei⁹ pars ſit ſubtilis. ⁊ altera groſſa. ⁊ ſubtilis ꝑ moueat ad putredineꝫ: ⁊ q2 ſubtilior ⁊ q2 citi⁹ fuerit a nã derelicta. ⁊ ↄtingat nãm finita illa ſubtili mã ſupare mor/bũ ⁊ meliorare infirmum. tunc poſe eſt meliorationẽ fieri poſtq̃ veniet recidiua ꝑore difficilior ⁊ mortalis. Alia ꝟo cã eſt diſpõ ⁊ habitudo corpis celeſtis. nã dato ꝙ aliq̃s in ſua natiuitate habuit fortuniũ in ariete: ⁊ infortunium in tauro. Si ↄtingat eũ ifirmari aliquo tpe luna exñte in arie te. illa egritudo eſt bone determinatiõis: ⁊ in oibus ſignis rñdentibus arieti ꝑ q̃draturam. Et erit ei male luna exñte in tauro: ⁊ in oib⁹ ſignis. rñdentib⁹ ei ꝑ q̃draturã. vñ poſe eſt ꝙ egritudo q̃ incipit luna exñte in tauro. Ueniat ad pũ ctũ in quo luna ſit in ariete vel in aliquo ſigno rñdẽte illi. ⁊ erit aliq̃ alleuiatio. nõ tñ rõnalis: q2 veniet poſt hoc luna ad ſignũ inimicũ. ſ. ad ſignũ infortunij ⁊ peiorabit eger ⁊ forte morietur. 3ᵃ cã eſt opatio medici q̃ interdũ ꝓhibꝫ paro xiſmũ offerẽdo narcotica mãe motũ ꝓhibẽtia. ꝑꝑ qđ vꝫ in firmus liberat⁹. ꝑꝑ ꝓhibitionẽ paroxiſmi: ⁊ tñ in poſterũ reuertet. hec eſt ğ cã q̃re ſit irrõnabilis alleuiatio. ⸢nõ oꝫ credere⸣. i. nõ debem⁹ ↄfidere de tali alleuiatõe ſeu libera tione. Ita vt regam⁹ infirmũ: ſic ꝟe alleuiatũ. Seu ꝟe libe ratũ. ſic regunt ꝟe ↄualeſcẽtes. imo debemus adhuc euꝫ regere regimine ꝑore ſic añ alleuiationẽ regebamus eum. qm̃ poſe eſt interdũ ꝑ bonitatẽ regiminis ꝓhibere recipro cationem egritudinis: ⁊ hec legunt pmo de creticis. c. ꝑ.

Neq; vereri valde mala q̃ ſiũt irrõnabilr: ⸣ q̃rit q̃lr debe/at cõponi hoc aduerbium ⸢valde.⸣ Ad qđ dñm ꝙ hoc aduerbiũ: ⸢valde.⸣ põt ↄponi duplr. ſ. cũ ꝟbo vereri. ⁊ cũ h̃ adiectiuo ⸢mala:⸣ ⁊ vtroq; mõ bon⁹ ẽ itellꝰ. ſꝫ magis cre do fuiſſe intẽtionẽ Hip. vt cõponat cuꝫ h̃ ꝟbo. vereri. qm̃ ſigna cretica q̃ hic appellant mala irrõnabilia. ſemꝑ hẽnt annexum aliqualem timorem. verũtamen non ſunt multũ timenda cum precesserit ea ſignum digeſtionis.

Preterea vꝫ ꝙ ſigna mala irrõnabilia ſint magis timẽda rõnabilib⁹: qđ ꝓbat ꝑ aph^m ſeq̃ntẽ ⁊ ei⁹ ↄmentũ. dic. n. ibi ꝙ tabeſcẽtia q̃ ẽ ꝑter rõnẽ ẽ magis timẽda q̃ tabeſcẽtia rõ nalis. Silr ⁊ ꝑmanẽtia corpis. Ad idẽ fac qđ dꝫ a Gal. ꝑ pno^r ſup illo ꝟbo: ⸢ſi pedes nudos ⁊ tepidos⸣. dic. n. ꝙ ſi eger teneret pedes diſcoopertos ⁊ hẽt eos calidos: nõ eſſet malũ ſignũ. qm̃ rõnabile ẽ ꝙ ifirm⁹ diſcooperiat mẽbra mul te calid: ſꝫ ſi hẽat pedes nudos ⁊ diſcoopertos tepidos illđ ẽ malũ ſignũ ſigñans anguſtiã: q2 nõ ẽ rõnale ꝙ mẽbra te/pida teneant diſcooperta ⁊ ſic pꝫ ꝙ ſignũ maluꝫ irrõnabile magis ẽ verẽdũ rõnabili. Ad idẽ fac qđ dꝫ ab eodẽ Gal. In eodeꝫ li° ſup illo. ꝑ. ⸢vt ſi nares acute. oculi ↄcaui ⁊c.⸣ Dic. n. ꝙ talia ſigna nõ hñt multã maliciã in egritudinib⁹ cronicis: ⁊ in ſeniorib⁹: ⁊ in regiõe frigida. qm̃ rõnale ẽ ꝙ i talib⁹ egritudinib⁹ talia ſigna appeant. Ad idẽ facit qđ dꝫ i illo aph° 4ᵉ pticule: ⸢Sudores frigidi:⸣ vult. n. ibi Ga. ꝙ cũ in febre acuta debeat eẽ ſudor calidus ꝑꝑ calorẽ febri/lẽ ſi appeat frigidus ẽ peſſimũ ſignũ. ⁊ ad idẽ fac qđ ſcribit infra pticula. 7. aph° ꝑ. dic. n. ibi Gal. ꝙ in febre acuta cũ a pte dẽnt eẽ mẽbra calia ſm rõnẽ feb^{is}: ⁊ ſi inueniant fri/gida eſt peſſimũ ſignũ. Et ad idẽ facit qđ dꝫ 2° ꝓnoſticoꝝ c. de vrinis. volũt. n. ibi Hip. ⁊ Gal. ꝙ vrina aquoſa in pue ris ſit peſſimum ſignum qm̃ irrationabile eſt pueros hẽre vrinam aquoſam. pꝫ igitur ꝙ ſigna mala irrationabilia ſunt deteriora rationabilibus.

Utrum ſigna mala irrõnabilia ſ. magis timẽda rõnabilib⁹.

Ad hanc dubitationẽ patebit rñſio in gloſis ſeq̃ntis aph.

Multa. n. taliũ: ⸣ redditio hui⁹ cõe põt retorq̃ri ad vtrũq; dcm̃ ⁊ põt retorqueri ad 2^m tm̃ ⁊ vtrũq; eſt veꝝ qm̃ ſigna bona irrõnalia ⁊ ſigna mala irrõnalia in hoc cõicant ꝙ ſt incerta: ⁊ nõ ꝑmanent. Sꝫ circa hoc querit q̃re dixit. mul ta talium. ⁊ non dixit. omnia talia. Cum ita ſit ꝙ omnia ir rationabilia debeant eſſe incerta: ⁊ non ꝑmanentia cũ nõ hẽant cãm ſtabilientem ea.

Ad qđ dñm ꝙ interdũ alleuiatio irrõnabilis ꝑmanet ex bonitate regiminis ſicut dꝫ pmo de creticis cap°. ꝑ. ſilr ⁊ turbatio cretica in egritudine q̃ de ſe eſt ſalubris. Aliqñ põt ꝑmanere: ⁊ eſſe mortalis ex errore: ſꝫ frequẽtius ↄtin/git ꝙ alleuiatio irrõnabilis: ⁊ turbatio irrõnabil' nõ ꝑma nent. Incerta. i. inſtabilia ⁊ hñtia recidiuationẽ. dꝫ. n. icer ta criſis illa que expectat recidiuã. Sicut dꝫ pmo de creti cis. cap. 2. ⁊ expoſitio hui⁹ ꝓbat ex eo qđ ſequit: ⸢⁊ nõ val de ꝑmanere neq; morari ↄſueuerũt:⸣ ꝑ hec ꝟba intẽdit author exponẽ illđ qđ dixit. incerta: ſꝫ circa hoc q̃rit q̃re multiplicauit ꝟba dđo: ⸢Et nõ ꝑmanere ⁊ non morari.⸣

C Ad qđ dōm ꝙ forte talis multiplicatio fuit ex mō loquēdi. Uel dic ꝙ author dixit iſta ſigna nō ꝑmanere ꝑ ꝯparatione ad ꝑuationē cāe firmātis ea vt ſit dicere nō ꝑmanēt .i. nō ꝑ aliō manere. i. nō hñt cām ꝑ quā maneāt: ⁊ nō morari. referat̄ ad durationē iſtoꝝ accñtiū ſꝫ ſe ꝯſideratoꝝ.

C Preterea queritur que vtilitas habeat̄ ex hoc apho.

C Ad qđ dōm ꝙ 2ᵉ hi vtilitas. vna qdē ē ad ꝓnoſticandū cui⁹ qdē qͣ̄ꝛa ſit vtilitas dcm̄ eſt ab Hip. in ꝓhe. ꝓnoſticorū. 2ᵃ ỽo vtilitas eſt ad curādū. qm̄ qñ videm⁹ alleuiationē irrōnabilē adhuc debem⁹ infirmū regere ſicᷓ ꝑus. ſicᷓ dr̄ ꝑ de creticis. c. ꝑ. Itē qñ videm⁹ ſigna mala irrōnabilia nō deſpam⁹ de infirmo ꝑꝑ malicias ſignoꝝ. Ita ꝙ dimittam⁹ ipm̄ ſine regimine: nec ēt medicamina faciem⁹ fortia. Sicᷓ ſi illa accñtia mala ꝯtingerēt ꝑꝑ maliciā egritudis: vtrūqꝫ enim iſtoꝝ malū eſt. ſi. n. videm⁹ aliquē hñtē turbationem creticā ꝑcedētib⁹ ſignis digōnis. nō dēmus eū relinquere vt deſpatū ſine regimine: nec dēmus eū ſtomarc: aut cliſterizare. aut embrocare ne fiat freneticus: qm̄ iſte medicine poſſent impedire criſim que vētura eſt.

Utꝛ̄ alleuiatione paulatine veniēte et ſñ euone ꝯſidēdum ſit.

C De ꝯ¹ᶜ ỽo ſic ꝓcedo: ſ ſubita venerit alleuiatio: Icirca h̄ q̄rit̄ ſi alleuiatio veniat paulatine ſine euone. poſſum⁹ ne ꝯſiderer̄ Et vi ꝙ nō. qꝛ nō refert ſiue paulatine: ſiue ſubito fiat alleuiatio: dūmō mā morbi non euet̄. mā. n. morbi remanente ſubuerſionem fieri oportet.

C Ad qđ dōm ꝙ ſi morb⁹ paulatine minuat̄: bñ poſſumus ꝯſiderare de tali alleuiatōe: nec obſtat qđ opponit̄ ꝙ m. ī remanēte adhuc fiat ſubuerſio: qm̄ morb⁹ qñ paulatine deficit: fit q̄dā paulatina: ⁊ inſenſibil̄ reſolō: ſicᷓ di 3ᵒ ꝺ criſi. c. ꝑ: ſꝫ dato ꝙ egritudo paulatine recederet ſine reſolone de cuſtra māe bñ credo ꝙ tali alleuiatiōi nō eēt credēdum.

C Preterea q̄rit̄ nūqd iſte aph⁹ hēat locū i morbo ſine mā.

C Ad qđ dōm ꝙ nō hꝫ locū in ea qꝛ receſſus talis morbi ñ indiget euone. ſiue n. ſubito: ſiue paulati recedat mala cōplexio ſine humorum vicio. non reuertit̄: qꝛ non remanet in corpore cauſa reuocans eam.

C Nō ꝑeūte purgatiōe: Ibic ponit author alleuiationē fallacē fieri cū ꝑuatiōe duoꝝ ſignoꝝ laudabiliū: q̄ ēt eēe dicit ꝑūt. ſ. ſine euone: ⁊ ſine digōne ꝑcedētē: ⁊ ex hoc relinqtur ꝙ ỽa alleuiatio fiat ꝯpōne duoꝝ ſignoꝝ ꝯ̄rioꝝ. ſ. ꝑcedēte euone: ⁊ ꝑcedētib⁹ ſignis digōnis. Sꝫ circa hoc q̄rit̄ an ſit ſemp necͣ. ꝑuatio iſtoꝝ duoꝝ ſignoꝝ ad h̄ vt alleuiatio ſit fallax: aut ſufficiat ꝑuatio alteri⁹ eoꝝ: ⁊ vi ꝙ ſufficiat ꝑuatio alteri⁹ eoꝝ. nā ſi fiat alleuiatio cū euone ſine digōne ꝑcedēte cum talis euō ſit ſymꝑto¹ᵃ remanebit alleuiatio fallax: ⁊ ſi fiat alleuiatio ꝑcedēte digōne ſine euone adhuc alleuiatio erit fallax: qꝛ remanet in corꝑe mā morbi q̄ faciet neceſſario ſubuerſionē. C Ad ꝯ̄rium nā ſi fiat alleuiatio ꝑ euonē ſine digōne ꝑcedēte: vi ꝙ illa poſſit eē bona alleuiatio: nā poſtq̄ꝫ mā morbi expulſa eſt quocūqꝫ mō ſit expulſa. egritudo nō redibit. ḡ nō ſufficiebat ad fallacē alleuiationē ſola ꝑuatio digōnis. Itē ſi fiat alleuiatio ꝑcedēte digeſtione ſine euone. vi ꝙ poſſit eē bona alleuiatio: qꝛ ſi digeſtio: māe ꝑceſſit hanc alleuiationē. ꝯſtat ꝙ nā dn̄ata eſt māe morbi: ꝙ digeſtio nihil aliō eſt q̄ꝫ dn̄iū n̄āe ſuꝑ māꝫ: ſicut di in ꝯ¹ᵒ 2ⁱ reg. ac. ſuꝑ illo. c. ſ Multotiēs a capite ad circūpectus: Iergo alleuiatio ſtabat firma. nam cū nā dominet̄ māe morbi. non permittit fieri ſubuerſionem.

C Preterea digeſtio eſt faciēs ceſſare putredinē. Sicᷓ dr̄ in tegni de cauſis curatiuis: ⁊ ſi putredo iā ceſſauit ꝑ ſolā digeſtionē. tunc tal̄ alleuiatio ſtabilis ē ⁊ firma cū cā morbi ceſſauerit. vꝫ igit̄ ꝙ ad hoc vt fallax ſit alleuiatio iſta duo ſigna ſil̄ dēnt ꝑuari. ſ. ꝙ fiat alleuiatio ꝑuata digōne ⁊ euone: ⁊ huic videtur conſonare commentator.

C Ad hāc qōnē dōꝫ ē ꝙ certā ⁊ ſubitā alleuiationē debent iſta duo ſigna ꝑcedere affirmatiue. ſ. digō. ⁊ euō: ⁊ neutrūꝫ illoꝝ ꝑ ſe ſufficit ad certā alleuiationē ſubito faciēdā. Sꝫ ad alleuiationē ſubitā icertā ſufficit ꝑuatio alteri⁹ duorū ſignoꝝ. ſ. ꝙ nō ꝑcedat digō: vel nō ꝑcedat euō ⁊ ꝯcedo rationē que hoc ꝓbabat. C Ad id ỽo qđ in ꝯ̄rium dicebat̄ ꝙ nō refert quocūqꝫ mō euetur mā morbi. Dico ꝙ euō ꝑt fieri ſine digōne: ſꝫ nō euō māe morbi. imo euat̄ bonus humor: ⁊ deſtruunt̄ mēbra in tali euone ſicut dr̄ ꝑ de criſi ꝙ ꝗ conat̄ euare māꝫ indigeſtam non euacuat māꝫ morbi. ſꝫ deſtruit loca reſiſtētia egritudini: ⁊ ēt dato ꝙ in tali euone de mā morbi. expellat̄. tñ expellit̄ tm̄ de bono. ⁊ cū tanto nocumēto mēbroꝝ ꝙ nlla ſeqtur alleuiatio: nec obſtat qđ dicebat̄ ꝙ ſi mā eſt digeſta. nā dn̄atur māe ⁊ ſic ſubuerſionē fieri nō ꝑmittit: qm̄ qñ dr̄ ꝙ nā dn̄at̄ māe digeſte h̄ nō intelligit̄ ꝙ nā poſſit ꝓhibere māꝫ facere febrē. qꝛ ols febris cū eſt in ſtatu hꝫ māꝫ cōplete digeſtā. ⁊ tñ febris nō recedit: ſꝫ intelligit̄ ꝙ nā dn̄at̄ māe digeſte q̄tū ad victoriā expellendi. qm̄ cum venerit motus cretic⁹ nā ꝑ dn̄ium qđ hꝫ ſuꝑ māꝫ expellet eā. Itē nec obſtat qđ dicebat̄. qꝛ digeſtio facit ceſſare putredinē: ḡ digōne facta febris ceſſabit. qm̄ qñ dr̄ ꝙ digeſtio fac̄ ceſſare putredinē. nō dꝫ intelligi ꝙ putredo actualr̄ ceſſauerit. ſꝫ ꝙ ꝑ digōnē recepit habilitatē vt ceſſet velociter ꝑ victoriā v̄tuꝫ expulſiue.

Aphoriſmus. XXVIII.

C Febricitātibus nō fortiter neqꝫ oino in ſuꝑficie: ꝑmanē ⁊ nihil minuere corpus: aut tabeſcere magis eo qđ ſm̄ rationē ſit: malū ē. hoc enīꝫ lōgitudinē egritudinis ſignificat: hoc ỽo imbecillitatem virtus ſignificat.

C Febricitanti nō admodū leuiter ⁊ ꝑ ſummā corpis formā ſi corp⁹ perſtat nec vllo mō collabit̄. Aut cōtra ſi magis cōſumit̄ q̄ꝫ rō poſtulat: vitioſum ē. alterū enim lōgitudinē morbi: alterum imbecillitatem ſignificat. Theo.

C Febricitātiū nō oino leuiter. permanere corpus: ⁊ nihil minui: vel ēt pluſq̄ꝫ rō paſtulat cōtabeſcere: malū: Hoc enīꝫ morbi longitudinē. Hoc vero imbecillitatem ſignificat. Leo.

C Commentum Galeni.

C In hoc loco ꝯditionalr̄ dixit nō fortiter: qꝛ ſi abſolute dixiſſet. ſ. febricitantibus in ſuperficie ꝑmanere: ⁊ nihil corpus minuere falſum eſſe comprobaret̄. Poſſibile eſt enīꝫ febrem venire ⁊ fortiter ⁊ cauſaꝫ eius plenitudinē eſſe naturam quoqꝫ aeris frigidam fore: ⁊ tamē inde corpus nō minui: neqꝫ ſi fiat malū ſignum eſt: ſꝫ ſi minuat̄ plus q̄ꝫ oꝫ malum: ſiue febres fortes ſint ſiue debiles ſint: defectionē enim ſignant v̄tutis. Qđ autem dixit. Contabeſcere. nō eſt accipiendum ſic abſolute: ſicut ſignat hoc verbuꝫ qđ abuſiue eſt poſitum ibi pro macreſcere. bene autem addidit. Magis eo qđ ſm̄ rōnem ſit: vt talr̄ intelligat̄ febricitantibus non fortiter: ſi minuat̄ corpus aut ꝑmaneat plus quā oportet malum eſt vt magis eo ꝙ eēt ſm̄ rōnem vtriqꝫ ꝑtineat membro. Si enim plus q̄ꝫ opꝫ corpus ꝑmaneat vel macreſcat: maluꝫ. V Bonum autem eſſet ſi vnde hoc intelligeret̄ oſtenderet: ſed omiſit: qꝛ in libro hoc gaudet breuitate. Nos autem intentionem Hippo. dignum eſt ꝙ interpretemur ⁊ exponam⁹ ⁊ explanemus. Opꝫ inquit qualitates corporuꝫ cōſiderare: an creſcant vel macreſcant: ſꝫ quātitatem febrium ⁊ longitudinem morboꝝ: etatē quoqꝫ: tempus ⁊ regionem aeris: complexionem ⁊ ſenſibilem purgationem ⁊ vigilias: triſticias cibos: potus: ⁊ motus. Si. n. febris ſit maior ⁊ velocior macies velociter fiet atqꝫ maior: ⁊ prelat̄ morbi magnitudo. Etatē quoqꝫ oꝫ ꝑiudicare. Pueri. n. ⁊ decrepiti magis ⁊ velocius macreſcūt: ſꝫ nō eadē de cā: pueri. n. ꝑꝑ hūiditatē ⁊ calorē diſſoluunt̄ ci

Quare pueri ⁊ decrepiti magis ⁊ velocius macreſcant.

tius ⁊ plus: decrepiti ꝟo ꝓpter defectionē virtutis. Tpſ ꝟo anni ⁊ regiones ⁊ aer ſi calā ſint ⁊ ſicca: citius ⁊ magis faciūt tabeſcere corpus: frida ⁊ hūida ea claudūt: ⁊ ꝯhūt diſſoluēda. Purgationē ſenſibilē nō eſt neceē in h loco tāgīcū oī hoī fit poſ͛e facile itelligi: vt ſicuti vomitus, ſudoꝛ, egō, flux᷒ ſanguis vel mēſtrua multa venerit: vt nō macreſcant plus ꝙ̃ neceē ſit abſtinētia cibi deficiat ⁊ triſtitia: vigilia ſi miliꝛ ⁊ nimi᷒ moꝛ᷒. Sꝫ tñ raro ſiūt motus i febricitātibus qꝛ nō mouent͛: cū pl'ni dēant iacere ⁊ queſcere. Aliqñ tñ febres i itinere icidit aliqs: ⁊ cū feſtinet repatriare ex motu macies eū ſeqt͛ aliqñ ꝙ̃ ꝑ alienationē īfirmi ſuſtinēt: ⁊ i lectis motū multiplicē nimiū ⁊ ioq̄lā nimiū. quoꝝ in paucis dieb᷒ neceē eſt macreſcāt coꝛpa. His ḡ oīb᷒ corpus minoꝛatur rōnabiliꝛ ⁊ ꝯ̃riis cuſtodit͛ ⁊ ſupficies ꝑmanet eius. Ex nullo hoꝝ ſingulorꝝ defectio ꝟtutꝫ ſigñat ↄꝫ tñ ſingulū horū eſt cā vt minoꝛet͛ ꝟtus. Sic. n. macreſcit corp᷒: ita ⁊ virtus coꝛpis minuit͛. Si ꝟo corp᷒ videris ſine his ꝑcedentib᷒ plus ꝙ̃ opꝫ miorari ꝺfectionē ſigñat ꝟtutꝫ: ⁊ h ē qđ ego dixi cām eē decrepitoꝝ maciei. Si āt Hip. itēdit de macie coꝛpis plus ꝙ̃ opꝫ: ſp. n. defectionē ꝟtutis poꝛtēdit. ꝟ His tñ ſubīferre volo qđdā. Vñ i febricitātib᷒ miorātio coꝛpis ſbſeqtur: h āt eſt ſbtiliatio hūoꝝ rarefactio coꝛpoꝝ. q̄ duo ſi iūgant͛ ſiūt velocioꝛes cāe minorādi coꝛpus minoratiōe q̄ occulta ⁊ iſenſibilis a medicis vocat͛: ſicut ſi ꝯ̃rio groſſities hūoꝝ ⁊ ꝯſtipatio poroꝝ aduenent͛ ſiūt cā: vt corpus ꝑmaneat ſupficieten᷒: qđ Hip. mōſtrauit cū dixit. Hoc lōgitudinē egri⁹ᵘˢ ſigñat dimittēs opp̄ᵐ ſibi: qđ breuiter h poñdū erit. Febricitātib᷒ nō fortiter vel nō oino ꝑ ſupficie: ſi ſupficies ꝑmanet coꝛpis: vel minuit͛ plus ꝙ̃ opꝫ malū eſt. ꝑmanē i ſupficie coꝛpis plus ꝙ̃ opꝫ ꝯſtipatio fac͛ poroꝝ ⁊ groſſities hūoꝝ ⁊ m̄titudo coꝛ: vñ ⁊ moꝛbi ſigñat͛ lōgitudo. Minui aūt coꝛpus plus ꝙ̃ opoꝛteat: facit aut humoꝝ ſubtilitas: aut pororum raritas: aut ſola virtus defecta.

Expoſitio Thaddei.

Cuꝫ ſupra in apho. imediato poſuiſſet Hip. quedā ſigna irrationabilia ⁊ bona ⁊ mala: docet mō ſigiare per ſigna q̄ ſumuntur a q̄litate coꝛpis irrōnabilis diſpōnis. ſ. maciei ⁊ ꝑmanētie: ⁊ diuidit͛ apho. iſte in duas ptes. Naꝫ p̄ ponit ſigna. 2° ponit cām. durat p̄ᵃ vſqꝫ. hoc enim lōgitudinē.

Dicit ergo de p̄, ꝙ febricitantibus nō oino in ſuperficie. malū ſignū eſt corp᷒ ꝑmanere i ſua habitudine magis: eo qđ eſt ſm rōnē: ⁊ coꝛpus tabeſcere. i. macreſcere magis eo qđ eſt ſm rōnem. De 2° dicit, ꝙ cā h᷒ eſt qꝛ coꝛpus permanere magis ꝙ̃ dꝫ eſt ſignum longi moꝛbi: ⁊ coꝛpus macreſcere magis ꝙ̃ dꝫ: eſt ſignum virtutis defecte.

Cōmētatoꝛ circa hūc apho. ſic ꝓcedit. Nā p̄ exponit hāc particulā. non oino in ſuperficie. 2° exponit hanc particulā: ꝯtabeſcere. 3° exponit hanc particulaꝫ. Magis eo qđ eſt ſm rōneꝫ. 4° addit aliqd i quo vꝫ deficere Hip. Durat p̄ᵃ vſqꝫ: qđ aūt dixit. cōtabeſcere: ſcđa vſqꝫ. bene aūt addidit. 3ᵃ vſqꝫ. his tñ ſubinferre volo.

De p̄ᵃ parte dicit, ꝙ iſta determinatio. ſ. nō oino in ſupficie: poſita fuit ad verificādū apho. nā ſine ipſa nō fuiſſet vera p̄ᵃ pars apho. qꝛ ſi aliqs habeat febrē paruā ⁊ oino i ſuperficie: ⁊ aer fieret frigidus ⁊ cā moꝛbi eēt plenitudo: poſ͛e eſt coꝛpus manere in ſuo tumoꝛe: nec tñ propter hoc eſt malū ſignū: ſꝫ ſi febris nō ſit pua ⁊ corp᷒ ꝑmaneat. tūc ē malū ſignū. ſꝫ iſta ꝺtermīa° nō oio i ſupficie ñ fuit necīa: quantū ad ſecūdam partē apho. ſ. ad iſtam: ꝯtabeſcere: nā ſiue febris ſit oino in ſuperficie. i. oino parua: ſiue febris ſit foꝛtis: ſemper malū ſignū eſt macreſcere magis ꝙ̃ opꝫ. ergo iam pꝫ ex verbis Gaie. ꝙ iſta determinatio. nō omnino in ſuperficie. determinat hoc participiū, febricitantibus, per cōparationē ad hoc qđ dicit, permanere, ⁊ nō ꝑ cōparationem ad hoc qđ dicit: cōtabeſcere: ⁊ pꝫ etiā ꝙ litera Cōſtātini in iſto apho. eſt falſa q̄ dicit. febricitantibus nō foꝛtiter: niſi velles cōponere hāc determinationē in ſuperficie: cū hoc aduerbio, foꝛtiter. naꝫ hoc mō bñ pōt ſtare, vt ſit talis ſenſus: febricitātibus nō foꝛtiter in ſuperficie coꝛpus ꝑmanere vel macreſcere ⁊c̃. tūc. n. tantum valet: nō foꝛtiter, quātū, non oino: ⁊ pꝫ ēt ꝙ antiqui, male pūctuabāt hūc apho. nā dicebāt, febricitātibus: nō oino in ſuperficie ꝑmanere ⁊c̃. ideſt febricitātibus nō oino permanere in ſupficie: ſed dꝫ ſic pūctuari. febricitātibus non oino in ſuperficie ⁊c̃. In 2ᵃ parte dicit, ꝙ h verbū, ꝯtabeſcere. ponit͛ hic ip̄ꝛoprie. naꝫ ponit͛ ꝓ macreſcere. In 3ᵃ pte ſic ꝓcedit. Nā p̄ ponit ordinationē iſtius ꝑticule. ſ. magis eo qđ ſm rōnem. 2° ponit quot ⁊ que ſunt cāe q̄ faciūt maciē ⁊ permanētiā coꝛporis ſm rōnem: vt ex hoc cognoſcamus que ſit macies ⁊ q̄ ꝑmanētia coꝛpis ꝑter rōnē. durat p̄ᵃ vſqꝫ. bonū aūt eſſet. De p̄ma dicit, ꝙ iſta determinatio. ſ. magis eo qđ ſm rōnem: bñ poſita fuit: qꝛ nulli dubiū eſt maciē ꝑter rōnem eſſe malū ſignum: tñ melioꝛ oꝛdo erit ſi iſta determinatio cōponat͛ cum vtroqꝫ mēbꝛo: vt dicatur permanere coꝛpus magis eo qđ ſm rationem: ⁊ contabeſcere coꝛpus magis eo qđ ſm rōnem eſt maluꝫ.

De 2° dicit, ꝙ bonū fuiſſet ſi Hip. dixiſſet nobis conditiones qbus poſſemus cognoſcere qñ coꝛpus ꝯtabeſcit magis ꝙ̃ opꝫ: ⁊ qñ ꝑmanet magis ꝙ̃ opꝫ. Sed qꝛ Hipp. fuit aphoꝛiſticus dimiſit: ego ꝟo ſuplebo. Et ſciendū eſt ꝙ cōditiones q̄ faciunt maciē rōnabilem ſunt vndecim. ſ. foꝛtitudo febꝛis, ⁊ lōgitudo eius, etas, cōplexio aeris, complexio regionis tēpus anni, euātio ſenſibilis, vigilia, triſtitia, abſtinentia, ⁊ exercitiū. nam ſi aliqs habeat foꝛtē febꝛem vt eſt cauſon ardētiſſimus, nō eſt inconueniens ꝙ cito macreſcat. Itē ſi aliqs habeat febꝛem longā vt duoruꝫ mēſiū: nō eſt ꝑter rōnē ꝙ macreſcat. Itē ſi aliqs ſit puer aut decrepit᷒ ⁊ febꝛicitet nō ē ꝑter rōnē ꝙ macreſcat ſꝫ ex diuerſa cā: ſ. puer ꝓpter calorē m̄tū: ⁊ hūidi⁹ᵗᵉˢ multā: ⁊ decrepitus ꝓpter debilitatē ꝟtutꝫ. Itē cōplo aeris: ſi calā ⁊ ſicca: ⁊ regio calā, ⁊ ſicca, ⁊ tēpˢ calm ⁊ ſiccū, faciūt rōnabiliꝛ macreſcē coꝛpus. Itē euāo ſenſibilis ſic ſolo vētris aut ſudoꝛ vel flux᷒ ſanguinis, ⁊ his ſilia. faciūt macreſcere coꝛpus rōnabiliꝛ. Itē vigilia, triſtitia, abſtinētia cibi: ⁊ ſupfluū exercitiū faciūt rōnabiliꝛ macreſcere coꝛpus: tñ exercitiū raro ꝯtigit in febꝛicitātibus niſi qñ accepit eos febꝛis in via ⁊ volūt domū venire añqꝫ ponāt ſe ad iacēdū, aut qꝛ exercitant͛ i alienatiōe qñ mouent͛ motu foꝛti aut m̄tū loquunt͛ ꝟñ ſi aliqs cum iſtis cāis macreſcat tal͛ macredo nō ē ꝑter rōnē. ⁊ ſi cāe ꝯ̃rie iſtis ꝯt'gāt. coꝛp᷒ ꝑmanet i tumoꝛe ſꝫ rōnē. Sꝫ qñ nulla cāꝝ p̄ſte q̄ fac̄ rōnabiliꝛ macieꝫ, coꝛpus macreſcit. talis macies ē ꝑter rōnē: ⁊ demr̄at defectū ꝟtutꝫ. ⁊ qñ nō occurrūt cāe q̄ faciūt coꝛpus ꝑmanē: rōnabiliꝛ ⁊ coꝛpus ꝑmanet tūc ꝑmanētia ē malū ſignū. De 4ᵃ parte dic͛, ꝙ dꝫ nos q̄dā ſupplē: q̄ Hip. vꝫ dimiſiſſe. nā aliqñ macreſcit corp᷒ nō ſolū ꝓpter ꝟtutē defectā. Sꝫ ꝓpter ſbtilitatē hu⁊ ⁊ latitudinē poroꝝ ⁊ cā q̄ coꝛpus permanet eſt ꝯ̃ria iſtis. ſ. groſſitudo humoꝝ ⁊ ſpiſſitudo poroꝝ: ⁊ hec eſt cā quaꝫ Hip. in p̄ma pte apho. itelligit. Vñ Hip. hāc dedit intelligi ꝑ hoc qđ dicit. lōgitudinē egritudinis. Sed cām ꝯ̃riā omiſit hāc. ſ. ſubtilitatē humoꝝ ⁊ latitudinē poroꝝ. Sꝫ ego volo ponere cōpletū apho⁹ᵐ hoc modo: febꝛicitātib᷒ nō oino in ſupficie: ſi coꝛpus ꝑmaneat plus ꝙ̃ opꝫ: ſtrictura facit poroꝝ ⁊ groſſitudo mãe: ⁊ ꝓpter hoc lōgitudo febꝛis erit. Et ſi coꝛpus macreſcat plus ꝙ̃ opꝫ: ſubtilitas facit humoꝝ ⁊ latitudo poroꝝ, aut ſola virtus defecta: ⁊ hoc eſt qđ Cōmē. dicit.

Circa hunc apho⁹ᵐ dubitat͛ de tex. ⁊ de cōmēto. De p̄mo quidē ſic: non oino in ſuperficie. queritur an hec oratio debeat iūgi cū hac alia oratione: nō omnino: ⁊ an ambe ſimul iūcte determinent hoc participiuꝫ: febꝛicitantib᷒: vt ſit ſenſus: febꝛicitātibus non oino i ſupficie. i. non oino debiliꝛ: vel ꝙ ſint due determinationes: quarum vna ſit: non oino: ⁊ determinet h ꝑticipiū. febꝛicitātibus: ⁊ alia ſit hec. ſ. i ſupficie: ⁊ determinet h ꝟbū ꝑmanē, vt

ſit ſenſus:corpus ꝑmanere in ſuꝑficie eſt maluꝫ ſignum in febricitãtibus nõ oĩno:⁊ vĩ ꝙ primus modus cõpõnis ſit verior per trãſlationẽ Burg.in cõ.q̃ talis eſt [hoc.i.nõ oĩno in ſuꝑficie.huiꝰ determinatiõis grã Hip.appoſuit.] Ex qbus ꝟbis mõſtrauit Gal.ꝙ ille due determinationes cõſiciũt vnã:⁊ nõ ſolũ in pñ° Cõmẽ.vſus fuit illa determinatione.Sꝫ ẽt infra ꝑ 9ᵐ in plibus locis.℃ D.hᵉ pars apho. nõ hʒ veritatẽ:qꝛ ſi aliqs febricitaret nõ oĩo.puta qꝛ val de debiliter.⁊ cũ hoc ꝑmaneret corpus eius nõ eſſet malũ ſignum.℃ Ad ꝯ̃rium vĩ.Nã iſte modus loquẽdi per talẽ determinationẽ.ſ.in ſuꝑficie magis vĩ cõgruere ꝑmanẽtie corporis q̃ꝫ febri.ꝓprie nãqꝫ dĩ corpus ꝑmanere in ſuꝑficie:qñ nõ macreſcit:⁊ improprie dĩ aliqs febrire i ſuꝑficie qm̃ oĩs febris ſiue debilis ſiue fortis ſm totũ corpus extẽdiť,ſicut dĩc Gal.in libᵒ de pulſibus cap̃ de pulſibꝰ phicg/ monũ,⁊ de ĩge.ſanĩ.liᵒ 8ᵒ cap̃ finali.⁊ idẽ dĩ 4ᵒ cañ.cap̃ de empiala ⁊ lipparia.℃ D.modus loquẽdi quẽ Gal.ſeruat in ꝓceſſu ſm trãſlationẽ Cõſtã.hoc idẽ oñdit:dicit.n.hũc ſermonẽ.[his ꝫ corpus minorať ⁊ ꝯ̃riis cuſtodiť:⁊ ſuꝑficies eiꝰ ꝑmanet.] Itẽ circa finẽ cõmẽ.dĩc hũc aliũ ſmonẽ.[ꝑmanere.n.i ſuꝑficie pluſq̃ꝫ opꝫ ꝯſtipatio facit pororũ.]

℃ Ad qõ dõm ꝙ ſi qs vellet ſubtiliari:vterqꝫ modus cõpoſitionis poſſet ſuſtineri.verũtñ qꝛ hꝫ diuerſitas cõpõnis depẽdet ex diuerſitate trãſlationũ monaci ⁊ Piſani:⁊ trãſlatio monaci vt plm eſt corrupta.Jõ dico tenẽdũ eſſe ꝙ hꝫ totũ.ſ.nõ oĩno in ſuꝑficie:ſit vna determinatio: nec obſtat qõ obijciť de iꝓprietate loquẽdi:qm̃ ſepe Hip.vtiť locutione iꝓpria.ſicut habetur ꝑ ꝓnoſticorũ.cap̃ de ſudore: ⁊ ſcõo eiuſdẽ.ſuper illo.§.[At ſi color hic vngues non in fecerit:] ⁊ in pluribus aliis locis.

℃ D.qriť:q̃re locutus fuit ꝑ circũlocutionẽ dẽo.[nõ oĩno i ſuperficie.]poterat.n.dicere [fortiter.] ℃ Ad hꝫ dico,ꝙ nõ ſine cã vſus eſt tali mõ loquẽdi:gñalior.n.eſt ſermo dicere:[nõ oĩno in ſuꝑficie] q̃ꝫ [fortiter.] Eſt.n.dicere ꝙ febris nõ ſit oĩno ꝑua,ſiue ipſa ſit magna ſiue mediocris. nã ſi febris eſt fortis.tũc verificať magis pᵐ ſignũ.ſ.ꝑmanere corpus eẽ malũ ſignũ,eo ꝙ quãto febris ẽ fortior,tãto peius eſt ſi ꝑmaneat corpus:⁊ in alio ſigno.ſ.ꝯtabeſcere corpus ẽ ecõuerſo nã quãto febris eſt debilior:tanto peius ẽ cõtabeſcere.⁊ ideo bñ poſuit circũlocutionẽ talẽ qꝛ ſermo eſt cõior q̃ꝫ ſi dixiſſet.vno verbo fortiter.

℃ D.nõ vĩ necẽia iſta determinatio.ſ.[nõ oĩno in ſuꝑficie.] nã ea remota,adhuc vĩ apho.verꝰ eẽ.nã ꝑmanere corpus, magis eo qõ eſt ſm rõnẽ.eſt malũ,ſiue aliqs febricitet fortiter ſiue debiliter.nã oẽ qõ in corpore nr̃o ſit magis eo qõ eſt ſm rõnẽ eſt malũ:q̃re non fuit necẽia iſta determinatio.

℃ Ad hꝫ dico,ꝙ ſine dubio oẽ qõ ſit in corpe nr̃o extra rõnẽ eſt malũ.tñ ꝑmanere,corpus ẽ ꝑuũ malũ in egritudine q̃ ẽ multũ parua.⁊ iõ ad maiorẽ maliciã ſigni exprimendã poſuit Hip.in egritudine nõ ꝑua:nã quãto egritudo maior ⁊ fortior eſt.tãto peiꝰ eſt corpus ꝑmanere.℃ Aut dic.ꝙ forte Hip.voluit cõponere ſequẽtẽ determinationẽ.hãc.ſ.magis eo qõ eſt ſm rõnẽ:ſolũ cũ eo qõ ẽ,ꝯtabeſcere.lꝫ Cõ.dicat ꝙ vĩ ſibi meliꝰ ꝙ ipſa cõponať cũ vtraqꝫ pte:⁊ hᵒ bene fuit necẽium apponere ꝑorem determinationẽ [ꝑmanere ⁊ nihil minuere corpus:] hic videť eſſe ſuperfluitas . qꝛ ꝑmanere ⁊ nihil minuere idem ſignificant.

Utrũ poſſit corpus febrire ⁊ nõ minui.

℃ D.vĩ ꝙ ibi ſit falſitas.impoſſe nãqꝫ vĩ,corpus febrire , ⁊ nihil minuere:cuꝫ febris ipſa neceſſario corpus minuat ⁊ febriens vtaſ dieta ſubtiliore q̃ꝫ vteretur in ſanitate.

℃ D.Cõmẽ.dicit,ꝙ ſola vigilia faĉ corpus macreſcere rõnabiliť.Febris aũt magis dꝫ deſiccare q̃ꝫ vigilia:cũ oĩs febris ſit calor igneus.℃ Ad pᵐ dõm,ꝙ ſine dubio ibi fuit ſuperfluitas verboꝝ:tñ modus loquẽdi eſt vt interdũ verba duplicẽtur ad maiorẽ expreſſionẽ.℃ Uel dic ꝙ permanere eſt gñale,⁊ nihil minuere eſt ſpãle:⁊ nõ eſt icõueniẽs gñale,dterminari ꝑ ſpãle.℃ Ad 2ᵐ dico,ꝙ qñ dĩc author nihil minuere corpꝰ:hic nõ dꝫ itelligi ꝙ ex toto nõ ſiat diminutio i eo ſꝫ dꝫ itelligi,ꝙ ñ ſiat diminutio ꝓporᵗⁱᵒ febri.

Utrũ corpus fortiter febriẽs poſſit permanere i ſuo tumore.

℃ D.ex his verbis relinqͥtur ꝙ corpus poſſit permanere i ſuo tumore in forti febre.Sꝫ nõ vĩ cũ febris fortis,ſit poſita vna de cauſis faciẽtibus corpus velociter minorari.

℃ Ad qõ dõm,ꝙ febris fortis ſine dubio quãtũ eſt de ſe bñ deberet colliq̃re corpus:ſed qꝛ corpus abũdat in humoribus groſſis ⁊ viſcoſis ⁊ pori ſunt ſtricti.Jõ nõ põt corpus ita liq̃ri aut ꝯtabeſcere magis eo quod ſuper rationem.

Utrũ corpus febriẽs poſſit cõtabeſcere ꝑter rõnem.

℃ Sed ꝯ̃.hoc tabeſcere de quo hic author loqť:cãtur a debilitate ꝟtutis:⁊ quãtitas tabeſcẽdi eſt ſm quãtitatẽ defectus ꝟtutis,nec eſt ꝯ̃ rõnẽ,nec magis eo qõ ſm rõnẽ.rõnale nãqꝫ eſt vt corpus ꝯtabeſcat ꝑꝑ defectũ ꝟtutis:⁊ ſꝫ illiꝰ ꝓportionẽ.℃ Ad qõ dõm,ꝙ qñ Hip.dicit:corpus ꝯtabeſcere magis eo qõ eſt ſm rõnẽ:ipſe nõ intelligit ꝙ iſtud cõtabeſcere ſit extra rõnẽ.Sꝫ itelligit ꝙ ſit eẽ rõnẽ quã reqrit q̃litas febrilis:cũ.n.aliqs nõ fortiter febrit ⁊ fortiť macreſcit.tũc dꝫ macreſcere magis q̃ꝫ rõ febris reqrat.Et hic eſt nõnᵐ ꝙ 2ᵒ ꝯtabeſcit,aut ꝑmanet corpus magis eo qõ ẽ ſm rõnẽ.Uno qdẽ mõ qñ eſt ꝯ̃ rõnẽ toto gñe.Alio ꝟo mõ qñ eſt ꝯ̃ rõnẽ quãtitate ſola toto qdẽ gñe eſt aliqõ ꝯ̃ rõnẽ:qꝛ qñ ꝯditiones occurrũt ꝙ corpus debeat ꝑmanere ⁊ tabeſcit:⁊ eꝯ̃.ſ.qñ ꝯditiones occurrunt ꝙ corpus debeat ꝯtabeſcere ⁊ ꝑmanet.Quãtitate ꝟo ſola eſt aliqd ꝯ̃ rõneꝫ qñ ꝯditiones occurrũt qbus corpus debeat ꝯtabeſcere vel ꝑmanere.tñ tabeſcit vel ꝑmanet plus vel minus q̃ꝫ ille ꝯditiones reqrãt.Arguiť ad hoc infra in cõ.illiꝰ aphor.[oĩa ſm rõnẽ facientī] ⁊ in tegni in illo cap̃.[egrotatiuorũ:] ⁊ ꝑmus modus ꝯtabeſcẽdi vel ꝑmanẽdi maiorẽ oñdit maliciã q̃ꝫ ſcõs.[Malũ.] hic q̃riť nunqd malũ hõc ſit timendũ:⁊ vĩ ꝙ nõ per aph.ꝑcedẽtẽ q dicit ꝙ mala irrõnabilia nõ ſunt timẽda:⁊ vĩ ꝙ ſic qm̃ oĩa q̃ demõſtrãt vel defectuꝫ ꝟtutis vel lõgitudinẽ morbi ſunt timenda ſꝫ hec duo ſigna ſunt hꝫ.ꝫ ſunt timẽda.℃ D.ſigna q̃ diſcordãt a qualitate morbi ſunt valde timẽda,ſic pꝫ ꝑ Ga.ꝑ ꝓno.ſuꝑ illo ꝟbo. [Si pedes nudos.⁊ tepidos:] ⁊ ꝑ aliq̃ q̃ in ꝑce.apho.ad hoc allegata ſunt.℃ Ad euidẽtiã huius qõnis opꝫ ꝑſcire ꝙ rõnalitas ⁊ irrõnalitas põt attribui ſignis dupl̃r. Uno qdem mõ vt determinẽt eſſe ſimplr:alio ꝟo mõ vt determinent qualitatẽ eoꝝ.Dico aũt rõnalitatẽ determinare eẽ ſignorũ qñ ipſa ſigna nõ hñt eſſe rõnale.i.cũ non ſint ꝓportionata cũ nã morbi ⁊ adiacẽtiuꝫ ei,vt ꝙ in forti febre ⁊ in tpe eſtiuo ⁊ in forti puero vel decrepito:⁊ his ſilibus multa ⁊ ſubita ſiet macies.tũc.n.macies iſta hꝫ eẽ rõnale. Irrõnalitatẽ aũt dico determinare eẽ ſignoruꝫ qñ ipſa ſigna nõ hñt eſſe rõnale.i.cũ nõ ſint ꝓportionata cuꝫ nã morbi ⁊ adiacẽtiũ ei,vt ſi in debili febre,tpe hyemali:in etate ꝯſiſtẽtie:⁊ his ſilibus ſubita ⁊ multa ſiat macies.tũc.n.macies iſta hꝫ eẽ irrõnale:qꝛ irrõnale eſt in debili febre cũ talibus adiacẽtibus ſubito multã ſieri maciẽ . Itẽ dico rationalitatẽ determinare qualitatẽ ſignoꝝ,quoniaꝫ ſigna habent bonitatẽ vel maliciaꝫ rõnabilem . Bonitatẽ quidem ſicut ſi alicui febricitãti appareat alleuiatio:ꝑcedẽtibus digeſtione ⁊ euatione. Maliciam ꝟo ſicut ſi alicui febricitanti appareat peioratio ꝑcedẽtibus ſignis idigeſtionis ⁊ mala euacuatione vel nulla. Irrõnabilitateꝫ autẽ dico determinare qualitatẽ ſignorũ.quãdo ipſa ſigna hñt bonitateꝫ vel maliciã apparentẽ ſine aliqua rõne precedẽte.Bonitatem qdem vt ſi alleuietur infirmus ſubito nõ ꝑcedentibus digõne ⁊ bona euacuatiõe. Maliciã ꝟo vt ſi ſiat apparẽs peioratio ꝑcedentibus ſignis digõnis que rõnabiliter indicabant meliorationẽ. Talia enim ſigna dicũtur bona ⁊ mala ⁊ irrõnabilia.qꝛ non habẽt rõnem cõfirmantẽ bonitatem eorũ vel maliciã quẽadmodũ ⁊ ſua ꝯ̃ria dicunť bona ⁊ mala rõnalia:qm̃ habẽt rõnẽ ꝯfirmãtẽ eoꝝ bonitatẽ vel maliciã.hac ꝫ diſtĩone ꝑmiſſa.ad ꝓpoᵐ ſic accedo:⁊ dico ꝙ eẽ rõnale ſignoꝝ minuit eoꝝ maliciã: ⁊ eſſe irrõnale

Utrũ permanentia et macies irrõnales in corpe febricitãte ſint timende.

auget eoꝝ maliciã per virtutẽ illius apho. ſ In morbis mi
nus ꝛc.] ſed eſſe ſignoꝝ bonũ rõnale, ꝛ eẽ malũ irrõnabi/
le, diminuit: ꝛ debilitat eoꝝ bonitatẽ vel maliciã. Ex h̃ pꝫ
ꝙ permanẽtia ꝛ macies irrõnales cum ſuũ eſſe ſit ꝯ rõnem
ſunt malũ timendũ: ꝛ ex his pꝫ ſolõ ad qõnem pmiſſam: ꝛ
ad aliã que fuit mota in apho. pcedẽti. ℂ Sed ex h̃ emer/
git dubitatio. Cũ. n. aliqd ſignũ habeat eẽ irrõnale ex pte
morbi q̃rit a quo habeat illud eſſe. V. g. macies ſubita in
pua febre. querit a quo habeat cãm poſtq̃ꝫ non ſit a febre.
Silr pmanẽtia in febre forti ſimilem hꝫ dubitationem.
ℂ Ad qd dõm, ꝙ ſignũ cuius eſſe eſt irrõnale ex pte morbi.
cãtur interdũ a defectu v̾tutis ſolius: ꝛ interdũ a diſpõne
corpoꝝ ꝛ humoꝝ. ſ. raritate poroꝝ ꝛ ſubtilitate humoꝝ,
ſicut macies: ꝛ interdũ a cã morbi qꝛ multa groſſa ꝛ viſco
ſa: a diſpõne corporis. ſ. ſpiſſitudine pororum ſicut perma
nentia: ꝛ hoc expreſſe dicit Cõmentator.

Utrũ pma/ nẽtia cor/ poris febri/ citãtis i ſuo tumore ſit ſignũ ma/ lum.

ℂ P. nõ videt ꝙ permanere corpus in ſuo tumore ſit ſignũ
malũ: qm̃ ille cuius corpus pmanet: ꝛ nõ minuit aſſimilat
ſibi ſano. Sed ꝙ hõ aſſimilet ſibi ſano eſt bonũ ꝛ laudabi
le ſignũ, ſicut dĩ i p̃ prono. ℂ Ad qd dõm, ꝙ illud qd Hip.
dicit in pnoſticis intelligit in acuta egritudine infra tres
dies: ꝛ in facie tm̃. qd aũt hic dr̃: intelligit in egritudine lõ
ga ꝛ in lõgo tpe. ℂ Uel dic ꝙ ad hoc vt facies infirmi ſit ſi/
milis illi in ſanitate: nõ ſufficit permanẽtia eius in tumore.
Sed eſt cũ ea neceſſaria q̃dã viuacitas ꝛ pulchritudo. põt
enĩ facies eẽ plena carne: ꝛ tñ hẽre mortis effigiem: ꝛ ſicut
dico de facie ita intellige de toto corpore.

Utrũ irrõ/ nalis per/ manẽtia i corpore e/ grotantes egritudĩs longitudi/ nẽ neceſſa/ rio ſignĩ/ ficet.

ℂ Hoc. n. lõgitudinẽ egritudinis.] Sꝫ nõ vr̃ qm̃ apopleti/
ci ꝛ ſquinãtici pñt in tumore ſuo pmanere: ꝛ tñ nõ ſunt lõ/
ge egritudines. ℂ P. qñcunqꝫ morbus eſt fortis ꝛ virtus
eſt debilis impoſſe eſt febrẽ eſſe longã. Sed poſſe eſt corpo
re permanẽte in ſuo tumore morbũ eſſe forte ꝛ virtutẽ eſſe
debilem. Igit permanẽtia corporis nõ ſignat neccio lõgitu
dinẽ egritudinis: maior ponit ſupra a Gal. in cõ. illi⁹ apho.
ſ Eſtiue q̃rtane.] Minor aũt pbat per Cõmẽ. dicit. n. for
ti exñte febre. Si corpus pmaneat in ſuo tumore malũ eſt
ſignũ. hoc ẽt monſtrat rõne. nã quãto pori ſunt ſpiſſiores,
ꝛ humores magis ſunt groſſi viſcoſi ꝛ multi. tanto putre/
do eſt maior ꝛ fortior. ſicut colligit a Gal. xj. de ingẽ. ſani.
ꝛ ab Aui. 4. cañ. fen p̃ de cauſis putredinis. Sed quanto
putredo eſt fortior ꝛ febris erit fortior: ꝛ quãto febris for
tior: tãto virtus debilior: ſed pmanentia corpis in tumore
ꝯtingit pꝑ ſpiſſitudinẽ poroꝝ ꝛ groſſitieꝫ ꝛ multitudi/
nem humoꝝ. ergo poſſe eſt corpore permanente in ſuo tu/
more febrem eſſe fortem ꝛ virtutem eſſe debilem.
ℂ Ad p̃ᵐ dõm, ꝙ inſtãtia de apopleticis ꝛ ſqnãticis nõ va/
let ꝯ iſtũ aphori. qꝛ hic loqnr author de febricitantibus.
ℂ Ad 2ᵐ dõꝫ, ꝙ pmanẽtia i tumore hñ põt eẽ cũ forti febre.
Sꝫ nõ cuꝫ debili v̾tute dinoꝛ qꝛ viſcoſitas ꝛ groſſities hu⁹
nõ pꝑant in ſuo motu ad putredinẽ. Itẽ ſtrictura poroꝛꝫ
nõ dimittit v̾tutẽ diſſolui, ſic dĩ i cõ. illi⁹ apho. ſ Eſtiue q̃r/
tane.] Nec obſtat qd obijcit ꝙ groſſitudo ꝛ viſcoſitas et
multi⁰ hũoꝝ ꝛ ſtrictura poroꝝ faciãt fortiorẽ putredinẽ:
dico etenĩ ꝙ nõ faciũt putredinẽ fortiorẽ cũ velocitate. ſed
lõgitudine: nõ tñ phibeo qn interdũ tãta poſſit eſſe multi
tudo humoꝝ groſſoꝝ ꝛ viſcoſoꝝ cũ ſtrictura poroꝝ, ꝙ ca
lor nãlis ſuffocabit: ꝛ morietur cito infirm⁹: ſꝫ h̃ ꝯtigit raro,
ꝛ ſuũ ꝯriũ frequẽtius. ℂ Hoc vo ibecillitatẽ ꝛc.] Sed nõ

Utrũ exte/ nuatio ir/ rõnalis in corpore e/ grotãte õ/ tutis d̾bili/ tatẽ ſignĩ/ ficet.

videtur: qꝛ extenuatio magis cõuenit fortitudini virtutis q̃ꝫ pi/
guedo: hñt enim macri plus de calore nãli ꝛ de ſanguine
q̃ꝫ pingues, ſicut dĩ in cõmẽ. illius apho. ſ craſſi valde ſm
nãm.] ℂ Ad qd dõm, ꝙ Gal. in illo apho. loqtur de pin/
guedine ꝛ macredine nãli in corpibus ſanis. hic aũt loqt
de pinguedine ꝛ macredine accñtali in corpib⁹ infirmis.

Utrũ exte/ nuatio ir/ rõnalis fe/

ℂ De cõmẽ. ſic pcedo. ſ ſed ſi minuat, pluſq̃ꝫ opꝫ: malũ eſt.
ſiue febris ſit fortis, ſiue debilis.] Sꝫ ꝯ. nam fortitudo fe
bris eſt vna de cauſis faciẽtib⁹ macẽ rõnabilẽ, ſicut infra
ponit eodẽ cõmẽ. macies vo rõnalis nõ eſt malũ ſignum.

Quãdo q̃ febrẽ ſit ſi/ gnũ malũ

ℂ Ad qd dõm, ꝙ tabeſcẽtia pportionata cuꝫ forti febre eſt
rõnalis: nec eſt malũ ſignũ. Sꝫ tabeſcẽtia diſproportiona/
ta forti febri. ſ. ꝙ ſit maior febre q̃ꝫ fortitudo reqrat, eſt ir/
rõnabilis quãntate. ℂ Sed forte aliqs iſtabit, ꝙ idẽ pote
rit dici de tabeſcẽtia cũ pua febre. nã ſi parua fiat tabeſcẽ
tia in pua febre. Ita ꝙ nõ ſit maior tabeſcẽtia q̃ꝫ quãtitas
febris reqrat. tũc ſilr dicet rõnalis ſicut tabeſcẽtia magna
in magna febre ſibi pportionata. ℂ Ad qd dõm, ꝙ in for
ti ꝛ pua febre tabeſcẽtia pportionata ſm quãtitatẽ febris
eſt rõnalis: ꝛ diſproportionata eſt irrõnalis: ſꝫ ſi ad eãdeꝫ
quãtitatẽ tabeſcẽtie pueniat in forti ꝛ in debili febre: ma/
gis eſt irrationalis in debili febre q̃ꝫ in forti.

Utrũ i pua febre poſ/ ſit eſſe ma/ cies ſꝫ rõ/ nẽ q̃ ſignĩ/ ficet debi/ litatẽ vir/ tutis.

ℂ P. ipſe ponit ꝙ i pua febre põt eẽ macies ſm rõnẽ q̃ ſigni
ficat debilitatẽ v̾tutis: ſed pua febris nõ põt facere defectũ
virtutis: qꝛ defectus virtutis nõ ſit niſi a morbo dominan
te, ſicut dicit Gal. in cõmento ſcḋi pnoſticoꝝ ſuper illo. §.
ſ bonũ eſt modeſte.] ℂ Ad hoc dico, ꝙ febris poteſt dici
parua. i. parue igneitatis: ꝛ nihilominus erit magna p cõ/
parationem ad virtutẽ. vnde aliqd paruuꝫ in ſua eſſentia:
poteſt eſſe magnũ ad aliquid cõparatũ: ꝛ ecõuerſo: ꝛ hoc
tangitur in tertio de criſi. nam dicit ꝙ egritudo poteſt eſſe
debilis ꝛ male manerici ſimul.

Utrũ tabe/ ſcentia rõ/ nal ſit ma/ lũ ſignũ i febricitãte.

ℂ Si enim febris ſit maior ꝛc.] hic vult Gal. ꝙ magnitu/
do febris ponat corpus hẽre tabeſcẽtiam rõnalem: ꝛ vult
ꝙ rõnalis tabeſcentia nõ ſit malũ ſignum. Sed ꝯ. nã Hip.
ꝛ Gal. in p̃ pronoſti. in illo. §. ſ Que ſi ſic fuerint in pnci/
pio egritudinis.] volunt expreſſe ꝙ qñ facies eſt tornatí/
lis pꝑ aliquas cãs extrinſecas nõ ſignificat grãdẽ ma/
liciam: ſed qñ eſt tornatilis pꝑ magnitudineꝫ egritudi/
nis tunc ſignat morteꝫ. Unde dicit Gal. hunc ſermonem.
ſ Et cõſidera febrẽ manu tua cõſideratione vehementi. an
ſit calida tm̃: an iã reſoluat etiã cum illo ex ſubſtãtia cor/
poris ea que ſunt ſicut ſcintille ignis penetrãtes in manuꝫ
tuam qua tãgis infirmũ: ꝛ peruenĩt pertentione manife
ſta ad profundũ eius: febriũ enim q̃ ponũt faciẽ habentis
eas cũ hac diſpõne in qua mors ſignificat diſpõ huius eſt
diſpõ.] ex his eniꝫ verbis vult Gal. ꝙ qñ facies eſt torna
tilis pp fortitudinẽ febris eſt ſignũ mortis. g̃ qñ tabeſcen
tia corpis ꝯtigit pp fortitudinẽ febris erit peſſimuꝫ ſignũ.
ℂ Ad qd dõm, ꝙ Hip. ꝛ G. loquunt ibi õ facie tornatili q̃
appet infra 3ᵘˢ diẽ: aut ſi nõ fiat a cauſis extrĩſecis. qñcunqꝫ
nõ ꝯtigat pp maliciã febris ẽ ſignũ mortꝭ: ſꝫ tabeſcẽtia to/
tius corpis de q̃ hic loqtur nõ poſſet ꝯtigere ifra 3ᵘˢ diẽ pp
magnitudinẽ egritudis: ſecus. n. eſt de tornatilitate faciei
ꝛ tabeſcẽtia corpis toti⁹. Illa. n. põt ifra triduũ appere pp
maliciã egritudis, ſꝫ tabeſcẽtia toti⁹ nõ pt apperc. arg ͥ ad
h̃ p ea q̃. d. G. in cõ. illius. §. ſ Et. n. ſi lumen effugerit ꝛc.]
ſ tp̃s vo ãni ꝛ regiões ꝛ aer ſi calͣa ꝛc.] hic ponit. G. ꝙ ta
beſcẽtia i febricitãtib⁹ in tpe calͦ ꝛ regiõe calͣa ẽ rõnalis: ꝛ
ſic nõ ẽ malũ ſignũ: ſꝫ in tpe fridoꝛ ꝛ i regione frida ẽ irrõ/
nalis ꝛ ſic ẽ ſignũ valde malũ. ſꝫ ꝯ. vlr enim Gal. in p̃ pno.
ſuper illo. §. ſ vt ſi nares acute:] circa finẽ cõmẽ. ꝙ torna/
litas faciei ſignat minorẽ maliciã in tpe frigido ꝛ regione
frigida, q̃ꝫ in tẽpore calido ꝛ regione calida: ergo tabeſcẽ/
tia corporis erit ſignũ minus malũ in regione frigida ꝛ in
tẽpore frigido q̃ꝫ in regione calida ꝛ in tẽpore calido.

Utrũ tabe/ ſcẽtia in fe/ bricitãti/ bus i tpe ꝛ regione calidis ſit rõnalis: in fridis vo ecõtra.

ℂ Ad qd dõm eſt ſicut diximꝰ in pcedẽti arg ͥ. ſ. ꝙ ibi loq/
tur Hip. de ſignis q̃ apparẽt i facie añ 3ᵘᵐ diẽ: macilẽtia aũt
toti⁹ corpis nõ poſſet appere añ 3ᵘᵐ diẽ pp maliciã egritu/
dinis: qm̃ extenuatio faciei põt citi⁹ appere, q̃ꝫ extenuatio
toti⁹ corporis, ſicut colliͬ ex verbis Gal. in eodẽ cõmento.
ℂ Uel dic ꝙ ſigna q̃ Hip. ponit ibi appere i facie ifra tertiã
diẽ cãnt a mortificatiõe caloris nãlis: nõ potẽtis regere ꝛ
ꝯſeruare mẽbra faciei ſic inuit Gal. ibidẽ. ſꝫ calorẽ morti/
ficari ꝛ nõ poſſe venire ad extrema corporis. rõnabilius ẽ
in regione frigida ꝛ tẽpore frigido q̃ꝫ in calidis.

¶ Uel dic ꝙ hip. ibi poſuerat q̄dā ſigna in facie: ſigñantia extenuationē faciei. ſ. hec, nares acute, ocli ꝯcaui ⁊ ſilia ⁊c. iſta rōnabilius ꝯtingebāt i regione calida ⁊ in tpe calido q̄ȝ i frigidis: ⁊ poſuerat q̄dā alia ſigna q̄ non ſigñabant ꝯſumptionē faciei: ſȝ alteratione ei⁹ in q̄litate: ſic, hec aures frigide, ⁊ ꝯcte, ⁊ pulpe eaꝝ immerſe: ⁊ totius faciei color liuidus ſiue niger. ⁊ iſta rōnabilius ꝯtigūt: ⁊ min⁹ malū ſignificāt in tpe frido: ⁊ in regione frida q̄ȝ in calidis. Unū verbū Gal. qḋ dic̄ in fine cō. nō dȝ retorq̄ri ad oīa ſigna q̄ dixit in facie tornatili: q2 nō ad ea q̄ demōſtrāt ꝯſumptionē. Sȝ ad ea q̄ demōſtrāt alterationē in qualitate. Q, aūt dixit cōtabeſcere nō eſt accipiēdū ſic abſolute ſic̄ ſigñat h̄ verbū. Sȝ q̄rit̄ q̄ eſt ꝓpria ſigñatio hui⁹ verbi [ꝯtabeſcere.] ¶ Ad qḋ dōm, ꝙ ꝓpria ſigñatio h⁹ verbi ꝯtabeſcere eſt cōſumi p̱. ethicā tertie ſpēi ⁊ finē 2ᵉ: eſt aūt idē dicere tabes ⁊ maraſmus. Maraſmus aūt ſic accipit̄ ab eodē Gal. p̄ li. de feb. cap̄ de febre ethica: vt magis eo qḋ eſt ſm rōnē vtriqȝ ꝑtineat mēbro. ¶ Sȝ nō vr̄ poſſe cōponi cū p̄ mēbro. Naȝ in p̄ mēbro hip. vtit̄ talib⁹ verbis ꝑmanere: ⁊ nihil minuere corpus ſigñat rē ſuā i termina: ⁊ ei qḋ i termino ſigñat icōueniēter addit̄ dictio cōparatiua: nihil. n. vr̄ eē adijciēdū. [corpus nihil minuere magis eo qḋ ſm rōnē:] nā corpus qḋ nihil minuit̄ in ſe ꝯtinet: [magis eo qḋ ſm rationeȝ.]

¶ Ad qḋ dōȝ, ꝙ qñ Gal. vult ꝙ hec determinatio. ſ. magis eo qḋ ē ſm rōnē cōponat̄ cū vtraqȝ pte apb. ipſe tūc abijcit de aphori. iſtud verbū: [⁊ nihil minuere:] qḋ pȝ. cū. d. [Si. n. pluſq̄ȝ opoꝛteat ꝑmaneat corp⁹ vel macreſcat malū eſt.] ⁊ h̄ ēt pȝ in alia trāſlatione. Si aūt velim⁹ ꝯſeruare i apho. hāc orōnē: [nihil minuere:] tūc vr̄ mihi oīno ꝙ illa determinatio cōponat̄ ſolūmō cū 2ᵒ mēbro apho. [his g̃ oīb⁹ corp⁹ minorat̄ rōnabilr̄, ⁊ ꝯrijs cuſtodit̄] .i. qñ iſte xj. cōdictiōes q̄ p̄miſſe ſunt ꝯueniūt. tūc corp⁹ rōnabilr̄ tabeſcit. ⁊ qñ ꝯrie ipſaꝝ. ſ. dbilitas febris ⁊ eius breuitas ⁊ etas ꝯſiſtētie: ⁊ tps. ⁊ regio. ⁊ ꝯſtō aeris frida ⁊ hu⁹: ⁊ carētia ſenſibil̄ purgatiōis: ⁊ copioſuȝ nutri.ᵐ ⁊ gaudiū, ⁊ qes. ⁊ ſomn⁹ ſufficiēs ꝯueniūt, corpus rōnabilr̄ ꝑmanet i ſuo tumore. Et ē nōn.ᵐ ꝙ ſi iſte cāe cōmiſceant̄ ꝯrie cū ꝯrijs ꝓueniet diſpō corꝑis media: ſȝ maiorē vel minorē vel eq̄lē mixturā ꝯriaꝝ cāꝝ ꝯſeruādo nūm eaꝝ ⁊ potētiā: ⁊ nullo horū ſignoꝝ ſigñat̄ dfectio v̄tutꝫ. [Sȝ tñ ſinguiū hoꝝ ē cā vel minorit̄ v̄tus.] Sȝ q̄rit̄ ad qd. d. G. hec v̄ba: nihil. n. vūr ſigñare. nā ſi macies ꝑ ſupdcās cās ꝓueniat nihilominus ſigñat defectū v̄tutꝫ: qm̄ macies ē effect⁹ illaꝝ cāꝝ. effect⁹ aūt ſuaꝝ cāꝝ ſignū eſt ⁊ ille cāe faciūt dficē: q̄re ꝑ ꝯñs macies ab illis cauſis fcā ē ſignū deficientꝫ v̄tutꝫ. ¶ P. ſi v̄tus dficit i febre ꝑ illas. xj. cās ſiue ꝑ aliud: nil vr̄ referre qm̄ ad idē venit̄. ſ. ad defectū v̄tutis. v̄tus aūt dfecta ſiue cāta ſiue ſigñata eq̄le malū eſt q2 morbo reſiſtē ñ p̱t. ⁊ ſic i ſua pugna dficiet. ¶ P. vr̄ ꝙ macies ſemꝑ ſit cā dficientꝫ v̄tutꝫ: q2 ipſa ē ꝯſūptio mēbroꝝ ſāguineoꝝ ⁊ ſpūs qb⁹ v̄t⁹ ſuſtētat̄.

¶ Ad euidētiā p̄dictaꝝ qonū nōn.ᵐ ē ꝙ macies 2ʳ cōparat̄ ad v̄tutē defectā. vno q̄dē mō rōne ime.ᵗᵉ cāitatꝫ ab ea. alio ꝯ̄o mō rōne ſocietatꝫ. Dico aūt maciē cōparari defecte v̄tuti rōne ime.ᵗᵉ cāitatꝫ qñ ipſa macies ime.ᵗᵉ cāt̄ a defectu v̄tutis hūiditatū corpoꝝ ꝯtētiue ⁊ regñatiue: ⁊ tūc macies ē imediatū ſignū dfecte v̄tutꝫ: ⁊ ipſe dfectus v̄tutꝫ cāt̄ ab occulta malicia morbi eēntialr̄ ſupantꝫ v̄tuteȝ. Dico aūt maciē cōparari dfecte v̄tuti rōne ſocietatꝫ qñ ipſa macies ⁊ v̄tus dfecta ſūt coeffect⁹ eiuſdē cāe. i. cōicāt i fiēdo ab eadeȝ cā. poīe nāqȝ ē vt duo effect⁹ ab vna cā ꝓcedāt ⁊ neuter illoꝝ effectuū ē cā alteri⁹. Exē.ᵐ āt p̄ mēbri diſtōnis ē cōparatio iſti⁹ effect⁹. ſ. riſibilis ad hoieȝ. Exē.ᵐ aūt ſcdi ē cōparatio duoꝝ effectuū. ſ. riſibilis ⁊ ſciētis nūare, iter ſe. nā iſti duo effect⁹ ſiue ꝓprietates ab vna cā ime.ᵗᵉ ꝓcedūt q̄ eſt hō. Dico g̃ ꝙ qñ macies ime.ᵗᵉ cātur a defectu v̄tutꝫ ē peſſima. q2 ſigñat defectū v̄tutꝫ cātū ab occulta malicia morbi ſupantꝫ nām. qñ ꝯ̄o aſſociat̄ v̄tuti defecte. nō ē ita mala q2 nō cāt̄ ab occulta malicia morbi. Sȝ cātur ꝑ illas. xj. cās enumeratas a Ga. i. a q̄li.ᵗᵉ morbi manifeſta ⁊ ab adiacētib⁹ morbo rōnabilr̄ maciē facientibus. Nec obſtat qḋ obijcitur ꝙ vtrobiqȝ idē effect⁹ relinq̄t̄. ſ. dfect⁹ v̄tutꝫ: q2 lȝ idē dfectus ſit vtrobiqȝ: tñ maior dfect⁹ v̄tutꝫ oñdit̄ qñ ipſa cāt̄ ab occulta malicia morbi: q̄ȝ qñ cātur ab illis. xj. cauſis, enūatꝫ.

¶ Sȝ forte aliqs obſtabit p̄dcē diſtōni dīcō, ꝙ macies nō fit ab illis cauſis niſi mediāte dfectu v̄tutꝫ. nā ille cāe iō fecerūt corpus macreſcere: q2 v̄tus ꝯtētiua corꝑis nō potuit defendē corp⁹ ne reſolueret̄ ab eis. ⁊ ſi ipſa potuiſſet, dfendere hūi.ᵘˢ ab illis cauſis nō fuiſſet fcā macies. g̃ ſēꝑ macies ime.ᵗᵉ ſigñat defectū v̄tutꝫ ⁊ ab ea cātur. Jn h̄ g̃ eſt dicere ꝙ macies ⁊ dfect⁹ v̄tutꝫ ſunt coeffectus illaꝝ cāꝝ. ¶ Ad qḋ dōm, ꝙ 2ˣ eſt defect⁹ v̄tutꝫ. ſ. ꝓpri⁹ ⁊ iꝓprius: ꝓprius q̄dē dr̄, qñ v̄tus nō p̄ōt defendere corp⁹ a cōiter ledētib⁹ a qb⁹ deberet defendere ſȝ nām illi⁹ corꝑis: puta ſi parue vel mediocres ſint cāe ledētes corpus: ⁊ v̄tus nō p̄ōt ab illis cauſis dfendē, ne ledat̄: iꝓprius ꝯ̄o dfectus dr̄ qñ v̄tus nō p̄ōt defendē corpus ab oī ledēte quātūcūqȝ magno. v̄. g. ſi alicui turris caderet ſup̱ caput ⁊ rūperet ei craneuȝ. nō ꝓprie dr̄ ꝙ iſte habeat ruptū craneū ꝑꝑ defectū v̄tutis. Sȝ ſi ꝑcutiat̄ caput ꝯc lapide vnius dragme ⁊ rūpat̄ craneū. tūc ꝓprie dr̄ rūpi craneū ꝑꝑ defectū virtutꝫ: ſi. n. v̄tus corꝑis poſſet oībus cauſis ledētib⁹ obuiare. tūc corpus hoīs eēt immortale: ⁊ ex his pȝ ſolutio ad duo p̄ma argumēta. ¶ Ad 3ᵐ aūt dico, ꝙ reſolō que fit in macie qñ fit a defectu virtutis nō facit defectū virtutꝫ: ſed ſoluȝ mō ſigñat, ꝙ defectus virtutis p̄cedit nāliter illā reſolōnē: effectus aūt ſuaȝ cām p̄cedere nō p̄ōt: ſed qñ macies fit ab alia cā q̄ȝ a defectu v̄tutis: reſolutio q̄ fit in ea eſt cā deficiētis virtutis. [⁊ hoc eſt qḋ ego dico cām eē decrepitoꝝ maciei.] hic vult Gal. ꝙ macies decrepitoꝝ ſit ſignū deficiētis virtutis: ⁊ ex hoc vr̄ ꝙ macies eoꝝ ſit macies irrōnalis: ipſe tñ cōputauit ſupra etatē inter cās faciētes maciē rōnabilē. ¶ Ad qḋ dōȝ ꝙ macies i ſeniorib⁹ eſt rōnabilis. Nec obſtat ꝙ ſigñet defectū virtutis: q2 nō ſigñat defectū virtutis ꝑꝑ occultā maliciā morbi: ſȝ ꝑꝑ defectū etatꝫ. ¶ Minui aūt pluſq̄ȝ opoꝛteat aut humoꝝ facit ſubtilitas ⁊ poroꝝ raritas, aut ſola virt⁹ dfecta. hic q̄rit̄: nā ipſe ponit ad h̄ ſignū qḋ eſt macies p̄ter rōnē ſeq duas cās. ſ. ſubtili.ᵗᵉᵐ hūoꝝ ⁊ largitateȝ poroꝝ ⁊ defectionē ſolius v̄tutꝫ: ſine aliq̄ p̄dictoꝝ: ⁊ vr̄ ponere iſtas duas cās irrōnabiles ad faciendū maciē: ſed p̄ᵃ nō vr̄ eſſe cā irrōnabilis: nā habere ſubtiles humores ⁊ latos poros eſt rōnabilis cā ꝓpter quā corpus macreſcat velociter: ⁊ ſic nō videt̄ eſſe malū ſignū ſi corpus ꝓpter hoc macreſcat: q2 nō eſt p̄eter rōnē. ¶ Ad hoc dico, ꝙ ſi p̄me cauſe nō cōponeretur ſcḋa bene ſeq̄retur argu.ᵐ Sed ego dico ꝙ cū p̄ma cā ſcḋa cōponitur nā cum raritate poroꝝ ⁊ ſubtilitate humoꝝ ꝯiungit̄ defectus v̄tutis: qḋ probat̄ q2 Gal. dicit cauſaȝ velocis maciei eſſe aut ſubtilitatē humoꝝ ⁊ latitudinē poroꝝ, aut ſolā virtutē defectam: nā in eo qḋ dicit ꝙ ſola virtus defecta hoc facit: monſtrauit ꝙ in priori cā copulabatur defectus virtutis.

¶ P. ipſe ponit ad maciē irrōnabilē ſeq duas p̄dictas cauſas. Ad permanentiā ꝯ̄o corꝑis nō ponit ſeq niſi vnā cauſam. ſ. groſſitiem humoꝝ ⁊ clauſurā poroꝝ ⁊ vr̄ defectus in hoc. Nam ſi ꝯriorū ſignoꝝ ꝯrie ſunt cāe. debuit ponere iſtas duas cās. ſ. fortitudinē virtutis ſolam ⁊ groſſitiē humorum: ⁊ ſtricturā poroꝝ. ¶ Ad hoc p̄ōt dici, ꝙ cū febricitantibus nō p̄ōt tanta eſſe virtus ꝙ ipſa ſola poſſit corpus manutenere: ſed abſolute qñtum ad nām cōtrarioꝝ deberet ſequi. ¶ Aut dic ꝙ potētior eſt defectus v̄tutis i deſtruēdo q̄ȝ ſit fortitudo in manutenēdo. ¶ Uel dic ꝙ ſine dubio bene eſt ibi aliq̄ fortitudo virtutis. nā ſine ea nō poteſt eſſe morbus lōgus, ſicut dicit Gal. in cōmēto illius apho. [eſtiue q̄rtane.] nō tñ intelligit̄ fortitudo virtutis diſiūctiue ſed copulatiue: vt dicamus ꝙ ꝑmanētia corpo-

Uirtutis defectus duplex.

Utrū macies decrepitoꝝ ſit macies irrōnabilis.

ris cōuenit ꝓpter groſſitiē humoꝝ:ꝛ ſpiſſitudinē poroꝝ ꝛ propter fortitudinē virtutis. ꝛ iſta circa hūc aphoriſmū ſufficiant. licet poſſem dicere plura.

Aphoriſmus. XXIX.

Inchoantibus morbis ſi qd videt mouere moue in ſtatu ꝟo habere ſilentiū melius eſt.

Theo. **Cum morbi incipiūt: ſi qd mouēduz eſt moue. Cū conſiſtunt ꝛ vigent. quieſcere meli⁹ eſt.**

Leo. **Cū morbi inchoant: ſi qd mouēdū vꝫ: moue: cū ꝟo ꝯſiſtūt: ac vigēt meli⁹ eſt quietē habere.**

Commentum Galeni.

Qua de cā hͦ dixerit in ſubſequētib⁹ mōſtrabit cū dicet. Circa finē ꝛ pn^m oia ſunt ibecilliora. circa ſtatū ꝟo oia fortiora. Nos oia itelligim⁹ accn̄a in ſtatu eſſe fortiora. Cām n. accn̄a facietē nō eſt neċe in ſtatu eē maiorē: imo i ſaluandis eſt minor q̄ʒ in initio fuerit. In ſtatu ſilere ꝛ i initio dixit mouere cū iſtrm⁹ debeat ſanari. Morbū. n. mortalē nō ſolū nō mouere opꝫ i ſtatu. ſꝫ nec añ ſtatū. Nullū. n. ꝯuenit medicari: cui⁹ ꝟtus ſit defecta defectiōe mortali: ſꝫ opꝫ futura p̄dicere: ꝛ ita ab eo fugere. Si aūt ſalubris ſit morbus: de quo ſalutis ſpes hꝫ: ꝛ locū eē ad fortē medicinā videbimus faciam⁹ qd Hip. itēdit hic: fortis autē medicina eſt flebotomia ꝛ aliqñ pharmacia: quoꝝ nullū i ſtatu eſt faciēdum: cū tūc ſit coctio morbi: ſic̄ i libro criſeos dixi. In quo tēpore plus opꝫ in morbo digerendo naturā adiuuare q̄ʒ pharmaciā facere. Sed in initio opꝫ facere hoc: ꝛ vt de mā minuamus: quo nā ad digerendum ſit alleuiata: ꝛ corpus fiat facilius. In ſtatu ꝟo non ſic: qꝛ tunc laborat plurimū aiata virtus: ſꝫ nālis ꝛ ſpiritualis cuſtodiatur.

Expoſitio Thaddei.

In hͦ apho. docet Hip. in quo tpe morbi ſit faciēda euō: ꝛ in quo nō: ꝛ dic̄ ꝙ opꝫ euare i pn° morbi. ſꝫ i ſtatu oꝫ ſilē. Cōmē. circa hūc apho. ſic ꝓcedit. Nā p̄ ponit habitudinē iſti⁹ apho. ad ſequētē. in q̄ ponit cām ꝟitatis apho. icōpletā. 2° oñdit in quo morbo ver⁹ ē apho. 3° exponit hͦ verbū: mouēdū. 4° repetit cām ꝟitatis apho. ꝛ eaꝫ magis complet. durat p° vſqꝫ. in ſtatu ſilere. 2ª vſqꝫ. Si autez ſalubris. 3ª vſqꝫ. Quorum nullū in ſtatu. De p° dicit. ꝙ in ſequēti apho. mōſtrat Hip. cām h⁹ apho. Nā dic̄ ꝙ in pn° ſunt oia accn̄a debilia ꝛ i ſtatu ſunt oia accn̄a fortiſſima: ꝛ lō in hͦ tpe nō opꝫ euare. vñ pōt iſte apho. cū ſeqnti copulari. Ita ꝙ ſit vn⁹ cū eo: hͦ mōꝺū morb⁹ icipit oꝫ fieri euō ꝛ nō cū morb⁹ eſt in ſtatu: qꝛ circa pn° morboꝝ ꝛ circa declinatiōes ſunt oia accn̄a debilia: ꝛ circa ſtatum ſunt fortia valde. De 2°. d. ꝙ iſte apho. eſt ver⁹ in morbo ſalubri ꝛ nō in mortali. qꝛ nō opꝫ morituros curare. Sꝫ ſolū ꝓnoſticari: ꝛ hoc dictū eſt. ē. lib° p°. ꝛ xj° de inge. ſanitatis. De 3°. d. ꝙ ꝑ mouere opꝫ nos itelligere fortē medicinā. ſ. flomiā ꝛ pharmaciā. ſꝫ flomiaꝫ vt plm. De vltio dic̄. ꝙ i pn° opꝫ facere euonē vt exoneremꝰ nāꝫ a mltī^{us} māe vt ſit potētior ſup reſiduū: ꝛ qꝛ tūc accn̄a nō ſunt fortia ſꝫ i ſtatu nō opꝫ fieri euonē: qꝛ tūc opꝫ nām intendere digōni ꝛ euacioni: ꝛ qꝛ accn̄ia peſſima patiē ꝟtus aiata. nālis ꝟo ꝛ vitalis ſalue ſunt. In pncipio ꝟo animata virtus eſt ſalua.

Utrum in pn° egritudis ſit euacuandū.

Circa hūc aph. dubitaē p° de tex. 2° de cō. ꝺ p° ſic. Nā ponit Hip. ꝙ in pn° oꝫ fieri euō: ꝛ ponit ꝙ in ſtatu nō oꝫ fieri: ꝛ ꝯ vtrūqꝫ opponitur. Et vꝫ ꝙ in pn° nō debeat fieri euō qꝛ ſupra dictū ē. ꝙ digeſta medicari ꝛ mouere nō cruda: in pn° ꝟo mā ē cruda. Ꝓ. Gal. i p° de criſi dic̄. ꝙ ſi qs mām crudā voluerit euare: deſtruet loca ſana reſiſtētia egritudini: q̄re nō opꝫ i pn° euare. Ꝓ. infra lib° 4° ponit Gal. i cō. illi⁹ apho. incipiētibus morbis ſi fel nigꝛ ꝙ nulla purgatio q̄ ſit i pn° morbi pt eē ſm ꝟtutē nāe. q̄re cū oporteat medicū ſeq nām. ſic̄. d. G. in cō. illi⁹ apho. in ꝑturbatiōib⁹ ꝛ i cō. illi⁹ aph. 4ª pti. i pharmacijs ꝛ p̄ ꝺ ere. ꝛ in li° de ige. ſani. ꝑ totū: vꝫ ꝙ in pn° non ſit euandūꝫ. Ꝓ. ſi velles dicē ꝙ hͦ author nō loq̄ ꝺ pharma°. m ꝟo opponis de ipa ſꝫ loq̄ ꝺ flō°. Ad hͦ dico. ꝙ hꝫ q̄. G. exponit loq̄ de vtraqꝫ euone. ſꝫ maxie de flo°: tn̄ ꝛ de flo° opponiē. Nā dic̄ Aui. p° can. fen 4° cap̄ de flō° ꝙ nō opꝫ eā fieri niſi cū mā fuerit digeſta. his itaqꝫ rōnib⁹ ꝛ ſilibus vꝫ male dicē Hip. cū ponit faciēdā euonē i pn°.

Euo du/ plex.

Ad hāc qōnem dico. ꝙ 2ˣ ē euō: vna minoratiua māe vt nā ſit potētior ſup reſiduū: ꝛ alia eradicatiua: ꝛ hec diſtō inuiē ab Aui. 4° cano. de cu. feb. pu. in gnāli: vñ euonē minoratiuā bñ poſſumus facere in pn° maxie cū corpus ſit pletoricū: ꝛ hͦ notauit Hip. in hͦ apho. cū dic̄. Si qd vꝫ mouēdū. i. ſi videa nām nō poſſe ꝑ ſe totā māꝫ vſqꝫ ad criſiꝫ ꝑducē: ꝛ talis euo eſt pro digōnis vel ꝑparatio ad digōnē: iō pōt fieri i pn°. ſꝫ euonē eradicatiuā nō debem⁹ facere i pn° morbi. ſic̄ ꝓbatū eſt. Intelligo aūt euonē minoratiuā eā q̄ pletoriam minuit. eradicatiuā ꝟo itelligo eaꝫ que debeē cauſe morbi.

Utrum in ſtatu egritudis ſit euacuandū.

De 2°. ſ. an i ſtatu dēat fieri ſic opponiē: ꝛ vꝫ ꝙ i ſtatu debeat fieri euō: qꝛ tūc mā eſt cōplete digeſta. ſic̄ dꝫ i p° ꝺ criſi ꝛ ſic̄. d. Cō. li° 4°. nā dic̄ ꝙ ſtatus eſt cōplementū digōnis. Ꝓ. nā euat in ſtatu ꝛ nos debem⁹ imitari nām. q̄re debemus euare in ſtatu. Ꝓ. Gal. d. exꝑſſe ſupra in cō. p° pti° i illo apho. digeſta medicari: ꝙ qñ nā icōplete mouetur ad criſiꝫ: opꝫ nos defectū nāe cōplere cū euone. ḡ opꝫ nos euare i ſtatu. Ꝓ. in ſynocha iſlatiua ꝑcipit Gal. 9° ꝺ ige. ſa. ꝙ qñ accn̄a iflāmatiōis ſunt vltiata opꝫ nos facē flo^{m}. Ꝓ. in cauſone ꝛ i ſynocho putrido damus aquā fridā qñ accn̄a ſūt itētiſſima. ſic̄. d. Raſ. ꝛ Halya. ꝛ qñ accn̄a ſunt talia ē egri^{tudo} in ſtatu qꝛ dicit. G. i p° de criſi. ꝙ ſtat⁹ ē qñ accn̄a vltimanē: ꝛ qñ iſta aq̄ daē. tūc vt plm̄ ſeqtur euō. aut ꝑ ſudorē. aut ꝑ ſeceſſum. aut ꝑ fluxū ſanguis nariū: ꝛ hͦ idez vult Gal. i 9° de ige. ſa. Ꝓ. ſi nā pata eſt euare i ſtatu. tūc multo melius euacuabit adiutorio medicine fulcita. Ad hāc qōnem dico. ꝙ qñ nā perfecte mouee ad criſim. tūc nō opꝫ nos intromittere, ſicut dicit ille apho. Ea quorum criſis ſit: ꝛ ſic intelligit hic Hip. Alr̄ ꝟo ſi nā mouetur impfecte ad criſim dico ꝙ poſſumus nām adiuuare in ſua euatione: ꝛ ſic ꝓcedūt argumēta. Q. ſi opponis. ꝙ ſi nā factura eſt criſim per ſe multo magis factura eſt cuꝫ adiutorio euationis: dico ꝙ nō hꝫ hoc locū hic: qꝛ natura lediē a medicina. nā ſi nā poſſet iuuari a medicina ſine ſua leſione bñ ſequereē. Sed hoc eſt impoſſīe qꝛ oīs medicina eſt de gn̄e veneni. ſicut dicit Gal. in cō. reg. lib° 2°. ꝛ Cōſtātinus de ſimpli. medi. phlobothomia ꝟo debilitat ꝟtutē. vnde tēpore ſtatus nō cōpetit: ꝛ ſic planum eſt.

Itez queritur qd faciēdū eſt in augmēto ꝛ declinatione. Nam de hoc nō facit mentioneꝫ. Ad hoc dico. ꝙ in declinatiōe faciēda ē euō: ſecure ſm poſſe ꝟtutꝫ. In aug^{to} ꝟo tenēdū eſt mediū ſic̄ ipm eſt me^{m} inter pn^{m} ꝛ ſtatū. nā nꝫ ſic audacē poſſum⁹. ſic̄ in pn°. neqꝫ ita ꝓhibēdū ē ſic̄ in ſtatu.

Utrū egritudo mortalis ſit a medico curanda.

De cō. ꝟo dub̄. Nā ponit. G. ꝙ mortalē egritu^{dinē} nō debem⁹ curare. Ꝯ⁹ ꝯriū vꝫ. nā authores ponūt curā ſpaſmi de inanitiōe: ꝛ tn̄ ē icurabil̄. ſic̄. d. Hip. iſra li° 5°. Ꝓ. G. i li° de iter^{io}⁹ recitat curā mltoꝝ ptiſicoꝝ q ſimplr̄ erāt icurabiles: ꝛ Hip. ēt dic̄ i ꝓno. ꝙ aliqñ medic⁹ vix addit pieculaꝫ vite. q̄re vꝫ ꝙ morb⁹ mortal̄ dēat curari. Ad hͦ dico. ꝙ nll̄s medic⁹ dꝫ recipē i cura egꝝ morituꝝ necio ulſi ex ꝯditiōe: ꝺōo ꝙ ipe morituꝝ⁹ ē: tn̄ medic⁹ poterit ei ꝓlōgare vitā: ꝛ hͦ. d. G. ꝺ i g. ſa. li° x° de cura ethice. q curari ñ pñt. nā ſi recipiē i cura ſine ꝯdōne: tūc iſamaē medic⁹ ꝛ med^{na}. ſic̄ dꝫ ꝺ ige. ſa. li. xj. ſi ꝟo ꝓnoſticaē mortē ei⁹. tūc ē excuſat⁹ ſic̄ d. hip. i phe. ꝓno. Ꝓ. vꝫ. G. nob ꝑcipē ipoſſīe. nā. d. ꝙ nos ñ dēm⁹ medicaē egr^{os} icurabilē: ꝛ. d. ꝙ me^{na} quā i hͦ aph. ꝑcipit: oꝫ fieri i pn° morbi. ex iſtis igiē duob⁹ ſeqtur ꝙ oīs egri^{do} ſit nobis nō ab ipſo pn°. Ita ꝙ ſciam⁹ eā eē curabilē vel icurabilē qd̄ eſt ipoſſīe. Nā in pn° morbi nō poſſum⁹ ſcire ad qd deueniat egritudo. ſ. vtꝝ ad ſalutē vel ad mor-

Utrum in pncipio morbi poſſit pronoſticari an futurus ſit ſalubris vel mortalis.

mō rōne durabilitatis:⁊ hoc mō mala cōplexio debilioꝛ eſt in ſtatu ꝗ̄ in ꝑncipio.nā paruo tēpoꝛe ꝑdurat vlterius. alio modo pōt conſiderari quantū ad inteſionē qualitatis morbi,⁊ quantū ad hoc.tūc moꝛbus eſt foꝛtioꝛ ꝗ̄ vnquā fuerit.¶ Aut dic ꝙ moꝛbus ſm̄ ſe cōſideratus:⁊ ſimpliciter eſt maioꝛ in ſtatu ꝗ̄ in aliquo tēpoꝛe. Sed per cōparationem quā hʒ cuʒ ſua cā moꝛbus in ſtatu eſt minoꝛ,ꝗ̄ in aliquo alio tēpoꝛe ꝑcedenti:q꞉ non hʒ firmitatem a ſua cā rōne quātitatis ⁊ qualitatis quā habebat prius cū ſit minoꝛ in quātitate:⁊ plus digeſta.prius autem erat maioꝛ ⁊ indigeſta.¶ Ad primū autē queſitū.iam pʒ reſponſio:q꞉ moꝛbus nō eſt minoꝛ ſim plr̄ ꝗ̄ fuerit:ſed ſolū per cōparationē quā habet ad ſuā cām. ¶ Uel dic ꝙ accidētia foꝛtificātur,in ſtatu non propter foꝛtitudinem moꝛbi:ſed propter fatigationem virtutis animate.

¶ Aphoꝛiſmus. XXXI.

¶ Ex egritudine vero bene reficiēti: ⁊ nihil addere coꝛpus:malum.

Theo. ¶ Si cui ab egrotatione bñ aſſumēti cibuʒ:coꝛpus nihilo pꝛoficit:ſignum eſt vicioſum.

Leo. ¶ Eius qui ex egritudine bene cibatur: nihil pꝛoficere coꝛpus:malum.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hunc aphoꝛiſmū ſubſequenti neceſſe eſt iungi.ſubſeq̄ns eniʒ ⁊ ipſe dicturus eſt ex egritudine,vbi dicitur. Plerūq̄ʒ omnes male habētes ſe ſm̄ pꝛincipia bene reficientes ⁊c. Hic autē nobis innuit nihil addere coꝛpus ex virtute eſſe deficiente:que eſt digeſtiua defecta:⁊ ex complexione mala:aut ex maioꝛum humoꝛum abundātia.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia ſupꝛa locutus fuerat de excūtibus egritudinē cuʒ dixerat.[Si ex egritudine cibū accipiens:]⁊ nō bñ cōplenerat coꝝ cōſiderationē mō cōplet ponēs de eis duos apho. ⁊ in iſto ꝑ oñdit q̄le ſignū eſt egritudinē egredientē bene comedentē nō reintegrari:⁊ dicit ꝙ hoc eſt malū ſignum.

¶ Cōmē circa hūc apho.ſic ꝑcedit. Nā ꝑ ponit habitudinē iſti⁹ apho.⁊ ſequētis ad añtem apho.vbi dixerat.[Si ex egriᵗᵉ cibū accipiēs ⁊c.]2ᵒ ponit cām veritatꝭ aph.durat. ꝑᵒ vſq̄ʒ.[h nobis innuit]Itē nō ꝙ alia trāſlatio bona ē,hec ꝟo mala.⁊ iō pono ſntaʒ ſm̄ aliā.¶ De ꝑ dicit Gal.ꝙ iſte apho.⁊ ſequēs debēt iungi ſupioꝛibus dictis:⁊ eſt cōueniētia,⁊ dria inter iſtū ⁊ illū vbi dixit.[Si ex egritudine cibū accipiēs.]Nā vbi in illo dī cibū accipiens:hic dī bñ reficiens qđ idem ſigñat.Idem enim eſt dicere cibū accipiēs:⁊ bñ reficiens:ſed in accñte fuit dria.Nā in ſupioꝛi apho. poſuit hoc verbū:[nō cōualeſceret]vel[non cōfoꝛtari.] hic aūt nihil addere:qđ nō idē eſt:ſed ſili.ſiſe ac ſi dicat,nō reintegrari.vñ cōualeſcere eſt paſſio ꝟtutis. Nā cōfoꝛtari:⁊ nō cōfoꝛtari ſpectāt ad ꝟtutē.ſʒ nō addē corp⁹.ē paſſio coꝛpoꝛis:nā redire ad integritatē:⁊ nō redire:ſpectat ad coꝛpus.⁊ tñ hoc accñs eſt ſilē illi.¶ De 2ᵒ.d.ꝙ iō coꝛpus nō reintegraꝛ:q꞉ virtus nutritiua eſt defecta propter malam complexionem.aut propter abūdantiam maloꝛuʒ humoꝛum:⁊ hoc eſt quod Cōmentatoꝛ dicit.

Circus ali quis eger poſſit bñe bonū appetitū pᵒ egritudinem. Circa hūc apho.q̄ritꝛ de tex.⁊ de cō.De tex.q̄dē ſic:nā ponit authoꝛ ꝙ poſt egritudinē pōt qs hr̄e bonū appetitū.Sed nō vr̄:q꞉ vt plm̄ iſte egritudines ſunt febꝛes:ſed febꝛis poſt ſe relinqt,aut malā cōplexionē calaʒ, aut abūdātiam reliqarū maloꝝ humoꝝ,q debēt pꝛoſternere appetitū:nā ſup dixit Hip.ꝙ ſi nō accipiēti.h fit cōuoꝛne idigeri:⁊ planū eſt ꝙ mala cōpl'o cal'a tollet appetituʒ.

¶ Ad h dico,ꝙ in h apho.ſupponiꝛ iſta radix.ſ.ꝙ ꝟtus appetitiua eſt inegl̄is ꝟtuti alteratiue.ſ.q꞉ appetitiua eſt potēs:⁊ alteratiua ē debilis.h aūt pōt cōtingere ex inanitione mēbꝛoꝝ:nā nihil ꝓhibet aliqñ poſſe appetitū cōfoꝛtari:⁊ cōplexionē eſſe calidā:opante autē h vacuitate:⁊ hoc pōt ꝓbari per id qđ dicꝛ Aui.3ᵒ can̄.cap̄ de cura appetitus caninī:⁊ poſſet et cōtingere ex hūoꝛib⁹ frigidis multiplicatꝭ i oꝛe ſtōi:⁊ iſti humoꝛes frigidi pñt remanere i cōualeſcētib. moꝛbi cali:ꝑꝑ vſuʒ ſupſluū medicaminū frigidoꝝ:in moꝛbo ꝟo frigido pñt remanere ex reliquia materie moꝛbi.

¶ De cōmē.ſic:q̄ritꝛ.n.de quodā qđ ponitur in trāſlatione Burg.dicē.n [Synthoma q̄dē ſubalternauit ꝓpoꝛtionale illi qd ſcribēs ⁊c.]vr̄.n.velle dicē,ꝙ iſta duo accñā.ſ.nō cōualeſcere.ſ.nō cōfoꝛtari:⁊ nihil addere coꝛpus:ſunt ꝓpoꝛtionalia:⁊ h.ſ.nō cōualeſcere ſbalternat ſibi h.ſ.nihil addere.Q̄ueritꝛ ḡ quō ſunt ꝓpoꝛtionalia:⁊ quō alteꝝ alterum ſubalternat.¶ Ad pᵐ dico,ꝙ iſta duo accñā ſunt ꝓpoꝛtionalia.i.ſilia:nā ſilē eſt coꝛpus cōfoꝛtari ⁊ coꝛpus reſumi:nā ſi coꝛpus bñ reſumiꝛ,cōfoꝛtaꝛ:⁊ ſi cōfoꝛtaꝛ,bñ reſumiꝛ. In h ergo ſunt ſilia:q꞉ ſeſe cōſequunꝛ. Itē ſunt ſilia in alio:q꞉ ambo ſigñant ſupnalā cōualeſcētiā:q꞉ cōiunguntꝛ cū foꝛti appetitu.Dria ꝟo inter ea eſt:q꞉ nō cōfoꝛtari referꝛ ad ꝟtutem.⁊ nihil addere referꝛ ad coꝛpus.ſicut dictū eſt.¶ Ad 2ᵐ dico,ꝙ nō credo Gal.intelligere ꝙ h accñs.ſ. nō cōualeſcere ſbalternet ſibi nihil addere tanꝗ̄ gñale ſpāle:q꞉m credo ea eē cōuertibilia,ſic dictū eſt.Cū.n.coꝛpus debile cōfoꝛtaꝛ redeūdo ad virtutē pꝛioꝛē:neceſſario multiplicātur in ipſo humoꝛes boni ⁊ ſpūs:qb⁹ multiplicatꝭ:⁊ ꝟtute nutritiua exiſte foꝛti neceſſario coꝛpus reſumiꝛ ad ſuā integritatē:⁊ ecōuerſo:q꞉ ſi coꝛpus bñ reſumiꝛ ad ſuā integritatē neceſſario ꝟtus ad ſuū reddit vigoꝛē:⁊ ſicut iſta accñā ſe hñt ad ꝟtutē affirmatiue poſita,ita ſe hñt negatiue.nā ſi coꝛpus non reſumiꝛ nō recōfoꝛtaꝛ:⁊ ſi nō recōfoꝛtaꝛ nō reſumiꝛ. Credo ergo ꝙ accepit ibi Gal.hoc verbū.ſubalternauit:pꝛo hoc verbo.mutauit:vel ꝙ intelligat ꝙ non cōfoꝛtari:ſubalternat ſibi nihil addere ſicut cā ſubalternat effectū:q꞉m non cōfoꝛtari eſt cā:⁊ nihil addere eſt effectus ⁊ ſunt cōuertibiles:hec circa pñtē apho.ſufficiāt:q꞉m de iſta mā dictuʒ eſt.ſ. in illo apho.[Si ex egriᵗᵉ.]⁊ dicetꝛ i apho.ſeq̄nti.

¶ Aphoꝛiſmus. XXXII.

¶ Plerūq̄ʒ oēs male ſe habētes: ſecūdū pꝛincipia quidē bene recipiētes:⁊ nihil addentes: in fine rurſus abſtinēt. Secūdū pꝛincipia q̄dē abſtinentes foꝛtiter:poſterius vero bene reficientes:melius commutant.

¶ Omnes fere q ſeſe male habent,Pꝛincipio bene aſſumentes cibū:nec q̄cq̄ꝫ ꝓficientes:in fine inedia exigunt. At vero qui pꝛincipio vehemēter inedia exigunt:poſtea bene aſſumūt: ij melius euadunt. Theo.

¶ Oēs fere q male ſe hñt:circa initia bñ cibati: nec quicq̄ꝫ ꝓficiētes:circa finē rurſus cibū nō appetūt. Qui ꝟo circa initia cibū valde ñ appetunt:poſtea bñ appetentes:ij melius euadūt. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hoc ſilr̄ ⁊ de excūtibus egritudinē dictuʒ eſt:qđ manifeſtatur ex hoc ꝙ nihil addētes dī.Cōſueuerunt aūt antiqui ⁊ Hip.ꝑ nihil addētes itelligere egritudinē excūtes.¶ Si ergo excūtes egritudinē in initijs bñ reficiūt ſe ⁊ nihil addunt.cā vñ h cōtingit facit:vt in fine abſtineant rurſus.Cā quare nihil addit ⁊ bñ reficit i ꝑnᵒ eſt malicia toti⁹ coꝛpis ⁊ foꝛtiᵈᵒ appeᵐ q̄ cā tādiu augmētaꝛ:vt icte iſtim appe⁹ patiaꝛ:qđ Hip.itēdit cū bñ reficiētes ⁊ nihil addētes dixerit.h idē i alio aph.dixꝛ ſic.Ex egriᵗᵉ ñ reficiētes:vñ pharmacia neceē.¶ Abſtinētes.n.ſʒ ꝑnᵒ foꝛtiꝛ:poſteri⁹ ꝟo bñ reficiētes meli⁹ cōmutāt:q꞉ nā cū abſtineāt ab initio ñ fuit ipedita ad digerēdū cā ſupfluitatem q̄ fuit abſtinentie mā. Addēs nihil qd

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuit in ꝑcedēti apho. quale ſignū ſit bñ comedere: ⁊ corpus poſt egritudinē nō bene reſumi: ponit mō cōparationē inter exeūtes egritudinē, q abſtinēt circa pn̄ᵐ: ⁊ eos q bñ reficiūtur: ⁊ hʒ iſte apho. duas partes. nā p̄ ponit ad qd deuenīūt illi q i pn̄ᵒ bñ reficiūtur. 2ᵒ ponit ad qd deuenīūt illi qui in pn̄ᵒ abſtinēt. durat p̄ᵃ vſqʒ. ſ ſm pn̄ᵐ quidem abſtinētes.] Dicit ḡ in p̄ᵃ parte ꝙ multotiēs exeūtes egritudinē qñ in pn̄ᵒ ſue ꝯualeſcētie bñ reficiunt nihil addunt in corpus, in ꝓceſſu, deficit eis appetitus. In 2ᵃ parte d. ꝙ exeūtes egritudinē quando abſtinēt in ꝑncipio ſue cōualeſcentie: in proceſſu bñ reficientes melius cōmutant.

¶ Cōmen. circa hūc apho. ſic ꝓcedit. Nā p̄ ponit gn̄alē intellectū apho. 2ᵒ ſpālem. durat p̄ᵃ vſqʒ. ſ Si ergo exeuntes egritudinē.] 2ᵃ diuidit. In. 2. nā p̄ verificat primā partem apho. 2ᵒ verificat ſcdām. durat p̄ᵃ vſqʒ. ſ Abſtinētes. n. ſm pn̄ᵐ.] ¶ De p̄ dicit, ꝙ iſte apho. loqͥtᵣ ſīlr de his q exeūt egritudinē: nā antiquoꝝ talis fuit modus loquēdi, vt cuʒ dicūt, nihil addētes, itelligāt egritudinē exeūtes. ¶ De 2ᵒ dicit, ꝙ cā ꝓp quā iſte in pn̄ᵒ qñ multum comedit nō reintegratur: eſt illa eadē ꝓp quā in fine cadit appetitus eius. Nā cā q̄re ipſe multū comedit in pn̄ᵒ, ⁊ non reintegrat̄: eſt malicia ⁊ ipotētia toti⁹ corporis in nutriēdo: ⁊ fortitudo ꝟtutis appetitiue: nā appetitiua eſt fortꝫ ⁊ alteratiua ē debilis: ⁊ ſic debilitat̄ agēs ⁊ fortificat̄ obm: q̄re nō pōt fieri aſſimilatio ⁊ vnitio ⁊ appoſitio. Cum n. immutatiua nō poſſit dn̄ari cibo aſſumpto. Cū ḡ iſte ſuꝑfluitates multiplicent̄ i corpe ex multa comeſtione ⁊ pauca alteratiōe: necio ex tali abūdātia opʒ deficere appetitū: q̄re opʒ eos abſtinere in ꝓceſſu. ¶ De 7ᵒ dicit, ꝙ illi q qñ exeūt egritudinē icipiūt abſtinere: ⁊ poſtea incipiūt bñ comedere: melius cōmutāt qʒ illi q in pn̄ᵒ bñ comedebant qñ exiebant egritudinē: q2 in tpe abſtinētie ſunt ꝯſumpti humores mali q faciebāt cadere appetitū: ⁊ ideo illis ꝯſumptis reuertit̄ appetitus: ⁊ bona fit mutatio, q2 virtus alteratiua eſt exonerata ab illa materia ſuperflua et mala.

¶ Ad maiorē notitiā illius apho. ſuꝑioris. ſ. ſ ſi ex egritudine cibū accipiēs:] ⁊ duoꝝ ꝑcedētiū: ſeptē q̄runtur gn̄alia: ⁊ vnū ſpāle circa tex. ⁊ circa 9ᵐ: quoꝝ p̄ᵐ eſt an cōualeſcētes poſſint habere fortē appetitū: 2ᵐ eſt de ſignificatione fortꝫ appetitus cōualeſcētiuʒ. 3ᵐ eſt an cōualeſcētes poſſint hēre fortē abſtinentiā: 4ᵐ eſt de ſignificatione fortis abſtinētie eoꝝ: 5ᵐ eſt de ſignificatione fortis appetitus ſine corporis reſumptione: 6ᵐ eſt an fortis appetitus: in pn̄ᵒ cōualeſcētie ſit peius ſignū qʒ fortis abſtinētia. vel econuerſo: 7ᵐ eſt de diuerſitate ſpecierum conualeſcentium procedēte a diuerſitate appetitus ⁊ reſumptionis corporis.

Ꝙ ꝯualeſc. nō poſſint habere fortē appetitū. ¶ De p̄ ſic ꝓcedo, vī ꝙ ꝯualeſcētes nō poſſint hēre fortē appetitū, hac rōne. Nullū corpus, qd hʒ paruʒ de ſanguine ⁊ ſpū ⁊ mēbra ſunt frigida, ⁊ ſicca, pōt hēre forte ē appetitū: ſʒ ꝯualeſcētes hñt paꝝ de ſanguine ⁊ ſpūs: ⁊ hñt mēbra frigida ⁊ ſicca. ḡ nullus ꝯualeſcēs pt hēe fortē appetitū. maior aūt colliḡ pͥm ex verbis Aui. 3ᵒ cañ. fen. 13ᵃ cap̄ de deſtructione ⁊ debilitate appetitus. Inqͥt. n. ſ ⁊ qñqʒ fit caſus appetitus ꝓp paucitatē ſanguis quā ſeqͥtur debilitas ꝟtutū, ſicut accidit ꝯualeſcētib⁹ cū ꝯualeſcētia. Et patꝫ ex rōne. mēbra. n. frigida nō pñt hēe fortē attractiuā cum attractio fiat ꝑ caliditatē excedētē, ſicut dꝫ ꝑ oēs authores medicinales de ꝟtutib⁹ tractātes. minor āt hꝫ a. G. i tegni i illo cap̄ reſumptiua ⁊ enutriēs. ¶ D. ponat̄ ꝙ aliqs ꝯualeſcat ex febre. tūc cū dēat eē ꝯualeſcē⁹ ꝓportio⁹ egritudini ꝑcedēti oportebit ſtōm ꝯualeſcētis ex febre eē diſtēperatū ad caliditatē. nō ḡ poterit hēre fortē appetitū: q2 calitas ſtōi deſtruit appetitū. ¶ D. q ꝑ̄ diū amiſerūt cenā nequeūt explere, ſicut dꝫ 2ᵒ reg. ac. ⁊ ex h̄ ꝟbo colligit̄ ꝙ in dimittētibus ſolitam comeſtionē deficit appetitus: ſed cōualeſcētes dimiſerunt ſolitam comeſtionem in tēpore ſue infirmitatis. ergo ex neceſſitate in eis deficit appetitus.

¶ Ad ꝯ̄ium aūt eſt auctās Hip. in iſtis apho. ⁊ in illo. ſ ſi ex egritudine:] ⁊ Gal. in cōme. illi⁹ apb. 7ᵉ parti. ſ in egritudine diuturna.] Inqͥt. n. ſ Abſtinētia ſola, mala ē i egritudine diuturna cū euadētibus ex cōſuetudine ſoleat creſcere appetitus. ¶ D. ad hoc facit ratio qñ corpora cōualeſcentium ſunt extenuata ex egritudine ꝑcedēti: ⁊ ſi debēt ꝑfecte liberari opʒ ea redire ad pͥorē integritatē: ſed nullum corpus extenuatū pōt redire ad priorem integritateʒ niſi cum fortificatione appetitus. ergo conualeſcentes de neceſſitate habent fortitudinem appetitus.

¶ Ad euidētiaʒ huius qōnis. Notādū eſt ꝙ ꝯualeſcētiū quidam ſunt vere cōualeſcētes: ⁊ ſunt illi quoꝝ egritudo ꝑfectā habuit determinationē: ⁊ ſunt qdā nō vere ꝯualeſcentes ⁊ ſunt ꝯ̄rij ſupradictis. Dico ergo ꝙ in vere ꝯualeſcēte duo ſunt ꝯ̄riā opationē facientia: quoꝝ p̄ᵐ eſt paucitas ſanguinis: ⁊ ſpūs q proſternūt appetitū ꝓp paucitatē caloris inati. 2ᵐ ꝟo eſt mēbroꝝ inanitio que ꝓp ꝯtinuaʒ attractionem ꝯfortat appetitū. Igit̄ in pn̄ᵒ ꝯualeſcētie vere: appetitus eſt debilis ꝓp paucitatē caloris inati: ⁊ ſi egritudo q̄ ꝑceſſit fuit calida puta febris: eſt ēt debilis appetitus ꝓp reliqās caliditatis in ſtō ex egritudine ꝑcedēte. Sʒ poſtmodū vacuitate mēbroꝝ cōpellente virtus appetitiua paulatim cōfortat̄ ex multiplicatione ſanguinis, ⁊ ſpūs, ⁊ extinctione caliditatis remanētis: ⁊ ſic paulatim reſumpto robore in proceſſu cōualeſcentie cōfortatur appetitus. ⁊ hoc inuit Aui. 3ᵒ cañ. cap̄ ꝑ allegato: dicit. n. hūc ſermonē. ſ Et qñqʒ fit caſus appetitus ꝓpter paucitatē ſanguinis quā ſeqͥt̄ debilitas virtutū, ſicut accidit cōualeſcētibus cū conualeſcentia. hic nāqʒ appetitus redit cū viuificatiōe ⁊ redditione ſanguinis paulatiʒ.] In ꝯualeſcēte aūt nō vere poteſt fieri fortis appetitus circa ꝑncipiū ſue cōualeſcētie, ꝓpter aliquos humores frigidos qui dn̄ant̄ ori ſtomachi, ſiue illi humores remāſerint ex mā egritudinis frigide, ſiue ſint gn̄ati ꝓpter vſum ſuperfluū medicinarū frigidarū in tempore morbi: ⁊ pōt etiā fieri ex mala cōplexione frigida preter ipſos humores: ⁊ pōt fieri fortis appetitus, qñ mēbrorum inanitio non proportionatur virtuti alteratiue: ita ꝙ plus cōpellit attrahere inanitio qʒ virtus alteratiua, poſſit in ſanguineʒ ⁊ in mēbra permutare: ⁊ ex hac diſtīōne pʒ veritas queſiti: ⁊ argumētorū ſolutio: ⁊ pʒ ēt reſponſio ad 2ᵐ queſitū. ſ. qd ſignificet in cōualeſcente fortis appetitus. Nā in vere cōualeſcētibus ſignat recōfortatione virtutis appetitiue, ex paulatina ſanguinis ⁊ caloris inati multiplicatione ⁊ mēbroꝝ vacuitate ꝓportionata virtuti alteratiue: Sʒ in nō vere ꝯualeſcētib⁹ ſignat multitudinē humoꝝ frigidoꝝ circa os ſtōi, aut malā cōplōnē frigidā ſine hūoꝝ vitio, aut inanitionē diſproportionatā virtuti alteratiue.

¶ De 3ᵒ aūt q̄ſitᵒ pʒ ꝟitas per diſputationē p̄ᵉ. ¶ De 4ᵒ āt. ſ. qd hēat ſignare fortꝫ abſtinētia i ꝯualeſcētib⁹ i pn̄ᵒ. Dico ꝙ hʒ ſignare cās a qb⁹ cāt̄. defect⁹ āt appe⁹ i cōualeſcē⁹ cāt̄ a trib⁹. ſ. a ſtō. ab epate, ⁊ a toto corpe. a ſtō qdē ꝓp defectū ꝟtutꝫ ei⁹: ⁊ ꝓp repl̄oneʒ hūoꝝ. ab epate ꝟo ꝓp diminutionē attractiēis: a corpe autē toto deficit appe⁹ i⁹. aut ꝓp defectū ꝟtutis nutritiue ipſi⁹, ⁊ caſuʒ caliditatꝫ inate, aut ꝓp repl̄onē hūoꝝ facientē nauſeatiuā facietatē, ſic. d. Auic. 4ᵒ cañ. fen 2ᵃ caᵒ de cibatiōe ꝯualeſcētiū. §. ſ Et ſcias.] ¶ De 5ᵒ. ſ. qd ſignet fortꝫ appe⁹ ſine corpis reſumptione: dico ꝙ ei⁹ ſignatio eſt 2ˣ. vna qdē gn̄alis, ⁊ alia ſpālis. Gn̄alis quidem ſignatio eſt: qñ ſignat exceſſuʒ opationis: appetitiue ꝟtutis: ⁊ defectū opōnis mutatiue: ⁊ hāc tāgit Aui. 4. cañ. fen 2ᵃ cap̄ de regimine ꝯualeſcētiū. Inqͥt. n. Et cuʒ pſeuerat appe⁹, ⁊ nō alterat̄ corpus ad ꝟtutē diſ antē. tūc ꝟtus appetitiua: ⁊ iſtrm ei⁹ ſunt ſana: ⁊ ꝟtus digeſtiua: ⁊ ipſius inſtrumētū ſunt debilia. Spālis āt ſignatio ē ſm ſpāles defectus qs patit̄ mutatiua. nā ipſa 2ˣ deficit ab opōne appetitiue. Uno qdē mō eēntialr deficit. alio ꝟo mō accñtaliter.

eſſentialr

eſſentialiter q̄dẽ deficit ꝓp malã cõplexionẽ q̄ ꝓhibet fieri mutationẽ cibi. ⁊ iſta q̄dẽ mala cõplexio põt eẽ duplr. vno q̄dẽ mõ in ſto° ſolo. ⁊ tũc facit deficere mutatiuã ſto¹. ita ꝙ cibus nõ digerit̃ in eo. Alio ṽo mõ põt eẽ in corpore toto. ⁊ tũc facit deficere ṽtutẽ mutatiuã. i. nutritiuã ʒ in corpore toto. habem⁹ ğ duos defectus ṽtutis mutatiue eſſentiales. quib⁹ exñtib⁹ nõ poſſet imoderatus cib⁹ mutari in nutrimẽtũ mẽbroꝝ. nedũ ꝙ tũc cibus ſupfluus accipit̃ ꝓp fortitudinẽ appetitus. accñtalr aũt deficit mutatiua. qñ ipſa in ſe nõ eſt defecta ex mala cõplõne ſui inſtrumẽti. ſʒ ẽ defecta propter maiorẽ occupationẽ q̃ʒ ſue fortitudini expediat. hʒ aũt occupatio ẽ duplex vna q̄dem q̄ ꝓcedit ab imoderata

Hãc occupatio duplex. quãtitate cibi. Jta ꝙ nõ põt mutatiua ipſum bñ ꝑmutare. ꝓpter q̄d nõ vnit̃ mẽbris nec ea reſumit. Alia ṽo occupatio ẽ qñ mutatiua ẽ intẽta ad digõnẽ maloꝝ hu⁹ q ex egritudine remãſerũt in q̄bus occupata nõ mutat cibuʒ nec in ſto° nec in mẽbris eo mõ quo faceret ſi nõ haberet illos humores digerere. ſunt ğ 4ᵒʳ defectus virtutis mutatiue re° ṽtutis appetitiue. ⁊ ꝓp hoc fortis appetit⁹ ſine reſumptiõe 4ᵒʳ ſignãt. ⁊ iſta 4ᵒʳ ſignãta monſtrat Auic. 4° cañ. ſen 2ᵃ cap̃. de regimine ꝯualeſcẽtiũ ſm hãc ſeriẽ. ⌊Et ſi appetit ⁊ nõ impinguat̃ poſt ipſuʒ. tunc affert corpori vltra ſuã ṽtutẽ ⁊. ğ. virtutẽ nãe ſue. q̃re nõ põt digerere illud ⁊ diuidere in corꝑe aut in corpore ſuo ſunt humores plures i q̄b⁹ nã ẽ occupata. aut ṽtus ſtomaci eius ꝓſtrata eſt valde. aut ṽtus totius corꝑis eius ⁊ calitas ipſius innata ſunt ꝓſtrate. q̃re nõ alterat̃ cib⁹ alteratiõe ꝯueniẽti vt exẽplificet nã ex eo.

Ctrs appetitus fit bonũ signũ i pnc° ꝯualeſcẽtie abſtinentia ṽo malũ. ¶ De 6° ſic ꝓcedo vĩ. n. ꝙ fortis appetitus in ꝑn° ꝯualeſcẽtie ſine corporis additione ſit minus malũ q̃ʒ fortis abſtinẽtia. ⁊ q̄d plus eſt. vĩ ꝙ appetitus ſit bonũ ſignũ. ⁊ abſtinẽtia malũ. ponamus etenĩʒ ꝙ ꝯualeſcẽs in ꝑn° tãtũ appetat. q̃tũ appetebat in ſanitate. talis inq̃ʒ appetit⁹ põt dici fortis in ꝯualeſcẽte. poſtea ſic ꝓcedo. oẽ q̄d ẽ ſiẽ rei nãli ẽ bonũ ſignũ valde. ⁊ oẽ q̄d eſt ꝯ̃riũ rei nãli eſt malũ ſignum valde. ſicut dic̃ Gal. in ꝯ¹° ꝑmi ꝓn⁹ ſup illo. §. ⌈vt ſi nares acute. ⌉Sʒ fortis appetitus in ꝑn° ꝯualeſcẽtie ẽ ſiſis appetitui nãli quẽ habebat tꝑe ſanitatis. fortis ṽo abſtinẽtia ẽ ꝯ̃ria illi appetitui nãli. ğ fortis appetit⁹ in ꝑn° cõualeſcẽtie eſt bonũ ſignũ ⁊ abſtinẽtia malum. ¶ D. fortis abſtinẽtia maiorẽ morbi reliquiã oñdit q̃ʒ fortis appetitus. ſicut dicit Gal. in ꝯ¹° h⁹ apho. ingt. n. ꝙ cã q̄ facit appetitũ multiplicata deſtruit appetitũ. ⁊ iõ ipſa ẽ ſilior morbo. q̄d aũt ẽ hʒ. eſt deterius. ¶ D. appetere ſimplr dcñ. melius ẽ q̃ʒ abſtinere ſimplr dcñ. ſʒ ſi vtriq̃ʒ addant̃ eedẽ determinationes. remanebit eadẽ cõparatio q̄ ꝑus. ſʒ addam⁹ ei q̄d ẽ appetere. ⁊ ei q̄d ẽ abſtinere. iſtas. 3. determinationes. ſ. fortiter ⁊ in ꝑn° ⁊ nihil addere. remanebit ğ eadẽ cõparatio. erit ğ peius abſtinere fortiter in ꝑn° ꝯualeſcentie ⁊ nihil addere q̃ʒ appetere fortiter ⁊ nihil addere. ¶ D. qñ ꝯualeſcẽs fortiter appetit ⁊ nihil addit ad corpus ⁊ ad virtutẽ. ſignãt ꝙ virtus appetitiua ⁊ eius inſtrumẽtũ ſunt ſana. ⁊ virtus digeſtiua ⁊ ipſius inſtrumẽtuʒ ſunt debilia. ſicut dicit Auic. 4° cañ. ſen 2ᵃ cap̃. de regimine ꝯualeſcẽtiũ. ⁊ ex hoc relinq̃tur ꝙ qñ ꝯualeſcẽs fortiter abſtinet ⁊ nihil addit. ṽtus appetitiua ⁊ digeſtiua ⁊ eaꝝ inſtrumẽta ſunt debilia. eſt ergo hoc accñs deterius p̊ q: nocumẽtũ duaꝝ ṽtutũ ẽ peius q̃ʒ nocumẽtũ vnius. ¶ D. vĩ ꝙ iſta duo accñtia ſint equaliter mala. qñ appetitus nãlis hʒ ðterminatã quãtitatẽ ſʒ quã dĩ nãlis. a qua ſi receſſerit ad plus vel ad minus eq̄le ẽ. q: idẽ facit plus q̄d minus ſicut dĩ in ꝯ¹° iſtius apho. 4ᵉ pᵗ. ⌈Sãguis q̄dẽ ſurſuʒ fluẽs. ⌋¶ Ad ꝯ̃riũ aũt vĩ eẽ tex. Hip. in iſto apho. ⁊ tex. Auic. 4° cañ. ſen 2ᵃ cap̃. ꝑallegato. dicit enim. ⌊Et ne appetãt deinde appetãt ꝓp viuificationẽ ṽtutis ſue melius eſt q̃ʒ vt appetant deinde non appetant. ⌉ ¶ D. ratione expreſſa probat̃. qñ ad fortiter abſtinere in ꝑn° ſequit̃ interdũ fortis appetitus cum reſumptione corporis. ſed ad fortiter appetere in ꝑnc°. ſequitur deſtructio appetitus ſine corporis reſumptione. ergo vnũ iſtoꝝ hʒ ꝯñs bonũ. ⁊ aliud hʒ ꝯñs malũ. quare cõcludit̃ ꝙ vnũ eſt bonũ ⁊ alterũ malũ. q̄d eſt amplius q̃ʒ ꝯcludere ꝙ vnuʒ ſit peius altero ꝑ regulã Ariſt. 3° thopicoꝝ dicentis ꝙ cuius conſequens bonuʒ eſt ipſum quoq̃ʒ bonũ eſt. ⁊ cuius conſequens malum eſt ipſum quoq̃ʒ malum eſt.

¶ Ad euidẽtiã huius q̃õnis notãdum eſt ꝙ fortis abſtinẽtia ⁊ fortis appetitus in ꝑnc° ſine additione corporis pñt cõparari ꝯualeſcẽtibus dupliciter. ſ. abſolute ⁊ reſpectiue. Abſolute quidẽ cõparata ambo ſunt ſigna mala qñ ſignificant cõualeſcẽtiam malaʒ eſſe. nõ enim debẽt cõualeſcentes fortiter abſtinere in ꝑn°: ſʒ habere quãdã paruã abſtinentiã ⁊ que cito deficit. ſicut dicit Aui. 3° cañ. ſen. 13. cap̃. de debilitate ⁊ deſtructione appetitus fortiter autẽ appetere ſine reſumptione malũ eſt. q: appetitus debet eẽ cũ reſumptione. ſi ṽo iſta accidẽtia cõparent̃ ad cõualeſcentes cũ hac determinatione. ſ. male habẽtes. i. male cõualeſcentes. dico ꝙ abſtinere fortiter põt eſſe bonũ ſignum. fortiter ṽo appetere nũq̃ʒ põt eſſe bonũ ſignũ. nã qñ cõualeſcentes ad hoc deuenerũt ꝙ eorũ ꝯualeſcẽtia eſt mala. fortis abſtinentia eſt eis vtilis interdũ q: ꝑ eã cõſumit̃ reliquia q̄ fec̃ cõualeſcẽtiã malã. fortis ṽo appetitus eſt eis vlr malus. qñ per eũ multiplicat̃ reliq̃a morbi que fecit cõualeſcentiam malã. reſumo aũt primũ mẽbrũ diſtinctionis. ſ. ſm ꝙ iſta accidẽtia duo ambo. ſunt mala. ⁊ diſtinguo in quãtitate malicie vtriuſq̃ʒ ſm quãtitatẽ cãe a qua procedit. Dico ergo ꝙ tam fortis appetitus q̃ʒ abſtinentia cauſant̃ a reliquia morbi male determinati que ſm alterutrũ accñs põt eſſe maior ⁊ minor. ſed frequẽtius eſt maioris nocumenti reliq̃a faciẽs appetitũ q̃ʒ faciẽs abſtinẽtiã. qñ fortis appetitus multiplicat eã. ſed in forti abſtinẽtia reliq̃a ꝯſumit̃ ꝑ virtutẽ mutatiuã que tũc temporis nõ occupat̃ circa digeſtionẽ cibi. ꝓp q̄d ꝯuertit̃ fortiter ſup morbi reliquiã cõſumẽdã. modus aũt ſm quẽ abſtinẽtia põt eſſe peior appetitu eſt talis. qñ ſi reliq̃a que remãſit ſit tãte quãtitatis ꝙ ṽtus mutatiua in tꝑe abſtinẽtie nõ poſſet ipſam conſumere. tunc remanebit corrupta appetitiua. ⁊ mutatiua. ⁊ ſic erit deterior abſtinẽtia q̃ʒ appetitus. ſed ſi reliq̃a ſit ita parua ꝙ infra tẽpus abſtinẽtie poſſit ipſam corrigere mutatiua. tũc abſtinentia eſt minus mala appetitu. ⁊ hoc monſtrauit Hip. qñ dixit⌊abſtinẽtes fortiter circa ꝑncᵃ poſterius ṽo bene reficiẽtes melius cõmutãt ⌉nõ. n. dixit ſimpliciter ꝙ abſtinẽtes fortiter ſm ꝑncᵃ melius cõmutẽt: ſed cũ hac determinatione: poſterius ṽo bene reficiẽtes. ⁊ radix oium iſtorũ eſt q: virtus mutatiua. corrigit peccatũ ſuũ ⁊ peccatum appetitiue. ſed virtus appetitiua fortificata augmentat peccatũ digeſtiue. ⁊ peccatũ ſuũ ꝓpriũ in tãtũ ꝙ ad vltimũ ſeipſam deſtruit. Et hic nota ꝙ abſtinẽtia in proceſſu poſt appetitũ eſt deterior q̃ʒ abſtinẽtia in ꝑnc°. ⁊ ex hac radice pʒ veritas q̃õnis. ¶ Ad argumẽtũ aũt ꝑmũ. q̄d ꝓbabat appetitũ eẽ bonũ. ⁊ abſtinẽtiã eẽ malã ꝑ ſimilitudineʒ ⁊ diſſimilitudinẽ ad rẽ nãlẽ. dico ꝙ appetitus fortis cõualeſcẽtiũ in ꝑnc° nõ aſſimilat̃ ſimplr appetitui nãli quẽ habebat tꝑe ſanitatis. ſʒ ſolũmõ quo ad quãtitatẽ appetẽdi: in ſanis. n. appetitus erat ꝓportionatus digeſtioni ⁊ nutricationi: in iſtis aũt male cõualeſcẽtibus appetitus non eſt ꝓportionatus ſue digeſtioni ⁊ nutricationi. q: nõ ſit nutrimẽtũ ex iſto multo cibo q̄ appetit̃. q̄d pʒ q: corpus nõ reſumit̃. ¶ Ad 2ᵐ aũt pʒ ſolõ ꝑ radicẽ q̃õnis. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ qñ dĩ ꝙ duob⁹ ad inuicẽ cõparatis ſi addant̃ eedeʒ determinationes remanet inter illa eadeʒ cõparatio q̄ prius fuit. dico ꝙ illud eſt verũ ſi ille determinationes eedẽ ideʒ operent̃ cũ vtriſq̃ʒ: ſʒ poſſe ẽ ꝙ ille ðterminatiões. lʒ in ſe ſint eedẽ tñ nõ operent̃ idẽ cũ vtriſq̃ʒ cõparatis. v. g. ſi fiat cõparatio inter falcẽ ⁊ ſerrã. Simplr q̄dẽ dĩ ab Ari. 3° thopicoꝝ ꝙ falx ẽ melior ſerra. ſʒ ſi addat̃ ars fabricatoria ad falcẽ ⁊ ad ſerrã melior ẽ ſerra q̃ʒ falx: ⁊ intelligit Ari. per

ferraꝫ limā: melior.n.eſt lima cū arte fabricatoria ꝗ̃ falx. ars.n.fabricatoria lꝫ ſit eadē in ſe. nō tñ idem opaꝛ addita lime ⁊ addita falci. ℭ Ad 4m dico ꝙ qñ dr̄ ꝙ ſi cōualeſcēs bñ appetit ⁊ nō addit ad virtutē dominātē vtus appetiti/ua ⁊ eius inſtrumētū ſunt ſana. nos nō debemus intelligē illa eē ſana ꝓprie:ſꝫ debemus intelligere ea eē fortia. talis aūt fortitudo appetitiue ⁊ ſui inſtrumēti nō relingt ſanita/tē in eis cū nō ſit ꝓportionata virtuti digeſtiue. tūc.n. forti/tudo appetitiue ſana eſt cū eſt ꝓportionata cū fortitudie di/geſtiue:optima enim nā tātū appetit quātū ⁊ digerere bene pōt. ſicut dr̄ in tegni de cauſis ɔſeruatiuis. ℭ Ad 5m autēꝫ qḋ ꝓbabat ꝙ iſta duo accītia ſunt eq̄lia. Dico ꝙ ipſa ſunt equalia cōſiderata ſm ſe. ſꝫ rōne ɔñtia nō ſunt equalia. naꝫ ad fortiter appetere in ꝑnº cōualeſcentie nūꝗ̃ ſequiꝛ aliqḋ bonū. ſꝫ ad fortiter abſtinere pōt ɔſeq bonū. ℭ Ad argu/mēta ꝟo q̄ facta ſunt in ɔ̈riā partē q2 fere veritatē conclu/dunt. non pono ſpecialem reſponſionem. q2 vbi deficiunt a veritate poteſt reſponderi ꝑ ea que dicta ſunt in radice.

Utrū ſpēs ɔualeſcentium ſint tñ quatuor.

ℭ De 7º ſic ꝓcedo. vr̄.n. ꝙ ſpēs cōualeſcētiū debeāt eē 4or ſm varietatē appetitus ⁊ abſtinētie cū ſuis determinatio/nibꝰ. ſunt.n. ibi 4or ɔ̈ria. ſ. fortiter appetere ⁊ fortiter abſti nere. ⁊ bñ addere in corpus ⁊ male addere vel nihil adde/re. ſꝫ planū ē ꝙ 4or ɔ̈ria faciūt. 6. cōbinationes quarū due ſunt impoſſibiles ⁊ 4or poſſibiles. ſicꝫ hr̄ ꝑ Ariſt. li. thopi/corū ⁊ li. gñonis ⁊ ꝑ Gal. ꝑ de cōplonibus. ⁊ 2º de vtutibꝰ nālibus. ⁊ ꝑ Iſaac in li. vrinaꝝ: erūt ergo 4or ſpēs cōuale/ſcētiū. hoc mō cōponēdo. ſ. fortiter appetēs ⁊ bñ addēs. ⁊ hec ē ꝑma. ⁊ fortiter abſtinēs ⁊ male addēs. ⁊ h̄ ē 2ª. ⁊ for/titer appetēs ⁊ male addēs. ⁊ h̄ ē 3ª. ⁊ fortiter abſtinēs ⁊ bñ addēs. ⁊ h̄ ē 4ª. ℭ Ad ɔ̈ꝛluꝫ aūt vr̄ qm̄ nō vñt niſi. 3. q2 impoſſe ē corpus fortiter abſtinere ⁊ bñ addere: q2 reſum/ptio nō ſit ſine nutrimēto multiplicato. qḋ ē vtiqꝫ ɔcedēdū.

ℭ Ad argumētū ꝟo in ɔ̈riū factū rñdeo ꝑ expōnē illius re/gule. ꝙ 4or ɔ̈ria faciunt 4or cōbinationes poſſibiles. qm̄ illa regula nō eſt vlis. hꝫ.n. ꝟitatē in ɔ̈riis ɔtingētibꝰ. ſ. qñ vnū par ɔ̈rietatis pōt ſtare cū quolibet ɔ̈rio alterius paris cōtrarietatis. q̄lia ſunt calm̄ ⁊ frm ⁊ hum ⁊ ſiccū. nā calm̄ ⁊ frigidū poſſunt ſtare cū humido. ⁊ pñt ſtare cū ſicco. ⁊ ecō/uerſo humidū ⁊ ſiccū pñt ſtare cū calido ⁊ cū frigido. ⁊ ſic iſte due ɔ̈rietates hñt inter ſe habitudinē ɔtingētie. in ɔ̈riis aūt quoꝝ vna ɔ̈rietas ē cā alterius ɔ̈rietatis nō hꝫ neceſſi/tatē illa regula. ⁊ ē rō q2 ſi duo ɔ̈ria ſunt cā alioꝝ duoꝝ cō/trarioꝝ neceſſario remanet ɔ̈rietas iter ea q̄ angulariter ſe reſpiciunt. puta ſi accipias iſta duo ɔ̈ria: calm̄ ⁊ frigidū. ⁊ iſta alia duo. ſ. graue ⁊ leue in elītis. tu nō poteris cōbina/re calm̄ cū graui ⁊ leui: q2 in elītis oē calm̄ ē leue. ⁊ eſt ɔ̈/riū graui qḋ ē ei angulare. neqꝫ poteris cōbinare frigiduꝫ cū leui. qḋ ē ei angulare ⁊ ɔ̈riū. ⁊ rō hꝰ eſt. q2 calm̄ ⁊ friduꝫ cauſant graue ⁊ leue. vñ remanet ɔ̈rietas inter calm̄ ⁊ gra/ue. ⁊ inter frigidū ⁊ leue q̄ ſunt angularia. Sicut ē ɔ̈rietas inter calm̄ ⁊ frigidū ⁊ iter graue ⁊ leue: q2 ḡ bñ reficere eſt cā eius qḋ ē bñ addere corpus. ⁊ male reficere ē cā eius qḋ eſt nō addere corpus. nō potuerūt fieri in iſtis terminis ille 4or cōbinationes. ℭ Sꝫ forte inſtabis q2 nō vr̄ hoc bñ di/ctū: nā vbi talia ſunt ɔ̈ria ꝙ duo illoruꝫ ſunt cāe ⁊ duo ſunt effectus nō pñt fieri niſi due cōbinationes. ſicut pꝫ i calido ⁊ frigido. ⁊ graui ⁊ leui: ſed in nr̄o ꝓpoſito ſunt poſſibiles tres cōbinationes q2 ex illis 4or cōbinationibꝰ non caſſaꝛ niſi h̄. ſ. male reficere ⁊ bñ addē q̄re remanēt. 3. poſſibiles. ℭ Ad qḋ dr̄m ꝙ ſi bñ reficere acciperꝛ ꝓprie (ꝓprie autēꝫ dico qñ corpus multū appetit ⁊ multum digerit ⁊ nutrit.) nō poſſent eē niſi due cōbinationes: q2 bñ reficere nō poſſꝫ cōponi cū eo qḋ ē nihil addere. ſꝫ q2 bñ reficere pōt accipi pro oī forti appetē. ſiue ſit ibi bona digeſtio ſiue nō. ꝓ tāto fuit poſſis illa tertia cōbinatio. ſ. bñ reficē ⁊ male addere. ℭ Uiſis. 7. gñalibꝰ q̄ſitis. veniamꝰ ad q̄ſitū ſpāle circa lr̄aꝫ in tex. ⁊ in ɔ²º: ⁊ ꝑ videamus q̄ſita circa textū. [pleruꝗ̃.]

ſed queriꝛ q̄re nō poſuit. ſemꝑ. ſꝫ pleruꝗ̃. ℭ Ad qḋ dic ꝙ nō ſemꝑ oīs q in ꝑnº reficit ⁊ nihil addit in fine abſtinet: q2 poſſet eē ita ꝑua cā ꝑꝑ quā aliqs bñ reficit. ⁊ ſic paruus exceſſus in appetitu ꝙ nāa poſſet corrigere ꝑ ſe. ⁊ hoc me/lius diceꝛ infra. ℭ H. ipſe dicit. [pleruꝗ̃ oēs.] ſꝫ hic vr̄ po nere duo oppoſita. nā pleruꝗ̃ dicit ꝑticularitatē: ⁊ h̄ ſignū vniuerſale: oēs. dicit vl̄itatem. que duo ſunt ſibi contraria.

ℭ Ad qḋ dic ꝙ nō ē ibi ɔ̈rietas: q2 hoc aduerbiū pleruꝗ̃ dicit ꝑticularitatē tꝑis: ſꝫ hoc ſignū vle. oēs. dic vl̄itatē ſub iectoꝝ: h̄ aūt nō ſunt ſibi ɔ̈ria. nā poſſe ē in quodaꝫ tꝑe ⁊ in pluribus ꝙ oēs reſurgētes ex egritudie in ꝑnº: bñ reficiāt ⁊ in fine abſtineant. ⁊ hoc eſſet. tunc quando vacuitas eſſet in cauſa cum debilitate virtutis alteratiue.

ℭ Aut dic ꝙ h̄ oīo. [pleruꝗ̃ oēs.] poniꝛ ꝑtitiue: vt dicaꝛ ꝙ oēs male hñtes. i. male ɔualeſcētes tales ſunt ꝙ qdā circa ꝑnm bñ appetūt ⁊ poſt abſtinēt. qdā ꝟo faciunt ecōuerſo. [Male hñtes]. i. qui ex ſua egritudine nō bñ ɔualuerūt. [ſm ꝑnª]. ſ. ɔualeſcētie. [bñ reficiētes]. i. cibū deſiderā/tes ⁊ recipiētes. [in fine]. i. i ꝓceſſu. ſ. poſt lōgitudinē tꝑis. Sꝫ q̄riꝛ nunqd iſti bñ reficiētes in ꝑnº recipiāt ſiliꝫ diui ſionē ei quā recipiūt fortiter abſtinētes in ꝑnº: vt dicaꝛ. bñ reficiētiū in ꝑnº. qdā abſtinēt in fine ⁊ qdā nō. ſic dicimus abſtinētiū fortiꝛ in ꝑnº. qdā bñ reficiunt i ꝓceſſu ⁊ qdā nō.

ℭ Ad qḋ dōm ꝙ credo illā eādē diuiſionē poſſe fieri de for/titer appetētibꝰ que poſſet fieri de fortiter abſtinentibus. modus autem eſt iſte. nam poteſt eſſe appetitus fortis ex membrorum inanitione. ⁊ defectio nutritiue poteſt eſſe ex mala cōplone frigª ⁊ ſicca mēbroꝝ: ⁊ tunc multa attractio nutrimēti ad mēbra qñ nō ſit tñ ſupflua ꝙ calorē innatuꝫ ſuffocet. pōt rectificare illā malā cōplonē q̄ nutritiuā debi litauit. ⁊ maxīe: qñ cibaria q̄ comedit ſint calida ⁊ hūida. iſti ḡ ꝑmanebūt in ſuo appetitu vſqꝫ quo veniāt ad reſum/ptionē. Altero ꝟo mō pōt eē remanentia iſtius appetitus ita vt ɔtinueꝛ iſte appetitus vſqꝫ quo ɔualeſcēs incidat in aliā egritudinē. nihil ꝓhibet aliquē ɔualeſcētē ex febre vl̄ ex alio morbo hr̄e fortē appetitum ꝑꝑ flegma acetoſuꝫ qḋ remāſit in ore ſtōi. qḋ qdē flegma pōt in tātuꝫ multiplicari qḋ faciet appetitū caninū. talis inqꝫ bñ reficiēs in ꝑnº. nō abſtinebit in fine. ⁊ forte ꝑꝑ hoc dixit Hip. [pleruꝗ̃ male hñtes oēs.] ⁊ ex h̄ pꝫ expō hꝰ ꝟbi. [pleruꝗ̃.] [Abſtinēt] i. deficit eis appetitus et cā dcā ē in ɔ¹º. Et nota ꝙ in hoc aꝑho. tāgiꝛ duplex abſtinētia cōualeſcētiū vna qdē i ꝑnº ɔualeſcētiū quā tāgit in ſequēti ꝑte aꝑho. ⁊ alia abſtinētia ſequēs fortem appetitum. quā tangit Hip. in hoc loco.

Utrū in cō ualeſcēti. bus abſti nētia ɔñs ſit peior ꝑ cedente.

ℭ Queriꝛ ḡ nunqd iſta abſtinētia ſequēs. corrigat ſeipſaꝫ. ſicut abſtinētia ꝑcedēs q̄ ſit in ꝑnº: ɔualeſcentie: ⁊ vr̄ ꝙ ſic. nā ſic ꝟtus digeſtiua tꝑe abſtinētie icboātis ɔſumebat hu mores q erāt cā abſtinētie. eadē rōne cōſumabit humores qui ſunt cā abſtinētie ɔñtis. qm̄ digeſtiua vtrobiqꝫ vacat ab opatiōe in nutrimētū. ⁊ ſic vtrobiqꝫ pōt itēdere ad ɔſu/mendum humores qui ſunt cauſa abſtinentie.

ℭ Ad ɔ̈riū aūt vr̄. qm̄ abſtinētia ſequēs vr̄ eē peior abſtinē/tia ꝑcedēte: q2 in ea ſunt duplicate reliq hu⁹. qm̄ in abſti/nētia ꝑcedēte nō ſunt niſi reliq q̄ remāſerūt ex morbo. ſꝫ i abſtinentia ɔñte ſunt reliquie que remanſerunt ex morbo ⁊ ſuperfluitates generate ex multitudine comeſtionis.

ℭ Ad qḋ dōꝫ ꝙ ſine dubº peior ē abſtinētia ɔñs q̄ꝫ abſtinētia ꝑcedēs. qḋ hr̄ ex auctāte Aui. 4º cañ. ſepiꝰ allegata. ⁊ ex rō ne. qm̄ abſtinētia ɔñs venit i tali tꝑe ꝙ vtꝰ digeſtiua ē magi debilitata ex lōgitudie more. Abſtinētia ꝟo ꝑcedēs inuenit ꝟtutē digeſtiuā fortiorē ꝑꝑ minorē morā cū ſuo nocumēto. Si ḡ q̄ras nunqd in 2ª abſtinētia fiat correctio ſic in ꝑª. di/co ꝙ forte fieri poterit correctio. tanta poterit eē fortitudo nāe ⁊ bñficiū artis ꝓuiſiue. ſꝫ vtꝑlimū credo ꝙ veniat alia egritudo: ſꝫ nō pōt fieri correctio in ea ſicut in inchoante.

ℭ Ad argumētū ꝟo fcm̄ in ɔ̈riū dico ꝙ nō eſt eadē rō. nā lꝫ digeſtiua vacet in vtraqꝫ abſtinētia ab opando circa nutri/

mētū.tñ in 2ª abſtinētia ē magis debilitata ꝙ̄ i pᵃ.[ſʒ pnᵃ ꝟo abſtinētes.].i.illi q poſt egritudinē ſuā .ſ.in pnᵒ ꝯuale‑ ſcētie ſue nō appetunt.[poſterius ꝟo bñ reficientes.]⁊ego dico ꝙ h̄ determiātio ē q̄ſi mediū ꝯtinuās ꝯñs ad añs.hoc mō.añs.n.ē hoc.ſ.ſm pnᵃ abſtinētes:⁊ ꝯñs ē h̄:melius cō mutāt:determiātio ꝟo q̄ ꝯñs añcedēti ꝯiūgit̃ ē hoc.ſ. po‑ ſterius ꝟo bñ reficiētes:⁊ talr̃ ordiat̃.q abſtinēt in pnᵒ cō‑ ualeſcētie ſi ꝯtingat eos poſtea bñ comedē.ipſi melius di‑ gerūt ꝙ̄ facerēt illi q in pnᵒ bñ reficiebāt.⁊ rōnabilr̃ addit Hip.hāc determiationē:q2 bñ reficē erat ſignū ꝙ mala mā que faciebat deficē appetitū iā defecit.nā ſi mā nō d̄feciſſʒ. appetitꝰ nō fuiſſet reuerſus.nā ponamꝰ ex hypotheſi ꝙ ap petitus alicuiꝰ ꝯualeſcētis defeciſſet in pnᵒ.ſi tūc fuiſſet ap petitus reſumptus non fuiſſet reſumpta nutricatio.q2 non fuiſſet conſumpta materia que fecit abſtinentiam.

¶ Sʒ circa hoc q̄rit̃.ponamus.n.ꝙ cā talis appetitꝰ fuerit mala cōplexio cal'a.tūc ꝑ abſtinētiā i pnᵒ:nōvī ꝙ ſ‍pceſſu dēat fieri reconfortaᵒ:q2 calitas accitat̃ auget̃ ꝑ abſtinē‑ tiā ⁊ ſiccitas.q̄re corrūpet̃ ⁊ appetitꝰ ⁊ digō ⁊ nutricatio.

¶ Ad hoc rñdeo ꝙ hic auctor intelligit ſolū d̄ficiētē appeᵐ ꝑpter malos hūores q ſunt relique morbi.nā ipſi ꝯſumunt̃ per abſtinētiā.[Melius cōmutāt.]Hoc ꝟbū.cōmutāt.ac cipit̃ ꝑ digerere ⁊ nutrire.⁊ talē expōnē inuit tex. alterius trāſlatiōis q̄ dicit.[Melius exalterāt.]Alio ꝟo mō pōt exponi:vt dicet̃ ꝙ melius cōmutāt.ē dīc ꝙ talia corpa mu tāt diſpōnē ſuā in meliorē ꝙ̄ corpa hora:q2 corpa q̄ pus bñ comedebāt mutauerūt diſpōnē ſuā ad peiorē.iſta ꝟo mu‑ tauerūt ad meliorē:nā cū in pnᵒ ſue ꝯualeſcētie abſtinerēt. erat in eis mala diſpō. poſtea ꝟo q2 ꝯſumit̃ ꝑ abſtinētiam malus humor.fit bona diſpō in eis. ⁊ cōmutant iſta corpa malā diſpōnē i bonā:hora ꝟo corpa mutāt malā diſpōnē i peiorē:q2 pus mala diſpō nō erat tāta in eis ꝙ ꝓhiberet ap petitū:ſʒ poſtea augmētata ē tātū ꝙ ꝓſtrauit appetitum:⁊ hāc expōnē inuit Auic.4ᵒ cañ.fen 2ª cap̄.de regimīe ꝯuale ſcētiū. vbi dīc.[Et ne appetāt deinde appetāt ꝑ viuifica‑ tionē ꝟtutis ſue.melius ē ꝙ̄ vt appetāt deide nō appetāt.]

¶ Sʒ q̄rit̃ de hoc qd̄ dīc.ſ.male comedentes in pnᵒ poſtea melius cōmutāt:ſʒ ꝯ̄.iſta cōparatio ponit̃ ꝑ cōparationem ad illos q in pnᵒ bñ comedebāt.⁊ ſic vī ꝙ melius cōmutēt illi q abſtinēt in pnᵒ ꝙ̄ illi q comedebāt. deinde ſic illi qui abſtinēt in pnᵒ q̄ñ venerint ad finē vīr debilitari ⁊ ꝑ abſti nētiā q̄ debilitat ſanos ⁊ egros.ſicut dī in ꝯᵒ illius apho. [vbi indigētia ibi non opʒ laborare.]⁊ q2 mali humores diu ſteterūt in tali corpe.q̄re maiorē impſſionēʒ malā fece‑ rūt:ſʒ corpus qd̄ a pnᵒ icipit comedē. nō hʒ ꝟtutē defectaʒ ꝑpter abſtinētiā quā nō fēc. nec ēt longo tpe ſterit malicia humorum in corpore quare non videtur ꝙ melius dige‑ rant illi qui non abſtinent in pnᵒ ꝙ̄ illi qui abſtinent.

¶ Ad qd̄ dōm ꝙ nō opʒ hic itelligē ꝑ abſtinere:nihil come‑ dere:ſʒ parū:vñ nō hñt ꝑ hoc defectū q ipediat ſtabilitatē virtutis.Itē māſio humoꝝ ſemꝑ pcedit ſm diminutionē:⁊ vñ iʒ diuti⁹ māſerint.nō tñ ꝑ hoc facta ē magna impſſio male q̄litatis:q2 ſemꝑ nālis ꝟtus ꝯfortat̃ cū d̄fectu hūoꝝ.

Utꝝ abſti nentia ſit bona cor poribꝰ ca cochy mis.

¶ Ꝓ.ipſe ponit ꝙ bona ſit abſtinētia in corpibus iſtis q̄ hñt malos hūores.ſʒ ꝯ̄riū hᵒ dīc Gal.8ᵒ d̄ ige.ſani.cap̄.penul. Dicit.n.ꝙ ieiuniū nocet corpi habūdāti malis hūoribus.

¶ Ad h̄ dico ꝙ Gal.loquit̃ in.h̄.de ieiunio triduano:ſʒ hic loquit̃ de pauca comeſtione.tñ quotidie facta.vñ in tanto ieiunio bñ poſſent mali hūores ebullire ⁊ facere de ephy‑ mera putridam.⁊ hoc voluit ibi Gal.

¶ De ꝯᵒ ꝟo ſic pcedo.cā q̄re nihil addit ⁊ bene ſe reficit in pnᵒ eſt malicia totiꝰ corpis ⁊ fortitudo apeᵒ.ſʒ ꝯ̄.nā ſi totū corpus eſt male diſpoſitū.tūc vtiq3 inſtrumētum appetēdi eſt male diſpoſitum.quo exiſtente.appetitus eſt leſus.

¶ Ad euidētiā hᵒ q̄ōnis duo vidēda ſunt.quoꝝ pᵐ eſt q̄ ſit iſta malitia totiꝰ corpis:⁊ vñ cauſet̃.2ᵐ ē.q̄lis ſit iſta forti‑ tudo appetitꝰ. ⁊ vñ cauſet̃. ſꝫ ad hoꝝ duoꝝ notitiā pſciri

opʒ q̄liter ſiat extenuati corpis reſumptio ſm rectitudinē. ⁊ qualr̃ ꝓhibeat̃.Dico g̊ ꝙ reſumptio extenuati corporis ⁊ eius ꝓhibitio pēdēt a ꝓportiōe q̄ cadit iter nutricationeʒ mēbroꝝ ⁊ coꝝ reſolōnē:q2 nutricatiōe ſupante reſolōnē re cte pcedet reſumptio.reſolōne ꝟo ſupante nutricationē al teriꝰ pcedet ꝯſumptio:vtriſq3 aūt eq̄libꝰ exñtibꝰ.diſpō cor poris pmanet i eodē:ſʒ h̄ g̃niāle dcīi ad ſuas cās imediatas reſoluamꝰ vt eius ſcia cōpleat̃.⁊ p̊ ꝓſeq̄mur de reſolōne. Dico igit̃ ꝙ reſolō fortis vl' debilis pcedit a cauſis exterio ribꝰ.⁊ a cauſis iterioribꝰ:cāe aūt exteriores faciētes fortē vel debilē reſolōnē ſunt diſpō aeris ⁊ motꝰ corpei ⁊ aialeʒ. ſic colligit̃ ab Auic.p̊ cañ.d̄ etatibꝰ ⁊ fen 3ª cap̄.p̊. ⁊ i ꝯᵒ illiꝰ apho.[Febricitātibꝰ nō oio.]cāe ꝟo iteriores q̄ opāt̃ ad fortē vl' d̄bilē reſolōnē ſt̄ due:q̄rū vna ſumit̃ a pte reſolu bilis.altera ſumit̃ a pte cāe reſoluētis.a pte aūt rei reſolu‑ bilis due ſunt cāe.vna q̄rū ē mēbroꝝ hūiditas ⁊ teneritas. pueri.n.facile reſoluunt̃ ꝑpter hāc cāʒ.ſic dī in illo apho. [Qui creſcūt.]⁊ i ſuo ꝯᵒ.Altera ꝟo cā ē debilitas ꝯtēti‑ ue ꝟtutī.⁊ h̄ mō facile reſoluunt̃ decrepiti:vt i ꝯᵒ illiꝰ apb. [febricitātibꝰ nō oino.]A pte ꝟo rei reſoluētis tres ſunt cāe.ſ.diſpō expulſiue ꝟtutis:⁊ diſpō caloris nāi:⁊ diſpō caloris accitalis vt i ethica ſm coꝝ fortitudinē ⁊ debilita tē opantibus plus vl' minꝰ:ꝯcurrētibus igit̃ oibus cauſis operantibus ad reſolutionem fortibus.fortis fit reſolutio mediocribus autem mediocris.debilibus ꝟo debilis.

¶ Poſtq̄ꝫ expoſuimꝰ reſolōnē ad ſuas cās reſoluēdo:mō re ſoluamꝰ nutricationeʒ ad ſuas cās.dīco igit̃ ꝙ nutricatio cās hʒ itrinſecas ⁊ extrinſecas.extrinſece q̄dē cāe lʒ multe ſint.pncipalis tñ ē diſpō ciboꝝ q̄drupl'r exñtiū.ſ.facile vel difficile digeſtibiliū:⁊ bonoꝝ vl' maloꝝ hūorū g̃natiuoꝝ: ⁊ paꝝ vl' mltū nutritiuoꝝ.⁊ facile vl' difficile reſolubiliūʒ: ſic colligit̃ ab Auic.p̊ cañ.fen 2ª cap̄.de eo qd̄ comedit̃ ⁊ bibit̃.⁊ i ꝯᵒ illiꝰ apb.[facilīꝰ ē repleri.]⁊ a Gal.in lib.de alimētis ꝑ totū.Cāe ꝟo itrinſece ſunt due.quarū vna ſe hʒ per modū māe.⁊ ē diſpō mēbroꝝ reſumendoꝝ. nā mēbra mollia facile reſumunt̃:mēbra ꝟo dura. difficile. ſic dī 6ᵒ de acci.⁊ morbo:altera ſe hʒ ꝑ modū efficiētis. q̄ ē vtꝰ nā‑ lis reſumēs:q̄ duplex ē. vna q̄dē attrahēs nutrimētū i cor‑ pus q̄ dī appetitiua:⁊ altera mutās ipʒ in mēbra q̄ dī mu‑ tatiua.accipio aūt ꝟtutē appetitiuā large.ſ.ad appetitiuaʒ cōpoſitā ex ꝟtute nāli ⁊ aiali.q̄lis ē appetitiua ſtōi.⁊ ad ꝟ‑ tutē appetitiuā dūtaxat nālē.q̄lis ē appetitiua reliquoruʒ mēbroꝝ pter ſtoᵐ.mutatiuā itēꝝ accipio large ad digeſti‑ uā ⁊ nutritiuā.nā ambe vocant̃ mutatiue a Gal.6ᵒ d̄ acci. ⁊ mor.de'de diſtinguo iſtas duas virtutes ſm.3.regiones mēbroꝝ.ſ.q2 ipe ambe repiunt̃ in mēbris pᵉ digōnis. q̄lia ſunt ſtoᵃ ⁊ meri ⁊ iteſᵗⁱᵃ ⁊ i mēbris 2ᵉ digōnis.q̄lia ſunt epꝛ ⁊ vene.⁊ i mēbris 3ᵉ digōnis q̄lia ſunt oia mēbra corpis ſim‑ plicia.ſingulū.n.hoꝝ mēbroꝝ hʒ appetitiuā ⁊ nutritiuam ꝓpriā.ſunt g̊ tria paria iſtaꝝ ꝟtutū iter q̄s ꝯcurrūt ſex ꝓpor tiōes:q̄rū.3.ſunt ſimplices.⁊.3.cōpoſite.pᵃ q̄dē ſimplex ca dit iter appetitiuā ſtōi.⁊ eius mutatiuā.⁊ ē ꝙ ſtoᵉ tātū ap‑ petat q̄ꝫtū mutare pōt.2ᵃ ꝟo cadit iter attractiuā epatꝭ ⁊ ve‑ naꝝ ⁊ ſuā mutatiuā.⁊ ē ꝙ attractiua epatꝭ tm̄ attrahat q̄ꝫtū mutatiua mutare pōt.3ᵃ ꝟo cadit iter appetitiuā mēbrorū ⁊ coꝝ mutatiuā.⁊ ē ꝙ mēbra tātū attrahant quātū mutare poſſiit.tres ꝟo cōpoſite ꝓportiōes h̄ mō ſumunt̃:qm̄ pᵃ ca dit iter ambas ꝟtutes ſtōi ⁊ ambas ꝟtutes epatꝭ ⁊ venaꝝ. ⁊ iter ambas mēbrorū. 3ᵃ ꝟo reſultat ⁊ cōponit̃ ex oibus aliis tā ſimplicibꝰ ꝙ̄ cōpoſitis i vnū ꝯfluētibꝰ:exñtibꝰ igit̃ his duabꝰ ꝟtutibꝰ ſic bñ ꝓportionatis i ꝯualeſcētibꝰ opti‑ ma ⁊ velox fiet eorum reſumptio ſm nām egritudinis.

¶ Sʒ forte aliqs iſtabit ꝙ hõ ꝟtutū ꝓportio ſic integralr̃ or‑ dinata nō pōt iueniri niſi i corpe tpato. In tpe adoleſcētie ⁊ ſeruāte regimē ſanitatis.q̄re ꝯualeſcētes cū nō habeāt talē tēperiē neq3 talē etatē ſemꝑ nō poterūt hīc talē cohordina‑ tionem. ⁊ ſic proportionatam iſtarum duarum virtutum. Obiectio.

¶ Cui dōm eſt q̄ in ōe ꝯualeſcētib⁹ nec⁹ reꝑit talis ꝓportio iſtaꝝ duaꝝ v̄tutū q̄lē poſuim⁹. niſi eteni iſte v̄tutes ſic eēnt ꝓportiōate. ſ; nō ſ̄ꝑ pūctualr̄. tñ cū q̄dā latitudie nō poſſet corp⁹ ꝯualeſcētis ꝑfecte reſumi. ſ; quo ad ſubāā ciboꝝ ⁊ potuū ⁊ quo ad q̄ntitatē eoꝝ abſolutā nō reꝗruntᷣ iſte due v̄tutes i ꝯualeſcētib⁹. ita ſic i corpe tꝑato ⁊ in etate adoleſcētie ⁊ ſeruāte regimē ſanitat;. qm̄ tale corpus cū ſit ſanū groſſiora cibaria ⁊ pot⁹ appetet ⁊ digeret maiorē q̄ntitatē ciboꝝ. ⁊ h̄ colli̅r ex v̄bis Gal. i tegni ō cauſis reſumptiuis. Redeo aūt ad ꝓpoſitū ⁊ dico q̄ q̄cūq; iſtaꝝ ſex ꝓportionū ōſecerit iter iſtas v̄tutes. ōficiet reſumptio ꝯualeſcētū a re ctitudine. ad h̄.n. vt recte ꝓcedat reſūptio. oēs ꝯuenire oꝫ.

¶ Videam⁹ igitᷣ q̄lr̄ q̄libet eaꝝ v̄tutū a ſua ꝓportiōata opatiōe recedat i ꝯualeſcētib⁹: ⁊ vt ſermo nr̄ ſit clarior ſuppōnam⁹ ꝯualeſcētē habuiſſe febrē putridā. Dico ḡ q̄ opꝫ eē cām iſti⁹ diſproportiōis illaꝝ duaꝝ v̄tutū. aliquā malā diſpōnē ōrelictā ex febre h̄ aūt mala diſpō pōt eē aut ſine hu⁹ vicio q̄ rarius ꝯtingit. aut cū hu⁹ vicio. ⁊ h̄ ꝯtingit ſepius. amiſſa igitᷣ p⁹ ꝑ lōgitudinē ſmonis. ꝓſeq̄mur 2ᵐ. Dico ḡ q̄ iſta mala diſpō hūoralis q̄ remāſit i ꝯualeſcēte pōt eē duplex. vna q̄dē calīa alia v̄o frida. poſito ḡ q̄ ſit calīa. tūc erit triplr̄. n̄; aut erit i ſto° ſolo. aut ſolū i mēbris. aut ſil̄ i ſto°. ⁊ i mēbris. ⁊ ſi in ſolo ſto° fuerit. tūc i tali ꝯualeſcēte ōficiet appetit⁹ ꝑ illos malos hūores calīos habūdātes i ſto° ⁊ deficiet imutatiua ſtōi: ſ; nō tñ quātū appetitiua: q̄ calīas egritudīalis plus nocet appetitiue ſtōi q̄ digeſtiue. nota tñ q̄ ſi iſta mala diſpō hūoralis eēt ꝑua ⁊ vene ⁊ alia mēbra corpis eēnt mltū inanita ⁊ eēnt bñ diſpoſita i cōplōne. tūc mēbroꝝ inanitio cōpelleret attractiuā eoꝝ tātū attrahē a ſto° q̄ appetit⁹ ſtōi nō ꝓſtraretᷣ: q̄ qñ ſtoᷣ inanitᷣ a mēbris attrahētib⁹ dūmō ſenſus ei⁹ nō ſit ōſtruct⁹ ex mlta diſtēperātia nec° appetet. ⁊ tūc nō fieret bona reſumptio ꝑ malā digeſtiuā ſtōi. ſ; deficeret appe^{tit}ᵘˢ mēbrorū. q̄ mēbra replerentᷣ malis hūorib⁹. ponatᷣ ḡ q̄ mēbroꝝ inanitio nō poſſit ſtoᵐ ſupare. tūc remanebit appeᷣ defectus quouſq; calīas ſtōi ⁊ calīas toci⁹ corpis illos hūores ꝯſumpſerint, ꝓſtrātes appetitū. ⁊ tunc redibit appe^{tit}ᵘˢ: ⁊ fiet bona reſumptio: ſi v̄o iſta mala diſpō hūoralis calīa nō fuerit i ſto° ſ; fuerit i reliquo corpe: tūc appe^{tit}ᵘˢ ſtōi. ⁊ mutatiua erūt ſane: q̄re ꝯualeſcens incipiet appetē fortr̄ ⁊ bñ digerē cibū in ſto°: ſ; iſte appetitus nō durabit q̄ mēbra nō attrahēt ꝑ eoꝝ malā diſpōnē repletionalē. Si v̄o iſta mala diſpō hūoralis calīa fuerit in ſto° epate venis. ⁊ oib⁹ mēb̄ris. tūc ſil̄ ōficiet appetitiua ⁊ nutritiua vbiq;: q̄ ſi magna fuerit neceſſario recidiuabit: ſi v̄o fuerit ꝑua ⁊ fuerit v̄t⁹ fortis: poſſē erit vt tota v̄t⁹ mutatiua corpoꝛis conuertatur ſuper illas reliquias ⁊ eas conſumat ⁊ poſtea redibit appetitus ⁊ fiet reſumptio.

¶ Viſo igitᷣ ad q̄d ōuenlat ꝯualeſcens. ſi remāſerit in eo ex egritudie ꝑcedēte. mala diſpō hūoralis calīa: nūc videam⁹ ad q̄d ōuenit ſi remāſerit frig^{id}ᵃ. h̄ aūt poterit eē triplr̄. nam aut erit in ſto° ſolo. ⁊ reliquū corp⁹ erit icolume: aut i mēbris ſolū: aut erit i ſto°. ⁊ i toto corpe: ſi aūt i ſolo ſto° mala diſpō hūoralis frida. dūmō nō ſit tñ itēſa friditas q̄ ꝓſternat v̄tutē appetitiuā erit apeᵗⁱᵗ. ſtoᷣ itēſa ⁊ mutatiua ōfecta. ⁊ tūc nō fie: bona reſūptio: q̄ aut mēbra nō attrahēt cibū male digeſtū a ſto°: vel ſi attrahēt nō ꝯuertetᷣ in bonū nutrimētū. mltiplicabitᷣ ḡ mal⁹ huᷣ frig° i corpe: vſq; quo cadat appetit⁹ ſtōi ꝑ imoderatū exceſſū hu^{mo}ʳⁱˢ frig^{id}ⁱ: ſi v̄o illa mala diſpō hu^{mo}ʳⁱˢ frᵃ fuerit in reliquo corpe ꝑter ſtoᵐ. tūc ꝯualeſcēs i p̄n° hēbit appetitiuā ⁊ mutatiuā tꝑatā ſic ōcet ꝯualeſcētes hēe. ſ; valde paꝝ durabit appetitus q̄ mēbra non attrahēt a ſto°. ſi v̄o illa mala diſpō hūoralᷣ frᵃ fuerit i ſto°. ⁊ i corpe toto eq̄litᷣ. tūc circa p̄nᵐ ꝯualeſcētie erit appeᷣ ſtoᷣ fortis. ⁊ erit ōfecta mutatiua ei⁹. ⁊ erit ōfecta appetitiua ⁊ mutatiua i toto corpe: q̄ talis appetit⁹ paꝝ durabit. q̄ ſto° male mutāte. ⁊ reliq̄s mēbris nō trahētibus a ſto° ꝑ ſuā malā diſpōnē cito mltiplicabitᷣ mā frida in ſto°. in tātū q̄ faciet deficē appeᵐ. ⁊ faciet recidiuā in egrit^{udi}ⁿᵉ frᵃ. dico ḡ oia iſta ꝯtigē ſi medicie bñficio nō ſubueniatᷣ iſirmo ⁊ iſte ſunt ineq̄litates corrūpētes ꝓportionē illaꝝ duaꝝ v̄tutū q̄ ꝯueniūt ex cōbinatiōe male diſpōnis ōrelicte i ſto° ⁊ i reliquo corpe ꝯualeſcētis. poſſent tñ mlte pl̄es fieri cōbinationes ſi q̄s ſubtilr̄ inſpexerit. ſ; iſte breuitatis cā ſufficiāt: ſit deo laus q̄ de tāta huius apho. obſcuritate prolixa ad lumen veritatis. intente nos peruenire fecit.

¶ Aphoriſmus. XXXIII.

¶ In oi egritudine ꝯfortari mēte ⁊ bene ſe hēre ad oblationes: bonum. Cōtrariū v̄o malum. Theo.

¶ In quouis morbo mente conſtare ⁊ cibū appetere eſt bono: contrarium vitio datur.

¶ In quouis morbo mēte cōſtare: ⁊ bñ ſe hēre ad illa q̄ offeruntᷣ: bonū: ꝯ v̄o ſe hēre: malum. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Cū in q̄buſdā locis hip. bonū eē ſignū ſiue laudabile dicat: nō oꝫ itelligi: vt ſirmū nece ſit ſanari. Cūq; malū dicat ſignū vl̄ illaudabile: mori eū nō ē nece. Aliq̄n.n. malū ſignū bonū ſupat: ⁊ bonū malū cꝫ. ſ; bonū vl̄ malū i ſui nā: neq; ſanādi neq; moriēdi necitatē donat. Cōſiderentᷣ ḡ oiū v̄tutū ſignatiōes: ⁊ ad ſeinicē ꝯferantᷣ: ſic hip. i ꝓnoſticis dicit. Q̄d aūt hic dixit. ꝯfortari mēte ⁊ bñ ſe hēre ad oblationes bonū ⁊ laudabile ſignū eē: i oi egritudie eodē mō itellige. Sūt aūt q̄dā ſigna nō i oi ho. e bona. Idē i epidimiis ⁊ i ꝓnoſticis. Bonitas itaq; ſpūs forte ⁊ magnū ſigᵐ ē ad ſalutē in oi acuta egritudie. ¶ Cur aūt ꝯfortatio mētis bonū ſigᵐ ⁊ laudabile ſit hic ſubiūgē diſpoſui: q̄ mēs ſana ſanitatē cerebri ⁊ pāniculoꝝ ſuoꝝ ſignat: nuche q̄; ⁊ diaphragmatis ⁊ oium mēbroꝝ neruoſoꝝ. ⁊ maxie cerebro vicināciū. Silr̄ ſi ifirm⁹ bñ ſe hēat ad oblatū cibū ſanitatē ſtomachi ⁊ epatis: bonū ē ſignū ⁊ ēt ceteroꝝ viſceꝝ: q̄ cū oia ſint ſana. ſalutis ſpes ē bona vl̄ magna. Cur mēs ſana bonū ſignū ſit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit hip. ſigna q̄dā ꝯualeſcētiū: ponit mō ſigna q̄dā gn̄alia i oi egritᵉ. ⁊ dicit q̄ gn̄ale ſignū bonū i oi egritᵉ ē cōfortari mēte ⁊ bñ cibū appetē. alienari v̄o ⁊ hēe caſū appetit⁹ ē malū ſignū. ¶ Coᵗʳ circa hūc apho. ſic ꝓcedit. nā p̄ ponit expōnē h⁹ v̄bi. l. bonū ⁊ malū]2° exponit h̄ v̄bū q̄d dicit. l. in oi egritudie]3° pōit cāꝫ v̄itat; apb. durat p⁹ vſq;. l. Q̄d āt dixit hic. ꝯfortari mēte.]4° vſq;. l. Cur āt ꝯfortatio mētis.]5° vſq; ad finē. ¶ Dicit ḡ de p̄ q̄ qñ hip. dicit h̄ ē malū ſignū. ⁊ h̄ ē bonū nō ē necᵐ nos itelligē ꝑ bonū ſignū q̄ debeat eger curari. ⁊ cū dicit. h̄ ē malū ſignū. nō ē necᵐ vt eger moriatᷣ. nā exiſte aliq̄ bono ſigno i corpe pōt alia mala ſupare. ⁊ exiſte aliq̄ malo ſigno i corpe pōt alia bona ſupare.

¶ De 2° dicit q̄ cū dicit auctor iſta ſigna eē bona i oi egritᵉ. q̄ nō ē h̄ veꝝ ō oi ſigno. nā bon⁹ ſpūs ē bonū ſignū ſolū i acuta egritᵉ. iſta v̄o q̄ hic ponuntᷣ ſunt bona ⁊ mala i oi egritᵉ.

¶ De 3° dicit q̄ ꝯfortari mēte ⁊ bñ ſe hēe ad oblatiōes i cū ſūt bona ſigna q̄ ꝯfortatio mētis ōmōſtrat ſanū eē cerᵐ cū nucha ⁊ pelliculis ⁊ diaphragmate ⁊ orificio ſtōi: nā oia iſta cū patiūtᷣ faciūt alienationē ⁊ bñ ſe hēre ad oblatōes ſignat ſanū eē ſtoᵐ. ⁊ epar ⁊ ſplenē ⁊ cor ⁊ oia iteſtina ꝯtria v̄o iſtorū ſignant ꝯtriū. Cū v̄o aggregātᷣ iſta duo bona. ſ. ſanitas cerᵉ ⁊ oiū mēbroꝝ neruoſoꝝ ⁊ ſanitas fibroꝝ nutritiuū. ſ. cordis epatis ſtōi ⁊ alioꝝ. bñ poſſumus ſignare ſup ſalutē cū magna ſpe: ⁊ hoc eſt q̄d dicit cōmentator.

Circa iſtā i lectionē duo dubitantᷣ. ſ. vnū d̄ tex. ⁊ aliud d̄ ꝯᵗᵒ. De tex. v̄o duᵇ. nā bonitas mētis nō v̄r aliq̄d ſignare ſup ethica vl̄ ptiſi: q̄ in iſtis egritudib⁹ nō ſunt accᵃ q̄b⁹ aīata v̄t⁹ patiatᷣ. ¶ Pō. i vulnē cruris: nulla vtilitas ē i ſana mēte. nō nihil ꝓhib; ſanā hūrē mētē ꝑiclīari i vulnē illo. Cur bonitas mētis ſignificet bonū ſup q̄libet egritudinem.

¶ Ad h̄ dico q̄ ꝯfortari mēte ſumitᷣ ꝓ eo q̄d ē ꝯfortari ſenſu cū appꝛhēſiōe ⁊ motu. ſic dicit ſulē. ḡ. in illo apb. ¶ Quīcūq; dolētes aliq̄d corpis.]ſ; ethici ⁊ ptiſici ⁊ idropici ⁊ vulne-

Circa bñ ſe bře ad oblatiões in idropiſi ſit bonum ſignum.

rati nõ ꝯfortant̃ h mõ mẽtes nã debiles ſunt aut dolẽtes ſ; ꝑ diuerſitatẽ paſſiõis. ⁊ h ſatis p; ſcrutanti. ¶ D. in idropiſi nõ facit vtilitatẽ bñ ſe bře ad oblatiões imo nocet ⁊ ꝓdeſt abſtinẽtia. ¶ D. d. poſuit Hip. q male bñtes ſ; pñᵃ bñ re ficẽ nõ ẽ bonũ ſignũ. ¶ Ad pᵐ dico q hic bonũ appetitu; comedẽdi ſpẽ bonũ ſignũ ⁊ i idropiſi. ⁊ in oi alia egrit̃: ſ; intellige bonũ appetitũ q nõ excedat modũ: ſ; ſit nãlis. ſ. ꝓ portionatꝰ vtuti mutatiue. ¶ Ad 2ᵐ dico q ipſe nõ poſuit bñ reficẽ eẽ ſimplr malũ ſignũ. ſ; ꝑ cõparationẽ; ad h qð ẽ nihil addẽ corpꝰ. ¶ Uel dic q talis appetitꝰ nõ ẽ bonꝰ cu; nõ ſit ꝓportionatꝰ vtuti alteratiue. ¶ Aut dic q ibi loq̃t̃ in reſurgẽtibꝰ ex morbis hic xo loquit̃ i egris. ¶ De 2ᵒ ſic

Circa bonitas anhelitꝰ ſit bonũ ſignũ i acutis egritudibꝰ tm.

du̾. nã ponit q bonitas anhelitꝰ nõ ẽ bonũ ſignũ i oi egrit̃ ſ; ſolũ i acutĩ. ſ; ꝯfortari mẽte poſuit gñale ſignũ. ꝯ qð oppo nit̃. nã bonitas anhelitꝰ dmrat ſanitatẽ cordis ⁊ pĩmonis. ⁊ breuit̃ oĩu; ſpũaliũ mẽbroꝝ ⁊ aiatoꝝ. q: anhelitꝰ cõplet̃ ꝑ vtutẽ motiuã lacertoꝝ cuiꝰ pñᵐ ẽ a cerᵒ. ⁊ ꝓp h põit Hip. in ꝓn. ⁊ Gal. i li. d itẽrᵇꝰ. 3ᵒ q anhelitꝰ ſignãt ſup alienatoe: ergo cũ ſanitas mẽtis nõ ſit tm̃ bonũ (q: nõ ſignãt ſanitate; mẽbroꝝ ſpũaliũ) vĩ q anhelitꝰ bonꝰ ſit vñꝰ ſignũ q̃; ſanitas mẽtis. ¶ Ad h dico q bonitas anhelitꝰ ẽ ita vl̃e ſicẽ ꝯfor tari mẽte. ſ; qñ tu ꝯiũgis ꝯfortari mẽte. cũ h alio ſigno qð eſt bñ ſe bře ad oblationes. ſine duᵒ vnus ſignũ ẽ: q: ſignãt̃ ꝯfortatio nãlis vtutĩ ⁊ aialis ⁊ fortiꝰ ſignãt ſup oẽs egrit̃ſ ſiue egritᵈᵒ ſit lõga ſiue breuis. ¶ Aut dic q ꝯfortari mẽte accipit̃ ꝓ oi bõitate fcã i vtute apphẽdẽte ⁊ motiua. ⁊ nõ ẽ dare aliq̃; egrit̃ˢ i q̃ nõ poſſit ſumi ſignũ ab hac vtute vl̃ i dolore vl̃ i grauitate vl̃ i dbilitate morꝰ vl̃ in mala apphẽ ſiõe pĩteriorẽ vl̃ exteriorẽ vtutẽ: ⁊ ſic p̃t poni ꝯfortari mẽte gñalius ſignũ q̃; bonus anhelitus: nã anhelitꝰ nõ h; fortẽ ſignãtionẽ niſi i morbis acutis. Aphoriſmꝰ. XXXIIII.

¶ In morbis minus periclitant̃ egrotãtes: qui buſcũq; ꝓpe nãe: ⁊ etaꝭ: ⁊ hitudis: ⁊ hore egri tudo inẽ: mag; q̃; qbꝰ ñ ꝓpa h; aliqd hoꝝ inẽ.

Theo. ¶ Per morbos minꝰ piclitantur: ij quoꝝ nãe morbꝰ ꝯuenit: aut etati: aut habitui: aut tẽpori q̃; qbus nõ ꝯuenit aliqua ex his ratione.

Leoni. ¶ In morbis minꝰ piclitant̃: quoꝝ nãe: aut eta ti: aut habitui: aut tẽpori: magis cõgruit mor bus: q̃; quibus ſm nihil iſtorum congruit.

¶ Commentum Galeni.

¶ Nã multis modis dr̃: ſ; hic op; eã talit̃ itelligi q̃lit̃ ipſe i libris ſuis alijs ponẽ ꝯſueuit: ſic. n. in lib. d hũana nã dicit. Nã ingt ẽ ꝑmoꝝ elemẽtoꝝ cõplo: ac ſi diceret. Si morbꝰ ẽ

Nã qd.

ꝓpriꝰ. i. ſilis ꝓprie cõplonis ⁊ alteriꝰ. i. etatis figure: tpis: minꝰ moleſtat q̃; ſi ſibi eẽt oppoſitꝰ. Quicũq;. n. morbꝰ ca lori attinet: nãe: etati: figure: tpi: calori vicinãtibꝰ ꝯuenibi lis ẽe: ⁊ ꝯria ꝯrijs: vt in frido hu. ⁊ ſicco: ⁊ h ẽ qð Hip. dixit.

Diocli des

¶ Diocl ides q libꝝ d hebdomadis fecẽ ꝯriꝰ ẽ huic rõni. Oẽ eni; ingt morbo ſil̃e morbũ facẽ q̃ſi furere ⁊ augmẽtare. ꝯ riu;. n. morbo eiuſdẽ ẽ ceſſatio: q̃re ois morbi curatio ꝯrio ſuo d; fieri: ſic Hip. dixit. Intellexit aũt oẽm acutã febrẽ in hyeme velociꝰ ſanari q̃; in eſtate: nõ recordãs febres acu tas i hyeme: nõ niſi ex acutiſſima mã fieri: quã nã tpis vicẽ nõ potuit: cũ fortis eẽt: cui cũ nec vtus infirmi nec mã tpis reſiſtẽ poſſint: q̃to minꝰ debilitas ifirmi: h ẽt expimẽtis p̃t intelligi. v. g. ſi duas ꝯſideres febres acutas eq̃les i acuita te vl̃ magnitudie: alterã in eſtate: alterã xo in hyeme: hye malẽ inuenies piculoſiorẽ. Si aũt febris acuta ſit: ⁊ calidior cõplo aeris: ⁊ aer ſubito ad friditatẽ ſe mutauerit: curatio erit egritudis: ſic vt h hyẽs ſiet ps curatiõis magᵃ: q: ãbe tpis nãe ꝯ̃lũ ſunt illiꝰ febris acute. Pria laudabilis ẽ tpis nã cũ febris icipiat: ſignificãs q mã ſit pauca. Scda veniẽs in fine bona ſit eã. Friditas. n. aeris ſm ꝯriũ curamẽtũ ẽ fe bris. Nõ ḡ qð dicit: huic aphoriſmo ẽ ꝯriũ: ſ; potius q̃ſi fir mamẽtũ. ¶ Qð aũt de ſenioribꝰ dixit q brãci ⁊ corize non maturant̃: ſ; huic etati hi morbi ſunt ꝯgrui: nõ tñ ſunt huic aphoriſmo ꝯrij mltis d cauſis. In pmis: q: res imatura nõ põt eẽ acuta ⁊ picloſa. 2ᵒ: q: nõ dixit abſolute ſenibꝰ cũ di xit. Ualde qð veꝝ vĩ eẽ. Ois. n. morbꝰ naſcẽs i valde ſenibꝰ ex defectiõe vtutis ẽ piculoſus. ¶ Qð teſtat̃ Hip. in pᵒ epi dimie ꝑticula. Quoꝝ nã ingt fuerit ꝓpinq̃ ptiſi pũmũ ſunt mortui: neq; h ꝯriũ fuit: cũ. n. nãm dixit nõ elemẽta itẽdit ſ; potiꝰ formã corpis q̃ aliqñ ſolet vocari nã. Si ḡ acutus morbꝰ fuerit i acutis cõplonibꝰ minus piculoſus ſit: nũc ⁊ anguſti pectoris nõ ſolũ facile ptiſi ifirmant̃: ſ; ẽt cũ icide rint ẽ tũc piculoſior morbꝰ. ¶ Multi aũt errauerũt in hĩ abſcuritatibꝰ ſniaꝝ morbũ dicẽtes nãe ifirmi maxie cõue niẽtẽ: q ꝯrius ẽ ſue cõploni: ſ; hi multũ a xitate ⁊ ab Hip. ſic diximꝰ errãt itẽtiõe. ¶ Cõſtãtinꝰ. Et ita q̃ eẽ nãm fuerit diſtẽperãtiã nimiã ſignant: veluti ſi cauſon q icẽdiũ iterp tat̃ iuueni ꝯtingat in hyeme nimiũ ſignãt humores creuiſ ſe in corpore ⁊ peius ſi in ſegniori ⁊ fridiori ꝯtingat etate. Fortis. n. ignis eſt q in aq̃ nõ extinguit̃. ḡ ſi cauſon in eſta te iuueni contingat minus timẽdũ eſt: q̃ñ multus calor fa cillime materiam ſepe irritat eãq; cito diſſoluit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cũ poſuit in apho. pcᵗ. duo gñalia ſigna in oi egritudine mõ ponit quot modis poſſumus cognoſcẽ piculoſa; ⁊ non piculoſa; egrit̃ˢ. rõne ſue gñatiõis. ⁊ dic̃ q ſi egritudo ſit ꝯſilis cõploni egrotãtis ⁊ cõploni tpis anni. ⁊ cõploni eta tis ⁊ habitudini ẽ minꝰ piculoſa q̃; ſi egritudo ſit diſſilis ⁊ ꝯria alicui ꝓdictoꝝ. ¶ Coᵒʳ circa hũc aph. ſic ꝓcedit. nã ꝑ exponit h vocᵐ. nã. qð ponit̃ in h apho. ſil̃ ponẽdo ſniam apho. 2ᵒ ponit q̃ſdã iſtãtias q̃ vñr eẽ ꝯ apᵐ ⁊ remouet eas. 3ᵒ ponit̃ q̃dã additio ꝯſtaᵗ durat pᵃ vſq;. ⌈ Diocl ides q li brũ. ⌉ 2ᵃ vſq;. ⌊ Et itaq; q̃ eẽ nã;. ⌉ 2ᵃ diuidit̃ i 4ᵒʳ. nã ꝑ po nit vnã iſtãtiã 2ᵒ 2ᵃᵐ. 3ᵒ 3ᵃᵐ 4ᵒ ꝯcludit rephẽſionẽ quorũdã male comẽtãtiũ. durat pᵃ vſq;. ⌊ q aũt d ſenioribꝰ. ⌋ 2ᵃ vſq; ⌈ qð teſtatur Hip. in pᵒ epideᵐ. ⌋ 3ᵃ vſq;. ⌈ multi autem. ⌉

¶ De p̃ ḡ dic̃ q in h apho. itelligit Hip. ꝑ nãm cõplexionẽ;. vñ dr̃ morbꝰ ſilis nãe egrotãtis. i. ſilis cõploni. vt ſi morbꝰ ſit calꝭ ⁊ ſiccus. cõplo eius ſit calꝭ ⁊ ſicca. ⁊ ſilr de etate. ⁊ ſic d alijs. ¶ De 2ᵒ dic̃ q diocl ides voluit dare iſtãtiã ꝯ hãc particulã. ſ. tpis: nã vĩ q egritudo in ꝯrio tpe ſit minus pi culoſa q̃; in ſili. q: oẽ ſil̃e augmẽtat ſuũ ſil̃e. ⁊ facĩ ip; furere tpis xo ꝯriũ deſtruit egrit̃ˢ ⁊ debilitat eã: poſita rõne dio clij ponit deſtructionẽ eius. ⁊ dic̃ q ipſe dioclius nõ vĩ re cordari q egritudo in tpe ſibi ſili gñat̃ ex ꝑua cã. ſ; in tpe ꝯrio nõ põt fieri niſi ex maxᵃ cã. nã vt fiat cauſon in hyeme multã op; cholerã eẽ. ſ; vt fiat i eſtate op; cholerã eẽ pau cã ad cauſonẽ: vñ ſi ſint due febres eq̃les in acumine. ⁊ vna gñet̃ in eſtate ⁊ altera in hyeme. mlto maior ẽ febris rõne ſue cãe q̃ gñat̃ in eſtate: ſ; tpis frᵐ qð nõ eẽt i gñone febris. ſed poſtq̃; gñata eẽt. bñ eẽt eã curatiua morbi febrilis. ⁊ ꝑ hoc rñdet̃ ad formã argumẽti dioclij. nã cũ dic̃ q ois mor bus deſtruit̃ ſuo ꝯrio. veꝝ ẽ h. ſi illð ꝯriũ ſuꝑueniat iã mor bo gñato. ſ; ſi illud ꝯriũ ꝯſtet añ gñationẽ morbi. tũc ꝯriu; illud ẽ ſignũ maxᵗ lapſus. nã nõ potuit illi obſtare ꝯrietas tpis cũ fortitudine vtutis in ſanitate. ⁊ hoc de pᵃ inſtantia.

¶ De 2ᵃ dic̃ q vĩ eẽ alia iſtãtia ꝑ illũ aph. ⌊ brãci ⁊ corize. ⌉ nã iſta egritudo cũ ſit frᵃ. ⁊ huᵃ. ⁊ ita ſilis etati ſenioꝝ non deberet eẽ piculoſa. ⁊ iſte apho. ponit eã eẽ difficilẽ ad dige rẽdũ. ⁊ ſic vĩ eẽ piculoſa. ¶ Ad hãc xo inſtantiã ſic rñdet. q l; dicat Hip. in illo apho. ⌈ brãci ⁊ corize. ⌉ q talis egri tudo ſit difficilis ad digerẽdũ. nõ ẽ tñ idẽ dic̃ q piculoſa. nã periculoſa egritudo dr̃ q̃ in modico pnecat. aut ad piculu; grãde diſponit infirmũ. ſ; nõ maturari egritudinem aliud ſignãt. Alio mõ põt dici q in valde ſenibus iſta egritudo dicit̃ piculoſa rõne virtutis deficiẽtis ⁊ nõ rõne ſilitudinis.

¶ De 3ᵃ inſtantia dicit q vĩ eſſe alia ꝯrietas per tex. epide

miarum.nã dicit ꝙ quorũ nã ꝓpinqua fuit priſi. plurimi ſunt mortui.⁊ ſic vi ponẽ ꝙ egritudo ſilis nãe ſit piculoſa.

¶ Ad qḋ rñdet Gal.ꝙ in hoc apho. ponit᷑ nã ꝓ cõplexiõe. ſicut dictũ eſt. ſ; in libro epy⁹ ponit᷑ nã pro cõpõne. vñ di nã illorũ eẽ ꝓpinqua priſi q hñt pectora ſtricta. ⁊ ſtrictura eſt quedam compõ. ¶ De 4° aũt planum eſt. Additio vero conſtantini ſimiliter plana eſt.

Circa hũc apho.dub᷑ de tex.⁊ de ↄ͛°.De tex.qdẽ duo querunt᷑.pmũ eſt de multiplicatione inſtãtiarũ ↄ͛ tex.preter illas quas ponit Gal.2ᵐ eſt de ampliatiõe ipſius apho.ad virtutem ſue veritatis ſubintellecta.

¶ De pmo ſic nã vi ꝙ morbus cõſilis cõplexionis ſit periculoſior ꝙ̃ morbus ↄ͛rle cõplexiõis. nã ſi alicui idropico ſiat apoſtema flegmaticũ.aut alia egritudo flegmatica.piculoſior vi ꝙ̃ ſi ſiat in cholerico. ¶ Itẽ. vulnera facta in corporibus idropicoꝝ ſunt magis piculoſa ꝙ̃ in alijs corporib⁹. q: difficilius ſanant᷑.ſicut dicit Hip.in illo apho. 6ᵉ pticle. [i idropicis q̃ innaſcunt᷑.] ⁊ tñ vulnera ſunt morbi hu⁰.q: eoꝝ cura eſt ꝑ exiccatione ſicut dr̃ pmo cañ.ſen 4ᵃ de cura ſolonis ↄ͛ı° ⁊ 3° de inge.ſani.ꝑ totũ. ¶ Itẽ. põt poni inſtãtia in leproſo ſi ſiat apoſtema melãcholicũ. difficile.aut nullo mõ ſanat᷑.ſicut ponit Auic.ꝑ cañ.cap.de ſolutione ↄ͛ı°. ⁊ tñ eſt morbus conſimilis complexioni leproſi.

¶ Ad hec oĩa dõm eſt ꝙ iſte apho.loquit᷑ de ſimilitudine ⁊ ↄ͛rietate morbi cũ cõplexione nãli. inſtãtie autẽ ꝑdicte ſunt date de ſilitudine in cõplexione egritudinali.tñ ad 2ᵃᵐ iſtãtiã de vulneribus idropicorũ.poſſet ſpecial'r rñderi ꝙ vulnera nõ ſunt morbi cõplexionales eſſential'r.ſ; ſunt ſolutiones ↄ͛ı°.ſ; acci'r ↄ͛ſequit᷑ ea humiditas. Itẽ eſt alia inſtãtia q: ſpaſmus de inanitione cum ſit morbus ſiccus ſicut dicit Joãnitius.piculoſior eſt ꝙ̃ de repletione.⁊ tñ cõſilis ẽ neruo.ille vero contrarius.cum neruus ſit ſiccus.

¶ Ad qḋ dõm ꝙ ſpaſmus nõ eſt morbus cõplexionalis:ſed officialis ſicut dr̃ 3° cañ.ſen 2ᵃ de ſpaſmo.cũ aũt Joãnitius dixit ꝙ ſpaſmus de inanitione erat morbus ſiccus. poſuit ibi morbũ ꝓ cã morbi.ſ; adhuc remanet eadẽ qḋ q̃ pus.ſ. de illo morbo cõplexionali ſicco ⁊ hu⁰.q: mala complexio ſicca eſt piculoſior in neruo ꝙ̃ mala cõplexio humida cum deberet eẽ ↄ͛riũ ꝑ hũc apho.⁊ rõnez expſſam.ponamus.n. neruũ in gñe mẽbrorũ.ſ.cõparatũ ad cutẽ eſſe ſiccũ in pmo gradu.⁊ iterũ ponamus ꝙ neruus debeat venire ad ſiccitatẽ tercij gradus ſupra ſuã ſiccitatẽ nãlẽ.⁊ tũc ſiat ſpaſm⁹. ⁊ ponamus ꝙ alius neruus debeat venire ad tãtã hum'ᵉ que ſit equalis illi ſiccitati in ſua intenſione. Ita ꝙ equal'r diſtet a cute verſus hu'ᵐ ſicut diſtat alter a cute verſus ſiccũ.⁊ hoc ſit ſine humoris vicio.tũc ergo recedit neruus primus a ſuo tẽperamẽto ꝓprio verſus ſiccitatẽ in trib⁹ gradibus.⁊ neruus 2ᵘˢ verſus hu'ᵉ in qnqʒ.ſ; piculoſior eſt diſtẽperantia quinqʒ graduũ ꝙ̃ diſtẽperãtia triũ.ergo piculoſior ẽ mala cõplexio huᵃ in neruo ꝙ̃ mala cõplexio ſicca ſibi equalis.

¶ Itẽ.mala cõplexio huᵃ difficilius impmit᷑ in mẽbrũ ſiccũ ꝙ̃ mala cõplexio ſicca.q: impſſio q̃litatis in rẽ ↄ͛riã difficilius ſit ꝙ̃ in rẽ ſimilẽ.ſ; qḋ difficilius impmit᷑ difficilius remouet᷑.eſt ğ mala cõplo huᵃ difficilior ad remouẽdũ a neruo ꝙ̃ mala cõplo ſicca.morb⁹ aũt q difficilius remouetur eſt magis piculoſus. q̃re mala cõplo huᵃ in neruo. peior ẽ ꝙ̃ mala cõplo ſicca ſibi equalis. ¶ Itẽ.nã dedit neruo complexionem ꝓportionatã ſue opationi.h᷒ aũt fuit ſicca.ſicut colligit᷑ ab Auic.pmo cañ.ſen pma ↄ͛ cõplonib⁹ mẽbroꝝ. que ſicca cõplexio fuit neruo tẽperamẽtum.ergo ſi neruus recedat ab illo tẽperamẽto: equũ eſt in nocendo opationi ad quãcũqʒ ptẽ tendat ſiue ad humidũ ſiue ad ſiccuʒ exñte receſſu equali.ponant᷑ ergo duo nerui recedere a tꝑamẽto nerui. Ita ꝙ vnus verſus ſiccitatẽ ⁊ alter verſus hum'ᵉ ⁊ veniãt ad eũdẽ gradũ ſue qualitatis recedendo a cute.planũ igit᷑ erit ꝙ plus recedet a ſuo tẽperamẽto neruus hu'ᶦ. ꝙ̃ ſiccus.⁊ ſic plus nocebit opationi hum'ᵃˢ illius nerui ꝙ̃ noceat opationi alterius nerui ſiccitas.morbus aũt q plus nocet operationi periculoſior eſt. ergo morbus humidus in neruo periculoſior eſt ꝙ̃ ſiccus.

¶ Ad hãc qõnem põt 2ʳ rñderi. vno quidẽ mõ vt cõcedam⁹ neruũ humectatũ:maiorẽ habere egrit'ᵉ ꝙ̃ neruus exiccatus cũ ad eũdẽ pũctũ diſtẽperãtie ꝑuenerint in vtraqʒ qualitate.⁊ ſic cõcedunt᷑ argumẽta hoc ꝓbãtia.⁊ ſi forte dicat᷑ neruus exiccat⁹ in tãtũ quãtũ dictũ eſt.eſt ſpaſmatus ſpaſmo inanitionis.⁊ talis ſpaſmus eſt mortalis ⁊ nulla egritudo põt eſſe piculoſior mortali. Dicẽdũ eſt ꝙ neruus humectatus in tãtũ quãtũ dictũ eſt.ſ. ꝙ adequet᷑ exiccationi illius.habebit tũc peiorẽ egritudinez ꝙ̃ ſit ille ſpaſmus.ſ. q: forte erit paraliticatus aut oĩno mortificatus ꝑꝑ exceſſum illius humiditatis. Alio vero mõ põt dici ꝙ adhuc dicamus neruũ exiccatũ in tãtũ ꝙ ſit ſpaſmatus habere maiorẽ egritudinẽ ꝙ̃ neruus humectatus equal'r illi:nec obſtat ꝙ neruus humectatus ſit magis diſtemperatus a ſua cõplexione ꝙ̃ ille.qm̃ magnitudo periculi morbi exiccati. depẽdet a difficultate maioris curationis. ſ;.n. neruus humectatus ſit magis diſtẽperatus ꝙ̃ neruus exiccatus.tñ q: facilius curat᷑ h;ʒ egritudinẽ minoris periculi:⁊ ex hoc pʒ ſolutio ad primum argumẽtũ factum in contrarium.

¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ h᷒ ꝓpõ.ſ.omne qḋ difficilius imprimit᷑ difficilius remouet᷑.vno qdẽ mõ vera eſt ⁊ alio mõ falſa.nam rõne mãe recipiẽtis veritatẽ hʒ. ſ; rõne cãrũ remouẽtiũ nõ hʒ veritatẽ nec⁹.qm̃ poſſunt eẽ cãe q̃ debent remouere illã impreſſionẽ difficulter impreſſam tãto potẽtiores cauſis q̃ debent remouere impſſionẽ facilius impreſſam ꝙ facilius remouebit᷑ diſpõ difficilius impſſa.dicimus.n.ꝙ in neruũ difficilius ſit impſſa hu'ᵃˢ ꝙ̃ ſiccitas.tñ cãe exiccantes ſunt tãto potẽtiores humectãtibus ꝙ facilius remouebit᷑ humiditas ab eo ꝙ̃ ſiccitas.nã ad remouẽdũ hu'ᵉ ↄcurrunt caliditas ⁊ ſiccitas.⁊ ad remouẽdũ ſiccitatẽ cõcurrũt frigiditas ⁊ hu'ᵃˢ:ſ; caliditas ⁊ ſiccitas ſunt multo potẽtiores i exiccãdo ꝙ̃ frigiditas ⁊ hu'ᵃˢ in humectãdo. ſicut colligit᷑ ab Auic.pmo cañ.ſen 2ᵃ de naturis tẽporũ.⁊ ſen 4ᵃ cap.1° ⁊ 7° de inge.ſani. Sʒ forte aliqs dicet hoc argumẽtũ al'r eẽ ſolnẽdũ.vt diceremꝰ ꝙ neruus facilius humectat᷑ ꝙ̃ exiccetur.q: neruus facilius cadit in ſpaſmũ huᵐ ꝙ̃ in ſiccuʒ.

¶ Ad qḋ dõm ꝙ neruus facilius cadit in ſpaſmum huᵐ ꝙ̃ in ſiccũ ꝑꝑea q: ſpaſmus hu'ᶦ eſt m̃alis de repletione. ſpaſmus aũt ſiccus eſt m̃alis de inanitione. facilius aũt replet᷑ neruus ex m̃ã decurrẽte ad ipſuʒ.ꝙ̃ exiccet᷑ ꝑꝑ inanitionẽ. magnã.n.opʒ eſſe inanitionẽ in corpore toto per fluxũ ſanguinis vel ſolutionẽ vene vel vomitũ vel ꝑ febrẽ ad hoc vt ſiat ſpaſmus de inanitione:ſ; ad ſiendũ ſpaſmũ de repletione nõ eſt necᵐ.eſſe tã magnã repletionẽ in corpe toto.ſufficit.n.interdũ ad faciẽdũ ſpaſmũ de repletione aliqua modica repletio in neruo vulnerato. ſed ſi volumus accipere ſiccitatẽ ⁊ hu'ᵉ ambas ſine m̃ã difficilius imprimet᷑ huᵃˢ i neruũ ꝙ̃ ſiccitas.q: omne mẽbrũ mutat᷑ facilius in cõplexionẽ ſibi ꝓportionalẽ ꝙ̃ in ↄ͛riã ſicut dicit Auic.pmo cañ. ſen 2ᵃ de ſignis cõplexionũ.inge.n.ꝙ mutatio in gñe ꝓportionali facilior eſt.⁊ Ariſt.2° gñationis. Dicit.n.ꝙ corũ q̃ ſymbolum habent facilior eſt tranſitus.

¶ Ad 3ᵐ aũt pʒ rñſio per ſolutionẽ 2ᶦ. Itẽ hr̃ inſtãtia contra iſtũ apho.rõne etatis.nã dicit Hip.in ꝓnoſticis ꝙ grãdeui pereũt collectiõe piplemmonica: ſ; alij pereũt alijs collectionibus.ſ; piplemmonia eſt egritudo cõſimilis cõplexiõi ſeniorũ.q: ipſa eſt egritudo frᵃ ⁊ huᵃ. vñ dicit Gal.in ↄ͛ı° de pulſibus cap.de pulſu.litargicoꝝ ꝙ piplemmonia ẽ frigidior ꝙ̃ litargia.ergo peripleumonia eſt egritudo conſimilis etati ſeniorũ. ¶ Item pleureſis eſt cõſimilis etati iuuentutis.nã vt plurimum ſit de cholera.ſicut dicit Gal. in primo de criſi.⁊ in illo apho.[Acidũ ructuãtes.] It Auic. 3° cañ.cap.de cauſis pleureſis.quare iſta egritudo eſt conſimilis iuuenibus.quare minus eſt periculoſa eis.

¶ Ad hoc dico ꝙ pleureſis eſt magis piculoſa in iuuenibꝰ ꝓpter accñtia eius ⁊ nō ꝑ ſe.ſ.ꝑ dolorē ⁊ ꝑ febrem ⁊ ꝑ neceſſitatē hanelitus ꝙ̄ accñtia ſunt fortiora in iuuenibus ꝙ̃ in ſenibus propter fortitudinē virtutis animalis ⁊ propter fortem calorem. ⁊ hoc vult Hip. in 3° pronoſticorum.

¶ Ad illud ꝟo qḋ opponis de pipieuᵃ. rñdeo ꝙ ſua difficultas ⁊ piculū eſt ſolum ꝓpter defectum virtutis digeſtiue ⁊ expulſiue. ⁊ hoc patet per cōmentatorem in illo libro.

¶ P. ptiſis eſt periculoſior in etate iuuētutis ꝙ̃ ſenectutis. ⁊ tñ eſt egritudo ſilis iuuētuti q꞉ ptiſis eſt egritudo cal'a ⁊ ſicca ſicut iuuētus ꝙ aūt ſit piculoſior in iuuenibus patet p Hip. qui dicit in illo apho. ⌈ptiſis fit a.18. anno vſqꝫ ad.35.⌉ propter caliditatē ſanguinis eorū ⁊ multitudinē eius.

¶ Ad hoc dico ꝙ ptiſis nō eſt egritudo ſilis etati iuuētutis. niſi rōne febris ⁊ rōne ſputi ſanguinis. ipſa ꝟo nō eſt in iuuenibꝰ ꝑ hoc piculoſa꞉ ſꝫ ꝑ multitudinē ⁊ caliditatē ſanguinis. ⁊ multitudinē motus iſtius etatis. ⁊ hoc ſatis bñ dicitur in primo libro pronoſticoꝝ. ⁊ in preallegato apho.

Cur egritudo i tpe ſili fit minus piculoſa ꝙ̃ i cōtrario.

¶ P. opponiᷓ ꝯ̄ ꝯſiderationē ſumptā a tpe. ponit.n.ꝙ egritudo in tēpore ſili. eſt minus piculoſa. cuius ꝯ̄riū viꝫ p apho. 3ᵉ ptᵉ q dicit. ⌈in oībus tpibus oēs egritudines fieri pñt. tñ quedā magis fiūt ⁊ acuunᷓ in gbuſdā tpibus.⌉ ⁊ coᵒʳ exponit ibi ꝙ egritudines magis acuunᷓ in tpe ſili egritudini. ſꝫ quāto egritudo ē acutior tāto piculoſior q꞉ acumē in morᵒ dicit piculū ⁊ magnitudinē morbi ſicut dicit Gal. in ꝯ¹ᵒ illius apho. ⌈acutorū morborum.⌉ ⁊ in ꝯ¹ᵒ illius. ⌊Acute egritᶜᶠ. ⁊ Auic. 4° cañ. cap. ō horis egritudinū.

¶ Ad hoc dico ꝙ morbus acutus dicitᷓ duo. pmū eſt ꝙ velocis eſt motus. 2ᵐ eſt q꞉ magnus ſiue timoroſus. ⁊ hoc ꝓbat diffinitio morbi acuti꞉ Gal. aūt dicit morbus acutus ē ille qui cū velocitate ſui motus eſt magnus꞉ vñ in tpe ſili morbo morbus ipſe acuiᷓ ſolū quātū ad breuitatē ⁊ quātū ad multiplicationē numeri. ſꝫ nō quātū ad piculū vl' timorem mortis. ¶ P. autūnales quartane ſunt deteriores eſtiualibus ſicut dicit ille apho. ⌊Eſtiue quartane.⌉ ⁊ tñ ſunt morbi ſiles autūno. cū autūnus ſit melācholicus ſic ⁊ ꝗ̃rtana.

¶ Ad qḋ dōm eſt ꝙ quartana in autūno ē deterior ꝙ̃ i eſtate q꞉ lōgior꞉ egritudinē aūt eē lōgā nō eſt idē ꝙ piclitari in ea. ſilr cuius dixit Gal. in inſtātia quā dedit de ſenibus꞉ dixit.n.ꝙ nō maturari brāchos ⁊ corizas nō eſt idē ꝙ piclitari. febris aūt quartana i autūno. lō ē lōga q꞉ nō maturaᷓ mā eius. ¶ Aut dic ꝙ autūnalis quartana nō ē p ſe deterior eſtiuali꞉ ſꝫ p accñs. accñs aūt illud eſt ꝓhibitio reſolutionis mãe faciētis quartanā. lō nāqꝫ lōgior eſt quartana autūnalis ꝙ̃ eſtiualis. qm̄ autūnus ꝓhibet reſolutionem. eſtas aūt ampliat eā. ¶ P. dicit Gal. in 3° de creticis cap. 6° ꝙ ſi egritudo aliqua incipit luna exñte in ſigno fortunato homini talis egritudo eſt ſalubrior꞉ qm̄ hꝫ pnᶜᵐ bonū. ⁊ ſi egritudo incipiat luna exñte in ſigno infortunato hoī. talis egritudo eſt piculoſior꞉ qm̄ hꝫ pncᵐ. malū. ¶ Itē dicit ibidē ꝙ hō eſt melioris ⁊ fortioris diſpōnis qñ luna ē in ſigno infortunato. ex his ḡ colligiᷓ iſtātia ꝯ̄ iſtū apho. rōne tpis. vult.n. Gal. in ꝟbis iſtis ꝙ egritudo q̄ ſupuenit oī tēpore quo eius nā eſt fortior ⁊ melius diſpoſita ē minꝰ piculoſa. ⁊ illa q̄ ſupuenit tpe quo eius nā eſt debilior. ⁊ peius diſpoſita eſt magis piculoſa hic aūt apho. vult ꝯ̄riū. maior.n. eſt egritudo ⁊ ex maiori cā ꝓcedens que agrediᷓ nām. cū ipſa eſt fortior ꝙ̃ illa que agrediᷓ eam cum ipſa eſt debilior.

¶ Ad qḋ dōm ꝙ pſens apho. qñ ponit egritᵐ que in tpe ꝯ̄rio eē deteriorē ea q̄ eſt in tpe ſili. ſupponit egritudinē q̄ eſt in tpe ſili ⁊ ꝯ̄rio eē equalis acuitatis. ſicut inuit ꝯᵒʳ. ſꝫ egritudo q̄ ſupuenit hoī luna exñte in ſigno fortunato. non pōt eſſe eq̄lis acuitatis ⁊ malicie egritudini que ſupuenit luna exñte in ſigno infortunato. qm̄ ꝯiūctio lune cū ſtellis fortunatis nō pmittit fieri pncᵐ egritudinis malum꞉ ⁊ econtra quando ipſa coniungitur cum ſtellis infortunatis.

¶ Aut dic ꝙ egritudo pōt duplr̄ incipere. vno qdem mō ex cōſtellatiōe ſine aliqua malicia regiminis. Alio ꝟo modo pōt icipere ex malicia regiminis. ponamus ḡ ꝙ aliqua cōſtellatio ſit cā egritudinis alicuius. tunc ſi luna inueniᷓ in loco fortunato ꝓ iſto homine. talis egritudo eſt minus piculoſa atq꞉ aſpectus lune minuit effectū illius cōſtellationis que faciebat egritudinē. Et ſi inueniᷓ in loco infortunato augmētat maliciā illius cōſtellationis. q꞉ ḡ ex ꝟtute cōſtellationis debebat fieri egritudo. necᵉ p aſpectū lune bonū vel malū augmētaᷓ bonitas ⁊ malicia totius egritudinis. ⁊ hoc vult Gal. qñ dicit in eodē cap. ꝙ luna mouet egritudines quarū initiū eſt bonū motu bono. ⁊ quarū initiū eſt malū motu malo. ⁊ ſm hunc modū ꝯ̄rietas ⁊ ſilitudo cum morbo q̄ hꝫ reſpectu lune cōiūcte cū fortunis vel infortunis nō ſunt ꝓuenientes ipſi morbo. ſꝫ ſupuenientes. debebat enim aliq̄s necᵉ egrotare p aliquā ꝯſtellationē q̄ egritudo fuit ei ꝓdeſtinata vſqꝫ a pncᵉ gñonis. cōtingit autē ꝙ illa egritudo fieret luna exñte ꝯiūcta cū fortunis. debuit ergo diminui malicia egritudinis per talē aſpectū. ⁊ p ꝯ̄riū ꝺebuit augeri. nā ſicut aer ꝯ̄rius egritudini ꝓcedēs gñonem eius ſigñat magnitudinē cāe. ⁊ p ꝯñs magnitudinē piculi꞉ aer ꝟo ꝯ̄rius ſupueniēs egritudini iā facte adiuuat ad curā egritudinis ⁊ minuit piculū eius. ſilr̄ eſt in ꝓpoſito aſpectu lune fortunate vel infortunate ad ipſā egritudinem꞉ ⁊ hāc rñſionē poſuimus ſupra in gloſis illius apho. ⌊7ᵉꝫ 4ᵉ manifeſtat. Si ꝟo egritudo deberet incipere ſolū ex malicia regiminis. dico ꝙ piculoſior eſſet egritudo q̄ inciperet luna exñte fortunata ꝙ̃ luna exñte infortunata. qm̄ ex maiori peccato regiminis inciperet. Itē moueᷓ inſtātia ꝯ̄ hoc verbū qḋ diciᷓ ꝓpter habitudinis. ⁊ qm̄ macri magis piclitanᷓ in ethica ꝙ̃ pingues. ¶ Ad qḋ dōm ꝙ magis periclitanᷓ in ethica q꞉ frequētius cadūt in eā. ſꝫ ſi macri ⁊ pingues veniant ad eādem cōſumptionē per ethicā. piculoſior eſt egritudo in pinguibꝰ ꝙ̃ in macris꞉ q꞉ magis receſſerūt a ſua nāli habitudine. ꝑ qḋ ſigñaᷓ eorū ꝯſumptio maior.

¶ Cū vidimus inſtātias ꝯ̄ apho. ꝑter illas quas Gal. ponit in ꝯ¹ᵒ videamus ampliationē ipſius apho. de qua ſic ꝓcedo. in hoc aūt apho. agiᷓ de ſigno꞉ ſunt ḡ in eo tria. ſ. ſignū ſigñatū. ⁊ illud ſup qḋ ſigñaᷓ. ſignū aūt eſt cōparatio morbi ad ſilia vel ꝯ̄ria. ſigñatū ꝟo eſt piculū maius vel minus. id aūt ſup qḋ ſigñaᷓ ē egrotās. Dico ergo ꝙ virtus huius apho. pōt ampliari tripl'r. pmo qdē mō ex parte ordinis. 2° ꝟo mō ex pte rei cōparabilis. 3° autē ex parte eorū ad q̄ fit cōparatio. ex parte qdem ordinis ampliatur hic apho. hoc mō. in eo.n. res cōparabilis eſt vna. ſ. morbus vnus. res aūt ad quas fit cōparatio ſunt due. ſ. ſimile ⁊ ꝯ̄riū. puta vt fiat cōparatio morbi cali ad cōplexionē frigidā. ⁊ calā꞉ vel ad etatē frigidā ⁊ calam. ⁊ ſic de alijs duobus. pōt aūt cōuerti ordo꞉ vt cōpareᷓ duo morbi ꝯ̄rij vni rei ſili vel diſſimili. puta vt ſi cōparemus morbū frigidū ⁊ calm ad cōplexionē mēbri frigidā tm̄ vel calam tm̄. vt dicamꝰ ꝙ morbus cal's piculoſior eſt ꝙ̃ frigidus i mēbro frᵒ. ſilr ꝙ morbus ſiccus piculoſior eſt in mēbro huᵒ ꝙ̃ morbus huᶠ ⁊ rō huius ampliationis eſt q꞉ cā manet eadē in cōparādo vnū ad duo ⁊ cōparādo duo ad vnū. ſicut.n. morbus vnus eſt periculoſior in cōplōne ꝯ̄ria ꝙ̃ in ſili ꝑ magnitudinē cāe. ſic duorū morborū piculoſior eſt ille q eſt in ꝯ̄rio ꝙ̃ ille q ē in ſimili. Ex parte aūt rei cōparabilis hoc mō fit ampliatio꞉ res.n. cōparabilis in hoc apho. eſt morbus. Queritur ergo nunqd poſſit extendi ad cām ⁊ ad accñs. vt dicaᷓ ꝙ cā ⁊ accñs ſm ꝯ̄ria facta ſunt deteriora ꝙ̃ ſm ſilia. Cui ſeparatim eſt reſpōdēdū pmo de cā. poſtea de accñte. Dico ḡ ꝙ cā pōt cōparari ſili ⁊ ꝯ̄rio duplr̄. vno qdem mō ad p̄fata 4ᵒʳ. ſ. cōplexionē etatē ⁊c. alio ꝟo mō ad ipſum morbum. primo ḡ mō cōparatione facta cāe ex toto ſm ꝯ̄riū ſe hꝫ ei qḋ dictū eſt in hoc apho. ſupponamus.n. equalē eſſe cām in ſimili ⁊ ꝯ̄rio q꞉ ſic debemus ſupponere ad hoc vt ſit iuſta cōparatio꞉ q꞉ Gal. ſupponit duas eſſe febres equales in

acuitate. planu vtiq3 eſt ꝙ equalis cā morbi in ſili cōplexione vel etate piculoſior eſt ꝙ̄ in ꝯ̄ria ⁊ in alijs duob⁹ ſilr. libra naq3 cholere peccās multo piculoſior eſt in cholerico ꝙ̄ in fle°. ⁊ in iuuētute ꝙ̄ in ſenectute: ⁊ ſic de alijs. equalitas naq3 cāe ꝯ̄rio mō ſe h3 ad morbuz in ſili ⁊ ꝯ̄rio habitui morbi equalis in ſili ⁊ ꝯ̄rio. morbus. n. equalis in ꝯ̄rio. magnitudinē cāe demōſtrat. ⁊ in ſili paucitatez cāe: equalitas ꝟo cāe in ſili magnitudinē. facit morbi. in ꝯ̄rio aūt. aut non facit morbū. aut ſi facit. facit ipſuz minorē. 2° ꝟo mō ſit cōparatio cāe ſm ſilē ⁊ ꝯ̄riū ad ipſuz morbū. ⁊ tūc h3 locum hic apho. naz cā cal'a in morbo frigido piculoſior eſt ꝙ̄ cā frᵃ in morbo fr°. qḋ p3 i idropiſi de cā cal'a ⁊ de cā frigida. ⁊ cā friᵃ in morbo cal'o piculoſior eſt ꝙ̄ cā cal'a: qḋ p3 in febre ꝯtinua melācholica ⁊ in febre ꝯtinua ſanguinea: q̄rtana. n. continua vt pl3 eſt mortalis ſicut dī 4° cañ. fen pma.

⸿ Uiſo de ampliatione ad cām ſm hūc apho. videamus de ampliatione ad accñs. Dico ḡ ꝙ accñs pōt comparari ſm ꝓportionalitatē ⁊ diſproportionalitatē 2ʳ. vno qdē modo ad 4ᵒʳ ſupradcā. ſ. cōpl'onē etatē ⁊c̄. alio ꝟo mō ad ipſum morbū. Dico ḡ ſic de p° ꝙ accñs diſproportionatū cōpl'oni ⁊ etati ⁊c̄. eſt magis piculoſuz ꝙ̄ ꝓportionatū. qḋ p3 inducēti in triplici gn̄e accñtiū. vrina. n. aquoſa peior eſt in pueris ꝙ̄ in ſenib⁹. q2 ꝯ̄ria eſt nāe eoꝝ ſicut dī in ꝯ̄ᵗᵒ 2ᵗ ꝓnˢ de vrinis ⁊ pmo cañ. fen 2ᵃ de ſuba vrine. ſilr ⁊ egeſtio cholerica peior ē in flegmatico ꝙ̄ in cholerico: ⁊ ſic de alijs exeūtibus. Itē extenuatio ad idem veniēs in vtriſq3 peior eſt in viro pfecto ꝙ̄ in puero. ⁊ in ſanguineo ꝙ̄ in cholerico. ⁊ in carnoſo ꝙ̄ in macro. ⁊ in ꝟe ꝙ̄ in eſtate. ⁊ ſic de alijs qualitatibus mutatis. Itē in actionib⁹ leſis. idē ꝯtingit. nā defectio ꝯtētiue magis piculoſa eſt in viris pfectis ꝙ̄ in pueris. hñt. n. pueri virtutē ꝯtētiuā debilez nāliter ꝑ multam humiditatē. ſicut dī 6° de acci. ⁊ morbo: ſilr gn̄alis defectio virtutis peior ē in hyeme ⁊ vere ꝙ̄ in eſtate. maior. n. ſit reſolutio in eſtate ꝙ̄ in hyeme quare piculoſior eſt in hyeme ꝙ̄ in eſtate. ⸿ De 2° aūt dico ꝙ accñs diſproportionatum morbo piculoſius eſt ꝙ̄ ꝓportionatū. qḋ p3 inducendo in triplici gn̄e accñtiū. vrina etenim aquoſa peior eſt in febribus acutis ꝙ̄ ruffa. ſic dī pmo de criſi cap. de vrinis. ⁊ 4° cañ. fen 2ᵃ de ſignis ſumptis a colore vrine. maxime. n. recedit a nā morbi talis vrina. Itē frigiditas extremitatū ē peius ſignū in febre acuta ꝙ̄ in chronica. ſic dī in ꝯᵗᵒ 7ᵉ pᵗᵉ in primo apho. ſilr extenuatio multa in febre parua peior eſt ꝙ̄ in forti ſic dī in ꝯᵗᵒ illius apho. ⌊ febricitātib⁹ nō oīo. ⌉ ⁊ in ꝯᵗᵒ pmi ꝓnˢ ſup illo. §. ⌈ vt ſi nares acute. ⌉ in fine ꝯᵗⁱ. Itē debilitas opationis peior eſt in febre parua ꝙ̄ in forti ſignat. n. occultā maliciā egritudinis. ſicut p3 in febre peſtilentiali in qua plerūq3 parua ē caliditas febrilis. ⁊ tñ vt⁹ dēficit. ſic dī 4° cañ. fen prima de febribus peſtilentialibus.

⸿ Uiſo de ampliatione huius apho. quātū ad rē cōparabilem. videamus mō de ampliatione ipſius quātū ad ea 4ᵒʳ quibus ſit cōparatio. ſ. cōplexionē etatē ⁊c̄. Et eſt notᵐ ꝙ illa ad que vel ſm q̄ ſit cōparatio morbi qui eſt res contra nām ſunt 4ᵒʳ. quorū vnū eſt cōplexio. ⁊ eſt res nālis. ⁊ duo ſunt res adnexe rebus naturalibus. ⁊ ſunt etas ⁊ habitudo. ⁊ 4ᵐ eſt tempus anni per qḋ intelligit̄ aer. ⁊ eſt res nō naturalis: ſit ergo comparatio rei contra naturam. ſ. morbi ſm vnam rem naturalem ⁊ duas adnexas rebus naturalibus. ⁊ vnam non naturalem.

⸿ Querit̄ ergo nunqd iſte apho. habeat veritatē faciendo cōparationē morbi ad alias res nāles preter cōplexionez. ⁊ ad alias res adnexas preter etatē ⁊ habitudinē que ſunt color ⁊ ſexus ⁊ ad alias res non naturales preter aerem.

⸿ 2°. querit̄ nunqd habeat veritatē hic apho. in compōne ⁊ vnitate vt dicatur ꝙ morb⁹ ſimilis cōpōni corporis ⁊ vnitati. ſit minus periculoſus. ꝯ̄rius ꝟo ſit magis piculoſus.

⸿ Ad pᵐ autē dōm ⁊ primo de rebus nālibus ꝙ apho. h3 veritatez in omnibus rebus nālibus que ſunt corpora inquātum ipſa participāt complexione ſimili vel contraria morbo. ⁊ hoc eſt per virtutē cōpl'onis. nā penes illā attēditur ꝓprie ſimilitudo ⁊ ꝯ̄rietas. ⁊ ſunt ille res naturales 4ᵒʳ. ſ. elnta, humores, mēbra ⁊ ſpūs. De rebus autem naturalibus que non ſunt corᵃ. ⁊ ſunt due. ſ. virtus ⁊ operatio. apho. ēt veritatē h3 ſm ꝙ in eis pōt cadere ſimilitudo vel ꝯ̄rietas quodāmō. ⁊ quodā mō nō. ſi. n. cōparemus fortem virtutē ad morbū fortē ⁊ debilem. tūc planū eſt ꝙ fortis virtus magis periclitat̄ in morbo ſimili ꝙ̄ in cōtrario. Si ꝟo cōparemus virtutē debilē ad morbum debilem et morbū fortem. magis periclitat̄ in ꝯ̄rio ꝙ̄ in ſimili qḋ autē diximus de virtute idem intelligimus de operatione.

⸿ Ad id ꝟo qḋ querebat̄ de annexis ſic rñdeo. ꝙ veritatez h3 in eis. nā egritudo calida. ⁊ ſic. periculoſior eſt in femia ꝙ̄ in maſculo. ⁊ egritudo frigida ⁊ huᵃ periculoſior eſt in maſculo ꝙ̄ in femina. ⁊ ēt colore. tñ per viā ſigni. qm̄ cum video corᵃ albi coloris egrotare egriᵗᵉ calida eſt ſignuz ꝙ egritudo eſt cōtraria cōplexioni ſue. ⁊ ita periculoſa. cum color albus ſignēt frigiditatē. De rebus aūt non nālibus breuiter eſt dōm ꝙ ſicut hic apho. ꝟitatē h3 in aere ſic veritatē h3 in oibus alijs qnq3. inquātū ille ꝑ ſui ſimilitudinē operant̄ ad paruitatem cauſe morbi ⁊ per contrarietatem operantur ad magnitudinem cauſe eius.

⸿ Ad id aūt qḋ q̄rebat̄ vtrū hēet locum in compoſitione ⁊ vnitate dōm eſt ꝙ apho. veritatē h3 in eis ſicut in cōplexione. Si. n. curuus ⁊ erectus ſpaſmient̄ ⁊ ad equalez veniant curuitatē per ſpaſmū. incuruatio illa peior erit in recto ꝙ̄ in curuo. ſimiliter ſi equalis oppilatio ſiat i habēte meatus latos ⁊ in habente ſtrictos. peior erit oppilatio in habente latos ꝙ̄ in hñte ſtrictos. ⁊ ſm hunc moduz per teipſum quere exēpla in quātitate, poſitione numero ⁊ vnitate. Et l3 in huius apho. ampliatione ſermonē protelauerimus. tñ adhuc longe ampliorem h3 virtutem ſue veritatis.

⸿ De ꝯᵗᵒ ꝟo ſic agit̄. ⌊ Natura multis modis dī. ⌋ quot aūt modis dicat̄ nā ⁊ ſm phm ⁊ ſm medicū diximus in gloſis Ioānitij cap. de virtute naturali. ⌊ primoꝝ cōplexio elnᵗ. ⌋ Sed cōtra. elm nō h3 cōplexionē: nā omne qḋ h3 cōpl'onez eſt corpus mixtū. ſicut p3 per diffinitionem complexionis.

⸿ Ad qḋ dōm ꝙ nō intelligit auctor elementa eē cōplexionata accepta in ſua ſimplicitate. ſed intelligit ꝙ ex eorū ad inuicē cōfractione procedat complexio in corpore mixto. ⌈ Quorū (inqt). nā ꝓpinqua fuit ptiſi plimi ſunt mortui. ⌋

⸿ Sed contra videtur enim eſſe vana obiectio Gal'. vult. n. Gal. ꝙ Hip. in iſta ſua auctoritate ponat comparationem inter habentes naturam propinquā ptiſi: ⁊ iſti ſunt habentes pectora ſtricta: ⁊ inter habentes naturam remotam a ptiſi. ⁊ iſti ſunt habentes pectora lata: vt dicatur ꝙ plurimi ſunt mortui a ptiſi eorum qui habuerūt pectora ſtricta. ⁊ pauci ſunt mortui a ptiſi eorum qui habuerunt pectora latiora. hoc autem nihil videtur eſſe ad propoſitum. qm̄ aut iſta duo corpora ceciderunt in ptiſim aut non ceciderunt. ⁊ ſi non ceciderunt neutrum eorum mortuū eſt a ptiſi. ſi ꝟo ceciderunt in ptiſim vtrūq3 eorum mortuū3 eſt. ita enim morietur habens latum pectus ſicut habens ſtrictuz poſtꝙ̄ factus fuerit ptiſicus. q2 ptiſis eſt egritudo mortalis a toto genere. videtur ergo ꝙ Hip. voluiſſet ponere cōparationem inter habentes pectora lata. ⁊ habentes pectora ſtricta ſolūmodo ratione velocitatis cadendi in ptiſim. vt ſit ſenſus ꝙ multi habentiū pectora ſtricta ceciderunt in ptiſim. habentium autem pectora lata pauci deuenerunt ad ptiſim. ex tali autem intellectu nihil apparens poteſt argui contra preſentem aphoriſmum: qm̄ iſte aphoriſmus ſupponit vnam egritudinem eſſe factam in duabus naturis ſcilicet contraria ⁊ conſimili. ⁊ dicit factam in natura contraria eſſe periculoſiorem facta in natura cōſimili. Auctoritas autem Hip. non vī ſupponere ꝙ ſit facta ptiſis in illis diuerſis corꝑib⁹: nec ponit cōparationē īter ptiſim

factam in vtriſq; corpibus: q̄m poſtq̄ facta ſunt illa corpa ptiſica: eq̄lia ſunt ad mortē. ¶ Ad qđ dēm: ꝙ nos poſſu/mus cōparare hn̄tes pectora lata: ⁊ hn̄tes pectora ſtricta ad ptiſim 2ᵉ. Uno qdē mō: poſtq̄ iſta corpa ceciderūt i pti/ſim verā ⁊ cōpletā: que eſt vlceratio pulmonis: ⁊ tūc hn̄tes pectora ſtricta: magis piclitant̄ a ptiſi: q2 citius moriunt̄ facti ptiſici q̄ hn̄tes pectora lata. Alio v̄o mō cōparāt̄ nō ad verā ⁊ cōpletā ptiſim. Sed ad diſpōnē quādā: que eſt i/mediata via ad ptiſim. ⁊ hec eſt ruptura vene in pectore: vel pulmone. ⁊ tunc dico ꝙ magis piclitant̄ a tali ptiſicali diſpōne: hn̄tes pectora ſtricta: q̄ hn̄tes lata: nō ſolū in citi⁹ moriēdo. Sed in frequētius moriēdo. nā poſtq̄ ad h̄ deue/nerūt ambo iſta corpa: vt ſi vena ſit rupta in eis in pectore vel pulmone: ex hn̄tib⁹ pectora ſtricta pauci euadūt qn ca/dāt in ptiſim: ⁊ demū in mortē. Sed ex hn̄tib⁹ pectora lata multi euadūt: q nō cadunt in ptiſim: nec in mortē. q̄m vena pōt ꝯſolidari anteq̄ veniat ad vlcus in hn̄tib⁹ pectora la/ta facile. In hn̄tib⁹ aūt pectora ſtricta: vena rupta: difficile ⁊ rariſſime ꝯſolidat̄. ⁊ h̄ 2ᵒ mō credo tex. Hip. debere itelli/gi qn̄ dicit. [quoꝝ nā ꝓpinq̄ fuit ptiſi: plīmi ſunt mortui:] ⁊ eius ꝯtrariū qđ ſubaudit̄. ſ. quoꝝ nā remota fuit a ptiſi pau/ci ſunt mortui. Primo aūt mō. ſ. cū iā in verā ptiſim cecide/rint: q̄m velocius moriunt̄ hn̄tes pectora ſtricta: q̄ lata. lꝫ verꝫ ſit dicē. nō t̄n credo fuiſſe itellectū Hip. De hoc autē adhuc aliqd dicet̄ in expōne lr̄e ſeq̄ntis. [cū. n. nām dixit: nō elemēta intēdit. ſed potius formam corporis.]

¶ Querit̄ q̄m Hip. ⁊ Gal. vident̄ hic ꝯcedē ꝙ ptiſis ſit egri/tudo ꝯſilis forme hn̄tiū pectora ſtricta. Sed nō videt̄ q2 ptiſis eſt vlcus pulmonis: ⁊ vlcus nō hꝫ ſilitudinē cū forma pe/ctoris: q2 ſilitudo attēdit̄ inter formā, ⁊ formā: ſicut iter cō/plexionē ⁊ ꝯplōnē. ¶ D. hic ſoluit author inſtātiā de hn̄ti/bus pectora ſtricta. Sed nō vꝫ ꝯueniēs ſol'o: nā lꝫ fugiat i/cōueniēs de ꝯplōne: icidit t̄n in incōueniēs de ꝯpōne. nam morb⁹ ſilis ꝯpōni dꝫ eē minus piculoſus: q̄ morb⁹ ꝯtrius: q̄m mēbrūꝫ a minori cā labit̄ v̄ſus ꝯpōnē ſilem: q̄ verſus ꝯtrārā minori ḡ cā ptiſicabunt̄ hn̄tes pectora ſtricta: q̄ hn̄/tes pectora larga. ¶ D. q facile cadit in aliquē lapſum: fa/cile ſurgit: ſꝫ hn̄tes pectora ſtricta: facile cadūt in ptiſim. ḡ facile ſurgūt ab ea. ¶ D. faciamus talē ſuppōnē. ſuppona/mus. n. ꝙ ſint duo hoīes: quoꝝ vnus hēat pectus latū: ⁊ alius hēat ſtrictū: deinde ponam⁹: ꝙ ad eq̄lē veniāt ſtrictu/rā: tūc qdē planū eſt: ꝙ plus ledet̄ ille q hꝫ pect⁹ latū: q̄ il/le qui hꝫ pectus ſtrictū: q̄m plus recedit a ſua ꝯpōne nāli.

¶ Ad p̄ᵐ dōꝫ eſt: ꝙ in ptiſi pñt ꝯſiderari tria. quoꝝ p̄ᵐ eſt pe/ctoris extenuatio. 2ᵐ eſt iterior coartatio. 3ᵐ eſt vlcus pul/monis. Dico ḡ ꝙ q̄ntū ad p̄mū planum eſt: ꝙ ptiſis eſt ſilis hn̄tib⁹ pectora ſtricta. extenuatio eni pectoris: ⁊ ſtrictura ſiles ſūt: q̄ntū v̄o ad 2ᵐ ⁊ 3ᵐ aſſimilat̄ ptiſis ſtricture pecto/ris ꝓpt̄ facilē aptitudinē fiēde ptiſis in hn̄tib⁹ pectora ſtri/cta: q̄m iterior ſtrictura ex catarro: ⁊ vlceratio pulmonis maxie: apte ſunt vt eueniāt: ⁊ de facili fiāt in hn̄tib⁹ pecto/ra ſtricta: ⁊ eꝫ. in hn̄tib⁹ pectora larga: ⁊ in h̄ ꝯſiſtit ſilitu/do iter ptiſim: ⁊ ſtricturā pectoris. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ ptiſis nō eſt piculoſior in hn̄tib⁹ pectora ſtricta: q̄ in hn̄tibus pe/ctora larga: ꝓpter magnitudinē cāe faciētis hāc egritudi/nē: q2 (ſic dcm̄ eſt) parua cā facit talia corpa cadē in ptiſim: et paruus eſt receſſus talium corpoꝝ ab eoꝝ ꝯpōne nāli qn̄ ca/dūt in ptiſim. Sed cā maioris piculi eſt: q2 ſtrictura pecto/ris: lꝫ opet̄ ad facilē caſum in ptiſim ꝓpter multā aptitudi/nē quā hꝫ ad eam: t̄n fortius opat̄ ad ꝯſeruādaꝫ ⁊ augmē/tādam ptiſim: ⁊ ad ꝓhibēdā eius curationē: q̄m hn̄tes pe/ctora ſtricta facile catarrizāt catarro mināte vlcus pulmo/nis: ⁊ timor vlcerationis: ⁊ probibitio curationis catarri/tur in eis valde.

¶ Sed aliquis forte iſtabit huic ſol'oni dicendo: ꝙ eodem quoq; mō ꝯtinget' in ꝯplōne nāli qn̄ fiet egritudo ſilis ei. v̄.g. vt ſi fiat in cholico cauſon. Videt̄. n. ꝙ ꝯplo cholica nālis: nō ſolum opet̄ facilem caſum in cauſonē: ſed ēt ope/retur ad cauſonis ꝯſeruationem: ⁊ augmentum: ⁊ probi/bitionem cure.

¶ Cui dōm eſt: ꝙ lꝫ ꝯplo nālis cholica: q̄ntum eſt rōne ſue ſilitudinis quā hꝫ cū cauſone opet̄ ad eius ꝯſeruationē: et augmētū: ⁊ ꝓhibitionē cure: p modū cāe: t̄n plus opat̄ ad ꝯtrīū per modū ſigni: ſignādo ꝙ parua fuit cā: que fecit cauſo/nē: ſꝫ nō fuit ita in ſtrictura pectoris ⁊ ptiſi. fortior eni fuit ſua opō in ꝯſeruādo: ⁊ augmētādo ptiſim: ⁊ ꝓhibēdo curā eius p modū cauſe: q̄ fuiſſet ei⁹ opatio in ſignādo paruitatē cauſe: ſtrictura. n. pectoris poſtq̄ catarrus icipit deſcendē ad pulmonē: ꝓhibet eius expulſionē: ⁊ ꝯculcat ipm in pul/monē: ⁊ facit iflāmationē in mēbris ſpūalib⁹: ⁊ ꝓpter hec 3ᵒ catarrus facilius vulnerat: ⁊ citius vulnera perducit ad vlcera ſanioſa: qb⁹ ſanioſis factis: ſeqtur mors nēcio ⁊ in breui. Igit̄ ex his oīb⁹ colligit̄: ꝙ ſilitudo q̄ eſt iter ꝯpōnē pectoris: ⁊ ptiſim p accn̄s opat̄ magnitudinē piculi. accn̄s aūt illud eſt ꝯſeruatio: ⁊ augmētatio ptiſis: ⁊ ꝓhibitio cu/re eius: ⁊ ex hac riſione pꝫ ſol'o ad 3ᵐ argᵐ. ¶ Ad 4ᵐ dōꝫ eſt: ꝙ ſi p ſe ⁊ directe cōpararet̄ ꝯpō egritudinalis pecto/ris ad ꝯpōnē ſileꝫ ⁊ diſſimilē nālē: m'lto piculoſior eſt egri/tudinalis cōpoſitio qn̄ ad eq̄lē terminū deuenerit in ꝯpōne ꝯtrīa: q̄ in ſili: ſicut pꝫ ex illa ſuppōne: ſup quā fundatū fuit argᵐ. nā ſi ad eādem ſtricturā pectoris q̄ntitatiuā exterius deueniat hn̄s pectus latum: ⁊ hn̄s ſtrictum: multo plus egrotabit: qui hēbat latum: q̄ qui hēbat ſtrictū. Sed non eſt talis cōparatio ptiſis ad ſtricturam ⁊ latitudinē pecto/ris: nō eniꝫ i ptiſi coartat̄ pectus eſſentialr̄: ſed ſit in eo que/dam coartatio interior ꝓpter catarrū: qui minus ledit ha/bentes pectora lata q̄ ſtricta: ⁊ facilius expellitur.

¶ Sed forte aliqs inſtabit ex tali hypotheſi: ponamus eni duos hoīes: quoꝝ vnus habeat pectus latū: ⁊ alter ſtrictū deuenire ad equalē coartationē: ⁊ anguſtiā interiorē ex ca/tarro. Tunc vtiq; videt̄ ꝙ hn̄s pectus latū magis piclite/tur a ſuo catarro: q2 maximus fuit catarrus: qui adeq̄uit coartationē in pectore lato coartationi in pectore ſtricto: nam vbi in pectore lato fecit coartationē libra vna catar/ri: in pectore ſtricto fecit illi coartationē eq̄leꝫ media libra catarri. ¶ Cui dōm eſt: ꝙ ſi catarrus in iſtis duob⁹ pecto/ribus ſit eiuſdeꝫ q̄litatis: ⁊ ſit ꝓportionalis qualitati coꝝ. Ita ꝙ tāto ſit maior catarrus in latiori pectore: q̄ntum pe/ctus eſt latius pectore ſtrictiore: diſtinguēdum eſt in picu/lo: nam aut iſte catarrus non deueniet in vtriſq; ad ruptu/ram vene. ſ. ꝙ ab vtriſq; ante expellatur: q̄ vena rumpa/tur: aut catarrus deueniet in vtriſq; ad rupturaꝫ vene. Pri/mo qdem modo dico: ꝙ non eſt ibi multa differentia inter eos. nā ambo eq̄liter ledunt̄ a ſuo catarro: et lꝫ in maiori pectore ſit maior catarrus: tamē ipſum eſt fortius ad expel/lendum q̄ ſtrictū. ⁊ ſi aliq̄ ſit ibi dr̄ia: erit ſolūmodo in lon/gitudine. nam forſitā diutius durabit catarrus in pectore latiore propter ſui multitudinem. nam maior mā requirit maius tēpus ad digerendum q̄ pauca. ⁊ hoc dico ſuppo/nendo: ꝙ non ſit maior calor digeſtiuus in lato pectore: q̄ in ſtricto: qđ vtiq; poſſibile eſt in habētibus pectus latū non ꝓpter caliditatem cordis: ſed ꝓpter magnitudinē ce/rebri. Scđo v̄o modo. ſ. ſi catarrus veniat ad rūpendū ve/nam in vtriſq;: magis periclitat̄ in tali catarro habēs ſtri/ctum pectus: q̄m ruptura vene magis deueniet ad ſanio/ſaꝫ vlcerationē in hn̄te pect⁹ ſtrictū: q̄ i hn̄te latū: nā ceſſā/te iſto catarroſo parox⁹ in vtriſq; facile ꝯſolidabit̄ vena in habente pectus latum: in habēte autem ſtrictum difficile: aut forte impoſſibile erit eam conſolidari: prohibente ſtri/ctura pectoris: ⁊ hec ſufficiant.

¶ Aphoriſmus. XXXV.

¶ In oibus morbis ea q̄ circa vmbilicum ⁊ pe/ctinē ſunt ſpiſſitudinē hēre: melius eſt. Nimis

ẜo tenue ⁊ tabeſactū:malum. Fallax enim huiuſmodi ad inferiores purgationes.

Theo. ℭ In quauis egritudine ptē vmbilici ⁊ imū vētrē:eſſe plenioꝛē:melius ē. Admodū extenuari atqꝫ tabeſcere:vitioſum eſt. Ad inferas etiaꝫ purgationes:hoc tutum non eſt.

Leo. ℭ In quouis moꝛbo ptes ad vmbilicū: ⁊ imuꝫ vētrē attinētes:craſſitudineꝫ hēre melius eſt. Multum vero extenuari:ac contabeſcere:prauum. Sed ⁊ hoc quoqꝫ ad inferiores purgationes:periculoſum.

ℭ Commentum Saleni.

ℭ Totū vētrē de oibus his que ſunt cē nām opꝫ eē ſalubrē Hip. ait in pnoſticis. Sub hypocūdrio locos non ↄuenit eē doloꝛoſos:ſꝫ molles:eqles:⁊ teneros:q aliqñ ſubtiles:aliqñ groſſi ſunt:groſſi tñ meliores ſunt ⁊ tenues ⁊ tabefacti mali ſunt:ſignites defectionē coꝝ locoꝝ:⁊ cibū in ſtō nō bñ digeſtū:neqꝫ ſanguinē in epate bene creatū:ppter nuditatē pinguedinis hoꝝ locoꝝ:quos opꝫ eſſe pingues:vt caleſiant. Si.n. macri ſunt:refrigerari neċe eſt:⁊ nō bñ digeri:gbus ēt dixit iferioꝛē fallacē eſſe purgationē: ⁊ bñ:ſub pectoꝛe.n. mēbra opꝫ eſſe foꝛtia:vt purgādoꝝ ſint adiuuamēta:ſin autē:magna fiēt nocumēta. Sed querēdū eſt q̄re inferiores dixerit:⁊ vomitus purgationē reticuerit:cū ſit̄ ſit piculoſus:vomitū.n. pꝫ oibꝰ eſſe piculoſum:iferioꝛ aūt purgatio eſt occultioꝛ:atqꝫ melioꝛ. cū ergo hec ſit cauēda:multomagis altera. Pectinē locū illū eſſe itelligimus qui inter virilia:ſiue vuluas ⁊ vētrē hꝫ:vt vēter in tria diuidatur. ſ. ſub hypocūdria:circa vmbilicum:⁊ pectinem.

Pecten quid

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ In pcedēti apho. poſuit quot ⁊ que ſignt magnitudinē ⁊ paruitatē moꝛbi:quo ad ſui gñonē. mō in hoc apho. ponit qōdā gñale ſignū in oi moꝛbo qd̄ ſumiť a q̄litate vētris iferioꝛis:⁊ dicit ꝙ in oi moꝛbo eſt bonū ſignū hīe ſpiſſitudinem vētris:⁊ hīe tenuitatē:eſt malū ſignū: qꝛ fallax eſt talis venter ad purgationes iferiores. ℭ Cōmentatoꝛ circa hūc apho. ſic pcedit. nā p̄ oñdit qualr̄ diſpō vētris eſt bona vel mala. 2° exponit hoc v̄bū qd̄ dixit fallax ad iferioꝛē purgationē. 3° mouet quādā dubitationē:⁊ tollit eaꝫ. 4° exponit hoc qd̄ dixit circa vmbilicū ⁊ pectinē. ⌋durat p̄ª vſqꝫ ⌈ qbus ēt dixit iferioꝛē. ⌋2ª vſqꝫ ⌈ Sꝫ querēdū eſt. ⌋ 3ª vſqꝫ ⌈ pectinē locū illū. ⌋ ℭ Dicit ǧ ſic de p̄:ꝙ eſt laudabile ſignū:vētrē totū eſſe remotū ab oi re p̄ter nām. ſ. doloꝛe:duritie:tenuitate. Sicut .d. Hip. in pnoſticis. ⁊ h̄ eſt bonuꝫ p viā cāe:⁊ p viā ſigni:p viā cāe eſt bonuꝫ:qꝛ qñ vēter vſqꝫ ad totū pectinē eſt groſſus ⁊ bñ carnoſus:eſt ibi multa caliditas nālis:que bonā digōnē opať: ⁊ in ſtō:⁊ in epate:qꝛ iſta duo mēbra . ſ. ſtōus:⁊ epar:maxie adiuuanť a ↄgſſitudine hypocūdrioꝝ ppť caliditatē ↄtētā i eis. Itē ǧſſitudo iſtorū locoꝝ eſt bona p viā ſigni. ſ. qꝛ ſigť foꝛtē eē v̄tutē in iſtis mēbris. Tenuitas ṽo vētris eſt mala p viā ſigni:⁊ per viā cāe:p viā qdē cāe eſt mala:qꝛ debilitať caloꝛ nālis in membris digerētibꝰ. Uñ nec bona ſit digeſtio in vētre:nec i epate. p viā aūt ſigni eſt mala:qꝛ ſigť v̄tutē in mēbris illis eſſe defectā. ℭ De 2° dicit:ꝙ ppter h̄ eſt mala talis diſpō ventris. ſ. tenuis ad iferioꝛē purgationē:qꝛ in purgatiōe iferiori opꝫ vētrē inferioꝛē eſſe foꝛtē:cū p mēbra illa dꝫ fieri purgatio:⁊ lederenť:niſi foꝛēt foꝛtia. ℭ De 3° .d. ꝙ queriť q̄re Hip. nō fecit mētionē de purgatione q̄ ſit p vomitū:dicēdo ꝙ tenuitas pectoꝛis ſit malū ſignū in oi egri^{ne} pp fallaciaꝫ huius ptis ad purgationē vomitiuam. ℭ Ad qd̄ rñdet:ꝙ ipſe ſupponit h̄:tanqꝫ manifeſtius:qꝫ illud qd̄ ipe dixit. nā purgatio vomitiua eſt moleſtioꝛ:qꝫ iferioꝛ. ℭ De 4° .d. ꝙ per pectinē opꝫ nos itelligē ptē illā ventris:q̄ eſt a virilibꝰ vſqꝫ ad vmbilicū:⁊ ſic totꝰ vēter diuidiť in tria. ſ. in pectinem ⁊ locū hypocūdrioꝝ:⁊ vētrem. ſ. ſtōm vel locum ſtomachi:⁊ hoc eſt vtile qd̄ Cōmentatoꝛ dicit.

Circa hāc lectionē queriť nā ipſe ponit groſſuꝫ vētreꝫ eſſe aptū ad purgationē inferioꝛē. Sed ↄ̄ Auicē. ponit li° p̄ fen 4ª cap̄ vbi ponit ↄdōnes purgationis:ꝙ nimia pinguedo eſt vna de ↄdōnibꝰ phibētibꝰ purgationē. ℭ Ad h̄ .d. ꝙ hic nō ponit authoꝛ pinguedinē:ſꝫ groſſitiē q̄ groſſities cōprehēdit magnitudinē ↄfectā ex piguedine et ex carnoſitate lacertoꝝ:qui ſunt ſupra ventrē:⁊ ſunt octo. ℭ Aut dic ꝙ ibi Aui. phibuit pingues purgari illos. ſ. q in toto coꝛpe:ſūt pingues. ⁊ h̄ pp ſtricturā venaꝝ: ſic dicit Gal. in ↄ^{to} illius apho. ⌈ craſſi valde ſm naturam. ⌋ ℭ 2°. ipſe ponit:ꝙ venter tenuis eſt malus in oi egri^{ne}. ⁊ v̄ ponere cām:qꝛ talis vēter nō eſt aptꝰ ad iferioꝛē purgationē:ſꝫ in ptiſi nō cōpetit eūatio:qꝛ nocet oi ptiſi eūatio:⁊ ſilr̄ pōt opponi de ethica. ǧ nō in oi egri^{ne} hīe vētrē tenuē:eſt ſignū malū:⁊ ſpiſſum bonū. ℭ Ad h̄ dic. ꝙ in ethica ⁊ ptiſi eſt bonū ſignū hīe ſpiſſum vētrē:tñ cū hac additiōe que eſt eūare:nō eſt bonū ſignū:niſi in egri^{ne}:que idiget eūatione. ℭ Aut dic ꝙ hic nō ſumiť fallax. Ad iferioꝛē purgationē ſolū p eūone que ſit cū pharmaco:ſed pro eūone nāli:cū q̄ quotidie expellunť feces nāli expulſione. nam qñ vēter eſt groſſus:foꝛtis eſt nā iteſtinoꝝ:⁊ nā lacertoꝝ tegētiū vētrē. vñ ſit bona q̄tidiana expulſio:⁊ foꝛte talis ↄ̄miſio eſt bona.

Ventrem groſſus ſit aptus ad purgationē inferiorem.

Ventrem tenuis in oi egritudine ſit malus.

ℭ Aphoꝛiſmus. XXXVI.

ℭ Sana habētes coꝛpoꝛa: pharmacijs purgati exoluunť: Celeriꝰ ṽo malo cibo vtentes.

ℭ Qui ſalubri coꝛpe ſunt celeriter p eūones oppreſſi diſſoluunť. Atqꝫ ēt q cibo prauo vtunť. Theo.

ℭ Qui ſalubritateꝫ coꝛpis hñt:p medicamenta eūati cito exoluunť. Et qui prauo vtunť cibo. Leo.

ℭ Commentum Saleni.

ℭ Ex his v̄bis itelligit ꝙ pharmacijs ſana coꝛpa non purganť ſed potiꝰ ↄſumunť:cū deficiat v̄tus ⁊ ſubalis humectatio minuať:vñ neċe eſt vt diſſoluanť. Malo cibo vero vtētes:velocius in purgatiōibus exolui opꝫ:cū eoꝝ coꝛpa malis hūoꝛibus ſint plena occultātibꝰ ſe iter vacua mēbra q̄ cū pharmacia moueať:apperere ⁊ ſuā malā actionē oſtēdere eſt neċe. Qd̄ de cibo dixit malo:hꝫ duobꝰ modis intelliḡ. ſ. aut cibū exterioꝛē:aut quē epar ceteris mittit membris. Nulli.n. ē dub^{m} malum cibū malū generare ſanguinē.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Quia in pcedenti apho. oñderat Hip. q̄ coꝛpa ſūt apta:⁊ que ſūt iepta ad purgōnē:q̄ꝫtū eſt rōne mēbroꝝ p que ſit expulſio:mō oñdit q̄ coꝛpa ſūt inepta ad purgōnē rōne totius coꝛpis:⁊ dič ꝙ duo coꝛpa hñt ſe peſſime ad purgationē. ſ. coꝛpa ſana ⁊ coꝛpa vtētia malo cibo. nā ipſa velociter exoluunť i acceptiōe pharmacie. ℭ Cōmētatoꝛ circa hūc aph̄. ſic pcedit. nā p̄ exponit noh̄ cām:q̄re coꝛpa ſana diſſoluūť p pharmaciā. 2° ponit cām q̄re coꝛpa vtētia malo cibo diſſoluunť. 3° expōit qd opꝫ nos itelligē p cibū. durat p̄ª vſqꝫ ⌈ malo cibo ṽo. ⌋ 2ª vſqꝫ ⌈ Qd̄ cibo dixit. ⌋ ℭ Dič ǧ ſic de p̄ ꝙ coꝛpa ſana debilitanť in pharmaciaꝫ:ppterea:qꝛ nō purgať ab eis hūoꝛ malus:quē dꝫ purgare medicina:ſꝫ potiꝰ ↄſumunť coꝝ mēbra: ⁊ humiditas bona nālis liqueſcit. ℭ De 2° .d. ꝙ coꝛpa plena malis hūoꝛibꝰ diſſoluunť p medicināꝫ:ppterea qꝛ mali hūores icipiūt moueri p medicinā q̄ p̄us ſtabāt q̄eti. vñ eoꝝ actio māifeſtať:⁊ ſic diſſoluiť v̄tꝰ. ℭ De 3° .d. ꝙ cibꝰ 2ᷣ dř. ſ. exterioꝛ:q nō eſt i coꝛpe:⁊ iterioꝛ. ſ. hūoꝛ quē epar mittit oibꝰ membris: vñ de vtroqꝫ itelligit Hip. qꝛ malus cibꝰ exterioꝛ malū ſāguinem iterioꝛē gñať. Nota tñ ꝙ iſte cibꝰ iterioꝛ eſt 3ᷣ. ſ. cibꝰ futurꝰ:⁊ cibꝰ q ē q̄ſi cibꝰ:⁊ cibꝰ q v̄e dř cibꝰ:⁊ dř cibꝰ futurꝰ q ē vſqꝫ ad appōnē

poſtea ꝟo dicit quaſi cibus vſqꝫ ad aſſimilationẽ. Ibi ꝟo di verus cibus: ⁊ hec diſtinctio ponit a Gal. ꝑ de nālibus virtutibus. ⁊ 3° de complexionibus.

Cur cor pora cacochima a pharmacis diſſoluuntur.

Circa hunc apho. eſt vnica dubitatio: ⁊ eſt talis. ponit enim ꝙ corpa plena malis humorib⁹ diſſoluunt ex pharmacis. Sed nõ videt. nam qñ malus humor ⁊ no cẽs purgat: oꝫ ꝓdeſſe hoĩnẽ ſi ꝗlia opꝫ purgari purgent ꝯfert ⁊ bñ ferunt: ſicut dicit ſupra Hip. ⁊ exponit ibi Gal. tunc purgari ꝗlia opꝫ: quando purgant humores mali.

¶ D. ſi corpa ſana nõ pñt purgari: neqꝫ corpa: que abũdant in malis humorib⁹: tũc nullũ corpus poterit purgari: ꝗre ergo purgatiua fruſtra inuẽta eſt. ¶ Ad h̃ dico: ꝙ corpora pñt 2ʳ abũdare in malo humore. vno mõ ꝟm totã habitudinẽ: ita ꝙ illi humores ſunt geti ⁊ habituales ipſi nãe. vñ cũ eis lꝫ nõ ſint boni factus eſt qdã habit⁹: ⁊ tales non pñt bñ purgari: q2 qñ incipiũt moueri oẽs mouent ⁊ agitant: ⁊ ꝓpť hoc ſeqtur debilitas: ꝗlia ſunt corpa leproſoꝝ. alio ꝟo mõ abũdãt corpa malo humore ꝟm aliquã ptẽ: ita tñ ꝙ fundamẽta mẽbroꝝ ſunt ſolida: ⁊ tũc pñt talia corpa bene purgari: ⁊ ſic nõ obſtat qd̃ opponit. ⁊ per hoc patet ſolutio ad vtranqꝫ queſtionem.

¶ Aphoriſmus. XXXVII.

¶ Sana hñtes corpa pharmacijs vti difficile ẽ.

Theo. ¶ Qui corpe bene conſtant: difficulter ad vſuz veniunt medicamentorum.

Leo. ¶ Qui bñ ſe habent corpore: difficulter ferunt medicationes.

¶ Commentum Galeni.

¶ In anteriori aphor° oñdit qdnã accit ſanis ex pharmachis: cũ exoluunt dixit. hic aũt vl̃ina ſignauit: cũ vti pharmacijs difficile eẽ dicit. Multi eniꝫ vertiginẽ ⁊ torſionem vẽtris inde patiunt vel ruſſim: ꝓp magnã duritiẽ ⁊ anguſtiã expellendi nociua: vñ ⁊ diſſoluunt. Quia potio laxatiua: cũ ſibi ſiſa tractura ſit ⁊ nõ ineniat ibi cho. rubeam: ſlegma: cho. ni. ⁊ aquoſos humores: vertit ſe ad ſanguinẽ ⁊ carnem ſibi ſilem cũ magna anguſtia trahens inde.

Laxatiue potiões eſt ſectio.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. ꝓcedẽti poſuit Hip. ꝑticulare noc͠m. qd̃ ꝯtingit ſanis corpib⁹ de viu pharmacie: ⁊ eſt illud diſſolõ: mõ ponit Hip. gñalr̃ noc͠m: ⁊ eſt difficultas: ⁊ dicit ꝙ difficile eſt corpib⁹ ſanis vti pharmacia. ¶ Cõmẽtator circa hũc aph. tria notat. nã ꝑ ponit ꝯtinuationẽ cũ gñali ſnia. 2° exponit hoc ꝟbũ [difficile.] 3° ponit cãm ꝟitatis aphori. durat ꝑª vſqꝫ [multi eni] 2ª vſqꝫ [q2 potio laxatiua.] De ꝑ iã patuit in ꝯtinuatione. ¶ De 2° dicit: ꝙ difficultas iſta eſt: q2 patiũtur ꝟtiginẽ ⁊ tortionẽ: ⁊ anguſtiã: ⁊ diſſolõnẽ. ¶ De 3°. d. ꝙ ideo patiunt iſtã difficultatẽ hñtes corpa ſana ex pharmacia: q2 medicina laxatiua attrahit humorẽ ſibi ſilem: ſiue ſit cholera: ſiue ſlegma: vel melãcholia: ſiue aquoſitas. vñ cũ nõ inuenit humorẽ quẽ ipſa nata eſt attrahere: ꝯuertit ſe ad carnem: ⁊ ſanguinem: ⁊ deſtruit.

Circa hũc apho. nõ eſt dubitatio aliq̃: niſi circa cõmentũ. ſ. de h̃ ꝟbo. ſ. ꝙ medicina laxatiua attrahit ſibi ſilia: ⁊ vĩ ꝙ h̃ ſit falſum. nã ſi medicina laxatiua purgat ſolũ ſilia: tũc cũ ois medicina ſit calida ⁊ ſicca: ſequet ꝙ non purgabit: niſi cholera: aut purgatio: non fiet a ſimili.

Cur medicina laxatiua attrahat ſibi ſimile.

¶ D. ois mot⁹ eſt iter ꝯria: ſicut dicit Phs: ſed ois attractio eſt mot⁹. ergo ois attractio eſt iter ꝯria. g̃ medicina nõ attrahit ſibi ſilia. ¶ D. medicina nõ vĩ attrahẽ humorẽ: ſꝫ potius humor medicinã: q2 qñ duo ſilia debẽt ſe trahere: oꝫ ꝙ maius attrahat min⁹: qd̃ videmus in flãma cãdele. nã magna flãma attrahit minorẽ. g̃ qñ dat doſis ſcamonee: que forte eſt 6ª ps dragme: debebit ipſa attrahi ab humore: cũ cholera ſit in corpe magne ꝗtitatis. ¶ Ad ꝑ͠m rñdeo ꝙ 2ʳ eſt ſilitudo. ſ. in forma ſpecifica: ⁊ in ꝗlitate. Silitudo ꝟo i forma ſpecifica: eſt iter magnetẽ ⁊ ferrũ: ⁊ cartamũ ⁊ ſlegma: ſic dicit Gal. 3° de ſimplici medi. vñ ois medicina attractiua eſt ſilis humori quẽ attrahit in forma ſpecifica: ⁊ non necio in ꝗlitate: bñ põt tñ eẽ ſilitudo in ꝗlitate: ſic ſcamõea ⁊ cholã. De mõ aũt quõ iſta ſilitudo attrahat dixi in gloſis illius capli Aui. de eo qd̃ comedit ⁊ bibit. nã ibi õ hac mã diſputaui ſufficiẽter.

Similitudo duplex.

¶ Ad 2͠m dico: ꝙ ꝯrietas eſt 4ʳ. ſ. in ꝗlitate in ꝗtitate in ſitu: ⁊ in ſb̃a. ꝯrietas ꝟo ꝗlitatis eſt inter calidũ ⁊ fridũ: ꝯrietas ꝟo ꝗtitatis eſt iter ꝑuũ ⁊ magnũ: ⁊ iter inanitionẽ ⁊ replõnẽ. ꝯrietas ꝟo in ſitu eſt iter ſurſum ⁊ deorſuꝫ: ⁊ añ ⁊ retro: ⁊ deſtrorſum ⁊ ſiniſtrorſuꝫ. ꝯrietas ꝟo in ſb̃a eſt 2ʳ. vna in ſb̃a rõnali: ſicut rõnale ⁊ irrõnale: ⁊ mortale ⁊ imortale. alia in ſb̃a nãli: ꝗlis eſt ꝯrietas q̃ repit iter duas ſb̃as: q̃ corrũpũt ſe a forma ſpecifica. ſic eſt ꝯrietas iter napellũ ⁊ hoĩeꝫ: ⁊ ꝯrietas iter ſaliuã ſcorpionis ⁊ ſaliuã hois: ⁊ iſtã vltimã ꝯrietatẽ ponit Gal. i 12° de ige. ſani. ⁊ in lib° de malitia ꝯplõnis. ⁊ in 3° de ſimplici medicina: ⁊ Aui. idẽ ponit cap̃ de eo qd̃ comedit ⁊ bibit. Et bñ ſcio ꝙ dialectici icrepabũt me de ꝯrietate ſb̃e ⁊ ꝗtitatis. ſed nõ curo: q2 ſi vellẽ ad vomitũ redire bñ defenderem poſitã diſtõnẽꝫ: ⁊ per ꝟba phi ⁊ medici. Dico g̃ ꝙ medicina ſtans in ſtõ hꝫ ꝯrietatẽ cuꝫ humore quẽ attrahit rõne ſitus. nã ſi medicina iueniret cuꝫ in ſtõ nõ attraheret. nã medicina nõ attrahit humorẽ extra corpus: ſed ſolum vbi medicina ſtat: poſtea nã grauata expellit vtrãqꝫ.

Cõtrarietas ꝗdruplex.

¶ Ad 3͠m dico: ꝙ qñ dĩ ꝙ duo ſilia attrahũt ſe ſolũ rõne exceſſus: vt flãma magna paruã: hoc dꝫ intelligi ſi illa duo ſilia hẽãt eãdem ꝟtutẽ. nã ſi duo corpa ſunt eq̃lia in ꝟtute: tũc ſi vnuꝫ eſt maius alio maius attrahit min⁹: ſed qñ minus hꝫ maiorẽ virtutẽ: tũc nõ eſt oportunũ ꝙ maius attrahat minus imo econuerſo: vñ ꝟtus medicine eſt fortior: q̃ꝫ ꝟtus humoris: ⁊ q2 in ea eſt ꝟtus actiua: ⁊ in humore paſſiua: ⁊ q2 nã iuuat medicinã: q2 odit eã: ⁊ nõ vult eã eſſe in corpe: vnde dicit Gal. in 3° de ſimplici medicina: ꝙ fortior ꝟtus eſt in medicina: q̃ꝫ in humore: tñ ſi ꝯtingat medicinã deficere cõuertitur in humorem quem debebat euacuare.

¶ D. querit quõ medicina poſſit euacuare carnẽ cuꝫ nulla ſit ſilitudo inter carnẽ ⁊ medicinã: nã non inuet medicina que a forma ſpecifica euacuet carnẽ. ¶ Ad hoc dico: ꝙ illa medicina liquefacit carnẽ: ⁊ nõ dĩ ꝓprie euacuare carnem: ⁊ liquefacit ꝓpter cõem virtutẽ attractionis: ⁊ ꝓpter caliditatẽ medicine: vnde lꝫ nõ ſit ibi ſpecialis attractio: eſt tñ ibi cõis. cõmunẽ aũt attractionẽ hoc mõ itelligo: qm̃ pharmacia: que purgat cholerã vt ſcamonea hꝫ attractionem ꝓpriã: que eſt trahere choleraꝫ: ⁊ in illa ꝓpria attractione claudit attractio gñalis. naꝫ oẽ qd̃ attrahit hoc. ſimplr̃ attrahit. vnde per illã virtutẽ gñalem ꝯpatur gñalem attractionem: ſicut in hoĩe qui operat per ſpãlem formã humanitatis opationes hũanas: ⁊ q2 in hac forma ſpeciali clauditur gñalis forma plãte ⁊ aialis: ⁊ opat per illas gñales formas gñales opationes plãte ⁊ aialis: ⁊ hoc mõ quãdo datur medicina purgatiua cholere: quã dꝫ purgare ꝑ ſpecialem ꝟtutẽ purgat: tunc ſanguinẽ: ⁊ alios humores ꝑ virtutem gñalem attractiuã: ⁊ q2 in carne iſti humores nãlr̃ ꝯtinent: lꝫ aſſumpſerint formã mẽbri: põt tñ medicina trahere de carne per viam cuiuſdã eliquationis aliquã ſubſtãtiam proportionatam humoribus.

Cur ſit aliq̃ medicina euatiua carnis.

¶ Aphoriſmus. XXXVIII.

¶ Paꝝ deterior cib⁹ ⁊ pot⁹ delectabilior ꝟo: melioribus qdẽ i delectabilib⁹ magis appetẽdus

Theo. ¶ Pot⁹ ⁊ cibus paulo deterior: mõ ſuauior ſit q̃ꝫ qui melior ſed inſuauior: ante ponẽdus eſt.

Leo. ¶ Paꝝ deterior pot⁹: aut cib⁹ ſuauior ãt: melioribus qdẽ: ſꝫ min⁹ ſuauibus: eſt preferendus.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Nõ ſolum in his dãdis volũtas cõſiderat ĩfirmi: ſꝫ ꝙ cer

Cibi delectatio facit ipm digeſtibilem.

tificaſ his adiuuari. Dis.n.cibus ſapidus q̃ qs delectaſ cū accipiſ a ſtōcho amplexus retinet: ⁊ cū magna delectatione digeriſ plus q̄ʒ quibet alius: q ſi ſibi fuerit abominabilis fugit: vñ vomitus: faſtidiū: inflatio ⁊ rugitus gñaſ.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuit author in apho. qui p̄cedit p̄cedētem: q̄ corpus aliqñ vtitur malo cibo: modo poſſet quis dubitare an cibus malus poſſit aliquādo facere bonum humorē: ⁊ dicit q̄ cibus malus paruʒ: ſi ſit delectabilis: eſt magis eligendus: q̄ʒ cibus bonus indelectabilis.

¶ Cōmētator circa hūc apho. ſic p̄cedit. nam ſolūmō ponit cām veritatis apho. ⁊ dicit q̄ cibus malus ſi ſit delectabilis: nō ſolū ſatiſfacit volūtati: ⁊ appetitui īfirmi: ſʒ ēt p̄deſt īfirmo: q: cibū delectabilē ſtōus cū deſiderio recipiēs ipm amplectiſ: ⁊ meli⁹ digerit ipm: q̄ʒ bonū ſi ſit abbominabilis. nam illum ſequitur faſtidium ⁊ tortura.

Utrum delectatio cibi minuat eius maliciā ⁊ noc^m.

Circa hūc apho. dubitaſ hoc mō: q: radix iſti⁹ apho. videſ eē 3ᵉ. vna eſt q̄ delectatio cibi corrigit maliciā. i. noc^m. 2ᵃ eſt q̄ bonitas appetitus adiuuat digeſtiuā. 3ᵃ eſt q̄ appetitiua vtus delectaſ qñq; in malicia cibi. Vñ ɔtra quālibet opponiſ: circa p̄mā hoc mō. nā nō videſ q: ſi cibus eſt malus: ⁊ eſt delectabilis: tūc nā p̄pter delectationē plus de ipſo accipiet: q̄re augebit maliciam ⁊ noc^m.

¶ P. delectatio cibi facit ipm velociter trahi ad mēbra q̄re deportat ſecū ſuā maliciā minus alteratā: q̄ʒ ſi diu maneret in ſtō. ¶ Ad hoc dico: q̄ ſine dubio delectatio cibi minuit maliciā ⁊ noc^m. ¶ Ad p̄^m ỽo qḋ opponis dico: q̄ lʒ plus de eo appetaſ: tñ opʒ q̄ nō credaſ appetitui. vñ iſtud nō eſt noc^m: niſi accñtale. nā tale nocumētū poſſet eē in bono cibo. ¶ Ad 2^m dico: q̄ iſta delectatio in malo cibo eſt maxime in ſtō. vñ nullū mēbrū pōt ipm tollere a ſtō anteq̄ʒ digeraſ: q: radix iſtius delectationis eſt in ſtomacho.

Utrum bonitas appetit⁹ adiuuet digeſtionem.

¶ De 2ᵒ ſic opponiſ. nā non videſ q̄ bonitas: vel delectatio appetit⁹ debeat adiuuare digōnē: q: appetitus ad malū cibum nō eſt: niſi p̄pter aliquā malā qualitatē: que eſt in ſtō. ergo ille appetitus nō appetet rē cōuenientem digeſtioni.

¶ P. delectatio appetit⁹ facit nām plus intēdere ad h̄ opus qḋ eſt appetere: q̄ʒ expediat: q̄re opʒ q̄ vtus digeſtiua diminuat: q: qñcūq; opus alicuius vtutis multiplicaſ: tūc opatio eius in quolʒ diminuiſ. nā vtus diuiſiua multiplicaſ: ⁊ multiplicata debilitaſ: q̄re vtus nālis qñ nimis delectaſ in attrahēdo minus digerit. ¶ Ad h̄ dico: q̄ bonitas appetit⁹ cibi ɔfortat digeſtiuā: nā tota vtus ſtōi ɔfortaſ ſup cibo delectabili: qḋ ỽo opponis: q̄ appetitus ſit p̄pter malā qualitatē ſtōi: ⁊ illa facit appetere maluʒ cibū q repugnat digōni: dico q̄ maior eſt vtilitas in bonitate digeſtionis ex delectatiōe: q̄ʒ ſit noc^m ex parua malicia cibi.

¶ Ad 2^m dico: q̄ digeſtio ⁊ attractio nō ſit in vno tpe. nam p̄ attrahit ſtōus: ⁊ poſt digerit. vñ nō impeditur digeſtio ex attractione. ¶ Aut dic: q̄ bene fieret impedimētum agendo: dūmodo iſte virtutes vno inſtrumento operarentur.

Utrum virt⁹ appetitiua aliqñ delectet i mali cibo.

¶ De 3ᵒ ỽo ſic oppoʳ. nā iſte appetit⁹ mali cibi: aut ē a ɔplōne nāli aut a ɔplōne accñtali: ſed nō eſt a nāli: q: nālis ɔplō ſp eſt ad bonū. ab accñtali ỽo non videſ: q: egriti^{uᵃ} ɔplō facit ſemp appetere ɔ̄ria: ⁊ ɔ̄ria non ſunt mala in egri^{tᵉ}. cū ōis cura ſit per ɔ̄riū. ¶ Ad h̄ dico: q̄ iſta mala ɔplō faciēs appetitū mali cibi pōt eſſe nālis: ⁊ pōt eſſe accñtalis: nihil enim p̄hibet aliquē febricitātē appetere carnes ſiccas p̄pter ɔplōnē calidā ⁊ ſiccā nālē ſtōi. Itē pōt appetē aquam fridā p̄pter eādē ɔplōnem accñtalē. ſ. p̄pter calitatē ⁊ ſiccitatē febrilē: pōt ēt eſſe cā appetitus mali cibi p̄pter ɔſuetudinē quā habuit tpe ſanitatis: aut p̄pter cūonē mēbroꝝ.

¶ Ad arg^m ỽo ſic dico: q̄ lʒ ɔplō nālis: dicaſ nālis: tñ pōt facere appetitū maloꝝ ciboꝝ: quo ad egritudinē: que nūc eſt in corpe: ſicut pʒ per exēplū qḋ poſui. Cōplexio ỽo accidētalis in q̄ʒtū talis: ſemp facit appetē bona. nam ſi ipſa eſt calda: facit appetere frida: que bona ſunt rōne iſtius diſcraſie: ſed pōt cibus eē malus reſpectu aliaꝝ diſpōnū: que ſūt in corpe: vt ſi aliqs febricitās p̄pter calitatem ſtōi appetat aquā: aut cucumeres: lʒ iſti cibi: vel potus: ſint ɔuenientes ſtōi: tñ poſſunt nocere epati ⁊ venis: oppilādo ⁊ cruditicādo mām morbi: nota tñ q̄ cibus ⁊ potus ɔ̄rius duob⁹ modis prodeſſe pōt: lʒ ſit malus in ſe. vno qdem mō rōne delectationis: ⁊ hunc modū ponit hic Gal. Alio mō pōt p̄deſſe per viam īſtigationis nāe: nāʒ qñ nā eſt pigra: ⁊ deſpicit morbū. Si aliqs aſſumat cibū malū ɔfortaſ inde morbus contra nām: ⁊ nā tunc īfeſtata vtroq; inſurgit ɔtra vtrūq; ⁊ vtiſ toto robore: ⁊ expellit vtrūq;: ſed in tali caſu opʒ naturā eſſe multo potētiorem morbo: ita q̄ ipſa poſſit ſuper vtroq;. Sed ſi nā eſſet paꝝ potētior morbo: aut q̄ſi equipotens: tunc malus cibus non conferret: ⁊ propter hoc dixit Hip. ⌈cibus ⁊ potus parum deterior.⌋

¶ P. queriſ de hoc qḋ diciſ cibus paꝝ deterior. q̄liter intelligaſ illa p̄ua malicia. Ad cuius euidentiā opʒ videre p̄ que eſt nā per quā cibus dī paꝝ deterior. 2ᵒ quot ſunt in ea gradus. 3ᵒ ſm quē modū delectatio maliciā illā tollat. Dico ergo de p̄ᵒ q̄ cibus diuidiſ in cibū euchimū: ⁊ cacochimium: ⁊ dī cibus euchimus: qui bonuʒ ⁊ eq̄lem gñat ſanguinē in cōmixtione ⁊ ope: ſicut dicit Ioānitius: ⁊ hoc intelligo ſic. ſ. qñ ſanguis gñatus ex eo ɔuenientē hʒ q̄litatē ⁊ ɔuenientem ſbam: ⁊ iſta ɔuenientia in iſtis duab⁹ rebus eſt dupl'r. vno qdem mō rōne ſui. ſ. in q̄ʒtum ſanguis eſt ſingularis humor. Alio ỽo mō per cōparationē ad alios humores: qui ſibi cōmiſcenſ: qñ ſanguis qui nutrit hʒ mixtionem oīum humoꝝ: ſicut dī 2ᵒ elemētoꝝ: ⁊ p̄ can. de humorib⁹ caᵒ p̄ in fine. Sanguinis ỽo in ſe ɔſiderati bonitas in duob⁹ ɔſiſtit. ſ. in q̄litate ⁊ ſba. In q̄litate vt nec calidior nec frigidior: nec humidior: nec ſiccior. In debita ỽo ſba: vt nec groſſior: nec ſubtilior: nec viſcoſior. nec ſepabilior. bonitas aūt eius per cōparationeʒ ad humores cōmixtos ɔſiſtit in tribus. ſ. in debita quātitate coꝝ: ⁊ debita ſba: et debita q̄litate: oʒ enim bonus ſanguis: q mēbra nutritur⁹ eſt hēre mixtionē cholere in quātitate moderata: que nec ſupfluat nec deficiat: ⁊ in q̄litate etiā moderata. ſ. vt nec ſit calidior: nec fridior q̄ʒ oʒ: ſil'r ⁊ in ſba eq̄li. ſ. vt nec ſit groſſior: nec ſubtilio: q̄ʒ oʒ. Cū ergo aggregabiſ ſanguis ſic tēperatus: vt dixi ſm ſe cū alijs humorib⁹ ſic p̄portionatis: ⁊ tēperatis: diceſ tota illa ɔgregatio bonus chimus: ⁊ cibus qui talē humorē gñat diciſ euchimus. Cacochimus ỽo eſt ille qui huic eſt ſm omnē: aut ſm aliqueʒ iſtoꝝ modum ɔtrarius. Et hec diſtinctio colligiſ ab Aui. p̄ can. fen p̄ma caplō de humoribus. §. ⌈Sanguis nālis ⁊c.⌋

¶ De ſecundo dico: q̄ malicia cibi tres hʒ gradus. eſt enim multū malus: ⁊ parum malus: ⁊ mediocriter malus.

¶ De 3ᵒ dico: q̄ delectatio cibi tollit maliciā ei⁹ per hoc: q̄ digōnem eius facit meliorem. ſicut dicit Cōmētator hic.

¶ Et ex hoc nota: q̄ facilitas digōnis cibi dependet a tribus. ſ. a mollitie eius ⁊ fragilitate: ⁊ ɔgruentia. Cibus. n. qui mollis ſbe eſt: ⁊ eſt fragilis ſbe: ⁊ ɔgruus nāe mēbroꝝ (⁊ dī ɔgruus ille qui eſt delectabilis) ille talis cibus diciſ facillime digōnis. De mollitie ⁊ fragilitate dī a Gal. de alimētis liᵒ 3ᵒ cap̄ de piſcibus mollis carnis. §. ⌈Dignuʒ admirari.⌋ Et cap̄ de piſcibus dure carnis. §. ⌈Q; qdē igiſ.⌋ De ɔgruitate ỽo dī liᵒ eodem cap̄ de criſia. §. ⌈nutrit quidem.⌋ Cibus ỽo qui hēt tria ɔtraria: maxime diciſ indigeſtibilis. Ille ỽo qui eſt in medio: vel per equidiſtātiam: vel per coalternationeʒ dī mediocris digōnis. Cum ergo ɔtingit cibum hīe paruā maliciā ſm p̄aſſignatū moduʒ. Si poſtmodum ɔiungatur ei ɔgruitas que ſignificaſ per delectationem eius bonificatur digeſtio: ⁊ bona digeſtio conuertit cibū verſus q̄litatem mēbri nutriendi: qñ digeſtio nihil aliud eſt: niſi alteratio nutrientis in p̄priam qualitatem eius qḋ nutriſ ſicut dī 3ᵒ de vtutibus nālibus cap̄ ſexto. patet ergo quomodo bonitas digeſtionis remouet

malam qualitatē a cibo: inclinando ipſum ad qualitatem mēbri. Item ſi cum cibo malo ꝯiungant̄ alie due proprietates: que faciūt ad digeſtionē. ſ. fragilitas ꝛ mollities corrigetur malitia cibi citius ꝛ melius: ꝛ maior quātitas malitie poterit corrigi tardius.

¶ Aphoriſmus. XXXIX.

¶ Senes iuuenibus pleruſq̄ꝫ egrotant minus: Quecūq̄ꝫ vero egritudines eis cronice fiunt: multotiens commoriuntur.

Theo. ¶ Seniores magna ex pte min⁹ egrotāt q̄ꝫ iuuenes: Attñ q̄ lōgi his acciderit morbi magna ex pte īſanabiles tota vita comitantur.

Leo. ¶ Seniores iuuenib⁹ plurimū egrotāt minus. Qui vero morbi ipſis accidūt longi: maxima ex parte comitantur ad mortem.

¶ Commentum Galeni.

¶ Non ōis ſenex minus egrotat quolibet iuuene. nō enim ōis ſenex malā dietā plus diſcernit q̄ꝫ aliq̄s iuuenis: vnde ꝛ magis egrotant q̄ꝫ iuuenes: cum corporibus ſint defectiores: quoꝝ virtus q: defecta eſt in chronicis paſſionib⁹ commori eſt neceſſe: vnde ne morbus velociter digeritur. Morbi enim diuturni ſemꝑ ſunt frigidi: ꝛ idcirco ſepe ſenibus eueniunt: q: eorum etatibus magis competunt.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Hip. in hoc apho. ponit cōparationeꝫ inter iuuenes ꝛ ſenes duob⁹ modis. p̄ rōne frequētie. 2° rōne approp̄riatiōis ꝛ determinationis: ꝛ ſic hꝫ duas ptes. durat p̄ª vſq̄ꝫ ibi queq̄ꝫ vo. Dicit ergo de p̄: ꝙ iuuenes vt mltū egrotāt magis q̄ꝫ ſenes. ¶ De 2° dicit: ꝙ egritudines cronice multotiens fiunt in ſenib⁹: ꝛ vtplim̄ ſunt in eis mortales: ꝫ in iuuenibus fiunt rarо: ꝛ nō ſunt multotiens mortales.

¶ Cōmētator duo facit circa hūc apho. nā p̄ pōit expōnē p̄ᵉ ptis. 2° expōit expōnē 2ᵉ. durat p̄ª vſq̄ꝫ ibi q̄ꝛ vtus q: defecta.

¶ Dicit ḡ ſic de p̄: ꝙ ideo ſenes egrotāt minus q̄ꝫ iuuenes: q: ſenes melius cognoſcūt: ꝛ obſeruāt rectitudinē diete: et q: hoc aliq̄n̄ fallit. nā inuenit̄ iuuenis: q̄ melius diſcernit: ꝛ ſeruat regiminis rectitudinē: iō dicit ibi pleruſq̄ꝫ ꝛc̄. Inā ſi ſit eq̄litas regim̄is in vtroq̄ꝫ. ſ. ſene ꝛ iuuene: multo plus debet egrotare ſenex: q̄ꝫ iuuenis: q: vtus eſt defectior in eo.

¶ De 2° dicit: ꝙ egritudines cronice: ideo ſūt multotiēs mortales in eis: q: ipſi hñt vtutē debilē: ꝛ morb⁹ eſt durus ad digerēdū: q: eſt de mā frida. vñ opꝫ eos deficere ꝑpt̄ defectum ꝯtraſtādi morbo: ꝛ fiūt in eis multotiēs egritudines cronice: ꝑpter ſimilitudinē quam hñt cum eis: ſunt enim egritudines cronice frigide: ꝛ ſenes ſunt cōplexionis frigide: q: ōia corpa facile cadunt in egritudines ſibi ſimiles.

Circa hūc apho. duo dubitant̄. vnuꝫ de tex. ꝛ aliud de ꝯ¹°. De tex. ſic opponit̄: naꝫ cā q̄re ponunt̄ ſenes minus egrotare iuuenib⁹. Solū eſt bonitas regiminis: ſꝫ remoueamus iſtā cām. ſ. ꝙ ponam⁹: ꝙ eq̄lr̄ ſeruēt regimē ꝛ tūc querit̄ qui minus egrotēt: ꝛ vi ꝙ iuuenes plus egrotent: q̄ꝫ ſenes: q: ſanguis in iuuenibus feruet: ꝛ ebullit fortius: q̄ꝫ in ſenibus. ergo magis fiunt in eis egritudines.

Utrū ſenes plus egrotent q̄ꝫ iuuenes ſtāte paritate regiminis in vtriſq̄ꝫ.

¶ P̄. eſtas eſt egrat ꝛ facit egritudinē in iuuenib⁹: ꝛ hyems in ſenib⁹: ſic̄ dꝛ infra pt̄ᵉ 3ª. Sed eſtas eſt magis cā egritudinis: ꝛ pluriū q̄ꝫ hyems. ḡ ex pte q̄litatis humoꝝ: ꝛ ex pte aeris: vi ꝙ iuuenes plus egrotēt ſenib⁹. ¶ Ad ꝯ̄riū eſt plana rō: q: ōis hñs vtutē defectā citius: ꝛ frequētius ledit̄ ſenſibilr̄: ſed ſenes hñt vtutē defectā. ḡ ꝛc̄. ¶ Ad h̄ dico: ꝙ ſenes egrotant plus q̄ꝫ iuuenes: ſicut rō iſta probat. ¶ Ad argᵐ aūt in ꝯ̄riū factū dico: ꝙ ip̄m ꝯcludit niſi de morbo calo: ꝛ h̄ ego ꝯfiteor. nā iuuenes egrotāt magis q̄ꝫ ſenes egriᵗᵉ cala: ſic̄ dicit ille apho. ibi q̄ creſcūt ꝛc̄. Hic̄ enī ꝙ nō ſūt febricitāt ſenes ſic̄ iuuenes: ꝛ eadē eſt ſolō ad 2ᵐ.

¶ Uel pōt dici: ꝙ 2ª eſt cā ꝑpter quā ſenes minus egrotāt iuuenib⁹. vna q̄dē ex pte regim̄. ꝛ hec eſt potētior cā. Alia vo eſt diſpoſitio corpis: hñt. n. ſenes corpus fridū ꝛ ſiccū: ꝑpter q̄ð eoꝝ corpus eſt minus variabile. p̄maꝫ aūt iſtaꝝ cāꝝ ponit Gal. in ꝯ¹°. 2ᵃᵐ ponit Haly. de regimine etatuꝫ.

¶ De ꝯ¹° querit̄ de hoc q̄ð dicit: ꝙ oēs morbi cronici ſunt fridi: nā cā lōgitudinis morbi (ſic̄ dꝛ infra in ꝯ¹° illi⁹ apho. 4ᵉ pticule. ibi q̄buſcūq̄ꝫ fe. lōge. Itē 4° cañ. cap̄ de ſignis temꝑoꝝ morbi in fine) eſt aut mā multa: aut groſſa: aut frigida. ergo pōt eſſe morbus cronicus: ꝛ materia nō eſt frida. — Utrū oēs morbi cronici ſint frigidi.

¶ P̄. flōmia arterie curat egritudinē cronicā: ſic̄ dꝛ 4° cañ. fen 4ª cap̄ de flōmia. ꝙ. ibi arteria vo manus: Sꝫ conſtat ꝙ flōmia arterie euāt mām calidiſſimā. ergo egritudo cronica fit de mā calā. ¶ P̄. ꝯtingit fieri hidropiſim: de cā calā: ꝛ tñ eſt egritudo cronica. ¶ P̄. Auic̄. 4° cañ. cap̄ de febres de cholera: dicit ꝙ febris tertiana: pōt durare ꝑ mediū annum. ḡ eſt egritudo cronica. nā ōis morbus qui trāſit. 40. dies ē cronicus: ſic̄ dcm̄ eſt. ſ. in ꝯ¹° illius apho. ibi acute egritudines. Itē iſra pticula 3ª. ¶ Ad hāc q̄ōnē rñdeo: ꝛ dico: ꝙ morb⁹ cronicus eſt fridus. i. de humore frido. ſ. de flate aut melā puris vel cōmixtis. nā tertiana nō vera eſt lōga ꝑpter admixtionē flatis. ¶ Ad argᵐ q̄ð fit in ꝯ̄riū dico: ꝙ multa mā: niſi admixtū hēat aliq̄d friditatis nō facit morbum lōgū nā ſanguis ꝛ cholera ſi ſoli ſint: nō pñt facē morbum lōgū: ꝛ ꝑ hoc pꝫ ſolō ad 4ᵐ. nā tertiana nō vera eſt ꝑpter flegma. ¶ Aut dic ꝙ qñ dicit Gal. ꝙ morbi cronici ſunt ſemꝑ fridi: dꝫ itelligi vt mltuꝫ. nā vie medicoꝝ latis eſt ſi habet veritatem: vt in pluribus: ſicut dicit Gal. iſra.

¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ egritudines catarroſe: lꝫ ſint de mā calā: tñ poſſunt eē lōge: ꝛ hoc dico nō quātum ad vnicū motuꝫ mā: ſed ꝑpter renouationē fluxus: ſm periodos iteratos.

¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ hidropiſis a toto ſuo gn̄e eſt egritudo longa: tñ ſi ꝯſideremus hidropiſim cōparādo eā: que eſt de cā calā: ad eā que eſt de cā frida: illa que eſt de cā frida eſt lōgior. ¶ Uel dic ꝙ lōgitudo hidropiſis de cā calā: nō eſt ꝑpterea: ꝙ ſit de cā calā: ſed ꝑpter ꝯ̄rietatem que eſt inter egritudinē ꝛ cām p̄mam. naꝫ lꝫ cā prima que eſt caliditas epatis: ſit cā calida: tñ ipſa egritudo ratione cauſe ꝯiuncte. que eſt aquoſitas vꝫ frida: ꝛ ſic ex tali ꝯ̄rietate potuit morbus calidus ab initio ꝑlongari: huius aūt q̄ōnis plenā veritatem inuenies ſupra in gloſis illius apho. ibi quecūq̄ꝫ ex plenitudine. Inaꝫ ibi dixi omnes modos: ſm quos poteſt egritudo prolongari.

¶ Aphoriſmus. XL.

¶ Brāci ꝛ corize in valde ſenib⁹ nō maturant̄.

¶ Raucedines ꝛ grauedines maioribus admodum natu cōcoqui nequeunt. Theo.

¶ Raucedines: ꝛ grauedines in valde ſenib⁹ coctionem non admittunt. Leo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Si ſupiori hunc ꝯtinuare velis tale eſt ac ſi dicatur ſenes min⁹ egrotāt iuuenibus. quecūq̄ꝫ vo eis chronice egritudines fiūt: multotiēs cōmoriunt̄. vñ brāci ꝛ corize non in valde ſenibus maturant̄. hic ḡ iferior apho. ſupioris eſt cōfirmatiuus. Neq̄ꝫ eniꝫ ſolū ſenes his īfirmitatib⁹ ſunt cōmorientes: cū ꝛ alie ſint incōgruētes: ſicut podagra: arteticā: ſcia: frigitudo iteſtinoꝝ: aſmata: tuſſis: gibboſitas anterior ſeu poſterior ſeu lateralis. ꝛ ceteri etiā morbi in iuuenibus ad ſanādū duri: q̄ꝫto magis in ſenibus?

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. p̄cedenti docuit Hip. ꝙ egritudines cronice: ſūt vt mltū mortales in ſenibus: mō in iſto apho. ꝯfirmat q̄ð in fine illius dixerat: ponēdo q̄ſdā egritudines cronicas in exēplum: ꝛ dicit vere dixi: ꝙ egritudines cronice ſunt vt multum mortales. nam branci: ꝛ corize non maturantur

in valde ſenibus.

¶ Cōmentator circa hunc apho. duo facit. nā primo ponit habitudinē huius aphoriſmi ad ſuperiorem. 2° ponit cām huius apho. ⁊ ampliat ipm. durat p^{a} vſq₃. [Neq₃ enim ſolum ſenes.] De primo iam patuit in continuatione.

¶ De 2° dico ꝙ iſte egritudines. ſ. brāci ⁊ corrize: ideo difficile ſanant in ſenib^{9}: q₂ in iuuenib^{9} cū difficultate ſanant: ⁊ nō ſolum iſti morbi: ſed multi alij. ſ. podagra ⁊ artetica: aſma ⁊ tuſſis: ⁊ ſub his difficile ſanant [brāci ⁊ corrize.]

¶ Ad plenā intelligētiā iſtoꝝ vocabuloꝝ duo notare opꝫ. quoꝝ p^{m} eſt de multiplici ſigtione hui^{9} dictiōis: catarrus. 2^{m} eſt de ꝓpria ſigtione iſtaꝝ duaꝝ dictionū. ſ. [brāci ⁊ corrize.] Dico ḡ ſic de p^{o}: ꝙ catarrus accipit 3^{r}. ſ. cōiter ꝓpē ⁊ magis ꝓpē. Cōiter qdē accipit pro oī fluxu humoris a q̄cūq₃ mēbro ꝓcedēs ad qdcūq₃ aliud. ⁊ hoc innuit Auicē. p can. ſen 2^{a} de morbis cōpoſitis: ⁊ et̄ h approbat ſigtio huius nois: catarrus: eſt. n. apud grecos h nomen: catarrus: idē qd̄ fluor: ſic. d. Meſue in li^{o} de medicinis appropriatis cap. de catarro ⁊ corriza. Proprie vero dī catarrus humoꝝ fluxus a capite ad mēbra iferiora. Sic. n. diffiniuit eū in eodē cap. dictus author. dicit. n. ꝙ catarrus eſt fluxus humoꝝ a capite ad mēbra iferiora. magis vo ꝓpē dī catarrus fluxus humoꝝ a capite ad mēbra ſpūalia. ſ. ad guttur ⁊ pulmonē ⁊ pect^{9}: ⁊ ſic accipit Gal. in 2° ſcōi ꝓn^{o} ſup illo cap. [ſternutatio cū reumate.] Jt in tegni de ſignis cerebri fridi: cū dicit ꝙ hn̄tes cerebꝝ humidū ꝯſumunt catarris ⁊ corrizis. ⁊ Aui. 3° can. cap. de catarro ⁊ corriza. hoc eniꝫ mō differt catarrus a corriza: ſicut due ſpēs diuerſe: ſꝫ ſm priores duos modos: corriza eſt ſpēs catarri. dicit. n. Meſue in ꝑallato cap. ꝙ tres ſūt ſpēs catarri. ſ. corriza brācos ⁊ tuſſis. ¶ De 2° aūt dico: ꝙ brāci dicunt ſupfluitates deſcēdētes ad ſauces: ⁊ ad carnes: que ſunt in ptib^{9} illis. vn̄ Meſue dicit brācos dī a ꝑfocatione faucū: ⁊ voce obſcura: ⁊ ſternutatione aſſidua: ⁊ trāſglutiēdi difficultate. Corriza aūt dī ſupfluitas emāata p nares: ſicut dicit Gal. in 2^{a} ſcōi ꝓnoſt. ſup illo cap. [ſternutatio cū reumate.] ⁊ etiam Meſue in ꝑdicto cap^{lo} dicit: ꝙ hoc nomē: corriza: ſumptū eſt ab oſſibus narium.

¶ Aphoriſmus. XLI.

¶ Qui exoluuntur frequēter ⁊ fortiter ſine manifeſta occaſione: repente moriuntur.

Theo. ¶ Qui ſepe ⁊ multum exoluuntur ſine cā manifeſta: ij de repente moriuntur.

Leo. ¶ Qui frequenter: ac fortiter abſq₃ cā manifeſta exoluuntur: de repente moriuntur.

¶ Commentum Galeni.

¶ Nō enī oēs qui exoluunt ſubito moriunt. ſed ſi hec tria ꝯditionalr adiungunt frequēter ⁊ fortiter ⁊ ſine manifeſtis occaſionib^{9}. Scio eniꝫ quēdā balneo ſmorātē ide diſſolutū: q₂ balneū ex ſibi nocitiuis lignis calefactum erat. qd̄ nō tn̄ cā fuit repēte moriēdi: cū iaꝫ cā manifeſta fuerit. Scio et̄ quēdā in balneo diſſolutū fuiſſe mane ieiunum: ⁊ alterū lꝫ nō ieiunū ſed tn̄ ꝑuum accepat cibum. hoꝝ cauſa vel defectio oris ſtōi vel nimius ſenſus fuit. Sed exolutis ſine aliqua manifeſta occaſione vētus ſpūalis eſt defecta: ſicut qdā ꝑpeſſus fuit. qui cū diſſolueret: tremorē habuit in precordijs: vn̄ ⁊ ſubito perijt. ſic. n. ſp videmus nimiā diſſolonē pp cardiacā hn̄tibus. Hec. n. non eſt defectio ſicut Hip. innuit ꝙ fortis ⁊ frequēs ſine cā manifeſta ſigſiat nimiam ⁊ ſubitā ſolonē ſactam in locis ꝓrimis cordi: q̄ poſtq̄ ad cor venerit: mortē infert. Sūt aūt manifeſte occaſiones: vt flux^{9} vētris: emiſſio ſāguis: lōgaq₃ egritudis debilitatio.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In hoc apho. ponit Hip. Signa quedā cardiace paſſionis: ⁊ dicit ꝙ diſſolutio frequēs ⁊ fortis: ⁊ ſine cā manifeſta e ſignum ſubite mortis.

¶ Cōmētator circa hūc apho. ſic ꝓcedit. naꝫ p^{o} ponit: ꝙ ille tres ꝯdōnes. ſ. [frequēter ⁊ fortiter ⁊ ſine cā manifeſta:] ſunt nec̄ie ad veritatē apho. 2° ponit q̄dā exēpla ad expōnem illaꝝ ꝯditionū: ⁊ ſic ſentētiando ꝑ illa exēpla: nō ſolū explanat illā ꝯditionē. ſ. [ſine manifeſta cā] ſꝫ alias duas. Sed vtꝝ Gal. per illa exēpla que ponit: velit exponē oēs illas tres ꝯdōnes: vel ſolū hāc. ſ. [ſine cā manifeſta:] īfra queret. 3° ponit cām veritatis apho. 4° rn̄det tacite qōni: ſꝫ h vltimū nō ē in 2° Burg. vn̄ pōt eē additio Conſtātini. durat p^{a} vſq₃ [Scio. n. quēdā.] 2^{a} vſq₃ [ſꝫ exolutis.] 3^{a} vſq₃ [ſunt aūt manifeſte.] ¶ De p^{o} planum eſt. ¶ De 2° dicit: ꝙ iſta ꝯditio [ſine cā manifeſta:] hn̄ fuit poſita: q₂ fuit qdaꝫ qui multū fuit moratus in balneo: qd̄ nō fuerat calefactuꝫ ex bonis lignis: ⁊ fuit inde diſſolut^{9}: tn̄ talis defectio non ſigt mortē: q₂ cā fuit manifeſta. Jtē fuit q̄dā mulier q̄ moleſtata paſſione mr̄icis ſincopizauit: nec tn̄ fuit ſignū ſubite mortis: ⁊ ſic in alijs ſilib^{9}. ¶ De 3°. d. ꝙ ſi aliqs exoluat ſine cā manifeſta: ⁊ fortiter: ⁊ frequēter: iſta exolutio ꝯtigit patiētib^{9} cardiacā: ⁊ illi ꝯtigit mors pp debilitatē v̄tutiſ vital. nā talib^{9} ꝯtigit tremor cordis: ⁊ poſtea ſe^{r} mors ſubito

¶ De 4° ⁊ vlt^{o}. d. ꝙ poſſet aliqs dicē: q̄ ſunt cāe manifeſte q̄ ꝯfaciūt diſſolōnē: ⁊ ipe dic: ꝙ cāe iſte ſūt flux^{9} vētris ſupflu^{9} ⁊ fluxus ſanguinis: ⁊ lōga egritudo: ⁊ hīs ſimilia.

Circa hūc apho. dubitat: ⁊ de ter. ⁊ de 2^{lo}. p^{o} ḡ ſcrutemur q̄lr iſte tres ꝯdōnes fuerunt nec̄ie. dico ḡ ꝙ ipſe ꝑ ſincopim determinatā cum iſtis trib^{9} ꝯdōnib^{9}. ſ. frequēter ⁊ fortiter: ⁊ ſine cā manifeſta vult ſigſiare ſup illam egritudinē que eſt ꝓpa paſſio cordis: que eſt ſincopis ꝓueniēs a corde. vn̄ dico ꝙ iſte tres ꝯdōnes coartāt diſſolōnē ad illā diſſolōnē: que ꝓcedit ſolū ex paſſione ꝓpa cordis. nā pōt ꝯtingē ſincopis ex paſſione ſtōi: ⁊ iſta ꝯtingit cū faſtidio ꝑcedēti. tn̄ nō eſt ita fortis: ſicut illa que ꝯtigit ex corde: nā remanet ſalua v̄tus cordis: lꝫ patiat ꝑ colligātiam. Silr pōt ꝯtingē ꝓpter mr̄icis paſſionē: tn̄ nō eſt adeo fortis: nec adeo frequēs: q₂ nō multū frequēter cadit v̄tus cordis ꝓpter talia accn̄tia: nec fortiter: q₂ paſſio v̄tutis ꝓpt̄ nocu^{m} ꝓpriū ipſius mēbri eſt fortior: q̄ꝫ pp nocu^{m} alterius mēbri. ⁊ ſic pꝫ ꝙ iſte due ꝯdōnes. ſ. fortiter ⁊ frequēter: ſūt nec̄ie ad veritatē apho. ¶ De 3^{a} vo ꝯdōne. ſ. hac [ſine cā manifeſta] nō eſt opus ſcrutari cū ſatis ſit plana ꝑ cōmentū. ⁊ ſm hāc poſitionē ꝑ exēpla Gal. exponunt iſte tres ꝯdōnes: ſꝫ de h ſtatim queret. ¶ Poſſet q̄ri que ſit cā iſtius paſſiōis cardiace. Et dico ꝙ cā pōt eē oīs mala ꝯplō: ⁊ cū mā: ⁊ ſine mā circa capſulā cordis: aut in ipſo corde. nā oīa iſta debilitāt v̄tutē vitalē: ita ꝙ aliq̄ cā ieui ſupueniēte: vel aliq̄ motu deficit v̄tus: vn̄ ſit tremor cordis. ⁊ h hꝫ ab Aui. 3° can. cap. de cauſis tremoris cordis ⁊ ſincopis.

¶ 2°. q̄rit de h ꝙ dicit [ſine cā manifeſta] an oporteat itelligi per cām manifeſtā: ſolū cām primitiuā: aut ſimul ⁊ ꝑmitiuā ⁊ añtem: ⁊ videt ꝙ oporteat nos intelligere cām primitiuā ſolū. nā ita ꝯſueuit accipe Hip. ſicut dī in illo apho. 4^{e} ꝑticule. [Sudor ex ſōno ſine cā manifeſta fact^{9}:] hic. n. accipit cā manifeſta pro cā exteriori: ⁊ ſic ꝓ cā primitiua.

¶ Ad hāc qōnem dico: ꝙ per cām manifeſtā dēmus intelligere cām ꝑmitiuā ⁊ añtem: dūmodo cā illa ſit in alio membro. ſ. in ſtō: aut matrice: aut cerebro: ſꝫ pro cā añte: que ſit in capſula cordis: aut in ipſo corde nō accipit hic cā. nā talis cā añs: non pōt eſſe manifeſta. ¶ Qui exoluunt. i. ſincopizant: ſincopis aūt ſic diffinit ab Aui. 3° can. ſen 11° cap. de ſincopi. [Sincopis eſt deſtructio maioris partis pluriū virtutū motiue ⁊ ſenſibilis: ꝓpter debilitatē cordis: ⁊ aggregationē ſpūs totius ad ipſum: ꝓpter cām mouētem eū ad interiora: aut propter cām prefocātem ipſum interius: q̄re non inuenit ſpiraculū: aut ꝓpter ꝑuitatē ⁊ ſubtilitateꝫ ſuā: q̄re non ſupfluit ſupra illum qui reperit in minera.] Galenus vero. xij. de ſanitatis ingenio breuius diffiniuit

Catarrus tr. plr.

⁊ dicit[ſincopis eſt caſus virtutis ſubito factus.]
¶ De cōmento querit̄ de iſto verbo qđ ponit.ſ.ꝙ balneum
ſit calefactū de malis lignis.nā qđ ad rūbū de lignis i bal
neo:⁊ qualia ſunt illa ligna? ¶ Ad hoc dico:ꝙ calefactio
balnei ex malis lignis ſine dubio imprimit in aerē balnei.
nā vapor ex aqua īficit aerē ⁊ calor ignis īficit aquā. Que
aūt ligna ſint illa que hoc hñt facere:poſſum⁹ dicē ſm ex/
timationē:ꝙ ſunt ligna que hñt radices iuxta cauernas ſer
pētum:aut que ſteterūt in loco vbi putreſcunt ⁊ ferent:aut
forte eſt aliqua ſpēs lignoꝝ:ſed neſcio illam:talis inq̄ȝ qđ
raro hȝ occurſum in medicina:⁊ in opere ⁊ iudicio.

¶ Aphoriſmus. XLII.

¶ Apoplexiam ſoluere fortem: impoſſibile eſt
Debilem vero non facile.

Theo. ¶ Stupor attonitus vehemens: ſolui non po/
teſt:leuis non de facili poteſt.

Leo. ¶ Soluere morbū:quem apoplexiā vocāt: for/
tē:impoſſibile:debilem vero:non facile.

¶ Commentum Galeni.

¶ Accīntia apoplexie ſubito toti corpi ſenſum ⁊ motū au/
ferunt niſi tm̄ ſpūalem motū:qui ſi auferat maior ⁊ peior
erit. Si aūt apoplectici ſpirant tm̄ dure ⁊ anguſtioſe paſſio
erit fortis. Si vo ſpūs diuerſus ſit nō einſdē.ſ.ordis ⁊ ali/
qñ quieſcit paſſio qdē erit fortis:ſȝ nō tm̄ ꝑori erit ſilis. Si
tm̄ ſpūs vni⁹ ſit ordinis paſſio erit debilis:in qua ſi ōio me
dicus machinat̄:poſſe eſt vt curet̄. Cā ōis apoplie eſt:cum
ſpūs aiatis a capite ad inferiores ptes corpis ſiue in ſubm
corpus nō poſſit deſcēdere:qđ autē pp apā cerebri ſit aut
q: vētriculi cerebri flatica humiditate ſunt repleti. Scđm
aūt q̄ntitatē cauſe morbi magnitudo ⁊ fortitudo eſt ſui qui
maxime eſt incurabilis pp impedimētū anhelandi. Et eſt
mirādū in hac paſſione lacertos pectus mouentes ſe dila/
{tare:cū ſpūs illuc nequeant deſcēdere:⁊ moueāt anguſtio
{ſe ⁊ oīuȝ alioꝝ lacertoꝝ mot⁹ ſit ablat⁹. Sȝ arbitror ipoꝝ
{vtutē nālē mobilē mouere ipos ex ſpūs deſiderio:vnde in
{pñbus apoplecticis lacertos toti⁹ pectoris inuenim⁹ moue/
ri. In aliis vo nō ſit paſſionibus niſi raro:⁊ cū multū ſit ex
ercitiū corpis. Cuius rei cā:eſt : q: multū anhelitū deſide/
rant in illa hora. In apoplia vo nō ſolū pp anhelit⁹ appeti
tū ſȝ pp vtutis defectionē:ſic̄ inuenit̄ in vtute defectis ex
febribus:qꝛ lacerti in pectore maxīe mouēt̄:vt multa q̄nti
tas aeris quā paulatim recipe negt multo ipetu recipiat̄.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In ꝑcedēti apho. docuit author ſignare ſup eos q ſubito
moriunt̄ egritudine cordis:mō docet ſignare ſup eos q ſu
bito moriunt̄ egri^{nt} cerebri:⁊ dicit ꝙ ipoſſe eſt euadē apo/
pleticū de maiori apoplia:⁊ de minori nō ē facile:lȝ ſit poſſe.
¶ Cōmētator circa hūc apho. ſic ꝑcedit. nā ꝑ diſtiguit ſpēs
apoplexie. 2° ponit cās apoplexie. 3° ponit cauſam verita/
tis apho. 4° pōit quādā dubōnē. durat ꝑ^{a} vſq;[cā ōis apo
plexie.]2^{a} vſq;[ſm q̄ntitatē cauſe.]3^{a} vſq;[et eſt mirādū.]
¶ De ꝑ dicit:ꝙ ſpēs apoplexie ſunt 4^{or}. quaꝝ ꝑ^{a} eſt in q̄ nō
appet anhelitus aliquo mō. 2ª eſt in q̄ appet anhelit⁹:tm̄ du
rer ⁊ cū anguſtia. 3^{a} vo eſt in qua anhelit⁹ eſt inordinatus:
lȝ nō ſit cū tāta anguſtia. 4^{a} vo ſpēs eſt in qua ſpūs eſt ordi
natus:⁊ iſta ſola eſt minor apoplexia:⁊ eſt curabilis.
¶ De 2° dicit:ꝙ cā gñalis apoplexie eſt ꝑuatio deſcenſionis
vtutis aiate ad mēbra iferiora:⁊ cā ꝑtialis:⁊ mediata iſti⁹
ꝓhibitionis:eſt aut apā cerebri:ſiue calidū:ſiue fridū:aut
replō cerebri ex mā flatica. ¶ De 3° dicit:ꝙ ſm magnitu/
dinē cauſe faciētis apoplexiā eſt magnitudo ei⁹:⁊ magni/
tudo cauſe nō īterficit niſi q: impedit anhelitū. vñ non pōt
calor nālis:qui eſt in corde hrē ſuā euētationē:vnde quāto
maior eſt ꝑuatio anhelitus : tanto paſſio eſt mortalior.
¶ De 4°.d.ꝙ mirādū eſt qūo eſt h:ꝙ oēs lacerti corpis ſūt
īmobiles. Illi vo ſoli qui ſunt in pectore mouent̄. Ad qđ
ipſe Gal. rñdet:⁊ dicit ꝙ ipſe putat lacertos moueri ꝓpter
deſideriū reſpirationis:⁊ iſpirationis qđ cogit ipſam vtu
tem:que eſt in neruis facere motū. Et muſculi qui faciunt
hūc motū:ſunt illi muſculi:q ſunt in pectore:q nullo modo
mouebant̄ ante apoplexiā:niſi aliqñ in fortiſſimo exerci/
tio. nā tunc hñ mouent̄ lacerti pectoris:tm̄ dña eſt in mo/
tu eoꝝ in exercitio:⁊ in apoplexia. nā in exercitio mouent̄
ꝓpter augmētatā neceſſitatē:nā nō ſufficiebat motus dia/
phragmatis:⁊ alioꝝ lacertoꝝ exceptis lacertis pectoris:⁊
ꝓpter auctā calitatē. Sed in apoplecticis ↄtingit:nō ꝓpter
nec̄citatē. nā illa diminuta eſt in eis:ſȝ ꝓpter debilitatē vtu
tis nō potētis dilatare q̄ntū expedit illi pue nec̄citati:ſȝ i fe/
brib⁹ acutis:in qbus eſt vtus defecta ↄtingit motum iſto/
rum lacertoꝝ fieri:propter vtrunq;.ſ.⁊ ꝓpter auctam ne/
ceſſitatem:⁊ propter defectum virtutis.

Circa hūc apho. 4^{or} dubitant̄. ꝑ^{m} eſt de eēntia iſti⁹ paſ/
ſiōis. 2^{m} eſt de ſpēb⁹ ei⁹. 3^{m} eſt de cāis. 4^{m} eſt de ſi/
gnis. De cura vo nō ē hic dōm:cū eēt ſmo ꝓlixior debito.
¶ De ꝑ vo ſic agit̄. naȝ vr̄ apoplexia eē accñs:q: Gal. in 3° Utrū apo- plexia ſit accñs: vel morbus.
de accñti ⁊ morbo:ponit ipſam īter accñtia:⁊ pȝ ꝑ diffōnē
poſitā ab Aui. 3° cañ. nā dicit ꝙ apoplia eſt ocioſitas mem
broꝝ a ſenſu ⁊ motu ⁊c̄. ſȝ ocioſitas eſt ablata actio : ⁊ ōis
actio ablata:aut leſa eſt accñs:ſic dr̄ 3° 4° ⁊ 5° de accñti et
morbo. igit̄ ⁊c̄. ¶ Ad ↄ̄riū ſic agit̄. Auicē. ponit 3° cañ. ꝙ
epilia eſt morb⁹. nā dic̄ ꝙ epilia eſt egri^{do} ꝓhibens mēbra
aiata a ſua actiōe ſenſibili:⁊ motiua:⁊ erectiōe nō itegre:ſȝ
epilia nō dr̄t ab apoplia:niſi ꝑ magis ⁊ min⁹:ſic̄ dr̄ infra in
ↄ^{io} illius apho. [Epilēticoꝝ ⁊c̄.]q̄re cū magis:⁊ min⁹ nō
faciāt drīam in ſpē:tūc apoplexia eſt morb⁹. ¶ Ad h dico
ꝙ ſicut h nomē:ipa/mus:pōt noiare actionē leſam:ſic̄ dr̄ a
Gal. 5° de accñti ⁊ morbo:⁊ pōt noiare egritudinē neruo/
ſam:ſic̄ dr̄ ab Auic̄. 3° cañ. cap̄ de ſpaſmo. ſilr dico de apo/
plexia. nā ſi ipſa dicat ſolū actionē aiatā leſam. dico ꝙ ipſa
eſt accñs:⁊ ſi dicat oppilōnē:vel clauſurā cerebri:ipſa eſt
morb⁹ in forma:tm̄ magis ꝓpe dicitur accñs:q̄ȝ morbus.
¶ De 2° ſic ꝑcedo. vr̄ ꝙ ſpēs apoplexie:ſint ſoluȝ due:q: ſic Utrū ſpēs apoplexie ſint ſolū. 2 vel. 3. vl. 4
ponit Hip. hic. Et vr̄ ꝙ ſint. 3. nā ſic ponit Auic̄. 3° cañ. cap̄
de apoplexia. Et videtur ꝙ ſint 4^{or} : q: ſic ponit hic Gal.
¶ Ad hāc qōnē rñdeo:ꝙ apoplexia rōne ſui finis:⁊ termi/
nationis ↄſiderata:hȝ ſolū duas ſpēs.ſ. fortē ⁊ debilē. naȝ
vna eſt mortalis:⁊ alia ſalubris:ſȝ ↄſiderata rōne ſuoꝝ ac/
cidētiū.ſ. ablatiōis anhelit⁹ ⁊ ſpume ↄſideratione:⁊ alioꝝ
ſignoꝝ pōt eē ſm minutā ↄſiderationē 4^{or} ſpēꝝ:⁊ ſm ali/
q̄ntulū:groſſiorē:pōt eē triū ſpēꝝ. Uñ ꝑ mō ↄſiderauit Ga.
in h loco. 2° mō Aui. 3° cañ. cap̄ de apoplia. Item 3° mō pñt
diſtingui ſpēs apoplie:ſm mām ⁊ cām efficiētē ipſam:⁊ h
diſtinctio patebit in ſequēti queſito:⁊ ideo ibi recollige.
¶ De 3° ſic agit̄. vr̄. n. ꝙ cā hui⁹ paſſionis nō ſit : niſi humor
fridus:q: Gal. h dicit in h apho. ⁊ in ↄ^{io} illi⁹ apho. [Epi/ Utrū cā a- poplexie ſit ſolū hu- mor frid⁹
lēticoꝝ.]⁊ 3° ⁊ 4° de iter. ¶ Ad ↄ̄riū ſic opponit̄. ponit. n.
Aui. 3° cañ. ꝙ cā apoplie pōt eē ſanguis ⁊ flegma:q̄re pōt
mā frida:⁊ caīa eſſe cā. ¶ D. pōt queri de nūo cāꝝ. naȝ vr̄
ꝙ ſit ſolū flegma ꝑ ea que dcā ſūt in hoc apho. ⁊ in aliis li/ Utrū ſoluȝ flegma ſit cā apople xie.
bris. Itē vr̄ ꝙ mā huius ſit 2^{x}.ſ. flegma ⁊ ſanguis. Iteȝ vr̄
eē mā melica:⁊ mā vētoſa:vel vaporoſa:ſic̄ dr̄ i illo apho.
6ª ꝑiculeſ[in melicis egri^{b9} ad h ꝑiculoſe] ⁊ in illo apho.
5ª ꝑicule. [Si qs inebriat⁹.] ¶ Ad hāc qōneȝ dico:ꝙ cā
apoplie ſm Aui. 3° cañ. pōt eē aut apoſtemās:aut nō apo/
ſtemās. Et apans:aut de mā caīa:aut frida:⁊ vtraq; eſt cū
feb. Si vo ſit ſine apate (vt eſt vtplm) tūc eſt ꝓpt̄ oppilōnē
⁊ iſta oppilo:tūc ē aut pp clauſurā:aut pp replōnē:pp clau
ſurā eſt:ſic̄ pp magnū dolorē:aut pp forte frigus. nā fortis
clauſura coarctat vētriculos:ita ꝙ ꝓhibet̄ deſcenſus ſpi/
ritus. Si vo cauſa ſit propter repletionem : tunc aut erit
| propter ſanguinē oppilātem:aut ꝓpter flegma:aut ꝓpter
{melliam:aut ꝓpter vaporē vinoſuȝ:ſm ꝙ ꝓbat̄ ꝑ dcā Hip.

ꝗ calore ſine motu non poſſe fieri. Quib⁹ rñdemus ꝑ hec que ſenſu ꝑcipiunt̃. Spuma duob⁹ modis gñatur. vel ꝓꝑ magnũ motum quo aqua maris ꝑcutit̃ que ſpuma ex motu ⁊ ꝑcuſſione ɔficit̃: vel in olla ꝓꝑ nimiũ calorẽ qḋ ⁊ vꝫ in aialib⁹. in epilẽticis. n. vtus ſui mot⁹ ſpumã ɔcreat in oribus eoꝝ in porcis ſyluestrib⁹ fortitudo caloris: in eqs currẽtib⁹ vtrũqꝫ ſimul adunat̃. cũ. n. aer in eis nimio ⁊ ſpiſſo motu intus ⁊ exteri⁹ moueat̃: ſaliue ſubtiliant̃ diuidunt̃ ⁊ aeri cõmiſcent̃: ſicqꝫ ſpuma ɔcreat̃. itidem de pulmone aſcẽdẽs fum⁹ ſaliueqꝫ cõmixtus augmẽtat ſpume q̃ꝫtitatẽ illius. ¶ Qui arbitrãtes ſpumã illam aſcẽdere a ſtõ approbant̃ decipi m̃lto errore. impoſſe. n. ẽ tãtam ſpumã ſine aliquo motu aſcẽdere vomitu vel faſtidio impellẽte: ſine quibus duob⁹ a ſtõ nihil aſcẽdere valet. Itẽ impoſſe eſt fumũ a ſtõ aſcẽdere ſicut ⁊ a pulmone flatũ expellẽte: qḋ manifeſtat ſanguinis a pulmone ſcreat⁹ q vꝫ ſpumoſus ⁊ q̃ſi ſuba ipſius pulmonis: a ſtõ ṽo non ſit. Sanguis. n. a pulmone miſſus multus eſt ⁊ ſubtilis: ⁊ cũ tuſſi. Fum⁹ ṽo exiẽs cum expulſione flatus paulatim ex humiditate pulmonis egredit̃ ⁊ iccirco tuſſis inde nõ creat̃. ¶ Cũ aũt collũ circũdet̃ ſuffocatiõe cor ac pulmonẽ nece eſt fumoſuꝫ aerem expellere: qḋ nos mõſtrauimus in lib. intitulato q̃re neceſſarius ſit anhelit⁹: ⁊ cũ fumoſus aer nequeat exire ꝑ nimia ſuffocatione. Anguſtiat̃ aũt pulmo aialis: ⁊ cum maiori anguſtia expellit̃ a pulmõe aliquãtulã partẽ cũ ipſo aere nãlis humiditatis ſue emittẽte: ſic in ſanguinis ſcreatu eſt videre. ¶ Qḋ cũ appareat ꝑditionẽ ſignãt: ⁊ cũ nimia ſit anguſtia pulmõis ꝓꝑ ſuffocationẽ aialis. anguſtiat̃ aũt pulmo pre calore nimio ſibi a corde miſſo. ſi ḡ aſcẽſio ſpume ex caloris eſt ebullitione: ⁊ mot⁹ anhelitus duritie: ⁊ pulmonis anguſtia in emiſſione ſignũ erit mortale. ¶ Sed tñ aliqñ ⁊ raro in ore ſuffocati ſpuma apparuit: ⁊ nõ mortuus fuit. Intelligẽdum ergo ex ṽbis Hip. non in omnibus ſꝫ in plurib⁹ illud ſepe fieri: ſic in alio apho° innuit. Quibus iuuenibus ſiugꝫ exñtibus vẽtres humidi: neqꝫ h̃ in oibus ſꝫ in pluribus determinauit: qḋ in fine hui⁹ particule dixit expꝛ̃ſſius. ſiccant̃. n. vt in pluribus ſeneſcentibus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia ſupra fuit locutus de diſſolutis ꝓꝑ paſſionẽ cordis ⁊ ꝓꝑ paſſionẽ cerebri. mõ loqͥtur de diſſolutis ꝓꝑ paſſionẽ colli ⁊ cãne pulmonis ⁊ gutturis. ⁊ dic̃ ꝙ ſi aliqs ſuffocatus ⁊ diſſolutus nondum mortuus habeat ſpumam circa os non poteſt euadere.

¶ Cõmẽtator circa hũc aph^m ſic ꝓcedit. nã ꝑmo agit ḋ mõ gñationis ſpume. Scḋo improbat quoſdã errãtes ḋ aſcẽſu ſpume. Tertio ponit cãꝫ ṽitatis apho^i. Quarto ponit coartationẽ apho^i. durat ꝑma vſqꝫ. ſ vnde arbitrãtes. ꝛ^a vſqꝫ ſ cum autẽ collum. ꝫ^a vſqꝫ: ſ ſed tamen aliquando.

¶ Dicit ergo de ꝑma pte ꝙ ſpuma gñat̃ ex cõmixtiõe duorũ corpoꝝ. ſ. humiditatꝭ viſcoſe ⁊ aeris: vel vẽtoſitatis. nã qñ iſta duo corpa aggregant̃. circũdat̃ vẽtoſitas ab humiditate: ⁊ fiunt ampulle que multiplicate: ⁊ ɔtinuate faciũt ſpumã. ⁊ ſi hu^or illa ſit multũ viſcoſa durabit multũ ſpuma. ⁊ põt fieri iſta cõmixtio duoꝝ corpoꝝ ex duplici cã. ſ. ex motu vni⁹ illoꝝ corpoꝝ vel amboꝝ: aut ex nimio calore. Qꝫ ſi obijciat̃ ſpumam nõ poſſe fieri abſqꝫ motu. rñdemus ꝑ ea que ſenſui appent ḋdo ꝙ cã ſpume põt eẽ ſolus. Calor: ſicut in olla bulliẽte: ⁊ aliqñ ſolus mot⁹: vt in maris ⁊ in epilẽticis: ⁊ aliqñ ꝑt eſſe cã mot⁹ ⁊ calor. Sicut in eqs currẽtib⁹. Modus aũt gñationis ſpume in iſtis aialibus eſt talis nã aer q ꝑ anhelitum agitat̃ ꝓcedit intus ⁊ extra motu forti ⁊ frequẽti. ⁊ ſaliualis hu^or. tunc ſubtiliat̃ ⁊ diuidit̃: ⁊ cum illo aere admiſcet̃: ⁊ ſit ſpuma. Itẽ vapor fumoſus veniens ex pulmone cũ forti motu cõmiſcet̃ cuꝫ illa ſaliua: ⁊ auget q̃ꝫtitatẽ illius ſpume. Erunt ergo tria in gñatione iſti⁹ multe ſpume. ſ. fortis ⁊ frequẽs mot⁹ aeris. agitatus ſm̃ reſpirationẽ. ⁊ humiditas ſaliualis ⁊ fumoſus vapor. q venit a pulmõe ꝓꝑ caliditatẽ cordis. Et eſt hic notan^m: ꝙ Gal. poſuit hic modũ gñationis ſpume ꝑ viam reſol'onis ponẽdo tria gña cãꝝ ſpume quaꝝ ꝑma eſt commixtio iſtoꝝ duoꝝ. ſ. ex humiditate ⁊ vẽtoſitate: ⁊ hec eſt immediata cã eius. Scḋa eſt ɔquaſſatio iſtoꝝ duoꝝ adinuicem. ⁊ hec eſt mediata cã. ꝫ^a eſt mot⁹ amboꝝ illoꝝ corpoꝝ vl' vni⁹. aut calor: ⁊ hec ẽ magis mediata ⁊ remota.

¶ De ſcḋa dicit ꝙ illi q opinant̃ ſpumã iſtã venire a ſtõ ad os mẽtiunt̃ duabus rõnib⁹. quaꝝ ꝑma eſt qꝛ impoſſe eſt a ſtõ venire aliqd ſine vomitu vel faſtidio. vñ cũ neutꝝ iſtorũ ſit in iſtis. nõ venit ſpuma a ſtõ. Scḋa rõ eſt qꝛ flat⁹ non venit a ſtõ. Sicut a pulmone. nã aer emiſſus q flatus ḋꝛ nõ ꝓcedit a ſtõ: ſꝫ a pulmone qḋ pꝫ in ſanguine q a pulmone emittit̃ q eſt ſpũoſus ſilis ſube pulmonis: ſꝫ a ſtõ nõ emittit̃ ſanguis ſpumoſus. ergo ꝑma ratio ſumpta eſt a modo emittẽdi. Scḋa ṽo ſumpta eſt ab eo qḋ emittit̃.

¶ De ꝫ^a. ſ. de cã ṽificante apho^m ſic ꝓcedit̃. nã ꝑmo venat̃ modũ gñandi ſpumã in ſuffocato. 2° oñdit ꝙ talis ſpuma ẽ ſignũ mo. ⁊. ꝑ^m ſat̃ vſqꝫ. ſ Qḋ cũ appeat. ibi facit 2^m.

¶ Dicit ergo ſic de pꝛimo ꝙ ſemper oportet cor ⁊ pulmonem emittere fumoſaꝫ ſupfluitatẽ ſicut ꝓbatuꝫ eſt in libro de hanelitu: cũ aũt collũ circũdat̃ laqueo ſuffocãte nõ poſſunt pulmo ⁊ cor iſtã fumoſaꝫ ſupfluitatẽ expellere: ⁊ propter hoc tũc pulmo mouet̃ motu violentiſſimo ad expellẽduꝫ eã: ⁊ ꝓpter talẽ violẽtiã emittit illã: ⁊ cũ ea aliquãtulũ humiditatis de ſua ſbia: ⁊ ex illa duplici mã. ſ. fumoſa ſupfluitate ⁊ hũiditate tali cõmiſcẽte ⁊ agitãte illas violẽto motu pulmonis gñat̃ quedaꝫ ſpuma ſimilis colori pulmonis circa os ⁊ hoc de pꝛimo.

¶ De 2° dicit ꝙ talis ſpuma in ſuffocatõ eſt ſignũ mortis: quia ſignat tã magnã violentiã factã pulmoni ꝓpter ſuffocationẽ ꝙ ipſe emiſit de ſbia ſua: hec aũt violẽtia ſit ei a calore cordis querẽtis euẽtationẽ. ɔgregant̃ ergo i gñõne huius ſpume tria. ſ. calor cordis faciẽs ebullitionẽ i pulmõe ⁊ fortꝭ mot⁹ ipſi⁹ fumoſitatꝭ: ⁊ mot⁹ tẽſiu⁹ ipſi⁹ pulmonis: ⁊ iſte. ſunt cauſe facientes ſpumã: ⁊ fumoſitas ⁊ hum^or ſunt mã ex qua ſit: qbus ſic exñtibus ſignificatur mors.

¶ De 4ª pte ꝑncipali dicit ꝙ iſte aphoriſmus nõ hꝫ veritatem vniuerſaleꝫ. nã aliqñ fallit ſed raro. Ut plurimũ enim eſt verũ ꝙ ſuffocatus nõ põt euadere qñ emittit ſpumã: ⁊ ſilẽ hui⁹ habet̃ i illo aph°. ſ quibuſcũqꝫ iuuenib⁹ .

Circa hũc aphoriſmũ du^r de tex. ⁊ de cõmẽto. De tex. du^r q̄ ſit cã iſtius ſuffocationis. ſ. vtrum interior vꝫ humiditas: flegmatica veniẽs ad guttur aut cã exterior. ſ. ſtrictura cãne pulmonis cũ fune aut cũ manu.

¶ Ad hoc dico ꝙ opinor de vtraqꝫ ſuffocatione veruꝫ eſſe aphoriſmũ: tñ ꝑncipaliꝛ de ſuffocatiõe q̃ ɔtigit ꝓpter cãm exteriorẽ qḋ pꝫ ꝑ cõmẽ. alteri⁹ trãſlatõis: dicẽtis talẽ ſuffocationẽ fieri ꝑ laqueũ ſtringẽtẽ collũ: pꝫ ẽt experiẽ. ſathan aialis cũ ſuffocant̃: ꝑ laqueũ qñ ad hoc deuenit̃ ꝙ ſpumã quãdam citrinã hñt circa os nõ euadũt: ⁊ hoc in multis ⁊ multotiens ſum expertus: ꝙ aũt duplex ſit ſuffocatio. ſ. interior ⁊ exterior dicitur de interioribus libro pꝛimo capitulo. 7. parag°. ſ pa° vero que dicitur ⁊c̃.

¶ Preterea q̃rit̃ q̃re Hip. poſuit hic tot verba. ſ. ſtrãgulatorum diſſolutoꝝ nondũ mortuoꝝ.

¶ Ad hoc dico ꝙ in hoc aphoriſmo. ꝫ^a ponuntur ſcilicet ſignũ. ⁊ ſignificatum: ⁊ ſuper quod ſignificatur: ſignum autem eſt ſpuma apparens in ore: ſignificatum autem eſt nõ referre ideſt nõ euadere. Illud ſuper quod ſignificatur eſt hoc totum ſcilicet ſtrangulatorũ ⁊c̃. que tria iõ poſita ſunt quia neceſſaria erant ad veritatẽ aphoriſmi: nam in diſſolutis ſpuma non ſignificat mortem: nam epilẽtici ſunt diſſoluti. non tamen moriuntur: licet ſpumaꝫ habeant in ore: itẽꝫ ſtrangulati liceꝫ ſpument ſi nõ ſunt diſſoluti nõ propter hoc moriuntur. quia propter fortitudinẽ virtutis poſſunt expellere illam ſpumã: ⁊ eam conſumere: ⁊ iterũ nondum

humide complexionis: qm̄ pinguedo retinet calorē innatum: ⁊ ꝑ hoc adiuuat digōnē: digeſtio aūt fit ꝑ calm̄ ⁊ humidū. Si vo ꝯſideret̄ rōne cāe effi^{ciē} ⁊ cāe fo. malis. tunc eſt frigide ⁊ hūide ꝯplōni a qm̄ pinguedo coagulat̄ a fri^{e}: quare cā efficiens eam eſt frig^{a}. Item forma pinguedinis alijs membris cōparata, frig^{a} eſt ⁊ humida. Sicut dicitur ꝑmo can. de complexionibus membrorum.

Aphoriſmus. XLV.

Epilepticorum iuuenibus alterationes: mutationes maxime etatis: horarum locorum faciunt: ⁊ vitarum.

Theo. Qui morbo comitiali laborat: ſi iuuenis eſt: liberari mutatione potiſſimū: etatis: loci: ⁊ victus munere poteſt.

Leo. Quicūqꝫ iuuenes morbo comitiali laborāt mutatione maxime etatis: ⁊ temporum: ⁊ locorum: ⁊ victuum quoqꝫ liberantur.

Commentum Galeni.

Epilepſie apoplexie eſt vicina: ⁊ vna vtriuſqꝫ eſt cā. Sed in apoplia vt^{9} ad neruos currēs tota eſt ablata in epiplia non tota: ſꝫ eadē ſtus quodāmodo ē impedita. vtraqꝫ vo faciētes chimi frigidi ſunt ⁊ viſcoſi ⁊ groſſi. Unde etas iuuenilis cala ⁊ ſicca epilepſie eſt medicina. Scdm etiam has rōnes faciūt ⁊ regionū mutationes. Sꝫ non mutationes oium vitaꝝ: ſꝫ vitaꝝ corpus ad calorem ⁊ ſiccitatem ferentiuꝫ. Poteſt abſolute ⁊ vitaꝝ intelligi: ⁊ iuuamentum erit epilepticis. hec enim paſſio ex mala ⁊ inordinatā naſcitur vita. mutationes vo ipſoꝝ debent eſſe ſemper ad meliora. ſ. paſſioni contraria.

Expoſitio Thaddei.

Q: ſupra fuerat locutus de cura apopl^{e}. loqt̄ur mō de gnāli cura epilēticoꝝ: ⁊ dicit in epilēticis iſte mutationes 4^{or} faciūt curationē. ſ. mutatio etatꝫ tpis: regiōis: ⁊ vite.

Cōmētator circa hūc aph^{m} duo notat nob. p^{m} ē de cōparatione apopl^{e} ⁊ epile^{e}. 2^{m} eſt de cā. Xitatis apho^{i} durat ꝑma vſqꝫ [vtrāqꝫ vo faciētes chimi.] De p dicit q̄ epil^{a} ē ſilis apo^{e}: q2 mā apo^{e} ⁊ epile^{e} eſt vna ⁊ eadēꝫ. ſ. humoris flegmatici ⁊ groſſi ⁊ viſcoſi: ⁊ locus eſt vn^{9}. ſ. cer^{m}: Sꝫ differentia eſt inter vtrāqꝫ paſſioneꝫ. ſ. q2 in apo^{a} tota virtus animalis eſt ablata. ſꝫ in epile^{a} eſt ſolummodo impedita: ⁊ non totaliter ablata.

De 2° dic̄ q̄ cū mā epile^{e} ſit flegmatica q̄ mutatio ad etatē iuuētutꝫ eſt cura ei^{9}: q2 ē ꝯ2la ei. ⁊ ſilr mutatio ad regionē cal'am ⁊ ſiccā: ⁊ breuiter ois mutatio diete abſolute. nā ſi egritudo iſta ꝯtingit ex inordinata vita. tūc ei^{9} mutatio ſemꝑ erit cā curatiua. nā ſemꝑ eſt ad contrarium.

Utrꝫ epile^{a} curet̄ iuuenibus. Circa hunc apho^{m} du^{r} de tex. ⁊ de ꝯ^{io}. De tex. gdē ſic [epile^{e} iuuenib^{9}:] hic querit̄: qm̄ ipē dic̄ q̄ epile^{a} hꝫ alterationē in iuue^{b9}. Sꝫ ꝯ̄ ifra ꝑticula 5ª dic̄ Hip. q̄ epile^{a} nō curat̄ poſt. xxv. ānos q̄re in eis nō ꝯtigit cura.

Ad hoc dico q̄ ille apho^{a} 5^{e} ꝑticule dꝫ itelligi de epile^{a}. que eſt ꝑꝑ cer^{m}: ⁊ nō de illa que eſt ꝑꝑ alia mēbra. nec tñ ꝑpter hoc ſoluit̄ arg^{m}. Sꝫ dico q̄ nō itelligit hic ꝑ iuuenes eos q in Xitate ſunt iuuenes: ſꝫ pueros. nam Gal. ponit in ꝯ^{io} q̄ mutatio epile^{e} ad iuuētutē facit mutationē: q̄re ipſi erant in minori etate.

Utrꝫ mutatio etatꝫ poſſit eſſe cā curat^{a} epile^{e}. Mutatiōes etatis: ſꝫ ꝯ̄ nā non vꝫ q̄ mutatio etatis poſſit eē cā curatiua epile^{e}. qm̄ ois cā curatiua ſumit̄ a. vj. reb^{9} nō nālib^{9}. Sic dic̄ Gal. in tegni de cāis. ſꝫ etas nō ē res nō nāl. imo ē adnexa reb^{9} nālib^{9}: q̄re nō p̄t eē cā curatiua.

Preterea cū etas nō curet epile^{ā}: niſi q2 in ea fit mutatio ꝯplōnis corꝑis ad ꝯplōnē calam ⁊ ſic. vꝫ q̄ debuiſſet dicere q̄ mutatio corꝑis ad ꝯplōnē cal'am ⁊ ſiccā. facit alterationē epile^{e}. ꝯuenientius. n. erat dicere curationē epile^{e} fieri ꝑ ꝯplōnē q̄ eſt cā curatiua q̄ꝫ ꝑ etatem que eſt adnexa cāe.

Preterea querit̄ mngd heat locū mutatio coloris ⁊ habitudinis ad curā epile^{e}: ⁊ vꝫ q̄ ſic. nā ſicut etas adnectit̄ ꝯplōni mutate: qua mediāte curat̄ epile^{a}. Silr color ⁊ habitudo que adnectunt̄ mutationi ꝯplexionis: q̄re eodem modo poſſunt dici q̄ faciant alterationē epile^{e}.

Cā curatiua duplex. Ad p^{m} dōm eſt q̄ 2^{x} eſt cā curatiua. vna gdē que corpori approximat̄ ꝑ arte: ⁊ hec ſumit̄ a ſex reb^{9} nō nālibus tm̄. ⁊ ſic accipit Gal. in tegni. alia vo cā cura^{a} eſt que ꝑ ſeipſaꝫ accedit ad curā egritudinis: ⁊ hec eſt 2^{x} q̄dā. n. eſt intrinſeca qualis eſt mutatio ꝯplōnis ſm etatis mutationē. ⁊ alia eſt extrinſeca. qualis eſt curatio que ꝯtingit ꝑ mutationeꝫ ſtellaꝝ. aut que cōtingit nutu diuino: ⁊ talis cauſa curatiua non ſumit̄ a rebus non naturalibus.

Aut dic q̄ mutatio etatū fit ēt ꝑ. vj. res nō nāles: nā aer ⁊ motus corꝑales ⁊ aiales mutāt corpus ſm etates. ſic dicitur ꝑmo can. cap. de etatibus ⁊ ſic ad vit^{m} cura que fit per mutationē etatis reducit̄ ad res non naturales.

Ad 2^{m} dico q̄ ſine du^{o} mutatio corꝑis ad ꝯplōneꝫ calaꝫ ⁊ ſic. opat̄ ad curam epile^{e}: verūtñ eſt ſmo nimis gnālis. nō. n. ois mutatio ad ꝯplōnē calam ⁊ ſiccā curat epile^{am}. Sꝫ mutatio magna ⁊ ſtabilis ⁊ ꝯiuncta. Cū forti ſtute: ⁊ ⁊ hec tria reqrunt̄ in mutatiōe ꝯplōnis que fit ad etatem iuuentutis: ⁊ ſic ꝑprie loquēdo mutatio etatis eſt ſignum cāe curatiue: ⁊ nō eſt cā curatiua: ⁊ ꝑ hoc patꝫ ſolō ad 3^{m}: ⁊ qm̄ mutatio coloris ⁊ habitudinis nō hꝫ neceſſario hec 3ª que dicta ſunt. bñ tñ dico q̄ aliqualē aptitudinē oſidūt ad curationē. Cū. n. corpus ꝑus fuerit albū ⁊ cū quadā liuiditate: vel craſſum craſſitie cacbochimia qb^{9} ſignat̄ dñiuꝫ flegmatis. Si poſtea ꝯtingat corpus mutari ad colorem ⁊ habitudinē oſidētes dñiuꝫ cole: ⁊ hec durauerint. vtiqꝫ dici pōt q̄ oſidant curationē epile^{e}: [temporꝫ ⁊ locoꝫ:] Per mutatiōes temporꝫ ⁊ locoꝫ debes intelligere duplicem mutationē. vnā gdem quātum ad manifeſtā qualitatē aeris que eſt ad calidū ⁊ ſiccū. Aliā q̄tum ad mutationē occultam que fit ꝑ ſtutem ſtellaꝝ. nā in mutationib^{9} quum mutant̄ ꝯſtellatiōes plerūqꝫ opantes ad curationē epile^{e}: [vitaꝝ:] hic ꝑmutationes vitaꝝ debem^{9} intelligere mutationē ad rectā ordinationē ſm. vj. res non nāles inq̄tuꝫ ille. vj. res non nāles arbitrio ſubijciunt̄ humano. hoc autem dixi ꝑpter mutationē aeris que fit in tꝑibus: nō. n. poſſum^{9} mutare ꝯplōnes tēpoꝝ qn currāt curſu ſue ꝯplōnis.

De cōmento ſic dubitat̄: [apo^{a} epile^{e} ē vicina ⁊ vna vtriuſqꝫ eſt cā:] hoc qd̄ dixit: [⁊ vna vtriuſqꝫ eſt cā:] eſt confirmatio vicinitatis epile^{e} ad apoplexiā. hic tñ nr̄a tranſlatio deficit. tranſlatio nāqꝫ piſani ponit duplicē cām vicinitatis. ſ. cōmunitatē loci. nam locus vtriuſqꝫ eſt cer^{m}: ⁊ cōmunitatem hu^{io} faciētis eas.

Docu^{m}. Hic tamē nota q̄tuor eſſe paſſiones cōmunicantes in loco cōmuni. ſ. apo^{am} epile^{am} ſtuporem ⁊ ꝯgelationē. omniū. n. eaꝝ cōis locus eſt cer^{m}. Sed differenter: apo^{a} nāqꝫ fit non ſolū in omnib^{9} vētriculis cerebri. ſꝫ etiam in eſſentia eius. relique vo tres ſunt ſolū in ventriculis. ⁊ hoc differēter. nam epile^{a} fit in vētriculo anteriori ⁊ poſteriori. ſꝫ ſtupor ⁊ cōgelatio ſolū in altero: ita q̄ ſtupor fit in añriori: ⁊ ꝯgelatio in poſteriori: ⁊ hec dicuntur de interioribus lib^{o} 4°. c. 2. §. [epile^{a} vo.]

Utrūꝫ cā epile^{e} ⁊ apo^{e} ſit vna ⁊ eadem. Sed querit̄ de hoc qd̄ dicit q̄ cā epile^{e} ⁊ apople^{e} eſt vna ⁊ eadem: ſꝫ ꝯtra cā epile^{e} eſt ventoſitas. Sicut dicit Auic. ſed nullus author ponit q̄ cā apople^{e} ſit ventoſitas.

Ad qd̄ dōm q̄ pole eſt apoplexiā fieri ex vētoſitate. nam pōt poni vapor vētoſus. Sicut di in illo apho^{a}. [Si quis inebriatus:] Sꝫ q2 iſta mā frequētius contingit in epile^{a}: ⁊ q̄ꝫ in apople^{a}. Jō non fecit mētionē Auic. de apoplexia.

Aut dic q̄ iſte due paſſiones cōmunicāt in mā que freq̄ntius occurrit: ⁊ hec ē mā flegmatica ⁊ groſſa. [ſꝫ in apo^{a} ſtus ad neruos currēs tota eſt ablata:] excepta ſtute motiua lacertoꝝ pectoris: vt d̄r in ꝯ^{io} illi^{9} aph^{i} [ſoluē apo^{am}.]

Utrum in epileᵃ, ſenſus motus tota auferat.

¶ In epileᵃ ꝟo non tota:]Sꝫ ꝯtra: in epileptico.n.eſt ablatus ſenſus: ⁊ oīs apprehēſiua ṽtus. ſicut dī tertio de interioribus.c.7.§.[Item nō vniqꝫ]Et hoc ē̄t ꝑ interrogationē epilēticoꝝ cognoſcit: ⁊ qꝛ videmꝰ eos cadere ſup ignē ⁊ cōburi nō ſentiētes. ſꝫ qñ ab aliquo corpe auferꝉ ſenſus neceſſario auferꝉ motꝰ. nā motꝰ cū ſit actio plus de ṽtute regrit q̄ ſenſus q eſt paſſio. ſic dī de accīᵗ ⁊ mo2.lib.4.ca.5º.§.[Quidā tñ poterit:]Cū ergo egritudo aliq̄ tollit ſenſum q regrit modicū ḋṽtute nec̄ tollit motū q regrit multū ḋ ṽtute. ğ in epileᵃ ē ablatꝰ ſēſus ⁊ motꝰ totalr. ſic i apoᵃ.

¶ Preterea ſenſus ⁊ motꝰ adequanꝉ ſicut vult Auicen.vj. de naturalibus ꝑticula ſcd̄a.c. de tactu. Si ergo ablatus eſt ſenſus ab aliquo ablatus eſt vtiqꝫ motus.

¶ Ad euidētiā p̄ſentis q̄ōnis tria notāda ſunt. quoꝝ p̄mū eſt de habitudine epileᵃ ad ſenſum ⁊ motum. ſcd̄m eſt de habitudine epilepſie ad ſpaſmum. Tertiū eſt rn̄dere ad formā argumētoꝝ. Dico ergo de p̄mo q epileᵃ ad ſenſum ⁊ motū pōt cōparari ſm̄ triplex tēpus. ſ. in p̄nᵒ paroxiſmi ⁊ in medio: ⁊ in fine. Dico ğ q epilētícᵘ in p̄nᵒ paroxiſmi: ⁊ ſentit ⁊ mouetꝉ: apopleᵃ ꝟo minime. ſicut dic Haliabas liᵒ.9.c. ḋ epile. in tpe ꝟo meᵒ mouetꝉ motu ſpaſmoſo. necꝫ tñ ſentit q̄ꝺ pꝫ ex diffōne epileᵃ q̄ talis eſt: epileᵃ eſt ſpaſmꝰ totius corpis minime corpꝰ in mollicie adducēs: ſic dic Gal.4.ḋ interioribꝰ.c.2. Qꝫ aūt nō ſentiat. planū ē ꝑ expeꝛiētiam ipſoꝝ epilēticoꝝ. In tpe ꝟo tertio nec mouetꝉ nec ſentit: ſꝫ facta eſt mollicia in toto corpe ſicut innuit Gal.5. de accidēti ⁊ morbo.c.2. inqt. n. epileᵃ eſt mollicia totius corpis: ⁊ pꝫ ꝑ Serapionē dicētē libᵒ p̄mo.c. de epileᵃ: epileᵃ eſt ſpaſmus totius corporis: ſꝫ non ſemp. vult.n. q epileᵃ aliquando ſit ſine ſpaſmo.

¶ De ſcd̄o ſic ꝓcedo: ⁊ dico q epileᵃ triplr ſe hꝫ ad ſpaſmū. hꝫ.n. ſe p̄mo mō vt ſpēs ⁊ genꝰ. diffinitꝉ.n. ꝑ ſpaſmū ſicut ꝑ ſuū genus vt ex p̄dicta diffōne pꝫ. ⁊ ſcd̄o mō vt effectus ad cām. fit.n. epileᵃ a ſpaſmo ſicut dicit Halia.lib.9.c. de epilepſia. nam qñ replentꝉ neruī: ⁊ ꝑuenit repletio vſqꝫ ad cerebꝝ. tunc fit epileᵃ ex ipſo ſpaſmo cuiꝰ ſilr accidit ḋ apoᵃ ⁊ paraliſi: fit.n. apopleᵃ ex paraliſi vtriuſqꝫ lateris. Tertio ꝟo mō ſe hꝫ vt cā ad effectū: ſpaſmꝰ.n. eſt accñs epilepſie ſicut dī in viatico.c. de epileᵃ. tñ nō credo q ſpaſmꝰ ſemꝑ duret in epileᵃ. nā ꝟſus ſinē paroxiſmi deficit ſpaſmꝰ ⁊ fit mollicia: ⁊ hoc vī velle dicere Serapio cū dic̄ q epileᵃ eſt ſpaſmus totiꝰ corpis. verūtamē nō ſemꝑ: ⁊ Gal.5. de accidēti ⁊ morbo.c.2. inqt.n. q epileᵃ eſt totiꝰ corpis mollicia. De hac ſic diffōne forte aliqs dubitabit: qꝛ vī extranea cū ponatꝉ. Idē eſſe effectꝰ ⁊ cā eiuſdē. ſꝫ ḋ h alibi diſputabiꝉ

¶ De tertio ſic ꝓcedo ⁊ dico q illud q̄ꝺ dicebatꝉ ꝑ Gal.3º. de interioribus: q epileᵃ non ſentit. q illud non eſt veꝝ de omni ſpecie epileᵃ. ſed de quadam. nec eſt veꝝ in p̄nᵒ paroxiſmi ſicut patet per Gal. ibidem.

¶ Sed adhuc remanet eadē q̄ō que p̄us: qñ epilēticus in ꝓceſſu tpis hꝫ motū ſpaſmoſum: ⁊ tñ nō hꝫ ſenſum.

¶ Ad q̄ꝺ dōꝫ q qñ dī q ſi auferꝉ ſenſus ab aliquo mēbro. auferꝉ motus. hoc dꝫ intelligi de motu naturali. ſpaſmus autem non eſt motus naturalis: ſed egritudinalis. ſicut dicitur q̄nto: de accidēti ⁊ morbo. cap. p̄mo.

¶ Aut dic q epileᵃ eſt motus ſpaſmoſus ꝓprius cerebri. ſicut dī.3º can.cap. de epileᵃ. vñ motꝰ ſpaſmoſus q eſt in mēbris epilētici. nō eſt niſi ꝑꝑ motū ꝯ̄ctionis q ē in cerebro. mouetꝉ.n. in epileᵃ cerebꝝ ad repugnādum accñtibꝰ ſicut ſtomachꝰ in ſingultu. Sicut dī 3º de interioribus.c.7. potuerūt ergo mēbra hr̄e motū ſpaſmoſum ꝑꝑ ꝯ̄ctionem cerebri: necꝫ ꝑꝑ hoc habuerūt a cerebro ſenſum: qꝛ nō ſiebat ille motus ſpaſmoſus in mēbris ꝑꝑ tranſmiſſionē ſpūs motiui a cerebro. Sꝫ ꝑꝑ imitationē eoꝝ ad ꝯ̄ctionē cerebri: ⁊ iō ñ oportuit q mitteretꝉ ſpūs ſenſitiuꝰ tūc tpis ad mēbra.

¶ Ad id aūt q̄ꝺ dicebatꝉ q ſenſus ⁊ motꝰ adequanꝉ. rn̄deo q hoc eſt veꝝ de motu nāli. ſpaſmus aūt non eſt hmōi.

¶ Utrāqꝫ ꝟo faciētes chimi friᵈ ſunt ⁊ groſſi.]Hic nota q licꝫ humores facientes vtrāqꝫ egritudinem ponanꝉ eſſe idē tñ illa idētitas eſt cū quadā dīa que triplex eſt. eſt.n. epilᵃ ex mā minꝰ frida: minꝰ groſſa: ⁊ minoris q̄ntitatis q̄ꝫ apopleᵃ. Sicut dicit Haliabas lib.9.c. de epileᵃ. Item nota q humores groſſi frigidi ⁊ viſcoſi ponunꝉ cā iſtiꝰ egritudinis. nō iō qꝛ ſemꝑ ſint eius cā. ſꝫ qꝛ frequētius ſunt cā eiꝰ. pōt.n. fieri epileᵃ de quolibꝫ huᵉ ſic dī.3.can.cap. de epilepſia: Rariſſime tñ fit de cholera: ⁊ poſt cholerā de ſanguine frequētiſſime aūt de flegmate: ⁊ poſt flegmate ḋ melā.

¶ Mutationes ꝟo debent eſſe ad meliora:]ſed ꝯ̄ ꝑ p̄mum aphoᵐ tertie particule: vbi dīꝉ mutationes tempoꝝ maxime gn̄ant morbos]. Si.n. hic debemus intelligere mutationes temporum. mutationes ad tempora meliora nullo modo generabunt morbos. Theo.

¶ Ad q̄ꝺ dōm q ex adiūctis fit ꝯ̄trio ad ꝓpriū intellectū. Cū.n. dixit mutationes vitaꝝ. ⁊ poſtmodū adiūxit alterationē. ſ. curationē faciūt. ꝑ hoc adiūctū. ſ.[alterationē faciunt:]opꝫ nos intelligere mutatiōes ad meliora: ſilr cū dī [mutationes tempoꝝ gn̄ant morbos. ꝑ hoc adiūctū. ſ. [gn̄ant morbos]intelligimꝰ mutatiōes tpum ad peiora. Leo.

Aphoriſmus. XLVI.

¶ Quoꝝ doloꝝ qui ſimul ſiūt nō ſm̄ eūdē locum: vehementior denigrat alterum.

¶ Si dolor geminus nō eodē loco infeſtat: qui vehemētior eſt alterum leuiorem obſcurat. Theo.

¶ Duobus doloribus ſimul eundem locū infeſtantibus: vehementior alterum obſcurat. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Si ꝑ hoc q̄ꝺ dicit. Simul ī vnū locū certū intelligimꝰ impoſſibile ē̄ vꝫ. Si ꝟo locum tm̄ hn̄tem ſpaciū q̄ntū armꝰ brachiū: crus: coxa: ⁊ his ſilia: in quocūqꝫ hoꝝ duo dolores ſunt. vnus alteꝝ augmentat: necꝫ alter magis ſentitur altero. Si ꝟo in duobꝰ locis. vt ſi vnus in brachio alter in crure ſit maior obſcurat alteꝝ. Uirtus.n. ſenſibilꝉ ſemꝑ ad maiorē tota trāſit. idem etiam in triſtitia videmus que dolor eſt aīe: ⁊ nihil aliud. Maior itaqꝫ triſtitia: niſi vtercꝫ ſit de re vna: minorem triſtitiam obſcurat.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In hoc aphoᵒ ponit Hip. qūo vnus dolor curat alium ⁊ dicit q ſi duo dolores ſiant in corpe ſimul ⁊ nō ſint facti in eodem loco. maior deſtruit minorem.

¶ Cōmētator circa hūc aphoᵐ ſic ꝓcedit: nā p̄mo exponit h vocabulū: [nō ſm̄ eūdē locum.]Scd̄o ponit cām ꝟitatis aphoⁱ. Tertio ampliat aphoᵐ durat. p̄ma vſqꝫ [ṽtus eniꝫ ſenſibilis.]ſcd̄a vſqꝫ: [idem etiam in triſtitia.]

¶ Dicit ergo de p̄mo q iſte dolor q dꝫ aliū deſtruere. nō dꝫ eſſe in eodē loco ſm̄ certitudinē. qꝛ impoīe eſt duos dolores fieri in eodē loco certo. nec ꝓpe. ſ. q ſi vnꝰ ſit in armo. alter ſit in humero. ſed opꝫ eos diſtare multum. Sicut ſi vnus ſit in brachio alter ꝟo ſit in pede.

¶ De ſcd̄o dicit q cā q̄re dolor maior ḋſtruit minorē. nō eſt niſi qꝛ tota ṽtus ſenſibilis currit ad locū maioris doloris. q̄re cū dolor nō ſit ſine ſenſu. deſtruitꝉ dolor minor.

¶ De 3º dicit q nō hꝫ ſolū ꝟitatē iſte aphoᵒ in dolore corporis. ſꝫ ē̄t in dolore aīe. ſic accidit in triſticia. nā ſi due ſint triſticie: ⁊ nō ſint de re vna. maior deſtruit aliā. ꝟ.g. ſi ꝑdidiſti denariū: ⁊ poſtea veniat triſticia de morte fratris. tota p̄or triſticia receſſit ꝑꝑ maiorē: ſꝫ ſi poſt illū ḋnariū perdas centū libras. augmētabiꝉ dolor: qꝛ eſt de re vna.

Utrum vnus dolor deſtruat alterum.

Circa hūc aphoᵐ oppoꝛ p̄mo de tex. 2º de ꝯ̄ᵒ. De p̄ ſic opponitꝉ. ipſe.n. ponit q dolor deſtruit dolorē. Sꝫ hoc eſt ꝯ̄ illā gn̄alē regulā que dic̄. oīs cura fit ꝑ ꝯ̄rīū. ⁊ ꝯ̄ aliā regulam que dicit in liᵒ de malicia ꝯplōnis: q oīs res deſtruitꝉ ſuo ꝯ̄rio: ſꝫ dolor non eſt ꝯtrarius dolori.

¶ Ad hoc dico ꝙ dolor ſꝫ ꝯſiari doloꝝ nō ſꝫ ſe ſꝫ rōne cāe doloris: ⁊ ꝓꝑ hoc ſcias ꝙ dolor hꝫ duas cās. ſ. cām impri mētem: ⁊ eſt mala ꝯplo: aut ſolō ꝯtinui. Sicut tota medi/cina clamat ⁊ hꝫ cāz appħēdētem: ⁊ hec eſt ꝟtus ſenſibil'. nā ſi nō eēt appħēſio nō eſſꝫ dolor. nā dolor ē ſenſus rei no citiu⁹. ſicut dic̄ Gal. de interiorib⁹ li. 2. c. 2. ⁊ Auic. p̄ can. ō cāis doloris. vnde dico ꝙ dolor deſtruit̄ ꝑ illō qd̄ tollit q̄libet iſtaꝝ cāꝝ. vñ dolor magnus tollit cām parui dolo ris. ſ. ꝟtutem ſenſibilē. remouēdo eā a loco doloris parui. ⁊ hoc mō ſtupefactiua curāt dolorē: ⁊ eſt cura doloris re mouendo cām doloris imprimētem. ſ. malā ꝯplōnē ꝯt'. ⁊ iſtam duplicē curā ponit Gal. 5°. de ſimp' me': ⁊ Auic. p̄/mo can. fen. 4ª. cap. de cauſis ſedantibus dolorem.

¶ De 2° ꝟo ſic opponit̄. ſup hoc qd̄ dic̄: ſimul vnū locuꝫ intelligim⁹ impoſe eſſe ⁊c. Iſta lr̄a eſt corrupta. qd̄ pꝫ per aliā trāſlationē ſic dicētem: ſi q̄dē certiſſime intelligit ꝗs eūdē locū. nūq̄ pñt fieri duo dolores ſm eūdem locuꝫ. ſꝫ ꝯ hoc oppo'. nā ſm eūdeꝫ certiſſime locū pñt fieri duo do lores diuerſi gn̄e. vñ in eadē pte ꝯpatis pōt fieri dolor extē ſiuus. ⁊ dolor aggrauatiu⁹ q ſunt dolores in gn̄e diuerſi. Silr̄ in eodē mēbro pōt dolor cōpreſſiu⁹ ⁊ ſtupefactiu⁹ eē ſimul. q ſunt etiam diuerſi in genere. ſicut dꝫ p̄mo can. fen. ſcd̄a de cauſis cuiuſq̧ doloris.

¶ Preterea cāe p̄ncipales doloris ſunt due. ſ. mala ꝯplō ⁊ ſolō ꝯt'. ḡ ſil' erūt ibi duo dolōes. qñ ibi ſt̄ due cāe doloꝝ.

¶ Preterea Auic. in. 6. de nālib⁹ ꝑticula ſcd̄a. c. de coitu. po nit ꝙ ꝟtutes tactuales multiplicant̄ ſm multiplicationē tāgibiliū. vñ dic̄ ꝙ alia eſt ꝟtus tactiua q̄ ꝑcipit ⁊ calin ⁊ frig^m: ⁊ alia q̄ ꝑcipit hu^m ⁊ ſic. cuꝫ ḡ ſiat dolor ſil' ex mala ꝯplōne ⁊ ſolōne ꝯt'. erūt ibi due ꝟtutes tactiue ⁊ duo tan gibilia diuſa gn̄e. erūt ḡ ibi duo dolores: qꝛ duo ſeſ' ſt̄ ibi.

¶ Preterea hoc ēt docet expientia dolēdi. nam ſi digit⁹ ali/cuius in eadeꝫ parte ſimul calefiat ⁊ actu ꝑforetur. diuer/ſus dolor ſentietur per vtrāq̧ cauſam.

¶ Ad qd̄ dōm eſt ꝙ dolor multiplicat̄ 3'. p̄mo q̄dem rōne ſubi. nā alius eſt dolor in mēbro carnoſo. ⁊ alius in pāni/culo. ⁊ ali⁹ ē dolor in manu. ⁊ ali⁹ in pede. 2° ꝟo rōne cāꝝ. nā aliū dolorē facit mala ꝯplō: ⁊ aliū ſolō ꝯt'. ⁊ aliū facit humor acut⁹: qꝛ pūgitiu⁹: ⁊ aliū humor fridus. qꝛ ſtupefa ctiuus. ⁊ hec oīa eliciunt̄ ab Auic. p̄. can. fen. 2ª de cauſis cuiuſq̧ doloris. 3° ꝟo mō multiplicatur dolor rōne quāti. ſ. ꝙ vn⁹ dolor eſt magn⁹ ⁊ alius paruus. ⁊ hoc mō intelle xit Gal. qñ dixit ꝙ impoſe eſt eūdē locū certiſſime pati du os dolores: qꝛ nō eſt ꝑoſe ꝙ ſil' in eodē loco ſiat dolor ma/gnus ⁊ paruus: qꝛ dolor paruus eſt ps magni doloris: ⁊ hec vꝫ eſſe intētio Hip. qꝛ dicit ꝙ fortior dolor ōnigrat mi norē: ⁊ circa hāc q̄ōnē alia dici poſſent ſubtiliora ſm ꝟita tem. ēt q̄ſtum ad pſentem intētionē. ſufficit qd̄ dcm̄ eſt.

¶ Uirtus. n. ſenſibilis ſemꝑ ad maiorē tota trāſit: Ibi po/nit ꝙ ꝟtus ſenſibilis trahit̄ ad magnuꝫ dolorem ſi non ſit ꝓximus. Sꝫ ꝯtra hoc opponit̄ magis dꝫ ꝟtus currere ad locum proximum q̄ꝫ ad longinquum.

¶ Ad hoc dico ꝙ ad locum ꝓximum citius currit ꝟtus q̄ꝫ ad longinquum. tamē remanet adhuc in loco propinquo operando in vtroq̧ loco ſimul.

¶ Preterea nō vꝫ ꝙ ꝟt⁹ ſenſibil' dēat ire ad locum doloris. nec totalr̄ nec ps ei⁹. qꝛ ſuū iter ē nociuū. qñ q̄ꝫto plus de ꝟtute ſenſibili currit ad locū dolētē tāto maior ſit dolor. ⁊ q̄ꝫto maior ſit dolor. tāto magis currūt humores reumati ci ad locū dolētem. Sic̄ dꝫ in tegni de ꝯpatib⁹. Inq̄t. n. ꝙ oīs dolor exacuit reuma. ⁊ tāto magis debilitat̄ ꝟtus illi/us mēbri: qꝛ dolor ꝓſternit ꝟtutē ſic dꝫ in ꝯmēto p̄mi ꝓno ſticoꝝ. ſiūt ḡ duo mala ex curſu ꝟtutꝭ ad locū dolētē. ſ. mul tiplicatio doloris ⁊ cāe ei⁹. ⁊ ōfect⁹ ꝟtutꝭ mēbri dolentis.

Ubi ꝟtus ſenſibilis vadat ad locum doloris.

¶ Ad qd̄ dōm ꝙ ꝟtus ſenſibil' ex ſuo ꝓ offō dꝫ currere ad locū dolentē vt repñtet ꝟtuti regitiue toti⁹ rem nocentem eſt. n. ꝟtus ſenſibilis ad hoc aiali data vt iuuātia ⁊ nocētia ꝑcipiat. poſtmodū auteꝫ ꝟtus regitiua totius impat ꝟtuti motiue aiali retētiue: ⁊ nāli vt retineant̄ iuuātia. Cū ḡ ꝟt⁹ ſenſibilis ad locū dolētē ꝑuenit. Iā ſuū ꝑfecit officium.

Ubi duo dolores i eadē pte corporis eē poſſint.

¶ Q. ſi opponis ꝙ ex tali ꝑuentu ſeq̄tur nocumentū rñdeo ꝙ hoc nō eſt veꝝ ex vlī inſtitutiōe nāe nālr̄ opantꝭ. nā plus dꝫ eſſe iuuamētū corꝑi ab expulſiōe illi⁹ cāe doloroſe quā dꝫ faceret ꝟt⁹ expulſiua. q̄ꝫ nocumētū qd̄ accidit ꝓꝑ curſum ꝟtutis ad locū. Sꝫ ex ſpāli corruptiōe nāe ꝯtingit interdū totū ꝯtiū. nā aliq̄ñ in tm̄ ē dolor fortis ꝙ opꝫ nos adhibe/re ſtupefaciētia. vt ōſtruam⁹ ꝟtutē ſenſibilē. ⁊ nihilomin⁹ tñ ſuū gn̄ale offm̄ qd̄ ē ſentire iuuātia ⁊ nocētia magis eſt iuuatiuū q̄ꝫ nociuū. gn̄ale. n. bonum malo ꝑualet ſpāli.

¶ Aphoriſmus. XLVII.

¶ Circa generationeꝫ ſaniei dolores ⁊ febres accidunt magis: q̄ꝫ facta ſanie.

¶ Dolores ⁊ febres accidunt: magis cum cō/ficitur pus: q̄ꝫ vbi confectum iam eſt. Theo.

¶ Cum pus conficitur: dolores: ac febres acci/dunt magis: q̄ꝫ iam confecto. Leo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Sanies eſt de ſanguine mutato in q̄ſdā q̄litates inter bo num ⁊ male ſe hñtes. Mutatio. n. ad malum abſolute: ſm putredinē ⁊ fetoreꝫ ſe hꝫ. Mutatio ad bonū qualitatū ſi/gnat mēbroꝝ tēperamētū. ſꝫ generatio ſaniei inter vtrūq̧ ſe hꝫ. neq̧ enim de ſolo calore eſt nāli neq̧ nō nāli. Dolor aūt nō ſit indēniſi ꝓpter extēſiones membri vbi apa ſit ⁊ calefactionem ſui. corpus. n. calefit ex calore mēbri in quo apa eſt quod erit cū ſanguis moueat̄ ebulliēs ad mutan/dum in ſaniem. Sanies enim de ſanguine eſt ſicut cinis de lignoꝝ incenſione. vnde ⁊ dolor ⁊ febres alleuiantur cum facta iam eſſe videatur ⁊ maxime ſi ſanies egrediat̄: tunc enim materia iam cōſumitur ⁊ calor extinguitur.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho° p̄cedenti poſuit Hyp. q̄uō vn⁹ dolor curat ali/um. mō oſtendit q̄uō dolor ⁊ febris ſe hñt ad generationē ſaniei: ⁊ dicit ꝙ in generatione ſaniei eſt dolor ⁊ febris for tior q̄ꝫ facta ſanie.

¶ Cōmentator circa hūc apho^m ſic ꝓcedit. nam p̄mo ponit modum generationis ſaniei. Scd̄o ponit cauſam ꝟitatis apho'. durat p̄ma vſq̧ ſ dolor autem.

¶ De p̄ ergo dic̄ ꝙ gn̄o ſaniei hoc mō eſt. nā gn̄at̄ a calore ꝑtim nāli ⁊ ꝑtim p̄ter nām. ſꝫ nutrimentū ſimplr̄ ſit a calo re naturali. putredo ꝟo ſit a calore p̄ter naturam. hec au/tem ꝟba plana erunt in q̄ſitis.

¶ De 2° dicit ꝙ dolor ſit in gn̄atione ſaniei ꝓꝑ duo. ſ. ꝓꝑ ex/tēſionē ⁊ ꝓꝑ calefactionē ⁊ ebullitionē caloris. vñ dolor il le cātur a mala ꝯplōne ⁊ ſolōne ꝯtinui: vñ cum iſta duo in gn̄atione ſaniei augeant̄. ſit maior dolor. Itē ſit febris ma ior ꝓꝑ fumū q de loco putredinis reſpirat ad cor. cum ꝟo facta eſt ſanies ⁊ ebullitio q̄eſcit. Ceſſant iſta accidentia: ⁊ maxime cum ſanies eſt educta.

Circa iſtā lectionē duo q̄runt̄ p̄^m ō tex. 2^m de ꝯ^{to}. De p̄ ſic agit̄. nā ſanies ē ſignū digōnis. ſic̄ dꝫ in ꝯ^{to} p̄' lib' ꝓno'. ſꝫ ſignū digōnis dū ē in fieri ē in augmēto egri tudo. ⁊ qñ facta ē digō ꝯplete. in ſtatu ē egritudo ſic dꝫ i p̄ ō criſi. ⁊ 4° li° theorice. ḡ cū in ſtatu ſit fortior febris ⁊ oīa accñtia. ſicut dicit Hip. ⁊ Gal. in infinitꝭ locis videt̄ ꝙ do/lor ⁊ febris non ſint fortiora in gn̄atione ſaniei immo for/tiora ſint quando ſanies eſt generata. Ubi dolō ⁊ feb. ſint fortiora i gn̄atione ſaniei, q̄ꝫ poſt.

¶ Ad hoc dico ꝙ in apate diſtinguit̄ 2' ſtat⁹. nā vno° diſti/guit̄ ꝑ coctionē māe: ⁊ hoc mō dꝫ in ſtatu qñ ſanies ē ꝑfe/cta: alio ꝟo mō dꝫ ſtat⁹ qñ accñtia ſt̄ fortiora: ⁊ q̄ꝫtū ad h̄ apa dꝫ in gn̄ōne ſaniei eē in ſtatu. vñ cū dolor ⁊ fe. ſint acci dētia apatis hñ ſunt fortiora in gn̄atione ſaniei q̄ꝫ poſtea.

¶ Preterea Gal. ponit in 3° regiminis ꝙ in pleureſi ōficiūt

acciñia: ⁊ mo. bus ⁊ cã morbi ſimul cum ipſa digõne materie. Sed dum ſanies generat mã digerit: quare in gñatiõe ſaniei deficit febris ⁊ dolor: qꝛ tunc mã digerit.

¶ Ad hoc dico ꝙ 2ˣ eſt digõ in apate. naꝫ aliqñ digerit mã vt reſoluat p euaporationẽ: ⁊ hoc mõ digerit in pleu¹. qñ ipſa p ſputum reſoluit nõ veniẽdo ad ſaniẽ. ⁊ ſic intelligit Gal. in 2ᵒ reg. qñ dicit ꝙ in digõne mãe diminuit morb⁹ ⁊ accñ. Eſt alia digõ q̃ e pparatio mãe ad eruptiõeꝫ apaẽ ad ſaniẽ: ⁊ h mõ gñõ ſaniei ẽ digõ: ⁊ ſic in ea ſt acciñia fortia.

¶ Preterea Auic. dicit p̄ can. c. de morbis ꝯpoſitõis ꝙ qñ in apate fit maturatio. tũc incipit declinatio: ⁊ ſic in declinatiõe eſt generatio ſaniei: q̃re cum in omni declinatiõe oporteat acciñia minui oportebit ꝙ minuant in gñõne ſaniei.

¶ Ad hoc dico ꝙ Auic. diſtinguit ibi tpa apaꝫ ſolũ q̃tum ad magnitudinẽ q̃titatis mã ipſi⁹ apatis: ⁊ nõ q̃tum ad accidẽtia: nec q̃tũ ad coctioneꝫ mãe: ⁊ ſic in apoſtemate ponit 3ˣ diſtinctio tpis. collige ergo eam hic ⁊ infra.

Utrꝫ febris in gñatiõe ſaniei augeatur.

¶ Preterea nõ vr̃ febris augeri in gñatiõe ſaniei. nã aut iſta febris erit ephimera: aut ethica: aut putrida. Sꝫ ephimera non vr̃ vlr augeri: nã in apate nobilis mẽbri interioris fit feb. putrida: ⁊ nõ ephimera. Itẽ nec feb. ethica vr̃ augeri: qꝛ ipſa ethica fortior eſt qñ gñata eſt ſanies q̃ꝫ qñ generat: naꝫ tunc magis firmat mala cõplexio equalis. Item nec vr̃ feb. putrida: qꝛ ſanies non eſt mã febris putride.

¶ Preterea Auic. iij. can. de pleureſi ponit ꝙ qñ ipſa febris deficit in pleureſi: ⁊ nõ eſt facta euo p ſputũ: aut aliam euonem manifeſtã. tunc pleureſis ꝯuertit ad ſaniẽ: ⁊ ſic ponit ꝙ in pleureſi diminutio feb. ſit ſignũ ꝯuerſionis ad ſaniẽ. ergo nulla febris augetur in generatione ſaniei.

¶ Ad p̄ᵐ dico ꝙ ſi apa qd̃ dꝫ ꝯuerti ad ſanieꝫ. eſt in mẽbro exteriori ignobili. ſicut in inguine. tũc in gñatione ſaniei augeſ feb. ephimera que cũ illo incepit. Si v̄o ſit in mẽbro nobili interiori. dico ꝙ augeſ in generatiõe ſaniei febris putrida. qd̃ pꝫ p Hip. in pnoſticis. c. de empicis circa principium. nam in tali febre eſt rigor. ergo eſt putrida.

¶ Ad id v̄o qd̃ opponit ꝙ ſanies nõ eſt mã febris. rñdeo ꝙ lꝫ non ſit mã ei⁹ ſꝫ ſe. tñ p reſpirationẽ fumi putridi ei⁹ ad cor fit febris. ſicut dr̃ in h apho°. ⁊ in 2ᵒ pnoſticoꝝ.

¶ Ad id v̄o qd̃ dicis ꝙ in pleureſi defectio febris eſt ſignũ ꝯuerſiõis ei⁹ ad ſaniẽ. Dico ꝙ qñ pleureſis nõ dꝫ reſolui. tũc ꝯſumpto ſubtili eius ꝯuertit in ſaniẽ. Sꝫ p̄ deficit febris ⁊ poſtea in tpe qñ ſanies incipit gñari. tũc fortificat febris ⁊ ſic lꝫ p̄ fuiſſet diminuta: qñ defecit mã ſubtilis pleu¹¹ tñ poſtea qñ incipit. gñatio ſaniei fortificat febris. ⁊ h vult Hip. in pno. de empicis. nam dicit ꝙ qñ ſanies incipit generari. tunc fortificatur febris ⁊c̃.

¶ Preterea ꝯ iſtũ aphoᵐ vr̃ eſſe duo tex. quoꝝ vnus eſt p̄ can. fen. 2ᵃ. de ſignis apatum. ingt. n. [cũq; illud qd̃ collectũ ẽ fit matũ. fortitudo febris ⁊ doloris ⁊ pl⁹ſuo ſedat:] alius eſt. 4. can fen. 3ᵃ. de ſignis exiture. ingt. n. [et qñ fit mã ſanies. qeſcit ẽt febris calefactio fortis ⁊ inflatio.]

¶ Ad hos duos tex. rñdẽdũ eſt p expoſitionẽ lr̃e. nã cũ dicit in p̄ ꝙ illd̃ qd̃ collectũ eſt fit matũ. intelligit p fieri. factũ eſſe. ſilr ⁊ cum dicit in 4ᵒ. [Et qñ mã fit ſanies.]

¶ De 2ᵒ v̄o ſic pcedo ipſe. n. ponit ꝙ ſanies gñat a calore partim nãli ⁊ prim p̄ter nãm: ⁊ putredo a ſolo calore preter nãꝫ. vñ q̃rit circa h qſio iſte calor dicat mixt⁹ q facit ſaniẽ.

¶ Ad hoc dico ꝙ talr intellr iſtd̃ v̄ hũ: nã in putredine ẽ ſimplex mutatio p̄ter nãm. in nutrimẽto ẽ mutatio ſimplr ſm nãm. in ſanie v̄o ẽ media: ⁊ dr̃ hoc mõ media: qꝛ in mutatiõe nutrimẽti ſunt due ꝓprietates. quaꝝ vna eſt qꝛ mã in quã agit calor nãlis ꝯuertit in nãm corpis: qꝛ nutrimẽtũ eſt ſub̃a mẽbri. Altera v̄o eſt qꝛ calor nãlis p hãc pmutationẽ agẽs eſt nãlis ⁊ bon⁹: in putredine v̄o ſunt due ꝓprietates ꝯrie. ſ. q̈ humiditas q̃ putreſcit nullo mõ ꝯuertit in nãm mẽbroꝝ nec in aliquã vtilitatem corpis. nec ẽt ibi eſt calor nãlis. imo eſt preter nãm oĩno. in gñatione v̄o ſaniei eſt mediocritas: qꝛ mã ſaniei p talẽ digõnẽ nunq̃ꝫ põt fieri mã mẽbri. ⁊ in hoc cõicat cũ putredine. lꝫ ẽt in hoc aliqua ꝯria ſit: qꝛ mã putredinis adhuc eſt magis remota a nãli diſpõne q̃ꝫ ſanies. Sanies. n. lꝫ nõ ſit nutrimẽtũ mẽbroꝝ. aſſimilat tñ nutrimẽto membroꝝ rõne ſui coloris albi. ſicut dr̃ in 2ᵒ pno. lib. p̄ in fine. Itẽ cõicat cũ gñatione nutrimẽti in calore agẽte. nã vtrinq; ſ. nutrimẽti ⁊ ſaniei calor generatiu⁹ ẽ nãlis. admiſceſ tñ illi calori nãli aliqd p̄ter nãꝫ. calor. n. gñatiu⁹ ſaniei hꝫ aliquẽ vaporẽ p̄ter nãm ſibi admixtũ ſicut dr̃ in pallegato. c. ⁊ ſic dr̃ gñatio ſaniei teneſ mediũ inter gñationẽ nutrimẽti: ⁊ gñationẽ putredinis 2ˣ. ſ. quo ad numeꝝ ꝓprietatũ: ⁊ quo ad mixtiõeꝫ. ⁊ hec expõ colligit a Gal. de ſimplicib⁹ mediᶜⁿ. lib. 5. ⁊ aliqd tactum eſt in 2ᵒ p̄mi pnoſticoꝝ: ⁊ ab Iſaac in li°. vrinaꝝ de hypoſtaſi. [Sanies. n. eſt de ſanguine ſicut cinis de lignoꝝ incẽſione:] i. quẽadmodũ calor ignis p̄ ẽ fortis dũ ligna comburunt. 2ᵒ v̄o eſt debilis: qñ de lignis cõbuſtis factus eſt cinis. ſilr accidit in gñatiõe ſaniei. nã dũ ſanies gñat. tũc ſanguis cõburit. cũꝫ v̄o ſanies eſt gñata. tunc ſanguis eſt cõbuſtus ſicut ſunt cõbuſta ligna: quãdo factus eſt cinis.

Aphoriſmus. XLVIII.

¶ In omni motione corporis cuꝫ ceperit quis dolere: quieſcere ſtatim remedium eſt.

Theo.

¶ In omni corporis motu cuꝫ fatigari incepit ceſſaſſe protinus: laſſitudinis leuatio eſt.

Leo.

¶ In omni corporis motu: vbi laborare ceperit: quies ſtatim laſſitudinem aufert.

¶ Commentum Galeni.

Exercitiũ iuuatiua.

¶ Exerciᵐ vtile eſt. nã cõmouet nãlem calorẽ ⁊ validas facit que in mẽbris ſunt v̄tutes nãles ⁊ v̄tutes aiales ⁊ vitales. Ceꝝ qꝛ in exercitio ſunt ꝯſideranda ⁊ tpus ⁊ q̃titas ⁊ modus vtẽdi: nunc de quãtitate regulam dat Hip. Dolor hic q ⁊ polos in lingua greca dr̃ ſigñat locum cum fatigationibus eſſe. Qd̃ autem hoꝝ intelligit. veꝝ eſſe v̄r. ſi homo ſe moueat quo ad membra doleant ex nimio motu: ⁊ inde ita fatigeſ: vt nõ ſine magno dolore eadẽ mẽbra moueant: qes cum incep t dolor remedium eſt.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuit Hip. qualr dolor eſt ſignũ ſup alteꝝ. ſ. ſuper gñationẽ ſaniei. ponit mõ quõ dolor ⁊ labor eſt ſignum curatiõis ſui ipſius. ⁊ dicit ꝙ in oĩ motione corpis: cuꝫ cepit qs dolere. ſtatim qeſcere remedium eſt.

¶ Cõmẽtator circa hũc aphoᵐ ſm Burgũdioneꝫ. nõ ponit niſi diſtõnem laboris. ſꝫ ſm Cõſtantinũ plus eſt. nã aut addit Cõſtantinus aut Burgondio deficit. pſequamur ḡ ſm Cõſtantinũ. diuidit ḡ ꝯmentũ in. 3. ptes. in quaꝝ p̄ᵃ ponit generales vtilitates exercitij. Scd̃o ponit ꝯdictiões exercitij generales. Tertio ponit diſtõnem laboris: ⁊ ſola iſta pars eſt tranſlatio Burgon. durat p̄ma vſq; [verum qꝛ in exercitio:] 2ᵃ vſq; [dolor hic.]

¶ De p̄ma dicit ꝙ exerciᵐ oẽs v̄tutes cõfortat. ſ. nãlẽ aialẽ ⁊ vitalẽ. ⁊ h ppẽs qꝛ calorẽ nãlem ꝯfortat excitando ipm.

¶ De 2ᵃ dicit ꝙ in exercitio ſunt ꝯſiderãda tria. ſ. tpus: q̃titas: ⁊ modus. ſꝫ hic Hip. loqtur de q̃titate exercitij. in ſequenti agit de mõ eius. nõ ſolum exercitij: ſꝫ de omni qualitate. ſ. qꝛ agit de conſuetudine.

¶ De 3ᵃ dicit ꝙ dolor hic poſit⁹ idẽ eſt ꝙ labor: ⁊ labor poteſt 2ˣ accipi. ſ. p dolore ⁊ fatiga. ⁊ hoc vult dicere cũ dicit. [dolor hic q ⁊ polos in lingua greca dr̃ ſigñat locũ cũ fatigatiõib⁹ eẽ.] ⁊ talis expoſitio ꝯfirmat p trãſlationẽ Burgõ. vnde de quocũq; labore. auctor hic intelligat. ſiue de fatiga. ſiue de dolore: requieſcere eſt cura.

Utrꝫ quies ſtatim facta ſit cura fatige cui ſuperueniat.

Circa hunc aphoᵐ opponiſ. naꝫ non vr̃ ꝙ qes ſtatim facta ſit cura doloris laborioſi: qꝛ mutatio repẽtina ẽ inimica nãe. ſicut dicit Gal. in regũ: ⁊ Hip. in eadẽ p̄ticᵃ.

¶ Ad hoc dico ꝙ talis mutatio nõ dꝫ repẽtina nãe qꝛ illud ꝑbũ Gal. ⁊ Hip. īcellit in mutatiõe nãlis ꝯplonis. ſꝫ hoc melius patebit in illo apho° [non ſm multum ⁊ repẽte.]

¶ Preterea ſi aliqs paſſus fuerit grauedinẽ ꝓp nimiam qe/tem nõ expedit vt minimus mot⁹ fiat ſubito. qꝛ Gal. hoc ꝓhibꝫ in ꝯ¹° 3ᵉ ꝑticule: ⁊ in. 9. de inge. ſani. nã diẽ ꝙ reple tis q dimiſerũt exercĩᵐ ſupuenit fe. ꝓp motũ. ergo ſi mot⁹ nõ dꝫ fieri ſtatim. patiẽtib⁹ ꝓp qetẽ. nec qes facienda erit ſtati dolẽtib⁹ ꝓp motũ: nã diẽ gal. i ꝯ¹° 2ᶦ reg. ꝙ magi nocꝫ ges ſubita ſupueniẽs motui. ꝙ̃ ſubit⁹ mot⁹ ſupueniẽs qeti.

¶ Ad hoc rũdeo ꝙ qes ſupueniẽs motui facieti dolorẽ eſt cura. ſic diẽ Gal. ad argᵐ ꝟo qd dicis ꝙ qete. ꝙ magis no ceet ſupueniẽs motui ꝙ̃ eꝫ. ⁊ mot⁹ ſubit⁹ nõ ꝯuenit ĩqͥre nec qes poſt motũ. Dico ꝙ mot⁹ poſt qetẽ nociuã nõ ꝓhibet ꝓp ſe. Sꝫ ꝑ accñs. ſ. ꝓp motũ hu⁹ replẽtiũ corp⁹. nã ſi reple tur nimiũ: ⁊ moueat. põt cadere in febrem ⁊ apoplexiam. Sicut dicit Gal. in ꝯmento illius apho¹. [Ne ſiqdẽ ⁊c.] ⁊ alias paſſiones. Sꝫ iſta qd melius diſcutietur alias cum liᵐ reg. acutoꝝ. gloſabo ſi deus voluerit.

Aphoriſmus. XLIX.

¶ Aſſueti aſſuetos labores ferre: ⁊ ſi fuerit im/becilles: aut ſenes inſuetis: ⁊ fortibus ⁊ iuue/nibus facilius ferunt.

Theo. ¶ Qui aſſueuerunt ferre labores etiam ſi inua/lidi ſunt: aut ſenes facilius ferunt: ꝙ̃ qui non ſunt aſſueti quãuis robuſti ⁊ iuuenes.

Leo. ¶ Qui cõſueti ſolitos labores ferre: ⁊ ſi fuerint imbecilles: ⁊ ſenes: non conſuetis: fortibus: atqꝫ iuuenibus: facilius ferunt.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hic aphoriſmus ſupiori eſt ꝯtinuus. nam de ſanatiuis ĩ ſmo eſt ⁊ ſupius qdem de q̃titate exercitii. hic ꝟo modũ vtendi ſignificat: vt ſit ſicut opꝫ exercitãtes ad ꝯſueta de/ducere gymnaſia. Dat ḡ nobis. Hip. medicinalẽ ſpẽꝫ. Ois ꝯſuetudo ꝑus habita leuior. alter. n. altero ꝯſueuit alr fa/tigari: vtpote qdam pedib⁹: alter ꝟo manib⁹ alii artub⁹: ⁊ qdam ex totis corpib⁹. itẽ qdã eadẽ mẽbra qbus ad la/borem vtunt magis ſunt exercitãtes. qdã ꝟo min⁹. Mẽ/bra. n. ad laborẽ exercitatoria ſunt ad id quod ꝯſueuerunt inſuetis fortiora: ⁊ iõ minus inde leſa.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuit Hip. qualr curet dolor ex labore. ⁊ cũ hoc dedit nobis regulam q̃titatis exercitij. modo ponit nobis moduꝫ vtẽdi exercitio. ⁊ dicit ꝙ ꝯſuetus ſuſtinere aliquẽ laborẽ: ⁊ ſi ſit debilis aut ſenex minus moleſtatur a labo/re ꝙ̃ fortis inſuetus vel iuuenis:

¶ Cõmẽtator ſm Cõſtantinũ plus ponit ꝙ̃ ſm Burg. nam a ꝑte° vſqꝫ [alter. n. altero] ponit in trãſlatiõe Burg. Sed modo ſequar Cõſtantinũ ⁊ diuidit cõmentũ hoc in duas ptes. nã ꝑmo ponit ꝯtinuationẽ iſti⁹ apho¹ cum ſnĩa gene rali. Scdo ponit diuerſitatẽ exercitioꝝ. durat prima v. q3. [alter enim altero:]

¶ De prima iam patuit in continuatione ⁊ ſententia.

¶ De 2ᵃ ꝟo dicit ꝙ diuerſi hoies hñt diuerſum exercitiũ: nã qdam exercitãt totũ corpus. Sicut curſores. qdam ꝟo quedã mẽbra ſolũ. vt ſutores manus: ⁊ lectores: oculos: ⁊ cantores pulmonẽ ⁊ cãnãs: ⁊ ſic de alijs. Itẽ qdã vtunt exercitio fortiori: ⁊ qdam debiliori. ⁊ poſſum⁹ addere alĩ/as dr̃as exercitii quas ponit Auic. lib. ꝑ. fen. 3ᵃ: ⁊ ſũt iſte: ꝙ qdam vtunt exercitio veloci: ⁊ qdam tardo: ⁊ qdã lon/go: qdã breui. vñ. vi. ſunt dr̃e ſimplices exercitij. ſ. velox: tardũ: forte: debile: longũ: ⁊ breue. vñ oia mẽbra ſolita ad iſta exercitia melius ferunt mẽbris inſuetis. qꝛ ſunt fortio ra: ⁊ ſi ſunt debilia membra. de iſta ꝟo ꝯſuetudine non cu/ro hic diſputare: qꝛ in ſequẽti apho°. de hoc diſputabo.

¶ Aphoriſmus. L.

¶ Ex multo tempore conſueta: ⁊ ſi fuerint de/teriora inſuetis minus moleſtare ꝯſueuerũt. Opꝫ igitur ad inconſueta tranſmittere.

Theo. ¶ Quecũqꝫ lõgo tpe aſſueta ſunt etiam ſi dete/riora ſint minus infeſtare ſolent: ꝙ̃ que inſue/ta ſunt. Igitur ad inſueta mutaſſe neceſſe eſt.

Leo. ¶ Que ex longo tpe cõſueta ſunt: ⁊ ſi deterio/ra ſunt inſuetis. minus moleſtare ſolent. Opꝫ igitur ad inſueta permutari.

Commentum Galeni.

¶ Nõ ſolũ hec de exercitijs (vt iu ꝑori) ſꝫ abſolute de omni ꝯſuetudine dixit ſiue pot⁹: ſiue cibi ſiue balnei qetis calo/ris ſomni frigoris triſtitie que oia ſilr ꝯſueta min⁹ inſuetis ſunt ledẽtia. Cã eſt eadeꝫ que in exercitantib⁹ eadẽ mẽbra ex ꝯſuetudine dicta eſt ſupius. De oi autẽ alia ꝯſuetudine ego dicturus ſum. Cib⁹ ſilr ⁊ pot⁹ ꝓpriam ſcdõ dãt nãm: de ſcdõ cetera mutãt mẽbra ⁊ nutriũt. Itẽꝫ cib⁹ ⁊ pot⁹ q̃dam mutatiõe corp⁹ in ſuã nãm mutãt que mutatio lõgis tẽpo rib⁹ augmẽtat ⁊ inter cibũ ⁊ corp⁹ accñs qñdaꝫ mediat: que oia nos mõſtrauim⁹ in lib. de aſſuetudinib⁹ vbi oñdi mus oẽ qd alij aſſimilat cito aſſimilãs aſſimilatũ trahit in ſuã nãm: ⁊ oẽ mutabile mutãdo ſilr mutat mutãdum faci le: immo oia corpa corp⁹ tangẽtia q̃talibet imutatione id erũt mutantia: vt ſi aere mõ frigido mõ calĩo corp⁹ tãgat: frigido corp⁹ ꝯſtipat ⁊ pori claudunt: calĩo aere pori ape riuntur ⁊ rarificant. Si aũt corpus calĩo aere rarefactum frigidus aer tetigerit: ſtatim interiora patefacit ⁊ multuꝫ nocet ſibi que omnia in lib° de ꝯſuetudine dcã ſunt. Hip. ꝟo h̃ mõſtrat: qd expimẽto ꝓbauit neqꝫ tñ cãm oſtendit: ſꝫ nos ſatis explanauim⁹: ſufficiat aũt qd in ꝑma pte huius apho. diximus. [Qd aũt in fine dixit. Opꝫ ergo ad nõ cõ ſueta trãſmittere auctoriſauit qñ corp⁹ ſanitateꝫ recupe rare poſſit. Si. n. hõ vnam ꝯſuetudinẽ habuerit in dubio moraf: qꝛ nullus eſt q aliqñ aliquo nõ ꝯſueto moueat vñ iniunxit bonũ eſſe ad oia probanda ſe transferre: ne ſi for/te ſibi euenerit quod antea nõ cõſueuit maxime ſibi noce/at. hoc ꝟo facere poterit ſi non in vna conſuetudine ꝑma/nens ad contraria ſe tranſtulerit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho° ꝑcedẽti fuit locutus Hip. de ꝯſuetudine exercĩ tij. mõ hic loqtur de oi cõſuetudine: ⁊ hꝫ hic apho° duas ptes. nã ꝑ ponit hic cõparationẽ inter ꝯſueta ⁊ icõſueta. 2° docet nos ꝑmutare ad nõ ꝯſueta. durat ꝑᵃ vſqꝫ [opꝫ igit.]

¶ Dicit ḡ de ꝑma ꝙ res ꝯſuete multo tpe. min⁹ moleſtãt ꝙ̃ incõſuete etiam ſi res conſuete deteriores ſint.

¶ De 2ᵃ dicit ꝙ opꝫ homineꝫ ꝑmutare ad incõſuetas res.

¶ Cõmẽtator circa hũc aphoᵐ ſic ꝓcedit: nã ꝑ exponit ꝑmã ptẽ aph¹. 2° exponit 2ᵃᵐ durat ꝑma vſqꝫ. [Qd ãt in fine di xit] ꝑᵃ diuidit in duas. nã ꝑ ponit ꝯtinuationẽ hui⁹ aph¹ ad ꝑcedentem. 2° ponit cãm durat ꝑᵃ vſqꝫ [cã eſt eadẽꝫ.] 2ᵃ in. 2. nã ꝑmo ponit cãm ꝑme ptis apho¹. Scdo ponit cau/ſam ſcde durat prima vſqꝫ [qd autẽ in fine:] ꝑᵃ in. 3. nam ꝑ tꝫt quodã trãſitu de cã ꝑcedẽtis aph¹. ad cãm ꝑſentis. 2° ponit cãm apho¹ ꝑſentis. 3° imponit finẽ poſitioni cãe. ꝑma vſqꝫ cib⁹ ſilr ⁊ pot⁹:] 2ᵃ vſqꝫ [ſufficiat aũt:] 2ᵃ diuiᵗ in 4ᵒʳ: nã ꝑ reddit cãm de ꝯſuetudine cibi ⁊ potus q ſunt res intrãtes corpus. 2° reddit cãm de ꝯſuetudine tangen/tium corp⁹ inducẽs exẽpla in aere. 3° remittit ad libruꝫ de ꝯſuetudine ꝓ cã oluꝫ ꝯſuetoꝝ. 4° dicit in hoc aphoriſmo Hip. non rõne: ſed expientia ꝓceſſiſſe. durat ꝑma vſqꝫ [im mo oia corpa] ſcda vſqꝫ [q oia in lib°.] tertia vſqꝫ [Hip. ꝟo hic.] Itẽ põt diuidi pars in qua ponit cãm ꝑme par

tis aph[i].alr̄ ⁊ meli⁹.vt dicaꝛ ꝙ Gal.p̄ reddit cām h[c] ptis apho[i] q̄ʒtū ad ↄſuetudinē exercitij.⁊ hoc vſqʒ ſ cibus ſilr̄ ⁊ pot⁹. Ibi reddit cām q̄ʒtum ad ↄſuetudinē cibi ⁊ pot⁹ q ſunt res intrātes corp⁹ ⁊ hoc ſacit vſqʒ ſ imo oia Ibi reddit cām q̄ʒtum ad ↄſuetudinem tāgentium corp⁹ exteri⁹: vſqʒ ſ que aia: Ibi remittit nos ad li[m] de ↄſuetudine ꝓ ſufficiētiori redditione cāe. vſqʒ ſ Hy. vo. Ibi oñdit Hip.in hoc apho[o] pceſſiſſe via expiētie ſolū. vſqʒ ſ ſufficit. Ibi imponit finē expoſitiōi iſti⁹ ptis.ſunt ḡ.8.pticule in pñti ↄ[io];

℄ De quarum prima in continuatione iam patuit.

℄ De 2[a] dicit ꝙ cā in hoc apho[o] ē eadē q̄ fuit in apho[o] ſupiori.ſʒ gñalior cā ē hic ponēda.nā ibi poſita ē a nobis cā ſolū de ↄſuetudine exercitij que refert ad bonū robur motiuoꝝ mēbroꝝ.hic vo dicet de cā ois ↄſuetudinis.

℄ De 3[a] dicit ꝙ qñ cib⁹ ⁊ pot⁹ ↄſueſcūt diu cū ſtō faciūt cum eo quādā habitudinē ⁊ ↄformitatē rōne cuius mutat ipm meli⁹ q̄ʒ inſuetū:qꝛ p ↄſuetudinē facta ē quedā ſilitudo inter cibū ⁊ ſtōm:⁊ mediāte ſtō inter cibū ⁊ totū corp⁹.⁊ ſic ſtōus:⁊ totū corpus inclinant ⁊ ↄformant ad nām ciborum ⁊ potuū.q̄ʒuis cibi ⁊ pot⁹ a corpe vincant: qꝛ dcm̄ eſt in lib.de ↄſuetudine ꝙ oē ſile mutat magis ⁊ citi⁹ ⁊ meli⁹ rem ſibi ſilem q̄ʒ diſſimilē. vñ cum nutrimētum nō fiat niſi p aſſimilationem.corpus melius digeret ⁊ aſſimilabit cibum conſuetum q̄ʒ inconſuetum cum ſit ei ſimilis.

℄ De 4[a] dicit ꝙ id qđ dcm̄ eſt de cibis ⁊ potib⁹ ↄſuetis.verū eſt ēt de oib⁹ tāgentib⁹ corp⁹ ſm ꝙ corp⁹ nr̄m ad ea diſponit ⁊ ↄformat. vo.g.ſic pʒ in aere calo ⁊ frido.corpus enim nr̄m ↄſuetum in aere frido denſat ab eo.⁊ ↄſuetū in aere calo rareſit:⁊ ſic fit aſſuetū corpus nr̄m tali denſationi ⁊ rarefactiōi aeris:⁊ pp hui⁹ ↄſuetudinē facili⁹ tolerat tales affectus aeris ſibi ↄſuetos.inſuetos aūt moleſte tolerat.nā ſi corpus fuerit rarefactum p ↄſuetudinem aeris calidi:⁊ ſubito muteꝛ ad aerem frigidū multum ledeꝛ ab aere frigido penetrante in profundum eius.

℄ De 5[a] dicit ꝙ ſi vis cauſam omniū ↄſuetoꝝ.vade ad lib[m] de conſuetudine:quoniam in eo poſuimus eam.

℄ De 6[a] dicit ꝙ Hip.in hoc apho[o] monſtrauit ſe ſolo expimento pceſſiſſe.nec aliquā cām oñdit.ſed nos in cōmentādo ipſum ſufficienter cauſam tetigimus.

℄ De 7[a] dicit ꝙ ſufficiāt ea q̄ dcā ſūt ad expōnē h[c] ptis aph[i].

℄ De 8[a] dicit ꝙ iō opʒ ꝙ hō pmuteꝛ ad incōſueta:qꝛ non pōt eē ꝙ hō aliqñ non vtaꝛ aliqua re incōſueta. vñ opʒ ꝙ homo faciat eam pmo ſibi aſſuetam:vt qñ cōtingit illum vti re illa non ſit ſibi penitus inconſueta.

℄ Ad euidētiam p̄cedētis apho[i]:⁊ pñtis.q̄runꝛ q̄dam de tex.⁊ q̄dam de ↄ[to].De tex.qdem q̄runꝛ p̄ quedaʒ gñalia. 2[o] q̄dā ſpālia circa lrām:gñalia vo dubia ſunt tria quoꝝ pmū eſt an corpa inaiata ſint receptiua ↄſuetudinis.2[m] eſt an oia corpa aiata ſint receptiua ↄſuetudinis: 3[m] eſt an ex ↄſuetudine paſſiua fiat res aptior ad patiēduʒ. quēadmodum ex ↄſuetudine actiua fit res aptior ad agēdum.

Utr̄ inaiata ſint cōſuetudīs receptiua

℄ De p̄ ſic pcedo. vī.n.ꝙ iaiata ſint receptiua ↄſuetudinis. tali rōne.oīa ↄſueta ſunt receptiua ↄſuetudinis:ſed multa inanimata ſunt ↄſueta:ḡ m̄lta iaiata ſt̄ receptiua ↄſuetudinis:maior aūt pbaꝛ.qꝛ oia denoiatiua receptiua ſūt qualitatꝭ a qua denominantur.Sic omnia alba receptiua ſunt albedinis:⁊ iuſta iuſticie:minor aūt pbaꝛ p tex. Hip.⁊ ↄ[ti] Gal.dicit.n.ſ ex multo tpe cōſueta. ⁊ planū eſt ꝙ p cōſueta intelligit res non nāles:que vt multum ſunt inanimate.

℄ Preterea q̄cūqʒ pticipāt n.ā. pticipāt ↄſuetudine:inaiata pticipāt nām:ḡ pticipāt ↄſuetudinē:maior āt pbaꝛ p diffōnē ↄſuetudinis:q̄ colligiꝛ ex vbis Hip.de aere ⁊ aqua l.b.3. que dicit ↄſuetudo eſt altera natura.minor per ſe patet.

℄ Preterea p exēpla pbaꝛ:videm⁹.n.cāpanā ↄſuetā ſonaꝛ meli⁹ vtiqʒ ſonare q̄ʒ incōſuetā. Itē acus ↄſueta ſuere melius fuit q̄ʒ incōſueta:cultellus ēt p ↄſuetudinē meli⁹ intrat vaginam:clauis etiam p ↄſuetudinem melius aperit ⁊ ſerat:⁊ alia his ſimilia.

℄ Ad ↄ̄rium autem eſt autho[as] Ariſt.ij.ethicoꝝ. dicit enim ꝙ illud qđ natura eſt tale.non alr̄ aſſueſcit.

℄ Preterea q̄ ſūt receptiua ↄſuetudinis hñt aliquā nām cōſeruatiuā diſpōnis aq̄ſite p ↄſuetudinē ſm quā ſūt aptiora ad agēdū.⁊ hñt appetitū ad illud:ſʒ inaiata nō hñt hm̄ nām ↄſeruatiuā illi⁹ diſpōnis. Si.n.lapis calefiat recedēte calitate non remanet in lapide diſpō p quā facilius calefiat ⁊ p quā apperat calefieri:⁊ ſi lapis pijciaꝛ ſurſum non remanet in eo diſpoſitio que faciat ipſum aptum ad aſcenſum:⁊ ſic de alijs naturalibus.

℄ Ad euidētiam pñtis qōnis opʒ tria p fundamēto ſupponere quoꝝ pmum eſt:qd eſt qđ ſignificaꝛ p hoc nomen ↄſuetudo.2[m] aūt eſt quot ⁊ quē reqranꝛ in ↄſuetudine.3[m] eſt videre gñalem diuiſioneʒ ↄſuetudinis. Dico ergo de p ꝙ ↄſuetudo (ſicut colligiꝛ ex vbis Hip.de aere ⁊ aqua li.3[o]) eſt altera n.ā:⁊ idē dicit Auer.in ↄ[to] pmi phy. vel ↄſuetudo eſt nā aq̄ſita. Sic di a Gal.de ↄplōnibus lib.2.c.4.6. ſ ⁊ corpa ēt ſunt: Jet intētio iſtaꝝ duaꝝ deſcriptionū eadē eſt:exponamus tñ pmā diffōneʒ. Dico ergo ꝙ pōt tripl'r exponi. Uno qdē mō vt dicaꝛ.nā altera.i.nā alterata.natura nāqʒ corpus regens ab ipſa frequēti actione vel paſſione acq̄rit quādā diſpōnē p quā alteraꝛ a ſuo pprio curſu ſicut pʒ in exēplo Hip.qđ ipſe ponit de gēte que hēbat capita longa ponit.n.ꝙ mulieres ↄſtringebāt capita puerīs cum naſcebanꝛ.⁊ poſt modū in pceſſu tpis gñabant illi hoies filios hñtes capita longa:cum.n.nā ex ſuo pprio motu deberet facere capita rotūda:iam p ↄſuetudinē alterata eſt:⁊ facit capita lōga. vnde expſſe dicit Hip.ibideʒ ꝙ nā eſt ſecuta ↄſuetudinē:⁊ paꝝ infra dicit ꝙ ↄſuetudo cogit nām.2[o] vo mō pōt exponi:vt dicaꝛ ↄſuetudo eſt altera nā.i.ↄſuetudo eſt aptitudo q̄dā alterās nām.⁊ hec vʒ melior expoſitio q̄ʒ pma:qꝛ pma expoſitio claudit ſub eē cōſuetudinis ipſaʒ nāʒ.hec vo ſepat a nā ↄſuetudinē:⁊ hoc vtiqʒ veꝝ eſt:ↄſuetudo.n.eſt agēs quo inclinaꝛ nā ad aliqd faciēdū vl' patiēduʒ:⁊ hoc innuit Hip.in p̄dicto lib. vñ dicit hūc ſmonē.ſ Jā itaqʒ nō eſt cā lōgoꝝ capitū ↄſuetudo ſola.ſʒ cū ipa nā.]Et nota ꝙ qñ dico ↄſuetudo alterat nām.talis alteratio nāe 2[r] fit. vno qdeʒ mō immutando nāʒ ad ↄ̄rium actum ei quē nālr̄ facere dʒ. Sicut pʒ in exēplo Hip.predicto.nā.n.de ſe debebat facere capita rotunda: ex ↄſuetudine aūt coacta eſt facere lōga.alio vo mō pficiēdo nām ſm pprium actū quē facere dʒ.i.ꝙ ↄſuetudo non inclinet nām ad ↄ̄rium ſue opatiōis.ſʒ pficit eā in ſua opatione. vñ tūc ↄcordat ↄſuetudo cū nā.⁊ hoc tetigit Hip.2[o] pnoſti. Cū diciꝛ ſomn⁹ bon⁹ ⁊ nālis vt moris eſt: Ibi.n. dicit Gal.ꝙ tpe Hip.ↄſuetudo dormiēdi non recedebat a nā.⁊ ſilr̄ ↄtingit cū hō tpate cōplexionis vtiꝛ cibis ⁊ potibus tpatis.tūc.n.nā ↄcordat cū vſu:vñ alteraꝛ pficiendo.

℄ 3[o] vo mō pt exponi h̄ mō. Cū.n.res hēat pn[m] regitiuum intrinſecū.⁊ h̄ dr̄ nā.pōt hīe alteꝝ pn[m] regitiuū ab extrinſeco.⁊ h̄ eſt ↄſuetudo.nā.n.⁊ ↄſuetudo ↄueniunt in hoc ꝙ p eas regiꝛ corp⁹.ſʒ nā eſt inata ipſi rei a pn[c] ſue gñatiōis. ↄſuetudo vo eſt aq̄ſita p frequētes actiones vel paſſiōes. ⁊ hoc videꝛ velle Gal.2[o] de cōplexionibus.c.4.inq̄t.n.ꝙ ↄſuetudo eſt nā aq̄ſita:⁊ ex diuerſa relatiōe poſſum⁹ dicere ꝙ nā eſt ↄſuetudo innata.⁊ eſt ſile ei qđ dicit cōmētator libri ſectaꝝ. Inq̄t.n.ꝙ me[a] ⁊ phia ſunt due ſorores.eſt.n. phia me[a] aie ⁊ medicina eſt phia corporis. vſus eſt.n.ille author mō diffiniēdi relatiuo.relatiuoꝝ āt opʒ alteꝝ p alteꝝ diffiniri.ſicut dicit Porphyri⁹ ⁊ Ariſt.in pdicamētis. plus ergo placet mihi 2[a] expō.lʒ alie poſſint vitatem hīe. Ex p̄dictis igiꝛ colligiꝛ talis ↄſuetudinis deſcriptio:ↄſuetudo q̄dē ē aptitudo q̄dā ad agēdū vel patiēdū facile.aq̄ſita ipſi nāe ex freq̄nti actiōe vl' paſſiōe p̄cedētib⁹:⁊ ſic hēs ꝙ ↄſuetudo gñaꝛ ex actiōe vl' paſſiōe freq̄ntib⁹ q̄ pceſſerūt eā.⁊ gñanꝛ actōes ⁊ paſſiōes freq̄ntes cū q̄dā facilitate ſiē

carpẽtarius q ex frequẽti ſecatione ↄſuetudinem acq̃uirit ſecãdi:ꝛ ex hac ↄſuetudine facili⁹ ſecat. De ſcđo dico, ꝙ i ↄſuetudine reqrunt aliqñ 4or:ꝛ interdũ tria:ꝛ interdum duo:ꝛ iſta duo ſunt eẽntialia ſine qb⁹ ↄſuetudo fieri nõ pt. ꝛ iſtoꝝ duoꝝ vnũ eſt aliqd qđ eſt radix ꝛ ↄſeruatiuũ ↄſuetudinis. ꝛ tale ẽ res aiata:ſicut pes:q eſt radix ↄſuetudinis ambulãdi. Aliud ℞o ẽ frequẽs opatio:ſicut frequẽs act⁹ ambulãdi:ex quo fit aptitudo ambulandi in ipſo pede:ꝛ actus frequens cantandi ex quo gñatur aptitudo cantandi in mẽbꝛis vocalibus:ꝛ ſilr poteſt dici in paſſione.

¶ Nota 3o ꝙ aliqñ in ↄſuetudine ſiẽda eſt neccĩũ organũ extriſecũ a radice. q̃ mediãte ipſa radix ſuũ exercet actũ. ħ aũt organũ plerũqȝ eſt aiatũ:ſic icõſuetudie eqtãdi equ⁹:ꝛ plerũqȝ inaiatũ:ſic incõſuetudine nauigãdi nauis. 4m autẽ qđ aliqñ eſt neccĩum in ↄſuetudine:eſt mã in quaȝ radix organo ſuo mediãte talẽ vel talẽ opationẽ exercet. ℞.g. ſic eſt i ↄſuetudine ſecãdi in q̃ ſupradcã 4or ſunt:ſ.ecĩa.ſ.radix pn̄cipalis ↄſuetudis:ꝛ ħ eſt ipſe hõ ſecãs:ꝛ mltiplicat⁹ act⁹. ꝛ hic ẽ ipſa ſectio frequẽs:ꝛ organũ ſecãdi:ꝛ ħ eſt ipſa ſerra:ꝛ mã i q̃ fit ſectio:ꝛ hec ẽ lapis vel lignũ. Dico ğ ꝙ vnicuiqȝ iſtoꝝ 4or attribuit ↄſuetudo ſuo mõ:ꝛ vnũqđqȝ coꝝ dr̃ receptiuũ cõſuetudis ſuo mõ. dicim⁹.n. de hoie aliq̃ iſte eſt ↄſuetus ſecare:ꝛ dicim⁹ de ſectiõe ꝙ ſectio ẽ bñ ↄſueta petro:ꝛ dicim⁹ de ſerra ꝙ ipa ẽ bñ ↄſueta ſecare. ꝛ dicim⁹ de ligno, ꝙ ipm eſt ↄſuetũ ſecari. ħ aũt 4m.ſ. mã plerũqȝ ẽ inaiatũ:ſic lapis aut lignũ. Plerũqȝ ℞o eſt aiatũ ſic i ↄſuetudine luctãdi. qlibet.n. luctãtiũ duoꝝ:ſi ãbo ↄtinuauerit actionẽ eſt radix ꝛ mã talis ↄſuetudis. Vñ ãbo dñr aſſueti luctari. Itẽ nota dr̃ia iter iſta 4or:qm̃ radix in ↄſuetudine tota manet eadẽ nũo. Idẽ.n. hõ nũo multotiẽs ſecuit. operatio ℞o nunq̃ pmanet eadẽ nũo:qlibet.n. ſectio ab alia ſectione diuerſa ẽ nũo. organũ aũt aliqñ pmanet ideȝ nũo: vt cũ hõ cũ eadẽ ſerra mltotiẽs ſecat:ita ꝙ cũ eadẽ ſerra nũo acqrit multitudinẽ ſecãdi:ꝛ aliqñ multiplicat ſm nũȝ puta ſi ſector in q̃libet ſectione mutet ſerrã:ſȝ ħ nõ eſt ꝓpriuȝ exẽm de mutatiõe organi ſm nũm. Propriũ aũt exm ẽ de his organis q̃ in q̃libȝ ſectiõe deficiũt. Ita ꝙ vnũ organũ nõ facit niſi vnicã actionẽ ſic de meña purga⁰.nã.n. cũ vna meña nũo nõ purgat niſi ſemel vt aliq̃ põdere ſcamonee purgat cholerã ſemel tñ:ꝛ tñ dicim⁹ ꝙ ſca ẽ ↄſueta purgare cholerã:ꝛ ſic de aliis ſilibus. Mã ℞o ↄſuetudis aliqñ pmanet eadẽ nũo:ſicut cũ multotiẽs defert idẽ lapis aut idẽ lignũ:ꝛ mltotiẽs deambulat eadẽ via. Aliqñ ℞o mltiplicat ſȝ nũm:vt idẽ cibus nũo nõ multotiẽs digerit. Idem aũt ſpẽ multotiẽs digerit. Dico ğ ꝙ oia q̃ in ↄſuetudine currũt. ꝛ ſunt aiata ꝛ ſũt eadẽ nũo ſm oẽs act⁹ faciẽtes ↄſuetudinẽ:illa dñr pn̄r ↄſuetudis receptiua. Illa ℞o q̃ nõ ſunt aiata ꝛ nõ ſunt pmanẽtia eadẽ nũo. ſcđario dñr receptiua cõſuetudinis. Dicim⁹ aũt hec actus ẽ ↄſueta fuere. ꝛ hec ſerra ẽ ↄſueta ſecare. Illa ℞o inaiata q̃ nõ pmanẽt eadẽ nũo dñr 3o loco ↄſuetudis receptiua. ꝛ iõ dico 3o loco ꝙ ↄſuetudo non acqrit niſi ſpẽi. Cũ.n. dicim⁹. ſectio eſt ↄſueta petro. ħ ñ ẽ veꝝ đ vna ſectiõe nũo:ꝛ cũ dicim⁹ carnes bouie ſunt cõſuete petro:ħ nõ eſt veꝝ de carnib⁹ eiſdẽ nũo:q: nõ comedunt pluries eedẽ carnes. Vñ ↄſuetudo acqrit ſpẽi carniũ bouinaꝝ. In reb⁹ aũt q̃ pmanẽt eedẽ nũo acqritur ↄſuetudo ſpẽi ꝛ idiuiduo. vñ dicim⁹ ꝙ hõ ẽ ↄſuet⁹ bibeꝛ vinũ. equ⁹ aũt ẽ ↄſuet⁹ bibẽ aquã. In reb⁹ aũt q̃ nõ pmanẽt eedẽ nũo cõſuetudo acqrit ſolũ ſpẽi:ꝛ rõ ẽ qm̃ rẽ ↄſuetã opȝ pmanere ſm pl̃es actus. vñ ſic pmanet ſic recipit ↄſuetudinem:ꝛ q: ois res pmanet ſm ſpẽm. ois res põt recipe cõſuetudinem ſm ſpẽm. ¶ De 3o dico, ꝙ ↄſuetudo gñalis diuidit i ↄſuetudinẽ actiuã ꝛ paſſiuã:ſicut in hoie ↄſueto exercitari:ꝛ in ſtõ cõſueto digerere cibũ. Cõſuetudo ℞o paſſiua eſt ſicut i hoie cõſueto exercitari:ꝛ in ſtõ ↄſueto digerere cibũ. Conſuetudo ℞o paſſiua eſt ſic in hoie ↄſueto pati ab aliquo genere ciboꝝ. Et in ħ attẽdas q: i ↄſuetudine actiua:aliq̃ virtus paſſiua iplicat:ꝛ in ↄſuetudine paſſiua aliq̃ actiua cõiũgit:ↄſuetudo.n. ſcidẽdi ligna vel qđlȝ aliud faciendi, lȝ dicat actiua:ſiſi tñ ↄiũgit debilitas ṽtut paſſiue:ꝙ.n. ſcindit ligna aliq̃ mõ patit lȝ pn̄r dicat agere:ſic dr̃ 6o de ae. et mo2.ca.ꝑ. vñ ex ↄſuetudine ṽtus actiua ſcindẽdi fortificatur:ꝛ paſſiua debilitat. In ↄſuetudine aũt paſſiua cõiũgit ṽtus actiua hoc mõ. nã in eo ꝙ ↄſuet⁹ ẽ pati ab aere calõ ṽtus regitiua toti⁹ dr̃ agere in quãtũ reſiſtit nocu⁰ reꝝ calefaciẽtiũ:ꝛ in hac actione eſt ṽtus fortior ex ↄſuetudine:ꝛ ex fortitu agẽdi ꝓcedit debilitas patiẽdi. Ex hac itaqȝ diſtõne plani⁹ itellecta facile qs poterit ad obta dia rñdẽ.

¶ De 2o pn̄cipali ſic ꝓcedo. Vt.n. ꝙ ois res aiata q̃cũqȝ aia dicat receptiua cõſuetudis. hõ etenĩ q ꝑticipat. 3. virtutes aie:ſm iſtas. 3. ṽtutes dr̃ receptiuus ↄſuetudinis. dr̃.n. hõ ↄſuetus ad aliquẽ cibũ digerendũ. ꝛ ẽt plãta dr̃ ↄſueta ad aliquẽ cibũ alicui⁹ terre:ꝛ taliũ ↄſuetudo ad aiam vegetatiuã refert. Dr̃ ẽt hõ ↄſuetus ad ãbulãdũ vel ad ſentiẽdũ vel ad imaginãdũ:ꝛ taliũ ↄſuetudo ad aiam refert ſenſibilẽ. dr̃ ẽt hõ ↄſuetus ad diſputãdũ ꝛ rõcinãdũ:ꝛ taliũ ↄſuetudo ſpectat ad aiam rõnalẽ. Igit ex diſtõne pȝ ꝙ oia aiata ſunt ↄſuetudinis ſuſceptiua. ¶ Ad ↄ̃riũ. nã cor nõ dr̃ cõſuetũ pulſare:vt.n. pulſet fortiter nõ idiget cõſuetudie:nec lacerti pectoris nõ dñr ↄſueti ad anhelãdũ:poſtq̃.n. taliũ actio incipit ꝑ nãm ex quadã neceſſitate opat:ſic.n. ignis nõ dr̃ acqrere ↄſuetudineȝ in calefaciẽdo:ꝛ lapis i cadẽdo deorſum:ſic ꝛ mẽbra in talibus actionib⁹ nõ videnť ↄſuetudinẽ acqrere. ¶ Ad qđ dr̃m. ꝙ in omni re animata ſm quãcũqȝ virtutẽ eſt aliqs modus ↄſuetudinis. ſed nõ eſt in ea neccĩa cõſuetudo ad ↄ̃ria. In his.n. agẽtib⁹ ṽtutibus:q̃ cõtinuã hñt neceſſitatẽ nãlem operãdi:q̃lis eſt actio virtutis ſpũalis ꝛ aialis actio que depẽdet a ṽtute ſpũali ſic eſt actio lacertoꝝ pectoris nõ eſt cõſuetudo ad ↄ̃ria ꝓpter imminentẽ neceſſitatẽ ad ꝓpriã actionẽ. Credo tñ ꝙ cor in pulſando ꝛ lacerti pectoris ꝛ pulmo in anhelãdo aliquã aptitudinẽ acqrãt ex actione multiplicata:tñ nõ dr̃ pꝛopꝛie cõſuetudo q: nã ꝑualet:ꝛ virtutẽ cõſuetudinis extinguit.

¶ De tertio ℞o pn̄cipali ſic agitur. Videt enim ꝙ res conſueta pati:patiat magis q̃ȝ res incõſueta:ſicut eni ſe habet virtus actiua ad agendũ:ſic ſe hȝ virtus paſſiua ad patiẽdum. Sȝ ṽtus actiua facile opat aliquã actionẽ ꝑ cõſuetudinem ergo virtus paſſiua facile patitur per cõſuetudinẽ.

¶ Ad cõtrariuȝ. nã inter cõſueta fit quedã ſimilitudo: ſicut dicit hic Cõmẽtator. quãto autẽ res ſunt magis ſiles tanto minus inter ſe patiuntur:q: ois actio eſt inter contraria ſic tota pħia ꝛ medicina clamat. ¶ Ad hoc aũt dr̃ȝ eſt, ꝙ facilius pati dupli̾ põt intelligi. Uno qdem modo vt facilius fiat impreſſio q̃litatis in rem patiẽteȝ ab agente:ſicut dicimus ꝙ homo conſuetus calefieri a ſole facilius caleſit q̃ȝ inſuetus:ꝛ homo cõſuetus vinci ab aliquo facilius vincit q̃ȝ inſuetus. Alio ℞o modo põt intelligi facilius pati.ſ. facilius ꝛ magis ledi in illa paſſione:ſicut ſi diceremus ꝙ ↄſuetus in aere calido. magis ledit in aere calido q̃ȝ incõſuetus. pmo ergo mõ intelligendo:dico ꝙ res cõſueta pati facilius ꝛ magis patitur q̃ȝ inſueta qm̃ inter ſimilia facilior eſt permutatio:ſicut dicitur ſcđo gñationis ꝛ ꝑ cañ. fen ſcđa de ſignis cõplexionum. Scđo ℞o modo intelligẽdo non eſt veruȝ ꝙ res conſueta pati ab aliquo facilius ꝛ magis patiatur. minus enim leditur homo conſuetus in aere calido q̃ȝ inſuetus.

Circa literã ſic procedo:[ex multo tempore cõſueta.] Sed cõtra. hic eniȝ videt ſuperfluitas. naȝ in hoc quod dicit:conſueta:clauditur lõgũ tempus:conſuetudo enim non fit in paruo tempore.

¶ Ad quod dicenduȝ eſt, ꝙ lȝ omnis conſuetudo requirat longum tempus quantum ad eſſe conſuetudinis generale. tamen cõſuetudo poteſt eſſe maioris ꝛ minoris temporis. poſſumus enim dicere conſuetudinem longam ꝛ bre-

uem. Unde veritas huius aphoriſ. magis declarat̃ in longa ɔſuetudine q̃ȝ in breui. ¶ Et ſi fuerit deteriora īſueta.]

¶ Sed ɔ̃. res. n. nō dr̃ deterior vel melior in medicina niſi ab effectu deteriori vel meliori quē in nr̃o corpore operatur vt hr̃ p̃ can. fen p̃ de cōplonibus cap p̃ dr̃ eni ibi ꝙ apud medicos res nō dr̃ calida q2 ſit calidior corpore humano. ſed q2 facit corpus humanū calidū: ⁊ idē dr̃ 3° de ſimpli. medicinis per totū. ergo res dr̃ deterior q2 deterius facit. qḋ āt deterius facit magis moleſtat. ¶ Ad qḋ dōȝ, ꝙ res pōt dici deterior vel melior dupl'r. Uno qdē mō quātū ad gn̄alē nām rei: ſicut cū dr̃ ꝙ cibus q gn̄at bonū ſanguinē ſit optimus panis: ⁊ caro agni annualis eſt melior hoi q̃ȝ cibus qui gn̄at malū ſanguinē: ſicut eſt panis azimus ⁊ caro bouina. Alio v̊o mō quantū ad ſpālem nām que ɔ̃cta eſt ex multitudine ɔſuetudinis: ⁊ hoc mō dicimus ꝙ homini cōſueto comedere cibaria groſſa ⁊ dura deterior eſt cib⁹ boni nutrimēti ⁊ melior eſt cibus mali nutrimēti. [min⁹ moleſtare cōſueuerunt.] ¶ Sed ɔ̃ illa mala a p̃n° qñ corpus īcepit illis vti aliquāl'r nocuerunt: ſed nocumentū dȝ augeri per lōgitudinē tēporis. nā ſi aliquid in paruo tēpore nocuit parū: necio i mult o tp̃e multū nocebit: q2 talis eſt ꝓportio inter motū ⁊ motorē rōne tp̄is ſic ꝓbatū ē 7° phyſ.

¶ P. vna res que eſt multū mala. data a p̃n° nocebit multum in paruo tp̄e vt vſus opij per duos dies multū nocebit. ergo vſus alicuius rei parū male vt lactuce, aut pauerꝭ in lōgo tp̄e nocebit quātū nocuit opiū i breui. nā dic̃ Gal. in 4° de ſimpli. medi. ꝙ tantum facit debile agens in longo tēpore quantum facit forte agēs in breui.

¶ P. hoc cōfirmatur exēplo Gal. infra. ⁊ 3° de ſimplicibus medicinis: ⁊ de inge. libro p̃mo cap ſcḋo. nam caſus gutte aque ſup lapidē non facit ſtatim foramē: ſed per longū tēpus manifeſte facit impreſſionē foraminis. ¶ P. ad idem facit qḋ dicit Aui. lib° p̃ fen 3° de eo qḋ comeditur ⁊ bibitur. nam dicit ꝙ nō decipiatur qui malo cibo vtitur quin oporteat eum ledi in proceſſu.

¶ Ad ɔ̃rium aūt eſt oīs author ⁊ p̄cipue Gal. q dicit ꝑ totū libꝫ de inge. ſani. ꝙ ɔſuetudo eſt ɔſeruāda ſicut nā ⁊ i li° de cōplonibus ⁊ de ſimpli. me^{ci} lib° 3°: dicit ꝙ conſuetudo eſt nā acqſita. ⁊ Hip. idē dicit in lib° de aere ⁊ aqua. Dicit enim ibi ꝙ ɔſuetudo eſt altera nā. ⁊ Aui. ponit idē in 6° de nālibus. nā dicit ꝙ oīs actio eſt a re noua. ⁊ idē lib° 4° fen 4. de venenis, d. ꝙ fuit q̄dā mulier q̄ fuit nutrita napello ꝑꝑ ɔſuetudinē ⁊ Gal. ponit 3° de ſimpli. medi. ꝙ q̄daȝ mulier fuit nutrita ex iuſquiamo propter conſuetudinē: ⁊ quare verba multiplico? oēs authores iubant conſuetudinem eſſe fortiſſimam rem ⁊ virtutem in actionibus.

¶ Ad hāc qōnē dico, ꝙ 2^{x} eſt vſus rei. ſ. vl'is ⁊ particularis: voco vſum vl'em quātum ad lōgū tp̄s: ⁊ particularē vſum voco quātū ad tp̄s paruū. Unñ dico ꝙ res icōſueta ēt ſi bona ſit ledit plus q̃ȝ mala ɔſueta: ſicut. d. Hip. in 2° reg. acu. quātū ad modicū ⁊ particularē vſum. ſed quātū ad longū vſum ⁊ vl'em res mala plus ledit etiā quātūcunq; ſit conſueta. nā magis inclinatur nā ad malum q̃ȝ ad bonum dūmodo ſit actio lōga: vnde Hip. loquebat̃ hic de vſu bonorum ⁊ malorū particulari ⁊c̃. ¶ Oȝ igitur ⁊c̃.] hec illatio ſic ſeqtur ex p̃dictis: q2 cū dixerit ꝙ icōſueta nocēt oȝ oia fieri ɔſueta vt a nullis ledamur: interdum coacti illis vti.

¶ Sed hic querit̃. nūquid corpus optime cōplexionis debeat ꝑmutari ad inſueta: ⁊ vr̄ ꝙ non. nā ip̄m dȝ vti oib⁹ rebus nō nālibus tp̄atis: q2 ſil'ia ſilibus ɔſeruātur ſicut ſcribitur in tegni de cauſis. ſ ſi īſueta ſint diſtēperata: nunquā debemus ip̄m ad illa ꝑmutare quoniā diſtēperabūt ip̄m.

¶ Ad qḋ dōm eſt ꝙ ad ea opȝ permutari non tñ lōgo vſu. paruus autē vſus diſtēperatorū lȝ nocumentum faciat aliqḋ dū approximat̃ corpi. mai⁹ tñ eſt iuuamētū eius i pſeruando a nocumētis que p̄nt in poſterum contingere.

¶ P. ipſe vr̄ ponē duo ɔ̃ria. Nō ipſe. d. ꝙ oȝ nos mutari ad incōſueta: ſed h̄ nō vr̄. Nā Gal. dicit, ꝙ ideo opȝ nos permutari ad incōſueta vt nos nō vtamur aliqñ aliquo inconſueto. ſed hoc idē prohibet ⁊ p̄cipit. nā idem p̄cipit mutari ad incōſueta ⁊ vt nō vtamur īſuetis. ¶ Ad hoc dic, ꝙ 2^{x} eſt vſus incōſueti. ſ. ordinatus quē hō facit paulatim ⁊ ſuo ſpōte ſicut cū hō volūtarie exponit ſe frigori aut calori: habēdo ſꝑ ꝑparata ea qb⁹ poſſit corrigere maiū acqſitū a frigore aut a calore: ⁊ talis mutatio ē paulatina q̄ nō ꝓhibet̃: ſȝ p̄cipit̃. Alius v̊o vſus incōſueti eſt qñ aliqs ſubito ⁊ inordinate ⁊ quadā neceſſitate aliqñ permutatur ad incōſueta ſicut aliqñ cōtingit aliquē incurriſſe nocturnā manſionē in deſerto ꝓpter exercitiū: aut ꝓpter venationē, vel inimicorum metū ſimul. talis enim vſus incōſueti multū nocet. Unde ſi aliquis hȝ in vſu ſtare foras ſub diuo, minus ledetur ſi ɔtingat eum aliqñ ad illa deuenire ⁊ talis prohibet̃.

¶ De cōme. ſic ꝓcedo. [cibus ſil'r ⁊ potus ꝓpriā dāt ſtō naturā]. i. cōplōnē acqſitā. [De ſtō cetera mēbra mutat̃]. i. iſta nā q̄ acqrit̃ ſtō ꝑ vſum ciboꝝ acqrit̃ ēt mediāte ſtō oib⁹ alijs mēbris: ſicut. n. ſtōs aſſilat̃ cibis ſibi aſſuetis: ⁊ ꝑꝑ h̄ illos magis deſiderat ⁊ magis digerit. ſil'r faciūt oia mēbra corpis: ɔ̃ria tñ eſt qm̄ illa mēbra ſolo deſiderio nāli appetūt ɔſueta. ſtōs aūt deſiderio nāli ⁊ aiali. [Jtē cibus ⁊ pot⁹ ⁊c̃. ſi q̃ȝ maxie vincant̃ a corpe q̄dā mutatiōe: corpus in ſuā nām mutāt.] hoc aūt verbū. ſ. ꝙ cib⁹ ⁊ potus maxime vicant̃ a corpe qḋ ponit̃ i trāſlatōe Piſani. nō vr̄ poſſe ſtare q2 qḋ maxie vicit̃ nō vicit nec ꝑmutat. ¶ Ad qḋ dōȝ, ꝙ corp⁹ mutat cibū duplici muta^{oe}. vna ſȝ ſp̄ēm ⁊ ſubaȝ. nā ſuba ⁊ ſp̄ēs cibi mutant̃ i ſubām ⁊ ſp̄eȝ mēbri. alio mō mutat corp⁹ cibū ſm cōplōnē. nā qñ cib⁹ aſſilat̃ corpi. tūc opȝ ꝙ recipiat cōplōnē mēbri. in hac tñ 2° mutatione cibi reſiſtit mēbro ⁊ iclinat mēbꝝ v̊ſus ſe paulati: qm̄ oē agēs quātūcūq; ſit forte cū agit ꝑ tactū necio aliqḋ patit̃: ⁊ hec dicta ſunt de ac. ⁊ mor. li° 6° cap p̃. ¶ Et iter cibū ⁊ corp⁹ acciñs qōdā mediat̃]. i. q̄dā accītalis ſilitudo ꝑ ɔſuetu^{di}ñ īducit̃: ⁊ hec ſilitudo p̄t itelligi nō ſolū quātū ad cōplōnē ſȝ ēt quā^{tum} ad formā ſpecificā. ¶ Et oē muta^{tū} mutādo ſil'e mutat mutādū facile.] Sȝ ɔ̃ cū oīs actio ſit iter ɔ̃ria. ſic tota phia clamat. ⁊ G. expſſe. d. i li° de mali. cōplo. diuerſe: nō poterit eē actio iter ſilia. q̄re nec muta°. ¶ Ad qḋ dōm, ꝙ corp⁹ 2^{x} cōpat̃ ſilib⁹. Uno qdē mō ꝑ viā ɔtact⁹ ſine ɔuerſione i ſbaȝ: ſic dicim⁹ ꝙ corp⁹ calȝ cito mutat̃ ab aer̃ calo vl' a me^{dio} calā. ⁊ h̄ mō iter v̊eſilia nō cadit actio. ea. n. q̄ i eq̄lī g̃du ſt p̃ſectualr' calā. iter ſe nō agūt nec patiūt̃. ſȝ ſi dr̃ant i g̃du calitatꝭ. bñ p̄t agē vnū i alteꝝ. nā q̃ȝ^{tum} ad h̄ ſunt ɔ̃ria. vt vȝ p̃ can. fen 2° de ſignis cōplōb. 2° v̊o mō cōpat̃ corp⁹ ſilib⁹ ꝑ viā ɔuerſiōis i ſubaȝ: ſic dicim⁹ ꝙ cib⁹ aliqs ē ſilis corpi penit⁹ vt cib⁹ cal's corpi calo. lȝ. n. cib⁹ ⁊ mēbꝝ eādē hēat penit⁹ cōplōnē q̃ȝ^{tum} ad gradū. tñ ad h̄ vt fiat nutrime^{tum} oȝ vt cib⁹ mutet̃ ſm ſubaȝ. ⁊ hāc muta^{oēs} cito faciet nā corpis ꝑ ſilitudinē quā hȝ i cōplōne cū cibo: ⁊ ſic nō ē ibi mutatio i q̃ȝ^{tum} ſūt ſilia ſȝ i q̃ȝ^{tum} ſūt diuerſa. ¶ Ut ſi aere mō calo mō frigido corp⁹ tāgat̃.] h̄ vult author dicē ꝙ corp⁹ ɔſuetū i aere calo min⁹ ledit̃ ab aere calo q̃ȝ ab aere frido. ⁊ ſic cōpat vnū corp⁹ diuiſo aeri. Sȝ ɔ̃. corp⁹. n. ɔſuetū i aere calo ē rarefactū. aer āt cal's addit i rarefactiōe. aer v̊o fridus ɔſtrīgit corp⁹ q̄re ɔfert corpi rarefacto ꝑ aerē calm. ¶ Ad qḋ dōm, ꝙ ſi aer fridus ɔſtrigeret añq̃ȝ penetraret i ꝓfunduȝ corpis forte ɔferret ſi nſa ite° eēt i curādo illā raritatē. verūtñ q2 p̄us penetrat i ꝓfundū corpis ⁊ ifridat ip̄m inſuete. ꝑꝑ h̄ ledit̃ corpus ab eo. Jtē nec eſt ite° Ga. h̄ de cura illi⁹ raritatꝭ ſȝ de ꝓſua^{tione} talis corpis: qm̄ ip̄a ē fcā ꝑꝑ ɔſuetudinē q̄ſi nāl: ⁊ eadē obio p̄t fieri ḋ corpe ɔſueto i aer̃ frido.

¶ Querit̃ an corp⁹ ɔſuetū i aere calo magis patiat̃ ab aere calo q̃ȝ corpus incōſuetū. ab eodē aere calo. Jta ꝙ cōparemus duo corpora. ſ. ɔſuetū ⁊ incōſuetū eidem aeri ſicut prius cōparauimus vnū corpus diuerſo aeri. ſ. ɔſueto ⁊ icōſueto. ⁊ vr̄ ꝙ magis patiat̃ corpus ɔſuetū ab aere calo

q̃ȝ incõſuetum:q: corpus ꝯſuetũ in aere calido eſt rarefa/ctum. Corpus aũt incõſuetũ eſt denſum. ſed corpus rarefa/ctũ magis patit᷑ ab aere calo q̃ȝ nõ rarefactũ:q: corpa ra/ra magis patiunt᷑ a cauſis intrinſecis q̃ȝ corpa denſa: vt dĩ ꝑ aui. fen 3ª de eo qd̃ comeditur ⁊ bibitur. ⁊ in tegni de ſi/gnis maſculoꝝ in fine. ⁊ 3º de cõplexionibus: ⁊ primo ⁊ ſe cundo de ſimplicibus medicinis in pluribus locis.

¶ Ad qd̃ dõm, ꝙ corpora dupl᷑ dicunt᷑ magis pati ab aere calido: vno qdẽ mõ quo ad facilẽ impſſionẽ caliditatꝭ. ⁊ ħ qdem mõ corpus ꝯſuetũ in aere calo magis patit᷑ ab aere calo: q: citius recipit eius impſſionẽ q: rarefactũ eſt. Alio ꝟo mõ dĩ corpus magis pati ab aere calo quoad facilẽ le ſionẽ ⁊ maiorẽ quãtitatẽ nocumẽti ⁊ hoc mõ corpus incõ ſuetũ ab aere calo magis patit᷑ ab eo q̃ȝ corpus conſuetũ eo ꝙ magis leditur. [Hippo. hic monſtrauit quod expe/rimento probauit: nec tamen cauſam oſtendit.]

Circa ħ dubitat᷑ de iſto ſermone quo Gal. hic vtit᷑: ⁊ ĩ multis alijs locis. ſ. ꝙ Hip. in aliqb᷒ apho. ſ;ʒ ex periẽtiã tm̃ locutus ẽ: ⁊ in aliqb᷒ ſm̃ rõnẽ tm̃: ſm̃ expiẽtiã qdẽ dic᷑ Gal. Hip. eſſe locutũ in hoc apho. ⁊ in illo. [Dolo res oculoꝝ meri potio] ſm̃ rõnẽ ꝟo. d. Ga. Hip. eẽ locu/tũ in multis apho. 3ª pti. ſicut ipſe. d. in ꝓhe᷒ eiuſdẽ pti. ⁊ ĩ cõ. illius apho. [De tpib᷒ ſi qdẽ.] Sȝ cũ Gal. dicit ħ Hip. nõ aſſignaſſe cãm in apho. aut tu itelligis hoc. q: nõ expſ/ſit cãm: aut q: apho. nõ hȝ in ſe cãȝ manifeſte ſubitellectã. Si ꝟo ꝓ᷒ intelligis. Hip. in paucillimis apho. cãȝ expſſit. Si aũt 2ᵒᵒ. tũc ⁊ in hoc apho. cãȝ expſſit. Cũ. n. dicit: ꝯſue ta minus nocere incõſuetis: in his verbis manifeſte itelli/git᷑ cã rõnalis qm̃ ex ꝯſuetudine acqrit᷑ corpi diſpõ ⁊ hiᵈᵒ ꝑ quã reddit᷑ idoneũ ad opõnẽs: ⁊ ħ inuit Gal. in ħ cõmẽ.

¶ Ad hãc qõnẽ dõm eſt, ꝙ aliqñ vltas ꝟitatis ĩ apho. ab expiẽtia ⁊ nõ a rõne inuẽta ⁊ ꝯfirmata eſt. q̃liȝ eſt iſte apb. q̃cũqȝ ex multo tpe ꝯſueta: nõ. n. potuiſſet iueniri ꝑ rõnẽ ꝙ deteriora minus noceãt: cũ ſit rõnabile ꝙ magis mala ma gis noceãt. ſȝ poſtq̃ȝ ꝑ frequẽtẽ ⁊ lõgã experiẽtiã ab Hip. viſum eſt ꝙ deteriora ꝯſueta minus noceãt. hac aũt veri/tate ꝑ experiẽtiã habita ꝯſeqtur rõ illius ꝟitatis vltã: ⁊ eſt hec. ſ. q: iter ꝯſueta gñat᷑ qdã habitus ꝑ quẽ opõ fit facili᷒ in agẽtib᷒: ⁊ paſſio. ſ. nocᵐ difficili᷒ ĩ patiẽtib᷒. potuiſſet ḡ Hip. bñ aſſignaſſe rõnẽ ĩ ħ apb. vt ſic poneret ipſaȝ. [Que cũqȝ ex multo tpe aſſueta ⁊ ſi ſint deteriora inſuetis minus moleſtare ꝯſueuerũt: qm̃ iter ꝯſueta qdã habitus ꝯſilis ge neratur.] Hip. tñ hãc cãm nõ poſuit q: nõ potuit eẽ origo ſue inuẽtionis. Gal. aũt ſequẽs cũ poſuit eã. Cũ ḡ Gal. dixit ꝙ Hip. locut᷒ fuit ab expiẽtia: hoc dixit quãtũ ad primaȝ originẽ veritatꝭ iſti᷒ apho. nõ tñ itellexit ꝙ Hip. nõ potuiſ/ſet reddere cãm. i. rõnẽ talis veritatis. Aliqñ aũt in apho. vltas ꝟitatis iȝ ab aliq̃ pticulari expiẽtia inceperit nõ po tuit tñ ꝑ vitã vnius hoĩs cõpleta experiẽtia firmari: ſicut ĩ illo apho. 3ª parti. [De tpibus ſi qdeȝ hyems ſicca.] ⁊ in multis alijs ſibi ſilibus: nõ. n. Hip. in vita ſua in multis ci uitatibus: ⁊ frequẽter vidiſſe tales cõbinationes tẽporuȝ tales egritudines feciſſe potuit. opȝ ḡ ꝙ qñ ſemel viderit ħ ⁊ in aliq̃ ciuitate: ꝯuerterit ſe ad ſpeculãdũ rõnẽ ꝓpter quã talia tpa tales egritudines in talibus regionibus ge/nerẽt: ⁊ ſic ſup talẽ rõnem fundata eſt vltaȝ veritatis illiuȝ apho. ⁊ hoc expſſe vult Gal. in cõmẽ. illius apho. [vbi ci bus preter nãm intrat.] ⁊ hec de iſto aphoꝛº ſufficiant.

¶ Aphoriſmus. LI.

¶ Scdm̃ multũ ⁊ repẽte euacuare: aut replere: aut calefacere: aut infrigidare: aut aliter quoli bet corpus mouere fallax eſt: ⁊ omnino natu/re inimicum. Paulatim ꝟo certuȝ. Et ex alio ad aliud tranſire decet: non aliter.

Theo. ¶ Nimis repenteqȝ euacuare implere calefacere: refrigerare: quoue alio modo corpus mo/uere: tutũ nõ eſt. Atqȝ nimium omne inimicũ nãe eſt. Cõtra paulatiȝ lenteqȝ agere tutũ eſt. Deniqȝ de alio tranſire in aliud preſtat.

¶ Plurimũ: atqȝ repẽte euacuare: vel replere vel calefacere: vel refrigerare: ſiue quouiȝ alio mõ corpus mouere: periculoſuȝ: qm̃ omne ni/miȝ eſt nãe inimicũ. Sȝ qd̃ paulatiȝ fit: tutũ eſt: tũ alias: tũ cũ ab altero ad alteꝝ tranſitus fit. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Innuit hic nobis. ꝙ oĩa extra nãm moleſta ſint. Corpo/ris. n. perfectio nõ eſt niſi cũ tẽperamẽto. Unde ad vltimi/tatem deueniẽtia nãm ſunt corrũpentia. Que paulatiȝ de plenitudine vel inanitione vel ſilibus fiunt: ⁊ bona ⁊ ſecu/riora ſunt iuxta cõſuetudinem exercĩtia. In alio aphoriſmo dixit ad inconſueta debere tranſmittere.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia in precedenti apho. poſuit Hip. ꝙ opȝ nos ꝑmuta re ad nõ ꝯſueta. in iſto apho. d. ꝙ ſi aliqs nõ eſt conſuetus euãri: non opȝ eũ euãre ſm̃ multuȝ ⁊ repẽte ſed paulatiȝ ⁊ ordinate: ⁊ ſil᷑ qui nõ eſt ꝯſuetus repleri nõ repleat᷑ ſubi/to vel multũ ſed paulatim ⁊ ordinate: ⁊ ſil᷑ in oĩ mutatiõe vel alteratione opȝ mutare paulatim: q: hoc eſt amicũ na/ture. primũ ꝟo eſt inimicũ eiuȝ. ¶ Aliter aũt põt poni ſnia hic Hip. ⁊ cõmẽti ſȝ grecã trãſlationẽ vt dicat᷑ ſic: q: hip. in fine ꝑcedẽtis apho. ꝑceperat mutari ad icõſueta: ⁊ taliȝ mutatio nõ dȝ eſſe nec multa nec ſubita: ponit mõ hip. in ħ apho. gñalẽ canonẽ obſeruãdũ in oĩ mutatione ad icõſue ta: ⁊ iſte gñalis canõ cõprehẽdit in ſe ſpãlẽ canonẽ de mu/tatione ad icõſueta: ⁊ ꝓcedit tal᷑ in hoc hipp. qm̃ ꝓ᷒ ponit modũ mutationis ꝓhibitũ ⁊ ei᷒ cãm vſqȝ. paulati ꝟo. ibi ꝟo ponit modũ mutationis cõceſſum ſubaudiẽs ei᷒ cãm. Et hoc vſqȝ: [nõ aliter.] ibi remouet incidens dubium.

¶ Dicit ḡ ſic de ꝓª pte. ꝙ oĩs mutatio ſubita ⁊ multa i euãn/do, vel replendo, vel calefaciẽdo, vel infrigidãdo, vel q̃lt/cũqȝ corpus mutãdo eſt fallax. Et cã h᷒ eſt: q: oĩȝ mutatio multa ⁊ ſubita eſt inimica nãe: ⁊ hoc de prima parte.

¶ De 2ª parte dicit, ꝙ mutatio paulatina ⁊ ſm̃ quãtũ ⁊ ſm̃ tempus eſt certa. cuius cã eſt: q: quod paulatinum eſt: na/ture amicum exiſtit: ⁊ hoc de parte 2ª. ¶ De parte 3ª dicit rñdẽs ad dubiũ. q: poſſet aliqs dubitare cũ ſit triplex mu tatio: quaꝝ ꝓma eſt multa ⁊ ſubita. ſcõa paulatina. 3ª ꝟo mediocris inter iſtas duas. vĩ ꝙ iſta tria ſit magis tenen/da: cui author reſpondendo dicit ꝙ nulla alia mutatio eſt tenenda niſi paulatina.

¶ Cõmẽ. ſolũ ponit hic cãm ⁊. d. ꝙ oĩa q̃ ꝑmutãt nãm a ſuo tpamẽto ſunt ꝯ̃ria nãe. q: nã ſaluat᷑ in tpamẽto: ⁊ corrũpit᷑ in extremis. Uñ hip. in fine ꝑcedentis apho. d. ꝙ nos de/bemus mutare ꝯſuetudineȝ: ⁊ in hac mutatione opȝ nos non ſubito ſed paulatim ⁊ ordinate procedere.

Circa hunc aphoᵐ ſic arguit᷑. Nã ꝓ videt᷑ ꝙ oporteat ſm̃ multum ⁊ repente euãre. nam poſito ꝙ aliqȝ patiatur ſynochã inflatiuã. tunc opȝ ſubito euãre: ſicut di cit Gal. in. 9. de inge. ſa. ſtatim enim cum cognita fuerit fe bris opȝ multũ. ſ. vſqȝ ad ſyncopiȝ euãre cũ phlobotho". Utrũ eſſe magna et ſubita fie/ri poſſit.

¶ ꝓ. Ga. i tegni de cauſis curatiuis. d. ꝙ ĩmoderate replõ/ni debet᷑ imoderata euõ: ergo debemus euãre ſm̃ multum.

¶ ꝓ. ſuperius dicit, ꝙ in oĩ motione cũ icepit qs dolere: ſta tim geſcere remediũ eſt: ⁊ ſic põt fieri mutatio ſubito.

¶ ꝓ. nã facit criſiȝ. ⁊ hec ẽ velox mutatio ⁊ mlta. ¶ Ad ħ dico. ꝙ iſte apb. ⁊ ille tex. q ponit᷑ i tegni d̃ cauſis ꝙ nã re ſpuit repẽtinã mutaⁿᵉ ˢ dȝ itelligi ſolũ i mutatione nãlis cõ plexiõis vel habituate ꝯſuetudinis. nã tal᷑ hic proponit᷑. Dis aũt oppoſitio facta eſt de egritudinali diſpõne.

¶ Aut dic ꝙ cũ ſo ꝛ ois mutatio pōt fieri multa ꝛ ſubita.dū mō illa multitudo ꝛ ſubita mutatio nō ſit quātū ad ṽtutē ſed ſit quātū ad morbū.ꝛ ſic duplex eſt multitudo ꝛ ſubita mutatio.ſ.ꝑ cōparationē ad ṽtutē ꝛ ꝑ cōparationem ad diſpōnē mutādā ꝛ eius cām:ꝛ hec diſtō ponit ab Haly.ſu per cauſis.¶ D.ſubita ſit alteratio ꝛ multa per ſōmiaꝫ ꝛ aquā frigidā in ſynocha.ꝛ tñ ↄcedit eā Gal.in 9° de ige.ſani.ꝛ multe mutationes i morbis ſunt laudabiles ſubito facte.qs enim diceret ꝙ ſubito corpus febriēs infrigidare ꝛ febrem expellere eſſet nāe nociuū:nullus enim niſi ſtultus.Unde iſta qō eſt ſoluta per antedicta cū ſuis ſilibus.

¶ Et ex alio ad aliud.] lꝫ hoc ꝑceptū ſit ꝓpoſitū i mutatione ↄſuetudinis vel nālis diſpōnis:tñ hꝫ ēt veritatē in mutatiōe medicaminis alicuius egritudinis:qñ opꝫ nos mutare.nā opꝫ nos paulatim ꝛ non ſubito:ſicut dicit Gal.de inge.ſa.lib° 5° cap.10.de illa cuius auris erat putrefacta ꝓpter medicinam humidā:ꝛ aphoriſ.ſequēs probat hoc.

¶ Aphoriſmus. LII.

¶ Omnia ſm rationem facienti ꝛ non euenienti ſm rationem:non tranſire ad aliud manente eo quod viſum eſt a principio.

Theo. ¶ Si cum omnia ratione feceris:non id prouenit qđ ratio poſtulat:noli in aliud tranſire duꝫ maneat quod principio viſum eſt.

Leo. ¶ Omnia ſm rationē facienti:ſi non ſuccedat ſm rationem:non eſt tranſeundū ad aliud:ſtāte eo quod a principio viſum eſt.

¶ Commentum Galeni.

Docuᵐ ad vulgus. ¶ Sapiētē nō debemus iſamare:ſi i āliꝫ re ilico bñ ſibi ſucceſſerit:ꝛ ſi nō actio appeat huius rei ad quā intēderit.Sicut aq̄ gutta diu effluēs petre effectū ſuauis penetrationis ſolet qñꝗ ōndere:ſic ꝛ i morbis ad digerēdū duris ſi rōnabiliter ꝛ bona via ſe exercuerit ſapiēs ꝛ tñ nōdū apparuerit:
Medic⁹ operans duplicater in aliud tranſit. a via tñ nō deſiſtat rōnabili.¶ Trāſire ad aliud duob⁹ modis fit ſm q̄litatē ꝛ ſm quātitatē.Qualitate:vt ſiqs ex calidis ad fridā mutet medicinā.Quātitate:vt ſiqs ex calidis ad calidiora:vel ex fridis ad fridiora.Dixit ḡ qcunꝗ ſm rōnē medicant:ꝛ ſi nō ſm ſenſum cognoſcāt egroti adiutoriū ſibi fieri.nō tñ transferendum ad alia vel qualitate vel quātitate.Nā hoc facere methodicorū eſt ꝛ eorū qui ſꝫ experimentum medicina vtūtur manente egritudine que i principio viſa eſt eadē.nam ſi mutetur vt pote ſi de tertiana fiat quotidiana:tūc ꝛ medicina neceſſe eſt mutari.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia fecerat Hip.mētionē de mutatiōe vnius ad aliud:ꝛ dixerat ꝙ illa mutatio,dꝫ eē paulatina.ponit q̄r nō opꝫ nos mutare:ꝓpea ꝙ effectus medicie nō appareat:ꝛ.d.;ꝙ ſi tu facis in egritudine oia q̄ debēt fieri ſm rōnē.lꝫ tñ apparetat tibi effectus rōnabilis tñ nō debes recedere ab illa via rōnabili:ſi maneat egritudo que a ꝑncipio fuit.

Circa hunc apho.ſm trāſlationē Burg.nō hꝫ niſi vſꝗ ibi.ſ trāſire ad aliud.] Diuidit ergo ſm Cōſtā.iſtud cō.in.3.ptes.Nā p̄ exponit partē hāc:ſ oia ſm rōneꝫ faciēti ꝛ nō euenientibus ſm rationē:].i.per quoddā ſimile.2° ponit hanc particulā:ſ nō tranſire ad aliud.] 3° exponit hāc particulā manente quod datū eſt a ꝑncipio.durat prima vſꝗ.ſ trāſire ad aliud.] ſcđa vſꝗ ſ manente egritudine.] ¶ Dicit ergo de ꝑmo,ꝙ ſi ſapiens medicus rōnabiliter operatur:ꝛ ponamus ꝙ effectus ſue opationis nō appareat.non dꝫ infamari nec recedere a ſua opatione rationabili.nā lꝫ non appareat ſtatim effectus bonus apparebit tñ in futuro.nam ita eſt de morbo duro ad digerendum:ſicut eſt de gutta cauante lapidem que non cauat ſtatim:ſed in longo tempore.

¶ De ſecundo dicit,ꝙ de vno medicamine ad aliud tranſitur duobus modis.ſ.a quantitate ꝛ qualitate:quantitate vt ſi tranſeat de medicina calida ad calidiorem:qualitate vt ſi tranſeat de medicina calida ad frigidam.

¶ De tertio dicit,ꝙ ideo dixit ſ manente eo quod datuꝫ eſt a principio.] q: ſi febris ab initio fuit tertiana ꝛ poſtea ſit mutata ꝛ facta quartana vel quotidiana:bene debemus facere mutationem.

Circa hunc aphoriſmū queritur de tex.ꝛ de cōmento.De p̄ ſic agitur.ipſe enim ponit ꝙ rōnabilē operationem nō ſequitur rōnabilis effectus.Sed hoc non videtur.nā ratio neceſſaria vꝫ eſſe,ꝛ ideo rationabilr dꝫ concludere effectū.¶ Ad hoc dico,ꝙ ſi operatio eſt rationabilis:neceſſario effectus eſt rōnabilis.Sꝫ nō apparet.ipſe enī nō negat effectū venire:ſꝫ negat ipm apparēter venire.

¶ D.ipſe ponit ꝙ nos non debemus trāſire ad aliud cuius cōtrariū dicit Auicē.p̄ cañ.fen q̄rta caplo ꝑmo.Nam ponit ꝙ non eſt ibi ſtādum cuꝫ vna medicina:ſed permutare ad aliā:lꝫ prima ſit rōnabilis:q: omnis medicina hꝫ proprietatem agendi in quodā mēbro ꝛ in quodā tempore ꝛ non in alio.ꝛ ēt q: corpora ↄſueta cum vna medicina diu non patiūtur ab ea:q: a conſuetis non ſit paſſio.

¶ Ad hanc queſtionē dico,ꝙ lꝫ medicina ſit aliquādo rōnabilis q: a morbo opponitur in ſua q̄litate debito modo:tamē poteſt fieri irrōnabilis ꝓpter nimiam cōſuetudineꝫ:aut propter occultā proprietatē quam hꝫ ex parte temporis.Unde dico ꝙ tunc non recedit a rationabili medicina imo ab irrationabili:ꝛ ſic ponit Auicen.

¶ Aut dic ꝙ eſt triplex mutatio ad aliud.ſ.quātitate,qualitate,ꝛ ſpecie.De mutatione ṽo quātitatis ꝛ q̄litatis dictum eſt in cōmento.Mutatio ṽo ſm ſpēm eſt qñ retenta medicina in eadē quātitate ꝛ qualitate mutamus nos ad aliā medicinā i ſpē vel ſubā vt ſi de pipe trāſeam⁹ ad allea.

¶ De cōmento ſic agitur.ipſe exponit hoc verbum ſ manēte eo:] vt permaneat eadē ſpecies morbi.Sed ſi mutetur ſpecies morbi.tūc opꝫ nos non mutare:ſed hec expō nō videtur bona.Nā ſi egritudo mutetur.tūc non eſt rōnabilis via manere in eodē.Unde videt ſermo inutilis q: ois ſcit ꝙ ſi tertiana mutetur in quotidianā:ꝙ opꝫ mutare curā.

¶ Ad hoc dico,ꝙ talis expoſitio non multum placet mihi:ꝛ credo eam eſſe additionē Cōſtātini:ꝛ vꝫ mihi aliter eſſe exponendum.ſ.ꝙ permaneat morbus.Similr ſm ſua accidentia ꝛ ſm tempus anni aut ſm aliam exteriorē vel interiorem diſpōnem.Ubi gratia.demus eniꝫ ꝙ aliqs patiatur febrē tertianam.ꝛ cū hoc nō habeat epar oppilatum.ꝛ in proceſſu tēporis oppiletur epar.dico ꝙ primo cōpetebant ei frigida:modo aūt non cōpetunt.Similiter ſi mutetur tempus aut aliquid tale.Unde hic ſemper videt aliquid rōnis ſeruare q: remanet ſpecies egritudinis.

¶ Aut reſpōdendum eſt per expōnem lr̄e:alio modo vt dicatur ꝙ cum Hip.dixit ſ manente eo qđ datum eſt a ꝑn°.] voluit aſſignare cām eius quod dixerat vt ſit talis intellectus ſ omnia ſm rōnem facienti ꝛ non euenientibus ſm rationeꝫ:nō debemus tranſire ad aliud:q: egritudo ab ipſo ſui ꝑn° fuit maligna ꝛ longa ꝛ dura ad digerendū:propter qđ non potuit apparere effectus medicine in ea in paruo tēpore] ꝛ hanc expōnem vult Gal.in ſuo cōmēto propter quod ex toto caſſanda eſt expoſitio Cōſtātini:ꝛ debes addere iſtum aphoᵐ ſuum ↄtrīꝫ.ſ.ꝙ ſi tu nō operis ſm rationem:nō debes permanere in illo errore.lꝫ nō appareat nocuᵐ.ꝛ hoc ponit Auicē.lib° p̄ fen 4ª caplo primo.

¶ Aphoriſmus. LIII.

¶ Quicunꝗ ventres habent humidos iuuenes quideꝫ exiſtentes ſiccos hñtibus melius cōmutāt.In ſenectute ṽo deterius cōmutāt:ſiccantur eniꝫ vt in pluribus ſeneſcentibus.

Theo. ¶ Quorum aluus humida eſt: hi quādiu iuuenes ſunt melius degunt q̄ʒ qbus ſicca eſt. At in ſenectute deterius. Siccatur enim aluus magna ex parte his qui ſeneſcunt.

Leo. ¶ Quicunqʒ aluos humidas hñt: ſiquidē iuuenes fuerint: melius cōmutant his q ſiccas hñt. Ad ſenectam vero deterius cōmutant: nāʒ ſeneſcentibus magna ex parte exiccant.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hic apho. iā eſt ꝟpote ſupi⁹ expoſit⁹ vbi dī. Quibuſcūqʒ iuuenib⁹ exītib⁹ ⁊c. bonū eſt in iuuētute fluxū vētris hīe: qm̄ ſupflua corpis facilius egrediunt: ſʒ qb⁹ hō nō fit' ſenectus eſt grauis: qꝛ ꝓpter cām ſupius dictā deſiccantur.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In hoc apho. Hip. ponit cōparationē inter hñtes vētreʒ humidū: ⁊ hñtes ſiccū reſpectu digōnis: ⁊ dicit ꝙ iuuenes qui hñt ventres humidos melius cōmutāt q̄ʒ iuuenes habentes vētres ſiccos. Sed iſti iuuenes q hñt vētres humidos peius cōmutāt qn̄ venerit ad ſenectutē q̄ʒ illi q i iuuētute habuerit ſiccos. nā ſiccant in eis ſenibus vt multum.

¶ Cōmē. remittit nos pro expōne ſupra ad illū aphoriſmū. [Quibuſcumqʒ iuuenibus.] vnde nihil opʒ hic dici.

Circa hūc apho. dubitat'. Nā aut ē idē cū ſupiori, aut eſt diuerſus. Et ſi idē, ergo inutilis repetitio. ⁊ ſi diuerſus. ꝗ nō fuit ſupius expoſitus: q̄re nec idē nec diuerſus vr̄. ¶ Ad hoc dico ꝙ iſte apho. pro pte ꝯuenit cū ſuperiori: ⁊ pro pte diſcōuenit. nā ſupior. apho. eſt ſicut fundamētū iſtius. Iſte vo addit ſupra illū hoc mō. nā hic ſupponit illū. nā in illo locutus fuit Hip. ſolū de mutatione ventris: ſm humiditatē ⁊ ſiccitatē: ⁊ ſic illa mutatio ſpectat ad virtutē expulſiuā ⁊ retētiuā. Sed in hoc apho. tāgit Hip. mutationē ⁊ cōparationē digeſtiue ſʒ diuerſas etates per cōparationē ad expulſiuā ⁊ retētiuā: ⁊ ſic i iſto apho. ſupponitur ille vt cā iſtius. Uñ hic agit' de cōparatione digeſtiue ad digeſtiuā in hñtibus vētres ſiccos ⁊ humidos: ⁊ variat' de humiditate in ſiccitateʒ: ⁊ econtra ſm etatū diuerſitatē: variat' et digeſtiua ſm etatū varietatē. vñ qꝛ tota obſcuritas apho. depēdebat ſolū a mutatione vētris ſʒ etates variatas: ⁊ cā iſti⁹ dicta erat ſupra. I'.d. Gal. hūc apho. ſupra eſſe expoſitū. Solū .n. reſtat videre q̄re venter hūidus meli⁹ cōmutat q̄ʒ vēter ſicc⁹: ⁊ cā iſti⁹ plana eſt qa qn̄ vēter nō euātur a ſupfluitatibus impedit' digeſtiua ex mā fumoꝝ ⁊ mēbra oīa totius corporis male nutriuntur ꝓpter illā fumoſitatē: ⁊ hoc poteſt haberi ex verbis Hippo. ⁊ Gal. in cōmento primi regi. acuto. Circa iſtuʒ apho. nolo plus diſputare qꝛ ſatis ſupra diſputatum eſt.

¶ Aphoriſmus. LIIII.

¶ In magnitudine vo corporis, iuueneſcere quidem decens eſt: ⁊ non inſuaue: ſeneſcere inutile ⁊ peius minoribus.

Theo. ¶ Magnitudo corpis, in iuuēta qdē formā liberalē affert, nec iniucūdā: ſed i ſenectute, vſu difficilis eſt: atqʒ deterius qō procerius eſt.

Leo. ¶ Magnitudo corporis, iuuente quidē neqʒ indecens: neqʒ illiberalis: ſenecte vo inutilis: ⁊ deterior paruitate.

¶ Commentum Galeni.

Corpis magnitudo qd ¶ Magnitudo corpis ꝓculdubio illa dī que tēperamētuʒ in lōgitudine ⁊ ꝓfunditate ⁊ latitudine egredit': ſʒ corpus in longitudine ſolū hoīes ꝯſueuerunt appellare magnuʒ: nomen tñ certū eſt appellare longū. itē corpus in vltimitate latitudinis ⁊ profunditatis magnuʒ vocatur: ſed tñ nomen certū eſt groſſum ¶ Hip. aūt non ad magnitudinem hāc intendit. hec .n. nō eſt mala in ſenectute. Neqʒ groſſuʒ intelligit. qō ſi fit in ſenectute moleſtū. neqʒ ēt in iuuentute fuit bonū. Solū ergo longuʒ intendit in quo hoc qō dixit certificauit. ¶ Hec enim in ſenectute torquet': curuat': gibboſatur: ⁊ vix ab habēte portatur. talibus enim iuuenib⁹ cōtrahūtur maiores muſculi i ſenectute: vnde curui remanent huiuſmodi: ⁊ peius eſt eis q̄ʒ minoribus: etiam ſi contingat eiſdem contrahi ſpinales muſculos.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia in precedenti aphoriſmo poſuit Hippo. cōparationem inter iuuenes ⁊ ſenes penes virtutē mutatiuaʒ. modo ponit cōparationem inter iuuenes ⁊ ſenes penes cōpōneʒ corporis: ⁊ dicit ꝙ iuuētus eſt delectabilis cū magnitudine corpis. ſʒ magnitudo corpis ē idelectabilis i ſenectute.

¶ Cōmentator circa hunc aphoriſmū duo notat. Naʒ pͦ exponit qualiter accipiatur hic magnitudo corporis. 2ͦ ponit cauſam veritatis, durat prima vſqʒ. [Incuruant' ⁊ gibboſantur.] ¶ Dicit ergo ſic de primo, ꝙ magnitudo corporis dupliciter accipitur. ſ. proprie ⁊ improprie. Proprie vo dicitur magnitudo: qn̄ corpus excedit debitaʒ menſuram in tribus dimenſionibus. ſ. latitudine longitudine, et profunditate. improprie vo dicitur: qn̄ corpus eſt ſolum in longitudine excedens: ⁊ hoc oʒ vocari proprie longum ⁊ non magnū. Et nō dicit' corpus quod in ſpiſſitudine excedit magnum: ſed proprie oʒ dici groſſum. Unde hic nō accipitur magnuʒ pro magnitudine vera: nec etiā pro magnitudine que eſt ſpiſſitudo: ſed ſolū ꝓ lōgitudine: naʒ hoc eſt illud corpus quod male ſe hʒ in ſenectute.

¶ De ſecundo dicit, ꝙ cauſa quare talis magnitudo eſt feda in ſenectute: eſt qꝛ in eis debilitantur muſculi ſpinales: q̄re corpus eoꝝ īcuruat' ⁊ gibboſat' ⁊ vix ab hñte portat'.

Circa hunc aphoriſmum queritur. Nā videtur eſſe inutilis oīno. nam nec per eū conſeruatur ſanitas nec curatur egritudo nec ſcitur aliquid qō ſit ad hec duo neceſſariū. ¶ Ad hoc dico, ꝙ iſte aphoriſmus eſt vtilis in ꝯſeruatione. nam ille qui habet tale corpus: ſcit ſe in ſenectute venturum ad malam ⁊ turpem cōpoſitionem. Unde vtitur preuiſione ſibi cauendo ab omnibus que debilitāt neruos ⁊ lacertos: qualia ſunt delationes ponderum. Nā iſte incuruant dorſum: ⁊ ſuperfluus coitus: ⁊ vtitur exiccantibus neruos ⁊ conſolidātibus lacertos: propterea vt qn̄ venerit ſenectus: ſit corpus eius fortius ⁊ reſiſtat illi incuruationi. ¶ P. vr̄ ꝙ in ſenectute minus incuruetur corpus q̄ʒ in iuuentute: qꝛ in ea membra ſunt duriora. q̄re tardius ⁊ minus incuruātur. ¶ Ad hoc dico ꝙ mēbra ſpermatica bene ſunt duriora: ⁊ illa nō curuā' ur ſm ſe: ſed curuantur mēbra carnoſa. ſ. lacerti qui debilitant'. Unde concatenationes ⁊ nō oſſa incuruātur: ꝓpter debilitatē lacertorum. nihil enim ꝓhibet corpus cōcatenatū propter debilitatē ligamētoꝝ icuruari: ⁊ nō ꝓp debilitatē ꝯcatenatoꝝ.

¶ Pōt ēt aliter poni cā huius apho. ſm Iſaac in pͦ lib⁹ elementorū: dicit .n. ꝙ corpus ſenis incuruat': iō qꝛ calor naturalis in eo efficitur caliginoſus ⁊ debilis: vnde quaſi flexus eleuatur ⁊ nō eleuat' rectus in conū: ſicut facit in iuuētute: ſicut .n. nos videmus in igne, ꝙ qn̄ fortis eſt ſurſum aſcendit recte in conū ſuum ⁊ piramidē: ⁊ qn̄ debilis eſt ⁊ caliginoſus curuatur ⁊ quaſi expāſus incedit: ſic ēt eſt calor nālis in iuuene ⁊ ſene. Et addit ibi talē probationem: nā nos videmus iuuenes cōualeſcentes lʒ ſint debiles tñ apodiati aliq̄ baculo ſunt erecti ⁊ ſenes ſunt fortes: ⁊ portant magna pondera ⁊ nullo mō pñt ſtare erecti. Et ſic pʒ ꝙ debilitas virtutis non eſt cauſa curuationis ſenum: ſed debilitas caloris naturalis ⁊ eius groſſitudo.

¶ Omnipotentis auxilio particule ſecunde finis imponitur.

Fructuoſa Thaddei florentini in tertiam aphoriſmorū Hippocratis particulam expoſitio ſubſequitur.

Aphoriſmus. I.

Mutationes temporum maxime generant morbos: & in horis magne mutatióes: aut frigiditatis: aut eſtus: & alia ſecundum rationem ſic.

Theo. Tempoꝝ mutationes: potiſſimū pariūt morbos: magneq; tēpoꝝ mutationes: aut frigoris: aut eſtus: & reliqua ex ratione grauius incidunt.

Leo. Mutationes tempoꝝ: potiſſimum pariunt morbos: & in quibuſdā tpibus magne mutatóes: aut frigoris aut caloris: & alia pro rōne: eodem modo.

Commentum Galeni.

In hoc 3° nr̄o volumine diſpoſuim⁹ exponere qḋ i 3ª hac particula dixit de aere. tpibus anni & etate. Obſcuriora tñ volumus dicere indigētia expōne. De vnoquoq; ergo hoꝝ pro nr̄a ꝯſuetudine eſt monſtrādū & diſputandū ſup ſententiā Hip. in qua inuolutā ipſius volūtatem demōſtrabo. Repugnādū quoq; Luce ſup his q̄ mirabilr viſus eſt expoſuiſſe: & intētionē Hip. in hoc libro diſſimilaſſe. Hoc qḋ expoſuit a quodā magiſtro ſuo cratone accepit. Hic autē nihil rōnabile attulit: ſed qḋ experimento didicit. Hip. tamen hic teſtatur ꝙ non ſolum experimētum introducat.

Quidā arbitrati ſunt mutationes tēporū Hip. dixiſſe cótinuationes eoꝝ: ac ſi dixiſſet. Qñ alteri tēpoꝝ ſuccedit alterū. Jn mutatio. n. hyemis ad ver gn̄at (ſic dicet) infirmitates: poſteri⁹ ꝟbo dicet i vere maniā: epilepſiā: melā &c. Cū itēꝝ ver in eſtate mutet̄ & initiū ē eſtati ꝯtinuas feb. tertianas: cauſon: & alia q̄ nūarit eē teſtat̄. Silr̄ et & in autūno & in hyeme ita Hip. itēdūt intēdiſſe tēpoꝝ mutationes eorū ꝯtinuationes. Sȝ in h̄ apho. vnū qḋdaȝ h̄r qḋ hic Hip. autumāt nó itellexiſſe. Si. n. mutationes tēpoꝝ: hos morbos quos dixit gn̄ant: nó tñ aliqñ morbos ꝑus hitos minorāt: ſȝ idē teſtat̄ ꝙ aliqñ minorent̄. Si aūt ita eēt (vt autumāt) mutationes tēpoꝝ nō magis proprie gn̄arent morbos q̄ȝ eos auferrēt. itē ſi ſic eēt: q̄re in horis magne mutationes adderet? Un̄ itēdere nos inuit nó ſolū tēpoꝝ mutationes: ſȝ eoꝝ cóplōnes q̄ maxime ſunt gn̄antes morbos: cū oimode ſuas mutēt cóplōnes: ſic idē in epidimia dixit: qḋ poſtea dicā. Qḋ aūt ſubiunxit. Et in horis maxime morbos gn̄ant: cū mutent̄ in cóplōnibus ſuis: vere eſſe potuit: ſȝ tñ nō q̄liſcūq; ſit mutatio in ea dixim⁹ morbos gn̄ari: niſi cū mutatio maxia fuerit: & iō magne mutationes dixit i horis fridirat̄ ſiue eſtus: ex alia ſm rōnē euenire. Sic in humiditatē ſiccitatē: vētoꝝ ſufflationē & eoꝝ gētē. Hec vi expó libri & intētio Hip. Jnuenit̄ aūt hic apho. alr̄ in alijs libris. Cóuerſiones tēpoꝝ anni cāe ſunt gn̄andi morbos maxie ſi magne ſint: & i eodē mutatióes magne. Quibus ex ꝟbis nihil eſt obſcuꝝ: maxime his q meā añriorē expōnē itelligūt: & alijs libris aliter eſt inueniri: & itidē pōt itelligi. Alr̄ ꝑmutationes tēpoꝝ qdā intelligūt trāſitū vnius tēporis ad alterū: vt eſtatis ad hyemē: & hyemis ad ver: non abſurdū q̄ddemnā & he faciunt egritudinē. Ueꝝ indigne Hip. intentionē explanant. Sȝ mutatio hic eſt intelligenda eiuſdē tēporis ſm qualitates alteratio. Ubi. g. ſi qḋ eſt frigidū nā fiat calidū. Magne mutationes q̄ oium qualitatū ꝑmutatione hūt: vt ſi eſtas calida & ſicca frigiditatis & humiditatis affectionē ſumat: vel ſi eadē die nunc calor: poſtea frigus & itēꝝ calor & iterum frigus fiat.

Tépoꝝ mutatio quid.

Expoſitio Thaddei.

Cum Hip. in particula ꝑcedēti determinauerit de accidētibus bonū & malū portēdentibus. i hac ꝑticula agit de cauſis q̄ ſumunt̄ ab aere, tēpore, etate: & in hoc apho. agit de cōi mutatione tēporū omnes cāe morboꝝ poſſe fieri per illas res. & hȝ iſte apho. 2. ꝑtes. Nā p̄ ponit Hip. ꝙ mutatio plurium tēporū facit morbos. 2° ponit ꝙ ſimplex mutatio tēpoꝝ facit morbuȝ. Durat ꝑma vſq; [& in horis.]

De p̄ dicit, ꝙ mutatio tēporū maxime gn̄at morbos.

De ſecūdo dicit, ꝙ in eodem tpe mutatiorū magna mutatio fit. maxime gn̄at morbū: & itellige iſtā mutationē ſȝ calidū & frigidum, aut ſiccum, aut humidum, aut paucitatē, aut multitudinem ventorum, aut aquarum.

Cōmētator circa hūc apho. ſic ꝑcedit. Nā p̄ ponit qḋdā ſuū ꝓhemiū in quo manifeſtat ſuū intētū & modū ſui proceſſus in expōne iſtius libri. 2° ponit ſpālem expōnē eius.

Dicit ergo in ꝓlogo ꝙ ipſe vult exponere i hoc tertio volumine. Jllud qḋ Hip. dicit de cauſis morboꝝ. ſ. de aere tēpore, & etate: & ꝑcedet hoc mó. ſ. ꝙ explanabit ſolū ea q̄ indigēt expōne. & ēt ponet rōnes dictoꝝ Hip. & mirat̄ d quodā alio expoſitore q in alijs dictꝭ Hip. appoſuit ſemꝑ rōnē & experiētiā fuiſſe cām inuētionis Hip. ſed in h̄ loco ſolaȝ expientiā poſuit. Cū Hip. inſinuauiſſet in h̄ li° nó ꝑceſſiſſe ſolū ſm experiētiaȝ ſolam: & hec eſt explanatio generalis.

Jn ſpāli ꝟbo ſic ꝑcedit. Nā p̄ ponit expōnē lr̄e ꝓpoſite. 2° ponit quādā aliā ſcripturā. 3° vr̄ mihi ꝙ Cōſtā¹ᵘˢ ponat q̄ſdā ſuas ſupfluitates inutiles. durat p̄ª vſq; [inuenit̄ autē hic apho. alr̄.] 3ª vſq; [alr̄ ꝑmutationes tēpoꝝ:] & hāc 3ᵉᵐ partē dimitto vt ſupfluā. Prima diuidit̄ in duas. nā p̄ exponit vocabula p̄ꝑis apho. 2° exponit vocabula 2ᵉ ꝑtis. durat p̄ª vſq; [qḋ aūt ſubiūxit.] p̄ª diuidit̄ in. 2. nam p̄ ponit opinionē quorūdā. 2° ponit improbationē illius opinionis & ꝯfirmationē ſue opinionis. durat p̄ª vſq; [Sȝ i h̄ apho.] Dicit g̃ ſic de p̄ª parte, ꝙ qdā voluerūt itelligere ꝑ mutationes tēpoꝝ: eoꝝ trāſitus ſiue ꝯtinuationes eorū adinuicē. ſ. qñ ver mutat̄ in eſtatē: tūc talis motus gn̄at morbos eſtiuales: & qñ eſtas mutat̄ in autūnū trāſitus talis gn̄at morbos autūnales: & h̄ ꝓbāt illi ꝑ Hip. q ponit infra ꝓprios morbos veris & ꝓprios eſtatis: & ſic de alijs.

De 2°. d. ꝙ iſta expó nō pōt ſtare: ꝑ hoc verbū qḋ poſituȝ eſt in apho. ſ. [maxime.] nā ponit Hip. ꝙ mutationes tēpoꝝ maxime gn̄ant morbos: ſȝ illi trāſitus & ꝯtinuatióes ſȝ gn̄ent morbos: tñ curāt morbos q ꝑceſſerāt. vn̄ cū tales mutationes. i. trāſitus vni⁹ tpis in aliud: non magis gn̄ent morbos q̄ȝ curēt: & Hip. ipſe i h̄ apho. d. mutatióes tēpoꝝ maxie gn̄are morbos: nó pt ſtare illa expó. P. ipſe ponit in 2ª ꝑti. expſſe, ꝙ mutatio in horis ad calitatē & ad frigiditatē: & alia. facit morbos: q̄re ſi iſta 2ª mutatio dȝ eē ſilis p̄ori: & iſta nō loqtur de trāſitu & ꝯtinuatióe tēpoꝝ: ſed de ipa mutatione cōplōnis, tpis, manifeſte relinqtur ꝙ hic ꝑmutationes tēpoꝝ: intelligat mutationes tēpoꝝ a ſuis cóplexionib⁹ nālib⁹. ſ. ꝙ ver fiat minus calm̄ vel minus ſiccum vel huᵐ cū debeat eē tpatū: & eſtas ſit friª & huª: cū debeat eē calā: & ſiccā: aut ſit nimis excedēs modū in calitate & ſiccitate: & ſit talis muta° pluꝝ tēpoꝝ. De 3°. d. ꝙ illud qḋ d. ſ. [mutatióes magne i horis] ſic itellr̄. q2 mutatio ſoli⁹ vnius tpis nō pōt facere maxime morbos: niſi ipſa mutatio vnius ſolius tēporis ſit magna. Un̄ magna mutatio tēporis ad caliditatē, aut ad frigiditateȝ, aut ſiccitatem. aut ad multitudinē. vel paucitatem ventoꝝ. aut aquarū facit magnam egritudinē. De vltima parte. d. ꝙ alia lr̄a pōt inueniri de iſto apho. tñ ſi quis intelligit iſtaȝ expoſitionē bene intelliget illam: nec curo illam ponere.

Circa hūc apho. dubitat̄. p̄ de tex. 2° d cō. De tex. du°. p̄ an hec dictio: maxie: ſit nomē vel aduerbiū. 2° d ſupflu¹ᵗ aph. De p̄ ꝟbo ſic agit̄. nā vr̄ eē aduūbiū. ꝑq2 aᵒ trā° pōt expſſe ꝙ ſit aduūbiū: qñ ipe ꝛ̄probat opionē illoꝝ.

¶ Secundo quia videtur ſuperfluitas. Nā ipſe ſta im in ſecūdā parte dicit: ſ. ⁊ in horis magne mutatiões fiūt.] ¶ Ad 3ᵐ rium opponit. Naꝫ expreſſe ponit Cōmē. ꝙ mutatio tpis nō facit morbū: niſi ſit maxima ⁊ ſic inuit Ga. ꝙ dꝫ adiecti uari noialiter. ¶ P. ſi diceret mutatiões abſolute: tūc poſſet cōprehēdi mutatio magna ⁊ pua. Nā cū dico ꝫ hoieꝫ: cō prehēdo magnū ⁊ paruū. ergo pōt cōprehēdi mutatio magna ⁊ parua: ⁊ pua mutatio nō facit morbum. ¶ Ad hoc dico: ꝙ hec dictio maxime eſt aduerbiū: ⁊ nō eſt nomen.
¶ Ad illud vo qḋ p̄ opponit. In 3ᵐ iiuꝫ dico ꝙ ibi Gal. nō loquitur: niſi de 2ᵃ parte apho. In 2ᵃ aūt parte bñ dꝫ poni no minaliter lꝫ author ponat poſitiuū. ſ. magne. ¶ Ad 2ᵐ dico, ꝙ qñ abſoˡᵗᵉ ponit mutatio: intelligit cū quātiˡᵗᵉ: nō ſolo p pua: nec ſolo p mag: ſꝫ mediocri: lꝫ poſſit ſignare oia illa.
¶ De 2ᵒ ſic dubitat. Ut. n. apho. eē ſupfluus. nā iſta 2ᵃ pars ſ. ſ magne mutationes in horis:] vꝫ eſſe inutilis: nam aut ipſa. aut pma pars vꝫ ſuperfluere. ¶ Ad hoc dico, ꝙ dña eſt inter eas ſm ꝙ vult Cōmē. in trāſlatione alia. ſ. ꝙ in pᵃ parte apho. ſ. in iſta: ſ mutationes tempoꝝ maxime gñant morbos:] opꝫ nos intelligere pmutationē pluriū tēporū. Xbl. g. vt ſi mutetur ver: ⁊ eſtas: aut tria: aut 4ᵒʳ tpa. In 2ᵃ parte opꝫ nos itelligere pmutationē vnius ſolius tēporis ſ. ſolius veris: aut ſolius eſtatis: ⁊ pp hoc i 2ᵃ parte nō poſuit ꝙ mutatio tpis faciat morbū ſed ꝙ magna mutatio: ⁊ in pma parte nō poſuit magnas mutatiões facere morbū. Sed ſimplr mutationes: qꝛ plus pñt mutationes in faciē do morbos: ſi ſint in pluribus tpibus: qꝫ in vno tpe. Et no ta ꝙ hoc aduerbiū. maxime. dꝫ cōponi cū vtraqꝫ pte aph. vt ſit talis ſenſus: mutationes pluriū tēpoꝝ maxime generant morbos: ⁊ magne mutationes vnius tpis maxime generant morbos. Ita ꝙ itētio diſcraſie eqt̄ mło pluū tēpoꝝ.
¶ De cōmēto vo dubitat de rōne quā Gal. facit ꝫ expōneꝫ illoꝝ. nā illa eadē rō cōcludit etiā ꝫ expōnem Gal. naꝫ ipſe dicit ꝙ ſi ita intelligamus. ſ. ꝯtinuationes tēpoꝝ adinuicem: tūc nō eſt verū dictū Hip. qꝛ tales mutationes nō minus curāt morbos qꝫ eos gñent: ⁊ hoc idē vꝫ ſeq ꝫ dictuꝫ eius. nā ſi aliqḋ tēpus vel aliqua tēpora mutent ad calidi tatē ⁊ ſiccitatē. tūc gñantur morbi calidi ⁊ ſicci ⁊ curātur oēs morbi frigidi ⁊ humidi. ⁊ ſi cholerici diſponent ad ta les egritudines in illo tpe. tūc ipſi phlegmatici remouebūtur ab illa aptitudine patiēdi. Q. aūt tpeqḋ mutat ad ꝫ rium egritudinis: qꝫ inenit in corpore: ſit cā curatiua hi expreſſe a Gal. in cōmēto illius apho. ſ in morbis minꝰ pericli tātur ⁊c̄.] ⁊ in 5ᵃ parte apho. ⁊ de inge. ſani. nā ponit ꝙ peſtilētia ſanauit quoſdā a vulnere pulmonis pp ſiccitatē aeris. Et Cōſtāti. de aere epidimiali. d. ꝙ ipſe curat eos q patiunt cōtrarios morbos cōplexioni aeris epidimialis.
¶ Ad hoc dico. ꝙ ſine dubio mutatio aeris ad ꝯriū morborum: curat morbos quos inuenit: tñ qñ mutatio eſt pluriū aut oium tēpoꝝ: ⁊ trāſit terminū correctionis: ita ꝙ correctio nō habeat locū pp multitudinē ⁊ durabilitatem mali tpis: neqꝫ inuēte egritudines curātur. cum tantū durat poſtea malicia aeris ꝙ corpa curata ⁊ nō curata patiuntur p aerem. ¶ Aut dic ꝙ lꝫ aer mutatus curet infirmitates: tñ longe plures facit qꝫ curet: ⁊ cā eſt qꝛ corpora aſſueta erāt in aere priori qui erat. Unꝫ iſta ſubita mutatio facit nocumentū ēt in corporibus qbus dꝫ pdeſſe: qꝛ illa erāt cōſueta in illo aere. Itē qꝛ aer pōt mutari in ſuba. ſ. corrumpi ad peſtilentiā: ⁊ tunc talis aer oibus corporibus nocet. vnde nō curat talis aer aliquā egritudinē. ergo lꝫ aliquas ſanet tñ plures gñat. ¶ Aut dic ⁊ melius: ꝙ iſta mutatio tēporum: dꝫ intelligi. Ita ꝙ fiat mutatio ex tēpore tēperato ad diſtēperatū: ⁊ tunc nullā egritudinē curat tēporalē qꝛ nullum tēpus pceſſit qḋ faceret egritudinē. Sed ſi tēpus calidum pceſſit: ⁊ poſtea mutet ad frigidū: ⁊ illud tēpus preteritum feciſſet egritudines calidas: bñ profuiſſet tēpus frigidum qḋ ſupueniſſet: ⁊ fuiſſet cura egritudinū que facte erāt ex tēpore priori. ¶ Et nota ꝙ in hoc apho. ponit tempus: non proprie pro tēpore: ſed pro aere. nā p oprie tempus eſt numerus motus ſm prius ⁊ poſterius.

¶ Aphoriſmus. II.

¶ Naturarum he quidem ad eſtateꝫ: he vo ad hyemem: bene aut male nate ſunt.

¶ Naturarum alie ad eſtatem: alie ad hyemeꝫ: bene maleue ſe habent. Theo.

¶ Naturarum: he quidem ad eſtatem: he vero ad hyemem: bene: maleue ſe habent. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ In hoc loco noiauit Hip. nās que vere debent noiari. nature. i. ſubiecta manifeſta naturis. Nos autē cōplexiones elemētorū eſſe dicimus. i. humiditatē: ſic. ca. ⁊ fri. Monſtrauimus quoqꝫ in liᵒ cōplexionū. 9. eſſe cōplexiones. vnā equalē: ⁊ hec eſt pfecta. ⁊ octo ineqles: ⁊ he impfecte. Harum 4ᵒʳ ſingule qlitatū dñantur vnicuiqꝫ ca. fri. ſic. ⁊ hu. 4ᵒʳ aūt duabus. i. ca. ⁊ ſic. ca. ⁊ hu. fri. ⁊ ſiccū. fri. ⁊ hu. Unꝫ cōplexionē hñtes fri. ⁊ hu. in eſtate bene ſe hñt. ca. ⁊ ſic. in hyeme melius: ſilr ca. ⁊ ſic. in eſtate peius: fri. ⁊ hu. peius in hyeme. eſt ⁊ alia cōplexio inter has. ſ. ca. ⁊ hu. que eſt i hyeme ꝓpter humiditatē peior ꝓpter calorē melior: ⁊ ꝫ i eſtate bona. eſt pp humiditatē. ꝓpter calorem peior.

In quibus tpibꝰ complexiones bene ſe habeāt: in quibus vero male.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. pcedēti poſuit Hipp. quō mutatio gñalis tēporis facit egritudinē. nō ponit habitudinē cōplexionuꝫ ad tempora anni: ⁊ dicit ꝙ quedā cōplexiones habēt ſe bene ad quedam tempora ⁊ male ad quedam alia.
¶ Cōmētator circa hūc apho. tria facit. Nā p̄ exponit hoc vocabulū. nā 1ᵒ ponit numeꝝ cōplonū. 3ᵒ oñdit q̄ cōplo ſe hꝫ male ad tēpus ⁊ q̄ cōplo ſe hꝫ. bñ durat pᵃ vſqꝫ ſ monſtrauimus quoqꝫ.] 2ᵃ vſqꝫ. ſ vnde cōplexioneꝫ habētes.]
¶ De p̄ dicit, ꝙ hic ſumitur. nā. nō pro ipſa virtute: ſed pro inſtro eius. ſ. pro cōplone. ¶ De 2ᵒ. d. ꝙ cōplones ſunt. 9. vna tēperata ſiue eqlis ⁊. 8. diſtēperate ſiue ineqles: qrum 4ᵒʳ ſunt ſimplices ⁊ 4ᵒʳ cōpoſite. ¶ De 3ᵒ vo. d. ꝙ cōplo calā ⁊ ſicca male ſe hꝫ ad eſtatē: qꝛ eſtas cū ſit calā ⁊ ſicca augmētat illas diſcraſias: ⁊ bñ ſe hꝫ ad hyemē qꝛ deprimit diſtēperātia per ꝯrietatē tpis: ⁊ ecōuerſo: cōplo frigida ⁊ humida male ſe hꝫ ad hyemē: ⁊ bñ ad eſtate pp cām ſupra dictā: complexio auteꝫ temperata hꝫ ſe bene ad vtrūqꝫ eſt tempus temperatum. ⁊ hoc eſt quod dicit.

Circa hūc apho. dubitat de hoc. Nā ipſe ponit ꝙ cōplexio calā hꝫ ſe male ad calm tpe. Sed ꝫ. Gal. ponit in tegni de cauſis ꝙ corpus calm ꝯſeruat p calā: ergo eſtas nō nocet cōplexionibus calidis: imo cōſeruat eas.

Utrum cōplo calā male ſe hēat ad tpe calm.

¶ Ad hoc dic, ꝙ in liᵒ cāꝝ Gal. loqtur de corpe paꝝ lapſo, qḋ adhuc eſt qꝫ optime ſanū: hic āt loqt de maiori lapſu.
¶ Aut dic ꝙ ſi calitas eſtatis eēt ita pauca ſic eſt calitas cōplexionalis corporis. tūc nō lederet imo cōſeruaret: ſꝫ hoc non eſt. naꝫ maior eſt calitas eſtatis qꝫ ſit calitas cōplonis cholice. Et ſilr dico de frigidiˡᵗᵉ. i tegni. āt loqt de calitate eqli corpori qḋ dꝫ cōſeruari. ¶ P. nō vꝫ ꝙ cōplo frigida male ſe habeat ad hyemē. Nā. d. Aui. cap de tēporibus anni: ꝙ non pōt eſſe in hyeme tanta frigiditas qn aliquo mō reſoluat. ergo cū oē reſolutiuū ſit calm. tūc nō vꝫ ꝙ corpora frigida debeāt noceri. ¶ Ad hoc dico, ꝙ lꝫ ſit ibi aliqua reſolutio ꝓpter virtutē ſolis ⁊ ſtellarum. tamen illa reſolutio eſt occulta: ⁊ impotens reſpectu frigiditatis.

Utrum cōplo frigida male ſe hēat ad hyemem.

Aphoriſmus. III.

¶ Egritudinū alie ad alias bñ aut male nate ſūt.

¶ Ex morbis alij ad alia bene maleue ſeſe hñt. Theo.

¶ Morbi quoqꝫ alij ad alia bene vel male ſe habent. Leo.

¶ Aphoriſmus. IIII.

¶ Etates quedam ad regiones ꝛ horas ꝛ die/tas bene aut male nate ſunt.

Theo. **¶ Eodē mō etates ad tpa loca ꝛ virtus gña.**

Leo. **¶ Et quedam etates ad tempora ꝛ loca ꝛ vir/tus genera.**

¶ Commentum Galeni.

¶ Hic parū a rectitudine hippo. vī deuiaſſe. Bonū aūt eēt ſi ſic diceret. Ois morbus vel etates ad tēporū anni ad re/gionū ꝛ dietaꝝ cōparationēs bñ ꝛ male: meli⁹ ꝛ peius na te ſunt. Morbi. n. ex ſili gñati ꝛ ꝯ̄rio curati meliores ſunt ex cōparatione: vel ex parte tēpoꝝ anni: qđ nos explanaui mus: cū in morbis dixim⁹ egrotātes quibuſcūq̄ nāe ꝓpriē min⁹ piclitari. Etates vero ſic ꝛ nāe intelligant̄: q: qbus hu miditas in eſtate dñatur. ꝛ qbus calor in hyeme: melius ſe hñt. ſenes aūt in eſtate melius: iuuenes vero melius in hye/me. Idē de morbis ꝛ etatib⁹ ſm regionē intelligat̄. Mor/bi. n. cali in regionibus naſcētes calis minus ſunt moleſti. Etas vero cala ſanior eſt in regione frigida. Immo v. t hec oia bona ſunt ecōtrario accepta. Morbis. n. fridis ꝛ eta/tibus diete cale ſunt meliores. morbis vero ꝛ etatibus hu/midis ſicce diete. Sꝫ lꝫ he meliores ſint ꝯ̄rio accepte cō/plexioni tēperate: regionē tēperatū tēpus ꝛ dietā opꝫ eſſe. hec. n. ſola melioratur ex ſilitudine ſua. Etates quidem in eo ꝙ ſm nām ſimilibus gaudent: in eo ꝙ extra naturā cō/trariis In egrotātibus etatibus eſt iſte ſermo.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Secūdum trāſlationē Cōſtantini iſti ſunt. 2. apho. ſed ſꝫ trāſlationē Burgō. nō eſt niſi vnus: ꝛ ita credo eſſe intētio nem Gal. quod pꝫ q: ipſe in ſequēti apho. ponit 9[m] cōe ad vtrūq̄. Unī reicio diſtōnem Cōſtā. ini cū pōne cōmētū: ꝛ po no vnū apho[m] hoc mō: in apho. ꝓcedenti poſuit hip. cōpa rationē cōplexionū ad tpa anni. mō ponit cōparationem egritudinū ꝛ etatū ad hec tria. ſ. tēpus regionē ꝛ dietā. Et dicit ꝙ egritudinū quedā bñ ſe habēt ad quedā tēpora ꝛ quedā male. Et etatū quedam bene ſe habēt ad regiones: ꝛ tempora: ꝛ dietas: ꝛ quedam male.

¶ Cōmētator circa hūc apho[m] ſic ꝓcedit. Nā pmo corrigit hippo. de malo ordine quē ipſe ſeruauit. 2° ponit ſingula/rem expōnem. Durat p⁹ vſq̄. [morbi ex ſili gñati] ilia 2ª diuidit̄ in 4[or]. Nā p explanat habitudinē quā hñt morbi ꝛ etates ad tēpora. 2° exponit habitudinē quā hñt morbi, ꝛ etates ad regiones. 3° exponit habitudinē quā hñt mor bi ꝛ etates ad dietas. 4° remouet dubiū incidēs. durat p⁹ vſq̄. [Idē de morbis.] 2ª vſq̄ [morbi. n. calidi.] 3ª vſq̄. [ſed lꝫ hee meliores.] ſunt ergo in hoc cōment. 5. notabilia.

¶ De p ergo ſic. d: ꝙ hip. vī aliquātulū recedere a rectitu/dine: q: poterat breuius ꝛ ordinatius dicere hō mō: [Ois morb⁹ ꝛ ois etas hꝫ ſe bñ vl' male ad tpa dietas ꝛ rgiōes.]

Habitu/do morbi ad tpa du/plex. ¶ De ſcđo dicit, ꝙ morbi hñt duplicē habitudinē ad tem/pus. ſ. gñationis ꝛ curationis. Unde modus cals hꝫ ſe be ne ad tēpus calidū, rōne gñationis. Nā ex parua cā proce dit: ꝛ hꝫ ſe male ad tēpus frigidū: ꝛ ecōuerſo eſt per viā cu rationis: nā calidus morbus ꝑ viā curationis, hꝫ ſe bñ ad tps frigidū ꝛ male ad calꝫ: q: ois morbus ſuo ꝯ̄rio curat̄: ꝛ iſta verba fuerūt expoſita ſupra i illo apho. [in morbis min⁹ piclitant̄ egrotātes.] etates aūt cale male ſe hñt ad tēpus calm: ꝛ bene ad frigidū. Et etates frigide bñ ſe hñt ad calidū: ꝛ male ad frigidū: nā eadē eſt habitudo etatum ad tēpora ꝛ cōplexionū. ¶ De 3° dicit, ꝙ morbi ꝛ etates talē hñt habitudinē ad regionē: qualē hñt ad tēpora anni: ꝛ planū eſt. ¶ De 4° dicit morbi ꝛ etates hñt ſe ita ad die tas. ſ. q: volunt morbi ſemꝑ dietas per ꝯ̄rium: vt morbus calidus ꝛ ſiccus: vult dietā frigidā ꝛ humidā. Et ſimili/ter eſt de etate. nā ipſa ſemꝑ vult dietā ꝑ cōtrariū. ¶ In vl/tima parte remouet dubiū. nam q: ipſe poſuit ꝙ etas de/beat per ꝯ̄trarium dietari: ne aliquis credat: hoc eſſe vni/uerſaliter verū dicit: ꝙ hoc nō eſt verū niſi in etate diſtem/perata. Nā etas tēperata ita eſt dietanda: ſicut cōplexio tē perata. ſ. per ſilia: ꝛ hoc eſt qđ dicit.

¶ Poteſt aliter ordinari ſnia huius partis: vt dubitatio tol latur in hūc modū: q: ipſe poſuerat cōparationē iter mor/bum ꝛ etatē ex vna parte: ꝛ tēpus regionē ꝛ dietā ex alia. Unde ne quis putet oino eſſe ſimilē cōparationē: dat mo/do diſtōnem: ꝛ dicit ꝙ nō ois etas bñ ſe hꝫ ad ꝯ̄ria: q: etas tēperata bene ſe hꝫ ad ſimilia. Sꝫ omnis morbus bene ſe habet ad contraria per viam curationis ꝛ male per viam generationis: ꝛ hoc vult alia tranſlatio.

Utrꝫ com plexio et etas bñ ſe hēant ad dietas cō/trarias et male ad ſi milia. **Circa** hunc apho. querit̄ ſolū de cōmē. Nā ipſe ponit ꝙ cōplexio ꝛ etas bene ſe hñt ad dietas ꝯ̄rias: ꝛ male ad ſiles. Sed ꝯ̄. nam vī ꝙ male ſe habeat ad ꝯ̄rias ꝛ bene ad ſiles. nā dicit Gal. 8. de inge. ſa. ꝙ dietam opꝫ da/re ſm ſimile etati cōplexioni ꝛ conſuetudini.

¶ Itē. ad hoc facit tex. Gal. de cauſis ꝯſeruatiuis corꝑis la/pſi nā. d. ꝙ corpus calm ꝯſeruat̄ ꝑ cala ꝛ hip. i illo aph. [humide diete.] dic. n. ꝙ pueris diete humide ſunt bone.

¶ Ad h dico: ꝙ ois cōplo lapſa: ꝛ etas lapſa melius ſe hñt ad ꝯ̄ria q̄ȝ ad ſilia. Nā ꝯ̄ria corrigunt: ſilia vero ſi ſunt in eo/dem gradu ꝯſeruāt. ſed ſi ſunt in maiori diſtēperāt. ḡ ſim/pliciter: meli⁹ ſe hñt ad ꝯ̄rias dietas ꝛ male ad ſiles ſi ma/gis lapſe ſunt: ꝛ ſi eq̄lr lapſe ſint cū ipſa cōplōne non hñt ſe bñ ꝑ cōparationē ad habitudinē ꝯ̄riaꝝ. ¶ Aut dic ſimplr. ꝙ o s mala cōplo ledit̄ a ſilib⁹: dūmō ipſa ſit accñtalis: ſi/ue ſilia ſiue eq̄lia ſint: ſine plus vī poſſumus dicere ꝙ hic loq̄tur de cōplōne accñtali: ꝛ etas ſemꝑ hꝫ cōplōnē accñ/talē cū nāli mutatā. ¶ Ad arg[m] vero qđ tu opponebas ꝑ. di co ꝙ ibi in. 8. loq̄bat̄. Gal. de cōplōne nāli. hic aūt loqtur de accñtali. ¶ Aut alr ꝛ melius: ꝙ ibi loquebat̄ de com/plexione nāli ſm ꝙ ipſa erat cū febre. nā ſi aliqs ſit chole/riens febriēs: qñ febrit: cōpetūt eī rōne ſue cōplexionis nā/lis: ſolū ſimilia: tēpore febris. Nā nūc nō eſt tēpus corrigē di: q: ſufficit mutare febrē ꝛ ſilr dico de etate. nā dū febrit ſenex: debent ſibi cibus ſiccus: ſed qñ nō febriret: melius ſe habet ad humida: ꝛ hec ſunt verba Gal. in eodem capi/tulo: ꝛ per hec verba patet ſolutio ad ſecundum.

Utrū etas iuuētutis ſit etas tē/perata. ¶ Itē. queritur que ſit etas tēperata. Naꝫ videt̄ eſſe etas iu/uentutis ſm ꝙ ponit Auicē. p can. cap de etatibus: ꝛ cap de cōplexionibus. ¶ Sed ꝯ̄ talis etas ſm ꝙ ipſe dicit ma le ſe hꝫ ad eſtatē: ꝛ bene ad hyemē. ergo aut ipſa non eſt tē perata etas aut etas temperata gaudet contrariis.

Etas tēpe rata du/plex. ¶ Ad hoc dico, ꝙ etas tēperata eſt duplex. ſ. quātū ad cō/plementum operationis: ꝛ ſm hoc etas iuuentutis eſt etas temperata: alio mō cōſideratur etas tēperata per cōpara/tionem ad res nō nāles que corpus mutant exterius: ſicut eſt aer ꝛ oia tangētia corpus exterius: ꝛ hoc mō etas pue rilis eſt tēperata. ꝛ hoc pꝫ per hip. ꝛ Gal. infra in eadem particula in illo apho. [ſm horas veris.]

¶ Aphoriſmus. V.

¶ In horis quando eadē die: aliquando qui/dem eſtus: aliquando vero frigus autumnales egritudines expectare oportet.

¶ Per tēpora: quoties eadē die: mō eſtus: mō frig⁹ exiſtit: morbos autūnales expectari opꝫ. Theo.

¶ In tpibus: qñ eadē die: mō calor: mō frigus ſit autūnales morbos expectare opꝫ. Leo

¶ Commentum Galeni.

¶ Tēpora anni nō ſunt cā morbi: ſed mutationes ſue com/plexionis. Cōplōnib⁹ ḡ cuiuſlibet tpis in q̄ſlibet alias nāꝫ ſibi oppoſitas mutatis: q̄cūq̄ hora ſeu tpe mutent̄: neċe ē vt morbi gñent̄. Qñ ergo in tpib⁹ vt in vere eodē icipit die

calor

calor fieri: ita vt circa tertiā horā frigus: media autē die rurſus frigus: et iterū calor: autūnales egritudines .i. inequa- les expectare opꝫ. Nā inequales autūno fiūt: eo ꝙ inequale nālit er fit tēpꝰ. Inequalitas autē fit qñ tribus horis fit ca- lor ⁊ tribꝰ horis frigus. Diffundit̄ .n. nā extra: ⁊ relaxatur corpus. Itē frigore rurſus intenſo ſubito reuertet̄ in ꝓfun dū nā cōſtrictiones corporis faciēs diuerſas. ergo nūc qdem ad calorē nūc qdē ad frigus diſſoluit̄ laborāo: ⁊ tunc nō fit ſm rōnē digō. Sꝫ ex quo humores varij ⁊ diuerſi gñantur varias ⁊ incompoſitas ⁊ inequales faciunt egritudines.

Tēporum inequalium nocumenta.

C Expoſitio Thaddei.

C In hoc apb. ponit Hip. ꝙ inequalitas diei in caliditate ⁊ frigꝰ ſignat ſup egritudinē futurā inequalē. ⁊ .d. ꝙ qñ eadē die aliquando fit calor aliquando frigus. opꝫ expectare egri- tudines autūnales idest inequales.

C Comentꝰ circa hūc apho. 3ᵉ facit nā pmo remouet dubiū in- cidēs. 2ᵒ exponit iſta duo vocabula .ſ. eadē die fieri calorē. ⁊ frigus ⁊ egritudines autūnales. 3ᵒ ponit cām: durat pᵃ vſq. [qñ ergo in tēporibus.] 2ᵃ vſq [inequalitas autē.]

C De pmo .d. ꝙ nō debemus credere ꝙ tēpus ipſum ſm ſe faciat morbū. ſꝫ mutata cōplo tpis. nā ſi tēpus debeat eſſe calidū. ⁊ fit frigidū. aut multū ſupflue calꝫ. tūc fac̄ morbū.

C De 2ᵒ .d. qñ in vere eſt in mane frigus. ⁊ in tertia calor. et in meridie frigus. ⁊ iterū in nocte calor. opꝫ nos tūc expe- ctare egritudines autūnales .i. inequales. qꝛ autūnus nālr eſt tps inegle. qꝛ in ipſo oēs noctes ſunt hyemales. ſꝫ meri dies eſtiuales. ſicut ponit Auic. cap. de temporibus anni.

C De 3ᵒ .d. ꝙ iō in tali tēpore ꝯtingūt egritudines inegles. qꝛ calor nālis aliqñ eadē die venit foras. ⁊ aliqñ reddit in- tus. ⁊ ſic ex iſto motu foris ⁊ intus debilitatur calor nālis propter hāc inordinationem. quare fit mala ⁊ inordinata digeſtio. vnde fiunt morbi inequales.

Circa hūc apho. du' hoc mō. nā in ipſo ponit̄ ſignū ⁊ ſignatū. ⁊ ſignū eſt hoc .ſ. eadē die aliqñ calorē. ⁊ aliqñ frigus fieri: ⁊ ſignatuꝫ eſt h .ſ. fieri egritudines inequa- les. ſꝫ nō vꝫ ꝙ iſtud ꝯñs .ſ. fieri egritꝰ inegles ſequat̄ ad h añs .ſ. ineglitatē tpis. nā ſi mō aer eſt calꝰ. ⁊ mō friꝰ. tūc vꝫ ꝙ calas ⁊ frigiditas facte in aere. corrigāt ſe inuicē. Itē ꝙ peccatū factū ab aere friꝰ corrigatur a caꝰ. ⁊ ecōuerſo. Q. aūt talis correctio fieri poſſit. ponit̄ infra in ꝯ'ᵒ illius aph. [De horis ꝟo ſi qdē hyems.] Itē pꝫ p gñalē regulā. q̄ dicit oīs cura fit p ꝯtīa: ⁊ p illud qō .d. Gal. 9ᵒ megategni. nā .d. ꝙ aer ꝯtius male ꝯ' corꝰ corrigit maliciā eius: ⁊ p Auic. lib. pmo fen 2ᵃ cap. de compoſitis iudicijs temporum.

C Ad hoc dico ꝙ iſta mutatio 2ᶻ eſt. vna vlis .ſ. qñ vnuꝫ tps totū. vt ver. aut eſtas. fuerit vniꝰ ꝯ'ˡ lapſe. ſi poſtea ſequat̄ ipſaꝫ tēpus ſequēs ꝯtīe cōplonis bñ corriget̄ malicia eius ſicut infra ponit Gal. ⁊ eſt alia mutatio ptˡ. ⁊ frequens .ſ. qñ eadē die ſepe fit calor ⁊ frigus. ⁊ iſta talis mutatio quā uis ē rōne impſſe qlitatis p tps bñ corriget̄: ſꝫ rōne caloris qui mouet̄ nūc interius ⁊ nūc exterius. ⁊ ſic debilitat̄. nō fit correctio. C Sꝫ hic opponit̄ qꝛ vꝫ calor ꝯfortari ex iſto motu intus ⁊ extra: qꝛ motus calorē ꝯfortat nālē. ſicut dcm̄ eſt in ꝯ'ᵒ illius apho. [in oī motione corꝰ.] quare nō vꝫ ꝙ calor debeat deficere ꝓpter hunc motū. C Ad hoc dico ꝙ in iſto motu calor diminuit̄ in quātitate ⁊ ꝑmutat̄ in com- plexione: vñ tale exercitiū nō ꝓdeſt ei. imo nocet. nā ille mo tus ꝓdeſt calori qꝛ mūdificat ipſuꝫ a ſupfluitatibꝰ: ⁊ excu- tit ipſuꝫ a ſupflua hūiditate. ⁊ nō ille q diſſoluit eius ſubaꝫ ⁊ mutat eius cōplexionē. ⁊ ſic pꝫ plane ſolutio ad hoc qō querebat̄. C D. querit̄. quare hoc ſequit̄ .ſ. ſi aliqñ calor ⁊ aliqñ frigus ꝙ pp hoc fiat egritudo autūnalis .i. inequalis. nā nō vꝫ ſeq: qꝛ iſta inequalitas tēporis. nō facit egritudi- nē niſi qꝛ deſtruit digeſtionē. ſicut ponit ꝯ'ʳ: ſꝫ debilitatio digeſtionis nō facit necꝰ egritudinē inequalē. naꝫ ex mala digeſtiōe poteſt multiplicari vnus humor ſolus .ſ. flegma. ⁊ poteſt eſſe ꝙ fiet egritudo equalis. C D. autūnus nō vꝫ facere egritudinē inequalem. qꝛ in ipſo multiplicat̄ humor melācholicus q egritudinē facit valde equalē .ſ. quartanā. nā talis humor facit egritu^m valde equalē. C Ad pᵐ dico ꝙ talis ineqlitas aeris nō debilitat calorē nālē abſolute. ſꝫ hoc mō .ſ. ꝙ mō fortificat. ⁊ mō debilitat: vñ ex iſta inequa litate gñat̄ in corꝰ: mā q̄ diſpoſita eſt ad faciēdū ꝑmixtionē diuerſoꝝ ⁊ maloꝝ huꝝ. ⁊ ita nō ꝯtingit alr̄ egritudo ineqꝫ lis niſi propter diuerſorū corruptorum huꝝ cōmixtionem. C Ad 2ᵐ dico ꝙ ſi in autūno ſola melācholia gñaret̄: bene fierent egritudines equales. ſed in eo fiunt egritudines er- rantes. ſicut infra dicet̄. qñ Hip. ponit morbos autūni. et preter feb. errātes. ponit febres quartanas. ⁊ ſic pꝫ ſolutio.

C Aphoriſmus. VI.

C Auſtrini flatꝰ grauāt auditū: caliginoſi: caput grauātes: pigri diſſoluētes: qñ iſti ꝑualent: ta- lia in morbis patiunt̄ egrotātes. Si ꝟo boreas fuerit: tuſſes: fariges: vētres duri: diſſurie hor rores: dolores: ⁊ pectoꝝ: ⁊ lateꝝ. Qñ iſti ꝑua- luerint: talia in morbis expectare oportet.

C Hauſtri hebetāt auditū caligieꝫ obducūt: cor pora diffundūt: pigrioraq faciūt: caput aggra uāt. Ubi tēpeſtas ita ꝑualuerit: affectꝰ eiuſmo di exiſtūt. At ſi tps aqlonīū eſt: tuſſes: fauces: alui dure difficultates vrine: dolores horrifici coſtaꝝ ⁊ pectoꝝ accidūt. Ubi ita tēpeſtas exu perarit: affectus eiuſmodi expectato. Theo.

C Hauſtri auditū hebetātes: caliginoſi: caput grauātes: pigri: diſſoluētes. Qñ huiuſcemo- di tēpeſtas ꝑualuerit talia in morbis patiūtur. At ſi aquilonia fuerit. tuſſes: fauces: alui dure: difficultates vrine: horrores: coſtaꝝ dolores: ⁊ pectoris. Quando hec tempeſtas preualue- rit talia in morbis expectare oportet. Leo.

C Commentum Galeni.

C Hip. īfirmitates dic̄ futuras cū auſtrios auditū grauare dicat qō nec̄e fuit eū tāgere: qꝛ opꝫ q̄ naſcunt̄ ō nālis mor- boꝝ: vel de extneis cauſis medicum diſcernere: vt ſm ꝙ iu- ſtum eſt poſſit iudicare. Non autem eſt graue videri: vnde grauent auditum auſtrini. qꝛ ſi cōplexio huius venti calꝰ ſit ⁊ humida: neceſſe eſt vt grauitatem faciat capitis. vnde cuꝫ iſte ſufflet inſtrumēta ſenſualia humiditate inueniunt̄ plena ⁊ caput grauantia. Cum ꝟo initia neruorum hume- ctentur: huius venti humectationibus voluntarij motus grauantur: ⁊ homines impotentes ⁊ debiles efficiuntur. ⁊ in borea fit econtra: qō tamen poſtea tanget Hip. Sed h quas egritudines faciunt hi venti ſcrigit: vt poſſemus di- ſcere accidentia que de morborū naſcuntur eſſentia: ⁊ que de cauſa extranea. Unde dixit. Si boreas fuerit: tuſſes fiūt ex mutationibus cōplexionū ſpiritualium inſtrumentoꝝ ⁊ aſperitatibus gutturis. Cum enim Faringes dixerit: ad gule attinere voluit aſperitates. cum enim gulam hic ven- tus perflet neceſſe eſt deficcet ⁊ induret. Uentres duri dixit ⁊ egeſtiones intellexit que ſicciores ſunt ⁊ duriores in ho- rum flatu ventorum cum totum corpus per os deſiccetur. vnde plus de humiditate ciborum neceſſe eſt trahatur: et feces diutius in ventribus ex ſui ſiccitate morantur. Diſſu rie ꝟo fiūt ex paſſionibus veſicarum. cū enim veſica ſit fri gida ⁊ ſicca ⁊ ſine ſanguine: plus patitur q̄ꝫ alia mēbra ex accidentium frigiditate ⁊ ſic. Item frigiditas boree dolo- rem facit in pectore cauſa ſue deſiccationis pectoris ⁊ in- ſtrumentorum ſpiritus vicinitate. Horrores quoq fiunt

Docu.

Diſſuria quomō

in eā nō fiunt multi ſudores. nec ita terminant egritudies per ſudorem ſicut quando ipſa eſt temperata.

Circa hūc apho. dut. nā ipſe Gal. ponit ꝙ ver eſt tpatū
Utrū ver ſit tēpꝰ tēperatum. ꝛ hic ꝛ in 2° de cōplonibus. ꝛ Auic. pmo ca° de tēporibus anni ꝛ pus ipſe Gal. ponit ꝙ in ꝟe eſt multꝰ ſudor qꝛ in eo ē hu° inuita ꝛ multa caliitas: q̄re nō eſt tpatū.
℃ Ad hoc reſpōdeo ꝙ lꝫ ver ſit tēperatū tñ declinat ad aliquātulā caliitatē ꝛ humiditatē. ſicut ponit Auic. fen 2° ca° primo: vñ illa caliitas pauca cum caliitate febrili. ſufficit ad
Utrū egritudies magis in ꝟe q̄ in eſtate p ſudorē termiari debeāt. faciēdū ſudorē. ℃ Ꝓ. vī ꝙ in eſtate magis d̄beat egritudo terminari p ſudorē q̄ꝫ in vere. nā nulla egritudo ē ita apta ad ſudorē terminabilis. ſicut cholerica ſic ponit Auic. 4° canᵒⁿ fen 2° cap. p̄ de criſi. q̄re cuꝫ eſtas ſit tps cholericū in ipſa magis dꝫ fieri ſudor creticus q̄ꝫ in alio tempore.
℃ Ad qd̄ rñdeo ꝙ veꝝ eſt ꝙ egritudo cholerica magis terminat per ſudorē q̄ꝫ aliqua alia egritudo. tñ tēpus caliū ꝛ ſiccū eſt aptū ad ſudorē rōne cāe efficiētis. ſꝫ nō rōne cauſe mālis. qꝛ ſupflua caliitas ꝯſumit huᵒʳᵐ. ita ꝙ nō fiet ſudor.
℃ Ꝓ. ſudor nō vī eē cretica euacuatio febris cōtinue. nā ſu
Utrū ſudor ſit euacuatio cretica febris continue. dor eſt ſupfluitas 3ᵉ digeſtionis. ſicut. d. Auic. p lib. ca° de q̄litate gñonis huᵒ. ꝛ 2° cañ. cap. de ſudore. mā ꝟo febris continue eſt in venis que ſunt locus ſcd̄e digeſtionis.
℃ Ad hoc rñdeo ꝙ ſicut hypoſtaſis ē ſupfluitas 3ᵉ digeſtionis tñ euacuat p venas ꝛ vrinā q̄ eſt ſupfluitas 2ᵉ digeſtionis. ita ſudor in egritᵉ venaꝝ. lꝫ ſit mā ꝛ ſupfluitas 2ᵉ digeſtionis. tñ euacuat p regionē 3ᵉ digōnis. ſ. p poros ꝛ mēbra vnde dico ꝙ ſudor ōis eſt ſupfluitas 3ᵉ digeſtionis quātuꝫ ad loca per que trāſit: ſꝫ quātum ad ſubām ſudoris ipſe nō eſt ſuperfluitas 3ᵉ digeſtionis. niſi ille ſudor qui eſt naturalis. quando ſine fe. ꝛ criſi contingit.

℃ Aphoriſmus. VIII.

℃ In ſiccis tpibꝰ: febres acute fiūt: ꝛ ſiq̄dē annus talis exñs āplꝰ fuerit: q̄lē ꝯſtōnē fecerit: i plibꝰ ꝛ tales egritudines expectare oportet.
Theo. ℃ Per ſq̄lores febres acute fieri ſolēt: ꝛ ſi magna ex pte talis ſit ānꝰ: q̄lē fecerit ꝯdōnē: morbos quoqꝫ expectare magna ex pte oportebit.
Leo. ℃ In ſiccitatibꝰ: febres acute fiūt: ꝛ ſi annꝰ magna ex parte talis fuerit: q̄lē fecerit ꝯſtōnē: tales plurimum morbos opꝫ expectare.

℃ Commentum Galeni.

℃ In ſiccis tpibus nō multas egritudies ſiue febres ſꝫ acutas naſci fatet. Paulo ꝟo poſt dicet. Cōſtōnes q̄dem anni oīno q̄dē ſicce pluuialibus ſunt ſaniores ꝛ minus mortifere. Egritudies aūt dicit in pluuialibꝰ febres lōgas. Quod ex neceſſitate ꝯſequit: qꝛ ex humiditate aeris multi hūores ſlatici in corpibus aduñant ꝛ nō ꝯſumunt. Et eōꝫ aeris ſiccitas chimos minorat: ſꝫ tñ in q̄litatibꝰ ſuis acutiores facit: vñ ꝛ febres pauciores ſunt q̄ꝫ in hūiditatibꝰ tēpoꝝ: acutiores tñ pp ſiccitatē. ℣ Additio. Itē de eodē. In p̄oribꝰ apho. de cōpoſitis q̄litatibꝰ: hic aūt de ſimplicibꝰ ē illi ſmo. ſ. de ſiccitate: ꝛ nō de q̄libet ſiccitate: ſꝫ de imoderata. nā moderata nō fac egritudies: imoderata ꝟo nō q̄ſlibꝫ: ſꝫ acutas. ſ. tertianā ꝛ cauſon. Nā ſiccitas p ſe ſola ſolet gñare cho. ru. Et ſi calius tps ſiat q̄ꝫ oporteat: oīno acutas fac febres. Si aūt duo tpa peior ē cōplo. Si veꝝ. 3. vl. 4. moleſtiſſimū eſt hꝫ. nā hoc pōt graues peſtilētias generare ꝛ bubones.

℃ Expoſitio Thaddei.

℃ In p̄cedenti apho. docuit Hip. pmo. ſuper criſim febris p eſtatē moderatā. mō docet pnᵗ. ſuper euētū egritudinuꝫ p cōplonē tēporis ſiccā. ꝛ. d. ꝙ in ſiccis tēporibus fiūt egritudines ſicce. ſ. febres acute. ꝛ ſi annus fuerit talis exiſtens ſm totalitatē ſuā. tunc vt plꝫ egritudines illius anni erūt acuᵗ. ꝛ hoc eſt qd̄ dicit. ℃ Coᵒʳ circa hūc apho. ſic p̄cedit nam primo remouet duᵐ: incidēs. 2° ponit cām veritatis apho. 3° ponit q̄dā additio ꝯſtᵗ durat pᵃ vſqꝫ. Lqd̄ ex necᵉ cōſequit. J. 2° vſqꝫ. Itē d̄ eodē. ℣ De p. d. ꝙ lꝫ dicat Hip. ꝙ in ſiccis tēporibus fiūt egritudines acute. tñ pauce egritudines fiūt. qꝛ tēpus ſiccū eſt ſanuꝫ magis q̄ꝫ huᵐ. in huᵒ ꝟo tempore ſit egritudo multa ꝛ lōga. pꝑter cām ꝯ̄riam.
℃ De 2°. d. ꝙ ſiccitas aeris iō. ſ. egritᵐ acutā. qꝛ ipſa minorat huᵒˢ in corᵉ. ꝛ acuit eos ꝯſumēdo ſupfluitates eoꝝ. ꝛ ideo egritudo in tali tēpore ſit breuis. ꝛ in humido ſit lōga propter cām ꝯ̄riaꝫ. ℃ De 3° dicit ꝯſtᵃ ꝙ in apho. p̄cedenti docuit Hip. pnᵗ. Iſta p cōpoᵒˢ cōplonē tpis. ſ. per calidā ꝛ huᵉˢ. mō ꝟo docet per ſimplicē. ſ. per ſiccā. Itē nō accᵗ in hoc apho. ſiccitas p q̄libet ſiccitate ſꝫ p ſiccitate imoderata nā ſiccitas moderata nō facit egritᵐ. ꝛ ſi iſta ſiccitas fuerit ſola facit egritᵉˢ. ꝛ ſi fuerit in multis non facit peiores. ꝛ ſi fuerit in oībus tpibus. tūc pōt facere morbū peſtilētialem.

Circa hūc apho. dut. nā ipſe ponit ꝙ ſiccū tēpus eſt cā febris acute. ſꝫ nō vī. nā tempus ſiccū in quātuꝫ Utrū tps ſiccū ſit cā febris acute.
tale nō facit febrē acutā: qꝛ nō eſt cā putredinis. ſic. d. Gal. 4° ꝛ 11° de inge. ſani. niſi qd̄ eſt caliū ꝛ huᵐ. ſ̄ ſi tale tēpus nō eſt cā febris. tūc ſequit ꝙ nō ſit cā fe. acute. nā arg. valet a gñe. negādo. ℃ Ad hoc dico ꝙ tēpus ſiccū inq̄ntū tale. nō eſt cā febris: ſꝫ eſt cā acuminis febris q̄ ē accñs febris. vñ in tali argᵘᵒ eſt fallaᵃ accñtis. ℃ Aut dic ꝙ aliq̄ñ bene pōt eſſe ſiccitas cā febris. nā hoc ponit Hip. in 4ᵉ reg. naꝫ ponit cauſonē fieri pꝑter ſiccitatē venarū tñ ſiccitas nō eſt niſi cā motus mīe faciētis fe. vnde ipſe idē. d. cū exſiccate vene in eſtiua hora humores acutos attraxerint. vñ ſiccitas nō eſt cā putredinis: ſꝫ cā attractionis mīe ad locū vbi putreſcit. ꝛ hꝫ eſt ſolutio que non placet mihi. ꝛ ideo tene pmā qꝛ ipſa ſoluit arguᵐ veraciter ꝛ bñ. ℃ Ꝓ. tēpus ſiccū ꝛ oīs cā ſicca inſpiſſat humores ꝛ ingroſſat. ſed humor groſſus facit lōgas egritᵉˢ: ſicut dī infra in ꝯᵒ illius apho. 4ᵉ ptᵉ. ſ quibuſcūqꝫ febris lōga hñs puſtule. Iꝫ pꝫ p febrē quartanaꝫ q̄ ſit de huᵉ groᵒ. ℃ Ad hoc dico ꝙ ſiccitas aeris lꝫ aliqualr inſpiſſet. tñ pmo ꝯſumit humᵒʳᵐ ſupfluū: vñ prius minuit humiditatē q̄ꝫ ingroſſet. ꝛ plus opcrat ad breuitatē morbi illa diminutio huᵒ q̄ꝫ illa inſpiſſatio faciat ad lōgitudinē. ℃ Ꝓ. vī cōmētū eē ꝯ̄riū textui. nā ꝯᵐ. d. ꝙ in ſicco tempore nō fiūt egritudies multe. ſꝫ tex. d. ꝙ ſi annꝰ fuerit amplius talis exñs tē. ꝙ tūc in plibus fiūt egritᵉˢ acute.
℃ Ad hoc dico ꝙ qñ Gal. d. ꝙ pauce fiūt egritudines in aere ſicco nō dꝫ referri ad primā partē apho. ſed ad hāc. L in ſiccis febres acute fiunt. ꝟꝫ qñ totus annus fuerit ſiccus. tūc fiūt multe egritudines acute. ℃ Aut dic ꝙ auctor non vult. ꝙ tūc fiāt multe egritᵉˢ. lꝫ dicat ꝙ egritudines q̄ fiunt in illo tpe ſunt vt plꝫ acute. naꝫ non. d. multas egritudines fieri abſolute. ſꝫ de illis egritᵇᵘˢ que fiunt in illo tpe plures illaꝝ ſunt acute. nec tamen propter hoc ſequitur ꝙ in illo tempore. multe fiant egritudines. nam dato ꝙ ego habeaꝫ ſolum. 3. denarios. tunc ſine dubio non ſunt multi. ſꝫ ſi duo illorum ſint bononienſes. ꝛ vnus mutinenſis. tunc verum eſt dicere ꝙ plures denariorum quos habeo ſunt bononienſes. nec tamen ſequitur ꝙ multos denarios habeam.

℃ Aphoriſmus. IX.

℃ In moderatis tpibꝰ: ſi tpaliter tpa ſe reddiderint: boni ſtatus: ꝛ bone egritudinis d̄terminationes fiunt. In immoderatis ꝟo maxime imoderate: ꝛ difficiles determinationes.
℃ In tpibus nāe legitimis: cūqꝫ tēpeſtatiua tēpeſtiue redduntur: morbi cōſtantes: ſynceri: ꝛ faciles veniunt. At vero iniquis: inconſtātes: ꝛ iudicatu difficiles exiſtunt. Theo.
℃ In conſtantibus temporibus: cuꝫ tempeſti Leo.

ne tempeſtiua redduntur: morbi conſtantes: ⁊ boni iudicij fiunt. In iconſtantibus autē: in conſtantes ⁊ male iudicij.

℃ Commentum Galeni.

℃ Qualis Hip. intētio fuerit de moderatis tpībus pōt itelligi in libro ſuo q̄ vocat̄ pitonoxionatū. Si. n. appareāt ſigna in ortib⁹ ſtellaꝝ ⁊ in occaſib⁹ eaꝝ ſm̄ ꝙ apparere opꝫ ⁊ in autūno q̄dam pluuie ſiūt: hyems vō tpata nō multum calida neqꝫ multū frida in vere pluuie ꝓlime temporibus ſuis ⁊ eſtate ſilr̄ annus ille eſt nec̄e vt ſit ſanus. (Anni ſani iudiciū.) Ex qua ordinatione tēpoꝝ cū Hip. ꝓpēderis intellm̄: poteris ēt intēdere quid in his poſſit obuiare: que ipſe in moderatis dixit. ⁊ in his morbos naſcētes imoderate dixit determiationis. Et bn̄: q: criſis in his morbis cū timoroſis venit accidentibus: aliqn̄ nāliter ipſa in ſe peſſima eſt. aliqn̄ mortalis neqꝫ totā mām purgās: ſꝫ vn̄ infirmus recidiuet ſeruans.

℃ Expoſitio Thaddei.

℃ In apho. ꝓcedēti poſuit Hip. quales morbi fiāt in tēpore ſiccoꝝ: mō ponit cōparationē inter morbos q̄ ꝯtingunt in tēpore moderato. ⁊ illos q̄ fiunt in tp̄e imoderato: ⁊ hꝫ iſte apho. 2. ptes. nā ꝑmo ponit quales morbi ⁊ qualis determinationis fiāt in tēperatis tēporibus. 2° quales in diſtēperatis. durat ꝑma vſqꝫ. [in imoderatis vō.] ℣ Dicit ḡ ꝙ in moderatis tēporibus ſi temporalr̄ ſe reddiderint tēpora. fiunt eg^{re} boni ſtatus. ⁊ bone determinationis. ℣ In 2° d. ꝙ in temporibus imoderatis fiunt egritudines maxime īmoderate: ⁊ male determinatiōis. ℃ Co^{or} circa hūc aph. ſic procedit. nā ꝑmo oſtēdit q̄liter tempora ſunt tempata. ⁊ temporaliter ſe hn̄t. 2° oſtēdit. qualiter ſunt intempata. 3° exponit nobis q̄ dī egrit° difficilis terminationis. durat ꝑ° vſqꝫ [ex qua ordinatione.] 2° vſqꝫ. [⁊ in his morbos naſcētes.] ℃ Dicit ergo de ꝑmo ꝙ tūc tp̄a ſe reddūt tpaliter qn̄ ſigna apparēt in ortu ⁊ occaſu ſtellaruꝫ. ſm̄ ꝙ opꝫ: ⁊ in autūno ſunt multe pluuie. ⁊ in vē ſunt pluuie moderate. ⁊ in eſtate eſt ſilr̄ ⁊ hyems nō eſt calida nec frigida nimis.

℃ De 2°. d. ꝙ ꝑ notificationē tēporū temperatorū pꝫ nobis noticia tēporū diſtēperatorū. ℃ De 3°. d. ꝙ morbi naſcētes in his tēporibus dicunt̄ male determinationis: q: criſis venit in eis cū peſſimis accidētibus. Aut criſis ad malū. ſ. ad mortem: aut criſis cum recidiuatione: q: non euacuatur tota materia morbi.

Circa hunc apho. du^{r} de tex. ⁊ de ꝯ^{to}. De primo ſic: q̄ro ⁊. n. quare poſuit Hip. hāc cōditionē. ſi tēpora reddunt ſe tpaliter. ℃ Ad hoc dico ꝙ 2^{x} eſt tpamentum tēporis. ſ. abſolutū ⁊ relatū: voco aūt abſolutū qn̄ aliqͦd tp̄s ſcꝫ ver aut eſtas hꝫ ſuū tempamentū ſm̄ ꝙ ſua natura reqrit. relatū aūt voco. qn̄ vnū tēpus eſt tēperatū per cōparatione ad aliud. Ita ꝙ ꝓportionaliter correſpōdeat ſibiipſi. (Duplex tē poris tem peramētū.)

℃ Et nota ꝙ pōt eē aliqn̄ ꝙ tēpora nō ſint tempata. ⁊ reddāt ſe tēporaliter ſicͦ ſi hyems ſit ſicca ⁊ borealis. tunc ſi veniat poſt ver pluuioſum reddet ſe tēporaliter q: emēdabit maliciā hyemis. vnde ambo tēpora reddunt ſe tēporaliter. lꝫ nō ſint tempata. ⁊ hoc pōt elici ex ꝯ^{to} illius apho. [De borīs vō ſiquidē hyems.] Jt ab Auic. ꝑmo can̄. fen 2^{a} cap̄. de mutatione aeris: vnde ad hoc vt ipſe tāgat duplicē equalitatē tēporis. d. [ſi tēpora.] Et ſi querat̄ q̄re in 2^{a} pte non poſuit Hip. cōditionē oꝑoſi tēpora ſe reddiderint intēporaliter. rn̄deo ꝙ in faciēdo egritudinē malā ſufficit vna diſtempergtia. ſ. vel abſoluta vel reſpectiua: q: facilius eſt facere malā egrit^{m} q̄ꝫ bonā ſm̄ tempa. ℃ Aut dico ꝙ poteſt ſubaudiri illa cōditio: ſꝫ plus placet ꝑ^{a} ſolutio. ℃ Pōt alr̄ rn̄deri ad ꝑncipalē qōnē. ſ. ꝙ per hāc dictionē. tempora. poſitā in noiatiuo. Intelligit auctor res temporales id eſt vr̄tes nō nāles. ⁊ ꝑ hāc dictionē. in tēporibus. poſitā in ablatiuo. intelligit ipſa tēpora anni ꝓprie accepta. qͦd pꝫ ꝑ tra^{ctus} bur. q̄. d. [ſi temporanea tēporaliter ſe reddernt.] Jt h̄ eſt

melior ſolutio. ℃ Sc̄o. querit̄ de cā iſtius apho. nā Gal. non poſuit. ℃ Ad hoc dic ꝙ iō non poſuit q: plana eſt. nam qn̄ tempus eſt tempatū ⁊ ꝓportionatū. tūc ſi aliqua egritudo contingit eſt ſolū ꝓpter maliciā regiminis tēpus aūt adiuuat. q: nō facit diuerſos ⁊ malignos humores: ſed ſi tēpus ſit diſtempatū. tunc pōt adiuuari. duplex cā. ſ. malicia regiminis ⁊ malicia aeris. q̄re mali ⁊ inordinati morbi ꝯtigūt.

℃ De ꝯ^{to} du^{r}. nā queritur q̄ ſunt illa ſigna. que apparent in ortu ſtellarū. ⁊ qs eſt iſte ortus ſtellarū. ℃ Ad hoc dico ꝙ ortus ſtellarū vocat̄ qn̄ quedā ſtelle ſepant̄ a ſole. ſicut dī ꝙ canicula orit̄ 20^{a} die Julij. ⁊ ꝙ pleiades orit̄ in ꝑn° eſtatis. ⁊ ꝙ arcturus orit̄ in ꝑn° autūni. qn̄. n. iſte ſtelle oriunt̄. tunc debēt apparere mutationes aeris ad vētos ⁊ ad pluuias. ⁊ hoc pꝫ ꝑ ea que dicta ſunt in ꝯ^{to} illius aph. [De borīs.] Jt in ꝯ^{to} illius. [ſi vō borealis fuerit. ⁊ in aquoſus.] ⁊ in lib. de aere ⁊ aqua. ⁊ hoc eſt qͦd hic dicit. (Ort^{us} ſtel larum quid.)

℃ Aphoriſmus. X.

℃ In autūno acutiſſime ſiūt egritudies: ⁊ maxime mortifere: vt in pluribus. Ver vō ſaniſſimum: ⁊ minime mortiferum.

℃ Per autūnum morbi acutiſſimi: atqꝫ exitioſiſſimi accidunt: magna ex parte. Ver ſaluberrimum eſt: minimeqꝫ exitioſum. (Theo.)

℃ Autūno morbi acutiſſimi: atqꝫ exitiales maxima ex parte. Ver vero ſaluberrimum: ⁊ minime exitiale. (Leoni.)

℃ Commentum Galeni.

℃ Tēpora anni ſi ſm̄ ꝙ opꝫ cōplōnes ſuas ſuauerint. Ver ceteris tpibus ſanius: ⁊ mīme mortiferū erit: q: temperantius eſt alijs. Autūnus acutoꝝ mo. hoꝝ eſt gn̄atiuus ⁊ peſtilētior ceteris. Ver vō (ſicͦ dixim⁹) in ſuis tpatū eſt cōplōnibus. Autūnus in multis illaudabilis eſt rebus. Pꝛio q: eadē die aliqn̄ q̄dē fridus aliqn̄ q̄dē calidus. Secundo q: cū ſit poſt etatē iuenit in multis corpib⁹ chimos incenſos ⁊ in q̄buſdā vtutē defectā. Neqꝫ ēt ſolū hoc: ſed ēt anteq̄ꝫ veniat ad cutē chimi mouent̄ ⁊ diſſoluunt̄: ſꝫ iſte veniens recludit ꝓp̄ ſuā friditatē in iterioꝛib⁹. Qͦd vr̄ in omnibus facit hoib⁹: ꝑiculr̄ vō in male dietantibus ex multis fructuū cōmeſtionibus: q̄bus mali chimi in corpib⁹ abūdāt.

℃ Expoſitio Thaddei.

℃ In hoc apho. ponit Hip. cōparationē inter egritudines q̄ fiunt in autūno. ⁊ illas q̄ fiūt in vere. ⁊. d. ꝙ in autūno fiūt eg^{re} actu^{me} ⁊ vt plꝫ mortales. ſed in vere fiunt pauce egritudines ⁊ ſalubres vt multū. ℃ Co^{or} circa hūc apho. ſic ꝓcedit. nā ꝑmo ponit quādā conditionē nec^{riam} ad hūc apho. ⁊ breuiter tāgit eām apho. 2° ponit eām eius ſufficiēter. durat ꝑ^{a} vſqꝫ. [ver ſicut dixͭ.] ℣ Sc̄a diu^{r} in. 2. nā ꝑmo ponit eām de vere. 2° de au° durat ꝑ^{a} vſqꝫ. [autūn⁹ i multis.] Dicit ḡ ꝙ in hoc apho. reqrit̄ vt hec cōditio ſupponat̄. ſ. ꝙ ver ⁊ alia tp̄a retineāt ſuas cōplōnes nāles. nā ſi ver mutaret cōplōnē ꝓpriā. tūc ipſum eſt peius quolibet tempore. ſicut. d. Gal. ſupra in ꝯ^{to} illius apho. [vētres hy^{e} ⁊ vere.]

℃ De 2°. d. ꝙ ver iō eſt ſaniſſimū ⁊ minime mortiferū. q: ipꝫ eſt tempate cōplōnis ⁊ ſanitas in temperamento conſiſtit.

℃ De 3°. d. ꝙ autūnus eſt malus ꝓp multas cās quarū q̄dā ſunt gn̄ales. ⁊ q̄dā ſpeciales. gn̄ales ſunt 4^{or}. ſ. q: ipſe hꝫ ꝑ nām. inequalitatē. nā aliqn̄ calor aliqn̄ frigus eadē die. 2^{a} vō cā eſt. q: eſtas ꝑceſſit q̄ gn̄auit humores calidos aduſtos q̄ reſeruati ſunt ad autūnū. 3^{a} vō cā eſt q: in h̄ tp̄e virtus inuenit̄ defatigata. ita ꝙ nō pōt reſiſtere morbo. ſicut in alijs tpibus: 4^{a} vō cā eſt q: in eſtate chimi inceperūt ꝑuenire ad cutim ⁊ adueniente autūno. recluduntur in interioribus: cauſa vō particularis eſt ex mala dieta. nam quidā egrotant propter malā comeſtionē fructuum qui ſunt illo tp̄e.

Cirs autũ nus faciat multas egritudines.

Circa hūc apho. q̄rit̃.naȝ vı̄ ꝙ autūnus nō faciat multas egrit͛es:q̄ꝛ ipſe eſt tēperatioꝛ ceteris ꝑter ver. ergo ſi ver. iō facit paucas egrit͛es:q̄ꝛ tpatū.tūc aut͛ erit iux ipſuȝ:ꝙ aūt ſit q̄ſi tpatū ponit Auic.ꝑ can̄.cap.ꝺ tpib⁹ āni. ¶ P̄.aut͛ fridus ē ꝛ ſiccus:q̄re cū duab⁹ q̄litatib⁹ repugnat putredini.nā q̄litates putredinis ſunt due.ſ.calitas ꝛ hu͛ ſicut ponit Iſaac in li.febriū.ꝛ Auic.4° can̄.cap.de cauſis putredis.ꝛ Gal̄.4° ꝛ.11.de inge.ſa. ergo autu° min⁹ gñat putredinē q̄ȝ alia tpa.cū repugnet putredini q̄ ē mā fe.ꝯt͛ꝛ q̄re nec acute ſiūt in eo egrit͛. ¶ P̄.non vı̄r fieri acute.q̄ꝛ aut͛ eſt tp̄s fri͛ ꝛ ſiccū in quo multiplicat͛ melācolia que nūq̄ȝ pōt eē cā moꝛbi acuti. imo lōgi. ¶ P̄. vı̄ ꝙ male dicat ꝙ egrit͛ autūni ſint vt pl͛ȝ moꝛtales. q̄ꝛ ipſe ſupponit i hoc apho.ꝙ aut° ꝛ ver ſeruāt ꝓprias cōplōnes.q̄re ꝑ apho. ꝑcedētē ſiēt in eo egrit͛ vt multū ſalue.ꝛ boni ſtatus.ꝛ bone determiatiōis. Itē ꝯ hoc facit qḋ dicit ꝯ͛ in illo apho. Quib⁹ criſis ſit hijs difficilis. ꝑnam ibi.d.ꝙ moꝛbus eſt vt pl͛ȝ ſalubris.niſi ſit peſtilētialis.q̄re iſte aut͛ cū ſeruet ꝓprias cōplōnes nō erit peſtilētialis. q̄re vt multum egrit͛ erūt ſalubres. ¶ Ad oia ꝑmiſſa arg͛.ꝑter vlt͛ ē vnā rn̄ſio. ꝛ eſt talis ꝙ autūnus quātū ē de ſua cōplōne gñali nō ē cā multaꝝ egrit͛ nec peſſimarū:q̄ꝛ talis ſua cōplō eſt vicina tpamētoꝛ q̄ꝛ rōne ſue cōplōnis non multiplicat humoꝛes acutos:ſȝ ꝑꝑ paruā ineq̄litatē ꝛ ꝑꝑ defectū v̄tutis ꝛ ꝑꝑ eſtatē q̄ ꝑceſſit ipſuȝ ꝛ clauſurā poꝛoꝝ ꝛ clauſurā hu͛ ꝯtingit ſua malicia multarū egrit͛ factiua: ꝛ acutarū ꝛ moꝛtaliū. ¶ Ad vlt͛ v̄o dico ꝙ egrit͛ aut͛ nō ponunt͛ moꝛtifere.cōparādo egritudines eius ad ſeinuicē. Ita ꝙ dicat͛ ꝙ egrit͛ aut͛ ſunt in maioꝛi pte moꝛtales q̄ȝ ſalubres.ſȝ ꝑ cōparationē ad ver ſolū.nā i tali autūno plures egrit͛ ſunt ſalubres q̄ȝ moꝛtales.ſed non facta cōparatione ad ver.

¶ Aphoꝛiſmus. XI.

¶ Autumnus ptiſicis malus.

Theo. ¶ Autumnus tabidis malus eſt.

Leo. ¶ Autumnus tabidis malus.

¶ Commentum Galeni.

¶ In ſupioꝛibus autūnus vı̄r blaſphemat͛:i ḃ v̄o ꝑiculariṫ in ptiſicis. Dic aūt ptiſicos itellexit ex vulneribus laborātes pulmonis. Pōt ēt qḋ dixit de oı̄ ꝯſumptione coꝛꝑis accipi:vn̄ nō poſſum certificare ad qḋ horū intenderit Hip. Sed ſiue prius ſiue poſterius intellexerit autūnus neceſſe eſt malus ſit.eſt enim frigidus ꝛ ſiccus ꝛ inoꝛdinatus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū in ꝑcedēti apho. vituꝑauit aut͛ gñaliṫ:nūc vituꝑat eū ꝑi͛ in ptiſicis:ꝛ.d.ꝙ autūnus eſt malus ptiſicis.

¶ Co͛ circa hūc apho.ſic ꝓcedit.nā ꝑ cōtinuat. 1° exponit qd intelligat ꝑ ptiſicos:ꝛ reddit cām apho.durat ꝑ͛ vſq̄ȝ. ſ hic autem ptiſicos. ꝑ͛ autem planum eſt.

¶ De 1°.d.ꝙ ꝑ ptiſicos poſſumus intelligē v̄os ptiſicos q̄ hn̄t vulnus pulmonis:ꝛ poſſumus itelligē oēs ꝯſumptos ſiue cū vulnere pulmonis.ſiue ſine eo: ꝛ verū ē ꝙ autūnus cū ſit frigidus ꝛ ſiccus ꝛ ioꝛdinat⁹.maxīe nocet iſtis coꝛ͛ extenuatis.cū nr̄a tra° deficit in ꝑn°.nā tra° hur.ponit cāȝ verificātē ap͛ ſufficiētioꝛē ꝛ ē hȝ.ꝙ autūnus ē malus ptiſicis ꝑꝑ iſpiratiōnē aeris ineq̄lis quo ledit͛ pulmo:ꝛ ꝑꝑea q̄ꝛ habent coꝛpus nudū carne:ꝛ propterea q̄ꝛ hn̄t debilem ſpiritum animalem:ꝛ virtutem naturalem.

Cirs autũ noceat ptiſicis.

Circa hūc apho.opp͛ꝛ q̄ꝛ Gal̄. ponit ꝙ aut͛ nocet ptiſicis. Sȝ infra in ꝯ͛ illi⁹ apho.ſ in pluuialib⁹.ſ ponit ꝙ ſicc⁹ aer nullo mō.ſ.ptiſiȝ:ſȝ aer frid⁹ calē ꝛ hu͛. ¶ P̄.in 5° de inge.ſa.mittit paratos ad ptiſim ad aerē ſiccū. aut ad ſtāhiū:q̄re cū in aut° ſit aer ſiccus erit eis bonum. ¶ Ad ꝑ͛ dico ꝙ autūn⁹.nō ē tp̄s qḋ gñet ptiſiȝ.ſȝ nocȝ iā factꝭ ptiſicis.vn̄.ā.loq̄bat͛ ꝺ gñone:hic aūt ꝺ noc͛ ptiſicoꝝ. ¶ Ad 2͛ dico ꝙ autūnus nocet ptiſicis.rōne ꝯſumptiōis:ꝛ nō rōne vlceris.ꝛ iō rōne vlceris nō nocȝ ſȝ ꝑꝑ ioꝛdinationē tp̄is nocet:ſȝ rōne ſue ſiccitatis ꝓdeſt vlceribus. q̄ꝛ oīs vlceris cura eſt deſiccare.ſicut dicit Gal̄.in toto mundo.

¶ Aphoꝛiſmus. XII.

¶ De tēpoꝛibus:ſi quidem hyems ſicca ꝛ boꝛealis fuerit:ver vero pluuioſum ꝛ auſtrinum: neċe ē eſtate febres acutas:ꝛ obtalmias:ꝛ diſſinterias fieri:maxīe mulieribus: ꝛ hūidis nā.

¶ Quod ad tēpoꝛum attinet rationē:ſi hyems ſqualida ꝛ aquilonia fuerit: ver pluuiū auſtraleq̄ȝ:febres acutas fieri eſtate neceſſe ē. Et lippitudines:ꝛ inteſtinoꝝ difficultates: maxime mulieribus:ꝛ ijs qui humidā habent naturā. Theo.

¶ De tēpoꝛibus:ſiquidē hyems ſicca:ꝛ aquilonia fuerit:ver v̄o pluuioſum:ꝛ hauſtrale:neceſſe ē:eſtate febres acutas: ꝛ lippitudies(greci opthalmias vocāt)ꝛ iteſtioꝝ difficultates:ꝓcipue v̄o mlīerib⁹:ꝛ viris q̄ nā ſunt hūidioꝛes. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Ab eēntia tēpoꝝ anni icipitꝛ hoc veris ꝛ hyemis dicēs. Si hyems ſicca ꝛ boꝛealis fuerit: ver v̄o pluuioſuȝ ꝛ auſtrinū ꝛ hūidū. Que q̄dē mutatio ꝑua ē:ſȝ cē curſuȝ nāe tn̄ vn̄ in eſtate fe.acutas ꝛ optha.mias ꝛ diſſinterias fieri neceſſe ē:q̄rū cāe in pitonaeocōcheidatō.i. in libro de aere ꝛ aq̄ ab eodē mōſtrate ſunt cū diceret. Si hyems ſicca ꝛ boꝛealis fuerit:ver v̄o hūidū ꝛ auſtrinū eſtate neċe ē fe. acutas eē ꝛc̄. qḋ ſi ſit ſubito opthalmiā neċe eſt ſubſeq. Terra enīȝ cū eodē tp̄e ſit hūida:ꝑꝑ veris pluuias:ꝛ auſtrini caloꝛē duplicēt ꝛ hūiditatē: vētres v̄o cū nō deſiccent͛ nec humiditas cerebri minuat͛:neċe ē fe. acutas in eſtate ſubſeq̄:ꝛ maxīe flaticis.diſſinterias v̄o ꝛ in mulieribus ꝛ hūidis nā. Hec in pitonaeredatoncheidaton:q̄ ibidē explanabo.ḃ ibidē naſci dixit in eſtate. Itē in 2° ꝑticula epidimie q̄ſdā in eſtate coꝛruptiōes dixit naſci in Cratō ciuitate:ꝛ naſcebāt͛ in coꝛꝑib⁹ eoꝝ q̄dā puſtule:q̄ ignes ſacri vocant͛ qḋ ſic i libro eodē ꝯtexuit. Fuit in ciuitate cratō in eſtate nimia pluuia ꝛ ḃ in tota eſtate ca.cū auſtrinis maxīe vētis:vbi Hip.mōſtrauit cās.i.earūdē puſtularū naſcētiū māṁ. Cōplō.n.tūc tp̄is in q̄litates putredineȝ faciētes mutari feſtinauit hicꝛ quoꝝ nā appata fuit ad ḃ:ſic Hip.ḃ dic̄. Moꝛbi ingt i humidis naſcētes tp̄ib⁹:diuturne ſunt fe.fluxus vētris ꝛ putredies:ꝛ magis caloꝛ in his opat͛ q̄ȝ hūiditas.q̄ cū vtraq̄ȝ ꝯueniūt ꝛ adeo foꝛtia ſunt ſic̄ in craton ciuitate fuerūt cito putrefaciūt. Hyems v̄o ſicca ꝛ boꝛealis q̄buſdā coꝛꝑibus idē efficit:ſic̄ idē dixit. Auſtrina grauat auditū. Boꝛeaȝ fac̄ tuſſire:aſpitatē gutturis:vētres ſiccos:diſſuriā: hoꝛroꝛē: doloꝛes coſtaꝝ ꝛ pectoꝝ. Itē ſi tp̄s inq̄ȝ ſiccū fuerit:minus fac̄ iſirmari q̄ȝ pluuiale ꝛ min⁹ ē moꝛtale: ꝛ tn̄ hyemē ſiccā ꝛ boꝛealē eſſe dixit nocētē:ſȝ nec fe.nec diſſinteriā. Quare aūt in v̄e ſi auſtrinū ꝛ hūidū ſit:i͛ idē nō ꝯtingit:q̄ꝛ hyems antea fridioꝛ ꝛ ſiccioꝛ fuerat. Vn̄ Hip. Nō ſufficit ingt ꝑn̄tes q̄litates tēpoꝝ cognoſcē:ſȝ ēt q̄les fuerit ꝑterite. Si ḡ coꝛpus prius deſiccat͛ in hyeme:q̄ꝛ hyems ſicca ꝛ boꝛealis fuerit nō ſolū liberat͛ a paſſiōibus in vere cōtingētib⁹:ſed ēt ab eodē v̄e adiuuat͛ ꝛ aliq̄n diu ſuſtentat͛:vt ad tēperātiā quā ꝑdiderat reducat͛. Qḋ ſi totū ver humidum ſit: coꝛpus aūt ſiccū:vt ꝑus mutabit͛ in ꝯ͛iū:cū ꝑꝑ diuturnitatē veris humidi tēperamētū amiſerit: ꝛ ſic in humiditateȝ ipſuȝ opȝ v̄ti. Superueniēte v̄o eſtate paratū eſt putredini: vn̄ aliq̄n cū opthalmie ꝛ diſſinterie ſiunt cum.n.terra adhuc ſit humida neq̄ȝ venti iſtio tp̄e pflari adhuc appuerint:q̄ poſt in diebus appere ſolēt canicularibus: neċe ē ḃ tp̄e qḋ eſt iter initiū eſtatis ꝛ caniculares dies vētis adhuc abſentib⁹ fe.acute ſeq̄nt͛.cū hūi.n.putreſiūt i coꝛꝑib⁹ ex caloꝛe:

Puſtule q̄ ignes ſacri vocāt͛.

Boꝛee eſt ſiccus.

ꝑn̄tes tēpoꝝ qualitates cognoſcē nō ſufficit:ſȝ ēt quales fuerit preterite.

⁊ humiditatis ꝯſtationib⁹. vñ opthalmie ſiũt ⁊ diſſinterie. Hec aũt ꝯtingũt ſm vicinitatẽ mẽbroꝝ chimos illos recipiẽtiũ: ⁊ ſm diuerſitates cõplonũ corporũ. Opthalmie ꝟo vẽs ſunt in oibus abſ hiis q nãliter fridi eẽ certificantur ſiue humidi ſiue ſicci: ⁊ abſ hiis q fortes hñt oculos: non recipiẽtes humores a capite deſcendentes. Diſſinteria ꝟo fit tũc in mulierib⁹ ⁊ humidis nã ſicut Hip. teſtaſ: q̃ mã p tp̃s colli͛ ẽt a calore eſtatis inficiſ ⁊ fit ſſa: ⁊ iõ q2 ſua ſalſedine exaſperat ⁊ vlcerat generat diſſinteriã. Mulieres. n. vt Hip. inqt humidiores ſunt maſculis: in qbus ſi ſola hũiditas inflãmaſ neceẽ hũida corpa h͛ ꝯcã patianſ. hũiditas. enĩ q̃ſi mã eſt putredis. calor aũt cã eſt efficiẽs. humiditas aeris quo ſupfluitates hũoꝝ in corpe deſiccari nõ pmittit: vñ adiuuatiua eſt cã putredinis. Inde ĝ dixit ſſaticos plimos ſebres patitcũ eoꝝ corpa ſunt hũidiora: in qb⁹ cũ q̃dã putreſiãt ⁊ in eis remaneãt: ſe. ĝnant ⁊ diſſinteriã: ſi p inteſtina exeãt. Qui morbi p totã eſtatẽ neceẽ eſt ſint: ſi non in diebus canicularib⁹ aliq̃ imutatio ſupaũerit ſicut Hip. in peritonaeredató. Diſſinteria inqt in mulierib⁹ fit ⁊ humidis nã. Et ſubdit. Si pluuia ⁊ hyemale tp̃s poſt dies canicularesvenat: ⁊ vẽti iͦ tp̃e pſtaturi ſuccedãt illi morbi. quos diximus ſupius ſunt ceſſaturi ⁊ autũnus ſanior erit. ꝙ ſi nõ mortalitas in pueris ⁊ mulierib⁹ eſt ſperanda iuuenes ſunt remoti ab iſirmitatibus hiis. qcũ ꝟo euaſerint ſine dubio incidunt q̃rtanas ⁊ inde hydropiſim. qͦd quare fiat ⁊ q̃re ſibi iũxerit in eodẽ libͦ dꝫ explicari. ℣ Hunc apho. expoſui nihil quo qͦd neceẽ eſt pretmiſi: ⁊ h͛ qͦd neceſſe eſt in pitonaerõchcidatõ ſili͛ expoſui. hoc aũtẽ certificauit ex rõnibus: ⁊ rerũ nãliũ iueſtigationibus: nõ ſoluꝫ expimẽto. Quotiẽs. n. inqt auctor i qbus ciuitatib⁹ hoc pbauit i diebus vite ſue bis vel ter vel paruꝫ plus. Si. n. videris quin vel ſeptẽ hoies aliq̃ meⁿᵃ mobiles: expimẽto ſolo nõ potuiſti certificari illa meⁿᵃ hoies oẽs poſſe moueri. Non ergo Hip. dixit. Neceẽ eſt niſi ex rõne ⁊ rerũ nãliũ iueſtigatione.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia ſupra loquutus fuerat de impſſione tẽpoꝝ abſolute. loquiſ mõ d͛ impſſiõe eoꝝ reſpectiue. cõparãdo vnũ tp̃s ad aliud ⁊. d. ꝙ ſi hyems ſit ſicca ⁊ borealis. ver aũt ſit pluuioſũ ⁊ auſtrinũ. neceẽ in eſtate ſequẽti fieri obtalmias ⁊ fe. ꝯtinuas. ⁊ diſſinterias. ⁊ h͛ maxͥ in mulierib⁹ ⁊ huˡᵉ. nã ſcꝫ flegmaticis. ¶ Comͦʳ ſm traᵗᵐ iſtius mẽdoſi monachi valde trũcate pcedit. ⁊ iõ lꝫ eũ pſequar ſm hãc trãſlationẽ quãtũ ad aſſignationẽ dͦrũ. tñ quãtũ ad ſniaꝫ ſeq͛r aliam trãſlationẽ. Notat ĝ nobis Gal. ſup h͛ aph. in gñe. 7. quoꝝ pᵐ ẽ de modis ſm quos variaſ aer pp mutationẽ tẽporũ. 2ᵐ ẽ de poſitiõe ſue apho. ⁊ ordis cũ expõne cuiuſdã dci. ſ. quãta ſit iſta mutatio quã in hiis tpib⁹ tãgit. 3ᵐ ẽ de redditione cãrũ apho. in gñali. 4ᵐ eſt de remotiõe vel rñſiõe ad quaſdã q̃õnes. 5ᵐ ẽ de ſpãli aſſignatiõe cãrũ ꝟificãtiũ aph. 6ᵐ eſt de termino iſtarũ egritᵐ. 7ᵐ eſt de expoſitione vnius verbi poſiti in apho. ſ. neceſſe. ¶ De pͦ notˡˡ nihil ẽ in hac trãſlatiõe. ⁊ iõ ſunt ſolũ hic. 6. notᵉ vl. 6. ptes. durat pͣ vſ ſquoꝝ cãe. 2ᵃ vſ. I͛tẽ in 2ᵃ ptᵉ. 3ᵃ vſ. h͛ aũt cõtigũt ſm vicinitatẽ. 4ᵃ vſ qui morbi p totã eſtatẽ. 5ᵃ vſ. hunc aũt apho. 6ᵃ vſ ad ſinẽ. ℣ Dicit ĝ de pͦ ꝙ tp̃s aut ſeruat ppiã cõplonẽ aut mutat eã: ſi ꝟo ſuat ſuã cõplonẽ nõ ſpectat mõ ad nos. ſi ꝟo mutat. tũc illa mutatio hꝫ. 5. diuiſiões. nã aut mutatio ẽ ad ꝯſimilẽ qualᵗᵐ tp̃is ſic ſi eſtas fiat calidior q̃ dꝫ. ⁊ hyems fridior. aut ẽ mutatio ad diſſimilẽ q̃litatẽ. ſic ſi hyems fiat cal̃a aut eſtas friᵃ. 2ᵃ ꝟo diuiſio eſt ꝙ mutatio tp̃is aut ẽ vnius tp̃is ſolũ. aut pliũ. ⁊ ſi pluriũ aut duoꝝ aut triũ aut 4ᵒʳ. 3ᵃ ꝟo diõ ẽ ꝙ mutatio aeris aut. ſ. egritᵐ in eodẽ tp̃e. ſ. qñ eſtas ẽ cal̃a ⁊ huᵃ: ⁊ tũc in ea cõtingũt carbũculi. aut. ſ. egritudinẽ in alio tp̃e qͦd ſequiſ. ſic in pñti apho. ꝯtingit. q2 diſtẽperãtia eſt in ꝟe ⁊ egritᵒ ſit in eſtate. 4ᵃ diõ ẽ ꝙ aer aut mutaſ ſm vnã cõplonẽ tm̃: aut ſꝫ duas. nã pt fieri cal̃a tm̃ vl cal̃a ⁊ ſiccᵃ. 5ᵃ diuiſio ẽ ꝙ mutatio aeris ſine tp̃is. aut eſt multũ vehemẽs ⁊ nãe humane nociua. aut eſt debilis ⁊ nãe huᵐᵉ nõ multuꝫ nociua. nã ꝯᵗᵒ mutata ad calm ⁊ hũidũ ẽ multũ nociua nãe humane: q2 gñat fe. acutas ⁊ peſſimos morbos: ſꝫ mutatio ad calm ⁊ ſiccũ nõ ẽ tãtũ nociua ⁊ h͛. d. Gal. de pͦ notˡˡ lꝫ diffamatus monachus nihil de h͛ poſuerit. ¶ De 2ᵒ. d. ꝙ Hip. icepit a cõplone mutata ipſius hyemis ⁊ veris ponẽs hyemẽ frᵃᵐ ⁊ ſicã ⁊ ver calm ⁊ huᵐ: ⁊ loquiſ de mutatiõe nõ multũ excedẽte. tñ lꝫ ſit pua ẽ pter nãm. ⁊ ponit in eſtate ſequenti fieri paſſiões pdictas. ¶ De 3ᵒ. d. ꝙ cã iſtius apho. pꝫ p ea que ſunt dicta in lib. de aere ⁊ aq̃. nã ibi poſuit hũc eũdẽ aph. ⁊ ponit cãm eius in hũc modũ. Cũ ver ſit calm ⁊ huᵐ pp ventos auſtrinos q multiplicanſ. adueniente poſtea calore eſtiuo putreſcit hũiditas in corᵉ ex q̃ ꝯtingũt pdicte egritᵉ ſcꝫ obtalmia fe. acute ⁊ diſſinteria. ſ h͛ melius diceſ qñ comẽtabiſ liber de aere ⁊ aq̃. ¶ De 4ᵒ nr̃a traᵒ deficit in q̃dã q̃õne. ⁊ ego ponã eã ſm burgᵒⁿ. ⁊ eſt talis. ℣ Queriſ q̃re iſte egritᵉ q̃s Hip. ponit venire in eſtate nõ veneru͛t i hyeme aut in vere. p ĝ pſequamur de pͣ pte. ſ. q̃re nõ ſiãt i hyeme. ⁊. d. ꝙ in 2ᵃ ptᵉ lib. epyᵃ poſuit Hip. ꝙ in eſtate in q̃dã fuit ciuitate cratõ in q̃ fuit maxͣ pluuia ⁊ maxͥ calor. ita ꝙ facte ſunt putredines multe. nã tp̃s pluuiale. ẽ multũ egrotũ. ⁊ in eadẽ eſtate fci fuerũt multi carbũculi ex illo hũore corrupto. nec fuit facta dilatio ad aliud tp̃s. ⁊ iſta fuit q̃ſi quedã obiõ: ⁊ ſolo eſt ẽt: q2 illa mutatio. ſ. ad calm ⁊ huᵐ. eſt multũ mala ſm ſe pp putredinẽ q̃ in ea gñaſ. ⁊ fuit multũ fortis. q̃re potuit facere egritᵉˢ in eodẽ tẽpore: ſꝫ i hyeme friᵃ ⁊ ſicca nõ eſt tã magna ⁊ mala mutatio q2 tempora ſicca ſunt ſaniora pluuialib⁹. tñ hñ ſiunt in eo quedã incõmoda: ſꝫ parua. ſ. tuſſes, faringes, ⁊ hiis ſiliã: ſꝫ non febres cõtiᵉ. ⁊ hiis ſimiles egritᵉˢ: ſoluta ẽ ĝ qͦd pͣ. ¶ Ad 2ᵐ aũt. ſ. quare iſte egritᵉˢ nõ ꝯtingũt in vere. ſꝫ vadũt ad eſtatẽ. ipe rñt ꝙ iſte egritudines: iõ nõ ꝯtingũt in ꝟe. q2 pceſſit hyems frigᵃ ⁊ ſicca. vñ nõ potuit caliditas ⁊ hũiditas ꝟis. ſtatiꝫ imprimẽ morbos: ſꝫ p reduxit cõplonẽ fridã ⁊ ſiccã hyeᵐˢ ad tẽperamẽtũ: ⁊ poſtea q2 i toto ꝟe durat talis cõplõ ꝟis cal̃a ⁊ huᵃ pmutat aerẽ ad calm ⁊ huᵐ: vñ ſupueniẽte calore eſtatis: cũ adhuc ſit huˡʳ in aere ⁊ terra ⁊ corporib⁹ nr̃is cõtingũt dcẽ egritᵉˢ. ¶ De 5ᵒ ſic agiſ q2 iſte egritᵉˢ nõ ꝯtingũt oibus hoib⁹ nec in oibus mẽbris. ſꝫ in diuerſis hoib⁹ ⁊ diuerſis mẽbris. ⁊ h͛ ſm diuerſitatẽ nãrũ ⁊ ꝟtutũ ⁊ ſꝫ vicinitatẽ mẽbroꝝ ad humores corruptos: nã obtalmiã patiunſ illi q ad hãc ſunt aptiꝫ ⁊ ſunt oẽs pter illos q hñt oculos frigidos tm̃: ⁊ q hñt frigidos ⁊ ſiccos. ⁊ qui hñt frigidos ⁊ humidos. ⁊ maxĩe repugnãt illis q hñt oculos frigidos ⁊ ſiccos: q2 talis cõplo repugnat cõploni illius tp̃is ⁊ ẽt pter illos q hñt oculos nãliter fortes. ⁊ intelligo oculos fortes nãliter pp bonã cõpõnẽ. nã aliter ẽ repetitio ſupflua: ⁊ nota ꝙ in h͛ loco deficit parũ traᵒ burgõdionis. naꝫ nihil loquiſ de cõplone ꝯ̃ſtãte obtalmie: vñ hñtes oculos debiles ⁊ hñtes cõplonẽ eoꝝ calãꝫ ⁊ hũidã. ⁊ cal̃am ſolũ. ⁊ cal̃am ⁊ ſiccã cadẽt in hãc egritudinẽ: nã in egritᵐ tp̃alẽ non cadit niſi ille q eſt aptus ad eã: ⁊ ꝯtingit iſta egritᵒ pp vicinitatẽ quã oculi hñt ad caput. nã recipiũt. illas ſupfluitates ab eo: diſſinterie ꝟo ꝯtigũt flegmaticis ⁊ mulierib⁹ ⁊ pueris. ⁊ fe. acute ſiũt. nã in iſto tp̃e multiplicaſ humˡʳ ⁊ caliditas. quare huˡʳ ẽ mã putrefactionis ⁊ caliditas. ẽ cã efficiens. ⁊ corᵃ talia ſunt humida. ⁊ ſic aptitudo concurrit ex parte cãe mãlis. ⁊ ex pte cãe efficiẽtis concurrit fortitudo: vnde ſi talis putredo feraſ circa venas: facit feᵐ acutã. Si ꝟo feraſ circa vẽtrẽ. facit diſſinteriã: ĝ pꝫ q̃liter iſte egritudines ꝯtingũt ſm aptitudinẽ nãe, cõplonis, ⁊ etatis ⁊ ſex⁹. ⁊ ſm vicinitatẽ mẽbroruꝫ ad illos chimos. ¶ De 6ᵒ. d. ꝙ iſti morbi qui ꝯtingũt in hac eſtate poſſunt durare multuꝫ ⁊ parũ: nã ſi in diebus canicularibus veniat pluuia: ⁊ ventus qui ſolet illis tẽporibus venire. tunc ceſſabit iſta egritᵒ: q2 non pluuia attẽpabit caliditatem: ⁊ ventus huᵐ: ⁊ tubo

antiſimus erit valde ſanus. Sed ſi illi venti ⁊ pluuia nō ve/
nerint: tūc mortalitas creſcet in pueris. ⁊ mulierib⁹ ⁊ hu^{te}
māe: ⁊ ſi aliq euaſerint de iſtis cadēt in quartanā: adueniēte
autū°: ⁊ poſtea in hydropiſim iuuenes tn̄ ⁊ ſenes. ſunt ab
his opationibus remoti cū vo iſtius dicti dicet in lib. de
aere ⁊ aq. cū illū comētabimur. ¶ De 7° ⁊ vlt°. d. q totus
apho. eſt expoſitus. ꝑter h vbū. ſ. neceſſe. qd hic ponit: ⁊ ēt
in lib. de aere ⁊ aqua: ⁊ dico q ipſe poſuit ipſū. nō ppea q
ipſe multotiens viderit h tpa feciſſe has egritudines. q: iz
ipſe vidiſſet bis vel ter vel q̄ter tales mutatiōes. tales mor
bos facere: nō potuiſſet pp hoc certificare ſemꝑ tales mor/
bos facere: ſz dixit hoc pp inueſtigationē rōnis. nā rōnabi/
le eſt cū tale tēpus fuerit vt talis egritudo fit. ⁊ ponit vnū
ſimile Gal'. cū quo hoc ꝓbat. ſ. q nō dixit hoc pp experien
tiā: ſz pp rōnem: nā ſi tu videris. 6. homines aliq medicine
laxari. nō potes pp hoc dīe q oēs debeant illa me^{a} laxari.
niſi tu videas rōnē: q̄re hoc cōtingit. ⁊ talr dz poni in hoc
par^{te} ſenſus ſm burg. ſz ſm ꝯſtantinū dz poni q ipſe Hip.
dixit h vbū. l. neceſſe. Jnō credēs ſoli experimēto: ſz expi/
mēto ⁊ rōni. ⁊ ſatis pōt ſtare vterq; ſenſus. ⁊ h ē expō ꝯ^{tis}.
¶ Du^{a} vo pauca ſunt hic q: Gal'. hū comētauit: tn̄ aliq pau/
ca ponā. querit' q̄re Hip. poſuit h copulationē triū tēporū:
ſufficiebat. n. ponere ver ⁊ eſtatē. ¶ Ad hoc dic q ipſe fec̄
vt doceret nos ꝯſiderare non ſolū q̄litates tpis p̄ſentis ſed
copulare p̄terita cū p̄ſentibus. Jtē vt oſtēderet q vnū tpꝰ
diſtēperatū poterat emēdare aliud tēpus qd p̄ceſſerat ⁊ q
tpꝰ diſtēpatū p̄cedēs pōt retardare impſſionē tpis vēturi.
¶ D. cū in hoc tpe multiplicent' putredines. vi q nō ſolum
hee paſſiones fiāt acutiſſime ſz oēs q̄ ꝯtingūt ō putredine.
⁊ ſunt multe. ¶ Ad hoc dico q ſine du° verū eſt. tn̄ iſte ſūt
famoſiores q̄ in hoc tpe ꝯtingūt. ¶ D. ponit q ver calm ⁊
hu^{m} pōt pmutare in ꝯ̄riū aerē frigidū ⁊ ſic. factū ab hye^{e}: ſz
nō vi q: ſi hyems eſt ſicca nō pōt h facere ſine magna cā q:
eſt ꝯ̄ria nāe hyemis cū hyems ſit nāliter hu^{a}. ⁊ maxie hu^{a}
vñ p illū apho. [in morbis minus.] vtraq; ſiccitas ſi ſit in
hye^{e} nō pōt eē ſine magna fortitudine. Jtē hyems eſt frida
de ſe plus quolibet tempore. ⁊ ſi addat' ei plus de fr^{e}: plus
poterit: q̄re aer ita infrigidat' ⁊ deſiccat' in hyeme. qd nūq̄
poterit mutari in ꝯ̄riū in vere: q: nūq̄ pōt in tātū diſtēpera
ri ad calitatē ⁊ hu^{te} i quātū hyems ad friditatē ⁊ ſiccitatē.
¶ D. ver ē breui⁹ tpꝰ q̄ hyems ſicut. d. Auic. cap. de tpib⁹: ⁊
quare plus poterit frig^{as} ⁊ ſiccitas aeris facta p hyemē q̄
hu^{as} ⁊ calitas facta p ver. ergo non poterit aer exiccatus ⁊
infridat⁹ in hyeme mutari in ꝯ̄riū p calitatē ⁊ hu^{tem} veris.
¶ Ad hoc dico q tātū pōt ver addere ſup ſuā cōplōnē nālē
in calitate ⁊ hu^{te}: quātū poſſit hyems addere in fr^{e} ⁊ ſicci/
tate. lz abſolute nō poſſit in tātū ver calm in quātū hyems
fr^{m}: q: ſcā eq̄li additione ad hyemē ⁊ ad ver. hyēs abſolute
erit frigidior: q̄ ver ſit calidius. tn̄ p cōparationē nō eſt ita:
imo ē ibi equalis exceſſus. ¶ Et ſi dicis: ver eſt breuius tē/
pus q̄ hyēs. Dico q hoc verū eſt in vere nāliter ſe hn̄te. ſz
hoc ver nō hz ſe nāliter. ⁊ forte nō fuit ſiccitas ⁊ fr^{as} tanta
in hyeme addita ſupra ſuā cōplexionē naturalē quāta fuit
calas ⁊ hu^{as} addita ſupra nālē cōplōnē veris. ⁊ ſine du°. ſi
equalis fuiſſet additio ſm oēm ꝯſiderationē. nō fuiſſet ſcā
mutatio in ꝯ̄riū ſz ſolū tpamētū. ¶ D. du^{r} de hoc qd. d. q
iſtud tēpus. f. fe. acutas: ſz nō ſolum h. ſed etiā in lib. de ae/
re ⁊ aqua. ponit q in hoc tēpore fiūt acutiſſime. nā cum cā
iſtius fe. ſit tempus pluuioſum. ⁊ etiā dicat Hip. q in plu/
uialibus fiunt febres longe videtur q nō fiant acutiſſime.
¶ Ad hoc dico q ſi iſta fe. fuiſſet genita in ipſo vere nō fuiſ/
ſet acut^{me} propter humiditatē veris: ſed q: dila° genera/
tionis facta fuit ad eſtatem potuerunt eſſe acutiſſime.
¶ Uel dic q vocauit eas acutiſſimas. non propter breuita/
tem multam temporis. ſed propter periculum. nam tales
feb. ſunt multū piculoſe: q: talis mutatio aeris ē noci⁹ val/
de nature propter putredinem ſicut poſuit hic co^{or}.

Uera: ver faciat fe. breues acutas.

¶ Aphoriſmus. XIII.

¶ Si vero auſtrina hyems: ⁊ pluuioſa: ⁊ tran/
quilla fiat: ver vero ſiccū ⁊ boreale: mulieres
ſi quidē quibus partus ad ver ineſt: ex oi occa/
ſione abortiunt. Si vero genuerint: morbidos
pueros: ⁊ ībecilles pariunt: vt aut ſtatim reſol
uant: aut morbidi ⁊ tenues viuāt exiſtes. Alijs
vo iunioribus qdē: diſſinterie: ⁊ obtalmie ſicce:
fiūt. Senioribus vo: catarri celerit̄ diſſoluētes.

¶ Sed ſi hyems auſtralis: pluuia ⁊ tepida fue/
rit: ver ſqualidum aquilentūq;: mulieres qua/
rum partus iuxta ver properant: abortum ex
qualibet cauſa facient. Que autem pepererit:
ībecilles ac morbidos edēt īfantes. Ita vt aut
ſtati pereāt: aut tenues atq; valitudiarij viuāt.
Ceteris difficultates iteſtinorum: ⁊ lippitudines
aride accident. Senioribus vero: deſtillatio/
nes que cito interimant. Theo.

¶ Si vo hyems hauſtralis: ⁊ pluuioſa: ⁊ ſere/
na fuerit. Ver āt ſiccū: ⁊ aqloniū: mulieres qui
bus pt⁹ ad ver ieſt: ex q̄cūq; occaſiōe abortiūt.
Que vo pariēt: ībecilles: ⁊ morbidos īfantes
pariūt. Quare vl' ſtati itereūt: vel tenues: ⁊ va/
litudinarij viuūt. Ceteris vo mortalib⁹. diffi/
cultates iteſtinorum: lippitudies ſicce fiūt. Senio
ribus autē: deſtillationes que cito iterimēt. Leoni.

¶ Commentum Galeni.

¶ Cōplōnes hor tēpor in hoc aph. oppoſitas fecit in aph.
ſupiori. Uer. n. ſile in ſupiori hyemi: hyemē vo veri aſſimi
lauit. Jā ergo dixit in h⁹ hyeme q ipſe egritudies nō ſunt
fortes. Hic ergo dicemus q̄re ſi hyems ſit cal'a ⁊ humida:
ver vo frigidū ⁊ ſiccū: neceē ſit hoies egrotare in ve: ⁊ pgnā
ras mulieres: parua occaſione abortire: corpa. n. earum in
hyeme cal'a ⁊ humida ſunt: hūida vo: ⁊ tenera ⁊ rara ſunt:
vnde cito frigitudo aeris ad iteriora penetrabit. Pueri. n.
longo tēpore aſſueti cal'o aere: pcutiuntur ſubita ⁊ magna
percuſſione: aere frigido penetrante ad eos: vnde abortiūt
femie: q: aut pueri i vētre cito obeūt: aut qñ exeūt tūc obe/
unt: q ſi viuos gñauerit: nō pñt tā magnā imutationē calo
ris aeris aſſueti ifridatē pati: ſcito g̃ moriunt': aut ōbiles vi/
uunt. Hoies āt ſlatici: ⁊ max^{e} mulieres: ſic dixit fiūt diſſin/
terici: ex occaſiōe ſlatis a capite ad vētres deſcendētis: qd
neceē ē q ſic augmētet': q: cū capita i hyeme ſlate ipleant': ⁊
initio veris ifridant': cerebrū vo cū ifridat': vt nec cib⁹ nec
nutrimētū ē coquat': ⁊ ſl'a neceē ē mutet'. Qd aūt ex friditate
nimia ⁊ hūiditate gñat': acidū efficit': ⁊ ſi ex nimio calore
ſit ſalſū: ſi ex puo dulce vl' iſipidū: ſl'a g̃ in hyeme cal'a gña
tū in capite: neceē ē ſalſū eē: ex hyemis calore: ⁊ vñ diſſin/
terie fiūt: q: cū diu ſl'a illud in iteſtinis moret' i ſua ſalſedine
inteſtina pūgunt': ⁊ vulnerant': occaſio more ē viſcoſitas.
Jn calidis vo nālr ⁊ cholericis: ſicca opthalmia erit: ſicca
dī cū nihil ab oculis mittit': qd iter neceē fuit euenire: q: cū
caput in hyeme plenū ſit hūore: vere frido ⁊ ſicco exiſtente
claudunt' pori: ⁊ ꝯſtipant': ⁊ ſic hūores a capite exprimūt':
ſic cū aq̄ ſpongia plena manibus cōprimat': deſcēdit āt ad
loca ſibi apparata humiditas. vñ ⁊ oculos hñtes debiles
opthalmiā erūt patiētes: q nō currit: pp frigiditatē aeris:
⁊ ꝯſtipationē ſupficiei in oculorū pāniculis: qd Hip. teſtat'
palam in pitonarcheidato cum: dī. Quib⁹ dñat' ſl'a neceē
eſt a capite dſcēdēre ſlate: diſſinteriā patiāt': ⁊ max^{e} h ꝯtin/

Flegmat acidi ſalſi ⁊ iſipidi ꝯſtitutiua

Opthalmia paſſio qui.

Catarri. vta ⁊ cru/ ſi; oup. ex

git mulierib⁹:qb⁹ iſta oñat: ꝓp hūiditatē deſcēdētē a capi/
te. Colicis aūt ſicca opthalmia venit: ꝓp caliditatē capitis: ⁊ ſic
citatē ſui. Qd̄ in fine dī hui⁹ apho. Seniorib⁹ ꝟo catarri
cito diſſoluentes: in gitonacroncheidaton ſubinnulit talr.
Senioribus decrepitis catarri veniūt: ꝓp debilitatē venarū
⁊ ꝯſumptionē earū: vñ ⁊ celeriter pereunt. vel in dextro la/
tere paralyſim ſuſtinebūt. In h̄ loco Hip. non intellexit ca/
tarrū: ſicut ſolet intelligi: q a capite in canale pulmonis d̄/
ſcēdit: ſ; itēdit eū q euenit in venas: q̄ ſub capite ſunt: vñ ⁊
h̄ celeriter diſſoluētes h̄ñ addidit: q2 criſis hui⁹ catarri ci/
to venit: cū oēs alij ſoleāt eē diuturni. Alij interp̄tes huius
aphoriſmi: itelligūt catarrū a capite deſcēdētē ad guttur ⁊
ad canales pulmonis: ⁊ iō ipſi adiūgūt: nō: ꝑiculū negati/
nam: ſcribētes. Senioribus catarri nō celeriter diſſoluen/
tes: cōfirmāt quoq; omnē catarrū frigidū non cito in his
maturari: ꝓp etatē eorū. Sed ei qd̄ nos diximus Hip. ꝯcor
datur in peritonacroncheidatō: vbi cito (inquit) pereunt.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Hip. in apho. p̄cedenti poſuit quales egrit^{es} ꝯtingant in
hy^e fr^a ⁊ ſicca ⁊ ꝟe calo ⁊ hu^o. mō ponit q̄les egritudines
cōtingāt in tēporibus p̄dictis eē ſe h̄ñtibus: ⁊ h; iſte apho
partes. 3. nā p̄ ponit qd ꝯtingat mulieribus p̄gnātibus ex
hijs tēporibus: 2° qd ꝯtingat iuuenib⁹. 3^a qd ꝯtingat ſe/
nioribus: durat p^a vſq;. ⌈Alijs ꝟo iunioib⁹. ⌋2ª vſq;. ⌊ſe
nioribus ꝟo. ⌉¶ Dicit ḡ de p̄ q ſi hyems ſit calā ⁊ hu^a: et
ver fr^m ⁊ ſiccū: tūc in vere ipſo ꝯtingit h̄ mulierib⁹ que tūc
debēt parere. ſ. q ipſe ab oī cā facili abortiūt. Aut ſi pariūt
filii ſunt ībecilles. aut ſtati; cū naſcunt̄ moriunt̄. ¶ De 2°. d.
q iuuenes patiunt̄ diſſinteriā ⁊ ſiccā obtalmiā. ¶ De 3°. d.
q ſeniores patiūt̄ catarros diſſoluētes eos valde velocit.
¶ Co^{or} circa hūc apho. ſic ꝓcedit. nā p̄ ponit gñalē expōne;
2° ponit ſpālē. ſ. expōnē ſte: durat p^a vſq;. ⌊⁊ parituras mu
lieres. ⌉p^a h; duas. nā p̄ ponit ꝯtinuationē iſtius apho. ad
p̄cedētē. 2° ponit quādā dr̄ia; iter hūc ⁊ illū: durat p^a vſq;.
⌊Iā ergo dixit. ⌉In ſpāli aūt expōne ſic ꝓcedit. nā p̄ expo/
nit hāc pt^{es}. ſ. ⌈mulieres qbus partus ad ver ineſt. ⌉2° ex/
ponit hāc aliā. ⌈Alijs ꝟo iunioib⁹. ⌉3° exponit hāc alia;
ſc;. ⌊ſeniorib⁹. ⌋durat p^a vſq;. ⌊hoīes aūt fleg^{ci}. ⌋2^a vſq;.
⌈Quod in fine dī h⁹ apho. ⌋⁊ multe pnt alie diuiſiōes fie/
ri: ſ; h̄ omitto intelligētibus. ¶ Dicit ḡ q iſte apho. recte
opponit̄ ſupiori. nā in illo poſuit hyemē fridā ⁊ ſiccā. ⁊ ver
cal^m ⁊ hu^m. hic ponit eꝰ. ¶ In 2ª pte. d. q dr̄ia eſt iter hūc
apho. ⁊ ſupiorē quo ad euētū egit^m vtrorūq;: nā egrit^{es} ſu/
periorū tēporū ꝓlabātur ad eſtatē. ⁊ mōſtrauimus cām
quare hoc ꝯtingit: ſ; egrit^{es} iſtius apho. ꝯtingūt ſolū i ipo
vere. nec differūt ad eſtatē. ¶ Uiſa gñali expōne mō videa
mus ſpālē. ⁊. d. q mulieres q̄ debēt parere i vere. iō faciūt
filios mortuos. aut debilitatos. q2 pueri q erāt in hy^e calā
⁊ hu^a in matrice aſſuefacta illo calore rarificāte illa corpa
tenera. Adueniēte fri^{te} ꝟis ſiue illa cor^a puerorꝫ ſint i ma/
trice ſiue tūc veniāt eē ꝑcutiunt̄ ab aere fr^o ipſius ꝟis q̄re
cito penetrat in cor^a illa tenera ⁊ rarefacta calore hyemis
precedētis. lōq; cito leduntur. ⁊ ꝓp h̄ abortiūt. ¶ De 2° ſpālis
expōnis. d. q viri fleg^{ci} ⁊ mulieres patiunt̄ diſſinteriā ⁊ cā
eſt q2 in cerebris eorꝫ augetur flegma ſalſu; i hy^e calā ⁊ hu^o.
vñ veniēte ꝟe fri^o ⁊ ſicco debilitat̄ v̄tus cer^i: ⁊ nō pōt nutri
mētū ſuū digerere. q̄re multiplicat̄ flegma ⁊ illō ē flegma
ſalſu; ⁊ viſcoſu;. vñ rōne ſalſedinis mordet ⁊ rōne viſco^{te}
adheret. vñ q2 cer^m veniēte aere fr^o ⁊ ſicco cōprimit̄ ⁊ de/
bilitat̄: iſtud flegma ꝓpulſat̄ ad inteſtina. ⁊ ſua viſcoſitate
morāt̄. ⁊ ſua acuitate pūgēs. ſ. vulnera inteſtinorum: ⁊ iſta
egrit^o ꝯtingit mulierib⁹ ⁊ fle^{ci}: q2 in cor^e fleg^{co} magis adu
nat̄ flegma q̄; in alijs: obtalmia ꝟo ſicca nō ꝯtingit flegma
ticis ſ; cholericis: ⁊ vocat̄ obtalmia ſicca: q2 nihil ab ocu/
lis exit in obtalmia ſicca: ꝓp ſtricturā ⁊ dēſationē pellicule
oculorꝫ: ſ; in hu^a multe exeunt ſupfluitates ab oculis. ⁊ cā
q̄re talis obtalmia ꝯtingit in iſto tpe eſt q2 cer^m. tunc a fr^e
neris cōprimit̄ quaſi manibus exprimeret̄ q̄dā; ſpongia:
vñ hu^{as} illa fluēs ad oculos debiles. ſ. obtalmiā ſiccā. ⁊ to
ta illa cāru reddicio ꝯfirmat̄ p ea q̄ dcā ſūt d̄ aere ⁊ aq̄ li. p̄.
¶ De vlt^o ꝟo. d. q ſeniorib⁹ ſiūt catarri. velociter occidētes.
⁊ ſiūt in eis ꝓp debilitatē venarꝫ ꝯtinuātiū cer^m: cū corde. ⁊
ꝓpter liq̄factionē earꝫ ⁊ raritatē. ⁊ iſtā cām ponit Hip. i li.
de aere ⁊ aq̄. Quidā tñ dixerūt Hip. itelligere hic catarrū
illū q deſcēdit de capite ad pulmonē. ⁊ addūt illi hāc nega/
tionē nō. dicētes: nō celerius diſſoluētes. ſ; in veritate me/
lius eſt ponere ſic p̄mo poſui: q2 ſic inuenit̄ in lib. de aere
⁊ aqua: vñ ſolū illū catarru; intelligit q deſcēdit ad venas
⁊ arterias. continuantes cer^m cum corde. nam talis catar/
rus ſubito occidit. ⁊ hoc eſt qd̄. d.

Circa hūc apho. querit̄ p̄mo de tex. 2° de ꝯ^{to}. De p̄ ſic.
querit̄. n. an iſte egrit^{es} ꝯtingāt in ipſo vere: an ī
eſtate ſequēti venire differāt: ⁊ vī q in eſtate venire diffe/
rāt. nā ſic in apho. p̄cedēti poſuit q ille egrit^{es} nō venerāt
in ꝟe: ſ; diſtulerāt ad eſtatē. ꝓp ꝯ̄rietate; q̄ erat inter ver ⁊
hy^{em}. ita d; eē hic. nā calas hye^{is} d; reſiſtere fri^{te} ꝟis ven
turi. ita q non fiat cito imp̄ſſio. imo differat ad eſtatē ſicut
frig^{as} ⁊ ſiccitas hy^{is} ꝯ̄dicit cal^i ⁊ hu^i ꝟis. ita q in ipſo nō
contingunt mo^i p̄dicti apho. ſed differunt ad eſtatem.
¶ p̄. Auic. p̄ cañ. fen 2ª cap̄. de mutatiōib⁹ aeris. ponit q̄ñ
duo tp̄a diſtēperant̄ ad ꝯ̄rias q̄litates. tūc nō faciūt egrit^{es}.
imo malicia vnius tēperat̄ malitia alterius. ⁊ ꝓp̄ie ponit
ex^m. q̄ñ hyēs ē calā ⁊ hu^a. ⁊ ver ſiccū ⁊ boreale. ḡ nō ꝯtin/
gūt ille egrit^{es} in vere: ſ; in eſtate ſequēti. ¶ p̄. Auic. cap̄.
de cōpoſitis iudicijs anni ponit q q̄ñ hyēs eſt ca^a ⁊ hu^a. ⁊
ver ſiccū ⁊ boreale: q egrit^{es} iſte differūt venire vſq; ad au/
tūnū: q̄re nō ꝯtingūt in vere. ¶ Ad ꝯ̄riū eſt illud qd̄. d. ꝯ^{or} ⁊
nā ponit q iſte egritudies iſtius apho. ꝯtingūt in vere ipo.
⁊ ēt Hip. nō poſuit niſi in ꝟe. Si. n. voluiſſet eas venire ad
eſtatem vtiq; poſuiſſet ſicut in apho. precedenti.
¶ Ad hoc dico q ille egritudies ꝯtingūt in vere. nec ē opus
vt ad eſtatē differāt venire: ⁊ cā eſt q2 citius agit frigidum
in corpus noſtrū precedente calido. q̄; calidū p̄cedēte fri^o
q2 cal^m apit poros. ⁊ dat frigori facilitatē intrādi: ſ; frig^{as}
claudit poros ⁊ non permittit contrarium impreſſore; in/
trare: ⁊ hoc patet per ea que dicuntur ſcd̄o metheororum.
⁊ in tegni de ſignis muſculorum in fine.
¶ Ad ar^m ꝟo dico q ſiue du^o quātū ē de nā ꝯ̄riorꝫ. Ita debe/
ret cal^m p̄cedēs obuiare frigido ſequēti. ne imp̄mat. ſic fr^m
precedēs deberet obuiare calō ſequēti: ſ; fallit p accīt. ⁊ h̄
accidēs ē latitudo ⁊ ſtrictura pororꝫ. q̄ faciūt corpus faci/
lius ⁊ difficilius pati. ſ; ꝯ̄ hāc ſolonem opponēs q2 ponit
Gal. 7° de inge. ſa. ⁊ Auicē. p̄mo lib. fen 4ª cap̄. 2° q eq̄le
tēpus req̄rit̄ in mutādo malā cōplōnē calam ⁊ fri^{am}. ſ; nō
fit ibi eq̄ ſecuritas: q̄re vī ita potēs cal^m in mutādo frig^m.
ſicut fr^m in mutādo cal^m. ¶ Ad hāc ꝟo q̄nē patebit rñ^o
per ea q̄ dicā q̄ñ gloſabo li^m de inge. ſani. ¶ Ad 2^m dico q
Auic. nō loquit̄ ibi de parua mutatione temporum. nam
ſi non fuerit maior virtus in vere ſequēti i infrigidando q̄;
fuerit virtus in hy^e precedenti in calefaciendo non contin
gent ille egritudines: ſed dico q op; frigiditatem eſſe ma/
ioris virtutis ad hoc vt imprimat in corpus p̄cedēte calō.
¶ Ad 3^m ꝟo dico q bene poſſunt alique egritudines que
generantur ab iſtis duobus temporibus venire ad aut^m ſ;
non ille quas h̄ ponit. ⁊ maxime in corporibus habilitatis
ſed alie egritudines. ⁊ maxie in cor^{bus} fortibus h̄ñ poſſunt
tranſire ad alia tempora. ¶ Uel dic al^r q iſte egritudines
preter aborſum contingunt bene in eſtate ſequēti. ⁊ non in
vere. q2 in vere caput repletum eſt reumate qd̄ coagulatur
⁊ ſic nō deſcēdit ad faciendā diſſinteriam ⁊ obtalmiam: ſ;
poſtea veniente caliditate eſtatis diſſoluitur ⁊ fluit. ⁊. ſ. dic/
tas duas egritudines. ⁊ hec ſunt verba Hippo. in libro
de aere ⁊ aqua: vnde ipſe hic non ponit expreſſe eſtatem
q2 nō oēs ille imp̄ſſiōes. differūt ad eſtatē: vult ḡ q hō p ſe

intelligat:⁊ hec ſolutio melior eſt priore:⁊ hanc approbo.

℄ D. ipſe ponit ꝙ iſte mulieres pariture faciũt filios:q̃ ſtatim moriunt̃ aut morbidi viuũt:⁊ ſic videt̃ ꝙ corpus egrũ a cõplexione poſſit naſci cũ egritudine actuali:qḋ eſt contra id qḋ dicit Gal. in tegni. nã dicit ꝙ corpus egrum a cõplexione non hẽt operationes leſas ſenſibiliter. ℄ Ad hanc queſtionẽ reſpondeo:ſicut dixi in gloſis tegni in capitulo de corporibus.

Que hyems poſſit eſſe auſtral. ⁊ pluuioſa ℄ D. Hip. ponit hyemẽ auſtrinalẽ ⁊ pluuioſam:ſ; nõ videt̃ nã auſtralis hyems dr̃ calida. Sed ſi hyems eſt pluuioſa:nõ dr̃ calida. nã frigidior res que ſit:eſt aq̃:ſicut oẽs phi concordãt: q̃re cũ eſtas eſt plena pluuia:neceſſario erit frigida:q: abundãtie frigiditatis aque nihil videt̃ poſſe obuiare:ita ꝙ in contrariũ mutet: ſufficeret. n. ſi ad tẽperamẽtuꝫ adduceret̃. ℄ Ad h̃ dico:ꝙ aqua infrigidãdo aerẽ nõ hꝫ tãtam potentiã quãtam hꝫ auſter in calefaciẽdo. ⁊ cã eſt:q: impreſſio aque in aerẽ nõ tãto tpe durat q̃to impreſſio auſtri:q: aq̃ eſt corpus graue:⁊ cito deſcẽdens in terrã:ſed vapores ſunt corpa leuia. Unde diu durant in aere:⁊ alia cã eſt:q: magis continuat̃ inſufflatio vaporꝫ calidorꝫ per auſtruꝫ:q̃ꝫ continuet̃ infuſio aque in aere. Unde lꝫ aqua ſit frida multũ:tñ cũ iſtis conſiderationib⁹ plus põt auſter in calefaciẽdo:q̃ꝫ poſſit aqua in infrigidãdo:nam aliq̃n dũ pluit aqua:deſcẽdit quaſi calida ꝓpter caliditatem aeris.

Que hyems poſſit eſſe auſtral. ⁊ tranquila ℄ D. ipſe ponit ꝙ hyems põt eſſe auſtrina:⁊ tranquila. Sed hoc nõ videt̃. nã auſter eſt vẽtus. ⁊ dũ in aere multiplicat̃ vẽtus:nõ videt̃ ꝙ poſſit eẽ trãquilus. ℄ Ad hoc dico:ꝙ põt dici trãquila per cõparationẽ ad vẽtũ borealẽ. nã iſte ventus eſt qetior borea. ℄ Aut dic ꝙ qñ. d. hyems auſtrina:nõ intelligit ꝙ in ea vẽti auſtrini oriant̃. Sed ſoluꝫ auſtrinã. i. calidã intelligit:mulieres quib⁹ partus ad ver ineſt:ſũt ille q̃ debẽt parere in vere. [Ex oi occaſione]. i. ex omni cã leui.

℄ De 2° ṽo ſic dubitat̃. ponit. n. Gal. ꝙ ideo mulieres patiunt̃ aborſum:q: pueri aſſueti caliditate aeris hyemis percutiunt̃ a friditate veris:⁊ ſic ledunt̃:q̃re ſit aborſus. Sed contra hoc opponit̃:nã nõ videt̃:ꝙ aliq̃ hyems poſſit eẽ tãte caliditatis:ꝙ ipa ſit calidior vere. nã ver nãlr̃ eſt tẽpatũ:⁊ parꝫ calidũ ⁊ humidũ:qḋ aũt fridũ eſt nãlr̃:nõ põt fieri calidũ: ſꝫ põt fieri minus fridũ qꝫ. ꝓbat̃:q: caliditas in aere ſm tpa contigit ex impreſſione caliditatꝫ ſolaris. Sꝫ ſol neceſſario plus caliditatis imprimit in vere q̃ꝫ in hyeme. g̃ neceſſario ois hyems eſt fridior quolꝫ vere. Et ſi tu velles dicere:ꝙ caliditas maior,⁊ minor põt eſſe in aere nõ ſolũ ex ſole:ſed ex coniũctione aliarꝫ ſtellarꝫ cũ ſole:⁊ ſeparatione earꝫ ab ipſo:ſicut ponũt oẽs authores nři. Dico ꝙ h̃ nõ obſtat. nã coniũctio vel ſeparatio aliarũ ſtellarꝫ nõ mutat tpa:vel aerẽ alicuius tpis ad contrariã complexionẽ:ſed remittũt aut intẽdunt q̃litatẽ illius tpis. ṽ. g. ſi coniungant̃ alique ſtelle cũ ſole in hyeme:ſit minus frig⁹. Si ṽo ſeparent̃ ſit maius:⁊ ſi in eſtate coniungant̃ ſit maior calor:⁊ ſi ſeparent̃ ſit minor. ⁊ hoc vult Haliabas cap̃ de mutatione aeris ꝓpter ſtellas. Et rõ vult hoc. nã plus põt ſol in calefaciẽdo q̃ꝫ poſſint alie ſtelle. nã ipſe facit hyemem et eſtatẽ:ſm ꝙ dicit Ar. in methaura. g̃ ꝓbatũ eſt iam ꝙ nõ põt eſſe hyems aliq̃:que ſit calidior vere:quare nec ver poterit percutere corpora puerorꝫ:nã erit mutatio ad minus calidum:non tamen ad frigidum.

℄ Ad hoc dico ꝙ ſine dubio iſta mutatio tẽporꝫ a ſuis complexionib⁹:contingit ꝓpter aliquã vicinitatẽ:vel elõgationẽ ſtellarꝫ a ſole:⁊ ꝓpter aliquã conſtellationẽ:vel fixarꝫ vel mobiliũ:⁊ credo ꝙ nullũ tpˢ poſſit mutari ad vnã cõplonẽ contrariã ſue nãe:maxime qñ ſeqt̃ ipm tpˢ qḋ nãlr̃ eſt tẽpatũ: ſicut eſt ver:nã põt eẽ hyems calidior vere. Sꝫ nõ calidior eſtate. nã credo ꝙ virtus conſtellationis bene poſſit tãtuꝫ ꝙ poſſit facere hyemẽ calidiorẽ vere diſtẽpato ad friditateꝫ: nã frigiditas hyemis remittit̃:⁊ diſtẽperat̃ ver ad frigiditatẽ:ita ꝙ hyems eſt minus frigida: q̃ꝫ ver tale qḋ ipſum ſequit:⁊ hoc dico maxime in habitatione tẽperata de qua hic loqtur Hip. ſm ꝙ Gal. dicturus eſt infra. nõ ergo concludit arg'm:q: concludebat ꝙ hyems fieret abſolute calida:et hoc bene concedo:ꝙ ipſa hyems non poteſt fieri calida:ſed minus frigida:⁊ illa minor frigiditas reſpectu veris diſtẽperati ad frigiditateꝫ:põt dici caliditas:⁊ ita eſt in ṽitate.

℄ D. querit̃ de obtalmia ſicca. nã ponit Gal. obtalmiã ſiccam in qua nihil egredit̃ ab oculis:ſꝫ cũ obtalmia ſit apã in coniũctiua. Sicut dicit Auic. 3° cañ. cap̃ de obtalmia quo põt eſſe:ꝙ nihil emittat̃ ab ipſo oculo? ℄ Ad hoc dico:ꝙ vocat Gal. nihil emitti ab oculo:ꝙ humiditates ⁊ lachrymę:⁊ hꝫ ſupfluitates nõ effluunt:⁊ non itelligit:ꝙ oino ab oculo nullus humor effluens tumorẽ aliquẽ faciat. Et poteſt etiã dici:ꝙ obtalmia põt fieri ſine tumore eminenti. nã ponit Auic. ꝙ ipſa ſit aliqñ per modũ catarri currẽtis:vnde tunc facit quãdam extẽſionem:⁊ q: cutis illius pellicule ſolida eſt propter frigus aeris nihil emittitur ab eo. Utrum poſſit dari obtal mia i qua nihil egre diatur ab oculis.

℄ D. quare poſuit talem obtalmiã fieri in cholericis poti⁹ q̃ꝫ in alijs? ℄ Ad hoc dicit Gal. ꝓpter ſiccitatẽ carniuꝫ vel caliditatẽ carnium hoc fieri:⁊ debes ſic itelligere:q: ſiccitas carnium:vel caliditas totius corpis conſumit ⁊ trahit humiditatẽ:que dꝫ fluere:⁊ etiã q: pellicula ſicca ſit ſpiſſior. ℄ Aut dic ꝙ dicit eã fieri in cholericis inq̃ꝫtum eſt ſicca: non inq̃ꝫtuꝫ obtalmia. ℄ D. qd opat̃ ſiccitas vel caliditas carnium ad obtalmiã? nihil eniꝫ videt̃ opari:cum in cerebro contineat̃ mã iſtius paſſionis:⁊ in eo no ſit caro:ſed medulla. ℄ Ad h̃ põt dici:ꝙ hic accipiat̃ caro ſicca vel calida pro ſubſtãtia ipſius cerebri. Aut ſi vis pro alia carne. Dices ꝙ caro totius corporis inducit ſiccitatem in cerebro: aut ſignificat ſiccitatem humorum:propter quos talis cõtingit egritudo:ſcilicet ſicca.

℄ D. querit̃ de hoc qḋ dicit:ꝙ illi ſeniores qui euadũt ab illis catarricis paſſionibus patiunt̃ paraliſim in latere dextro. Uidet̃ eniꝫ ꝙ potius debeãt pati in ſiniſtro:nã ſiniſtrũ latus eſt debilius:⁊ mã cretica ſemper dꝫ expelli ad latus debilius:ſicut dicunt omnes authores:⁊ ſpecialiter in hac egritudine:hoc dicit Auic. 3° cañ. capitulo de apoplexia. Utrum ſenes euadẽtes a paſſioni bus catarricis pati= ſim poti⁹ i latere dextro pati de beãt q̃ꝫ in ſiniſtro.

℄ D. querit̃ nunqd iſti apopletici ſint. ℄ Ad hoc dico:ꝙ quãdo apoplexia reſoluit̃: tunc mã eius deriuat ad illud mẽbrum qḋ eſt magis receptibile illius mãe: hoc. d. Aui. 3° cañ. cap̃ de apoplexia:vnde itelligo per latus dextrũ latus aptũ ad receptionem mãe:ſiue illud latus ſit dextrum q̃ꝫtum ad ſitũ:ſiue ſiniſtrũ non refert:et dico ꝙ iſte catarrus eſt apopleticus:et currit in meatibus qui aſcẽdunt ad cerebrum ex corde:⁊ poſſet etiã contingere in meatib⁹ qui ſũt ex cerebro:et ſunt nerui:vnde Hip. ponit in libro de aere ⁊ aq̃ ꝙ illa egritudo contingit ſenibus ꝓpter debilitatẽ neruorꝫ. ℄ Aut dic aliter ⁊ melius:ꝙ determinatio apoplexie ad paraliſim põt fieri in latere dextro ⁊ ſiniſtro:ſed frequentius ſit in dextro:ſicut experientia docet. Cum enim materia apoplexie magis abũdet in latere dextro q̃ꝫ i ſiniſtro:tũc terminatur ad paraliſim ſiniſtri lateris:⁊ cum materia magis abundet in ſiniſtro:tunc terminatur ad paraliſim dextri lateris. Cuius ratio eſt:quia loca vacua:ſiue minus plena magis ſunt apta recipere materiam:q̃ꝫ loca plena ⁊ oppilata:ſed in apoplexia materia magis adunatur in latere ſiniſtro:q̃ꝫ in dextro:propter debilitatem ſiniſtri:⁊ ſic patet:ꝙ litera Hippocratis debet intelligi ſimpliciter: ſicut verba ſonant. ℄ Ad id ṽo qḋ opponitur per tex. Auicen. capitulo de apoplexia:r̃ideo ꝙ cum dr̃:ꝙ ad latus debile magis fluit mã q̃ꝫ ad forte:hoc debet intelligi:ſi non fuerit cauſa impediens alia. ℄ Uel dic ꝙ latus ſiniſtrum:quando eſt repletũ:eſt fortius q̃ꝫ dextrum:quo ad receptionem humorum currẽtium. ℄ Ad ſcḋm dico:ꝙ iſti dicunt̃ apopletici. ſicut dicit Ar. in ꝓ libro de problematibus.

℄ Aphoriſmus. XIIII.

℄ Si vero eſtas ſicca:⁊ borealis fiat:autũn⁹ vero pluuioſus:⁊ auſtrin⁹:capitis dolores i hyeme:tuſſes:branci: ⁊ corize fiunt. Quibuſdam

vero ⁊ ptiſis.

Theo. ¶ Si eſtas ſq̄lida aq̄lētaq̄z fuerit autūnꝰ pluuiꝰ auſtrinuſq̄z: dolores capitis: tuſſes: raucedies: grauedines: per hyemem exiſtunt. Tabes ēt nonnullos inuadit.

Leo. ¶ Si vͦo eſtas ſicca fuerit: ⁊ aq̄lonia: autūnus vero pluuioſus: ⁊ hauſtralis: dolores capitis ad hyemē fiunt: ⁊ tuſſes: raucedines: atq̄z grauedines. Quibuſdam autem ⁊ tabes.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Hic ꝯplōnes autūni ⁊ eſtatis tetigit ſicut prius hyemis ⁊ veris: cū hyemē ſiccā ⁊ borealē: ver vͦo pluuioſum ⁊ auſtrinum dixit. Ibi aūt acutas febres: ⁊ opthalmias: ⁊ diſſinterias eſtate naſci dixit. hic aūt in hyeme capitis dolores: ⁊ tuſſes: ⁊ brācos: ⁊ corizas: q̄buſdā vͦo ptiſim ꝯfirmat dici. Neq̄z ibi eſtatis: h̄ vͦo hyemis ꝯplōnes mōſtrauit: vn̄ videat̄ itēdiſſe ⁊ hyemē ⁊ eſtatē cū ſuis ꝯplōnibus. Que ſi a ſuis ꝯplōnibꝰ mutarent̄: alteros morbos facerēt: attingētes mutatis ꝯplōnibꝰ. Hip. vͦo alibi recitauit hyemem fridā ⁊ ſiccā: ver vͦo hūidum ⁊ calidū: ⁊ hic eꝫ hyemē calidā ⁊ hūidā: ver frigidū ⁊ ſiccū: hec autē in pironaerōchei daton dixit: neq̄z tn̄ ꝯplōnes hyemis nominauit: cū dixerit ſic. Si eſtas calida ⁊ hūida ſit: autūnꝰ ſilr: ⁊ alia multa dixit: ſ; h̄ reticuit: q̄ oīa explanabo: cum ipm̄ librū iterp̄tans ero: mō vͦo de huiꝰ aphoriſmi q̄litatibꝰ diſputabo: ⁊ incipiamus ſicut diximꝰ Hip. itēdiſſe hyemē ſuas q̄litates ſeruātem: vt ſit frida ⁊ hūida. friditas vͦo huiꝰ ⁊ hūiditas ſit ſm̄ ꝙ oꝫ in mediocribꝰ locis habitatis: q̄ loca paulopoſt ego dicā. Si āt hyems poſt q̄litates p̄dictoꝝ tēpoꝝ talis ſit: nō oēs morbos gn̄abit: ſ; dolores capitis: tuſſes: brāci: catarri cū caput ipleat̄ hūoribꝰ: ſolēt naſci. Si āt iu p̄dcīs tēporibꝰ. i. eſtate ⁊ autūno: pluuia: ⁊ auſtrini venti ſunt in p̄nͦ eſtatis: morbi icipiēt eē calī ⁊ hūidi: ⁊ ſi nō: tūc pculdubio in autūno expectēt̄. Qz. n. eſtas frida fuit ⁊ ſicca: autūnus pluuioſus ⁊ auſtrinus: necē eſt morbos non feſtinare qz hūiditas autūni: ſiccitatē eſtatis mitigauit: ſ; tn̄ ſi in eadē q̄litate hūiditatis: autūnus totꝰ pſeuerauerit: n̄ılr humidis: plenitudines hūoꝝ in capite naſci necē eſt: q̄ ſunt cauſe hoꝝ accidētiū: q̄ h̄ ab Hip. dcā ſunt. Ptiſis āt fit in q̄buſdā. ſ. in his q̄ appati ſunt ad ptiſim. i. ſtricta hn̄tibꝰ pectora ⁊ q̄bus hūores a capite aſſueti ſunt deſcēdē i pulmonē. Fortiores aūt morbi nuſſi his tp̄ibus ꝯtigūt hoīs: niſi tn̄ tuſſes brāci: ⁊ corize: catarri ⁊ ſilia. Hyems. n. iuenit capita plena pp auſtrinas in autūno pluuias: vn̄ ſi in capitibꝰ plenitudo illa imoret̄: dolores capitis gn̄ant̄: cū i hyeme de nullis corpibus hūores reſoluant̄. Quibuſdā āt pp friditatē hyemis a capite expreſſi: deſcendunt ad membra capitis ſubteriora: vnde ⁊ ſimilia generantur.

Ptiſicoꝝ ſigna et quō fiant.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuit Hip. quales imp̄ſſiones faciant in corpe ver ⁊ hyems: q̄n mutant̄ a ſua ꝯplōne: ponit mō q̄les faciant eſtas frida ⁊ ſicca cū autūno calō ⁊ humido: ⁊ h̄ in apho. pn̄ti. 2ͦ ponit q̄les ꝯtingūt imp̄ſſiones q̄n ambo iſta tp̄a ſūt frida ⁊ ſicca: ⁊ h̄ facit in apho. ſequēti: qui ſm̄ veritatē nō eſt apho. p ſe: ſed ps iſtius. Dicit ḡ ꝙ ſi eſtas ſit ſicca ⁊ borealis. Autūnus vͦo ſequat̄ pluuioſus ⁊ auſtrinus: tūc in hyeme ſequēti ꝯtingūt tales egritudines. ſ. brāchi: ⁊ corize: ⁊ q̄buſdā ptiſis. ¶ Cōmētator circa hunc apho. ſic pcedit. nā p̄ ponit expōnē iſtius ptis cōparādo ipſam ad q̄daꝫ que dcā ſunt alibi. 2ͦ ponit expōnē eius ſm̄ ſe. durat p̄ͣ vſq̄z [mō vͦo de huiꝰ apho.] Prima diuidit̄ in tres. nā p̄ ponit ꝯtinuationē iſtius apho. ad quēdā ſupius 3ͦ loco poſituꝫ. 2ͦ ponit vnā q̄ōnē. 3ͦ ponit cōparationē iter ea que hic poſuit: ⁊ q̄ poſuit in liͦ de aere ⁊ aqua. durat p̄ͣ vſq̄z [neq̄z ibi eſtatis.] 2ͣ vſq̄z [Hip. vͦo alibi.] ¶ Pars aūt in q̄ ponit p̄priā expōnem. diuidit̄ in q̄nq̄z. nam p̄ ponit duas ꝯdōnes iſtius apho. 2ͦ ponit ꝙ in his tp̄ibꝰ nō fiunt fortes egritudines. 3ͦ ponit cām q̄re iſte egritudines diſtulerūt venire ad hyemē. 4ͦ ponit q̄re ⁊ in q̄bꝰ corpibus hoc tp̄s faciat ptiſim. 5ͦ ponit cām iſtaꝝ egritudinū. durat p̄ͣ vſq̄z [Si autem hyems.] 2ͣ vſq̄z [Si aūt in p̄dictis.] 3ͣ vſq̄z [ptiſis autē.] 4ͣ vſq̄z [fortiores aūt.] 5ͣ vſq̄z in finē. ¶ De p̄ dicit ſm̄ ꝙ diximus in ꝯtinuatiōe. ¶ De 2ͦ. d. ꝙ dubiū eſt quo mō in iſto apho. ſupiori [de horis] debeamus itelligē eſtatem: et q̄uo hic eſt itelligēda hyems. ſ. cuius ꝯplōnis debeāt eē illa tp̄a in q̄bꝰ iſte ⁊ iſte ꝯtingūt egritudines: ⁊ r̄ndet ꝙ opꝫ nos itelligē ſupra: eſtatē: ⁊ hic hyemē ſeruātes ſuas ꝯplōnes p̄pas. ſ. ꝙ eſtas ſit calīa ⁊ ſicca: ⁊ hyems ſit frida ⁊ humida. nā ſi iſta tp̄a mutarēt ꝯplōnē ſuā: tūc facerēt morbos p̄prios mutate ꝯplōni: ⁊ ſic nō ꝯtigerēt morbi appropati tp̄ibꝰ p̄teritꝭ. ¶ De 3ͦ. d. ꝙ i liͦ de aere ⁊ aq̄ Hip. poſuit illā ſeriē ſupiorē. ſ. que. d. [Si hyems ſicca ⁊ borealis.] ⁊ poſuit cās eius: ⁊ deide ibidē poſuit aliā p̄cedētē: oppoſitā ſuperiori. ſ. ſi vͦo hyems pluuioſa ⁊ auſtrina. Sed iſtā tertiā ſeriē. ſ. [Si vͦo eſtas ſicca ⁊ borealis] nō poſuit: ſ; poſuit loco iſtius: quādā aliā. ſ. iſtā. [Si eſtas calīa ⁊ humida: et autūnus ſilr.] vn̄ nos exponemus iſtā: cū cōmētabimur illū librū. ¶ De p̄ͣ expōne. d. ꝙ in iſto apho. opꝫ nos ſupponere: ſic dcm̄ eſt. ſ. ꝙ eſtas in q̄ ꝯtingūt iſta accidētia hēat ſuā nālē ꝯplōnē: ⁊ ꝙ illa ꝯtingunt in regione tēpata: ⁊ hec de p̄ dicit. ¶ De 2ͦ. d. ꝙ in h̄ tp̄e nō ꝯtingūt ita fortes egritudines: ſic in tp̄ibꝰ que poſita ſūt in apho. ſupioribꝰ. nā nō ꝯtingūt niſi tuſſes ⁊c. ¶ De 3ͦ. d. ꝙ iſte egritudines nō venerūt in eſtate: aut autūno: ſicut ſi iſta duo tp̄a fuiſſent calīa ⁊ humida. nā oportuiſſet ꝯtingē egritudies: aut in eſtate: aut autūno: ſed qz eſtas fuit frida ⁊ ſic. ⁊ autūnus fuit pluuioſus facta fuit adeq̄tio q̄dā circa p̄nͫ autūni: ſed qz toto autūno durauit hō tp̄s: ideo fcā fuit multiplicatio humiditatis in cerebro. ¶ De 4ͦ. d. ꝙ ptiſis ꝯtingit p̄paratis ad ptiſim ⁊ dicunt̄ p̄pati illi q̄ hn̄t ſtricta pectora: ⁊ hn̄t catarrū deſcēdētem a capite ad pulmoneꝫ: ⁊ iſtos vocat p̄patos ad ptiſim. ¶ De 5ͦ. d. ꝙ qz hyems iuenit caput plenū humiditate que gn̄ata erat p̄pter hūorem autūni: ideō ꝯſtrigit capita: ⁊ p̄pter ꝯſtrictionē fiūt dolores in capite: ⁊ p̄pt̄ cōpreſſionē deſcēdūt humores exp̄ſſi a capite ad mēbra inferiora. Unde contingunt tuſſes ⁊ branci: ⁊ corize ⁊ ptiſes: ſm̄ diuerſitatem mēbrorum recipientium illas ſupfluitates: ⁊ hoc eſt quod dicit.

¶ Sed q̄rit̄ q̄re ipſe. d. de ptiſi: ꝙ ipſa ꝯtigit p̄paratis ad eā. ⁊ ſic vͥ ꝙ alii morbi ꝯtigāt p̄paratis: ⁊ nō p̄patis. ⁊ ſic oībus hoībꝰ. ¶ Ad h̄ dico: ꝙ ſine dubio ptiſis cū ſit morbꝰ maior: nō ꝯtingit tot hoībus ſicut alii: nā tuſſes de leui contingunt: ⁊ propter hoc non ſequitur: ꝙ oībus ꝯtingat illa: ſed plurimis: ⁊ hoc ſatis ſit.

¶ Aphoriſmus. XV.

¶ Si vͦo autūnus borealis fuerit ⁊ inaquoſus humidis natura ⁊ mulieribꝰ ꝯfert. Reliq̄s vero opthalmie fiunt ſicce ⁊ febres acute ⁊ corize diuturne: quibuſdaꝫ vero ⁊ melancolie.

¶ At ſi aquilonꝰ ſit ⁊ ſiccus: viris natura humidis: ⁊ mulieribꝰ p̄derit. Reliq̄s accident lippitudines aride: ⁊ febres acute: ⁊ grauedines: nōnullos etiā atrabilis vrgebit. Theo.

¶ Si vero aquilonius: ⁊ siccꝰ: his q̄ naturā habēt hūidiorē: ⁊ mulieribꝰ cōferet. Reliquis āt erunt lippitudines ſicce: ⁊ febres acute: ⁊ grauedines. Nōnullis vͦo: ⁊ atrebiles. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hic p̄ſe nō eſt apho. ſ3 ps illius quē iā expoſuimus: ⁊ ita vterq3 vn⁹ eſt. Cū.n. eſtatē in p̄ˢilli⁹ aph. p̄te borealē ⁊ ſiccā dixerit ⁊ auſtrinū ⁊ pluuioſu3 eē autūnū poſuerit: h̄ āt borealē ⁊ ſiccū eē dixit: nihil.n. ſiccū ⁊ inaq̄ſum dīnt. Cū inq̄3 hec tp̄a duo ſicca ſint ⁊ inaq̄ſa: neceē eſt vt nō ſolū nō ledāt ſ3 ēt adiuuēt hūidos nā. qd̄ vn̄ fiat Hip. i piꝛonaerōnoxiatō mōſtrauit. Flegmaticis igr̄ h̄ iuuamētū erit: cū coꝛpa deſiccent ⁊ veniēte hyeme hūiditates nulle oñant. alij p̄ter flaticos patiunt̄ ſiccā obtalmiā acutas febꝛes coriza qdā et mellaz: in quo li⁹ noiauit cās haꝝ iſirmitatū cū dixit. Cholericis h̄ nocituū eſt cū coꝛpa coꝝ nimium deſiccet: vn̄ ſicce obtalmie erūt ⁊ febꝛes acute ⁊ ꝯtinue ɋbuſdā ⁊ melie. de ɋbus ēt ſubdidit: ſubtilis inq̄t chol'a oñat: ⁊ q̄ſi adiſa deſiccat ⁊ ꝯſumit: cū groſſa ⁊ acuta p̄maneat ⁊c. idē de ſāguine itelligēdū eſt. h̄ eſt āt cā hoꝝ moꝛboꝝ. Sufficit hic de q̄litatibus aeris q̄s ſolas q̄re dixit ⁊ alias reticuit ignoꝛo cū alie ſint. ¶ Sed tn̄ vt ꝯplones oīu3 aliaꝝ q̄litatū aeris cognoſcē poſſis volo hic oñdē. Op3.n. p̄us ſingulares cogſcas q̄litates. i. ꝯplones aeris ⁊ eas facias aliaꝝ mām vel fundamētū: q̄s deīde trib⁹ modis diuidas: in foꝛtiſſimas: mediocres ⁊ debiliſſimas. Deīde inueſtiges q̄les moꝛbi: qb⁹ gn̄entur ꝯplonib⁹ in āni diuiſis tp̄ib⁹: ⁊ ſilr in diuerſis coꝛpib⁹: poſt q̄s duoꝝ cōpone ꝯplones tēpoꝝ ſm̄ q̄ Hip. hic fecit qd̄ cū bn̄ imaginat⁹ fueris. ad triplicādas g̃ tēpoꝝ ꝯplones redi ⁊ ꝯſidera q̄ ide naſcunt̄ moꝛbi: deīde oīa cōpone āni tp̄a ſm̄ coꝛpoꝝ ꝯplones diuerſas: qd̄ cū feceris optime et p̄fecte exerceberis. Ego foꝛſan ſi ſpatiū nō deerit: īde ſingulares libꝛos faciā. hic ꝟo ſufficiat dc̄āq̄ ꝯplones tēpoꝛu3 āni q̄s in h̄ apho. tetigit Hip. pauciſſime ſint q̄ru3 ad has q̄s nō ſcripſit: q̄s ſi dixeris eū poſuiſſe ad ſilitudines nō poſitaꝝ verioꝛ eris: q̄3 ſi ꝯfirmas eē p̄tes reticitaꝝ ꝯplonum ſup piꝛonaerōcheidatō ⁊ ſup epidimia: multa tn̄ dixit ⁊ plaṅioꝛa. ¶ Qd̄ ſupius p̄miſi de mediocritate locoꝝ habitatoꝝ hic eſt ob3: quecūq3 de mutationib⁹ tēpoꝝ Hip. hic dixit: ad loca tēpata ⁊ habitabilia itēdit. mari ꝟo finitima ⁊ ꝓpingoꝛa vtpote litoꝝ plagalia: ⁊ ſic i poꝛachia: ⁊ ab ipo mari remota ſic in nubia ⁊ egypto. ſūt p̄termiſſa ab eo excedētia mediū. poꝛachia eni loca frida ſunt nimis ⁊ hūida tēpamētū excedētia. alia nimis cal'a ⁊ ſicca: q̄ loca ex neceſſitate poſui ſola: q: in poꝛachio ſūt fridioꝛa q̄ mari ſunt viciṅoꝛa: vtpote a boꝛea ſibi ꝓpinquo ifridata. In eodē q̄3 poꝛachio loca mari remotioꝛa ſunt calioꝛa: vtpote a boꝛea ſe elōgātia. In nubia ⁊ egypto mari vicina ifridant̄ a boꝛea. Ab eodē boꝛea remota ſunt calidioꝛa. ¶ Loca ꝟo certe tēperata ⁊ mediocria: a meridie ⁊ ſeptētrione oꝛiēte quoq3 ⁊ occidēte recta linea eq̄lr ſunt diſtātia. Hec loca Hip. itēdit cū ꝯplones aeris ⁊ tēpoꝝ dixerit. De ꝯſtōnibus tēpoꝝ an niq̄ʒ Hip. in epidimia ⁊ ſapiētes oñdunt alij. Ab oꝛtu pleiadū eſtatis eſt initiū: ⁊ mediū eſtatis eſt oꝛtus caniculaꝝ. Semeth oꝛtu autūnus initiat̄. In occaſu pleiadis hyemis eſt p̄n̄ᵐ. In eqnoctio poſt hyemē ver eſt incipiens.

Modo tē/poꝛum di/uerſe ꝯplo/nes inueſti/gāde ſunt.

Poꝛachia loca.

Loca tē/pata ⁊ hi/tabilia q̄.

Tēpoꝝ ini/tia ⁊ med.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. p̄cedēti: qui cū h̄ eſt vn⁹ apho. poſuit q̄les egritudines ꝯtingāt ꝓpter eſtatē fridā ⁊ ſic. ⁊ autūnus calīu ⁊ humidū. mō ponit q̄les ꝯtingāt ꝓpter vtrūq3 fridū ⁊ ſic. ⁊ dicit q̄ ſi eſtas eſt frida ⁊ ſic. ⁊ autūnus ſilr: tūc impſſiones tales fiunt. ſ. q: ꝓſert mulieribus: ⁊ flaticis: ⁊ habentibus cōplexionem ſiccā: ⁊ facit hūcos: feb. acutas: coꝛizas: obtalmiā ſiccā: ⁊ ɋbuſdā mellam. ¶ Cōmentatoꝛ circa hunc apho. ſic p̄cedit. nā p̄ ponit expōnem ꝓpriā iſtius apho. 2° determinat q̄ſdā q̄ōnes gn̄ales. durat p̄ᵃ vſq3 ſufficit hic. Prima diuidit̄ in duas. nā p̄ ponit ꝯtinuationē iſti⁹ apho. ad p̄cedētem. 2° ponit cām eius. durat p̄ᵃ vſq3 Cū inq̄3 hec tp̄a. Pᵃ autē diuidit̄ in duas. nam p̄ ponit cām iuuamenti iſtoꝝ tēpoꝝ. 2° ponit cām nocu⁹. durat p̄ᵃ vſq3 alij p̄ter flaticos. Pars aūt in qua ponit gn̄alē determinationē diuidit̄ in tres. nā p̄ ſoluit q̄ōnē de inſufficiētia Hip. 2° explanat ꝯditionē: que ſumit̄ apte regionis. 3° ponit diſtinctionem tēpoꝝ. durat p̄ᵃ vſq3 qd̄ ſup̄ius ꝓmiſi. 2ᵃ vſq3 De cōſtitutionib⁹. ¶ De p̄. d. q̄ iſte apho. cum ſupioꝛi eſt vnus apho. nā p̄ᵃ pars illius ſtat firma. ⁊ 2ᵃ pars mutat̄. vn̄ in illo: ⁊ in iſto: ponit̄ p̄ᵃ pars. Ita. ſ. Si eſtas eſt ſicca ⁊ boꝛealis. Et poſtea ponant̄ ea que ſequunt̄: nec eſt ibi dāla: niſi q: ipſe ꝯſueuit: dicere tp̄s eē ſiccu3. mō ꝟo poſuit eſſe inaquoſum: ⁊ idē eſt dicere ſiccū ⁊ inaquoſu3. ¶ De 2°. d. q̄ qn̄ iſta duo tp̄a ſunt ſicca: ꝓficiūt mulierib⁹ ⁊ humidis natura. i. flaticis: q: ſua ſiccitate rep̄mūt diſtēperātiā coꝝ: ⁊ adueniēte hyeme nō inueniunt̄ in eis ſupfluitates q̄ faciūt moꝛbos. ¶ De 3°. d. q̄ hn̄tes ꝯplonē calidā ⁊ ſic. patiunt̄ iſtas egritudines: ꝓpter cām quā poſuit Hip. in li° de aere ⁊ aq̄. nā febꝛis ꝯtinua ⁊ obtalmia: fiūt in eis: q: coꝛpa coꝝ nimiū deſiccant̄ in his tp̄ib⁹. Melia ꝟo ꝯtingit ɋbuſda3: ⁊ q: ſubtile qd̄ eſt in cho. a ⁊ ſāguine ꝯſumit̄: ⁊ groſſum remanet: ex quo fit melia. ¶ De 4°. d. q̄ q̄litates aeris q̄s ponit hic Hip. ſunt valde pauce reſ̄ᵘ aliaꝝ q̄s non ponit: ⁊ ego docui regulā breuē per quā tu poſſis alias cōbinatiōes tēpoꝝ iuenire. ⁊ eſt talis: q: tu debes cōſiderare p̄ ſimplices ꝯplones cuiuſcūq3 tp̄is: ⁊ poſtea debes illas diuidē in tres gradus. ſ. in q̄litatē debilē: ⁊ foꝛtē ⁊ mediocrē: vt. ꝟ. g. hyēs pōt poni cal'a ⁊ frida: ⁊ humida ⁊ ſicca: ⁊ q̄l3 iſtaꝝ q̄litatū pōt eē p̄ua ⁊ foꝛtis ⁊ media. 3° debes ꝯſiderare nām coꝛpoꝝ. ſ. an ſint flatica vel cholerica: ⁊ p̄ hoc q̄les egritudīes ſint nata pati. 4° duplabis tp̄a ponēdo ſimul duo tp̄a: ⁊ aliq̄n tria: ⁊ aliq̄n 4ᵒʳ. ⁊ videbis an illa ſint ſilia vel ꝯ̄ria: ⁊ ſic poteris colligere impſſiones q̄ ꝯtingūt. tn̄ de h̄ faciā vnu3 libꝛū. Vn̄ ſi queris a me q̄re Hip. nō ponit hic alias mutationes. Dico q̄ hic nō ponit: niſi ſolūmō ad modum exēpli ea que ponit. nō.n. merent̄ dici p̄tes coꝝ que poni poſſent ꝓpter ſui paucitatē. ¶ De 5°. d. q̄ iſti apho. q̄ loquunt̄ de mutatione aeris: debēt itelligi in locis habitabilib⁹ tēpatis: ⁊ nō in diſtēpatis: ſic ſunt loca ꝓxima mari: que ꝑflant̄ fridis vētis: ⁊ humectant̄ vapoꝛib⁹ aquaꝝ: q̄lia ſūt ꝓpōtus vbi eſt multa fridicas ⁊ loca remota a mari: que ſūt remota a flatib⁹ vētoꝝ fridoꝝ: ⁊ vapoꝛib⁹ aquaꝝ ſic eſt egypt⁹. nā iſta loca ſunt multe caliditatis: tn̄ in iſtis locis diſtēpatis eſt diuerſitas. nā in calis locis ea que ſunt viciniora maris ſunt min⁹ cal'a ⁊ ſicca: q̄3 remotioꝛa: ⁊ in fridis eꝯ̄ ꝯtingit. Et ſi queris q̄ ſunt loca tēpata. Dico q̄ ſunt ea q̄ ſm̄ rectā lineā ab oꝛiēte ad occidēte tendūt ſm̄ mediocritatē ſeptentriōis ⁊ meridiei: ⁊ h̄ ſubijciet̄ q̄ōni. ¶ De vltio. d. q̄ p̄n̄ᵐ eſtatis eſt in oꝛtu pleadū: ⁊ mediū eſtatis eſt in oꝛtu caniculę. p̄n̄ᵐ aūt autūni eſt in oꝛtu arcturi: ⁊ finis eius: ⁊ p̄n̄ᵐ hyemis: eſt in occaſu pleiadū. finis ꝟo hyemis: ⁊ p̄n̄ᵐ veris: eſt poſt eqnoctiū: ⁊ finis veris eſt poſtea in oꝛtu pleiadum: ⁊ hāc diſtōnē ponit Hip. ⁊ alij ſapiētes: ⁊ de ipa diſputabit̄.

Circa hūc apho. dubitat̄ p̄ de tex. 2° de ꝯ̄ᵗᵒ. De p̄ ſic arguitur. nā ipſe ponit q̄ iſtud tp̄s nocet cholicis ⁊ ꝓdeſt flaticis. Sed ꝯ̄. nā nō videt̄: q̄ aliq̄s vnus ⁊ idē aer nō poſſit ꝓdeſſe ⁊ nocere humane ꝯplōni ſm̄ ſuā latitudinē: ⁊ nā tota hūana ꝯplo eſt cal'a ⁊ humida: ſic. d. Yſaac in dietis vlib⁹. ⁊ Aui. p̄ can. cap̄ de ꝯplonib⁹. ergo cu3 iſtud tp̄s ſit totū fridū ⁊ ſiccū: non vr̄ q̄ poſſit ɋbuſdā nocē: ⁊ ɋbuſda3 ꝓdeſſe: ſed oīb⁹ o3 ꝓdeſſe. ¶ P. quecūq3 vni ⁊ eidē ſunt eadē: iter ſe ſunt eadē. ergo qcqd vni ⁊ eidē eſt diuerſum ⁊ ꝯ̄riū: ſibiipſi eſt ꝯ̄riū: q̄d eſt ipoſſ̄e. Cū ergo iſtud tp̄s ſit diuerſum vni ⁊ eidē: ſicut humane ꝯplōni erit iter ſeipſ3 diuerſum qd̄ eſt ipoſſ̄e. ¶ Ad h̄ r̄ndeo q̄ l3 tota ꝯplo hūana ſit cal'a ⁊ humida ſm̄ ſpēm ꝯſiderata: tn̄ ibi eſt latitudo que ꝯtinet in ſe rōne p̄tis ſpēi ꝯplonē calidā ⁊ humida3: ⁊ fridā ⁊ ſiccā. nam pōt differre homo ab hoie quātum medicina calida ⁊ frigida: ſicut dicitur 3° de ſimp. medicina. ¶ Aut dic q̄ verbū illud. ſ. q̄ humana ꝯplo eſt cal'a ⁊ humida o3 itelligi ſolū de coꝛpe tēpatoꝛe h̄ videt̄ velle Aui.

in dicto cap. ⁊ huic corpori non pōt aliqđ vnū ⁊ idē nocere ⁊ ꝓdeſſe. ⁊ ex h pȝ ſolō ad 2ᵐ. ¶ D. Autūnus ſiccus de ſe eſt īfirmus: ⁊ humidus eſt ſanus: ſicut. d. Aui. cap̄ de mutatione tēpoꝝ anni fen 2ª libri pmi. ğ qñ illi ꝯiungit̄ eſtas ſicca: multo erit infirmior: q̄re nō videt̄: ꝙ mulieres ⁊ ſtatici: ſint tāte diſtēpātie ad humi[ditatē]: ꝙ poſſint ſuſtinē iſtū lapſuȝ.
¶ Ad h dico: ꝙ ſi tātus eſſet lapſus iſtoꝝ tēpoꝝ ad ſiccitatē: ꝙ mulierib⁹ ⁊ ſtaticis talia tp̄a nō ꝓdeſſent: imo ad ꝯ̄riū diſtēparent: vn̄ nocerēt: ſed ſi lapſus ſit mediocris: non eſt oportunū ꝙ noceāt: imo ꝓſunt: ſic. d. Hip. ⁊ hec diſtinctio ponit̄ in ꝯ̄ᵒ pñti. ¶ D. nō vī ꝙ iſta tp̄a ꝯferāt oībus mulierib⁹: q̄ pōt iueniri mulier cholica: ſicut ponit Gal. in ꝯᵒ de pulſib⁹ cap̄ de pulſu ſeruū: q̄re tali mulieri cholice non poterit ꝓdeſſe tale tp̄s imo nocebit. ¶ Ad h dico: ꝙ facta cōparatione mulieꝝ ad viros: nūq̄ȝ iuenit̄ mulier cholerica nālr: neq̄ȝ tēpata. Abſit. n. ꝙ optima ꝯplō īueniat̄ niſi in corpe viri: ſȝ facta cōparatione mulieꝝ ad mulieres: bn̄ ꝯcedo mulierē cholericā inueniri: lȝ forte in qbuſdam locis fuerim viſus alr̄ dicere. ¶ D. ipſe ponit obtalmias ſiccas fieri. Sed ꝯ̄. obtalmia. ſicut. d. Cōſtātinus cap̄ de paſſionib⁹ oculoꝝ in theorica eſt apa calīn factū in ꝯiūctiua. ergo cū tp̄s debeat multiplicare egritudines ꝯſiles ſue cōplexioni: nō videt̄ ꝙ tp̄s fridū ⁊ ſic. multiplicet obtalmiā: cū ipſa ſit egritudo cal'a: ⁊ ſilr̄ pōt opponi de fe. acuta: ⁊ de coriza. nā fe. acuta eſt egritudo cal'a: ⁊ coriza eſt humida.
¶ Ad h dico ⁊ p̄ ad pᵐ ſic: ꝙ obtalmia lȝ frequētius fiat de m̄a cal'a: tn̄ pōt fieri de frida. ſicut ponit Aui. 3ᵒ can̄. cap̄ de obtalmia: tn̄ dico alr̄: ꝙ hec egritudo gn̄at̄ p viaȝ acc̄ntis. ſ. ꝓpter ꝯſtrictionē ⁊ debilitatē cerebri ex friditate ⁊ ſiccitate: nec eſt obtalmia ſimplr̄: ſȝ ſicca de q̄ ſupra diſputatū ē.
¶ Ad id ꝟo qđ de fe. acutis opponis. r̄ndeo. ꝙ h nō ꝯtingit niſi rōne ſiccitatis: que exacuit calitatē: ⁊ nō rōne calitatis. ⁊ ſi opponis mihi: ꝙ oīs feb. acuta dȝ fieri a cā cal'a et humida: q̄ hec eſt cā putredinis: dico ꝙ iſta tp̄a recludūt in corpe m̄ām humoꝝ: ⁊ nō pmittunt eā reſpirare: q̄re fit fe. acuta per acc̄ns. ¶ Ad id ꝟo qđ opponis de coriza: dico: ꝙ coriza ꝯtingit p viam acc̄ntis. nā talia tp̄a in cerebro deſtruunt digeſtiuā: qua deſtructa ꝯtingit coriza.
¶ D. ipſe dicit: ꝙ qbuſdā ꝯtingit melia: ponēdo ſignū pticulare qbuſdā: ⁊ nō videt̄ ꝙ ponere debuiſſet. nā iſta egritudo eſt ꝯformis huic tp̄i: q̄re plus debēt ꝯtingē q̄ȝ ſupiores.
¶ Ad hoc dico: ꝙ ſine dubio iſta egritudo p ſe gn̄at̄ in hoc tp̄e: ⁊ oēs alie p acc̄ns: tū q̄ iſta eſt magna paſſio: cui multū reſiſtit nā: ⁊ que nō hȝ cās fortes ad imprimēdum rōne m̄āe: nā niſi maxima cā ſit: nō imprimit̄ in corpe: ideo dixit qbuſdā. ſ. valde paratis: ⁊ ſi tu dicas qđ ſilr̄ opȝ nos itelligere in ſupradictis paſſionib⁹. ſ. ꝙ ipſe nō ꝯtingunt niſi in pparatis. Dico ꝙ nō reqrit̄ tāta pparatio: q̄ȝta in iſta: ⁊ ſi queras qui ſunt iſti pparati. Dico ꝙ ſunt illi q hñt ꝯplōnē cerebri fridā ⁊ ſiccā: ⁊ qui ſūt timoroſi cogitatiui. nam dicit Hip. ꝙ timor ⁊ puſillanimitas magnū tp̄s hñs meliaȝ. ſ.
¶ D. q̄rit̄ an iſte egritudines ꝯtingāt in autūno: an differāt venire ad hyemē. ⁊ vī ꝙ ad hyemem differāt venire: q̄ in apho. pcedēti poſuit illas ad hyemē differre: ⁊ q̄ tp̄s fridū ⁊ ſiccū vī eſſe tardū ad imprimendū morbos: q̄re ad hyemē venire differūt. ¶ Ad h r̄ndeo ⁊ dico: ꝙ iſte egritudines veniūt in ipſo autūno: ⁊ non eſt nec̄cium ad hyemem differre: q̄ duo tp̄a ſilia ſunt adunata: ⁊ ad pᵐ qđ tu opponis dico: ꝙ ſecus fuit de apho. pcedēti: in quo poſuit Hip. duo tp̄a. q̄ꝝ vnū alteri ꝯ̄dicit: ⁊ ſic egritudines ꝓlongāt̄ ꝓpter ꝯ̄rietatem tp̄is magis q̄ȝ ꝓpter tarditatē impreſſionis frigide ⁊ ſic. cauſe: ⁊ per hoc patet ſolutio ad ſcđm.
¶ D. querit̄ quō ponit fe. acutas fieri: cū in iſto tp̄e ꝯſumat̄ ſubtilitas humoꝝ: ⁊ remaneat groſſities: ſm ꝙ dicit Cōmētator: imo vī ꝙ debeat fieri egritudo lōga. ¶ Ad h dico: ꝙ in iſto tp̄e fiunt fe. acute ⁊ ꝓlixe. ſicut. d. Hip. in liᵒ de aere ⁊ aqua. Unde dico: ꝙ ſi multa fiat ꝯſumptio humoꝝ ſubtilium: ⁊ remanētia groſſoꝝ bene ſiunt feb. longe: ſed ſi pauca fiat: nihil prohibet fieri acutas.
¶ De ꝯ̄ᵒ ꝟo ſic ꝓcedo: ipſe eni ponit ꝙ regiones vicine mari ſunt fride ⁊ hu. ꝯ̄ qđ opponit̄: q̄ mare cū ſit amarū ⁊ ſalſum eſt calm̄ ⁊ ſic: q̄re diſponit terram ad calidū ⁊ ſic.
¶ D. nos videmus: ꝙ terre marine ſunt arenoſe: ⁊ arena eſt ſignū ingētis calitatis ⁊ ſiccitatis. ſicut ponit Joānitius ⁊ Aui. fen 2ª. ¶ D. Ar. ponit in liᵒ de morte ⁊ vita: ꝙ in iſtis marinis viuit hō plus: q̄ terre ille ſunt calide ⁊ hūide.
¶ Ad ꝯ̄ᵐ aūt vī authoritas oīum authoꝝ medicinaliū ſic Gal. ⁊ Aui. ⁊ Conſtātini vbicunq̄ȝ de hac m̄ā tractant.
¶ Ad hāc qōnē pōt 2ʳ r̄nderi. vno mō: q̄ mare 2ʳ imutat aerē. vno⁰ ſm ſe. alio mō rōne vētoꝝ. Un̄ rōne ſui bn̄ pōt terra eē cal'a: ſed ꝓpter vētos mutat̄ ad friditatē. ¶ Aut dic alr̄ ⁊ meli⁹: q̄ 2ʳ eſt vicinitas maris. ſ. gn̄alis ⁊ pticularis. vn̄ dico ꝙ vicinitas gn̄alis. ſ. friditatē ⁊ humiditatē: ſicut ciuitates: que ſunt vicine mari grādi. ſ. oceano oīno ſūt frigidiores ⁊ humidiores: remote ab ipſo mari oīno calidiores. Ciuitates ꝟo que ſunt ꝓpinque mari pticulari: ſic terre que ſunt apud mare in ſicilia: aut maritima quelȝ ſunt calidiores: ⁊ h manifeſtat exēplū. nam nos videm⁹ ciuitates: que ſunt apud maria oēs eē calidiores. ¶ Aut dic: ꝙ 2ʳ pōt ꝯſiderari vicinitas maris. ſ. ſeptētrionalis ⁊ auſtralis: vn̄ mare qđ eſt vicinū ciuitati: a pte auſtri: ⁊ auſter pflat ſup illud mare ſine dubio calefacit ⁊ humectat: ſȝ mare qđ eſt vicinū ciuitati a ſeptētrione: ⁊ pflat̄ borea oīno infrigidat ⁊ humefacit. ⁊ hoc ꝓbat̄ per Joānitiū de vētis: nec obſtat ꝙ aqua maris ſit ſalſa: ⁊ ſic cal'a ⁊ ſicca: q̄re calefacit ⁊ deſiccat: q̄ aqua nō eleuat̄ ſicut eſt: ſed reſoluta in vapores q amiſerūt ſalſedinē. ¶ De ꝯſtitutionib⁹ aūt tēpoꝝ ānī.
¶ Ad euidētiam huius. ꝯ̄ tria querunt̄. pᵐ eſt vtꝝ diſtictio tēpoꝝ apud medicos: ⁊ apud aſtrologos ſit eadē. 2ᵐ eſt de ipſorum inceptione. 3ᵐ eſt vtrum ſint equalia inter ſe.
¶ De pmo ſic ꝓcedo. videt̄ enim ꝙ eadē ſit diſtinctio apud vtroſq̄ȝ authoritate ⁊ rōne. authoritate qdē hoc mō. nam Haliabas liᵒ 5ᵒ cap̄ de diſtōne tēpoꝝ anni: diſtiguit tp̄a anni ſm īceſſum ſolis p tria ſigna: icipiēdo ab igreſſu ſolis in pᵐ minimū arietis: qđ eſt circa mediū martii: ⁊ vnicuiq̄ȝ tēpoꝝ attribuit tria ſigna. ⁊ tres mēſes: ⁊ eodē mō diſtinguit Albumaſar in liᵒ introductorio: q̄re cum Haliabas ſit medicus ⁊ Albumaſar ſit aſtrologus eadē erit diſtinctio apud vtroſq̄ȝ: ⁊ ſilr̄ Gal. 3ᵒ de creticis cap̄ 7ᵒ. videt̄ diſtinguere ſm aſtrologos. nā ipſe dicit ꝙ aſtrologi diſtinguūt tp̄a āni ſm ortū ⁊ occaſū magnaꝝ ſtellaꝝ: medic⁹ ēt ita. ſ.
¶ Rōne ꝟo ita oſ̄dit̄. nā tp̄a diſtinguunt̄ ſm diuerſaȝ ꝯplōnem aeris: ſed apud medicos ⁊ apud aſtrologos nec̄ia eſt eadē ꝯplō aeris. ğ ⁊ diſtictio eſt eadē. ¶ Itē alia rōne monſtrat̄ h mō. nā aſtrologus diſtinguit tp̄a ſm certā mutationē ſolis in circulo zodiaco ſignoꝝ. medicus ꝟo ſm mutationē aeris mutātis corpa nr̄a: ſȝ certū eſt: ꝙ gn̄alis mutatio aeris eſt ſm mutationē celeſtiū corpoꝝ. ğ eadē eſt diſtictio apud vtroſq̄ȝ. ¶ Ad ꝯ̄riū eſt authoritas ⁊ rō. Authoritas qdē Aui. p can̄. fen 2ª de naturis tēpoꝝ: expſſe. n. dicit nō eſſe eādē diſtōnē tēpoꝝ apud medicos: ⁊ apud aſtrologos. Rō ꝟo talis eſt nā medicus diſtinguit tp̄a āni ſm mutationē aeris mutantis corpa nr̄a mutatione manifeſta: ſic eni cadūt in ꝯſideratione medici. Aſtrologus ꝟo diſtiguit tp̄a āni ſm iceſſum ſolis in q̄rtas circuli ſignoꝝ: ſȝ iſta duo ſunt diuerſa: q̄re ⁊ diſtictio tēpoꝝ erit diuerſa ſm vtroſq̄ȝ ꝙ aūt illa duo ſint diuerſa. patet: q̄ manifeſte mutationes in corpib⁹ nr̄is nō ſiūt ſtatim cū ſol puenit ad certa minuta ſignoꝝ incipiētium: imo eſt nec̄ia in eis lōgitudo temporis ad hoc vt ille mutationes ſint manifeſte.
¶ Ad hanc qōnē r̄ndendo vī mihi dōm eſſe: ꝙ 2ˣ eſt tēpoꝝ diſtinctio. vna qdē exq̄ſita ⁊ pūctualis per cōparationē ad pncipalē cām tēpoꝝ: ⁊ hec eſt mutatio ſolis in circulo ſignoꝝ ſm ſuas q̄rtas. Alia ꝟo eſt diſtinctio tēpoꝝ manifeſ[ta]

Utꝝ regiones vicine mari ſint fride ⁊ humide.

Uicinitas ciuitatꝭ duplex.

Utꝝ diſtō tēpoꝝ ſit eadē apō medicū et aſtrologū.

Tēpoꝝ diſtictio duplex.

ſta ꝛ lata in qua aer manifeſte mutat̃:ꝛ hoc eſt ꝑ cōparationē ad habitudinē: q̄ȝ hȝ ſol ad ſtellas magnas ſm ortuȝ ꝛ occaſum earꝝ que ſtelle ſunt pliades:canicula ꝛ arturꝰ: ſiue cauda vrſe maioris:que idē eſt ſicut Haliabas oſtēdit cap̄ de mutatione aeris ꝓpter ſtellas. ꝛ Gal. hic authoritate Hip. ꝛ 3° de creti. cap̄ 7°. Unī dico ꝙ aſtrologi plerūq; diſtinxerūt tp̄a ſȝ p̄mā ꝯſiderationē: plerūq; penes ſcd̄aȝ. Siℓr aūt medici aliq̄ diſtinxerūt ſm hāc: aliq̄ ſm illā: et hoc ideo fuit: q̄z nō eſt ibi magna dr̄ia: de qua ſit multū curādū: verūtamē p̄ncipalior ꝯſideratio medici in diſtōne tēpoꝝ: eſt ſolūmodo ſm mutationē ſenſibilem aeris mutantis corp̄a noſtra: ꝛ p̄ncipalis ꝯſideratio aſtrologoꝝ eſt ſm exq̄ſitam mutationeȝ ſolis in circulo ſignoꝝ ſm quartas.

¶ De 2° ſic ꝓcedo. vi. n. ꝙ inceptio tēpoꝝ: nō ſit eadē ſm noſtros authores. ponit eñi Haliabas cap̄ de diſtōne tēpoꝝ: ꝙ icipit ver intrāte ſole in p̄ minuto arietis: ꝛ hoc eſt circa mediū martij: ꝛ huic ꝯcordat Gal. in hoc ꝯ1° ponit eniȝ ꝙ ver icipit in eq̄noctio: ꝛ planū eſt ꝙ eq̄noctiū eſt ſole itrāte p̄m minutū arietis: q̄ꝺ eſt circa medium martij. Aui. vero p̄ cañ. fen 2ª de naturis tēpoꝝ. d. diuerſum ab h̄. Dicit eñi ꝙ tp̄s veris eſt exn̄s inter eq̄litatē vernaleȝ ante ipſaȝ: aut poſt ipſam paꝝ: ꝛ ſic ponit: ꝙ ver pōt incipe ante itroitū ſolis in arietē: vel poſt eius itroitū. Itē de p̄n° eſtatis magis videnť diſcordare. nā Haliab. li° 5° cap̄ de partiētibus tp̄a ponit p̄n̄m eſtatis circa mediū Junij: q̄ꝺ eſt ſole intrāte p̄mū minutū cancri. Gal. vero ponit hic p̄n̄m eſtatis ortū pleadū: ortus aūt pleadū eſt in p̄n° maij. Sicut dicit Hali. de mutatione aeris ꝓpter ſtellas. Item diuerſificať in p̄n° hyemis: qm̄ Hali. cap̄ de partiētibꝰ tp̄a anni ponit p̄n̄m eius. Circa mediū decēbris. Gal. vero ponit hic: ꝙ eſt p̄n̄m eius in occaſu pleadū. pleades aūt occidūt de mēſe nouēbris: ſicut idē Halia. d. cap̄ de mutatione aeris ꝓpter ſtellas: de p̄n° autē autūni nō inuenio diuerſitatē de qua ſit multū curādū. Incipit. n. autūnus in ortu arcturi: ſiue caude vrſe maioris: q̄ eadē eſt illi ꝛ ortꝰ arcturi eſt in ſeptēbri: ſic. d. Gal. de re. ſa.

¶ Ad iſtā q̄ōnē de iſta diuerſitate iceptionis tēpoꝝ eorūq; finis facilis eſt ſolutio ꝑ ea que diximꝰ in ꝓblemate p̄cedēti.

¶ De 3° ſic ꝓcedo. videť enim ꝙ iſta tp̄a ſint eq̄lia iter ſe: q̄m ipſa diſtinguunť ſm motuȝ ſolis in circulo ſignoꝝ: ꝛ vnicuiq; tēpori danť tria ſigna: ꝛ tres mēſes ſm Albumaſar ī li° introductorio: ꝛ Haliabate in de partiētibus tempora.

¶ Ad ꝯtrium aūt eſt q̄ꝺ dicit Aui. p̄ cañ. fen 2ª de naturis tēpoꝝ: dicit. n. ꝙ eſtas ꝛ hyems ſūt maiora: q̄ȝ ver ꝛ autūnꝰ.

¶ H. ad hoc facit rō: nā ver eſt tēperatū: ſicut dicūt oēs authores medicinales: ꝛ autūnus lȝ declinet ad friduȝ ꝛ ſiccum: tñ eſt fere tēperatū. Sȝ cōplexio tēperata maioris eſt durationis q̄ȝ diſtēpata ꝓpter mutationē ꝯtinuā: que ſit in corꝑibus ḡnabilibꝰ ꝛ corruptibilibꝰ. ḡ cū hyems ꝛ eſtas ſint manifeſte diſtēpata: ipſe erūt minoris duratiōis: q̄ȝ autūnus ꝛ ver. Et ad h̄ facit argm̄ q̄ꝺ ſumiť ab ortu ꝛ occaſu magnaꝝ ſtellaꝝ: penes que diſtinguunť tp̄a. nam illi ortꝰ ꝛ occaſus non diſtinguunť per eq̄lia tp̄a. ¶ H. Gal. expſſe dicit 3° creticoꝝ cap̄ 7°. ꝙ tp̄a āni nō diſtinguunť nūo dierum eq̄lium: nec ſm medicos: nec ſm aſtrologos. ¶ Ad hāc q̄ōnem dn̄m eſt: ꝙ ſi tp̄a diſtinguanť ſm exq̄ſitā mutationē: que reſpicit ſolū motū in circulo ſignoꝝ. ipſa ſūt eq̄lia: ꝛ q̄ꝺlȝ eoꝝ eſt tres mēſes. Si vero ꝯſideremus manifeſtā mutationē: que reſpicit ortū ꝛ occaſum magnaꝝ ſtellarum: tūc oīa ſunt ineq̄lia: eſt eñi hyems maior vere: ꝛ eſtas maior autūno: tñ hyems ꝛ ver ſiℓ ſumpta: ſunt eq̄lia eſtati ꝛ autūno ſiℓ ſumptis. Incipit. n. eſtas in ortu pleadū: ꝛ durat eſtas ꝛ autūnus vſq; ad occaſū ſtellaꝝ. ab ortu aūt pleadū vſq; ad occaſum earꝝ: ſunt ſex mēſes: ꝛ ab occaſu ad ortum: ſunt alij ſex mēſes: in q̄bus eſt hyems ꝛ ver. nam ille ſtelle oī anno ſemel oriuntur: ꝛ ſemel occidunt.

¶ Aphoriſmus. XVI.

¶ Cōſtitutiones vero āni: oīno q̄dē ſicce pluuialibus ſunt ſaniores: ꝛ minus mortifere.

¶ Cōditionū anni: ſq̄lores (q̄ꝺ in totū dixerim) ſalubriores q̄ȝ imbres: minuſq; mortiferi ſunt. Theo.

¶ Ex āni aūt ꝯſtōnibꝰ (q̄ꝺ ī totū dixerim) ſiccitates imbribꝰ ſūt ſalubriores: ꝛ minꝰ mortifere. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Melius q̄dē eſſet ſi hic apho. alios p̄cederet: q̄ naℓr ꝛ artificialr ḡnalia ſemꝑ p̄cedūt ſpālia. hic tñ p̄ponēdus erat vt q̄dam p̄cederet ſpālia: que ꝛ lȝ p̄ceſſerint: nō tñ eſt infamādus: q̄ hic poſuerit eū: cū ꝛ quedā ſequanť que hic poſuit vt ſupiora iferioribꝰ per h̄ q̄ ḡnale ꝯtinuenť. Et dr̄ bene. ꝯſtōnes oīno ſicce ꝛc̄. q̄ cū in ſiccis tp̄ibꝰ humiditates deficcenť: ꝛ in pluuialibꝰ aduenť: ꝛ putredines augeanť ſi nō q̄buſlȝ diebꝰ exercitijs corp̄a mūdificenť: balneis eñi nō ꝯſumunť: niſi que cuti vicinanť. Interiora eñi in ſolidis mēbris exterioribꝰ balneis nō emittunť. Neq; idem pharmacia vel vomitu ſunt purgāda: que ex magna neĉitate ꝛ raro ſūt expetēda. Unaquaq; vero die in corꝑibus adunata media iter hec ſunt curāda. Sed ſi q̄s ſemel vel bis in mēſe cū pharmaco: vel vomitu voluerit purgari timendū eſt ne in corꝑibꝰ humores aduenť nimij: ꝛ nocētes in maios vſus corp̄a redigāt. ¶ Cibi aūt duas hn̄t ſupfluitates. vnā humidā ꝛ aquoſam: que ꝛ cibū pforātem lubricať. alterā quoq; fumoſam q̄ꝺ ſit cū cibꝰ nocumētum aliq̄ꝺ hēať: q̄ꝺ nā aſſimilare corpori nō valeat. dibus autē diebus de his corp̄a mundificenť: cum h̄ inq̄ā ita ſe habeant: neceſſe eſt ſiccis anni cōplexionibus melius curenť q̄ȝ pluuialibus. vnde ꝛ bene dixit Hip. ꝯſtitutiones anni ſiccas pluuialibꝰ eſſe ſaniores: ꝛ minus mortiferas.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum ſupra loquutus fuiſſet Hip. de opōne quā faciūt tēpora mutata: ponit nūc cōparationē ḡnalē inter ſicca ꝛ pluuialia tp̄a: ꝛ dicit ꝙ ꝯſtōnes ſicce oīno ſunt ſaniores: ꝛ minus mortales pluuialibꝰ. ¶ Cōmētator circa hūc aphor. ſic ꝓcedit. nā p̄ agit de ordine iſtius apho. 2° verificat ipm̄. durat pª vſq; ꝛ dr̄ bn̄. 2ª diuidiť in duas. nam p̄ ponit verificationē in ḡnali. 2° in ſpāli. durat pª vſq; Cibi aūt cum duas. Dicit ḡ ꝛc̄. Unde nota ꝙ iſte ordo aliter poniť ſm trāſlationē Burg. q̄ȝ ſm iſtā. ꝛ vn̄ ꝓſequamur illā: q̄ mihi videť melior. Dicit ḡ Gal. ſic de p̄: ꝙ iſte apho. meliꝰ fuiſſet poſitus ſupra añ illos aphor. q̄ loquebanť de ꝯſtōne et mutatione tēpoꝝ. duplici rōne. ſ. q̄ iſte apho. erat multum neĉius in verificatione illoꝝ: cū in illis apho. ageret de humiditate ꝛ ſiccitate multū. Et q̄ ſimplex ꝛ ḡnale eſt naℓr ꝛ artificialr prius cōpoſito ꝛ p̄ticulari. ordo aūt bonus fuiſſet ſi ita poſuiſſet eū. ſ. ꝙ poſt illū aphor. q̄ dicit. Auſtrini grauāt auditū debuit poni ille apho. q̄ ſeꝫ infra Q̄tidiane. ꝯſtōnes boreales ꝛ poſtea d̄buit pōi iſte quē nc̄ expōimꝰ.

¶ De 2°. d. ꝙ veꝝ eſt q̄ꝺ iſte apho. dicit. nā in ſicco tp̄e ꝯſumitur oīs ſupfluitas: ꝛ in humido augeť: que augmētata. eſt cā putredinis: nec pōt nos defendere ab iſta putredine niſi exercitium ordinatū. nam balneū non diſſoluit: niſi ea que ſunt ꝓxima cuti. Unde nō pōt nos defendere ab ea. Et ſi tu velles dicere ꝙ pharmacia nos defēderet. Dico ꝙ malum eſſet corpora noſtra aſſuefacere. pharmacijs nam iſta corp̄a noſtra inciderent in malos vſus. non eniȝ debet fieri: niſi magna cogēte neceſſitate ꝛ raro.

¶ De 3° dicit: ꝙ cibꝰ qui nutrit noſtra corp̄a duas hēt ſupfluitates. ſ. aquoſaȝ que adiuuat ad penetrationē cibi: ꝛ fumoſaȝ que dȝ reſolui per pilos ꝛ ꝑ poros. vn̄ cū tp̄s eſt humidū iſte ſupfluitates nō poſſunt ita ꝯſumi: ſicut cum tp̄s eſt ſiccum: quare tempus ſiccum eſt ſanius humido.

Circa hunc apho. dubitať de tex. ꝛ de ꝯ1°. De p̄ ſic. videť enim ꝙ tp̄s pluuiale ſit ſanius ſicco. nā dicit Ar. in li° de morte ꝛ vita. ꝛ Damaſcenus in apho. ꝙ ꝑ ca/

ſidū ⁊ humidū viuimus:⁊ per ꝯtrium.ſ.ꝑ frigidū ⁊ ſiccum morimur.℃ Ꝺ. Hip. in libro de aere ⁊ aqua. ⁊ Gal. in ꝯ͛ͦ illius aphoriſmi. [Si tēpora tēporaliter ſe reddiderint:] qñ deſcribit nobis annum ſanū: ponit ꝙ in autūno opor/tet eſſe multas pluuias:⁊ in eſtate ⁊ vere ſufficiētes:quare videtur ponere multitudinem pluuie eſſe ſanam in aere.

℃ Ad ꝯtrium aūt plana eſt rō:q2 talis aer multiplicat putre/dinē.℃ Ad hāc qōnē dico:ꝙ tp̄s humidū eſt īfirmius ſic/co. Ad p͛ᵐ ꝟo qđ tu obijcis rñdeo:ꝙ Ar. ⁊ Damaſcenus loquunt̃ de humido nāli:qđ eſt in corpe nr̄o:⁊ gubernat ſp̄ni:⁊ eſt eius ſba.℃ Ad 2ᵐ aūt dico:ꝙ ille pluuie:q̄s po/nit Hip. in deſcriptione āni ſani ſunt pluuie tēperate:⁊ oēs ille que ſuperāt ſunt ſuperflue:⁊ que deficiunt dicūtur de/ficiētes:⁊ tempora illa dicuntur ſicca.

Utrū egritudo fcā i tpe ſicco ſit mortalior fcā in humido. ℃ Ꝺ. vr̄ ꝙ egritudo ſicce ꝯſtōnis ſit mortalior.nā ſiccitas eſt q̄litas mortifera.ſic̄.d. Ar.in de morte ⁊ vita.℃ Ꝺ. hūana ꝯplō ē tota hūida.ſic̄.d. Aui.ꝑ cañ.c. de ꝯplōnib⁹:q̄re ſic/ca egri͛ᵈᵒ eſt ꝯtria ſue nāe.ḡ piculoſior ꝑ illū aphō.[in mor/bis min⁹.] ℃ Ꝺ. in ſiccis tp̄ib⁹ ſiūt egritudies acute: ſicut dcm̄ eſt.ā.⁊ in pluuialib⁹ lōge:ſʒ acuta egritudo eſt piculo/ſior q̄ʒ cronica:ſic̄ dcm̄ eſt ꝑ diffōneʒ morbi acuti poſitā ab Aui. 4ᵒ cañ.⁊ a Gal.in ꝯ͛ᵒ illius aphō.[acutoꝝ morboꝝ] dī.n.ꝙ morb⁹ acut⁹ eſt magnus cuʒ velocitate ſui motus.

℃ Ad h̄ rñdeo ⁊ dico:ꝙ morb⁹ fact⁹ in ſicco tp̄e eſt minus piculoſus:q̄ʒ morb⁹ fact⁹ in humido:ſic̄.d. Hip. ℃ Ad p͛ᵐ aūt argᵐ qđ opponit̃ in ꝯtriū:iā patuit ſolō ꝑ ꝓblema ꝑce/dēs.℃ Ad 2ᵐ aūt dico:ꝙ loquēdo abſolute in medicia:hu/mana ꝯplō nō eſt in gradu:īmo eſt tēpatamā oīa ponunt̃ i gradu ad ipſam cōparata:⁊ maxīe ad hoiem tēpatū:ſic̄.d. Gal.in tegni.⁊ ꝑ ⁊ 2ᵒ de ꝯplōnib⁹. Sed cōparādo eam ad ꝯplōnē eq̄lē ad pōdus dī calla ⁊ humida.℃ Ad 3ᵐ aūt di/co:ꝙ tu debes facē cōparationē ſiliuʒ ad ſilia.ſ.ponēdo cō/parationē inter morbos acutos factos in aere hūido:⁊ fa/ctos in aere ſicco. Dico igit̃ ꝙ mortaliores ſūt morbi facti in aere hūido:q̄ʒ in aere ſicco. Si ambo ſint acuti:aut am/bo cronici.℃ Aut dic ꝙ forte illa ꝓpō non eſt vera q̄.d.ꝙ morb⁹ acut⁹ eſt mortalior cronico.℃ Ꝺ. q̄rit̃ q̄re dixit dio ⁊ nō dixit ꝯſtōnes āni abſolute:ſicce pluuialib⁹ ⁊c̄. ℃ Ad hoc dico:ꝙ h̄ dixit:q2 ꝯſtitutio ꝑticularis ſicca: aliq̄ñ pōt ēe multū mala:ſic̄ autūnus ſiccus:q eſt peius tp̄s qđ ſit:ſic̄ ponit Aui.ꝑ cañ.fen 2ᵃ.⁊ Hip.in llᵒ de aere ⁊ aq̄.ḡ bñ po/nit h̄ qđ.d.dio.℃ De ꝯ͛ᵒ ꝟo dubitat̃ de h̄ qđ.d.ꝙ balneū

Utrū balᵐ euacuet ſoluʒ qđ cuti vi/cinatur. nō euat niſi qđ cuti vicinat̃.cuius ꝯtriuʒ ponit in ꝯ͛ᵒ illius aphō.[in pharmaciis talia.] Dicit.n.ꝙ balneū eq̄lr totuʒ corp⁹ purgat.℃ Ad h̄ dico:ꝙ 2ᵐ eſt balneū.ſ.tēpatū qđ ſit quotidie ad reſoluēdū reliquias:q̄ de hūorib⁹ remāſerunt:⁊ h̄ maxīe ſit ad ꝯſeruationē ſanitatis.aliud aūt ſit ad curaʒ morbi:⁊ iſtud eſt forte.vñ dico ꝙ p͛ᵐ nō euat:niſi q̄ vicina/tur cuti.2ᵐ aūt euat totū corp⁹.℃ Aut dic ꝙ ꝟbū Gal.īfra dʒ ſic itelligi:ꝙ balneū euat totū corpus equaliter.i.ſuper/ficiem totius corporis:ita ꝙ diſtributio fiat ſm totalitatē ſuperficiei:⁊ non profunditatis.

℃ Aphoriſmus. XVII.

℃ Egritudines ꝟo i pluuialib⁹ vt multū fiunt ⁊ ſe.lōge:⁊ vētris flux⁹:⁊ putredines,⁊ epilīa,⁊ apoplexia,⁊ ſqnātes.i ſiccis ꝟo ꝯſūptiōes pti/ſis,obtalmie,artetice,ſtrāgurie,⁊ diſſinterie.

Theo. ℃ Morbi per imbres magna ex parte ꝯſiſtūt: febres,alui fluores,putredines,attoniti,comi/tiales,angine. Per ſqualores,tabitudines,lip/pitudines,articuloꝝ dolores,ſtillicidia vrine, difficultates inteſtinorum.

Leo. ℃ Morbi in pluuiaꝝ multitudie:magna ex pte ſiūt febres lōge,alui ꝓfluuia,putredines,mor/bi comitiales,⁊ attoniti:quos apoplexias gre/ci vocāt,⁊ angine. In ſiccitatibus aūt:tabitudi/nes,lippitudines,articulorum dolores,ſtillici/dia vrine:⁊ difficultates inteſtinorum.

℃ Commentum Galeni.

℃ Lōge febres ꝓculdubio ꝓpter nimias humiditates ſiūt: vtpote lōge ꝓ diſſoluēdas:⁊ q2 hūores flatici in pluuiali/bus ſunt fridiores:⁊ iō febres lōgiores:ſicut in tp̄ib⁹ ſiccis febres acute naſcunt̃:⁊ breuiſſime ex hūorib⁹ cholericis. vñ ḡ fluxus vētris in nimia pluuia ſit:palā eſt videri:abū/dātes.n.chimi quoquo mō ſunt purgādi. Cū aūt putredi/nes ſint in humidis citiores:in ſiccis ꝟo remotiores ⁊ tar/diores:purgādi ſunt:vtpote epileptici:apopletici:hi.n.ſi/ne dubio ſunt flatici:⁊ iō hi morbi tp̄ib⁹ abūdāt humidis. Sqnātia aliq̄ñ ex humorib⁹ in gutture ſe aduantib⁹:⁊ a capite deſcēdētibus ſit: in nimia.n.pluuia humores adu/nant̃ in corpib⁹:⁊ maxime deſcēdētes a capite:⁊ a mēbro in mēbrū currētes:in ſiccis inq̄t ſūt ꝯſūptiones:obtalmie: artetice:ſtrāgurie:⁊ diſſinterie. Si aūt auderē aliq̄ſtulū cū negligēter dixiſſe affirmarē:q2 ex q̄litate huius aeris pti/ſim naſci dixit:cū duob⁹ modis fiat:aut ex magna fridita/te aeris:vñ q̄dā vene crepant̃ in inſtrūs ſpūs:aut ex ipſius aeris calitate:⁊ humiditate:vñ humores adunati in capi/te ſunt deſcēdētes in pulmonē. Sed ſi aer ſit ſiccus:ad ca/lorē vel fridītatē n.ālr ſe hñs:oīb⁹ morbis p̄ter ſolā ptiſim apparatus eſt grandis. Vñ ⁊ q̄dā ptiſim itelligūt: paſſio/nem quā oculi patiunt̃ ꝯſumptionē:ac ſi diceret:morbi na/ſcētes in ſiccis tp̄ibus obtalmie ſiūt ⁊ ptiſis.i.obtalmie il/le que ad ꝯſumptionē oculoꝝ deueniūt:qđ ſit cū nutrimē/tum auferat̃ oculis maciētis:⁊ exſiccatis pluſq̄ʒ nā expe/tit:⁊ hoc cū pupillaꝝ anguſtijs:ꝯtingit aūt ex gelidis ⁊ va/gātib⁹ humorib⁹ deſiccatis:ſi ꝟo obtalmie talr itelligant̃: opʒ ſicce ꝯſiderent̃. Nos autē diximus vñ obtalmia ſicca naſcat̃:cū de ſiccitate aeris loqueremur. Artetice que ſūt ex humorib⁹ ad mēbroꝝ ꝯcatenationē deſcēdētibus: im/poſſe eſt de ſiccitate aeris naſcant̃:que aūt de acumine na/ſcunt̃:ex nimio calore naſcunt̃:alloqn ꝟo artetice nō ꝯſice/rent̃. Opʒ aūt ꝯſiderare q̄re arteticas in ſiccis naſci dixe/rit. Sed cū aer nimiuʒ deſiccat̃:humiditas ꝯcatenationis ꝯſumit̃:vñ duritiē motus volūtarij mēbra illa patiunt̃:et nimiū deſiccant̃:⁊ hoc cā eſt doloris illius. Dolor tñ cer/tus arteticus nō inde naſcit̃:ſed tñ aliqui oēm dolorē quē ꝯcatenatio patit̃ mēbroꝝ:arteticū dolorē vocauerūt:vnde poſſe eſt ſic itelligi. Inuenimus aūt Hip. talr dixiſſe in ſcda

Ptiſim fieri duplr.

Hippo. ꝑticula epidimie. Athenis hoies legumina comedētes:et inde pedes coꝝ debilitati ſunt. Comedētibus aūt in fame orobum:dolor ſucceſſit genuū:nec tñ dolorē noiauit arte/ticum. Si aūt ſophiſte redarguāt:non debere noiari dolo/rem arteticū:qui nō in qualibet vna ꝯcatenatione mēbro/ruʒ ſit:ſed qui exiſtit in multis ⁊ diuerſis:pōt ēt ſic accipi.

Legumina comeſta pedes debilitat.

De ſtrāguria idē eſt iueſtigādum:quā non neceē eſt pati in ſiccitate aeris:niſi trib⁹ de cauſis:aut ex vltimitate ſiccita/tis:aut ex calore:vel ex frigiditate:quaꝝ tñ nulla h̄ nñat̃. Sʒ qui nām aeris in oī tp̄e iueſtigare voluerit:itelligat ſic/citatē aeris:cū in vltimitate ſit ſiccitas:tūc.n.i corpib⁹ tp̄e/ris aliud fac:⁊ aliō in ſiccis:aliud in hūidis:aliō ꝟo in fri/gidis:aliō ꝟo in calis. Silr ēt in cōpoſitꝭ:aliud eſt in calis ⁊ hūidis:⁊ aliō in alijs:que ſi ſic̄ opʒ īueſtigaueris cur ſtrā/guriā dixerit ſcire poteris:ſtrāguria ḡ aut de acumine vri/ne:aut de defectione ꝟtutꝭ ꝯtētiue naſcit̃ in veſica:defectio aūt ꝯtētiue ſit ex ſua deficiēte ꝯplōne:ꝯplōnes autem ſunt octo.quaꝝ vnaq̄q3 deficiente:⁊ virtus deficiet ꝯtētiua vt deueniat in ſtrāguriā. Acuitas aūt vrine:ex complexio/nis eſt corruptione:⁊ maxime cal'e:vel ſicce:vel cal'e:⁊ hu/mide:vel ſolius humide:de his oīb⁹ ſtranguria naſcit̃:vel ex vulnerib⁹ accidētalr veſice venientib⁹:⁊ apāib⁹:⁊ ex ma/

Stranguria ortus.

Urine acuitas vnde.

his dictis: ⁊ ſilib⁹. Intētio tñ fuit de aeris q̃litatibus ſuꝑfat. Quicqd aūt de ſtrāguria dixi: idē dico de diſſinteria: neqꝫ tñ abſolute diſſinteriā ſiccis dico tpib⁹ euenire ſine q̃dā te/nore. In pmis ḡ ſi ſiccitas aeris ſit in vltimitate: ꝯcide ſi cū calore: vel friditate. Nō eſt aūt Hip. in his redarguēdus: cū ipſe q hāc artē tractauit ſit pm⁹: ⁊ ars q̃ꝫ iſta fuit latiſſi/ma ⁊ pfundiſſima: vñ nō eſt mirabile ſi res: ſicut ſūt: nō oēs certificauit. Poti⁹ miror Diophilū: ⁊ Maſeū: aliosq̃ꝫ plu/res: a recta via ⁊ certā Hip.: cū expimētis ſeq volētes: cū me/lius ⁊ magis neccium eēt aeris iueſtigare qualitates: vt ad certū finē inde deueniāt. Sed has dimittētes: hi periti⁹ ni/hil dixerunt de ipſis. Nos aūt ſi deus diṗotens hoc opus explere permiſerit: opus inde ſingulare ſumus facturi.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. pcedēti poſuit Hip. cōparationē gñalē īter anū ſiccū ⁊ humidū. mō ponit q̃les morbi ꝯtingāt in ſicco: ⁊ q̃/les in humido tpe: ⁊ hꝫ duas ptes. nā p̄ ponit egritudines tēpoꝝ hu⁊. 2° ſiccoꝝ. durat p̄ⁿ vſqꝫ ⌈ In ſiccis ꝟo. ⌉ ¶ Dicit ergo: ꝙ egritudines in temporibus humidis: ſunt iſte ⁊c. ¶ Cōmētator circa hūc apho. ſic pcedit. nā p̄ ponit expōnē p̄me ptis. 2° ſcdē. durat p̄ⁿ vſqꝫ ⌈ in ſiccis īngr. ⌉ Prima pars hꝫ tot ptes: quot in hoc tpe ſiunt morbi. 2ª diuidit̄ in duas. nā p̄ repetit iiiios morbos. 2° pſequit̄ expōnē. durat p̄ⁿ vſqꝫ ⌈ Si aūt auderē. ⌉ 2ª diuidit̄ in duas. nā p̄ rephēdit eū de to/ta 2ª pte apho. 2° deſiccat ei oculos ne fleat ⁊ excuſat eum. durat p̄ⁿ vſqꝫ ⌈ nō eſt aūt Hip. in his. ⌉ Prima diuidit̄ i 4ᵒʳ nam p̄ ponit expōnē iſtaꝝ egritudinū. ſ. ptiſis: ꝯſuptiōes: ⁊ obtalmie. 2° iſtius: artetice. 3° iſtius: ſtrangurie. 4° illius. ſ. diſſinterie. durat p̄ⁿ vſqꝫ ⌈ artetice que ſunt. ⌉ 2ª vſqꝫ ⌈ de ſtrā/guria. ⌉ 3ª vſqꝫ. ⌈ Quicqd aūt de ſtrāguria. ⌉ 4ª vſqꝫ ad finē iſtius ptis. ¶ Dicit ḡ. ꝙ in pluuiali tpe ſiūt fe. lōge: qꝛ in h tpe multiplicat̄ friditas ⁊ hu. in corpe nr̄o. vnde humores flatici ſiūt multi: qui lōgū tps volūt ad ſui digōnē: q̃re ſiūt fe. lōge vētris fluxus. Huius cā eſt: qꝛ in tpe iſto multe ſup/fluitates adunant̄ in corpe nr̄o. Uñ cuꝫ oporteat corp⁹ de ipſis purgari: neccium eſt vētrē ſolui ⌈ ⁊ putredines. ⌉ hui⁹ cā eſt: qꝛ oīa humida ſunt parata cito putreſcē. ¶ Sꝫ q̃ret aliqs que putredines ſunt iſte? ¶ Ad h dic: ꝙ poſſumus intelligē putredines vulneꝝ vel apatuꝫ: ſicut accipit̄ infra de morbis eſtatis. ¶ Aut dic ꝙ itelligit gñaliē putredinem ex qua ſiūt febres: ⁊ oīs morb⁹ mālis. ⌈ Epilēe ⁊ apoplie. ⌉ Cā huius eſt: qꝛ iſti morbi vtplm ꝯtingūt de mā frida ⁊ hu/mida q̃ multiplicat̄ in h tpe: ⁊ hec eſt expoſitio p̄me ptis.

¶ In ſiccis ꝟo ꝯſumptiones. ⌉ Dicit ꝙ Hip. male ponit ꝙ ī ſicco tpe ſiant ptiſes: qꝛ rōne aeris due ſunt cāe: que faciūt ptiſim. ſ. multa friditas: que ſit tāta: vt p eā vene rūpant̄ in pulmone: ⁊ ſic poſtea iſta ruptura veniat ad vlcus: aut ca/liditas ⁊ hūiditas aeris: que multiplicat reuma calm: q̄ꝺ poſtea deſcēdit ad pulmonē: ⁊ facit in ipſo vlcus: vñ ſiccus aer ſolus ſine friditate: vel caliditate nō pōt aliqꝺ iſtoꝝ facē: q̃re nō eſt cā gñande ptiſis: tñ qdā legūt ptiſim pro ꝯſum/ptione oculoꝝ. nā in ſiccis tpibus exiccant̄ vene oculoꝝ ⁊ pupille anguſtant̄. Et tūc opꝫ ꝙ iſta dictio: obtalmie: lega/tur expoſitiue: vt ſit talis ſenſus: ſiunt ꝯſumptiones obtal/mie. i. ꝯſuptiones oculoꝝ. Sꝫ ſi tu vis accipe obtalmiā p/prie. Ita ꝙ nō ſit determinatio illius: tūc opꝫ te accipe pro ſicca obtalmia. naꝫ. ḡ. manifeſta eſt obtalmia ſicca: q ſit nā el⁹ ⌈ Artetice. ⌉ r̄ dr̄ artetica. ſ. pp̄e q̄ hūores fridi: vel ca/lidi ad articulos currūt: ⁊ h mō nō pōt fieri artetica a ſicco aere. Et alio mō pōt dici artetica: qꝛ ꝫ dolor q ꝯtingit in ꝯca/tenatione ꝓpt̄ ſiccitatē iūcturaꝝ. ⁊ h mō pōt dici: ꝙ arteti/ca ꝯtingat ꝓpt̄ ſiccū aerē: ⁊ circa h. d. multa ꝟba: que non ſunt neccia ad ponēdū in h loco ⌈ ſtrāgurie. ⌉ In h loco po/nit plus trāſlatio Burg. q̃ꝫ nr̄a: tñ qꝛ nō eſt ibi magna vtilitas: mō nō facio magnā vim ibi. Dico ḡ ꝙ ſtrāguria nō pōt fie/ri a ſicco aere: niſi nos velimus itelligē ſiccū aerē: ſm vnuꝫ aliū modoꝝ. ſ. aut ipm ſiccū maxime: aut ſiccū ⁊ fridū: aut ſiccū ⁊ calidū. Sed in ꝟitate ſi nos volumus ipm veꝝ dicē opꝫ nos itelligē ſiccitatē aeris in vlt̄ᵐ. ⁊ gr̄a h⁹ ponit quō varie ꝯplōnes aeris: diuerſimode opant̄ in diuerſis ꝯplo/nib⁹ corpis: ⁊ quō ꝯtētiua veſice deficit pro defectu eaꝝ: ⁊ quō ſtrāguria pōt ꝯtingē a diuerſis cauſis: ⁊ dicit ꝙ ꝯplo/nes diſtēpate ſunt. 8. q̃ꝝ 4ᵒʳ ſunt ſimplices ⁊ 4ᵒʳ cōpoſite: Uñ aliud opat̄ ꝯplo aeris cal'a in corp⁹ calm: ⁊ aliud in fri/gidū: ⁊ aliud in corpus tēperatū: ⁊ aliud opat̄ ꝯplo aeris ſimplex: ⁊ aliud cōpoſita: vñ cū veſica ſit corpus fridū ⁊ ſic cū patit̄ ppter lapſum diuꝫ ꝯplonū: h maxime ꝓpt̄ lapſu aeris ad fridū ⁊ ſic. Sciás ḡ ꝙ ſtrāguria que eſt in ꝯtētiua in veſica multas cās hꝫ. nā aliqñ ꝯtingit ppter defectū cō/tētiue ꝟtutis: que defectio ꝯtingit ex mala ꝯplone: ⁊ aliqñ ꝯtingit ex acumine mãe faciētis puncturā: ⁊ aliqñ ꝯtingit ppter vulnera ꝯtingētia veſice. ſ. qñ vulnus ſit cuꝫ gladio: aut lācea: ⁊ ppter apata ibidē facta: hec aūt plana ſunt in li° de ītēr. ¶ Diſſinterie. ⌉ Sicut dcm̄ eſt de ſtranguria: ꝙ ipſa nō pōt ꝯtingē a ſiccitate: niſi illa ſiccitas ſit vlt̄ᵃ. aut ſic ꝯiūcta cū caliditate aut friditate: ita itelligas de diſſinteria. ¶ Ult° ꝯſolat̄ Hip. ⁊ d. ꝙ lꝫ Hip. male dicat hic: nō tñ eſt rephendēdus: qꝛ ipſe fuit pmus: q hāc artē pfundiſſimaꝫ ordinauit. Sed mirādū eſt de poſteriorib⁹ qui ſequuti ſūt eū cū rōne: ⁊ expientia: q nihil dixerūt de hac mā: Sꝫ ego qñ h op⁹ cōpleuero ide faciā vnū librū. ⁊ h eſt qꝺ dicit.

Circa hoc cōmētum dubitat̄. nā ipſe. d. ꝙ nō pōt ptiſis fieri a ſicca cā. Sed ꝫ oē tps facit morbos ſiles ſue ꝯplōni: ſicut īfra. d. Gal. in ꝯ.ᵗᵒ illius apho. ⌈ oēs egritu/dines in oīb⁹ tpib⁹ fieri pñt. ⌉ Sed ptiſis eſt morb⁹ ſiccus: q̃re ab aere ſicco maxime fieri oꝫ. ¶ Ad h idē facit qꝺ di/ctū eſt ſupra. ſ. ꝙ autūn⁹ eſt malus ptiſicis: nā nō eſt eis ma/lus niſi ppter ſiccitatē: ſic ibidē. d. Gal. ¶ Ad h dic: ꝙ pti/ſis pōt ſumi 2ʳ. ſ. pro ſimplici ꝯſūptiōne ſue vlcere pulmo/nis. ⁊ h mō bñ poſſet fieri ptiſis ab aere ſicco. Alio ꝟo mō ſumit̄ pro ꝯſūptione facta ex vlcere pulmonis: ⁊ maxīe rō/ne vlceris: ⁊ h mō aer ſiccus nō facit ptiſim: qꝛ nō facit vl/cus pulmonis: ſiue in pulmone. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ ſupius lo/quit̄ de autūno dicens: ꝙ ipſe nocet ptiſicis iā factis. hic ꝟo loquit̄ de gñatione ptiſis. Unde aliud eſt dicē hoc tē/pus nocet ptiſicis: ⁊ hoc tempus facit ptiſim. nā ſiccitas lꝫ noceat ptiſicis factis: non tamen facit ptiſim.

¶ P. ipſe ponit: ꝙ ptiſis pōt ꝯtigē ꝓpt̄ friditatē: rūpētē ve/nā pulmonis. ⁊ h idē ponit Gal. 4° li° de iter. Sꝫ ꝫ h oppo/nit̄. nā friditas q̃ ꝯꝫ rūpere venas pulmōis: opꝫ ꝙ ſit ꝯge/lās: qꝺ pꝫ in glacie: ⁊ lapide ⁊ ſilib⁹. talis aūt friditas: nō pōt eē in corpe hūano. ſic ponit Gal. in 2° li° de ꝯplonibus. ¶ Ad h dic: ꝙ ſine dubio friditas ꝯgelatiua nō pōt eē i cor/pore hūano cū vita: tñ pōt eē friditas: q̃ indurat venas. vñ poſtea pp motū ꝯtinuū: ⁊ pp replōnē ſāguis pōt ꝯtingē ru/ptura: nō ꝙ ſit ibi ꝯgelatio: ſic in glacie. Sꝫ aliq̄ duricies: q̃ phibet motū ⁊ plicationē vene aliq̄r fieri. ¶ P. ſiccitas vr̄ ꝙ poſſit ita facē venā frāgibilē ſic friditas. nā res i qb⁹ dñat̄ ſiccitas: ſūt frāgibiles ⁊ terribiles: ſicut dr̄ 4° met̄ᵒ. ¶ Ad h dic: ꝙ nō eſt poſſe in aere tātam eē ſiccitatē quan/ta pōt eſſe frigiditas ad faciēdum impſſionē in corpe nr̄o.

¶ P. ponit: ꝙ ſiccitas aeris eſt apta ad faciēdū oēm morbū pter ptiſim qꝺ nō vꝫ: qꝛ nunq̃ꝫ eſt apta facē hydropiſim: vl' aliquē morbū humidū. ¶ Ad h dic: ꝙ eſt qdā modus lo/quēdi quē ibi facit: eſt. n. talis ſenſus: ꝙ ſiccitas. ſ. oēꝫ mor/bū pter ptiſim. i. oēs alios morbos faceret apti⁹ q̃ꝫ ptiſim nō ꝙ alios morbos oēs ſit parata facē: ⁊ h vult alia trāſla/tio ponēs ibi cōparationē. ¶ P. ipſe ponit ſtrāguriā eē ac/cidēs ꝯtētiue ꝟtutis: ⁊ in accñti ⁊ mor. li° 6°. pōit ꝙ eſt accñs expulſiue. ¶ Ad h dic: ſic. ḡ. ſolui diſtīguēdo ī ſtrāguria.

¶ P. q̃rit̄ quō ſiccitas faciat diſſinteriā. ¶ Ad h dico: ꝙ ſic/citas fac̄ hāc egritudinē: pp exiccationē humoꝝ: ⁊ exacui/tionē coꝝ: ⁊ ppterea: qꝛ debilitat ꝟtutē ꝯtētiuā: ⁊ ſilr in ca/liditate: ⁊ frigiditate poteris intueri.

Thad.

Tad.

Qre ptiſis poſſit fieri a ſicca cã.

Qre ptiſis poſſit fieri a friditate rūpēte ve/nā pulmo/nis.

Qre ſicci/tas aeris poſſit facē oēm mor/bum pter ptiſim.

¶ Aphoriſmus. XVIII.

¶ Quotidiane vo ↄſtitutiones: boreales qdē ⁊ corpa ↄſtituūt fortiora: ⁊ bñ mobilia: ⁊ bñ colorata: ⁊ melius audiētia faciūt: ⁊ vētres ſiccāt ⁊ oculos mordēt: ⁊ circa thoracē dolorē faciūt ⁊ ſi qdē prius eſt dolēdū: magis dolet. Auſtrine vo corpa diſſoluūt: ⁊ humectāt: ⁊ capitis et auditus grauitates faciūt: ⁊ vertigines in oculis: ⁊ i corpe difficilē motū: ⁊ vētres humectāt.

Theo. ¶ Cōditionū quotidianaꝝ: aqlones corpa ↄſtipatiora: ↄtentiora: mobiliora: coloratioraqȝ faciūt: auditū ēt adiuuāt. Sed aluū ſiccāt: oculos mordent: ⁊ ſi in pectore dolor aliqs preeſt: acriꝰ excitat. Auſtri corpa diſſoluūt: ⁊ humefaciūt: caput aggrauāt: auditū obtūdunt: vertigines mouent oculis: ⁊ corporibus afferunt tarditatem: aluos etiam humefaciunt.

Leo. ¶ Quotidiane aūt ↄſtōnes: aqlonie qdē corpa ↄ̄denſant: ↄtendūt: ⁊ bene mobilia: coloratiora: ⁊ melius audiētia faciūt: ⁊ aluos exiccāt: oculos mordēt: ⁊ ſi pectꝰ dolor aliqs obſederit: dolorē augēt. Hauſtrine diſſoluūt corpa: ⁊ humectāt: auditū obtūdūt: capita aggrauāt: ⁊ vertigines faciunt: oculis: atqȝ corporibus difficilē motum preſtant: ⁊ aluos humectant.

¶ Commentum Galeni.

¶ Boreas cuȝ frigidus ſit ⁊ ſiccus: ſupfluitates corpis necē eſt cū eo deficcent ⁊ mēbra ↄfortent: aiales aūt actiones ⁊ nāles vigorant. Aialē aūt actionē tetigit cū dixit bñ mobilia ⁊ melius audiētia. Nālē tetigit cū adderet: boni coloris. Utrūqȝ itēdit cū corpa fortiora ↄſtituere pmiſit. Cū auditū tetigit: 4or ſenſus reticitos itellexit. In qbus oībꝰ boreas adiuuare vr: maxime ſanis ⁊ aliqȝtulū humidis corporibꝰ aliqñ talis nocet: verūtñ paꝝ cū cōparat ad auſtrinū. Uētres. n. ſiccare ⁊ oculos mordere circa thoracē dolere nulli vī dubiū malū eē. Sed tñ cū auſter diſſoluē ⁊ humectare corpa ↄſideratꝰ: aialibꝰ ⁊ nālibꝰ actionibꝰ magis eſt nociuus. Itē grauitates capitis ⁊ auditꝰ nō malū tñ leuius. Uertigo quoqȝ ſine dubio mala eſt cum apoplexie ⁊ epilēe ſit vicina. Itē motus corpis ⁊ oculoꝝ difficilis mala ſunt: cū nō ↄſint. In nullo ḡ pdeſt auſter: niſi ꝙ tñ humectat vētres. Quicqd aūt facit: ſola humectatione ⁊ calore agit. Bonū aūt eſſet ſi vētres humectare ppoſuiſſet: vt taliter diceret. Auſtrie humectāt corpa: deide ſubiūgeret alia ⁊ daret itelligi: qcqd agit humectatione fieri ⁊ calore adiuuari. Ego aūt dico oēs actiōes corpis ex ſbalibꝰ eſſe membris: que ex nimia humectatione ſolēt grauari ⁊ corrūpi.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuiſſet Hip. in apho. pcedēti: cōparationem inter anni tpa ſicca ⁊ humida: mō ponit q̈les impſſiones faciāt vēti boreales: ⁊ q̈les auſtrini. Et hȝ iſte aphor. duas ptes. nam p̄ ponit impſſiones que fiunt in borea. 2o q̈les fiant in auſtro. durat pꝰ viqȝ [auſtrine vo.] Dicit ḡ ꝙ quotidiane ↄſtitutiones boreales faciūt corpa fortiora: ⁊ bñ mobilia: ⁊ melius audiētia: ⁊ bñ colorata: iſta ſunt iuuamēta. nocumēta vo ſunt ſiccitas vētris: ⁊ dolor lateris: ⁊ pectoris: et morſus oculoꝝ: ⁊ ſi aliqua iſtaꝝ leſionū fuit anteilla creſcit: poſt vo ponit q̈les impſſiones faciat vētus auſtrinus: ⁊ planum eſt qd̕ dicitur in textu.

¶ Cōmētator circa hūc apho. ſic pcedit. p̄ ponit expōnē pˢ partis. 2o ponit expōnem ſcōe. durat pꝰ viqȝ [Sed tñ circa iſter.] Prima diuidit in duas. nā p̄ ponit expōnē iuuamentoꝝ. 1o nocuꝰ. durat pꝰ viqȝ [verūtñ.] Pars aūt in qua exponit ſcōam ptē diuidit in duas. nā p̄ ponit expoſitionē. 2o reprehēdit Hip. de ordine. durat pꝰ viqȝ [bonū aūt eēt.]

¶ Dicit ḡ de p: ꝙ boreas: qȝ fridus ⁊ ſiccus eſt ↄſumit ſupfluitates que adunant in corpe: ⁊ pp̄ter h̄ ↄfortantur oēs v̄tutes corpis. ſ. aialis ⁊ nālis. ⁊ hoc ipſe tetigit in lr̄a. nā per h̄ qd̕ ipſe. d. boreas: facit corpa bñ mobilia: ⁊ bñ audiētia: tetigit bonitatē v̄tutis aīe motiue: qȝ appꝛehēſiue: nā p bonitatē auditꝰ: ipſe oēs alios bonos ſenſus intellexit: ⁊ et poſſumꝰ dicē: ꝙ oēm v̄tutē appꝛhēſiuā ſbaudiat. Et fac corpora bñ mobilia: qȝ iſte vētus ↄſumit ſupfluitates cerebri ⁊ lacertoꝝ. Uñ fiunt iſta mēbra fortiora. ſenſus aūt fac bonos: qȝ ↄſumit ſupfluitates organoꝝ ſenſuū. rōne cuiꝰ ſenſus impediebant. Per h̄ vo qd̕. d. corpa boni coloris tetigit v̄tutē nālē. nā ab ea fit color bonus mediāte epate: ⁊ corde. Et p h̄ qd̕. d. corpora fortiora: ipſe tetigit bonitatem vtriuſqȝ ſit. ſ. v̄tutis nālis ⁊ aialis. nā voluit fortitudinē: nō ſolū neruoꝝ: ſed ēt mēbroꝝ nāliū: ſicut ſtōi ⁊ epatis.]

¶ De 2o. d. ꝙ nocumēta q̄ facit boreas: ſunt pua ad cōparationē nocuꝰ: que facit auſter: ⁊ talia nocumēta: ſunt plana pea q̄ dcā ſūt i apho. alio vbi. d. [Auſtrini granāt auditū.]

¶ De expōne ſcōe ptis ſic pcedit. dicit. n. ꝙ auſter diſſoluit corpa pp̄ter humiditatē ſupfluā: ⁊ ppt caliditatē: ⁊ mala q̄ facit ſunt fortiora mala: ſicut grauitas capitis: ⁊ grauitas auditus: ⁊ v̄tigines: ⁊ difficiles motus in oculis: ⁊ in toto corpe. bonū aūt qd̕ facit: eſt ſolū vētris: ⁊ oia iſta ſunt plana p illū apho. ſupra expoſitū. ¶ De vltᵒ lr̄a. d. ꝙ in iſta vltima pte male ordinauit Hip. nā ipſe ponit pmo hoc vbū: diſſoluit. 2o hoc vbū humectāt corpa. Et debuit feciſſe ↄ̄rio. nā debuit dicere: auſtrine ↄſtōnes humectant corpa: ⁊ diſſoluūt ea. nā ſi ita ordinaret: daret itelligere: ꝙ auſter ea oia que facit: nō facit niſi humiditate: ⁊ iuuant a calore: nā humiditas debilitat mēbra ſballa corpis: cū qbꝰ ſūt actiones aiales ⁊ nāles. Uñ hoc mō debuit ordinare. Et nota ꝙ noſtra trāſlatio ſe habet hic male. nā dicit: ꝙ debuit pmittere ꝙ iſte ventus ventrem ſolueret. debuit enim dicere ꝙ humectat ſolum: non ponendo ibi ventrem.

Circa hunc apho. opponit de tex. ⁊ de ↄ̄10. De tex. hoc mō ipſe ponit: ꝙ boreas facit corpa bñ colorata. Sed ↄ̄. color. n. cauſat in corpe a ſanguine veniente ad cutim: ſed in tpe frido ⁊ ſicco dȝ multiplicari humor fridus ⁊ ſiccus: q̄re melā multiplicat. fiet ḡ color niger. ¶ P. bonitas coloris reſpicit bonitatē nutritiue ⁊ digeſtiue. Sȝ iſte due v̄tutes opant cū calo ⁊ humido: ſic vult Gal. 6o de accidēti ⁊ morbo: q̄re in frido ⁊ ſicco nocent. ¶ Ad h̄ dico: ꝙ tp̄s fridū ⁊ ſiccū p ſe ... faceret melā: ſicut pȝ i tra de autūno: ſed p accñs multiplicat ſanguine. ... ↄſumptione ſupfluitatū: ⁊ ↄfortatiōe caloris nālis. ¶ Ad 2m dico: ꝙ boreas nō deſtruit niſi hūiditatē ſupfluā: ⁊ nō neceſ. [Et ſi qdē priꝰ eſt dolēdū magis dolēt.] i. ſi dolor fuit priꝰ in his locis: augetᵣ p hos ventos. ¶ P. ipſe ponit: ꝙ facit corpa bñ mobilia: ⁊ auſter male mobilia. Sed ↄ̄ h̄ oppoᵗ, nā calā ⁊ humida: ſūt aptiora ad motū qȝ frida ⁊ ſicca. nā frida ⁊ ſicca ſunt terreſtria: ⁊ calā ⁊ humida ſūt aerea: q̄re mobiliora fient corpa in calo ⁊ humido. ¶ Ad h̄ dico: ꝙ boreas non facit corpora terreſtria: ſed ſolū neruos lacertoꝝ exiccat: quibus exiccatis fiunt fortiores: ſicut dicitur de accidenti ⁊ morbo libro quarto.

¶ P. ponit ꝙ auſter facit malū auditū: ⁊ oēm ſenſuȝ p pñs. Sed ↄ̄. ois ſenſus fit per impſſionē: ſicut. d. Iſaac in libro diffinitionum. ⁊ Aui. 6o de n. ālibꝰ. ḡ humiditas adiuuat ſenſū. ¶ Ad hoc dico: ꝙ ſi auſter moderatā humiditatem faceret nō noceret. vñ facit ſupfluā humiditatē: que eſt ſupfluitas. Illa vo obtūdit ſenſum ſuffocādo calorē. ¶ De ↄ̄10 vo dubitari poſſet ſatis: ſed omittatur modo.

Utrum boreas faciat corpa bñ colorata.

Utrum boreas faciat corpa bñ mobilia.

Utrum auſter faciat malū auditum.

¶ Aphoriſmus.

¶ Aphoriſmus. XIX.

¶ Scđm horas qdẽ veris ⁊ extreme eſtatis: pueri ⁊ coꝝ affines etatib⁹: ⁊ bñ degũt: ⁊ maxime ſani ſũt. Eſtate ⁊ autũno vſqꝫ ad aliqd qdẽ ſenes. reliq̃ vo autũno ⁊ hyeme: medij etate.

Theo. ¶ Per tpa ãni: pueri ⁊ q etate his primi ſunt: ve atqꝫ p:la eſtate: optie õgũt: ⁊ maxie valent. Seneſ eſtate ⁊ autũno aliquãdiu. Reliquo autũni tẽpore: qui media ſunt etate: meli⁹ valẽt.

Leo. ¶ Per tpa ãni: ve qdẽ: ⁊ pma eſtate pueri: ⁊ q hoſ ſequunt̃ etate: optie degũt: ⁊ ſani ſunt maxie. Eſtate vo: ⁊ autũno: vſqꝫ ad aliqd ſenes. Reliquũ: ⁊ hyeme: q mediã etatẽ habent.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Si inveſtigaueris qđ dicit ⁊ certificeris: non ſolũ in etatib⁹ ſꝫ in oib⁹ tpate ⁊ intẽperate ꝯplonis veꝝ eẽ inuenies. Oia. n. tpa anni ſi ſint tẽpata: adiuuãt ⁊ ꝯfortãt corpa ⁊ naturas quoqꝫ ⁊ regiões tẽpatas. nõ. n. ſuas q̃litates mutãt ſꝫ poti⁹ cogũt vt cuſtodiant̃: cũ oẽ cuſtodiẽdũ p ſibi ſile ſit faciẽdũ ⁊ eꝫ ſibi ꝯrijs mutant̃ mutabilia. Pueri. n. ⁊ coꝝ affines ve in q̃litatib⁹ ſuis ſunt pfectiores cũ etates he ſint meliores. Eadẽ quoqꝫ rõne in oi tempata regione ꝯſiderãdum eſt. Veri adiũxit initiũ eſtatꝫ intẽdẽs iuuamẽtũ maiorari. Bonũ tñ eẽt ſi ſic diceret. Pueri in ve ſe optime hñt: infantes vo in eſtatis initio: ſenes vo ex ſue ꝯplonis frigiditate adiuuant̃ eſtiuo calore. Et ſilr pfecti i iuuẽtute hyeme ꝯria ſue ꝯploni. cho. ru. ſibi dñante. Silr intẽdit de naturis corpoꝝ. hyems. n. eſt bona: qbus ru. dñat̃ cholera: eſtas vo qb⁹ flegma: tẽperatꝫ vo ver. Regionib⁹ vo tpatis: ver tempatũ bonum eſſet: ⁊ eſtas corporib⁹ frigidis: hyems calis. Eadem rõne tempata mediocris intellige. Pergrẽdum eſt tñ: q: ver pueris: ⁊ non in omni etate optimum: ſꝫ mediocre eſſe dixit. autumnus omni etati nature regioni nociuus: ſꝫ calis ⁊ humidis minus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In pcedenti apho° docuit Hip. quales impſſiones fiant in ventis borealib⁹: ⁊ q̃les fiãt in auſtralib⁹: modo ponit q̃lr ſe hñt. Etates ad tpa ãni: diuidit̃ aũt in. 3. ptes. nã p ponit habitudines etatꝫ pueritie: ⁊ infantie. 2° habitudinẽ ſenũ. 3° habitudinẽ iuuenũ. Durat pma: vſqꝫ [eſtate ⁊ autũno.] 2ª vſqꝫ [reliquo vo autũno.] 3ª vſqꝫ ad finẽ. Dicͭ ergo ꝙ pueri ⁊ infantes optime ſe hẽnt ad ver: ⁊ extrema eſtatis. Ita ꝙ pueri bñ ſe hñt ad ver ⁊ infantes ad initiũ eſtatꝫ. ſenes vo bñ ſe hñt ad eſtatẽ: ⁊ pn^m autũni: ⁊ hoc ſm tranſlationem noſtram: ⁊ iuuenes bene ſe habent ad reſiduũ autũni ⁊ ad totam hyemem: ⁊ hoc eſt quod dicit.

¶ Cõmẽtator circa hũc apb^m ſic pcedit. nã p ponit ampliatiõnẽ apho¹. 2° expõnẽ ampliatiõis apho¹ durat pª vſqꝫ [pueri. n. ⁊ coꝝ.] 2ª diuiͬ in. 3. nã p ponit expõnẽ verboꝝ poſitorũ in apho° ampliatiõis pᵉ ptis. 2° ponit expõnẽ ampliationis toti⁹ apho¹. 3° ponit rñſionẽ ad duas qõnes: durat pª vſqꝫ. [Silr intẽdit de naturis:] 2ª vſqꝫ [eadẽ rõne:] pª iſtaꝝ diuiͬ in. 3. nã pmo ponit expõnem pme ptis apho¹: ⁊ ſue ampliatiõis. Scđo ponit expõnẽ 2ᵉ. Tertio ponit expoſitionẽ 3ᵉ ptis: partes aũt ſunt maniſeſte in libro.

¶ Dicͭ ḡ in pª pte ſic ꝙ iſte apb¹. nõ ſolũ hꝫ locũ in etatib⁹: ſꝫ ẽt in ꝯplone ⁊ regiõe. nã etas tempata ⁊ ꝯplo tempata: ⁊ regio tempata bñ ſe hñt ad tpa tempata: ⁊ ꝯplo diſtẽperata ⁊ etas diſtẽperata. ⁊ regio diſtẽperata. bñ ſe hẽnt ad tpa diſtẽperata in ꝯrium: ⁊ cã hui⁹ eſt q: ſilia ſunt ꝯſeruãda p ſilia: ⁊ ꝯria corriguntur per contraria.

¶ De 2° dicͭ ꝙ pueri bñ ſe hñt ad ver: q: ver ẽ tpatũ ⁊ ꝯplo pueroꝝ eſt tempata: ⁊ ſilr ꝯplo tempata ⁊ regio tempata bñ ſe hñt ad ver queadmodũ etas. Infantes bñ ſe hñt ad pn^m eſtatis: ⁊ h̃ ẽ iõ q: infantes ſunt declinantes ad hu^{tum} ſupfluũ. Itẽ ſenes bñ ſe hñt ad eſtatẽ pp calitatẽ exſiccãtẽ ⁊ calefaciẽtẽ friditatẽ ⁊ hu^{tm} coꝝ. iuuenes vo bene ſe habent ad hyemẽ pp ꝯrietatẽ temporis ad eorum diſcraſiã.

¶ De expõne ampliatiõis totalis dicͭ ꝙ ois ꝯplo tempata adiuuat̃ ſuo ſili: ⁊ bñ ſe hꝫ ad ipm. ⁊ ois ꝯplo diſtempata iuuat̃ ſuo ꝯrio. vt calꝫ iuuat̃. fridis tpib⁹: ⁊ frida ecõuerſo iuuat̃ calis. ⁊ ſilr intellige de regiõe. nam in tempata regione hoies bñ ſe hñt in vere: ⁊ in diſtempata. hñ ſe hñt in alijs tpib⁹ diſtempatis in ꝯriũ: vt in regiõe frida bñ viuũt in eſtate. In vltima vo pte ſic pcedit. poſſet. n. aliqs q̃rere. q: vꝫ Hip. diminut⁹: q: fecit ſolũ mẽtionẽ de bona relatiõe tempoꝝ ad etates: ⁊ non dixit aliqd de malis temporibus ad etates: nec de mediocribus temporibus.

¶ Ad qđ ipſe rñdet ⁊ dicͭ ꝙ p tpa optima itelligim⁹ peſſima p ꝯriũ: ⁊ mediocria p illõ qđ eſt tenere me^m: ⁊ de hac dubitatiõe q̃ſi nihil eſt in nr̃a trãſlatiõe: ſꝫ in alia quere.

¶ Itẽ alia dub° ſic format̃. poſſet. n. aliqs dubitare vtꝝ ver noceat alicui etati: ⁊ vtꝝ equalr ꝯſit oib⁹: ⁊ ipſe rñdet ꝙ ver nulli etati nocet. ſꝫ pueris eſt optimũ. ⁊ alijs etatibus eſt mediocre. ⁊ autũnus omni etati eſt malus. Sed minus eſt malus etati: ⁊ complexioni calide ⁊ humide.

Circa hunc apho^m querit̃ p de tex. 1° de ꝯ^{to}. De p ſic. nã ipſe ponit ꝙ in vere bñ ſe hñt pueri. Sed ꝯ h̃ vꝫ. nã etas pueroꝝ ẽ calã ⁊ huª: ꝙ aũt ſit calã pꝫ: q: cadeꝫ ẽ calas nãlis in pueris ⁊ iuuenib⁹. Quare ſi iuuenes ſũt cali: ⁊ pueri ſilr erũt. Q; aũt ſint hu¹ pꝫ q: Auic. h̃ ponit i c. de etatib⁹: ſꝫ ver aut ẽ tempatũ aut calm ⁊ hu^m. Sꝫ ſi ẽ tẽperatũ tũc non dẽnt bñ ſe hre ad ver imo dẽnt bñ ſe hre ad tps. qđ eſt aliquãtulũ fridũ ⁊ ſic. in tñi. ſ. in q̃tũ ipſi pueri ſunt cali ⁊ hu¹. Si aũt ver eſt calm ⁊ hu^m. tunc multo peius erit pueris: q: ſiſe diſcraſiat ſimile. — Utrū pueri bñ ſe hẽant in ve.

¶ Ad hoc rñdeo ꝙ pueri in h̃ loco accipiunt̃. vt tempati: ⁊ ſic ſunt in vitate. p vt hic accipiunt̃. quõ aũt hoc ſit. patebit in qõnib⁹ de ꝯ^{to}: ⁊ ver accipit̃ vt tempatũ. nã ita ẽ ſic dcm̃ eſt a Gal. ii. de ꝯplonib⁹: ⁊ ab Auic. c. de ꝯplone tpuꝫ anni licꝫ alicubi ponat ipm ver declinare ad calm ⁊ hu^m. vñ non dico plus hic q: in ꝯ^{to} patebit ſolo hui⁹ qõnis.

¶ Preterea ponit ꝙ ſenes bñ ſe hñt ad eſtatẽ. ſꝫ nõ vꝫ. nã ſenes ſunt ſicci ⁊ eſtas eſt calã: ⁊ ſicca: ⁊ ſic vtraqꝫ qualitate exſiccat. ergo nocet eis. — Utrū ſenes bñ ſe hẽant i eſtate ⁊ aut⁹.

¶ Ad hãc qõnẽ dico ꝙ lꝫ ſenes ⁊ ſeniores ſint ſicci. pp friditatẽ tñ debilitat̃ i eis digõ. vñ ſiũt i eis ſupfluitates: ⁊ hu^{es} accñtales. vñ nõ nocꝫ eis ſiccitas eſtatꝫ rõne illi⁹ hũiditatꝫ. ⁊ dico ꝙ ſenes hic accipiunt̃. large ad ſenes ⁊ decrepitos.

¶ Preterea dicͭ ꝙ in autũno ⁊ ei⁹ pn° bñ ſe hñt ſenes. Sꝫ h̃ vꝫ. tũ q: autũnus eſt inordinat⁹ ⁊ ſic nocet ſenibus cuꝫ patiant̃ debilitatẽ vtutis: tum q: autũnus eſt frigidus: ⁊ ſiccus. ſicut ſenes: quare rõne ſimilitudinis nocet eis.

¶ Ad hoc dico ꝙ intelligim⁹ eã ptẽ autũni q̃ adhuc ſapit ꝯ nã eſtatꝫ. vñ eſt q̃ſi tempata inter calm ⁊ fridũ: ⁊ paucã ſiccitatem hꝫ. ita ꝙ non ledit. vñ nec multa inordinatio eſt in tali tempore. nec multa diſtemperantia.

¶ Preterea vꝫ ꝙ hyems bñ ſe hẽat ad ſenes: q: ſicut eſtas in vna q̃litate ꝯcordat cũ ſenib⁹. Silr ⁊ hyems. ⁊ ſicͭ eſtas in vna qualitate diſcordat cum ſenibus. ſimilr ⁊ hyems. Quare iſta duo tpa ſimilr ſe habent ad ſenes.

¶ Ad hoc dico ꝙ lꝫ ſilr ſe hẽat q̃tũ ad vnã habitudinẽ q̃litatũ. tñ ẽ ibi diſſilitudo habitudinis q̃tũ ad aliõ: ⁊ vna cã diſſilitudinis ẽ hũiditas accñtalis q̃ mitiplicat̃. in eis pp debilitatẽ digeſtiue. vñ reſiſtit ſiccitati eſtatꝫ. Sꝫ in hyeme nõ creſcit in eis calor accñtal. vt reſiſtat̃. friditati hyemis. lꝫ aliquã ꝯfortationẽ videat̃ recipe pp clauſuram poroꝝ. Alia vo cã diſſilitudinis ẽ ppca. q: q̃litas eſtatꝫ q̃ deberet ei nocere pp ſilitudinẽ ẽ q̃litas paſſiua. illa vo q̃ ẽ i hyeme eſt actiua. ſ. frigiditas vnde fortior eſt in nocendo frigidi-

tas hyemis talibus corporibus ꝙ̄ ſiccitas eſtatis.

Ctra ꝯplo puerorum ſit tpata. ¶ De 2° ꝯo dubitatur de hoc qđ Gal. ponit ꝑ eā. nā ipſe ponit ꝙ ꝯplō pueri eſt tempata. Sꝫ de hoc diſputādū arbitror: et vr ꝙ ipſa nō ſit eq̄lis. nā Auic. ꝑ can. c. de ꝯplonib⁹. ponit ꝙ tēpata ꝯplō nō inuenit̄. niſi in ſtatu iuuētutis. Et ad idē facit qđ idē Auic. ponit. c. de etatib⁹: et. c. ð nečitate mortꝭ. nā vbiq̄ꝫ ponit ꝙ ꝯplō iuuēis ē magꝭ tēpata ꝯplone pueri.

¶ Preterea iuuenis hꝫ oēs opatiōes cōpletas magis ꝙ̄ pu er. tā nāles ꝙ̄ aīales et vitales. De nālib⁹ pꝫ ꝑ ea q̄ dič Gal. vj. de acci̅ et mor⁹. nā ponit ꝙ oīs vir⁹ nālis fortior ē in iu uenib⁹ ꝙ̄ in pueris ꝑter ſolā nutritiuā: et de aīali planū ē. De vitali ꝯo pꝫ ꝑ pulſum. nā iuuenes hñt pulſum maiorē et fortiorē ꝙ̄ pueri: ſꝫ ei ꝙ ponit Gal. ð pulſib⁹ etatū. ſꝫ ꝑfe ctio opationū ſeq̄tur tempamētū ꝯplōnis ſic dič Halia. de ſignis teſticloꝝ. qđ pꝫ ꝑ Gal. in ii°. ð iuuamētꝭ. nā ponit ꝙ ſuis ꝯplōnis eſt operatio. ergo meliorem complexionem ſequitur melior et perfectior operatio.

¶ Preterea etas adoleſcētie eſt calia et hu⁰: et etas ſenectutꝭ eſt fri⁰ et ſicca: q̄re cum trāſitus debeat fieri de extremo ad extremum ꝑ me™ opꝫ iuuenes eſſe tempate cōplexionis.

¶ Ad ꝯtrarium autem eſt authoritas: Gal. poſita hic.

¶ Preterea rō. nā tact⁹ corpis pueroꝝ ē ſuauis et grat⁹. et iō tpat⁹ ſic ponit Gal. 2° illi⁹ aphoꝛi: ſ q creſcūt. Tact⁹ autē iuuenū ē acut⁹: q̄ hñt iuuenes ineq̄litatē: et pueri eq̄litatē.

¶ Ad hoc dico ꝙ eq̄litas pt ꝯſiderari vno° ꝑ ꝯparationē ad ꝯplemētū opationū: et hoc mō iuuenes hñt pfectiorē et eq̄liorē ꝯplōne: et ſic ꝓbabat̄. Alio° pōt ꝯſiderari q̄ꝫtū ad ea q̄ ꝑmutāt corp⁹ exteri⁹: ſic ē aer circūdās corp⁹ nr̄m: et q̄ꝫtū ad dñiū hu⁹ in corpe ſic aer et aq̄ et ignis. et terra: ele mēta. n. in corpib⁹ pueroꝝ magis appropinquāt certe eq̄ litati q̄ ē ad pōdus ꝙ̄ in corpib⁹ iuuenū: plus. n. obtundit hu⁰ʳ aeris et aq̄ ſiccitatē ignis et terre: et fridicas aq̄: et terre calitatē ignis et aeris in pueris ꝙ̄ in iuuenib⁹: et q̄ꝫtū ad h dico ꝙ pueri hñt ꝯplōnem tempatā: et maxime pueri ſicut dicit ꝯmētator. ſ. q ſunt. xiiij. annoꝝ. nam ita debemus in telligere hic vt credo: tales. n. ſunt cōmoderati tactus.

¶ Preterea poſſꝫ opponi ad h qđ pueri nō ſūt tēpati: q: dič Gal. vj. de inge. ſan. ꝙ pueri rōne etatꝭ debēt hře cibos hu midos: et ponit ꝙ tal' dieta cōpetit eis rōne ſilitudinis.

¶ Ad hoc dico ꝙ debes intelligere paꝝ declināntes ad hu™ q̄ ita pauca hum⁰ˢ erit. de qua nō erit curandum.

¶ Aut dic ꝙ intellexit cibaria humida. ſ. liquida.

¶ Vl dic aľr et meli⁹. ꝙ dieta q̄ ðbet̄. pueris ñ dī dieta hu° abſolute. ſꝫ ꝑ ꝯparatiōēꝫ ad dietā iuuenū. ⌈ 2™ horas qdē ꝯo: et extrema eſtatis ⌋ .i. ꝑn™. ⌈ pueri et eoꝝ affines: ⌋ ꝑ af fines itellige infantes: et ꝑ pueros iā adoleſcētes. ſ. xiiij. an noꝝ aut circa illō: tñ trāſlatio Burg. hꝫ aľr i h loco ꝙ̄ no ſtra. ponit. n. infantes melius ſe hře in ꝟe et pueros in ꝑn° eſtat: nřa ꝯo eꝫ. Credo tñ ꝙ īra nřa ſit melior i hoc loco. ⌈ et hñ degūt: et maxime ſani ſunt ⌋ hñ degere dič q̄ꝫtū ad delectationē vite: maxime ſani ſunt dič q̄ꝫtū ad integritatē operationū. ⌈ Autūno vſq̄ꝫ ad aliud ⌋ .i. vſq̄ꝫ quo incipiat frigus aut ſiccitas ſenſibilis ⌈ reliquo ꝯo ⌋ .ſ. autūno. et eſt maior pars: ⌈ Medij etate ⌋ .i. iuuenes.

Aphoriſmus. XX.

¶ Egritudines quedaꝫ oēs in oibus horis ſiūt q̄dā ꝯo maxie ſm q̄dā eaꝝ ſiunt: et exacuunt̄.

Theo. **¶ Morbi oēs qdē tpibus oibus accidūt: ſꝫ nō/ nulli certis qbuſdā et oriuntur et irritantur.**

Leo. **¶ Morbi oēs qdem in oib⁹ tpib⁹ ſiūt: qdā ꝯo magis in qbuſdā ipſoꝝ: et ſiunt: et excitantur.**

¶ Commentum Galeni.

¶ Si ꝯplōnes aeris ſoie: egritudinis cāe ſunt: nečē eſt oēs hoies egrotare egritudine tpi aſſimilante. Sꝫ cū egritudi nes ex mala dieta: et exteri⁹ veniāt: et ſilib⁹ nečeſſe eſt vt oi bus tpib⁹ hoies infirment̄: in vnoquoq̄ꝫ ergo tpe infirmā dum eſt ſm ſibi ſilē: ſeū tpa augmētatiuū ſit cāe egritudi nis ſibi aſſimilantꝭ. Item diuerſitates nāꝝ: adiutrices ſunt egritudinū: frid. ē. n. et hūide ꝯplōnes: non patiunt̄ calis et ſiccis equalr. De cōpoſitis intelligēdum eſt ſimiliter.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Qr poſuerat Hip. ꝙ in certꝭ tpibus certi ꝯtingūt morbi. ponit mō regulā ꝑ quā rectificat̄ intellꝫ illoꝝ aphoꝝ: et. d. ꝙ lꝫ ego ſim dictur⁹ ꝙ certi morbi ſiāt in certꝭ tpib⁹: tñ nō credas. ita fieri in certꝭ tpib⁹ ꝙ nō ſiāt in alijs. nā oēs egri tudines pñt fieri i oib⁹ tpib⁹ tñ q̄dā magis ſiūt i qbuſdā. Theo.

¶ Cōmentator circa hūc aphoꝝ ſic ꝓcedit: nā ꝑ ponit cāmꝫ q̄re in oib⁹ tpib⁹ pñt fieri oēs morbi. 2° ponit cām: q̄re in q buſdā magꝭ. acuunt̄ q̄dā. ꝑ° vſq̄ꝫ ⌈ i vnoquoq̄ꝫ ergo tpe: ⌋ Leo. Dicit ḡ ꝙ egritudines nō ꝯtingūt ex malicia aeris. ſꝫ ꝯtin gunt ex malicia regꝭ. et iſta malicia eſt diuerſa in diuerſis hoibus. iō ꝯtingunt oēs egritudines in oib⁹ tpib⁹ anni.

¶ De 2° dicit ꝙ tp̄s ipſum eſt cā egritudinis ꝯſilis ſue di ſtempantie. vñ multiplicant̄ morbi cali in calis tpib⁹: et fri gidi in fridis: q: ſilē augmētat ſuū ſilē: et facit ipm furere.

¶ Ad hoc aūt multū adiuuat ꝯformitas ꝯplōnis corpis cū aere: nā ſi aliqs hꝫ ꝯplōnem caſam. citius patit̄ ꝑ aereꝫ calm: et ſi hꝫ fridam citius patit̄ ꝑ frigidū: et eꝫ in ꝯrijs.

Circa iſtū aphoꝛ™ duo q̄runt̄. vnū. ſ. ð tex. et aliō ð ꝯ°. Ctra mor bi acuunt in tpe ſibi ſimili. De ꝑ opponit̄: q: ipſe ponit ꝙ in tpe aliquo ma gis acuūt̄. morbi ſilēs illi tpi. Sꝫ ꝯ morb⁹. n. q ſit in ꝯplō ne ſili: et in tpe ſili eſt min⁹ piculoſus ꝙ̄ ꝯri⁹. ſicut dicit iſte apho°. ⌈ In morbis min⁹ et c. ⌋ ergo cū morb⁹ acut⁹ ſit pe riculoſus. tūc in ſili tpe minus acuunt̄ morbi.

¶ Ad hoc dico ꝙ morb⁹ acut⁹ duo dič. ſ. breuitatē et picu lū. Sic pꝫ ꝑ diffōnē morbi acuti poſitā a Gal. in 2° illius aphꝛ. ⌈ Acutoꝝ morꝭ: ⌋ et ꝑ Auic. 4. can. c. de tpib⁹ morꝭ. ſm. ꝑ°. vñ dico ꝙ in tpe aliquo acuunt̄ magis morꝭ. q̄ꝫtuꝫ ad breuitatē: et nō q̄ꝫtū ad piculūmā in eſtate ſit morb⁹ cali dus frequentius ꝙ̄ in hyeme: et breuior. non tamen ita pe riculoſus ſicut in hyeme.

¶ De 2° ſic agit̄: nā ponit ꝙ tp̄s eſt cā augmēti morbi ſibi ſilis. Sꝫ non vr. nā vr eē cā minoris ꝑꝑ paucitatē cāe rōne ſimilitudinis: et cōtrarium videt̄ eſſe cauſa augmenti ꝓ pter multitudinem cauſe ratione contrarietatis.

¶ Ad hoc dico ꝙ hic accipit̄ augmētum ꝓ multitudine nu meri: et non ꝓ magnitudine. vnde eſt ſenſus ꝙ cā augmen ti egritudinis ſimilis. i. cauſa eſt multiplicationis.

¶ Aphoriſmus. XXI.

¶ Vere ſiquidem manie: et melancholie: et epi lepſie: ſanguinis fluxus: ſquināces: coriꝫe: brā ci: tuſſes: lepꝛe: lichines: alphi: rubores vlcero ſi plurimi: puſtule: et artetice.

Theo. **¶ Vere. n. atre biles: furores comitiales: profu ſiōes ſanguīs: angine: tuſſes: grauedines: rau cedines: lepꝛe: impetigines: vitiligines: puſtu le vlceroſe plime: tubercula: articloꝝ dolores.**

Leo. **¶ Vere et. n. furores: et atre biles: et morbi comi tiales: et ꝓfluuia ſanguinis: et angine: et graue dines: et raucedines: et lepꝛe: et tuſſes: et impe tigines: et vitiligines: et puſtule vlceroſe pluri me: et tubercula: et articulorum dolores.**

Commentum Galeni.

¶ Si taľr ſit ſicē hic diuqūo qđ ꝑus dixit: ver eē ſaniſſimū: et minime mortiferꝫ itelliget̄: cū h rurſus ifirmi⁹ eē dicat̄ aliis tpib⁹. Manie q̄ꝫ: et melēcepilepſie: ſqnātes: morbi ſt au tūnales: brāci: et corigꝫe: et tuſſes: hyemales. Eſtiuos mor bos ipſe poſtmodū tāgit: et colligātiā inť eſtatē et ver dicēs

in eſtate: q̄dā hoꝝ ſubaudit veniūt morboꝝ: in vere tn̄ plus naſcunt q̄ in ceteris tpib⁹ ſanguis flux⁹: lepra: licbines: alphi: rubores vlceroſi plurimi: puſtule: ⁊ arteticeꝯ cū vernalia hec ſunt: ver ē ſalubrius: vn̄ Hip. ꝯfirmat veꝝ dicere: ver ē ſani⁹ q̄ infirmi⁹: cū īteriora ⁊ exteriora corpa h tpe ꝯfic cent: ⁊ mali hūores de mēbris nobilib⁹ ⁊ pncipalib⁹ ad cutē reducāt: vn̄ ⁊ cutis exterior excoriat: ⁊ alphi: ⁊ licbies ⁊ puſtule naſcunt: adhuc ⁊ aliter corp⁹ mūdificat: vlceroſis ruborib⁹: puſtul: arteticis: q̄ꝝ oīuʒ cā mutatio ē hūoꝝ a mēbris nobilib⁹ ad ignobiliora. Itē ſanguis flux⁹ ſine dubio abūdātiā maloꝝ purgat hūoꝝ: ⁊ aufert morbos ſ mā illa naſcituros. Uer. n. ſi corp⁹ eq̄lr paratū hūorib⁹ inuenerit: in ſui pfectiōe cuſtodit: neq̄ ex ſui pte aliqd infert ſibi mali. Autūn⁹: eſtas: ⁊ hyems: faciūt ꝯ. Q̄ ēt libʒ. h. eoꝝ tū cū corp⁹ inuenit mūdificatū: ex ſui tn̄ pte gn̄at ſileʒ morbū. Eſtas. n. cholāʒ rubeā: hyēs fla. autūn⁹ cholāʒ ni. Uer idē fac in corpe: qd̄ exercitia facē vīq̄ corpib⁹ ſ ſanatiſſimi exerceant ſtatē plenā vl' aliq̄ alio hūore: gn̄ant i eis epileſie: apoplexie: ⁊ ex coꝝ exercitatōe aliq̄n vene crepant in pulmōe: vl' febres naſcunt acute. Sʒ in qb⁹ corpis interiora mundificāt exercitia: ⁊ malos hūores expellūt ad exteriora: hīs puſtule gn̄ant in cute: ⁊ ſcabies: vn̄ Hip. Exercitia in nō mūdificatis corpib⁹: gn̄ant puſtulas: ⁊ in vere ex aeris calore corp⁹ circūdāte: q: hūores mali ad cutē egrediunt diſſoluti. Neq̄ ſolū exercitia corpis vere ſunt aſſimilanda: ſʒ ēt actiones nāles: ſemp. n. nāe diſſoluunt de corporibus diſſolutione: que a medicis vocatur occulta: que cū mundificent corpus de futuris liberant infirmitatibus.

Tho.

Lo.

Expoſitio Thaddei.

Cū poſuit ſupra q̄les morbi ꝯtingāt ſʒ diuerſitatē aeris, nō cōſtricti ad aliqd̄ tps anni. Agit nūc de morbis q̄ cānt a mutatiōe aeris ſm̄ diuerſa tpa: ⁊ i hoc apho° ponit egritudines que fiunt in vere. ⁊ caſus eſt planus.

Cōmētator circa hūc aph^m ſic pcedit. nā p° ponit vnā apparētē ꝯrietatē. 2° ſoluit. durat p° vſq̄. ſ manie q̄q̄ ⁊ melācolie: ſʒ° diui' in .3. nā p° ponit ſolōnē. diſtinguēdo egritudines poſitas in aph°. 2° ſoluit oñdēdo q̄ egritudines iſtius tpis fiūt q̄ſi p modū cuiuſdā criſis. 3° ſoluit oñdēdo q̄ h tps nō fac egritudinē ſm̄ ſe. ſʒ rōne corpis qd̄ inuenit pparatū ad eas. durat p° vſq̄ ſ ſʒ cū vernalia: ſʒ° vſq̄. ſ ver. n. ſi corp⁹ eq̄lr. ſ. 3° vſq̄ ad finē. Dic̄ ḡ de p° q̄ iſte apho' vī cōtri⁹ ſupiori aph° in q̄ dcm̄ fuit q̄ ver erat ſan^m. hic aūt ponit multas egritudines. De 2° dic̄ q̄ lʒ multe poſite ſint egritudines in eo. tn̄ nō oēs ſ ppīe vernales. nā q̄dā ſ autūnales. ſ. manie melīe ⁊ epileſie: ⁊ ſqnātie: ⁊ q̄dā ſ ppīe hyemis. ſ. brāci coriçe ⁊ tuſſes: ⁊ q̄daʒ ſ ppīe vis. ſ. lepre. et alphi: licbines: ⁊ cetera alia: ex his ēt q̄dā fiūt in eſtate. vn̄ ipſe dicet īfra q̄ in eſtate fiūt q̄dā hoꝝ: hec ḡ ē ſolō: q: nō oēs egritu^{es}. pdicte ſ ppīe vis. De 3° dic̄ q̄ egritu^{es}. iſte vernales. ſ. ſcabies: ⁊ licbines. ⁊ē. lʒ ſint egritu^{es} multe. non tn̄ ſ egritu^{es} male, q: ſ p expulſionē nāe male a mēbris nobilib⁹ ad ignobilia. Itē expulſio ſanguis curat multas egritudines nā mēbra nobilia ſ ſalua hic. ⁊ ignobilia q̄dā motu cretico patiunt. vn̄ ver nō ē tps īfirmitās ſic aph⁹. nō ꝯdicit. De 4° dic̄ q̄ ver q̄ntū ē de ſe nō fac aliquā egritudinē. imo ſi inuenit corpa tēpata ꝯſuat in ſan^{te}: ſʒ q̄n̄ inuenit corpa plena hu^{bus} fac eos fluere: ⁊ ſic p accn̄s fac morbos. Alia vo tpa ſʒ ſe gn̄at malos hu^{os} i corpe: ⁊ h pbat p ſile: ⁊ dic̄ q̄ ver ē ſile exercitio. nā ſi exercitiū inuenit corpa moderata: ꝯ ea in ſua ſani^{te}: ⁊ ſi inuenit ea plēa hu^{bus} cōmouet eos: ⁊ fac morbos ſic̄ epileſiā ⁊ apoplexiā: ⁊ his ſilia. Et nō ſolū aſſimilat ver exercitio: ſʒ ēt calori nāli. nā ſic calor nālis ꝯſeruat corpus faciēdo diſſolutionē occultā. Ita etiam facit ver. nā ſua caliditate tempata reſoluit inſenſibilit, q̄ hoc eſt ppēa q: calor nālis eſt tempate ꝯplexionis ſic ver, ⁊ per hoc. Jam pʒ ſolutio. nam non cōtrariat iſte aphoriſmus ſuperiori qui dicebat q̄ ver erat ſaniſſimum.

Circa hunc apho^m duo q̄runt p^m de ter. 2^m de ꝯ^{to}. De ter. ſoluʒ q̄ro de expōne lre. p° q̄rit. n. q̄uo melia fiat in vere. Cū ſit hoc tps valde ꝯriū hu^i melācolico.

Ad h rñdeo q̄ nō ē iō q: in h tpe gn̄et. mā iſti⁹ morbi. ſʒ q: aū fuit coagulata. ſʒ tn̄ nō icipit facere motū: ſ Manie. ſ hec egritudo nō vī in h tpe fieri. q: rōne vis nō vī q̄ dbeat gn̄ari. eo q̄ tps h maxīe gn̄at ſanguinē. Itē nō vī rōne pcedētis tpis. nā hyems non vī q̄ poſſit facere maniā cū talis paſſio nō poſſit ꝯtingere et ſtate: ⁊ hyems mltiplicat fla.

Ad h dico q̄ iſte morb⁹ ꝯtīgit ſolū rōne tpis pntis. tn̄ nō pntis tm̄: ſʒ p multa tpa: ⁊ vt in eſtate ⁊ aut^{no} pcurrēte. et eadē qd̄ pt fieri ō melia quā ſilr ſoluas. ⁊ ſilis qd̄ pt fieri ō lepra: ſ Melia. ſʒ ꝯtingit melia. ſ. illis q̄ ad hāc paſſionē ſ apti: ⁊ ſ illi in q̄ꝝ cerebro ſolet adunari hu. mel^a. vn̄ veniente vere. mouet illa mā melica q̄ p° ſtabat qeta. Itē alio° cū mouet melia cholica ſic̄ ponit Auic. Et mihi vī q̄ melācolia cholica: ⁊ mania ſit. idez ſm̄ q̄ dic̄ Gal. iſra in ꝯ^{te} iſti⁹ pticl'e ō morbis autūni: ⁊ nō ſolū mania ⁊ melia ꝯtingūt. ʒ ēt apata cholica: ⁊ mel^{ca} ſic̄ dic̄ Auic. fen. 2^a. c. ō q̄litatū opatiōe puenientiū ex tpib⁹ āni: ſ epileſie. ſʒ h planū ē q: ꝯtingit ex mā adunata i hyeme i eis q̄ ſ appati ad hāc paſſionē: ſ ſanguis flux⁹: ſ hoc ē pp multitudinē ⁊ motuʒ ſanguis in venis ⁊ maxime pectoris. vn̄ cadūt in ptiſim: ⁊ ptiſi ſ apti ex h q̄ veniūt ad vlc⁹ ⁊ h dic̄ Auic. in. c. pdcō: ſ ſqnātes. ſ. ſ. ſtatice. nā cholice fiunt in autūno: ⁊ ſtatice in vere. pp fla qd̄ adunat in hyeme: ⁊ cholāʒ q̄ adunat i eſtate. ſ coriçe brāci ⁊ tuſſes: ſ mā iſtaꝝ adunat in hyē: ⁊ ver facit eā fluere: ⁊ max° q̄n̄ ꝯtigit aliquā ptē vis eē hyemalē. ⁊ h pōit Auic. pdcā. c. ⁊ dic̄ ibidē q̄ ꝯtingūt in ea ſilr apoplexie paraliſes: pp eādē cām: ſ lepre: ſ planū eſt. ſ Et licbines ⁊ alphi: ſ egritudines cū q̄ſi q̄dā borbos. de quoꝝ diuerſitate ⁊ cauſa legas. 4° can. cap. de aſſaphatice impetigine. alia vero que ſunt in aphoriſmo ſunt plana.

De cōmento vo dub^r. nam ipſe ponit q̄ ver non facit ex ſua parte aliquā egritudinē: quare ipſe ꝯtradicit ſibi eo q̄ ipſe poſuit. quaſdam egritudines proprias veris.

Ad h dico q̄ ſine du° ver nō fac̄ aliquē morbum p ſe niſi mā; inueniat pparataʒ. tn̄ vocat eos pprios morbos veris q̄ max° ꝯtingūt in vere. ⁊ nō q̄ mā coꝝ gn̄et in vere.

Preterea ponit q̄ exercitiū eſt cā quarūdam egritudinū nāliū. Sʒ Auic. ponit p eandē fen. 3°. c. de exercitio q̄ exercitium excuſat a medicamento nāliū paſſionum. — Quo exercitiū ſit cā aliquaꝝ egritudinum nālium.

Ad h dico q̄ vex eſt q̄ exer^m excuſat a medicamēto nālium paſſionū ſi fiat in tempore competēti. vnde nō eſt hora faciendi ipm̄ q̄n̄ corpus eſt plenum hu^{bus}.

Aphoriſmus. XXII.

Eſtate vero quedam horum: febres cōtinue ⁊ cauſon: ⁊ tertiane plurime: ⁊ vomitus: ⁊ diarie: ⁊ oculorum ⁊ aurium dolores: oris vlcerationes: ⁊ pudēdoꝝ putredies: ⁊ deſudatiōes.

Eſtate nonnulli ex his: ac febres continue: ⁊ ardores: ⁊ tertiane plurime: vomitiōes etiam: ⁊ alui profluuia: oculorum ⁊ aurium dolores: ⁊ oris vlcera: genitaliuʒ putredies ⁊ ſudamina. — Theo.

Eſtate autem nonnulli horum: ⁊ febres continue ⁊ ardētes: ⁊ tertiane febres: ⁊ quartane: ⁊ vomitus: et alui profluuia: et lippitudies oculorum: et aurium dolores: et oris vlceratiōes: genitalium putredines: et ſudamina. — Leo.

Commentum Galeni.

In eſtate teſte Hip. vnales naſcunt morbi: vn̄ initiū eſtatis intelli. Sic̄. n. initiū eſtatis vis in aere aſsimilauit: ſic et h īfirmitatib⁹ gn̄andis: Dixit tn̄ ex his q̄dā morbos eſtat

ꝓprios .ſ. febres ↄtinuas: ⁊ cauſon: ⁊ tertianas. ⁊ oīa que cholā ſūt rubea: vomit⁹. n. ē cā. cū cholā .i. hūores natāt in ore ſtōī ebulliētes: diarie: cū petūt iſeriora: obtalmie: cū īpleāt capita. Alia qꝫ pter hec: ḋ capitū naſcunt̄ plenitudine: q̄ cū in eis adunata expellūt a ſe capita: ⁊ mēbris ey ciant̄: in mēbra oris faciūt vlceratiōes: cholā a capitibus deſcēdēte rubea. Putredines quoqꝫ in vulnerib⁹ nō ſepe naſcunt̄ in eſtate: niſi cū in humiditatē mutat̄: aut cū venti car cat: vel auſter ſuſlat: ſi quē ventū hꝫ. Eſtas. n. ſi a curſu ſue nãe in humiditatē venerit: ⁊ ſue vētis fuerit: non ſolū in vulnerib⁹ putredinē facit: ſꝫ ēt in oībus mēbris: ſicut dixit Hip. in 3° epidimie. Sꝫ tñ ſi eſtas in paruā humiditatē ſe mutauerit: in vulnerib⁹ paruā gignit ex parua occaſione putredinē: cū caloris ⁊ humiditatꝫ. Deſudationes in exteriori naſcunt̄ cute: q̄ ſicut vulnera cutē exaſperāt exteriorem: quoꝝ cā eſt multus ſudor cholicus: vñ heleni hu iuſmodi puſtulas abuſiue vocant deſudationes.

Putredo i eſtate 3°.

Expoſitio Thaddei.

Cū poſuit Hip. egritudines x̄lis ponit mō egritu^{ies} eſtatꝫ. ⁊ hꝫ .2. ptes. nā p̄ ponit egritudines: cōes ei cū x̄e. 2° ponit ꝓpas. durat pma vſqꝫ [febres. Dicit ḡ q in eſtate fiunt quidam morbi de his q fiunt in x̄e in 2° dicit q fiunt etiā qdam ꝓp ij morbi: ⁊ patent in tex.

Cōmētator circa hūc apho^{m} ſic pcedit. nā p̄ ponit expōnē p^{e} pris apho^{i}: 2° 2^{e}. durat p^{a} vſqꝫ [dixit tñ ex hiis q̄daꝫ:] ps aūt 2^{a} diuī^{r} in. 3. nā p̄ enumerat morbos ꝓprios eſtati. 2° adaptat vnicuiqꝫ illoꝝ morboꝝ ſuā cāꝫ ꝓpriā. p̄ter q̄ꝫ fe brib⁹. 3^{e} ponit quādaꝫ dubitationē antiqꝝ de putredine pudēdo ꝓcurat p^{a} vſqꝫ. [vomit⁹. n. 2^{a} vſqꝫ ad finem nři 3^{a} de 3^{a} x̄o nihil ē in nřa trāſlatiōe: ps 2^{a} diui^{r}. in. 6. ſꝫ q 6. ſunt accītia. Sine morbi q huic tpī app opant̄: ⁊ prius dictō pꝫ in līaſmiaꝫ x̄o ponā ſolū legēdo līāꝫ: [eſtate qdā hoꝝ. [Cā x̄o q̄re morbi x̄nales ↄtingūt i eſtate ē: q̄ finis x̄is cōicat cuꝫ pri° eſtatꝫ. vñ ſic cōicat in ↄplōne: ita cōicat in egritudine. ⁊ ſi q̄ras que ſunt ille egritudines de predictis in x̄e. Dico q pñt dici oēs ille q̄ de m ī ↄtingūt cal'a. ſ. rubores vlcerosi ⁊ apata cholica. ⁊ mania: ⁊ his ſilia: febres ↄtinue. ⁊ cauſon: ⁊ tertiane plīme. ⁊ oia que fiunt de cholā rub. Hip. in hac pticula reſūpſit: ⁊ enumerauit morbos ꝓprios eſtati: tñ ex̄ ↄmētū nota: q eſt dr̄ia iter ↄtinuā fe. de cholā. ⁊ cauſonidē: q: ↄti^{a} eſt ex m ī diffuſa in venis toti⁹ corporis. Sꝫ cauſon eſt ex m ī ↄtenta in venis minutis ꝓpinqs cordi ⁊ epati ⁊ ſtōī ⁊ pulmōi ſic dīc Auic. 4. can. ⁊ Iſaac in lib. feb. tertiana x̄o fe. d: fe. inter^{a} de cholera. [Et vomit⁹ ⁊ dyarie: iſta accītia ↄtingūt ꝓp motū cholericū ad ſupiora ſtōci: aut ad iferiora: ita q faciat vētrē ſolutū imoderate [ocloꝝ ⁊ auriū dolores ⁊ oīs vlcerationes:] cā oium iſtoꝝ eſt mā adunata in capite. nā ſi exprimat̄ ad oculos ꝓp primitatē: ⁊ debilitatē oculoꝝ. fac̄ ophtalmiā. ⁊ ſi ad aures. fac̄ dolorē aut apa. ⁊ ſi ad os ⁊ ſit mā cholica facit in eo vlcera. [putredines pudendoꝝ] .i. putrefactiōes: ⁊ qdam fetores: ⁊ corruptiōes in teſticulis: ⁊ ano. ⁊ circa vgam: ⁊ max^{e} in collo. ⁊ hoc non ↄtingit ſimplr in oi eſtate: ſꝫ in ea in qua multiplicat̄ hu^{or}. nam qū ipſa cōiungit̄ cum caliditate. fac̄ putredines. nā iſte due cāe faciūt putredinē. ſ. calas ⁊ humidas. Et ſm trāſlationē Cōſtantini: opꝫ nos intelligere p pudēda vlcera. tñ ſm trāſlationem Burgon p pudēda opꝫ nos intelligere mēbra verecūdie ſic podicis circuluꝫ ⁊ his annexa. [⁊ deſudatiōes] Deſudationes ſunt q̄dā minute puſtule ex hu^{re} colico facientes aſpiratem in cute. Et de hijs (ſi vis ſufficiēter hre) hre 4° can. Auic. c. de deſudatione. nota tñ q in trāſlatione Burgō. eſt plus de ↄmēto. Et eſt q̄dā qō ratis. ſ. q̄ ſit cā q̄re circa anum fiāt putredines multe: ad qō ipſi antiq rñdēt ꝓp humiditatē hoc eſſe que trāſit p loca illa: ⁊ ꝓp nāꝫ ipſoꝝ mēbroꝝ. naꝫ ipſa mēbra ſunt neruoſa que non ſunt apta putredini: ⁊ hoc eſt qō dicit Cōmentator. q̄ñ eos hic facere non multum curo: ⁊ ideo dimitto eas.

Diia iter continuam ſe. ⁊ cauſonidē

Aphoriſmus. XXIII.

Autūno x̄o ⁊ eſtiuoꝝ multa: ⁊ febres q̄rtāe. ⁊ errātes: ⁊ ſplenes: ⁊ hydropes: ⁊ ptiſis: ⁊ vlcerationes: ⁊ ſtrāgurie: ⁊ liēterie: ⁊ ſciades: ⁊ ſqnātes ⁊ anhelit⁹: ⁊ ilei: ⁊ epilepſie: manie: ⁊ melic.

Autūno magna ps eſtiuoꝝ: atqꝫ ēt febres q̄rtane: ⁊ errōee: lienes: aq̄ itercutē: tabes, ſtillicidia vrīe, leuitates iteſtioꝝ, coxēdices, āgine ähelatōes, voluuli, comitiales, atrebiles, furores. Theo.

Autūno vero, ⁊ plurimi, vel eſtiui morbi fiūt ⁊ febres quartane, et erratice, et lienes, aque intercutē, et tabes, et ſtillicidia vrīe, et difficultates iteſtioꝝ, ⁊ leuitates iteſtioꝝ, ⁊ coxēdici dolores, et angie, et anhellatōes (q̄s greci aſthma tavocāt) ilei, morbi cōitiales furores, atrebiles. Leo.

Cōmentum Galeni.

In autūno plurima naſci dic̄ eſtiua: q: cholme dñantes in eſtate: ⁊ cholā rubea: autūno intrante remanent in corpe. Nō. n. ſicut cū eſtas poſt ver veniat purgant̄ humores veris in eſtate: ita idē in autūno ſolet euenire: q: autūnus contra opat̄: portās hūores ab exterioib⁹ ad iteriora: eſtas x̄o ab interioribus ad exteriora: vñ Hip. in eſtate naſci dixit qnoſdā x̄nales morbos: hic aūt multa eſtiuoꝝ dici te ſtat̄ in autumno: vtpote q̄rtanas: q̄ de cholera naſcunt̄ nigra: q̄ duob⁹ modis ſit: aut accēſiōe chole ru. aut de groſſo ſanguine. Itē febres errātes in autūno: ⁊ exturbatis autūni ↄplōnib⁹ fiūt. Silr ſplenes: qō ↄtigit in corpe ex abūdantia cholere nig. Et hydropes ꝓp ſplenis paſſiones. Et ptiſis: in apparatis illi infirmitati: h aūt ſit ꝓp frigiditatē ⁊ ſiccitatē: ⁊ humoꝝ corruptiones. Et ſtrangurie: q: mutationes autūnales ſubite ſunt: ⁊ inordinate: aliqñ qdem cale: ⁊ aliqñ frigide: vñ patiunt̄ veſice ex humoꝝ acuminē: ⁊ coꝝ in hoc tpe corruptiōe: maxime ſi ſubito in frigitudinē mutet̄ calor ei⁹: q: humores intus clauduntur q in eſtate ſubito diſſoluunt̄: ⁊ ſic ad veſicā reuertunt̄. Lienterie: ex vulneribus ſunt in interiori ſtōci ⁊ inteſtinoꝝ ſupficieaut ex defectiōe vītis ↄtentiue. Primū ſit ex humoribus acutis ⁊ pūgitiuis. Scōm ex nimia mutatiōe ↄplōnis inteſtinoꝝ ⁊ ſtōci hec aūt in autūno ſemp naſcunt̄. Et ſciades: ꝓp corruptos humores: ⁊ illi⁹ tpis friditatē. Sqnantes: ꝓp cholicos humores in gutture deſcēdētes: differunt autē ſqnantes in vere ⁊ autūno naſcētes: q: vernalis flatica: autūnalis ſp cholica. Anhelit⁹ ſit ex humoꝝ motibus: ⁊ illi⁹ tpis frigorib⁹. Silr ileos: ex apatib⁹ ſunt in iteſtinis. Stomachus. n. ⁊ inteſtina maxime patiunt̄. ſ. cum frigiduꝫ: ⁊ ſiccū tps ſit: humores. n. in eſtate ſubtiles ſunt ⁊ facile mobiles: in autūno interiora repetētes: ⁊ per inteſtina currētes: ileon faciunt. Epilepſie veniunt apparatis ad hunc morbum: ꝓp nimiū motū in eodē tpe: ⁊ ſubito in ↄtinuatō calidū nō frigidum. Nihil aūt magis adiuuat interpolationes epilepſie: ſicut he mutationes nimie. Manie ex ſubtilium humorum: ⁊ cholericorum corruptione. Melancholia ex abundantia chol. nig.

Autūnus ſi v'a eſtas: uſſic eſtas veris hu. extenuat.

Expoſitio Thaddei.

Cum poſuit Hip. egritudines ↄtingentes in eſtate ponit egritudines ↄtingentes in autumno: ⁊ plana eſt ſententia.

Cōmentator circa hūc apho^{m} ſic pcedit. naꝫ p̄ exponit hūc x̄bum: [multa eſtiuoꝝ]. Scōo ponit expōnem cuiuſlibet paſſiōis in hoc apho^{o} poſite. durat pma vſqꝫ [vtpote q̄rtanas]. 2ª pars diui^{r} in tot ptes quot ſunt egritudines iſtius apho^{i}: ⁊ partes ꝑſe patēt. Iō nō ſignabo eas. [Multa eſtiuoꝝ. Hip. ponendo morbos eſtatis poſuit in ea fieri

quoſdã morbos ꝟnales. hic autẽ ponẽdo morbos autũ‑nales ponit multos eſtiuales fieri in autũno. querit̃ ergo que ſit cã huiꝰ diuerſitatꝪ. Ad hãc qõnẽ rñderꝫ: qꝛ in autũnꝰ inuenit̃ cholera rubea que gñata erat in eſtate ⁊ autũnus nõ reſoluit illaꝫ cholãm: ⁊ annullat. imo recõculcat eaꝫ in corpe: ⁊ nõ pmittit̃ illam exhalare: ⁊ iõ ↄtingũt inde multi moꝛ eſtiuales ſicut ſeb. tertiana: ⁊ cauſon: ⁊ his ſiles. Sꝫ in eſtate alr ſe hꝫ. nã eſtas ad ver hꝫ hãc habitudinẽ: qꝛ in ipſo ꝟe cũ ſit tempatũ non multiplicant̃ humores. Silr q ſunt mã morbi: ⁊ ipſa eſtas que ſeqt̃ ver cum apiat poros. ⁊ reſoluat humores nõ fac̃ eos redire ad interiora ſic autũnꝰ. Sꝫ potiꝰ reſoluit eos: ⁊ quartane.] Duplex eſt ſpẽs chole. ſ. de fece ſanguinis: ⁊ de aduſtiõe cholica. vñ cũ iſte humor melãca ſm hos modos multiplicet̃. In autũno. tũc in ipſo multiplicant̃ ſeb. q̃rtane: ⁊ erratice] hoc põt dupl̃r legi. vno qdẽ mõ vt hoc qd̃ dic̃. erratice. retorqueat̃ ad ſeb. quartanas. ⁊ hoc vꝫ velle trãſlatio Burgõ. in tex. Alio ꝟo mõ vt ſit hoc dcm̃ p ſe. ſ. q in ipſo autũno fiãt ſe. erratice qualeſcũqꝫ ſe. ſint ſiue q̃rtana ſiue non q̃rtana. Et vocat̃ ſe. erratica illa que inordinatos hꝫ piodos. ⁊ cã iſtius inordinatiõis eſt ꝛᵃ. ſ. ineq̃litas ↄplonis autũni ⁊ diuerſitas mãeꝝ que tunc in corpe multiplicant̃. nã qñ hu. frigidi ⁊ calidi: ⁊ groſſi ⁊ ſubtiles adunant̃ in corpe neceſſario faciũt erratice piodos [ſplenes]. i. egritudines ſplenis ↄtingũt pp melãm que ſic multiplicat̃ in corpe. [Et idropes:] ſcꝫ idropiſis eſt egritudo ſplenis. nã patiẽte ſplene cõpatitur epar. alr. n. nõ põt fieri idropiſis niſi patiat̃ epar ſicut dic̃ Gal. in ↄmẽto ꝛᵒ pnoſti. ⁊. 6. de accĩti ⁊ mor. Et ptiſis cõtingit in autũno illis q ſunt pparati ad hunc morbũ. pp tria. ſ. pp frigiditatẽ ⁊ ſiccitatẽ: ⁊ pp ineq̃litatẽ tpis: ⁊ pp corruptionẽ huꝝ. nam autũnus aſſimilat̃. morbo de corruptione: [ſtrãgurie:] ſcã q̃re i hoc tpe ↄtingit ſtrãguria. i. defectio in retinẽdo vrinã eſt: qꝛ in autũno eſt inordinatio tpis mõ ad fridicatẽ: ⁊ mõ ad caliditatẽ: ⁊ pp hãc ineq̃litatẽ defit ↄtentiua in veſica. Item qꝛ hu. corrumpunt̃. ⁊ in acuitatẽ cõuertunt̃. ⁊ nõ poſſunt euacuari pp clauſurã poꝛoꝝ. reuertunt̃ ad veſicam pungẽtes eã. q̃re ↄtingit ſtrãguria. [Et lienterie:] lienᵃ ↄtingit in hoc tpe ꝑpter duas cãs. vna quaꝝ. eſt defectio ↄtentiue ſtomaci: ⁊ inteſtioꝝ. ⁊ alia eſt vlcerario ſupficiei ipſoꝝ. cauſa ꝟo defectionis eſt mala cõplexio ſtomaci: vel inteſtinoꝝ. cã ꝟo vlceratiõis eſt ꝑpter acumẽ humoꝝ q gñant̃ pp corruptionẽ huoꝝ: [ſciades:] egritudines ſcie ↄtingunt in hoc tpe ꝑpter corruptionem humoꝝ. ⁊ ꝑpter fridigitatẽ que debilitat mẽbra ad recipiẽdum: [Sqnãtes:] ſcã ſqnãtie in hoc tpe eſt ꝑpter humores q adunati in corpe currũt ad guttur. tñ dĩa eſt inter ſqnãciã autũnalẽ ⁊ vernalẽ. nã autũnalis ↄtingit ꝑpter cholerã. ꝟnalis ꝟo ↄtingit ꝑpter flegma. nã iſte mãe adunant̃ in tpibꝰ pcedentibꝰ [anhelitus:] malicia anhelitꝰ ↄtingit in hoc tpe ꝑpter duo. ſ. pp motũ humoꝝ ad interiora. ⁊ ꝑpter frigiditatẽ illiꝰ tpis. que habilitat mẽbra illa ad recipiẽdum reuma. [ilei:] iliaca paſſio eſt detẽtio ſupfluitatum cibi que p ptem inferiorẽ debẽt purgari: ⁊ huiõi paſſio ſit vt plurimũ ꝑpter apa inteſtinoꝝ. Et huiꝰ apatis cã ẽ mala diſpoſitio autũni que frida eſt ⁊ ſicca: ⁊ ineq̃lis. que cum ſuccedat eſtati. que gñauit humores cholericos ſubtiles mouẽtes ſe p corpus recludit eos in interioribꝰ. ſ. circa vẽtrem ⁊ inteſtina: ⁊ ꝑpter hoc ſit apoſtema. [Et in B] ꝗ. eſt defecta trãſlatio nr̃a [epileþſie:] ſcã q̃re ↄtingit epileþſia in autũno. nihil aliõ eſt niſi inordinatio tpis. nam qñ corpus eſt pparatũ ad hãc egritudinẽ tps inordinatum. ſ. quod modo eſt calm: ⁊ modo eſt frigidum ſubito commouet materiam huius egritudinis: [Manie:] ſcã manie eſt acumen: ⁊ corruptio ſubtilium ⁊ cholericorum humoꝝ: quare fiat in hoc tempore [melancholie] hec egritudo ſit in hoc tempore ꝑpter abundantiam cholere nigre.

Febris erratica.

Stranguria quid.

Aphoriſmus. XXIIII.

Hyeme pleuretide: peripleumonie: corize: brãci: tuſſes: dolores pectorum: lateꝝ ⁊ lũborum: dolor capitis: vertigines: ⁊ apoplexie.

Hyeme coſtales: pulmonie: grauedines: raucedines: tuſſes dolores lateꝝ: pectoꝝ: lumborum: dolores capitis: vertigines: attoniti. — Theo.

Hyeme vero morbi laterales: ⁊ pulmonis inflammationes: grauedines, atqꝫ raucedies: tuſſes: dolores pectoris, ⁊ laterũ, atqꝫ lũboꝝ: capitis dolores: vertigines, ⁊ apoplexie. — Leo.

Commentum Galeni.

Morbos recitãs hyemales autũnalibꝰ ſuccedẽtes: non determinauit: ſic̃ antea dixit multa autũnalia: ſꝫ morbos abſolute tetigit naſcẽtes in hyeme: qd̃ duabꝰ de cauſis fecit: vel vt intelligeremꝰ ex ſupioꝝ ſiltudine: vel qꝛ hyemales autũnalibꝰ non autumat cõmiſceri. Sꝫ rõ ⁊ experimẽtum teſtant̃: vt initiũ hyemis fini autũni aſſimilet̃. Morbi hyemis ſunt hi ꝓprie: ſic̃ pleureſis: pipleumonie: catarri: brãci: tuſſes: corize: dolores lateꝝ: ac femoꝝ: ꝟtigines apoplexie: pleureſis: ⁊ peripleumonia: inſtꝛoꝝ ſpũalium paſſiones. Cum enim oĩa mẽbra a friditate aeris poſſint defendi: hoc nullatenus in inſtris ſpũs põt fieri: vñ ⁊ dolores lateꝝ: ⁊ tuſſes ſiunt: ſilr ⁊ humores capita aſcẽdentes: faciũt dolores capitũ: ꝟtigines: ⁊ catarrum: ⁊ vlr oĩa neruoſa patiunt̃ ex capitis paſſionibus: apoplexieqꝫ ex capitum flegmatica ſunt plenitudine.

Morbi hyemi ꝓprij.

Expoſitio Thaddei.

Cum poſuit ſupra Hip. egritudines. autũnales ponit modo hyemales. ⁊ planum eſt qd̃ dicitur.

Cõmẽtator circa hũc aphoꝝ ſic ꝓcedit. nã p̃ ponit quãdã dubꝫ. Scdõ exponit aphoꝝ. durat ꝑma vſqꝫ [morbi hyemis] Dicit ĝ de p̃ q duꝰ eſt de hoc qd̃ dicit Hipp. ponẽs morbos alioꝝ tempoꝝ: qꝛ ſupra poſuit morbos ꝓprios ⁊ cõmunes. mõ ꝟo nõ poſuit niſi ꝓprios.

Ad qd̃ ipſe rñdet dupl̃r. vno qdẽ mõ qꝛ forte ipſe ſubaudiuit p ſile. Aut forte qꝛ morbi hyemales nõ ↄmiſcent̃ cũ autũnalibus. Sꝫ ꝑma eſt melior rñſio: qꝛ rõ et expimẽtuꝫ teſtant̃ q ꝑnᵐ hyemis aſſimilat̃ fini autũni: qꝛ opꝫ q egritudines miſceant̃. q autẽ ꝑnᵐ hyemis aſſimilet̃ fini autũni ꝓbat̃ p illuꝫ aphoꝝ. [Eſtiue quartane.] Ibi. n. mõſtrauit Hip. q autũnꝰ ⁊ hyema cõicãt in faciẽdo ſeb. quartanã. [pleurˢ ⁊ piple ⁊c̃.] pleureſis: ⁊ piple: ⁊ tuſſes ⁊ dolores lateꝝ ↄtingũt ꝑpter humores currẽtes de capite ad mẽbra ſpũalia. qꝛ ipſa ſunt leſa ꝑpter frigiditatẽ aeris q neceſſario ledit mẽbra illa. ⁊ debilitat: ⁊ ꝑpter hoc recipiunt hu. currentes ad illa.

Sꝫ ↄ̃ hoc opponit̃: qñõ nãqꝫ ponit̃ pleˢ morbꝰ hyemalis cũ ſit morbꝰ vt plurimũ de calo q̃ꝫ de frido: ⁊ ſicco humore. Sic̃ vult Auic. 3ᵒ. can. ⁊ Gal. in cõmento illius aphoꝛ. [acidum ructuãtes.] ⁊ in cõmento illius aphoꝛ. [paroxiſmos:] ⁊ in primo de criſi.

Preterea cũ piplᵃ ſit morbꝰ fridus. ſic̃ dic̃ Gal. i ↄᵒ ꝫ pulſibꝰ. qñõ potuit ↄuenire cũ pleˢ. q̃ ẽ morbꝰ calidus i ſul cãꝰ.

Ad hoc dico q pleˢ põt ↄſiderari dupꝛ. ſ. q̃tũ ad gnõnẽ mãe. vñ ſit vt plm. ⁊ h mõ magis ſit in tpe caloꝛ: qꝛ in ipo plus mltiplicat̃ hu. calidus. Alio ꝟo mõ põt ↄſiderari q̃tũ ad curſum ſue mãe ad locũ vbi ſit. ⁊ hoc mõ plus ſit in hyeme. qꝛ catarrꝰ plus illo tempore q̃ꝫ in alio fluit. ⁊ ſic locutus ſuit Hip. hic. ⁊ p hoc patet ſolutio ad ſcdm̃.

Dolores capitis ⁊c̃.] oĩa iſta accñtia ſiũt ex paſſiõe capitis. qꝛ humor aſcẽdẽs caput. Ibi inueniẽs mẽbꝝ debile ꝑpter frigus aeris fac̃ dolorẽ extẽdendo: ⁊ fac̃ ꝟtiginem rõne motus per vẽtriculos cerebri: et facit apoplexiam faciendo opilationem in ventriculis.

¶ Sed q̄res quō dicis tu ꝙ fit apoplexia ⁊ frigo. cū i hyeme ſit calor naturalis fortis. ⁊ qñ calor nālis ſit fortis. cōſumit ſuperfluitates. ⁊ ſic nō videt̄ fieri talis morbus.

¶ Ad hoc dic ꝙ cerebrū eſt mēbrū frigidū. vñ a frido aere maxime cōfortant̄ mēbra cala ⁊ potētia. ſicut dicit̄ in illo apho. [vētres hyeme. ⁊ vere.] ¶ Ꝺ querit̄ quō nō ponit ſurdorē fieri epy^am in hoc tpe. cū epyl^a ⁊ apo^a ſint vni⁹ nāe.

¶ Ad hoc dic ꝙ poſſumus ſubaudire ꝑ ſimile.

Aphoriſmus. XXV.

¶ In etatibus vero talia accidūt: pueris quidē ⁊ nouiter genitis. Ulcerationes oris: vomitus: tuſſes: ſariges: timores: vmbilici flegmones: vigilie: aurium humiditates.

Th co. ¶ Per etates hec accidūt: paruis ⁊ recēs natis puerulis. Ulcera oris: vomit⁹: inſōnie: pauores: iflāmationes vmbilici: humores auriū.

Leo. ¶ In etatibus autem talia contingunt, paruis: ⁊ nup natis puerulis. Oris vlcera (q̄ aphthe vocant̄) vomitus: tuſſes: vigilie: pauores: vmbilici inflāmationes: aurium humiditates.

¶ Commentum Galeni.

¶ Etates plus inueſtigauit hyp. q̄ʒ tpa anni: q̄s in minias ptes diuiſit: ⁊ tāgens morbos vniuſcuiuſqʒ etatis. Ulcerationes oris in pueris fiūt: q2 infr̄a oris infantiū ſūt tenera ⁊ mollia: vñ ꝑꝑ teneritudinē ſui: lac non ꝑnt retinere. Lac enim q̄litates acutas ⁊ aquoſas hʒ: vñ nō eſt mirādū ſi vlcerationes oris facit pueroꝝ: vomitus ex guloſitate lactis ꝯtingit pueris. Uigilie quoqʒ non eueniūt pueris nāliter: neqʒ ex cōſuetudine: ſp. n. dormiūt. Sed tñ ſi ſtōchus debiles ex guloſitate ſua cibaria corrūpunt̄: quoꝝ fum⁹ aſcēdēs ad capita: vigilias ⁊ timores gñat: qd̄ etiam ꝓbaui in etate ꝑfectis: terribilia vidētib⁹ ſomnia: cū malo cibo detent̄: maxime ſi os ſtōi debile ſit. Umblici flegmones: neqʒ hoc mirabile ex inciſionis vicinitate. Auriū humiditates dixit: nō nariū: neqʒ palati: hec. n. nālr maiorib⁹ cōtingūt. Auriculaꝝ hūiditates: ex̄ curſum nāe ſunt exiſtes in infantibus: vt ex abūdātia flatis capita eoꝝ mundent̄ ⁊ bñ dixit: q2 hūiditates auriū ꝓprie huic etati attribuit: tota. n. naſcētiū corpa ſunt humidiſſima. Et cū cerebꝝ ꝑfectis nāliter in etate ſit humidū: in infantibus ſit humidiſſimū. vnde ⁊ humores illis per auriculas effluunt.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit hyp. cās morboꝝ rōne aeris mutati. ponit mō quō cauſent̄ morbi rōne etatis: ⁊ ponit in hoc apho. q̄les morbi ꝯtingūt in etate ꝑ. genita. ⁊ manifeſtū eſt qd̄ dicit̄.

¶ Cōmētator circa hūc apho. ſic ꝓcedit nā ꝑ ponit cōparationē inter tractatū de tpib⁹ anni ⁊ tractatū de etatib⁹. 2° ponit cauſas veritatis eoꝝ que in hoc apho. poſita ſunt. durat ꝑ^a vſqʒ [vlcerationes.] Dicit ergo de ꝑ^a pte ꝙ hyp. ſubtilius ⁊ cōpēdioſius determinat de cauſis morboꝝ ratione etatū q̄ʒ rōne tempoꝝ. [De 2^a patebit ponendo tex^m quēlibet ꝑ ſe. [Ulcerationes oris] Cā iſtius vlcerationis eſt teneritas labioꝝ ⁊ acumē lactis: nā lac cū habeat q̄litatem ſeroſā acutā vulnerat ora iſtius etatis: [Uomit⁹:] cā hui⁹ eſt ꝑꝑ guloſitatē lactis: nā ꝑꝑ h̄ multū ledit̄ ſtōch⁹ eorū ⁊ corrūpit̄ cibus in eo. quare fit, vomitus [vigilie] Cā huius eſt q2 cib⁹ corrūpit̄ in ſtomacho eoꝝ. vñ fiūt fumi terribiles ⁊ mali ⁊ petūt caput. vñ fiūt vigilie. Nota tñ ꝙ iſte vigilie fiūt eis accītaliter: q2 iſta etas multū dormit nāliter ꝑꝑ humiditatis multitudinē dominantē in cerebris eoꝝ. accñs aūt illud eſt corruptio cibi in ſtomacho [timores] eadē cauſa eſt q̄re fit timor ⁊ q̄re fiūt vigilie. ſ. fum⁹ terribilis petēs cere^m. ⁊ h̄ ꝯtigit adultis ⁊ nō ſolū pueris [vmbilici flegmones] apoſtemant̄ eis calo apoſtemate. vmb

lici ꝑꝑ nouitatē iciſionis. [Auriū humiditates] Cā eſt ꝑꝑ humiditatē cerebro dñantē q̄ multiplicata facit ſuperfluitates ꝑ aures fluere. Et nota ꝙ nō dicit humi^tem palati ⁊ nariū q2 tales humiditates nariū: ⁊ palati accidūt illis q ſūt in maiori etate quas hñt illi q nālr cerebꝝ habēt hu^m: ſed humidas auriū eſt eis magis ꝑter nām. Si querat̄ q̄ʒtum durat hec etas ꝑ genita. Dicas ꝙ durat vſqʒ ad natiuitatē dētiū. Itē ſi querat̄ quō etas ſit cā morbi. dicas, ꝙ h̄ eſt ꝑꝑ ꝯplōnē ⁊ cōpōnem que accidit pueris. nā ſunt humidi. In cōplexione ⁊ ſunt teneri ⁊ molles in cōpoſitione.

Aphoriſmus. XXVI.

¶ Cū vo dentes producūt: gingiuarum pruritus: febres: ſpaſmi: diarie: ⁊ maxime quando producūt caninos dētes: ⁊ pinguiſſimis puerorum: ⁊ duros ventres habentibus.

¶ Paulo etate ꝓgredietib⁹: cū dētire icipiūt: gigiuarū pruigies: febres: ꝯuulſiōes: alui fluores: maxie cū canios edūt: ⁊ ijs potiſſimū pueris q corpulētiſſimi ſūt: ⁊ aluos hñt aſtrictas. Thec.

¶ In progreſſu vo: cū iā dētire icipiūt: gigiuarū prurigines: febres: ꝯuulſiones: alui profluuia: ⁊ maxie cū caninos edūt dētes: ⁊ his ꝑſertim pueris q craſſiſſimi ſūt: ⁊ aluos duras hñt. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Prurire gingiuas: dētes ꝓducētiū nō eſt mirandū: et ſi febres ⁊ ſpaſmi ⁊ diarie naſcunt̄ ifantib⁹ dētes emittētibus nouiter Hip. teſtāte. cuꝰ cā eſt: q2 dentes gingiuaꝝ ꝑforant carnes: ſicut cū ſpine carni īfigunt̄ pūgētes: ſed tñ dētes acerbiores ſpinis faciūt dolores. Spine. n. cū penetrēt i ꝑmis carnē: tūc tādē igerūt dolorem. Dentes vo ſp̄ q̄ ad ex toto emerſerint. Uñ ifantes patiūt̄ febres: dolores: vigilias: inde ⁊ ſpaſm⁹ ſubſeqt̄. Et q2 cibaria ab eis nō digerunt̄ hñt: nā. n. nōdum eſt firma: neqʒ fortis in cibis digerēdis. vñ ⁊ diariā nec̄e eſt ſubſeq: q2 cibis idigeſtis neqʒ in corpib⁹ ꝑmanētib⁹ diaria ſubſeqt̄. Et pinguiſſimis pueroꝝ duros vētres hñtib⁹: q2. n. hoꝝ corpa ſunt plena hūorib⁹: neqʒ ꝑꝑ ꝯſtipationē egrediūt̄ ſcidūt i ſpaſmū ⁊ i hoꝝ gñā morboꝝ. Morbi antemi dētes emittentium.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit morbos q ꝯtingūt in etate ꝑ genita. mō ponit morbos q ꝯtigūt i etate dētiū plātatiua ⁊ planū eſt qd̄ dic̄.

¶ Circa hūc apho. ꝯ^tor ſic ꝓcedit nā ꝑ ipſe explanat h̄ vocabulū [gingiuaꝝ prurit⁹] vſqʒ [et ſi febres ⁊ ſpaſmi ⁊ dyarie] Ibi aūt rñdet cuidā tacite q̄ōni: vſqʒ [quoꝝ cā ē.] Ibi ponit cās accñtiū q̄ fiūt i hac etate. De ꝑ^a. dicit ꝙ h̄ accñs. ſ. gigiuaꝝ prurit⁹: planū eſt: qm̄ talis prurit⁹ eſt cū q̄dam breui anxietate ⁊ hec notificatio eſt in alia tranſlatione.

¶ De 2ª dicit poſſet. n. aliqs dubitare an iſta tria accñtia. ſ. feb. ſpaſmus ⁊ diaria ꝯtingerēt i etate q̄ ꝑcedit hāc etatē. ſ. In etate ꝑ genita. Cui ipſe rñdet ꝙ h̄ accñā nō ꝯtigūt an natiuitatē dētiū. qd̄ ꝓbat̄ ꝑ hāc determinationē q̄ ſeqt̄ [⁊ max̄ qñ ꝓducūt dētes caninos] De 3ª ꝓſequar legēdo litterā [Gingiuaꝝ prurit⁹] Cā iſti⁹ eſt q2 qñ dētes emittūt. ꝑforant̄ eoꝝ gingiue ſicut ſi forarēt̄ ſpinis: ⁊ multo fortius q2 ſpie faciūt dolorē dū penetrāt. ⁊ h̄ ſubito ꝯtigit: ſed dētes paulati ꝓcedūt: ⁊ ſic quuſqʒ totaliter emerſerit dolorē indeſinētē faciūt [febres] Iſta febris ꝯtigit ꝑꝑ dolorē gigiuaꝝ ⁊ ꝑꝑ vigilias q̄s ꝑꝑ dolorē patiunt̄: ⁊ ꝑꝑ apata q̄ fiūt i eoꝝ gigiuis ⁊ ore [ſpaſmi] iſti ꝯtigūt ꝑꝑ eādē cāʒ ꝑꝑ quā ꝯtigūt febres ⁊ ꝑꝑ nutrimentū qd̄ in eis multū ⁊ male digerit̄: ⁊ male ꝑ mēbra ſepat̄: ⁊ q2 nā neruoꝝ eſt debilis in eis cito recipiēs. nā vadit hūor ad neruos ⁊ fac̄ ſpaſmū [Dyarie] cā dyarie i hac etate ſt oia accñā ſupdicta: ⁊ q2 nut^m i eis ſt bñ digerit̄: ⁊ q2 ſi bū ꝑ mē^a diſpгit̄ [Et piguiſſimis pueroꝝ ⁊ duros vētres hñtib⁹] h̄ determia^o [max̄] poʒ referri ad

hāc egri^{tu}.ſ.ad ſpaſmū ſm nr̄az veritatē.nā ita ponit tra^{ſ} burg.lʒ nr̄a tra^{o} videat̄ referre ad oēs egri^{tu}^{es}:⁊ cā h^{9} eſt q: in iſtis pueris cū ſit i eis plenitudo maxi^{a}:⁊ vēter eoꝝ nō ſoluat̄ recurrit mā ad cere^{m}.⁊ neruos.vñ ꝯtingit ſpaſm^{9}.

℄ Sʒ q̄ret aliqs an iſte ſpaſm^{9} q ꝯtigit pueris ſit de inanitiōe vel nō:⁊ vʒ de inanitione:q: ſpaſm^{9} q ſupuenit feb.ē de inanitione:ſic.d.Gal'.i ꝯ^{to} illi^{9} aphō.[Febre i ſpaſmo]ⱬ infra li^{o}.4°.In illo aphō.[A ſpaſmo ⁊ tetano.]ibi.n.dic̄ Gal'. q oīs ſpaſm^{9} ſupueniēs febri eſt ō inanitione:q aūt ſit ō repletione pʒ p tex.⁊ ꝯ^{m} pn̄tis aphō. ℄ Ad h̄ dico q iſte ſpaſmus ē ō repl'one.Ad arg^{m} vo qō in ꝯtriū fiebat.dico q ipſe nō ponit q iſte ſpaſm^{9} ſupueniat febri.imo ē egritudo p ſe. ſine aliq̄ feb. ℄ Aut dic q ſpaſm^{9} p̄t ſupuēire fe^{i}.ꝯ^{r}.ſ.febri deſiccāti:⁊ h^{9} oīs ſpaſm^{9} ſupueniens fe^{i}.eſt de inanitione Alio^{o}.p̄t ſupuenire febri diſſoluēti ⁊ liqueſacienti hūores groſſos ⁊ coagulatos:⁊ h^{o} p̄t eſſe ſpaſm^{9} de repl'one ille q febri ſupuenit:⁊ de h̄ ſpaſmo loq̄t hy.in 3° lib.pn^{9}.⁊ aui.3°. can.cap̄.de ſpaſmo. ℄ Aphoriſmus.XXVII.

℄ Senioribus vo factis: perithimia: ſpōdilis ſm collum intus impulſiones: aſmata: lithiaſes: lūbrici rotundi: aſcarides: acrocordines: ſatyriaſis: ſcrophule: ⁊ alie puſtule.

Theo. ℄ Adultiorib^{9} iā: tōſille: vertebre i occipitio ſiue luxatio in p̄tē interiorē: anhelationes: calculi: lūbrici teretes: aſcaride: veruce: ſatyrie: ſtrume: ⁊ reliq̄ abſceſſus: ſʒ p̄cipue q̄ enumeraui.

Leo. ℄ Cum vo iam magis adoleuerint. Tonſille: ⁊ vertebre que in occipitio ad interiora luxationes: crebri anhelit^{9}: quos greci aſthmata vocant: calculi: lūbrici rotūdi. Aſcarides: verruce: quas greci acrochordonas vocāt: ſatyrie: ſtrume: ⁊ alia tubercula: ſed p̄cipue aſidicta.

℄ Commentum Galeni.

℄ Hyp.i p̄mis q̄litates naſcētiū īfantiū noīauit:⁊ poſtea dētes p̄ducētiū tetigit:mō vo 3^{am} etatē:q̄ iā dētes cōpleuerit ⁊ vicinat̄ pubeſcētie ſubiūxit.hec.n.cōpleta q̄ ē.12.annoꝝ vel āplius.13.dictur^{9} ē aliā:cui multa hoꝝ ꝯtingūt. Dicit āt pithimiā p̄orib^{9} euenire:qō nomē tumorē ſigñat iter os ⁊ meri:quē locū greci vocāt iſthmon. Hoc ā. dicūt greci viā aliquā ſtrictā iter duo p̄cipitia poſitā. Nos āt h̄ viā ſemitā vocam^{9}:greci abuſiue h̄ nomen huic loco vn̄r p̄ſtitiſſe. Tumor āt iſte aliq̄n ē i pelliculis ſtōi i iterioib^{9} meri gutturis ⁊ oris:aliq̄n in lacerti ſupra pelliculas has poſitꝫ:vñ neċe ē ſpōdiles:q ſūt ſm collū itus patiant̄ ipulſiões:ſicut

Spondiles. Hip.poſt pithimiā ſubiūxit.Spōdilis ſm collū itus ipulſiões:has.n.ſpōdiles cū lacerti trahāt hūidi:neċe ē moueri ꝯ̄ p̄orā colli. Hip.nō p̄orā dixit:ſed ſm collū itus ipulſiões.[Opʒ ḡ inq̄ram^{9} q̄r hec acci^{a} nō inaſci dixerit pueris p̄us naſcētib^{9} qb^{9} nō min^{9} q̄ʒ huic etati inaſcunt̄ ex cerebri hūectatiōib^{9}:q̄ cū ſint hūida neċe ē hūores mittant̄ ad iteriora.[Sʒ hip.aūnuauit ⁊ rō inuit:q nouit naſcētes pueri pereāt añq̄ʒ hec loca irumuerit p̄p dignitates horū locoꝝ.i.neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ hec ferre nō valētiū. Itē mēbra nouit genitoꝝ tāte ſūt teneritatis vt extēſionē pati neq̄ueāt.

Aſma qd. Aſma.n.ſpiſſitudo eſt ſpūs:ſic ſuffocati patiunt̄ p̄p neċitatē ſpūs vel flat^{9} multos recipiēdi. Cū.n.qōlibet aial nimiū moueat̄ tot^{9} flat^{9} amittit̄ q̄ſi ſuffocet̄:quē cū recupare velit neċe ē multū trahat. Si āt aſma p̄ter has cās venerit p̄p āguſtias viaꝝ ſpūs:q̄ vie ſūt in pulmone opʒ fieri ip̄ʒ. Hec āt āguſtia viaꝝ pulmōis ex hūorib^{9} ē deſcēdētib^{9} a ſupiorib^{9}:q̄s hūores matie i nouit̄ geniti opʒ ide fluere. Quare ḡ hip.in illis reticuit:nō indq̄ʒ ignorauit vel neglexit. Sʒ añq̄ʒ hec eis eueniāt pereūt nouiter geniti:q: q̄litates eoꝝ añq̄ʒ aſma peioret̄.i.añq̄ʒ a calore vulue in nimiā aeris h^{9} frigiditudinē mutent̄. Mutatio ciboꝝ:flegmones vmbilicoꝝ:āguſtie dētiū:vix eos viuē p̄mittūt:q̄ʒto magis aſma ſi eis ſupueniat. Lithiaſes:hic morb^{9} h^{9} etatꝫ eſt p̄prius ex eoꝝ guloſitatib^{9}:vñ crudi hūores ⁊ multi i corpibus adunant̄ ⁊ igroſſeſcūt:⁊ cū vrina in veſicis:⁊ ide mā ſit lapidis. Itē cū calor ipſoꝝ ſit multus:mā illa mollis coagulat̄ ⁊ i petrā mutat̄. De his quoq̄ʒ crudis hūorib^{9} ſeniorib^{9} multa q̄ritas remanēs nō minuit̄:⁊ qb^{9}tn̄ nō eſt guloſitas:ſʒ ex defectione v̄tutꝫ digeſtiue.h̄ idē eis ꝯtigit:ſʒ petrā nō efficit:q: calor deeſt nālis:vñ mā deficcet̄ ⁊ lapis efficiat̄. Lūbrici rotūdi ⁊ aſcarides icidē creant̄ ſic ⁊ q̄dā aialia ſemine carētia. Naſcūt̄ ḡ de putredie non ſola:q: calor augmētat eā. Vñ āt i ſtōchis pueroꝝ ⁊ iteſtis itellexim^{9} cibos corrūpi ⁊ putreſieri:vñ hoꝝ vermiū mā ſit. Itē i nouit genitꝫ nō tātus calor ineſt:vt poſſint hi cōcreari. Scōe ḡ h^{9} etatis ſunt p̄prij.mām ⁊ calorē:vñ ꝯcreant̄ hutes. Lūbrici vo ſūt ſubtiles:⁊ i iferiorib^{9} q̄ſtis inteſtinis ſp naſcētes:⁊ i aialib^{9} nō bn̄ digerētib^{9} multi apparētes. Aſcarides mīri ⁊ ſepi^{9} in ſupiorib^{9} q̄ſtis ⁊ iteſtinis naſcunt̄:⁊ plus in iſantib^{9}. Eſt ēt 3^{m} gen^{9} q lati ſunt ⁊ cucurbitini vocant̄:⁊ ceteris ſūt lōgiores:vt pote alternati ſibi ꝯtinuātes pueris nō niſi rariſſime naſcētes:vñ Hip.eos in h̄ loco reticuit. Acrocordines:ſathiriaſis:ſcrophule:⁊ alie q̄ʒ puſtule. Acrocordines:ſathiriaſis:q̄s vulg^{9}:verucas ⁊ poros appellat. Scrophule quoq̄ʒ ⁊ puſtule nō idigēt expōne:q: oia Hip. appellauit puſtulas ⁊ oia ſunt ex hūorib^{9} peſſimis ⁊ malitis:ab iteriorib^{9} ad exteriora p cutē corpis p̄pulſio. Scrophule tn̄ in inguinibus maxime naſcunt̄:⁊ in aſcellis atq̄ʒ gutturibus p̄p illoꝝ teneritudines in carnibus.

Lithiaſis quid nō hic ppri^{o}.

Lumbricorū ⁊ Aſcaridum cā.

Cucurbitinus lumbricus quid.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Cū poſuit hip.in aphō.p̄cedēti q̄les egritu^{nes}. ꝯtigunt in etate q̄ eſt dētiū plātarius q̄ durat p totū tp̄s in q̄ dētes cōplete naſcunt̄:ponit mō q̄les egritu^{nes} ꝯtigūt in etate q̄ eſt poſt dētiū plātatiuā ⁊ ꝯtinuat̄ cū pubeſcētib^{9}:⁊ h̄ etas eſt q̄ durat a tp̄e in quo dētes ſunt cōpleti vſq̄ʒ ad etatē.xiij.annoꝝ:⁊ manifeſtū eſt qō dicitur in cōmento.

℄ Cōmētator circa hūc aphō.ſic p̄cedit nā p̄ ponit ꝯtinuationē ⁊ gn̄alē intellim 2° ponit expōnē cuiuſlibet paſſionis poſite in hac etate.p^{m} facit vſq̄ʒ dicit aūt pithimiā.[Et de hoc p̄ lam patuit in ꝯtinuatione aphoriſmi.

℄ De 2° vo ſic p̄cedit.nā ſingulariꝫ de cā cuiuſlibet paſſionis p̄cedit.⁊ diſtictio patebit p̄ſequēdo cuiuſlibet paſſionis expōnē[pithimia]eſt tumor ꝯtigēs iter os ⁊ meri i loco q vocat̄ Iſmon: ⁊ eſt locus vbi duo foramina conueniūt.ſ.epiglotis ⁊ meri.vſus collū extēſus:⁊ pōt dici faux[ſpōdilis ſm collū intus in paſſiones.]Impulſio ſpōdiliꝫ itus ſiue ab anteriori ſiue a poſteriori:q̄cūq̄ʒ mō ꝯtingat ſit p̄ ſiſtū tumorē q dr̄ pithimia.nā iſte ſit i lacertis meri ⁊ epiglotis. Illi lacerti ꝯbunt̄ ⁊ ꝯcti mouēt ſpōdilia vſus illaꝫ p̄tē ⁊ ita ꝯtigit iſta ipulſio ſpōdiliū ad partē interiorē.

℄ Qō aūt eſt de hac paſſione q̄re nō poſita fuit ꝯtigere p̄orihus etatib^{9} cū videat̄ eis d̄bere ꝯtigere magis q̄ʒ huic etati p̄p hūorē dn̄antē cerebris eoꝝ:⁊ gal.ad h̄ rn̄det dicēs q du^{s} potuit ee cā quaꝝ vna eſt q: iſte etates p̄ores moriunt̄ p̄uſq̄ʒ ipſe veniāt ad hanc egritu^{nem}. Alia vo cā eſt q: ipſe hn̄t iſta mēbra gule ⁊ colli tenera.vñ nō pōt in eis fieri tenſio vt ſit ille motus ſpōdiliū ad añriora:⁊ ſic mēbra tenera nequeūt extēdi p̄p mollitiē eoꝝ.[Aſmata.]aſma ē malicia anhelit^{9} ad frequētiā declinās magnā.ſicut videm^{9} i his q nimiū exercent̄. Cū aūt ꝯtingit nō p̄p fatigationē.tūc cōtingit p̄p ſtricturā viaꝝ pulmonis.⁊ in iſta etate coartant̄ iſte vie p̄p reuma ⁊ humiditatē q̄ multiplicat̄ i cerebris eorū. Et ſi q̄rat̄ q̄re h̄ paſſio nō fuit poſita in nouiter genitis debemus intelligere q tot ſūt egritu^{nes} q̄ ꝯtigūt iſtis:ſicut illis q̄ ſunt poſite ſupia in proprio aphō.q añq̄ʒ p̄ueniant ad maliciā aſmatis moriunt̄[lithiaſis]lithiaſis eſt gn̄atio

lapidis in veſica: & infra ponaꝰ ꝑ erectione v̄gẽꝛ gñaꝰ in iſtis pueris ppẽaꝰ qꝛ in eis multiplicanꝰ ſupfluitates viſcoſe ex guloſitate ipſoꝝ: & qꝛ ipſi habẽt forte caloꝛẽ q potẽs ẽ ꝯdẽſare in lapidẽ illos hūoꝛes. vñ in eis ẽ cã mãlis: & cã efficiẽs. in ſenib⁹ aũt iſ ſit cã mãlis pp debilẽ digeſtiuã ipſoꝝ: & qꝛ ipſi nõ ſũt guloſi ſicut pueri nõ multiplicanꝰ in eis ſupfluitates rõne guloſitatꝭ: & qꝛ caloꝛ i eis ẽ debilis: vñ nõ pt fieri ꝯdẽſatio in lapidẽ: vñ deficit cã efficiẽs lapidẽ veſice.

[Lũbrici rotũdi aſcarides.] Circa hãc paſſionẽ oꝫ nos videre tria. pͫᵐ ẽ õ cã pp quã i hac etate gñanꝰ. 2ᵐ ẽ de diſtinctiõe ſpẽꝝ vermiũ. 3ᵐ eſt de cã gñonis gñalis ipſoꝝ vermiũ: & in h nõ ſolũ ponem⁹ qð .d. ꝯᵗᵒʳ ſed ẽt ponem⁹ qð dñt alij auctores. Et ſcias q̄ iſta tra⁰ ẽ i h loco corrupta: & iõ ſequimur trãſlationẽ burg. Dico g̃. õ ꝑ q̄ lũbrici & aſcarides gñanꝰ i corporib⁹ pueroꝝ ſic gñanꝰ alia aialia q̄ gñanꝰ ex putrefactiõe: & nõ ex ſpmate: & ſic due ſũt cãe. ſ. hũidi. putreſcẽs & calor agẽs in hũiditatẽ ſupfluã: vñ qꝛ etas nouit genitoꝝ nõ hꝫ ita forte caloꝛẽ q ſufficiat gñare & cõdẽſare hãc mãꝫ. Jõ ñ ſit i eis hꝫ gño vermiũ talr ſicͭ i iſtis. ſ. pueris de qb⁹ loqmur mõ i qb⁹ iõ multiplicanꝰ qꝛ nutriᵐ corrũpiꝰ i ventre eoꝝ ex cui⁹ corruptõe cũ calore forti quẽ hñt gñanꝰ hꝫ vermes. ¶ De 2⁰ dico q̄ ꝯᵗᵒʳ tãgit hic tres ſpẽs vermiũ iſ auicẽ. ponat 4ᵒʳ. 3⁰ can. ca⁰ de cãis & ſpẽb⁹ vermiũ. tñ h ponã qð h Gal. ponit: & dico q̄ ſpẽs coꝝ ſt .3. nã ſũt aſcarides & ſũt lũbrici rotũdi: & ſũt lũbrici lati lõgi: & vocãꝰ aſcarides ṽmes minuti parui q ſũt i inteſtinis gſſis inferioꝛib⁹ & maxiᵉ i recto: lũbrici ṽo rotũdi ſũt lũbrici rotũdi & lõgi q gñanꝰ in ſupioꝛib⁹ inteſtinis quos ſepiſſime videm⁹ i pueris fieri: lũbrici ṽo lati & lõgi ſũt lũbrici q vocanꝰ cucurbitini: & iſti ſũt lõgiſſimi vt aliq̄ ſm oĩa inteſtina extẽdunꝰ: & ſũt lati ſicut grana cucurbite. ¶ Poſſet ãt aliqs dubitare: nã nõ vĩ poſſe: q̄ lũbrici cucurbitini ſint lõgi cũ ipſi aſſimilenꝰ gñis cucurbite: grana. n. cucurbite ſũt breuia. ¶ Ad qð dðm eſt q̄ lũbrici cucurbitini ſũt lõgi pp ꝯtinuationeꝫ multoꝝ lũbricoꝝ ad inuicẽ. liganꝰ. n. ad inuicẽ q̄ſi eſſent gña cucurbite multa ligata cũ quodã filo hñtia ad ſe inuicẽ diſtãtiã. Jliud tñ ligamẽ q̄ liganꝰ eſt qðdã corpus flaticũ de ſubã ipſoꝝ lũbricoꝝ ita q̄ nõ hꝫ formã cucurbite: ꝑs autẽ q̄ ſimilaꝰ grano cucurbite breuis eſt ꝑ ſe ſũpta: ſed ꝯſiderata cũ aliis magnã lõgitudinẽ facit & h tangit ꝯmẽtatoꝛ q̄ñ dicit. [Et ceteris ſũt lõgiores vt pote alternati ſibi ꝯtinuãtes.] Scias tñ q̄ iſta ſpẽs lũbricoꝝ lõgiſſimoꝝ & latoꝝ nõ fuit hicnoĩata: cui⁹ cã eſt qꝛ raro hñt in hac etate vñ nõ ponit hip. niſi paſſiones ſepe ꝯtigẽtes. Quidã aũt repꝛehẽderũt hip. dicẽtes q̄ ipſe nõ nouiſſet lũbricos latos: q male dicunt: quia in eo qð ipſe dicit rotundos dedit nobis intelligere q̄ ipſe cognouit latos.

¶ De 3⁰ dico q̄ cã gñonis vermiũ eſt ſolus humoꝛ flatic⁹. nã ex colã pp amaritudinẽ non potuit fieri vermis: vñ oĩa amara occidũt vermes: neqꝫ ex melãcolia: qꝛ talis humoꝛ nõ erat dign⁹ ſuſcipe formã alis pp ſui maliciã: neqꝫ ex ſãguine: qꝛ natura cuſtodiuit ipſum in tantũ vt nõ permittat ipſum fieri vermeꝫ. Et nota q̄ locus generationis coꝝ eſt diſtinctus ſm q̄ diximus ſupra: & inuenies ſufficienter diſtinctas ſpecies coꝝ per diuerſitatẽ materie: & per diuerſitatem locorum poſitorum ab auicen. 3⁰. can. ca⁰. de eis. vnde ibi queras & inuenies.

[Acrocordines Satyriaſis ſcrofule: & alie puſtule.] Jn expoſitione huius diuerſanꝰ trãſlatiões. & ideo prius ꝓſequar cõſtãtinũ. Dicit ergo q̄ acrocordines & ſatyriaſis ſũt poꝛri & verruce. ſcrofule ṽo & alie puſtule ſunt note nec indigent expoſitione nominali: cauſa ṽo oĩum iſtoꝝ eſt qꝛ natura expellit ſuperfluitates ab interioꝛib⁹ ad exterioꝛa: ſcrofule ṽo fiunt in tribus locis ſcilicet in inguine gula & ſubaſſellis: tranſlatio ṽo burgondionis exponit hoc verbum ſcilicet [alie puſtule.] ſic ſcilicet q̄ per alias puſtulas itelligat hip. quoſdã flegmones cauernales qui velociter augenꝰ & velociter in pus mutanꝰ: & generanꝰ tales maxime in aſſellis & in inguine: qꝛ maxime. in his locis recipiũt velox cremẽtum & per mutationem & ſt de materia calida: ſed ſcrofule non fiunt de materia calida: ſed magis flegmatica & melãcolica: & non deueniunt cito ad ſaniem: vnde vtraqꝫ expoſitio ſtare poteſt. ¶ Aphoꝛiſmus. XXVIII.

¶ Sẽᵢᵒʳ ṽo: & ad iuuẽᵗᵘᵐ accedẽtib⁹: & hoꝝ multa & febres diuturne magꝭ: & ex narib⁹ ſãⁿⁱˢ flux⁹.
¶ Adole⁹ iã: & pube⁹: mag̃ coꝝ ps accitatqꝫ ẽt febres diutie poti⁹: & ſãguis e narib⁹ ꝓfuⁿᵗ. Theo.

¶ Gradioribus autem: & iam accedentibus ad pubertatem: plurima ex his: & febres diuturne magis: & ex naribus profluuia ſanguinis. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Pueris autem. 12. ſiue. 13. annorum iam pubeſcentibus ſm diuerſitatem caloꝛis: qꝛ plus caleſcentes citius: alij ṽo pubeſcũt tardius his inquã pueris hoꝝ ſubaudiꝰ ꝑdictorum in alia etate morborum multa contingunt: propter ſimilitudinem ambaꝝ etatũ. Patiunꝰ etiam febres magis diuturnas cauſa ſui caloꝛis: qꝛ ſubito mutantur in qualitates diuerſas: propter humectationes ſuas & virtutũ foꝛtitudines. Sanguinis fluxus: qꝛ augmẽtatur caloꝛ: & multum iam loquuntur: quia non multum creſcunt amplius tanto ſanguis augetur.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuit hyp. quales egritudines contingunt in etate que imediate ãtecedit pubertatẽ: ponit modo quales egritudines contingãt in pubertate & plana eſt ſententia.

¶ Cõmẽtatoꝛ circa hũc apho. ſic procedit. nam ꝑ ponit gal. variam diſtinctionem pubertatis. 2⁰ ponit cauſam veritatis aphoꝛiſmi durat prima vſqꝫ [patiunꝰ etiam febres magis diuturnas.]

¶ De ꝑ⁰. d. q̄ quidam pueri citius pubeſcunt & quidam tardius ſm maioꝛem & minoꝛem caloꝛem. nam quidam pubeſcunt. Jn. 14. annis & quidam in. 13. & quidam in. 12. tamẽ cõmunis terminus pubertatis eſt. 14. annorum ſicut dicit Jdem gal. infra in cõmẽto. 5ᵉ parte. nam. d. q̄ pubertas incipit poſt duas ſeptimanas annorũ. Et ſcias q̄ in hac etate contingunt multe egritudines de illis que contingũt in etate precedenti propter ſimilitudineꝫ quã habet hec etas cum ea in cõplexione [Ad iuuentutẽ accedentibus] .i. ad pubertatẽ. naꝫ ſic vult cõmẽtatoꝛ & alia tranſlatio: [hoꝛũ multa] .i. multe egritudines que contingebãt in etate poꝛi propter ſimilitudinem iſtius etatis & illius in cõplexione [febres diuturne] cauſa quare febres diuturne contingunt in hac etate eſt duplex. ſcilicet multitudo humoꝛis & foꝛtitudo caloꝛis. nam adunatur foꝛtis agens & materia multa: quare opoꝛtet actionem diu durare ſicut manifeſte gal. dixit in cõmento illius apho. [eſtiue q̄rtane.]

¶ Sed ſm aliam tranſlationem aliter debet poni ſententia in hoc. ꝫ. quoniam Gal. mouet quãdam queſtionẽ & eam ſoluit. Queſtio autẽ eſt talis quare in etate poꝛi non fecit mentionem de febre. ¶ Ad qð reſpondet q̄ per hoc qð dicit in etate hac fieri febres diuturnas q̄ꝫ in priori etate dedit intelligere q̄ in priori etate fiebant feb. acute. Jn hac ṽo etate fiebant diuturne: & ratio quare in illa etate fiebãt acute eſt quoniam illa propter nimiam humiditatẽ habet diſpõnẽ valde alterabilẽ: & q̄ñ habet virtutẽ nãleꝫ foꝛtem pp que duo citius terminanꝰ febres in eis: & hic ſola tra⁰ arabica eſt ṽa. nra ṽo eſt falſa pp defectũ. colligit eniꝫ ꝯdictoria: nã ponit fieri febres diuturnas pp ſubitã mutationem qualitatũ. nam ſubitam fieri mutationem qualitatũ & febres fieri diuturnas contradicunt.

[Ex narib⁹ fluxus ſanguinis.] cauſa huius triplex eſt. quarum vna eſt qꝛ ſanguis in hac etate incipit calidioꝛ eſſe q̄

in etate poꝛi:⁊ qꝛ multū loquūť:vñ multa fit vapoꝝ eleuatio ad caput:qꝛ venenariū replēť ſanguie vaporoſo:itē 3ª cā eſt qꝛ nō tantū augenť in hac etate ſicut in poꝛi. Ubi ſanguis magis habūdat in corpꝛe eoꝝ. Sȝ ſm aliā trāſlationē nō poniť niſi vna:ſ; mō in etate pubeſcentie ɔtingit fluxus ſanguinis:ppꝛea qꝛ in hac etate incipit habūdare ſanguis: nō qꝛ in hac etate gñeť de ſanguine magis ꝙ̄ in poꝛi re[?] ſui coꝛpis. Sȝ qꝛ ī hac etate nō fit tātū augm̄ ꝙ̄tū fiebat ī poꝛi. ¶ Sed de h vltimo v̄bo eſt dubiū:nam vult ꝙ in hac etate minus creſcat,hō ꝙ̄ in etate priori cuius ɔ̄triū vr̄ eſſe:naȝ manifeſte videm⁹ pueros maxime:creſcē cū incipiūt coire. ⁊ hoc idē.d. Ari.in lib° de aīalib⁹. ¶ Ad hanc v̄o queſtionem reſpondi in gloſis ioannicij vnde ibi requirere.

¶ Aphoriſmus. XXIX.

¶ Plurie v̄o pueris paſſiōes ťmināť:he qdē ī xl. dieb⁹:he v̄o ī ſeptē mēſib⁹:he v̄o ī ſeptē annis:he v̄o ad iuuētutē accñt. Quecūqȝ v̄o pmanēt puerȝ:⁊ ñ ſoluūť circa iuuē[?]:aut femīȝ circa mēſtruoꝝ eruptiōes:veteraſcē ɔſueuēt.

Theo. ¶ Plurimi v̄o affect⁹ puerilis etatis iudicāť: aut itra.xl.diē:aut itra ſeptimū mēſē:aut itra ſeptimū ānū:aut cū ad pubertatē itur. Qui āt pdurarit/nec ſolui potuerit pubeſcenti:aut femine cū mēſtrua erūpūt:ijs ɔſeneſceť aſſolēt.

Leo. ¶ Plime āt paſſiōes puerulis iudicāť:nōnulle qdē i.xl.dieb⁹:nōnulle i.vij.mēſib⁹:nōnlle v̄o ī ānis.vij.qdā v̄o iā ad pubē aſītib⁹. Que v̄o pmāſerit:nec ī pubtate finierit:puerulꝫ aut feminiȝ cū mēſtrua erūpūt:ɔſeneſcē ɔſueuēt.

¶ Commentum Galeni.

¶ In alijs libꝛis ſic inueni. In vita eoꝝ permanēt. Sed ſi hic diuturne addidiſſet:meli⁹ qdē eēt. Sȝ ɔſuetudine verborū ſuoꝝ intelligimus:qꝛ cuȝ abſolute aliquos moꝛbos dicat diuturnos itelligit:in multis.n.locis cūȝ moꝛbos acutos diceret eos determinauit:diuturnos v̄o abſolute ⁊ incōplete poſuit:vt ita dicamus. Plurime diuturne paſſiōes pueris terminanť:he qdē in.40.dieb⁹:he in.7.menſibus:he aūt in.7.annis. In.40.autem die eſt moꝛbi diuturni initiū:finis v̄o acutoꝝ moꝛboꝝ in diuturnos mutatoꝝ. Quecūqȝ paſſiones hȝ hūc nūm trāſcūt:p ſeptēnariū:qdem ɔcedūt:neqȝ ēt ſolū dieꝝ:ſed etiā mēſium:⁊ deinde annoꝝum. Septēnariū v̄o trāſeuntes p.14.neċe eſt ꝙ cōputes.14.n. ſcdi ſeptēnarij eſt finis. Hoꝝ aūt mutationes maxime ſūt cū pueri iā pubeſcūt ⁊ maxime mulieres cū ad mēſtrua deueniūt. Quecūqȝ v̄o nō tūc finiunť:neċe eſt vt ineterenť.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In aph. pcedētibus poſuit Hyp. multas paſſiōes puerorū ⁊ antecedētiū eoȝ.mō v̄o ponit modū terminationis earū:⁊ hȝ aph. duas partes:nam pmo ponit terminū earuȝ vſqȝ ad pubertatē.2° ponit terminū eaꝝ a pubertate ſupi⁹:durat pma vſqȝ[quecūqȝ v̄o pmanent]⁊ plana eſt ſria.

¶ Co[?] ēē hūc aph. ſic pcedit:nā pmo ſupplet quēdā defectū Hyp.2° ponit expōnē eoꝝ q̄ in aph°.dcā ſunt:durat pª vſqȝ:[In.xl°.aūt die.]2ª diuidiť. In.3.nam p̄ exponit hoc qd dicit:ꝙ paſſiones pueroꝝ terminanť q̄dā in.xl.diebus: 2° exponit qūo terminanť in.7.menſibus ⁊.7.annis.3° exponit quomodo ipſe tranſeunt ad ſenectutē:durat prima vſqȝ[quecūqȝ paſſiones]2ª vſqȝ[hoꝝ aūt mutationes].

¶ Dicit ergo ſic de pma parte ꝙ melius feciſſet Hypp. Si in iſto aph. qñ poſuit paſſiones addidiſſet diuturne:quidā ad hoc rñdent ſic:ꝙ Hyp. qñ abſolute dicit paſſiōes ipſe intelligit ſolas cronicas. Sed ipſi male dicūt:qꝛ nos inuenimus hy[?] loquēdo tam de acutis ꝙ̄ de cronicis ponē paſſiones vt in illo apho. quādo dixit:[In acutis paſſionib⁹ ⁊ raro:]ibi eni loquēdo de acutis dixit paſſione:itē in alio aph° dixit:[tenues ⁊ certe diete in diuturnis paſſionib⁹:] nā ⁊ hic ponit paſſionē loquēdo tam de cronicis ꝙ̄ de acutis:quare nulla eſt reſponſio:ſed debemus dicere ꝙ opoꝛtet nos ſupplere vt dicamus:plurime paſſiōes cronice.

¶ De 2°.d.ꝙ dies.xl. eſt finis moꝛboꝛuȝ acutoꝛum ⁊ pn̄ cro[?]:⁊ iō egri[?] cronice pueroꝛū certificanť in.xl.diebus.

¶ De 3°.d.ꝙ egritudines que tranſeunt diem.xlm̄.computantur per ſeptenos:⁊ hoc non ſolum ſm dies ſed ſm menſes ⁊ ſm annos:⁊ hoc vſqȝ ad.xiiij.annos ibi enim finitur ſecunda ſeptimana.

¶ De 4°.d.ꝙ moꝛbi qui non curanť apud pubertatē trāſeunt ad ſenectutem:⁊ cauſa hui⁹ eſt qꝛ in pubertate fit magna mutatio:in maſculis quidem propter ſperma qd emittitur:⁊ in feminis propter eruptioneȝ menſtruoꝛum.

¶ Sȝ ɔ̄ hūc aphm̄ qret aliqs qꝛ pueri hñt ita lōgos mōbos.

¶ Ad hoc dico ꝙ hoc eſt propter multitudinem humiditatis eoꝛum ⁊ foꝛtitudinem caloꝛis: ⁊ virtutum naturaliū eoꝛum:⁊ hec cauſa poteſt haberi ex aph° precedenti.

¶ Uel dic ꝙ autboꝛ nō loquiť hic abſolute de oībus paſſionibus pueroꝛū ſed de cronicis. Sicut.d.ɔ°[?] ɔtingūt aūt in pueris cronice egritudines ɔformes etatibus eoꝝ:⁊ recipiunt curatiōeȝ aliqñ:qñ mutanť eoꝛū etates. Sicut pȝ in epilepſia q̄ curať in mutatiōe etatis. Sȝ oēs egri[?] cito terminaťur:in eis vt mlt̄:qꝛ coꝛ[?].eoꝛū ſt facile alterabilia:⁊ virtutes habēt foꝛtes.vñ cito eoꝛum febꝛes terminanť ad ſalutē vel ad moꝛtē. Quoniaȝ iſte aph° mutarum ⁊ pfundarū eſt ſentētiaꝝ multa indigeret diſputatione:⁊ propter hoc opoꝛteret ad iſtā gloſam magnā additionē fieri. Sȝ qꝛ in iſta tertia pticula nō placuit mihi magnas additiōes facere:⁊ qꝛ de v̄tute periodoꝛū dierū:menſiū:⁊ annoꝛū ſufficienter tractaui in gloſis iſtius apho'.[Septimā 4ª manifeſtat:]Ideo viſum eſt mihi ad p̄ſens hūc aphm̄ ſicco pertrāſiſſe pede. Sicut ⁊ in hac tota particula feci.

¶ Ꝺ. queriť nunquid omnis egritudo in pueris que trāſit xl. dies debeat venire ad.7.mēſes:⁊ videť ꝙ nō:qꝛ multi dies cretici ſunt inter.xl.dies:⁊.7.mēſes. Sicut ponit gal. in cōmēto tertij libri ꝓno[?].⁊ in libꝛo ſecundo creticoꝛum. — Utrum omis egritudo q̄ ī pueris tranſit.xl. dies debeat venire ad vij.mēſes.

¶ Ad hoc reſpondeo ꝙ bñ poſſunt eſſe egritudines multe que in hoc medio terminentur:tamē hic loqť Hyp. max[?] de moꝛbis q ſupueniūt rōne etatis ſicut eſt aſma ⁊ epilepſia.

¶ Ꝺ. Queriť an ſit nec̄[?] ⁊ omnē moꝛbuȝ qui tranſit pubertatē venire ad ſenectutē:⁊ videť ꝙ non:qꝛ Hypp. ponit in quinta particula: ꝙ epilepſia recipit curam in mutatione ad iuuētutē.ſ.in.xxv.anno. — Utrum omis moꝛb⁹ tranſiēs pubertatē nec̄rio ad ſenectuteȝ venire debeat.

¶ Ad hoc reſpondeo ꝙ ipſe cum dicit ineterēſcere. Intelligit longo tempoꝛe durare:⁊ non ꝙ veniant neceſſario ad ſenectutem:⁊ ſic habet tranſlatio burg.

Aphoriſmus. XXX.

¶ Adole[?] v̄o:ſā guis ſputa ptiſis:febꝛes acute:epilepſie:⁊ alie egritudies: ⁊ maxie p̄dicte.

¶ Iuue[?]:ſāguis ſcreatiōes:tabes febꝛes acute comitiales:⁊ relíq moꝛbi:ſȝ p̄cipue q̄ enūerati. — Theo.

¶ Adole[?] āt:ſāguis ſputiones:tabes: febꝛes acute:moꝛb⁹ comitial:⁊ alij:ſȝ p̄cipue aſidicti. — Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hyp. multū ſubtiliauit a pma etate vſqȝ ad pubeſcentes. Ignoꝛo autem quare pretermiſit etatē que inter pubeſcētē ⁊ pfectā iuuētutē eſt. Sȝ foꝛſan putauit nos intelligē p añtioꝛē ⁊ ſubſeqntē:qꝛ q̄ moꝛbi huic etati futuri eēnt.hec.n. etas illis duab⁹ etatib⁹ in multi[?] itermiſceť ifirmi[?]. Et hūt maſculi ꝓpe emittē ſanguinē e narib⁹:quēadmo[?] in pubeſcētib⁹ ⁊ teigit:ab ipſis.n.ſanguis e narib⁹ fluē incipit: ⁊ finitur cū ad pfectā iuuētutē deueniať. Ubi Hyp. hāc etatem

relicuit poſt pubeſcẽtes ponens adoleſcentes: quos dicit ſputa ſanguinis pati ⁊ ptiſiꝫ ⁊ febres acutas epilẽſiaꝫ ⁊ egri^{ne} al's max' ꝟo p̃dcãs: qꝺ hĩ vꝫ adiũxiſſe. Sꝫ tñ neglexit h̃ de febrib⁹ determiare acutĩ q̃ nõ min⁹ pubeſcẽ^{b⁹} q̃ꝫ adoleſcẽ^{b⁹} eueniũt. Bonũ g̃ eẽt ſi diceret. Max' acuti morbi febres in q̃ꝫ tertiane ⁊ cauſon deueniũt his. hi.n. ſt ꝓprij qb⁹ chol. rub. dñat'. Ptiſis ꝟo ⁊ ſanguis flux⁹ nõ ꝓprij ſũt huic etati: acci dẽtalr igit' eueniũt his ꝟñ in ſupio^{b⁹}. Seniores inqt min⁹ egrotãt q̃ꝫ iuuenes. Nos ãt de hac re iã dixim⁹. cũ iuuenes pati multa pp̃ teme^{ta} dixim⁹: nõ ex ꝟtutũ ſuaꝝ defectio^{b⁹}. Uñ eis ſp̃ ſuccedit ſanguis flux⁹: q ſit aut de pcuſſiõib⁹: aut de ſaltib⁹: aut de qbuſlꝫ aꝉr obuiãtib⁹ eis ſiue de voce ſiue de nimia fri^{te}: vel ad terrã ſine culcitris ſiue lecti ſtramie ia cẽt: vel nimia comeſtiõe. De fluxu ãt ſanguis icidũt in ptiſiꝫ. Ptiſis aũt nõ nãꝉr venit iuuenib⁹ accñtalr g̃ ꝯſe'. Epilẽſie q̃ꝫ nõ nãꝉr his venire vñt'. Et mirã^{me} ẽ q̃re dixit euenire iuueni b⁹: cũ alibi hũc morbũ iſantiũ ꝓpꝛiũ eẽ dixit: ſꝫ ſꝫ etatẽ cre ſcẽtẽ trãſire. Adoleſcẽ^{b⁹} tñ dico euenire pp̃ inordia^{te} dicte ⁊ tolerãtiã fatigatiõis aſſidue: vꝫ tpore famis: vigilie: calo ris: frigoris modo excedẽtiũ: vñ ⁊ calore mutato in melias incidũt hoc tñ raꝝ eſt. Alij quoq̧ his ſuccedũt morbi mul ti ſm ꝯſiderationẽ huius rõnis. Bonũ aũt eſſet ſi ſic dixiſ ſet. Adoleſcẽtib⁹ oẽs morbi poſſunt ſuccedere: q̃ in alijs etatibus diximus: ſed proprie cauſon ⁊ tertiane.

Ptiſis et epilẽſia non naꝉr eueniũt iuuenib⁹ ſꝫ accidentaꝉr.

Expoſitio Thaddei.

Cũ poſuit Hyp. q̃les morbi ꝯtigãt pubeſcẽtib⁹ ponit mõ q̃les ꝯtigãt iuuenib⁹: ⁊ planũ eſt. Co^{or} ẽẽ hũc aph. ſic ꝓ ceditꝫ nã p̃ põit q̃ſdã q̃õnes ⁊ eas ſoluit ꝺ iſufficiẽtia Hyp. 2° ponit expõnẽ eaꝝ egri^{tatum} q̃ ſiũt i hac etate. 3° ponit q̃ndã correctionẽ iſti⁹ aph'. 4° diſtiguit etatẽ iuuenilẽ ab etate ſe nectutiſ: ⁊ iſta 4ᵃ pꝛs nõ eſt in nr̃a trãſlatiõe. Durat p̃ma vſq̧ [ptiſis ꝟo ⁊ ſanguis:] 2ᵃ vſq̧ [bonũ aũt eẽt ſi ſic dixiſſet.] p̃ ꝓs diuidit'. in 2ᵃ nã p̃ ponit q̃õnes de defectu omiſſionis cuiuſdã etatiſ. 2° ponit q̃õnẽ de defectu omiſſiõis cuiuſdã de terminatiõis: durat p̃ᵃ vſq̧: [ſꝫ tñ neglexit:] ꝓs aũt in q̃ po nit expõnẽ diuidit' in tot ptes quot ponit egri^{tates}. Dicit q̃ꝫ ſic de p̃ q̧ Hyp. vr̃ diminut⁹: nã de etate p̃ genita diminute ꝓtrãſiuit vſq̧ ad pubeſcẽtẽ: mõ ꝟo de pubeſcẽte trãſiuit ad etatẽ iuuẽtutis: ⁊ omiſit etatẽ q̃ eſt in me^o iſtarum: ⁊ vocat hãc etatẽ auic. Etatem forti^{tu}^{dis} q̃ quã in alia tra^c: vocat gal. etatẽ pueroꝝ. Et ipſe r̃ndet q̧ Hyp. p̃ iſtas duas extremas etates. ſ. pubertatẽ ⁊ iuuẽtutẽ dedit nobis itelligẽ illã q̃ eſt in me^o iſtaꝝ duarũ: nã pꝛicipat egri^{b⁹} vtriuſq̧. ſ. fluxu ſan guinis: nã h̃ accñs ꝯtigit pubeſcẽtib⁹ ⁊ iuuenib⁹: q̃re ꝯtingit eis qui ſunt in medio: ⁊ propter hoc poſt pubeſcentes po ſuit iuuenes: ponẽs illas egritudines q̃ dicte ſunt in aph°.

Sed ꝯ nõ. n. vr̃ eẽ aliq̃ etas media inter pubertatẽ ⁊ iuuẽtu tẽ: durat. n. pubertas a 14° anno vſq̧ ad 25^{m}. ⁊ tunc incipit iuuẽt⁹ vt dꝫ. ſ. i ꝯ^{to} illi⁹ aph' 5te p̃t^{c}. [Epilẽſie qb⁹ añ iuuẽ^{tutem}.]

Ad qꝺ dõm eſt q̧ largi⁹ accepit infra gal. pubertatẽ q̃ꝫ h̃: reſpexit. n. ibi gal. in diſtiguẽdo pubertatẽ a iuuẽtute ad mutationeꝫ etatiſ q̃ manifeſte curat epilẽſiam qꝛ manifeſte eſt illi contraria: epilepſia. n. eſt morbus fridus ⁊ humidus: ⁊ iuuentus eſt calida ⁊ ſicca: ⁊ ꝓpter hoc poſuit illam etatẽ in qua maxima fit mutatio corpis ad ꝯ̃nẽ contrariã epilẽ.

Utrum ſit aliq̃ etas media inter pubertatẽ ⁊ iuuentutem.

De 2°. d. Hyp. vꝫ negligẽt' poſuiſſe in hac etate morbos acutos. Debuit enim cum determinatione dixiſſe ſcilꝫ po nendo q̧ in hac etate fiunt feb. acute de colera: nam in hac etate iſti morbi. ſ. colerici multiplicantur.

De 3° ſic p̃cedit: [ſputa ſanguinis ⁊ ptiſis:] iſte egritu nes ꝯtingũt iuuenib⁹ nõ p̃ ſe. ſ. rõne etatis ſꝫ p̃ accñs: nã di ctũ fuit ſupꝛa in 2° p̃ti° q̧ ſenes egrotãt plerũq̧ min⁹ iuueni bus: ⁊ h̃ nõ ẽ niſi pp̃ maliciã regiminis ⁊ nõ pp̃ defectũ ꝟtutiſ: vñ accñs illud q̃ mediãte iuuenes patiũt' eſt malitia regi minis: ⁊ pp̃ h̃ videm⁹ eos pcuti ad terraꝫ ⁊ curſitare: ⁊ ma los mot⁹ pati: rõne cui⁹ ipſi ſputãt ſanguinẽ de venis pecto ris ⁊ pulmonis: ⁊ pp̃ h̃ cadunt in ptiſim: [feb. acute.] h̃ eſt ſupꝛa expoſitũ: [epilepſie.] 2ᵃ hec egri^{tas} nõ eſt ꝓpꝛia h⁹ eta tis imo eſt ꝓpꝛia infantiũ: ⁊ curant' q̃ñ veniũt ad hãc etatẽ: q̃re nõ ꝯtingit eis niſi p̃ accñs ⁊ nõ p̃ ſe. Accñs aũt quo me diãte cõtingit eis epilepſia eſt malitia regiminis: vnde ipſi fatigãtur ⁊ fameſcunt: ⁊ comedunt indebite: ratione cuius incurrunt hanc egritudineꝫ raro tamen: [⁊ alie egritudi nes:] qꝛ aliq̃ñ mutat' calor eoꝝ in friditatẽ ⁊ ſiũt melici.

De 3ᵃ p̃n^{li} p̃te dic̃ q̧ Hyp. poterat dicere melius: nã pote terat dicere: fere oẽs egri^{tates} q̃ ſiũt in alijs etatib⁹: ſiũt in hac: tamen ſiunt maxime feb. tertiane ⁊ cauſon.

De vlt^{a} p̃te. d. q̧ iuuẽt⁹ terminat' i. 35. ãnis ⁊ ſenect⁹ i. 49.

Sꝫ q̃ret aliqs de h̃ qꝺ. d. gal. q̧ huic etati ꝯtigit ptiſis p̃ accidẽs: ſꝫ nõ vꝫ qꝛ i hac etate nãꝉr ꝯtigit flux⁹ ſanguis pp̃ multitudinẽ ⁊ acumẽ ſanguiſ: nã iſta ſunt cã flux⁹ ſanguis de vena. Sicut. d. gal. 5°. de ing. ſa. ⁊ in cõmento p̃mi libri ꝓno. ⁊ Auicẽ. libro 3° de fluxu ſanguinis pulmonis.

P. Hyppo. ponit expꝛeſſe infra lib°. 5° q̧ ptiſis cõtingit a. 18. anno vſq̧ ad. 35. quare ꝯtingit in iuuẽtute.

Ad h̃ r̃ndeo q̧ accidentaꝉr contigit hec egritudo huic etati. Sicut. d. gal. Ad arg^{m} ꝟo qꝺ in ꝯ̃riũ dicebat' dico q̧ lꝫ multiplicet' ſanguis ⁊ acutior fiat: tamen vena eſt fortis ⁊ virtus fortiſſima: ita q̧ repugnatur illis cauſis.

Ad ſecundum dico q̧ Hyp. non dixit illud niſi ratione multiplicati ⁊ acuti ſanguis: ⁊ h̃ fuit p̃ accñs ſic dcm̃ eſt. ã.

Afforiſmus. XXXI

Ultra ꝟo hãc etatẽ: aſmata: pleuretides: pi pleumõia: litargie: freneſis: cauſõ: diarie diutur ne cholere: diſſinterie: liẽterie hemorroydes.

Qui hãc exceſſerunt etatẽ: ijs anhelationes: coſtales: pulmonie: obliuiatꝫ: deliria: ardo res: bilares alui fluores lõgi. difficultates inte ſtinoꝝ: leuitates inteſtinorum: mariſce. Theo.

Ultra hãc etatẽ: aſthma. i. creber ãhelit⁹: mõ bi laterales: p̃lmõis iflãma^{tio}: letargi: phreneti des: ardores: diuturna ꝓfluuia: cholẽ: diffi^{tas} iteſtinoꝝ: leuitates iteſtinoꝝ: hemorrhoydes. Leo.

Cõmentum Galeni.

Juuẽt⁹ i 5° ſeptẽnario finit' vñ in ꝓnoſtic. P̃lmũ inqt ſan guis flux⁹ his q añ. 35. ãnũ ſũt etatiſ. Etati ꝟo huic ſuccedẽ ti dito ad ſũt ſeptẽnariꝫ: in q̃ multũ laborat' ⁊ oib⁹ aſſueſcit paſſiõib⁹: vꝫ tpore fami vigilie calori nimio fri^{te} nimie ⁊ pue cõmeſtiõi ⁊ ſilib⁹: ⁊ ſic p̃us fuerãt hec in iuuenib⁹: ſꝫ tñ hec plus nocẽt huic etati q̃ꝫ iuuẽtuti. Juuenes. n. ſũt fortiores ⁊ tolerabiliores ⁊ nã pfectiores. Ui ãt aliq̃ñ ſũt cholice et nigre cõplõnis: vñ in maniã icidũt cũ autũno ſit ſilis nã co ri. autũn⁹. n. cũ eſtati ſuccedit cholã iuenit corpa plena in eſtate ſuccẽſãq cũ ſit nãꝉr frid⁹: huic etati fri^{te} ſiꝉr aſſiilat' q̃ iuuẽtute ſubeũte iueniũt' corpa plena cholã ſuccẽſa in iu uẽtutẽ. Et eſt mirã^{m} q̃ huic etati meliã nõ aſcripſit. Juue ni tñ in qbuſdã libꝛ melicã ifirmi^{tatem} his attribui. Sed ne ſcio qs ſuccedẽs. Hyp. hec aſcripſit arbitrãs q̧ negligent' ꝑermiſit. multi ꝟo ptiſi peũt hac etate. Juuenes. n. ſanguĩ nẽ ſcreãtes in ptiſim deuenitẽs hac etate moriunt'. Sed tñ p̃^{m} remanet ſanguis ſcreat⁹: qꝛ nõ tãta eſt i eis ſanguis q̃ti tas q̃ta in iuuenib⁹. Aſmata ꝟo ⁊ pleureſis ⁊ p̃ipleumo nia plus inſunt his q̃ꝫ iuuẽtuti: qꝛ cũ itideꝫ laborẽt vt iuue nes ⁊ corpib⁹ ſint debiliores: in haſ nece eſt icidãt ifirmita tes. Hic ãt nolauit q̃ſcũq̧ morbos in adoleſcẽtib⁹ ꝑermi ſit: cũ ibi breuiãs alias egritudines dixit: qꝛ freneſes q̃ ex flegmonib⁹ ꝯtingũt naſcentib⁹ in pãniculis cerebri ſeu dia phragmate: ⁊ cauſones oriẽtes ex cho. ru. inter vaſa putre fcã ⁊ cholẽ. i. morus cho. ru. cũ vomitu ⁊ egõne. Et diſſin terie nõ min⁹ adoleſcentib⁹ q̃ꝫ huic etati naſcunt'. Cã ꝟo oium cho. ru. ſũt. Diarie in hac etate chronicio^{res} ſũt q̃ꝫ in

iuuẽtute:qꜫ boꝝ corpa min⁹ idigẽt nutrimẽti ꝙ̃ aliq̃ alie in etatib⁹ pteritis ⁊ min⁹ de corpib⁹ bis ſolet diſſolui:neqꜫ tantũ eſt in eis calori ꝙ̃tũ pcedẽtib⁹ affuit. vĩ⁹ ↄ̃tẽtiua nõ tã tũ in eis defecta eſt ꝙ̃tũ i ſeniorib⁹. vñ eoꝝ corpib⁹ plꝰ ꝙ̃ oportẽat diſſolua̅t:qꜫ cã diarie aut minoratio eſt vtuti dige ſtiue:aut minoratio paſcẽdi corporis:aut acumẽ chole ru bee iteſtina pũgẽtis:q̃ oĩa in hac etate iueniunt̃. vñ neceẽ eſt diaria ſit diuturna. Litargia cũ febrib⁹ ex flaticis eſt hũo ribꝰ in cerebro ſe adunãtib⁹. hi aũt humores in hac etate ſunt dñantes:qui ↄ̃ſi in ſeniorib⁹ ſũt abũdãtes:tñ pp eorũ fritudines minus febres gñant. his aũt qꜫ corpa eorũ non ſunt adeo frida:quoquo mõ ſunt febriũ gñatiue. Lieterie autẽ cãe. aut ſunt flata frida aut complõ cõtẽtiue virtutis mutata in ſtomacho ⁊ iteſtinis. aut defecta ↄ̃tẽtiua:vel in ſupficie interiori vulnera. Hemorroides ſunt h⁹ etatꝭ pro prie:ſic ⁊ melẽ cã eſt cho. nig. deſcẽdẽs in poſteriores ve nas:ibiqꜫ abũdãs. Quoſcũqꜫ aũt morbos vł accñtia huic etati attigẽtia tetigit Hip. ego hic p poſſe meo habeo ex poſita:q̃ qui pfundius ineſtigare voluerit libros nr̃os le gat. quoꝝ numerũ ⁊ vtilitatẽ q̃rẽs illum librũ legat:quẽ de ordine legẽdi libros meos oẽs feci ſingularẽ ⁊ ſolum.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cũ poſuit Hyp. q̃les morbi ↄ̃tigãt iuuenib⁹. põit mõ q̃les ↄ̃tingãt in ſenectute ⁊ planũ eſt qð dĩ. ¶ Cõ. ẽẽ hũc aph. ſic pcedit. nam p̃ notificat nobis hãc etatẽ diſtiguẽdo eã a iuuẽtute. 2° exponit egri^{tu}ᵉˢ q̃s Hyp. in ħ aph. non poſuit. tñ ponẽ debuit. 3° exponit egri^{te}ˢ in eo poſitas. 4° excuſat ſe:durat p̃ᵃ vſqꜫ [hi aũt aliqñ] 2ᵃ vſqꜫ [Aſmata vo] 3ᵃ vſqꜫ [quoſcũqꜫ aũt morbos] Dicit ḡ circa p̃ᵐ ſic:q̃ etas iuuẽ tutis q̃ vocat̃ etas augmaſtica ↄ̃tinet q̃nqꜫ ſeptimanas. ſ. 35. ãnos:⁊ ħ ħ̃bet Hyppo. p̃ pri⁹. Etas vo ſenectutꝭ q̃ huic ſuccedit:ↄ̃tinet duas ſeptimanas annoꝝ:⁊ ſic extẽdit̃ vſqꜫ ad. 49. annos:vñ in hac etate mult⁹ eſt labor:⁊ multe vigi lie:⁊ fames et ſitis q̃ plus nocẽt huic etati ꝙ̃ iuuenib⁹:⁊ hoc ↄ̃tingit pp debiliorẽ vtutẽ. ¶ De 2°. d. qꜫ ħ etas cadit in melicã paſſionẽ cui⁹ cã ẽ qꜫ ħ etas aſſimilat̃ aut°. nã ſicꝫ aut° ſe͛ eſtatẽ ⁊ iuenit cholerã rubeã multiplicatã in eſta te:⁊ ipe ↄ̃uertit eã in cholerã nig. ex q̃ ſit melica paſſio. Si milr̃ etas ſenectutꝭ ſe͛ etatẽ iuuẽtutꝭ in q̃ multiplicat̃ cho lera ru. quã poſtea ħ etas frida ⁊ ſic. ↄ̃uertit in mel'ũ ex q̃ ſit paſſio melica. Et dẽm⁹ mirari q̃re Hyp. non poſuit hãc paſſionẽ in etate hac fieri:tñ in q̃buſdã libris inuenit:⁊ for te aliq̃s ſeq̃ns Hyp. poſuit eã opinãs qꜫ Hyp. negligẽter p̃ termiſit eã. Itẽ in hac etate mlti ptiſici pereũt ex ſputo ſan guinis q ↄ̃ceſſit in etate iuuenili:tñ ſputũ ſanguis regeſcit iuuẽtute finita:vñ ſputũ ſanguis nõ eſt egri^{do} ppa h⁹ etatꝭ lꝫ multi moriãt̃ in ea de ptiſi cui⁹ cã ↄ̃ceſſit i iuuẽtute:ḡ iſtas duas egri^{te}ˢ ptermiſit Hyp. Mõ vo veniam⁹ ad eas q̃s poſuit [Aſmata ple^{to}:⁊ pipl^{e}] cã iſtaꝝ paſſionum triũ in etate hac ↄ̃tigẽtiũ eſt ppea qꜫ iſti vtunt̃ malo regimine:ſicꝫ iuuenes:⁊ ledũt̃ multo magꝭ:ppea qꜫ vtutẽ hñt debiliorẽ:⁊ ħ ẽ cã gñalis:nos vo eẽ ↄ̃ᵐ addim⁹ cãꝫ ſpãlẽ. aſma nãqꜫ ↄ̃tigit pp debilitatẽ cer'. in dige^{do} ſuũ nutrimẽtum:vñ ſiũt multi catarri ex mala digõne i itez pulmo eoꝝ ẽ debilis v tutꝭ pp qð neqꜫ hñ reſiſtit dſcẽdẽti mãe nꝫ fortꝭ ẽ in expel^{do} q̃re ↄ̃tigit aſma. ple^{to} vo ⁊ pipl^{a}. ↄ̃tingũt ex eadẽ cã tñ diſ ferentꝭ:qꜫ ple^{tis} ſit magis d m. ĩ chollica:ſed aſma ⁊ pipl^{a}: ſit magꝭ d mã flatica. ſic. d. Gal. i p̃ de criſi:⁊ i cõ^{to} de pulſib⁹. ¶ Sꝫ q̃ret aliq̃s q̃uo ple^{to} cũ ſit egri^{do} cholerica multipli cat̃ in eis:cũ ſunt fride ↄ̃plis:⁊ egri^{do} q̃ multiplicat̃ dẽat eẽ ſilis ↄ̃pli. ¶ Ad ħ rñdeo ſicꝫ dixi ſup̃ in apho. in q̃ ponunt̃ egri^{te}ˢ hyemis [litargie] ħ nõ exponit ħ ↄ̃ᵒʳ ſed itrat̃ fre^{to} cauſon diarie] Iſte paſſiões cuꝫ ſint de cholẽ ru. magꝭ fiũt in etate iuuẽtutꝭ ꝙ̃ in alia etate:tñ in hac etate:tãtũ reman ſit de cholẽ qꜫ ſufficit ad has egri^{te}ˢ faciẽdas. Et nõ qꜫ fre neſis ſit ex apate facto aut in pelliculis cer':aut in ſtõachi ore:aut in dyafragmate:cholica vo paſſio eſt emiſſio chole

p vomitũ aut p ſeceſſuꝫ. Quid aũt ſit diſſinteria planũ eſt: qꜫ eſt excoriatio inteſtinorũ:aut emiſſio epatici ſanguinis: tamẽ conſt^{a} addit hic gñonẽ cauſonis qui etiã in hac etate cõtingit de cholera rub. ⁊ multo magis contingit in etate pori [Diarie diuturne] Duo opꝫ hic videre de cõ^{lo} pmũ eſt quare cõtigit in hac etate diuturna talis paſſio ſcðm eſt quomõ ħ paſſio cauſet̃ in hac etate. Dico ergo qꜫ in ſenib⁹ ↄ̃tingit fieri ħ paſſio longa ppt̃a qꜫ ipſi nõ indigẽt multa reſtauratiõe. vñ diu poſſũt ſtare ſine reſtauratiõe diſſoluti cibi ſufficiẽti. Qꜫ aũt ipſi pauca reſtauratiõe indigeant mi nus ꝙ̃ q̃libet alia etas pꝫ qꜫ ipſi habẽt corpus durũ:vnde paucũ ab eis diſſolui͛:⁊ qꜫ paucũ hñt de calore nãli q nõ facit multã diſſolutionẽ:ergo cũ reſta° debeat̃ ſolum ppẽ diſſolutionẽ:⁊ iſta duo reſiſtũt diſſolutiõi. ſ. durities mãe ⁊ debilitas caloris nãlis. tũc in eis non eſt nẽcia multa re ſtaura°: Qꜫ ſi mihi velles dicẽ. Decrepiti hñt duriorẽ ſbaꝫ corpis:⁊ hñt debiliorẽ calorẽ nãlẽ:ergo nõ indigent multa reſtauratiõe:qꜫ i eis nõ ſit mlta diſſolutio:rñſio planã ẽ:qꜫ decrepiti hñt virtutẽ cõtẽtiuã defectã:iſti aũt nõ hñt eã ad huc defectã. ¶ De 2°. d. qꜫ cauſa diarie eſt 3ᵃ. ſ. minoratio vtutis digeſtiue:⁊ mino^{r} vtutis paſcitiue:⁊ acumen cholẽ iteſtina pũgẽtis:cũ ḡ talis ſit diſpõ hui⁹ etatis q̃lẽ parũ añ dixi. ⁊ iſte. 3. cãe diarie multiplicẽt̃ in ea nẽcio patit̃ diariã [Litargiã] litar^{a} cũ fe. accidũt in hac etate multũ:pp hũo rẽ flaticũ adunatũ in ſbis cer'. ¶ Qꜫ ſi q̃rat̃ q̃re ħ morbus potius fuit attribut⁹ huic etati ꝙ̃ ſeniorũ. Dico qꜫ cã hui⁹ eſt qꜫ in ſeniorib⁹ lꝫ multiplicet̃ pblã pluſq̃ꝫ i hac etate:tñ ſe. nõ multiplicant̃ in eis pp fridiratẽ corpis eoꝝ. nã corpa frida nõ ſũt apta febrire ſic ca'a [Lieteritie] cã h⁹ paſſio nis eſt. 3ᵃ. ſ. defectio ↄ̃tẽtiue in ſtõ:aut iteſtinis ex mala cõ plõne:⁊ 2ᵃ cã eſt pblã faciẽs lubricat̃ qð ↄ̃tinet̃ in ſtõ:⁊ in teſtinis. 3° vo cã eſt vulnera in ſupficie ſtõi:⁊ inteſtinoꝝ q̃ phibẽt retineri comeſta ⁊ bibita:vñ qꜫ iſta cã 3ᵃ multipli cat̃ in hac etate idõ multiplicat̃ ħ egritudo. Et eẽ co^{m} nõ qꜫ dĩa int̃ iſtas tres paſſiõis. ſ. diſſinteriã lieteriã:⁊ diariã ẽ ta lis:qꜫ diaria eſt ſimplex ſolo vẽtris. ſ. qñ ſupfluitates hũo rales ſimplr̃ emittunt̃ ſine dĩa aliqua. Sꝫ lieteria eſt quã do cib⁹:⁊ pot⁹ egrediunt̃ in ea q̃li^{ter} q̃ ſupra ſũt:ſic dĩ infra in ↄ̃^{to} 6ᵉ p^{te}. aph. p. Diſſinteria vo ẽ flux⁹ vẽtris cũ excoria tiõe aut ſangi^{nis} epatica:[Emorroides] cã iſti⁹ paſſiõis ẽ multiplica° melẽ q̃ multiplicat̃ in hac etate pp ſiſitudinẽꝫ quã hꝫ cũ ea. ¶ In vltia vo pte excuſat ſe de iſufficiẽti ex põne vñ remittit nos ad libros in q̃b⁹ ↄ̃pẽ'd hac mã deter minauit:⁊ ſi q̃s vult illos cogſcẽ:legat vlt^{m} cap^{m} 3ᵉ regni.

Dĩa īter lieteriã diſſi^{am}: et diariam.

¶ Aphoriſmus. XXXII.

¶ Seniorib⁹: diſnie: catarri cũ tuſſi: ſtrãgurie: diſſurie: articuloꝝ dolores: nefreſes: vtigies: apoplexie: cacexie: prurit⁹ toti⁹ corpis: melẽ: vigilie: vẽtris: oculorũ ⁊ nariũ humiditates: oculoꝝ hebetudo: glaucoſis: grauitas audit⁹.

¶ Maioribus natu: difficultates ſpirandi: di ſtillatiões: tuſſes: ſtillicidia vrine: difficultates vrine: articuloꝝ dolores: renũ dolores: vertigi nes: attoniti: mali habit⁹: aſpredines toti⁹ cor poris: inſomnie: alui: oculoꝝ: ⁊ auriũ hũidita tes: hebetudines oculoꝝ: grauitates aurium. Theo.

¶ Senib⁹: ſpirãdi difficultates: deſtillationes cũ tuſſe: vrine ſtillicidia: vrine difficultates: ar ticulorũ dolores: renũ paſſiones: vertigines: apoplexie: mali habitus: prurit⁹ totius corpo ris: vigilie: alui oculorũ ⁊ nariũ humiditates: viſus obtuſus: glaucedines: auditus grauces. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Quidã imitãtes Hip. faciũt dĩam iter ſenẽ ⁊ ſeniorẽ dicẽtes itellexiſſe ſeniores decrepitos. ſenes ꝟo q̄ poſt iuuentutẽ ⁊ ſeniores antecedũt. qḋ etſi verũ ſit. hic tñ nil differre autumauit cũ ſeniores oẽs dixit ⁊ in his finẽ ipoſuit. ⁊ oẽs etatẽ ſe terigiſſe dedit nos debẽ itelligẽ. In hac etate morbi ſunt diſnie. i. defectiões ſpũs ⁊ iordĩatiões: qḋ fit ex debilitate ſpũalis iſtri. Catarri cũ tuſſi pp̄ friditatẽ ſup cerebro dñante ex abũdãtia flatis: qḋ q: diu ẽ groſſuz. in eoꝝ corporib⁹ ⁊ maxĩe i cerebro dñat. deſcẽdẽs i pulmonẽ fac diſniã ⁊ catarꝝ cũ tuſſi. ſi i renes lithiaſim ⁊ nefreſim. Articuloꝝ dolores ſunt pp̄ hũores i eos deſcẽdẽtes: aut pp̄ iſtroꝝ volũtarij mot⁹ friditudines. Vertigines ex fumoſis ſũt vẽtoſitatib⁹ i ſbã cerebri imorãtib⁹ ⁊ eã cõmouẽtib⁹: ⁊ aliqñ ex peſſimoꝝ hũoꝝ fumoſitatib⁹ caput aſcẽdẽtibus. Apoplexie hui⁹ etatis ſunt ꝓpꝛie cũ hoꝝ cerebra flatica humiditate ſunt plena. vñ ſi vulnera inaſcunt̃ pp̄ puitatẽ ſanguinis nũquã ſanant̃. Et ſemp h̄ etas h̄z pruritũ: q: prurit⁹ mã pp̄ ꝯſtipationẽ cutꝭ ⁊ friditatẽ nõ expellit̃. Vigilie q: vigilãt ſenes: ⁊ ſi nõ oẽs. De duab⁹ de cauſis ſiũt: aut ex corpoꝝ ſiccitate: aut ex triſtitia: quã affert eis ſenectus: q̄s qñ patiunt̃ ſani ſunt ꝓut expedit ſeniorib⁹. Nos aũt in lib. de cõplonibus corpa ſenioꝝ nãlr ſicca oñdimus. Et ſi multi hũores flatici adunent̃ in eis: qb⁹ fridi ⁊ humidi nãlr exiſtimant̃: his in corpib⁹ adunatꝭ multus ſomnus fit; eis exputſis ãt hũorib⁹ vigilie ſbſequunt̃. Hũiditates oculoꝝ ⁊ nariũ palã ẽ eẽ ex hũorib⁹ abũdãtib⁹ circa cerebꝝ: q̄ ſi i vẽtres deſcẽdant eos humectãt. Hebetudo oculoꝝ ⁊ grauitas auditus ex defectiõib⁹ ſunt vĩtutũ: viſus ⁊ auditus ſenſualiũ. Glaucoſis in viſu ſenſuali ex ſiccitatis vltimitate.

> Morbi ſenectuti ſimilantes. | Hũiditatẽ oculoꝝ ⁊ nariũ cã.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cũ poſuit Hipp. egritudines q̄ ꝯtigũt in etate ſenectutis ponit mõ egritudines q̄ ꝯtingũt in ſenio ⁊ planũ eſt qḋ dĩ.

¶ Cõmẽtator circa hũc aph^m ſic ꝓcedit. Nã p̄ exponit hoc vocabulũ. ſeniores. 2° ponit cãs fere de q̄libet egritudine poſita in h̄ apho. durat p̄° vſq3. ſ in hac etate. ⌋ De p̄. d. ſic: q̄ q̄dã imitatores. Hip. faciũt dĩam inter ſenes ⁊ ſeniores ⁊ vocãt ſenes eos q tenẽt me^m inter decrepitos ⁊ iuuenes: ⁊ ſeniores vocãt decrepitos q ſunt in vltima etate. Sz lz h̄ ſit verũ tñ q̄ntũ ad locũ p̄ntẽ nõ eſt verũ in h̄: q: ipſe poſuit h̄ vocabulũ: ſeniores. i quo nõ ſolũ decrepitos cõp̄hẽdit. Sz et aliquos ſenes: ſic patebit ifra ſʒ trãſlationẽ Piſani. alr opz nos ponere ſriam h⁹. ꝗ. nã Burgũdio ponit q̄ per ſenes opz nos itelligere et ſeniores. Vñ vĩ ſʒ ꝟba Bur. q: Hip. i apho. poſuiſſet h̄ voca^m. ſ. ſenib⁹. ⁊ ſub illo cõp̄hẽdiſſet ſeniores: ſʒ ſʒ Cõſtã^m vĩ q̄ poſuiſſet h̄ voc^m: ſeniorib⁹. ⁊ ſub illo cõp̄hẽdiſſet et ſenes. Querit̃ ḡ cui⁹ trãſla° ſit verior. Et vĩ q̄ verior ſit trãſlatio Burg. q: Hip. hic loquit̃ de vltima etate q̄ eſt etas decrepita ⁊ nõ cõp̄hẽdit in ea etatẽ ſenectutis q: ipſe i apho. p̄cedẽti poſuit eam.

¶ Ad ꝯriũ ãt vĩ eẽ q: tex. aph. ſʒ trãſla^{ne} Boe. ⁊ ſʒ trãſlationẽ Bur. ⁊ ſʒ illã q̄ dĩc ſolũ: ſeniorib⁹. ḡ ñ ẽ bo^m dĩcẽ q̄ ibi poſuiſſʒ ſenib⁹ p ſenio^{rib⁹} cũ ipe exp̄ſſe poſuiſſet ſenio^{rib⁹}.

¶ Ad h̄ rñdeo ⁊ dico, q̄ magis plʒ mihi trãſla° Cõſt. q̄ trãſla° Bur. i h̄ caſu. lʒ et vtraq3 poſſit tolerari ſʒ ſuſtinẽdo trãſlationẽ Bur. oʒ q̄ p̄n^m aph. ſit ita ſcriptũ. ſ Seniorib⁹ ꝟo diſnie ⁊c. ⌋ ¶ Ad arg^m ꝟo q̄ vĩ eẽ ꝯ Cõſtã. dico ſine ꝯri° q̄ h̄ ponit Hip. h̄ voc^m ſeniorib⁹ ⁊ nõ claudit i ipo ſolũ decrepitos imo aliq̄s ſenes. Nã in p̄ori aph. ipe locut⁹ fuit ſolũ i ſeniorib⁹ q ſunt a. 35. ãnis vſq3 ad. 49. Senect⁹ ꝟo durat vſq3 ad. 55. vel. 60. ãnos. vñ remãſit multuz de ſenectute. ḡ qñ Hip. dixit ſeniorib⁹: nõ ſoluz decrepitos itellexit q: illi ſũt a. 60. ãnis vltra. ſʒ itellexit cũ eis aliquã p̄tẽ ſenectutis: ⁊ h̄ ẽ qḋ. G. d. q̄ nõ fuit vis in illa dĩa quã illi ponebãt q̄ꝯ^m ad locũ hũc. ſ Diſnie. ⌋ Diſnia ẽ defectio ⁊ inordinatio ſpirit⁹ vel anhelitus: ⁊ alia trãſlã° ponit. aſma: ⁊ cã h⁹ ẽ 2^{ꝑ}: q̄ꝛ vna ẽ multitudo catarroꝝ deſcẽdẽtiũ ad pect⁹: ⁊ alia cã eſt debilitas mẽbroꝝ ſpũaliũ. Et trãſla° Cõſtã. nõ ponit niſi vltimã cãz. ſʒ trãſla° Bur. ponit vtraq3. ſ catarri cũ tuſſe. ⌋ h̄ ꝯtigit pp̄ friditatẽ dñantẽ cerebris eoꝝ tõc e⁹ multiplicat̃ ſlã qḋ poſtea deſcẽdit ad pect⁹ ⁊ fac̃ tuſſez ⁊ maluz anhelitũ. ſ ſtrãgurie diſſurie. ⌋ De his paſſionib⁹ nihil. d. Cõ. vñ oʒ nos eas p̄ diſtiguẽ 2° ponem⁹ cãs. Dico ḡ q̄ ſtrãguria ⁊ diſſu^a ſũt due paſſiões veſice: oppo^{te}. nã vna ẽ peccatũ ꝯtẽtiue. ſ. q: ñ p̄t retineri vrĩa: ⁊ alia ẽ peccatũ expul^{ue}. ſ. q: ñ p̄t expelli vrĩa. p qḋ ãi hoꝝ vocẽt dat Hip. nob itelligere peccatũ ꝯtẽtiue. ⁊ pctm̃ expul^{ue}. ñ facio magnã vĩ. nã i ꝟerio. G. diuiſimode: accipe h̄ voc^m ſtrãguriã. nã aliqñ accipit ipz p ipotẽtia emittẽdi vrinã ⁊ diſſuriã p ipo^{ia} retinẽdi: ſic ipe ponit i 5° ð iterio^{rib⁹} ⁊. 6. ð ac. ⁊ mor. Et aliqñ accipit ꝯ3. ſ. q: ponit ſtrãguriã. p ipo^{ia} retinẽdi vt i cõ. 5^e p̄ti. i illo aph. ſ i ano ſlonẽ h̄ñti. ⌋ vñ ñ facio vĩ qũo accipias. dũmõ ſcias q̄ vnũ iſtoꝝ voc^{loꝝ} ſigñat ðfectũ ꝯtinendi vrinã ⁊ alteꝝ ſigñat ðfectũ expellẽdi. Sʒ ſi volum⁹ iſpicẽ ꝓ̄ꝑetatez vocab^{li}. credo q̄ ſtrãg^a ꝓ̄ꝑe ſigñet ipo^{ãm} expulſiue. ſtrãg^a. n. vĩ eẽ ſtrãgula^o vrie: vñ ſic ſtrãgulati ñ p̄nt emittẽ acrẽ p gulã. i. gutt̃. ita ſtrãgurioſi ñ p̄nt emittẽ vrinã. Diſſuria ꝟo vĩ ſigñat diſſinteriã vl' diariã vrie. nã ſic i diſſinte^{ria} ñ p̄nt feces ꝯtineri pp̄ hu. acumẽ: ſic ⁊ i diſſuria nõ p̄t ꝯtineri vrina. Cã ꝟo iſtaꝝ paſſionũ ẽ q: veſica ẽ mẽbꝝ fri^m: vñ ledit̃ mirabiliter i hac etate cũ ſit fri^a valde: pp̄ quã paſſionẽ dẽfic̃ aliqñ ꝯtẽtiua ⁊ aliqñ expulſiua ſʒ diuerſi^{te} iſtaꝝ vĩtutũ in corpe iſtoꝝ. nã q nãlr h̄ñt debilẽ expulſiuã: aut illi i corpe q̄ꝝ mlt̃us hũor crud⁹ oppilãs adunat̃. patiũt̃ ipo^{ãm} emittẽdi. illi ꝟo q ſt ꝯrij patiunt̃ ꝯriũ. ſ Articuloꝝ dolores. ⌋ cã iſtorũ doloꝝ p̄t 2^r ꝯtigẽ. vno q̄dẽ mõ pp̄ fluxũ hu. ad arti^{los} q mlt̃iplicant̃ i hac etate pp̄ malã digõnẽ. Alio ꝟo mõ pp̄ fri^{tis} debilitãtẽ arti^{lo} q ſt mẽbra mouẽtia. ſ nefreſis ⌋ i. oppilo renũ ſiue ex hũore ſiue ex lapide. ⁊ h̄ ꝯtigit pp̄ viſcoſos hu. q deſcẽdũt ad renes ⁊ oppilãt eos: ⁊ faciũt aliqñ ꝯſiſtẽtiã. ſ ꝟtigines. ⌋ 2^r ꝯtigit ꝟtigo. aliqñ ex vẽtoſi^{te} fumoſa adunata i ſbã cerebri: ⁊ aliqñ ex vẽtoſi^{te} aſcẽdẽte a mẽbris iferio^{rib⁹} ⁊ maxĩe a ſtõ. ſ Apoplie. ⌋ cã h⁹ ẽ q: i cerebris iſtorũ aggregat̃ hũi^{tas} mlt̃a flatica. vñ facile cadũt i apopliaz ſ cachexie: ⌋ Cachexie ſũt cacochime hũi^{us} pp̄ q̄d vulnera male ſanant̃ i eis: ⁊ h̄ ꝯtigit pp̄ maliciã ⁊ idigẽtiã ſanguinis. ſ prurit⁹ toti⁹ corpis. ⌋ cã h⁹ ẽ q: iſti h̄ñt cutẽ ſolidã ⁊ cõſtipatã pp̄ fri^{tẽ} ⁊ ſic. nãlẽ. vñ hu. acuti qñ debẽt euapoiare ñ p̄nt pp̄ ꝯſtipationẽ cutꝭ. vñ i cute retinent̃: ⁊ faciũt pruritũ icurabilẽ. ſic. d. Aui. 4° cañ. ca° de ſcabie. ſ vigi^e ⌋ nõ ꝯtingũt ſp ſenib⁹ iſtis: q: aliqñ aggregat̃ in eis hũidas ſupflua pp̄ ðbilẽ digeſtiuã q̄ fac̃ ſomñ ⁊ iſta expulſa ſiũt vigilie. q̄ꝛ cã ẽ ſollici^{tudo} q̄ n̄ alis ẽ ſenectuti: ⁊ ſicci^{tas} nãlis quã h̄ñt iſti. lʒ accĩtalr ſint hu^i. ⁊ tñ iſte vigilie ñ reddũt eos niſi ſʒ ſuã nãz. nã hũiditas illa ſupflua expellit̃ ab eis. qñ ipſi bene ſe h̄ñt. ſ Melie ⌋ de hac nihil. d. Cõ. tñ rõ piana ẽ q: hũor niger mlt̃iplicat̃ i eis: ⁊ pp̄ ꝯplõnẽ ſuã ⁊ pp̄ ſollicitudinẽ ſ vẽtris ⁊ nariũ hu. ⌋ cã hoꝝ accĩtiũ ẽ ꝓp̄ea q: capita iſtoꝝ ſũt pleniſſima hũidi^{tatibus} ſupfluis. vñ currũt ad nares ⁊ vẽtrez ⁊ aggrauãt illa mẽbra: ſ oculoꝝ hebetudo: grauitas audit⁹. ⌋ hebetudo oculoꝝ dĩ caligo oculoꝝ: ⁊ ꝯtigũt iſta accñã pp̄ ðfectũ vĩtutũ ſſibiliũ: ſ Glãcoſis ⌋ . i. exiccatio oculoꝝ: ⁊ aut ſ glaucoſis ⌋ . i. glaucedo. Et accĩt pp̄ duas cãs: vna eſt q: mlt̃a ſiccitas ẽ i ocul' eoꝝ: vñ diminuit̃ hũidas albuginea q̄re appet oculus albior: ⁊ ſic p3 p. G. ð cãis coloꝝ oculorũ. Alia cã ẽ ſuffuſio eoꝝ. vñ appet ꝯriũ albedini: ⁊ ſic fit glaucedo qñ i albedine ẽ color mixt⁹. ¶ In h̄ cap̄ de etatibus parũ diſputaui q: paſſus ſum laſſitudinez grauẽ propter exercitiũ quod durauit bene. xx. diebus.

¶ Explicĩũt gloſe ſup 3^a p̄ti. ad trinitatis idiuidue laudem q̄s corrigẽdo in eis fere nullas additiões feci, nec correxi: ea intẽtione vt ederẽ ſʒ ſolũ ꝓpter vicium ſcriptorũ eas ſicco pede volui pertranſire. Et ego poeta cõpleui eas ſcribẽs in vigilia mathei: ma de mẽſe Septembris. M. cclxxxiij.

¶ Preclara Thaddei Florētini expoſitio in quartā aphoriſmorū Hippo. particulam incipit.

Aphoriſmus. I.

PRegnātes ſi cōuenit purgare: a quarto menſe vſqꝫ ad ſeptimum: minus vero has. Minora vero ⁊ ſeniora vereri oportet.

Theo. Mulierē vtero gerentē purgabis medicamēto: ſi mā turget: quarto menſe: ⁊ ad ſeptimū vſqꝫ: ſed eas minus. A recētiore aūt ⁊ auctiore cauebis.

Leo. Utero gerētes ſunt medicādę: ſi mā turget: q̄rto menſe: ⁊ vſqꝫ ad ſeptimū ſed has minus. Juniora autem: ⁊ ſeniora: vereri oportet.

¶ Commentum Galeni.

¶ Ex ipſis v̄bis hip. hic iducit ſilitudo. Ligamēta fetus i vulua ſunt: ſic fructuū i arborib⁹ ligamēta. cū. n. in arborib⁹ p̄ᵐ fruct⁹ gn̄ant: nō firmiter ligant̄. vn̄ ſi forti iſufflauerit vētus ilico labunt̄. cōpleti ligant̄ forti⁹: vt a vētoꝝ flatib⁹ .i. ō occidāt. maturi cadūt nulla eī̄ca re cogēte. Jridē ⁊ fet⁹ i vulua ſe hꝫ. cū. n. ſpma i vuluā icidat liga ᵗᵃ ſt d̄bilia vn̄ ſi caſus vl̄ iapſus mulieri ɔtigerit: ſiue mot⁹ qlꝫ aial: vt ē triſticia, tio, ira ⁊ ſilia. vl̄ corpal̄. vt exercitia, iianitio, repletio: ⁊ ſilia: liga ᵗᵃ fet⁹ corrūpunt̄ ⁊ abbortit. Silr cōplemo ex pua occaſiōe labit̄. Tpe v̄o me⁹ liga ᵗᵃ fortiora ſūt ⁊ duriora: vn̄ ⁊ mlier fortiores patit̄ mot⁹ ſine ipedi ᵗᵒ fetus. hec hip. itelligēs dix̄. Pregnātes. Si purgat̄ ɔuenit a 4ᵒʳ mēſib⁹ vſqꝫ ad. 7. mēſes: min⁹ v̄o has: miora v̄o ⁊ ſeniora vereri oꝫ. Nō āt oēs p̄gnātes purgādas dix̄: ſꝫ q̄s cōuenit .ſ. ſi hūores iſtabiles ⁊ furioſi fuerit. Hūores. n. corpi dn̄antes ſi ō loco i loᵐ ſūt mobiles: nꝫ in q̄lꝫ mēbro ſe figētes: nā q̄ſi deficī i eis expellēdis: vn̄ i diget adiutorijs. Sꝫ ſi q̄euerit: nō oꝫ i p̄gnātib⁹ eos inqetari. Un̄ hip. alibi, Siqs igr velit purgare phar ᶜ mēbra apata hūria nō purget i initio morbi: qꝛ morb⁹ nōdū pharma ᶜ ē ɔuenibilis: cū nōdū maturauerit. Si. n. det̄ alicui phar ᵃ: ſana loca debilitat morbo repugnantia. Cū āt alicubi hip. pharmaciā dicat intelligit que a ſupiorib⁹ vomitu ⁊ ab inferioribus ſolutione mundificat: nō autē neceſſe eſt quorūlibet libroꝝ ſuoꝝ verba repetere: re ſ eructur ergo in loco ſuo dicendum.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In p̄cedēti p̄ti ᵃ determinauit hip. de cauſis morboꝝ. In iſta v̄o 4ᵃ d̄terminat de purgⁿᵉ tā n̄ali q̄ꝫ artificiali: ⁊ icipit hic a purgatiōe p̄gnātiū: ⁊ hꝫ h̄ apho. 3. ptes. Nā p̄ ponit qd̄ tp̄s eſt cōpetēs p̄gnātib⁹ ad purgādū. 2ᵒ ponit quāti ᵗᵃ purg ⁿᵉ eaꝝ. 3ᵒ ponit tp̄s incōpetēs ad purgādū. durat p̄ᵃ vſqꝫ. [min⁹ v̄o has.] 2ᵃ vſqꝫ [minora v̄o.] 3ᵃ vſqꝫ ad finē.

¶ Dicī ḡ q̄ tp̄s ɔueniēs ad purgādū p̄gnātes q̄ hn̄t hūores furioſos ē a 4ᵒ mēſe vſqꝫ ad 7ᵐ. ¶ De 2ᵒ. d. q̄ lꝫ i h̄ tp̄e poſſim⁹ purgare p̄gnātes. tn̄ min⁹ dēm⁹ eas purgare q̄ꝫ ſi non eēnt p̄gnātes. ¶ De 3ᵒ. d. q̄ tp̄s qd̄ ē an̄ 4ᵐ mēſēꝫ: ⁊ qd̄ eſt p⁹ 7ᵐ ē icōueniēs ad purgādū p̄gnātes. ¶ Cōmē. ęc hūc apb. ſic p̄cedit. Nā p̄ ponit cāꝫ v̄itatꝭ aph. 2ᵒ exponit h̄ verbū. [ɔuenit.] 3ᵒ exponit h̄ v̄bū [purgare.] durat p̄ᵃ vſqꝫ [nō āt oēs.] 2ᵃ vſqꝫ. [cū āt alicubi.] ¶ De p̄ᵃ. d. q̄ liga ᵗᵃ fet⁹ i mt̄ice aſſilant̄ ligamētꝭ fruct⁹ i arborib⁹. nā lig ᵗᵃ fructuū ſūt in p̄n⁹ ſue origīs debilia. Ita q̄ pauca violētia cadūt iterdū: ⁊ in fine cū fruct⁹ ſunt maturi: ſūt ēt d̄bilia. Ita q̄ fruct⁹ p̄ ſe cadūt iterdū: in me⁹ v̄o tp̄e ſunt fortia. Ita vt poſſint maiores mot⁹ ſuſtinere ſine ruptura: ſilr ſe hꝫ de ligamētis fet⁹. nā circa p̄mos mēſes ſunt d̄bilia. Ita q̄ leui motu aiali ſiue corpali rūpunt̄: ſilr ⁊ circa poſtremū tp̄s ſt debilia. ſ me⁹ v̄o iſtoꝝ duoꝝ tēpoꝝ hn̄t ſe forti⁹. ita q̄ pn̄t maiorē motū ſuſtinē. vn̄ cū phar ᵃ moueat corp⁹ ⁊ maxime ptes iferiores fac̄ aborſuꝫ velociter i p̄ tp̄e. ⁊ i 3ᵒ. ī me⁹ v̄o nō ſit aborſus ita leuiter. ¶ De 2ᵒ. d. q̄ iō. d. hip. [ſi cōuenit:] qꝛ nō opꝫ ꝑ q̄libꝫ cā purgare p̄gnātes. Sꝫ ſolū cū ē mā furioſa currēs de mēbro in mēbꝝ nō linēs ipſas qeſcere. Sꝫ cū mā in corpe ſit qeta: dimittēda eſt oīno donec ſiat partus: vn̄ ſi cōuenit. eſt: ſi mā ſit furioſa. ¶ De tertio dicit, q̄ per hoc qd̄ dicit [purgare.] nos debem⁹ itelligere euarē per pharmaciā: ſiue vomitū: ſiue ſolōnem ventris.

Circa hūc apb. oꝫ p̄ q̄rē de tex. 2ᵒ de cō. De tex. q̄dē p̄ᵒ: qꝛ vꝫ eē ɔri⁹ huic apb. ille apb. 5. p. [mlier ſtomata abortit ⁊ quāto maior fuerit v̄tus t̄ito pei⁹ eſt.] Ū. n. q̄ ſilr debeat eē in phar ᵃ. nā minus vꝫ cōpetere in 4ᵒ ⁊. 6. mēſe q̄ꝫ in p̄ vel 2ᵒ vel 3ᵒ cūꝫ vtraqꝫ euet corpus ⁊ p̄ euēneꝫ noceat. ¶ Ad h̄ dōm, q̄ nō eſt ſile de ſto ᵃ ⁊ phar ᵃ. ⁊ q̄ non ſit ſile pꝫ per redditionē cāꝝ datā a Gal̄. nā hic ponit̄ Ga. cām aborſus eſſe cōmotionē factā ab ipſo pharmaco: ⁊ in illo apb. ponit cām aborſus d̄fectū nutrimēti. nā iō ſto ᵃ facit abortire qꝛ fac̄ d̄ficē nutri ᵐ ɔcepto. phar ᵃ v̄o nō fac̄ deficere nutrime ᵐ: qꝛ n̄ nō euet ſanguinē ſꝫ hūorē malū q̄ nō nutrit. ¶ Sꝫ ɔ̄ h̄ opponit̄ p̄ tex. hip. iſra in 5ᵃ p̄ti. Dicit. n. q̄ mulieri i vtero hn̄ti ſi vēter multū fluat piculū eſt abortiē: di: ⁊ Gal̄. ibidē in cō. d. q̄ vēter multū fluēs fac̄ aborſum: pp̄ dimiu ᶜᶦ ſang. ſic ſto ᵃ. q̄re ſolō p̄dcā nl̄ſa. ¶ Ad h̄ dōꝫ. q̄ i initio fluxu vētr̄ ſang. hn̄ minuit̄: ita q̄ nutri ᵐ d̄ficī fetui ſꝫ i ſolōne moderata fcā p̄ phar ᶜᵐ n̄ minuit̄ nutri ᵐ cū moderata phar ᵃ n̄ euet ſang. nꝫ p̄hibeat ei⁹ regn̄onē quēadmoᵐ mlr⁹ flux⁹ vētr̄. ¶ D. q̄rit̄ d̄ q̄ phar ᵃ itelligat: an d̄ leni ᵃ an de attra ᶜᵃ, vl̄ d̄ cōpſiua. ¶ Ad qd̄ dōm ē, q̄ arbitror: eū itelligē d̄ attra ᶜᵃ vel cōpſiua: ⁊ nō d̄ leni ᵐ q̄lis ē caſſiaſ. ⁊ tamari. ⁊ vio, ɔdite qm̄ tales me ᵐ lenes abſq̄ ᵗᵉ pn̄t dari p̄gnātib⁹: ſic. d. Aui. p̄ can. ca ᵒ de caſſiaſ. ¶ D. q̄rit̄ quō debeam⁹ itelligē [a 4ᵒ vſqꝫ ad 7ᵐ] .ſ. an icluſiue vel exclu ᵉ dēam⁹ itelligē: ⁊ vꝫ q̄ dēam⁹ itelligē: ita q̄ excludat̄. 4. mēſis tot⁹: ⁊ icludat̄ aliqd de 7ᵒ. nā. d. halya. de regie p̄gnātiū q̄ ſolū i 5ᵒ 6ᵒ ⁊ 7ᵒ paꝝ. 8. āt ⁊. 9. neq̄ q̄ꝫ. ¶ D. aliq̄lis rō vꝫ facere ad h̄: qm̄ fet⁹ tenerior eſt i p̄ tp̄e q̄ꝫ i poſtremo: q̄pp̄ magis ledit̄ a violēto motu ⁊ p̄ſſura me ᵐ q̄ꝫ i tp̄e poſtremo: ⁊ qꝛ ſi ɔtigat eū oriri. i tp̄e p̄: nullo mō pōt venire ad lucē: ⁊ ſi ɔtigat eū oriri i 7ᵒ p̄t venire ad lucē cū vita. ḡ vꝫ q̄ tp̄s p̄ᵐ p̄hibite purgatiōis dēat eē mai⁹ q̄ꝫ 2ᵐ: cū minus nocuᵐ redūdet ſup fetū ex phar ᵃ i 2ᵒ tp̄e q̄ꝫ in p̄. ¶ Ad ɔriuꝫ āt vꝫ tex. p̄ſitis cō. ſm trāſla ᵗᵉ Piſani. Jnqt. n. [ɔcipiētes pharmacari ſi orga. i. ɔcupiſcit ſꝫ q̄drimeſtre: ⁊ vſqꝫ. 7. menſes qd̄ ē i me⁹ ɔceptiōis.] ex qb⁹ v̄bis colli q̄ tp̄s ɔceſſe purgatiōis accipit 4ᵐ mēſēꝫ 5ᵐ ⁊ 6ᵐ: qd̄ ē meᵐ tp̄s toti⁹ p̄gnātionis. ¶ D. ad idē fac̄ qd̄ ſumit̄ ab illo ſili ligamētoꝝ fructuū in arborib⁹. qd̄ Gal̄. iducit. qm̄ ligamēta fructuūꝫ in arborib⁹ nō ſunt debiliora in p̄ tp̄e q̄ꝫ in 3ᵒ. ſed forte debiliora ſunt in 3ᵒ: qm̄ in tp̄e maturitatis rūpunt̄ nulla cā cogente: ſꝫ in tp̄e p̄ rūpunt̄ modica cā cogēte: q̄re minus debiliora vn̄r in p̄ tp̄e q̄ꝫ in 3ᵒ. ¶ Ad hāc q̄ōnē dōm puto q̄ iſpecta vtilitate fet⁹: tp̄s p̄ᵐ p̄hibite purg ⁿᵉ oꝫ eē mai⁹ q̄ꝫ 2ᵐ. ſed inſpecta debilitate ligamentoꝝ. credo q̄ debeam⁹ ponere iſta tria tēpora equalia. ſ. vt primis tribus mēſib⁹ prohibeat̄ purgatio ⁊ ſcdis trib⁹ cōcedatur: ⁊ trib⁹ alijs vltimis prohibeatur: ⁊ hoc mō poſui ſentētiā aphoriſmi.

¶ Qꝫ ſi obijcis de muliere debēte parere in. vij. Dico q̄ ſilr dōꝫ ſecari iſtud tp̄s in tres ptes ꝓportiōales. Si poſſem⁹ prouidere ab initio ſi debet parere in ſeptimo mēſe. Uerū tamen hoc eſt impoſſibile vel valde difficile.

¶ D. ponamus q̄ aliqua mulier habeat egritudinē furioſam de qua nō poſſit euadere ſine pharmacia: queritur ergo vtrum pharmacia ſit dāda: ⁊ videtur q̄ ſic qa non poteſt aliter euadere. ¶ Ad hoc dico, q̄ i oī tali caſu competit phar ᵃ. qd̄ aūt dī in hoc apho. dꝫ itelligi cū ſuppōne hac

Fetus ligamenta fructuum ligamētis aſſimilantur

Qđ inter dicta hip. ſit cōtradictio.

Utrꝫ pharmacia faciat abortire.

vel cū ſalute fer⁹:ſ3 ſi dubitaſ de morte mulieris. tūc omittēda ē ꝯſideratio fer⁹. ℭ De cō. ꝰo dub᷑ q2 ipſe ponit ꝙ ligamēta ſunt fortiora i me⁹ tꝑis:q̄ȝ i fine. Sȝ nō v3:q2 ligamēta fer⁹ cū ſint pāniculi ⁊ ois pāniculus ſit de ſpmate:ſūc ipa ſūt ꝯ ſpmate:ſȝ mēbra ſpmāᵗᵃ quāto plus antiquanſ tā to ſꝫ duriora q̄re ⁊ fortiora. ḡ magꝭ ōbēt rūpi tc̄ q̄ȝ i pceſſu.

Ura ligamēta fet⁹ ſūt fortiora in medio tꝑe q̄ȝ in fine.

ℭ Ad qō rūdeo ⁊ dico ꝙ illa ligaᵐᵗᵃ hūt ſuā etates i q̄ augēt vt⁹ co ꝑ ſtatē ⁊ ōcliuat: ⁊ h totū mēſuraſ i. 9. mēſib⁹. vn̄ ſȝ idurent. ꝓ vt9s coꝝ ōſic. Itē fet⁹ cū plus creſcit plus pon derat. Itē deſic̄ talib⁹ mēbris nutriᵐ paulati ſȝ mnoratiōnē neciταꝫ. ⁊ h totū fac̄ nā: aut forte ꝓcedēdo putredini appropinquant. ℭ Aphoriſmus. .ii.

ℭ In pharmacijs:talia ducere ex corpore qualia ſponte venientia ſunt:vtilia. Que vero contraria venientia:quieſcere.

Theo. ℭ In medicamentorum vſu:ſi talia ducūtur ex corpore:qualia vel ſponte exeāt:vtile eſt:ſi cōtra:cohibenda ſunt.

Leo. ℭ In medicationibus:talia educere e corpore: qualia ⁊ ſponte ꝓdeuntia:vtilia:que vero contrario mō prodeunt:cohibere oportet.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Spōtanea dic̄ a corpe educere q̄ ſine medicā adiuuamento n. ī vȝ emittere: q̄ aliqñ fac̄ exire nā corpoꝝ regitiua expelleꝰ nō nociua ⁊ mūdās ide corpa: aliqñ furor humoꝝ pūgit: vn̄ itra vaſa ꝯtineri nō pñt. Si autē nā nociua purgatiua āt excūda. ꝙ ſi hūoꝝ furor ſit vel q̄libȝ alia accn̄a nō iuuāt:ſȝ poti⁹ mala ſunt ſigna. vn̄ Hip. actionē nāe ꝯſeq ſp iuuit. oȝ ḡ q̄ ī morbo purgent q̄ iuuaret ſi ſpōtanee purgarent. Qō vir ipſe ſup⁹ vȝ inuiſſe dicēs. [Sic euacuatio ſignē q̄lē oȝ fieri fiat: ⁊ ꝯferꝫ ⁊ bn̄ ferūt.] Hic ꝰo nō itēdit agē de purgaᵗᵒ⁹ cū pharᵐᵃ agēdis. De c⁹ diuerſiˢ. ſm ꝙ medicoꝝ eſt facere ꝑ artificialiꝫ corpa īfirma mūdificanda mō ꝑ meo poſſe diſpoſui diſputare. quō aliqñ hec pharmaᵃ vn corp⁹ mūdificat cū vomitu ſup⁹ vel cū ſolutiōe ſſeri⁹ aliqñ vnū ſolū mēbꝝ purgat: ſiue caput ꝑ os ⁊ nares: ſeu pulmonē ⁊ pect⁹ cū tuſſi: vel ſanguis aq̄ſas ſuꝑfluitates cū vrīa vel cū icēſione cauterijs ⁊ alijs huiuſmodis. n. totū corp⁹ nō eq̄lr purgaſ: ſic ſtomia facere itedit. ⁊ ois purg⁹ ſanguis ꝯſiſcū ꝯefficiaſ ſic hemorroides ⁊ mēſtrua totū corp⁹ eq̄lr purgar dr. Itē exercitiū fricaᵗⁱᵒ caleſaᵐᵃ, balnea cū aq̄ calda: maxie ſi aq̄ nitrea vel ſulphurea ſit ſiue picea. accūtalr āt cibox abſtinēᵃ: ois hec iquā totū corp⁹ purgāt eq̄lr. Que ſi expimētent diuerſitates purgationū h9 ꝑuas iuenim⁹ vn̄ ⁊ totū corp⁹ eq̄lr purgare dr. Potiōe ꝰo vomit⁹ e ſol⁹: q2 qō vna fac̄ altera nō agit palā eſt itelligi, de q̄ꝫ actiōib⁹ Hip. hic nō dixiſſe vȝ. neq̄ꝫ ni de bis plus eē dixi vcꝫ q̄ȝ de oib⁹ alijs. Intētio. n. ſua i oi purgatiōe eſt vt ꝯparet emittanſ ſupfluitates nociue corpi dñantes. Que pñt itelligi ex app̄ātib⁹ in ſupficie toti⁹ corporis ⁊ ex q̄lita⁹ ⁊ accn̄tib⁹ ſibi ſpib⁹ q̄ȝ āni, regionib⁹, etatib⁹, aeris cōplonib⁹ īfirmi n. ī arte ſua: dieta. Si. n. cuꝫ corpis tota mutata fuerit i citrinitatez. ſic in icteritia eſt videre: ⁊ cho. ru. nō appeat in egōne in corpe ꝰo naſcuntur puſtule cholice: ⁊ i qbuſȝ mēbris ſua ſm hāc rōnē accn̄a, vt ſi i ſtō arſurā pūcturā q̄ꝫ hēāt anguſtiā. ablationē appetētie: ſitim ſiue amaritudinē oris: ⁊ aliqñ heriſipilas i aliqb⁹ mēbris: aliqñ cauſon habeat ſiue tertianas. hec oia cho. rub. ſignt: quā opȝ purgare medicamtib⁹ ſibi cōpetētib⁹. hec aūt Hip. itēdit cū q̄lia ſpōte dixerit veniētia purgare. Chumores q̄litatib⁹ ſuis corpi nocētes. hāc. n. purgationē dic̄ corpa iuuare. Sȝ tn̄ q2 ſm ſūdē ſentum ois iueſtigatio eſt fallax: aliqñ i his inq̄t pfecti errāt medici: q̄ꝫ magis ſi iperfecti, neciiſ ḡ fuit vt alias ſignationes nobis daret itelli-

Mediciā nāe actiones ſemꝑ ſeq debere

Diuerſa diuerſimo de corpus purgāda.

gi: q̄s ſubiūxit. ſ. leuitatē īfirmi facilitatē purgatiōis: qb⁹ oñdit q2 bn̄ purgāda purgauim⁹ neq̄ꝫ in aliq̄ errauimus. Qō āut de cho. dixit ru. idē itellige ⁊ i nigra. q ſi corpi dñetur: cuꝫ in nigredinē mutaſ: puſtule nigre in corpe vnt cēſeteq̄ꝫ īfirmiᵗᵃᵗᵉˢ de cho. ni. naſcētes ſicut lepra cācer q̄rtane ſplenes varices mānie cū ira ⁊ audacia detractiōes ⁊ aſtuda. Mulierib⁹ morbū dñantē Hip. itēdit ex menſtruis qō ego mōſtraui q̄r ide poſſit ꝑcipi tū libꝝ de dolorib⁹ mulieꝝ iterpratus ſui. Ex ſignis his cho. ni. pōt itelligi. ꝙ ſi ſtudioſe iueſtigauerim⁹ nō errabim⁹. 2ᵒ itēdo i purgationibus hūda ſuauitas erit īfirmi ⁊ leuitas. Sic de cho. ru. ⁊ ni. itellexim⁹ ſic ⁊ de fleᵃte itelligas ꝙ ſi corpi dñeſ: hūda ꝯpara videbunſ color corpis alb⁹ mollis febres q̄tidiane mētis pigritie ocioſitates ſtupores dormitatiōes oſcitationes capitū grauitates oxytemia. cuȝ in ſtō dñeſ ſtā: hec ſigna purgatiōes mōſtrāt dādas purgatiuas ſtatis. ⁊ ſi infirmus poſt purgationē leuis ē ⁊ ſuauis ⁊ ſollicit⁹ purgationes valuiſſe ꝓbanſ. Adiuuāt ad hec īfirmi etas nā āni tpa, aer, regiōes ꝓterita dieta ⁊ artes ſ. q̄buſdā. n. cho. ru. adunaſ: i q̄buſdā nigra: vn̄ hec oia accn̄a ſunt ueſtigāda: vt q̄r purgatio h9 ſit dāda: ꝑ hec certificemur ſigna. Alia ſigna aūt rēm nr̄am firmāt aut errorē manifeſtāt. firmāt leuitas īfirmi ⁊ iocūditas ſui. ꝓpalāt errorē nr̄m peiorano il lius ⁊ anguſtia purgationis. Hec dixit Hip. vbi ſic ⁊ īmanſio ⁊c. i pn̄ libri rememorata. De ſpōtaneis quoq̄ꝫ purgationib⁹ in epidimia mōſtrauit ſilitudines multas. vn̄ in li hoc pax laborauit in his cū dixerit. Si aqua de venis currit in vētrem ſolē ſit hydropiſis. Itē dolor oculorum diaria ſuperueniēte ſoluit. Idem dolenti in auriculis ſi cholerica egeſtio ſuperuenerit dolorē ſoluit: ⁊ ecōuerſo egeſtionem cholericā dolor aurium ſuperueniens adiuuat.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Cū poſuit Hip. i aph. ꝓcedēti ꝯdōnes purgᵃⁿᵈⁱ rōne ipſe gnatiōis. ponit mō gn̄alē ꝯdōnē attēdēdā i oi purgaᵗⁱᵒⁿᵉ q̄ ſumiſ ab imitatiōe artis ad nām. ⁊. d. ꝙ q̄ñ nos volum⁹ euacuare cū pharᵐᵒꝫ nos euāre talia q̄lia nā euāret vtilr: ⁊ dimittere euāre iſta q̄ nā inutilr euāret. ℭ Cōmēta. circa expōnē h⁹ apho. ſic ꝓcedit. Nā ꝑ ponit expōnē vocabuloꝝ aph. 2ᵒ q2 i h aph. loq̄ſ de purgᵗⁱᵒ hūorū docet cognoſcē quelibet hūorē purgādū. durat pᵒ vſq̄ꝫ [que pñt intelligi.] pᵒ di⁹ in 4ᵒʳ. Nā in pᵃ pte exponit h vocabulū. [ſpōtanee.] 2ᵒ exponit h vocaᵐ. [vtilia] ⁊ ſuū ꝯriū. 3ᵒ aſſignat driaȝ inter hūc aph. ⁊ apho. ꝯ hac mā ꝓpoᵐ ſ pn̄ li. 4ᵒ exponit h vocaᵐ. [pharmaᵃ] oñs q̄ño h accipit: ⁊ q̄t ſꝫ ei⁹ diuerſiᵗᵉˢ ⁊ modi durat pᵒ vſq̄ꝫ [q̄ aliqñ fac.] 2ᵃ vſq̄ꝫ [qō vir ipſe ſup⁹.] 3ᵃ vſq̄ꝫ [de c⁹ diuerſiᵗᵉ.] 4ᵃ di⁹ i. 3. Nā ꝑ ponit diuiſione euonū. 2ᵒ dubitationē quādā declāt. 3ᵒ reſumit has euones de q̄bus in h apho. itēdit. durat pᵒ vſq̄ꝫ [q̄ ſi expimētētur.] 2ᵃ vſq̄ꝫ [potione ꝰo vomitus.] 3ᵃ at i q̄ docet cognoſcē humorē purgādū di⁹ i. 2. Nā ꝑ ponit ſigna ꝑdcā. 2ᵒ mouet duplicē q̄ōnē icidētē. durat pᵒ vſq̄ꝫ [hec dixit Hip.] pᵒ di⁹ i. 2. Nā ꝑ ponit gn̄ia cognitiōuȝ ꝑ q̄ cogn̄ſcunſ hūores dñantes. 2ᵒ exponit ea. durat pᵒ vſq̄ꝫ [Si. n. cuꝫ.] 2ᵃ di⁹ i. 2. Nā ꝑ ꝓſequit de trib⁹ ꝑmis ſignatiōnib⁹ ꝑncipalib⁹. ſ. de ſignis q̄ ſumunſ ex colorib⁹ ⁊ egritudib⁹ corpis ⁊ accn̄tib⁹. 2ᵒ ponit ſigna q̄ coadiuuāt: ⁊ de hijs ſumari ꝓſeq̄ſ. durat pᵒ vſq̄ꝫ [adiuuāt ad hec.] pᵒ di⁹ i. 3. Nā ꝑ docet cogn̄ſcē cholerā. 2ᵒ melā. 3ᵒ fla. durat pᵒ vſq̄ꝫ [qō āt ꝯ cho. dix rubea.] 2ᵃ vſq̄ꝫ [ſic ꝯ cho. rub. ⁊ nig.] Dic̄ ḡ ꝯ pᵒ ꝙ illa dr̄ ſpōte exire de corpe q̄ emittunſ ſine auxilio medici. ℭ De 2ᵒ. d. ꝙ iſta ſpōtanea ſꝫ duplicia. nā q̄dā emittit nā ꝑ ꝓpo motu ⁊ ꝓ oſiuȝ. ⁊ iſta talia ꝓſunt corpi q2 mūdificāt ipm ab oi ſupfluitate. q̄dā ꝰo emittunſ ſpōtanee: nō a nā dñante: ſȝ a mā ſtimulāte ⁊ pūgēte nām. Un̄ talis euo ē ſymptoᵐᵃ. pᵃ ꝰo euo ē nālis. Un̄ opȝ nos imitari nām in euone ꝯferēte. ℭ De 3ᵒ. d. ꝙ inter hūc aph. ⁊ illū ſupiorē qui dicit. [in ꝑturbationib⁹ ventris.] eſt dr̄a talis: q2 in illo ſupiori loq̄tur gn̄aliter: q2 de

Corporis hū purgati ſigna.

Theo.

Leo.

oi euone td nali q̄ʒ are[ii]. h āt ſolū de euone q̄ ē ꝑ artificialē
purg[ne]. ℂ De 4ᵒ. d. ꝙ opʒ me[m] diſputare pro poſſe de di
uerſi[s] oiuʒ euonū ſm ꝙ medici artificioſe faciūt eas. ⁊ eſt
ſciēdū ꝙ me[ns] aliqn̄ euat a toto corꝑe ſic ſib⁹ ⁊ phar[e] ſolutī
ua vētriaʒ vomi[ti]: ⁊ exercitiū: ⁊ balneū: ⁊ abſtinē[ti]: ⁊ euo
ꝑ vrinaʒ aut ꝑ emorroidas. Aliqn̄ ꝟo euat ꝑticulr̄ de aliq̄
mēbro corꝑis ſolū: aut me[n]ᵃ q̄ euat de cerebro, ꝑ nares aut
ꝑ palatū. ℂ De 5ᵒ. d. ꝙ ſi qs ſubtilr̄ inueſtiget iſtas euones
q̄s dixim⁹ euare totū corp⁹ nō inueniet eas eq̄lr̄ euare totū
corp⁹ tn̄ qꝛ ꝑua ē diuerſitas i euone ipſarū. iō dxīm ꝙ eq̄lr̄
euant totū corp⁹. ℂ De 6ᵒ. d. ꝙ ſolū vētris ⁊ vomitus hn̄t
manifeſtas ſuas vias: ⁊ d iſtis euonib⁹ vr̄ hic ſolū itelligē
Hip. ⁊ tn̄ breuit̄ qꝛ gn̄alis itē[ti]o i oi purg[ne] ē vt purget̄ hu.
nociu⁹. ℣ Et nō ꝙ iſte due ptes ſunt ſufficiētes ⁊ male i tra
nſla[ta]: ⁊ hec ē expō vocabloꝝ h⁹ aph. Nō ꝟo ꝓſeq̄mur
d cognitiōe dn̄antⁱ hūoris ⁊ ponit. x. gn̄a ſignoꝝ q̄ tria ſc̄
ſm[ta]: ⁊ ſūt iſta. ſ. ſig̃ q̄ ſumunt̄ a dolorib⁹ ⁊ egritudi[ni]b⁹, cor
porib⁹, ⁊ accn̄tib⁹ reliq. 7. ſunt iſta, cōplo, iſirmi, etas, re
gio, tp̄s āni, diſpō aeris, are ⁊ dieta. 2ᵒ ꝟo ꝓſeq̄tur d ſignis
dn̄antⁱ chole ꝑ vt ſumunt̄ a tribus ꝑnci[pi]b⁹ ⁊. d. ſi tu videas
aliquē q̄ hēat colorē dclinātē ad citrinitatē ⁊ hēat egōnes
cholicas: ⁊ i corꝑe hēat puſtulas cholicas: ⁊ patiatur ſepe
cholicas paſſiōes. ſ. tertianas cauſon ⁊ eriſipelas: ⁊ i ſtō ar
ſurā, ⁊ pūcturā, ⁊ defectū appe[ti]⁹ ⁊ hijs ſilib⁹: ſcias ꝙ in ſtō
abūdat chola. Jō q̄ʒ dabis ei phar[ma]ᵃ q̄ cholaʒ euet: ⁊ qꝛ iſta
inueſtigatio ꝓcedēs purg[ne] necio fallit. Jō opʒ te ꝯſiderat̄
ſigna ſeq̄ntia purg[ne] ⁊ videbis vtꝝ recte feciſti. ⁊ iſta ſunt
leuitas: ⁊ bona tolerā[ti]ᵃ iſirmi: ⁊ ꝯferē[ti]ᵃ phar[e] ſm ꝙ. d. aph.
ſeq̄ns. ℂ Cōſeq̄nter docet ſigna melle: ⁊. d. ꝙ ſi vides ali
quē c⁹ cutⁱ ſit nigra. ⁊ puſtule melice naſcunt̄ i corꝑe: ⁊ ſe
pe patit̄ morbos melicos: ſic cācꝝ, leprā, ⁊ q̄rtanā ⁊ egri
tudines ſplenis: ⁊ alienationē cū ira ⁊ dtractatiōe ⁊ angu
ſtia ⁊ cali[ti]: purgabis cū de cholā nig̃: ⁊ itēꝝ ꝯſidera ſigna
ſeq̄ntia purg[ne] ⁊ videbis ſi bn̄ opat⁹ es. ℂ Cōſeq̄nter po
nit ſigna dn̄antⁱ flatis ⁊. d. ꝙ ſi vides aliquē cui⁹ color ſit al
bus: ⁊ flaticas patit̄ paſſiōes ſic quotidianā ⁊ epiala flati
ca: ⁊ ſit piger ⁊ ſomnolētus ⁊ patiat̄ grauitatē capitⁱ ⁊ oxi
remiā: ſcias in illo abūdare flā: ⁊ iō purgatio flatis facien
da eſt: ⁊ ſemꝑ ꝯſidera ſigna q̄ ſequunt̄ purgationē ⁊ vide
bis qd feciſti. ℂ Cum fuit ꝓſecutus de ſignis ꝑn[ci]b⁹ hu. nō
ꝓſeq̄tur de coadiuuātib⁹, ⁊. d. ꝙ adiuuat ad notitiaʒ hu[m]
cōplo iſirmi, etas, ⁊ alia ſupradcā. Nos ꝟo ponam⁹ vnūʒ
exē[m] ad maiorē notitiā de iſtis. ꝟ. g. ſi aliqs ē cholic⁹ ⁊ iu
uenis in eſtate exiſ ⁊ in re calā ⁊ ſicca: ⁊ in ꝯſtōne aeris ca
lidi ⁊ ſicci. ⁊ voſtra ſit regie calefaciente ⁊ exiccāte: in cibis ⁊
potib⁹ ⁊ exerci[ti]ᵒ ⁊ hiis ſilib⁹: ⁊ ſit faber. tūc nō dubites qꝛ i
h abūdat cholā: ⁊ i ꝯrio abūdat flā: ⁊ ſic de alijs: ⁊ cauʒ h te
opʒ ēt ꝯſiderare ſigna ſeq̄ntia purgationē. naʒ illa manife
ſtāt rectā purgationē ⁊ erroneā. hꝫ āt ſigna ſunt leuitas ⁊
iocūditas euari ⁊ ꝯria ſunt ſigna ꝯrioꝝ. ℂ Urio poſſet qs
q̄rere dn̄e Gal. ē ne aliq̄ dr̄ia iter hūc aph. ⁊ illū ſuꝑiorē ⁅ i
ꝑturbatiōib⁹ ⁆ niſi illa quā poſuiſti. ē. in ꝑn̄ᵒ cō. ⁊ ipſe rn̄s
d. ꝙ alia ē iter eos dr̄ia. ⁊ ē talis. qꝛ i ꝑori aph. poſuit ſigna
ꝑcedētia ⁊ ſeq̄ntia purgationē. h aūc fecit de illa mā, duos
apho. ꝑn̄tē. ſ. ⁊ ſequētē. Ubi. d. ⁅ ſi q̄lia. ⁆ ℂ Cōſeq̄nter poſ
ſet aliqs q̄rere dn̄e Hip. tu dicis ꝙ opʒ me i phar[a] ſeq pur
gationem nālē. dic mihi: vbi inuenit̄ determinatio de hijs
purgatiōib⁹: ⁊ Et Gal. d. ꝙ in liᵒ epid. inueniunt̄ multa exē[a] ſʒ
i aph. pauca. q̄ꝝ vnū ē. ⁅ ſi aq̄ de venis currit i vētrē ſoluit̄
hydropiſ. ⁆ Jtē ⁅ dolēti i oclis ꝑaria ſuꝑuēiēs ſoluit dolo
rē. ⁆ Jtē ⁅ ſuꝑueniēs ſolo cholica dolori auriū ſoluit ipʒ. ⁆

Circa hūc apho. duo q̄runt̄. ꝑ[m] de tex. 2[m] de cō. De tex.
ꝟo q̄runt̄ duo. ꝑ[m] eſt de āpliatiōe apho. 2[m] eſt de
ꝟitate ipſi⁹. De ꝑ ſic dico. ꝙ apho. iſte. docet medicū q̄li
ter in purgatiōib⁹ dēat ſeq vel nō ſeq nāmꝫ quātū ad eq̄lita
tem coꝝ q̄ purgant̄: ꝯtinet aūt duos canones. q̄ꝝ ꝑ[m] eſt de
imitatiōe artⁱ ad nāʒ ꝑ viā pōnis: ⁊ hūc tāgit vſq ad locū

illū. ⁅ ꝯrla ꝟo. geſcē. ⁆ ſcdus ꝟo ꝑ viā ꝯua[ti]ᵒ: ⁊ hūc tāgit cū
d. ⁅ ꝯrla ꝟo geſcē. ⁆ videam⁹ g̃ ꝑ itellm canōis poſitiui. di
co g̃. ꝙ quāuis iſte canō ſit ꝓpoſit⁹ d imitatiōe q̄litatⁱ: dʒ tn̄
itelligi d imitatiōe q̄ʒtitatⁱ, loci, modi ⁊ tp̄is: vt dicatur ſic
medic⁹ dʒ talia, tāta ⁊ ꝑ talē locū ⁊ talr̄: ⁊ eo tp̄e euare per
pharmaciā q̄lia q̄ʒta ⁊ ꝑ q̄lē locū ⁊ q̄lr̄ ⁊ q̄ tp̄e ſi nā euaret
bn̄ euaret: vt ſi i tertiana nā euando cholerā bn̄ euat ⁊ ars
euando cholāʒ bn̄ euat. Jtē ſi i febre tertiana abūdaret. x.
ʒ. cholē. nā euando. x. ʒ. bn̄ euaret: ⁊ ſilr̄ ars. Jtē ſi nā māʒ
exn̄tē i epate euaret ꝑ ſeceſſuʒ vel ꝑ vrinā: bn̄ euaret quātū
ad locū: ⁊ ſilr̄ ars. Jtē ſi nā euaret aliquā mām cū q̄ete ⁊ le
uitate: bn̄ euaret. ⁊ ſilr̄ ars. Jtē ſi nā euaret bn̄ aliquā māʒ
in aliq̄ tp̄e. ſ. qn̄ ē digeſta. tūc ēt ſilr̄ ars bn̄ euaret eā in illo
tp̄e. hec āt imitatio medici ad nāʒ pt̄ eē duob⁹ modis. vno
q̄dē mō cc̄ idē corp⁹. alio ꝟo mō cc̄ diuſa corꝑa. Circa ideʒ
corp⁹. vt ſi nā icepit euare ab aliq̄ corꝑe cholerā ꝑn̄tib⁹ ſi
gnis on̄dē[ti]b⁹ cholerā: ⁊ euo illa ꝯferebat. ſʒ nā nō cōpleuit
eā. tūc eiſdē ſignis ꝑn̄tib⁹ medic⁹ dʒ purgarē cholerāʒ. Un̄
tūc imitat̄ nāʒ icboātē facē ꝯferētē purg[ne]. Circa ꝟo di
uerſa corꝑa h⁹: vt ſi nos videm⁹ i aliq̄ corꝑe ſignis on̄dē[ti]b⁹
cholā ꝑn̄tib⁹ nāʒ purgātē cholerā: ⁊ purgᵒ ꝯtulit: dēm⁹ in
alio corꝑe ꝑn̄tib⁹ eiſdē ſignis dare colagogū: ⁊ iſtū 2[m] mo
dū credo Hip. itellexiſſe: quāuis ꝑmus ꝟitatē hēat ⁊ ꝟus
ſit. ℂ Poſt q̄ʒ vidim⁹ can[m] poſitiuū: videam⁹ cañ. ꝓuatiuū:
⁊ ē ſcie[n] ꝙ canō ꝓuatiuus ꝑ oia ſilr̄ ſe hʒ mō ꝯrio ꝑterq̄ʒ in
tp̄e: q̄m dēnus geſcē ab euone inutiliū quātū ad q̄ʒtitatēʒ
⁊ q̄litatē ⁊ locū ⁊ modū: vt ſi nā i tertiana euando flā male
euat ⁊ ars ēt i euando flā male euet. Jtē ſi in tertiana abun
dāt. x. ʒ. cholē: ⁊ nā euando. xx. ʒ. male euaret. ſilr̄ ars. Jtē
ſi nā mām exn̄tē i epate euaret per pulmonē male euaret: ⁊
ſilr̄ ars. Jtē ſi nā euaret cū tortura ⁊ ꝟtigine ⁊ ſyncopi ma
teriā aliquaʒ male euaret: ⁊ ſilr̄ ars. Sʒ q̄ʒ[m] ad tp̄s h fallit
iterdū. nā aliqn̄ nā fac in ꝑnᵒ morbi euonem inutilē. nec tn̄
ꝓp h dʒ medic⁹ cauē ab euone i ꝑnᵒ morbi: qꝛ qn̄ ois euo ſcd̄
i ꝑnᵒ morbi ꝑ nāʒ ē male: ꝑ artē ꝟo pōt eē bona: q̄lis ē ois
euo mio[ra]ᵗᵃ ⁊ euo māe furioſe. Jn euone ꝟo eradi[ca]ᵗᵃ ⁊ euo
ne māe n̄ furioſe eo tp̄e q̄ nā n̄ bn̄ faceret eas dʒ medic⁹ ge
ſcere. tp̄s āt h ē qn̄ mā ē idigeſta. Jn ſūma g̃ collige ꝙ qn̄
cūq̄ʒ nā euaret bn̄: ⁊ n̄ euat. tūc ars bn̄ euat. Sʒ ſi euat ſuffi
ciēt: ⁊ ē ars n̄ dʒ euare. Sʒ i male euando nō ē ita: qꝛ nō qn̄
cūq̄ʒ nā male euaret: ſi euaret. tūc ars male euaret. nā i ꝑnᵒ
morbi cū mā ſit idigeſta, nā male euaret: neq̄ʒ ſeq̄t̄ ꝙ ars
male euet. ⁊ h eſt iō qꝛ nā tūc nō pōt euare ſuo motu. ſʒ mo
tu māe furioſe. ars āt nō patit̄ h accn̄s. hec oia colligūtur
ex dictⁱ hip. ⁊. G. i h aph. ⁊ i illo ꝑ[a]ᵗ. ⁅ i ꝑturba[ti]ōi[b]⁹ vētrⁱ ⁆
⁊ i illo ⁅ coꝝ q̄ egerūt̄. ⁆ ⁊ i illo 2[a] pti. ⁅ bn̄ hn̄tes corꝑa: ⁆ ⁊
i illo ꝑ[a] pti. ⁅ digeſta medicari. ⁆ ⁊ i illo ⁅ ea q̄ꝝ criſis. ⁆ ⁊ i il
lo 2[a] pti. ⁅ icboā[ti]b⁹ morbis. ⁆ ⁊ ab Aui. ꝑ cañ. fen 4ᵃ ca. ⁅ q̄
liter ⁊ qn̄ dʒ euare: ⁆ ⁊ i plib⁹ alijs capl̄is: ⁊ plene nōrū iue
nies ifra i illo apho. ⁅ egōnes nigre. ⁆ ℂ De 2ᵒ. ſ. d ꝟitate
ipſi⁹ ſic ꝓcedo: radix. n. iſti⁹ aph. ē on̄dē i qb⁹ euonib⁹ dēat
me[di]c⁹ ſeq nām: ⁊ i qb⁹ dēat obuiare: ⁊ vult ꝙ i euone quā
nā fac nālr̄: dēam⁹ ſeq eā: ⁊ i ea quā nā fac ſymto[ma]ᵗᶜ nō de
beam⁹ eā ſeq: imo ꝯdicē. ℂ Sʒ vr̄ ꝙ nos n̄ poſſim⁹ nāʒ ſeq
i bōa euoᵉ: ⁊ eo ꝙ ars n̄ eſt potēs i faciēdo illō qō nā fac. Un̄
nā educit ſaniē d meᵒ oſſis. qō ars n̄ pt̄ facē niſi ꝑ iciſionē.
ſi g̃ n̄ poſſum⁹ imitari nāʒ ad qd valet h aph. ℂ Ad qō di
co ꝙ n̄ poſſum⁹ imitari nāʒ i oib⁹: neq̄ʒ i mō totali ſʒ quē
ipſa opat̄. qꝛ nō ꝑeita ſbtilr̄ opari ars ſic nā. vn̄ h aph. n̄ ꝑ
cipit ꝙ i oib⁹ opō[ni]b⁹ imitemur eā. ſʒ i qb⁹ poſſimus ⁊ q̄uo
poſſum⁹. ℂ Ꝺ. vr̄ ꝙ nos poſſim⁹ ſeq nāʒ euan[te]ᵐ ſyn[to]ᶜ qꝛ nos
videm⁹ ꝙ mā exn̄te furioſa dʒ nos euare eā ꝑᵒ dic. ſic. d. il
le aph. q ponit̄ ifra. ⁅ medicari i valde acutⁱ. ⁆ ⁊ aliqn̄ fac
h ipa nā ꝓūcta furia hūoꝝ, ⁊ acumie: q̄re i ſymto[ma]ᵗᶜᵃ euone
ſeq poſſum⁹ eaʒ. ℂ Ad hōc. q. dico ꝙ euo māe ꝑᵒ dietꝫ ſit
ſymt[ic]ᵃ q̄ʒ[m] ad h ꝙ mā ſuo acumie ipellit nām. tn̄ qꝛ furioſa
erat mā ⁊ mobilis. Jō meli⁹ fuit ad ꝑiculū idigeſte māe ſe

Utrū medicus poſſit ſeq nāʒ in bona euacuatione.

Utrū medic⁹ poſſit imitari naturā euacuantē ſymptomatice.

exponere ꝙ̃ furiam mãe ſubſtinere. ℭ Ꝺ. nã facit ſuã operationē pauiatim. pharmacia ꝟo ſm multū ⁊ cito⁹. q̃re nō poſſumus pharmacādo ſequi nām. ℭ Ad qȯ rñdet, ꝙ illud multū ⁊ cito: qȯ pharmacū facit: bene facit natura: nã videmus aliquando naturã euacuare per duas, vel duodecim aſſellas ita cito ſicut pharmacum.

ℭ Ꝺ. Ipſe vult ꝙ nos: cū pharmaco debeamus ea eūare q̃ ſi nã eūaret iuuaret. Sȝ ħ nō vȝ eſſe vtile neq̃ poſſe. nã qñ aliquis indiget pharmaco. aut nã eūat: aut nō. ⁊ ſi eūat tunc pharmacū nō eſt neceſſariū. Si ꝟo nō eūat: tūc nō eſt tempus eūandi: q: nã non deficit in necīis. ſic. d. Ar. in lib. de aialibus: ⁊ Gal. 1ᵒ ħ creticis: q̃re nō poſſumus cū pharmaco ſequi nām vt eūemus ſicut ipſa faceret. ℭ Ad ħ dico ꝙ nã nō ſemꝑ eūat qñ necīum foret. nã aliqñ eſt impedita ꝑ aliquod accñs. ſ. malã cōplexionē vel cōpoſitionē vel ſolutionem ꝯtinui. vñ multum omittit ex neceſſarijs.

Utrū ars melius et potentius eūet ꝙ̃ natura. ℭ Ꝺ. vȝ ꝙ ars ſit multo potērior ꝙ̃ nã in eūando ⁊ meliori modo eūet. Nam in medicina ē virtus que a forma ſpecifica attrahit ſibi ſilēm humorē ⁊ determinatū eūat: ſȝ nã ſe hȝ indifferēter ad oēs humores: q̃re nullū eligit cū equaliter ſe habeat ad eos. ℭ Ad hoc rñdeo, ꝙ nã eligit humorē: tñ nō rōne ſpēi humoris: nō. n. magis eligit cholerã ꝙ̃ phlegma. ſed eligit rōne iuuamēti ⁊ nocumēti: retinet eñ iuuatiuū ⁊ expellit nocitiuū. Vñ hec eſt dr̄ia inter electionē medicine: ⁊ electionē nãe. nã medicina eligit ſpēm certam humoris. nã ꝟo eligit nocitiuum ⁊ iuuatiuum.

ℭ Ꝺ. aut nã eūat humorē quēuȝ: aut nullum eūat: ⁊ ſi eūat: tūc non dȝ dari pharmacū. ſi ꝟo non eūat nos neſcimus eam imitari cū nos non videamus eius euacuationem.

ℭ Ad hoc rñdeo. ꝙ quāuis nã non eūet. tñ poſſumus eam imitari rōne operationis eius quã videmus in alio corpore: q: qñ in aliquo corpore talibus exiſtētibus ſignis qualia apparēt in cholera dñante: ⁊ nã tūc eūauit cholerã ⁊ cōtulit. tunc alia vice qñ videmus eadē ſigna: in alio: eūamus ipm de cholera: q: vidimus naturaliter eūationē contuliſſe.

ℭ Ꝺ. cū ex purgatione ſpontanea inutili debeat nobis tradi regula de fugiēdo malã purgationē artis. q̃rit qualiter hec regula nobis tradet: ⁊ vȝ ꝙ nulla regula det: qm̄ aut nos volumus qeſcere a purgatione in eodē corpore ⁊ eadē purgatiōe quã nã male icepit: aut i alio corpe. ſiir ſe habēte in quo nã nullã icepit eūonē: ⁊ neutꝝ iſtoꝝ vȝ poſſe. Nã ſi in eodē corpe: ⁊ in eadē purgatione mala: volum⁹ aſſumere regulã qeſcēdi: vȝ incōueniēs: qm̄ lȝ illa eūo ſit mala ꝑ nām: nō ſeqtur ꝙ ſit mala ꝑ artē: vt infra in illo apho. [egeſtiones nigre ⁊c.] Itē nec vȝ in alio corpe poſſe tradere regulã qeſcēdi. nã ſi ego vidi nām facientē purgationem chol'e nigre ſynthomaticã in petro: ꝑñtibus ſignis chol'e nigre: dico eã feciſſe ſynthomaticã eūonē q: fec̄ eã añ digōnē cōpul'ſa furia hūoꝝ: ⁊ videã Joānē hñtē illa eadē ſig q̃ habuit petrus chol'e nigre: tñ nã nō icepit eūare: nō eſt qeſcēduȝ a tali eūone ꝑ artē: imo debem⁹ eūare añ ꝙ̃ hūor ad ħ deueniat ꝙ ꝑ ſe moueat. Quare ſm neutꝝ modū poſſumus ſumere regulã qeſcēdi a purgatiōe artificiali ꝑ purgationē ſpontaneã malã. ℭ Ad hāc qōnē dōm. ꝙ ſicut nã 2ᵉ purgat. ſ. per

Nã ⁊ ars dupl'r purgat. dñium ⁊ ꝑ ſynthoma. ſiir purgat ars ꝑ dñium ⁊ ꝑ ſynthoma. Et appello purgationē ꝑ dñiū artis: qñ eūamus ꝑ artē ꝑmittēdo digōnē mãe: queadmodum faciebat nã qñ purgabat ꝑ dñiū. Purgationē aūt ꝑ ſynthoma artis: appello qñ ars eūat mām idigeſtã: q: nō hȝ ſpaciuȝ digerēdi: ſȝ tñ dr̄ia eſt inter ſynthoma nãe ⁊ ſynthoma artis: q: ſynthoma nãe eſt peſſimū. Synthoma ꝟo artis lȝ ſit malū: tñ ſua malicia eſt parua. ⁊ poteſt iterdū plus ꝓficere ꝙ̃ nocere. ponamus. n. petꝝ hñe in ꝑn⁹ egritudis cholice nigras egōnes ſpōtaneas. tūc ille ſūt peſſime. Sȝ ſi petro hñte eādē egritudinē i ꝑn⁹ ipſi⁹ hȝ egōnes nigras: ꝑ pharmacū: nō ſunt peſſime: hñi tñ poſſent eē meliores ſi ꝑmitterem⁹ digōnē cū ſubtiliātib⁹: ⁊ viaȝ apientib⁹: ſȝ q: plus iuuat eūo talis mãe ꝙ̃ noceat tale ſynthoma. Jō

talis purgatio eſt eligēda: ſȝ in ſynthomate nãe nō eſt ita: plus. n. nocet ſynthoma eūonis: ꝙ̃ ꝓſit eūo male mãe. ⁊ ħ eſt iō q: ſignat̄ tantã eē malicia ⁊ furia hūoris. ꝙ nã nō potuit expectare debitū tpˢ eūonis. Vñ mōſtrat̄, ꝙ nã in pugna talis mãe ſuccūbet. Sȝ qñ nos icepim⁹ eūare ꝑ artē: quāuis mã eſſet idigeſta tñ nã adhuc ſuſtinebat eã. ⁊ ideo ſignat̄ maior potētia nãe. Vñ eūo talis mãe eſt bona ꝑ viã cãe q: eūat̄ mã morbi lȝ deficiat a bona purgatiōe ex pte morbi: qm̄ nō fuit digeſta: nec eſt mala ꝑ viã ſigni: q: non demonſtrat victimū dominium materie ſupra naturam.

ℭ Sed emergit talis qō: ponam⁹ etenī aliquē hñe ſigna dominātis chol'e nigre: ⁊ ponam⁹ ꝙ nã icæptura eēt illã eūare in 8ᵃ hora noctꝭ: ⁊ ponam⁹ ꝙ medic⁹ dedit ſibi pharmaciã q̃ icepit eūare illa eadē hora q̃ nã inceptura eēt q̃ritur qlis eūo eēt iſta. ℭ Ad ħ dōm, ꝙ talis pō eſt impoſſis. nã ſi nã eēt eūatura in 8ᵃ hora noctis ꝑ ſe: ſi medicina fuerit data in 8ᵃ hora noctis: medicina oportebit ꝙ eūo icipiat añ 8ᵘᵐ horã noctꝭ: q: medicina cōpulit nām citius opari ꝙ̃ opata eſſet. Verūñ q: in tã paruo tpe non eſt magna dr̄ia: rñdeo ad illã pōnē ac ſi eſſet poſſis: ⁊ dico ꝙ talis purgatio potius dȝ ꝓferre ꝙ̃ nocere: qm̄ nã citius exonerabit̄ ab illa mã mala ꝑ pharmacū ꝙ̃ ꝑ ſe: ⁊ nã adhuc eſt fortis q̃ pōt ſuſtinere ſubitã eūonē ⁊ fortē: ⁊ ꝓꝑ hoc laudāda eſt talis pharmacia. dȝ. n. mã mala ⁊ furioſa eūari in ꝑn⁹ morbi añ defectū nãe vt dȝ i illo aph. [Medicari in valde acutꝭ eadē die ⁊c.]

ℭ Adhuc oppo' ꝯ ħ. vȝ eniȝ talis purgatio eſſe mala: qm̄ vȝ imitari nām male eūantē. ℭ Ad ħ dōm. ꝙ lȝ talis purgatio imitet̄ nām quātū ad humorē quē ipſa malo mō eūatura eēt: tñ ꝯriat̄ nãe in eo ꝙ facit eã citi⁹ eūare mām morbi ꝙ̃ ipſa eūaſſet. Q, n. nã ꝑ ſe eūaſſet in. 8. diebus: cum pharmaco eūabit i vna die: ⁊ poſſet hec eē cã ꝓꝑ quã ifirm⁹ euaderet ꝑ hāc pharmaciã: ⁊ fuiſſet mortu⁹ ꝑ ſpōtaneã eūonē.

ℭ Ꝺ. ipſe. d. ꝙ nos debemus qeſcere ꝯria: qȯ nō vȝ q: talis mã nō pōt nec dȝ reſtringi: nec debem⁹ deſiſtere a tali eūone: q: cū illa ſit mala mã: dino dȝ eūari. ℭ Ad ħ aūt rñdēdū eſt ꝑ expōnē hui⁹ lr̄e. [qeſcere ꝟo ꝯria:] hec aūt lr̄a 2ᵉ pōt itelligi. Uno qdē mō vt ſit dicere: qeſcere. i. abſtinere a purgatiōe. Alio ꝟo mō vt ſit dicere: qeſcere. i. ꝯria opari. ſ. reſtrigere ⁊ ſtipticare q̃rit̄ ḡ ſm quē modū dēm⁹ itelligē.

ℭ Ad cui⁹ euidētiã. nōn̄dum eſt ꝙ aut nos volum⁹ qeſcere ab eūone ꝑñtis corpis: ꝑ purgationē nālē: nocētem quã videmus in aliq̃ corpe talib⁹ ꝑñtibus ſignis: aut volumus qeſcere ꝑ purgationē nocētē: quã videm⁹ nãȝ ichoaſſe i ꝑñti corpe. Si ḡ ꝑᵒ volum⁹ accipe qeſcere. tūc nihil aliud eſt dicere ꝙ̃ ab eūone tali ceſſare. vt. ꝟ. g. ſi eūando vidi aliquē hñtē colorē citrinū: ⁊ egōnē cholericã: ⁊ ſepe paſſum accidētia cholicã: ⁊ nã fecit eūonē phlegmaticã: q̃ pro certo nocuit. tūc in alio ſiir hñte ſigna: debeo qeſcere ab eūatione flãtica. Si ꝟo 2ᵒᵒ. tūc diſtiguēdū eſt. nã aut eūo nãe eſt nocēs ꝑ viã cãe: aut ꝑ viã ſigni: ſi ꝑ viã cãe eſt mala purgatio q: cū nã deberet eūare cholerã: eūabat flã. tūc debem⁹ qeſcere. i. reſtrigere. Si ꝟo eūo ſit mala ꝑ viaȝ ſigni: puta q: nã lȝ hñ eūat mām morbi: ſȝ nō ſuo motu ſed furia hu⁹ puta: qñ in ꝑn⁹ morbi emittit egōnes nigras vel virides. tūc aut vtus ꝯficit cū illa eūone ꝓꝑ eūonē ſpūum ⁊ nocumentum mēbroꝝ ꝑ q̃ trāſit illa mã. ⁊ tūc iteꝝ dēmus reſtrigere: non ꝓꝑ mām ipſaȝ malã: ſȝ ꝓꝑ defectū vtutꝭ. Aut vtus nō eſt ꝯfecta ꝯfectione de q̃ ſit curādū. ⁊ tūc dico ꝙ nos nō dēmus reſtringere ſȝ poti⁹ credo ꝙ dēam⁹ iuuare nām i tali eūone eūando: vt añ ſuū ꝯfectū exoneret̄ nã a mala mã. ℭ Sȝ forte ꝯ ħ obiiciet̄: qm̄ ſi mala exñte eūone nãe nos eūemus: videmur imitari nām male opantē qȯ ē ꝓhibitū ꝑ apho. ꝑñtē.

ℭ Ad hoc autem dōm, vt ſupra in ſimili argumento.

ℭ De cō. ꝟo du' q: ipſe ponit ꝙ eūo ꝑ vrinã ſit eūo ꝓpria alicui mēbro qȯ nō vȝ: q: vrina ꝓcedit a ſanguine q̃ vadit per venas vñ de toto corpe eūat. ℭ Ad ħ rñdeo ⁊ dico ꝙ vrina eūat̄ de toto corpe: tñ quātū ad quaſdã ſupfluitates. ſ. Utrū eūo p' vrinam ſit eūo ꝓpria alicui mēbro.

ſquāmas

ſquāmas ꝛ arenas euac͛. max͛ ð veſica ꝛ rēib⁹. ꝛ ſic ī alijs.
¶ Aut dic ꝙ eūa° q̄ fit ꝑ vrinā nō oꝫ referri niſi ad eūonē to
tius. lꝫ ipſe eūaret ꝯtinue cū illis eūonib⁹ q̄ eūant ð pte: vñ
Vtrū bal/neum pur/get eq̄lr ð toto cor/pore. dico ꝙ ipſe miſcet illa exēpla. ¶ H. ipe pōit ꝙ balneū eūat
equalr ð toto cor͛. cui⁹ ꝯtrariū dcm̄ ē. ſ. 3ª par͛ in illo apho.
[Cōſtōes āni.] Dic. n. ꝙ balneū ñ purgat niſi qð viciat͛ cuti.
¶ Ad qð rñdeo ꝙ balneū 2ᵐ ē vnū quo quotidie vtimur ad
ꝯſeruationē ſani^{te}. ꝛ tale ē bal^m pue reſolonis: vñ illð ſolū
eūat qð vicinū ē cuti. ꝛ ē alið balneū forte. ī quo aliqs mul
tū ſudat. ꝛ h̄ ē curatiuū egritudis. ꝛ iſtud de toto cor͛ eūat.
Aut dicas ꝙ balneū nō eūat niſi qð cuti vicinat͛. ſ. ime^{te}: ſꝫ
mediate eūat ð toto corpe. Nota tñ ad euidētiā 4ᵉ pt͛. ꝛ 5ᵉ
cometi ꝙ ibi Gal. inuit duas diſiones eūonū. q̄rū vna ē ꝙ
eūo alia ē q̄ eūat a toto corpe. ꝛ alia eſt q̄ eūat a pte cor^{is}. ꝛ
eūo q̄ euacuat a toto corpe. alia eſt q̄ eūat equalr. ꝛ alia ē q̄
eūat iequalr eq̄liter ꝟo eūat illa ī q̄ nō fit electio pris a qua
fit eūo. nec electio hūoris q oꝫ purgari: ſicut flo͛. ꝛ ois eūo
ſanguis. ꝛ exercitiū. ꝛ hijs ſilia. iequalr ꝟo eūat illa q̄ eli/
git vl' pte eūonis vl' humorē vl' vtrūqꝫ ſic pharmacia vomi
tiua q̄ aliqñ hūorē. q oꝫ eūari eligit vt elleb° albus q eligit
flegma ꝛ ſp eligit pte de q̄ eūat: q2 ois me^{na} vomitiua ma/
gis eūat de ptib⁹ ſupiorib⁹ q̄ꝫ ð iferiorib⁹ ꝛ ſolutiua vētris
econuerſo. ſicut. d. Hip. infra.

¶ Aphoriſmus. III.

¶ Si qualia oportet purgari: purgentur: ꝛ con/
fert: ꝛ bene ferunt. Contraria vero grauiter.
Theo. ¶ Si quale purgari oportet: tale purgatur: pro/
deſt: ꝛ facile fertur. Si contra difficulter.
Leoni. ¶ Si qualia oportet purgari: purgentur: con/
fert: ꝛ leuiter ferunt. Contraria ꝟo grauiter.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hec iam ſunt manifeſta ex aphoriſmi prioris expōne pre/
miſſa: vñ non indigemus vt alia vice exponamus. vnde in
alijs libris raro aſcripta inuenis: ne in eiuſdem rei repeti/
tione contra morem ſuum feciſſe videatur.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia Hip. in apho. ꝓcedēti docuit ꝙ in artificiali purga
tione opꝫ nos ſeq nām bñ eūantē. ponit mō ſigna qb⁹ co/
gnoſcim⁹ vtꝝ ſequuti ſim⁹ nāꝫ in ſua purg͛ bona. ꝛ. d. ꝙ ſi
nos volum⁹ ſcire an nos cū pharmaco eūauerimus. ſic nā
euacuaſſet. opꝫ nos ꝯſiderare an purga° ſit fcā cū leuitate
ꝛ ꝯferētia ifirmi. nā ſi ſic. tūc eūatū eſt q̄le oportebat. ſi ꝟo
eūo fcā ē cū grauitate ꝛ noc^{to} ifirmi. tc̄ qð eūatū ē nō ē tale q̄/
le opꝫ eūari. ¶ Co^{or} hūc apho. nō explanat q2 in apho. ſu/
periori prime part͛ expoſitus eſt: cauſa ꝟo quare fuit h̄ re/
petitus pꝫ per continuationem quā ego feci.

¶ Aphoriſmus. IIII.

¶ Purgare quidem eſtate ſuperiora: hyeme
vero inferiora.
Theo. ¶ Eſtate potius ſupra: hyeme infra ducenduꝫ
medicamentis eſt.
Leo. ¶ Medicari eſtate ſuperiores magis: hyeme
vero inferiores.

¶ Commentum Galeni.

¶ Nō ſolū tps purgationis vel alteri⁹ diſpōnis ꝑter nām in
pharmacijs ē cōſiderādū: ſꝫ tps anni. Chola nāqꝫ in eſtate
gñat͛: q̄ qm̄ ignea ē ꝛ leuis: ſp ſupiora petit. purget͛ ergo in
eſtate ꝛ autūno per ſuperiora: ne forte ab hac membra diſ/
ſipentur. Flegma ꝟo in hyeme abundat: qm̄ qð graue eſt
inferiora petit. purget͛ ergo in hyeme ꝛ vere: ne ſuperabū/
dās diſtēperātiā faciat. Et ſm h̄ ꝙ autūnus accipit͛ ꝓ eſta/
te ꝛ ver ꝓ hyeme: annus diuiſus eſt in duab⁹ ptibus: ſꝫ pōt
accipi etas loco ſui. i. ꝓprie ꝛ hyemis ſilr. Et ſm hāc ſiliter
diné ſubiūgat͛ illud. Idem ēt fiat in vere ꝛ autūno: qm̄ gra
ues hūores abūdāt. Et ſic ſoluit͛ obiectio de eo qð videt͛ eſſe
ꝯtrarius ſibi iferius cū dicit. Quibuſcūqꝫ pharmacia aut flo/
mia ꝯferūt: hos ꝟo flomare aut pharmaciā dare cōuenit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit Hip. q̄liter opꝫ artē purgātē imitari nām recte
purgātē. ponit mō q̄uo regio purgatiōis variat͛ ſm diuer/
ſitatem tpis. ꝛ. d. ꝙ in eſtate opꝫ vt plm̄ ſupiora eūare. ꝛ in
hyeme iferiora. ¶ Co^{or} circa hūc apho. ſic ꝓcedit ſm trā/
ſlationē cōſtātini. nā p̄ ponit cām ꝟitatis apho. ſimul cuꝫ
hoc exponendo qd per eſtatem ꝛ qd ꝑ hyemē intelligit. 2°
rñdet cuidā tacite qōni: ꝯtrat p⁹ vſqꝫ. [Et ſꝫ h̄ ꝙ autūn⁹.]
¶ Dicit ḡ de pmo ꝙ in eſtate opꝫ purgare ꝑ ptēꝫ ſupiorē. ſ. ꝑ
vomitū. q2 in ea abūdat humor cholericus: q ſua leuitate
ſupiora petit. vñ purget͛ i eſtate. i. in autūno: in hyeme mul
tiplicat͛ flegma qð eſt humor grauis. q qm̄ petit inferiora
purget͛ in vere ꝑ partē inferioreꝫ. nā ſp opꝫ nos purgare ꝑ
cōuenientes regiones. ¶ De 2°. d. poſſet. n. aliqs querere. q2
vr̄ Hip. male poneret: ſi itelligit ꝑ eſtatē autūnum ꝑ hyemē
ver. nā omitteret alia duo tpa. ¶ H. quis coegit Hip. vti iſta
improprietate: ꝛ ipſe Gal. rñs. d. ꝙ ſic accipiēdo eſtatē pro
autūno ꝛ hyemē ꝓ ꝟe. opꝫ nos accipe diuiſionē anni ſoluꝫ
in duo tpa. ſ. in eſtatē ꝛ hyemē ſm ꝙ accipit vulgus. ꝛ tunc
excuſatus ē Hip. ð iproprietate. nā talis erit ſenſus. oꝫ pur
gare hyeme iſeriora. i. humorē gñatū in hyeme. ꝓprie ac/
cepta hyeme purgare ꝑ iferiora tñ in fine hyemis. i. i vere.
ꝛ ſilr expone de eſtate. ¶ Aut pōt dici ꝙ ꝑ hyemē itelligat
hyemē ꝓprie. ꝛ eſtatē ꝓprie ꝓ eſtate. ꝛ ſm h̄ opꝫ tūc ſupple
re ꝙ illud idē oporteat vt fiat i ꝟe ꝛ autūno. nā graues hu/
mores deponunt͛ ꝑ iferiorē regionē. ꝛ leues ꝑ ſupiorē: trā/
ſlatio ꝟo burgōdiōis nihil ponit ð iſta pōne eſtatis ꝓ aut°
ꝛ hyemis ꝓ ꝟe: ſꝫ ponit alia q̄ iſta nō ponit. nā cām ponit
duplicē. ꝛ iſte ſolū ſimplicē. nā ponit ꝙ cā q̄re eſtate opꝫ ꝑ
ſupiora purgare. ē nō ſoluꝫ humor choleric⁹: ſꝫ ēt q2 calor
aeris mīm toti⁹ corpis eleuat ad ſupiora. Itē exponit i fi/
ne ꝯ^{tis}. hāc dterminationē. magis. quā tra° ꝯſt' nō exponit. h̄
mō in eſtate oꝫ purgare magis ſupiora. ꝛ h̄ idꝫ q2 aliqñ pōt
in eſtate habūdare hūor fleg͛ ꝛ cholera in hyeme. [Eſtate
qdē ſupiora.] duplr pōt exponi. ſ. purgare ſupiora. i. ꝑ ptes
ſupiores. i. ꝑ vomitū. Alio mō purgare ſupiora. i. purgare
hūores q petūt ſupiora mēbra. ſ. cholericos. ¶ Et pōt poni
3ª expō. ſ. purgare ſupiora. i. mēbra ſupiora: vñ Hip. j. d. ꝙ
doloreſ ſup diafragmate. purgatōe ſupiore idigere ſignāt
q2 in eis hūores calidiores habūdāt. pᵃ tñ expō vr̄ magis
cōpetē ſm trāſlationē burgōdiōis. ꝛ ſilr ꝑ ꝯtrariū debes itel/
ligere expoſitionem huius verbi. [hyeme inferiora.]

Circa hūc apho. du͛ ð ꝟitate. nā nō vr̄ eē poſſe. vr̄. n. ꝙ
oī tpe magis cōpetat purga° ꝑ iferiorē ptē. nā in/
Vtrū pur/gatio p p/tē iferiorē cōueniat i/ oī tpe. teſtina hñt fortiorē expulſiuā q̄ꝫ ſto͛ q2 expellūt cū duabus
tunicis. ſto͛ aūt ſolū cū vna. ſic dic͛ Gal. 3° li. ð v̄tutib⁹ nāl/
ib⁹ ꝛ ſerapio in antidotario. Itē iteſtina nō ledunt͛ ex mo/
ra. ꝛ trāſitu maloꝝ hūoꝝ in eis. ſic ſto°: q2 ipſa ſunt aſſue/
ta retinē malas ſupfluitates. ꝛ ad h̄ ſunt ꝯſtituta ſto͛ autē
max͛ ledit͛ a talib⁹ hu^{bus}. Itē qð ꝑ vomitū emittit͛. trāſit ꝑ
mēbra ſpūalia q̄ ſunt loca nobilia: vñ magnū p̄t facē noc^{m}.
¶ H. pꝫ alia rōne. nā. d. Gal. in ꝯ^{to} illi⁹ aph. [circa vmbilicū
ꝛ pectinē] ꝙ purgō ꝑ ptē ſupiorē ē piculoſior ea q̄ ē ꝑ vētrē.
¶ H. nō ē aliqs humor in corpore q nō petat inferiora quā/
tūcūqꝫ ſit leuis. ſi dimittat͛. q̄re ois humor aptius purgat͛
per vētrē q̄ꝫ ꝑ vomitū. ¶ Ad hāc qōnē dōm ꝙ humor cho
lericus tpe eſtatis cōpetētius purgat͛ ꝑ ſupiora. ſicut dicit
nō ſolū hic apho. ſꝫ ēt inferior qdā: ꝛ ſi opponas ꝙ aptius
eſt purgare per inteſtina q̄ꝫ ꝑ ſto^{m} ꝓp illas tres cās. rñdeo
ꝙ hoc eſt verū ꝯſiderata nā mēbrorū ꝑ q̄ fit eūo. ſꝫ ꝯſidera
ta natura hūoris qui euacuat͛. aptius euacuat͛ ꝑ vomitū.
ꝛ hoc plus iuuat q̄ꝫ illud noceat. ¶ Ad vl^{m} ꝟo dicēdū ꝙ
cholera ſi extra corpus accipiatur nec aliquo motu virtu/

rio agitetur. ſine dubio petit inferiora: ſed quādo eſt in corpore ⁊ regitur a virtute. ſine dubio petit ſuperiora.

℄ Aphoriſmus. V.

℄ Sub cane ⁊ ante canē: moleſte ſūt purgatōes.

Theo. ℄ Sub cane: ⁊ ante canem medicamentorum vſus difficilis eſt.

Leo. ℄ Sub cane: ⁊ an̄ canē: difficiles ſūt medicatōes.

℄ Commentum Galeni.

℄ Quod contingit: q2 h tpe caliſſima eſt tpis nā nō valēs ſufferre potiones vomitiuas vel ſoluētes. plūmi ide icidūt in fe. Uel q2 deficit v̄tus ex nimietate caloris q̄ datis potionib9 multomagis debilitaret̄. Itē cū calor extraneus vires potionū ex̄hat exterius ſic balneū aq̄ cal'e repugnat ſolōni ⁊ nitit̄ auferre: ſil'r ⁊ calor aeris cū magis fortis ſit.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Quia in apho. p̄cedēti poſuerat Hip. q2 in eſtate oportebat purgare p ſupiora: ne aliqs crederet q2 omni tempore eſtiuo deberet qs vti euacuatione. coartat nobis tempus eſtiuum. ⁊ d. q2 nō debemus euacuare tpe canis. neqꝫ an̄.

℄ Co^{or} circa huc apho. ſolūmō aſſignat cām v̄itatis apho. ⁊ d. q2 cā q̄re moleſtū ē purgare in hoc tpe. eſt 3^{x} q̄rū p^{a} eſt q2 tūc aer eſt cal's ⁊ phar^{ia}. cal'a. q̄re adunant̄ duo calefaciētia corpus nr̄m qd̄ natura pati nō pōt. ⁊ iō aliqn̄ cadunt hoīes inde in febres: 2^{a} cā eſt q2 virtus deficit pp̄ calliditatem aeris. q̄ multo magis deficit. pp̄ calitatē me^{e} addite. ſ. caliditatē aeris: 3^{a} cā eſt q2 nā aeris cal'a impedit oparionē medicine. q2 me^{a} trahit ad interiora. aer v̄o cal's ad exteriora trahit mām. ſicut balneū cuius opus eſt ꝯ̄ū me^{e}: vn̄ balneū ꝓdeſt in forti ſol'one v̄etris. hec eſt cā iſtius apho.

Circa huc apho. querunt̄ multa. quorum p^{m} ē de ortu iſtius ſtelle q̄ vocat̄ canicula 2^{m} v̄o ē de numero iſtorū dierū canicularium. ⁊ qn̄ incipiāt ⁊ ēt qn̄ finiant̄. 3^{m} ē de qbuſdā ꝯ̄rietatibus q̄ vir̄ ꝯ̄ Hip. ℣ De primo ſic ꝓcedo dico. n. q2 ortus iſtius ſtelle ē 20° die Julij ⁊ dr̄ ortus eius ſepatio eius a ſole. ſic. d. haliabas de mutatione aeris pp̄ ſtellas. ℣ Et nota q2 2^{x} eſt ortus. ⁊ 2^{x} occaſus ſtelle. ſ. matutinus ⁊ ſerotinus: ⁊ dr̄ ortus matutinus qn̄ ſtella in mane cū ſol eleuat̄ ſtella p̄cedit eū ſepando ſe ab eo: ⁊ dr̄ occaſus matutinus qn̄ ſtella. tūc occidit in occidēte. cū ſol eleuatur in oriēte. vn̄ ſol eleuat̄ in oriēte cū ſtella cadit in occidēte: ortus v̄o ſerotinus ē qn̄ in ſero cū ſol occidit apparet ſtella in oriēte. ⁊ occaſus dr̄ qn̄ ſol occidit in ſero. ſequit̄ cū ſtella: vnde auctores medicinales hic. ⁊ ſupra 3^{a} par^{te} Gal. ⁊ Hip. in locis de aere ⁊ aqua loquūtur de ortu matutino et nō ſerotino. ℣ De 2° dico q2 dies caniculares ſunt. 40. ſcilꝫ viginti an̄ ortū canicule. ⁊. 20. poſt eius ortū. ſicut dicit ꝯ^{or} in libro 2° ſectarum. ⁊ idē dr̄ in quadā gloſa arabis. primo can̄. fen 2^{a} doctrina 2^{a} cap̄. 8. ⁊ 2°. ⁊ 7° de cibis cap̄. primo.

Stelle ortus & occaſus duplex.

Dies caniculares quot ſ.

℄ Aut dicas q2 oēs illi dies in qbus eſt vehemēs cal'as pn̄t vocari caniculares in quocūqꝫ tēpore anni ſint. Dicemus ergo cū ortus canicule ſit 20° die Julij ſicut dicit haliabas. aut i medio eſtatis. ſic. d. Gal. i 3^{a} par^{te} aph. q2 dies caniculares icipiūt i p^{o} die Julij ⁊ durāt vſqꝫ ad 3^{m} diē Auguſti.

℄ De 3° ſic procedo. vr̄. n. q2 in ortu canicule debeat remitti calor eſtatis. q2 in ortu iſtius ſtelle. ſepat̄ ſtella iſta a ſole. ⁊ qn̄ ſtelle ſepant̄ a ſole. tūc minuit̄ calitas in aere ſi ipſe eſt cal's. ⁊ ſi eſt frigidū tēpus augetur frigiditas. ⁊ hoc dicit. Joānitius ⁊ cōſtātinus ⁊ Auic. fen 2^{a} lib. p̄mi de mutatiōe aeris pp̄ res celeſtes: ḡ i ſepatiōe. i. ortu ei9 dꝫ calor diminui.

Quare calor eſtatis remittat in ortu canicule.

℄ Ad hāc qōnē dōm q2 ſine du^{o} maior calitas ē in aere in ſeparatione iſtius ſtelle a ſole: ⁊ h ē pp̄ impꝛ̄ſſionis durabilitatem: nā dū ſol accedebat ad hāc ſtellā. ⁊ dū fuit cū ea cōiunctus. ⁊ qn̄ ſit ſepatio pauca. tn̄ multū durauit iſta impꝛ̄ſſio in aere. vn̄ aer eſt ſubtiliatus: ⁊ lꝫ ſtella ſit ſepata a ſole: tamē in aere eſt magna calitas. ⁊ ſimile eſt de ſole cū eſt in p̄n^{o}. cancri, ⁊ cū eſt in leone. nā maior calitas eſt in aere cū ſol eſt in leone. q̄ꝫ cū ſol ē in cācro. lꝫ ſol ſit nobis directior q̄ꝫ qn̄ ē in leone. q2 plus opat̄ durabilitas rectitudinis q̄ꝫ rectitudo. Et aliud ſile ē q2 maior calitas ē in aere in hora octaua diei q̄ꝫ ſit in hora ſexta. lꝫ ſit nobis directior ⁊ propinquior in hora ſexta: ⁊ iſta v̄ba ponunt̄ ab Auic. lib. p̄mo fen 2^{a} cap̄. de mutatione aeris pp̄ res terreſtres ⁊ celeſtes: ⁊ hoc ꝓba. q2 ſine du^{o} h ſtella ē in cācro: ⁊ tn̄ orit̄ quādo ſol eſt in 17° gradu leonis. ℄ Aut dicas alr̄. ſ. q2 qn̄ dicit̄ ab hy^{e}. ſub cane. nō intelligit̄ ab hy^{e} in ortu canis. ſꝫ in cōiunctione ſolis cū cane. vn̄ ⁊ an̄ acceſſuꝫ ē calor. ⁊ in ipſa coniunctione ⁊ poſt ipſaꝫ. ℄ Sed iſta ſolutio nō placet: q2 iſta ſtella eſt in cācro ⁊ rectior ē aſpectus ſolis. cū ſol ē in cācro q̄ꝫ qn̄ ſol ē in leone. ℄ P. Gal. ponit in ꝯ^{to} 3^{e} par^{e}. q2 canicula orit̄ in media eſtate. ⁊ in media eſtate ē fortis calitas. q̄re in ortu eius ē calitas magna. ⁊ maior q̄ꝫ in cōiūctione.

℄ Aphoriſmus. VI.

℄ Graciles: facile vomētes: purgare ſuperius timentem: hyemem.

℄ Macilentos ad vomitum faciles: purgandos ſupra curabis: cauendo hyemem. Theo.

℄ Graciles: ⁊ facile vomentes: purgare ſuperius: cauentes hyemem. Leo.

℄ Commentum Galeni.

℄ Macilentis cho. rub. dn̄at̄. ſi autē facile vomat̄ ſit certius. His in hyeme humores ſunt grei ⁊ congulati in interioribus corpis. Hic autē bonū eſſet ſi. plim. addidiſſet. aliquando enim macilentis inuenitur cho. ni. dominari.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Cū poſuit Hip. ſ. q2 in eſtate opꝫ purgare p p̄tē ſupiorē. mō ponit Hip. q̄dā ſigna qbus cognoſcimus eos q debent purgari p ſupiorē p̄tē. ⁊ d. ſi tu vides indigētes purgatiōe eſſe graciles. ⁊ vomētes facile. tūc opꝫ eos p vomitū purgare in oi tpe p̄ter q̄ꝫ in hyeme: Co^{or} circa huc apho. ſic ꝓcedit. nā p̄ ponit cām v̄itatis apho. 2° corrigit aph. durat p̄ma vſqꝫ. hic tn̄ bonū eēt. De p^{a}. d. q2 gracilitas ⁊ facilitas vomēdi ſignat aliquē habūdare in cholera rubea. ⁊ iō opꝫ eos purgare p vomitū. in hyeme tn̄ nō debēt p vomitū euacuari: q2 hu^{ri} in illo tpe quieſcūt congulati in viſceribus.

℄ De 2^{a}. d. q2 bn̄ feciſſet ſi addidiſſet hāc determinationem. [vt plim.] vt ita dixiſſet. graciles vt plim ⁊ facile vomentes ⁊c. q2 aliqn̄ inuenit̄ aliqs gracilis in q̄ abūdat melia ⁊ nō chola: vn̄ talē lꝫ ſit ḡcilis nō debem9 purgare p vomitū.

Circa huc apho. du^{r} de ꝯ^{io}. nā ponit q2 Hip. debuit ponere hāc determinationē. [vt plurimū.] q2 macilēto pōt abūdare cholera nigra. talis aūt correctio non vr̄ eſſe vtilis q2 tollit̄ illa inſtātia. p h q2. d. [facile vomētes.] nā ille cui dominat̄ cholera nigra. nō facile euomit. cū habūdet in eo humor grauis. ḡ poſtq̄ꝫ ipſe cōiūctim. d. eē gracilē: ⁊ facile vomere. nō oportebat ponere illā determinationē. ſ. vt plim. ℄ Ad hoc rn̄r q2 illa correctio nō hꝫ locuꝫ ſupra aggregatū vtriuſqꝫ ſigni: ſꝫ hꝫ locū ſupra p̄mū ſignū ſcꝫ ſupra gracilitatē. vn̄ in alia trāſlatione ponit̄ iſta correctio in p̄n^{o} apho. in hac v̄o pon^{r} in fine. Aut dicas q2 aliquādo pōt aliqs macer in quo abundat cholera nigra facile vomere pp̄ debilitateꝫ ſto^{ci}. nā debilitas ſto^{ci} facit vomitū. aliqn̄. qn̄ deberet fieri ſolutio ventris ſicut. d. Auic. fen 4^{a} cap̄. de regulis vomitus. ℄ P. non vr̄ q2 gracilitas ſignet hominē cholericū. nā in homine cholerico dominat̄ calitas a p̄nc^{o} creationis. ⁊ calor quādo dominatur dilatat membra ⁊ extēdit ſicut. d. Gal. in tegni de ſignis calide cōplexionis ⁊ i 2° lib. de cōplexionib9. igit̄ cholici nō ſūt ḡciles.

Utrū gracilitas ſignet hominē cholericū

℄ Ad hoc reſpondetur q2 h Hip. non vocat graciles. i. habentes mēbra ſua ſubtilia ⁊ ſtricta. ſꝫ vocat graciles macros quātum ad muſculos ⁊ pinguedineꝫ: vnde nihil prohibet aliquem eſſe macrum quātum ad muſculos: ⁊ latuꝫ

Cur hyēs ꝓhibeat purgōēꝫ ꝑ ſuꝑiora.

⁊ groſſum quāſi ad mēbra radicalia. ℂ P. querit̃ de hoc qđ vlt°.d. hip.[timentes hyemē]qꝛ nō vꝫ ꝙ ꝓpter tēpus hyemis debeamus dimittere purgationē ꝑ ſuꝑiora ſuppoſito hoc.ſ.ꝙ cholera abūdet ⁊ ꝙ facile vomat abūdās qꝛ iſte ſunt due cāe ꝯcedētes purgationē ſuꝑiorē. ⁊ hyems eſt tm̄ vna cā ꝓhibēs purgationē. ℂ P. hyēs eſt tēpus frm̄ ⁊ frāſ cōſtrīgit corpus. ⁊ qñ corpus ab extrinſecis ꝯbit̃. humor q dꝫ expelli ꝑ ſuperiora melius expellit̃. ⁊ magis leuiter. q̄re vꝫ ꝙ hyems non prohibeat talem purgationem.

ℂ Ad qđ dōm ꝙ hyems ꝓhibet talē purgationē. ⁊ cā eſt qꝛ frª ⁊ frigiditas humores coagulat ⁊ inſpiſſat. q̄re nō ꝑmittit ipſos aſcēdere ꝑ ptē ſuperiorē. ℂ Ad illud qđ dicebat̃ ꝙ due cāe poterāt plus in cōcedēdo ꝙ̄ vna. ℂ Dōm ꝙ nō eſt verū:qꝛ iſta cā plus pōt in ꝓhibēdo ꝑꝑ cāꝫ dictā. Et qñ dicebat̃ ꝙ hyēs frª ꝯſtringit corpus ⁊c. dōm ꝙ verū eſt ꝙ cōſtringit ⁊ ꝯſtrictio facit ad facilē exitū ſi nō facerēt alia: ſꝫ qꝛ iſpiſſat hūorē interi⁹ nō tenet rō. nā plus fac̄ iſpiſſatio humoris in ꝓhibēdo ꝙ̄ꝫ ꝓfit exterior ꝯſtrictio in ꝯcedēdo.

ℂ Aphoriſmus. VII.

ℂ Difficile vero vomentes ⁊ medie carnoſos: inferius: timentes eſtatem.

Theo. ℂ Qui autem ad euomendum difficiles ſunt: ⁊ corpore mediocriter conſtant: infra purgabis: cauendo eſtatem.

Leoni. ℂ Vomentes vō difficulter: ⁊ mediocriter bene carnoſos: per iſeriora: cauētes eſtatem.

ℂ Commentum Galeni.

ℂ Sic facile vomētes ⁊ macilētos opꝫ ſuperius purgari: ⁊ hoc in vere: eſtate quoqꝫ ⁊ autūno fit. ſolā aūt hyemē necē ē caueri: tūc medie carnoſos ⁊ difficile vomētes: ab inferiori purgari neceſſe eſt. Et ſi indigeāt a ſuꝑiori: ſoli eſtati attribuendum erit: ⁊ alia tempora ſunt cauenda.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ Cū poſuit hip. ſigna eoruꝫ q debēt purgari ſuꝑius. ponit modo ſigna eoꝝ q ꝺbēt purgari inferius. ⁊ planū ē qđ di. ℂ Coᵒʳ ſuꝑ hoc apho. reddit ſolūmodo cām inferēdo ex ꝑdicto apho. ⁊.d.ꝙ ſi macros ⁊ facile vomētes opꝫ purgare ꝑ ſuꝑiorē partē. tūc ⁊ difficile vomētes ⁊ carnoſos. opꝫ purgare ꝑ inferiorē partē. qꝛ ꝯriorū effectuū ꝯrie ſunt cāe. [medie carnoſos.]hic querit̃ q̄re.d.[medie carnoſos.]⁊ non.d.abſolute[carnoſos.] ℂ Ad hoc dico ꝙ dat nobis intelligi ꝑ hoc qđ.d.[medie.]eos q hñt multā carnoſitatem ⁊ eos q mediocreꝫ: excludit tamen eos qui paucā hñt carnoſitatem. ⁊ hoc eſt verum.

ℂ Aphoriſmus. VIII.

ℂ Ptiſicos vō metuētes ad ſuperiores pharmacias.

Theo. ℂ Tabidos caue vnqꝫ ad ſupernas ducas euacuationes.

Leo. ℂ Tabidos vō cauētes: ad ſuꝑiores purgatōes.

ℂ Commentum Galeni.

ℂ In ptiſicis cauēdū ē ne aliquo tpe ſuꝑiores dent̃ potiōes ꝑꝑ defectionē inſtrī ſpūalis. Ptiſici vō hi ſunt intelligēdi: aut q iā ſunt: aut q ad h diſpoſiti ſunt ſicut hip. in pᵃ epidimie ꝑicula. Plurimi ingꝫ ſunt mortui quorū nā parata erat ad ptiſim. Ptiſici pectorib⁹ ſunt ſtrictis: qbus anguſtis ⁊ pulmonem neceſſe erit anguſtari ⁊ vias ſuas ſtringi.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ Cum poſuit hip. ꝙ graciles ⁊ facile vomētes opꝫ purgari ſuꝑius. ne aliqs credat hoc eē gnāle. ponit mō inſtāciaꝫ ad verificandū qđ dictū eſt in illo apho. ⁊ in illo.ſ.[eſtate ſuꝑiora.]⁊.d.ꝙ ptiſici nō ꝺbēt medicinā vomitiuā accipe. ℂ Coᵒʳ circa hūc apho. ſic ꝓcedit. nā primo ponit cām veritatis apho. 2° ponit expoſitionem iſtius voc̄.ſ. ptiſicos.

ℂ De pᵒ.d.ꝙ iō ꝺbēt cauē ptiſici a vomitiua purgatōe. qꝛ vomitiua purgatio ledit mēbra ſpūalia q̄ leſa ſunt in ptiſicis.

ℂ De 2°.d.ꝙ ptiſicos poſſumus itelligere aut vere ptiſicos ſcꝫ illos qui hñt vlcus in pulmone aut paratos ad ptiſiꝫ.ſ. illos q hñt pectora ſtricta ⁊ colla gracilia: vñ opꝫ pulmonem ⁊ viā anhelitus ſtringi. Notare debes ꝙ hic aph. poſitus fuit hic pro inſtātia ⁊ ꝑ modū exēpli. naꝫ lꝫ nāliter ſit verū ꝙ cholerici debēt purgari ꝑ vomᵐ. ⁊ in eſtate ſimilr̄: tm̄ fallit ꝑꝑ aliqđ accidens. ſicut hic poſitū fuit de ptiſicis.

ℂ Sed opponit̃ ꝯ hūc apho. nā vꝫ ꝙ ptiſici debeāt euacuari ꝑ vomitū. nā.d. hip. iſra ꝙ dolores q ſunt ſuꝑ diaphragma indigēt pharmacia ſuꝑiore. ſed in ptiſicis eſt egritudo ſuper diaphragma: ergo indigent pharmacia ſuperiori.

ℂ Ad hoc rñdet̃ ꝙ lꝫ ptiſis ſit egritudo ſuper diaphragma tm̄ hec egritudo aliqñ fit de mā flegᵃ q̄ dꝫ ꝑ iſerius euari.

ℂ Aut dōm ꝙ lꝫ aliqñ cā ptiſis ſit humor cholericus qui fecit vulnus in pulmone. tm̄ vomitus nō cōpetit ꝑꝑ ſolōneꝫ ꝯtᵗ in pulmone. nā vomitus debilitat mēbra ſpūalia. ⁊ fac̄ huᵒˢ fluere. ⁊ ampliat vulnera: iōqꝫ lꝫ cōpetat vomitus ratione ſitus materie. tamen fallit propter hoc accidens.

ℂ P. q̄ritur de hoc qđ.d.ꝯᵒʳ ꝙ debemus intelligere ꝑ ptiᵒˢ. aut vē ptiᵒˢ. aut patos. ſꝫ nō vꝫ ꝙ vere ptiſicos. qꝛ iſti cuꝫ ſint in ꝯſumptione nō indigēt farᵃ ſuperiori neqꝫ inferiori.

ℂ Ad qđ dōm ꝙ verū eſt. verūtm̄ aliqñ ē poſe ꝙ in eis abūdet aliqs humor ſuꝑfluus q dꝫ purgari. ⁊ tūc per iſeriora.

ℂ Aphoriſmus. IX.

ℂ Melācholicos vō inferius vehemētius eadem rōne ꝯtraria apponentes.

ℂ At vō atra bili cōmotos pleni⁹ infra: eadēqꝫ ratione contraria afferes. Theo.

ℂ Melancholicos plenius inferiores: eadem ratione cōtraria apponentes. Leo.

ℂ Comentum Galeni.

ℂ Opꝫ qbus cho. ni. dñat̃: vt cū ſolōne ventris ab inferiori purgent̃. Vehemētius dixit purgari ꝑꝑ grauitatē ⁊ fortitudinē cho. nigre: que potiōi nō obedit i ſuꝑiori ꝑꝑ grauitatem ſui: ſicut. n. cho. ru. ꝓpter ſui leuitatē eſt purganda a ſuperiori ⁊ cū vomitu: qꝛ ipſa ꝑ ſe plm̄ aſcendit vſqꝫ ad os ſtomachi: ita cho. ni. ꝑꝑ grauitatē ſui ab inferiori cū medicina laxatiua. Intētio vō nr̄a in vtriſqꝫ purgādis eſt a corpore ꝑ ꝯueniētia mēbra emittere: ſicut cho. ru. a ſuperiori: ita quoqꝫ nigra ab inferiori purgāda erit ꝑꝑ nimiā grauitatē ſui: ſuꝑius. n. oppoᵐ eſt ad inferius. hic aūt hip. ſic itēdit. Intētio ī purgādis corꝑibus habenda.

ℂ Cōſtātinus. Inferius qdē qꝛ humor eſt grauis vehementius aūt: qꝛ eſt violētior: neqꝫ glutinoſiorē enim fex aliorū humorū: vñ ſolus portat corruptionē omniū humorꝫ: rōne vō ꝯſeruata ꝯria opponant̃ ꝯrijs. nā ꝯria conueniūt: alia enim cholericis: alia melancholicis: alia calidis ⁊ alia frigidis medicamina conferunt.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ Cū ſupra poſuerit qūo purgādi ſunt cholerici ⁊ ſanguinei. ponit mō. qūo purgādi ſunt melācholici. ⁊.d.ꝙ melācholicos dꝫ purgare ꝑ ſeceſſuꝫ. ⁊ forti⁹. qꝛ ꝯria ē rō h ⁊.s.

ℂ Coᵒʳ circa hunc apho. duo notat nobis. nā p ponit cām quare opꝫ iſtos vehemētius purgare 2° qualiter ꝑ inferiorē ptē. Durat pᵃ vſqꝫ.[per inferiorē.]Dicit ergo de primo ꝙ opꝫ purgare melācholicos fortius ꝙ̄ꝫ alios: qꝛ hu. melancholicus eſt grauis ⁊ groſſus. vnde nō obedit pharmaciis ſicut alij humores. vñ opꝫ dare fortius pharmacum.

ℂ De 2°.d.ꝙ opꝫ melācholicos purgare per inferiorē ptēꝫ. qꝛ melaᵃ eſt hu. grauis. qui naturalr̄ tendit deorſum: ſicut cholera ru. aſcendit ſurſum. vnde euacuatio cholere ⁊ melancholie in hoc cōicat.ſ. qꝛ vtrūqꝫ hu. dꝫ euacuari ꝑ loca ꝯuenientia. ⁊ in hoc differunt.ſ. qꝛ cholera dꝫ per partem

ſuperiorez euacuari propter leuitatem: ⁊ melancholia per inferiorem propter grauitatem.

Circa hūc apho. eſt vna du° de hoc q̄ d. melācholiam indigere me^na fortiori, q̄d nō vi. nā ipſa eſt hūor grauis de ſe ⁊ ɔ̄ñter magis ē aptus deſcēdere q̄ꝫ alius hu.

Utrū mel^a indiget medicina fortiori q̄ꝫ ali^s humor.

¶ Ad hoc dōm q̄ hoc eſſet verū ſi melācholia deſcenderet per inteſtina ⁊ ipſa forēt recta: ſꝫ q: me^na ducit hūc hu^m ō oībus mēbris corporis ad ſto^m. ⁊ euellit eā a mēbꝛis vbi'ē inuiſcata. iō nō retinet illū facilē motuꝫ quē hꝫ lapis in cadēdo deorſuꝫ. ¶ P̄. Gal. 3° ō nālibus. d. q̄ nō ē aliq̄s hu^r. ita inuit^s nāe ſicut mela^a. q̄re ſi ita eſt ōbet facilius expelli.

¶ Ad hoc r̄ñdeo q̄ verū eſt ex vna pte. ſꝫ q: ex alia eſt inobediens ideo difficile expellitur.

¶ Aphoriſmus. X.

¶ Medicari in valde acutis: ſi expedit: eadem die. differre. n. in talibus malum eſt.

Theo. ¶ In valde acutis die p̄mi vacuādūꝫ eſt: ſi mā turget. Supſedere. n. in eiuſmodi malo eſt.

Leo. ¶ Medicari in valde acutis ſi mā turget: eadē die. Tardare. n. in talibus malum eſt.

¶ Commentum Galeni.

¶ Antea iam dixi: q̄ cuꝫ Hip. furioſum dixerit abuſiue poſuit. ſumēs illud ab aīalibus ad libidinē motis. Fortius. n. nā hinc maxio motu mouet̄ in expellendis ſui ſp̄matis ſupfluitatibus. Ego aūt oñdi in li° de ſp̄mate: q: mulieres ſicͨ ⁊ maſculi ſp̄ma ſolent emittere. Cū ḡ in corpib^s nā hꝫ motu moueat̄: vt. ſ. mā morbi expellat̄. ⁊ ſi non in toto corpore: in aliq̄bus tn̄ mēbris mobilib^s mouet̄ ihꝫ aūt motum Hip. vocat furioſum p̄cipiēs purgari añ v̄tutis defectum ⁊ caloris febris augmētuꝫ. hūores. n. furioſe ſe mouentes ad nobiliora mēbra currūt ⁊ ea iplēt. Ualde acutos ḡ morbos itellīmus hic pacutos: q̄ꝝ criſis in p̄ma hebdomada venit. ¶ Conſtātinus. Hip. inq̄t. Si nec̄itas cogerit: ⁊ cum tāta violentia pacuta paſſio venerit ſq̄nantia. ſ. vel apoplia que in 4° die ſepius terminantur adiutoria conferre opꝫ: timendum. n. eſt ne ante terminū pereant.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit Hip. modū purgationis rōne cōplexiōis ⁊ ratione tēporis. ponit mō modū euacuandi rōne morbi. ⁊ d. q̄ in furioſo morbo oportet eadem die purgare.

¶ Co^or circa hūc apho. ſic p̄cedit. nā p̄mo exponit hoc verbum. ſ ſi expedit. ⁊ 2° ponit cām veritatis apho. 3° exponit quis morb^s dī acutus. Durat p̄^a vſq̄ꝫ. ſ p̄cipiēs. ⁊ 2^a vſq̄ꝫ ſ acutos aūt. Dicit ergo q̄ ſi expedit. tn̄ valꝫ quātū ſi mā eſt furioſa. Hoc aūt voc^m furioſum dī 2^r. ſ. p̄prie ⁊ iproprie proprie q̄dē dī de aīalibus furiētibus tēpore coitus: nā nā mouet aīalia furioſe ad expellēdū ſperma. Ita in maſculis ſicut in feminis. iproprie v̄o dī furioſum de hu^bꝰ q̄ currūt de mēbro in membrum. nō p̄mittētes naturam quieſcere.

¶ De 2°. d. q̄ iō prima die debemus tales humores euacuare q: timēdum eſt de defectu virtutis. ⁊ de nimio calore ne intēdant̄ rōne morbi. ⁊ māe eius p̄p intēſam caliditatez. ⁊ de motu iſtius māe furioſe ne vadat ad loca nobilia. ſ. cer^m cor ⁊ pulmonē. ¶ De 3°. d. q̄ morbus pacutus eſt ille qui terminat̄ in p̄^a ebdomada: nā oīs morbus pacutus terminat̄ in p̄^a ebdo°. ſꝫ valde pacutus terminat̄ in p̄^a 4° vel infra. ſicut dī ſupra lib. p̄ in ɔ^{10} 7° ⁊ in 3° ō creticis. ⁊ de hac euacuatione ſatis ſupra in lib. p̄ diſputaui. ideo nunc omitto ne videar idem multoriens dicere.

¶ Aphoriſmus. XI.

¶ Quibuſcūq̄ꝫ torſiones: ⁊ circa vmbilicū dolores: ⁊ lumbos: ⁊ dolor nō ſolut^s ſit neq̄ꝫ pharmacijs: neq̄ꝫ alr: in hydropē ſiccā p̄ficitur.

Theo. ¶ Quibus tormina circa vmbilicuꝫ fatigant: ⁊ labor: atq̄ꝫ lūboꝝ dolor infeſtat nec medicamēto: aut vllo alio mō ſolui cruciatus poteſt: hjs in aquam intercutē ſiccam decūbitur.

¶ Quibus tormina: ⁊ circa vmbilicū labores: ⁊ lumboꝝ dolor: q neq̄ꝫ a medicamēto: neq̄ꝫ alr ſoluit̄. In aquam intercutē ſiccam firmatur. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Torſiones autē ſunt ex mā pungitiua: aut ex ventoſitate groſſa ⁊ inflatiua: in globoſo vel gibboſo iteſtino incluſa: vt nō īde valeat exire: vñ torſiones ſunt. Que torſiones ſi circa lumbū vel vmbilicū p̄manēt: nō diſſolute cū pharmacia vel alio medicam̄: e: itelligunt̄ mali hūores: male complexioni dñantes plīm: q̄ mala ɔplō ſi nō diſſoluat̄: gñat̄ hydropiſis: q̄ ab ipſo Hipp. ſicca: a modernis tympania vocat̄. Si. n. hec paſſio vētri dñatur: q̄ſi tympanuꝫ reſonat vēter pcuſſus: cā v̄o ſoni in tympano ⁊ in hac paſſione: eadez ē: i tympano. n. aer pcuſſio p̄ poſtremitatē ē pell'. idē in hac paſſione fit: quā abuſiue vocant hydropē p̄p tumentis ventris ſilitudinē ⁊ eius magnitudinē: nō q: vētris ſit aliq̄ hūiditas: ſꝫ potius q̄dā ḡſſities aeris. Hydropiſis aūt naſcitur ex cāis fridioribus: hec aūt a calioribus. Impoīe eſt. n. ſine calore in groſſum aerē mutari illos humores. Hydropiſis cauſa.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit Hip. in apho. p̄cedēti qūo opꝫ euacuare in morbo furioſo. mō docet p̄no^r p̄ dolorē furioſum ſupra hydropiſiꝫ ſiccā ⁊. d. q̄ ſi alicui fiat tortio ⁊ dolor circa vmbilicū ⁊ lūbos: ⁊ dolor ille nō curet̄ p̄ pharmacū. nec p̄ aliud medicamē competēs. dolor ille terminabitur ad timpaniam.

¶ Co^or circa hūc apho. ſic p̄cedit. nā p̄ ponit cās tortionis ⁊ doloris. 2° ponit cām veritatis apho. 3° exponit h̄ voc^m hydropē. ſiccā. Durat p̄^a vſq̄ꝫ. ſ que ſi circa lūbos. ⁊ 2ª vſq̄ꝫ. ſ que ab Hip. ſicca. ⁊ 3ª vſq̄ꝫ ad finē. De p̄^a. d. q̄ cā tortiōis pōt eē 2^x. ſ. pūctura ⁊ retentio ventoſitatis nō potētis exire de loco vbi includit̄. ¶ De 2°. d. q̄ q̄ñ iſti dolores ⁊ tortiones diu manēt. neq̄ꝫ cōfert med^a ſolutiua neq̄ꝫ mitigatiua. tunc intelligit̄ q̄ mali hu. impſſerūt in mēbris illis malam cōplexionē. fixā. que tādiu p̄manet q̄ corrūp̄it̄ digeſtio in epe. vñ fit hydropiſis. ¶ De 3°. d. q̄ Hip. vocauit hāc ſpeciem hydropiſis ſiccā: m̄ moderni vocāt eam timpaniā: p̄p ſilitudinē quā hꝫ cū timpano. nā ſicut timpanū ſonat q̄ñ p̄cutit̄ p̄p incluſum aerē. Ita vēter in hac paſſione ſonat. p̄p vētoſitatē incluſam in vētre. ꝟ Et ſcias q̄ h̄ ſpēs idropiſis. dī improprie idropiſis. nā in hac paſſione nō eſt aquoſitas ſed in idropiſi p̄prie dicta dꝫ eē aquoſitas in vētre. Item in hydropiſi eſt frigiditas. in hac aūt paſſione ē cal'as. q: impoſſibile eſt humores groſſos mutari in ventoſitatem niſi calor agat ⁊ diſſoluat eos.

Circa hūc apho. du^r. 2^r. ſ. de tex. ⁊ de ɔ^{10}. De p̄ ergo ſic procedo. vī. n. q̄ hoc ɔñs. ſ. fieri hydropē ſiccam. nō ſequat̄. ad hoc añs. ſ. ſ q̄buſcūq̄ꝫ. ⁊ vī. n. q̄ poſſet iſte dolor nō ſolutus terminari ad cholicam: q: cholica eſt valde p̄x^a egritudo huic dolori. ¶ P̄. videt̄ q̄ poſſit termiari ad mortē. nā poīe eſt hoīez mori in tāto. ⁊ tā lōgo dolore. preterea vī q̄ poſſit termiari ita ad alias ſpēs hydropiſis ſicͨ ad timpaniā: nā digeſtio corrupta pōt ita facere aſclitez ſicͨ ⁊ timpaniā. nā nō vī maior rō q̄ ad hāc ſpēm magis q̄ꝫ ad aliā deueniat. ¶ Ad hoc dōm q̄ iſte dolor maxime hꝫ terminari ad timpaniā. Et ſi obiicis de cholica. r̄ñdeo q̄ hoc eſſet verū ſi dolor eēt circa pectinē. ſed ipſe dolor eſt circa lūbos ⁊ vmbilicū. ¶ Aut dic q̄ iſte dolor nō deſinit in cholicā q: ipſe eſt de ſpē cholice. p̄ut materia eſt in inteſtinis. ¶ Ad 2^m dico q̄ iſte dolor bñ pōt eſſe tā fortis ⁊ tā longus q̄ anteq̄ꝫ veniat ad hydropiſim ſequit̄ cum mors. tn̄ Hip. loquitur hic de dolore ſaluo. Et voco ſaluū eū qui de ſe nō poteſt occidere. ¶ Ad 3^m dico q̄ iſte dolor in quantum di/ Dolor ſaluus quis.

geſtiuam debilitat ꝛ mutat. nõ magis ſe hʒ ad vnã ſpeciez hydropiſis q̃ʒ ad aliã. ſʒ q2 talis corruptio ꝑcedit ex tortio ne. cuius cã eſt ventoſitas. ideo potius ſequiť timpaniã cũ ipſa ſit de vẽtoſitate. ℭ D. añs iſtius apho. eſt cõpᵐ ex duobus. ſ. ex dolore ꝛ tortione. ꝛ ex eo qđ eſt nõ reſolui pharmacia vel alia medicina. ſʒ queritur quare fuit adiecta iſta ſcḋa pars. ſcilicet. non reſolui medicina.

ℭ Ad hoc dico ꝙ mõſtrať. per hoc maior cã doloris ꝛ magis fixa. nã ſi nã cũ adiutorio meᶜ: nõ põt dolorẽ reſoluere. ſignũ ẽ fixionis male cõplexionis. ℭ D. queriť an iſte dolor ſit ſolũ ſignũ timpanie. an ſit ſignũ ꝛ cã. Et vł ꝙ ſit cã. q2 ꝑ dolorẽ deficit actio mẽbrorũ ſicut pʒ p Gal. in ꝯ¹⁰ ꝑmi pnᵒ de apoſtematibus hypocundriorũ. ꝛ in ꝯ¹⁰ 2ᵉ reg. q̃re corrũpit digeſtio epatis ꝛ ſtoᶜ ꝑ iſtũ dolᵉ: ꝛ ſic ẽ cã ꝛ ſigᵐ.

ℭ Ad ꝯ̃riũ rõ ẽ plana: nã ꝯᵒʳ ponit ꝙ hydᶦᵒ iſta ſeq̃ ꝑ malã cõplõnẽ: ꝙ̃ cũ dolor nõ ſit mala cõplõ. ipe erit ſolũ ſignũ.

ℭ Ad hoc tñ ideo ꝙ dico ꝙ ꝑnᶜ loquẽdo dolor eſt ſolũ ſignũ tñ bñ credo ꝙ quodãmõ ſit cã coadiuuãs ad debilitãdum epar. inqt. n. Auic. 3ᵒ cañ. de hydropiſi cap. p huc ſmonẽ. ⌈ Et ſimilr eſt diſpõ in eis q̃ accidũt ꝑ cõitatẽ inteſᵗ. nõ. n. ſunt oia ꝑ alteratiõnẽ diſpõnis in q̃litatibus im̃o quicq; ſunt propter dolores inteſtiᵘ ex punctura ꝛ raſura ꝛ cholica vehemẽtis doloris. quare debilitatur epar ꝑpter ilia. ⌉

ℭ D. iſte dolor nõ ſigñat vẽtrẽ apoſtemãdũ. in oi aũt hydrᵉ apoſtematur venter. ſicut. d. Gal. in cõmẽto ſcḋi pronᵒ.

ℭ Ad hoc dic ꝙ ẽt hic vẽter apoſteᶜ apoſtemate vẽtoſo. vñ vocat Gal. illũ tumorẽ vẽtris ſiue ſit de aqua ſiue de vẽtoſitate apoſtema: ꝛ hoc ẽt vult Aui. cap. de apoſtematibus. in p̃ fen 2ᵃ. ℭ D. queriť q̃ dĩa eſt inter tortionẽ ꝛ dolorem.

ℭ Ad hoc dico ꝙ mihi vł eſſe talis dĩa inter iſta duo. ſ. ꝙ tortio ſit ſpẽs doloris motiui p tortuoſas reuolutiones inteſtinorũ. dolor ꝟo eſt extẽſus circa hypocũdria: vnde iſte dolor. ſ. tortio ꝛ dolor. cõſtituũt dolorẽ motiuũ: nã cũ iſte dolor ſit de ventoſitate: eſt cũ quodã motu. ℭ Aut vis dic ꝙ tortio ſit motus illorũ mẽbrorũ cũ quadã violẽtia. ꝛ dolor ſit impſſio facta ꝛ percepta ab illo motu i mẽbris illis. ſ circa vmbilicũ ꝛ lũbos. ⌈ lumbos vocat loca q̃ ſunt a dextris ꝛ a ſiniſtris circa inteſtina minuta. ℭ Vel poſſumus dic ꝙ p lũbos intelligat renes. lũbi. n. renes ſunt. ſicut dł in tegni tractatu de cauſis. cap. de cauſis ꝑſeruatiuis. Et vocauit hãc ſpẽm hydropiſis in ꝑn. ꝯſurgere ex lũbis ꝛ ilijs: vñ qđ hic dixit. ⌈ circa vmbilicũ. ⌉ ibi dixit. illia. i. loca vacua q̃ ſunt in hypocũdrijs. ℭ D. vł ꝙ iſte dolor deberet ẽẽ circa ſtoᵐ. nã. d. Gal. de acci. ꝛ mor. lib. 6. ꝙ cã timpanie ẽ peccatũ ꝑme digeſtionis. ℭ Ad hoc videó ꝙ ꝑmũ peccatũ ꝯ̃ctũ fuit in ſtoᶜᵒ: tñ apud loca pxᵃ epati p ſentiť dolor, pro ſicut: ꝛ iʒ dicať ꝙ cã timpanie ſit corᶦᵒ prime digeſtionis: tamen niſi epar compatiatur. non poſſet fieri hydropiſis.

ℭ De ꝯ¹⁰ ꝟo duᵉ. nã ponit iſtã hydropiſim ꝑcedere a cauſa calida. qđ nõ vł. nã gñio vẽtoſitatis eſt a friᵒ. ſicut dł de acci. ꝛ morbo lib. 6. ℭ D. hydropiſis eſt egritudo mãlis cuius cã eſt mã friᵃ exuberãs ingrediẽs mẽbra. ꝛ creſcũt p cã. aut mẽbra manifeſta oia: aut loca vacua in qbus ſunt regimẽ nutrimẽti ꝛ humoꝝ. ſicut. d. Auic. 3ᵒ cañ. cap. ꝑmo de hydropiſi. Cum ergo in diffinitione eius ponatur ꝙ ſit ex frigida cauſa. oportet oẽm hydropiſim eſſe ex cauſa frigida.

ℭ Ad hoc dico ꝙ gñio vẽtᶦᵒ: ꝑcedit a caliditate diminuta. nã oino ablata calᵉ nõ põt vẽtoſitatẽ facere: q2 nõ poteſt diſſoluere humores groſſos ꝛ viſcoſos in mãm ventoſaʒ. caliditas aũt multũ fortis vẽtoſitatẽ deſtruit. ꝛ ꝑpter hoc d. Hip. infra viiᵃ parᵃ ꝙ febris curat dolorẽ q nõ eſt a flegmone: vñ dico ꝙ in hac idropiſi lʒ ſit calitas in epate q̃ illã ventoſitatẽ generat: tñ illa caliditas eſt minor q̃ʒ vt eaʒ diſſoluat. ꝛ eſt maior q̃ʒ vt eã nõ moueat ꝛ generet. ergo ratio ne iſta. ſ. q2 ipſa caliditas nõ põt illam humoroſam materiam cõſumere. imo reſoluit eã in vẽtoſitatẽ dicit calor diminutus: ꝛ hoc vult Gal. in lib. 6. de acci. ꝛ morbo ponens

exeᵐ de generatione nebule in aere: q2 nec in magno calore nec in magno frigore generaľ. Itẽ rõne mãe ex qua generatur vẽtoſitas illa: põt dici cã eius frigida. nã huᶦᵒ friᵉ. ꝛ groſſi ſunt mã illius vẽtoſitatis. ergo pʒ ꝙ põt dici cauſa idropiſis frigida. ſiue ſit timpania ſiue alia ſpẽs. tñ quicqd ſit. iſta ſpẽs nõ dł ꝑprie idropiſis. q2 in ea nõ eſt aqua cum hoc nomen. idropiſis. ſit ſumptum ab aqua. ℭ Aut dic alr ꝛ melius ꝙ generatio vẽtoᶦᵒ in timpania ſit ex incõpleta pᵃ digeᵒᶜ. ſicut. d. Gal. 6ᵒ de acci. ꝛ mor. cap. p̃. §. ⌈ vnde ſolũ. Ipᵃ aũt digeſtio non cõpleť ꝑpea q2 virtus digeſtiua nõ eſt ꝑportionata ſue actioni quã dʒ agere. hec aũt diſproportio ꝯtingit 2ᵉ vno quidem mõ rõne mãe cibalis in quã agit qñ eſt multa ꝛ vẽtoſa nãliter. ſicut multitudo fabaruʒ. in tali. n. mã cibali virtus digeſtiua nõ põt cõplere ſuã operationẽ lʒ ipa virtus ſit abſolute fortis. ſ. q2 cõplõ ſtomaci ſit tempata. 2ᵒ ꝟo mõ cõtingit iſta diſproportio rõne virtutis propter malã cõplõnẽ. hec aũt mala cõplõ 2ᵉ eſt. vna qdeʒ eſt mala cõplõ ſtomaci: frigida ꝛ huᵃ q̃ nõ ꝑmittit caloreʒ innatũ tãtũ digerere cibũ lʒ ẽt ſit cibus nõ vẽtoſus quãtũ ſufficit ad digeſtionẽ epatis. vñ tũc epar de tali cibo nõ bñ digeſto in ſtoᵒ facit ventᵒᵐ. Alia ꝟo mala cõplõ eſt fortis calitas accidẽtalis ſtoᶜᶦ. ꝛ epatis q̃ opaľ in mãm cibalem anteq̃ʒ virtus digeſtiua cũ calore innato ſuã cõpleat actionẽ: quare ꝯuertiť cibus in vẽtoſitatẽ ꝑpter illã fortẽ. caliditatẽ agẽtẽ in mãm nõdũ digeſtã. hec aũt vł eẽ ſnia Auic. 3ᵒ cañ. cap. de cã timpanie. ꝛ ex hoc pʒ ꝙ timpania ſemꝑ procedit a defectu caloris innati ſtoᶦ nõ ꝑficiẽtis ſuaʒ operationẽ. ꝑ aliquã diſproportionẽ quã hʒ ad ſuã mãm. ille tñ defectus non eſt vltimatus vt calor nõ moueat. ℭ D. queritur. de hoc ꝟbo qđ. d. ꝯᵒʳ ꝙ vẽtoſitas in hac egritudine eſt incluſa in globoſo inteſtino. vł. n. ponere ꝙ mã timpanie agregeť in inteſtinis. ꝛ ideʒ ponit in ꝯ¹⁰ 2ᵉ pn. ſuper illo. §. ⌈ cõſurgit aũt ex lũbis ꝛ ilijs. ⌉ ꝛ ideʒ vł per Auic. 3ᵒ. cañ. cap. de cauſis timpanie. d. n. ꝙ mãe iſtius vẽtoſitatis ſunt ꝯtẽte in ꝑtibus ſtoᶜᶦ. ꝛ inteſᵗ. ℭ D. ad hoc. ſ. ratio ꝙ timpania ſit ex peccato ꝑme digeſtionis. ſicut dictũ fuit ſupra. ergo i mẽbris pᵉ digõnis adunabaľ vẽtoſitas timpanie.

ℭ Ad cõtrarium aũt eſt autᵒᵉ. ꝛ ratio: autᵒʳ qdẽ eſt haliabatis lib. 9. cap. de paſſionibus timpanie. d. n. expreſſe ꝙ in timpania agregaľ ventoſitas inter ſifach ꝛ inteſtina. ꝛ idẽ innuiť in viatico cap. de idropiſi. Ratio autẽ eſt talis: nam aſclites nõ differt a timpania per locũ mãe ſed ꝑ cius ſpẽm: nã cã timpanie eſt vẽtoſitas. ꝛ cã aſclitis eſt aquoſitas. ꝛ h volunt oẽs aut. medicinales de hydropiſi tractãtes. Item ſi mã iſta colligereť in intᶦᵒ. tũc eſſet colica vẽtoſa: ꝛ tunc aut cito interficeret aut cito curaretur.

ℭ Ad hoc aũt dõm eſt ꝙ iſta ventoſitas incipit generari in ſtomacho. ꝛ inteſtinis ꝛ cõpletur eius generatio in epate: aggregatio ꝟo eius ſit inter ſifach ꝛ intᵃ vbi aggregatur aqua in aſclite: ꝛ ab epate procedit ad illũ locum: ſicut aq̃ procedit in aſclite. Credo tamẽ ꝙ iſta ventoſitas aliquãdo cõpieť in ſtomacho ꝛ inteſtinis pter hoc ꝙ vadat ad epar.

ℭ Ad auctoritates ꝟo Gal. iam patet reſponſio per expoſitionem. nã quando. d. ꝙ iſta ventoſitas clauditur in globoſo intᵒ ipſe hoc intelligit fieri tempore quo ſiunt tortiones. ꝛ adhuc nõ eſt timpania: cum ꝟo facta fuerit timpania. illa materia ibit ad locum vacuum: ꝛ ſimiliter intelligiť illud qđ dicitur in cõmẽto pnᵒ. Et ad autᶜᵐ Auic. ſimilis eſt reſponſio. ꝛ ad rõnem ſumptaʒ a prima digeſtione.

ℭ D. d. ꝙ in timpania non eſt aliqua aquoſitas. cuius contrarium dicitur in viatico cap. de idro. dicitur enim ibi ꝙ in aſclite aquoſitas ſuperat ventoſitatem. ſed in timpania ventoſitas ſuperat aquoſitatem.

ℭ Ad qđ dicendũ ꝙ cũ Gal. d. non eſſe aquoſitatem in timpania. ipſe non intelligit ꝙ ibi nullo modo ſit aquoſitas: ſed intelligit ꝙ non ſit ibi tanta ſicut in aſclite. ꝛ hoc patet per tranſlationem. py. dicit enim. ⌈ Non tamen humidum

Marginal notes: Unde tipania procedat a cauſa calida ſa[…]; Unde vẽtoſitas tipanie ſit icluſa i globoſo inteſtino; Qꝙ i timpania ſit aliq̃ aquoſitas.

demū quēadmodū aſclitem. Non.n. negauit aquoſitatem a timpania: ſed negauit equalitatem aquoſitatis in timpania et aſclite. Alie vero innumerabiles ſunt queſtiones de hac materia quas dimitto.

Aphoriſmus. XII.

Quibus ventres lienterici hyeme: ſuperius medicari: malum.

Theo. **Quoꝝ alui leuitate inteſtinoꝝ infeſtant hyberno tempore: eos ſupra purgare malum eſt.**

Leo. **Quorū alui iteſtinoꝝ leuitate laborāt hyberno tempore: ſupra purgari: malum.**

Commentum Galeni.

Liēteria quid. Liēteria eſt cū id qđ comedit̄ in eiſdē q̄litatibus: q̄bus ꝑ fuit cito egredit̄. Fit āt ex defectione ꝯtētiue v̄tutis: que ex mala ſtōchi ꝯplōne et inteſtinoꝝ accidit. et aliqñ ꝑp vlcera et puſtulas in ſtōchi vel inteſtini ſupficie eſt. Hic autē morbus in ſtōchi vel hoꝝ mēbroꝝ cōn dominat̄: et aliqñ ex ſtaſe frido et acetoſo in ſtomacho vel inteſtinis incluſo. Vulnera aūt ex humoribus ſunt calidis: quos neceſſe eſt p ſuperiora purgari: q2 leuius eſt eos ita emitti: ſed nō tamen hyeme. Humores vero flegmatici ſi ſunt in iteſtinis inuiſcati: non tamen cum vomitu ſunt purgandi: q2 nihil exit eoꝝ vomitu: niſi qđ in ſtomacho ſolo fuit: et q2 flegma inferiora petit quod fuit cauſa huius morbi: melius per inferiora purgantur q̄ ſuperiora.

Expoſitio Thaddei.

Docuit Hip. in apho. precedēti ꝯ̄ ſuper timpaniam. mō docet modū purgandi lientericos in hyeme. et d. q̄ in hyeme non debent purgari per partem ſuperiorem.

Lo circa hunc apho. ſic procedit. nam primo notificat lienteriā per diffinitionē. 2° per cauſarum pōnem. 3° ponit cām veritatis apho. durat pma vſq3. Fit autē ex defectiōe cōtētiue. 2ª vſq3. Vlcera autē. 3ª vſq3 ad finē. Dicit ergo de prima parte q̄ liª eſt cū comeſta et bibita cito egrediūtur in eadē qualitate qua ſumpta fuerant: et hec eadē diffinitio ponitur infra 6ª partª in ꝯto primi apho. De 2°. d. q̄ cā lienterie eſt 3ª. ſ. defectio cōtentiue ex mala cōplexiōe: et ſcias q̄ omnis mala cōplo. ſ. deficere cōtentiuā ſicut dictū fuit ſupra ptª 3ª 21ª cā eſt vulnera ſtoⁱ: et inteª que nō pmittunt retineri comeſta et bibita ꝑpter pūcturā: 3ª cauſa eſt flegma lubricare faciens potiſſimū in ſtoᵒ et in inteſtinis.

De 3°. d. q̄ quādo lienteria eſt propter vulnera ab acutis huᵒ nō o3 in hyeᵉ fieri purgatio p vomⁱᵗ. l3 ſit materia cholerica. q2 in hyeᵉ talis humor manet quietus ſicut dictum fuit ſupra in ꝯto illius apho. Graciles et facile. Quando vero lieª eſt de flegᵉ lubrico: tunc etiā per vomitū nō cōpetit purgatio. et hoc triplici rōne. et q2 humor flegᵉ eſt grauis. et q2 hyems cōtradicit cholerico humori. ergo magis flegᵒ. et q2 flegma iſtud eſt in inteſtinis. per vomitū autē non purgatur niſi qđ eſt in ſtomacho.

Utrum vomitus cōpetat in lienteria. **Circa** hūc apho. pmo dubitat̄ de tex. 2° de ꝯtᵒ. De tex. quidē ſic. nā videt̄ q̄ in lieª cōpetat vomitus: q2 euacuatio o3 fieri per loca oppoſita ſicut. d. Gal. in. 13. de inge. ſani. vt ſi materia cōtinet̄ inferius: purgetur per vomitum. et econuerſo. ergo cum in lienteria declinet materia ad inferiora competit ſuperior purgatio.

Ad hoc dico q̄ ſine dubio. ſi nos volumus cōſiderare naturam morbi et deriuationem materie. debemus euacuare per ſuperiorē partē: ſ3 cōſiderādo inclinationē materie ratione temporis. magis competit purgatio per inferiora. tu autem pondera iuuaᵗᵃ et nocumenta ſm alios canones.

Utrum in lienteria comeſtum et bibitū in eadē q̄litate exeant. De cō. vero ſic. nam ponit q̄ in hac paſſione egreditur comeſtum et bibitū in eadē qualitate. ſed cōtra. na3 ſi in eadē qualitate exit. tunc nulla digeſtio facta eſt in ſtomacho: q2 digeſtio eſt alteratio in propriā qualitatē eius qđ nutrit̄ ſicut dicitur. 2° de n̄alibus virtutibus. ſed ſi nulla facta eſt digeſtio. tunc nullū fit nutrimentum. q2 nihil nutrit niſi qđ tranſit per tres digeſtiones: ergo cū lienª ſit longa paſſio. quō poſſet eger viuere ſine nutrimento tā longo tempore? Cū ſit dictū ab Hip. in primo reg. q̄ longior terminus abſtinentie ſit. 7. dierū. Ad hoc dico. q̄ ſine dubio aliquid retinet̄ et maior pars emittit̄ illud aūt qđ retinet̄ digeritur et nutrit: ſed non ſufficienter. et ꝑp hoc deficit corpus in hac paſſione: ſed de hac materia ſufficientius diſputabitur infra particula. 6. ſuper apho. primo.

Utrū p vomitū euacuet̄ ſolū illud qđ ē in ſtoᵒ. Ꝯ. Dubitat̄ de hoc qđ. d. q̄ per vomitū nō purgatur niſi qđ ē in ſtomacho: nā voᵗ euacuat de toto corpore. ſicut dictum eſt ſupra in illo apho. In pharmacijs. Jt patet etiā per Auic. fen 4ª lib. primi. nā. d. q̄ vomitus a ſuperioribꝰ attrahit et ab inferioribus eradicat.

Ad hoc dico q̄ 2ˣ eſt euacuatio. de ſtomacho. ſ. mediata et imediata. vnde vomitus euacuat de ſtomacho ſolo imediate: ſed mediate de toto corpore.

Aut dic q̄ vomitus nō euacuat niſi qđ eſt in ſtomacho: cū leuitate. qđ aūt eſt inferius a ſtomacho euacuat cū labore. et propter hoc dixit Auic. q̄ vomitus euacuat ab inferioribꝰ.

Aphoriſmus. XIII.

Ad helleboros his q non facile ſurſum purgant: ante bibitionem oportet prehumectare corpora: plurimo nutrimento: et requie.

Qui non de facili ſupra: veratro purgantur: eorum corpora ante potionem: humectanda ſunt cibo pleniore: quieteq3. Theo.

Ad helleboros qui non facile ſupra purgantur: eorum corpora ante potionem pluri cibo atq3 quiete humectanda ſunt. Leo.

Commentum Galeni.

Nā illius cui elleborus dādus eſt: ſi facilis ſibi ſit eductio aū tentare op3: cuius rei ꝓbatio eſt cū re vomitiua et humectatiua. Si aūt h̄ nō ſunt ſibi facilia: nō elleborū demus ſibi niſi prius corpus ꝑparemus. Qđ duobus fit modis. Aut cum aſſuefactione vomitus: ad qđ tñ nō Hip. intendit: hoc. n. vile eſt et ab oībus ſcit̄. Aut ex corporis humectatione: et hoc melius que pūmo cū nutrimento et requie efficitur. De requie. n. palā eſt: ſicut. n. corpus deſiccāt exercitia: ſic et requies cuſtodit humectationes et nō diſſoluit eas: multus vero cibus abſolute non humectat: ſed iſ ſolus qui omni caret ſiccitate. i. acredine vel ponticitate: ſalſedine et amaritudine: et fortaſſis non eſt vocandus cibus abſolute: ſed medicinalis cibus maxime. Solus ergo cibus ſine cuiuſlibet rei additamento naturaliter humectat ſubſtantialia mēbra corporis: et requies vero accidētaliter. ide. n. dicit̄ humectare: q2 non deſiccat humiditatē cibi in corpe. Aqua vero ſi bibat̄ vel in ea qs balneet̄ ſubſtātialia corporis mēbra inde non humectant̄: qđ certificabis ſi libros nr̄os de naturalibus virtutibus legeris: et libros de pliſi.

Expoſitio Thaddei.

Cum ſupra determinauit de regione euacuationis. determinat modo de quodam partⁱ euacuatiue per vomitum ſcilicet elleboro. et planum eſt qđ dicitur.

Lo circa hunc apho. ſic procedit. nā primo ponit qualiter oportet nos cognoſcere eos qui facile vomunt. 2° exponit qualiter nutrimentum et requies preparant corpus ſumpturū elleborū. durat prima vſq3. Qđ duobus ſit modis. 2ª diuiditur in 2. nam primo oſtendit qualiter nutrimentum et requies humectant corª, 2° remouet duo dubia incidētia durat prima vſq3. Solus ergo cibus. Dicit ergo de pmo q̄ qñ volumꝰ ſcire an aliqs facile vomat: op3 nos cognoſcere dādo ſibi aliq̄ vomitiua leuia. ſicut ſyrᵐ acetᵐ. et Vomitiua leuia.

ſemē rapaꝝ aut atriplicū: ⁊ ſi facile vomat talia. tūc facile vomit. ſi ꝟo non facile vomit. tūc opꝫ preparare corpus.

De 2°. d. ꝙ corpus ꝑparat̃ ad aſſumēdū elleborū duobus modis. ſ. ꝑ multū nutrimētū ⁊ requiem. reqes. n. humectat corᵒ. qꝛ motus deſiccat corᵒ. ergo reqes cuſtodit huᵐ. Jtē multus cibus humectat corpus. ⁊ nō dico abſolute cibus: qꝛ cibus pōticus aut acer aut amarus nō humectat. ſꝫ ſolū ille cibus humectat corpus q caret oī qualitate medicinali: ⁊ ſi ꝟe volumus loq. cibus ille qui abſolute dī cibus eſt ille q humectat. qꝛ cibus medicinalis nō dicitur abſolute cibus. ſed cum hac determinatione ſcilicet. medicinalis.

De 3°. d. ꝙ poſſet aliqs dubitare an cibus ⁊ quies eodeꝫ mō humectēt corpus? ⁊ ipſe. d. ꝙ nō. qꝛ cibus per ſe humectat: ſꝫ quies ꝑ accñs humectat ſolū. ſ. qꝛ nō deſiccat. Jtem poſſet aliqs dubitare an aq̄ humectet mēbra ſubſtātialia. Et ipſe r̄ndet ꝙ lꝫ potus humectet mēbra ſubſtantialia tñ aqua nō humectat. neqꝫ approximata per modum balnei. neqꝫ per modum potus.

Ors ſum/ pturi hel/ lebor per multū nu trimētū et reqeꝫ ſunt ꝑparādi.

Circa hūc apho. duᵉ ꝑmo de tex. 2° de ꝯ°. De ꝑ. duᵉ ꝺ hoc qḋ dixit. [ad elleboros] quare dixit in plurali. Et ſi dixeris ad hoc vt cōprehēderet ambas ſpēs hellᶦ nō eſt verū qꝛ helᶦ niger nō purgat ꝑ vomitū. Dicēdū igit̃ ꝙ dixit ꝓpt diuerſos modos approximationis ipſius helᶦ pōt. n. helᵒ multis modis approximari. ſ. mediate ⁊ imeᵗᵉ. mediate ſicut ſi figat̃ radix helᶦ in radice raphani. ⁊ radix illiꝰ raphani det̃ imeᵉ ꝟo multipl̄r. ſ. cū ſua ſubā. vl' eiꝰ decoctio vel eius ꝑmixᵒ cū ſubā. ſicut ſi det̃ radix eius ſic̄ eſt. ⁊ eſt modus peſſimus: cū decoctione. vt ſi decoquat̃ in aliquo liquore: cū permixtione vt ſi cōponat̃ cū aliis medicinis ſic̄ qñ ſiunt pillule vel ellīa vel ſyrupi. De 2° ſic: ipſe. n. docet ꝑparare ſumpturos elleborū ꝑ multū nutrimentū ⁊ requiē. Sꝫ talis nō vī eſſe ꝑparatio. qꝛ ꝑparatio in purgatione eſt ſubtiliatio m̄ae ⁊ ampliatio canaliū. ſicut. d. Aul. de regulis purgationū. ⁊ Gal'. in ꝯ° illius apho. [corᵃ vbi quis. vult purgare.] ſꝫ multū nutrimētū ⁊ reqes ingroſſat humores ⁊ vias opilat. quare eſt ꝯ̄riū digeſtioni qḋ ꝺ dī.

Ad hoc dico ꝙ ad ſumēduꝫ ellm debet̃ 2ᵉ ꝑparatio. vna quarū eſt ad habilitandū m̄am vt facile educat̃. ⁊ talis oꝫ fieri ſubtiliādo humores groſſos ⁊ incidēdo viſcoſos ſicut dicit̃ 11° de inge. ſa. ⁊ 4° can. Auic. fen ꝑᵃ de cura febrium putridaꝝ in gn̄ali. Et alia ꝑparatio eſt defenſio corᵗᵉ: ne ledat̃ a forti meᵈᵃ lꝫ aūt leſio pōt 2ᵉ fieri. vno qdē mō ꝑpt turbationē q̄ ꝯtingit. inter motū m̄ae ⁊ motū meᵉ. nā medᵃ vomitiua mouet humores ſurſum. ⁊ nā hoīs difficile vomētis. mouet eos deorſuꝫ. ⁊ ꝯ̄dicit motioni q̄ eſt ſurſum. ⁊ ſic cōtingit tractio in diuerſa. q̄ ꝓhibita eſt in purgationibus. ſicut dī in ꝯ° illius apho. [ſub cane ⁊ añ caneꝫ.] ⁊ ꝑ can. fen 4ᵃ cap. 3°. huius aūt expōnis ꝓbaᵒ eſt. qꝛ talis ꝑparatio nō oꝫ fieri in facile vomētibus. Cū ergo humectat̃ corpus fit corpus aliquātulū aptū ad vomitum. qꝛ nā faſtidit̃ ex multa humiditate. Alio ꝟo mō pōt fieri leſio ꝑ elleboꝝ ſi nō inuenerit m̄am in corᵉ. q̄ ſit ei ſufficiēs obm ꝓp qḋ erit caret corpus. huius aūt ꝓbatio eſt qḋ. d. Gal'. infra in ꝯ° illius apho. [ellebors piculoſus] i. d. n. ꝙ fortis medicia debet̃ forti egritudini. cū ergo in corᵉ ſit humor q oꝫ purgari per ellm. tamen non quātitatis ſufficientis ad fortem medicinam. multiplicabitur illa materia cū humectatiōe.

Qrē quies faciat cor/ pus facile ad vomi/ tum.

Ꝺ. non videtur ꝙ quies ſit cauſa que faciat corpus facile vomere. qꝛ infra. d. ꝙ quies ſiſtit vomitum.

Ad hoc dic ꝙ quies 2ᵉ cōparatur ad vomitū vno quideꝫ modo ad multiplicandum materiam ante vomituꝫ. ⁊ hoc modo preparat. Alio ꝟo modo poſtq̄ꝫ vomitum iam medicina incepit. ⁊ hoc modo ſiſtit vomitum.

Qrē hu/ mectatio ſit bona ꝑ paratiō ad vomituꝫ.

Ꝺ videtur ꝙ humectatio non ſit bona preparatio ad vomitum. nam humores leues debent per vomitum purgari. quare oportet purgari humores cholericos.

Ad hoc r̄ndeo. ⁊ dico ꝙ illa ꝑparatio. ſ. humectatio non ſit niſi ad hoc vt corpus non ledat̃ a fortitudine medicine ⁊ nō ad hoc vt ipſi humᶜᵉ purgent̃. inutile. n. foret vt humᵒ ad hoc generarentur vt ſtatim purgarentur. ⁊ etiam vt facile fiat purgatio multiplicatis humoribus.

Ors cibus humectet abſolute.

De ꝯ° ꝟo ſic. nā. d. ꝙ cibus abſolute nō humectat. nam videt̃ ꝙ abſolute cibus ſit ille qui humectat. nā cibus medicinalis non eſt cibus abſolute: ſed cum determinatione.

Ad hoc dico ꝙ 2ᵉ dicit̃ aliqd abſᵗᵉ. ſ. vlr ⁊ ſine determinatione. vnde dico ꝙ acciᵖᵒ abſolute. i. vlr tunc cibus abſolute nō humectat qꝛ nō oīs cibus humectat. ſi aūt accipiatur abſolute. i. ſine determinatione. tūc cibus abſolute dictus eſt ille qui humectat. nā cibus abſolute eſt vere cibus: cibus ꝟo medicinalis eſt cibus cum determinatione.

Ꝺ. ipſe. d. ꝙ cibus abſolute dictus humectat ⁊ non cibus medicinalis. ſed cōtra. drīa. n. inter cibum abſᵗᵉ. ⁊ cibū medicinalem eſt ꝙ cibus addit in ſubam corporis. ſꝫ medicina alterat. ſicut dicitur primo de ſimplicibus medicinis ⁊ in 10° de cibis. quare cū humectare ſit alterare. cibus abſolute non humectat: ſed cibus medicinalis.

Ad hoc dōm eſt ꝙ 2ᵉ eſt humectatio ꝑ cibū. vna qdē per alterationem. ſicut facit portulaca ⁊ cucurbita. ⁊ hāc facit cibus medicinalis. ⁊ alia eſt humectatio ꝑ multiplicationem ſube nutritiue que membro adiuncta. ſ. ipſum huᵐ.

Utruꝫ aq̄ humectet mēbra ſb/ ſtantialia.

Ꝺ. ipſe. d. ꝙ aqua nō humectat membra ſubſtantialia. cuius ꝯ̄rlū. d. idē Gal'. 10. ꝺ ige. ſa. ⁊ Aui. fen 2ᵃ cap. ꝺ balneis.

Ad hoc r̄ndeo ꝙ 2ᵉ eſt huᵒ vna per viā infuſionis. ⁊ alia per viā nutricationis: vñ aqua pōt humectare mēbra ſubſtātialia per viā infuſionis ⁊ madefactionis. ⁊ non ꝑ viam nutricationis. qꝛ ipſa non nutrit. ſicut dicitur ab Auicen. cap. de aqua fen 2ᵃ lib. primo.

Aphoriſmus. XIIII.

Cū biberit qs helleboꝝ: ad motiones qdeꝫ corpus magis oportet ducere: ad ſomnos vero ⁊ imobilitates minus. Declarat autem nauigatio: quoniam motus corpora turbat.

Cum qui veratrū biberit: ad corporis motiones magis: ad ſomnos quieteſqꝫ minus ducito. Motiōe corpꝰ turbari: īdicio ē nauigatio. Theo.

Cum biberit quis helleborum: ad motiones quidem corporum, ducere magis ad ſomnos vero: atqꝫ quietem minus. Jndicat autem nauigatio, turbari motione corpus. Leo.

Commentum Galeni.

Mōſtrauit Hip. q̄re nec̄e ſit corpa helleboꝝ ſumētia moueri: qes. n. corpa in ſuis q̄litatib' ſac̄ manē: motus aūt mouere ⁊ turbare: ſic̄ vī in nauigātibꝰ nauē agitātibꝰ: qbꝰ corpora ſolo motu mouent̃: ⁊ quāto magis fiet actio. ſ. ꝑturbatio ſi motꝰ ⁊ potio ſil' adunant̃. Joāniculus. Ego nauigationē in qbuſdā nō inueniſſꝫ potiꝰ nomē qḋdā faſtidiuꝫ ⁊ abominationē ſignans: vt ſic aphoriſmꝰ iſte hēat ſe. Declat abomiatio vl' faſtidiū: ſꝫ ſeq̄ntia motū corpoꝝ: qꝛ corpus nec̄e ē mouē ⁊ turbare vētres. motiōe nāqꝫ ⁊ hūores mouent̃: ⁊ corpus turbat̃: his aūt motis: reqeſcendi facultas nō dat̃ helleboro: ſꝫ in ipſa ꝑturbatiōe ſubito purgādo cū fece emitit̃. Si. n. diu moraret̃: paulatim hūores ⁊ carnē deſiccādo: ſpaſmū īferret ⁊ morte. Moueat̃ igit̃ corpꝰ ꝟt ſcā ꝑturbatiōe, q̄ſi ī magno motu vexet̃ helleborꝰ. Motio nāqꝫ corpa ꝑturbat: qḋ nauigatio declarat: ⁊ hoc eſt quod intendit: cum dixit Hip. Declarat autem nauigatio.

Expoſitio Thaddei.

Cū docuit Hip. qualr̄ debeat ꝑparari ille q oꝫ ſumē elleᵐ docet mō q̄liter debeamꝰ adiuuare ⁊ ꝯfortare euꝫ q ſumit ellm. ⁊. d. ꝙ qñ aliqs ſumit ellm opꝫ ipſuꝫ mouē ⁊ nō qeſcere. ⁊ vigilare ⁊ nō dormire. Coᵒʳ circa hūc aph. 2ᵉ. ſ.

nam ꝑmo ponit cām ꝟitatis apho.2° ponit diuerſitatē lr̄e. durat h° vſqȝ.[Joānicius.]Dicit ḡ ꝙ motus.ſ.eūm fortius opari.cuius cā eſt q2 ipſe motus humores agitat ⁊ cōmouet.⁊ ad motū reddit habiles.⁊ eūm cōmouet vt fortius opet̄.q2 fortificat agētē medicinā.⁊ mām vt obediat habilitat.ges ꝟo facit ꝯriū.naȝ humores facit ſtare in ſua qualitate ⁊ eūm non excitat ad motum.

¶De 2°.d.ꝙ in gbuſdā libris.loco nauigationis inuenitur aliud nomē.ſ.abominatio vel faſtidium.⁊ ad vltimum ad idem reuertitur vtraqȝ litera.

Quo motꝰ augeat operationē medicine aſſumpte.

Circa hūc apho.du' q2 ꝑcipit auctor motū fieri ad fortiorē operationē me'.⁊ vi ꝙ motus debilitet.nam motus mouet hu'ᵒˢ ꝑ corpus ⁊ ad cutim diſpergit ⁊ oē hō reꝑmit euacuationē me'.qᵭ ꝓbat' q2 balneū ⁊ aer calidus impediūt medicinā q2 diſpergūt hu'ᵉˢ.ꝑ corpus ⁊ ad cutiȝ trahunt.ſicut dicitur in cōmento illius apho.[ſub cane.] ergo motus videtur euacuationem impedire.

¶Ad hoc dico ꝙ motus duo.ſ. in corpore.vnū ē. q2 agitat humores ⁊ medicinā q̄ oȝ illos hu'ᵉˢ mouere.aliud ē q2 aliqualr̄ mouet aliquos humores ⁊ vapores ad cutiȝ ⁊ lacertos pp motū cor.vñ ſine du° quārū ē rōne illius hu'ˢ.pauci q ad cutiȝ diffundit' impedit' euacuatio illius humoris per ſeceſſuȝ.ſȝ plus ē adiutoriū qᵭ.ſ.agitādo hu.⁊ me'ᵃᵐ q̄ȝ ſit impedimentum qᵭ.ſ.ratione illius.⁊ ſic prodeſt.

¶Aphoriſmus. XV.

¶Cū volueris magis ducere hellebor̄:moue corpꝰ.Cū ꝟo ſtatuē:fac ſomnū:⁊ noli mouere.

Theo. **¶Cum libuerit vt veratrum amplius ducat: corpus moueto. Contra cū ſiſtendum cenſueris:ſomnum molitor:nec quicq̄ȝ moueto.**

Leo. **¶Cū volueris magis ducere hellebor̄:moue corpus.Cū ꝟo ſiſtē:ſōnū facito:⁊ nō moueto.**

¶Commentum Galeni.

¶In ꝑcedēti apho.mōſtrauit qūo corpa dēant apparari qbus elleborꝰ datꝰ ē:in h̄ ꝟo inuit qūo ceſſandū ſit.Dicēs ſi motꝰ ex nec̄itate corpus moueat: ges nec̄e ē vt extinguat: ⁊ ſomnꝰ maxie:l quo motꝰ aiatus vī geſcē exercēs ſenſus ⁊ lacertos ad volūtarios motus. Sic̄.n. motu irritat' nāā ita ⁊ gete mitigat':facta ergo purgatiōe fiat ges ⁊ ſomnus.

¶Expoſitio Thaddei.

¶In ꝑcedēti apho.poſuit Hip.qūo opȝ nos facē qñ elleborus ē ſumptus.in hoc ꝟo monſtrat qūo purgatio debeat ceſſare.⁊ etiaȝ quomodo debeat confortari eius operatio ⁊ planum eſt qᵭ dicitur.

¶Coᵒʳ circa hūc aph.ſic ꝓcedit.nā ꝑ ꝯtinuat.2° ponit cāȝ. durat h° vſqȝ.[motione nāqȝ.]De p.d.ſic ē poſitū in cōtinuatione.ſciēdū ē tñ ꝙ h° ps nō repit'.hñ in nr̄a tra'.De 2° d.ꝙ ſi motꝰ mouet hu'ᵉˢ mediō ges fac̄ eos manē in ſua q̄litate.⁊ maxie.ſomnus in quo geſcunt ꝟtutes aiales oēs ⁊ ſenſibiles ⁊ motiue lacertorum. vnde quies facit quieſcere hu.⁊ elleborum:vnde ſiſtitur.motus me':⁊ hu'ʳ.

Quo ſomnus ſiſtat operationē hellebori.

Circa hūc apho.du'.nā ponit auctor ꝙ ſōnꝰ ſiſtit opationē ellebori.ſȝ non vī. q2 in ſōno opant' ꝟtutes nāles ⁊ melius q̄ȝ in vigilia.ḡ cuȝ ois me' nō opet' niſi mediāte nāli virtute melius operabitur in ſōno q̄ȝ in vigilia.

¶P.d.Auic.ꝑ cañ.fen 4ᵃ cap.5° ꝙ ſōnus facit meliꝰ opari me'ᵃᵐ fortē.vnde ꝑcipit dormire ſupra fortem medicinam ⁊ non ſuper debilem.elleborus autem eſt fortis medicina.

¶Ad hāc qōnē dico ꝙ ſōnꝰ debilitat me'ᵃᵐ.⁊ fortē ⁊ debilē ſi fiat poſtq̄ȝ me'ⁿᵃ incipit mouere.Si aūt fiat añq̄ȝ me'ⁿᵃ inceperit mouere.tūc ſōnus ꝯfortat medicinā fortē ⁊ debilitat debilem.⁊ forte hoc modo voluit intelligere Auic.

¶Aut forte Aui.alr̄ itellexit cū dixit ꝙ dor' ſup fortē me'ᵃᵐ facit eā melius opari.[vt dicamꝰ melius.i.ſuauius.]Ita ꝙ ſomnus fiat ad remittendum fortitudinem medicine.

¶Aut dic ꝙ Auic.loquit' ibi de me' ſolᵘᵃ vētris.hic aūt loquit' de me' vomᵘᵃ i vñ ſup vomitiuā nō eſt dormiēdū ſiue debilis ſiue fortis ſit: ſȝ ſup ſolutiuā vētris opȝ dormire ſi medicina ſit fortis.ſi ꝟo debilis nō opȝ dormire.ſȝ p h̄ ois nō ſoluit' h° ratio.tu aūt dic ꝙ ſi quis bene conſiderat iam ſoluta eſt.q2 in ſomno fortificatur actio medicine.Si dormiatur anteq̄ȝ incipiat mouere.

¶Aut dic ⁊ melius.ꝙ expulſiua nālis nō opat' ſolū ꝑ ſe ſed depēdet eius opatio a ſenſitiua aiali q̄ ſentit nocᵐ.⁊ a motiua lacertorum que adiuuat expulſiuam naturalem.

¶Aphoriſmus. XVI.

¶Helleborus periculoſus ē ſanas carnes habentibus.Spaſmum enim facit.

¶Veratrum periculoſuȝ ijs eſt:qui corpore integro ſunt.Facit enim conuulſionem. Theo.

¶Carnes ſanas habentibus helleborus periculoſus.Facit enim conuulſionem. Leo.

¶Commentum Galeni.

¶Hippocrates añ portēdit qūo corpꝰ pharmacia vlr purgādū ſit:mō ꝟo oñdit purgationē ꝑticulareȝ hellebori: vñ iſti duo apho.talr̄ poſſūt ꝯtinuari:ſana hñtes corpa in pharmacijs expurgari exſoluunt':vñ ⁊ helleborus ſana hñtibꝰ corpa ꝑiculoſuȝ ē.Nemo inqt ſanis hellebor̄ dare pſumat: det aūt his gbꝰ hūorū diſtēperātia:nimia ſupfluitate facta eſt:vt forti infirmitati fortis medicina occurrat.Si.n.ſuperfluos in eis nō inuenerit humores:deſiccādo facit ſpaſmū.

¶Expoſitio Thaddei.

¶Hip.in quodā apho.2ᵉ pr'ꝑpoſuit ꝙ hñtes ſana corᵃ.exſoluunt' i phar.mō ꝟo pri' loquit' ō nocᵘᵒ pharmacie i corᵇᵘˢ ſanis.q2 de nocᵘᵒ ellebori.⁊ planum eſt qᵭ dicitur.

¶Coᵒʳ circa hūc aph.duo notat.nā ꝑ ponit ꝯtinuationē.2° ponit cām ꝟitatis apho.durat h° vſqȝ.[Nemo inqt.]Jr h° ps nō ē i nr̄a tra'.¶De ꝑ iā patuit ꝑ ꝯtinuationē.¶De 2° d.ꝙ ellē'.nō cōperit corᵇᵘˢ ſanis: q2 ipſe ē fortis meⁿᵃ: vñ ſi nō iueniat abūdātiā hu'ʳ.quos ꝯuenieter eiiet.ꝯuertit ſe ad ſanos hu.⁊ carnē.vñ fac̄ ſpaſmū ō inanitiōe.Q2 ō hac mā ſatis diſputatū fuit.ō.⁊ i qrta pr'ᵉ diſputabo.⁊ ibi aſſignabo oēȝ diiaȝ iter hūc apho.⁊.j.ponēdū:niō hic par ē diſputādū.¶Sȝ qret aliqs nūqd ſit necᵐ ſeq ſpaſmū.⁊ nō vi.q2 ſi elleᵒ pauce ſit q̄ȝtitatis nō facit ſpaſmū.nā medicia corrūpēs mēbra ſi ſit pauce q̄ȝtitatis nō ledit ſic̄ dī i ꝯᵗᵒ illiꝰ aph. [varicibꝰ.]Jr in 3° de ſimplici me'.⁊ in 3° de cōplōnibus.

¶Ad h̄ dic ꝙ oȝ nos itelligē.q̄ȝtitateȝ ell'tātā q̄ȝta cōperit. ſi corpꝰ hēt abundātiā hu'ʳ.⁊ iō cū dī ō me':ꝙ ipa fac̄ taiē opationē.ōbemꝰ itelligē q̄ȝtitatē ſufficiētē illi opatiōi:vt cū dicimꝰ venenū iterficit.aut ignis cōburit.itelligimꝰ vtrūqȝ hīc q̄ȝtitatē ſufficiētē ſue opatiōi.ſimila.n.ignis nō cōburit neqȝ milleſima pars ſcropuli veneni occidit.⁊ h̄ dicūtur a Gal.in ꝯᵗᵒ illius apho.[vbi cibus.]Jr i 3° de cōplōnibus.

¶Aphoriſmus. XVII.

¶Nō febricitātibꝰ exiſtibꝰ:ſi fiat faſtidiū:⁊ cordis morſus,⁊ tenebroſitas oculor̄:⁊ os amaricatū:ſurſum pharmacia indigere ſigñat.

¶Si qs nō febriēs ſedia exigit:⁊ cordis dolore aut caligiſoſa ꝟtigie iſeſtat':ac orȝ amaritudinē ſentit:purgatōe ſe egere pte ſupiore ſignificat. Theo.

¶Si qs febrē nō hñs,abſtineat a cibo ⁊ cordis morſuȝ:ſeu ꝟtiginē patit̄:⁊ oris amaritudinē ſentit:purgatiōe indigere p ſupiora ſignificat. Leon.

¶Commentum Galeni.

¶Cholera nāqȝ rubea diſtēperata:ſurſum vaporans:faſtidiū facit:cuius acredo cordis morſum:⁊ os facit amaricatū. Abſtinētia vero cibi eſt ablatio deſiderij. Cordis mor

ſus in ore ſtomachi eſſe intelliq: antiq hoc mēbꝛ ſemper cor appellare ꝯſueuerūt. Tenebroſitas eſt: cū ante oculos motus corpis cuilibz: vel nimia obſcuritas apparet: qȝ fit ex malis ⁊ pungitiuis humorib⁹: in ore ſtomachi ꝯtētis. A cerebro enim ad hunc locū magnus neruus deſcendit: vnde ſi os ſtomachi patiat̃: neceſſe eſt vt per ipſum actio animata patiatur: qȝ vł accidit omnibus humorib⁹ pungitiuis. Amaritudo in ore proprie eſt ex chole. rub. ⁊ bene dixit: his apparentibus: ſuperiori indigere pharmacia: idest vomitu ſignificat.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia ſupra poſuerat: ꝙ aliquādo erat euacuādum p vomitum: ⁊ aliqñ per ſeceſſum: ⁊ poſuerat circa hoc ſigna ſūpta a tpe ⁊ a qualitate corporis: ponit modo ſigna ſumpta ab accidētibus: ⁊ in hoc aphoriſmo ponit ſigna que ſumū tur ab accidētibus: que ſignificāt ſup indigētiā vomitus: ⁊ dicit ꝙ ſi aliqs nō febricitat: ⁊ habeat iſta accidētia. ſ. faſtidium ⁊ morſum cordis: ⁊ tenebroſitatem: ⁊ amaritudinem oris: tunc indiget medicina vomitiua.

¶ Cōmētator circa hūc apho. ſic pcedit. nā pmo ponit expōnē accñtiū poſitoꝝ in hoc apho. 2° infert ex expōne vocabuloꝝ. cāz Ꝟitatis apho. durat pma vſqȝ [⁊ bñ dixit] p⁹ in. 2. nā pmo ponit gñalē expōnē. 2. pticularem. durat pma vſqȝ [abſtinētia Ꝟo] illa. 2. diuiꝰ in 4ᵒʳ ſ3 ꝙ illa accñtia ſt 4ᵒʳ.

¶ Dicit ḡ de p° ꝙ chola q̄ abūdat in corpe fac̃ amaritudinē oris aſcēdēs ad os ⁊ fac̃ morſū cordis ⁊ faſtidiū. ⁊ ps iſta pma ē ſupfluus ſm trāſlationē Burg. ¶ De. 2. dicit ꝙ faſtidiū in h loco. ē idē qȝ abſtinētia. ⁊ abſtinētia ē abiatio deſiderati cibi. ⁊ h ꝯtingit pp abūdātiā chole. q̄ tollit appetitū. ⁊ rōne ſue caliditatis. ⁊ rōne ſue ſtimulatōis ⁊ redūdātie. morſus aūt cordis ꝯtingit pp cholam q̄ mordet ⁊ pungit os ſtōi. nā antiq vocabāt os ſtōi. cor pp ſilitudinē accñtiū que hñt cor ⁊ ſtōꝰ. tenebroſitas aūt ꝯtingit qñ a ſtō p duos neruos q aſcēdūt ad cerebꝛ aſcēdūt hūores pūgitiui. ⁊ fumi mali ⁊ nigri q faciūt imaginationē tenebroſā. Amaritudo āt oris a ſola cholā ꝯtingit. que in ſtō exñs aſcēdit vſqȝ ad os. qꝛ vna eſt pellicula tegēs ſtōm: ⁊ os ⁊ linguā ⁊ palatū. ⁊ dicit ꝙ a ſola cholera fit iſta amaritudo. q. d. alia accñtia pter amaritudinē oris pñt ꝯtingere vł ab oibus hūorib⁹ pūgitiuis: ſ3 amaritudo oris ꝯtigit a ſola cola ru.

¶ In vltima parte dicit ꝙ bñ fecit Hip. qꝛ dixit iſtis ſignis pſentibus pharmaciā ſupiorē. i. vomitiuā cōpetere. qꝛ ipſa oñdunt materiā eſſe cholericam ⁊ aſcēdentem ſurſum.

¶ Pōt alr ⁊ meliꝰ diuidi ⁊ poni ſnia huiꝰ ꝯmētī ſm trāſlatio piſani: vt dicat̃ ꝙ hoc cōmētū eſt 2ᵉ. ſ. additio Cōſtantini: ⁊ cōmētū Gal. durat additio vſqȝ [abſtinētia. n.] additione omiſſa. cōmētū Gal. diuiꝰ in. 2. in quaꝝ pma notificat hec accñtia. in hoc aph. poſita. vſqȝ [⁊ bñ dixit.] ibi ex notificatiōe iſtoꝝ accñtiū ꝯcludit Ꝟitatē apho. p° diuiꝰ in. 3. in quaꝝ pma notificat tria illoꝝ accñtiū. ſ. abſtinētiā ⁊ cordis morſum ⁊ tenebroſitatē p deſcriptiones vſqȝ [qȝ fit ex malis:] ibi notificat ea p cāe aſſignationes. ps illa. 2. diuiꝰ in. 2. in quaꝝ pma ponit cām illoꝝ triū accñtium. 2° ponit diſā inter cām illoꝝ triū accñtiū: ⁊ cāz amaritudinis oris. pma vſqȝ [qȝ vł accidit:] ſunt ḡ in pñti apho. 4. pticule. De quaꝝ pma dicit ꝙ faſtidiū eſt abſtinētia: ⁊ abſtinētia ē ablatio deſiderati cibi: ⁊ cordis Ꝟo morſus ē pūctura in ore ſtōci. Tenebroſitas Ꝟo eſt cū añ oculos appareat morꝰ alicuius corporis vel apparet nimia obſcuritas.

¶ De 2° dicit ꝙ tenebroſitas ꝯtingit ex malis humorib⁹: ⁊ pūgitiuis exñtib⁹ in ore ſtōci. cerebꝛ. n. colligatū ē cū ore ſtōci. cū duob⁹ magnis neruis: ⁊ pp h patiēte ore ſtōci. cōpatit̃ illi cerebꝛ. cerebro aūt patiēte neceſſe eſt aiatē Ꝟtutē pati: q̄re fit obſcuritas in viſu: ⁊ nota ꝙ 13 hic videat̃ Gal. ſolūmō ponere cām tenebroſitatis ipe tñ ponit cām alioꝝ accñtiū. nā cū ponat iſtos malos ⁊ acutos humores eē in ore ſtōci. tāgit ēt cām faſtidij: ⁊ morſus cordis p pñtiā iſtorū humoꝝ in ipſo ore ſtōi: ⁊ tāgit ēt cāz amaritudinis oris p aſcēſuz illoꝝ humoꝝ ad linguā p pelliculā in q̄ cōicat os ſtōi ⁊ lingua. ¶ De. 3. dic̃ ꝙ iſta accñtia q̄ in h apho. ponūtur cōiter pñt fieri ab oib⁹ hūorib⁹ pungitiuis. ſ3 amaritudo oris nō pt fieri niſi ab humorib⁹ pūgitiuis cholericis.

¶ De 4° dic̃ ꝙ ex noticia gñatiōis iſtoꝝ accñtiū p3 Hip. bñ dixiſſe: ꝙ pñtia taliū accñtiū ſignat indigētiā meᵉ ſupioris. i. vomitiue: ⁊ h eſt qȝ dic̃. dolor āt in ſiniſtra ⁊c̃. iſte tex. q ponit̃ in fine nō ē de ꝯ¹⁰. neſcio āt q̄r adiectꝰ fuerit: ſ3 q̄ret aliqs q̄re dixit Hip. ſi febricitātib⁹: ⁊ q̄r ñ poſuit abſolute.

¶ Ad h dico ꝙ iō h poſuit: qꝛ poterāt iſta accñtia ꝯtingere a feb. ⁊ tūc non cōpetebat pharmacia. ſupior neqȝ inferior ⁊ h pbat̃ p Gal. īfra in ꝯ¹⁰ illiꝰ aph. [nō febricitātib⁹ ⁊c̃.] S3 ꝯ hāc ſolōnē dicā īfra in ꝯ¹⁰ illiꝰ apho. ⁊ ſoluam. ¶ D. q̄rit̃ nūqd tali in quo iſta ſigna appent cōpetat medᵃ vomitiua in hyeme: ⁊ vł ꝙ nō. nā ſupra in duob⁹ apho. negauit medicinā vomitiuā cōpetere in hyeme ēt 13 mā ſit cholica.

¶ Ad h rñdeo: ꝙ in hyeme nō cōpetit mediᵃ vomitiua. vñ illi apho. ſupiꝰ poſiti debēt hic ſupponi. ¶ Aut dic̃ alr. ſ. ꝙ iſta accñtia non ꝯtingūt in hyeme niſi rariſſime ēt ſi mā ſit cholica. De his āt q̄ ſepe fiūt dant̃ regule medicinales.

¶ Aut dic ꝙ veꝝ eſt q̄ñ ē rōne tpis ꝙ tunc non cōpetit mediᵃ vomiᵃ: ſ3 pt ꝯpetē pp accñtia q̄ mltiplicata mutāt tpa.

¶ Aphoriſmus. XVIII.

¶ Supra diaphragma dolores: ſurſum pharmacia indigere ſignificant: quicunqȝ vero inferius: ſignificant inferius.

¶ Dolores qui ſupra precordia infeſtant: purgationē ſupra: qui infra: infra requirunt. Theo.

¶ Supra precordia dolores: purgatione indigere per ſuperiora ſignificant. Quicunqȝ vero inferiora moleſtant: per inferiora. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hic nobis Hip. oñdit oēm dolorē ſup diaphragma indigētē purgatiōe cū pharmacis ſurſum purgari oportē: ſub quo Ꝟo diaphragma purgatio iferior ē nccia. Uñ ⁊ indigentē dixit me in oī dolore ſupiori vł iferiori pharmacia ſupior vel iferior dāda ſit: ſ3 cū his h idiguerint. Et iō que ſup diaphragmate ſunt ſupiori idigēt purgatiōe qꝛ leuia ſunt: q̄ Ꝟo ſubꝰ iferiori idigēt: qꝛ grauia. vñ ſubdit̃. Quicūqȝ inferꝰ vadūt: iferiꝰ cogant̃ ire: ⁊ his inferior aperiat̃ porta.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In aph. pcēⁱⁱ poſuit Hip. q̄uo pbat̃ nccias ſupioris meⁿᵉ p dolorē vniꝰ mēbri. ſ. oris ſtōi. mō pbat nccitatē ſupioris ⁊ iferioris meⁿᵉ p dolorē oēm in ſupiori vł iferiori pte. ⁊ dic̃ ꝙ dolores q ſunt ſup diaphragma ſignāt idigentiā meⁿᵉ vomitiue. ſ3 dolores q ſūt ſub diaphraᵃ ſignāt idigentiā meⁿᵉ iferioris. ¶ Cōᵗᵒʳ ⁊c̃ hūc aph. ſic pcedit. nā p° pōit ꝯtinuatōe3 aph. ⁊ eiꝰ ſniam. 2° pōit expōnē hꝰ Ꝟbi idigē. 3° ponit cāz Ꝟitat aph. durat p° vſqȝ. vñ ⁊ idigē. 2° vſqȝ. ⁊ iō q̄ ſr. 3° vſqȝ ad finē: tñ nō ꝙ iſta trāſlaᵒ ñ pōit ī p° pte ꝯtinuatōe3.

¶ Dic̃ ḡ d p° pte ſic ego poſui. iā ī ꝯtinuādōe ⁊ ī ſnia: 2°. d. ꝙ iō autor poſuit idigē. vt oñdat ꝙ ñ p oī cā doloris dēmꝰ euare. ſ3 qñ dolor fuerit magnꝰ de q̄ ſit curādū. ¶ De 3° dicit ꝙ dolores ſup diaphraᵃ iō pharmacia voᵃ idigēt: qꝛ ſignāt mām eē leuē: ⁊ ad ſupiora eleuabile3. ⁊ dolores ſub diaphragmate iō medicine vētris ſolutiue idigētiā ſignāt qꝛ demſtant mā3 eē grauē: ⁊ ad inferiora declinātem.

Circa hūc aph. ē mltiplex iſtātia q̄ꝝ p° ē: qꝛ ī paſſiōib⁹ pectoralib⁹ ꝯpetit ſolō vētris ſic in pleureſi: ⁊ ꝑipleuᵃ. ſic ponūt autores q ponūt curā eaꝝ. ¶ D dato ꝙ in capite fiat dolor d mā melica. tūc dolor ē ſup diaphraᵃ: nec tñ meᵃ ſupiori idigem⁹: qꝛ melic⁹ hūor nō d3 p vōitū euari. ſic dic̃ aph. ſupior. ¶ D gal. dic̃ d ig. ſa. ii. 13. ꝙ ñ dēmꝰ euare p ptē patiētē: ſ3 p ꝯriā. vt ſi egrīᵃ ſit in teſticul' nos dēmꝰ euare p ptem ſupiorē: ⁊ ſi ſit in pte ſupiori. ſ. o: ⁊ vel gutture non cōpetit medicina p os: ſ3 per partem inferiorem.

¶ Preterea in dolore renali cõpetit vomitus ſicut poſuerũt auctores: ⁊ tamen dolor eſt ſub diaphragmate.

¶ 5. Gal. ponit in tegni de cauſis curatiuis morbi in oppilatione q̃ illud qḋ continetur in fundo ventris debet euacuari per ſolutionem ventris: ⁊ illud qḋ continetur in ſuperiori parte vẽtris debet euacuari per vomitum. Sed totus venter continetur ſub diaphragmate: quare materia que eſt ſub diaphragmate euacuatur per vomitum.

¶ Ad euidẽtiam huius aphoriſmi oportet notare: ꝙ mã humoralis facit dolorẽ in aliquo loco duobus modis: aut in eodem loco gñatur: ⁊ multiplicata facit dolorẽ: ⁊ tunc iſto modo in quolibet mẽbro poteſt fieri dolor de qualibet materia: nam ſupra diaphragma aliquãdo gñatur melãcholia: ⁊ ſub diaphragmate aliqñ gñatur cholera: ⁊ ibi facit plerũq; dolorẽ. vnde poteſt fieri apa cholericũ in inteſtinis ⁊ ſtomacho: ⁊ de tali dolore nõ loquitur auctor. Alio mõ facit mã dolorem per ſui motũ: mouẽdo ſe ad locũ ad quẽ nãliter inclinat̃ ſuo acumine: vel impulſione nature: ⁊ hoc modo oĩs dolor: qui fit in parte ſuperiori debet eſſe de mã cholerica: ⁊ oĩs dolor qui fit in parte iferiori debet eſſe de mã graui: ⁊ hoc modo dicit Hip. ꝙ dolor ſupra diaphragma indiget pharmacia ſuperiori: ⁊ ecõuerſo: poteſt iterũ poni alia diſtinctio. ſ. ꝙ talis dolor ſupior vocetur ille qui eſt in parte corporis ſupiori: ⁊ fit de mã apta nata aſcẽdere ſuperius. ſ. de materia leui: ⁊ dolor inferior vocet̃ dolor q eſt in parte inferiori: ⁊ fit de mã apta nata deſcendere inferius. ſ. de mã graui. Item dico ꝙ aliquando aliqua mã de ſui natura debet euacuari per aliquã partẽ: tñ rõne accidẽtis ꝓhibet̃ illa euacuatio. V. g. ponamus enim ꝙ aliq̃ mã cholerica abũdet in corpe: tñ aliquis habet mẽbra ſpũalia dolentia: dico tũc ꝙ illa mã non debet euacuari per vomitum: lʒ de ſe deberet per vomitũ euacuari: qḋ pʒ per illum apho. ptiſicos metuẽtes ⁊c̃. His itaq; p̃miſſis venio ad ſolutionem: ⁊ dico ꝙ ſi tu dicis: ꝙ in pleureſi ⁊ paſſione pectorali cõpetit medicina ventris. Dico ꝙ vomitus: tũc nõ cõpetit ꝓpter hoc accidẽs. ſ. q: mẽbra vitalia ledunt̃ ꝓpter motũ vomendi. ¶ Aut dic ꝙ nõ p̃cipit in pleureſi medicinam vẽtris: niſi cum dolor deſcendit ſub diaphragmate. In alia vo pleureſi p̃cipit ſtõmiam: non tñ vomitũ rõne accidentis p̃dicti. ¶ Ad 2m patet iam ſolutio: q: mã flegmatica vel melica: ⁊ ſplr gñatur in ipſo capite. mã vo faciẽs dolorem per modũ motus ad caput eſt cholerica ⁊ leuis. ¶ Ad 3m dico: ꝙ intẽtio Gal. in. 13. fuit vt deriuatio fieret: vnde qñ volumus euare deriuãdo de longinquo: tunc debet fieri euacuatio per loca oppoſita ⁊ remota. Sed quãdo ſimplr volumus euare ſine deriuatione: tunc opʒ non euacuare de loco ꝓximo: qñ autẽ opʒ hoc fieri: ⁊ qñ illud alias diſputabo. ⁊ per hoc patet ſolutio ad 4m. ¶ Ad 5m dico: ꝙ quãdo mã ↄtinet̃ in ore ſtomachi: tunc dolor aſcẽdit ad diaphragma: q: os ſtõi cõtinuat̃ cũ diaphragmate.

¶ 5. poſſet aliqs querere: ꝙ cã doloris poteſt eſſe ſolutio ↄtinui ſola. vel ſola mala cõplexio: in hoc aũt caſu non cõpetit medicina euacuatiua. ¶ Ad hoc dic ꝙ hic loquimur de dolore materiali.

¶ Aphoriſmus. XIX.

Theo. ¶ Quicunq; in pharmacijs non ſitiunt cum purgantur: non quieſcunt donec ſitiant.

Leo. ¶ Qui in medicamentorũ potione nõ ſitiũt cũ purgantur: ij non deſinunt prius q̃ʒ ſitiant.

¶ Qui in medicamentis purgati: non ſitiunt: non quieſcunt priuſq̃ʒ ſitiant.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Quidam cuʒ pharmaciã accipiunt: ſitiunt ſtatim. Quidam vo non illico: ſed morant̃ aliquãtulum: qḋ ↄtingit ex natura ſtomachi vel ipſius potionis: vel humoꝝ qui inde debẽt purgari. Et natura ſtomachi ſi calidus ſit: vel ſicc9: vel vtrũq;: que aut nãlia ſunt accipientiũ: aut ꝓpter potionẽ tunc eueniunt. Ex natura potionis: ſi acuta: calida: ⁊ pungitiua fuerit. Ex humoribus purgatorijs ſi co. ru. affuerit: his omnibus ſitiunt vtentes potionibus. Sed ſi contraria adſunt: non ſitiunt vtentes potionibus: ſi autẽ nimie purgationes ſunt: ſimiliter ſequitur ſitis.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia Hip. ſepe fecerat mẽtionem de reſtringẽda euacuatione: modo ponit ſignum q̃o cognoſcimus euacuationẽ reſtrigi debere. ⁊ dicit ꝙ ſignũ quo cognoſcimus: ꝙ oportet nos ſolutionem reſtringere eſt ſitis.

¶ Cõmentator circa hunc aphoriſmũ ſic ꝓcedit. nam ponit diſtinctionẽ de ſiti: ⁊ cum poſſit eſſe ſitis ſignum aliquando fallens: vnde ponit: vnde cauſet̃ ſitis fallens: ⁊ vnde ſitis vera que demõſtrat euacuationẽ ſufficientẽ: ⁊ ꝓpter hoc diuidit̃ in partes duas. nam p̃mo oſtẽdit vnde cauſetur ſitis fallẽs. 2o vnde cauſetur ſitis vera. durat p̃ma vſq;. ¶ Si aũt nimie purgationes. ¶ Dicit ergo ſic: ꝙ qdaʒ potionati ſitiunt anteq̃ʒ oportune purgentur: ⁊ talis ſitis eſt fallens ſignum. cauſa vo fallentis ſitis eſt triplex. ſ. natura ſtomachi: natura humoris qui purgat̃ ⁊ nã pharmacie: natura quidẽ ſtomachi hoc modo. nã aliqñ facit venire ſitim ante tẽpus debite purgationis. ſ. qñ ſtomachus ſit calidus: aut ſiccus: aut calidus ⁊ ſiccus: ⁊ aliqñ retardat ſitim. ſ. quãdo ſtomachus eſt frigidus: aut humidus: aut frigidus ⁊ humidus: vnde tunc ⁊ ſi debite euacuatus ſit ſtomachus tamẽ nõ dimittit ſitim fieri. natura vo humoris: qui euacuatur hoc modo: q: aliquãdo humor ille facit accelerare ſitim ante debitam purgationẽ. ſ. quãdo ille humor qui ad ſtomachũ trahit̃ eſt mordax ⁊ ſalſus ⁊ calidus: ⁊ aliquando retardat eam. ſ. quãdo fuerit frigidus ⁊ aquoſus. natura vo pharmacie hoc modo facit deceptionem: q: ſi pharmacia ſit multum calida ⁊ acuta facit ſitim velociter: ⁊ ſi frigida. retardat eam: ⁊ hoc modo cauſatur ſitis fallens.

¶ De ſcḋa parte dicit: ꝙ ſitis que ſignificat certe euacuationem cõpletam cauſat̃ ab ipſa euacuatione exiccãte ⁊ euellente humiditatẽ de ſtomacho per mẽbroꝝ inanitionem: ⁊ etiam ↄtingit ꝓpter aliquã mordicationẽ ⁊ calefactionem quã fecit medicina: lʒ illa non ſit manifeſta.

Circa hunc aphoriſmũ duo querunt̃: vnũ de tex. ⁊ aliud de cõmento. De tex. aũt dubitant̃ tria. quoꝝ primum eſt: q: ſitis nõ videt̃ poſſe ſignificare ſup euacuationem vel multã: vel paucam. 2m eſt q: ſitis nõ videt̃ ſignificare ſup ſufficientẽ euõnẽ: ſed potius ꝑuatio ſitis 3o de lr̃a. Utrũ ſitis poſſit ſignificare ſup multã vel paucã purgõnẽ.

¶ De p̃mo ſic qñ ſitis eſt paſſio ſoli9 oris ſtomachi. purgatio vo eſt paſſio totius corporis: qñ ab omni parte corporis fit purgatio. Nec poteſt dici: ꝙ ſtomachus ſit mẽbrum principale qḋ influat toti corpori. ¶ 5. ſitis eſt opatio virtutis aĩalis. euacuatio vo humoꝝ ſupfluoꝝ eſt actio virtutis nãlis: ſed opatio virtutis aĩalis non ſignificat nec eſt ſuper virtutem naturalẽ: ſicut habet̃ 4o de accñti ⁊ morbo.

¶ Ad qḋ dicẽdum: ꝙ ſitis ſignificat ſup purgationem: ſicut Hip. dicit. Ad p̃mum aũt qḋ opponebat̃: dico ꝙ lʒ os ſtomachi non ſit mẽbrum p̃cipale: tamẽ omnia membra habent ſecũ aliquam cõmunionẽ: in q̃ʒtum trahunt ab ipſo ſtomacho nutrimẽtum ⁊ groſſum ⁊ ſubtile: quo extracto ſequitur ⁊ fames ⁊ ſitis. fames qdem ſequit̃ ꝓpter attractionẽ groſſi ⁊ ſitis ꝓpter attractionem ſubtilis: ⁊ ſic per euacuationeʒ alioꝝ mẽbroꝝ: poteſt os ſtomachi pati ſitim: ⁊ hoc monſtrat Gal. 4o de accidenti ⁊ morbo. alia ratione patit̃ ſitim. ſ. ꝓpter purgationẽ qñ pharmacia quãdo traxit humores ſufficienter de mẽbris conuertit ſe ſua parua acuitate ſuper ſtomachũ: ⁊ extrahit ab ipſo ſuam humiditatẽ qua extracta inducit̃ ſitis. ſignificat ergo talis ſitis: ꝙ medicina ſufficienter euacuauit: ⁊ hanc cauſam videt̃ tangere Gal. in fine cõmenti ſm trãſlationẽ Piſani: ⁊ per hoc poteſt patere ſolutio ad 2m: qñ virtus aĩalis qñ facit ſuã operationem per modũ apprehẽdendi põt ſigñare ſup operationẽ

virtutis nãlis. virtute nãq; nãli euacuãte inteſtina: ſentit ta lem euacuationẽ virtus aĩalis. Unde dicit Joãnitius capi tulo de operationibus: q᷑ ſenſibilis ſentit inanitionem ſtõi quã inanitionẽ fecit virtus nãlis attractiua membrorum.

Unde ſitis ſignificet euacuationẽ cõplemẽtũ. Uſq; pur gatio vſq; ad ſitim fienda ſit.

¶ De 2° ſic. videtur enim q᷑ ſitis nõ ſit ſignum euacuationis cõplete: imo potius ablatio ſitis. nam dato q᷑ homo abun det in humore cholerico: aut ſalſo flate: tũc euãtio talis hu moris debet tollere ſitim. cum eius preſentia faciat eam. ¶ H. ipſe pcipit purgationẽ fiendã vſq; ad ſitim. qḋ nõ vide tur: q: ſitis eſt ſignũ nimie purgationis: ſicut dicit Cõmen tator in fine apho. ſed nimia purgatio nõ cõpetit. naz dicit Aui. p̃ cañ. fen 4ª cap̃ quale ⁊ q̃ntum op; euãre: q᷑ melius eſt infra ſubſiſtere q̃ exqſitiſſime euãre. ꝗ ſi exqſita euãtio phibet̃. nec̃io phibẽda eſt nimia: q̃re nõ eſt purgãdu; vſq; ad ſitim. ¶ Ad pᵐ rñdeo: q᷑ euãtio humoris amari: aut ſal ſi tollit ſitim factã ab illo humore: tñ imprimit ſitim factã ab inanitione mẽbrorũ que attrahũt a ſtõe ſic faciũt ſitim ꝑpter inanitionem: ⁊ a q̃litate. ¶ Ad 2ᵐ dico: q᷑ ſitis ꝑpter inanitionẽ mẽbrorũ cum icipit eſt bonũ ſignũ cõplete euã tionis: tñ nõ ſupflue. Unñ qñ. d. Cõmẽtator: q᷑ ſitis eſt ſignũ nimie purgatiõis: tũc itelligit̃ nimia purgatio. i. ſufficiẽs. Unñ alia trãſlatio. d. copioſe purgatiõis eẽ ſignũ: ſitim. Et ſi tu opponis mihi: q᷑ nõ dẽmus purgare exqſite. cũ; ergo ſitis ſit ſignũ exqſite purgationis: tũc nõ dẽmus vſq; ad ſi tim purgare. ¶ Ad hoc dico: q᷑ poſtq̃ data eſt medicina purgatiua nos dẽmus purgare vſq; ad ſitim: nã poſtq̃ me dicina incepit euãre: neſcimus per aliud melius: ſatis eua cuatũ eſſe q̃ per ſitim: ſed anteq̃ detur pharmacia dẽmus arbitrari: q᷑ dẽmus medicinã: que potius debeat minus purgare q̃ exqſite: ⁊ hoc dico ꝑpter dubiũ ne decipiamur in q̃ntitate ſupflue purgationis. erat enim tutius ĩfra ſubſi ſtere q̃ aſcẽdere: tñ ſi qs poſſet adequare purgationẽ me lius eſſet q̃ ĩfra ſubſiſtere: ſed ꝑpt̃ timorẽ magis eligimus ſtare infra q̃ excedere. De 3° ſic. ipſe enĩ dicit. [nõ qeſcãt.] Circa qḋ querit̃. nam videt̃ q᷑ debeat dicere affirmatiue h̃ modo. ſ. qeſcãt cum ſitiunt. nã hic eſt modus ſignãdi per ſi tim: ſicut ponit Auicẽ. lib. p̃ fen 4ª cap̃ 6°. ¶ Ad h̃ dico: q᷑ Hip. vtrũq; intelligit. ſ. nõ qeſcere ante ſitim: q: nõ eẽt ſuffi ciens purgatio: ⁊ q᷑ dẽmus reſtringere purgationẽ veniẽ te ſiti: q: tũc incipit ſupfluere. Et rõ huius eſt: q: iter inſuffi cientẽ purgationẽ: ⁊ ſufficiẽtem nõ eſt mediũ niſi pũctum. v. g. ſi debeãt purgari. vj. ℥. ſtatis: illis purgatis eſt ſuffi ciens. Cum vo euãnt̃. vij. ſupfluit: ⁊ illud pũctum non põt ſignificari: niſi pertranſeat̃ aliquãtulũ: vnde tũc incipiẽte ſi ti debemus cohibere purgationẽ: ⁊ q: res modica eſt non eſt timẽdum de tali ſupfluitate. ¶ Uel dic q᷑ ſitis icipit fie ri modicũ ante cõpletam euõnem: q: qñ medicina paucos ducit humores: tũc ſua acuitate icipit exiccare ſtõm: ⁊ et q: mẽbra anteq̃ pfecte euacuent̃ incipiũt aliquid attrahere. ¶ De cõmẽto vo dubitat̃. nã ipſe ponit: q᷑ ſitis fallens eſt ꝑpter nãm ſtõi: ⁊ humoris ⁊ medicine. ⁊ dicit q᷑ ſtõus ſic cus ⁊ calidus: ⁊ calidus ⁊ ſiccus facit ſitim fallẽtem: ⁊ ſto machus ꝯrius retardat ſitim ⁊ nõ dimittit eã venire qñ o; venire. ergo in. vj. cõplexionibus ſtõi fallit iſte apho. ⁊ hẽt veritatẽ ſolũ in tribus. ſ. in calª ⁊ humida: ⁊ in frida ⁊ ſic ca: ⁊ in tẽperata q̃re nõ habet veritatẽ vlem: neq; vt multũ qḋ eſt ꝯtra regulã medicine. debẽt enim hẽre veritatẽ: aut ſemp ⁊ in oĩbus: aut vtplim. Item ſilr poteſt opponi de hu more qui euãtur. nam nõ h; locũ in cholera: neq; in ſlate. nam in cholera venit ſitis anteq̃ debeat: ⁊ in ſlate non ve niet cum d; venire. quare in ſola melia h; locũ: qḋ eſt incõ ueniens. Silr põt opponi de medicina. nam oĩs medicina laxatiua videt̃ eſſe calida ⁊ ſicca. ſicut dicit Gal. in cõmẽto ꝑme pticule in fine: ⁊ 8° de igenio ſani. quare in oĩ purgatio ne fallit ſitis. ¶ Ad hãc qõnem dico: q᷑ ſolutio iſtius grã dis ⁊ diffuſe qõnis ꝯſiſtit in 4ᵒʳ. ſ. in cognoſcẽdo fallentẽ; ⁊ verã ſitim: ⁊ fallẽtem ⁊ veram ꝑuationem ſitis. 2° in q̃nti tate exceſſus qualitatis ſtõi: ⁊ humoris ⁊ pharmacie. 3° in mixtione vnius humoris cũ alio: ⁊ in mixtione alicui⁹ rei cũ pharmacia tẽperãtis ⁊ reprimẽtis qualitatẽ illi⁹ phar macie. 4° in ꝯfractione qualitatis vnius iſtorũ triu; pro pter qualitatẽ alterius. ¶ De pmo dico: q᷑ ſitis fallens ⁊ vera diſcernit̃. pmo per inceptionẽ: nam quãdo ſitis a pn cipio: aut paꝝ poſt pncipium icipit: eſt ſignũ q᷑ illa ſitis eſt fallens. ſcḋo q: illa ſitis que eſt fallens: eſt cum quadã mo leſtia agitatiua. Sitis vo que eſt ꝑpter euacuationẽ eſt cũ quadam ariditate ⁊ alleuiatione: ⁊ hoc 2ᵐ ſignũ nõ inueni ab aliquo authore: niſi partez eius a Meſue caplõ de ſiti poſt purgationem. pmum aũt ponit Gal. in pncipio cõmẽ ti iſtius aphoriſmi. Priuatio vo debite ſitis per euacuatio nem. ſ. q᷑ ſitis nõ ſit quãdo corpus eſt ſatis euãtum põt co gnoſci per duo ſigna. vnum quoꝝ eſt mutatio humoris q̃ purgat̃ ad alium humorẽ. ſ. ſi datum fuit purgatiuu; fleg matis: ⁊ modo icipit purgari cholera. Et i; tũc non ſit ibi ſitis. tamẽ euacuatio incipit ſupfluere: vnde talis priuatio ſitis nõ indicat euacuationẽ adhuc eſſe faciẽda;. Aliud ſi gnum eſt: q: tũc incipit virtus debilitari: ⁊ male ferre pur gatus ſuã purgationẽ. ⁊ pmum iſtoꝝ ſignoꝝ ponit Aui. p̃ cañ. fen 4ª cap̃ 6°. 2ᵐ aũt ponit Hip. in pmo libro aphori. ⁊ in 2° ⁊ in 4°. maxime tamẽ in illo aphor. [Que egeruntur nõ multitudinẽ ⁊c.] ¶ Uel aliter dicẽdum ⁊ melius: q᷑ 3ˣ eſt ſitis que ſupuenit pharmacie: ſicut dicit Joan. Meſue de laxatiuis intẽtione 4ª cap̃ de ſiti. vna que dicit̃ ſupoccu pãs: que accidit anteq̃ medicina euacuet: alia di ſuccedẽs ⁊ hec eſt duplex. vna qdem que ſuccedit euacuationi ſuffi cienti: ⁊ alia que ſuccedit euõni ſupfluenti. Inter has autẽ tres ſites diſtinguẽdum eſt. pma qdẽ diſtinguit̃ a ſcḋa du pliciter. ſ. in tpe inceptionis ⁊ ſocietate accidẽtium: tẽpore quidẽ inceptionis: qm̃ pma incipit a pn° ſumptionis phar macie: vel paꝝ poſtea. ſicut dicit Cõmẽtator. 2ª vo incipit in ꝑceſſu purgationis ia; euacuata quãtitate nõ parua: ſicut dicit̃ p̃ cañ. fen 4ª cap̃ 6°. Accidẽtiũ vo ſocietate h̃ modo diſtinguit̃: qm̃ ſitis ſupoccupans eſt cum quadã grauitate ⁊ moleſtia ſtõi. ſitis vo 2ª eſt cum leuitate ⁊ iocunditate ⁊ quiete. ſicut dicit Meſue in pallegato capl̃o ⁊ cũ ſono: ſicut dicit̃ p̃ cañ. fen 4ª cap̃ 4°. 2ª vo ſitis diſtinguit̃ a 3ª: qm̃ 3ª ſitis reperitur cum ꝯtrijs accidẽtibus. ſ. cum debilitate tri ſtitia ⁊ ingeritudine. Itẽ cum mutatione euãtionis ad aliũ humorẽ vel ad mẽbrum: ſicut dicit̃ p̃ cañ. fen 4ª cap̃ 4°. et cap̃ 6°. ¶ De 2° dico: q᷑ quãtitas exceſſus eſt duplex. nam aut eſt magnus: vt. v. g. q᷑ ſtomachus ⁊ humor ⁊ pharma cia multum excedant in caliditate: ⁊ tunc ſitis accelerabit ante purgationem debitã: ⁊ ſi accidat ꝯtrarium huius: q: ſtomachus ⁊ humor ⁊ pharmacia excedãt in frigiditate: nõ erit longe quin ſitis cum tarditate veniat. vt dicit Aui. p̃ cañ. fen 4ª cap̃ 6°. ⁊ ſic aphoriſmus nõ habet veritate;. Aut eſt exceſſus paruus. Ita q᷑ ſtomachus ⁊ humor ⁊ phar macia non excedant in caliditate: nec in frigiditate exceſſu de quo ſit curãdum: ⁊ tunc ſitis nec accelerabit: nec tarda bit a debita purgatione: ⁊ hoc modo aphoriſmus h; veri tatẽ: ⁊ hoc de ſcḋo. ¶ De 3° dico: q᷑ humores in corpore vt plurimũ ſunt mixti: ita q᷑ flegma eſt mixtũ cum cholera: ⁊ ſic flegma ſua fridítate tẽperabit caliditatẽ cholere: ⁊ econ uerſo cholera frigiditatẽ flegmatis: quare ꝑuenit inde q̃ſi tẽperamẽtum: miſcebo etiã cu; pharmacia violas: ſiue ſe mina cõmunia: aut pruna ⁊ his ſimilia reprimẽtia calidi tatem pharmacie: ⁊ tẽperantia ipſam: ⁊ hoc modo apho. habet veritatẽ: ⁊ hoc de tertio. ¶ De 4° vo dico: q᷑ ꝯfra ctio qualitatis vnius: ꝑpter qualitatẽ alterius: eſt vt. v. g. ſi ſtomachus ſit diſtemperatus ad caliditatem: ⁊ ſit ibi hu mor frigidus: ⁊ dabo etiã pharmaciam frigida; que ꝯfrãget caliditatẽ ſtõi. Silr ſi humor eſt calidus ⁊ ſtõus erit frigidus: dabo ẽt medicinã fridã que erũt reprimẽtia cali ditatẽ illius humiditatis: ⁊ ſi pharmacia ſit calª ⁊ ſtõus erit

Sitis far macie ſu ueniẽs tri plex.

frigidus ⁊ ē humor: ⁊ ſic tēperabit caliditatē pharmacie: ⁊ hoc mō ſitis nō accelerabit ante ꝯgruum tp̄s: ⁊ aph̄o. h₃ veritatē. Ex his ergo ꝟbis ſubtilis itellectus pōt capere ſolōnē dicte q̄ōnis: tñ ad illud qđ opponiꝰ: ꝙ oē pharmacum eſt calidū ⁊ ſiccum. ergo oīs medicina facit ſitim rōne medicine. Dico ꝙ ſi medicina purgat attrahēdo ꝑ formā ſpecificā: tunc neceſſario eſt calida ⁊ ſicca: ⁊ oīs talis facit ſitim quando illam cōplexionem habet excedentem ſatis: in medicina ꝟo que purgat leniendo: aut comprimendo: non eſt nec̄io complexio calida ⁊ ſicca. Sñia ꝟo iſtius aph̄o. ſatis ponit ab Aui. ꝑ can̄. fen 4ª. ⁊ meliꝰ ponit a Meſue de medicinis laxatiuis i cōtiōe 4ª cap̄ de ſiti poſt purgōnē.

Aphoriſmus. XX.

Non febricitantibus exiſtentibus ſi fiat ſtrophus: vel genuum grauitas: et lumborum dolor: deorſum pharmacia indigere ſignificat.

Theo. **Si tormina acciderint non febricitanti: et genuum grauitas: et lumborum dolor: purgatione infra opus eſſe ſignificatur.**

Leo. **Non febricitantibus ſi tormina acciderint: et genuum grauitas: et lumborum dolor: purgari inferius oportere ſignificatur.**

Commentum Galeni.

Sicut antea purgationes ſurſum nec̄ias mōſtrauit: ita ꝯ inferiores oñdit. Perſpicaciter aūt itelligentibꝰ rō vna videbit: ſ₃ fictiones diuerſent. vtraſq₃ ꝟo inuit purgatiōes: q₂ de ꝯgruis locis in qbuſlibet mēbris purgari op₃: qbus talia incōmoda fuerit: deorſum pharmacia fiat: q̄ſi humores graues ſunt ſub diaphragmate: ꝯſideret̄ ſi vtrum febris adſit: q̄ñ ex febribus hec multotiens fieri ſolent.

Expoſitio Thaddei.

Cum ſupius in illo aph̄o. [nō febricitanti] poſuerit Hip. ſigna qbꝰ cognoſcimus purgationē eſſe faciēdam ꝑ ſuperiorem: p̄ſ̄ponit mō ſigna qbꝰ cognoſcimus purgationē ē faciēdam per regionē inferiorē: ⁊ dicit ꝙ ſi alicui nō febricitanti fiat ſtrophus. i. tortio vētris ⁊ grauitas genuum: ⁊ dolor lūborꝫ: ſignat indigētia medicine iferioris. i. ſolutiue vētris. Cōmētator circa hūc aph̄o. 4ºr notat. nā ꝓ ponit ꝯtinuationē. 2º ponit cōparationē inter hūc aph̄o. ⁊ ſuperiorē [nō febricitēti.] 3º ponit cām veritatis aphori. 4º ponit expōnem iſtius ꝟbi [nō febricitātibꝰ.] durat ꝓ vſq₃ [ꝑſpicaciter aūt.] 2º vſq₃ [qbus talia.] 3º vſq₃ [ꝯſideret̄ tamē.]

De ꝓ iam patuit. De 2º dicit: ꝙ iſte aph̄o. cum ſupiori ꝯuenit in gn̄ali intētione: ⁊ differt in ſpāli. In gn̄ali q̄dem ꝯuenit: q₂ hic ⁊ ille ꝯueniūt in hoc. ſ. ꝙ op₃ per ꝯueniētia loca purgari m̄ām. In ſpāli ꝟo differt: q₂ hic docet q̄ñ euāndū eſt per iferiora: in illo ꝟo docet qñ per ſupiora ſit euandū.

De 3º dicit: ꝙ ideo iſta accñtia ſignt medicinā eē dādam ꝑ iferiora: q₂ demrant m̄ām eē grauē: ⁊ lō petentē iferiora.

De 4º. d. ꝙ ideo dicit Hip. [nō febricitātibꝰ:] q₂ oīa iſta accñtia poſſent ꝯtingere ꝓpter febrē. Diſputationē aūt nō facio hic: q₂ ſupra diſputatū eſt ſatis de hac m̄a. [ſtrophꝰ.] hic ponunt̄ tria ſigna. vnū eſt itēſtinorꝫ tortio: que ſigt declinationē m̄āe ad iteſtina ⁊ ſtōm. Grauitas ꝟo genuū ſigt declinationē materie ad iuncturas. Dolor lumborꝫ ſignificat declinationē materie ad partes vrine: ⁊ circa lumbos. Et hec ſufficiant circa iſtum aphor. vade ad alium de egeſtionibus nigris: ⁊ agitare cum illis.

Aphoriſmus. XXI.

Egōnes nigre: vel q̄ſi ſanguis: ſpōte venientes: et cū feb. et ſiñ feb. peſſime: et q̄ztūcūq₃ fuerint colores plures: magis malū. Cum pharmaco vero melius: ⁊ quanto plures fuerint colores: non malum.

Theo. **Deiectiōes nigre: modo ſanguis atri: ſponte venientes: ſiue cum febri: ſiue ſine febri: peſſime ſunt: ⁊ quo plures ſunt praui colores: eo peius. S₃ ſi ex medicamēto tales egerunt̄: meliꝰ ē: ⁊ quo plēs nō praui colores ſūt: eo meliꝰ.**

Leo. **Deiectiōes nigre: qualis eſt ſanguis niger: ſponte venientes: ſiue cum febre: ſiue ſine febre: peſſime: ⁊ quāto colores magis praui fuerint plures: peius. Cum medicamento vero melius: ⁊ quanto colores plures non praui.**

Cōmentum Galeni.

Nigras egeſtiōes dic̄ ſm̄ antiq̄s: ⁊ nō ex cholera ni. cum nōdum hēant acredines: vel acumina: neq₃ ſi in terrā decidant: ebullitiōes chole. nig. attinētes: ſ₃ ſūt ſic̄ ſanguis: vel groſſi vini feces: q̄ cū in corpe ꝑmanent: neq₃ inde exeant: mutate putreſcūt ⁊ certā cho. ni. pariūt. Splē enim cu₃ ſanguinis fecem ſemp trahat: ⁊ de eis epar mūdificet̄: ⁊ ſe inde nutriat: ſic̄ in libro de rebus nālibus oſtēdimꝰ: qđ inde ſupeſt ſtō remandat: vt cu₃ alijs ſuis ſuꝑfluitatibꝰ id expellat. Si autē ſplē: ꝓut op₃ de his hūoribꝰ epar nō mundificet: aut ſibi multas de his epar teneat q̄ñtitates: aut ſi propter defectū has nō valeat retinere: exeūt cū egeſtiōe: quas dicit nigrā Hip. Qualis ſanguis addidit: q₂ quaſi ſanguinē nigreſcētē eſſe eas oñdit. Q. n. hāc egeſtionē arbitrati ſūt eē nigrā: ⁊ nō alia de cā nigreſcere: niſi q₂ i iteſtinis diu ſit morata male autumauerūt. Impoſſi. n. eſt mō egōnē eſſe nigrā: modo rubeā. Nos aūt in q̄dā peſtilētia vidimꝰ multos hāc egeſtionem hūiſſe: ⁊ nō tñ plēs obijſſe q̄₃ euaſiſſe ſ₃ tñ ſi hec non apparuerit ab initio morbi neq₃ in augᵗᵒ ſuit: euaſerūt infirmi: q̄ aūt in ſalubribus morbis ab initijs vel augmētis appuerit: ⁊ cā diſſolutorꝫ a corpibus fuerit: colorē rubicūdū vel citrinū: ⁊ nō aliū habuerūt. Egeſtiones ꝟo nigre in fine morbi: fecibus ſanguis aſſimilate: nimiā icenſionē: vel putredinē videt̄. ſignare: ſicut ſit in cibis in ſtō indigeſtis: qui in peſſimos hūores ⁊ malos ſunt mutati. Egōnes g̃ nigre cū appeant in morbi initio: non bonū ſignificant: cū magnā paſſionem epatis potēdāt: ſ₃ ſi poſt ſtatū: aliq̄ñ bonū ſigñant: q₂ nām mōſtrāt humoribus malis ꝓualuiſſe: ⁊ eos a corpe expellere: qđ tñ Hipp. nō determinauit: ſ₃ alibi vir dixit. Q̄a autē q̄ ꝑfecta ſūt in criſi: nō apparēt ſtatim: in ſubſequēti aphoriſmo iterum ſubinuit. Egritudinibꝰ qbuſcūq₃ icipiētibus: ſi fel nigrū: ſurſu₃: aut deorſum, exierit: mortale. Forſan in eo qđ dixit. Spōte: hoc dedit itelligere: h. n. ſpōte lōgu₃ tp̄s vi ſigñare: q̄ñ h egeſtio talis in toto vel plurimo tp̄e morbi fuerit: ſi eni₃ vno ſolo tp̄e intellexit morbi: apparētes: vel ſolum veniētes dixiſſe debuit. Sed q₂ ſponte addidit: multū tp̄s puto ſignificare voluit. Cū g̃ accepta potiōe: mlte egeſtiones exeunt nigre: eſt laudabile nigras exire: ſilr̄ q̄q₃ diuerſi coloris egōnes bone ſunt: verūtamē ſpontanee: malam materiam: ⁊ multam: ⁊ peſſimam: ⁊ diuerſam volunt monſtrare.

Expoſitio Thaddei.

Cum ſupra poſuerit per quā regionē ſit euāndum: docet mō ſignificare per qualitatē egeſtionū nigrarꝫ [ad modū ſanguinis nigri:] ⁊ diuidit̄ iſte aph̄o. in duas ptes. nā ꝓmo ponit qualr̄ ſignificemus per q̄litatē egeſtionū nigrarꝫ emiſſarꝫ ſponte. 2º per q̄litatē egeſtionū nigrarꝫ emiſſarꝫ ꝑ pharmacū. durat ꝓª vſq₃ [Cū pharmaco ꝟo.] Itē ꝓª diuidit̄ in duas. nam ꝓ docet per ſimplicē qualitatē. 2º per cōpoſitā. durat ꝓª vſq₃ [⁊ q̄ztūcūq₃.] 2ª ꝑo diuidit̄ in duas. nā ꝓ docet ꝑ ſimplicē q̄litatē. 2º ꝑ cōpoſitā. durat ꝓª vſq₃ [⁊ q̄ro plēs.] Dicit ergo in ꝓma parte: ꝙ egeſtiones nigre ad modū ſanguinis nigreſcētis ſpōte veniētes: ſiue cū fe. ſiue ſine febre

ſūt peſſime. ¶ In 2° dicit: q̄ ſi in hac egeſtione fuerint multi mali colores: tūc ipſa eſt peior. In 3° dicit: q̄ ſi egeſtio nigra velut ſāguis emittat̄ cū pharmaco nō eſt malū ſignū. In 4° dicit: q̄ multitudo colorū in egeſtione emiſſa cū pharmaco nō eſt peior ſimplici. ¶ Cōmētator circa hūc apho. ſic ꝓcedit. nam p̄ ponit expōnem illius ptis in qua loquitur de egeſtione ſpōtanea. 2° exponit partē in qua loquitur de artificiali: ⁊ aliqd tāgit de egeſtione nāli diuerſorū colorū. durat p̄ʳ vſqꝫ [nos aūt in quadā.] Prima ps hꝫ tres. nam p̄ ponit expōnem iſtius vbi. ſ. [egōnes nigre.] 2° ponit cām ḡnonis earū. 3° ponit expōnem iſtius vbi [qualis ſāguis.] durat p̄ʳ vſqꝫ [ſplen enī] 2ᵃ vſqꝫ [q̄lis ſanguis.] Pars vo illa in qua ponit ꝯditionē diuidit̄ in duas. naꝫ p̄ ponit cā et cām cū ea. 2° ponit quādaꝫ q̄ōnē ⁊ diſſolutionē eius. durat p̄ʳ vſqꝫ [qȯ tñ Hip. nō determinauit.] ¶ Dicit ḡ ſic de p̄ʳ pte: q̄ Hip. itellexit hic per nigras egōnes: nō illas que ſūt veraciter nigre de cholera nigra: que acuta eſt vel acetoſa: vl' proiecta in terrā ebullit ſicut acetū. Sed intelligit eas egeſtiones nigras: que ſunt ſicut feces ſanguinis: et tñ ſi iſte egeſtiones nigreſcētes morent̄ in corpe diu: q̄ nō emittant̄ cōuertunt̄ in egōnes illas nigras: q̄ ſunt de chola nigra vera. ¶ In 2ᵃ pte dicit: q̄ iſta nigra egeſtio hoc mō cauſat̄. nam ſplen fuit poſitus in ſiniſtra pte vt epatis mūdificet feces attrahēdo ſanguinē melicum: ⁊ de meliori pte nutrit ſeipꝫ ſuꝑfluitatē vo ad ſtōm: mittit ⁊ iuuat ſtōm appetere ſua pōticitate: ⁊ poſtea ꝑ inteſtina expellit̄. cū ergo ſplen nō bene mundificat epar de iſto ſanguine melico: ⁊ epar in ſe hēat magnā quātitatē de ipſo: remanebit iſte humor malus in epate ⁊ deſtruet ſanitatē eius: vnde cū iſte ſanguis multiplicatus fuerit in epate nō potēs ibi manere ſynthomatice expellit̄ per iteſtina: ⁊ facit egeſtiones nigras. ¶ Nota tñ q̄ nr̄a trāſlatio nō bñ ponit cās ḡnonis iſtius egeſtionis. nā ponit iſtā diſiunctionē: aut: que nō bñ dicit cām. ego aūt ſequutus ſuꝫ trāſlationē Burg. In 3° dicit: q̄ ideo dic̄ Hip. [qualis ſanguis:] q: iſta egeſtio eſt q̄ſi ſanguis nigreſcēs ſilis ſanguini qui denigrat̄ per tardū deſcēſum iteſtinorū: ⁊ qui arbitrati ſunt hāc egeſtionē eē nigrā: ideo q: ſanguis ille qui eſt eorū mā nimis ſit moratus in iteſtinis: nō bñ extimauerūt: q: impoīe eſt iſtas egeſtiones ſil' eē nigras ⁊ rubeas qȯ oportebat eē ſm illos. hec aūt verba Gal. multū difficilia exponent̄ īfra melius. ¶ Finita expōne vocabulorū cū implicatione cauſe taliū egōnum accedit mō ad inq̄ſitionē ꝯditionis ⁊ cauſe per ꝯñs: lꝫ nō expreſſe ponat̄ cā: ⁊ dicit q̄ fuit quedā peſtilētia in qua multi habuerūt tales egeſtiones: ⁊ tñ plures euaſerūt: q̄ꝫ mortui fuerint: tñ illi q euaſerūt non habuerūt tales egeſtiones nigras a pͥncipio: vel augmēto morbi: ſed habuerūt eas nigras in ſtatu ſolū ⁊ in pͥn° ⁊ augmēto habuerunt egeſtiones rufas aut citrinas. cum vo veniebāt ad ſtatū habebāt eas nigras: ſic̄ fex ſanguinis: ⁊ hoc erat ꝓpter aduſtionē: aut putrefactionē: ſicut accidit de cibis: qui in ſtō male digerunt̄: qui mutantur in malas q̄litates ꝓpter corruptionē mēbrorū: ſed illi q tales egōnes habuerūt ab initio morbi nō euaſerūt. Talis ergo eſt ꝯditio iſtius apho. ſ. q̄ ipſe eſt verus: dūmō tales egeſtiones a pͥn° morbi: vel augmēto eius icipiant. nā ipſe veniunt motu ſynthomatis ⁊ non cretico. Sed in ſtatu veniunt motu cretico. ¶ Mō ponit q̄ōneꝫ: ⁊ eſt talis: poſſet ḡ aliquis dicere tu facis hāc additionē: ſed Hip. non poſuit eā: ⁊ ſic videris Hip. reprehēdere de defectu. Et Gal. ad hoc rn̄det ⁊ dicit: lꝫ Hip. non poſuiſſet: tñ pōt tripl'r excuſari. vno quidē modo: q: Hip. poſuit alibi regulā ḡnalem: q̄ in bona criſi nō pōt ſubito. i. a pͥn° fieri expulſio materie morbi. imo opꝫ eam prius digerere: vnde cum poſuit talē egōneꝫ eē malam: mōſtrauit nobis itelligē eam venire in tpe non debito: hoc aūt erat pͥnm̄: aut augmētum morbi. 2° modo pōt excuſari per aphoriſmū ſequētem. nam ibi dixit [incipiētibus morbis.] Unde dedit nobis itelligere: q̄ in hoc ſimil'r debeamus intelligē. 3° modo pōt excuſari: q: ipſe in hoc eodē aphoriſmo poſuit [veniētes] per qȯ forte voluit intelligē talē egeſtionē venire per lōgum tpꝰ. ſ. q̄ ipſa a pͥncipio morbi: aut augmēto: talis icepit ⁊ durauit lōgo tpe: vnde cū illa egeſtio que venit in ſtatu veniat ſubito: q: venit motu cretico opꝫ nos eam excludē. Si. n. voluiſſet intelligē eam venire motu cretico: ⁊ pauco tpe dixiſſet: ſupinuadētes: vel ſuꝑapparētes. nam veniētes egeſtiones dicuntur que lōgo tpe veniūt ⁊ paulatim. Superueniētes vo que ſubito ⁊ in pauco tpe veniunt: ⁊ tales ſunt que motu cretico veniunt. ⁊ hec ſnīa eſt ſm trāſlationē Burgun. Alia vo trāſlatio eſt corrupta. facit enim vim in ſignificatione vocabuli huius [ſponte] cum dēat facē in hoc vocabulo: veniētes. De expoſitione ſcḋe partis aphor. Gal. breuiter ptrāſiuit: ⁊ dicit q̄ ſi egeſtiones nigre: vel ēt multorū colorū exeant per pharmacū nō ſunt illaudabile ſignum: ſicut qñ exeūt ſpōte. cauſa cuius eſt: q: ſignificant purgationē multe ⁊ male mā̃e de corpore. ¶ Qm̄ aūt hic apho. multa obſcuritate plenus eſt. Ad cuius claritatē: qȯ dubitatū erat in gloſis nō videbat̄ mihi ſufficiēs: ideoqꝫ ſuꝑ illaꝫ antiquā expoſitionē q̄ōnibus in ea poſitis ſublatis rurſus eum exponā. Ad cuius plenā euidētiaꝫ tria querunt̄. quorū p̄ᵐ eſt de vocabulorū explanatione. 2ᵐ eſt de ipſius apho. verificatiōe. 3ᵐ eſt de q̄buſdā obſcuritatibꝰ exponēdis q̄ ſūt in ꝯ¹°.

¶ De p̄ ſic agitur. nā vocabula indigētia expōne ſunt ſeptē. quorū p̄ᵐ eſt [egōnes.] 2ᵐ eſt [nigre vel qualis ſāguis.] 3ᵐ eſt [veniētes.] 4ᵐ eſt [ſpōte.] 5ᵐ eſt [peſſime.] 6ᵐ eſt [cum pharmaco.] 7ᵐ eſt [melius.] Querit̄ ergo de p̄ ſi tan per egōnes dēamus intelligē ſolūmodo humorē purū abſqꝫ ſuꝑfluitate pͥme digōnis: vel humorē mixtum cū ſuꝑfluitate pͥme digōnis. ¶ Ad qȯ dic q̄ dēmus intelligē hic egeſtiones ſolūmodo ſuꝑfluitatē humoroſam nō hñtem nec̄io mālē mixturā cum ſuꝑfluitate prime digōnis. Cuius ratio eſt: q: ſicut pꝫ ꝑ Cōmētatorē: ⁊ ꝑ Aui. 3° can. fen 14ᵃ tracta. 4° caplo p̄. talis egeſtio de qua hic loqtur eſt epatica feculēta. Egeſtio vo epatica nō habet nec̄io mixturā cum ſtercore: ſed ꝑ ſe egredit̄ ſeparata ab ea. vt hētur ab Auic. cap de ſignis: tñ ſi aliqñ egrediat̄ talis humor feculētꝰ cū ſtercore mixtus: nullum eſt incōueniēs. ¶ De 2° dico: q̄ ꝑ egeſtiones nigras dēmus intelligē egeſtiones habētes colorē non veraciter nigrum: ſꝫ nigrum declinātē ad quādā obſcurā rubedinē: quales ſunt feces vini rubei obſcuri: ⁊ propter hoc dixit Hip. [vel qualis ſanguis:] intelligēdo ſanguinē nigreſcētem per aduſtionē: vel putrefactionē: voluit enim Hip. q̄ hoc qȯ dixit [vel qualis ſanguis] ad expoſitionem veniret eius qȯ dixerat [egeſtiones nigre.]

¶ De 3° dico: q̄ hec dictio: veniētes: ſm modū loq̄ndi Hip. ſignificat lōgum tēpus veniēdi. ſ. quādo egeſtiones tales veniunt incipiētes a pͥncipio morbi vel augmento. In ſuo pͥncipio. hoc dico: q: ſi venirēt in fine augmēti poſſent eſſe cretice. ⁊ ꝑ hoc notatur: q̄ ſint ſynthomatice: ⁊ nō cretice. nam ſi voluiſſet intelligē egeſtiones creticas: dixiſſet [egeſtiones ſuꝑueniētes: vel ſuꝑapparētes] q: qñ cretice ſuꝑfluitates nō veniūt a pͥncipio morbi vel augmēti: ſed veniunt ſubito in fine augmēti: vel in ſtatu: ⁊ cū quadā multitudine: ⁊ ꝓpter hoc dicunt̄ ſupinuadētes: vel ſuꝑapparentes. ¶ Et nota hic q̄ per talē expoſitionē huius vocabuli: veniētes. Soluitur inſtātia quā Gal. in cōmēto mouet: tamē Gal. non ſolum hanc ſolutionē inuit: ſed ēt aliam exp̄ſſit: ⁊ tunc exprimēdo aliam ſolutionē: hec dictio: veniētes: non indiget expōne quā nunc feci: ſed cōmuniter itelligit̄ pro quolibet venire. ¶ De 4° dico: q̄ per hoc qȯ dicit: ſponte: debemus intelligere egeſtiones: que emittūtur a cauſa interiori. i. ſine pharmacia: ⁊ ſic expoſuit ſupra in cōmento illius aphoriſmi [in pharmacijs] ⁊ alio° mō ſpōte idē eſt dicere q̄ ſubito. vt infra particula eadē in cōmēto illiꝰ apho. [qui ſpōte ſāguinē mingūt.] ⁊ ſm hāc ſigtionē nō pōt hic

accipi:ſpōteq̄ꝫ q̄m eēnt creticeꝛ ſic poſſent eē laudabiles.

¶ De 5° dico:ꝙ per hoc qȯ dicit:peſſime:debemus intelligere nō ſolum peſſima ſ:q: de peſſima mā ſint tales egeſtiones:ſed peſſimas a peſſimitate finis .i. mortales. poſſūt eni egeſtiones eē peſſime q̄ntum ad mām:non tamen quantum ad finem .ſ. quādo expellunt per bonā criſim:ꝙ aūt ſic debeamus intelligere pꝫ per inſtātiaꝫ quā Gal. in ꝯ° ponit.

¶ De 6° dico:ꝙ per pharmacū poſſumus intelligere medicinā vētris ſolutiuā ꝛ ꝓuocatiuā vomitus:ſic eni expoſuit Gal. īfra pticula eadē in ꝯ° illius apho.⌈ pgnātes:⌋ Ite idē inuit Hip. in apho. ſequēti cū dicit ⌈ ſi fel nigrū ſurſum aut deorſuꝫ:⌋ credo tm̄ ipm ꝑncipalius itelligere hic pharmacum ſolutiuū vētris.

¶ De 7° dico:ꝙ hoc cōparatiuū:melius ꝛ abuſiue ponit.nā ſi ꝓpꝛie poneret iā ſequeret ꝙ egeſtiones nigre ſpōte venientes eēnt bone:q̄m cōparatiuū relinqt vtutē ſui poſitiui in eo ad qȯ cōparat:vt ſi petrus eſt albioꝛ martino:relinquit ꝙ martinus ſit albus:ſic cū dicit Gal. īfra pticula eadē in ꝯ° illius apho.⌈ Quib⁹ in febꝛib⁹:aut in alijs egritudinibus inuolūtarie oculi lachrymant.⌋

¶ Finita vocabuloꝝ expōne ad ei⁹ verificationeꝫ eſt accedēdū. De verificatione due ſunt dubitatiōes. quaꝝ ꝑ° eſt an aphoꝛ. ſit verus. 2ª eſt de cā ꝟitatis. De ꝑ ſic agit. videt .n. ꝙ iſta ꝑdicatio ſit falſa .ſ. egeſtio nigra q̄lis ſāguis eſt peſſima ꝑ apho. qui ſeqt vbi dī ⌈ ſanguis q̄liſcunq; ſurſum fluens malū:deorſuꝫ ꝟo nō malū.

¶ Ad qȯ rńdet idē Gal. in ꝯ° illius apho. dicēs:ꝙ in illo apho. loquit Hip. de ſāguine nigro:qui exit ꝑ emorroydas:cuius egeſtio eſt eā ꝑſeruās a multis egri⁹:q̄ſi dicat egeſtio nigra ſanguinolēta 2ᵉ eſt .q̄dā emorroidalis. ꝛ hec nō eſt mala:ſed bona niſi ſupfluat:ꝛ quedā epatica:ꝛ hec eſt peſſima ꝛ de hac loquitur in hoc apho.

¶ ꝟ. talis egeſtio feculenta nigra eſt de materia peſſima:quoniaꝫ eſt de ſanguine aduſto:vel putrefacto. talis autē materia multum eſt nociua corpi. ergo ipſius retentio in corpe eſt peſſima. ḡ eius expulſio dꝫ eſſe optima:mā cuius retētio peſſima eſt:eius expulſio bona:ꝑ arg̃ᵐ a ꝯrio.

¶ Ad h̄ rńdeo:ꝙ retētio talis māe mala eſt ꝑ viā cauſe:q̄m nocet corpi retinēdo eā:ſed ꝑ viā ſigni ei⁹ retētio quodāmō eſt mala:ꝛ quodāmō eſt bona:mala q̄dem eſt:q: ſignat per eius p̄ntiā in corpe:ꝙ epar ꝛ vene ſūt leſat ꝛ ꝓpter hāc leſionē talis mala ꝑmā fuit gn̄ata. bona ꝟo eſt retētio talis materie:q: ſignat ꝙ illa mā nō eſt adhuc tm̄ mala in q̄ntitate ꝛ q̄litate ſua:ꝙ nā nō potuiſſet eā retinere:ſili diſtinguo hāc aliā ꝓpōnem .ſ. expulſio talis māe eſt bona:q̄m eſt bona ꝑ viā cauſe:nā retēta in corpe nocebat:expulſa aūt nullū facit nocᵘᵐ. Sed ꝑ viā ſigni eſt mala 2ᵉ:ꝛ q: ſigt mām peſſimā ꝛ nocētē eſſe in corpe:ꝛ q: ſigt eius maliciā eſſe tātā:ꝓpter q̄ntitatē vel q̄litatē ſuā:vel vtrūq;:ꝙ nā cōpellit expellere ipſam malo mō .ſ. ſynthomatice:h̄ eſt a ꝑn° vel augmēto anteq̄ꝫ digerat:ſed q̄n nā poteſt dn̄ari illi māe:tūc expellit eā motu cretico bono:ꝛ h̄ eſt in ſtatu moꝛbi:ꝛ hec diſtō pōt colligi ex ꝟbis Aui. ꝑ cañ. fen 2ᵃ caᵒ vltᵒ.

¶ ꝟ. dicit Aui. in ꝑallato cap̄. ꝙ exitus chimi nigri multotiēs ꝯfert:ſꝫ in talib⁹ egeſtionib⁹ eſt chimus niger. ḡ tales egōnes multotiēs ꝯferūt:qȯ ꝟo multotiēs ꝯfert abſolute bonū dici pōt in medicina i ſufficit .n. ꝙ ꝓpoſitio hēat veritatē vt mulrū in ſcia iſta. vt dī in ꝯ° illi⁹ apho.⌈ ſi omētum erupit.⌋

¶ Ad h̄ dic:ꝙ q̄n dicit Auic.⌈ exitus chimi nigri multotiēs ꝯfert⌋ ipſe itelligit h̄ ſi fiat in ſtatu:nam in ſtatu pōt ꝯferre ꝛ nocere:ſꝫ ſi egrediat in ꝑn° ſemp eſt peſſimū ſignū.

¶ ꝟ. dicit ꝙ tales egeſtiones ſunt peſſime:ſꝫ vꝫ ꝙ ſint optime q̄n poſſunt ſignare eruptionē dubelati:ꝛ apertionē oppilationū:ꝛ tales ſunt de gn̄e ꝯfortatiuo. ſic dī 3° cañ. fen. 14. tra. 4° ca° ꝑ.

¶ Ad qȯ dic:ꝙ in ruptura dubelati ꝛ apertione oppilonū tales egōnes nō veniūt a ꝑn°:ſꝫ in ſtatu ꝛ motu cretico.

¶ ꝟ. dato ꝙ tales egōnes ſint male nō videt ꝙ debeāt eē peſſime .i. mortales:q: ipſe ſiūt tales vt plim ꝓpter calefactionē epatis:ꝛ calefactio epatis ſine febꝛe nō eſt egri⁴° mortalis:niſi iducat aliā egritudinē.

¶ Ad h̄ rńdeo:ꝙ tales egōnes nō ſignt qualēcūq; epatis calefactionē ſed maximā:que ſanguinē vltime aduriꝛ:ꝛ humiditatē ex toto ꝯſumit. ſicut dicit Auicē. ꝑ cañ. fen 2ᵃ cap̄ de egōne:q° aūt ſit modus moriendi in talib⁹ egris dicet infra.

¶ ꝟ. Gal. videt oſtēdere in ꝯ°. ꝙ tales egeſtiones ꝯtingāt ꝓpter debilitatē ſplenis nō bn̄ purgātis epar:ſed ſplenis debilitatio non eſt neccīo cauſa:vel ſignum moꝛtis.

¶ Ad hoc rńdeo:ꝙ ſola debilitatio ſplenis niſi ꝯiungat ei nocumētū epatis:nō poſſet tales egeſtiones nigras facē.

¶ ꝟ. dicit:ꝙ tales egeſtiones ſunt peſſime cū febꝛe ꝛ ſine febꝛe:qȯ nō videt. ꝯſtat .n. ꝙ cū fe. ſunt peioꝛes:q̄ꝫ ſine febꝛe. ergo nō ſunt peſſime ſine febꝛe.

¶ Ad qȯ rńdeo:ꝙ peſſimitas taliū egeſtionū nō eſt pūctualis:ſed latitudinē hꝫ. ſignt eni cū febꝛe moꝛtē velocioꝛē:q̄ꝫ ſine febꝛe.

¶ Uel dic ꝙ tales egōnes ſine febꝛe pn̄t eē adeo male:ſicut cū febꝛe:ſic q̄n tales egeſtiones feculēte fiunt ꝑ ꝯgelationē:ꝓpter quā extinguit calor inatus. nō eni eſt minoꝛ malitia in corpe:cuꝫ ſanguis vltime ꝯgelat:q̄ꝫ ſit cū adurit.

¶ ꝟ. dicit ꝙ quāto plures coloꝛes fuerint in eis tāto ſunt peioꝛes. Sed nō videt:q: alij coloꝛes in egeſtionib⁹ ſunt minus mali q̄ꝫ nigris quare illoꝝ mixtura diminuit malitiā. ſimplicitas aūt nigredinis augmētat:q̄m eq̄litas ꝛ vniformitas i malo augmētat malitiā ꝛ ineq̄litas ꝛ diuerſitas minuit:ſic colligit ex ꝟbis Gal. in ꝯ° ſcdi libꝛi ꝓnoſticoꝝ. ꝛ Auic. ꝑ cañ. fen 2ᵃ cap̄ de hipoſtaſi.

¶ ꝟ. Hip. dicit i 2ª pticule apho. ꝙ mutationes egōnum iuuāt in fluxib⁹ vētris:ꝫ ꝓpe multitudo coloꝝ eſt iuuatiua in egōnibus.

¶ Ad hāc dubitationē dōm eſt:ꝙ multitudo coloꝝ eſt malū ſignū magis q̄ꝫ ſimplicitas coloris:ꝓpterea q: ſigt multitudinē egritudinuꝫ ꝛ cāꝝ facientiū eas:ſicut dī in ꝑ de criſi cap̄ de egeſtione. Ad id ꝟo qȯ opponebat:ꝙ mixtura coloris minus mali cū peſſimo dꝫ diminuē malitiā:dc̄ꝫ eſt ꝙ hoc eſt veꝝ:ſi illa peſſimitas coloris ꝓcederet a minori q̄ntitate humoꝝ:ſꝫ hoc nō ꝯtingit i his coloꝛibus. ꝟ. g. dicam⁹ ꝙ i corpe abūdet vna libꝛa humoris ꝛ nō vltra. dico tūc ꝙ ſi oēs illi humoꝛes ſunt ſanguis aduſtus vel ꝯgelatus ꝛ fierēt tūc egeſtiones totalr nigre:tūc illa nigredo totalr eſſet peſſimū ſignū. Si ꝟo abūdarēt .vj. vncie cholere rubee:ꝛ .vj. de ſāguine aduſto:ꝛ ꝓpter hoc fierēt egeſtiones nigre ꝛ citrine:tūc talis multitudo coloꝝ ſignificaret minorē malitiā:q: mā que gn̄at coloꝛē nigrū eſſet minoꝛis q̄ntitatis:ꝛ minoꝛis malitie:ſed res nō eſt ita:q̄m malitia que ſignatur per coloꝛē nigrū q̄n admiſcet ſibi coloꝛ citrinus nō eſt minoꝛ:q̄ꝫ ſi eēt ſolus coloꝛ niger in egeſtione:neq; ſigt minorē q̄ntitatē māe:vel minoꝛeꝫ malitiā:ꝛ poſt modū addit ſibi malitia que ſignatur ꝑ citrinū:quare multiplicat malitia ſigni magis per vtrūq; q̄ꝫ ꝑ alteꝝ tm̄.

¶ Ad 2ᵘᵐ dico:ꝙ ibi multitudo coloꝝ itelligitur ſucceſſiua hic aūt ſil. Sed forte aliq̄s iſtabit:ꝙ ſucceſſio diuerſoꝝ coloꝝ nō minuit malitiā:q: ſemp ſignatur multitudo moꝛboꝝ ita in ſucceſſiua:ſicut in veniēte ſil:ꝛ ꝓpter h̄ poſſumus aliter dicē:ꝙ cū dico mutationes egeſtionū:tūc nō intelligit ꝙ veniāt a ꝑn° cū veniāt ſm mutationem.

¶ Uel dic ad inſtātiam:ꝙ q̄uis ſucceſſio diuerſoꝝ coloꝝ in egōne ſignificet multos moꝛbos:ꝛ multas cās:tm̄ ſigt ꝙ nā dn̄at eis:cuius ſignū eſt:q: oꝛdinate expellit.

¶ ꝟ. querit de h̄ qȯ dicit:ꝙ tales egeſtiones veniētes cū pharmaco nō ſunt male:qȯ nō videt. naꝫ ois euātio:que laudat facta ꝑ nām laudat facta per artē:ꝛ que vitupat facta per nām:vitupat facta ꝑ artē:ſicut dicit ille aphoꝛ.⌈ in pharmacijs.⌋ Ite Gal. ſup eodē dicit:ꝙ dꝫ medic⁹ imitari nām.

¶ ꝟ. nā eſt opatrix. medicus ꝟo miniſter:ſicut dī i tegni de cauſis:q: maioꝛ eſt potētia nature in operādo:q̄ꝫ artis:ꝛ q: non pōt aliqua euātio facta a natura eſſe mala ꝛ facta ab arte eſſe bona.

¶ ꝟ. talis egeſtio:ſm ꝙ ponit Cōmētatoꝛ eſt mala in ꝑncipio:ꝛ ſic itellexit Hip. eā eē malā veniētē in ꝑncipio moꝛbi:ſꝫ ois euātio ꝑ artē facta in ꝑn° moꝛbi mala eſt:niſi

ſit mā furioſa: ſic dicit Hip. ī illo apho. [Digeſta medicari.]

¶ Ad euidētiam huius qōnis not^m. q imitatio artis ad naturā pōt intelligi penes quoq.ſ. q̄ntitatem: qualitatē: locuz: modū: ⁊ tpꝰ. Unde dico q ars imitat nām in 4^or pmis in bono eligēdo: ⁊ in malo fugiēdo: ſed in 5° nō imitat necio: nec vlr: q̄ qualitercūq nā bñ eūat: ars eūando talia. bñ euacuat: vt ſi in tertiana nā eūando cholerā bñ eūat: ⁊ ars euacuādo cholerā bñ eūat: ⁊ ſi in tertiana nā eūando flegma male eūat: ars eūando flegma male eūaret. Uñ pma eūatio eſt eligēda. ⁊ ſcōa fugiēda. Itē ſi in febre tertiana abundarent. x. ℥. chole. nā eūando. x. ℥. bñ eūaret: ⁊ ſilr ars: ⁊ ſi nā eūaret. xx. ℥. chole male eūaret: ⁊ ſilr ars. Itē ſi nā mām exiſtētem in epate eūaret p ſeceſſum: vel vrinā bñ eūaret q̄ntū ad locū: ⁊ ſilr ars: ⁊ ſilr ſi nā mām exiſtētem in epate euacuaret per pulmonē: male eūaret: ⁊ ſilr ars. Item ſi nā euacuaret aliquā mām cū quiete ⁊ leuitate bñ eūaret: ⁊ ſimilr ars: ⁊ ſi nā eūaret cum tortura ⁊ vertigine ⁊ ſincopi mām aliquaꝫ male eūaret: ⁊ ſilr ars: hec oīa colligunt ex dictis Hip. ⁊ Gal. in illo apho. [In pturbationib⁹] ⁊ in illo [eorum que eger] ⁊ in illo [bñ hñtes corpa.] ⁊ ab Aui. p can. fen 4ª cap qualr ⁊ qñ opꝫ eūare: ⁊ in multis alijs caplis.

¶ De 5° aūt. i. de tpe ambiguum eſt: qm̄ nā nunq̄ pōt in pn° morbi bonā eūonem face: q̄ talis eūatio nō ſit dñio nature: ſed vi ſynthomatis. ſicut dī in cōmēto ſequentis apho. artifex aūt bñ pōt eūare in pn° eūatione minoratiua: vt dicit ille apho. [Incohoātib⁹ morbis ⁊c̄.] Uñ tunc nō ſeqtur. Si eūatio facta a nā in pn° morbi eſt mala q eūatio facta per artē ſit mala: tñ de eūatione artis facta in pn° nō poſſumus dicere vlr: q ſit bona in pn°. ſed ſolūmodo de eūatione minoratiua: vel mā furioſa. De eūone autē eradicatiua non eſt vep̄ q ſit bona: q̄ non oꝫ fieri niſi digeſta mā: ſicut dicit ille apho. [Digeſta medicari.] nā vō in ſtatu pōt facere bonā eūonem: ⁊ ſilr artifex. nō tñ ſemp. nā ſi nā facturā eſt eūonem in ſtatu: medicus nullo mō oꝫ eūare: ſicut dī in illo apho. [Incohoātibus morbis.] Sed ſi nā tūc in euacuādo ſit pigra: medic⁹ pōt eūare: ſicut dī in ꝯ^o illi⁹ apho. [ea quoq̄ criſis.] In ſūma ergo collige: q qñcūq nā eūaret bñ: ⁊ non eūat tunc ars bñ eūat: ſed ſi eūat ſufficienter: tūc ars non oꝫ eūare. Sed in male eūando nō eſt ita, q̄ nō qñcūq nā male eūaret ſi eūaret: tunc ars male eūaret. nam in pn° morbi cum mā ſit idigeſta: nā male eūaret: neq ſeqt q ars male euacuet: ⁊ hoc eſt ideo q̄ nā tūc non pōt eūare ſuo motu: ſꝫ motu māe furioſe: ars aūt nō patit hoc accñs. his prehabitis oēs qōnes poteſt ſoluere diligēs itellect⁹.

¶ P. dicit q qñcūq plures colores fuerint cum pharmaco nō eſt magnū malū. ſed hoc nō videt: qm̄ q̄nuis multi colores egrediant cū egeſtionib⁹ cum pharmaco: tñ nihilominus ſignt multitudinē morbop̄: ſicut in ſpōtanea: q̄re egeſtio multicolor educta cū pharmaco erit peior q̄ vnicolor.

¶ Ad hoc rñdeo: q qñ egeſtio multop̄ colop̄ educitur cuꝫ pharmaco. v. g. q ſit nigra ⁊ citrina. dico q nigredo non ſignt tātam mām: vel tā malitioſaꝫ q̄ntā vel qualē ſignt in ſpōtanea qñ ſpōtanea mixta eſt ex colore nigro ⁊ citrino: quia poſſe eſt māꝫ que facit nigras egeſtiones eductas cū pharmaco eē pauciorē: vel minus malā qñ eſt mixta cū mā que facit eā citrinā: q̄ qñ eſt ſola. v. g. poſſe nāq eſt q i aliquo abūdet mā nigra ſola in. xij. ℥. ⁊ tūc per pharmacū educet ſola egeſtio nigra: ⁊ poſſe q in altero abūdet mā nigra ⁊ citrina: quelibet eap̄ in. vj. ℥. ⁊ tūc ſi dabit pharmacum purgatiuū cholere nigre: ⁊ citrine exibit egeſtio nigra ⁊ citrina mixta: ⁊ planū eſt: q talis egeſtio mixta ex nigra ⁊ citrina eſt minus mala q̄ ſolū nigra. Et ratio huius eſt: q̄ mā que educit per pharmacū cum non educat ſynthomatice ſiue ſit ſimplex: ſiue cōmixta. habet magnam latitudinem ſm quantitatem ⁊ ſm qualitatem.

¶ Poſtq̄ de veritate apho. diſputatū eſt. ſ. an ipſe ſit verus: nō videamus de cā veritatis. ⁊ pmo videamus de cā propter quā tales egeſtiones ſunt nigre. 2° videbimus ppter quā tales egeſtiones ſunt peſſime. ¶ De pmo ſic pcedo. querit de cā ppter quā tales egeſtiones ſunt nigre: ⁊ cum in corpe nō ſit aliqs humor niger: niſi melicus: ⁊ iſte ſit 2^x. ſcilꝫ nālis ⁊ inālis. querit q̄ illop̄ ſit mā iſtius egeſtionis nigre: ⁊ videt q melia nālis: nā dicit Gal. in ꝯ^o q meliat de qua hic loqtur Hip. aſſimilat feci ſanguinis: ſꝫ talis eſt nālis: ſicut dicit Auic. p can. fen p^a cap de humoribus ⁊ 3° can. ſen p^a cap de ſignis ſpecierū epilepſie. ¶ P. dicit q iſta nō eſt certiſſime choſa nigra: q̄ nō hꝫ acre. i. acumē: ⁊ per hoc excludit cholerā nigrā inālē: que ſit ex aduſtione cholere rubee. Itē q̄ nō eſt acetoſa: ⁊ p hoc excludit illā preꝫ melie inālis ſubtilis que ſit ex aduſtione melie nālis: ⁊ ſic ſunt excluſe tres ſpēs melie male inālis: q̄s ponit Auic. p can. pallegato cap. melia aūt ſanguinea ⁊ flatica non ſunt male. ergo eſt nālis. ¶ P. dicit: q iſta ſi maneat i corpe: eſt ꝯuertibilis in certiſſimā cholerā nigrā per aduſtionē ⁊ putrefactionē: ⁊ intelligit p certiſſimā cholerā nigrā: meliam inālem. ergo ante ꝯuerſionē eius in illam eſt naturalis.

¶ P. dicit q ex ea nutrit ſplen. g̃ eſt nālis: cum nullus humor inālis nutriat: ſicut dicit Gal. 6. de accñti ⁊ morbo. ⁊ i cōmēto illius apho. [que relinquunt in morbis.] ⁊ Aui. p can. pallato cap dicit ponēdo iuuamenta melie nālis q ipſa nutrit ſplenē. ergo iſta eſt naturalis cum ipm nutriat.

¶ Ad ꝯriū dicit. n. Gal. dādo inſtātiam ꝯtra dcm Hip. q in quadā peſtilētia vidit multos hīe egeſtionē hāc: ⁊ nō plures fuerunt mortui q̄ euaſerint: ſed illi qui euaſerūt habuerunt talē egeſtionē in fine morbi. In pn° aūt habuerūt egeſtionē citrinā ⁊ igneā: ⁊ ppter aduſtionē ⁊ putrefactionē facā eſt nigra ſilis feci ſanguinis: ſed facta hō eſt inālis: ſic dicit Aui. p can. cap pallegato. ergo ⁊ iſta de qua hic loqt Hip. cuꝫ ſit talis. ¶ P. ſumit arg^m ex tex. apho. dicit. n. q tales egeſtiones ſunt peſſime: ſed ſi melia nālis abūdaret ⁊ emitteret: nō videt q deberet eē adeo malū ſignum vt ponit. ſ. ſigns mortē: q̄ pōt eē ppter debilitatē ſplenis in attrahēdo ipſam meliaꝫ ab epate. Sed debilitas ſplenis nō ſignat neceo mortē. ergo ⁊c̄. ¶ P. Aui. lib° 3° fen p^a cap de ſignis ſpēp̄ epilie: dicit q melia que aſſimilat feci vini eſt inālis: ſꝫ iſta aſſimilat feci vini: ſicut dicit Cōmētator. ergo eſt inālis. ¶ P. idē li° 3° fen 14ª trac. 4° cap p. dicit q egeſtio nigra feculēta ſit ppter aduſtionē ſāguinis in partib⁹ epatis: ⁊ ppter frigus ꝯgelās ⁊ iſpiſſans: ſed facta hō eſt inālis. ergo iſta eſt inālis. ¶ Ad euidētiaꝫ huius notanda ſunt tria. quop̄ vnū eſt vidē nūm epaticap̄ egeſtionū: vt eligamus illas que ad pñtē apho. ſpectāt. 2^m eſt vidē cās harum egeſtionū. 3^m eſt vidē dñias iter egeſtiones nigras feculētas: de qbus loqtur in pñti apho. ⁊ egeſtiones nigras felleas de qb⁹ loqtur in ſequēti. ¶ De p dico q epaticap̄ egeſtionū ſpēs ſunt. x. ſicut ponit Aui. li° 3° fen 14ª trac. 4° ca° p. quap̄ vna eſt chiloſa. 2ª aquoſa. 3ª lauatiua. 4ª cholerica. 5ª viruléta. 6ª ſāguis purus. 7ª nigra ſubtilis. 8ª nigra ſicut fex. 9ª nigra melica. 10ª nigra carnoſa: ⁊ hoc de pmo.

¶ De 2°. ſ. de cā hap̄ egeſtionū. Dico q dēmus videre ſolū mō cās 4^or egeſtionū nigrap̄ que ſpectāt ad expōnē pñtis apho. ⁊ duop̄ ſequētium: ⁊ iſte 4^or egeſtiones nigre ſūt ſicut nigra ſubtilis: ⁊ nigra ſicut fex: ⁊ nigra melica: ⁊ nigra carnoſa: ⁊ iſtap̄ 4^or due. ſ. nigra feculēta: ⁊ nigra carnoſa reponunt ſub apho. pñti: ⁊ lꝫ q̄ntum ad expōnē Gal. carnoſa nō poſſit reponi: q̄ nō facit mētionē de ea: tñ forte q̄ntum ad veritatē ſigtionis apho. in ſe ꝯſiderati reponi pōt. nam vtreq. ſ. feculēta ⁊ carnoſa peſſime ſunt: ſed carnoſa eſt deterior: q̄ nō pōt eſſe per viā criſis. Sed q̄ Gal. de carnoſa nō facit mētionē videamus ſolū cās feculēte. Dico g̃ q cāe egeſtiōis nigre feculēte: ſm q ponit Aui. li° 3° fen 14^a tra. 4° ca° p ſūt. vj. ſ. eruptio oubelati: aut oppilōnis apri orat corroſio ⁊ vlcera putrida aut aduſtio ſāguis i epe vl i ptib⁹ eius: aut frigus ꝯgelans ⁊ inſpiſſans: qui ſanguis retinet

corruptio que acc' ſup totū ſanguinem ꝓpter noc^m epatis. tū melācholia bn̄ facit cū prima ꝓp quā ſanguis fuit corruptus per viā aduſtionis vel per viā cōgelationis. noc^m aūt epatis fuit cauſa completiua harum egeſtionum.

¶ Et nota ꝙ iſtud noc^m epatis qn̄ talis materia retinetur apud ipſum recipit incremētū ſm multiplicationē illius materiei. ſi. n. epar erat ꝑmo calidū. poſtq̄ꝫ multiplicatur iſte ſanguis aduſtus in eo. Jterū augeť caliditas epatis. ⁊ hec in tantū ꝙ ſanguinē totius corporis adurit. Et ſi epar fuit ab initio frig^m. iſte ſanguis congelatus in ipſo augmentat eius frigiditatē in tm̄ ꝙ facit ſanguinē totius cor^is cōgelatum. cū ergo multiplicať talis ſanguis corruptus in corpe ſiue cōgelatus ſiue aduſtus. nō pōt nā ipſum amplius retinere. ⁊ ꝓp hoc fiunt tales egeſtiones nigre incipiēdo. Et ex hoc pꝫ quare tales egeſtiones ſunt peſſime. qm̄ ſignificant tm̄ nocu^m eſſe in epate ꝙ ſanguis totius corporis gn̄atur aduſtus vel cōgelatus. ⁊ qꝛ noc^m epatis multiplicat maliciā in ſanguine. ⁊ malitia ſanguis multiplicat noc^m epatis.

¶ Ex predictis autē naſciť qō mordens intelim. qm̄ ſi epar ſic eſt infrigidatū vel inflāmatū vt ꝑdictū eſt. nō vꝫ ꝙ tunc egeſtiones poſſint fieri diuerſorum colorꝫ: ſed ſolūmodo nigre. Et iterum ex hoc ſequitur ꝙ egeſtiones diuerſorꝫ colorum non ſint magis male.

¶ Ad qō video ꝙ iſta inflāmatio ⁊ infrigidatio epatis latitudinem hꝫ ſm magis ⁊ minus. ⁊ maxime. vn̄ dico ꝙ qn̄ maxima fuerit diſtēperātia epatis. tūc nō fiunt egeſtiones nigre feculente: ſed fiunt nigre ſellee ſine ꝑmixtione coloꝝ. Ante x̄o q̄ꝫ ad vltimū diſtēperātie perueniatur fiunt nigre feculēte ⁊ hoc indicat Gal. in ꝯ^{to} qū dicit ꝙ ſi materia egeſtionū nigrarū feculētarū retineať in corpore conuertitur in certā cholerā nigrā. ⁊ Auic. primo can̄. fen 2^a cap̄. vltio dicit ꝙ exitus melācholie radicalis ſignat mortē propter vltimatā aduſtionē ⁊ humiditatis cōſumptionēꝫ. Diuerſitas aūt colorū ſit in egeſtionibus ꝓp diuerſitatem materie diuerſimode recipientis impreſſionē epatis adurentis vel infrigidantis. nam qn̄ pars cholerica que eſt in congerie ſanguinis eſt facta nigra propter calorē epatis. tunc pars flegmatica eſt facta citrina vel alterius coloris. vnde quāuis idem ſit agens. tamē poſſunt eſſe diuerſe impreſſiones propter diuerſitatem materie.

¶ Uel dic ꝙ illa diuerſitas colorum poteſt contingere propter diuerſam diſpoſitionē mēbrorum. nā quāuis epar ſit aliquādo calidū. poſſunt vene in aliquibus membris corporis poſite eſſe frigide. propter noc^m illorum mēbrorum. ⁊ tunc multiplicabitur malicia ſignificationis talium egeſtionum diuerſorum colorum. qꝛ malitia epatis nō eſt propter hoc minor q̄ꝫ eſſet quādo egeſtiones erant ſimplices. ⁊ additur ei tunc noc^m alterius mēbri. Jtem multiplicabitur malitia. propterea qꝛ natura non poteſt ſic reſiſtere diuerſis materiebus. ſicut vni materie. ⁊ hoc dicit Gal. in cōmēto illius apho. 4^e p^e. ſ Et vbi in corpore mutationes.] Dicit enim ꝙ varie diſpoſitiones longiores ſunt vniformibus. ⁊ ideo grauius eſt eis reſiſtere.

¶ Uiſo de cauſa propter quā tales egeſtiōes ſunt nigre. mō videamus propter quā ſunt peſſime. hoc autē dico eſſe manifeſtum ex his que in proximo dicta ſunt. vide ibi requires. ſufficienter ergo dictū eſt de cauſa veritatis apho. que duas partes continuit.

¶ Expeditis ergo vocabulorū expoſitione. ⁊ apho. verificatione. procedamus ad 3^m. ſ. ad explanationem quorūdā textuum obſcurorum in ꝯ^{to}. ⁊ primo illius qui incipit ſic. L ſed ſunt ſicut ſanguis vel groſſi vini feces.] hic vꝫ Gal. innuere ꝙ iſte egeſtiones nigre ſunt nigre propter cholerā nigram naturalem. ⁊ propter choleram nigrā innaturalē. qm̄ dicit ꝙ aſſimilantur feci ſanguinis vel feci vini ⁊ dicit Auic. lib. 3° cap̄. de ſignis epilepſie ꝙ melancholia naturalis aſſimilatur feci ſanguinis ⁊ melācholia innaturalis aſſimilatur feci vini. Nos autem diximus ſupra in ſecūdo queſito ꝙ pro neutra aſſumitur.

¶ Ad hoc autē dic ꝙ noſtra trāſlatio in hoc loco corrupta eſt. vbi. n. ponitur hec diſiūctiua. L vel] oꝫ poni hoc aduerbium. ſ velud.] vnde alia tranſlatio talē lraꝫ ponit. ſ ſed vtriꝗ ſi quis aſſimilans dixerit aperte velud limus qs ſanguinis qualis a groſſis vinis ſubſidentibus ſubſiſtere aptus natus quē nominant fecē.] et eſt talis intellectus verborum. n. ꝙ iſte egeſtiones aſſimilantur feci ſanguinis. que fex in ſanguine eſt quedā groſſities nigreſcens reſidens in ſanguine ſicut groſſities quedam nigra reſidēs in vino rubeo. que dicitur fex illius vini. Dico ergo ꝙ hec melācholia non probatur eſſe naturalis qꝛ aſſimiletur feci ſanguinis. qꝛ mela^a naturalis eſt ipſa fex ſanguinis. ⁊ non aſſimilatur ei ſicut patet per diffinitionem eius poſitaꝫ ab Auic. primo can̄. cap̄. de humoribus. Qō. n. alicui aſſimilať non eſt illud cui aſſimilatur: nec etiā ꝯcluditur per illud verbū qō dicit ꝙ aſſimilatur feci vini ꝙ ſit cholera nigra innaturalis ſolū. qꝛ ſanguis qui colligit in ſe omnes hu^{os} poteſt per aduſtionem vel cōgelationē aſſimilari feci vini in colore ⁊ ſubſtantia ſua. eſt ergo talis egeſtio nigra ab humore innaturali mixto ex oībus humoribus dominante ſanguine. ſi ergo concludis ꝙ ſit propter hoc de melancholia innaturali peccas ſm conſequens.

¶ Sed emergit dubitatio de auctoritate Auic. poſita in li. 3° cap̄. de ſignis epilepſie. non. n. videtur bonā differentiā facere inter melācholiam naturalē ⁊ innaturalē dicēdo ꝙ melancholia. innaturalis aſſimilatur feci vini. ⁊ naturalis aſſimilatur feci ſanguinis. qm̄ Gal. in 2° de virtutibus naturalibus ⁊ omnes auctores de hu^{bus} tractantes cū loquūtur de melancholia naturali aſſimilant eam feci vini.

¶ Ad hoc reſpondeo ꝙ fex vini aſſimilatur melācholie naturali. ⁊ illa ei quātum ad modū ſue generationis. nā tam melancholia q̄ꝫ fex vini generantur ad moduꝫ reſidentie. ſed melācholia innaturalis ⁊ fex vini aſſimilantur quātuꝫ ad colorē ⁊ ſubſtātiā. melācholia x̄o naturalis eſt ipſa fex ſanguinis. vnde cum Auic. dixit eā eſſe ſimilem feci ſanguinis improprie loquutus fuit.

¶ D. dubitať: qꝛ Gal. dicit iſtum humoreꝫ eſſe ſimilem feci ſanguinis. ⁊ poſtmodū infra ponit ipſuꝫ generari per aduſtionem qō eſt contra Auic. lib. ꝑmo cap̄. de humoribus: ponit. n. ſeparationeꝫ groſſi a ſubtili duobus modis. ſ. per viā incinerationis. ⁊ per viā reſidentie ad modū fecis: q̄re non videtur cum talis humor generetur per aduſtionem. ꝙ debeat aſſimilari feci ſanguinis.

¶ Ad qō reſpondeo ꝙ Gal. non aſſimilauit iſtū humorē nigrum. feci vini. nec feci ſanguinis. quantū ad modū ſue generationis: ſed quātū ad colorē ⁊ ſubſtātiā. ⁊ etiā quantuꝫ ad locum poteſt dici ꝙ iſte humor aſſimiletur feci vini vel ſanguinis. nā quilibet humor qn̄ incinerať petit locū inferiorē ſicut fex in vino: qꝛ groſſum ⁊ tereſtre cū ſepať a ſubtili ſemper petit locū inferiorē ſiue ſepeť per modū incinerationis ſiue per modū feculentie. Dr̄ia. n. inter tereſtre feculentū ⁊ groſſuꝫ aduſtū eſt ſolū in modo ſepandi groſſuꝫ a ſubtili. nā tereſtre feculentuꝫ ſepať qꝛ graue eſſentialiter. groſſum autē aduſtum ſeparatur per conſumptionem ſubtilis ⁊ remanentiam groſſi.

¶ Que cū in corpore permaneāt neqꝫ inde exeāt mutate putreſcunt ⁊ certā cholerā nigrā pariunt.] ſed hic queriť que eſt iſta cholera nigra certa. ⁊ quō de illa nigra mā ſanguinea fiat iſta cholera nigra certa.

¶ Ad qō reſpondeo ꝙ iſta cholera nigra certa eſt mela^a innaturalis facta de cholera rubea incinerata. vel de mela^a naturali incinerata vel de ſanguine vltime cōgelato. nā qn̄ ſanguis vltime cōgelať ſit mela^a innaturalis. qō pꝫ in ſanguine expoſito max^e frigori. Modus aūt ſm quē iſta certa cholera nigra generať ex illa materia nigra ſanguinea

eſt talis. qm̄ quando ille humor ſanguineus niger qui non erat adhuc tantū aduſtus vel cōgelatus ꝙ eēt certa cholera nigra aduritur vel cōgelatur in tantū ꝙ cōſumitur humiditas. ⁊ fit mela. innaturalis ſimplex: ſicut. n. pmo eēt humor cōmixtus ⁊ innaturalis. mō factus eſt ſimplex innālis. Et notā ꝙ ex humore ꝯfuſo innaturali poteſt fieri humor ſimplex innaturalis: nota tñ ꝙ iſta permutatio in certā cholerā nigrā. ſepius fit per viā aduſtionis. ꝗ̄ per viā cōngelationis: tamē pōt fieri per viā cōgelationis. vt dicit ab Auic. pmo can. cap. de qualitate generationis hu. ⁊ habes hic etiā ex hac auctoritate Auic. ꝙ mela. innaturalis non fit ſolūmodo per viā aduſtionis: ſed p viam cōgelationis quãuis raro. ⁊ hic Gal. maxie intēdit de illa q̄ fit p viā aduſtionis. ⸿ Quiſi. n. arbitrati ſunt hāc egeſtionē eſſe nigrā ⁊ non aliā de cā nigreſcere. niſi qꝛ in inteſtinis diu fuit morata. male autumauerūt. impoſſibile enī eſt mō egeſtionē eſſe nigrā. mō rubeā. Ad hoc vt lr̄a intelligatur opꝫ poni tex. alterius trāſlationis q̄ talis ē. L. Adiecit aūt ſermoni huic. l. veluti ſanguis. tale qd oſtēdens qualis ſit ſanguis qui nigratur in allatione que per inteſtina tales ſunt que nigrefiēt rubicūdiores ⁊ nigre hē. ⁊ quippe deinde impoſſibile idē ſimul rubrū ⁊ nigrū exiſtere. Vult autē dīe Gal. per hͣ verba ꝙ iſta egeſtio ſanguinolēta eſt nigra. ſicut ſanguis q denigratur. morādo in deſcenſu per inteſtina. nō tñ hͣ egeſtio eſt nigra ꝓpter iſtā cām. ſ. pp morā quā facit in deſcendendo per inteſtina. qꝛ ſi ꝓpter hoc eſſet nigra. nō ſignificaret noc. eſſe in epate ⁊ venis. ſanguis. n. qui denigratur in deſcenſu per inteſtina paulo pus fuerat rubeus cū egrediebatur de epate ⁊ ſtatim modico poſtea morādo in inteſtinis factus eſt niger. egeſtio aūt nigra. ſanguinolēta. que tā grāde nocumētū epatis oſtēdit. non eſt poſſibile vt in tā breui ſpatio (ſicut eſt mora quā facit deſcēdēdo ab epate ad inteſtina) ſit facta nigra. ſed facta eſt nigra in epate ⁊ partibus eius ꝓpter multā aduſtionē aut cōgelationē. ⁊ maxime pp aduſtionē. L. Que aūt in ſolubilibus morbis ab initio vel augmēta digōnes appuerūt ⁊ cāe diſſolutoꝝ a corpib. fuerūt. Colorē rubicūdiſſimū vel citrinū ⁊ nō aliū habuerūt. egōnes vo nigre in fine morbi ⁊ fecib. ſangnis aſſimilate fuerūt qꝛ nimiā icēſionē vl' putredinē vīr ſignat. Trāſlatio iſta deficiebat in hac cōiunctione. qꝛ. quā nos ſuppleuimus per aliā trāſlationē ſic dicentē. L. Non tamē incipientibus deinde vel augētibus egritudinibus videbant. colliquationes. n. erāt cū euacuabant xante ⁊ ignee. colores autē poſtea apparētes nigri quēadmodū ſanguinis fex. aut demū ſupadiuſto eo. qō ſm egeſtionē habuerūt. aut malā ſuſcipiēte putrefactionē. Jnā per hoc qō. d. ſ aut demū ſupaduſto eo. Jnotatur ꝙ reddit cāꝫ nigrarū egeſtionū factarum in ſtatu ⁊ ꝓpter hoc nos poſuimus hāc cōiūctionem cauſalē. qꝛ. dicētes. L. qꝛ nimiā incēſionē Videtur ergo Gal. in omnibus his ſuis verbis dīe ꝙ illi qui euadebant de illa peſtilentia habebant a pnc. vel augmento egritudinis: egeſtiones citrinas vel igneas. cū vo veniebant ad ſtatū. habebāt egeſtiones nigras ad modum fecis ſanguinis. ⁊ hoc ideo erat qꝛ illud qō emittebatur per egeſtionē pmo. poſtea p aduſtionē ⁊ putrefactionē in ſtatu factū eſt nigrū.

¶ Sed circa hoc dubitatur. qm̄ Gal. ponit ꝙ iſti qui euaſerunt de hac peſtilentia habuerunt a pnc. ⁊ aug. egeſtiões xantas vel igneas. ⁊ poſtmodū per putredinē vel aduſtionem ſunt facte nigre in ſtatu ad moduꝫ fecis ſanguinis. ex quo duo impoſſibilia ſequuntur: quorum pm̄ eſt qꝛ ſi materia xāta vel ignea aduritur vel putreſcit nō generabitur inde egeſtio nigra feculenta: ſed generabitur certa cholera nigra. humor enim cholericus cum aduritur conuertitur in certā choleram nigrā ⁊ nūꝗ̄ in egeſtionem que eſt ſicut fex ſanguinis. Aliud vo impoſſibile eſt: qꝛ cum tales egeſtiones facte ſint nigre in ſtatu per aduſtioneꝫ vel putrefactionem. ⁊ emittant motu cretico laudabili taliter ꝙ euadant. videtur ꝙ tunc ta'is materia ſit digeſta per aduſtionem ⁊ putrefactionem qō non videtur: qꝛ aduſtio ⁊ putrefactio materiam non digerunt. eo ꝙ non faciunt eam obedientem nature: ſed potius rebellem ⁊ effrenem.

¶ Ꝟ. ſequeretur ꝙ nigredo eēt ſignū digōnis qō ē icōueniēs.

¶ Ad primū dico ꝙ materia citrina vel xanta que emittebatur a pnc. morbi non fuit ſola materia egeſtionū nigrarum venientium in ſtatu. ſed partim habuit ſe in ratione. materie. ⁊ partim in ratione cauſe efficientis ⁊ partiꝫ in ratione ſigni. Jn ratione quidem cauſe materialis ſe habuit hoc modo qꝛ aliquid de illa cholera nigra que emittebatur pmo. ſ. a pnc. morbi vel aug. remanſit in ſanguine. ⁊ cū multitudine ſanguinis facta eſt materia taliū egeſtionum. in ratione vo cauſe efficientis ſe habuit qꝛ ipſa abundans in ſanguine fecit in eo cōbuſtionem propter quā denigratus fuit. in ratione vo ſigni ſe habuit qm̄ ſignificabat epar eſſe inflāmatum ⁊ ipſum epar inflāmatū adurebat ſanguinem ⁊ faciebat ipſum nigreſcere. caliditas ergo cholere ⁊ caliditas epatis agentes in materiā illā ſanguineam cōfuſam. fecerunt egeſtionē ſanguineā feculentā. ⁊ non fecerūt certam choleram nigrā. ſed ſi caliditas epatis egiſſet in ſolam illā cholerā rubeā vel citrinā. feciſſet certam cholerā nigrā. ⁊ non egeſtionem nigram feculentā. ⁊ hoc hꝫ locuꝫ ſolum in egeſtione feculenta que eſt propter aduſtionē qm̄ iſta peſtilentia faciebat morbos acutos. egeſtio vo nigra per viā congelationis facta non hꝫ locum in morbis acutis. apho. tamen Hip. habet locum ⁊ in acutis ⁊ in cronicis. ſic pꝫ p apho. j. L. Quibuſcūꝗ̄ ex egritudinib. acutis.

¶ Ad 2m dico ꝙ aduſtio ⁊ putrefactio nō fecerunt digeſtionem in illa materia neqꝫ nigredo fuit ſignum digeſtionis. ſed aduſtio ⁊ putrefactio fecerunt nigredinem. calefactio autem epatis ⁊ cholere fecerunt putredinem ⁊ aduſtionē. digeſtionē aūt in illa materia fecit natura epatis ⁊ mēbrorum. vnde ſimul dū morbus denigrabat illā materiā. natura eā digerebat cuius ꝓbatio eſt. qꝛ illi qui habebāt tales egeſtiones in ſtatu. nō ſemper euadebant: ſed euadebāt tunc ſoluꝫ quādo natura fortior erat in digerendo ꝗ̄ morbus in putrefaciendo ⁊ adurēdo: quādo vo morbus fortior erat in adurendo ⁊ putrefaciendo ꝗ̄ natura in digerēdo. nō euadebant. patet ergo ꝙ putrefactio ⁊ aduſtio non ſunt cauſa digeſtionis neqꝫ nigredo eſt ſignum eius.

¶ Ꝟ. queritur de differentia inter aduſtioneꝫ ⁊ putrefactionem quā ſignificant iſte egeſtiones nigre. ſ. quomodo hāc ⁊ quomodo illam ſignificent.

¶ Ad qō reſpōdeo ꝙ tales egeſtiões ſignificāt putrefactionem quando materia illa ſanguinea que aduritur non hꝫ reſpirationem. ⁊ hꝫ plus de humiditate parata ad putrefactionem. Aduſtionem autem ſignificant quando materia que aduritur reſpirationem hꝫ. ⁊ minus hꝫ de humiditate: et vnde non ſic putreſcit ſicut prima. tamē in vtraqꝫ eſt putredo: ſed peior in prima. vnde alia trāſlatio dicit. ſ ſuperaduſto eo qō ſm egeſtionem habuerunt putrefactionem ſuſcipiente malā. Poteſt ⁊ aliter poni dīla vt intelligamus putrefactionem quando ſanguis denigratur per frigiditateꝫ ⁊ aduſtionem quando ſanguis denigratur per caliditatē. L. ſicut fit in cibis in ſtomacho indigeſtis qui in malos humores ſolent mutari. Alia tranſlatio meliorem hꝫ literā que ſic dicit. ſ proportione indigeſtionibus que in ventre fiunt cum in malos humores corpus deſinet. Vult ergo dicere ꝙ ſanguis iſte nigreſcens qui eſt materia taliū egeſtionum. ſic in epate ⁊ venis corrumpitur. ſicut corrumpitur cibus in ſtomacho qui ſtomachus propter malos humores exiſtentes in eo corrumpit digeſtionem ciborum. ſi enim in eo ſint humores cholerici adurit cibum. ſi vo putridi. putrefacit ⁊ corrumpit cibum.

¶ Sint deo laudes ⁊ gratie infinite qui tantas huius apho. obſcuritates lumine ſue claritatis nos intelligere fecit.

¶ Aphoriſmus. XXII.

**¶ Egritudinibꝰ quibuſcūqꝫ icipiētibꝰ ſi fel ni/
grū aut ſurſum aut deorſum exierit : mortale.**

Theo. **¶ In quocūqꝫ morbo incipiente ſi atra bilis vel
ſupra vel infra exierit: letale eſt.**

Leo. **¶ Morbis quibuſlibet incipientibus : ſi atra
bilis: vel ſupra: vel infra exierit: letale.**

¶ Commentum Galeni.

¶ Ex ſuperiori aphoriſmo monſtraui quātū hu. co. nig. vi/
cini differāt a cho. quā ħ nigrā dixit: ꝛ cāꝫ vñ fierent dixi
ſm ꝙ oportuit: ꝛ q̄re in initio morbi malum: in fine vo ſi/
gnificēt nō malū. Mō vo in ħ aphoriſmo aliquātulum ad
idē redire volo: cā neceſſitatis future expōnis. Et dū iquā
morbus eſt in initio: nulla quā faciat ſm curſuꝫ nāe ē pur/
gatio: ſed potius eſt accītalis: pp q̄litates in corpore extra
nām imorātes: ipoſſe eſt. n. cū nā maxie grauatur a morbo:
neqꝫ nāe adhuc aliqd digeraſ: vt ſm ſuū curſum multum
Criſis bo- opeſ. In bona. n. criſi ꝛ laudabili, neceſſe eſt coctionē pce/
ne condi- dere: poſt diuidere: deinde expellere: ſicut Hip. in pma epi/
tiones. dimie pticula. Coctio ingt portēdit velocitatem criſis: ꝛ fi/
duciā ſanitatis: cruditas aūt indigeſtibilis: neceſſe eſt por/
tēdat malū exitū futurū: ſiue nō criſis: ſeu doloris vel mor/
bi longitudinis: vel mortis: morbiue reuerſionis : ħ Hip.
Criſis ba- Si aūt poſt decoctionē morbi : quoſdā nā malos expellat
pez. humores: intelligimus ſm mūdificationē corporis eē: vñ
ꝛ cho. ni. aut alij mali humores apparētes poſt ſignum co/
ctionis: ſignificant bonas ꝛ laudabiles purgationes: ſi vo eſt
ecōuerſo: ꝛ cho. ħ vel quilibet mali humores ante coctio/
nem apparuerint: peſſima ſigna ſunt: cum initio morbi co/
ctio apparere non debuit: neqꝫ poſſit inueniri.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In precedenti aphoriſ. docuit auctor ſignificare per ege/
ſtiones nigras ſanguineas mō vo docet ſignāre p egeſtio/
nes nigras cholericas. ꝛ. d. ꝙ ſi incipiēte egritudine. exeat
ſurſum aut deorſum fel nigrum ſignum eſt mortale.

¶ Coꝰ circa hūc apho. ſic pcedit. nā pmo ponit cōparatio/
nē inter ea q̄ dicta ſunt in hoc apho. ꝛ q̄ dicta ſunt in prece/
dēti. 2° ponit cām vitatis apho. durat pꝰ vſqꝫ. [Et dū in q̄
morbus.] Dicit ergo de pmo ꝙ per ea q̄ dicta ſunt in pce'
apho. in 2° patuit quātū differat egeſtio nigra quā ibi po
ſuit a felle nigro qđ ponit hic. ꝛ dixi ēt ibi quare talis ege/
ſtio ſit malū ſignū in pnc° morbi: mō tñ iteruꝫ reuertemur
ad oſtēdēdū q̄re iſtud nigrū fel ſit malū ſignū in pnc° mor/
bi qꝛ in re multum neceſſaria. non eſt vicioſa repetitio.

¶ De 2°. d. ꝙ iđ fel nigrū ſurſum aut deorſum exiens in pn°
morbi eſt mortale. qꝛ talis purgatio nō eſt p viā nature ſed
per viā ſm hom͡ ātis. nā in pn° morbi m͡ā ē indigeſta ꝛ cru
da: vñ nulla euacuatio pōt tunc fieri bñ cretica. qꝛ in bona
criſi opꝫ tria opa nāe bñ fieri ordinatim. ſ. digeſtionē diui/
ſionem ꝛ expulſionē. nam primo natura digerit. 2° diuidit.
3° expellit. cū ergo ſit expulſio in pnc° morbi. cuꝫ materia
ſit indigeſta ē peſſimū ſignū. ꝛ ħ eſt ſūma ſnie cōmētatoris.

Crp pur- **Circa** hūc apho. dubꝰ. pmo de tex. 2° de 2°. De tex. du/
gatio f. d bitaſ hoc modo. nā nos videmus ꝙ euacuatio i
anā i pn° pnc° morbi precipitur ab Hip. in illo apho. [Inchoātibus
morbi ſit morbis.] quare videſ ꝙ purgatio facta ab ipſa natura in
bona. pnc° morbi debeat prodeſſe.

¶ Ad hoc patet ſolutio per ea que nos diximus in apho.
precedenti aſſignādo differētiam inter euacuationeꝫ factā
a natura ꝛ a pharmaco. ꝛ nō ſolum poteſt inſtari per illuꝫ
apho. ſed etiam per omnes textus qui docent euacuari in
principio morbi. ꝛ eadem eſt ſolutio ad omnes.

¶ Q. Auic. poni't 3° cañ. de ſignis pronoſticis pleureſis ꝙ
ſolutio ventris in principio eſt bonum ſignum.

¶ Ad hoc reſpondeo ꝙ ſolutio ventris poteſt ſuperuenire
dupliciter in pleureſi vno modo ꝓpter magnitudinē ꝛ fu/
riam materie. ꝛ hoc nō eſt malum ſignum. vnde dicit Hip.
infra ꝙ a pleureſide ſuperato diaria ſuperueniēs malum.
in 6ª pticula. ſi vo ſuperuenerit diaria parue pleureſi. pōt
eam ſoluere vel minuere. ꝛ hoc modo intelligit Auic.

¶ Aut dic ꝙ quādo dicit Auic. ꝙ ſolutio vētris confert in
principio intelligitur de cōmuni ſolutione ventris ſcilicet
ꝙ aliquis habeat venerem competenter ſolutum.

¶ Aut dic ꝙ dixit in principio idest infra tres dies ꝛ nō ac/
cipit pro vo principio morbi.

¶ Q. ponatur ꝙ aliquis incipiat habere fluxuꝫ cholere ni/
gre ad ſtoᵐ ſine febre. tunc ſi talis emittat per vomituꝫ aut
per ſeceſſum illā cholerā nigrā. nunqd hoc ſignū erit mor/
tis? ꝛ certe nonnulli. n. iam eſſent mortui.

¶ Ad hoc dic ꝙ habet locum maxime in febre.

¶ Aut dic ꝙ locū hꝫ etiā in morbo qui nō eſt febris ſicut di
xit apho. pcedēs ꝛ ſequēs. Qꝛ vo opponis ꝙ aliqñ aliqs
euomit fel nigrū neqꝫ tñ moriſ. Dico ꝙ illud fel nigruꝫ nō
faciebat adhuc morbum: ſed aliquā abhominationem.

¶ Uel dic ꝙ 2ʳ pōt venire fel nigrū vno quidē mō ꝓpter no/
cumētum ſplenis nō cōpatiēte ſibi epate. ꝛ hoc mō non eſt
ſignuꝫ mortis. Alio vo modo pōt cōtingere ꝓpter nocuᵐ
ſplenis pcedēs vel nō precedēs. ꝛ hoc mō eſt ſignū mortis
omnia iſta ſunt declarata in gloſis precedentis apho. ꝛ ħ
eſt melior ſolutio.

¶ Q. queritur. qꝛ in pce' aph. poſuit has egeſtiones nigras Crp egō-
eſſe peſſimas. hic vo ponit eas mortiferas. videſ. n. ꝙ ille nes melā-
ſint peiores iſtis cū iſte ſint de cholera ille vo de melaª. nā cholice ſit
melācholia eſt peior humor q̄ꝫ cholera. ſicut dicit Gal. 2° peiores
de nālibus virtutibus. ergo ille ſunt mortaliores iſtis. cholicis.

¶ Ad hoc reſpondeo ꝙ ille ſunt ita mortales ſicut iſte ſi ve/
niāt in principio. quātū ad hoc qđ eſt ſignāre mortē. tamē
egeſtiones fellee de quibus loquitur in hoc apho. ſignāt
maius nocᵐ epatis ꝛ venarū q̄ꝫ egeſtiōes nigre ſanguinēe
de quibus loquiſ in pcedēti. ꝛ propter hoc citiorē ſignāt
mortē exiſtēte virtute equali nec ēt dico ꝙ egeſtiōes nigre
ſanguinee de qbus loquiſ in pce' aph. ſint de melaª ſimplr
ſed ſunt de ſanguine aduſto vel cōgelato in quo ē cōgeries
omniū humoꝝ. hoc aūt ſatis pꝫ in gloſis pcedentis apho.
vnde pro eodē habeo qđ ibi dicit peſſimas ꝛ hic mortales.

¶ Aut dic ꝙ iſta egeſtio. lꝫ ſit cholerica tñ facta eſt melaᶜᵒ
per aduſtionē que peior ē q̄ꝫ ſanguis aduſtus vł cōgelatus:
mortale. ſ. qꝛ frequenter contingat inde mori. nam hoc ſi/
gnificat iſtud vocᵐ vt infra in cōmēto 5ᵉ particule. aph. 2°.

¶ Q. qđ erit ſi talis egeſtio cholerica veniat in fine egritudi Crp eger
nis nunqd eger iſte ſaneſ vel nō? ꝛ videſ ꝙ ſic qꝛ dicit Gal. hñs egō-
in apho. pce'. ꝙ egeſtio ſanguinea nigra veniēs in ſtatu vel nē choleri
declinatione pōt eē ſignū ſolutiōis cretice. ¶ Q. q̄re dixiſ/ caꝫ in fine
ſet Hip. icipiētibꝰ morbis. ſi i toto morbo fuiſſet mortalis. egritudis
 ſanatur.

¶ Ad cōtrariū aūt vꝫ eſſe tex. Auic. 3° cañ. cap. de ſolutione
vētris oium morborū. dicit. n. ꝙ ſolutio q̄ eſt in fine febris
eſt mortalis valde quāuis non fiat ſolutio melācholica ꝛ
proprie illa que ebullit ſuper terrā ꝛ hꝫ odorē acetoſum. ꝛ
quāuis ſit virtus fortis adhuc. ꝛ ſic videtur. ꝙ habēs talē
egeſtionem felleam nō poſſit ſanari in fine egritudinis.

¶ Ad hoc dico ꝙ nullo mō pōt ſanari nec in pncª nec in fine
niſi veniat motu cretico. ſꝫ ſi veniat motu cretico. pcedēte
ſigno digeᵗᵒ. ſit qualiſcūqꝫ egeſtio. neceſſario ſequiſ ſalus.

¶ De 2° ſic agitur. nā ipſe 2ᵒʳ ponit ꝙ i bona criſi. 3ª ſunt. ſ. Crp ad bo
digeſtio diuiſio ꝛ expulſio. ſed cōtra. diuiſio. n. videtur eſſe naꝫ criſim
digeſtio. nā materiā viſcoſam incidere eſt eā digerere. ſicut diuiſio re-
diciſ in 2ᵒ illius apho. vbi qs vult purgare. ꝛ 11° de inge. quiratur.
ſani. ꝛ primo cañ. fen 4ª in pluribus locis.

¶ Ad hoc reſpondeo ꝙ duplex ē diuiſio. vna que nihil aliđ
eſt niſi ſeparatio materie cōpacte ꝛ viſcoſe. ꝛ talis diuiſio
eſt pars digeſtionis. nam omnis diuiſio talis eſt digeſtio.
Alio modo dicitur diuiſio diſtributio materie verſus loca

vnde oȝ fieri expulſio ⁊ ſeparatio male materie a bona q̄ debet retineri. v. g. ponat̄ ꝙ debeat fieri criſis per fluxum ſanguinis nariū. qr̄ natura tunc ſeparat malā materiam a bona ⁊ dirigit eam verſus caput. illa talis diuiſio eſt quaſi ipſa criſis vel cauſa criſis. ⁊ de iſta diuiſione loquit̄ Gal. in ꝯ͛ᵒ 2ᵃ libri cū dicit in illo apho. [Quibus criſis fit his nox difficilis.] ꝙ criſis fit cum natura a bonis diuidit nociua. ⁊ ad expellendum faciat apparata. ⁊ de tali diuiſione loquitur hic Gal. ponens eam diuerſam a digeſtione.

D. queritur. quando dicatur fieri criſis. an dū fit digeſtio an dū fit expulſio. an dū fit diuiſio. ⁊ dico ꝙ maxime dicit̄ fieri criſis dū fit diuiſio. qr̄ tunc eſt cōmotio aīs. ſicut dicit Gal. in ꝯ͛ᵒ illius apho. [Quibus criſis fit.] ⁊ talis cōmotio magis dicitur criſis q̄ȝ ipſa alteratio que ſequitur eaȝ. largo tn̄ voc° poteſt dici fieri etiam criſis dū fit expulſio.

Aphoriſmus. XXIII.

Quibuſcunq; ex egritudinibus acutis: aut multi temporis: aut abortibus: aut aliter extenuatis: ſi fel nigruȝ exierit: aut qualis ſanguis niger: ſequenti die moriuntur.

Theo. **Quicunq; ex morbis acutis: aut diuturnis: aut vulnerib⁹: aut alio quouis modo extenuatis: atram bilem ſanguini atro ſimile3 emiſerint: poſtridie moriuntur.**

Leoni. **Quibuſcūq; ex morbis acutis: aut diuturnis: vel ex vulneribus: ſiue quouis alio modo extenuatis: nigra bilis: ſiue vti ſanguis niger de ſubter exierit: poſtridie moriuntur.**

Commentum Galeni.

Intēdit in hoc aphoriſmo: ꝙ ſi chole. p̄dicta: vel egeſtio quaſi ſanguinolēta appareāt: ⁊ infirmorū corpora ſint valde extenuata: neceſſe eſt mori die altera. Natura. n. iā deficit in hꝫ: nō valēs digerere: diuidere: ſeu purgare hos humores malos maxime: ⁊ vnde fit neceſſe vt illi humores p̄ualeant: ⁊ extrinſecus effluāt: cū natura nō ſit talis: que eis reſiſtere valeat: qd̄ cuȝ ita ſit. nō cōſequit̄ ſicut in alijs morbis: ſic ⁊ in hoc mortem morari. Monſtrauit autēȝ h ꝙ in aphoriſmo p̄cedēti intellexit. Cū nigre in q̄ egeſtiōes qualis rē nigrū ſanguinē debere intelligi. Docuit ⁊ modū diſcernēdi inter egeſtionē nig. ⁊ chole. nig. Egeſtio eniȝ nig. ſicut ſanguis eſt nigra: a ſanguine vo diſcernitur: qr̄ hec ē coagulata. ſanguis vo non eſt coagulatus. Item egeſtio nigra differt a cho. ni. cum egeſtio ſit coagulata: cho. vero ecōuerſo: q̄ nigra eſt ⁊ lucida: ſicut acetuȝ pūgitiua: ⁊ terre iniecta ebullit ſicut acetū: egeſtio vero nig. nullū horū hꝫ.

Expoſitio Thaddei.

Cum docuit hip. ſignare per egeſtiones nigras ſanguineas ⁊ per cholericas nigras. ⁊ hoc nō deſcēdēdo ad aliquod ſpeciale. mō docet ſignare per illas duas egeſtiones deſcēdēdo ad certā egritudinē: ⁊ ad certū tēpus moriendi. ⁊ dicit ꝙ ſi aliquis ſit debilitatus vel ꝓpter acutas egritudines. vel propter cronicas vel ꝓpter abortum vel ꝓpter quācūq; aliam cauſaȝ: ⁊ ſuperueniat ei egeſtio nigra qualis ſanguis. aut nigra. ſic fel nig. ille moriet̄ i ſequēti die.

Circa hunc apho. ꝯᵒʳ exponēdo ſic procedit. nā primo ponit ſniam apho. 2ᵒ ponit cām aph. 3ᵒ ponit diſtinctionem inter egeſtionē nigrā ſanguineā. ⁊ fel nigrum: durat prima vſq;. [natura eniȝ.] 2ᵃ vſq; [mōſtrauit autē.] 3ᵃ vſq; ad finem. De pᵃ iam patuit in ſnia. De 2ᵃ dicit ꝙ qn̄ aliquis eſt multū debilitatus. Ita ꝙ natura nō pōt malos humores digerere nec expellere. ⁊ abundant ita mali humores. in cor. ſicut demōſtrant tales egeſtiones nigre. neceſſe eſt mortē in breui tēpore venire. nec pōt nāꝫ ſtare ad veniēdū ſicut in p̄dictis egōnibus qn̄ cū eis erat vt⁹ fortis.

De 3ᵒ dicit ꝙ per ea que in hoc apho. dicta ſunt pꝫ qualr̄ acceperit ſupra nigras egeſtiones. ⁊ patet etiā ꝙ nos bene ſeparauimus ſanguineas egeſtiones a cholera nigra quam vocauit fel nigrū ſupra. Dr̄ia vo inter iſtas egeſtiones nigras ⁊ fel nigrū cognoſcit̄ per tria ſigna. quoruȝ pᵐ eſt qr̄ egeſtio nigra eſt coagulata. iſta vo eſt liquida. 2ᵐ eſt qr̄ hꝫ egeſtio eſt ſicut ſanguis nigreſcēs. ſed cholera nigra eſt liuida. 3ᵐ eſt qr̄ cholera ꝓiecta in terra ebullit ſicut acetuȝ. ⁊ corrodit mēbra. h autem nō. ⁊ hoc eſt qd̄ dicit. tamē pro ampliori ⁊ pleniori differētia inter iſtas egeſtiones nigras regre ſupra in expoſitione illius apho. [egeſtiōes nigre.]

Circa hunc apho. maxime dubitatur de hoc qd̄ dicit. [oportet mori ſequēti die.] qūo. n. poteſt eſſe vt per exitum iſtaruȝ egeſtionum ſciatur mors ſequētis diei. nā certitudo diei ⁊ hore mortis nō pōt ſciri niſi p creticam ꝟtutē. ⁊ p nām pox¹. ſic determinat Gal. i li. d criſi ⁊ creticis. Utrū in egeſtiō cholē fit cognoſ. morte diei ſequētis.

Ad hoc dico ꝙ qdaȝ tex. hn̄t ſic ꝙ ſequēti die cretica moriuntur. quidā aūt nō hn̄t. ⁊ tūc oportet reſpōdere ꝙ p diē ſequētē oportet nos intelligere breue tempus. ⁊ hoc videt̄ velle ꝯᵒʳ. quidā vo reſpondēt ꝙ per diem ſequētem debemus intelligere diem ſequētē creticum. hoc autē ſtare non poteſt. qr̄ dies ſequēs creticus nec° depēdet ab aliquo certo tpe p̄ce¹. ſꝫ illud tps p̄cedēs aut icipiet a p̄nc° morbi. aut a p̄nc° apparitionis taliū egōnū. ſi nō venerunt incipiendo. aut a p̄n° debilitatis infirmi. ſed nullū iſtorū triū eſt poſſe. primū qdē nō eſt poſſibile. qr̄ nō eſt poſſibile egritudinem cronicā ⁊ acutā cōicare in eodē die cretico: apho. aūt ponit cōem mortē in vtroq; morbo. Itē eadē ratione nō fuit poſſibile 2ᵐ: qm̄ tales egeſtiones nō potuerūt ſignificare mortem in equali tpe in croᶜᵃ ⁊ acuta egritudine. Itē nec 3ᵐ eē potuit qr̄ dies creᶜᵃ incipit a certo tpe. debilitas aūt ꝟtutis nō hꝫ certū tēpus notum. neq; certā quātitatē nobis notā ſicut dicitur in ꝯ͛ᵒ illius aph. [paroxiſmos ⁊ cōſiſtētias.] tenebitur ergo prima ſententia ſcilicet ꝙ per ſequētem diē intelligatur breue tempus.

Aphoriſmus. XXIIII.

Diſſinteria: ſi a felle nigro incepit: mortale.

Theo. **Difficultas inteſtinorum: ſi ab atra bile incepit: letalis eſt.**

Leo. **Difficultas inteſtinorum: ſi ab atra bile inceperit: letalis eſt.**

Commentum Galeni.

Plurima diſſinteria ex cho. eſt ru. cū horū humorum acumina excoriēt inteſtina nimio ſuo acumine: qbus ingerunt vulnera: multi tn̄ hanc euadūt infirmitatē: ſed ſi ſit ex cholera nigra: impoſſe eſt ꝙ ſuccedat ſanitas: cū h morbus a vulneroſo cācro nō differat. Q. ſi cācer naſcens in exterioribus: dure vel tarde ſanet̄: ⁊ cū talis ſit locus in quo medicina poſſit apponi: quāto minus in inteſtinis: vbi nulla pōt medicina ſupponi. Cōcedamus aūt ſub quadā hypoſtaſi: qr̄ ⁊ medicamina poſſint apponi: cū tn̄ egeſtio hec loca tranſeant: nulla ibi poteſt remanere medicina.

Expoſitio Thaddei.

Cum docuit hip. ſignificare per nigras egeſtiones ⁊ per cholericas ſimpliciter. mō docet per cholericas nigras ſignificare ſuper diſſinteriam. ⁊ planum eſt qd̄ dicitur.

Circa hunc apho. Gal. duo notat pᵐ eſt de cōparatiōe inter diſſinteriā cholericā ⁊ melācholicā. 2ᵐ ē de cauſa veritatis aph. Durat pᵃ vſq;. [Sꝫ ſi ſit ex cholera.] Dicit ergo de p̄mo ꝙ vt plūı ꝯtingit diſſinteria ex cholera rubea. ⁊ raro cōtingit ex nigra: ⁊ qn̄ ꝯtingit ex rubea. mlt̄i ex illa euadūt. cū vo ex nigra nō euadunt. De 2ᵒ dicit ꝙ iſtalis diſſinteria eſt incurabilis qr̄ ipſa eſt ſicut cancer inteſtinorum. Cancer autem ſi ſit in mēbris exterioribus dure

generatur aut non ſanatur: ergo in membris interioribus nō poteſt ſanari. q medicamina nō poſſunt apponi. ⁊ dato ꝙ poſſent apponi non poſſent ibi manere propter tranſitum fecum remouentium ea ⁊ contingentium loca vlcerata.

Utrū diſſinteria ſa ens a felle nigro ſit ſalubris.

Circa hūc apho. dubitatꝰ. nā videtꝰ ꝙ diſſinteria icipiēs a felle nigro ſit bona. naʒ dicit Hip. infra pticula ſexta. ꝙ ſi ſplenetico ſuperueniat diſſinteria. tunc ſoluitur egritudo. quare videtur ꝙ ipſa ſit ſalubris.

¶ Ad hoc dico ꝙ diſſinteria poteſt 2ʳ fieri a felle nigro. vno modo vt in ſubſtātia inteſtinorum generetur cancer de mā ibi collecta. ⁊ hoc modo eſt incurabilis. 2° modo pōt fieri ex materia veniente aliunde ⁊ parū durante. ⁊ hoc modo bene curatur. ⁊ hec diſtinctio patet per Auic. 3° can. cap. de ſolutione ventris omnium modorum.

¶ Sʒ hic morbus videtꝰ incurabilis ſolū q eſt de huᵉ melᶜᵒ qm̄ idē morbus ſi eſt de humore melācholico. ⁊ in eodem mēbro ē curabilis. nā ſi diſſinteria ſit de humore cholerico curabilis eſt. ſicut dicit 9ᵒʳ. ſed cōtra obijcitꝰ. qm̄ morbus melācholicus ⁊ morbus cholericus ſi fiant in cerᵒ vł corde. ambo ſunt curabiles quāuis melācholicꝰ ſit difficilioꝛ ad curādū: ergo ſi ita eſt in cerᵒ ⁊ corde que ſunt mēbra nobiliſſima. cū morbus nō dicitꝰ icurabilis q melācholicus. tūc multo magis verū erit hoc in inteſtinis que ſunt mēbra vilia. ſ. ꝙ morbus nō dicatꝰ incurabilis q melācholicus.

¶ Ad qd̄ dōm ꝙ idētitas morbi in genere nō facit morbuʒ curabilē ⁊ incurabileʒ ꝑpter eſſe de melaᵃ vel de cholera. ſed idētitas morbi ſm̄ aliquā ſpēm morbi. ⁊ in aliquo mēbro eodē poteſt facere morbū curabilē vel incurabilē per eſſe de melācholia vel de cholera. vnde vlceratio que ē aliqua ſpēs morbi facta in inteſtinis ſi fit dē cholera. ē curabilis. ſi ꝟo de melaᵃ. incurabilis. ꝑpter cām quā comꝰ ponit. ⁊ ſi iſte idē morbus eſſet in corde vel in cerᵒ eſſet a toto ſuo genere incurabilis ꝑpter nobilitatē mēbrorū. ſʒ alienatio contingēs a melācholia ⁊ a cholera nō ſimiliter ſe habet ad cerᵐ. ſicut vlceratio. ſunt. n. ambe curabiles in cerᵒ. ſm̄ aliquā ſui ſpēm. ſimiliter ⁊ frigiditas melᶜᵃ i corde. ⁊ ebullitio cholerica non ſunt ex toto incurabiles quāuis vna ſit curabilioꝛ altera. ſimiliter febris cōtinua de cholera in venis nō eſt incurabilis ex toto. ſed febris continua. de melaᵃ raro eſt curabilis. vt dicitur 4° can. fen prima cap. de rebꝰ in quibuſdā quarū differūt febres putride. ⁊ cōicant in quibuſdam. patet ergo ꝙ certa ſpecies morbi dicitur incurabilis. q de melācholia. de omni aūt ſpecie falſum eſt.

¶ Aphoriſmus. XXV.

¶ **Sanguis ſurſum quidem: qualiſcunqꝫ: malum: deorſum vero ſi niger exierit: bonum.**

Theo. ¶ **Sanguis ſupra emiſſus: qualiſcunqꝫ eſt: malus eſt: infra autem, bonus eſt.**

Leo. ¶ **Sanguis quidem ſupra qualiſcunqꝫ fuerit: malus: infra autem, bonus eſt.**

¶ Commentum Galeni.

¶ In alio apho. iam oſtēdit de egeſtione nigra: in hoc ꝟo de hac: vbi ſanguis q̄liſcūqꝫ exeat: ſiue de ore ſiue de parte poſteriori vbicūqꝫ ſurſum dicit: de ore ſolūmodo ⁊ nō de naribus oportet intelligi. ac ſi dicat. Sanguis de ore exiens malū qualiſcūqꝫ exeat ſiue ſpumoſus ſiue rubeus vel rubicundus vel purpureus niger ſubtilis aquoſus vel ſpiſſus. De poſteriori ꝟo laudabilis: ſi tamē multus ſit q̄ſi fluxus nō eſt bonus: opꝫ ergo paulatim egrediatꝰ: vt morādo i nigredinē traducatꝰ. Si autē ſanguis ad aliqd̄ fluat iteſtinū: opꝫ vt arbitremur eſſe malū: q paucus melioꝛ eſt q̄ꝫ multus: qui eſt cū fluxu. Intelligitꝰ aūt ex verbis ſuis: exire ab inferiori bonū ſignū eſſe: ⁊ hoc t̄n nō certū: ſed abuſiue: vt perpēdamus nigrū exeūtē: bonū ſignū eſſe certū: ⁊ laudabile: cū t̄n de ore exiens illaudabilis eſt qualiſcūqꝫ exierit.

Sed h̄ nobis poteſt obijci: qd̄ ſuperioribus cōtrariuʒ erit: vt egeſtio ni. ſit bona: cū antea nigrā malā dixerit. Sed cū dicat nigrū: ipſum eſt ꝙ ſanguinem dixit in epidimia exire nigrū: de apertione oris venarū: que manie dixit, eſſe curamentum: ⁊ eſt verū: incidētes. n. melācholiā: optime curantur. ſi ſanguis exeat ab inferioribus: ſuſpectos ꝟo, ad hūc morbum: hꝫ ſanguis venire non permittit: ſicut Hip. intellexit: ſanguinem ſurſum exiſtentē qualēcūqꝫ: maluʒ eſſe: deorſuʒ ꝟo: ſicut per hemorroydas: bonus ē niger: ſi natura illius corporis multā quātitatem inde habuerit: ꝙ ſi non: nō opꝫ naturam permitti ad hoc aſſueſieri: tum vtrūqꝫ moleſtum ſit: ſi plus q̄ꝫ oporteat: vel ſi minus exeat.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. precedentibus. oſtendit qd ſignificet egeſtio nigra. ⁊ qd vomitus: modo ponit comparationē inter ſanguineʒ exeuntē de ore. ⁊ exeuntem de ano. ⁊ plana eſt ſententia.

¶ Circa hunc apho. 9ᶜᵗ ſic procedit. nā primo cōtinuat ipm 2° exponit verba apho. durat prima vſqꝫ. ſ vbicūqꝫ ſurſum dicit.] 2ᵃ diuiditꝰ in duas. nā primo ponit expoſitionē vocꝰ. 2° remouet incidens dūᵐ. durat prima vſqꝫ. ſ Sed hic nobis poteſt obici.] prima diuiditur in. 3. nā primo ponit expoſitionem huius verbi. [ſurſum.] 2ᵒ huius. ſ qualiſcūqꝫ.] 3° huius verbi. ſ deorſuʒ.] 3° ponit cōparationē inter vtrūqꝫ verbū. durat pᵃ vſqꝫ. ſ de poſteriori.] 2° vſqꝫ. [intelligitur aūt.] pars autē in qua mouet queſtionē diuiditꝰ. in 3. nam primo ponit queſtionem. 2° remouet eam. 3° epilogādo ad emergentē queſtionē reſpōdet: durat pᵃ vſqꝫ. ſ Sed cuʒ dicat.] 2° vſqꝫ. ſ Sicut Hip. intellexit.] 3° vſqꝫ ad finem.

¶ De prima parte iam dixi in continuatione.

¶ De 2° dicit ꝙ ſanguis dicitur hic exire ſurſum. non de naribus. ſed de ore q de naribus poteſt eſſe bonus. ⁊ dicit q̄liſcūqꝫ ⁊ cuiuſcūqꝫ qualitatis ſit. ſiue ſpumoſus. ſiue rubeꝰ. ſiue purpureus. ſiue niger. ſiue ſubtilis. ſiue groſſus.

¶ De 3° parte dicit ꝙ ſanguis dicitꝰ deorſuʒ exire. qn̄ exit ꝑ emorroidas. ⁊ oportet ꝙ nō ſit ſuperfluus: ſʒ paulatim dʒ exire. ⁊ nigreſcere. q ſi multus eſſet. non eſſet bonus.

¶ De 4ᵃ parte. d. ꝙ ſanguis exiens per anū. nō eſt ſimpliciter bonus. ſed oportet eū eſſe nigrū ⁊ paucum in quātitate ſanguis autem exiens per os ſimpliciter ⁊ abſolute eſt malus qualiſcunqꝫ ſit ſanguis.

¶ De 5° dicit ꝙ pōt fieri queſtio. q ſupra auctor dixit. malas eſſe egeſtiones nigras. modo ꝟo ponit ſanguinem per inferius exeuntem eſſe bonuʒ: quare videtur eē ꝯtrius ſibi.

¶ De 6ᵃ dicit ꝙ nō eſt hec veritas: q ſupra accepit egeſtionē nigrā. que fit propter malitiam epatis. hic autem accepit ſanguineʒ pro ſanguine melācholico. qui fluit per emorroidas. qui plerūqꝫ bonus eſt cū ſoluat melācholicas ⁊ maniacas paſſiones.

¶ De 7ᵃ ꝟo dicit ꝙ lʒ dictū ſit ꝙ ſanguis exiens deorſum ſit bonus. nō tamē ſimpliciter eſt bonus. ſed in homie habundante in ſanguine melancholico. ⁊ in quātitate moderata. nā idē eſt ſanguinē emorroidalē eſſe ſuperfluum ⁊ eē deficientem. nam idem facit plus qd̄ minus.

Circa hūc apho. opꝫ notare quot modis exit ſanguis ꝑ os. ⁊ ſcias ꝙ ſanguis exit de ore de multis locis. nā aliquādo exit de ptibus oris. ⁊ aliqn̄ exit de naribus ꝑ viam palati. ⁊ aliqn̄ de gutture. ⁊ aliqn̄ de cāna. ⁊ aliqn̄ de pulmone. ⁊ aliquando de pectore. ⁊ aliqn̄ de ſtoᵒ ⁊ epate ⁊ ſplene. videamus ergo ſigna diſtinctiua. Scias ergo ꝙ ſanguis exiēs de ore exit cū ſimplici ſputo. nā exit de gingiuis mollificatis. ſanguis ꝟo exiēs de naribus ꝑ palatū cognoſcitꝰ q ꝓceſſerūt eū ſigna q̄ pronoſticāt fluxū ſanguinis per nares. ſicut apparitio rubedinis coram oculis. ⁊ grauitas timporū ⁊ nō ē ille ſanguis ſpumoſus. Sanguis ꝟo q exit de gutture exit cū raſcatione pauca. ſanguis ꝟo qui exit de cāna exit cū maiori raſcatione. ⁊ cū q̄dā leui tuſſi. ſanguis ꝟo q venit de pulmone. pōt 2ʳ exire. vno q̄deʒ mō de venas.

⁊ alio modo de ſubſtātia pulmonis. ⁊ ambo iſti ſanguines diſtinguūtur ab inuicē: qꝛ iſte qui exit de vena eſt cū maiori quātitate. ⁊ eſt magis rubeus. ⁊ minus ſpumoſus. Itē am bo iſti diſtinguūtur a ſanguine veniēte de pectore per 4^or ſigna maxime. nā ſanguis veniēs de pectore venit cū maiori tuſſi. veniēs vero de pulmone exit cū minori. Itē ſanguis veniens de pulmone eſt ſine dolore. veniens vero de pectore ē nigrior ⁊ minus calīs ⁊ groſſior. ſanguis vero qui venit de pulmone eſt albior ⁊ calidior ⁊ minus coagulatus. Itē ſanguis veniens de pulmone eſt ſpumoſior ꝙ̄ veniēs de pectore. ſanguis aūt quī venit de ſtomacho ⁊ epate ⁊ ſplene. venit cū vomitu. ⁊ hec diſtinctio colligit̄ ex verbis Gal. de interioribus. ⁊ Auic. 3° can. cap. de ſputo ſanguinis.

Pōt autē aīr ⁊ breuius poni ſm̄ nicſue de appropriatis cap. de exitu ſanguinis ab ore: inquit .n. Exitus ſanguinis ab ore eſt ſm̄ vnū 4^or modorū. aut .n. ſpuit̄ tm̄. ⁊ ē ex partibus oris. aut egredit̄ cū raſcatione. ⁊ ē aut ex colatorio. aut ex vuula. aut palato ⁊ partibus eorū: ⁊ quādoqꝫ egreditur cū vomitu. ⁊ ē aut a meri. aut a ſtomacho. aut ab epate ⁊ finibus eorū. Et qñqꝫ cū tuſſi ⁊ eſt ex pectore aut pulmone aut cāna aut lacerto vocali aut epiglotti.

Sed forte queres. qꝛ ponit ſanguinē deorſum exeuntē eē bonū. qḋ nō vꝫ. qꝛ in diſſinteria exit ſanguis. ⁊ tñ eſt malū.

Ad hoc iā patet ſolutio. qꝛ loquitur hic de ſanguine exeūte per emoroidas. vnde dixit ſanguinem exeuntem per inferiora eſſe bonum. non abſolute ſed emoroidalem.

Aphoriſmus. XXVI.

Nigre egeſtiōes: ſi a diſſinteria habito: aut inteſtinorum carnes egerantur: mortale.

Theo. **Si ex difficultate inteſtinorum laboranti: caruncule exeunt: letale eſt.**

Leoni. **A difficultate inteſtinorum habito: ſi veluti caruncule exeant: letale eſt.**

Commentum Galeni.

Diſſinte- re grad^9. Diſſinteria ex vulneratis eſt inteſtinis: que vulnera ſi adhuc in initio ſint: cū egeſtionibus quaſi pinguedo exit: ſed ſi moreñt ⁊ non reſtringant̄: cū egeſtionibus quaſi pelliicule: de ſuperficie inteſtinorū excoriata egrediuntur: ⁊ quaſi cortices pellis eſſe videntur. Item ſi adhuc plus diſſinteria moret̄: pars ſubſtantie inteſtinorū egredit̄: quo in tempore: vulnera hꝫ nō in initio: nec in augmento dicenda ſunt eſſe: ſed potius iam facta: vel completa fore. Cum ergo in diſſinteria exeant de inteſtinis: que quaſi fruſta carnium valeant dicuñt Hip. mortale eſt: vulnera enim in his locis: huius q̄ntitatis ipoſſe ē carnē creare: vel ea loca ꝯſolidare.

Expoſitio Thaddei.

Cum docuit ſupra ſignare ſuper diſſinteriā initiantē. ⁊ p qualitatē exeuntium. docet modo ſignare ſuper diſſinteriā augmentatam. ⁊ per ſubſtantiā exeuntiū. ⁊ planū ē qḋ dꝫ.

Com^9 circa hūc apho. ſic procedit. naꝫ primo diſtinguit gradus diſſinterie. 2° aſſignat cauſam veritatis apho. durat prima vſqꝫ [Cum ergo in diſſinteria.]

De primo ergo dicit ꝙ diſſinteria fit propter vulnera inteſtinorum. que vulnera dum ſunt noua in ſui pn^o. exit pinguedo. ⁊ cum procedunt ad augmentum. exeunt pellicule inteſtinorum. ⁊ cum ſunt in ſtatu ⁊ complemento. exeunt carnes inteſtinorum per fruſta.

De 2° dicit ꝙ ideo talis diſſinteria eſt incurabilis. qꝛ vulnera tante quantitatis non poſſunt in iſtis locis ſanari ꝓpter cōtinuū trāſitū rerū acutarū ⁊ ipoſſibilitatē pōnis medicinaꝝ.

Expoſitio terna ſic eſt ſabilis. **Circa** hoc dubitatur. nam ipſe ponit ꝙ ſtatus diſſinterie eſt cum egeruntur carnes. ſed de nulla egritudine poteſt quis euadere niſi ipſa tranſeat per 4^or tēpora. ſicut dicit Gal. in lib. de criſi in 3°. ergo ſi aliquis dꝫ euadere ex diſſinteria, oportet ꝙ veniat ad ſtatum. ⁊ ſic ad emiſſionem carnium. ſed quando carnes emittuntur. impoſſibilis eſt euaſio: ergo ſequitur ſi aliquis euadit ab hac paſſione. ꝙ impoſſibile ſit eum euadere.

Ad hoc dico ꝙ hic non accipit Hip. tempora diſſinterie proprie. ſed accipit pro gradibus ſiue pro ſpeciebus.

D. Auic. ponit 3° can. cap. de ſolutione ventris omnium modorum. ꝙ poſſibile eſt hominem habere perforatum inteſtinum ⁊ ventrem ⁊ mirach ⁊ viuere. ergo poteſt curari cum egreditur aliquod fruſtum inteſtinorum.

Ad hoc dico ꝙ lꝫ Auic. ita dicat. tamen dicit ꝙ eſt poſſibile longinquum. i. ꝙ rariſſime accidit: apho. autē hic hꝫ veritatem vt multum. vnde dicit ibidem Auic. [ſm̄ plurimum vero cum vlcus ad hoc peruenit vt egrediatur de ſubſtantia inteſtinorum aliquid quātitatem habens perducit ipſum ad putrefactionem ⁊ caſuꝫ virtutis ⁊ mortem.] Iſtud illud qḋ raro eſt non rumpit aphoriſmum.

Aphoriſmus. XXVII.

Quibuſcūqꝫ in febribus ſanguinis fluit multitudo vndecūqꝫ: in reſumptionibus ventres his humectantur.

Quibus per febres ſanguis alicunde large exierit: his i recreatiōe alui humide reddunt̄. Theo.

Quib^9 in febrib^9 ſanguinis fluxerit multitudo: q̄cūqꝫ ex pte cū reficiunt̄: alui his hūectāt̄. Leo.

Cōmentum Galeni.

Calor naturalis cū ex ſanguinis fluxu defecerit: nūſm̄ ꝙ opꝫ cibū digerit: neqꝫ in ſanguinē trāſducit. qḋ cum ſit neceſſe eſt per totum corpus diuidi nō poſſe neqꝫ ipſum inde nutriri: vnde hoc fuit cauſa humectandi ventres plus ꝙ̄ oportuit: quoad natura ſua in virtute redierit.

Expoſitio Thaddei.

In apho. pce^9 docuit ſignificare ſuper diſſinteriā. hic vero docet pronoſticari per fluxū ſanguinis ſuper ſolutione ventris. ⁊ dicit ꝙ ſi alicui fluxerit multus ſanguis quando incipit comedere bene oportet ꝙ ventres ſoluantur eis.

Circa hunc apho. co^9 notat ſolum cauſam apho. ⁊ dicit ꝙ cauſa propter quā venter humectatur in reſumptionibus in his qui habent fluxum ſanguinis ē hec. qꝛ calor naturalis eſt debilitatus propter fluxum imoderatum ſanguinis. quare cū cibus aſſumitur non poteſt perfecte digeri ⁊ vniri. ⁊ per membra diſpartiri. vnde propter hoc humiditas illa labitur ad ventrem ⁊ fit venter hu^9.

Circa hunc apho. dubitatur. naꝫ videtur ꝙ fluxus ſanguinis ſit cauſa ſicci ventris. qꝛ membra cum ſint inanita deberent attrahere multū de nutrimēto. ⁊ ſic venter remaneret ſicc^9. ſicut nos videm^9 in multis ꝯualeſcētibus. Urū fluxꝰ ſanguinis ſit cā ventris ſicci.

Ad hoc reſpondeo ꝙ argumentum bene concludit ſi virtus attractiua mēbrorum remanſiſſet fortis. ſed qꝛ tota virtus naturalis eſt debilitata tam attractiua ꝙ̄ alie. ideo remanet venter humidus. [in reſumptionibus.] dupliciter poteſt exponi. [in reſumptionibus] i. quando bene comedit poſt illum fluxum. aut [in reſumptionibus] i. quando incipit reſumi. i. meliorari ⁊ reſtaurari. naꝫ reſumptiua debentur conualeſcentibus ſicut dicitur in regni cap. vltimo.

Aphoriſmus. XXVIII.

Quibuſcūqꝫ fellee egeſtiones ſunt: ſurditate ſupueniēte qeſcunt: ⁊ quibuſcūqꝫ ſurditas: fellis egeſtionibus ſuperuenientibus quieſcūt.

Quibus deiectiones billoſe exeunt: ſurditate ſupueniēte finiunt̄: ⁊ qbus ſurditas ꝓceſſerit: deſinit ſi deiectiones ſequuntur billoſe. Theo.

Quibus billoſe deiectiones: ſupueniēte ſurditate ceſſant: ⁊ quibus ſurditas: ſuperueniē- Leo.

tibus biliosis deiectionibus ceſſat.

¶ Commentum Galeni.

¶ In hoc loco Hip. ſurditatē illam que ſtabilis eſt ⁊ inſolubilis nō intellexit: ſed potius eā q̄ in febribus vel ī morbis alijs ſupuenit: cū cholera caput aſcenderit. cho. n. ru. cum dominet' in iniſtris auditus: ſurditatem facit: quā cum natura in egōne emiſerit: ſurditatem illam iam tollit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In hoc apho. oſtēdit qualr materia permutata ad oppoſita loca aufert egritudinē de membro a quo pmutatur: ⁊ ſic mōſtrat quō fiat attractio p diriuationē ad oppoſita loca.

¶ Co^or duo notat in h apho. p^m eſt de qua ſurditate itelligit. 2^m eſt de cā veritatis apho. durat p^a vſq₃. [cholera. n. rubea.] De primo ergo dicit q̄ 2^x eſt ſurditas. ſ. naturalis ⁊ accidentalis. vnde hic loquitur de accidentali ⁊ nō de naturali. q2 illa eſt incurabilis.

¶ De 2° dicit q̄ ideo chole^ca egeſtio tollit ſurditatē. q2 choleram que aſcenderat ad aures ⁊ oppilauerat eas facit deſcendere ad inteſtina. ⁊ ſic curatur ſurditas per motum ad contraria. ⁊ egeſtio cholerica tollitur p ſurditatē: nā mā q̄ faciebat egeſtionem cholericam aſcendit ad aures.

Cur ergo cholerica auferat ſurditatē.

Circa huc apho. dubitat'. q2 ipſe ponit q̄ egeſtio cholerica aufert ſurditatē. ſed nō videt'. nam ponatur q̄ fiat ſurditas de fleg^e vel mela^a vel de ventoſitate. (nā de omnibus his fieri poteſt ſicut. d. Auic. 3° can. cap. de nocumētis auditus.) tunc cholerica egeſtio. nō ſoluit. imo fleg^a aut melancholica aut ventoſa.

¶ Pꝫ. ponatur q̄ aliqua cholera faciat ſurditatē ⁊ habundet cholera in epate aut venis. ⁊ ſuperueniat fluxus cholericus in quo euacuetur cholera epatis vel venarum. tunc non eſt opportunū q̄ ſoluatur ſurditas per talē egeſtionē.

¶ Ad p^m dico q̄ lꝫ ſurditas poſſit fieri de oībus illis cauſis. tamē hic non loquitur auctor de omni ſurditate ſed de illa que ſuperuenit febricitātib' ⁊ hec vt plurimū eſt col^ca.

¶ Aut dic q̄ ſumitur hic egeſtio cholerica. i. humoroſa.

¶ Ad 2^m aūt dico q̄ opꝫ nos ſupponere q̄ nō ſit in cor^e. alia habūdantia nec alia egritudo niſi ſurditas. nā pp multitudinē egritudinū poſſet ɔtingere ɔcidētia q̄ facerēt errores.

Qr ſurditas aufe-rat chole-ricas egō-nes.

¶ Pꝫ. nō videtur q̄ ſurditas tollat cholericas egōnes. nā mā faciens ſurditatem eſt pauca. materia ꝟo faciens egeſtiones cholericas ē multa. ſꝫ pauca deriuatio nō tollit multā euacuationē. quare ſurditas non tollit fluxum cholericū.

¶ Ad hoc dico q̄ ſurditas ſiſtit cholericas egeſtiones. non ſō q2 tota mā aſcēdat ad aures q̄ faciebat cholīcas egōnes ſꝫ pars eius. ⁊ alia diffundit' per partes corporis ſuperiores. vnde ſurditas nō ſolum eſt cā. ſꝫ ſimul cauſa ⁊ ſignum.

¶ Aut dic q̄ ſurditas non tollit ſimpliciter cholericas egeſtiones. ſed diminuit.

¶ Pꝫ. querit' vn̄ materia faciens ſurditatē trāſit ad īteſtina.

¶ Ad hoc dico q̄ per venas que ſunt circa collum. ⁊ poſtea ad venā cōcauā per quā ad epar. ⁊ poſtea per meſeraicas ad inteſtina. nam hoc modo cholera que eſt in capite purgatur per ventrem. ſicut dicit damaſcenus in antidotario. ⁊ conſtantinus de laxatiuis.

¶ Aphoriſmus. XXIX.

¶ Quibuſcūq₃ in febribus ſextanis exiſtentib' rigores fiunt: diſcriti ſunt.

Theo. ¶ Quibuſcūq₃ febricitantibus die ſexto rigores accidunt: ijs difficulter indicatur.

Leo. ¶ Quibus in febribus ſexto die rigores fiunt: difficile iudicium ſequitur.

¶ Commentum Galeni.

¶ Rigores in febribus ⁊ maxie acutis ſuperuēiētes criſim ilico ſeq opꝫ. Sꝫ ſi rigores in die creticos fuerint: ⁊ ſignum coctionis apparuerit criſis illa bona erit. Sed ſi neq₃ ī die creticā neq₃ ſig^m coctiōis apparuerit: criſis illa neq₃ bona neq₃ cōpleta teſtāte Hip. in p^o epidimie pri^a. Opꝫ itq₃ hūores qbus criſis innuit' laudabilis ſint digōnis. Nos autē id diximus in ſupioribus q̄ ſignū coctionis fiducialiter ſanitatē ⁊ criſis velocitatē oſtēdit. Itē criſim nō omni die venire dixit Hic. in pnoſticis: idē in aphoriſmis his ⁊ p^o epidimie pricula que dicta coaduuauimus oīa ⁊ expoſuimus quātū oportebat dici cretice attinentia in meracriſeos: coctioni ꝟo ptinētia in libro criſeos ſunt dicta. Item in libro meracriſeos diſcritā eſſe criſim ſexte diei monſtrauimus. quā Hip. hic retigit in febribus ſextanis ſi rigores fiūt diſcriti. Diſcritā āt Hip. itē dit: aut malā criſiꝫ aut icredibilē aut ſuſpectā ad infirmitatem redeūdā: ſiue morbi diuturnitatem. que criſis ſexta die venit cum peſſimis accidētibus. Hec oīa in libris prenominatis ſunt dicta ⁊ experimentis ſunt firmata. Hec aūt ſi oīa reperā timeo ne longetur opus neceſſitate nō expetēte: cū iam in alijs explauerim libris.

Criſis diſ-creta qd.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia in apho. pc^a poſuit Hip. quomodo poſſimus curare per oppoſitā detractionē. docet modo curare ſup febricitantes per rigores apparentes in 6^a die. ⁊ d. q̄ ſi alicui fiat rigor in die 6^a ille eſt diſcritus.

¶ Circa hunc apho. co^or ſic procedit. nā primo oſtēdit qualiter rigor antecedit criſim. 2° docet diſtinguere criſim bonam a mala. per duo ſigna. 3° oſtendit quid eſt dīe. diſcritos eſſe rigores. durat pma vſq₃. [Sed ſi rigores in die cretica.] 2^a vſq₃. [diſcritam autem.] 3^a vſq₃ ad finem.

¶ De primo ergo dicit q̄ quādo alicui febricitanti acute ſuperuenit rigor. tunc oportet ſequi criſim ſtatim.

¶ De 2° dicit q̄ ſi illa criſis veniat in die cretica ⁊ precedentibus ſignis digeſtionis. neceſſario erit bona criſis. ſed ſi illa criſis veniat non precedentibus ſignis digeſtionis. aut non veniat in die cretica: neceſſario illa erit mala criſis. De ſignis aūt digeſtiōis quātū dīe oportebat coadunauimus in libro de criſi. quātū autē loqui oportebat de diebus creticis coadunauimus in lib. de creticis. ⁊ ibi diximus criſim venientem in die ſexta eſſe peſſimam.

¶ De 3° dicit q̄ iſti rigores ſextani dicunt' diſcriti. q2 aut opꝫ cum eis venire malā criſim. aut incredibilem. aut manifeſtam. aut ſi non malā. tunc opꝫ eā eſſe cum terribilibus accidentibus. aut cum recidiuatione. aut cum longitudine magna. nec opꝫ circa hoc prolongare ſermonem.

Circa hanc lectionē opꝫ videre cauſam quare dies 6^a. eſt ita mala. quid. n. mali fecit: naꝫ ſi ideo q2 ipſa eſt de diebus intercidentibus. tunc 5^a ⁊ nona ⁊ tertia erūt peſſime. ⁊ ſi ideo q2 eſt dies par. tunc 4^a ⁊ 14^a ⁊ vigeſima erunt ſimiliter male.

Cur dies 6^a ſit crete-ris peſſi-ma.

¶ Ad euidētiā huius oportet notare. 3. propoſitiōes. quarum p^a eſt q̄ egritudinū quedā procedunt motu pari. ⁊ q̄dā motu impari. ⁊ procedunt motu pari que affligūt plus in diebus paribus. ſ. 2^a 4^a ⁊ 6^a. ⁊ ſic de alijs: motu ꝟo impari pcedunt ille que affligunt in diebus imparibus plus ſcꝫ p^a 3^a ⁊ 5^a. ⁊ ſic de alijs. 2^a ꝟo propoſitio eſt q̄ oīs egritudo que procedit motu pari dī cronica. que ꝟo procedit motu impari dī acuta. 3^a ꝟo propoſitio eſt q̄ cuꝫ ſint dies cretici periodici ⁊ intercidentes. cauſa dierum intercidentium eſt motus materie morbi aut debilitas nature. ⁊ non eſt imediata cā aſpectus lune. ſed per quoddā mediū. ⁊ ſic imperfecte iſta tria ſunt oīa notare. 3^a de creticis. his ergo ſuppoſitis ſic procedo. ſi fiat criſis in 6^a. iſta criſis cum fiat in die intercidēte. eſt propter motū materie ⁊ nō pp cauſaꝫ celeſtem. ſed iſta egritudo cuꝫ procedat motu pari. dꝫ eſſe cronica. cū ergo fiat ita malicioſa q̄ faciat impetum in 6^a. tunc anticipat ſuam naturā. cum ipſa ſit cronica. Et ſi velles dīe. ſiſt ergo ponetur dies 4^a malus ſi fiat in eo criſis. Dico q̄ tunc natura adhuc eſt fortis ⁊ in 4^a ⁊ in 2°. vnde non potuit eſſe neceſſario mala. ⁊ ex hoc patet q̄. 6. dies eſt

quaſi in equali malicia cū 6ª. nō qꝛ ipſa plus pceſſit. magis facta eſt criſis conformis nature morbi. ſʒ non dicatur iſta cretica 8ª dies ſicut 6ª. tamē ipſa in malicia dʒ ſorori diei 6ᵉ ſʒ nō ē ita mala. ⁊ iſta cā (ſʒ oculte) ē poſita 3° d̄ cre^{ci} ca. 8°.

Sed iſta ratio non videt̃ ſufficiens qꝛ Gal. in preſenti 2° ponit criſim in 6ª die eſſe malā in cauſone. cauſon autē nō procedit motu pari. ⁊ propter hoc addendum eſt ad illam rationē Gal'. hoc mō vt dicat̃ ꝙ egritudo quedaʒ procedit motu pari quedā motu impari. quedā motu cōcluſo ſicut idem Gal'. manifeſte oſtēdit 2° ⁊ 3° de criſi. Si ergo febris procedat motu impari. non faciet criſim in 6ª die. qꝛ tūc nō eſt fortis motus. ſi v̓o procedat motu pari. tūc eſt mala criſis propter rationē quā ſupra diximus. Si autē procedat motu cōcluſo. tunc criſis 6ᵉ diei eſt mala. qꝛ nō expectauit adiutoriū celeſte qđ debebat venire in die ſequēti. propter qđ ſignificat̃ paruitas febris quā natura tollerare nō potuit. idcꝗ anticipauit criſis. ⁊ hec ē minor malicia ꝗʒ fuerit malicia febris procedētis per imparē. tū qꝛ talis egritudo eſt breuis. quare nō cōtradicit ei criſis feſtina. tū qꝛ motus egritudinis erat fortis in die 6ª ſicut ⁊ in 5ª, qꝛ erat motus concluſus, cuius probatio eſt qꝛ talis febris pōt habere criſim in die 4ª qđ autē per aſtronomiaʒ dici cōueniat neſcio nunc. qualia v̓o ſint accidētia terribilia que veniunt cum criſi 6ᵉ diei. poſita ſunt a Gal. p̄mo de creticis cap. 4° ⁊ ab Auic. 4° cañ. de diebus intercidētibus fen 2ª. vñ ibi legas.

Q. queres quō eſt verū qđ dicit Gal'. ꝙ ſi rigor ſupueniat in febre ꝙ opʒ ſtatim ſequi criſim. nō. n. videt̃. nam poteſt a p̄n°. febris eſſe rigor in fe. cōtinua ſicͣ ponit Auic. 4° cañ. fen p̄ma de cauſis putredinis: ⁊ tunc eſt peſſimum ſignūʒ. nec tamen oportet tunc ſequi criſim.

An rigore ſuperueniēte febri criſis ſtatī ſequatur.

Ad hoc reſpondeo ⁊ dico ꝙ Gal'. dicit. ſi rigor ſuperuenerit. i. longe a p̄n° venerit. tu v̓o opponis de rigore q incipit cū ipſa febre ꝯtinua ab ipſo p̄n°. ⁊ de illo loquitur Auic.

Aphoriſmus. XXX.

Quibuſcūꝗ exacerbationes ſiunt: ſi qua hora febris acceperit: in craſtinum eadem hora incipiunt: diſſcrita.

Theo. Quibus acceſſiones veniunt: ſi febris quacunꝗ hora dimiſerit: eadem altero die repetit: his difficulter iudicatur.

Leonī. Quibuſcūꝗ acceſſiones ſiūt: quacūꝗ hora febris dimiſerit: ſi eadem cras occupauerit: iudicium habent difficile.

Commentum Galenī.

Si in morbi initio aliquē febris inuadit hora tertia diei: ⁊ poſt ceſſans aliqua hora diei: altera die accipit in eadem hora qua inuaſit p̄us. i. hora tertia diei: ⁊ quocūꝗ tp̄e dimiſerit eodē tñ tp̄e tertia die accipit ⁊ q̄rta: vt nūꝗ̄ mutet ſuū tp̄s in accipe: ſʒ diuerſificet̃ eius ceſſare. morbus iquā iſte elongat̃ magis eorꝫ q̄ incipe diuerſat̃. qđ Hip. in his v̓bis ſuis intellexit. Alij dicūt eū intellexiſſe ꝙ ſi febris p̄mi diei hora 3ª incepit ⁊ duodecima dimiſerit: in craſtinū v̓o 12. accepit: ⁊ ſic ex ordine vt finis pcedētis initiū ſit ſequētis diei diſſcrita: qđ dicētes nulla rōne vtunt̃ neꝗ firmare poſſunt expimentis. Intēdit aūt Hip. diſſcrita: qꝛ morbus durus ⁊ diuturnus ſit. ac ſi diceret ſi tp̄s acceſſiōis equale fuerit quotidiane ſiue tertiane ſiue quartane: diſcritat̃ fe. ⁊ ſi paucis vel multis morat̃ horis. Hoc autē dicēs expimēto poſſʒ firmare. Cā eſt. qꝛ ſi fe. acceſſio inſtabilis ſit. nō interpollandi tēpus vnum vere cuſtodit: ſed ſi firma ⁊ ſtabilis ſit tp̄s vnum interpolationis non dimittit: tūc ergo diſſolutio eius dura eſt. ſed ſi ſit inſtabilis ex neceſſitate eſt facilis. Si. n. natura febris fuit firma ⁊ vnam interpolationēʒ cuſtodierit: neceſſaria eſt medicina fortis que moueat e ſpatium etiam tēporis. Hoc Hip. diſſcritari intendit.

Expoſitio Thaddei.

In apho. p̄c̄ docuit Hip. ſignificare ſuper longitudinem febris per rigores creticos. modo docet ſignificare ſuper longitudinem febris per modum incipiendi paroxiſmos. ⁊ dicit ꝙ ſi febris habet paroxiſmos incipientes ſemꝑ eadem hora. illa febris eſt diſcrita.

Com^{ct} circa hunc apho. ſic procedit: nā primo ponit ſententiam apho. 2° reprobat opinionē quorūdaʒ. 3° exponit hoc qđ dicit. diſcrita: ⁊ ampliat apho. ad omnē febrē interpollatā: 4° ponit cauſam apho. durat prima vſꝗ. ſ alij dicunt. 2ª vſꝗ. ſ intēdit autem Hip. 3ª vſꝗ. ſ cauſa eſt qꝛ ſi febris. 4ª vſꝗ ad finem.

De primo ergo dicit ꝙ ſi febris alicuius incipiat hora 3ª diei, ⁊ deficiat quacūꝗ hora vult. ⁊ ſic deinceps. ita ꝙ ſuuʒ incipere nūꝗ̄ mutetur. ſed mutet̃ ſuum deſinere vel non mutetur. non refert. talis febris eſt diſcrita.

De 2° dicit ꝙ quidam voluerunt aliter intelligere ſcilicet vt in ſequenti die incipiat febris eadeʒ hora qua defecit in prima. tunc febris eſt diſcrita. verbi gratia. ponamus ꝙ febris que incepit hodie hora 3ª. ⁊ defecit hora 12ª. ſi cras febris incipiat hora 12ª. illa febris eſt diſcrita. hanc aūt expoſitionem nō ratione neꝗ experimento poſſunt probare.

De 3° dicit ꝙ per hoc qđ dicit Hip. diſcritam. oportet nos intelligere morbum eſſe longum ⁊ durum ad diſſoluendū. ⁊ oportet nos iſtud ſignum non ſolum intelligere in febre quotidiana ſicut vī ponere apho. ſʒ ēt in tertiana ⁊ q̄rtana.

De 4° dicit ꝙ ideo febris que ſic ſeruat ordinem ſue inceptionis in eadem hora eſt longa qꝛ demonſtratur ꝙ materia ſit fixa ⁊ ſtabilis. naʒ propter ſuam fixionem ⁊ ſtabilitatem. ſeruatur hora eadem incipiendi. ⁊ quando paroxiſmi ſunt inſtabiles ⁊ mobiles demonſtratur ꝙ materia ſit mobilis. ⁊ ideo breuior. ⁊ hec eſt cauſa iſtius apho.

Circa hunc apho. duo dubitantur primum eſt an ſtabilitas inceptionis ſit ſignum lōgitudinis vel non. 2^{m} eſt an inſtabilitas ſit ſignum breuitatis vel non. De primo ſic agitur. videtur. n. ꝙ ſtabilitas acceſſionis non ſit ſignum longitudinis. nā ponamus ꝙ aliquis habeat febrē de vniformi ⁊ conſimili materia ſm omnes conſiderationes ſcilicet in complexione ⁊ in ſubſtātia. ſ. ꝙ tota ſit eiuſdem complexionis ⁊ tota ſit eiuſdem ſubſtātie. tunc videt̃ ꝙ talis materia debeat facere acceſſionem ſemper eiuſdeʒ tenoris: qꝛ varietas acceſſionis non poteſt eſſe niſi propter varietatem materie penes groſſum ⁊ tenue ⁊ viſcoſum et inciſum ⁊ calidum ⁊ frigidū: ⁊ ponamus ꝙ talis materia ſit ſubtilis ⁊ calida ⁊ ſit pauce quātitatis. tunc talis febris ſeruat idētitatem acceſſionis. ⁊ tamen erit breuis. nam cā breuitatis eſt iſta 3ª ſcilicet caliditas ⁊ ſubtilitas ⁊ paucitas. ſicut Gal. ponit infra in ꝯ^{to} illius aph. ſ Quibuſcūꝗ febres lōge. ⁊ Auic. 4° cañ. cap. de cognōne tēporū morbi.

An ſtabilitas acceſſionis i febribus ſit ſignū lōgitudinis earum.

P. in p̄nc° morbi debet acceſſio venire ſemper equaliter. ſicut dicit Gal. in cōmento illius apho. ſ paroxiſmos ⁊ cōſiſtentias. ⁊ in primo de criſi. quare omnis febris erit diſcrita. qꝛ in principio cuiuſlibet febris oportet ꝙ paroxiſmi veniant vniformiter.

P. non videtur ꝙ aliqua febris ſemper poſſit ſeruare ideʒ incipere. qꝛ ſic ſemper eſſet in principio aut in ſtatu.

Ad primum dico ꝙ talis febris quantum eſt de ſe. ſemper ſeruat idētitatem acceſſionis: ſed per comparationem ad naturam. non poteſt diu ſeruare eam. qꝛ talis materia eſt cito obediens nature. vnde natura facit eam anticipare ⁊ poſtponere. ſicut eſt neceſſe.

Ad 2^{m} dico ꝙ ſine dubio omnis febris que ſit de materia vniformi. dum eſt in p̄nc° ſeruat idētitatem acceſſionis. tamen quando parum durat illa idētitas. nō eſt propter hoc ſignum longitudinis. ſed quando diu durat. tunc eſt ſignūʒ longitudinis. quia demonſtrat ꝙ longo tempore ſtat in

principio talis febris.

¶ Ad tertium dico: q Gal. non vult q talis febris ſemper in toto ſuo tempore ſeruet identitatez illam acceſſionis: ſed per magnum tempus. ſ. a principio eius per longum tēpus. Et ad vltimum: nihil aliud eſt hoc dicere: niſi q quando febris habet longum principium: ipſa eſt longa valde: et ſic ceſſat omnis queſtio.

Utrum inſtabilitas acceſſionis feb. ſignificet breuitatē eius.

¶ De ſcd̄o ſic agitur. videtur enim q inſtabilitas non ſit ſignum breuitatis febris. ponamus eniz q aliquis habeat febrem cōpoſitam ex flegmate vitreo vel gypſeo: et cholera et melancholia: tunc iſta febris ſine dubio habebit inequalitatem acceſſionis propter diuerſitatez materie: et tamen neceſſario talis febris erit lōga ſi materia ſit multa.

¶ Ad hoc dico: q ſine dubio talis febris erit longa: et verū eſt q inſtabilitas ſignificat breuitatē: ſicut vult Gal. Ad argumentum vero dico: q Hip. loquitur hic de febre: cuius materia eſt ſimplex: tu vero opponis de materia compoſita.

¶ Aut dic q talis febris ſic mixta eſt breuis cōparata ad febrem que habeat fieri ſolūmodo de illis humoribus frigidis dūmodo materia ſit equalis quātitatis: verbi gratia: ponamus q materia febris ſit libra vna: et ſit in vno vt in petro: et ſit flegmatica vitrea: et in martino ſit alia libra: cuius quedam pars ſit flegmatica: et quedam melācholia: et quedam cholerica. dico q iſta ſecunda febris eſt breuior ſuis: q ſit prima: vnde inſtabilitas erit ſignum breuitatis reſpectu illius febris: cuius mā eſt flegmatica vitrea ſolū.

¶ Aphoriſmus. XXXI.

¶ Laborioſis in febribus: circa articulos et circa maxillas maxime apoſtaſes fiunt.

Theo. ¶ Qui per febres laſſanť: ijs in articulos et maxillas potiſſimum abſceſſus decumbunt.

Leo. ¶ Laſſitudinem habentibus in febribus: in articulos: et circa maxillas potiſſimum abſceſſus fiunt.

¶ Commentum Galeni.

¶ De labore diximus: q eius cā ſit nimius motus: et hic labor certus diciť et abſolutus. Eſt aūt labor alius qui nō eſt ex multo et forti motu: et hic non diciť abſolut⁹: ſed potius diffinitus. ſ. labor ſpontaneus. Laborē ex nimio motu nimius calor in cōcatenatione membrorum ſequitur: neqȝ admirādum ſi in his locis apoſtaſes exorte fuerint: q cum concatenationes plus q̄ oporteat caleſiūt: neceſſe eſt collectiones apoſtematū fiant. Labor vero ſpontaneus humores ad concatenationem cōtrahit: ſicut et in omni morbo ſolet fieri: cū terminus, ex vna re ſuccedit in ſpatio. ſ. in ſpatio cōcatenationis in humorib⁹ apparato recipiēdis: in quibus morbis apoſtata raro ſolent fieri: in morbis autē ex labore apoſtaſes fiunt plurime: et maxime in ſpōtaneo ſi labor ille ſit ex nimijs humorib⁹. Hic autē apho. ſic oz intelligi. Laborioſis quoquo mō in febribus apoſtaſes in articulis et circa maxillas neceſſe eſt naſcanť: quorum cā ſunt febres humores illos ad caput mittentes: quos deinde illa caro mollis que eſt circa maxillas recipit. Si autez hi humores in aſcellas vel inguina deſcenderint: illa caro mollis que ibi eſt ſuſcipiet: vnde apoſtemata neceſſe eſt fieri.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In aphoriſmo precedenti poſuit Hip. quō per modū paroxiſmorum ſignificemus ſupra lōgitudinem febris. modo ponit quō febres laborioſe terminantur per apoſtema: et dicit q in laborioſis febribus maxime fiunt apoſtemata: et in articulis et inter maxillas.

¶ Cōmentator circa hūc aphoriſmū ſic procedit. nam primo ponit diſtinctionem laboris: et ponit cōparationem inter mēbra diſtinctionis. 2° ponit cauſam quare in febre laborioſa fiant apoſtemata in articulis. 3° ponit cauſam quare fiunt apoſtemata circa maxillas. durat prima vſqȝ [neqȝ admirandum.] 2ª vſqȝ [et circa maxillas.] 3ª vſqȝ ad finem.

¶ De primo ergo dicit: q labor duplex eſt. ſ. labor abſolutus et proprie dictus: et eſt ille qui ſit ex nimio motu: et alius eſt labor ſpontaneus: et eſt ille qui nō ſit ex motu: ſed ex malis humoribus in quātitate vel qualitate: vel vtroqȝ peccantibus: et iſti duo labores cōicant in loco cuz ambo fiant in locis muſculoſis corporis: differunt tñ in hoc q labor abſolutus qui ſit ex nimio motu ſit cum calore concatenationum. labor vero ſpontaneus nō eſt nec̄io cū calore concatenationū.

¶ De 2° dicit: q laborē illuz qui ſit ex nimio motu qui diciť labor abſolutus: ideo ſequiť apoſtema circa articulos: q loca lacertoſa que ſunt circa articulos ſimul laborāt et caleſiūt: et calefacta attrahūt ad ſe humores qui ſunt cā apoſtematis. Ad laborem aūt ſpōtaneum ſeqtur apoſtema in articulis: nō propter calorem: ſed propterea q humores currūt ad loca vacua ſpatioſa: que ſunt in iuncturis: ſicut ſit in criſi aliorum morborum: qui nō ſunt laborioſe febres: in qb⁹ iō ſit criſis p apoſtema articulorum: q articuli ſūt ſpatioſi. vñ propter latitudinem fluunt illuc humores facientes ibi apoſtema: tñ non ita ſepe fiunt talia apoſtemata in illis alijs morbis non laborioſis: ſicut fiunt in febrib⁹ laborioſis: nā in febribus laborioſis: ſepe fiunt apoſtemata cretica in articulis: ſed in alijs morbis fiunt raro apoſtemata cretica in articulis.

¶ De 3° dicit: q cā quare apoſtemata cretica fiunt circa maxillas eſt hec: q febris mittit illos malos humores ad caput: vñ q caro mollis que eſt circa maxillas eſt debilis: recipit eos: et ſit ibi apoſtema: et aliquando deſcendunt illi humores ad glandulas que ſunt in inguinibus aut ad glandulas q̄ ſunt in aſſellis: et hec eſt intentio Cōmentatoris: licz plura alia dici poſſent ſm aliam tranſlationem: ſed nō eſt ibi vis ¶ Laborioſis in febribus.]

¶ Sed hic queriť an ſumatur hic labor: pro labore ſpontaneo: an pro abſoluto: et videť q ſumať ſoluz pro ſpōtaneo: nam labor ſpōtaneus eſt ille qui ſit ex humoribus currētibus ad membra ſenſibilia ſine motu. Ille vero labor qui ſit ex nimio motu diciť labor abſolutus: et hūc laborem non habēt febricitātes: q non moueniť ſicut diciť in cōmento illius apho. [febricitātibus nō omnino] quare ſumiť labor pro ſpōtaneo ſolum: et hoc diceť in cōmento ſequētis aphoriſmi: et nō vocantur hic febres laborioſe: febres que fiunt ex laboribus: ſed febres cum quibus ſunt labores: quod patet: q labores precedunt febres laborioſas que fiunt ex labore: ſicut cauſa precedit ſuum effectum: iſti vero labores ſunt cum ipſis febribus: ſicut diciť in cōmēto ſequentis aphoriſmi.

¶ Ad 3ium. videť enim q ſumať pro oī labore. dicit enim Gal. in 2ª parte [laborioſis quoquomō in febribus apoſtaſes fiunt] per hoc enim quod diciť [quoquomō] videť intelligere vtrumqȝ laborem: et idē dicit alia trāſlatio. dicit enī [laborioſis qualitercūqȝ factis in febribus.] ¶ Ad quod dic: q principaliter hic accipitur labor: pro labore ſpontaneo: nam ille eſt quem patiuntur febricitātes dum febriunt: poteſt tamen ille labor ſpontaneus habere originem a labore abſoluto qui preceſſit febrem: puta q aliquis exiſtens ſanus multum fatigatus fuit: deinde incidit febrē: et habuit cum illa labores et confractiones membrorum. et ſic potuit ibi conſiderari duplex labor. Sed hoc nō eſt vniuerſale: quoniaz potuit aliquis habere laborem ſpontaneum in febre: nullo precedente labore abſoluto. ¶ Dicendum eſt ergo in ſūma: q licz verba aphoriſmi ſuſtineant: q labor poſſit accipi pro vtroqȝ labore: ſcilicet abſoluto et ſpontaneo: tamen intentio Hip. ſm Galenū non fuit niſi de labore ſpontaneo.

¶ Aphoriſmus. XXXII.

¶ Quibuſcunqȝ reſurgentibus ex morbis: ſi aliquid voluerit ibi apoſtaſes fiant.

¶ Quibus conualeſcentibus a quauis egritu- Theo.

dine:pars aliqua corporis labore vexatur: in eam in partem abſceditur.

Leo. ¶ Quibuſcunq; reſurgentibus ex morbis: ſi qd laborauit: hic fiunt abſceſſus.

¶ Commentum Galeni.

¶ Si fatigatio nimium motū habuerit: & hec eadē labor ſit dolorēq; labor portēderit: ſicut ante dixi cum intēdiſſe ſimiliter: & hoc qd dixit. Doluerit: nimiū motū opꝫ itelligi & inde laborē pati. Ego aūt vidi hoīes a morbis reſurgentes: cū in corpibus ſuis humorib⁹ nōdū mūdificatis: neq; mollificatis: qui fuerūt morbi mā: ſed adhuc remanēte in eis aliqua quātitate: cū quedā inquā mēbra fatigarēt mouentes ea: vt inde dolerent: apa ibidē ſunt nata: quoꝝ cā labor fuit: dolor vero ſignū laboris: q: vbi ſit motus nimius virtute deficiente calor augmētat & dolor: q: humores ad ea mēbra deſcēdunt: & ſunt ſigna apatū incipientiū. calor vero & defectio vtutis in motu materiei cauſe ſunt collectionis apatum. Hic ergo Hip. intēdit de labore morbū faciēte. Pōt etiā itelligi hic ꝙ dixit Doluerit: vl' ad vtrūq; verta tur: ſed hoc ſue intētioni melius cōpetit: cū ante ſeb. ex labore noiauerit: debuit itaq; ſubſequi. Si aliqd fatigauerit mēbrū. Verba eni prioris apho. priorē ſenſum dāt itelligere: vbi dixit. Laborioſis in febrib⁹ &c. Hic vero apho. quem modo interpretamur: laborē illū tū dat itelligere: quem ex egritudine reſurgētes patiunt. Verba vero ſubſequentis & adhuc exponendi laborem ante egritudinem ponendū.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In aphoriſmo precedenti docuit per labores: qui ſunt cum febrib⁹ ſignificare ſup criſim apaticā ipſius febris: modo vero docet ſignificare per labores qui ſequunt febres ſuper apoſtema qd ſeqtur ꝯualeſcētes: & dicit ꝙ quādo aliqs reſurgit ex morbo: & ipſe dolet in aliquo membro ppter laborem: in membro illo futurum eſt apoſtema.

¶ Cōmentator circa hūc aphoriſmū ſic ꝓcedit: ſicut dicam: nam diuerſa lra inuenit hic & in trāſlatione Burgū. nā iſta dicit [ſi aliqd doluerit.] Illa vero dicit [ſi aliquod laborauerit.] vnde q: mihi videt melior eſſe illa lra [laborauerit] (lꝫ vtraq; ſit bona.) Ideo verbis eius vtar. ¶ Procedit g. ſic Gal. nam pmo exponit hoc vocabulū [laborauerit.] 2° oſtēdit qūo ex labore fiat apa: & qūo dolor ſignificat ipm. 3° ipſe oſtēdit ꝙ lꝫ hoc nomen labor: poſſit ſignificare fatigam & dolorē: ſicut ipſe monſtrauit p̄muertū melius eſt vt accipiat hic labor pro fatiga. ſ. pro labore abſoluto. durat p̄ª vſq; [Ego autē vidi.] 2ª vſq; [hic ergo Hip. intelligit.]

¶ Dicit ergo de pª parte ſumatim: ꝙ cū Hip. dicit [ſi aliqd corporis laborauerit] nos poſſumus hic itelligere: ꝙ in B qd dicit [laborauerit] cōprehendatur labor qui eſt fatiga quā facit nimius motus: & labor qui eſt dolor. ¶ De 2° dicit: ꝙ ego multotiēs vidi hoīes reſurgētes ex morbis in quibus remāſerat aliqua qītitas ſupfluitatis: & qui qū fatigabant fiebat in aliquo mēbro dolor: in quo membro fiebat poſtea apa: & cauſat hoc mō apoſtema in mēbro illo: nam motus laborioſus debilitabat membrum: & calefaciebat ipm: & ppter iſta duo. ſ. debilitatē & calorē currebat materia ad illud mēbrū: & fiebat apa: nam q: illud mēbrū erat calidū: attrahebat humores: & q: erat debile recipiebat ſuperfluitatem. cū ergo mā venerit ad mēbrum illud & facit extēſionem: tūc fit dolor: & ſic dolor ſignificat apoſtema: et labor. i. fatiga que pceſſit cauſat ipm apoſtema mediantibus debilitate mēbri & calore. ¶ De 3° dicit: ꝙ qū Hip. dicit [laborauerit] nos debemus itelligere de labore faciente morbū. i. faciente apa: ille aūt labor eſt fatigatiuus motus: tū poſſumus dicere: ꝙ hoc verbū: laborauerit: cōprehendat vtrūq; laborem. ſ. ſpontaneum & fatigatiuū: vel laborē qui eſt cauſa: & laborē qui eſt ſignū: ſed bene intelligenti ambe expōnes veniunt ad vnā: ſicut ſugius manifeſtatum eſt: & tū melius eſt vt ipſe accipiat ibi laborauerit ſolum pro labore qui eſt fatiga: & non pro labore qui eſt dolor. nā in pcedenti aphoriſmo loquutus fuit Hip. de labore q eſt cū morbo: & talis labor neccio eſt labor ſpōtaneus: & nō labor abſolutus: q: egrotātes non exercent dum egrotant: & ſic cum in apho. pcedenti loquutus fuerit de labore qui eſt cū morbo: neccio loqtur de ſpontaneo. In aphori. vero ſequenti loquet de labore pcedente morbū. In iſto vero loquitur de labore ſequente morbū. ſ. febre: tamen ille labor precedit apoſtema. hec eſt ergo intentio Gal. ſuper hoc aphoriſmo: tamen confuſe dicit hec verba.

Circa hūc aphoriſmū dubitat: nam ponit ꝙ ad laborē alicuius mēbri: ſeqtur apa illius. Sed ꝯtra. non enim eſt neccium: ꝙ in oi labore fiat apa: neq; ꝙ ois dolor ſignificet apoſtema. ¶ Ad hoc dico: ꝙ nos debem⁹ hic intelligere ſi labor & dolor illi durent: & ſit corpus reſurgēs ex morbo: vel ꝙ ſit corpus ſuſpectū ad apoſtema: ſicut dē. in cōmēto ſequētis apho. ¶ De cōmento vero dubitat de B qd dicit: melius ſue intētioni cōpetit: volens ꝙ laborauerit pprie debeat ſumi pro labore qui eſt fatiga: lꝫ poſſit accipi pro vtroq;. ſ. pro labore qui eſt fatiga: & pro labore qui eſt dolor: & q: de neceſſitate videt: ꝙ hec dictio: laborauerit: accipiat pro vtroq; labore: q: qū lꝫ exiens egritudinē corpus ſuū mouendo ſenſerit fatigā in aliquo mēbro: nō opꝫ propter hoc ꝙ in illo mēbro fiat apa niſi ꝯiungat cum illo labore dolor: q: nos videmus: ꝙ corpus ſanū optime poteſt exercitari: & ex illo exercitio aliqd membrū habere fatigā: tū ppter hoc nō apabitur: & pōt etiam aliqū totum corpus fatigari in motu eius: & tū non apabitur totū corpus. vt in tegni de cauſis ꝯſeruatiuis optime ſani. Inqt enī [in gymnaſijs vero cū incepit dolere regeſcere ſtatim remedium eſt.] ¶ Ad qd dicendum: ꝙ quādo aliquod corpus exiens egritudinē exercitatur exercitio vniuerſali & equaliter aliquod membrū fatigetur: ſignū eſt pnoſticum apoſtematis venturi in mēbro illo: q: cum totū corpus equaliter exercitetur: & ſolū vnum mebrum doleat: ſignū eſt ꝙ ad illud mēbrum materia declinat: vel ſi totū corpus fatigetur fatiga habente quātitatem: totū corpus apoſtematur de ſcabie: vel de variolis: nec obſtat qd opponit: ꝙ corpus optime ſanum pōt laborare: & in toto corpore: & in aliquo mēbro: nec tamen ſequitur apoſtema: q: ū ſecus eſt de corpe mundificato ab humoribus: & de corpe: qd exiuit egritudinem: q: qd eſt ſuſpectū ne remāſerint in eo humores ex egritudine precedēte. Item fatiga corporis exeūtis egritudinem eſt maior fatiga: q̄ fatiga corpis ſani: & & poſt hūc laborem veniet dolor: qui demonſtrabit perfecte fieri apoſtema.

¶ Aphoriſmus. XXXIII.

¶ Si vero & prius doluerit aliquid ante egritudinem: illic confirmatur egritudo.

Theo. ¶ Quin & ſi prius q̄ egrotaſſent: parte aliq̄ ſui corpis per doluerint: eodē morbus decidit.

Leo. ¶ Sed & ſi ante morbū: aliqua parte doluerit: hic morbus firmatur.

¶ Commentum Galeni.

¶ Nulla dīa eſſe videt: ſi hic apho. ſupioribus iungatur: & oēs tres fiant vnus apho. ſiue ſinguli ab inuicem ſeparent: q: mōſtrauimus qūo tres ſunt vnus: & qūo ſingulis ſinguli permaneāt ſenſibus: hic tamē rurſus aliqd dicturi ſum⁹ quo tres ſunt vnus. Si infirmus in ſua infirmitate laborē ſenſerit: opꝫ apoſtemari in articulis: & maxime i maxillis. Si vero egritudinē exiens aliqd mēbrū fatigauerit: aut ante infirmitatē fatigauit: in eodem mēbro apandum erit: q: humores ſemp ad mēbra fatigata currere ſolent. Hec autem omnia. Hip. hic innuit intelligenda in morbis ſuſpectis ad

apate faciendate: nō in illis qbus criſis euenit purgationibus venit. Ego aūt prius mōſtraui quō vtriqȝ morbi ſunt itelligēdi: qȝ ſi qs notare velit: libri criſeos ſibi ſunt legendi.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ In apho. precedēti loquutus fuit de labore ſequēte morbum in iſto loqtur de labore pcedente morbū: ⁊ dicit qȝ ſi aliqs ante morbū doleat in aliquo loco: ⁊ ſupueniat ei poſtea morbus: qui debeat terminari per apoſtema fiet illud apoſtema in membro: in quo fit dolor ante morbum.

Circa hunc aphoriſmū Gal. duo notat. nam pmo oſtēdit quō iſte aphoriſmus pōt poni vnus cū duobus pdictis. 2° oſtendit in qbus morbis habeat locuȝ hic apho. durat p° vſqȝ hic autē Hip. inuit. 2° vſqȝ ad finem. ℭ Dicit ergo qȝ iſte aphō. pōt poni vnus cū ſupioribus: et pōt poni diuiſus. vnus aūt hoc mō eſt ſi infirmus in ſua infirmitate doleat in aliquo mēbro: ⁊ in illo mēbro fiet apoſ. ⁊ maxime in articulis: ⁊ circa maxillas. Si aūt aliqs exiſtēs egritudinē fatigauerit aliqd mēbrū: nā iā qȝ doluerit in eo fiet apā. Si vo ante egritudinē doleat aliqs in mēbro aliquo: in illo mēbro fiet apā. ℭ De 2° dicitqȝ iſte aphoriſm⁹ ⁊ ſupiores etiam hñt locuȝ in morbis: qui ſunt ſuſpecti ad apoſtema: ⁊ qbus modis ſignificationum cognoſcant᷑ tales morbi: qui debent terminari per apoſtema dictū eſt in fine libri tertij de criſi: vnde illic queratur.

ℭ Aphoriſmus. XXXIIII.

ℭ Si a febre habito: tumore nō exiſtēte in faucibus: ſuffocatio repēte ſupuenerit: mortale.

Theo. ℭ Si a febre detento: nullo tumore faucium: ſtrangulatio ſubito accidit: letale eſt.

Leo. ℭ Si a febre habito: tumore nō exiſtēte in faucibus: ſtrāgulatio repēte ſupuenerit: letale.

ℭ Cōmentum Galeni.

ℭ Qȝ a febre habito dixit: abſolute ſic pōt intelligi: ac ſi dixerit. Qui habet febrē ⁊ nō timuerit: vel qui habuit ⁊ nō timuerit: vt per febrē ſingulariter poſitā vnam quandam determinauit: ſicut in epidimia facere ↄſueuit: vbi in multis locis ita dixit. Febrē habuit. Febris eum accepit vel febricitauit: nō abſolute qualiber poſuit. ſed determinate tñ fortē intellexit. Pōt tñ etiam eſſe vt ſine febris fortitudine ſuffocatione ſupueniente repēte ſit mortale: ſed ſi ſit nimia ſit certius ſignum qȝ infirmus nō euadat: ⁊ mors magis ſit cita. In tali eniȝ febre (ſicut mōſtraui in libro de corruptione ſpūs) multum aerē trahi eſt neceſſe. ſuffocatus aūt parūiſſimum: ⁊ vix pōt trahere. ſuffocatione igit᷑ mors magis certa ſignificat᷑. Minorat᷑ enim anhelitus in aeris attractu pp̄ter quaſdā ſtricturas in iſtrumētis ſpūs. Mors enī que nō venit ex anguſtijs in inſtrumētis ſpūalibus: ex ſola ablatione eſt ſpūs: nō ex ſuffocationibus. Auferi᷑ aūt ſpiritus: aut ex defectione v̄tutis pectus mouentis: aut ex nimia frigiditudine in fonte vite dñante. i. corde. Suffocatio vo ex anguſtia viap̄ ſpūs eſt ſine dubio que aut de plenitudine eſt ſpatij iter pectus ⁊ pulmonē medij: aut in ſpacioſitate ipſius pulmonis: aut ex apate in pulmone vel cānalibus ſuis: vel in capite cānaliuȝ qd̄ guttur vocat᷑. Aliqñ etiā apā eſt in ſpatio qd̄ eſt ante guttur. i. in faucibus oris. Cibus (inqt Homerus) ⁊ potus per fauces trāſgrediunt᷑. hic fauces intellexit vbi guttur ⁊ meri verſus os iunguntur. Hip. quoqȝ hūc eūdem locuȝ fauces vocauit: cum dixerit. Tumore nō exiſtēte in faucibus: quo in loco inniuqȝ hoie os hñ aperiente locus ille poſſit videri certiſſime de gutture vo nō taliter ſit. Sūt ergo Hip. dicta talr̄ intelligēda. A febre habito ſuffocatione ſupueniente ſubito ſi nō cum tumore in faucib⁹: mortale eſt. Antiqui apā ⁊ tumorē dicūt idē eſſe. Intelligit᷑ etiam oē apā triplr̄ eſſe cū dolore: qd̄ a vrodendis flegmō vocat᷑: quo noīe calor ſignificat᷑: ⁊ incēſioē ſine dolore ⁊ cum duritie: ⁊ ſcliros appellat᷑: vel ſine dolore ⁊ nō durum: ⁊ tumor ſiue mollities nūcupat᷑. Moderni aūt oēm antiquitatem poſtponētes oēm ſupfluitatē in ſubſtātialibus mēbris collecta vocit tumorē. Si aūt videris fauces nō apatas ⁊ ſubito ſuffocatio ſupueniat: paſſio in ſolo gutture eſt intelligēda: qȝ ſuffocatio aliunde venit: ſicut dixit. igit᷑ ſubitā hic de gutture dixit venire. apā eniȝ in pulmone nō ſubito ſuffocat: ſed ab initio paulatim augmētat᷑ vſqȝ ad ſtatūtādem ſuffocare dñ. Idē faciunt ⁊ vulnera pulmonis. Idē quoqȝ ſit cum ſpatium inter pectus ⁊ pulmonē ſanie eſt repletum: que ſanies ex rupto eſt apate: vnde ſuffocatio tarde venit: apā in cānalib⁹ pulmonis facit duritiem ſpūs: ſed nō ſuffocationē fortē pp̄ter foraminis latitudinē ⁊ ſui corpis ſubtilitatē: nō enim implet᷑ apate cānale pulmonis. ergo neceſſe eſt ex ſolo gutture ſuffocationē ſubitam venire: vbi vie ſpūs ſunt anguſte: que lacertis ſuis cū pelliculis ſuis ipſas circūdantibus apate ſuperueniente oppilant᷑. Hoc autē apā qdam medici vocant ſqnanti: ant alij chimachingā: alij ſinnichi. Siniichi: ſi apoſtema ſit in lacertis p fauces. Chinichi ſi in lacertis a gutture exterioib⁹: neceſſe eſt: vt a gutture dolor ſit iſte. Hoc idē in pnoſticis ↄfirmat. Fauces inqt dolētes ⁊ nō tumētes cū anguſtia ⁊ moleſtia cito ſuffocant ⁊ occidūt: ſed tñ in hoc apho. nō nominat᷑ dolor: arbitratus eſt enim ſine ſuo dicere nos poſſe itelligere: aut intellexit eſſe poſſibile hāc ſuffocationē ſine dolore venire: qd̄ videt᷑ etiam vep̄: poſſibile enim eſt vt nimia humiditas flegmatica ad pelliculas interioris gutturis veniat ⁊ apā ſine dolore faciat: aut lacertorum guttur apientium motum auferat: vnde vie ſtricte ſuffocationeȝ cogunt᷑ facere: ⁊ hoc vtrunqȝ pōt efficiētem pōt fieri vt ſiccitas in lacertis interioribus gutturis dñet᷑: ⁊ ita incordent᷑ nimijs extēſionibus: ⁊ iſte vie inde ſtringantur. Ego aūt mōſtraui in libro de voce: qualr̄ ſunt iſti lacerti: ⁊ quō claudunt ⁊ oppilent viam hanc incordati.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ In aphoriſmis precedētibus docuit Hip. ſignificare ſup febrē per laboreȝ: nō docet ſignificare per ſuffocationem. Dicit ergo qȝ ſi alicui febricitāti ſupueniat ſubito ſuffocatio: ⁊ non ſit tumor in faucibus: hoc eſt mortale. ℭ Circa hunc aphoriſmū Gal. ſic pcedit. nam pmo exponit hoc verbum a febre habito. 2° reddit cām aphor. ⁊ hoc faciendo exponit hoc vocabulū [ſuffocatio] ſeparādo eam ab alia minoratione anhelitus. 3° qȝ ſuffocatio fiebat ex anguſtia membrop̄ ſpūalium oſtēdit quot ⁊ que ſint cauſe que anguſtant mēbra ſpūalia: ⁊ hoc eſt quoddā preparatoriū ad exponēdum hoc qd̄ dicit repente. 4° exponit hoc verbum [in faucib⁹] [ſ] reſumit apho. 5° exponit hoc v̄bum [tumore.] [6°] expnit hoc v̄bum [repēte.] [7°] exponit quādam diuerſificatiōem noīs iſtius paſſionis. 8° remouet qādā dubiuȝ. durat p° vſqȝ [In tali enim febre.] [2°] vſqȝ [que aut de plenitudine.] [3°] vſqȝ [Homerus cibus inquit.] [4°] vſqȝ [antiqui tumorem.] [5°] vſqȝ [ſi autem fauces.] [6°] vſqȝ [hoc aūt apoſtema.] 7° vſqȝ [neceſſe eſt ergo a gutture.] [8°] vſqȝ ad finem. ℭ Dicit ergo de pma parte: qȝ qñ Hip. dicit habito a febre: hoc pōt dupl'r intelligi. ſ. vt intelligamus febrē gñaliter et abſolute pro omni febre quecūqȝ ſit illa. Alio mō poteſt intelligi de forti febre: vt ſit ſenſus habito a febre. ſcȝ forti: et vtroqȝ modus eſt verus. nam cuȝ vtraqȝ febre ſignificatur mors: ſed certius ſignum mortis ⁊ velocioris eſt ſi ſuffocatio ſit in febre: ⁊ hoc de pma. ℭ De 2° dicitqȝ ſuffo[illegible]i hñt paruam inſpirationē ⁊ reſpirationē: ſed in febre acuta neceſſaria eſt magna reſpiratio ⁊ īſpiratio: quare opȝ eos cito mori quādo ſuffocant᷑: qȝ autem ſuffocati paruiſſimum trahant aerem pbat᷑ per diffinitionē ſuffocationis: qȝ ſuffocatio eſt diſpoſitio mortifera ex paruitate reſpirationis facta pp̄ anguſtiā ⁊ coartationē mēbrop̄ ſpūalium: ⁊ iō dixi ſuffocationē fieri ex idigētia facta pp̄ coartationē mēbrop̄.

ſpūalium:q̄ꝛ indigētia ⁊ minoꝛatio reſpirationis pōt eē ab aliq̄a cauſis p̄ter q̄ȝ ab anguſtia ⁊ coartatione mēbroꝝ ſpiritualium:⁊ ille cauſe ſunt debilitas v̄tutis mouētis pect⁹ ⁊ extinctio caloꝛis n̄alis in coꝛde:q̄ſi dicat Gal. cum triplex ſit cauſa parue reſpirationis.ſ.ſtrictura mēbroꝝ ſpūaliū nō p̄mittens trahere de aere ſufficiēter:⁊ debilitas virtutis mouentis pectus non potēs ipm attrahere:⁊ infrigidatio caloꝛis n̄alis in coꝛde:qui nō indiget multo aere frigido ad cōtēpationē in ſuffocatione eſt parua reſpiratio ſolūmodo ꝑpter ſtricturā mēbroꝝ ſpūalium. ¶ De 3ª parte dicit q̄ ſtrictura membroꝝ ſpūalium fit multis modis:q̄ꝛ ſex modis:vȝ aut fit ex effuſione materie ad ſpatiū mediū inter pectus ⁊ pulmonē.2° modo ex m̄a effuſa ad cānales ⁊ ſpatioſitatem pulmonis.3° modo ex apāte ipſius pulmonis.4° modo ex apāte cāne pulmonis.5° modo ex apoſtemate ipſius gutturis.6° modo ex apāte faucium. ¶ De 4ª dicit q̄ Homerus vocabat fauces locū per quē trāſit cib⁹ ⁊ potus:⁊ ita vocauit Hip. hic fauces illum eundē locū:⁊ eſt locus vbi guttur ⁊ meri ꝯiungunt:⁊ pōt videri ſiq̄s bene os aperiat:q̄ nō ꝯtingit de gutture. De 5ª vo parte non ꝯcordant trāſlationes,nam n̄ra dicit q̄ antiqui itelligebāt per tumorē apāt:⁊ eſt triplex dr̄ia apātum.nam quedā eſt dr̄ia apātum calidoꝝ in q̄bus cadunt:⁊ choleriſa ⁊ ſignea:⁊ apā durum qd̄ vocat ſcliroticā:⁊ eſt apā molle qd̄ vocat vndimia.moderni vo nō vocant ſolū apā tumoꝛem ſed vocāt tumoꝛem oēm ſupfluitatem collectā in membris quocūq̄ modo fit. Alia vo trāſlatio ponit aliud quoddā vocabulū:ſed q̄ꝛ non eſt ibi vis ideo poſtpono. ¶ De 6ª pte dicit q̄ qñ tu videbis non eſſe tumoꝛē in faucibus ⁊ ſupuenit ſubito ſuffocatio:nēcīo illā ſuffocatio eſt ꝑpter apā in laringa.i.in gutture:q̄ꝛ tale apā facit ſubitā ſuffocationē: nam m̄a ſanioſa fuſa ad ſpatium medium pectoꝛis ⁊ pulmonis non ſuffocat ſubito:nec etiam apā qd̄ fit in pulmone ſuffocat ſubito:ſed cum ad ſtatū venerit:nec etiam m̄a fuſa ad ſpatioſitatē pulmonis ſuffocat ſubito:nec etiā apoſtema:q̄d fit in trachea ſuffocat ſubito:q̄ꝛ locus ille eſt amplus ⁊ ſubtilis:vnde non adunat ibi m̄a tanta:q̄ poſſit facere ſuffocationē:ſed anhelitum mutat. relinquit ergo q̄ talis ſuffocatio ſubito facta:neceſſario fit ꝑpter m̄am collectā in laringa.i.in gutture. ¶ De 7ª dicit q̄ q̄dā medici vocāt iſtam ſuffocationē non ſinanciam per.s.ſed kinanciam per.k.⁊ vocāt illam ſuffocationē:que fit ꝑpter fauces apoſtematas ſināciā per.s.⁊ quelibet iſtaꝝ hēt aliam paſſionē impꝛopꝛiam.quaꝝ pma dicit pachinantia:⁊ eſt illa que fit in lacertis exterioꝛibus gutturis:⁊ eſt paraſinanciā:⁊ eſt illa que fit in lacertis proximis faucibus. eſt ergo notādum:q̄ guttur ſiue laringa habet duplices muſculos quoſdā interioꝛes:⁊ qui ſunt locati itra epiglotū:⁊ qui ſcōdati claudūt epiglotū:⁊ quādo iſti muſculi apoſtemant apoſtemate ſuffocāte fit chinantia peſſima:⁊ de hac loquitur hic Hip.⁊ eſt illa in qua nullus tumoꝛ apparet:nec interius:nec extra. habet etiā quoſdā exterioꝛes:quoꝝ duo ſunt poſterius verſus meri ⁊ collum:⁊ duo ſunt in lateribus in vnoquoq̄ latere vnus:⁊ duo ſunt anterius ſup pectala:⁊ oēs iſti muſculi exterioꝛes ſcōdati aperiunt epiglotim:⁊ quādo iſti apoſtemant:tunc fit parua kinātia. Item faux ſiue faringa apoſtemat duplr̄. vno q̄dē modo in ſui ſubſtātia:⁊ tunc dicit ſinantia. Alio vo modo in lacertis proximis ei verſus linguam:⁊ tunc dicit paraſinātia:ſunt ergo quattuoꝛ nomina.ſ.chinātia:ſinancia:paraſinancia:⁊ paraſinātia:⁊ hec ꝯſideratio de nominibus eſt inutilis:ſicut dicit Gal. in cōmento ꝑnoſticoꝝ. ¶ De vltima parte dicit:q̄ in pꝛonoſticis fecit mētionem autoꝛ de iſta paſſione:tamē ibi poſuit doloꝛem:hic autē non poſuit:quare videtur hic diminutus. ¶ Ad qd̄ ipſe Gal. r̄ndet:q̄ Hippo. voluit:q̄ nos debeamus ſubaudire:lȝ ipſe non poſuerit. ¶ Aut aliter dicendum eſt.ſ.q̄ poteſt fieri tale apoſtema ſine doloꝛe:nam quādo materia eſt flegmatica ⁊ diſcurrit aut ad pelliculas gutturis:aut ad lacertos:tunc fit ibi tumoꝛ:nec eſt ibi doloꝛ:⁊ ideo nō poſuit. ¶ S. non videmus q̄ talis ſuffocatio poteſt fieri de ſiccitate lacertoꝝ claudentium guttur.nam ꝑpter ſiccitatem incoꝛdant:⁊ ſic contrahuntur:quare fit ſuffocatio:de hac autem materia ſatis dictum eſt in libro de voce.

Circa hunc aphoꝛiſmū duo dubitant.ſ.de tex.⁊ de cōmento. De pmo ſic agit. videtur enim q̄ in hoc aphoꝛiſmo ſit hoc verbum ſupfluum.ſ.a febre habito,nā iſta ſpecies ſq̄nantie eſt pma ſpecies:aut febꝛe:⁊ quelȝ iſtarum per ſe eſt moꝛtalis:ſicut ponit Hip. in ꝑnoſticis. ergo ſine febꝛe poteſt eſſe verus aphoꝛiſmus iſte. ¶ Ad hanc q̄ōnem dico:q̄ ſine dubio iſta ſpēs ſq̄nantie per ſe eſt moꝛtalis:ſed ꝯiuncta febꝛi demꝯſtrat moꝛtē certioꝛē ⁊ velocioꝛē. ¶ S. videt q̄ hoc verbum.ſ.tumoꝛe non exiſtēte in faucib⁹ ſit ſupfluum.nam tumoꝛ exiſtēs in faucibus ſuffocat:ſicut dicit iſra Gal.⁊ ſuffocatus ſi febꝛit fortiter neceſſario moꝛitur:ſicut ponit iſra Gal. quare nō debuit poni iſta determinatio. ¶ Ad hoc dico:q̄ tumoꝛe etiam exiſtēte in faucibus eſt moꝛtale:pleriq̄ tamen non ita neciōs:ſicut quando non apparet. Cuius cauſa eſt:q̄ꝛ quando tumoꝛ apparet in faucibus poteſt homo ſubuenire cum medicina applicando exterius:⁊ ponendo in oꝛe:⁊ rumpēdo cum medicina ⁊ digitis apoſtema.

¶ De cōmento vo dubitat:q̄ꝛ ponit Gal. q̄ in ruptura apoſtematis pectoꝛis etiā moꝛit:vel ſuffocatur aliq̄s ſubito. Cuius ꝯtrarium dicit Gal. in libro de īterioꝛibus. ⁊ Aui. 3° can.cap̄ de empicis.nam ponit q̄ poteſt empicus ſubito moꝛi in ruptura apātis. ¶ Ad hoc dico:q̄ lȝ iſta ſuffocatio ⁊ moꝛs fiat ſubito in empicis quātum ad ipſam rupturam:tamē nō fit ſubito quātum ad collectionē materie in membꝛis apoſtemato. ¶ Aut dic q̄ talis ruptura raro ſuffocat ſubito vel occidit.

¶ S. ponit Gal. q̄ apā poteſt fieri in gutture ſubito ſine doloꝛe. Sed ꝯtra.oīs ſolutio ꝯtinui ſubito facta facit doloꝛē ſicut dicit in tegni:⁊ 4° de accidēti ⁊ moꝛbo. ⁊ 2° regimīe acutoꝝ in cōmento. Sed omne apoſtema habet ſolutionē cōtinui. ſicut dicit Auicē. libro pmo fen ſcd̄a capitulo de moꝛbis compoſitis.igitur ibi eſt neceſſario doloꝛ.

¶ Ad hoc dico:q̄ ſine dubio ibi eſt aliq̄s doloꝛ:lȝ paruus:vnde nō intelligit oīno ibi non eſſe doloꝛem:ſed per cōparationē ad apoſtema hoc:q̄ꝛ quādo eſt de m̄a calida:nam tūc eſt cum ingenti doloꝛe:ſicut dicit Hippo. in pꝛonoſticis. ¶ S. Gal. ponit in fine:q̄ iſta ſuffocatio fit ex ſiccitate lacertoꝝ gutturis. Sed hoc nō videt:q̄ꝛ moꝛbus de ſiccitate fit paulatim:ſicut dicit in libro de iterioꝛib⁹.⁊ ab Aui. 3° can.cap̄ de ſignis ſpaſmi.ergo cū iſta ſuffocatio fiat ſubito:nō poteſt fieri de ſiccitate. ¶ Ad hoc dico:q̄ ipſe nō retoꝛquet illud dcm̄ ad illam ſuffocationē que fit ſubito:ſed ſimplr̄ ad ſuffocationē. volebat enim oſtēdere:q̄ ſuffocatio poterat fieri ſine doloꝛe:cum ipſa fit paulatim:vnde de tali ſuffocatione maxime loquit in aphoꝛiſmo ſequenti:⁊ in ipſo non ponitur hec dictio[ſubito:]quia ſiccitas non accidit ſubito:ſicut dictum eſt.

¶ S. non videtur:q̄ ſiccitas poſſit facere ſuffocationem:q̄ꝛ lacerti epiglotis interioꝛes quādo exiccant:nō fiunt groſſioꝛes:ſed potius ſubtilioꝛes:quare nō coartant foramen epiglotis:⁊ ſic non ſuffocant. ¶ Ad quod dicendum:q̄ non ſuffocant implendo epiglotum ſua coꝛpulentia:ſȝ ſuffocant:q̄ꝛ per ſiccitatem incoꝛdant:⁊ incoꝛdati contrahūt ⁊ cōſtringunt cartilagines epiglotis:⁊ inde fit ſuffocatio ꝑpter ſtricturam foraminis epiglotis.

¶ Preterea.ponit Gal. in fine cōmenti:q̄ iſta ſq̄nātia poteſt fieri propter materiam auferentem motū lacertis aperientibus guttur. quod non videtur:quia lacerti qui apoſtemantur in hac ſpecie ſquinantie ſunt lacerti interioꝛes

Utrum aliq̄s in ruptura apoſte pectoꝛis ſuffocetur ſubito.

Utrum apā poſſit fieri in gutture ſubito ſine doloꝛe.

Utrum ſiccitas poſſit facere ſuffocationē.

epiglotis: ſicut dicit Gal. in cōmēto ſm trāſlationē Burg. Sed lacerti iteriores ſunt illi qui claudūt epiglotim: ſicut dicit Gal. in libro de voce. ergo male dicit: ꝙ apatio lacertoꝝ aperientium facit hanc ſquantiam. ¶ Ad qd̓ dōm: ꝙ alia trāſlatio habet ↄ̃riam l̄ram. dicit enim ſic ſ pole aūt e claudētibus cū muſculis igroſſatis ſtrictiorem perfici porum. Jẽ ſic noſtra l̄ra falſa eſt. ¶ Uel ſi vis eam ſuſtinere: dic ꝙ ingroſſatio muſculorum interiorum claudentium: tollit motum exterioribus aperientibus.

¶ Aphoriſmus. XXXV.

¶ Si a febre hito: collum ↄuertat̃: vt vix poſſit deglutire: tumore nō exiſtente: mortale.

Theo. ¶ Si febricitāti collū perue rti t̃: vt vix deuorare poſſit: ſine vllo tumore: mortiferum eſt.

Leo. ¶ Si a febre habito: collū ↄuertit̃: ⁊ vix p̄t deuorare: ſine vllo tumore: letale eſt.

¶ Commentum Galeni.

¶ Cum tumorē hic nominaret Hip. nō dixit loca in quibus nō appet ſic ſupius dicens: in faucibus fecerat. Dico ergo vel in faucibus eum itellexiſſe: vel muſq̃ȝ in toto collo apparerẽ ne qs intrinſecus: vel extrinſecus poſſit videri. Qd̓ cum fiat neqȝ infirmus trāſglutire valeat neceſſe eſt mortale fit: fit aūt vel de apate in lacertis meri vel i ſubſtātia ſui. Jn hoc enim loco multa nobilia mēbra ſunt adunata. ſ. nuchea: pelliculę: ſpōdiles nerui ⁊ ligamēta. Cuȝ igit̃ apa neruos ⁊ ligamenta mēbroꝝ vbi ipm eſt attrahat: neceſſe eſt ſpondiles moueant̃ intus: aut in partē vnā: ſi eni nerui extēdant̃ ⁊ ligamēta de parte alterutra: mouebunt̃ ſpondiles in parte eadē: ſi de ambabus partibus mouebunt̃ iterius: qd̓ melius explicabo cuȝ librū Hip. de mēbroꝝ diſlocatione explanauero: in quo dixit. Tortura ſpondilis ex motu ſuo iteriori eſt ex apoſtematibus indigeſtis. Item in eodē. Gibbus retro ex diſtēſionibus eſt ſpōdilis in iterioribus. Jn ſcd̓a particula epidimie hanc ſpēm mōſtrauit eſſe ſquantie. Paſſio īgt ſqnātie fit ex ſpondilibus colli interius ſe mouētibus: vnde ⁊ locus ↄcauus apparet exteri⁹: ⁊ qui dolet ſi tangat̃. Quibus ex verbis quādam torturam ſpōdilium. ſ. iteriorem oſtēdit. in hoc apho. oēm torturaȝ dedit itelligere dicēs. Si collum ↄuertat̃ ⁊c̃. Hec enim verba oēm ↄuerſionē ſpōdilium que extra nām eſt ſunt ſignificantia: huic aūt torture in epidimia dolorē addidit: ſed reticuit hic: q: inde collū neceſſe vidit dolere calido apoſtemate. Sed forſan hic itendit torturā ex nimia ſiccitate ⁊ ſolis: vnde mortale dixit. Torturā enim de apate non neceſſe eſt mortalē eſſe ſicut illā que eſt de ſuffocatione: q: moleſtie in ſuffocatione ⁊ in nō tranſglutire nō ſunt eque: niſi cū fortis tortura ⁊ non trāſglutire ex ſiccitate ſunt nimia: maxime cum febrium fortitudine: ac ſi diceret. A febre habito ⁊c̃. nimia ſiccitas ſuperueniens huic membro ex febribus eſt: que in hac paſſione ſignū: ⁊ cauſa ſunt mortis ſignum: q: monſtratur torturam eſſe ex ſiccitate: cauſa: quia mortificat ſicut ⁊ cetere paſſiones.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum docuit Hip. ſignare ſup febricitātes per ſquātiā pcedētem ab apate gutturis: docet mō pnoſticari per ſquantiam ↄtingentem ꝓpter ſpōdilium diſlocationē: ⁊ dicit ꝙ ſi alicui febricitāti ↄuertat̃ collū: vt vix poſſit deglutire tumore non exiſtente hoc eſt ſignum mortale.

¶ Cōmētator circa hūc apho. ſic pcedit. nam p̄ mouet quandam qōnē ⁊ ſoluit eā. 2° ponit cām gn̄onis iſtius accidentis. ſ. ↄuerſionis colli. 3° mouet quādam qōnē: ⁊ eā ſoluit: ⁊ ex his colligit cām veritatis apho. durat p̄⁹ vſqȝ ſ fit autē vel de apate. 2ᵃ vſqȝ ſ huic tn̄ torture. 3ᵃ vſq ad finem. ¶ Uel aliter ⁊ melius pōt diuidi cōmētum: vt dicat̃: ꝙ primo mouet dubitationē quādam de diuerſitate inter hunc apho. ⁊ pcedētē ⁊ eā ſoluit vſqȝ ſ fit aūt. 2ᵒ ibi verificat apho. per cām vſqȝ ſ qd̓ melius explicabo. 3ᵒ ibi excuſat ſe de breui expōne. ⁊ adducit quedā ſdi̇̃a huic apho. hec autē 3ᵃ pᵉ diuidit̃ in duas: q: p̄mo ponit ſuā excuſationē: 2° adducit duo ſdi̇̃a. vnū ex libro diſlocationū aliud ex li° epidimiaꝝ vſqȝ ſ qbus ex verbis. 2ᵒ ibi q: differebāt ab hoc apho. iſta ſdi̇̃a aſſignat dr̃iam inter ea. Jteꝝ hec diuidit̃ in duas: q: p̄ tāgit dr̃iam cōem quātum ad vtrūqȝ ſile vſqȝ ſ huic tn̄ torture. 2ᵒ ibi tāgit dr̃iam ꝓpriam ſcd̓i ſdi̇̃s rōne defectus: mouens idē dubitationē ⁊ ponēs ſolonē eius: ⁊ q: in hac ſolone mutabat̃ cā torture: explicat nouā cām verificātē apho. ⁊ ſm hāc diuiſionē aliter poneret̃ ſn̄ia tertie p̄tis cōmēti.

¶ De p̄ ergo dicit: ꝙ queſtio eſt q̃re cū in apho. pcedēti poſuerit Hip. locū vbi ille tumor nō appareret: q̄n dixit ſ tumore nō exiſtēte in faucib⁹ ibi hic aūt nō poſuit: ſed ſimplr̃ dixit ſ tumore nō exiſtēte. Ad qd̓ ipſe Gal. r̄ndet: ꝙ lȝ Hip. nō poſuerit: tn̄ nos debemus itelligere ⁊ fauces ⁊ collū: vt ſic dicat̃ tumore nō apparēte in faucib⁹: nec in collo. ¶ De 2ᵃ dicit: ꝙ cā iſtius ↄuerſionis colli: ⁊ per ↄ̃ñs iſtius accn̄tis qd̓ eſt: vix trāſglutire: eſt talis: q: aliq̄n fit apa in ſubſtātia meri: vel in lacertis meri: ⁊ ꝓpter hanc apationē trahunt̃ nerui ⁊ ligamēta ſpōdilium colli: qbus ↄtractis fit ↄuerſio vel tortio colli ꝓpter ↄ̃ctionem illā. Et pōt illa tortura colli fieri triplr̃. nā aut torquet̃ ad dextrā: aut ad ſiniſtrā: aut ad iteriora. nam ſi apa ſit in lacertis dextre partis: tūc ſpōdilia mouent̃ ad dextrā partē: ⁊ ibi erit tortura in eadem parte: ⁊ ſi ſit in lacertis ſiniſtre partis: tunc mouent̃ ad ſiniſtrā partē: ⁊ ſi in vtraqȝ mouent̃ ad iterius: ⁊ de hac materia melius dicet̃ cum librū de diſlocatione mēbroꝝ cōmētabimur. nā ibi agit Hip. de hac tortura: ⁊ ēt agit de ea in 2ᵃ pticula epidimiaꝝ: ſed in epidimia ſolū tetigit torturam ad iteriora. Jn hoc aūt loco tāgit oēm torturā. ¶ De tertia parte dicit: ꝙ qd̓ eſt cū Hip. in libro epidimiaꝝ q̄n de iſta tortura loquutus fuit: poſuit ibi dolorē. hic aūt nō fecit mētionē de dolore. Ad qd̓ ipſe Gal. r̄ndet: ꝙ forte ipſe ſubaudiuit: q: voluit talē torturaȝ eſſe de calido apate: qd̓ neceſſario facit dolorē. Aut aliter dic: ꝙ ipſe voluit hic accipe torturā ꝓut fit a ſiccitate ſola: que cū paulatine veniat: non facit dolorē: ⁊ non ꝓut fit ab apate. qd̓ ꝓbat̃: q: Hip. ponit hoc accidēs. ſ. vix trāſglutire: ꝓpter ↄuerſionē colli eſſe equalr̃ mortale ſignū cum ſuffocatione: qd̓ eſſe nō pōt ſi talis ↄuerſio ⁊ vix trāſglutire ſint de apoſtemate: magis enim eſt piculoſum accidēs ſuffocatio: q̄ȝ vix tranſglutire ex tortura apatis: q: tale accidēs non eſt oino mortale: ſicut ſuffocatio que eſt oino mortalis: ſed q̄n vix trāſglutire fit ꝓpter ↄuerſionē colli factā a ſiccitate ſola: eque mortale ſignum eſt vtrunqȝ: lȝ adhuc ſuffocatio ſit ſignū breuioris mortis q̄ȝ illud: ⁊ eſt iſta ↄuerſio colli cū illo accidēte ex ſiccitate oino mortale nō ſolum ex ſe: q: ſiccitas ſit difficile curabilis: ſed etiam ꝓpter febrē cum qua ↄiungit̃: ⁊ eſt tunc febris ſignum ⁊ cā mortis. Signum qdē mortis: q: ſignificat talē ↄuerſionē eſſe a ſiccitate: ⁊ cauſa mortis: q: febris moleſtat totum corpus: ſicut morbus generalis: ⁊ hoc eſt quod dicit Gal.

¶ Aphoriſmus. XXXVI.

¶ Febricitanti ſi ceperint ſudores: boni ſunt terciani: qntani: ſepteni: ⁊ q nono die: ⁊. xj. ⁊. xiiij. ⁊. xvij. ⁊. xx. xxj. ⁊. xxiiij. ⁊. xxvij. ⁊. xxx. ⁊. xxxj. ⁊. xxxiiij. ⁊. xxxvij. Iſti eni ſudores egritudines iudicāt. Qui vero ita fiunt dolorem nō ſignificant: ⁊ lōgitudinē egritudinis: ⁊ ↄuerſionē.

¶ Sudores febricitāti ſi ſtatim inceperūt bono ſunt ⁊ tertio die ⁊ quinto: ⁊ ſeptimo: ⁊ nono: ⁊ vndecimo: ⁊ q̄rtodecimo: ⁊ viceſimo: ⁊ viceſi- Theo.

moquarto: ⁊ viceſimo ſeptimo: ⁊ triceſimo: ⁊ triceſimoquarto. His.n. ſudoribus morbi indicantur. Qui autē nō ita veniunt: laborem ſignificant: ⁊ longitudinē morbi: ⁊ recidiuam.

Leo. ¶ Sudores febricitanti ſi ceperint: boni: ⁊ tertio die: ⁊ quīto: ⁊ ſeptimo: ⁊ nono: ⁊ vndecio: ⁊ quartodecimo: ⁊ ſeptimodecio: ⁊ vigeſimo: ⁊ vigeſimoſ primo: ⁊ trigeſimoquarto. Hi.n. ſudores indicant morbos. Qui vero nō ita fiūt: laborē ſignificant: ⁊ morbi lōgitudinē: ⁊ recidiuam.

¶ Commentum Galeni.

¶ Non ſolum ſudores: ſed ēt multe egeſtiones: ⁊ vrinarum quātitates: ⁊ apa̅ra poſt auriculas: ⁊ in articulis: ſunt laudabilia: ſi in diebus creticis appareāt: ſi ita dixiſſet ſufficeret. Sed nō intēdit hic oīa criſis ſigna oſtēdere: niſi ſolum modo ſudorē: ⁊ dies creticos ante.40.euenire. Morbi.n. hos terminos trāſeūtes nō criſim cum ſudorib⁹ erūt faciētes: neq̄ cū egeſtionib⁹: ſed potius cū diſſolōnibus paulatim excūtib⁹: vel cū apa̅ribus. Expimenta enim atteſtant: q̄ nō oīs dieꝝ nūs creticis dieb⁹ eſt attribuēdus: vnde eſt mirādū de eis qui dicūt nullā eſſe dīam in dieb⁹ q̄tum ad criſim: ⁊ bonū eſſet hō hoibus: ſi acqeſcerēt expimētis: ⁊ inueſtigarēt cās ſpatio tp̄is: ſicut nos fecim⁹ in meracriſeos: vbi oñdimus in ambabus pticulis prioribus: quicq̄d ptinet medicis de hō oi b⁹ rebus: ⁊ in tertia pticula cap cās. Multe aūt ſunt diuerſitates hoꝝ dieꝝ in multis libris: cū quis ponat nūm ipſoꝝ ꝑut voluerit. Sed ego ſm̄ Hip. numeraui: ſicut inq̄ ſcriptū inueni in epidimia: ⁊ in ꝓnoſticis: ⁊ in hoc libro: quē nūm cū coadunaui: in libro criſeos: ⁊ meracriſeos poſui. In hō libro icipit Hip. a 3° qui nūriat 4ᵐ in breuib⁹ morbis. Poſt ſubinfert 5ᵐ: q̄ cū criſis nō venit in 4°: neceſſe eſt vt appeat in 5°. Ego autē 5ᵐ poſtpoſui 3°: q̄ ita in oīb⁹ libris inuenio: nec in aliq̄bus libris 4ᵐ inueni: ſcio tn̄ 4ᵐ initium eē in creticis dieb⁹: iſ Hip. hic ꝑtermiſerit: vel forſan qui ꝑmus hūc libꝝ ſcripſit: quē ſi Hip. reticuit: hac de cā tm̄ fecit: q̄ oīs morb⁹ pacutus: cuius criſis ſudore ꝑtendit in 3° vel 5° plus q̄ in 4° eſt futurus: 4° eſt rarius: qd poſt nimiā inueſtigationē inueni. Eſt autē hec cā quare Hip. 4ᵐ ꝑtermiſerit: q̄ in ꝑn° iterpollatiōis pacuti morbi exacerbationes ⁊ ꝯſiſtētie graues dicūt eſſe: altera vero in 3°: in criſi enim fine dubio morb⁹ iſte eſt pacutior. Item quoꝝ morboꝝ iterpoliationes in imparib⁹ diebus ſunt: velociorē criſim faciūt: in paribus tardiorē: ⁊ vñ ſi interpoliationes morbi in ꝑmo ipari fortiores ſunt: ⁊ morbum ꝯſtat ꝓlōgādum mutabit interpollationū magnitudo in parē numeꝝ: hec ego itē dī de 4°. In fine hui⁹ aphoꝝ. quidā. xxxi. qdā vero. xxxiiii. aſcripſerūt: ego aūt vtrūq̄ creticum eſſe credo: ſed. xxxiiii. eſt certior. xxxi. 40. idē Hip. pretermiſit: q̄ initium creticoꝝ dieꝝ in diuturnis morbis eſſe oſtēdit: ⁊ diem eniꝫ creticū inuenimus precedētem. 40. que tamē cum ſudore venit raro ſicut. 31.34.37.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum docuit Hip. ſignare ſuꝑ febricitātes per ſpēs ſignantie: docet nūc ꝑ creticos ſudores: ⁊ planuꝫ eſt quod dicitur.

¶ Circa hūc apho. Gal. ſic ꝓcedit. nam ꝑ ponit intētionē huius apho. 2° improbat opionē quorūdā circa dies creticos. 3° decidit quedā dubia incidētia. durat ꝑma vſq̄ſ Experimenta enim.]ſecunda vſq̄ſ in hoc libro.]3ᵃ vſq̄ ad finē.

¶ Dicit ergo: q̄ nō ſolū ſudores: ſꝫ ēt egōnes ⁊ vrine: ⁊ apa poſt aures. Si veniāt in die cretica ſunt bona ſigna: vñ ſufficientior fuiſſet ſermo eius: ſi gñalr ꝓpoſuiſſet: tñ ipſe noluit hic oñdere oēs creticas eūones: ſed ſolūmō ſudores: ⁊ nō oēs dies creticos: ſed ſolūmō dies qui ſūt ante q̄drageſimā diem. nā morbi q trāſeūt hūc diem nō veniūt cū ſudore: ſed cum palatina ſolutione: aut cū apate. ¶ De 2° dicit q̄ manifeſtū eſt per expientiā lōgā: q̄ non oīs dies dī creticus: ſed creticus dies eſt ille, qui creticus dī: vñ male dixerūt illi qui nō fecerūt aliquā dīam iter dies: ponēdo q̄ equaliter ꝯtingit criſis in quolꝫ die: deberēt enī illi tales credere expimentis ⁊ iueſtigare cās dieꝝ creticoꝝ: ſicut ego feci in libro de creticis: nā in ꝑmis duob⁹ libris determinaui q̄cq̄d medico eſt neccīum de dieb⁹ criſis ſm̄ expimētum. In 3° vero inq̄ſiui cām ſm̄ motū celeſtiū corpoꝝ: vñ in illo li° ego coadunaui oīa dicta Hip. de dieb⁹ creticis: que ipſe dixerat i epidimia: ⁊ in ꝓnoſticis: ⁊ in hō libro: ⁊ illa explanaui ⁊ expoſui. ¶ De 3° dicit: q̄ Hip. in hō apho. icepit a die 3° ⁊ omiſit 4ᵐ. q̄ in die 4° fit motus egritudinū aliq̄ntulū ꝓlixaꝝ: ⁊ poſt ipm poſuit 5ᵐ qui trāſit 4ᵐ per diē vnā: ⁊ eſt mirandū: q̄ Hip. ipm dimiſit cū dies 4⁹ ſit initiuꝫ dieꝝ creticoꝝ: ſicut ipſe idē in ꝓnoſticis dicit. ¶ Ad hoc aūt dubium pōt rñderi 2ʳ. vno qdē mō. q̄ Hip. nō omiſit: ſed ꝑmus ſcriptor qui poſt eū ſcripſit. Alio mō pōt dici: q̄ ipſe nō poſuit eum hic: q̄ criſis cū ſudore raro venit in 4°. ⁊ ſepe in 3° ⁊ in 5°. Cuius cā eſt: q̄ morbus qdā ꝓcedit motu pari: ⁊ qdā motu impari: ⁊ dī ꝓcedere motu pari: ille qui in parib⁹ dieb⁹ fortius affligit: ⁊ motu ipari ꝓcedit ille qui in dieb⁹ imparib⁹ fortius affligit: ⁊ oīs morb⁹ qui ꝓcedit motu pari: eſt lōgior: ⁊ qui ꝓcedit motu ipari eſt breuior eo ſatis. vñ ideo in 4° die raro accidit criſis ꝑ ſudorē: cū talis morbus dēat ꝓcedere motu pari: ⁊ ſic oporteat eū ꝓlōgari: ſed morb⁹ q motu impari ꝓcedit facit criſim cito: ⁊ iō in 3° ⁊ in 5° facit criſim: ⁊ nō in 4°: ⁊ ſi ꝯtingat: q̄ aliq̄ egritudo que mouet motu impari dēat ꝓlōgari: mutabit neccīo motus egritudinis impar in motū parē. Itē eſt alia dubitatio de die 31°. et 34°. ⁊ 37°. ⁊ 40°. nā Hip. nō poſuit eos: ⁊ Gal. dicit q̄ dies 40⁹ nō dꝫ poni hic: q̄ ipſe eſt ꝑn̄ᵐ morboꝝ cronicoꝝ. nam egritudo dī acuta vſq̄ ad 40ᵐ diē: ⁊ poſtea dicit cronica. Alij vero dies. ſ. 31. ⁊. 34. ⁊. 37. lꝫ ſint cretici: non debent hic poni: quia raro venit in eis criſis per ſudorem.

Circa hūc apho. dubitat ꝑ de tex. 2° de ꝯ¹°. De ꝑ enim ſic agit. Videt. n. q̄ ſudor non ſit cretica eūatio cōpleta. nā dicit Gal. in ꝯ¹° ꝓno° li° 3°. q̄ ꝑ ſudorē raro fit criſis: ⁊ hoc in īfantib⁹ tm̄: q̄re non hꝫ locum hic apho. niſi rariſſime. ¶ 2°. rō videt ſuadere: q̄ ꝑ ſudorē nō fiat eūatio ꝯueniēs in acuta feb. nā mā melius eūatur ꝑ vrinā: aut per ſeceſſum: ⁊ maxime ꝑ vrinā: q̄ vene hñt manifeſtū ⁊ latuꝫ aditū ad vrinā: Sed ad hō vt ꝑ ſudorē exeat mā: ⁊ eſt neccīum: vt exeat venas ⁊ tranſeat ꝑ poros lacertoꝝ ⁊ cutis que eſt valde ſpiſſa: ⁊ trāſit ꝑ vias nō latas: ⁊ imo valde artas. nā vene verſus cutē ſemp coartāt: ⁊ verſus epar ſemp amplianꝭ: cōpetētius ergo fit eūatio ꝑ vrinā mā: ⁊ que ꝯtinet in venis q̄ per ſudorē. ¶ 3°. Gal. ponit in tegni de cauſis cāp ſ De hinc]q̄ mā ꝯtēta ſm̄ totā habitudinē cōpetenter expellit per poros: ſed ꝯtēta in venis cōpetēter per vrinā: aut ꝑ ventrē. ¶ Ad ꝯtrū huius eſt iſte apho. ⁊ qd ponit a Gal. 3° de criſi cap° vltimo. ⁊ ab Auic. 4° can. cap° de criſi: ⁊ ab Hip. ꝑ li° ꝓno°. cū dicitſ Sudor bonus ⁊ laudabilis.]¶ 2°. ad hoc facit ratio. nā humor calidus ⁊ ſubtilis: ⁊ vaporaliter reſolut⁹ mouet nālr de cētro ad circūferentiam: q̄re cū mā eſt cholerica citius ⁊ facilius exit mā per poros q̄ aliūde. ¶ Ad hoc etiam facit expientia quā videmus quotidie.

¶ Ad hoc dico: q̄ ꝑ ſudorē fit bona ⁊ cōpleta eūatio cretica ⁊ maxime q̄n mā morbi eſt cal'a ⁊ ſubtilis: ſicut oñſum eſt ad hāc partē. Vtꝝ aūt cōpetētior ſit per vrinā: aut ꝑ fluxuꝫ vētris: aut ꝑ fluxū ſanguinis nō curo mō diſputare: ſed ad argumēta facta in ꝯtrium rñdeo. ⁊ dico q̄ tex. iſte de cōmēto ꝓnoſticoꝝ: qui dicit: q̄ per ſudorem non fit [criſis: niſi in infantibus eſt falſo ſcriptus. debet enim dicere ſ ꝑ ſoporē] ⁊ nō ſ per ſudorē.]¶ Ad 2ᵐ dico: q̄ ꝓpter ſubtilitatē māe ⁊ motū ⁊ effumationē eius: ꝓpt̄ multā caliditatē eius apte aliq̄n expellit per ſudorē: ⁊ aptius q̄ per vrinā: ⁊ licet vie

Theo.
Leo.

Arꝫ eūs cretica ꝑ ſudorē fieri poſſit.

verſus viriā ſint latiores: nam ſufficiunt ille vie per poros ad tam ſubtilem mām: ⁊ lʒ nō ſint ita late: ſicut vie venales ⁊ per hoc patet ſolutio ad tertium inſpicienti.

An dies creticus faciat aliqd ad bonitatem criſis

℃ D. querit: q2 dicit auctor ſudores iſtos in dieb⁹ iſtis creticis venientes eſſe bonos. ⁊ ſic mōſtrat bonitatē eſſe ī diebus creticis. Circa qd querit an dies creticus faciat aliqd ad bonitatē criſis vel nō. qd non videt̄ qm̄ dies cretici vident̄ eſſe indifferētes ad bonū vel malū determinationem egritudinis: qm̄ eaꝝ ꝓprietas eſt certificare criſim bonā in bono: ⁊ malā in malo. ſicut dī in 2° pmi pnō⁹ cap̄ de ſignis ſudoris: ⁊ in 2° ſcōi eiuſdē cap̄ [putredo cholerica:] ⁊ in 3° eiuſdē cap̄ de ſqnantia. ⁊ in p̄ de creticis cap̄ 7°. ⁊ 3° eiuſdē cap̄ 6°. ℃ D. ad hoc facit qd dī 3° pno. cap̄ pmo. dicit enī q in eodē nūo dieꝝ venit criſis ſaluādis ⁊ pituris. ℃ D. luna mouet egritudines: quaꝝ initiū eſt malū motu malo. ⁊ quaꝝ initiū eſt bonū motu bono. ſicut dī 3° de creticis cap̄ 6°. ergo cū dies cretici radicales hēant virtutem ſuā ſaluā ſunt differētes ad bonū vel ad malū. ℃ D. 3° 5° ⁊ nonus dies nō vident̄ eſſe boni: qm̄ nō fiunt ex aſpectu celeſti: ſed ex motu nāe: ſicut dī 3° de creticis cap̄ 8°. eſt ergo motus in eis ſynthomaticus: nō enim fit motu nāe: ſʒ motu māe. nā enim nāā mouēs expectat adiutorium celeſte.

℃ Ad oppoſitū eſt tex. Hip. in hoc apho. ⁊ Gal. in 2° illius apho. [ea quoꝝ criſis fit.] ponit. n. q vna de ↄditionibus bone criſis eſt: q fiat in die cretica. ℃ D. Gal. in p̄ de criſi cap̄ 3° dicit hunc ſermonē [nō ſufficit ad hoc vt ſit dies criſis: vt in eo fiat criſis: verū tamen eſt neceſſarium in illo vt videat̄ fieri criſis multotiēs: ⁊ vt criſim que in eo fit ſequant̄ ea q̄ diximus ante. ſ. vt ↄuertat̄ ad bonum: ⁊ vt cōpleat̄: ⁊ vt ſit certa ⁊ manifeſta: ⁊ vt ſit ſalua: ⁊ vt ſignificet eā dies indicatiuus ante eā.] planū eſt ergo ex his verbis: q de ꝓprietate diei cretici eſt operari ad bonitatem criſis.

℃ D. ſi in die cretica non eſſet vtus ad faciendā bonam criſim: tunc quare diceretur dies 7ᵘˢ bona ⁊ ſexta mala.

℃ Ad huius difficillime qōnis euidētiam: opʒ debētem ſoluere tria ꝓnotāda diſcutere. quoꝝ p̄ᵐ eſt diſtinguere in robore nāe ⁊ morbi. ⁊ videre vñ ↄſurgit vtrūqꝫ. 2ᵐ eſt videre qualr̄ ↄtingat determinatio morbi ſm̄ cōpoſitionē ⁊ ↄcurſum roboꝝ illoꝝ duoꝝ pugnātium. 3ᵐ eſt colligere ex p̄dictis effectus ⁊ ꝓꝑetates dieꝝ creticoꝝ. Dico ergo ſic de p̄o: q robur nāe eſt duplex. ſ. totale ⁊ partiale. robur aūt nature partiale eſt 2ˣ. ſ. intrinſecū ⁊ extrinſecū. Intrinſecū qdem robur eius ↄſiſtit in q̄ātitate ⁊ q̄litate mēbroꝝ ⁊ ſpirituū et caloris nālis: mēbra etenim ſunt fundamētū nāe: ſpūs aūt ⁊ calor ſunt vehiculū ⁊ inſtrm̄: qbus actio nāe pficit̄: ⁊ hoc innuit̄ a Gal. 11° de inge. ſani. c° p̄. ergo ſm̄ fortitudinem ⁊ debilitatē iſtoꝝ intrinſecoꝝ erit q̄ātitas roboris nāe magna vel parua: extrinſecū aūt robur eſt adiutoriū qd nā recipit ab exterioribus: hoc aūt eſt 2ˣ: qdā qdē artificiale. ſ. bonitas regiminis qd ↄſiſtit in 4ᵒʳ. ſ. obediētia īfirmi: perfectione medici: idoneitate miniſtroꝝ: ⁊ oportunitate rerum extrinſecaꝝ: ſicut dī in p̄ apho. aliud aūt adiutoriū eſt celeſte: ⁊ hoc iteꝝ eſt 2ˣ: eſt enim qddā gnāle: ⁊ eſt illud qd fac̄ luna qñ eſt in angulis in circulo ſignoꝝ: qm̄ luna ſemp adiuuat nām eo q eſt in gradu: in quo erat qñ icepit morb⁹: ⁊ ſicut dicit Ptolomeus in cētilogo vbo. 60. Aliud aūtē eſt adiutoriū pticulare: hoc aūt adiutoriū fit per ſtellas fortunatas fixas vel erraticas: que tunc hñt aſpectū ad lunā. et hoc dicit Ptolomeus in p̄dicto vbo. ⁊ Gal. in 3° de creticis cap̄ 6°. Et dī particulare adiutorium: q2 non ſemp occurrit. Ex iſto ergo duplici robore intrinſeco: ſcilicet ⁊ extrinſeco conſurgit totale robur nature.

℃ Viſo de robore nāe: videamus de robore morbi. Sciēdū ergo eſt: q ſicut robur nāe duplex eſt: totale. ſ. ⁊ partiale: ſic ⁊ robur morbi eſt duplex. ſ. totale ⁊ partiale: partiale aūt duplex eſt. Intrinſecū ⁊ extrinſecū: robur qdē intrinſecum ↄſiſtit in quātitate ⁊ qualitate ⁊ ſpā ⁊ ſitu materie: ⁊ robur aūt extrinſecū iteꝝ eſt oē nām impediens: hoc autē eſt duplex: qddā qdeʒ inartificiale: ⁊ hoc eſt error in bonitate regiminis ſm̄ p̄dicta 4ᵒʳ. Aliud vo adiutoriū eſt celeſte: ⁊ hoc qdem eſt ↄiunctio vel aſpectus infortunataꝝ ſtellarum fixaꝝ: vel erraticaꝝ cū luna qñ ipſa fuerit in angulis: ſicut p̄dictum eſt de ſtellis fortunatis. Ex hoc ergo vtroqꝫ pticulari robore ↄſurgit totale robur morbi. ⁊ hoc dico de pmo notabili. ℃ De 2° aūt dico: q determinatio morbi cuʒ fiat per pugnā nāe ad morbū ꝓcedit ſm̄ cōparationē ⁊ cōcurſum roboꝝ iſtoꝝ duoꝝ pugnātium. Collatio ergo ⁊ cōcurſus iſtoꝝ duoꝝ roboꝝ eſt duplex. ſ. totalis roboris ad totale: ⁊ partialis roboris ad partiale. Si ergo robur nāe totale fuerit maius ⁊ potētius robore totali morbi: ſiet neceſſario morbi determinatio ad ſalutē. Si vo fuerit robur morbi totale potētius robore nature totali: ſiet neceſſario morbi determinatio ad gnitiem: ⁊ hoc innuit Gal. in 2° ſcōi pnoſticorum ſup illo capitulo [bonum eſt modeſte.]

℃ Sed forte aliqs dubitabit q̄lis erit determinatio morbi: ſi nā ⁊ morbus fuerint eq̄les robore totali. ℃ Ad qd dōm eſt: q ſi hoc ↄtingat: nō eſt poſſe talē equalitatē durare: ĩmo cito recipit mutationē ad aliquā duaꝝ partiū debilitatis: ⁊ tunc redibit idē iudicium cū priori. Cōparatio vo roboris partialis ad partiale hoc mō fit: pōt enim eē robur nāe intrinſecū maius robore morbi intrinſeco: ⁊ robur morbi maius robore nāe: ⁊ poſſunt eſſe eq̄lia: ⁊ talis enim ꝓportio neceſſario cadit inter virtutes pugnatoꝝ. Si ḡ ↄtingat: q nā ⁊ morb⁹ ſint eq̄les in robore intrinſeco: tunc victoria pēdebit ex cōparatione intrinſeci roboris. nā ſi maius fuerit adiutorium nāe: q̄ʒ adiutoriū morbi ſaluabit̄ īfirmus. Si vo minus: morieť neceſſario. Si vo eq̄le: non diu durabit talis eq̄litas: ſʒ declinabit ad alterā partiū. Si vo robur nāe intrinſecum fuerit maius robore morbi: tūc illud pōt eſſe multū et paꝝ: ⁊ ſi fuerit multū valde: non pōt robur morbi extrinſecum: niſi multū valde eſſet excēdens ipedire qn fiet morbi determinatio ad ſalutē: ſicut aliqñ videmus in īfirmis qui vtētes malo regimine in die cretica: vel nō cretica, hñt determinationē egritudinis ad ſalutē: ⁊ tales ſunt egritudines que ſunt in pfecta ſalute: ſicut febris ephimera ⁊ tertiana ſimplex. Si vo robur nāe intrinſecum fuerit paꝝ maius robore morbi intrinſeco: tūc impedieť determinatio ad ſalutē de facili p ea que morbū adiuuāt extrorſum: vt̄ error in regimine q excedat ꝓualentiā roboris intrinſeci nāe ad morbum: vel q nō fiat criſis in die cretica: vel nō fiat aſpectus aliqs īfortunat⁹ faciet criſim ad mortē. Si vo robur morbi intrinſecū fuerit potētius robore nāe intrinſeco: tunc ſilr diſtinguēdū eſt in q̄ātitate fortitudinis eius: pōt. n. eſſe interdū tātō potētius: q nullū adiutorium extrinſecū nāe poteſt ei ꝓficere ad ſalutē: nec ad ꝓlōgationē: ſicut cōtingit in egritudine qua qs ſubito morit̄: ſic dicit Hip. in p̄he. pnᵒ. hunc qdem repēte mori ↄtingit: ⁊ ſic eſt in pᵃ ſpecie ſqnātie ⁊ apoplexia maiori: ⁊ pōt eſſe robur morbi intrinſecum non multum potētius robore nature intrinſeco: ita q poteſt ſuppleri defectus nature per adiutoriū extrorſum: ⁊ datur tūc nature ſpatiū: vt poſſit recipe adiutoriū artificiale: ⁊ adiutorium celeſte ſm̄ q̄ātitatē que valet ad victoriā. Vñ in iſto caſu poſſet ↄtingere: q eadē egritudo que in die cretica hʒ criſim ad bonū: hēret eam ad malum in die non cretica.

Dies creticus duplex

℃ De 3° notabili ſic ꝓcedo: ⁊ dico q dies cretic⁹ eſt duplex: radicalis ⁊ incidens. radicalis aūt duos hēt effect⁹ gnāles. quoꝝ pmus eſt nām iuuare quātum eſt de ꝓpria natura eius. Cuius ꝓbatio eſt: q2 virtus dierum creticoꝝ: eſt p aſpectuʒ lune. Luna aūt in die cretica eſt in loco oppoſito: loco in quo erat quādo incepit morbus: ſicut dcm̄ eſt per Ptolomeū in centilogo vbo. 60. ⁊ ideo dixi: q dies cretica ſm̄ ſe eſt iuuatiua: q2 pōt eſſe: q ſuum iuuamētum nullā faciat vtilitatem: quādo. ſ. egritudo habuerit pnᵐ malum. Siue a parte materie ſuperantis naturā ſua malicia: ſiue q

preſi fortune celeſtis illo ↄtingat. Dicit.n. Gal'.in 3° de creti
cis.c.6.ꝙ luna mouet egritudines quarꝫ initiū eſt bonuꝫ
motu bono:⁊ quarꝫ initiū eſt malū motu malo. dies aūt cre
tica intercidēs h3 v̄tutē creticā a motu nāe.q2 nā h3 mo/
tum fortiorē in die illa ⁊ h3 v̄tutem ab aſpectu lune pp vi/
cinitatē:q3 h3 ad dies creticos radicales ſicut dī 3° de cre
ticis.c.8.tn̄ v̄tus quā h3 ab aſpectu lune eſt puaꝫ:q2 influit
ei aliquo mediāte.ab iſta ḡ v̄tute quā acqrit a die radica/
li.ſemp pōt eē bona ſicut cretica radicalis.l3 nō tātū:qm̄ lu/
na in talib⁹ dieb⁹.aliquale adiutoriū fac̄ nature. A pte v̄o
nāe diſtinguēdū eſt.nā aut ↄcordat nā egritudinis cū die
cretica:aut diſcordat. Si diſcordat qdē ſic̄ dies.6.in egri/
tudine:que motū h3 imparē.tūc iſtud nocumētū ſugat oē
aliō iuuamētum. Dico aūt diē creticā eſſe ↄ̄riā nāe egritu/
dinis:q̄tū ad ſuū terminū.vt ſi nā hēat motū parē o3 ne/
ceſſario ꝙ ſit lōga talis egritudo:⁊ pp h̄ eſt ↄ̄ria ſexte diei,
q2 dies 6ᵃ eſt cretica in breui egritudīe. Si v̄o ↄcordat dies
cretica cū motu egritudinis.ſ. vt ſit egritudo que moueſ
motu impari:⁊ hēat criſim in 3ᵃ vel 5ᵃ.vel 9ᵃ.que ſunt dies
impares ⁊ egritudies:que mouenſ motu impari ſunt bre/
ues:tunc ipſa dies cretica ſi ↄiungitur vigōri nāe iuuabit
nām. Si v̄o nāe idigeſte nocebit:⁊ hic eſt vnus effectus
dierꝫ creticorꝫ. Scōs autē effectus eſt certificare criſim ad
bonū vel ad malū.nam mala ⁊ bona que in ea cōtingunt
ſunt rōnabilia. Ideoq3 ſunt certa ⁊ ſtabilia:ſ3 bona vel ma
la:que ↄtingūt in die nō cretica:nō ſunt rōnabilia. Ideoq3
nō ſunt firma certa ⁊ ſtabilia:⁊ de iſta certificatione addu
ximus ſupra authoritates plures qn̄ diſputauimus iſtam
qōnem.⁊ hoc dico de 3° notabili.p3 igiſ per iſta tria voca
bula ſupra expoſita:in quo ↄſiſtat bonitas dierꝫ creticorꝫ:
⁊ qualr illa bonitate participent vario mō radicales ⁊ in/
tercidētes.ſunt eniꝫ qdā magis boni:⁊ qdā minus:ea aūt
que reddūt diem creticā bonā in vltimo:ſunt tria:duo.ſ.ce
leſtia.quorꝫ vnū eſt oppoſitio lune:loco in quo fuit in p̄n°
morbi.2ᵐ eſt ↄiunctio eius:qn̄ eſt in angulis cuꝫ fortunio.
3ᵐ eſt ↄcordia egritudinis cū die cretica:⁊ hec iā ſupra ex/
poſuimus. V̄.g.talis pōt eſſe 7ᵃ dies.ponaſ enim ꝙ egritu
do moueaſ motu ipari:⁊ ſit velocis mot⁹:⁊ luna i 7ᵃ die iū
gatur cum fortunio:tūc 7ᵃ erit optima dierꝫ:⁊ ↄ̄ria:qn̄ ag/
gregenſ reddunt diem creticā peſſimā:hec igiſ tria intel/
ligens facile reſpondebit ad omnia ſupradicta.

Alia egri/
tudies mo
tu impari
ꝓcedētes
ſunt breues
ↄtrarie vo
longe.

¶ De 2° ſic ꝓcedo. queriſ enim de eo qd Gal'. dicit:ꝙ egri/
tudines que ꝓcedūt motu impari ſunt breues:⁊ ꝓcedētes
motu pari ſunt lōge:⁊ vtrūq3 videſ falſum.nā verus emi/
triteus h3 motū imparē:ſm plīs:ſicut dicit Gal'.2° de feb.
cap 8°. Sed emitriteus pōt durare.7.mēſib⁹:⁊ vltra.vt dī
4° can̄.fen p̄ᵃ cap de emitriteo. ¶ P̄. Si cōponaſ feb.flati
ca cū tertiana:⁊ principiat paroxiſmus flatice:qd eſt poſſe.ſi
cut dicit Gal'.2° de feb.cap 8°.tūc talis febris ꝓcedit motu
pari:⁊ tn̄ nō erit lōgior febre cōpoſita ex flate ⁊ cholā:cui⁹
paroxiſmus ſil' incipit flaticus ⁊ cholericus:⁊ ꝓcedit hec
talis motu ipari:vtrobiq3.n.eſt cōpoſitio flatis ⁊ cholere:
quare nō eſt vna breuior alia. ¶ P̄. ſi illa que ꝓcedit motu
impari eſt breuior ea que ꝓcedit motu pari. Si ↄtingat in/
ueniri aliquā febrē:que hēat vtrūq3 motū.ſ.parē ⁊ iparē:
tūc illa debebit tenere mediū inter lōgitudinē febris q̄ hēt
motū parē:⁊ breuitatē febris que h3 motū iparē:ſ3 febris
q̄rtana h3 motū parē ⁊ iparē.nam 4ᵒʳ paroxiſmos facit in
decē dieb⁹.quorꝫ p̄ᵐ facit p̄ᵃ die.2ᵐ in 4ᵃ.3ᵐ in 7ᵃ.4ᵐ in de/
cima:⁊ tn̄ ipſa nō eſt breuior febre hn̄te motum parē:hn̄ tn̄
eſt lōgior hn̄te imparē. ¶ Ad euidētiā ꝓpoſite qōnis op3
duo ꝓ cāis inqrere.ſ.q̄re egritudo hēat motū parē vel ipa/
rem:⁊ q̄re que h3 motū imparē eſt breuis:⁊ que h3 motū
parē eſt lōga. ¶ Dico ḡ ꝙ.5.ſunt mot⁹ febris.ſ.mot⁹ ↄclu/
ſus:mot⁹ quotidianus:motus ipar:motus par:⁊ mot⁹ cō
poſitus ex pari ⁊ ipari:motus qdē febris ↄcluſus eſt qn̄ fe
bris non h3 paroxiſmū diſtinctū:ſed eſt q̄ſi tota vna paro
xiſmus:⁊ talis dī febris ſynocha:⁊ de iſta loqſ Gal. 3° de
criſi cap 4°.⁊ 2° de febribus cap 2°.motus aūt quotidian⁹
eſt qui oī die facit paroxiſmū:⁊ gnē q̄lis eſt motus flatice pu
re:motus aūt impar eſt qn̄ febris in dieb⁹ imparib⁹ magis
affligit:ſicut p̄ 3° 5°.⁊ ſic deinceps. Motus v̄o par eſt qn̄
in dieb⁹ parib⁹ magis affligit.vt 2° 4° 6°.⁊ ſic deinceps.vt
dī 3° de creticis cap 8°.motus aūt cōpoſitus ex pari ⁊ ipa/
ri repiſ in q̄rtana.affligit enim p̄ᵃ die 4ᵃ 7ᵃ.⁊ ſic deiceps.
¶ Dico ḡ ꝙ cā motus ↄcluſi pōt eē multiplex.q̄rꝫ p̄ᵃ eſt ſim
plex febris:ſicut in ſynocho p3:⁊ pōt eſſe cōpoſitio multa/
rum febriū:ita ꝙ ↄtinueſ paroxiſmi iterpollatione ſenſata:
⁊ hoc tāgit Aui.4° can̄.cap de febrib⁹ cōpoſitis.cā v̄o mo
tus quotidiani pōt eſſe 2ˣ.ſ.ſimplex febris de flate ↄtinua
vel interpollata:⁊ febris cōpoſita ex duab⁹ tertianis faciē
tibus paroxiſmos coalternos:⁊ cōpoſita ex tribus q̄rtanis
coalterne ꝓcedētibus.cā v̄o motus iparis:aut eſt febris
ſimplex:aut cōpoſita. Simplex qdē ſicut febris de cholera
ↄtinua ⁊ iterpollata:qm̄ cholera motū h3 tertianū. Cōpo/
ſita v̄o febris facit motū imparē 3ʳ.vno qdē mō ꝙ compo
nātur due iterpollate:ſicut due q̄rtane ⁊.3.tertiane.affli/
gent.n.in dieb⁹ imparib⁹ fortius.2° mō ꝙ cōponantur due
ↄtinue:puta flatica ⁊ cholerica:vel ſāguinea ⁊ cholerica:
⁊ incipiāt ambe ſil' in p̄ᵃ die paroxiſmuꝫ:vel ꝙ p̄ncipiat
cholera:tūc enim oib⁹ diebus iparib⁹:maior fiet afflictio.
3° v̄o mō ex ↄtinua ⁊ iterpollata:ſicut ↄtingit in emitriteo
v̄o:⁊ in febre cōpoſita ex ſynocho ⁊ tertiana.⁊ h̄ dico qn̄
p̄mus paroxiſmus icipit ab vtraq3 ſil':vel ꝙ p̄ncipiat a
cholera. Motus aūt par pōt fieri 3ʳ.ſ.qn̄ cōponunſ due fe
bres iterpollate:vel due ↄtinue:vel ↄtinua ⁊ interpollata.
due qdē interpollate vt ſi cōponanſ flatica ⁊ cholerica:ſed
flatica icipiat paroxiſmū ſuū in p̄ᵃ die:⁊ tertiana icipiat paro
xiſmū ſuū in 2ᵃ.tunc eniꝫ in oibus dieb⁹ parib⁹ erit fortior
afflictio:q2 erūt duo paroxiſmi:⁊ in imparib⁹ erit debilior:
q2 non erūt niſi vnus paroxiſmus.due v̄o ↄtinue vt ſi cōpo/
nanſ ſāguis ⁊ cholera:vel cholā ⁊ flegma:⁊ faciat paroxi
ſmū p̄ᵃ die ſolus ſāguis:vel ſolū flegma. In 2ᵃ v̄o die inci/
piat cholera ſuū paroxiſmū:⁊ ſic ꝓcedat per ordinē vt oibus
dieb⁹ paribus ſint duo paroxiſmi. In dieb⁹ v̄o iparibus nō
eſt niſi vnus:cōpoſitio v̄o ex ↄtinua ⁊ iterpollata facit pa/
roxiſmū parē hoc mō:vt ſi cōponaſ quotidiana ↄtinua cū
tertiana iterpollata:⁊ ſ3 incipiat quotidiana ſuū paroxiſmū
p̄ᵃ die ⁊ tertiana icipiat ſuū paroxiſmū in 2ᵃ. Oēs aūt iſta va
rietas incipiēdi paroxiſmos in febrib⁹ cōpoſitis poſſūt ↄtin/
gere dī 2° de febribus cap 8°. ¶ De motu v̄o cōpoſito ex
pari ⁊ ipari:dico ꝙ pōt eſſe 2ʳ.vno mō vt cōprehendāſ oēs
dies pares ⁊ ipares:ſm ↄtiguitatē:ſicut ↄtingit in feb. q̄ti
diana.ipſa eni affligit in die pari ⁊ impar:per ↄtiguatio/
nē. Alio v̄o mō vt nō cōprehēdanſ oēs dies pares ⁊ impa
res ſm ↄtiguationē:ſed ꝑ interualla:ſicut facit q̄rtana ſim/
plex.affligit eni in p̄ 4° ⁊ 7°.vidimus ergo cān iſtorꝫ q̄nq3
motuū:reſtat mō vt videamus cām:ꝓpter quā egritudo q̄
moueſ motu impari eſt breuior ea que moueſ motu pari.
Dico ergo ꝙ febris que h3 motū iparē:aut eſt de ſola cho/
lera. Cholera aūt ſola facit breuē egritudinē:aut eſt de cho
lera mixta. Cū alio humore:p̄ncipiente cholera ſuū paro/
xiſmū:vel ſil' faciente paroxiſmū cū alia. Illa aūt que ꝓcedit
motu pari h3 cōmixtā cholerā cū alio humore:ſed incipit
ſuū in 2ᵃ die:⁊ alius humor in p̄ᵃ:ex quo mōſtraſ:ꝙ chole
ra in egritudine que ꝓcedit motu pari nō h3 tantā virtutē
quātā in ea que ꝓcedit motu ipari:q2 ſuū paroxiſmū ſemp
poſtpoſuit a p̄ncipio morbi. In febre aūt que ꝓcedit motu
impari cholera eſt potētior:q2 paroxiſmus eius interduꝫ
p̄cipit ⁊ iterdū coicipit. V̄.g. ſi cōponatur flegma ⁊ cho/
lera ⁊ faciant aliquā febrē continuā.⁊ p̄ᵃ die moueaſ cho/
lera ſola:vel ſimul cū flegmate:tunc monſtratur magis do
minium cholere:q̄3 ſi ipſa cholera incipiat moueri in ſcōa
die.⁊ ſic egritudo erit breuior ꝓpter maius dn̄ium chole.

in illa vero que procedit motu pari eſt maius dominiū fleg-matis. Cuius ſignū eſt qꝛ flegma ꝑncipit ſuū parox^m. Si-militer dico ſi miſceat̄ cholera cū ſanguine ⁊ incipiat cho-lera ſuū parox^m: cū ſanguine vel ꝑncipiat. demōſtrat̄ ma-ius dominiū cholere ꝙ̄ ſi cholera incepiſſet parox^m ſuum ſoluꝫ in 2ª dieꝫ. ꝑꝫ igitur cauſa ꝓp quā egritudo que ꝓcedit motu impari eſt breuioꝛ ea que ꝓcedit motu pari. ⁊ hoc hꝫ veritatē qñ cōparat̄ ad ſuā ꝓportionalē. ſ. vt compoſita ex flegmate ⁊ cholera que hꝫ motū imparē cōparet̄ ad cōpo-ſitam ex flegmate ⁊ cholera q̄ hꝫ motuꝫ parē. ſꝫ ſi cōparet̄ cōpoſita ex cholera ⁊ ſanguie q̄ hꝫ motū parē. ad cōpoſitā ex flegmate ⁊ cholera. q̄ hꝫ motū imparē. erit breuioꝛ illa que ꝓcedit motu pari. qꝛ ſanguis ⁊ cholera quocunqꝫ mō cōponant̄. faciūt breuiorē egritudinē ꝙ̄ flegma ⁊ cholera. his igitur plenius intellectis argumentorum ſolutiones intelligentibus patent.

Aphoriſmus. XXXVII.

Frigidi ſudores: cuꝫ febre acuta qdem facti: mortem ſignificant. Cum molliori vero febre: longitudinem egritudinis ſignificant.

Theo. **Sudores fridi: ſi cū febre acuta acciderīt: mor-tē ſigñant. Si cū mitiore: longitudinē morbi.**

Leo. **Frigidi ſudores: cū acuta qdē febre mortem. Cū mitiori aūt: lōgitudinē morbi ſignificant.**

Commentum Galeni.

Quod hic dixit: certū cōſtat eē in expimētis: opꝫ tñ i ſudore cāꝫ iueſtigare: qñ.n. ipoſſe vi eē: hoiem calidiſſimā febrem hre: ⁊ tñ in ſudore frigeſcere. Sꝫ eſt intelligēdū: nō ibidē ca-lorē eē febris: vñ frigid⁹ ſudoꝛ emergit: qd ſi eēt: neceſſario ſudoꝛ calefieret. Sed cū ſudoꝛ ꝑ cutē exeat: q̄ poſſe eſt vt ſit frigida: pōt ⁊ ſudoꝛ eē fridus: iteriorib⁹ caleſcētib⁹. Nos aūt mōſtrauimus: febres nō eē: niſi ex quorūdā hūorū pu-tredinib⁹: q humores aliqñ in toto corpe putreſcunt: aliqñ in quolibet ſuo vaſe. Si aūt vtrūqꝫ ꝯueniat: vt putredo ſit in vaſis: ⁊ caloꝛ nālis mēbra ſubſtātialia regēs vl' iā extin-ctus ſit: vl' vicin⁹ extictiōi: neceē vt qd purgās ide egredit̄: frigidū habeat̄: neqꝫ ꝯ̄riū ē: vt caloꝛ febris in ſuo acumine permaneat: ⁊ ſudoꝛ frigeſcat: vñ ⁊ mortē ſignificat: qꝛ māꝫ oſtēdit eē nimiā: ⁊ fridā: corpi dominātē: quā neqꝫ caloꝛ fe-bris neqꝫ caloꝛ naturalis calefacere potuit: i febre vero mol-liori poſſe ē infirmū ſanari: cū nā māam illā frigidā ⁊ humi-dā longo tpe digeſſerit. Febris ergo acuta ⁊ ſignū mortis ē ⁊ cā: cā qꝛ corpus diſſoluit: ſignū qꝛ hūiditatē corpori do-minātē frigidiſſimam portēdit: quā neqꝫ caloꝛ febris: neqꝫ caloꝛ nālis calefacere potuit. Febris vero nō acuta: ſꝫ potius mitis ⁊ quieta: dat nāe ſpacia: qbus māam illā digerat: neqꝫ corpus diſſoluit ſicut acuta: nō ergo mortem deſignat.

Expoſitio Thaddei.

Cū docuit Hip. ſignificare ſuper febres per ſudores ratio-ne dierū creticorū. docet modo ſignificare per ſudorē rōne qualitatis ipſius ſudoris. ⁊ planum eſt qd dicitur.

Co^er circa hūc apho. ſic ꝓcedit. nā primo ꝓponit quādā dubitationeꝫ 2° ſoluit eā. 3° ponit cām veritatis apho. du-rat pª vſqꝫ. [ſed eſt intelligēdū.] 2ª vſqꝫ. [vnde ⁊ mortē ſi-gnificat.] 3ª vſqꝫ ad finē. Uel aliter pōt diuidi ⁊ melius. vt dicat̄ ꝙ ꝑmo verificat veritatē huius apho. primo ꝑ ex-perientiā. 2° per rationē inueſtigādo de cā veritatis apho. durat pª vſqꝫ. [opꝫ tñ in ſudore.] 2ª diuidit̄. in duas qꝛ ꝑ manifeſtat ſuā itētionē. 2° ꝓſequit̄ eā. durat pª vſqꝫ. [qñ.n. impoſſibile.] 2ª iterū in duas. qꝛ primo mouet vnā qōnē ꝯ̄ apho. ⁊ ſoluit eā. 2° ex illa ſolutiōe infert cām veritatis apb. durat prima vſqꝫ. [vnde ⁊ mortē.] 2ª diuidit̄ in. 3. nā ꝑmo ponit cām veritatis ꝑme partis apho. 2° cām 2ᵉ partis. 3°. ſimul repetit cām vtriuſqꝫ. aliquid addendo ad cām prime partis: durat pª vſqꝫ. [in febre vero molliori.] 2ª vſqꝫ. [ſe-bris ergo acuta.] 3ª hec diuiſio melioꝛ eſt. tamē ponā ſniaꝫ ſm primā diuiſionē. De primo ergo dicit ꝙ experientia videtur eſſe ꝯ̄ria rationi in hoc caſu. nā nos manifeſte. vi-demus ſudorē frigiduꝫ eſſe ſimul cum febre acuta. ⁊ ratio videtur ꝯ̄riū ſuadere. nam febris eſt caliditas per corpus diffuſa. quō ergo pōt ſimul in corpe eē caliditas febrilis. ⁊ ſudoꝛ fridus. nō.n. pōt eē. cū duo ꝯ̄ria nō poſſint eē in eodē. De 2° dicit ꝙ reſpondere poſſumus ſic ad hoc. ꝙ febrilis caloꝛ ⁊ ſudoꝛ frigidus nō ſunt in eodē loco. nā intus in cor-pore venarum caliditas febrilis. ⁊ ſudoꝛ frigidus eſt circa cutē. ⁊ ſic ꝯ̄ria nō ſunt in eodē. modus aūt ſm queꝫ hoc pōt eſſe. eſt talis. qñ.n. humoꝛ putreſcit in venis. ⁊ caloꝛ nālis regens mēbra ſolida cū hoc ſimul deficit. tūc non pōt caloꝛ febrilis ad exteriora ꝓcedere. qꝛ ipſe non vadit ſine caloꝛe naturali. nō eſt ergo mirū ſi caloꝛ febrilis eſt intus ⁊ ſudoꝛ frigidus extra. De 3° dicit ꝙ cauſa q̄re ſudoꝛ in febre acuta mortē ſignificat. eſt ideo qꝛ oſtēdit in corpore tātā eē māam quā nec caloꝛ febrilis nec naturalis poteſt calefacere ex quo monſtratur impotētia nature ſupra materiam mor-bi. quare ⁊ mors. in febre vero leuta nō ſignificat̄ mors ne-ceſſario. ſed longitudo morbi. nā dat̄ ſpatiū nature vt poſ-ſit ſe confortare ⁊ materiā paulatine digerere ſm longitu-dinē ſpacij. Et nota ꝙ febris non ſolū eſt cā mortis in hoc caſu. ſed ſignū ⁊ cauſa. ſignū quidē. qꝛ demonſtrat imode-ratam frigiditatē corꝭ. dominantē ⁊ defectū caloris natu-ralis. cauſa vero mortis eſt qꝛ ipſa moleſtat ⁊ ledit virtuteꝫ ſine medio ſicut eſt materiā morbi facere. Tamē poteſt in hoc loco aliter poni ſnia. ſ. vt hoc qd hic dicitur. referatur ad ſudorē ⁊ non ad febrē. vt ſit ſenſus ꝙ ſudoꝛ frigidus in febre acuta poteſt eſſe cauſa mortis ⁊ ſignū. cā qdē inquā-tum debilitat virtutē ſicut alie euacuationes. ſignuꝫ vero qꝛ ſignificat materiā dominantē corpori eſſe talē ⁊ tantaꝫ cui nec caloꝛ naturalis nec caloꝛ febrilis poſſit domiari: ⁊ hāc credo verius eſſe intentionem Hip.

Circa hunc apho. dubitat̄ de tex. ⁊ de cōmēto. De tex. quidē. qꝛ ipſe ponit ꝙ ſudoꝛ frigidus in lēta egri-tudine nō demōſtrat mortē cuius ꝯ̄riū vꝫ. nam ſudoꝛ frigi-dus neceſſario eſt cū debilitate caloris naturalis. ergo erit cum debilitate virtutis. ſed ois morbus longinquus cuꝫ debilitate virtutis eſt mortalis. ſicut pꝫ per Gal. in ꝯ^{te} il-lius apho. [paroxiſmos.] ⁊ per ea que dicunt̄ in hoc de criſi. ⁊ creticis per totum. ⁊ ratio ſuadet. nam debilis vir-tus non poteſt diu durare. morbus autem ē lōgus q̄re opꝫ virtutem deficere. Ad hoc reſpōdeo ⁊ dico ꝙ ſi virtus eſt tante debilitatis ꝙ non poſſit ꝓportionari durabilitati morbi. ſine dubio talis morbus neceſſario eſt mortalis. ſꝫ ſi debilitas ſit in virtute. tamen non tanta ꝙ nō poſſit pro-portionari durabilitati morbi. nō erit mortalis. nā lꝫ vir-tus ſit debilis quātum ad generationem ſudoris frigidi. nihil prohibet eam ſufficere poſſe durationi morbi. — Utrum ſudor frigidus i lēta egritudine ſignificat mortem.

De cōmento vero dubitatur qꝛ ipſe ponit in illa ſolutione ꝙ in febre poteſt eſſe caloꝛ in parte corporis. interiori ⁊ fri-gus in exteriori. ſꝫ cōtra hoc opponit̄: naꝫ febris eſt calidi-tas innaturalis per totum corpus extenſa. quare ſi calidi-tas non eſt in toto corpore nō eſt ibi febris. ergo ponit duo contraria ſimul. ꝙ aūt febrilis caliditas debeat eſſe ꝑ totū corpus patet per Gal. de accidenti ⁊ morbo. ⁊ de ingenio ſani. lib. 8° cap. vltimo. ⁊ lib. 9°. ⁊ per eundem in cōmento de pulſibus. ⁊ per Auic. 4° cañ. in multis locis. — Utrū i corpore febricitante calor poſſit eē i parte interiori ⁊ frigus in exteriori.

Ad hanc queſtionem dico ſicut dicit Auic. qui mouet ſi-milem queſtionē 4° cañ. cap. de lipparia. dicit.n. ꝙ febris debet eſſe caliditas extranea extenſa in toto corpore. dum-modo non ſit aliquid qd prohibeat illam extenſionem cali-ditatis: vnde qꝛ in lipparia eſt aliquid prohibens illā ex-tenſionem non eſt caliditas in toto corpore. ⁊ nihilominus eſt febris. ⁊ ſic dico hic. nam febris quātum eſt de ſe. per totum corpus extenditur. ſed prohibet illam extenſionem

deſectus caloris naturalis. nam calor febrilis non poteſt extendi niſi cum calore naturali. eſt enim febris calor naturalis mutatus in igneum.

Verū aliquod corpus cuius calor ē omnino extinct⁹ vel vicin⁹ extinctiōi febrit posſit. ℂ D. ipſe ponit calorem naturalem eſſe extinctum omnino vel vicinum extinctioni ⁊ corpus cum hoc febrire. ſed cōtra cum.n. calor naturalis omnino eſt extinctus. tūc hō eſt mortuus. ſequitur ergo ꝙ hō mortuus febriat qḋ ē ipoſſe.

ℂ Ad qḋ dōm eſt ꝙ Gal. ibi loquutus fuit diſiūctiue. ⁊ forte voluit per ſecundā partē diſiunctionis corrigere pmā.

ℂ Vel dic ꝙ non intelligit auctor calorem naturalem extinctum eſſe omnino ſm ſubſtātiā. ſed intelligit eū eſſe extinctum omnino qnātum ad reſiſtentia ꝫ contra morbum. ſic enim eſt defectus calor naturalis vt nullo modo poſſit reſiſtere morbo. ℂ Aut dic ꝙ calor naturalis nō eſt extinctus in mēbris interioribus. ſed eſt extinctus in membris que ſunt vicina cuti. ⁊ hec eſt melior reſponſio.

ℂ Aphoriſmus. XXXVIII.

ℂ Et vbi in corpe ſudor: ibi egritudinē narrat.

Theo. ℂ Et q̄ pte corpis ſudor ē: ibi morbū eē ſignificat.

Leoni. ℂ Qua pte corpis ſudor ē: ibi ſignificat morbum.

ℂ Commentum Galeni.

ℂ Hic porro innuit: vt ſi totū corpus morbo vel mā morbi aſpergat: neceſſe eſt ⁊ totū corpus purget ſudore. Sudor enī ꝫ nālis nihil aliud eſt q̄ꝫ purgatio nāe ex nimijs ſuperfluitatibus cū bona criſis eſſe approbetur aut humiditas morbo cogente a corpore diſſoluit: qḋ quoquo modo fiat ex ſolis illis locis eſt vbi regnat infirmitas. (Sudor nālis quis.)

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ In apho. pcc'. docuit Hip. ſignificare per qualitatem ſudoris. modo docet per locum ſudoris. ⁊ planum eſt qḋ dī.

ℂ Circa hunc apho. Gal. notat ſolum cauſam apho. ⁊ dicit ꝙ neceſſariū eſt ſudorē oſtēdere morbū eſſe in loco in quo eſt ipſe. nam ſudor eſt purgatio ſuperfluitatum facta a natura. aut per modū bone criſis. aut cogente morbo naturā ipſam. ⁊ qḋcūq; horū duorū fit. ſemper demonſtrat ſudor morbū eſſe in loco vbi ipſe ē. eo ꝙ ipſe a mā morbi ĕcidit.

Circa hunc apho. opponit. nam ipſe videt contrarius dicere ſuperiori apho. nā dictū eſt ſupra in 3ᵒ. ꝙ febris eſt interius ⁊ ſudor eſt circa cutē. quare materia febris ⁊ ſudor ſunt in diuerſis locis. ergo vbi eſt ſudor non demonſtrat ibi morbum.

ℂ D. nos videmus aliquos ſudare propter nimium exercitium. aut in ſomno ꝓpter plenitudinem humorū ⁊ ciborū: ſicut dī ſtatiꝫ in 3ᵒ apho. ⁊ tñ nō egrotāt illis corᵒ neceſſario.

ℂ Ad primū dico ꝙ nō dꝫ intelligi de particulari loco ſꝫ de vniuerſali hoc mō. ꝙ ſi ſudor eſt in toto corpore morbus ē in toto corpore. ⁊ ſi ſudor eſt in parte corporis. tunc morb⁹ eſt in parte corporis. ſ. ſi ſudor in capite ⁊ morbus in capite. ⁊ ſi ſudor in pectore ⁊ morbus in pectore. ⁊ ſic de alijs.

ℂ Sed cōtra hoc iterū poteſt opponi q2 aliquādo morbus eſt ſolum in ſtoᵒ. aut corde. ⁊ tamen ſudor fit in toto corpore: qḋ patet in ſincopi ⁊ cardiaca. in quibus aliquando fit ſudor in toto corpore.

ℂ Ad qḋ iteruꝫ poteſt reſponderi ꝙ ſermo iſte eſt intelligēdus in febribus.

ℂ Aut dic ꝙ corde patiente. neceſſario patitur totū corpus. q2 ipſum eſt princeps. ⁊ per hoc patet ſolutio ad 2ᵃᵐ queſtionem que opponebat de ſudore exercitantium. ⁊ de ſudore in ſōno. nam nos ſupponimus eos febricitare.

ℂ D. cōtrario apho. precedentis contradicit. nam ponit ſudorem frigidum eſſe circa cutem. ⁊ ibi non eſſe febrem.

ℂ Ad hoc patet ſolutio per antedicta. ſi qs bene inſpiciat.

ℂ Aphoriſmus. XXXIX.

ℂ Et vbi in corpore calidum vel frigidum: ibi egritudo regnat.

ℂ Et qua parte corporis frigor aut calor eſt: ibi morbus eſt. Theo.

ℂ Et q̄ pte corpis calor: aut frigus: ibi morbus. Leo.

ℂ Commentum Galeni.

ℂ Quocūq; in mēbro corporis calor vel frigus fuerit: nē neceſſe vt ibi morbus ſit. Significat enim ipſiꝫ mēbrū exiſſe temperamentum: vnde eſt ⁊ morbidum.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ In apho. pc' docuit ſignificare per ſudorem. modo docet per qualitatem corporis. ⁊ dicit ꝙ quando in aliquo mēbro corporis eſt calor aut frigiditas. ibi eſt egritudo.

ℂ Coᵒʳ circa hunc apho. ponit ſolum cauſam. ⁊ plana ē. q2 quando in mēbro ſentitur calor aut frigus. neceſſario corpus exiuit tēperamētū. q̄re cadit neceſſario in egritudinē.

Circa hunc apho. opponitur q2 aliquādo eſt caliditas in aliquo membro. nec eſt ibi morbus. q2 nō ſunt actiones ſenſibiliter leſe.

ℂ Ad hoc dic ꝙ nos debemus intelligere tantam eſſe illam caliditatem aut frigiditatem. ꝙ per eā ledatur ſenſibiliter actio illius membri.

ℂ D. videtur talis apho. eſſe inutilis. quid.n. eſt dicere. cum in aliquo membro eſt morbus in eo eſt morbus: quilibet enim ſine arte poſſet hoc dicere.

ℂ Ad hoc dico ꝙ iſta qualitas que ſentitur. ſ. caliditas aut frigiditas non eſt morbus ille qui ſignificatur. imo eſt accidens qḋ vocatur mutata qualitas. v.g. ponatur ꝙ aliquis ſentiat caliditatem circa partē ſtoᶦ. ⁊ cutē eius: hoc poteſt ſignificare apoſtema fieri in ſtoᵒ aut iacerto.

ℂ Aphoriſmus. XL.

ℂ Et vbi in toto corpe mutatiōes: ⁊ ſi corp⁹ aut infrigidat: aut ſtatiꝫ calm̄ fit: aut calor alter ex altero fit: ſignificant longitudinē egritudinis.

ℂ Ubi in toto corpe mutatio fit: ⁊ mō corpus frigeſcit: mon caleſcit: aut colorem alium ab alio recipit. longitudo morbi ſignificatur. Theo.

ℂ Et vbi in toto corpe mutationes: ⁊ ſi corpus refrigeret: vel rurſus calefiat: vel color alter ex altero fiat: longitudinem morbi ſignificat. Leo.

ℂ Cōmentum Galeni.

ℂ Morbus hñs diuerſam ⁊ multā māᵐ lōgior eſt habente vnā ⁊ nō multā. Nā ā.n. in paruo tēpore nō pōt multā ⁊ diuerſam digerere māᵐ: multi nāq; humores diſtēperati eq̄liter talia ſolēt facere ſigna. Flegma qdē ⁊ cho. ni. ifrigidāt ſanguis ꝟo ⁊ cho. ru. calefaciunt: deniq; ⁊ vnuſq̄ſq; humorū ſm ſe calorē facit. longa igiť eſt egritudo quando alter alteri non cedit. i. quando alter impedit digeſtionem alterius ⁊ vtrūq; remanet in ſuis qualitatibus.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ Cum docuit Hip. ſignificare per qualitatem corporis. docet modo ſignificare per mutationes qualitatis vnius in aliam. dicit ergo ꝙ quādo in corpore fiunt mutationes de caliditate in frigiditatē. ⁊ ecōuerſo: aut fiat mutatio vnius caloris in alterū ſignificatur longitudo morbi.

ℂ Coᵒʳ circa hunc apho. duo facit ſm trāſlationē noſtrā. ſꝫ ſm trāſlationē burg. ſolū vnū. ſ. q2 reddit cāᵐ apho. ſm ꝟo trāſlationē noſtrā ponit cāᵐ apho. ⁊ ponit q humores faciāt frigus ⁊ q calorē. ⁊ qñ hoc faciāt. durat pᵒ vſq; ibi [multi nāq; huᶜʳ.] Et forte hoc 2ᵐ nō ē tex. Gal. imo ē additio monachalis. Dicit ḡ iō calor ⁊ frigus alternatim venientes ſunt ſigna lōge febris q2 ſignificat mā febris eſſe multiplex ⁊ multa. vnde natura non poteſt ita cito operari in eā digerēdo ⁊ expellendo ſicut poteſt ſuper vnam materiam.

ℂ De 2ᵒ dicit ꝙ humores faciētes caliditatē qñ diſtēperanť

ſunt ſanguis ⁊ cholera. ⁊ facientes frigiditatē ſunt flegma ⁊ melancholia. tamen omnis humor ⁊ calidus ⁊ frigidus quando ad putredinem deuenit calefacit.

Ità morbus depēdēs a mā compoſita ſit longior depēdēte a mā ſimplici.

Circa hūc aph. du^r pmo de ipſo tex. 2° de ꝯ^{to}. De pmo ſic. vī. n. ꝙ mā cal'a ⁊ frig^a. in cor^e. ſimul exiſtētes nō debeāt facere morbū lōgiorē q̄ȝ faciat ſimplex mā. nam vna iſtarū in āerū repugnat alteri. quaꝝ quelibet illarū hȝ duo ꝯ̄riā. ſ. ipſaȝ nām operātē cū calore naū. ⁊ alterā nām ſibi ꝯ̄riā. nā ponam^9 ꝙ cholera ⁊ flegma faciāt ſimul morbū. cholera hȝ duo ꝯ̄ria. ſ. nām ⁊ flegma. ⁊ flegma ſilr. ſed qn̄ eſt vna mā ſolū. tūc nō hȝ niſi vnū ꝯ̄riū. ſ. nām. ergo breuior dȝ eē morbus cuius materia ē compoſita q̄ȝ morbus cuius materia eſt ſimplex. ¶ Itē. ponat^r ꝙ. 22. ℥. de melancholia faciāt febrē in vno. ⁊ in alio fiat febris ex. 6. ℥. cholere ⁊. 6. melācholie. nulli dubiū eſt qn iſta 2ª febris ſit breuior p^a. eo ꝙ mā iſta velocius reſoluet^r pp cholerā que i ſe reſolubilior eſt ⁊ q2 adiuuat ad reſolutionē melācholie calefaciendo eā. ¶ Ad p^m dico ꝙ duo ſunt ꝯſiderāda in hac cōpōne mãe. quoꝝ pmū eſt quātitas maior. nā vt plurimū hoc eſt. ſ. qn̄ mā ē multiplex ipſa ē magne quātitatis reſpectu mãe ſimplicis. hūi ēm pōt ꝯtingere ꝯ̄riū eius. 2^m ꝯo qd̄ ē attendēdū eſt varietas afflictionis. nā alr affligit^r nā a mā calida ⁊ alr a frigida. vñ iſta diuerſitas impedit nām i ſua actione. nec pōt ita agere nā mō ꝯ̄ calm mō ꝯ̄ frig^m. ſicut poſſet agere ſolū ꝯ̄ alterū iſtorū iſta ergo duo faciūt neceſſario longitudinē morbi. ¶ Ad arg^m ꝯo iā pȝ ſolutio. q2 lȝ mā frig^a repugnet cal'e ⁊ ecōuerſo tñ plus ē nocumētū qd̄ ꝯtingit pp illa duo q̄ diximus. q̄ȝ ſit iuuamētū i repugnātia mãe. ¶ Aut dic ꝙ ille mãe nō ꝯ̄riant^r ſibi. q2 nō veniūt in eodē tpe ad faciendū ſuū motū ſȝ vna poſt aliā: ⁊ per hec ꝯba pȝ ēt ſolutio ad 2^m arg^m. nā ſi eſſet equalis mā frigida. cōpoſite ex calida ⁊ frig^a. ⁊ fieret ſimul motus vtriuſq̄ȝ. ſine dubio eſſet longior egritudo cuius mā eſt ſimplex ⁊ frigida.

¶ De ꝯ^{to} du^r ſolū de additione cōſtātini. ipſe. n. dicit ꝙ cholera ⁊ ſanguis faciūt calorē. ⁊ flegma ⁊ melācholia faciūt frigus. ⁊ vult ꝙ iſti humores faciāt has diuerſas impreſſiones añq̄ȝ putreſcāt. nā poſtq̄ȝ putreſcūt. oēs faciūt calorem. ſȝ ꝯ̄ hoc opponit^r. nā: cholera qn̄ mouet^r ad parox^m. facit rigorē. ⁊ in oī rigore ē frigus aliqd̄ quāuis fiat aliqn̄ a cā cal'a. ¶ Ad hoc aūt rn̄deo ꝙ humor pōt dupl'r facere frigus. vno qdē mō p impreſſionē ſue qualitatis. ⁊ hoc mō cholera nō pōt facere frigus. Alio ꝯo mō pōt facere prouocationē caloris ad interiora faciendo mordicationē. vñ calor fugit. quare fit frigus in cor^e. ⁊ hoc mō cholera facit frigus. ⁊ hec diſtinctio innuitur a Gal. 5° de acci. ⁊ morb. ⁊ ab Auic. 4° cañ. de cauſis putredinis.

¶ Aphoriſmus. XLI.

¶ Sudor multus ex ſomno: ſine aliqua manifeſta cauſa factus: ſignificat qm̄ corpus plurimo cibo vtitur. Si vero cibum non accipienti hoc fiat: ſignificat qm̄ indiget euacuatione.

Theo. ¶ Si per ſomnum ſudoris copia ſine cauſa manifeſta euenit: vſus cibi plenioris ſignificatur. Sed ſi non per cibuȝ id accidit: inanitione corpus egere ſignificatur.

Leo. ¶ Sudor multus ex ſomno factus abſq̄ȝ cauſa manifeſta: corpus vti pluri cibo ſignificat. Si ꝯo cibum non accipienti hoc accidat: ſcire opȝ ꝙ euacuatione indiget.

¶ Commentum Galeni.

Varie ſadone eic. ¶ Quidā medicoꝝ ita ſcribūt hūc apho. Sudor multus in ſomno ſine cā manifeſta factus: alij ſine aliqua cā. qd̄ ēt ſi nō ſcribat^r tñ itelligit^r. Inuenit^r nāq̄ȝ ſudor multus in ſomnis aliqn̄ qdē ciboꝝ: aliqn̄ ꝯo hūorū importunitate fieri. ingrēdū eſt igit^r ab eo cui accidit qualis ⁊ quāta dieta ſua fuit. ſi. n. ex cibis fuit facile ſoluit^r. ſi ꝯo ex humorib^9. euacuet^r. multus nāq̄ȝ labor multaq̄ȝ fatigatio ſudorēȝ facit. ḡ qn̄ in humoribus vel cibis digerēdis laborat nā fit ſudor neceſſario. Inuenimus. n. Hip. in multis libris ſuis hūc tenorē pmiſiſſe arbitrātē nos poſſe intelligere: hec. n. accipiunt^r accidētia que apparēt non eſſe exteriora: ſȝ potius interiora. Multus. n. ſudor dixit: q2 ſi nō multus ſit ex defectione eſt ꝟtutis vel ex raritate corpis. Multus. n. duobus modis eſt: aut eniȝ cibo multo añ morbū aſſumpto q cā eſt hȝ mācrant ex cibi in morbo illo aſſumpti multitudine q ſi fuerit añ morbū purget^r pñs abſtinētia corrigatur.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Docuit ſupra Hip. ſigiare per ſudorē rōne loci. mō docet ſigiare per ſudorē cōparatū ſomno. ⁊ planū eſt qd̄ dicitur. ¶ Co^{or} circa hūc aph. ſic pcedit. nā p ponit diuerſitatē lr̄e. 2° exponit hoc qd̄ dicit. ſ multus ſudor.]3° ponit cōparatione iter curā eius qn̄ ē ex cibo ⁊ qn̄ pp hu^{os} durat p^a vſq̄ȝ [multus eniȝ ſudor.]2ª vſq̄ȝ. ſ multus eniȝ duob^9.]Dicit ergo ꝙ iſte apho. dupl'r ſcribit^r. vno mō ſic. [ſudor multus ſine cā manifeſta.]qdā ꝯo hoc mō. [ſudor mult^9 ſine aliq̄ cā.]ſȝ lȝ ibi nō ponat^r hoc adiectiuū: manifeſta: tñ pōt itelligi ⁊ multotiēs ē ꝯſuetudo Hip. aliqua non ponere q̄ nos debemus ſubaudire. vñ nos intelligim^9. ſine cā exteriore. ¶ Pōt alr poni ſenſus h^9 pris. vt dicat^r ꝙ qdā ſcribūt hunc apho. [ſudor multus ſine cā manifeſta.]⁊ qdā ſcribūt ipȝ ſimpl'r ſic. ſ ſudor mult^9 in ſōno.]⁊ nō ponēdo determinationē: ſine cā ma^{te}. ¶ De 2° dicit ꝙ iō dicit Hip. ſ mult^9 ſudor.]q2 pōt aliqn̄ eē ſudor in ſōno pp debilitatē ꝟtutis. aut pp̄ter raritatē corpis. tñ nō ē mult^9. ¶ De 3° dicit ꝙ ſudor multus aut mōſtrat cibū ſupflūū ſumptū eē. aut habūdātes hūores. ⁊ habūdātia cibi facile curat^r. ſ. p abſtinētiā. ⁊ mltitudo hu^s. nō ita facile curat^r. q2 idiget euacuatōe. nō ē. n. ita facile euacuare ſicut abſtinere a cibo: tñ in nr̄a trāſlatōe ponit cōſtātinus q̄dā ꝯba q̄ nō ſunt i alia q̄ nō multū curo.

Quare ſudor apud fiat i ſōno q̄ȝ in vigilijs.

Circa hunc apho. du^r de tex. ⁊ de ꝯ^{to}. de p ſic. ponit. n. Hip. ꝙ ſomnus multiplicat ſudorēȝ cuius ꝯ̄riū vī. q2 ſudor fit nā expellēte ad exteriora ab interiorib^9. ſic dȝ de criti lib. 3°. ſȝ in vigilijs mouet^r calor ad exteriora. ⁊ in ſōno ad iteriora: ſic dic Gal. in ꝯ^{to} illius aph. [in quo morbo.]ergo magis debet fieri ſudor in vigilijs q̄ȝ in ſomno. ¶ Ad hoc dico ꝙ in ſomno fit magis ſudor q̄ȝ in vigilijs pp duo. ſ. q2 calor tūc magis agit in hūiditatib^9. ⁊ fortius q̄ȝ i vigilijs. vñ fit eſſumatio euaporatiua. 2^m ē noc^m ⁊ fatiga^o. hanelit^9. ⁊ h dic Auic. 4° cañ. fen 2ª tra^{tu} p d diuerſitate diſpōnū in ſudādo. ⁊ p h pȝ ſolo arg^r: nā lȝ calor moueat^r ad exteriora in vigilijs. tñ mā vaporoſa q̄ fit ſudor nō eleuat^r. nec hanelit^9 fatigat^r talr. ¶ De ꝯ^{to} ꝯo du^r: q2 ponit mltū ſudorē nō poſſe ꝯtingere pp raritatē corpis. neq̄ȝ pp d'fectū ꝟtut'. Cui^9 ꝯ̄riū ponit Auic. 4° cañ. ca. d cauſis mltī ſudoris. ¶ Ad h dic ꝙ mult^9 ſudor hȝ latitudinē. nā ex raritate corporis ⁊ ex defectu ꝯtētiue ꝯtingit ſudor mult^9. tñ nō ē tāte multitudis q̄te ē ille q eſt pp multū cibū aut pp cās antecedētes. ⁊ p cōpleta expōne huius apho. legas 4° cañ. fen 2^a in pluribus capitulis vbi agit de ſudore.

¶ Aphoriſmus. XLII.

¶ Sudor mult^9 fridus vel cal's ſp fluēs: fridus maiorē: cal's ꝯo minorē egritudinē ſigñat.

¶ Sudor mult^9 mō fridus mō cal's aſſidue fluens: fridus magis: cal's minus: morbū ſigñat. Theo.

¶ Sudor mult^9 cal's: vl' fridus ſupfluens: frigidus magis: calidus minus ſignificat morbuȝ. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Sudor dici cretice dictus eſt añ: ſȝ ſudorē toto tpe morbi

ſine criſi apparētē h mō dixit tādē. Sudoꝛ inqt fridus ma/
ioꝛē egritudinē: calīs vō ſignificat minoꝛē: cū ambo mltos
humoꝛes ſignificēt: fridi frigidos: calidi calidos: vñ ⁊ hic
ſcȝ frigidus maioꝛē egritudinē deſignat qꝛ multā materiā
cū pauco caloꝛe oſtēdit. ecōtra vō calidus ſudoꝛ multum
caloꝛē cū pauca mā: ⁊ ideo minoꝛeȝ oſtendit egritudinem.

Expoſitio Thaddei.

In apho. pc' quodā ſupioꝛi determinauit de ſudoꝛe creti/
co. mō vō de ſudoꝛe non cretico. ⁊ planus eſt ſenſus.

Comm circa hūc apho. ſic pcedit. nā p̄ ꝯtinuat. 2° ponit cāȝ
apho. durat pᵃ vſqȝ. [ſudoꝛ inquit.] De pⁱmo iā patuit.

De 2° dicit ꝙ ſudoꝛ multus demōſtrat egritudinē ſȝ cali/
dus minoꝛē ⁊ fridus maioꝛē. qꝛ calidus demōſtrat calidaȝ
egritudinē. ⁊ fridus demōſtrat frigidā. tñ nota ꝙ ibi ē ad/
ditio ꝯſt' ⁊ incipit ibi. [vnde ⁊ hic minoꝛem.]

Circa hūc apho queriť ſolū de ꝯ'ᵒ. De ꝯ'ᵒ vō ſic duʳ. ponit. n. Gal'. ꝙ ſudoꝛ frigidus ſignat egritᵐ fri/
gidā. ſȝ ꝯ. in acuta febre pōt eē ſudoꝛ frigidus. ſic dcm̄ ē ſu/
pra ⁊ in pnoſticis ⁊ oēs auctoꝛes clamāt hoc ideȝ. Acuta
aūt febris necᵒ ē de huᵇ' calidis. Ad h dico ꝙ ois ſudoꝛ
cal's calidā demōſtrat egritᵐ. ⁊ frigidus frigidā inquātuȝ
ſudoꝛ decidiť a mā moꝛbi. ſȝ inquātū aliqñ caloꝛ nālis de/
ficit circa cutē pōt hñ a cal'a egrit' fridus ſudoꝛ exire.

Contra ſudoꝛ fridus ſignificet egritᵐ fri/ gidam.

Aphoꝛiſmus. XLIII.

Febꝛes quecūqȝ nō deficiētes: tertia die ſunt foꝛtioꝛes: periculoſe. Quecūqȝ vero ſic defece rint: ſignificant qm̄ non periculoſe.

Theo. **Quecūqȝ nō itermittētes: die tertij vehemē tioꝛes: reddunť: magis piculoſe exiſtunt. Sȝ ſi quouis mō itermittūt: ſecuritatē ineſſe ſignāť.**

Leo. **Febꝛes q̄cūqȝ nō itermittētes: tertia die foꝛ/ tioꝛes ſiūt: magis piculoſe. Quocūqȝ aūt mō intermiſerint: periculum abeſſe ſignificatur.**

Commentum Galeni.

Febꝛis. n. nō deficiens: nec nām qeſcere: nec egrū cibū ſu/
mere pmittit. Preterea ⁊ cū in diatritis. i. in tertijs diebus
in qbus minui deberet: fiat foꝛtioꝛ ⁊ creſcat: qs dubitat pi/
culū fieri: q̄ vō paſſiōes nō creſcūt: ſȝ in diatritis ſemp pau
latiȝ minuunť: piculoſe nō ſunt: Hip. hic intendit febꝛes nō
deficiētes: ⁊ quaꝝ mūdificatiōe coꝛpis nō ſunt iterpollatio/
nes. Q h dcm̄ ſi qs inueſtiget: ſic ſe hꝛc inueniet. Febꝛes. n.
deficiētes: ⁊ earū i tertio die iterpollātes: quoquo mō ſunt
interpollate: nō ſunt moleſte: qꝛ nulla febꝛis eſt nō moleſta
niſi illa q̄ coꝛpus mūdificat: ⁊ h iterpollatio ſua foꝛtis ſit ⁊
lōga: ſi. n. bꝛeuis fuerit interpollatio ſui: ſic in vā tertiana
eſt videri: vt acceſſio minoꝛ ſit. xij. hoꝛaꝝ: nō ſolū n eſt non
moleſta: ſȝ ēt cito ceſſat. Si autē tpa ſue acceſſionis maio/
ra. xij. ſint hoꝛarū: ſilr. Sunt ſalubꝛia ⁊ non moleſta: ſed tñ
lōgioꝛa q̄ȝ in vā tertiana. Vñ ēt dixit febꝛes mundificātes
coꝛpa in acceſſiōe ſua: nō ſunt moleſte. Non. n. ſunt ex apo/
ſtematibus in viſcerib': neqȝ ex peſſimis humoꝝ putredi/
nibus: febꝛes autē hmōi nō mūdificant coꝛpoꝛa de ſe.

Expoſitio Thaddei.

Cū docuit ſupra Hip. ſignare ſuper febꝛes p ſudoꝛē ⁊ per
qualitatē coꝛpis. docet mō ſignare ſup febꝛes p modū affli
ctionis. ⁊ dicē ꝙ febꝛes q̄cūqȝ nō deficientes in 3ᵃ die ſunt
foꝛtioꝛes ſunt piculoſe. q̄cūqȝ vō deficiūt nō ſunt piculoſe.

Comm h' apb. diuidiť in pncᵉ. ⁊ additionē ꝯſtātini. du/
rat pᵃ vſqȝ. [febꝛes. n. deficiētes.] 2ᵃ aūt pars diuidiť in. 2.
nā p ponit qualr opȝ nos intelligere febꝛes deficientes. ⁊
qualiter non deficientes 2° ponit cauſam apho. durat pⁱma
vſqȝ. [vnde etiam dixit febꝛes.]

Dicit g ꝙ Hip. intelligit per febꝛes deficiētes. eas q̄ i ſuis
paroxᵐⁱˢ qeſcūt ⁊ mūdificāt coꝛpoꝛa ab eis. ⁊ hoc dico quo/
cūqȝ mō ille febꝛes qeſcāt a paroxiſmis tertianis. ſiue foꝛ/
tis ⁊ bꝛeuis ſit paroxiſmus. ſiue lōgus ⁊ lentus. nā febꝛis
tertiana deficiēs cuius acceſſio ē p tertiā diē. nō ē piculoſa.
ſiue eius paroxiſmus duret minoꝛi ſpatio. 12. hoꝛaruȝ. ſiue
duret. 18. hoꝛis. quocūqȝ ergo mō febꝛis deficiat tertiana
interpollata nullo mō ē piculoſa. ⁊ p h pȝ qūo opȝ nos itel
ligere febꝛes non deficientes qm̄ ſunt tertiane continue.

De 2° dicit ꝙ cā quare febꝛis deficiēs a paroxiſmo tertia/
no eſt impericuloſa. i. nō moleſta. eſt qꝛ talis febꝛis nec ē ex
apoſᵗᵉ nec ex putredine peſſima. ſ. poſita in venis. febꝛis āt
nō deficiēs q̄ foꝛtificať per tertiā diē. iō eſt piculoſa qꝛ aut
eſt cū apoſtemate aut ex putredine peſſima. ſ. ex putredine
poſita in venis. De additione ꝯſtⁿⁱ recipio pⁱmā partē q̄
durat vſqȝ. [preterea cū.] illā vō nō recipio. qꝛ vī mutare
ſniam Gal'. ſed de hoc diſputabitur.

Circa hunc apho. duʳ de tex. ⁊ de ꝯ'ᵒ. De textu duʳ de hac determinatione. ſ. in 3ᵃ die. cū quo debeat cō
poni. ſ. an cū hoc participio. nō deficiētes. an cū hoc ſequē/
ti. ſ. ſiunt foꝛtioꝛes. nā ex iſta diuerſa cōpoſitiōe diuerſus intel
lectus reſultat. videť ergo ꝙ debeat cōponi pⁱmo mō. qꝛ
in 2ᵃ pte apho. dicit Hiᶜᵃ. [quecūqȝ vō ſic defecerint.] Jnaȝ
hoc aduerbiū. ſic. notat relationem ⁊ nō pōt referri niſi ad
hanc determinationē que pceſſit. ſ. in 3ᵃ die. ergo erit ſenſus:
quecūqȝ vō ſic deficiētes. i. quecūqȝ in 3ᵃ die defecerint. cū
ergo 2ᵃ pars ſit oppoſita pⁱme. tūc ſi in 2ᵃ parte hoc aduer/
biū. ſic. cōponiť cū vbo. deficiūt. necᵒ iſta determinatio. ſ.
in 3ᵃ die. componitur cum hoc participio non deficientes.

D. ſi tu velles eam cōponere cū ſequenti. tunc ſequiť hoc
impoſſ'e. ſ. ꝙ ois febꝛis que pcedit motu impari ſit piculo/
ſa ⁊ q̄ pcedit motu pari. ſit nō periculoſa qd eſt impoſſ'e. qꝛ
febꝛis q̄ pcedit motu pari diuiʳ p ſalubꝛē ⁊ moꝛtaleȝ. ſic ea
que pcedit motu impari qd pȝ per Gal'. in li. 3° de creticis.

Ad ꝯ'ᵐ aūt opponiť qꝛ febꝛē deficere i 3ᵃ die nihil ē dīc.
nulla enim febꝛis deficit in 3ᵃ die. imo affligit in 3ᵃ die. ⁊ ſic
per ꝯ'ᵐ nihil eſt dicere. febꝛē nō deficere per tertiā dieȝ.

Ad hoc dico ꝙ diuerſi diuerſimode componūt. ſed mihi
melius videť ꝙ cōponať cū ſequēti dicto. ſ. cū cōparatiuo
foꝛtioꝛes. vt ſit talis ſenſus. Quecūqȝ febꝛes nō deficiētes
idest quecūqȝ febꝛes ꝯtinue ſiūt foꝛtioꝛes in 3ᵃ die ſunt pi/
culoſe. i. oēs febꝛes tertiane cōtinue ſunt periculoſe. i. mole
ſte. ⁊ quecūqȝ ſic defecerint. i. q̄cūqȝ febꝛes faciētes paroxᵐ.
per tertiā diē deficiūt. i. mūdificātur poſt illuȝ paroxᵐ non
ſunt piculoſe. ⁊ ad vltimū idē eſt ac ſi diceret ois febꝛis ter/
tiana cōtinua ē piculoſa. ⁊ nulla tertiana interpollata ē mo
leſta. ⁊ ſic ſoluiť pᵃ qd que ſiebat in ꝯ'ᵐ de relatione iſtius
aduerbij. ſic: nā referť ꝯfuſe ad totum qd pceſſit. ſ. ad illud
qd eſt fieri febꝛes foꝛtioꝛes per tertiā ⁊ nō deficere. nā talis
eſt ſenſus. [Quecūqȝ ſic deficiūt] . i. quecūqȝ febꝛes ſiūt foꝛ
tioꝛes p tertiā diē ⁊ deficiūt. Ad 2ᵐ pȝ ſolutio p hoc qd
nō vocat Hiᶜᵃ. egritudinē piculoſaȝ moꝛtalē. ſȝ moleſtā ois
n. febꝛis ꝯtiᵃ ē moleſta reſpectu iterpollate ſibi ꝓpoꝛtōali s.

D. vī iſte apho. eē inutilis. nā ipſe ponit ꝙ tertiana ꝯtiᵃ ſit
piculoſa magis q̄ȝ iterpollata. hoc aūt erat notoꝛiū cuilibȝ.

Ad hoc rñdeo ⁊ dico ꝙ ipſe nō ponit talē cōparationē. nā
talis bñ foꝛet inutilis. ſȝ ē cōparatio talis ꝙ febꝛis tertia/
na ꝯtinua: eſt bñ moleſta ⁊ ſuſpecta ad moꝛtē ſȝ interpolla
ta tertiana nō ē moleſta. Ita ꝙ in ea timeať de moꝛte. nam
ipſa eſt vſqȝquaqȝ ſalubꝛis ſic dicit Auicē. in plurib' locis
4° can. Et nota ꝙ lȝ iſte aph. ſit ꝓpoſitus in febꝛe tertiana
cōtinua interpollata. tñ ē verus in oi cōtinua cōparata ad
ſuā interpollatā. nā ois febꝛis ꝯtᵃ cōparata ad iterpollatā
eiuſdē mātei ē piculoſa. D. pōt poni alius intell's in aph.
qui foꝛte vitatē hȝ lȝ nō videať comᵒʳ illū ponere. ⁊ ē talis
ſenſus ꝙ Hip. ponat hic ſolū cōparationē iter ꝯtinuas rōne
ſui defectus ⁊ ſui augmēti. v. g. febꝛis ꝯtinua q̄ in diatri/
tis. i. in tertijs diebus hȝ diminutionē. illa eſt ſalubꝛioꝛ illa
que in tertijs diebus hȝ augmētū ⁊ foꝛtitudinē, ⁊ hoc eſt iō

q2 motus tertianus ē̄ mām morbi per viā creticā vt plm ē propter inſtimulātē mām ɔcitātē n.ām.ſic dī 3° lib. de cre/ticis cap.8°.vñ ſi tūc nā invenit fortior ⁊ ꝑvalere ſup māz. ſine du° ē bonū ſignuz. ⁊ ſi invenit debilior ita ꝙ ſuccūbat eſt malū ſignū. ℭ D.pōt poni 3° intellectus.ſ.vt ſit dicere i diatritis.i.in diebus creticis vel indicatiuis: naz ſi in illis diebus egritudo ſupvaleat nāe malū eſt ſignuz.⁊ ſi natura ſupvaleat morbo eſt bonū ſignū.⁊ ꝓbat hoc per tex.Hip. in ꝓn° vbi dicit ꝙ opz te conſiderare ſingulos quaternos: qḋ ſi feceris vix aut nunq̄ falleris.

ℭ De 2° ꝟo du°.q2 ipſe vī ponere febrē interpollatā nō pi/culoſam.almāſor aūt ponit eā poſſe ſignificare mortez vel adducere.dicit.n.ꝙ febris quotidiana interpollata ē addu cens mortē.ℭ Ad qḋ dōm ꝙ hoc raro ɔtingit ⁊ illud qḋ raro ē.nō rūpit regulā medicie.ℭ Aut dic ꝙ ipſe nō cōpa/rat niſi febrē ɔtinuā ⁊ interpollatā q̄ ſunt eiuſdē māe.vnde quotidiana ɔti° ſemp ē periculoſior q̄3 iterpollata. ⁊ quar/tana ɔtinua ē piculoſior q̄3 iterpollata.⁊ hoc dico ſuppoſi/ta eq̄litate māe.nā ſi pauca mā faceret ɔtinuā quotidianā. ⁊ multa faceret interpollatā.poſſet eē mortalior iterpolla/ta q̄3 ɔtinua. max° ſi vtus patiētis ɔti° eſſet fortis.vñ opz ſemp ſupponi ꝙ oia alia ſint equa ꝑter ſitū māe.nā in vna. in venis.⁊ in alia extra venas.ℭ D. Gal. vī ponere cām ꝙ febris interpollata ſit non piculoſa q2 corpora mūdificant ab ea in quolibet parox°.ſ3 in epilepſia i quolibet parox° mūdificat corpus ab ea. ⁊ h3 maiorē interpollationē ple/rūq3 q̄3 febris interpollata.⁊ tñ ipſa ē piculoſa qñ poſt.25. annos veniēs eſt mortalis.ſicut dī in illo apho.5° particu/le.[Epilepſie qbus añ iuuētutē.] ℭ Ad qḋ dōm ē ꝙ epile pſia veniēs poſt.25.annos nō dī piculoſa niſi q2 eſt morb° lōgus ⁊ mēbri nobilis.ſ.cer°.⁊ trāſiuit tēpus in quo ōbuit curari p mutationē etatum.nulla.n.etas veniet poſtea que ſit cauſa cure ipſius.hoc autem non h3 locū in febre.

Qõ febris interpoſi/ta poſſit fi/eri pp apo/ſtema in/trinſecuz.

ℭ D. Gal. vī innuere ꝙ febris interpollata nō poſſit fieri pp apoſtema intrinſecū.cuius ɔ̄triū vī eē dictū ab almāſore li. 10.cap.de feb° cōmixtis ⁊ erraticis.dicit.n.ꝙ febris mixta pōt eē pp apoſtema renū. ℭ Ad hoc idē vī facere qḋ dicit Gal.in ɔ°° illius apho.[parox°.] nā ponit ꝙ apoſtemati in ſplene febricitāt de 4° in 4m.⁊ ad hoc facit qḋ dicit 4° can.fen p° tra° 4° de ſignis febriū apoſtematū.expſſe eniz ponit ibi ꝙ i apoſtemate itriſeco pt fieri febris iterpollata.

ℭ D. pz rōne. qñ ois febris cuius mā ē poſita extra venas facit febrē interpollatā. ſ3 mā febris apoſtematis ē poſita extra venas.ğ facit febrē iterpollatā.ꝙ aūt mā febris apo/ſtematis ſit poſita extra venas. pz qñ humor q eſt in apo/ſtemate ē cā illius febris.ille aūt humor ē extra venas. vt dī in tegni tractatu de cauſis cap.de apoſtematibus.

ℭ Ad ɔ̄triū pz inductione nā in ꝑipleumonia ⁊ pleu° ⁊ apate epatis ⁊ ſto° ⁊ cer°.⁊ veſice ⁊ matricis ſit febris continua.

ℭ Ad hāc q̄ōnē dōm ꝙ febris q̄ ſequit apoſtemata intrinſe ca vt plm ē ɔtinua.raro ꝟo eſt interpollata.nā qñ tale apo ſtema ē magnū vel ē in mēbris multū vicinis cordi.tūc fac febrē ɔtinuā.ſi ꝟo apoſtema nō ſit magnuz.⁊ ſit in mēbris remotis a cordē.tūc pōt facere febrē interpollatam. ⁊ hoc modo intelligunt auctoritates almāſoris ⁊ Auic. qñ dīt ꝙ in apoſtemate intrinſeco pōt fieri febris interpollata.rō tamē q adducebat ad hoc nō ē ꝟa.q2 ɔcludit ꝙ ois febris que ſequeret apoſtema intrinſecuz eſſet interpollata. ⁊ pp hoc ridēdū eſt ad eā ꝙ l3 mā febris apoſtematis ſit extra venas.ſicut materia interpollatarū. tñ nō ſimiliter ſe h3.q2 materia apoſtematis eſt cōcluſa in loco vno propter qḋ ſi apoſtema eſt magnū vel vicinū cordi.pōt facere cōtinuam reſpirationē fumi putridi ad cor.ſ3 mā febris interpollate generalis.cum ſit diffuſa in toto corpore:nō facit illam cō/tinuam reſpirationem putredinis ad cor.

ℭ Ad inductionem ꝟo que fiebat in contrariuz reſpondeo ꝙ non enumerauit ſufficienter omnia particularia.

ℭ Aphoriſmus. XLIIII.

ℭ Quibuſcūq3 febres longe:his dolores ⁊ pu ſtule ſiunt in articulis.

ℭ Quos febres lōge exercēt: iſs vel abſceſſus in articulo:vel labores decumbunt. Theo.

ℭ Quibus febres longe: his tubercula:vel la/bores in articulis fiunt. Leo.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Hoc aūt nō ſemper cōtingit:nec alia hꝫ.Cauſa ꝟo hoꝝ ē q2 diuturnitates morborū:aut ex materie multitudine ge/nerātis febres ſunt:aut ex groſſitudine ſua:ſiue frigiditate ſua:q̄ cū ɔtigerit:neceē ē multū tp̄s digerēdi: multo aūt tpe nā debilitata:ꝑ ɔueniētē regionē māz morbi nō valēs emit tere:a nobilioribus mēbris ad ignobilia mām morbi cogit trāſmittere:vñ ⁊ cāe ſunt apoſtematū:⁊ hoꝝ humorum in articulos deſcendentium:⁊ ex his dolores fiunt.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ In apho.ꝑcedēti poſuit Hip.cōparationē inter febres cō tinuas ⁊ interpollatas.mō docet ſignare per febres lōgas ſuper terminos eaꝝ.⁊ dicit ꝙ illi qui habēt febres longas neceſſario habebunt finē p puſtulas ⁊ dolores i articulis. ℭ Co°r in hoc apho.duo facit.nā primo coartat aph.2° po nit cauſam veritatis apho.durat ꝓma vſq3.[cā ꝟo hoꝝ.] Dicit ergo ꝙ iſte apho.nō eſt ſemp verus ſed in pluribus.

ℭ De 2° dicit ꝙ cā morbi longi eſt 3°.ſ. multitudo materie. ⁊ groſſities ⁊ frigiditas.iſta tria neceſſario febrē elongāt. cū aūt febris elongatur. vt plm contingit ꝙ materia tran/ſiuit ad articulos.⁊ ibidē ſiūt puſtule.ſi ad cutē adducant. aut dolores.ſi mā in lacertis ſit iūcturam circūdantibus.

Circa hūc apho.queritur de tex.⁊ de ɔ°°. de primo ſic. querit.n.an iſte puſtule ⁊ iſti dolores ſupueniant in lōgis febribus per viā creticā.an per alium modū. ⁊ vī ꝙ non per viā creticaz. qñ longe egritudines poſſunt ter/minari per paulatinā reſolutionē nō minus q̄3 per exiturā. vt dicitur ſupra in cōmēto illius apho. [febricitanti ſudo/res.] ⁊ in 3° de criſi per totū.ℭ D. dolores nō vīr eſſe de/terminatio cretica q2 cā criſis nō eſt niſi euacuatio vel exi/tura.ſicut dicitur primo de creticis.⁊ 3° de criſi.dolor autē nulla illarū ē.ℭ D.videt defectiue dicere in articulis fieri iſtas puſtulas.qñ frequētius ⁊ decētius debēt fieri in lo/cis glandoſis.ſ.circa aures ⁊ circa inguina vel aſſellas.

ℭ D.puſtule in articulis vīr fieri i morbis breuib°.qñ ſiūt in p° 4°.ſicut dī infra in cōmēto illius apho.[Quib° ſpes eſt ad articulos.] male ğ appropriauit puſtulas fieri in fe/bribus longis.ℭ Ad ꝓmū dōm eſt ꝙ arbitror eū loqui in hoc apho.de puſtulis creticis. Argumēto ad hoc ex cōmē to illius apho.infra.[Quibus ſpes.]

ℭ Ad id ꝟo qḋ opponebat dico ꝙ aph. iſte nō ē vlis ſm ꝙ co°r ponit. ℭ Ad 2m dico ꝙ hic per dolores debemus in/telligere illos dolores qui fiunt ex decurſu hu° ad iūcturas non peruenientes ad rupturaz exiture.tñ bene poſſunt re/poni ſub genere apoſtematū ꝓpter māe fluxū ⁊ eiuſdē col/lectionē in lacertis qui ſunt circa iuncturam.

ℭ Ad 3m dico ꝙ auctor ponēdo articulos.ſubintellexit car nes glādoſas.carnes etenim glādoſe ſunt apte ad recipiē duz ſupfluitates.q2 nāliter ſunt debiles ⁊ molles ⁊ ad hoc create vt ſupfluitates mēbroꝝ ꝑncipaliū recipiāt. Articuli aūt ſunt apti ad recipiendū hāc mām.ꝓpter ſpacioſitatem eorū ⁊ motū ipſorū q caliditatem inducit attrahentē. ⁊ hoc dico ſi iſti poſt morbuz laborauerint.⁊ hec dicta ſunt ſupra in cōmento illius apho.[laborioſis in febribus.]

ℭ Ad 4m dōm ꝙ apoſtemata cretica non fiunt in omnibus morbis breuibus.ſed ſolum in laborioſis.hic aūt loquit ꝺ febre.in genere.in illo autem aphoriſ.[Quibus ſpes eſt.] loquitur ſolum de laborioſis.

¶ De 2° ſic procedo. ponit.n. q iſte apho. dʒ itelligi in pluribus ⁊ nõ in oĩbus. hoc autẽ vĩ ſuperflue dictũ. qr generalr oĩ apho. ſufficit hre veritatẽ vt in pluribus. ſicut dĩ in illo apho. 6ᵉ pᵗᵉ. [Si omentum eruperit.] in cõmento.

¶ Ad qd dõm q apho. aliqñ proponit cum vniuerſalitate explicata. puta qñ ponit in eo ſignũ vlᵉ. ⁊ tunc ſine dubio bonũ eſt q in eius expõne addatᶠ determinatio q̃ vlitatem illã reſtringat. ſicut fecit Gal. ſupra ĩ 2° illius apho. 2ᵉ pᵗᵉ. [Quibuſcũqʒ iuuenibus.] Aliqñ vo apho. hʒ vlitatẽ ſolum implicitam que non explicatur per ſignũ vniuerſale. ⁊ tunc ſufficit illi apho. habere veritatem vt multum.

Utrũ mã fri⁹ ſit cã lõge egritudinis. ¶ P. ipſe ponit q cã lõge egritudinis eſt mã frigida qd nõ videtur eſſe neceſſarium. qm apoplexia ⁊ ſpaſmus de repletione ſunt de mã frigida. ⁊ tamen ſunt morbi peracuti.

¶ Ad qd dõm q apoplexia ⁊ ſpaſmus non ſunt morbi acuti pp qualitatẽ mãeſʒ pp nobilitatẽ mẽbri patiẽtis. in apoplexia.n. patiᶠ cerᵐ pp cuius paſſionẽ hanelitus impeditᶠ. impedimẽtũ aũt hanelitus grãde nõ põt pati nã longo tpe: ⁊ ẽt cerᵘ in ſe valde nobile mẽbrũ eſt qd nõ poteſt diu pati grãde nocᵐ qn termineᶠ ad bonũ vel ad malũ. in ſpaſmo aũt ſunt dolores vehemẽtiſſimi. ⁊ fit ẽt impedimẽtũ hanelitus pp lacertos pectoris qbus fit hanelitus. vñ his accidẽtibus mediãtibus fit morb⁹ breuis nõ pp q̃litatẽ mãe.

¶ P. poſſet fieri febris 4ᵃᵉ q̃ nõ trãſiret. 7. acceſſiones ſicut innuiᶠ ab Auic. 4° cañ. de febre q̃rtana vbi monſtrat eam terminandam interdum infra. 20. dies. erit ergo interdum quartana breuis. ⁊ tamen eſt de materia frigida.

¶ Ad hoc reſpõdẽdũ eſt q quartana generalr cõſiderata lõga febris eſt. ⁊ terminaᶠ numero mẽſiũ vl annorũ. ſicut dĩc Auic. 4° cañ. d q̃rtana. ⁊ ſi aliqñ inueniaᶠ breuis illẽ raro ɔtingit. qd ãt raro ɔtingit medicinalẽ regulã nõ corrũpit: d lõgitudie aũt ⁊ breuitate morbi ſatis dictũ ẽ ſupra in illo aph. [Quecũqʒ ex plenitudie.] ¶ Aphoriſmus. XLV.

¶ Quibuſcũqʒ ex febrib⁹ reſurgẽtibus: aut puſtule: aut dolores fiunt in articulis: hi amplioribus cibis vtuntur.

Theo. ¶ Quibus aut abſceſſus in articulos: aut dolores decumbunt ex febribus longis: iĵ cibo pleniore vtuntur.

Leo. ¶ Quibus tubercula: vel in articulis labores fiunt: hi pluribus vtuntur cibis.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Hic loquiᶠ de reſurgentibus ex egritudinibus q cũ accipiũt cibos plus q̃ʒ oporteat: neccẽ eſt naſcantᶠ morbi ex nimia plenitudine ſua: maxime cum virtus eorũ ſit defecta.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. pcᵗ. docuit hip. ſignare p lõgitudinẽ febris ſup puſtulas ⁊ dolores articulorũ. mõ docet ſignare p puſtulas ⁊ dolores articulorum ſup ſuperfluo cibo quo eger fuit vſus in cõualeſcentia. ⁊ planus eſt ſenſus.

¶ Coᵒʳ ponit ſolũ cãm veritatis. ⁊ dicit q qñ exeũtes egritudinẽ vtuntur ampliori cibo q̃ʒ debeãt. neceſſario opʒ q impoſterũ fiant eis puſtule ⁊ dolores in articulis.

Circa hũc aph. duᵣ. ſolũ de tex. ponit.n. q ad puſtulas vel labores facta in reſurgẽtibus ex morbis ſequiᶠ vſus cibi amplioris. ex qbus vbis innuiᶠ q cã illarũ puſtularũ vel dolorũ ſit vſus amplioris cibi. qd non vĩ eſſe necᵐ pot.n. aliqs a morbo reſurgere nec vti cibo ampliori ⁊ tñ hre puſtulas in articulis pp laborẽ ⁊ dolorẽ articulorum ⁊ reliq̃as mãe q̃ non bñ purgata fuit in feᵉ. ſicut dicit Gal. i 2° illi⁹ aph. [Quibuſcũqʒ reſurgẽtib⁹ ex morbis.]

¶ Ad qd dõm eſt q hip. ſupra in illo aph. loquiᶠ de exeũtibus febrẽ cũ fatigãt aliqd mẽbrũ. ⁊ nõ erat bñ mundificatum. hic autem loquitur in generali in quo ſufficit vt ſit veritas vt plm. ſicut Gal. dixit in precedenti cõmento.

¶ Aphoriſmus. XLVI.

¶ Si rigor inciderit: febre non deficiente: iam debili exiſtente virtute: mortale.

Theo. ¶ Si rigor accidit: per febrem non intermittẽtem: egro iam debili: letale eſt.

Leo. ¶ Si rigor incidat: febre non deficiente: egro iam debili: letale eſt.

¶ Commentum Galeni.

¶ Nõ dixit inciderint: ſi ac ſi iã ſit ⁊ añ non fuerit: inciderit enĩʒ q̃ñ ſemel euenerit vĩ ſignare. Si aũt diceret inciderint rigores multotiens eueniſſe ſignaret: ſed ſi ſemel euenerit non eſt certũ ſigᵐ mortis ſiue bone criſis: qr hec paſſio fit ex defectione vtutis. Rigor.n. in debilib⁹ factus: ⁊ intus ⁊ ẽt vtutẽ defeciſſe ⁊ calorẽ monſtrat: qd aliqñ eſt ſigᵐ mortis: ⁊ aliqñ ſequiᶠ criſis: q̃ ſi ẽt moleſta ſit: bonũ futurũ oſtẽdit. ſi aũt rigores multotiẽs euenerint: ⁊ febris nõ defecerit: lʒ virtus fortis ſit: nõ tñ laudabile erit: ſi debilis: mortale. Si.n. rigor purgationeʒ ſequaᶠ: ⁊ febris nõ diſſoluaᶠ neceſſe eſt corpus diſſolui: duab⁹ ex cauſis: aut ex defecta virtute: cõmotiões rigoris ⁊ eius moleſtatiões nõ patiẽtem aut ex purgatione augmẽtãte defectionẽ vtutis. Si vo rigor ſine purgatiõe fuerit: neqʒ hoc laudabile erit: duabus ex cauſis: hoc enim accidẽs eſt cã defectionis virtutis: vel ſignũ eſt caloris deficiẽtis: qr rigorẽ purgatio cõſueuit ſeq vomitus vel ſudor: q̃ cũ nõ adſunt debilitatẽ mõſtrãt vtutĩ.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cũ docuit hip. ſupra in multis locis ſignare p ſudorẽ ſup febrẽ. docet modo ſignare per rigorem ad quẽ aliquando ſequitur ſudor. ⁊ caſus eſt planus.

¶ Coᵒʳ circa hũc apho. ſic pcedit. nã pmo exponit hoc vbũ inciderit. 2° ponit cõparationẽ inter rigorẽ ſemel euenientẽ ⁊ multotiẽs. durat pᵃ vſqʒ. [Sed ſi ſemel euenerit.] 2° diuᵣ in duas. nã p ponit qualr ſignat vn⁹ rigor. 2° ponit qualr ſignant plures rigᵒʳ pᵃ vſqʒ. [Si aũt rigores.] Dicit ergo q hoc vbũ. inciderit. ſignat rigorẽ ſemel eueniſſe ſi aũt diceret. inciderint. tũc ſignareᶠ q rigor multotiens veniſſet. ⁊ hoc dico ſm noſtrã trãſlationẽ. ſʒ ſm trãſlationẽ burgõdionis poniᶠ dĩa inter iſta duo vba. ſ. inciderit. ⁊ incidat. ⁊ vult Gal. q hoc vbũ poſitũ in pterito demõſtret rigoreʒ ſemel venire. ſʒ poſitũ in pſenti demõſtrat rigorẽ multotiẽs venire. trãſlatio vo nr̃a planior erit. tñ nõ ẽ vis poſtq̃ʒ collocamus in intellctu. ſ. qr ipſe vult ſignare rigorẽ ſemel venire. ſi dicit inciderit. vel pluries venire ſi dicit incidat.

¶ De 2° dicit q ſi rigor ſemel veniat eſt dubiũ ſignũ. an ſequatur bona criſis vel mors. nã pot eẽ ſignũ mortis cũ debilitate vtutĩ. ⁊ pt eẽ ſignũ difficilᵣ criſis. ⁊ tñ erit ad ſalutẽ.

¶ De 3° dicit q ſi rigores ſint multi ſunt malũ ſignũ vlr. ſ. qualrcũqʒ ſe habeat virtus: ſpecialr vo. ſ. cũ virtute ẽ bili. ſunt ſignũ mortis. nã illũ rigorẽ aut ſequiᶠ euacuatio. ſ. per ſudorẽ. aut fluxũ vẽtris aut per vomitũ. aut nõ ſequiᶠ aliq̃ euacuatio cũ. ⁊ ſi ſequiᶠ cũ euacuatio. ⁊ febris nõ deficiat. eſt ſignũ mortis pter duo. ſ. pp rigorẽ moleſtãtẽ nãm ⁊ pp euacuationẽ debilitãtẽ nãm ſine defectu febris. q̃ ambo ſũt mala p viã cãe. ſi vo nõ ſequiᶠ euacuatio aliqua ẽ ẽt ſignũ mortis. ⁊ hoc 2ᵒ. ſ. per modũ ſigni ſolius. ⁊ p moduʒ cãe. p modũ quidẽ ſigni. qr ſignat virtuteʒ eẽ defectã nõ potẽtem materiam expellere que eſt mora. ⁊ per modum cauſe. qr rigor mltiplex ɔſternit vtutẽ ⁊ moleſtat eã. vñ ſeqᶠ mors.

Circa hunc apho. dubitatur primo de tex. 2° de cõmẽto. De tex. ſic. queritur enim an iſte apho. verificetur de rigore ſemel incidente vel non. 2° an rigor multotiens eueniens cum forti virtute ſit ſignum mortis vel nõ. De primo ſic agitur. videtur enĩʒ q nõ verificetur de ipſo. qr Auic. 4° cañ. cap. de ſignis pronoſticis per rigorẽ. dicit q forte apho. indicans non verificaᶠ de rigore ſel icidẽte.

¶ P. ad hoc idē vi facere qđ dicit co^m: naꝫ ponit ꝙ pōt eſſe cum criſi ad ſalutem. ⁊ tñ ſit criſis difficilis.

¶ Ad ꝯriū aūt vi ēē iſte apho. nā dicit īciderit. ⁊ hoc ſignat rigorē ſemel venire. ¶ Ad hoc dico ꝙ iſte rigor ſemel eueniens pōt ēē cū multa debilitate virtutis. ⁊ pōt ēē cū pauca debilitate ṽtutis. cū multa. eſt ſignū mortis. cū pauca qdē pōt eſſe ſignū difficilis ⁊ moleſte criſis. nā ſaluabit̄ eger cuius ſile ē de rigore diſcrito veniēte in die 6° qꝛ aliqñ pōt ēē cū ſalute. difficilis tñ ē criſis. ſic dictū ē ſupra in illo apho. [Quibuſcūqꝫ in febribus ſextanis.] ⁊ ſic p̄oſitū pꝫ ꝙ iſte apho. hꝫ veritatē in rigore ſemel eueniēte cū magna debilitate ṽtutis. d̄ rigore ṽo multotiēs eueniēte ṽificat̄ ſimplr.

Cū rigor multiplicatur ꝯ ṽtute forti ſit ſignū mortis.

¶ De 2° ſic agit̄. vꝫ. n. ꝙ multiplex rigor cū forti virtute nō ſit ſignū mortis neċio. qꝛ. d. Gal. in ꝯ^{10} īfra pt^a vlt^a. ꝙ forti nature nihil reſiſtit. ergo non erit ſignum mortis.

¶ D. Gal. in ꝯ^{10} qñ loquit̄ de rigore multotiēs veniēte. non dicit mortale. ſed dicit ꝙ nō eſt bonū ſignū. ⁊ hoc ſignat nobis ꝙ nō ē ſignū mortis neceſſario. ⁊ idem dicit Auicē. 4° can. cap. p̄fato. dicit. n. ꝙ nō ē bonū ſignum. ſꝫ. d. mortale.

¶ Ad ꝯriū ſic agit̄. nā cū vnus rigor ē cū debili virtute ē ſignū mortis ḡ multus rigor dꝫ abijcere de ṽtute forti in tm̄ ꝙ adequet̄ illi. nā ſi virtus fortis. ſit dupla ad ṽtutē debilē. tunc ſi vnus rigor eſt ſignū mortis. tres rigores neceſſario facient ⁊ ſignificabunt mortem.

¶ Ad hoc dico ꝙ virtus pōt dici fortis. duob^9 modis vno ſcꝫ cōparando ad morbū qꝛ dicat̄ virtus fortior morbo. ⁊ tūc ſi ꝯtingerent mille rigores. nō eſſent ſignū mortis. qꝛ ī tali morbo nō ē poſſe mori niſi ꝯtingat error. ſicut in ꝯ^{10} 2^i ꝯm^e. Alio mō pōt dici ṽtus fortis quoad abſolutā ꝯſiderationē. ſic dicimus. iſte eger hꝫ fortē ṽtutē. ⁊ in tali fortitudine ṽtutis poſſe eſt mori. nā ꝓlōgatur mors ſicut dꝫ in ꝯ^{10} 2^i ꝯm^e ſup illo cap. [putredo cholerica.] ⁊ idē dicit Auic. 4° can. cap. de ſignis malis. Dicit. n. ꝙ ſigna mala ſi ſunt cum forti ṽtute ſignant mortē in lōgo tpe. ⁊ ſi ſint cū debili ṽtute demōſtrāt mortē in breui. ſi ḡ virtus ſit fortis. ⁊ rigores multiplicent̄ plus ꝙ̄ ſit poſſe ṽtutis. tūc erūt ſignū mortis. [Si rigor inciderit.] hūc eūdē apho. ponit Auic. 4° can. ſub his ṽbis. [Et de rigore ē q ſignat mortē. ⁊ ē ille quem ſequit̄ debilitas ṽtutis ⁊ caſus caloris innati ⁊ ſiccitas.] ⁊ expone. [inciderit] .i. infra debitū tēpus euenerit. naꝫ ſi digeſta mā venerit. ē ſignū bonū. Sicut dic̄ Auic. cap. d̄ rigore. ⁊ Hip. īfra. [A cauſone habito.] Et ſic nota ꝙ rigor dꝫ 3^r venire in febre cōtinua. ſ. in p̄nc° eius puta qñ incipit primus parox^9 eius. ſicut dic̄ Auic. 4° can. cap. d̄ febrib^9 putridis in gñali. 2° mō venit qñ ē ſignū mortis. ſ. qñ ꝯtingit ꝑꝑ defectū ṽtutis ⁊ impotētiā nāe nō potētis expellere mām in ſtimulātē eā. ⁊ de hoc loquit̄ hic. 3° mō ꝯtingit rigor creticus bonus d̄ quo loquit̄ Hip. cū dicit. [a cauſone habito.] ⁊ ſic ois rigor gñaliter q ſupuenit febri ꝯtinue eſt aut ſynthomaticus. aut creticus. ſynthomaticus qdē ē 2^x. vnus qdē p̄ueniens. ſ. ille q p̄uenit febrē cōtinuā in p̄nc°. ⁊ alius eſt incidēs. ⁊ ē ille q venit añ ſigna digeſtionis cū debilitate ṽtutis. Et p̄ueniēs qdem rigor ē ſignū egritudinis mortalis. vel piculoſe. ſꝫ nō mortalis. qꝛ ſignat ꝙ nā fugit mām in p̄nc° morbi. ſic Auic. dicit in p̄allegato cap. rigor ṽo creticus bon^9. dꝫ rigor ſupueniēs. ſ. qñ mā iā digeſta ē.

¶ De ꝯ^{10} du^r. de dῖa q̄ ponit̄ inter hoc ṽbuꝫ. incidat ⁊ inciderit. qm̄ dῖa quā Gal. ponit vꝫ ēē nulla qm̄ ambo iſta ṽba ſunt ſingularis numeri. numerus aūt ſingularis vnitate cōtētus ē ad ṽitatē ſic numerus pluralis neceſſario requirit multitudinē. ¶ Ad hoc dōm ē ꝙ quātū ē ad gñalē moduꝫ ſignandi q debet̄ numero ſingulari bñ ꝯfiteor ꝙ inciderit ⁊ incidat equalia ſunt. ſꝫ quātū ad ſpālē modum ſignandi. dῖa eſt. qm̄ tēpus p̄ſens hꝫ in ſe ꝯfuſionē triū tēporū. ſ. preteriti ⁊ futuri ⁊ p̄ſentis ligātis illa duo. ſicut dicit p̄ſcianus ī maiori volumine de ṽbo. ⁊ ſic p̄ſens eſt aptū cōfuſioni ꝑꝑ quā pōt cōprehēdere multa. p̄teritū aūt eſt determinatuꝫ ⁊ preciſum. ⁊ hoc atteſtat̄ ꝯſuetudo ⁊ modus loquendi. naꝫ de aliquo q ꝯſueuit multū comedere dicimus iſte multum comedit. de illo ṽo q aliqñ multum comedit dicimus iſte multū comedit. [Et aliqñ ſequit̄ criſis que ⁊ ſi moleſta ſit bonū oſtēdit futurū.] ſꝫ ꝯ. hec. n. ṽba Gal. debēt ſupponē verba poſita in apho. h̄ autē ſunt duo. ſ. ꝙ febris nullo mō deficiat. ⁊ ꝙ corpus ſit debile. his aūt duob^9 exiſtibus ponat̄ ꝙ fiat vnus rigor. talis inqꝫ rigor nō vꝫ poſſe bonā ſignificare criſim. qꝛ cū bona criſi febris deficit in toto vl in parte. hic aūt nō deficit. Itē talē rigorē nō p̄ceſſit ſignū digeſtionis. nā corpus ē debile. vbi aūt ē ſignū digeſtionis non eſt poſſe corpus ēē debile. cū digeſtio demōſtret dñium nāe ſup māꝫ morbi. criſis aūt veniēs nō p̄cedēte ſigno digeſtionis nō pōt ēē bona. ¶ Ad qđ dōm ꝙ ṽba Gal. debēt intelligi de rigore abſolute nō coartato ad ſuppōnē illaꝝ duarū cōdictionū. ſ. indeficiētis febris ⁊ debilitate corporis: intēdit. n. Gal. p h̄ ṽba coartare rigoreꝫ in hoc apho. poſitū ad rigorē pluries veniētē. ⁊ ſic videbat̄ ṽbis cōibus de rigore vt veniret ad illū q ab hyp^e intendit̄. ¶ Aut dic ꝙ criſis illa nō ſequit̄ tūc imediate poſt illū rigoreꝫ: ſꝫ lapſu tēporis poteſt natura cōfortari aliqualiter ſuper materia morbi. ⁊ fiet tunc criſis bona cum malis accidentibus.

¶ Ad id aūt qđ opponebat̄ 2°. dico ꝙ lꝫ ṽtus ſit debilis debilitate gñali. nō tñ ē debilis quoad māe digeſtioneꝫ. dico eniꝫ ꝙ mā ē aliqualr̄ digeſta. ſꝫ nō pfecte. nā ſi eſſet cōplete digeſta. nō ſequeret̄ criſis moleſta. ¶ Uel dic ſicut dixi ad primū arg^m. ꝙ nō opꝫ ſupponere illas duas cōdictiones. [Si debilis mortale.] ſꝫ ꝯ. nā inter duos rigores ⁊ vnū rigorē nō ē dῖa niſi in debilitate quā facit vnus rigor additus ſup p̄mū. h̄ aūt debilitas. nō vꝫ ēē tāta ꝙ ꝑꝑ hoc ſignificetur mors de neceſſitate. nam cum vno rigore ſaluatur.

¶ D. in rigore febris cōtinue expellit̄ mā de venis extra venas. h̄ aūt trāſlatio vꝫ eſſe bona qꝛ ſit de mēbris nobilibus ad minus nobilia. ergo quāto plures fuerint rigores tanto melius erit. qꝛ trāſlatio pluris māe ē melior ꝙ̄ paucioris.

¶ Ad p^m dico ꝙ additio 2^i rigoris ſup p^m. nō ſolum ē mala ꝓpter additionē debilitatis: ſꝫ ēt qꝛ ſignat̄ maior quātitas māe ſynthō^{ci} more. q̄re multiplicat̄ in malicia per moduꝫ cauſe. ⁊ p modū ſigni. ¶ Ad 2^m dico ꝙ trāſlatio māe de venis ad extra venas lꝫ ſit aliqualr̄ bona p viā cāe in quātuꝫ mutatur ad locū minus nobilē. tñ addit in malicia p modū cāe aliquo mō. qꝛ debilitat virtutē p̄us debilem exñtē ſine deficiētia febris. Itē addit in maliciā p modū ſigni qꝛ ſignificat mām eſſe tātā. ⁊ ſic furioſam ꝙ nā dñari nō poteſt.

¶ Aphoriſmus. XLVII.

¶ Excreationes ſi in febribus nō deficiētibus: liuide: vel ſanguinee: ⁊ fetide: ⁊ fellee ſint oēs: male ſunt. Egeſte ṽo bene: bone ſunt: ⁊ ſm̄ ſeceſſum: ⁊ ſm̄ vrinas. Si vero non aliqđ vtiliuꝫ egrediatur per hec loca: malum.

¶ Excreationes in febrib^9 nō interpellatis: liuide: aut cruēte: aut fetide: aut biliose: oēs ſunt male: ſꝫ ſi bñ excernunt̄: ſalutares ſunt. Deiectiōes ēt: ⁊ vrine: iuuāt: q̄ cōmode exeūt. At ſi nihil cōmode p ea loca excernit̄: malo eſt. Theo.

¶ Excreatiōes in febrib^9 nō intermittētib^9: liuide: cruente: fetide: oēs male: ⁊ biliose. Et ſi bene exeunt: ſiue per alui excreationem: ſiue p vrinas: bone. Si ṽo non aliquid eoꝝ que iuuant per hec loca excernitur: malum. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Scđm ꝙ apho. dꝫ ēē breuiloquꝰ deberet abbreuiaſſe oēs purgationes que ex mala mā ſunt: ⁊ bñ purgātes ſunt iſti

mo laudabiles. Sʒ nūc Hip. alr̄ intendit. Mōſtrauit enī; tria gña purgatiōis. vnū ex ore cū excreatiōe. alterum cum egeſtiōe. 3ᵐ cū vrina. Poſtq̄ inueſtigauit ſpēs purgationis cū ſcreatione dicens. Liuide ſanguinee fetide ⁊ cholerice: īgne oīa ſcreationi ſunt attinētia. Et ſi. n. malam mām purgātia qualitates malas fuiſſe mōſtrāt in purgato corpore: tñ aliqñ purgatio ē ſicut purgatio erugīs in putrefacto; ſpate q̄ nō iuuat morbū illū cui⁹ cā exiuit. Aliqñ exit purgatio illa ſicē ſanies rupti apoſtēmatis aquā ſequit̄ mundificatio laudabilis mēbri infirmi. Signa ꝟo bonū eſſe qđ egredit̄ mōſtrāt aſſumētī mācī maturitas, corporis tolerātia: ⁊ ſubſequēs īfirmi leuitas: ⁊ morbi nā: tps quoq; ⁊ etas: regio: ⁊ īfirmi nā. Finis ꝟo hui⁹ apho. in libris iuenit̄ duob⁹ modis. Unus talr̄ ſicut hic ſcript⁹ ē. Si ꝟo nō aliqđ egrediat̄ vtilium per locos hos: malum. Alij libri carēt nō. Si vero aliquod vtilium egrediatur: malum.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ In pc̄ᵗ apho. docuit ſignare ſup febres ꝯtinuas per rigore. mō docet ꝑ excrētia ⁊ hʒ apho. duas ptes. nā p̄ ponit ſigna ſumpta a ſuperfluitate mēbrorū ſpūaliū. 2ᵒ a ſuperfluitate nāliū. durat pᵃ vſq;. [⁊ ſm ſeceſſus.] ℭ De pᵃ dicit q̄ excreationes liuide ſiue cholerice aut fetide aut ſanguinee ſūt mala ſigna in febre ꝯtᵃ. ſi ꝟo emittant̄ bñ ſunt bona ſigna.

ℭ De 2ᵃ dicit q̄ ſuperfluitates emiſſe ꝑ ſeceſſum ⁊ ꝑ vrinā. ſimr̄ ſe hñt ſicē excreationes. nā ſi emittant̄ ꝑ ſeceſſuʒ aut emittātur ꝑ vrinā bono mō ſunt bonū ſignū ſʒ ſi emittant̄ male ſūt malū ſignuʒ. ℭ Pōt tñ alr̄ diuidi hic apho. vt dicat̄ q̄ iſte apho. diuidit̄ in. 2. ptes in quaꝝ pᵃ docet ſignificare ꝑ excrētia male qualitatis bñ vel male emiſſa. in 2ᵃ ꝟo docet ſignificare ꝑ excrētia bone qualitatis durat pᵃ vſq;. [Si ꝟo nō aliqđ.] pᵃ diuidit̄ in duas in quaꝝ pᵃ docet ſignare ꝑ excrētia a mēbris ſpiritualib⁹. in 2ᵃ ꝑ excrētia a mēbris nālibus. durat pᵃ vſq;. ⁊ ſm ſeceſſus. Dicit ḡ de pᵃ q̄ excreationes liuide ⁊ ſanguinee ⁊ fellee ⁊ fetide male emiſſe oēs ſunt mala ſigna. emiſſe ꝟo bñ. ſunt bona ſigna. ℭ De 2ᵃ dic̄ q̄ p̄dcē māe emiſſe ſm ſeceſſum ⁊ vrinā bñ emiſſe. ſunt bona ſigna male emiſſe ſunt mala ſigna. ℭ De 3ᵃ dicit q̄ ſi per iſta tria loca emittat̄ aliqđ vtile corpori illud ē malū quocūq; mō emittat̄ qm̄ qđ vtile ē cor̄ⁱ. nūq̄ pōt bñ emitti. Et nota q̄ ſʒ 2ᵃ lectura ꝟa ē ſm q̄ finis apho. ſcribit̄ affirmatiue pᵃ ꝟo lectura ē ſʒ q̄ ſcribit̄ negatiue. Scriptura aūt affirmatiua vr̄ mihi melior. ſʒ Gal. plus placeat negᵃᵃ. Affirmatiua. n. facit apho. cōprehēdere maiorē ſniam q̄ʒ negaᵃ. qm̄ cōprehendit oīa excrētia a corꝑe ſiue vtilia cor̄ⁱ ſiue inutilia. ⁊ ponit inutilia 2ʳ exire. bñ ⁊ male. vtilia ꝟo vnoᵒ mō. ſ. ſp male.

ℭ Conᵒʳ circa hūc apho. ſic ꝓcedit. nā p̄ ponit correctioneʒ apho. q̄ poterat melius ꝓponi. 2ᵒ ponit diuerſos modos excūdi ſuperfluitates. 3ᵒ ponit ſigna diſtinctiua īter illos modos. 4ᵒ ponit diuerſitateʒ ſcripture. durat pᵃ vſq;. [Si. n. nāz mala.] 2ᵃ vſq;. [Signa ꝟo.] 3ᵃ vſq;. [finis h⁹ apb.]

ℭ Dicit ḡ ſic de pᵃ q̄ ſi Hip. voluiſſet. potuiſſet meli⁹ poſuiſſe hūc ſermonē ſub forma apho. nā potuiſſet dīc oīa mala mā de corꝑe. bono mō exiēs ē bonū ſignū ⁊ malo modo exiēs. malū ſignū. ſʒ ipſe nō ſic fecit imo poſuit. 3. purgatiōes. ſ. per ſputū per egeſtionē ⁊ per vrinā. ⁊ euacuatiōes ꝑ ſputū diuiſit i. 4. ſpēs. ℭ De 2ᵒ dicit q̄ oīs mala mā ꝺ cor̄ᵉ exiēs demōſtrat in cor̄ᵉ malā eē qualitatē. ſʒ hec pōt dupliciter mōſtrari. ſ. bono mō ⁊ malo ſicꝫ videm⁹ in apoſtemate. naʒ aliqñ exit erugo ab eodē indigeſta. ⁊ tūc nō exit bono mō ⁊ nihil ꝓdeſt. Aliqñ exit de apoſtemate bona ſanies q̄ ꝓdeſt. vñ 2ʳ poteſt de corꝑe ſuperfluitas exire. ſ. bene ⁊ male.

ℭ De 3ᵒ dicit q̄ ſigna diſtinguētia euacuatione ꝫ male māe bñ factā ⁊ male factā ſunt. 8. ſ. digeſtio māe. facilis tollerātia euacuationis. ⁊ ſubſequēs leuitas infirmi. nā morbi. ⁊ tempus ⁊ etas ⁊ regio. ⁊ natura infirmi.

ℭ De vltima dicit q̄ finis iſtius apho. inuenit̄ cū negatiōe ⁊ ſine ea. cū negatione ſicut apho. ſcriptus eſt. ⁊ ſine negatione vt dicat̄. ſi aliqđ vtiliū egerat̄. ſʒ pᵃ ſcriptura melior ē.

Circa hunc apho. du̾. mārie de tex. inde. Cū aliqñ pat̄ apoſtema in mēbris vitalibus excreatio liuida ē mala. q̄ ſignat mortificationē ⁊ caloris inati extinctionē. nā hoc mō cōtingit color liuidus ſicut dicit Gal. in ꝯᵗᵒ 2ᵉ ꝓnᵒ ſup illo. §. [At ſi color huius vngues.] ⁊ in ꝯᵗᵒ p̄mi ꝓnᵒ ſup illo. §. [vt ſi nares acute.] ℭ Sed querit̄ q̄re nō poſuit colorē nigrū. ℭ Ad hoc aūt rn̄deo q̄ relinquit̄. naʒ niger color nō ſolū ē malū i ſputo ſʒ mortale. [Aut ſanguinee.] ſed vr̄ q̄ ſputū ſanguineū ſit bonuʒ in p̄nc° pleureſis. nā hoc dicit in ꝓnᵗᵒ cap. de ſputo ⁊ in ꝯᵗᵒ illi⁹ apb. paroᵒᵒ.

ℭ Ad hoc aūt rn̄deo q̄ ibi nō fuit locutus de ſputo ſanguineo puro ſʒ de illo ſputo qđ eſt ſubrubeū qđ eſt de ſubtili ⁊ aquoſo ſanguine vbi ē mixta ſaliua cū ſanguine hic aūt loquit̄ de ſanguine puro. [Et fellee.] Iſ̄ male ſunt q̄ ſputuʒ purū ſimpliciter eſt malū. ſignat̄. n. nimia eſſe materia cholerica q̄ ſola facit ſputū. ⁊ ſignat nimiā caliditatē in corꝑe ſicut dī in ꝯᵗᵒ 2ᵉ ꝓnᵒ cap. de vomitu. ⁊ de ſputo. [⁊ fetide.] cā eſt q̄ ſignat corruptionē hu̾. ſicut ponit Gal. in ꝯᵗᵒ ꝓnᵒ in pluribus locis. [Egeſte ꝟo tñ bone.] hoc dictū pōt referri 2ʳ. vno mō ad excreationes. vt ſit ſenſus q̄ māe p̄dcē 4ᵒʳ. Si emittant̄ per ſputū bene ſunt bonū ſignū. ⁊ hoc vr̄ cōfirmare Gal. in cōmēto qm̄ corrigit hyᵖᵒ q̄ debuit dixiſſe aphoriſtice loquēdo: oīs mala mā de corpore egrediens ē bonū ſignū. Alio ꝟo mō pōt referri ad ſequētē orationeʒ. vt intelligat̄ q̄ 4ᵒʳ p̄dicte materie lʒ ſint mala ſigna i ſcreatu. emiſſe tñ per ſeceſſuʒ ⁊ vrinā emiſſe bñ. ſunt bona ſigna. ſed prior lectura vr̄ melior. Sʒ circa p̄mā expōnē opponit̄ nō. n. vr̄ q̄ tales materie vnq̄ʒ poſſint bñ emitti per ſputū qđ pʒ vna rōne generali ⁊ alia ſpeciali. generali ſic. naʒ oēs ille materie ſunt indigeſte. liuida nāq; materia rubea ⁊ fellea ſunt indigeſte q̄ ſunt pure ⁊ ſimplices. qđ aūt digeſtuʒ eſt dʒ eſſe cōmixtū. ſicut dicit Hip. ⁊ Gal. in 2ᵒ ꝓnᵒ cap. de vomitu ⁊ cap. de ſputo. dīt. n. q̄ per ſputum ⁊ per vomituʒ nihil dʒ emitti puruʒ. Itē res fetida nō eſt digeſta ſʒ corrupta. fetor. n. corruptionē ⁊ putredinem ⁊ nō digeſtionē oſtēdit ſicut dī in cōmēto p̄mi ꝓnᵒ in fine ⁊ in cōmēto ſcđi cap. de egeſtione. ⁊ cap. de vrᵃ. Itē Auic. 3ᵒ can̄. fen 10ᵃ cap. de ſputo in gn̄ali dicit q̄ male māe emittunt̄ ꝓpter multitudinē nō ꝓpter maturitatē. ſunt ergo oēs ille 4ᵒʳ māe indigeſte. qđ aūt ē indigeſtū ē ſynthomatice emittit̄ ⁊ non bñ.

ℭ 2ᵒ. pʒ rōne ſpāli inducendo per ſingulas ſcreationes. liuida nāq; excreatio nō vr̄ bñ emitti poſſe. q̄ color liuidus ſignificat mortificationē caloris innati. Itē ſanguinea excreatio ſemper eſt mala. ſicut dicit ille ſuperior apb. [Sanguis ſurſum.] Itē in cōmento ſcđi ꝓnoſticoꝝ ſuper illo. §. [Sputum ſubſanguineum.] dicit. n. q̄ dignum eſt vt homo abhorreat ſputum ſanguinis puri. ſignificat enim rupturam vene. Itē fellea excreatio vituperatur ab hyᵉ in ſcđo ꝓnoſticoꝝ cap. de ſputo. dicit. n. q̄ rubeū omnino eſt moleſtuʒ ⁊ ibi Gal. exponit rubeum factum a cholera. Item excreatio fetida vituperatur ab Auic. 3ᵒ can̄. fen 4ᵃ cap. p̄allegato.

ℭ Ad omnia ſupradicta ſic reſpondenduʒ eſt q̄ Hip. tetigit in hoc apho. duas malas qualitates in ſputo. ſ. colorem ⁊ odorem. colorē quidē poſuit triplicem. ſ. liuidum atteſtantem humori frigido. ſ. mixto ex flegmate ⁊ melᵃ. ⁊ ſanguineum qui atteſtatur ſanguini. ⁊ felleum qui atteſtatur cholere. ⁊ odorem fetidū qui atteſtat̄ corruptiōi cuiuſcūq; humoris: vnde dico q̄ iſte materie ſeruantes iſtas proprias qualitates nunq̄ʒ ſunt digeſte nec bene poſſunt emitti. ſed ſi recipiant alterationem et mutationem in colore verſus albedinē. ⁊ ſubſtātia ꝟſus eq̄litatē ⁊ fetore. ita q̄ remittat̄ vel deſtruat̄ tūc dicūtur bene egeſte. ⁊ poſſunt eſſe bonum ⁊ laudabile ſignū. ⁊ hoc probat̄ q̄ Gal. in cōmento. dicit q̄ digō demōſtrat bonā eē purgōnē iſtaꝝ malaꝝ mārū. ⁊ ex hoc pʒ ſol'o ad oia ſupradicta. [Et ſʒ ſeceſſuʒ ⁊ ſʒ vrinā.]

ℭ Sed ꝯtra hō opponit̄. nā ſanguis nō videt̄ q̄ poſſit eē ho-

nū ſignū: neqꝫ ꝑ vrinā: neqꝫ ꝑ ſeceſſum. nā dicit Gal. de acci
dēti ⁊ mor. li°6°. ꝙ oīs ſanguis exiens de corpe eſt cōnā̄
niſi ſit de mēſtruis. Itē Iſaac in p̄ li° elimētoꝝ dicit oīs ſāguis
exit p̄ter nām̄: niſi ꝑ nares: aut ꝑ mēſtrua. Itē ſanguis exiēs
in diſſinteria: ⁊ ſanguis egrediēs ꝑ vrinā nō pōt ſignare ni
ſi malū: nā aut in epate: aut in renib⁹: aut in veſica leſionez
ſignt vel in aliq̄ alio mēbro iteriori. ¶ Ad h̄ p̄t dici: ꝙ Hip.
loqtur de iſtis materijs qñ bono mō exeūt: ille aūt de qb⁹
opponis nullo mō bñ exeūt: ⁊ tñ q̄res quō iſte māe poſſūt
bñ ꝑ ſeceſſuz: ⁊ ꝑ vrinā purgari: niſi ſit ꝑ emorroidas: aut
ꝑ qſdā venas itestinoꝝ: ſic̄ ponit Gal. 9° de ige. ſa. ⁊ i apho.
ſupiori dcm̄ eſt: vbi dixit ſāguis ſurſuz ⁊c̄. ꝑ vrinā ꝟo p̄t
ſāguis exire vtilr: qñ ſanguis coagulatus retineret̄ in vijs
vrine: ⁊ leſionē faceret: vel qñ ꝑ viā creticā exiret: ſic̄ ɔtigit
in febrib⁹ ſāguineis: qñ emittitur vrina ſanguinea. vt dī p̄
cañ. de colorib⁹ vrine: ⁊ in nimia replōne venaꝝ: ſicut dī 3°
cañ. cap̄ de mictu ſāguinis. Cholʼa ꝟo ꝑ ſeceſſum pōt vtilr
exire qñ patit̄ qs egritudinē cholericā puram: ⁊ ꝑ vrinā ſilr
deſcēdit mixta cū vrina. ⁊ h̄ ſi fiat poſt digōnē mãe. ¶ Sed
de liuida ⁊ fetida mā qd dicem⁹: ⁊ nūqd poſſunt iſte mãe vti
liter exire: ⁊ vī ꝙ nō: q2 inuenimus ſemꝑ Hip. ⁊ Gal. vitupa
re in egōne ⁊ vrina tales diſpōnes. ¶ Ad h̄ rñdeo: ꝙ pñt ta
les mãe vtilr exire rōne cāe: q2 remouet̄ de corpe cā mala:
tñ ſemꝑ ſignt egritudinē: ⁊ malam diſpōnē eē vel fuiſſe in
corpe: tñ ſine ſyntomate: ſꝫ bono mō exeūt de corpe: bone
ſunt. liuida ḡ egeſtio ſi ɔtingat ꝑꝑ mortificationē mēbroꝝ
ſemꝑ eſt mala: ſꝫ ſi ſit ꝑꝑ humorē melācū mixtū cū ſtate: tūc
pōt eē bonū ſignū: ⁊ ſilr ſi emittat̄ ꝑ vrinā tali mō. ſilr aūt
intellige de his materijs fetidis. ¶ P̄. ſi volum⁹ ſuſt inere
ſc̄dam expōnē eius qō dixit egeſte: pōt q̄ri que eſt cā ꝙ iſte
mãe egreſſe ꝑ ſputū ſimplr ſūt male: ſꝫ ꝑ ſeceſſum ⁊ vrinam
poſſunt eē bone. Et vī ꝙ poſſint eq̄lr eē bone ꝑ ſupiorē p̄tē
ſicut ꝑ iferiorē: q2 mala mā de corpe pōt purgari eq̄lr per
partē ſupiorē ⁊ iferiorē. ¶ Ad h̄ aūt rñdeo: ꝙ ſāguis nūq̄
pōt de ſupiore p̄te venire vtilr: q2 erit neccio de vena rupta:
aut in pectore: aut pulmone. ⁊ h̄ eſt ſimplr malū: ſic̄ dicit
ſupior apho. ſꝫ de p̄te iferiori pōt vtilr exire ꝑ emorroidas:
ſicut dcm̄ eſt. Sꝫ alie mãe excreate nō ſūt bonū ſignū: q2 de
pectore nihil dꝫ exire purū: niſi cū ſputo ſano admiſceat̄:
ſic̄ dī in ꝓno. ⁊ in ɔ¹°: ⁊ ſi dicas aliqñ ſanies exit ꝑ ſputū: ⁊
eſt fetida: q2 oīs ſanies fetet: ſic̄ dicit Aui. cap̄ de hipoſtaſi
⁊ tñ eſt bonū ſignum aliqñ in empicis. ¶ Ad h̄ dic: ꝙ lꝫ ſa
nies ſimplr feteat: tñ cōparata iter ſe dī fetida ⁊ nō fetida:
ſm̄ maiorē ⁊ minorē fetorē. ¶ Uel alr dic ad totā hāc q̄ō
nem: ꝙ hic loqtur autor de excreatione: que accidit ꝓp̄
febres: ⁊ talis eūatio nō pōt: ſm̄ nām̄ fieri ꝑ mēbra ſpūalia
cū ſint nobilia: ſꝫ pōt fieri ꝑ vrinā ⁊ ſeceſſum: cū ſint mēbra
vilia diſpoſita ad totius corporis eūationem nālr: ⁊ hec cō
firmant̄ per illum apho. ⌈vndecūqꝫ natura repit.⌋

¶ Aphoriſmus. XLVIII.

**¶ In non deficiētibus febribus: ſique qdē ex
tra frigida fuerint: que ꝟo interius ardeant: et
ſitim habeant: mortale.**

Theo. **¶ In febrib⁹ non iterpellatis: ſi ꝑtes exteriores
inalgeſcūt: iteriores vrunt̄ ⁊ ſitiunt: letale eſt.**

Leo. **¶ In febrib⁹ nō itermittētib⁹: ſi ꝑtes exteriores
fridẽ: iteriores vrunt̄: ⁊ ſitim h̄eant: letale eſt.**

¶ Commentum Galeni.

¶ Opꝫ iueſtigari ſi hec accidētia pñt eē in febre deficiēte.
ego. n. hec accñtia neqꝫ vidi neqꝫ eē cognoui: niſi i febrib⁹
Spōdilis locus. ꝑacutis ⁊ ɔtinuis ſi ꝑiculoſe ⁊ peſſime ſint: ſic̄ in febrib⁹ ſlp
parijs in alijs nō: neqꝫ in acutis febrib⁹ ſaiubrib⁹: neqꝫ in ter
tianis q̄ calidiores ſūt alijs. Qō ꝟo iūxit cū diceret. Nō defi
ciētib⁹ nullā diſtam iter alias ⁊ lipparias intellexit. Sꝫ ſicut
cū dixit. In ſpōdilib⁹ nō ſolū in ſpōdilib⁹ dixit: ſed ſpōdili
bus dorſi: mōſtrat ſe itēdiſſe nuſq̄ ſpōdiles: niſi i dorſo eē:
ita ⁊ hic ſi iteriora ardeāt: mortale i qbuſdā febrib⁹ ſolū. ſ.
nō deficiētib⁹ intēdit. Cā hoꝝ accidētiū apa eſt calidiſſimū
de genere flegmonū ⁊ heriſipilarū q̄ ſunt cā ſanguinē tra
hēdi ad locū mēbri vbi apa ſit: vñ ⁊ icēdunt̄ iteriora ⁊ cu
tis frigeſcūt exteriora: ſic̄ vī in initio rigoris in febrib⁹.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In p̄cedēti apho. docuit ſignare ſup febres indeficiētes ꝑ
exeūtia a corpe: in h̄ ꝟo aph. docet ſignare ꝑ q̄litatē corpis
mutatā: ⁊ planū eſt qō dī. ¶ Circa hūc apho. Gal. duo. f.
nā p̄ ponit expōnē h⁹ dicī ⌈In nō deficiētib⁹ febrib⁹ ſi q̄ qdē
extrema. ⌋ 2° ponit cām q̄re frīdant̄ in iſtis feb. extrēa: ⁊ ꝑ
ɔñs ponit cāz apho. durat h⁹ vſqꝫ ⌈cā hoꝝ accñtiū. ⌋ ¶ Cir
ca p̄ᵐ duo notat. nā p̄ ponit vnā q̄ōnez ⁊ rñdet. 2° rñdet cui
dā dubitationi q̄ ſequet̄ ex rñſione illi⁹ q̄ōnis. durat h⁹ vſqꝫ
⌈qō ꝟo iūxit. ⌋ ¶ De p̄. d. ꝙ dubita° eſt an iſta accñtia. ſ.
fridītas extremoꝝ ⁊ arſura iterioꝝ cum ſiti mortē ſignātia
poſſint eē in feb. deficiēte. ¶ Ad qō rñ. ꝙ nō pñt talia accñ
tia inueniri in feb. deficiēte: nec in oī ɔtinua: ſꝫ i ɔtinua peſſi
ma ⁊ male morigerata. ¶ De 2°. d. ꝙ ex p̄dcā rñſiōe. vī ſeq
ꝙ hec deteriatio ⌈i nō deficiētib⁹ febrib⁹ ⌋ ſit ſupflua: q2 ex
malitia illoꝝ accñtiū. ſ. ⌈hoꝝ. ⌋ ſi q̄ extrema frida fuerit: ⁊
iteriora ardeāt: ⁊ ſiti h̄eant: ⌈⁊ malitia iſti⁹ ſignt mortale: ⌋
neccio itelligit̄: ꝙ iſte fe. nō ſunt deficiētes: vñ opoꝛtebat ꝙ
abſolute ꝓponeret̄ iſte aph. ⌈in febrib⁹ ⌋ ſine ponēdo hāc
deteriationē ⌈in nō deficiētib⁹. ⌋ ¶ Ad hāc aūt dubitatio
nē Gal. rñt dicēs: ꝙ hoc dcm̄. ſ. ⌈in nō deficiētib⁹ ⌋ nō fuit
poſitū ḡra determinādi: ſꝫ fuit qdā modus loq̄ndi Hip. ſilis
illi quē ipſe in alio li° ſuauit qñ dixit in ſpōdilib⁹ dorſi. non
ēnī adiecit h̄ ꝟbū: dorſi: ad excludēduz ſpōdiles alibi: q̄ꝫ in
dorſo exñtes: q2 nō iueniunt̄ ſpōdiles: niſi i dorſo: ⁊ eſt idez
dicere ac ſi dicat: hoc accidit ſpondilibus dorſi. ideſt hoc
accidit ſpōdilib⁹ quarū ꝓpriū eſt eē in dorſo. ⁊ ſic ē hic qñ
dicit hec acc̄ᵃ ſic eē in febrib⁹ nō deficiētib⁹. i. h̄ acc̄ᵃ ɔtingūt
in febrib⁹ nō deficiētib⁹. i. in febrib⁹ q̄ꝝ ꝓpriū ē nō deficere
⁊ ſimilē modū loquēdi obſeruat Hip. in illo aph°. 7°. p̄te.
⌈Si ab albo flegmate: ⌋ nā nūllus ⁊ ꝓpri⁹ color flātis nō eſt
niſi alb⁹. ē ḡ dicere ⌈ab albo flegmate ⌋. i. a flegmate cui⁹
ꝓpriū eſt eē albū. ⁊ in ɔ¹° illius. q̄re h̄ ꝟba. ⁊ ſilis modus
loquēdi eſt cū qs dicat ſtelle q̄ ſunt in celo lucēt. nō. n. alibi
ſūt ſtelle q̄ꝫ in celo. ¶ De 3°. d. ꝙ cā q̄re exteriora ifridāt̄ ⁊
iteriora ardēt: eſt apa calidum factū in viſceribus. nam ad
ipſum currit ſanguis totius tanq̄ꝫ ad locum dolentē: ⁊ hec
eſt cauſa quare hoc eſt ſignum mortale.

Circa hūc apho. dub̄r. nā vī ſeq ꝙ oē apa itrinſecuz ſit
mortale. ḡ oīs pleureſis eſt mortal: ⁊ oīs ꝑipleu
mōia ⁊ apa epis: qō falſuz eſt. nā ſmultos h̄ patiētes vide
mus euadē. ¶ Ad h̄ rñdeo: ꝙ iſta accñtia pñt eē 2ʳ. ſ. fortiſ
ſima ⁊ debiliſſima vel mediocria: vñ qñ iteriora ſūt calida
ſimplr: ⁊ exteriora frida. h̄ eſt malū ſignū: tñ nō neccio mor
tale: ⁊ h̄ mō poſuit Hip. in ꝓn. li° 2° circa p̄ñᵐ. nā non dicit
mortale: ſꝫ malū: qñ dicit iteriora ardeāt: itelligit intēſionem
iſtoꝝ accñtium: ⁊ ſic per ɔñs magnitudinē apatis iterioris
⁊ tūc eſt ſignū mortis neccio. ¶ Aut dic ꝙ iſta accñtia: non
apparēt in oī apate interiori: ſed ſolū in ꝑiculoſo ⁊ magno
apate: vnde qñ apparent ſemꝑ ſunt ſignuꝫ mortis: q2 ſignt
apa eē tam grāde cui nā reſiſtere non pōt. ⁊ hec ſolo me
lior eſt p̄ma. firmat̄ eni p̄ dcm̄ Gal. in ɔ¹° ſc̄di ꝓno. ſup illo
§. ⌈Et ſi caput ⁊ plāta pedū ⌋ ⁊ in ɔ¹° ꝑicule 7° apho. p̄.
¶ P̄. in p̄n° paroxiſmi in morbis acutis: multotiēs ſit rigor
⁊ horripilatio: ſicut dī a Gal. in ɔ¹° ꝓn⁹ ſup illo. §. ⌈⁊ ſi ca
put ⁊ plāte pedū. ⌋ nec tamen ſignificat mortem.
¶ Ad h̄ aūt rñdet Gal. ipſe ibidē dicēs: ꝙ differēter frigent
extrema in p̄n° feb. acute: ⁊ in febre qñ ſignāt mortē. nam
in p̄n° paroxiſmi: nō ſolū frigeſcūt extrema: vt manus ⁊ pes ⁊
frons: ſꝫ ēt cutis que eſt ſup pect⁹ ⁊ vētrē: ſꝫ fridītas extre

habita. hoc aũt qꝛ cũ apa in interioꝝ coſtaꝝ fit pelliculis vel in pulmone: ſicut cetere paſſiones pectoris ꝛ pulmõis mutaſ ſpũs: que oia moleſta ſunt ꝛ piculoſa: maxime cũ febre acuta: atque cũ his morbis ſemp ꝯtingit. Qđ autem dixit febre nõ deficiente: ſuperiori aſſimilaſ noſtre ſententie.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. pcedenti docuit ſignare ſup febres ꝯtinuas: p leſionẽ virtutis ſenſibilis. docet mõ ſignare per leſionẽ virtutis naturalis: ꝛ per leſionẽ anhelitus: ꝛ planus eſt caſus.

¶ Cõmẽtator circa hunc apho. tria notat. pᵐ eſt ponere cãs iſtoꝝ accĩtium. 2ᵐ eſt ponere cãs apho. 3ᵐ eſt exponere de qbus febribus indeficiẽtib⁹ loquaſ. pᵃ vſqꝫ que oia moleſta ſunt. 2ᵃ vſqꝫ qđ aũt dixit. ¶ Dicit ḡ q̄ iſta duo accidẽtia. ſ. anhelatio ꝛ malitia anhelitus: poſſunt aliqñ pcedere ab vna ꝛ eadẽ cã. ſ. a nocumẽto cerebri: nã cerebrũ leſum planũ eſt q̄ facit deſipientiã: ꝛ q̄ aũt faciat deſipiẽtiam planũ eſt per dcm̃ Hip. in pnoſticis. nã dicit ibi q̄ anhelitus magnus ꝛ rarus ſigt alienationẽ: ꝛ aliqñ põt eẽ q̄ deſipia fiat a malitia membroꝝ ſpũalium: qꝛ in eis ſit apa aut aliqua oppilõ. ¶ De 2ᵒ dicit: q̄ oia iſta ſunt moleſta: ꝛ maxime cũ acuta febre: ꝛ ideo ſunt ſigna mortalia. nã duplex eſt nocumẽtum. vnũ. ſ. pp̄ter febrẽ: ꝛ aliud pp̄ter mẽbri pncipalis leſionẽ. ſ. cerebri: ꝛ pp̄ter nocumẽtũ pncipum vitaliũ. ¶ De vltima dicit: q̄ hic opꝫ nos itelligere per febrẽ indeficientẽ: ſicut diximꝰ. ſ. in illo apho. In non deficiẽtib⁹ febrib⁹. nã opꝫ nos itelligẽ nõ oẽm feb. ꝯtinuã: ſꝫ malitioſã ꝛ peſſimã: i. q̄ eſt maxia deſipiẽtia ꝛ maxia malitia anhelit⁹.

Circa hũc apho. dubitaſ: qꝛ nõ videſ verus: nam in oi pleureſi eſt malitia anhelitus: ꝛ tñ nõ ois eſt mortalis. ¶ Itẽ. deſipiẽtia ꝯtingit ſepe apud criſim: que dꝫ eſſe ad ſalutẽ. ¶ Ad pᵐ pꝫ ſolũ per ante dicta. nã nos nõ ſolũ intelligimꝰ malũ anhelitũ: qui eſt ſignũ ꝯgregatũ ipſi pleureſi: ſed grandẽ malitiã anhelit⁹: ꝛ hoc cũ febre malitioſa. ¶ Ad 2ᵐ dico: q̄ 2ᵃ eſt deſipiẽtia. vna cũ aſceſſione digẽnis ꝛ talis eſt ſignũ criſis: ꝛ nõ mortis. Alia ṽo eſt pp̄ter apa cerebri: ꝛ aſceſſum m. i. e ad caput non pcedente ſigno digeſtionis: ꝛ hec eſt ſignũ mortis. nam ſigna cretica ſũt neutra in 3ᵒ ſignificato: ſicut dicit Gal. in tegni.

Deſipientia duplex

¶ Aphoriſmus. LI.

¶ In febribus apa non ſolutum ad primas criſes: longitudinem egritudinis ſignificat.

Theo. ¶ Per febres: abſceſſus niſi primis ſoluaſ iudicationibus: morbi longitudinem indicat.

Leo. ¶ In febribus abſceſſus q ad pmas iudicationes nõ ſoluunt̃ lõgitudinẽ morbi ſignificant.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Qđ in hoc apho. dr palã eſſe vr: neqꝫ neceſſe fuit vt diceret. Sine dubio. n. ita eſt vt ſi apa in pᵃ criſi nõ deficiat: morbi lõgitudinẽ portẽdit. Primã criſim noiat initium future criſis: ꝛ ideo lõgiorẽ morbũ deſignat: qꝛ nimiã morbi mãm iñ deſignat que pre multitudine ẽt ante terminũ prũpit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. pcedẽtib⁹ docuit ſignare ſup febres mortiferas. mõ docet ſignare ſup longas: ꝛ dicit q̄ ſi in febrib⁹ fiat apa qđ nõ ſoluaſ in pma criſi: ſigtur lõgitudo morbi. ſ. febris.

¶ Cõmentum h̃ diuidiſ in cõmẽtũ Gal. ꝛ additionẽ. durat cõmẽtũ vſqꝫ pmã criſim noiat. ¶ De pᵒ dicit q̄ nõ fuit grãde apa ponẽ hũc apho. cũ ſit notũ cuilꝫ: q̄ apa nõ ſolutũ in pᵃ criſi ſigt lõgitudinẽ morbi. ¶ De 2ᵒ dicit: q̄ per pmã criſim itelligit initium criſis future. ꝛ cã quare ſigtur lõgitudo morbi per hoc ſignũ eſt: qꝛ ſigtur tãta eſſe m. i. q̄ cõmouet nãm ad criſim: ante debitũ tps: ꝛ vnde qꝛ multitudo materie facit longum morbum: planum eſt qđ dicitur.

Circa hũc apho. dubitaſ de hoc qđ dicitꝫ ad pmas criſes. Queriſ. n. qd velit per pmã criſim: ¶ Ad hoc videſ rñdere additio: q̄ pmam criſim vocat nũtiam: p Sed ꝯtra hoc opponiſ. nullum. n. apa nec aliq̃ egritudo dꝫ ſolui in die nuntia: ſꝫ aliqua fiat alteratio: ꝛ ſic ſequereſ q̄ ois morbus eſſet lõgus. ¶ Ad hoc rñdeo: q̄ nõ intelligo per criſim nũtiam: oẽm alterationẽ factã in die nũtia: ſꝫ voco pmã criſim incõpletã quã nã facit interdũ ſtimulãte mã morbi: ſiue fiat in die nuntia: ſiue fiat in vera cretica ſicut patet nobis de illo pleuretico quẽ recitat Gal. in cõmẽto illius aphoriſmi paroxiſmos: ꝛ in pᵒ de criſi: nam ipſe habuit aliquã criſim in vigeſima: nec fuit ſolutũ apa: ꝛ ĩõ prolongata eſt criſis vera vſqꝫ ad 34ᵐ.

¶ Aphoriſmus. LII.

¶ Quibuſcũqꝫ in febribus: aut in alijs egritudinibus voluntarie oculi lachrimant̃: nihil incõueniens. Quibuſcũqꝫ ṽo non ſm voluntatem: inconueniens.

¶ Quibus in febrib⁹: aut in alijs morbis: oculi voluntate illachrimant: nullũ eſt malũ. Sed quibus nolentibus periculoſius eſt. Theo.

¶ Quicunqꝫ in febribus: vel in alijs morbis: ſponte illachrimant: nihil abſurdum. Qui ṽo non ſponte: abſurdius. Leo.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ In pnoſticis dcm̃ eſt: q̄ lachryme de oculo fluentes non ſunt laudabile ſignũ: cum in quaꝫ oculi nihil patiunſ: neqꝫ obtalmiã neqꝫ palpebraꝝ aſperitatem ꝛ ſilia. Lachrymaꝝ eñ fluxus ſine oculis patiẽtibus: neqꝫ ex voluntate infirmi defectionẽ ſigt ꝯtẽtiue virtutis. Nõ aũt qui in fine hui⁹ aphoriſmi peior: comparatiue dixit: bene dixit. Error enim fuit in primis hoc ſcribentis non Hippocratis.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum docuit Hip. ſupra ſignare ſup febres p leſionẽ cerebri. ſ. per alienationẽ. mõ docet ſignare ſup leſionẽ cerebri in febribus per exeuntia ab oculis: ꝛ planũ eſt qđ dicitur.

¶ Circa hũc apho. Gal. ſic pcedit. nã pᵒ ponit quãdã diſtinctionẽ de lachrimis inuolũtarijs ad verificãdũ apho. ꝛ cũ hoc ponit cãm apho. 2ᵒ ponit improprietatẽ eſſe in apho. qꝛ poniſ ibi vnũ cõparatiuũ improprie: durat pᵃ vſqꝫ qđ ait in fine hui⁹ apho. ¶ Dicit ḡ de pᵒ: q̄ oculi lachrimantur inuolũtarie duob⁹ modis. ſ. pp̄ter pp̄riũ nocumẽtũ oculoꝝ: ꝛ pp̄ter nocumẽtũ cerebri. Si ḡ lachrimenſ oculi volũtarie: tũc nõ eſt malũ ſignũ. Sed ſi lachrimenſ ſine volũtate: ꝛ nõ pp̄ter nocumẽtũ oculoꝝ: tũc eſt ſignũ mortis: qꝛ ſigtur nocᵐ in cerebro pp̄ter qđ deficit virtus contentiua. ¶ De vltᵃ pte dicit: q̄ in 2ᵃ pte apho. poſitũ fuit h̃ vocabulũ. ſ. icõueniẽtius: qđ fuit poſitũ abuſiue: nã debuit dr̃e incõueniẽs ſine cõpatione. Sꝫ h̃ vitiũ fuit ſcriptoris: ꝛ nõ Hip. ꝛ ſile vitium notatũ fuit a Gal. in ꝯᵒ ſcđi pnoᵉ. vbi loqtur Hip. de denigratione digitoꝝ. De h̃ ſigno qđ. ſ. ſumiſ a lachrimis non diſputo: qꝛ in pnoſticis diſputabo dãte deo.

¶ Aphoriſmus. LIII.

¶ Quibus in dentibus in febribus limoſitates fiunt: fortiores ꝛ diuturniores fiunt febres.

¶ Quibus lentore dentes opplẽtur: ijs febres incidunt vehementes. Theo.

¶ Quibus circa dentes in febribus quidã lentores naſcuntur: his fortes fiunt febres. Leo.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Limoſitaſ cũ eſt nimi⁹ calor: ꝛ q̃ hũiditas ſtatim deſiccaſ.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum ſupra docuit Hippo. ſignificare per apoſtema nõ ſo

lutum ſuper longitudinē morbi: docet modo ſignificare ſuper longitudinem ⁊ fortitudinem febris per limoſitatem dentium: ⁊ planum eſt quod dicitur.

℞ Circa hunc apho. ponit ſolū cām apho. ⁊ dicit: ꝙ ideo limoſitas in febre ſigt longitudinē morbi ⁊ fortitudinē: q2 ſignificat fortē calorē agētem in humiditatē flaticā. nā hoc mō cauſat limoſitas dentiū: vñ rōne multe caliditatis cauſat fortitudo morbi: ⁊ rōne multe humiditatis mōſtrat lōgitudo feb. ie. Sup hoc apho. addo tibi vnū ſignū infallibile. ſ. ſiccitatē dētium: nā qñ dentes ſunt ſicci in febre ꝯtinua ꝗſi eſſent lignei: nunꝗ̄ eger euadit. ⁊ h ꝓbaui multis ⁊ nūtis vicib⁹: nec vnꝗ̄ īueni h fallere: ⁊ pono ego cām huius eſſe defectū nālis vtutis. ſ. nutritiue vī p mortē epatis decedūt iſti tales: ⁊ hoc nō ſpernat quiuis: q2 ſic inueniet.

Idē dicit ꝑ pn. 24.

℞ Aphoriſmus. LIIII.

℞ Quibus plerūꝗ tuſſes ſicce ⁊ modice ꝓuocate in febrib⁹ vrētib⁹ nō valde ſitientes ſunt.

Theo. ℞ Quibus tuſſes aride: leuiter irritant ꝑ ardores: ij non admodum ſiti afficiuntur.

Leo. ℞ Quib⁹ plin ſicce tuſſes: leuiter irritātes: in febribus ardētibus fiūt: nō multū ſiti īfeſtant.

℞ Commentum Galeni.

℞ Sicce tuſſes itelligunt: qbus nihil ſcreat: que aliqñ ſunt ex mala ꝯplone in inſtrumētis ſpūs dñante: aut ex gutturis aſpitate: vel ex ſubtili ⁊ pua humiditate. Et qđcūꝗ horum fuerit: neceſſe eſt pulmonis cānales humectare. Si āt ex aſpitate ſola fit: opꝫ vt ex motu tuſſis pulmo humiditatem attrahat ex vicinis locis: vnde non valde ſitiunt.

℞ Expoſitio Thaddei.

℞ In apho. ꝑcedēti docuit ſignare ſup lōgitudinē ⁊ fortitudinē febris per limoſitatē dentiū: docet mō ſignare ſup diſpōnē febris cauſonis ꝑ tuſſim: ⁊ dicit ꝙ ſi aliqs patiatur cauſonē: ⁊ cū hoc hēat tuſſim modicā ſiccā non patiet grādē ſitim. ℞ Cōmētator circa hūc apho. ſic ꝓcedit. nā ꝑ dicit que ſit ſicca tuſſis. 2° ponit cās ſicce tuſſis. 3° ponit cām veritatis apho. durat ꝑ ̄ vſqꝫ que aliqñ ſunt ex mala.] 2° vſqꝫ ⁊ qđcūꝗ hoꝝ fuerit.] ℞ De ꝑ dicit: ꝙ tuſſis ſicca eſt illa .ſ. ꝗ nihil emittit ꝑ ſputū. ℞ De 2° dic: ꝙ iſta ſicca tuſſis pōt tripl̄r fieri. vno qdē mō ꝓpter malā ꝯplōnē diuerſam mēbꝛoꝝ ſpūaliū. 2° mō ꝓpter gutturis: vel faucis aſpitatē. 3° ꝓpter modicā humiditatē fluētē ad pulmonē. ℞ De 3° dic: ꝙ ſicca tuſſis: nō tollit ſitim: q2 ꝗcūꝗ illaꝝ cāꝝ faciant iſtā ſitim neccio attrahit ꝓpter motū hūiditates ꝓximas illi loco. ſ. pulmoni ꝑꝑ quā hūiditatē minuit ſitis ⁊ cā eius.

Circa hūc apho. dubitat. nā nō videt ꝙ tuſſis hēat tollere ſitim: nā oīs tuſſis eſt mot⁹ fortis: ſicut dī 5° de accīti ⁊ morbo: ſed oīs mot⁹ fortis calefacit ⁊ deſiccat: ⁊ oē tale auget ſitim. ℞ 2°. querit quā ſitim minuat an illā que ex pulmone: an illā que ex ſtō. ℞ Ad ꝑm̄ dico: ꝙ illa tuſſis eſt parua: vñ nō eſt fortis mot⁹: ita ꝙ deſiccet: diſſoluit enī ille motus humiditates: ſꝫ nō ꝯſumit: ⁊ ꝗre nō auget ſitim. ℞ Ad 2m̄ dico: ꝙ hic accipit ſitis que ex pulmone et corde: ⁊ nō ea que ex ſtō: ⁊ nō curo nūc diſputare an pulmo faciat ſitim vel nō: [plerūꝗ] ideo dixit: q2 pōt aliqñ fallere. nā ſi febris ſit tante caliditatis ⁊ igneitatis: ꝙ vix poſſit tolerari: nō ꝓdeſt illa diſſolō humiditatis ad ꝓhibēdā ſitim [ſicce.] ideo dixit ſicce: q2 humide tuſſes relinquūt mēbra illa eē humida humiditate que expellit: nec aliūde attrahit: ꝓpterea q2 ibi erat alia humiditas. ℞ Sed queritur qūo tuſſis ſicca ſignificet ſup ꝑuationē ſitis. ſ. an ab eo qđ tuſſis: an ab eo ꝙ ſicca. Sed nō videt aliquo iſtoꝝ: nā non ab eo ꝙ tuſſis: q2 ſic eadē rōne diceret de oī tuſſi. ſ. ꝙ ſignificaret ꝑuationē ſitis: ſed hoc eſt falſum: q2 aliqua tuſſis ſignificat ſup ſitim. ſ. magna expellēs humiditates a pulmone: neꝗ videt ꝙ ab eo ꝙ ſicca: nā potius videt ſignare ſup ſitimꝗ̄ ſup ꝑuationē ſitis: q2 ſitis eſt appetitus frigidi ⁊ humidi. ſicut dicit Ar. 2° de aīa. ⁊ Aui. 6° de nālibus. ⁊ Gal. de malitia ꝯplonis. ꝗ videt ꝙ poti⁹ ſignificet ſup ſitim: ꝗ̄ ſup ꝑuationē ſitis ab eo ꝙ ſicca. ℞ Ad hoc dōm: ꝙ tuſſis non ſigt ſup ꝑuationē ſitis ab eo ꝙ tuſſis ſolū: neꝗ ab eo ꝙ ſicca ſolū: ſed ab eo ꝙ tuſſis ſicca ꝯiunctim: nā ab eo ꝙ tuſſis ſigtur motus ⁊ diſſolō humiditatū. Ab eo aūt ꝙ ſicca ſigtur attractio illaꝝ humiditatū ad pulmonē: ꝓpter quā attractionē ceſſat ſitis [modice:] ideo dicit modice: q2 fortes tuſſes ſuo motu ꝯſumūt ⁊ deſiccāt: ⁊ ꝓpter hoc nō tollunt ſitim [ꝓuocate] hoc pōt dupl̄r exponi. vno mō ꝑ correctionē lr̄e. ſ. ꝓuocate. i. ꝓuocatiue. Ita ꝙ ſonet in actione ⁊ nō in paſſione. ⁊ hoc ꝓbat rōne: ⁊ ēt per aliā trāſlationē. rōne qdem ꝓbat: q2 iſta tuſſis dī ꝓuocatiua: q2 attrahit humiditates ad pulmonē: ⁊ ſic a tali attractione humiditatis ad pulmonē dī ꝓuocatiua. ꝓbatur aūt per aliā trāſlationē que dicit [tuſſes ſicce breuia ⁊c̄.] Alio mō pōt exponi ꝓuocate: vt dicat ꝓuocate. i. ꝯtrie tuſſibus nālib⁹. ſ. illis que expellūt humiditates a pulmone: q2 ad iſtū finē ordinata eſt tuſſis. ſ. ad expellendū ⁊ non ad attrahēdum: ſicut dī 5° de accīti ⁊ morbo. ⁊ 4° de iuuamētis mēbroꝝ: ſed iſta attrahit: ⁊ non expellit: ⁊ ꝓpter hoc dī: ꝓuocata. i. priuata a nāli effectu tuſſis qui eſt expellere. Enuclea ergo aphori. h mō: vt ponant in eo 4or partes. ſ. ſignū ⁊ ſignificatū: ⁊ ſuper qđ ſigtur ⁊ modū modificātem ſignum. ꝑmum eſt tuſſes modice ſicce. ſcđm eſt non valde ſitiunt. tertiū eſt in febribus adurentibus. quartum eſt plerūꝗ.

Arꝫ tuſſis tollat ſitim.

Qūo tuſſis ſicca ſignificet ſuper ꝑuationē ſitis.

℞ De cōmēto querit qūo mala cōplexio facit tuſſim: ⁊ que mala cōplexio itelligat hic. qūo aūt fiat tuſſis ꝓpter malā ꝯplonem dicit Gal. de accīti ⁊ morbo: vnde ibi legas. hic aūt itelligimus malā ꝯplonem calidā aut ſiccā: mouet enī nā ad expulſionē illius male ꝯplonis tanꝗ̄ eſſet ibi aliq̄ mā adunata: ⁊ dico ꝙ eſt mala cōplexio diuerſa: q2 ſi tota complexio vnius membri eſſet mutata nō eſſet motus expulſionis: ſicut dicitur de malitia complexionis diuerſe.

℞ 2°. querit qūo aſpitas faciat tuſſim. ℞ Ad h dic: ꝙ aſperitas illius mēbri impedit motū aeris ꝓpter qđ impedimētum mouetur virtus ad expellēdum rem nocentem.

℞ 3°. qūo ponit: ꝙ ſicca tuſſis fiat de parua humiditate? ℞ Ad hoc reſpōdeo: ꝙ illa humiditas conſumit propter tuſſim: vnde non facit ſcreatum. ℞ Aut dic ꝙ illa humiditas eſt pauca que per ſcreatum emittitur.

℞ Aphoriſmus. LV.

℞ In bubonibus febres facte: omnes male: exceptis ephimeris.

℞ Ex inguine febris: niſi diaria ſit, mali eſt.

℞ Ex inguinum tumoribus febres omnes male: preter diarias. Theo. Leo.

℞ Commentum Galeni.

℞ Omnis febris vnius diei ab Hip. vocatur ephimera: que aliqñ venit ex aꝑatibus que in aſcellis ſunt: vel in inguinibus aliiſue corꝑis carnibus mollioꝛib⁹: quoꝝ cā eſt manifeſta: niſi. n. ſit manifeſta: ⁊ tñ appareat aꝑata nō eſt febris illa: niſi ꝓpter aliqua viſceꝝ calida apoſtemata.

℞ Expoſitio Thaddei.

℞ In aphoriſmo ꝑcedenti docuit ſignificare ſup febres per tuſſim: modo docet per bubonē: ⁊ dicit ꝙ ſi qs patiat bubonem: ⁊ cum illo ſit febris putrida eſt malum ſignū ſiue peſſimū. ℞ Circa hunc aphoriſmū Gal. ſic ꝓcedit. nam primo ponit quid eſt febris ephimera. 2° ponit cām veritatis apho. durat ꝑ ̄ vſqꝫ que aliqñ venit.] ℞ Dicit ergo ſic de ꝑmo: ꝙ febris ephimera dī febris vnius diei. ſ. 24. horaꝝ. ℞ De 2° dicit: ꝙ qñ febris ephimera venit ꝑꝑ aꝑa in inguine aut in aſcellis: tūc nō eſt malū ſignū: q2 mani⁹ eſt cā ꝑꝑ quā ſit ille bubo. Si aūt febris non ſit ephimera: ſed continua:

tunc illud apa qḋ vocať bubo: nō eſt ꝑpť cām manifeſtā: ſed eſt ꝓpter apa qḋ eſt in aliquo viſcerū. ſ. epate ꝛ ſplene: aut alibi: vñ cū febris putrida ɔiuncta buboni ſignet apa in viſcerib⁹: ſine dubio eſt malū ſignū. Ephiª ꝟo cuȝ ſignet ſolūmō buboneȝ q eſt ꝑ cām manifeſtā nō eſt malū ſignuȝ.

Circa hūc apho. queriť de tex. ꝛ de ɔ^{to}. De tex. qrunť 4^{or}. p^{m} eſt de vtilitate apho. 2^{m} eſt an febris ɔiūcta buboni poſſit eē ephimera. 3^{m} eſt an febris putrida ɔiūcta buboni poſſit eē bonū ſignū. 4^{m} eſt an febris ephiª i bubone ſit bona. De p^{o} ſic ꝓcedo. videť .n. inartificialis ꝛ inutilis eē: dicit .n. ꝙ febris putrida in bubone eſt mala. hoc aūt liqdiſſimū eſt cuilꝫ vulgari: ꝙ vna egritudo addita alteri egritudini magnificat malitiam. ℭ Ad qḋ dōm: ꝙ iſte apho. artificialis eſt: qꝛ in ipſo poniť ſignū apatis grādis exñtis in viſcerib⁹. Et nota ꝙ febris putrida eſt ibi ſolummō ſignū: apa viſcerꝫ eſt ibi ſolūmō ſigtum. bubo ꝟo eſt ſignū ꝛ ſigtum: ſignū qdē reſpectu apatis itrinſeci. Sigtum ꝟo reſpectu feb. ℭ Ad id ꝟo qḋ opponebať. rñdeo ꝙ lꝫ ɔiūctio duaꝝ egritudinū ſemꝑ ſit mala: niſi altera alterā diminuat: tñ aliqñ detegiť peſſima egritudo itrinſeca q̄ erat incognita. nā per febrē putridā ɔiunctam buboni: manifeſtatur apoſtema occultum ꝛ incognitum ꝛ peſſimum.

Ut℞ feb. ɔiūcta buboni poſſit eē ephimera. ℭ De 2° ſic ꝓcedo. videť .n. ꝙ febris ɔiūcta buboni nō poſſit eē ephimera ꝓpť: qm̄ febris ephiª ꝓpe dicta nō ſit niſi a cauſis ꝑmitiuis: ſicut dī 4° cañ. caꝑ de febre ephiª caº p^{o}: ſꝫ bubo nō eſt cā ꝑmitiua: qm̄ eſt cā corpalis ꝛ ois cā ꝑmitiua eſt icorpalis: ſicut dī p^{o} cañ. fen 2ª. doctrina 2ª caº p. ꝙ āt bubo ſit cā corpalis: pꝫ qm̄ eſt i corpe: ꝛ eſt cā humoralis: ſic aūt appellat cām corpaiē. Auic. in p^{o} capl'o preallegato.

ℭ p̄. ceſſante bubone: ſtatim ceſſaret feb. q̄ ab eo ſit: ſꝫ ceſſante cā ꝑmitiua nō ceſſat necio morb⁹ factus ab ea. ḡ bubo nō eſt cauſa ꝑmitiua: relinquitur igiť ꝙ ſit coniuncta.

ℭ p̄. in oi bubone eſt putredo: q̄re febris ab eo facta dꝫ eſſe putrida. ℭ p̄. vꝫ velle Gal'. hic: ꝙ qñ bubo eſt cū febre ɔtinua ſemꝑ ſignificet apa in viſcerib⁹. ɔtra qḋ oppoīť. nam ponam⁹ aliquē incurrē bubonē ex cā manifeſta: ꝛ cuȝ h̄ ſit humor parat⁹ putreſcē ad febrē tertianā: ita ꝙ ſil' ɔcurrant febris putrida ꝛ bubo: tūc nullo mō ſigtur apa i viſcerib⁹.

ℭ Ad ɔ̄riū eſt tex. ꝛ rō. tex. qdē Aui. 4ª cañ. de feb. ephiª caº p̄. Expſſe .n. dicit: ꝙ apa extrinſecū eſt de ſūma cāꝝ ꝑmitiuaꝝ. Rō ꝟo eſt hꝫ: nunqꝫ .n. pōt fieri febris: niſi vapor putridus vſqꝫ ad cor ꝓcedat: ꝛ calori q eſt in ipſo ꝑmiſceať: ꝛ qḋ nō ɔtingit in bubone: fum⁹ .n. putridus ex bubone nō ꝑtingit ad cor: ſꝫ ſola eius calefactio: ſic dicit Gal'. p^{o} de feb. caꝑ 4°. ꝛ Aui. 4° cañ. caꝑ ꝑallegato. ℭ Ad hāc q̄ōnē dōꝫ eſt: ꝙ bubo ꝛ oē apa extrinſecū qñ nō eſt ꝓpter apa itrinſecū alicuius viſcerꝫ eſt cā ꝑmitiua feb. ephiᵉ: ꝛ nō ɔiuncta nec añā. ℭ Ad p^{m} ꝟo qḋ ꝓbabat: ꝙ bubo nō eſſet cā ꝑmitiua: qꝛ bubo eſt cā hūoralis: dōm eſt ꝙ de bubone non venit ad cor hūoralis putredo: ſꝫ ſola calefactio: ſic dcm̄ eſt ꝑ Gal'. vñ bubo in ſe ɔſiderat⁹ eſt egritudo humoralis: ꝛ hꝫ cām añtem ꝛ ɔiunctā ſil aliqñ: ꝛ aliqñ ɔiunctaȝ ſine añte: de h̄ aūt diſputabiť in dubiis de ɔ^{to}. ſed reſpectu feb. cuius initiū eſt in corde non eſt hūoralis: nec itrinſeca: ſꝫ ſola calefactio ꝓcedēs a caliditate illoꝝ hūoꝝ: q ſūt in cor: ꝛ a dolore. ℭ Ad 2^{m} dico: ꝙ dato ex aliq̇ hypotheſi in aliq̇ hñte ephimerā ꝑ bubonē: ꝙ ceſſet bubo nō ſtatiȝ ceſſaret feb. ephiª. ſꝫ adhuc remaneret ꝑ aliqḋ ſpatiū: lꝫ breue foret: ſic remaneret feb. ephiª ex calore ſolū fcā hoie iā qeſcēte i vmbra. ℭ Ad 3^{m} qḋ ꝓbat: ꝙ bubo fač feb. putridā: qꝛ eſt de hūore putrido: iā pꝫ ſolō ꝑ rñſionē ad p^{m}. ℭ Ad 4^{m} dico: ꝙ hoc eſt caſuale ꝛ raro contingit ɔ̄rium eius quod dicit.

Utrū feb. putrida poſſit eſſe bonum ſignū cum bubone. ℭ De 3° ſic ꝓcedo. q̄riť .n. an feb. putrida poſſit eē bonuȝ ſignū cū bubone: ꝛ vꝫ ꝙ ſic: poſe nāqꝫ eſt aliquā febrē putridā ſine apate iteriori eē lentā: ꝛ n. ĩm expellē aliquā parteȝ mãe ad loca glādulosa motu cretico: per quā expulſioneȝ febris illa minueť. ḡ febris putrida iuncta buboni erit ſignū bonū. ℭ p̄. demus ēt ꝙ ſit aliqḋ apa in viſcerib⁹ vt in epate vel in ſplene cū febre putrida: tūc pōt bubo ſupuenire vtilr eo ꝙ nã aliquā partē de illa mã ɔtēta in mēbris interiorib⁹ ad inguina expellat: ꝑ quā expulſionē minueť et apa ꝛ febris. ḡ febris putrida in iſto caſu ɔiuncta buboni non erit malū ſignuȝ. ℭ p̄. ſi apati itrinſeco ſupueniat bubo trãſferť aliqd de mã mēbri iterioris: ꝛ nobilis ad membrū extrinſecū ꝛ vile: talis aūt trãſlatio ſemꝑ eſt bona: q̄re bubo in iſto caſu cū febre ɔtinua ex apate viſcerū erit bonū ſignū. ℭ Ad ɔ̄rium eſt authoritas Hip. ꝛ Gal'. et oium authoꝝ: ꝛ ēt ratio: qm̄ bubo qñ eſt cū febre ɔtinua ſigt taȝ grāde apa eſſe in viſcerib⁹: ꝙ egrotāt mēbra glādulosa ꝑ cōpaſſionē: ois aūt egritudo que ſit per cōpaſſionē ex magna ꝛ peſſima egritudine eſt: ſicut dī in ɔ^{to} illius aphori. 5. ꝑticule [In ano flegmonē hñti] ꝛ in ɔ^{to} illius 6ᵉ ꝑticule [a pleureide.] ℭ Ad hanc q̄ōnē dōm: ꝙ febris putrida pōt duplr cōparari ad bubonē. vno qdē mō ꝙ ipſa ſiť incipiat cum bubone: ꝛ tūc ipſa eſt peſſima qm̄ ipſa tūc lꝫ ɔiungať buboni nō eſt putrida: ꝓpter ipm bubonē: ſed ꝓpter apa viſcerꝫ grāde: per cuius cōpaſſionē fact⁹ eſt bubo. alio ꝟo mō pōt bubo ſequi febrē: ita ꝙ febris putrida ꝑceſſerit bubonē: ꝛ in iſto caſu dico: ꝙ poſe eſt aliqñ bubonē eē bonū ſignū: ſiue illa febris ſit ꝓpter apa viſcerꝫ: ſiue non. nā ſi ꝑceſſerūt aliqua ſigna digōnis pōt bubo ſignare aliquā trãſlationē mãe motu cretico: ſicut dī in regali diſpōne liº 4° caꝑ 7°. Si ꝟo non ꝑceſſerūt ſigna digōnis bubonē: tūc bubo factus eſt ſynthomatice ꝓpter ſolā exuberātiā mãe in mēbro apato vel in venis: ꝛ tunc q̄ꝫqꝫ aliqualr ſit cā boni: qꝛ mãm trãſportat ad loca minus nobilia: tñ eſt maluȝ per viam ſigni: qꝛ ſigt nãm deprimi a mã morbi: ꝛ in iſto caſu febris non minuiť: ſed qñ ſit motu cretico febris minuiť: aut totalr ceſſat: ꝛ ex hoc pꝫ ſolutio ad omnia obiecta.

ℭ De 4° ſic ꝓcedo. videť .n. Hip. inuere febrē ephimerā eſſe bonā in bubone. qḋ nō videť: qꝛ nulla egritudo ſupueniēs alteri egritudini eſt bona: niſi illā diminuat: qm̄ multiplicat nocumētū: ſicut nos videmus in ſpaſmo ꝛ febre: febris eñi ſupueniens ſpaſmo de repl'one bona eſt: qꝛ minuet ꝛ curat ipm: ſed ſi ipſa ſupueniret ſpaſmo de inanitione: vel ꝙ ſpaſm⁹ ſupueniret ei: tūc talis ɔiūctio eſſet mala: ſicut vult Hip. in illo apho. ſcđe particule [febrem in ſpaſmo fieri.] Ut℞ feb. ephiª i bubone ſit bona.

ℭ Ad hoc dōm: ꝙ febris ephimera ſola non dꝛ bona in bubone per viam alleuiationis vel curationis: ſed diciť bona per viam diſtinctionis: qꝛ cum poſſit eſſe bubo cū apoſtemate viſcerum: ꝛ ſine apate viſcerꝫ febris ephimera ſola diſtinguit inter illa duo: ꝛ coartat ad minus malum.

ℭ De ɔ^{to} dubitanť duo. quoꝝ p^{m} eſt de durabilitate febris ephimere. 2^{m} eſt de diuiſione bubonū quā ponit Gal'. De p^{o} ſic. ponit .n. ꝙ febris ephimera durat per diē vnū: qḋ nō videť. durat .n. interdū vſqꝫ ad tertiā diem: ꝛ vltra: ſicut inuit Gal. 8°. ꝛ 10. de ige. ſa. in plurib⁹ locis. ꝛ Auicē. 4° cañ. de ephimera caº p̄. ꝛ Iſaac in libro febriū caꝑ de ephimera. Ut℞ febr. ephiª per vnicū diē duret.

ℭ p̄. monſtrať hoc rōne. nā cum febris ephimera ſit mala caliditas inflāmans ſpm̄: ꝛ ɔtingat repiri ſpm̄ in diuerſis hominibus aliqñ groſſum: aliqñ ſubtilē: groſſum qdē in frigidis ꝛ ſenib⁹ ꝛ i hñtib⁹ huᵒˢ melicos: ꝛ a qbus ɔſurgit ſpūs groſſus: ꝛ in vtētibus dieta groſſa. ſubtilē ꝟo ſpm̄ ɔtingit repiri in ɔ̄rijs: videť ꝙ in hñtibus ſpm̄ groſſum: illa inflāmatio debeat plus durare: ꝛ in habētibus ſubtilē minus: ſicut enim eſt in mēbris ꝛ in humorib⁹: ita dꝫ eſſe in ſpiritibus. nā egritudines que ſiunt in mēbris frigidis ꝛ ſpiſſis: ꝛ que ſiunt ex humorib⁹ frigidis ꝛ groſſis lōgiores ſunt eis que ſiunt eɔ̄rio. ſicut dī 4° cañ. fen pª caꝑ de cognitione tēpoꝝ morbi in fine. ꝛ in ɔ^{to} ꝓnoˢ lib. 2° ſuꝑ illo caꝑ [apatuȝ aūt q̄dā in 2°.] ℭ p̄. q̄dā febris ephiª ſit ex caliditate aeris: ꝛ quedā ex friditate: morbus aūt ex caliditate breuior dꝫ eſſe morbo q ſit ex frigiditate: ſicut tota medicina clamat: ꝛ aliquando ſit ephimera ex fame: ꝛ aliquādo ex repletiōe

nauſeatiua. Jlla vō que ſit ex fame debet eſſe breuior.

℄ D. Gal. 10. de ige. ſa. cap 2°. dicit ꝙ ephi^a aliqñ hꝫ cāꝫ ex ſtētem ſecū: aliqñ recedētē. Jlla vō que hꝫ cām exiſtētē necēio dꝫ eē lōgior ꝙꝫ illa que hꝫ cam recedētē ſolū: qꝛ pmanentia cāe ꝓlongat egritudinē. ℄ D. feb. ephi^a de q̄ loqtur pſens apho. videt ꝙ debeat multis durare dieb⁹: qꝛ cā calefaciēs ſpm. ſ. hūor putridus collect⁹ in mēbro apato multis moraſ dieb⁹ anq̄ꝫ reſoluaſ vel matureſ: ex oib⁹ iſtis rōnibus colligiſ: ꝙ febris ephimera nō pōt hēre vnū gnalē terminū durationis: q̄re male poſuit terminū durationis ei⁹: diē vnū.

Nō ōis febris durās p vnū diē ſit ephi^a.

℄ D. nec vr ꝙ ōis febris q̄ durat per diē vnū ſit ephimera: pōt eni febris tertiana ſolū vna die durare: ſic dꝫ 4° cañ. fen p^a cap de dr̄ia iter tertianā purā ꝛ nō purā. ℄ Ad hāc qōnē dōm: ꝙ febres ephimere ſūt duplices. q̄dam. n. eſt vera ephi^a: ꝛ q̄dā eſt non vera. nō vera q̄dē febris ephi^a eſt: q̄ ſit ex oppilōne q̄ tenet mediū iter febrē ephimerā ꝛ humoralē: ſic dꝫ de ſa. ige. li°. 10. cap 2°. Et iſta aliqñ durat die vno: aliqñ multis dieb⁹. ꝛ iſta eſt illa febris de qua dixit Gal. ꝙ hꝫ cām pmanētē ſecū. ſ. oppilōnē vñ durat ſm q̄ꝫtitatē durationis cāe ei⁹: nō tñ pōt multū ꝓlōgari qn trāſeat in ethicam: vel in putridā: vera q̄ꝫ ephi^a ſm plm terminaſ in die vno. i. in. 24. horis: ꝛ h̄ dico ſi in ea nō ꝯtingat error: tñ infra diē hꝫ latitudinē ſue durationis: qꝛ nō ſemp durat tota vna die integra qd̄ credo ꝯtingē ſm diuerſitatē ſbti ipſi⁹ qd̄ eſt ſpūs: in ſubtilitate ꝛ groſſicie: ꝛ caliditate ꝛ frigiditate. pendet ḡ durabilitas feb. ephimere a duab⁹ reb⁹. ſ. a cā mālí ꝛ a cā efficiēte: a mālí q̄dē ſic vt a ſpū q̄ eſt ſbm: ꝛ mā gnal. nā qñ ſpūs eſt groſſus vel fridus dꝫ eſſe lōgior: ꝛ qñ ſubtilior ꝛ calidior dꝫ eē breuior: ſm̄ ſit illa diuerſitas ſpūs ſm ſpēs eius: nā ſpūs aialis ſbtilior eſt ſpū vitali: ꝛ vitalis ſbtilior ſpū nāli ꝛ vitalis calidior ſpū nāli ꝛ aiali: ſm̄ illa diuiſitas ſit ſm diuerſitatē ꝯplōnū corpoꝝ ꝛ humoꝝ: nā in corporib⁹ fridis: ꝛ hñtib⁹ hūores groſſos ꝛ fridos: ſpūs frigidior eſt ꝛ groſſior: ꝛ in corpib⁹ calis ꝛ hñtib⁹ hūores calidos ꝛ ſubtiles: ſpūs eſt calior ꝛ ſubtilior: illa tñ durabilitas maior vel minor: q̄ a ſpū pēdet vtplm ꝯtineſ infra ſpatiū vnius diei. A cā vō efficiēte pēdet durabilitas ei⁹: qꝛ ſi cā q̄ facit eā fuerit pmanens: ſicut eſt oppilatio poteſt multis durare dieb⁹ ſm durabilitatē cāe: vñ feb. ephi^a ex oppilatiōe pōt multis durare dieb⁹. tñ ꝛ h̄ raro trāſit diē tertiā: qꝛ ſi duraret multo plus trāſiret in aliā febrē pp ſubtilitatē ſui ſbti in quo non pōt lōgo tpe durare caliditas qn trāſeat in alteꝝ ſbm vel recedat: ſilr dico de febre ephi^a q̄ ſit ex bubone: nā ipſa tātū durat q̄ꝫtū durat putredo humoris pp quā vadit caliditas ſola ad cor: ſꝫ illa putredo cito terminaſ: ꝓpterea qꝛ clauſus ꝛ coartatus eſt iſte hūor putridus in loco vno: vñ in vno die vel duob⁹ ad plus finiſ illa putredo illius bubonis: ꝛ calefactio ſola q̄ iuit ad cor que eſt ephi^a poſt modicū q̄eſcit. ꝛ h̄ d. Gal. expſſe p̄ de feb. cap 4°. §. ſ q̄ circa: ponit. n. ibi expſſe ꝙ feb. bubonis durat durāte putredie q̄ eſt in bubone. Jlla vō nō trāſit ſcd̄aꝫ diē: ꝛ ex h̄ pꝫ ſolō ad oia obiecta pter q̄ꝫ ad id qd̄ arguebat: ꝙ febris putrida durat p diē vnū. ℄ Ad qd̄ dōꝫ eſt: ꝙ lꝫ dicaſ ꝙ febris ephi^a ſm plm nō durat niſi p diē vnū nō tñ ꝯuertiſ ꝙ oīs feb. q̄ durat p diē vnū ſit ephi^a. nō. n. dixit Gal. durare feb. ephimerā p diē vnū diffiniēdo: ſꝫ ſimplr ꝓdicādo: ꝛ cōuerſionē hꝫ vtplm. nā raro feb. putrida terminaſ in die vno ꝛ ē: ipſa raro in duratione ſua trāſit diē vnum ſi pura ſit.

℄ De 2° ſic ꝓcedo. ponit. n. ꝙ q̄dā bubones ſiūt a cā manifeſta: ꝛ q̄dā a cā nō manifeſta. ℣ Sꝫ circa h̄ q̄riſ an apa poſſit fieri ſolū a cā pmitiua: ꝛ vr ꝙ nullū apa poſſit fieri ſolūꝫ a cā pmitiua. oē eni apa hꝫ cām corpalē qm ſit ab humore vel ab acuitate vel vētoſitate: ſic dꝫ p̄ cañ. fen 2ª cap de morbis cōpoſitis: ſꝫ nulla cā pmitiua eſt corpalis: ſicut dꝫ p̄mo cañ. fen 2^a. doctria 2ª caplo p̄. ḡ nullū apa pōt fieri ſolū a cā pmitiua. ℄ Ad ꝯrīū aūt vr eē qd̄ hic ponit Gal. ponit eniꝫ bubonē fieri a cā manifeſta: cā aūt manifeſta ꝛ cā pmitiua

Nō apa a poſſit fieri a cā pmitiua ſola.

eadē eſt vt colligiſ a Gal. p̄ de feb. cap 5°. §. ſ vna quoq. ℄ D. Aui. 4° cañ. de feb. ephi^a ca° p̄. ꝛ cap de febre ephi^a ex apate: ꝛ cap de febre apatum tracta. 4°. dicit ꝙ apata a q̄bus cāuſ febres ephimere vtplm ſequunſ cās pmitiuas: ſicut vlcera ſcabiē: dolores: pcuſſiones caſus. ℄ Ad h̄ aūt dōm eſt: ꝙ apata itrinſeca vr̄ ſiunt a cā pmitiua ꝛ aīte ſil. v. g. vt ſi aliqs hēat replōnē maloꝝ humoꝝ: ꝛ cū h̄ patiaſ pcuſſionē aut caſum: vel aliqd̄ ſimile: tunc illud apa eſt a cā pmitiua q̄ mouit cām aītem. Aliqñ pōt fieri a cā aīte ſine pmitiua: vt qñ aliqs hꝫ repletionem humoꝝ: ꝛ ſine aliq̄ cā exteriori fiat apa apparēs in inguinib⁹: vel aſcellis: vel alia qua pte corpis. Et aliqñ pōt fieri tale apa a cā pmitiua ſine aīte: puta qñ aliqs nō hꝫ replōnē aliq̄ꝫ hūoꝝ: nꝫ q̄ ad vaſa nꝫ q̄ ad vētuꝫ ꝯtigit eū pati pcuſſionē: aut caſuꝫ: vel aliqd taleꝫ: ſiet tūc apa apparēs ſine cā aītem: ꝫ ibi erit cā ꝯiūcta. nō eni poſſet fieri apa ſine cā ꝯiuncta cū ſit egritudo mālis: ꝛ hoc innuit nobis Auic. p̄ cañ. fen 4ª cap de apatib⁹. colligo ergo ex his ꝙ cā pmitiua facit morbū aliqñ mouēdo cām aītem: ꝛ aliqñ mouēdo cām ꝯiunctā: ꝛ aliqñ facit morbū nullā illaꝝ mouēdo: ſicut in vulnē ex pcuſſione ꝛ feb. ephi^a ex calore: ꝛ aliqñ cā aña: ſine pmitiua mouet: ꝛ ſit ꝯiūcta ꝛ facit morbum. ꝛ ex hoc pꝫ veritas q̄ōnis ꝛ ſolō ad obiecta: qm̄ nullū apa itrinſecū: nec extrinſecū pōt fieri a cā pmitiua oi alia cā excluſa: ꝫ bñ tñ pōt fieri ſine cā aīte: ꝛ ſic itelligit Gal. ꝛ Aui. qñ dicūt apata extrinſeca fieri a cauſis pmitiuis. ℣ De his aūt relinqſ alia dubitatio. ſ. vtꝝ aliqua cā poſſit eē ꝯiuncta qn fuerit p̄ aña quā alias diſputabo.

℄ Aphoriſmus. LVI.

℄ Febricitanti ſudor ſupueniens: non deficiente febre: malum: prolongatur enim morbus: ꝛ humorem plurimum ſignificat.

℄ Febricitanti ſi ſudor accidit: febre nō itermittēte: malo eſt. Morbus eniꝫ ꝓrogatur: pluſq̄ꝫ humiditatis ineſſe ſignificatur. Theo.

℄ Febricitanti ſudor ſuperueniens: febre non deficiente: malum. Prorogatur enim morb⁹: ꝛ multam ſignificat humiditatem. Leo.

℄ Commentum Galeni.

℄ Si huic apho. ſupiori ꝯtinuaſſet: vbi ſudor mult⁹ cal̄s dixit ꝛ fridus melius eē: mōſtrauit tñ hic vñ malū ſit: nō eni ſatis eſt ꝙ morb⁹ nō deficiat: ſꝫ ēt lōgitudinē ſuam nūtiat: ꝛ cām lōgitudinis mām nimiā eſſe mōſtrauit: q̄ cū ſit nimia: neceſſe eſt tps ꝓlongetur qd̄ hanc cauſam conſumat.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Cum Hip. in quodā apho. docuit ſignare ſup febreꝫ p ſudorē multū calidū ꝛ frigidū. nūc docet ſignificare p ſudorē multū ſup febrē nō deficienteꝫ: ꝛ dicit ꝙ ſudor multus ſine defectu febris eſt malū ſignū: qꝛ ſignificat lōgitudinem febris. ꝛ hoc ideo: qꝛ ſignificat mām tantam eſſe in corpore quantam ipſe ſudor euacuare non ſufficit.

℄ Circa huc apho. Gal. duo notat. nam p̄mo ꝯtinuat ipſuꝫ cū quodā apho. ſupra poſito. ſ. illo ſ ſudor multus frigidus aut cal̄s. 2° ponit ſniam: ꝛ vtrunq̄ꝫ iſtoꝝ pꝫ p ea q̄ dcā ſūt.

℄ Aphoriſmus. LVII.

℄ A ſpaſmo ꝛ tetano habito: febris ſuperueniens: ſoluit egritudinem.

℄ Qui conuulſione aut diſtentione tenetur: ſi accidit febris: morbum leuat. Theo.

℄ Quis conuulſione: aut diſtentione neruoꝝ tenetur: febre ſuperueniente: liberatur. Leo.

℄ Cōmentum Galeni.

℄ Tetanus eſt ſpēs ſpaſmi: in quo tñ q̄uo mēbrū ſit ſpaſmatum nō appet: niſi ꝙ ante ꝛ retro extēdiſ eq̄lr: vñ ꝛ ꝓpter te/

Tetan⁹ et ſpaſmus q̄d

tanus extēſio dī. Spaſmus ergo triplex gn̄alr eſt: aut enī eſt ante: aut retro: vel tetanus. i. vtrūq;. Cā ſpaſmi ſicut dixit Hip. aut plenitudo eſt neruoſi mēbri: aut inanitio ſui: q ſpaſmus cū acutā febrē ſequat̄ ex inanitione efficit̄: ſi añ ce dat: necē eſt ex plenitudine fiat. Et huic ſpaſmo ſi febris ſuperueniat: diſſoluit̄ hūiditas calefacta hūiditate ſuatad quē curādū talr medici itēdūt. Qualiſcūq; ſit poſt febrem ſpaſmus: mortalis eſt & peſſimus: qui vō ante: non ſimilr.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ In apho. pcedenti docuit ſignare ſup febrē per ſudorē ratione ſue q̄litatis: mō docet ſignare ſup ſpaſmū per febrē. & planū eſt qd̄ dī. ℄ Circa hūc apho. Gal. ſic pcedit. nam p̄ diſtinguit ſpēs ſpaſmi. 2° ponit cās eius. 3° aſſignat dr̄iam inter ſpaſmū inanitionis & repletionis. 4° ponit cām aphori. durat p̄a vſq; cā ſpaſmi 2a vſq; qui ſpaſmus cū acutā febrem. 3a vſq; & huic ſpaſmo. ℄ De p̄ ergo dicit: q conſiderādo ſpaſmū gn̄alr: ipſius ſpēs ſunt tres. nā vna ſpēs eſt in qua mēbra oīa mouent̄ ad partē anteriorē. 2a eſt in q̄ mēbra mouent̄ & icuruant̄ ad poſteriora. 3a vō eſt in qua mēbra mouent̄ & trahunt̄ ad vtrāq; partē ſil: & ſtat corp9 tenſum equalr: & ideo nō fuit hec ſpēs vocata ſpaſm9: ſed tetanus. i. tēſio. ℄ De 2° dicit: q ſpaſm9 & tetanus hn̄t duas cās. ſ. inanitionē & repletionē mēbrorū neruoſorū. ℄ De 3° dicit q ſpaſmus qui ſeqtur febrē eſt ſpaſm9 inanitionis: ſpaſmus vō qui an̄cedit febrē eſt ſpaſmus repletionis. ℄ De 4° dicit: q ideo febris curat ſpaſmū de repletione: q2 ipſa conſumit & deſiccat humores illos qui replent neruos.

Utrū febr. poſſit curare ſpa- ſmum.

Circa hūc apho. queritur p̄ de tex. 2° de 2°. De tex. q̄rit̄ p̄ an febris poſſit curare ſpaſmū. & videt̄ q non: nā febris p ſe ledit nām: & h̄ facit plus quolz alio morbo ſicut dcm̄ eſt de ige. ſani. li° 8° cap̄ finali. & in li° de febribus Iſaac. ſpaſmus aūt eſt pacuiſſimus & moleſtiſſimus morbus. cū ergo duo nocumēta magis pclitēt nām q̄ vnū ſolum: tūc malū ſignū erit febris in ſpaſmo. ℄ 2°. cōpoſitio duorū morborū 2riorū reddit morbū difficillimū ad curandum: ſicut dcm̄ eſt in 2° illius apho. ſ humide dicere. Iz febris eſt morb9 ſiccus: & iſte ſpaſmus eſt morbus humidus: ſicut febris & hidropiſis. ḡ difficultas & piculū augetur ppt ſpaſmū. ℄ 3°. in ſpaſmo diminuit̄ anhelitus: q2 ledunt̄ lacerti pectoris & incordant̄: & febris aūt facit maiorē neceſſitatē anhelit9: & ſpaſmus nō dimittit attrahi: quare 2iūctio eorū eſt nociua: ſicut eſt nociua febris & ſuffocationis: ſm q dicit Gal. in 2° illius apho. ſ ſi a febre hito. ℄ Ad has oēs q̄ones vna eſt ſolō: & eſt q iſti duo morbi qn̄ ſe 2iūgūt talr ſe hn̄t q vnus alterū deſtruit: ſz ſi ambo manerēt ſimul necēo talis copulatio ad dānū rediret: ſicut pbāt argta.

Utrū ſpa- ſmus de re- pletiōe cu- ret febrē.

℄ 2°. querit̄ an ſpaſmus iſte curet febrē ſi ſupueniret illi. & videt̄ q ſic. nā ſi febris curat ſpaſmū. necēo eſt illi 2ria. ergo ſpaſmus & febris ſunt 2ria: q̄re cum 2ria deſtruant & diminuāt ſe adinuicē: ſic dicit Ar. p̄ phi. & Gal. in li° de malicia 2plonis: & ſpaſmus curabit febrē. ℄ Ad 2riū aūt pz rō: q2 ſpaſmus q ſupuenit febri eſt necēo ſpaſmus ſiccus: & hic nō pōt curare febrē. ℄ Ad hāc q̄onē r̄ndeo: q ſpaſmus ſupueniēs febri nullo mō pōt curare febrē: & q2 talis ſpaſm9 dz eē de inanitione: & dato q ei ſupueniat ſpaſmus repletionis ipſe nō eſt tāte v̄tutis in humectādo q̄te v̄tutis eſt feb. in deſiccādo: ppter duas cās. quarū vna eſt: q2 facilius eſt deſiccare q̄ humectare. ſic Gal. dicit 7° de ige. ſa. & Auic. li° p̄ fen 2a de tpib9. & fen 4a cap̄ 2°. Alia rō eſt: q2 febris eſt v̄lior morbus q̄ ſpaſmus. febris. n. totū corpus calore inflāmat: ſed nō totū corpus humiditate replet̄ in ſpaſmo.

℄ 2°. opponeret aliqs logicus de iſta diſiūctione que ponit̄ inter ſpēm & genus: cū dīc ſ a tetano] aut ſ a ſpaſmo] & datur regula in logica: q diſiūctiua talis non poteſt poni.

℄ Ad hoc r̄ndeo: & dico q ſpaſmus pōt 2r 2ſiderari. ſ. gn̄alr & ſpālr: loquēdo. n. gn̄alr de ſpaſmo: ipſe eſt genus: & tetanus ſpēs: ſz loquēdo & accipiēdo ſpaſmū ſpālr: ipſe eſt 2ri9 tetano: & ſi vis vidē qualr ſit illa diuerſitas: dico tibi: nā 2ſiderādo ſpaſmū rōne inanitionis & repletionis: tūc ſpaſm9 eſt genus tetani: ſz 2ſiderādo ipm rōne ſui motus: tūc ipſi ſūt 2rij. nā in tetano nō eſt motus cū fiat tractio ab vtraq; pte: ſed in ſpaſmo fit mot9 ad alterā partē: & q̄tū ad hoc eſt cōtrarietas iter eos. Itē in tetano cū ſit morbus officialis eſt pemīi 2rio q̄ in ſpaſmo. nā in tetano eſt rectitudo curui: & in ſpaſmo eſt curuatio recti. De ſubtili aūt dr̄ia ſpaſmi & tetani & ēt cura dī ſatis ſufficiēter 3° cañ. in ſuis capitulis.

Utrū ante- riora & po- ſteriora in tetano eq̄- liter tendā- poſſūt.

℄ De 2° vō dubitat̄. nā nō vī q tetan9 poſſit fieri: ſic dicit Gal. q in eo equalr tendant̄ anteriora & poſteriora: cuius 2rium pbat̄. naz in pte poſteriori ſunt multi nerui plēs ſatis q̄ in anteriori: ſicut pz p oēs anathomias. ḡ maior virtus eſt in attrahēdo in pte poſteriori: q̄ in anteriori. ḡ nullus tetan9 pōt ſic eē. ℄ Ad h̄ dico: q lz ps poſterior ſit potētior pori q̄tum ad neruos motiuos: tñ quātum ad hunc motuz: ſiue tactum qui in ſpaſmo eſt: bene poteſt anterior reſiſtere poſteriori: ſed ſi totum poſſe vtriuſq; partis exerceretur bene deficeret pars anterior.

℄ 2°. vī q iſte ſpēs ſpaſmi ſint ſex: nā corp9 dz poſſe curuari ad dextrā & ad ſiniſtrā: & tractari eq̄lr ad vtrāq; ptem: & ſic erūt ſex ſpēs. ℄ Ad h̄ rñ. & dico: q lz corpus ſit curuabile ſm iſtos modos laterales: tñ difficillimū eſt totū corp9 recipe iſtas curuationes: nec credo q ſit poīe ppter ſitū neruorū: & ortū eorū a cerebro: & debilitatē corpis: & fortitudinē eius ad icuruādū: nā ante & retro facile curuat̄: ſed lateraliter difficillime: qd̄ pz in aſſide: nā per latus lōgū difficile curuat̄: ſed per amplum facile curuatur.

Utrū ſpa- ſmus ſe- quēs feb. ſit de ina- nitione.

℄ 2°. querit̄. q2 ponit ſpaſmū qui ſeqtur febrē eē de inanitione. Cuius 2riū ponit̄ in 3° pno°. nā ponit q pueri patiunt̄ ſpaſmū de repletione ppter febrē. ℄ Ad h̄ dico: q ſpaſmus pōt 2tingere ppter febrē 2r. ſ. ppter febrē 2ſumētē & deſiccātem: & hoc mō eſt ſpaſmus inanitionis. Alio mō ppt febrē diſſoluētē & liquefacientē humores groſſos & coagulatos: & h̄ mō fit ſpaſm9 de repletione: & hec diſtinctio inuenit̄ ab Aui. 3° cañ. de ſpaſmo. Utrū aūt ſpaſm9 de inanitione ſit mortalis vel nō: non curo mō diſputare. ℄ 2°. dubitat̄. naz ſi qs patiat̄ ſpaſmuz ppter apa cerebri: aut pelliculaz: tibi fit ſpaſm9 de repletione: & tūc febris nō curat talē ſpaſmū.

℄ Ad h̄ pōt dici: q tali ſpaſmo nō ſupuenit feb. imo pōt pcedere. ℄ Aut dic q itelligit hic ſolū de ſpaſmo q ē de hūoribus diſpſis p mēbra neruoſa ſine leſiōe apatica alic9 mēbri pn̄lis.

℄ Aphoriſmus. LVIII.

℄ A cauſone habito: rigore ſuperueniente. ſolutio fit.

℄ Qui ardore tenetur: ſi rigor accidit: ſoluitur eo malo. Theo.

℄ A febre ardente habito: rigore ſuperueniente: ſolutio. Leo.

℄ Cōmentum Galeni.

Rigoris cauſa.

℄ Ubi de rigore diſputaui: in codē libro dixi cām q̄re rigor aliqñ ſit de humoribus cholericis: velociter ſe mouētib9 in mēbris ſenſibilibus: quē qui patiunt̄: neceſſe eſt: vt ſudore ſupueniente: vel cholerico vomitu ſoluantur: q2 humores cholerici qui mā ſunt acute febris: exeuntes: mundificant corpus: vnde & febris ſoluit̄: vnde Hip. cauſa acute febris verā eſt deſiccatio in eſtate: que tunc humores cholericos ſibi trahunt ex cholerico genere.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Supra in illo apho. ſ Si rigor iciderit] docuit Hip. ſignare ſup feb. 2tinuā p rigorē nō creticū. mō docet ſignare ſuper febrem 2tinuam per rigorē creticum: & planū eſt qd̄ dicit̄.

℄ Cōmētator circa hūc apho. tria notat. nā p̄ oſtēdit cām & modū fiēdi rigorē. 2° ponit cāz v̄itatī apho. 3° oñdit q cauſo fiat ā cholā. p̄a ſic: vſq; quē q patiūt 2a vſq; vñ Hip.

¶ De p^a parte dicit q alibi monſtratũ eſt: q rigor fit qñ mã cholerica expandit ſup mẽbra ſenſibilia. ¶ De 2ª dicit q cholera exiens de venis ſpandit ſup pãniculos & lacertos: & tunc opz ſequi euãcuationem illius mãe per ſudorẽ: aut per vomitũ: aut per vẽtrẽ: aut p oẽs: aut p quaſdã: & ſic tali rigore ſupueniente ſoluit febris. ¶ De 3° dicit q cauſon fit de cholera: ſicut dictum eſt ab Hip. in 4° reginimis circa fin^m.

Circa hũc apho. dubitat de tex. & de ↄ^{io}. De tex. ſic: vĩ enim eſſe falſus apho. nã ſi rigor accidit añ mãz digeſtã: aut in die nõ cretica: tunc rigor eſt malus: ſicut dictum eſt ſupra in ↄ^{io} illius apho. [qbus in febribus ſextanis.]ꝛ. & in ↄ^{io} illi^9 apho. [febricitãti ſi ceperit ſudores.] ¶ Ad h rñdeo: q dẽmus hic ſupponẽ mãm eſſe digeſtã: & in die cretica: & hoc notat p h qd Hip. dixit rigor ſupueniẽs: Intelligo. n. rigorẽ ſupuenire: tũc qñ nã hz potẽtiam ſupra mãm morbi p oĩum: & h eſt qñ rigor venit ſupra mãm iaz digeſtã. ¶ De ↄ^{io} vo dubitat. nã ipſe ponit: q ad iſtũ rigorem ſeqtur ſolo vẽtris & vomitus. Sed ↄtra hoc oppono. planũ enim eſt q mã iſtius febris eſt in venis. g ſi ipſa exit de venis ad mẽbra ſenſibilia: tunc quõ & vñ redibit ad ventrem: nõ enim põt redire niſi venas iterato reintret. qd non videt: cum mã iam exiuerit venas: & ſit expãſa ad habitudinem totius corporis. talis enim mã: cum nã ſibi dñatur debet euãri per ſudorẽ: q illa eſt ↄueniens regio talis euãcuationis: vt dĩ in tegni de cauſis in illo cap [eſt aũt emphraſis.]ꝛ in illo cap [dehinc dõm.] Solũ ergo ſudor ſequitur & nõ alia euãtio. ¶ Ad hoc dico: q qñ fit rigor: tũc mã monet in venis & agitat. Cuius quedaz pars vadit extra venas: & illa facit rigorẽ: & per ſudorẽ purgat. Alia vo ps mittit vſus epar: & mittit ad ſtõm & iteſtina: vnde illa mã que vadit p ſudorẽ facit rigorẽ: & non tota mã. ¶ Aut dic q tota mã põt facere rigorẽ. nã illa que vadit ad exeũdum p ſudorem facit rigorẽ exeũdo p lacertos & pãniculos: & illa que vadit verſus ſtõm & iteſtina facit rigorẽ: q pũgit ſtõm & iteſtina: que ſunt mẽbra ſenſibilia: q autẽ mã vadẽs ad ſtõm poſſit facere rigorẽ dĩ 3° pno^s in illo cap [qb^9 adſunt febres non mortifere.] Collige g q aliqñ mã cauſonis tota egreditur venas vſus cutẽ: & tũc talis rigor ꝑuenit ſudorẽ ſolũ: & aliqñ tota mã põt ire vſus ſtõm & iteſtina: & tũc talis rigor ꝑuenit ſolonẽ vẽtris vel vomitũ: & aliqñ põt ire ad vtranq partẽ: & tũc talis rigor ꝑuenit vtrãq euãcuationem. ¶ Q. rigor eſt ſignũ creticũ: ſm q hic accipit: ſicut pz p Hip. in 3° pn^s in illo cap [Quib^9 adſunt febres nõ mortifere:] ſz ſignum creticũ: nec ſalutẽ: nec mortẽ pnoſticat cũ ſit ſignũ neutrũ: ſicut inuit Gal. in tegni in illo cap [quecũq in lã egrotãtibus.] ¶ Ad h pz ſolo p rñſionẽ precedentis argumẽti.

Utrũ rigor ſtat ſec cõtinuus in cauſone. ¶ Q. vĩ q ↄtinuus dẽat eſſe rigor in cauſone qm̃ qtidie mouet cholera p venas & arterias que ſũt mẽbra ſenſibilia: ſic inuit p Aul. p can. cap de mẽbris. Inqt. n. origo pãniculorum venaꝝ & arteriaꝝ: que ſũt in pectore ex pãniculo regẽte coſtas: quẽ pãniculũ ↄſtat eſſe ſenſibilẽ. Et p Gal. in ↄ^{io} illius apho. & ꝑiculeſ do'ores in laterib^9] & p eũdẽ in li^o de iteriorib^9 in multis locis: & p Haliabatẽ li^o 2° cap de neruis. inqt. n. Dico g qm̃ corpori neruoꝝ fuit nec̃ius viſus ad motũ ſenſumq in oẽs ptes corporis deferẽdos: exceptis oſſibus cartilaginib^9 & ligamẽtis ac glãdulis: & adipe horum etenim nullius in nã ſua eſt ſentire: aut moueri. ¶ Ad qd dõm: q in cauſone nõ eſt rigor ſemp: ſz ſolũmõ qñ mã egredit venas: vel qñ calor nãlis fugit in ꝑn^o febris: ſicut diximus ſupra in illo apho. [ſi rigor iciderit:] q mot^9 cholere p venas nõ ſentit per motũ rigoris. Si vo dicis q motus ille fit p venas que ſunt mẽbra ſenſibilia: dico q de venis nõ ſum certus an ſentiãt: vel nõ: q repiunt textus. & rõ pro & ↄtra: textus etenĩ ſupius allegati videnſ velle q arterie & vene ſentiant. Ↄtrium aũt oſtendit: q vene ſunt mẽbra ſimplicia: & ſi haberẽt ſenſum & motũ opoueret q hẽrent in ſui ↄpõne neruos: & q authores ponẽtes anothomiam neruoꝝ nõ videnſ ponere aliquos neruos ire ad arterias & venas: & q ipſa ſunt mẽbra nãlia non aiata: nãlium autẽ mẽbroꝝ nullus eſt ſenſus: & q oriuntur ab epate: qd ſenſu caret: & ꝑpter hoc iſtã qõnem ego nõ determino. ¶ Ad argumẽtum tñ rñdeo in hũc modũ: q dato q arterie & vene ſentirẽt: adhuc non ſequeret: q motus mãe cholerice per eas faceret rigorẽ: qm̃ cholera in eis nõ eſt pura: ſed mixta cũ alijs humorib^9: & q ↄtraxit cũ venis quãdam habitudinẽ: ꝑpter ↄtinuã morã quã facit cum eis: rõne cuius nõ facit rigorẽ. ¶ Q. cauſon põt aliqñ terminari per fluxũ ſanguinis nariũ: ſicut hĩ 3° de criſi cap 3°. ergo nõ ſeqtur ſemp ſudor vel vomitus: vel fluxus vẽtris. ¶ Ad qd dicas: q in cauſone qui terminat per fluxũ ſanguinis nariũ nõ ꝑcedit rigor. qd pz: q Hip. in 3° pno^s qñ ponit ſigna criſis: que fit per fluxũ ſanguinis nariũ: non facit mẽtionẽ de rigore: ſed dicit q in hypocũdrijs ſentiunſ tetani ſine dolore: nec etiã Gal'. in 3° de criſi cap 13° ponit in criſi per fluxũ ſang. nariũ fieri rigorẽ. & rõ plana eſt: q talẽ euãcuationem nõ dz ꝑcedere rigor: q in tali euãcuatione mã nõ egredit venas: donec veniat ad nares. ¶ Q. querit de illo qd dicit: q qui patiunſ rigores eſt neceſſe q vẽter ſoluat: vel vomit^9 fiat: & hoc nõ videt: q ſupra in illo apho. [ſi rigor iciderit] dictũ eſt q rigorem aliqñ ſeqtur euãtio: & aliqñ nõ. g nõ eſt neceſſe q vẽter &c. ¶ Ad qd dõm: q rigorẽ creticuz de quo eſt hic ſermo ſi ꝑceſſit digeſtio ſemp ſeqt euãtio: ſed rigorẽ incidẽtez nõ creticũ quẽ non ꝑceſſit digeſtio: nõ ſeqtur nec̃ . lo euãtio.

¶ Aphoriſmus. LIX.

¶ Tertiana vera iudicatur in ſeptez periodis longiſſima. Theo.

¶ Febres tertiane ſeptenis circuitibus iudicantur: quod longiſſimum ſit. Leo.

¶ Tertiana exquiſita ſeptenis circuitibus: qd longiſſimum eſt iudicatur.

¶ Commentum Galeni.

¶ Nulla iter cauſon & tertianaz dĩa eſt q̃ʒtum ad mãm vñ gñant. ambe enim naſcunſ ex cholera ru. Sed tñ cauſon eſt cũ ipſa cho. dñet & augmẽtet ebulliens itra venas cum ſanguine mixta. tertiana vera cõmoueat per corp^9. Uera tertiana eſt que nãm ſuã ſeruat in q̃ pura cho. ru. dñatur et multa. Tpe quoq eſtiuo regione & etate ifirmi ↄpl'one ſiũt calidis & ſiccis tertianã hẽ nec̃e eſt cũ rigore iterpollari: et cũ ſudore vel vomitu cholico: ſiue cholica egõne ſuã acceſſionẽ finiri: ſiue et cũ oĩbus his. Q.ñ cũ ſit exacerbatio ſua multa minor eſt q ete: tota. n. iterpollatio duob^9 diebus et duab^9 noctibus cõplet. Uera tertiana nõ plus q̃z. 12. horis exacerbat: vñ Hip. hẽ tertiana lõgior in. 7. ꝑiodis finitur: q̃rtum. n. ↄtinua in vna die facit tm̃ iterpollata in vno ꝑiodo: vñ & iudicat ſm nũm ꝑiodoꝝ. vñ Hip. hoc idẽ in ꝑnoſticis itẽdit: cum quartanã febrẽ noiauit dicẽs. Judicium q̃rtane eſt ſm hãc rõnẽ. Nos aũt ꝑuidẽtes q̃rtane ſiue tertiane criſes: ſm ꝑiodos iudicamus eas nõ ſm dies. Septẽ aũt ꝑiodi tertiane veniũt in die ab initio. 13. vbi aliqñ finit neq. 14. expectat. quõ aũt fe. acuta die terminat. 14. pacuta vo in. 7. die ſiũt tertiana. 7. ꝑiodis. veriores eni tertiane in. 7. ꝑiodis terminanſ: & ſicut poſe eſt peracutas. 5. vel. 4. ſeu. 3. die finiri: ſiũt & tertianas in eodẽ nũo iterpollatiõis neq vera. 7. ꝑiodos expectat. Hip. hẽ tertianam aliqñ appellat verã aliqñ abſolute tertianã: ſic & h: ↄſueuit. n. ipſe & oẽs antiqui febrẽ hẽ his duobus appellare modis.

Tertiane vere põe ſunt termini

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. ꝑcedenti docuit quõ poſſimus ſignare ſup criſim cauſonis mõ docet ſignare ſup verã tertianaz per nũm periodoꝝ: & dicit vera tertiana lõgiſſima nõ põt durare vltra ſeptẽ periodos. ¶ Circa hũc apho. Gal. ſic ꝑcedit. naz ꝑmo ponit cõparationẽ iter tertianã & cauſonẽ. 2° notificat

nobis

nobis verā tertianā. 3º ponit cām dubitatis apho. 4º remo‑ uet q̄dā dubia durat pma vſq; ꝺa tertiana eſt]2º vſq; vñ hip. hȝ tertiana.]3º vſq; q̄uo aūt febris]4º vſq; ad finē.
℃ De pº ergo dicit q cauſon ⁊ tertiana febris cōīcāt in mā. nā vtraq; feb. eſt de colera rubea:ſed eſt dīa inter eas: qꝛ cauſon eſt de colˀa in venis. 3ⁿᵃ ꝺo de colˀa eẋ venas. ℃ De 2º dicit q ꝺa tertiana eſt illa q̄ ſeruat ꝺe nām tertiane. ꝓ‑ prietates aūt ꝺe tertiane ſūt multe: qꝛ. viij. ⁊ ſumiſ q̄dā a cā iterioꝛi febris ⁊ q̄dā a cā exterioꝛi ⁊ q̄dā a ſbo febris: ⁊ q̄‑ dā ab accn̄tibꝰ a cā ꝺo iterioꝛi ſūmiſ qꝛ oȝ eſſe de colera rubea pura: ⁊ non de colera vitellina aut citria a cā ꝺo exterioꝛi ſūmiſ ꝓprietas: qꝛ oȝ eā eſſe in eſtate ⁊ in regiōe calˀa ⁊ ſicca. a ſubiecto ꝺo ſummiſ 2ª ꝓprietas: qꝛ oȝ corpus eſſe in etate iuuētutꝭ ⁊ ꝯplis colˀice. Ab accn̄tibꝰ aūt ſūmiſ ꝓprietas qꝛ oȝ eā icipe cū rigoꝛe ⁊ terminari cū ſudoꝛe aut vomitu aut ſolutione vētris aut oībꝰ his: ⁊ nō oȝ eā plus durare in ſua acceſſione. xij. horis. ℃ De 3º dicit q iō iſta febris nō p̄t trāſire. 7. ꝑiodos: qꝛ ipſa aſſimilaſ febri ꝯtiue ꝑacute q̄ eſt de colˀa: ⁊ ꝫ peracuta ꝯtinua nō durat vltra. 7. dies. ergo nec iſta durat vltra. 7. ꝑiodos. nā tātū facit iter pollata in vno ꝑiodo q̄tū ꝯtinua in vna die. ℃ De 4º poſ‑ ſet aliqs dubitare vtrū iſta febris terminetur i. xiij. vel. xiiij. die. Cui rn̄det gal. ⁊ dicit q iſti. 6. ꝑiodi veniūt a pº ad fi‑ nē in. xiij. diebꝰ ꝓpter qꝛ vltima dies. ſ. xiiij. nō eſt de hora afflictionis imo eſt getis quā poſtea nō ſeqˀ acceſſio: ⁊ h̄ pȝ numerāti. ⁊ ideo nō eſt ponēda de illis diebꝰ. Itē poſſet aliqs querere nūqd iſta febris poſſit fieri añ. 7. periodos. Cui rn̄det gal. dicens q licȝ ſit dictū q talis febris qñ pura eſt nō trāſeat. 7. ꝑiodos. añ ipſa pōt ifra ſubſiſtere naȝ pōt terminari in 5º aut 4º ſicut cōtinua ꝑacuta. nā nō eſt necᵐ eā ſemp trāſire ad. 7. dies. Itē poſſet aliqs q̄rere quo noīe ſit vocāda iſta febris. Cui gal. rn̄det dicēs q talis feb pōt vocari terⁿᵃ abſolute: ⁊ pōt vocari terⁿᵃ ꝺa ⁊ terⁿᵃ pura.

Qr̄ tertiana ħe poſſit tranſire ſeptē ꝑiodos. **Circa** hūc aphoᵐ. duˀ. ꝺ ter. ⁊ de cōˀᵒ. De ter. q̄dē duˀ. nā vī q tertiana poſſit extēdi vltra q̄ȝ dicit. nam ſi aliqs dū patiſ hanc febrē vtaſ regimie multiplicāte cho lerā poterit tātū augeri mā q extendetur vltra.

℃ Ad hoc rn̄deo q nos debemꝰ ſupponere q nō fiat erroꝛ in regimine ſicut dicit Gal. in liᵒ de creticis.

Utrū vltimꝰ ꝑiodus tertiāe ſit creticus. ℃ Preterea q̄riſ an vltimꝰ ꝑiodꝰ ſit creticꝰ. ſ. q i ipſo fiat cri ſis ⁊ vī q ſic qꝛ Gal. in 3º pte iſtiꝰ ꝯⁱⁱ in trāſlatiōe burgⁱˢ dicit q criſes iſtarū febiū ſiūt ſm numerū paroxᶜᵒ: ⁊ i nr̄a trāſlatiōe dic idē qñ ponit iditia earū fieri ſm periodos.

℃ Ad ꝯriū eſt rō. nā ſi vltra 7ᵐ nō eſt ꝑiodus aliqs tūc opȝ q in ipſo ſit in declinatiōe: qꝛ ipoſˀe eſt aliquē moꝛbū veni‑ re ad ſanitatē niſi p declinationē trāſeat. In declinatiōe ꝺo nō ſit criſis imo ſit i ſtatu ſic dī p totū liᵐ de criſi: q̄re nō vī fieri in ea criſis: p̄terea in criſi ſit expulſio totalis māe: ſȝ in hac ſit expulſio ꝑticˀaris. ſ. i q̄lȝ acceſſiōe: q̄re i ea ñ ſit criſis.

℃ Ad hāc q̄ōnē dico q criſis p̄t dici 2ʳ. ſ. put ipſa eſt furioſa alterº egritudis: ⁊ h̄ mō nō credo q in febre interpollata fiat criſis: ſi accipiaſ criſis p q̄libȝ ꝯſūptione moꝛbi. h̄ mō bn̄ ē criſis in ea: ⁊ talē diſtinctionē innuit Gal. i pº liº de creti cis qñ diſputat an dies pma ⁊ 2ª ſint cretice vel nō.

℃ Preterea vī q ipſa poſſit vltra. 7. ꝑiodos extēdi: nā aui. po nit q poſſint trāſire. 7. ꝑiodos 4º c. de 3ⁿᵃ. ℃ Ad hoc rn̄‑ deo q poſˀe ē eas vltra trāſire parūꝫ ſic logˀ Auic. In 4º.

Qr̄ tertiˀ ter. p fluxū vētris terminari poſſit. ℃ De ꝯˡᵒ. ꝺo duˀ. p̄ q̄uo poſſit tertiana interpollata termi‑ nari p fluxū vētris: cū mā eiꝰ ſit extra venas: ⁊ nihil poſſit ad vētrē venire niſi pus venas intret: poſtea ad epar.

℃ Ad hoc pȝ ſolˀo p ea q̄ añ diximꝰ i apho. p̄ce. nā poſſimꝰ dīc q mā q̄ ē extra venas ſubito trāſeat p venas ⁊ veniat ad epar. Aut q ſolˀo vētris ſequaſ. maxīe cū mā eius ꝯti‑ neaſ in ſtōcho ⁊ inteſtinis aut locis proximis.

℃ Preterea duˀ nā ipſe ponit q paroxiſmꝰ iſtiꝰ febris pōt du‑ rare. xij. horis: q̄riſ q̄ q̄ ſit cā durabilitas iſtiꝰ acceſſiōis.

℃ Ad h̄ dico q ipſa eſt moꝛa. xij. horarū: ſicut dīc Auic. 4º cañ. de 3ⁿᵃ cap. ꝓprio. ℃ Preterea q̄riſ qꝛ ponit q idē fac tertiana iterpollata in vno ꝑiodo qđ facit ꝯtiᵃ in vna die ⁊ ſic de qualibet iterpollata cum ſua cōtinua ꝓpoꝛtionali. Sȝ ꝯ hoc opponiſ: nā in ꝯtiᵃ ſit tota dīe afflictio: ſȝ in iter pollata ⁊ maxīᵉ in terⁿᵃ nō ſit ad plus niſi. xij. ho. q̄re plꝰ af fligit ꝯtiᵃ i die vna q̄ȝ iterpollata i vno ꝑiodo. ñ ḡ idē faciūt.

Utrū q̄libȝ feb. interpollata eā. cū faciat i vno periodo q̄tū cōtª in vno die. ℃ Ad hoc dico q iſta idētitas poteſt 2ʳ ꝯſiderari. ſ. q̄tū ad modum terminationis p dies creticos: ⁊ q̄tū ad h̄ eſt ibi idētitas: ⁊ q̄tū ad durabilitatē afflictionis: ⁊ q̄tū ad h̄ nō eſt ibi idētitas. ℃ Et debes notare q q̄libet iterpollata oȝ cōparari ad ſuā febrē ꝓpoꝛtionalē. ſ. 3ⁿᵃ iterpollata ad ter tianā ꝯtinuā: ⁊ q̄rtana iterpollata ad q̄rtanā cōtinuam: ⁊ quotidiana interpollata ad quotidianā ꝯtinuā.

Utrū ſeptē ꝑiodi tertiane interpolate terminent in xiij. diebꝰ. ℃ Preterea querit de hoc qđ dicit. q. 7. ꝑiodi terminātur In. 13. diebꝰ qđ nō vī. naȝ feb. tertiana: hȝ. 7. ꝑiodos ⁊ q̄lȝ ꝑiodꝰ hȝ duos dies. ⁊ bis. 7. faciūt. 14. ḡ terᵃ durat. 14. die.

℃ Ad ꝯriū pȝ enumerāti ꝑiodos. 7. nā ſi cōputaueris eas a pº vſq; ad finē. necº. 7. periodi finienſ in. 13. die. qđ vtiq; verū eſt. ℃ Ad argᵐ vero qđ ꝓbabat qđ debebat termina ri in. 14. die. iō qꝛ. 7. periodi faciūt. 14. dies. hoc eſt verū ſi cōputareſ quies vltimi paroxiſmi. ſed qꝛ illa q̄es auferſ neceſſario remanet q terminetur in. 13. diebus cum veni‑ at in ea vltimus paroxiſmus.

℃ Aphoꝛiſmus. LX.

℃ Quibuſcumq; aures in febribus ſurdeſcunt: ſanguis ex naribus fluens: aut venter turba‑ tus: ſoluit egritudinem.

℃ Quibus per febres aures obſurduerint: ijs ſanguis e naribus fuſus: aut aluus perturba‑ ta: ſoluit morbum. Theo.

℃ Quibus in febribus aures obſurduerūt: ſan guis ex naribus fluens: aut aluus turbata: ſol uit morbum. Leo.

℃ Commentum Galeni.

Surditas ℃ In aſo. alio añ dixit ſurditatē eē cū humores cholˀici cō‑ ſtipati caput aſcēdūt q diſſoluunſ cū vēter ſoluiſ. In hoc aſo. eadē noīauit: ſed ſan. fluxū ſubiūxit: ſanguis. n. ex nari bus fluens ſoluit ſurditatē in febribus ſi nō inſtrī auditus eſſentia patiaſ. neq; mirandū ſi ceſſent accidentia: cuȝ pur gentur humoꝛes generantes ipſa.

℃ Expoſitio Thaddei.

℃ Supra in q̄buſdā apho. hip. oſ̄dit qualr ſurditas tolliſ per egeſtiones colericas. modo oſtendit hoc idē, ⁊ addit ad hoc fluxum ſanguinis. ⁊ planum eſt qđ dicitur.

℃ Circa hunc apho. Gal. duo notat. pmū eſt de ꝯtinuatiōe ⁊ cōparatiōe iſtius apho. ad p̄ſatū ſupra. 2ᵐ eſt de verifica tione ⁊ ponit quandam expoñem. durat pmā vſq; San guis. n. fluens ex naribus]. ℃ De primo iam patuit in cō tinuatione. ℃ De 2º dicit q ſanguis fluens de naribus ſol uit illā ſurditatē que accn̄talr ſupuenit febribus. ⁊ nō illā nālem ſurditatē q̄ eſt in inſtrumēto auditus. Illa. n. incura bilis eſt ſicut cecitas: ⁊ cā quare illā ſoluit ē: qꝛ mā que fa‑ ciebat ſurditatē deponiſ ab aure p fluxū ſanguinis. ℃ Cir ca hunc apho. cadunt oēs ille q̄ōnes q̄ ſupra facte fuerunt in illo apho. q eandē ponit ſniam ⁊ ideo omitto eas.

℃ Aphoꝛiſmus. LXI.

℃ Que iudicantur in paribus diebꝰ difficilia ſunt: ⁊ amica conuerſionis.

℃ Febris niſi die ipari dīſierit: ſolet recidiuare. Theo.

℃ Febricitantem niſi diebus imparibus febris reliquerit: ſolet recidiuare. Leo.

℃ Commentum Galeni.

℃ Hunc aſo. hip. feciſſe ego non poſſum credere: eſt. n. fal

ſuerctū in pnoſticis: ⁊ in hoc eodē libro: oīes creticos p q̈ternariū numerauit: ⁊ in epidimia multos īfirmos q̄bus criſis in. xiiij. venit: ſcripſit: neq̧ ſolū i. xiiij. ſ3 ēt in. xx. atq̧ xl. lx. ⁊. lxxx. Itē in. xxiiij. ſolet eē criſis: ⁊ in. xxxiiij. ⁊ p⁹ criſis: in q̈rto. Quo hic ḡ ōr: ſi in paribus nō dimiſerit dieb⁹: melius eēt ſi in creticis dieb⁹ febris nō dimiſerit ſcripſiſſet ſicut in q̄buſdā libris ē iuenire: febricitātē tñ nō in paribus dieb⁹ ſe. dimiſerit reuerti ɔſueuit quotidie: ſic ꝟ ēt ſeq̄tur.

Expoſitio Thaddei.

Cū ſepe facta fuerit mētio de dieb⁹ creticis. ponit mō cōparationē inter dies creticos. ⁊ pares ⁊ impares. ⁊ planū eſt qō dr. Circa hunc apho. gal. nihil aliud facit niſi q̄ hūc apho. deſtruit ⁊ dicit ipm nō eē hip. ⁊ dic̄ q̄ iſte apho. nullo⁹ fuit hip. nā in pnoſticis ⁊ in apho. ⁊ i epidimia poſuit hip. dies creticos p quaternariū pcedere: ⁊ vñ dies q̈rta ⁊ dies. 14. ⁊. 20. ⁊. 40. ⁊. 60. ⁊. 80. oēs ſunt cretice ſm q̄ ipſe poſuit: ergo ſic deberet dicere iſte apho. ad hoc vt eſſet verus: que in diebus nō creticis iudicantur.

Circa hūc apho. du̇r. an ipſe ſit ver⁹ ⁊ vī q̄ ſic. nā Iſaac ponit in li° febriū ca° de iudicio morboꝝ p dies creticos. q̄ dies ipares ſūt fortiores. ⁊ i his plūries ſit criſis q̄ȝ i dieb⁹ parib⁹: ⁊ rñdet ipſe ad q̄ōnē de die. 14. q̄ ipſa ē cretica accñtalr. nā dic̄ q̄ criſis icipit i. 13° ⁊ finit ⁊ ɔplet in. 14°. Ad hoc dico q̄ ſiue du° iſte apho aut non fuit hip. aut ſi fuit adhuc nō inuenerat veritatē. ſicut dicit Auicē. 4° can. ð diebus creticis: tñ ad ɔ̈rietatē rñdeo. ⁊ dico q̄ virt⁹ dieꝝ creticoꝝ ɔſiderat̄ penes duo. ſ. penes quadras lune ⁊ penes virtutē numeri: nā penes quadras lune falſū3 ē dicere pares eē maios ⁊ debiliores iparibus. ſed q̄ȝtū ad virtutē numeri dies ipares ſunt fortiores: ⁊ ponit Iſaac talem cām. q: dies ipares ſemp ɔtinēt duas ſpēs numeri. ſ. parē ⁊ imparē. ſed dies pares nunq̄ȝ ɔtinēt niſi vnā ſpēm nūeri. ſ. aut ſolū parē aut ſolū imparē. nā ſi. x. dies diuidas nūq̄ȝ potes diuidere niſi aut in duos pares aut i duos diſpares ſed ſi diuidas. xi. dies tu nō potes diuidere niſi i duas ſpēs nūeri. ſ. parē ⁊ imparē. ⁊ iō nūerus impar ē potētior q̄ȝ par ſ3 ego extimo q̄ ſit fabula q̄ȝuis ille ſapiēs hō hoc dicat.

Aphoriſmus. LXII.

Quibuſcunq̧ in febribus: quotidie rigores fiunt: quotidie febres ſoluuntur.

Theo. **Quibus per febres: quotidie frigus accidit: quotidie febres ſoluuntur.**

Leo. **Quibus in febribus: quotidie rigores fiūt: quotidie febres ſoluuntur.**

Commentum Galeni.

Rigores ſunt cū coie. mouet̄: ⁊ per totū corpus effluens in vna quaq̧ interpollatione purgatur: vnde neceſſe eſt vt febres ſoluant̄. Silr ſi tertiane ⁊ quartane ſunt: ſoluentur ſm numerum ſue interpollationis: poſtq̄ȝ ſolent reuerti cum interpollationibus aliis: ſi aūt febres ſoluantur: quedam tamen q̄litates male remanent intra corpus: que fuerunt cauſa reuerſionis ipſarum.

Expoſitio Thaddei.

Quia hip. fecerat mētionē de febre cōtinua ⁊ interpollata modo ponit diiā inter eas: ⁊ dicit q̄ qñ in aliqua febre ſit rigor quotidie: quotidie febris ſoluit̄: ſed qñ i febre nō ſit rigor. febris non ſoluitur quotidie.

Cōmētator circa hunc apho. notat nobis tria. p̄. n. ponit cauſā apho. 2° ampliat apho. ipm 3° rñdet cuidā q̄ōni. du pt p̄ᵃ. vſq̧ Similr ſi tertiane. 2ᵃ vſq̧ poſtq̄ȝ ſolent reuerti. De p̄ ergo dicit q̄ rigor ſit de coīa expāſa p mēbra ſenſibilia: que colera vna quaq̧ die d3 purgari: ⁊ pp hoc oportet iſtā febrem omni die finiri.

De 2° dicit q̄ licet iſte apho. ſit propoſitus in febre quotidiana. tñ d3 intelligi in febre tertiana ⁊ quartana: ⁊ magis eſt verū in iſtis q̄ȝ in quotidiana.

De 3° dic̄ q̄ l3 febris oi die recedat tñ reuertit̄ pp malas q̄litates q̄ remāſerūt i mēbris: nā ille q̄li̇ᵗᵉˢ ſūt cā reuerſiōis.

Circa hūc apho. du̇r. de tex. ⁊ de ɔ̇°. De tex. dubitatur primo an febris interpollata ſit vna febris an plures. 2° an in die interpollationis aliqs patiat̄ febrē vel nō. De p̄ ſic. videtur enim q̄ non ſit vna febris imo plures. nā hoc dicit textus iſtius aphoriſmi. Utrū feb. interpollata ſit vna febris vel plures.

Preterea morbus eſt res cōtinua cū ſit motus: ſicut dicit̄ p̄ de interioribus ⁊ p̄mo de accidēti ⁊ morbo: quare cum nō cōtinuetur febris iſta: erit febris iſta multi morbi.

Ad ɔ̈rium autem patet q: iſta febris habet 4ᵒʳ tempora vniuerſalia que conſtituunt vnum morbum: ⁊ nō plures ⁊ ideo poni debet vnus morbus.

Ad hanc queſtionem dico q̄ iſta febris eſt vnus morb⁹ ⁊ nō plures. Q3 ſi mihi opponis iſte apho. dicit q̄ febris ſoluitur. Rñdeo q̄ illa ſolutio nō eſt niſi q̄ȝtū ad afflictionem ⁊ non q̄ȝtum ad totalitatem materie.

Ad 2ᵐ dico q̄ iſta febris eſt bene continua ſm ſuum genus q: ipſa eſt continua qualitas interpollata: vnde non interſecatur niſi ſm ſuum eſſe: ⁊ illud interſecare nō eſt rūpere ſuam continuitatem ab eo q̄ ipſa eſt interpollata.

De 2° ſic agitur: videtur q̄ in die interpollationis iſte febricitet. nam iſta febris habet 4ᵒʳ tempora ⁊ iſta continuantur: q: tēpus eſt totū continuū. ergo cu3 in die interpollationis ſit eger in aliquo tempore morbi. neceſſario ipſe egrotat: nam in qualibet parte morbi dr aliquis eger. Utrū febricitās febre interpollata febricitet in die interpollationis.

Preterea nos videmus q̄ aliquis qui patitur duplicem tertianā aut quotidianā ſemper habet ſēſibilr leſas actiones. ergo ſemper eſt eger.

Ad contrarium autem eſt tex. qui dicit̄ q̄ quotidie febres ſoluuntur. Itē ratio. nam morbus non eſt niſi du3 ſua cauſa coniuncta adſit. Sed in die interpollationis nō adeſt cauſa coniuncta. Cū tunc materia non putreſcat actualr.

Ad hoc dicendū eſt q̄ febris interpollata poteſt duobus modis conſiderari: vno quidē modo q̄ȝtum ad motū materie putreſcentis in toto corpe: ⁊ hoc modo non dicitur aliquis febricitare in die interpollationis. 2° ꝟo modo poteſt conſiderari q̄ȝtum ad malā qualitatē que remanet in membris ex materia que putruit in paroxiſmo. Siue illa mala q̄litas remaneat in toto corpore ſiue remaneat in ſtomacho ſolo. ⁊ in ſtomacho poteſt non ſolū mala q̄litas remanere ſine materia. Sed etiam materia flegmatica. nam in quotidiana maxime leditur ſtomach⁹: ſicut dicunt omnes authores de quotidiana loquētes: ⁊ q̄ȝtu3 ad hoc poteſt dici q̄ in die interpollationis ipſe egrotat ex illa mala cōplexione que remanſit in mēbris vel in ſtomacho ſolo. ⁊ hoc habet locū qñ paruū eſt ſpaciū interpollationis. ſicut poteſt eſſe in triplici tertiana vel in quotidiana qñ paroxiſmus eius durat. 18. horis vel pluribus: nam in illo paruo ſpacio nō potuit corp⁹ redire ad tempamētū ſed remanet ibi aliqd de diſcraſia facta que cōſeruat opationes ſenſibilr leſas vſq̧ ad reditum materie putreſcentis.

Uel dic aliṫ q̄ febris iterpollata pōt duplr ɔſiderari vno quidē mō q̄ȝtū ad motū m̄e putreſcētis actualr: ⁊ q̄ m̄e eſt fumus putridus ſicut. d. gal. p̄ de febri. cap. 4°. ⁊ hoc mō in die interpollationis nō febricitat neq̧ egrotat. Alio ꝟo mō pōt ɔſiderari q̄ȝtū ad nocu̇ᵐ opationū q̄ remāſerūt leſe ex motu putredinis actualis q̄ iam receſſit ⁊ nō potuerūt opationes ille rectificari in ta3 paruo ſpacio: ⁊ hoc mō dr in hora interpollationis hēc opationes ſenſibilr leſas: ſed de hoc aliqs dubitabit: q: non videt̄ bñ dictū: nam ſi tunc egrotat. querit̄ q̄ egritudo ſit illa. nā ſi eſt illa q̄ fuit i hora paroximo. tūc remanebit egritudo fiens ceſſante putredine actuali qō falſum eſt. Si ꝟo dicis q̄ ſit alia egritudo a priore. tūc nō erit niſi mala ɔplō derelicta ex priori parox°. H autē impoſſ vī: q: illa nō eſſet niſi febris ethyca. ⁊ ſic ſeq̄

rei ꝙ in oi febre interpollata q̄ multū hꝫ propiquos paro xiſmos eſſent ſemꝑ due febres.ſ.putrida ⁊ ethica.

¶ Ad h̄ aūt dicēdū eſt ꝙ in hora iterpollatiōis maxīe ſi breuis ſit interpollatio.pōt aliqs remanere eger ꝑter ꝙ hēat opationes ſenſibiliṙ leſas ab egritudine q̄ ſit febris:qꝛ illa iam receſſit in parox° hore ſꝫ hꝫ opōnes ſenſibiliṙ leſas ab egritudine q̄ ledit aliqḋ mēbꝛū puta in quotidiana ſtōm ꝑꝑ cuius egritudinē remanēt opōnes ſenſibiliṙ leſe in hora iterpollationis:ſilr in duplici 3ⁿᵃ remanet egrū epar.ſ.oplatū vel calefactū qḋ ꝯſeruat leſionē opōnū ſēſibilē:⁊ ſic pꝫ ꝙ in hora iterpollationis aliqs remanet eger ſed nō egritudine illa q̄ ꝑceſſit. ¶ Aut dic ꝙ in hora iterpollationis remāſerūt opōnes ſenſibiliṙ leſe.i.ſenſibiliṙ deficere ꝑꝑ debilitatē ṽtutis q̄uis febris nō ſit in corpe:pōt.n.eē ꝙ aliqs in tātū debilitat⁹ fuit i parox° ꝙ poſtq̄ parox° receſſit adhuc remaneat ſenſibilis debilitatio ṽtutis:qꝛ nō potuit in tā breui ſpacio iterpollatiōis vṙ⁹ ꝯfortari.cū ꝑus eēt multū debilitata.argūᵐ ad h̄ eſt illud qḋ dic̄ Aui.4°.cañ.fen 2ᵃ.cap̄.de ſignis ſūptis ab egeſtione.ponit.n.ꝙ pōt infirm⁹ mori ex debilitate virtutis:⁊ cū febris receſſit.

¶ Sed ex hoc naſcit̄ alia qō.qꝛ vṙ ꝙ ego ponā ſenſibilē leſionē opōnis eē ſine egritudine.qḋ abſurdū ē.cū imediatus effectus egritudinis ſit ſenſibilis leſio opōnis.

¶ Ad hoc aūt rn̄dēdū eſt ꝙ in tali debilitate eſt alia egritudo q̄ febris.ſ.inanitio ſpirituū:vñ pōt dici egritudo inanitionis.vñ Auic.4°.can.cap̄.palle°.poſuit infirmuꝫ mori recedēte febre ꝑꝑ fluxū vētris.ſilr dico illā leſionē opōnis poſſe ꝯtingere ꝑꝑ euacuationē ſpirituū.in ſūma ḡ tenēdū eſt ꝙ i hora iterpollationis hō nō febiit nec feb.etyca nec putrida:pōt tñ remanē ſenſibilis leſio opōnis ꝑꝑ aliqḋ accñs qḋ remāſit ex pox°:⁊ nihil ꝓhibꝫ illḋ accñs eē egriᵗᵐ.

Utrum rigor in febre quotidiana poſſit fieri a cholera rubea

¶ De ꝯ¹° ḋo du̇ᵗ.ꝑ qꝛ ipſe logt̄ hic de febre q̄tidiana ⁊ ponit ꝙ rigor eius fiat de colā rubea:cū diuiḋ ꝑ mēbꝛa qḋ videt̄ falſū cū mā iſti⁹ feb.ſit ſlā:⁊ nō colā. ¶ Ad h̄ rn̄° ⁊ dico ꝙ ibi ſumit̄ chol'a ꝓ quolibet humoꝛ potēte facere typū.

Utrum male qualitates relicte in membris ſint cauſa reuerſionis febris.

¶ D q̄rit̄ de cā quā ipſe ponit reuerſiōis feb.nā dicit ꝙ male q̄litas remanet in mēbris q̄ faciūt reuerti māṁ ad locū putredinis.nō.n.vꝛ iſta eē cā qꝛ ſic nūq̄ deficeret febris.nā ois acceſſio diniſtit illā malā qualitatē. ¶ Ad h̄ dico ꝙ 2ᵃ eſt cā reuerſionis.nā vna eſt efficiēs ⁊ alia mālis.cā efficiēs eſt 2ᵃ.ſ.caliṫas derelicta i mēbꝛo vbi mā putruit:⁊ cā putredinis ſi nō eſt adhuc ꝯſūpta.ſ.ꝑua° reſpirationis. tñ Gal.nō poſuit niſi ꝑmā:Aui.tñ de febri.putridis i gn̄ali poſuit vtrāq̄.cā ḋo mālis eſt humoꝛ aptus vt ad locuꝫ iſtius male q̄litatis accedat:⁊ iſte eſt humoꝛ viſcoſus aut aquoſus aut alterius maie ſbie:vñ nō attrahit̄ ois humoꝛ ad locū illū ſꝫ hūoꝛ apt⁹ ad h̄. Cū ḡ dic̄ Gal.ꝙ cā reuerſionis parox' ſūt male q̄litates q̄ remāſerūt in corpe:debem⁹ intelligere duplicē malā q̄litatē.vnā.ſ.loci in quo mā putruit:⁊ aliā malā q̄litatē hūoris debētis putreſcere ⁊ faciētis ꝑuationē reſpirationis.de hac aūt mā ſatis agit Auic. 4° can.cap̄.de febre putrida in generali.

¶ Aphoriſmus. LXIII.

¶ Quibuſcunq̄ꝫ in febribus icteritia ſuperuenerit ante ſeptimum diem:malum.

Theo. **¶ Quibus per febres moꝛbus regius ante ſeptimum accidit:letale eſt.**

Leo. **¶ Quibus in febribus moꝛbus regi⁹ ante dieꝫ ſeptimum accidit:malum.**

¶ Commentum Galeni.

¶ Icteritia aliq̄ñ eſt:cū co.ru.ꝑ totū corp⁹ effūdit̄:⁊ maxīe cute:ſm criſim. Aliqū eſt accñtalis:ꝑꝑ paſſioneꝫ epis:qḋ tripliṙ patit̄:vñ icteritia gn̄at̄:aut enim duꝛ apa ſuſtinet: aut caloꝛē:aut ꝯſtipationē. Duꝛ apa nō venit ſubito:cuꝫ ſit malū diuturnū:⁊ lōgis dieb⁹ creatū. Caloꝛ ⁊ ꝯſtipatio poſſe eſt vt veniāt ſubito. Icteritia aūt añ ſeptē dies:⁊ de his duob⁹ eſt:qꝛ chol'a ru.nō potuit fluere:⁊ ꝑ totuꝫ corp⁹ ſe diuidere ſm criſim ante ſeptimū diē. Qḋ aūt dixit Hipo. ictericiā añ ſeptimū malū eē:veꝛ eſt:ēt neq̄ꝫ poſt ſeptimuꝫ veniēs bonū eē:veꝛ eſt:ſed nō certū:h̄ tñ Hip.hn̄ dixit i aphoꝛiſmo ſubſequēti:qꝛ pōt eē vt duꝛ apa vel ꝯſtipatio poſt ſeptimū veniāt:neq̄ꝫ chol'a ꝑ totū corp⁹ ſm criſiꝫ ſe diuidat. Inuenit̄ aūt i aliis libris ali⁹ eē finis hui⁹ aphoꝛ.ſic: niſi cū d̾ vētre nimia hūiditas exierit:qḋ q adiūxit:chol'aꝫ diuerſam ꝑ corp⁹ exire cū hūiditate illa:⁊ moꝛbū illū ſoluere itellexit. ¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia.ḋ.hy°ᵉ ſepe docuit ꝓnoſticari ſuper febrē ꝯtinuā ꝑ exitūs.ſ.ꝑ ſudorē.docet nūc ſignare ꝑ q̄litateꝫ corpis.ſ. ictericiā:⁊ dicit ꝙ ſi veniat i aliq̄ febre icteritia añ 7ᵘᵐ diē eſt malum ſignum.

Circa hūc aphoꝛ. Gal.tria notat:naꝫ ꝑ ꝯſificat aphoꝛ.ꝑ cām.2° rn̄det cuidā qōni 3° ponit diuerſitatē lrē hic repertā.durat ꝑᵃ vſq̄ ibi ꝙ aūt dixit hip.ictericiā.2ᵃ vſq̄ ibi inuenit̄ aūt in aliis. ¶ Dicit ḡ ꝙ ictericia pōt ꝯtingere du̇ᵗ i febre ꝯtinua.ſ.ꝑ modū criſis i q̄ ſit bona purgō mãe morbi:⁊ alio° accñtaliṙ:⁊ h̄ trib⁹ de cāis.nā pṫ eē ꝑꝑ opilationē factā i epe:⁊ pōt eē ꝑꝑ caliṫ apa:⁊ pṫ eē ꝑꝑ duꝛ apa epis.his.n.trib⁹ modis ꝓhibet̄ fel mūdificare epar a col'a.vñ ꝑ corp⁹ diffūdit̄. Dico ḡ ꝙ icteritia cretica laudabilis nō pōt venire añ 7ᵘᵐ diē.cuius cām dicā in q̄ſtib⁹. Itē nec ictericia q̄ eſt ꝑꝑ apa duꝛ pōt eē ita ſubito.ſ.infra 7.dies:qꝛ tale apa ſit paulatiꝫ ⁊ lōgo tpe.relinqt̄ ḡ ꝙ icteritia añ 7ᵘᵐ.ſit aut ꝑꝑ apa calꝫ epis:aut ꝑꝑ opilōnē ⁊ vtrū q̄ iſtoꝝ eſt malū:qꝛ ipſa eſt maluꝫ ſignū. ¶ De 2° dicit ꝙ lꝫ añ 7ᵘᵐ icteritia ſemꝑ ſit mala.tñ poſt 7ᵘᵐ nō eſt ſemꝑ bona:qꝛ ſi ipſa ſit cū duritie ipocūdrij dextri ipſa eſt mala:⁊ h̄ dicit ſequens aphoꝛ. ¶ De 3° dicit ꝙ in q̄buſdam libris inuenit̄ additio. Ad finē iſti⁹ aphoꝛ.h̄ mōſ ictericia añ.7ᵘᵐ diē eſt mala niſi.cū de vētre multa huᵉˢ exierit qḋ q adiūxerit col'am diuerſam ꝑ corpus exire cum humiditate illa ⁊ moꝛbum ſoluere intellexit.

Utrum icteritia poſſit eſſe determinatio cretica in febre continua.

Circa hunc aphoꝛ.q̄rit̄ de tex.⁊ de ꝯ¹°. De ꝑmo q̄runt̄ v.quoꝝ ꝑmū eſt an icteritia poſſit eē determinatio cretica in febre ꝯtinua vel nō.2ᵐ eſt an ictericia poſſit eē criſis febriū ſequētiū apoſtema epatis incipiens ab initio.3ᵐ eſt an ictericia veniat neceſſario cū rigoꝛe vel nō. 4ᵐ an ante.7ᵘᵐ diē poſſit eē bonū ſignū.5ᵐ ḋo eſt an iſta mala ſignificatio ſit moꝛtalis vel nō. ¶ De ꝑmo ſic ꝓcedo: videt̄ enī ꝙ nō poſſit eē determinatio cretica in febre ꝯtinua qꝛ icteritia eſt de mā cholerica nō putrida.febris autē ꝯtinua eſt de mā putrida:ꝙ āt nō ſit de mā putrida pꝫ per diffinitionē poſitā ab Auic.3° cañ.fen.xv.cap̄.de icteritia que talis eſt:icteritia eſt alteratio coloꝛis corpis febriētis ad citrinitatē tendēs aut nigredinē ꝑꝑ curſuꝫ hūoꝛis citrini aut nigri ad cutē ⁊ q̄ ſequunt̄ ipaꝫ ſine putrefactione.

¶ Ꝑ.ſi icteritia eēt determinatio cretica febris ꝯtinue cholerice:tūc neceſſario faceret febrē 3ⁿᵃᵐ interpollatā:q̄ eniꝫ rōne febres vagātes terminant̄ ad febrē q̄rtanaꝫ ꝑꝑ māṁ melācholicā diſpſam in partib⁹ carnis ⁊ cutis:eadē rōne iſte febres cholerice debēt terminari ad tertianā:qꝛ nō eſt maioꝛ rō ꝙ hūoꝛ melācholic⁹ effuſus ad foramina ſiliū mēbꝛoꝝ faciat febrē q̄rtanā q̄ꝫ hūoꝛ choleric⁹ ad eadē loca diffuſus faciat tertianā:ſꝫ planū eſt ꝙ i icteritia citrina nō ſit febris 3ⁿᵃ ſic dic̄ Auic.3° cañ.ca.ꝓpo. ¶ Ad ꝯriū nō oppono qꝛ plana eſt ṽitas authoꝛitate ⁊ experientia ꝓbāntib⁹ qḋ vtiq̄ ꝯcedo. ¶ Ad ꝑᵐ āt argᵐ factū in ꝯriū dico ꝙ mā q̄ trāſmittit̄ ad cutē i icteritia nō eſt mā cholerica q̄ iaꝫ ſit in actu putredinis:ſꝫ eſt cholera q̄ erat apta nata putreſieri in futuro:ſꝫ ꝯ hoc aliqs obiciet:qꝛ nō ē poſſe ceſſare febrē putridā niſi ꝑ trāſlationē vel euātionē mãe putreſcētis actualiṙ:nā ad h̄ vt ceſſet egritudo mālis oꝫ remoueri cāꝫ ei⁹ ꝯiūctā:cā.n.ꝯiūcta remanēte adhuc remaneret febris.

¶ Ad hoc dōʒ ꝙ pars illa cholere q̄ erat i actu putredinis reſoluta fuit in ipo paroxꝰ. Illa v̄o q̄ erat apta putreſieri eſt retēta circa cutē vbi facit ictericiā. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ mā q̄ in icteritia motu cretico ad cutē expellit̄ nō facit febrem tertianā: q2 nō ē putrida ſicut diſſō ictericie dicit. ¶ Ad id v̄o qd̄ ꝓbabat ꝙ deberet facere febrē: q2 febres vagantes terminant̄ ad q̄rtanā dico ꝙ nō eſt ſīle de mā q̄ facit q̄rtanā febrē ꝯtinuā: ⁊ de mā q̄ fac̄ ictericiā: nā mā q̄ facit q̄rtanā febrē creticā: egredit̄ venas ⁊ ad aliq̄ loca effundit̄ eti remota i qbꝰ ꝓp ꝓuationē reſpirationis acq̄rit actū putredinis: h̄ aūt nō eſt in mā q̄ fac̄ ictericiā: q̄m illa retēta eſt in ipſa cute. In qua nō opʒ putreſieri nō m̄ ꝓhibeo qn etiam tertiana ꝯtinua poſſit terminari ad tertianā interpollatā: ſi mā putreſcere parata fundat̄ ad foramina mēbroꝝ ita ꝙ ad cutem nō ꝑueniat. credo ēt ꝙ febris melācholica poſſit terminari ad ictericiā nigrā ſicut cholerica ad citrinā: q̄m mā melācholica expellat̄ circa cutē vbi nō putreſcat.

Utrū ictericia poſſit eſſe criſis ad ſalutē in apoſtemate epatis.

¶ De 2ᵒ ſic ꝓcedo q̄rit̄ vtrū ictericia poſſit eſſe criſis in apoſtemate epatis ad ſalutē: ⁊ vi ꝙ ſic: q̄m ois egritudo q̄ hʒ criſim euacuationis pōt habere criſiʒ ꝑmutationis: ſʒ apoſtema epatis hʒ laudabilē criſim ēuationis puta ꝑ ſudorē ꝑ fluxū ſanguinis nariū ⁊c̄. ḡ pōt hēre criſim ꝑmutationis: criſis autē ꝑmutationis multiplr̄ fit. ſ. ad q̄rtanā ad apoſtema ad ictericiā ad nigredinē corporis ⁊ denigrationē digitoꝝ ⁊ hiis ſilia: ſʒ iter iſtas criſes ꝑmutationis nulla vʒ magis apoſtemati epatis ꝯuenire q̄ʒ illa q̄ eſt ꝑ ictericiā: eo ꝙ color corporis: ⁊ ꝑ humorē ⁊ ſine humore ab operatiōe epatis ꝑncipaliſſime depēdet: ꝙ āt ois egritudo q̄ hʒ criſim ēuationis poſſit hēre criſim ꝑmutationis ſic ꝓbat̄ nā criſis ēuationis ⁊ criſis ꝑmutationis in hoc differūt: q2 in criſi ēuationis fit victoria cōpleta q2 expellit̄ mā extra totū corpꝰ: vt dicit̄ 4ᵒ can̄. fen. 2ᵃ cap. ꝑ. In criſi v̄o ꝑmutationis ē victoria nō cōpleta q2 expellit̄ mā nō extra corpꝰ ſed ad ꝯfinia corporis: ſic dicit̄ ab Auic̄. ꝑfato caᵒ. ſed in oī ſpē egritudinis q̄ recipit criſim pōt eē iſta victoria aliq̄n cōpleta aliq̄n icōpleta ſʒ ꝑdictū modū ab Auic̄. q̄m pōt inueniri mā aliq̄n multo potētior morbo ⁊ aliq̄n nō multo. igit̄ ois egritudo q̄ hʒ criſim ēuationis pōt hēre criſim ꝑmutationis. ¶ P̄. ictericia q̄ ē ꝓp multitudinē cholere aliq̄n fit ꝓp dn̄ium cholere ſup ſanguinē ⁊ aliq̄n ꝓp expulſionē nāe: ⁊ talis ē ictericia cretica: ſic dic̄ Auic̄. 3ᵒ can̄. capᵒ de ictericia parag̃ ¶ ⁊ in ictericia q̄dē ſʒ ictericia q̄ fit ꝓp apoſtema calīū epatꝫ ē ꝓp multitudinē cholere: ſic dic̄ Auic̄. caᵒ ꝑalleᵒ. 3ᵒ can̄. paraᵒ ¶ ⁊ multitudo eiꝰ q̄ gn̄at̄ ⁊c̄. ḡ apoſtema calʒ ꝑt terminari ꝑ ictericiā. ¶ P̄. egritudiēs ſplenis terminant̄ ꝑ ictericiā nigrā vt dī 3ᵒ can̄. caᵒ ꝑallᵒ. ḡ ⁊ egritudines epatis poſſunt terminari ꝑ ictericiā citrinā: cū ſilr̄ ſe hēat citrina ad epar ſic nigra ad ſplenē: vt dem̄ ē 3ᵒ can̄. caᵒ ꝑallᵒ. ¶ P̄. pʒ in exēplo. Si. n. apoſtema calīm epatis pōt terminari laudabilr̄ ⁊ cōplete nā exiſte forti. ⁊ mā exiſte ſubtili ꝑ ſudorē q̄ ē expulſio totalis eē corpꝰ ꝑ cutē nil vʒ ꝓhibere qn mā aliquātulū groſſa cui nā plene nō valeat dn̄ari: ⁊ cute exiſte ſpiſſa fieri ꝑmutationē creticā ad cutē ⁊ talis erit per ictericiā. ¶ Ad ꝯriū: ſigna cretica ſunt poſt apparētiā: ſic dī in ꝯ͠ʲᵒ ſilīꝰ apho. ¶ paroxꝰꝰ: ſʒ ictericia v̄o in apoſtemate calīo epatꝫ incipiēte nō ē poſt apparēs: ſʒ ab ipo ꝑnᵒ: ſic iſinuat Auic̄. 3ᵒ can̄. caᵒ ꝑallᵒ ponit. n. vnā de cauſis ictericie eē calʒ apoſtema i epate ⁊ h̄ idē iſinuat Gal̄. i ꝯ͠ʲᵉ huiꝰ apho. ḡ nō ꝑt fieri criſis apoſtematis epatis calī ꝑ ictericiā. ¶ P̄. apoſtema calīm epatis ſʒ ſuā ſpēm: ſi ſit in gibbo. 3. hʒ criſes. ſ. ꝑ fluxū ſāguīs nariū: ꝑ vrinā ⁊ ꝑ ſudorē. ſi v̄o ſit i ꝯcauo epatis ſilr̄ tres hʒ criſes. ſ. ꝑ fluxū vētris ꝑ vomitū ⁊ ꝑ ſudorē: ſic dic̄ Auic̄. 4ᵒ can̄. fen. 2ᵃ cᵒ. 2ᵒ ⁊ 3ᵒ can̄. de apate calīs epatis: neq̄ʒ inuenio ab aliq̄ authore ponere criſiʒ eiꝰ ꝑ ictericiā: ⁊ ꝓ hoc videtur ꝓbabile ꝙ eiꝰ criſis nō fiat per ictericiā.

¶ Ad hāc q̄ōnē dōʒ ꝙ credō poſſe fieri criſim apoſtematis calī epatis ꝑ ictericiā ſʒ rariſſime: ⁊ tūc fiet ꝑ intētionē ictericie ſupuenientē: q̄m ab ipo ꝑnᵒ cū apoſtemate calīo epatis erat ictericia: ſi ḡ ꝯtigat ꝙ mā q̄ ē in apate trāſferat̄ ad cutē: tūc ictericia pōt itēdere in tpe criſis: q2 mā ictericie multiplicabit̄: nā añ criſim fiebat ictericia ſolū ex ſanguine generat̄ inflāmato ꝓp calīitatē epatis: cū v̄o mā caīa q̄ collecta erat in epate expellet̄ ad cutē multiplicata erit mā ⁊ itēdet ictericia: ⁊ in iſto caſu apoſtema epatis incipit a ꝑnᵒ: ⁊ eſt cā febris: ſed cū ictericia mala de q̄ h̄ loquit̄ Hyp. nō eſt apoſtema epatis imo ſupuenit febri q̄m mā febris fuit expulſa mala expulſiōe v̄ſus epar ꝓp qd̄ ē opilatū vel apoſtematū qd̄ ſequit̄ ictericia: ⁊ in tali apate ictericia nō pōt eſſe cretica bona imo ipſa ictericia iūcta cū apoſtemate vel opilatiōe eſt mala criſis ꝓcedētis febris: ſʒ nāles criſes ⁊ frequentes in apoſtemate epatis ſūt illis q̄ʒ modis q̄ predicti ſunt authoritate Auic̄. ſ. per fluxū vētris ⁊ vomitū: ⁊ per fluxū ſanguinis ⁊ vrine ⁊ per ſudorem: ⁊ ſic argumēta ad vtraq̄ʒ partem facta ex parte bene cōcludunt.

Utrum ſit per neceſſario ſiat cū ictericia.

¶ De 3ᵒ ſic ꝓcedo vī enim ꝙ neccīo cū ictericia fiat rigor: q2 ipſa fit ex effuſiōe māe acute cholice ſup mēbra ſenſibilia: nō eni pōt exire mā cholerica venas ⁊ ad cutē venire niſi ꝑ mēbra ſenſibilia trāſeat qbꝰ a cholera ꝑūctis neccīo fiat rigor. ¶ Ad ꝯriū: rigor. n. (ſic Ioānitiꝰ inuit) fit ex effuſione materie putride ſup membra ſenſibilia: ſed materia ictericie nō eſt putrida: ſicut dictuʒ eſt per Auicen. 3ᵒ can̄. caplō ꝓpriore de hac ergo in nulla ictericia poteſt eſſe rigor.

¶ P̄. ictericia cū feb. aliq̄n ē cū rigore: ⁊ aliq̄n ſine rigore: ⁊ hoc expſſe dicit Hyp. 4ᵒ reg. acuᵗ dicit enim ꝙ in febre cholerica fit icterus aliq̄n cū rigore aliquādo ſine rigore: ergo nō fit neceſſario rigor cum ictericia.

¶ P̄. experiētia videmꝰ mltos ictericos fieri q̄ nullū patiuntur rigorē. ¶ P̄. Aui. 3ᵒ can̄. caᵒ de ſignis ictericie loquēs de ſignis ictericie cretice ponit multa ⁊ varia ſigna ipſius: inter que nullam mentionem facit de rigore: hoc aūt facit ꝑ ꝑſumptionem ꝙ cum ea non fiat rigor.

¶ Ad hāc q̄ōnē dōʒ eſt ꝙ ictericia q̄ fit in febribꝰ acutis de qua hic loq̄mur: aliq̄n fit cū rigore ⁊ aliq̄n ſine rigore: ſic̄ authoritas Hyp. de 4ᵒ reg. acᵗ ſuꝑiꝰ allegata ꝯfirmat. ego etiā ꝑ experiētiā vidi iterdū ictericiā venire cū rigore ꝑcedēte: nec eſt mirādū. q̄m ſudor ⁊ vomitꝰ cretici ſūt iterdū ꝑcedēte rigore. ¶ Ad ꝑmū argᵐ. qd̄ ꝓbabat ꝙ in oī ictericia fit rigor dico ꝙ nō ē neccīū: ꝙ q̄ncūq̄ʒ mā egredit̄ de venis ad mēbra ſenſibilia fiat rigor: ſic videmꝰ in ſudore quē neccīo nō ꝑcedit rigor: pōt. n. ſudor i febre ꝯtinua ⁊ fieri ſine rigore: ⁊ cū rigore: ſi. n. mā ictericie ſit pauca ⁊ egrediatur cū q̄dā tarditate: nō fac̄ neccīo rigorē: ſi v̄o mā ſit multa ⁊ egrediat̄ ipetuoſe de venis ꝑ mēbra ſenſibilia currēdo credo ꝙ faciat rigorē. ¶ Ad argᵐ āt qd̄ ꝓbabat ꝙ i nulla ictericia poterat fieri rigor q2 ictericia nō erat de mā putrida: rn̄deo ꝙ nō ē oportunū mām faciētē rigorē eſſe putridā actualr̄: ſic expſſe inuit Auic̄. 4ᵒ can̄. fen. ꝑᵃ cap. de rigore. ¶ Ad id v̄o qd̄ Ioānitiꝰ dic̄ ꝙ fit ex effuſiōe putredinis: dico ꝙ nō accipit putredinē ꝑ putredine actualr̄ fiēte. ¶ Ad id v̄o qd̄ opponebat̄ ꝑ Auic̄. q2 nō ponit rigorē iter ſigna ictericie cretice dico ꝙ nō tacuit ipſum q2 ipoſſe ſit eē cū ea: ſed quia nō eſt ſemper. licet aliquando contingat fieri cuʒ ea. de hoc autem dicemus adhuc infra melius.

Utrū ictericia ſuꝑgens ante ſeptimum die i febre cholerica ſit bonum ſignum.

¶ De 4ᵒ ſic ꝓcedo vʒ eni ꝙ añ 7ᵘᵐ diē poſſit eē bonū ſignū authoritate ⁊ rōne. Authoritate q̄dē Hyp. in 4ᵒ reg. acᵗ dicētis ꝙ i febre cholerica icterꝰ cū rigore añ 7ᵘᵐ diē bonū: rōne v̄o multiplici: nā idē terminꝰ eſt qbuſdā ad vitā qbꝰ ad mortē: ſic dī 3ᵒ ꝑnᵒ ⁊ itelligit ꝑ eūdē terminū: cū idē numerū dierū: q̄re ſi 3ᵃ ⁊ 4ᵃ die ⁊ 5ᵃ pōt eſſe terminꝰ in acuta egriⁿᵉ ad malū ꝑ icteritiā: poterit vtiq̄ʒ fieri i eiſdē diebꝰ ꝑ ictericiā terminꝰ ad bonū. ¶ P̄. ictericia ē ſignū creticū ſic pʒ ꝑ comᵐ. ꝑſentꝫ apho. ſignū āt creticū q̄ʒtū ē de ſe: indifferēs ē ad ſalutē ⁊ ad mortē: vt dī i tegni de ſignis i illo cap. ¶ q̄cūq̄ʒ in lā egrotātibꝰ ⁊ c in ꝯ͠ʲᵒ illiᵒ apho. ¶ nō ſm rōnē

elleuiatio.] g̃ poterit eē ſignū ad ſalutē ⁊ ad mortē añ 7^{am} diē. ℂ P̄. in febre cholerica ṗt mā eſſe digeſta añ 7^{am} diē: oīs āt criſis q̄ venit poſt mā₃ digeſtā ē laudabil': q̄re criſis ꝑ ictericiā ṗt eſſe laudabil' añ 7^{am} diē. ℂ P̄. ꝑ ſudorē ṗt añ 7^{am} diē bona criſis fieri: ſic dr̄ i illo apho. [febricitātiſi ce perit ſudores:] q̄re eadē rōne poterit fieri criſis ꝑ ictericiā cū i vtraq₃ criſi fiat expulſio de mā q̄ ē i venis ad hitudinē toti⁹ corpis. ℂ P̄. criſis ꝑ apa ṗt fieri bona añ 7^{am} diē: qm̄ ṗt fieri i 4°: ſic dic̄ Hy. īfra i illo apho. [qb⁹ ſpes ē ad arti/ culos] ⁊ cō^{ar} ſup codē: q̄re cū criſis ꝑ apa fiat i egri^{ne} ſleg^{e}: criſis ṽo ꝑ ictericiā fiat in cholica poterit ictericia añ 7^{am} ſupuenire egri^{ni} ṗcedēte digōne. g̃ poterit añ 7^{am} eē lauda bilis. ℂ Ad ɔ̃riū āt ē authoritas: ⁊ rō: auctho^{as}: q̄dē Hy. in apho. p̄ñti: ⁊ Auic̄. 4° cañ. fen. 2^{a} de ſignis ſūpt̄ ab icteri/ cia: rō ṽo ē h̄ qm̄. ictericia añ 7^{am} diē nō ṗt eē ni' ſynthō/ thomatica: qḋ h̄ mō ꝓbat': mā eni i morbo acuto mota fuit ad expellēdū mām de venis ad ex̄ venas: in ictericia āt nō potuit ɔplere expulſionē ex̄ corp⁹ imo retēta fuit mā ītē ⁊ cu tē: ex h̄ āt ſignat' ꝙ mā illa cholica fuit ĝſſa ⁊ viſcoſa: q̄re nō potuit eē digeſta añ 7^{am} diē: fuit igit' criſis ſynthō^{ca} q2 nō p̄ceſſerūt eā ſigna digōnis: itē ſignat' mā fuiſſe nō ſolū vi ſcoſa ſ₃ mlta: qm̄ facta fuit in ea expulſio ad totū corpus: multā aūt mām nō potuit nā añ 7^{am} diē digerere.

ℂ Ad hāc qōnē dō₃ ꝙ expulſio cretica i ictericia ſi ſola fue rit ſine alia eūatiōe añ diē 7^{am} nō ē bona qm̄ ē ꝑꝑ multi^{ne} mā: ⁊ nō ꝑꝑ ɔñiū nāe: ſic dr̄ 3° cañ. ca° de ictericia: ⁊ dcā ē rō iſti⁹. ṡ. qm̄ nō potuit añ 7^{am} diē digeri mā cholica ĝſſa ⁊ multa. Si ṽo ɔiugat' ictericia cū alia eūatiōe: ſic cu₃ fluxu vētris: vel cū ſudore: tūc poſſe ē ꝙ fit iterdū bona: ⁊ h̄ inſi/ nuat Sal. i ɔ^{to} i fine: qm̄ dic ꝙ q̄dā adiūxerūt i fine h⁹ apho. [niſi cū ꝰ vētre nimia hūiditas exierit] ⁊ Auic̄. 4° cañ. fen. 2^{a} de ſignis ſumpt̄ ab ictericia: ⁊ ādē ɔdictionē adiūgit quā ponit h̄ Sal'. ⁊ h̄ itelligit Hy. Jn 4° reg. qm̄ dixit ꝙ i febre cholica añ 7^{am} diē icter⁹ cū rigore erit bonū ſignū: credo eni Hyp^{m} itēdiſſe rigorē ɔiūctū ictericie ſignare eūationē₃ aliquā ꝑ fluxū vētris vł ꝑ ſudorē: de ſudore āt dixit Auic̄. 3° cañ. ca° de ictericia ꝙ aliqñ fit i ictericia ſudor citrin⁹: ⁊ vł mihi eē rō talis: q2 nā mouet' ad expellēdū mām i icteri cia cui⁹ ṗtē groſſiorē ⁊ viſcoſiorē nō potuit expellere ex̄ cu tē ſ₃ retēta ē circa cutē ⁊ i cute: ṗtē āt minus ĝſſam expulit ex̄ corp⁹ ꝑ dcās eūationes: vñ mōſtrat' aliq̄le ɔñiū nāe ſuꝑ mām morbi: nō tñ dico ꝙ ſemꝑ ictericia ɔiūcta tali eūatiōi ſit laudabilis añ 7^{am}. imo frequēti⁹ credo eā malā: ⁊ ex h̄ ṗ₃ ſol'o ad p̄imā authoritatē que adducebat' ex 4° reg^{is}. ℂ Ad p̄mā āt rōnē dico ꝙ nō ɔcludit: qm̄ l₃ criſis veniat in eiſdē dieb⁹ ad ſalutē ⁊ ad mortē: nō tñ ſequit' ꝑꝑ h̄ ꝙ cri ſis ꝑ ictericiā añ 7^{am} diē veniat ad ſalutē vł ad mortē: imo peccat arg^{m} ꝑ ɔñs: ⁊ ſilis ē modus ſoluēdi 2^{am} rōnē: qm̄ l₃ ſignū creticū i gn̄e ſit neutrū ad ſalutē ⁊ ad mortē: nō tñ ſe/ quit' ꝙ i determinato tp̄e ⁊ determinata egritudine ſit h̄. ℂ Ad 3^{am} dico ꝙ i febre cholica ṗt eē mā dige^{a} añ 7^{am} diē ſi chol'a ſit ſbtilis ⁊ pauca: ⁊ ſi ſit ĝſſa mlta nō ē poſſe eā di/ geri añ 7^{am}. ℂ Ad 4^{am} dico ꝙ nō ē ſile de criſi q̄ fit ꝑ ſudo rē ⁊ de illa q̄ fit ꝑ ictericiā: qm̄ criſis q̄ fit ꝑ ſudorē eſt criſis eūatiōis: ſ₃ criſis q̄ fit ꝑ ictericiā ē criſis ꝑmutatiōis: criſis āt eūatiōis ṗt fieri laudabilis i tp̄e breuiore q̄₃ criſis ꝑmu/ tatiōis: cū ſit de mā calidiore ⁊ ſbtiliore: ſic dr̄ in ɔ^{to} 2^{i} ⁊ 3^{ii} ꝓn⁹ ⁊ i 3° de criſi ꝓrotu₃. ℂ Ad 5^{am} dico ꝙ criſis gn̄al' ꝑ apa nō fit añ 20^{am} diē ſic 3° ꝓn. dr̄ i illo ca° [q̄rū febrieñ i modicū lētēſcerit] in febre āt laborioſa ṗt fieri añ 20^{am}: q2 pōt fieri in 4° q̄uis raro. Et verū hoc poſſit fieri vel nō: di cā infra qm̄ exponā illū apho. [quibus ſpes eſt ⁊c̄.]

ℂ De 5° ſic ꝓcedo vł. n. ꝙ ictericia añ 7^{am} ſignēt malū mor/ tale: qm̄ cū dicim⁹ de criſi ꝙ ē mala: itelligim⁹ iſirmū ꝑ eā debere mori: ſic dr̄ ṗ de creticis: cap. 2°. ℂ P̄. halyabas li/ bro x° cap. x° ponit ictericiā ante 7^{m} ſub rubrica ſignorū₃ ꝓtēdentiū mortē: ⁊ idē almāſor li° x° de ſignis ꝓn^{is}.

Uerū icte ricia ante 7^{m} diē in febre acu ta ſignēt malū mortale.

ℂ Ad ɔ̃riū vł criſis i die 6° dr̄ mala: nō tñ ē nec̄io mortal': ſic dr̄ ṗ de creticis ca. 4° ⁊ i ɔ^{to} illi⁹ apho. [qb⁹ i febrib⁹ ſex/ tanis.] ℂ P̄. cū dr̄ de aliq̄ ſig̃ ꝙ ē malū abſolute: nō ſignat nec̄itatē moriēdi. vt dr̄ i ɔ^{to} illi⁹ apho. 2^{i} [periculeſ' i oī egri tudine ɔfortari mēte.] ⁊ i ɔ^{to} 2^{i} ꝓn^{s} ſuꝑ illo cap. [putredo cholica:] ⁊ halyabas li° x° ca. x°. ℂ P̄. malū qḋ ſignat' ꝑ talē ictericiā ē apa cal'₃ epat̄: vł opilatio ei⁹ ſiue poꝛi fellei ſ₃ iſta nō ſt̄ nec̄io mortifera. ℂ Ad h̄ āt dōm ē ꝙ nō credo ꝙ h̄ dictio malū dcm̄ de ictericia ſignēt mortē nec̄io i h̄ lo co: frequēti⁹ tñ credo ꝙ tal' criſis fiat ad mortē q̄₃ ad ſalutē.

ℂ Ad illḋ ṽo qḋ obiciebat' i ɔ̃riū dico ꝙ h̄ dictio: malū: qm̄ ponit' ꝓ ɔdictiōe criſis: ſignat mortē nec̄io: ſic h̄ dictio: bo nū: ſignat ſalutē: qm̄ ponit' ꝓ ɔdictiōe criſis: ſ₃ qm̄ abſolute dr̄ ꝰ aliq̄ ſig̃: h̄ ſignat malū: ⁊ ñ itel^{ndū} ꝙ ſignēt mortē nec̄io.

ℂ De ɔ^{to} ſic dū^{r}. nā ip̄e ponit ictericiā fieri aut ſ₃ motū cre/ ticū laudabilē: aut accn̄tal'r ꝑꝑ paſſionē epat̄. ſ. ꝑꝑ opilatio nē ⁊ apa cal'₃ ⁊ durū: ſ₃ h̄ vł inſufficiēter dcm̄: qm̄ ictericia ṗt fieri ṗter iſtos duos modos: qm̄ ṗt fieri ꝑꝑ multitudinē chol'e cui⁹ cā ē aliqñ i mēbro gn̄ante chol'am ꝑ nām: ſic in epate: ⁊ aliqñ ꝑꝑ cibaria cholica multiplicātia cholerā: ⁊ aliqñ ꝑꝑ cās extriſecas: ſic morſus ſerpētū ⁊ pot⁹ veneni ⁊ ꝑꝑ mltas alias cās i qb⁹ nec ē apa epat̄ calīn vł durū: nec opilatio: q̄s cās enumerat Auic̄. 3° cañ. cap. de ictericia.

ℂ Ad h̄ dōm ē ꝙ du^{r} ɔtigit loq̄ de ictericia. vno q̄dē mō in gn̄ali. Alio ṽo mō i ſp̄ali: ſ₃ ꝙ ɔſequit' morbos acutos vñ 2° ſi fiat ſynthomatice ictericia: fit aut ꝑꝑ cal'₃ apa epatis aut ꝑꝑ opil'onē i ip̄o ⁊ ꝑib⁹ ei⁹: raro āt vł nūq̄₃ fit ꝑꝑ alias cās in morbis acutis: ꝑ ṽo mō ſm̄ ſuā gn̄alitatē pōt fieri a mult̄ cauſis: ⁊ ñ ſolū ab his duab⁹: ⁊ h̄° loquut' ē Aui. i 3°.

ℂ P̄. q̄rit' de iſto ap̄ate caſo a q̄ fit iſta ictericia añ 7^{am} diē: an icepit a ṗn° febris: ita ꝙ apa ſit cā febris: an ip̄₃ apa ſuꝑ uenerit febri iā ṗcedēti. ℂ Ad qḋ dico ꝙ vtrūq₃ ṗt eē. cre do tñ magis ꝙ h̄ apa a q̄ cāt' ictericia ſupueniat febri ſ₃ ꝙ h̄ itelligit Sal'. c⁹ rō ē q2 Sal'. dic̄ h̄ apa ſbito venire ⁊ ab eo ſbito fieri ictericiā itelligit: q̄re ñ vł fuiſſe a ṗn° nec ictericia nec apa: nec h̄eo ide textū exp̄ſſū ꝑ quē h̄ ɔfirmet'.

ℂ P̄. q̄rit' de illa diuerſitate lr̄e quā Sal'. ponit i fine: an de/ beat ɔcedi vł negari. ℂ Ad h̄ rñdeo ꝑ Aui. 4° cañ. fen. 2ª cap. de ſignis ſumpt̄ ab ictericia: dic̄. n. ibi ꝙ ictericia ante 7^{m} eſt malū ſignū: ni' ſuccurrat ei fluxus vētris: ſic q̄dā ex iſtimauerūt: ⁊ poſtea dicit: ⁊ hoc h₃ cōſiderationē: quaſi di/ cat: nō eſt hoc abſolute verū: ſed cū aliqua diſtinctiōe: ⁊ ꝓ/ pter h̄ Sal'. nec affirmauit nec negauit illā litterā.

ℂ Sed q̄rit' q̄ ſit illa ɔſideratio quā Auic̄. ponit. ℂ Ad qḋ dic ꝙ credo eā eē mltā vtrūq₃ fortitudinē: q̄ mām febris ṗtē ad cutē ꝓpulſauit ⁊ ṗtē expulit ꝑ fluxū vētris: ſic ſuꝑ dixit ſed frequēti⁹ credo eū mori q̄₃ euadere: ⁊ in toto fluxu vē/ tris ſibi adiūcto qm̄ talis criſis venit añ ſigna digeſtiōis: ⁊ ſicut Auic̄. in ṗalle° cap. inſinuauit ⁊ hec ſufficiant.

ℂ Aphoriſmus. LXIIII.

ℂ Quibuſcūq₃ in febribus: in ſeptimo: aut. ix. aut. xi. aut quartodecimo die: ictericia ſuper/ uenerit: bonu₃: ſi non dextrum hypocundriū durum fiat. Si vero fit: non bonum.

ℂ Quibus per febres: morbus regius die ſe/ ptimo: aut nono: aut quartodecimo acciderit: bono eſt: niſi ilia dextra obduruerint. Nam ſi hoc ita accidit: non bene eſt. Theo.

ℂ Quibus in febribus: morbus regius: ſepti/ mo: vel nono: vel vndecimo: vel quartodecīo ſuperuenerit: bonum: niſi dextrum iliu₃ obdu ruerit. Si vero non: non bonum. Leoni.

ℂ Commentum Galeni.

ℂ hic apho. ſuꝑiori eſt ɔiūctus: vt ſic dicat': ictericia añ ſe/

ptē dicas ſine dubio malū eſt: ſi aūt i. vij. ſiue poſt: bonū. niſi dextrū hypocūdriū durū fiat: vñ epar itelligiſ pati qḋ ſupiꝰ dixi. Cū eni ſanguis i epate nō pōt mūdificari: niſi fel totā amaritudinē ſibi cōmixtā ⁊ chole prinētē traxerit: p vias q̄ inter fel ⁊ venas ſunt epatis: cōſtipatiōe iteruenięte illis: ſiue ex apate: ſiue qbuſlibet aliis: neceſſe eſt ſanguinem nō mundificatū per totū corpus diuidi: ⁊ ictericiā inde fieri.

Jctericie cauſa.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Jn apho. pcedēti poſuit Hy. qle ſignū ſit ictericia añ 7ᵐ: nō ponit q̄le ſignū ſit poſt 7ᵐ ⁊ planū eſt qḋ dē circa hunc apho. Gal. duo fac. nā pmo ɔtinuat ipm cū apho. pcedēti 2° ponit cāẜ apho. durat pma vſq; ibi vñ epar itelligiſ pati] de p̄ dic̄ ꝙ iſte apho. dẜ iūgi cū ſupiori ⁊ eſſe cum eo vnus apho. ⁊ modus eſt planus. ¶ De 1° dicit ꝙ qñ ipocūdriū dextrū eſt durū intellr pati epar aut pp apoſtema factū in eo: aut pp opilōnē q̄ phibẜ fel mūdificare epa cholā: vñ cē expāſa p corpꝰ fac icteᵐᵃᵐ: ſẜ ſine duritie ſignat bonā criſiẜ.

Circa hūc apho. duꝰ nā vi ꝙ ictericia in 7° ⁊ vltra ſeprimā poſſit eē mala: nā dato ꝙ ipa veniat in 7° tñ nō pcedētibꝰ ſignis digōnis nečio ipa vī mala: q: nulla cretica expulſio pōt eē bona niſ pceſſerit digeſtio mãe: ſic dī p totū librū de criſi. ¶ P̄. nos videmꝰ ꝙ ſudor in 7° ⁊ nona ⁊ xi° ⁊ xiiii° pōt eē ad maliū: q: dic̄ Hy. in 3° pn. ꝙ in eodē nūo dierū venit criſis ſaluādis ⁊ pituris ergo cretica ictericia pōt eē mala. ¶ P̄. denigratio digitoꝝ vī eſſe ſīlis euātio cretica ictericie quare cū illa poſſit eē bona ⁊ mala poſt 7ᵘᵐ ⁊ iſta ſilr. ¶ Ad hanc qōnē dico ꝙ credo ſimplr ictericiā poſſe eſſe bonū ⁊ malū ſignū: nā ſi fiat mā digeſta fiet bonū ſignū: ⁊ ſi fiat mā indigeſta: nō fiet bonū ſignum. ¶ P̄. ictericia abſolute ſumpta ſignat criſim tñ: vtrū āt illa ſit bona vel mala: determinaſ p alia ſigna bona vel mala q̄ illi adiungunſ: ſic dī 3° cañ. cap̄. de ſignis ictericie: ſed Hyp. in ictericia hic poſita duo ſigna adiūgit tñ. ſ. fieri in die 7° vel poſt eū: ⁊ fieri ſine duritie dextri hypocūdrii: ſed iſte due determinatiōes nō videſ ꝫhere ictericiā ad ſignandū bonā criſim nečio: nā dico 7° ⁊ q ſequunſ cū cretici nō faciūt determinationē q̄ in eis ɔtingit bonā vel malā: q̄tū eſt de ſe. q: in eodē nūo dierū venit criſis ſaluādis ⁊ pituris vt dī 3° pnꝰ: nec ēt pūatio duritiei dextri ipocūdrii vī facere ad faciēdā ictericiā bonū ſignū criſis: ⁊ h̄ pbaſ. triplici rōne: q̄rū pma eſt q: ſi adiūgaſ ſigno pūatiuo alicuiꝰ mali ſigni: nō reliquiſ ꝙ agregatio ex illis duobꝰ ſit bona nečio: nā ſignū indifferēs p ſe nec bonū nec malū oſtēdit: ⁊ demꝰ ēt ꝙ pūatio! mali ſigni ſignet aliqḋ bonū: poſſet tñ eſſe iūcta cū aliq̄ malo ſigno. v. g. vt ſi ictericia veniret ſine duritie dextri ipocūdrij ⁊ eſſet cū ea fluxꝰ vētris cholericꝰ nimlrꝰ viſcoſus ebulliēs ⁊ ſpumoſus qḋ ē ſignū illaudabile: ſic dī. 4. cañ. de ſignis ſumptis ab ictericia: tūc talis agregatio ſignoꝝ eēt mala nečio: 2° ſo rō eſt talis: q: ictericia pōt eſſe mala: pp alias cās q̄ẜ pp nocumētū epatis: ictericia nāq; citrina (ſic dī 3° cañ. i ſuo cap̄.) gñaſ aut pp multitudinē choleŕ: aut pp phibitionē euātiōis eiꝰ: ſẜ iſta duo poſſunt eſſe cū nocumēto epatis ⁊ ſine nocumēto epatis: ſicut in eodē cap̄. p: ergo ſine duritie ipocūdrioꝝ ictericia pōt eſſe mala. 3ª ſo rō eſt: q: ictericia veniens poſt 7ᵘᵐ diem eſt mala ſi ſit ppter opilationē pori felici: ſicut ponit comētator: ſẜ opilatio pori fellei nō facit neceſſario duritiē dextri ipocūdrii ſicut patet per experientiā in multis ictericis q̄ nullā habēt duritiē ipocūdrij: ⁊ etiā per Gal. infra in comento illius apho. ſexte particule [ictericis ſi epar durū] nō eni percipiſ durities ipocundrij ppter opilationē pori fellei neceſſario: cū ipſa ſit ita parua via ⁊ ſtricta: ⁊ hoc innuitur a Gal. in tegni de ſignis ipſius compoſitionis ⁊ ab Auic. p̄ cañ. fen. 1ª doctrina pᵃ ca. de cōplēdis diſpōnibꝰ. ¶ Ad quod reſpōdendū eſt ꝙ ſicut ſupradictū eſt; ictericia cōtingit cōmuniter ppter duas cauſas: ⁊ ɔtingit in morbo acuto per modū criſis bone vel male: hic autē loquiſ Hy. de illa que cōtingit in morbo acuto ſupueniēte ſibi in modum criſis bone vel male. ⁊ vt plurimū bona eſt quādo cōtingit ſine nocumēto epatis: tamē certitudo ſue bonitatis nō haheſ cōplete ex priuatiōe nocumentoꝝ epatis ſed opẜ ꝙ adiunganſ ei alia ſigna laudabilia: vnde dicit Auic. in 4° de ſignis ſumptis ab ictericia ꝙ ſi accidat ictericia i. 7. aut. 9. cū ſignis laudabilibꝰ ⁊ abſq; nocumēto in partibus epatis aut duritie ⁊ apoſtemate: tūc eſt laudabiliꝰ: ⁊ ſic p iſta verba oſtēdit ꝙ priuatio nocumētoꝝ epatis debet coniungi cū ſignis laudabilibus in ictericia: ad hoc vt ipſa ſit laudabilis p certo: tamē frequētius cōtingit ꝙ ictericia ē laudabilis quādo eſt ſine nocumento epatis. ⁊ ppter hoc predictū argumentū p parte hūi cōcludit: nō tamē corrumpit veritatem apho. quia vt plurimuẜ bona eſt in morbis acutis hec ictericia ſic determinata.

Q͞n vel ictericia in 7° ⁊ vltra ſeptimā poſſit eſſe mala.

¶ P̄. dicit haiyabas li° x° cap̄. x° ꝙ ſi patienti morbū acutum accidat tumor in facie ⁊ pedibus ante 14ᵘᵐ eſt malū: ⁊ ſi huiuſmodi hoi fiat ictericia in. 14. procul dubio morietur. aut ante: per h̄ eni verba videſ oſtendere ꝙ ictericia veniens in 7° ⁊ poſt ipſum poteſt eſſe mortalis. ¶ Ad hoc reſpondeo ꝙ ibi non loquiſ author de ictericia abſolute ſed in infirmo qui habet tumorē in facie ⁊ pedibꝰ ⁊ etiā nō determinant verba eius ꝙ ictericia veniat in nona vel ante: ſed ꝙ morietur in nona vel ante.

¶ P̄. videſ ꝙ ictericia poſſit eſſe bonū ſignū cū dextro ipocundrio duro: demus eni aliquē habere apoſtema in epate ppter quod fiat durū ipocūdriū: tunc poſſibile eſt ꝙ fiat criſis in illo apoſtemate per expulſionē ad cutim facientem ictericiā creticā talis apoſtematis: quare erit ictericia ſignum laudabile. ¶ Ad hoc aūt dōm eſt ꝙ verū fiat criſis per ictericiā in apoſtemate calido epatis diſputatū fuit in precedēti apho. q: raro vel nunq̄ ſit criſis in eo per ictericiam: demꝰ etiaẜ ꝙ fiat criſis in eo per eam adhuc tale argumentū nō cōcludit: quoniā adueniente ictericia cretica durities ipocundrij reſoluet: ⁊ ſic nō erit ictericia cū duricie ſed ſuccedet illi. ¶ Aphoriſmus. LXV.

¶ Jn febribus circa ventreẜ cauma forte: ⁊ cordis morſus: malum.

¶ Jn febribus ſi circa aluum calor vehemens: ac dolor cordis infeſtat: male eſt. Theo.

¶ Jn febribꝰ circa ventriculum: ⁊ fortis eſtus: ⁊ cordis morſus: vel dolor: malum. Leoni.

¶ Commentum Galeni.

¶ Cum cor audiamus: os ſtōchi intelligimus. Antiq enim in hoc cōueniūt plurimi: vt dolorē huius loci appellēt dolorē cordis Morſus autē in corde ⁊ dolor: venū eſſe intelligitur ſẜ eos. Alii dicūt eū intellexiſſe morſūẜ in corde ebulitionē motꝰ cordis: quē interpretati ſunt ſic dicētes. Ebullitio cordis ē motꝰ ſpiſſus: q̄ qñ ſectigatio q̄dā eē vī. Cauma forte i vētre: vł ſtōcho: ⁊ eſt a cho. xu. in hac ſua tunica ſupiori feruor: vñ hūc feruorē patiētes: morſūẜ i ore ſtōchi pati nece ē: ⁊ cordis morſūẜ h̄ eē itelligūt. hec ĝ accīſtia iō ſunt mala. Si aūt ex v̄bis Hip. morſūẜ cordis ſpiſſūẜ ⁊ velocē motū eiꝰ intelligere velit: ⁊ maxie ſectigationem: hec accidencia ſunt mala: ⁊ in vltimitate peſſima ſunt: quia vite fundamentū igneo calore eſſe calefactum oſtendunt.

Stōchi os eē cor.

Cordis morſus idē eē ꝙ ſtōchi.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Docuit Hyp. in apho. precedēti ſignificare per ictericiaẜ ſupra febrē modo docet ſignificare per cauma ⁊ morſum cordis ⁊ planū eſt. ¶ Cōmentator circa hūc apho. duo notat: primū eſt de expoſitiōe iſtius verbi [morſum cordis] ⁊ iſtius [cauma forte]: 2ᵐ eſt de cauſa v̄itatis apho. durat prima vſq; [vnde hunc feruorē patiētes] Dicit ergo ꝙ p morſum cordis poſſumus intelligere pūcturā oris ſtomachi: nam antiq vocabāt os ſtomachi cor. quidā aūt intelli-

gam ꝑ morſū cordis quedā malū morſi cordis q eſt q̄dam ebullitio quaſi ictigatio cordis. Itē ꝑ cauma debemꝰ intelligere ebullitione choſe in tunica ſtō̄chi. ¶ De 2° dicit ꝙ iſta duo accidētia ſūt mala qꝛ demōſtrāt feruorez choſe in ſtō mordētis ⁊ calefaciētis. Si xo ꝑ morſū cordis volumus intelligere iſtū malū ⁊ feruidū motū cordis hoc itēꝝ malū eſt: qꝛ demōſtrat nocuᵐ eſſe in fundaᵒ vite.ſ.in corde.

¶ Aphoriſmus. LXVI.

¶ In febribus: ex ſomnis timores: aut ſpaſmi: malum.

Theo. ¶ In febribus: ſi pauores per ſomnum: aut cōuulſiones accidunt: male eſt.

Leo. ¶ In febribus ex ſomnis: timores: vel cōuulſiones: malum.

¶ Commentum Galeni.

¶ In alio ꝑcedēti aphoriſmo Hip. mōſtrauit ſōnū nocētē infirmis: quē mortalē dixit: ⁊ vnde hoc formaret ſubiūxit vbi inq̄t. Si deſipiētiā ſomnus ſedat: bonū: q̄bus ex ꝯ his oñdit ſomnū malū eē: ꝗ̄cū q̄o deſipiētia nō ſedat: ſed potius augmētat: ⁊ etiā ab eodē efficit. In h̄ etiā aphoriſmo mōſtrauit nocumētū ſomni.ſ. timorē: ⁊ ſpaſmū: loco aūt ſpaſmi in alijs libris dolorē inueni: multotiēs ēt vidimꝰ in morbis mortalibꝰ: in ſomno timores: dolores: ⁊ ſpaſmuz fieri: q̄ tūc ſubſequunt: cū mali hūores q mā ſūt morbi in ſōno caput aſcēdūt. Timores.n. ſignāt multos hūores q ſt mā morbi i ſōno aſcēdiſſe ad caput: ⁊ inuoluiſſe cerebrū. Spaſmi xo d inanitionē: tūc.n. nā magis mouet iteriꝰ q̄ exteriꝰ: ⁊ ſic q poſt cibū ilico dormiūt: grauitatē i capite patiūtur. Silr q ad ſōnū corpibꝰ hūore plenis deueniūt: grauat ⁊ patit eoꝝ cerebrū. Si.n. hūores illi ſint melici: adiūt timores: ſi alij ſpaſmi ⁊ dolores: ſemꝑq ſōnus cā eſt bonū: ꝓpē ſiluētiā hūoꝝ in viſcera ⁊ cetera mēbra interiora: ſꝫ tñ idē ſomnꝰ maius dat iuuaᵐ in digerēdis hūoribꝰ: vñ dormiētes poſt ſaturitatē nō multū patiunt: ſꝫ alij in his nō ſolū hūores in cerebro adunant: ſed in ore ſtō̄i: iōq ſumꝰ idē magis aſcēdit: ſi tñ hi digeſti ſūt: ſomnꝰ bonꝰ: ⁊ ſi indigeſti: malus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū docuit hip. ſignare ſup febrē ꝑ cauma vētris ⁊ morſū cordis: docet mō ſignare ꝑ accidētia q̄ ꝯtingūt in ſōno ⁊ planum eſt qḋ dicitur.

Circa hūc apho. Gal. ſic ꝑcedit. nā ꝑ̄ ponit cōparationē inter hūc apho. ⁊ illū ſuꝑiorē. ſ. in q̄ morbo ſōnus. 2° ponit diuerſitatē: 3° ponit edꝫ ꝯleſtio apho. 4° ponit ratiōnē ad quādā dubitationē. durat pᵃ vſq; loco autē ſpaſmi. 2ᵃ vſq; q̄ tūc ſubſequūt. 3ᵃ vſq; ſed tñ idē ſōnꝰ. ¶ Dic ḡ ſic ꝯ ꝑ ꝙ i 2ᵃ ꝑticula dixit hip. ꝙ ſōnꝰ nocuꝰ mortalē: ⁊ dixit q̄le nocuᵐ: qꝛ fac aliqñ deſipiētiā ⁊ aliqñ ſedat eā. In h̄ āt apho. ponit alia nocuᵃ ex ſōno.ſ. timorē ⁊ ſpaſmū. ¶ De 2° dic ꝙ i alijs libris inueit loco iſtius verbi ſpaſmi: dolor: nā in mortalibꝰ febribꝰ accidit plerūq; dolor ⁊ timor. ¶ De 3° dicit ꝙ iſta duo accidentia.ſ. timor ⁊ ſpaſmꝰ ꝯtingūt iō in ſōno: qꝛ calor nālis reuertit tūc ad iteriora ⁊ agit i hūores q fluxerunt ⁊ fluūt ad viſcera: ex qbꝰ reſultat fumꝰ ad cereᵐ: vñ ſi illi fumi ſt melici hūt timores: ⁊ ſi ſūt flatici hūt ſpaſmi. nā ſic qñ aliq̄s dormit poſt cibuꝫ aſcēdūt fumi ad cereᵐ grauātes caput: ſic aſcēdūt qñ agit calor i hūores faciēs eos effumare. ¶ De vltia ꝑte ſic ꝓſequit. poſſet.n. aliq̄s dubitare an ſōnꝰ ſemꝑ noceret in eſſumaᵐ hūꝫ: ⁊ ipſe rñdet ꝙ aliqñ maius ē iuuaᵐ qḋ fac ſōnꝰ i digerēdo hūores i viſceribꝰ q̄ ſit nocuᵐ i eleuādo vapores. Sic accidit aliqñ dormiētibꝰ poſt ſaturitatē. nā accidit iuuaᵐ maius de bonificatione digeſtionis q̄ ſit nocuᵐ in effumatione replēte caput. nā qñ illi hūores ſt digeſti. tūc fumꝰ eoꝝ nō nocent: ſꝫ qñ ſt idigeſti ⁊ horribiles tūc nocet. ¶ Circa hūc apho. poſſet dubitari de nocuᵒ ſōni ſꝫ ſatis dictū fuit de h̄ ā̄. ſ. li. 2°. iō ibi q̄rat. Sꝫ duꝰ ē iſto ſpaſmo q ōt ſuꝑuenire febri an ſit de replone vel nō: ⁊ vr ꝙ ſit ē replone. nā ſic dic ꝯᵗᵒʳ talis ſpaſmꝰ ē cū mā. ⁊ ōis ſpaſmꝰ q ē cū mā eſt de replone. ¶ Ad ꝯriū. vr.n. ꝙ ſit de inanitione. nā ōis ſpaſmꝰ q ſeq̄t febrē ē de inanitione. ſic dictū fuit ꝑ ſuꝑ. ¶ P̄ ſi febris curat ſpaſmū de replone. q̄ro faceret eū venire. nō.n. ē poſſe idē eē cām curatiuā morbi ⁊ ḡnatiuā. ¶ Ad h̄ dico ꝙ talis ſpaſmꝰ eſt de replone. tñ ad argᵐ qḋ in ꝯriū dicebat dico ꝙ febris facit ſpaſmū de inanitione: qñ ip̄a facit ſpaſmū deſiccādo: ſꝫ qñ fac ſpaſmū liquefaciēdo mām ſic fac i ꝑcriſocaut qñ facit ſpaſmū mediate ſōno i q̄ ſit eleuatio hūoꝝ ad caput. pōt eē de replone: vñ imediate agēs feb fac ſolū ē inanitiōe: ſꝫ mediate pt facē de replone. ¶ P̄. q̄rit an h̄ dictio malū: dicat malū mortale vel nō. ⁊ vr ꝙ nō. dictū ē.n. ē in ꝯᵗᵒ illius apho. ſ. in ōi egritudine. ꝯfortari mēte ⁊c. ꝙ malū vel bonū abſolute dictū. nec mortez nec ſalutē oñdūt. ¶ Ad ꝯriū vr rō. nā h̄ ponit auctor ſpaſmuꝫ iūgi cū febre. ꝯiūctio āt taliū accñtiū. ſ. febris ⁊ ſpaſmi. vr eſſe peſſima duobꝰ modis. vno q̄dē mō ꝑ viā ſignī: qꝛ cū auctor hic itelligat ſpaſmū replonis ſic innuit ꝯᵗᵒʳ ſpaſmꝰ aūt replonis ⁊ feb ſūt ꝯria. nō potuit eē ſpaſmꝰ iſte niſi ex magna cā. ſic hꝛ ꝑ illū apho. ſ. In morbis minꝰ periclitant ⁊c. ſignat ḡ maxiᵃ eſſe cā iſtius ſpaſmi q morbo ſibi ꝯrio ſuꝑuenit. Alio xoᵒ ē mala talis ꝯiūctio ꝑ viā cāe qm̄ febricitātes reqrūt multū ā̄ hanelitu. ſic dꝛ i ſequēti apho. ¶ Ad h̄ rñdeo ꝙ h̄ dictio. malū. nō ſignat in h̄ loco malū mortale: niſi adiūgāt ſibi alia ſigna mala. ſic eſt deſipiētia vel ſtupor ⁊ his ſilia. ¶ Ad rōnē xo ꝯriā dico ꝙ ſi iſte ſpaſmꝰ ē q̄ h̄ loquit multū duraret. eius ꝯiūctio cū feb. eēt ꝑ certo ſignū mortis: ſꝫ credo ſpaſmū eē quēdā motū ſpaſmoſū ſuꝑuenientē hoī cū ſurgit a ſōno ⁊ cito recedit.

¶ Aphoriſmus. LXVII.

¶ In febribus ſpiritus offendēs malū. ſpaſmū enim ſignificat.

¶ In febribus: ſpiritus ſubſiſtēs: malo eſt quoniā conuulſionē ſignificat. Theo.

¶ In febribus: ſpiritus offendens: malū. Conuulſionē enim ſignificat. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Opꝫ.n. aerē hic itelligi ꝑ ſpūm: q eſt anhelitꝰ: ſic in pnoſticis: ac ſi diceret: ſi aer q eſt anhelitꝰ: mutatꝰ ſit a vijs ſuis. i. ſi aliqd eū offēderit: ita vt trūcet: ſpaſmꝰ ſignat. Hoc āt. nō ꝯtingit: niſi cū lacerti: ⁊ neruī mouētes pectꝰ icipiāt ſpaſmari: qḋ ſi augmentet: ⁊ i alijs mēbris multipli cet: in ſpaſmū icidit ifirmꝰ: motꝰ aūt anhelitꝰ eſt duobꝰ modis: vnꝰ i tractu aeris: ⁊ mouet iteriꝰ: alter emittēdo aerē: qui mouet exteriꝰ. Aer aūt aliqñ offēdit: cū anhelitꝰ trahat: ⁊ h̄ eſt qḋ dicit Hip. Tractꝰ anhelitꝰ aliqñ multiplicat vt poſt porem tractū: alter ſubſeq ilico videat: ſine qbuſlibet remiſſioībꝰ. Aliqñ ēt offēdit emittēdo ſic idē teſtat. Aliqñ inq̄t aer i vijs ſuis offēdit: cū exteriꝰ egredit: in qbus ambobꝰ vnꝰ ſolus curſus anhelitꝰ ab eodē mōſtrat: in h̄ xo ōis anhelitꝰ offēdit. Si inq̄t aer in vijs ſuis exteriꝰ ſiue iteriꝰ ſiue i vtriſq; offendit: malū eſt: h̄ Hip. itēdit hic.

¶ Expoſitio thaddei.

¶ Cū docuit ſignare ſup febres ꝑ accñtia ſōni.ſ. ſpaſmū ⁊ timorē. docet mō ꝑ leſionē hanelitꝰ ⁊ planū eſt qḋ dicitur.

Circa hūc apho. Gal'. ſic ꝑcedit. nā ꝑ̄ ponit expōnem iſtius xbi: ſ. ſpūs offēdēs. 2° ꝓbat cām. 3° oſtēdit quot modis dicat ſpūs offēdēs ⁊ q̄lr h̄ accipiat. durat pᵃ vſq; h̄.n. nō ꝯtigit. 2ᵃ vſq; motꝰ aūt hanelitꝰ. ¶ Dic ḡ ō ꝑ ꝙ hic debemꝰ itelligere ꝑ ſpūꝫ. aerē emiſſū cū hanelitu. vñ tñ valet hic ſpūs q̄tū hanelitꝰ. ſicut ipſe accepit in ꝓnoſticis: ⁊ ꝑ offendētē. debemꝰ itelligere ſpm̄ mutatū a vijs ſuis. ſ. ſpūm trūcatū. ¶ De 2° dic ꝙ iō talis hanelitꝰ offendit

Margin notes (left): Sōnus in ſirmis malus quis. — Dormiētium ſtatim poſt cibum nocet.

Margin note (right): Anhelitꝰ motū duobus fieri modis.

⁊ offenſus demonſtrat ſpaſmu3 q2 ſignificat φ lacerti pectoris incipiunt ſpaſmari φ ſpaſmus generaliter poſtea efficietur ⁊ totū corpus occupabit.

¶ De 3° dicit φ anhelitus offendit duobus modis ſcilicet in attrahendo aerē ⁊ emittendo ipſum. nam, duplicat aliquādo tractus aeris ꝓpter impotentiam lacertoꝝ ī cordatoꝝ ſicut accidit in pueris quando plorant: ⁊ aliqñ in emittendo deficit virtus vnde impedit anhelitus. omne ergo nocumentū intelligit hic hippo. ſiue emittendo contingat ſiue in attrahendo: ⁊ hoc voluit dicere hip. Cū dixit ſpiritus offendēs ⁊c. Queritur qualis ſit iſte ſpaſmus an de inanitione vel non. Dico φ eſt ſpaſmus inanitionis. nā ex febre deſiccante generat. vnde ſi cōfirmat fiet neceſſario ſignū mortis poſſet tamen dici φ aliquādo eſſet de repletione ſi febris inueniret corpus repletū de humoribus coagulatis quos liquefaciēdo facit eos fluere ⁊ ſpaſmū inducere ⁊ hoc dicit Gal. ſupra ſequentē apho. Et nota φ iſte anhelitus malus: eſt malus per viam ſigni cōparādo ipſum ad cerebrū: ⁊ malus per viam cauſe referendo ipſum ad cor: nam nō poteſt bñ euētari calor nālis qui eſt in corde.

¶ Aphoriſmus. LXVIII.

¶ In febribus acutis ſpaſmi: ⁊ circa viſcera dolores fortes: malum.

Theo. ¶ In febribus acutis: ſi cōuulſiones: aut viſcerum dolores vehemētes acciderit: male eſt.

Leo. ¶ In acutis febribus: conuulſiones: ⁊ circa viſcera dolores fortes malum.

¶ Commentum Galeni.

¶ Fortes nāq3 dolores ex ſpaſmo fiunt. ſi ergo ſpaſmus fiat in acutis febribus: aut febres deſiccaſſe: aut nimiū humores exuberaſſe ſignāt: fortes febres ſicut ignis deſiccāt neruos vnde ⁊ extēdunt ⁊ ꝯtrahunt ⁊ inde cauſa mortalis ſpaſmi efficiunt ⁊ aliquādo ꝑ eandē ſiccitatē ⁊ incēſionē: circa viſcera dolor eſt: quē dixit malū eſſe: ſed peius eſt ſi dolor ſit fortiſſimus. huiuſmodi autē dolor in viſcerib⁹ aliqñ ex apoſtemate vel eriſipila vel vulnere inuenit. Sed hūc dolorē non credo Hippocratē intēdiſſe. Huius autē cauſa eſt: quia neq3 neceſſe eſt cū ſpaſmo ſit iunctus iſte dolor: cū3 dicit in febribus: per febres ipſas intelligit morbū non illū quem febres ſequunt ex huiuſmodi in qbuſdā mēbris dolorib⁹.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. ꝑcedēti docuit Hip. ſignāre ſup febrē per maliciā anelit⁹. docet mō ꝑ ſpaſmū ⁊ dolorē fortē: ⁊ planū eſt.

Circa hūc apho. inuenit cōmentū ꝓpriū: ⁊ additio conſtantini durat cōmētū vſq3 fortes febres in cōmēto ⁊o nō facit niſi hec duo. ſ. q2 aſſignat cauſam iſtius fortis doloris: ⁊ aſſignat cām ſpaſmi p^m facit vſq3 ſi ergo ſpaſmus. ¶ De ꝰ dicit φ iſte fortis dolor cōtingit ꝓpter ſpaſmū nā in eo ꝯtrahuntur lacerti quare fortiter dolēt: ⁊ ſic cauſat vnū iſtoꝝ accidētiū ab alio. ¶ De 2° dicit φ ſpaſm⁹ cauſat ab ipſa febre deſiccāte ⁊ cōſumēte humiditatē mēbroꝝ neruoſoꝝ: aut ab exuberātia humorum: ⁊ hoc dicit Gal. quid aūt dicat illa monachalis additio nō curo: nam videt aliqualr ꝯdicere cōmētatori na3 ponit φ iſte apho. ſolū eſt de inanitione. cōmētator ⁊o videt velle φ ſit vtroq3 mōq3 ꝙo aūt ſit poſſe in febre fieri ſpaſmum de repletione. ſupra ſepius diſputaui: ⁊ ideo nūc dimitto. ⁊ ſcias φ credo vt plurimū talē ſpaſmum de quo hic loquit eſſe de inanitione: ⁊ raro de repletione. ¶ Aphoriſmus. LXIX.

¶ Quib⁹ vrine groſſe: globoſe: pauce: nō ſine febribus: multitudo veniens ex his tenuis: iuuat: maxime vero talis veniunt: qbus ex principio: aut celerius hypoſtaſes fiunt.

Theo. ¶ Quibus vrine craſſe: grumoſe: ⁊ pauce ſūt: non ſine febri: ſi tenues ⁊ copioſe prodierint: proderunt: maxime vero tales exeunt: ijs qui ſtatim: aut breui ſedimen habent.

Leo. ¶ Quibus vrine craſſe: grumoſe: pauce: nō ſine febre: multitudo veniēs ex his tenuis: iuuat precipue vero tales veniūt: quibus ab initio vel breui ſedimen ineſt.

Commentum Galeni.

¶ Vrina eſt colamētū ſanguinis: ex epe veniēs ad veſicam. Groſſe aūt ⁊ globoſe vrine ex pigui ⁊ glutinoſa mā fiūt: ⁊ ſi ⁊ pauce ſūt: qm ex ipſa vēſitate exire ꝓhibent. Ve autē ſi multe ⁊ tenues fiāt: iuuāt: qm mām ſubtiliatā ſignant cū3 ſam nō ſit exeūdi ipedim^m maxie ⁊o hec illis eueniūt: in qb⁹ vrine aut ſtatim a ꝓn°: aut nō multū poſt ꝓn^m hīt hypoſtaſim. grauis. n. eſt mā ⁊ globoſa. Qd vrinā groſſa3 dixit: nō ſufficit hip. ⁊ iō globoſam adiūxit: in q oſtēdere nobis intēdit: non q̄titatē ſue groſſitudinis: aut diuerſitatē: cū fruſta in ea appareāt diuerſa: carabis. i. globis ſilia. In qbuſdam libris: loco globoſe ſedimeſam inuenit: ⁊ h in libris Timothei eſt inuētū: ⁊ itidē in libris Dionyſij: ſed hi ſi cum groſſitie ſua diuerſitatē huoꝝ oñdere intēderūt: nouū qddā ſignauerit. Si aūt q̄titatē groſſitiei ſolūmō magis aliqd q̄3 alij mōſtrauerit. Sz Hip. in his ⁊bis nō ē intēdiſſe mōſtrauit: niſi tm̄ vrinā paucā ⁊ groſſam: vñ ē poſt reſtat in ſubſequētib⁹: ⁊ cū multitudo veniēs ex his tenuis: dixerit. Et ſi vrinā paucā ⁊ groſſam diceret: nō min⁹ ſignaret: multis. n. hec vrina ſine febrib⁹ venit: cū nā huoꝝ abūdantiā expellat ꝑ renes: eſt3 etiā hec vrina aliqñ nālr eſt in febrib⁹: ⁊ neq3 qſq3 arbitrari pōt q̄re mutatio huius vrine in febrib⁹ ad ꝯrāū ſit illaudabilis: mutationes. n. vrinaꝝ in febrib⁹: plīm de tenuitate in ſpiſſitudinē ſunt: cū morb⁹ accedat ad declinādū. Ad nihil q̄ aliud Hip. h idicauit: niſi vt qd rarū erat oſtēderet nobis: aliqñ. n. in initio morbi: ſiue parū poſt initiū: vrina pauca ⁊ groſſa eſt cū fecib⁹ i fundo: q̄ cū fiūt: nō ſic alia vrina bonū ſignū erit: ⁊ ſic ſi in tenui vrina in initio morbi nō digeſtos hūores hypoſtaſis appeat: nō eſt laudabilis: ſic ⁊ ſi vrina groſſa pauca in q̄ntitate, erit: nō eni ꝑ renes exire potuit ⁊ cū mali hūores plīm purgent: qd aūt remanet digerit: neċe eſt ꝑ vrinā ſubtilē egrediat: h autē planū q̄3 ab Hip. dī: q2 ipſe tenuē dixit abſolute: vrina ⁊o nālis nō ꝫ abſolute eē tenuis neq3 groſſa: ſz inter vtrūq3 mediocris. i. groſſior ſubtili aquoſa: ſubtilior groſſa: carabo ſa ⁊ turbida: ⁊ neċe eſt vt ſit multa: q2 cū ꝑ tēs ſua. ꝯnē. i. oppilatione prius nō pōt exire putrefacta oppilatione multā oportuit emergere. ¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſtq̄3 hip. ſupra poſuit varia gña ſignoꝝ qb⁹ pnoſticamur ſup febre: q2 vrina erat vnū de fortiorib⁹ ſignis. docet mō ſignare ꝑ vrinā: ⁊ in h apho. docet ſignare ꝑ mutationē vrine de groſſitie ⁊ paucitate ad tenuitatē ⁊ multitudinē: ⁊ h3 iſte apho. duas ptes: in pma ꝑ ponit q̄le ſignū ſit iſta mutatio. 2° ponit determinationē ꝑ quā ſcim⁹ in qb⁹ vrinis hic apho. maxie habeat locū. durat p^a vſq3 max' ⁊o. Dicit ergo φ ſi in febre mutet vrina de groſſitie ⁊ paucitate ad tenuitatē ⁊ multitudinē: talis muta° eſt bonū ſignū in febribus. De 2° pte dicit φ talis mutatio maxime habet cōtingere in illis vrinis que a ꝓn° habent hypoſtaſim.

Circa hūc apho. Gal. ſic ꝓcedit. na3 p° exponit h ⁊bū vrine groſſe globoſe pauce. 2° exponit h ⁊bū nō ſine febrib⁹. 3° h ⁊bū iuuat. 4° exponit h ⁊bū max' ⁊o talis. 5° exponit h ⁊bū multitudo tenuis ex his. durat p^a vſq3 multis. n. h vrina. 2^a vſq3 neq3 qſq3 arbitrari. 3^a vſq3 aliqñ. n. in initio morbi. 4^a vſq3 ⁊ cū mali humores plurimū. 5^a vſq3 ad finē. De his aūt q̄nq3 partib⁹ p^a ⁊ vltima diuidunt. nam p^a diuidit. In tres q2 p° ponit author ſuam expoſitionē indefinite. 2° ponit diuerſitatē lře. 3° recolligit

Vrine groſſe & globoſe . . . ſignant . . . ſubtiliatā . . .

Vrine i decliuatione ſe. vt pl a tenuitate in ſpiſſitudinē mutantur.

Vrine nālis mediocres.

ſuã expõnẽ ꝛ cõplet eã. durat pͣ vſqꝫ. [in qbuſdã libris:] 2ͣ vſqꝫ: [ſed Hyp. in his:] 3ͣ vſqꝫ ad finez hͦ parti. ¶ Pars aũt 5ͣ pͥncipalis diuidiẽ. etiã in. 3. nã primo reddit cauſam q̃re, vrĩa: eſt ſubtilis. 2ͦ corrigit Hyp. d̃ malo vſu nominis. tertio ponit cãm multitudinis durat pͣma vſqꝫ: [hoc aũt planius:] ſecunda vſqꝫ: [ꝛ neceſſe eſt vt ſit multa.]

¶ De pͣ ḡ dicit ꝙ Hyppo. dixit vrinã iſtã nõ ſolũ groſſam: ſꝫ globoſam ꝛ paucã: hoc ḡ qđ dic̃ globoſam duplr põt itelligi pͦ mõ vt dicat magnã quãtitatẽ in groſſitie. vt ſit dicẽ. groſſa globoſa: vꝫ ſit groſſa multũ. ſcđo mõ poteſt intelligi globoſa ſcilꝫ vrina in qua apparent aliqua fruſta groſſa. ¶ De ſcđo dicit ꝙ quidã habẽt loco iſtius qđ dicit globoſa. hoc vocabulũ. ſ. ſumoſa: ꝛ ſi per hoc voluerũt intelligere diuerſitatẽ vrine in partibꝫ: ꝛ fruſtris addiderunt aliqd nouũ. Si ṽo ſolã quãtitatẽ groſſitudinis tunc nihil addiderunt noui. ¶ De tertio dicit ꝙ quicqd dicat̃. Noluit ꝑ hec ola aliud intelligere niſi vrinã groſſam ꝛ paucã: ꝛ hoc ꝓbat̃ per illud qđ ſequit̃ nã dicit [multitudo tenuis.] Jnde ex nã oppoſitiõis dedit intelligi qđ dicoꝛ ꝛ hic finit̃ prima ꝑs pͥncipalis. ¶ De 2ͦ dicit ꝙ iõ Hyp. dixit [Non ſine febre:] q: poteſt talis vrina apparẽꝛ in febre ꝛ ſine febre ſcilꝫ quãdo diſſoluitur aliquis humoꝛ crudus in corpore. ¶ De tertia dicit ꝙ aliqs poſſet dubitare de hoc ꝙ dicit talẽ vrinã iuuare: non. n. videt̃ ꝙ vrina conſueuerit iuuare: quãdo ad ſpiſſitudinẽ mutat̃. ſ. ſignificare ſalutẽ: ꝛ declinationem: quãdo ṽo mutat̃ ad tenuitatẽ non conſueuit ſignificare digeſtionẽ: dicẽdũ eſt ḡ ꝙ ſepius cõtingit vrinã propter digeſtionẽ mutari ad ſpiſſitudinẽ: tñ (lꝫ raro) aliquãdo mutatio eius ad ſubtilitatẽ eſt ſignũ digeſtionis: ꝛ voluit ergo monſtrare Hyp. id qđ raro cõtingit. ¶ De 4ͦ dicit ꝙ aliqñ vrina pauca groſſa ab ipſo pͥnͦ morbi: ꝛ aut parum poſt pͥnm. hꝫ hypoſtaſim: ꝛ cũ hoc ↄtingit talis vrina non erit ſignũ bonũ. qđ ꝓbat̃: q: ſicut in vrina tenui ante digõnẽ nõ eſt ſignum bonum. ita in vrina pauca ſpiſſa nõ eſt bonũ ſignum hypoſtaſis a pͥncipio. ¶ De 5ͦ pͥncipali ſic dicit: ꝙ quãdo mali humores plurimi purgant̃ per vrinã cum nõ poſſint exire: neceſſe eſt ꝙ remanẽtes digerant̃ ꝛ ſubtilientur: ꝛ q̃ñ veniet vrina multa: tunc erit tenuis: q: tũc erit ſubtiliata ꝑ digeſtionẽ: ꝛ hͦ eſt qđ dic in pͣ pte iſtiꝰ. 5ͤ. ptis. ¶ De 2ͦ dicit ꝙ Hyp. potuiſſet planius dicẽ cũ. dixit vrinã talẽ eſſe tenuẽ cũ ipſa ſit eq̃lis. tñ potuit vocare eã tenuem q: vrina nãlis eſt tenuis cõparata ad groſſam: ꝛ groſſa cõparata ad tenuẽ: ꝛ ideo eſt ibi impꝛoprietas. ¶ De 3ͦ dicit ꝙ neceſſe eſt hãc vrinã tenuẽ eẽ multã: nam pͥus ipſa erat pauca ꝓꝑ oppilõnẽ factã ab illa groſſa mã que deſcendebat cũ vrina: ꝛ mõ ṽo q: illa oppilõ eſt aperta eo ꝙ mã faciens illã eſt ſubtiliata: oꝑꝫ talẽ vrinã eẽ multã: ꝛ hoc eſt qđ dicit Gal. in toto comẽto. Et ſcias ꝙ iſte eſt aphͥ. for̃. ũ in tex. q̃ꝫ in ↄͦ. Jdqꝫ ſic eũ minuti exponẽ ſum conatus.

Circa hũc aphͥm. dubit̃. de tex. ꝛ d̃ ↄͦ. De tex. qdẽ ſic arguitur pͥmo. Dubitat̃ an mutatio vrinẽ de paucitate ꝛ groſſitie ad multitudinẽ ꝛ ſubtilitatem iuuet vel nõ. 2ͦ an mutatio vrine ad ſubtilitatẽ poſſit eẽ ſignum digeſtionis. 3ͦ an mutaͦ eiꝰ ad groſſitiẽ poſſit eẽ ſignũ digõnis. 4ͦ de qdã ṽbo poſito in textu. ſ. quõ vrina a pͥnͦ hẽat hypoſtaſim.

¶ De pͦ ſic. vꝫ. n. ꝙ mutaͦ vrine de paucitate ꝛ groſſitie ad multitudinẽ: ꝛ ſubtilitatẽ non iuuet: nã ois mutaͦ q̃ iuuat: aut iuuat ꝑ modũ digõnis aut per modũ euõnis. Sꝫ mutatio de paucitate: ꝛ groſſitie ad multitudinẽ: ꝛ ſubtilitatem neutro illoꝝ modoꝝ iuuat. ḡ talis mutaͦ non iuuat: maioꝛ ꝑꝫ: ꝛ eſt pſe ṽa: minoꝛ aũt ſic ꝓbat̃: nã mutaͦ de paucitate ad multitudinẽ inq̃tũ talis nõ iuuat ꝑ modũ digõnis: nã digõ eſt q̃litas rei digeſte ꝛ nõ q̃titas. Digeſtio. n. ois ſuꝑfluitatis eſt q̃dã adeq̃tio ipſius fcã per calorem nãlẽ vnde Ari. in 4ͦ metauroꝝ dic̃ ꝙ digõ eſt cõpletio a ꝓpͥo ꝛ nãli calore a ↄdictꝫ paſſiõibꝫ. ↄſiſtit ḡ digõ in q̃litate nõ in q̃titate. Jtẽ nec mutaͦ de groſſitie ad tenuitatẽ iuuat ꝑ modũ digeſtiõis: q: digeſtio pcẽdit potius inſpiſſando q̃ attenuãdo. ſicut ſupra allegatũ eſt. Jtẽ nec iuuat ꝑ modũ euõnis talis mutaͦ inq̃tũ mutat̃ de pauca in multã: q: tũc vbi tũcqꝫ eẽt talis mutaͦ eẽt expulſio iuuatiua qđ ſm ẽ: nã multitudo vrine aliqñ ſignat liq̃factionẽ corpis. Sic dꝫ pͥ cañ. ſen 2ͣ caͦ de multitudie: ꝛ paucitate vrine. Jtẽ nec talis mutatio de groſſitie ad tenuitatẽ iuuat ꝑ modũ euõnis. quoniam partes expulſe in vrina. q̃to ſũt ſubtiliores. tãto ſũt deteriores: ꝛ q̃to groſſiores. tãto meliores. Sic dicitur a Gal. in coͦ. ſcđi ꝓnoꝝ. de vrinis capͦ de mala hypoſtaſi.

¶ Ad hͦ dõm eſt ꝙ talis mutatio vrine iuuat ꝑ modũ digeſtiõis: ꝛ ꝑ modũ euõnis. ꝑ modũ qdẽ digõnis iuuat inquãtũ ſit ibi mutaͦ de groſſitie ad tenuitatẽ accipiẽdo tenuitatẽ pro mediocritate ſm ꝙ Gal. iſinuat in ↄͦ. Sꝫ rõne mutatiõis de paucitate ad multitudinẽ nõ iuuat ꝑ modũ digeſtiõis per ſe ſꝫ ꝑ accñs bñ põt iuuare ꝑ modũ digõnis talis mutaͦ: nã q: nõ mingit̃ multa vria ꝛ pͥus mingebat̃ pauca ſignat̃ apõ oppilõnis ꝛ hec eſt digõ. ſicut dꝫ in ↄͦ. illius aphͥ. 2ͣ pticule: [Corpa vbi qs vult purgare.] pꝫ igit̃ quõ iuuat ꝑ modũ digõnis talis mutaͦ. 2ͦ. ꝑ modũ aũt euõnis iuuat: eo ꝙ mutat̃ de paucͣ in multitudinẽ: q: ſigt ꝙ nã ↄfortata eſt ſup mãm expellẽdã quã pͥus ſubtiliauit. Nec obſtat qđ opponis ꝙ multitudo vrine ſignat liq̃factionẽ: interdũ q̃ñ multitudo vrine q̃ ſignat liquefactionẽ inuenit̃ cũ vnctuoſitate: ꝛ nõ pcẽdũt eam ſigna digeſtionis. in multitudine autem de qua hic loquitur non eſt vnctuoſitas: ꝛ precẽſſit eam digeſtio ſubtiliando ꝛ vias aperiendo.

¶ De 2ͦ ſic agit̃. vꝫ. n. ꝙ mutaͦ vrine ad ſubtilitatẽ nõ ſignet digõnẽ: nã digeſtio ſit per viã inſpiſſatiõis. ſicut dicit Ari. 4ͦ metauroꝝ: ꝛ Gal. 2ͦ. ꝛ 4ͦ regiminis acutoꝝ: ꝛ ſcđo ꝓnoſticorum de vrinis: ꝛ nono de vrinis in pantegni. ¶ Ṗ. pꝫ rõne: nã digõ ſit ꝑ decoctionẽ. decoctio aũt inſpiſſat: nã omnia que coquũt̃. iſpiſſant̃: ꝛ q̃re inſpiſſatio: ꝛ nõ ſubtiliatio eſt ſignũ digõnis. ¶ Ad ↄ̃: iũ aũt pꝫ per hũc aphͥm. nã ponit talẽ mutationẽ vrie eẽ bonã: q: ſignat digeſtionẽ.

¶ Ṗ pꝫ rõne: nã digõ nihil aliud eſt niſi habilitatio mãe vt facile expellat̃. ſic dicit Gal. i ↄͦ regimĩs libͦ 2ͦ. ꝛ ſic dicit Aui. 4ͦ cañ. de cura febꝛiũ putridarum in gñali: ſed vrina ſubtiliata citius põt expelli ꝑ venas ꝛ per renes. ſicut pꝫ in cõͦ huius aphͥ. ꝛ ipſa veritas teſtificat̃. ¶ Ad hoc dico ꝙ duplex eſt mutatio ad ſubtilitatẽ: nã aut mutat̃ ad ſubtilitatẽ abſolutã. ſ. ad eã que eſt ſubtilioꝛ mediocri: ꝛ hoc mõ nõ ſignat ſubtiliatio vrine digõnẽ. Alia ṽo ẽ mutaͦ ad ſubtilitatẽ relatã: ꝛ dꝫ talis ſubtilitas ꝑ cõpõnẽ ad groſſaꝫ abſolute: ꝛ iſta ſbtilitas ẽ ſbtilitas q̃ ẽ idẽ ꝙ mediocritas: ꝛ mutaͦ ad talẽ ſubtilitatẽ eſt ſignũ digõnis: ꝛ hec diſtincͦ ꝓbat̃ ꝑ com. huiꝰ aphͥ: ꝛ ꝑ com. illiꝰ aphͥ. infra: [Quibꝰ in vria groſſa quaſi fruſta.] ꝛ in aphͦ. ſequẽte illũ: nã vult expſſe ꝙ medium poſſit appellari nominibus extremoꝝ: ꝛ per hoc poteſt ſoluere bene reſpiciens. ſed non quilibet.

¶ De 3ͦ ſic agit̃. vꝫ ꝙ mutͦ vrie ad ſpiſſitudinem ſit ſignũ digõnis dictꝫ illis rõnibꝫ. q̃ ꝓbãt ꝙ ſubtilis vrĩa nõ ſignat digõnẽ. ¶ Ṗ. Aui. pͦ cañ. ſen 2ͣ caͦ de ſbã vrie ponit ꝙ vrĩa ſpiſſa põt ſignare mutatiõem: ꝛ ꝑ eã multe febꝛes ꝛ apata reſoluunt̃. ¶ Ṗ. vrina non inſpiſſat̃ niſi per admixtionẽ partiũ humoroſaliũ: ſed illa permixtio non poſſet fieri niſi fieret diuiſio ꝛ ſeparatio illarum partium ab ipſis humoꝛibus: quare cum diuiſio ſit quedã digõ. neceſſario ſignificat digõnem. ¶ Ad ↄ̃ iũ aũt eſt textus Aui. caͦ de ſbã vrine: nam dic̃ ꝙ vrinã groſſa ſignificat indigeſtionem: ꝛ cruditatem. ¶ Ṗ. Ad hͦ facit rõ: nã digeſtio eſt adequatio. Adequatio ṽo. mediocritatẽ reqrit: ꝛ oĩa extrema corrũpũt adeq̃tionẽ: ḡ tã groſſa q̃ꝫ ſubtilis ſignat indigõnẽ: vel cruditatem. ¶ Ad hãc q̃õnẽ dico ꝙ ſicut duplex eſt ſubtilitas ita 2ͤ eſt groſſities: nã eſt vrina groſſa abſolute: ꝛ eſt groſſa cõparata ad tenuẽ: ꝛ talis groſſities eſt eq̃litas. ſicut dicit iſra Gal. vñ mutatio vrine ad groſſitiẽ relatã. ſi pͥ fuit ſubtilis. ſem-

Ueꝝ mutaͦ vrine de paucitate et groſſitie ad multitudinẽ et ſubtilitatẽ non iuuat.

Utrũ mutatio vrie ad ſubtilitatẽ ſignet digõnem.

Utrie ſubtiliatio duplex.

Utrũ mutatio vrie ad ſpiſſitudinẽ ſignificet digeſtionem.

per ſigñat maturationē. ſʒ muta° vrine ad groſſitiē abſolu tā vt plurimū ſigñat digōnē. rariſſime ẞo ſigñat maturatiōez groſſoꝝ humoꝝ: ⁊ in febrib⁹: ⁊ in apatib⁹: ⁊ hoc dic̄ Aui cē. ca° de ſb̄a vrine. ẞ. ḡ. ponamus. n. ꝙ nō incipiat febris humoroſa. ſ. de groſſis: ⁊ viſcoſis humorib⁹. cū ẞo mā il la eſt ſubtiliata: ⁊ nā ſit potēs ſup eā: tūc deſcēdit cū vrina multus humor: ⁊ facit eā ſpiſſam. hoc. n. modo ſignificat digeſtionē: ⁊ ꝑ hūc modū vrina tenuis. nunq̄ʒ pōt ſigñare digeſtionē: q2 nullus humor eſt adeo ſubtilis ꝙ ipſe poſſit reddē vrinā ſubtiliorē per ſui cōmixtionem: nā ōis humor eſt groſſior omni vrina. Nota tñ ꝙ lʒ tā groſſities q̄ʒ ſubti litas ſignificēt ꝑuationē maturatiōis. tñ maiorē ꝑuationē demōſtrat ſubtilitas q̄ʒ groſſities: q2 groſſities ſaltē oſten dit fortitudinē expulſiue. tñ duo argumēta remanēt inſo luta: quorū vnū ꝓbat ꝙ ſigñat neciō: digōnē: ⁊ q2 ſigñat ſe parationē humorū mixtorū cū vrina. ¶ Ad qḋ rñdeo ꝙ ſi illa ꝑmixtio fuit ſolū po° expulſiue ṽtutis que tāta fuit: vt etiā mām nō digeſtā expellat: nō ſigñat digōnē. Sed ſi illa ꝑmixtio ſit ꝑcedēte diuiſione ⁊ operatōe digeſtiue ṽtutis. ſigñat digeſtionē. ¶ Ad ꝯriū aūt ſiebat hoc argumētū. ſ. ꝙ adequatio ſemp requirit equalitatē: ergo groſſities ſigni ficat indigōnē. Et ego dico ꝙ lʒ ibi nō ſit abſoluta eq̄litas ſubſtantie: tamen eſt ibi tanta equalitas ꝙ ſufficit virtuti expulſiue: vnde equalis dicit̄ ſubſtātia vrine quoad hoc.

¶ De 4° querit̄. nā ipſe ponit ꝙ vrine hñt a ꝑn° hypoſtaſiʒ. qḋ non videtur: nam in principio non poteſt in vrina eſſe ſi gnum digeſtionis. Sicut dicitur in primo de criſi.

¶ D. dic̄ eā celeri⁹ q̄ʒ ex ꝑn° hr̄e hipoſtaſim: ẞ. ṽ vī īpoſſus boni: nā in febre nō pōt vrina ſigñare anteq̄ʒ febris īcipiat.

¶ Ad ꝑmū dico ꝙ hic non accipit hipoſtaſim ꝓ vera hipo ſtaſi: ſed pro humore crudo groſſo ſedēte in fundo. qui nō eſt hipoſtaſis. Sic dic̄ Aui. ꝑ cañ. de vris ca° de hipoſtaſi. ¶ Ad 2m dico ꝙ illud ẞbū. ſ. celeri⁹ q̄ʒ ex ꝑn°: lʒ ſic itel ligi. ſ. ꝙ ꝑm ẞbū dixit̄ ex ꝑn° intelligat̄ in ꝓceſſu ꝑncipij: ⁊ celeri⁹. itelligat̄ in ipſo initio ꝑncipij: ⁊ ẞ vult Gal. in ꝯ1°.

¶ Uel aḟr ⁊ melius ꝙ celeri⁹ nō notat cōparationē ad ꝑn°. vt ſit ſenſus celerius q̄ʒ a ꝑn°: ſed notat cōparationē ad tē pus qḋ ſeq̄t̄ ꝑnm. vt ſit ſenſus talis. hipoſtaſis appet a ꝑn° febris aut parū poſt ꝑnm. ¶ De comēto ſic q̄rit̄ de hoc qḋ dicit. ꝙ iſta talis muta° raro ꝯtingit: ſed qḋ raro ꝯtingit nō facit canonē. Sicut dicit Gal. in ꝯ1° illius apho. ſ. pri°. ſ Quecūq̄ʒ corrupture ſūt fetus: ⁊ in ꝯ1° illi⁹ aph¹. 6ª pt°. ſ Si omētū erupit: ergo nō d̄buit hyp. ponē canonē de ta li mutatiōe. ¶ Ad hoc dōm eſt ꝙ raro ꝯtingēs dupl̄r pōt ꝓponi. vno q̄dē mō ꝯdictionatū: ⁊ hoc mō de ipſo pōt dari reg°. ẞ. ḡ. vt dicat̄ ſi mā eſt furioſa fiat purga° in ꝑn° mor bi: lʒ. n. raro ſit mā furioſa. Sic dī i illo apb. ſ Digeſta me dicari: ⁊ ſic pōt dari regula cum condictione. Sed abſolu te non poſſet dici. vt dicatur: mā dʒ purgari in ꝑn° morbi.

¶ ẞ. Gal. vī velle ꝙ iſta vrina erat pauca ꝑꝑ oppilōnē. Sʒ nō videt̄: q2 ſi ꝑ aliquā viā: ꝓpōt exire res groſſa. in pauca quātitate pōt exire res multa. Sic ſi ꝑ aliq̄d hoſtiū poteſt exire aliqua veges: eadem ratione per illud hoſtium poſ ſent exire mille vegetes eiuſdem quantitatis.

¶ D. oppilō viarū ⁊ groſſicies rerū debentiū exire per eas. ꝯriat̄ ſibi. potius ergo debuiſſet dicē ꝙ oppilō faceret eā tenuē q̄ʒ faceret eā paucā. ¶ Ad hoc dōm ꝙ oppilō opat̄ ad paucitatē exeuntiū: ⁊ opat̄ ad ſubtilitatē: nā qū via eſt oppilata. ſi dʒ exire mā groſſa ꝑ eā: exit cū difficultate: ⁊ ſic exit in pauca quātitate: q2 opʒ nām laborare in extēdēdo meatū cōſtrictū: ⁊ in viriliter expellēdo rē groſſā. Ad ſub tilitatē aūt opat̄ qñ multa quātitas dʒ expelli ꝑ viā angu ſtā. tūc. n. cū facilitate expellit̄ res ſubtilis ꝑ viā anguſtā: ⁊ iō pōt exire in magna quātitate. Nec obſtat qḋ opponi tur. ſi aliq̄ res groſſa pauca pōt exire ꝑ aliquē locū: ꝙ poſ ſit exire multa. ſicut pʒ in vegete exeūte per aliqḋ hoſtium. illud. n. exēplū hʒ locū qñ exeūtia nō recipiūt coartationē: ⁊ vie per q̄s ſit exit⁹ nō recipiunt dilatationē. hoc autē nō hʒ locū in vrinare in via ꝑ quā egredit̄. qm̄ mā vrinalis re cipit aliq̄ʒ coartationē: ⁊ via vrinalis recipit aliq̄ʒ extēſionē. ¶ Ad ſcōm dico ꝙ oppilatio viarū ⁊ groſſitudo exeūtis ꝯriant̄ ſibi. nā res groſſa ꝑ viā ſtrictā exʒ difficultate egre dit̄. tñ nō ex toto ꝓhibet̄ exitus rei groſſe per viā ſtrictā: niſi ſtrictura eēt tāta q̄ oīno ꝓhibet mām exire ꝑ meatuʒ.

¶ D. vī ꝙ talis vrina nō dēat eſſe ſubtilis: ſed groſſa. qm̄ ta lis vrina ꝓcedit ab aptione oppilōnum. Sicut dicit co°. ſ apertio aūt oppilōnū dʒ facere vrinā groſſam. tū ex parte mãe oppilãtis que expellit̄ cū vrina. tū ex parte viarū que ſunt dilargate. per q̄s pōt groſſa mā fluere. ¶ Ad ẞ dōʒ ꝙ multitudo ⁊ tenuitas talis vrine ꝓcedit a ſubtiliatiōe mãe que oppilōnē faciebat. Cū. n. erat groſſa oppilabat. cū ẞo ſubtiliata fuit: apta eſt oppilō: ⁊ fcā eſt vrina tenuis. Nec obſtat qḋ opponit̄. ꝙ talis materia oppilōnis debet eam facere groſſam. quoniam hoc eſſet verum ſi fieret apertio remanente mā groſſa. ſed talē aptionē ꝓceſſit ſubtiliatio.

¶ D. q̄rit̄ in q̄ mēbro erat iſta oppilō. q̄ apta eſt. ſ. an in re nib⁹: vel ſupra renes: ⁊ vī ꝙ in renib⁹ ſm ꝙ com°r. dic̄. Et vī ꝯriū. qm̄ digeſtio: ⁊ indigeſtio vrine: nō ſit in renib⁹: ſed ſupra renes: vt dr̄ ꝑ cañ. fen 2ª ca° de hipoſtaſi: talis aūt vrī na cū erat groſſa: ⁊ pauca erat indigeſta. cūʒ fcā eſt tenuis ⁊ multa. erat digeſta. ḡ talis oppilō fuit ſupra renes in lo co vbi ſit vrie digeſtio. ¶ Ad qḋ dōm eſt ꝙ iſta oppilō ſit in renib⁹ nō tñ eſt oppilō in renib⁹ ex humorib⁹ coanguſtan tib⁹ renes ⁊ incarceratis in eis diuerſis a ſb̄a vrine: ſed ſit il la oppilō ab vrina groſſa ꝓhiatica veniēte de venis ⁊ de epa te que cū ad renes deuenerit. nō inuenit renes oppilatos ex alia mā: ſed ipſa ſua groſſitudine nō poterat in magna q̄ti tate exire ꝑ renes. cū ẞo mā ſubtiliauit eam in venis ⁊ in epate. potuit poſtea exire in multa q̄titate vrina ꝑ vias re nū. cū er go. Gal. dicit ꝙ rupta eſt oppilatio: debem⁹ intelli gere ꝙ mā groſſa que veniebat de epate ⁊ venis ad renes eſt ſubtiliata: ⁊ ſic ceſſauit eā oppilāſ: nō ꝙ in renib⁹ eēt ali q̄ oppilō de aliq̄ mā diuerſa ab vrina. Sic ḡ pʒ ꝙ mā erat idigeſta i. venis qñ erat groſſa: ⁊ ī eis digeſta ē ꝑ ſbtiliatiōē.

¶ Affoziſmus. LXX.

¶ Quibus vrine in febribus conturbate: ⁊ cō uerſe: velut ſubiugalium: his capitis dolores aut adſunt: aut adherunt.

¶ Quibus vrina turbulenta: qualis iumento rū eſt: his dolor capitis vel adeſt: vel aderit. Theo.

¶ Quibus vrine perturbate quales ſunt iumē torū: his dolor capitis vel adeſt: vel aderit. Leo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Hūc qdā cū ſupiori ꝯtinuāt apho° dicētes. Quib⁹ vrie ſt ꝯturbate: vl̄ ꝯuerſe: velut ſbiugaliū: dolores in capite aut adſunt aut aderūt: alij qḋ dix̄. Cōuerſe: ꝯtrū ſupiori putāt eū poſuiſſe. i. tenuē: alij ẞo ꝯuerſe itēdūt turbulēte. Sʒ q2 ꝑores ſubtilē vrinā capitij dolores ſigñare putāt: fallūt: scit ſi ꝑ dolorē capitij turbulēta vria ſoleat añcedē: vel ſeq: Jeum Hip. vrinā hāc turbulētā voluit itelligi: cū velut ſbiugaliū ſubiūxit. Tales. n. vrine aut hūoꝝ turba° aut ciboꝝ idi ge° reddit: q̄rū fumoſitas ad cap aſcēdēs dolorē facit: qḋ ſit cū calor in groſſam mām incipiat opari. Uidem⁹. n. in ex terioꝛib⁹ ꝯū calor ignis in q̄buſdā corꝑib⁹ operet̄: ⁊ ventoſi ḡñari: ⁊ mām ide turbari: ſic in cerare picee: ⁊ reſina: ⁊ ſilib⁹ hoc pōt inueniri: q̄dā aūt hʒ vrinaꝝ turbulēte diu exiſtunt q̄dā hipoſtaſim groſſam velociter faciūt: qḋ cum ſiat velo citate ceſſantis morbi ſigñat. Que ẞo hypoſtaſim non faciunt: ⁊ turbulēte exiſtunt: ſi fortis ſit ṽtus: lōgū morbū ſigñant: ſi debilis mortē. Sʒ hec hui⁹ apho° rōne non atti nent. Nos tñ ſubdidimus: q̄ adiuuēt: ꝙ ad hūc apho. ex planādū attinet: ẞ eſt: ſi vrina inquit eſt turbulenta: neceſſe

Qrō vrie in ꝑn° ha beāt hipo ſtaſim.

Urine tur bulēte ma

eſt vt aut dolores capitij adſint: vel futuri ſint: aut iā affuerint. ſic Hip. dixit groſſe eni vētoſitates cū calore cito aſcēdūt caput: nō tñ neceſ eſt in oī capitis dolore: hꝫ vrinā eſſe. Aliqñ eni dolor capitij ex ſolo calore fit: vel ex co. ru. in capite vel ſtō exiſte. Uel aliqñ ex nimia humiditate caput inhabitāte. Aliqñ ex nimia cōſtipatiōe. Aliqñ ex groſſa capitis vētoſitate: in horum nullo neceſ eſt vrinam turbari.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In aph° ꝑcedēti Hyp. docuit ſignare ꝑ mutationē vrine ꝺ ſpiſſitudine ad tenuitatē ⁊ de pauci^{te} ad multitudinem: mō docet ſignare ſup febrē ꝑ vrinā turbatā ⁊ planū eſt qđ dr. ¶ Circa hūc aph^m. Gal. ſic ꝑcedit: nā ꝑ expōit ꝺ ꝟbū ⌈ cōuerſe ⌋ 2° ponit cām ꝟitatį apho^i. 3° ponit quādā icidētē ꝑnoſticationē. 4° remouet qđdā du^m. Durat ꝑ^s vſq₃ ⌈ Tales eni vrinas ⌋ 2^s vſq₃ ⌈ Quedā āt hꝫ vrinaꝝ ⌋ 3^s vſq₃ ⌈ nō tñ nece ⌋ De ꝑ ğ dić ꝙ 2^r pōt intelligi vrina ꝯuerſa. vno qdem mō vt dicat oppoſitū ad ſupiorē aph^m. Et eſt ſenſus talis: vrine ꝯuerſe. i. ꝯrie: ſupiori vrine. ſ. vrine ſubtili. Alio°. Exponiť: vrine ꝯuerſe. i. turbate: ⁊ hec eſt bona expō: ſed ꝑor eſt mala duab^9 rōnibus: ꝑ^a qꝛ vrina tenuis nō ſignat necio dolorē capitis. 2°. qꝛ in tex. ſeqť. ⌈ velut ſubiugaliū ⌋ q̄ determina° manifeſte oñdit ꝙ ꝑ vrinas ꝯuerſas debemus intelligē turbatas: ⁊ ꝺ pꝫ qꝛ iſte aph^r. nō bñ ſcribiť. ſcribiť. n. Sić debet exponi: nā alias iſta expoſitio nō habet locum.

Urine turbulēte.

¶ De 2° dić ꝙ ideo vrina turbata ſignat dolorē capitij in febre: qꝛ vrina turbať aut ꝑꝑ idigōnē ⁊ corruptionē ciboꝝ: Aut ꝑꝑ turbationē ⁊ ebullitionē hu^r. ſed iſtis duob^9 nec° ſit dolor capitij qꝛ ex illis cibis corruptį ⁊ hūorib^9 turbatį elleuať nec° ad caput vaporoſa fumoſitas. q̄ fač dolorē capitis nec°. ⁊ ꝺ pꝫ q̄dā ſili exteriori nā qñ ſubijciť igni cera pix ⁊ reſina. videm^9 effuma^{nes} elleuari: ⁊ ita fač calor febrilis in hūorib^9. ¶ De 3° dić ꝙ vrīa turbulēta eſt 2^x. nā q̄dā eſt q̄ ſtati vel poſt modicū reſidentiā fač ⁊ clarificať: ⁊ iſta ſignat breuē curatiōnē. Alia ꝟo eſt q̄ ꝑmanet diu turbata: ⁊ talis vrīa ſignat lōgi^{tu}. vñ ſi cū forti ꝟtute fugať. ſignatur lōgitudo morbi. ſi ꝟo cū debili. ſignať morꝫ. tñ iſta nō multū ſpectāt ad hūc aph^m niſi ꝑ q̄dā necio ad expōnē ei^9. ¶ De vlt° dić: qꝛ poſſet aliqs credē ꝙ ſič oīs vrina turbata ſignat dolorē capitij. ita in oī dolore eēt talis vrina: ⁊ ipſe rñdet ꝙ nō eſt nec^m. in oī dolore talē eē vrinam lꝫ oīs talis vrina ſignet dolorē capitis: naꝫ qñ dolor capitis fit ex ſola ventoſitate aut ex calore ſolis. aut ex cholera rubea: aut ex nimia humiditate non eſt neceſſariū vrinā eē turbatā.

Circa hūc apho^m q̄riť de tex. ⁊ de ꝯ^{io}. De tex. ſic q̄riť. cū talis vrina ſignet dolorē ꝑteritum pñtē ⁊ futurū. quō ꝺ fit: ⁊ q̄lr diſtiguať. ¶ Ad ꝺ aūt pꝫ ſolo ex rebus ex qb^9 fum^9 ſurgit ⁊ q̄ ebulliūt: nā añ q̄ꝫ leſio aſcēdat ad caput fit ebullitio in hūorib^9: ⁊ tūc ſignat dolorē futuꝝ. Aliqñ ꝟo diminuiť in tātū iſta ebullitio hūoꝝ: ꝙ eoꝝ fumus nō aſcēdit ad caput: ⁊ tū demřat dolorē capitij ꝑteritū. dū ꝟo feruor eſt adhuc in ſui me° demřat ipm dolorē pñtem. ſigna ꝟo diſtictiua talia pñt eē: nā ſi vrina turbata qeſcit ⁊ clarificať ſtati: tūc ſignat ꝑteritū dolorē. Si ꝟo qñ migiť: augmētať ſua turbulētia. ſignificat futurum. Si ꝟo permaneat diu ſignificat preſentem doloreꝫ: ⁊ hec ſunt probabiliter confirmata per Gal. in primo de criſi ca° de vrina.

Utrū vrīa groſſa turbata ſignificet nec° dolorē capitis.

¶ D. nō vř ꝙ vrīa groſſa turbata ſignet nec° dolorē capitis: pōt. n. talis vrina appere groſſa ⁊ turbata ꝑ modū creticūt vt dr ꝑ can. fen 2^a ca° de ſba vrine. §. ⌈ vrina ſpiſſa bona: ⌋ 4° can. fen 2^a ca° de ſignis ſumptis ab vrina ex parte ſbie. ¶ Ad qđ dōm ꝙ vrina ſpiſſa. Si ꝑceſſerunt eā ſigna digōnis: ⁊ egrediť facile: pōt ſignare bonā criſim. Si ꝟo. nō ꝑceſſerūt eā ſigna digōnis. ſignat dolorē capitij pñtē ꝑteritū vel futuꝝ. ¶ Uel dic ꝙ aliud eſt dře vrinā eē turbatā ſolū: ⁊ vrinā eſſe groſſam: aſſignat. n. Aui. dřiam int groſſaꝫ et turbatā ꝑ can. fen 2° de vrinis ca° ꝑ. Dicēs ꝙ non oīs vrina turbata eſt necio groſſa: nec oīs groſſa eſt necio turbata: vñ dico ꝙ vrina turbata q̄ nō hꝫ groſſitiē ſbie necio ſignat dolorē capitis: ſed turbata cum groſſitie pōt ſignificare criſiꝫ bonā vł malā ſm diuerſitatē ſignoꝝ q̄ ſibi adiūguť. ¶ D. videť ſeq ex ꝟbis eius ꝙ ſubiugalia ſemper doleāt caput qm̄ ſemper habēt vrinā turbatā: ꝺ aūt eſt ipoſſibile: ¶ Ad qđ dōm ꝙ ſubiugalia nālr hñt tales vrinas: ⁊ iđ in eis ſi ſigt dolorē capitij: hoies āt nō hñt eas nālr turbatas. ¶ D. q̄riť nūqd tales vrine ſine febre ſignent dolorē capitis nec°. ⁊ vř ꝙ ſic. dić. n. co^{or} ꝙ ciboꝝ indigō fač tales vrinas turbatas. ꝺ aūt pōt eē ſine febre. ¶ Ad qđ rñdeo ꝙ credo eā poſſe fieri ſine febre: ⁊ cū dolore ⁊ ſine dolore capitij: naꝫ ſi fum^9 indigeſtoꝝ ciboꝝ elleueť ad caput. facit dolorem capitis. Si ꝟo nā ꝯforteť ſup talē mām ⁊ deducat ad inteſtina vł ad vrinā totalr: nō erit cū dolore capitij: pōt ēt hō ſine febre hēre talē vrinā turbatā propter apertioneꝫ alicuius apatis vel alicuius oppilōnis: nec ſignat dolorē capitis. ¶ De co^{io}. aūt ſic du^r. Queriť. n. de hoc ꝟbo qđ dicit: ⌈ Si ꝟtus ſit fortis: vrine turbulēte lōgū morbū portēdūt. ⌋ Cuius ꝯriū dicit Gal. 2° de febrib^9 ca° vltio. §. ⌈ Neq₃ tñ ⌋ inquit. n. ⌈ Sꝫ robur qdē ꝟtutis breuiores. ibecilitas ꝟo ꝑlixiores parox^{os} opať: ⌋ ⁊ Auić. 4° can. ca° de cognitione tēpoꝝ morbi in fine. Dić ꝙ ad lōgitudinē egri^{tu} opať debilitas caloris inati. ¶ Ad qđ dōm ꝙ ꝟtus fortis ⁊ debilis pñt tripl͛r cōparari ad morbū ⁊ ei^9 mām. vno qdeꝫ mō ſupponēdo ꝙ ambe ꝟtutes. ſ. fortį ⁊ dbilis. poſſint ſupare mām. 2° ꝟo mō ſupponēdo ꝙ neutra illarum poſſit ſupare mām: ſed ſuperť. 3° aūt mō ſupponēdo ꝙ fortis ꝟtus poſſit ſupare morbū. debilis ꝟo non: ꝑ° ꝟo cōparatio dupl͛r fit. vno qdē mō cōparādo ꝟtutē debilē ⁊ fortē ad eādē q̄ꝫtitatē morbi: ⁊ mãe: ⁊ tūc cū forti ꝟtute fiet morb^9 breuior: ⁊ cū debili lōgus. Nullus. n. dubitat qn forti^9 agēs citi^9 vincat idē patiēs q̄ꝫ debile agēs. Alio ꝟo mō pñt cōparari ad diuerſaꝫ q̄ꝫtitatē mãe ⁊ morbi ita ꝙ ꝟtus debilis cōpareť ad paucā mām: ⁊ ꝟtus fortis ad multā: ⁊ in iſto caſu pōt cum debili ꝟtute ⁊ cū forti fieri morb^9 equalis durationis. puta ſi vtraq₃ equal͛r ſuā mām ſuperet vt ſi ꝟtus debilis ſupra ſuā mām hēat potētiā duplaꝫ: ⁊ ꝟtus fortis ſup ſuā ſimil͛r duplā: ⁊ etiā pōt eſſe ꝙ cū ꝟtute debili erit morb^9 breuior: qꝛ ſi ꝟtus debilis hꝫ potētiā triplā ad mām morbi: ⁊ ꝟtus fortis habet ſolūmō duplā: tunc cū virtute debili fiet morbus breuior q̄ꝫ cum forti. in ſcđa ꝟo comparatiōe ſm quā vtraq₃ virtus a mā ſuperať: tunc equal͛r ſuperata vtraq₃ ꝟtute terminabiť morbus equaliter ad mortē: inequaliter ꝟo ſuperata ꝟtute. cum virtute magis ſuperata fiet morbus breuior ad mortē: ⁊ cum ꝟtute minus ſupata fiet longior ad mortē. ⁊ ꝑpter hoc quādo vtraq₃ virtutes comparanť ad eandē quātitatē materie ſemꝑ fiet mortalis cū forti virtute longior ⁊ cū virtute debili breuior: in tertia ꝟo comparatiōe ſm quā virtus fortis pōt ſuperare aliquam quātitatē materie ⁊ virtus debilis nō pōt eandē ſuperare. imo ſuperať ab ea. tunc cum ꝟtute forti fiet morbus longus ad ſalutē: ⁊ cum debili breuis ad mortē. Si enim materia ſit decem librāꝝ. virtus fortis ſuperabit eā in. 10. diebus. ⁊ virtus debilis ſuccumbet forte in ſeptē: ⁊ in hac diſtinctione debemus ſupponē ꝙ materia egritudinis ⁊ cuꝫ forti virtute ⁊ cum debili habeat eundē motum ⁊ ſit in eodem membro. ⁊ omnia reliqua que adiacent egritudini ⁊ virtuti ſint ſimilia preter ea in quibus fit comparatio.

¶ Aphoriſmus. LXXI.

¶ Quibus in. vij. terminantur: his nubem hēt quarta dies in vrina rubeā: vel alia ſm rōneꝫ:

¶ Quibus ſeptimo die iudicatur ad ſalutē: ijs vrina quarto die nubeculaꝫ habet rubicundā ⁊ reliqua ex ratione. Theo.

¶ Quibus ſeptima indicatur: his nubeculaꝫ Leo.

habet quarta die vrina rubeã: ⁊ alia ex rõne.

¶ Commentum Galeni.

¶ Plurimi hui⁹ libri iterptes: Hip. in hac arte ignorãtes: sicut in multis locis: ita ⁊ in h aphorismo sũt decepti: q2 arbitrati sũt alia ſm rõnẽ dixiſſe: vt oñdẽt ſignatiões de ſono: vigilijs: anhelitu: potiõe: vomitu: ⁊ ſiilib⁹ alijs: q̃ in ꝑnoſticis mõſtrauit: q̃ ſi ſm q̃ꝺ opꝫ appeãt: criſim in 7° futuram ſignant. Quos ego dico ignorare ꝑno⁹ fundamẽtũ: q2 iſti mi vigilãt: pl'm anguſtiant': ⁊ febris augmẽtat': ⁊ anhelit⁹ mutat': cũ ad criſiꝫ appropinq̃t'. Nõ ĝ neče eſt ex his ſignatiõib⁹ in vrina appen: ib⁹ libari his accñtib⁹. Jntẽdit ĝ cũ alia ſm rõnẽ dixit: al's ſignatiões multas ſepi⁹ apparẽtes: q̃s ignoraſſe credo librũ hũc iterpretãtes. Jſti.n. feſtinauerũt ad iterpretãdũ añq̃ Hyp. caperẽt itell'm. Quarta.n. dies ſicut dixit Hyp. nũcia eſt: q̃ mõſtrat q̃lis futura ſit dies. vij. oẽs ĝ future ſignatiões: coctiões portẽdẽtes: ⁊ in ipſa apparẽtes: criſim ſignant i. vij. futurã: vñ nõ ſolũ in 4ª rubea nebula in. vij. criſim ſignat: ſꝫ alba adhuc certior ⁊ dignior: ⁊ h max'ẽ ſi media ſit nebula: ⁊ ſuſpẽſa: ꝯiuncta. ⁊ eq̃lis. Si aũt morb⁹ acut⁹ ſit: ſola mutatio colorꝫ vel liq̃ris. i. ſbe vrine ad futurã criſim in. vij. dies: v̓bi gr̃a: vrĩa tenuis ſi ĩgroſſet' in 4° die groſſitie moderata: vel vrĩa alba: ſi citrinet' vt pomũ citrinũ: i his morbos hñtib⁹ ꝑacutos: neče ẽ criſis die. vij. veniat. Hip. aũt tñ vnã ſignationẽ noiauit. i. rubeã nebulã: ꝑcipiẽs nos al's ſignatiões cape ꝑ hãc: oſtẽdẽtes criſim futurã: ſi ſint tales: q̃les inuit ꝑ iſtã: h ãt ſigna in die quã nũciã vocauit ſũt appẽntia: ſic vrĩa: ſputa: ⁊ egõnes: h eni ſp criſim futurã ſignant: ſꝫ tñ nõ ſp laudabilẽ. Jn h Aph. ſolã rubeã noiauit: q2 raro appet: ⁊ eſt ſingularis: alba.n. ſepi⁹ appet: ⁊ in digõne certiſſima ẽ. Si aũt Hip. tale q̃d de rubea reticuiſſet: nll'us in ea tãtã vi ide eẽ credẽt. Rube⁹.n. color ⁊ ſi ſalutẽ morbi ſignet: lõgiorẽ tñ eẽ demõſtrare ſolet: vñ Hipp. in ꝑnoſticꝫ. Vrina inq̃t ſi ſit rubea: ⁊ hypoſtaſis ſit: ⁊ leuis: ſignt morbũ fore lõgiorẽ: ſꝫ tñ ſaluberrimũ. Sꝫ adhuc oꝫ iueſtigari ſi rubeã nebulã quã apparẽtẽ in 4ª criſim futurã in. vij. dixit ſignare: Hipp. ſi in q̃s apparẽs in aliq̃ alia nũciatura aliã futurã criſim: ſiue nõ futurã portẽdit in ſubſeq̃nti cretica: h aũt ineſtigari faciẽdũ eſt in ifirmis. Dui⁹.n. vrine rubee aug'm nõ tale ⁊ tã certũ ſi in q̃lꝫ alia appeat dat ſignũ: niſi cũ morbi mot⁹ ſit velociſſim⁹. Jn hac.n. nebula in 4ª viſa iã tpis tñ ꝑterijt q̃tuꝫ vſq3 ad. vij. trãſitur eſt: hypoſtaſi.n. appente rubea in 4ª: poſſe ẽ criſiꝫ venire i 7°. ſꝫ ſi i. xj° appuerit: ipoſſe ẽ tres dies ſibi ſufficẽ ad faciẽdã criſim: neče eſt ĝ plus tpis ſibi dari.

Criſis 2ᵉ Si igit' h rubea appeat: certũ q̃dẽ bonũ ſignat. Vidi enim multotiens ſignum apparere in quarta ⁊ criſim deuenire in. vij. ⁊ vbi in. vij. deuenire criſim in. xiiij. ⁊ vbi in. ix. vidi criſim deuenire in. xvij. ⁊ vbi in. xj. criſis fuit in. xx.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Docuit ſup̃ ſignare ꝑ vrinã rõne ſue turbulẽtie: mõ docet ſignare ꝑ vrinã rõne ſue neble: ⁊ dic̃ q̃ ſi febꝛꝫ alicui⁹ dẽat ter'i in 7°. in 4ª die appuit in vrĩa rub. neb'la: ⁊ alia q̃ rõnabilr debẽt appere. ¶ Circa hũc aph. Gal'. ſic ꝑcedit: nã p° ponit expõnẽ iſti⁹ v̓bi ⌈ Et a° hꝫ rõnẽ ſic ⌋ 2m opionẽ alioꝝ: 2° reprobat eã. 3° ponit ſuã expõnẽ illi⁹ v̓bi. 4° remouet incidẽs dn'm de inſuffi'ia. 5° remouet du'm de gñali'te iſti⁹ aph'. durat p° vſq3 ⌈ q̃s ego dico ignorare: ⌋ 2ª vſq3 ⌈ itẽdit ĝ ⌋ 3ª vſq3 ⌈ hip. aũt tñ ⌋ 4ª vſq3 ⌈ Sed adhuc oꝫ inueſtigari. ⌋ 5ª vſq3 ad finẽ: Dicit ĝ in p° pte q̃ q̃dã male itellexerũt hypocratẽ i h v̓bo: ⌈ Et a° ſm rõnẽ ⌋ nã voluerũt q̃ hypocrates itellexiſſet ſignõnes ſũptas a ſõno ⁊ vigilijs ⁊ hanelitu et vomitu ⁊ his ſiilib⁹. ſ. q̃ oĩa iſta accñ'a q̃ ab his ſumũt' eẽnt gerã ⁊ bõa i die 4ª cũ criſis eẽt futura i 7°. ¶ Jn 2ª pte dic̃ q̃ iſti neſciũt libꝝ ꝑn°. nã cũ criſis ꝑpe ẽ: tũc oĩa acc'a q̃ ſumũt' a ſõno ⁊ vigilijs ⁊ hanelitu ⁊ his ſiilib⁹ fortificãt': vñ in die idi'ua fortificãt' ⁊ peioãt': q̃ nõ itellexit iſta accñtia.

¶ Jn 3ª pte dic̃ q̃ ipſe itellexit ꝑ h q̃ꝺ dixit ⌈ alia ſm rõnẽ ⌋ a° ſigna idi'ua q̃ ſumũt' ab vrĩa. q̃ q̃dẽ ſigna ſt mlto fortiora ⁊ ſepi⁹ occut'' q̃s nebl'a ru. ⁊ ſt hipoſtaſis alba aut nebl'a alba aut muta° vrĩe i ſolo colore: aut in ſbã. nã ſi vrĩa ſit tenuis ⁊ iſpiſſet' moderate i 4ª. idicat in ꝑacuta egri'e criſiꝫ in 7°. Jtẽ. ſi vrĩa fuit a pn°. alba ⁊ poſtea ſiat citria. in 4ª. idicat criſim in 7°. ⁊ nõ ſolũ ſigna dige'iõ in vrĩa q̃ apparẽt in 4ª idicãt criſim i 7°. ſꝫ ẽt ſigna dige'iõ ſumpta a ſputo ⁊ egõne in egri'e q̃ ſit ꝑpoꝛ'li illi euoni ⁊ digõni. ¶ Jn 4ª dic̃ q̃ poſſet aliq̃s dub'e: q̃r Hip. ſec̃ mẽtionẽ de nebl'a rub. ſolũ: ⁊ ſi de alba: aut hipoſtaſi alba ⁊ ru. Ad q̃ꝺ ipſe Gal'. dic̃ q̃ iõ ſolũ de rubea locut⁹ fuit q2 rub. nõ ẽ ita certa i ſignãdo criſiꝫ in die cretica ſeq̃nti. ſic ẽ alba: vl' nebl'a vl' ipoſtaſ. vñ nll's ita cito crediꝺiſſet de rub. ſic̃ de alijs: vñ vt ꝑ hãc itelligam⁹ al's. iõ eã poſuit: nã ſi de q̃ min⁹ vr̃ inceẽ ⁊ inefft: ⁊ de q̃ magꝫ. ¶ De 5° dic̃ q̃ q̃rẽ'm ẽ adhuc an ita ſe hẽat rub° nebula ad ſignan'm criſim in die ſeq̃nti cretica in q̃lꝫ idica'ua dic̃ ſic ſe hꝫ in 4ª ad ſignan'm criſiꝫ in 7°. v̓. ĝ. ſi ipſa nebula rub° appeat in xj° demſet criſim nec°. in. 14°. aut ſi appeat in. 17° demſet criſim i 20°. ¶ Ad h ãt ipſe Gal'. rñdet ⁊ dic̃ q̃ nõ eſt gñale q̃ꝺ h dixit nõ eſt nečiuꝫ q̃ nebula. ſi appeat in q̃lꝫ die idi'ua demſet criſiꝫ in ſeq̃nti cretica niſi. egri'e eẽt velociſſimi mot⁹: q2 ſi nebula appeat i 4ª demſat criſim in 7°. nec eſt neče q̃ demſet criſim in. 14°. ſi appeat in. xj°. q2 dies 4ª dimidiat ſeptẽ dies. ſꝫ dies xj° nõ dimidiat. 14m. et iõ nõ ſuffic̃ ſpaciũ q̃ꝺ eſt poſt diẽ. xj'm vt demſet criſiꝫ i 14° ſꝫ multotiẽs iuenim⁹ ſigna appere in 7° ⁊ fuit criſis in 14° ⁊ aliq̃n fuit iſtud ſignũ in vndecima ⁊ fcã eſt criſis in 20°.

Circa hũc aph'm. Du' de tex. ⁊ de ꝯ'o. De tex. q̃dẽ du'. ꝑq2 vr̃ hipocratẽ malũ ordinẽ ſuaſſe: nã ipe icepit a ſignato ⁊ nõ a ſigno: q2 ipe dixit ⌈ Quib⁹ in. 7. idicat' hi nubẽ. ⌋ icepit. n. a criſi: ⁊ ꝑceſſit ad nebulã. cũ debuiſſet facẽ eꝫ. ¶ D. nõ vr̃ dicẽ verũ i ſua ꝯñria: nã ponat' q̃ aliq̃s hũerit nebulã albã in 4°. ⁊ hũit poſtea criſim in 7°. tũc nõ eſt v̓a ꝯñria. q̃ ſi idicata ſit egri'e in 7° q̃ i 4ª die: fuiſſet nebula rub°. ¶ D. vr̃ ſlm dicẽ: nã dic̃ q̃ ſi criſis vẽtura ẽ i 7°. in 4ª ꝑceſſit nebula rub. ⁊ alia ſm rõnẽ. i. nebl'a alba: ⁊ a° ſigna dige'iõ: q̃re vr̃ q̃ in oi feb. cui⁹ criſis vẽtura ẽ in 7° debeat p̃cedẽ nõ ſolũ nebula ru°. ſꝫ ẽt alba ⁊ a° ſigna dige'iõ. ¶ Ad p'm ãt dico q̃ nõ refert ſiue q̃s a ſigno ſiue a ſignato icipiat: nã ad idẽ redũdat finalr. v̓. ĝ. ſi dicat aliq̃s. ſi epar eſt calm hꝫ latas venas. idẽ ẽ ac ſi dicat'. ſi venas hꝫ latas calm hꝫ epar: ⁊ h° loq̃ndi ſepe vtit' Gal'. i tegni. ¶ Ad 1m dico q̃ illa ꝯñria ſi v̓ificat' ſolũ ꝑ nebula ru°. ſꝫ ꝑ h alio q̃ꝺ dic̃ ⌈ ⁊ alia ſm rõnẽ ſic. ⌋ nã ſi iudicat' egri'e in 7° nečio. in 4ª ꝑceſſit nebl'a ru°. aut aliud rõna'le ſignũ digõnẽ ſignans. ¶ Ad 3m dico q̃ ibi ponit' copula ꝑ diſiunctiõe vt dicat' ⌈ Quib⁹ in 7° iudicat' hi nubẽ hñt rubeã in 4°. aut a° ſm rõnẽ ſic ⌋. ¶ D. vr̃ ſlm dicẽ. nã ponit q̃ rub° nebl'a demſat criſim in 7°. ſi appeat in 4°. h ãt nõ vr̃: q2 ipe dic̃ in ꝑnoſticis q̃ hipoſtaſis rubea ſignat lõgi'ne': q̃ mlto magis ſignat lõgã egri'e'm. nebl'a ru°: q2 maiorẽ digõnẽ ſignat ipoſtaſis q̃s nebula. ¶ D. ipe ponit q̃ a° ſm rõnẽ ſi appeãt in q̃rta ſignant criſiꝫ in 7°. ſꝫ de illis alis ẽ nebula alba: q̃r vr̃ ponẽ q̃ i eodẽ die ſignet criſiꝫ vẽturã nebl'a rub° ⁊ alba. q̃ꝺ ſi vr̃ cũ albedo i nebula ſignet maiorẽ digõnẽ: q̃r breuiorẽ egritu'ne'. ⁊ h pt oñdi tali rõe. ſic ſe hꝫ hipoſtaſis rub° ad hipoſtaſiꝫ albã ita ſe hꝫ nebula rubea ad albã: ſꝫ hipoſtaſis rubea ſignat lõgiorẽ egri'e'e q̃s alba ſic dic̃ Hyp. in 2° ꝑno. de vrinis. ⁊ Gal'. p de criſi ca° de vrĩs. nõ ĝ pt i eodẽ die ſignari criſis ꝑ vtrãq3 nebulã: q̃re' v̓o de eã neble rubee ⁊ albe hipoſtaſ' remitto ad gloſas pri⁹. ſi vo volueris. ¶ Ad p'm dico q̃ q̃ñ Hip. dic̃ in ꝑnoſticꝫ q̃ hipoſtaſis ru° ſignat lõgitudinẽ. h oꝫ itelligi ꝑ cõparationẽ ad albã. vñ ſi rubea hipoſtaſis demõſtrat criſim in 7°. alba demonſtret criſim in 5° aut dato q̃ ambe ipoſtaſes ſignificarent criſim in eodem die tamẽ hipoſtaſis alba ſignaret criſiꝫ perfectiorẽ ⁊ cõple

tioꝛē: ꝑ h pōt patere ad 2m. Si quis diligēter inſpexerit. [Lra ſic legat. Jvrine q̄ hn̄t nubē rubeam in 4o. in his. ſ. egrotātibus in qbus febꝛes iudicant. i. terminantur in 7o die. Jt ex hoc conſtructū patet q Hyppo. incepit a ſigno: [Judicant:]Querit ad an ſalutē vel non: ⁊ videt q ſic: qꝛ nubes eſt ſignum digeſtionis. ſignū autē digeſtionis. ſignificat velocitatē criſis: ⁊ fiduciā ſanitat. ſicut dicitur in comēto illius aphoꝛiſmi. [paroxiſmos ⁊ conſiſtentias.]

¶ Ad cōtrariū. pōt. n. talis nebula apparē in q̄rta ⁊ poſtmodū ſi nō cōtinuat tūc vſq̄ in criſim. nō eſt certū ſignum ſalutis. Sicut dicit 2o pnoſ cap. de vrinis ⁊ Auic. 4o canō. fen ſcda cap de iudicijs vrine: inq̄t. n. [Quāq̄ eſt in egritudinib peſtilētialibus vrina bona nālis in ſubā coloꝛe ⁊ ſedimine: ⁊ ille cuius eſt rēdit ad moꝛtē. ¶ Ad qd dōm q criſis in egritudine que talē hēt vrinā in q̄rta. erit ad ſalutē in 7o. Cū his cōdictionib. ſ. ſi talis vrina cōtinuet vſq̄ in criſim: ⁊ ſi nō cōtingat error in regimine: ⁊ ſi febris non fuerit peſtilētialis. ¶ Q. ſi q̄rat q̄re ſignum digōnis in febꝛe peſtilētiali non eſt certū ſignū ad ſalutem. dōm eſt hāc eſſe cām vt arbitroꝛ: qꝛ febꝛis peſtilētialis interficit ꝓpter imediatū nocumētū v̄tutis vitalis eo q aer coꝛruptus coꝛrumpit ſpūm ⁊ ſanguinē q ſūt in coꝛde: vt dicit 4o canō. fen pꝛima de febꝛe peſtilētiali. digō aūt fit per virtutē naturalē. poſſe eſt autē v̄tutē nālē: adhuc ſuas opatiōes facē. virtute vitali ad deſtructionē tendēte ſicut dr̄ p canō. de v̄tute vitali. nō m̄ dico qn ſignū digōnis ſit bonū i tali febꝛe: [Nubē rubeā in 4o.]Querit in quo tpe moꝛbi itelligatur hoc ſignum indicatiuū: ⁊ planū eſt q nō in declinatione qꝛ iā trāſiuerit criſis. An aūt ſit in quolibet alioꝝ triū tpm dub: ⁊ pꝛimo an ſit in pn̄o ⁊ vr̄ q nō. qm̄ talis nubes eſt ſignū digōnis manifeſte. in pn̄o. aūt egritudis non apparet ſignū digōnis manifeſte ſicut per totum librū pꝛimū de criſi pꝛobatum eſt.

¶ Ad ꝯtrariū aūt eſt rō talis. dicit. n. Gal. in pꝛo de criſi cap. 6o q ois medicus q nō accedit in pꝛa die aut in 2a ſm min ⁊ cognoſcit egritudinē quā nō eſt poſſe trāſire pꝛimā hebdām. dz vt ſup infirmū maxie erret: ex qb verbis oſidit q poſſe eſt in pꝛima die egritudinis pꝛuidē criſim vēturam in die 7o. pꝛuiſio aūt criſis dz fieri ꝑ indicationē. g in pꝛima die potuit appere ſignū idicatiuū criſis vēture in die 7o. pꝛima aūt dico in egritudine que dz durare vſq̄ ad 7m diē videt eē pn̄m egritudinis ergo ſignū indicatiuū criſis vēture in die 7o. pōt apparē in pn̄o egritudis. ¶ Ad h dōm eſt q nō eſt poſſe tale ſignū apparē in pn̄o egritudinis. ¶ Ad argm ſcm in ꝯtrium dico q indicatio ſcā in pꝛima die q criſis debeat venire in 7o. nō pōt fieri ꝑ ſignū digōnis: ſed foꝛte ſic pnoſ ꝑ aggregationē alioꝝ ſignoꝝ: vt puta vt ſi videam febꝛē eē velocis mot ⁊ hēre oia ſigna laudabilia: ſed nō in fine bonitat tūc febꝛis illa terminabit in die 7o. Si aūt eēnt oia ſigna laudabilia in fine bonitat tūc terminaret in q̄rta vel antea ⁊ hec ſūt vba Gal. in pdicto loco. ¶ Vel dic q ſi in pꝛima die ſit indicatio criſis in 7o. ꝑ ſignū digōnis nō erit tota pꝛima dies de pn̄o egritudinis imo incipiet augm in fine pꝛimi diei: ſcdo q̄rit an talis nebula appeat in augto ⁊ vr̄ q nō. qm̄ talis nebula eſt ſignū certū ſalutis vēture in 7o die: ſed in augto nō pōt apparē ſignum certū ſalutis qd ſic pbat: in augto nāq̄ apparet opatio nāe quā in illo tēpoꝛe facit: ⁊ per tale ſignum nō poſſumus ſcire qd factura ſit nā in ſtatu. qm̄ nā in augmēto. foꝛtioꝛ eſt q̄ ipſa ſit futura in ſtatu. moꝛbus aūt foꝛtioꝛ eſt futur in ſtatu q̄ in augto. non g ſeqt. ſi nā bn̄ opat qm̄ ipſa eſt potētioꝛ ⁊ moꝛb debilioꝛ: q ipa bn̄ opet qn̄ eſt debilioꝛ ⁊ moꝛb potētioꝛ. ſed poti ecōtrio. ſi. n. aliqs exiſs foꝛtioꝛ aliquo tpe inimico ſuo ⁊ tūc pōt illi dn̄ari. non ſeqt q ipſe poſſit ei dn̄ari cū ipſe ē debilioꝛ ⁊ inimic ſu foꝛtioꝛ. ¶ Ad ꝯtrariū rō eſt expſſa. nā augm eſt tēpus in q̄ apparēt ſigna manifeſte digōnis. i egritudinis ſalua ſicut dicit pꝛimo de criſi ca. 17. ſed nebula rubea eſt ſignū manifeſte digōnis. g ipſa appet in augto. ¶ Ad h dōm eſt q talis nebula appa rēs in 4o die que mōſtrat criſim in 7o. appet in augto egritudinis in ſuo pn̄o ⁊ poſt modū ſi ꝯtinuat ꝑ totum augm. demōſtrauit criſim vēturā in 7o: 7o autē dies erit in ſtatu.

¶ Ad argm. in ꝯtriū ſic rn̄deo: ⁊ dico q in augmēto moꝛbi apparet opatio nāe per quā poſſum ſcire qd factura ſit in ſtatu. Nec obſtat qd dicebat q nā i augmēto erat foꝛtioꝛ q̄ in ſtatu ⁊ moꝛbus ecō. hec. n. ꝓpō dupl̄r pōt itelligi. vno qdē mō de potētia nāe abſoluta: ⁊ ſic ſm v̄itatē ipa eſt potētioꝛ in pn̄o q̄ in augmēto talis. ſcdo mō de potētia relata quam hz ad mām moꝛbi ⁊ h mō potētioꝛ eſt nā i ſtatu q̄ in augto. in ſtatu nāq̄ nā iā mām pfecte digeſſit. quod nō fecerat in augto. itē moꝛbus in ſtatu lz ſit foꝛtioꝛ q̄ in augto q̄ntū ad acumen ſue qualitatis ⁊ ad foꝛtitudinē accidētiū. tn̄ eſt debilioꝛ q̄ntū ad mām facientē cū: ⁊ hoc vult Gal. in ꝯmēto illius aphoꝛ. 2e ptis: [incohantib moꝛbis.]Jt in ꝯmēto illius: [Circa pn̄a ⁊ fines.] ¶ Querit 3o an talis nebula indicatiua apparēs in 4o poſſit eē in ſtatu: ⁊ vr̄ q non. qm̄ in ſtatu apparēt ſigna pfecte digōnis. ſicut dr̄ p de criſi cap. 17o. nebula aūt pēdens nō eſt ſignū pfecte digōnis: ſed manifeſte. vt in pallegato cap dr̄. g̃ nō eſt in ſtatu. ¶ Ad ꝯtriū eſt rō talis. Gal. n. in ꝯmēto illius. [vbi egritudo ſm acumē]Dicit q egritudo pacuta hēt ſtatū īfra pꝛimā quartā: ſed egritudo q̄ terminat in 7o eſt pacuta ſic dicit ſup in ꝯmēto illius aphoꝛ. [Medicari in valde acutis:]Jt in tertio de creticis in pluribus locis. ergo talis nebula apparens in quarto eſt in ſtatu.

¶ P. cum tali nebula cōſummit aliquādo egritudo ꝓpter q deſcēdat ad fundū: ſed egritudo nō pōt conſumi niſi veniat ad ſtatū. ergo talis nebula pōt apparē in ſtatu. ſicut colligitur ex diffinitiōe ſtatus poſita in diſpōne reali li. 4o ca. 4o. Dic. n. ſic. ſtatus eſt hoꝛa complementi maturitatis.

¶ P. poſſibile eſt in die indicatiuo apparē ſignum perfecte digeſtionis. Sicut dicit Gal. pꝛimo de criſi cap. 18. §. ponamus ergo: ⁊ capitulo eodē. §. [⁊ ex eis que ſignificāt] ſed ſignum perfecte digeſtionis non apparet niſi in ſtatu.

¶ Ad hoc dicēdū q nebula que apparet in q̄rta ⁊ demōſtrat criſim in 7o nō eſt in ſtatu: ſed in ſolo augmēto vt dcm̄ eſt: Ad pꝛimū autē argm. in ꝯtrium dico q egritudo q̄ terminat in 7o nō eſt talis egritudo pacuta de qua loquit Gal. in comēto illius aphoꝛ. [vbi egritudo ſm acumē] illa nāq̄ eſt egritudo peracuta valde cuius criſis eſt in 4o die vel ante 7. egritudo ſcdo q̄ terminat in 7o die eſt pacuta ſimpliciter. ¶ Ad 2m dico q bn̄ pōt nebula rubea apparē aliqn̄ in ſtatu in egritudine de mā ſubtili ⁊ in homine multi exercitij: ⁊ illa nebula erit ſignū perfecte digeſtionis in tali egritudine: in hoc autē loco talis nebula apparēs in 4o. nō eſt ſignum pfecte digōnis imo eſt ſignū manifeſte. Sz ſi pmāſerit talis vſq̄ ad ſtatū cōpletū ⁊ cōſumatū. dico q ipſa tunc erit ſignū pfecte digōnis: ſed quādo apparebat in 4o: erat ſignum manifeſte digeſtionis. ¶ Ad 3m dico q duo opoꝛtet notare: quoꝛum pꝛimū eſt: qꝛ aliquādo apparet ſignū digeſtionis indicatiuū criſis in pꝛincipio augmenti vel medio eius: ⁊ tūc tale ſignum. poteſt eſſe ſignum perfecte: digeſtionis ſicut Gal. monſtrat in illo pleuretico quē vocat embraſim: in pꝛio de criſi cap. 18o. ⁊ in cōmēto illius aphoꝛ. [poxiſmos]vocat eū amicū. Dicit enī q. xxvij. die apparuerunt ſigna complete digeſtiōis: ⁊. xxvij. die fuit in fine augmenti: eo q ſtatus illius pleureſis durauit. 7. diebus poſt 27m. quia fuit terminata in. 38. 2m ſcdo quod opoꝛtet notare: eſt q in diebus idicatiuis pꝛimis aut in 3o idicāte. ſ. aut i 4o idicāte 7m poſſum ſumme indicationē certam a ſigno manifeſte digeſtionis incipiente: quod quidem apparet in pꝛincipio vel medio augmenti: ſed in diebus indicatiuis poſtremis ſicut in. xj. indicāte. 14m. ⁊ in. 17o indicāte. 20m ſufficit inueniri ſignum mani. digōnis. ad hoc vt ꝑ ipſum ſignet criſis cōpleta: ſz opz q iueniat in ipſo ſignū pfecte digōnis. qm̄ foꝛtioꝛa ſigna digōnis debēt hēre dies poſtremi ad hoc vt indicēt criſim vēturā ſibi ꝓpoꝛtionalē q̄ dies

indicatiui ꝓincipiis.n.indicatiuis diebus ſufficit ſignū manifeſtū digeſtionis:ſed poſtremis eſt neceſſarium.ſignū ꝑfecte digeſtionis. Sicut dicit primo de criſi capitulo.18.§. ponamus ergo: Ibi ꝗ duobus antemiſſis ad formā argumenti. Sic uideo. Cū.n.dicis ꝙ ſignum ꝑfecte digeſtionis non pōt eſſe niſi in ſtatu. Dico ꝙ duplex eſt cōpleta digeſtio.vna quidē ꝑfecta incipiens:⁊ alia ꝑfecta ꝯfirmata: ꝑfecta qdē incipiēs pōt apparē in fine aug^ti:ꝑfecta ꝟo confirmata apparet in ſtatu:⁊ hoc inuit Gal.in ꝑdicto pleuretico. Dicit.n.ꝙ poſt.27^m diē eſt in eo digeſtio confirmata: in die autē.27^a.erat completa:ſed non cōfirmata. Et alia ſm rationē ſicut Gal.exponit: Et alia ſm rationē ſic .i. alia ſigna digeſtionis fortiora ꝗ̄ nebula rubea. Ego autē addo ad illā expoſitionē ꝙ poſſumus intelligē illa tria genera ſignorū que debēt apparē in die indicatiua.ſ.ſignum digeſtionis ⁊ initium leuis pugne ⁊ confortationē virtutis ſup materiā morbi. Sicut dicit .4° can.fen 2^a de diebus indicatiuis. Et eſt notādum ꝙ quidā libri habēt in hoc loco copulatiuā; Quidā ꝟo diſiunctiuā:verū dico ꝙ ponendo ſolū exponēti Gal.diſiunctiua eſt melior lra.ponendo ꝟo aliā expoñē quā ego addidi:dico ꝙ copulatiua eſt melior:nā vt plurimū i bona idicatiōe illa tria debēt apparē.

Digeſtio cōpleta duplex.

¶De co^lo ꝟo dubitat: ꝓmo qꝛ ipſe ponit ꝙ mutatio ſolius ſbie aut ſolius coloris ſi appareāt in 4ª demōſtrāt criſim in 7^a.ſed hoc nō vr̄ qꝛ muta^o coloris nō pōt eſſe ſine muta^ne ſbie:nā dicit Aui.ꝑ can.de vria ꝙ nā ꝓus opat digōnē i ſba ꝗ̄ i colo:ꝗ nō pt eē muta^o colo:ſin muta^ne ſbie.falſ ꝗ dic.

Cū mutatio ſolius coloris vrine i 4^a ſigūet criſim in 7^a.

¶2°.videtur ꝙ tātam digeſtionē ſignificet mutatio ſolius coloris:quāta nebula:qḋ videtur eſſe falſū qꝛ maior digōē ſignat ypoſtaſim vel nebulā:ꝗ̄ ꝑ ſbaꝫ vel colorē:⁊ Gal. pōīt ħ ꝙ muta^o ſolius ſbie aut colori i 4^a demrāt criſiꝫ i 7^a.

¶3°.ipſe ponit ꝙ mutatio vrine de albedine ad citrinitatē ſignat criſim in 7^a. Sꝫ contra. talis enim febris cuꝫ terminetur in ſeptima neceſſario eſt pacuta:febris aūt peracuta neccio:aut eſt de cholā aut de ſanguie:ſꝫ nulla iſtarū pōt facere vrinā albā:imo ab ipſo ꝓn^o opꝫ eā eē valde coloratā.

Cū ſi mutatio vrine de albedine in citrinitatem i 4ª ſignet criſim i 7^a.

¶Ad ꝓ^m dico ꝙ mutatio in colore ꝑ viā digōnis nō pōt eē qn̄ ſit muta^o in ſba aut magna:aut pua:dūmō ſit muta^o naturalis:ſꝫ aliqñ eſt tā pua muta^o ꝙ nō eſt inde multū curandū. ¶Ad 2^m dico ꝙ muta^o ſolius ſubie aut ſolius coloris nullo mō. Signat tātā digōnē quātā ſignat ipoſtaſis aut nebula abſolute loquēdo:ſꝫ reſpectiue bñ poſſe eſt. Ꝟbi gratia ponat.n.ꝙ ſit vna egritudo cui^o mā ſit cholerica acuta ⁊ ſubtilis valde:⁊ ſit in hoīe cuius regimen fuit tenue ⁊ exercitijs aſſuetus:⁊ tpē eſtatis:⁊ ſit iuuenis:⁊ ſit alius eger cuius egritudo ſit de ſanguine ⁊ vſus fuerit regimine groſſo:⁊ ocio multo:⁊ tpē hyemis ⁊ ſit puer. Dico ergo ꝙ tantā digōnē in ꝓmo ſignat muta^o ſolius ſubie aut ſolius coloris:quātā in 2°.ſignat hypoſtaſis aut nebula:ſed ſi oino ſint due egritudines cōformes multo maiorem digeſtionē ſignificat nebula ꝗ̄ mutatio coloris aut ſubſtantie:⁊ hec colliguntur ab Auicen.primo can.capitulo de hypoſtaſi. ¶Ad 3^m dico ꝙ ſine dubio in egritudie febrili pacuta nō pōt a ꝓn^o eſſe vrina alba niſi in ea ſit aut oppil'o:aut eleua^o māe ad caput aut oīo calorꝭ inati ꝯſtratio:aut alia cā ſilis iſtis:vn̄ qḋ opponebat:erat verū abſolute ſꝫ cōpa^tiue falſū. ¶Aut dic ꝙ nō eſt facienda vis niſi in quātitate diſtantie Ꝟbi gratia ꝙ mutatio coloris in vrina in tanta quantitate quanta eſt mutatio de albo ad citrinuꝫ ſignificat digeſtionē:vnde accipitur ibi albus color ꝓ ꝗlibet colore remiſſo. ¶4°.dub^r de illa qōne quā Gal.tangit ſcilicet ꝙ illa nebula ſi appareat in vndecima non demonſtrat criſim in 14^a. videtur enim ꝙ ſic:quia ſicut dico quartus indicat 7^m.ſic vndecima idicat.14^m. Sicut dicit hipocrates in illo aphoriſmo ſcōe particule: Septimam quarta manifeſtat. ⁊ Gal.per totum librum de creticis hoc idem aſſerit. ¶5°.dub^o eſt de exceptōe quā ponit ibi:nā dicit Niſi motus fuerit velociſſimus: Nō.n.vr̄ eē bona exceptio:qꝛ ꝗ modo pōt eſſe mot^o egritudinis velociſſim^o qn̄ ſigna digeſtionis ſteterunt ad veniēdum vſqꝫ ad vndecimum diē. Si eni fuiſſet motus tāte velocitatis venſſet in 4^a aut in.7^a. ¶Ad ꝓ^m dico ꝙ dies vndecia indicat.14^m.cū nō eqli ſigno digeſtionis:aut nō cū equali criſi aut non in equali egritudine. Ꝟbi gra. Si dico vndecima dꝫ ſignare criſim in 14^a. opꝫ ꝙ ſignum digōnis ſit fortius ⁊ completius in eo ꝗ̄ in 4^a. Si indicabit criſim in 7^a nam debilius ſignū digōnis apparens in 4^a indicabit criſim in 7^a.ꝗ̄ ſi appareat in vndecima vt demonſtret criſim in.14^a.vt ſi ſit hypoſtaſis alba pineata cū omnib^o bonis differētijs in vndecimo:tunc bene ſignat criſim vēturam in 14^a.⁊ ſi talis appruiſſet in 4^a demonſtraſſet criſim venturā in quita: aut ponat ꝙ ſit equalitas in ſigno.ſ.ꝙ in vndecima appareat nebula rubea ſicut in 4^a.tūc criſis veniēs in 14^a.eſt minus perfecta. Exceptio ꝟo quaꝫ com^{ter} ponit eſt ſi egritudo ſit velocis motus:⁊ hāc melius explanat Gal.ꝓmo de creticis ca^o ſinali.§. Q̄. ſi videris in vndecia. Ip^e due exceptiōes ꝓbāt ꝑ ea q dicta ſunt ꝓmo de criſi cap^o 18.§. ponamus ergo. ¶Ad 2^m dico ꝙ pōt eſſe ꝙ egritudo aliqua hēatur velocitatē motus ratione ſtatus:tamen ratione principij habuit tarditatem vnde tpa febriū ſunt ineqlia plerūqꝫ. Sic dicit Aui.4° can.ca^o de febre phlegmatica:vn̄ pōt eē velocitas ab vndecia die ad.14.cū prius non fuit ibi velocitas mot^o. ¶5°.fortis quedā dubitatio inſurgit de hīs que dicit co^{tr} in vltima parte:vr̄.n.inuē ꝙ dies indicatiuus ſit in medio egritudinis: ponit.n.ꝙ 4^a indicat 7^m ⁊ 7^a 14^m.⁊ nonus 17^m ⁊ vndecimus 20^m ⁊ 20^a 40^m qḋ nō vr̄ cum dictū ſit per Hypp.ꝙ.xi^a. Indicat.14^m.⁊.17^a.indicat.20^m. Itē aliud inconueniens ſequit.ſ.ꝙ ꝓn^m egritudinis ſit equale aug^{to} ⁊ ſtatui:cum ſignum indicatiuū appareat in ꝓn^o augmēti. ¶Ad hāc queſtionē dōm ꝙ Gal.nō dicit hoc eē neceſſarium ſed dicit ſe vidiſſe hoc multotiens:⁊ forte poſſe ē ꝙ ſic debeat eſſe qn̄ volumus ſummē ſigna indicatiua ab apparitione ſignorū manifeſte digeſtionis incipientis. Sꝫ qn̄ ſumimus ſigna indicatiua ab apparitiōe ſignorꝫ ꝑfecte digeſtiōis tūc dies indicatiuus nō eſt in medio egritudinis neceſſario imo erit ꝓpinquus criſi ſicut vndecimus qui eſt ꝓpinquus.14°.⁊.17° 20°.⁊ de ħ dcm̄ eſt ſup in dubijs de tex. ¶Ad icōueniēs ꝟo qḋ videbat ſeq.ſ.ꝙ ꝓn^m egri^{nis} ſit eqle aug^{to} ⁊ ſtatui. Dico ꝙ nō eſt incōueniēs interdū:nā credo iſtud eē vꝝ.ſ.ꝙ ꝓn^m dꝫ eē eqle aug^{to} ⁊ ſtatui: tpa.n.morbi nō hñt certā ꝓportionē ſm nūm dieꝝ:nā aliqñ ꝓlōgāt: ⁊ aliquando abbreuiantur ſm diuerſitatem egritudinū. Sic allegatum eſt ſupra per Auicennā in quarto. ¶6°.ꝗrit de ħ qḋ dic ꝙ.ix.idicat.17.qḋ nō vr̄:qꝛ.ix.eſt intercidēs:ſꝫ.17ª eſt radicalis:intercidēs aūt nō indicat radicalē:ſed intercidētē:qꝛ 3ª idicat quītā ⁊ 5ª nonā:⁊ nona.15^m. vel.19^m. ¶Ad hoc dōm ꝙ dies intercidēs indicatiu^o ꝑ ſe indicat diē creticū intercidētē:ꝑ acciñs aūt radicalē:ꝗ nā ſicut hꝫ ꝟtutē creticā ꝑ ꝟtutē dieꝝ radicaliū ſibi ꝓpinquoꝝ ſicut dr̄ 3°.de creticis cap^o.8°. Sic pōt hr̄e ꝟtutem indicatiuā.

Cū ſi dies nona indicet 17^a.

¶Aforiſmus. LXXII

¶Quibus vrine limpide:aut albe:male:maxime ſi in freneticis appareant.

¶Quibus vrina cādida: perlucida emittitur: malo eſt:deliris potiſſimum talis euenit. Theo.

¶Quibus vrine albe:⁊ perſpicue:male:p:ceſertim ſi in delirantibus appareant. Leo.

¶Cōmentum Galeni.

¶Urine limpide hꝫ multā lōginqtatē ſignant decoctionis ⁊ morbi:vꝫ ⁊ ꝟtutē diſſolui:⁊ eſt mortale:ſicut videmus de febrib^o ⁊ frenetī. Ego autē ꝯfirmo īfirmū hꝫ nō euaſiſſe:ſi inꝗ̄ talē habuerit vrinam:cū.n.hic morbus de ſola ſit ca.

Urine limpide e ſi ſe idicā.

neceſſe fuit appere vrinā cholericā. Sed ſi vrina aqſa lim-
pida appeat: multā lõgīqtatē coctionis ſignat: ꝛ motum
choīe ſurſum poťēdit ad caput aſcēdē. Aliqñ.n. vrina ſo-
lum eſt limpida: vel ſolū alba: vel ſolū tenuis: ꝛ tñ colores
cholici apparēt in ipſis: ſed cū aqſa ꝛ limpida ſimul vltimi
tate cruditatis eſt. Q̄ð aūt dixit. Maxīe ſi in freneticis: in
eis plim appere intēdit: neqꝫ ita eſt ſicꝫ aliqꝫ intelligunt: quaſi
in oī freneti hāc videri neceſſe ſit: hi autem arbitrātes nō ſi
gna īfirmoꝝ īrellexerūt ſm q̄ opꝫ: inueni ꝟo in alijs libris
taliter ſcriptū hūc aphoriſmū. Quibus vrine limpide: aut
albe: male: ꝛ he in freneticis apparēt maxime. ſed queꝗ̄ꝫ u-
ra de lr̄a aurisdn qb⁹ lꝫ diuerſis: ſenſus tñ vn⁹ ꝛ idē dicitur.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho° pcedēti docuit ſignare p vrinā rōne nebule: mō
docet rōne ſbie: ꝛ coloris: ꝛ planū eſt qð dī. ¶ Circa hunc
apho^m Gal. Sic pceditnā pmo ponit cām ꝟitatis aph⁹.
2° exponit hoc ꝟbū: ſ vrine limpide albe.] 3° exponit ꝟ ꝟ-
bū: ſ maxime in freneticis:] 4° ponit diuerſitatē lrarū. Du
rat prima vſqꝫ: ſ aliquando.n. vrina.] 2ᵃ vſqꝫ ſ quod autē
dixit maxime:] 3ᵃ vſqꝫ ſ inueni autem:] 4ᵃ vſqꝫ ad finem.

¶ De pmo ḡ ſic pcedit ponēs cām pmo gnalē ſcðo pticula
rē: ꝫ gnalis eſt hec. ſ. q̄ iſta vrina ſō eſt mala: qꝛ ſignat cru-
ditatē mãe morbi ꝛ lõgitudinē decoctionis: ꝑꝑ qð timet
defectus ꝟtutis: ꝑcā ꝟo ſpālis eſt talis: qꝛ talis vrina alba
ꝛ ſubtilis duo mala ſignat. ſ. longitudinē coctiõis ꝛ eleua
tionē mãe ad cerebrū. Cū.n. iſta febris ſit de chola deberet
vrina eē coloris citrini. Cū ḡ. ſit alba ſignat maxima cru-
ditas ꝛ eleuatio mãe. vñ talis infirmus nunqꝫ põt euadē:
nā ſi ad cerebrū eleuat mã faciet ibi freneſim: ꝛ cum talis
febris multū affligat rõne ſue acuitatis: ꝛ ſit longe diſtans
maturitas: non poteſt nā durare vſqꝫ ad decoctionē mãe.

¶ De ſcðo dicit q̄ vrina aliqñ eſt ſubtilis ſolum: ꝛ aliqñ
alba ſolū: ꝛ qlibet iſtarū per ſe ſumpta ſignat indigeſtionē
ſiue cruditatē. Sed qñ iſta duo iūgūt ſil. ſ. tenuitas ꝛ albe
do, ſignat maior cruditas: ꝛ ꝑꝑ ħ dic̄ Hyp. ſ lipide albe:]
ꝗ rõne coloris ꝛ rõne ſubſtãtie demõſtrat cruditas mãe.

¶ De 3° dicit q̄ quando Hypp. dicit talē vrinam eē maxi-
me in freneticis. ipſe intelligit talem vrinaꝫ vt plurimū ap-
parere in eis: ꝛ nõ vult q̄ ſemp in eis ſit alba limpida: ꝛ q
opinant q̄ omnes frenetici talem habent vrinam neſciunt
ſigna freneticorum. ¶ De 4° dicit q̄ in hoc aph. inueniꝫ
diuerſa lr̄a. Sꝫ nõ Refert qꝛ idē ſenſus relinqꝫ ex vtraqꝫ.

Circa hunc aph^m. dubitat: ꝛ tex. ꝛ de ꝯ^{te}. De textu q-
dē dubitat duo: quoꝝ pmū eſt de gnali ſignatio
ne talis vrine. 2^m eſt de ſpāli. ſ. in freneti. De quoꝝ pmo ſic
dubitat. Queriꝫ.n. Cū talis vrina ſit malum ſignuꝫ ſuper
quo ſit illa mala ſignificatio. ſ. an ſup mala cõplone vel ſu-
per mala cõpõne vel ſolone continui ſignet illud malum.

¶ Ad qð dōm q̄ gnalis ꝛ imediata ſignatio eius eſt ſup
accitē. ſ. ablatiõe coctionis. Dicit.n. Gal. pmo de criſi cap
de vrina q̄ ſignat miſeriā digeſtionis: ſed tale accidens in
terdū cõiungit cum mala cõplone: ꝛ interdū cum mala cõ
poſitiõe ꝛ interdū cū apoſtemate: ꝛ cū mala cõplone aliqñ
cum calida: aliquãdo cū frigida: ꝛ cū calida quidē aliqñ cū
caliditate gnali totius corporis. Sicut in febre continua: ꝛ
vñ iſaac de vrinis lib. x°. Dicit ſ vrina alba non cholere ſi-
gnificatiua cū ardore febris dolore capitis: vigilia: ꝛ alie-
natione mētis mala eſt mortiqꝫ vicina:] ꝛ Gal. p° de criſi
ca° 16° idē inuit in illo. §. ſ pone ergo q̄ tu videas vrinam
in pma die egritudinis.] Aliquãdo cum caliditate ſpāli
ſicut eſt in dyabete que contingit ꝑpter caliditatē renum.
Sicut dicit tertio cañ. ca° de dyabete. Cū frigida ꝟo ma-
la cõplone coniungit. Sicut dicit Auic. pmo cañ. ſen ſcða
de vrinis cap̄ de coloribus vrine. Inquit.n. ſ Albū ſm in
tentionē tranſlucētis ſignat frigiditatem eio ꝛ eſt auferēs
digeſtionis fiduciam. Cum mala ꝟo cõpoſitione ꝯiungit
ablatio coctionis vt cum oppilone: vnde iſaac lib°. x°. de

vrinis dicit: ſ vrina ſubtilis ꝛ alba cū anchari dolore op-
pilationes in vijs vrine de groſſo flegmate ſignat. in febri
b⁹ oppilones ſignat de cholera groſſa. ꝛ Aui. 4°. cañ. ſen
ſcða de vrinis ca° de ſignis ſumptis a tenuitate vrine dicit
q̄ quãdoqꝫ ſit ꝑpter cruditatē ꝛ oppilationē perhibentē
exitum mãe: ꝛ ſicut in repletiõe ſtomachi crapulatiua: vt
dicit 4° cañ. ca°: de fe. eph° ex nauſeatiua ſacietate. cū apo
ſtemate ꝟo cõiungit 2ᶠ demonſtrando. ſicut in apoſtemate
freneticoꝝ: vt in hoc apho°. dicitur: ꝛ pronoſticando: ꝛ hoc
dupliciter: vno modo per viā criſis pronoſticando futurū
apoſtema creticū. Sicut dicit Hyppo. In ſcðo ꝑno. inquit
enim: ſ vrina cruda ꝛ clera cum ſignis alijs bonis. Certuꝫ
eſt apoſtema futurum ſub dyafragmate] ꝛ Auic. 4° can.
fen ſcða ca° de ſignis ſumptis ab vrina tenui dicit: ſ Quan
do multiplicatur vrina aquoſa apud horam exacerbatio-
nis febris totalis ſignat q̄ apoſtema eminet i iferiorib⁹:]
Alio modo ſynthomatice ſicut in ictericia pronoſticando
venturaꝫ hydropiſim. vnde Iſaac de vrinis libro. x° dicit
ſ Subtilis ꝛ alba vrina in ictericia eſt mala cū hydropiſiꝫ
peſſimā demonſtret eſſe venturā].

¶ D. videtur q̄ talis vrina nunqꝫ poſſit eſſe in febre acu-
ta: nam oportet vrinam eſſe coloratiorē in febricitante q̄
in homine ſano. Cum ibi ſit maior caliditas. ¶ Ad cõtra-
rium habet ab iſaac libro. x° de vrinis ꝛ Auic. 4°. cañ. ſen
2ᵃ de vrinis ca° de ſignis ſumptꝫ a colorib⁹ vrine. §. finalī: ꝛ
Gal. p̄ de criſi ca° 16°. §. ſ pone ergo q̄ tu videas:] ꝛ pmo
can. ſen ſcða de coloribus vrine. §. ſ Et albule ſimilis.

¶ Ad quod dicēdum q̄ in febre acuta non poteſt appare
re vrina aquoſa ſm ſe. ſ. ratione ipſius febris vel materie
ipſius: ſed poteſt apparē ſm accidēs. ſ. ꝑpter oppilationē
vel deriuationē materie cholerice a vijs vrine ad alia pres.

¶ D. videtur q̄ vrina tenuis aut alba poſſit eſſe bona ſi-
gnificatio ſicut ſupra allegatū eſt ab Hypp. in pronoſticis:
ꝛ in illo aph. ſ Quibus vrine groſſe: globoſe.] Quia po-
teſt eſſe ſignum criſis: ꝛ ab iſaac de vrinis lib°. x°. iquit.n.
ſ vrina aquoſa ſi antea fuerit rubea cū febre ꝛ ſit multa fe
bris auferet. ¶ Ad quod dōm eſt q̄ vrina alba ꝛ tenuis
poteſt apparere i fe. 2ᶠ. vno quidē modo a pncipio febris: ꝛ
ꝛ tunc ſemp eſt mala qꝛ ſignificat longinquitatē coctionis: ꝛ
alio ꝟo modo põt apparere in proceſſu febris: ꝛ tunc 2ᶠ.
vno quidē modo ſynthomatice. ſ. quãdo vrina ſit tenuis ꝛ
alba propter oppilationē ꝛ ꝑpter eleuationē materiei ad
cerebrū. Alio ꝟo modo cretice. ꝛ hoc 2ᶠ. vno quidē modo
quãdo ipſa ſignificat criſim pmutationis. ſ. qꝛ ſignat apo-
ſtema venturū in partibus inferioribus ſicut Hypp. dicit in
ſcðo ꝑno° alio ꝟo mõ quãdo p ipſum ſit euacuatio cretica
ſicut qñ vrina fuit prius pauca groſſa ꝛ rubea poſtea ſcā
eſt multa tenuis ꝛ alba: ꝛ iſtum intellectū videt habuiſſe
iſaac quãdo dixit q̄ per vrinaꝫ aquoſaꝫ auferunt fe. ꝛ hec
ſufficiant de generali ſignificatione vrine ſubtilis ꝛ albe.

¶ De ſpāli ꝟo queritur de hac lra: ſ maxime in freneticis
ſi apparēt.] Qualī hoc aduerbiū: maxime: dēat cõponi: ꝛ
videt q̄ dēat cõponi cum hac dictione: appeat ſm Gal. di
cit.n. ſic: ſ Q̄ aūt dixit maxīe in freneticis: in eis plurimū
apparere intēdit]: Itē vr̄ q̄ dēat cõponi cū hac dictiõe ma
le: qꝛ licꝫ tales vrine gnalī ſit male ſꝫ in freneſi ſūt peſſime: qꝛ
ſunt mortales ꝛ hoc videt Gal. in pncipio cõ^{ti} oſtendere.

¶ Preterea nec ipſe conſtructus videtur ſuſtinē primā cõ
poſitionē: nihil enim eſſet dicē vrine albe: aut limpide ſunt
male. Si maxime apparent in freneticis. ¶ Ad hoc dōm
eſt q̄ hec dictio maxime: debꝫ componi cum hac dictione:
male: nec obſtat quod opponebatur: q̄ Gal. videtur expo
nere hoc. maxime in freneticis. ideſt vt plurimum eas ap
parē in freneticis: mihi enim vr̄ q̄ ibi non intēdat exponē
hanc dictionē maxime. Sꝫ hanc ꝯditionē. ſ. ſi appent: q̄ſi
dicat Gal. Iō dixit Hyp. ſi apparent cõditionalī: ꝛ nõ ab-
ſolute q̄ tales vrine nõ appareāt ſemper in freneticis ſed vt

plurimū: ⁊ ſi forte dicas q̄ gal. non ponit ibi niſi iſta ꝟba ſ. maxime in freneticis: Jt nullam mentionē faciat de hoc ſcilꝫ ſi apparēt. Dico q̄ gal. ꝑ hoc qđ dicit maxime in freneticis: intendit totā ſequentē orationē hanc. ſ. ſi apparent debe repeti. ℭ Aut forte fuit defect⁹ i trāſlatiōe moāchali.

ℭ Viſo de textu videam⁹ de cometoꝛ. ſ. lōgīgtatē ſignat coctionis. Jcauſa ꝟo ꝓpter quā talis vrina ſignificat longinquitatē coctiōis eſt hec: qm̄ vrina cū ſit colamētū ſanguinis ⁊ ceteroꝝ hu⁊ de actionib⁹ nature natū ſicut dicit yſaac de vrinis lib⁹ ꝑ ca⁹ ꝓ: opꝫ tale colamētum hēre tēperamētum ſubſtātie: ⁊ coloris ad hoc: vt ſit nāle: actio. n. nāe in omnibus ſupfluitatibus nō eſt niſi per bonā cōmixtionē earum in ptib⁹ ſuis factā. ſimplicitas autē ⁊ puritas coctionis repugnat ſicut dicit gal. in ꝯ¹⁰ z¹ ꝓno⁹. ca⁹ de vomitu: ⁊ cap⁹ de ſputo. Cū ergo in vrine gñatōe due ſubſtātie ꝯcurrāt. ſ. aquoſitas qđā q̄ cū humorib⁹ vadit per venas ⁊ ipſa ſubā humoralis opꝫ iſtas dues ſbas in ſe inuicē bonam cōmixtionē hēre: vt ſic miſceant ptes aquoſe cū ptib⁹ humoralibus: vt inde debita ſubā ⁊ debitus color reſultēt: in vrina aūt aquoſa iſta cōmixtio nō eſt fcā: nā. n. nō pmiſcuit debitā q̄ntitatē humoꝝ cū illa aquoſitate. Jdeoq̄ remāſit alba ⁊ tenuis ſiue iſta pmixtio fuerit prohibita: q̄ nā nō potuit ſepare ptes de ſba humoꝝ q̄s debuit cū aquoſitatē miſcē. Siue q̄ oppilō aliq̄ ꝓhibuerit l decollādo ⁊ retinuit ptes humoꝝ ⁊ exiuerūt ptes aq̄ſe ſiue motu furioſo ſepata fuerit mā ⁊ iuerit ad aliā viā q̄ ad viam vrine.

Utrum frenesis in suo genere sit mortifera an non. ℭ Unde ⁊ ꝟtus diſſoluit: ⁊ eſt mortale ſicut videm⁹ de ſebre in freneſi: Jbi vī gal. inuē q̄ freneſis ſit egri⁰ mortifera. Querit̄ q̄ an freneſis in ſuo gñe ſit mortifera aut nō: ⁊ vr̄ q̄ ſic. Alienatio. n. eſt mortis pnūa. Sic̄ hyp. dic̄ in z⁹ ꝓnoſticoꝝ: de ſignis pipleumonie. Jtē gal. in ꝯ¹⁰ ꝓ¹ ꝓn⁹. ca⁹ de motu manuū: dicit q̄ freneſis eſt pnicioſa in oī ſuo gñe: ⁊ hoc idē ꝯfirmat in ꝯ¹⁰ ꝓnoſtici cum dic̄: ſ. Ego aūt cōfirmo infirmū hȝ nō euaſiſſe: Jtē hyp. ꝑ ꝓn⁹. ca⁹ de ſignis ſumptis ab oculis ponit q̄dā ſigna mortalis ſicut rubedinē ⁊ gal. ponit ibi cām: q̄ ſignat apoſtema calidū in cerebro.

ℭ ꝟ. hoc idē rōne mōſtrat̄ qm̄ maior egri⁰ eſt apa q̄ ſolutio ꝯtinui vtriſq̄ exiſtib⁹ eq̄lib⁹ in ſuo gñe. Sed ſolo cōtinui in cer⁹ eſt mortalis. Sicut dicit hypp. Jn illo aphoꝛ. ſexte ꝑticule. ſ. veſicam inciſam aut cerebrū. J ergo multo magis cerebrum apoſtematum eſt mortale.

ℭ ꝟ. ſpaſm⁹ ſequēs apa vulneris alicui⁹ mēbri eſt mortalis. Sic̄ dic̄ hyp. Jn illo aph⁹. 5 p̄t. ſ. Jn vulnē ſpaſm⁹. J Sꝫ ꝯſtat q̄ tale apa. qđ ſit in vulnē nō eſt cā mortis niſi q̄ cerebrū ei cōpatit̄ ſic ibidem dicit gal. ḡ multo magis erit mortale iſtud apa qđ erit i ipſo cerebro q̄m pncipalis egritudo alicuius mēbri magis ledit q̄ illa q̄ eſt ꝑ colligātiā:

ℭ Ad ꝯriū eſt tex. ⁊ rō. text⁹ qdē hypocratis in illo aph⁹. ſ. deſipiētia cū riſu eſt ſignū freneſis. Jſic ponit auic. 2⁹ cañ. ca⁹ de freneſi. inq̄t. n. ſ. Ex ſpēb⁹ ꝟo curabit⁹ maior eſt fiducia in illa in q̄ eger recordat̄ ei⁹ cū q̄ alienauit poſt alienationē ſue febris: ⁊ q̄n accidunt ei res riſus eſt laudabilis.

ℭ ꝟ. pꝫ rōne. criſis eni laudabilis in freneſi ſit ꝑ fluxū ſanguinis nariū: ⁊ per ſudorē ſicut dicit gal. 3⁹ de criſi ca⁹ 3⁹ ⁊ auic. 3⁹ cañ. cap̄ de freneſi: eſt ergo aliquando curabilis.

ℭ ꝟ. aplia cū ſit in vētriculis cerebri eſt moleſtioꝛ egritudo q̄ freneſis cum ſit in pellicula: ſed aliqua ſpecies apoplexie curabilis eſt: ergo ⁊ aliqua freneſis.

ℭ ꝟ. ſpachilō ꝓp cer^m ē cura^{le} iterdū ſic̄ dic̄ hyp. i illo aph. 7⁹ p̄t. ſ. Quicunq̄ ſpachilō patiunt̄: J ḡ multo magis freneſis: cū ſpachilō ſit maloꝛ freneſi ſic̄ pꝫ ꝑ gal. in ꝯ¹⁰ eiuſdē:

ℭ ꝟ. paſſio q̄ ſit in capſula cordis nō ducit egrū ad ſuſpitionē mortis ſicut dicit gal. de interioꝛib⁹ lib⁹ 5⁹ ca⁹ 2⁹ ergo multo magis paſſio que ſit in pellicula circūdāte cerebrū cū vita principalius ſit in corde q̄ in cerebro.

Frenesis duplex. ℭ Ad ħ dōꝫ eſt q̄ ꝟa freneſis q̄ eſt apa calm miringaꝝ cerebri duplex eſt. ſ. incipiens ⁊ cōfirmata incipiēs qdē curari pōt iterdū. cōfirmata aūt rariſſime curat̄. ⁊ iſtem diſtinctionem innuit gal. in ꝯ¹⁰ illius aph¹. ſ. Quicūq̄ ſpachilon patiunt̄: J Dicit. n. ibi q̄ ſpachilon incipiēs ⁊ nōdū firma iterdū ſanat̄: ſed firma ⁊ cōfirmata nunq̄ ſanat̄ ⁊ idē vī velle: Johānes meſue de medicis appropriatꝭ ca⁹ de cura freneſis. Dic̄. n. Sermonē talē i ꝓn⁹. ſ. Cura hui⁹ egri^{tu} ſi iā impreſſit: caſſa eſt: ſi aūt adhuc ſit: ꝓpamētū vt iprimat iꝫ adhuc nō impreſſit poſſibile eſt curari: ſed nō apud negligētes ⁊ ſtolidos. J

ℭ Sed ꝯ hāc ſolōnē obycit̄: nā vī q̄ de apate cerebri: confirmato poſſit q̄s euadēre hoc 4^{or} rationibus: quarū pma eſt que ſumit̄ ab illo aph⁹. 6 p̄t: ſ. caput dolēti ⁊ circūdolētis. J Monſtrat eni ibi hyp. ⁊ gal. exponēdo eū q̄ apa calidū capitis terminat̄ ꝑ fluxū ſanguinis vel ꝑ fluxuꝫ ſaniei per ꝓprias regiōes ipſius cerebri. Sicut per nares vel aures vel palatū: ḡ opꝫ q̄ tale apa ſit in ipſo cerebro vel ipſi⁹ pāniculis: ⁊ cū terminet̄ ꝑ exitū ſaniei: opꝫ q̄ ſit ꝯfirmatū: ergo ꝯtigit liberari ab apate cerebri calo ꝯfirmato. Scđa rō eſt talis: qđ. n. apa dicit̄ cōfirmatū quādo ad ſtatuꝫ puenit: ſed nō ꝯtingit liberari ab aliqua egritudine niſi ipſa ad ſtatū puenerit ſicut dicit̄ in 3⁹ de criſi: i omnis. n. egritudo a qua quis euadit opꝫ q̄ habeat 4^{or} tēpora: 3ª rō talis eſt naꝫ pipleumonia mortalior ⁊ ꝑiculoſior egritudo eſt q̄ litargia. Sicut dicit gal. ibidē cap⁹ q̄rto de pulſu litargicorū: ſed litargia peior egritudo eſt q̄ freneſis ſicut dicit auicē. ꝑ cañ. fen ſcđa doc⁹ pma cap⁹ vltimo: ⁊ eſt rō q̄ ſit peior q̄ litargia eſt apoſtema in ſuba cerebri: ſꝫ freneſis eſt apoſtema in pelliculis eius ſicut dicit gal. ibidē. Sed pipleumonia curabilis eſt ꝯfirmata: ergo multo magis curabilis eſt freneſis ꝯfirmata: q̄rta rō talis eſt: apoſtema namq̄ epatis in ſuo gñe videt̄ magis mortale q̄ apa cerebri: q̄m epar eſt fundamētū ꝟtutis nālis et cerebrū ꝟtutis aialis: ſed magis cooꝑat̄ ad vitā virtus naturalis q̄ aialis. Sic̄ pꝫ per Auic̄. cap̄ de ꝟtute vitali ponit. n. q̄ mēbrū paraliticū pōt longo tēpore ſtare viuū ſine ꝟtute aiali. Sꝫ ſine ꝟtute nāli nō pōt mēbrū ſtare viuū longo tēpore: magis. n. depēdet opatio ꝟtutis vitalis: ab opatione ꝟtutis naturalis q̄ ab opatione virtutis animalis: ſed apoſtema epatis etiam confirmatū eſt interdū curabile. ergo ⁊ apa cerebri.

ℭ Ad euidētiā dubitationis ꝓpoſite: opꝫ nos exponē qđ eſt dicē freneſim incipiētē ⁊ freneſim cōfirmatā. Dico ḡ q̄ freneſim incipiētē intelligo q̄n humor cū ſuo fumo q̄ debꝫ eē mā freneſis aſcēdit ad cerebrū ⁊ replent venas que ſūt in pāniculis eius: ⁊ ſit̄ quedā ꝑparatio ad ingroſſandū ⁊ apandū ipm pāniculū ex illa plenitudi euenarū tñ adhuc nō eſt fcā ingroſſatio ipſi⁹ pāniculi apoſa ⁊ in illo tpe apparēt accidētia freneſis. ſ. ꝑmutatio rōnis ⁊ alia accītia q̄ ſignant freneſim debētē incipere hoc mō eſt interdū curabilis freneſis incipiēs ſic intellecta. cōfirmatā aūt freneſiꝫ intelligo: q̄n ipſe pāniculus iā incepit fieri groſſus ex illo humore q egreſſus eſt venas ⁊ introiuit ſbam eius ⁊ tunc nō credo tale apa curabile: ⁊ ponamus q̄ nō ſit adhuc in augmento vel in ſtatu apoſtematis inquantum apoſtema eſt: ⁊ hoc ſignificant verba meſue ſuprapoſita.

ℭ Ad pmā autē rōnē dōm eſt q̄ apoſtema calm qđ curat̄ per fluxum ſaniei ꝑ nares vel ꝑ aures nō credo eē in miringa tegēte cerebrū: nec in ſuba cerebri. Sed in reti conſtato qđ eſt ſub cerebro: hoc aūt mēbroꝝ diuerſuꝫ eſt a miringis ei⁹ ſicut pꝫ ꝑ Aui. 3⁹ cañ. cap⁹ de anothomia capitis ⁊ per gal. in vltimo libro de iuuamentis membrorum.

ℭ Ad 2^{am} aūt rōnē pꝫ ſolo ꝑ expōnē apatis icip^{tis} ⁊ ꝯfir^{ti}.

ℭ Ad 3^{am} ꝟo dico q̄ pipleumonia ꝯfir^{ta} in ſuo gñe mi⁹ eſt mala q̄ freneſis vl̄ litargia magis. n. curat̄ ꝑ reſolōnē apa pulmōis q̄ apa cer¹: vel pellicularū eius. Sꝫ pipleumonia confir^{ta} peior eſt q̄ freneſis ⁊ litargia incipiētes.

ℭ Ad q̄rtam dico q̄ virtus vitalis pōt dupliciter conſiderari: vno qdē modo ſm̄ q̄ ipſa manat ex corde in totuꝫ corpus ⁊ hoc mō plus depēdet ab opatione ꝟtutis aialis q̄ ab opōne

vis operatione virtutis naturalis. ⁊ hoc eſt ꝓpterea q᷑ virtus vitalis indiget anhelitu q̄ fit per virtutē aialē. vñ parviſſimo tp̄e pōt animal viuere ſine anhelitu. ſꝫ ſine opatiōe virtutis nālis q̄ eſt nutrire. poſſet maiori tp̄e durare. Alio v̄o mō pōt ꝯſiderari ſm̄ ꝙ ipſa ē in aliquo mēbro excepto corde. puta manu vel pede. ⁊ hoc modo plus depēdet ab opatione v̄tutis nālis q̄ꝫ aialis. ❡ Senſus tñ vn⁹ ⁊ idē.] ſed nō vꝫ vnus ⁊ idē ſenſus in his diuerſis ſcripturis. q᷑ p̄ᵃ ſcriptura q̄ h̄r in tex. ponit hāc cōditionalē. ſi. alia v̄o ſcriptura eſt ſine cōditionalī. cōſtat. n. ꝙ alius eſt ſenſus iſtius ꝓpōnis. [vrine albe aut limpide male ſunt. ⁊ maxīe i freneticis ſi apparēt.] Et alius eſt ſenſus ſi dicat̄. [Et he vrine maxie apparēt in freneticis.] Prīa ſenſus p̄me ſcripture ē ꝙ vrine albe ⁊ limpide. ſꝫ vbiqꝫ ſint male. ſunt tñ i frenetici peſſime. ſenſus v̄o 2ᵉ ſcripture ē ꝙ tales vrine maxie. i. frequētiſſime apparēt i freneticis. iſti aūt duo ſenſus ſunt diuerſi.

❡ Ad hoc aūt dōm ē ꝙ iſti duo ſenſus idem ſunt ſm̄ rē q̄ñ ambo ſunt veri ⁊ ſumunt̄ ab eadem re. ſ. ab vrina ſubtili ⁊ alba ſigñante ſup freneſim. ſꝫ quantū ad modū eſt ibi drīa. Alius. n. modus v̄itatis eſt dīc ꝙ vrina alba ⁊ ſubtilis ſit maxie mala in freneſi ſi appareat. ⁊ alius modus v̄itatis eſt dīc ꝙ talis vrina. ſ. alba ⁊ tenuis maxie appet in freneſi.

❡ D. vꝫ velle Gal. ꝙ nunq̄ꝫ poſſit euadere ille cuius mā eleuat̄ ad caput. qđ nō vꝫ cū poſſimus aliq̄ñ mām illā repellere ad inferiora. Auctores. n. ponūt medicamīa ad hoc valētia. nō. n. ponūt medicamina ad egritudinē īcurabilē. ſicut dicit Gal. in infinitis locis. ❡ Ad hoc dico ꝙ ſi iſta mā que eleuatur ad caput. cōfirmatur. nunq̄ꝫ pōt euadere. ſed añ cōfirmationē bñ pōt reprimi mā illa. ſicut dicit Joānes meſue de medicinis appropriatis cap̄. de freneſi.

❡ Aphoriſmus. LXXIII.

❡ Quibus hypocūdria ſuſpenſa ſunt: ⁊ ſubrugiētia: lūbi dolore ſupueniēte: vētres his hūectant̄: ſi nō vētoſitates erūpāt: aut vrine multitudo ſuperueniat: in febribus v̄o fiunt hec.

Theo. **❡ Quibus illia ſuſpenſa murmurant: ſi lumborum dolor acceſſerit: iis alui ad modum humectātur: niſi flatus erumpat: aut vrine copia prodeat: idqꝫ in febribus.**

Leo. **❡ Quibus illia ſuſpenſa murmurantia: lumborum dolore ſuperueniente: his alui humectātur: niſi flatus erumpant: aut vrine multitudo proueniat: hec v̄o in febribus.**

❡ Commentum Galeni.

❡ Hic Hip. hypocūdria ſuſpēſa dicit ⁊ tumida eſſe intēdit q̄ſi multa ſit ex cauſis. Prio ex vētoſitate groſſa ⁊ iſlatiua. ⁊ h̄ loquit̄ d̄ iſta. Fit aūt duob⁹ modis: vl̄ in ꝯcauitate ſtoi ⁊ vicinis ſibi locis non cito diſſolubilis vel aliqua cā accidētali: iter q̄ duo hāc Hip. drīaꝫ fecit. i. ſubrugientia. Prīa enīꝫ nō ſic habuit: ſꝫ ſub hypocūdrijs vētoſitatē ⁊ tumorē q̄ſi vter. Altera habuit rugitū q̄ q̄ſi vox ē illius vētoſitatis: cū nec magna nec multa ſit. hec aūt vētoſitas tendit ad inferiora cū humiditate pura q̄ cū deſcēderet: cū ea ⁊ tumor vſqꝫ ad hypocūdria deſcēdit quo ad inferiora dorſi peruenerit: vbi cū mēbra illa diſtēdant̄ mēbra inferiora fiunt doloroſa. Aliq̄ñ quoqꝫ eadē humiditas deſcēdit in venas et largo facto foramine cogit̄ exire. ꝗ bñ dixit cū diceret. Neceſſe ē his humectent̄ vētres: niſi feſtinēt ad venas hūiditates ille: ⁊ tunc p anū exeūt vētoſitates. Aliq̄ñ ēt vtrūqꝫ tedit ad venas. ſ. ventoſitas ⁊ hūiditas: ſicqꝫ deniqꝫ ad veſicas ꝙ in febribus dixit h̄ fieri. ꝯſuetudo antiquoꝝ fuit cū diceret ille febricitauit vel febres habuit: febres intēdere ſine calore a ꝑatio: ⁊ ſine vulnerib⁹ ⁊ paſſionib⁹ alicui mēbro ꝯpale accñtib⁹. q. n. febricitāt ex a̅pate lateris ſeu pulmonis ſeu cuiuſlibet mēbri ꝯſueuerūt d̄ his dicere pleureſi peripleumonia ſplene ⁊ ſilibus eos laborare. intēdit autē hic in febribus duobus modis. aut vt hec accidētia dicta ex febribus ſint que non ſunt cum a̅patibus: aut in hec mēbra veniunt non ventoſitatem neqꝫ vrinā facientia neqꝫ ſolutionē. quorū cā eſt: q᷑ hec rugioſitas veniens in hec mēbra non ſm̄ nature curſum eſt: ſed ſm̄ morbum.

❡ Expoſitio Thaddei.

❡ In apho. p̄ce' docuit ſigñare ſuper febres ſimplr̄ p ſubſtātiā ⁊ colorē vrine. mō docet ſigñare p cōparationē ad q̄daꝫ alia accñtia. ⁊ hꝫ apho. iſte tres ptes. in quaruꝫ p̄ma ponit ſignū ⁊ ſigñatū. in 2ᵃ ponit determinationes q̄ verificāt cōſequētiā ſigñati ad ſignū. 3° ponit coartationē apho. durat prima vſqꝫ. [ſi nō vētoſitates.] 2ᵃ vſqꝫ. [in febribus v̄o.] De p̄ᵃ ergo dicit ꝙ ſi aliqs hꝫ hypocūdria inflata rugiētia ſupueniēte dolore lūbi. vēter eius ſoluit̄. dūmodo nō ſeqt̄ eruptio vētoſitatū aut mltitudo vrine. ⁊ iſta ꝯtigūt i febre.

❡ Pōt alr̄ ⁊ meli⁹ ꝯtinuari ⁊ diuidi. vt dicat̄ ꝙ hipocrates in hoc apho. docet ſigñare ſup determinationē ſuſpēſionis hypocūdriorū ſubrugiētiū. ⁊ diuidit̄ in ptes. 5. in quaꝝ p̄ᵃ ponit id ſup qđ ſignificat̄. vſqꝫ. [lūbi dolore.] ibi ponit ſignū. [ventres his humectant̄.] ibi ponit ſigñatū vſqꝫ. [ſi nō vētoſitates.] ibi ponit ꝯdictiones v̄ificātes ꝯñtiā ſigni ad ſignificatum vſqꝫ. [In feb. v̄o hec fiunt.] ibi v̄o ponit coartationem. ⁊ hoc vſqꝫ ad finem. Alia xr°.

❡ Co⁹ᵗ circa hūc apho. ſic ꝓcedit. nā p̄mo exponit hoc qđ dicit. [hypocūdria ſuſpēſa ſubrugiētia.] 2° expōit hoc qđ dicit. [lūbi dolore.] 3° exponit illas cōdictiōes. [ſi nō vētoſitates erūpāt aut vrine multitudo ſupuenerit.] 4° ꝯcludit verificationē apho. 4° exponit hoc v̄bū. [in febribus v̄o hec fiūt.] durat p̄ᵃ vſqꝫ. [hec aūt vētoſitas tēdit.] 2ᵃ vſqꝫ. [aliq̄ñ quoqꝫ eadē.] 3ᵃ vſqꝫ. [Q, i fe⁹ᵒ dixit.] 4ᵃ vſqꝫ ad fi.

❡ Dicit ḡ ꝙ q̄ñ Hip. dicit hypocūdria ſuſpenſa. intelligit ea tumida vel inflata. ⁊ cā iſtius inflationis vel tumiditatis ē duplex. ſ. humiditas ⁊ vētoſitas. ⁊ de hac loquit̄ hic: ⁊ vꝫ mihi deficere hic com⁹ᵗ. Et vētoſitas fit duob⁹ modis cā iſtius inflationis. vno q̄dē mō q̄ñ aggregat̄ vētoſitas in cōcauo ſto¹. ⁊ locis vicinis. ſ. circa inteſtina aut circa dorſuꝫ iuxta epar. 2° mō eſt cā vētoſitas iſtius inflationis. ſm̄ accidēs. ſ. q̄ñ allūde pp morbū fluit iſta vētoſitas. ⁊ iſta humiditas ad hypocūdria. ⁊ drīaꝫ fecit Hip. iter iſtas duas cās inflationis. ſ. vētoſitatē ⁊ humiditatē. nā inflatio vētoſa eſt cū quadā tēſione ſic vter plenus vēto. alia v̄o inflatio ē cū quadā rugioſitate gurgulioſa ⁊ illa vox ē pp motū vētoſitatis cum illa humiditate. ⁊ hoc de prima.

❡ Pōt tñ alr̄ ⁊ melius poni ſnia Gal. in hoc. ꝗ. ſ. vt diuidat̄ pars hec in duas ptes. in quarū p̄ᵃ q̄ durat vſqꝫ ad locum illū. [fit aūt duobus modis.] Exponit hoc voc̄ᵐ. ſ. ſuſpenſa. in illa v̄o exponit hoc qđ dicit. [ſubrugiētia.] De p̄ma dicit ꝙ Hip. intelligit p hypocūdria ſuſpenſa. hypocūdria tumida ⁊ inflata. ⁊ hec inflatio ꝯtingit pp multas cās. ſ. pp ventoſitatem ⁊ aquoſitatem adinuicem mixtas.

❡ De 2ᵃ dicit ꝙ iſta inflatio hypocūdrioꝝ fit duobus modis. vno quidēꝫ mō ex mā adunata in cōcauitate ſto¹. ⁊ locis ſibi vicinis nō cito diſſolubilis. qualis eſt inflatio hypocūdriorū in timpania. talis. n. inflatio hypocūdriorū fit ex vētoſitate ⁊ aque quarū aggregatio nō cito diſſoluitur. Alio v̄o mō fit iſta inflatio hypocūdriorū accñtalr̄. ⁊ hec inflatio eſt facile ſolubilis. habemus ergo duas inflatiōes. vnā difficile ſolubilē. ſicut in timpania ⁊ aliā facile ſolubilem. ſicut eſt inflatio q̄ accidentalr̄ ꝯtingit in febribus. vñ Hippo. quando dixit. ſubrugientia. aſſignauit differentiam inter iſtas duas inflationes. nam inflatio que non eſt cito diſſolubilis non eſt cum illo rugitu mobili q᷑ materia talis inflationis maligna eſt ⁊ fixa. ſed inflatio accidentalis eſt cum illo rugitu mobili. propterea q᷑ cā ipſius nō eſt

multa neqꝫ fixa. ꝛ hec eſt veritas quā Gal. intendit.

¶ De 2ª ꝑncipali dicit ꝙ iſta vētoſitas cū illa modica humiditate mouet᷑ aliqñ verſus dorſum. ꝛ ſic extendit loca illa circa lūbos. ꝛ facit dolorē. ¶ De 3ª dicit ꝙ iſta humiditas aliqñ ſepat᷑ a via inteſtinoꝝ. ꝛ vadit verius vias vrine. ꝛ tūc ſola vētoſitas remanet. ꝛ ſic vētoſitas ſepat᷑ ꝛ exit ꝑ inteſtina ſine aliqua ſolōne. ꝛ aliqñ vtraqꝫ. ſ. vētoſitas ꝛ humiditas vadūt ad vias vrine. ꝛ tūc ſilr nō remanet ſolutus vēter. ſi aūt ambo iſta veniūt ad vias inteſtinoꝝ ſeqtur ſolutio vētris. hō ergo dixit Hip. cū dixit. [neceſſe eſt vētres humectari niſi vētoſitates erūpāt]. i. ſepent᷑ ab humiditate. ita ꝙ humiditas vadat ꝑ vias vrine ꝛ vētoſitates vadāt per viā inteſtinoꝝ. ¶ De 4° dicit ꝙ ꝑ febres hic poſitas. opꝫ nos itelligere febres ſolas. ſ. eas q̄ ſunt ſine apoſtemate. ille aūt fe. q̄ ſunt cuꝫ apoſtemate. nō vocant᷑ abſolute febres. ſꝫ pleureſis ꝛ ꝑipleumonia. vult ergo Hip. ꝙ iſta accidētia. ſ. inflatio rugoſa cū ſolōne ꝛc̄. poſſunt duplr cōtingere in febre. vno qdē mō ꝙ illa accntia ꝯtingāt in febrib⁹ que nō ſunt cū apoſtemate. ita ꝙ febris faciat illa accntia. 2° vō mō. vt iſta accntia ſint ꝑꝑ mēbra ipſa debilitata que nec vrinā nec egeſtionē poſſunt emittere. vñ ipſa accidētia cōtingunt ꝓpter malā diſpoſitionem ipſorum mēbrorum.

Circa hūc apho. du᷑ ꝑ de tex. ꝛ vi ꝙ apho. falſm ꝯtineat. nā ponamus ꝙ aliqs habeat inflata hypocūdria ꝛ nō erūpāt vētoſitates neqꝫ multa vrina veniat. nō ſequit᷑ neceſſario humectatio vētris. pōt. n. vētoſitas illa cū humiditate trāſire ad loca vacua vbi aqua hypocūdrioꝝ adunatur. ꝛ ibi manere ꝛ facere hydropiſim timpaniticam.

¶ D. poſſet eē tāta caliditas nālis ꝛ accñtalis ꝙ humiditas ꝛ vētoſitas diſſoluant᷑ ꝛ nō fiet ſolutio vētris nec erūpent vētoſitates. nec veniet mltitudo vrine. ¶ D. querit᷑ vbi illa vētoſitas ſtat. dū eſt inflatio. ꝛ ꝑ quā viā trāſit qñ vadit ad vrinā. ꝛ ſilr querit᷑ d̄ aqua. ¶ Ad ꝑmū dico ꝙ ſine dubio. Si virtus eſſet impotēs ad expellendū. hō poſſet ꝯtingere ꝙ illa accntia indicēt idropiſim timpaniticā futuraꝫ. ſicut dicit ille apho. [Quibuſcūqꝫ tortiões.] ¶ Aut dic ꝙ per hoc qđ dicit ſubrugiētia indicat᷑ ꝙ mā ſit in motu: vnde ē nec͡m eā expelli. ¶ Ad 2ᵐ pꝫ ſolō per hoc ideꝫ. qꝛ mā eſt in tanto motu ꝙ nō dat᷑ ſpaciū calori nāli nec accñtali. vt eaꝫ cōſumat. ꝛ dolor ēt facit feſtinare naturā ad expulſionem.

¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ illa vētoſitas. ꝛ illa aqua colligit᷑ in ſto° ꝛ inteſtinis. ꝛ locis vacuis vbi inteſtina cū epate ꝛ cū renib⁹ ꝛ dorſo copulant᷑ ꝛ cū ſplene. Ad vrinā aūt vadit per vias meſeraicaꝝ. ꝛ ꝑ ipſos poros viſcides ꝛ ꝑ ramos venarū q̄ vadūt ad renes bifurcati. ꝛ ſi queras q̄ mō. Dico ꝙ nā hoc facit ꝑ poros ꝛ vias inſenſibiles. ſm ꝙ dicit Gal. in ꝯ° illius apho. 7ᵉ ꝑticule. [Quibuſcūqꝫ iter renes ꝛ vētrē flegma claudit᷑.] forti. n. nāe nihil reſiſtit. Educit. n. ſaniem de medio oſſis. ꝛ ꝑ Auic. 3° can. cap. de aſclite. [Suſpenſa.] Nota ꝙ viſcera dicitur ſuſpēſa 2ʳ. vno qdem mō inanita vel cadentia per inanitionem. ꝛ ſic ponit Hip. in 2° reg. ac. Alio modo ſuſpenſa. i. inflata vt hic. Uiſcera 2ʳ ſuſpēſa dicuntur.

¶ De cōmento querit᷑ de hoc vbo. [qđ multis fit ex cauſis primo de vētoſitate groſſa ꝛ īflatiua. ꝛ hic loquit᷑ de iſta.] hic. n. vī Gal. eſſe infamus: dicit. n. inflationē iſtam fieri ex multis cauſis. ꝛ poſtmodū nō aſſignat niſi vnā. Itē dic̄. [ꝛ hic loquit᷑ de iſta.] quaſi ipſe poſuerit duas inflationes. de vna quarū hic intēdit ꝛ tñ ipſe nō fecit mētionē niſi de vna inflatione. ¶ Ad qđ dōm eſt ꝙ vī mihi trāſlatio monachalis eſſe corrupta. ꝛ deficiēs. videt᷑. n. mihi ꝙ ſic deberet dicere. ꝙ iſta inflatio hypocūdrioꝝ fiat multis de cauſis. nā aliquādo fit ex apoſtemate mēbroꝝ que ſunt ſub hypocūdrijs. ꝛ aliquādo fit ex groſſa ventoſitate cuꝫ aliqua parte aquoſitatis mixta. ꝛ Hip. in hoc apho. loquit᷑ de iſta q̄ fit ex groſſa vētoſitate cū aliqua humiditate. nō de illa que fit ex apoſtemate. collige ergo ex hoc. §. ꝛ ſequenti talē diſtinctionem inflationis hypocūdrioꝝ. inflatio quidē hypocūdriorum. aliquando eſt ex apoſtemate alicuius viſceruꝫ. ꝛ aliquando eſt ex vētoſitate cum aquoſitate mixta. ꝛ inflatio eſt duplex. vna quidē ſtabilis ꝛ firma. nō cito diſſolubilis qualis eſt in timpania. ꝛ alia eſt inſtabilis. ꝛ cito diſſolubilis qualis eſt illa que cōtingit in febribus ſine apoſtemate. ꝑmā ergo inflationē que cōtingit ex apoſtemate excludit Hip. per hoc qđ dixit. [in fe. aūt hec ſūt.] ponit. n. Gal. ꝙ ibi intelligit febres ſine apoſtemate. 2ᵃᵐ vō q̄ fit in timpania excludit per hoc qđ dixit. [ſubrugientia.]

¶ D. queritur qualiter iſta ſuſpenſio hypocūdrioꝝ cauſet᷑ a duplici cauſa. ſ. a ventoſitate ꝛ aquoſitate. ſ. vtrum ſimul iſte due cauſe conueniant aut diſtincte. ꝛ dico ꝙ ambe conueniunt in hoc loco ad faciendam inflationē. nam ille rugitus cum quadā gurgulatione demonſtrat materiā eſſe mixtam ex ventoſitate ꝛ aquoſitate. ſignū cuius eſt: qꝛ qñ ille due materie ſeparant᷑ ab inuicem non ſequitur ſolutio vētris. ergo cauſabatur illa inflatio ab vtraqꝫ.

¶ D. queritur quomodo febres cauſant iſta accidentia.

¶ Ad hoc dico ꝙ poteſt contingere qꝛ in cor͛ ſunt humores groſſi ꝛ viſcoſi. qui agente calore febrili mutentur partim in ventoſitatē. ꝛ partim remaneāt in ſubſtātia humoris. ꝛ natura ſtimulata ab eis expellat eos vſus ꝑtes ꝑdictas.

¶ D. queritur quare aliquādo magis vſus vrinā aliquando verſus ventrem propulſentur.

¶ Ad hoc dico ꝙ hoc contingit ꝓpter aptitudinē mā͞e inclinate magis ad vnā partē q̄ꝫ ad aliā. aut ꝓpter potētiā nāe inclinantis eā magis ad vnā partē q̄ꝫ ad aliā. modū aūt neſcimus. [Aliquando quoqꝫ.] colligit᷑ ergo ſic verificatio huius apho. Cū in hūte hypocūdria ſuſpēſa accidit dolor lumbi: ꝛ tunc mā faciens illā inflationē ſit in motu. opꝫ eaꝫ expelli. ſed cū illa mā ſit duplex. ſ. aqua ꝛ vētus aut exibūt ambe ſimul. aut ſeparabunt᷑. ſi ambe ſimul. aut ambe exibunt per vias vrine. ꝛ tūc erit multitudo vrine ampulloſe. nā humiditas multiplicat vrinā. ꝛ vētoſitas ampullas. aut ambe exibunt per viā inteſtinoꝝ. ꝛ tūc ſoluetur venter cū quodā ſonitu vētoſo. Si vō ille materie ſeparabunt᷑. tunc aquoſitas ibit ad vias vrine. ꝛ multiplicabitur vrina ſine ampullis. ꝛ vētoſitas veniet per inteſtina. ꝛ multiplicabit᷑ exitus ventoſitatū. Alius vō modus exeūdi iſtarū māerū ſeparatim. ſ. ꝙ vētoſitas vadat per vias vrine ꝛ aquoſitas per viā inteſtinoꝝ. lꝫ nō ſit impoſſis nāe: nō ē t̄n̄ frequēter cōtingēs. Theo.

apti⁹. n. ē humiditatē ire ad vias vrine q̄ꝫ vētoſitatē. Leo.

¶ Aphoriſmus. LXXIIII.

¶ Quibus ſpes ad articulos aſpa cōuerti: eruet ab aſpate: vrina groſſa: ꝛ multa: ꝛ alba facta: velut in laborioſis febribus. Et maxime ſi quartanis quibuſdā incipit fieri. Si vō ſanguis ex naribus fluat: valde celeriter ſoluuntur.

¶ Quibus abſceſſurū in articulos ērꝫ exiinit abſceſſus vrina craſſa, copioſa, albā. Qualis in febribus laborioſis quarto die nōnullis exire incipit. Sed ſi ſanguis quoqꝫ e naribus erupe rit: breui ad modum leuabuntur. Theo.

¶ Quib⁹ ſperat᷑ abſceſſuꝫ futurū ad articulos: liberat ab abſceſſu vrina multa: craſſa ꝛ alba facta. Qualis in laborioſis febribus quarto die quibuſdā incipit fieri. Si vō etiam ex naribus fluxerit ſanguis: breui admodum ſolutio fit. Leo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Dixit aū in articulis laborioſis feb. ꝛ circa maxillas euenire añ morbū aſpa: ꝛ ēt tūc ſi in morbo laborioſum fuerit illud mēbrū. Et his idē qđ⁹ morb⁹ ꝓlōgat᷑ qđ fit ex multis ꝛ groſſis hūorib⁹. Si aūt nā ꝯfortat᷑ ad mūdificāduꝫ cum Urine miſte ꝛ albe ſignum.

vrina corpus ab aꝑate euadit īfirmus. Talis.n.vrina mul
tā mām flegmaticā oſtēdit que ꝑ corpus fluēs in articulos
colligit᷑ ⁊ aꝑa ⁊ doloreꝫ facit ſi in 4ª die ꝗ̄ eſt ſeptime con/
tēplaria hec vrina fiat:ipſa mā ꝑ vrinā deducit᷑ ex ꝗ̄ aꝑa fu
turū erat. Qḋ aūt dixit ſanguinē fluere e naribus euonem
vl'em oſtēdit:cū purgatōib' ꝗ̄ antea ꝑ veſicā egrediunt᷑ il
lius māe inquā purgationib' ꝗ̄ futura ad articulos fuerat
ad aꝑa gñandū. Et febres laborioſas ad ſilitudinē horum
ſubintulit:ꝑ ꝗ̄s al's daret itelligi. In ꝑ' ꝟo nūtia fecit hūo/
res fluere ī vrine vias. hec.n.febris laborioſa ſola veloci/
ter gñat aꝑata:nō longū expectans tp̄s ſicut ꝗlibet febris
Apatis ſolutio p fluxū ſanguinis velocior ē ꝗ̄ ꝑ vrinam.
alia. Aliqñ in febrib' his fiūt aꝑata poſt auriculas:ſicut ī
diuturnis febrib' ꝓpter ꝙ hūores deſcēdūt ad inferiora vbi
gñat᷑ aꝑa. ſꝫ ſi calor ſit multus: neĉe ē vt mā aſcēdat ſupi'ꝫ
vñ vel aꝑa poſt auriculas gignit᷑ vel ſanguis flux' e nari/
bus. ꝙ ꝗlr aꝑa ꝑ fluxū ſanguis velocꝰ ꝗ̄ꝫ vrina ſoluit᷑ non
neĉe eſt mōſtrare hic cū hoc oibus pateat:vñ Hip. Si ſan/
guis fluat ex naribus valde e celeriter ſoluit᷑: vrina ꝟo tpe
ſoluit᷑ lōgo. ¶ Qḋ dixit in ꝗrtanis.ſ.die 4° ad ſilitudineꝫ
attulit.i.de nūtiatōe ꝫ aūt ſm hāc oēm diē itelligi nūtiam.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia ſepius facta erat mentio de termino ſiue criſi facta
per apoſtema.oſtēdit mō qualr̄ criſis ſperāta ꝑ apoſtema
tollat᷑ ꝑ aliā euacuationē creticā. ⁊ hꝫ apho.iſte duas ptes:
nā ꝑ' ponit ꝗlr̄ euacuatio ꝑ vrinā tollit᷑ iſtā criſiꝫ ꝑ apoſte
ma.2° ponit qualr̄ euac° ꝑ fluxū ſanguis tollit criſiꝫ ꝑ aꝑa.
Durat pma vſqꝫ[Si ꝟo ſāguis ex narib']De ꝑ' ergo dic̄
ꝙ ſi ī aliq̄ egritudīe ſꝑat᷑ ꝙ criſis fiat ꝑ aꝑa:talis criſis pōt
tolli ꝑ euacuationē multe vrine groſſe.ſicꝰ ī febrib' laborioſꝭ
ꝯtigit:⁊ icipit hoc ī dieb' ꝗternariis. ¶ De 2° dic̄ ꝙ ſi ſup
ueniat flux' ſāguis. Citi' liberat᷑ aliꝗs ab iſto apoſtemate.
¶ Coẽr circa hūc apho.ſic ꝓcedit.nā pmo ponit ꝯtinuatio/
nē cū verificatione pme ptis apho. ⁊ ex ꝯtinuatione relin/
quit᷑ expō eius qḋ dixit.[Quib' ſpes ē ad articulos apo/
ſtema ſe ꝯuerti]2° exponit hoc verbū.[velut in febribus
laborioſis ſi a quartanis ꝗbuſdā incipit fieri.]3° remouet
dubiū qḋ poterat eē ḋ loco vbi iſtḋ apoſtema fiat.4° expo
nit hoc ꝟbuꝫ.[Si ꝟo ex naribus.]5° remouet quoddam
aliud dubiū. Durat ꝑ' vſqꝫ.[Et febres laborioſas ad ſimi/
litudinem.]2ª vſqꝫ. Aliqñ ſūt apoſtemata.]3ª vſqꝫ.[Qḋ
qualr̄ apoſtema fluxum ſanguinis.]4ª vſqꝫ.[Qḋ dixit in
quartanis.]5ª vſqꝫ ad finē. De pma ergo dicit ꝙ ſupra po/
ſuit Hip. ꝙ apoſtema accidit in febre ipſa. Si aliqḋ mēbꝝ
laborioſum fuerit:⁊ cōtingit ēt apoſtema ſi ante febrē fue/
rit aliqḋ mēbrū laborioſum. ⁊ ꝯtingit ēt apoſtema in mor/
bo qñ ꝓlōgat᷑. ⁊ hoc dictū fuit ſupra in illis tribus apho/
riſmis.ſ.in illo.[laborioſis in febribus.]⁊ in ſequēti po/
ſito.3° loco.ſ.illo.[Si ꝟo ⁊ pus voluerit.]⁊ in illo:poſte/
rius poſito.[Quib' febres lōge his puſtule in articulis.]
nūc ꝟo oſtēdit quō nā ſi aliqñ cōſortet᷑ ſup illa mā de qua
debebat fieri apoſtema.trāſmittit eā ad viā vrīe ⁊ apoſte/
ma illud non accidit poſtea.

¶ In 2° dicit ꝙ Hip. poſuit exēplū in febre laborioſa. vt da/
ret intelligere per eā alias febres. ⁊ dixit ꝙ in pma 4ª inci/
pit iſta febris facere euacuationē. nulla.n. eſt alia febris ꝗ̄
tā cito faciat apoſtema ſicut febris laborioſa. nā in prima
4ª incipit iſta euacuatio per vrinā. ⁊ in tali egritudine non
expectat᷑ lōgum tēpus ad faciendum apoſtema creticum.
¶ In 3° dicit ꝙ iſta apoſteᵃ cretica poſſunt fieri in diuerſis
locis. nā aliquādo poſſunt fieri in articulis ⁊ hypocūdriis
ſcꝫ quādo materia eſt grauis ⁊ calor paucus in ea ⁊ virtus
debilis. ⁊ aliquādo fieri ſub articulis.ſ.quādo materia eſt
leuis. ⁊ calida. ⁊ quādo virtus eſt fortis. ⁊ quāuis Gal. nō
ponat hic omnes iſtas cauſas in diuerſitate loci apoſtema
tum iſtorum.tamen ipſe ponit in cōmēto pronoſticorū.lib.
2°. In 4° dicit ꝙ nō eſt neceſſe mōſtrare qualiter velocius
tollatur ſpēs iſtius apoſtˢ per fluxū ſanguinis narium ꝗ̄ꝫ
per vrinam. eſt.n. manifeſtiſſimū. q2 in maiori quātitate ⁊
magis cito euacuatur materia febris per fluxuꝫ ſanguinis
ꝗ̄ꝫ per vrinā. ¶ In vltima dicit ꝙ lꝫ Hippocrates poſuiſ/
ſet iſtam vrinam incipere in quartanis. tamen non intellex/
xit ſolum diem 4ᵘᵐ. ſed omneꝫ diem nūciam.

Circa hunc apho. dubitatur pmo de tex. 2° de cōmēto. De tex. quidē ſic.[Quibus ſpes eſt.]querit᷑ qui
bus ſignis iſta ſpes habeatur.

¶ Ad qḋ dic ꝙ lꝫ ſint multa ſigna ꝗbus talis ſpes habea/
tur. ſunt tamen tria precipua. quorū primum eſt naturalis
debilitas articulorū. 2ᵐ eſt conſuetus dolor eorum. 3ᵐ eſt
labor ipſorū. ſiue iſte labor ſit ſpōtaneus. ſiue manifeſtus.
ſiue ſit ante febrē. ſiue in ipſa febre. ⁊ hec non aggregata ſꝫ
particulara leguntur ſupra in illo apho.[laborioſis in fe/
bribus.]⁊ in 3° apho. qui ſequitur ipſum.ſ.[ſi ꝟo pus.]
⁊ in cōmēto eorū ⁊ in regali diſpōne lib. 10°. cap. 7°. ⁊ 4°
cañ. ſen 1ª cap. de ſignis criſis cum permutatione: ⁊ ab al/
manſore lib. 10°. cap. de cognoſcenda ſpecie euacuationis
per quam fit criſis.

¶ Sed cōtra hoc opponitur: videtur.n. ꝙ egritudo que dꝫ
terminari per apoſtema articulorꝫ debeat eſſe priuata oī
dolore. ſicut Hip. ponit in 3° pronoſticorum. ſm Gal. Di/
cit.n.ſic.[Et cum eo febris eius permanet. ⁊ eſt cuꝫ diſpo/
ſitione ſalua. ⁊ non eſt cuꝫ ea dolor ex labore penitus. neqꝫ
ex alia cauſa manifeſta.]⁊ Gal. hoc ideꝫ innuit 3° de criſi
cap. finali: inquit.n.[Et dixit Hip. in lib. pronoſticationis.
cum prolongātur febres. ⁊ diſpoſitio egri. ⁊ diſpoſitio ſa/
lutis. ⁊ non hꝫ dolorem ex apoſtemate. neqꝫ ex alia cauſa
manifeſta. tūc opꝫ vt expectes eius exiturā. cū inflammatio/
ne ⁊ dolore in aliqua iuncturarum eius. ⁊ precipue in iun/
cturis inferioribus.]

¶ Ad qḋ dicēm eſt ꝙ verba Hip. ⁊ Gal. loquuntur de prono
ſticatione determinationis febris per apoſtema qḋ accidit
poſt. xx. dies. ſicut ipſi exprimunt in proceſſu ſui ſermonis.
in hoc aūt aph. loquitur Hip. de pronoſticatione determi/
nationis febris per apoſtema qḋ pōt venire añ 20ᵘᵐ diem.
ſicut Gal. innuit in ꝑſenti cōmēto. dicens ꝙ in febre labo/
rioſa non expectetur longū tēpus vt terminet᷑ per apoᵃ.

¶ Aut dic aliter ⁊ melius. ꝙ dupliciter poteſt dolor contin/
gere in febre. que dꝫ terminari. vno quidem modo in mē/
bro in quo dꝫ fieri apoſtema creticum: ⁊ hoc modo dolor
pronoſticatur apoſtema creticū per qḋ terminatur febris.
ſicut oſtēdit illi duo ſuperiores aph.[laborioſis in febrib'.]
⁊ ille.[Si ꝟo prius.]Alio ꝟo modo poteſt cōtingere do/
lor ⁊ nocumentum cum febre in mēbro qḋ eſt cauſa febris
verbi gratia vt ꝙ in epate aut ſplene aut ſtomacho ſit do/
lor vel nocumentum ex apoſtemate vel oppilatione vel ex
aliqua alia egritudine. ꝓpter qḋ ꝗdē nocᵘᵐ fiat febris dif/
ficilis curationis. ⁊ ſic prolōgatur ꝓpter hoc ⁊ ꝭ mō. pri/
uatio doloris eſt ſignū ꝙ egritudo debeat terminari ꝑ apo
ſtema. voluit.n. Hip. oſtendere ꝙ ad hoc vt febris determi
netur per apoſtema: opꝫ ꝙ ſit longa. ⁊ cauſa longitudinis
eius ſint humores groſſi ⁊ viſcoſi ⁊ frigidi. ⁊ non ſit cauſa
longitudinis dolor ⁊ nocumentuꝫ alicuius mēbri per qḋ
prohibeatur velox ſanatio febris. ſi enim aliquis habeat
febrem longam ꝓpter nocumentuꝫ epatis aut ſplenis aut
ſtoᶜ. aut alicuius alteriuſ mēbri. ꝓpter qḋ prohibeatur ſa/
natio talis febris: non oportet ꝙ talis febris longa termi/
netur per apoſtema. ⁊ hec reſponſio confirmatur per Gal.
exponentem predictum verbū Hip. in 3° pronoſticorum.

¶ Ad articulos.]Sed videt᷑ Hip. hic eſſe defectiuus: nam
debuit dixiſſe ad articulos. ⁊ circa maxillas. ſicut ipſe di/
xit ſupra in illo apho.[laborioſis in febribus.]

¶ Ad hoc reſpondendū eſt ꝙ credo cū per articulos. intel/
ligere omne mēbrum aptum ad recipiendum expulſionem
creticam ſiue ſit aptuꝫ ex ſpacioſitate ⁊ calore propter mo/
tum ⁊ laborē ⁊ dolorē. ſiue ꝓpter naturalē debilitatē eius.

ſicut ſunt carnes glādoſe que ſunt circa aures vel in aſellis vel in inguinibus. ⁊ hoc innuit Auic. 4° cañ. fen 2ª cap. de ſignis criſis per exiturā. ⁊ in regali diſpōne. lib. 10. cap. 7°. ⁊ ab almāſore lib. 10. cap. de cognoſcēda ſpē euacuationis per quā fit criſis ⁊ credo ꝙ fluxus ſang. narium eruat ab illa criſi que ſperabaṫ ꝑ apoſtema circa maxillas. q̄ꝛ maxille ſunt ꝓpinque naribus. ⁊ vie vrine ſunt ꝓpinque articulis inferioribus. ⁊ mā q̄ dꝫ facere apoſtema circa maxillas eſt minus groſſa ⁊ minus frigida q̄ꝫ mā que dꝫ facere apoſtema circa articulos. ⁊ virtus etiam que expulſionem facit ad maxillas. ē fortior ea q̄ facit expulſionē ad articulos.

℃ Apoſtemaſes cōuerti.] Queriṫ an hic per apoſtemaſes debemus intelligere ſolūmodo exiturā vel ēt aliaꝫ expulſionem materiei ad mēbra que non faciat apoſtema.

℃ Ad qḋ dōm eſt ꝙ poſſumus intelligere omnem expulſionem materiei ſiue ſit cuꝫ apoſtemate. ſiue ſine apoſtemate. vnde haliabas lib. 10. cap. 7°. Dicit ꝙ cum mā ad aliqua depulſa fuerit mēbra. aut emiſſiones fiūt. aut apoſtemata. aut alicuius mēbri denigratio. ⁊ idē innuit Auic. 4° cañ. fen 2ª cap. p̄mo. §. Et de ſpēbus permutationis.

℃ Eruet ab apoſtemoſe.] Queriṫ numqd talis mutatio criſis ſit laudabilis. ⁊ vī ꝙ nō. q̄ꝛ euacuatio talis mãe. videṫ incipere añ digeſtionē. q̄ꝛ mā groſſa ⁊ frigida nō poſſet eē digeſta in 4ª die. euacuatio aūt q̄ nō ſequiṫ digeſtionē. nō eſt ſm curſuꝫ nāe. ℣ Et vī ꝙ ſic. q̄ꝛ criſis ſperata ꝑ apoſtema erat ad ſalutē. criſis aūt q̄ ē per euacuationē. melior eſt ea q̄ ē ꝑ apā vt dī in ꝯᵒ illius apho. [ea quorū criſis ſit.]

℃ Ad qḋ dōm ꝙ talis mutatio criſis laudabilis eſt.

℃ Ad argᵐ aūt in ꝯ̄riū dico ꝙ q̄ñ dꝫ expelli vrina groſſa. ante illā vrinā p̄ceſſit vrina ſubtilis. q̄m ſubtilitas mãe eſt ꝓ̄ſiale ſignū ꝓnoſticū in oī criſi q̄ dꝫ fieri per exituraꝫ. ſicut dicit Gal. in 2° cap. vltimo circa finē. ⁊ Hip. in 2° ꝓno. cap. de vrina. ⁊ oēs auctores de criſi q̄ fit per exiturā loquentes in hoc cōcordāt. vñ tūc cū iſta vrina groſſa euacuaṫ cū tali euacuatione ſimul fit digeſtio cum quadā latitudine q̄ ſm veritatē p̄ceſſit. lꝫ nō apparuerit eius p̄ceſſio. ⁊ hoc īſinuat Gal. in ꝯᵒ ꝓnᵒ lib. 3° ſup illo. §. [Quibus ꝟo febris permanet.] circa finem cōmenti.

Vtrum vrina groſſa mul ta et alba ſignificet digeſtionem.

℃ Vrina groſſa ⁊ multa ⁊ alba facta.] Queriṫ an talis vrina ſignificet digeſtionē. an nō. ⁊ vī ꝙ nō. q̄ꝛ digeſtio ſequiṫ mediocritatē ſubſtãtie. ⁊ indigeſtio ſpiſſitudinē ⁊ ſubtilitatem. ſicut dicitur p̄mo cañ. fen 2ª cap. de ſubſtãtia vrine.

℃ P̄. albus color in vrina ſignãt lōginquitatē coctionis. ſicut diciṫ ſupra in cōmēto illius aph. [Quibus vrine lipide.]

℃ Ad contrariū. videtur. n. ꝙ ſic. q̄ꝛ talis eſt laudabilis euacuatio que ſine digeſtione eſſe non poteſt.

℃ Ad qḋ dōm ꝙ duplr̄ cōſideraṫ digeſtio in vrina. vno mō ſm ſe ⁊ īmediate. ſ. inquātū vrina ē quedā ſupfluitas nālis per ſe cōſiderata. ⁊ hoc mō nō ē vrina digeſta niſi ſit in ſubſtãtia mediocris. ⁊ citrina in colore. ⁊ cū bona hypoſtaſi ſi hypoſtaſim hīe dꝫ. ſicut Auic. oſtendit primo cañ. cap. de vrina nāli. ⁊ idē oſtēdit Gal. primo de criſi cap. de vrina. ⁊ in ꝯᵒ 2ᵒ ꝓnoſticoꝝ de vrinis. Alio mō ꝯ̄ſideraṫ digeſtio in vrina ſꝫ quādā mediationē. ſ. rōne humoꝝ q̄ cū ea poſſunt expelli. ⁊ talis vrina pōt aliqñ ſignãre digeſtioneꝫ ⁊ aliqñ nō. nā ſi ꝯ̄tingat ꝓp virtutē nālē hñtem potētiā ſup materiā quā expellit motu cretico. aliquā digeſtionē ſignãt. lꝫ non perfectā. q̄ꝛ ſi pfectā digeſtionē ſignãret. tūc ſubſtãtia q̄ facit eā groſſam deſcēderet inferius. ⁊ vrina remaneret equalis ſubſtãtie. ⁊ hñs in fundo hypoſtaſiꝫ plurimā. Si ꝟo ꝯ̄tingat vrina groſſa ꝓp multitudinē ⁊ corruptioneꝫ humorū. tunc ſimplr̄ ſignãret indigeſtionē: ⁊ ſīlr̄ diſtingo in colore ſicut ī ſubſtãtia. nā pōt color ſeq vrinā ſm ſe. ⁊ pōt eaꝫ ſequi rōne humorū qui cū ea expelluntur motu cretico vel ſynthomatico: ⁊ hec diſtinctio innuitur ab Auic. primo cañ. cap. de ſubſtantia vrine. ℃ Velud in laborioſis febribus.] per febres laborioſas. debemus intelligere febres laſſitudinales ſiue illa laſſitudo ſit ſpōtanea: ſiue manifeſta: ſiue ſit in ipſa febre: ſiue ante ipſam febrē ſicut Gal. monſtrauit ſupra in cōmento illius apho. [Laborioſis in febribus.] ⁊ illius. [Si ꝟo prius doluerit.] ⁊ in cōmento p̄ſenti.

℃ Si a quartanis quibuſdaꝫ incipiat fieri.] .i. ſi talis vrina incipiat fieri in die indicatiua ſiue ſit talis indicatiua in p̄ma 4ª: ſiue in aliqua aliarum quartarum ſequentium.

Circa hoc queruṅ duo. p̄ᵐ eſt an in p̄ma quarta poſſit talis vrina cretica apparere. 2ᵐ ē q̄ dato ꝙ talis vrina nō incepiſſet venire in 4ª vtrū apoſtema veniſſet in 4ª. De p̄mo ſic agitur. nō enim videtur poſſibile ꝙ in p̄ma 4ª īcipiat euacuatio cretica laudabilis ꝑ talē vrinā. ſ. groſſaꝫ ⁊ albā. talis. n. vrina indicat mām eē groſſam. ⁊ flegmaticā. hec aūt mā facit egritudinē lōgā q̄ nō erit p̄ncᵐ. in 4ª die. imo eius p̄nᵐ eſt 18. dierum ſicut dicit Auic. 4° cañ. de febre flegmatica. ergo opꝫ talē euacuationē eē in p̄nᵒ egritudinis. oīs aūt euacuatio in p̄nᵒ ē ſynthomatica vt dī ſupra in ꝯᵒ illius apho. [Incipiētibꝰ morbis. ſi fel nigrū.]

℃ P̄. ſi talis vrina dꝫ venire in 4ª oportuit ꝙ p̄cederet 4ᵃᵐ diem ſpes ꝙ terminareṫ per apoſtema. Sed ſpes ꝙ egritudo terminareṫ per apoſtema nō potuit precedere 4ᵃᵐ diē. q̄m apoſtema ꝑ qḋ terminaṫ egritudo incipit poſt. 20. diē ſicut dicit Hip. in 3° ꝓnᵒ in illo cap. [Quibus febris ꝑmanet.] ⁊ Gal. 3° de criſi cap. finali. ⁊ haliabas li. 10. cap. 7°. ⁊ Aui. 4° cañ. fen 2ª ꝯ ſignis criſis ꝑ exiturā ⁊ cap. ſeq̄nti.

℃ P̄. Hip. in 3° ꝓnᵒ dicit ꝙ in diuturnis egritudinibus ꝓnoſtica ſunt latētia in initijs. ⁊ ꝓpter hoc docuit cōſiderare in eis ſingulos quaternos. nō. n. ſufficiebat cōſiderare vnum quaternū in diuturnis egritudinibus. ⁊ hoc idem ꝯ̄firmat Gal. primo de criſi cap. 16. nō ergo potuit hēri ſpes ꝓnoſticādi apoſtema futurum ante 4ᵃᵐ diem.

℃ P̄. iſta 4ª dies ſicut gloſat Gal. ē indicatiua. euacuatio āt cretica laudabilis dꝫ fieri in die cretica ſequēte diē indicatiuā. dies autē indicatiua vt plm̄ ē in meᵒ temporis totius egritudinis ſicut Gal. inſinuauit ſupra in cōmēto illiꝰ apho. [Quibus in ſeptima indicatur.]

℃ Ad p̄ᵐ dicendū ē ꝙ euacuatio per talē vrinā incipit in 4ª die laudabiliter. nec obſtat qḋ obijciṫ ꝙ egritudo flegmatica dꝫ hīe lōgū p̄nᵐ. vltra 4ᵒʳ dies. nā q̄ñ egritudo ē doloroſa. aut ē in membro nobili. lꝫ ſit flegmatica. tñ hꝫ tpa ſua breuia ſicut pꝫ in apoplexia ⁊ in ſpaſmo de repletiōe. quāuis. n. iſte egritudines ſint de flegmate. tñ ſunt breues. ⁊ ꝓp hoc dico ꝙ in febre laborioſa. potuit citius fieri euacuatio laudabilis q̄ꝫ in quieta.

℃ Ad 2ᵐ dico ꝙ bene poterat hēri ſpes añ 4ᵃᵐ diem. ꝙ talis egritudo terminareṫ ꝑ apoſtema. nec obſtat qḋ opponiṫ ꝑ tex. Hippocratis ⁊ aliorū auctorū ꝙ apoſtema creticū incipit poſt 20ᵐ diē. q̄m illud hꝫ locū in febre quieta ſine dolore ſicut patet per Hip. in eodem capitulo.

℃ Ad 3ᵐ autē dico ꝙ Hip. in ꝓnoſticis q̄ñ dicit. in diuturnis pronoſtica ſunt latentia loquiṫ de pronoſticatione ſalutis vel mortis. tu autem opponebas de pronoſticatione apoſtematis cretici. ℃ Vel dic ꝙ ibi loquitur Hip. de certis ſignis pronoſticis. ſignum autem per qḋ habetur talis ſpes non eſt certum: ſed ambiguum qḋ patet q̄m permutatur talis criſis in aliam.

℃ Ad 4ᵐ dico ꝙ talis euacuatio per vrinā non ē euacuatio ſubita: ſꝫ paulatina q̄ ſubito ſit cū digeſtione ipā. ⁊ hec expſſe dīc Gal. ī ꝯᵒ 3ᵒ ꝓn. ſup illo. §. [Quibꝰ febris ꝑmanet.]

℃ De 2° ſic agitur. videtur. n. ꝙ tale apoſtema non incepiſſet in 4ª die. q̄m criſis per apoſtema debet eſſe in egritudinibus diuturnis ⁊ lentis. ſicut dicit Hip. in 2ᵒ ⁊ 3ᵒ ꝓnᵒ. ⁊ omnes auctores loquentes de criſi que ſit per apoſtema. ſed egritudo cuius criſis incipit in 4ª die ē ꝑacuta. p̄terea Auic. 4° cañ. fen 2ª cap. de criſi per exiturā dicit hunc ſermonem. [Et febres laſſitudinales quādo non faciunt criſim in 4ª cum vrina ſpiſſa. tunc expecta fluxum ſanguinis

nariū. ſi aūt prolōgať expecta exituras ſtēcturarū ꝙ̄ fatigate ſunt. ꝓp̄ h̄. n. ꝟba mōſtrať apte ꝙ exitura nō venit in 4° die. qꝛ dicit. ⸢ſi non venit criſis per vrinā in 4° expecta fluxū ſan. nariū. ⁊ ſi prolōgať expecta per exiturā. ⸥expectatio. n. criſis per ſanguinē incipiebat in 4°. ⁊ expectatio exiture incipiebat poſt 10ᵐ. ℭ D. criſis ꝙ̄ fit ꝑ vrinā ē acutioꝛ criſi que fit per exiturā. ſicut dicitur 4° cañ. ſen 2ᵃ cap. primo. §. ⸤Et acutioꝛ quidem criſium.⸥

ℭ Ad ꝯ̄riū. eadē. n. ē mā que emittiť per vrinā. ⁊ que colligitur in apoſtemate cretico. quare in eodē die poſſunt cōuenire iſti duo motus materie.

ℭ D. ſpes ꝙ talis egritudo termineť per apoſtema incipit prius ꝙ̄ ſpes ꝙ termineť per vrinā. ergo potuit apoſtema eadem die incipere cum tali euacuatione.

ℭ Ad qḋ dōm ē ꝙ nō credo ꝙ tale apoſtema veniſſet in die 4° ſi nō incepiſſet euacuatio per vrinā. nō tñ credo ꝙ diſtuliſſet venire in febre laborioſa vſqȝ in 20ᵐ diē ſicut in febre quieta. ſȝ forte incepiſſet in 7° vel in 11°. nā ꝓpter laborē qui ē in febre vel añ febrē accelerat terminatio ꝑ apoſtema.

ℭ Ad argᵐ in ꝯ̄riū dico ꝙ lȝ eadē fuiſſet mā ꝙ̄ deberet per vtrāqȝ criſiȝ moueri. tñ virtus ꝙ̄ mās illas mouere debuit, nō habuit ſe ſimiliter ad vtrūqȝ motū. fuit. n. cōfoꝛtatioꝛ. ⁊ ſic foꝛtioꝛ in motu mãe per vrinā ꝙ̄ in motu mãe ad apā. ſicut Gal'. inſinuat in ꝯ̄ᵒ cū dicit. ⸢Si aūt ꝯfoꝛtať nā.⸥ que aūt ſit cā diuerſitatis dicā in queſtionibus de coᵒ.

ℭ Ad 2ᵐ. dico ꝙ lȝ ſpes determinādi febrē ꝑ apoſtema incepiſſet prius ꝙ̄ ſpes determinādi ꝑ vrinā. potuit tñ eē lōgioꝛ illa ſpes añ ꝙ̄ applicareť effectui: quã talis ſpes pendebat aliqñ ex ſignis añcedētibus morbū vel apparētibꝰ in ipſo morbo. ſicut diciť in illo apho. ⸤Laborioſis in febribus.⸥ ⁊ in illo. ⸢Si ꝟo prius debuerit aliquid.⸥

ℭ Si ꝟo ex naribus fluat ſanguis.⸥

ℭ Queriť qꝛ ponit ꝙ fluxus ſanguis liberat ab apoſtemate: ſed nō vꝫ. qꝛ mā iſtius apoſtᵗⁱˢ ē flegmatica. qḋ pȝ qꝛ vrina ꝙ̄ ipſū tollit ē alba ⁊ groſſa. per fluxū ꝟo ſanguinis terminatur febris cuius mā ē calīa. ſicut dicitur 3° de criſi.

ℭ D. criſis ꝙ̄ fit ꝑ fluxū ſang. nariū ē velociſſima: criſis autē que fit ꝑ vrinā ē tardioꝛ oībus criſibus excepta illa ꝙ̄ fit ꝑ exiturā. ſicut ſupra ꝑ Auic. allegatū ē. ergo non potuerunt iſte due euacuationes in eadem die. ſ. in 4° habere ad tollendam criſim per apoſtema.

ℭ Ad primū dic ꝙ lȝ fluxus ſanguinis purget mām calidā. tñ cū ea miſceť humoꝛ viſcoſus q erat futurus mā apatis.

ℭ Aut dic ꝙ tale apoſtema qḋ tolliť per fluxum ſanguinis fuiſſet de materia furioſa: vnde fuiſſet mā calida. quare bñ poteſt per fluxum ſanguinis euacuari.

ℭ Ad 2ᵐ dicas ꝙ criſis ꝑ fluxū ſan. nar. ⁊ ꝑ vrinā in eadem die potuerunt incipere. nec obſtat qḋ obiciť ꝙ criſis ꝑ fluxum ſan. nariū eſt velociſſima. intelligiť. n. eē velociſſima aliarū criſiū poſtꝙ̄ incepit. nā ꝑ vnicū fluxū ſanguinis tolliť interdū egritudo tota. nō aūt tolliť ꝑ vnā vrinationē. ⁊ hoc intēdit Hip. qñ dicit. ⸢valde celeriter ſoluiť.⸥ ⁊ Auic. in 4° ſen 2ᵃ cap. ꝑallegato. ℙ Et hic notᵐ ē ꝙ fluxꝰ ſanguinis. tollit frequētius criſim ꝙ̄ futura ē ꝑ apoſtema, poſt auriculas. vrina ꝟo tollit eā ꝙ̄ futura erat ꝑ apoſtema ad articulos. hoc aūt demōſtrat mãe declinatio ꝯ̄ſus loca ꝓpria. ⸤valde celeriter ſoluiť.⸥ cā aūt ꝓp quā celerius ſoluiť tale apoſtema ꝑ fluxū ſanguinis ꝙ̄ per vrinā ē qꝛ mā huius febris ē in venis ⁊ in fluxu ſanguinis imediate egrediť ꝑ venas. ſȝ qñ dȝ euacuari ꝑ vrinā opȝ ꝙ ꝑmo euacueť de venis ad epar ⁊ ad mēbra ꝙ̄ ſunt circa epar. alia cā pōt eē. qꝛ natura in euacuādo per vrinā vtiť electione materie flegmatice quā euacuare debet. ſed in euacuādo per ſanguinē nō vtitur electione. vel ſi vtitur non tāta. ideoqȝ euacuatio per fluxū ſanguinis eſt velocioꝛ. illa ꝟo ꝙ̄ fit per vrinā ē tardioꝛ. ex hoc apparet ꝙ in fluxu ſanguinis plus egrediť de bono cū malo. ꝙ̄ in fluxu vrine. ⁊ h̄ de tex. ſufficiāt.

ℭ De cōmento ꝟo ſic ꝓcedo. ⸤Dixit ꝓus in articulos laborioſos ante morbū apoſtema.⸥ ſed hec ꝯtinuatio nō videť poſſe ſtare. quã in nullo illoꝝ triū apho. dixit Hip. venire apoſtᵃ ante morbū. In primo. n. dixit apoſtema venire in ipſo morbo. in 2° in reſurgētibus a morbo. in 3° ꝟo poſuit doloꝛem precedere morbum. apoſtema autem ſequi cum morbus venerit vel poſt morbum.

ℭ D. apoſtema creticū non dȝ venire ante morbum: ſed in ipſo vel poſt ipſum. cum ſit eius determinatio.

ℭ Ad qḋ dōm ꝙ hic per apoſtema debes intelligere doloꝛem. vt ſit talis ſenſus. Hip. dixit prius. ſ. in illo apho. 3°. ⸢Si ꝟo prius doluerit.⸥ venire doloꝛē ante morbū. i. ante febrem. ⁊ ille laboꝛ fuit qui fecit ſpem ꝙ febris illa debeat conuerti ad apoſtema.

ℭ Aut aliter exponať. Dixit prius in articulos laborioſos ante. ſ. morbum. venire morbū apoſtema. i. morbū qui eſt apoſtema creticum. ℭ Si autē natura confoꝛtatur ad mūdificandum corpus cum vrina.⸥

Circa hoc queritur cū ſpes eſſet ꝙ hec egritudo terminaretur per apoſtema. natura ꝟo confoꝛtata fiet euacuatio per vrinam. que eſt cā iſtius ꝯfoꝛtationis nãe.

ℭ Ad qḋ dōm ꝙ huius ꝯfoꝛtatiōis cā eſt vel mutatio mãe qꝛ groſſioꝛ pars fuit mota prius ad putredinē. poſtmodū minus groſſa. cui natura magis potuit dominari in expellendo. Aut cā fuit virtus celeſtis que in ipſa 4° die fuit fauorabilioꝛ nature ꝙ̄ alia virtus celeſtis ante quartā. nō. n. natura ab initio morbi vſqȝ ad finem eius eundē hȝ aſpectum ad virtutem celeſtem. nec ad bonū. nec ad malum. ſȝ variatur ſm cōiunctionē lune cum foꝛtuna vel infoꝛtuna. ſicut dicit Gal'. 3° de creticis cap. 6° ⁊ ptolomeus in centiloquio verbo 60°. ℭ Febres laborioſas ad ſimilitudinem introduxit.⸥ hic ponit auctoꝛ ꝙ febres laborioſe ſunt exēplum per qḋ poſſumus alias febres non laborioſas intelligere ſimiliter ſperari ꝙ termineť per apoſtema ⁊ demū terminari per vrinā. Sed tale exemplū nō videť cōueniēs. nā alie febres ꝙ̄ non ſunt laborioſe non poſſunt terminari per apā tā velociter vt febres laborioſe. ſic idē Gal'. dicit.

ℭ Ad qḋ dōm ꝙ nos nō debemus intelligere per exemplū qḋ ponit de febribus laborioſis. ꝙ iſta determinatio incipiat in febribus nō laborioſis in ꝑma 4°. ſed debemus intelligere in alijs quartis ꝓcedentibus. puta ſi deberet apoſtema fieri in 20ᵒ die poſt initiū febris inciperet talis vrina cretica venire in 17ᵒ ⁊ liberaret infirmū ab apoſtemate venturo in 20ᵒ. ℭ Huius. n. febris laborioſa ſola velociter generat apoſtema nō lōgum expectās tempus. cauſa huius velocitatis vꝫ mihi eſſe laboꝛ ſiue ſpontaneus ſiue abſolutus. ꝓpter quē mā magis mouetur infeſtata ad faciendā expulſionem ⁊ propterea qꝛ talia mēbra. ſ. articuli. doloroſa ⁊ hñtia vacuitates cōcatenationū mām attrahunt ⁊ de facili recipiunt. attrahunt quidē inquãtū doloꝛoſa. facile ꝟo recipiunt inquãtum ſpacioſa. ſic ergo mā doloꝛe moleſtata ⁊ mēbris doloꝛoſis opantibus ad motū mãe fiet velociter apoſtema creticum in tali febre. vtrū aūt apoſtema hoc veniſſet in 4° vel poſt 4ᵃᵐ ſupra diſputatum eſt.

ℭ Sed ſi caloꝛ ſit multus neceſſe eſt vt materia aſcendat ſuperius.⸥ Non ſolum multitudo caloꝛis materie ſed ſubtilitas eius ⁊ foꝛtitudo virtutis ſunt cauſe ꝙ febres terminētur per apoſtema circa auriculas. ſicut ecōtrario. ſ. frigiditas ⁊ groſſitudo materie ⁊ debilitas virtutis ſunt cauſa ꝙ febres termineť per apā in mēbris inferioꝛibus. ſicut dic Gal'. 2° ꝓno. ſuper illo. §. ⸢Urina cruda ⁊ clara.⸥

ℭ Sed contra hoc qḋ hic dicitur poteſt obici. ponitur enī hic ꝙ egritudo que terminatur per apoſtema hȝ materiā calidam ⁊ ſubtilem cuius contrarium Gal'. vbiqȝ dicit. qñ loquitur de criſi que fit per apoſtema. Dicit enim vniuerſaliter criſim per apoſtema fieri in morbis qui ſunt de materia frigida groſſa ⁊ viſcoſa.

Ut ꝙ egritudo ꝑ̄cedēs a mā calida ⁊ ſubtili termineť ꝑ apā.

¶ Ad qđ dr̄ q egritudo que terminat̄ per apoſtema poſt auriculas. dicit̄ habere mām̄ calidā ⁊ ſubtilē per cōparationē ad eā que terminat̄ per apoſtema mēbroꝝ inferiorū. ſed per comparationem ad egritudinē que terminatur per euacuationem h₃ materiam groſſam ⁊ viſcoſam.

¶ Aphoriſmus. LXXV.

¶ Si ſanguinem: aut pus minxerit: renum, aut veſice vlcerationem ſignificat.

Theo. ¶ Si ſanguis aut pus effluit per vrinam: exulcerationem aut renū, aut veſice ſignificat.

Leo. ¶ Si ſanguinem: aut pus mingat: aut renū, aut veſice exulcerationem ſignificat.

¶ Commentum Galeni.

¶ Cū vlcera in renib⁹ vel veſica fint: ⁊ h̄ in loco vbi vena ſit nō pua maxīe cū corroſiōe aliq̄: neċē ē ſanguis mictura ſequat̄. Si aūt eadem vlcera nō in loco ſint vbi vena ſit neq₃ ſint corroſiua ſequit̄ ſola ſaniei mictura. Aliqñ etiā vlcera ſunt ī vrine vijs vñ mingit̄ ſanies ⁊ ſanguis. He aūt vie ſūt inter renes ⁊ veſicā. Pl̄m ꝟo hec vulnera naſcunt̄ his q̄bus ī renib⁹ petras liq̄at oriri: cū p vias ipſas vrine petre acute vł aſpe trāſeāt. Vñ ꝯſtat excoriari. Vulnera naſcētia in ſbā v̇ge ſaniē ⁊ ſanguinē ſine vrina emittūt. Aliqñ cū vrina cū apa ſit vlnerās renez ⁊ veſicā. Vñ gdā īterpēes ⁊ ſaniē legūt ⁊ ſanguinē. pōt .n. vulnera eē in renib⁹ vł veſica. poſſumus aūt itellige in ſanguis mictura aliō eū itēdiſſe. nō .n. idē ē dicē: ſanguinē mingūt ⁊ ſanguinē mixerūt. Aliqñ .n. apa crepat̄ extra vrine inſtfa: ⁊ tūc mingunt̄ duob⁹ vel tribus diebus ſanguis ⁊ ſanies ſicq₃ ceſſant. Sed qui mingūt ſanguinē multis diebus ⁊ menſibus ſigñant̄ eſſe in veſica vulnera vel renib⁹. Pōt aūt itelligi locus vbi vulnera ſunt ex dolore ⁊ ex exeūtibus cū vrina q̄ dicā poſtea. itēdimus aūt in vijs vrine: ſicut in renibus vel veſica vulnera eſſe.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Docuit in apho. pc̄ꝰ ſigñare per vrinā rōne ſue ſubē cōparate ad apoſtª creticū. mō docet ſigñare per vrinā ratione ſanguinis aut ſaniei cōtētorum in ea. ⁊ planum eſt.

Circa hūc apho. Gal. ſic pcedit: nā pmo ipſe oſtēdit. qñ cū vrina exit ſanguis ſolū. ⁊ qñ ſanies ſolū. ⁊ qñ vtraq₃ ſimul. 2° oſtēdit q̄bus hominibus maxime ꝯtingāt iſta accñtia. 3° remouet tria dubia tacita. durat pma vſq₃. ⟦ plurimū ꝟo h̄ vulnera. ⟧ 2ª durat vſq₃. ⟦ vulnera naſcentia in ſubſā v̇ge. ⟧ 3ª vſq₃ ad finē: ⁊ forte 2ª pars ⁊ aliquid ꝺ 3ª eſt additio cōſtātini. vñ in q̄buſdā non inuenit̄. ⁊ h₃ tres partes ſm̄ illa tria dubia. nā primo remouet primuz vſq₃. ⟦ poſſumus aūt intelligere. ⟧ 2° remouet 2ᵐ vſq₃. ⟦ pōt autē intelligi locus. ⟧ 3° remouet 3ᵐ. vſq₃ ad finē totius coᵗⁱ.

¶ Si aūt volumus abijcere additionē cōſtātini q̄ īcipit ibi. ⟦ plurimū ꝟo h̄ vulnera. ⟧ ⁊ durat vſq₃. ⟦ poſſumus autez intelligere. ⟧ tūc leuior erit diuiſio ꝯᵗⁱ. Et diuidit̄ in .3. ptes in quarū pma oſtendit qñ egredit̄ ſanguis ſolus. ⁊ quādo ſanies ſola. ⁊ qñ ſanguis ⁊ ſanies ſimul. In 2ª oſtēdit qñ talia egrediunt̄ de apoſtemate rupto vel ꝺ vlcere ſine apoſtemate pcedēti. In 3ª rñdet cuidā dubitationi q̄ poſſet moueri. durat pma vſq₃. ⟦ poſſumus ēt intelligere. ⟧ 2ª vſq₃. ⟦ pōt aūt intelligi locus. ⟧ 3ª vſq₃ ad finē. De prima ergo dicit q ſi vulnera iſta ſint pfundāria in loco vbi ſit vena magna. ⁊ ſit ibi corroſio emittit̄ ſolū ſanguis. ſi ꝟo ſint ī loco vbi nō eſt magna vena. neq₃ ſint corroſiua ⁊ profunda. exit tūc ſolum ſanies. ſi ꝟo vulnera iſta ſint in vijs vrine. ſ. in via q̄ eſt inter renes ⁊ veſicā emittit̄ ſanguis ⁊ ſanies ſimul cauſam huius dicam in queſtionibus.

¶ De 2ª dicit q iſta vulnera maxime ſiunt in illis in quibus generat̄ lapis renū. nā qñ illi lapides aſperi deducunt̄ per viam illam anguſtam ſua aſperitate faciunt vulnera excoriando membra illa.

¶ De 3ª ſic. q₃ poſſet aliq̄s dubitare an ſit ſemp necͣᵐ ſaniē ⁊ ſanguinē venire mixta cū vrina vel nō. Et ipſe dicit q ſi iſta vulnera ſint in ſubſā v̇ge poſſent eſſe iſta ſine vrina. Si ꝟo vulnera ſint in veſica ⁊ in renib⁹. tūc op₃ q in vrina deſcēdāt iſta duo. ¶ Vel vis dīc q in hoc. §. ponat Gal. dñiam inter vulnera virge ⁊ vulnera ſupiorū locorū. Itē poſſet q̄s dubitare an idē eēt dīc. ſi q̄s minxerit in ptērito aut ſi quis mingat in pſenti. Et ipſe rñdet q nō ē idem dīc minxerit ⁊ mingit. nā qñ aliq̄s mingit duob⁹ aut trib⁹ diebus nō pōt dīc minxerit. ſ₃ qñ aliq̄s mingit multis dieb⁹ aut mēſibus. tunc pōt dīc iſte minxit: vñ qñ in ptibus illis crepat aliq̄d apoſtema. tūc ſanguis ⁊ ſanies mingit̄ duob⁹ diebus aut tribus. ⁊ poſtea ceſſat. qñ ꝟo durat iſta mictura multū tūc ſunt vulnera in ptib⁹ illis q̄ diu durāt pp difficultatē ꝯſolidationis ⁊ renouationis neceſſitatez. ¶ Vel vis dīc ⁊ melius q Gal. voluit hic aſſignare dñiaz īter saniē ⁊ ſanguinē venietez de vulnere ⁊ venientem de ruptura apoſtematis.

¶ Itē poſſet q̄s querere nunq̄d ſunt alia ſigna q̄bus ſignificent̄ iſta vulnera in quibus mēbris ſint diſtincte. ſ. an in veſica an in renibus. ⁊ ipſe dicit q poſſumus hoc cognoſcere per dolorē mēbri leſi. nā ſi vulnus eſt in veſica. dolor ē in pectine. ⁊ ſi ē in renibus dolor ē in ilijs ⁊ dorſo. ⁊ ſi in vijs vrine. dolor ē in media regione. Itē poſſumus cognoſcere per ea q̄ cū vrina exeūt. nā ſi vulnus ſit in veſica. tūc feret vrina ⁊ ſquāme exeūt. ⁊ ſi ſit in renibus exeūt fruſta carniū. ſicut dicitur in apho. ſequenti.

Circa hūc apho. dubitat̄ pmo de textu. nā ipſe dicit q ſi ſanguis emittit̄ ſigñat̄ vulnus veſice aut renū qđ nō v̇ꝫ. pōt .n. exire ſanguis ille a vena chili. Itē pōt venire ab epate vel a venis eius ꝓximis. ⁊ a toto corpore ⁊ pp motū creticum ⁊ alia multa poſſunt poni ꝯ̈ria ſm̄ q ponit Auic. 3° can̄. cap̄. de mictu ſanguinis. Itē pōt venire ſanies a venis qñ hō dim̄ ſit exercitiū. ſicut ponit Auic. ꝓ can̄. de vrina. Itē pōt emitti ita q veniat de pectore in empicis ſicē ponit Auicē. 3° can̄. cap̄. de empicis. ⁊ ſicut vult Gal. 5° de interiorib⁹. oībus .n. iſtis modis pōt ſanguis ⁊ ſanies venire ſine vulnere veſice aut renū. ergo falſa conſequentia.

¶ Ad hāc qōnē vel inſtantias vt melius dicā. Sic rñdeo q alı⁹ modus ē exeūdi ſanguinē ⁊ ſaniē ab alijs locis. ⁊ aliā h₃ formā qñ exit a renib⁹ vel veſica pp vlcus. nā qñ a renibus vł veſica. tūc accedit dolor loci vulnerati. ⁊ aliq̄ exeūtia q̄ demōſtrāt nām illius mēbri. ⁊ ſanguis ē magis ſeparatus a ſubſtātia vrine: ⁊ ſic dico tibi de ſanie. ⁊ hoc vł velle Gal. in fine comēti. ⁊ aliq̄d de hoc inuit Auic. 3° can̄. cap̄. de mictu ſanguinis. vñ ꝯtria iſtius apho. ꝟa eſt cum adiectione iſtarum cōdictionum. ⁊ per hoc ſoluet diligens intellectus omnes illas inſtantias.

¶ De ꝯᵗᵒ ſic dubitat̄. ⟦ ſequit̄ ſanguinis mictura. ⟧ Hic ponit auctor duas cōdictiones ad hoc vt mingat̄ ſolus ſanguis ſcꝫ q ſiāt vlcera in loco vbi ſit vena nō parua. ⁊ q ſint illa vlcera corroſiua. ſed non videnī eē neceſſarie ille cōdictiones. prima quidē nō videt̄ neceſſaria. q₃ ſanguis pōt exire de vlcere vbi nō ē vena magna. qm̄ poteſt exire de veſica ī qua nulla vena magna ē. vt dicitur infra in cōmento illius apho. ⟦ Quicūq₃ ſponte ſanguinem mingunt. ⟧ Itez videmus ſanguinē exire de carne vulnerata vbi non eſt aliqua vena magna. Item (qđ plus eſt) videmus ſanguinē exire ꝺ oſſe in quo nulla eſt vena. ſicut p₃ in pforatione cranei. manifeſte nāq₃ qñ trapanizat̄ a cirurgici egredit̄ ide ſanguis.

¶ Sꝫ nec videtur neceſſaria. 2ª condictio. ſi enim ſiat vulnus ſine corroſione in magna vena. ſanguis pro firmo manabit vt p₃ in ſimplici vulnere vene quādo flobothomatur.

¶ Ad hoc dōm q iſte due condictiones non fuerunt neceſſarie ad omnem exitum ſanguinis de vijs vrine ſed fuerūt neċe ad exitū ſanguis in quātitate magna ⁊ cū duratione.

¶ Ad primum aūt qđ opponebatur. dico q lꝫ in veſica non ſit vena ita magna ſicut in renibus. tamen eſt ibi vena tāte

quātitatis ⁊ tante magnitudinis ꝙ ſufficit ad effuſionē ſanguinis in tāta quātitate ꝙ ſolus ſanguis egrediatur. ⁊ per hoc patet ſolutio ad id qđ opponebatur de ſanguine qui egreditur de ſimplici carne vulnerata.

¶ Ad id aūt qđ opponebať de ſanguine egrediente ab oſſe cranei quādo perforať. Dico ꝙ nō egrediť. ſanguis de cra neo quādo perforať. q2 ſanguis non eſt extra venas niſi in corde ſicut dicit Ariſto. de aialibus. ſed egrediť inde quedam ſubſtantia rubea quā ego dico humiditatem 2am adhuc conſeruantem colorem ſanguinis.

¶ Ad id aūt qđ opponebať cōtra 2am cōdictionē per id qđ eſt ſanguinem exire de vena ſimpliciter vulnerata. Dico ꝙ de ſimplici vulnere vene bene poteſt interdū exire multus ſanguis. tamē adhuc multo plus egredereť de ſanguine ſi vulnus eſſet cum corroſione. nec eſt talis exitus ſanguinis multe durationis. cito. n. conſolidať vena inciſa in talibus mēbris niſi fiat corroſio. ⌈Aliqñ etiā vlcera ſunt in vijs vrine. vñ mingiť ſanies ⁊ ſanguis.⌋ Cōtra. nō enim videtur ꝙ ſanguis poſſit exire ō iſtis vijs vulneratis. qm̄ iſte vie ſunt pori vritides. pori autē vritides nō ſunt vene nec arterie. q2 ſanguinē nō hñt. ſic dr̄ ꝑ de nālibꝰ ꝟtutibꝰ ca. ⌊Et poroꝝ.⌋

¶ D. que ē cā quare exulceratis vijs vrine magis egrediať ſanguis ⁊ ſanies ꝙ̄ exulcerata veſica vel exulceratiſ renibꝰ?

¶ Ad primū dm̄ ē ꝙ per vias vrine nō itelligo ſolū poros vritides. ſ3 etiā mēbra adiacētia illis. puta lacertos ⁊ pelliculas iuxta quos incedūt illi pori. Illi eni3 lacerti ſunt mēbra q̄ plus hñt de ſanguie ꝙ̄ veſica. nec hñt venas magnas ex quibus egrediatur ſanguis per modu3 fluxus. ⁊ ſic potuit exire ſanies ⁊ ſanguis ab illis membris vlceratis. ⁊ ex his patet ſolutio ad queſtionem de cauſa.

¶ Non eni3 eſt idē dīc. ſanguinē minxerint ⁊ ſanguinē mingunt. Hic ſmo ſanguinē minxerit in ꝓterito dictus. ſigñat paruo tempore ⁊ paucis vicibus emiſiſſe ſanguinē ⁊ ſaniē. hic aūt ſermo. ſ. ſaniē ⁊ ſanguinē mingūt. ꝓſenter dictus ſignificat ſaniē ⁊ ſanguine3 emiſiſſe longo tempore ⁊ multis vicibus. hec enim eſt differentia inter hos duos ſermones. ſicut dicit Gal. ſupra in cōmento illius aphoriſmi. ⌊Si rigor inciderit.⌉ ⁊ ibi diximus cām huius diuerſitatis.

¶ Aphoriſmus. LXXVI.

¶ Quibus in vrina groſſa: quaſi carniū fruſta: vel ſicut pili ſunt: his de renibus exeunt.

Theo. **¶ Quibꝰ cū vrina craſſa, carūcule exigue, aut veluti capillamēta exeūt: ex renibꝰ tj5 excernitur.**

Leo. **¶ Quibꝰ in vrina craſſa exſite: carūcule pue: aut veluti capilli vna exeūt: his a renibꝰ excerniť.**

¶ Commentum Galeni.

¶ Fruſta carniu3 intelligimus de renū ſba cē: ſicut pili nō ex eoꝝ ſuba ſunt ſeu ēentia. In hꝫ eni3 res ſubam renu3 ipoſſe eſt diſſolui. qđ ſi qs dixerit: nām renū neſcit: neq3 de ſba veſice ſunt: ſicut quida3 arbitrati ſunt: qđ. n. inde diſſoluitur: ſquamis aſſimilatur: ſicut paulopoſt Hip. dicturus eſt. Eſt ergo taliter. ſicut ego multotiēs vidi: l3 multi medici experimentati raro ſe vidiſſe dicāt hꝫ vrinā. moderni ꝟo medici hanc paſſionem vocāt piloꝝ generationem: q2 qđ in hac vrina naſcitur quaſi pili. ⁊ maxime albi eſſe videntur. Ego autem experimento quēda3 vidi longiores ꝙ̄ credi poſſet minxiſſe pilos: quaſi medietate3 vnius brachij. Cauſa aūt fuit q2 anteq̄ hāc vrina3 haberet per totum annum fabas fractas ⁊ multas: caſeu3 quoq3 recentē comederat ⁊ ſiccū. Item vidi alium cauſa groſſe diete ſic vrinare. Hi. n. humores groſſi in renibus propter caliditatem incenſi ⁊ exiccati generant pilos huiuſmodi. Curatio nāq3 huius morbi teſtatur ratione eſſe ſic. qui. n. hoc paſſi ſunt: non niſi cu3 medicina ſubtiliāte diſſoluente ⁊ incidente curati ſunt: ⁊ cum dieta humectatiua. Si autem in renibus vel veſica adſint vulnera adeo magna: vt quaſi pili diſſoluantur de horum ſubſtātia: non hec iuuant: ſed potius nocent medicamina. Mirādum eſt Hip. taliter hāc paſſionem vocaſſe ⁊ eā determinaſſe: ⁊ non paucos vſq3 ad preſens tēpus ignoraſſe. Locum etiā determinauit cum de renibus dixit exire neq3 quicq̄3 ſicut in priorib' ſigñari dixerit: veluti ſi quis petrā minxerit ⁊ exire de renibus diceremus: non tamē partem ſubſtātie renū: ſed creari in renibus diceremus. Fruſta ꝟo carniū partes ſunt renū inde diſſolute cauſa vulnerum. pili non ſimiliter: ſed creantur intra renes ſicut ⁊ lapides. Hic autem apho. ſic male inuenitur in quibuſdā libris habentibus in vrina ſicut pilos carnis fruſta de renibus habere ſignificāt: nulla q3 differentia ſit inter pilos ⁊ carnis fruſta. cum tamē pili nō aſſimilentur carni. Ego autem in renibꝰ ineſſe hoc patientibus nunq̄3 vidi: ſed in febribus vidi q̄ſi fruſta carnis egredi in vrina: cuius inq̄3 vrīa orobo aſſimilabatur: que de groſſo ſanguine generatur ex calore renu3 ſeu epatis incenſione. Fruſta aūt carnis in vrina ſana nūq̄3 vidi. Poteſt ergo vrina groſſa intelligi vrina naturalis q̄ groſſa eſt quātum ad tenuē. groſſe. n. ⁊ tenues vrine (cum ſint cōtrarie) in vltimitate ſunt intelligende: abuſiue tamē mediā nominibus extremoꝝ aliquādo poſſibile eſt eſſe vocatā: ⁊ ꝓpore ſi comparemus aliquā vrina3 ad tenuē vocamus groſſam ⁊ cꝫ. Cum igitur taliter Hip. dicta conſiderentur huius erit apho. ſenſus. Habentibus in vrina ſua nō tenui fruſta carnis parua vel ſicut pilos de renibus exire ſignificat. ꝙ ſi vrina ſit tenuis: paſſiones erunt in venis qđ ſere tanget in apho. ſubſequenti.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. precedenti docuit ſignificare per ſaniē ⁊ ſanguinem apparentes in vrina. modo docet ſignificare per fruſta ⁊ pilos apparentia in vrina. ⁊ planum eſt qđ dicitur.

¶ Circa hunc apho. Gal. ſic ꝓcedit. nā primo exponit cām ⁊ modū generationis fruſtorū ⁊ piloꝝ. 2° exponit hoc ꝟbum. ⌈de renibus.⌉ ⁊ ponit diuerſitatem ſcripture cu3 determinatione cuiuſdā incidētis dubitationis. 3° exponit h̄ verbū. ⌊vrina groſſa.⌋ Et epilogat intellm̄ apho. durat ꝑ° vſq3. ⌊locū etiā determiauit.⌉ 2° vſq3. ⌈poteſt ergo vrina.⌋ 3a vſq3 ad finē: prima pars diuidiť in duas. nā primo oſtēdit qđ debemus intelligere ꝑ fruſta carniū vſq3. ⌊ſic pili.⌉ ibi oſtēdit qđ debeamus itelligere per hoc qđ dicit. ⌈ſicut pili.⌋ 2a diuiditur in. 2. nam primo oſtēdit iſtos pilos nō eē de ſubſtantia renū vel veſice: ſed de humoribus viſcoſis ⁊ groſſis vſq3 ad locum iliū. ⌈mirādum eſt.⌋ ibi reprehēdit quoſdā medicos de ignorātia iſtius paſſionis. 2a ꝟo pars principalis diuidiť in. 3. in quaru3 prima exponit hoc qđ dixit. ⌊de renibus.⌋ vſq3 ibi. ⌈hic aūt aphoriſmus.⌋ ibi ponit quādā malā ſcripturā ⁊ eā reprobat vſq3. ⌈Ego autem in renibus.⌋ Ibi decidit incidētem dubitatione3. ſunt igiť in preſenti comēto particule. 7. De quarum prima dicit ꝙ fruſta carnium ſunt de ſubſtantiis renum.

¶ De 2a dicit ꝙ pili nō ſunt de ſubſtātia renū neq3 de ſubſtātia veſice imo ſunt de humoribus groſſis ⁊ viſcoſis deſiccatis a calore forti in renibus. Qꝫ aūt pili non ſint de ſubſtātia renū nec veſice mōſtratur duabus rationibus. quarū ꝓma eſt q2 ſubſtātia renū nō eſt partibilis in ſubſtātia3 piloſam ſed in ſubſtātiā carnoſam. ſimiliter nec ſubſtātia veſice eſt partibilis in pilos. ſed in ſquāmas. Alia ratio eſt que ſumitur ab experiētia: nā vidi quoſdā habētes in vrina pilos valde longos ꝓpter comeſtionem caſei ⁊ fabarū ⁊ rerum groſſarum. ⁊ fuit curata illa paſſio cum medicina ſubtiliatiua ⁊ inciſiua. ⁊ cū extenuatiua. Si ergo tales pili de ſubſtantia renum aut veſice venirent. tunc medicina inciſiua ⁊ extenuatiua potius noceret ꝙ̄ prodeſſet.

¶ De 3° dicit ꝙ mirandum eſt quomodo medici moderni ignorauerunt hāc paſſionem vſq3 ad preſens tempus.

¶ De 4a dicit ꝙ qñ dixit exire de renibꝰ op3 cōiter accipi. ſ.

ad exire locatum de loco. ſicut exit lapis de renibus. ⁊ ad exire partem de toto. nā in quātū dicit pilos exire de renibus oſtēdit exire locatū de loco. ⁊ in quātū dicit fruſta exire de renibus ſignificat partem exire de toto. nam illi pili generātur in renibus. ⁊ manent in eis ſicut locati in loco. illa vero fruſta ſunt partes renum.

¶ De 5ª parte dicit ꝙ qdā male ſcripſerūt iſtū apho. hoc mō. ſ hūtibus in vrina pilos fruſta carniū de renibus exire ſignificat.] q2 ſm hāc ſcripturā oſtēdit idē eſſe pilus ⁊ fruſtū carnis. qd̄ nō ē poſſe p ea que dicta ſunt in pⁱᵒ notabili.

¶ De 6ª dicit. q2 dixerat in particula pce' ꝙ pili nō aſſimilabant carni eo ꝙ caro erat de ſubſtātia renū. ſed pili ſunt ex humore groſſo condēſato in renibus: poſſet aliqs querere an iſta groſſa carniū poſſent aliquo mō aſſimilari pilis in ſua generatione. ita ꝙ haberent eādem cauſam generationis. ſ. vt fierent de humoribus groſſis induratis p calorē.

¶ Ad qd̄ rñdet Gal'. dicēs ꝙ ipſe nūq̄3 vidit talia fruſta carnium apparere in paſſionibus renū niſi aliqs hīet febrem. Cū febre aūt bñ poſſunt egredi aliqua corpora groſſa ſilia fruſtis carniū. ⁊ ē tūc eorū generatio de humore groſſo incenſo p calorē epatis vel per calorē renū coagulato. ⁊ tunc in iſto caſu generatio iſtorū fruſtorū carni ſimiliū ē ſimilis cū generatione pilorū: qm̄ ambo generantur ex mā groſſa coagulata p calorē fortem. ⁊ tūc vrina nō ē ſana. i. nālis in ſubſtātia ſua. ſ3 ē tenuis. i. indigeſta pp febrē continuam.

¶ De 7ª dicit ꝙ hic p vrinā groſſam poſſumus intelligere vrinā nālem que dicit groſſa comparata ad tenuē ⁊ tenuis cōparata ad groſſam. l3. n. nobis abuſiue appellare media noibus extremorū. Eſt ergo talis intellectus Hippocratis in hoc apho. ſi in vrina alicuius groſſa. i. nō tenui. i. mediocri fruſta carnis vel ſicut pili appareāt ſignāt illas ſubſtas de renibus exire. Si vero fuerit ſm veritatem tenuis. tūc ille ſubſtātie ſunt ꝓpter paſſiones venarū. i. ꝓpter febrē qm̄ in febre cōtinua op3 ſubſtātiā vrine eſſe digeſtam. quādo vrina apparet cum talibus pilis vel talibus fruſtis.

Circa hūc apho. querit de tex. ⁊ de ꝯ^{io}. De tex. quide3 querunt duo. quorū pmū ē de partitione aph. in ſuas partes integrātes ipſum. 2^m ē de veritate ipſius apho. De pmo ergo dico ꝙ in hoc apho. ponūtur due partes expreſſe. ⁊ 3ª implicita. expſſe qdē ptes ſunt. ſ. ipſum ſignum qd̄ tāgitur per hoc qd̄ dicit. ſ Quibus i vrina groſſa quaſi carniū fruſta vel ſicut pili.] ⁊ ipſum ſup qd̄ ſignāt qd̄ tangit p hoc qd̄ dicit. ſ De renibus exire.] pars aūt 3ª q̄ implicatur ē ipſius ſignatū. ⁊ ē ipſa egritudo q̄ eſt in renibus. nō enī3 poterāt talia corpora de renibus exire ſine renū egritudine. ſignū aūt iterū ē 2^{x}. ſ. ꝯtinēs ⁊ ꝯtētū. ꝯtinēs quide3. vt vrina groſſa. ꝯtētū vero. ſicut pili ⁊ fruſta. Et vnūquodq3 iſtorū alterū coartat. nā vrina groſſa coartat pilos ⁊ fruſta ad ſignādū ſup paſſionē renū ſine febre: ⁊ fruſta coartant vrinā groſſam ad ſignandam egritudinē renū. vrina nāq3 groſſa. i. equalis p ſe dicta nō ſignāt egritudinem renū.

¶ Viſa ptitione apho. videamus expōnē vocabulorū. ſ In vrina groſſa]. i. nō tenui. ſiue ſit equalis ſiue ſit groſſa ſm veritatē. nā qn̄ in ipſa ſunt fruſta carniū. tūc d3 eē equalis in ſubſtātia. ⁊ qn̄ in ipſa ſunt pili. tūc pōt eē ⁊ equalis in ſubſtātia. ⁊ pōt eē groſſa. nā poſſunt eſſe humores groſſi in venis ⁊ venire ad renes. ⁊ ibidē cōdēſari. ⁊ tūc vrina pōt eſſe groſſe ſubſtātie. Q, aūt mā iſtorū pilorū poſſit. hī3 3° can. cap. de mictu ſanguinis. Dicit. n. expſſe ſermonem hunc.

¶ Nā fortaſſe eſt cā pili debilitas digeſtionis renū. ⁊ fortaſſe eſt cā debilitas digeſtionis venarū. Et pōt eē ꝙ iſti humores groſſi nō ſunt in venis: ſ3 pp ciboꝝ groſſitiem ab epate ſepant̄ qdā ptes groſſe ⁊ cū veniūt ad renes p calorē eoru3 cōdēſant̄ in ſubā3 piloſa3 ſic p3 p illū q minxit pilū ad lōgitudinē medij brachij pp dietā q2 comederat caſeū ⁊ lac.] ⁊ hāc expōnē mōſtrauit Gal'. qn̄ dixit. ſ hñtib⁹ in vrina groſſa ⁊ nō tenui quaſi carniū fruſta.] Hec dictio. ſ quaſi.] notat remiſſionē eius qd̄ dixit. ſ carniū.] nā caro renu3 nō dē vere caro. nō. n. ē vera caro niſi caro lacertoꝝ ſic Gal'. dicit 3° de alimētis cap. de carne aialiū pedeſtriū. Itē notat remiſſionē eius qd̄ dixit. ſ fruſta.] qm̄ pp ſui puitate3 nō dr̄ vere fruſta. ¶ Sicut p ili.] poſuit hāc dictione3. ſic. q2 talis ſubā nō ē vere pilus. ¶ De renib⁹ exeūt]. i. talia exeūtia ſignāt egritudinē eē in renib⁹. ¶ Sed q̄rit̄ que egritudo ſit illa.

¶ Ad qd̄ dōm ꝙ quātū ad hoc ſignū. ſ. fruſta ē ſol'o ꝯtinuitatis fcā in renib⁹. fruſta. n. nō exeūt alr̄ de mēbro niſi ſoluat̄ ꝯtinuū ei⁹. ⁊ quātū ad h̄ ſignū. ſ. pili ſp̄ eē egritudo mala cōplōo fr̄ª debilitās digōnē in renib⁹ vl' in venis. ſic p3 p Auic. 3° can. cap. ē mictu ſanguis. vl' mala cōpō. vl' vtraq3. nā his egritudib⁹ hūoꝛ groſſus ꝯtēt⁹ i renib⁹ ꝯdēſat̄ in pilū. ⁊ aliqñ i lapidē. ¶ Itē dubitat̄ ē iſta ſol'one ꝯtinuitatis a q̄ cā ꝓcedat. ⁊ planū ē ꝙ ſit a lapide rūpēte ptes renū vel ab aliq hūoꝛe vlcerāte. ⁊ vr̄ eē ꝙ ꝓcedat a caliditate ſepante ptes renū. ſic dr̄ p can. ſen 2ª ca. d̄ hipoſtaſi. §. ſ Et h̄ hina.] Dic. n. ibi ꝙ talia fruſta poſſent eē ptes epatij aduſte vl' ptes renū. ¶ Ad qd̄ dōm ē ꝙ fruſta carniū ſ3 ꝙ ſūt i vrina eq̄ll. nūq̄3 ſiūt p aduſtionē ipoꝝ renū vl' epati. tūc. n. eēt egritudo in venis ⁊ eēt vria tenuis. ſic Gal'. dic. ¶ De 2° ſic ꝓcedo. vr̄. n. ꝙ nō ſequat̄ ad talē vrinā egritudo renū. pōt. n. ſol'o ꝯtinuitatis fieri i epate ⁊ erūt tūc fruſta carniū i vrīa ſine paſſiōe renū. ¶ P. vult Gal'. i p̄ d̄ criſi ꝙ trinoides in vrina pñt eſſe ⁊ pp humores incēſos ⁊ pp diſſolutionē mēbroꝝ. q̄re pōt talis vrina in qua fruſta carniū appareāt apparere in febre ꝯſumptiua. nō ḡ necē de renib⁹ veniunt talia fruſta.

¶ Ad p̄^m dōm ꝙ groſſa q̄ diuidunt̄ ab epate nō hñt tātā ſimilitudinē cū vera carne quātā groſſa q̄ decidunt̄ a renib⁹. ſic dic̄ Auic. p̄ can. ſen 2ª cap. d̄ hipoſtaſi. §. L ⁊ hic hina.]

¶ Ad 2^m dico ꝙ illi trinoides q̄ diſſoluūtur a mēbris in febre nō pñt eſſe tāte quātitatis ſicut illa fruſta que hic Hip. intēdit: q2 nō poteſt eē tāta caliditas in corpore vt ab aliqs mēbris fruſta tanta diſſoluat.

¶ Vel dic ꝙ tales trinoides que diſſoluūtur a membris de quibus loquitur Gal'. in cōmēto prono. ſiūt propter febrē. ⁊ tunc vrina nō eſt equalis ſubſtātie: ſed tenuis.

¶ De ꝯ^{io} ſic. L Q. ḋ. n. Inde diſſoluit̄ ſquāmis aſſimilatur.] hic Gal'. innuit ꝙ ea q̄ diſſoluunt̄ a veſica aſſimilant̄ ſquāmis. ⁊ ea q̄ diſſoluunt̄ a renibus aſſimilant̄ fruſtis carniū ſed videt̄ ꝙ ea que diſſoluunt̄ a renibus poſſint aſſimilari ſquāmis qm̄ in renibus ē vena q̄dā in qua ſit ḋcolatio ⁊ ſequeſtratio ſanguinis ab vrina. cū ergo ſiat vlcus in illa cōcauitate venoſa exibūt reſolutōes pelliculoſe ⁊ ſquāmoſe.

¶ Ad qd̄ dōm ꝙ bñ cōcedo ſi vlcus nō ꝓcedat vltra ſubſtātiā vene ꝙ tūc reſolutiones ille erūt ſquamoſe. ſ3 qn̄ ꝓcedit vltra illas pelliculas. tunc egrediunt̄ fruſta. ⁊ hoc ꝯtingit frequētius. ¶ Ego aūt nūq̄3 vidi.] q2 poterat vrina cū fruſtis quaſi carnoſis venire pp febrē. imō hoc oſtēdit dicens ꝙ talia fruſta carnoſa q̄ in febre apparēt. nō ſunt de carne ſed de ſanguine aduſto qui aſſimilat̄ carni. ⁊ ita tūc generatio piloꝝ ⁊ ſubſtātie carnoſe ē ſimilis q2 vtraq3 ſubſtātia generatur de humoribus cōdēſatis per calorē. ⁊ nō ē altera illarū pars mēbri: tñ illud nō fuit propter paſſionē renū ſed ꝓpter febrē. credo tñ hic eſſe corruptā lr̄a3 monachalē.

¶ Aphoriſmus. LXXVII.

¶ **Quibus in vrina pingui exiſte, furfura minguntur: his veſica ſcabit.**

¶ **Quibus cum vrina craſſa, furfurea quedam exeunt: his veſica ſcabie affecta eſt.** Thea.

¶ **Quibus in vrina craſſa, furfurea quedam, ſimul exeunt: his veſica ſcabie laborat.** Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Vrina tenuis nō ex qualitatibus eſt venarum bonis: non tenuis vero ſ3 mediocris: quam Hip. pinguē dixit. quicquid

uitem cum vrina exeat in renibus vel veſica eſſe paſſionez ſignificat. Cū enim vrina de venis exeat: ⁊ in renibus ſit co latã: poſtq̃ȝ etiā in veſica coadunatã: quicq̃d extra nām cuȝ vrina exeat in venis: renibus: vel veſica: morbum eſſe ſignificat: ſicut Hip. dixit. Quibus in vrina pingui exiſtēte mingunturfurfura: cuȝ hic nō ſint de vena ↄſtat eſſe de veſica: q̄ nō eſſe de renibus dictum eſt ſuperius. de vena v̄o non eſſe tēperamētum monſtrat vrine: tamē aliq̄ñ exit de vena. ſicut de veſica ex ſanguinis incēſione que fit ex caloris viti mitate: qui ſanguis ſi groſſus ſit plus feſtinat incēdi. maxime ſi ſit ſicut fex vini quā fecem nigruȝ humorē medici vocant: ⁊ ſicut in ſcabie excoriat̃ cutis ſuperficies corio tyrie aſſimilata itidem ⁊ iteriora mēbra interius paſſa. Si ergo vena vel veſica ſcabiat neceſſe eſt vt cuȝ vrina exeat cortex ſicut furfura: poteſt aūt per vrinam itelligi vnde cortex venit. Si enim vrina eſt tenuis paſſio eſt in venis. ſi v̄o nō tenuis in veſica erit.

Expoſitio Thaddei.

Cum poſuit Hip. quid ſignificēt fruſta ⁊ pili in vrina: poſuit modo qd ſignificēt furfura: ⁊ planum eſt quod dicitur.

Cōmentator circa hūc aphoriſmū ſic ꝓcedit. nam p̄mo exponit qd itelligat per vrinam pinguē: vſq̃ȝ ad locum illum ⌈ quicq̃d aūt cum vrina. ⌋ 2° verificat ↄñtiam ſignificati ad ſignum vſq̃ȝ ad locum illū ⌈ tñ aliq̄ñ exit. ⌋ 3° rñdet cuidaȝ tacite queſtioni vſq̃ȝ ad locum illū ⌈ poteſt aūt per vrinam intelligi. ⌋ 4° ⁊ vltimo ad emergentem queſtionem rñdet.

Dicit ergo ſic de p̄mo: q hic per vrinaȝ pinguem itelligit mediocrē: quoniam in tali egritudine: vene ſunt ſane ſine aliqua febre: quando enim vrina eſt tenuis: tunc vene ſunt male qualitatis: ⁊ hoc de p̄mo. De 2° dicit: q vrina temperata cū tali reſolutione medio ſignificat egritudinē veſice: q̄m non pōt ſignificare egritudinē renum: ꝓpter furfureas reſolōnes que nō poſſunt a renibus decidi. a renibus enim decidunt̃ fruſta: ⁊ nō cortices furfurei: neq̃ȝ pōt ſignificare egritudinē venaꝝ. ſ. febrem: q tunc eſſet vrina ſubtilis ſubſtātie. Relinquitur igit̃ q talis vrina ſignificet paſſionem veſice cum ipſa nō poſſit ſignificare egritudines aliorum mēbroꝝ. De 3° dicit: q poſſet aliq̄s dubitare vtruȝ furfura poſſint venire de vena ſicut de veſica: ⁊ quō: ⁊ ipſe ad hoc rñdet dicēs: q furfura poſſunt venire de vena ſicut de veſica: ſed de vena veniunt dupl̄r. vno qdem modo ex incenſione ſanguinis melācholici. alio v̄o modo ꝓpter excoriationem factā in ſupficie interiori venaꝝ: ſed de veſica venit ſolūmodo ꝓpter excoriationes. De 4° dicit emergit autē ex p̄dicta ſolutione dub° talis: cum enim furfura veniant de vena: ⁊ de veſica. querit̃ qō ſit ſignum diſtinctiuū inter ea. Ad qō ipſe reſpōdet dicēs: q ſi talia furfura veniant de venis: tūc vrina in qua apparent debet eē tenuis. Si v̄o veniant de veſica ſcabioſa: tunc vrina debet eſſe tēperata in ſubſtantia.

Circa hūc apho. dubitat̃ de tex. ⁊ de cōmēto. De p̄mo qdem ſic ⌈ furfura ⌋ furfuree reſolōnes accipiuntur hic large ad reſolutionē ſquamoſam: ⁊ ad furfureā ꝓprie dictā. qō pȝ per illum apho. ⌈ Si ſanguinē ⁊ pus mingant ⁊ ſquāmas ⁊c. ⌋ ⌈ his veſica ſcabit. ⌋ Cōtra iſtam ↄſequētiam opponit̃. nō enim videt̃ q ad furfureas reſolutiones cum tali vrina ſequat̃ ſcabies veſice: poſſunt enim ſolutiones furfuree venire a veſica non habēte ſcabiē: puta ſi in veſica ſit cā excorians: puta lapis: ⁊ aut ſi in veſica ſit humor groſſus melicus: qui incēdat̃ ex quo fiunt furfura. nā qua rōne de illo ſanguine incenſo in venis fiunt reſolōnes furfuree. ſicut Gal. ponit in cōmento in illo. §. ⌊ Aliq̄ñ tñ ⌋ eadē rōne pōt incēdi humor melicus in veſica: ⁊ fieri ex eo furfura. Itē qua rōne furfurea reſolutio pōt venire de venis ex calliditate liquefaciente ⁊ diſſoluēte eas: ſicut dicit̃ p̄ cañ. fen 2° cap̄ de hypoſtaſi. §. ⌈ furfure v̄o. ⌋ ⁊ p̄ de criſi cap̄ de vrina. §. ⌈ petala autē ⌋ eadem rōne dȝ poſſe venire furfurea reſolutio ex caliate inflāmante ⁊ reſoluēte veſicam. ergo cū iſtis trib⁹ modis veſica nō ſcabiat: nō ſequit̃ ſi vrina pinguis hēat furfureas reſolutiones: q veſica ſcabiat. Ad qō dōm: q ↄñtia iſtius ſignificati. ſ. ſcabire ad tale ſignum nec̄cia eſt: nec obſtat qō opponit̃ de furfurea reſolutione que pōt venire ꝓpter lapidē excoriātem veſicaȝ: q̄m hic nō accipitur ſcabire: ſicut diximus in cute exteriori quādo habet puſtulas minutas: ſed accipitur ſcabire pro qualibet remotione partiū eius cū excoriatione facta i partes ſubtiles: ſicut Gal. mōſtrat in ↄ° q̄ñ dicit: q veſica ſcabioſa aſſimilat̃ corio tyrie: nec ēt obſtat qō opponebat̃ de humore multo incēſo in veſica: q̄m talis humor nō pōt incēdi in veſica ſine febre: ſicut pōt incēdi in venis: q non eſt veſica mēbrum tāte caliditatis q̄ñ corp⁹ eſt ſine febre: q poſſit in ea humor incēdi ad tales reſolutiones faciendas: ⁊ ēt talis humor melicus ad eam raro deſcendit. Sed forte huic ſolutioni obuiabitur q̄m veſica ſine aliqua febre poteſt habere tantum calorem q ↄdenſat hum. in lapidem: quare bñ poteſt incēdi in ea humor melācholicus: ⁊ ex ea fieri furfurea reſolutio. Cui obuiationi dicēdum eſt: q maior caliditas eſt illa que de humore melancholico facit furfureas reſolutiones: q̄ȝ ſit illa que facit lapideȝ. Cuius ꝓbatio eſt: q humor melācholicus aduſtus incinerat̃: ſed lapis remanet ↄtinuus ⁊ aggregatus: vtrum aūt talis humor aduſtus faciat furfureas reſolutiones ꝓprie. dicam in queſtionibus de cōmento: ⁊ per ſolutionē huius inſtantie patet ſolutio ad tertiam inſtātiam que fiebat. ex eo q poterat veſica incendi ⁊ liquefieri: ita q ex ea fiebat reſolutio in partes furfureas.

De cōmento ſic ⌈ vrina tenuis nō ex qualitatibus eſt venarum bonis. ⌋ Sed ↄtra. videt̃ enim aliquando eſſe tenuis vrina ꝓpter malā cōpoſitionem. ſ. ꝓpter oppilationē: ſicut dī p̄ cañ. fen 2° cap̄ de ſubſtantia vrine. C. p. tenuis vrina aliq̄ñ poteſt eſſe laudabile ſignum: ſicut dī in illo aphori. ⌊ Quibus vrine groſſe globoſe. ⌋ ⁊ Auic. p̄ cañ. fen 2° cauſa de ſubſtātia vrine. §. ⌈ Cum vrina groſſa mingit̃ deinde procedēdo ⁊c. ⌋ C. p. Gal. per malas qualitates venaꝝ videtur hic itelligere febres ↄtinuas: ⁊ nō quaſlibet ſed peſſimas: ſed vrina tenuis pōt eſſe in diabete: ⁊ in multis alijs caſibus ſine aliqua febre. Ad p̄mum dic: q per malas qualitates venaꝝ debemus itelligere oēm malam diſpoſitionē venaꝝ: ſiue ſit mala complexio: ſiue mala cōpoſitio. Ad 2m dicēdum eſt: q ſupra accepit Hip. tenuem vrinaȝ pro equali: ſicut ibi iſinuat Gal. Aut dic q vrina tenuis ⁊ multa poteſt iterdum venire ꝓpter motum creticum: puta quādo preceſſit groſſa ⁊ pauca: tūc enim ſignificat apertionem oppilationū: ⁊ expulſionem materie. Ad 3m dico q hic per malas qualitates venaꝝ intelligit author febres ↄtinuas peſſimas: nec obſtat quod opponis de vrina ſubtili in diabete. Gal. enim hic nō loquitur dē omni tenui vrina: ſed de illa in qua ſunt reſolutiones furfuree: tenuis autem vrina cū furfurea reſolōne peſſimam febrē oſtēdit: q demōſtrat interiora venaꝝ reſolui: ſicut dī p̄ de criſi cap̄ de vrina. §. ⌈ petala aūt. ⌋ C. Tamen aliq̄ñ exit de vena: ſicut de veſica ex ſanguinis incēſione. ⌋ Sed contra. ſanguis enim q̄ñ incēditur nō ↄuertitur in furfureas reſolutiones: ſed ↄuertit̃ in trinoides: ſicut dicit̃ in cōmēto ſcdi ꝓno. de mala hypoſtaſi. Ad qō dōm eſt: q de ſanguine incenſo nō dicitur fieri ꝓprie hypoſtaſis furfurea: ſed trinoidalis: ſicut Gal. oſtēdit in p̄ de criſi caplō de vrina: vnde improprie appellauit hic Gal. talem reſolutionē furfuream ipſe nāq̃ȝ tam in p̄mo de criſi: q̄ȝ in cōmento ſcdi ꝓno. nō poſuit reſolutionē fieri furfuream ex humore incēſo: ſed ſoluȝ ex excoriatiōe mēbroꝝ. Si ergo vena vel veſica ſcabiat. ⌋ hic querit̃ vtrum vrina cum hō furfureis poſſit venire de venis ſine febre. Item queritur vtruȝ poſſint furfura venire de venis ſine febre. Item queritur vtrum furfura

po ſſint venire de venis cum ſubſtãtia non tenui.ſ.pingui.

Utrũ vrina poſſit venire de vẽis ſine febre cum furfureis reſolutionibus.

¶ De p̃mo ſic agiť.videť enim q̃ poſſit eſſe talis reſolutio ſine febre.nam qua rõne poteſt ſcabire veſica ex malis humoribus ⁊ acutis eadẽ põt vena. ¶ Ad ↄ̃riũ ſic opponitur.vult enim Gal.q̃ qñ furfur ꝓcedit a venis:tũc vrina eſt tenuis:ſed ꝓpter furfurẽ nõ oporteret vrinam eſſe tenuẽ: quare nõ poteſt ſine febre venire. ¶ Ad hanc q̃õnem dico: q̃ forte poſſibile eſt venas ſcabire ſine febre:tñ rariſſime illud ↄtingit ꝓpter tenuitatem ſubſtãtie eaꝝ. vnde vtpl'm ſi fiat talis reſolutio a febre ꝓcedit.ſicut p̃z ex verbis Gal.in cõmẽto ꝓnoſ.⁊ in p̃ de criſi. ¶ Aut dic aliter ⁊ melius: q̃ vena nõ poteſt ſcabire ſine febre:nec obſtat q̃d opponitur de veſica:q̃ñ vena nõ poteſt excoriari:niſi a febre liquefaciente. Furfura enim ſunt q̃dã cortices venaꝝ:ſicut dicitur p̃ de criſi cap̃ de vrina:ſed veſica põt excoriari a multis cauſis:ſicut a lapide:⁊ ab humorib' acutis:⁊ ẽt dato q̃ in veſica fieret ſcabies puſtuloſa:tũc tales puſtule eſſent putride:⁊ facerent febrem continuam:ſicut patet in varioliſ.

Utꝝ furfura poſſint venire de venis ſine febre.

¶ De 2° ſic agiť.videť enim q̃ vrina poſſit eſſe cũ furfure de venis ⁊ erit ſpiſſa.nam ponať q̃ corpus liqueſiat ꝓpter calorem febrile:tũc poſſibile eſt vrinã eſſe pinguẽ ⁊ groſſã: ſicut ponit Aui.cap̃ de ſubſtãtia vrine li° p̃. ¶ Ad ↄ̃riũ videť eſſe tex. Cõmẽtatoris.nam ponit q̃ ſignũ diſiunctiuum iter furfura venaꝝ:⁊ furfura veſice ſit ſubſtãtia vrine.nam qñ venit de venis:tũc eſt ſubtilis ſba:⁊ qñ de veſica tũc eſt moderata. ¶ Ad hoc dico:q̃ cũ furfure de venis nunq̃ põt eſſe in vrina groſſities:de qua hic loq̃tur Hip.ſ.tẽperamẽtum:ſed groſſities que ſig̃t idigeſtionẽ bñ credo q̃ poſſet eẽ:tñ vtpl'm eſt talis reſolutio cũ tenuitate vrine: ⁊ raro cũ illa ſpiſſitudine:⁊ nunq̃ cũ moderata ſba. naz vt pl'm ſig̃t ſubtilis ſba idigeſtionẽ.groſſa ṽo nõ tãtam remotionẽ a digẽſtione demõſtrat.ſicut dicit Gal. in ↄ'° illi° apho. [Quibus in 7° indicať]⁊ Auic.li° p̃ cap̃ de ſba vrine.

¶ Aphoriſmus. LXXVIII.

¶ Quicunq; ſanguinem ſponte mingunt: his de renibus vene rupturam ſignificat.

Theo. ¶ Quicunq; ſponte ſanguinem mingũt:ijs venulam ruptã eſſe in renibus ſignificatur.

Leo. ¶ Quicunq; ſponte ſanguinem mingunt:his a renibus venulam ruptam ſignificatur.

¶ Commentum Galeni.

¶ Q̃d ſpõte.i.ſine cauſa dixit:vel ſine manifeſta cauſa exteriori:vel ſubita ſine p̃cedẽtibus accidẽtibus põt intelligi: ſicut videmus vulnera in veſica cõcreari. impoſſe eſt enim ibi venã crepari ꝓpter multitudinẽ ſãguinis:ſicut ſolet in renibus eadẽ cauſa fieri.neq; enim ſanguis in veſice colať venis:ſicut in renibus perpẽditur colari:neq; ad eam ſanguis effluit:niſi quãtum ad eam nutriẽdam ſufficit. Itẽ vene veſice nõ ſunt diſcooperte: ſicut ſunt ille ambe que ad renes deueniũt:que ſepe crepanť ſiue pforanť ex humorum groſſitudinibus:ſiue eoꝝ multitudinibus. Uene aũt cum crepanť ſanguis exit purus:ſanus:⁊ ſubitus:cum aũt tñ perforanť:nõ inde ſanguis emitteť:ſed ſicut ſudor ⁊ paulatim ſtillans egrediť:⁊ vrina quaſi ſanguini eſt mixta. Aliquãdo tamẽ ſanguis de veſice venis exit corroſis:ſed antecedũt ſigna q̃ veſica ſit vulnerata.ſ.dolor ⁊ ſanies in locis ſuis:⁊ aliq̃ñ fruſta de veſice ſubſtãtia. Bonum ergo eſt per ſponte itelligi ſubito:ſed non ſine cauſa manifeſta. Aliq̃ñ enim de renibus ſine exteriori cã multus ſanguis egrediť cum vene in eis crepanť:vel cum ſanguis in eis augmentatur:vel ex nimio ſaltu:caſu quoq; vel percuſſionibus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In aphoriſmo p̃cedenti docuit Hip.ſignificare ſuper paſſionem veſice ſolũ.docet modo ſignificare ſup paſſionẽ renum ſolũ.⁊ diciť q̃ quicũq; mingunt ſanguinẽ ſponte:ille exit de renibus ꝓpter venã ruptã. ¶ Gal.circa hũc aphoriſmum ſic ꝓcedit.nam p̃mo ponit quot modis poteſt exponi hoc ṽbum[ſponte.]2° oſtẽdit q̃ talis ſanguis nõ poteſt ſignificare ſup veſice paſſionẽ:⁊ hoc eſt verificare ↄſequẽtiam ſignificati ad ſignũ.3° ipſe duas dubitationes remouet. 4° ↄcludit q̃ũo debeat intelligi hoc verbũ[ſpõte.] Durat p̃ma vſq;:ſicut videm' vulnera in veſica.2ª vſq;[vene aũt cum crepanť.] 3ª vſq;[bonum eſt ergo per ſpõte.] 4ª vſq; ad finẽ. ¶ Dicit ergo in p̃ma parte:q̃ mingere ſanguinem ſpõte:põt dupl'r itelligi.vno q̃dem modo ſine cauſa manifeſta.2° ṽo modo ſubito ſine precedẽtibus ſignis. ¶ De 2° dicit:q̃ iſte ſanguis ſubito veniẽs neceſſario ꝓcedit a renibus:⁊ nõ poteſt a veſica ꝓcedere duplici cauſa ſ̃ agẽte.quaꝝ p̃ma eſt:q: ad renes deſcẽdit multus ſanguis cuz ibi coleť ſanguis:⁊ ſepareť ab aquoſa ſuꝑfluitate:ad veſicam autez nõ deſcẽdit niſi paucus ſanguis:q: nõ niſi quãtus ſufficit pro ſui nutrimẽto.2ª cauſa eſt:q: vene renũ ſunt diſcooperte ⁊ magne:ſed vene veſice ſunt ſepulte ⁊ parue. ¶ De 3ª dicit ſic.poſſet enim dubitare q̃s vtꝝ eſſet differẽtia inter ſanguinẽ veniẽtẽ de ruptura vene: ⁊ ſanguinem veniẽtẽ de pforatione ⁊ rarefactione:⁊ ipſe dicit q̃ differẽtia eſt talis.nam ſanguis veniẽs de ruptura eſt multus ⁊ ſubitus:⁊ purus:ſed veniẽs de vena rarefacta vel apta venit paulatim quaſi eſſet ſudor:⁊ ꝓpterea miſceť cũ ea. Itẽ poſſet q̃s dubitare an de veſica poſſet exire ſanguis p modum iſtũ.ſ.multus:⁊ ipſe dicit q̃ bñ poteſt:tñ añcedunt ſigna demõſtrãtia illum.ſ.dolor in pectine:aut locis adiacẽtibus:⁊ ſanies:⁊ ſquãme:aut partes veſice velut fruſta. ¶ In vltima ṽo p̃te dicit:q̃ bonum eſt q̃ nos itelligamus per ſpõte ſanguinẽ mingere:q̃ ſubito ⁊ multus mingať:⁊ nõ debemus itelligere:ſpõte.i.ſine cã manifeſta:q: nos videmus aliq̃ñ ſanguinẽ exire ꝓpter cãm immanifeſtam:ſicut qñ multus ſanguis:aut acutus ſit in corpe:aut vterq;:⁊ aliq̃ñ exit ſanguis ꝓpter manifeſtã cãm.ſ.ꝓpter caſum:⁊ ꝓpter pcuſſionẽ:vnde vtroq; mõ accidit talis mictura ſãguinis:⁊ ꝓpter hoc nõ eſt bona expoſitio:ſpõte.i.ſine cã manifeſta. Et hic nota q̃ hec dictio:ſpõte:accipiť ab Hip.3r.nã aliq̃ñ tãtum valet ſpõte:q̃ꝫtũ nal'r.i.ſine medici adiutorio: vt in illo apho.[In ꝑturbationibus vẽtris]⁊ aliq̃ñ valet quãtum ſine cã manifeſta:vt in illo apho.[laborea ſpõtanei.]3° mõ accipiť pro ſubito.vt in hoc apho.ſic vult Gal.

Spõte tri plicatur.

Circa hunc apho.queriť de tex.⁊ de cõmento. De p̃mo ſicſ rupturã vene de renibus]talis ↄ̃ñtia nõ videtur nec̃ria.naz põt venire ſanguis ſpõte.i.ſubito de mẽbris que ſunt ſupra renes.ſ.de epate ⁊ de toto corpe ꝓpter plenitudinẽ venaꝝ:⁊ ꝓpter eaꝝ ſciſſurã:⁊ ꝓpter eaꝝ apertionem:⁊ ꝓpter eaꝝ corroſionẽ:⁊ ꝓpter amputationẽ mẽbri:⁊ aliquãdo ꝓpter creticã expulſionẽ:ſicut 3° cañ.diciť cap̃ de mictu ſanguinis. ¶ Ad q̃d dõm eſt:q̃ bñ põt a mẽbris que ſunt.ſ̃.mẽbra vrine venire ſanguis tñ nõ venit ſpõte.i.ſine precedẽtibus ſignis:ſed p̃cedũt eum ſigna que ſignificãt cãm vnde ꝓcedit:vel ipſa cauſa eſt ibi ſignũ. Ṽbi gratia.ſi ſanguis d3 venire a toto corpore:vel ab epate p̃cedunt ſigna que demõſtrant plenitudinez ſanguinis in toto corpore vel in epate:⁊ ſi debet venire euacuatio ꝓpter amputationem alicuius mẽbri:vel ꝓpter retẽtionem alicuius euacuationis ſolite ipſa mẽbri amputatio:⁊ ſolite euacuationis retentio precedunt:⁊ ſunt cauſa ⁊ ſigna ſimul. ¶ D.nõ videť q̃ talis mictus ſanguinis ſignificet rupturaz vene in renibus. nã aut iſta vena renum rumpitur anteq̃ ingrediať renes:aut poſtq̃ ingrediť renes:ſed ſi rumpitur anteq̃ ingrediať renes:tunc ſanguis ille effunditur in ſpatium ventris in loco vbi aggregať aqua hidropicoꝝ:ſicut enim veſice facte]in epate cum rumpunť effunditur aqua ad locum illum vacuum[.ſicut dicit Gal.in cõmento illius aphoriſmi 7ᵉ particule [Quibuſcũq; epar aqua impletũ fuerit]ita vena que igrediť renes:añq̃ ad renes deueniat,

ſi rumpitur: dꝫ effundere ſanguinē ad ſpaciuꝫ illud ſibi ap‑tum ⁊ ꝓpinquū. Si vero rūpat̄ poſtq̄ꝫ ingredit̄ renes: tunc eius ruptura nō dꝫ facere fluxum ſanguinis: q2 ipſa nō ha‑bet aliquam clauſurā ad viam que vadit ad veſicā: eſt eniꝫ aperta via renum: ⁊ a parte ſuperiore: ⁊ a parte inferiore.

¶ Preterea. ruptura vene fundit ſanguinem extra ſe per lo‑cum rupture. Sanguis autem qui mingit̄ tranſit per ipſaꝫ venam que eſt in renibus: nec egreditur illam.

¶ Ad qđ dōm eſt: q̄ iſta vena que rumpit̄ pōt rumpi in re‑nibus ⁊ extra renes. In renibus vero cū rumpit̄ dupli͡r facit mictū ſanguinis. vno q̄dē modo: q2 per eius rupturā egre‑ditur ſanguis: qui erat diffuſus in ſb̄am renuꝫ: veniens ad ꝯcauum eoꝝ: ⁊ inde per poros vrirides ad veſicā. Alio vero modo: q2 per rupturā vene debilitati ſunt renes: nō poten‑tes ſequeſtrare ſanguineꝫ ab aquoſitate vrinali. Ideo illis vtriſq̄ꝫ modis ꝯmingit̄ ſanguis: extra renes vero pōt rumpi vena duplex. ſ. vena emulgēs: vel ipſa vena chilis: que apo‑diata dorſo vadit iter duos renes: ruptura aūt iſtaꝝ duaꝝ venaꝝ hoc modo facit mictū ſanguinis: q2 cum rūpuntur egredit̄ ſanguis ab eis: ⁊ nō poteſt ire in vacuū ventris vt diffundat̄ per ipm: q2 ſūt coopte quadā pinguedine: ⁊ ipſa vinculo quodā: ⁊ maxime illa coopertura eſt ſup venam chi‑lim: vena forte emulgēs: q2 naſcit̄ a vena chili: anteq̄ꝫ apo‑dietur dorſo ſi rūperetur poſſet effundere ſanguinē in ꝯca‑uum ventris: nā tn̄ adhuc ſanguinē ex vtraq̄ꝫ vena: ſiue ex chili: ſiue ex emulgēte ad vias vrine remittit: ſiue per eā ru‑pturam a qua exiuit ſanguis: ſiue per vias īſenſibiles: que ſunt in ſubſtātia renū: vel in poris vrir͞idibus: neq̄ꝫ hoc eſt impoſſibile nature: q̄m̄ flegma exiſtens inter renes ⁊ ven‑trē ſubtiliat: ⁊ trāſmittit ad veſicā per poros vrirides: ſicut dicit Gal. in cōmēto illius apho. 7e ꝑticule. ⌈ Quibus in‑ter renes ⁊ vētreꝫ flegma ⁊c̄. ⌋ Ibi nāq̄ꝫ dicit: q̄ forti natu‑re nihil reſiſtit: ⁊ ad hoc facit qđ dicit Auicen. p̄ can̄. fen 2e cap̄ de hypoſtaſi. Inq̄t enim ⌈ ⁊ cū in vrina granū granato ſimile viſum fuerit erit ex adipe renis. ⌋ Conſtat eni q̄ adeps renis nō eſt intra renes: ſed in circuitu eoꝝ: ⁊ tamen emit‑titur per vrinā. Iſto ergo modo videt̄ mihi: q̄ vena rupta in renibus: vel prope renes poſſit facere mictū ſanguinis. Si vero ſit alius modus ad preſens ignoro: nec per autho‑res determinatum inuenio.

¶ De cōmento ſic dubitat̄: vel ſubito ſine p̄cedentibus acci‑dētibus pōt itelligi. Sed ꝯtra. oīs enim egritudo hꝫ ſua ſi‑gna ꝓnoſtica que p̄cedunt eaꝫ. qđ ꝓbat̄: q2 anteq̄ꝫ fiat egri‑tudo in mēbro opꝫ q̄ ibi fiat neutralitas: q2 nō eſt poſſibi‑le trāſire de ſanitate ad egritudinē: niſi mediāte neutralita‑te. neutralitas aūt cum eſt in mēbro habet ſua ſigna demō‑ſtratiua: ⁊ illa ꝓnoſticant̄ futuram egritudineꝫ. ſicut dicit Gal. in tegni de ſignis ꝓnoſticis future egritudinis. ¶ Ad qđ dōm: q̄ oēm egritudinē anteq̄ꝫ ſit precedūt aliqua acci‑dentia ꝓnoſticatī: illa nō ſunt nota apud ſenſum: puta q̄ñ ſunt in mēbris īterioribus ⁊ inſenſibilib9 egritudines. Et ſunt multū cito: puta q̄ñ rumpit̄ vena ꝓpter ꝑcuſſionē: vel ſaltū vel ſanguinis plenitudinē: tunc ꝓpter inſenſibilitateꝫ vene: ⁊ ꝓpter ſubitum fieri quāuis ibi ſit neutralitas p̄ce‑dens egritudinē: tn̄ non apparēt aliqua ſigna ei9. ¶ Sicut videmus vulnera in veſica ꝯcreari) credo hic eſſe defectuꝫ ſed in ponendo ſniam cōmenti intellectum eius ſuppleui.

¶ Neq̄ꝫ ad eā ſanguis effluit: niſi q̄ꝫtum ad eā nutriendaꝫ ſufficit) Ex his verbis colligit̄: q̄ ad renes veniat plus de ſanguine: q̄ꝫ ad eos nutriēdos ſufficiat: ⁊ q̄ nutrimētū alio‑rum mēbroꝝ trāſeat per eos: ⁊ huic ꝯcordat qđ dic̄ Auic. 3e can̄. cap̄ de mictu ſanguinis. Inq̄t enim ⌈ Et ad renes q̄‑dem venit ſanguis plurimus cū aquoſitate. Colat̄ ergo ipſos aquoſitas: ⁊ adueniunt eis vene magne: ex q̄bus mē‑bra alia alimētum ſumūt: quare eſt ſanguis eoꝝ plus: q̄ꝫ il‑le quo indigēt. ⌋ Cōtra qđ opponit̄ per Aui. p̄ lib9 cap̄ de anothomia vene habētis vētrem deſcendentis. Inq̄t enim

Nō ſpp nutrimētorum membroꝝ trāſeat ꝑ renes.

⌈ Ren enim nō attrahit niſi nutrimētum ſui: qđ eſt ſangui‑nis aquoſitas. ergo nō trāſit per renes nutrimētum alioꝝ mēbroꝝ. ⌋ Itē nec alia vena venit ad renē: niſi vena emul‑gens: ⁊ arteria quedā ſicut vult Gal. de iuuamētis mēbro‑rum li9 6e cap̄ 3e. Inq̄t enim ⌈ Et nō indigēt renes vena ter‑tia venienti ad cibādū eos: ⁊ ſufficiūt eis due vene magne copulate cum vtroq̄ꝫ illoꝝ. ſ. vena pulſatilis que orit̄ ex ve‑na pulſatili maiori: que eſt verſus dorſum: ⁊ vena nō pul‑ſatilis que orit̄ ex vena ampla: que orit̄ ex gibbo epatis. ⌋ Ex hoc enim tex. manifeſte ꝓbatur: q̄ ad renē nō venit: niſi vna vena nō pulſatilis: ⁊ illa eſt vena ampla emulgens.

¶ Ad h̄ aūt dōm eſt: q̄ in renes nō igredit̄ aliqua vena: niſi emulgēs. ad faſcias tn̄ eoꝝ veniunt quedā vene capillares ſicut ponit Aui. de anothō9 vene hñtis vētrem deſcēdētis: reperit̄ tn̄ in eodē cap̄. q̄ ab illa vena magna poſtq̄ꝫ adhe‑ſit dorſo venit quedā vena ad duos renes: tn̄ illum textum nō credo eſſe verum: habet aūt ille textus alium in margi‑ne: q̄ illa venit ad duas partes dorſi: nec in ꝯcauum renuꝫ ingredit̄ ſanguis: niſi ille q̄ dꝫ nutrire renes. ¶ Ad id aūt qđ opponit̄ per Aui. in 3e q̄ vene magne veniunt ad renes intelligo per illas venas emulgētes. ⁊ qđ opponit̄ de mul‑titudine ſanguinis: qui dꝫ nutrire alia mēbra. ¶ Dico q̄ h̄ intelligit̄ de ſanguine qui venit ad venas emulgētes: ante tn̄ q̄ꝫ ingrediat̄ renes: q̄ñ a vena emulgente ſiniſtri lateris anteq̄ꝫ ingrediat̄ renes oriunt̄ due vene que vadūt ad teſti‑culos: ⁊ deferūt ſanguinē nutritiuꝫ teſticulos: ⁊ generaturuꝫ ſperma. ſic ergo pꝫ q̄ ille ſanguis plurimus nō ꝯuenit ad re‑nes: ſꝫ ſolū ad venas emulgētes: anteq̄ꝫ renes igrederent̄. ⁊ ex hoc pꝫ ſolutio ad obiecta bñ intelligēti. ¶ Sed accē‑dunt ſigna: q̄ veſica ſit vulnerata. ⌋ Cā hui9 eſt: q2 veſica eſt mēbruꝫ ſenſibile: vnde q̄ñ vene rūpuntur opꝫ ſolui ꝯtinuū veſice: ꝓpter qđ ſit dolor. Sed ex hoc relinq̄tur: q̄ ſanguis qui egredit̄ de rupta vena renū egredit̄ ſine dolore: ⁊ huic ꝯcordat Auic. 3e can̄. de mictu ſanguinis. Inq̄t enim ⌈ Et il‑le mictus qui eſt ꝓpter apertionē venaꝝ ſit ſine dolore. ⌋ Ex hoc ergo videt̄: q̄ vene nō habeāt ſenſum cum nō doleant quādo rumpunt̄. Cuius ꝯtrarium dicit Halyabas lib9 2e cap̄. 10. Inquit eniꝫ. ¶ Dico ergo q̄m̄ corpori neruoꝝ fuit neceſſarius vſus ad motū ſenſum: q̄ꝫ in oēs corporis par‑tes deferēdas exceptis oſſibus cartilaginibus: ⁊ ligamē‑tis ac glādulis ⁊ adipe. hoꝝ eteni nullus in natura ſua eſt ſentire: aut moueri. ⁊ hoc idem vult Gal. in cōmento illius aphoriſmi ſexte particule: ⌈ oportet differentia cognoſcat̄ doloꝝ ⁊c̄. ⌋ Hāc autem queſtionem alias diſputabo.

¶ Aphoriſmus. LXXIX.

¶ Quibuſcunq̄ꝫ in vrinis arenoſa ſubſtāt ſedi‑mina: his veſica aut renes lithiaſim habent.

¶ Quibus in vrina deſident arenoſa: his calcu‑lo veſica laborat. Theo.

¶ Quibus in vrinis arenoſa ſubſiſtunt: his ve‑ſica laborat calculo. Leo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Non eſt neceſſe arenā mingētibus: q̄ lapis in veſica ſem‑per ꝯcreetur. aliq̄ñ enim ⁊ in renibus gñatur. error aūt in hoc apho. eſt ꝯpruus: ſed aut Hip. medietatē apho. p̄termi‑ſit: aut poſt librum eum ſcribēs hoc neglexit: q2 vbicunq̄ꝫ cōcreatur lapis ex neceſſitate vrina arenoſa exit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. p̄cedenti docuit ſignificare per ſanguinē ꝯtentū in vrina. modo docet per arenā: ⁊ planū eſt qđ dī Gal. cir‑ca hūc apho. ſolūmō corrigit ſcripturā: ⁊ dic̄ q̄ iſte apho. fuit ſcriptus defectiue. nā ipſe dicit: q̄ ſi vrina hēat arenaꝫ: tūc opꝫ lapidē in veſica eē: debebat. n. dicē lapidē eē in reni‑bus: aut in veſica. nam in quolꝫ iſtoꝝ duoꝝ locorum ſi fiat lapis oportet vrinam continere arenaꝫ: tn̄ ſi ſit in renibus:

tunc arena eſt rubea. Sed ſi ſit in veſica:tunc arena debet eſſe alba. ¶ Sed querit̃:q2 dicit Gal. ꝙ ſi lapis ſit in renibus:aut in veſica opꝫ arenã exire:qḋ non videt̃:q2 plurimum videmus:ꝙ vrina in habẽtibus calculũ renũ eſt ſubtilis:⁊ ſine arena. ¶ Ad hoc rñdeo:ꝙ arena exit dũ lapis eſt in via ꝯfirmationis:⁊ dum eſt in via diſſolutionis:ſed qñ eſt ꝯfirmatus:⁊ cõpleta eſt oppilatio vt iã faciat dolorem fortẽ ſi moueat̃ impoſſe eſt arenã eſſe in vrina ſm plurimum.ergo arena eſt in tali vrina.

Utrum lapide in veſica aut renibus exiſtẽte ſit neceſſarium arenã exire.

¶ Aphoriſmus. LXXX.

¶ Si ſanguinẽ mingunt,aut trũbos:⁊ ſtranguriã hñt:⁊ dolor incidit in pectinẽ,⁊ ſub vẽtre,⁊ periteneon:circa veſicã dolorem ſignificat.

Theo. ¶ Si quis ſanguinem mingit,⁊ grumos:⁊ guttatim emittit vrinam:ac dolore ad ventrẽ imũ,⁊ pectinem,⁊ femen vexatur:morbis circa veſicam laborat.

Leo. ¶ Si ſanguinẽ mingãt:aut grumos,vel ſtillicidium vrine hẽant:⁊ dolor in imũ incidat ventrem:⁊ pectinẽ:⁊ femen:circa veſicã labor eſt.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Finis huius aphori.inueñit̃ ſcriptus duobus modis.alij enim dolorem ſcribũt.alij paſſionẽ:ſed nulla verboꝝ hoꝝ eſt diã. In alio eſt error.cum eniꝫ circa veſicam Hip. dicit paſſionẽ in veſica ſolũ eſſe intelligunt. Sed tñ paſſio iſta oĩ inſtr̃o vrine eſt cõmixta.i.veſice renib⁹ ⁊ vijs vrine que inter renes ⁊ veſicã dicte ſunt eſſe.bonũ ergo eſt ex ỽbis ſuis intelligi circa veſicã:non ſolũ in veſica:ſed in ceteris vrine inſtr̃is:qḋ ſi intelligat̃ planior erit ſenſus apho.non enim dixiſſet circa veſicam dolorem:ſed in veſica.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum docuit ſignificare ſup lapidẽ per arenã:docet mõ ſignificare ſup paſſionẽ inſtrumẽtoꝝ vrine per ſanguinẽ ꝯgelatum:⁊ quedã alia accidẽtia:⁊ dicit ꝙ ſi in vrina alicuius ſint fruſta ſanguinis ꝯgelati:⁊ ſit dolor in pectine:⁊ pitoneõ ⁊ ſtrãguria ſigñt talis vrina dolorẽ eſſe circa veſicam.

¶ Cõmentator circa hũc apho.ſic ꝓcedit.nam p̃ ponit diuerſam ſcripturã.2° ponit expõnem huius ỽbi:circa veſicam.durat p̃⁹ vſqꝫ [in alio eſt error.] ¶ Dicit ergo de p̃mo:ꝙ finis huius apho.inueñit̃ ſcriptus duplr̃.naꝫ vno mõ dicit dolorẽ.⁊ aĩo mõ dicit paſſionẽ:ſed nõ eſt vis in tali diuerſitate. ¶ De 2° dicit:ꝙ qdam volũt:ꝙ Hip.itelligeret ꝑ hoc qḋ dicit:circa veſicã:vt iſta paſſio ſit ſolũmõ in veſica:qḋ erroneũ eſt:nã iſta paſſio cõicat oĩbus inſtr̃is vrine.ſ.veſice ⁊ renibus ⁊ vijs medijs inter renes ⁊ veſicã:⁊ ꝓpter hoc dicit Hip.circa veſicam:⁊ non in veſica.

Circa hunc apho.querit̃ de tex.⁊ de ꝯ^{to}. De tex.dubitant̃ tria.p̃^m eſt de vocabuloꝝ explanatione.2^m eſt de multiplicitate ſignoꝝ:⁊ eoꝝ appropriatione ad ſuũ ſigñtum,3^m eſt de quorũdã dubioꝝ incidẽtium remotione. ¶ De p̃ ſic [ſanguinẽ mingũt.] per ſanguinẽ debes itelligẽ ſanguinẽ abſolute:ſiue ſit ſanguis purus:ſiue ſit ſãguis aquoſus:quaſi lotura carnis [aut trũbos] i.fruſta ſanguis coagulati ad modũ ſanguiſugaꝝ. [Et ſtrãguriam hñt.] ibi vocabulũ:ſtrãguria in medicina tripl̃r accipit̃.vno qdeꝫ mõ cõiter ad impotẽtiam emittẽdi vrinã:⁊ ad impotẽtiam ꝯtinẽdi:ſicut accipit Hip.in 3° ꝑticula apho⁹ in illo apho. [in autũno ⁊c̃.] ponit enim ꝙ in autũno fiunt ſtrãgurie:⁊ per ſtrãgurias debemus itelligere emiſſionẽ vrine guttatim:⁊ difficultatẽ emiſſionis.argumẽto ad h̃ per Auic.p̃ cañ.fen 2^a.doctrina 2ª cap̃ 6°.§. [Autũni autẽ egritudines.] 2° ỽo mõ accipit̃ ſtrãguria ſolũmõ pro impotẽtia ꝯtinẽdi.vt in illo apho.3^e ꝑticule [Egritudines in pluribus.] ibi eñi Hip. accipit ſtrãguriã pro defectione ꝯtẽtiue:ſicut Gal. exponit

Strangurã tripl̃r.

⁊ infra ꝑticula 5^a [in ano flegmonẽ hñti.] 3° modo accipit̃ ſtrãguria pro impotẽtia emittẽdi:ſicut dĩ de iterioribus li° p̃ caplo p̃.§. [vnde opꝫ p̃m^m] ⁊ de accñti ⁊ morbo li° 6° ca° 2°.§.vrina tunc ꝓhibet̃ exire:⁊ in ꝯ^{te} ſequẽtis apho.ſ.illi⁹ [Quibus in vrinali puſtule:] ⁊ cũ ſtrãguria hoc mõ accipit̃:tunc diſſuria ſigñt impotẽtiã retẽtionis:vt in p̃fato capitulo de accidẽti ⁊ morbo.§. [eſt aũt aliud genus.] hic aũt credo:ꝙ Hip.accipiat ſtrãguriã cõiter ad difficultatẽ emiſſionis:⁊ retẽtionis:qñ enim ꝯiungit̃ cum ſanguinis fuſione:⁊ tunc ſignificat impotẽtiam ꝯtinẽdi.fit enim tũc ex vlcere ꝑ qḋ impedit̃ ꝯtentiua.Si ỽo accipiat̃ ſtrãguria ſine fuſione ſanguinis:⁊ ꝯiungat̃ cũ dolore pectinis põt ſigñare defectionẽ expulſiue.põt enim eſſe oppilatio in collo veſice:⁊ dolor erit in pitoneon:vel in pectine:⁊ accidit tunc retẽtio vrine [⁊ dolor incidit in pectinẽ:⁊ ſub ventre ⁊ pitoneon.] hic tãgunt̃ tria loca diuerſa doloris.ſ.locus qui eſt ſub vẽtre per quẽ intelligo loca que ſunt circa vmbilicũ.ſ.hypocũdria.Et locus qui dĩ pecten per quẽ intelligo locũ illuꝫ qui eſt ab oſſe femoris verſus vmbilicũ quãtum extẽditur multitudo piloꝝ:⁊ ſic videt̃ accepiſſe i illo apho. ſcd̃e particule [In oĩbus morbis ea que circa vmbilicũ.] Et locus qui dĩ pitoneon per quẽ intelligo locũ:qui eſt circa pudenda ⁊ teſticulos:ſicut dĩ de iterioribus lib° p̃ ca° p̃.§. [Reuertar ergo ⁊ dicã ⁊c̃.] circa veſicã.i. in oĩbus inſtr̃is vrine [dolorẽ] i.quãcunqꝫ paſſionem.⁊ hoc de primo.

Pecten quid.

Peritoneon qd.

¶ De 2° ſic ꝓcedo:hic enim apho.hꝫ duas partes in ſe.ſ.ſignum ⁊ ſigñtum.Sigñtum qdẽ eſt dolor:ſignũ ỽo eſt aggregatio trium ſignoꝝ.quoꝝ p̃^m eſt ab exeũte preter nãm vt a ſanguine.2^m eſt a nocumẽto actionis ỽtutis nãlis veſice:⁊ hoc tãgit cum dicit [ſtrãguriã.] 3^m eſt a dolore triũ locoꝝ ⁊ hoc tãgit cum dicit [⁊ dolor icidat.] hjs enim modis ſignificamus ſup egritudines interiores:ſicut dicit Gal. in tegni in illo cap̃ [quecũqꝫ in pñti egra ſunt corpa.] ¶ Dico ergo:ꝙ exitus ſanguinis per ſe ſumpt⁹ põt ſigñare egritudinem in mẽbris vrine:⁊ ſupra mẽbra vrine:⁊ ſicut monſtratũ eſt ſupra in illo apho. [qui ſpõte ſanguinẽ mingũt:] inqꝫtum ỽo ꝯiungit̃ cum ſtrãguria:⁊ dolore predictoꝝ locoꝝ:tunc ſigñt nẽcio egritudines mẽbroꝝ vrine:⁊ inquãtum aũt ꝯiungitur cum dolore hypocũdrioꝝ ſigñt egritudinem eſſe in renibus:⁊ inqꝫtum ꝯiungit̃ cum ſtrãguria põt ſignificare eſſe egritudinẽ in renibus:⁊ in veſica.nã vlcera veſice faciunt ſtrãguriam:⁊ etiã vlcera renũ:vt in illo aphori. [In ano flegmonẽ habenti.] Ex appropriatione aũt iſtius ſigni.ſ.ſanguinis poſſumus intelligere appropriationem aliorum duorum ſignorum.

¶ De 3° ſic ꝓcedo.nõ enim videt̃ habere ꝯñaꝫ nẽciam ſignificatũ ad ſignũ.nam ſanguis exiſtẽs in vrina ſi exit de vena rupta vel apta nõ ſigñt dolorẽ:ſic dĩ 3° cañ.cap̃ de mictu ſanguinis. Item nec ſtrãguria nẽcio ſigñat dolorẽ:q2 põt fieri ex mala cõplexione paulatine facta:⁊ põt fieri ex flegmate faciente lubricare:⁊ ex mollificatione lacerti circundantis collum veſice:⁊ cum nullo iſtoꝝ eſt dolor. Itẽ dolor in pectine ſub vẽtre ⁊ pitoneon nõ videt̃ ſignificare dolorem:q2 tam idẽ eſſet ſignũ ⁊ ſignificatũ. Truffa enim eſt dicere:ꝙ dolor ſignificet dolorẽ igit̃.ex aggregatione iſtoꝝ triũ ſignoꝝ non videt̃ ꝙ debeat ſequi iſtud ſignificatũ.ſ.eſſe dolorem circa veſicã:q2 nullam per ſe dolorem ſignificat:nec aggregatio eoꝝ addit aliqd per quod ſignificetur dolor.

¶ Ad hoc dicẽdum:ꝙ dolor qui hic ſignificat̃ accipitur generaliter pro qualibet paſſione:ſicut Cõmen. ꝯcedit:⁊ per paſſionẽ in hoc loco intelligo morbũ:⁊ cãm morbi ⁊ accidens. Unum tñ verbũ dictum eſt.ſ. ꝙ dolor non ſignificat dolorẽ:quod indiget propria reſponſione. ¶ Et eſt dicendum:ꝙ dolor in aliquo membro noto poteſt ſignificare dolorem in membro ignoto ratione colligantie ⁊ vicinitatis vnde dolor non ſignificat ſup dolorem ſimpliciter:ſed,dolor in membro noto.ſcilicet in pectine ſignificat dolorem in

mēbro occulto .ſ. in veſica.nā dolor non eſt niſi in ipſa veſi caꝫſed qꝛ veſica coniuncta eſt pectini:dolor apparens in pe ctine ſignificat dolorem eſſe in veſica.

¶ De cōmēto ſic dubitat .[Alij paſſionē.] Querit que paſ ſio ſit iſta que ſignificat .¶ Ad hoc dōm eſt:ꝙ aggregādo illa tria ſigna oia ſimul illa paſſio eſt nocumētum mēbroꝝ vrinalium.qđ qdem nocumētū fit a ſolōne ꝯtinuitatis:qm̄ ſanguis ſemꝑ egredit̄ de aliqua ſolōne continui:ſed ſi acci piant̄ ſeparatim illa ſigna:pōt eſſe cā illius nocumenti alia ſpēs morbi.¶ Sed nulla verboꝝ hoꝝ eſt dīa. Hoc aūt nō videt̄ veꝝ:qꝛ ois dolor eſt paſſio:ſed non ꝯuertit̄ ſicut col ligit̄ ex 3° de accidenti ꝛ morbo ca° p̄.¶ Ad hoc dōm eſt: ꝙ nō eſt in hoc faciēda vis:qm̄ ſpēs ſepe ponit̄ pro genere. ¶ Et vijs vrine que īter renes ꝛ veſicā dicte ſunt eſſe.] Cō tra hoc opponit̄ qm̄ iſte vie medie ſunt pori vritides:de po ris aūt vritidibus non pōt egredi ſanguis cū ipſi non ſint vene:nec in eis ꝯtineat̄ ſanguis:ſicut dī ꝯ de virtutib⁹ nāli bus libro p̄mo cap̄ 6°.§.[puta ꝛ pororum.]

Arg. ex po ris vrinali bus ſolu tio ſāguis egrediat̄ ꝛ dolore. ¶ It. nec videt̄:ꝙ in eis poſſit eſſe dolor:cū ipſi non ſint ner uoſi:ſicut in eodē cap̄ dcm̄ eſt.¶ Ad qđ dōm eſt:ꝙ nō cre do per ſolōnem ꝯtinui factā in eis ſanguinē egredi:ſed ha bent mēbra adiacētia a qbus pōt egredi ſanguis qñ ſoluit̄ ꝯtinuum eoꝝ.Et lꝫ ipſi pori nō ſint puri nerui:tñ hñt aliqꝫ villos neruoꝝ.Gal. enim negat eos eſſe neruos:ſed nō ne gat eos habere villos neruorum.

¶ Aphoriſmus. LXXXI.

¶ Si ſanguinē,aut pus migūt:aut ſquamas et odor grauis ſit:veſice vlcerationē ſignificat.

Theo. **¶ Si quis ſanguinē,aut pus : aut ſquamulas mingit:ꝛ cū graueolentia in vrina:exulceratio veſice ſignificatur.**

Leo. **¶ Si ſanguinē:aut pus mixerit:aut ſq̄mulas:ꝛ grauis odor adſit:veſice exulcerationē ſigt.**

¶ Commentum Galeni.

¶ Sanies ꝛ ſanguis cōmixta in oib⁹ inſtr̄is vrine ſignt eſſe vulnera:ſed fetor ꝓprius eſt veſice morbus:ꝛ magis ſqua me. Inuenit̄ aūt in libris pluribus(qui mingunt ſanguinē ꝛ ſaniem)ꝛ in pluribus(vel ſanguinē vel ſaniem) quorum qđcunqꝫ ſit vlcerationē portēdit:tñ prior intentio vtrunqꝫ teſtatur:vel ſemel ſanguinem:vel ſemel ſaniem.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Hip.in apho.p̄cedenti docuit ſignare ſup ſolutaꝫ ꝯtinui tatem veſice ꝛ mēbroꝝ que ſunt circa ipſaꝫ:mō docet ſigni ficare ſup vlcus.¶ Vel aliter. In p̄cedenti apho.docuit ſi gnificare ſup paſſionē mēbroꝝ vrine:hic docet ſup paſſio nem veſice:ꝛ dicit ꝙ ſi in vrina alicuius exeat ſanguis:ꝛ ſa nies ꝛ ſquāme ſigt vlcus in veſica:ꝛ cum ea ſit fetor.

¶ Circa hūc apho. Gal. ſic ꝓcedit. nā p̄ diſtinguit ſignū cōe a ſignis diſtinguētib⁹. 2° ponit diuerſam ſcripturā . Durat p̄° vſqꝫ[Inuenit̄ aūt.] ¶ Dicit ergo in p̄° ꝑte:ꝙ mixtura ſan guinis ꝛ ſaniei eſt cōe ſignū oium mēbroꝝ vrine:ſed fetor ꝛ ſquāme ſunt ſigna ꝓpria ipſius veſice patiētis.¶ De 2° di cit:ꝙ inuenit̄ duplex ſcriptura.ſ.cū copulatiua:ꝛ cū diſiun ctiua. Cū copulatiua ſic:ſi ſanguinē ꝛ ſaniem. Et cū diſiun ctiua ſic[ſi ſanguinē aut ſaniem]ꝛ ſcriptura:que eſt cū co pulatiua ſigt vtrunqꝫ illoꝝ.ſ.ſaniem ꝛ ſanguinem ſil veni re. Scriptura vō que eſt cū diſiunctiua:ſigt aliqñ venire ſanguinē:aliqñ ſaniem:ambe tñ ſignt vlcerationē veſice.

Circa hūc apho.querit̄ ſolū q̄re qđ exit a veſica fetet. ¶ Ad hoc dicit:ꝙ hoc eſt ꝓpter paucitatē caloris ipſius mēbri:nā paucitas caloris facit ad putrefactionē:ꝛ ſicut vult Ar.in 4° methauroꝝ:ꝛ putrefactio facit febrē. veſica aūt paꝝ hꝫ de calore cū ſit mēbrū neruoſum. ¶ Sed ꝯtra hāc cām opponit̄ .nā res calide ꝛ humide magis fe tent qñ corrūpunt̄ q̄ frigide ꝛ ſicce. ꝛ h̄ vult Gal.8.de īge.

ſani.nā dicit ꝙ illi qui hñt calidā ꝛ humidā ꝯplōnē ſunt ſi cut hirci in fetore.¶ Ad h̄ dico:ꝙ credo aliā eē cām.ſ.mo rā illius ſanguinis:ꝛ ſaniei cū vrina:nā illa mora parit fe torē:qđ pꝫ per fetorē : qui appꝫt in loco vbi hoies mingūt frequēter.¶ It.cū ſq̄me aliqñ veniant de veſica:aliqñ de venis.queritur qūo diſtinguunt̄ ?¶ Ad hoc dico:ꝙ pōt di ſtinctio fieri:ſicut dcm̄ eſt.s̄.ſ.p̄ ſbam vrine vnde ibi legas.

¶ Aphoriſmus. LXXXII.

¶ Quibus in vrinali via puſtule naſcuntur:ſa nie facta,ꝛ erupta,ſolutio ſit morbi.

¶ Quib⁹ in vrinaria fiſtula tubercula oriūtur: his ſuppuratiōe fcā,ꝛ eruptione,leuat̄ dolor. Theo.

¶ Quibus in vrinaria fiſtula tubercula naſcun tur:his ſuppuratiōe facta:ꝛ eruptione:ſolō. Leo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Iſte apho.ex nimia ſui breuitate videt̄ eē ſupfluus . nulli enīꝫ dubiū eſt qn a ꝑte in vrinali meatu nato ꝛ facto ſanio ſo ꝛ erupto ſit morbi ſolo:ſed īueſtigās ꝑſpicaciter inuenit vtile eē:puſtulas has ſemꝑ ſeqͥtur ſtrāguria:qbus ſolutis: ꝛ ſtrāguria ceſſabit. Sed oblitus ſum cuiuſdā rei de q̄ ſo phiſte me redarguent. Sed forſan Hip. voluit niſi ſanie fa cta vel erupta ſtrāguriā nō ſolui. Aliqñ.n.in his locis pu ſtulis natis:nō tñ ſanies ſit:ſed potius puſtule ꝑ ſe deficiūt. Sed Hip. vtrunqꝫ intēdens hāc ſubintulit quaſi planiorē.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho.p̄cedenti docuit Hip.ſignare ſup vlcera veſice ꝑ ſquamas ꝛ ſaniē.hic docet ſignare ſup ſtrāgurie ſanationē per eruptionē ſaniei:ꝛ dicit ꝙ ſi in via vrinali ſiant puſtule faciētes ſtrāguriā:ſi ille rūpunt̄:ꝛ ſiat ſanies curat̄ ſtrāgu ria.¶ Circa hūc apho. Gal. ſic ꝓcedit. nā ponit duas du bitationes.quaꝝ p̄ª eſt de inutilitate apho. 2ª eſt de ipſi⁹ am pliatione.durat p̄ª vſqꝫ[oblitus aūt ſū.] ¶ Dicit ergo ſic de p̄° ꝙ iſte apho. videt̄ eſſe inutilis ꝓpter breuitatē.nā inar tificiale eſt dicere ſi puſtule ſoluant̄ per ſanieꝫ exeūtem cu rant̄ ille puſtule:vñ ibi ſubaudit̄:ꝙ ex illis puſtulis ſit ſtrā guria ꝛ ruptura illaꝝ ſoluit ſtrāguriā:ꝛ ſic eſt vtilis ꝛ arti ficialis.¶ De 2° dicit:ꝙ ſophiſte poſſent rep̄hēdere me de hoc.ſ.an iſte puſtule poſſint alio mō curari:q̄ꝫ per eductio nē ſaniei.¶ Ad hoc dico:ꝙ ſine dubio poſſ eſt ꝑ reſolōnē: ſic alia ap̄ata:vñ quecūqꝫ reſolū ꝯſtigat ſoluit̄ ſtranguria.

Circa hunc apho.querit̄ de tex. ꝛ de cōmento. De p̄ ſic [in vrinali via]per viā vrinalē debes itelligē po ros vritides:ꝛ virgā cum collo veſice. Sed dīa eſt iter op pilationes iſtoꝝ duoꝝ mēbroꝝ:nam cū oppilat̄ collū veſi ce ꝛ virge:ſeqͥtur hāc oppilationē ſtrāguria cum plenitu dine ipſius veſice. Cum vō oppilant̄ pori vritides:tūc non implet̄ veſica:ſed dolet vēter ꝛ implet̄ vēter aqua. ¶ Pu ſtule naſcunt̄.] Et eſt notādum:ꝙ collū veſice oppilat̄ tri pliciter. vno qdem mō cum collū veſice tumeſcit:ꝛ indura tur extra nām vt vie vrine claudant̄. 2° vō modo cum res extra nām in loco illo naſcit̄:ſicut veruca ſupflua caro:ꝑ rii:ꝛ hiis ſilia. 3° aūt modo cū aditus ille quolꝫ ad eū venien te claudit̄. vt dī p̄mo de iterioribus ca° p̄.§.[q̄daꝫ rōne.] ¶ Solō ſit.ſ.ſtrāgurie que ſequebat̄ ad talē,oppilōnem.

¶ De cōmento ſic.[Nulli enīꝫ dubiū eſt.]hic monſtrat au ctor:ꝙ oē indubitabile ꝛ manifeſtū eſt inutile in arte. Con tra qđ opponit̄ . nam p̄ma ꝑncipia.ſ.dignitates ſunt oibus indubitabilia ꝛ manifeſta: ꝛ tñ non ſunt inutilia in arte. Arg. oē in dubitabi le ꝛ mani feſtū ſit in utile in ar te.

¶ It. Gal. expſſe inuit in ꝯ° p̄hemij reg.acu. ꝛ 3° de inge. ſani. caplō p̄mo. ꝙ quedā nota vulgo ſunt vtilia in arte : et ſunt interdum chare partes artis . ¶ Ad qđ dicēdum eſt ꝙ quedam ſunt nota vulgo:que ſunt fundamēta artis. ver bi gratia:ꝙ mēbrum calefactū debeat infrigidari:ꝛ infri gidatum calefieri:ꝛ his ſimilia nota ſunt vulgo : ꝛ tamen ſunt fundamentum artis curatiue : ꝛ talia nota non ſunt

inutilia. Alia vero ſunt nota vulgo que nō ſunt fundamētū artis: ⁊ ad que nihil artificiale ſeqtur: ſicut in pppoſito exē plo. vt dicat ſi puſtula fit in via vrinali remota puſtula curaf oppilō. ¶ Puſtulas has ſemp.]¶ Sz aliqs forte obijciet ɔtra Gal. q2 lz dcm̄ Hip. ſit oib⁹ manifeſtū: in ſe tñ hēt aliqḋ artificiū ɔn̄s. ſ. vt p ipm̄ ocē ingeniū curādi tales puſtulas cū medicinis curātib⁹ ſaniē. ¶ Ad qḋ dōm eſt: ꝙ h verū eſt: nec eſt ɔtra Gal. ſicut eni ad talem oppilōnē ſequebatur ſtrāguria: ⁊ illa curaf per gn̄onē ſanieī: ſic ad illud qḋ dicit. Sanie facta ⁊ erupta i ſeqtur ēt igenium curationis per gn̄antia ſaniem: ⁊ reſolutentia puſtulas.

¶ Aphoriſmus. LXXXIII.

¶ Urina multa facta noctu: modicum ſeceſſū ſignificat: ⁊ econuerſo.

Theo. ¶ Mictio noctu copioſe facta: exiguā fore deiectionem ſignificat.

Leo. ¶ Mictio noctu plurima facta: paruam ſignificat deiectionem.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Nulli dubium eſt: qn cū humiditas multa de vētre in venas effluat egeſtionē deſiccet ⁊ minuat. qḋ ɔſtat: q2 cū exit cū fece cibi egeſtio liqdior: ⁊ maior fit ⁊ vrinā palā eſt minorari. hoc aūt inuit vt monſtraret qualr ſiccitas ⁊ effluentia vētris medicenf ſm ꝙ expedit. cum ergo liqdior eſt vēter ꝗ̄ opꝫ potus minuaf: ⁊ ad veſicā derivef. ſi autē ſit ſiccior: potus maiorē ⁊ ꝗ̄tum poſſumus ne in venas exeat prohibeaf. Ducif enim tūc per vrinā: qḋ per ſeceſſum debebat duci. Noctu aūt dixit: q2 tunc eſt tp̄s digeſtionis.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In hoc apho. ponit cōparationē inter egeſtionē ⁊ vrinās ⁊ p ɔn̄s modū curationis qn̄ aliq̄ illaꝝ ſupfluitatū ſuperfluat: ⁊ dicit ꝙ ſi aliqs faciat multā vrinam de nocte: tunc opꝫ ꝙ ipſe hēat modicum ſeceſſum: ⁊ ecōuerſo ſi multum habet ſeceſſum: tunc ipſe habet modicam vrinam.

¶ Cōmētator circa hūc apho. ſic ꝓcedit. nā p̄ ponit cām ꝗ̄ſi manifeſtā eſſe p ſe. 2° ponit vtilitatē iſtius apho. 3° exponit hoc vbum [noctu] ouras p̄° vſqꝫ [h aūt inuit.]2° vſqꝫ [noctu aūt.]¶ De p̄ dicit: ꝙ oib⁹ eſt manifeſtū: ſi humiditas fluat ad vias vrine: ꝙ egeſtio deſiccaf cuꝫ trahif humiditas ad vrinā que debebat miſceri cū egeſtiōe ⁊ ecōuerſo. ſi ſi multiplicaf egeſtio vadit p ſeceſſum qḋ debebat ire per vrinā. ¶ De 2° dicit: ꝙ iſte apho. oñdit nobis modū curationis iſtaꝝ duaꝝ ſupfluitatū qn̄ peccāt: nā qn̄ vēter eſt nimis ſolutus: tūc curaf cū ꝓuocātibus vrinā: ⁊ cū diminutione pot⁹: ⁊ qn̄ vrina ſupabūdat: tūc cū ꝓuocatione vētris remouef: ⁊ qn̄ vēter eſt ſicc⁹: tūc dꝫ dari pot⁹ ⁊ ꝓhiberi vrina ꝗ̄tū poſſum⁹. ¶ De 3°. d. ꝙ iō dixit noctu: q2 tūc eſt tp̄s digeſtionis: vnde melius patet iſta operatio tunc.

Utrū ſeceſſus ⁊ vrina ſil multiplicari poſſint.

Circa hūc apho. dubitaf. nā vi ꝙ multa vrina ⁊ multa egeſtio ſil' poſſint ſtare: ponamus. n. ꝙ mā humoralis ɔtineaf circa gibbū epatis: ⁊ tūc tp̄is ɔtineaf mā humoralis circa ɔcauū epatis: ⁊ circa ſplenē: ⁊ ponam⁹ ꝙ ſil debeat fieri eūatio iſtius māē: dico ꝙ tūc ſil' multiplicabif vēter ⁊ vrina. ¶ Ad h rn̄deo: ꝙ facta tali poſitione: bn̄ cōcludit. Sed h qḋ hic dicit Hip. dꝫ referri ad iſtas eūones qn̄ eūant mām de eodē loco. ſ. de humiditate veniēte a ſtōē aut de quocūqꝫ alio loco: dūmō illa ſit apta vt eūef cōiter per vtrāqꝫ viā: poſitio vero dicebat mām illā a diuerſis locis venire. ¶ Et ecōuerſo]iſta ɔuerſio duplr itelligif. vno mō ſic. ecōuerſo. i. multa egeſtio ſigt paucā vrinā. Aut aliter ecōuerſo. i. pauca vrina noctu facta ſigt multum ſeceſſum: ⁊ vterqꝫ intellectus poteſt eſſe verus.

¶ Ad laudē quatuor euangeliſtaꝝ particula 4ª apho. Hip. cū ꝓfundiſſima Thaddei Florētini expoſitione finitur.

¶ Aph⁹. Hip. p̄t 5ª cū Thaddei Florētini expōne ſubſeqt.

¶ Aphoriſmus. I.

Spaſmus ex helleboro: mortale

¶ Cōuulſio a veratro: letalis ē. Theo.

¶ Conuulſio ex helleboro: letalis eſt. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Conſuetudo fuit antiquoꝝ: cū dicerēt helleboꝝ abſolute intelligere albūqꝫ inquiunt: qui biberit ⁊ ſpaſm⁹ purgationi ſupuenerit: mortale. Sed tñ hoc accn̄s in initio purgationis nō mortale erit: ſicut alie potiones ſunt mortales que cū fuerint ebibite ſunt illico ſuffocātes. p̄cipitanf ergo cū nimiū moueanf ⁊ anguſtienf in vomitu: ⁊ ſi neruus paruf ex cerebro deſcēdens ori ſtōi ɔiunctus: ⁊ per cū neceſſe eſt os ſtomachi patiaf. Uidemus. n. multotiens hoies patiētes in ore ſtōi maximū dolorē hre: qui tñ helleboꝝ nō biberūt: ex dolore aūt illo ſpaſmus ſupuenit: ſicut vidim⁹ in quodā iuuene eruginē eris vomēte. Certius. n. erugo eris vocaf ꝗ̄ vomitus. Fuit. n. erugo in colore liuidiſſimo ⁊ q̄litate cōmota: q2 erugine vomita ſpaſmus ſubſecut⁹ eſt. erugine vero purgata ceſſauit febris: ⁊ ſtatim a ſpaſmo liberat⁹ eſt. Poſſe eſt ḡ ſicut dixim⁹ vt bibētes helleboꝝ albū ſpaſmū patianf pp colligātiā oris ſtōi ⁊ nerui in dolorib⁹. Aliqn̄ pp nimiā inanitionē patianf ſpaſmū bibētes hellꝫ albū: ſic accidit ſepe vomētib⁹ cholerā ac hn̄tib⁹ ſolōnē nimiā: vn̄ in ſuis corpib⁹ q̄dā mēbra: ⁊ maxie lacerti ſpaſmātur. De plenitudine aūt ſpaſmū mōſtrauit eē curabilē: ſed de inanitione neruoꝝ: ⁊ de coꝝ deſiccationib⁹ ſpaſm⁹ eſt incurabilis. Aliqn̄ ꝗ̄ ſpaſm⁹ eſt ex colligātia in dolore quē neglexiſſe eū nō debemus exiſtimare. cū. n. prius dixerit ſpaſmū de inanitione ⁊ plenitudine fieri: ſilr ēt qui eſt ex colligātia itelligif: ⁊ aliqn̄ etiā ſingultus venit ꝓpter dolorē et pūctionē ſtomachi vel meri. hoc aūt genus ſpaſmi ex helleboro ſolet naſci: nō tñ Hip. noiauit: ſed poſſumus itelligere hūc ſpaſmū eē de inanitione: q2 oīs res pūgitiua eſt deſiccatiua. hec ſunt gn̄a ſpaſmoꝝ ex hell'o venientium: neqꝫ aliqs eſt curabilis: niſi qui cū dolore ⁊ pūctura ꝓpter motum vomēdi venit. qui enim eſt de ſiccitate icurabilis eſt. Bene ergo Hip. dixit cum mortale dixit. Quidam eni ſpaſmi ad curandum duri ſunt: non tamen incurabilis eſt.]

Spaſmus duplex.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In ꝑcedēti pticula determinauit autor aphoriſticas ſententias de oī mō eūonis: ⁊ poſuit ēt q̄dā ſigna ꝓnoſtica ſumpta ab excūtib⁹: ⁊ q̄litate corpis ⁊ ab actiōe: mō in hac pticula deteriat de accn̄tib⁹ q̄ ſupueniūt purgatis: ⁊ de cpōne cali ⁊ fridi: ⁊ de egri⁶⁹ ⁊ accn̄tib⁹ mulieꝝ. In h ḡ apho. ponit q̄le accn̄s ſit ſpaſm⁹ ſupueniēs purgato p hellm: ⁊ planū eſt qḋ di. ¶ Cōmētator circa hūc apho. ſic ꝓcedit. nā p̄ ponit de q̄ hell'o hic itelligat Hip. 2° diſtīguit gn̄a ſpaſmoꝝ ꝓueniētiū ab hell'o. 3° ponit cāꝫ vtilitatis apho. 4° remouet dubiū icidēs. 5° epilogat gn̄a ſpaſmoꝝ q̄ hūt ab hell'o. durat p̄° vſqꝫ [ſꝫ tñ h accn̄s.]2° vſqꝫ [de plenitudine autē ſpaſmū.]3° vſqꝫ [aliqn̄ ꝗ̄ ſpaſm⁹ eſt.]4° vſqꝫ [hec ſunt gn̄a.] ¶ Dicit ḡ de p̄°: ꝙ qn̄ Hip. d. hellm abſolute: tūc ipſe itelligit hellm albū: vn̄ hic accipif p albo. ¶ De 2°. d. ꝙ hell's facit 2ˢ ſpaſmū. vno qdē mō pp motū vomēdi laborioſum: ⁊ tale accn̄s euenit in p̄n° purgationis ꝓpt colligātiā quā hꝫ ſtōus cū cerebro: ⁊ iſte ſpaſm⁹ non eſt mortalis cū ceſſet ſtatim ꝙ illa abūdātia eūata fuerit: qḋ pꝫ in quodā iuuene qui ſpaſmat⁹ fuit ꝓpter cholerā eruginoſam quā hēbat in ſtōo: q a ſpaſmo ſtatiꝫ euaſit: eūata illa mā. Alio vero mō accidit ſpaſm⁹ ex hell'o: ꝓpter nimiā eūonē exſiccātē lacertos: ⁊ iſte ſpaſm⁹ eſt mortal'. ¶ De 3°. d. ꝙ 2ˢ eſt ſpaſm⁹ ſicut alibi. dic̄ Hip. ſ. ō ina⁰ⁿᵉ ⁊ replōne: vn̄ ſpaſm⁹ de replōne nō ē nec̄io mortal'. ſpaſm⁹ aūt de inanitiōe nec̄io eſt mortalis. cū ḡ ſpaſmus q accidit ab hell'o in p̄n° ſit de replōne nō eſt mortal'

⁊ cū ſpaſm⁹ q accidit ab bello ꝓpter ſupfluā eūonem ſit de
inanitione:neccio eſt mortalis.bn ḡ dixit Hip.ꝙ ſpaſm⁹ de
bello erat mortalis.¶ De 4°.d.ꝙ ſpaſm⁹ aliqn accidit ꝑꝑ
colligātiā in dolore.⁊ Hip.qn̄ diſtīxit ſpaſmū in eū q eſt
de inanitione:⁊ in eū qui eſt de repletione nō fecit mētione de
iſto ſpaſmo:q ɔtigit ꝓpt dolorē ⁊ mordicationē mēbroꝝ q̄
cōicāt cū cerebro q̄re vi dimin⁹. ¶ Ad h dicas:ꝙ talis
ſpaſm⁹ nō fuit neglect⁹ ab Hip.qꝛ ipſe cōprehēdit talē ſpa-
ſmū ſub ſpaſmo de inanitiōe:nā ois res que mordicat:de-
ſiccat:⁊ ois ſpaſm⁹ q eſt ꝓpt deſiccationē eſt de inanitione.
¶ De 5°.d.ꝙ gn̄a ſpaſmoꝝ ꝓuenientiū ex bello ſunt duo.q̄ꝝ
vnū eſt de repletione:q ɔtigit ꝑꝑ motū vomēdi cū pūctura et
dolore.⁊ h ſolū gen⁹ ſpaſmi eſt curabile. Alterū vo genus
ſpaſmi eſt de inanitione.⁊ h 2r ɔtigit.vno qdē mō ex ſup-
flua eūone:ſc̄m ſe ɔſiderata.alio vo mō ex mordicatione ⁊
pūctura:q ēt ſpaſm⁹ de inanitione dr:qꝛ ois res mordicati-
ua deſiccat:⁊ oē qd deſiccat eūat:⁊ iſtum modū ſpaſmi teti-
git Gal.in illo.§.[Aliqñ ꝗ3 ex colligātia.]Sed in hoc.§.
epilogatiuo non expreſſit eum tamen ſubaudit.

Circa hūc apho.dub' de tex.⁊ de ɔ^{o}.de p̄ duo q̄rūtur.
p^{m} eſt de ſpaſmo qd ſit.2^{m} de veritate aphoriſmi.

Utrū ſpa-ſm' ſit ac-cidēs. ¶ De p̄ ſic ꝓcedo.vi.n.ꝙ ſpaſmus ſit accñs:qꝛ ipſe eſt actio
leſa:ſic.d.Gal.5° de accñti ⁊ mor.ca° p̄.⁊ ois actio leſa eſt
accñs:ſic ipſe Gal.d.in 3° eiuſdē p totū.⁊ Joānitius de ſi-
gnis:q̄re eſt accñs.¶ Ad ɔ̄riū vr:qꝛ Joānitius de morbis
ɔ̄lib⁹ ponit:ꝙ ſpaſm⁹ eſt morb⁹.¶ D.Aui.3° cañ.ca° de
ſpaſmo.ponit ꝙ ipe eſt morb⁹ dicēs ſic[ſpaſm⁹ eſt egritu-
do neruoſa q̄ moueat lacerti ad ſua p̄n^{a}:⁊ inobedietes ſūt
in dilatatiōe.¶ D.ois q̄litas ledēs actionē ſine medio eſt
morb⁹:ſic.d.Gal.de accñti ⁊ mor.li° 3°.ſed ſpaſmus ledit
actionē ſine medio:qꝛ ledit motiuā v̄tutē.ergo eſt morb⁹.

Spaſmus duplr. ¶ Ad hāc qōnē dico:ꝙ h nomen:ſpaſm⁹:pōt 2r accipi.nam
vno^{o} pōt dicē actionē leſā:ſiue ɔ̄ctionē mēbroꝝ neruoſoꝝ
v̄ſus ſuā originē.⁊ h mō ſolū eſt accñs:qꝛ eſt actio leſa:⁊
nullo mō eſt morb⁹:cū morb⁹ ſit q̄litas:⁊ nulla actio eſt q̄-
litas.ſic dr 3° de accñti ⁊ mor.ca° p̄.Alio vo mō dr ſpaſm⁹
malitia forme ipſi⁹ mēbri.ſ.mala figura.⁊ h mō eſt morb⁹
in ɔpōne.vñ ſpaſm⁹ dū eſt in fieri dr mot⁹:⁊ dū eſt in facto:
dr mala cōpoſitio.⁊ h vr velle Aui.li° p̄ fen 2^{a} de ſignis ca^{o}
p̄.⁊ ſi tu velles opponē:qꝛ Joānitius ponit ſpaſmū eē mor
bū ɔplonalem.tu vo dicis ꝙ eſt morb⁹ cōpoſitionalis.Di
co ꝙ Joānitius accipit ibi ſpaſmū pro cauſa ſpaſmi:⁊ ſine
hac qōne bene poſſet intelligi aphoriſmus:tamen ɔſuetu-
do eſt examinatorum tales facere queſtiones.

Utrū ſpa-ſm⁹ de ina-nitione ſit mortal' ¶ De 2° ſic agit.ponit.n.ꝙ ſpaſm⁹ de bello eſt mortal:maxi
me ſi ſpaſm⁹ eſt de inanitiōe:ſ3 ſpaſm⁹ de inanitiōe vr eē cu
rabilis.nā authores ponūt curā ei⁹:⁊ nullus author d3 po
nere curā egritudis icurabilis.ſic dr 11° de ige.ſa.⁊ in ɔ^{o}
apho.li° p̄.⁊ li° 2°.eēt.n.artificialis actio fruſtra.¶ D.ſpa
ſm⁹ accñs a febre eſt de inanitione.ſic.d.Gal.in ɔ^{o} 4^{i} libri
apho.ſ3 ſpaſm⁹ pueroꝝ febriētiū eſt curabilis:ſic dr in ɔ^{o}
ꝓn^{a} li° 3°.¶ D.ſi ſpaſmus de repletione eſt curabilis:multo
magis d3 eē curabilis ſpaſm⁹ de inanitiōe:qꝛ ſpaſmus de
inanitione:eſt ɔſilis ɔplōni neruoꝝ:⁊ ſpaſmus de repletione:
eſt ɔ̄riꝰ:cū neruus ſit ɔplonis ſicce:q̄re ꝑiculoſior eſt ſpa-
ſmus hūidus q̄3 ſiccus ꝑ illū apho.[in morbis min⁹ ꝑicli-
tant.]¶ D.Aui.3° cañ.de ſpaſmo ca° p̄.d.ꝙ pueri liberā
tur a ſpaſmo ſicco velocit.ḡ ſpaſm⁹ de inanitōe ē curabil.
¶ D.in morbo hūido ⁊ ſicco eſt equa ſpes ſecuritatis:⁊ di-
ſpar tpe curatiōis.ſic dr 7° de ſa.ige.ca° 5°.⁊ p̄ cañ.fen 4^{a}
ca° 2° ⁊ 3° cañ.de modis vlib⁹ curatiōis ſtōi.ḡ ſpaſm⁹ ſic-
cus:⁊ ſpaſm⁹ hūidus eque curabiles ſūt.¶ D.Hip.in 3^{a}
ꝑticula.d.ꝙ ɔſtōnes āni ſicce ſūt min⁹ mortifere:pluuiali-
bus:q̄re ⁊ morb⁹ ſiccus d3 eſſe minus mortiferus hūido.
¶ D.ethica incipiēs eſt morbus ſiccus:⁊ eſt curabilior apo
plexia ⁊ paraliſi incipiētibus que ſunt morbi humidi.
¶ D.ille morbus eſt magis icurabilis:ad cuius curā plura
regrunt:ſed ad curā ſpaſmi humidi:regrunt eūo ⁊ altera-
tio.ſ.exſiccatio.ad curā aūt ſpaſmi ſicci regrit ſolū altera-
tio.ſ.humectatio.ergo ſpaſmus ſiccus eſt facilioris cura-
tionis.ſi ergo humidus eſt curabilis:mlto magis ⁊ ſicc⁹.
¶ Ad hoc dico:ꝙ ſpaſmus de bello:q eſt ꝓpter nimiā eūo-
nē:eſt ſimplr mortalis poſtq̄3 ɔfirmat:ſed forte in ſui p̄n^{o}
poſſet hēre remediū:⁊ ꝓpter hoc ponūt authores curā:et
ex hoc p3 ſolō ad p^{m}.¶ Ad 2^{m} aūt dico ꝙ 2r pōt ſpaſm⁹ a
feb.ꝓcedē.vno qdē mō a febre exiccāte hūiditatē neruoꝝ:
⁊ talis ſpaſm⁹ eſt de inanitione:⁊ eſt oino icurabilis.Alio
mō vo pōt fieri ſpaſmus a febre liquefaciēte ⁊ diſſoluente
humiditates coagulatas:⁊ talis ſpaſmus eſt de repletione:⁊
eſt ille qui ɔtingit pueris in acuta feb.⁊ cito curat.ſicut di
cit Gal.in ɔ^{o} tertij ꝓno.⁊ hec diſtinctio ſpaſmi:ſiētis a fe
bre colligit ab Auic.3° cañ.de ſpaſmo ca° p̄.¶ Ad 3^{m} aūt
querit ɔ̄fuſionē in ɔ^{o} illius aphori.ſc̄dꝫ ꝑiculeſ in morbis
minus ꝑiclitant.]¶ Ad 4^{m} rñdet ꝑ expōnem lre:cū eni3
dicit Aui.ꝙ pueri liberant a ſpaſmo ſicco velocit:nō vult
dicere ꝙ ſi pueri cadūt in ſpaſmū ſiccū:ꝙ curent velociter:
ſed vult dicere:ꝙ pueri liberant a caſu in ſpaſmū ſiccū3 ꝑ
cām velocē:q̄ſi dicat pueri cū ſint humidiſſimi nō cadūt ve
lociter:⁊ per leuē cām in ſpaſmū ſiccū:ꝓpter ɔ̄rietatem ſue
ɔplonis ad ipſu3:magna eſt ergo cā que facit eos cadē in
talē ſpaſmū:⁊ ꝓpter hoc ſi cadunt in ipm nunq̄3 curantur.
¶ Ad 5^{m} dico:ꝙ qñ Gal.d.ꝙ equa ſpes eſt ſecuritatis in cu
rādo morbū ſiccū ⁊ hu.h nō d3 intelligi q̄ītum ad nocumē
tum ꝓueniens ab ipſis q̄litatibus:vt itelligamus eq̄le no
cumētū eſſe ab humida ⁊ ſicca ɔplone:ſed d3 itelligi q̄ītu3
ad approximationē cāꝝ curatiuaꝝ ad morbum curādum.
equa eni eſt ſecuritas in approximando cās exiccantes ſtō
humectato:⁊ cās humectātes ſtō exiccato:ſed in curatiōe
morbi ca idi ⁊ frigidi:eſt ineq̄lis ſecuritas:magis eni3 eſt
timēdum approximare cās fridas ſtō calido:q̄3 cās cal'as
ſtō frigido.⁊ rōne ipſius mēbri in ſe ɔſiderati:qm̄ cauſe fri
gide poſſunt nocere calori inato ipſius mēbri.⁊ rōne mem
broꝝ vicinoꝝ mēbro ifirmo.magis enim pñt nocē medici
ne fride mēbris vicinis ſtō:q̄3 medicine calide.⁊ hec eſt in-
tētio Gal.⁊ Aui.in ꝑallegatis caplis.Cā vo ꝓpt quā3 eſt
magis icurabilis ſpaſm⁹ ſiccus:q̄3 hūidus eſt:qꝛ iſti mor-
bi ſunt moleſtiſſimi nāe ꝓpter nobilitatē mēbri patiētis.ſ.
cerebri:⁊ ꝓpt dolores itolerabiles:⁊ ꝓpter impedimētu3
anhelit⁹.ſpaſmus aūt ſiccus cū reqrat lōgū tps ad curan-
dum:nā nō pōt tolerare lōgo tpe peſſimitatē morbi:⁊ ideo
eſt mortalis:ſpaſm⁹ aūt hūidus cū cito exiccet mēbrū hu^{m}
pōt curari.¶ Ad 6^{m} dico:ꝙ l3 tpa hūida ſint magis morti
fera tpib⁹ ſiccis a ſua q̄ualitate:nō tñ ſeqt ꝙ ql3 morb⁹ hu
midus ſit mortalior q̄l3 morbo ſicco.fallit.n.ꝑꝑ ꝑticulares
ɔdōnes.q̄3 vnā poſui i cura ſpaſmi ſicci ⁊ hu.⁊ eſt tarditas
tpis in curatiōe.Et ꝑ h p3 ſolō ad 7^{m}.nā l3 ethica icipiēs
ſit morb⁹ ſiccus:⁊ apoplia icipiens ſit morb⁹ humidus:tñ
apoplia peior ē ethica.hec aūt malor malitia nō ē ꝓpterea
qꝛ apoplia ſit morb⁹ hūidus:⁊ ethica morb⁹ ſiccus.ſed eſt
qꝛ apoplia a toto ſuo gn̄e peſſim⁹ morb⁹ eſt:ethica aūt non
eſt morb⁹ peſſim⁹ a toto ſuo gn̄e:ſ3 ſolū in 3ª ſpē.¶ Ad 8^{m}
dico:ꝙ l3 ad curā morbi hūidi regrant eūatio ⁊ alteratio:
⁊ ad curā ſicci alteratio ſolu3:tñ alteratio q̄ debet ſpaſmo
ſicco.eſt difficilior q̄3 eūo ⁊ alteratio q̄ debent ſpaſmo hu.
¶ De ɔ^{o} ſic.dubitat.n.ſolū de nūo ſpaſmoꝝ.nā vr ꝙ ſit ɔ̄le-
tas in dcis ſuis.nā ipe ponit ꝙ ſpaſm⁹ q accidit ꝑꝑ colligā
tiā in dolore eſt ꝑꝑ repletionē:⁊ eſt curabil:⁊ poſte i ponit ꝙ
ſpaſmus q accidit propter mordicatione3 eſt de inanitiōe:
⁊ ſic vr ꝙ idē ſpaſm⁹ ſit curabilis ⁊ icurabilis:⁊ de inani-
tione ⁊ repletione.¶ Ad h dic ꝙ 2^{r} eſt ſpaſmus qui ɔtigit ꝑꝑ
cōparationē in colligātia.vnus qdē de repletione:⁊ alius de
inanitiōe:de repletione qdē ē qñ i p̄n^{o} purgōnis rōne colligā-
tie fluūt hūores ad ſtōm ſuffocātes cui cer^{m} cōpatit ꝑꝑ ner
uos colligātes.⁊ hūc tāgit Gal.i p̄n^{o} ɔ^{o}.Ali⁹ vo de ina^{m}

eſt qn̄ dolor vel alia res nocēs vt venenū ſcorpionis in mē
bro neruoſo facit nocumētū: ꝛ tūc cerebrū illi mēbro colli/
gatū mouet̄ ad nocumētum illud fugiēdū motu ɔ̄ctionis:
vnde cerebrū ɔ̄ctum totū corpus ɔ̄bit: ꝛ tūc fit ſpaſmus: et
hunc tāgit Gal. qn̄. d. ꝙ ſpaſmus: qui eſt ꝑ colligātiā in do
lore eſt de inanitione: nec tn̄ dr̄ ꝓpe ſpaſmus ſiccus: ſed dr̄
ei ꝓportionalis: ꝛ hec ſola eſt veritas: colligitur autē hoc
3° can̄. capitulo de ſpaſmo.

Utrū ſpaſmus ɔtingēs ꝓpter motuʒ vomendi ſit de replecione.

℃ Adhuc tn̄ querit̄: an ſpaſmus qui ɔtingit ꝓpter motū vo
mēdi ſit de repletione: ꝛ videt̄ ꝙ ſic: qꝛ ꝓcedit a repletiōe ſtōi:
ꝛ curat̄ per euonem. ergo eſt de repletione: ꝛ qꝛ talis ſpaſm⁹
eſt curabilis. ℃ Ad ɔ̄rium videt̄: qꝛ iſte ſpaſm⁹ ceſſauit ſu
bito per vomitū: ꝫ vomitus nō euacuat: ita ſubito mām̄ q̄
eſt in cerebro ꝛ neruis. ℃ Itē. d. ceſſante febre ceſſat ſpa/
ſmus: febris aūt per ſui ꝑn̄tiam facit ceſſare ſpaſmū de re/
pletione. ℃ Ad hoc dico hūc ſpaſmū eſſe de repletiōe quo
ad mām̄ que eſt in ſtō ꝛ neruis eius: ſed quo ad cerebrum
nō eſt de repletiōe: imo ſpaſmus ɔ̄tingit in lacertis ꝓpt̄ mo
tum ɔ̄ctionis ipſius cerebri: quā cerebrum facit vt nō reti
neat mām̄ illā nocētem: ꝛ talis ſpaſmus lʒ non ſit vere de
inanitione: tamen ei proportionatur: ſicut dicit Auicen. 3°
can̄. de ſpaſmo capitulo primo.

℃ Aphoriſmus. II.

℃ In vulnere, ſpaſmus ſupueniens: mortale.

Theo. ℃ Conuulſio a vulnere: letalis eſt.

Leo. ℃ Conuulſio ex vulnere: letalis eſt.

℃ Commentum Galeni.

℃ Sicut ante ſpaſmuʒ de helleboro mortale dixit ꝛ periculo/
ſum eſſe intēdit: ꝛ plīmos tn̄ inde mori: ſic ꝛ hūc ſupuenien
tem ex vulnere in ꝑncipalib⁹ mēbris facto: vt eſt cerebruʒ
vel epar: vel neruoſis locis teſtat̄ eſſe mortale: ſed tn̄ quo/
tienſcūqꝫ ſupuenerit nō neceſſe eſt ide mori. plurimos ergo
mori ꝛ non oēs intēdit: ſicut ꝛ in plīmis locis ſignare mor
tem mortale dixit: ꝛ nō oēs dixit moriunt̄: ſed plurimi ſpa
ſmi in vulnere venientis cū tumor ſupueniens eſt ꝛ apa: q̄
ſi ſint in neruoſis mēbris: ſicut pōt videri ſemper ſpaſmat̄
ꝑmum locus apati vel tumori vicinus: deinde aſcendens
paſſio hꝫ vſqꝫ ad fundamentum: vel initium neruoꝝ per/
uenit: ꝛ poſt patietur totum corpus.

℃ Expoſitio Thaddei.

℃ Cum docuit ſignare ꝑ ſpaſmuʒ ex helleboro. docet mō ſi/
gnificare per ſpaſmū qui ſupuenit vulneri: ꝛ planum eſt.
℃ Cōmētator circa hunc apho. ſic ꝓcedit. nā ꝑ exponit hoc
verbū [mortale.]2° ponit modū gn̄ionis ſpaſmi in vulnere,
durat ꝑ⁹ vſqꝫ [ſed plīmi ſpaſmi in vulnē veniētis.] ℃ Dicit
ergo ſic de ꝑ: ꝙ hoc verbū: mortale. In h̄ apho. poſituʒ eſt
ꝓ ꝑ vtplim: ſicut illud mortale qd̄ poſitū fuit in apho. ꝓce/
dēti. nā non neceᷤ eſt oēm hoīem mori cui ſupuenit ſpaſm⁹
in vulnere: ſed vtplim eſt verꝫ ꝛ accidit vulneratis in mēm/
bris ꝑncipalib⁹: ſicut eſt cerebrū aut epar: aut in membris
alijs neruoſis ſicut lacertis. ℃ De 2°. d. ꝙ ſpaſmus q̄ vul/
neri ſupuenit hoc mō gn̄atur: qꝛ circa vulnus gn̄at̄ apa: ꝓ/
pter qd̄ replet̄ caro neruoſa ibi poſita: ꝛ deinde illa plen/
tudo vadit vſqꝫ ad cerebrum: ꝛ poſtea oēs nerui toti⁹ cor/
poris replentur: ꝛ fit vniuerſalis ſpaſmus.

Vtrū ad vulnera pricipaliū mēbrorum ſpaſm⁹ ſeq̄ poſſit.

Circa hūc apho. dubitat̄ de tex. ꝛ de ɔ̄ᵒ. de ꝑ ſic. videt̄
eni ꝙ ſpaſmus nō poſſit ſeq̄ vulnera ꝑncipalium
mēbroꝝ. nā illa mēbra vulnerata ſeqtur febris. feb. autē
deſtruit ſpaſmū de repletione: ſicut dixit Hip. ſup̄ ī 4ª ꝑticla.
℃ Itē. dato ꝙ fiat vulnus in lacerto pedis: tūc nō videtur ꝙ
poſſit fieri ſpaſmus vl̄is: qꝛ talis mā collecta circa vulnus
nō videt̄ ad cerebrū poſſe aſcēdere. naʒ v̄tus cerebri fortis
eſt magis q̄ꝫ v̄tus mēbri neruoſi. ḡ neruus nō pōt mittere:
nec mā pōt per ſe aſcendere: qꝛ ois mā q̄cum eſt de ſe ſi eſt
humoralis deſcēdit deorſuʒ. ḡ nec ꝑ ſe pōt aſcēdere mā: nec
mēbrū vbi eſt pōt eā mittere: cū imo cerebrum repugnet: ꝙ
aūt repugnet planū eſt: qꝛ oē mēbrum hꝫ virtutē expulſiuā
maloꝝ: ꝛ attractiuā bonoꝝ. ſicut dicit Gal. in 3° li° de vir/
tutib⁹ nālibus. ℃ Itē. nō videt̄ ꝙ epar vulneratū poſſit ſeq̄
ſpaſm⁹: cū epar nō ſit mēbrū neruoſū. Gal. ꝟo ponit ꝙ ſic.
℃ Ad ꝑᵐ dico: ꝙ nō eſt neceᷤ ſemꝑ ꝙ febris curet ſpaſmū: ꝫ
qꝛ aliqn̄ non pōt nā tātū durare ꝙ fe. poſſit ɔſumere mām̄
illā replētem cerebrū ꝛ neruos: vn̄ tūc ɔgregant̄ duo ma/
la. ſ. febris ꝛ ſpaſmus: ꝛ maxime cū mēbra ꝑncipalia ſūt le
ſa: ꝛ ideo nō pōt tātū durare v̄tus: ꝙ repletio illa curetur.
℃ Ad 2ᵐ dico: ꝙ mā collecta in mēbro apa: vtpura in pede: ꝫ
aſcēdit ꝑ neruos ad cerebrū ſuo motu ꝛ aggrauat̄ dolore
qui facit eā aſcēdere ad mēbrū vbi eſt origo ꝛ fundamētū
ſenſus: vn̄ qn̄ attrahit̄ ꝛ ꝑ ſe ſuo motu aſcēdit ꝑ neruos q̄
ſunt ſbe porie ꝛ diaphane apte aſcenſioni. ℃ Ad 3ᵐ dico: ꝙ
epar hꝫ neruos rōne pānicuili: lʒ non ratione ſue ſubſtātie.
℃ De ɔ̄ᵒ ꝟo dubitat̄: qꝛ Gal. ponit: ꝙ mortale qd̄ fuit poſi
tum in apho. ꝓcedēti nō eſt mortale ſemꝑ: ſʒ vtplim: qd̄ non
videt̄ cū ille ſit ſpaſmus de inanitione. ℃ Itē. ponit ſilitudi
nē inter illud mortale: ꝛ hoc: qd̄ nō videt̄: cū ille ſit de inanī
tione: ꝛ iſte de repletiōe ꝛ manifeſte dcm̄ ſit: ꝙ ſpaſmus de
repletiōe eſt curabilis ꝛ ille icurabilis. non ḡ pōt poni ſilitu
do iter ea. ℃ Ad ꝑᵐ dico: ꝙ mortale qd̄ fuit poſitū ī apho.
ꝓcedēti eſt mortale ſemꝑ: qn̄ eſt ꝓpter ſupfluā euonē maxi
me ſi euātio faciens ſpaſmū ſit ɔfirmata: ſʒ ibi ponebat̄ in
ɔ̄ᵒ ꝙ poterat ɔtingere ꝓpter repletionem: ꝛ talis ſpaſm⁹ eſt
curabilis: vnde rōne talis ſpaſmi dat̄ inſtātia. ℃ Aut dicē
ꝙ ſpaſmus qui ɔtingit in vulnere eſt peior alijs ſpaſmis q̄
contingunt ꝓpter repletionem: vnde quaſi poteſt adequa/
ri illi qui eſt de inanitione: ꝛ ille qui eſt de inanitione eſt cu
rabilis in ſui ꝑncipio: ꝛ per hoc patet ſolutio ad ſcōm.

℃ Aphoriſmus. III.

℃ Sanguine multo fluente: ſpaſmus ſnatus: aut ſingultus: malum.

℃ Sanguinis multe profuſioni, conuulſio: aut ſingultus ſuperueniens: malo eſt. Theo.

℃ Ubi ſanguis plurim⁹ fluxerit, ſingultus: aut conuulſio ſuperueniens: malum. Leo.

℃ Commentum Galeni.

℃ Nō eſt itelligēdū hic idē itēdiſſe: ꝛ qd̄ ſupius. ɔſueuit enī
multis locis dicere mortale ꝛ mortē ſignificare. ſed tn̄ non
equaliter: vt ſi hic mortale nō ſile eſt ſupiori: ſed minus morta
le. Hic aūt ſpaſmus q̄ de multo ſanguis eſt fluxu: vnus eſt
de ſupioribus: qꝛ cā eius de inanitione eſſe cōprobatur.

℃ Expoſitio Thaddei.

℃ Cum poſuit Hip. q̄le ſignuʒ eſt ſpaſmus in vulnere. ponit
mō quale ſignū eſt ſpaſm⁹ ꝛ ſingultus qui ſupuenit fluxui
ſanguis. ℃ Circa hūc apho. Gal. ꝑ exponit hoc ꝟbū ma/
lum. 2° dicit de quo ſpaſmo loquitur hic Hip. durat ꝑ⁹ vſqꝫ
[hic autē ſpaſmus.] ℣ De ꝑ. d. ꝙ Hip. ſupra dixit in illis
ſpaſmis: qꝛ ipſi erāt ſignū mortale. hic ꝟo nō dixit mortale
ſed poſuit malū: qꝛ non ſig̃t tāta malicia in h̄ apho. quā/
ta in ſuperioribus. ℣ De 2°. d. ꝙ hic ponit Hip. ſpaſmū de
inanitione: ſm̄ ꝙ ſupra fecit.

Utrū ſpaſmus poſſit ſeq̄ ad fluxū ſanguinis.

Circa hūc apho. dubitat̄ ꝑ. qꝛ nō videt̄: ꝙ ſpaſmus de/
beat ſequi fluxū ſanguinis. nā ſanguis ɔtinet̄ in
venis: antēq̄ꝫ aūt vene ſint ita euate: ꝙ nerui exiccent̄ ho/
mo prius morietur: quare ɔſtante vita non poteſt fieri ſpa
ſmus propter ſanguinem fluentem.
℃ Itē. ipſe ponit: ꝙ iſte ſpaſmus eſt minus mortalis: q̄ꝫ ſpa/
ſmus poſitus in ſupiorib⁹ apho. ſed hoc nō videt̄: qꝛ Gal.
dicit in ɔ̄ᵒ ꝙ iſte ſpaſmus eſt de inanitione. talis autē ſpa/
ſmus eſt ita mortalis: ꝙ non pōt eſſe aliquis mortalior eo.
℃ Ad ꝑᵐ dico: ꝙ lʒ vene nō veniant ad vltimam euonem ni/
hilominus pōt fieri exiccatio neruoꝝ ꝓpter nutrimentum
mēbroꝝ ꝑncipalium. nā mēbra ꝑncipalia: ſunt fortiora q̄ꝫ
lacerti.

lacerti. Unde attrahūt nutrimētū quātū ſufficit ad vitam: lacerti aūt deficit valde. ¶ Ad 2m dico ꝙ h̄. ꝑdicatū. Malum: qḋ ponit in h̄ apho. nō dicit minus malū q̄ꝫ mortale: qḋ poſitū eſt ſupra rōne ſpaſmi: ſed rōne iſtius ꝯiūcti. ſ. ſingultus. nā ſpaſm⁹ de inanitione pp ſanguinē fluētē eſt mortalis: ſicut ſpaſmus de helleboro: ſed ſingult⁹ lꝫ ſit de inanitione: nō tñ eſt neċio mortalis: ꝛ pp h̄ poſuit ꝑdicatū cōe. ſ. malū. ¶ Aut dic ꝙ ſpaſmus de inanitione pp ſanguinē eſt minus malus: q̄ꝫ ſpaſmus de exiccatione pp febrē aut pp euacuationē helleborꝫ: q: pōt citius regñari ſanguis deficiens: q̄ꝫ mala qualitas impreſſa corrigi.

¶ Aphoriſmus. IIII.

¶ Spaſmus innatus: ꝛ ſingultus poſt nimiaꝫ inanitionem: malum.

¶ Aphoriſm⁹ hic in tex. Theodori ꝛ Leoniceni nō inenit̄.

¶ Commentum Galeni.

¶ Qḋ aūt dixit elleboꝝ bibētes pati v̄l: hic reperit: vt non ſolū ex elleboro ſpaſmū eſſe deberet itelligi: ſꝫ ex oī purgatione ad vlti̅m ducēte: neqꝫ tñ min⁹ ꝑiculoſus eſt h̄ ex inanitione q̄ꝫ q ex elleboro ſolo dict⁹ eſt venire: ſꝫ etiā ꝑiculoſior eſt hic q ex inanitione eſt. Singult⁹ etiam eſt ſpaſmus quē os ſtōchi ꝛ meri (ſicut mōſtraui al's) patiuntur. Singult⁹ diffi.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Hyp. ḡ. in ꝑn° libri loquut⁹ fuit de ſpaſmo q ꝓcedit a particulari euacuatione. mō loquit̄ de oī ſpaſmo ꝓcedente a q̄libet euacuatione: ꝛ nō ſolū de ſpaſmo: ſed etiā de ſingultu: ꝛ planum eſt qḋ dicitur. ¶ Circa hūc apho. Gal. ſic ꝓcedit. nā ꝑ ꝯtinuat eū. 2° ponit cōparationē inter ſpaſmū hic poſitū ꝛ poſitū. ḡ. 3° diſtinguit nobis ſingultuꝫ: du. ꝑ° vſqꝫ neqꝫ tñ min⁹ ⌋2ᵃ vſqꝫ ſingultus etiaꝫ eſt ſpaſm⁹ ⌋3ᵃ vſqꝫ ad finē. De ꝑ iam dixit in continuatione ꝛ ideo nō oꝫ repetere. ¶ De 2° dicit ꝙ iſte ſpaſmus de quo h̄ loquit̄ non eſt minus ꝑiculoſus q̄ꝫ ſpaſmus ꝓueniēs ex helleboro imo eſt ꝑiculoſior cū ſit de inanitione. ¶ De 3°. d. ꝙ ſingultus eſt ſpaſmus quē patit̄ os ſtōchi: ꝛ meri.

Circa hūc apho. du' nā ipſe ponit ꝙ iſte ſpaſm⁹ eſt ꝑiculoſior q̄ꝫ ſpaſm⁹ ꝓueniēs ex helleboro. qḋ non videt̄: q: ipſe ſupra poſuit illū ſpaſmū eſſe ſignū mortale. hic autem ponit ꝙ ſit ſignum malū: quare videtur minus periculoſus eſſe iſte q̄ꝫ ille.

¶ D. ſpaſm⁹ ex hellē eſt de ianitione: ꝛ de illo loquit̄. ḡ. nullus autē ſpaſm⁹ eſt ꝑiculoſior q̄ꝫ ille qui eſt de inanitione ergo cū vterqꝫ ſit de inanitione eqꝫ ꝑiculoſus eſt quilibet.

¶ D. ponat̄ ꝙ fiat ſingultus pp aliquā ꝑticulaꝫ medicine q̄ remāſit in villis ſtōchi: tūc nō erit malū grande.

¶ D. Gal. ponit ꝙ ſingultus eſt ſpaſmus cuius ꝯ̄riuꝫ dictu9 eſt infra in ꝯ'° illius apho. 6. ꝑt'. ſ ſpaſm⁹ ſit ex plenitudine. ⌋Dicit. n. ꝙ ſingultus non eſt ſpaſmus.

¶ Ad ꝑm dico ꝙ h̄ ꝑdicatū. malū. qḋ ibi ponit̄ nō ponit̄ pp ſpaſmū: q: eq̄lis eſt iſte cū illo: ſꝫ pp ſingultū. nā ſingultus lꝫ ſit de inanitione. tñ nō eſt pp h̄ ſignū mortale lꝫ ſit malū. ¶ Ad 2m dico ꝙ hic ſpaſmus ḋ quo hic loquit̄ eſt ſpaſm⁹ de inanitione ꝛ eſt eqꝫ malus ſicut ille ſpaſm⁹ q ſit de hellē pp inanitionē: ſed de hellē pōt fieri ſpaſm⁹ pp motū vomēdi q nō eſt ꝑiculoſus. vñ rōne illius pōt dici ꝙ iſte ſit ꝑiculoſior illo. ¶ Ad 3m dico ꝙ ſingult⁹ ille q ꝯtingit pp mordicationē medi'ne eſt de repletione: niſi illa mordicatio eēt tāta ꝙ deſiccaret. nā oīs res mordicatiua deſiccat. h̄ autē loquit̄ de ſpaſmo de inanitione. ¶ Ad 4m dico ꝙ ſm ꝟitatem ſingult⁹ nō eſt ſpaſm⁹: ſed ꝑ quādā ſilitudinē quā habet ratiōe mali motus cū ſpaſmo: ꝛ dī. ſpaſmoſa diſpōꝛ: ſꝫ de hac mā dicā īfra.

¶ Aphoriſmus. V.

¶ Si iebriat⁹ aliqs repēte ſine voce fiat: ſpaſmo inato: morit̄: ſi nō febris acceperit eū: aut ante horā ſm quā crapule ſoluunt̄ locut⁹ fuerit.

¶ Si ebrius quiſq̄ꝫ: ſubito obmutuerit: cōuulſus emoritur: niſi ꝓhenſus a febre ſit: aut cū ad eam venerit horam qua crapula ſoluit̄: facultatem recipiat loquendi. Theo.

¶ Si ebri⁹ q̄ſpiā: repēte obmutuerit: cōuulſus morit̄: niſi febre corripiat̄: aut vbi ad horā peruenerit: q̄ ſoluūtur crapule: vocē recuperet. Leoni.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hꝫ ſpaſm⁹ de neruoꝝ eſt plenitudine. Vinū. n. v̄l implet neruos: q: calm eſt: de aūt caſm cito ꝑforat corp⁹ maxime ſi vinū ſit nō groſſū. vñ vinū mītū ebibitū ꝛ calꝫ ꝛ cito corpus ꝑforatiuū ꝛ neruos iplēs cito facit ſpaſmū. Sꝫ tñ aliqñ bonitate ſua qḋ īfirmū fuit reſtaurat cito. ſi aūt loc⁹ tal' ſit: q reſtaurari nō poſſit: ſpaſm⁹ ille cito mortē īfert. Inueſtigare opꝫ ꝓꝑetatē hoꝝ ꝟboꝝ: ſm ꝙ repēte ſine voce dixit. h̄. n. ꝯtigit: cū ſēſus ꝛ mot⁹ auferunt̄ corꝑi: ꝛ accñtia h̄ apoplīa ꝯſueuerūt vocari. Hip. aūt mōſtrauit naſci ex neruoꝝ patiētib⁹ fundamētis. Impoſe. n. eſt corp⁹ totuꝫ ſpaſmet̄ ſi nō cerebrū h̄ patiat̄: aut ex ſe aut ex alioꝝ neruorū vel mēbroꝝ colligationib⁹. Ebrietatē aūt antiq intellexerūt capitꝫ eē paſſionē ꝓpt vinū nimiū. noiat̄ aūt lingua grecoꝝ craſeleos abuſiue a craneo tractū: ſeleos ꝟo iectigatio. Hip. ꝟo cū añ horā ingt veniēs: ſm quā crapule ſoluūtur tps itēdit: qḋ nō laudabile eſt in oī eq̄lr hoīe. ſunt. n. q̄dā hoīes q 2ᵃ diſſoluūtur die ab ebrietate: q̄dā eadē nocte: ꝛ q̄dā 3ᵃ die: q̄ oīa ꝯtigūt ſm ꝙ vinū eſt ꝟtuoſum: ꝛ ſm nām ꝛ ꝟtutē bibētiū. ſicut aūt nō oēs cibū digerūt eq̄lr: taſr ꝛ vinū bibētes nō ab ebrietate ſua eq̄liter diſſoluūtur. vñ nos opꝫ expectare longius tēpus ebrietatis diſſoluēde. ſi autē tunc febris non ſuperuenerit: neqꝫ ebrietas diſſoluit̄: neqꝫ ille locutus fuerit ſpaſmo innato moritur. Vinū ḡre cito facit ſ.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Supra loquut⁹ fuit hip. de ſpaſmo ſm ſe. mō loq̄t̄ ḋ ſpaſmo cōparato apoplexie: ꝛ hꝫ iſte apho. 2. ꝑtes. nā ꝑ ponit ipm ſig'' ꝯpo'm. ex apople'ᵃ ꝛ ſpaſmo. 2° ponit ꝯdictiōes ꝟificātes apho. du. ꝑ° vſqꝫ ſi ſi ſe. ⌋Dic̄ ḡ ꝙ ſi aliqs pp ebrietatē fiat ſine voce. i. apoplectic⁹. ſuꝑuenit illi ſpaſm⁹ ꝛ morit̄. In 2ᵃ. d. ꝙ iſte due ꝯdictiōes debēt apponi. ſ. ꝙ nō accipiat illū febris: aut nō fuerit locut⁹ añ horā ſm quā crapula vel ebrietas ſolet diſſolui. nam ſi febris ſuꝑueniat nō oꝫ eū mori: ꝛ ſi locut⁹ fuerit in hora: i qua cōſueuit eius crapula ſolui euadet infirmus: ꝛ hoc dicit hip.

¶ Cō'or circa hūc apho. ſic ꝓcedit. naꝫ ꝑ ponit de q̄ ſpaſmo loq̄t̄. 2° expōit qd itelligat ꝑ iſ ꝟba: ſ repēte ſine voce fiat ⌋3° exponit iſ ꝟbū ſ iebriat⁹ ⌋4° exponit iſ ꝟba ſ aut ad horā veniēs ſm quā crapule ⌋5° ponit quādā ſemiplenā epilogationē durat ꝑᵃ vſqꝫ inueſtigare oꝫ ⌋2ᵃ vſqꝫ ebrietatem āt: ⌋3ᵃ vſqꝫ hip. ꝟo cū añ horā ⌋4ᵃ vſqꝫ ſi āt tūc febris ⌋5ᵃ vſqꝫ ad finē. ¶ Dic̄ ḡ de ꝑ ꝙ h̄ accipit̄ ſpaſm⁹ ꝓ ſpaſmo de plenitudine: q: vinū facit tales ſpaſmū. eo ꝙ ſpm replet neruos ꝑforādo ſua caliditate ꝛ vaporoſitate cuius ſig'm eſt q: vinū cito fac̄ ſpaſmū. oēm āt ſpaſmū q ſit cito oꝫ eſſe de plenitudine: ſpaſm⁹ aūt de ianitione ſit paulati ſic̄. d. Gal. i li° ḋ iterioꝛib⁹: ꝛ aui. 3° can. ḋ ſpaſmo. tñ nota ꝙ aliqñ ſpaſm⁹ q ꝯtigit a vino ſoluit̄ ꝑ ꝟtutē vini cuius tāta ē ꝟt⁹ ꝙ illā repſonē ꝯſumit. ¶ De 2°. d. ꝙ ꝑ iſ ꝟba: ſ repēte ſine voce fieri ⌋oꝫ nos intelligere ablationē ſenſus ꝛ mot⁹ totius cor'ᵃ: q̄ acci'ᵃ vocant̄ apop'ᵃ. ꝛ i hac apop'ᵃ ſeq̄t̄ ſpaſm⁹ totius cor'ᵃ: pp paſſionē fūdamēti ſēſus ꝛ mot⁹. ſ. cer': q: totū corp⁹ nō pōt ſpaſmari niſi cer'm patiat̄: aut ꝑ ſe aut ꝑ colligātiā. ¶ De 3°. d. ꝙ ebrietatē oꝫ nos itelligere paſſionē capitis pp nimiā potationē vini: ꝛ ponit q̄dā notāda ḋ quibus nō curo. ¶ De 4°. d. ꝙ tēp⁹ ſoluēdi crapulā nō ē eq̄le i oī hoīe. nā i q̄buſdā hoīb⁹ ſoluit̄ crapula eadē die: ꝛ i quibuſdā ſoluit̄ 2ᵃ die: ꝛ i q̄buſdā ſoluit̄ 3ᵃ. cui⁹ ꝓbaᵒ eſt ꝛ ꝑ

ſignū ꝛ p cām. Sigᵐ qdē eſt q2 nos videm⁹ ꝙ hoies nō digerūt cibū ſuū in ſtō eq̄lr imo vn⁹ citius alio. Silr nec vapore q cereᵐ aſcēdit eq̄lr diſſoluit qlibet hō:cā ꝟo ē tal:q2 ſicē diuerſe ſūt v̄tutes vioꝝ:ꝛ diuerſe ſunt v̄tutes bibētiū. Jta ſūt diuerſa tpa ſoluēdi crapulas:nā vina poᵃ ꝛ ſbtilia faciūt vapores ſbtiles quoꝝ opil'o cito ſoluiť ꝑꝑ v̄tutē vini ꝛ ꝑꝑ fortē calorē bibētiū. At ſi vina ſint gſſa:ꝛ v̄t⁹ bibētiū debilis:ꝛ meat⁹ cerᶦ ſtricti:lōgiori tpe durabit opil'o:ꝛ nota ꝙ hic ponit hip.3ᵃᵐ diē ad ɔſūptiōnē crapule qḋ ɔcordat cū aui.3° can.q ponit ꝙ ſepultura ambigui apopletici oȝ differri.lxxij.horis. ℭ De 5°.d.ꝙ ſi fe.nō ſuguēiat huic egro q̄ diſſoluat illā plenitudinē:aut ebrietas nō diſſoluať ꝛ fuerit locut⁹ morieť iſte tal'inato ſpaſmo ꝛ h̄ ē qḋ ipſe.d.

Circa hūc apho.duᵗ.ꝑ d̄ tex.2°d̄ ɔ¹°. De p̄ ſic agiť:ꝑ.n. q̄riť de cā multiplicationis verboꝝ poſitoꝝ in h̄ apho.2° q̄riť q̄uo dicat ꝙ apopᵃ ſit d̄ vinorū dicat Gal.ē. in ɔ¹°illi⁹apho.[Apoplexiā fortē ꝛc̄.]cā fieri de hūorib⁹ flaticis. ℭ Ad euidētiā ħ' oȝ notare ꝙ iſte apho.in ſe ɔtinet 3ᵃ.ſ.ſigᵐ.ſignatū:ꝛ ɔditionē ꝟificātē ɔñriā ſigni ad ſignificatū.quoꝝ ꝑᵐ tāgiť cū.d.[ſi qs inebriat⁹ repēte ſine voce fiat ſpaſmo inato]2ᵐ.tāgiť cū.d.[moriť]3ᵐ tangiť cū.d.[ſi nō febris eū accipiat]Jtē in ſig ponunť 3ᵃ.ɔponētia ſpm.ſ.ebrietatē apoplexiā ꝛ ſpaſmuȝ.quoꝝ ꝑᵐ.d.cām morbi 2ᵐ.d.morbū.3ᵐ.d.accñs:q2 ebrietas cū ſit q̄dā opilatio facit apoplexiā ꝛ apoᵃ facit ſpaſmū ꝑꝑ niām exuberātē ī vētriculis cereᶦ ꝟſus neruos ꝛ lacertos:ꝛ hñ poſſemus dīe ꝙ apopᵃ eſſet accñs:ꝛ ebrietas eēt opil'onis morbus:ſed nō facio vim q̄uo dicať:poſitū ē g̃ h̄ ꝟbū[ſi qs iebriat⁹]vt idicet cāȝ apopᵉ:q2 cā eius eſt vapor vini ifrīdatus ī vētriculis cereᶦ.ꝛ nō eſt humor viſcoſus:ꝛ ꝑꝑ h̄ indicať ꝙ talis apopᵃ eſt facilis ad curādū rēᵘ.alterius. h̄ aūt ꝟbū.ſ.[inato ſpaſmo]poniť ad demōſtrādū magnitudinē.apopᵉ.talis.ſ.de vino.nā niſi.magna eēt opil'o nō fieret ſpaſm⁹ ꝛ curareť leuiſſime cū m̄ā eēt pauca ꝛ ſbtilis:ꝛ poniť etiaȝ q2 ſpaſm⁹ adiuuat ad velocē mortē:q2 ipſe ipedit anhelitū cū icordet neruos ꝛ lacertos:ꝛ v̄t⁹ ꝑꝑ apopᵉᵐ ſit debilis:vñ duo adunanť ad mortificādū velocit.ſ.debilitas motoris ꝛ difficultas mobil:vidim⁹ g̃ cāȝ multiplicationis ꝟboꝝ ꝑᵉ ptis. ℭ Jn 3ᵃ ꝟo pte vbi ponūť ɔdōnes ſſ poſite due ɔdōnes.ſ.acceptio fe.ꝛ locu°ī hora ſol'onis crapule:ꝑᵃ g̃ ɔdō poſita fuit ad demōᵐ ſol'onē iſtius morbi per artē:aut ꝑ nāȝ alteratā.nā feb.pōt iduci partē cū calefacientib⁹ valde:ꝛ pōt iduci ab ipſo calore nāli.ſi parat⁹ ſit alterari ad igneitatē.:ᵃ aūt ɔdictio poſita fuit ad ōmōᵐ ſol'onē iſtius morbi ꝑ ſolā fortitudinē v̄tutis ꝛ caloris:ꝛ ꝑ paruitatē cāe facientis egritudinē.ſic idicat nobis Gal'. ℭ Ad 2ᵐ dico ꝙ iſti vapores:cū aſcēdūt cerᵐ ſūt ſic hūores in eo ꝙ opilāt lȝ ī ſbia nō ſint idē. Aut dic ꝙ ꝟbū Gal'.ī illo apho.[apopᵃᵐ fortē:]oȝ intelligi vt plm̄.nō autē ſemp.

Jnducentia feb.

Utrū feb. curet apoplexiā cum ſuguenit.

ℭ De ɔ¹°.Duᵗ:nā ponit ꝙ fe.curat hāc paſſionē:ſȝ ɔ̄ɔ̄ lȝ pa° īterficit ꝑ anhelitū:ꝛ h̄ rōne apopᵉ ꝛ rōne ſpaſmi:nā vtraq̄ iſtaꝝ paſſionū occidit.ipediēdo anhelitū ſic dcm̄ eſt in lib. d̄ iterioriḃ:ī ſuis locis:ꝛ 3°can.aui.ſȝ fe.fac̄ maiorē neccitatē anhelit⁹ ſic.d.Gal'.ī ɔ¹° illius apho.4ᵉ ptiᵉ.[Si a febrib⁹ tumore nō exiſte i faucib⁹]q̄re feb.vř poti⁹ facere ad velocitatē mortis q̄ȝ ad curā.ꝛ h̄ argᵐ.etiā eſt de textu.

ℭ Ad h̄ dico ꝙ feb.duo faciť.q2 ɔſumēdo.exopilat cerᵐ ꝛ lacertos euat:vñ rōne h⁹ anhelitū alleuiat. Aliud ꝟo qḋ facit:ē q2 auget neccitatē anhelit⁹:ꝛ q̄ȝtū ad h̄ nocet:ſed plus meliorat anhelitū faciēdo ꝑᵐ.q̄ȝ ipediat faciēdo 2ᵐ de q̄bus ſlā alijs diſputatū fuit.ē.i illo apho.[ſoluē apoᵃᵐ ꝛc̄.]

ℭ Aphoriſmus. VI.

ℭ **Quicūq̄ a thetāo apphēdunť:in q̄tuor diebus moriunť.Si ꝟo hos effugerit.ſalui fiūt.**

Theo. ℭ **Qui a diſtētione ꝑhēdunť:itra q̄rtū diē itereūt.Si tñ hos euaſerint:ɔ̄ualeſcunt.**

Leo. ℭ **Quicūq̄ a diſtētione corripiūť:in q̄tuor diebus pereūt. Si ꝟo has effugerint:ſani fiunt.**

ℭ Commentum Galeni.

Thetanus qd. ℭ Thetan⁹ eſt morb⁹ pacut⁹ ab vtriſq̄ poſteriori ꝛ aſſriori ſpaſmi morb⁹ ɔ̄tiis cōpoſit⁹:vñ necē eſt finem velocē eſſe. nā eni fortē morū hūc nō pōt pati ꝑꝑ lōgitudinē tpis. Criſis g̃ ſua in ꝑ debet eſſe ꝑiodo:ſinaūt.nō eſt mortale.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Jn apho.ꝑceⁿ docuit ꝑnoſticari ſup̄ apoplecticū ſpaſmatū.mō docet ꝑno.ſup̄ ſpaſmatū a tetano:ꝛ diē ꝙ ſi aliqs capiať a tetano ī 4ᵒʳ dieb⁹ moriť.Si ꝟo hos euadit ſaluať.

ℭ Circa hūc apho.Gal.reddit cām apho.ꝛ.d.ꝙ tetan⁹ eſt ɔpoſit⁹ ab vtraq̄ ſpecie ſpaſmi.ſ.q2 corp⁹ ꝛ añ ꝛ retro tēdiť:ꝛ iō eſt morb⁹ pacut⁹:ꝛ cū ois morb⁹ pacut⁹ oȝ terīe in breui.Jō oȝ ꝙ iſte morb⁹ habeat criſim.īfra 4ᵒʳ dies:ꝛ ſalueť eger:ſi ꝟo ɔtigat trāſir̄ iſtos dies moriť d̄ neccitate:q2 morb⁹ pacut⁹ tāti nocuⁱⁱ nō pōt diu durare. Et nota ꝙ tetanus diffiniť ab aui.3° cañ.cap̄ de tetano.Jnqt.n.[Tetanus eſt egritudo officialis ꝑhibēs v̄tutē motiuā a ɔ̄ctione mēbroꝝ.de quoꝝ aptitudine eſt vt ɔ̄bať propter nocumentum in lacertis ꝛ neruis.]

Circa hūc apho.Dubᵗ.de h̄:q2 vř ꝙ textus velit.ꝙ illi q patiunť tetanū.ſalueť ſi tranſeant.4ᵒʳ dies.ꝛ ɔ¹ᵒʳ.ponit ɔ̄riū.Lꝙ ſi debēt euadere euadūt itra 4ᵒʳ dies:ſed poſtea nō poſſūt ſaluari. ℭ Ad h̄ dico ꝙ ɔ¹ᵒʳ.d.verū:ſȝ apho.nō oȝ ſupficialr̄ itelligi:ſȝ ſic.[Quicūq̄ a tetano apphēdunť.Jn 4ᵒʳ dieb⁹ peūt].i.ꝑire poſſunt[ſi ꝟo hos effugerint].i.ſi itra hos dies.ſ.4ᵒʳ effugerint ſiūt ſalui ſȝ poſt iſtos morieť. ℭ Aut dic alr̄ ꝙ qñ Gal'.d.[Sin autem morᵗᵉ]ꝙ ibi eſt defect⁹.nā deficit ibi vna nega° q̄ poſita: verus erit ſermo Gal'.vt dicať.[Criſis g̃ oȝ vt in ꝑ veniat ꝑiodo:ſin aūt nō mortale.] ℭ Uel dicas ꝙ itētio Gal.fuerit ibi qñ dixit[ſin āt mortale:]ꝙ ſi morb⁹ 4ᵃᵐ diē trāſeat nec molleſcat:ſȝ in ſua fortitudine maneat mortale.

ℭ Aphoriſmus. VII.

ℭ **Epilepſie:qbus ante iuuētutē naſcūtur:mutationem habent:quibus ꝟo poſt vigeſimum quintum annū:cōmoriūtur vt plurimū.**

Theo. ℭ **Comitiales:qb⁹ añ pubertatē accidūt:mutationē recipiūt:qb⁹ anno.xxv.cōmoriuntur.**

Leo. ℭ **Quibuſcūq̄ morbi comitiales:ſiūt ante pubertatem:mutationem accipiūt:qbuſcūq̄ aūt vigeſimoquinto:cōmoriuntur.**

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Jmmutatio morboꝝ certa eſt:cum de mēbris mutenť in mēbra. Aliqñ aūt abuſiue dicimus eſſe de vnius morbi in aliud imutationē:ſed nō ſic epilepſie ſinē Hip.in imutatiōe morboꝝ intendit.mā autē epilēſie groſſa eſt ꝛ flatica atq̄ frida. Curatio huius g̃ eſt cū imutatione etatis de humiditate in ſiccuȝ ꝛ cum exercitijs ꝛ deſiccatiua dieta ꝛ meᵗᵉ huic morbo ɔ̄ria.hic aūt Hip.ſolā ꝑꝑ etatē dixit mutationē.Si autē hñ inueſtigauerim⁹ curā medicādi h⁹ īfirmos facile inueniem⁹ q2 iſtud qḋ dixit dedit itelligere alia huic morbo ɔ̄ria.Jtē Hip.in multis locis huius libri. Epilepticus ingt iuuenis cū imutatione etatis regiōis ꝛ diete euadit:ſic ꝛ hec epilepſie añ pubertatē vēiētes mutanť cum pubeſcūt:ſi ꝟo poſt.25.annos cōmoriunť.vbi intēdit tēp⁹ pubeſcēdi qḋ a.14.anno incipit ꝛ in.25.annis finiť. Quicūq̄ ꝟo añ pubertatē hāc habuerit euadit in tpe pubertatis:ſi ſm ꝙ oportet adiut⁹ fuerit. Dico aūt ꝙ ſi in alteram etatē euenerit ꝛ ſe adiuuare voluerit ſanari pōt.ex negligētia.n.ſua nō ſanať añ.25.annoꝝ etatē. Q aūt dicit. Si poſt 25.annū venerit ipſi cōmoriunť:q iam.25.annos trāſierint inēdit. Epilepſia g̃ añ pubertatē veniens diſſoluiť,in pu-

Epilepſie mā que.

Epilepſia duplex.

bertate. Si aūt poſt pubertatē .ſ. a .14. annis vſq3 ad .25. venerit pōt ſanari ſi nō negligerit. Si poſt .25. vt in qbuſdā libris īuenire poſſe eſt: illi cōmori: in ea moriunt̄ plurimi.

℃ Expoſitio Thaddei.

℃ Cū docuit pnoſticari ſup ſpaſmū q dr̄ tetanus. docet mō pno. ſup epilepſiā. q̄ eſt qdā ſpaſmus: ⁊ .d. q epilētici curātur ſi fiāt epilētici añ iuuētutē. Si vo poſt .25. annos naſcatur epilepſia. vt plurimū moriūt̄. ℃ Cō^{tor} circa hūc apho. ſic pcedit. nā p̄ exponit hoc vbū [imutationē] 2° ponit cāʒ veritatis apho. 3° ɔcludit varietatē curatiōis epi^e. ſm varietatē etatiſ: ⁊ cū h̄ exponit h̄ qđ .d. [Quib⁹ vo poſt 25^m annū] 4° ponit diuerſā ſcripturā. durat p̄^a vſq3 [mā autē epil^e] 2^a vſq3 [epi^a. ğ ante pubertatē] 3^a vſq3 [ſi poſt 25^m.] Dic̄ ğ ſic de p̄^a q muta^o morbi 2^x. eſt .ſ. vā ⁊ nō vā. vā qdē muta^o morbi eſt cū morb⁹ mouet̄ de mēbro in mēbrū. ſic ple^{ri}. cū de latere mutat̄ ad pulmonē. nō vā aūt mutatio morbi idem eſt q cura^o. ⁊ ſilis acceptio iſtius vocabuli eſt īfra i illo apho. [ſi matrix in vertebro poſita ſaniē fecerit nece eſt cōmotū fieri] cōmotū .n. curationē vocauit. vñ ſic accipit in h̄ apho. cōmotionē .i. curationem. ℃ De 2° .d. q mā epilepſie eſt flegmatica viſcoſa ⁊ humida: curat̄ ğ. ſuo ɔ̄rio .ſ. cū mutatione ad etatē calīam ⁊ ſiccā: ⁊ dietā calidā ⁊ ſiccā: ⁊ exerc^{um} ⁊ medicinā calīaʒ ⁊ ſiccā: ⁊ regionē calīaʒ ⁊ ſiccā: ⁊ breuiter cū oi mutatione ad calʒ ⁊ ſiccū. Sʒ hip. nō fecit hic mētionē. niſi de etate ɔ̄ria ipſi epi^e. lʒ de aliīs .ğ. lib. 2° fuerit locut⁹. ℃ De 3° .d. q nō ſolū mutatio ad iuuētutē curat epi^{am}. Sed etiā muta^o ad pubertatē. ſi epi^a naſcat̄ ante pubertatē: ⁊ ſi naſcat̄ in pubertate curat̄. cū venerit ad iuuētutē: ⁊ vocat̄ tp̄s pubertatꝭ a .14° vſq3 ad .25^m annū. Et cū .d. hip. [qbus vo ⁊c̄.] ipſe itelligit eos q tranſiuerunt viginti quinq3 annos.

Tpe pubertatis.

Utrū epi^a ſit curabilis in .25°. anno.

Circa hūc apho. dub^r. nā vr̄ q magis deberet curari in 30° anno vel 35° q: tūc ɔ̄ corpis eſt calior ⁊ ſiccior q̄ʒ ſit in .25°. ℃ D̄. vr̄ q epi. vā in ſenio ſit magis curabilis q̄ʒ vā in pubertate. q: illa cōplo magis ſimilat̄ epi^e cū ſit fri^a. ⁊ hu. ⁊ epi^a. ſit h̄ɔ̄nā .d. hip. [in morbis min⁹ piclitant̄.] ℃ D̄. cū aliqñ ɔtigat epi^a ex mā eleuata a ſtō aut mirach vel alio mēbro cū ɔtigat illa mēbra curari: q̄re nō curabit̄ talis epi. vr̄ .n. q debeat nec^o curari. ℃ D̄. ſpaſm⁹ curat̄ ſi naſcat̄ poſt .25. annos. ſʒ ois epi^a eſt ſpaſmus ſic .d. auic. 3° cañ. cap̄ de ſpaſmo. ergo ipſa curat̄. ℃ D̄ nos videmus poſt .25. annos curari aliqñ apopleticos: ⁊ litargicos ⁊ ſūt maiores ⁊ piculoſio: es morbi q̄ʒ epi^a. ğ ⁊ ipſa curat̄.
℃ D̄. egritudo melācolica ſic̄ q̄rtana ⁊ melācolia curat̄ aliqñ poſt .25^m annū. ğ ⁊ epi^a. cū ſit min⁹ groſſa mā flegmatica q̄ʒ melācolica. ℃ Ad p̄^m dico q hip. intellexit trāſituʒ .25. annoꝝ .ſ. vigintiſex vel .27. vel triginta. nā īfra hāc latitudinē incipit iuuēt⁹. ſic ponit auic. ⁊ loā. cap̄ de etatib⁹.
℃ Ad 2^m dico q in ſenio nō pōt curari pp defectū virtutis. ſicut .d. Gal. [in ɔ^{to} illi⁹ apho. [i morbis min⁹.] ℃ Ad 3^m dico q credo epilepſiā talem. ſ. q̄ ſit ex cōpaſſione alterius mēbri poſſe curari. vt colligit̄ ex verbis auic. 3° cañ. cap̄. de epi. ſed illā q̄ ɔtigit pp paſſionē cerebri. ſm ſe. nō credo poſſe curari. ⁊ de hac loqt̄ hip. ℃ Ad 4^m dico q lʒ epi^a dicat̄ ſpaſm⁹ ɔſiderādo cōpaſſionē corpis. tñ quātū ad mēbrū infirmū ⁊ ſitū mǣ. diuerſi morbi ſūt. epi .n. in quolibet paroxiſmo curāt̄ per ſe. ℃ Uel dic ⁊ melius. q tale arg^m. peccat ſm ɔſequēs. nō enim tenet hec ɔſeqnētia. Si curat̄ ſpaſmus curat̄ epi^a. eſt .n. ſpaſmus quaſi genus ad epi^{am}.
℃ Ad 5^m dico q ſecus eſt de apop^a ⁊ litargia q: ĕpare ſūt paſſiones acute. vñ pp moleſtiā: aut nā cito vincit aut cito vincit̄. epi^a. vo aſſimilat̄ eis quātū ad vnum paroxiſmū.
℃ Ad 6^{tum} vo patet ſolutio per ea que dixi ad 5^m. nā febris quartana habet acceſſiones frequētes reſpectu epi^e. ⁊ cōſumit febris materiam ſui ipſius.

3.b.n. ℃ Quānis iſte apho. qui ſe^r ⁊ eius cōmētū in aliquo volumine nō repiant̄. nolui tñ eoꝝ expoſitionē huius clariſſimi authoris dimittere. vt ſi qñq3 in lucē pdire cōtingat. a poſteris meis huic loco inſeri poſſit.

℃ Aphoriſmus. VIII.

℃ A ſpaſmo vel tetano habito ⁊c.

℃ Cū docuit pno^r ſup epil^{am} docet mō qualiter curet̄ ſpaſmus repletionalis: ⁊ .d. q ſi aliqs ſpaſmet̄. curat̄ .ſi febris illi ſupueniat. ℃ Circa hūc apho. Gal'. ſolūmō cām apho. ponit: ⁊ .d. q poſito q alicui ſano homini ſubito accidat ſpaſm⁹: tunc ſpaſmus illius erit de repletione. erit ergo cā ei⁹ materia groſſa flatica replēs neruos ſi ergo feb. ſupueniat. ſoluit̄ ſpaſm⁹: q: calītas feb. ɔſūmit māʒ illā viſcoſā.

Circa hūc apho. du^r. nā vr̄ eſſe ſupfluus. cū idē apho. ſit poſitus ſupra 4ª parti^a. ℃ Ad h̄ dico q pōt dici q h̄ eſt dña. In h̄. q ibi dixit febrē ſupuenictem ſoluere ſpaſmū. h̄ aūt dixit febrē acutā. ℃ Aut dic. q nō reperiuit niſi q: fecerat mētionē de epi. ⁊ q: ipſa erat ſpaſm⁹ repletionalis voluit oñdere q febris curaret eā ſicut ſpaſmuʒ.
℃ D̄. querit̄ de 2to. nam ipſe ponit q ſpaſmus de repletione accidat ſubito. qđ nō vr̄: q: ipſe eſt de viſcoſis humoribus viſcoſi aūt humores nō poſſunt ſubito facere ſpaſmū cū eoruʒ motus ſit tardus. ℃ D̄. ſpaſmus de inanitione vr̄ fieri citius: q: citius pōt mēbrū exiccari. q̄ʒ humectari ſicut .d. Gal'. 7. de ingenio ſanitatis. ⁊ aui. p̄ cañ. fen 4ª cap̄. 2°. ⁊ 3° cañ. de mala ɔ̄ne ſtōci: ſʒ q: de iſta mā diſputauim⁹ 4ª par^e. in eodē apho. ſufficiat qđ ibi dictū eſt. totum .n. hic cadit.
℃ Aut dic q iſte apho. nō repit̄ nec ei⁹ ɔ^m niſi i paucis lib.

Utrū ſpaſm⁹ de replone accidat ſubito.

℃ Aphoriſmus. IX.

℃ Quicūq3 pleuretici facti in .xiiij. dieb⁹ nō purgantur: hi in empima tranſeunt.

℃ Quib⁹ coſtales nō repurgant̄ itra q̄rtumdecimum diem: ij in ſuppurationē vertūtur. Theo.

℃ Quicūq3 morbo laterali laborātes i q̄tuordeciʒ dieb⁹ ñ repurgāt̄: hi ad ſuppurōnē vtunt̄. Leoni.

℃ Commentum Galeni.

℃ Cōſueuit hip. dicere purgationē mǣ pleureſis cū ſcreatu ſputi ⁊ mūdificatione fieri: q̄ oia inueniunt̄ in pronoſtico ⁊ in pnoſticis. h̄ aūt tp̄s ſue mūdificationis terminauit: finaūt in empima incidit. Empima autē eſſe itēdit: aut oēm mutationē aparis in ſanie ſicut in locis multis pnoſticoꝝ eſt inuenire: aut fluxū eiuſdē in ſpatiuʒ qđ eſt inter pect⁹ ⁊ pulmonē ⁊ eſt mediaſtinū: q̄ vtraq3 veniūt: cū^r pleuretici nō mūdificant̄ ſputis: ſed tamē fluxum ſaniei in ſpatium mediaſtinum pectoris dixit ⁊ pulmonis.

Empima quid.

℃ Expoſitio Thaddei.

℃ In apho. precedēti docuit qūo ſpaſmus curat̄. mō ponit certum terminum in mūdificatione pleureſis. ⁊ .d. q pleureſis que mūdificari debet. oʒ q in .14. diebus mundificetur. alter vo tranſit in ēpima. Circa hūc apho. Gal'. duo notat nobis primū eſt quid oʒ nos intelligere per purgationē pleureſis. 2° exponit quid oportet intelligere p empima. p̄^m facit vſq3 [empima autem eſſe int^r.] Dicit ergo de p̄mo q mūdificatio pleureticoꝝ eſt qñ materia apoſtematis cū ſcreat̄. cōſumitur. Unde ter^o. mundificationis iſtius ſunt .14. dies. ℃ De 2° dicit q empima dicitur 2^r. Unomodo omnis aggregatio. ſaniei in apoſtemate. 2° vo modo dicitur effuſio ſaniei ad concauum pectoris. vnde vtroq3 modo fiunt empici pleuretici: cum non purgantur. nam p̄ oportet q humor qui eſt in apoſtemate cōuertatur in ſaniem in ipſo membro q̄ʒ exeat ad concauitatem pectoris. tamen ipſe ſolūmodo 2^m modum intelligit.

Circa hunc apho. Du^r. p̄ q: ipſe ponit q pleureſis trāſit poſt .14. dies in empima. Cū ɔ̄rium poſſibile ſit: vt patuit in eo qui habuit criſim pleureſis in .34° die: q tamē non fuit factus empicus: vt .d. Gal'. in p̄ de criſi: ⁊ in ɔ^{to} illius apho. p̄^l [particulet̄ paroxiſmos: ⁊ cōſiſtētias.]

Utrū pleureſi poſt xiv. dies pueniat in empima.

¶ D. hyp. ponit in p͂n° ꝓno. ꝙ terminus ↄuerſionis ad ſaniẽ in apoſtematib⁹ eſt aut in. 20. diebus aut in. 40. aut. in 60. quare vı̄ ꝙ nõ fiat empic⁹ pleuretic⁹ niſi poſt. 20. dies ad minus: q: iſte eſt minor terminus aggregatiõis ſanici. ¶ D. aliqs nõ dı̄ empicus ꝓprie niſi ſanies adunet̃ in ſpacio mediaſtini pectoris ꝛ pulmonis. ſ; hoc nõ ↄtingit niſi cũ apa rũpit̃. ruptura ꝟo apatũ pectoris. eſt aut in. 20. aut in. 40. aut in. 60. ſicut. d. hip. in 2° ꝓnoſtic. cap. de empici. ¶ Ad p͂mũ dico ꝙ iſte apho. ꝟitatẽ h; vt pluriũũ. qd aũt factũ fuit in illo anno de quo recitat Gal. raro ↄtingit. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ hip. in ꝓno. loqt̃ de ter° apatũ ꝛ reticoꝝ que ſunt in hypocũdrijs. Unde illa apata vt pluriũũ ſunt de mã groſſa q: egritudines quarũ criſis eſt p apã ſunt de mã groſſa. ſicut dı̄ in cõmẽ. ꝓn. lib. 3. ꝛ lib° de criſi. p ↄtrꝫ 3tẽ hypocũdria ſũt mẽbra minus calida ꝙ̃ mẽbra pectoris: ꝛ ꝓp hoc differt̃ gnãtio ſanici plus. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ hip. in 2° ꝓno. nõ loqtur de p͂n° apatis. ſ. qñ mã icipit fundi ad mẽbrũ apatũ. ſed ſolũ loqt̃ de ter° poſt collectionem mãe vſq; ad cõpletã ↄuerſionẽ; in ſaniẽ ꝛ rupturã eius: ꝛ ille termin⁹ in pleureticis põt tãtus eẽ. ſ. ꝙ cũ aliqs pleuretic⁹ nõ purgat̃. i. reſoluit̃ i. 14. dieb⁹ icipit mã ↄuerti ad ſaniẽ. ꝛ ruptura poſt illos dies differet̃ vſq; ad. 20. dies, vnde hip. nõ itelligit hic ꝙ pleuretic⁹ ſtati poſt. 14. dies fiat empicus ita ꝙ effundat̃ ſanies ad ſpaciũ pectoris: ſed icipit tunc colligi mã ꝛ maturari in ſaniẽ ꝛ ruptura poſtea fiet in. 20. vel. 40. vel. in. 60. ¶ D. pleureſis põt fieri de flegmate l; raro ſicut vult hip. ꝛ Gal. ꝛ oẽs auctores: l; 14. ſunt termin⁹ morbi acuti: morb⁹ aũt acutus non fit de mã flegmatica: q̃re talis pleureſis nõ põt mũdificari in. 14. diebus. ¶ Ad h̃ rñdeo ꝙ nõ credo hũc aphoᵐ ꝟificari i flegmatica pleureſi. nã raro accidit talis pleureſis.

Utrũ pleureſis mundificabitur in. 14. diebus mũdificetur.

¶ Aphoriſmus. X.

¶ Ptiſis fit maxime: in etatib⁹: a. xviij. annis: vſq; ad. xxxv. annum.

Theo. ¶ Tabes maxime fit: per etates: ab anno decimooctauo: ad trigeſimum quintum.

Leo. ¶ Tabes fiunt maxie: etatibus: a decimooctauo vſq; ad trigeſimumquintum.

Commentum Galeni.

¶ In anteriori apho. veniẽtes ſ; etates mõſtrauit morbos dicens iuuenib⁹ venire fluxũ ſanguinis ꝛ ptiſim: hic nũm annoꝝ addidit: qd ego explanare volo. Quare autẽ iuuenes hũc morbũ icidãt ſepius dixiſſe memini. Ptiſis ẽ vulneratio pulmonis ꝛ ↄſumptio toti⁹ corpis: ſicut ꝛ ſanguinis ſputũ pulmonis ſeqt̃ vlceratio. Eſt aũt ſanguis ſputũ cognatũ huic etati: ꝙ̃ ꝛ pulmonis vlceratio q̃ ptiſis dicit̃. Uicini tñ ſunt huic affectioni ꝛ paſſioni quotquot ſũt ſtrictoꝝ pectoꝝ ꝛ ſunt tortorũ crurũ ꝛ lõgũ hñt collũ ꝛ pect⁹ tenue ꝛ humeros eleuatos. hic hippo. dicẽs ptiſim a. 18. vſq; ad. 35. annũ: nõ itendit ſpatiũ eoꝝ eẽ equale. qd ſi ꝑſpicaciter itẽdamus verũ eẽ inueniemus. anni. n. pueritie ſunt a. 18. vſq; ad. 25. ꝛ a. 25. vſq; ad. 35. ſunt iuuẽtutis anni.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In quodã apho. 3ᵉ pticule oñdit hip. cui etati iſte morb⁹ ↄtingat q: iuuenib⁹: mõ oſtẽdit numerũ annoꝝ in quibus ↄtigit ptiſis ꝛ planũ eſt qd dicit̃. Cõmẽtator circa hũc aphoᵐ ſic ꝓcedit. nã p͂mo ↄtinuat aphᵐ cũ quodã aphoᵒ tertie pticuˡ. ſcdo reiterat cãm quã in tertia pticula poſuerat: tñ incõplete. 3° rñdet cuidã q̃ni. 4° ponit ꝓportiones inter annos qbus accidit ptiſis ꝛ annos pcedẽtes. durat p͂ma vſq; ibi q̃re autẽ iuuenes. ſcda vſq; ibi vicini tñ. tertia vſq; ibi hic hippo. dicẽs. 4ᵃ vſq; ad finẽ: põt tñ iſtius quarte pticule aliter poni ſnia. ſ. vt ponat in ea ꝓportionẽ inter annos duarũ etatũ que cadũt in iſto ſpacio in quo ↄtingit ptiſis. ¶ De p͂mo. d. ꝙ in quodã apho. tertie particule poſuit hippo. in qua etate ↄtingat ptiſis. De ſcdo dicit ꝙ cã quare iuuenes cadũt in iſtum morbũ dicta fuit in cõmẽto tertie pticule: modo tñ ſub breuitate dicẽda eſt: dicẽs ergo ꝙ iuuenes ſunt cognati ſputo ſanguinis: ſputũ aũt ſanguinis eſt cognatũ ptiſi: q: ſputũ ſanguinis ꝓcedit ex vulnere pulmonis. vulnus aũt pulmonis eſt cognatum vlceri pulmonis: vlcus aũt pulmonis cũ cõſumptione corporis totius eſt ptiſis. ¶ De 3° dicit poſſet enim aliqs dubitare ꝙ nunqd oẽs homines in hac etate. ſ. a. 18. annis vſq; ad 35ᵐ cadãt in ptiſim. ꝛ ipſe rñdet huic dubitationi vel queſtioni dicẽs ꝙ nõ cadunt in ptiſim niſi illi qui ſunt preparati ꝛ vicini ad ptiſim. ꝛ iſti talia habẽt ſigna. ſ. crura torta collum longũ ꝛ pectus tenue ꝛc̃. ¶ De 4° dicit ꝙ anni iſti in qbus ↄtingit ptiſis ſunt equales annis pcedẽtib⁹ iſtos. nã anni pueritie ſunt a 18° vſq; ad 25ᵐ ꝛ poſt iſtos ſunt anni iuuentutis. ꝙ̃ ante hãc etatẽ precedũt. 18. anni ꝛ ſequunt̃ alij 18. faciẽdo initiũ a. 18. anno. nã ita oportet cõputare annos ꝛ dies in meᵐ. ꝛ h̃ eſt ſentẽtia huius partis ſm diffinitionẽ p͂mã. ſm autẽ diffinitionẽ 2ᵃᵐ ponet̃ ſentẽtia in dubitationibus de commento.

Circa hũc apho. dub° nã; in hac etate eſt fortior ꝟtus ꝛ mẽbra cõpletiora ꙙ̃ in tota vita hoĩs: quare minus debet egrotare omni egritudine hõ. in ea. ꙙ̃ in aliqua alia. ¶ D. ptiſis maxi° ↄtingit ex catarro rodẽte ꝛ rũpẽte venas pulmonis ꝛ eius ſubſtãtiã: ſed in hac etate. cũ ſit fortior digeſtiua ꙙ̃ in aliqua alia ꝛ fortior expulſiua ſputi ſicut dr̃ in ↄᵗᵒ ꝓn. vı̄ ꝙ minus ↄtingat in ea ptiſis: ꝛ ad h̃ idẽ vı̄ intẽdere auic. 3° cañ. de ptiſi. vult. n. ꝙ ſenes i ea magis piclitent̃. ¶ Ad oẽs h⁹ q̃ones dico ꝙ ſine dubio i hac etate nõ contingit h̃ egritudo ꝙ̃tum eſt rõne ꝟtutis. nec rõne mẽbroꝝ ſed ꝓp laborioſam ꝛ inordinatã vitã quã ducũt: ꝛ ꝓp caliditatẽ ſanguinis coꝝ ꝛ ebulitionẽ eius: ꝛ h̃ dixit Gal. in 3ᵃ pti° qñ h⁹ dicti cãm poſuit. In hac. n. etate multũ laboramus ꝛ corp⁹ affligit̃ vigilijs ꝛ fame ꝛ ſiti ꝛ multis alijs incommodis. ¶ De ↄᵗᵒ eſt duᵐ. de vno verbo. d. n. ꝙ anni pueritie ſunt a. 18. anno vſq; ad. 25ᵐ. annũ. Cuius ↄ̃riũ vı̄ in illo apho. ſ ſenes facilime ꝛc̃. ꝛ in 3ᵃ pti°. ¶ Ad h̃ dico ꝙ hic accipit̃ pueritia pro adoleſcẽtia: ꝛ vocat̃ etas fortitudinis ꝛ ab auic. l; adoleſcẽtia ſit vocᵐ gñale cõprehẽdens oẽs etates vſq; ad. 25. annos vel. 30. ¶ D. q̃rit̃ quõ ꝟificet̃ ꝟbũ illud gal. negaᵐ. ſ ſpaᵐ. hoꝝ nõ intẽdit eſſe equale. ¶ Ad qd dõm eſt ꝙ h̃ dꝫ itelligi quãtũ ad portiones annoꝝ duaꝝ etatũ q̃ ↄſtituũt annos aptos ad ptiſim: ſunt. n. apti ad ptiſim a. 18. vſq; ad. 35. ꝛ iſte numerus annoꝝ ↄficit̃ ex qbuſdã annis adol° q̃ ſunt a. 18. anno vſq; ad. 25. ꝛ ex annis totius iuuẽtutis q ſunt a. 25. vſq; ad. 35. ſunt ergo anni adolo° 7. ꝛ anni iuᵗᵉ. 10. ꝛ ſic ſpaciũ hoꝝ annoꝝ nõ eſt equale. ꝛ h̃ mõ facta fuit 2ᵃ diuiſio huius partis.

Utrũ ptiſis facilius ↄtingat in iuuentute ꙙ̃ in alijs etatibus.

Utrũ pueritia ſit a 18°. anno vſq; ad 25ᵐ.

Duᵐ ſtale

¶ Aphoriſmus. XI.

¶ Quicũq; ſqnantium effugiunt: ꝛ ad pulmonem eis cõuertitur: in diebus ſeptem moriuntur. Si ꝟo hos effugerint: empici fiunt.

Theo. ¶ Qui anginã euaſerint: ijs in pulmonẽ abſcẽditur: ꝛ intra ſeptenos dies intereũt. Si tamẽ hos dies euaſerint: ſupurantur.

Leo. ¶ Quicũq; ab angina liberãtur: his ad pulmonem vertit̃: ꝛ in ſeptem diebus pereũt. Si ꝟo has effugerint: ſuppurantur.

¶ Commentum Galeni.

¶ hic hip. innuẽs mutationẽ morbi de gutture ad pulmonẽ dicit occidere añ. 7. dies: ꝛ veꝝ põt eſſe cũ ſuffocet. põt etiã tranſire. 7. dies: cũ mã mutata in ſaniẽ empicos faciat. Cognoſcit̃ autẽ ad pulmonẽ migraſſe rõne pulſus. nã durus ꝛ inordinatus ꝛ iequalis ad p͂ncipale mẽbrũ trãſlatã

ſignat materiã. Mollis aũt ꝛ equalis ꝛ ordinatus cũ bo-
na reſpiratione ꝛ equali certã dimiſſionẽ ſignat.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In h̃ apho. egit hip. de mutatione ſqnãtie. ad pulmonẽ: ꝛ. d. ꝙ ſi mã ſqnã permutat. ad pulmonẽ nec° aut ſuffocat. In. 7. dieb⁹ aut fit empima. ¶ Circa hũc apho. Gal. duo notat nobis. nã p̃ ponit cãz apho. 2° ponit qbus ſignis cognoſcam⁹ ſqnãtiã: eſſe mutatã ad pulmonẽ: ꝛ eã eẽ pfecte reſolutã. durat p̃ vſq; ſ cogn aũt. Dic ḡ de p̃ ꝙ qñ mã ſqnãtie. portat ad pulmonẽ. vnũ duoꝝ facit. nã aut ipſa ſua multitudine ſuffocat Infra. 7. dies. aut ſi nõ ſuffocat ducit ad ſaniẽ: ꝛ ſic ſac empima. ¶ De 2°. d. ꝙ ſignũ p qd̃ ſcimus mãm trãſlatã eẽ ad pulmonẽ eſt. ineqlis ꝛ iordinat⁹ pulſus: ꝛ durus. nã talis diſa pulſus demõſtrat mãm deſcẽdiſſe ꝯſus pnc: mẽbrũ: nã qñ vadit ad pulmonẽ: accedit ꝯſus corꝫ ꝯo pulſus ſit mollis ſignat ſqnantiã pfecte ceſſauiſſe: ꝛ h̃. ſi cũ bona reſpiratione ſit ille pulſus.

Utrum mã ſquinã ſe poſſit ire ad pulmonem.

Circa hunc apho. Du. p̃ vñ mã ſqnãtie vadat. nã non vꝫ ꝙ poſſit illuc ire: q: pulmo nõ hꝫ ꝯtinuationẽ cũ lacertis epiglotis: niſi cũ cãna. p h̃am aũt cãne non põt deſcẽdere: cũ ſit ſbia ei⁹ dura ꝛ ſubtilis. qui a ẽ cartilago. nec p eius ꝯcauũ niſi ipa rũpat. ¶ Ad h̃. dico ꝙ mã illa deſcẽdit p lacertos ipſius cãne ꝛ ſũt ei alligati: ꝛ p ligamẽta q̃ ligãt pulmonẽ cũ dorſo. nã inter carnẽ: ꝛ carnẽ tranſit mã vſq; ad pulmonẽ: ꝛ põt eẽ ꝙ et p pelliculã pulmonis intraret. ſic itrat mã pleu. nõ. n. eſt põe. Sic vult Gal. i li. de iter. p̃ tñ modus eſt tenẽd⁹. ¶ 2° du. d̃ ꝟitate apho. nã nõ vꝫ ꝙ ſequat. ſi mã deſcẽdat ad pulmonẽ. ꝙ pp h̃. fiat aut ſuffoca°: aut empima in illo ſpacio. nã ſi mã multa eſt. bñ põt inducere ſuffocationẽ ꝛ mortẽ: ſed ſi mã eſt pauca. nõ vꝫ ꝙ nec°. fiat empima: q: p̃t illa mã purgari cũ ſputo. ſic purgat. pipl°. aut ple: q: plus: in quãtitate de mã eſt i pipl°. vel ple. q̃ ſit i ſqnãtia. ḡ. ſi illa purgat: et iſta poterit purgari p̃ qd̃ veniat ad empima. ¶ D. mã q̃ d̃ſcẽdit. ad pulmonẽ ñ ꝯuertit iſaniẽ ſtati p⁹. 7. dies. nã. d. apb. qdã. i. 7. g°. ꝙ catarri i vẽtre ſupiori i. 20. dieb⁹ ꝯuertũt inſaniẽ. ḡ ñ poſuit bo ter. qñ pppoſuit. 7. dies. ¶ Ad p̃ dico ꝙ alr ẽ d̃ mã piple: q̃ d̃ mã deſcẽdẽte a gutture: nã iſta cũ ſbito deſcẽdat ſoluit ꝯtinuũ in pulmone: ꝛ fac ibi nec° vlc⁹: ſꝫ mã pipl: ꝛ ple: paulati aggregat. vñ nõ fac nec° talẽ ſolõnẽ. qlẽ fac illa. ¶ Aut dic ꝙ ſi mã piple: vel ple: ſtaret i pulmone. 7. dieb⁹. bñ faceret empima: ſꝫ ipa nõ ſtat ibi vltra: 7. dies: q: pipl°. eſt pa° pacura. ſic. d. Gal. in ꝯ illi⁹ apho. ſ paroꝝ ꝛ ꝯſiſtẽ. Itẽ mã ple: quotidie itrat ꝛ quotidie exit. vñ nõ ꝯuertit in eo ad ſaniẽ. ¶ Ad 2m. dico ꝙ verbũ hip. ꝙ catarri mutant in. 20. dieb⁹ ad ſaniẽ dꝫ itelligi. Ita ꝙ. 20. dies ſit vlti. ter. tñ p̃t iſra h̃ ꝯuerti i ſaniẽ. ¶ Aut dic ꝙ ille apho. loqt de mã catarroſa q̃ deſcẽdit ad cõcauũ aliqd̃. ſic ad pectus aut ſpacia pulmonis. mã ãt iſta ſqnãtie ſcidit ſbiam pulmonis: ꝛ miſcet cũ ſãguine eius q̃re citius ꝯuertit ad ſaniẽ. ¶ D. du. q: d. in ꝯ°. ꝙ qñ ſqnã°. pfecte reſoluit tũc pulſus eſt eqlis ꝛ ordinat⁹: h̃ aũt vꝫ impoẽ q: ois pulſus ordinat⁹ eſt ieqlis. ſic. d. doctrina Gal. de pulſib⁹: ꝛ aui. p̃ can. d̃ pulſib⁹ cap̃ p̃. q̃re duo ꝯ̃ria ſimul ꝯcludit. ¶ Ad h̃ dico ꝙ illa lr̃a nõ vꝫ mihi eẽ Gal. ſꝫ fuit aliq̃ gloſa: aut ibi ponit h̃ coplatiua. ꝛ p diſiũctiua. vel. vt ſit ſenſus. ꝙ qñ ſqnãtia ꝟacit deſic. tũc pulſus ſi ẽ ſimplr ieqlis. ſit eqlis: ꝛ ſi ẽ pulſus iordinat⁹. tũc qñ d̃ſic ſit ordiat⁹.

Utrum mã ſqnãtie vadẽs ad pulmonẽ ſuffocationẽ aut empimã facere debeat.

Utrum ſqnãtia pfecte reſoluta. pulſus eqlis ꝛ ordinatus ſiat.

¶ Aphoriſmus. XII.

¶ Qui a ptiſi moleſtantur ſi ſputuꝫ qualecũq; expuunt graue: ſetet ſuper carbones effuſuꝫ: ꝛ capilli a capite defluũt: mortale.

Theo. ¶ Qui tabe infeſtantur: ſi quod deſpuũt ꝛ extuſſiunt: grauiter olet in ignem impoſitum: ꝛ capilli defluunt: letale eſt.

¶ Qui tabe moleſtantur: ſi ſputũ qd̃ extuſſiunt graue: olet iniectuꝫ carbonibus. ꝛ capilli a capite defluunt letale. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hic ptiſim intelligit vulnera pulmonis in qb⁹ ſputa plecta mõſtrauit pbare: ſi ſup carbones expuunt ꝛ ſputũ putruerit ſic dixit añ in vulnerib⁹ veſice. Si vrina fuerit ꝛc. Dicit aũt ſi capilli a capite fluũt mortale. ꝛ veꝝ eſt q: ſignt nutrimẽtum ablatũ eẽ: fetor ꝯo corruptionem humoꝝ ꝛ cõſumptionem mẽbroꝝ ſolidoꝝ ſignificat.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Hic incipit hip. ſignare ſup ptiſicos: ꝛ ponit in h̃ apho. 2. ſigna. vnũ quoꝝ ſumit a ſputo. ꝛ aliud a capillis: ꝛ. d. ꝙ ſi ſputũ alicuius ptiſici ſetet fortiter piectũ ſup carbones: ꝛ capilli fluãt a capite eius. h̃ eſt ſig mortis. ¶ Circa hunc apho. Gal. 2° notat. nã p̃ notat qd oꝫ intelligere p ptiſicos: ꝛ ponit ſniam apho. 2° ponit cãm ꝟitatis apho. p̃ vſq; dicit aũt. Dic ḡ de p̃ ꝙ hic p ptiſim oꝫ itelligi vlcerationem pulmonis: ſnia aũt apho. plana eſt. ¶ De 2°. d. ꝙ fluxus capilloꝝ: id̃ ſignat mortẽ: q: ſignat ꝙ nutrimẽtũ capilloꝝ eſt ablatũ: vñ magna exicca° facta eſt. Et fetor ſputi id̃ mortẽ ſignat: q: demonſtrat ꝙ membra ſolida conſumuntur ꝛ humores ſunt corrupti.

Circa hũc apho. du. p̃ de tex. nã nõ vꝫ ꝙ ſup ptiſicos debeat doceri ſignari: q: ois ptiſicus nec° moritur: ergo inutilis talis poſitio ſignoꝝ. ¶ Ad h̃ dico ꝙ in morituris nõ eſt incõueniẽs ponere ſigna pnoſtica: ſꝫ ſig curationis. nõ debẽt poni. ¶ D. fetor ſputi non vꝫ ſignare mortẽ: q: lꝫ ſint hu. corrupti in cor tñ põt bõ euadere. qd̃ pꝫ in hñtib⁹ ſterc⁹ fetidũ. nam non eſt nec moti.

Utrum ſignificandũ ſit ſup ptiſicos.

Utrum fetor ſputi ſignificet mortẽ in ptiſicis.

¶ Ad h̃ dico ꝙ aliqd̃ ſignũ eſt mortale in ptiſicis: qd̃ nõ eſt mortale in alijs. nã caſus capilloꝝ in alopicia nõ eſt ſignũ mortis. ¶ Aut dic qd̃ 2 eſt cor humoꝝ. vna qdẽ eſt cor° humoꝝ q ſũt de ſbia mẽbroꝝ: ꝛ. lꝫ ſignat nec° mortẽ: nam qñcũq; liqueſcũt mẽbra ꝛ max i ptiſicis in qb⁹ fetor q reſoluit ab vlcẽ pulmonis humi. diuꝫ mẽbroꝝ ſicit. ſignatur mors: alia ꝯo eſt cor° hu q nõ ſũt de ſbia mẽ puta qñ aliqs hu. putreſceret in ſtõ vel inteſtinis vel venis: ꝛ talis cor°. nõ ſignat nec° mortẽ q̃uis ſit malũ ſignum. ¶ De ꝯ du q: vꝫ velle Gal. ꝙ capilli nutriãt: cuius ꝯ̃riũ dic in techni. nã. d. ꝙ coꝝ nõ eſt regimẽ: ſꝫ gñ ſola. ¶ Ad qd̃ dico ꝙ iproprie ibi aſſumit. nutrimẽtũ. nã vocat nutrimẽtũ mã gñõnis ipſoꝝ. Qualr aũt fiat gñ coꝝ. di. 2° de ꝯplõnibus de ſignis ſũptis a pilis. ¶ D. qrit q̃re oꝫ tale ſputũ pijcere ſup carbones. ¶ Ad h̃ dic ꝙ id̃ oꝫ pijci. vt fum⁹ illius magis euaporet ꝛ appareat pp ſubtiliationẽ ignis.

Utrum capilli nutriant.

¶ Aphoriſmus. XIII.

¶ Quibuſcũq; ptiſicis capilli defluũt: diaria ſuperueniente moriuntur.

¶ Quibus per tabem capilli defluunt: hij ſuperueniente alui fluctione moriuntur. Theo.

¶ Quibuſcũq; tale laborantib⁹: capilli a capite defluũt: his alui pfluuio ſupueniẽte moriunt. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ In hoc loco ptiſicos dicit morituros: in quibus cum capilli cadunt monſtrauit iam quid ſignat ꝛ docuit: q: defectionẽ ſignat humorum qui ſunt nutrimentũ capilloꝝ. Si autẽ diaria ſupuenerit vicinos dixit eẽ mori: ꝛ verũ eſt: q: diaria ex defectione eſt virtutis ꝯtentiue: ꝛ ipſa augmẽtat multo magis defectionem virtutis.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cuꝫ poſuit hip. ſigna mortalia in ptiſi. ponit mõ ſigna pximẽ mortis: ꝛ planũ eſt qd̃ di. ¶ Circa hũc apho. Gal. poſuit intentionẽ apho. ꝛ cauſã eius: ſed intẽtio iam eſt dicta:

cū vo eſt talis q: fluxus cap^x.demōſtrat nutrimētū capil-
loꝝ deficere:ꝛ diaria ſigt virtutem cōtētiuā defectā eſſe:ꝛ
ipſa dia^a. Jteꝝ facit ipſam magis defectā:q̄re ſignat̄ ꝓxi^a
eſſe mors:q: humiditas ꝛ ſpūs qbus vita tenet̄ in cor^e.de
ficiūt. vnde diaria eſt mala ꝑ viā ſigni:ꝛ ꝑ modū cauſe. hic
autem aphori. planus eſt.

¶ Aphoriſmus. XIIII.

¶ Quicunq3 ſanguinem ſpumoſum expuunt:
his ex pulmone eductio fit.

Theo. ¶ Qui ſpumantem ſanguinez deſpuunt: iis de
pulmone educitur.

Leo. ¶ Quicunq3 ſpumoſum ſanguinem expuunt:
his e pulmone eductio fit.

¶ Commentum Galeni.

¶ In qbuſdā libris inuenit̄ ꝓ expuūt vomūt:ꝛ multos iter
pretātes ita legētes cōperim⁹ dicētes cū in vomitu itelli-
gere multā q̄ītitatē voluiſſe:ſed mētiunt̄. Uidem⁹ autem
multos ſanguinem de pulmone ſpuētes:necꝫ tn̄ vomētes.
abuſiue ḡ euomūt dixiſſet. nō. n. ſāguis ſpumoſus ſi ſit mul
tus:ꝛ iō de pulmone exhibit:ſi vo pauc⁹ ſit. nō iō ide erit:
ſꝫ de alijs locis ſm eos. Et ſāguis ſpumoſus exiēs cū tuſſi
oſtēdit vulnera pulmonis:necꝫ tn̄ cū vulnera pulmoni aſ-
fuerint neccē eſt ſemp ſanguinē eſſe ſpumoſuꝫ. multotiēs. n.
hoies videm⁹ de alto cadētes ꝛ alios alijs collidētes: ali-
oſq; inuicē ſeiuicē ꝑcutiētes:ꝛ alios ſup alios ſic athletas
cadētes: q cū tuſſi nimū ſāguinē expuerūt boni coloris ꝛ nul
li⁹ odoris mali: q tn̄ ſāguis de vena rupta pulmonis vēit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia ſputū ſanguinis ꝛ max^e. de pul^e eſt ꝓuū ad ptiſiꝫ.
iō ponit hic hip. qualr̄ cognoſcam⁹ ſputū ſāguinis de pul
mone:ꝛ planū eſt qd̄ dī. ¶ Circa hunc apho. gal. 2° notat.
nā ꝑ reprobat opinionē quorūdā expoſitoꝝ q mutabāt lit
terā. 2° rndet tacite qōni: Durat ꝑ^a vſqꝫ ſpirimoſus etiaꝫ
ſāguis exiens ꝛc. Dicit ergo ſic de ꝑ q̄ qdaꝫ exponentes
ponūt. ꝓ h vbo. ſpuūt. h vbū: vomūt:ꝛ volūt intelligere ꝑ
vomitū magnā quātitatē ſanguinis exire:ꝛ ipſi mētiunt̄:
q: de pul^e. pōt exire ꝛ multus ꝛ paucus de ſang^e: vn̄ abu-
ſiue dixiſſet. vomūt. ¶ De 2°. d. q̄ lꝫ ſanguis ſpumoſus cū
tuſſi exiens veniat de pulmone vulnerato. nō tn̄ eſt nēc^m: ꝙ
oi vulnere pulmonis ſanguinē exeūtē eſſe ſpumoſuꝫ, nam
multos homines vidi cadētes de alto ꝛ collidētes ſe ſicut
athlete q ſputauerūt ſanguinem. nō tamē fuit ſpumoſus ſed
boni coloris ꝛ ſine dolore:ꝛ iſte talis ſanguis exiuit de ve
na pulmonis rupta.

Utrū ſanguis ſpumoſus veniat ꝺ pulmone. Utrū ſanguis veniēs de vena pulmonis ſit ſpumoſus.

Circa hūc apho. du^r. nā ipſe ponit q̄ ſanguis ſpumo-
ſus venit de pulmone: ſed ſanguis veniēs de pe-
ctore eſt ſpumoſus. ſic pꝫ ꝑ experientiā:ꝛ ꝑ auic. 3. cañ. cap.
de ſputo ſanguinis.

¶ D. ponit hic Gal. q̄ ſanguis de vena pulmonis nō eſt ſpu
moſus. Cuius ꝯriū patet tali rōne: q: ſāguis lꝫ de vena ex
eat. tn̄ oportet ipſū trāſire ꝑ cannales pulmonis q ſūt pleni
aere. q̄re oportet vt cū aere miſceat̄. ¶ Ad has qōnes ꝛ ſi-
miles rndet̄ quadā diſtinctione. Dico ḡ q̄ ſanguis exit per
os 4^or. modis. ſ. de ore. de ſtomacho:ꝛ epe. de cere^o:ꝛ de
partib⁹ ſpiritualib⁹. Si ergo ſanguis exit de ore. ſ. de gin
giuis vel palato: exit cum ſimplici ſputo. Si vero exit de ſto
mō:ꝛ epate: exit cum vomitu. Si vo ſanguis veniat de ce-
rebro. tunc talia ſunt ſigna. ſ. q: talis ſanguis exit per na-
res in palatum:ꝛ talis exitus habet multa ſigna. ſ. q̄ ho-
mo ſit ſolitus habere fluxum ſanguinis nariū. Jtem q̄ hō
alleuietur in capite in parte anteriori poſt tale ſputū. Jtem
q̄ homo habeat rubedinē in facie ꝛ oculis. Jtem q̄ homo
imaginatus fuerit res rubeas. Jtem q̄ nō ſit ſpumoſus ꝛ
q̄ ſubito veniat:ſi vo ſanguis veniat de mēbris ſpirituali
bus. poteſt exire de gutture ꝛ canna. ꝛ poteſt exire de pul-
mone:ꝛ h 2^r. ſcilicet de vena ꝛ de ſubſtātia pulmonis:ꝛ po
teſt exire de pectore:ꝛ poteſt exire de pipl^a. ꝛ pleureſi. Si
ergo ſanguis egredit̄ extra de gutture. exit cū raſcatione
ꝛ cū modica tuſſi. Et ſi exit de canna. tūc exit cū maiori raſ-
catione ꝛ cū modica tuſſi ꝛ parū eſt ſpumoſus. Si vo ſan
guis veniat de ſubſtantia pulmonis hec habet ſigna. ſcili-
cet: q: eſt ſpumoſus ꝛ pauce quātitatis:ꝛ intrinſecus non
continuus ꝛ ſine dolore aliquo:ꝛ clarus valde. Si vo ſan
guis exit de vena pulmonis tunc ipſe eſt ſine dolore:ꝛ eſt
in magna quātitate ꝛ calidus valde:ꝛ eſt ſubtilis ꝛ eſt cla
rus: ſed non ſicut ille qui exit de ſubſtātia pulmonis: necꝫ
eſt ſpumoſus tn̄:ꝛ venit cum leui tuſſi. Si vo ſanguis ve-
nit de pectore. ſ. de vena rupta. tūc hec habet ſigna. ſ. q: ipſe
eſt niger ꝛ coagulatus ꝛ cū dolore ꝛ cū tuſſi fortiori ꝛ ali-
qualit̄ eſt ſpumoſus:ꝛ addit̄ eius ſcreatio in hora ſomni
ꝛ non eſt in tanta q̄ītitate ſicut veniens de vena pulmonis:
ꝛ non eſt tante caliditatis ſicut ille qui venit de pulmone.
ſanguis vo veniens de pipleumonia vel pleureſi cogno-
ſcitur. per alia ſigna illarū egritudinum:ꝛ q: mixtuꝫ cum
ſputo venit:ꝛ accidit paulatim non multus ſubito: ꝛ hec
diſtinctio ponit̄ ab auic. cap. de ſputo ſanguinis:ꝛ a Gal.
in libro. de interioribus. ꝛ. 5. de ingenio ſanitatis.

¶ Aphoriſmus. XV.

¶ Ptiſi habito diaria ſuperueniēte: mortale.

¶ Tabe detētis fluctio alui accidēs: letalis ē. Theo.

¶ A tabe habito ꝓfluuiū alui ſupuēiēs: letale. Leo.

Commentum Galeni.

¶ Antea dixit ſi ſanies fetuit ptiſicis ꝛ capilli ceciderint ꝛ
diaria ſupuenerit: mortale. hic aūt abſolute poſuit diariaꝫ
ꝛ ſaniē reticuit: mōſtrās eam ſufficere ad ſig^m mortis: ſed
tn̄ non ita vicinari: ſicut ex cadentibus capillis.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū docuit cognoſcere vuln⁹ pulmonis. ponit modo vnū
ſignū mortis in ptiſicis. qd̄ ſimul eſt ſignū ꝛ cauſa:ꝛ planū
eſt quod dicitur.

¶ Uel continua aliter. Cū ſupra poſuiſſet ptiſicos moritu-
ros per ſputū fetidū ꝛ fluxū capilloꝝ ꝛ per diariaꝫ. modo
docet eos eſſe morituros per ſolam diariam.

¶ Circa hūc apho. Gal. ponit ſolū continuationem ꝛ habi-
tudinem inter hunc aphori. ꝛ ſuperiores qui de hac mate
ria loquunt̄:ꝛ planū eſt ꝯ^um ꝛ dubitatio ois.

¶ Aphoriſmus. XVI.

¶ Quicūq3 ex pleuretide empici fiūt: ſi purgē-
tur in. xl. diebus: a q̄ die ruptura ſit quieſcūt.
Si vero non: in ptiſim tranſeunt.

¶ Qui a coſtali ſupurantur: ſi intra quadrage- Theo.
ſimuꝫ diē a quo facta eſt eruptio repurgentur:
leuantur. Alioqui tranſeunt in tabem.

¶ Quicūq3 ex morbo laterali ſuppurant̄: ſi in Leo.
quadraginta diebus purgant̄: a die a qua ſit
ruptio: liberant̄. Si vo nō: ad tabē tranſeūt.

¶ Commentum Galeni.

¶ Cū prius fluxū ſaniei dixerat monſtrauit illis ſolis attine-
re: qbus apoſtema rumpit̄ in latere ꝛ fluit ſanies ad ſpa-
tiū pectoris:ꝛ pulmonis me^m: q omnes ſi non mundificen
tur in. 40. diebus vt multū neceſſe eſt tabeſcēs pulmo cor
rodatur: ſanies enim longo tempore corrupta arguit̄: vn-
de in mundificanda pleureſi diem. 14. hip. determinauit
ꝛ ſaniei mūdificationeꝫ in. 40. Quoꝝ dierū diuerſitatem
mōſtraui in criſeos ꝛ in metacriſeos ꝛ in apho.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Quia ſepe loquutus eſt de ptiſi. ꝛ contingebat ptiſicos
fieri empicos. ponit modo terminum ſm quem empici

pleureſici ſunt ptiſici. ⁊ dicit q ſi aliqs ſit empic⁹ ex pleureſi: ⁊ non mundificatur in .xl. diebus: ſit poſtea ptiſicus.
¶ Gal. circa hūc apho. tria notat. pᵐ eſt qd itelligat per empicos. 2ᵐ eſt de cā apho. 3ᵐ eſt de remiſſione ad librum de creticis. durat p⁹ vſq; [qui oēs ſi nō mundificent.] 2ᵒ vſq; [quoꝝ dieꝝ.] ¶ Dicit ergo de pᵐo: q empici vocant illi qbus ſanies fundit ad ſpatium mediaſtinū pectoris ⁊ pulmonis. ¶ De 2ᵒ dicit q ideo tranſit iſte empicus in ptiſim poſt .xl. dies: q2 ſanies qñ longo tpe trāſit per pulmonē facit in eo vlcera: q2 caro pulmonis eſt tenera: vñ nō pōt diu tolerare acumen illius ſaniei qn fiat in eo vicus. ¶ De 3ᵒ dicit q ſi qs vult ſufficientem cām diuerſitatis dierū creticorum: legat in libro de creticis.

Circa hūc apho. dubitat. naꝫ videt q ſanies nō poſſit ita eqliter vlcerare pulmonē: nā dato q fiat pleureſis de cholera: tunc ſanies illius eſt multi acuminis: ⁊ ſi pleureſis eſt de flegmate: tunc ſanies illius erit obtuſa ⁊ parui acuminis: q̄re ſi illa vlcerat in .xl. dieb⁹: iſta vlcerabit forte in .lx. q2 bñ videt acumē illius eſſe tanto fortius: vt in tāto minore tpe fiat corroſio. ¶ P. nos videmus: q ruptura ſpatium pectoris variat ppter diuerſitatem māe ſm .xx. dies. ⁊ .xl. ⁊ .lx. q̄re ⁊ ſanies eodē mō erit diuerſa.
¶ Ad pᵐ dico: q Hip. nō poſuit diē .xl. pro termino preciſo: ita q nec infra: nec ſupra fiat exceſſus. Sed q2 cōiter vt in pluribus infra hoc tps nō acci vlceratio: ⁊ extra ipm raro defendit pulmo qn vlceret: pōt eni eſſe q ſanies ſit obtuſior in vno q̄ꝫ in alio: ⁊ pulmo fortior in vno q̄ꝫ in alio: vnde pōt eſſe q plonget aliqñ terminus vſq; ad .lx. qd pbat argumēto tali: nos eniꝫ videmus: q Hip. ponit cōem terminū mūdificationis pleureſis .xiiij. dies: ⁊ tñ anxius ille quē poſuit Gal. non tranſiuit in empima in .34. diebus.
¶ Ad 2ᵐ dico: q nō eſt ſimile de ꝯuerſione ſpatis ad ſaniē ⁊ de roſura ſaniei: plus eni diſtat ꝯuerſio humoris ad ſaniem ab alia ꝯuerſione: q̄ꝫ diſtet acumē ſaniei ab alio acumine alterius ſaniei. nam poſtq̄ꝫ humor eſt conuerſus ad ſaniem vbiq; eſt acutus: q2 naturale eſt ſaniei habere acumen: lꝫ vna habeat plus alia.

¶ Aphoriſmus. XVII.

¶ Calm: nocet hoc freqnter vtētib⁹. Carniū effeminationē facit: neruoꝝ incontinentiā: mentis ſtuporeꝫ: fluxum ſanguinis: ⁊ defectiones ſpūs: qbuſdā vero: ⁊ mors ſequitur.

Theo. ¶ Calida detrimēta hec infert ijs qui imodice vtūtur. Carnis effeminationē: neruoꝝ incontinentiam: mētis torpedinē: ſanguinis profuſionem: aīe defectionē: qb⁹ abolitio ſequitur.

Leo. ¶ Calidū: vbi quis ſepius eo vtat: hec mala affert. Carniū effeminationeꝫ: neruoꝝ incōtinentiam: mētis torporē: profluuia ſanguinis: animi defectionem: hec ad que mors.

¶ Commentum Galeni.

¶ Alibi mōſtrauit Hip. qd calm ⁊ fridū faciāt: ſiue moderata ſiue ad vltilitatē veniētia: ⁊ h in li° pprie de calo ⁊ fri. in quo etiā oſtendit quō opari oꝫ cū liqdis: h aūt breuiter adunauit. ⁊ pᵐ a calo icepit oſtēdere quō calm in vltimitate operet. Effeminat carnes. i. mollificat ⁊ rarificat. qd verbū poſuit abuſiue: ob h tñ q2 omnes femine ſunt molliores ⁊ debiliores maribus. Teſtat hoc: q2 neruoꝝ incōtinentiam addidit poſt. nerui. n. rarificant ⁊ mollificātur cum ſba coꝝ diſſoluatur calore. Mentis ſtuporē intendit idest defectionē eiuſdē mentis: q̄ fit ex diſſolutione cerebri calo fumo aſcēdēte ad caput ſicut ⁊ in neruis ꝯtingit. Defectiones ſpūs in his q ad fluxū ſanguinis ſunt appati. ex fluxu. n. ſanguinis ſpūs deficere ꝯſueuerūt: vñ ⁊ mors ſubſeqtur: lꝫ tñ hec ſuccedūt ex lōgitudine tēpoꝝ: qbuſdā vo paꝝ. fluxū vo ſanguinis ⁊ defectiōes ſpūs cito mors ſeqt. Hic aūt apho. in multis libris eſt diuerſus: vu⁹ tñ ꝑmanet ſenſus. In vno lib° finis iuenitur. ſ. Mors ſeqtur. in alio. Cū hec ꝯtigerit: mors ſuccedat. i alio. Hec ferūt ad mortē.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū. ſ. determinaſſet hip. de nocumētis ⁊ ſignis ſupueniētib⁹ purgationi ⁊ de qbuſdā ſignis pnoſticis: ⁊ maxi ptiſicoꝝ. mō in hoc caꝑ. determinat de oparationib⁹ cali: ⁊ frigidi: ⁊ in h apho. ponit opōnes cali: ⁊ planū eſt qd d.
¶ Circa hūc apho. Gal. 3° notat. nā p ponit gnālē itētionē iſtius ca. ꝯparādo dicta h ad dicta alibi. 2° exponit qlibet vocᵐ. 3° ponit diuerſitatē lraꝝ. durat p° vſq; [effeminat carnes] 2° vſq; [hic autem apho.]
¶ De p g ſic dicit q in alio libro determinauit quid operētur calm ⁊ frigidū ſiue ſint tempata ſiue ad vltimitatē venietiā: ⁊ in eodē libro determinauit quō oportet opari cuꝫ liqdis in h aūt loco bre. agit de calo ⁊ fri. ⁊ icepit a calo.
¶ De 2° proſequar exponēdo tex. hoc° [carniū effeminationes] i. rarificationes: ⁊ mollificationes. nā hoc vbū effeminatio. ponit hic trāſumptiue. nā femina eſt rara ⁊ mollis. vñ effeminatio mēbri d eius mollificatio: [ner incōtinentiā] i. debilitatē factā a rarificatione ⁊ mollificatione. nā calitas diſſoluit huᵐ neruoꝝ qua diſſoluta nerui fiunt debiles: [mentis ſtuporem] idest defectū mētis. nam calidū diſſoluit cerᵐ. ſic neruos: ⁊ credo q p mētē intelligat omnē virtutē interiorē ter. [ſanguis fluxus: ⁊ defectionē ſpūs: qbuſdā vo ⁊ mors ſequit.] Iſta tria ſimul expoſuit Gal. ⁊ d. q calm facit fluxū ſāguinis ppea q2 ſubtiliat eum ⁊ reddit eum mobilē ⁊ calm. ⁊ pp iſta ipſe fluit cito. Item calm rarificat meatus per quos pōt facilius trāſire ſanguis. ergo q2 ſanguinē habilitat ⁊ meatus aperit. ideo fluxū facit: ⁊ q2 fluxū facit ideo facit defectionē in ſpiritus deficiēte: vo ſpiritu ſequit mors tamē nota q pdicta ac. ſ. effeminatio ⁊ in continētia neruoꝝ ⁊ ſtupor ⁊ defectio mētis ⁊ fluxus ſanguinis. nō accidūt ſubito a calido: ſed defectio ſpūs ſubito ſequit fluxū ſanguinis ⁊ mors ſubito ſequitur iſta duo. ſ. fluxū ſanguinis ⁊ defectionē ſpūs. De 3° vo non eſt ibi vis q2 inutile eſt.

Circa hūc apho. du. nā. d. q calm effeminat. i. debilitat p rarificationē ⁊ diſſolutionē. Sed nō vī q rarifica° fiat a calido de q̄ hic lo q2 loqt de calo i vltimo. Sic. d. Gal. in ꝯᵐ. tale aūt calm. nō rarificat imo inſpiſſat ⁊ corrugat ſicut. d. Gal. 7°. de ingenio ſanitatis. Omis calis in vltimo rarificet.
¶ P. nos videm⁹ friᵐ. debilitare neruos ⁊ nocere eis. ſicut infra. d. hip. nā. d. [friᵐ inimicū neruis.] Ite ſicut videmus in paralſi ⁊ mollificatione.
¶ P. ſtupor gnāt a frigi. ſicut. d. Gal. 4°. de ac ⁊ mor. ⁊ h iterioribꝰ in plib⁹ locis. h vo ponit q calm facit ſtuporē.
¶ Ad pᵐ. dico q calm in vlt° ac. 2. nā d calm vltimū ſm vſū frequētē: ⁊ tale d calꝫ balneoꝝ qb⁹ cōiter vtimur. Et alio° d calm in vlt°. ſm magnū exceſſū ⁊ raꝝ vſum. ſicut eſt aqua quaſi bulliens. nam nō vtimur tali calo cōtinue. vñ dico q hic loqt hip. de calo in vltimo ſm vſum frequētem. Gal. vo in .7°. accipit calꝫ p exceſſū ⁊ ſm rarū vſum.
¶ Ad 2ᵐ. dico q friᵐ. ⁊ calm nocēt neruis licet ſint ꝯria. nā friᵐ. ledit diſtēperādo eos et coagulādo eos et ſpaſmādo eos. calm vo ledit neruos per viam diſſolutionis et liquefactionis. nā neruus. coagulat a fri° et diſſoluit a calido: ſicut. d. gal. 6. de ingenio ſanitatis.
¶ Ad 3ᵐ. dico q hic accipit. ſtupor improprie. accipit. n. pro defectione mētis: et non pro vo ſtupore q eſt quaſi cōgelatio cere. Sicut accipit Gal. in li. de interrioribus.
¶ P. poſſet aliqs opponere ꝯtra cōmētatorē. nā. d. q loquitur hic de calo in vltimo. qd nō vī. cum tale calidū in ſolo igne iueniat: et hic. author nō loqt de calo igneo.

Ad qȯ dico ꝙ hic nȯ ac⁹ calidū. In vltimo abſolute. ſic ē ī igne. Sed de ca⁹ 3. In vltio qȯ inuenit̄ ſ3 vſū cȯēz hu⁹ corꝑis.

Aphoriſmus. XVIII.

Frigidum vero: ſpaſmos: ⁊ thetanos: ⁊ nigrores ⁊ febrium rigores.

Theo. **Frigida: conuulſiones: diſtentiones: liuores: rigores febriles.**

Leo. **Frigidum autem conuulſiones: diſtentiones: liuores: rigores febriles.**

Commentum Galeni.

Fridi excreti nerui nocumentū. Hic nimiū fridū itēdit: ſicut aque fride abuſus facere cōſueuit ſpaſmū ⁊ thetanū pp fri ditatē neruoꝝ. ſicut nō conuenit ꝙ ex nimio calore diſſoluant̄ nerui ſic nec frido oportet nimiū infrigidari: qꝛ frigus conſtipat eos ⁊ cōſtringit: vnde ⁊ nigrores fiunt calore naturali a frigore conſumpto a quo flos ⁊ rubeus color conſeruatur: quo extincto fit niger color ſicut facit nigredinē frigide aque abuſus. frigida aqua per ſe facit frigus: per accidēs ꝟo facit febres. rigores febriū fridos eſſe in aliis libris reſtat oſtendere.

Expoſitio Thaddei.

Cū poſuit opatiōes cali in gnali ponit mō opationes fri⁹ ⁊ planū ē. Quid dicat Gal. circa hūc apᵐ dicā ponēdo textū. [ſpaſmos ⁊ thetanos:] Icā h⁹ eſt qꝛ ſicut calm diſſoluit ⁊ rarificat neruos. ſilr frᵐ valde cōſtipat ⁊ cōſtringit eos ⁊ iō ſpaſmificat eos: qd aūt īterſit inter ſpaſmū ⁊ thetanū laz ſupra dixit Gal. [nigrores:] Icā iſtius nigroris facti in corꝑe ē qꝛ frᵐ ſupfluū extinguit calorē nālē ꝑ quē decor ⁊ color corꝑis manutenet̄: ⁊ iō fit nigredo extīcto calore: ⁊ hoc pꝫ ī corꝑib⁹ q̄ mortui inueniunt̄ in frigido aere. [⁊ febriū rigores] Scias ꝙ aqua frigida ꝑ ſe īfrigidat: ⁊ ꝑ accn̄s facit febrē. ſ. qꝛ ꝯſtip⁹ poros ꝓhibꝫ reſpirōnē: ⁊ fac̄ rigoᵉᵐ iō qꝛ calorem ad interiora remittit. naꝫ hec eſt cauſa rigoris ſicut dicitur quinto de accidēti ⁊ morbo.

Quō fridū faciat ſpaᵐ. Circa hunc apho. poſſet queri quō dicat hip. friᵐ. facere ſpaſmū. cum dicat infra ꝙ aq̄ fri⁹ iuue⁹ hn̄ carnoſo media eſtate curat tetanum. Ad h̄ dico ꝙ diuerſomodo friᵐ. facit ſpaſmū ⁊ curat. nā curat cōfortādo calorē nālem ſupꝑ humiditatē replentē neruos: ⁊ fac̄ ſpaſmū: qn̄ mortificato calor nāli fac̄ ꝯctionē ⁊ īſpiſſatione ī nerᵘᵒ pp qȯ fit ſpaſm⁹.

Utrū friᵐ faciat ſpaſmū ē inanitiōe vel ɓ replōne. Q. q̄rit̄ q̄lis ſpaſm⁹ fiat a fri⁹. ſ. an de reple⁹ vl de īanitiōe: ⁊ vī ꝙ de inanitione. nā ois ſpaſm⁹ qui eſt ſine materia eſt de inanitione. nam ſpa⁹ reple⁹ eſt cū mā ſic. d. ioānicius.

Ad ꝯriū aūt eſt ratio expreſſa. nā aqua fri⁹ nullā fac̄ inanitionē neqꝫ exiccat. q̄re nō eſt de inanitione.

Ad hoc dico ꝙ iſte ſpaſmus eſt de rep⁹: qꝛ ipſe curat̄ cuꝫ calefactione. ſpaſm⁹ aūtē de inanitione nullo⁹ cum calefactione curat̄. Ad argᵐ ꝟo qȯ ꝓbat ꝙ nō eſt de repletione: qꝛ eſt ſpaſm⁹ ſine mā. Dico ꝙ hic ſpaſm⁹ eſt hn̄ mālis. naꝫ lꝫ aqua fri⁹ nō mittat mām in neruos: ⁊ infridet eā. tn̄ ꝯgelat humiditatē quā inuenit ī nerᵘᵒ. vn̄ poſtea dr̄ ſpa⁹ mālis.

Aut dic alr̄ ꝙ ſpa⁹ q ꝯtigit ex mala q̄litate fri⁹ ſiue ex q̄litate venenoſa vt morſu ſcorpionis ſiue ex forti dolore. non dr̄. ꝟe ſpaſm⁹ ī mālis: ſed dr̄ proportionalis ei. nā qn̄ nerui ꝯhunt̄ pp rē nociuā fugiēdā Inaniunt̄ quodā mō. ⁊ h̄ vult auic. 3⁹. can̄. de ſpaſmo cap̄. ꝑ. talis aūt ſpaſm⁹ nō eſt nec⁹ mortalis: ⁊ pōt curari ſicu. verus ſpaſm⁹ de inanitione: ⁊ poteſt curari cum calidis interdum.

Utrū frᵐ faciat feb. Q. querit̄ quō eſt ꝙ friᵐ dr̄. facere febrē: qȯ nō vī. qꝛ ſi frigidū claudit poros tūc ꝯfortat calorē nālem ꝑ reuocationē calor ꝟo ꝯfortatus reſiſtit omni rei ꝑter naturam.

Ad hoc dico ꝙ lꝫ calor nālis ꝑ clauſurā poroꝝ cōforteť. tn̄ ſi in corꝑe ſūt ħūoi parati ad putredinē facit eos ebullire pp ꝓuationē reſpirationis. vn̄ talis clauſura poroꝝ fortificat calorem naturalē. ſi humores in corꝑe inuenit tempatos: ſed ſi inuenit eos diſtempatos. ex illa clauſura fit calor nālis calor ꝑter nām.

Aphoriſmus. XIX.

Fridū inimicū neruis: oſſib⁹ dētib⁹: cerebro ſpinali medule. Calm̄ ꝟo: vtile ⁊ amicum.

Frida: oſſib⁹: dētib⁹: neruis: cerebro: medulle dorſali: inimica eſt. Calīa ꝟo amica eſt. Theo.

Fridu: inimicū oſſib⁹: dentib⁹: neruis: cerebro: ſpinali medulle. Calidū ꝟo vtile. Leo.

Commentum Galeni.

Oſtēſis leſionibus que ſiūt ex fride aque abuſu: nūc oſtēdit partes qbus eſt inimica. Et nō ꝙ lꝫ oſſa nālr membra ſint inſenſibilia: paſſibilia tn̄ ſunt. oīa ꝟo mēbra nā fridiora ⁊ ſanguine carentia neceſſe eſt vt ledantur ex vicinitate fridi. qȯ cum ita ſit. calidum conueniens erit eis.

Expoſitio Thaddei.

Cū poſuit hip. qd opeť calm ⁊ frigidū ꝑ ſe ⁊ abſolute ponit mō qd opeť circa mēbra frigida ⁊ planuꝫ eſt. Circa hūc apho. ponit Gal. cām apho. Dic̄ ḡ cū oſſa nerui ⁊ cerebrū ſint mēbra fri⁹. ⁊ ſanguine carētia nocet illis frigidū qꝛ calorē nālem q eſt in illis debilitat: ⁊ deſtruit. calm ꝟo eſt eis amicum propter cauſam ꝯriam.

Utrū calm ꝯferat eᵐ. **Circa** hūc apho. du⁹. nā ſupra poſuit hip. ꝙ calm facit in cōtinētiā neruoꝝ: ⁊ ſtuporē mētis: ⁊ ſic vī nocere cerebro: ⁊ neruis: q̄re ꝯdicit huic.

Q. corp⁹ friᵐ ꝯſeruať ꝑ fri⁹ ſicut. d. Gal. in techni de cāis ꝯſeruatiuis. nō eſt ḡ friᵐ inimicū iſtis mēbris cū ea ꝯſeruet.

Q. ſbia nerui eſt coagulata ꝑ friᵐ ſicut. d. Gal. 6⁹. de ingenio ſanitatis. ergo friᵐ. adiuuat ad cōſeruationē coagulationis. non eſt ergo eis inimicum.

Ad ꝑᵐ dico ꝙ. ꝰ. loq̄bať hip. de cal̄o in vlt⁹ ⁊ cū vſu frequēti: h̄ ꝟo loquit̄ de cal̄o moderato ⁊ cuꝫ vſu moderato.

Ad 2ᵐ. dico ꝙ duplex eſt frigidū. ſ. ſm̄ equalitateꝫ ⁊ tale conſeruat membrum ſibi ſimile: ⁊ eſt aliud frigidū ſm̄ exceſſu. ſ. qȯ eſt potēs infridare ⁊ tale ledit.

Ad 3ᵐ. dico ꝙ friᵐ nocet neruis. rōne v̄tutis eoꝝ: ⁊ caloris nālis. ⁊ nō nocet eis rōne ſbie.

Aphoriſmus. XX

Quecūqꝫ īfridata ſunt: recalefacere oꝫ: exceptis qbuſcūqꝫ ſanguinē manare futurum eſt.

Que perfrixerint: calefaciēda ſunt: exceptis his que ſanguinē profundunt. Theo.

Quecūqꝫ refrigerata ſunt excalefacere oꝫ: exceptis his qb⁹ ſanguis fluit: aut fluxurus eſt. Leo.

Commentum Galeni.

Hoc nō eſt huic ꝯriū qȯ alibi dixit: ꝯria ꝯriis curant̄. hec aūt ſatis inueſtigauim⁹ explanauim⁹ ⁊ cōpleuim⁹ in megatechni: vbi qdē monſtrauim⁹ necēum magis in medicinaꝫ vt incipiam⁹ ante curare illa que magis ſunt infeſtāria ⁊ in moleſtatione duriora. ſilr h̄ itelligim⁹ de ſanguinis fluxu qn̄ ſua incipiat̄ medicina. ⁊ deīde ad h̄ redeam⁹. vt membrū ad ſuū tpamētū reducať. ſꝫ vn̄ ſanguinis fluxus eſt: iō ibi nō apponit̄ calor: qꝛ calor apit ⁊ maiorē fluxū facit.

Expoſitio Thaddei.

Cū mōſtrauit hip. q̄lr friᵐ: ⁊ calꝫ noceāt ⁊ iuuēt ſiue agāt ī neruos ⁊ oſſa qȯ meli⁹ dī. mō oñdit q̄lr mē⁹ leſa a fri⁹ debeāt curari cū cal̄o: ⁊ planū ē qȯ dī. Circa hūc apb. duo notat nobis Gal. ꝑᵐ ē qꝛ remouet quādā apparētē ꝯrietateꝫ. 2⁹ exponit illā exceptionē quā hip. ponit. durat ꝑ⁹ vſqꝫ [ſed vn̄ ſāguis flux⁹ eſt.] De ꝑ ḡ ſic. d. ꝙ lꝫ iſte apb. videať eē ꝯri⁹ illi can̄. q. d. ois cura fit ꝑ ꝯriū: eo ꝙ ponit exceptionē ꝯ lpꝫ: q̄re vr̄ nō eē vlis ille can̄. tn̄ ſm̄ ꝟitatē nō ē ꝯri⁹: qꝛ ois mor⁹ dꝫ ſuo ꝯrio curari: ſꝫ qn̄ ē ꝯpo⁹ vn⁹ morb⁹ cū alio ⁊ vn⁹ ē piculoſior alio. dꝫ ꝙ īcipiat a piculoſiori ⁊ dū ille n̄ ē remot⁹ n̄ dꝫ aliū medicari. n̄ tn̄ ſeqť pp h̄ qn ille minor debeat ſuo ꝯrio curari. vn̄ ſi aliqȯ mēbꝝ ſit īfridatū ⁊ vulnerat

ſũ ita ꝙ ſanguis fluat.opꝫ pͦ ſanguinē reſtringi cũ fluxus ſanguinis ſit periculoſior ⁊ poſtea oportet ꝙ caleſiat.⁊ ſic vera eſt illa regula que.d.omnis cura fit per cõtrariũ.

❡De 2ͦ.dicit ꝙ ideo in loco vnde ſanguis fluit non opor/ tet ponere calida:qꝛ calidũ aperit meatus per quos fluit ſanguis ⁊ ſanguinem ſubtiliat ⁊ ad locum attrahit.

• Circa hunc aphͫ.du' multa dubitatiõe.tamē iſta duͦ diſputata eſt in tegni:⁊ in illo aphͦ.[quicũqꝫ ex plenit'.]⁊ ēt i gloſis q̃s feci ſup.xj.de ingͦſa.⁊ ĩò omitto.

Aphoriſmus. XXI.

❡Ulceribus frigidum mordax: cutem indu/ rat:dolorem ſine ſanie facit:nigrores:rigores: ſpaſmos:tetanos:⁊ febres.

Theo. ❡Frigida vlceribus mordax eſt: cutem ob/ durat: dolorem inſuppurabilem mouet:liuo/ rem trahit:rigores febriles:conuulſiones:di/ ſtentiones inuehit.

Leo. ❡Ulcerib⁹:frigidũ quidē mordax:cutē obdu rat:dolorē inſuppurabilē facit:liuorem obdu/ cit:rigores febriles:cõuulſiões:diſtentiones.

❡Commentum Galeni.

❡Qui noia ſm ỹitatē vult itelligē mordax ſolũ calm̃ itel/ ligat.Sꝫ tñ qꝛ ſenſus horret ſua ꝯ̃ria.⁊ fridum oꝛ eſſe mor dax ñ ꝗ̃tieſcũqꝫ corp⁹ tãgat:ſꝫ cũ vlcera corp⁹ hēat.Dr.n. mordax qꝺ mordet ⁊ pforat opꝫ vt morſus a ſupficie ad i/ teriora ſentiat morſionē.Aq̃ ỹo frida cũ ñ cutē perforare valeat niſi q̃ꝫtũ ſua experit ſubtilitas:i vlceratꝭ tñ mēbꝛꝭ ꝑꝑ raritatē ſui vſqꝫ ad iteriora poſſe ē pforare.Nos ãt in libꝛꝭ meͫ ſimplicis nãm mõſtrauim⁹ cuiuſꝫ rei mordacis:qꝺ ſꝫ eni friͫ mordet oē vlceroſuꝫ.Nõ vlceroſi idurat inde cutꝭ ꝑꝑ friditatē ſui.Et dolorē ſiñ ſanie fac:ꝑꝑ ifridatiõnē calo ris nãlis ſaniē ſemp vulnerib⁹ faciētis ⁊ dolorem faciētia diſſolui nõ ꝑmitit.Alia accña ide fcã ſupius ſũt expoſita.

❡Expoſitio Thaddei.

❡In aphͦ pceⁿ.poſuit Hyp.qũo actio calꝭ remouet nocͫ. ſcm̃ a friͦ.mõ docet ſpãlia nocͣ.q̃ ſiũt a friͦ.⁊ maxᵉ.circa vulnera:⁊ planũ eſt.❡Circa hũc aphͫ.Gal.notat nobis 3ͦ.pͫ eſt:qꝛ explanat nobis q̃r fridũ dicaꝭ mordē vlcera ⁊ cuti indurare.2ͦ oñdit qũo fac dolorẽ ſine ſanie.3ͦ excu ſat ſe de his q̃ nõ exponit.durat pͦ vſqꝫ:[⁊ dolorem ſine ſa nie:]2ͦ vſqꝫ[alia accña.]❡Dic ḡ de p ꝙ mordax oꝛ 2ᶠ.nã dꝛ ꝑꝑe ⁊ iproꝑe.ꝑꝑe qdē oꝛ mordax res calꝺ: ⁊ acuta.ſicꝭ piper:⁊ acetũ.iproꝑe ỹo dꝛ res friᵃ.mordax nã aq̃ frᵃ mor det vlcera ꝑꝑ raritatē carnis.vñ põt penetrare:⁊ qꝛ horri/ bilis eſt eiã ⁊ ꝯ̃ria nãe corpis eã refugit calor nãlis.cutẽ aũt que eſt ſpiſſa indurat:⁊ qꝛ ꝯſtipat eã nõ põt penetrare.

❡De 2ͦ.d.ꝙ fridũ.facit dolorē ſine ſanie qꝛ ipm mortifi/ cat calorē naturalē q facit ſaniē in vlcerib⁹:⁊ facit dolorē. propterea quia non permittit reſolui cauſam doloris.

❡De 3ͦ.d.ꝙ aᵃ accᵃ h poᵃ nõ exponeꝭ cũ ſint ſupi⁹ expoᵃ.

Circa hũc aph.duᶠ.ꝙ.qꝛ vꝫ h ponē ſupflua qdã accña cũ ſupi⁹ ſint poſita.❡Ad h dico ꝙ ſine duͦ hec eadē accᵃ.poſita ſũt ſuꝑ fieri a friͦ.ſꝫ differenꝭ.nã ſuꝑ po/ ſuit ea in generali.hic ỹo ponit in ſpeciali.ſ.circa vlcera.

Utrũ ois res mordicatina ſit calida. ❡ꝙ.d.Gal.ꝙ ois res mordicatiua eſt calꝺ.Sꝫ ꝯ̃.acetũ ꝑ/ prie dꝛ morͫ ⁊ tñ eſt friͫ.❡Ad h dico ꝙ acetũ nõ mordi/ cat rõne ꝯ̃nie:ſed rõne ſbie ſubtiliſſime quã hꝫ ⁊ rõne eius penetrat ſic ocm̃ eſt in ꝯ'ͦ 3ᶠ reg.⁊ in liͦ 2ͦ de ſimpliᵇ⁹ me'ᵃ.

❡ꝙ.q̃rit.q̃re dicit:[facit dolorem ſine ſanie.]Ad hoc dico ꝙ dolor cũ ſanie vocaꝭ dolor qui eſt ꝑpter ebullitionē hu mor̃ fcãm a calore q ꝑti eſt nãlis ⁊ partim ꝑter nãm:ſicut dꝛ in 5ͦ de ſimplici meᵃ:⁊ in ꝯ'ͦ illius aph.]circa gñonem ſaniei.]talis aũt dolor fit qñ calor nãlis aggregaꝭ cũ calo/ re reſurgente a materia coartata in mēbꝛoꝛ ⁊ faciunt ebul litionē:⁊ hec ebullitio nõ põt fieri in dolore quē facit friͫ. nã in tali dolore calor nõ adunaꝭ imo diſpgit ⁊ fugit:ꝗ̃re dixit hñ cũ dixit ꝙ fac dolorē ſine ſanie.nã dolor cũ ſanie ē ex aggregatiõe calorꝭ cũ mã morbi ita ꝙ reſpir⁹ fieri ñ põt.

❡ꝙ.oē qꝺ claudit poros ⁊ ꝓhibet reſpirationē mãe fac ad gñonē ſaniei.dũmõ mã ſit apta ad eius gñonē:⁊ hoc pꝫ p Gal.5ͦ de ſimp'meᵃ.ḡ aq̃ frigida facit ad gñationē ſaniei.

❡Ad hoc dico ꝙ aqua frigida forte faceret ad generatio nem ſaniei in membro non vulnerato:qꝛ ꝯgregaret poros ⁊ facēt qꝺ dcm̃ eſt:ſed in mēbꝛo vulnerato non facit hoc.

❡Aut dic ꝙ nõ reqrꝭ ad generationē ſaniei ſolũ ꝙ porꝭ claudanꝭ ꝑ medicinã:ſed etiã ꝙ ipſa meͣ declinet ad calꝫ ⁊ huͫ.tēperate:⁊ ſit viſcoſa.Sicut.d.Gal.5ͦ de ſimpliᵇ⁹.

Aphoriſmus. XXII.

❡Eſt aũt vbi in tetano ſine vulnere: iuuene bñ carnoſo:eſtate media:aque fride multa iſuſio: caloris reuocationē facit.Calor ỹo hec libat.

❡Nonnunꝗ̃ per diſtentionem ſine vlcere:iu uenis bene corporato:eſtate media:frigide lar/ ga perfuſio:reuocat calorem.Calor autẽ ma la hec tollit. Theo.

❡Eſt aũt vbi in diſtẽtiõe ſine vlceratiõe:iuue/ ne bñ carnoſo:eſtate media:fride aque multa pfuſio,calorem reuocat.Calor aũt hec ſoluit. Leo.

❡Commentum Galeni.

❡Cum frigidũ ⁊ calidũ quid facerent,ſuperius oſtendit:⁊ h iuuamentũ eorum mõſtrare intendit:⁊ ab aqua frigida incepit.Eſt autē(inquit)vbi in tetano.Et hic omne genus ſpaſmi intendit:⁊ in media eſtate:⁊ bene carnoſo corpore: iuuenili etate:aqua multa frigida,⁊ ſubita,facit vt calor reuocatus,redeat in corpore interius:vnde ⁊ morbus ſol uiꝭ:hoc autē frigidũ non facit nãliter:ſed potius acciden/ taliter:cũ calorem in carnoſum corpus reuocet.Hoc autē certificatur:qꝛ in alijs non iuuat etatibus:neqꝫ huic in om ni tempore:ſed media eſtate:qꝛ cum frigidũ corpus percu tiat:neceſſe eſt vt aut vīcatur calor naturalis:⁊ aut adiuueꝭ. cauſa ſui:vincitur,cum eſt defectus:⁊ adiuuatur,cũ ſit for tis:cum interius recluditur:neqꝫ diſſolui permittaꝭ.Pro/ hibetur autē imponi frigida tetano ex vulnere,⁊ ſi infir/ mus ſit iuuenis,etate,carnoſo corpore,media eſtate,cali/ da regione.Frigidum.n.(ſicut diximus)mordax eſt vulne ribus:⁊ dolorem ſine ſanie facit.Ubi ỹo ſpaſmus ex vul/ nere,maxime ex neruoſi membꝛi ꝑpate,fridũ multũ eſt no cuũ:qꝛ dolor vulneris non mitigaꝭ:⁊ ſpa non ſoluitur.

Aq̃ fride iuuamenͫ.

❡Expoſitio Thaddei.

❡Cum poſuit Hyp.qualr ⁊ qd agãt calm ⁊ frigidũ ponit modo iuuamenta calꝭ ⁊ frigidi:⁊ in hoc aph.agit de iuua mento frigidi:⁊.d.ꝙ aliqñ cõtingit ꝙ fridũ curat ſpaſmũ cum hac ꝯdictione.ſ.in meᵃ eſtate ⁊ in iuuene bene carno/ ſo:⁊ ſi iſte ſpaſmus ſit ſine vulnere:⁊ modus ſm quē aqua frigida facit hoc:eſt quia ipſa facit reuocationem caloris ⁊ calor reuocatus curat ſpaſmum ſcilicet repletionis.

❡Circa hunc aphoriſmũ Gal'.tria notat pͦ enim continuat ſecundo oſtēdit qualiter hic ponatur tetanus:⁊ ponit ſen tentiam aphoriſmi.3ͦ oſtendit verificationem condictio/ num poſitarum in apho.durat prima vſqꝫ:[eſt autem in/ quit:]2ᵃ vſqꝫ[hoc autem frigͫ.]3ᵃ vſqꝫ ad finem.Dicit ḡ de primo ſicut ego dixi in continuatione aphoriſmi.❡De ſcḋo dicit ꝙ per tetanũ qui eſt ſpecies ſpaſmi intelligit hic Hyppo.omne genus ſpaſmi:⁊ ſnia apho.iam poſita eſt.

❡De 3ͦ dicit ꝙ aqua frigida.facit hãc opõnē ꝑ accñs ⁊ nõ ꝑ ſe:qꝛ ꝑ ſe ſolum ifridat.ꝙ aũt ꝑ accidens agat.hoc maͫ. eſt per condictiones quas Hyp.ponit nam nõ ponit ꝙ fa/ ciat hoc in omni etate.ſꝫ ſolum in iuuētute:⁊ non in omni

tpe. ſed ſolū in eſtate: et nō in oī habitudie: ſʒ in carnoſa. cū ſuis cā eſt: qꝛ aq̄ frida. qñ approximat̄ corpori humano. ſi inuenit calorē nālē debilem. ipſum mortificat: et ſi inuenit ipſum fortem claudendo poros reuocat ipſuʒ et confortat eum: et dicit ꝙ curat ſpaſmuʒ ſine vulnere: qꝛ frigidum. eſt mordax et inimicum vulneribus. Sicut dictum eſt ſupra.

Circa hunc aphoᵐ. duᵗ. pᵒ de iſto modo loquēdi: [eſt aūt vbi in tetano] Ad hoc dico ꝙ iō hic calr dixit qꝛ mōſtrauit ꝯtingentiā iſtius curatiōis: nā nō ſemper hoc facit: ſed aliquādo. nam vbi ſunt ille condictiones: et cum hoc ſit curabilis ſpaſmus. alr enim non facit hoc.

C D. vr ꝙ magis ꝯferat in hyᵉ. q̄ʒ in eſtate: qꝛ tūc calor in viſceribus eſt maior q̄ʒ in eſtate et qꝛ pori ſunt ſtrictiores. vñ ſit maior reuocatio. C Ad hoc dico ꝙ ſine duᵒ calor in hieme eſt fortior q̄ʒ in eſtate. tñ nō recipit inde tātā ꝯfortationē ex aq̄ frigida in hyᵉ. q̄ʒ in eſtate: qꝛ in hyeme corpus eſt ſtrictū et calor aggregatus: et in eſtate eſt corpꝰ rarum et calor diffuſus. vnde in eſtate recipit maiorem mutationem q̄ʒ in hyeme.

C D. vr ꝙ magis dēret ꝯferre iuueni cholico. qꝛ aq̄ oppoʳ cholerico in duabꝰ q̄litatibꝰ: ſed ſanguieo carnoſo oppoʳ ſolū in vna: et etiā Gal. xiij. de ingenio ſanitatis ponit infrigidationem competere in eriſipila et non in phlegmone. C Ad hoc dico ꝙ ratione complonis bene magis competit cholerico q̄ʒ ſangᵒ. ſed propter cōpōnē fallit: qꝛ aq̄ friᵃ. mēbra ſubtilia magis penetrat et ledit pfundius q̄ʒ carnoſa.

C Aphoriſmus. XXIII.

C Calidū ſaniē faciens non in omni vulnere: maximū ſignū ad certitudinem: cutem mollit: attenuat ſine dolore: rigorū, tetanorum, et ſpaſmorū mitigatorius. Eorum vero que in capite ſunt, ſoluit grauedinē. Plurimū confert oſſiū fracturis: magis vᵒ denudatis. Horū autem maxime in capite vulnera hñtibus, et quecūq; a frigiditate oriunt̄: aut vulnerantur: et herpetis comedētibus: ano: pudendo: veſice: et matrici. Calidum quidem determinans, et amicū: frigidum vero contrarium, et occidens.

Theo. C Calida ſuppuratoria vlcerū omniū eſt: ſummū ſecuritatis pſtat indiciū: cutem mollit: extenuat dolorē: lenit cōuulſiones: diſtentiōes mitigat. Capitis aūt grauitatē ſoluit. Oſſibus fractis plurimū prodeſt: ſed pcipue ijs q̄ exuta ſunt: eorūq; maxime ijs que vlcera habent capitis: et que ab algore vel moriunt̄, vel vlcerant̄. Nec nō repētibꝰ comeſis: ſedi: genitali: vtero: veſice: opitulat̄. His calida amica, et decretoria eſt. Frida, inimica, atq; interimens.

Leo. C Calidum ſuppuratoriū non in omni vlcere: magnū ad ſecuritatē indiciū: cutē mollit: extenuat: dolorē ſedat: rigores: conuulſiones: et diſtentiones mitigat. Et ex his que ad caput attinēt: eius ſoluit grauitatē. Plurimū autem cōfert oſſiuʒ fracturis: ſed nudis precipue eorūq; maxime qui in capite vlcera habēt: et quecūq; a frigore moriunt̄: vel vlcerant̄: et repētibꝰ comeſis: ſedi: pudendis: vtero: veſice. His calm amicū iudicā: et frm inimicū: et pimēs.

C Cōmentum Galeni.

C Sicut fridū, cā ſpaſmi et thetani eſt: raro vᵒ curamentū: ſimilr et calm, nālr eſt curatiuū: raro vᵒ nō curamentum. Vulnera vᵒ corroſiua: et que humorū ad ſe currentiū ſunt ſuſceptiua: nō calor adiuuat: cū maxime eis noceat: qꝛ duo inſimul adunant̄. ſ. adiuuamētū, vulneri: et nō iuuamētū. [Generare eñi in vulnere saniē magna certitudo eſt ſanitatis. Impoſſibile eñi eſt in vulnere saniē faciēte: vt piculoſuʒ vel moleſtū debeat eſſe.] Vulnꝰ aūt qd̄ cā eſt ſpaſmi nō facit saniē neq; etiā putrefactiua vel in circuitu corroſiua: et oīa maturantia saniē ſunt faciētia. Oīa hec vulnera certa et ppria ſua hñt noīa: ſicut cācroſa: et heruginoſa: et abuſiue a q̄dam ea hus curante nomē mutuantia: farſia: formicina: et ſillat hec ſūt ſigna ſecuritatꝫ vulneris. Itidē itelligimꝰ de aq̄ calida: que cū nō iuuet vulnera: nō tñ fac̄ ea ſanioſa: poſt hoc Hyp. noīauit iuuamētū caloris: qd̄ ſepe certificamꝰ: in his mollit̄ cutis cū indurauerit: et ſubtiliat̄ cū igroſſeſcat. Mitigat autē ſpaſmos: et tetanos: et rigores: neq; dolorē ſine ſanie facit ſicut fridū fac̄ pp orribilitatē nrē nāe ad ipm. i. caloris: ipſe eñi eſt quē nos nālē dicimꝰ: q extrinſecꝰ cū veniat ſm tēpamētū: facit oīa q̄ diximꝰ. i. maturat maturandā: non bona in bona mutat: diſſoluit: et purgat nociua: ſi aūt iſta nō facit pfecte: dolorē tñ mitigat. In paſſiōe capitis ſilr grauitatē ſoluit: qꝛ mām morbi digerit: iuuat eñi mām morbi ſoluēdi: plimū iuuat oſſiū fracturas. maxie vᵒ denudatas carne in capite fcās: qꝛ cū friduʒ maxime noceat his: et nō ſolū his: ſed etiā cerebro: et his q̄cūq; pp friditatē moriunt̄ mēbra: ſicut vidimꝰ in calcaneis: digitorum extremis: et ceteris extremitatibꝰ corpis in hyeme ſemp vlceroſis: quibꝰ calm eſt iuuatiuū. Itē ꝯuenit calm vulneribꝰ comedētibꝰ: et corrodētibꝰ: ſic herpeti et ſilibus: q̄ et ſi ſint calia et cholica: cū tñ frida ſint ꝯtrā eis ſic vulnerū mordacia: ꝯſtat qꝛ calia ſūt iuuatiua: cū friditas ea mordeat. Silr calia ano ſūt amica: frida inimica: anꝰ enim neruoſus eſt: et iō pp colligātiā fridū ad vētrē cito aſcēdit ab ano: itidē et calm. Silr et pudēdo: et veſice: matrici: calia qdē amica: frigida vᵒ inimica. He eñi ſūt neruoſe: ad q̄ruʒ ſupiora nece eſt friditudo cito aſcēdat. Et pculdubio qꝛ Hyp. dixit calm amicū et determinās: fridū vero aduerſuʒ et occidēs: vlr monſtrare intendit ꝙ hec iuuatiua: illa vᵒ inimica ſunt. Vulnꝰ ſal ſanie ē cā ſpaſmi.

C Expoſitio Thaddei.

C Cum poſuit Hypp. iuuamentū frigidi ponit mō iuuamētū calidi: et habet hic aphᵒ. 8. partes: nā primo ponit quale iuuamentū facit in vulnere gñaliter. 2ᵒ quale iuuamētū facit in cute. 3ᵒ quale iuuamentū: facit in accidentibus mēbrorū neruoſorū. 4ᵒ quale iuuamentū facit in nocumentis capitis et oſſium. 5ᵒ quale iuuamentū facit in membris leſis a frigore. 6ᵒ. quale iuuamentum. facit membris patiēbus herpetem. 7ᵒ quale iuuamentum facit membris quibuſdam neruoſis. 8ᵒ ponit generalem comparationem inter calidū et frigidū. durat pma vſq; [cutem mollit]2ᵃ vſq; [rigorū]3ᵃ vſq; [eorū vᵒ:]4ᵃ vſq; [et q̄cūq;]5ᵃ vſq; [et herpeti]6ᵃ vſq; [ano:]7ᵃ vſq; [calm qdē:] Et planū eſt qd̄ dr.

C Circa hūc aphoᵐ. Gal. ordinate pcedit nā oīa iuuamēta per ordinem ſicut ſunt poſita explanat. durat pria pars comenti vſq; [poſt hoc Hyp. nominauit:]ſecūda vſq; [mitigat qd̄ fridū.]3ᵃ vſq; [in paſſiōe capitis]4ᵃ vſq;]Et his quecūq; propter frigiditatē]5ᵃ vſq; [Itē ꝯuenit calm:]6ᵃ vſq; [ſilr calia ano.]7ᵃ vſq; [Et pculduᵒ:]8ᵃ vſq; ad finē.

C Dic ḡ de pᵒ ſic ꝙ ſic friᵐ. ſepe fac̄ ſpaſmū et raro ē curatiᵐ eiꝰ per accñs. ita calm nālr et ſepe eſt curatiuuʒ vulnerū: et raro eſt nō curatiuum: et hoc per accñs. vñ mihi vr ꝙ vbi Gal. ponit. rarefactiuū. credo ꝙ velit dicē curatiuū: qd̄ pbat̄ in vulnē corroſiuo: ad qd̄ mali et corroſiui currunt humores in illo eñi vulnē calm nō ſimplr adiuuat: ſed partim iuuat et parti nocetiuā in eo ꝙ saniē gñat iuuat et fac̄ vulnꝰ ſecuꝝ qꝛ nullū vulnꝰ faciēs saniē eſt dubitabile. vulnꝰ

crit q̄ fac ſaniē nō fac ſpaſmū. itē nocet. q̄ iſta vulnera cū ſint calīa ⁊ recipientia malos humores aq̄ calida calefacit ea plus: ⁊ trahit humores ad ea. Sic ergo calīm faciens ſaniem: nō eſt in omni vulnere bonū ſignū: q̄ nō eſt in corroſiuo nec bona cā nec bonū ſignum: ⁊ ponit quedā nomina vulnerū de quibus non curo: ⁊ hec eſt expoſitio iſtius ꝟbi calīm faciēs ſaniē. 2ª ꝟo pars eſt hec: [cutē mollit: et attenuat ſine dolore:] calīm mollit cutē cū induraē q̄ mām facientē duritiē reſoluit ⁊ ſubtiliat eā per eundē modū. ſ. reſoluēdo mām replētē: ⁊ dicit. ſine dolore: quia reſoluēdo mollificat: ea. n. que reſoluēdo deſiccāt fortiter attenuant cū dolore: [Rigorū ſpaſmorū tetanorū mitigatoriū:] calīm mitigat rigorē: q̄ facit calorē currētē ad interiora extendi ꝑ corpus: ⁊ friditatē humoris facientis rigorē deſtruit: et mitigat tetanum: ⁊ ſpaſmū de repletione: q̄ mām illā humidā reſoluit. Et tenſionē neruorū tollit: q̄re tolliē dolor q̄ ꝯtingebat in ſpaſmo. tñ hoc nō dicit Gal. Sed ponit hic ꝯriam inter calīm ⁊ fridū: q̄ fridū facit dolorē ſine ſanie: ſʒ calīm ſi dolorē facit eſt cum ſanie: nā calīm nō eſt horribile nāe ſicut fridū: ſed amicabile: ⁊ ideo facit ad gn̄onē ſaniei cū augeat calorē nālē: [eorū ꝟo que in capite grauedinē capitis tollit:] Calīm tollit grauedinē capitis: q̄ mām facientē grauedinē digerit: ⁊ reſoluit ꝑ ꝯtra: [plurimum ꝟo ꝯfert oſſium fracturis maxime ꝟo denudatis. hoꝝ aūt maxime. in capite vulnera hn̄tibus:] Calīm iuuat oībus iſtis mēbris leſis: q̄ fridū nocet ⁊ inimicaē eis. Et nota q̄ ponit hic triplex gradus noc^ti. nā in ꝑ gradu nocet omnib^9 oſſib^9 fractis. In 2º nocet oſſib^9 denudatis. in 3º. ⁊ maxime nocet vulnerib^9 capitis: ⁊ cerebri: q̄ iſta mēbra ſunt fri^a ⁊ nocenē a ſimilib^9 maxime. cū ſint leſa. Et quecūq̄ a friditate ⁊c. mēbra que a friditate moriunē ſur extremitates. iſta eni mēbra que nocenē a fri^o iuuanē a cal^o: q̄ ꝯrariorum eſſe ꝯtrariū ꝯrie ſunt cāe: [Et herpetis comedētib^9:] calīm nocet iſtis vulnerib^9 inq̄ʒtū ipſa ſunt de mā corroſiua: ⁊ acuta. tñ inq̄ʒtū ipſa ſunt vulnera ꝓdeſt eis. q̄ fridū eſt inimicū vulnerib^9 oīb^9. cū ergo mā remoueē a tali vulnere corroſiuo. calīm iuuat: q̄ adiuuat calorē nālē in gn̄ando carnē corroſam: ⁊ etiā ſi mā calīa nō ſit tota remota pōt calīm ꝓdeſſe dū modo ſiat maius iuuamētū rōne vulneris q̄ʒ nocumētum rōne mā. ie: q̄ dcm̄ eſt in. xj. megategni q̄ nihil pōt eſſe iuuatiuū q̄n aliq̄ mō leſſat: [Ano. pudēdo m^rici veſice: [calīm ꝓdeſt iſtis mēbris: q̄ ipſa ſūt neruoſa ⁊ frida. vñ ledunē a ſiūb^9 ⁊ iuuanē a ꝯrijs: nā fridū maxie nocet ano. q̄ aſcendit fri^tas ꝑ eū ſtati vſq̄ ad ſtōm: [calīm q̄dē amicū:] in hoc vltimo ꝟbo mōſtrat Hyp. gn̄alē cōparationē inter calīm ⁊ fridū: ⁊ dicit q̄ calīm in oīb^9 ſupradictis eſt amicū ⁊ determinās: ⁊ fridū eſt aduerſum ⁊ occidens. Aut dic alr̄ q̄ iſte ſmo hy^to. [calīʒ q̄dē amicū:] debet reddi ei q̄ō dixit. ano. pudēdo ⁊c. Et ſic nō erit ꝧ ꝑſe pr^te apb^i. Et nota q̄ duo bona attribuit calo: ⁊ duo mala attribuit frigido: nam calīm eſt amicū rōne proceſſus egritudinis: ⁊ eſt determinās ratiōe termini: ⁊ criſis ſalutifere quā facit calīm in iſtis morbis: ⁊ aduerſum dicit frigidū rōne ꝓceſſus mali: ⁊ occidēs dicit rōne finis ⁊ termini mali quem habent ad malum.

Circa hunc apho. du^r. ꝑº de tex. 2º de ꝯ^to. De tex. ꝑ du^r. hoc mō. querit. n. de q̄ calo hic logē: ⁊ q̄uo calīʒ habeat facere iſta iuuamēta. ℭ Ad hoc dico q̄ intelli^r de calo q̄ō eſt in ſuba hu^a. aut tēperata: ⁊ non ſit calīm in magno exceſſu. imo ſit tempatū in ſuo exceſſu: nā calīm faciēs ſaniē eſt tēpatū in ſua calī^te ſic dr̄ 5º de ſimplicibus me^is.

ℭ D. calīm cū exceſſu. nō mollit: ſed indurat. vñ aqua calīa ⁊ res calīe tēperate ſaēle hoc faciunt: ſed calīm q̄ō eſt in igne aut aere aut caſſia: aut q̄libet alia me^na. corroſiua non fac ꝧ. modus aūt ſm̄ quē iſta calīa ꝯfunt eſt multiplex. ſ. euaporādo: emplaſtrādo: ⁊ comedēdo: ⁊ alr̄ quocūq̄ modo. faciendo. ſiue in veſtibus ſiue in aqua ſiue in emplaſtro lʒ etiam in aere calido ſit talis operatio.

ℭ D. vl^a ꝯrietas: nā ꝑ logē. ⁊ dic q̄ calīm nō valet in vulnere corroſiuo. 2º. d. q̄ ꝓdeſt herpetis. Ad hic pʒ ſolo per ea q̄ diximus; nam non prodeſt ratione materie corrodentis niſi forte per viam reſolutionis: ſed prodeſt rōne vulneris in gn̄ando carnem: ⁊ defendendo calorem naturalem.

ℭ De cōmēto ꝟo du^r. q̄ ipſe Gal. d. q̄ nullū vuln^9 faciens ſaniem eſt periculoſum. cuius contrarium videē manifeſtum: nam vulnus in pulmone quando ad ſaniem deuenit eſt neceſſario mor^e ſicut dicit Gal. q̄nto de ingenio ſan^is. Quod nul lū vulnus faciens ſa niē ſit peri culoſū.

ℭ D. ſi cerebrum vulnereē ita q̄ ſuba medullaris ledatur profunde. poſſe eſt q̄ ſiat ſanies. ⁊ tñ nec̄io hō morieē. Sic dicit aphoriſm^9 ille infra particula ſexta. veſicam inciſam.

ℭ D. Hyp. dic infra pr^a 7ª. q̄ ſanies i eriſipila ē malū ſignū.

ℭ Ad ꝯrlū aūt vr̄ manifeſte nā ſanies eſt ſignū dig^is ſic dr̄ in ꝯ^to ꝑ li^i ꝓn. ⁊ ſignū dig^onis eſt oī tp̄e bonū: ⁊ in oī morbo ſic diciē in ꝑ de criſi ⁊ in ꝯ^to. iiij^9. apb. [poxi^o] ⁊ ēt pʒ rōne. q̄ dig^o. indicat dn̄ium nāe. ſ̄ mā̄ʒ. ſic dr̄ in ꝯ^to 2 reg.

ℭ Ad hāc q̄ōnē dico. q̄ ſanies in vulnē inq̄ʒtū vuln^9. ſ. ꝑ ſe ꝯſideratū ſimplr̄ eſt bonū ſignū ſʒ ꝑ accn̄s pōt fallē: nā vulnus q̄ō eſt in pulmōe ſi ad ſaniē deuenit ē mor^le. ⁊ ꝧ eſt q̄ tale vuln^9 nō pr̄ mūdi^ri ꝓp̄ tuſſi ⁊ tuſſis dilatat vulnera ſic dr̄ 5º de ing^o. ſanita. vñ rōne iſti^9 ac^tis. ē malū ſignū ⁊ mala cā.

ℭ Ad hoc q̄ō dicis de cerebro vulnerato q̄ ſi faciat ſaniē nihilomin^9 morieē. dico q̄ vuln^9 cerebri. ſi ꝯcauū fuerit eſt ſimplr̄ mortale: ⁊ ſi in ipſo gn̄eē ſanies. rōne ſaniei tardior ſit mors. vñ ſanies rōne ſui eſt bonū ſignū. ℭ Ad 3^m dico q̄ ſanies in eriſipila eſt malū ſignū. Si illa ſanies gn̄eē ex nutrimento mēbri: q̄ ſuū acumen miſcetur cum acumine humoris corrodentis; ⁊ ſit malor. Sed ſi humor faciens corroſionem conuertatur in ſaniē. credo q̄ ſit bonū ſignū.

ℭ D. pōt iterū opponi: q̄ Gal. dic. 3º de ing^o ſan. q̄ in nullo vulnē dʒ gn̄ari ſanies niſi vuln^9 ſit ꝯtuſū: ⁊ idē dr̄ 5º de ſimplicib^9 me^is. nā. d. Gal. q̄ mā ſaniei non eſt niſi humor crudus: ⁊ caro attrita. ℭ Ad ꝧ dico q̄ ſimplr̄ eſt verū q̄ in ſimplici vulnere nō eſt bonū gn̄are ſaniē: ⁊ ſi generetur eſt ſignum male cure. tamen non eſt ſignū q̄ vulnus ſit periculoſum: ſed melius eſſet q̄ ibi non gn̄aretur ſanies.

ℭ D. q̄riē. de intellectu iſti^9 lr̄e: [Quia duo ſimul adunanē ad curamētū vulneꝝ. ſ. iuua^m: ⁊ nō iuua^m. ℭ Ad cui^9 euidētiā notā^m eſt ꝧ q̄ calīm faciēs ſaniē in duplici vulnē. ſ. in vulnē q̄ō eſt cū ſpaſmi ⁊ i vulnē corroſiuo nocet ⁊ ꝓdeſt ſil in vulnē q̄dē q̄ō eſt cā ſpaſmi ꝓdeſt calīm ſaniē faciēs hoc mō. q̄ iuuat aperiēdo: ⁊ reſoluēdo mām ꝯtentam ſimul in vulnē clauſo vel apato. hijs. n. modis fac vulnus apa: de clauſura vulneris faciētis ſpaſmū dicit Gal. in tegni: [nec tu ⁊ tetratos pūctura] De apo^e. dicit in ꝯ^to illius apho^i. [in vulnere ſpaſm^9.] nocet aūt tali vulneri calīm ꝑ accn̄s. ⁊ ꝧ 2^r. ſ. inq̄ʒtū calīm ⁊ inq̄ʒtū ſaniē faciēs. inq̄ʒtum calīm. ſ. diſſoluēdo mām coagulatā circa vuln^9: ⁊ diſſolutā attrahēdo ad locū vulneratū: ⁊ ſic augmētat ſpaſmū: nocet ēt inq̄ʒtū gn̄at ſaniē: q̄ calīm gn̄atiuū ſaniei eſt calīm oppilatiuū ſic dr̄ 5º de ſim. me. ⁊ ꝑº can. ſen 4ª de cura apatū. oīa autē oppilatiua ꝯfortant vulnus ad ſpaſmādum: q̄ cura eſt apertio ⁊ reſolutio: pʒ ergo qualiter calidū ſaniē faciens noceat ⁊ proſit vulneri q̄ō eſt cā ſpaſmi. itē nocet ⁊ prodeſt vulneri corroſiuo hoc mō: naʒ calīm temperatum cuſtodit calorē nālē in vulnere quē frigidū max^e deſtruit: ⁊ hoc inſinuat Gal. in hoc ꝯ^to. calor. n. nālis in vulnere aperto eſt ⁊ a frigido paratus ledi. calidū autē defendit ipſum a noc^to frigidi ⁊ in ſua qualitate conſeruat: nocet autem calidum ſaniē faciens vulneri corroſiuo dupliciter. ſ. inquātum calidū mām corrodentem attrahēdo: ⁊ inq̄ʒtū generatiuum ſaniei: q̄ in vulnere corroſiuo non debet fieri ſanies: quia ſanies de mā corrodente fieri non poteſt. ſi ergo ſiat. oportet q̄ ſiat de humiditate bona membri. qua conuerſa in ſaniem augmentabitur corroſio. ⁊ hoc ſignificauit Hyp. in illo apb^o. 7^e pr^te [in eriſipila] ⁊ ꝧ^c ſufficiāt quoniā tāta eſt

profunditas in hoc aph°. tam in tex. q̃z in cõmēto q ad di-ligentem expoſitionem ipſius oportet facere vnum librū: ꝛ ideo ſicco pede breuiter pertranſiui.

Aphoriſmus. XXIIII.

In his vero opꝫ frigido vti/vñ ſanguis fluere futurus eſt:nõ ſuper loca:ſed circa ea. Et quecĩqꝫ phlegmones aut inflãmatiões in rubeũ aut ſub ſanguineũ colorē ſunt tendētes ex recēti ſanguie. Quõ veterata denigrat. Et iuuat heriſipilã nõ vulneratã:quõ vulneratã nocet.

Theo. Uſus fride vbi ſanguis pfundit: attñ nõ q̃ effluat:ſꝫ iuxta iniciēda ē. Quietã vbi inflãmatiões ſt aut inflãmia ad rubrũ cruētũue tēdētia ſãguie recēti. Nã vet'ib⁹ qdē nigredinē affert. Ignē ēt ſacꝝ ñ exulceratũ iuuat:exulceratũ ledit.

Leo. In his frigido vtendum vnde fluit ſanguis: aut fluxurus eſt:non ad ipſa:ſed circa ipſa vnde influit. Et quecũqꝫ inflãmatiões:vel inflãmine ad rubrũ:ꝛ ſubcruētum ſanguine recēti tēdũt:nã veterib⁹ nigredinē affert. Eriſypelas etiã nõ vlceratũ iuuat:nã exulceratum ledit.

Commentum Galeni.

Frigidi iuuamenta. Intēdit hyp. monſtrare in his verbis ſuis/vbi frida adiuuent. Dicit q̃ iuuare illos vñ ſanguis apparatus eſt fluere: vel vñ iã fluxerit. Necꝫ opꝫ ſuper vulnera poni/vnde ſanguis exierit:q: ſicut dixit/frida nocēt vulneribus. Sꝫ circa ea loca/vñ ſanguis ad vulnera venit. Dicit item di calido frida pdeſſe apati:ſed ꝛ locis comeſtiuis que icẽſa fuerũt pp ſuũ calorē ſuccurrere intēdit. Huic enim loco frida conueniētia ſunt/ꝛ qeſcētia:que dũ vident rubea/vel quaſi recens ſanguis rubea eſſe cernunt: vñ frida ſuppoſita/liueſcere facit/vel denigrat. Iuuat itē ſuppoſitum heriſipilam non vulneratam. Si enim ſit vulnerata/frigidum eſt mordax. loca enim qualiacunqꝫ patiantur dolorem. Dolor ipſe ſit cauſa trahendi aliunde ſibi humorum peſſimitatem.

Expoſitio Thaddei.

In hoc apho° docet hyp. q̃lia iuuamēta faciat aqua frigida circa morbos ſpeciales:ꝛ hꝫ aph°. partes. 3. nã pmo ponit qualr iuuat in fluxu ſanguinis. 2° ponit qualr iuuat in apate calido ſanguieo. 3° qualr iuuat in apate colerico. durat prima vſqꝫ:[ꝛ quecũqꝫ phlegmones:] 2ª vſqꝫ:[Et iuuat eriſipilã:] Dicit ergo de pmo q aqua frida iuuat in fluxu ſanguinis nõ ſup loco vñ ſanguis fluit:ſed circa eũ. De ſcdo dic. q aq̃ frida. iuuat apoſtemata ſanguinea facta de recēti ſanguine quorũ color ſit rube⁹ vel ſubſanguineus ſi vero ſint de antiquo ſanguine nõ iuuat ſed denigrat. De tertio dicit. q aqua frigida iuuat etiam eriſipilam ſi non ſit vulnerata:quia nocet vulneratã. Circa hunc aphm. Gal. 4°r notat nobis:nã p° ponit gnalē intētionem aph'. 2° exponit pmã ptē apho'. 3° exponit 2ªm. 4° exponit 3ªm durat pma vſqꝫ:[dicit q̃ iuuare] 2ª vſqꝫ [dicit itē di calido]: 3ª vſqꝫ:[iuuat itē ſuppoſitũ eriſipilã:] De pmo dixi in pñte. De 2° dicit. aq̃ frida:nõ ſolum adiuuat in fluxu ſanguinis veterato ſed in pñti ꝛ pterito: ꝛ non ſup loco vñ ſanguis fluit debet apponi res frigida:ſed circa eũ:qa locus vñ ſanguis fluit eſt vulnerat⁹ ꝛ frim nocet vulneri. De 3° dicit q aq̃ frida. adiuuat calia apoſtemata de ſanguine:ſed nõ dia:nã ſi apoſtema eſt de ſanguine bulliente ꝛ nouo. aq̃ frida. extinguit feruorē caloris illius ꝛ fac̃ geſcere membrũ leſum pp temperamētũ ꝯnis qḋ inducit reducendo mãm illã ſanguineã ad temperamentũ. Si autē ſanguis ille ſit antiquus. ſ. groſſus viſcoſus ꝛ durus aqua frigida indurat illa apoſtemata ꝛ denigrat eã nec ad temperamentũ ducit:ꝛ ꝓpter hoc nõ iuuat in dĩ apoſtemate ſanguineo:ꝛ de hac mã ſatis dictũ eſt 13° de ing° ſanitatis. De quarta parte dicit q iuuat aqua frigida. etiam eriſipilã temperãdo furiã ſue caliditatis. ſi ipſa nõ hēat vuln⁹: Sed ſi vuln⁹ ſit cũ ea. tunc nocet q: frim nocet vulneri.

Circa hunc aphm. du' ſolũ de textu. ſ. q̃uo iuuet apate: ꝛ vr q nõ adiuuet ea:q: cura apatũ eſt per euacuatione per parte patientē ſicut. d. Gal. in tegni de cura apatum. aq̃ vero frida. repugnat eũoni. q̃re nocet ꝛ non pdeſt. Item. ipſe vꝫ ponere q duplex ſit eriſipila ſcilicet vulnerata ꝛ nõ vulnerata. cuius contrarium dicit Gal. primo de accidenti:ꝛ morbo:nam ponit q ois eriſipila eſt cũ vulnere. Ad pmũ dico q aqua frida. iuuat apa rõne repercuſſiõis mãe:ꝛ rõne male ꝯnis quã curat ſꝫ non rõne euacuatiõis. Ad 2m dico q hoc nomē eriſipila 2r accipit: nam aliqñ acci'. ſolum pro apoſtemate cuius mã eſt corroſiua: ꝛ tunc ois eriſipila. eſt cũ vulnere:ꝛ aliqñ acci' eriſipila:pro omni apoſtemate colerico ꝛ tunc põt eſſe cũ vulnē ꝛ ſine vulnēr ꝛ hoc põt elici ex dictis Gal. 14° de ingenio ſanitatis.

Utrum aſſ fri° iuuet apata.

Aphoriſmus. XXV.

Frigida velut nix vel criſtallus: pectori inimica:tuſſes commouentia: ſanguinem fluere facientia ꝛ catarros.

Theo. Frigida q̃lis nix aut glacies: pectori inimica ſũt. Tuſſes mouēt:ꝛ ſanguinē:ꝛ deſtillatões.

Leo. Frida qualis nix: ꝛ glacies: pectori inimica: tuſſes mouent:ꝛ ſanguinem:ꝛ deſtillationes.

Commentum Galeni.

Hucuſqꝫ de calido ꝛ frigido diſputauit: nũc autem ſicut niuem ꝛ criſtallum frigida interſerit:que quãto frigidiora:tãto nocentiora. Sunt enĩ pectori inimica. vtpote tuſſim cõmouentia:ꝛ plurimas venas ſunt rumpentia:vnde fluxus ſanguinis ſunt cauſa:ꝛ catarrum a capite ad pect⁹ ꝛ pulmonem deponentia:q: cerebrum infrigidantia.

Expoſitio Thaddei.

Cũ in pce⁹ diſputaſſet de calo ꝛ frido. ſimplr: agit h de q̃daꝫ frido ſic̃ nix aut criſtallus:ꝛ planum eſt quod dicit. Co'r circa hũc aphm. ſic ꝓcedit:nã p° ponit ꝯtinuationē. 2° ꝟificationē aph'. durat p° vſqꝫ [ſũt. n. pectori inimica:] De p dcm̃ eſt in ꝯtinuatiõe. De 2° dic̃ q nix ꝛ criſtallus ſũt inimica pectori:qm̃ cõmouēt tuſſiꝫ:ꝛ tuſſis eſt nocm pectoris. ꝛ q: ipſa rũpunt venas in pul°. vñ pect⁹ ledit ꝓpter fluxum ſanguinis q ſequit illã rupturã:ꝛ q: faciunt catarrum ideo ledunt pectus:ꝛ catarrum ideo faciunt:quia ledunt cerebrum:q: non permittunt cibum eius digeri. quãdo. n. cerebrũ nõ põt ſuũ nutrimētũ digerē facit catarruꝫ.

Circa hũc aph. du'. p de tex. p. n. q̃rit. q̃re iſta duo nocēt pectori. 2° q̃rit q̃uo iſta faciãt tuſſiꝫ. 3° q̃uo faciãt fluē ſanguinē. Ad pm dico q nix ꝛ criſtallus nocēt pectori p modũ aſſũptiõis ꝛ p modũ ꝯtactus:nã aliqñ bibit aliqs aquã de niue aut comedit niuē. criſtallus aũt põt bibi puluerizata:ꝛ ēt glacies põt comedi:q̃ põt itelligi in h loco p criſtallo. itē põt aliqs tãgi a niue ꝛ glacie ꝛ criſtallo p ſe: ꝛ p aerē alteratũ ab eis. Ad 2m dico q iſta faciũt tuſſim:q: rũpũt venas:ꝛ ad venã ruptã ſe' tuſſis:ꝛ q: iſta faciũt malã ꝯnē fridã in pectore:mala ãt ꝯ'e fac̃ tuſſiꝫ. ꝛ ſine hũore aliq. Sic̃ dr de accñ' ꝛ mo°. li° 5°. ꝛ q̃uo ab eo fiat tuſſis dicã cũ illũ lim explanabo. Ad 3m. dico q fridũ nõ fac̃ fluē ſanguinē rõne ſbie ſue ſed per accñs:q: frigidum. reſtringit ſanguinē ſic̃ ſupra dcm̃ eſt:per accñs ãt fac̃ fluxũ ſanguis:q: rũpit venas:q̃lr ãt fiat dicã i q̃onib⁹ ꝯ'.

Utrum nix ꝛ criſtall⁹ ſint fridiores aqua.

De ꝯ'° vero dur. nã ipe põit q nix ꝛ criſtall⁹ ſt fri° magi q̃ aq̃. qḋ ñ vꝫ:q: aq̃ ē pn m diuꝫ fri'. ꝛ pp qḋ vnũqḋqꝫ ꝛ illud magis:quare eſt frigidior eis. Item. in niue nihil aliud eſt

niſi aq̄ ⁊ aer: ⁊ qꝛ cum aer ſit cal'ſ vr̄ ꝙ ſit min⁹ frida q̄ʒ aq̄.
¶ D. in criſtallo nihil eſt niſi aq̄ ꝯgelata: ſed illa ꝯgelatio nō eſt niſi a fri° cui⁹ pn̄ᵐ eſt aq̄. q̄re criſtallus nō pōt eē fridioꝛ aq̄. cū nihil hēat qd̄ nō ſit ab ea: ⁊ c̄ qd̄ poſſet q̄ri de mō gn̄one criſtalli: ſed nō ſpectat ad medicū. dicā ꝟo i metheoꝛ.
¶ Ad p̄ᵐ dico ꝙ lʒ aq̄ ſit pn̄ᵐ oium fri⁹ tn̄ addit ei q̄dā ꝓꝓetas. ꝓ quā auget ſua fri'ᵒ'ſ: ⁊ iſta ꝓꝓetas eſt ſue ſbie iſpiſſatio: nā inſpiſſatio fac̄ eā fridioꝛē in ſua opatiōe lʒ eſſen'. nō ſit fridioꝛ: ꝙ ſi opponat' ꝙ iſta inſpiſſatio videat' eē fridioꝛ aq̄ cū reddat eā fridioꝛē ⁊ ꝙ iſta inſpiſſatio ꝓcedat a re fridioꝛi q̄ʒ ſit aq̄. q̄re aliqd erit fridius aq̄: qd̄ eſt ipoſe. Dicas ꝙ iſta inſpiſſatio ſit in aq̄ cōpoſita: nā ſimplex aq̄ nō recipit ī ſpiſſationē. cōpoſita ꝟo ſic. cū ptes terreſtres q̄ ſūt in ea recipiāt ꝯculcationē ꝑꝑ friditatē aeris. vn̄ dico ꝙ fri°ᵉ. q̄ in aere eſt. ab aq̄ ꝓcedit: ⁊ eſt maioꝛ friditate aq̄ que ꝯgelat': nā illa fri'ᵃ'ſ aeris ꝓcedit ab aq̄ pura ⁊ ꝯdēſat fridā ſubſtātiā ꝑꝑ admixtionē terre. vn̄ necio opʒ ꝙ frig'ᵃ'ſ aeris ſit maioꝛ frig'ᵉ aq̄ q̄ ꝯgelat': q̄re. n. alteraret' aq̄ ad ſpiſſitudinē niſi illa fri'ᵃ'ſ foret foꝛtioꝛ ea: ¶ Aut dic ꝙ ſola frig'ᵃ. aque eēt ſufficiēs ad ifridādū aquā cōmixtā ſi nō ipediret' a caloꝛe aeris. vn̄ cū auferr' caloꝛ aeris ſtat infri'ᵃ'ſ que eſt in aq̄ ꝯdenſat aquā ꝑꝑ cōmixtionē: ⁊ ſic dicta eſt cā ꝯgelatiōis ⁊ eſt melioꝛ ſolo: ⁊ ex his ꝟbis pʒ ſolo ad p̄ᵐ argᵐ. ⁊ ad 3ᵐ.
¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſi nix tota. ſ. cū ſuo aere ageret in coꝛpus nr̄m: ipſa nō eſſet frigidioꝛ aqua. imo eſſet minus frigida. tamē aer ſeparat' a ſubſtātia niuis que eſt q̄dā aq̄ ꝯgelata q̄ſi glacies: ⁊ hec ſufficiāt in h̄ apb°. lʒ plura dici poſſent.

Aphoriſmus. XXVI.

¶ In articulis doloꝛes ⁊ tumoꝛes ſine vlceratione ⁊ podagram ⁊ ſpaſmus ⁊ hoꝛum plurimas frida aq̄ infuſa refrigerat ⁊ attenuat: ⁊ doloꝛeʒ ſoluit. Stupoꝛ. n. mediocris doloꝛem minuit.

Theo. ¶ Tumoꝛes articuloꝝ ⁊ doloꝛes ſine vlcere atq; etiā podagricos doloꝛes ⁊ cōuulſa aq̄ frida large affuſa magna ex pte leuat: ſoluit doloꝛē: extēuat. Toꝛpoꝛ. n. mediocris doloꝛē mitigat.

Leo. ¶ Tumoꝛes articuloꝛum: atq; doloꝛes abſq; vlcere: ⁊ podagricos quoq; atq; conuulſa: hoꝛum plurima frigida aqua large effuſa leuat: ⁊ extenuat: ſoluitq; doloꝛem. Nam modicus toꝛpoꝛ doloꝛem ſoluit.

¶ Commentum Galeni.

¶ Frida (ſicut dixim⁹) cal'a iuuāt apata ⁊ rubicunda: ⁊ ſanguinolenta: repugnāt eni mēbris ſaniē vel ſanguinem: vel hūoꝛes ad ipſa miſſum. Silr ⁊ h̄ idē oʒ itelligi. cū doloꝛes mitiget ꝑꝑ ablatā cām vnde fit: qꝛ ſuppoſita frida his ſtupoꝛem facit: ⁊ ſtupoꝛ cum ſenſum tollat: doloꝛem minuit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Hyp. poſuit. ſ. in illo apb°. [In his oʒ frido vti] q̄ñ aq̄ frida iuuat apoſtemata cal'a repugnādo māe venture ad apa. mō determinat de iuua'ᵒ qd̄ facit aq̄ frida. In tumoꝛibus articuloꝛum ⁊ in doloꝛib⁹ ſine vlcere ⁊ in podagra ⁊ ſpaſmo. auferendo cām. Et hēt iſte apbo°. duas partes. in q̄rū p̄ᵃ que durat vſq; [⁊ hoꝝ plurima:] ponit iuuaᵐ ei⁹ abſolute. ibi ponit modum eius adiuuādi: ⁊ cām eius. Dicit ḡ ſic de p̄ma ꝙ aq̄ frida iuuat tumoꝛes articuloꝛum ⁊ doloꝛes ſine vlceratiōe ⁊ podagrā ⁊ ſpaſmos. De ſcd̄a dic̄ ꝙ aq̄ frigida plurima iſtoꝝ accidentiū iuuat refrigerādo ⁊ attenuādo ⁊ doloꝛem ſoluendo: ⁊ doloꝛē ſoluit propter ea qꝛ ſtupoꝛē inducit q̄ñ mediocris ſtupoꝛ minuit doloꝛē.
¶ Comētatoꝛ circa hūc aphoᵐ. Simul ponit ꝯtinuationē ⁊ ſniam ei⁹ cū cā: ⁊ dicit ꝙ ſic̄ ſupius dcm̄ eſt ꝙ aq̄ frida curat apata cal'a de ſanguine recenti infrigidādo ⁊ repcutiēdo m̄am ad poſterioꝛa. Sic ⁊ in h̄ apb°. agit de aq̄ frida. oñdēs ꝙ ipſa remouet doloꝛē ſcm̄ a ſpaſmo ⁊ podagra ⁊ apate: ⁊ cā ꝓpter quā ipſa hoc fac̄ eſt: qꝛ ipſa remouet cāʒ doloꝛis ⁊ hoc duobus modis: nā m̄am currētē repercutit ⁊ ſic tollit cām faciētē doloꝛē. Itē fac̄ ſtupoꝛem: ⁊ ſic tollit cām ꝑcipientē doloꝛē. hʒ. n. doloꝛ cām efficientē: ⁊ cām ꝑcipientē: hec vr̄ eſſe Gal. ſententia lʒ per alia ꝟba dicat hoc.

Circa tex. du'. nā ipſe ponit ꝙ aq̄ frida. curat doloꝛes articuloꝛum quod non videtur. cum articuli ſint membra oſſuoſa ⁊ frigidum ſit oſſibus inimicum. Utrum aq̄ fri° curet doloꝛeſ articuloꝝ.
¶ D. queri' q̄ñ iuuat tumoꝛes. cū potius videat' nocer̄: eo ꝙ cura apatis eſt per euacuationeʒ. Sicut dicit' in tegni. Utrum aq̄ fri°. iuuet tumoꝛes et podagrā.
¶ D. ponit ꝙ adiuuat podagrā qd̄ nō videt'. cū friᵐ debilitet mēbra: ⁊ ad mēbra debilia currat materia magis.
¶ D. nō vr̄ ꝙ in ſpaſmo cōpetat ſtupefac°: qꝛ ſtupefact° ꝓhibet reſolōnē. eo ꝙ caloꝛē debilitat ⁊ poꝛos claudit: ſpaſmo āt cōpetit reſoluēs ⁊ deſiccās cū iſte ſpaſm⁹ ſit d̄ repletiōe. Utrum ſtupefac° ꝯpetat in ſpaſmo.
¶ D. quomodo. d. ꝙ aq̄ fri° attenuat. cū ꝓhibeat reſolōneʒ.
¶ Ad hec oia patebit ſolo ꝑea q̄ dicent' in exp̄ de illi⁹ tex. [In articulis tumoꝛes:] Et Hyp. ponit 4ᵒʳ accn̄a hic. in q̄bus aq̄ iuuat. ſ. tumoꝛes articuloꝝ. doloꝛes ſine vlceratione. podagrā ⁊ ſpaſmos. ℣ Et eſt hic notᵐ. ꝙ 2ʳ pōt intelligi iuuamētū aq̄ in his accn̄tib⁹. vno q̄dē mō vt q̄libet coꝝ ꝑ ſe intelligat' iuuari ab aq̄ frida ſm̄ ſuā nām. ſ. vt tumoꝛes iuuent' ab aq̄ frigida. ita ꝙ diminuāt' per eā ⁊ podagra ⁊ ſpaſmus ſilr diminuant' per eā. ⁊ doloꝛes ſine vlceratiōe in q̄cūq; mēbro fuerint iuuent' ab aq̄ fri°. infuſa. alio ꝟo pōt intelligi vt vnū iſtoꝝ accn̄tiū. ſ. doloꝛes ſine vlceratiōe reſoꝛq̄tur ad alia 3ᵇᵘ necīa: ⁊ coartet' ad ea vt ſit talis ſenſus ꝙ aq̄ friᵃ infuſa iuuat doloꝛē ſine vlceratiōe. doloꝛes dico q̄ ſunt in tumoꝛib⁹ articuloꝝ ⁊ podagra ⁊ ſpaſmo: ⁊ vtraq; lectura verū hʒ intellᵐ. ſed p̄ᵃ vr̄ mihi melioꝛ. qꝛ gn̄alioꝛē fac̄ ſniam Hypᵒ: [Tumoꝛes]. ſ. de m̄a cal'a ⁊ ſubtili recēti ⁊ nō iueterata [doloꝛes ſine vlceratiōe:] qꝛ frigidū vlcerib⁹ moꝛdax [⁊ podagrā.] Sed ꝯ. vr̄. n. ſupfluere. nam dixerat ꝙ aq̄ frida iuuabat tumoꝛes articuloꝝ. in podagra ꝟo ſiunt doloꝛes in articulis. ¶ Ad h̄ dōm ꝙ lʒ in podagra ſit doloꝛ in aliq̄ arti°. nō tn̄ appellat' podagra doloꝛ arteric⁹. doloꝛ. n. artericus dr̄ q̄ñ in multis articulis ⁊ multoꝝ mēbroꝝ ſit doloꝛ ſic̄. d. Gal. i ꝯᵒ illi⁹ apb'. [Egritᵘᵈᵉˢ in pluuialib⁹.] Et debes hic intelligē podagrā de m̄a calida: ⁊ hoc dico ſi vis intelligē podagrā per ſe. ſed ſi velles intelligē podagrā. Solū mō rōne doloꝛis. poſſet hēre locū in omni m̄a. quoniā ſtupoꝛ iuuat doloꝛē de omni materia ſiue cal'a ſiue frida: [Et ſpaſmos:] hic intellige ſpaſmum de repletiōe quē iuuat aqua frigida. per accn̄s reuocando caloꝛē vt ſupra in illo aph°. [Eſt aūt vbi in tetano] [hoꝝ plurima.] hic modificat authoꝛ iuuamētum aque frigide in ſupradictis accn̄tibus: ⁊ videt' mihi ꝙ p̄mo modificat iuuamētū. qd̄ fac̄ aq̄ friᵈᵃ. in his trib⁹ accn̄b⁹. ſ. tumoꝛe articuloꝝ podagra ⁊ ſpaſmo: ⁊ h̄ fac̄ vſq; [⁊ doloꝛē ſoluit:] Ibi ꝟo modificat iuuaᵐ. qd̄ fac̄ aq̄ friᵃ in doloꝛib⁹ ſin̄ vlceratiōe. in modificatiōe ꝟo p̄ma tria fac̄. q̄ñ p̄mo ponit modificationē ex pte accn̄tiū mitigādoꝝ: ⁊ hoc cū. d. [hoꝝ plurima:] ſcd̄o ponit mitigationē ex parte aque mitigātis ⁊ hoc. cū. d. [frida multa infuſa:] 3° ꝟo ponit modificationē ex pte vtroꝝq;. ſ. accn̄tiū ⁊ aque: ⁊ h̄ cū. d. [refrigerat ⁊ attenuat.] Modificatio ḡ accn̄tiū in hoc ꝯſiſtit: qꝛ dicit. [plurima hoꝝ:] monſtrās per hoc ꝙ nō oia ſupradcā accidētia iuuāt' ab aq̄ frida. Sʒ q̄ñ ꝯdictiones ꝯcurrunt q̄s requirit aq̄ frigida: ⁊ vr̄ mihi ꝙ in doloꝛib⁹ articuloꝛuʒ et podagra requirant' multe ꝯdictiōes: nā req̄rit' ꝙ iſte egritudines. ſint in pn̄° vel augᵗᵒ: ⁊ ꝙ coꝛp⁹ nō ſit pletoꝛicum. ſed euacuatuʒ euacuatione gn̄ali: ⁊ ꝙ m̄a ſit cal'a ſubtilis ⁊ recēs ⁊ non frida. groſſa: ⁊ non antiqua: ⁊ ꝙ vtus membri dolentis ſit foꝛtis ⁊ infirmus ſit iuuenis: in ſpaſmo ꝟo non requirit' ꝙ m̄a ſit calida. ſed requiritur ꝙ infirmus ſit

Dolor artetic⁹ qu.

carnoſus ⁊ iuuenis:⁊ ſit tēpus eſtiuū. Sicut dič ille aph°.
[eſt autē vbi in tetano:] ⁊ hec eſt modificatio accñtiū. mo
dificatio xo cāe eſt hȝ.ſ. ꝙ aq̄ ſit multa effuſa ſup̄ mēbīuȝ
vel mēbrū ſubmerſum in ea. Modifica° vō vtriuſq̄ʒ.ſ. acci
dētiū ⁊ cāe eſt hȝ. qm̄ aq̄ frida refrigerat ſanguinē feruen
tē:⁊ refrigerādo repcutit ad poſteriora:⁊ in h̄ monſtratur
ꝙ illa accidētia de cā cal'a intelligunť eſſe. bñ tñ poſſet in/
telligi ꝙ hec refrigeratio attribueť ebullitioni caloris fa/
cte p dolorē. ⁊ ſic hēret locū hȝ cura in cā frigida. fcā autē
infrigidatiōe:⁊ p ɔñs repcuſſione ſit attenuatio: nā quan/
do mā recurrit: repcuſſa attenuať locus extenſus vbi mā
collecta erat: poſſet tñ iſta attenua° itelligi quo ad diminu/
tionē doloris: vt ſit ſenſus ꝙ aq̄ frida attenuat dolorē:[et
dolorē ſoluit:] hic modificat operationē aque fride. in do
lore ſine vlceratiōe:⁊ lȝ h̄ mihi videať ſpecialiter ad dolo/
res ptinere ſm ſe cōſideratos: poſſet retorqueri ad dolores
cōiunctos alijs tribus accñtibus. ⁊ tūc eſſet iſte ſmo cōis
ad oīa ſupra dcā:[Stupor.n. mediocris:] ideo ponit me/
diocrē ſtuporē: q2 magnus ſtupor relinquit mēbrū debili/
tatū: lȝ tūc dolor mitigeť. Sicut.d. Gal. xij° de ingenio ſa/
nitatis:⁊ in comēto illius aph'i:[dolores oculorum.]

Aphoriſmus. XXVII.

¶ Aq̄ q̄ cito caleſit,⁊ cito īfridať: leuiſſima eſt.

Theo. ¶ Aq̄ q̄ cito caleſcit,⁊ cito frigeſcit: leuiſſima ē.

Leo. ¶ Aq̄ q̄ cito calet:⁊ cito refrigerať: leuiſſima ē.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Nō opȝ hic nos intelligē hippo. intendiſſe, leuiſſimaȝ in
pondē. Si eni h̄ intendiſſet vile qðdā,⁊ longo tempore, et
magno labore inueſtigaſſet: qð tñ libre appoſitum leuiter
apprehēdi pōt. Intēdit ergo leuiſſimā que ſtōachū nō ag/
grauat:⁊ que cito trāſit digeſta: neq̄ʒ ſolis his que poſuit
eſt tentāda aq̄: ſed quodāmō: quē hac de cā reticuit: quia
leuis erat:⁊ poſuit obſcurā cām. Eſt autēȝ leuiſſima, quia
eſt non turbida. Scđo q2 in ipa non apparēt corpa terrea.
Tertio q2 nō horribilis eſt: ſed ſapida. Quarto: quia cito
caleſit,⁊ infrigidať: que cum aſſumiť, cito digeriť. Et ſicut
cibus cito digeſtus, eſt bonus: ſic ⁊ aq̄ ſuo modo bona vř,
ex leuitate ſue digōnis. Quicūq̄ʒ ḡ aq̄ʒ ad bibēdū temtatu/
ri ſunt: nō certiora expimēta hēre poſſunt: alia enim fallūt.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū ſup̄ poſuiſſet multos effect⁹ aq̄ fride: mō docet cogſcē
aquā que cito digeriť:⁊ deſcēdit dē ſtō:⁊ planū eſt qð dř.
¶ Circa hunc aphm̄ 4ºʳ notat Gal. pmū eſt de expōne iſtius
xbi[leuiſſima:] 2° rñdet cuidā qōni. 3° ponit cōparationē
inter digeſtionē cibi ⁊ digōnē aque. 4° dicit ſigna q̄ poſui
eſſe ſufficiētia: durat pma vſq̄ʒ[neq̄ʒ ſolis his] 2ᵃ vſq̄ʒ:[Et
ſicut cib⁹] 3ᵃ vſq̄ʒ[qcūq̄ʒ ergo:] De p̄.d. ꝙ p aquā leuiſſi/
mā nō debem⁹ intelligē leuē in pondē: q2 hoc ſatis eſt leuē.
lȝ hoc verū ſit ꝙ aq̄ leuis in pōdere ſit bona. ſed debemus
intelligē leuiſſimā eā que cito digeſta tranſit per membra.
¶ De ſcđo dicit ꝙ nō ſolū cito calefieri ⁊ īfridari eſt ſignū
bone aq̄ ſed multa ſūt alia ſigna. ſ. 3ᵘᵉ. ſed hoc ideo poſuit
q2 erat obſcuri⁹: nā claritas in aq̄ eſt bonū ſignū:⁊ ꝙ non
appeāt in ea imagines corpoꝝ:⁊ ꝙ nō hēat aliquē malum
ſaporē vel odorē. 4ᵐ aūt ſignū eſt illud qð hyp. h̄ ponit. ſ.
ꝙ cito caleſiat ⁊ cito īfrideť. ¶ De 3°. d. ꝙ ſic cibus q cito
digeriť eſt bon⁹. ſiir aq̄ q̄ cito ſuo mō digeriť eſt bōa: mo/
dus digeſtionis aq̄ eſt ꝙ cito tranſeat per mēbra non rema
nens in ſtomacho aggrauādo ipm. ¶ De 4°. d. ꝙ qcunq̄ʒ
volunt perfecte cognoſcere aquā nō querāt certiora ſigna
q̄ȝ iſta. quoniā iſta ſufficiunt ſua xo fallunt.

Circa hūc aphm̄ du' p̄ de cā aph'. 2° de xitate eius. 3° q̄
quodā xbo 9ᵘ. cā ḡ aph'. ē hec. ſ. ꝙ aq̄ q̄ cito ca
leſit ⁊ cito īfridať. ið eſt leuiſſima: q2 eſt ſubtilis ⁊ rara: nā
res ſubtilis ⁊ rara cito recipit ipreſſionē cāe agētis ſiue ad
calefactionē ſiue ad infridationē. Sič dič Auič. p̄ can. ca°

de tpib⁹. ¶ De 2° ſic. vř. n. h̄ aph°. nō eſſe ver⁹. vř. n. ꝙ aq̄
que cito caleſit ⁊ cito īfridať ſit putreſcibilis magis q̄ȝ aq̄
q̄ tarde caleſit: q2 nos videm⁹ aquā pluuialē cito putreſcē
pp ſubtilitatē ſič.d. Auič. ca. de aq̄. ⁊ tñ ceter) aqs ſbtilior
eſt aqua pluuialis:⁊ ſic cito caleſit ⁊ cito infrigidatur.
¶ P. frigidas eſt propria ⁊ nālis qualitas aque: quare illa
aqua debet eſſe melior que ppriā formā ⁊ nālē forti⁹ reti/
net: ḡ aq̄ q̄ cito caleſit ⁊ cito īfridať eſt peior ſibi cōtraria.
¶ Ad pmū dico ꝙ aqua ſubtilior bene eſt citior ad putredi
nem q̄ȝ groſſa maxime ſi ſit compoſita ex diuerſis ſubſtan
tijs. ſicut eſt aqua pluuialis ſm ꝙ dicit hyppo. in libro de
aere ⁊ aqua. tamen in corpore humido non habȝ tantū ſpa
ciū ſub fōa aq̄ ꝙ putreſcat. vñ remanet bñficiuȝ ſbtiliaꝫ.
¶ Ad ſecundum dico ꝙ ſi iſta retentio proprie et natura/
lis forme eſſet propter ſuam naturam. bñ ſeqnereť. tñ ipſa
eſt per accñs. ſ. pp admixtionē ⁊ fixionē terreſtriū partiuȝ.
¶ Aut dič. ꝙ lȝ aqua ſit bona in eſſe aque ſm ſe. nō tamē
ſequitur. ꝙ propter hoc ſit bona in humano corpore nam
in humano corpore dicit bona aqua bonitatē cōuerſionis.
¶ De tertio queritur ſcȝ de cauſa quare imagines apparēt
magis in mala aqua q̄ȝ in bona. ¶ Ad hoc dico ꝙ cauſa
huius eſt quia ſignificat ſpiſſiorem et glutinoſiorem ſub/
ſtantiam: nam in ſubtili ſubſtātia propter facilitatem tran
ſitus non ſit repcuſſio. ⁊ reflexio retro ſicut in groſſa.
¶ Preterea queritur. de ſapore aque nālis: q̄lis eſſe debeat.
¶ Ad quod dico ꝙ lȝ hyp. dicat in libro de aere ⁊ aqua:
ꝙ debeat eſſe ſapor eius dulcis. tamen in reť veritate nul/
lum debet habere ſaporem imo naturaliter eſt inſipida ⁊
inſipiditas eſt ſua dulcedo. ¶ Poſſet iteruȝ qri. quia vi/ Utrum aq̄ digerať.
detur velle 9ᵒʳ ꝙ aqua digeratur. cuius contrarium vide
tur. quia ſi digereretur: tunc neceſſario nutriret. Sed non
nutrit. Sicut dicit Auicen. primo cañ. capitulo de aqua.
¶ Ad hoc dico ꝙ aqua dicitur improprie digeri. ſcum.n.
digeri eſt penetrare per corpus ⁊ commiſceri cum cibis ⁊
poribus velociter ⁊ ſine impedimento.
¶ P. author dič ꝙ aq̄ bona cito trāſit digeſta: ſed 9. hyp. n.
in 3° reg. ac. d. ꝙ aq̄ trāſire morať q̄re nō cito trāſit:⁊ loqui
tur ibi de bona ⁊ laudabili aq̄ ſicut. d. Gal. in 9ᵒ ill⁹ ca'.
¶ Ad qð dōm eſt ꝙ aqua pōt cōparari 2ʳ. vno qdē mō vi
no ⁊ aliis potib⁹ qui in īfirmitatib⁹ bibunť. ſič idromelli ⁊
oximelli ⁊ hoc mō oīs aq̄ q̄tūcūq̄ʒ ſit bona trāſire morať:
⁊ h̄ mō loqut⁹ fuit hypp. de ipſa in 3° regᵗ. Alio mō pōt
cōparari aq̄ ad ſe inuicē ſm ſuas diuerſitates ſič cōpať aq̄
ſubtilis aque groſſe:⁊ clara turbide:⁊ hoc mō dř qdā aq̄
trāſire cito: nā reperiť alia que tarde tranſit.

¶ Aphoriſmus. XXVIII.

¶ Quibuſcūq̄ʒ bibere deſideriū eſt: noctu val/
de ſitientibus: ſi ſuperdormierint: bonum.

¶ Qui noctu bibere auent: ijs admoduȝ ſitiē/ Theo.
tibus ſi obdormierint: bono eſt.

¶ Qui noctu bibere appetunt: his admodum Leoni.
ſitientibus ſi ſuperdormierint: bonum.

¶ Commentum Galeni.

¶ Non hyp. hic dicit, vt nimiū ſitienti potus de nocte dan
dus, vel non dādus ſit: ſed iuuabit (inqt) ſi bibituri, ſuper/
dormierint. ⁊ bene: cum ſomnus, mām que cā ſitis fuerat,
faciat digerere. Opȝ tñ pculdubio, vt nimium ſitientibus,
potus deť. Sitis autē ſit aut ex vino parum mixto: aut ex Sitis cā.
potu paruo. Sanitas ergo cuſtodiať hoc modo. Si humi
ditas parua eſt. cōpleať potu competenter: ſi ex vino calor
augmentatus: extinguatur: ſi autem ſitis parua: fuerit: nō
omnino eſt neceſſitas bibendi detur licētia. Sed ſi ex par/ Potus q̄bus ſitiētibus cōueniat: q̄bꝫ vero nō.
ua ſit humiditate: licentiam oportet dare: ſi ex multo vino:
non indiget potu: ſi enim dormierit, quieſcit ſitis.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. p̄cedēti. docuit hyp. cognoſcere bonā aquā. mō do docet curare ſitim accidētalē: ⁊ dicit q quicunq̄ hēt de nocte magnū deſiderium bibēdi. bonum eſt ſupdormire.
¶ Circa hūc aph^m. ſic procedit Gal. nā p̄ ponit gn̄alē intē tionē hui⁹ aph^i. negatiue ⁊ affirmatiue. 2° ponit cām aph^i 3° ponit diſtinctionē q̄dā ad v̄ificādū aph^m durat p̄° uſq̄ [⁊ bn̄.]2^a uſq̄ [op3 m̄.]Dicit ergo ſic de p̄. q non eſt int^o hipo^{is}. in hoc aph° an ſit dādus pot⁹ ſitiēti vel nō dādus. S3 intētio hec eſt. q ſi aliqs ſitiat q ſupdormire eſt bonū.
¶ De ſcd̄o dicit q ſomnus ideo iuuat in tollenda ſiti: quia ipſe adiuuat ad digerendum materiā que cauſa ſitis erat.
¶ De 3° dicit q op3 nimiū ſitiēti pot⁹ det̄ ex q̄cūq̄ cā ſitie rit. Sed ſcias q 2^e eſt cā ſitis. vna eſt defect⁹ humiditatis in corpe. q̄ p̄cedit ex paruo potu: ⁊ alia eſt pota° vini puri aut parū mixti qd̄ calefacit ſtōm. vn̄ mouet̄ ad appetēdū3 frida ⁊ humida. Si g̃ aliqs ſitiat p̄pter defectuz hu^{is}. ſiue parū ſiue multū ſitiat dādus eſt pot⁹: nā ex eo calor nālis augetur: ⁊ anguſtia ſitis tollit̄. Si v̄o ſitis ſit ex potu puro ⁊ ſit maxima. detur paruus potus ad mitigādum ſitim: ⁊ ſit aqua ſicut dicit Auic. ⁊ bibatur ſorbendo ad modicam quātitatē. ſi non ſit maxima imo ſit talis q poſſit ſuſtineri. nullo modo detur potus. ſed ſolū dormire tollit eā: hec vr̄ eſſe mens Gal. l3 nō oia iſta ponat: ⁊ forte eſt aliqd in lr̄a.

[illegible] Circa hūc aph^m. du^r multiplicit̄. ſed ego ad gloſas te gni cū eas pfecero reſeruo ſi deus voluerit: tamē ſolū dubitatur de modo ſm̄ quē ſomn⁹ tollit ſitim: ⁊ vr̄ q ſomn⁹ nō tollat ſitim: nā in ſomno aggregatur calor circa ſtomachum: ⁊ pp̄ hoc magis caleſcit: q̄re ſitis d3 creſcere.
¶ Preterea. Auicen. dicit. 3° can. capitulo de ſiti q ſomnus ſuper cibos calidos multiplicat ſitim.
¶ P̄. dato q aliquis ſitiat propter cholericos humores q̄s habet in ſtomacho: tunc ſi dormit ſup eos iciun⁹ multipli cat̄ chol'a: q2 calor nālis nō hn̄s mām cibaiē q̄uerſus ſup humores q̄uertit illos in cholerā: q̄re augebit ſōn⁹ tūc ſitim.
¶ P̄. ſitis eſt appetitus fridi: ⁊ humidi ſomn⁹ aūt cū faciat di geſtionē: multiplicat calorē nālē: q̄re maior erit ſitis.
¶ Preterea. queritur quare aliquis ſitit magis quando co medit ſatis. quā quando comedit moderate.
¶ Ad hāc q̄nē dico q ſomn⁹ tollit ſitim p̄cedētē ex nimio potu: aut ex nimio cibo. ſi cib⁹ ſit fridus: aut tēperat⁹: l3 ſi cib⁹ ſit cal's: dormire ſup ipm̄ facit ſitim: tn̄ ⁊ in cibo calo poſſet ſitim tollē h̄ mōꝫ: q2 cib⁹ cal's ſtās in ſtō facit ſitim: ⁊ ſomn⁹ adiuuat digeſtiuā: quare facit ipſū3 velocius deſcē dere: ⁊ ſic facit ceſſare ſiti p remotionē ciboꝝ caloꝝ a ſtō.
¶ Ad p̄^m g̃ arg^m dico q l3 calor nālis aduneſ in ſōno circa ſtōm. tn̄ nō fac̄ ſiti pp̄ h̄. imo tollit eā q2 mā3 cibaiē digerit q̄ ſua eſſumatiōe faciebat ſiti: nā calor nālis eſt tēpat⁹ ſitis aūt ſit a calore inn̄li ⁊ igneo. ¶ Ad 2^m dico q iſte aph° nō tenet in ſiti acc̄ñte pp̄ calōs humores. ſic dic ibidē Auicen.
¶ Ad 3^m dico q talis ſitis nō ſedat̄ a ſōno. loqr̄. n. h̄ ma xime de ſiti q̄ ſit ab ipſo cibo ⁊ potu idigeſtis. ¶ Ad 4^m ſ3 p3 ſol'o p eā q̄ dixi in ſol'one p̄^i arg^{ti}. ¶ Ad 5^m dico q q̄n aliqs comedit nimis tūc calor accītalis multiplicat̄ i ſtō pp̄ eſſumatiōez ciboꝝ dū digerunt̄: ⁊ ēt fac̄ ad h̄ labor ſtōi i mīto cibo. vn̄ ſtō° ſfatigat⁹ ſitit magi q̄3 ſi nō eēt fatigat⁹.

Pot⁹ tri plex. ¶ Et ad euidētiā p̄ſitis aph^i. ⁊ ipſi⁹ q̄^{ti}. not^m eſt: q 3us eſt po tus vn⁹ q̄dē mitigatiu⁹. 2us v̄o p̄mixtiu⁹. 3° aūt delatiu⁹ imi tigatiu⁹ q̄dē pot⁹ dr̄ q̄ p̄cedit p̄pter incurabilē ſitis ipor tunitatē: ⁊ iſte pot⁹ d3 eē pu⁹: vt ſolū furiā ſiti mitiget ⁊ de iſto loquit̄ Gal. in iſto q̄^{to} cū dicit. op3 nimiū ſitiēti potus det̄: ⁊ 8° de ingenio ſanitatis. dicit expſſe q abſtinē nimium ſitientē eſt pena ſine iuuamine: pot⁹ v̄o p̄mixtiu⁹ eſt iſte q eſt neceſſarius ad p̄miſcēdum cibum in ſtō: ⁊ ad dādū ſi ſubam liquidā que ſit apta ad recipiēdū formā chili: ⁊ iſte potus d3 eſſe tante q̄titatis. q nō faciat cibū3 natare neq̄ relinquat cibū in ſua ſoliditate ſed ſit p̄portionate q̄titat̄. ita q per ipm̄ mā chili ſit p̄portionata ad decoctionē ſuā3 recipiendā: ⁊ de hoc potu loqr̄ hypp. in 2° reg. cū dicit q pot⁹ d3 eſſe bn̄ p̄portionat⁹ cū cibo. pot⁹ aūt delatiuus eſt ille qui dat̄ ad ferendū cibū per mēbra ⁊ de h̄ loqr̄ Joan. ca° de cibo ⁊ potu ⁊ Auic. de eo qd̄ comedit̄ ⁊ bibit̄: dicit enī q hō nō d3 bibe in hora comeſtiōis: ſed ſcd̄ā digōnē: p° ergo pot⁹ d3 eſſe parue q̄titatis: ⁊ in hora in q̄ ſitis eſt fu rioſa neq̄ ſōno ſedationē recipit. 2° v̄o pot⁹ d3 eē in q̄tita te p̄portiōata cibo vt in multo cibo mult⁹ pot⁹: ⁊ in pau co cibo pauc⁹ pot⁹ det̄: ⁊ d3 dari ea hora q̄ hō comedit et paulatim. vt melior fiat cōmixtio eius cū cibo. 3° aūt pot⁹ d3 eē ſm̄ q̄titatē appetit⁹ ſitiētis. tn̄. n. d3 hō tūc bibe q̄tū deſiderat q̄m̄ iſta eſt ſitis nālis q̄n eſt in hoīe pfecte ſanore iſte pot⁹ debet dari facta digeſtione.

¶ Aphoriſmus. XXIX.

¶ Muliebria educit ex aromatib⁹ calefactio. Multotiens vero ⁊ ad alia vtilis eſſet: ſi non capitis grauedinem faceret.

¶ Mēſes ducunt̄ ſuffitu aromatoꝝ: q̄ ſepe ad alios vſus reciperentur: niſi caput tēptarēt. Theo.

¶ Suffit⁹ aromatū/ muliebria ducit ſepi⁹ v̄o ⁊ ad alia vtilis eēt: niſi capitis faceret grauitatē. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Per muliebra. ſanguinē menſtruū hic. itēdit hyp. ⁊ pur gationē poſt partū: que menſtrua q̄ſtringunt̄ cā apatis in vulua vel ex cōſtrictiōe aliqua venaꝝ. ⁊ ex aliis ſimilibus: que cauſe ē ſinguli ſ fuerunt: ſingule auferendo medicabū tur: ſed ſi ſine his p̄cedentib⁹: menſtrua p̄cidant̄ tcū calefa ctionibus remedient̄. Cauſe enim carentie eoꝝ, vel groſſi ties eſt ſanguinis: vel conſtipatio venarum ſanguinem ad vuluā mittentiū: vel anguſtia oris ipſarū: vel pp̄ corruga tionē matricū. Quoꝝ vtrūlibet calefactionibus cum aro matibus erit curandū: que ora venarum aperiunt ſi clauſa ſunt: ſanguinē ſubtiliant groſſum: ⁊ cōſtipationē ſoluunt. Si autē grauitatē capitis nō facerēt: multis aliis cauſis (ſi cut dixit) iuuarēt: ⁊ maxime in febrib⁹ capita inde grauan tur. Experimētū aūt teſtat̄: q2 ex omnib⁹ aromatibus do lor capitis gn̄at̄. Nō autē fatet̄: cum p̄ter pauca aromata: alia ſint calefactoria: ex calore ſuo nimio: neceſſe eſt capiti ſeq̄t̄ gueddomax^r aūt h̄ faciūt caſſiaDignea: coſtū: cinnamo mū: amomū: nux muſcata: ⁊ ſilia: ⁊ hoc ideo q2 ſunt cal'a.

Aromati ca oia do lorē capi tis gñant.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum in precedēti cap° determinauit de operatione cali di ⁊ frigidi: determinat modo de accidentibus mulierum: ⁊ ponit in hoc apho° quomodo menſtrua ⁊ ſuperfluitates poſt partum educātur: ⁊ habet aph° duas partes. in qua rum prima docet educi muliebria per calefactionem aro matum. 2° ponit quomodo aliis effectibus ſit apta calefa ctio aromatum: durat prima uſq̄ [multotiens.]potest etiā aliter continuari: vt hic aph° continuetur ita q ſit de capi tulo precedenti: ⁊ dicatur q hic agat de operatione calidi extenuati in euaporationem: ⁊ hoc circa matricē ⁊ caput.
¶ Circa hunc aphoriſmum. Sic procedit Gal. nam primo exponit primam partem aphoriſmi. ſecūdo ſecundā. p̄ma uſq̄ [Si autem grauitatem:] pars prima diuiditur in. 3. nam primo exponit hoc quod dicit̄ [muliebria:]ſecundo verificat apho^m per cōdictionē coartātē. 3° v̄ificat aph^m. per cām. durat p̄ia uſq̄ [que mēſtrua]2^a uſq̄ [cāe. n.]3^a uſq̄ ad finē. Dicit ergo de p̄mo q per muliebria intelligit hipp. menſtrua ⁊ purgationē quam habēt mulieres poſt partum. ¶ De ſcd̄a dicit q iſte aph°. non habet v̄itatē in omni retentiōe menſtruorum: nā ſi menſtrua retineant̄ p̄ pter apoſtema matricis: aut propter aliā cām tibi ſilē: ca lefactio ex aromatibus non prouocat menſtrua. Sed ſi re tentio menſtruorum ſit propter groſſitiem ſanguinis opi lātis venas mēſtruales vel pp̄ coartationē ipaꝝ venaꝝ ex

corrugatione:calefactio ex aromatibus ꝓuocat menſtrua.
¶ De 3° dicit ꝙ cā ꝓpter quā calefactio ex aromatib⁹ edu
cit muliebria eſt hmōi:q2 ipſa calefactio ſanguinem oppi
lātē ſubtiliat:ꝛ ſubtiliatum educit. Jtē clauſurā venarum
aperit quibus apertis ſanguis educit. ¶ De quarta dicit
ꝙ calefactio ex aromatibus multis incomodis ꝓdeſſet:q2
confortaret cerebrū:ꝛ humores frigidos ledētes ꝯſumme
ret:niſi faceret grauitatē capitis:ꝛ ꝙ faciat grauitatē capi
tis ꝓbat experiētia:ꝛ rōne:experientia qdē p3:q2 ſi qs ea
vtat ledit:ꝛ grauat caput. rōne vero p3:q2 omnia aromati
ca ꝑter pauca ſunt cal'a:ꝛ furioſa que aſcēdentia cerebrū:
replēt ipſ ꝛ calefaciūt:ꝛ hāc grauitatē capitis max⁹ faciūt
in febricitātib⁹:ꝛ ſi q̄ras que ſūt iſta arōata ipſe ſtati pōit:
q2 ſūt amomū/caſſia lignea/cinamomū/coſtū ꝛ hijs ſilia.

Utrū ſi cale factio edu cat menſtrua.

Circa hunc aph^m. du^r. ꝑmo de tex. ſcdo de ꝯ^{10}. de ter. vero du^r. hoc mō. ponit. n. ꝙ calefactio educit mē
ſtrua qđ nō vr:q2 calefactio iſta d3 exiccare ſanguinem et
ſtringē meat⁹ vñ potius d3 fieri prohibitio q̄3 prouocatio.
¶ P̄. q̄rit q̄ ſunt illa alia ad q̄ ꝓdeſt calefactio aromatum.
¶ Preterea non videtur ꝙ faciat grauitatem capitis:quia
calefactio euacuat ꝛ ſubtiliat. vnde materia aggrauās ca
put deponitur. quare potius tollit grauitatē q̄3 afferat.
¶ P̄. ponamus ꝙ cauſa grauitatis ſit humor phlegmati
cus tunc calefactio aromatum debet grauitatem illam de
primere quia dlgerit materiam groſſam ꝛ frigidam.
¶ Ad ꝑmū dico ꝙ iſta calefactio nō eſt tāti exceſſus ꝙ ipſa
poſſit ſanguinē exiccare imo ſolum ſubtiliat : ꝛ non coan
guſtat meatus corrugando:nā hec actio nō competit om
ni calido:ſed vehementi calido. ¶ Ad ſcđm patet ſolutio
per ea que dixi in expoſitione comēti. ¶ Ad tertiū dico ꝙ
calefactio ſubtilians māmi facientem grauitatem capitis.
ſoluit grauitatem ſi māmi remouet. Sed ſi aliquis non ha
beat grauitatem ꝛ fiat aſcenſus aromatum ad caput gene
ratur grauitas ex repletione vaporum calidorum et ſicco
rum aut ſi habeat grauitatem de materia calida etiam au
get eam. ſed eā que eſt de mā groſſa ꝛ frigida hñ tollit ſm
eūmodū quē dixi ſup. ꝛ per ꝑmū p3 ſolutio ad quartum.
¶ De co^{10} ſic. ſ vel ex cōſtrictione alia. Hic ſine dubio vide
tur eſſe quedā corruptio lr̄e. nihil. n. videt eſſe dictum ſ ex
ꝯſtrictiōe alia ꝛ ex alijs ſibi ſilib⁹: Jcredo. n. ꝙ ſit ibi defe
ct⁹ vel corruptio. intētio q̄ Gal. in iſtis vbis vī eſſe talis. ſ.
ꝙ ſi mēſtrua deficiāt pp ꝯpata mīcis vl' aliā cām ſibi ſiles
in effectu. calefac° nō ꝓuocat menſtrua. cāe vero ſiles a pari
in effectu pñt eē hȝ. ſ. ꝯſolidatio vlceris claudēs ora vena
rū:aut tortuoſitas colli mīcis : aut multa calitas exiccās
ora venarū:aut debilitas diſcretiue cpatꝭ vel ei⁹ oppilo vl'
macies toti⁹ corpis:ꝛ alia mlta q̄ pōit Aui. li° 3° ca° de cāis
retētiōis mēſtruoꝝ. in iſtis. n. ſi val3 calefac° ex aroma^{tib}.

Utrū maxima pars aromatum ſint calida ꝛ ſicca.

¶ P̄. ipſe ponit ꝙ oia aromatica ꝑter pauca ſūt cal'a ꝛ ſicca.
nō. n. vr ꝙ dēat eē aliq̄ exceptio. cū res aromatica nēcio ſit
vaporoſa ꝛ fumoſa ꝛ oē vaporoſum fumoſum nēcio ſit ca
lidū ſic pōt hēri ex dictis in lib° de ſenſu ꝛ ſenſato ꝛ dictis
vniuerſalibus de cognitione ciborum per odorem.
¶ P̄. q̄rit. q̄ ſūt illa frigida aromatica:nā nos ponimus ea
violas/roſas/camphorā ꝛ ſi que ſunt ſimilia:nam non vi
detur ꝙ iſta poſſunt eſſe aromatica. cum vapor qui aſcen
dit ad cerebrum:ex eis neceſſario debeat eſſe calidus.
¶ P̄. ſi res habeat aromaticitatem inquātū calida. tūc inq̄3
tū eſt frida nō h3 eā cū ꝯtrariorū cārū ꝯtrij ſint effect⁹. ſed pla
nū eſt ꝙ calitas cāt aromaticitatē. g̃ frigidas non cāt eā.
¶ Ad ꝑmū dico ꝙ credo ꝙ res fride aromatice hñt diuer
ſas ſbas quaꝝ quedā ſūt ſubtiles ꝛ cal'e:ꝛ q̄dā ſūt fride:
ꝛ maior eſt fridas q̄3 ſit calitas in eis ſic videm⁹ in roſa:nā
in ea eſt ſba ſubtilis cal'a q̄ purgat cholerā vñ ſit ſucc⁹ ro
ſaꝝ vñ in odoratu ſit ſeparatio partiū ſubtiliū:ꝛ ille faciūt
aromaticitatē:ꝛ ſic oē aromaticū ſimplr loq̄ndo eſt calm:
Q, ſi opponas ꝙ nō vr:q2 nos videm⁹ odorē roſarū ꝛ vio
larum ꝛ cāphore infrigidare cerebru3 : ꝛ ſic vr ꝙ illud qđ
ſeparat ab eis nō ſit calm ſed fridū. ¶ Ad h° pōt dici ꝙ il
lud qđ ſeparat a frido odorifero eſt ſimul calm ꝛ fridū. ſ3
fridū:eſt plus ꝛ calm eſt min⁹. vñ nō agit illud calm ꝑ mo
dū tact⁹: ſ3 ꝑ modū odorat:ꝛ ꝑ hoc p3 ſolutio ad ſecūdū.
¶ Ad tertiu3 dico ꝙ pōt rñderi ꝑ ea que dicta ſunt nunc.
¶ Aut dic ꝙ l3 calitas faciat aromaticitatē:nō ſeq̄t ꝙ fri
giditas nō faciat:q̄3uis ſint ꝯrie q̄litates:q2 calitas inq̄3tū
calitas ñ fac odorē:q2 ſua actio ē in tactū ꝛ ñ i odoratū:vñ
actio odorabilis ē ꝑ q̄3dā formā additā ſup̄ q̄litates tacti
biles q̄ vt plm iūgit cū calorē:ñ iſta ſolo eſt ꝯria ſupiori.

¶ Aphoriſmus. XXXI.

¶ Mulier in vtero habēs phlebotomata abor
ſum facit:ſed magis cuius maior eſt fetus.

Theo.

¶ Mulier pregnans ſanguine miſſo ex vena
abortum facit:ꝛ magis ſi fetus auctior eſt.

Leo.

¶ Mulier vtero gerens ſanguine miſſo ex ve
na abortit:ꝛ magis ſi fetus ſit maior.

¶ Commentum Galeni.

Flōmia et ieiuniū ꝑ gnantes abortire ciunt.

¶ Fetus ſi nutrimēto careat nece eſt pereat. cū g̃ ſanguis q̄
nutriendus eēt phlotomia demat conſequit vt periclitet:
neq3 ſolū ex phlotomia parit:ſed etiā cū mater abſtineat a
cibo aliquandiu. q̄3to ergo maior erit citius ꝑiclitabit:vt
pote q̄ cū plus comeſtur⁹ eſſet ciborū q̄3titas demat.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Jn hoc aph°. oſtēdit Hyp. an mulier ꝑgnās debeat phle
botomari vel nō:ꝛ planum eſt quod dicitur.
¶ Circa hūc apho. Gal. ponit cām aph'. ꝛ dicit ꝙ mulier
ideo phlobotomata abortit:q2 deficit nutrimētum fetui ꝓ
pter ſubtractionē ſanguinis qui eſt nutrimentum fetus:ꝛ
nō ſolū propter phlobotomiā accidit aborſus ſed etiā ꝓ
pter abſtinentiā:ꝛ cum maior fetus maiori nutrimento in
digeat. ideo citius fit aborſus propter phlobotomiā.

Utrū flo° faciat abortire ꝑgnātes.

Circa hūc aph^m du^r nā nō vr ꝙ phlo^a faciat neceſſario aborſum:q2 nos videm⁹ ꝑ expiē^{a} ꝛ Hyp. dic infra
in illo aph°. ſ mulieri ſi purgōnes exeūt: Jt Gal. i ꝯ^{10} eiuſ
dē expreſſe dicit. ꝙ poſ e eſt mulierē hēre mēſtrua. nec tñ fe
tus infirmat dūmō nō hēat ea ſolito modo:q̄re cum ꝑ mē
ſtrua l3 nō veniāt ſolito mō ſubtrahat nutri^m ſic in phlo^a.
ꝛ magis:ꝛ hic nō faciat aborſum:nec ibi erit aborſus.
¶ P̄. nō videtur alia rōne:nā mulier phlobotomata nō pa
rit pp phlo^{a}, q̄re nec puer. cū fortior ſit ṽtus nālis in fetu
q̄3 in muliere:d3 ergo eſſe ita fortis fet⁹ in tollendo ſuā
ꝑtem ſanguinis ſicut mulier. non ergo parit neceſſario.
¶ P̄. in vna phlo^a non euacuantur adeo vene cum tollatur
per eā vna libra ſanguinis vt epar ꝛ vene grādes mīis di
no euent:pōt g̃ fetus attrahere l3 aliqualiter euacuentur.

Utrū maior fet⁹ ſic citius pereat q̄3 puus.

¶ P̄. dicit ꝙ maior fetus citius ꝛ magis perit q̄3 ꝑuus : qđ
non videt:cum pharm^a plus noceat pregnātibus a ſeptio
menſe vltra q̄3 infra vſq3 ad q̄rtum. ¶ Ad primu3 dico ꝙ
non credo ꝑuā phlo^{am} facere aborſum:imo talem op3 nos
intelligere ꝙ preualeat euacuationi ꝑue facte ꝑ mēſtrua.
¶ Ad 1^m dico ꝙ l3 mulier nō pereat ꝓpter phlo^{am} tñ perit
fet⁹:ꝛ ꝙ ſi dicas fortior eſt ṽtus nālis in fetu q̄3 in muliere:di
co ꝙ falſum eſt de ṽtute attractiua:ꝛ cū ſint mēbra mulie
ris cōpleta nec adhuc ad ſenectutē ita deuenerint ꝙ ſint de
fecta:ſed muta^{tiua} forte eſt fortior q̄dā ꝯſideratione in fetu.
hoc aūt dicit 6°. de accnti ꝛ morbo. ¶ Ad 3^m p3 ſolo per
dicta in ſolōne ꝑmi. ¶ Ad 4^m dico ꝙ nō ſimilr facit abor
ſum phlo^a ꝛ far^a. nā phlo^a facit eū tollendo nut^m ſ3 phar^a
facit eum propter fortem motum. quare ligamenta rūpūt
hoc aūt p3 in ꝯ^{10} ſupra quarta particula aph° primo.

Aphoriſmus. XXXII.

¶ Mulieri in vtero habenti : ab aliqua acuta
rum egritudinum accipi:mortale.

¶ Mulieri

Theo. ¶ Mulieri grauide: capi ab aliquo morbo acuto: letale eſt.

Leo. ¶ Mulierem vtero gerentem: capi ab aliquo morbo acuto: letale eſt.

¶ Commentum Galeni.

¶ Q̄d hic dixit ex neceſſitate op; ſeq. Si.n. acuta egritudo cū febre ſit. neceſſe eſt febrē ꝯtinuā ⁊ calidiſſimā fieri (hec aūt nā eſt acute egritudis) ſi inq̄; cū febre ſit mortale. Mortale aūt eſt duob⁹ modis ex eēntia febris: q: certū ē fetū mortificari: cū cibu; nece ſit attenuari mr̄i febrē hn̄ti: ſi ꝟo vellimus magis fetū ſaluari ⁊ matrē ex multa cibo⁊ ꝯtinuatiōe periclitari: augmētat̄ inde febris ⁊ eius mā: vn̄ ꝯſequit̄: vt pereat fetus. Si eadē aūt egritudo ſit ſine febre ſicuti apoplexia epilepſia ⁊ therauus mortalis: cum magnitudinem morbi ⁊ grauitatem fetus mater ferre non poſſit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. pc¹ docuit Hip. q̄uo fiat aborſus p flo^{es}. mō docet ꝑn⁹ ſup p̄gnātē patiētē acutā egrit^{es}. ⁊ planū eſt qd̄ dī.

¶ Circa hūc apho. Gal. notat nobis ſolūmo cām eius q̄ talis ē. Aut iſta egritudo quā patit̄ p̄gnās ē fe. aut nō ē fe. ⁊ ſi ē febris duob⁹ modis mortificat fetū. vno mō pp noc^{um} qd̄ facit fe. ſua eēntia. ſ. adurēdo ⁊ moleſtādo ſuo motu. Aliō ꝟo mō pp nutrimentū. nā aut dietat̄ tenuiter. ſicut expedit patiēti acutā. ⁊ tūc pit fetus fame. aut dietat̄. ſic expedit fetui. ſ. dieta pingui. ⁊ tūc iterū pit fetus. q: mater ex pinguiori dieta piclitat̄. ⁊ ſic pp moleſtiā matris. ſequit̄ piclitatiō fetus. Si ꝟo iſte morb⁹ nō ſit fe. ſicut epile^a apopl^a. ⁊ tetan⁹. iterū eſt mortiferus re^{ne} matris: q: mater nō pōt duo noc^{ia} ſuſtinere. ſ. grauitatē fetus. ⁊ moleſtiā morbi. ⁊ per ꝯſñs ex iſta moleſtia matris conſequitur aborſus.

Circa hūc apho. querit̄ an hoc p̄dicatū. mortale: debeat referri ad fetū aut ad matrem aut ad vtrūq̄.

¶ Ad hoc dico q̄ p̄n⁹ d; retorqueri ad fetū. l; ad matrē referri poſſit. nā aliq̄n ambo moriunt̄. ⁊ aliq̄n ſolū fet⁹ ⁊ aliquando ſolū mater. tñ hoc rarius ꝯtingit. nī ego vidi hoc contingere. ſ. q̄ mater mortua eſt. ⁊ fetus euaſit. tñ ſicut ex cōmēto pōt elici. maxime ad fetum debet retorqueri.

¶ D. querit̄ nunqd hoc ſit vl'r verū. Ad qd̄ dico q̄ vt plm̄ ē verū. l; aliq̄n fallat. [Accipi. Jn hoc notat̄ q̄ fe. ſit fortis nā modus loquēdi manifeſtat. ꝑterea q̄rit̄. q: dicit epil^{am} eſſe morbū acutū qd̄ nō vī. cū duret per totam vitam etatē. ſicut dictum eſt ſupra eadem particula circa p̄n^{um}.

¶ Ad hoc dico q̄ vocet eā acutā quātū ad vnu; parox^{um}. ⁊ nō quo ad totā egritudinē. na; vnicus paroxiſmus poteſt eē cā mortis. ⁊ h̄ ēt dī 4° can̄. fen p̄^a de tēporibus morbi.

¶ D. nō vī q̄ epi^a aut apo^a ſint cā mortis fetus: q: nō vī fet⁹ recipere noc^{um} mortale. cū fetus in matrice nō idigeat operatione ſenſibili. ⁊ motiua, magna indigentia. eo q̄ tūc fetus non appꝛehendit nec mo^r motu magno.

¶ Ad hoc dico q̄ fetus patitur has paſſiones ꝑpter haneliū q̄ impedit̄ eo q̄ ledit̄ cer^{um} mr̄is: vn̄ aer paucus attrabit̄ p arterias: vn̄ patit̄ indigētiā fetus in attrahēdo aerē. Itē piclitat̄ fetus pp noc^{um} mr̄is. ſicut dicit ꝯ^{or} q: cōparit̄ ei de nec^e. ꝑterea fetus in mr̄ice nō reſpirat. ſic dī 9° d̄ aialib⁹ Auic. ſ; apop^a iterficit pp noc^{um} anhelit⁹. ſicut dī in ꝯ^{to} illi⁹ apho. ſoluere apo^{es} ergo apo^a non eſt cā mortificādi fetū.

¶ Ad hoc dōm ē q̄ l; fetus in vētre mr̄is nō reſpiret ꝑpꝛia reſpiratione h; tñ euētationē caloris p reſpirationē matris propter qd̄ deficiēte hanelitu matris non h; calor innatus pueri euētationē. ⁊ inde morit̄ pp noc^{um} hanelitus matris.

¶ Aphoriſmus. XXXIII.

¶ Mulieri ſanguinem vomēti: menſtruis ſuꝑuenientibus: ſolutio ſit.

Theo. ¶ Mulieri ſanguinē euomenti: ſi meſtrua erūpunt: ſolutio accidit.

Leo. ¶ Mulieri ſanguinem euomenti: menſtruis erumpentibus: ſolutio.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Cū ſanguis ad ſupioꝛa moueat̄ poſt ꝟo deuēniat iferius: neceſſe eſt motus ſuperioꝛ ſoluatur. Opoꝛtet autem artificialr̄ machinari: ēt vt iferius ddncat̄ ⁊ nāe actionem cogi.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In hoc apho. oſtēdit Hip. q̄liter mēſtrua remouēt egri^{es} ꝯuie euacuationis. ſ. exitū ſanguinis p ſupioꝛa. ⁊ planū eſt.

¶ Circa hunc apho. Gal. notat ſolūmo cām ⁊ monitionem medici. ⁊ dicit q̄ cū ſanguis p ſuperioꝛa fluit deductio per inferioꝛa tollit eū. ⁊ in hoc d; medicus eē ſollicitus vt trahat eū ad inferius per artem ſequendo actionem nature.

¶ Aphoriſmus. XXXIIII.

¶ Mulieri menſtruis deficientibus ſanguinē; ex naribus fluere: bonum eſt.

Theo. ¶ Mulieri meſtruis deficientibus, ſi ſanguis e naribus fluxit: bono eſt.

Leo. ¶ Menſtruis deficientibus: ſanguis ex naribus fluens bonum.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Hoc aūt certū ſig^{um} ē q: in mēſtruis ſanguinē ſtrigi nocet. ſed ſi ea deficiāt ⁊ aliūde ſanguis effluat: iuuat. Loca autē quibus ſanguis purgādus ē cū multa ſint vt ē p nares vl' p emoiroidas qd̄ ipe reticuit: min⁹ tñ cū exit ex narib⁹ piculoſus. Alia tñ ⁊ ſi piculoſa q̄dā tñ plꝰ q̄dā ꝟo min⁹: quoꝝ tñ ⁊ ſi aliq̄ iueniant̄ nō piculoſa: nō iō in h̄ apho. falſus erit Hip. cū abſolute ⁊ idefinite ſanguinē e narib⁹ ponat. ꝯſueuit. n. vnū ponē ⁊ multa notare: vn̄ ⁊ ſi p emoꝛroidas ſanguis effluat qd̄ ipſe reticuit: nō ꝯ̄ hoc qn bonū portēdat.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Mōſtrauit Hip. in aph. p̄cedēti q̄uo ſupuētus mēſtruoꝝ curat fluxū ſanguinis ab ore. mō mōſtrat q̄uo fluxus ſanguinis narū curat retētionē mēſtruoꝝ. ⁊ planum eſt.

¶ Circa hūc apho. duo notat Gal. p̄^{um} ē de cā ꝟitatis apho. 2^m ē de remotione cuiuſdā dubitatiōis durat p̄^o vſq; loca aūt qbus. [¶ De p̄mo dīc q̄ qn̄ mēſtrua deficiūt bonū eſt q̄ ſanguis exeat p nares. q: qd̄ debebat p mēſtrua exire p nares exit: vn̄ tollit̄ malū qd̄ cōtingere poterat ex retētiōe menſtruoꝛum propter eum qui exit per nares.

¶ De 2° dicit q̄ ſi aliq̄s q̄rat q̄re poſuit Hip. ſolū ſanguinē; exeūtē p nares cū ſint multa alia loca p q̄ pōt exire. ſ. p emoꝛroidas. ⁊ p varices. ⁊ p vomitū. ⁊ p ſputū. pōt ad h̄ r̄nderi q̄ l; multa ſint loca. tñ elegit minus piculoſum locū. ſ. per nares. ⁊ per eum poteſt intelligi quilibet alius locus.

¶ Aphoriſmus. XXXV.

¶ Mulieri in vtero habenti: ſi venter multum fluat: periculum eſt abortiendi.

Theo. ¶ Mulieri pregnanti: ſi aluus nimium fluxit: periculum faciendi abortum imminet.

Leo. ¶ Mulieri in vtero gerenti: ſi aluus plurimum pꝛofluat: periculum eſt ne abortet.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ In hoc loco Hip. intēdit idē qd̄ alibi de flōmis aut de inanitiōe. ſ. ablatiōe cibi: minuit̄. n. ſanguis ⁊ debilitat̄ mulier. cōmouet̄. n. fetus ⁊ compꝛimitur matrix.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In pc¹ apho. docuit q̄liter mēſtrua retēta curent̄. mō docet ſumere quoddā ſignū aborſus qd̄ ſimul ē ſignu; ⁊ cā. ⁊ dicit q̄ ſi venter pregnantis ſuperflue ſoluatur periculum eſt vt mulier aboꝛtiat.

¶ Circa hunc apho. Gal. ponit cām apho. ⁊ dicit q̄ ꝑpter

fluxū ventris imoderatū deficit ſanguis ex quo nutrit' fetus ⁊ debilitat' mater quare cōmouet' fetus ⁊ cōprimitur matrix. ſic ergo ex defectu nutrimenti ⁊ cōmotione īmāſi ipſius fetus timet' aborſus. nā quodlibet iſtoꝝ per ſe facit aborſuꝫ ſicut dictū eſt ſupra de flobotbomia mulieris pregnantis ⁊ de ſolutione ventris eius.

Utrū fluxus ventris faciat deficere nutrimentū fetui.

Circa hūc apho. dubitat'. nā nō videt' q̄ ppter fluxum ventris deficiat nutrimētū. nā per ipſum nō euacuat' ſanguis. imo alij hu^{os}. ⁊ ſic nō videt' deficere nutrimētum cum ex ſolo ſanguine nutriatur fetus.

¶ Ad hoc dico q̄ cum ſuperfluo fluxu ventris nō poteſt eē quin cum eo boni humores exeant: ſed cum fluxu moderato non exit humor nutritiuus.

¶ Aphoriſmus. XXXVI.

¶ Mulieri q̄ a m̄rice moleſtat': aut difficulter generanti: ſternutatio ſuperueniens bonum.

Theo. ¶ Mulieri quā vicia vterj īfeſtāt: aut q̄ difficulter parit: ſi ſternutamētū ſupuenit: bono eſt.

Leo. ¶ Mulieri q̄ vterinis moleſtatur: aut difficulter parit: ſuperueniens ſternutatio: bonum.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hūc apho. obſcurat moleſtatio matricis ſola. h̄.n. quidā oēm m̄ricis intelligūt moleſtationē ⁊ nō ſolū illud accidēs qḋ ſuffocatio vocat' m̄ricis. non.n. certa ſuffocatio eē vꝫ ſꝫ potius ablatio anhelitus. Alij intēdūt Hip. ſecūdine intellexiſſe paſſionē. ſecūdina.n. grece cū vulua cōmiſcet' in nomine. q multū a rōne vident' deuiaſſe. ⁊ ſi vident' vex dicēs q̄ ſecūdina cū nō de vulua cū fetu exierit ſternutatio ſupueniēs eā expellit. Sꝫ error eoꝝ ſi palā ē. p̄ cū de ſecūdina iam alibi dixerit Hip. 2° q̄ hec grece lꝫ ambigua ſint i noīe nō tñ loquēs de vulue paſſione intelligēdū eſt de ſecūdina dicere ex nec̄citate. Qui ꝟo oēm paſſionē vulue itelligūt ſternutatione adiuuari arbitrant' falſūꝫ. palā.n.ē intelligi flegmonē: ſcliroſim: heriſipilā vulue vel vulnera non ſternutatione adiuuari. Ablatio.n. anhelitus pculdubio ſternutatione iuuat' cū q̄ſi ſua medicina eē videat'. in ablato.n. anhelitu cū nā q̄ſi mortua cōgelet' in ſternutatione q̄ſi vigilās efficit' ⁊ excitat': q̄ ipſius ſternutationis motu nec̄ ē quodāmō ſupfluitas habita expellat'. qḋ planius exp̄ſſi i libro quē de ſternutatione feci. vñ ⁊ ſternutatio in ſingultu valꝫ. ex ipſo eniꝫ cōmotionis impetu freq̄ēter ptus vel ſecūdina q̄ nō de vulua exiuit cū fetu ipſa cadē ſternutatio expellit: que ideo dicitur ſecundina: q̄ ptu ſc̄da eſt.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit Hip. quoddā ſignū aborſus i apho. pc'. ponit mō cauſam curatiuā ſuffocationis matricēs ⁊ difficultatis partus. ⁊ planum eſt qḋ dicitur.

¶ Circa hūc apho. Gal. 3° facit. nā p̄ ponit opinionē quorūdā circa itellēm iſtius ꝟbi. moleſtat' a matrice. 2° reprobat eā 3° ponit ſuā expōnē. ⁊ ꝟificat apho. p eām durat h^a vſq; [qui multū a rōne. 2us vſq; ablatio eniꝫ anhelit'. Dic̄ ergo ſic de p̄ q̄ in hoc apho. ponit' hoc voc^m obſcurū. ſ. moleſtatio matricis. alia ꝟo ſunt nota. nā qdā intelligūt p moleſtationē matricis oēm moleſtationē matricis. ⁊ nō intelligūt ſuffocationē matricis. lꝫ hoc accñs matricis nō dicat' certa ſuffocatio: ſed q̄dā ablatio anhelitus. Quidā alij intelligūt p moleſtationē matricis retētionē ſecūdine poſt ptuꝫ: ⁊ mouebant' q̄ apud grecos ſecūdina cum matrice coīcat in nomine: vnde h̄ fuit cauſa decipiens eos.

¶ De 2° ſic pcedit. nā p̄ reprobat 2^{am} opinionēꝫ. hoc mō. q̄ error eoꝝ q dicebāt q̄ ipſe intelligit retētionēꝫ ſecūdine eſt manifeſtus. lꝫ videat' dīc verū. cā ꝟo q̄re vi dīc veruꝫ. ē q̄ ſternutatio iuuat emittere ſecūdinā. vñ dicūt verū. lꝫ nō ſit verū ad ppoſitū. cā ꝟo q̄re illi male exponūt ē 2^a. vna eſt q̄ Hip. alibi locutus fuit de retētione ſecūdine dicens q̄ ob ſternutā expellit ſecūdinā retētā cū apprehēſione naris ⁊ o is. Alia cā eſt q̄ lꝫ ſecundina ⁊ matrix vno noīe cōicant non ſequit' q̄ q̄ñ loquit' de vna q̄ loquat' de alia. Dieter reprobat aliā opinionē. ⁊ dicit q̄ mētiunt' ēt q oīs cū intellexiſſe oēm paſſionē matricis: q̄ ſi matrix patiat' apo^a nihil ad eā proficiet ſternutatio: q̄ nō ꝑ hoc expellit' apoſtema aut mala complexio vel aliquid ſimile.

¶ De 3° dicit q̄ per moleſtiaꝫ matricis opꝫ nos intelligere ablationem anhelitus. ⁊ cauſa quare ſternutatio iuuat in hac moleſtia eſt q̄ ſternutatio viuificat naturam. ⁊ ſuſcitat eam: vnde cum in ablatione hanelitus ſit natura quaſi ſopita ⁊ mortua multum confert ſternutatio: q̄ tunc natura confortata expellit ſuperfluitatem illam que facit nocumentum. ⁊ confortat naturam in expellendo fetum. ⁊ ideo adiuuat parientem difficulter.

Utrū ſternutatio expellat ſecūdinā de matrice.

Circa hunc apho. dubitatur. nam non videtur q̄ ſternutatio faciat ad expulſionem materie de matrice aut ad excluſionem partus: q̄ cer^m non videtur eſſe cōtinuatū cum matrice. naꝫ ipſa non eſt facta ex neruis. ſicut dicit Auic. 3° cañ. cap̄. de anot^a matricis. ⁊ 2^{or} epy^l p̄mo verbo. ſternutatio autem eſt motus cer^i. ⁊ ſic nō videtur q̄ adiuuet ad expulſionem alicuius rei in matrice contente.

¶ Preterea in ſternutatione mouetur diaphragma ſurſum ⁊ non deorſum: quare videtur q̄ talis motus non iuuet expulſionem: ſed potius attractionem cum talis motus diaphragmatis adiuuet attractionem ſpermatis in matrice. ſicut. d. Auic. 3° cañ. de cura ſterilitatis.

¶ D. q̄rit' nunqd tuſſis habeat eūdē effectū cū ſternutatiōe.

¶ Ad p^m dico q̄ licet matrix non ſit membrum neruoſum. tamen continuatur cum cer° ratione virtutis. q̄ ſi confortatur virtus in cer° confortatur per conſequēs in toto cor^e vnde q̄ in matrice eſt virtus expulſiua. ibi etiā expergiſicatur per ſternutationem. ⁊ confortatur ad expulſionēꝫ. Aut dic q̄ in ſternutatione fit cōpreſſio mēbroꝝ inferiorum quibus cōpreſſis matrix cōprimitur. ⁊ cōpreſſa mouet' ad expulſionē rerū nocētiū. cōpreſſio aūt nō idiget cōtinuatiōe.

¶ Ad 2^m dico q̄ lꝫ tuſſis ⁊ ſternutatio in hoc cōicent q̄ ambe ſunt motus nāe ad expellēdū nocētia. tñ inter eas ē differētia. q̄ ſternutatio ē fortior motus q̄ꝫ tuſſis ad confortādū alia mēbra. in expellēdo ſibi nocentia. eo q̄ tuſſis pficit' ſolū p motū mēbroꝝ anhelitus. ſternutatio ꝟo pficit' per motū mēbroꝝ capitis. ⁊ mēbroꝝ anhelitus ſimul. ⁊ ppter hoc in ſuo motu magis cōfortat' virtus expulſiua aliorꝫ membrorum q̄ꝫ in motu tuſſis. h̄ omnia eliciuntur ex 5° de accidenti ⁊ morbo. ⁊ primo cañ. fen 2ª doc^a 3ª cap̄. primo.

¶ Ad 3^m dico q̄ i ſternutatiōe mouet' diaphragma ⁊ ſurſuꝫ ⁊ deorſuꝫ. nā in attractu aeris mouet' in deorſuꝫ ⁊ in expulſione mo^r in ſurſuꝫ. tñ ego nō pono rōne motus diaphra^{ie} fieri iſtā expulſionē. lꝫ ſit ibi coadiuuās. ſꝫ pono expgefactionē ⁊ cōfortationē v̄tutis q̄ erat q̄ſi mortua ſicut dic̄ Gal.

Utrū ſternutatio p fit in ſuffocatiōe matricis.

¶ D. poſſet q̄ri q̄ nō vi q̄ in ſuffocatione m̄ricis pſit ſternutatio: q̄ ſuffocatio m̄ricis vi eē ex mala cōpl'one fri^a. ſicut hꝫ 3° cañ. de paſſiōe m̄ricū. ⁊ de iterioꝛib^9 lib. 6°. mala ꝟo cōplexio non expellit' per ſternutationem.

¶ Ad hoc dico q̄ lꝫ i ſuffocatiōe m̄ricis ſit mala cōpl'o fri^a. ſic̄ dic̄ Gal. tñ ibi ē mā q̄ fecit illā cōpl'onē. ſ. ſpma corruptū aut mēſtruū: vñ p expulſionē illi^9 māe ſit cura paſſiōis. ⁊ ēt mā calefacta ex motu ſternutationis illā malā cōplexionē frigidā aliqualiter ſopit ⁊ remouet. ¶ D. q̄rit' q̄ dic̄ Gal. q̄ h̄ accñs. ſ. ſuffocatio m̄ricū nō ē certa ſuffocatio: ſꝫ q̄daꝫ ablatio anhelitus. qd.n. vult auctor intelligere p h̄ verba.

¶ Ad qḋ dōm q̄ ſuffocatio certa dī q̄ñ oppilat' gutt' vl' mēbra ſpūalia. ſic̄ accidit ſtrāgulatis ⁊ pipleumoniacis. talis aūt ſuffocatio nō ꝯtingit i hac paſſiōe m̄ricis: ſꝫ ſit ibi q̄dā ablatio anhelit^9 ex noc^{to} cordis ⁊ cer^i ꝑ vapores corruptos qui aſcēdūt ad ea ex m̄rice. q̄ aūt abla^o anhelit^9 ⁊ ſuffoca^o ſint diuiſa. dī. ſ. gr^a 4^a i ꝯ^{to} illi^9 apb. [ſi a fe. hito ſuffoca^o.]

¶ Aphoriſmus. XXXVII.

¶ Mulieri mēſtrua hñti ſine colore ppriō ꝛ nō ſcḋm ſe ſp facta: purgatiōe indigere ſignificat.

Theo. ¶ Si mulieri mēſes decolores: nec ſp eodē tpe proueniunt: purgatiōe opus eſſe ſignificatur.

Leo. ¶ Mulieri mēſes decolores: nec ꝑ idē ſp tpꝰ veniētes: purgationē indicant eē neceſſariaꝫ.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hūc apho. inuenimuſ in multis libris ſic. Mēſtrua ſi ſint diuerſa ꝛ nō ſm tpꝰ veniētia: purgatiōe indigere ſigñant. Itē hec diuerſitas pōt intelligi: qñ q̄ nō in ſuo tpe venirent: tūc ꝛ eniꝫ mūdificādū eſt corpus illis mā que prohibet exire mēſtrua: ſꝫ nō rñ ad ſolā intelligēdū eſt pharmaciā: vez etiā ad ordinādū dietā: qḋ ego mōſtraui in libro primo de mēſtruis cū dieta ppria aromatica neceſſaria ſunt: ēt naſtales plurime ꝛ diuerſe ēt medicine groſſorū humorū ſubtiliatiue: vtpote calamētū quo aſſueuimus vti in mēſtruis prouocādis. Ad hoc. n. intēdimus vt oppilationē venarū ad vuluā deſcēdētiū apiamus. ꝛ groſſitiē ſanguis ſubtiliemus: ac groſſis corpus mūdificātes humoribus. Si autē in libris inueniť ſine colore diuerſa: certuꝫ ſit ꝙ optimū eſt corpus mūdificari. mēſtruorū. n. colores nō ſolū ex flegmaticis humoribus: ſꝫ ex melācis ꝛ cholericis mutanť. Hip. aūt mōſtrauit in lib. de colore mulierū: qūo intelligamus q̄les ſint humores corꝑi dn̄antes: hic aūt ꝑcepit cū pharmacia ꝛ vomitu mūdificari. qḋ ꝟo nō ſm ſe ſemp facta dixit. huic expōni nr̄e ꝯuenit: ac ſi dixerit. Mēſtrua in colore ſi ſint diuerſa ꝛ nō ſm ſe ſemp facta: purgatione indigere ſignificat qꝛ cū corꝑibus mulierū mali humores dn̄entur: nō ſolum mutationes colorū in mēſtruis: ſed etiam interpolati tpis corruptiones patiuntur. Si enim humores plus q̄ꝫ oporteat ſint groſſiores in curſu ſuo redduntur duriores ꝛ tardiores: contraria enim contrarie.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cuꝫ docuit Hip. q̄liter ſternutatio cōpetat in nocumento matricis docet mō q̄liter purgāda ſunt corꝑa mulierū per ſigna ſumpta a mēſtruis. ꝛ dic ꝙ ſi mulier habeat mēſtrua ſine debito colore ꝛ habeat ea nō ſm debitū tpꝰ ſignificat hoc. ꝙ pharmacia indiget tale corpus.

¶ Circa hūc apho. Gal. ſic procedit. nā pmo ponit diuerſaꝫ ſcripturā q̄ de hoc apho. inueniť. 2° explanat ipſum apho: durat pᵃ vſqꝫ. Itē ꝟ diuerſitas 2ᵃ diuidiť in. 2. nā pmo ponit expōneꝫ lr̄e q̄ in hoc lib. inueniť. durat pᵃ vſqꝫ. ſi autem in libris. pᵃ in duas. nā pͣ ponit ſuā expōnē. 2° tollit quādam incidētē q̄ōnē. durat pᵃ vſqꝫ. ſed nō ad ſolā intēdēdū eſt. pᵃ aūt in qua exponit lr̄aꝫ hic inuētā vel ei eq̄pollētē diuidiť in. 3. nā pmo cōprobat illā lr̄aꝫ p ſuū propriū intellectū. 2° rn̄det duabus q̄ōnibus incidētibus. 3° cōfirmat illā expōnē p itellm̄ 2ᵉ ptis. durat pᵃ vſqꝫ. Hip. aūt mōſtrauit. 2ᵃ vſqꝫ qḋ ꝟo nō ſm ſe. ſunt ergo in p̄ñti coᵗᵒ. 6. partes. de quarū prima dicit ꝙ iſte apho. inueniť in alijs libris alr ſcriptus q̄ꝫ in hoc lib. ſ. hoc mō. mēſtrua ſi ſint diuerſa ꝛ non ſm cēpus veniētia purgatione indigere ſignificant.

¶ De 2ᵃ dicit ꝙ pōt iſta 2ᵃ lr̄a ſic intelligi. ſ. ꝙ iſta diuerſitas que ꝑ poniť debeat intelligi pro diuerſitate tpis vt ſit talis ſenſus. menſtrua ſi ſint diuerſa. i. non venientia ſm debituꝫ tempus ſignificant indigentiam purgationis.

¶ De 3ᵃ dicit ꝙ ſi quis quereat an nos debeamus cum ſola pharmacia facere purgationeꝫ vel debeamus preparationem facere cum dieta ſubtiliatiua.

¶ Ad hoc dn̄m ē ꝙ nō cū ſola phar. debemus intēdere: ſed debemus ꝑparare māꝫ cū dieta ſubtiliatiua ꝛ aromatica. ꝛ cū medicinis q̄ ſubtiliāt groſſos huᵒˢ q̄lia ſunt calamētū hiſopus ꝛ hiſ ſilia. qñ iſtis aliqñ nos vtimur in ꝓuocādis mēſtruis in qbꝰ ꝓuocādis opꝫ duo facere. ſ. māꝫ digereꝛe que mēſtrua corrūpit. ꝛ a ſuo ordine mutauit. ꝛ deinde illā māꝫ cū pharᵃ euacuare. māꝫ aūt illā digerimus ſubtiliādo ꝛ vias oppilatas aperiendo. euacuationeꝫ aūt facimus cum pharmaco vomitiuo vel ventris ſolutiuo.

¶ De 4ᵃ dicit ꝙ ſi in lr̄a que inueniť in libris que ſic dicit. mēſtrua diuerſa in colore ꝛc̄. ſit certa ſcriptura. tūc dico ꝙ optimū eſt corpus mūdificari ſic ſe hn̄tibus mēſtruis. qm̄ colores mēſtruorū nō ſolū mutanť a proprio colore p flegmaticos humores: ſed etiā p cholericos ꝛ melācholicos.

¶ De 5ᵃ dicit ꝙ qꝛ aliquis poſſet dubitare qualiter cognoſcantur humores corꝑori dominātes. Gal. reſpōdet dicēs ꝙ Hip. hoc docuit in libro de colore muliebri. Itē qꝛ poſſet aliquis dubitare de qua purgatione hic intendit Hip. ſtatim Gal. hoc exponit dicēs ꝙ intelligit purgationē vomitiuam ꝛ ſolutiuam ventris.

¶ De 6ᵃ dicit ꝙ 2ᵃ pars apho. que dicit. mēſtrua nō ſemper facta. ꝯfirmat iſtā noſtrā expoſitionē. qñ menſtrua quādo ſunt diuerſa in colore. ꝛ non ſeruant ſuū tēpus veniendi ſignificatur ꝙ in corpore dn̄anť eē humores qui permutant debitū colorē menſtruorū ꝛ debitū tēpus veniendi ipſorū. nam humores quando ſunt plures ꝛ groſſiores q̄ꝫ debeāt ſiunt in curſu ſuo tardiores. ꝛ quando ſunt econuerſo ſiunt in curſu ſuo velociores.

Circa hūc apho. dubitatur de tex. ꝛ de ꝯᵒ. De tex. aūt duo queruntur. quorū primuꝫ eſt de vocᵘ explanatione. 2ᵐ eſt de ꝯñia ſigñati ad ſignū. De primo ſic ꝓcedo. menſtrua ſine colore proprio. hic queritur quis eſt proprius color menſtruorū. nō eniꝫ poſſumus cognoſcere colorē non propriū niſi ſciamus quis eſt proprius.

¶ Ad qḋ dicendum ꝙ proprius color menſtruorum eſt ſm diuerſitatē cōplexionis mulierū. Alius enim eſt color mēſtruorū in muliere temperata. ꝛ alius in cholerica ꝛ alius in ſanguinea. ꝛ ſic de alijs cōplexionibus. itelligo ergo colorē propriū in hoc loco colorē quē habent menſtrua mulieris tēpore ſue ſanitatis. cū ergo mutantur ab illo colore qualēcūqꝫ nunc habeant. tunc dicuntur ſine colore ꝓprio.

¶ Sed circa hoc emergit queſtio vtrū ſanguis menſtrualis talē habeat colorē qualē hꝫ ſanguis q egrediť ꝑ flobothomiā aut per aliū modū. ꝛ videtur ꝙ ſic. dicit enim Ariſto. 9° de animalibus. ꝛ etiā Auic. in ſuo nono de animalibus ꝙ ſanguis menſtruus aſſimilatur ſanguini arietis in principio iugulationis. ¶ Ad contrariū. ſanguis. n. menſtruus eſt propinquus ſpermati. ſicut dicitur 15° de animalibus. ſed talis propinquitas nō pōt eſſe niſi qꝛ eſt ſperma q̄ꝫ ſanguis menſtruus ſunt ſuperfluitas vltimi cibi: ſed ſuperfluitas vltimi cibi de neceſſitate eſt alba vel declinat ad albedinem: qꝛ nutrimentū omniū mēbrorū ad albedinē declinat. ſicut dicitur in comēto primi pronoſticorum in fine.

Utrū mēſtrua habeāt colorē ſicꝫ colorē ſāguinis p flobothomiam aut p aliuꝫ mediū exeuntis.

¶ Ad qḋ dn̄m ꝙ proprius color ſanguinis menſtrui eſt rubeus declināns verſus albedinē magis q̄ꝫ ſanguis venalis hoc aūt lꝫ adiſcere a mulieribus mēſtruātibꝰ qñ ſunt ſane. Ad id aūt qḋ opponebať ꝙ color eius eſt ſicut ſanguis de iugulationis arietis. dico ꝙ non ꝯcludit ꝙ debeat eſſe color eius. ſicut ſanguis exeuntis de vena mulieris qñ aries non habet ſanguinem ītā rubeum ſicut homo. ꝛ etiam qñ ſtrangulatur egreditur ab eo ſanguis arterialis multus q declinat ad colorem citrinū. ſicut dꝫ in lib. ḋ iuuamētis. Et nō ſm ſe ſemp facta. Sꝫ circa hoc queriť qḋ eſt ꝓpriū tpꝰ mēſtruādi ad hoc vt cognoſcamus improprium. Ad qḋ dōꝫ ꝙ duplex eſt tempus menſtruorum. vnū quidē eſt tempus durationis. aliud ꝟo eſt tempus reuolutionis. i. interpolationis. tempus quideꝫ propriū ꝛ nāle durationis 2ʳ pōt diſtingui. vno mō ſm relationē. vt dicať tpꝰ ꝓpriū ꝛ nāle menſtruorū. tempus exitus eorū quādo mulier ē ſana. tpꝰ ꝟo exitus qḋ eſt ꝑter hoc. dꝫ innāle. Alio ꝟo mō diſtinguiť per certam temporis durationem. ꝟ autem duratio tpis 2ʳ eſt. vna quidē vlis. alia ꝟo particˡ̄ᵉ vniuerſalis q̄dē duratio

eſt illa que incipit in muliere ab initio ſue menſtruationis. ⁊ extēdit uſqꝫ quo ex toto deficiat ⁊ eſt ſm Ariſt. 9° lib. de aialibus a .14. anno vel cū eleuant mamille duobus digitis uſqꝫ ad .40. annū vel .50. ad plus in qbuſdā aūt deficiūt in .35. anno. ſicut dicit Auicē. 3° cañ. fen. 21. cap. de iudicijs mēſtruorū. haliabas aūt lib. 9° de paſſionibus matricū poñit latitudinē inceptionis mēſtruorū eē a complemēto 4ⁱ anno᷑ uſqꝫ ad .14. ⁊ latitudinē deſinētie a .34. uſqꝫ ad .60ᵐ. ſed credo hāc lrāʒ eſſe corruptā. ⁊ ꝙ debeat dic a 36° uſqꝫ ad 50ᵐ nā in hoc ꝯcordat Auic. ⁊ Ariſt. tēpus aūt particularis durationis ē tēpus ſm ꝙ purgat̄ mulier ꝯtinue in qualibet purgatione. hoc aūt ē a duobus diebus uſqꝫ ad .7. ſic d. haliabas lib. 9° cap. de paſſionibus matricis ꝙ aūt plus vel minus eſt. hoc preter naturam eſt.

❡ Uiſo de tēpore durationis videamus de tēpore reuolutionis. ⁊ eſt ſciēdū ꝙ in tpe reuolutionis cōſideramus duplex tēpus. quo᷑ pᵐ ē tēpus qḋ cadit inter duas mēſtruatiōes. ⁊ aliud eſt tēpus ſm ꝙ incipiūt fluere mēſtrua in qualibet mēſtruatione. dico ergo ꝙ tēpus equale qḋ eſt inter duas menſtruationes eſt a 18° die uſqꝫ ad 30ᵐ. ſicut dicit Auicē. 3° cañ. cap. p̄al. dicit .n. hūc ſermonē. Et menſtruatio eqlis eſt vt mēſtruet̄ mulier omni mēſe uſqꝫ ad .30. dies. ⁊ qḋ eſt ſupra illud ⁊ qḋ ē infra illud qḋ cadit in 15° ⁊ 17° ē nō naturale ſm aūt haliabatē lib. 9° cap. p̄allegato eſt a .20. diebus uſqꝫ ad duos mēſes. inquit .n. tempus aūt qḋ eſt inter duos circuitus ē a .20. diebus. ⁊ ſupra uſqꝫ ad mēſes duos. ⁊ ſm Ariſto. libro 9° de aialibus ab vno mēſe remoto tēpore fluxus uſqꝫ ad .3. inqt .n. ⁊ qbuſdaʒ accidit mēſtruum quolibet mēſe ⁊ qbuſdā accidit vno mēſe ⁊ alio nō. ⁊ quibuſdā accidit poſt .3. Mihi aūt vi ꝙ ꝯueniētius ⁊ frequētius ꝯtingēs tps interpollationis eſt illud qḋ ponit Auicē. cap. p̄alle. tēpus ꝟo qḋ ponit Ariſt. ⁊ haliabas ē cū maiori latitudine. ⁊ cōprehēdit qḋ frequēter ⁊ raro contingit.

❡ Uiſo de tēpore qḋ cadit inter duas mēſtruationes videamus tēpus inceptionis fluxus eorū. ⁊ incipiūt mēſtrua cū fortitudine ſui vt plᵐ fluere in pn° mēſis. ⁊ in medio ſicut dicit Auic. 9° ḋ aialibꝰ inqt enim. Et plus accidit de menſtruis in pn° menſis. ⁊ in medio. Et ſubdit cauſam dicens. Et forte hoc eſt qꝛ luna quādo mutat̄ manifeſte in ſuo lumine mutat humiditates in animalibꝰ. ſicut in mari. ⁊ flumine. ⁊ in fluxu ⁊ refluxu. ſm aūt Ariſt. in nono de animalibus eſt in fine mēſis ⁊ decremēto lune. inquit .n. ⁊ fortitudo mēſtrui in mulieribus eſt in fine menſis. ⁊ poſtmodum ſubiungit. qm̄ cum diminutione luminis accidit mulieribus menſtruū: ſed de hac diuerſitate alibi diſputabo.

Utrum mutatio coloris mēſtruorum ſignificet indigētiā purgationis.

❡ De 2° ſic procedo. videtur .n. ꝙ mutatio coloris mēſtruorum non ſignificet neceſſario ſuper indigentiaʒ purgationis. poteſt enim mutari color menſtruoruʒ propter ſolam malam cōplexionē. puta ſi dominet̄ eis frigiditas erunt menſtrua diſcolorata. ſi dominet̄ eis caliditas erunt magis colorata. frigiditas .n. diſcolorat ⁊ caliditas tingit. ſʒ quādo ſola eſt mala cōplexio non eſt indigentia purgationis: ſed eſt indigentia ſolius alterationis. ꝙ autem complexio ſanguinis poſſit mutari preter corruptionem eius dicitur expreſſe primo cañ. fen prima cap. de humoribus.

❡ Ad qḋ dōm eſt ꝙ frequentius contingit cuʒ mutatur cōplexio ſanguinis ꝙ corrumpatur eius ſubſtantia. raro aūt contingit ꝯtrariū. aphō. aūt fert̄ ad ea q̄ frequētius cōtingūt.

❡ Aut dic ꝙ mutatio coloris menſtruorum propter ſolam malam complexionem ſine indebita mixtione humorum non eſt magna mutatio. hic autem loquitur de mutatione magna que contingit propter exceſſuʒ cholere vel flegmatis vel melancholie.

Utrum mutatio tpis mēſtruorum ſignificet neceſſario indigentiaʒ purgationis.

❡ 3°. non videtur ꝙ mutatio temporis menſtruorum ſignificet neceſſario indigentiam purgationis. nām aut tēpus menſtruorum mutatur ad malus. ita ꝙ ſit maior interpollatio vel maior duratio fluxus eorum quando fluunt. aut ad minus. ita ꝙ ſit minor interpollatio inter vnam menſtruationem ⁊ aliam vel minor duratio fluxus quādo fluunt. ⁊ ſm vtrāqꝫ mutationeʒ temporis non ſignificatur indigentia purgationis neceſſario. ponit enim Auicē. tertio cañ. cap. de retentione menſtruorum ꝙ menſtrua prohibētur aut propter cauſam que eſt in virtute aut propter cauſam que eſt in inſtrumento. cauſa autem que eſt in virtute eſt debilitas virtutis expulſiue ⁊ ſeparatiue propter malā complexionem. ⁊ cum materia ⁊ ſine materia. mala autem complexio ſine materia non indiget purgatione. cauſa ꝟo que eſt in materia aliquando eſt paucitas eius. ⁊ paucitas non indiget purgatione: ſed additione. cauſa auteʒ que eſt in inſtrumento eſt oppilatio ipſarum venarum. hec autem oppilatio poteſt eſſe aliquādo ex mala complexione ⁊ calida et frigida et ſicca conſtringente orificia venarum ſine aliquo humore. Item poteſt eſſe illa oppilatio propter pinguedinem. Item poteſt eſſe propter aliquam naſcentiā carnis oppilantis. ⁊ in nulla iſtarum cauſarum prodeſt purgatio. Et ſi mēſtrua iſtis de cauſis prohibentur ex toto qñ magne fuerint cauſe. ergo quando ille cauſe fuerint minores prolongabitur tempus interpollationis eorum ⁊ minorabitur tempus fluxus eorum. ſimiliter poſſumus ſumere argumentum a ſuperfluitate menſtruorū que poteſt contingere ſine aliquo vitio humorum. ſicut patet per eundeʒ Auic. cap. de ſuperfluitate fluxus. patet igitur ꝙ mutatio temporis menſtruorum ad plus vel ad minus non ſignificat indigentiam purgationis. neceſſario qꝛ talis mutatio pōt contingere a cauſis que nō remouent̄ per purgationē.

❡ Ad hoc autem dicendū ꝙ mutatio temporis menſtruorum per ſe ſola non ſignificat indigentiam purgationis: ſed quando coniungitur cum hoc alio ſigno. ſcilicet cum mutatione proprij coloris.

❡ Aut dic ꝙ mutatio temporis per ſe ſola ſignificat indigētiam purgationis. tamen illa indigentia purgationis non eſt ſemper propter cauſam que prohibet mēſtrua: ſed propter maliciā humorū qui aggregant̄ in corpore ex ipſa retentione. quādocūqꝫ enim menſtrua retinent̄ maiori tempore q̄ʒ debēt multiplicant̄ in corꝫ humores qui indigent purgatione quāuis ipſa cauſa que tardat mēſtrua non indigeat purgatione.

❡ De ꝯ¹ᵒ ſic ꝓcedo. ⌈ mēſtrua ſi ſint diuerſa. ⌉ hᷓ eſt illa lrā q̄ in alijs libris repta eſt. Et nō ſm tps veniētia. ſ. qꝛ ꝓlōgāt vel abreuiāt tps. Itē hᷓ diuerſitas pōt intelligi q̄ſi in nō ſuo tpe veniāt. i. ſub hoc vocᵒ. ſ. diuerſa pt cōprehēdi hoc. ſ. nō ſm tps veniētia q̄ſi dicat ſufficeret ſolum dixiſſe ſi mēſtrua ſint diuerſa. vt intelligamus p hᷓ qḋ dicit. diuerſa. diuerſitatem qualitatis ⁊ tpis. Si aūt qḋ in libris inuenit̄ in colore diuerſa certū ſit ⁊c̄. hᷓ nō ē lrā nrā: ſʒ ē equipolēs illi. nrā .n. lrā dicit. mēſtrua ſine colore ꝓprio. iſta ꝟo dicit. mēſtrua diuerſa in colore: vel dic ꝙ iſta ſit illa lrā noua quā dixit inuētā eē in alijs libris. ⁊ tunc oportebit mutari diuiſionē ꝯ¹ᵉ. ⌊ Mēſtruo᷑ .n. colores nō ſolum ex flegmaticis: ſʒ ⁊c̄. ⌋ ex iſto mō loquēdi colligit̄ ꝙ lrā nrā deʒ ſcribi ſic. ⌈ mēſtrua ſine colore. ⌋ neqꝫ deʒ addi hᷓ dictio. ꝓprio. nō eñ dico ꝙ ſit falſa iſta. imo gñalior ē ꝓprior ē hᷓ ſcriptura. ⌈ mēſtrua ſine colore ꝓprio. ⌉ q̄ʒ ⌈ mēſtrua ſine colore. ⌋ eſt .n. dic mēſtrua ſine colore. i. menſtrua diſcolorata. ⁊ iſta ſiunt ex abūdātia flegᵐᵃᵗⁱˢ ſolum. alia ꝟo que ſunt in comento plana ſunt.

❡ Aphoriſmus. XXXVIII.

❡ Mulieri in vtero habenti: ſi ſubito mām̄ille graciles fiant: abortit.

❡ Si mulieri vtero graui: mām̄e ſubito extenuātur: abortus ſequitur. Theo.

❡ Mulieri vtero gerenti: ſi mām̄e graciles repente fiant: abortit. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Iterum in hoc apho. portendit ꝙ fetus in corpore matris patiatur ex ciborum minorationibus. Uulue enim mamillarum quedam vene ſunt cõmixte in quibus ſi ſanguis minoratur neceſſe eſt mãmillis gracileſcere: vnde fetus aut moritur aut ad exeundum compellitur ſicut Hip. in primo libro teſtatus eſt de fetus natura. Cum cibus (inquit) qui cã fetus eſt augmentandi quez puer de vulua accipit: nõ tantus eſt qui ſibi ſufficere poſſit nouẽ menſibus exactis. dulciorem enim ⁊ ſaporoſiorem atq; ſubtiliorem puer ſemper ſugit ſanguinem: cum inquit iam magno facto cibus non tantus ſit qui ſufficere poſſit: recalcitrante eo ⁊ nimiũ mouente rumpuntur pellicule quibus ligatus tenebatur. Idẽ intelligitur facere: cum non inuento cibo ante tempus cogitur abortire.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In precedẽti apho. docuit Hip. ſigñare ſuper indigentiaz purgationis per mutationem coloris ⁊ temporis mẽſtruorum. in hoc apho. docet ſignificare per gracilitatez mamillarum ſuper aborſum futurum ⁊ ſententia plana eſt.

¶ Comẽtator circa hunc apho. ſolũmodo. cauſam eius notat. in cuius poſitione ſic procedit. quõ primo ponit ipſam cauſam veritatis vſq; ad locum illum. ſicut Hip. proteſtatur. in illa 2ª parte approbat illam cauſam veritatis per dicta Hip. in libro de natura fetus.

¶ Dicit ergo ſic de prima parte ꝙ gracilitas mamillarum: ideo ſignificat aborſum futurum q2 ſignificat minorationem cibi ipſius fetus. quõ inter mamillas ⁊ matricem ſunt quedam vene medie que deferunt ſanguinez ad mamillas de quo generatur lac. cũ ergo mamille ſiũt macre. ſignatur ꝙ per illas venas medias non mittitur ſanguis ad eas qui mitti ſolebat. ⁊ ex hoc ſignificatur ꝙ ſanguis qui dz nutrire fetum deficit. deficiente itaq; nutrimento fetus oportet fetum mori aut viuum ante tempus expelli.

¶ De 2ª dicit: ꝙ aũt defectio nutrimenti ſit cauſa egrediẽdi fetũ ante tẽpus. probat per verba Hip. in lib. de natura fetus in quo loquẽs de partu nãli dixit ꝙ cuz puer in ventre matris nõ hʒ tãtũ de ſanguine ad ſui nutrimẽtũ ꝙ poſſit ei ſufficere vſq; ad cõplemẽtũ 4ᵒʳ mẽſiũ. ppterea q2 ipſe fetus eſt magnus multo indigẽs nutrimẽto cogit in nono menſe vel parũ poſtea ꝓpter defectũ nutrimẽti moueri ⁊ recalcitrare ad exitũ rũpẽdo ligamenta qbus in matrice ligatus tenet. ⁊ ſic pficit exitus nãlis ipſius fetus: ſic quoq; ↄtingit quõ fetui ante ſuũ complementum deficit nutrimentum quõ cogitur rumpere ligamenta ⁊ fieri aborſum.

Utrũ mamille pregnantiũ graciles ſubito fieri poſſint.

Circa hũc apho. dubitat de tex. ⁊ de ↄᵗᵒ. De tex. quidem ſic. Si ſubito mamille graciles fiãt. Sed nõ videtur ꝙ ſit poſſe. quõ mamille ſunt plene lacte anteq̃ fiãt graciles. per euacuationẽ aũt mamillarum a lacte non poſſunt mamille ſubito fieri graciles.

¶ P. vĩ ꝙ ſupflue poſita ſit hec determinatio. ſubito. quõ ſiue ſubito ſiue paulatim fiãt mamille graciles ſemper ſignãt defectũ nutrimẽti ꝑ quẽ ſequit aborſus vt dicat ꝙ ad ſubitã macilẽtiã mamillarum ſequat ſubitus aborſus ⁊ ad paulatinam ſequatur paulatinus.

¶ Ad qõ dõm ꝙ mamillas fieri graciles debemus intelligere ꝑ ſubtractionẽ ſanguinis q eſt mã lactis. ⁊ nõ ꝑ lactis retrogradationẽ ad matricẽ: ſʒ ꝑ eius reſolutionẽ. nec obſtat qõ obicit ꝙ talis cõſumptio nõ potuit fieri ſubito. q2 per ſubito nõ debemus intelligere tẽpus inſenſibile. ſʒ tẽpus aliqõ breue. tñ hñs ſpaciũ in quo illud poſſit reſolui vel in nutrimẽtũ ↄuerti. Sʒ de hoc emergit qõ vtruz ex illo lacte

Utrũ mamille nutriant lacte.

poſſint mamille nutriri. ⁊ vĩ ꝙ nõ. quõ lac eſt ſupfluitas nutrimẽti mamillaꝝ. ſicut dicit Auic. 3ᵒ cañ. caꝑ. de anothoᵃ mamillarũ. ⁊ Gal. in comẽto illius apho. Si mulier neq; pregnãs neq; gñauerit. Nulla aũt ſupfluitas ẽ nutrimẽtũ.

¶ P. ſic ſe hʒ lac ad mamillas ſicut ſperma ad teſticulos. ſicut innuit 3ᵒ cañ. caꝑ. de exhuberatione lactis. ſed ex ſpermate remanẽte nõ nutriunt teſticuli. imo cũ in eis remanet nimis conuertitur in venenum. ſicut dicitur de interioribus lib. 6ᵒ. ergo mamille non nutriuntur ex lacte.

¶ P. lac non eſt in mamillis omni tẽpore: ſed mamille omni tempore nutriuntur. igitur ⁊c̃.

¶ Ad ↄ͂riũ dõ qõ eſt ſile alicui mẽbro in ſubſtãtia ⁊ qualitate põt illud nutrire. q2 nutrimẽtũ nõ ẽ niſi ꝑ aſſimilationez. ſicut dĩ ꝑmo de virtutibus nãlibus. lac autẽ eſt ſimile mamillis in ſubſtãtia ⁊ qualitate. ergo poteſt ex eo nutriri.

¶ P. ſicut ſe hʒ ſanguis ad epar. ſic lac ad mamillas ſicut innuit a Gal. in ↄᵗᵒ illius apho. Quibus ad mamillas ſanguis conuertitur. ſed epar poteſt nutriri ex ſanguine. ergo mamilla poteſt nutriri ex lacte.

¶ Ad hoc dõz ꝙ alie ſunt vene qbꝰ mittit ſanguis ad eas propter lactis gñationez. nã vene qbus nutriunt mamille veniũt a vena concaua poſtq̃ trãſiuit diaphragma. ⁊ perueniũt ad partes pectoris ſuperiores circa ſiniculum. ſicut dicit Gal. in comẽto 2ᵉ reg. ac. ſuper illo verbo. Flobotbomio igit adbibito. Vene 2ᵒ que tranſmittunt ſanguinem ad generationem lactis oriuntur a quodaz ramo vene cõcaue deſcendente ad matricez. ſicut innuit Auic. ꝑmo cañ. caꝑ. de anothomia vene habentis ventrem deſcendentis. Ex hoc ergo colligitur ꝙ alius ſanguis ẽ ille qui venit ad mamillas propter nutrimentum earum. ⁊ alius qui venit propter generationem lactis. ⁊ hoc dico ex intentione nature. ⁊ per ſe. nam accidentaliter poteſt aliquando ex eodẽ ſanguine fieri lac ⁊ nutrimentum mamillarum. cuius probatio eſt q2 in mamillis virorum aliquando generatur lac ſicut dicunt auctores noſtri. nec obſtat qõ opponebatur ꝙ lac eſt ſimile mamillis in ſubſtantia ⁊ qualitate quõ nõ dẽ ſimile mẽbro in ſubã ⁊ q̃litate nutrit. ſed tale ſimile qõ eſt a natura ordinatuz ad nutriendũ lac autem ordinatum eſt ad nutriendum puerum poſtq̃ natus ẽ. non ad nutriendũ mamillas. ſicut dĩ tertio canone de anothomia mamillaꝝ.

¶ Ad 2ᵐ qõ opponebatur ꝙ ſic ſe hʒ lac ad mamillas ſicut ſanguis ad epar. dõm eſt ꝙ illa ſimilitudo eſt intelligenda quantum ad cõplexionem ⁊ non quantum ad nutrimẽtũ: nam quanto epar eſt calidius mamillis tanto ſanguis eſt calidior lacte.

¶ Aut dic ꝙ epar non nutritur ex ſanguine q ſuperfluit ab eius nutrimento: ſed expellitur ab eo per venas tanq̃ ſuperfluus rõne quãtitatis. ſimiliter mamille non nutriuntur ex materia que ſit lac. quõ illa eſt ſuperfluitas bone qualitatis propter aliud reſeruata: ſed nutritur ex ſanguine dealbato cuius lac eſt ſuperfluitas. Et ex hoc colligit ꝙ de toto ſanguine veniẽte ad mamillas per quaſcũq; venas veniat aliqua particula que magis conueniat ad nutrimentum mamillarum dealbatur. ⁊ ſit nutrimentum earum. reſiduum 2ᵒ eius bone qualitatis exiſtens ſit materia lactis.

¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ macilentia mamillarum ſi paulatim ſit nõ neceſſario concludit aborſum. quõ poſſet in illo tẽpore medio fetus venire ad complementum ⁊ oriri.

¶ Et eſt hic notᵐ. ꝙ 2ˣ eſt macilentia mamillarum quã duplicitatem oſtendemus infra in illo apho. Quecunq; corrupture. Sed non videt neceſſaria talis conſequentia quõ ſanguis menſtruus. ſicut dicitur 3ᵒ cañ. caꝑ. de embrione diuiditur in. 3. partes. ſ. in partem que ſit materia mẽbrorum infantis. ⁊ in partem que tranſmittitur ad mamillas vt nutriat poſtea puer. ⁊ in ptẽ que eſt ſupfluitas male q̃litatis quã nã expellit poſt partũ. magis aũt ẽ neceſſaria pᷓs illa ſanguinis q ↄuertit in ſubſtãtiã mẽbrorũ ſiue per viaz gñationis ſiue ꝑ viã nutrimẽti ↄuertat q̃ ſit pars illa que mittitur ad mamillas ad nutriendum puerũ in futuro. quõ deficiẽte pte ꝑᵃ fetus morit in mtrice: ſʒ deficiente pte illa q̃ mittit ad mamillas nõ perit in mtrice. cũ aũt ad lucẽ venerit puer. ⁊ ſi mater lac non habeat. põt hic ab alia muliere

vel de lacte capte vel de alio nutrimēto liquido nutriri. ſꝫ natura ſemper ē ſollicita magis circa id qḋ eſt magis nec^m ſicut tota phīa ⁊ medicina proclamat, ergo poteſt deficere pars illa ſanguinis que mittebaꝛ ad mamillas ad generādū lac ⁊ fiēt mamille macre. ⁊ remanere ps illa ſanguinis de qua cōſeruatur puer in matrice. quare ad macilentiam mamillarum non ſequitur aboꝛtire.

¶ P. macilēta mam^e nec ē cā nec effectus eius qḋ ē aboꝛtire. ergo non eſt eius ſignum cum omne ſignum debeat eſſe cauſa vel effectus eius cuius eſt ſignum.

¶ Ad pmū dōm eſt ꝙ ſubita macilentia mamillarum ſit ex multa diminutione ſanguinis. ita ꝙ nō ſolum diminuiꝛ ps illa q̄ ad mamillas vadit: ſꝫ ēt minuiꝛ pars illa q̄ cōſeruat fetuꝫ: ſed qñ minuiꝛ ſola pars illa que vadit ad mamillas non fierent ſubito graciles mamille.

¶ Aut dic ꝙ ſanguis q venit ad matricē ē cōmixtus ex illa triplici parte ſanguinis quā dixim⁹ ſupra. nec pōt ita deficere vna illarū partiū quin etiam fiat defectus in alia.

¶ Ad 2^m dico ꝙ gracilitas mamillarū de qua hic loquitur. nec eſt cā ipſius aboꝛſus. nec ē effectus. nec ꝑ talē habitudinē hñt ɔñtiāꝫ qꝛ iſta duo. ſ. macilentia mamillarum. ⁊ aboꝛſus adnectunꝛ cuidā tertio. ſ. defectui ſanguinis. ⁊ ſimile ē huic ſi dicaꝛ. ſi aliqd ſcit numerare ē riſibile. nō ſcire numerare nec ē cā. nec ē effectus eius qḋ ē riſibile. ſed qꝛ ſcire numerare ⁊ riſibile adnectunꝛ homini. ſicut ſue cāe. hñt ɔñtiam inter ſe. vñ illa ꝓpoſitio nō ē vīr vera. que dicebat. omne qḋ eſt ſignum eſt cauſa vel effectus eius ⁊c.

¶ De comēto ſic ꝓcedo. [Decē mēſibus exactis.] ſed nō vī bñ dīc. qꝛ fetus in matrice nō moꝛaꝛ decē mēſibus. niſi vel de raro. debuit ergo dicere. ſeptem vel nouem menſibus.

¶ Ad qḋ dōm ē ꝙ bñ debuit dīc decē mēſibus. vult. n. per hoc oſtēdere ꝙ fetus qꝛ nō hꝫ poſt nouē mēſes vel poſt decē interdū nutrimētū. Jō mouet ad exeūdū ꝓꝑ carētiaꝫ nutrimēti. nō aūt vult dīc ꝙ nāliter decē mēſib⁹ debeat fetus ſtare in matrice. ſed vult dicere ꝙ ideo non ſtat decē menſibus. qꝛ non hꝫ nutrimentum ad tantum tempus.

Arg. deſect⁹ nutrimēti ſit cā ꝙ fetus ſañ x. menſem oriatur.

¶ Sed de hoc emergit dubitatio. vtruꝫ ne. ꝓꝑ hoc ꝙ nutrimentū deficiat. fetus oriaꝛ añ decimū mēſem cōpletū. ⁊ vī ꝙ nō. qm̄ plerūqꝫ mulier hꝫ qnqꝫ filios. ⁊ tñ hꝫ ſufficiētem ſanguinē ad nutriēdū eos ꝑ nouem mēſes. ḡ bñ poſſet hēe tātū de ſanguine ꝙ nutriret vnū fetū ꝑ. x. menſes. ⁊ ad hoc facit qḋ dicit Auic. nono de aīalibus ꝙ mulier fuit q̄ portauit filium. 14. menſibus. ⁊ natus eſt cum dentibus.

¶ Ad qḋ dōm ē ꝙ nō ē ſola cā naſcēdi in 7° vel nono menſe defectus nutrimēti. ſed eſt alia cā. ſ. cōplemētuꝫ ⁊ foꝛtificatio eius infantis ꝑ quā poſſit ſuſtinere viuere ꝑ ſeipſum. ſicut colligiꝛ 3° cañ. cap̄. de embꝛione. cū ergo fetus nō indigeat. qꝛ iā cōpletus ē. nā nō conaꝛ illi tradere ſanguineꝫ. eſt ḡ ibi duplex cā oriēdi. vna ſenſus nocumēti ex defectu nutrimēti. ⁊ alia cā ē cōplemētū ꝓꝑ qḋ nō indiget amplius manere. ⁊ pōt addi tertia cā qꝛ puer iā incipit indigere reſpiratione ꝓpꝛia ꝓꝑ cuſtodiā caloꝛis in coꝛde. quā non pōt hēe in vētre matris. nō. n. reſpirat in matrice. ſicut dic̄ Aui. nono de aīalibus. ⁊ illā ſcḋaꝫ cām inſinuat Gal. cum dicit. [puero, iā facto magno] .i. perfecto ⁊ foꝛtificato ad ſuſtinēdū pñ. ⁊ ad viuēdū in aere. [dulcioꝛē enim ⁊ ſapoꝛoſioꝛeꝫ atqꝫ ſubtilioꝛē puer ſemꝑ ſugit ſanguinē.] Sed ꝯ ſanguis enim quē ſugit puer in vētre matris. ē ſanguis q ſepaꝛ tēpoꝛe mēſtruoꝝ. ſicut dꝫ pmo cañ. cap̄. de mēbꝛis. ⁊ 3° cañ. cap̄. de embꝛione. talis aūt ſanguis cuꝫ ſit ſupfluitas male qualitatis: qꝛ retētus multas facit egritudines in muliere qꝛ in muliere q̄ hꝫ foꝛtē caloꝛē vt in viragine nō inuenitur ſanguis mēſtruus ꝓꝑ bonitatē ſue digeſtiōis. nō vī ꝙ poſſit eſſe dulcioꝛ ⁊ ſapoꝛoſioꝛ ⁊ ſubtilioꝛ quolibet alio ſanguine qui eſt in muliere.

Ars fetus ſanguine dulciori ⁊ ſaporoſiori ⁊ ſubtiliori ⁊ paſcitur natur.

¶ Ad qḋ dōm eſt ꝙ ſanguis qui ſeparaꝛ tēpoꝛe menſtruoꝝ a muliere. nō eſt totus male qualitatis. ſed eſt ſuperfluitas quātitatiua. quo ad aliquā ſui partem. vnde illa que eſt ibi purioꝛ ⁊ dulcioꝛ tranſit in materiā ⁊ nutrimētū mēbꝛoꝝ infantis. illa ꝟo q̄ nō eſt ita pura ⁊ bona. tñ adhuc ē bona. vadit ad mamillas ad generationem lactis. illa ꝟo que eſt pure ſuperfluitas male qualitatis expelliꝛ poſt partum.

¶ Poteſt etiā dici ꝙ ſanguis menſtruus in muliere. qñ non eſt pregnās. nō eſt ita bone qualitatis. ſicut eſt in ea qñ eſt pregnās. cuius rō eſt qꝛ qñ eſt pregnās. reſeruatur ille ſanguis ad expulſionē mēſtruoꝝ ⁊ in illa hoꝛa. aliquā acquirit maliciā. ſicut facit ſperma qñ retineꝛ in coꝛpoꝛe ⁊ nō expellitur qñ dꝫ expelli. in pregnāte ꝟo ſanguis mēſtruus. fluit cōtinue qꝛ puer cōtinuo indiget nutrimēto. ⁊ ſic nō acquirit maliciā ꝓꝑ moꝛā. [Recalcitrāte ⁊ nimiū ſe mouente.] hic queriꝛ ſi iſta recalcitratio fiat qꝛ puer habeat famē. ⁊ vī ꝙ nō. qꝛ puer in ventre matris nō opaꝛ attractionē cū ſtomacho qꝛ cibus nō intrat eū ſed in epar per vmbilicū. Deſiderium autem qḋ eſt fames ſoluꝫ eſt in oꝛe ſtomachi. ſicut dicitur quarto de accidenti ⁊ moꝛbo.

¶ Ad contrariuꝫ virtus enim expulſiua nō operaꝛ niſi perceptō nocumēto ſicut dꝫ primo de interioꝛibus. ⁊ 3° de virtutibus naturalibus. nocumentū aūt deficiētis nutrimēti. non ſentitur niſi per ſenſum tactus qui eſt in oꝛe ſtomachi. ſicut dicit Ariſto. in ſcḋo de anima. ꝙ ſenſus tactus eſt ſenſus nutrimenti.

¶ Ad hoc dōm eſt ꝙ non credo puerum habere in ventre matris famē. ſm ꝙ ipſa dicitur paſſio oꝛis ſtomaci ſed credo ꝙ ſit quoddā nocumētū qḋ ꝑcipit v̄tus regitiua totius.

¶ Aphoꝛiſmus. XXXIX.

¶ Mulieri in vtero hñti: ſi altera mamilla gracilis fiat: gemīos hñti: alteꝝ aboꝛtiet. Et ſiqdē dextera gracilis fiat maſculū: ſi ꝟo ſiniſtra feminaꝫ.

¶ Mulieri grauide geminis: ſi altera māma extenueꝛ: alteꝝ amittit. Et ſi dextra māma extenuata eſt marē: ſi ſiniſtra feminam amittit. Theo.

¶ Mulieri vtero gerēti: ſi altera māma gracilis fiat: geminos hñti: alteꝝ aboꝛtit. Et ſiqdē māma dextra gracil' fiat marē: ſi ꝟo ſiniſtra feminā. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Quod de ambabus dixit mamillis: idē ēt idē de altera opꝫ intelligi: cum enim ſanguis de venis mamille alterius minoꝛetur. Si gemini inquit habeantur: neceſſe eſt vt cuius nutrimētū per venas illius mamille ſuppeditabatur aboꝛtiat fetus. Quod ꝟo dixit in dextra maſculum aboꝛtiēdū: in ſiniſtra ꝟo feminam: in alio apho. auctoꝛiçabat maſculos eē in dextris: feminas ꝟo in ſiniſtris. dextra nāqꝫ pars calidioꝛ: qꝛ eſt epar qḋ eſt calidum ⁊ humidum in ea. ſiniſtra ꝟo frigidioꝛ: qꝛ ſplen eſt in ea.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In precedēti apho. docuit Hip. ſignificare ſuper aboꝛſuꝫ per macilentiam mamillarum ambarum. modo docet ſignificare ſuper aboꝛſum per macilentiam alterius mamillarum in habente geminos. ⁊ habet apho. duas partes in quarum prima que durat vſqꝫ. [Et ſi quideꝫ dextra.] docet ſignificare ſuper aboꝛſum alterius geminoꝝ indefinite. per macilentiam alterius mamillarum indefinite. in illa ꝟo parte docet ſignificare determinate per macilentiā dextre vel ſiniſtre. ſuper aboꝛſum maſculi vel femine ⁊ ſententia plana eſt.

¶ Comentatoꝛ circa hunc apho. ſic procedit. qm̄ ſolum poſuit cauſam verificantem aphoꝛiſmū. ⁊ ꝓ ponit cauſam verificantem primam partem vſqꝫ ibi. [Quod ꝟo dixit.] ibi ponit cauſam verificantem ſecundam. ſententia prime partis plana eſt per comentum pn̄tis apho. ¶ De 2^a dicit ꝙ iā macilentia mamille dextre. ſigiaꝛ aboꝛſum maſculi.

⁊ ſiniſtre. aborſuȝ femine. q: dextra mamilla reſpōdet dextre parti matricis ⁊ ſiniſtra ſiniſtre. ⁊ maſculus vt plurimū generat in dextra pte matricis. ⁊ femina in ſiniſtra. latus aūt dextrū matricis. calidius eſt ꝓp vicinitatē epatis. ſiniſtruȝ aūt frigidius eſt ꝓp vicinitate ſplenis. ſicut Hip. ē dicturus infra in apho. nono ab iſto.

Circa hūc apho. dubitatur de tex. ⁊ de comēto. De tex. quidē ſic. [alteruȝ abortiet.] ſȝ ꝯ̄ ponamus. n. ꝙ mulier habeat geminos in eadē parte matricis. tūc gracilitas vnius mamille ſignificat aborſum geminorum.

Ad qḋ dicendum eſt. ꝙ hic apho. debet intelligi quando illi gemini ſunt in diuerſa parte matricis.

Aut dic ꝙ exiſtētibus geminis in eadē parte. vtraq; mamilla fiet gracilis. ⁊ nō ſolū altera. qm̄ exiſtēte vnico fetu. ambe mamille fiunt graciles. vt dictum eſt in ꝑcedenti apho.

D. querit. quare i hñte ſimplicē fetū. nō ſufficit gracilitas alterius mamillarū. ad ſigniādū aborſum eius. ſicut ſufficit in hñte geminos in diuerſis lateribus ad ſignificanduȝ aborſum fetus vnius lateris.

Ad qḋ rńdeo ꝙ hoc ideo eſt. q: in hñte geminos in diuerſis laterib⁹ remanet clauſa vena q̄ ꝯtinuat̄ cū altero. Jdeoq; remanet mamilla ſui lateris. adhuc plena. altera factā gracili. ſȝ qm̄ nō eſt niſi vnus fetus. tūc ille accipiebat totum ſanguinē venientē a venis vtriuſq; lateris ad ſui nutrimētuȝ ꝓp qḋ deficiēte ſibi nutrimēto. ambe mamille fiūt graciles.

[Margin: Ut ꝑ vnic⁹ fet⁹ poſſit a venis vtriuſq; lateris nutrimētū accipere.]

Sed ꝯ̄ hoc emergit queſtio: q: nō vi ꝙ vnicus fetus poſſit accipere ſanguinē a venis vtriuſq; lateris. qm̄ fet⁹ vnus eſt ſolū in vno latere. ⁊ cū venis illius lateris ꝯtinuat̄ ⁊ cōſolidat̄. cū venis autē alterius nō cōſolidat̄. quare ab illis non recipit nutrimentum.

Ad veritatē aūt huius q̄ōnis. opȝ inquirere an vnicus fet⁹ cōſolidet̄ cū venis vtriuſq; lateris matricis. aut cum venis vnius lateris tm̄. ⁊ vi ꝙ ꝯtinuet̄ cū venis vtriuſq; lateris. [qm̄ mulier ꝓgnās qn̄ emittit mēſtrua emittit ea ꝑ venas q̄ ſunt in collo matricis. ⁊ nō per venas q̄ ſunt in concauitate matricis. qm̄ cū illis venis ē ꝯſolidata ſecūdina. ſicut dicit̄ infra in ꝯ̄ᵒ illius apho. [mulieri in vtero hñti ſi purgationes.] Jgr̄e vi ꝙ ſit ꝯtinuata cū oībus venis ꝯcauitatis matricis. aliter. n. poſſent exire menſtrua per venas illius cōcauitatis cum quibus non eſſet continuata.

Ad ꝯ̄riū vī rō manifeſta. qm̄ mulier impregnat̄ multis impregnationib⁹ ſucceſſiue vna poſt aliā. ⁊ aliqñ viuūt filij. ⁊ aliqñ abortiunt̄. viuūt qdē ſi paucoꝝ dierū interuallo fiat impgnatio ſucceſſiua. Abortiunt̄ aūt. qñ multoꝝ dierū eſt interuallū inter īpregnationes. vñ dicit Ariſt. nono de aīalibus ꝙ q̄dam mulier habuit triū filiorū ſucceſſiuē: ⁊ duo priores vixerūt ⁊ 3ᵘˢ mortuus ē. ⁊ q̄dā mulier habuit īpregnationē ſucceſſiuā duodeciȝ filiorū. ⁊ duodecimus aborſus ē. g̃ ex his ꝟbis pȝ ꝙ ſi vnicus fetus ꝯſolidaret̄ cū venis q̄ ſunt in vtriſq; ꝯcauitatib⁹ matricis nō poſſet fieri impregnatio poſt impregnationē. eo ꝙ nō poſſet ſcḋs fetus cōſolidari cū venis matricis cum p̄or fetus oēs occupaſſet.

D. qñ ſemē cōcipit̄ in matrice ex quo debeat fieri vnicus fetus. tn̄ in vna ꝯcauitate matricis colligitur: q: in vtriſq; ſimul eſſe nō poſſet. g̃nat̄ aūt ꝑus in circuitu ſeminis. pānīculus ſilis pānīculo q ē in ouo ſine teſta. poſtmodū aūt trāſacta ſexta die adheret illud ꝯceptū inuolutū illa pellicula locis q̄ dicunt̄ foſſule vbi ſunt vene ⁊ arterie. ⁊ pforat̄ pellicula illa ⁊ ꝯſolidat̄ cuȝ illis venis ⁊ arterijs. ⁊ fluit ꝑ eas ad ꝯceptū ſanguis ⁊ ſpūs. ſicut dicit haliab. lib. 4ᵒ cap. de aſſignatione matricis ⁊ fetus. q̄re cū illud ꝯceptū nō poſſit adherere duob⁹ lateribus ſimul. nō ꝯſolidabit̄ cū venis vtriuſq; lateris: ſed cum venis alterius tm̄.

Ad hāc q̄ōnē nō poſſum cuȝ certitudine rńdere. q: nec inuenio eā determinatā ab auctoribus expſſe. neq; anothomiam vidi in muliere ꝓgnante. dicam tn̄ illud qḋ arbitror eſſe pbabilius. Dico ergo meo iudicio ꝙ qñ duplex ē fetus in matrice in duobus lateribus. quilibet fetus hȝ ſuā continuationē cū venis ⁊ arterijs ſui lateris ꝑ ſecundinā. ſȝ qñ vnicus eſt fetus in matrice. hȝ cōſolidationē cū venis vtriuſq; lateris. ſȝ ipſe. ſm̄ ſuā totalitatē remaneat in vno latere. qm̄ tpe ꝯceptionis colligit̄ matrix ſup ſpermate ⁊ tota fit illi ſpermati ꝓpinqua. nec obſtat ꝯceptio ſucceſſiua. qm̄ nō pōt fieri poſt multū tēpus. ⁊ arbitror tēpus iſtud eē vſq; quo ſit facta ſecūdina. Aut dōm ꝙ ſȝ ꝯſolidet̄ fetus tm̄ cū altero latere matricis tn̄ vene alterius lateris. tpe impregnationis remanēt clauſe. nec mittit ꝑ eas nā niſi tm̄ illum ſanguineȝ q vadit ad mamillas. ⁊ ꝓp hoc nō mēſtruat mulier ꝑ venas illas. D. nō vi ꝙ poſſit tpe impregnationis trāſire ſanguis ad venas medias matricis. ⁊ mamillaruȝ. qm̄ ille vene mediaſtine oriunt̄ a venis matricis. ille auteȝ vene oriunt̄ a vena chili. ⁊ hñt orificia apta ꝟſus matricē per q̄ egrediunt̄ mēſtrua. orificia aūt illa ſunt clauſa. tpe impregnationis ꝓp ꝯſolidationē. ergo ſanguis qui venit a vena chili totus vadit ad fetum. ⁊ nihil vadit ad mamillas.

Ad qḋ dōm eſt ꝙ vene mediaſtine. oriunt̄ a venis venientibus a vena chili anteq; ipſe perueniāt ad interiorē partem matricis vbi aperiunt̄ orificia earuȝ. ⁊ ſic remanet ibi duplex via aperta. vna q̄ vadit ad orificia venarum cum quibus conſolidatur fetus. ⁊ alia que vadit ad mamillas.

Et ſi q̄dē dextra gracilis fiat maſculū. Si ꝟo ſiniſtra feminā. [Cōtra. dicit. n. Auic. nono de aīalibus ꝙ qñ alter geminorū ē maſculus ⁊ alter femina. raro viuūt. ſed qñ ſunt maſculi vel ambe femine frequētius viuūt: hic aūt apho. ponit ꝙ vnus geminorum fiat in vna parte matricis ⁊ alter in alia. ⁊ vnus ſit femina ⁊ alter maſculus. qḋ auteȝ raro contingit. non facit regulam aphoriſticam.

Ad qḋ dōm eſt ꝙ illud qḋ raro cōtingit. abſolute propoſitum non facit regulam. ſed cum condictione bene poteſt facere regulam.

Aut dic ꝙ Hip. non dicit iſtos geminos viuere vel nō viuere. ſed dicit ꝙ ſi dextra mamilla fiat gracilis abortit maſculum. ⁊ ſi ſiniſtra feminam. ⁊ hoc eſt verum ſiue viuāt ſiue non viuant. De comento ſic queritur.

[Margin: Cur latus dextrū ſit calid⁹ ſiniſtro.]

Dextra nāq; pars calidior eſt propter epar qḋ eſt calidū ⁊ humidum. ſiniſtra ꝟo frigidior q: ſplen eſt in ea. [Contra. videtur enim ꝙ pars ſiniſtra debeat eſſe calidior. qm̄ cor eſt in parte ſiniſtra qḋ eſt fons caloris innati. nec ſplen eſt frigidum: ſed calidum ſicut dicitur primo can̄. de complexionibus membrorum. debet ergo latus ſiniſtrum eſſe calidius latere dextro.

Ad qḋ dicendum eſt ꝙ licet cor ſit calidius epate. tamen magis calefacit epar. partem matricis dextram. q̄ȝ cor ſiniſtram. qm̄ epar propinquius eſt matrici ⁊ magis locatū in parte dextra. cor autem remotius eſt a matrice. ⁊ nō eſt in ſiniſtra parte imo quaſi eſt in medio. modicum declināns ad ſiniſtram partem. ſplen etiam licet habeat caliditatem ex parte venarum ⁊ arteriarum propter ſanguineȝ qui eſt in eis. tamen in ſe conſideratum frigiduȝ eſt. q: humor melācholicus cuius ipſum eſt receptaculum. frigidus eſt.

Aut dic ꝙ ſimpliciter frigidum eſt comparatuȝ ad epar.

Aphoriſmus. XL.

Si mulier q̄ neq; pregnans neq; generauit: lac habet: huius menſtrua defecerunt.

Si mulier nō pregnās non puerpera habet lac: menſtrua eius defecerunt. Theo.

Si mulier que neq; grauida eſt neq; peperit lac habet: huic menſtrua defecerunt. Leo.

Commentum Galeni.

Bn̄ inueſtigāri ⁊ pſpicāri hic apb. multa diſputatione indigebit. quicūq; g̃ bn̄ intelligere voluerit neceſſe eſt libros meos de virtutib⁹ nālib⁹ ꝑus legat. hic. n. breuiter dōm qḋ

huic loco erit neceſſariũ. Oẽ.n.mẽbrũ generãs hũiditatez
hʒ eã pp neceſſitatẽ alioꝝ mẽbroꝝ ab eo gñandoꝝ vel nu/
triẽdoꝝ. hec aũt hũiditas ſibi ẽ q̃ſi ſupflua. qȯ q̃re plus q̃
aliqȯ aliud mẽbruz hẽat ſoli deo ſeruãda eſt rõ. ſʒ tñ qcqd
mẽbrũ iſtud facit vtutibꝰ cõpietẽ nãlibꝰ multis ꝛ diuerſis
quaꝝ vna ↄuerſiua dĩ vel cõmutatiua q̃ cibũ in nãm ↄuer/
tit accipiẽtis. q̃lẽcũq; aũt cibũ in ſiſitudinẽ ſuſcipiẽtis pfe/
cte mutauerit:cibũ eũdẽ augmẽtãdi ꝛ nutriẽdi mẽbrũ illȯ
cãm facit. Hoc aũt eſt:qȯ Hip. alibi dixit. Cibꝰ (inqt) nutri
tiuus certus eſt. q ꝟo q̃ſi cibꝰ eſt.i. cuius remanẽs ſupflui/
tas chimus dĩ ꝛ nãe mẽbri a quo retinetᷣ aſſimilatᷣ. Si igitᷣ
in oſſibus fit:in ↄcauitate eoꝝ erit medulla. ſi in epate:ſan/
guis. Pulmo ſilr quãdã ſibi trahit hũiditatẽ ſpumoſaz:in
ſuã reponẽs ↄcauitatẽ. Itẽ ꝛ ois ↄcatenatio ſibi humores
ſeruat viſcoſos. ſilr ꝛ inguina ꝛ vtraq; vaſa ab inguinibus
exiſtia:q̃ ſpmatis vocantᷣ inſra. In lingua quoq; humidi/
tas hĩ q̃ vocatᷣ ſaliua : ſocq; mamille carnes hñt molles q̃ſi
glãduloſas:q̃ cibũ ſibi veniẽtẽ in ſuas mutãt nãs. Cũ ergo
hec caro mollis fit ꝛ alba nõ ſanguinolenta: humoroſitas
ſibi veniens efficitur quaſi lac. ꝛ quãto magis effluit illuc:
tãto magis augmẽtatur:ſicut 8° ꝛ 9° menſe in pgnantibus
videtᷣ:q2 tũc vene mamillarũ ꝛ vulue mediaſtine ſunt ple/
ne. qȯ ſine conceptione poſſibile eſt contingere cum men/
ſtrua probantur defeciſſe. ꝛ hoc Hip. intẽdit in hoc apho.

Expoſitio Thaddei.

In pcedẽtibꝰ aphoriſmis docuit ſignare ſuper abortum
per qualitatẽ mamillaꝝ. in hoc docet ſignare ſup defectuz
mẽſtruorũ p pruationẽ impregnationis pſentis ꝛ pterite ꝛ
per habitum lactis. ꝛ caſus planus eſt.

Comẽtator circa hũc apho. ſic pcedit. nã pmo facit vnuz
prologũ. 2° ponit verificationẽ aph. durat prima vſq;. [oẽ
enim mẽbrũ.] Ad verificationẽ aũt apho. inueſtigat mo/
dum ꝛ cãm generationis lactis ex ſanguine veniẽte ad ma/
millas. ꝛ circa hoc ita pcedit. nã pmo oſtẽdit hoc in mulie
re pgnãte. 2° in nõ pregnãte. durat pma vſq;. [qȯ ſine cõce/
ptione.] pma in duas. nã pmo oſtẽdit modũ gñonis lactis
ꝛ eius cãm in gñali cum generatione multaruz aliarũ ſup/
fluitatũ. 2° in ſpeciali. durat pª vſq;. [cũ ergo hec caro mol
lis fit.] pma in duas. nã pmo oſtẽdit q oẽ mẽbrũ gñatiuuz
hʒ duas humiditates quaruz vna ẽ ſibi neceſſaria. alia eſt
quaſi ſuperflua. In 2° oſtẽdit q vtrãq; iſtarũ ſupfluitatum
ſibi aſſimilat p opationẽ ꝟtutis mutatiue. durat pma vſq;.
[Sʒ tñ qcqd mẽbrũ illȯ facit.] ſunt g̃ i pñti coꝰ pticule. 5.

De quarũ pma dicit q ſi qs diligẽter vellet inqrere ꝟita/
tez huius apho. multa indiget diſputatione. quã qui vult.
vadat ad librũ de ꝟtutibꝰ nãlibꝰ. hic aũt expõnẽ neceſſariã
ſolũmodo ponam ſub compendio inquiſitam.

De 2° dicit q oẽ mẽbrũ generatiuũ hʒ duplicẽ humidita/
tem. vnã qdẽ neceſſariã ad ſui nutrimẽtũ. aliã ꝟo quãtum
ad ſuũ nutrimentũ ſupfluã:neceſſariã tñ pp alia mẽbra nu/
triẽda. vel generãda ab eo. ꝛ pmã iſtarũ hũiditatũ nõ tãgit
Gal. expſſe. ſʒ dat itelligẽ ex ꝟtute ſermonis ꝛ ẽt p ſeqñtia.

Os ſi queratur que eſt ratio propter quã illud membruz
potius habeat hoc officium q̃ aliud mẽbrum. dõm eſt q
ſoli deo eſt talis ratio reſeruanda.

De 3° dicit q iſtud mẽbrũ opatᷣ circa iſtã humiditatẽ euz
multis ꝟtutibꝰ nãlibꝰ quarũ vna dĩ ꝟtus mutatiua. cuius
officiũ eſt aſſimilare illã hũiditatẽ illi mẽbro gñatiuo. Illa
aũt humiditas duplex ẽ. q̃dã q̃ ↄuertitᷣ in ſubãm ipſiꝰ mẽ/
bri. ꝛ illi vnitᷣ ꝛ aſſimilatᷣ. ꝛ talis humiditas dĩ cerꝰ cibus:
eſt ꝛ alia humiditas q̃ nõ ↄuertitᷣ in ſubſtãtiã mẽbri. ſed ẽ
quaſi ſupfluitas nutrimẽti ipſius. ꝛ iteruz ꝟtus mutatiua,
aſſimilat illã mẽbro in quo ipſa retinetᷣ. quãuis nõ ↄuertat
in eius ſubſtãtiã. ꝛ talis humiditas retinuit nomẽ genera/
le. ſ. chimus:q autem talis humiditas aſſimiletur mẽbro
in quo retinetᷣ. pʒ multorũ mẽbrorũ inductiõe. medulla. n.
aſſimilatᷣ oſſi in quo retinetᷣ. ꝛ ſanguis epati. ꝛ humiditas
ſpumoſa pulmoni. ꝛ humiditas viſcoſa concatenationi. ꝛ
ſperma teſticulis ꝛ vaſis ſeminarijs. ꝛ ſaliua carni glãdo/
ſe q̃ eſt in radice lingue. ꝛ lac carni glãdoſe. q̃ eſt in mamil/
lis. pʒ igitᷣ rõne ſillogiſtica. ꝛ inductione q gñõ lactis ẽ ex
ſanguine ↄuerſo in albedinẽ per opationẽ virtutis aſſimi/
latiuis. ꝛ hoc de parte tertia.

De quarta dicit quaſi cõcludẽdo q cũ caro mamillaꝝ nõ
ſit ſanguinolẽta: ſʒ alba neccio ↄuertit humiditatẽ ſangui/
neã venientem ad eam. in ſubſtãtiã albã q̃ eſt lac. ꝛ quãto
in maiori abundãtia currit talis humiditas ſanguinea ad
mamillas. tãto magis multiplicatᷣ lac. ſicut videmus fieri
in 8° ꝛ nono menſe conceptionis. ꝛ hoc de quarta.

De 5° ꝛ vltima dicit q talis generatio lactis ex ſanguine
veniẽte ad mamillas põt fieri ſine cõceptione. ſ. qñ mẽſtrua
retinentᷣ. trãſmutatᷣ. n. aliqua pars ſanguinis q debebat ex/
pelli p mẽſtrua ad mamillas. ꝛ conuertitur in lac. Colligẽ
igitᷣ cãm ꝟitatis aph. hoc mõ. cũ gñõ lactis nõ poſſit fieri
niſi aut pp ↄceptionẽ pteritã aut pſentẽ. vel pteritũ partuz.
vel pp retẽtionẽ mẽſtruorũ. ſi aliqua mulier nõ ẽ pgnãs in
preſenti. neq; peperit in pterito proximo. ſequitᷣ neceſſario
q habitus lactis ſignet retentionem menſtruorum.

Circa hũc apho. queritᷣ de tex. ꝛ de ↄ¹ᵉ. De tex. quidez
ſic. ſi mulier. in hoc aph. cõdictionaliter ppoſito
ponitᷣ añs. ꝛ hoc ẽ ſignũ. ꝛ ponitᷣ ↄñs. ꝛ hoc ẽ ſignatũ. du/
rat aũt añs vſq;. [huic.] ibi ponit. ↄñs aggregatᷣ aũt añs
qȯ ẽ ſignũ totale. ex tribꝰ ſignis particularibus. ſ. ex nõ eẽ
pregnãtẽ. ꝛ nõ generaſſe. ꝛ ex hic lac. ex quo colligitᷣ q. 3.
ſunt cauſe neceſſario. neq; plures. neq; pauciores. pp quas
lac hĩ ſi vera eſt ↄñtia apho. ſ. mulierẽ eſſe pgnãtẽ. ꝛ mulie
rem generaſſe. ꝛ mulieri mẽſtrua defeciſſe. ex quibus dua/
bus negatis. ſ. mulierẽ eẽ pgnãtẽ ꝛ mulierẽ generaſſe con/
cluditᷣ 3ª. ſ. mẽſtrua defeciſſe. ſʒ. n. eſt nã pluriũ cauſaruz ex
quibus alternatim aliqs effectus ſequitᷣ vt quibuſlibet ea/
rum negatis vna excepta cũ effectu poſito alia cõcluditur
eſſe cã illius effectus. ꝛ hic nota q mulierẽ eẽ pgnãtẽ ꝛ mu
lierẽ gñaſſe ſunt cãe finales eius qȯ ẽ hic lac:ʒ hoc. ſ. men/
ſtrua dfeciſſe. i. retẽtio mẽſtruoꝝ ẽ cã mãlis. nã pp illa duo.
nã gñat lac ſicut pp finẽ ꝛ ex retẽto mẽſtruo tanq̃ ex mã ge
neratur lac. ſʒ ambe ille finales cauſe redeunt in vnã pnci/
palẽ q̃ ẽ nutrire puerũ poſt partũ. ꝛ ſic eſſe pgnãtẽ eſt cauſa
finalis remota. ſed generaſſe. eſt cauſa propinqua.

His aũt ſic expoſitis dubitatᷣ de cã finali pp quã nã facit
lac. nõ. n. vĩ poſſe talis cã. qm ſi nã facᷣ lac pp nutriẽdũ pue
rũ in futuro. tũc vĩ hẽre mẽtẽ deliberãtẽ de futuro. qȯ vtiq;
negatũ ẽ a Gal. in 4° reg. ac. inqt. n. q nã neq; mẽtem neq;
intellm hʒ. Ad qȯ dõm ẽ q nã pticularis q̃ lac gñat nõ
hʒ intellm quo deliberet vt faciat lac pp nutriẽdũ pueꝝ in
futuro. ſʒ ex gñali nã celeſti vel diuina ordinatione ſunt ꝟ/
tutes pticulares vt opentᷣ pp aliquẽ finẽ ſine cognitione fi/
nis. pt ẽt addi q nã pticularis mulieris pgnãtis aggrauetᷣ
a ſupfluo mẽſtruo a quo moleſtata cogitᷣ expellere: nec ſũt
apte vene mẽſtruales. ideoq; expellit ipſum per venas que
vadunt ad mamillas. ꝛ ſic pticularis nã nõ cogitãs de fu/
turo preoperatur. ſed ex percepto nocumento preſenti.

Ꝟ. dubitatur de cauſa naturali generãdi lactis. ſ. de retẽ/
tione mẽſtruorum non enim videtur q ipſa ſola poſſit cõ/
cludere lactis generationem neceſſario : materia nãq; per
ſe non facit neceſſitatem vt fiat effectus. lapidibus nãq; et
lignis exiſtentibus non fit neceſſario domus. igitur exi/
ſtente ſanguine menſtruo in corpore retento. non fiet neceſ/
ſario lac. in muliere autem que non eſt pregnans neq; gene
rauit. non videtur eſſe niſi ſola materia lactis.

Ad qȯ dicendum q ibi non eſt ſola cauſa materialis. ſed
eſt ibi cauſa efficiens et finalis. cauſa quidem efficiens eſt
virtus quedam expulſiua illius ſanguinis ad mamillas. ꝛ
virtus mutatiua per quam mutatur ſanguis ad lac. poſtq̃
venit ad mamillas. Cauſa ꝟo finalis eſt ipſa priuatio no/

cumenti qͦd recipit natura ex retento ſanguine queꝫ expellere non poteſt per venas menſtruales propter aliquam egritudinē: ⁊ ēt cā finalis pōt dici ipſa gn̄alis nāe intētio ⁊ ordinatio ꝑpter quā gn̄abaꝰ lac in ꝑgnāte. nam lꝫ mulier tūc nō ſit ꝑgnans: tn̄ vigor gn̄andi lactis: illius gn̄alis intētionis ibi remāſit: ⁊ ēt finis eſt in qbuſdā aīalib' nutrimētoꝝ cōpletoꝝ aīaliuꝫ. ſ. ipſe caſeus de quo nutriunꝰ hoīes. ⌊neqꝫ pregnās. ⌋Querit̄ ſi impregnatio ſine defectu menſtruoꝝ poſſit eſſe cā lactis: ⁊ videt̄ ꝙ nō: qm̄ ſanguis menſtruus eſt mā lactis: deficiente aūt m̄. īimpoīe eſt fieri effectū. ⁊ videt̄ ꝙ ſic. nā poſſibile eſt mulierē pregnātem hēre fetū nō ſanū: qui nō recipit ſanguinē menſtruū ſufficiēter: ⁊ tūc mulier hꝫ purgationē mēſtrualē: vt īfra in illo aphoriſ. ⌊Mulieri in vtero hn̄ti ſi purgationes. ⌋nō eſt aūt impoſſibile tūc mulierē hēre lac. ¶ Ad qͦd dōm: ꝙ nō credo mulierē poſſe hēre lac ſimul ⁊ mēſtrua: ſm̄ q̄ntitatē quā hēre cōſueuit ante purgationē. Sed ſi hēret menſtrua diminuta: ⁊ maxime ſi fetus eēt debilis qui nō acciperet debitā quātitatē ſanguinis ad ſui nutrimētū: poſſet hēre ſimul lac ⁊ menſtrua tn̄ diminuta ⌊neqꝫ gn̄auit ⌋. i. pepit: q2 ſm̄ veritatem mulier nō gn̄at: cū nō hēat virtutē gn̄atiuā niſi muſculus: ſicut dicit Phs ⁊ Aui. in libro de aīalib' in plurib' locis.

¶ Sed circa hoc querit̄ vtꝝ mulier que pepit hēat mēſtruales purgationes: vel careat eis: ⁊ videt̄ ꝙ poſſit eas hēre: qm̄ nō totus ſanguis mēſtruus ꝑmutaꝰ in lac: muliere exiſtēte ꝑgnāte: ſed quedā pars eius vadit ad nutrimētū fet': ⁊ quedā remanet ſupfluitas expellēda poſt partuꝫ: ſicut dī 3° can̄. cap de Embrione. pōt ergo mulier hēre mēſtrua poſt partū ex illa duplici pte ſanguinis que trāſibat in nutrimētum fetus ⁊ ſupfluitatē. ¶ Ad 2ium eſt illud qͦd videt̄ de nutricib' lactātibus pueros: qm̄ ſm̄ pl'm mēſtruis carent. ¶ Ad qͦd dōm: ꝙ mulier poſt partū ſi lactat puerū: paruꝫ aut nihil hꝫ de mēſtruo. req̄rit enim puer nō minus de lacte ad ſui nutrimētū: q̄ȝ ſit illa triplex ps ſāguinis mēſtrui: quā diuidebat nā ad tria officia in tpe ꝑgnationis. Si autē mulier nō lactet pueꝝ: tunc non gn̄aꝰ in ea lac niſi modico tempore poſt partum: quia natura nihil facit ocioſe: ⁊ illa mulier habet menſtrua ſicut ante impregnationem.

¶ De cōmēto ſic querit̄ ⌊de inquā mēbꝛuꝫ gn̄atiuum. ⌋Eſt aūt mēbꝛum gn̄atiuum illud qͦd a natura inſtitutum eſt vt aīalium ſpēs ſueniant: ſicut dicit Halyabas in libro 1° cap ꝑ. ⁊ ſunt qnqꝫ. ſ. matrix: veretrū: teſticuli: ſꝑmatis vaſa: mamille: ſicut ibidē ponit ⌊humiditatē hꝫ ꝑpter neceſſitatem expellēdā alioꝝ mēbꝛoꝝ. ⌋ ¶ Sed ptra. virga enim nō hꝫ aliquā humiditatē ꝑpter quā expleaꝰ neceſſitas alioꝝ mēbꝛoꝝ. ¶ Ad qͦd dōm: ꝙ vͣga hꝫ humiditatē ſpermaticā nō vt gn̄ans: ſed vt deferens ad ſeruitiū gn̄onis. ¶ D. querit̄ quā humiditatē hꝫ matrix. ¶ Ad qͦd dōm: ꝙ matrix inq̄ȝtū habet teſticulos: hꝫ ſꝑma: ⁊ inq̄ȝtū eſt matrix hꝫ ſanguinem mēſtruū: ⁊ iſta ambo ſunt mā gn̄onis. ¶ D. Gal. dicit in libro de motibus liq̄dis. ꝙ nullū mēbꝛuꝫ opaꝰ aliquid ꝑpter vtilitatē alterius mēbꝛi: ſed ſolūmodo ꝑpter ſuaꝫ ⁊ ponit exēplum ꝙ ſtomachus nō digerit cibum ꝑpter alia mēbꝛa: ſed ſolū ꝑpter ſe: ⁊ cor nō pulſat ꝑpter alia mēbꝛa: ſed ſolū ꝑpter ſe. ¶ Ad qͦd dōꝫ: ꝙ dictū Gal. in lib° de motibus liq̄dis eſt veꝝ q̄ntum ad nām particularē mēbꝛi: ſed q̄ntum ad nām regitiuā totius nō eſt veꝝ. ¶ Ab eo gn̄andoꝝ vel nutriēdoꝝ. ⌋gn̄andoꝝ dixit: propter teſticulos qui gn̄ant ſperma duplex. ſ. maris ⁊ femine qͦd eſt duplex pn̄m gn̄ationis. ſ. m̄ale ⁊ efficiēs: ⁊ propter vaſa ſeminaria: ⁊ virgā que hꝫ humiditatē deferētē: ⁊ dixit: nutriēdoꝝ propter mamillas que gn̄ant humiditatē lacteā: ex qua nutritur infans poſt partū: matrix aūt habet humiditatē mēſtrualeꝫ que eſt nēcia ad gn̄onem fetus: ⁊ eius nutrimentū dum eſt in matrice. ¶ Hec aūt humiditas ſibi eſt q̄ſi ſupflua. ⌋Nota ꝙ hec humiditas dicit̄ ſupfluitas illius mēbꝛi q̄ntum ad eſſe ſingulare ipſius mēbꝛi: nō eſt tn̄ ſupfluitas ei q̄ntum ad ꝯſeruationem ſpēi. gn̄ant enim teſticuli ſperma ad conſeruandū geneologiam. ⁊ hec eſt eoꝝ ꝑncipalis opatio: ſicut dicit̄ ꝑ can̄. de mēbꝛis capl'o ꝑmo. ¶ Quaꝫ āre vnum mēbꝛū plus q̄ȝ aliud habeat eſt ſoli deo ratio reſeruāda. ⌋Sed ptra. videt̄ enim ꝙ de hoc homo poſſit reddē rōneꝫ: teſticuli enim magis videnꝰ habere ꝓprietatē gn̄andi humiditatē ſpermaticā: q̄ȝ aliqͦd aliud mēbꝛuꝫ corꝑis: qm̄ teſticuli ſunt caro glandoſa: alba: ⁊ ſperma hꝫ q̄litatis eiꝰ: ⁊ ſunt poſiti in loco vbi eoꝝ ꝯiunctio cum matrice mediāte virga ꝯuenientior eſt: q̄ȝ in alia parte corporis: mamille aūt ideo ſunt magis ordinate ad gn̄andum lac: q2 ſunt carnis glandoſe ⁊ albe: ſicut ipſum lac: ⁊ ſunt poſite in pectore: vt aptius poſſit teneri puer in brachijs matris: ad ſugenduꝫ lac ab eis. ergo videt̄ ꝙ per hominē: ratio reddi poſſit.

¶ Ad qͦd dōm: ꝙ ratio originalis ⁊ ꝑma ſm̄ quā aīal ꝯſtitutū eſt: illa ſoli deo reſeruāda eſt. Solus nāqꝫ deus in pꝛima aīalis ꝑductione rōnem illius diuerſitatis cognouit. Ratio vͦo ſecūdaria poſt ipſam gn̄ationē aīalis pōt ab homine ſciri. ¶ Uel dic alio modo: ꝙ duplex eſt rō. vna qdeꝫ que cognoſcēdo opaꝰ. ⁊ talis ratio ſolius dei eſt. Alia vͦo eſt ratio que ſolūmodo cōpꝛehēdit cāꝫ rei ſine aliqua operatione circa eſſe rei. ⁊ talis ratio poteſt ſciri ab homine.

¶ Uirtutib' explet nālib' multis ⁊ diuerſis. ⌋Iſte diuerſe virtutes ſunt virtutes miniſtrātes. ſ. virtus attractiua: retētiua: digeſtiua: ⁊ expulſiua: ⁊ virtus miniſtrata. ſ. nutritiua ⌊quaꝝ vna ꝯuerſiua dī ⌋hic per ꝯuerſiuā debes intelligere ⁊ digeſtiuā: ⁊ nutritiuā ⌊Que cibū in nām accipientis mutat ⌋iſtam mutationē intelligo: ſiue ꝑmutet illaꝫ humiditatē in ſubſtātiā mēbꝛoꝝ: vt inde faciat nutrimētum: ſiue ꝑmutet in aliquā q̄litatē per quā illa ſupfluitas aſſimilatur mēbꝛis: ſicut ſit in ſꝑmate ⁊ lacte. ⁊ hoc innuit Gal. cōſequēter qn̄ dicit ⌊qualēcūqꝫ aūt cibū. ⌋Cibus inq̄t nutritiuus certus eſt cib'. Iſte eſt ille cibus qui trāſit in ſbām mēbꝛoꝝ. ⌊Qui vͦo eſt q̄ſi cib'. ⌋i. eius remanēs ſupfluitas: ⁊ chimus dicit̄. ⌋Appellauit iſtā humiditateꝫ q̄ſi cibū: q2 ipſa nō differt a cibo mēbꝛoꝝ in q̄litate: ⁊ ſupra appellauit eam quaſi ſupfluitatē: q2 ipſa nō eſt male q̄litatis: vnde nec pfecte dicit̄ cibus: nec pfecte dicit̄ ſupfluitas: ſed cū remiſſione: ⁊ ideo hꝫ cōmune nomē. ſ. chimus. i. humiditas: ⁊ nature mēbꝛi in quo retineꝰ aſſimilaꝰ. i. lꝫ iſta humiditas nō trāſeat in nutrimētuꝫ illoꝝ mēbꝛoꝝ: tn̄ aſſimilaꝰ eis in q̄litate: q2 ꝯtinēs mutat ꝯtentū ad ſuā qualitatem ⌊ſicut dicit Theophilus ⌊ſi igit̄ in oſſib' ſit in ꝯcauitate eoꝝ erit medulla. ⌋Cōtra. hic eñi videt̄ author male exēplificare. debet enim ponē exēplum de illa humiditate ſupflua quam habēt mēbꝛa gn̄atiua: ⁊ ipſe ponit exēplum de medulla: que eſt in oſſibus: de ſanguine qui eſt in epate: de ſpumoſa humiditate pulmonis: de humiditate flegmatica ꝯcatenationuꝫ: ⁊ de ſaliua carnis glādoſe: que eſt in radice lingue: ⁊ tn̄ nulla iſtaꝝ humiditatū eſt ſupfluitas mēbꝛoꝝ gn̄atiuoꝝ. ¶ Ad qͦd dōm: ꝙ hic author ponit iſta exēpla nō ſolum ad manifeſtādum humiditatē mēbꝛoꝝ gn̄atiuoꝝ aſſimilari ipſis: ſed ponit hec exēpla ad manifeſtādum gn̄aliter: ꝙ oēs humiditates ꝯtētē in aliqbus mēbꝛis: q̄ȝuis non ſint eoꝝ nutrimētum: ſed ſint nēcie propter aliud: tamē aſſimilanꝰ eis: ⁊ īter iſta exēplificauit de ſupfluitate duoꝝ mēbꝛoꝝ gn̄atiuoꝝ. ſ. ſpermate ⁊ lacte: ⁊ illa exēpla fuerūt ad pꝛincipale ꝓpoſitum. reliqua vͦo exempla fuerunt ad manifeſtādum ꝙ humiditas ꝯtenta in quocūqꝫ mēbꝛo: q̄uis ſit illi ſuperfluitas tamen aſſimilatur ei.

¶ D. dubitaꝰ de medulla: q2 nō videt̄ eſſe ſupfluitas oſſium ſed eoꝝ nutrimētum: ſicut innuit Auicē. ꝑmo can̄. de membris capl'o ꝑmo in fine. ⁊ Ariſto. de animalibus libro 12°. ¶ D. nucha medulla eſt: ſicut dicit̄ .11. de aīalibus. ⁊ 2° de cōplexionibus: ⁊ cerebꝛū etiā eſt medulla: ſicut dicit Hali. de ſignis cerebꝛi. Inq̄t eñ ꝙ cerebꝛū eſt medulla capitis: ⁊ tn̄ cerebrum ⁊ nucha ſunt mēbꝛa: ⁊ non ſuperfluitates.

Utꝝ medulla ſit ſuperfluitas oſſium.

¶ Ad ꝯrium aūt videt̃.ſ.ꝙ medulla eſt ſuperfluitas:non ſo/
lum per tex. Gal.hic poſitū:ſed per textū Ar.in.xij.de aia
libus dicentis:ꝙ medulla eſt ſupfluitas ſanguinis:ex qua
nutr.unt̃ oſſa ⁊ ſpine aialium. ¶ Ad qḋ dōm eſt:ꝙ duplex
eſt medulla:vna que eſt mēbrum.ſ.cerebrū ⁊ nucha:⁊ alia
eſt medulla:que eſt nutrimētū oſſibus ⁊ ſpinis.⁊ hoc innuit
Gal.in 2° de cōplexionib⁹ cap̃ 3°.dicit enim ꝙ alterius ge
neris eſt nucha:⁊ alterius medulle que ſunt in oſſib⁹.⁊ per
hoc pꝫ ſolutio ad id qḋ dicebat̃:ꝙ medulla nō erat ſuper/
fluitas:qm̃ erat mēbrū. ¶ Ad pmū qḋ ꝓbabat:ꝙ medul/
la nō eſt ſupfluitas:q2 eſt nutrimētū oſſis: dico ꝙ ipſa me/
dulla ſimul eſt ſupfluitas ⁊ nutrimētū:ſed diuerſimode.nā
ipſa dr̃ ſupfluitas ſanguinis ex quo alia membra p̃ter oſſa
nutriunt̃:⁊ dr̃ nutrimentū reſpectu ipſius oſſis.⁊ hoc pꝫ ꝑ
diffōnem quā dat Ar.in.xij.de ipſa. Dicit enim ꝙ ipſa eſt
ſupfluitas ſanguinis ex qua nutriunt̃ oſſa ⁊ ſpine aialiū:⁊
ſic ponit eā ſimul ſupfluitatē ſanguinis:⁊ nutrimētū oſſiū
[Lſ in epate ſanguis.] Cōtra. Sanguis eniꝫ nō eſt nutrimē
tū:ſed gñalis mā oīum mēbroꝝ. ¶ Ad qḋ dōm:ꝙ ſāguis
qui gñat̃ in epate ex quo nutrit̃ ipm epar:nullo modo eſt
ſupfluitas epatis:ſed nutrimētū eius. Sed ille qui egredit̃
ab epate:⁊ vadit ad alia mēbra nutriēda dr̃ ſupfluitas re
ſpēu epis ⁊ nutrimētū reſpectu alioꝝ mēbroꝝ:ſile nāqꝫ eſt de ſto
macho:nā de quadā parte humiditatis que eſt in eo nutri
tur:reliquā aūt trāſmittit ad mēbra:vt ſupfluitatē ſui ipm
aggrauātem:ſicut dr̃ 3° de virtutib⁹ nālibus cap̃ 7° [ſiūt ⁊
inguina] .i.teſticuli:ſperma nāqꝫ non gñat̃ in inguinib⁹:
ſed in teſticulis [ideoqꝫ mamille carnes hñt quaſi glando/
ſas] qſi inferendo ex rōne ⁊ inductione dicit [ideoqꝫ ⁊c̃.]
[que cibū] hic per cibū non ſolum intelligit ſanguinē qui
eſt mā nutrimēti:qui venit per venas veniētes a ſiliacis:ſꝫ
etiā ſanguinē venientē a matrice per venas mediaſtinas q
ſanguis magis venit ꝓpter gñationē lactis de quo in fu/
turū nutriet̃ infans:q̄ꝫ ꝓpter nutrimētū mamillaꝝ:⁊ de hoc
aūt diſputatum fuit ſupra in illo apho. [Mulieri in vtero
hñti ſi ſubito.] ¶ In ſuas mutat nāas] .i.qlitates:ſiue mu/
tet in ſbam ſuā nutriendo:ſiue nō mutet faciendo lac [hu/
miditas ibi veniens efficit̃ quaſi lac] dixit qſi lac ⁊ nō lac
propter partē illā ſanguinis que ꝯuertit̃ in nutrimētū ma
millaꝝ:qm̃ pars illa ſanguinis:lꝫ dealbet̃ ⁊ trāſeat in ſbaꝫ
mamillaꝝ:tñ nō eſt lac:q2 lac eſt ſupfluitas. Illa ṽo eſt nu
trimētū [quāto magis effluit illuc:tāto magis augmētat̃:
ſicut.8.⁊.9.mēſe.] Sed ꝯtra. videt̃ enim ꝙ in iſtis menſi/
bus minus debeat adunari de lacte in mamillis: ꝓpterea
q2 fetus cū ſit maior:plus ſanguine idiget ad ſui nutrimen
tū:ideoqꝫ minuit̃ pars illa de qua fit lac. ¶ Ad qḋ dōm:ꝙ
q̄ꝫꝙ̄ꝫ fetus maiori nutrimēto idiget hoc tpe:tñ nā ꝓpter vi
cinitatē partus:poſtq̄ꝫ dꝫ nutriri infans multiplicat lac:qḋ
dꝫ eſſe nutrimētū eius:⁊ accipit de reliquo ſanguine mu/
lieris:qui forte fuiſſet vtilis ad nutriendū ipſam mulierē.
Cuius ſignūꝫ eſt:q2 mulieres hoc tpe fiunt macriores [qḋ
ſine ꝯceptione poſſibile eſt ꝯtingere.] Sed ꝯtra.nā deficiē
te cā: ꝓpter quā nā opat̃ deficit opatio nature: q2 nā ſemp
opat̃ ꝓpter aliqd:ſicut tota nā medicinalis ⁊ nālis teſtat̃:
⁊ ēt nos videmus:ꝙ ſi mulier poſt partū lactat puerū:nā
gñat ei lac:⁊ ſi nō lactat:non gñat. ¶ Ad qḋ dōm:ꝙ talis
gñatio lactis nō eſt ſm curſum nature:qm̃ nā nō gñat ipm
ꝓpter nutriendū infantē:ſed q2 mēſtruus retētus eſt in cor
pore ꝓpter aliquam egritudinē: operatur nā etiā ipm cuꝫ
inſtrīs deputatis ad gñonē lactis:hoc aūt erat melius: q̄ꝫ
dimittere ipm in corpe ⁊ egritudines multiplicare.

¶ Aphoriſmus. XLI.

¶ Mulieribus quibus ad mamillas ſanguis conuertitur:maniam ſignificat.

Theo. ¶ Quibus mulieribus ſanguis in vbera colli/
gitur:inſaniam indicat.

¶ Quibuſcūqꝫ mulieribus ad mamas ſanguis Leo.
colligitur:furorem ſignificat.

¶ Commentum Galeni.

¶ Diximus in diſputatione p̄cedētis apho.qñ ſanguis ad
mamillas veniens in lac mutādus ſit. Hip.aūt hic fatetur:
ꝙ ſi cui veniat ⁊ non mutet̃ mania ſignificat̃:qḋ tñ nunq̄ꝫ
vidi tpe meo:⁊ ſi ꝯtigerit qñqꝫ:raro credo euenire:quāuis
hoc eque ꝯfirmat Hip.ac ſi vidiſſet:qḋ ſi verꝫ ſit ſm ꝙ di/
cimꝰ pꝫ ſic intelligi:q2 caro humida in mamillis cū nō ſan/
guinolēta ſit:neceſſe eſt frigida ſit:vnde ⁊ ſanguis cum ad
eas veniat mutat̃ in lac. Sicut ṽo hec caro mamillaꝝ fri/
gidior eſt carne epatis:ſic ⁊ lac frigidius eſt ſanguine. Cū
ergo aliqñ ſanguis calidiſſimus ⁊ feruētiſſimus toto cor/
pore affluxerit:neceſſe eſt fumū in capite aſcēdere ⁊ maniā
generare. Mulieri ṽo huius nimietate caloris:cū ad ma/
millas ſanguis veniat:non poteſt in lac mutari pre nimie/
tate ſui ⁊ magnitudine caloris:vnde neċe eſt in capite aſcē/
dat:⁊ maniam gignat.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In p̄cedēti apho.docuit ſignificare Hip. ſup defectū men
ſtruoꝝ per habitū lactis:⁊ ꝑuationem ꝑgnationis ⁊ par/
tus. In p̄nti ṽo apho.docet ſignificare ſup maniā futuraꝫ
per ꝑuationē ꝯuerſionis ſanguinis ad lac:⁊ dicit ꝙ ſi ſan/
guis qui venit ad mamillas nō ꝯuertit̃ in lac:ſed remanet
ſub forma ſanguis ſignificat maniā venturā in tali mlīere.
¶ Cōmētator circa hūc apho.tria notat. nam pmo ꝯtinuat
ſniam hui⁹ apho.cū expōne ſua quā fecit in p̄cedēti apho.
vſqꝫ [qḋ tñ ego] in illa parte loqtur de inuētione veritatis
huius apho. vſqꝫ [qḋ ſi verꝫ ſit] ibi ſuppoſito ꝙ veritatem
hēat:reddit cauſam veritatis eius:⁊ hoc vſqꝫ ad finem.
¶ Dicit ergo ſic de pma parte: nos diximus in expoſitione
precedētis apho.qualiter ſanguis veniēs ad mamillas cō
uertat̃ in lac. Hip.aūt in hoc apho.oſtēdit:ꝙ ſi ſanguis vē
niens ad mamillas nō ꝯuertit̃ in lac:ſignificat maniam.
¶ De ſcḋo dicit:ꝙ veritatē huius aphori. Ego nunq̄ꝫ vidi
tpe meo:⁊ ſi ꝯtingat ipm hēre veritatē:raro tñ ꝯtingit:licꝫ
Hip.ipm ac ſi ſepe viderit ꝯfirmet. ¶ De 3° dicit:ꝙ ſuppo/
ſito ꝙ iſte aphori.ſit verus:cā veritatis eius erit talis:qm̃
mamille cū ſint frigidiores epate:tāto quāto lac eſt frigi/
dius ſāguine:debēt ad hoc vt faciāt de ſāguine:lac. Sāgui
nem veniētem ad eas īfrigidare. Cū ergo ꝯtingit ꝙ mamil
le nō poſſunt īfrigidare ſāguinē venientē ad eas in tātū ꝙ
ꝑmutēt ipm in lac:tūc ſignificat̃ ꝙ ſanguis ille fuit ab ini/
tio tāti feruoris:ꝙ friditas mamillaꝝ nō potuit ipm ſupa/
re.relinqt̃ ergo ꝙ ſāguis totius corpis ſit tūc multe calidi
tatis ⁊ igneitatis ex quo reſoluitur vapor igniteus:qui ce/
rebrū aſcendens maniam generabit.

Circa hūc apho.dubitat̃ de tex.⁊ de cōmento. De tex.
qdē ſic [ſanguis ꝯuertit̃.] Contra. videt̃ enim ꝙ
debeat dicere [nō ꝯuertit̃.] Sic eniꝫ Gal. ſcribit in cōme/
to. Inqt enim [Hip.aūt hic fatet̃:q2 ſi cū veniat ad mamil
las nō mutet̃ maniā ſigt̃.] ¶ Ad qḋ rñdendum eſt dupl̃r.
vno qdē modo per lr̄e correctionē vt addat̃ hec dictio ne/
gatiua:non. Alio mō per expōnēꝫ vt dicat̃ [ſāguis veniēs
ad mamillas ꝯuerti] .i.in ꝯ̃rium ſue nāe verti. Erat eni de
nā ſāguinis venientis ad mamillas vt dealbaret̃. Cū ergo
remanet ſanguis in forma ſanguinis ꝯuertit̃ in ꝯ̃rium ſue
nāe [maniāqꝫ ſigt̃.] Contra.nā talis ꝯ̃ria non videt̃ verax
poſſet eni aliud ſignificare.ſ.cauſonē:vel ſinochū:vel pleu/
reſim:vel quālibet aliā egritudinē de ſanguine incenſo.
¶ Ad qḋ dōm eſt:ꝙ lꝫ poſſit ſignificare ſup alias egritudi
nes fientes de ſāguine feruēte:tñ in eo ꝙ monſtrat̃ ſanguis
iſte aſcēdere a matrice verſus caput hꝫ tale ſignum quādā
aptitudinē maiorē ad ſignificādum maniaꝫ. ¶ Aut dic ꝙ
poſſumus itelligere per maniā quālꝫ egritudinē furioſaꝫ.
¶ Sꝫ videt̃ ꝙ poſſit ſignificare debilitatē virtutis mutati/

de mamillaꝝ que dꝫ aſſimilare. ponamus enim ꝙ ſanguis ſit tēperatus: ⁊ virtus mutatiua mamillaꝝ ſit defecta. remanebit ſanguis in mamillis ſine ↄuerſione: ⁊ nō ſignificabit maniam: nec alia egritudo calida: ſꝫ potius friditas mamillaꝝ ꝓpter quā debilitatꝰ mutatiua eaꝝ: quare ↄñtia nulla. ℭ Ad qđ dōm eſt: ꝙ in iſto caſu. ſ. qñ mamille implent̄ ſāguine non pōt eſſe defectꝰ mutatiue mamillaꝝ: niſi fiat ꝓpꝫ feruorē ſāguinis: qñ calor mamillaꝝ tātus eſt ꝙ fecit attractionē ſufficientē ſāguinis. ergo ſi ſāguis fuiſſet tēperatus nō defeciſſet virtus mutatiua in ꝑmutādo verſus nām lactis: prius enīꝫ defeciſſet in attrahendo. ℭ Aut dic ad ſ̄ argꝫ ⁊ ad ꝓcedēs: ꝙ talis apho. nō hꝫ vitatē niſi raro: vel forte. G. voluit ipꝫ nō hr̄e vitatē ꝑ ↄñaꝫ ꝗ mltotiēs fallit.

lac fit [illegible] ſanguine. ℭ De cōmēto aūt ſic. ſicut vō caro mamillaꝝ eſt frigidior epate: ſic ⁊ lac eſt fridius ſanguine. Cōtra. lac enī fit de ſāguine per opōnem caloris nālis. Calor aūt nālis cū opetur calefactione nō potuit qñ fecit de ſāguine lac ipm īfridare. ℭ Ad qđ dōm eſt: ꝙ hec ꝓpoſitio. ſ. calor nālis opat̄ calefactionē dupl'r pōt itelligi. vno modo gñal'r vt ſit ſenſus: ꝙ calor nālis opat̄ calefactione. i. caloris actione. ⁊ iſta talis actio nō eſt calefactio rei in quā agit. Calor enim nālis ſua actione aliqñ infridat: ⁊ hoc iterdū per viā aſſimilationis māe in quā agit ad mēbrū: in quo eſt ipſe: puta calor q eſt in mamillis. Cum ipſe ſit ſilis carni mamillaꝝ ↄuertit ſanguinē verſus ꝗlitatē mamillaꝝ: ⁊ ſic ifrigidat. Alio vō mō pōt itelligi illa ꝓpoſitio ſpālr̄: vt ſit ſenſus: calor nālis agit calefactionē. i. ꝑmutādo rem ad caliditatē maiorē: ꝗ̄ hēat ⁊ hoc modo opat̄ calor epatis in chilū ꝑmutādo ipm ad ſāguinem: eſt enim ſāguis calidior chilo ex quo gñatur. et aliqñ calor facit totum ↄ̄ius: ſicut qñ ꝑmutat ſāguinē in nutrimētum oſſis: vel nerui: vel cuiuſlibet alterius mēbri: tūc enīꝫ calor ifrigidat ſāguinem. qđ ſi veꝝ ſit ⁊ certū. hic dubitat̄: qꝛ Gal. videt̄ hūc apho. iprobare. nā ponit ipm aut non hēre veritatē: aut rarā: ⁊ vtroqꝫ modo deſtruit̄ apho. qꝛ apho. dꝫ hr̄e veritatē ſemꝑ vel vt multū. vt in cōmēto illius apho. Que ꝗ corrupture ſunt ſeruis. Sed cōtra. nā in iſto apho. ponit̄ talis ↄñtia. ſ. ſi ſāguis aſcendens ad mamillas nō mutat̄ in lac timendū eſt de mania: ſed talis ↄñtia non pōt eſſe mala: niſi aut qꝛ añtecedens ſit falſū: aut qꝛ ↄñs non ſequat̄ ad añs. Sed añs nō eſt falſum. nā plerūqꝫ in corpore mulius ſāguis feruētiſſimus abūdat: ⁊ aſcēdit ad mamillas: ⁊ qñ hoc ↄtingit impoſſe eſt ſanguinē illū mutari in lac: qꝛ debile agēs non pōt ad ſe ↄuertere fortius patiens. ergo añs non eſt falſum. ↄñtia vō ↄñtis ad añcedens videt̄ necīa: hoc modo. Si ſāguis aſcēdens a toto corpore ad mamillas nō mutat̄ in lac. Sāguis feruētiſſimus aſcendit a toto corpe ad mamillas. Si aūt ſāguis feruētiſſimus aſcendit a toto corpore ad mamillas timēdū eſt de mania ꝓpter fumoꝝ eleuationē ad cerebrū. ergo ſi ſāguis veniens ad mamillas non mutat̄ in lac timēdū eſt de mania. hec ergo dubitatio eſt vera: ꝗre ⁊ aphoriſmus verus. ℭ Ad hoc aūt dōm eſt: ꝙ añs huius apho. nō eſt impoſſe: tñ eſt raro ↄtingens: raro enīꝫ abundat in corpe mulieris ſanguis feruētiſſimus: qui veniens ad mamillas nō poſſit ↄuerti in lac. Itē dico ꝙ hꝰ ↄñtia necīa eſt abſolute: nā ſi ſāguis veniens ad mamillas nō ↄuertit̄ in lac: necīo abūdat ſāguis feruētiſſimus in corpe. 2ª vō ↄñtia. ſ. ſi ſāguis feruētiſſimus aſcēdit ad mamillas de toto corpe timendū eſt de mania. vera eſt hoc mō ꝓpoſita. ſ. dicēdo timēdū eſt de mania. Sed dicēdo maniā ſigt̄: hoc eſt dubitabilius: qñ maiorem certitudinē oſtēdit. cū dr̄: ſigt̄ maniā: ꝗ̄ cum dr̄: timēdū eſt de mania. Ego aūt credo ꝙ Hip. ſic velit nos itelligere hoc qđ dicit ſigt̄. ſ. ꝙ timendū ſit de mania: vel ꝑiculum eſt fieri maniā: vel aliā egritudinē ei ſimilē: ⁊ eodem modo dixit Hip. ifra ꝑticula 6ª. Emoroidas mederi antiquas: ſi nō vna relicta fuerit ꝑiculū eſt hidropē fieri: aut ꝓtiſim. Ꝟ̄ra ritas ergo in iſto apho. eſt ſolum in poſitione añtis: qñ raro inueniat̄ ſāguis in mamillis: raritas aūt añtis cum rā ritate conſequētie non corrumpit aphoriſmum.

ℭ Aphoriſmus. XLII.

ℭ Mulierem ſi vis ſcire ſi concepit: melicratuꝫ quādo dormitura eſt da ei bibere: ⁊ ſiquidem torſiones habuerit circa ventrem: concepit: ſi vō non: minime.

ℭ Si noſſe libuerit an mulier grauida ſit: mulſum ei bibendū dato: cū itura cubitū eſt. Poſt ſi vēter torquet̄ grauida eſt. Sin minꝰ nō eſt. Theo.

ℭ Si velis noſcere an cōceperit mulier: cū dormitura eſt ei aquā mulſaꝫ potandā da: ⁊ ſi alui tormina patietur cōcepit: ſi minus non ↄcepit. Leo.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Tortio eſt aut ex humoribus pūgitiuis: aut ex vētoſitatibus groſſis ⁊ inflatiuis nō cito exeūtibus: vtpote via qua exeāt carentibus qđ mulierē pati Hip. intēdit: qđ propter preſſurā eſt vulue circa loca illa per que vētus exire debebat. Mel aūt vnde fiat mellicratū: neceſſe eſt eſſe crudū. ad hoc enim nos intēdimus: vt inflatio ⁊ vētoſitas generet̄. Quādo dormitura eſt inqt propter quietē: ⁊ ciboꝝ plenitudinē. hec enīꝫ duo cauſe ſunt ventoſitatis generāde.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ In ꝓcedenti apho. docuit Hip. ſignificare ſup maniā futurā per ſāguinem nō ↄuerſū ad lac. In pñti vō apho. docet ſignificare ſup ↄceptionē vel non ↄceptionē per effectum mellicrati: ⁊ ſñia plana eſt. ℭ Cōmentator circa hūc apho. ſic ꝓcedit. nā ꝑmo exponit hoc verbū. ſ. tortiones: per ſuas cāas vſqꝫ. Q. mulierē pati. Ibi ponit cāam verificātē aphoriſmū vſqꝫ. mel aūt vnde ſit. ibi oſtēdit de ꝗ̄li melle dꝫ fieri mellicratū vſqꝫ. qñ dormitura. ibi exponit hoc qđ dicit. qñ dormitura eſt. per ſuā cāam. ℭ Dicit ergo ſic de ꝑº ꝓpter ꝙ tortio fit duabus de cauſis. ſ. de humoribꝰ pungitiuis: ⁊ de vētoſitatibus groſſis iflatiuis iclūſis non hñtibus exitum. In hoc aūt loco accipit̄ tortio pro tortione 2º mō cauſata: ⁊ ħ de ꝑº. ℭ De 2º dicit: ꝙ ideo mulier pregnās patit̄ tortionē ꝓpter potū mellicrati: qꝛ ex illo mellicrato generatur vētoſitas: que cū exire non poſſit ꝓpter preſſurā ⁊ clauſurā matricis circa loca per que dꝫ exire illa vētoſitas: generat tortiones: ⁊ hoc de 2º. ℭ De 3º dicit: ꝙ mel de quo fit iſtud mellicratū dꝫ eſſe crudū: ⁊ non coctū: qꝛ magis eſt aptū ad gñandā ventoſitatē ⁊ inflationē. ⁊ nos itēdimus in hoc caſu ad hoc vt ventoſitas gñetur: ⁊ hoc de tertia. ℭ De 4º dicit: ꝙ ideo dixit Hip. ꝙ dꝫ dari mellicratū mulieri qñ vadit dormire: qꝛ in ſomno duo ſunt que faciūt vētoſitatē. ſ. quies ⁊ ciboꝝ plenitudo.

Circa hūc apho. querit̄ de tex. ⁊ de cōmēto. De tex. ſic. qñ dormitura eſt. Sed ↄtra. In hora ſōni adunatur calor iterius ⁊ fortificat̄: iquāto aūt calor eſt fortior: tāto digeſtio eſt melior: ⁊ gñatio vētoſitatis minor. mellicratū aūt ideo ſigt̄ ſuper ↄceptionē: qꝛ ventoſitatē gñat: eligendū eſt ergo tēpus vigiliaꝝ ⁊ non ſōni. ℭ Ad qđ dōm ꝙ ꝗuis in ſomno fortificet̄ calor: tñ qꝛ in eo eſt quies ⁊ repletio ciboꝝ que ambo opant̄ ad gñonem ventoſitatis: ꝓpter hoc magis gñatur vētoſitas tunc. Nec obſtat ꝙ tunc ſit fortior calor: qñ hꝫ tunc fortius obiectū. ſ. plenitudinē ciboꝝ: ⁊ caret adiutorio motus qđ ꝓhibet ventoſitatē fieri. Mellicratū da bibere. Sed ↄtra. mellicratuꝫ ideo ſignificat ↄceptionē: qꝛ ventoſitatē gñat. ſicut dicit Gal. ꝗre multo magis debuiſſet dare legumina ⁊ caſeū: cū illa multo magis gñent vētoſitatem. ℭ Ad qđ dōm eſt: ꝙ ad experiendū ↄceptum: dꝫ dari illud qđ moderate generet vētoſitatē. Illud enim qđ imoderate gñat in ↄcipiente: ⁊ non ↄcipiente poſſet facere vētoſitatem ⁊ tortiones.

¶ S. queritur quanta quantitas debeat dari de mellicrato. ¶ Ad quod dicendum q̄ debent dari due ℥ cū duabus ℥ de aqua pluuiali: ⁊ mulier non oꝫ eſſe ꝯſueta bibere mellicratū: ſicut dī 3° canō cap̄ de ſignis p̄gnationis: ⁊ oꝫ ip̄m mel eē crudum: ſicut dicit Cōmētator: ⁊ aqua ēt oꝫ eſſe cruda: ſicut dicit Serapio de ſignis ꝯceptionis. ¶ Sed de hoc emergit queſtio ꝓpter qd̄ oꝫ admiſceri cū aq̄ mellis: aq̄ pluuialis. ¶ Ad qd̄ dicendum ideo videt̄ mihi admiſcenda: q2 ſtiptica eſt: ſtipticitas aūt adiuuat ad ḡnonem vētoſitatis ꝓpē morā. [Et ſi q̄dē tortiones habuit] per tortionē debes itelligere leuē dolorē inteſtinoꝝ q̄ſi quādam punctionē: ſicut dī 3° can̄. cap̄ p̄allegato: ⁊ ſicut dicit Serapio cap̄ p̄allegato [circa ventrem] intelligo per hūc locum illā partem ventris vbi eſt inteſtinū rectū: qm̄ matrix illud iteſtinū cōprimit: ſicut dicit Serapio cap̄ p̄allegato [ꝯcepit.] Sed ꝯtra. ponamus eniꝫ q̄ mulier hēret mr̄icem apoſtematam: ⁊ hēret ſtercora dura in iteſtinis: tunc poſſet fieri ex mellicrato tortio: nec ꝯcepiſſet. ¶ Ad qd̄ dicēm eſt: q̄ hoc ſignū oꝫ itelligi in muliere ſana: ⁊ hn̄te ſe q̄ꝫ ad alias circunſtātias mediocriter. ſ. q̄ nō ſint iteſtina nimis inanita: nec ſint repleta fecibus duris. [Si vo nō minime.] Sed ꝯtra. ponamus eni mulierē hēre calidiſſimā nām ventris. Jta q̄ mām ventoſitatis poſſit ꝯſumere vel fridiſſimā: ita q̄ mām humidā non reſoluat in vētoſitatē. Jſtis enim modis ꝓhibet̄ ḡnatio vētoſitatis: ſicut dī 6° de accidēti ⁊ morbo: tunc in iſto caſu poterit mulier aſſumere mellicratum: ⁊ erit pregnās: nec hēbit tortiones. ¶ Ad qd̄ dicendum credo q̄ debeamus intelligere mulierē eſſe tēperatā: vel non eſſe adeo diſtēperatā: vt poſitio ſupponebat.

¶ De cōmēto ſic [ꝓpter preſſurā vulue circa loca illa p̄ que vētus oꝫ exire.] Sed ꝯtra. mr̄ix in ꝯceptione colligit̄ ⁊ increſpat̄ circa ſperma: quapropter occupat locuꝫ minorē q̄ꝫ prius. Sperma eniꝫ eſt pue q̄ntitatis: ꝓpter qd̄ non preberet tātā eſſe extēſionem mr̄ici quātam ipſa ex ſe hꝫ ꝯctionē. nō ergo facit preſſurā illoꝝ locoꝝ ꝓpter ꝯceptionem. ¶ Ad qd̄ dicēm eſt: q̄ mr̄ix in ꝯceptione occupat minorē locū ſm̄ longitudinem ⁊ latitudinē: ſed maiorē ſm̄ ſpiſſitudinem: ⁊ propter hoc cōprimit inteſtinum.

¶ Aphoriſmus. XLIII.

¶ Mulier ſiquideꝫ maſculū ꝯcepit: bene colorata eſt: ſi vo feminam: diſcolorata.

¶ Mulier ſi marem gerit: coloratior eſt: ſi feminam: decolor eſt. Theo.

¶ Mulier ſi marem cōcepit: bene colorata eſt: ſi vo feminam: male colorata. Leo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Coloratā ⁊ non coloratā eſſe dixitq2 in ꝯceptu femine: femina non eſt boni coloris. Que duo ideo fiunt: q2 femine frigidiores ſunt maſculis: raro tn̄ hoc accidit: maſculi concepti alia habent ſigna: fortitudinem. ſ. ⁊ velocitatē motus: que etiā raro videntur: q2 femina concepta aliquādo fortior ⁊ velocior maſculo eſt in motu. non ergo hec ſigna pro certis ſunt habenda.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Jn precedēti aphor. docuit ſignificare ſup ꝯceptionem in ḡnecin hoc apho. docet ſignificare ſuper ꝯceptioneꝫ in ſpecie. ſ. maſculinā ⁊ femininam: ⁊ ſententia plana eſt.

¶ Cōmentator circa hūc apho. ſic ꝓcedit. nam p̄ ponit cām veritatis apho. vſq3 [raro tn̄] ibi oſtēdit iſta ſigna ſūpta a colore nō eſſe neĉie veritatis vſq3 [maſculi ꝯcepti] ibi ſuppler quedā alia ſigna que ſumunt̄ a motu diſtinguētia cōceptionē maſculinā a feminina vſq3 [que ēt raro vident̄] ibi etiā oſtendit: q̄ illa ſigna ſumpta a motu nō hn̄t neĉiam veritatē: ⁊ hoc vſq3 ad fineꝫ. ¶ De p̄ͣ pte dicit: q̄ mulier in ꝯceptu maſculino: ideo eſt bn̄ colorata: ⁊ in ꝯceptu feminino eſt male colorata: q2 ꝯceptus maſculinus eſt calidior: ⁊ ꝯceptus femininus eſt fri.dior: a calore aūt moliū fit bonus color: ⁊ a frigiditate fit diſcoloratio: ⁊ hoc de prima.

¶ De 2ͣ dicit: q̄ hoc ſignū ſumptū a colore hēt veritatē vt plm̄: ſed non ſemp. naꝫ aliqn̄ mulier melius eſt colorata in cōceptu feminino q̄ꝫ maſculino: ⁊ hoc de 2ͣ. ¶ De 3ͣ dicit q̄ non ſolū ſignū ſumptū a colore: diſtinguit iter cōceptum maſculinū: ⁊ femininū: ſed ēt multa alia ſigna iter que ſunt ea que ſumunt̄ a fortitudine ⁊ velocitate motus: ⁊ a debilitate ⁊ tarditate: q̄m mulier que ꝯcepit maſculū fortior et velocior eſt in motu. Jlla vo que ꝯcepit feminā tardior et debilior: ⁊ hoc de 3ͣ. ¶ De 4ͣ dicit: q̄ ēt iſta ſigna que ſumunt̄ a motu: non hn̄t veritatē ſemp: ſed aliqn̄ fallūt: reperitur enim iterdū mulier: que ꝯcepit feminā: hēre fortiorē ⁊ velociorem motū: illa que concepit maſculum.

Circa hunc apho. dubitat̄ de tex. ⁊ de cōmēto. De tex. q̄dem ſic [bene colorata] per bene coloratā debes itelligere abundātē in colore rubeo pulchro: vel in colore cōmixto ex albo ⁊ rubeo: ⁊ per diſcoloratā debes itelligere mulierē abūdātem in colore albo declinātē ad liuidum: cōplexio nāq3 calida ⁊ frida tales cauſant colores in corpibus humanis: ſic dī in tegni de ſignis maſculorum.

¶ Circa hoc dubitat̄. nā videt̄ q̄ ꝯcipiens feminā dēat hēre pulchriorē colorē: q̄ꝫ ꝯcipiens maſculū: dicit enim Yp. in 3° libro de aere ⁊ aq̄ q̄ facies habitantium in occaſu ſolis ſunt lenes: ⁊ colores ſplendidi placentes: ſed planū eſt: q̄ aer in occaſu ſolis eſt fride ⁊ humide cōplexionis: q̄re cuꝫ ꝯceptio feminina ſit frida ⁊ humida: erit mulier in tali ꝯceptione pulchrioris coloris. ¶ P. videt̄ q̄ color mulieris i ꝯceptione maſculina debeat eſſe color cōmixtus ex albo ⁊ rubeo. Jn ꝯceptione vo feminina debeat eē aliqn̄ liuidus aliqn̄ rubeus: aliqn̄ niger: q2 generatio maſculina cauſat̄ imediate a fortitudine virtutis: ſicut dicit Haly. ſup tegni de ſignis teſticuloꝝ: fortitudo aūt virtutis ſeqtur tēperantētum cōplexionis: ſicut dī p̄ can̄. fen 2ͣ cap̄ de ſignis cōplexionis eq̄lis. ⁊ Gal. idem innuit in 2° de cōplexionibus. ⁊ in cōmēto de pulſu cōplexionū: ḡnatio aūtē femine ſeqtur debilitatē virtutis: ⁊ debilitas virtutis ſeqtur diſtēperātiā cōplexionis. faciet ergo ꝯceptio maſculina mulierē hēre colorē corpis tēperatū. erit igit̄ color cōmixtus ex albo ⁊ rubeo: ⁊ ꝯceptio feminina faciet hēre colorē cōplexionis diſtēperate. Erit igit̄ color aliqn̄ albus: ⁊ aliqn̄ liuidus: ⁊ aliqn̄ rubeus: ⁊ aliqn̄ niger. ¶ P. ꝯceptio feminina ad ſui nutrimētum trahit ſanguinē frigidum. ꝯceptio vo maſculina trahit ſanguinē calidū: q2 vnūq̄dq3 nutribile trahit ex nutrimento qd̄ ſibi ſile eſt: ſicut tota ſcriptura medicinalis clamat. ⁊ pꝫ in plātis: lupini eniꝫ de terra trahunt nutrimētū amaꝝ ⁊ aduſtuꝫ: ⁊ ꝓpter hoc impinguat̄ terra ex eis. Cucurbite aūt ⁊ ſalices trahunt nutrimentū humiduꝫ aquoſum: ⁊ ꝓpter hoc plātatur in terris multe humidkatis: vt deſiccent eas: ⁊ erit igit̄ ſanguis qui remanet in corpe mulieris ꝯcipientis maſculū: frigidior: cū fetus accipiat ex eo calidiorē: quare mulier erit diſcolorata: ⁊ in muliere ꝯcipiente feminā: ſanguis qui remanet ad ſui nutrimentū erit ꝯcipiens feminā magis colorata. ¶ Ad p̄mū dicēm eſt: q̄ habitātes in regione occidentali: licꝫ habeāt cōplexionē aeris frigidā ⁊ humidā: tn̄ ipſi habent cōplexionem inatam calidam ꝓpter frigiditatē exteriorē. ¶ Ad 2ᵐ dicēm eſt: q̄ imediata cā ḡnationis maſculoꝝ eſt fortitudo virtutis: tn̄ illa fortitudo non ſeqtur ſolūmodo cōplexionē tēperatā. Sed ſeqtur etiā diſtēperatā ad caliditatē. Jta tn̄ q̄ diſtēperātia nō ſit multa valde: nā quādo ſperma ⁊ teſticuli a q̄bus fit eſſent diſtēperata ad caliditatē nimiam: tunc ſequeret̄ ipſa debilitas virtutis: ⁊ fieret generatio feminina: eſt eniꝫ neceſſaria caliditas in ſemine ꝓpter digeſtionē ad hoc vt fiat maſculus. Cū ergo caliditas non intēditur tm̄ q̄ digōnem corrūpat: adhuc eſt vtilis ad generationē maſculoꝝ. hoie

Et ꝯcipiens maſculum ſit coloratior ꝯcipiente feminam.

enī bñtes cōplexionem calidā ⁊ humidā moderatā: ꝙ̄uis ſint diſtēperati: nihilominus eq; bene aut forte melius di gerunt ꝙ̄ bñtes temperatā: tēperies enim ꝙ̄uis faciat vni uerſitatē operationum totius corporis ad ſeinuicē colliatā melioreꝫ: tñ cōplexio. diſtēperata facit per ſe aliquā vnā operationem fortiorē ⁊ meliorē: verbi grã: bñtes cōplexionē cerebri ſiccā meliorem hñt memoriā: ꝙ̄ bñtes temperatā ꝙ̄uis vniuerſitas operationū totius cerebri tēperati ſit me lior ꝙ̄ diſtēperati. ¶ Ad 3m dōm: ꝙ lʒ ſet⁹ maſculinus tra hat calidiorē ſanguinē de corpore matris: ⁊ femina frigi diorem: tñ plus ꝯfert influentia caloris ꝓcedens a ꝯceptu maſculino in corpus mulieris ad meliorādum digñe ⁊ ad dādū calorē meliorē: ꝙ̄ noceat ſbtractio ſāguis calidis.

¶ De cōmento ſicʒ q: femine frigidiores ſunt maſculis. Sed ꝯtra. ꝯtingit enī mulierē eſſe cholericā: maſculū aūt fleg maticū: ſicut dicit Gal. in cōmēto de pulſibus ſexuū: q̄re non erit calidior maſculus femina ſemꝑ. ¶ Ad qđ dōm: ꝙ mu lier nunq̄ dī cholerica comparata viro. Sed dī cholerica vel flegmatica: cōparando mulierē ad mulierē. ¶ Uel dic ꝙ maſculus eſt calidior caliditate ꝓcedente a multitudine caloris inati: ſm quātitatē ſui corporis: ſed mulier pōt eſſe calidior viro caliditate cōplexionali: vel caliditate acq̄ſita: ⁊ hāc diſtinctionem innuit Auic. p̄ can. fen 2a cap de pulſu cōplexionum. Raro tñ hoc accidit. i. ꝯtingit ꝙ hoc ſignū ſit accidentale. i. fallens: quaſi dicat: iſtud ſignum habet ve ritatem vt multum: ⁊ raro fallit.

Circa hoc dubitaſ: q: nō videſ ꝙ debeat vnq̄ fallere: q: ſi maſculus eſt calidior femina: ſemꝑ deberet hēre ꝯcipiens meliorē colorē. ¶ Ad euidentiā huius q̄ōnis notāde ſunt ꝯditiones qbus exiſtētibus tale ſignū fal lit. ¶ Dico ergo ꝙ iterū ꝯtingit: ꝙ multe ſint cauſe que faciunt ad maſculinitatē vel femineitatē inter q̄s tres ſunt elegātiores. ſ. virtus vtriuſq; ſeminis: maris. ſ. ⁊ mulieris ⁊ ſāguinis menſtrui: qui cū ſpermate admiſceſ ante forma tionem. 2a cā eſt virtus ꝯſtellationis: que dñatur ſup ſexuʒ. 3a cā eſt complexio loci. ſ. latus mr̄icis dextruʒ vel ſiniſtrū. Cum ergo iſte tres cauſe oēs ſunt fortes: ⁊ ꝯueniūt ad ma ſculum faciendū: erit ille maſculus in maſculinitate fortiſ ſimus. Cū ṽo cauſe facientes feminā ꝯueniunt: ⁊ erūt for tes ad faciendū feminā: erit illa femina in femineitate for tiſſima. Si ṽo iſte cauſe diſcordāt: vincent fortiores: ſʒ effe ctus erit remiſſior: puta ſi cauſe facientes maſculū ſint for tiores facientibus feminas ſiet maſculus: tñ erit in maſculi nitate remiſſus: ⁊ ecōuerſo ſi dñantes fuerūt cauſe faciētes feminā. Si ṽo fuerint iſte cauſe eq̄les ſiet ꝯceptus neuter: ſiue ꝙ hēat neutrū ſexum: ſiue ꝙ hēat vtrunq;. Dicit enim Aui. 3o can. fen. 20. tractatu ꝑmo cap de coitu: hoc: ꝙ inuētus eſt homo qui hēbat vtrunq; ſexū: ⁊ cū vtroq; poterat age re. ſi ergo ꝯtingat ꝙ in ſpermate ſit virtus ex cōplexione ꝙ debeat eſſe maſculus: ⁊ cadat in latere dextro mr̄icis: ⁊ ſit ſanguis mēſtruus calidus: ⁊ ſit tanti roboris iſta v̄tus cō ſtellationis: ꝙ ſuperet illas tres cās: tunc ſiet femina: tñ il la reſeruabit ꝓprietatē maſculinā quātum ad pregnātem: ⁊ erit tunc pregnās boni coloris: ⁊ velocis motus: ⁊ hēbit alia ſigna maſculinitatis: ſi ṽo fiat ecōtra erit ꝯceptus ma ſculus: ⁊ erit ꝑgnans diſcolorata: ⁊ grauis motus ⁊ hēbit ſigna femineitatis. Fortitudinē ⁊ velocitatē motus. cā hu ius eſt calor nālis multus: qui de ꝯceptu maſculino influit in corpus mulieris: per quē ſit ſupfluitatum ſlaticarꝫ lacer tos impedientiū ꝯſumptio: ⁊ ipſius ſpūs aialis motiui mul tiplicatio. alia ṽo multa ſigna ⁊ diuerſa ꝯceptionis ⁊ non ꝯceptionis: ⁊ maſculinitatis: ⁊ femineitatis inueniunſ: de quoꝝ cauſis diſputare lōgū eſſet. reqras ergo ea in 3o can. in ꝓprijs capl̄is. Que raro ēt videnſ. i. iſta ſigna ſumpta a motu: raro fallunt: ſicut ⁊ illa que ſumuntur a colore.

¶ Aphoriſmus. XLIIII.

¶ Si mulieri pregnāti heriſipila ſit in matrice: mortale.

¶ Si mulieris pregnantis vterum ignis ſacer infeſtat: letale eſt. Theo.

¶ Si mulieris grauide in vtero ſit heriſipelas: letale eſt. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Oportet inueſtigari an ſola heriſipila in vulua ſit morta lis: verū ne flegmones ſimilr: ſed heriſipila in vulua neceſ ſe eſt puerum ſola febre occidat: flegmones non itaque he riſipila cum fiat ex cholera rubea ⁊ calida materia febrem generat: ⁊ ideo mortale.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In ꝑcedenti apho. docuit cognoſcere fetum maſculinū ⁊ femininū. In p̄ſenti docet ſignificare ſup mulierem ꝑgnan tem per heriſipilam matricis: ⁊ ſententia plana eſt.

¶ Cōmentator duo notat ſup hoc apho. nam p̄ mouet quan dam q̄ōnem: ⁊ eā ſoluit: vſq; ſ que heriſipila. ibi ponit cāʒ veritatis. ¶ De p̄o dicit: ꝙ querēdum eſt an flegmon ſit ita mortiferum apa ſi fiat in matrice: quēadmodū heriſipila. ¶ Ad qđ dōʒ: ꝙ heriſipila eſt magis mortifera ꝙ̄ flegmō. ¶ De 2a pte dicit: ꝙ heriſipila matricis: ideo mortifera eſt quia eſt ex cholera rubea: que ꝓpter ſui caliditatem gene rat febrem acutiſſimam: ⁊ moleſtiſſimam.

Circa hunc apho. dubitaſ de tex. ⁊ de cōmēto. De tex. qdem ſicʒ mortale. Sed cōtra. non enim videſ nēcio mortifera heriſipila: q: pleureſis eſt apa cholericū frequenter: ⁊ eſt in loco nobiliori ꝙ̄ ſit matrix: q: locus il le eſt vicinus cordi ⁊ pulmoni: ⁊ tñ pleureſis non eſt nēcio mortifera: ſimilr pōt opponi de apate cholerico epatis: ⁊ de apate cerebri: q: non ſunt nēcio mortalia. ¶ Ad h̄ di cendum eſt: ꝙ apa cholericū in mr̄ice non eſt abſolute mor tale: ſed in matrice pregnantis: ⁊ non eſt mortale ei: ſed eſt mortale fetui vel vtriq;. ¶ De cōmento ṽo non eſt dubiū. De quo ſit multum curandum. Circa heriſipila in matrice pregnātis ſit mortale.

¶ Aphoriſmus. XLV.

¶ Que preter naturam tenues exiſtentes con cipiunt: abortiunt anteq̄ groſſeſcant.

¶ Que preter naturaʒ tenues vterum gerunt: abortum faciunt donec craſſeſcant. Theo.

¶ Quecūq; preter naturam tenues exiſtentes vtero gerunt: abortiunt priuſq̄ craſſeſcant. Leo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Quidam iterpretes hūc apho. exponunt tripl̄r. Quidaʒ enim ex neceſſitate itelligunt abortire: cū p̄ter nām ſunt ma cre: qua macredine nutrimētuʒ pueris ſolet deficere. Alij ſi nō craſſe fuerint: ⁊ in macie ꝑmāſerint. Alij cuʒ p̄ter nām tenues craſſeſcere icipiunt: perpēdunt: q: abortiūt. Noſtrue rus itelligit in vltimitate tenuitaꝫ h̄ eē: qb⁹ multa refectio ſit nēcia: vt ad nām redeant eaꝝ corpa: vnde ſit vt eis cre ſcentibus fame fetus abortiat: hoc autem intendit Hip.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In ꝑcedenti apho. docuit ſignificare per apa cholericum in matrice. In apho. preſenti docet ſignificare ſup aborſuʒ per habitudinē corporis: ⁊ dicit ꝙ quecūq; mulieres ſunt macre p̄ter nām ſi ꝯcipiunt abortiūt prius ꝙ̄ craſſeſcant.

¶ Cōmentator ſup hoc apho. ꝑmo ponit tres itellectus hu ius apho. vſq; ad locū illumʃ Noſtrue. ibi affirmat vnū illoꝝ trium: ⁊ reddit cām veritatis. ¶ Dicit ergo ſic de p̄a parte ꝙ iſte aphoriſmus tripl̄r intelligitur ſm quoſdam. Quidā enim itelligunt eum ſic: ꝙ mulieres q̄ ſunt macre preter nām de neceſſitate abortiunt: q: nutrimētuʒ deficit fetui q̄ macreſcit pregnās. Alij ṽo intellexerūt eum ſic ꝙ mulieres macre: ſi ꝑſeuerat macies abortiunt. 3o modo in telligunt q̄dam ſic: ꝙ mulieres q̄ ſunt macre preter nām

⁊ ꝯcipiunt ſi icipiunt impinguari:tūc abortiunt. ⁊ hoc de pma. ¶ De 2° dicit: ꝙ Joſumenus bene itellexit hūc apho. dicens: ꝙ per mulieres tenues: debemus ītelligē eas que ſunt in vltimo tenuitatis. Si ergo tales mulieres ſunt pregnātes ⁊ debeāt impinguari:corpꝫ vt ſetus peat ꝓpter defectū nutrimēti:qꝛ nutrimētū qḋ debat ſuſtētare fetū trāſit in nutrimentum matris:⁊ hoc de ſecunda.

Circa hunc apho. dubitaſ de tex. ⁊ de cōmēto. De tex. qdeꝫ ſic[que ꝑter nām tenues exiſtētes] In hoc qdem apho. Hip. inuit talem ꝯñam:ſi alique mulieres exiſtētes tenues ꝑter nām concipiunt:⁊ hoc eſt añs:abortiunt priuſq̃ craſſeſcāt:⁊ hoc eſt ꝯñs. Dubitaſ ergo p̄ de veritate añtis in ſe ꝯſiderati. 2° de veritate ꝯñtis. 3° dubitatur de neceſſitate ꝯñie. ¶ De p̄ ſic. videſ enim añs implicare impoſſibile. Si eni mulier eſt ꝑter nām macra:itelligēdo macredinē in vltimitate. ſicut Cōmētator inſinuat:tūc mulier eſt ſterilis. vt infra in cōmēto illius apho.[quecūq3 fridas ⁊ ꝯpenſas] qḋ ēt rōne ꝓbatur:ſi enim mulier in vltima macie ꝯſiſtit:quo fit vt nutrimētū ſibiipſi ſufficiēs tribuere nō poſſit. qualr igiſ alteri a ſe. ſ. fetui mām gñonis:aut nutrimentū tribuet:⁊ res eniꝫ que ſibi nō ſufficit:nec̄io alteri deficit. ¶ Ad qḋ dōm:ꝙ duplr ꝯtingit mulierē eſſe macrā in vltimitate. Uno qdē modo ſine ſpecie ⁊ aptitudine reſumptionis:⁊ mulieres talē hñtes maciē:ſterilee ſunt ⁊ nihil ꝯcipiunt. Alio vō modo cū ſpecie nāli:⁊ aptitudine reſumptionis:⁊ hñtes talē maciem ꝯcipe poſſunt. Adhuc nālis ratio nos iducit:qꝛ in priori macie poſite:vigorē virtutis nālis taliter hñt ꝓſtratum:vt nec ad idiuiduū reſumēduꝫ: nec ad ſpēm ꝯſeruādam aſſurgat. 2° vō affecte macredine ⁊ ſi vt nunc robur v̄tutis deficiat ad ꝓpriā habitudinē reſumendā:quedā tñ aptitudo remanſit per quā reſurget in poſterꝰ. ¶ Sed de hoc emergit qḋ fortis. qualr enim reſurgere potuit robur nālis v̄tutis prius ad ꝯſeruationeꝫ ſpēi per ꝯceptionē q̄ ad reſumptionē indiuidui per icraſſationem: nūnō eni videſ impoſſibile ꝙ aliqua res nālr prius intēdat ad bonū alterius q̄ ad ſuum. ¶ Itē. talis actio ꝯceptionis fuit ocioſa cū eā ſequaſ aborſus. nā vō nihil opaſ ocioſe. ¶ Ad qḋ dōm:ꝙ v̄tus nālis que regit idiuiduum nunq̄ prius iciperet opari ad ꝯſeruationē ſpēi per ꝯceptionē: q̄ ad reſumptionē ꝓprij corporis per icraſſationē:niſi eſſet coacta per virtutē ꝯſtellationis:potuit eni eſſe ita fortis v̄tus ꝯſtellationis ad ꝯceptionē:ꝙ nā ipſa opata eſt ꝯceptionē: nec idigebat in ꝯceptione multitudine māe. pauca eni mā ſufficiebat a p̄n° tā rōne gñōis:q̄ rōne nutricationis: veniente vō poſtea nā ſingularis in ſuū robur:⁊ ceſſante virtute ꝯſtellationis que cogebat icepit opari circa idiuiduū incraſſando ipm:⁊ tūc neglexit regimē ꝯcepti:⁊ ſequutus eſt aborſus. ¶ Ad id vō qḋ dicebaſ 2° ꝙ nā non debuit feciſſe talē ꝯceptionem:poſtq̄ erat ocioſa. Dicēdum ꝙ hoc eſſet verū ſi non fuiſſet nā coacta opari per virtutē celeſtē: imo qḋ plus quantūcūq3 ſit mulier potens ad ꝯceptionē ſi non hēt adiutoriū ꝯſtellationis non ꝯcipiet:⁊ hec eſt rñſio ſm aſtrologoꝝ ſniam. ¶ Poſſet ⁊ aliter ad pncipalē qōnē rñderi vt dicaſ:ꝙ in muliere macra tpe quo ꝯcepit nō erat defecta virtus que opabaſ ad ꝯceptionē in tātū ꝙ ꝓhiberetur ꝯceptio cū occurrebat ei ſpma ꝯueniēs ex maſculo: erat tñ defecta virtus que opabaſ ad nutrimētū corporis mulieris:tpe vō ꝓcedente ꝯfortabaſ virtus nutritiua:⁊ icepit opari circa mām nutrimētalē:⁊ ex illa nutrire corpꝰ pregnātis:⁊ ſubtrahere fetui nutrimentū:⁊ iſta diuerſitas iſtaꝝ v̄tutū potuit ꝯtingere ex diuerſis ꝯiunctionibus ſm quas opabanſ ille due virtutes. ſ. ꝯceptiua ⁊ nutritiua:potuit enim eſſe ꝙ ꝑus erat cōplexio qua opabatur v̄tus ꝯceptiua bona:⁊ cōplexio qua opabaſ virtus nutritiua mala:poſtmodū autem correcta eſt cōplexio qua operabatur virtus nutritiua:⁊ incepit facere propriam operationem: ⁊ hec eſt ſolutio medicinalis.

¶ De 2° ſ. de veritate ꝯñtis ſic agitur. Dicit enim ꝙ mulier prius abortit q̄ craſſeſcat:qḋ non videſ. Craſſeſcere enim eſt incipe incraſſari. Sed anteq̄ mulier icipiat incraſſari: mā non dꝫ deficere fetui:cū adhuc mulier nō incipiat reſumi. ¶ Ad qḋ dōm:ꝙ non ſic ſtricte accipiſ hoc verbū incho atiuū:craſſeſcāt:⁊ eſt enim ſenſus:cū mulier iam incipit venire ad craſſitiē:tñ adhuc non ꝑfecit reſumptionē:ꝓpter qḋ in illo tpe medio perijt fetus ꝓpter defectū nutrimenti. ¶ Itē. queriſ qd fuiſſet de iſta ꝯceptione. Si mulier illa macra nō incepiſſet impinguari:fuiſſet ne ſequutus:aut veniſſet ad partū talis ꝯceptus? ¶ Ad qḋ rñdēdum eſt:ꝙ tāta potuiſſet eſſe macredo:⁊ tātus defectus virtutis digeſtiue ipſius mulieris:ꝙ nō ſuffeciſſet ad nutrimentū fetus in tpe ꝓcedente:qꝛ fetus circa pn̄m paruo indiget nutrimento. In proceſſu autē multo. ⁊ ſic fuiſſet ſequutus aborſus ſine aliq̄ impinguatiōe. Si vō macredo nō fuiſſet ſic vltimata ⁊ v̄tus digeſtiua habuiſſet aliquam potentiam potuiſſet venire ad lucem.

¶ De 3° ſ. de ꝯñia ſic agiſ. non eniꝫ videſ nec̄ia:potuit eni virtus nutatiua mulieris que debilitata erat tñ eſſe ꝯfortata:⁊ ꝙ ad vtrāq3 opationem ſufficeret. ſ. ⁊ ad ꝯſeruādū fetum:⁊ ad reſumendū ſe reſumptione tali:ꝙ ipſa eſſet in eo ſtatu in quo fuiſſet:ſi nō fuiſſet facta macra ante ꝯceptionē qḋ ſic ꝓbatur. ponaſ enim ꝙ illa virtus nutatiua defecit ꝓpter aliquā malā cōplexionē:ſi illa mala cōplexio ſublata eſt redibit virtus nutatiua in euꝫ ſtatū in quo erat ante extenuationē. ergo poterit tātum opari q̄tum potuiſſet ſi mulier nō fuiſſet extenuata. nō ergo ſequeſ aborſus:⁊ mulier reſumeſ reſumptione decēte pregnātes. ¶ Ad qḋ dicēdum eſt:ꝙ ſi mala cōplexio que debilitaret nutatiuā ante ꝯceptionē remoueaſ poſt ꝯceptionē:bene:tantum opabiſ tunc q̄tum fuiſſet opata ſi mulier illa nō fuiſſet extenuata qñ ꝯcepit:verū in iſto caſu. ſ. qñ macra reſumiſ hꝫ plus opari:q̄ ſi non extenuata ꝯcepiſſet:nā nō extenuata hꝫ ſolūmodo ſe ꝯſeruare:⁊ fetum nutrire:extenuata autē hꝫ ſe reſumere:⁊ fetū nutrire:reſumere aūt plus eſt q̄ ꝯſeruare. ¶ De ꝯⁿᵒ ſic dubitaſ [Alie ſi nō craſſe fuerint:⁊ in macie ꝑſeuerauerint] Queriſ in quo differt iſta expoſitio a pma. ¶ Ad qḋ dōm:ꝙ differt in duobus. pª enim expoſitio videſ ponere maiorē maciē q̄ 2ª. Dicit enim pma [ꝑter nām macre.] 2ª vō dicit [ſi non craſſe fuerint.] alio vō mō differt:qꝛ 2ª expoſitio ponit ꝑſeuerantiam in macie:de qua pª nullā facit mentioneſ vt ad nām redeāt eaꝝ corpa. In hoc mōſtrat Gal. ꝙ iſte mulieres nō erāt tenues nālr:ſꝫ accñtaliter: ꝓpter aliq̄s cās ſuꝑuenientes:redire nāq3 ad nām ꝓpriā:non eſt niſi in corpib⁹ que laxa fuerūt a ꝓpria nā.

¶ Aphoriſmus. XLVI.

¶ Quecūq3 corpora moderate hñtes abortiūt ſcḋo mēſe:aut tertio: ſine oī occaſione manifeſta:his cotilidones mucilaginib⁹ plene ſunt:⁊ nō pñt pre grauedine tenere fetū:ſꝫ abrūpunſ.

¶ Mulieres que mediocriter corpulēte abortū faciunt ſcḋo mēſe,aut tertio:ſine cā manifeſta: ijs acetabula vteri plena mucoꝛis ſunt:ita nec fetuꝫ cōtinere poſſint:ſed pre ſuo pondere prerumpat:elabaturq3 partus neceſſe eſt. Theo.

¶ Quecūq3 mediocriter corpora habētes abortiunt:ſecundo aut tertio menſe ſine occaſione manifeſta:his acetabula vteri plena mucoꝛis ſunt:⁊ non poſſunt ex pondere fetum continere:ſed diſrumpuntur. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Qḋ ſine cā dixit manifeſta:ſine febre acuta itendit:ſiue

Utrum ſ gndo macra prius abortiat, q̄ craſſeſcat.

diaria:ſine vulue heriſipila:ſine ſanguinis fluxu:ſine ſaltu:ſine pcuſſione:ſine moꝛſura:ſine nimia abſtinētia:ſine timore:ꝛ ſimilibus:ſine quibus precedētibus ſi aboꝛtiant moderata hñtes corpa:ex neceſſitate:oꝛa venaꝝ vulue aboꝛtiendi erūt cauſe:qbus cū ſecundina nutrimētū accipiat:ſi matrix mucilaginibus fuerint plena aboꝛtiūt:qꝛ nutrimētū ſecūdine nō daꝛ. Venaꝝ hec enim oꝛa cotilidones appellāt:nō ſicut qdā putāt carnes tenues oꝛi haꝝ venaꝝ inaſcētes. Hip. aūt in lib° de mulieꝝ paſſionibꝰ. Si cotilidones (inquit) in oꝛe vulue plene ſunt flate:mēſtrua ſunt pauca ex necitate. Praxegoras ſcᵒ in p° pte de rebus nālibꝰ:cotilidones appellat oꝛa venaꝝ ꝛ arteriarum ſanguinem ad vuluam mittentium.

Expoſitio Thaddei.

In pcedenti apho. docuit ſignificare per habitudinē coꝛpoꝛis ſup aboꝛſum. In hoc ſcᵒ docet ſignare per moderatam habitudinē coꝛpoꝛis:ꝛ per tps aboꝛtiēdi:ꝛ per puationē manifeſte cauſe ſup quādā cām occultā aboꝛtiendi:que ē plenitudo cotilidonū ex humoꝛibus flaticis. Dicit ḡ ꝙ quecūqꝫ mulieres hñtes corpus moderatū in habitudine aboꝛtiunt 2° mēſe aut 3°:ſine manifeſta aliqua cā:ille habent cotilidones plenas mucillaginibꝰ:ꝓpter qd nō poſſunt tenere fetus ꝑ grauedinē:ſed rumpuntur.

Cōmentatoꝛ circa hūc apho. tria notat. nā pmo exponit hoc verbū [ſine cā manifeſta.] 2° ponit ꝯñam apho. ꝛ eius cām. 3° exponit hoc vocabulū.ſ.cotilidones. Durat pma vſqꝫ ad locū illū [ſine qbus pcedētibus.] Durat 2ᵃ vſqꝫ [venaꝝ h.n.oꝛa.] Durat 3ᵃ vſqꝫ ad finē. Dicit ḡ de p° pte ꝙ per hoc qd dicit [ſine cā manifeſta] intelligit Hip. ſine febre acuta:ſine diaria:ſine vulnere:ſine heriſipila:ſine fluxu ſanguis:ſine ſaltu:ſine pcuſſione:ſine moꝛſura:ſine nimia abſtinētia:ſine timore:ꝛ ſine oībus his ſilibus:ꝛ hoc de pma. De 2° dicit ꝙ ſi mulieres hñtes corpus moderatū aboꝛtiant 2° vel 3° mēſe ſine cauſis pnominatis non pcedētibus cā aboꝛtiendi ſunt oꝛa venaꝝ vulue. Cuiꝰ cā ē:qꝛ cū ſcōa recipiat nutrimētū p illa oꝛa venaꝝ ſi illa oꝛa venaꝝ impleant flate mucillaginoſo oppilanꝛ:ꝓp quā oppilonē nutrimentū ſufficiens nō pōt penetrare ad ſecūdinā:ꝛ h de 2°. De 3° ſcᵒ dicit ꝙ qdā voluerunt itelligere per cotilidones quaſdā carnes tenues que naſcunꝛ in oꝛificijs venaꝝ. Sed hoc nō eſt verū:īmo per cotilidones itelligit ipſa oꝛificia venaꝝ ꝛ arteriaꝝ ferētiū ſanguinē ad mtricē:ꝛ hāc ſuā expōnē ꝓbat p authoꝛitatē Hip. in li° de paſſionibꝰ mlieꝝ:ꝛ per authoꝛitatē Praxagore in p° libro de rebus nālibus.

Circa hunc apho. dubitaꝛ de tex. ꝛ de cōmēto. De tex. qdē ſic [moderatū corpus hñtes] videꝛ ꝙ hec determinatio ſit ſupflua ad talē ꝯñam:eo ꝙ aphoꝛ. videtur hēre veritatē:tā de mulieribꝰ hñtibus moderatū:qꝫ de nō hñtibus moderatū corpus:mulieres nāqꝫ craſſe aptiores ſunt ad patiendū plenitudinē cotilidonum:qꝫ moderate:ꝛ macre mulieres ſunt aptiores ad rupturā cotilidonum:qꝫ moderate:cum ſint debilioꝛis virtutis. Itē. mulieres immoderate habitudinis difficilius ꝯcipiunt qꝫ ꝯcipiunt:qꝫ moderate:ſicut īfra colligiꝛ in cōmēto illius aphoꝛ. [quecūqꝫ fridas ꝛ denſas] ꝛ in apho. pcedēti. ꝛ in illo [quecūqꝫ craſſe pter nām.] Ig facilius aboꝛtiunt [2° aut 3° mēſe.] Sꝫ hec determinatio videꝛ eſſe ſupflua:videꝛ enim oī tpe hēre veritatē apho. talis ꝯñia. p° enim mēſe facilius rūpunꝛ ligamēta fetus:qꝫ 2° ꝛ 3°. qꝛ ſunt debilioꝛa. Silr 7° 8° ꝛ 9°. ſunt ita debilia:ſicut 2° ꝛ 3°. ꝛ fetus eſt grauioꝛ:propter qd debēt facilius rumpi:ꝛ hoc aūt dictum eſt in cōmento illius apho. [pgnātes.] In 4° aūt ꝛ 5° ꝛ 6° expreſſe dicit Serapio libro 5° cap de aboꝛſu:ꝛ ꝙ in quarto qnto ſexto mēſe fit aboꝛſus ex multitudine humiditatis. pꝫ igiꝛ ꝙ omni tpe impgnationis hꝫ veritatē hic apho. Itē. cotilidones poſſunt oppilari oī tpe:dūmodo in coꝛpe ſit flegma mucillaginoſum. Sed omni tpe impgnationis repiri pōt flegma mucillaginoſum. ergo oī tpe poſſunt oppilari cotilidones:ꝙ re omni tpe poteſt fieri aboꝛſus ex tali cā. Supflue ergo poſuiſꝫ [2° ꝛ 3° menſe.] [ſine occaſione manifeſta.] Sed h videtur male poſitū:nā aut intelligit per cām manifeſtā cām exterioꝛē:ſicut in illo apho. 4ᵉ pticule [ſudoꝛ multus ex ſomno factus] aut itelligit per cām manifeſtā. Cām notā ſicut nomen ipſius oſtēdit:ſed vtroqꝫ modo intelligēdo falſum eſt qd dꝛ:qm ſi per cām manifeſtā intelligit cām exterioꝛē tūc ꝯñia apho. falſa eſt:pōt enim fieri aboꝛſus ex febre acuta:ꝛ ex ꝑte matricis:que non ſunt cauſe exterioꝛes. 2° aūt modo intelligēdo iteꝝ falſus eſt ſermo:qm plenitudo cotilidonum cā nota eſt:hꝫ enim ſigna qbꝰ cognoſcitur:ꝑpota ea que in hoc apho. ponunꝛ [.cotilidones mucillaginibus plene ſunt.] Sed nō videꝛ ꝙ tale ꝯñs ſequaꝛ ex predictis. dicit enim Auic. 3° can. cap de aboꝛſu:ꝙ plurimum aboꝛſus qui fit 2° ꝛ 3° mēſe:fit ex vētoſitate:ꝛ ex humiditatibus. ergo pōt fieri interdū aboꝛſus iſte ex vētoſitate:ꝛ interdū ex humiditate. non ergo ſeqtur alteꝝ hoꝝ cū poſſit fieri ex ambobus. [Et non poſſunt ꝑ grauedine retinere fetū.] Sed ꝯtra. 2° enim ꝛ 3° mēſe adhuc fetus eſt paruus ita ꝙ nō multū grauitat. In 6° aūt ꝛ deinceps eſt multe grauitatis:quare in illis mēſibus magis videꝛ hēre locum apho. Ad euidētiam pmoꝛaꝝ qōnū ſuper tex. opꝫ videre medullitus Hip. intētionem que vtiqꝫ plana erit ſi partes apho. diſtinguamus ſm viam demſtratiuam. partes ſcᵒ eius ſunt tres. quaꝝ pma eſt ſubiectū de quo aliqd demonſtraꝛ. 2ᵃ eſt cauſa per quā fit demonſtratio. 3ᵃ eſt illud ꝑ qd demōſtraꝛ. Subiectum aūt de quo ſit demōſtratio eſt: mulieres aboꝛtientes 2° aut 3° mēſe:cauſa autē per quā fit demōſtratio:ſunt he due:habitudo coꝛpis moderata:ꝛ priuatio cauſe manifeſte. Illud aūt qd demonſtraꝛ eſt plenitudo cotilidonū ex mucillaginibꝰ. quoꝝ triū pmū.ſ.ſubiectum tetigit cū dixit [quecūqꝫ mulieres aboꝛtiunt 2° aut 3° menſe.] 2m aūt.ſ.cām demōſtrationis tetigit cū dixit [moderatū corpus hñtes:ꝛ ſine occaſione manifeſta.] 3m aūt.ſ. id qd demonſtraꝛ tetigit cū dixit [his cotilidones mucillaginibus.] Intēdit ergo Hip. in hoc apho. concludere de muliere aboꝛtiente in ſcdo vel tertio mēſe:hāc ꝯnem.ſ.cām eius eſſe plenitudinē cotilidonū:per hec duo.ſ.coꝛpus moderatum hēre:ꝛ priuationē cauſe manifeſte:ex qbus talis modus ꝯcludēdi colligiꝛ. Si mulieres aboꝛtiunt 2° aut 3° mēſe:neceſſario duplex erit cā aboꝛſus.ſ.manifeſta:aut occulta. priuata igiꝛ manifeſta:quā priuationē tetigit cū dixit [ſine occaſione manifeſta] relinqꝛ occulta:occulta autē duplex eſt.ſ.macies vltimata mulieꝝ:ꝛ impinguari debētium:quā priuationē tetigit cum dixit [moderatū corpus hñtes] de neceſſitate relinqtur 2ᵃ eſſe cā aboꝛſus.ſ.plenitudo cotilidonū:ꝛ virtus huius ꝯñie pēdet ex ſyllogiſmo diuiſiuo. Videndum eſt igiꝛ expōnem iſtoꝝ triū per oꝛdinē vt apho. clareat veritas. ꝛ p° videamus de ſbō iſtius demōſtrationis in quo duo ponunꝛ. pm eſt [mulieres aboꝛtientes.] 2m ſcᵒ eſt. hec determinatio tpalis.ſ.2° aut 3° mēſe:vtilitas aūt in ponēdo. pm fuit vt cā cognita talis aboꝛſus:ſciremus cā ꝓhibere ne cōpleaꝛ pcognoſcendo eā p ſua ſigna ꝓnoſtica. Cū enim videmus mulierē ꝑparari ad aboꝛſum futuꝝ:ex futura plenitudine cotilidonū ex mucillaginibꝰ:ꝛ ꝓcuramus talē plenitudinē adhuc paruā exiſtem ꝓhibere ne cōpleaꝛ:per abſtinētiā vel leuē cuonem flatis:neceſſitas aūt ponēdi 2m.ſ.determinationē tpalē in ſubiecto.ſ.2° aut 3° mēſe:eſt hec:qm aboꝛſus qui fit ante 2m mēſem non fit ex ruptura cotilidonū:qꝛ ꝯtinuatio fetus cū matrice:non eſt adhuc per cotilidones ꝓprie accipiendo cotilidones. Cū fere in toto p° mēſe embꝛio recipiat nutrimētū p pelliculā tenuē ꝯſolidatā cum oꝛificijs mtricis mēſtrualibus:nec fit adhuc factus vmbilicus ꝛ ſecūdina:quoꝝ continuatio ad matricē eſt p cotilidones:ſicut apparet (occulte tñ) ex dcis Aui. 3° can. de gñone embꝛionis 4° aut 5° ꝛ 6° mēſe cotilidones ſunt foꝛtes:ſicut dꝛ in cōmēto illiꝰ apho. [pgnātes.]

propter qd̄ non ſunt ita parati ad rupturaꝫ ex pondere fetus: ſicut in 2° ⁊ 3° mēſe. Item in 2° ⁊ 3° mēſe magis multiplicant̄ ſuperfluitates flatice mucillaginoſe: q̄ꝫ in ſex menſibus ſequētibus ꝓpter minorē quātitatē nutrimēti qua indiget fetus: ſicut dr̄ de acciden̄ti ⁊ morbo li° 4° cap̄ 7°. ꝓꝫ igit̄ ꝙ tp̄s magis ꝯueniens ad aborſum fiendū: ꝓpter rupturā cotilidonū ex mucillaginib⁹ eſt ſcd̄s ⁊ tertius mēſis impregnationis: ⁊ ideo in eis frequētius ꝯtingit aborſus ex tali cauſa: non tn̄ excludit̄ qn̄ poſſit fieri in hoc tp̄e ex alia cauſa: puta ex vētoſitate: ⁊ in ſequēti tp̄e ex hac cā: q̄ꝫuis raro. ℂ Uiſo de ſubiecto videamus de cā per quā ꝯſiſtit virtus ꝯtītie: que lꝫ dicat̄ cā ꝯtitiēti ſm̄ viam eſſendi potius eſt ſignū q̄ꝫ cā. hic enim apho. q̄ntum ad añs: de ſigno eſt: q̄ntū ad ꝯñs eſt de cā. nā plenitudo cotilidonū eſt cā: ⁊ abortire 2° aut 3° mēſe eſt effectus ſiue ſignū. Cā vō iſtius ꝯtītie (ſicut dcm̄ eſt) duplex eſt. quaꝝ p̄ᵃ eſt moderata habitudo: q̄ ſig̃t priuationē vltime maciei ꝑgnātis: cum in ipſa pregnatione debeat īpinguari. Dictū enim fuit in ꝑcedēti aphori. ꝙ ſi mulieres ꝑter nām tenues exiſtētes: ꝯcipiāt aborſiūt priuſq̄ꝫ craſſeſcāt: ⁊ talis impinguatio poſt macredinē fuit occulta cā aborſus: cuius occultationeꝫ in ſequētib⁹ ſcies cū dicemus de cauſis manifeſtis: que ſublata fuit per hoc qd̄ dixit moderatū corp⁹ hn̄tes. 2ᵃ vō cā ꝯtītie eſt hec. ſ. ꝙ aborſus fiat ſine cā manifeſta: vidēdū eſt igit̄ qd̄ ꝑ cām manifeſtā intellig̃e debeamus. ℂ Ad cuius euidētiaꝫ ꝑſcire opꝫ quot ⁊ que ſint ſpēs cāꝝ aborſus. ſpēs ergo cauſaꝝ ſm̄ Halyabatē de paſſionib⁹ matricis in theorica ſūt due. ſ. exteriores ⁊ iteriores. Exteriores aūt appellat Auicē. cās primitiuas in cap̄ de aborſu: ſicut ꝑcuſſio: ſaltus: caſus: flobotomia: pharmacia: frigiditas aeris ꝑcedēte calidtate: et⁹ timor: ira: triſtitia: ⁊ his ſilia. Cauſe vō iteriores ſunt cauſe añtes: ⁊ cauſe ꝯiuncte. ad quaꝝ diſtinctionē preſcire opꝫ ꝙ ois fetus egreſſio: ſiue nālis: ſiue inālis fit per opationē virtutis nālis expulſiue adiute pleruq̄ꝫ per v̄tutem aialem motiuā: ſicut dicit Gal. 3° de v̄tutib⁹ nālibus: ⁊ de accñti ⁊ morbo li° 5° cap̄ 3°. In nāli aūt partu: nō ſolū virtus expulſiua mr̄icis opat̄: ſed et̄ virtus egreſſiua ipſius fetus: v̄tus q̄dem expulſiua matricis hoc mō opat̄: mouet̄ enim mr̄ix cū fetus eſt cōpletus ad ip̄m expellendū tanq̄ꝫ rem nocluā ⁊ aggrauātem. Scriptū enim eſt in ꝑ de iterioribus: ⁊ in 3° de nālibus virtutib⁹ in plib⁹ locis: ꝙ v̄tus expulſiua nō expellit: niſi nocumēto ꝑcepto: motus aūt egreſſiuus ipſi⁹ fetus duplici de cā ꝯtingit. quaꝝ vna eſt ꝑuatio indigētie more in mr̄ice. Cū enim fetus eſt cōpletus quo ad mēbraꝫ ⁊ quoad v̄tutē: ita ꝙ extra matricē viuere poſſit: nō idiget amplius manere in ea. Alia vō cā eſt neceſſitas cōpellens ip̄m ad egreſſum: hec enī eſt indigētia nutrimēti: ⁊ indigētia reſpirationis. Cū enī cōpletus eſt fetus: eſt mēbris eius neccium amplius nutrimentū: q̄ꝫ a matrice recipiat: ⁊ calor eius innatus maiori euētatione idiget: q̄ꝫ in corpe mr̄is poſſit recipe: nō enim euētat̄ in mr̄ice per anhelitū ꝓpriū. his ergo duab⁹ cauſis impellētib⁹ mouet̄ fetus in partu nāli ad egreſſum: hec aūt legunt̄ 3° cañ. de ḡtione Embrionis: ⁊ cap̄ de imꝑgnatione ⁊ partu. In partu aūt inālī opat̄ virtus expulſiua mr̄icis cōpulſa a nocumēto ipſi⁹ part⁹ egritudinalr̄ ledētis eā: nec eſt ibi neccio opatio a virtute motiua ipſius fetus. Cū fetus adhuc nālr̄ non debeat exire: niſi forte interdū fetus ante debitū cōplemētum. puta in 6° mēſe aut in 8° moueat̄ ſymbomatice ad exitū ꝓpter moleſtiā quā recipit ab egritudine mr̄is: puta febre acuta vel apa te mr̄icis: vel ꝑuatione nutrimēti. ſicut dr̄ in ꝯ¹ᵒ illi⁹ apho. [mulieri in vtero hn̄ti ſi ſubito mamille] in hoc caſu i partu inālī ſunt duo motus. ſ. matricis ⁊ fetus. vl̄r aūt fet⁹ nō mouet̄ in aborſu: ſed mouet cū virtus mr̄icis expulſiua ſolum. Dico igit̄ ꝙ cā ꝯiuncta ⁊ añs: ſic diſtinguunt̄. eſt enī cā ꝯiuncta aborſus: fortis motus virtutis expulſiue: ꝓpter aliquā cām interiorē ipſam virtutē nālem ledētē: vn̄ ꝙ ipſa virtus coget̄ ad ipſius expulſionē. Cā vō añs eſt res nocēs interior. Sed adhuc non eſt niſi nocumētuꝫ ꝙ nā cogatur ad expulſionē actualē. v. g. febris enim acuta interdū talē ⁊ tātam facit moleſtiā mulieri ꝑgnāti ⁊ fetui: ꝙ opꝫ virtutē expulſiuā moueri ad expulſionē ante debituꝫ tp̄s ſiue mortuū: ſiue viuū expellat ip̄m: ⁊ tūc nocumētū febris ꝯiunctū cum actuali expulſione mr̄icis eſt cā ꝯiuncta aborſus: aliq̄n vō febris non facit tātum nocumentū: ꝓpter qd̄ moueat̄ virtus expulſiua actualr̄ ad expellēdū: ſed recipit quādam ꝑparationē: ⁊ vt expellat ip̄m. Sed ſi expellet: niſi nocumētū creſcat: vel ꝙ recipiat adiutorium per cām exteriorē: ꝯiunctio talis nocumenti cum virtute ꝑpante ſe ad expulſionē: ſed non expellēte adhuc: dr̄ cā añs aborſus. Dico igit̄ cum itelligere per cām manifeſtā aborſus cām exteriorē quā dicimus ꝑmitiuā: ⁊ interioreꝫ que dr̄ ꝯiuncta: q̄ꝫ illa cā talis ⁊ tāta eſt ex qua fit nocumentū non ſolū fetui: ſed matrici: aꝝ enim intrinſecaꝝ aborſuꝫ facientiū: q̄dā ſic aborſum faciūt: ꝙ totū corpus matris in maiori nocumento cōmunicat. v. g. febris acuta: ⁊ apa matricis: ⁊ alie cauſe intrinſece: quas numerat Gal. aborſum faciūt per leſionē eōꝫ fetus ⁊ matris. quedā vō faciunt aborſum per leſionē appropriatā fetui: ſicut defectus nutrimēti in muliere macerrima incipiēte pingueſcere. In tali enim aborſu: nulla fit matri leſio: ſed ſolū fetui: ſi ꝯtingit in aborſu qui fit per plenitudinē cotilidonū. p̄me ergo cauſe dicunt̄ manifeſte. ſcd̄e vō dicunt̄ occulte. ℂ Uiſa expōne ſubiecti de quo fit demōſtratio ⁊ expōne cauſe per quam fit demſtratio videamus expōnem eius qd̄ demſtratur. Dico igit̄ ꝙ in eo qd̄ demſtratur duo ꝯtinent̄. quoꝝ p̄mū eſt plenitudo cotilidonū ex mucillaginib⁹. 2ᵐ eſt ruptura cotilidonū p gr̄auitudine fetus: q̄ ite ſe hn̄t talē habitudinē: vt ex eis ſeq̄at̄ aborſus: plenitudo vꝫ cotilidonū per viā oppilōnis ꝓhibet nutrimentū venire ad fetū: ſicut dicit Cōmētator: ⁊ humectat cotilidones: ⁊ ex qb⁹ duob⁹ cotilidones fiunt: ⁊ ꝓpē hoc frāgibiles. Itē ex ꝑuatione nutrimēti virtus deficit fetui: ⁊ ꝓpter hoc morit̄: ⁊ tūc grauior efficit̄: q: non regit̄ a virtute: ⁊ itelligo per mucillagines et vētoſitates extēdentes cotilidones ad rupturā: q: mā vētoſitatis frequenter eſt humor flegmaticus: ⁊ hoc dcm̄ fit de 3°. his aūt que dicta ſunt pleniſs intellectis oia obiecta ſoluunt̄. ℂ De 2ᵒ aūt omitto: q: multa de tex. ⁊ magis neccia dicta ſunt.

ℂ Aphoriſmus. XLVII.

ℂ Quecūq̄ꝫ exiſtētes ꝑter nām craſſe nō concipiūt: his pinguedo os mr̄icis obturat: ⁊ prius q̄ꝫ extenuentur non concipiunt.

ℂ Que preter nām craſſe cōcipere nequeūt: his vteri os ab omēto cōprimit̄: itaq̄ꝫ impleri volnec extenuentur non poſſunt. Theo.

ℂ Quecūq̄ꝫ preter nām craſſe: non concipiunt vtero: his omentuꝫ os vteri cōprimit: ⁊ ꝑuſq̄ꝫ extenuentur non concipiunt. Leo.

ℂ Commentum Galeni.

ℂ Preter nām Hip. intelligit dixiſſe in craſſitiei vltimitate. Alij: ſi extra tēperamētū ſint craſſe: ſꝫ priores ſūt veriores: q: pinguedo q̄ ꝓrbū vocitat: nō vulue p̄mit ora ⁊ oppilat: niſi cū craſſities in vltimitate ſtat. Os: os mr̄icis dixit: iterius os vulue: qd̄ in iteriori eſt extremitate colli: ⁊ in initio vulue intēdit: h. n. certū os vulue dr̄: nō illud qd̄ in exteriori extremitate eſt colli: ⁊ nature iungitur feminee: iſtud enīꝫ nō os matricis: ſed vocatur os colli matricis.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ In apho. ꝑcedēti docuit Hip. ſignificare ſup quādaꝫ cām aborſus occultā: per moderatā corpis habitudinē: ⁊ ꝑuationē cauſe manifeſte. In p̄ſenti vō aphor. docet ſignare ꝑ imoderatam

imoderatā craſſitiez ⁊ p̄uationē cōceptionis ſup modum cauſandi ipſam p̄uationē cōceptionis. ⁊ planus eſt caſus. ¶ Com^{tor}. Circa iſtū apho. duo notat. p̄ enim exponit hoc qd̄ dicit̄ p̄ter nām craſſe. 2° exponit hoc qd̄ dicit̄ os matric ā ſoura⁊ p^{o} vſq; ꝯ. os matricū dixit. Dicit ergo ſic ꝙ p̄ ꝙ qdā intellexerūt in h̄ loco mulieres craſſas. mulieres poſitas in vltimitate craſſiciei. qdā ꝯo intellexerūt. mulieres craſſas illas que tꝑamētū habitudinis excedunt: ſed priores melius intelligūt: qm̄ pinguedo zirbū vocata non ꝑmit os m̄ricis: niſi mulier in vltimitate ſit pinguis. ¶ De 2° dicit ꝙ os matricis eſt duplex. ſ. iterius ⁊ exterius. interius qdē os m̄ricis eſt illud qd̄ eſt in extremitate interiore colli m̄ricis exterius ꝯo dr̄ illud qd̄ eſt in extremitate exteriori colli m̄ricis. vn̄ ꝓprie dr̄ os colli matricis. vn̄ hic intelligit author os m̄ricis interius ⁊ non exterius.

Circa hūc apho. du^{r}. de tex. ⁊ de ꝯ^{io}. De tex. quidē ſic. q̄cūq; p̄ter nām craſſe exiſtes nō cōcipiūt. p̄ partiamur hūc apho. in ſuas ptes. 2°. videamus dubia circa ꝯtrarē eius. Dico ḡ de p̄ ꝙ in h̄ apho. ponit̄ q̄dā ꝯñia cuius añs eſt cōpo^{m}. ex duob⁹ ⁊ eius ꝯñs ſilr ex duob⁹. ꝯponētia ꝯo añcedēs: ſunt craſſities p̄ter nām: ⁊ nō cōcipe. cōponētia ꝯo ꝯñs ſunt hec alia duo. ſ. pinguedo os matricū obturās: ⁊ nō cōcipe p̄uſq; extenuent̄. añcedēs poſuit vſq; ꝯ hic pigüedo ſibi, ſāgit ꝯñs vſq; ad finez. cā ꝯo cōponēdi añs eſt h̄: qm̄ nō q̄cūq; craſſities p̄ter nāturos matricū obturat. Sed illa craſſicies. q̄ tātū excedit tꝑamētū ꝙ aborſū facit: ⁊ hoc vult Gal. in ꝯ^{io}. Cā ꝯo cōponendi ꝯñs eſt qm̄ Hip. duo intendebat. p^{m} qdē eſt modus ſm̄ quē pinguedo cauſet aborſum: ⁊ modus eſt obturādo os m̄ricis. 2^{m}. aūt qd̄ intēdebat eſt modus curādi q ſeruādus eſt in remouēda ſterilitate q ſit p extenuatione. Intēdebat ḡ Hippo. iſta duo q̄ ſūt oculta. ſ. mo^{m} ſm̄ quē pinguedo facit ſterilitatē: ⁊ mo^{m} remouēdi eā notificare nobis. p h̄ duo q̄ ſūt manifeſta. ſ. imoderatā craſſitiē corpis ⁊ nō cōcipe. piguedo enim corpis ⁊ non concipere manifeſta ſunt.

¶ Viſa partitiōe apho. in ſuas ptes veniam⁹ ad dubia. ſ hic pinguedo os m̄ricū obturat. ſ hic vult author ꝙ talis pinguedo ꝓhibeat ꝯceptionē: ſꝫ nō vr̄: qm̄ tales mulieres q̄ātūcūq; craſſe mingūt ⁊ mēſtruāt. Igit̄ p eandē viam q̄ exit vrina ⁊ mēſtrua oꝫ itrare ſemē. ¶ Ad qd̄ dōm ꝙ vrina nō venit a m̄rice ſed a collo veſice, qd̄ eſt inter oſificiū m̄ricis iterius ⁊ exterius. Itez nō ſequit̄. Si mēſtrua poſſūt exire ex m̄rice ꝙ poſſit intrare ſꝑma. trib⁹ de cāis, quaꝝ p^{a} eſt: q2 ſꝑma groſſius eſt ſanguine mēſtruo. 2^{a} eſt. q2 vr̄t⁹ expulſiua ſanguinis mēſtrui fortior eſt attractiua ſꝑmatis. 3^{a} eſt q2 quādo ſperma morat̄ ita ꝙ nō cito tranſglutiat̄ a m̄rice vſq; ad eius fūdū. Cito perdit v̄tutē gignitiuā q̄re matrix nō deſiderat ipſum vlterius. Unde etiā ſi poſſet attrahere nō conat̄. ¶ P. maiorē obturationē in m̄rice facit cōcep⁹ q̄ faciat pinguedo. Sed poſtq̄ mulier ꝯcepit. poteſt itez recipe ſemē. ḡ pigüedo nō vr̄ poſſe ꝓhibere receptionē ſeminis. ¶ Ad qd̄ dōm ꝙ ſi fet⁹ opilaret oſificiū m̄ricis: q2 ibidē ꝯſolidaret̄ cū m̄rice. tūc bn̄ ꝓhiberet ꝯceptionē ſꝫ q2 fet⁹ in fūdo m̄ricis ꝯſolidat̄: ⁊ nō locū illū replet. Jō bn̄ pōt apiri os m̄ricis in muliere ꝑgnāte ad recipiēdū ſemē. pigüedo aūt opilat os m̄ricis. ¶ P. Inteſtinū colon ſup m̄rice morat̄ ſtercore plenū multotiēs: ⁊ tn̄ nō adeo p̄mit m̄ricē vt ꝓhibeat ꝯceptionē q̄re nec pigüedo poteſt in tātū p̄mere ꝙ ꝓhibeat ingreſſum ſeminis. Cū ſit minoris q̄titatis. ¶ Ad qd̄ dōm eſt ꝙ qm̄ pinguedo illa vocata zirbū eſt multe q̄titatis: ſunt duo p̄mētia matricē. ſ. inteſtinū colon ⁊ piguedo. Sed cū nō eſt ibi illa piguedo. nō eſt niſi vnū p̄mēs. ſ. colon. p̄ſſura autez duoꝝ maior eſt q̄ vnius. Aut dic ꝙ p̄ſſura iteſtini colō. nō p̄mit os m̄ricis: ſꝫ ipſam m̄ricē: ⁊ cū h̄ eſt p̄ſſura nālis. ¶ Uel dic 3°. ꝙ piguedo illa q̄ ꝓhibet ꝯceptionē. nō ſolū p̄mit exterius: os m̄ricis. Sꝫ ēt opilat iterius: qūo aūt ſit h̄. dicā in ꝯ^{io}. ¶ P. expimēto vidi ꝯriū. vidi. n. mulierē: helyſabeth noie q̄ erat i ſūmo piguedinis: ⁊ tn̄ talis exn̄s ꝯcepit ⁊ pepit ⁊ adhuc viuit ipſa ⁊ filius. ¶ Ad qd̄ dōm ꝙ pinguedo m̄ricis non erat in ea ꝓportionata piguedini totius corpis. Si enim ꝓportionata fuiſſet: nullo° potuiſſet concipe meo iudicio.

¶ De ꝯ^{io} ſic ꝓcedo: q2 piguedo vocata zirbū vulue p̄mit ora ⁊ opilat. Sꝫ ꝯ zirbū eni ſup oia inteſtina extēdit̄ i homine: q̄re nō pōt ſubitrare os m̄ricis: q2 nō eſt ibi adit⁹ ad itrādū i cōcauitatē m̄ricis. debuit ḡ dīc ꝙ tale zirbū ſolūmō p̄mit os m̄ricis: ⁊ nō debuit dīc ꝙ opilet. ¶ Ad qd̄ dicēdū eſt ꝙ forte p oppilōnē in h̄ loco poſitā nō itelligit oppilationē factā p replōnē colli m̄ricis ſed p ſolā cōpreſſionē. nā illa pōt dici oppilō ſic dr̄ p̄ can. fen. 2^{a} de cāis oppilōnis canaliū. ¶ Aut dic ꝙ du⁹ piguedo eſt in tali mulieri: vna qdē q̄ p̄mit collū m̄ricis ⁊ iſta ex̄mitas eſt iferior zirbi tegētis oia ineſtina. ⁊ iſta piguedo ꝓprie vocat̄ omētū ſicut dr̄ in illo apho. 6^{e}. pti^{e} ſ ſi omētū erupit. Eſt ⁊ alia piguedo q̄ eſt int⁹ in collo m̄ricis: q̄ oppilat replēdo interius: ⁊ eſt ꝓportionalis in ſui ſbia. illi pinguedini p̄mēti: ⁊ ꝑp hoc pōt vocari zirbū. lꝫ ꝓpe dicat̄ zirbū illud qd̄ ineſtina tegit.

¶ Aphoriſmus. XLVIII.

¶ Si matrix in vertebro poſita fecerit ſaniem: neceſſe eſt cōmotum fieri.

¶ Si vterus in coxa poſitus ſuppuratur: linimentum recipiat neceſſe eſt. Theo.

¶ Si vterus in coxam vergēs ſupputat̄: neceſſe eſt linamentum fieri. Leo.

Commentum Galeni.

¶ Qd̄ cōmotum dixit curationem eſſe intellexit. ⁊ bn̄: q2 ſi ſaniem matrix fecerit ⁊ maxime in parte exteriori: neceſſe eſt cū lycinio curari ⁊ ſilib⁹ alijs. hoc Hippo. intendit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apb. p̄c^{i}. docuit Hip. ſignare p craſſitudinē imoderatā: ⁊ p̄uationē ꝯceptionis ſup mo^{m} ſm̄ quē piguedo ꝓhibet ꝯceptionē: ⁊ ſup mo^{m} curatiōis eius. In h̄ aūt apb. ponit cañ. curōnis m̄ricis ſanioſe. in ꝟtebro poſite ⁊ dicit ꝙ ſi m̄rix in ꝟtebro poſita fecerit ſaniem nec̄e eſt cōmotū fieri. ¶ Cō^{tor} ſup h̄ apb. vnū ſolū facit. ſ. q2 exponit hāc dictionē: cōmotū: ⁊ dic ꝙ p cōmotū debem⁹ intelligere curōnē q̄ ſit cū abſtergētib⁹ ⁊ mūdificātib⁹ ſaniē: q̄ abſtergētia imitunt̄ in matricē cum licinijs ⁊ alijs inīectionibus.

Circa hūc apb. du^{r}. de tex. ⁊ d ꝯ^{io}. De tex. qdē dubitat̄ p̄ de ipſius vtilitate, 2°. de itellectu iſtius orōnis ſ ſi m̄rix poſita fuerit in ꝟtebro. De p̄ qdē ſic. vr̄. n. apb. iſte p̄ſus eſſe iartificialis ⁊ iutilis. Cuilibet. n. vulgari notū eſt ꝙ ſi m̄rix vel qd̄libet aliud mēbrū aliquā egri^{tu}^{m} patiat̄. q̄cūq; ſit illa egri^{do}. nec̄e eſt fieri cōmotū. ſ. curōnē illi⁹ egri^{tu}^{is}. ¶ Ad qd̄ dōm eſt ꝙ p cōmotū. nos nō debem⁹ itelligere gn̄alē curōnē. Sꝫ curōnē ꝓportiōatā tali egri^{ti}. Cū. n. matrix ſaniē fecerit debem⁹ eē ꝯtēti curōne leui. q̄ ſaniē illā mūdificet. ſine itromittēdo nos de fortiori curōne q̄ ſit cū inciſione vel cauterio: qm̄ ille fortes curōnes: corroſiones m̄ricis ⁊ cācroſ: ⁊ alia vlcera maligna nō curat. Sed potius martyrizāt mulierē ifirmā: ⁊ h̄ ſignauit Gal. in ꝯ^{io} illius apho. ſexte pticule. ſ Quibuſcūq; abſcondici cancri ſiunt. ¶ De 2°. querit̄. videt̄ enim ꝙ hec orō. ſ. ſi matrix in vertebro poſita: male ſit poſita. nā ab ipſa ſūmit Hippo. ingeniū curationis: qd̄ nō videt̄ fieri poſſe. ignotū enīz vr̄ ⁊ oīno inſenſibile: qn̄ matrix ſit poſita i vertebro. ab eo autem qd̄ ignotum eſt. Ingenium curationis ſūmi nō poteſt. ¶ Ad qd̄ dicendū ꝙ matricis poſitio in vertebro. ſignificat ſuper apoſtema vel vlcus ipſius matricis: quoniā partem matricis vlceratam ⁊ apoſtematā cognoſcimus per declinationem matricis ad piſcides. ⁊ eſt eius cognitio ſm̄ hunc modum: quoniā matrix ſemp declinat ad latus

Omni mulier mucis piguedo conceptioné phibeat.

contrariũ lateri apoſtemato ⁊ fit difficilis ſomnus ſup latus ↄ̃triũ lateri apoſtemato. ⁊ fit difficilis motus localis. ⁊ elleuatio. ⁊ ſeſſio ⁊ inceſſio. ⁊ cõſequit̃ egrum vt claudicet apud ãmbulationẽ. h̃ dñr 3° cãn. Auic. fen. 21. trac. 4° ca° de ſignis apoſtematis calidi in mr̃ice. ⁊ ſic nõ eſt icognita poſitio mr̃icis in vertebro qm̃ cognoſcit̃ p accñia. cõmitãtia eã. eſt ergo ſumma intẽtionis hippo. talis. ꝙ ſi ex mr̃ice exierit ſanies. cũ põne ipſius in vertebro. i. ex a parte ipſius interiori vlcerato. tũc debemus eſſe ↄtẽti ſola mũdificatione ſaniei. nec debem⁹ pcedere ad fortiorẽ medicinã. ⁊ ea a qb⁹ ſumit̃ tale ingeniũ curationis ſunt duo ⁊ valde nota. poſitio eni matricis. In vertebro nota eſt p accñia que ſunt dicta. egreſſio aũt ſaniei nota eſt p viſum. De cõ° vero nõ oʒ q̃rere q2 p ea q̃ dicta ſunt de tex. manifeſtuʒ eſt.

¶ Aphoriſmus. XLIX.

¶ Fetus maris quidem in dextris: femine vero in ſiniſtris magis.

Theo. ¶ Fetus qui mares ſunt: parte vteri dextra cõtinentur: qui femine magis ſiniſtra.

Leo. ¶ Fetus: mares quidem in dextris: femine vero in ſiniſtris magis.

¶ Commentum Galeni.

¶ In libro de ſp̃mate oñdi: ꝙ fet⁹ maſculus nõ fit niſi cũ in initio cõplõ ſua calidiſſima fuerit: quã et adiuuat ſi locus vbi cauſat̃ ſit calidus. dextrũ aũt mr̃icis locũ ↄſtat eſſe calidiorẽ: cũ epati vicinet̃. Itẽ adiuuat̃ calĩa cõplõ fetus ſpermate de teſticulis mulieris exeũte q̃ ſunt põiti in matricis angulis. qõ eniʒ de dextro in dextrũ latus currit calidius fit: ⁊ de ſiniſtro in ſiniſtrũ frigidius eſt ⁊ aquoſius. vñ ⁊ fetus ſiniſtri lateris in vtero necẽ eſt fridior fit. vñ ego latius diſputaui in 5° particula mea ſup hippo. anathomia.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In precedẽti apho. docuit hippo. canonẽ curatiõis mr̃icis ſanioſe poſite. In vertebro. In pñti aſſignat differẽ inter ↄceptũ maſculinũ ⁊ femininũ rõne loci ſue cõceptionis. ⁊ planus eſt caſus. ¶ Cõmẽtator circa hũc apho. duo notat. nã p° verificat apho. per cãm vſq3 ad locũ illũ. ſ vñ ego latius. ſibi excuſat ſe de breuitate. ¶ Dicit ergo ſic de p° parte ꝙ cã pp quã ↄcept⁹ maſculinus fit in latere dextro. ⁊ cõceptus femininus fit in ſiniſtro. eſt talis. qm̃ ad ↄceptũ maſculinũ incheandũ. ⁊ pficiendũ. maior regrit̃ caliditas q̃ ad ↄceptũ femininũ. maior at caliditas eſt in latere dextro pp duo. ſ. pp locuʒ ⁊ pp mãm ex qua fit gñatio. locus enim dexter matricis calidior eſt ſiniſtro pp rectitudinẽ ⁊ vicinitatẽ quã hʒ ad epar ⁊ ſperma muliebre qõ exit a teſticulo dextro calidius eſt ſp̃mate qõ exit a ſiniſtro pp eandẽ cãm latus vero matricis ſiniſtrũ. ⁊ ſperma egrediẽs a teſticulo ſiniſtri lateris ſunt minus calĩa pp rectitudinẽ ⁊ viciniatẽ ad ſplenẽ ⁊ obliqtatẽ ⁊ remotioneʒ ab epate. De 2° dicit ꝙ de hac mã lati⁹ diſputaui. In 5° pti°. ſup anothomia hipp.

Utrum ex pte mulieris poſſit cãri ſexus maſculin⁹

Circa hunc apho. dubitat̃ de tex. ⁊ de cõmẽto. De tex. quidẽ ſic. ſ fetus qdẽ mares ibic querit̃ nunqd ex parte mulieris poſſit cãri ſexus maſculinus. ⁊ vr̃ ꝙ nõ. qm̃ oẽ agẽs intẽdit aſſimilare ſibi rẽ patiẽtẽ. ergo ſi ex pte mulieris eſt aliq̃ virtus que opet̃ ad ſexũ ſemp intẽdet ad imprimẽdũ ſexũ ſibi ſilem. ſ. femininũ. cũ ergo illa virtus potẽs fuerit. ⁊ hoc erit cũ ↄceptus fuerit in latere dextro. tũc gñabit̃ femina neceſſario. ¶ Pñ. victoria ſpermatis virilis ſup ſperma mulieris facit maſculũ. ⁊ victoria ſpermatis mulieris ſup ſperma virile facit feminã ſicut colligitur ex verbis Ariſto. 18° de aĩalibus. ſed qm̃ ↄceptio fit in latere dextro magis dʒ vincere ſperma mulieris pp caliditatẽ matricis ⁊ caliditatẽ ſui ſeminis q̃ ſperma viri. ergo ſi aliqua virtus dãdi ſexũ eſt ex muliere tũc in latere dextro frequẽtius ↄcipiet̃ femina qõ eſt ↄ hipp. ¶ Ad ↄtriũ eſt text. hip. ⁊ rõ quã Gal. põit i ↄ¹°. ⁊ ſnĩa ariſ. i lib. p allegato vbi dic ꝙ frequẽtius fit maſculus i dextra ⁊ femia in ſiniſtra.

¶ Ad hui⁹ qõnis euidẽtiã pnotãda eſt cã maſculinitatꝭ ⁊ femineitatis. Dico g̃ ꝙ in ↄceptiõe cõmiſcent̃ duo ſemina. qrũ p^m. ſ. ſemẽ virile hẽt ſe p mo^m agẽtĩ. 2^m vo. ſ. muliebre hʒ ſe p mo^m mãe. Intẽdit g̃ nã regitiua tot⁹ aĩalis i cõmixtione illoꝝ duoꝝ ſeminũ pducere geniturã. ⁊ ſi fuerit fortis vr⁹ actiua in ſemine viri iformabit mãm. ſ. ſemẽ mulieris fort̃ maſculiare hãc pncipali⁹ itẽdit. maſculus. n. pfectior eſt femina: ⁊ nã ſemp pncipali⁹ itẽdit id qõ pfecti⁹ eſt. Cũ vo vr⁹ agẽs in ſemine virili nõ fuerit tãte vtutis ꝙ poſſit ſic dñari mãe ꝙ ſuã formã. ſ. maſculinã iducat. tũc inducit formaʒ femininã. lʒ eni forma feminina. nõ ſit adeo pn̄r. Intẽta ſic forma maſculina q2 femina eſt mas ipfect⁹ ſic dicẽ phs in lib. d aĩalib⁹. tñ ex decreto nãe regitiue tot⁹ q̃ itẽdit geniturã p quã ↄſeruat̃ ſpẽs. termiat̃ itẽtio vtutis gñatiue ad iductionẽ forẽ feminie. nã cũ ſit itẽtio iducẽ formaʒ geniture ⁊ nõ potuit agẽs ſua vtute iducere ppriã formaʒ. iduxit formã ↄtriã ſm exigẽtiã mãe ⁊ ſic fecit feminã. hec aũt fortitudo vtutis q̃ in ſemine virili potuit ſuum effectũ iprimere. pceſſit ex fortitudine digõnis. fortitudo auteʒ digõnis. ex multitudine caloris nãlis ſumpſit exordiũ. debilitas autẽ huius virtutis que eſt in ſemine virili proceſſit ex defectu digeſtionis. defectus auteʒ digeſtionis ex debilitate caloris nãlis: patet igit̃ ꝙ tres ſunt cauſe cõſequẽter ſe habentes ad pductionẽ ſexus: quarũ p^a ⁊ imediata eſt fortitudo ⁊ debilitas virtutis. 2^a vo ⁊ mediata eſt pfectio ⁊ imperfectio digeſtionis. 3^a. vo ⁊ magis mediata eſt multitudo ⁊ paucitas caloris nãlis: ⁊ iſta fortitudo caloris naturalis eſt principaliter in ſemine virili. recipit tñ adiutoriũ a calore q̃ eſt in ſemine muliebri ⁊ in latere dextro matricis. calor enim naturalis qñ multiplicat̃ in illo cõmixto ex ſemine muliebri: ⁊ ex calore matricis fit fortior ad digeſtioneʒ illius materie: ⁊ per conſequẽs fit ille calor fortior ad impreſſionẽ forme maſculine. vnde calor qui eſt in ſpermate mulieris ⁊ in matrice adiuuat ad faciendũ formã ſibi contrariaʒ. per accidens tamen ſcilicet mediante digeſtione ⁊ fortitudine virtutis. Et nota ꝙ iſta impreſſio maſculina ⁊ feminina incipit virtualiter in pmo mẽbro qõ generatur ſcilicet in corde. ⁊ recipit perfectionẽ ⁊ cõplementũ in mẽbris generationis maſculi ⁊ femine. Cũ enim in ſpermate viri dñatur calor naturalis: ⁊ fit per euʒ perfecta digeſtio. ⁊ per hanc fit fortis virtus generatiua. generatur cor habens virtutẽ maſculinã: ⁊ per hanc virtutem poſtea fiunt mẽbra generationis ſm exigentiam maſculi: ⁊ econtra fit in generatione femine: ⁊ ex hoc colligit̃ ꝙ mẽbra generationis potius ſunt ſignum maſculinitatis ⁊ femineitatis q̃ cauſe. cauſa nãq3 non eſt niſi ex parte cordis: ⁊ vtutis eius productiue: ⁊ hec videtur mihi eſſe ſententia Ariſtote. de cauſa maſculinitatis ⁊ femineitatis poſita. 18. de animalibus: qua plenius itellecta veritas queſtionis euidẽter apparet: ⁊ facilis eſt ſolutio queſtionuʒ. ſ in dextris ibic notat ꝙ dixit pluralr vt notaret cauſas duas. vnã. ſcilicet a caliditate matricis: ⁊ aliã a caliditate ſeminis procedentis a teſticulo dextro. poteſt enim interdum maſculus filius fieri in parte ſiniſtra ⁊ filia femina fieri in parte dextra. Cuius ratio eſt. quia poſſet eſſe tanta virtus ſeminis virilis in faciendo maſculum ꝙ licet caderet illud ſemen in parte ſiniſtra. nihilominus fieret maſculus propter victoriam virtutis maſculinantis: ⁊ econtra. poſſet enim ſperma virile eſſe tante debilitatis in maſculinando ꝙ caliditas dextri lateris non poſſet eius defectum ſupplere vt maſculus fieret.

¶ Sed hic emergit queſtio non modica. ponamus etenim ꝙ virtus ſeminis virilis in maſculinando tãte ſit virtutis: q̃te virtutis ſit ſperma mulieris: ⁊ latus matricis in feminando. queritur qualis tunc conceptus generabit̃.

¶ Ad qḋ dḋm ꝙ cā ſexificans duplex eſt in gñe vna quidē interioꝛ. ꝛ eſt illa que ſummit̄ a cõparatione duoꝝ ſeminū: ſcꝫ maris ꝛ mulieris matricis in foꝛtitudine ꝛ debilitate ſuaꝝ impreſſionū adinuicē. ꝛ hāc ſupra iāꝫ diximus. Alia vero cā eſt exterioꝛ. ꝛ h̄ eſt duplex. ſ. virtus imaginatiua. ꝛ aſpectus celeſtiū coꝛpoꝝ. virtus nāqꝫ imaginatiua qñ foꝛtis fuerit in cocuntibus tp̄e ꝯceptionis facit fieri ſexū. ꝛ figurā. ſilēm rei imaginate. ꝛ de hoc dr̄ p° cañ. fen 2ª de accidentib⁹ aīe. De aſpectu aūt celeſti ꝙ faciat fieri maſculum vel feminā vel monſtrū. planū eſt ꝑ oēs autboꝛes iudicioꝝ aſtronomie. dem⁹ ergo ꝙ qñ ad cās interioꝛes fit equalitas in faciēdo maſculū vel feminā. tūc deuolueť impreſſio ad cām exterioꝛē. ſ. ad imaginationē vel ad aſpectū celeſtē. ꝛ fiet tūc ſexus ſm impreſſionē illaꝝ cāꝝ exterioꝝ ꝛ fiet tūc maſculus vel femina vel monſtrū. Et hic nota ꝙ nō ſolū cāis interioꝛibus exiſtibus equalibus deuolueť iudiciū ſexus ad cās exterioꝛes. ſed ēt qñ aliqua illaꝝ cāꝝ interioꝝ aliāꝫ ſupauerit. ſi ſupantia cāe exterioꝛis erit foꝛtioꝛ ad talē ſexū imprimendū. ꝙ ſit interioꝛ ad ꝯ̄riū. Et ſilr̄ erit de cāis iterioꝛib⁹ ad exterioꝛes. nā ſi cāe exterioꝛes de ſe regnant maſculū. poſſit eſt cās interioꝛes tāte foꝛe foꝛtitudinis. vt fiat femina. ꝛ ecōtra. gñale nāqꝫ eſt vt cūꝫ diuerſa agētia ꝯcurrūt ad aliquē effectū imprimēdū. ꝙ impreſſionis iudiciū cedit in foꝛtioꝛē virtuteť magis ⁊ .i. frequēti⁹. ꝛ nota ꝙ h̄ deteriatio dꝫ poni cū vtraqꝫ parte apho. vt dicať mares qdē in dextris magis. femine vero in ſiniſtris magis ⁊. ¶ De cõmento ſic. ſ ꝙ fet⁹ maſculus nō fit niſi cū in initio cõplexio ſua calidiſſima fuerit ⁊ ſed ꝯ̄ dr̄ eniꝫ infra in cõmēto illius apho. ſ queciiqꝫ frigidas ꝛ denſas ꝛc. ⁊ ꝙ qñ ſperma fuerit multe caliditatis tunc nulla fit ꝯceptio. ¶ Ad qḋ dḋm eſt ꝙ in hoc loco ꝑ calidiſſimā cõplexionē nō debemus intelligere caliditatis exceſſum inteſiue ꝑ viā aduſtionis. ſed debemus itelligere exceſſuꝫ caliditatis nāl'is q̄ntitatiue vel qualitatiue. ſed nō intñ exceſſuꝫ deueniētis ꝙ debiliteť virt⁹. ſ ꝯ̄rē adiuuať cal'a cõplexio fet⁹. ſpermate de teſticulo mulieris excūte ⁊ ſed ꝯ̄. Dicit. n. Auic. 9. de aīalibus hūc ſermonē ſ ſed illud qḋ de muliere opatur adhuc ſm ſuū ſperma ꝛ ſanguinē menſtruūꝫ. eſt ꝙ mulier qñ fuerit cal'a in ſua cõplexione. nō erit paratū ſuū ſperma ꝛ ſuus mēſtruus ſanguis ad faciēdū marē ⁊. ¶ P. ad hoc facit illud qḋ vr̄ velle Ariſt. in lib° de aīalibus in plurib⁹ locis ꝙ ꝯceptio poſſit fieri ſine ſpermate mulieris. Cū eñ ſufficiat ſanguis mēſtruus nihil opabiť ſperma mulieris ad faciēdū talē vel talē ſexū. ¶ Ad pᵐ dḋm eſt ꝙ qñ Auic. dicit ꝙ mulier nō opať ad faciendū maſculū ꝑ cõplexionē calidā ſanguinis mēſtrui ꝛ ſpermatis ſui. h̄ dꝫ intelligi qñ illa cõplexio cal'a fuerit tanti exceſſus ꝙ virtutē proſtrauerit. ꝛ huic vr̄ ꝯcoꝛdare haly de ſignis teſticuloꝝ in tegni. Dicit eniꝫ ꝙ cõplexio cal'a teſticuloꝝ. qñ multum ſupfluit gñat feminas. ꝛ de hoc ēt verbo dubitari poſſet ſed alias diſputabiť. ¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ nō credo poſſe fieri ꝯceptionem ſine cõmixtione vtriuſqꝫ ſeminis. ſ. viri ꝛ mulieris. nec qꝫ credo Ariſt. hāc velle ſniam. lꝫ ſufficienter⁹ videať h̄ dicere. expſſe enim dicit in 15° de aīalibus. ꝙ in ꝯceptione dꝫ vtraqꝫ ſemina cõmiſceri. ꝛ oēs autboꝛes medicinales. In hoc ꝯueniūt. hāc aūt queſtionēꝫ diſputare intēdo in p° can. cap° de membꝛis. ꝛ ꝑpter hoc ad pñs. nō ſoluo eam. ꝛ h̄ ſufficiant de hoc apho.

¶ Aphoꝛiſmus. L.

¶ Ad matricis ꝑcipitatiōes: obtalmicuꝫ appo nens: apprehendere os ꝛ nares.

Theo. ¶ Si ſecunda procidit: ſternutatoꝛio appoſito nares ꝛ os apprehendimus.

Leo. ¶ Ut ſecunda procidat: ſternutatoꝛio appoſitoꝛ ꝛ nares apprehendito: ꝛ os.

¶ Commentum Galeni.

¶ Bene dixit: qꝛ ſi ſecundine precipitatio ꝯtingit flatu clauſo ꝛ motu nimio preſertim opthalmico appoſito ꝛ neceſſe eſt ſecundinam egredi.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In precedenti apho. poſuit Hippo. differentiā inter conceptionē maſculinam ꝛ femininam. q̄ntum ad locū matricis. In preſenti vero docet curare precipitationē matricis. ꝛ dicit ꝙ quādo matrix precipitatur. tūc cura eius eſt ſternutatoꝛiū intromittere in nares apprehendendo nares ꝛ os. ¶ Cõmentatoꝛ. Circa hunc apho. duo ſimul implicando notat. quoꝝ primuꝫ eſt quid intelligať in hoc loco ꝑ precipitationē matricis. ꝛ vult ꝙ intelligamus retentionē ſecundine. ſecundū vero eſt de modo ſm quē obtarmicuꝫ ideſt ſternutatoꝛiū cum apprehenſione nariū ſecundinā expellat. ꝛ vult ꝙ h̄ fiat ꝑ retentionē hanelit⁹ ꝛ nimio motu.

Circa hūc apho. querit̄ de tex. ꝛ de cõ°. De tex. qdē ſic queritur ſ obtarmicū appoſitione ⁊ ſed cõtra. nō eniꝫ videť ꝙ ſternutatoꝛiū nec ipſa ſternutatio debeant expellere ſecundinā qꝛ ſternutatio oꝛdinata eſt ad expellendum mām contentā in cer° ſicut. d. Hippo. infra particula 7ª in illo apho. ſ ſternutatio fit ⁊ ꝛ Gal. de accidenti ꝛ moꝛbo libro q̄nto. ¶ Ad quod dicenduꝫ eſt ꝙ ſternutatio per ſe ꝛ naturaliter oꝛdinata eſt ad mundificandum cerebꝛū. ꝛ nares. per accidens autēꝫ pōt aliquādo mundificare alia mēbꝛa. puta aliquando ſtomachū. ſicut dr̄ in illo apho. 6ᵉ particule. ſ a ſingultu habitatio ⁊ ꝛ aliquādo matricem. vt ſupra in illo apho. ſ mulieri que a matrice. ⁊ hoc autē accidens quo mediante ſternutatio iſta mēbꝛa mūdificat eſt foꝛtis motus qui fit in viſceribus in attrahendo ꝛ emittēdo aerem. quādo ſternutatio preparatur vt fiat ꝛ quando cõpletur. ¶ De cõmēto vero ſic querit̄. ſ flatu clauſo ⁊ ſed. querit̄ quō operatur clauſura flatus in expellendo ſecundinam. Ad quod dicendū ꝙ clauſura flatus adunat in pectoꝛe ꝛ coꝛde fumū ignitum quem natura ſuſtinere nō poteſt. qꝛ caloꝛ coꝛdis indiget euentatione. ꝛ ꝑpter hoc conať in eius expulſione. ꝛ in tali conamine. oīa viſcera coꝛpoꝛis moueť ad expulſionem faciēdā ſequētia motū coꝛdis.

¶ Aphoꝛiſmus. LI.

¶ Mulieri in vtero habēti: tenaſmon innatus aboꝛtire facit.

¶ Hūc apho. neqꝫ Theo. neqꝫ Leo. i codicib⁹ ſuis iuenere.

¶ Commentum Galeni.

¶ Tenaſmon fit ex humoꝛibus pūgitiuis groſſuꝫ pūgentibus inteſtinūꝫ qḋ vocať colon: q̄ infirmū cogit exꝑmere ſi foꝛte eos pūgētes poſſit emittere. vñ ꝛ h̄ expſſio ſi mulieri grauide euenerit ſicut Hippo. dixit cā eſt aboꝛtiēdi: nimi⁹ eniꝫ expreſſus nimiū facit motū: vnde aboꝛtire neceſſe eſt fetum: qꝛ rumpitur ligamentum. Tenaſmꝰ quid ꝛ vnde.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In precedenti apho. docuit curare retentionē ſecundine. in pñti oſtendit ꝙ tenaſmon facit aboꝛſum. ꝛ caſus planus eſt. ¶ Cõmentatoꝛ ſup hoc apho. duo notat. qꝛ pꝛimo notificat nobis tenaſmonem per ſuam cām vſqꝫ ad locū illū. ſ vnde ꝛ h̄ expreſſio ⁊ ibi verificat apho. per cām. Dicit ergo ſic de pꝛīo ꝙ tenaſmon fit ex humoꝛibus pūgitiuis pūgentibus groſſum inteſtinū qḋ vocatur colon. qui cogit infirmū exprimere. ad experiendū ſi pōt eos expellere. ꝛ h̄ de p°. De 2° vero dicit ꝙ h̄ expreſſio cū ſupuenerit aliqñ ꝑgnanti eſt cā aboꝛtiēdi. qꝛ talis expreſſio foꝛtē gñat motū per quem ligamenta rumpuntur.

Circa hūc apho. du' ſolū de cõ° ſ qḋ vocať colō ⁊ ſꝫ ꝯ̄ h̄ n. paſſio ſi vr̄ eē i colō ſꝫ i extremitate recti iteſtini que dr̄ anus. nā in colon ꝯtingit colica ꝛ nō tenaſmon. ¶ Ad qḋ dḋm eſt ꝙ colon in hoc loco nō accipiť ꝑ iteſtino globoſo in quo fit colica. ſed pro iteſtino recto. ꝛ maxime ꝑ ei⁹ extremitate. vñ idē ē dr̄e colō in h̄ loco ꝙ culū. ꝛc.

Thad. ſup apho. t 2

¶ Aphoriſmus. LII.

¶ Mulieris mēſtrua ſi velis retinere: ſitiā maiorem ad māmillas appone.

Theo. ¶ Si mēſtrua ſiſtere placeat cucurbitulam grādem appones ad mammas.

Leoni. ¶ Mulieri ſi velis menſtrua cohibere: cucurbitulā q̄ʒ maximam ad māmas appone.

Commentum Galeni.

¶ Sicut hippo. auctorizauit q̄n mēſtrua minorata ⁊ non excūtia dēamus medicari: ſic h̄ mōſtrauit q̄uo ſʒ reſtringendas ⁊ vētoſas maiores iubet apponē ad mamillas: neqʒ tn̄ apponēde ſʒ niſi ſub eas ſup venas q̄ de vulua aſcēdūt ad. ipſas. q̄s maiores eē iuſſit vt magis ⁊ fortiꝰ poſſit exprimi.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ hippo. ſuprā in illo apho. ſ Mulierbria educit .hocuit ꝓuocare mēſtrua. in hoc apho. docet ꝯſtrigere, ⁊ planus eſt caſus. ¶ Cōmentator circa hūc apho. tria notat nā pᵒ cōtinuat ipſum cū ſnia ḡnali vſqʒ ſ neqʒ tn̄ apponēde .2ᵒ exponit h̄ qḋ dixit ad mamillas .vſqʒ q̄s maiores .ibi exponit hoc qḋ dixit ſ ſitiā maiorē .hoc pᵒ iā patuit in ꝯtinuādo. De 2ᵒ dicit ꝙ vētōſas nō debemus apponere ſup ipſas mamillas ſed ſub mamillis in loco vbi ſunt vene q̄ ꝯtinuant matricē cū mamillis ⁊ h̄ de 2ᵒ. De 3ᵒ dicit ꝙ maiorē vētoſam dixit q̄m per eam maior ſit attractio.

Circa hūc apho. dubitatur de tex. quoniam hippo. docet hic reſtringere mēſtrua per deriuationeʒ ſanguinis menſtrui. ſed deriuatio ſemper oʒ fieri de membro nobili verſus mēbrū ignobile ſicut tota ſcriptura medicinalis clamat. ⁊ pſerti Gal'. in cōmēto illius apho. ſ vndecūqʒ nā repit. hic aūt facit hippo. ecōtra. q̄m facit deriuationē a matrice que eſt mēbrū vile ⁊ ꝯſuetū ad receptionem ſuperfluitatū. verſus cor. qḋ eſt mēbrū nobiliſſimū ⁊ nullius ſupfluitatis receptiuū. ¶ Ad qḋ dicendū eſt ꝙ huiuſmodi deriuatio nō ſit a matrice inq̄ztū matrix eſt mēbꝝ receptiuū ſupfluitatū. ſʒ ſit a matrice ꝓpꝫ ea q̄ ꝑ eā euacuat totū corpus euacuatione ſupflua debilitāte. Itē nec ſit iſta deriuatio vſqʒ ad ipſum cor lʒ fiat verſus ipſuʒ. q̄ corpus nō eſt plectōricū. ⁊ vētoſa retinet ſanguinē in loco vbi figitur. neqʒ ꝑmittit ipſum trāſcēdere. ¶ D. querit an debeamus hic itelligere vētōſas cū ſcarificatione. an ſine ſcarificatione. ⁊ vr̄ ꝙ debeamus intelligere ſolūmodo ſine ſcarificatione. q̄ nulla eſſet vtilitas ad corpis debilitatē que timetur ex ſupfluo fluxu mēſtruoꝝ magis euacuare ſanguinem ꝑ venas mamillaꝝ q̄ʒ per matricē. inmo ꝯueniētius eſſet eūdē ſanguinē euacuare ꝑ matricē. cū matrix ſit membrum nāl'r deputatū ad talē euacuationē. mamille aūt nō ſunt hmōi. ¶ Ad qḋ dōm ꝙ credo vētoſas valere. cū ſcarificatione ⁊ ſine ea. ⁊ magis credo valere cū ſcarificatione. q̄ mā currēs ad aliqḋ mēbꝝʒ magis auferṫ q̄n deriuatur ⁊ euacuaṫ. q̄ʒ q̄n ſolū deriuaṫ. Ad argu^m aūt quod fiebat in ꝯ̄riū dico ꝙ ſi tātus ſanguis euacuareṫ cū vētoſis q̄ntus euacuabaṫ per matricē nulla foret vtilitas in vētoſarū poſitione. ſed modica q̄ntitas ſanguinis tracta ad mamillas. diuertit nām ab expulſione ſanguinis ad matricē. cū autē nā diſſueta fuerit ab illa expulſione. ⁊ vene matricis fuerint ꝯfortate ne recipiāt ꝑ modicā ſanguinis extractioneʒ ⁊ diuer ſionē ceſſabit multus fluxus.

¶ Aphoriſmus. LIII.

¶ Quecūqʒ in vtero habent: his ꝯcluditur os matricis.

Theo. ¶ Que vteꝝ gerūt: his vulua ſe comprimit.

Leoni. ¶ Que vtero gerūt: his vteri os comprimiṫ.

¶ Commentum Galeni.

Cōceptio ¶ Magnū ſignū ⁊ certū ad intelligēduʒ ſi femine conceperit: ſi forte obſtetrix manū imponat vulue ⁊ tangere potuerit. Sperma. n. cū vuluā iciderit ⁊ mulier ꝯceperit tangiṫ mr̄icis ꝯcauitas lateralr̄ ⁊ ita mr̄icū os neceē eſt ꝯſtringi. his ſignū certum.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In precedenti apho. docuit reſtringere mēſtrua. hic docet cognoſcere matricem concipientē. ⁊ planus eſt caſus. ¶ Cōmentator circa hūc apho. duo notat. nā primo ponit modū ſm quem cognoſciṫ iſta clauſura oris matricis. 2ᵒ vero ponit cām ꝓpter quā matrix claudiṫ in ꝯceptione. ⁊ in hoc verificaṫ apho. durat prima vſqʒ ſ ſperma enim .iacit ergo ſic de primo ꝙ certū ſignū ad cognoſcendū ſi mulier eſt pregnās. eſt ſi obſtetrix digitū ſuū ponat in orificiū matricis ⁊ inueniat ipſum clauſum ⁊ hoc de primo. De ſecundo dicit ꝙ ideo concluditur os matricis in conceptione. quoniā q̄n ſperma cadit in matricē ⁊ cōcipitur. neceſſarium eſt cōcauitateʒ matricis ſm oīa ſua latera amplecti ⁊ ſtringere ſperma. cum autē hoc fiat. neceſſariū eſt os matricis claudi. ⁊ dicit tertio de virtutibus naturalibus Gal'. ꝙ matrix tal'r clauditur tēpore cōceptionis ꝙ nō poteſt intrare in ipſam ſcolopa.

Circa hūc apho. dubʳ de tex. ⁊ de cōᵗᵒ. de tex. ſicṫ circūcluditur os matricuʒ .ſed cōtra. nos enim videmus. ⁊ Ariſto. in libᵒ de animalibꝰ in multis locis vult ꝙ mulier pōt cōcipere poſt cōceptionē. ergo nō claudiṫ matrix tali clauſura cuʒ ita ſit ꝙ poſſit recipere ſperma poſtq̄ʒ cōcepit. ¶ Ad quod dicendū eſt ꝙ quādo mulier cōcipit poſt cōceptionē. tunc matrix iterato aperiṫ ad deglutiendum ſemen. ſi eniʒ clauſura maneret. nulla vtiqʒ fieret ꝯceptio ſucceſſiua. Preterea clauſura matricis pōt fieri ex apoſtemate vt infra eadeʒ particula ſ quibuſcūqʒ os matricum .ergo clauſura nō ſignificat neceſſario ſuper cōceptionē. Ad quod rn̄det per diſtinctionē poſitam in cōmento illius apho. ¶ De cōmento ſicṫ manū imponat .ſed cōtra non enim videṫ ꝙ mulier poſſit cuʒ digito interius os matricis attingere. quoniā nos videmus mulierē pregnātem adhuc ſuſtinere introitū virge. nec tāgit virga os matricis interius. planū auteʒ eſt virgam eſſe maiorē digito. ¶ Ad quod dicendū eſt ꝙ ſi obſtetrix habeat paruūʒ digitum. ⁊ collum matricis ſit longuʒ: non ſufficiet digitus ad tangenduʒ orificium interius. ⁊ hoc notauit Gal'. cum dixit ſ ⁊ tangere potuerit .Item dico ꝙ ſi vir habeat virgaʒ magnam vel equalem bene poterit percipere clauſuram oris matricis ſi diligenter attendat: aliqualiter enim comprimitur caput virge.

¶ Aphoriſmus. LIIII.

¶ Mulieri in vtero hn̄ti: lac ex māmillis multū fluēs: fetū ſignat debilē. Si vero vbera dura fuerint: ſanum ſignificat fetum.

¶ Mulieri grauide: ſi lac effluit e māmis: fetū ībecillū eē ſignat. At ſi māme ſint firme ac ſolide: fetū eſſe validiorem ſignificatur. Theo.

¶ Mulieri vtero gerēti: ſi lac multū e māmis effluat: fetuʒ ībecillē ſignificat. Si vero māme ſolide fuerit: fetū ſignificant ſaniorem. Leoni.

¶ Commentum Galeni.

¶ In primo mēſe lac fluit ſm naturam. ſed ſi ſepe ⁊ plus q̄ʒ opportuerit exierit multa q̄ntitas vene vulue ⁊ mamillaꝝ medie plene eſſe ſignificantur. Plenitudo ex abundantia eſt mā facta ⁊ ex fetus non recipiētis debilitate. Oʒ ergo ſemꝑ ꝯſiderare ſi mamille macilente ſint ſicut ante ꝯceptū fuerint. inde. n. paruitas ſignificaṫ ſanguinis: qḋ cū fuerit cā eſt fetus perituri: neqʒ ēt opʒ multuʒ plenas eſſe vt inde lac effluat. Neceſſe eſt ergo duras eſſe mediocriter iter duriſſimas ⁊ macriſſimas: tunc enim cibus fetus non minoratur neqʒ debilis eſſe ſignificatur.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. precedēti docuit ſignare ſup ↄceptionē ꝑ infallibile ſignū qḋ eſt clauſura oris matricis. In apho. ſ͛o priti docet ſignare ſup debilitatē fetus egrotatiuā ⁊ eius fortitudinē ſanatiuā. ꝑ habitudinē mamillaꝝ. ⁊ hꝫ duas ꝑtes. In quaꝝ pᵃ docet ſignificare ꝑ habitudinē mamillaꝝ imoderatā quā ſeq̄tur exuberātia fluxus lactis in 2ᵃ ꝑ habitudinē moderatā. durat pᵃ vſqꝫ ſi vbera dura fiunt. dicit ergo ſic de pᵃ ꝙ ſi mulier ꝑgnās hꝫ imoderatā plenitudinē mamillaꝝ adeo ꝙ lac multū fluat. ſignat debilitatē fetus. De 2ᵃ dicit ꝙ ſi mulier pregnās habeat mamillas moderate duras ſignat fortitudinē ⁊ ſanitatē fetus. ¶ Cōmentator. Circa hūc apho. duo notat. nā pᵒ exponit hoc verbū. ſ. lac multū fluet. ⁊ cū hoc ſimul implicat cām veritatis apho. quo ad primā ꝑtē eius. 2ᵒ vero diſtinguit tres habitudines mamillaꝝ. ⁊ cū hoc ponit cām veritatis 2ᵉ partis apho. durat pᵃ vſqꝫ ibi opꝫ ḡ. dicit ḡ ſic de pᵃ ꝙ lac in pᵒ mēſe ↄceptionis. ſm nāᵐ fluere pōt. ⁊ hoc dico ſi moderatꝰ eſt fluxus eius. ſi ſ͛o imoderatus eſt fluxus in q̄ntitate. ⁊ nūo ſignat plenitudo venaꝝ ↄtinuātiū matricē cū mamillis. talis ſ͛o plenitudo ꝓcedit a multitudine ſanguinis. in illis venis exñtis ⁊ illa plenitudo ſanguis ſignat debilitatē virtutis attractiue ipſiꝰ fetus. De 2ᵒ dicit ꝙ nos debemꝰ ↄſiderare tres habitudines in mamillis quaꝝ pᵃ eſt macilētia imoderata q̄lis fuit añ ↄceptionē. 2ᵃ ē imoderata craſſicies. ita ꝙ habundātia lactis fluat ex eis. 3ᵃ vero eſt moderata groſſicies. ſ. ꝙ ſint groſſiores q̄ʒ erāt añ ↄceptionē. ⁊ ñ ſint adeo groſſe ꝙ fluat ab illis multitudo lactis. Dico ḡ ꝙ pᵃ habitudo. ſ. imoderata macilētia mamillaꝝ ſignat paucitatē ſanguinis. ⁊ illa paucitas eſt futura cā ꝑimēdi fetū ex defectu nutᵗ. 2ᵃ ſ͛o habitudo. ſ. imoderata groſſicies mamillaꝝ. ſignat multitudinē ſanguis. q̄ multitudo ſignat debilitatē fetꝰ nō trahētis illū. 3ᵃ ſ͛o habitudo mamillaꝝ. ſ. moderata groſſicies eſt laudabile ſignū. q̄ꝛ nō ſignat paucitatē ſanguis q̄ eſt cā fetꝰ ꝑituri. nec ſignat debilitatē fetꝰ nō trahētis ſibi ſufficiēs nutᵐ. ſed ſignat eius fortitudinē ſanatiuā que ꝓcedit a fortitudine attractiue fetus ⁊ ſufficiētia nutᵗ. ¶ Circa hunc apho. occurrit dubitatio plurima tā de veritate ↄñie ipſius. q̄ʒ de pōne ꝑicularium verboꝝ tam in tex. q̄ʒ in cōmento. ſed q̄ꝛ ſupius in illo apho. ſ. ſi ſr neqꝫ ꝑgnās ⁊ſtatiꝫ de hac m̄ ī dictū eſt ⁊ in ſequenti apho. amplius eſt dōm. Ideo q̄ōnibus eſt parcendum.

¶ Aphoriſmus. LV.

¶ Quecūqꝫ corrupture ſunt fetus: his vbera gracilia ſunt. Si vero rurſus dura fiant: dolor fit in vberibus: aut in vertebris: aut in genibꝰ: aut in oculis. Et non corrumpuntur.

Theo. ¶ Que abortū facture ſunt: ijs mãme extenuãtur. Sed ſi denuo dureſcant: dolor in mãmis fatigabit: aut in coxis: aut in oculis: aut in genibus. Itaqꝫ non facit abortum.

Leo. ¶ Que corrupture ſunt fetus: his mamme extenuantur. Si vero rurſus dure fiāt: dolor aut mammas: aut coxas: aut oculos: aut genua infeſtabit. Et non corrumpent.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hippo. ante dixit: mulieri in vtero habenti ſi altera mamillarū gracilis fiat geminos habēti alterū abortitur. ⁊ ſi dextera: maſculum. ⁊ ſi ſiniſtra: feminā. H̄ autē nō a ſignificationibus incipit: ſed a muliere abortiēte: dicens: his vbera gracilia fieri. neqꝫ tñ innuit macilentiā mamillarū ſemper aborſum ſeq̄ neqꝫ ſolum hoc ſignum abortionis. Opꝫ ergo inueſtigari qḋ ſepe appareat in grauidis. vñ ex macilentia nō ſolum neceſſe ſit abortiri: ſed ſepe ex ſolo caſu abortiſ ſine ſolo ſaltu vel ex clamore forti vel ex magnitudine odii vel ſono magno ⁊ ſubito ſicut tonitruo. Pōt etiā eſſe ex febribus vel heriſipila vulue velꝫ ex abundantia in fundo matricis mucilaginis ⁊ ſimilibus. vnde cōſtat fieri aborſum ſine macilentia mamillarū. Sed tñ Hippo. intendit aborſuꝫ ſine macilentia mamillarū nō poſſe fieri: vnde multotiēs perſcrutatus ſum ſi ſuuꝫ poſſem cape intellcm ⁊ cōperitqꝫ ſi ex predictis abortiſ non tñ ſine mamillarū ſit macilentia: qꝫ ſi cū macilentia mamillaruꝫ abortiaſ: ſit ex paruitate ſanguinis in venis mamillaꝝ ⁊ matricū mediꝫ que cā ſunt auferēdi fetibus cibū: vnde pereūt. Si autē ex iſtis predictis fiat macilentia intelligiſ occaſio fuiſſe nām magno impetu os vulue aperuiſſe: ⁊ ita ſanguinē in q̄ñtatiuis mēbra ad abortiendū diruiſſe. Nā enim cū magno conamine nociuia expellit ſanguinē ⁊ ſpūm mouet: q̄bus ſicut iuſtitiis vtiſ in expellendis nocētibus: vñ ⁊ apta fiunt in mēbris patiētibus hm̄ōi fortuitū. Feſtinans enim nā vt loca dolentia defendat trāſducit illuc ſanguinē ⁊ ſpūm ad hoc expellendū. Hoc ſufficiat in pᵃ huius apho. particule. 2ᵃ que pᵃ introducit ↄ̄ria vbi dixit. Si rurſus fiunt dura in q̄buſlibet locis dicit dolere ⁊ nō abortiri taliꝛ intelligiſ. Si mamille ſint macre: abortire eſt nēcē. Impoīe eſt aūt abortire ſine eaꝝ macritate. Si aūt mamille ſint dure nō ſignāt abortire de neceſſitate: ſed potius in q̄buſdaꝫ locis ſeq̄tur dolor. Sicut ergo macies ſignat paucitatē ſanguinis: ſic ⁊ duritiess multitudinē portēdit. Non aūt hm̄ōi duritiess eadem eſt cū ſupiori: que fetū ſignat ſanū. illa enim moderata fuit. hec in vltimitate eſt imoderationis: ad quā cū ſanguis deuenit nā ī in aliqua mēbra expellit: vñ dolor fit. fetꝰ tñ permanet impaſſibilis. Eſt aūt hic locus inueſtigatione dignus: cur natura non vuluam mittat ⁊ apoſtemata faciat. ⁊ ſi aꝑa venit cur fetus illeſus ꝑmāſerit. Sed cū aborſus nō ſemꝑ hāc duritiē ſequaſ: mollitiē vero ſemꝑ comitetur nō ad raro ⁊ fortuitu cōtingētia intēdit: ſed potiꝰ ad ſempiterna ⁊ non fallentia. ac ſi dixerit. ſi mulier abortiat mollicies mamillaꝝ eſt prenotāda. Duritiess vero ſiue plenitudo in pluribus ad aliqua mēbra nō ad vuluā repellitur: vt dolor quē Hippo. dicit ſubſequiſ. Que ſi ad matricem deuenīāt ꝓculdubio mamille macreſcūt. Si ergo ex paruitate cibi abortiſ macilentia comitaſ. Si ex aquoſitate ſanguinis ad vuluā defluētis ⁊ fractura veteris ligamēti: hoc quoqꝫ nō ſine parua macilentia fit. Que inq̄t vbera gracilia hñt his inopia nutrimēti corrūpetur fetus. nā ſi ſanguis adeſſet mamille non oīno defecte eſſent. Si vero iterū dure fuerint ſanguinē abundare ſignificāt: tñ non corrūpetur fetus q̄ꝛ abundāter reficiſ. In vertebris autē ⁊ genibus ex ipſius pondere fiūt dolores. in vberibus vero ex lactis plenitudine: neruī enim oculoꝝ ↄ̄iūgūtur inde oculi dolent ꝓpter cōītatem ſui ad mamillas.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Iſte apho. q̄ñtū ad primā ſui partē cōtinuaſ cū illis duobus aphoriſmis ſuperioribus ſcꝫ cuꝫ illo ſ. mulieri in vtero habēti ſi ſubito mamille graciles fiāt ⁊c. ſuo ſequēti q̄ñtum ad ſecundā ſui partē ⁊ cum ſecūda parte precedentis apho. immediate vbi dicit ſ. ſi vbera dura fiāt ſignificāt fetuꝫ ſanū. ſic ergo ↄtinuatur pria pars. in illis enim apho. ſuperioribus ſcꝫ ſ. mulieri in vtero hñti ſi ſubito ⁊c. ⁊ ſuo ſequēti docuit ſignificare ſuper mulierē aborſurā per macilentiā mamillarū incipiendo ab ipſa macilentia. ⁊ procedendo ſuper mulierē aborſurā in prima vero parte huius apho. oſtendit ↄſequentiā generalem predicti ſigni ſcꝫ macilentie mamillarū ad ſuū ſignificatū ſcꝫ mulierem aborſuram ponendo mulierē aborſurā pro antecedente. ⁊ macilentiā mamillarū pro cōſequente ſm ↄ̄rium ordinē. 2ᵃ vero pars huius apho. ſic cōtinuaſ. In 2ᵃ parte ꝓcedētis apho. ſcꝫ. ſi dura vbera fiunt. docuit ſignificare ſuper ſanitatem

fetus.per moderatam duriciem mamillarum. In 2ª vero parte huius apho. docet significare per duricié mamillaꝝ immoderatá. super priuationé aborsus cũ positione dolorum in quibusdaȝ mébris. ꝛ ex his pȝ diuisio pñtis apho.
¶ Dicit ergo sic de prima parte ꝙ quecunqȝ mulieres sunt corrupture fetuȝ his fiunt vbera gracilia. ¶ De 2ª vero dicit ꝙ si vbera fiunt dura. non corrũpuntur fetus sed fiunt dolores in istis mébris. scȝ in vberibus. aut vertebris aut oculis aut genibus. ¶ Comᵒʳ. circa hunc apho. sic procedit. nã primo ponit expositioné prime partis vsqȝ [2ª qdeȝ prime] ibi exponit 2ᵃᵐ parté. pᵃ diuiʳ. in duas. naȝ pᵃ ponit suã expoñé. 2ª imponit finé durat pᵃ vsqȝ [hec sufficiãt] pᵃ in. 3. in quaꝝ pᵃ ꝯtinuat hãc particulã sicut dictũ est. In 2ª mouet dubitationé quandã. In 3ª determiat eã. durat pᵃ vsqȝ [neqȝ tñ] 2ª vsqȝ [multotiens] pars aũt in qua mouet dubitationé diuidiʳ in. 3. in quaꝝ pᵃ que durat vsqȝ [oȝ ḡ] trãgit cãm dubitãdi. In illa format dubitaᵒᶦᵐ vsqȝ [sȝ sepe] in illa disputat ad vtrãqȝ parté. pars aũt illa in qua expõit 2ᵃᵐ pté apho. diuiʳ in ptes 4ᵒʳ in quaꝝ pᵃ ponit sñiaȝ gñalé 2ᵉ ptis ꝛ ordiat eã cũ pᵃ vsqȝ ad locũ illũ [sicut ḡ] in illa pte declarat vocabula posita in 2ᵃ pte apho. ꝛ durat ista ps 2ᵃ vsqȝ [est aũt hic locꝰ.] in illa 3ᵃ mouet quãdã dubitationé vsqȝ [sed cũ aborsus] ibi ponit eiꝰ solõné. sunt ḡ in expõne pᵉ ptis ptes. 6. ꝛ in expõne 2ᵉ. ptes. 4ᵒʳ. De pᵃ pte dico ꝙ eiꝰ sñia pȝ pea q̃ ꝯtinuãdo diximꝰ. De 2ᵃ dicit ꝙ nõ vꝛ ꝙ aborsus sp sequaꝛ macilẽtiã mamillaꝝ. neqȝ vꝛ h̃ eẽ solũ signũ abortiõis. ꝛ ex istis ꝯbis pcedit necẽitas dubitandi. credo tñ ꝙ h̃ monachalis trãslatio sit corrupta. ꝛ h̃ de 2ᵒ. ¶ De 3ᵒ dicit ꝙ oȝ inuestigare si nos possemꝰ aliqd inuenire in mulierib⁹ pgnãtib⁹ ex quo nos possemus videre an sit necᵐ. ꝙ in q̃libet muliere aborsura fiat gracilitas mamillaꝝ vꝛ nõ sit necᵐ. ꝛ hoc de 3ᵒ. ¶ De 4ᵒ dicit ꝙ nõ vꝛ eẽ necᵐ. ꝙ i q̃libet muliere aborsura fiat macilẽtia mamillaꝝ. põt eniȝ mulier ex multis cãis abortire q̃ nõ sunt macilẽtia mamillarũ sicut ex solo casu vel saltu. vel clamore vel tonitruo vꝛ ex febre. vel apostemate matricis ꝛ his silib⁹. ḡ ꝯstat ꝙ pt fieri aborsus sine macilẽtia mamillarũ. ¶ Ad ꝯrĩũ aũt est auctoᵒʳ hippo. in aph. pñti. ꝛ h̃ de 4ᵒ. ¶ De 5ᵒ diĉ ꝙ multotiẽs ego ꝯsideraui si possẽȝ hr̃e itellẽ hippo. ꝛ ad vltimum iueni. ꝛ dico ꝙ bñ ꝯtingit abortiri ex pdictis cãis. s. casu. pcussiõe. ꝛ his silib⁹. verũtñ illis adiũgiꝛ necᵒ macilẽtia mamillaꝝ. Uerũtñ est notãᵐ ꝙ duplex ẽ macilẽtia mamillaꝝ. q̃dã. s. spãlis ꝛ q̃daȝ gñalis. spãlis qdé macilentia est que ꝯtingit pp defectũ sanguinis. vñ talis macilẽtia significat aborsuȝ qꝛ sigñat ꝙ fetui deficit nutᵐ. ꝛ h̃ talis macilentia nõ pcedit oẽȝ aborsuȝ. sed solũmõ illũ q ꝯtingit pp defectuȝ nutrimẽti. macilentia aũt gñalis. hoc mõ causaꝛ. qñ qñ nã appropiquat ad expellendũ aborsuȝ apit os vulue cuȝ magno impetu ꝛ conamine. ꝛ inde sequunꝛ dolores fortissimi. qꝛ ḡ nã vult expellere fetũ. ꝛ in illa expulsiõe est labor ꝛ fatiga. ꝛ est ẽt dolor in illis mébris pp hec duo. s. pp faciẽdã expulsioné. ꝛ defendẽda loca dolẽtia trãsmittit ad matricé spũm ꝛ sanguiné. vt sint iustra p q̃ nã fetũ expellat. ꝛ defendat loca dolẽtia. ꝛ tũc pp istã trãsmissioné. sanguis ꝛ spũs ad matricé. fiunt mamille macre. ꝛ hꝯ macies pcedit oẽm aborsuȝ. ꝛ h̃ de 5ᵒ. de. 6. dicit ꝙ ista sufficiãt ad expõné pᵉ ptis apho. ¶ De expõne 2ᵉ ptis dicit ꝙ 2ᵃ ps huius apho. itroducit ꝯrĩa. his q̃ introducit pᵃ. Dixerat eniȝ hippo. in pᵃ pte ꝙ si mulier est aborsura fiũt vbera graciliora. In 2ᵃ pte dicit ꝙ si vbera fiũt dura nõ abortit mulier sed fiũt in qbusdaȝ mébris dolores. ꝛ hoc de pᵃ. de 2ᵒ dicit ꝙ hmõi duricies de qua hic loqꝛ fit pp plenitudiné sanguinis. sicut macilentia ipsaꝝ fit pp paucitaté. ꝛ ex hoc notaꝛ ꝙ duplex duricies est mamillarũ vna. s. moderata de qua loquutus fuit in apho. precedẽti hippo. dicens. [si vbera dura fiant sigñant fetũ sanuȝ] alia vero duricies est immoderata. ꝛ est illa de qua hic loqtur. que lȝ nõ significet corruptioné fetus. significat tñ doloré in qbusdaȝ mébris. Exposito hoc vocabulo. s. vbera dura. exponit h̃ alias dolor in vertebris [Dicens ꝙ in vertebris ꝛ genibus fiũt dolores ppter pondus ipsius fetus. In vberibus vero fiũt dolores ppter plenitudiné lactis imoderatã. In oculis vero fiunt dolores ppter cõitaté quã hñt cũ mamillis. qñ nerui oculoꝝ ꝯbunꝛ ꝛ ꝯcti dolent ꝛ hoc de 2ᵒ. ¶ De 3ᵒ dicit ꝙ hic est locus dubitationis cur nã hmõi plenitudiné humoꝝ nõ mittit ad matricé ꝛ facit ibi apostema. quo facto fetus pereat ꝛ hoc de 3ᵒ. ¶ De 4ᵒ dicit ꝙ sñia hippo. in apho. semp respicit ad qꝺ semp vel frequẽtius ꝯtingit. de his aũt que raro ꝯtingunt non pponiꝛ apho. sed ita est ꝙ sepius illa plenitudo trãsmittiꝛ ad alia membra dolorosa scȝ vertebras genua vbera ꝛ oculos. raro tñ transmittitur ad matricé. sed qñ transmittiꝛ bene facit aborsuȝ. preterea etiã tunc qñ illa plenitudo transmittiꝛ ad matricé adhuc macilentia mamillarũ gñalis siue instrumẽtalis precedit talem aborsuȝ qm̃ natura transmittit illuc sanguiné ꝛ spirituȝ que sunt instrumẽta expellendi fetuȝ. ꝛ hoc est quod dicit de toto cõmento. ¶ Circa hũc apho. dubitaꝛ de texꝛ ꝛ de cõmento. De tex. quidé sic [quecunqȝ corrupture sunt fetus] circa istã particulaȝ tria queruntꝛ. quoꝝ primũ est vtrũ hippo. intendat significare per macilentiã mamillarum super corrupturas fetus vel ecõuerso. secundũ est de veritate cõsequẽtie. tertiũ est de defectu. De pᵒ quidé sic. videꝛ eniȝ ꝙ per mulieré aborsurã significet super gracilitaté vberũ qm̃ illud a quo incipit oȝ esse signũ. ꝛ illud ad quod pcedit debet esse significatuȝ. processus eniȝ a noto super ignotũ esse debet. ¶ Preterea. mulier prius est aborsura ppter aliquã causaȝ vt ppter apostema. vel febré acutam quã hȝ anteq̃ȝ vbera fiant gracilia. quod autȝ prius est tẽpore. oȝ esse signuȝ posterioris.
¶ Ad cõtrariũ est verbuȝ Gal. quod hic dicit [hic auté nõ a significationibus incepit sed a muliere aborsura] monstrauit ergo ꝙ gracilitas vberũ signum est. ꝛ mulier aborsura significatũ. ¶ Preterea. sensibilius est vbera esse gracilia q̃ȝ mulieré esse aborsurã. imediate nãqȝ se offert visui ꝛ tactui gracilitas mamillarũ. ¶ Preterea gracilitas mamillaruȝ se hȝ in rõne effectus. ꝛ mulier aborsura in rõne cause. dignius aũt est ponere effectũ in rõne signi q̃ȝ cãm.
¶ Ad quod dicendũ est ꝙ gracilitas vberũ specialis simpliciter se hȝ in rõne signi ad mulierem aborsurã. precedit eniȝ tẽpore cõsequentia ꝛ noticia ipsiuȝ aborsuȝ. tempore quidem. qꝛ prius incipiunt fieri vbera gracilia q̃ȝ mulier abortiat. cõsequẽtia vero precedit dupliciter. vno quideȝ modo ex ordine aborsus. pcessit eniȝ incipiẽ hippo. in alio apho. incipiendo a gracilitate mamillarũ dicens [si subito gracilia fiant abortit] Alio vero mõdo precedit ordine illationis. si enim mamille gracilia fiant sequtur ꝙ mulier abortit. sed non cõuertitur. non eniȝ sequtur si mulier abortit. ꝙ vbera fiãt gracilia. gracilitate speciali que cõtingit ppter defectũ nutrimẽti. ꝙ auté gracilitas precedat aborsum. noticia. planissimuȝ est. cum sit sensibilior. gracilitas aũt gñalis põt se hr̃e ad mulierez aborsuram in rõne signi ꝛ in rõne significati diuersis respectibus. qm̃ põt mihi esse notũ primo ꝙ mulier debet abortire verbi gratia vt si constet mihi mulieré habere herisipilam in matrice vel febré acutissimã vel hꝯ similia que sunt cause aborsus. prius est mihi notũ ꝙ mulier debeat abortire q̃ȝ ꝙ hẽat vbera gracilia vnde in isto casu possum significare. sup ex gracilitaté vberum per mulieré aborsuram. Item quãdo mulier appropinquat aborsui gracilitas mamillarũ generalis precedit aborsum. ꝛ sic significamus. per gracilitaté mamillarum super aborsum propinquũ ꝛ hoc innuit Gal. in cõmento presenti. ¶ De secũdo sic. non eniȝ videꝛ sequi necᵒ gracilitas vbeꝝ mulieré aborsuram pꝯmus eni ꝙ mulier ex subita cã abortiat. puta ex tonitruo vel casu. tũc mulier

Mamillarũ duricies duplex.

Utrũ gracilitas vberũ sequatur accidẽtaliter mulieré aborsuram.

in tẽpore breui abortiet ita ꝙ non poterit deficere ſanguis in mamillis tali defectu ꝙ ipſe fiant graciles. neq̃ lac qḋ erat in mamillis tranſmittitur ad matricem ad faciendũ abortum. tranſmittitur enim ſolus ſanguis ⁊ ſpiritus. ſicut dicit Gal. non enim eſt lac inſtrm̃ per qḋ nã fetum expelleret. ¶ Ad quod dicendũ ꝙ lʒ mamille nõ careãt ſanguine multo tpe. in propoſito caſu. nec lac egrediat̃ de eis ⁊ vadat ad matricem. tñ fiunt graciles aliqualr̃ ꝓpter aliqualem cõſumptionẽ lactis que fit in illo modico tpe quo ſanguinis tranſmiſſione carent. vñ dico talem gracilitatẽ eſſe paruã reſpectu gracilitatis ſpecialis que ↄtingit ex defectu nutrimẽti. ¶ 6o. qñ mulier abortit ex mucilaginibus que ſunt in fundo matricis tunc non vr̃ ꝙ mulier indigeat tranſmittere ſanguinẽ ad expellendũ abortum. ſufficiebãt enim mucillagines in expellendo fetũ faciendo lubricare fetũ. ⁊ inopilando cotilidones. imo qḋ plus eſt debebãt mamille tũc impinguari. nã opilatis cotilidonib9 ſanguis qui debebat ire ad nutm̃ fetus aſcẽdit ad replendũ mamillas. ꝙ aũt mucilagines ſufficiant per lubricitatẽ ad faciendum exire fetũ pʒ. qm̃ ipſe faciunt vertebrũ reſilire in ſciaticis. vt pʒ per illũ apho. 6e partis. ſ quibuſcũq̃ a ſciatica moleſtatis.] Ad qḋ dñm eſt ꝙ mulier nõ abortit ꝓp mucilagines facientes lubricare. ſed ꝓp mucillagines opilantes cotilidones vt dictũ eſt in cõ'o illius apho. ſ quecunq̃ moderate corpora hñtes. nec obſtat qḋ opponit̃. ꝙ tunc mamille deberent eſſe groſſiores ꝓp ſanguinem q non trãſmittit̃ ad fetũ. qm̃ tpe quo debebat fieri expulſio fetus ſubtrahetur ſanguis mamille ⁊ veniet ad matricẽ. ⁊ ſic tũc fient mamille graciles. ſed in tpe priore anteq̃ʒ nã tentaret expellere fetũ bene credo ꝙ mamille fiebant groſſiores.

¶ De 3o ſic. vr̃ enim Hipp. eſſe deficiens. debuit enim dixiſſe ſ vbera fiũt gracilia ſubito] ſicut dixit ſupra in illo apho. ſ mulieri in vtero hñti. ſi ſubito.] Ad qḋ dñm eſt ꝙ q̃uis auctor non poſuerit. tñ intelligit̃ multo etenĩ magis fiũt mamille graciles ꝓp expulſionẽ ſanguinis ad matriceʒ ad faciendũ abortum q̃ʒ ꝓp defectũ nutrimẽti. citius nãq̃ ſanguis ſubtrahit̃ a venis mediaſtinis matricis ⁊ mamillarũ ꝓp impetũ abortiendi q̃ʒ ꝓp defectũ ſanguinis in toto corꝑe mulieris. ⁊ ꝓp h̃ magis ſubito fiunt mamille graciles gracilitate facta ꝓp expulſionẽ fetus q̃ʒ gracilitate facta propter defectũ nutrimenti. ⁊ non ſolum tpe differt̃ iſta gracilitas mamillarum gñalis a ſpeciali ſed etiã q̃ntitate. credo enim gñalem eſſe minorẽ maciem q̃ʒ ſpecialem niſi cõiungatur gñalis cũ ſpeciali. eſt ergo triplex macies ſm̃ q̃ntitatem ſcʒ parua mediocris ⁊ magna. parua quidem eſt quãdo macilentia gñalis eſt ſola. puta qñ mulier abortit propter aliquã cãm ſine defectu nutrimenti. mediocris vero macilentia eſt que fit ex defectu nutrimenti. ⁊ hoc dico qñ longe eſt ab abortu. magna vero macilentia eſt qñ cõiunguntur ambe macilentie puta cũ mulier abortit ꝓp defectum nutrimenti. ⁊ eſt iaʒ propinqua ad faciendũ abortũ. vel in ipſo actu abortiendi. tunc enim eſt ibi macilentia q̃ proceſſit ex defectu nutrimenti. ⁊ eſt ibi macilentia que fit ex tranſmiſſione ſanguinis ad matricẽ ad expellendum fetum ſ ſi vero rurſus dura fiunt] queritur quare dixit ſ rurſus.] Ad qḋ dñm ꝙ hec dictio. rurſus. põt dupl'r exponi. vno quidẽ modo vt intelligat̃ ꝙ mamille inceperunt fieri macre q2 nã ꝓpter aliquã cãm incipiebat moueri ad faciẽdum abortum. poſt modũ illa cã ſublata natura reconfortata defendit fetũ. ⁊ tunc nãm illum tranſmittit ad vbera quare fiunt rurſus dura magis q̃ʒ fuiſſent anteq̃ʒ nã fuiſſet in periculo abortiendi. ⁊ ideo dixit. rurſus. Alio modo põt exponi. q2 in precedenti apho. docuit ſignificare ꝑ duritiem vberum moderatã. hic iterauit ſignificationeʒ per vbera dura. lʒ iſta ſit alia duricies ⁊ alia ſignificatio ſ dolor ſit in vberibus aut in vertebris] iſtud ſm̃ meo iudicio ſic dʒ intelligi vt dicat̃ ſ ſi vbera fiunt dura mulieres non abortiunt] cum hac conditione ſ ſi dolores fiunt in vberibus ⁊c.] ⁊ ſic ↄñs quod eſt ſignificatũ eſt cõpoſitum ex affirmatione ⁊ negatione. affirmatio quidẽ eſt ſ dolor in vberibus] negatio vero eſt ſ non corrũpuntur] ⁊ ſeq̃tur pars illa negata ad ſuũ antecedens per virtutẽ partis affirmatiue. nam cũ plenitudo ſanguinis ad alia membra deriuatur. defenditur fetus ab illa plenitudine ſ aut] queritur an ſufficiat ꝙ dolor fiat in altero iſtorũ quatuor. vel requiratur ꝙ fiat in oibus. ⁊ vr̃ ꝙ ſufficiat in altero. qm̃ poſuit diſiunctiuã. ſi enim voluiſſet ꝙ dolor fieret in oibus. tũc poſuiſſet copulatiuam. ¶ Ad quod dicendũ ꝙ credo dolores illos fieri debere in oibus illis locis aut in pluribus. ponit enim Gal. ꝙ dolor oculorum fit propter colligantiã ad mamillas. quare non poterat eſſe ſolus dolor oculorũ ſine dolore mamillarum. ⁊ ſimiliter vr̃ eſſe de dolore genuum ad dolorem vertebrorũ. fit enĩ dolor in eis propter cõmunitatem ad vertebrum. ſicut enim oculi ad mamillas quandam habent cõitatem. ſic genua ad vertebra.

¶ De cõmento ſic procedo ſ ſi altera mamilla gracilis fiat] lʒ Gal. primam apho. particulam continuet ſolum cũ illo apho. ſ ſi altera mamilla gracilis fiat ⁊c.] intelligit tamẽ eius continuationẽ cum ipſo ⁊ precedenti. ſ in hoc autem non a ſignificationibus incepit] hic expreſſe mõſtrat Gal. ꝙ gracilitas mamillarum eſt ſignum. ⁊ abortus eſt ſignificatuʒ. ſed non refert in ſignis familiaribus vtrum quis incipiat a ſigno vel a ſignificato. q2 ſemper intelligitur ſignũ precedere ſignificatuʒ in via inueſtigationis medicinalis. qm̃ ſignum eſt notius ſignificato. vt dicat̃. ſi cor eſt calidũ hʒ pulſus magnos veloces ⁊ frequentes. ⁊ econuerſo. ſi pulſus ſunt magni veloces ⁊ frequentes. cor eſt calidum. verũ tamen ſm̃ quendaʒ modũ poſſet eſſe abortus notior illa gracilitate mamillaruʒ de qua hic loquitur ſicut dictũ eſt in queſtionibus de tex. ſ neq̃ tñ innuit macilentiaʒ mamillarum. ſemper abortire ſequi] hic reperitur alia litera ſ neq̃ tñ macilentiam mamillarum ſemper ſequitur abortus] ſed poſſunt ambe conuenire in eodeʒ intellectu. vult enim dicere ꝙ non ſemper ſignificatur abortus per macilentiam mamillarum ⁊ hoc probat ſequens lr̃a que dicit ſ neq̃ hoc ſolum ſignum eſt abortionis] ſi enim per macilentiam mamillarum ſemper ſignificaretur abortus. tunc macilentia mamillarum eſſet ſolum ſignum abortus. ſed non eſt verum q2 plura ſunt alia ſigna. ſed ↄ̃ hoc oppo'. dicit enim Gal. ꝙ Hippo. innuit macilentiam mamillarum ſemꝑ ſeq̃ abortire. qḋ falſum eſt. expreſſe enim innuit iſte apho. ꝙ macilentiam mamillarum ſemper ſequitur abortire. ¶ Ad qḋ dicendũ eſt ꝙ hoc dictum Gal. ſcʒ ſ neq̃ tñ innuit ⁊c.] non dʒ retorqueri ad ſniam preſentis apho. ſed ad ea que antedicta ſunt. poſuerat enim macilentiam mamillarum eſſe ſignum abortus. cum multis aliis ſignis ſicut ipſe dicturus eſt parũ infra. vnde tangit h̃ Gal. mãm diſputandi contra pñtem apho. ⁊ propter hoc ſtatim format queſtionẽ vbi dicit ſ opʒ inueſtigare ⁊c.] ſ vel ex macilentia] hic potes intelligere macilentiã totius corporis. qñ pregnans dʒ impinguari. ſicut dicit ille apho. ſ que preter naturã tenues] ſ vnde conſtat fieri abortionẽ ſine macilentia mamillarum] iſta cõcluſio. hoc modo ſequitur ex predictis qm̃ multi poterãt eſſe modi cãrũ q̃bus fit abortus nõ ſeq̃t ꝙ ſemꝑ mulier qñ abortit fiãt mamille graciles. q2 poterat fieri abortus ex alia cã q̃ʒ ex defectu nut' quẽ ſeq̃t gracilitas mamillarũ de qua ſupra in alio aph. loquutus fuit ſ ꝙ ſi ex ꝓdictis abortit̃ nõ tñ ſine macilentia mamillarũ] h̃ format ſolũnẽ ꝑmote q̃ſtionis. dicẽs ꝙ lʒ ex cãis ſupius enumeratis vbi dixit ſ ſed ſepe ex ſolo caſu ⁊c.] ſiat abortus tñ cũ illis cãis ſpadiũgit̃ q̃dã macilẽtia mamillarũ. ſ. gñalis ſed nõ macilẽtia ſpãlis ſ q2 macilẽtia mamillarũ ſit ex paucitate nut'] hic icipit author ponere diſtinctionẽ de macilẽtia mamillarũ. ſ. ꝙ duplex eſt macilẽtia vna. ſ.

ſpecialis que contingit propter paucitatem ſanguinis ve- natum mediantium matricis ⁊ mamillarum. ⁊ illa pauci- tas ſanguinis ſignificat paucitatem nutrimenti ipſius fe- tus ad quam ſequitur aborſus. ⁊ alia eſt gracilitas gene- ralis vel inſtrumentalis que contingit quādo natura vult expellere fetum. q: tunc ipſa mittit ad matricem ſanguinē ⁊ ſpiritum ad aperiendum vuluam ⁊ expellendum fetū. ⁊ propter ipſum dolorem. ⁊ hec eſt illa macilentia que eſt inſeparabilis a muliere aborſiente. macilentia vero prima ſcilicet ſpecialis non eſt inſeparabilis. cum contingat ſo- lum propter defectum nutrimenti. q: non ſemꝑ fit aborſus ꝓp hoc. macilentia vero gñalis q: fit ꝓp motū expulſionis nature ſine quo nō põt fieri aborſus eſt inſeparabilis. ⁊ tā- gis author macilētiā ſpecialē ibi[q: macilētia mamillarū ſit ex paruitate nutri']macilētiā vero gñalē tangit ibi[Si aūt ex ꝑdictis ⁊c.]ſ[qñ a͞pa fit in mēbris patiētibus huiuſ- modi formitū]hic nō debes itelligere ꝑ a͞pa ipm a͞pa ſm̄ veritatē: q: iam ſequeret q̄ qlibet mulier q̄ aborcit haberet a͞pa in mēbris illis: ſed ꝑ a͞pa itelligit multitudinē ſanguī- nis ⁊ ſpūs q fuerūt miſſi ad matricē gratia expulſionis fa- ciēde[feſtinat enim nā vt loca dolētia defēdat ⁊ trāſmit- tit illuc ſanguinē ⁊ ſpūm ad hoc expellēdū[hic innuit Gal. q̄ ꝓp duo nā trāſmittit ſanguinē ⁊ ſpiritū tpe aborſus ad matricē: ſ. ad defenſionē locoꝝ dolētiū ⁊ ad expulſionē fe- tus. Sed ꝯ^a. nō vr̄ pōſe. q̄nto enim plures humores cur- rūt ad locū dolētē. tāto magis dolor augmētat᷑. ❡ Ad qd̄ dōm q̄ ſanguis currit ad mēbꝛū dupl: ⁊ vno qdē mō ſoluē- do eius cōtinuū. ſicut fit in a͞pate ⁊ i vlcerib⁹ ⁊ h^o augmē- tāt dolorē. alio vero mō currit ad mēbꝛū ꝑter q̄ ſoluat eius cōtinuū puta qñ multiplicat᷑ in venis: ⁊ paruis ⁊ magnis ad fortificandū ſpūm q eſt inſtrumētū nāe. ⁊ h mō non fa- cit dolorē. ❡ Aut dic q̄ lȝ ex curſu ſanguinis ad mēbrum creſcat dolor in q̄ntū ille ſanguis aggrauat mēbꝛū ⁊ tēdit. tñ diminuit dolorē q̄ntū ad ſui cām. fortificat enim nām ad expellēdū fetū q expelli nō poterat ſine dolore. oportebat enim apiri os vulue: qd̄ q̄dem ſine dolore fieri nō poterat. Cum ergo iſte ſanguis adiuuet expulſionē fetus remouet cauſam ꝓp quā fiebat dolor: ⁊ ſic dolor ille cito ceſſabit ſi velox fiat expulſio fetus. ❡ Circa h põt queri an in partu nāli fiant mamille gracileſ. ⁊ vr̄ q̄ ſic. qm̄ in partu nāli oꝫ apiri os vulue. cū magno conamine ⁊ fieri dolores fortiſſi- mos: ⁊ expellere fetū: igr̄ oꝫ nām illuc trāſmittere ſangui- nē ⁊ ſpūm: ⁊ ex hoc fient mamille macre. ❡ Ad qd̄ dōꝫ eſt q̄ in partu nāli non fiūt mamille macre. qd̄ hꝫ experientia parturiētiū nālr. Ad arg^m aūt in ꝯtrū factū dicẽ q̄ ſecus eſt de partu nāli ⁊ de aborciuo: q: in partu nāli nā nō idiget tanto conamine q̄nto in aborciuo. q: in partu naturali con- ceptus adiuuat ad exitū ſuo motu. in aborciuo aūt nō. Itē in partu naturali nā diligentē hꝫ curā in trāſmittendo ſan- guinē ad mamillas ꝓpter nutriendum infantem qui nati- uitati eſt proximus. In aborciuo aūt non eſt nec^a illa cura ſ[Scđa qdē pte introducit cōtraria]Iſta ſecūda pars iſtius apho. dupliciter introducitur cōtraria prime. ſcȝ ordine ⁊ re. ordine qdē q: in prima parte incipit a ſignificato proce- dendo ad ſignū. ſed in iſta ſecunda incipit a ſigno procedē- do ad ſignificatuȝ. re vero duobus modis. vno quidem mo- do. q: in prima dixit de gracilitate mamillarum in iſta ve- ro de plenitudine earuȝ. alio vero modo. q: in prima dixit ſignificare aborſum. in hac autem dicit ſignificare fetū ſa- num. patet igitur q̄ tripliciter ſecunda eſt cōtraria prime. ⁊ ideo bene dixit[ſecūda prime introducit contraria]ſ[ſi mamille ſint macre aborcire eſt neceſſe. impoſſibile eſt au- tem aborcire ſine eorum macritate]circa hoc dubi᷑ quo- niam incipit a ſigno ſcȝ a macilentia mamillarum ⁊ ꝓce- dit ad aborſum. debuit enim econtrario feciſſe. Dixit enīꝫ Gal. ſupra q̄ Hipp. non incepit hic a ſignis. ſed a muliere aborſura. ❡ ꝯ. dicit ꝯſequenter q̄ impoſſibile eſt aborci- re ſine earum macritate. ex quo vr̄ arguere a poſitione ꝯ- ſequentis. ⁊ ſic peccat ſm̄ conſequens. ❡ Ad primum di- co q̄ hic ponūtur due propoſitiones. in prima quarum in- cipit a ſignis ſcȝ a gracilitate mamillarum. in ſecunda in- cipit ab aborſu ⁊ tendit ad ſignuȝ. ex his ergo verbis vult oſtendere q̄ iſta duo ſcȝ mulierē aborcire. ⁊ mamillas eſſe graciles ſunt conuertibilia. ⁊ ex hoc pȝ ſolutio ad ſecūdū. q: in conuertilibus tȝ cōſequentia omnis. ſcȝ ⁊ a poſitione conſequētis. ⁊ ab eius deſtructione. ⁊ ſimiliter anteceden- tis. generalis enim gracilitas mamillarū eſt conuertibilis cum aborſu[in vertebris autē ⁊ in genibus ex ipſius pon- dere ſunt dolores]non autem vr̄ hic ponere bene cauſaȝ. q: oporteret iam q̄ quelibet mulier pregnās haberet do- lorem vertebrorū ⁊ genuum. ❡ Ad quod dic q̄ non eſt ſo- lum pondus fetus cā iſtius doloris. ſed principalis cauſa ſunt humores qui tranſmittūtur ad illa loca. grauitas au- tem fetus eſt cauſa coadiuuans ⁊ augmentās dolorem ⁊ illam principalem ponit infra ibi[duricies vero ſiue ple- nitudo in pluribus ad alia membra non ad vuluam repel- litur]ſ[ſed cum aborſus non hanc duriciēȝ ſequatur]hic ſoluendo dicit q̄ aborſus non ſemper ſequitur hanc duri- tiem mamillarum. ex hoc aūt verbo innuit q̄ interdū ma- teria illa que replebat mamillas põt mitti ad matricem ⁊ facere aborſum[mollitiem vero cōmitatur ſemper]hic vr̄ male dicere. deberet enim dicere q̄ mollicies mamilla- rum ſequeretur aborſuȝ. ⁊ ipſe ponit ecōtrario. Ad quod dic q̄ non refert. vtrumqȝ enim alterum ſequitur via conſe- quentie. ſed macilentia mamillarū precedit aborſum tem- pore[ad ſempiterna ⁊ nunq̄ȝ fallentia]queritur hic que ſunt iſta raro venientia. ⁊ que ſunt iſta ſempiterna ⁊ nunq̄ȝ fallentia. Ad quod dicendū eſt q̄ tria innuit hic Gal. quo- rum primum eſt ſempiternum ⁊ nunq̄ȝ fallens ſcȝ q̄ mu- lier aborſura habeat mamillas graciles. ſecundum eſt ra- ro contingens. ⁊ hoc eſt plenitudinē ſanguinis que eſt cuȝ immoderata duricie mamillarum fluere ad matricem. ⁊ aborſum facere. tertium eſt frequenter contingens. ⁊ hoc eſt plenitudinem que eſt cum duricie mamillarū fluere ad vbera, oculos, vertebra ⁊ genua. ⁊ fetum nō corrumpi. pri- ma ergo pars apho. hꝫ veritatem ſempiternā ⁊ nunq̄ȝ fal- lentem. ſecunda vero pars hꝫ veritatem frequentius ⁊ fal- lit raro. propter hoc ergo bene dixit Hippo. quando dixit ſ[ſi rurſus vbera dura fiāt]hꝫ. n. illa pars veritatē vt mul- tuȝ[in pluribus ad alia mēbra non ad vuluā repellit᷑]cū huius eſt diligens nāe cuſtodia q̄ ꝑ gñationē intēdit ſpēm cōſeruare. ſ[Que ſi ad matricē deueniat]hic tāgit aliā ſo- lutionē q̄ talis eſt. Querebat᷑. n. qñ mamille erāt dure ſi- gnificātes imoderatā plenitudinē ſanguinis: q̄re illa pleni- tudo ſāguinis nō deſcēdebat ad mr̄icē ad faciēdū aborſum ⁊ huic rñdet q̄ hꝫ plenitudo ſanguinis nō poteſt deſcēde- re ad matricē ad aborciendū. manēte duricie mamillaꝝ: q: ſi oꝫ fieri aborſus oꝫ ſanguinē mitti ad matricē. Sic ꝓba- tum eſt. ē. ꝑ Gal. ⁊ ſm̄ iſtā ſolutionē: iſta 2ª pars apho. hēt veritatē ſempiternā. ſemꝑ enī verū eſt dīc q̄ ſi vbera dura fu- ant dū dura ꝑmanſerint dolores fiūt in ꝑdictis locis ⁊ nō fiet aborſus[ſi vero ex paruitate cibi aborcit macilētia cōi- tat᷑]hꝫ nā qñ fit aborſus ꝓp paruitatē cibi. macilētia ꝑcedit aborſum ⁊ nō comitat᷑ ſpecialis. n: macies cōiūcta eſt cāe facienti aborſū: q: ſi cauſa ꝑcedit effectū ⁊ nō ſeqꝫ: talis ma- cilētia ꝑcedit aborſum ⁊ non ſequit᷑. ❡ Ad qd̄ dōm q̄ iſta macilētia de qua hic loqt᷑ eſt macilētia gñalis: vñ qñ dic[macilētia comitat᷑]doꝫ intelligi de macilētia gñali q̄ ſeq- tur aborſum[hoc quoqȝ non ſine macilētia fit]ex h mō la- quēdi mōſtrat᷑ q̄ macilētia gñalis nō eſt magna. Dicit. n. nō fieri expulſionē materiei ad matricē ſine macilētia ma- millaꝝ. ❡ Ad euidētiā iſtius apho. ⁊ pluriū ſupioꝝ que- rit᷑ vtrū aborſus ſit egri^{dº} vel accñs: ⁊ vr̄ q̄ ſit egri^{dº}. qm̄ actiōes mulieris aborciēdo ſūt ſenſibilr̄ leſe. ḡ ipa egrotat.

Utr̄ abor- ſus ſit egri- tudo vel accidens.

¶ S. in aborſu ſunt dolores fortes aūt ſm quē icūbūt locū. oſtēdūt ſolonē ↄtinui aut alterationez ↄtīs ſubito factam ſicut dicitur in tegni in illo caplo° [quecunqz in preſenti.] ¶ Ad ↄ̄rium. aborſus nihil aliud eſt niſi expulſio fet⁹ corrupti. ſed expulſio rei corrupte nō eſt morbus imo eſt opatio nāe expellētis rē nociuā. nulla aūt opatio nāe morb⁹ eſt ¶ Ad euidentiā huius qōnis dico q̄ aborſus ꝓprie loq̄ndo eſt qdā actus ṽtutis expulſiue per quē expellit fetū corruptū. hūc autē actū q̄dā pcedūt. q̄dā ſimul ſimul cū eo: ꝗ q̄dā ſequunt ipm. pcedētiū aūt quedā ſunt cāe ꝗ q̄daz ſunt ſigna. cauſe ṽo ſūt ſicut apa matricꝭ. febris acuta. pcuſſio: ꝗ defect⁹ nutrimēti ꝗ his ſilia que fetū mortificāt. ſigna ṽo ſunt ſicut macilētia mamillarū ꝗ pua⁹ motus ipſius fetus ꝗ eius debilitas: ꝗ q̄cūqꝫ ſignāt fetū mortuū vl̄ morituꝝ. ſimul ṽo cū aborſu ſunt ſolo ↄtinui q̄ aperitur os vulue: ꝗ dolores fortes ↄ̄ſeco cāe: ꝗ q̄cūqꝫ ſunt nec̄ia ad expulſionē faciēdā: ſiue ſint adiuuātia nām. ſicut ſunt fortificātia ṽtutē expulſiuā. ſiue ſint ꝓuocātia nām. quēadmodū ſunt nocumēta que ledētia nām mouēt eā ad expulſionez. ea ṽo q̄ ſequūt aborſuz plerūqꝫ ſunt q̄dā iuuatiua ſicut puatio nocumētorū que faciebat fetus corrupt⁹: ꝗ plerūqꝫ ſunt nociua ſicut eſt extenuat⁰ ꝗ debilitas ṽtutis. ita q̄ aliq̄n ſunt cā mortis de qbus dixit Hyp. ſup. 4ª pticula. [Quibuſcūqꝫ egritudinib⁹ acutis] Dico ḡ. q̄ ſi aborſus accipiat pro oīb⁹ q̄cūqꝫ ad ipm faciendū ↄcurrūt ipſe eſt morb⁹ ꝗ cauſa morbi ꝗ accīs vtriuſqꝫ. ſi ṽo accipiat ꝓprie. ſ. pro actu expellēdi fetū corruptū. tūc in tali motu duo ↄcurrūt. quorū vnū eſt cā que ledit nām ꝗ cōpellit ad expulſionē faciēdā: ꝗ q̄ᵗrū ad hoc ille motus pōt dici accn̄s morbi. Aliud aūt eſt ipſa nā que expugnat nocētib⁹ expellendo ea. ꝗ q̄ntuz ad hoc aborſus eſt actio nālis qm̄ eſt actio nature: ꝗ breuiter dicēdū eſt q̄ aborſus non eſt niſi quidaz motus creticus. ex his igiť pꝫ ſolutio qōnis ꝗ argumētoꝝ ſolo. ¶ Pōt etiā dici q̄ aborſus appelleť ipſe fet⁹ corrupt⁹ ſm q̄ dicim⁹ iſta mulier fecit tres aborſus .i. emiſit tres fet⁹ corruptos.

¶ Aphoriſmus. LVI.

¶ Quibuſcunqꝫ os matricum durum eſt: his neceſſe eſt os matricum concludi.

Theo. ¶ Quibus os vteri durum eſt: ijs compreſſuz id eſſe neceſſe eſt.

Leoni. ¶ Quibus os vteri durū eſt: his vteri os comprimi eſt neceſſarium.

¶ Commentum Galeni.

¶ Dictū eſt in anterioribus ptib⁹ ↄ̄clo q̄ ore matricis apa vel grauitas .i. īpregnatio ſignificať: que tn̄ differunt. ſi. n. matrix duriſſima ſit ꝗ clauſa durum apoſtema ꝗ calidum eſt in ea. Si. n. ſit grauida naturaliť tactu erit molliſſima. bene autē ordinaſſet ſi ſupiori aphoriſmo ſubinferret mulieri pregnāti. Os vulue clauſum eſt ꝗ in vtero habet.

Clauſio oris uteri duo.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In illo aph°. [Quecūqꝫ in vtero hn̄t] docuit Hyp. ſignare ſup ↄceptionē p clauſurā oris matricis. In h̄ ṽo apho. q̄ ↄtingebat os matricis claudi dupl'r. ſ. ex apate ꝗ conceptione. ponit ſignum diſtinctiuū int illas duas clauſuras ꝗ illud ſignū eſt durities: ꝗ ſic iſte apho°. ↄ̄ficat illū aph. remouēdo duplicitatē ſigni. ¶ Com°. ſupl' aph. duo notat. nā in pma parte que durat vſqꝫ [bn̄ autem ordinaſſet] ponit ſnīam Hyp. ſn h̄ aph. ibi ṽo corrigit eum de ordine. ¶ Dicit ḡ ſic de p° q̄ clauſura matricꝭ dupl'r pōt fieri. vno quidē mō ex apate duro. alio mō ex cōceptiōe. ſignū autez diſtinctiuū inter vtrāqꝫ clauſurā eſt durities. qm̄ clauſura ex apate reperiť cū quadā durities: ꝗ clauſura ex cōceptione repiť cū q̄dā mollitie ꝗ q̄dā tractabilitate ſani membri. ¶ De 2° dicit q̄ Hyp. melius ordinaſſet hunc aphoriſmū. Si ſubiunxiſſet eū illi ſupiori [Quecūqꝫ in vtero habēt.]

Circa hūc aph. dub'. de tex. ꝗ de co°. De tex. ſic [Neceſſe eſt os mricū ↄcludi]. ſed ↄ̄. vꝫ enim q̄ nō ſequať clauſura matricis ad eius duritiē. pōt eni os mricis pati malā cōpl'onē ſiccā ꝗ ꝑp illā fieri durū. nꝫ ꝑp h̄ claudetur. nō eni eſt nec̄iū mēbra ↄcaua ꝗ pforata claudi ꝗ oppilari ꝑp maliciā cōpl'onis ſicce ſine mā. pōt eni os ſtōi ꝗ epyglotis pati malā cōpl'onē ſiccā pter q̄ oppileť. ſic pꝫ in 3° can. in ſuis capitulis. ¶ P. ponamus q̄ fiat durū os matricis ex apoſtemate. non videtur q̄ ſequatur clauſura. qꝛ poteſt eſſe q̄ ſit apoſtema in vno latere oris matricꝭ ꝗ paruum: ꝗ remanebit apertum os matricis.

¶ Ad euidentiā harū duarū qōnū dico q̄ dupliciť pōt indurari mēbrū ↄcauū. vno quidē mō ex mā replente ꝗ extēdēte latus vel latera illius mēbri cōcaui. fit enim durities mēbri ex eius repletiōe ſicut dī p° can. fen 2ª de cauſis ↄtētiuis pulſus: ꝗ hoc mō indurať mēbrū ex apate. hoc aūt apa pōt aliquādo eſſe ita magnū q̄ totū membri foramen oppilat. Aliq̄n ṽo ita paruū q̄ nō totum foramē oppilat: ſed partem eius. Alio ṽo mō indurať mēbrū ex imoderata ſiccitate ſine aliqua mā. puta qn̄ mēbrū cōcauū exiccať in tātū q̄ dureſcit: ꝗ ſi multū ſit intēſa illa ſiccitas. mēbrū illud cōcauū nō ſolum indurat ſed oppilat. ſi ṽo nō ſit multū intēſa illa ſiccitas indurat ſine oppilatiōe cōpleta. ꝗ talis durities appellať a ioānitio. attenuatoria. p° aūt appellať carnoſa. ex his igiť pꝫ qn̄ ſequať ad duritiē clauſura ꝗ qn̄ n̄. ¶ De comēto ſic. [Dictū eſt in anterioribus q̄ clauſo ore matricis apoſtema vulue ſignať] Sꝫ ↄtra. nuſqꝫ. n. in tex. vel in comento dcm̄ eſt q̄ clauſura matricis fiat his duobus modis. ¶ Ad qd̄ dicendū eſt q̄ ab Hypp. hoc dictū eſt copulando illū apho. [quecunqꝫ in vtero habēt] cum preſenti. nā hic apho. ꝗ ille dicunť ſuperiores reſpectu preſentis comenti. ¶ Vel dic q̄ hoc dcm̄ fuit a Gal. in cōm'° illius apho. [Quecūqꝫ in vtero hn̄t] verūtamē nos habemus defectū in illo comētoꝝ [ſi enim matrix duriſſima ſit ꝗ clauſa. durū apoſtema ſiue durū ꝗ calm̄ eſt in ea] Sed contra. vꝫ eni q̄ os matricis poſſit eſſe durum: ꝗ clauſum ſine apoſtemate. ſ. ex imoderata ſiccitate que per ſe ipſam duritiē facit ꝗ corrugando: ꝗ humiditatē conſumēdo meatū minorat: ꝗ oppilat. vt dicit in tegni pe cauſis cap° de cura apoſtematuꝫ: ꝗ Joānitius de cauſis conſtrictionis poroꝝ ꝗ ſic poteſt eē os matricū durū ꝗ clauſuꝫ ſine apoſtemate. ¶ Ad qd̄ dōm eſt q̄ bene cōcedo Membruꝫ perforatum poſſe claudi ex imoderata ſiccitate. tamē illud cōtingit rariſſime. ſ. quando multuꝫ eſt immoderata ſiccitas. ex apoſtemate autem duro frequentius fit clauſura.

¶ Aphoriſmus. LVII.

¶ Quecūqꝫ in vtero hn̄tes a febrib⁹ accipiūť: ꝗ fortiter caleſiūt ſine occaſiōe māifeſta: gñant piculoſe ꝗ difficulter: aut abortiūt piclitātes.

¶ Que vteꝝ gerētes a febrib⁹ capiūť: valdeqꝫ extenuāť ſine cā manifeſta: he difficulť pariūt ꝗ cū piculo: aut abortū faciētes periclitantur. Theo.

¶ Quecunqꝫ vtero gerentes a febribus corripiuntur: ꝗ fortiter caleſiunt ſine occaſiōe manifeſta: difficulter pariunt: ꝗ cum periculo: aut abortum facientes perclitantur. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Quibuſdā pregnantibus aliq̄n corrupti humores in cōceptione colligunť: vn̄ febris fortiſſima fit: ꝗ ſine dubio cā eſt abortiēdi. aliq̄n tn̄ febris molleſcit ſm nām humoris que q̄uis molleſcit: nō tamē euadūt ſm q̄ oppoꝛtuerit cū mā remaneat febris: quā medici neqꝫ medicinare neqꝫ dietare poſſunt hn̄ q̄ ſunt grauide: ꝗ ideo febris ſemp redit fatigans eas tempore totius grauiditatis. ideoqꝫ fetus nō

perferens paſſiones matricis perit. aut ſi ſuſtineat tñ infir-
mus permanebit: q̃m mã materna eũ ſuſtentabit ⁊ mater
ita debilis fuerit. Que ideo difficulter ⁊ ꝑiculoſe gñat q̃a
cũ in partu vtriuſq̃ corpa debeãt eẽ fortia: ſũt tñ debilia.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ In p̄cedenti apho. poſuit diſtinctionẽ inter clauſurã oris matricis ex apoſtemate: ⁊ ex cõceptu. in hoc aũt apho. docet ſignificare ſup difficilẽ partum: vel ſuper abortum per febrem: ⁊ fortes calefactiones ſine cauſa manifeſta. Dicit ẽ ꝙ q̃cũq̃ p̄gnãtes a febrib⁹ accipiũt: ⁊ ſine occaſiõe manifeſta fortiter caleſiunt: aut pariũt difficulter: ⁊ periculoſe: aut abortiũt. ℄ Comẽtator circa hunc apho. ſic p̄cedit nã p̄mo oſtẽdit qualiter hmõi febres in p̄gnãtibus generãtur: ⁊ hoc facit vſq̃ ſine dubio ibi v̄o ponit duplicẽ habitudinẽ hui⁹ febris ad cõceptũ filium vſq̃ ad locũ illum q̃s medici ibi ponit cãm v̄itatꝫ aph'. ⁊ hoc vſq̃ ad finẽ. ℄ De p̄ma parte dicit ꝙ interdũ in quibuſdã p̄gnantibus adunant̄ humores corrupti a t̄pe conceptionis: qui cũ in corpore permãſerint: putreſcũt: ⁊ putrefacti febrẽ fortiſſimã gñant. ℄ De ſcd̄a dic̄ ꝙ hmõi febris fortiſſima ſine dubio interdũ eſt cã abortiendi: ⁊ interdũ febris molleſcit ꝑꝫ nãm illi⁹ humorꝫ cui v̄r⁹ aliq̃lr dn̄at̄. ſed q̃uis molleſcat febris nõ tñ p̄gnãtes pfecte poſſunt euadere. q̃m adhuc remanet mã febris. q̃uis aliqualiter ſit remiſſa. ℄ De 3ª dicit ꝙ cã ꝑpter quã ſit iſte difficilis vel ꝑiculoſus partus eſt duplex vna quaꝝ eſt: q̄ medici nõ poſſunt mulieres p̄gnãtes neq̃ bene dictare neq̃ bñ medicari ꝑpter grauiditatẽ. Alia v̄o cã eſt magnitudo febris que de ſe magna eſt ꝑpt̄ humorũ maliciã ex qua gñata eſt: ⁊ iterũ eſt magna q̄ medici non poſſũt nãm adiuuare cũ bono regimine. Durãte ergo illa febre tempore totius grauiditatis fatigat̄ mulier ⁊ fatigatur fetus: ⁊ ſic fetus non potens ſuſtinere paſſionẽ matricis: q̄ debilitat⁹ eſt. perit: ⁊ ſit aborſus. Aut ponam⁹ ꝙ poſſit ſuſtinere fetus paſſionem matricis remanebit debilis: ⁊ ꝑpter egritudinẽ moleſtantẽ: ⁊ propter malã mãm ex qua nutritur. cum ergo in partu debeãt eſſe vtraq̃ corpora. ſ. fet⁹ ⁊ matris fortia: ⁊ in hoc caſu repiant̄ debilia: opꝫ periculoſum eſſe partũ: ⁊ h̄ eſt qd̄ dicit de toto com'o v̄.

Circa hunc aph^m. du^r detex. Et fortiter caleſiunt ſine occaſione manifeſta Sed ꝫ. nõ enim v̄r p̄gnans febriens poſſe caleſieri ſine cã manifeſta: nã febris d̄r eſſe de cauſis manifeſtis abortiẽdi: vt dcm̃ eſt ſupra in comẽto illius apho. Quecũq̃ moderatuꝫ corpus hñtes quare ſi mulier hẽt febrẽ fortiſſimã: ⁊ febris eſt cã manifeſta: nõ dicit̄ caleſieri ſine cã manifeſta. ℄ Ad qd̄ dicendum eſt ꝙ hic per cãm manifeſtaꝫ debem⁹ intelligere cãm exteriorẽ. vñ cum mulier febriens fortiter caleſit: ⁊ cã illius fortis calefactionis forte potuit eſſe ira vel cibus calidus vel cõtactus ſolis: vel ignis. tũc illa fortis calefactio fuit cum cauſa manifeſta que diuerſa eſt a febre. febris nãq̃ eſt cã calefaciẽs intrinſeca: ⁊ ſic talis calefactio non fuit ita ꝑiculoſa cum fuiſſet a cã exteriori. Sed ſi mulier febricitans fortiẽ calefacta eſt ſine cã exteriori demonſtrat̄ incẽſiua malignitas febris que cã eſt ꝑiculoſi aborſus. ſuperius aũt in co'o illius apho. Quecũq̃ moderatũ corpus hñtes non accepit author cãm manifeſtã pro cã exteriori tantũ: ſed pro omni cauſa euidẽti. ſiue ſit īterior ſiue exterior. que cã euidens opponit̄ cauſe occulte: qualis eſt plenitudo cotilidonũ. pro his autẽ melius intelligẽdis: quere in gloſis illius apho. Et nota ꝙ hec determinatio ſine occaſiõe manifeſta põt dupl'r componi. vno qdẽ mõ cum hoc v̄bo caleſiunt: ⁊ tunc talis eſt ſenſus ꝙ iſte mulieres fortiẽ caleſiũt ex ipſa febre: ⁊ eius cauſa. Alio modo poteſt componi cuꝫ hoc v̄bo pariunt: ⁊ tunc eſt talis ſenſus. ꝙ mulieres quãdo accipiunt̄ a febre: ⁊ fortiter caleſiunt ſine occaſione manifeſta. i. ſine cã exteriori. Sed priorẽ ſenſum credo v̄iorẽ pariunt difficulter: ⁊ ꝑiculoſe difficulter quidẽ dixit q̃ꝫ tum ad mulierem parientẽ que difficultatem hẽt in partu. periculoſe autẽ dixit. q̃tũ ad filium. q̃m debilitat̄: ⁊ periclitat̄ in partu. ℄ Aut dic ꝙ voluit tãgere gradũ duplicẽ in labore pariendi ſm magis: ⁊ minus diſtinctũ. minorẽ ergo laborẽ tangit cũ dixit Difficulter maiorem autẽ cũ dixit periculoſe Aut abortiunt periclitantes hic nota dñam inter iſta duo cõſequẽtia. ſ. inter hoc pariunt difficulter ⁊ periculoſe ⁊ inter hoc aliud abortiunt periclitantes nã per p̄mũ voluit intelligere Hyp. ꝙ mulier portat filium ſuũ vſq̃ ad debitũ t̄ps tamẽ tũc parit ipm viuũ cũ periculo ⁊ difficultate: per ſecũdũ aũt voluit intelligere ꝙ parit eũ mortuũ ſiue veniat ad debitũ tempus ſiue ante debitum tempus faciat ipſuꝫ: ⁊ hoc monſtrauit Gal. in comẽto quãdo dixit Et ſine dubio cã eſt abortiendi ⁊ hoc fuit verũ q̃tũ ad 2^m ꝯſequẽs. p̄mũ antecedẽs ꝯſequẽs tetigit quãdo dixit aliq̃ñ tamẽ febris molleſcit item nota ꝙ per hoc qd̄ dicit abortiunt tangit mortale nocumẽtũ fetus. ꝑ hoc aũt qd̄ dicit periclitantes tangit nocumentuꝫ mulieris quod aliquando eſt mortale ⁊ aliquando nõ.

℄ Aphoriſmus. LVIII.

℄ In fluxũ muliebri: ſpaſmus ⁊ animi defectio ſi ſuperueniat: malum.

℄ Si profluuio muliebris: conuulſio: aut animi defectio ſuperuenit: male eſt. Theo.

℄ In fluxu muliebri: ſi conuulſio: et animi defectus aduenerit malum. Leo.

℄ Commentum Galeni.

℄ Nõ tñ in oĩ fluxu mulieris ſpaſm⁹ ſequit̄: ſed in ſolo fortiori ⁊ lõgiori fluxu. Defectio v̄o animi omni inanitiõi eſt: nãlis que ſit nutrimẽto cordis deficiẽte: ſed ſpaſmus ꝑꝫ nõ in oĩni multe inanitiõi maxie ſi neruoſa mẽbra patiant̄.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ In p̄cedẽti apho. docuit ſignare ſuper difficilẽ partum ⁊ abortum. in p̄ſenti docet ſignare ſup fluxũ menſtruorũ per ſpaſmũ: ⁊ defectionẽ animi: ⁊ planus eſt caſus. ℄ Comentator ſup hoc apho. inter iſta duo ſigna. ſ. ſpaſmum: ⁊ defectionẽ animi duas aſſignat dñas. quarũ p̄ma talis eſt: q̄ ſpaſmus nõ contingit ꝑꝑ oẽm fluxũ menſtruorũ. Sed ꝑpt̄ fortẽ: ⁊ longũ: ſed animi defectio ꝯtingit v̄r ꝑpter q̃mlibet inanitionẽ. 2ª v̄o dña eſt: q̄ ſpaſmus contingit ꝑꝑ inanitionẽ multã mẽbroꝝ neruoſorũ: ſed defectio animi ꝯtingit ꝑpter defectũ nutrimẽti cordis. Et videt̄ mihi ꝙ Gal. velit ꝙ iſta 2ª dña ſit cã prime differẽtie. mẽbra eñi neruoſa nõ exſiccant̄ ita ꝙ ſpaſment̄. niſi fortis ⁊ lõgus ſit flux⁹ mẽſtruorũ. ſed animi defectio ꝑꝑ modicũ defectum in nutrimento cordis contingit: ⁊ ratio huius plana eſt: q̄ cũ ſanguinis ꝑus ſubtrahit a corde q̃ꝫ ſubtrahat a neruis.

Circa hunc apho. dubitatur de comẽto. v̄r enim co'or omiſiſſe cãm veritatis aph'. ℄ Ad qd̄ reſpõdeo ꝙ cauſa huius aphoriſmi plana eſt. ꝑ ea que dicta ſunt ſupra hac eadem particula in comento primi aphoriſmi: ⁊ in comento illius ſanguine multo fluente.

℄ Aphoriſmus. LIX.

℄ Menſtruis plurimis euenientibus: accidunt egritudines: ⁊ non venientibus: a matrice accidunt egritudines.

℄ Si menſtrua imodice ſiunt: morbi accidunt: ⁊ ſi non ſiunt: morbi matricarij accidunt. Theo.

℄ Si menſtrua plura ſiant: accidunt morbi: et ſi non ſiant: ex vtero morbi contingunt. Leo.

℄ Cõmentum Galeni.

℄ Quidã arbitrant̄ medici ex abundantia tñ humoris morbos gigni: ſed Hypp. nõ tñ ex abũdãtia: ſed etiã ex prauita-

ſe ſua:neqꝫ ſolū in mulieribus ſed etiā in marib⁹. Ex par-
uitate.n.ſui aliqñ corp⁹ deſiccat᷑:aliqñ refrigeratur:aliqñ
vtrūqꝫ ꝯſequit᷑. Item oīs mala complexio vltimata omni
bone actioni nociua:naſcit᷑ de morborū generibus. Nihil
ergo in Hypp. dictis vanū ⁊ nihil occultum. Cū autē men-
ſtruis plurimis venientibus egritudines euenire dixerit:
neqꝫ a matrice iunxerit. Et nō venientibus:a matrice veni-
re egritudines ſubintulit. ſi vtriqꝫ mēbro vl' ſoli ſcḋo a ma-
trice oꝫ iungi neċ eſt perquiri qḋ nullaten⁹ adipiſci poſſu-
mus:niſi vnde parua vel magna ſint mēſtrua ſciuerimus.
Aliquādo ergo mēſtruorū abūdantia plurimorū ex larga
eſt apertione oris venarū ad vuluā venientiū. Aliquando
qꝛ ſanguis eſt calidior vel ſubtilior. Aliqñ qꝛ totū corpus in
malas q̄litates mutat᷑ que a ſanguine generant᷑:vel ſi ſan-
guis nō ſit mutatus a tēperamēto ſuo nāli:qꝛ corpus inde
grauat᷑ ad venas oris vulue ꝓpellit᷑:ſicut videntur morbi
gigni cū ad q̄libet mēbra deducant᷑ humores mali. He ſūt
cāe mēſtruorū abūdātie. Paruitatis autē his ſūt ꝯtra:vel
enī ex ꝯcluſiōe vel venarū ꝯſtipatione per q̄s mēſtrua ve-
niūt ad vuluas:vel ex groſſitie ſanguinis ⁊ frigiditate ſuis
vel ex venarū fortitudine ſanguinē non recipiētē. Quolibet
aūt horū cū ſit poſt longū tp̄s neċ eſt morbos gñari:heri-
ſipilas:phlegmōes:ſcliroſim:cancrum. Bñ ergo dixit Hyp.
Non venientibus a matrice accidunt egritudines.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In p̄cedenti apho. docuit ſignificare ſuper fluxum mē-
ſtruorum per ſpaſmum ⁊ defectionem animi. in preſenti
oſtendit egritudines fieri tam ex habundantia q̄ꝫ ex defe-
ctu menſtruorum ⁊ caſus planus eſt. ¶ Comentator cir-
ca hunc aphoriſmū. duo notat. nam p̄mo improbat opi-
nionē quorūdam ꝯtradicētiū Hyp''. 2° exponit hanc de-
terminationem [a matrice] durat p̄ma vſqꝫ [Cum autem
menſtruis plurimis: ſecunda diuiditur in .3. in quarū p̄-
ma que durat vſqꝫ ad locum illū. [quod nullatenus] pro-
ponit ſub queſtione: an hec determinatio. [a matrice] de-
beat componi cum ſcḋo membro apho. vel cum vtroqꝫ in
ſcḋa que durat vſqꝫ ad locū illū [quecūqꝫ horum] venat᷑
reſponſionē per cauſas habundantie ⁊ defectus mēſtruo-
rum. in illa vero tertia concludit reſponſionē ſic venatam.
ſunt ergo quattuor partes in p̄ſenti comēto. ¶ De quarū
prima dicit ꝙ quidā opinati ſunt ꝙ morbus non fiat niſi
ex habundātia humoris. quib⁹ Hypp. eſt ꝯtrarius in hoc
apho. opinat᷑ enim Hyp. fieri morbum ex defectu humo-
ris ſicut ex habundātia. ad quā opinionē affirmandam ra-
tio habet᷑ demonſtratio. omnis complexio vltimata nocēs
actioni naturali eſt morbus: ſed ex inanitione fit mala cō-
plexio vltimata nocens actioni naturali: ergo ex inanitio-
ne fit morbus. huius autē demonſtrationis maiorē inue-
ſtigat Gal. ibi [Ex paruitate enim ſua] maiorem autē po-
nit expreſſe ibi [item omnis mala complexio] concluſio-
nē tangit ibi [nihil ergo] ⁊ hoc de prima parte. ¶ De ſe-
cūdā vero dicit. ꝙ hic oportet nos inquirere: an hec deter-
minatio. ſ. [a matrice] debeat componi ſolum cum hac ſe-
cūda parte. ſ. non euenientibus: an cū vtraqꝫ: ⁊ hoc de ſcḋa.
¶ De tertia dicit ꝙ veritatē huius q̄ōnis non poſſumus ſci-
re niſi prius ponamus cauſas habundātie ⁊ defectus mē-
ſtruorum. Dico igitur. ꝙ cauſe habundātie menſtruorum
ſunt due p̄ncipales quarum vna ſummit᷑ a parte venarum
menſtrualiū: ⁊ hec eſt largitas oris venarum venientiū ad
matricem. 2° vero cauſa ſummit᷑ a parte ſanguinis: ⁊ hec eſt
triplex. quarum p̄ma eſt caliditas: ⁊ ſubtilitas ſanguinis
que reddit ſanguinē aptum ad fluxum. 2° vero eſt mutatio
ſanguinis in malas qualitates. ſ. in corruptionē que muta-
tio contingit ꝓpter maliciā venarum totius corporis. cor-
ruptum ſanguinē generantiū. 3° vero cauſa eſt ſuperflua q̄n-
titas ſanguinis non corrupti. qui ſua q̄ntitate naturam ag-
grauat ⁊ ad ſuperfluum fluxū adducit. cauſe vero defectus
menſtruorū ſimilr̄ ſunt due p̄ncipales. quarum p̄ma ſum-
mit᷑ a diſpoſitiōe venarum mēſtrualiū: ⁊ hec eſt duplex. ſ.
oppilatio venarū menſtrualiū: ⁊ fortitudo carū. nā quan-
do vene ſunt oppilate nō poteſt fieri ſufficienter euacuatio
ſanguinis: ⁊ quādo ſunt fortes non recipiunt ſanguinē ve-
nientē ad eas. ſecūda vero ſummit᷑ a parte ſanguinis: ⁊ hec
eſt frigiditas: ⁊ groſſities ſanguinis que reddit ſanguinē
ineptum ad fluxū: ⁊ hoc de 3°. ¶ De 4° dicit ꝙ planum eſt
ex his q̄ dicta ſunt ꝙ ex oībus iſtis cauſis q̄ prohibēt mē-
ſtrua generātur morbi. ſ. phlegmon. eriſipila. ſciroſis. can-
cer ⁊ his ſimilia: quare cum iſti morbi fiant ex retentione
ſanguinis menſtrualis bene fecit Hyppo. quia poſuit hāc
determinationem a matrice. cū ſecunda parte aphoriſmi.

Circa hunc apho. dubitatur de tex. ⁊ de comento. De
tex. quidē hoc modo [accidūt egritudines] hoc
pōt dupliciť intelligi. vno quidē modo ꝙ egritudines ac-
cidant ꝓpter menſtrua. ita ꝙ ipſa ſint cauſa egritudinum
ſicut dicit Auic. ꝙ multitudo menſtruorū eſt cauſa idropi-
ſis. alio vero modo poteſt intelligi ꝙ euenientib⁹ menſtruis
accidunt egritudines ita ꝙ ille egritudines ſunt cā multi-
tudinis: ⁊ paucitatis menſtruorum. puta ꝙ ſit aliqua egri-
tudo matricis ſicut vlcera vel latitudo orificiorū vel egri-
tudo venarū faciens ſanguinē ſubtilem: ⁊ calidū: ⁊ ꝓpter
hoc fiant menſtrua ſuperflua: ⁊ hoc quidē modo q̄ntitas
menſtruorū eſt ſignum egritudinū p̄mo vero modo eſt cau-
ſa. Dico ergo ꝙ vtroqꝫ mō veritatē hēt ſermo Hyp. ſꝫ prio-
rē modū credo magis eſſe de ipſius intētiōe [A matrice]
Querit᷑ vtrū debeam⁹ intelligere hoc. ita ꝙ iſte egritudi-
nes fiāt a matrice ꝓꝑ mēſtrua peccātia in reliquo corpore:
aut ꝙ iſte egritudines fiant ꝓꝑ mēſtrua in ipſa matrice ita
ꝙ ſint egritudines ꝓprie matricis. ¶ Ad hāc q̄ōnē patebit
rñſio p' ſolōnē cuiuſdā dubij de com'o. ideoqꝫ ibi q̄rat᷑.
¶ De comēto ſic [ſi vtriqꝫ mēbro vel ſoli ſcḋo debeat iungi
a matrice. neceſſe eſt pergri] iſtā queſtionē Gal. valde cō-
fuſe determinare vi: ⁊ ꝓꝑ h' opꝫ ipſam aliquantulū diſpu-
tare. Et vi ꝙ hec determinatio [A matrice] d'eāt cū vtro-
qꝫ mēbro cōponi. nā mala diſpoſitio matricis. pōt eſſe cā
ſuperabūdantie ⁊ defectus mēſtruorū ⁊ ſupabundantia ⁊
defectus mēſtruorū ſunt cā egritudinis in toto corpe ⁊ in
ipſa matrice. ꝙ autē in reliquo fiant egritudines. ex pecca-
to menſtruorū p̄cedēte ab ipſa matrice planum eſt. ꝙ autē
fiāt egritudines in ipſa matrice hoc oſtēdo. nam mēſtruis
retentis poſſunt fieri in m̄rice. apoſtemata: vel vlcera mul-
ta ſicut innuit Comētator. ſuperfluētibus vero mēſtruis poſ-
ſunt fieri egritudines in matrice. quoniā mēſtrua quando
ſuperflue currūt per matricē debilitāt eam inducēdo ma-
lā complexionē: ⁊ malā compoſitionē. lenificando eam. ⁊
plerūqꝫ faciunt in ea vlcera. ſicut humores ſuperflui currē-
tes per inteſtina ⁊ ſtomachū: ⁊ currētes per viam vrine vl-
cerant ⁊ lenificāt: ⁊ alterāt illa loca. item ipſa orificia vena-
rū menſtrualiū. ꝓpter imoderatū fluxum ſanguinis men-
ſtrui. per ea. dilatantur ⁊ debilitantur. quare fit egritudo
in matrice a ſuperfluitatibus menſtruorum.
¶ Ꝑ. menſtruatio eſt quedā operatio matricis in qua con-
tingit peccatū ſm plus ⁊ minus. Si ergo peccatum men-
ſtruorū ſm minus inducit egritudinē in matrice. ſimilr̄ fa-
ciet peccatū ſm plus. ſicut nos videmus in ſtomacho: nāꝫ
appetitus cū ſit operatio ſtomachi in plus ⁊ minus come-
dēdo q̄ꝫ opꝫ. egritudinē facit in ſtomacho. Accidūt igitur
egritudines a matrice ꝓꝑ multitudinē ⁊ ꝓpter paucitatē
menſtruorū. ¶ Ad ꝯtm aūt videt᷑ eſſe determinatio Gal.
in illo. 6. [quocunqꝫ aūt horū] ponit enim fieri morbos hu-
iuſmodi. ſ. apata ⁊ cancros ⁊ planū eſt hmōi egritudines
fieri ex retētione menſtruorū. ⁊ non ex abundātia. hoc etiā
vr̄ innuere modus loquēdi Hip. qm̄ cū 2° mēbro cōpoſuit.
¶ Ad euidentiā huius q̄ōnis notandū eſt ꝙ hec determi-
natio [a matrice] dupl'r pōt intelligi. vno quidē mō vt di-

cat habitudinem cauſe efficiẽtis:vt ſit talis ſenſus ꝙ mala diſpoſitio matricis facit egritudines mediãte peccato mẽſtruorum ſm plus ⁊ minꝰ:⁊ hoc modo intelligẽdo:hec determinatio[a matrice]debet componi cuꝫ vtroqꝫ mẽbro aphoriſmi. alio vero modo vt dicat habitudinẽ cauſe materialis vt ſit talis ſenſus ꝙ matrix ſit materia ⁊ ſubiectuꝫ iſtarum egritudinũ que fiunt ex peccato menſtruorum:et tunc aptius ⁊ frequentius fiũt egritudines in matrice propter retentionem menſtruorũ ꝙ̃ propter eorum abundantiam:⁊ precipue egritudines materiales:non tamen dico quin ex ſuperfluo fluxu menſtruorum non poſſit fieri egritudo in matrice. quoniam poteſt fieri ſicut rationes oſtenderũt ſuperiores. ⁊ Galienꝰ videtur inclinare ad hãc partem quando hanc queſtionem determinat: quod manifeſtius innuit de interibus libro ſexto capitulo q̃rto parag[o] [Item contingit:]Si quis tamen vellet adhuc. poſſet verba Galeni adhuc retorquere ꝙ illa determinatio cũ vtroqꝫ membro componeretur. Sed mihi videtur ꝙ ipſe magis inclinet ad hoc ꝙ ſolum cum ſecũdo membro componatur. Et ex his verbis pōt reſponderi ad argumenta que probãt ꝙ cum vtroqꝫ membro debet componi: quia nō nego poſſibilitatem componendi cum vtroqꝫ membro abſolute. Sed dico ꝙ aptius ⁊ conuenientius componitur cuꝫ ſecundo quia frequentius contingunt egritudines in matrice propter paucitatem menſtruorum ꝙ̃ propter ſuperfluitatem. Et ex his verbis patet etiam reſponſio ad ſecundam queſtionem de textu.[aliquando etiam menſtruorum abundantia]Sed contra videtur eni defectiuus Galienꝰ in ponẽdo cauſas superhabundantie ⁊ defectus mẽſtruorum ponit enim Auicen. tertio canõ. in ſuis capitulis multo plures. Ad quod dicendum ꝙ Gal. non intendebat hic principaliter ⁊ ſufficienter inquirere cauſas menſtruorum peccantium. ſed ſolummodo quantum pertinebat ad preſentem dubitationem determinandã ⁊ quãtum ad hoc ſufficienter poſuit cauſas peccantium mẽſtruorum[quodcunqꝫ autem horuꝫ cauſa ſit]hec diſtributio[quodcũqꝫ] poteſt dupliciter ad precedẽtia retorqueri. vno quidẽ modo ad ea que immediate dicta ſunt ſciꝫ ad cauſas paruitatis menſtruorum ⁊ hoc modo intelligendo vult Galenꝰ ꝙ hec determinatio[a matrice]cum ſolo ſecundo mẽbro cõponatur. Alio vero modo poteſt retorqueri ad precedentia ita ꝙ referatur tam ad cauſas ſuperabundantie mẽſtruorum ꝙ̃ ad cauſas defectus. ⁊ ſic intelligendo. hec determinatio. a matrice. videtur ꝙ debeat componi cuꝫ vtroqꝫ mẽbro:⁊ licet vtraqꝫ relatio ſit poſſibilis ⁊ vera mihi tamen videtur ꝙ prima relatio ſit magis de intentiõe Gal. ⁊ hec ſufficiant de hoc aphoriſmo.

Aphoriſmus. LX.

In ano phlegmones patiẽti:⁊ m̃rice phlegmonem habenti:ſtranguria ſuperuenit. Et in renibus habẽtibꝰ ſanieꝫ: ſtrãguria accidit. In epate vero phlẽones patienti:ſingultꝰ ſupuenit.

Theo. Uteri aut recti inteſtini inflammatione:vrine ſtillicidium accidit:renibus etiam purulentis:vrine ſtillicidium accidit: iecoris vero inflãmatione:ſingultus ſequitur.

Leo. Recto inteſtino:aut vtero iflãmationem patiente:vrine ſtillicidium accidit:⁊ renibus purulentis:vrine aduenit ſtillicidiũ. In epate vero per inflãmationẽ patiẽte:ſingultus aduenit.

Commentum Galeni.

Stranguria quid. Stranguria eſt parua ⁊ ſepiſſima mictura:que aliquando fit ex defectione virtutis contentiue in veſica:aliquãdo ex acuta vrina. Contentiua deficit cauſa male complexionis vel apoſtematis. Acuitur vrina ex paſſione renum:et ex colamento ſanguinis ⁊ aliorum humorꝫ ad renes deſcẽdentium ⁊ vrinam acuentium. Et bene dixit ſtranguriam fieri ex phlegmone ani patientis ſiue matricis. his eniꝫ veſica colligatur:vnde ⁊ patientibus colligabitur. Cum ergo in renibus materia aduneτur putrida per veſicas neceſſe eſt vt effluat ad quã perueniens eam ſtatim pungit: cogit ⁊ cõmouet:vt quod continet expellat. Si autem apoſtema in ano fuerit:neceſſe eſt inde pati veſicam:quia premit eam atqꝫ ſtringit. cum ergo anus ⁊ veſica ſint vicina. inde neceſſe eſt pati. Ego autem dixi alibi ꝙ cum Hypp. paſſionem preſentem ſiue futurã aliũde venire dicit nõ abſolute ponit:ſed in vltimitate magnitudinis eam intendit hoc quoqꝫ modo intelligit cum per phlegmonem in epate ſingultum aſſeruit venire. cum enim nerui epatis ⁊ ſtomachi ſint colligati neceſſe eſt alterum alteri compati preſertim cum apoſtema magnum ſit.

Expoſitio Thaddei.

In precedenti aphoriſmo monſtrauit author ex defectu ⁊ habundantia menſtruorum contingere egritudines:in preſenti vero oſtẽdit qualiter veſica compatitur ano matrici ⁊ renibus ⁊ qualiter ſtomachus compatitur epati ⁊ diuiditur hic apho. in duas partes. in quarum prima ponit compaſſionem veſice ano ⁊ renibus ⁊ matrici. in ſecunda compaſſioneꝫ ſtomachi ad epar durat prima vſqꝫ[in epate]⁊ caſus planus eſt. Comentator circa hunc aphoriſmum ſic procedit quoniam primo notificat hanc paſſionẽ ſciꝫ ſtranguriam. ſecundo verificat aphoriſmũ per cauſaꝫ durat prima vſqꝫ[Et bene dixit]prima diuiditur in duas in quarum prima notificat eam per deſcriptionem in ſecũda per cauſarum poſitionem. durat prima vſqꝫ[que aliquando]pars autem in qua verificat aphoriſmum diuiditur in quattuor. nam primo dat cauſam compaſſionis veſice ad matricem ⁊ anum ſimul. vſqꝫ[cum ergo in renibus] ibi dat cauſam compaſſionis veſice ad renes vſqꝫ[ſi auteꝫ apoſtema in ano]ibi quia nondum compleuerat cauſam compaſſionis veſice ad anum complet eam vſqꝫ[Ego autem dixi]ibi dat cauſam compaſſionis ſtomachi ad epar. ſunt ergo in preſenti comento partes ſex. de quarum prima dicit ꝙ ſtranguria eſt paruiſſima ⁊ ſepiſſima mictura. De ſecunda dicit ꝙ cauſa ſtrangurie eſt duplex ſciꝫ defectio contentiue que cauſatur ex mala complexione vel apoſtemate:⁊ acumen vrine quod cauſatur ex colatura ſanguinis ⁊ aliorum humorum acutorum deſcendentium ad renes:⁊ vrinam acuentium. De tertia dicit ꝙ ſtranguria fit ex apoſtemate ani ⁊ matricis. quoniam veſica eſt colligata ano ⁊ matrici. De quarta dicit ꝙ ſtranguria contingit tranſeunte. ſanie per renes. quoniã ſanies a cuntine ſuo peruenit ad veſicam ⁊ illam pungit quare non poteſt continere vrinam. De quinta dicit ꝙ veſica non ſoluꝫ compatitur ano: quia colligata eſt ei. ſed etiam compatitur ano propter vicinitatem facientem compreſſuram cum enim apoſtematur anus comprimit veſicam. De ſexta dicit ꝙ iam alibi dixi ꝙ quando membrum compatitur membro. non fit compaſſio ex qualibet egritudine: ſed ex magna. cum enim magnuꝫ ſit apoſtema in epate compatitur illi ſtomachus:⁊ fit ſingultus:⁊ cauſa huius compaſſionis eſt quia epar ⁊ ſtomachus ſunt colligata per quoſdam neruos.

Circa hunc aphoriſmum nihil dubitatur:non quia ſit planus immo dubitationes habet multas ſed quia intendo ire ad quendam infirmum ad partes lõgiſſimas.

Aphoriſmus. LXI.

Mulier ſi non conceperit:velis autem ſcire ſi concipiet: contegens veſtimentis ſuffumiga deorſum:⁊ ſiquidẽ tranſire videatur odor

per corpus ad os ⁊ nares: cognoſce quoniaꝫ ea non propter ſe non generat.

Theo. ¶ Si mulier non concipit: ⁊ ſcire placet an concipere poſſit: veſte obuolutam ſuffies infra: ⁊ ſi odor tranſmitti per os ad nares videbitur: non eſſe ſua culpa ſterilem cognoſces.

Leoni. ¶ Si mulier non concipit: ſcire auteꝫ velis ſi cõceptura ſit. pannis circuntectam deſubter ſuffias: ⁊ ſi odor videatur per corpus ire ad nares ⁊ os: ſcito ꝙ ipſa non ex ſeipſa ſterilis eſt.

¶ Commentum Galeni.

¶ Per hoc ꝙ dicit ſuffumiga: ſuffumigatio huic loco eſt optima intelligenda: thuris: myrrhe: ſtoracis: ⁊ ſimilium natura calidorum ⁊ odoriferorum: quorũ fumus per totũ corpus aſcendat quouſqꝫ ad os ⁊ nares perueniat: a quibus cum odor non ſentitur perfecte matrix oppilatur. qñ cum ſit: neceſſe eſt non concipi. Sicut paulopoſt dicturus eſt: quecunqꝫ frigidas ⁊ denſas matrices habent non concipiunt: ꝙ aute m non propter ſe non generat dicit: tñ ponderoſum iuuamentum innuit. Multi enim homines voſunt certificari vtrum filios vel filias debeant habere: in quo maxime nobiliſſimi laborare ſolent. cum autem femine non concipiunt ſeparantur vt cum ſolos filios vel ſolas filias habent ſuperſtites poſt ſe relinquãt qui hereditates ſuas poſſideant. Plato in libro ad Titũ gñandi tetigit artificium: cuius pauca prelibaturus ſuꝫ dicta. ſed prius exponendi ſunt omnes apho. de matrice tractaturi.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In precedenti aphoriſmo determinauit de compaſſione quorũdam membrorum per quedam. in preſenti vero docet cognoſcere mulierem ſterilem ⁊ fecundam per ſuffumigationem ⁊ planus eſt caſus. ¶ Comentator circa hunc aphoriſmum quattuor notat: nam primo exponit hoc qđ dixit [Suffumiga deorſum] vſqꝫ [quorũ fumus] ibi ponit cauſam veritatis aphoriſmi. vſqꝫ [quod autem nõ propter ſe] ibi exponit iſtud verbum [non propter ſe non generat] vſqꝫ [plato in libro ad titũ] ibi promittit ſe dicturum in ſequenti aphoriſmo. [quecunqꝫ frigidas ⁊ dẽſas] artificium generandi: autho: itate platonis. Dicit ergo ſic de prima parte ꝙ in hoc loco ſuffumigationem. debemus intelligere ſuffumigationem optimam eam ſcilicet que ſit cum rebus calidis ⁊ odoriferis. quales ſũt thus, myrrha maſtix, ſtorax, calamita, lignum aloes, ⁊ his ſimilia. ¶ De ſecunda dicit ꝙ quando mulier ſuffumigatur cum iſtis rebus aromaticis calidis debet fumus eorum aſcendere ad os et nares. Si ergo non aſcendat ſignificatur oppilatio matricis propter quam mulier ſit ſterilis abſolute. ¶ De tertia dicit ꝙ Hyppo. quando dixit hoc verbum ſciꝫ non propter ſe non generat: voluit etiam intelligere rem innatiuam ⁊ magni ponderis: ſunt enim homines ⁊ maxime nobiliſſimi ⁊ potentiſſimi. qui volũt certificari verum poſſint habere filios de vxoribus ſuis vel nõ. qui debeant ſuccedere bonis eorum. vnde cum ſciunt eas eſſe ſteriles ſeparantur ab eis. ¶ De quarta dicit ꝙ Plato in libro quem fecit ad titum amicum ſuum. ſcripſit artificium generandi de quo pauca dicã in illo aphoriſmo [quecũqꝫ frigidas ⁊c.]

Circa hũc aphoriſmum. dubitatur nihil propter eandem cam quam in precedenti dixi. non ꝙ ſit leuis ſed grauiſſimus.

Aphoriſmus. LXII.

¶ Mulieri in vtero habenti: ſi purgationes exeunt impoſſibile eſt fetum ſanum eſſe.

Theo. ¶ Si mulieri grauide mẽſtrue purgatiões erũpunt: fieri non poteſt vt fetus bene valeat.

Leo. ¶ Si mulieri vtero gerenti: purgationes eant: impoſſibile eſt fetum eſſe fetum.

¶ Commentum Galeni.

¶ In purgatione hac intendit mẽſtrua in tempore: ſicut natura venientia neqꝫ priorem quantitatem minorantia: vnde ſignificatur defectio fetus. Si eniꝫ rara ⁊ parua veniũt ⁊ ſemel vel bis: non eſt neceſſe fetum infirmari. ſed ſi tempus ordinem ⁊ quantitatem ſeruauerit: fetus ſanus non erit. Ego autem arbitror menſtruã a pregnantibus effluẽtia per venas illas cõtĩegredi que in collo ſũt matricis: cuꝫ ſecundina oribus venarum interioris concauitatis vulue ſit ſuſpenſa: vnde conſequitur vt ab illis venis nil mẽſtruorum egrediatur. Cum ergo aliunde exeant neqꝫ ad nutriẽdum fetum per venas ſupradicti concaui veniant: neceſſe eſt fetum infirmari: vtpote cui alimenta deſunt.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In precedenti aphoriſmo docuit cognoſcere mulieręꝫ ſterilem ⁊ fecundam per ſuffumigationem. in preſenti docet ſignificare ſuper debilitateꝫ fetus per exitum menſtruoꝝ. ¶ Comentator circa hunc aphoriſmum. tria notat: nam primo exponit hoc quod dixit [purgationes exeunt] vſqꝫ [Ego autem arbitror] ibi reſpondet tacite queſtioni vſqꝫ [cũ ergo aliũde] ibi verificat aphoriſmum. per cauſam. Dicit ergo ſic de primo ꝙ quando Hyppo. dicit [Si purgationes exeunt] debemus intelligere purgationes menſtruales in ea quantitate ⁊ ordine qua exibant ante conceptionem. ſi enim exirent in parua quantitate ⁊ raro. nõ haberet veritatem hoc ſignum. De ſecundo dicit poſſet eniꝫ aliquis dubitare vnde menſtrua egrediãtur in muliere pgnante cum ita ſit ꝙ ſecundina ſit continuata cum orificijs venarum menſtrualium. cui Gal. reſpondet dicens. ꝙ opinatur menſtruales purgationes deſcẽdere per venas que ſunt in collo matricis. tunc non venit ad ea loca cum quibus conſolidatur ſecundina. quare oportet fetum eſſe infirmum quia ſibi deficit nutrimentum.

Circa hunc aphoriſmum. dubitatur nihil non ꝙ comẽtum. ſit planum ſed propter cauſam quam predixi tibi nunc. dimitto.

Aphoriſmus. LXIII.

¶ Si mulieri purgationes non exeunt: neqꝫ febre neqꝫ rigore ſuperuenient: ſed anxietates: abhominationes: ⁊ defectiones animi ei acciderint: reputa hanc in vtero habere.

¶ Si mulieri mẽſtrue purgationes non prodeunt: nec horror aut febris: ſuperuenit: ⁊ faſtidia accidunt: grauidam eſſe arbitrare. Theo.

¶ Si mulieri ceſſent purgationes: neqꝫ febris: neqꝫ rigor ſuperueniat: ⁊ faſtidia incidant: iudica ipſam in vtero habere. Leo.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Iſtud de illis tñ eſt intelligendum: quarum menſtrua ex ordine ⁊ nulla re impediente veniunt ſi ſubito et ſine vlla manifeſta occaſione ſe ſtringunt: quod ex alia ſignificatione auctorizauit debere perpendere. i. abominatione: anguſtia: defectione: mẽſtruorũ ceſſatione: ex quibus intelligit mulier ſe concepiſſe ſicut ex appetitus peſſimitate: quia in conceptu os ſtomachi nocetur. que tñ oĩa põt euenire ſine õceptu ſubſequẽte: cũ humores mali õñentur ſtõacho vel alij mẽbro: vnde proſpicẽ medicum bene oportet. In conceptu os ſtomachi nocetur.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In precedenti aphoriſmo. docuit ſignificare ſuper debilitatem fetus per exitum menſtruorum. in precedenti apho

riſ. docet ſignificare ſuper conceptionē per reſtrictionē menſtruorum ⁊ alia accidentia. ¶ Comentator. ſup hoc aphoriſmo tria notat. nam primo exponit hoc quod dixit [purgationes non exeunt] uſqʒ [quod ex alia ſignificatiōe] ibi exponit hoc quod dixit [anxietates] uſqʒ. que tamē omnia ibi exponit hoc quod dixit [neqʒ rigore neqʒ febre ſuperueniente. Dicit ergo ſic de primo ꝙ quando Hyppo. dicit [purgationes non exeunt] debemus intelligere ſubitam reſtrictionem menſtruorū. ⁊ nulla cauſa extranea hoc faciente in muliere que ante hanc reſtrictionem habebat mēſtrua ordinata. De ſecunda dicit ꝙ non ſolum ex ablatione menſtruorum: ſed etiam per aliam ſignificationem que eſt anxietates docuit Hyppo. cognoſcere cōceptionē. que anxietates ſunt abbominatio ⁊ anguſtia. peſſimitas appetitus. que accidentia. contingunt ex nocumento oris ſtomachi. De tertia dicit quoniā iſta accñ poſſūt contingē nō ſolum ex conceptu. ſed ex alia egritudine ſtomachi vel alterius membri cum ad ipſum mali currūt humores. Ideo oportet medicum diligenter cōſiderare an mulier habeat aliam egritudinem propter quam poſſent talia accidētia contingere: ⁊ ideo dixit Hyppo. [neqʒ rigore neqʒ febre ſuperueniente.

Circa hunc aphoriſmum. dubitatur nihil. Sicut et in tribus ſupradictis. ⁊ hoc peccatum parcat mihi deus ⁊ diligens intellectus qui ſcrupuloſā aphoriſmi veritatem ad lucem adductam amplecti deſiderat. quoniā in ſequenti aphoriſmo. de hoc peccato debitam penitentiam ſum facturus.

¶ Aphoriſmus. LXIIII.

¶ Quecunqʒ frigidas ⁊ denſas matrices habent non concipiunt. Et quecunqʒ humidas habent matrices: non concipiunt: extinguitur enim in eis ſemen. Et quecunqʒ ſiccas ⁊ magis ardentes non concipiunt: indigentia enim nutrimenti corrumpitur ſemen. Et quecunqʒ ex vtriuſqʒ temperiem habent moderate: huiuſmodi fiunt generantes.

Theo. ¶ Mulieres que prehumidos habent vteros concipere nequeunt. Que etiā frigidos ſpiſſoſqʒ habent non concipiunt: fetus enim extinguitur. Nec non ſicci ⁊ admodum calidi: concipere non poſſunt: genitale enim ſemen corrumpitur: ob inopiam alimenti. Que autē ex vtriſqʒ modice temperatos obtinent vteros: he valent fecunditate.

Leo. ¶ Quecunqʒ frigidos ⁊ ſpiſſos vteros habent non ↄcipiunt. Et quecunqʒ prehumidos vteros habent: non concipiunt: extinguitur enim in eis genitura. Et quecunqʒ ſiccos magis et adurentes: nam ex defectu alimenti corrumpitur ſemen. Quecunqʒ v̊o ex vtriſqʒ mediocrem habent temperaturā: he fecunde ſunt.

¶ Commentum Galeni.

¶ Si Hyppocraticos auderem traſmutare aphoriſmos ⁊ opportuniori tradere loco: nil plus facerem ꝙ̄ vnū ex his duobus ante poſitum tranſducerem: ⁊ in hoc loco ponerem vt diſputatio menſtruorum compleretur: ⁊ quot modis ſterilitas fieret diceremus. Precederet ergo ille. mulier ſi non concepit in vtero. Velis autē ſcire ſi conceperit: contegens veſtimentis ⁊c. Sequeretur ille locus qui eſt nunc exponendus vbi dicitur. Quecunqʒ ex vtriſqʒ habēt temperiem moderate huiuſmodi generātes fiunt. Immoderate autem ſcʒ non in vltimitate ad concipiendum ſunt dure. ergo vltimantes erunt ſteriles. Ex quibus etiam perpēditur quare ſterilitas fiat etiam in maribus: quod tamē multis occultatur. Sed perſpicaciter intuentibus primo palam fit quare non generant quidam maſculi poſtqʒ clarebit eis vtroſqʒ generantes eē medie complexionis: quā ſi excedant nunqʒ generabunt. Incipiendum ergo prius a ſterilibus mulieribus que malam complexionē ſeu compoſitionem vulue habuerint in primis, in vltimitate in quibus quelibet quattuor principalium dominatur qualitatum ſiue due har: ſicut demonſtrauimus in libris noſtris de complexionibus: vbi complexiōes intemperatas octo eſſe dicimus: quattuor ſimplices que hic tāguntur: ⁊ quattuor compoſite ex his commixte ſimplicibus. Cum ergo matrici dominetur frigiditas in vltimitate ⁊ denſetur matrix ex hoc inde ora venarum ad os vulue venientium ex neceſſitate ſtrictiſſima fiunt: vnde ſteriles fiunt mulieres, quia ſecundina non patitur ſolidari venarum oribus: vnde etiam ſi poſſet ſcilicet alligari fetus reciperet nutrimentum: non tamen valeret: non enim illuc menſtrua penetrare poſſunt: ſed ſi quoquo modo illud pertingunt paruiſſima ſunt. Itē quia vene condenſantur facile: quia vene ſtricte ſunt. ſanguis aūt in his adunatus frigidus eſt ⁊ phlegmaticus cum plurime qualitates harum ex qualitatibus conſiderantur matricum. refrigeſcit ergo ſperma virile in vulua ex matricis frigiditate: niſi ſit calidiſſimum naturaliter. Incipit ergo primum a complexione frigida. Quecunqʒ inquit habent frigidas matrices ⁊ denſas non concipiunt: de quibus datur intelligi frigiditatem denſitati cōmiſceri: vnde perpenditur quia frigiditas ſiccitati ⁊ humiditati ſemper admiſcetur. Sed nunquid ſemper propter hoc. ſemper enim ex matricis frigitudine denſitas ſubſequitur ⁊ inde ſterilitas ſequitur ſicut diximꝰ. Oportet autem bene conſiderare ꝙ ſi matrix frigida ſit non concipere dixit propter oppilationem ſue ſubſtantie. non tamē dēſitas cauſa eſt non concipiendi. fiducialiter enim nos intelligere putauit. Et que matrices habent humidas in vltimitate non concipiunt: quia ſemen extinguitur in humiditate: ſicut in grano ⁊ ordeo videmus: que dum in paludoſis locis ſeminantur non ibi naſcūtur. Et quecunqʒ ſiccas ⁊ magis ardentes non concipiunt: cum ſemen non habeat nutrimētum quod contingit ac ſi ſeminaretur in locis arenoſis vel non cultis ⁊ petroſis. In matrice autem calidiſſima ſperma illud patitur quod ſemen in ardentiſſima terra pateretur: ſi in diebus canicularibꝰ ſereretur. Sic ergo nobis de tribus qualitatibus ſatiſfecit monſtrans ſingulas earum virtutes quibus ⁊ earum intelligantur complexiones. Quecunqʒ ex vtriſqʒ temperiem habent moderate huiuſmodi generātes fiunt. Quod ex vtriſqʒ dixit nō ex qualitatibus intellexit cuʒ qualitates quattuor ſint. ex vtriſqʒ ergo his contrariis ſcilicet intendit in calore: frigiditate: ſiccitate: ⁊ humiditate. Nos autem monſtrauimus in libro de complexione ex calore cum frigitudine: ex ſiccitate cum humiditate temperamentum eſſe matricis. ergo temperamentum ex horum eſt paritate contrariorum idest calore: frigiditate: ſiccitate: ⁊ humiditate. Quorum paritum ſi vnum deſit ſufficit ſterilitati. Si enim matrix in calore temperata ſit: temperies autem humiditatis ⁊ ſiccitatis deſit: ſterilis inde permanebit. Quia ergo Hyppo. de ſola feminarum loquebatur ſterilitate: de matricis tm̄ dixit complexiōe: de maribus omnino reticuit: vel quia nos intelligere fiduciauit: vel quia poſt modum de his dicturus eſt. Succeſſores autem Hyppo. de maribus aphoriſmum hunc interpoſuerunt. Similiter ⁊ de maribus dicētes ⁊ reliqua. Sed multi interpretes ab Hypp. intellectu

Cōplō vi īperate ſuplex.

Sterilitatis matricis cauſa.

Defficio tēperamēti ex quatuor primop ſi ql tate vt p.

longe eſſe aſſerunt. Nos autem ex dictis Hippo. in mulie‑ribus: idem eſſe in maribus poſſumus intelligi dicētes ex complexionis frigiditate ſperma marium non bene poſſe excoqui. Si autem temperamentum in frigiditatem par‑uam exierit: et uuluā calidiſſimam inuenerit: poſſibile eſt gigni. Sed ſi ad vltimitatem temperies exierit impoſſibi‑le eſt generari. Ex humiditate quoqꝫ nō poteſt ſperma ex‑coqui bene. ſi ergo in vltimitate fuerit impoſſibile eſt gi‑gni. Si igitur ſperma calidiſſimum fuerit: quaſi res queli‑bet incenſa erit neqꝫ generabit. Similiter etiā propter ſic‑citatem vltimatam non extenditur: cum incidat in vuluā: quod ad concipiendum eſſe maxime eſt neceſſarium: ſicut in libro de ſpermate oſtendimus. vbi ſi non in plurimam vulue concauitatem ſemen extēderetur feminam non poſ‑ſe concipere diximus. Hic autē pauca fecimus quaſi mul‑torum ſubaudiendorum fundamenta. Quod autem Pla‑tonis auctoritate ad Titum nos dicturos promiſimus hic ſubintulimus. Magna inquit eſt vtilitas et gloriſſima in‑telligi qualiter duo conueniunt corpora: vt concipiant co‑euntia adinuicem. Hoc autem eſt: quod ſuperius diximus monſtrantes: quare femina ſterilis ſit et nō gignat: et in ma‑ſculis ſimiliter: quorum cauſa fuit in maribus et feminis temperamentum in vltimitate egrediſq; tamē temperies ſi parua ſit et corpus intemperatum corpori contrarie cō‑plexionis vel qualitatis ſe iunxerit: poſſibile eſt cōcipi. Si ergo iungatur ſibi ſimile et impoſſibile erit. Si enim frigi‑dum ſperma frigidam vuluam incidat: impoſſibile eſt con‑cipi. ſimiliter ſi ſiccum ſiccam. idē et in aliis complexio‑nibus intelligendum eſt. frigidius vero ſperma matricem calidiorem neceſſe incidat: humidius vero in ſicciorem, de‑bet etiam oppoſitio vtriuſqꝫ alterius modum non excedē. Vltimitas vero matricis poteſt intelligi ex quodam aphoriſmo precedenti. Muliebria inquit ex aromatibꝰ calefa‑ctio educit etc. tanta enī eſt matricis oppilatio: vt non odo‑rem aromaticum permittat tranſire ad os et nares. Idē facit et ſiccitas. humiditas enim ſicut diximus ſemen extin‑guit: aromatica ingroſſat et inſpiſſat: vt ſurſum tranſire nō permittat. Calor ſi in vltimitate matricis ſit mutat qualita‑tes aromatum et corrumpit, et inteſta facit: vt et ſi aſcendāt non tamen in ſuam proprietatē deueniant: qui calor ſi quā‑doqꝫ adſit rarius tamen erit in feminis preſertim que na‑turaliter frigidiores ſunt maſculis. hac inueſtigatione aro‑matica denotantur ſteriles et non ſteriles: concipientes et non concipientes. Que etiam denotari poſſunt ex habitu‑dine et figuris ipſarum: ſicut ex appoſitione aromatum ſi macilētiſſime leuiſſime craſſiſſime et aſperiſſime fuerint nō concipient. Hic aphoriſmus Hyppocraticus et ſi non ſit ta‑men eſſe dicitur.

Corpꝰ intemperatū ſi ſibi ſili iungat ipoſſe eſt gñone fieri.

Sterilitas mulierꝫ ex habitudine.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Supra in illo aphoriſmo. [mulier ſi non accepit] docuit Hyppocra. cognoſcere mulierem ſterilem et fecundam. In hoc autem aphoriſmo. ponit cauſas ſterilitatis et fecundi‑tatis a complexione matricum ſumptis. habet autem hic aphoriſmus duas partes in quarū prima que durat vſqꝫ [quecunqꝫ vero ex vtriſqꝫ] ponit cauſam ſterilitatis. ibi ponit cauſam fecunditatis. prima diuiditur in duas in qua‑rum prima ponit cauſas ſterilitatis frequentius continge‑tes vſqꝫ. [quecunqꝫ vero ſiccas] ibi ponit cauſas rarius cō‑tingentes. ſunt ergo tres particule in aphoriſmo preſenti. Dicit ergo ſic de prima ꝙ quecunqꝫ mulieres habent ma‑trices frigidas et denſas: et quecunqꝫ habent humidas nō concipiunt, quoniam extinguitur in eis ſemen. De ſecun‑da dicit ꝙ quecunqꝫ mulieres habēt matrices multum ſic‑cas et ardentes. non concipiunt. quoniam corrumpitur in eis ſemen propter indigentiam nutrimenti. De tertia dicit ꝙ quecūqꝫ mulieres habēt matrices temperatas ex vtriſ‑qꝫ contrarietatibus ille ſunt generantes.

¶ Commentator circa hunc aphoriſmum. Exponēdo ſic pro‑cedit. quoniam primo ponit generalem expoſitionem vſqꝫ [cum ergo matrici dominetur] ibi ponit expoſitionē ſpe‑cialē. In generali autem expoſitione quattuor facit. nam primo corrigit Hyppocratem de ordine vſqꝫ. [immodera‑te tamen] ibi vero oſtendit differentiam inter mulieres ha‑bentes matrices immoderatas in vltimo: et immoderatas non in vltimo: et hoc facit vſqꝫ [Ex quibus etiam perpen‑ditur] in illa vero parte extēdit iſtū aphoriſmum: ad ma‑res etiam per ſimilitudinem: et hoc vſqꝫ [incipiendum igi‑tur.] in illa vero parte quarta ponit ordinē ſui proceſſus cum ampliatione concluſionum. pars autem illa [cum er‑go matrici] in qua ponit expoſitionem ſpecialem. diuidi‑tur in duas. in quarum prima exponit preſentem aphoriſ‑mum. in ſecunda facit mentionem de inuentione ſequentis aphoriſmi durat prima vſqꝫ. [hic aphoriſmus Hyppo.] prima diuiditur in duas. in quarū prima ponit expoſitio‑nem principaliter. ad hunc aphoriſmum pertinentē. in ſe‑cunda ponit expoſitionem incidentem. durat prima vſqꝫ [Quod autem Plato] prima in duas in quarum prima ponit ſuam expoſitionem. in ſecunda breuis expoſitionis excuſationem. Durat prima vſqꝫ [hic autem pauca feci‑mus] prima diuiditur in duas. nam primo exponit ea que in hoc aphoriſmo ſunt expreſſe poſita ſecundo ea que ſunt ſubintellecta. Durat prima vſqꝫ [Quia ergo Hyppoc. ſo‑lam] prima diuiditur in tres in quarum prima exponit primam partem aphoriſmi. in ſecunda exponit ſecundā. et in tertia tertiā. durat prima vſqꝫ [Et quecunqꝫ ſiccas] ſecunda vſqꝫ [Quecunqꝫ ex his temperiem habent] tertia vſqꝫ ad finem huius partis. pars autē in qua exponit pri‑mam partem diuiditur in duas in quarum prima exponit hanc particulam ſcilicet [Quecunqꝫ frigidas et denſas] in ſecunda hanc [Et quecunqꝫ humidas.] durat prima vſqꝫ [Et que matrices habent humidas] pars autem in qua ponit incidentem expoſitionem diuiditur in duas. in qua‑rum prima obſeruat quoddam promiſſum de authoritate platonica, per quā monſtrat artificium generandi in cor‑poribus diſtemperatis. in ſecunda vero reſpondet tacite queſtioni. Durat prima vſqꝫ [vltimitas vero matricis] ſunt ergo in preſenti comento particule. xiii. De quarū pri‑ma dicit ꝙ ſi ego auderem mouere aphoriſmum Hyppo. acciperem illum aphoriſmū [mulier ſi non accepit] et po‑nerem ipſum illic vbi completur diſputatio menſtruorum ſcilicet poſt illum [ſi mulieri purgationes non exeunt] et poſtea preſentem ſubiungerē aphoriſmum. qui dicit [que‑cunqꝫ frigidas et denſas] et hoc de parte prima. ¶ De ſe‑cunda dicit ꝙ quando Hyppocra. ponit mulieres haben‑tes immoderatas matrices eſſe ſteriles, non intelligit qua‑litercunqꝫ immoderatas. Sed imoderatas in vltimo. quo‑niam immoderate non in vltimo concipiunt. Et quamuis cum difficultate. ¶ De tertia dicit ꝙ cauſa ſterilitatis in maribꝰ. poteſt ſubintelligi per cām ſterilitatis in mulieri‑bus. Quibuſdam tamen fuit hoc occultum. ¶ De quar‑ta dicit ꝙ primo debemus incipere in ponendo cauſam ſterilitatis mulierum a mala complexione diſtemperata in vltimo ſimplici, deinde procedemus ad malam comple‑xionem diſtemperatam in vltimo compoſitam: monſtratū eſt enim in libro de complexionibus. octo eſſe complexio‑nes diſtemperatas. quarū ſunt quattuor ſimplices: et quat‑tuor compoſite et hoc de 4ª. et finita eſt expoſitio gñalis. ¶ De prima parte ſpecialis expoſitionis ſic procedit. nam primo reddit cauſam propter quam frigiditas et denſitas matricis faciunt ſterilitatem. Secundo oſtendit habitudi‑nem inter iſta duo ſcilicet frigiditatem et denſitatem matri‑cis. et primum facit vſqꝫ. [incipit ergo] Dicit ergo ſic de primo ꝙ quando matrix fuerit in vltimo frigiditatis. ex qua denſantur orificia venarum venientium ad matricem.

neceſſarium eſt illa orificia eſſe ſtrictiſſima. propter quam ſtricturam due cauſe ſterilitatis emergunt. quarum vna eſt. quia ſecundina non poteſt conſolidari perfecte cum illis orificijs propter ſuam paruitatem. ſecũda eſt: quia propter ſtricturam illorum orificiorum. dato q̃ conſolidatio ſecundine ſit cum eis poſſibilis. non poteſt nutrimentum p illa ſtricta orificia tranſire ſufficiẽs ad nutriẽdũ fetũ. hec ergo cauſa ſterilitatis eſt procedens a frigiditate mediante condenſatione. alia ṽo cauſa eſt a frigiditate ſm ſe conſiderata quoniam ſanguis qui ad illas venas venit eſt frigidus dupliciter. vno quidem modo quia ſanguis totius corporis mulieris vt multum talis eſt qualis eſt complexio matricis. quia corpus totum mulieris vt plurimum communicat cum complexione matricis. Alio ṽo modo quia matrix ſua frigiditate. Sanguinem illum venientem ad ipſam infrigidat: ⁊ etiam ſperma viriſ infrigidat. ita q̃ aufert illi virtutem generatiuam. ¶ De ſecunda dicit q̃ Hyppocra. poſuit primo matricis frigiditatem. ſecundo coniunxit illi denſitatem. volens oſtendere q̃ cum tali frigiditate ſiccitas coniungatur: vel humiditas. quib⁹ mediantibus frigiditas matricem inſpiſſat. frigiditas tamen non ſemper eſt cauſa ſterilitatis propter denſitatem. quia non ſemper denſitas eſt cauſa qua mediante. frigiditas facit ſterilitatem. poteſt enim frigiditas matricis per ſe ſine denſitate aliqua. ſterilitatem facere ſcilicet. quia ſanguis veniens ad matricem eſt frigidus ineptus ad conceptionem. ⁊ quia ipſa frigiditas matricis extinguit caliditatez ſeminis. propter quod non eſt aptum ad generationem. et hoc de parte prima ſpecialis expoſitionis. ¶ De ſecunda dicit q̃ habentes matrices humidas in vltimitate non concipiunt: quia ſemen extinguitur in eis ſuffocatum ex multa humiditate ſicut patet in frumento quando ſeminatur in locis paludoſis ⁊ hoc de ſecunda. ¶ De tertia ṽo dicit q̃ quecunq; mulieres habent matrices multum ſiccas et ardẽtes nõ concipiunt. quoniã ſemen in eis non poteſt habere ſufficiens nutrimentũ. Sicut videmus in grano. quãdo ſeminatur in locis petroſis in quibus propter multaʒ ſiccitatem caret nutrimento: ⁊ quando ſeminatur in locis arenoſis: ⁊ tempore canicularum in quibus propter multam caliditatem caret nutrimẽto. ¶ Viſo qualiter ſimplices diſtemperantie matricis impediunt conceptiones. concludit ex his ſimplicibus compoſitas dicens q̃ ex diſtemperantia ſimplicium facientium ſterilitatẽ. poſſumus intelligere diſtemperantiam compoſitarum facere ſterilitatem ⁊ hoc de tertia. ¶ De quarta dicit q̃ quando Hyppocra. dicit q̃ matrices habẽtes temperiem ex vtriſq; ſũt generantes ipſe intelligit ex vtriſq; contrarietatibus. ⁊ non ex vtriſq; qualitatibus. ad hoc enĩ vt matrix ſit apta ad generationem non ſufficit. vt habeat temperamentum duarum qualitatum ſcilicet caliditatis ⁊ frigiditatis: vel humiditatis ⁊ ſiccitatis. Sed oportet q̃ habeat temperamentum inter duas contrarietates ſcilicet inter caliditatez ⁊ frigiditatẽ ⁊ ſiccitatẽ ⁊ humiditatez ſimul: ⁊ hoc de 4ª. ¶ De quinta dicit q̃ Hyppocra. fuit loquutus ſolum de complexione matricis ⁊ non de complexiõe ſpermatis virorum quia ipſe loquitur in hoc aphoriſmo ſolum de ſterilitate mulierum ⁊ hoc fecit aut quia ipſe putauit nos intelligere per ſimile in mulieribus. cauſam ſterilitatis virorum: aut quia ipſe de viris ponit alium aphoriſmum. qui ſequitur immediate. Sed hoc ſecundum non eſt verum: quia ille aphoriſmus qui ſequitur nõ eſt Hyppocratis. relinquitur ergo q̃ ipſe p cauſam ſterilitatis in mulieribus. dedit intelligere cauſam ſterilitatis in viris. nam ſicut mulieres dicuntur ſteriles. propter quatuor complexiões matricis diſtemperatas in vltimo. Similiter viri dicuntur ſteriles propter quatuor complexiones ſpermatis diſtemperatas in vltimo. nam quando ſperma eſt multum frigidũ. non poteſt decoqui ⁊ digeri. ⁊ quando non põt bñ digerĩ. non poteſt ex eo fieri generatio. Item quando ſperma eſt multum calidum eſt quaſi res incenſa. ⁊ propterea non eſt aptum ad generationem. Item quando ſperma eſt multuʒ ſiccum non poteſt habere largam extenſionem In concauitate matricis. hoc enim erat neceſſarium. ad hoc vt conceptio fieret: ⁊ hoc de quinta. ¶ De ſexta dicit q̃ quãuis ea que diximus ad expoſitionem huius aphoriſmi. Sint pauca. tamen ipſa habent virtutem multoruʒ. quorum ipſa ſunt fundamentum ⁊ hoc de ſexta. ¶ De ſeptima dicit q̃ nos promiſimus ſupra in comẽto illi⁹ aphoriſmi. [Mulier ſi non accepit] artificium generandi authoritate Platonis. in hoc autẽ loco volumus illud dicere propter glorioſiſſimam Platonis auctoritatẽ. Si enim ſperma viri vel matrix. ambo ſimul ſint multuʒ diſtẽperata vel alteruʒ eorum fuerit multum diſtemperatum. non eſt poſſibile fieri generationem ex eis. non enim poteſt Alterum. alterum corrigere. Sed quando matrix ⁊ ſperma ambo ſunt diſtẽperata diſtemperamento paruo. tunc ſi illud diſtemperamentum ſit in vtriſq; ſm eandem qualitatẽ. puta quia ambo ſunt calida: vel ambo ſunt frigida nõ ſiet generatio. Si ṽo illud diſtemperamentum ſit in ſpermate ⁊ matrice ſm contrarias qualitates. puta quia ſi ſperma. ſit calidũ matrix ſit frigida: vel econuerſo. ⁊ ſint ille diſtemperantie equales. tunc vtiq; ſiet generatio. ¶ De octaua dicit. poſſet enĩ aliquis querere cuʒ mala complexio matricis ſit cauſa ſterilitatis ⁊ ſit occulta. queritur qualiter poſſumus cognoſcere talem diſtemperãtiam vltimatam. ¶ Ad quod ipſe reſpondet q̃ poteſt cognoſci per ſigna que ſunt poſita in illo aphoriſmo [Mulier ſi non accepit in vtero] ibi exponit q̃ ſi ſuffumigatio ex aromatibus non aſcendat ad nares: ⁊ os ſignificat ſterilitatem: ⁊ ex hoc poſſumus cognoſcere complexionem matricis vltimatam. nam: ſi matrix eſt frigida in vltimo ſit in ea tanta oppilatio q̃ fumus aromatũ non põteſt aſcendere ad os ⁊ nares. ſimiliter ſiccitas conſtrictionem facit viarum. que prohibet aſcenſum fumorũ humiditas autem non ſolum oppilat vias illas ſed etiam aromata ingroſſat ⁊ inſpiſſat ita q̃ fumus eorum non poteſt aſcendere ſurſum. itẽ ſi matrix ſit calida in vltimo corrumpit qualitates aromatum. faciendo aromata incenſa. vnde lʒ fiat aſcenſus fumorum ad nares ⁊ os. non aſcendunt illi fumi in propria qualitate. hoc tamen raro contingit in matrice. cum mulieres naturaliter ſint frigidiores maſculis: ⁊ ſic ſterilitas mulieris per aromata cognoſcitur: ⁊ non ſolum per aromata ſed etiam per habitudinez corporis. quoniam mulieres craſſiſſime. macilentiſſime ſeniſſime ⁊ aſperime nunq̃ concipiunt. ¶ De nona dicit q̃ aphoriſmus. qui ſequitur q̃uis non ſit hyppocratis tamen ipſius eſſe dicitur.

Circa hunc aphoriſmum. queritur de textu ⁊ de comẽto. De tex. quidem ſic. [Quecunq; frigidas] Circa hoc queritur. an frigiditas matricis ſit ſufficiens cauſa impedire conceptionem ⁊ videtur q̃ non. quoniam poſſibile eſt reliquum corpus eſſe calidum ⁊ ſanguinem totius corporis. qui vadit ad matricem iterum calidum propter quorum reſiſtentiam frigiditas impedietur a ſuo effectu. q̃ autem talis reſiſtentia fieri poſſit. habetur a Gal. in tegni de ſignis epatis ⁊ cordis item ab eodem tertio de ſanitatis ingenio ponitur q̃ in vulnere conſiderãda eſt cõplexio membri vulnerati. ⁊ complexio totius corporis. ⁊ ſi contraria ſint debet medicina temperari. ⁊ hoc idem dicit Auicen. primo can. fen 4ª de cura ſolute continuitatis. ¶ Preterea complexio viri calida cum complexione femine frigida habet efficaciam generationis, quia multo fortius in eodem corpore ex tali contrarietate ſiet refrenatio vnius qualitatis per aliam. ¶ Ad contrarium. frigiditas vltimata matricis propter denſitatem orificiorũ venarũq;

Utrum frigiditas matricis ſit ſufficiens cauſa ad impediendum conceptum

veniunt ad matricem prohibet conſolidationem ſecūdine. ⁊ propter defectum nutrimenti qđ tranſire non poteſt ſufficiens perimitur fetus. talis autem denſitas matricis non tollitur per caliditatem alterius corporis vel alterius mēbri vel humoris.

¶ Ad qđ dicendum eſt ꝙ nos debemus in hoc loco ſupponere ꝙ reliquum corpus ſit temperatum. vel ſit ſimile matrici in complexione. tamen adhuc reſtat queſtio inſoluta. Dato enim ꝙ ibi ſit contrarietas ſupradicta inter matricē ⁊ corpus. poterit ne fieri conceptio? ⁊ dico ꝙ ſi tāta ſit virtus totius corporis contraria ꝙ poſſit remouere a matrice denſitatem. tunc bene impeditur effectus frigiditatis. Item impeditur per modum alium. qꝛ vna de cauſis per quas frigiditas tollit conceptionē eſt humor frigidus qui aggregatur in matrice frigida. Si ergo ex corpe toto currat ſanguis menſtruus ad matricē valde calidus non permittet humorem frigidum vel matricem frigidam prohibere conceptum. [Et denſas.] Hic queritur vtrū denſitas ſemper ſequatur ad frigiditatem vltimatā matricis. ⁊ videtur ꝙ non. Dicit enim Gal'. in tegni de ſignis muſculorū ꝙ ſi aliquod membrum facile frigeſcit. hoc contingit aut propter frigiditatem. aut propter raritatē. ⁊ ſi difficile frigeſcit. hoc erit propter ſpiſſitudinem. aut propter caliditatem. ex quibus verbis colligitur ꝙ ad frigiditatē non ſemper ſequit̄ ſpiſſitudo. nec ad caliditatē ſemꝑ ſequit̄ raritas.

¶ Preterea frigiditas cum denſitate eſt frigiditas iūcta ſiccitati: ſed talis complexio videtur eſſe apta ad conceptionem: qꝛ per talem complexionem fortificatur contentiua ⁊ debilitatur expulſiua. quare retinetur ſemen fortius. comprehenſio autem ſeminis ⁊ eius retentio maxime operatur ad conceptionem. ſicut innuit Gal'. 3° de virtutibus naturalibus. Item ſaturnus dominatur primo mēſe conceptionis. ſicut dicit alchabitius ⁊ Zahel. ⁊ tamen eſt frigidus ⁊ ſiccus ſicut ſcribitur in libro nono iudiciorum. quare videtur complexio frigida ⁊ ſicca influens a planetis operari ad conceptionem.

¶ Preterea ad hoc vt fiat conceptio oportet matricem corrugari ⁊ inſpiſſari ad comprehendendū ſemen ſicut innuitur 3° de virtutibus naturalibus. quare adiuuat ad conceptionem denſitas.

¶ Ad primum dico ꝙ denſitas per quā ſtringuntur orificia venarum matricis. ſemper ſequitur frigiditatē vltimatā. ⁊ breuiter omne mēbrum frigidum in vltimo eſt ſpiſſū. i. ſtrictum in meatibus ſuis. ⁊ omne mēbrum calidum rarū in ſuis meatibus niſi prohibeat res diuina. Dicit enim Gal'. in primo ⁊ 2° de complexionibus ꝙ compoſitio ſequitur complexionem ⁊ rem diuinam. partem autem diuinam intelligo omnem cauſam operantem preter complexionem. ſiue ſit virtus celeſtis ſiue imaginatio fortis. ſiue ſpecies paterna que cum ſemine deſcendit.

¶ Ad ſecundum dico ꝙ frigiditas ⁊ ſiccitas que confortant contentiuam. non debent eſſe vltimate ſed cum temperamento. quoniam omnis vltimata diſcraſia deſtruit actum proprie virtutis ſicut dicitur in comēto illius aphoriſmi. [Quibuſcūqꝫ iuuenibus ventres ſicci.]

¶ Vel dic ꝙ frigiditas ⁊ ſiccitas non prohibent conceptionem debilitando retentiuam ſed faciendo orificia venarū ſtricta quibus prohibetur conſolidatio fetus ⁊ nutrimentum. Nec obſtat quod opponis de ſaturno ꝙ ſit frigidus ⁊ ſiccus. ⁊ dominatur conceptioni. quoniam ſua infrigidatio ⁊ deſiccatio in principio conceptionis non eſt vltimata ſed eſt proportionata coagulationi que neceſſaria eſt in ſemine ad hoc vt concipiatur.

¶ Vel dic ꝙ ſaturnus forte non dominatur conceptioni per frigiditatem ⁊ ſiccitatē: ſed per quādā ꝓprietatē occultā.

¶ Ad tertium dico ꝙ duplex eſt denſitas matricis. vna per quam fiunt orificia venarum ſtricta. ⁊ talis denſitas prohibet conceptionē. ⁊ alia eſt denſitas per quam matrix colligitur ⁊ incriſpatur propter deſiderium retinendi ſemen. ⁊ talis denſitas adiuuat conceptionem.

¶ Preterea queritur vtrum intelligat matricem frigidā naturaliter vel accidentaliter.

¶ Ad qđ dicendum ꝙ credo eſſe verum de vtraqꝫ frigiditate. quando vltimata eſt. poſuit enim Auicē. in 3° de cauſis ſterilitatis. ꝙ propter potū aque frigide poteſt infrigidari matrix ⁊ fieri ſterilis. [Quecūqꝫ vero humidas. non concipiunt. extinguitur enim in eis ſemē.] Hec eſt cōmunis ratio ad frigidas ⁊ humidas matrices. nam in frigida ⁊ humida matrice ſemen extinguitur. ſed diuerſimode. in frigida nāqꝫ cauſa extinctionis eſt triplex. ſcilicet impotētia cōſolidandi ſecundinam cum orificijs venarum ⁊ inſufficientia nutrimenti. ⁊ refrigeratio que fit ab ipſo humore flegmatico. vel forte ab ipſa qualitate matricis contangentis ſemen. in matrice vero humida. vna de cauſa ſemē extinguitur. ſcilicet propter ſuffocationem ex nimia humiditate. ⁊ hanc ponit Gal'. poſſet etiam addi ſcđa cauſa. ſcilicet propter defectum contentiue ex humiditate lubricare facientē. ſicut dicitur 3° cañ. cap̄. de ſterilitate. [Et eſt notādum ꝙ iſte due complexiones frequentius generant ſterilitatē qꝫ calida ⁊ ſicca. ſicut dicitur in allegato cap̄. [Quecūqꝫ ſiccas magis ⁊ ardentes.] Quoniam iſte due cauſe. ſcilicet caliditas ⁊ ſiccitas non erant ita apte ad faciendum ſterilitatem quēadmodū frigiditas ⁊ humiditas. propter hoc cū quadam in tenſione propoſuit eas dicendo. magis ſiccas ⁊ ardentes. [Indigentia enim nutrimenti corrumpitur ſemen.] Sed contra. fetus non nutritur ex humiditate matricis propria. ſed ex humiditate veniente a toto corpore ꝑ venas menſtruales. in calida autem ⁊ ſicca matrice poteſt per illas venas (cum non ſint oppilate) ſanguis ad nutrimentum ſufficiens venire.

¶ Preterea ſemen non indiget nutrimento vſqꝫ ad. 7. dies. ſicut dicitur 3° cañ. cap̄. de embrione. ergo poteſt fieri conceptio. nec prohibebit indigentia nutrimenti.

¶ Ad primum dicendum eſt ꝙ ex caliditate matricis ⁊ caliditate ſuarum venarum ſanguis qui venit ad matricem minoratur ⁊ conſumitur. ⁊ etiā ille qui venit eſt nimis calidus ⁊ intenſus. Ita ꝙ non eſt proportionalis ſemini ⁊ fetui. Item ex ipſa matrice calida vel ſicca procedit ad ipſū ſemen quedam exiccatio anteqꝫ ad ipſum veniat nutrimentum. que reddit ſperma ineptum ad conceptionem. Et illa talis exiccatio poteſt appellari indigentia nutrimēti. in matrice nāqꝫ moderata ſemen recipiebat quandam torrefactiuam humiditatem. per quam conſeruabatur anteqꝫ ad ipſum flueret ſanguis menſtruus. ⁊ per hoc poteſt patere ſolutio ad 2m.

¶ Vel dic ꝙ non prohibetur principiū conceptionis in tali matrice. ſed prohibetur duratio eius.

¶ Preterea prima operatio que fit in conceptione eſt generatio pellicule circundantis ſperma que tali modo fit ſicut generatio cruſtullarum ex paſta factarum. per ſuperpoſitionem cooperculi calidi ⁊ igniti. ſicut dicit haly abbas lib. 3° cap̄. de matrice. videtur ergo ꝙ matrix multum calida ſit apta ad conceptionem.

¶ Preterea complexio calida ⁊ ſicca reddit fortem attractiuā. q̄re fortiter attrahit ſemē talis matrix ad locū ↄceptōis.

¶ Ad primum dicendum ꝙ generatio illius pellicule circūdantis ſemen non requirit caliditatem adurētem: ſed proportionatam ſue creationi. ſine conſumptione humiditatis que clauditur in ea. vnde lꝫ matrix calidiſſima eēt apta ad faciendum illam pelliculam. tamen qꝛ conſumeret humiditatem internam ſpermatis. propter hoc fuit prohibita conceptio.

¶ Ad 2m dico ꝙ lꝫ calida ⁊ ſicca complexio fortificet attractiuam. tamen qꝛ attractum non habet nutrimentum non

poteſt durare conceptio. [Queciiqꝫ ſcḋo ex vtriſqꝫ temperiem habent moderate.] ſed hic videtur eſſe ſuperfluitas dicendo bis idem. idem enim eſt dicere. matricem habere temperiem ex vtriſqꝫ. ⁊ matrices eſſe moderatas.

¶ Ad qđ dicendum eſt ꝙ hec dictio [moderate] poteſt eſſe nomen. ⁊ ſcribi cum hac coniunctione. Et. vt ſic dicatur. [Quecũqꝫ mulieres habent temperieꝫ matricũ ex vtriſqꝫ. ⁊ ſunt moderate in ſuis matricibus per contrariam qualitatem ſeminis. huiuſmodi fiunt generantes. vt per primaꝫ temperiem ex vtriſqꝫ intelligat temperamentum matricis abſolutum. ⁊ per ſcḋam temperiem quaꝫ ſignificat hec dictio. moderate. intelligat temperiem relatam que contingit propter contrarietatem ſeminis ad matricem. puta ſi matrix ſit frigida ⁊ ſperma ſit equaliter ei calidũ. ibi nãqꝫ erit temperies per reſiſtentiam.

¶ Uel vis ponere econtra ꝙ per hoc quod dixit. temperieꝫ ex vtriſqꝫ. intelligat temperiem relatam. ⁊ erit tunc dicere. ex vtriſqꝫ. ideſt ex vtriſqꝫ contrarietatibus ſicut Gal. ponit in comẽto. ⁊ ex vtriſqꝫ. ſcilicet maſculo ⁊ femina. ⁊ per hoc quod dicit. Moderate. intelligat temperieꝫ abſolute. Sed non refert. quomodo quis accipiat. Alio ſcḋo modo poteſt hec dictio. moderate. eſſe aduerbiũ. ⁊ tunc vno modo poteſt determinare hoc verbum. habent reſpectu huius determinationis. temperiem ex vtriſqꝫ. ⁊ tunc ſcribetur ſine coniunctione. Et. ⁊ erit talis ſenſus. [Quecunqꝫ mulieres habent temperiem matricum. ex vtriſqꝫ moderate.] ideſt habent temperiem vel veram vel cum quadam latitudine non procedente ad vltimum diſtemperantie ille fiunt generantes. ⁊ tunc hoc aduerbium. moderate. extendet ſignificationem eius quod dixerat temperieꝫ ex vtriſqꝫ. Eſt eniꝫ talis modus loquendi. cuꝫ dicimus. res iſta eſt temperate calida. tunc intelligimus ꝙ non ſit in vltimo caliditatis. ſimiliter cum dicimus. matrix hec habet temperiem moderate. intelligimus large tẽperiem ad vltimatam ⁊ eam que eſt cum latitudine. ⁊ hanc ſignificationem iſtius dictionis moderate. innuit Gal. in comẽto regiminis ac. de idromelle ſuper illo. §. [idromel plus minus ſitis furiam accendit.] Alio ſcḋo modo poteſt hec dictio. moderate. componi cum hoc participio. generãtes. ⁊ eſt talis ſenſus ꝙ quecunqꝫ mulieres habent temperiem matricuꝫ ex vtriſqꝫ cõtrarietatibus. ille fiunt generantes moderate. vt a temperata matrice fiat conceptio temperata: ſed iſte modus non multum placet. patet igitur ꝙ hic non eſt ſuperfluitas. Et nota ꝙ hec dictio generantes improprie ponitur pro concipientibus. mulieres etenim virtutem generatiuam non habent: ſed ſolum viri. ſm ꝙ Ariſto. ⁊ Auicen. in ſuis libris de animalibus profitentur.

¶ De comento ſic procedo. [Si hypocraticos auderem.] [Maledicatur caloris tui naturalis paupertas. vtilius enim erat poſteris audacia ordinandi ꝙꝫ timor cum reuerentia confundendi. [Inde ora venarum ad os vulue venientium neceſſitate ſteriliſſima fiunt.] Sꝫ contra. dato nãqꝫ ꝙ epar ſit calidum. matrice exiſtente frigida qđ eſt poſſibile. tunc vene totius corporis erunt late.

¶ Ad qđ reſpondeo ꝙ hic debemus intelligere ꝙ epar ſit conſimile matrici in complexione vel temperatum. ⁊ licet temperatum epar debeat facere temperatas venas tamen frigiditate matricis orificia illarum venarum conſtringũtur. ſicut contingit epate exiſtente temperato. ⁊ cerebro frigido venas oculoruꝫ conſtringi ⁊ inuiſibiles fieri. [Quia ſecundina non patitur ſolidari venarum oribus.] Sed cõtra paruitas nãqꝫ orificiorum venarum. non videtur prohibere conſolidationem. qꝛ paruum magis eſt conſolidabile ⁊ viſibile ꝙꝫ magnum.

¶ Ad qđ dicenduꝫ ꝙ conſolidatio non prohibetur. ſed duratio conſolidationis. nam conſolidatio magni cum paruo cui ſuſpenditur non durat. puta ſi magnus fructus cuꝫ paruo piſocharo ſuſpendatur cito corrumpitur.

¶ Aut dic ꝙ quando duo extrema debent conſolidari opꝫ ea habere proportionem equalitatis vel fere. quando autem ſunt nimis inequalia non poſſunt habere integraꝫ copulationem. puta ſi quis vellet conſolidare latam partem tube cuꝫ eius extremitate ſubtili vtriqꝫ conſolidare nõ poſſet. propter inequalitatem. [Et ſi illuc quoquomodo penetrare poſſunt. paruiſſima ſunt.] Sed contra. cõſtat eniꝫ iſtas mulieres anteꝙꝫ ad actum conceptionis venirent. habuiſſe menſtrua quibus in ſanitate ſua conſeruabantur. Cum ergo de menſtruo ſanguine fiant tres partes: vt predictum eſt. poſſibile fuit vt natura totum qđ erat vtile in ſanguine menſtruo conuertiſſet in nutrimentum ſeminis concepti. omitteret ergo lactis generationem. ⁊ ex toto illo ſanguine nutriret conceptum.

¶ Ad qđ dicendum ꝙ tanta potuit eſſe ſtrictura illaruꝫ venarum propter frigiditatem denſatarum ꝙ non potuit tantum deſcendere de bono ſanguine ad conceptum. vt ipſuꝫ ſuſtentaret ⁊ tales mulieres ante conceptum modicuꝫ ſanguinis menſtrui habebant. neqꝫ credo eas bene conſeruari ſanas propter paucitatem menſtrui. [Refrigeſcit ergo ſperma virile in vulua ex matricis frigiditate niſi calidiſſimum ſit naturaliter. Sed contra infra enim dicit Gal. ꝙ quando ſperma vel matrix ſunt vltime diſtemperata non poteſt alterum. alterum corrigere: vt fiat generatio.

¶ Ad qđ dicendum ꝙ hic Gal. per ſperma calidiſſimuꝫ. nõ intelligit caliditatem eius vltimatam que reddit ſperma incenſum. Sed intelligit caliditatem que cõſurgit ex multitudine ſubſtantie vaporalis que naturalem vigorem ſeruat. ⁊ propter hoc ipſe dixit cum hac determinatione. naturaliter. potuit ergo ſperma taliter calidum ſe defendere a frigiditate matricis ⁊ temperare ſanguinem menſtruum frigidum qui ſecum miſcetur ad generationem. [Ex quibus datur intelligi frigiditatem. ⁊ denſitatem miſceri.] i. talem frigiditatem intelligit ad quam ſequitur denſitas. [vnde perpẽditur ꝙ frigiditas ſiccitati ⁊ humiditati ſemper cõmiſcetur.] Sed contra poteſt enim res eſſe frigida in vltimo. neqꝫ propter hoc erit ſicca vel humida. qm̃ ſimplices diſtemperantie non eſſent 4^or. Eſſet eniꝫ ablata diſtemperantia ſimplex frigida.

¶ Preterea dicit Gal. infra ꝙ Hip. poſuit ſimplices diſtemperantias matricis. ⁊ per eas dedit intelligere cõpoſitas. quare innuit ꝙ ſimplex diſtemperantia matricis ad frigiditatem eſt illa quam hic poſuit Hip.

¶ Preterea ponit duo contraria ſimul eſſe. qđ eſt impoſſibile. dicit enim frigiditatem ſemper miſceri cum ſiccitate ⁊ humiditate.

¶ Ad qđ dicendum ꝙ quando Gal. dicit. [vnde perpenditur] Iohannes ſupplere. tamen hoc non eſt verũ. lꝫ videat.

¶ Uel dic ꝙ per ſiccitatem intelligit expreſſionem humiditatum de ipſa ſubſtantia matricis ⁊ de orificijs venarum. nam quando frigiditas aliquod membrum denſat exprimitur ⁊ congregari prohibetur humiditas que in eius foraminibus congregaretur. ſi non eſſet ibi ſpiſſitudo. Eſt ergo iſta ſiccitas ſequens denſitatem non precedens eam ⁊ per hoc patet ſolutio ad 2^m.

¶ Ad 3^m dico ꝙ cum eadem frigiditate cõmiſcetur ſiccitas ⁊ humiditas. ſed aliquando ſiccitas. aliqñ humiditas.

¶ Sed de hoc emergit dubitatio. qꝛ nõ videt ꝙ humiditas poſſit iungi cum frigiditate condenſante. qm̃ denſitas humiditatem exprimit. quare non tolleret humiditatem.

¶ Ad qđ dicendum ꝙ frigiditas dupliciter condenſat. vno quidem modo per ſe. conſtringendo meatus. alio modo ꝑ accidens. multiplicando humiditatẽ per viam indigeſtionis. que humiditas poſtea oppilando inſpiſſat. vult ergo dicere ꝙ cuꝫ tali frigiditate matricis ſemper coniungitur denſitas. ⁊ hanc denſitatem aliquando facit frigiditas cuꝫ

humiditate oppilante:⁊ aliquando cū ſiccitate exprimēte. ¶ Sz non ꝓpter hoc .i. ſterilitas nō ſemper procedit a denſitate: ſz denſitas ſemper ſequatur frigiditatē. matrix enim quādo multum frigida eſt fit ſterilis. non ſolūmodo ꝓpter denſitatē prohibēte nutrimētū venire ad fetum: ſz etiā propter ipſam frigiditatē extinguētē calorē naturalē ſeminis. ⁊ hoc innuit cum dicit. ¶ Et non tñ dēſitas cauſa ē non cōcipiēdi.] [Artificialiter aūt nos intelligere putauit.] idest quāuis Hip. videatur innuere ꝙ frigiditas ſit cauſa ſterilitatis ſolūmodo per condēſationē ex mō loquēdi cuꝫ dixit. [Quecunqꝫ frigidas ⁊ dēſas matrices habēt.] tamē ipſe noluit ꝙ ſolū dēſitas ſit cauſa ſterilitatis. ſed voluit ꝙ nos ſubaudiremus etiā ipſam frigiditatē per ſe facere ſterilitatē per quoddam ingenium artificiale. illud autē ingenium artificiale ſumitur ex tex. qui dicit. [Extinguitur enim in eis ſemen.] refertur enim iſte ſermo. tam ad matrices frigidas qꝫ humidas. ¶ Et que matrices habent humidas in vltimitate non concipiunt.] Queritur verum hoc habeat locum in mala complexione ſine materia.

¶ Ad qđ dicēdum eſt ꝙ non: ponit enim ꝙ ſemē in tali matrice ſuffocatur propter multitudinē humiditatis. qđ facere non poſſet humiditas imaterialis. ¶ Dicētes ex frigiditate complexionis ſperma marium non bñ poſſe excoq.] hic queritur. quare loquēdo de ſterilitate mulierū. poſuit cauſam diſtēperantiam matricū. ⁊ non diſtēperantiam ſeminis. in maribus vero poſuit cauſam diſtēperantiam ſeminis ⁊ non alicuius mēbri generatiui.

¶ Ad qđ dicēduꝫ eſt ꝙ ex complexione matricis cognoſcit complexio ſpermatis mulieris. matrix enim frigida. frigidum hꝫ ſperma ⁊ calida calidum ⁊ ex complexione ſpermatis viri. cognoſcimus cōplexionē teſticulorū. ⁊ qꝛ ſperma viri erat imediatum agens. non oportuit fieri mētionē de complexione teſticulorum.

Utꝝ ſemē virile pſe cadi i mſe et digerat in eo. ¶ Preterea queritur de iſta decoctione ſeminis a qua virtute fiat. Et videtur ꝙ debeat fieri a virtute digeſtiua. qꝛ proprium eſt virtutis digeſtiue decoquere ⁊ digerere.

¶ Sz contra nullum mēbrum digerit niſi ſuum nutrimētuꝫ preter ſtomachum ⁊ epar: vt dicitur .ii. de inge. ſani. cap. nono. quare cum ſperma non ſit cibus matricis. non competit ei ſua digeſtio.

¶ Preterea digeſtio eſt alteratio in propriaꝫ qualitatē eius qđ nutritur. ſicut dicit Gal. de virtutibus naturalibus lib. 3° cap. 7° quare cum matrix ex ſemine non nutriatur. non digerit ipſum.

¶ Preterea virtus generatiua non ē in matrice nec in ſemine muliebri: ſz ſolū in ſemine virili. ſicut dicit Ariſt. ⁊ Auic. in ſuis libris de animalibus in quāpluribus locis. quare matrix nō hꝫ virtutē mutatiuā. cū ſit pars virtutis gñatiue quare ſi non mutat. non digerit. Ad qđ dōm ꝙ 3ͤ alteratio poteſt cōſiderari circa ſperma. vna quidē ē cōuerſio ipſius humiditatis ad hoc vt fiat nutrimētū mēbroꝝ. ⁊ talē digeſtionē recipit ſperma in mēbris a qbus deciſum ē. ⁊ nullo mō talē recipit in matrice. Alia vero alteratio ē ſm quā ſemen inſpiſſat. ⁊ ꝑparatur ad recipiēdū quēdā pāniculū in circuitu ſui: ⁊ hāc talē decoctionē recipit a calore matricis quēadmodū paſta. quādo cooperit. coopculo calido. ſicut dicit halyabas cap. de aſſignatione matricis. 3ª vero ē alteratio ſeminis ſm quā ꝑparat ad recipiēdū formā mēbroꝝ quā factura ē vtus informatiua. ⁊ iſtā alterationē facit virtus imutatiua q deſcēdit cū ſanguine. cū ſpū. ⁊ calore inato deferētibus eā. calor tñ q facit hāc 3ᵃᵐ alterationē q deſcēdit cū ſemine. adiuuat a calore matricis q facit 2ᵃᵐ alterationē. his igit intellectis pꝫ ſolo diuꝫ obiectionū. [Que tñ intēperies ſi qua ſit. ⁊ corpus intēperatū corpori ꝯrie qualitatis ſe ſūxerit. poſſe ē ꝯcipi.] hic innuit Gal. ꝙ ſi ſperma multū diſtēperatū iūgat matrici multū diſtēperate in ꝯriā qualitatē. nō pōt fieri correctio ſeminis adhoc vt fiat cōceptio. ſz ſi iūgat ſperma parū diſtēperatū cū matrice paruꝫ diſtemperata in contrarium fiet conceptio.

¶ Sz cōtra. ſi ꝯiūgat frigidū in 4° gradu cum calido in 4° gradu. tale tēperamētū erit quale ſi ꝯiūgat frigidū in ꝑmo cū calido in ꝑmo. ergo matrix frigida in 4° rectificabit ſperma calidum in 4°. ⁊ fiet conceptio.

¶ Ad qđ dōm ꝙ duplex pōt cōſiderari cōiunctio duoꝝ corporū ꝯrioꝝ vna qdē quāuis ad ipſam cōplexionē ſm ſe cōſideratā. ⁊ hoc mō quātūcūqꝫ diſtēperata ꝯria ꝯiūgant vel miſceant adinuicē ſemp reſultat ex eis tēperamētū idem. puta ſi ꝯiūgat aquā frigidiſſimā ⁊ aquā feruētiſſimam ad idē tꝑamētū veniet illud mixtū ad qđ veniret ſi miſceat aq calida in ꝑmo gradu cū frigida in ꝑmo. Alia vero ꝯiunctio vel cōmixtio ꝯrioꝝ ꝯſiderat cuꝫ tenore virtutis. ⁊ hoc mō nō ſit correctio deducēs ad tēperamētū. v. g. ōmus ꝙ ſemē alicuius ſit in genere ſeminis frigidū in 4° gradu: tūc virtus gñatiua ē mortificata in eo. ⁊ ſi ꝯiūgat matrici calide in 4° gradu q ēt habeat ſuū ſemē calm in 4° gradu. nō pōt fieri correctio diſtēperātie ſeminis virilis ꝑ caliditatē matricis vel eius ſeminis. ita ꝙ fiat ꝯceptio. qm̄ virtus generatiua. mortificata erat in ſemine virili. q nō pōt reſurgere per caliditatē matricis. ¶ Corrūpit ⁊ intenſa facit.] hoc vr̄ impoſſe. nō enim vr̄ ꝙ in matrice tātus poſſit eē calor ꝙ cōburat ⁊ incēdat aromata huiuſmodi. ſ. cinamomū. gariofilos. lignum aloes ⁊ his ſilia. qm̄ illa ſunt calidiora qꝫ ſit matrix calidiſſima. qm̄ mēbrū quātūcūqꝫ ſit calidiſſimuꝫ. calefit ꝑ approximationē taliū aromatuꝫ. qđ aūt ē minus calidum non cōburit qđ magis calidum eſt.

¶ Ad qđ dōm ꝙ opinor nūqꝫ vel rariſſime matricē eē tante caliditatis ꝙ aromata incēdat. ſicut Gal. d. tñ ſi aliqñ contingat. in illo caſu dico ꝙ matrix habet acutiorē caliditatē actualē qꝫ ſit calor illius ſubtilis fumi q aſcendit ad nares ⁊ os. Nec obſtat qđ opponit ꝙ aromata calefaciūt matricē calidiſſimā. qm̄ hoc nō eſt veruꝫ in illo caſu. calidiſſima eniꝫ matrix. nō calefit ꝑ talia aromata. niſi ꝑ modū multiplicationis fumi. nā ſine illis aromatibus. matrix exiſtens nō effumaret. eo ꝙ effumādi māꝫ nō hēret. vñ ꝑ talē moduꝫ aromata bñ calefaciūt matricē calidiſſimā. ſꝫ non calefacerent per contactū proprie qualitatis.

¶ Aut dic ꝙ fumus aromatū aſcēdens de matrice tꝑata hꝫ aliquā repſſionē ſui acuminis ꝑ alterationē quā recipit in matrice. ⁊ aliquā mixturā humiditatis. in matrice autem calida valde non recipit fumus aromatū illā repſſionem. ita ꝙ ille fumus aromatū cū ſit calidus de ſe. ⁊ calefiat iterū in tranſitu ſuo verſus nares ⁊ os a calore cordis ⁊ epatis incēdit per ſuā caliditatē: qꝛ nō hꝫ ꝯfenſionē quā habebat quando veniebat a matrice temperata.

¶ Aphoriſmus. LXV.

¶ Similiter in maribus: aut enim propter raritatem corporis ſpiritus extra fertur: vt non incidat ſemen: aut propter denſitatem humiduꝫ non diffundetur extra: aut propter frigidum non calefit ita vt congregetur ad hunc locum: aut propter caliditatem ipſum hoc fit.

¶ Pari modo vel maribus euenit: aut eniꝫ ob corporis laxitatem difflatur euaneſcitqꝫ ſpiritus ne ſemen genitale tranſmitti poſſit: aut ob ſpiſſitudinem humor foras nō decedit: aut ob frigiditatē foueri nō patitur: vt ad eū colligat locū aut ob nimiū calorem hoc idem accidit. Theo.

¶ Similiter autem ⁊ in maribus: aut eniꝫ propter corporis raritateꝫ ſpiritus extra fertur: vt ſemē non trāſmittatur ad os: vel propter ſpiſ- Leo.

ſitudinem humor non exit foras: vel propter frigiditatẽ nõ cõcaleſcit: ita vt ad hũc colligatᷓ locum: vel propter caliditatẽ hoc idez accidit.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ In tãtã temeritatẽ deuenit latrator huius apho. vt nõ ſe ipſuz intellexerit. pmiſit.n. ſe mõſtraturũ itidẽ eẽ in maſculis. ſic dixit hippocrates: vbi ſupra q̃tuor gña cõplexionũ tetigit. Erat ergo neceſſariũ quatuor eadẽ gña cõprobare cõplexionũ ſicut nos fecimus: ſʒ iſte a raritate incipit corporis: quã nõ ſupra in feminis poſuit. Qḋ ſi perſpicaciter indagauerimus: duob⁹ modis oberraſſe repiemus. Prio enim q2 ſi ita eẽt rẽ alr ordinatiʒ appoſuiſſe deberet. Scḋo q2 mẽtitus eſt. inueniunt.n. maſculi corpibus rari: ⁊ tñ in gñando calidiſſimi ⁊ potẽtiſſimi. Neqʒ mirãdũ eſt cũ raritas ſm calorẽ ⁊ humiditatẽ fiat. hec aũt cõplexio ſpermatis abũdãtiſſima eſt ⁊ ad gñandũ pfectiſſima cũ ſpermatis creatrix mã huius corpe ſit pleniſſima ⁊ virtus ad expquẽdũ fortiſſima ⁊ emiſſio ſpermatis nõ niſi ex vaſis fit fortiſſimis: non ex emiſſione ſpũali. ⁊ ſi.n. ſperma humiditati cõmixtũ quãdã ſubaʒ videatᷓ hic ſpũale: humiditas tamẽ quedã eſt neceſſaria p quã emittatᷓ: vñ latrator iſte decept⁹ ⁊ falſus eẽ cõprobatᷓ. Dixit itẽ ppter corpis denſitatẽ non extra effundi humiditatẽq ſi aliã q̃ʒ ſpermatis humiditatẽ intelligit a ſenſu alienus fuit. Si aũt ſpermatis intẽdit ⁊ propter denſitatẽ totius corpis nõ effundi extra dixit nihil. ſciuit de cõpõne vaſoruʒ ſpermatis. melius.n. diceret ſi pp vaſorũ ſtricturã fieri aſſereret. Qḋ ſperma ſubdidit pp frigiditatẽ cõpl'onis corporis nõ caleſieri ⁊ cãm eſſe nõ generãdi: verũ qdẽ dixit: ſʒ ex ſubſequẽtibus ꝟitatẽ falſificauit dicẽdo: vt cõgregetᷓ ad locũ hũc. cũ.n. locũ hũc nominauit ex ꝟbis ſuis nõ bñ determinatis nos itelligere fiduciauit. qḋ tñ paruũ vitiũ ẽ quãtũ ad maius ſuũ. In ſubſequẽti.n. huius apho. loco errorẽ in ꝓpatulo poſuit: cũ pp caliditatez hoc ipſuz fit dixit. In hoc eniʒ q ipſuz hoc fit dixit aliũ quo iſtud ppẽderetᷓ ſe pmiſiſſe innuit. Cũ ergo pus dixiſſet propter frigiditatẽ nõ caleſit: ita vt cõgregetᷓ ad locũ hũc: mõ ꝟo ppter caliditatẽ dicat ipſuʒ hoc fit dicimus ppter caliditatẽ nõ caleſieri vt cõgregetᷓ ad locũ hũc: qḋ inſanuʒ eſt dicere. vel ppter caliditatẽ ipſuʒ hoc fit vt cõgreget ad hũc locũ: qḋ malũ eſt dicere cũ calor diſſipet ⁊ nõ cõgreget. Bonum quidem eſſet dicere propter calorem incendi vel quodlibet aliud attinẽs caliditati non q propter calorem non caleſiat vel congregetur ad hunc locum.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In pcedẽti apho. determinauit Hip. de cauſis ſterilitatis in mulieribus. in hoc apho. determinat de cauſis ſterilitatis in viris. ⁊ diuiditᷓ in duas partes. in quarũ pmo ponit cauſaʒ gñalẽ ſterilitatis in maribus ſm aſſimilationẽ virorũ ad mulieres. in 2ª ꝟo illaʒ cãm ſpecificat ſm 4ᵒʳ mẽbra. durat pª vſqʒ. [Aut enim propter raritatem.]

¶ Dicit ergo de pma q queadmodũ poſuimus cãs ſterilitatis in mulieribus. ſimiliter poſſumus ponere cãm ſterilitatis in maribus. De 2ª dicit q cã ſterilitatis in marib⁹ 4ʳ fit. nã aut ɔtingit ꝓpterea q ſemẽ nõ incidit. qḋ nõ icidere cõtingit. q2 ſpũs efferᷓ. ſpũm autez extra ferri cõtingit. pp corporis raritatẽ. Aut ɔtingit ſterilitas q2 humidũ nõ diffunditᷓ extra. ppter denſitatẽ. aut ɔtingit ſterilitas propter frigiditatẽ que nõ pmittit ſemẽ caleſieri. ita vt cõgregetᷓ ad locũ vnũ. Aut cõtingit ſterilitas pp caliditatẽ q̃ facit h ipſuʒ.

¶ Coᵉʳ circa hũc apho. ſic ꝓcedit. nã pmo reprobat ipſum quãtũ ad primã partẽ in qua ponit cãm gñalẽ ſterilitatis. in 2ª ꝟo reprobat ipſuʒ quãtũ ad 2ᵃᵐ partem in qua ponit cãs ſpeciales. Durat pª vſqʒ. [Q. ſi pſpicaciter.] 2ª diuiditur in duas. in quarũ pª reprobat 2ᵃᵐ partẽ apho. in generali. in 2ª ꝟo in ſpeciali. durat pª vſqʒ [inueniuntᷓ.n. maſculi.] 2ª diuiditᷓ in 4ᵒʳ ſm 4ᵒʳ partes apho. in quarũ prima reprobat primã in 2ª 2ᵃᵐ. in 3ª 3ᵃᵐ. ⁊ in 4ª 4ᵃᵐ. Durat pma vſqʒ [dixit iterũ pp corporis.] 2ª vſqʒ [q ſperma ſubdit.] 3ª vſqʒ [in ſubſequẽti loco.] 4ª vſqʒ ad finem.

¶ Dicit ergo ſic de pma pte q latrator huius apho. ſe ipſuʒ nõ intellexit. Dixit.n. in pn° apho. ſilr eẽ cãm ſterilitatis in viris ⁊ mulieribus. Debuiſſet ergo in ꝓceſſu apb. poſuiſſe cãm ſterilitatis in maribus quatuor cõplexiones diſtẽperatas ſicut fecit in mulieribus. hoc aũt ipſe non fecit. ſʒ poſuit raritatem ⁊ ſpiſſitudinẽ corporis de quibus nullaʒ fecit in mulieribus mentionem.

¶ De 2ª dicit q ſi nos volumus ſubtiliter ingrere hũc apb. inueniemus in eo duplicẽ errorẽ. ſ. inordinationis ⁊ falſitatis. nã ſi apho. fuiſſet ordinatus ſm veram ſimilitudinẽ ad cãs ſterilitatis in mulieribus. deberẽt eẽ poſite in eo cauſe ſterilitatis ſm eũdẽ ordinẽ ſm quẽ poſite fuerũt in mulieribus. vt poneret cãs ſterilitatis in viris ſm 4ᵒʳ cõplexiones diſtẽperatas ipſius ſpermatis. hoc autez ipſe nõ fecit. De falſitate autem patebit in ſequentibus.

¶ De 3ª dicit q error falſitatis in hoc apho. talr ɔtinetᷓ. poſuit enim raritatẽ corporis eẽ cãm ſterilitatis. qḋ vtiqʒ falſiſſimũ eſt. viri eniʒ hñtes corpora rara a gñone ſunt fecũdiſſimi. qm̃ abũdãtiã habẽt ſpermatis perfecte decocti. cũ eorũ cõplexio ſit calida ⁊ humida: talis autẽ cõplexio reddit potẽtiſſima inſtrumenta ſpermatis.

¶ Preterea necẽ nec° emitti ſpũm cũ ſpermatis emiſſione. qm̃ ſubſtãtia ſpermatis hʒ admixtã quãdã ſubſtãtiã ſpiritualẽ cũ ipſa humiditate ſpermatis. ⁊ pp hoc nõ effunditur ſpũs pp raritatẽ corporis. qm̃ egreditᷓ mixtus cũ ipſa humiditate ſpermatica. quouſqʒ ad matricẽ deferatur.

¶ De 4ª dicit q dixit iſte latrator q humiduʒ nõ diffunditᷓ extra pp dẽſitatẽ. ſʒ aut ipſe intellexit p humidũ aliã humiditatem q̃ʒ ſperma. ⁊ tũc fuit alienus a mẽte. qm̃ alia huᵃᵉ corporis. nõ facit ad gñonẽ. Aut itellexit p humidũ humiditatẽ ſpermaticã. ⁊ tũc male dixit dũo q ꝓpter dẽſitatem corporis nõ fundebatᷓ extra ꝓpter dẽſitatẽ vaſorꝫ ſpmatis.

¶ De 5ª dicit q qm̃ dixit ſperma nõ caleſieri pp frigiditatẽ, quãtũ ad hoc bñ dixit. Sʒ peccauit in eo q ſubiũxit dũo. vt cõgregetᷓ ad locũ hũc. qm̃ nõ determinauit locuʒ illũ. ſ. vtrũ eſſet matrix vel aliud mẽbrũ. ſʒ hoc paruũ fuit peccatum. q2 bene potuit ſubaudiri ex verbis eius.

¶ De. 6. dicit q in. 4. ẽ error manifeſtus. dicit.n. [aut pp caliditatẽ hoc ipſuʒ fit] h eniʒ oĩo [hoc ipſuʒ fit] hʒ in ſe iſta duo ꝓnomina ſignãtia relationẽ. ſ. hoc ipſuʒ. que dʒ referre aliquid qḋ pceſſit. ſʒ ea q̃ preceſſerũt non ſunt niſi duo. ſ. nõ caleſieri ⁊ cõgregari. ſʒ pmũ. ſ. nõ caleſieri. nõ põt referre. eſſet eniʒ manifeſte inſanie dĩe q ſperma pp caliditatez nõ caleſit. 2ᵐ aũt. ſ. nõ congregari. iterũ falſm ẽ qm̃ caliditas non congregat: ſʒ diſgregat. debebat enim dicere propter caliditatem incendij.

Circa hũc apho. dubitatur de tex. ⁊ de comẽto. De tex. quidẽ ſic. vĩ eniʒ apho. totus eſſe verus. quãuis Gal. ponat eũ falſuʒ. qḋ ſm ſingulas eius partes oſtẽdaʒ. [Aut eniʒ pp raritatẽ corpis. ſpũs extra ferᷓ: vt nõ incidat ſemẽ.] Vĩ eniʒ h prima pticula eius habere veritatem. hoc mõ. vt per raritatez corporis intelligatᷓ raritas ſeminis. i. aquoſitas ſuperflua que repugnat decoctioni vel ſuperflua ſpumoſitas aerea que nõ poteſt ſpũm ɔtinere. ⁊ intelligatᷓ raritas mẽbrorũ ſeminaliũ. ſ. eorũ imoderata latitudo vel poroſitas. cũ etenim ſemẽ virile eſt rarũ. tũc ſpiritus nõ cõtinetᷓ in eo: ſʒ euolat ꝓpter raritatẽ. cũ aũt ſemẽ depauperatᷓ ſpũ. nõ incidit apte ad gñonẽ. qm̃ virtutẽ gñatiuã non hʒ a ſpũ. Itẽ cũ vaſa ſeminaria. i. cõcauitas teſticulorũ ⁊ cõcauitas venarum que dñtur vaſa ſpermatica ſunt nimis larga manẽte ſpermate in eis cuʒ quadã natatione ⁊ vagatione effluit ab eo ſpũs pp qḋ redditᷓ ineptũ ad icidẽtiã gñatiuã ſicut accidit pauco vino in magna vegete. pʒ ergo q raritas ipſius ſeminis ⁊ mẽbrorũ ſeminaliũ ꝓpter effluentiam

ſpiritus gignitiui ē cauſa ſterilitatis. raritas aūt a ſuperflua humiditate procedit. ſiue ponas illā huis aquā que reddit ſperma nimis aquoſuz. qḋ quidē a pħo in libro de animalibus ponit᷑ ineptū ad gñonem. qualis eſt raritas in corporibus mulierū ſicut dicit᷑ primo cañ. fen pa de cōplexionibus etatū. ſiue ſit illa humiditas aerea q̄ reddit ſperma nimis ſpumoſum. ita ꝙ nō cōtinet᷑ in eo ſpūs. qm̄ dominiū aeris reddit corpora rara ſicut dī pmo cañ. cap. de clītis. Eſt igit᷑ cauſa ſterilitatis. humiditas complexionis a qua cātur raritas. ⁊ a raritate euacuatio ſpūs. quo euacuato puatur incidētia ſeminis ad gñonis efficaciā. Sic ergo verificatū eſt pmū mēbrū. [Aut ppter dēſitatē humidū nō diffundit᷑ extra.] hoc ē 2m mēbrū vī verū ſi referat᷑ ad denſitatē ſpermatis. ⁊ ad dēſitatē mēbrum ſpermaticoruz. nam quando corpus ſpermatis eſt nimis ſpiſſum nō pōt diffundi. i. dilatari in plurimā cōcauitatē matricis que dilatatio eſt neca ad hoc vt fiat conceptio. ſicut dicit Gal. in ꝯto pñtis aphō. Itē denſitas. i. ſtrictura mēbrorū ſpermatis nō pmittit cōgregari ſufficientē quātitatē ſeminis vel ſi cōgregaretur. nō poſſet exire velociter propter ſtricturā vie. Ad hoc enim vt fiat generatio opz ſemē cū velocitate exire. ne morando infrigidet᷑. vñ Auic. 3o cañ. cap. de ſterilitate. ⁊ in libro de animalibus Ariſtotelis dī ꝙ lōgitudo virge ppter infrigidationē ſeminis eſt cauſa ſterilitatis. ſz iſta denſitas ſeminis ⁊ mēbrorū ſeminalium a nimia ſiccitate cāur. fuit ergo cauſa ſterilitatis ſiccitas in viris ſicut ſiccitas in mulieribus. Et ſic v̄ificat᷑ 2m mēbrum aphō. [Aut ppter frigiditatē nō caleſit.] hoc 3m mēbruz. nō opz verificari. quia Gal. cōcedit ipſum. [Aut ppter caliditatē hoc ipſum fit.] hoc 4m mēbrū vī veriſſimū ſi hoc pronomē relatiuū [hoc ipſum] referat᷑ ad cōgruū añs. volo etenim ꝙ ſuum añs ſit hoc. ſ. [nō cōgregari ad locum hunc] ⁊ erit ſenſus talis ꝙ hoc ipſuz. ſ. non cōgregari ad locū hunc. fit ppter caliditatem. ⁊ tunc nō hz locū argm Gal. dicētis ꝙ caliditas nō cōgregat: ſz diſgregat. Sic ergo pz ꝙ 4or cōplexiones diſtēperate in viris ſunt cauſe ſterilitatis. ſicut fuerūt in mulieribus. nec eſt alia dīa niſi q2 in mulieribus incipit a qualitatibus actiuis in viris incipit a qualitatib9 paſſiuis. hoc autem non fuit magnum peccatum.

¶ Ad qḋ dōm ꝙ ſi aphō. ſic intelligat᷑ ſicut ſupius expoſui. Arbitror eū poſſe veritatē hēre. veruntamē tenor verborum eius ⁊ eorū expreſſa ſignatio indicāt aliū intellectū ſm quē Gal. ipſum reprehendit ⁊ deſtruit.

¶ De comēto ſic dubitat᷑. [cū raritas ſm calorē ⁊ humorez fiat.] Sed p̄. nā raritas nālis fieri vī a frigido ⁊ humido. ſicut pz in corporibus mulierū. q̄ cum ſint frigide ⁊ humide. ſunt viris nāliter rariores. ſicut dī pmo cañ. cap. de cōplexionibus etatū. Itē raritas accidētalis ſit a calido ⁊ ſicco ſicut pz in corporibus virorū. que cū ſint calida ⁊ ſicca. ſunt accidētaliter rariora corporibus mulieruz: vt dī pmo cañ. cap. preallegato. nulla ergo raritas a caliditate ⁊ humiditate procedit.

¶ Preterea pilus ē ſignū raritatis corporis ſicut dicit Hip. infra in illo aphō. [Rigores in mulieribus.] ſz pili habūdant in cōplexione calida ⁊ ſicca ſicut patet in tegni de ſignis cordis ⁊ epatis.

¶ Ad cōtrarium autē eſt rō talis. duo ſunt neca ad rarificādum. ſ. caliditas que pforet ⁊ dilatet. ⁊ humiditas que dilatationi obediat. hꝫ autē reperiunt᷑ in cōplone calā ⁊ hū.

¶ Preterea aer quādo dñatur corporibus reddit ea rara ſicut dī pmo cañ. cap. de clītis. ⁊ ipſe eſt cal's ⁊ humidus.

¶ Ad qḋ dōm eſt ꝙ raritas poteſt cāri a multiplici complexione. ⁊ pōt cauſari a re diuina. a cōplexione quidē triplici ſcilicet calida ⁊ humida. frigida ⁊ humida. ⁊ calida ⁊ ſicca ſz diſtinguendum eſt inter iſtas raritates. raritas enim que ſit a complexione frigida ⁊ humida que reperit᷑ in mulieribus eſt raritas aquea que eſt quaſi quedā mollicies. naz frigiditas partes humiditatis nō cōmaſſat ⁊ vnit per viaz decoctionis. quēadmodū facit caliditas. ⁊ talis raritas eſt ſine pilis ⁊ cum mollicie. Raritas v̄o que ſit a complexiōe calida ⁊ ſicca. procedit a caliditate cōmaſſante ⁊ cōdēſante humiditatem per viam decoctionis ⁊ faciēdo poros vt fumoſitas poſſit expelli. ⁊ talis raritas reperitur cum piloſitate ⁊ duritie. raritas autez que ſit a complexione calida ⁊ humida ſit materialiter ab aeris dominio ⁊ caliditate dilatante ⁊ perforante humiditatem. ⁊ talis raritas reperit᷑ cū quadā mollicie. minori tamen q̄z raritas que ſit a frigiditate ⁊ humiditate. ⁊ cuz quadā piloſitate minori tñ q̄z que ſit a caliditate ⁊ ſiccitate. A re autez diuina ſit raritas ſicut a virtute celeſti. dicit᷑ enim in 2o de complexionibus ꝙ cōpoſitio ſequitur complexionem ⁊ rem diuinaz. Dico ergo ꝙ quādo Gal. dicit ꝙ raritas ſit ſm calorē ⁊ humiditatez. hoc non dz intelligi de omni raritate: ſz de quadam. ⁊ ideo argumenta facta in contrariū concludunt verum. ⁊ tamen Gal. verum dicit. [cum calor diſſipet ⁊ nō congreget.] Ↄcōtra caliditas congregat homogenea ſicut dicit Ariſto. 2o generationis. ſperma aūt eſt homogeneū ſicut dī pmo cañ. cap. d̄ v̄tute miniſtrata. q̄re cōgregat ipſuz ⁊ nō diſgregat.

¶ Preterea matrix ſua caliditate cōgregat ſperma ⁊ inſpiſſat ſicut facit cooperculū cibum de paſta. ſicut dicit haliabas cap. de aſſignatione matricis.

¶ Preterea quando duo ſpermata viri ⁊ mulieris coniunguntur in matrice. tunc vniuntur ⁊ rotūdantur. ⁊ in circuitu eorum generat᷑ quedam pellicula ad modum panniculi tegentis ouum. ſicut dicit Auic. nono de animalibus. ⁊ 3o cañ. de embrione. ſz talis operatio nō poteſt fieri niſi a calore. Quare calor congregat ſperma ⁊ non diſgregat it̄m.

¶ Ad qḋ dōm eſt ꝙ calor dupliciter operatur. vno quidem modo inquantum calor. alio v̄o modo inquātuz calor naturalis. Dico igitur ꝙ calor inquātum calor quodāmodo ſepat ⁊ quodāmodo coniungit. nam ſi operat᷑. circa eterogenea coagulata per frigus. ſeparat illa eterogenea adinuicem: ⁊ homogenea redeunt in vnum. ſicut patet in diuerſis metallis que ſubijciuntur igni. ⁊ lz illa homogenea cōgreget ſeparādo ab eterogeneis. nihilominus illa homogenea p quēdam moduz ſegregat. i. mollificat ⁊ liquefacit ſicut patet in auro puro quādo ſubijcit᷑ igni: ſz talis actio nō dicit᷑ diſgregatio ppie: ſz quedam liquefactio que opponit᷑ coagulationi. interdum tamē iſte calor indurat ſicut patet in aqua ⁊ farina que miſcētur in pane. qui poſitus in igne induratur per conſumptionem humidi mollificantis ⁊ ſi procedat calor ad cōbuſtionem. tunc incinerat. ⁊ tunc congregant᷑ partes terreſtres per ſeparationem aquoſaꝝ. patet ergo ꝙ calor inquātum calor aliquādo congregat. ⁊ aliqñ diſgregat ⁊ aliqñ mollificat. ⁊ aliqñ idurat. ⁊ aliqñ incinerat ſm diuerſitates materierum in quas agit. ⁊ ſm maiorem ⁊ minorem actionem. calor v̄o naturalis cum ſit inſtrumentum nature. operatur ſm exigētiam ſui artificis. vnde aliquando inſpiſſat ⁊ aliquando ſubtiliat. ⁊ aliquādo immiſcat. ⁊ aliquādo ſeparat ſm ꝙ reqrit natura opans. ⁊ forma eius que debet fieri per eam mediante illo calore. dico ergo ꝙ quādo Gal. dicit ꝙ calor diſſipat ⁊ ſeparat nō intelligit de calore naturali. ſz de calore incēſiuo preter naturam. ⁊ iſte calor ſperma nō congregat: ſz potius comburit ⁊ incendit conſumendo humidum aereum ⁊ aquoſum qḋ eſt in ipſo. ⁊ ex hoc ſit ineptum ad congregationem cōceptionis. calor v̄o qui condenſat ſperma in matrice cōmiſcendo ⁊ formādo. ⁊ complexionem dādo eſt calor naturalis qui operatur ſm exigentiā nature debētis formare mēbra ex tali mā. Et ex his pz ſol'o ad oia ſupradicta dei grā.

¶ Aphoriſmus. LXVI.

¶ Lac dare caput dolentibus, malum eſt: malum vero: ⁊ febricitantibus: ⁊ quibuſcūq̄z hy/

pocūdria ſuſpenſa rugiunt: ⁊ ſiticuloſis. Malum vero quibus fellei ſeceſſus: ⁊ in acutis febribus: ⁊ quibus ſanguinis multa egeſtio facta eſt. Conuenit vero ptiſicis, non valde febricitantibus: dare vero ⁊ in febribus longis: nullo predictorum ſignorum preſente: ⁊ extra rationem tabefactis.

Thee. ¶ Lac febricitanti dari: aut caput dolenti: malum eſt: ⁊ quibus ilia ſuſpenſa murmurant: et ijs qui ſitibundi ſunt. Nocet etiaꝫ quibus per febres acutas, bilioſe deiectiones prodeunt: ⁊ quibus ſanguinis multi facta deiectio eſt. Cōpetit tabidis: niſi admodum febriant: danduꝫ etiam in febribus longis tuſſibundis: ſi nec vllum ex predictis viget: ⁊ preter rationem eger abſumitur.

Leo. ¶ Lac dare caput dolentibus, malum: malum vero ⁊ febricitantibus: ⁊ quibus ilia ſuſpenſa murmurant: ⁊ ſiticuloſis. Malum autē ⁊ quibus in febribus acutis, bilioſe ſunt deiectiões: ⁊ quibus, ſanguinis multi, deiectio facta ē. Cōuenit autē: ⁊ tabidis dare, qui non valde multum febricitant: ⁊ in febribus longis: ⁊ paruiſ: ſi nullum ex ſupradictis ſignis affuerit: ⁊ preter rationem conſumptis.

¶ Commentum Galeni.

¶ Lac eſt vnum de cito mutabilibus: qđ duabus de cauſis cito mutatur. Si.n. caloreꝫ inueniat plus q̄ꝫ oporteat: cito in fumoſitatē ſe mutat. ſi minorē: trāſducit in acetoſitatem. Qđ facile intelligit ſi lac nouiter emulſuꝫ coquat: aliudq; nō coctum diu reponatur. coctum enim in fumoſitatē: non coctum in acetoſitatē mutat. ſꝫ digerētibus ſm ꝙ cōuenit: lac multū ⁊ bonū nutrimentum facit: dūtamē excoquitur ⁊ digeritur inflatio ſub diaphragmate ⁊ dolor in capite cōficiuntur. hec in ſanis lac agit. In infirmis alr: quod experimentis didicimus: qualiter fit oportet intelligi. ſi enim facit ſanis inflationem hypocūdriorum ⁊ dolorem capitis: quāto magis faciet caput dolentibus ⁊ viſcerum inflationibus. Q. autem quibuſcūq; hypocundria ſuſpenſa dixit bene ſubintulit: cum lac non noceat his locis: niſi quoquo modo hypocūdria ſuſpenſa ſint ex apoſtematibus. ſ. flegmone heriſipila: cimia: vndimia ⁊ ſciroſi. quibus omnib⁹ attinet ꝙ ſuſpenſa ſint. Nocet etiam locorum rugitationibus etiā ſi ſint ſine apoſtematibus: cuꝫ tamē rugitus nihil aliud ſit q̄ꝫ quedaꝫ inflatio ⁊ ventoſitas quibus lac nocet: qꝛ mutatur in acetoſitates ⁊ ventoſitates. aliquādo tamen damus in huiuſmodi infirmitatibus: ſi id cum ſale ⁊ melle excoquit: ⁊ proficit: qꝛ ventres humectat. Nocet ſiticuloſis: qꝛ in fumoſitates venit ſiue ſitis ſempiterna fuerit ⁊ naturalis: ſeu temporalis ⁊ accidētalis. Nocet ⁊ felleo ſeceſſui: cum ſe det fumoſitati: ſimiliter cholerā vomentib⁹. qđ fit: qꝛ lac maxime propter calorem mutatur in fumoſitatem. Conuenit ptiſicis in pulmone vulneratis cum dixit. Et extra rationem tabefactis nullo predictorum ſignorūꝫ preſente. Sed lac vniuerſaliter bonum eſſe dico indigentibus bono ⁊ facili nutrimento: qꝛ cum dixit. Non febricitātibus. dignum eſt inueſtigari quare nō validiſſime premittitur. Oportet ergo querere ſi poſſit dari febricitātib⁹ valde qđ verbum non neceſſarium fuit. nos autē inſequemur hoc cum tempus fuerit oportunum. Modo breuiter dixit mus ꝙ nō oportet dari valde febricitātibus. Miror tamē quare in diuturnis febribus dari iubeatur: ⁊ cum ſupra dixerit malum febricitātibus dari quare hic nō valde febricitantibus dari repetiit cum in aphoriſmis non conſuetudo fuerit. ſufficere enim poterat qđ ſupra ſemel dixerit. ſed cum in verbis ſuis ſoleat eſſe breuis non tamen timendo repetere dubitauit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſtq̄ꝫ determinauit de cauſis ſterilitatis in femis ⁊ maribus determinat modo de iuuamento ⁊ nocumēto lactis ſm diuerſa corpora. ⁊ diuiditur in partes duas in quarum prima que durat vſq;. ſ conuenit. ꝟo. agit de nocumento lactis ibi ꝟo de ipſius iuuamento.

¶ Dicit ergo ꝙ lac ſex corporibus eſt nociuum. ſcilicet dolentibus caput ⁊ febricitantibus. ⁊ habentibus hypocundria ſuſpenſa ſubrugientia. ⁊ habentibus ſitim. ⁊ habentibus felleos ſeceſſus ⁊ habentibus egeſtionem ſanguineā. ⁊ hoc de prima.

¶ De 2ª dicit ꝙ lac eſt iuuatiuū duobus corporibus. ſcilicet ptiſicis non valde febricitantibus ⁊ habētibus longas febres. ⁊ habentibus corpora extra rationem tabefacta. nullo preſente ſignorum nocitiuorum.

¶ Comētator circa hunc apho. ſic procedit. naꝫ primo inueſtigat. ⁊ ponit duas radices q̄ ſunt neceſſarie in expoſitione preſentis apho. 2º proſequitur expoſitionem apho. ſm illas radices. durat prima vſq;. ſ in infirmis aliter. prima diuiditur in duas in quarum prima inquirit hanc proprietatem lactis. ſcilicet facilitatem mutationis per caliditateꝫ ⁊ frigiditatem. in 2ª ꝟo operationē eius in corporibus ſanorum durat prima vſq; ſ ſed digerentibus. pars autem in qua ponit expoſitionem diuiditur in duas in quarū prima que durat vſq;. ſ conuenit ꝟo ptiſicis. exponit primā partem apho. ibi ꝟo exponit 2ªm. pars prima diuiditur in 3. in quaruꝫ prima exponit hec duo verba. ſcilicet ſ lac dare caput dolentibus. malum ⁊ quibus hypocundria ſuſpēſa rugiūt. In 2ª exponit hoc verbū. ſ ſiticuloſis in 3ª hoc qđ dicit. ſ Malum ꝟo quibus fellei ſunt ſeceſſus. Iungit autem expoſitionem nocumentorum que facit in febricitantibus. ⁊ in habentibus egeſtionem ſanguineā. durat prima vſq;. ſ nocet ſiticuloſis. 2ª vſq;. ſ Nocet ⁊ felleo ſeceſſui. pars autem in qua exponit 2ªm partem apho. diuiditur in duas. nam primo verificat eam per cauſam. in 2º monet tria incidentia dubia. durat prima vſq;. Quare cū dixerit. Illa 2ª diuiditur in tres ſm tria dubia. durat prima vſq;. ſ miror tamē. 2ª vſq;. ſ Et cum ſupra dixerit. 3ª vſq; ad finem. ſunt ergo nouē partes in preſenti comento.

¶ De quarū prima dicit ꝙ lac eſt res cito mutabilis aliq̄n in fumoſitatem cum inueniat calorem maiorē q̄ꝫ oporteat. ⁊ aliquādo conuertitur in acetoſitatem. cum frigiditatem inueniat maiorem q̄ꝫ oporteat qđ tali experimento probatur. ſi accipiatur lac nouiter mulſum. cuius quedam pars ſit cocta ⁊ altera non cocta. ⁊ ambe partes in eodem aere reſeruentur. Inuenietur pars cocta fumoſa ⁊ nō cocta acetoſa. ⁊ hoc de prima.

¶ De 2ª dicit ꝙ lac in corporibus ſanoruꝫ ſi bene digeritur. multum ⁊ bonum prebet nutrimentum. ſꝫ tamen dū digerit inflationē ſub diaphragmate. ⁊ doloreꝫ in capite gñat.

¶ De 3ª dicit ꝙ lac aliter operat in infirmis. q̄n facit in eis maiora nocumēta. nā ſi in ſanis inflationem hypocūdriorū ⁊ dolorē capitis cōficit. multomagis fiūt talia accidētia in habētibus doloreꝫ capitis. ⁊ in habētibus hypocūdria ſuſpenſa ſubrugientia. Et eſt notm ꝙ hip. intelligit ꝑ hypocūdria ſuſpēſa apoſtemata ex apoſtemate calido ſeu frigido. ⁊ ꝑ hypocūdria rugiētia intelligit hypocūdria in qbus eſt rugitus factus a ventoſitate. cā auteꝫ quare noceat rugitum habētibus eſt q̄n ipſum lac ꝯuertit in ventoſitateꝫ ⁊ rugitū augmētat. quāuis interdum talem rugitum curet

ſoluendo ventrem quādo datur mixtum cum melle ⁊ ſale.

¶ De 4° dicit ꝙ lac nocet hñtibus ſitim. ſiue illa ſit cōtinua ⁊ nālis. ſiue ſit ꝑalis ⁊ accidentalis cuius cā eſt. q2 in talibus corporibus cōuertit̃ in fumum qui ſitim multiplicat.

¶ De 5° dicit ꝙ lac nocet hñtibus felleos ſeceſſus. ⁊ etiam felleos vomitus. qm̃ in eis conuertitur in fumum propter calorem multiplicantem choleram.

¶ De 6° dicit ꝙ lac conuenit ptiſicis in pulmone vulneratis ⁊ oībus extenuatis preter rōnem cum nō ſit in eis aliquod ſignum qđ prohibeat. cuius cā eſt q2 lac eſt bonū omnibus indigentibus bono ⁊ facili nutrimēto. corpora ꝟo ptiſicorū ex vulnere pulmonis ⁊ tabefacta extra rationem indigent bono ⁊ facili nutrimento.

¶ De 7° dicit ꝙ dignum eſt querere quare Hip. qñ dixit ꝙ lac conuenit ptiſicis non valde febricitantibus. poſuit ibi hāc determinationē. [non valde.] Ad veritatem autē huius queſtionis opꝫ querere an poſſit dari lac valde febricitātibus an nō. qđ alias diſputabimus cum tp̄s fuerit oportunū. hic tñ dicimus ꝙ lac nō dꝫ dari valde febricitātibus. ſiue ſint ptiſici ſiue non ptiſici.

¶ De 8° dicit ꝙ mirandum eſt: qr̃ Hip. iubeat lac dari in febribus diuturnis.

¶ De nona dicit ꝙ Hip. videtur ſuperfluus in iſta 2ª parte aphoriſmi. nā in prima parte dixerat ꝙ lac erat malum febricitātibus generaliter. ⁊ etiā ſpecialiter erat malum febricitātibus acute. quare ſuperfluum fuit ponere iſtā determinationē. [non valde.] cum intelligatur ex precedentibus. et in apho. debeat eſſe breuis. tamen q2 timoroſum erat dare lac febricitātibus valde. nō dubitauit timēda repetere.

Circa hunc apho. eſt dubitatio multa. ⁊ de tex. ⁊ de comento. De tex. quidē ſic. [lac dare caput dolentibus malū.] huius cauſam Gal. non poſuit in comēto que talis eſſe videt̃. lac enim cum ſit multū conuertibile dū digerit̃ ex ipſo vapor quidā effumat qui ſiue ſit acetoſus ſiue fumoſus cerebrū aſcendens miringas eius extendit: qbus extenſis dolorē capitis generat. Circa hoc queritur qualiter debeamus intelligere dolorem capitis in hoc loco. Ad qđ dicēdū ꝙ debemus intelligere actualiter dolentes ⁊ cōſuetos hr̃e dolorē capitis ⁊ ſi nō actu doleant. inquit enim almāſor lib. 3° cap̄. de virtutibus lactis. ꝙ quibus capitis dolor ex more accidit lac nullo modo eſt tribuendum.

Utrum lac ſit malum dolētibus caput.

¶ Preterea nō videt̃ malū eē dolētibus caput ſicut mōſtrat̃ auctoritate Auic. libro 3° fen pͣma cap̄. de canonibus vniuerſalibus curationis egritudinū capitis. ponit enim ibi ꝙ lac eſt bonum in dolore capitis de cauſa calida.

¶ Preterea monſtrat̃ quintuplici ratione quarū prima eſt qm̃ nihil qđ corpus ad temperiē ducit eſt malū dolentibus caput. lac autē corpus ad temperiē ducit ſicut dicit almanſor lib. 3° cap̄. preallegato. ergo lac non eſt malum dolentibus caput. temperat enim caput. quare dolorem ſedeat. 2ª ratio talis eſt. qm̃ aut lac faciet dolorem capitis per formā ſpecificam. aut per complexionē aut per ſubſtātiam. ſꝫ hoc non facit per formā ſpecificā (haberet enim oppoſitionem cū capite) quare oī capiti noceret qđ nō eſt verū. inqt enim Gal. 3° de alimētis ꝙ lac eſt idoneū hñtibus caput valde forte. itē nec per cōplexionē. qm̃ ſua cōplexio frigida eſt et humida. q̄re oporteret oia frigida ⁊ humida facere dolorē capitis. qđ eſt falſum. Itē nec per ſubſtātiā facit dolorē capitis. qm̃ aut facit dolorē: q2 eſt groſſioris ſubſtātie ꝗ̄ opꝫ. aut q2 ſubtilioris. aut q2 conuertibilis. ſꝫ multa repiuntur groſſioris ſubſtantie ꝗ̄ lac ſicut bona caro ⁊ bonus panis que nō nocēt capiti. ⁊ multa reperiunt̃ ſubtilioris ſubſtantie ꝗ̄ lac. ſicut iura bonorū carniū que nō nocēt capiti. itēꝫ multa repiunt̃ ita cito cōuertibilia ſicut lac quēadmodum eſt mel ⁊ vitellū oui ⁊ brodia ꝗ̄ tñ nō faciūt dolorē capitis.

¶ 3ª ꝟo ratio eſt qm̃ in dolore qui ſit ex mala complexione ſicca ſine mā precipit Auicen. 3° can. capitulo de cura ſode ſicca ſine mā. ꝙ cura fiat cū cibis humectātibus boni chimi multi nutrimēti. lac aūt eſt talis cibus ſicut dñt omnes auctores de lacte loquētes. q̄re nō ē malū dolētib⁹ caput.

¶ 4ª autē rō eſt huiuſmodi. ꝯtingit enim dolorē capitis fieri ex ſolōne ꝯtinuitatis. ſꝫ in ſolutiōe ꝯtinuitatis lac eſt vtile qđ patet qm̃ confert ptiſicis ſicut omnes auctores dñt.

¶ Quinta rō eſt talis. nā aut lac nocet capiti inquātū hꝫ ſubſtantiā nutritiuā capitis. aut inquātū hꝫ qualitatē medicinalē alteratiuā. qm̃ oē qđ corpus ingredit̃. aut operat̃ vt cibus aut vt medicina aut vt vtroqꝫ ſicut vult Gal. in 3° ꝺ cōplōnibus. ſꝫ lac inquātū nutrit cerebrū: non nocet ei. qm̃ bonū dat nutrimētū. inquātū aūt hꝫ alterare cū infrigidet ⁊ humectet. non dꝫ nocere dolētibus caput de cā calida ⁊ ſicca. ſꝫ potius ꝯferre. Dꝫ ſi forte dices ꝙ lac nō nocet capiti inquātū ipſum lac eſt cibus vel medicina capitis. ſꝫ inquātū lac emittit quoſdā vapores replētes caput. Cōtra a re quidē ꝑata ꝑatus vapor reſoluit̃ ſicut dicit Gal. in 2° illius apho. [Qui creſcūt.] ſꝫ lac eſt fere ꝑatū ſicut ponunt omnes auctores medicinales. quare vapor ſuus erit fere ꝑatus ⁊ pp̄ hoc nō dꝫ nocere capiti cum tēperata proſint.

¶ Ad hāc qōnē dōm eſt ꝙ lac ſimpliciter eſt malū dolētib⁹ caput pp̄ cām quā ſupius aſſignaui. poteſt tñ in certo caſu ⁊ certo modo. ⁊ cum certa conditione interdū conferre in dolore capitis. ſ. in eo qui eſt de cā calida per viā digeſtionis māe ꝓpter virtutē abſterſiuā ⁊ lauatiuā quā hꝫ. ⁊ hoc dico ſi cerebrū fuerit forte. lac enim in cerebro forti. de cā calida dolente duo ꝯria operatur. vnum quidē eſt cerebrū replere vaporibus. ⁊ aliud eſt abſtergere ⁊ abluere ipſum a mā cholerica. primū quidē iſtorū nociuū eſt. 2m aūt iuuatiuum. ⁊ primū quidē pōt tollerare cerebrū forte ſine multo nocumēto. 2m autē multū cōfert q2 māmꝫ digerit. ⁊ ſic iuuamentū preualet nocumēto. cōfert ergo in certo caſu. ſ. in dolore de cā calida. ⁊ certo modo q2 per viam accidētis. ſ. abſtergēdo ⁊ abluendo. ⁊ cū certa conditione. ſ. cū fortitudine cerebri. ⁊ ex hoc pꝫ ſolutio ad pͣmā auctoritatē Auic.

¶ Ad rōnē aūt primā dico ꝙ lac adducit corpus ad tēperiē ratione nutrimenti laudabilis qđ prebet. ſed rōne vaporis eleuati ex eo ⁊ caput replentis non ducit ad tēperiē. ſꝫ ad doloroſam repletionē. ⁊ per hoc pꝫ ſolutio ad 3am. qm̃ lac ex parte nutrimenti cōferret. in dolore facto ex mala complexione ſicca ſine mā. qm̃ humectat. ſed q2 vaporibus replet. nocet: ⁊ per hoc pꝫ ſolutio ad 4am. bene intuenti.

¶ Ad 2am ꝟo dico ꝙ lac nocet caput dolentibus ꝓpter euaporationem. ſicut dictū eſt: ⁊ hec euaporatio reducitur ad corruptibilitatē ſue ſubſtātie. Nec obſtat qđ opponit̃ de melle ⁊ vitellis ouorū ⁊ iuribus qm̃ illa nō recipiunt corruptionē ex qua generent̃ vapores petētes caput ſicut lac. ſed recipiūt corruptionē qñ inueniunt calorem diſtemperatū ad caliditatē in cholerā. ⁊ ſi inueniunt calorē temperatū. recipiunt laudabilē cōuerſionē in ſanguinē. nec oportet ꝙ in iſtis duabus permutationibus fiat neceſſario multorum vaporum eleuatio ad caput. ſed in lacte: ſiue corrumpatur ſiue bene conuertatur in ſanguinem. ſemper oportet vaporationem fieri ex eo. ⁊ cauſam eſſe arbitror diuerſitatem quā habet in ſuis partibus.

¶ Ad quintam autem rationem dico ꝙ lac non nocet capiti. nec q2 cibus nec quia medicina. ſed q2 vaporibus replet ipſum. Nec obſtat ꝙ vapor ille dicatur temperatus. Eſt. n. interdum fumoſus. ⁊ ſic calidus ⁊ interdū acetoſus. ⁊ ſic frigidus. ⁊ hoc eſt quando lac corrumpitur. quando autē lac bene digeritur. vapor eſt quaſi temperatus in complexione. ⁊ tamen facit dolorem inquantum replet extendendo miringas cerebri. [Malum ꝟo ⁊ febricitātibus.] ſed contra. videtur enim conferre febricitātibus acute. qm̃ humide diete omnibus febricitantibus conferunt. lac autem eſt humidum.

Utrum lac cōferat febricitātibus acute.

¶ Preterea videtur conferre febricitātibus acute et medi

cbia ⁊ vt cibus. vt medicina quidē confert diſcraſie febri‑li.eo ꝙ eſt frigidum ⁊ humidum. febris autē calida ⁊ ſic‑ca. Confert etiam ratione putredinis quā digerit ⁊ euacuat eam. ‑igerit quidem. quā abſtergit ⁊ abluit. ſicut dicitur 3° canō. fen prima cap̄. de vniuerſalibus canonibus, curatio‑nis egritudinum capitis. Et etiam exopilat ſicut dicitur 2° canō. cap̄. de lacte. Dicit enim ꝙ confert idropiſi ⁊ duricici ſplenis. Quod autem euacuet planum eſt per omnes auctores de lacte loquentes. habet enim virtutem ſeroſam que pur‑gat humores aduſtos. Item confert vt cibus eo ꝙ tribuit nutrimentum boni chimi. ſicut dicitur 3° de alimentis cap̄. de lacte. omne autem illud quod aggregat iſtas bonitates. ſ. ꝙ conferat febri ⁊ eius cauſe ⁊ virtuti eſt optimum febri‑citantibus acute. ſicut dicit Gal. in comento primi regimi‑nis ſuper illo. ſ. [priſana ordeacea.] Preterea lac habet in ſe tres ſubſtantias quarum vna. ſ. butirum ad equalitatem tendit ſicut dicitur 2° canō. de lacte. ⁊ 4° de ſimplicibus me‑dicinis diſtinctione 3ª cap̄. 5°. quare fiet ex ea conueniens nutrimentū. quia nutrimentū inquantū nutrimentū debet eſſe equale. Altera vero ſubſtantia. ſ. ſerū euacuat materiam febris. cum ſit laxatiuum humorum aduſtorum. 3ª vero ſubſtātia. ſcilicet caſeitas cum ſit frigida ⁊ ſicca. reſiſtit putredini ⁊ diſcraſie putredini quidem. quia omne quod putreſcit calidū eſt ⁊ humi‑dum. ſicut dicitur .11. de inge. ſani. febri vero confert per frigi‑ditatem. ſed quādo aliquis cibus compoſitus eſt ex diuer‑ſis virtutibus natura ſeparat interiores virtutes. ⁊ vtitur qualibet illarum ad ſuū opus ſicut dicitur 2° canō. tra. primo cap̄. primo. ⁊ 4° canō. fen prima de cura enutritiei. poterit ergo natura ſeparare illas tres ſubſtantias lactis ⁊ vtetur buti‑roſitate ad nutrimentum ⁊ ſeroſitate ad euacuationē. ⁊ ca‑ſeitate ad reſiſtendum putredini ⁊ febri.

¶ Ad hanc queſtionē dicendum eſt ꝙ lac poteſt dupliciter cōſiderari. vno quidē modo ratione ſue complexionis al‑terantis. ⁊ ratione ſue ſubſtantie nutrientis ⁊ euacuantis. Et quantum ad has operationes bene cōpeteret in acutis febribus. Alio vero modo poteſt conſiderari inquātū ipſum in febricitantibus eſt inflāmabile ⁊ in fumū cholericum cō‑uertibile ⁊ repletiuū capitis ex fumoſis vaporibus. ⁊ quā‑tum ad hoc nullo modo competit in acutis febribus. ⁊ quia iſtud nocumentum ſuperat eius iuuamentum. propter hoc omnino eſt prohibendū in febribus acutis. ⁊ ex hoc patet ſolutio ad omnia ſupradicta bene intuēti. [Ex quibus hy‑pocūdria ſuſpenſa rugiunt.] Sed cōtra hypocūdria ſuſpē‑ſa dicitur hypocūdria apoſtemata vel oppilata. ſed lac con‑fert duricici ſplenis ſicut dicitur 2° canō. de lacte. quare con‑fert ſuſpenſis hypocundrijs.

Utrum lac conferat hic hypocundria ſuſpenſa ⁊ ru‑gientia.

¶ Preterea videtur ꝙ poſſit conferre hypocūdrijs rugiētibus. quā poteſt conuerti in fumū cholericū qui ventoſitatē deſtruit. ſicut dicitur in illo apho. 5ª par. [icterici non valde fiunt in‑flati.] Et in comento eiuſdem.

¶ Ad pᵐ dic ꝙ nō eſt generale de omni lacte ꝙ conferat duritiei ſplenis. ſed proprie de camelino lacte quod eſt ſubtiliſſimū ⁊ ca‑lidiſſimū inter omnia genera lactis ſicut dicitur 3° de alimētis cap̄. de lacte ⁊ in dictis vniuerſalibus cap̄. de lacte.

¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ lac conuertitur in fumoſitatem. Adhuc tamen generat ventoſitatem. non enim habet tantam virtutem eius fumo‑ſitas: vt poſſit deſtruere ventoſitatem.

¶ Uel dic ꝙ forte lac quā conuertitur in fumoſitatē minuit aliq‑liter vētoſitatē: ſed hic intelligit auctor de lacte abſolute da‑to. vnde dicit Gal. 3° de alimentis cap̄. de lacte ꝙ lac generat vētū in vētre valde multis. ita vt pauci ſint qui hoc nō patiā‑tur. [Et ſiticuloſis.] ſed contra. lac enim frigide ⁊ humide cōple‑xionis eſt. ſitis autem eſt appetitus frigidi ⁊ humidi ſicut dicitur in libro de malicia complexionis diuerſe.

Utrum lac cōpetat ſi‑ticuloſis.

¶ Ad quod dicendum ꝙ ratione cōplexionis bene cōpetit ſiticuloſis. ſed per accidens. ſ. inquātū conuertitur in fumū cholericū augmē‑tat ſitim. [Et quibus felici ſunt ſeceſſus.] Sed contra diſſintericī enim cholericos habēt ſeceſſus plerūque. ⁊ tamen lac confert eis. ſic ponunt omnes auctores in cura diſſinterie.

¶ Ad quod dicendum ꝙ in cura diſſinterie nō datur lac abſolute. ſed lac a quo ſeparatū eſt ſerū ⁊ conſumptū butirū per impoſitionē calybis vel lapidis ignitorum. [Et in acutis febribus.] ſed hoc videtur ſuperfluū. quia ſupra ſimpliciter dixit non conuenire in febribus.

¶ Ad quod dicendum ꝙ Hip. ideo ſubiūxit. quia non erat lac generaliter no‑ciuū in febre. vnde ad maiorem expoſitionem hoc dixit.

¶ Contra. Hip. ⁊ Ga. in 4° re. ac. dant lac in cauſone que eſt febris pacuta.

¶ Ad quod dicendum ꝙ datur per modū medicine. ſ. vt ſoluat ventrē. ⁊ nō per modū cibi. ⁊ nō quodlibet lac: ſed lac aſine propter ſui aquoſi‑tatē. ⁊ paucitatē pinguedinis ſue. [Et quibus ſanguinis mul‑ta egeſtio facta eſt.] ſed contra. illi. n. qui habuerūt multā ſanguinis ege‑ſtionē ſunt debilitati ⁊ extenuati: quia euacuati ſunt ab eis ⁊ ſanguis ⁊ ſpūs. quibus mēbra nutriuntur ⁊ confortantur virtutes. quare indigent cibo qui ſit facilis digeſtionis ⁊ multi nutrimēti. ad hoc vt eorū corpora reſumantur ſicut dicitur in illo apho. ſecunde particule. [facilius eſt repleri.]

¶ Ad quod dicendum eſt ꝙ timeo ne iſtud verbū debeat hic ſcribi: quia Gal. in comento nullam facit mentionem de ipſo.

¶ Aut dic ꝙ lac nocet his qui habuerūt multā egeſtionē ſan‑guinis propter duo. tum quia ſolutionē auget propter ſerū. tum etiam quia in eis generat multas vētoſitates propterea quia ipſi habēt debilē calorē. vnde ⁊ ſi lac facile digeratur ⁊ multū nutrimētū tribuat. tamen in talibus corporibus nō faceret hoc. impediente ſolutione ⁊ ventoſitate multa. ⁊ finitur expoſitio vocabulorum prime partis apho. [Conuenit vero ptiſicis. nō valde febricitantibus.] ptiſis quidē multi‑plex eſt. ſ. naturalis ⁊ innaturalis. naturalis quidē ptiſis eſt conſumptio quā patiuntur ſeniores: innaturalis vero. alia ſine febre. alia cum febre. ſine febre quidē alia calida alia frigida. calida quidē fit ex fumo calido reſpirāte ad cor ⁊ conſumēte ipſius humiditatē qualē paſſa fuit ſimia Gal. frigida vero qualis eſt ethica ſe‑nectutis. ptiſis vero que eſt cum febre alia eſt per ſe morbus: ⁊ iſta raro contingit. alia vero ſequitur aliū morbū. ⁊ hec frequētius contingit. hec autem varia genera morborū ſequitur. nā aliquā ſequitur ephimeram. ⁊ aliquā apoſtemata lōgi temporis vel febres putri‑das lōgas. ⁊ aliquā ſequitur vlcus pulmonis. ⁊ hoc proprie dicitur ptiſis quā ſic diffinit Gal. in commento 7ª par. in illo apho. [in ſa‑niei ſputo fit ptiſis.] Inquit enim ptiſim eē conſumptionē totius corporis cum febre leui propter vlcera pulmonis. ⁊ hāc pti‑ſim in hoc loco intelligit Hip. ſicut ꝙ Gal. innuit in comēto. hanc autem diſtinctionem de ptiſi inuenies in 2° libro de febribus Iſaac cap̄. de ptiſi.

ptiſis ſpēs

¶ Circa hoc queritur quia non videtur lac competere ptiſicis ipſi nanque omnes habent febrem ethicam que fortiorem hꝫ calorem quam tertiana ſicut dicitur primo canō. fen 2° de cauſis doloris. ⁊ Gal. 10. de ſan. inge. cap̄. 6° inquit enim ꝙ in ethi‑ca igniuntur membra ſicut ferrum ignitum. Cum ergo ve‑niet lac ad membra ignita conuertetur in fumoſitatem ⁊ aug‑mentabit febrem.

Utrum lac competat pti‑ſicis.

¶ Preterea alia nutrimenta quātumcunque conuenientia in ethi‑cis augmentant febrem ſicut dicit Gal. primo libro de fe‑bribus. ⁊ Hip. 2° prono. de empicis. quare multomagis lac augmentabit eam cum ſit pingue ⁊ vnctuoſum ⁊ inflāma‑bile ſicut dicit Gal. 3° lib. de alimentis cap̄. de lacte.

¶ Preterea queritur propter quid conueniat lac in ptiſicis.

¶ Ad hanc vltimam queſtionem primo eſt reſpondendum: quia ipſa eſt radix ad ſoluendum alias. ⁊ dico ꝙ in lacte re‑periuntur ſeptem operationes propter quas cōpetit ptiſicis propter ſeptē diſpoſitiones que ſunt in eis. ⁊ precipue in lacte aſine. quarū prima eſt facilis digeſtio que eſt vtilis ptiſicis pro‑pter debilitatem digeſtiue eorum ⁊ indigentiā digeſtio‑nis frequētis. 2ª vero eſt bona penetratio propter eius ſubti‑litatem ⁊ ipſius aquoſitatem que eſt neceſſaria ptiſicis: quia vie eorū ſunt anguſte. ⁊ iſtas duas operationes tetigit Gal. de ſan. ingenio. libro ſeptimo caplo. 5° . ſ. [Infirmo au‑tem balneum exeunti.] tertia vero operatio eſt multitudo

nutrimētū que neceſſaria eſt ptiſicis propter ɔſumptionē3.
quarta vero eſt humectatio que eſt neceſſaria ptiſicis pro-
pter exiccationē mēbrorū cor℞.5ª eſt adeq̄tio humoris cor-
rupti q̄ eſt nec̄ia ptiſicis ꝑpter corruptelā humorum. 6ª eſt
ɔglutinatio cū exiccatione q̄ eſt nec̄ia ptiſicis ꝑpter vlcus
pulmonis. 7ª eſt mūdificatio cum abſterſione que eſt nec̄ia
ptiſicis ꝑpter duo. ſ. vt teneat cor℞ ventres moderate ſolu-
tos vt bis in die vel ſemel aſellēt: ⁊ ēt vt aliquos humores
qui in eis igniūtur cū aſſellatione purget. ⁊ iſtas quas ope-
rationes tetigit Aui. 3º cañ. cap̄ de cura ptiſis. §. ⸢Et quā-
doq3 egent ſiccitas.⸣ ⁊ iſte ſeptē operationes in lacte rep-
te ⁊ maxime aſinino procedūt a tribus ſubſtātijs que com
ponunt lac. Et eſt ꝓceſſus earum hoc mō. Eſt enī3 in lacte
ſubſtātia butiroſa que eſt nutritiue ſubē ⁊ temperate com
plexionis declinās parū ad calidū ⁊ humidū: ⁊ ſubſtantia
caſeata que eſt ſuba terreſtris frigida ⁊ ſicca: ⁊ ſubſtantia
ſeroſa que eſt ſubtilis ⁊ abſterſiua ⁊ ſolutiua: frigida ⁊ hu
mida. Q̄ ſit abſterſiue ⁊ ſolutiue v̄tutis. dicit Gal'. 3º de ali-
mentis cap̄ de lacte. §. ⸢Nunc aūt vos.⸣ Q̄ aūt ſit frigide
⁊ humide cōplexionis dicit Gal'. de medicinis ſimplicibus
diſtin. 3º cap̄ vltimo. §. ⸢Et illud eſt compoſitū.⸣ Quāuis
alij authores ponant ſerum eſſe calide ⁊ ſicce cōplexionis.
Sed de hoc diſputabit' in cōmento. Dico ergo ꝙ dicte ope
rationes procedūt a tribus ſubſtātijs predictis dupliciter
ſc3 ſimpliciter ⁊ cōmixte. Simplr quidem ſic: qm̄ lac ratio
ne butiri eſt multi ⁊ boni nutrimenti. Unde corpus cōſum
ptu3 reſumit. Rōne vo caſei ɔglutinat ⁊ exiccat vlcus pul
monis. rōne vo ſeri duas facit oꝑationes. ſ. q2 bene pene-
trat per corpus: ⁊ q2 mūdificat abſtergendo. habemus er
go quatuor oꝑationes lactis a tribus eius ſubſtantijs ſim
pliciter cōſideratis. Cōmixte autē iſte ſubſtātie faciūt tres
operationes remanētes. ſ. facilitatem digeſtionis ⁊ hume
ctationem: ⁊ adequationē chimi corrupti. Lac enim ratio-
ne butiroſitatis ⁊ aquoſitatis facile digeritur. ⁊ rōne ipſa-
rum humectat membra. butirū enim humectat per viam
nutrimēti ⁊ aqua per viā medicine. Item rōne earūdē ſub
ſtātiarū. ſ. butiri ⁊ aque lac adequat chimū corruptū: Bu-
tirū nāq3 cum ſit tēperate cōplexionis temperat qd̄ diſtem
peratu3 eſt de humoribus. Aqua vo cū ſit abſterſiua ⁊ ſo
lutiua mūdificat qd̄ eſt aduſtū ⁊ corruptū de humoribus.
p3 igitur qualiter dicte ſeptē oꝑationes procedūt a tribus
ſubſtātijs lactis conſideratis ſimpliciter vel cōmixte.
¶ Ad pᵐ aūt argᵐ dōm eſt: ꝙ febris ethyca q̄ eſt in ptiſicis
eſt fortis inflāmationis licet leuis videat'. Latitudinē tamē
pōt habere ſm maiorē ⁊ minorem fortitudinem. vñ qñ eſt
fortis non cōpetit lac. qñ vo eſt leuis: tunc cōpetit: ⁊ ꝑpter
h̄ dixit Hip. ⸢Cōuenit vo ptiſicis nō valde febricitātibus.⸣
¶ Uel dic ꝙ l3 butir℞ per ſe ſit inflāmabile q2 pingue tñ ca
ſeitas q2 frigida ⁊ ſicca defendit ipſum ab inflāmatione: ⁊
aqueitas q2 frigida ⁊ hūida ēt defendit ipm̄. Itē q2 aquei-
tas virtutē h3 abſterſiuā: ⁊ penetratiuā tā cito facit: pene-
trare nutrimētū in mēbra ꝙ nō inflāmat: ⁊ iterū q2 abſter-
ſiua ⁊ mūdificatiua eſt ſi aliqd̄ inflāmatū fuit mundificat ⁊
abſtergit: ⁊ ex his p3 ſolō ad 2ᵐ. ⸢nō valde febricitātib℞.⸣
Sed hoc vr̄ ſuperfluū q2 nullus ptiſicus valde febricitat.
Eſt. n. ptiſis ɔſumptio totius corporis cū leui febre ꝑ vlce
ra pulmonis: ſicut. d. Gal' in cō'º illius apho. 7ª partᵉ. ⸢in
ſaniei ſputo ſit ptiſis.⸣ ¶ Ad qd̄ dōm: ꝙ febris ptiſicoru3
eſt febris ethica ⁊ hoc quātū ad ſenſum ipſius febricītis ſe
bris leuis eſt: ſed q̄tū ad ſubm̄ in quo ipſa iprimit' nō eſt le
uis. Inflāmāt'. n. mēbra per eā ſicut ferrū cādēs: ſicut dr̄. x.
de ſani. inge. ⁊ q2 ſubm̄: qd̄ p ethica3 inflāmatur eſt triplex
humiditas. ſ. ros cambiū ⁊ glute3. pro tāto h3 ethica quā
dam latitudinē ſm magis ⁊ minus. pōt etiā ptiſicus valde
febrire qñ additur ei putrida. ⸢dare vo ⁊ in longis febri-
bus⸣ hic dubitat' an per febres lōgas debeamus itellige-
re putridas vel ethicas. ⁊ vr̄ ꝙ putridas: qm̄ de ethicis ſa

cta erat mētio qñ dixit. ⸢cōuenit vo ptiſicis.⸣ ptiſici. n. fe-
brem hñt ethicā. Et vr̄ ꝙ ethicas: ⁊ non putridas: qm̄ lac
augmentat putredinē rōne ſue corruptionis: ⁊ inflāmat fe
brem rōne ſue vnctuoſitatis quare putridis febribus non
conuenit: nec rōne materie: nec ratione diſcraſie. ¶ Ad qd̄
dōm: ꝙ per febres lōgas intelligit febres ethicas q̄ ſunt ſi-
ne vlcere pulmonis: ⁊ maxime: qñ ille febres ethice ſequū
tur febres putridas longas. dicit. n. Gal'. in libº de malicia
cōplonis: ꝙ ois febris qñ prolōgat' mutatur in ethicam ⁊
credo ꝙ lac nō ſolum cōpetat qñ febris facta eſt ethica ex
illa putredine ſed ēt qñ ꝓpinq̄ eſt vt fiat. nā qñ hō in febre
lōga eſt nimis tabefact℞ pōt dari lac vt nō cadat in ethicā:
⁊ expō huius ꝓbat' p h̄ qd̄ dicit. ⸢Et ex̄ rōnē tabefactis.⸣
Nec obſtat ꝙ fuerat locutus de ptiſicis: qm̄ ſpālis doctri-
na cōpetit in dando lacte ptiſicis. ⁊ in dando lacte ethicis: ⁊
qm̄ ptiſicis cōfert non ſolū inquātum ɔſumunt': ſed cōfert
inquātū hñt vlcus in pulmone. Uñ maior eſt nec̄itas in dā
do lacte ptiſicis q̄3 in dādo ethicis ſimplr̄ ⸤nullo predicto
rum ſigno℞ preſente.⸥ S3 querit' q̄ ſunt iſta ſigna p̄dicta.
¶ Ad quod dōm: ꝙ ſunt illa accñria in qbus author pro-
hibuit lac dare. ſ. dolor capitis ſuſpēſio hypocūdriorū cu3
rugitu. Sitis: fellei ſeceſſus: ⁊ multa ſanguinis egeſtio. fe-
brem autē acutā que fuit vnū de illis accidētibus: ideo nō
poſui q2 per ſe excludit' in eo qd̄ dixit. ⸤Et in febribus lon
gis.⸥ Et i oibus iſtis eſt hñda cōſideratio vt cōſideremus
magnitudinē illorum accidētium ⁊ magnitudinem cōſum
ptionis in talibus febribus. Nā ſi iſta accidētia eſſent par
ua: ⁊ cōſumptio eſſet magna: dare vtiq3 lac op3. Si vo ecō
tra nullo modo op3 dare: ⁊ qñ aūt equalia. iterū non op3 da
re niſi magnus appetitus īfirmi ad hoc cōpeſceret: ſemper
eni3 debemus declinare ad maius iuuamētū. ⁊ l3 aliqd̄ cō-
tingat nocᵘᵐ ex oblōne alicuius rei: ⁊ h̄ dicit Gal'. de ſani. in
ge. liº. x. cap̄ p̄. ⸢Et extra rōnē tabefactis.⸣ hec lr̄a 2ʳ legi pt̄.
Uno qdē mō vt referat' ad eos qui habuerūt lōgas febres
vt ſit ſenſus ꝙ lac ɔuenit dare febricitātibus in lōgis febri-
bus. tabefactis extra rōnē. Alio vo mō vt abſolute pona-
tur: ⁊ vt ſit ſenſus: ꝙ lac ɔuenit dare oibus tabefactis. i. ma-
crefactis extra rōnē. Sed vr̄ ꝙ pmus modus iſtius ſtre ſta-
re nō poſſit: qm̄ febricitātes febre lōga nō ſunt tabefacti ex̄
rōnē: ſ3 ſunt tabefacti ſm rōnē vt in ɔ'º illius apho. ſecun-
de particule. ⸤febricitantibus non omnino⸥ rationabile
nāq3 eſt vt tabeſcant longas habentes febres.
¶ Ad quod dicendum: ꝙ iſte modus poteſt ſuſtineri. Et ad
argumentum in ɔtrariū factum dico ꝙ per tabefactos ex-
tra rōnem debemus in hoc loco intelligere eos q ſunt ma-
gis macrefacti q̄3 requirat ratio febris putride quaſi dicat.
qñ nos videmus febricitātes putride eſſe magis conſum-
ptos q̄3 requirat ſua putredo. tunc illa cōſumptio eſt ethi-
ca vel tendit ad ethicā ⁊ hec ſufficiant circa tex.
¶ De cōmēto vo ſic dubitat'. ⸤lac eſt vnū de rebus cito mu
tabilibus.⸥ Sed 3. nam aut lac recipit mutationē facilem Utrum lac ſit facilis mutatio-nis.
ratione ſue cōplexionis aut rōne ſue ſubſtātie: ſed nō ratio
ne cōplexionis: quoniā cum lac ſit frigidum ⁊ humidū om
nia frigida ⁊ humida talē mutationē reciperent: qd̄ eſt fal
ſum. ¶ Item nec ratione ſue ſubſtātie: qm̄ ſi hoc eſſet pro-
pter ſuam ſubſtantiam: tunc cauſa eſſet mollities ſubſtan-
tie ipſius. Sed multa reperiuntur molliora lacte que nō fa
cile mutantur ſicut vinum acetū ⁊ multa genera ſirupo℞.
¶ Preterea videtur ꝙ lac debeat eſſe difficile mutabile: quo
niam omne corpus quod bonam habet cōmixtionem de-
bet eſſe difficile mutabile. Lac autem bonam habet com-
mixtionem. ergo eſt difficile mutabile. maior propoſitio ꝑ
ſe patet. minor autem probatur: quia lac eſt omiomeron
quantum ad ſenſum: ſicut dicitur tertio de alimentis caº de
lacte. Medicus aūt non trāſcendit ſenſum in ſua ſpecula
tione q̄re iudicat ipſum omiomerō ſm v̄itatē medicinalē.
¶ Ad euidentiam propoſite queſtionis oportet primo que-

Utrum lac ſit calide cōplexionis.

rere de complexione lactis. Et videtur ꝙ lac ſit calide cō‑plexionis: authoritate Yſaac in dictis vniuerſalibus cap̄ de lacte: dicit enim ꝙ lac eſt calidum in medio primi gradus ⁊ in initio ſecundi quod etiā probaꝰ per ſaporem eius quem habet vicinum ſapori ſanguinis ⁊ per facilem mutationem eius in ſanguinē. ℂ P̄. lac generatur de ſanguine per actionem caloris decoquētis: quare cū calor non infrigidet opꝫ lac eſſe calidum ſicut ſanguis vel amplius eo.

ℂ P̄. videtur cōplexionis frigide. Dicit .n. Gal. 4° de ſimplicibus medicinis diſtinctione tertia capitu. vltimo: ꝙ in lacte frigiditas eſt vincens caliditatem: non caliditas frigiditatem: ⁊ hoc probat qꝛ lac per ſe mutatur ad acetoſitatem. Sed per ſe nunquam mutatur ad amaritudinem.

ℂ P̄. lac eſt eiuſdem complexionis cum carne mamillarū ſicut innuit Gal. in commento illius aphoriſmi. ⌈ Quibus ſanguis ad mamillas conuertitur. caro autem mamillarū eſt frigida ⁊ humida: ſicut dicit Almanſor tractatu ſecūdo capitulo de complexione membrorum ⁊ humorum.

ℂ P̄. fit ex eo embroca ſuper caput in febribus acutis ⁊ iuuat interdū: ſicut dicitur quarto can̄. fen prima de cura febrium acutarum. datur etiam in habētibus ſimplicē ethycam ab authoribus ergo eſt complexionis frigide: qꝛ approximatum ⁊ bibitum curat egritudines calidas.

ℂ P̄. videtur complexionis temperate inter calidum ⁊ frigidum: quoniā lac in ſtomacho calido fumigatur ⁊ amaricatur. ⁊ in ſtomacho frigido aceſcit: ſicut dicit Gal. capitulo preallegato de ſimplicibus medicinis: ⁊ de alimentis libro tertio capitulo de lacte. Sed omne quod mutatur ꝓpter calida ad caliditatem ⁊ propter frigida ad frigiditatē eſt temperatum: ſicut vult Gal. ſecūdo de ſimplicibus medicinis diſtō. 3° cap̄ p̄. Un̄ ꝓpter hoc dicit oleū eſſe tēperatum qꝛ mixtū cū calidis ſit calidū: ⁊ cū frigidis ſit frigidū.

ℂ P̄. lac eſt conueniens nutrimentum pueris cum lactanꝰ. Sed nutrimentum puerorum debet eſſe temperatū inter calidum ⁊ frigidum: ſicut dicit Gal. de ſani. ingenio libro octauo capitulo vltimo. ℂ P̄. videtur lac eſſe omnis complexionis: quoniam ab animalibus omnium complexionum deciditur. omne autem quod ab aliquo deciditur atteſtatur complexioni eius a quo deciditur: ſicut dicit Gal. in cōmento illius aphoriſmi. ⌈ Qui creſcunt. ⌋ Quare cū reperiantur animalia lactātia quedā frigida ⁊ ſicca ⁊ quedam frigida ⁊ humida. ⁊ quedam calida ⁊ ſicca: ⁊ quedā calida ⁊ humida neceſſario lac eorū erit huiuſmodi. ergo erit omnium complexionum ⁊ non alicuius determinate.

Utrū ſerū ſit frigide ⁊ humide cōplexionis.

ℂ P̄. queritur de complexione ſeri. Videtur enim eſſe frigide ⁊ humide complexionis: ſicut expreſſe dicit Gal. ſecundo de ſimplicibus diſtinctione tertia capitulo vltimo. Inquit enim ⌊ ⁊ ſubſtantia quidē aquea lactis eſt frigida ⁊ humida. ⌋ ℂ Ad contrarium. Dicit enim Auic. ſecundo can̄. cap̄ de lacte ꝙ ſerū eſt calide cōplexionis: ⁊ idē innuit Yſaac in dictis vniuerſalibus cap̄ de lacte. ⁊ idem Gale. de alimentis lib° 3° cap̄ de lacte. hoc etiam oſtendit ratio ſue operationis: quoniam ſuo acumine ſoluit ventrem.

ℂ Ad euidentiam q̄onis de complexione lactis: ⁊ ſeri. primo videndum eſt de complexione lactis. ſecundo de complexione ſeri. ℂ Et eſt notādum ꝙ lac poteſt dupl'r cōſiderari. Uno quidē modo per cōparationē ad corpus totū a quo fluit: ſiue ad membrū tēperatum ipſius quod eſt cutis ⁊ quātum ad hoc dico ꝙ lac eſt frigide ⁊ humide complexionis ſicut caro glandoſa. Alio vero modo poteſt conſiderari lac per comparationē ad operationē quā facit in corpore humano. ⁊ hoc dupl'r. nam aut cōparatur corpori infirmo ſicut medicina. ⁊ tūc eſt frigide ⁊ humide cōplexionis: ⁊ ꝓpter hoc ꝓcipit ipm̄ dari Aui. 4° can̄. in patiētibus ethycam. ⁊ in cap̄ de cura feb. acu. precipit fieri embrocā ſuper caput in patiētibus febres acutas in q̄bus eſt fumus cholericus petens caput. Infrigidat enī et humectat cerebrū ⁊ ſomnū prouocat: aut cōparatur corpori ſano tēperato in iuuentute ſicut cibus: ⁊ hoc itez dupliciter. Uno mō rōne cōuerſionis in ſanguinē ⁊ ſic pōt dici calide cōplexionis. ⁊ quātum ad hāc conſiderationē pōt ſaluari dictum Yſaac ⁊ Gal. cum dicit lac eſſe calide complexionis. aliter enim neſciuit Yſaac q̄d diceret. alio mō ratione impreſſionis quā facit in corpus. ⁊ hoc modo eſt vicinum temperamento ſicut dicit Almā. tn̄ credo ꝙ potius declinet ad friditatē q̄ȝ ad calitatē. Credo nāqȝ ꝙ ſanguis q̄ gn̄aꝰ ex lacte. i ſpē ſanguinis in iuuene tpato. potius declinaret ad frigiditatē q̄ȝ ad calitatē. Un̄ iprimeret nutrimētū eius in corpus aliquā ꝑulū frigiditatis. ⁊ ex hac diſtōne pōt ſoluere diligēs itelle obiectiones ad vtrāqȝ partem factas de cōplexione lactis.

ℂ Ad .q. aūt de cōpl'one ſeri dōm eſt: ꝙ credo i ipſo ſero duas eē nās. quaꝝ vna eſt ſub̄a q̄dā aquea: ⁊ q̄tū ad h̄ ē frigide ⁊ hūide cōpl'onis ſm̄ ꝙ dixit Gal. Alia vero nā eius eſt q̄dā ſub̄a acuta cholica ꝑ quā purgat ⁊ ſoluit vētrē. ⁊ q̄tū ad h̄ credo ꝙ ſit cōpl'onis cal'e ⁊ ſicce. ℂ Viſo de cōpl'one lactis rn̄dēdū eſt ad ꝓncipalē q̄onē. ſ. de mutabilitate lactis in hūc modū ꝙ lac nō eſt cito mutabile rōne cōpl'onis: nec ēt rōne ſub̄e. ſ. qꝛ ſit molle. ſed dr̄ cito mutabile ꝓp cōpōnē eiꝰ ex diuerſis ſub̄ijs. ſ. aquoſa butiroſa: ⁊ caſeata: ſicut .d. Gal. 3° de alimē. cap̄ de lacte: ⁊ ex hoc pꝫ rn̄ſio ad p̄m qd̄ opponebaꝰ de mutabilitate eius. ℂ Ad 2m vero dico: ꝙ lac nō hꝫ bonā ⁊ fortē cōmixtionē niſi quātū ad aſpectū: tn̄ aſpectus nō indicat in eo diuerſitatē: ſꝫ q̄tū ad nexū ſuaꝝ priū debilē hꝫ cōmixtionē. facile nāqȝ ſunt ſeꝑabiles ptes eius. ⌈ Si .n. calorē inueniat pluſq̄ȝ oporteat cito in fumoſitatē ſe mutat. ⌋ Sꝫ ꝯ. non .n. videnꝰ iſte due mutationes poſſe. Dicit .n. Ga. de ſimpli. medi. li° 4° diſtinctione 3ª cap̄ vlti. ⁊ Ar. 7° phy. ꝙ debile agēs idē facit in tp̄e magno qd̄ facit forte in tp̄e paruo. Sit ergo ita ꝙ tpatus calor ꝯuertat lac in ſtō in tribus horis bona ꝯuerſione in chilū. Tūc ḡ calor fortior tpato in 3ª pte ꝯuertet lac bona ꝯuerſione in duabꝰ horis in eūdem chilū: ⁊ calor in 3ª pte debilior ꝯuertet ipm̄ in q̄tuor horis bona ꝯuerſione in eū̄dē chilū. ergo lac nunquā ꝯuerteꝰ ꝑ maiorē calorē in fumū: neqȝ per minorem in ſub̄am acetoſam. ℂ P̄. quātūcūqȝ ſtomachus ſit frigidus ſemꝑ calefacit cibū poſitū in eo per calorē digerentē. aliter .n. nō digereret niſi calefaceret ipm̄. q̄re lac in ſtō frido calefactionē recipit. q̄re nō dꝫ ꝯuerti i acetoſitatē. ℂ P̄. gn̄atio acetoſitatis eſt ꝑ viā putrefactionis: ſicē dr̄ 4° de ſimpl. medi. diſtinctione 3ª cap̄ 2°. ſed putrefactio fit a calitate exteriore exhēte calorē iteriorē. q̄re lac ꝯuertiꝰ i acetū ꝑ oīū calitatē ⁊ huic atteſtaꝰ qd̄ .d. G. eodē li° de ſimp. ⁊ eadē diſti³ ca. 3.

ℂ P̄. Aui. 3° can̄. ca. de modis ſign̄ationū ſtōi. §. ⌊ Sꝫ ſignationes ex eructuatiōe ⌋ expſſe .d. hūc ſermonē: ⌈ Et ex eis quibus ſign̄aꝰ ꝙ calitas plima ſupflua q̄nqȝ aceſcere facit cibū ⁊ eructuationē eſt ꝙ q̄nqȝ calitas facit aceſcere lac velocius q̄ȝ friditas. ⁊ ad h̄ facit qd̄ dr̄ 4° can̄. ca. de ſignis cauſonis. dicit .n. ibi ꝙ lac ꝯuertiꝰ in acetoſitatē in puero patiēte cauſonē: ⁊ tn̄ ꝯſtat ꝙ i patiēte cauſonē ē calor igneus.

ℂ Ad euidētiā ꝓpoſite q̄onis opꝫ exponere hāc ꝓpōnē. idē facit debile agēs in multo tp̄e qd̄ facit forte i pūo. Et ē ſciēdū ꝙ iſte canō hꝫ veritatē q̄n iter agibile ⁊ illa duo agētia eſt cōmēſurata ꝓportio effectiua. hec aūt ꝓportio ex duabus cōparationibꝰ pēdet q̄ꝝ p̄ ſumiꝰ a q̄titate agibilis ⁊ v̄tutis agētiū. ſ. vt illud agibile ſit īfra v̄tutē vtriuſqȝ agentiū. Si .n. eēt infra v̄tutē potētioris agētis. ⁊ ſupra v̄tutem debilioris nō hꝫ locū canō. v̄. g. ponaꝰ ꝙ ſint duo agentia calefaciētia quoꝝ fortius hꝫ calitatē ſcd̄i gradus. debilius aūt hꝫ calitatē p̄mi gradus: agibile aūt. i. calefactibile debeat calefieri ad 2m gradū. dico ꝙ calefaciens ſecundi gradus adducet calefactibile ad ſecundum gradum caliditatis in vna hora. Calefaciens vero primi gradus non adducet illud calefactibile in duabus horis ad ſecundum gradum caliditatis: nec etiā in tempore infinito qꝛ calefacere

aliqd in 2° gradu nõ eſt infra virtutẽ calefaciẽtis in p̄ gdu.
Si vo calefactibile debeat adduci ad primũ gradum cali
ditatis tunc h3 locũ canon. nam ſi calefaciens ſecundi gra
dus in hora vna ducet calefactibile ad primũ gradum ca/
liditatis. calefaciens primi gradus ducet illud calefactibi
le in duabus horis ad primum gradum caliditatis: quo/
niam calefacere in primo gradu eſt infra virtutem calefa/
cientis in primo gradu. Secũda vo comparatio ſumitur
a cõmenſurato vigore agẽtis cum aptitudine materie rei
agende: oportet enim calorem naturalem qui d3 lac cõuer
tere in bonum chilum per digeſtionẽ taliter ſe habere ad
ipſum lac qd̃ eſt materia rei agende: q omnes eius partes
bene cõmiſcendo ⁊ temperãdo ſic alteret ⁊ ſic permutet in
dulcẽ vt eius calore naturali ſeruato ad completã forma3
chili perducat: ⁊ talem operationem facit calor naturalis
proportionatus lacti. Si vo vigor caloris agentis ſit ſup/
fluus ita q nimis excedat paſſibilitatem lactis: tũc pingue
butiroſum qd̃ eſt in lacte combureret ⁊ in fumu3 conuertet.
⁊ ſimul caſeanum ⁊ ſeroſum cũ eo corrumpetur. Si autẽ vi
gor caloris agẽtis ſit debilis: ita q non poſſit illam bona3
cõmixtionem quam ſupra diximus facere: aget in lac reſol
uendo nãlem calorem eius quo reſoluto aceſcet ⁊ non cõ/
plebitur eius digeſtio: ⁊ hanc operationem facit calor ſto/
machi debilis in lacte. Ex hac autem diſtinctione diligens
intellectus diſſoluat omnia argumenta preter argumẽtu3
illud qd̃ ſumitur ex textu Aui. 3° canõ. cap de modis ſignifi
cationum ſtomachi: ⁊ quarto canõ. de ſignis cauſonis.

¶ Ad quod dicẽdum eſt: q caliditas ſuperflua. dupl'r ope/
ratur in mãm. Uno quidem modo faciendo eam ebullire
paulatine ebullitione tali que calorẽ innatum exhalare fa/
ciat: ſicut videmus in vino cũ exponitur ad ſolem q cõuer/
titur in acetum: ⁊ ẽt ſi non ponatur ad ſolẽ plurimum con/
uertitur in acetum eſtiuo tẽpore. talis enim ebullitio pau/
latina facit exhalare calorẽ nãlem a vino ⁊ relinquit ipſu3
acetum: ⁊ hoc innuit Aui. p̄ canõ. de humoribus cap̄ p̄mo.
Dicit enim q ſuccis dulcibus accidit ebullitio faciẽs eos
acetoſos. Alio vo modo operatur caliditas in materiam.
ebullitionem ſubita3 ⁊ fortem: ſicut p3 in vino dulci quod
ebullit per ignem. talis nãq3 ebullitio non facit vinum ace
toſum ſed facit ipſum acutius ⁊ fumoſius. ⁊ arbitror cãm
huius eſſe q: talis fortis ⁊ ſubita ebullitio nõ potuit calo/
rem inatum facere exhalare: quo exhalãte fieret vinu3 ace
toſum: ⁊ hoc fuit ꝑpter fortẽ ⁊ ſubitã agitationẽ partium
ipſius vini factã propter fortẽ ebullitione3. que ſic partes
vini adinuicẽ agitauit vt calor nãlis ipſius vini non potẽs
exhalare adiunctus cum calore feruoris ignei partes hu/
midas adurat ⁊ in fumoſam ſubſtãtiã conuertat. [Si vo
nouiter mulſum coq̃tur. aliud quoq3 nõ coctũ reponatur]
Circa hoc q̃ritur an ipſe intelligat vtrũq3 lac extra corpus
reſeruari ⁊ poſt modũ per morã recipere illas cõuerſiões.
an intelligat vtrũq3 lac debere reponi in ſtomacho: ⁊ poſt
modum per morã in eo recipere dictas duas cõuerſiones.
an aliquod a'lud tertiũ ab his duobus. ¶ Ad qd̃ dõm q
credo. G. itellexiſſe q vtrũq3 lac. ſ. coctũ ⁊ ñ coctũ recipiat
illas duas mutationes. ſ. ſaporẽ acetoſu3 ⁊ fumoſu3 ex cor
pus. ita q nõ coctũ recipiat ſuã mutationẽ p morã in aere
a calore ↄtinẽtis: q calorẽ innatũ lactis reſoluit. ⁊ ipſu3 lac
reſiduũ acetoſum dimittit. ⁊ lac coctũ recipiat ſuã mutatio
nem in ſaporẽ fumoſu3: p calorẽ ſupfluũ decoquẽtis ignis:
nec expedit q lac coctũ poſt decoctione3 in aere remaneat
vt talẽ ſaporẽ recipiat: qm̃ ſtatim in ipſa ſupflua decoctiõe
recipit ipſu3. ¶ G. vi iſtud ſuũ experimẽtale argm̃ formari
ſup fallaciã. vi. n. q decoctio lactis nõ debeat ipſu3 ꝑmuta
re in ſaporẽ fumoſum: qm̃ decoctio eſt digõ. digõ aũt eſt cõ
pletio ſicut dĩ 4° metha. ergo res q̃ decoqtur cõpletur. lac
aũt cũ mutatur in ſaporẽ fumoſum nõ cõplet̃ ſed potius di
minuit̃: ꝑfectius. n. erat lac anteq̃3 in fumum mutaretur.

¶ G. decoctio nõ vĩ neccĩo addere caliditatẽ rebus decoctĩ
ſed plerũq3 minuere. nã coctio acumẽ medicinaꝝ frãgit: ſi/
cut dicit Meſue de ↄſolatione medicinaꝝ li° p̄ cap̄ de mo/
dis rectificationis medicinaꝝ p decoctionem. q̃re lac deco
ctum ꝑdit acuitatẽ: ⁊ ſic nẽ d3 ↄuerti in ſaporẽ fumoſu3. ⁊
hoc ẽt experientia videmus in curatione diſſinterie. dãt. n.
authores noſtri lac decoctũ cum lapidibus ad reſtringen/
dum fluxũ diſſintericum. ⁊ hoc nõ eſt propter aliud niſi q:
talis decoctio confregit acutã ſeroſitatem eius vlceratiuã:
⁊ remãſit caſeitas conſolidans vlcera inteſtinorum.

¶ Ad primum dicendum eſt: q lac ſi moderate decoquitur
acquirit quãdam dulcedinem. quod p3 in lacte quod lom
bardi dicunt puinam quod per decoctione3 dulceſcit. Si
vo lac decoquatur immoderate. acquirit quoddam acu/
men ⁊ fumoſitatem: ita q ſi guſtetur: ſaporem habet fumo
ſum: ⁊ ad hoc facit quod dicit Gal. in cõmento regi. acu.
dicit enim q res dulces quãdo decoquũtur ſuperflue acq/
runt amaritudinem. ¶ Ad ſecundum dico: q decoctio in
lacte bene facit ſeparationem ſubſtãtie acute ſeroſe. ſed in
reſiduo imprimit caliditatem ſuperflua3 quãdo ſuperflue *Utru3 lac*
decoquitur. [Sed digerentibus lac ſm̃ q conuenit bonũ *poſſit ab*
⁊ multum nutrimentum facit.] Sed contra. non enim vi/ *aliquo bñ*
detur q aliquis poſſit bene lac digerere quia ille q fortem *digeri.*
habet calorem conuertit lac in fumum. Ille vo qui habet
debilem conuertit ipſum in acetoſitatem. Sed omnis ho/
mo habet calorem ſuu3 naturalem fortem aut debilem. er
go nullus homo poteſt ipſum bene digerere.

¶ Ad quod dicendum eſt: q ille homo lac bene digerit qui
calorem digeſtiuum ſtomachi ſui habet lacti proportiona
tum: vt nec ipſum ſua fortitudine adurendo corrumpat. ⁊
in cholericum fumum permutet. ⁊ nec ipſum ſua debilita/
te reſoluendo calorem innatum eius aceſcere faciat. Confi
teor ergo q homo habens calorem fortiorem aut debilio/
rem q̃3 lac requirat. non bene digerit ipſu3 ſed non omnis
homo talem habet calorem. Quidam enim homines ha/ *Utru3 lac*
bent calorem illi proportionatum: ita vt ipſum in benignũ *det bonu3*
ſanguinem conuertant conuertendo ipſum a ſua inſipidi/ *nutrimẽm*
tate in dulcedinem ſanguinis. ¶ Preterea nunquam vide
tur q lac poſſit bonum dare nutrimentum. quonia3 lac in
animali a quo ſeparatur perfectam decoctionem recipit.
quare cum in corpore hominis iterum decoquatur vide/
tur decoctionem ſuper decoctionem addere. quare omne
lac quando in humano corpore digeritur ſuperflue decoq
tur. quare nec multum nec bonum dabit nutrimentum.

¶ Ad quod dicendum eſt: q lac quantum ad illud mem/
brum a quo ſeparatur ſcilicet a mamilla. donec in ipſa ma
milla fuit perfectam decoctionem recepit. Sed poſtq̃3 ab
ea ſeparatum fuit ſi debet aſſummi in corpus humanum ⁊
eius fieri nutrimentum: op3 q recipiat tres digeſtiones in
corpore hominis cũ ſit factus cibus exterior: nec ille dige
ſtiones quas tũc recipit dicuntur addere ad decoctionem
quam habuerat in mamilla: quoniam non ſunt coordina/
te iſte tres decoctiones: illi decoctioni triplici quam rece/
pit in corpore animalis a quo ſeparatum fuit.

¶ De cõmento vo nolo amplius diſputare quia ſi ſingula
verba huius cõmenti vellẽ examinare ad vnguem longiſ
ſima fieret expoſitio mea.

¶ Aphoriſmus. LXXVII.

¶ Quibus tumores ĩ vulneribus apparẽt: nõ valde ſpaſmant̃ neq3 inſaniũt. His vo nõ ap/ parentibus repẽte: quibus quidem retro: ſpa/ ſmi: ⁊ tetani fiunt. Quibus vo in priori parte mania ⁊ dolor lateris acutus: aut empima: aut diſſinteria: ſi rubei fiunt tumores.

¶ Quibus tumores ĩ vlceribus apparẽt: ij nõ Theo.

maxime cōuelluntur:neqꝫ inſaniunt. Sed deletis tumoꝛibus:alijs derepente cōuulſiones a tergo:ꝛ diſtētiones accidunt. Alijs ante inſania:aut lateris doloꝛ acutus:ꝛ vomica:aut difficultas inteſtinoꝝ:ſi tumoꝛes ſunt rubicūdi.

¶ Quibus tumoꝛes in vlcerib⁹ apparēt:nō cōuelluntᷓ maxime:neqꝫ inſaniūt. Verū his euaneſcētibus:derepēte quibuſdā a tergo ꝯuulſiones:ꝛ diſtētiones fiūt. Quibuſdaꝫ añ inſania: vel doloꝛ lateris acut⁹:vel ſuppuratio:vel difficultas inteſtinoꝝ:ſi tumoꝛes ſunt rubicūdi.

Leo.

¶ Commentum Gal enſ.

¶ Tumoꝛes itellexit oē apa vel groſſitiē in coꝛpe pter nām eminētē:in quibus denotauit phlegmonē quē cū qdā acutuꝫ apa ſoleāt dicere:antiq tñ oēm caloꝛē nimiū vel incēſionē apa vel tumoꝛ ſit ſiue nō:phlegmonē dicūt. Dic ergo Hip. ſi in vulneribus tumoꝛes.i.apata appareāt non valde ſpaſmantᷓ:neqꝫ inſaniūt. Spaſmantᷓ ḡ ꝛ inſaniunt aliqñ:ſed tñ raro. Si aūt apa magnū ſit valde ꝛ peſſimitatem hñs in ſe neqꝫ ſubito appareat ꝛ retro fiat:ſpaſmū ꝛ tetanuꝫ ſignari voluit:ꝙ retro dixit:doꝛſum itellexit. Si aūt añ appuerit: aliā paſſionē ꝙꝫ ſpaſmū eſſe voluit:retro loc⁹ eſt neruoſus ante ꝟo venoſus ꝛ arterioſus. Cū ergo de vulneribus apatis aliqđ peſſimū ad aliqđ nobile mēbꝛuꝫ venerit:ſi vulnera in neruoſis locis retro fiūt:neceſſe eſt ſpaſmū vel tetanū expectari:qꝛ he paſſiones ſunt neruoſoꝝ locoꝛuꝫ. ꝙ ſi ante ſint:ꝛ peſſima mā ad cerebꝝ aſcēderit fiet mania ꝛ ſi ad pectus doloꝛ fiet lateris:ꝛ plurimi fiūt inde empici. Si auteꝫ in iteſtina mā deſcēdat:egō fit ſanguis. Si tumoꝛes rubei ſint ꝛ ſi ſubito euanuerint,ſanguinis egōnē intellexit q̄ ſine vulnerib⁹ ſit inteſtini:q̄ paſſio ſepe ꝯcreatur vulnera i doꝛſo hñtib⁹:vel añ in locis doꝛſo oppoſitis ꝛ ſubito retro ſe verterit:nō tñ abſolute inuit:qꝛ manus ꝛ pedes poſſunt intelligi. ſꝫ cū in ꝓra cruris nō tñ ſit lacertoꝝ iūctoꝛum foꝛtibus vel magnis choꝛdis:coxa tñ in genuū pꝛoꝛa maximaꝫ choꝛdā hēat. poſſe eſt ſm colligātiā ſui adinuicē pedes inde incurrere paſſionē ſpaſmi:ſcđ lacertoꝝ i poſteriori pte coxe locatoꝝ cū lacerti illi ex maioꝛi pte ſint carnoſi. Non ergo ſpaſmus ex ſola retro cā naſciᷓ:cū ſepe nō ſolū in pedibus ſed ēt in manib⁹ eē videamus:q̄ loca lōge a nucha ſunt remota:ꝛ nerui manuū ꝛ pedū a nucha ꝓcedunt ꝛ doꝛſi ſilr.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In pcedēti apho. determinauit Hip. de opatione lactis in pſenti ꝟo apho. docet ſignificare ſup vulneribus p apparētiā ꝛ deliteſcentiā tumoꝛū ꝛ hꝫ apho. duas partes. in quarum pͣ que durat vſqꝫ ⸢his ꝟo non apparētibus.⸣ docet ſignare p apparētiam tumoꝛū ibi ⸢per deliteſcētiā ſiue euaneſcentiā.⸣ ¶ Dicit ergo ſic de pͥma parte ꝙ quibuſcūqꝫ vulneratis apparent tumoꝛes in ipſis vulneribus raro ſuperuenit ſpaſmus aut mania. ꝛ hoc de pꝛima. ¶ De ſecūda dicit:ꝙ ſi tumoꝛes nō appareāt in vulneribus ſi vulnera illa ſunt retro ſupuenit ſpaſmus ꝛ tetanus. Si ꝟo vulnera ſint in parte anterioꝛi ſuperuenit eis mania ꝛ doloꝛ lateris acutus aut empima:aut diſſinteria ſi tumoꝛes illi ſint rubei.

¶ Cōmentatoꝛ circa hunc apho. ſic procedit. Nā pꝛimo exponit pꝛimā partem vſqꝫ ⸢Si autē apoſtema magnū ſit.⸣ ibi exponit ſecūdam. circa pꝛimā duo notat. nam pͥmo exponit hoc vocabulū ⸢tumoꝛes⸣ vſqꝫ ⸢dicit ergo⸣ ibi ponit ſentētiam pꝛime partis aphoꝛiſmi ꝛ exponit hoc vocabulum ⸢nō valde.⸣ Circa ſecūdam partē exponendam ſic procedit. pꝛimo enim ponit cōditiones que requirūtur ad veritatem iſtius partis ꝛ ſentētiam eius vſqꝫ ⸢qđ retro dixit⸣ ibi explanat hoc vocabulum ⸢retro⸣ vſqꝫ ⸢Si ante appeuerint⸣ ibi dat cauſaꝫ quare alia paſſio contingit ab apoſtemate exiſtēte in latere poſteriori ꝛ alia ab apoſtemate exiſtēte in latere anteriori vſqꝫ ⸢Cū ergo de vulneribus.⸣ ibi ponit cauſam veritatis iſtius partis aphoꝛiſmi : ꝛ hoc vſqꝫ ⸢non tamen⸣ ibi occidit incidentem dubitationem.

¶ Dicit ergo ſic de pꝛima parte ꝙ Hip. in hoc loco intelligit per tumoꝛes oē apoſtema vel omnē groſſitieꝫ preter naturam in coꝛpoꝛe exiſtētem:ꝛ inter iſtos tumoꝛes compꝛehendit phlegmonē. Notāduꝫ tamē eſt:ꝙ hoc nomen phlegmon duo ſignificat:aliquādo enim hꝫ ſignificatum generale. ſ. nimiam incēſionem:ſiue illa incenſio ſit cum apoſtemate:ſiue ſine apoſtemate:ꝛ hoc fuit apud antiquos:apud modernos ꝟo hoc nomen phlegmon hꝫ ſpecialem ſignificationem. ſ. apoſtema acutum ꝛ hoc de parte pꝛima.

¶ De ſecūda dicit ꝙ cum Hipp. dicit non valde ſpaſmantur neqꝫ inſaniunt:ipſe intelligit per non valde ſpaſmari ꝛ non valde inſanire:raro ſpaſmari vel inſanire.

¶ De tertia dicit ꝙ ſi in vulneribus apoſtema ſit valde magnum:ꝛ ſit peſſimū:ꝛ ſubito non appareat. i. ſubito euaneſcat ꝛ ſit retro. tunc ſeqtur ꝙ fiant in tali coꝛpoꝛe ſpaſmus ꝛ tetanus. ¶ De quarta dicit:ꝙ per hoc qđ dicit vulnera fieri retro:intellexit doꝛſum. ¶ De qnta dicit:ꝙ cā propter quā alia paſſio ſequitur vulnera facta in parte poſteriori, ꝛ alia paſſio ſeqtur vulnera facta in parte iterioꝛi:eſt diuerſa compoſitio membꝛi vulnerati. nam membꝛa poſterioꝛa ſunt neruoſa. mēbꝛa ꝟo anterioꝛa ſunt venoſa ꝛ arterioſa.

¶ De ſexta dicit:ꝙ cā propter quā ad vulnera apoſtemata euaneſcente apoſtemate ſequūtur hec accidentia. ſ. tetanus ꝛ ſpaſmus ꝛc. talis eſt. Nam quādo vulnus apoſtematur apoſtemate peſſimo:ꝛ apoſtema ſubito euaneſcit:neceſſarium eſt aliquid de mā illa peſſima trāſire ad membꝛa nobilia:ꝛ in illis accidētia mala facere:ꝛ ſi illa vulnera apoſtemata ſint in locis neruoſis que loca dicuntur eſſe retro:ꝛ tunc reuerſio talis mãe inducit ſpaſmū ꝛ tetanuꝫ. hec enīꝫ ſunt accidentia mēbꝛoꝛum neruoſoꝛuꝫ. Sed ſi illa vulnera ſint in pte anterioꝛi:mā illa peſſima que ab illis apoſtematibus euaneſcētibus ſeparatur:aliquādo trāſfertur ad cerebꝛum ꝛ inducit maniā:aliquādo trāſfertur ad pectus: ꝛ ibi facit doloꝛes lateris:ꝛ hūc doloꝛē patiētes vt plurimū veniunt ad empima. Si ꝟo mā illa transferatur ad inteſtina inducit diſſinteriā. i. ſanguinis egeſtionem:ſiue vulneribus inteſtinoꝛum. ꝛ huiuſmodi ſanguinis egeſtio ſepe contingit hñtibus vulnera in doꝛſo vel in locis anterioꝛib⁹ oppoſitis doꝛſo. Cum apoſtemata illoꝛū vulnerū ſubito euaneſcāt. ¶ De 7ͣ dicit:poſſet. n. aliquis dubitare an iſta accidētia. ſ. ſpaſmus ꝛ tetanus poſſint ꝯtingere vulnerib⁹ talibus fiētibus in pte āterioꝛi. ſ. in manib⁹ ꝛ pedib⁹:aut ſolum fiētibus in pte poſteriori. ſ. i doꝛſo. Et huic dubitationi auctoꝛ rñdet ꝙ poſſe eſt hꝰ accñtia fieri pp vulnera ſcā in pte añrioꝛi. ſ. in manib⁹ ꝛ pedib⁹:q̄uis. n. ps añrioꝛ non ſit ita neruoſa ꝛ coꝛdoſa ꝛ lacertoſa ſicut ps poſterioꝛ. tñ i pte anterioꝛi coxe. ſ. i genu repiᷓ qdā magna coꝛda q̄ eſt ꝯtinuata cū lacertis ꝛ coꝛdis poſitꝭ in pte poſteriori. Cū ḡ fiāt vulnera in talib⁹ locis añrioꝛib⁹ in quibus ſunt ille magne coꝛde ꝛ euaneſcāt apata. poſſe eſt ſeq ſpaſmū ꝛ tetanuꝫ p colligātiā quā hñt coꝛde añrioꝛes cū coꝛdis poſte⁹ ꝛ hꝫ eſt qđ dicit.

Circa hūc aph. q̄riᷓ de tex. ꝛ de ꝯ°. De tex. qdē ſic ⸢nō valde ſpaſmātur neqꝫ iſaniūt. Sed ꝯ. nō. n. vꝫ tale ꝯñs nexio ſeq ad ſuū añs. ponit. n. ꝙ ad vulnera apoſtemata nō ſeqtur ſpaſmus cuius ꝯͬium dicit Gal. ſupra i ꝯ° illius apho. ⸢in vulnere ſpaſmus ſupueniens ꝛc.⸣ dicit. n. ꝙ ſpaſmus ſit in vulnere ꝓpter apa factū in eo. ¶ Ad qđ dōm:ꝙ dupliciter ſit apa in vulnere:vno quidē modo apoſtemātur labia vulneris ꝛ permanent eminentia:nec eoꝛum eminētia euaneſcit:ꝛ nō claudiᷓ vuln⁹. ꝛ tūc nō fit ſpaſm⁹:qꝛ mā nō vadit ad neruos ad faciēdū ſpaſmū:imo eꝫ expelliᷓ. alio ꝟo modo apatur vulnus:ꝛ nō pmanet apoſte-

nia illud eminēs ſed euaneſcit per regreſſum mãe ad inte-
riora: ⁊ tunc facit ſpaſmū: ⁊ hoc maxime facit qñ tale apo-
ſtema cecat vulnus: ſicut dr̄ in tegni. de cauſis in illo cap.
[Nerui ⁊ tenātos punctura] ⁊ hoc modo apa eſt cā ſpa-
ſmi. [nō valde] hec oratio. nō valde. duplr accipitur apud
Hippocratē. Uno quidez mō pro eo qd̄ eſt. raro. vt in hoc
apho. ⁊ infra in illo [acidū eructuātes.] Alio vo mō acci-
pitur pro debiliter: vt in apho. p̄cedēti cū dixit. [conuenit
vo pueris nō valde febrientibus.] nō enim verū eſt dice-
re de pueris ꝙ raro febricitēt. febricitāt eniz ſemp. ſed ali-
quādo fortiter aliqñ debiliter [ſpaſmant] hic accipit ſpa-
ſmus large ad ſpaſmū ⁊ tetanū. Interdū enim ſpaſmus eſt
nomē gñle: ⁊ interdū ſpēi oppoſite tetano: vt in ſequēti par-
te huius apho. tāgitur. Et de hoc mã ſatis dictū eſt in com
mēto illius apho. quarte p̄ticule. [a ſpaſmo ⁊ tetano habi
to] [neqz inſaniūt] .i. nō valde alienātur. [His vo repen-
te non apparētibus.] hoc ita lege. his .ſ. tumoribus ⁊ repē
te nō apparētibus .i. ſubito retro recedētibꝰ [ſpaſmi oriū-
tur ⁊ tetani.] Sed cōtra: videt .n. ꝙ tale cñs non ſequatur
neceſſario ſuū añs. ſ. non apparentiā repente apoſtematū.
poteſt enim apoſtema ſubito euaneſcere ſine aliquo nocu-
mēto ſequēte ipſum: puta qñ iſta quinqz aggregantur. ſ. qñ
humores eius ſunt ſubtiles: ⁊ cōpoſitio mēbri apoſtemati
rara: ⁊ aer cōtinens calidus: ⁊ appoſitio medicinarū reſol
uentium: ⁊ virtus infirmi fortis: ſicut dr̄ in cōmēto ſcd̄i p̄-
noſticoꝝ ſuper illo. ſ. [Q̄ ſi euanuerit atqz ſputū putridi-
us non euenerit ⁊c̄.] ¶ Ad qd̄ dōm eſt: ꝙ vtiqz poſſibile
eſt: ſed eſt de raro cōtingentibus: ſicut ibidem dicit Gal. fre-
quentius eniz euaneſcit ſubito apoſtema per recurſuz ma-
teriei ad membra interiora ⁊ rarius propter variam reſo-
lutionem. [Quibus vo in priori parte] ſupple fiūt tumo
res in vulneribus [mania] hic nota ꝙ iſte regreſſus ma-
terie ad interiora triplicē hz regionem ad quā reuertit. ſu
periorem. mediā ⁊ inferiorem. Superiorē tangit cuz dicit.
mania. mediā tangit cū dicit. dolor lateris acutus: aut em-
pima. Inferiorē vo tangit cum dicit. aut diſſinteria. ſed de
hoc querit que ſit cā huius diuerſitatis regionum. ¶ Ad
qd̄ dicendum: ꝙ cā poteſt eſſe triplex quarū vna ſumitur a
p̄te mãe. hec aūt eſt leuitas: mediocritas: ⁊ grauitas mãei:
leuis .n. mã ſupiora petēs maniā facit. Grauis vo deorſuz
tēdēs diſſinteriā operatur. media vo mediocrē hñs diſpōnē:
mediā regionē occupat faciēs dolorē lateris ⁊ empima. 2ª
vo cā eſt aptitudo loci recipiētis. hꝫ aūt eſt debilitas mē-
bri recipientis. 3ª vo cā pōt eſſe mēbrum p̄mittens. ſ. locus
apati vulneris diuerſus. nam ſi vulnus apatum fiat in par
tibus ſuperioribus: mã currens ad loca propinqua maniā
generat. Si vo fuerit in mēbris inferioribus diſſinteriam
parit. Si vo in mēbris medijs dolorez lateris ⁊ empima.
[Dolor lateris acutus] .i. pleureſis: ⁊ ſic ponit hoc accñs
pro morbo: [aut empima.] hoc cōtingit cum mã illa non
reſoluit ſed ad ſanioſitatē deducit. Sꝫ hic q̄rit de iſto mō
loquēdi per diſiūctionē inter dolorē lateris acutum ⁊ em-
pima. nam planū eſt ꝙ empima nō pōt fieri ex ſe. imo opꝫ
ꝙ precedat ipſum apa lateris: nō ergo debuit dicere diſiū-
ctiue ſed copulatiue: vt diceret [dolor lateris ⁊ empima.]
aut ordinarie. vt diceret [dolor lateris ⁊ poſt ēpima.] aut
da mihi aliā egritudinē poſt apa lateris que p̄cedat empi-
ma: cū empima in pectore ex ſe nō fiat. ¶ Ad quod eſt tri-
pliciter r̄ndēdū. vno qdez modo ꝙ forte hic ponitur diſiū-
ctiua pro copulatiua: cuius ſile habes p̄ can. de humoribus.
vbi loquitur de cā ſalſedinis in phlegmate. ¶ Uel dic 2º mo-
do ꝙ ibi ponitur aut: pro deinde. ¶ Aut dicat ꝙ talis ma
teria primo facit dolorez lateris: deinde permutatur illud
apoſtema lateris ad empima: ⁊ hoc eſt quādo non termi-
natur per reſolutionē: ⁊ hoc inſinuat Gal. in cōmento quā
do dicit. [Et plurimi fiūt inde empici.] ¶ Aut pōt tertio
modo dici ꝙ forte fieret empima in pectore nullo apoſte-
mate precedente in pectore: ſed ꝙ ſanies ſola exiſtēs in vul
nere apoſtemato detumeſcēte vulnere ſubito ad pectus re
uertitur ⁊ fit empima [ſi rubei fuerint tumores:] hec de-
terminatio deberet cōponi ſolūmodo cum hoc. ſ. diſſinte-
ria. nam mania ⁊ dolor lateris acutus frequētius fiunt ex
mã cholerica: vnde tūc tumores tēdūt i ruffuz vel citrinuz.

¶ De cōmento vo ſic procedo. [Antiqui tamen omnem ca
lorem:] hic tanguntur due ſignificationes huius nominis
[phlegmon] ſed poſſumus ponere alias duas ſignificatio
nes eius: nam phlegmon accipitur interdū pro omni apo-
ſtemate: ſicut habetur a Joānitio de apoſtematibus: ⁊ ali-
quādo accipitur phlegmon ſolum pro apoſtemate ſangui
neo: ſicut habetur p̄ can. fen ſecunda de morbis cōpoſitis.
[Spaſmātur ergo ⁊ inſaniunt aliquādo.] ſed querit quā-
do cōtingit ꝙ apoſtematibus apparētibus cōtingāt hec ac-
cidētia. ¶ Ad qd̄ r̄ndetur: ꝙ hoc cōtingit tūc quādo materia
eſt tāte quātitatis in corpore ꝙ nō ſoluz vulnus apoſtema
tum repletur ſed etiā ex ea fluit aliqd ad interiora. [Si au
tem apoſtema magnum ſit valde:] hic tāguntur quatuor
cōditiones que requiruntur ad hoc vt cōſequens poſitū in ſe
cunda parte apho. ſequatur ad ſuū antecedēs: quaruz pri
ma eſt magnitudo apoſtematis. nā ſi paruum eſſet apoſte-
ma in vulnere: poſſet euaneſcere illa pauca materia p̄ter ꝙ
lederet mēbra interiora. ſ. cerebrū: pectus: ⁊ inteſtina. Se-
cunda vo conditio eſt malitia materie illius apoſtematis:
nam lꝫ apoſtema eſſet magnum. tamē ſi natura poſſet do-
minari materie ipſius nō reuerteretur ad interiora. Tertia
vo conditio eſt ſubita euaneſcentia. nā ſi paulatim apoſte-
ma deficeret: per reſolutionem terminaretur: ⁊ ſic nō fieret
regreſſus materie ad interiora. Quarta vo conditio eſt ꝙ
tale apoſtema ⁊ ſuum vulnus fiat in parte poſteriori: ⁊ hec
quarta cōditio diſtinguit inter accidētia diuerſa que ſequū
tur diuerſos regreſſus materie ad interiora. ⁊ nota ꝙ iſta-
rum quatuor cōditionum duas tetigit Hippo. in tex. ⁊ du-
as addidit Gal. in cōmento. [Retro enim locus eſt neruo
ſus ante vero venoſus ⁊ arterioſus.] Sed contra. videtur
enī locus poſterior eſſe venoſior ⁊ arterioſior priore: quo-
niam maxima venaruz totius corporis quā appellat Aui
cen. de anathomia venarum venam habentem ventrem: ⁊
maxima arteriarum que oritur a ſiniſtra cordis auricula
dorſo adherent. vena quidez p̄dicta adheret dorſo ab epa
te inferius vſqz ad finem ſpondilium: vbi bifurcatur ad co
xas: ſuper diafragma vo ſeparatur a dorſo. Arteria vo
adheret dorſo incipiens a ſpondilibus que ſunt in oppoſi
to cordis vſqz ad infima dorſi. hec aūt patēt p̄ anathomiā.

¶ P̄. non videtur eſſe cauſa ſufficiēs ꝙ materia talis faciat
ſpaſmum: p̄pterea qr vulnus apoſtematū ſit in mēbro ner
uoſo: ⁊ ꝙ faciat maniam ⁊ dolorem lateris ⁊ reliqua: pro-
pterea qr vulnus apoſtematum ſit in membro venoſo ⁊ ar
terioſo: quoniā poſſibile eſt per venas ⁊ arterias materiaz
aſcendere ad cerebrum ⁊ ipſum replere: quo repleto pleni
tudo ad neruos perueniens ſpaſmum ⁊ tetanum faciat.

¶ P̄. pleureſis eſt apoſtema panniculi quod eſt membrum
neruoſum: quare magis debuit fieri apoſtemate fiente in
membro neruoſo propter ſimilitudinem vtriuſqz.

¶ P̄. non videtur ꝙ materia ſpaſmum vniuerſalem faciens
poſſit per neruos ad cerebrum aſcēdere: qr nullus neruus
preter neruos oculorum eſt concauus: ſicut dicitur quarto
de accidenti ⁊ morbo: ⁊ ſi non eſt concauitas in neruo: ma-
teria humoralis non poſſet per ipſum ad cerebrum aſcēde
re niſi ipſum in partes ſcinderet vel corroderet.

¶ Ad primum dico: ꝙ quando dicitur ꝙ pars anterior eſt
venoſa: ⁊ poſterior neruoſa hoc debet intelligi quantum
ad ſubſtantiam corporis ⁊ membrorum ⁊ non quantum
ad eius concauitatem. cuius ſignum eſt quia pars anteri-
or corporis calidior eſt poſteriore quod declaratur per pi
los vt infra in illo apho. [Rigores in mulieribus.]

¶ Ad ſecundum dicoꝙ quãuis per venas ⁊ arterias poſ-ſit materia ad cerebrum aſcendere ⁊ ipſum replere:tamen illa repletio:primo eſt in venis. vene autem ſunt in panni-culo cerebri:⁊ non ſunt in ſubſtantia cerebri:⁊ ex illa reple-tione venaꝝ ⁊ arteriaꝝ plerũq apaſ pãniculus ⁊ fit frene-ſis:⁊ plerunq calefit cerebrum feruore magno ⁊ fit ma-nia ſine apoſtemate. talis autem materia ſi deberet facere ſpaſmum oporteret ꝑmo exire de venis ⁊ arterijs ⁊ trãſire per ſubãm cerebri ad origines neruorum quos poſtea re-pleret. hoc aũt longinquũ ⁊ rarũ eſt vt fiat. ¶ D. talis ma-teria calida eſt. materia aũt faciens ſpaſmũ plerũq eſt fri-gida. venit. n. a parte poſteriori corporis que eſt frigida.

¶ Ad 3m dico ꝙ quãuis pleureſis ſit apoſtema mẽbri ner-uoſi:tñ mã eius fluit de venis ad neruos. ⁊ ſic hꝫ ꝑncipiũ ex parte venoſa. ¶ Ad 4m dico:ꝙ licꝫ nerui totius corporis ꝑter neruos oculorũ non habeãt cõcauitatem ſenſibilem. habẽt tñ rimas ⁊ poros ⁊ rectitudinẽ poſitas ꝑ quas ma-teria aſcẽdit ad cerebrũ. [Et plurimi fiũt inde empici:] ra-tio quare plurimi fiũt empici iſti tales. eſt q2 natura nõ po-teſt plene dñari tali materie: vt eã reſoluat: qm̃ motus eius ad pectus fuit ſynthomaticus:⁊ ꝓpter hoc tale apoſtema raro. reſoluiſ ⁊ ſepe ſaniatur: [ſanguinis egeſtionẽ intelli git que ſine vulneribus fit inteſtini.] Sed ɔtra. diſſinteria enim nõ videſ ɔtingere ſine vulneribus inteſtini:cũ ſit ex-coriatio inteſtinoꝝ ſicut dĩ in cõmẽto illius apho. [A diſ-ſinteria habito ſi inteſtinorũ carnes.] ¶ Ad qđ rñdeo:ꝙ forte intelligit hic diſſinteriã epaticam: vel ſi vult intellige re inteſtinalẽ abutitur vocabulo. ¶ D. quid ꝓhibet ſi mã illius fuerit cholerica veniens ad inteſtina ea vulnerare. ¶ Ad quod dõm ꝙ iſta mã non eſt cholerica ſed ſangui-nea. Dicit. n. hip. [ſi rubei ſint tumores.] ¶ Sꝫ mõ queri tur ſi tumores illi nõ eſſent rubei ſed citrini vel nigri:qua-le accidẽs tũc cõtingeret. ¶ Ad qđ dicendũ eſt:ꝙ forte cõ tingeret fluxus vẽtris citrinus vel niger:⁊ poſſet eſſe cum vulneribus inteſtinorũ ⁊ ſine vulneribus ſm̃ diuerſaꝫ qua litatem materiei currẽtis ad ea: [q̃ paſſio ſepe cõtrahiſ in dorſo vulnera habẽtibus.] Sed hic vĩ ɔtradicere authos ſibi ⁊ hip. Cũ enim vulnera fiunt in dorſo. tunc dꝫ ſeq ſpa-ſmus ⁊ tetanus ⁊ nõ diſſinteria. ¶ Ad qđ dõm eſt:ꝙ Gal. non loquitur de vulneribus apoſtematis ex qbus materia retro veniat ad inteſtina. Sed loqtur de vulneribus abſo-lute q̃ fiunt per cauſam exteriorẽ vt cũ enſe vel gladio: vel per cãm interiorẽ vt cum humore acuto rumpente venam. Cum enim talia vulnera fiũt interius: fit fluxus ſanguinis per inteſtina plerũq:⁊ plerũq per vias vrine.

¶ Aphoriſmus. LXVIII.

¶ Si vulneribus malis ⁊ fortibus exiſtẽtibus tumor non appareat: magnum malum.

Theo. **¶ Si in vulneribus validis ⁊ prauis moles nõ apparet: magna eſt noxa.**

Leo. **¶ Si in vulneribus fortibus: ⁊ prauis tumor non appareat: ingens malum.**

¶ Commentum Galeni.

¶ Q. ð magnũ dixit: vulneribus põt attinere vel apatib9 vel vtriſq. Hec peſſimitas tñ itẽdit ineſſe vulneribus que in ſi ne ſunt lacertorũ vel coꝝ capitibus: maxĩe illis qui iuncti ſint neruis ⁊ in extremitatibus vicini ſunt cordi. Sicut aũt antea mala dixit apata ſubito non appentia: itidẽ hic oĩa apata eẽ mala ex vulnerib9 malis aſſerit. Vulneribus enĩ hꝫ maxĩe cũ nõ tumeſcũt:ſi doluerint nõ ſumus ſecuri: qñ ad nobilia mẽbra hũores mali fluãt. nã malos hũores ad no bilia mẽbra deſcẽdere certificãt: cũ dolores humores flue re portendant. Cum ergo vulnus malicioſum eſt. nã quidẽ debilitatur: hũores aũt ſuphiũt ⁊ diſtẽperãſ. ꝙ niſi ad vul nus fluxerit: qđ ex tumore qdẽ certificaſ: ꝑ totũ corpus diſ

Vulnerũ dolor tu-more non apparente quid.

fuſi ſpaſmos ⁊ thetanos ⁊ maniã faciũt. Laxa qdẽ ⁊ flu-entia vulnera bona ſunt cruda ꝟo dura ⁊ indigeſta mala. In his aũt vulneribus medici multũ fallũtur ſtrigẽtes ſinẽtia frigida ⁊ ſicca ⁊ ſtiptica medicina. Dolor autẽ ſit ex locis neruoſis:⁊ tñ ⁊ medicina calefactoria eſt exhibenda.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In ꝑcedenti apho. docuit hip. ſignare ſup vulnera apata gñaliter ſumpta ꝑ euaneſcẽtiã tumoris. In hoc aũt apho. docet ſignare per nõ apparẽtiã tumoꝝ ſup ſpãlia vulnera q̃ dñr mala ⁊ fortia. manifeſtat ẽt ſcðario errorẽ q ꝑt ɔtigẽ i cura taliũ vulneꝝ:⁊ hm facit vſq ad locũ illũ [laſſa bona.] ¶ Dic ꝙ ſic de ꝑ:q ꝙ ſi vulnera ſint mala ⁊ fortia tumor nõ ap pens in eis eſt magnum malũ. ¶ De 2o dicit:ꝙ talia vulne-ra laſſa ſunt bona: cruda ꝟo mala. ¶ Vel aliter ponaſ ſen tentia:ꝙ in talibus vulneribus laſſantia ⁊ calefacientia ⁊ aperientia medicamina ſunt bona: infrigidãtia ꝟo ⁊ ſtipti cantia ⁊ repercuſſiua ſunt mala. ¶ Cõmentator circa hũc aphom ſic procedit. Nam ꝑmo exponit ꝑmam partẽ apho. vſq ad locũ illum. [in his aũt vulneribus.] ibi exponit ſecũdam: ꝑma diuiditur in tres. Nam primo exponit hoc ſignificatũ. ſ. [magnum malũ.] ſcðo exponit:que ſunt iſta vulnera magna ⁊ fortia. 3o ponit ſimilitudinem inter hunc aphom. ⁊ ꝑcedentem. durat ꝑma vſq [hec peſſimitas.] 2a vſq [ſicut autẽ.] ſunt ergo quattuor ptes in hoc cõmẽto.

¶ De quarũ ꝑo dicit:ꝙ qñ hip. dixit [magnũ malũ] hoc põt tripliciter retorq̃ri vel ad vulnera vel ad apata vel ad vtrunq. ¶ De ſcða dicit:ꝙ iſta vulnera mala ⁊ fortia ſunt vulnera q̃ ſunt in fine vel in capitibus lacertoꝝ ⁊ maxime in illis locis vbi lacerti cõiunguntur cum multitudine ner uorum:⁊ vbi ſunt vicini cordis. ¶ De tertia dicit:ꝙ ſicut dixit in ꝑcedenti aphoriſmo mala eſſe apoſtemata ſubito non apparẽtia in vulneribus vniuerſalr. ita in hoc loco di xit eẽ mala omnia apoſtemata nõ apparentia in vulneri-bus malis ⁊ fortibus:⁊ cã huius eſt: q2 in huiuſmodi vul-neribus ⁊ maxime:ſi doleãt fortiter tumore nõ apparente nõ eſt dubium: humores ad nobilia mẽbra ɔfluere quoniã dolor materiã fluere portendit. ¶ De quarta dicit:ꝙ in cu ra talium vulnerum fortium ⁊ malorum multũ falluntur medici: quoniã curant ea cum frigida ⁊ ſtiptica medicina conſtringente fluxũ eorum: quoniã illa vulnera ſunt in mẽ bris neruoſis quibus eſt adhibenda medicina calefactiua ⁊ reſolutiua:⁊ non ſtiptica repercuſſiua.

Circa hunc aphoriſmũ dubitatur de tex. ⁊ de cõmẽto. De tex. quidem ſic. Primo enim queritur qđ in-terſit inter hunc aphom ⁊ ꝑcedentẽ. ¶ Ad hoc pꝫ reſpõſio per continuationem: [malis ⁊ fortibus:] iſta vulnera di-cũtur mala ratione finis:q2 vt plurimũ cõducũt ad ſpaſmũ ⁊ per cõſequẽs ad mortẽ:⁊ dicũtur fortia ꝓpter fortiſſimũ dolorem quem faciunt: qui ſolus aliquando eſt cauſa ſubi te mortis: ſepe enĩ vidi homines vulneratos in capitibus magnorum lacertorum coxe ⁊ brachij quos vulgus vocat bordonem viuuꝫ:⁊ ex paruo vulnere ſubito mori:que mors ſubita nõ potuit eſſe niſi ex fortitudine doloris: [tumor nõ appareat] tumorẽ nõ apparere dupliciter poteſt intelligi: vno quidẽ modo ꝙ fiat tumor ⁊ poſtea ſubito euaneſcat. alio modo vt aggregetur materia in profundo:⁊ nõ faciat tumorem apparentem. [laſſa bona. cruda mala.] hoc po-teſt retorqueri ad vulnera ⁊ ad medicamina: ſicut dixim9 in expoſitione ſententie. ¶ Sed contra hoc opponitur. Cũ iſta vulnera ſint multum doloroſa:⁊ ſine apoſtemate:⁊ do lor materiam in membro apoſtemato multiplicet: ſicut di-citur in tegni de apoſtematibus. videtur ꝙ medicina ſtipti ca ⁊ repcuſſiua premiſſa euacuatione totius debeat in ꝑn-cipio adhiberi: ſicut docet Gale. in tegni de cura apoſtema tum:⁊ Auicen. primo cano. fen quarta cap̃ de cura apatũ. ¶ Ad qđ dõm:ꝙ regula illa generalis. ſ. ꝙ in ꝑnci° apatum ſunt adhibenda repercuſſiua recipit exceptionem in pluri

bus caſibus: fallit. ſ. cum apoſtema fuerit in emunctorijs membrorum principalium ſicut in inguinibus ⁊ aſcellis: ſicut ponit Auicen. pᵃ ca. ille. cap. Et fallit etiam cū apoſtema fuerit cōiunctum vulneri qḋ eſt in tali membro qꝛ per repercuſſionem materia currit ad mēbra nobilia: ſicut habetur in propoſito aphoriſmo: ⁊ iſte due expoſitiones ab eadem radice procedunt. ſcilꝫ a timore transferendi materiam de membris vilibus ad nobilia. Fallit etiam tertio loco quando apoſtema fuerit de materia venenoſa ſicut in antrace in quo non ſunt apponenda repercuſſiua: ſed potius adustiua ne venenoſa materia retrocedat. Fallit etiā 4ᵒ loco quādo apā eſt de mā groſſa: frida: viſcoſa: qm̄ repcuſſiua mām illam fortius ingroſſarent ꝟ innuit Gal. 13ᵒ de inge° ſanitatꝫ.

¶ Aut vis dicere ad hoc argumētū: ꝙ hic nō prohibet̄ repcuſſiua rōne apoſtematis ſm̄ ſe ſed qꝛ iunctuꝫ eſt cū vulnere mēbri doloroſi. Si. n. talia apoſtemata eēnt ſine vulnere ⁊ eēnt de mā calida vtiqꝫ idigerēt repercuſſiuis in pncipio.

¶ De cōmento ſic. [qḋ magnū dixit vulneribus attinere]. i. qn̄ Hip. dixit magnū malū ſignificare. pōt hoc magnū malum attribui vulneribus vel apātibus. Ita ꝙ dicamus ꝙ ipſa vulnera ꝓpter ſui maliciā ⁊ fortitudinē doloris ſint cā iſtius mali. ſ. māe recurrentis ad nobilia mēbra vel dicat̄ ꝙ apāta ſint cā iſtius mali. Nā apoſtemata cū nō appareāt ⁊ emineāt foris ſꝫ potius delitescāt ſunt cāe materie recurrentis ad mēbra nobilia: ⁊ ſi verū volumus dicere aggregatio vtriuſqꝫ. ſ. vulneris ⁊ apātis ē cōpleta cā talis mali.

¶ Et in extremitatibus vicini ſunt cordis. Hic q̄rit̄ q̄ ē cā ꝓpter quā vulnera lacertoꝝ ſunt peiora qn̄ fuerint vicina cordis q̄ꝫ qn̄ fuerint in medio ipſius lacerti vel alibi toti° muſculi. ¶ Ad qḋ dōꝫ ē: ꝙ arbitror cām eſſe qꝛ locus ille ſenſibilior eſt q̄ꝫ ſit alia pars lacerti: ⁊ qꝛ neruus magis aggregatus eſt in illo loco q̄ꝫ in medio ſui.

¶ Aphoriſmus. LXIX.

¶ Poſteriora capitis dolentia: in fronte recta vena inciſa, iuuat.

Theo. ¶ Dolenti partem capitis poſteriorem frōtis venam ſubreptam ſecuiſſe, prodeſt.

Leo. ¶ Dolenti partem capitis poſteriorem: in fronte recta vena inciſa, prodeſt.

¶ Commentum Galeni.

¶ Non ſolum intendit purgationē de locis infirmis: ſꝫ materiā per partē oppoſitā ſatagit extrahere: quod ex contrario fit. Si ergo in latitudinē ferit: a dextra in ſiniſtraꝫ vel a ſiniſtra in dextrā fieri innuit: ꝙ ſi in profunditate fuerit: anteriora retro poſteriora ante medicari opꝫ vnde Hip. Poſteriora capitis dolentia: in fronte recta vena inciſa iuuat. Nos autē multotiens ſanauimus inde oculorū dolores ſi abundant humores lōgo tēpore effluentes: cū ſcarificatione in poſteriori parte. i. in cranei poſterioris ſūmitate.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In precedentibus apho. docuit ſignificare ſuper vulnera. In preſenti ꝟo docet curare dolorem capitis ī parte poſteriori per phlebotbomiā partis oppoſite ⁊ planus ē caſus.

¶ Cōmētator ſup ꝟ apho. duo notat. nā ꝓ ponit eius ſententiam. ſcḋo eius ampliationem. De ꝓ ſic dicit ꝙ Hip. in hoc apho. duo intēdit. ſ. euātionē māe ⁊ locum euātionis. ſ. per oppoſitū. De ſcḋo dicit ꝙ nō ſolū hꝫ veritatē in oppoſitione q̄ eſt per ante ⁊ retro: ſed in oppōne que eſt per dextrū ⁊ ſiniſtrū. nam ſi dolor eſſet in dextra pte fiet euō per ſiniſtrā ⁊ ecōuerſo: ⁊ ſi eſt in pte poſteriori fiet euātio per ptē anteriorem ⁊ ecōuerſo. hoc aūt expiētia ꝓbat̄ qꝛ multotiēs dolores oculoꝝ ponēdo vētoſas i poſteriori pte capitꝫ ſoluunt̄.

Circa hunc apho. dubitat̄ de tex. ⁊ de cōmēto de tex. quidem ſic. Ui. n. ꝙ flomia nō caret oēm dolorē capitis qui eſt in pte poſteriori. nā pōt pars poſterior dolere ex mala cōplōne ſine mā vel ex mā frigida: ⁊ tūc nullo modo cōpetit flomia. ¶ Ad qḋ dōm: ꝙ iſte apho. verus eſt cū hac cōditione. ſ. ꝙ dolor iſte capitis ſit cum mā ſanguinea accipiēdo ſanguinē pro ſanguine ſolo ſiue pro ꝯgerie oiuꝫ humoꝝ. principalius tn̄ cōuenit flomia qn̄ dolor iſte eſt ex plenitudine ſanguinis vāis: qm̄ flomia eſt euātio que debetur humorib⁹ equaliter augmētatꝫ: vt dꝫ ꝓ can. ſen 4ᵃ cap 3ᵒ.

¶ Sꝫ. nō vꝫ ꝙ vena frōtis cōpetat mā exiſte in parte capitis poſteriori. nam qn̄ mām trahimus de mēbro ad mēbrū nō debemus facere tractum ſuper mēbrū pncipale: ſicut dꝫ ꝓ can. ſen 4ᵃ cap primo. ¶ Ad qḋ dōm: ꝙ hic non fit tractus ſuper pncipale. ſ. ſuper cerebrū: qꝛ ſanguis q trahit̄ per venaꝫ que eſt in frōte nō trahitur per vētriculos cerebri nec ipſos ingreditur: ſed trāſit per venas q̄ ſunt in pāniculis tegētibus cerebrū: ⁊ ille vene tranſeunt ſuper cerebrum per viaꝫ ſemicircularē. ¶ De cōmento ꝟo ſic. [a dextra ad ſiniſtram: vel a ſiniſtra ad dextrā.] Sed cōtra Auicē. primo can. ſen quarta cap tertio: dicit eniꝫ hūc ſermonē. Et ſi materia eſt in dextra capitis cā ad inferiora: ⁊ non ad ſiniſtrā capitis ⁊c̄. ¶ Ad quod dōm: ꝙ dupliciter fit euātio per loca oppoſita. Uno quidē modo per loca propiqua: alio ꝟo modo per loca remota. Euacuatio ꝟo per loca propinqua oppoſita: non cōpetit cū plenitudine corꝑoris: ſed opꝫ precedere euacuationē totius: euacuationē ꝟo per loca oppoſita longinqua poſſimus facere non ꝑcedente euacuatione totius. Cū ergo Auicē. negauit nō fieri euacuationē materie que eſt in dextra parte capitis per ſiniſtram ipſe intellexit ſi corpus eſſet plectoricum. ¶ Uel dic aliter: ꝙ Auicē. ibi loquitur electiue. nam cuꝫ poſſit fieri euacuatio p duo loca oppoſita quorum vnus eſt longinquus ⁊ alter propinquus. magis eſt eligēda euacuatio per locum longinquū.

¶ Oꝫ ſi in profunditate fuerit anteriora retro ⁊c̄.] Sed contra. nā oppoſitio que debetur profunditati capitis eſt per ſurſum ⁊ deorſum qꝛ cuꝫ tres ſint oppoſitiones locales. ſ. illa que eſt per ante ⁊ retro: ⁊ illa que eſt per dextrum ⁊ ſiniſtrum: ⁊ illa que eſt per ſurſum ⁊ deorſum. ⁊ tres ſint dimenſi corporis. ſcꝫ longitudo: latitudo: ⁊ profunditas debetur longitudini capitis oppoſitio que eſt per ante ⁊ retro ⁊ latitudini oppoſitio que eſt per dextrum ⁊ ſiniſtrum ⁊ profunditati debetur oppoſitio que eſt per ſurſum ⁊ deorſum. Debebat ergo dicere ꝙ ſi materia cōtinetur in profunditate oportebat eam euacuari per deorſuꝫ aut per ſurſum: deorſum per ſtomachū: ⁊ inteſtina: aut per venas que ſunt in pede. ſurſum ꝟo per capitis cacumen ponendo ibi ventoſas. ¶ Ad quod dicēdum eſt: ꝙ hic profunditatem capitis accipit pro lōgitudine capitis: cuius probatio eſt: qꝛ dicit. [Anteriora ꝟo retro poſteriora ante.] ¶ Aut dicas ꝙ ſit defectus in littera: ⁊ eſt defectus in hunc moduꝫ: ꝙ ſi materia cōtenta in capite cōſideretur ſm̄ oppoſitionē profunditatis euacuetur deorſum. Si ꝟo in longitudine euacuetur per ante ⁊ retro eligendo partem oppoſitam.

¶ Aphoriſmus. LXX.

¶ Quibus circūtenditur cutis dura ⁊ ſicca: ſine ſudore finient. quibus ꝟo laxa ⁊ rara: cū ſudore finient.

¶ Quorum cutis obtenditur ſq̄lida ⁊ ſicca: hi ſine ſudore moriūtur. Cōtra quorum cutis laxa ſolutaqꝫ eſt: hi obeunt cum ſudore. Theo.

¶ Qui regio morbo laborāt: non multum ventoſi ſunt. Leo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Propinq morti cutis dure ſicce ⁊ extenſe morituri ſunt ſine ſudore: rare ꝟo ⁊ laxe cū ſudore. Prius ſit inde: qꝛ oi carent humiditate. vel ſiquā habēt non hn̄t in cute. Scḋꝫ. qꝛ multam etiam habent illam intra cutem.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In pcedēti apho. docuit curare dolorē capitis in pte poſteriori. In h aūt apho. determinat de initio ⁊ pceſſu rigorum tā in mulieribus q̄ȝ in viris: ⁊ hȝ aphoꝛ. duas ptes: in quaꝝ pᵃ ponit diſpōnē rigoꝝ in mulieribus. in ſcda in viris. durat prima vſqȝ [in viris] pars illa i qua ponit diſpoſitionem rigorum in viris. diuiditur in duas. ⁊ ideo primo ponit illā diſpōnē. 2ᵒ reddit cāȝ. durat pᵃ vſqȝ. [ſȝ ⁊ cutē.]

¶ Dicit ergo ſic in pᵃ parte ꝙ rigores in mulierib⁹ incipiūt magis ex lūbis q̄ȝ ex alia parte corpis ⁊ per dorſuȝ pcedūt ad caput. ¶ De 2ᵒ dicit ꝙ rigores i viris ſimilr̄ magis incipiunt a parte poſteriori q̄ȝ a parte priore. nam incipiunt a poſteriori parte coxarum ⁊ cubitorum: ⁊ inde procedunt ad caput. ¶ De 3ᵒ dicit: ꝙ rō ppter quaȝ rigores incipiunt a parte poſteriori ⁊ nō ab āterioꝛi: eſt ppea qꝛ ps āterioꝛ calidioꝛ eſt: ⁊ ps poſterioꝛ frigidioꝛ ⁊ calitateȝ ptis āterioris declarat multitudo piloꝝ eius qb⁹ declaꝛ corporis raritas.

¶ Cōmētatoꝛ circa hūc apho. ſic pcedit. Nā p̄ exponit pmā ptē apho. 2ᵒ exponit 3ᵃᵐ. durat pᵃ vſqȝ [āterioꝛ ps.] pᵃ diuiditur. in. 2. in quarū pᵃ verificat initiū rigorū. in 2ᵃ proceſſuȝ durat pma vſqȝ. [rigorē autē.] ¶ Dicit ergo ſic de pᵃ ꝙ rō pp quā rigoꝛ in mulieribus icipit a lūbis: eſt hec. qꝛ rigoꝛ incipit cū frigore ſenſibili q̄re cuȝ dorſum ſit frigidūre mēbrū frigiduȝ citius incipiat frigeſcere: opȝ ꝙ rigoꝛ a dorſo incipiat ⁊ maxime i mulierib⁹ qꝛ fridiores ſunt maſculis.

¶ De 2ᵒ dicit ꝙ iſte rigoꝛ procedit a dorſo ad initiū neruorū ſcȝ ad cerebruȝ: ⁊ hoc ſit mediante nucha. q̄ iō primo hanc paſſionē recepit qꝛ mollioꝛ eſt ⁊ ideo paſſibilioꝛ.

¶ De 3ᵒ dicit ꝙ rō q̄re pars anterioꝛ corporis nō rigeſcit. ⁊ ſic nō incipiūt ab ea rigores nec pcedūt p eā ad cerebrū: eſt ppterea qꝛ ipa eſt calidioꝛ parte poſteriore: ⁊ ſignaꝛ nobis eius caliditas per raritatem eius: ⁊ raritas per multitudinem pilorum: ⁊ hoc eſt quod dicit.

Circa hūc apho. dubitaꝛ de tex. ⁊ de 9ᵒ. De tex. quidē ſic. p̄. n. queritur quedā qō generalis. ſ. de vtilitate iſtius aphoꝛ. ¶ Ad qō dōm: ꝙ vtilitas eius eſt magna: nam qn̄ volumus preuidere ne veniat rigoꝛ aut iam exiſtētem curare ſcimus loca qbus opȝ medicamina apponere. [Ex lūbis.] Sed ꝯ lumbi quidē ſunt renes: ſicut dicit Halyab. in cōmēto de cauſis pſeruatiuis. renes aūt ſunt membra iſenſibilia: ſicut dꝛ p̄ cañ. de mēbris cap̄ p̄. rigoꝛ autem non pōt in mēbris inſenſibilibus fieri nec incipere cuȝ ſiat ex infuſione putredinis ſup mēbra ſenſibilia: ſic dicit Joānitius. ¶ Ad qō dōm eſt: ꝙ lȝ renes non ſentiant ſua ſubā carnoſa: tamē ſentiunt per pelliculas circundantes eos.

¶ Aut dic aliter ⁊ melius ꝙ per lumbos poſſumus itelligere muſculos ſpinales de qbus loqtur Hip. particula 7ᵃ in illo apho. [Quibuſcūqȝ nefreticis exiſtibus p̄dcā ſigna.] [Magis] per hoc oñdit ꝙ ex alijs poſſint incipe mēbris. [Et per dorſum ad caput]. i. per nuchā ad cerebruȝ. Sed cōtra hoc opponiꝛ quoniā nucha ⁊ cerebrū ſunt membra inſenſibilia cū neruis careant. ¶ Ad qō dicēdum: ꝙ lȝ nucha ⁊ cerebrum non ſentiant per ſuā ſubſtātiā: ſentiunt tamen per pelliculas circūdantes ea.

¶ P̄. queritur: quare in rigore opȝ fieri aſcenſuȝ ad cerebꝝ. ¶ Ad quod dicēdū: ꝙ in rigore ſit motus inuoluntarius in mēbris totius corporis: ſicut dicīꝛ quarto cañ. fen pma capitulo de rigore. talis autem motus neċio ſeqtur nocumētum cerebri. [Et viris retro magis ⁊c̄.] Circa hoc queriꝛ que diuerſitas cadit inter viros ⁊ mulieres in inceptione ⁊ proceſſione rigorum. nam videꝛ aliqua dr̄ia eſſe: quoniam Hippo. nō diſtinxiſſet inter viros ⁊ mulieres in hoc caſu niſi aliqua dr̄ia foret. ¶ Ad cōtrariuȝ videꝛ: ꝙ nulla differētia ſit. Nam ⁊ in viris ⁊ in mulieribus incipit ex parte poſteriori cum ſit frigidioꝛ. ¶ Ad qō dōm: ꝙ viri ⁊ mulieres cōicant in inceptione rigoꝝ quātū ad h qꝛ in vtriſqȝ icipiūt a pte poſteriori: ſed dr̄nt in alio qꝛ in viris icipiūt a ptibus remotioꝛib⁹ ab ipſa nucha q̄ȝ i mulierib⁹ qn̄ icipiūt i viris a cubitꝭ ⁊ coxis q̄ mēbra remota ſſ a nucha: ſȝ i mlierib⁹ icipiūt a lūbis q ſunt iuxta nuchā: ⁊ h ↄtigit qꝛ viri ſſ caliores mlierib⁹. [ſȝ ⁊ cutē rarā declaꝛ pilus.] pilus. i. multitudo pilorū declaꝛ raritatē cutꝭ ⁊ mediāte raritate declarat caliditatem illoꝝ locoꝝ q̄ ſunt ſub cute. De veritate aūt hui⁹ duplicis ↄñie. ſ. ꝙ ad pilos ſequaꝛ raritas: ⁊ ꝙ ad raritatē ſequaꝛ caliditas poſſeꝛ plurimū dubitari. Sȝ ego de hac mā aliqd tetigi ſupra eadē pri. in illo apho. [Silr ⁊ i marib⁹]. ⁊ hic nota ꝙ iſta pbatio quā hic facit Hip. pōt retorqueri. ad totū apho. vel ſolū ad 2ᵃᵐ partē apho. ⁊ hoc vꝫ mihi cōuenīētius: qꝛ mulieres nō hñt pilos in parte anterioꝛi niſi ſolum in pectine: verūm pōt ⁊ p̄ modo veritatem habere.

¶ De cōmento ſic. [rigoꝛ ſenſualiter incipit cum frigore.] Sed cōtra: frigus enim eſt quoddā accñs diuerſum a rigore ⁊ horripilatione ſicut hꝫ 4ᵒ cañ. ſen pma cap̄ de rigore. ¶ Ad qō dōm: ꝙ duplex eſt frigus. Unū quidē qō eſt purum frigus: qō eſt ſine aliquo tremore vel cōmotione mēbroꝝ: ⁊ hꝫ eſt p ſe accñs. eſt ⁊ aliud frigus qō adnectiꝛ rigori ⁊ eſt q̄ſi eius pars qō ↄtigit ppter fugā caloris nālis: ⁊ cuȝ tali frigore incipit rigoꝛ. ¶ P̄. rigoꝛ ſit ex cā calida ⁊ ex cā frigida. nā in quartana ſit rigoꝛ ⁊ in tertiana ſit. Et ēt in 2ᵒ de criſi Gal. expſſe dicit ꝙ rigoꝛ ſit taȝ a calido q̄ȝ a frigido. ¶ Ad quod dicēdum: ꝙ ois rigoꝛ eſt cuȝ frigore accipiendo: frigus pro fuga caloris naturalis a re ledente. Sed non omnis rigoꝛ eſt cum frigore quantum ad cauſaȝ humoralem que facit ipſum: poteſt enim fieri non ſolū ab humore frigido ſed a calido: vt dicitur in illo aphoriſmo. [A cauſone habitoꝛ] ⁊ in illo [quibuſcunqȝ rigores.]

¶ Aphoriſmus. LXXI.

¶ Quartanis habiti non valde a ſpaſmis apphenduntur. Si vō apphendātur prius ⁊ ſuperueniat quartana: ſoluuntur.

¶ Qui a quartanis capiuntur non admoduȝ conuulſionibus capiuntur. ⁊ ſi antea capiebātur: quartana ſuperueniente liberantur. Theo.

¶ A quartanis capti. non admodum a conuulſionibus capiuntur. Si vō prius capiantur. et quartana ſuperuenerit liberantur. Leo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Spaſmus ex inanitione acutiſſimus eſt ⁊ mortalis: ꝙ ſi ex plenitudine neruoſorum membrorum contingit ſicut in epilepticis ⁊ ſimilibus alijs: non acutus neqȝ moleſtus ſicut prioꝛ erit: quem Hippo. hic intendit: ⁊ huic quartana ſuperueniens venire non permittit: cum diſſoluēs qui etiā iam ſuperuenit. Cuius medicandi duo ſunt modi: cuȝ purgationibus vel coctionibus: que vtraqȝ in quartanis conſiderantur: purgatio. n. cum rigore: coctio vō ſit cū calore.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In pcedenti aphoriſmo determinauit de initio ⁊ proceſſu rigorum: in hoc autem aphoriſmo determinat de preſeruatione ⁊ curatiōe ſpaſmi p febrē q̄rtanā ⁊ plan⁹ ē caſus.

¶ Cōmentatoꝛ ſuper hoc aphoriſmo duo notat. Nam primo diſtinguit ſpaſmum ⁊ eligit eum quem Hippo. hic intendit in hoc aphoriſmo vſqȝ [⁊ hūc quartana] ibi ponit cauſam veritatis aphoriſmi.

¶ De primo dicit cum duplex ſit ſpaſmus: ſcilȝ de inanitione ⁊ repletione membrorum neruoſorum Hippo. hic intēdit ſpaſmum illum qui eſt de repletione: ⁊ hoc de primo.

¶ De ſecundo dicit: ꝙ quartana pueniēs preſeruat a ſpaſmo ⁊ ſpaſmum iam exiſtentem curat. Due nāqȝ cauſe ſunt que huic morbo cum ſit de plenitudine frigidorum humorum ſcilȝ coctio ⁊ euacuatio opponuntur: ⁊ iſta duo facit febris quartana: nam ſuo calore decoqt ⁊ ſuo rigore euāt.

Circa

Circa hoc queritur de tex. ⁊ de cōmento. De tex. queritur primo que vtilitas ſit in hoc apho.

¶ Ad qđ reſpondendum eſt ꝙ 2ᵉ quarum prima eſt: qꝛ per ipſum habemus ſciam pronoſticandi ſuper prohibitionē venturi ſpaſmi ⁊ curationeȝ iam facti. 2ª vero vtilitas eſt: qꝛ ex hoc datur nobis ingenium curationis. ſ. vt inueniamus medicamina calefacientia ⁊ deſiccantia.

¶ Uꝫ. queritur cuꝫ quelibet fe. conferat ſpaſmo. ſicut habet per illum apho. 4ᵉ pᵗᶦˢ. A ſpaſmo ⁊ tetano habito. quare auctor hic ſpecialem mentionem fecit de quartana.

¶ Ad qđ dicēdum ꝙ. 3. arbitror eſſe cauſas. quarum prima eſt qꝛ in quartana eſt humor ſiccus. ſ. melancholicus qui repugnat materie flegmatice que eſt cauſa ſpaſmi. 2ª cauſa eſt: qꝛ ipſa eſt fe. longa. ⁊ propterea deſiccat multum membra ſpermatica. 3ª vero cauſa eſt: qꝛ in ea non ſolum eſt calor calefaciens humores frigidos replentes neruos: ſed rigor euacuās eos. ⁊ in nulla alia febre repiunt̄ iſta tria ſiꝫ iuncta.

¶ De cōmēto ſic. [purgatio. n. cum rigore.] Sed contra ſi rigor materiam purgat. tūc in cura cauſonis ſufficeret ſolus rigor nec oporteret ſeꝗ ſudorē vel aliā euacuationeȝ. ⁊ hoc eſt cōtra Gal. in cōmento illius apho. [a cauſone habito.]

¶ Uꝫ. expreſſe dicit Gal. in 2ᵒ illius aph. [ſi rigor īciderit.] ꝙ rigorem aliquando ſequit̄ euacuatio. ⁊ aliquando non.

¶ Ad qđ dicēdum ꝙ in rigore fit quidā motus materie ⁊ ſparſio eius per corpus propter quam habilitatur ad expellēdū extra corpus: vt colligitur ex verbis Auic. 4º can. ſen prima cap. de rigore. ſed extra corpus per rigorem non fit purgatio materiei niſi adiūgatur ei alia expulſio nature ꝑ ſudorem vel fluxum ventris. ⁊ hiis ſimilia.

¶ Coctio vero fit cū calore. ſed contra coctio eſt quedā digeſtio. digeſtio vero fit per calorem naturalē. ⁊ non per febrilem. ſicut dicitur in cōmento re. ac. lib. 2º.

¶ Ad qđ dicendum eſt ꝙ coctio hic acᵖ pro calefactione.

¶ Aut dic ꝙ quando dicitur ꝙ digeſtio fit per calorem naturalem. ⁊ non per calorem febrileȝ. hoc debet intelligi de digeſtione cibi. digeſtio vero materie morbi poteſt fieri. ⁊ ꝑ calorem naturalem. ⁊ per febrilem. nā febris ſubtiliat humores frigidos ⁊ viſcoſos. ⁊ calefacit eos. quare digerit eos: qꝛ facit eos paratos ad expulſionem.

¶ Preterea febris videt̄ ſuo calore magis euacuare materiam ꝙ̄ꝫ rigore: qꝛ per ſuum calorem reſoluit eam conuertendo in fumum. ſicut habetur ex comento illius aphoriſ. A ſpaſmo vel tetano habito. per rigorē autem nihil aliud facit niſi qꝛ agitat materiam ⁊ diſpergit.

¶ Ad qđ dicendum ꝙ bene conſiteor febrem magis conſumere de materia per calorem ꝙ̄ꝫ per rigorem. ſed per rigorem preparat eam agitando eam. nā diximus ſupra ꝙ taliter dicitur rigor purgare materiam.

¶ Preterea coctio debet precedere euacuationem: ſed talis coctio que fit per febrem. ſequitur omnem euacuationem que fit per rigorem: qꝛ in quartana rigor precedit febrem.

¶ Ad qđ dicendum eſt ꝙ coctio quā facit febris quartana non eſt digeſtio que preparet ad euacuationem que fit per rigorem: ſed potius econuerſo. ſicut patebit ex predictis.

¶ Aphoriſmus. LXXII.

¶ Quibus circumtenditur cutis dura et ſicca: ſine ſudore finient. Quibus vero laxa ⁊ rara: cum ſudore finient.

Theo. ¶ Quorum cutis obtenditur ſqualida ⁊ ſicca: ij ſine ſudore moriuntur. Contra quorum cutis laxa ſolutaqꝫ eſt: ij obeunt cum ſudore.

Leo. ¶ Quibus cutes circumtenduntur aride: ⁊ ſicce: ſine ſudore moriuntur. Quibus vero laxe ⁊ rare: cum ſudore moriuntur.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Propinqui morti cutis dure ſicce ⁊ extenſe morituri ſunt ſine ſudore: rare vero ⁊ laxe cuꝫ ſudore. Primus ſit inde: qꝛ di carent humiditate. vel ſi quā hn̄t nō hn̄t in cute. Secunduꝫ qꝛ multam etiam habent illam intra cutem.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In hoc apho. docet auctor pnᵗ ſuper modum moriendi cum ſudore vel ſine ſudore per diuerſam habitudinē corᵉ. ⁊ ſententia plana eſt.

¶ Comētator circa hunc apho. duo notat. naꝫ primo ponit ſententiam apho. vſqꝫ primus ſit. ibi ponit cauſam veritatis apho. primum quidem planum eſt. De 2ᵒ dicit ꝙ habētes coria dura ⁊ ſicca finiunt ſine ſudore: qꝛ omni carent humiditate. vel ſi quā habent. habent eam remotā a cute illi vero qui habent coria relaxata. ⁊ rara finiunt cum ſudore: qꝛ humiditatem habent circa cutem. hic apho. qꝛ inutilis ideo remaneat ſterilis.

¶ Aphoriſmus. LXXIII.

¶ Icterici non valde ſiunt inflati.

¶ Qui regio laborāt: ij nō admodū inflantur. Theo.

¶ Qui regio morbo laborāt: nō mltū vētoſi ſūt. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Qđ Hip. hic intendit opꝫ animaduerti. Uētoſitas. n. congregata in corpore ſupra exiens cum eructuatione vel infra ſuo modo vel permaneus intus generat ventris extenſionem: aliquando ex defectione viſcerū: aliquādo ex adunatione flegmatum: huic ventoſitati icterici ſunt cōtrarij: qꝛ ſunt cholerici. Si aūt icterici ventoſitatem habent non tamen erit magna: cum magnus calor eam diſſoluat.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Hip. in hoc apho. docet ſignare per ictericiam ſuper putationem inflationis. ⁊ planus eſt cauſa.

¶ Comētator ſuper hoc apho. duo notat quorum primū eſt de cauſa iſtius inflationis. 2ᵐ eſt de cā veritatis apho. primū facit vſqꝫ. huic ventoſitati. De primo dicit ꝙ vētoſitas que in corᵉ. generatur aut egreditur ex corᵉ. ⁊ hoc 2ᵇ. ſ. ſupius per ructuationem ⁊ inferius per peditum. i. ſonorū exitū. aut retinetur in corᵉ. ⁊ tunc generat inflationem ventris extenſionem. ⁊ cauſa iſtius ventoſitatis eſt 2ᵉ. ſ. viſcerum defectio vel aggregatio flegmatū. cum. n. ſtoᵘ ⁊ inteſtina ſunt debilia non bene cibum digerentia. generatur inde ventoſitas. Q ſi deficiat expulſiua ventoſitas illa retenta inflationem facit. Aggregatio autem flegmatum cauſa eſt ventoſitatis ⁊ extenſionis per conſequens. qm̄ caliditas naturalis agens in flegmata non potens illa perfecte reſoluere in ventoſitatem conuertit. ⁊ hoc modo intelligitur verbum Gal. ⁊ hoc de primo.

¶ De 2ᵒ dicit ꝙ icterici huic ventoſitati contrariantur: quia icterici abundant in cholera. cholera autem ventoſitatem diſſoluit. ⁊ terminat ſuo calore. quapropter non eſt poſſibile in ictericis multam ventoſitatem adunari. ⁊ per conſequens non poſſunt fieri valde inflati.

Circa hunc apho. dubitatur de tex. ⁊ de cōᵗᵒ. De tex. ſic. [non valde inflati.] Sed contra icterici: ideo nō ſiunt valde inflati: qꝛ in eis dominatur cholera que caliditatem multiplicat circa epar: ſed contingit fieri timpanias ex caliditate epatis. quare contingit habundantes in cholera inflari valde. ⁊ per conſequens ictericos fieri.

¶ Uꝫ. aliquādo in ictericis habūdat flegma circa ſtoᵐ ⁊ inteſtina. cuius ꝓbatio ē qꝛ cū ictericia ſit colica flegmatica. quare habūdat flegma in inteſtinis cū ictericia. ⁊ in ictericia albeſcit lingua. ſicut dicit Auic. pmo cañ. de ſignis cōplexionū. ſꝫ aūt albedo eſt ex flegmate ſtoᶦ. ergo in ictericia habūdat flegma in ſtoᵒ. ⁊ inteſtinis. ſꝫ cōᵗᵒʳ hic dicit ꝙ vētoſitas generat̄ ex coadunatione flegmatum. ergo ictericia ⁊ inflatio ſimul poſſunt eſſe.

¶ Ad pᵐ dicendum eſt q̄ licȝ in timpanite ſit calor epatis excedens nō tñ ē ibi tāta caliditas quāta ē in ictericis. ē. n. in timpanitā caliditas maior q̄ȝ vt vētoſitatē nō gñet. minor aūt q̄ȝ vt ventoſitatē gñtē reſoluat. ſicut dicit Gal. in 2° illius apho. q̄ pᵗ. ¶ Quibuſcūq̄ꝫ tortiōes. Et de acci. ⁊ mor. li. 4°. ⁊ Auic. 3° can. cap. de doloribus ſtō. ſed in ictericis tāta ē caliditas cholere. q̄ prohibet generationem ventoſitatis.

¶ Ad 2ᵐ dico q̄ qñ cholica ſimul fit cū ictericia illa cholica eſt de flegmate. ⁊ nō de vētoſitate nec tunc caliditas ſic ꝓhibet ex epate ad inteſtina: vt ex flegmate faciat ventoſitatem.

¶ De 3° ſic. ſ. Si aūt ictericia vētoſitatē habeat. nō tñ erit magna. Sȝ ꝯ ſi ponamus vētoſitatē gñari in ictericia. tūc vtiq̄ꝫ gñabit vētoſitas in cōplōne ꝯria: q2 ventoſitas frigida ē. oꝫ igitur opꝫ vētoſitatē illā ex maxima cā ꝓcedere. ſicut cauſon qui generatur in ſenibus in tempore frigido. ⁊ hoc habemus per illum apho. ¶ In morbis minus periclitant ⁊c. erit igitur magna inflatio.

¶ Ad qd̄ dicit q̄ ſi nos ſupponamus equalē vētoſitatē factā eē in ictericia. ⁊ nō ictericio. tūc ex maiori cā fiet vētoſitas in ictericia q̄ȝ in nō ictericio. ⁊ erit periculoſior illa vētoſitas. ⁊ inflatio facta ex eā p cōparationē ad cām gñantē eā. nā vbi vētoſitas facta ē in nō icterico ex cibis parū ventoſis vel ex pauca quātitate flegmatis nō fiet ventoſitas in icterico. nā ſi comedat aliquis non ictericus ptiſanā infrigidatē decoctā generat ventoſitatem. In icterico vero non generabit ventoſitatē: q2 tantus eſt calor cholere in icterico q̄ non permittit eā generari ex pua cauſa. Sed hinc emergit maior q̄ſtio. ponamus enim duos quorum vnus ſit ictericus. ⁊ alter non. equalē habere inflationē. tūc queritur que inflatio erit periculoſior. ⁊ videtur q̄ periculoſior ſit in non icterico: q2 cum equalis ſit vtrobiq̄ꝫ ventoſitas in icterico maiorem habet contrarietatem deſtruentem eā q̄ȝ in non icterico.

¶ Ad contrarium autem videtur: q2 qñ in icterico ex maiori cauſa ventoſitas facta eſt q̄ȝ in nō icterico. ⁊ ſic piculoſior.

¶ Ad qd̄ dicendum eſt q̄ equalis vētoſitas ⁊ equalis inflatio piculoſior eſt in nō icterico. nec obſtat qd̄ opponit in ꝯtrariū q̄ equalis inflatio in icterico ex maiori cā ꝓcedat. qm̄ illa maior cā fuit materia vētoſitatis. ſ. cibus aut flegma. ⁊ illa cā iam receſſit ⁊ remāſit vtrobiq̄ꝫ equalis ventoſitas. Si vero cauſa que vētoſitatē fecit. adhuc permaneat. dico q̄ periculoſior erit inflatio in icterico q̄ȝ in non icterico. v. g. ponatur q̄ ventoſitas ⁊ inflatio fiant ex mala cōplexione ſtō. ⁊ inteſtinorū. multo periculoſior eſt in icterico q̄ȝ in nō icterico per comparationē ad cām: q2 ſignificat q̄ tantum eſt nocumentum viſcerum q̄ caliditas epatis nō potuit ꝯtradicere neq̄ꝫ reſiſtere gñationi vētoſitatis. igit ſi cā q̄ vētoſitatē fec manet in corpore piculoſior ē in ictericis q̄ȝ in non icterico eq̄li exiſtēte vētoſitate. Sȝ nō ſic ē de cauſone q̄ fit in ſene tpe hiemali. ⁊ in iuuene tpe eſtiuali: qm̄ cū cauſon in vtriſq̄ꝫ ad idē acumen deuenerit. cā q̄ fecit cauſonē. ſ. humor cholericus adhuc manet in corpore vtroq̄ꝫ ⁊ multo maior in ſene q̄ȝ in iuuene. ⁊ iterꝫ diſcraſia cauſonis nō eſt ſeparata a cōplōne nālis corporis. ſȝ illi ꝯiūctā in ictericis aūt inflatio. eā inflationis. ſ. vētoſitas. ⁊ cā caliditatis. ſ. cholera ſunt ab inuicem ſeparate. nam vētoſitas eſt in inteſtinis. ⁊ ſtomacho ⁊ cholera eſt in epate ⁊ partibus eius.

¶ In hac aūt 5ᵃ pᵗᵉ duplicē modū gloſe inuenies. vnū qdē ſm̄ antiquas gloſas quas feci i q̄bus fere millā additionē feci. ⁊ durāt vſq̄ꝫ ad illū apho. ¶ mulieri mēſtrua ſine colore proprio. In quibus ſi minus ſufficientem expoſitionem inuenies ſiuenili antiquitati minus perfecte attribuēs. ſcḋm aūt modū gloſarū nouarū inuenies a pdcō aph. vſq̄ꝫ ad huc finē. in q̄bus vt puto ꝑfectā expōnē. poteris inuenire.

¶ Cū grā eiꝰ q̄ p nobis vulnera quiq̄ꝫ paſſus ē. ꝑticula 5ᵃ aph. Hip. cū copioſiſſima Thaddei Florētini expōne abſoluit.

¶ Fructuoſa Thaddei Florentini in 6ᵃᵐ aphoriſmorū Hipp. particulaȝ expoſitio ſubnectitur.

¶ Aphoriſmus. 1.

In diuturnis lienterijs, oxiremia ſuperueniens, prius non exiſtens ſignum bonum.

In longis leuitatibus inteſtinorum ructus acidus ſuperueniens: qui non extitit prius: ſignum eſt bonum. Theo.

In longis leuitatibus inteſtinorū ſi ructus acidus fiat: qui prius nō erat: ſignum bonum. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Lienteria ē, velox exitus cibi ⁊ potus, in eiſdē q̄litatibꝰ, q̄bꝰ comeſta ſunt: q̄ aūt breuiꝰ diffiniri pt. Lienteria. n. nihil aliud eſt, q̄ȝ ciboꝝ indigeſtio: q̄bus egredientibꝰ, nulla mutatio digeſtiue virtutis in eis inuenitur in colore: liquore: odore: imo in nulla q̄litate. Veleni diffiniūt lienteriā eē leuitatem inteſtinoꝝ q̄bus ex verbis itelleriſſe vr̄: q2 ex leuitate inteſtinoꝝ patiunt. nā ex nimia leuitate: neq̄ꝫ retinent neq̄ꝫ reſtringūt comeſta ⁊ bibita: ſtomachus ḡ ⁊ inteſtina q̄ qd retinēt: ſua aſperitate retinere vr̄. Cōſtat igit q̄ ex leuitate patiuntur. Sȝ cū antiq laudabilia noia ipoſuerint: in hꝰ aūt nō ſunt eſſerēdi, ignorātes: ꝯtētiue vētris actionē: virtus nā ē amplectēdi, ⁊ tenere recepta: ⁊ digeſta mittere ad inferiora. Sicut aūt veſice ſtrāguria non tādiu retinet vrinā, quoad digerat: ſȝ vel pp grauitatē ſuā vel pp acumē emittit eā foras. ſic cibi ⁊ potꝰ a vētre emittunt: qd̄ cōe ē oibꝰ egredientibꝰ: qd̄ ſi Veleni ita intellexiſſent, nec ſic diffiniſſent: ſȝ ſtōi ⁊ inteſtinoꝝ defectionē: cū comeſta ſtōm grauāt, ⁊ ineſtina. Q̄ꝫ aūt fit ex ſupficie excoriata i iterioribꝰ ſtōi: ex humoribꝰ acutis nō tñ multū defecta v̄tute ſtōi: ⁊ q̄ȝ ñ necē ē dicere: cibus. n. cū ad ea loca deuenerit, ⁊ nocent eo q̄ pūgit, nō potuit retineri: tūc necē eſt q̄ exeat ſine aliq̄ digōne: ſȝ appeant q̄dam acuta ⁊ pūgitiua: qd̄ aūt ex leuitate ſtōi ⁊ inteſtinorum eſt, ſine aliq̄ ſignatione pūgitiua erit. Dīr aūt vtraq̄ꝫ: q2 ex excoriatio humoribꝰ q̄ſcētibus ⁊ finitis: cito ſanat cū cibarijs ſtipticis: ſed ſi diu ꝑmaneāt ad egōnē ſanici ſe mutāt. Sed defectio cōtentiue v̄tutis, eſt ex mala cōplōne: q̄ ſi pfecte illi mēbro dñet: dure ſanat. Et ē aliqn̄ ex humoribꝰ inter ſtōm ⁊ inteſtina ſe claudētibꝰ: quoꝝ vnus ē fla q̄ ꝙ. ſ. oxiremia fit in pnᵒ: cū ſtōi dñet friditas: q̄ cū elongetur ⁊ oxiremia ſinit: cuiꝰ cā eſt cibi inter ſtōm aliquātula mora. Cū ḡ paſſio moret: neceſſe ē ſtōchus ad retinēdū debilitet, cibo. n. ſi morāte aliqn̄ incipit digeſtibilis fieri: ſed cū nihil imoret: ⁊ nullo mō in ſtō digerat: nulla qualitas mutatiōis cibi neceſſario apparebit: neq̄ꝫ oxiremia incipit niſi fla abūdet nimiū itra ſtōm: ⁊ marie aciduȝ. Vñ nō abſolute dixit oxiremiā bonū ſignū eē: ſed in diuturnis lienterijs addidit: q2 aliqn̄ oxiremia in hac paſſione nō ē a pnᵒ: vñ ⁊ prius non exñs dixit. Cū. n. hec paſſio de flate fit frido ⁊ ſtōi refrigeratiuo: oxiremia nullo tpe ceſſat: cū inſepabilis ſit hꝰ paſſioni. Cū ergo oxiremia non a pnᵒ fit lienterie: neq̄ꝫ lienteria ſit de flate: oxiremia poſt aliqd̄ tpe ſupueniēte: ſignat cibus morari in ſtō aliquādiu: nece eſt ḡ vt digerat: q2 nā ad ſuā reuertit actionē. Vr̄ mihi in h apho. mea ſuffeciſſe diſputatio: cuiꝰ fundamentū q capere voluerit: meū librū de v̄tutibꝰ nālibus legat vbi multa ſigna de v̄tutibꝰ ſtōi inueniet: legat quoq̄ꝫ illā pticulā i q̄ ſignationes ⁊ accñtia enarrant q̄ ſunt extātiū corꝑa. Oſiſtratꝰ tñ in 1ᵃ pticula de inueſtigatiōibus, mētitus eſt de poribus: refragās aliquorū auctoritatibꝰ in lienterie paſſionibus: vñ h opꝫ repetiꝫ: ꝑmittēdo verba Oſiſtrati. Lienteriā tripl'r diuiſerunt antiqui Lienteria quid. Lienteria ſpe[cies].

Theo. Leo.

alia.n.diſſenteria: alia lienteria: alia tenaſmos dr̄: hꝫ enim paſſionū diuerſitatē eē antiq̄ in exeuntibus putauerūt diuerſis: dicētes ſi aliqd de ſanguinia ſpē exierit vel vnctuoſum vel viſcoſum: cetera vero ventre exeuntia ſint digeſta atq̄ꝫ cocta, vocaṫ diſſenteria: ſi aūt nihil digeſtū ſine coctū exierit, viſcoſitati ⁊ ſanguini admixtū liēteriā eſſe dicunt. Si aūt ſanguinolētū exierit ⁊ vnctuoſum ⁊ aliquantulum digeſtū tenaſmō eſſe dicūt: hec ſunt ꝟba Oſſiſtrati. Neſcio aūt qd hūc coegerit, vt rē indigeſtā iungeret cū ſanguinis ⁊ viſcoſitatis ſpē: cū nullus ſibi contēporaneus illud ſenſiſſe videaṫ: neq̄ꝫ Philomeus neq̄ꝫ Eratheus: neq̄ꝫ alij qui hucuſq̄ꝫ ad medium deuenerūt tp̄s: neq̄ꝫ enim Origenes ⁊ ſocij ſui: neq̄ꝫ alij poſtes hīs. Eratheus.n.in lib. ſuo de morbo ⁊ cauſa, de curatione morbi ait. Paſſio inquit quā ſepiſſima vocāt aliq̄ diſſenteriā: qdā ꝟo liēteriā: hanc liquidiſſima ſequiṫ egeſtio multa cū mala q̄litate: ⁊ ſpumoſitate, ⁊ odoris grauitate: ⁊ poſt cibū atq̄ꝫ potū. Praxagoras i ſcḋa ꝑticula de accn̄tib⁹ morbū ſequētib⁹. Qui ingt lienteriam hn̄t: leuitatē inteſtinorū, ⁊ quādā lubricitatē neceſſe ē eos patimaxie cū ſint ieiuni: ⁊ his ꝑtib⁹ ſp̄ cibus cito egrediṫ ⁊ ꝓprietatē huius paſſionis velocitatē intēdit eē cibi egredietis. nō.n.ex ablatione digōnis, velocitatē hāc intēdit eē ſed ex velocitate exeūdi, indigeſtionē venire: vn̄ ego ⁊ alij multi medici cōſentimus, nihil aliud eſſe hanc paſſionē, q̄ꝫ indigōnē cibi ⁊ potus, ⁊ velocitatē exit⁹ indigeſtorū cibi ⁊ potus: ⁊ idē ēt ceteri intelligūt antiq̄. Itē in lib. de paſſionibus q dr̄ eē Hip. de liēteria īueniṫ: ꝙ in liēteria cibus ſubtilis ⁊ nō coagulatus ſine dolore egrediṫ: vnde inde corp⁹ cōſumiṫ: nō coagulatū intelligit indigeſtū. Conſueuerunt enī antiq̄ nō coagulata dicē: q̄ idigeſta ſunt: in lib.n. quē Hip. inueīmus ītitulatū d̄ regimēto ſanitatis: quē tn̄ alij negāt eſſe Hippocraticū. cōfirmantes eū eē Philidei ſiue Feruti ſic repiṫ ſcriptū. Aliq̄n inueniunṫ aliq̄ a qbus cib⁹ crudus ⁊ idigeſtus ⁊ ſubtilis exit: ⁊ ſine dolore: nō ꝑꝑ aliā paſſionē ſicut lienteria venit: hi oēs Oſſiſtrato fuerunt anteriores: poſteriores ꝟo multi ſucceſſerunt: quos Oſſiſtratus fatetur ſe vidiſſe: ⁊ concordās in lienterie paſſione. Neſcimus ergo vn̄ Oſſiſtratus tale qd dixiſſe coactus ſit: vt ⁊ anteriorib⁹ ſuis obuiaret: ⁊ poſterioribus mētiēs liēteriā exiſtere cū re indigeſta: cum ſanguine mixta diceret.

Expoſitio Thaddei.

Hec 6ᵃ ꝑticula valde male cōtinuari pōt ad ſpītā. nā q̄ꝫ q̄ꝫ oēs ꝑticule apho. male ſunt ꝯtinuabiles inter ſe. hec tn̄ inter alias peſſime cōtinuari pōt. Dicamus tn̄ ꝙ in 5ᵃ determinauit de accn̄tibus q̄ ſupueniūt euacuatis. ⁊ de operationibus calidi. ⁊ frigidi. ⁊ d̄ accn̄tib⁹ mulierū. ⁊ qbuſdā alijs ſignis pronoſticis. ⁊ cauſis curatiuis. in hac ꝟo 6ᵃ ꝑticula determinat de accn̄tibus ꝓnoſticātib⁹ ſuper quaſdā egritudines ſpeciales. ⁊ de qbuſdā cauſis curatiuis quorūdā morᵇ inordinate tn̄. ⁊ ꝯfuſe. in hoc aūt apho. docet ꝓnoſticari ſup liēteriā ꝑ oxiremiā. ⁊ dīc ꝙ oxiremia nō ꝑus exn̄s in diuturnis lienterijs contingens eſt bonum ſignum.

Comētator circa hūc apho. ſic ꝓcedit. nā ꝑmo ponit expoſitionē huic apho. ſufficiētē. 2° ponit quoddā incidēs dubiū ibi. Oſſiſtratus tn̄. ꝑma in duas in ꝑma ponit ſuam expōnē. in 2ᵃ dīc eā eſſe ſufficiētē in remittēdo nos ad alios libros ꝓficiētib⁹ ibi. vī mihi. ꝑᵃ in duas. in ꝑᵃ explanat duo vocˡᵃ. in 2ᵃ ꝟificat apho. ibi. vn̄ nō abſolute. ꝑᵃ in.2. in ꝑᵃ exponit hoc vocᵐ liēteriā. in 2ᵃ hoc vocᵐ oxiremiā ibi. q̄n̄q̄ꝫ aūt ſit. ꝑᵃ iterū i 2ᵉˢ in ꝑᵃ ponit duas ꝓpias deſcriptiōes de liēteria in 2ᵃ ponit deſcriptionē helenorū ⁊ eā deſtruit. ⁊ ꝯcludit quādā d̄ſcriptionē verā ibi. heleni. pars aūt in q̄ ꝟificat apho. diuidiṫ in.2. in ꝑᵃ ꝟificat iſtas duas determinationes. ſ. in diuturnis. ⁊ hāc aliā. ſ. ꝑus nō exn̄s. in 2ᵃ ꝟificat ꝯn̄ciā ſigni ad ſignatū ibi. cū ergo oxiremia. pars autē in q̄ ponit incidēs dubᵐ diuidiṫ i tres. i pꝛima ponit reprobationē eius in ſp̄ali. in 2ᵃ ponit ſniam ipſius Oſſiſtrati recitādo ꝟbā eius. in 3ᵃ ponit reprobationē. 2ᵃ ibi. vn̄ hic opꝫ. 3ᵃ ibi. neſcio aūt. pars 2ᵃ diuiditur in.3. in ꝑᵃ ponit iꝓbationē ſnie ipſius auctoritatibus antiquoꝝ ꝑorū medicoꝝ. in 2ᵃ poſterioꝝ. in 3ᵃ ꝯcludit eius ſniam reprobatam. 2ᵃ ibi. poſteriores ꝟo. 3ᵃ ibi. neſcimus. Sunt igitur .12. particule in comento preſenti.

De quaꝝ ꝑᵃ dicit ꝙ liēteria ē velox exitus cibi ⁊ potus in eiſdē q̄litatib⁹ qb⁹ comeſti ſunt. Itē diffiniṫ ſic ⁊ breuius. liēteria ē idigeſtio ciboꝝ qbus egrediētib⁹ nulla mutatio digeſtiue ꝟtutis inuenitur in eis in colore, liquore odore. ⁊ breuiter in nulla qualitate.

De 2ᵃ dicit ꝙ heleni diffiniūt liēteriā hoc mō. liēteria ē lenitas ſtoˡ: ⁊ inteſtinoꝝ volētes ꝑ hoc itelligē ꝙ liēteria fiat ex lenitate iteſtinoꝝ ⁊ ſtoˡ qm̄ iteſtina ⁊ ſtoᵘ ſua aſpitate retinēt ꝯtēta. lenitate aūt ſupueniēte deficit ꝯtētiua. ⁊ ſic pꝫ ꝙ ponebāt cām liēterie eē ſolūmō lenitᵉˢ iteſtinoꝝ. ⁊ ſine dubio verꝫ eſt ꝙ liēteria pōt fieri ex lenitate iteſtinoꝝ. nā vna cārū liēterie ē lenitas ex flegmate. ſꝫ nō oīs liēteria ē ex lenitate fcā ſic patebit ſtatī. nā q̄uis ab iſto noīe liēteria poſſit ſumi argumētū ad ꝯfirmādū ſuā diffōnē ꝑ eius expōnē q: liēteria dr̄ q̄ſi lenitas. ⁊ in hꝫ ſunt laudādi: q: hn̄ noīa impoſuerūt. tn̄ nō ſunt laudādi: q: ignorauerūt diffōnē liēterie ꝑ defectū ꝟtutis ꝯtētiue. ⁊ hāc ignorātiā: iō habuerunt q: neſciuerūt actionē ꝟtutis ꝯtētiue. ē.n. actio huius ꝟtutis ea q̄ recipit. amplecti ⁊ tenere vſq̄ꝫ quo ſint digeſta. ⁊ poſtea dimittere ea. ſꝫ aliq̄n̄ ꝟtus ꝯtētiua ipediṫ. itā ꝙ nō pōt retinere recepta vſq̄ꝫ ad debitū tp̄s digeˢᶠ. cā ꝟo talis impedimēti pōt eē 2ˣ. ſ. punctura ex aliquo acumine. vel grauitas ꝯtētoꝝ. ⁊ tūc ꝑꝑ hꝫ duo moueṫ mēbrū ad expeliēdū ea. ⁊ hꝫ pꝫ nobis in ſtrāguria. in q̄ veſica ꝑꝑ acumē vrine vel ꝓpter agrauationē eius nō pōt eā ꝯtinere vſq̄ꝫ ad debitū tp̄s. ſilr̄ cōtingit in ſtoᵒ ⁊ iteſtinis. nā q̄n̄ pūgunṫ ⁊ aggrauanṫ a cōtētis ſtatī expellūt ad iferiora. ⁊ hoc nō ſolū ē verū in his que egrediunṫ ex veſica: ſꝫ de oībus egrediētib⁹ a corᵉ. Si ergo heleni bn̄ cognouiſſent actionē ꝯtētiue ꝟtutis. ſic diffiniſſent liēteriā. dicētes. liēteria ē defectus ꝯtētiue ꝟtutis ſtoˡ. ⁊ iteſtinoꝝ cū comeſta ſtoᵐ grauant ⁊ inteſtina. ⁊ hec eſt recta diffinitio lienterie.

De 3ᵒ dicit ꝙ cā liēterie 3ˣ ē. quaꝝ ꝑᵃ ē mala cōplō faciēs deficere ꝯtētiuā ſtoˡ ⁊ inteſtinorū. 2ᵃ eſt excoriatio ſuꝑficiei interioris ſtoˡ ⁊ inteſtinorū ex humᵇ⁹ acutis facta. q: cibi ⁊ potus q̄n̄ tāgūt locū excoriatū nō pōt mēbrū illos ꝯtinere. vn̄ emittunṫ ſine aliq̄ digeſtione. egrediunṫ tn̄ qdā humores acuti cū eis. 3ᵃ ꝟo ē humores flegmatici lenificātes ſtoᵐ ⁊ iteſtina. ⁊ facientes lubricare de ſtoᵒ. cibum ⁊ potum ad inferiora. Et ē dr̄ia inter liēteriā q̄ fit ex mala cōplōne ⁊ eā q̄ fit ex excoriatione duplex. q̄m̄ in liēteria q̄ fit ex excoriatione. ꝟtus nō multū deficit. in ea ꝟo q̄ fit ex mala cōplexiōe ꝟtus deficit multū. Itē liēteria q̄ fit ex excoriatione cito ſanaṫ. huᵇ⁹ ꝑūgitiuis deſcētib⁹ ⁊ finitis. niſi illa vulnera ꝓlōgenṫ ⁊ fiant ſanioſa. ſꝫ liēteria q̄ fit a mala cōplōne cū ꝑfecta fuerit illa mala complexio. dure ſanatur.

De 4ᵃ. d. ꝙ oxiremia cōtingit ꝑꝑ aliquātulā morā cibi in ſtoᵒ. in quo nō pōt ſufficiēter digeri. ⁊ talis oxirᵃ pōt ꝯtingere in ꝑnᵒ liēterie. cū ḡ ꝓcedit liēteria magis deficit cōtētiua ſtoˡ, ⁊ tūc nullo mō cib⁹ digeriṫ. q̄re deficit oxirᵃ eo ꝙ nullo mō. cib⁹ mutaṫ. cū ꝟo ꝓcedit liēteria. ⁊ ꝯfortaṫ retētiua. reincipit oxirᵃ. q̄m̄ cib⁹ ille aliquātulū digeſt⁹ in quādā flegmatis nām̄ mutaṫ. ⁊ oxirᵃ. nō fit niſi ex flegmate. ⁊ maxīe acetoſo. Colligiṫ ḡ ex oīb⁹ his dictis ꝙ oxirᵃ ſemꝑ fit ex flegmate. ſꝫ illud flegma aliq̄n̄ eſt cā liēterie. ſ. quādo lienteria ab initio incipit a flegᵉ: ⁊ aliquādo illud flegma ē effectus lienterie. q: cibus q̄n̄ imperfecte digerᶠ. cōuertiṫ in nām̄ flegmaticam facientem oxiremiā. aliquando cum lienteria incipiente. ⁊ aliquādo cū lienteria deficiente. ex quo fit ſꝫ maxīe oxirᵃ ſeṫ.

De 5ᵒ dicit ꝙ Hip. non dixit oxiremiam eſſe bonū ſignū in omni lienteria: ſed dixit eam eſſe bonum ſignum cū hac

determinatione. in diuturnis lienterijs. i. in lienterijs in pceſſu: qm pōt eē aliqn lienteria in ſui pn°. tñ nō ē tūc oxiia bonū ſignū. ⁊ pp hoc dixit oxias eē bonū ſignū in lienterijs pcedētibus. Jtē appoſuit hāc aliā determinationē. ſ. ſ nō pus exiſtens. Jpropterea q: aliqn oxiia eſt in toto tpe lienterie. ſ. qñ lienteria eſt de flegmate. tūc. n. oxiia ē inſepabile accñs a lia propter flegma qd facit oxiremiam.

De 6a dicit. cū. n. oxira nō fit a pn° lienterie. neqȝ ſit accidēs inſepabile a lienteria qñcūqȝ venerit preter iſtos duos modos. ē bonū ⁊ laudabile ſignū in lia: cuius cā eſt: q: p talē oxiam ſigñaſ. ꝙ cibus aliquātulā morāȝ fecit in ſtoco: ⁊ ex hoc ſequiſ ꝙ virtus retentiua que omnino iā defecta erat. incipit aſſumere vires.

De 7a. d. ꝙ iſta mea expō vž mihi ſufficere in hoc apho. ſi quis tñ velit fundamētū huius expōnis. vadat ad 3m librū de virtbus nālibus in quo de vtute ſtoci diſputaui.

De 8° ⁊ reliqs ptibus in qbus ꝯ ꝯſiſtratū diſputat. vnum in ſumma intēdit. qm reprehēdit ꝯſiltm de quadā notificatione lienterie. dicebat. n. ꝙ lia erat cū nihil digeſtū ſiue coctū ſanguini vel viſcoſitati admixtū egrediſ. reprehēdit. n. ipſuȝ de hoc vbo ſanguini ⁊ viſcoſitati admixtū. nō. n. debuit dīe ꝙ in lienteria egrediaſ cibus indigeſtus. admixtus cū ſanguine. vel viſcoſitate. ⁊ iſtā reprehēſionē ꝯfirmat per auctoritatē antiquorum priorum ⁊ poſteriorum.

Circa hūc apho. duo queruntſ. vnū de textu. ⁊ alteȝ de ꝯio. De tex. quidē tria queruntſ. quorū pmū ē de ſupfluitate. determinationū q̄ in hoc apho. ponuntſ. 2m eſt de veritate ipſarū. 3m ē de vitate ꝯñie ſigñati ad ſignum.

De p̄ ſic pcedo. vž ꝙ ille determinatiōes. ſ. ſ in diuturnis. ⁊ pus nō exñs. ſint ſupflue qm hec dictio. ſupueniens. cōprehēdit intellm ambarū: nā ſi oxa eſt ſupueniēs lieſ. tunc opȝ lienteriā eē diuturnā. ⁊ pcedētē: ⁊ opȝ eam nō eē exñteȝ prius. q: illud qd alicui ſupuenit nō ē a pn° ipſius.

Ad qd dōm ꝙ ſi velimus ſtricte accipere hāc determinationē. ſupueniēs. Jta ꝙ ſit eius. talis ſenſus. ſ. ꝙ lia ſit pus. ⁊ ſupueniat oxia bñ poterat ſufficere quātū ad vitatē quaȝ Hip. intēdit. ſȝ acido eā ſm oēm ſenſum: vt ſit oīe ſuperueniens. ſ. ꝯtingēs. opus fuit ponere alias duas determinationes ad vitatē quā Hip. intēdit. Hip. aūt lȝ ſit breuis nō tñ dubitauit timenda repetere. vt ſupra in ꝯio illius apho. ſ Lac dare caput dolētibus. Jq: ergo Hip. voluit excludē duas oxiremias ab oxira quā h intēdit. iō poſuit duas determinationes in hoc apho. quarū vnā applicauit ſigno. ſ. hāc nō pus exñs. ⁊ aliā. ſ. in diuturnis applicauit ei ſup qd ſigñaſ. ſ. lienterijs: ſunt ergo. 3. oxe in lia qdā incipit a pnco eius. ſ. cū incipit deficere virtus. virtus. n. ſtoci ꝯtētiua non potēs cibuȝ eā diu retinere ꝙ pfecte digeratur. nec ita cito emittiſ ꝙ nullā alteratiōnē recipiat: q: virtus ꝯtētiua non pōt ita ſubito deficere. ex toto. Alia vo oxia: ē q̄ incipit a pn° lieteſ. ⁊ durat vſqȝ ad finē. ⁊ hec ē qñ cā lienterie ē flegma ſalſum. 3a vo oxiremia eſt q̄ ſupuenit lienterie iā pcedēti qñ virtus ꝯtētiua incipit reſumere vires: pa ergo oxia non eſt bonū ſignū in lienteria: q: nihil aliud ſigñat niſi lienteriaȝ inchoātē. 2a vo oxia q̄ eſt inſeparabilis nō ē in lienteria bonum ſignū neqȝ malū: q: nihil aliud ſigñat niſi ꝙ liena ē de flegmate. volēs ergo Hip. excludere pmaȝ oxiremiā ppoſuit hāc determinationeȝ. Jn diuturnis. i. in pcedētibus: ⁊ volēs excludere 2am oxir. nō prius exiſtens: Hip. tamē bñ potuiſſet p hāc ſolā excludere vtrāqȝ oxiremiā. ſed vt planior eſſet intellectus duas propoſuit determinationeȝ ad duas oxiremias excludendas.

Tres ꝯtingere oxiremias i lienteria.

De 2° ſic procedo: queritur. n. an in omni lienteria ſit oxa in ſui pn° an nō: ſcdo queritur. an in ſtatu lienterie poſſit eē oxiremia excepta lienteria que eſt de flegmate. 3° queriſ. an oxiremia in lienteria que de flegmate eſt. poſſit eſſe bonum ſignum vel malum.

Ora i pn° li' ſemper fit ox'.

De primo ſic procedo videtur enim ꝙ in omni lienteria ſit oxiremia in prin°: q: non eſt poſſibile ꝙ virtus contentiua ſubito totaliter deficiat. ſequeretur enīȝ ꝙ morbus qui faceret contentiuam deficere non haberet principium.

Ad contrarium. dicitur enim in viatico cap. de lienteria ꝙ in omni lienteria eſt oxiremia a principio. preter q̄ȝ in lienteria que ſit cum excoriatione.

Preterea in lienteria nulla eſt actio digeſtiue virtutis. ſicut patet ex diffinitione Gal'. ſed vbi eſt oxiremia ibi ē aliqua actio digeſtiue virtutis. lȝ incompleta: ergo oxiremia non poteſt apparere in principio in aliqua lienteria niſi in ea que eſt de flegmate. Ad qd dicendum ꝙ in lienteria que eſt ex defectione contentiue propter malam complexioneȝ eſt oxiremia a pn° manifeſta. ⁊ pdurās: ſed in lienteria que ſit ab vlcerib9 vel nullo mō ē oxiremia. vel ſi ē. parū durat.

Ad argumentum autem primum qd probat ꝙ in lienteria debet eſſe oxiremia: q: iam ſequeretur ꝙ morbus qui facit deficere contentiuam non haberet principium. Dico ꝙ hoc non ſequitur: ſed ſequitur ꝙ principium morbi aliquando eſt. adeo breuē ꝙ non percipitur manifeſte qd pȝ in ſolutione continui: vnde q: excoriatio ſtomaci ſit valde cito. facit cito contentiuaȝ deficere a ſua operatione. ita ꝙ non apparet oxiremia neceſſario in principio.

Ad 2m dico ꝙ licet in lienteria deficiat actio virtutis digeſtiue quantum ad ea que egrediuntur. tamē aliqua operatio eius poteſt eſſe quātum ad generationem flegmatis facientis oxiremiam. cibus enim ſi non eſſet immutatus ⁊ nō recepiſſet aliquam diſpoſitionem flegmatis per virtutē digeſtiuam nullo modo faceret oxiremiam.

De 2° ſic procedo videtur enim ꝙ in ſtatu lienterie. oxiremia appareat neceſſario. planū. n. eſt ꝙ in lienteria corpus nutritur. eſt. n. egritudo longa in qua vita non poſſet durare ſine nutrimento. ſed nutrimentū non poteſt fieri ſine aliqua operatione virtutis digeſtiue. ⁊ etiam planuȝ eſt ꝙ in lienteria non eſt completa actio virtutis digeſtiue imo tenet meim inter completam ⁊ incōpletam. cū autē hoc cōtingit. ſit oxiremia. ſicut patet per com. ergo in ſtatu lienterie poteſt eſſe oxiremia.

Utrum ox' appeat neceſſario in ſtatu lien'.

Preterea ſigna ſalutis poſſunt apparere in augto ⁊ ſtatu egritudinis ſicut colligitur ex verbis Gal'. in comēto illius apho. ſ paroxiſmos. Jſed oxiremia eſt ſignū ſalutis in lienteria. ergo poteſt apparere in augmento ⁊ ſtatu.

Ad contrarium eſt ſententia Hip. ⁊ Gal'. in hoc apho.

Ad hanc queſtionē dōm eſt ꝙ in ſtatu lienterie que eſt ex mala complexione: vel excorſ nō eſt oxiremia aliquo mō.

Ad primū autē argumētū mr ꝙ in lienteria corpus nō nutritur ſufficiēter. ſed conſumiſ. quotidie modicū tñ nutrimētum recipit per qd durat toto tempore lienterie. idē autē nutrimētum hoc mō ſit qm ſubtiliores partes cibi in ſtoco aliqualē alteratiōnē recipiunt que attracte ab epate alterātur in ſanguinē malū ex quo datur nutrimētum corri aliqualeː ex illa autē modica alteratione facta in ſtomacho nō eſt peruentū ad hoc ꝙ cibus trāſeat in naturaȝ flegmaticam. hoc autem melius patebit in queſtionibus de coio.

Ad 2m dico ꝙ lȝ in augmento ⁊ ſtatu poſſint apparere ſigna ſalutis. non tamē omnia ſigna ſalutis apparent in eis: qm quedam ſigna ſalutis apparēt in declinatione ⁊ pp hoc arm ſoluēdū erat per interēptionē ſi ꝓpoſitio pma ſumebaſ vlr. ⁊ ſi indefinite ſoluendum erat per fallaȝ ꝯñis.

De 3° ſic pcedo. vž. n. ꝙ oxiremia nō poſſit eē bonum vel malū ſignū i lienteria de flegmate. qm oxiremia ſequiſ hūc morbū a tota ſua ſpecie. accñs aūt qd ſequiſ morbū a tota ſua ſpecie nō pōt ſigñare bonū vel malū. Ad cōtrarium vž. nā de iſta egritudine ꝯtingit liberari. liberari autē nō contingit ex ea niſi virtus digeſtiua aliquantulum reincipiat operari in cibo. hoc autem fiente neceſſario generaſ oxiremia noua diuerſa a priore. quare videſ ꝙ aliqua oxiremia poſſit ſignificare ſupra ſalutem lienterie.

Utrum ox' in li' o flegmate poſſit eē ſignum bonum vel malum.

¶ Ad q̄d dōm q̄ abſolute oxiremia in lieñteris de flegmate ſignat ſolūmodo cōm egritudinis ⁊ nō ſignat bonū vel malum euētū. ſ; variatio oxiremie pōt ſignare bonū vel malum. ſit.n. in hac ſpē li͂ aliq̄n oxiremia ex ſolo flegmate: q: fuit ꝓncipalis cā morbi. ⁊ hoc ſit in ſtatu: ⁊ aliq̄n ſit oxiª ex illo flegmate. ⁊ ex cibis conuerſis in nām flegma. is. ⁊ hoc ſit in ꝓnº lieñterie ⁊ in eius declinatione. ⁊ iſta oxiremia mixta diſtinguit̄ ab oxiremia pura meo iudicio per ſuā qualitatē. credo.n. q̄ oxiremia q̄ ſit ex duplici cā aliquē ſaporē de cibo reſeruet. nā l; ille cibus ſit mutatus in nām flegmaticā. adhuc tñ pōt reſeruari aliquātulū de ſuo ſapore. oxiª mixta apparēs in ꝓnº diſti͂ ab ea q̄ apparet in declinatione p quātitatē ſui. qm̄ maior dȝ eē oxiremia in ꝓnº q̄; in declinatione: q: flegma q̄d fuit cauſa iſtius morbi. maioris quātitatis fuit q̄; in declinatione.

Utrū oxiª ſit bonū ſignū aliq̄ lieñteria.

¶ De 3º ꝓncipali queſito. ſ. de ꝯñtia ſigni ad ſignatū. ſic procedo. vī.n. q̄ oxiª nō ſit bonū ſignū in aliqua lieª. nā in ea que ē de flegmate planū eſt p ea q̄ dicta ſunt q̄ nō ē bonū ſignū. qm̄ nullū ſignū eſt bonū q̄d ſignat nocᵐ nālis virtutis. oxª ṽo ē hm̄: q: ſignat nocuᵐ virtutis cōtētiue ⁊ digeſtiue: ergo oxiª nō pōt eſſe bonum ſignum in lienteria.

¶ Preterea planū eſt q̄ oxiremia in lieª de flegᵗᵉ nō ē bonū ſignū. q̄ aūt in alijs lieterijs nō ſit bonū ſignū. ſic oſtēditur: cū.n. oxiremia ſupuenit. tūc gñatur flegma in ſtomacho ⁊ in inteſtinis. ſicut. d. Gal. S; ex illo flegmate ſiet alia lieª. quare oxiremia in iſtis lieterijs ſignabit mutationē in eā ſpēm lienterie que ſit de flegmate. ⁊ ſic nō ſignabit bonū.

¶ Ad contrarium autem eſt auctoritas Hip. d.n. oxiremiā eſſe bonū ſignū in liª. Ad hanc queſtionem dōm q̄ oxiremia cū cōditionibus quas Hip. d. eſt bonū ſignū in lieñteria propter cauſam aſſignatam a Gal.

¶ Ad argᵐ autē primum dicimus q̄ nocᵐ actionis eſt 2ˣ. ſ. nocᵐ per viā decidētis. ⁊ nocᵐ per viā reſurgētis. nocᵐ q̄dē ꝓᵐ nunq̄; ſignat bonū: nocᵐ ṽo 2ᵐ ſignat bonum: q: ſignificat nām reſurgētē. ⁊ ꝓcedere de magno nocumēto ad paruum ⁊ de paruo ad nullum.

¶ Ad 2ᵐ dicimus q̄ flegma acetoſum q̄d generatur. ex cibis in lieⁿ ꝓcedēte. eſt alterius nāe q̄; flegma q̄d ē ꝓncipalis cā lieñterie. illud.n. q̄d ex cibis gñatur. nō ē veꝝ flegma. ſed quedā ſubſtātia hn̄s nām flegmatis. ⁊ nō ē lubricū ſic primū flegma. neq; ē tāte quātitatis. ⁊ ē cōiūctū cū natura reſurgēte. que malā cōplexionem vel vulnera ſuperauit. ⁊ ꝓp has cās non ſequitur q̄ ex tali flegmate fiat iterū lieª.

Ur͂ exeūtia i lieª ſignificent peccatū i quātitate ⁊ nō in q̄litate.

¶ De 2ᵒ ſic. ſ in eiſdē qualitatibus. ſed cōtra. vī.n. q̄ exeūtia in lienteria ſignificent peccatum in quātitate. ⁊ nō qualitate vt. d. Joānitius de ſignis.

¶ Ad q̄d dōm q̄ exeūtia in lieñteria peccāt in quātitate ⁊ q̄litate. nā ipſa ſunt maioris quātitatis ⁊ alterius qualitatis quā debeant. placuit tamē Joº attribuere ſignum talibus exeuntibus ex parte quātitatis neq; fuit inconueniēs hoc. q: non contrariantur ſibi iſta duo.

¶ Sed aliquis contradicet huic. dicēdo q̄ hoc eſt ꝯtra Joᵐ. d.n. in illo cap. q̄ exeuntiū quedā ſunt q̄ ſignant quātᵗᵉ: vt liª. ⁊ quedā qualitate: vt vrina nigra. ⁊ q̄dā vtroq; vt fluxꝰ ſanguinis. mōſtrat.n. per iſta ſua exempla q̄ lieñteria nō ſignificat quātitatē ⁊ qualitatē: ſed ſolum quantitatē.

¶ Ad q̄d dōm q̄ quāuis fluxus lieñtericus ſignificet q̄litatē ⁊ qualitatē. tamen ſignificatio eius manᵗᵃ eſt magis a parte quantitatis: notius enim eſt populo plus vel minus exire q̄; alterata q̄litas. ſ Que aliter ⁊ breuius. ſed nō videtur cum iſta diffinitio pluribus dictionibus habundat a priore.

¶ Ad q̄d dicēdum q̄ omnes ille dictiones non debēt poni in diffinitione. hec enim ſola oratio. ſ. ciborum exeuntium indigeſtio eſt diffinitio. illud ṽo q̄d ſequitur. quibus egredientibus ⁊c. eſt declaratio diffinitionis.

¶ Aut dic aliter q̄ hec diffinitio non dicitur breuior illa dictionibus. ſed dicitur breuior actionibus. nā in illa deſcriptione tangebatur nocᵐ duarū virtutū. ſ. digeſtiue ⁊ expulſiue. expulſiue q̄dē nocᵐ tetigit cū dixit. ſ velox exitus. ſ nocᵐ aūt digeſtiue tetigit cū dixit ſ in eiſdē qualitatibus. ſ in hac ṽo deſcriptione poſuit ſolum nocᵐ virtutis digeᵛᵉ ⁊ imo in nulla qualitate.

¶ Sed cōtra. cōſtat.n. corpus nō poſſe diu viuere ſine nutrimēto. ⁊ cōſtat lieᵃᵐ aliquando eſſe longam egritudinem.

¶ Preterea cōſtat q̄ cibaria in lieñterijs ſunt maſticata. ⁊ in maſticatione ſit vna digeſtio ⁊ ſit mutatio in odore ⁊ ſapore. ſicut dicit̄ ꝓmo cañ. de qualᵉ generationis humorum.

¶ Preterea cibus nō potuit trāſire per ſtoᵐ ⁊ inteſtina dia. ⁊ non caleſieri. quare imutatus eſt in qualitate.

¶ Ad ꝓᵐ iam in queſtionibus de textu reſponſum eſt.

¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ quādo dicit̄ q̄ exeuᵗᵃ in liª nō ſunt mutata ſm̄ qualitatē. nos debemus intelligere de mutatione q̄ ſit per digeſtionē ſtomaci. ⁊ nō p digeſtionē oris. ⁊ nō debemus intelligere de qualibet qualitatis mutatiōe. ſ; de mutatione cibi q̄ ſit verſus ſubſtātiā nutrimēti. ⁊ ex hoc patet ſolutio ad 3ᵐ. ſ laudabiliter noīa impoſuerūt. ſ Quia illa noīa diffiniētia. ſ. lenitas inteſtinorum ⁊ ſtoᶜⁱ cōſonāt huic nomini. lieñteria: eſt.n. dīc lenitas inteſtinorū. nō ſunt eſſerēdi. i. nō ſunt laudādi. ſ ignorātes ꝯtētiue actionē. ſ hic improbat dicta illoꝝ. nā actio ꝯtētiue non pēdet ſolū ex aſperitate inteſtinorum: ſed ex complexione ⁊ priuatiōe pūcture. ſ Et digeſta mittere ſ. i. dimittere: virtus.n. cōtētiua nō mittit proprie loquendo: ſed expulſiua: vel propter ſui grauitatem vel acumen. hic tangit duas cauſas impedientes contentiuam. ſ. malam complexionem. ⁊ hanc tangit cū. d. propter ſui grauamen. ⁊ ſolutionem continui. ⁊ hanc tāgit cum. d. ſ vel acumen. ſ q̄d eſt cōmune omnibus egredientibus. ſ. q̄ emittantur grauatiua vel pungentia. Sed cōtra exit quidam ſpiritus de corde. ⁊ vadit in certas arterias ⁊ mēbra. non tamen ille ſpiritus agrauabat aut pungebat conſimiliter poteſt opponi de exitu ſpūs aialis p neruos.

¶ Preterea in homine ſano moderate viuente egreditur cibus de ſtomacho ad inteſtina. ⁊ ſemper in illo exitu nulla ſentitur grauitas nullaq; punctura.

¶ Preterea exit interdum ab aliquo mēbro inſenſibili. puta ligamēto vel oſſe. aliqua ſuperfluitas nullo ſenſo grauamine vel punctura.

¶ Ad ſolutionem harum trium queſtionum ſufficit exponere hoc q̄d. d. Gal. q̄d cōmune eſt oībus egrediētibus.

¶ Ad cuius pleniorem intellectum duo ſunt ponenda quorum primum eſt de multiplicitate egredientium. 2ᵐ eſt de multiplicitate grauaminis ⁊ pūcture. Dico ergo de primo q̄ egredientium. quedam ſunt abſolute ſuperfluitates. et iſte debent expelli totaliter extra corpus. ſicut vrina ⁊ egeſtio: ⁊ ſimilia: quedā ṽo non ſunt abſolute ſuperfluitates: ſed ſuperflua quibuſdam membris ⁊ quibuſdam neceſſaria. ſicut cibus digeſtus in ſtomacho. pars enim illa que vadit in epar eſt ipſi ſtomacho ſuperflua ⁊ ipſi epati neceſſaria: ⁊ ſimiliter ſe habet ſanguis in epate generatus: nutrito enim epate pars que remanet eſt ſuperflua ipſi ⁊ neceſſaria membris. ⁊ ſimiliter poteſt dici de ſpiritu qui generatur in corde. pars enim illa que expellitur a corde ad membra. ſuperflua erat ipſi cordi. ⁊ neceſſaria membris. ⁊ hoc dico animali ſe habente ſm̄ naturam ⁊ vtēti bono regimine. ⁊ hoc colligitur a Gal. tertio de virtutibus naturalibus per totum. ⁊ inter iſtas duas ſuperfluitates eſt differentia duplex qm̄ prime ſuperfluitates expelluntur extra corpus. alie ṽo expelluntur de membro ad membrū. Alia differentia eſt qm̄ prime ſuperfluitates ſolum expelluntur quantum eſt de propria natura membri. ſecūde ṽo expelluntur. ⁊ attrahuntur. Quod enī a ſtomacho ad epar trāſit a ſtomacho expellitur ⁊ ab epate attrahitur ſtercus aūt purū ab inteſtinis expellit̄. ⁊ a nullo attrahit̄ ipoꝝ h; ꝓpriā nām eorū: q: mēbrū p ꝓpriā nām nō attrahit niſi iuuatiuū.

Egrediētia duplicia.

Duplex dr͂ia inter illa egredientia.

¶ De 2° dico ꝙ ſine dubio natura nihil expellit de corpore niſi percepto nocumēto. ſicut dicitur de accidenti ꝛ morbo in pluribus locis. ꝛ de interioribus per totū. ſed illud nocumentum percipitur a natura multiplr. vno modo cū ſenſu naturali. alio modo ſenſu animali. mēbra. n. ſenſitiua ſentiunt illud nocumētum ſenſu animali. ꝛ etiā naturali. mēbra inſenſitiua ſicut oſſa. ligā ꝛ ſimilia. ſentiunt illud nocm ſolum ſenſu naturali. ꝛ hanc diſtinctionem de ſenſu ponit Yſaac in lib. febriū. [Sed ſtomaci ꝛ inteſtinorū.] hic videtur auctor concludere vnam diffinitionē de liēteria de qua queritur an conueniat omnibus ſpeciebus liēterie vel ſolum liēterie que eſt ex mala complexione. ꝛ videtur ꝙ ſolum liēterie de mala complexione conueniat. In nulla enim que fit de excoriatione deficit virtus contētiua defectione de qua ſit curandum. ſicut dicit comētator.

Noc^m pci pt a natura multi/pliciter.

¶ Item in liēteria que fit de flegmate nō videtur ꝙ ſit grauitas aliqua vel punctura. cibus enim cū non tangat illa mēbra propter flegma. non vꝫ agrauare neqꝫ pūgere illa.

¶ Ad cōtrarium Gal'. n. videt reprehendere helenos: qꝛ nō poſuerūt diffinitionē liēterie generalē: qꝛ lenitas inteſtinorum a ſolo flegmate fiebat. ergo opꝫ ſuam diffinitionē eſſe generalē ad omnē liēteriam. aut eſſe vituperandam.

¶ Ad qḋ dōm ꝙ duplex eſt defectio contētiue. vna generalis ꝛ alia ſpecialis ꝛ propria. defectio quidē contētiue generalis dicitur impotētia operandi ſiue ſit illa impotentia propter eſſentiale inſtrumētum virtutis leſum qḋ eſt complexio frigida ſiue ſit propter aliam rē prohibitoriā. ſicut punctura ꝛ lenificatio: cum. n. mēbra vlcerata punguntur. non poſſunt retinere a punctura prohibitiua. nō ꝙ nō habeant robur virtutis contētiue. ſimiliter dico ꝙ membra imbibita flegmate ꝛ humiditate prohibentur comeſta retinere: qꝛ prohibētur imediate tāgere illa. Defectio vero contentiue ſpecialis ꝛ propria eſt illa que contingit ex leſione proprij inſtrumēti qḋ eſt complexio. nam retētio eſt operatio naturalis que debetur nature membrorum conſimiliū. hec autē eſt complexio: vnde accipiēdo defectionē contentiue generaliter. illa diffinitio cōuenit omni liēterie: ſed accipiēdo ſpecialiter nō niſi vni ſpēi. ſ. illi que fit ex mala cōplexione. [quādoqꝫ autē fit.] hic nota ꝙ ex virtute ſermonis precedētis ꝛ ſequētis dꝫ hic ſuppleri vna cauſa liēterie ſcilicet mala cōplexio: vt dicatur ꝙ liēteria quādoqꝫ fit ex mala complexione ſtomaci. ꝛ quādoqꝫ fit ex vlceratione. ꝛ quādoqꝫ ex flegmate. nō tamē multum defecta virtute ſtomaci: quā neceſſe eſt defici: quaſi dicat. excoriatio facit deficere contentiuā: ſed non defectione que ſufficiat ad faciēdam liēteriam. ſi. n. comeſta ꝛ bibita nō pungerent mēbra excoriata. nō fieret liēteria ex tali defectione contētiue. Cū ergo. 3. ſint cauſe liēterie. ſ. mala complexio. ſolutio conti' ꝛ lenificatio facta ex flegmate. defectio contētiue principaliter attribuitur male complexi': quāuis enim oēs iſte tres cauſe imediate debilitēt contētiuam. tamē principalius ꝛ fortius debilitat eam mala complexio. principalius quidē dico: qꝛ cū retētio ſit actio virtutis naturalis principaliter attribuit cōplexioni. eo ꝙ natura cōſimilis ē inſtrumētum nāe. ſicut natura officialis eſt inſtrumētum anime: ſicut dē de interioribus lib. primo. fortius autē dico: qꝛ ex minori mala cōpoſitione alicuius mēbri deuenit ad aliquā defectionem contētiue ꝙ̄ ex vlceratione vel lenitate flegmatis.

¶ Differunt autem vtraqꝫ] ſ. liēteria que eſt ex mala complexione: ꝛ illa que eſt ex excoriatione.

¶ Aliquādo ē ex humoribus inter ſtoᵐ ꝛ inteſtina ſe claudētibus.] hic tāgit 3ᵃᵐ cām liͤ q̄ eſt mala compoſitio ſto^ci ꝛ inteſtinorū. ſ. lenitas ſuꝑficiei eorū ex humoribus flegᵃ. [quorū vnus ex quo fit oxiᵃ in ꝓnᵒ eſt. cū ſto^ci dominatur fri^{as}.] hic tāgit auctor cām liēterie. illā. ſ. q̄ ē ex mala complexione. ꝛ vꝫ ponere ꝙ ſit mala cōplexio friᵃ. cuius ꝯtiū vꝫ ꝑ Joanᵐ dicēte ꝙ retētio fit ꝑ friᵐ ꝛ ſiccū quare frigiditas deberet confortare retētiuam ꝛ non debilitare.

¶ Ad qḋ dōm ꝙ quāuis frigᵃˢ accidentaliter. ꝛ interdū ſit ꝓnᵐ operationis. ſicut dicit primo can. de virtutibus miniſtrantibus. tñ quādo multū intēdit ipſa friᵃˢ facit ꝯtrium ſue operationis. nā cum deberet confortare retētiuam. eam deſtruit. ſicut. d. Gal'. in ꝯᵒ illius apho. [Quibuſcūqꝫ iuuenibus.] [neqꝫ oxiᵃ incipit niſi flegma nimium abundet inter ſtomachum. ꝛ maxime acidum.]

¶ Sed contra Gal'. n. ponit in ꝯᵒ regiᵃ ſuꝑ illo. §. [qḋ eſt bis vel ſemel in die.] ꝙ. 3. ſunt cauſe oxiᵉ quarū prima eſt complo frigida ſtomaci: 2ᵃ ē abundātia flegmatis: 3ᵃ ē ciborū frigiditas: male ḡ. d. ꝙ oxᵃ nō fit niſi ex flegmate.

¶ Ad qḋ dōꝫ. ꝙ cū dꝫ. ꝙ oxiᵃ nō fit niſi ex flegmate. hoc debemus intelligere poᵗᵉ flegma cām imediatā oxiᵉ: ꝛ accᵉ flegma large ad humᵐ dēm: in cuius dige' nō dominatur caliditas inata: vñ ꝛ talis humiditas fit interdum ex mala cōplexione ſtomaci interdū ex frigidis cibis vel ſuꝑfluis. [Sꝫ in diuturnis liēterijs addidit.] quaſi dicat nō intelligo hic oxᵉᵐ q̄ fit in ꝓnᵒ liͤ: ſꝫ in liᵃ ꝓcedente. ꝛ ſic excludit oxiremia q̄ fit cū liēteria inchoāte. [vñ ꝓus nō ex'ns dixit. cū. n. paſſio hec de flegmate fit frigido ꝛ ſtomaci refrigeratiuo. oxiremia nullo tempore ceſſat.]

¶ Hic monſtrat Gal'. ꝙ cauſa omnis oxiremie ſit frigiditas cuius cōtrarium ponit Auicē. primo ꝛ 3ᵒ cañ. fen. 13. cap. de modis ſignorū diſpoſitionū ſtomaci. §. [Sꝫ ſignificationes ex eructatione.] ibi enim ponit expreſſe oxiremiam fieri ex caliditate.

¶ Ad hāc q̄ſtionē rñſum ē ſupra in gloſis illius apho. [Lac dare.] [cum inſeparabilis ſit huiuſmodi paſſio.]

¶ Sꝫ cōtra: ponamus. n. ꝙ lienteria fit de flegmate viſcoſo: mucilaginoſo vel quouis alio flegmate lubrico. qḋ non ſit acetoſum. tale nāqꝫ flegma magis vꝫ aptum ad generādū liēteriā q̄ꝫ acetoſum. tūc fiet liēteria. ꝛ nō fiet oxiremia cū oxᵃ debeat fieri a ſubſtātia acetoſa. ḡ nō ē accñs iſeꝑabile.

¶ Ad qḋ dōm ꝙ ex oī flegmate pōt fieri oxiᵃ. lꝫ magis fiat ex acetoſo. innuit. n. Gal'. in ꝯᵒ illius apho. [Accidū ructuantes.] ꝙ pōt fieri oxᵃ ex flegmate ſalſo: modus autē ſꝫm quē pōt fieri ex flegmate nō acetoſo. meo iuditio talis eſt. omne. n. flegma quādiu morat in ſtomacho ꝛ inteſtinis recipit quādā corruptionē. per quā trāſit in acetoſā qualitatē. ꝛ inde quidā vapores acetoſi aſcēdunt in eructatione. [ſignatur cibus itra ſtomachū aliquādiu morari.]

¶ Sed cōtra. nō enim poteſt fieri humor niſi per ſcdam digeſtionem. in hoc aūt cibo nō ē adhuc cōpleta ꝓᵃ digeſtio.

¶ Ad qḋ rñdetur per ea que ſupra diximus. ſ. ꝙ hic nō acᵉ flegma proprie. vꝫ pro illo qḋ in epate generatur. ſed pro quodam corpore liquido qḋ eſt frigidum ꝛ humidum in cōplexione. humiditas aūt omnis frigida ꝛ humida quecūqꝫ ſit illa ſub flegmatis appellatione reponitur. ſicut. d. Gal'. ſcdo de fe. cap. 6. §. [vitreum.] Alia verba huius ꝯᵗᵉ que ſunt plana ant inutilia.

¶ Aphoriſmus. II.

¶ **Quibus nares humide naturaliter: ꝛ ſemē humidum: cito infirmātur. Quibus vero contraria: ſalubrius.**

¶ **Quibus nares hument: aut genitura: ij valitudinarij degunt. Quibus ecōtrario eſt: melius valent.** Theo.

¶ **Quibus nares natura humidiores: ꝛ genitura humidior: minus itegra ſanitate fruunt. Quibus vero contraria: ſalubrius degunt.** Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Quibus cōplo nāliter ē ſiccior: nulla res ſenſualis ad nares fluit ex cerebro: neqꝫ in cute eorū apparet ſudor ſuper/

ſluitas ergo eoꝝ ſubtiliata, cũ purgatione emitti͛ illa, que a medicis occulta vocat͛. Sꝫ quoꝝ cõplexio nãliter ẽ humidior: maximã corpibus emittũt abũdãtiã: ⁊ maxime a cerebro: cuius nã ſubaliter eſt frigidior. horũ ẽt ſemẽ humidius ẽ ⁊ liqdius ⁊ frigidius: ſicut eꝫ in ſicciorĩbus aquoſitas ꝯſumit͛, ⁊ ſemẽ exiccat͛. Quoꝝ ergo cõpl'o totius corporis, vel ẽt cerebri, humidior fuerit: ſanitatẽ eẽ corruptã ꝯſtabit: cũ ex parua occaſione eis veniãt catarri. Si autẽ humores illi a faucib' ad inferiora deſcẽderint: nocẽt gutturi: canalibus pulmonis: meri: ſtõ: ⁊ mẽbris alijs: vñ neceſſe eſt tuſſim incidãt: anhelitũ: ſquinãtiam: indigeſtibilẽ corruptelam: ⁊ aliquãdo diariã: ⁊ ſi ſalſa fuerit ⁊ fluidat: ẽt diſſinteriã: qd̃ Hip. monſtrauit in pironaeretbócheidaton idẽſt in lib. de aere ⁊ aqua ⁊ regionibus.

Expoſitio Thaddei.

In precedẽti apho. docuit ſignificare ſupra li. diuturni s per oxiremiã. in pñti xo docet ſignificare ſuper corpa ſana quo ad eoꝝ facilitatem ⁊ difficultatem egrotãdi. ⁊ hoc per exeuntia a cerebro ⁊ a toto corpore. ⁊ hꝫ hic apho. 2. partes. In pᵃ ponit ſigna ſignãtia ſupra facilitatẽ egrotãdi. In 2. ponit ſigna ſignãtia ſupra difficultatem. ⁊ hoc per exeuntia a cerebro. ⁊ a toto corpore: ibi. Quibus xo. Jtẽ planus eſt caſus.

Comẽtator circa hunc apho. ponit ſolũmodo demõſtrationẽ verificantẽ apho. ⁊ eſt demonſtratio talis quã intendit. omniũ habẽtiũ complexionẽ totius corporis ⁊ cerebri naturaliter humidã. cõſtat ſanitatẽ eſſe corruptãi ⁊ habẽtium cõpl'onẽ totius corporis ⁊ cerebri nãliter ſiccã. ꝯſtat ſanᵗᵐ eẽ ſolidã: ſed habẽtes nares hu. nãliter ⁊ ſemẽ hum habẽt cõpl'onẽ totius corporis ⁊ cerebri nãliter humidã: ⁊ habẽtes nares ſiccas nãliter ⁊ ſemẽ ſiccũ. habẽt complexionẽ totius corporis ⁊ cerebri nãliter ſiccã: ergo conſtat corporũ nares humidas ⁊ ſemẽ hum habẽtium ſanitatẽ eẽ corruptã: ⁊ corporum habẽtiũ nares ſiccas ⁊ ſemẽ ſiccum ſanitatẽ eẽ ſolidã. Et circa hãc demonſtrationẽ hoc modo procedit: qꝛ primo venatur minorẽ vſqꝫ. Quoꝝ ergo complexio. Jbi xo ponit maiorem. ⁊ probat eam. In venatione autẽ minoris ſic procedit. nam primo venatur eam quo ad ſcdam partem. ſcdo xo quo ad primam vſqꝫ. Sed quorum complexio naturaliter.

Dicit ergo ſic de prima parte ꝙ corpora que habẽt complexionẽ ſiccã nãliter. non abundãt in ſuperfluitatibus ſenſibilib'. nec ad narẽ ex cerebro nec ad cutim. ex aliquo corpore. ſed conſumunt͛ ſuperfluitates eoꝝ per occultam reſolutionẽ quã facit calor innatus: ⁊ ex hoc relinquit͛ ꝙ habentes narẽ ſiccã. ⁊ ſemẽ ſiccũ nãliter. ſunt nãliter ſicci.

De 2ᵃ. d. ꝙ habẽtes complexionẽ humidã nãliter habẽt multitudinẽ ſupfluitatis in toto corpore. ⁊ maxime in naribus. In naribus quidẽ: qꝛ habẽt cerebrũ hum. in toto xo corpore. qꝛ totũ corpus abũdat humiditate aquoſa. qd̃ demonſtrat humiditas ſeminis. ⁊ ex hoc colligit͛ ꝙ habẽtes nares hu. ⁊ ſemẽ hum nãliter habẽt cõplexionẽ corporis ⁊ cerebri nãliter hum venatus eſt ergo minorẽ ſꝫ ꝓpoſitẽ.

De 3ᵃ parte in qua ponit maiorẽ ꝓpoſitionẽ. d. ꝙ conſtãs eſt corpora q̃ habẽt cõplexionẽ totius corporis ⁊ cerebri humidã hẽre ſanᵗᵐ corruptã: qꝛ ex parua cã talia corᵃ catarrizãt. ⁊ ſi catarri ipſorũ fluãt ad partes inferiores ledũt aliquãdo guttur faciẽdo ſquinãtiã. ⁊ aliqñ canales pulmõis faciẽdo aſma. ⁊ aliquãdo nocẽt ſtõ faciẽdo indigeſtionẽ. et diariã vel diſſinteriã. ſi catarrus fuerit ſalſus: ⁊ ſic de alijs mẽbris inferiorib': ⁊ ex hoc per virtutẽ ꝯtrietatis colligit͛ ꝙ corᵃ q̃ habẽt cõplexionẽ ſiccã habẽt ſanitatẽ ſolidam. qꝛ ſecuri ſunt a catarro ſupradicto. ⁊ ab omnibus morbis q ſiunt a multitudine ſupfluitatũ: ſumma ergo totius breuis quã Gal. intendit hic. eſt hec. ꝙ corpora habentia nares humidas ⁊ ſemẽ humidũ ſunt egrotantia. qꝛ multis abũdant ſupfluitatibus: corpora xo habẽtia nares ſiccas ſunt ſana: qꝛ ſuperfluitatibus non abundant.

Circa hunc apho. dubitat͛ de tex. ⁊ de ꝯto. de textu qdẽ ſic. de quadã ꝯtrietate que reperit͛ in lib. epidimiarum. dĩ. n. ibi talis ſermo. Quibus nares humidiores natura ⁊ ſemen humidius ⁊ plus ſani ſunt hi. morbidiores xo quibus econtra.

P. hu. ẽ ſulcim ⁊ fundamẽtũ caloris in vita. ſicut colligit͛ ex primo cañ. de etatibus cap. de neceſſitate mortis. Igitur multiplicata humiditate nãli multiplicat͛ vtiqꝫ calor innatus ex qbus ad inuicẽ cõlligatis corpus ſit longioris vite ⁊ nã ſit fortior in regimine cor. fortiore aũt ſiẽte nã. corpus eſt ſanius. dĩ. n. primo cañ. fen 2ᵃ cap. de pulſu cõplexionũ talis ſermo. Et neqꝫ extimes ꝙ ſi calor innatus fortis fuerit quãtũcũqꝫ ſit. minuat ex virtute imo ex eo ꝓuenit in ſubſtantia ſpiritus fortitudo. ⁊ in anima audacia.

P. corᵃ ſicca nãliter. incidũt ſiccas egritᵉˢ: ſicut huᵃ nãliter. incidũt huᵃˢ: qꝛ oẽ mẽbrũ diſtẽperatũ facilius incidit egrit͛ ſimiles ſibi. ſꝫ egritudies ſicce vĩr eẽ peiores hu. dicit. n. Auic. 4° cañ. fen 2ᵃ de ſignis criſis ꝙ egritudines ſicce valde aut ſunt mortifere aut tarde criſis. Ex qbus xbis colligit͛ manifeſte ꝙ egritudies ſicᵉ ſunt peiores hu. ⁊ patet etiã exemplo. inuenimus. n. eũdẽ morbũ factũ a ſiccitate eẽ peiorẽ qꝫ qñ ſit ab huᵉ ſicut ſpaſmus ſiccus peior eſt qꝫ ſpaſmus hu. ⁊ vĩr egrit͛ melãcholice peiores ſunt ſanguineis. ⁊ cholerice peiores ſunt flegmaticis. Dĩc. n. Gal. in ꝯto 2ᵉ ꝓno. cap. de ſputo. ſuper illo. §. Et rubicũdũ oĩo moleſtũ. Jhũc ſermonẽ. Quod eſt qꝛ mãe flegmatice ⁊ ſanguinee ſunt minoris malitie. ⁊ mãe q̃ ſunt ex gñe cholere citrine. ⁊ ex gñe cholere nigre omnes ſunt male.

Ad pᵐ aũt rñdẽdũ ꝑ expõnẽ quã facit ꝯor ſupra illo cañ. Hip. poſuit. n. ibi. 3. expõnes quarũ pᵃ ẽ ꝑ diuerſitatẽ ordinãdi ꝯñs ad añs: dicit. n. ꝙ iſte ſermo Hip. ſ. Quibus nares humidiores nã ⁊ ſemẽ humidius ⁊ plus ſani ſunt hij. morbidiores xo qbus ꝯtria. cum habeat in ſe ꝯñs ⁊ añs põt dupl'r ordinari. vno qdeꝫ mõ ꝙ ſint duo ꝯñtia ⁊ vnum añs. vt ſic dicat͛. Quibus nares huidiores nã ⁊ hijs ſemẽ eſt humidi' ⁊ plus ſani ſunt. Hoc. n. mõ ordinãdo humeᵗ nariũ ẽ añs. ⁊ ꝯñtia ſunt hec duo. ſ. humiditas ſeminis ⁊ ſanitas. ⁊ in hac expõne ſupponit͛ ꝙ ſemẽ a cer° deſcẽdat ad teſticulos. ⁊ hoc mõ vĩ ponere ꝯor ibi ꝙ ſermo ſit xus. credo. n. ꝙ velit intelligere ꝙ corpus qd̃ hꝫ cerebrũ humidũ hꝫ ſemẽ hum. ⁊ ẽ magis ſanũ. i. magis potẽs ad opa venerea. ⁊ tũc ſic legẽdo. 2ᵃ pars apho. ſic dꝫ legi. Quibus nares ſicce. ⁊ ſemẽ eoꝝ ẽ ſiccius ⁊ morbidiores ſunt. Jta ꝙ duo ꝯñtia reddant͛ vni añti: corᵃ. n. q̃ ſicca hñt cerebra habẽt ſemẽ ſiccius. ⁊ impotẽtia ſunt ad venerea. 2° xo mõ põt legi ſermo ille: vt ponãtur duo añceᵃ ⁊ vnuꝫ ꝯñs: vt ſic dicat͛. Quibus ſunt nares humᵉ. ⁊ ſemẽ humidius illi in quibus hec duo ſunt, ſunt plus ſani. ⁊ hoc mõ ſermo non hꝫ xitateꝫ. hic ẽ pmus modus expõnis quã ponit ꝯor ſm ꝙ mihi vĩ. nã per xba breuiſſima ⁊ confuſa vĩ hanc velle ſniam. talis tñ expõ non cadit in apho. pñtis: opꝫ. n. ſemꝑ in eo ponere duo añceˡᵃ. ⁊ vnum ꝯñs. ſꝫ ſermo Hip. in lib. epyᵉ põt bñ tolerare illas duas expõnes. ⁊ hoc ẽ ꝓpterea qꝛ ſermo Hip. i lib. epyᵉ hꝫ vnã copulatiuã. quã nõ hꝫ hic apho. propter quã reſultat ille diuerſus modus legendi. P 2ᵃ xo expõ ẽ ꝙ qñ Hip. d. ꝙ hñtes nares humidiores ⁊ ſemẽ humidius ſunt plus ſani ⁊c. hoc dꝫ intelligi ſuppoᵈᵒ ꝙ illa corpora ſint plena humiditate ſuperflua. corpora. n. habẽtia multam ſuperfluitatẽ ſaniora ſunt cum ſuperfluitas euacuatur. ⁊ infirmiora quando retinetur. P 3ᵃ xo expoſitio eſt ꝙ ſermo Hip. referat͛ ad humᵗᵐ naturalẽ. gaudet enim natura humiditate naturali. ⁊ per eam ſanitatem efficit. ⁊ conſeruat ⁊ ab egritudinibus ſe defendit. ⁊ ꝑ hoc patet ſolutio ad ſcdm argumentum.

Ad 3ᵐ dicendũ eſt ꝙ quando Hip. dicit. Quibus nareˢ humide nã ⁊ ſemẽ hum hijs corpus egrius. Jpſe hoc in-

telligit quātū ad facilitatē cadēdi in egritudines: q̄ꝛ corpa humida facilius ꝛ frequentius egrotant q̄ꝫ corpora ſicca egritudine humorali. ꝓpter multitudinē ſuperfluitatū ſuarū. ꝛ nō intelligit quātū ad maliciā egritudinū: poſſunt. n. quedā egritudines ſicce eē peiores hu midis. ſicut dictū eſt de ſpaſmo. ꝛ aliquādo egritudo humida ē peior ſicca. apoplexia nāqꝫ peior ē q̄ꝫ melancolia ꝛ febris quotidiana peior ē q̄ꝫ quartana. Vbū autē Gal. in ꝯ^{to} ꝑn^{e} qd. d. ſ qd ē. q̄ꝛ m. ie ſanguinee. ꝑpo^{r} ab eo de apoſtematibus mēbrorū ſpūaliū. ꝛ de illis ſine dubio verū ē q̄ apoſtemata cholerica ꝛ melācholica ſunt peiora apoſtematibus flegmaticis ꝛ ſanguineis. ſ Quibus nares hu. ꝛ ſemē humiduꝫ. bic tangit auctor ſuperfluitates duorū mēbrorū principalium. ſ. cerebri ꝛ teſticulorum: ſed lꝫ iſta duo membra ſint hum^{a}. non tamen propter hoc ſequitur q̄ totuꝫ corpus ſit hu^{m}. Cꝛ par eniꝫ. ꝛ cor poſſunt eē ſicca illis exiſtētibus humidis. ꝛ ſic ſuperfluitates non multiplicantur in toto corpore. ꝛ iſta ratio euidentius apparet in 2^{a} parte apho. q̄ quibus nares ſunt ſicce ꝛ ſemē ſiccū corpus illoꝝ ē ſalubrius.

C Sed contra ponamus q̄ in aliquo habēte cerebruꝫ ꝛ teſticulos ſicca ſint cor ꝛ epar hu^{a}. tunc multomagis humiditates multiplicabuntur in illo: q̄ꝛ cor ꝛ epar magis operantur. circa generationē humorū q̄ꝫ cerebrum ꝛ teſticuli.

C Ad qd dōm q̄ Gal. videtur ſupponere in ꝯ^{to} q̄ tale corpus de quo hic loquitur habeat humiditatē in toto corpe. ꝛ in cerebro. ꝛ decenter poſuit illas duas ſuperfluitates ſignificare humiditateꝫ totius corporis nociuā. ſemē nāqꝫ lꝫ imediate a teſticulis egrediatur. non tamē eſt ſuperfluitas ſolorū teſticulorum: ſed omnium membrorum. ſimiliter ꝛ ſuperfluitates narium. lꝫ imediate veniant a cerebro. non tamen ſunt ſuperfluitates ipſius ſolius. aſcēdunt eniꝫ ad cerebrum vapores ꝛ fumi totius corporis qui cum inueniunt cerebrum hu^{m} conuertunt in ſuperfluitates multas. ꝛ etiam tetigit cerebrum proprie: q̄ꝛ ipſum eſt magis catarrizans q̄ꝫ aliqd aliud membrum. ꝛ ſic patet q̄ nō fuit poſſibilis poſitio que facta fuit.

Cur ſemē ſignificet ſup totuꝫ corpus.

C Sed hinc emergit queſtio. non enim videtur q̄ ſemen ſignificet ſupra hum^{em} totius corporis: q̄ꝛ nō deciditur ab omnibus mēbris: ſed ſolum a membris ſpermaticis ꝛ nō ſanguineis. ſicut videtur velle Auic. tertio cañ. fen. 20ª cap. de cauſis ſpermatis. ꝛ Gal. in ꝯ^{to} primi prono. in fine. mēbra autem ſanguinea maioris quātitatis ſunt q̄ꝫ ſpermatica. ꝛ magis habundantia in ſuperfluitatibus. dentur ergo q̄ mēbra ſpermatica alicuius ſint ſicca ꝛ ſang^{a} ſint hum^{a}. tunc ſemen erit ſiccum. ꝛ totum corpus erit hum^{m}. nā habitudo totius corporis a carne depēdet. ſicut dicitur in tegni de ſignis muſculorum.

C Ad hoc dicendum eſt q̄ humiditas ſeminis meo iu^{o} ſignificat ſupra hu^{em} generalem totius corporis. nec obſtat qd opponitur q̄ ſit ſuperfluitas ſolum mēbrorum ſpermaticorum q̄ꝛ nutrimentum membrorum ſanguineorum ꝛ ſpermaticorum eſt cōmune vſqꝫ ad tempus proximū coagulationi. cum enim appropinquat coagulationi. tunc diuerſificatur. ꝛ dealbatur nutrimentum membrorum ſpermaticorum. nutrimentum vo aliorum membrorum ſeruat magis formam ſanguineam: illa ergo humiditas que mēbris ſpermaticis ſuperfluit ꝛ non coagulatur cum eis eſt ſperma. ꝛ q̄ꝛ illa parum antea fuerat cōmunis cuꝫ alia humiditate que nutrit membra ſanguinea propter hanc cōmunionem ſignificat ſperma ſupra complexionem totius corporis. ſ Nares hu^{e} . i. habentes multitudinem mucilaginum: ꝛ per nares debes etiam intelligere palatū. ſ natura. Sed contra naturalis humiditas non eſt cauſa egritudinis in corpore. imo cauſa ſanitatis: vt ſupra ꝓbatū eſt.

C Ad qd dōm eſt q̄ humiditas narium. idest ſuperfluitas que per eas egre^{r}. dicitur naturalis: q̄ꝛ fit a complexione cerebri naturali non q̄ ipſa in ſe ſit humiditas naturalis: q̄ꝛ nulla ſuperfluitas tali modo eſt humiditas naturalis: ꝛ poſuit hanc determinationem: natura. ad differentiā ſuperfluitatum que poſſunt fieri a complexione cerebri accidentali. aliquis enim interdū infirmatus multas ſuperfluitates emittit in longo tempore nec propter hoc dicitur eſſe corpus egrotatiuum. ſ ꝛ ſemē hu^{m} . i. liquidum ꝛ magne quātitatis. ſ ſanis egrius. Sed cōtra videtur eniꝫ hoc implicare duo contraria ſimul.

C Ad qd dicendum eſt q̄ talia corpora ſunt ſana: vt nunc: ſꝫ dicunt egrotantia a generatione: q̄ꝛ facile egrotāt. ſ Quibus vo contraria ſalubrius. Sed contra corpora illis cōtraria ſunt ſicca ex generatione: ſed corpora ſicca ex generatione ſunt aut ſemper egra aut vt multum egra: vt habetur in tegni cap. de corporibus. qd autem eſt egrū ſemper vel vt multum. non dicitur eſſe ſalubrius cū ſit egrotatiuū.

C Ad qd dicendū q̄ lꝫ corpora ſicca a generatione diuidātur per egrum ſemper. ꝛ egrum vt multum. ſicut diuiduntur corpora humida. tamen corpora ſicca minus cadūt in egritudines q̄ꝫ humida. eſt enim ibi latitudo ſm magis ꝛ minus appropinquare ad caſum in egritudines temporales.

C Preterea in hoc apho. tangunt duo extrema contraria. ſ. nares hu^{e} ꝛ ſemen humidum. ꝛ ex aduerſo nares ſicce. ꝛ ſemen ſiccum. ſed tunc queritur quid erit de media habitudine. ſ. de illa que hꝫ nares mediocres ꝛ ſemē mediocre.

C Ad qd dicenduꝫ q̄ illa erit ſaniſſima. eſt enim habitudo optime compoſitionis. ſicut habetur in tegni de ſignis.

C De comēto ꝛc. ſ Quibus cōplexio naturaliter eſt ſiccior nulla res ſenſualis ad nares fluit ex cerebro. Sed contra dicit enim Gal. in tegni de ſignis cerebri ſicci q̄ cerebrum ſiccū non eſt ſuperfluū in effluxionibus: hoc autem non eſt dicē q̄ nullas hēat ſupfluitates ſenſibiles: ſꝫ q̄ hꝫ paucas.

C Ad qd dicendum q̄ verbū Gal. poſitū hic non debet ſic ſtricte intelligi q̄ per nares taliū corporum omnino nihil egrediatur: ſed q̄ egredietur res ita parue quantitatis de qua non eſt curandum.

C Aut dic q̄ Gal. in tegni loquebatur de cerebro ſicco. cuꝫ ipſum ſolum erat ſiccū. hic autem loquitur de cerebro ſicco. quando coniūgitur cū ſiccitate corporis totius. ſ Neqꝫ in cute eorum apparet ſudor. hoc debet retorqueri ad ſemen ſiccum. nam habentes ſemen ſiccum. habent complexionem totius corporis ſiccam.

C Preterea nō videtur bene dicere: cholerici enim ſunt ſicci. ꝛ tamen multum ſudant.

C Ad qd dicenduꝫ q̄ cholerici non ſudant ratione ſicce cōplexionis quā habent. ſed ſudāt propter ſubtilitatem ſuorum humorum ꝛ raritatem pororum.

C Vel dic qd Gal. hic intellexit per complexionem ſiccam illam complexionem que ſicca eſt a paucitate humorum. tales autem non ſunt cholerici. habent enim multitudinē cholericorum humorum.

C Preterea queritur in quo tempore debeamus intelligere q̄ iſti non ſudant.

C Ad qd dicendum q̄ hoc debet intelligi q̄ ipſi non ſudant quando approximāt cauſis equalibus quibus ſudāt corpora temperata aut corpora humida. Et poteſt etiam intelligi tempore mortis. ſicut dicit ille aphoriſmus. ſ Quibus coria circūtenduntur. ſ Superfluitas ergo ipſorum ſubtiliata cum purgatione emittitur illa que a me^{cis} occulta vocatur.

C Sed cōtra. non. n. vꝫ ſufficere in aliquo cor^{e} purga^{o} q̄ vocat occulta: q̄ꝛ nutrimētū hꝫ duas ſupfluitates. vnā aquoſaꝫ ꝛ aliā fumoſam: ſicut dꝛ in ꝯ^{to} illius apho. ſ cōſtitutiones anni ſicce. ſꝫ lꝫ fumoſa poſſit euacuari occulte: aquoſa tamen non poteſt occulte euacuari.

C Ad qd dōm q̄ nutrimētū corpoꝝ ſiccoꝝ hn̄ hꝫ ſupfluitatē aq̄ſaꝫ q̄ eūat ꝑ vrinā ꝛ tereſtrē q̄ eua^{r} ꝑ ſeceſſuꝫ i b aphō loq̄ Gal. de ſupfluitate q̄ ridet 3^{e} digōni. ꝛ euac^{o} iſtius in

corporibus ſiccis pōt fieri occulte de mēbris ↄſilibus quādo corpus ſeruat regimen ſanitatis. ⸢ Quorum ergo complexio totius corporis: vel etiam cerebri. Ibi videtur author ſuperfluus: nam cū dixit cōplexionem totius neſcio icluſit cōplexionem cerebri. ℭ Ad qđ dōm q; aut per cōplexionem totius corporis ſignificatā ex ſemine: et per cōplexionē cerebri itellexit cōplexionem ſignificatā ex naribus humiditer: et lʒ in cōplexione totius claudat cōplexio cerebri quātum ad veritatem ſermonis tū in hoc loco ſeparat cōplexio cerebri a ↄplone totius ꝓpter cām dictam: et ſic huius facit Gal. in tegni de ſignis muſculorum.

ℭ Aphoriſmus. III.

ℭ In diuturnis diſſinterijs, abſtinentia, malū: et cum febre, peius.

Theo. ℭ In longis difficultatibus inteſtinorum: faſtidioſe, inedie, male ſunt: et peiores, ſi accidūt cū febre.

Leo. ℭ In longis difficultatibus inteſtinorum: inedie ex faſtidio, malum: et cum febre, peius.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Diſſinteria naſcit ex humoribus calidis ſicut diximus inteſtina excoriātibus. Excoriatio vero in ſuperficiem inteſtinorum eſt in ꝑncipio: que cum diutius durat magis concaua efficit vulnera. vnde ſtōs ex colligātia inteſtinorum patitur: et in augmētatione morbi patit os ſtōi: vnde opʒ abſtinentiam ſequi que ab initio ſuccedit huic morbo propter humores ex epate ad ſtōm reflexos: qui cū de cholericis ſint gñibus maxime corrūpunt inteſtina cū hi etiā aſcēderint ſupiora inatant ſtō: et inde fit eā abſtinentie ex colligātia inteſtini: et p abſtinentiā auferē quedaʒ actio nālis. ſ. nutritio: ſine qua vita nullatenus poteſt regi. que cū diu ꝑmāſerit duo neceſſe eſt itelligi: vel vt fiant ſanioſa vulnera: vel maxima inaſcantur apata. Cū autē hic euenerint: et ſtōs ex vicinitate patiatur inteſtini ꝓculdubio infirmus periclitari incipit.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ In apho. ꝓcedenti docuit ſignificare per qualitatē narium et ſeminis ſupra generalem corporis diſpoſitionem. In preſenti vero docet ſignificare ſupra diſſinteriaʒ lōgam per abſtinentiam et febrem: et planus eſt caſus.

ℭ Cōmentator circa hunc apho. ſic ꝓcedit. nam ꝑmo ponit cām ꝓpter quā abſtinentia ſeqtur longā diſſinteriam vſq; ⸢ que ab initio: ⸣ Ibi vero ponit cām ꝓpter quā abſtinentia ſeqtur diſſinteriam inchoātē: ſiue diſſinteriam breuē vſq; ⸢ et per abſtinētiam. ⸣ In illa vero parte ipſe ponit cām veritatis aphoriſmi. Sunt ergo tres partes in cōmento ꝑnti.

ℭ De quarum ꝑma dicit: q; diſſinteria naſcit ex humorib' calidis excoriātibus inteſtina: que excoriatio in ꝑncipio diſſinterie eſt in ſuperficie inteſtinorum. Cum vero durat diſſinteria facit vulnera ↄcaua in inteſtinis ex quibus ꝓpter colligātiam inter ea: et ſtomachum cōpatit ſtomachus. Cū vero magis ꝓcedit diſſinteria fiunt maiora vulnera: et tunc non ſolum ſtomachus compatitur inteſtinis: ſed etiam ipſum os ſtomachi: et quia in ore ſtomachi eſt appetit': ideo per talem compaſſionem fit defectio appetendi.

ℭ De ſcđa dicit: q; in diſſinteria ↄtingit abſtinentia a principio ꝓpter hu. cholericos fluentes ab epate ad ſtomachuʒ mediātibus inteſtinis: cholera nāq; cum ab epate ad inteſtina perueniat excorians illa et regurgitando aſcendit ad ſtomachum: et appetitum proſternit.

ℭ De tertia vero dicit: q; per abſtinētiam deficit quedā actio nālis: que dr̄ nutricatio ſine qua durare vita non pōt: cuius actionis defectio cum diu ꝑmanſerit neſcio ſignificat vnuʒ duorum: nam aut ſignificat q; vulnera inteſtinorum facta ſunt ſanioſa: vel ſignificat q; magna apata ſunt in inteſtinis: cum aūt vulnera inteſtinorum ſunt facta ſanioſa vel apata: ſtomachō compatiente inteſtinis: infirmus incipit periclitari: et procedere verſus mortem: et hoc eſt quod dicit Gal.

Signat abſtinētie longe.

Circa hunc apho. dubitat de tex. et de cōmēto. De tex. qdem ſic. ⸢ in longis diſſinterijs ⸣ longas quidem diſſinterias appellāt diſſinterias procedentes que ſunt in augmēto: vel in ſtatu: et hoc dixit ad differētiam diſſinteriarum icipiētium in qbus defectio appetitus non eſt adeo magnū ſignum: abſtinentia. i. caſus appetitus: vt ſupra particula 4ª in illo apho. ⸢ non febricitātibus exiſtentibus ſi fiat ꝛc. ⸣ Et in illo apho. ſcđe particule ⸢ plurimiq; male habentes ꝛc. ⸣ ⸢ malum. ⸣ Sed ↄtra. videt enim ſermo inartificialis: nam defectio appetitus in omni egritudine mala eſt: ſicut dicit in illo apho. ⸢ in oī egritudine ↄfortari mente ⸣ ſeruare cū ſit gñale ſignū in malitia: inartificiale fuit ponere ipm malum ſignū in ſpeciali egritudine. ℭ Ad quod dōm eſt: q; quāuis defectio appetitus ſit gñale ſignum in malitiā. In quadam tñ egritudine: et cum certa conditione augmētat malitiam: abſtinētia nāq; in ꝑncipio diſſinterie ↄtingens gñal: m malitiam oſtēdit. In ꝓceſſu autem diſſinterie ſignificat malitiam ſpecialem. i. grādem: ſigt enim periculum mortale: cū oſtendat apata aut vulnera ſanioſa eē in inteſtinis: qbus non ſolum ſtomachus: ſed etiaʒ os ſtomachi cōpatitur. ☞ Et hic nota q; hec dictio: malum: dicit malitiā cauſe: et malitiam ſigni: malitiā qdeʒ cauſe in quātum per abſtinentiam ſubtrahit nutrimētum mēbris quo deficiente vita non durat: malitiā vero ſigni: dicit q; ſignificat ſic grādem malitiā eſſe in inteſtinis: q; illis os ſtomachi cōpatitur: mēbrum autem non cōpatitur membro: niſi ꝓpter magnitudinē egritudinis: ſicut dr̄ in cōmento illius apho. 5ᵉ particule ⸢ in ano flegmonē habentibus ⸣ ⸢ et cū febre peius: ⸣ Ibi etiam ſermo videt inartificialis. vulgo eni notum eſt: q; quanto mala ſigna magis multiplicant tāto deterior eſt eorum ſignificatio. ℭ Ad qđ rñdeo ſicut prius: naʒ ſignorum malorum multiplicatio: lʒ malitiā ſignificationis multiplicet gñaliter: in ſpeciali tamē egritudine ſpecialem malitiam. i. maiorē oſtendit: nam cum excoriatis inteſtinis cōpatitur ſtomachus: hoc qdem grāde malum eſt. cuʒ vero cōpatitur os ſtomachi: hō eſt deterius. Cum vero paſſio aſcēdit vſq; ad cordis q; febrē faciat: tunc eſt peſſimū. ☞ Et eſt hec peſſimitas per viam ſigni: et per viā cauſe: per viam quidem ſigni: q2 ſignificat vulnera ſanioſa inteſtinorum: vel eorum apata eſſe maiora: per viam aūt cauſe eſt mala talis peſſimitas: q2 ſi abſtinentia facit deficere virtutē nutritiuam: et ea mediante facit deficere vitalem: febris: multo magis faciet deficere vitalem virtutē: quoniam imediate nocet cordi quod eſt principium vite.

ℭ De cōmento fiet ex calidis humoribus. ⸣ Sed cōtra. non enim videt eſſe gñaliter verum: q; diſſinteria fit ex humoribus calidis: poteſt enim fieri interdum ex frigidis: puta ex melācholicis humoribus: ſicut dicit in cōmento illius apho. quarte ⸢ diſſinteria ſi a felle ni. ⸣ Et infra eadē particula in illo apho. ⸢ quicūq; ſplenetici a diſſinteria ꝛc. ⸣ Et in illo aphoriſmo quarte ⸢ ſpleneticis diſſinteria ⸣ poteſt etiam interdum fieri ex humoribus flegmaticis. ſicut dicitur in cōmento illius aphoriſmi 3ᵉ particule ⸢ de temporibus ſi quidem hyems ꝛc. ⸣ ℭ Ad qđ dicēdum: q; diſſinteria bene poteſt fieri ex humoribus melancholicis et flegmaticis quādo illi humores aliquo participant acumine. Si eniʒ humor melancholicus aliquam aduſtionem habeat: et humor flegmaticus hēat ſalſedinē: poſſunt vtiq; excoriationē facere. Sed aliter non credo q; diſſinteriā poſſint facere niſi participent acumine ↄplonis vel ſubſtātie. Acumen aūt ſubſtātie dico: puta ſi melia eſſet acetoſa: que tūc ad modū aceti excoriaret: ſicut dixim' ſupra in illo apho. 4ᵉ ꝑticule ⸢ diſſinteria ſi a felle ni. ⸣ ⸢ Excoriatio vero ite' in ſupficie eſt in ꝑn°. ⸣ Sed ↄtra. ponamus. n. diſſinteriā fieri ex humore melico facientē cancrum in inteſtinis: qđ vtiq; poſſe eſt fieri:

Ex q' diſſinteria fit ex hūoribus calidis.

ſicut dī in cōmēto illius aphō.[diſſinteria ſi a felle ni.]ſic poſſe eſt cācrum illū fieri in media carne iteſtini:ꝛ ſic vlcerario incipiet tunc a carne inteſtinoꝝ:ꝛ non a ſuperficie.
℄ Ad qḋ dīm: ꝙ hic loquitur de diſſinteria i que fit ab humore veniente ab epate:ſicut patet per Cōmētatorem quare non tenet obiectio. ℄ Uel dic ꝙ iſ humor cancerans incipiat in profundo carnis iteſtinoꝝ:tamen non facit diſſinteriam niſi veniat ad ſuperficiem illa vlceratio:ꝛ tunc primum qḋ egredictur in diſſinteria erit de ſuperficie inteſtinorum [vnde ſtomachus ex colligātia inteſtinoꝝ patiṫ.]
℄ Sed contra.nam quāuis inteſtina excorientur:ſtomachꝰ propter hoc non patitur neceſſario aliquā egritudinem:qꝛ non excoriatur neceſſario:nec etiā corrumpitur eius complexio:nec eius cōpoſitio:nec fit ꝓpter hoc in eo apoſtema:quare ſi patientibus inteſtinis nō fit aliqua egritudo in ſtomacho:nō videṫ ꝙ ſtomachus cōpatiatur. ℄ Item nec ab inteſtinis mittiṫ aliqua virtus ad ſtōm:que per leſionē inteſtinoꝝ ſubtrahaṫ ei:qꝛ inteſtina nō influunt virtutē alicui mēbro. ℄ Ad hanc rōnem patebit rñſio infra eadē particula:cum gloſabo illum aphō.[a pleureſide ꝛ aut piplenmonia habito:]qm̄ ibi intendo diſputare de oī cōpaſſione [ꝛ in augmētatione morbi cōpatitur os ſtōi.]hic videtur auctor tangere duos gradus cōpaſſionis.ꝑmum qdem et minorem tangit cōpatiente ſtō inteſtinis. 2ᵐ ꝟo ꝛ maiorem tangit:cōpatiente ore ſtōi. ℄ Sed hic queriṫ cum ad compaſſionem oris ſtomachi ſequatur abſtinētia:qḋ accidens ſequitur compaſſionem ſtomachi? ℄ Ad qḋ dīm: ꝙ ſtomachi cōpaſſionem ſeqtur ꝑtm̄ digōnis:nam ſicut per os ſtōi fit appetitus:ita per fundum eius fit digeſtio.
℄ D.queriṫ qd intelligat per augmētationē morbi.ſ.an intendat vnum de quatuor tpibus eius:ſiū queriṫ quid intēdat per ꝑmᵐ. ℄ Ad hoc pꝫ rñſio ꝑ ea que dicta ſunt in gloſis illius aphō.[A diſſinteria habito ſi iteſtinoꝝ carnes] [ſine qua vita non poteſt regi]hoc dꝫ intelligi longo tpe: poteſt enim durare vita deficiente nutrimento:qꝛ virtute nutritiua deficiente adhuc remanet virtus vitalis:ſicut dī ꝑ can̄.cap̄ de v̓tute vitali[que cū diu ꝑmāſerit duo nocere eſt itelligere:vt vel vulnera fiant ſanioſa[:] vel maxima naſcanṫ apāta.] ℄ Sed hic queriṫ de veritate huius ꝯñe:ponit enim ꝙ ſi abſtinentia diu ꝑmāſerit:ſeqtur tale ꝯñs.ſ.ꝙ vel vulnera fiant ſanioſa:vel magna fiāt apāta. ℄ Ad qḋ dīm: ꝙ virtus huius ꝯñie talis eſt.nā abſtinētia in diſſinteria non ꝯtingit niſi 2ʳ.ſ.in ꝑnº ꝛ in ꝓceſſu:ꝛ non ꝑōt fieri niſi ex duplici cā.ſ.ꝓpter cholerā inundātē ad ſtōm:ꝛ hec eſt vna cā:vel ꝓpter vulnera ſanioſa ꝛ apāta:ꝛ hec eſt 2ª.ſꝫ abſtinētia que fit in ꝑnº fit ex fluxu cholere ad ſtōm:quare abſtinētia que fit in ꝓceſſu diſſinterie nec̄io fit ꝓpter vulnera ſanioſa:ꝛ apāta inteſtinoꝝ. ℄ D.in ponendo cām videṫ deficiens:qꝛ nullā mētionem fecit de feb. ℄ Ad qḋ rn̄deo ꝙ ipſe ſuppoſuit cām ꝓpter quam feb.fit deterius ſignum vt manifeſtat. Si enim ſola abſtinētia ꝓpter vulnera ſanioſa ꝛ apāta eſt malum ſignū:tunc nec̄io ſeqtur r.ꝙ qn̄ febris ꝯiungitur cum abſtinētia fit ſignū deterius [cum aūt hoc euenerit].ſ.ꝙ inteſtina hēant vulnera ſanioſa:vel ſint apāta[ꝛ ſtōus ex vicinitate patiṫ inteſtinoꝝ.] Sed cōtra.hoc enim videtur ſuperflue poſitum:nam cum iteſtina habent vulnera ſanioſa:vel ſunt apāta:nec̄io intelligiṫ ſtōus pati.
℄ Ad qḋ dīm: ꝙ iſ hoc itelligaṫ:tm̄ potuit apponi ad maiorem expreſſionē[periclitari incipit].i.venire ad mortē:ꝫ lꝫ forte interdū aliqui euadāt:ponunt.n.auctores nr̄i curā diſſinterie:qn̄ vulnera iam ad ſaniem deuenerunt.

℄ Aphoriſmus. IIII.

℄ Circunfluentia vlcera male conſuetudinis: malum.

Theo. ℄ Ulcera obglabrata:praua ſunt.

Leo. ℄ Uulnera circūglabra:praua ſunt.

℄ Commentum Galeni.

℄ Cum pilos cadē videris a locis vulnera circūdātibꝰ:ma li humores ineſſe videnṫ:maleq̄ȝ corroſiones ꝛ pruritus in vulneribꝰ hꝫ qui ex neceſſitate nō ꝑmittūt vulnera ſanari.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ In ꝑcedenti aphō.docuit ſigñare per abſtinētiam ꝛ febrē ſup longas diſſinterias:ꝛ in hoc docet ſigñare ſupra vlcera per fluxū piloꝝ:ꝛ dicit ꝙ vlcera a qbꝰ fluunt pili:ſunt male ꝯſuetudinis. ℄ Cōmētator circa hūc aphor.notat nobis tria:ſimul ꝯfuſe:quoꝝ ꝑmum eſt:qꝛ exponit hoc ꝟbū[circūfluentia.]2ᵐ eſt qꝛ exponit hoc verbum[male ꝯſuetudinis.]3ᵐ eſt de cauſa verificante aphō. ℄ De ꝑmo dicit:ꝙ vulnera circūfluentia dicunṫ illa a quibus fluunt pili:qui ſunt in mēbro vulnerato:vel circa ipſum. ℄ De 2º dicit:ꝙ vulnera male ꝯſuetudinis dicuntur vulnera inſanabilia.i.cum difficultate ſanabilia. ℄ De 3º dicit:ꝙ cauſa veritatis aphō.eſt talis.nam pili fluunt a mēbro vulnerato propter humores acutos currentes ad ipſum:ꝛ corrodētes radices piloꝝ.tales aūt hu.ad mēbra vulnerata currētes:vulnera ſanari non ꝑmittunt.hic aphō.eſt ſterilis.

℄ Aphoriſmus. V.

℄ Dolores in lateribus,ꝛ pectoribꝰ,ꝛ in alijs corporis partibus:ſi multum differunt ad diſcernendum:malum.

℄ Dolores,aut pectoris,aut coſte,aut cuiuſuis membri:an multum infeſtent,animaduertendum eſt. Theo.

℄ Dolores qui ſunt in lateribus:ꝛ pectoribus atq̄ȝ alijs partibus:ſi multum differant:perdiſcendum. Leo.

℄ Cōmentum Galeni.

℄ Opꝫ dīa cognoſcaṫ doloꝝ in latere exiſtētium ꝛ pectoribus:ꝛ in alijs partibus corpis. Doloꝝ loca nō ſoluꝫ ſunt intelligēda:ſed ꝛ eoꝝ quātitas:quoꝝ ſcia eſt nec̄ia quaſi infirmitatis future:ꝛ exinde medicinādi ꝓnoſtica. Si.n.coſtis magnus dolor naſcaṫ:ꝛ quaſi ad furculas dirigatur vel ſubtus hypocūdria deſcendat:ꝛ tria ſignificat cum paſſionē hic eſſe ſit impoſſibile ſine pelliculaꝝ coſtaꝝ paſſione:ꝛ qꝛ paſſio moleſta ſit ꝛ ꝑiculoſa:ꝛ fortis adhibēda ſit medicina. Si ergo paſſio aſcenderit ad furculas:ſlōmia eſt neceſſaria. Si deſcendat ad diaphragma:pharmacia erit dāda ſicut in pitonoxomaron.i.libri regiminis acutoꝝ teſtatur Hip. Si dolor ſit paruus:ꝛ quaſi pūctura qualis ſolet euenire in coſtis non aſcendens ad furculas:neq̄ȝ deſcendens ſub hypocūdria:paſſionem in carnoſis locis coſtarum eſſe ſignificat:ꝛ nō eſt moleſta:neq̄ȝ fortis medicina danda eſt. Locorum apata op[illegible] dicta.
hoc aūt modo ſinguloꝝ ꝯſideranṫ dolores mēbroꝝ ꝛ magnitudines eoꝝ. Silr ſi apāta ſint in peſſimis locis ꝛ dolores erūt graues:ſicut Hip.teſtaṫ in epidimia:graue pōdus portare inuenis in doloroſis locis. Cum ꝟo paſſio in ceteris eſt partibꝰ renū dolor ſubſeqtur acutus. Qꝛ in ceteris dixit partibus pelliculas circūdantes ſingulos renes venas quoq̄ȝ ꝛ renum arterias:ꝛ ꝯcauitatem eoꝝ intendit:ꝛ etiam portā vnde vrina exit. Idem etiā de epate intellexit in cuius carnoſis ꝑtibus ſi dolor ſit erit grauis.ſi autem in pelliculis ſuis ſiue in venis:acutus erit dolor. Quantitas acuminis doloꝝ ſm̄ mām erit facientium humoꝝ. Si.n. humor ſit cholericus acutiſſimus erit dolor:ſilr ſi groſſa ſit vētoſitas non hn̄s vnde exeat. Si aūt ſit mā flatica:mollior erit dolor.nō ergo ex quātitate doloris ſola q̄litas intelligiṫ ſni:ſed ēt quādiu debeat imorari. Si autem Hip.ad hoc intēdit vt ꝓuidos nos reddat de q̄ritate vniuſcuiuſq̄ȝ doloris:ad hoc nr̄a ſufficit diſputatio. Si ꝟo non ſoluꝫ diuerſam quantitatē doloꝝ:ſed aliud inueſtigādū inuenit.

vt .ſ. intelligeremus quale mēbrum ſit vtilius ⁊ quale inu-tilius. ⁊ quale nobilius: ⁊ quale ad periculum procliuius: ac ſi diceret: nō ſufficit ſola inueſtigatio qualitatis doloris in diuerſis locis: neqꝫ ſi in eiſdem dolor vnus ⁊ non multi-pliciter ſit: vt Origenes patiatur in latere: ⁊ in eodem die Diogenes patiatᷣ in eadē parte: non debemus equales do-lores intelligere: ſed ſi ſint ſimiles vel differētes opꝫ inue-ſtigari. Hoc autem duobus modis inuenitur: vel ex quali-tate doloris: vel ex quantitate fortitudinis. Qualitate do-loris ſi pungitiuus ſit dolor ⁊ inflatiuus: grauatiuus: cor-roſiuus: ſempiternus .i. continuus an idorioſus: vel in du-ritie equalis vel diuerſus. Quantitate fortitudinis plus vel minus oportet intelligere: qḋ intendimus cum quanti-tatem magni doloris diximus. Cōſueuerunt enim medici rem fortiorē appellare maiorem: ⁊ ſi non ptineat ad quan-titatem: ſed ad qualitatem: dicunt enim febrem magnā vel paruā cum febris nihil aliud ſit ꝙ̄ calor. nō ergo mirādūꝫ ſi dolorem fortiorē maiorem dicant eſſe: neqꝫ ſi dicant rem diuerſam in qualitate: minorē eſſe vel maiorem: volentes differre grauitatem a dolore pungente: ⁊ ſimilibus.

Expoſitio Thaddei.

In precedenti aphoriſmo docuit ſignificare per caſum pi-lorum ſupra vulnera. In hoc vero aphoriſmo dat nobis ca-nonem de cognitione doloꝝ ſm ſuas differentias: vt ipſis cognitis egritudinem cognoſcamus: per cuius cognitio-nem ſciamus pronoſticari ⁊ curare ipſaꝫ. Dicit ergo ꝙ dolores in lateribus: ⁊ in pectoribus: ⁊ in alijs partibꝰ cor-poris: oportet cito diſcernere ⁊c̄.

Cōmentator circa hunc aphoriſmum ſic procedit. nā pri-mo oſtendit qualiter per differentias doloris: que ſumun-tur a quantitate ⁊ loco ipſius: poſſumus habere notitiam pronoſticandi ſupra egritudinem ⁊ notitiam curandi eaꝫ: ⁊ hoc facit vſqꝫ [ſimiliter ſi apoſtemata ſint.] Ibi oſtendit qualiter per ſpecieꝫ doloris: poſſumus ſignificare ſupra lo-cum doloris: ⁊ hoc vſqꝫ [quantitas acuminis.] Ibi oſtēdit vnde cauſatur diuerſa quātitas acuminis in dolore: ⁊ hoc vſqꝫ [non ex quantitate.] Ibi oſtendit quid poſſumus in-telligere per quantitatem doloris. ⁊ hoc vſqꝫ [Si autem Hip. ad hoc intendit.] Ibi vero diſputat de extenſione inten-tionis Hip. in hoc aphoriſmo: ⁊ hoc vſqꝫ ad finem.

Dicit ergo ſic de prima parte: ꝙ in dolore debemus con-ſiderare duas differentias .ſ. differentiam localem: ⁊ diffe-rentiam quantitatiuam: quoniam per iſtas duas differen-tias: habebimus ſcientiam pronoſticandi ſupra egritudi-nem: ⁊ ſcientiam curandi eam. verbi gratia: ſi aliquis ha-beat magnum dolorem in coſtis: qui aſcendat vſqꝫ ad fur-culas: vel deſcendat ſub diaphragmate: tūc ex iſto loco do-loris ⁊ eius quantitate: tria cognoſcimus. quorum primū eſt locus egritudinis: ſiue apoſtematis: ⁊ ille locus eſt pel-licula coſtaruꝫ. ſcđm vero eſt magnitudo ⁊ moleſtia morbi. tertium eſt magnitudo curationis: que magnitudo morbo debetur: ⁊ iſta fortis cura eſt flobotomia vel pharmacia. Flobotomia quidem debetur dolore aſcendente ad furcu-las. pharmacia vero dolore deſcendente ſub diaphragma-te: ſicut dicitur ſcđo regimi. acuto. Si vero dolor ſit paruus: ⁊ q̄ſi quedam punctura in coſtis non aſcendens ad furcu-las: neqꝫ deſcendens ſub diaphragmate: tunc per locuꝫ do-loris: ⁊ quantitatem eius cognoſcimus alia tria. quorum primum eſt: quoniam morbus eſt in carnoſis locis coſta-rum: ⁊ nō in pellicula. ſcđm vero eſt: qꝛ morbus eſt paruus. tertium autem eſt: qꝛ medicina parua eſt neceſſaria. patet ergo ꝙ cognitio differentiarum doloris ſm quantitatem: ⁊ locum multum eſt vtilis.

De ſecundo dicit: ꝙ dolores graues fiunt in locis carno-ſis. dolores vero acuti fiunt in locis neruoſis ⁊ pelliculoſis. verbi gratia: ſi apoſtema ſit in carnoſa parte epatis: vel in carnoſa parte renum: dolores erunt graues. Si vero apo-ſtema ſit in pelliculis horum membrorum: vel in venis eo-rum: dolores erunt acuti: ⁊ ſic patet ꝙ per diuerſas ſpecies doloris cognoſcimus membra in quibus eſt apoſtema.

De tertio dicit: ꝙ quantitas acuminis in dolore cauſatur a cauſa faciente dolorem. nam ſi cauſa faciens dolorem eſt humor acutus: vel groſſa ventoſitas carens exitu facit do-lorem fortiſſimū. Si vero cauſa doloris fuerit materia fleg-matica vel ſubtilis vētoſitas hñs exitū: facit dolorē debilē.

De quarto dicit: ꝙ per quātitateꝫ doloris nos poſſumus duo intelligere .ſ. qualitatem fortitudinis eius: ⁊ durabili-tatem ipſius. Dicitur enim dolor magnus: qꝛ fortis: vel qꝛ longus: ⁊ dolor paruus: quia debilis: vel quia breuis. Dolor magnus ⁊ paruus quis.

De quinto dicit: ꝙ ſi Hip. in hoc aphoriſmo de ſola quan-titate doloris intēdebat: noſtra expoſitio ſufficit. Si vero nō ſolum quantitatem doloris intendebat: ſed intendebat di-uerſitatem doloris: ſm membri nobilitatem: ⁊ eius vtilita-tem: ex quibus dolor fiebat magis: vel minus periculoſus: noſtra expoſitio non ſufficit. Debemus ergo conſiderare ſi dolores fiant in diuerſis membris: aut fiant in eodem mē-bro. nam ſi fiant in diuerſis membris. quoꝝ vnum ſit nobi-le: ⁊ aliud vile puta ꝙ ſit vnus dolor in membris ſpiritua-libus. alius vero dolor ſit in crure: tunc iſti duo dolores: ⁊ ſi ſint ſimul ⁊ ſm ſe: tamen ſunt differentes ratione membro-rum in quibus fiunt: eſt enim periculoſior dolor membro-rum ſpiritualiū: ꝙ̄ dolor cruris. Si vero dolores ſint in eo-dem membro: puta qꝛ origenes patiatur doloreꝫ in latere: ⁊ diogenes patiatur ſimul dolorem in latere eodem: tunc oportet nos conſiderare differētiam: vel ſimilitudinem in-ter illos dolores ratione ipſoꝝ doloꝝ. ⁊ iſta ſimilitudo vel differentia pendet ex quantitate vel qualitate ipſoꝝ dolo-rum: ⁊ intelligo per qualitatem doloris: ſi dolor ſit pungi-tiuus vel inflatiuus: vel grauis vel corroſiuus: vel ꝯtinuus vel interpollatus: vel equalis vel diuerſus. ⁊ ſic videtᷣ hic Qualitas doloris q̄. intelligere Gal. per qualitatem doloris: ſpēs eius: per quā-titatem autem eius intelligo magnitudinē vel paruitatem Quātitas doloris q̄. eius: ⁊ tamen ſi vellemus ꝓprie loqui deberemus dicere: for-titudinem ⁊ debilitatem: qꝛ magnū ⁊ paruum dicūt quan-titatem: forte autem ⁊ debile dicūt qualitatem. Iſta tamen abuſio in vſu frequenti eſt. dicimus enim febrem magnam vel feb. paruam cum deberemus dicere fortem ⁊ debileꝫ: ⁊ iſta videtur mihi eſſe intētio Gal. in iſta particula: lꝫ ob-ſcuriſſime: ⁊ cū ſumma difficultate poſſit ex lr̃a trahi. Credo ꝙ lr̃a ſit corrupta: vel deficiens vel ſuperflua.

Circa hunc aphoriſmum dubitatᷣ de tex. ⁊ de cōmēto. De tex. qđem ſicᷣ dolores in lateribus ⁊ in pecto-ribus [per dolorem lateris itelligo dolorem pleureſis: vel paſſionis ſimilis pleureſis: per dolorem pectoris: itelligo peripleumoniā: vel aliū dolorē qui fieret ex rupta ve-na in pectore [Si multū differant ad diſcedendum] hic re-peritur duplex lr̃a. vna quidem dicit ad diſcedēdum. alia vero dicit ad diſcernendum: ⁊ vtraqꝫ lr̃a vera eſt: qm̄ maluꝫ eſt ſi dolores longo tēpore durant: ⁊ malum eſt: etiā ſi me-dicus longo tempore differat ad cognoſcendum dolores. Credo tamē ꝙ melior lr̃a ſit illa que dicit ad diſcernendū: concordat enim cū alia tranſlatione que dicitᷣ oportet diſ-ferentia dolorum cognoſcatur.]

De cōmento vero ſicᷣ qḋ ceteris dixit partibus pelliculas circundantes ⁊c̄.] Hic queritᷣ an vene ⁊ arterie ſentiant Vtꝝ vene ⁊ arterie ſentiant. vel non. Et videtᷣ ꝙ non. primo ex quadaꝫ authoritate Gal. 5° de accidenti ⁊ morbo caplo 5°. §. [Et non eſt mirādū.] Inquit enim. Ex hoc igitur itelligi poteſt: ꝙ res nociua ſi quieuerit non multū moleſtat: ſed ſi moueatᷣ aliqua occa-ſione magnum generat dolorem: ⁊ tunc plm̄ ſi ille motus in ſenſibili fuerit corpe (diſputatio enim nr̃a nō eſt de hu. iter venas ⁊ arterias exiſtētibꝰ: ſed potius de illis q̄ ſūt in car-ne ⁊ lacertis. videtᷣ .n. Gal. innuere p hec vba: ꝙ mā que ꝯti-netᷣ in venis ⁊ arterijs nō moueatur per mēbra ſenſibilia,

¶ Et iterum oſtenditur ex alia authoritate Gal. de comple/
xionibus lib. 2° caplo 3°. §. [verūtamen.] Inquit eniʒ [q2
genus villi qui eſt in corde non eſt ex genere villi qui eſt in
lacerto: villus nāq; qui eſt in lacerto: nō eſt niſi partes ner/
ui ⁊ ligamentoꝝ. Sed villus qui eſt in corde: eſt ei ꝓprius:
quemadmodum ⁊ villus corporis arteriarum eſt eis pro/
prius: ⁊ villus corporis venarum eſt eis proprius:] vult
enim Gal. in his verbis: ꝙ villus lacerti differat a villo ve
narum ⁊ arteriarum in hoc ꝙ villus lacerti eſt compoſi/
tus: ex neruo ⁊ ligamento: ſed villus venarum ⁊ arteria/
rum eſt proprius nature ipſarum: ex quo videtur velle ꝙ
villus earum non ſit neruoſus: quare non eſt ſenſibilis.
Secundo oſtenditur per rationem: ⁊ hec eſt quadruplex.
quarum prima ſumitur ab origine earū. 2ª ſumitur a forma.
tertia ſumitur a compoſitione. quarta ſumitur a paſſione.
¶ Prima qdem ratio que ab origine ſumitur: talis eſt: vene
qdem oriuntur ab epate: qd ſm ſui ſubſtātiam ſenſu caret:
nec poteſt dici: ꝙ ipſe oriant ab epate ratione pāniculi te/
gentis ipſum: q2 cum pāniculus ſit neruoſus: ⁊ nerui orian
tur a cerebro: tūc eſſet dicere: ꝙ ortus eaꝝ eſſet ex cerebro:
⁊ non ex epate. Item oriunt arterie ex corde a quo nō po/
tuerunt recipe ſenſuʒ: q2 cor lʒ per ſe ſentiat: tamē nulli mē/
bro dat ſenſum: q2 omnia mēbra: que ſenſum recipiunt ab
alio. Recipiunt ipm a cerebro mediātibus neruis: ex cor/
de autem ſm medicū non oritur neruus. Igitur a ſua origi
ne non habuerūt ſenſuʒ: nec etiam ex ſeipſis habere potue
runt: q2 omne mēbrum qd ſentit recipit ipſum ex cerebro:
excepto corde. ¶ Scda vero ratio que ſumit a forma: talis
eſt: omne qdem mēbrum aut eſt nāle: aut animatum: ſed ar
terie ⁊ vene ſunt mēbrum nāle: q2 ſunt cōſimilia. Dicit eniʒ
Auic. 12° de aīalibus circa pncipium hunc ſermonem. [Et
omne mēbrum habet virtutes nāles: ſitas in membro cō/
ſimili: ⁊ ſuas virtutes animales ↄculcatas in officialibus.
Sed nullum mēbrum nāle ſentit: q2 non recipit virtutē ab
alio mēbro: ſicut dicit pmo de interioribus cap ſi. ¶ Ter/
tia vero ratio que ſumit a cōpoſitione: eſt huiuſmodi: nullū
mēbrum ſimplex excepto neruo: ſentit: vene ⁊ arterie: ſunt
mēbrum ſimplex: ⁊ non ſunt neruus. ergo non ſentiunt: mi
nor per ſe patet. maior aūt ſic ꝓbatur: omne qdem mēbruʒ
qd recipit ſenſum ab alio recipit mediante neruo. ergo ſim
plex mēbrum non recipit ſenſum ab alio niſi ſolus neruus
qui recipit eū a cerebro. ¶ Quarta ratio que ſumit a paſ/
ſione talis eſt: vene enim ⁊ arterie que ſunt in pulmone qn
rumpunt: ⁊ ſit ſcreatus ſanguinis: nō ſentiunt dolorē: naʒ
inter ſanguinē exeuntem de pulmone: ⁊ exeuntē de pectore
eſt talis differētia: q2 ſanguis egrediens de pectore exit cū
dolore: ſed exiens de pulmone exit: ſine dolore: ſicut dicitur
3° can. caplo de ſputo ſanguinis: ⁊ ad ideʒ facit: q2 apoſte/
ma peripleumoniacū: ⁊ apoſtema empicū faciunt dolorem
aggrauatiuū. Dolor aūt aggrauatiuus ſit in mēbro caren
te ſenſu ligato tā cum pāniculo ſenſibili: quare non eſt ſen/
ſus in illo mēbro: niſi ratione pāniculi tegentis ⁊ ligantis.
Cum ergo apoſtema eſt in ipſo corpe epatis ⁊ pulmonis:
cum corpus eoꝝ ſit plenum venis ⁊ arterijs: neceſſario fa
ceret dolorē acutum: q2 non poſſet apoſtema ſic eſſe in car
ne qn tangeret venas ⁊ arterias minutatim diuiſas ꝑ cor/
pus eoꝝ. ¶ Pꝫ. ſi arteria ſentiret tūc in quolibet motu eius
fieret dolor ex contactu quē habet cum mēbris vicinis: qd
eſt falſum: ⁊ eſt ſimilis ratio in arteria rationi: que daſ de
ligamentis: dicit eniʒ ꝙ ligamēta non ſentiunt: ne propter
motū ⁊ fricationem dolerēt: ſicut ſcribit pmo can. fen pma
de mēbris caplo pmo. §. [poſt eas autem ſunt ligamēta.]
¶ Pꝫ. in cauſone ſit rigor cum mā cholerica egreditur ve/
nas: ⁊ funditur ſuper mēbra ſenſibilia: ſicut dicit in cōmē/
to illius aphoriſmi [A cauſone habito] ⁊ in ſcdo de criſi.
mā vero cholerica exiſtēte in venis: non ſit rigor: ⁊ ex h col/
ligitur ꝙ vene ⁊ arterie nō ſentiunt. ¶ Pꝫ. dicit Gal. 6. de in

Nota de ſenſu cor/dis.

Dña inter ſanguinem venientē a pectore et a pulmōe.

uamētis caplo 3° hūc ſermonem. [Quoniā intētio fuit in
diuiſione neruoꝝ ꝓpter tria. quoꝝ vnum eſt ſenſus. ſcdm
eſt motus volūtarius. tertium eſt ꝑceptibilitas eius qd no
cet ex intrinſeco.] ergo ſi vene habēt neruos oportet qd ꝑ/
cipiant per ſenſum nocumēta intrinſeca. Cum ergo in ali/
qua vena erit materia calidior: aut frigidior: qʒ debet ſal/
tim in loco illo vbi eſt illa vena ſentietur dolor: qd falſum
eſt. fieret enim dolor in mēbro apoſtemando anteqʒ fieret
apoſtema: q2 mā factura apoſtema plerūqʒ corrupta eſt an
teqʒ venas egrediat: quare exiſtens in venis faciet in eis
dolorem. ¶ Ad oppoſitum ſunt authoritates ⁊ rationes.
Authoritates qdem pmo Halyabatis libro ſcdo capitulo
de aſſignatione neruoꝝ. Inquit eniʒ. Dico qm corpori ner
uorum fuit neceſſarius vſus ad motū ſenſumqʒ in omnes
corporis partes deferendas: exceptis oſſibus ligamentis
cartilaginibus glandulis ⁊ adipe. horum enim nullius in
natura ſua eſt ſentire: aut mouere] ex hac eniʒ authoritate
colligitur ꝙ arterie ⁊ vene ſentiunt cū nō ſint de exceptis.
¶ Pꝫ. Auicē. pmo can. de membris capitulo pmo expreſſe
dicit venas ⁊ arterias eſſe neruoſas. Rationes vero ſumun
tur a tribus medijs. ſ. a ſubſtātia ⁊ ab origine generali: ⁊ a
paſſione: a ſubſtātia vero hec ratio ſumitur: omnē mēbrum
neruoſum ſentit: vene ⁊ arterie: ſunt mēbra neruoſa. ergo
ſentiunt: maior per ſe patet in medicina: minor aūt ſic pro/
batur. Dicit enim Auicē. libro pmo de anothomia neruo/
rum procedētium ex cerebro loquens de ſexto pari: hunc
ſermonem. [poſtea illud ex hoc remanet neruo: deſcendit
a quo rami ſeparant: qui in pāniculis ſpargunt diaphrag
matis ⁊ pectoris ⁊ in muſculis ipſius: ⁊ in corde: ⁊ in pul/
mone: ⁊ in venis ⁊ arterijs que ibi ſunt.] Cum ergo rami
neruoꝝ ſpargantur: in venis ⁊ arterijs: vt patet ex his ver
bis: conſtat ꝙ ſunt neruoſe. ¶ Pꝫ. vene ⁊ arterie habēt pā/
niculum: ⁊ omne mēbrum pāniculare eſt neruoſum: q2 pā/
niculus cōponitur ex ligamēto ⁊ neruo: ſicut dicit Auicē.
pmo can. fen pma de membris caplo pmo: q ꝙ autem vene ⁊
arterie habeant pāniculum: patet per Auicē. pmo can. de
mēbris caplo pmo. §. [mēbroꝝ interiorum: que ſunt inuo/
luta ⁊c.] ⁊ p Gal. 7° de iuuamētis caplo pmo. §. [Et vti/
litas iſtius vene ⁊c.] Dicit enim hunc ſermoneʒ. [Quare
creator ingeniabat ponere illam venam: ⁊ ſuos ramos in
coopertorio.] Iſtud ergo eſt vniuerſale iſtis venis ⁊ arte/
rijs. Ex quibus verbis manifeſte mōſtratur: ꝙ omnis ve/
na eſt inuoluta coopertorio: ⁊ per coopertoriuʒ intelligit pā/
niculum: ſicut ibi patet per eundē: patet etiam per Haliab.
libro ſcdo caplo de pāniculis. Ibi eni vult expreſſe: ꝙ om/
nia membra interiora inter que cōputat venas ⁊ arterias
habeāt duos pāniculos: vnum coniunctum: ⁊ alium ſepa/
ratum. ¶ A generali vero origine talis ratio ſumitur: vene
nāqʒ ſm medicum ponuntur habere ortum ab epate: ſed
ille ortus aut eſt ratione ſue carnoſitatis: aut ratione pel/
licule circundantis ipſum: ſed a carnoſitate non potuerūt
habere originem: quoniam ipſa facta eſt de ſanguine men
ſtruo: vene autem ſunt de ſpermate. membrum autem ſper
maticum: non poteſt ortuʒ habere a ſanguineo. ergo opor
tet eas habere ortum ab epate ratione pāniculi circundan
tis ipm: ſed talis pellicula eſt neruoſa. ergo ⁊ vene ſunt ner
uoſe: ⁊ hanc ſententiam viſus eſt velle Iſaac de vrinis lib°
8°. ⁊ hypoſtaſi capitulo ſcdo. §. [Reprehendunt nos m.]
¶ A paſſione autem: talis ratio ſumitur: omne membrum
qd dolet: ſentit: vene ⁊ arterie: dolent. ergo ſentiunt: maior
quidem patet: q2 dolor eſt ſenſus nociuus: ſicut dicit Gal.
2° de iterioribus caplo 2°. ⁊ Aui. p can. fen 2ª de cauſis do
loris: minor aūt ꝓbat multis auctōribus. ⁊ p aucte Gal. in
2ᵒ iſto: ⁊ aucte eiuſdē in tegni de ſignis corpis: nūc egri: cū
ponit ſigna ſumpta a doloribꝰ: ⁊ ēt aucte eiuſdē 3° de vir/
tutibus naturalibus caplo 12° in fine: qn dicit hāc ſeriem
verboꝝ. Et mirū ſi iʒ his que ſm matricem: ⁊ vē trem: ⁊

inteſtina: ⁊ adhuc veſicam ſuſcipientem vrinam manifeſte apparet tenſio quedā: vel mordicatio: vel grauedo erigēs ſingulum organorum ad excretionem nil difficile: ⁊ in veſicam que choleram ſuſcipit hoc ipſum intelligere: ⁊ in omnibus alijs organis ex quibus: ſcilicet vene ⁊ arterie ſunt. Pȝ igit̄ ex hac ſerie verborū: q̄ vene ⁊ arterie patiunt̄ tenſionem: mordicationem ⁊ grauedinē ex ſuperfluitatib᷑ ↄtentis: ſicut matrix ⁊ vēter: ⁊ veſica ⁊ inteſtina: ⁊ ciſtis fellis.

¶ Item probatur authoritate eiuſdeȝ de interioribus libro 2°. caplo 2° vbi dicit hūc ſermonem. Cōgelatio enim nō niſi ex frigiditate naſcit̄: ⁊ ↄgelatio non ſolū neruis euenit: ſed etiā venis ⁊ lacertis: ⁊ pelliculis: ⁊ cuti. ¶ Itē eodē li° cap 3°. ſubiungit hūc ſermonē. ¶ Item arteria ſola ſine lacerto qn̄ calidū hȝ apa: pulſus eius cum dolore eſt. ¶ Itē eodem cap ſubinfert hūc ſermonē. [Quare patēter itelligim᷑ hūc dolorem quē medici pulſatiuū appellāt vel percuſſiuum: aut operationem nō fieri: niſi in mēbris ſenſibilib᷑: vel qb᷑ apa ea calida oriunt̄: qui dolor puatus eſt: ⁊ proprius arterie.] ¶ Item eodē libro cap 7° authoritate Archigenis ſcribit hūc ſermonē: quem nō reprobat. [Vena aūt patit̄ dolorem grauē exterius extēdentē equalē fixum. ¶ Item eodē ca° ipſe Gal. loquēs dicit hunc ſermonē. [Nos eniȝ videmus infirmos ſentire dolorē in eſſentia illarū venarū. ¶ Itē eodem cap dicit̄ [Sed cum magnū apa: ſiue calidū: ſiue duruȝ in epate fuerit: dolor qui eſt in dextera furcula fit propter extenſionē vene ↄcaue: ⁊ non propter pelliculas. ¶ Itēȝ eodem cap dicit̄ [Sed ego dico: q̄ quicūq; dolor in venis veniat. Arbitrat̄ eger q̄ dolor fit quaſi in corpe extēſo in lōgitudinē: ſicut corde organicorū.] Ex his igit̄ authoritatibus, diuus expſſe poſitis: ſicut iacent ad lr̄am. pȝ q̄ vene ⁊ arterie patiunt̄ dolorē. ergo ſentiunt. ¶ P. cirurgicorū experientia cōprobat̄: dicētiū q̄ cū approximāt ferrū in venis ⁊ arterijs dolent infirmi: ⁊ ego multotiens preſens fui.

¶ Ad hanc aūt diu dubitatā qōneȝ (lȝ cū quadā trepidatione) Rn̄deo ⁊ dico venas ⁊ arterias ſentire: hoc tn̄ adiecto: q̄ ſi qn̄q; ad ↄtrium fortior me iduceret rō: vel experientia certior: mō pudebit me mutare ſniam. vana eni eſt gloſa ⁊ cito peritura que ſup falſo fundat̄. veritas aūt viuit ⁊ inualeſcit ⁊ in ppetuum pmanet. ¶ Dico ergo ad pmā authoritatem que ſumit̄ ex 5° de accidēti ⁊ morbo: q̄ lȝ videat̄: ex eaſeq q̄ Gal. velit venas non eſſe mēbra ſenſibilia: tn̄ non ſequitur ex verbis ei᷑: ſed ſeqtur q̄ vene ⁊ arterie nō ſentiūt humores qui ſunt in eis: ſicut ſentiūt eos pāniculi qui ſunt extra venas: tegētes lacertos: ⁊ ipſa caro neruoſa. nā illi humores: dum exiſtūt in venis nō faciūt pūcturā ⁊ mordicationē in venis: que ab illis ſentiat̄: ſed qn̄ egrediunt̄ foras ⁊ mouent̄ ſupra alia mēbra ſenſibilia: ſentiūt illa mēbra puncturā eorū ⁊ fit rigor: ⁊ hoc eſt propter motū illorū humorū ſuper illa mēbra. ratio aūt propter quā vene nō ſentiebāt illos humores pūgentes exiſtētes in eis: ⁊ tn̄ ſentiūt eos alia mēbra exteriora ſenſibilia videt̄ mihi eſſe triplex. quarū pᵃ eſt ↄſuetudo quā hn̄t vene cū illis humorib᷑: res enim ↄſueta cum tāgit mēbrū ſenſibile nō ſentit̄ ab eo: nullus. n. dubitat qn̄ pāniculus vētris tāgat iteſtina tactu ↄtinuo: ⁊ tn̄ ex illo tactu pāniculus ille nō ſentit dolorē: neq; delitiā: ſȝ qn̄ inteſtina ſic implerent̄ ſtercore: ſeu vēto q̄ pāniculus: ille extēderet̄: ſtatim fieret dolor in eo: ⁊ hoc eſt: propterea q2 tāgeret rē incōſuetā: facientē in eo extēſionē: ⁊ idē pōt dici de ſtō tāgente cibū ↄſuetū: ⁊ de iteſtinis tāgentibus ſtercus: a ↄſuetis enim nō fit paſſio. ¶ Scda ṽo rō eſt: q2 illi hūores exiſtes in venis qeſcunt: ſed cum expellunt̄ a venis ſunt in motu furioſo. Res. n. qeſcēs plerūq; nō facit dolorē: mota tn̄ facit dolorē: ⁊ hoc idem vult Gal. ¶ Tertia ṽo eſt rō: q2 non credo venas ⁊ arterias ab iteriore pte ſui tm̄ hēre ſenſum qātū hn̄t alij pāniculi corpis ⁊ lacerti ⁊ caro neruoſa: ſunt. n. a pte iteriori magis ligamētales: q̄ȝ neruoſe meo iudicio. hec ergo videt̄ eſſe ſnia Gal. in illa authoritate ex q̄ nō colligit̄: q̄ ſint mēbra īſenſibilia: ſȝ colligit̄ q̄ nō ſentiūt hum. ↄſuetos ⁊ qeſcētes in eis.

¶ Ad ſcdaȝ aūt authoritatē que ſumebat̄ ex 2° lib° de ↄplonib᷑. dico q̄ ex ea nō ſeqt̄ q̄ vene ⁊ arterie nō ſentiāt: lȝ. n. dicat q̄ lacertus hȝ propriū villū: ⁊ arteria propriū villū: ⁊ villus lacerti eſt cōpoſitus ex neruo ⁊ ligamēto: non ſequit̄ propter hoc q̄ vene nō ſentiāt: quāuis habeāt proprium villuȝ diuerſum a villo lacerti: nā ibidem ponit Gal. q̄ inteſtina habēt propriuȝ villum diuerſum a villo lacerti: ⁊ tn̄ ſentiunt. vult ergo ibi dicere Gal. q̄ lacertus hēt villū ſenſibilē procedentem ab extrinſeco. nā neruus ⁊ ligamētuȝ ex qbus ſubtiliatis cōponit̄ villus lacerti habent originē ſenſibilē a neruis pcedētibus a cerebro vel nucha: ⁊ a ligamētis pcedentibus ab oſſib᷑: hanc aūt ſenſibilem cōpoſitionem nō habet villus aliorū membrorū: ſed eſt de propria ſubſtātia: ⁊ natura ipſorum membrorum ſine ſenſibili aduentu exteriorum aliorum corporum componentium eum.

¶ Ad pmam aūt rōnem que ſumit̄ ab origine. Dico q̄ origo venarū refertur ad epar duobus modis. vno qdem modo ratione ſubſtātie ipſarū: ⁊ hoc modo oriuntur ab eo: ſolūmodo ratione pāniculi tegētis ipſum: ⁊ hoc demonſtrat nobis ſenſus: q2 nos videmus venā exeuntem ab epate eē ↄtinuatam cum pellicula que tegit epar: bene tn̄ habet vena plus de ſubſtātia ligamētali: q̄ȝ hēat ille pāniculus: fm q̄ arbitror: ⁊ hoc eſt qd̄ vult Iſaac de vrinis libro 8° de hypoſtaſi cap 2°. Cum dicit q̄ vene non oriunt̄ ab epate, vult eni ibi ſi qs bene reſpexerit: q̄ ortus venarū ab epate fit ratione neruorū inſenſibilium. Illi aūt nerui inſenſibiles ſunt nerui ⁊ ligamēta inſenſibilr̄ cōponentia pāniculum eius. Alio ṽo modo refert̄ origo venarū ad epar rōne officij: dico aūt officium earū eſſe deferre ſanguinē: ⁊ hoc modo poteſt dici q̄ vene habeāt originem ab epate rōne ſue ſubſtātie carnoſe. Epar enim per ſuā ſubſtātiam carnoſam gn̄at ſanguinē: cui poſtea vene deſeruientes deferūt illū ſanguinem ad alia mēbra: ⁊ talis origo ratione officij nihil aliud eſt: q̄ȝ eas eſſe factas propter ipm epar. ſ. vt ipſi ſeruiant: nec obſtat qd̄ dicit̄: q2 iam ſequeret̄: q̄ origo earū eſſet ex cerebro. ↄcedo enim originē venarū eſſe ex cerebro: ſed nō immediate. Cum enim pāniculus oriat̄ ex neruis ⁊ ligamētis: ⁊ nerui pcedant a cerebro ⁊ ligamēta ab oſſibus: pōt dici: q̄ pāniculus habet originē ab oſſibus ⁊ a cerebro: vene autē habent originē ex pāniculo: quare per multa media habēt originē a cerebro. ¶ Ad id aūt qd̄ dicebat̄ de origine arteriarū ex corde. rn̄deo ſimilr̄: q2 cor habet pānniculum ↄtinuatū ſecum in circuitu. In hoc tn̄ poteſt aſſignari differētia: q2 in corde ſunt ligamēta ⁊ proprij villi ab illis ligamentis pcedentes: ex qbus fortaſſe naſcitur pāniculus tegens ipſum: preter aliquā admixtionē neruorū venientium ex cerebro nihilominus tn̄ pāniculus ille ſentit: lȝ non hēat neruum a cerebro. Caro enim cordis ſentit per ſe: ſicut dicitur 6. de nālibus cap de tactu: ſed hanc ſniam credo non bene placere Gal. Credo eniȝ Gal. velle q̄ pāniculus tegēs cor oriatur a pāniculo tegente coſtas: q2 ſine dubio neruoſus eſt. de hac autem diuerſitate non facio vim ad preſens.

¶ Ad ſcdam autem rationē: que ſumebat̄ a forma. Dico q̄ vene ⁊ arterie ſunt mēbra animata quātum ad ſui ſubſtantiam: lȝ ſint membra nālia quātum ad ſui operationem: que eſt deferre ſanguinē ⁊ ſpiritum: nec obſtat illa ratio q̄ mēbrum cōſimile ſit nāle: ſolum: ſunt enim quedā membra cōſimilia que quātum ad ſenſum ſunt ſimplicia: ⁊ tn̄ fm veritatem ſunt cōpoſita: ſicut pāniculus. Ipſe enim inter membra cōſimilia numerat̄ ab authoritatibus noſtris: ⁊ tamē eſt contextus ex neruis ⁊ ligamētis inſenſibiliter mixtis: ⁊ propter boc eſt mēbrū aiatū: eſt eni neruoſum: ⁊ ſentit p vtutē influētēȝ ſibi a cerebro: mēbra aūt que ſūt ex toto ſimplicia: ſicut oſſa cartilago ⁊ pinguedo: ⁊ caro pura: ſunt ex toto naturalia: cum nec neruis participent: nec ad ea veniat

Rigo fit rigor.

Officium venarum.

Mēbra conſi. ſimplicia

virtus anime a cerebro. Et ex hoc pʒ riſio ad tertiã rõnem que ſumitur a cõpoſitione. vene enim ⁊ arterie non ſunt ex toto mẽbra ſimplicia: ſicut nec pãniculus. A paſſione autẽ ſumebaṫ quadruplex ratio. ℭ Ad quaꝝ ꝑmã dõm eſt: ꝙ i rup: ura vene ꝯſiderantur duo. quoꝝ vnum eſt ipſa ruptura vene in ſe conſiderate. ⁊ iſta: quia fit ſubito non ſentitur nec in pectore: nec in pulmone: nec in alia parte corporis. Aliud ꝟo eſt exitus ſanguinis de ipſa ꝯtinuatus per dies multos: ⁊ ille talis exitus ſentiṫ: cuʒ dolore in vena pectoris ꝓpter ſenſibilitatẽ mẽbroꝝ adiacentium illi vene: que ſunt pãniculus ⁊ lacertus. In ruptura aũt vene pulmonis non ſentiṫ in egreſſione ſanguinis: nec rõne ſui: q: iam non ſoluiṫ ꝯtinuuʒ eius. Amplius nec rõne mẽbri adiacentis qḋ eſt pulmo: q: in eo nõ eſt ſenſus. Itẽ qḋ dicebaṫ de apa/te pulmonis. ſ. ꝙ deberet facere dolorẽ acutũ ſi vene ⁊ arterie ſentirẽt: non obſtat. nã in ꝑipleumonia nõ aparatur ſba vene vel arterie: ſed ipſa caro pulmonis: ⁊ ſic vene ⁊ arterie non patiunṫ: niſi cõpreſſionem. ℭ Ad ſcḋam aũt rõneʒ que ꝓbabat: ꝙ ſi corda ſentiret faceret dolorẽ in quolibet motu: ſicut ꝯtigiſſet de ligamẽto ſi ſentiret. Dico ꝙ arteria in ſuo motu: nõ ſentiṫ: nec ſentit ſenſu doloroſo: ſed ipſa ſentitur vt res mota: ſicut ſentiṫ motus cordis in pectore. ⁊ rõ ꝓpter quã non ſentiṫ: eſt q: ꝓpter ſuũ motũ non fit ſolutio ꝯtinui: neqꝫ mala cõplexio ſubita. Cũ motus eius ſit nãlis. De ligamẽto aũt non eſt ſic: ipſum enim iter duo oſſa locaṫ: ⁊ ab eis tactu forti cõprimiṫ: nec hʒ de ſe motũ quẽadmodum arteria: ⁊ ꝓpter h̄ ſi ſenſum hẽret: doleret: ꝓpter violentã ꝯfricationẽ ⁊ cõpreſſionẽ factã ab alio mẽbro. ℭ Ad tertiã rõnem factã de rigore in cauſone. pʒ ſolo per riſionẽ ad ꝑmã authoritatẽ. ℭ Ad quartã aũt rõnem dico: ꝙ mã factura apa: anteqꝫ egrediaṫ venas: tantum doloris facit ꝗ̄tum corruptionis hʒ: vñ q: ipſa ꝓpter multitudineʒ replet venas extẽdit eas: ⁊ ſic facit dolorẽ extẽſiuum in ipſis venis ⁊ mẽbris adiacẽtibus eis: ⁊ ſi eſt corrupta in q̄litate acuta ⁊ mordicatiua: in eiſdẽ etiaʒ venis faciet dolorẽ acutum. h̄ᵉ aũt cã dolẽdi eſt gñalis: q: in oi apare fit venaꝝ repletio ante ſui gñonẽ. ℭ Circa iſtud cõmẽtũ ſunt alia plura dubia ⁊ corruptiones lr̄e: tñ omitto ꝓpter longitudinẽ ⁊ obſcuritatem huius queſtionis.

ℭ Aphoriſmus. VI.

ℭ Nefretici ⁊ circa veſicam dolores: laborioſe ſanantur in ſenibus.

Theo. **ℭ Vitia renum ⁊ veſice: ſenioribus difficulter ſanantur.**

Leo. **ℭ Renum ⁊ veſice vitia: in ſenioribus difficulter ſanantur.**

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Paſſionẽ in renibus vel veſica ſanari durũ eſt in ſenibus: cum nunꝗ̄ deficiat actio hoꝝ mẽbroꝝ: ⁊ mẽbris patientibus quies neċia ſit vt ſanenṫ. Itẽ ad ſanãduʒ dura: q: hinc trãſit humoꝝ acutoꝝ ſuperfluitas: qui per aliquẽ locũ tranſeant vulnera ibi renouãt ⁊ magnificãt: que paſſio in ſenioribus induraṫ: q: etas eoꝝ declinat: ſicut alibi dixit Hip. Senes his paſſionibus cõmoriuntur.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ In ꝑcedẽti apho. docuit cognoſcẽ egritudinẽ ⁊ curã eius per dìas doloꝝ. In hoc aũt docet ꝓnoſticari ſup ſanationẽ doloꝝ renuʒ ⁊ veſice ratione etatis: ⁊ planum eſt qḋ diciṫ. ℭ Cõmẽtator circa hũc apho. ſolũ cãm veritatis apho. notat: ⁊ diuidiṫ hoc cõmẽtum in duas ptes. In quaꝝ ꝑᵃ ponit cãm eius gñalẽ: in 2ᵃ ſpãlem tñ in ſenibus. ꝑᵃ vſqꝫ [que paſſio in ſenioribꝰ]. ꝑᵃ diuidiṫ in duas: iuxta duas cãs quas ponit. quaꝝ ꝑᵃ ſumiṫ ab actione iſtoꝝ mẽbroꝝ dolẽtiũ. 2ᵃ ſumiṫ a q̄litate trãſeuntiuʒ per hec mẽbra ꝑᵃ vſqꝫ [Iteʒ ad ſanãdum.] Sunt ergo tres in cõmẽto pñti partes.

ℭ De quaꝝ ꝑᵃ dicit: ꝙ paſſio renũ ⁊ veſice cũ difficultate ſanaṫ: q: ad ſanationẽ mẽbroꝝ dolẽtiuʒ eſt neċia quies: iſta ꝟo mẽbra ſemper ſunt in motu. ℭ De 2ᵃ ꝟo dicit: ꝙ paſſio iſtoꝝ mẽbroꝝ eſt difficillima ad ſanãduʒ ꝓpter cãm aliã. ſ. propter acumẽ humoꝝ trãſeũtium per ea cũ vrina: q: humores acuti deſcẽdentes cum vrina faciẽtes quotidie dolorem vulnera renouant ⁊ magnificãt. ℭ De 3ᵃ dicit: ꝙ paſſio iſtoꝝ membroꝝ in ſenioribus difficilior eſt ad ſanãduʒ ꝗ̄ in aliis etatibus: q: in hac etate virtus manifeſte declinat. egritudines aũt cronice vix aut nunꝗ̄ ſananṫ in corporibus habentibus debilem virtutem ꝓpter etatem: ſicut dixit Hippo. in illo aphoriſmo ſcḋe particule [Senes plerunqꝫ minus egrotant.]

Circa hunc apho. dubitaṫ de tex. ⁊ de cõmẽto. De tex. qdem queriṫ. ꝑ de veritate ipſius. 2ᵒ de expõne litere. ℭ De ꝑ ſic: videṫ enim ꝙ in ſenibꝰ vlcera facilius ſananṫ: ꝗ̄ in aliis etatibus: ⁊ ꝑſertim in veſica: q: etas ſenũ eſt ſicca: ⁊ veſica eſt mẽbrum ſiccũ: vulnera aũt in ſiccis corporibus facilius ſananṫ: vt colligiṫ ex aphor. ſequẽti: ⁊ q: gñalis cura vlceꝝ eſt exiccatio: ſicut Gal. docet 3ᵒ de ige ſa. ℭ Ad qḋ dõʒ: ꝙ hec difficultas ſanationis in tali etate: ⁊ tali mẽbro nõ eſt ꝓpter cõplexionẽ ſiccaʒ quã hẽt hec etas: ⁊ quã hʒ hoc mẽbrum: ſed eſt ꝓpter defectũ virtutis huius etatis: ⁊ ꝓpter actionẽ ⁊ paſſionẽ veſice ipſius. ℭ De 2ᵒ. ſ. de expõne lr̄e ſic ꝓcedo: nefretici. i. renales: ⁊ circa veſicã. i. in veſica ⁊ mẽbris adiacẽtibus veſice. ſ. in eis mẽbris que ꝯtinuãṫ renes cum veſica q̄lea ſunt pori vritides: ⁊ in collo veſice qḋ ꝯtinuat eã cum virga: ⁊ hoc ꝓbaṫ per expõnem quã facit ſupra Gal. 4ᵃ pticula in illo apho. [Si ſanguinẽ mingũt ⁊ trũbos ⁊c̄.] dolores. ſ. factos ex vlceribꝰ: poſſet tñ hẽre veritatẽ ſermo hic in doloribus factis ex mala cõplexione frida: frigida enim egritudo cronica eſt laborioſe: q: vix aut nunꝗ̄ ſananṫ. Aut aliter: nã ſenes patientes hos dolores: recipiunt aliquã ſanationeʒ ad tp̄s que parum durat: hoc aũt nos experientia docet [in ſenibus] per ſenes qdẽ, videṫ Gal. in hoc cõmẽto intelligẽ ſeniores. Credo tñ ꝙ ⁊ in ſenibus hẽat veritatẽ apho. ſed in ſenioribꝰ maxie. ℭ De cõmẽto ꝟo dubitaṫ hoc modo [cũ nunꝗ̄ qeſcat actio hoꝝ mẽbroꝝ.] Sed ꝯtra. nã aut itelligit iſta mẽbra nõ qeſcere ab actione nãli: aut ab actione aiali: nãli non videtur: q: oia mẽbra corporis cõicant in hoc cuʒ veſica ⁊ renibꝰ: ꝙ nunꝗ̄ quieſcũt ab actione nãli. Ab aiali ꝟo iteꝝ nõ videtur: nã aut itelligit quietẽ ab actione aiali: que eſt ſẽſus: aut ab actione aiali que eſt motus volũtarius. Sed de pꝛima quiete: non videṫ: q: de illa loqtur in ſcḋa rõne: q: diciṫ [Quia per hec loca trãſit humoꝝ acutoꝝ ſuperfluitas.] quare dicta eſſet eadẽ cã bis. Itẽ nec de ſcḋa: q: renes nullum hñt motũ localem volũtarium ꝓpꝛiuʒ. Veſica ꝟo hẽt hñ motum expellẽdi ꝓpꝛium cũ lacertis vẽtris: tñ ille motus non eſt ꝯtinuus: q: actio volũtaria veſice: fit cuʒ interpollatione magna: homo nãqꝫ ſanus inter diẽ ⁊ noctẽ non mingit ſex vicibus. ℭ Ad qḋ dõm: ꝙ cum author dicit ꝙ actio iſtoꝝ membroꝝ nõ quieſcit: debemus itelligere ꝗ̄tũ ad ꝓpꝛiam eoꝝ actionẽ que eſt vrinã decolare deducere et ꝯtinere: in qua actione fit aliqs motus ꝯtractionis ⁊ dilatationis: qui motus ꝯſolidationẽ impedit cũ vulnera dilatet: ſicut accidit in vulneribus pulmonis: ⁊ iſte motus ꝯtinuus eſt nãlis. Et interdũ moueṫ veſica motu aiali expulſiuo: nec obſtat qḋ obiiciṫ: q: iſta mẽbra cõicant cum oibus mẽbris corporis in tali: q: ſecus eſt de mẽbris que faciũt opationes cõmunes nãles qualia ſunt ſtomachus vene ⁊ arterie: inteſtina: veſica: ⁊ renes: ⁊ de membris que faciũt actionẽ ꝓpꝛiam: ſicut oſſa ⁊ caro. priora enim mẽbra cum attrahũt ⁊ expellũt hñt motũ localẽ factũ per villos. 2ᵃ ꝟo non hñt illũ motum: ⁊ ꝓpter hoc ꝯcedo: ꝙ oia mẽbra que hñt illũ motũ localẽ cõicant cum veſica ⁊ renibꝰ in hac difficultate ſanationis: ⁊ hoc dico quantuʒ ad impedimẽtum

Cur vlcera difficilius ſanẽṫ in ſenibus ꝗ̄ in aliis etatibus.

Cur renes ⁊ veſica ſunt membra ſemp quieſcẽtia

motus. nam ſicut motus veſice impedit conſolidationem veſice: ſic motus inteſtinoꝝ ꝛ ſtomachi: impedit ɔſolidatio/ nem eoꝝ: ſꝫ q꞉ motus veſice eſt circa rem acutã: que eſt vri na: pꝛo tãto motus eius eſt magis impeditiuus ſanatiõis: ꝛ hoc impedimentũ tangit̃ in ſcḋa cã quã ponit Gal. in 2ᵒ. [Si ergo nos ɔiungamus vtraſqꝫ cãm ſimul erit ratio com pleta. nã mẽbꝛa iſta ſemꝑ mota circa mãm pungẽtez ꝛ cor rodẽtem cũ difficultate ſanant̃ a vulneribus. ℭ Poẽt aliter dici ad qõnem: vt dicat̃ ꝙ mẽbꝛa non quieſcãt ab actione: vt itelligamus q̃ ſunt vulnerata. nã patientes vulnera in renib⁹ ꝛ veſica ſepiſſime opꝫ mingere: vnde ferẽ ɔtinue ſũt in motu expulſionis iſta membꝛa: ſicut ɔtingit in pulmone vulnerato: qui frequẽtiſſime mouet̃ ad expulſionez ſanici: cũ tuſſi: ꝛ ꝓpter hoc eius vlcera ſunt incurabilia: ſicut dĩ 5ᵒ de igenio ſa. ꝛ hec ſolutio maxime hꝫ locũ de actione veſi/ ce expulſiua. In renibus aũt ꝛ poꝛis vrinalib⁹ non videtur hẽre locũ. Credo enĩꝫ iſta mẽbꝛa eſſe in ɔtinua actione de/ ducendi ꝛ decolãdi vrinã: ſiue ſint ſana ſiue infirma [quies necia ſit.]Sed ɔtra. dicit enim Gal. 5ᵒ de ige. ſa. ꝙ motus non ꝓhibet ɔſolidationẽ vlceꝝ pulmonis: q꞉ vlcera facta in diaphꝛagmate qḋ ſemꝑ mouet̃ ɔſolidantur. ℭ Ad hoc dꝫ rñſio per ea que dicta ſunt in ꝓxima qõne [hũmoꝝ acu toꝝ ſuꝑfluitas.]Sed ɔtra. videt̃ enim vrina facere ad ɔſo lidationẽ vlceꝝ: eſt enim deſiccatiua: ꝛ ꝓpter hoc videmus multos cum hñt vlcera in mẽbꝛis ſuis abluere ea cũ vrina ꝛ ſanant̃. ℭ Ad qḋ rñdeo ꝙ ſi vrina deſiccaret ſine moꝛdi catione ꝛ pũctura bene ɔſolidaret: qḋ aũt dicit̃ de his qui lauãt vlcera ſua cũ vrina ꝛ ſanant̃. rñdeo ꝙ illa ablutio eſt ad tẽpus: ꝛ non eſt ɔtinua: ꝛ remouet enĩ putredinẽ ab vlce re in aliquo modico tꝑe: ꝛ in reliquo tꝑe nõ deſiccat: ꝛ ſed ſi ɔtinue tãgerent̃ vlcera illa cũ vrina: ſicut veſica vulnerata: non ſanarent̃ [quẽ paſſio in ſenibus]iſte due cauſe que ſunt dicte ſupius ſunt gñales in oĩ etate: ſed in hoc loco ſpe cificat eas per etatẽ ſenectutis: ſicut alibi dixit Hip. [ſenes his paſſionibus cõmoriunt̃.]Sed hic dubitat̃. nã iſta ra tio videt̃ eſſe gñalis de oĩ cronica paſſione: ſenes etenĩꝫ ab oĩ cronica paſſione dure ſanant̃: ſicut dicit apho. quẽ Gal. allegat. ℭ Ad qḋ dõm ꝙ lꝫ etas ſenectutis ab oĩ egritudi ne dure ſanet̃: maxime tñ dure ſanat̃ a doloꝛibus renum ꝛ veſice: ꝓpter cãm quam Gal. aſſignat.

Quarẽ ques fit necia ad ɔſolida tioné vlce rum pul monis.

Utrũ vrina īpediat cõ ſolidatio nem vlceꝝ veſice.

ℭ Aphoꝛiſmus. VII.

ℭ Doloꝛes ꝛ tumoꝛes ſcḋm ventrem exiſtes: ſu periores qḋẽ leuioꝛes: iferioꝛes, foꝛtioꝛes. Theo.

ℭ Doloꝛes vẽtris: ſi ſuſpenſi ſunt, leuius: ſi nõ ſuſpenſi, grauius infeſtant. Leo.

ℭ Doloꝛes ventris ſublimes: leuioꝛes. Qui vo non ſublimes: foꝛtioꝛes.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Supioꝛes hĩ itelligimus non ex mẽbꝛoꝝ lõgitudine: ſed potius ꝓfunditate. hec aũt loca ab helenis vocantur piru ba. i. a pelliculis vẽtris ad exterioꝛa hoc intẽdit cũ ſupio res dixit. Qui aũt intra pelliculas naſcit̃. i. in iteſtinis ꝛ ſtõ intellexit: vbi nõ ſupioꝛes foꝛtioꝛes eſſe dixit: ꝛ bene cũ do loꝛes his locis inaſcentes foꝛtioꝛes ſint ꝛ maioꝛes.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ In ꝑcedenti apho. docuit ſignificare ſupra ſanitatẽ doloꝛis renũ ꝛ veſice rõne etatis. In hoc aũt apho. ponit cõpa rationẽ inter tumoꝛes ꝛ doloꝛes iteriores: ꝛ inter tumoꝛes ꝛ doloꝛes exterioꝛes: ꝛ planũ eſt. ℭ Cõmentatoꝛ ſuper hoc apho. duo notat. nam ꝑmo exponit hec duo vocabula [ſu pioꝛes ꝛ iferioꝛes vſqꝫ]i[vbi non ſupioꝛes]ibi ponit cãm verificãtem apho. ℭ De ꝑ ͣ parte dicit: ꝙ hec duo noĩa. ſ. ſupioꝛes ꝛ iferioꝛes: in hoc apho. poſita: non accipiunt̃ ſcḋm lõgitudinem coꝛpis. ſ. ſcḋm ſupremã ꝛ infimã partez coꝛpis. Sed accipiunt̃ ſcḋm ꝓfunditatẽ: ꝛ non ꝓfunditatẽ coꝛpis: ꝛ appellant̃ tumoꝛes ꝛ doloꝛes ſcḋm ventrem illi qui ſunt extra pelliculas tegẽtes inteſtina ꝛ ſtomachũ: que pellicu le vocant̃ ſiphac: ꝛ appellant̃ tumoꝛes ꝛ doloꝛes inferio/ res illi qui ſunt in mẽbꝛis que ɔtinentur ſub illis pellicu/ lis: mẽbꝛa aũt illa ſunt: ſtomachus ꝛ iteſtina: epar: ſplen: et renes: ꝛ matrix. ℭ De 2ᵃ dicit: ꝙ Hip. dixit doloꝛes in lo/ cis qui ſunt extra ſiphac eſſe leuioꝛes: ꝛ eos qui ſunt in mẽ bꝛis que ſunt itra ſiphac eſſe foꝛtioꝛes: ꝓpterea q꞉ doloꝛes facti in membꝛis iterioꝛibus ſunt foꝛtioꝛes ꝛ maioꝛes ꝙ̃ doloꝛes facti in membꝛis exterioꝛibus.

Circa hunc apho. dubitat̃ ſolũ de cã verificãte apho. quã negligẽtiſſime Gal. poſuiſſe videt̃: dicit enĩꝫ ſic [ꝛ bene cũ doloꝛes in his locis naſcẽtes foꝛtioꝛes ſint ꝛ maioꝛes.]videt̃ enĩꝫ poſuiſſe pro cã illud idẽ qḋ apho. di cit. ℭ Ad qḋ dõm eſt: ꝙ quãtum ad verboꝝ ſuꝑficiem: idẽ dicit̃ pro cã qḋ in apho. dictum eſt: ſed quoad mediũ ĩ/ telligẽdi diuerſum eſt. Cũ enim dicit [doloꝛes in his locis inaſcentes foꝛtioꝛes ſunt ꝛc.]ĩtelligit maioꝛẽ ſenſibilitatẽ illoꝝ mẽbꝛoꝝ interioꝝ: ꝓpter quã fit doloꝛ foꝛtioꝛ: ꝛ ma ius periculũ eſſe in doloꝛe ipſoꝝ: ꝓpter nobilioꝛem opatio nem ꝛ vicinitatẽ ad mẽbꝛum nobiliſſimũ: qḋ eſt fundamẽ tum vite. ſ. coꝛ: ꝛ etiam q꞉ remedia doloꝛes ꝛ tumoꝛes cu/ rãtia non ſic poſſunt adhiberi iterioꝛibus mẽbꝛis ſicut ex/ terioꝛibus: completa igit̃ cã apho. ex tribus colligit̃ meo iudicio: quoꝝ ꝑmum eſt maioꝛ ſenſibilitas quoꝛũdam mẽ bꝛoꝝ interioꝝ q̃ꝫ exterioꝝ. ſ. ſtõi ꝛ interioꝝ: que cũ ſint mẽ bꝛa multũ neruoſa foꝛtes patiunt̃ doloꝛes. Epar aũt ꝛ re/ nes: ꝛ ſplen non patiunt̃ doloꝛes acutos: ſicut ſtomachus ꝛ iteſtina. Cum ſint mẽbꝛa carnoſa per ſe ſenſu carentia: ſi enĩꝫ cã doloꝛis ſit in carne eoꝝ: fit doloꝛ aggrauatiuus. Si vo in pellicula tegẽte illa: fit doloꝛ acutus: ſicut dcm̃ eſt ſu pra in illo apho. [opꝫ dĩa cognoſcat̃.]2ᵐ autẽ eſt necias opationis coꝝ ꝛ vicinitas: quam hñt ad mẽbꝛum nobilis opationis qḋ eſt coꝛ: ꝛ colligãtia quaꝫ hñt mẽbꝛa neruoſa cum alio mẽbꝛo nobili: qḋ eſt cerebꝛũ. 3ᵐ aũt eſt impoſſibi litas appꝛoximãdi medicamina talibus tumoꝛib⁹ ꝛ dolo/ ribus: nõ enim poſſunt appꝛoximari medicamina mẽbꝛis interioꝛib⁹ ſicut exterioꝛib⁹: ſicut dĩ in cõmento illi⁹ apho. 4ᵉ ꝑticule. [Diſſinteria ſi a felle nigro inchoauerit ꝛc.]

ℭ Aphoꝛiſmus. VIII.

ℭ Hidropicis, que vulnera in coꝛpoꝛe naſcun/ tur: non facile ſanantur.

ℭ Ulcera aque inter cutem, que in coꝛpoꝛa ſiũt: non facile ſanantur. Theo.

ℭ Aqua inter cutem laboꝛãtibus: vlcera in coꝛ/ poꝛe facta: difficulter ſanantur. Leo.

ℭ Cõmentum Galeni.

ℭ Hip. in libꝛo de vulneribus. Uulnera inquit ſi non ꝑfecte ſiccantur: non ſanant̃. In hidropicoꝛũꝫ autem coꝛpoꝛibus propter abũdantiam humiditatum impoĩe eſſe videtur.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ In ꝑcedenti apho. poſuit cõparationem inter tumoꝛes ꝛ doloꝛes iterioꝛes ꝛ exterioꝛes. In hoc aũt apho. dat nobis canonẽ de difficultate ſanationis vulneꝝ que fiunt in coꝛ/ poꝛibus hidropicoꝛũꝫ: ꝛ planum eſt. ℭ Cõmentatoꝛ circa hũc apho. ponit ſolũmodo cãm veritatis apho. de qua di/ citur ꝙ vulnera que fiunt in coꝛpoꝛib⁹ hidropicoꝝ cum diffi cultate ſanantur: q꞉ oĩum vulneꝝ curatio eſt per exiccatio nem: coꝛpa aũt hidropicoꝝ cum grandi exiccant̃ difficul/ tate: ꝓpter abũdantiam humiditatis aquoſe que eſt i eis.

Circa hunc apho. dubitat̃ de tex. ꝛ de cõmẽto. De tex. quidem ſic [in aſcuntur]vulnera naſci: large in/ tellige: ſiue fiant per cauſam interioꝛem: ſiue per cauſaꝫ ex/ terioꝛem [non facilius ſanantur.]Sed ɔ. coꝛpa hidropi/ coꝛum ſunt humida: ſed vulnera quoad ſui curationem

ſunt morbus humidus: morbus aũt humidus in corpib⁹ humidis: minus eſt piculoſus q̃ꝫ in ſiccis: per illum apho. [In morbis minus ⁊c.] morbus autẽ minus periculoſus facilius dꝫ ſanari. ℂ Ad hoc aũt rñdetur per ea que dicta ſunt in gloſis illius aphoriſmi [In morbis ⁊c.]

Utrũ curatio vulnerũ fiat per exiccationẽ.

ℂ De ꝯ˙ vero ſic: [vulnera ſi nõ pfecte ſiccant̃ non curantur.] Sed ꝯtra. Siccatio eñi eſt curatio morboꝝ humidoꝝ: vulnus vero nõ eſt morbus humidus: cũ non ſit morb⁹ ꝯpl'onalis. eſt enim ſolũ ꝯtinui: ppter qõ debuit dicere curationeꝫ vulneris fieri per vnitionẽ: ⁊ nõ per exiccationẽ. ℂ Ad qõ dõm eſt: ꝙ vulnus per ſe ꝯſideratũ nõ eſt morbus hũidus neqꝫ ſiccus: ſꝫ rõne adiũcti dꝛ eſſe morb⁹ humidus. In qꝫ enim vulnere opꝫ humiditatẽ ⁊ ſordiciẽ fieri: ppter corruptionẽ digõnis mẽbri vulnerati: ⁊ humoꝝ decurſuꝫ ad ipſꝫ ſicut dcm̃ eſt 3° de igenio ſa. ⁊ ppter hoc exiccatio eſt cura vulneris rõne illius humiditatis adiuncte: ⁊ ſic exiccatio nõ eſt cura imediata ſolutionis cõtinui: ſed cura imediata eſt vnitio: ſm̃ ſuos modos poſſibiles.

ℂ Aphoriſmus. IX.

ℂ Late puſtule, non valde pruriginoſe ſunt.

Theo. ℂ Puſtule late, non admodum pruriunt.

Leo. ℂ Late puſtule, non admodum pruriunt.

ℂ Commentum Galeni.

Puſtule duplices.

ℂ Puſtule vlt ſunt duplices. quedam. n. deforis ſunt alie vt acute forme: ⁊ alie late in fundo: ſed ſurſum nõ aſcẽdũt: alte ⁊ acute calidioris ſunt materie. late vero ⁊ nõ ſurſuꝫ aſcẽdentes frigidioris: ⁊ inde duabus de cauſis non pruriẽtes cum vel late ſint: vel non acuti humoris.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ In pcedẽti apho. dedit cãm̃ de difficultate ſanationis vulneꝝ in corpib⁹ hidropicoꝝ. In hoc aph. docet figũare ſuꝑ puſtulas rõne ſue figure: ⁊ planus eſt caſus.

ℂ Cõmẽtator circa hũc apho. ponit ſolũmõ cãm verificãteꝫ apho. de qua dicit: ꝙ puſtule ſunt duplices. qdã. n. ſunt alte ⁊ acute. qdã vero ſunt late ⁊ depſſe. Alte qdẽ ⁊ acute ſunt de mã calida: late vero ⁊ depſſe: ſunt de mã frida: ⁊ ex h̃ colligit̃ ꝙ late puſtule ſũt minus pruriginoſe q̃ꝫ acute ppter duas cãs. quaꝝ vna eſt q̃litas humoris. humor. n. fridus minorẽ facit pruritũ q̃ꝫ calidus. alia vero cã ẽ figura ipſaꝝ puſtulaꝝ: qõ eñi latũ eſt (q2 maiorẽ partẽ cutis diſrũpit) minorẽ pruritũ facit qõ vero acutũ eſt (q2 minorẽ ptẽ cutis diſrũpit) maiorẽ pruritũ facit. ꝑ hũc apho. ſine diſputatiõe dimitto ppi partẽ pocte de nouo venientẽ ſcituram, an caruerit.

ℂ Aphoriſmus. X.

ℂ Caput dolenti vel circundolenti: ſanies, aut aqua, aut ſanguis defluens ſm̃ aures ⁊ nares ſoluunt egritudines.

ℂ Dolẽti caput ⁊ vehemẽter laborãti: pus, aut

Theo. aq̃, aut ſãguis effuſaꝫ p nares egritudinẽ tollit.

ℂ Caput dolenti: ⁊ circundolenti: pus, vel aq̃,

Leo. vel ſanguis effluens per nares, aut os, aut aures morbum ſoluit.

ℂ Cõmentum Galeni.

ℂ In multis locis de hoc dolore iã diſputaui: vñ ſi nõ ſubtiliter idagemus: ⁊ nõ ſicut alij arbitremur: q2 ſi ſolũ his de cauſis egritudo ſoluit̃ non ſubtilr ⁊ vtilr pcedemus. Hip. eñi abſolute dixit. Si ſanies vel aq̃ ex aurib⁹ vel narib⁹ effluat egritudinẽ ſoluũt. Nos aũt itelligẽ dẽmus ſi ex apate caput doluerit: ſãguineo vel alijs humorib⁹ crudis coadunatis: ꝙ ſi crepuerit ⁊ hũores p h̃ loca effluxerit egritudo ſoluit̃ ſicut dixit. Sed ſi dolores ex groſſa vẽtoſitate inflatiua vel ex cho. ru. capitis pũgitiua: vel ex pmiſſis vulnerib⁹: ſine alijs apatibus: ſanitas aliter proſequitur.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ In hoc apho. docet figũare ſuꝑ dolorẽ capitis per exituꝫ ſaniei: aut ſanguinis: aut aque: ⁊ planus eſt caſus.

ℂ Cõmẽtator ſuꝑ hoc apho. vnũ ſolũmõ notat. ſ. verificatiõe eius per ꝯditionẽ reſtringentem ipm̃: de qua ſic dicit: ꝙ iſte apho. eſt verus ſi dolor iſte capitis ſit de apate ſanguineo: vel de humorib⁹ crudis coadunatis in capite: ſꝫ ſi fuerit dolor ex groſſa ventoſitate: vel ex cholera rubea: vel ex vulneribus peſſimis: vel ex alijs apoſtematibus: que non ſunt de ſanguie non habet locum aphoriſmus.

Circa hũc apho. querit̃ de tex. ⁊ de ꝯ˙. De tex. qdẽ ſic [caput dolẽti ⁊ circũdolẽti.] hic tãgit author dolorẽ exiſtẽtem in ipſo capite: ⁊ in ptib⁹ adiacẽtib⁹. In ipſo qdẽ capite per hoc qõ dixit [caput dolẽti.] in ptibus autẽ adiacẽtib⁹ per hoc qõ dixit [circũdolẽti.] Intelligo autẽ ptes adiacẽtes inſtr̃a ſenſitiua que ſunt iuxta cerebrũ: q̃lia ſunt inſtr̃a auditus: ⁊ inſtr̃a odoratus: ⁊ alia pter h̃am cerebri ⁊ pãniculos: ⁊ debẽt itelligi iſti dolores eſſe in mẽbris exiſtẽtibus itra craneũ: q2 cũ dolores ſunt in mẽbris extra craneũ: non ſoluunt̃ per eũones nariũ ⁊ auriũ: quas Hip. in hoc apho. tãgit [ſanies] in hoc loco tangit author mãs exeũtes a capite que fuerũt cã doloris ei⁹: ⁊ tãgit duplicẽ modũ eaꝝ pportionarũ duplici determinationi apatum que ſit per eũonẽꝫ. nã apa qõ per eũonẽ terminat̃: aut reſoluit̃ anteq̃ꝫ ꝯuertat̃ in ſaniẽ: aut maturat̃ ⁊ ꝯuertit̃ in ſaniẽ: ⁊ ſoluit̃ per eũonẽ eius: ⁊ de hac determinatiõe apatum loqtur. Gal. in li° de malitia ꝯpl'onis diuerſe. ⁊ in ꝯ˙ pnt̃i, pn̄ in ſine. ℂ Dico ergo ꝙ exit⁹ ſanguis ⁊ exit⁹ aque rñdent determinationi apatis que ſit p reſol'onẽ. nam iſte eũones determine apata anteq̃ꝫ ꝯuertant̃ in ſaniẽ: exitus aũt ſaniei determine apa qõ puenit ad rupturã poſt ꝯuerſionẽ in pus [ſm̃ nares aut ſm̃ aures aut ſm̃ os.] hic videtur ſuꝑfluitas. nã eũatio ſm̃ os ⁊ ſm̃ nares eadẽ eẽ videt̃. nã ambe rñdent foramini qõ colatoriũ dꝛ. ℂ Ad h̃ rñdeo: ꝙ licꝫ ꝯſiteor has duas regiones eũonis reduci ad vnã regionẽ pncipalẽ que eſt foramẽ qõ dꝛ colatoriũ: nihilominꝰ tñ inter ſe ſunt diuerſe: nares eñi ⁊ palatũ ſm̃ ſe ꝯſiderata ſunt diuerſa loca q̃uis ad colatoriuꝫ copulent̃. ℂ Aut dic aliter ⁊ verius: ꝙ ſunt duo colatoria. vnuꝫ qdẽ per qõ eũant̃ ſuꝑfluitates anterioris vẽtriculi cerebri: ⁊ hoc colatoriũ eſt poſitũ iuxta inſtr̃m odoratus ad ſupius. Ad inferius aũt eſt ꝯtinuatũ cum narib⁹. Aliud aũt colatoriuꝫ eſt illud p qõ eũant̃ ſuꝑfluitates medij ventriculi cerebri: ⁊ per ꝯñs tertij: ⁊ eſt poſitũ ſub illa pte cerebi vbi eſt medius ventriculus ad ſupius: ⁊ iferius ꝯtinuat̃ cũ foramine palati. Et hic nota ꝙ vnicuiqꝫ iſtoꝝ colatorio rñdet ps pãniculi duri que eſt pforata: ſicut ⁊ ipm̃ os qõ colatoriũ dꝛ que pforatio nihil aliud eſt niſi q̃dã raritas texture illius pãniculi: niſi eñi pãniculus eſſet pforat⁹ in oppſito vtriuſqꝫ colatorij: nõ poſſent ſuꝑfluitates vẽtriculoꝝ cerebri p colatoria oſſiuꝫ expelli: ⁊ h̃ vult Almã. de forma cerebri: ⁊ Gal. de iuuamẽtis mẽbroꝝ li°. 10. cap̄ 3°. qõ ẽt nhil minus per anothomiã ꝯfirmaui. ℂ Q̃. cum ſit alia regio purgãdi cerebrũ ꝓpria. ſ. oculi: videt̃ diminutus: cũ nõ fecerit mentionem de eũatione facta per illã. ℂ Ad qõ rñdetur: ꝙ verum eſt: ꝙ eũationes materie exiſtẽtis in capite fieri p oculos ſicut cũ lachrymis: vel cum lippitudine: tñ determinatio apatum raro ꝯtingit per oculos fieri: ⁊ credo eſſe cãm nobilitatem ⁊ cõpoſitionẽ ipſoꝝ oculoꝝ [ſoluit egritudinẽ.] Sed ꝯtra. non enim videt̃ ſequi neceſſario ſolutio egritudinis per tales eũones. nam eũatio materie ſine alio adiuncto non facit nec̃iam ſalutem: niſi ꝯiungat̃ illi digeſtio. eũatio enim ſine digeſtione pcedente potius nocet q̃ꝫ proſit. ℂ Ad qõ dõm ꝙ in hoc loco tãgit implicite digeſtionẽ. Cũ enim dicit ſanies: tũc intelligit̃ materia eſſe digeſta: quantum ad euacuationẽ que eſt per rupturã: cum aũt dicit ſanguinem ⁊ aquam debemus intelligere tales materias eſſe

digeſtas

digeſtas digõne q̃ ridet deter^{us} q̃ fit p reſolõnẽ. aliã. n. hẽt digõnẽ deter^{io} apatio: q̃ fit p reſolõne: ⁊ deter^{io} apo^{io} q̃ fit p rupturã. ℭ De 2do ſic. ⌊ Nos aũt itelligere debem⁹ ſi ex apate doluerit caput. Sãguineo vel alijs hu^{ribus} crudis coadunatis ⌋ hic tãgit 2as cãs faciẽtes dolorẽ. ſ. calidam ⁊ frigidã. Sed h̃ q̃ri. nũqd iſte due mãe. ſ. ſanguis ⁊ humor crudus poſſunt facere dolorẽ: pter q̃ fiat ex eis apa. ℭ Ad qd̃ dõ q̃ arbitror ex eis fieri dolorẽ cũ apate ⁊ ſine apate. ſ. q̃ñ fieret ex eis repletio nõ apoſtemãs. ⌈ Q ſi crepuerit. ⌋ Sz ꝯ. ꝯſtat. n. tale apa eſſe intra craneũ. ⁊ ex h̃ vt eſſe vel in ſbã cer^{i}. vel in pelliculis eius. Si aũt apoſtemet̃ cer^{um} i ſui ſbãlia q̃ veniat ad rupturã. tũc nec^{o} fiet vlcus in eo vlcus aũt factũ in ſbã cer^{i}. nec^{o} mortale eſt. ſicut dĩ infra in illo apho. ⌈ veſicã icidẽti ⌋ ſi mortale apa fiari pelliculis cer^{i} tũc tale apa. ſi eſt de mã calida. erit apa freneticũ de tali aũt apate. Cũ ad rupturã deuenit nõ vĩ q̃ hõ poſſit euadere. d. n. meſue de medicinis approbatis cap̃ de fre. q̃ cura freneſis ſi fiunt impñ ſit caſſa. eſtimat aũt apa qd̃ venit ad ſaniẽ ⁊ rupturã. Jã feciſſe impñonẽ: ⁊ ad hoc tollitur gu^{tem} ex dictis Gal. ſup h̃ ꝑ. ſup illo. h̃. ⌈ Si n. ſi imiñẽ effugiũt ⌋ nam q̃ñ reddit cãm de illis ſignis mortalib⁹ ꝗd. alicubi. aſſignãdo cauſam ꝑp quã talia ſigna erũt mortalia q̃ cũ mortis erit apa calim factũ in cer^{o}. ⁊ in cap̃. de ſignis mobilitatis maturũ. d. q̃ alienatio frenetica in oĩ gñe eſt pniciõſa.

ℭ Ad hẽc dub^{ium} dõm eſt q̃ ſi apa fiat. In ſbã cer^{i}. vel eius pelliculã ⁊ ſit ꝯfirmatũ. nullo^{o} credo infirmũ poſſe euadere. Sed apa de quo loquit̃ hic hip. qd̃ curat̃ p crepaturã ⁊ h̃ exitũ ſaniei. nõ fit in ſbã cer^{i}: nec in eius pelliculis ſed fit in mẽbris q̃ ſunt itra craneũ ⁊ ſit ex̃ ſbam cer^{i} ⁊ eius pelliculas. hec aũt mẽbra ſũt glãdula ⁊ rete ꝯſtatũ ſub cer^{o}. ⁊ h̃ aĩs Gal. de iuuamẽtis mẽbroꝝ. lib. x^{i} cap̃. iij. ⁊. 3° cañ. de anot^{o} cer^{i}. ponit iſta mẽbra eſſe itra craneũ ⁊ pãniculũ durũ. Jtẽ ſunt itra cra^{um} ⁊ ex̃ pã^{um} durũ iſtr^{ia} ſenſuũ ſicut inſtr^{m}. audit⁹ ⁊ iſtr^{m} odorat⁹. Cuz aũt iſta mẽbra apant̃ hõ eſt nec^{o} infirmum moritur apate aũt auris habes ab hyp. in 3° pno^{o} ⁊ hoc ibi determinat q̃ñ agit de dolore auris ⁊ de apoſtemate alioꝝ mẽbroꝝ capitis agit q̃ñ determinat de dolore capitis acuto. ℭ Aut dic aliter q̃ hec crepatio ſaniei poteſt eſſe ſalubrio nõ ſolũ in mẽbris q̃mõ dixi: ſed etiã poteſt eſſe ſalubris ſi fiat in ſubſtantia cerebri: ſed eſt diſtinguendũ in ſubſtãtia cerebri: q̃ñ eſt quedã que eſt ſicut parietes vẽtriculoꝝ eius in qua ſi fiat apoſtema ⁊ veniat ad ſaniẽ nullo^{o}. erit ſalubre. Sic non eſt ſalubre ſi fiat in ſubſtãtia pelliculeꝝ cuius ratio eſt q̃ñ per tale apoſtemã corrũpit̃ ſubſtãtia ⁊ cõplexio ſpiritus qui eſt in arterijs ⁊ vẽtriculis cerebri ad quã corruptionẽ ſequit̃ mors cõpatiente ſpiritu qui eſt in corde ⁊ debilitato ſeruicio qd̃ facit cerebrũ p lacertos in faciendo haneliũ. Altera Ꝟo pars ſubſtãtie cerebri eſt ſubſtãtia quedã medullaris poſita ſub ventriculis cerebri: vſq̃ ad rete ⁊ adiacet duobus canalibus quib⁹ euacuant̃ ſupfluitates vẽtriculoꝝ cere^{i} vñ dico q̃ in hac pte põt fieri apa ⁊ crepare cuz ſalute: ⁊ rõ h⁹ eſt: q: nõ ſequunt̃ ipm noc^{ta} q̃ ſequebant̃ apa. qd̃ fiebat in vẽtriculis ⁊ pelliculis. De via aũt p quã talis mã ſanioſa veniat ad nares aut ad aures q̃ñ nõ apoſtemat̃ inſtr^{m} audit⁹ aut odorat⁹ eſt du^{o}. nõ parua. q: vĩ velle Gal. in lib. de malicia ꝯ̃nis: q̃ talis eruptio ſaniei fiat ad ventriculos cer^{i}. ⁊ deinde veniat ad foramina nariũ ⁊ auriũ. Ad quã dubõnẽ nõ põt rñderi p pauca Ꝟba: ⁊ ideo illã omitto: ſed quere in 3° cañ. cap̃. de anothomia cerebri. ⁊ de luna. libro. x^{o}. cap̃. 3°. ⁊ veritatem poteris inuenire.

ℭ Aphoriſmus. XI.

ℭ Melancholicis ⁊ freneticis: hemorroides innate: bonum.

Theo. **ℭ Uitijs atre bilis: ⁊ renuz ſi mariſce ſuperuenerint: bene erit.**

Leo. **ℭ Atra bile vexatis: ⁊ renum paſſionibus: hemorroides ſuperuenientes: bonum.**

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Hemorroides nõ ſolũ ſm purgationẽ ſoluũt has egritudines: ſz etiaz ſm hũoꝝ purgatoꝝ q̃litatẽ: vt ſi fuerit qd̃ nigrũ melicis hũorib⁹ mixtũ q̃ ſunt in ſãguine: ſicut in vino fex. nõ g̃ mirãdũ ſi melia ⁊ freneſis ſanant̃ p hemorroidas.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ In pcedẽti apho. docuit ſignare ſup dolorẽ capitis p exeũtia ab ipſo. mõ docet ſignare ſup melãcolicos ⁊ freneticos p fluxũ emorroidarũ ⁊ caſus eſt plan⁹. ℭ Cõ^{tor}. circa hũc apho. duo ſimul implicita notat. quoꝝ p^{m} eſt ꝯdictio q̃ attedit̃ ad Ꝟificãdũ apho. 2^{m}. eſt cã Ꝟificãtõ apho. Dicit g̃ ſic de vtroq̃ q̃ ad h̃ vt euo p emorroidas ſoluat melãcolicã ⁊ freneticã egrit^{m} non ſufficit euo facta p eas q̃liter cũq̃: ſed oz q̃ ſit euo hu^{s} debite q̃litatis. tales aũt ſunt hu^{es}. mixti cũ ſanguine melãcolico nigro: ⁊ ex h̃ pz cã Ꝟificãtõ apho. nã cũ illic egritudines fiãt ex talib⁹ humi. p ipſoꝝ euõnem ſanantur egritudines ſupradicte. oĩs. n. egritudo humoralis curatur ſua cauſa euacuata.

Circa hũc apho. que^{r} de tex. ⁊ de cõmẽto. De tex. q̃dez ſic. ⌈ Et freneticis: ⌋ hic repit̃ 2^{e} lr̃a. quaruz vna. d. freneticis: ⁊ alia. d. nefreticis: ⁊ vtraq̃ ſtare põt. nã ſi renes pariunt̃ egritudinẽ de humoribus aduſtis. euo taliuz hu^{s} p emorroidas curat talez egri^{tudinem}: ⁊ ſilr ſi cer^{m}. pariat̃ egritu^{nem} de hu. aduſtis. Curat̃ illa egri^{do} p euonem humorum aduſtorum per emorroidas. Sed ego arbitror meliorem eſſe litteram que. d. freneticis.

ℭ P̃. dubitat̃ nam hic ponit author vnã euacuationez eſſe curã duaꝝ egritudinuz ꝯ̃riaꝝ: nam melãcolia ⁊ fre^{is} ſunt egri^{es} ꝯ̃rie. eſt. n. mel^{ia}. de hu. fri^{o} ⁊ frene^{is} de hu. caloꝝ. Ꝯ̃rioꝝ aũt morboꝝ nõ põt vna eſſe cura ſed ꝯ̃rie. ℭ Ad q̃ dicendũ q̃ credo hy^{m}. hic intelligere per freneticos ma^{cos}: ⁊ mania ci pariunt̃ de colera rubea aduſta: melancolici Ꝟo pariunt̃ de melãcolia: nihil autez prohibet vtroſq̃ dictos hu. euacuari per emorroidas. Quod vna euo poſſit eſſe cura duaꝝ egritu^{m} ꝯ̃trariarum.

ℭ Sed forte huic ſolutioni aliq̃s obuiabit q: d. Gal. in hoc cõmento hos hu. eſſe mixtos cuz ſanguine nigro. qui eſt ſicut fex in vino: quare videt̃ q̃ ſolus vnus hu. euacuet̃. ſ. melancolicus: q: melãcolia. ſola eſt fex ſanguinis. ℭ Ad qd̃ dicendũ q̃ licet mania ⁊ melãcolia in hoc differant: q: mania fit de corruptione ⁊ aduſtione humoruz colericoꝝ ſubtilium: melancolia Ꝟo de humoribus groſſis melancolicis ſicut dicitur in cõmẽto illius apho. 4. ꝑti^{e}. ⌈ In autumno Ꝟo eſtiuorum multa: ⌋ in fine cõmẽti. tamẽ iſti duo humores poſſunt cõmunicare in colore nigro. nam a colera aduſta ⁊ melancolia habent colorem nigrum: licet in illa nigredine poſſit aſſignari differẽtia. nam melancolia puriorem habet nigredinẽ q̃ colera aduſta vt colligit̃ ex verbis Auic. h̃ cañ. de humoribus cap̃. h̃. ℭ Aut dic q̃ nihil perhibet maniam fieri de humore melancolico qui fit generatus ex colera incenſa. talis autez humor ⁊ niger eſt: ⁊ feci aſſimilatur. Dicit. n. Aui. 3° cañ. cap̃. de epyle^{a}. q̃ melancolia innaturalis aſſimilatur feci vini: ⌈ Innate ⌋ id eſt per ſe venientes. ℭ Sed queritur. ſi ꝓuocate fuerint per artem nunquid ſint bone?

ℭ Ad qd̃ dicẽdũ q̃ ſine dubio bone ſunt prouocate per artem. q̃ñ per eas euacuat̃: ⁊ deriuat̃ materia moleſtans cerebrũ. dico tamẽ eas eſſe meliores cuz fiunt motu nature: q: magis eligit natura in ſua euacuatione humorẽ qui eſt cauſa morbi: q̃ in euacuatione ſanguinis que fit per artez ⌊ bonum: ⌋ Sed ꝯtra non enim videt̃ q̃ ad ſimplicem euacuationẽ (niſi determinet̃ qualis ⁊ q̃ñ fiat illa euacuatio) debeat ſequi bonum: nam cum euacuatur: tale quale oportet ⁊ quãdo oportet ſcilicet cum fuerit digeſtum tunc euacuatio confert: ⁊ econtra nocet: ſicut dicit̃ ſupra parti^{e} p^{a}.

In illo aphoriſ.[In perturbationibus ventris:]et in illo[ol geſta medicari.]

¶ Ad qd dicendū ꝙ licet Hippo. non expreſſerit qualitatē humoris: ⁊ tēpus euacuationis eius tamen dedit intelligere per hec verba: [emorroydes innate:]emorroides nāq; naturaliter ſunt ordinate. ad euacuandū humorē nigrū qui eſt colera aduſta vel melancolia. per hoc etiā qd dixit[innate]notauit materiā eſſe digeſtam. innuit enim talē euacuationē eſſe factā a natura. Cum autē natura euacuat aliquid naturaliter neceſſario illud eſt digeſtū. ¶ Et nota ꝙ hec dictio:[bonum:]poteſt dicere bonitatē per viā ſigni: ⁊ per viam cauſe. nihil autē prohibet idem eſſe ſignū ⁊ cauſam vt. ē. pti. 2ᵃ. In illo apho.[ſomnus ⁊ vigilie]et in p̄ de criſi. De cōmēto autē nō eſt dubiū: de quo ſit curandū.

¶ Aphoriſmus. XII.

¶ Hemorroidas ſanantibus antiquas: ſi non vna fuerit relicta: periculum eſt fieri hydropem: aut ptiſim: aut maniam.

Theo. ¶ A mariſcis diutinis ſanato: niſi vna ſeruet: piculū: vel ad itercutē: vl' tabitudinibꝰ iminet.

Leo. ¶ A diuturnis ſanato hemorroidibꝰ: ſi vna nō ſuat: piculū ē aquā itercutē: vel tabē aducere.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hemorroides impoſſibile eſt eſſe ſine oris venarū apertione in ano: per quas ꝓp multitudinē ⁊ groſſitiem ſanguinis: epar melācholias ⁊ ſanguinis feces expellit: quas ſi ſtrinxerit ne per ora venarū exeāt: in epate durā naſcunt apoſtemata: magnitudine ⁊ groſſitie ſua epar aggrauantia. ⁊ calorem eius extinguētia: ſicut ſi paruo igni multa ligna aggregentur: ſubito ſuffocat. Cū autē ſanguis non niſi de calore naturali fiat: calore naturali extincto: neceſſe eſt ſanguinē non generari. hydropiſis ꝟo non efficitur: niſi cum ſanguis nō generetur: quā materiam ſi epar expellere nō poſſit a ſe vel a venis: vene pulmonis crepantur ⁊ ptiſis efficitur. Bene ergo dixit de hemorroidibus multis vnam debere remanere: per quā materia illa poſſit euacuari: maxime ſi antea ſolita fuerit purgari inde.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In p̄cedenti apho. docuit ſignare ſuper melācolicos ⁊ freneticos per fluxū emorroyᵈ: in hoc autē apho. ponit modū curandi emorroydas per reſtrictionē ⁊ caſus eſt planus.

¶ Cōtᵉʳ. circa hūc apho. ſic procedimꝰ: nā cum in eo ſint due partes. ſ. propoſitio preiacens: ⁊ excluſio. p̄ dicat propoſitionē preiacentem. 2ᵒ dicat excluſionē. dico autē propoſitionē preiacentē. hanc. ſ.[emorroidas ſanantibus antiquas: periculū eſt fieri maniam aut hydropē aut ptiſim:]Excluſionem autē dico hanc. ſ.[ſi non vna relicta fuerit]p̄ª. durat vſq;[hn̄ ergo dixit]pars autē p̄ª diuidit. In. 2. in quarū p̄ma dicat hoc dictum:[periculū eſt fieri hydropiſiz]in 2ª ꝟo h. ſ. fieri ptiſim. p̄ª durat vſq;[quā materiaz ſi epar]

¶ Dicit ergo ſic de p̄ª ꝙ emorroydes fiunt cum apertione venarum que ſunt in ano: ꝑ quas epar euacuat. melācolicas ſuperfluitates ⁊ ſanguinis feces ꝓp ſuā multitudinē ⁊ groſſitiē. ergo ſi emorroides ſtringant. retinet in corᵉ illa multitudo ⁊ groſſities huᵉ melācolicoꝝ quos expellebat epar: reſtricta ꝟo multitudine taliū huᵉ reuertunt ad epar: ⁊ ibidem adunant: ⁊ faciunt apoſtema durū qd aggrauat epar ſua multitudine ⁊ groſſitie ⁊ calorē eius innatū extinguit: quēadmodū multa ligna extingūt paruū ignē. epate autem infrigidato. necᵐ. eſt ſanguinē fieri aquoſum ex cuius abūdantia. necᵐ eſt incidere idropiſim.

¶ De 2ª. d. ꝙ ſi aliqñ epar forte fuerit ita ꝙ ab iſta multitudine ſanguis nō vincat expellit eam a ſe. que poſt modum aſcēdēs ad pulmonē: ⁊ ibidē venas eius replens rūpit eas: ⁊ fiūt vlcera in pulmone: ex qbus cadit homo in ptiſim.

¶ De. 3ª. d. ꝙ bene fecit Hippo. quādo poſuit hāc exceptionem. ſcilicet[ſi non vna relicta fuerit]quoniam cum multe ſint emorroides ſi dimittatur vna aperta. poſſibile eſt ꝙ natura materiam illam melancolicā quā expellebat per omnes illas venas expellat per illam vnam ſolam: ⁊ habet locum iſta exceptio. ſ. ꝙ vna debeat relinqui: quādo ille emorroides ſunt multe conſuete.

Circa hunc apho. queritur de tex. ⁊ de cōmēto. De tex. ꝟo queruntur p̄ quedam generalia. 2ᵒ quedā ſpecialia circa litteram: generalia autem ſunt duo. quoꝝ primū eſt: an emorroides. ſint res naturales vel non naturales vel ꝯ naturā. 2ᵐ eſt de cōparatione inter fluxū ſanguinis emorroidaꝝ: ⁊ fluxum ſan. narium ⁊ menſtruoꝝ. De p̄ ſic procedo videntur enim eſſe res naturales: quia ſiſtunt operatione nature que expellit humores melācolicos: ⁊ q2 Gal. in tegni in illo cap.[future egritudinis:]ponit emorroidas eſſe ſm naturam niſi peccent in q̄ntitate vel qualitate vel tēpore. Ore emorroides ſint res nāles.

¶ Item videntur eſſe res nō naturales: q2 ipſe ſunt cauſa curatiua ⁊ preſeruatiua: ⁊ q2 ipſe ſunt quedam inanitio: cauſe autem curatiue ⁊ preſeruatiue ⁊ inanitio. ſunt res nō naturales: ſicut habetur in tegni de cauſis preſeruatiuis.

¶ Item videnť eſſe res preter naturā: quia ſiunt ſemper cum morbo qui eſt ſolutio continui. facta in venis ⁊ tumore preter naturam: qd autē cuz morbo fit. preter naturā eſt. Gal. autē. 6ᵒ. de accidenti ⁊ morbo. cap. p̄. parᵗᵉ[verbi gratia:]dicit ꝙ omnis fluxus ſanguinis eſt preter naturam: preter fluxum ſanguinis menſtruoꝝ.

¶ Ad euidentiam propoſite queſtionis videndum eſt quid eſt emorroides: ex quo videbimus quot cōcurrant ad conſtituendam eſſentiam ipſius. Dico ergo ꝙ emorrois ſm nominis explanationē dicit ſanguinis fluxus. dicit enim emorrois ab ema qd eſt ſanguis: ⁊ rois qd eſt fluxus idē ſanguinis fluxus: ſicut emoroſagia dicitur ab ema qd eſt ſanguis ⁊ rois qd eſt fluxus: ⁊ ſagios qd eſt ſuperfluū. inde immoderatus ſanguinis fluxus: ſed auctores med'. ptraxerūt iſtud vocᵐ emorrois. ad ſpecialem fluxum ſanguinis qui egreditur per venas que ſunt in ano ⁊ hoc modo. deſcribiť. emorrois in viatico cap. de emorroidibus. Inquit enim[emorrois eſt apertio oris illiꝰ vene. que eſt in ano vnde ſanguis effluit]et fere eadem diffinitio poteſt trahi ex verbis iſtius cōmenti: licet per alia vocabula. poſſumus enim dicere ꝙ emorrois eſt expulſio ſanguinis melancolici. propter multitudinem ⁊ groſſitiem ex apertione oris venaruz que ſunt in ano ab epate facta: verū hec diffinitio in hoc differt a diffinitione que ponitur in viatico: quia diffinitio viatici generalior eſt. cōprehendit enim emorroidas velles ⁊ inutiles: q2 poſuit generalem exitū ſanguinis. diffinitio ꝟo que aſſumitur de co. cōprehendit ſolum emorroidas velles. nā .d. ꝙ eſt expulſio ſanguinis melancolici propter multitudinem ⁊ groſſitiem eius: ex his deſcriptionibus colligitur ꝙ emorrois eſt expulſio. Sed talis expulſio depēdet a tribꝰ: ſcilicet expulſore ⁊ expulſo ⁊ loco expulſionis. Expulſor quidem eſt virtus naturalis epatis expulſiua. expulſum autem eſt ſanguis. locus vero expulſionis ſunt vene q̄ ſunt in ano. Emorrois qd ⁊ vñ dicatur.

Dico igiť ꝙ a parte expulſoris. ſcilicet nature ſi non expellit ſinthomatice. talis expulſio eſt res naturalis. quoniā eſt actio nature naturaliter operantis. Si ꝟo expellat ſinthomatice: tunc eſt res p̄ter naturam: quia eſt actio leſa: ⁊ talis actio leſa pōt eſſe accīs ⁊ cauſa morbi. A pte ꝟo expulſi ſimilr diſtinguendū eſt. nā ſi cōcurrāt cōdictiones que requirunť. ad bonā expulſionē. ſcilicet ꝙ fiat expulſio ab indigēte corᵉ. in q̄ntitate ⁊ q̄litate ⁊ tpe ꝯuenientibus. tūc talis expulſio eſt res non nālis: quia eſt cauſa p̄ſeruatiua vel curatiua morbi. Si ꝟo cōdictiones que requirunť. ad bonā expulſionē deficiāt. ſ. ꝙ non fiat expulſio a corᵉ. indigente. vel ꝙ nō fiat in q̄ntitate vel q̄litate vel tpe ꝯuenientibꝰ. tūc talis expulſio ſanguinis eſt res p̄ter naturā: quia eſt cauſa morbi:

pōt enim eadē res eſſe cā ſana ⁊ egra ad diuerſa relata. ſicut vꝫ in tegni de cauſis cōſeruatiuis. Si vero talis expulſio cōſideret a loco ꝑ quē fit expulſio. Dico ꝙ ipſa eſt res ꝑter naturā: qm̄ in ano eſt ſol'o ꝯtinuitꝭ tumoꝝ. q ſunt morbi: ⁊ ex ex his pꝫ v̓itas qōnis ⁊ ſol'o obiectoꝝ: excepta q̄dā auctoritate Gal. ꝺ ac' ⁊ moꝛ°. ad quā patebit r̄nſio i q̄ſito ſeq̄nti.

De: ° ſic ꝓcedo: querit̄. n. an expulſio ſanguinis ꝑ emoroidas ſit ita naturalis ſicut expulſio ſanguinis ꝑ nares: ⁊ expulſio ſanguinis ꝑ mēſtrua. ſuppoſito ꝙ oēs iſte expulſiones ꝓcedāt currētib⁹ bonis ꝯdictionib⁹ cū eis. ſ. ꝙ fiat eūo a corꝑe indigēte. In q̄ſtitate ⁊ q̄litate ⁊ tꝑe ꝯueniētib⁹: Et vꝫ ꝙ nō. d. n. Gal' (vt ꝑdictū ē) 6°. de ac' ⁊ moꝛ°. caꝑ. ꝑ. ꝙ nulla expulſio ſanguinis eſt nālis niſi mēſtrualis.

Itē iſaac in ꝑ li. elītoꝝ. d. ampliorē ſermonē ꝙ nullus exitus ſanguinis eſt nālis niſi. 2ꝫ. ſ. ꝑ nares ⁊ per mēſtrua.

Ad ꝯ̄riū. ponit. n. Gal'. in tegni in illo. ca°. ſ futuræ egritudinis: ꝗ ꝙ euacuatio per menſtrua ⁊ per emoroidas dummō nō peccēt in q̄ſtitate qualitate ⁊ tꝑe: eſt nālis.

P̄. non videt̄ maior ratio ꝙ expulſio ſanguinis per nares ſit nālis: q̄ꝫ expulſio ſanguinis ꝑ emoroidas. Dicit. n. iſaac in lib. elemētoꝝ ꝑ. ꝙ ſicut nā diſrūpit venas q̄ ſūt in capite ſubtiles per quas euacuat ſanguinē ſubtilē citrinū: cuius ꝓprietas nālis eſt aſcēdere ſupius. ſimilr̄ diſrūpit venas q̄ ſunt in ano ⁊ euacuat ꝑ eas ſanguinē nigrū: ⁊ grauē. cuius ꝓprietas eſt deſcēdere inferius. g̃ ſicut eſt nālis expulſio rei nociue leuis aſcēdentis ſurſum. ſilr̄ erit nālis expulſio rei grauis nociue tendentis deorſum.

P̄. ſicut in menſtruis nā euacuat materiā nociuā in certis ꝑiodis. ⁊ ꝑ certaꝫ regionē. ſic ⁊ per fluxū emoroidaꝝ euacuat materiaꝫ nociuā cū certis ꝑiodis ⁊ ꝑ determinatā regionem: q̄re videtur ꝙ vtraq̄ꝫ eūo. ſit eque nālis.

Ad euidētiā ꝓpoſite qōnis notāda eſt ꝯueniētia: ⁊ drīa inter euacuationē emoroidalē ex vna pte ⁊ eūonē ſanguinis ꝑ nares ⁊ ꝑ mēſtrua ex altera. Dico g̃ ꝙ eūo que ſit per emoꝛ°ᵈ cōicat cū illis duab⁹ eūonib⁹ ex parte expulſoris ⁊ a parte rei expulſe. nā ſi ipſa fiat cū bonis cōdictionibus a parte vtriuſq̄ꝫ erit iuuatiua ⁊ nālis. Si vero cū alijs ꝯdictionib⁹ erit nociua ⁊ ꝯ̄ nām: ſicut ⁊ ille q̄ fiūt ꝑ menſtrua ⁊ ꝑ nares. Sꝫ in loco ꝑ quē fit eūo differt emoroidalis eūo ab illis. nā vene q̄ ſunt in ano ſunt locus expulſiōis accītalr̄ ⁊ nō nālr̄: ſed vene q̄ ſūt in narib⁹ ⁊ que ſunt in matrice: ſunt loca expulſionis nālia: matrix etenim ⁊ nares ſunt nālr̄ facta ad expulſionē ſupfluitatū: ⁊ hec ſunt verba iſaac in ꝑdicto lib. ſed fluxus mēſtruoꝝ adhuc differt a fluxu emoroidarū ⁊ fluxu nariū duplici drīa. nā fluxus mēſtruoꝝ ꝯfert indiuiduo ⁊ ſpeciei: ꝑſeruat. n. mulierē ab egritudine ⁊ eſt nec'ᵘ ad gn̄onē cū ad ſecūdinā expellit̄. fluxus autē ſan. nariū ⁊ emoꝛ° ſoli ꝯfert indiuiduo. Cū nec° eſt. Alia drīa eſt qꝛ fluxus mēſtruoꝝ eſt in muliere q̄ſtūcūq̄ꝫ ſana. fluxus autem emoꝛ° ⁊ ſanguinis nariū nō eſt niſi in coꝛ° lapſo: corp⁹ eni optime ſanū nūq̄ꝫ hꝫ iſtos fluxus inq̄ſtū talē: ⁊ cā huius diuerſitatis pōt eſſe qꝛ mulier in eſſe ſuo indiuiduali nō poteſt eſſe ꝑfecte ſana. ſed in eſſe ſpecifico: qꝛ eſt nec° ad ſpeciē ꝯſeruādā pt̄ dici mulier ꝑfecte ſana in gn̄e mulieꝝ: ⁊ ex his pꝫ itētio Gal. qn̄ dixit ꝙ ois exit⁹ ſanguinis eſt ꝑter naturam excepto ſanguine menſtruorum.

Circa litterā iſtā ſic ꝓcedo ſ emoroidas ꝗ eſt nomen mēbri ⁊ nomē fluxus. cū. n. dicimus ꝙ emoroides incidunt̄ vel ꝙ emoroides q̄dā ſunt cece q̄dam apte. tūc emorois eſt nomē mēbri ꝓprie tn̄ emorois eſt nomē expulſionē ſignans. qꝺ patuit in ꝑ queſito ſ ſanari. ꝗ. i. reſtringere. ꝑ Et hic nota ꝙ medicus operat̄ circa emoroides. 5. modis. nā aliqn̄ ſtringit eas vt nihil egrediat̄. ⁊ aliqn̄ apit vt ſanguis egrediat̄: ⁊ aliqn̄ minuit fluxū ſupfluū. ⁊ aliqn̄ auget diminutū: ⁊ aliqn̄ mitigat dolorem: ⁊ hec legunt̄ 3° cañ. de cura emoꝛ° iſ antiquas. ꝗ. i. ꝯſuetas vt dꝫ in fine ꝯ'ᵗ ⁊ maxime iſta conſuetudo cognoſcit̄ qn̄ ipſe fluūt ꝑiodice.

Medic⁹ circa emoroidas quinq̄ꝫ modis operatur.

nā ſi aliqn̄ fluūt ꝑꝑ aliquā egritᵘᵐ ſpecialē nō dr̄ ꝯſuete.

Sꝫ hic q̄rit̄ in q̄ſto tꝑe dicunt̄ antique. Ad qꝺ r̄ndendū eſt ꝙ non eſt magna vis in tēporis lōgitudine. dūmodo ꝑiodice fluant. ſ Niſi vna relicta fuerit. ꝗ Sed modo querit̄ quot ſūt iſte vene emoroidales. Ad qꝺ r̄ñ ꝙ ſunt. 5. ſicut expiētia docet: ⁊ ſalernitani ſcribūt vt rogerius ⁊ gerardus cremonēſis. Preterea q̄rit̄ ſi ſit vna ſola emorois. nūquid poſſit claudi: ⁊ vꝫ ꝙ non. ꝑ iſtū apho. Et vꝫ ꝙ ſic. nam ſi fluētib⁹ q̄nq̄ꝫ reſtringant̄ 4ᵒʳ: vna ſufficit ad euacuandū qꝺ euacuabat̄ per q̄nq̄ꝫ. tūc videt̄ ꝙ illa poſſit claudi ſine noc'ᵗᵒ: qm̄ euacuatio per. 5. venas magis ſupat eūonē q̄ ſit per vnā q̄ꝫ eūo q̄ ſit ꝑ vnaꝫ ſupat eūonē q̄ ſit ꝑ nullam.

Ad qꝺ videt̄ mihi dicendū ꝙ ſi euacuatio que ſit ꝑ vnam emoroidem eſt parua. poteſt reſtringi adiuuādo naturaꝫ vt expellat ſanguinem melācolicum per alias vias ⁊ alios modos euacuandi. Sed ſi euacuatio per vnam venam eſt magna. dico ꝙ non poteſt reſtringi.

P̄. querit̄: qꝛ nō videt̄ ſufficere vna emorois ad faciendā euacuationē quā faciebāt prius. 5. remanebūt enim in coꝛ° 4ᵒʳ partes illius humoris melancolici.

Ad qꝺ dicendū eſt ꝙ per illā venā que remanſit euacuat̄ plus de ſanguine q̄ꝫ prius: ⁊ nos etiam adiuuamus naturā in diminuendo ſanguinem melancolicū: per alias eūones ⁊ per bonitatem regiminis ſ periculū ꝗ hoc dixit qꝛ non eſt ſemꝑ necᵘᵐ cadere in illas egritᵒ: qꝛ pōt aliqn̄ natura eſſe ita fortis ꝙ euacuat illam materiā melancolicaꝫ per alias regiones puta qꝛ per varices vel per fluxum vētris ſm̄ certos ꝑiodos.

Sed querit̄. nam videt̄ ꝙ nulla eūo emoroidalis ſit bona tali ratione: omne qꝺ retētū ꝯturbat naturā ⁊ euacuatū nō alleuiat eſt ſignū mortale. Sꝫ ſanguis emoroidalis retentus ꝯturbat naturā: ⁊ euacuat⁹ non alleuiat. g̃ ſanguis emoroidalis egrediens eſt ſignū mortale. maior ꝓpoſitio habet̄ ex 3°. cañ. fen. 14. tra. 10. cap. ꝑ in fine. Dicit eni hūc ſermonē. ſ Et cū retētio ſolutionis ꝯturbat ⁊ eius ſol'o nō facit acq̄rere trāq̄llitateꝫ eſt mortale ꝗ minor aūt ꝑ ſe patet.

Ad h̄ aūt r̄ndēdū eſt per expoſitioneꝫ illius auctoritatis ex qua ſumit̄ maior ꝓpoſitio: ⁊ ꝑ diſtinctioneꝫ minoris. Maior aūt ꝓpoſitio ſic debet exponi: vult eniꝫ Aui. hoc intelligere: ſcilicet ꝙ qn̄ aliqua ſol'o eſt in coꝛ° alicuius: q̄ſi dicat deſtruit v̓tutem ⁊ interficit. Si vero reſtringit̄ eius reſtrictio conturbat ⁊ ledit naturā propter malaꝫ materiā q̄ retinet̄: tūc iſtis duob⁹ concurrentib⁹ ⁊ durantib⁹ ſequit̄ neceſſario mors qꝛ ꝓhibet̄ reſtrictio talis euacuationis propter cōturbationē ⁊ leſionē quā facit materia retenta: q̄re nec° remanebit ſol'o q̄ virtutē proſternet: maiorē auteꝫ ſic diſtingo: nam cū dicit̄ ꝙ ſanguis emoroidalis retētus conturbat naturā: hoc eſt veꝝ ſi retinet̄ cū debet eūari. Si vero retinet̄ cum oꝫ retineri. ſ. poſt euacuationem eius. tunc non ꝯturbat. nam qn̄ aliqs habuit fluxū emoꝛ° ꝑiodicum per vnā diem vel duas vel aliquo tꝑe ꝯſueto. tūc eius reſtrictio nō ꝯturbat: ⁊ ſimilr̄ oꝫ diſtingui alia pars minoris ꝓpoſitionis. Illa. ſ. ꝙ ſanguis emoroidalis euacuatus alleuiat. ſ Idropem ꝗ. ſ. de cā fri°. Sed hic querit̄ q̄ ſpecies idropiſis ſit. an timpania vel aſclites vel ipoſarca.

Ad qꝺ oꝫ eſt ꝙ nō credo fieri timpaniā: qm̄ timpania incipit a ſtō ſic dꝫ de ac' ⁊ morbo. lib. 6°. credo aūt poſſe fieri aſclitē ⁊ ipoſarcā: magno q̄dē exn̄te nocᵘᵐ epatis fieri aſclitem: minore vero exn̄te ipoſarcā. ſ Aut maniā: ꝗ ſꝫ nō videt̄ nō enim ſit mania de huᵒʳᵉ melācolicis groſſis: ſed de acutis ſubtilib⁹: vt dꝫ in ꝯ'ᵒ. 3ⁱⁱ apho. ſup illo aph. ſ autūno ⁊ eſtiuoꝝ multa. ꝗ Ad qꝺ r̄ndēdū ſicut diximus in ꝑcedēti apho. ſ Aut pthiſiꝫ ꝗ ſed nō vꝫ. ſanguis. n. melācolic⁹ eſt fri° ⁊ ſic. ⁊ groſſus: ⁊ talis ſanguis non eſt apt⁹ rūpere venas. Ad qꝺ dōm ꝙ nō rūpit ſua q̄litate ſed q̄ſtitate.

Uel dic ꝙ talis ſanguis poteſt interdū participare aliquo acumine per aliquā aduſtionē. P̄. vꝫ ꝙ infirm⁹ ꝑus de-

Cur̄ eꝫ ⁊ debeat p° mōē aūr oculos ad pthiſim per reſtrictiones emoroidaꝝ.

beat mori q̄ꝫ deueniat ad ptiſim ꝑ reſtrictionē emor⁹. nam iſte ſanguis ab ep̄e expellit᷑ ad pulmonē. via aūt per quā expellit epar nō eſt niſi. vena ↄcaua q̄ ingredit᷑ dextrā auriculam cordis ⁊ deinde intrat pulmonē. Cū ḡ ſanguis ille melācolic⁹ trāſibit ꝑ cor extinguet calorē nālē ⁊ ſubitā mortē inducet. ℂ Ad qd̄ dōm ꝙ iſte ſanguis paulatine aſcēdit ⁊ nō ſubito: ⁊ nō intrat ſiniſtrū vētriculū cordis in q̄ eſt multitudo ſpūs ⁊ in quo nā ipſius cordis exñs defendit vētriculum dextrū. ne talis ſāguis in eo ↄ̄bat morā: bene tñ credo ꝙ aliqd̄ noc᷑ recipiat. ſimili quoqꝫ mō trāſit de illo ſāguine melācolico. vapor ad cer⁹. ꝑ vias cordis. credo tñ ꝙ ſanguis melācolicus de quo ḡnat᷑ mania ſit ſubtilior ſāguine ⁊ leuior de quo rūpunt᷑ vene pul⁹.

ℂ De ↄ¹⁰. ꝟo ſic [emorroidas impoīe eſt eſſe ſine oīs venarū aptione:] ſed ↄtra. d. n. Auic. 3° cañ. cap̄. ꝺ emorroidib⁹ ꝙ emor⁹ q̄dā ſunt ſecūde q̄dā ſunt apte. ℂ Ad qd̄ dōm ꝙ emor. 2ᵉ nō ſunt actu emorroides ſꝫ po⁴. ℂ Aut dic ꝙ Aui. accipit emorroides. ꝓut eſt nomē mēbri ⁊ nō nomē fluxus. ℂ Aut dic ꝙ emorroida eſt nomē carnis cuiuſdā ſupexcreſcētis ad mōᵐ capitelli mamille: ⁊ talis caro aut eſt aperta aut ſecūda. vena ꝟo q̄ illi⁹ carni ↄiūgit᷑ ſemp eſt apta: [ꝓpter multitudinē ⁊ groſſitiē ſanguinis:] hic tāgit duo peccata ſanguinis. ſ. q̄ritatis ⁊ q̄lie. Sed hic dubitat᷑. nūquid ſola q̄ritas ſanguinis ſine groſſitie poſſit eſſe cā emor⁹.

Utrū ſola q̄ritas ſanguinis ſine groſſitie poſſit eē cā emoroidaꝝ.

ℂ Ad qd̄ rñdeo ꝙ nō credo ſanguinē in ſola q̄ri⁹ peccātē facere emorroidas nāles: dicit. n. Gal. in ↄ¹⁰ illius apho. 4ᵉ pti⁹ [ſanguis qdē ſurſū fluēs:] q ſanguis q egredit᷑ ꝑ emorroidas eſt ſanguis niger: vñ intelligo dictū Gal. in h̄ loco cōiunctim: vt ſit ſenſus. ꝙ groſſities ſanguinis cū q̄ritate multa ſit cā emor⁹: ⁊ huic cōcordat qd̄. d. iſaac in ꝑ li. elnto rū. Dicit. n. ꝙ ſanguis fluēs ꝑ emorroidas eſt grauis groſſus tēdēs deorſum: ⁊ h̄ etiā ꝓbat᷑ ꝑ id qd̄ ſequit᷑: [epar melācolicas ⁊ ſanguinis feces expellit.] ℂ Ꝙ. du⁹. an hic velit itelligere duos humo. ꝑ h̄ qd̄ dicit. [Melācolicas ⁊ ſanguinis feces] vel tñ vnū. ſ. humo. melicū. ℂ Ad qd̄ dōꝫ ꝙ credo hippo. hic tñ vnū humo. intelligere. Idem. n. eſt fex melica ⁊ fex ſanguinis vnde credo ꝙ ibi ſupfluat illa ↄiunctio copulatiua: et. ⁊ dꝫ ſic ſcribi [epar melācolicas ſāguinis feces expellit.] ℂ Sed ↄ̄ hoc opponet aliqs. ponit. n. Auic. 3° cañ. ca° de emor⁹. ꝙ q̄daꝫ emor⁹. fiūt a melācolia: ⁊ dicunt᷑ verucales: q̄dā ꝟo fiūt a ſanguine ⁊ dr̄r morales: q̄dā fiūt inter iſtas ⁊ illas: ⁊ dicunt᷑ vuales: q̄dā fiūt a flegmate ⁊ dicunt᷑ veſicales. Et ſic videtur ꝙ a tribus humoribus fiant emorroides.

ℂ Ad qd̄ dicendū eſt ꝙ emorroides vt pl̄m fiūt a melācolia ⁊ ſanguine melico ſicut ibidē dicit Auic. raro aūt fiūt ex flate: ſꝫ eaꝝ q̄dā declināt ad melīaꝫ plus q̄ꝫ ad ſāguinē: ⁊ q̄dā ad ſāguinē plus q̄ꝫ ad melīaꝫ: ⁊ q̄dā tenēt meᵐ ſic ibidē dr̄.

ℂ Sed pōt queri nunqd fiāt a colā: cui dicendū eſt ꝙ vtiles emorroides nō fiūt a colā: qꝛ colā nata eſt aſcēdere ſurſuꝫ. Sed ſi colā incēdat᷑ ⁊ adurat᷑: ⁊ inſpiſſet᷑ bñ pōt fieri ex ea. Cuius ꝓbatio eſt: qꝛ hippo. ponit maniā fieri ex retētione emor⁹. [Extincto calore nāli neceſſe eſt ſanguinē nō ḡnari] ↄ̄ nālē. Sed ḡnat᷑ ſanguis aquoſus. [Quā māꝫ. ſi epar expellere nō poſſit] ſed ↄ̄. dicit. n. halyabas ca° de emor⁹ ꝙ cū epar eſt validū expellit illū ſanguinē melācolicū a ſe verſus pulmonē vel verſus cerᵐ vel verſus alias ꝑtes cor¹⁰: ḡ videt᷑ ꝙ debeat dr̄: [ſi epar expellere poſſit.]

ℂ Ad qd̄ rñdeo ꝙ credo hanc lr̄am eſſe falſam ⁊ defectam. credo enim ꝙ velit ſic. diceret᷑ quā materiam ſi epar expellere poſſit a ſe ad venas pulmonis eam expellit q̄ poſtea crepantur ⁊ ptiſis efficitur.]

Qꝛ exit⁹ ſanguinis emorroidalis ꝑ ītē ꝑ ia ſit laudabilis.

ℂ Aut ſi vis hanc lr̄am ſuſtinere. ſic expone. ſi epar nō poſſit hanc māmexpellere per debitā viā expellit eam ad venas pulmonis. ℂ Sed hinc emergit qd̄. ſi epar talē materiā ſanguineā expelleret per inteſtina vel vrinā. nūqd talis expulſio eſſet bona. Et videt᷑ ꝙ nō per illū apho. [egeſtiones nigre] dicit. n. ep̄ica ſāguinea. mala eſt qꝛ ſignat noc⁹ ep̄is ⁊ h̄ exp̄ſſe. d. iſaac in ꝑ lib. elnto ꝝ. dicit. n. exp̄ſſe ꝙ exit⁹ ſanguinis ꝑ inteſtina ⁊ ꝑ vrinā eſt malus. ℂ Ad ↄ̄riū vr̄. nam cū ep̄is a ſuis ſupfluitatib⁹ ꝑ vias vrine ⁊ ꝑ vias inteſtinorū eſt eūs ꝑ ↄueniētē regionē ſicut. d. Gal. in ↄ¹⁰ illius aph. [vtrūqꝫ nā repit.] ℂ Ꝙ. Gal. in ↄ¹⁰ illius aph. [egeſtiōes nigre] dicit h̄ꝫ egeſtiones ſanguinolētas ſi veniāt in ſtatu morbi poſſe eſſe laudabiles ſignantes laudabilem criſim. ℂ Ꝙ. 3° cañ. ſen. 14ᵃ. tra⁹. 4° cap̄ ꝑ. dr̄ ꝙ expulſio ſanguinis. ꝑ vētrē q̄ ſit ꝑ retētionē mēſtruoꝝ aut ꝑ retētionē emorroidaꝝ ⁊ ſimiliū: ſit de ḡne ↄfortatiuoꝝ: q̄re exit⁹ ſanguinis emorroidalis ꝑ inteſtina eſt laudabilis. ℂ Ad hāc q̄ōnem dōm eſt ꝙ ſi ꝑonat᷑ cōparatio inter exitū ſanguinis melici ꝑ emorroidas: ⁊ exitū eius ꝑ iteſtina vel ꝑ vrinā: multo melior eſt eūs ꝑ emorroidas: q̄ꝫ ꝑ iteſtina qꝛ nālius eſt ꝙ ſanguis ille melicus aggrauās epar eūet᷑ ꝑ emorroidas q̄ꝫ per iteſtina: vel per vrinā: preparauit. n. nā emorroidas ad mūdificādū epar a ſanguine melico: q̄ꝫ dicit iſaac in ꝑdicto lib. eſſe ſupfluitatē 3ᵉ digōnis ⁊ ꝑparauit nā vias vrine. ad mūdificādū epar ab aquoſitate vrinali: que eſt ſupfluitas 2ᵉ digōnis. ⁊ preparauit iteſtina ad mūdificandū ſupfluitates ꝑᵉ digōnis: melius. n. eſt vt q̄libet ſupfluitas eūet᷑ ꝑ regionē ſibi deputatā a nā q̄ꝫ per aliaꝫ: qd̄ iteꝝ patet alia ratione: qꝛ ſanguis ille vadēs per inteſtina vel vias vrine: aliqd̄ nocᵐ facit in trāſitu ſuo: ⁊ ſic melior eſt eūs ſanguinis melici. ꝑ emorroidas: ⁊ ꝑ viā ſigni ⁊ ꝑ viā cauſe: per viam qdē ſigni: qꝛ ſignat naturā eūare ꝑ regionē ſibi nār ordinatā: ⁊ per viā cāe: qꝛ ꝑ illā regionē nullū facit nocᵐ niſi peccet in ſuis ↄdictionib⁹: ſed ſi ↄtigat ꝙ fluxus emor⁹ reſtringat᷑ ꝑꝑ aliq̄ꝫ cām accn̄talē. hꝫ ↄcedo ꝙ eūs ꝑ vētrē vel per vrinā eſt laudabilis ſi ſit ꝓportionalis ꝑori eūoni. ſ. ꝙ veniat in debita q̄ritate ⁊ q̄litate ⁊ tp̄e. ⁊ hec vr̄ eſſe ſententia iſaac: qñ dixit ꝙ exit⁹ ſanguinis ꝑ inteſtina vel ꝑ vrinaꝫ nō pōt eſſe bonus. ſ. nō potuit eſſe ita bonus ſicut exit⁹ ſanguinis ꝑ orificia venaꝝ que ſunt in ano vel que ſunt in narib⁹. Et ex hac diſtinctione pꝫ ꝟitas q̄ōnis ⁊ obiectoꝝ ſolō.

ℂ Aphoriſmus. XIII.

ℂ A ſingultu habito: ſternutatio ſuperueniēs: ſoluit egritudinem.

ℂ Singulti ſi ſternutamēta ſuperuenerint: tollunt ſingultum. Theo.

ℂ A ſingultu hitū: ſternutatio ſupueniēs libat. Leo.

Commentum Galeni.

ℂ Singultus vt de ſpaſmo dixi de plenitudine ⁊ inanitione fit ⁊ maxime de plenitudine: q cuꝫ venerit neceſſe eſt fortis motus quo humiditas illa expelli poſſit. h̄ aūt mot⁹ in ſternutatione inuenit᷑. Singultus aūt pl̄m ex plenitudine fieri deprehendit᷑ ex pueris q cū ſemꝑ cibis ipleant᷑ neqꝫ ſibi caueant ex frigoribus fit eis aſſiduus. frigor enīꝫ neruoſa cōtrahit loca ad diſſoluendam omnem humiditatem vel ſupfluitatem: ⁊ inde ſingultus fit.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ In ꝑce⁹ apho. determinauit de mō curōnis emor⁹. in pn̄ti ꝟo deter⁹ de cura ſingult⁹: ⁊ caſus plan⁹ eſt. ℂ Cō¹⁰ circa hūc aph. 3° notat: nā ꝑ diſtinguit ſingultū: ⁊ dicit cuꝫ de q̄ itēdit: ⁊ h̄ facit vſqꝫ q cuꝫ euenerit ſibi ponit cām ꝟitatis apb. vſqꝫ ſingultū aūt ſibi oñdit ſingultū fieri ex replōne vt pl̄m. ℂ Dicit ḡ ſic de ꝑ ꝙ ſingult⁹ fit 2ʳ. ſ. de replōne ⁊ h̄ inanitione: ſed frequētius fit de replōne. ℂ De 2° dic̄ ꝙ cā ꝑꝑ quā ſternutatio ſoluit ſingultū: ē talis: qꝛ cū ſingult⁹ fiat de replōne alicuius humo. in ſtō. neceſſari⁹ eſt mot⁹ fortis ꝑ quē vtus ſtomaci poſſit illū humorē expellere ⁊ huiuſmodi fortis motus reperitur in ſternutatione.

ℂ De 3° dicit ꝙ ſingultū fieri frequētius ex plenitudine q̄ꝫ ex inanitione mōſtrat᷑ ex pueris q ꝑꝑ replōne ciboꝝ ⁊ malā

cautelā ī reb⁹ inſtridātib⁹ fit eis frequēs ſingult⁹: nam p̄p iſta iſtridātia ꝯbunt̄ mēbra neruoſa ad expellēdā ſuperfluitatē ꝯtētā in eis: Aph. iſte plan⁹ eſt in tex. ⁊ in ꝯ[10]. Jdeoq̄ dimittat̄ ad p̄ſens. īfra aūt p̄ti[e] 7[a]. diſputabo de ſternutatiōe ⁊ de ſingultu diſputabo īfra hac eadem particula.

¶ Aphoriſmus. XIIII.

¶ Ab hydrope habito: ſm̄ venas in ventrem aqua fluente: ſolutio fit.

Theo. ¶ Ab aqua intercutem detentus: ſi aqua p̄ venas in vētrē defluxerit: morbo ſoluetur.

Leoni. ¶ Ab aqua intercutem habito: ſi aqua e venis in ventrē defluxerit: ſoluitur morbus.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hec ſignificatio in ſpontaneis purgationibus valet: quia ſm̄ Hippo. nulla medicina indiget. ſi enim medicinā adhibeas: iam non erit ſpontanea.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Jn p̄ce[e] aph. determinauit de cura ſingult⁹. Jn h̄ aūt aph. deter[r] de cura idropiſis ſpōtanea: ⁊ planū ē qd̄ dicit. Cō[tor] circa hūc aph. ſolūmō exponit h̄ qd̄ dixit̄ aq̄ fluēte ꝑ dicē q̄ ꝑ fluxū aque in h̄ loco itelligim⁹ ſpōtaneā euōnē aque. ſ. illam que fit ſine medicina.

Circa hūc aph. du[r]. Solū de tex. ⌈Ab idrope habito⌋ hic aph. verificat̄ de idropiſi aſclite ⁊ de yposarca: ſed principalius de aſclite: q̄m Hip. nō ꝯſueuit vocare idropicos habitos ab aq̄: ſed hitos a flate. ⌊ſcd̄m venas⌋ ſi vis referre ad aſclitē debes intelligere venas meſeraicas ſolū. aqua. n. idropicoꝝ exñs ſub ſiphac itrat vētrē p̄ venas meſeraicas p̄ vigorē vtutis expulſiue: ſi ṽo vis referre ad yposarcā nō ſolū debem⁹ itelligere. venas meſeraicas ſed oēs venas q̄ ſūt a vētre vſq̄ ad mēbra: q̄m in yposarca eſt aquoſitas in mēbris q̄ ſi oȝ venire ad vētrē oȝ p̄ oēs venas cor[io] que ſunt inter mēbra ⁊ vētrē venire. ⌈Jn vētre:⌋ ſed ꝯ. naȝ in idropicis fluxus aque in vētrē eſt ſignū mortis: vt īfra ī illo aph. 7[e] p̄ti[e]. ⌈Quibuſcūq̄ epar aq̄ iplerū.⌋ ¶ Ad qd̄ dōm q̄ h̄ p̄ vētrē intelligit Hip. ītestina. īfra aūt p̄ti[e] 7[a]. itelligit̄ per ventrē ſto[m]: ⁊ vacuitatē pectoris: ſicut ibi. d. Gal. ¶ Aut dic q̄ h̄ p̄ vētrē. poſſum⁹ itelligere nō ſolū ītestina: ſed etiā ſto[m]. nā aq̄ idropicoꝝ aliq̄ñ ime[te] itrat ītestina ⁊ foras eijcit̄ p̄ ſeceſſū: ⁊ aliq̄ñ intrat ſto[m] p̄ meſeraicas. eius ⁊ poſtmo[m] de ſtō p̄t expelli p̄ ītestina vel p̄ vomitū. Ad arg[m] aūt r̄ñdeo p̄ diſtinctionē itroit⁹ aq̄ in vētrē. itrat. n. aq̄ 2[e] in vētrē: vno q̄dē mō p̄ mo[m] redūdātie implētis ſine euōne: ⁊ tūc vēter eſt ſolū receptaculū aque. cū. n. aq̄ idro[r] q̄ eſt ſub ſiphac vētris p̄ mo[m] redūdationis igre[r]. ſto[m]: ⁊ mēbra ſpiritualia. tūc eſt peſſimū p̄ viā ſigni ⁊ p̄ viā cāe. Alio ṽo mō itrat aq̄ vētrē p̄ modū influētie euacuātis: ⁊ tūc vēter eſt ſolū modo via per quā fit euacuatio ipſius aque. p̄ ḡ mō itroitus aque ī vētrē eſt ſignū mortis. 2[o] ṽo mō eſt ſignū ſalutis.

¶ Aphoriſmus. XV.

¶ A diaria habito diuturna: ſpōtaneus vomitus ſuperueniens: ſoluit egritudinem.

Theo. ¶ Fluore alui diutino detento: vomitus ſponte ſuperueniens: tollit fluorem.

Leoni. ¶ A longo alui profluuio habito: ſpontaneus vomitus ſuperueniens: morbum ſoluit.

¶ Commentum Galeni.

¶ Altera ſignificatio ſpontanee purgationis que ex actione eſt nature. Dat ergo Hip. auctoritatē medico que vtilis eſt ad materiam extrahendam in contraria loca.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Jn apho. p̄ce[e]. determinauit de cura idropiſis ſpōtanea. Jn p̄ñti ṽo determinat d̄ cura dyarie diuturne ſpōtanea ⁊ planum eſt. ¶ Cō[tor] ſup h̄ aph. vnū ſolū notat. ſ. q̄ ex cura ſpōtanea p̄t trahi igeniū curōnis artificialis. ſi. n. nā curat diariā p̄ vomitū q̄ eſt euō ꝯria euōni q̄ fit p̄ diariā. tūc medic⁹ q̄ eſt imitator nāe ſilr̄ pōt curare diariā p̄ vomit⁹ p̄uocatione cū medicinis: ⁊ ex his p̄ȝ cā ꝯtratis aph. nā ſi nā iferi⁹ euacuabat̄: tūc euō eius p̄ ꝯriā partē. ſ. p̄ vomitū remouet euacuationē factā per ſeceſſum: q: ꝯria a ꝯrijs curant̄.

Circa hūc aph. du[r] ſolū de tex. ⌈vomit⁹ ſupueniēs ſoluit diariā:⌋ ſed ꝯ. diaria nāq̄ euō q̄dā eſt: ⁊ vomitus ſilr̄ eſt euō: euō ṽo euōni nō eſt ꝯria: ⁊ ſic non fit cura p̄ ꝯriū. ¶ P̄. Jn illo aph. ⌈q̄cūq̄ ex plenit[e]:⌋ dicē Hip. q̄ q̄cūq̄ egrit[udīes] ſūt ex euōne repletio ſanat: ſed diaria eſt euō ḡ ſanat̄ p̄ replōnē: q̄re nō p̄ vomitū. ¶ Ad qd̄ dōȝ q̄ vomit⁹ ⁊ diaria nō ſūt ꝯria in q̄tū ſunt euōnes: ſed ſunt ꝯria ī q̄tū ſūt p̄ ꝯria loca. ſ. p̄ ſurſū ⁊ deorſū: vñ p̄ viā deriuationis ad locū ꝯriū fit cura[o]. ¶ Ad 2[m] dico q̄ lȝ vomit⁹ nō repleat p̄ ſe ⁊ imediate. tñ p̄ accñs ⁊ mediate eſt cā replōnis. naȝ p̄ vo[m]. cōhibet̄ ſupius q̄ faciebat diariā inferius q̄ ita tracta cōfortat̄ vt⁹ ſto[i]. ⁊ iteſt[r] ꝯtētiua ſup cibos p̄ quoꝝ retētionē fit replō. ¶ P̄. vr̄ icōueniēs eſſe talis declina[o] māei: conueniens. n. declina[o] dȝ eē ad loca min⁹ nobilia ⁊ p̄ q̄ facilior ⁊ min⁹ piculoſa fiat euō: ſȝ declina[o] māe ad vomitū eſt ad locū ⁊ p̄ locū magis nobilē ⁊ p̄ quē fit euō piculoſior ⁊ difficilior q̄ȝ p̄ ite[ſtina] 2os. n. ſto[i] ⁊ meri tū rōne ſui tū rōne mēbroꝝ ſpūaliū q̄b⁹ vicinant̄: tū q: non ſūt loca ꝑn[r]. facta ad expellēdū ſed ad attrahēdū ſicē di 3[o]. de ṽtutib⁹ ſunt nobiliora q̄ȝ ite[ſtina] ⁊ p̄ ea piculoſior ⁊ difficilior fit euō. ſicē dī in ꝯ[10] illius aph. ⌈ī oib⁹ morbis ea q̄ ſm̄ vmbilicū:⌋ vr̄ ḡ eſſe iſta cura ſpōtanea icōueniēs cū nō fit p̄ ꝯuenientē regionē: nȝ vr̄ q̄ medic⁹ debeat in tali euōne imitari nām p̄ illuȝ aph. ⌈vñcūq̄ nā repit.⌋ ¶ P̄. egrit[udīes] q̄ ſūt ſub dyaphragmate debēt curari p̄ euōnē inferiorē p̄ illū apho. 4[e] p̄t[e]. ſup dyaphragma dol. ¶ P̄. dato q̄ cā iſtius diarie ſit ſita in fūdo ſto[i]: ⁊ in iteſtinis: certū eſt q̄ ipm̄ faciliꝰ euābit̄ p̄ regionē īferiorem. ¶ P̄. ponat̄ q̄ dya[a] fiat ex mala ꝯne ſine hu[oris] vicio debilitāte retētiuā: tūc vom[s] nihil dȝ ꝯferre: q: mor[o] de mala ꝯne ſine hu[ri] vicio nō ꝯperit euō. ¶ Ad h̄ oia p̄ter vlt[m] vna eſt r̄ñſio: nā lȝ p̄ inferiora vētris facilior ⁊ ſecurior fiat euō: tū rōne ipſoꝝ mēbroꝝ tū rōne māe declinātis ad iferiora tum q: nāe facta erat ꝯſuetudo q̄dā expellēdi iferius. malus ſuum[m] fit ex remotiōe nāe ab illa ꝯſuetudine q̄ȝ ſit noc[m]. qd̄ ꝯrigit p̄p difficiliorē ⁊ min⁹ ſecurā euōnē q̄ fit p̄ ſupiora vētris. ¶ Ad vlt[m]. dico q̄ iſte aph. hȝ locū in dya[a] māli. illa enim que eſt ex mala cōplexione ſola non curat̄ niſi per remotionē illius male ꝯplexionis cum ſuo ꝯrio.

¶ Aphoriſmus. XVI.

¶ A pleuretide habito atq̄ pipleumonia: diaria ſuperueniens: malum.

¶ Coſtali aut pulmonia detēto: ſi alui fluor ſuperuenit malo eſt. Theo.

¶ A morbo laterali: vel pulmonia habito: alui profluuium aduenieus: malum. Leoni.

¶ Commentum Galeni.

¶ Nō eſt intētio ſua q̄ ex ſola mēbroꝝ colligantia harꝝ paſſionū ſint accñia: itēdit ḡ potī⁹ ad fortitudinē ⁊ magnitudinē paſſionū. Epar ṽo ſingultū patit̄ eo q̄ ori ſtōi vicinatur ſilr̄ ⁊ tuſſim p̄p colligātiā ſpūs iſtrī. Ex his aūt ṽbis Hip. mōſtrauit: qd̄ ꝯſuetudinariū fuerit. nō. n. dixit q̄ q̄ pleureſim vel pipleumoniā habuerint: ſȝ q ab his ſupat⁹ fuerint ⁊ hñ. Si aūt h̄ ſupuenerit: ⁊ diaria ſupuenerit: malū ſig[m] erit. Cā. n. ē diarie cū epar ſibi cibū ſm̄ q̄ opȝ nō p̄t trabere ⁊ in ſanguinē mutare: aliq̄ñ aūt ex corruptione eſt ſtōi cibuȝ intraſſe corrūpētis. q̄ ſi pipleumonia vel pleureſis p̄ue fuerit p̄ūt q̄dē diaria ſupueniēte ſolui: maxie ſi p̄ua cā ⁊ p̄ūs fuerit: vñ opȝ medicū ſtudioſū eſſe vt nō aliq̄d abſolute dicat.

ſi accñria q̄ dr̄ nõ ex pñtib⁹ ſint cãis: ſicut diaria in loco B fuit: nec pp cibũ vel potũ ↄtigerit: ſed ex eẽntia morbi. Significationes enim ſuis ſemp debent iungi ſignificatis.

℃ Expoſitio Thaddei.

℃ In apho. pcedẽti determinauit de ſpõtanea cura diarie: in pñti xo apho. docet ſignare ſup grãdi pipleumonia vel pleureſi per diariam: ⁊ planus eſt ſalus.

℃ Cõ^{ror}. circa hũc apho. ſic pcedit. nam p̄ ponit gñales cãs qbus mẽbꝝ mẽbro ↄpatiť. 2° exponit hãc dictionẽ ⌈ hito ⌋ vel ⌈ ſupato. ⌋ 3° ponit cãm veritatis apho. 4° ridet tacite qõni. 5°. infert remotionẽ cuiuſdã erroꝛis. ponẽdo qndã diſtinctionẽ. p^m facit vſqꝫ ⌈ ex his aũt: ⌋ 2^m vſqꝫ ⌈ ⁊, hñ: ⌋ 3^m. vſqꝫ ⌋ q ſi pipleumõia: ⌋ 4^m vſqꝫ ⌈ vñ oꝫ: ⌋ 5^m. vſqꝫ ad finẽ.

℃ Dic ḡ. ſic de p̄ q 2ᵉ eſt cã pp quã mẽbrũ cõpatiť mẽbro in ſua egritudine. quaꝝ p^a eſt colligãtia ſiue ſocietas qꝫ habet vnũ mẽbrũ cuꝫ alio. 2ᵃ xo eſt magnitudo egritudinis mẽbri pnc^r patiẽtis. v.g. ſto° cõpatiť epi apoſtemato hñdo ſingultũ pp colligãtiã vel ſocietatẽ quã hẽt ſto°. cum epe ⁊ pp magnitudinẽ apatis in epate facti / ſimilr mẽbra ſpũalia cõpatiunť epi hñdo tuſſim pp ſocietatẽ quã hꝫ ad epar ⁊ pp magnitudinẽ apatis in epate facti: ⁊ ſto° ⁊ inteſtina hñdo diariã ↄpatiunť mẽbris ſpũalib⁹ apatis pp ſocietatẽ ⁊ magnitudinẽ apatis eoꝝ: ⁊ ſic in oibus alijs: nõ eniꝫ ſufficit ad ↄpaſſionẽ mẽbri cũ mẽbro colligãtia ſola niſi cũ illa cõiungatur egritudinis magnitudo.

℃ De 2° dicit q Yip. qñ dicit. ⌈ A pleur^s ſupato ⌋ intellexit: magnitudinem pleureſis. aliud enim eſt dicere: iſte ſuperatur a pleureſi: ⁊ iſte habet pleureſim.

℃ De 3°. d. q cauſa pp quã diaria eſt malũ ſignũ in ſupato a ple^r. vel a piple^a. eſt hec: qꝛ ſignať tãta eſſe magnitudo iſtorũ apoſtematũ q epar ⁊ ſto^r. ↄpatiunť eis faciendo diariã: epar aũt, h° facit diariã. nã qñ epar lediť pp magnitudinẽ ꝑdictaꝝ egrit^m nõ põt attrahere ſuccoſitatẽ a ſto°: ⁊ inteſtinis: nec etiã attractã põt in ſanguinẽ mutare pp qð remanẽt ⁊ inteſtina plena ſuccoſitate ciboꝝ que eſt cã diarie: ſto^r. xo facit diariã hoc°. nã qñ ſto°. lediť pp magnitudinẽ ꝑdictorum apatũ cib⁹ q eſt in eo nõ digeriť: ſed corrũpiť: ad cui⁹ corruptionem ſequiť poſtea diaria.

℃ De 4° dic. poſſet. n. aliqs qrere talẽ. qõnẽ: tu dixiſti q diaria eſt malũ ſignũ in pipleumonia ⁊ pleureſi: ſi ſint magne: quero ḡ. quale ſig^m erit diaria in iſtis egrit^{b9}: ſi ſint parue. Et huic qõni ridet q diaria in egrit^{b9} iſtis exñtib⁹ paruis nõ eſt malũ ſignũ ſed bonuꝫ. qm̄ per eam ſolviť egritudo: ſi cauſa ſiſtius egritudinis per diariam euacuetur.

℃ De 5°. dicit q ex ꝑdictis colligiť ad hoc vt medicus in errorẽ non cadat q oꝫ eũ eſſe ſtudioſũ ⁊ diſcretũ in ↄſiderando an iſta ac^a. q̄ fiũt p cõpõnẽ ſint ex eſſentia illoꝝ morboꝝ pncipaliũ. an ſint ex alia cã: nam ſi ſint ex eſſentia illoꝝ morboꝝ eoꝝ ſignatio eſt xa. Si xo ſint ex alia cã. tũc eoꝝ ſignificatio nõ eſt ne° xa. v.g. Diaria qdẽ ꝑt eſſe 2^r, in pleureſi ⁊ piple^a. vno qdẽ mõ ex magnitudine iſtoꝝ apatum. alio xo mõ pp maliciã cibi ⁊ pot⁹. p̄ qdeꝫ mõ xa eſt ſigna°. 2° xo° nõ: ⁊ ſilr ↄtingit de tuſſi in idropiſi. nam ſi ↄtingat tuſſis pp eſſentiã idropiſis. tũc tuſſis eſt ſignũ mortale. Si xo tuſſis in idropico fit ex aliq catarro nõ eſt pp hoc ſig^m mortis. vñ debemus ſigna iungere cum ſuis ſignificatis principalib⁹ quando iſta ſigna ſunt multiplicia.

Circa hũc apho. queriť. De tex. ⁊ de ↄ^{io}. De tex. qdem ſic ⌈ habito ⌋ hic vna tranſlatio dicit. ſupato. alia dicit: habito: qð nõ refert. Sed ꝫ hoc opponiť. videť enim q diaria q̄ eſt poſita malũ ſig^m in ſupato a pleureride vel pipleumonia ſit poſita ſupfluẽnã ſi aliqs ſupať a pleureſi vel piple^a: de ne^c: moriť. ſicut dr̄ in 2°. pn. ſup illo. ⌈ bonũ eſt modeſte ⁊c. ⌋ Ibidẽ. n. dr̄ q egrit°. q̄ ſupat ṽtutẽ ne° ẽ mortifera. ℃ Ad qð dꝫ q p h qð dic̄ Yip. ⌈ A ple^{ti} ſupato. ⌋ Intelligit abſolute magnitudinẽ pleureſis: ſꝫ p hoc accñs. ſ. diariã itelligit exceſſũ multũ i illa magnitudine quã credo

Cirũ diaria ſit hñ poſita eē ſi gnũ malũ i pleureſi.

vt plurimũ eſſe ſignũ mortis. Nec obſtat qð oppo^r. ex ↄ^{io} pn. vbi dr̄ q qñ egrit°: eſt fortior ṽtute. oꝫ ipſuꝫ egꝝ moriť ſupat. n. egrit° ṽtutẽ 2^r. vno qdẽ mõ eſſentialr ⁊ totalr. ſ. qñ totũ poſſe morbi cõparatũ ad totũ poſſe ṽtutis ipſũ ſupat. Alio xo mõ dr̄ morb⁹ ſupare ṽtutẽ: qñ ipſe morb⁹ in ſe magnus dr̄ p cõparationẽ ad morbũ paruũ ſue ſpẽi. Cũ nõ ſuperat ṽtutẽ nec°. victoria cõpleta. poteſt enim aliqs homo hñs fortẽ ṽtutẽ ab aliquo magno morbo euadere.

Egritudo ſupat ṽtutẽ dupl̄r.

⌈ Diaria ⌋ hic nota q h accñs: ſ. diaria dat nobis intelligere colligãtiã mẽbroꝝ nutritiuoꝝ cũ ſpũalib⁹: hoc aũt qð dic. ſupato. notat nobis magnitudinẽ egrit^{is} mẽbri pn^r patientis: ⁊ ſic ex iſtis duob⁹. ſ. colligãtia mẽbroꝝ nutritiuoꝝ cũ ſpũalib⁹: ⁊ ex magni^{ne} egrit^{ie} eoꝝ. Seqť h accñs. ſ. diaria.

⌊ Malũ. ⌋ Sed ꝫ qcũqꝫ. n. egrit^{es} ex plenitudine fiũt eũo ſanat: ſed ple^{is}: ⁊ piple^a. ſunt egrit^{es}: ex ple^{ne}: ⁊ diaria ẽ eũo: ḡ diaria ſanat eas. ḡ diaria nõ eſt mala ſed bona in ple^r. ⁊ in pipl^a: ⁊ huius rõnis ꝑractatio eſt qꝛ ſi eũo euenerit ante ſigna digõnis. minorabit mãm. ⁊ ſi venerit poſt ſigna digõnis. eradicabit cauſam morbi. in omni aũt morbo de ple^{ne} ↄpetit eũo minor^{ni}: ⁊ eradicatiua: vt colligiť ex 4° cañ. ſen. p^a. de cura febrium put^r in gñali.

Sꝫ diaria ſupue. mẽꝑ pleureſis ⁊ peri pl^a. ſit ſig^m malum.

℃ D. dẽ illud qð eſt cã ꝑſeruatiua ab aliqua egrit^e. añqꝫ illa veniat eſt cã curatiua poſtqꝫ venerit: ſed diaria eſt cã ꝑſeruatiua a ple^{ti} anteqꝫ veniat. ḡ ipſa eſt cauſa curatiua eius poſtqꝫ venerit: ⁊ maioꝛ ꝑpoſitio hui⁹ demõſtrationis hꝫ a Gal. in tegni. de cauſis ꝑſeruatiuis. dicit. n. ibi q cã ꝑſer^{ua}. Cuiuſlibet egritudinis hũoꝛalis eſt digõ ⁊ eũo: ⁊ eaſdẽ ponit eſſe cauſas curatiuas in illo cap̄. ⌈ ferũt. n. ſi ita contingat ⁊c. ⌋ minoꝛ xo hꝫ a Gal. infra in ↄ^{io} illius apho. ⌈ Acidũ ructuãtes ⌋ in fine ↄ^{ti}: dicit. n. q hñtes vẽtres humidos non incidunt pleureſim.

℃ D. Auic. 3° cañ. de ple^r. cap̄. de ſignis malis ⁊ ſanis dicit q fluxus vẽtris in pn°. eſt ſignuꝫ bonũ ⁊ iuuatiuus in ple^r.

℃ D. p̄ cañ. ſen. 2^a. cap̄. de cõplendis diſpõnib⁹ dic̄ Auic. q p liẽteriã ſanať apa lateris: ꝗre lienteria eſt bonũ ſig^m ⁊ bona cã in pleu^r: ſed h eſſe nõ põt. niſi qꝛ in liẽteria fit eũo ⁊ deriuatio mãe pleureſis ad loca oppo^{ta}. ḡ ſili rõne diaria erit bona cauſa ⁊ bonũ ſignum in pleureſi.

℃ Ad hec oia dðm eſt q diaria 2^r põt cõparari ad pleureſiꝫ ⁊ pipleumoniã. vno qdẽ mõ per viã mãe opantis nãlr circa illas egritudines. alio xo mõ p viã ſinthomatis. Dico aũt diariã fieri per viã mãe qñ nõ per talẽ diariã. i. ſol'onẽ vẽtris minuiť plectoriã totius corpis vel deriuat humores p oppoſita loca euacuando: vel eũat etetice de mã q̄ eſt in ipſis apatibus in toto vel in pte: his enim eũonibus pleureſis ⁊ piple^a. vel ex toto curanť vel multum minuunť ita q nã ſit potẽtioꝛ ſup reſiduũ mãe ad expellendũ p ſputũ. Sintho^{ce} aũt dico fieri diariã in pleureſi: ⁊ piple^a: qñ ipſa ↄtingit pp noc^m mẽbroꝝ nutritiuoꝝ cõpatientiũ mẽbris ſpũalib⁹ apatis cuius cõpaſſionis cã eſt mẽbroꝝ ſocietas ⁊ egritudinis magnitudo: nec tũc p taleꝫ diariã minuiť plectoꝛia totius: nec fit deriua° nec eũo mãe morbi: ſꝫ in tali diaria eũať ſolũmõ ſuccoſitas cibi in ſtõ. corrupti vel ab epe nõ attracti: ⁊ ſic diaria eſt mala p viã ſigni ⁊ p viã cãe. p viã qdeꝫ ſigni eſt mala qꝛ ipſa ſignat mẽbra nutritiua eſſe leſa pp magnitudinẽ egritudinis. mẽbroꝝ ſpũaliũ aſſociatoꝝ eis. p viaꝫ aũt cãe eſt mala: qꝛ ipſa debilitat ṽtutẽ mẽbroꝝ cũ per eaꝫ fiat eũo materie que debebat mẽbra nutrire ⁊ illi eũoni aſſociatur euacuatio ſpiritus ⁊ caloꝛis innati.

Diaria pleureſi ⁊ piple^a dupl̄r cõparari poteſt.

℃ De ↄ^{io}. ſic ⌈ Q, ex ſola mẽbroꝝ colligãtia ⌋ qð hic Gal. appellat. colligãtiã. vocat Auic. p̄. cañ. ſen. 2°. de ↄplẽdis diſpoſitionib⁹: ſocietatẽ: ⁊ 3° cañ. ſen. p^a de ſoda p cõitatẽ appellat. cõmunitatẽ: ⁊ ſic iſta tria vocabula. ſ. colligantia ſocietas ⁊ cõitas ſunt nomina ſynonima.

℃ Ad plenariũ aũt itellm̃ huius aph. ⁊ ↄ^{ti}. oꝫ hic noticiam cõpaſſionis mẽbri: ad mẽbꝝ: ⁊ eſt ſciẽdũ q ↄpaſſio diuerſificať 2^r. ſ. ex pte rei ⁊ ex pte morbi: ex parte qdẽ rei duobuꝫ

Mẽbꝝ mẽbro mĩ tipl̄r ↄpati

modis. vno qđ mõ rõne mēbroꝝ ɔpatiētiū. alio ꝟo mõ rõne eius in quo illa mēbra ɔpatiunt̃. rõne ꝟo mēbroꝝ cõpatiētiū fit ɔpaſſio ſex modis ſm q̄ ſex modis mēbꝛuꝫ mēbꝛo aſſociat̃: q̄ modi querant̃. p̄ cañ. fen. 2ª. cap̄. de cõplendis diſpõnib⁹: rõne ꝟo eius in quo mēbra aſſociata ɔpatiunt̃ fit ɔpaſſio 4ᵒʳ modis. p̄ qđē mõ qñ mēbꝝ p̄n^le ⁊ aſſociatū illi. ɔpatiunt̃ in egrit^ne. Jta q̄ ambo mēbra egrotāt: ſed egritᵒ vnius eſt cā egrit^is alterius. ſiue egrit^o ſit eadē in vtroq̄ mēbro: ſiue diuerſa. Eadē qđē vt. v. g. ſi epar tātū calefiat q̄ ex eius calitate ſupcalefiat ſtoᵒ. tūc vtriq̄ ſtoᵒ ⁊ cõpatit̃ epati in egrit^e. q̄ eſt mala ɔ^o. Diuerſa ꝟo. ſicut febris ⁊ pleureſis. ɔpatit̃. n. cor ſebricitādo pellicule apateꝛ ᵒ ꝟo mõ ɔpatiunt̃ mēbra aſſociata in accñte. Jta q̄ p̄n^le ⁊ aſſociatū ei inficiunt̃ accñte: ſiue accñs illud ſit idē in vtroq̄. vt qñ ex forti dolore in iuncturis fit dolor in capite. ſiue illud accñs ſit diuerſum vt in illo apħ. ſi ex ſtrāguria ileos inuadit. Jſi apħ. ille ſit verus: vel ſi corrūpat̃ digō in ſtõ. pp̄ peccatū ciboꝝ corrūpet̃ retētio inteſtinoꝝ. tūc. n. inteſtina cõpatiunt̃ ſtõ: in accñte diuerſo q̄ nocᵐ. retētiue ⁊ digeſtiue ſūt accñ̄a diuerſa. 3ᵒ ꝟo mõ fit ɔpaſſio ex egrit^ne ad accñs. Jta q̄ p̄ncipale patit̃ egritudinē ⁊ ſecūdariū patitur accñs. ſicut in hoc apħ. pleureſis. n. ⁊ piple^a. ſunt morbi mēbroꝝ ſpūaliū. ⁊ diaria eſt accñs mēbroꝝ nutritiuoꝝ: ⁊ ſicut ɔtingit ſingult⁹ p̄ papa epis. ſingult⁹. n. eſt accñs ſtõi: ⁊ apa eſt egritudo epis. ſic dr̃ in illo apħ. ſi in ano flegmonem hn̄ti]. 4ᵒ ꝟo mõ fit ɔpaſſio ex accñte mēbri p̄ncipalis ⁊ egrit^ne ſecūdarij. v. g. ponam⁹ q̄ ex malicia ciboꝝ groſſoꝝ ledat̃ digeſtio in ſtõ. tūc itaq̄ poſſe eſt ex hoc accñte ſtõi in epe fieri p̄ ɔpaſſionē oppilationē epatis que eſt morbus. Radix autē iſtius diſtinctionis fundat̃ ſup hac regula. q̄ poſſe eſt morbū fieri ex morbo ⁊ accñs fieri ex accñte: ⁊ accñs ex morbo ⁊ morbū ex accñte: q̄ regula colliḡt ex dictis Gal. 3ᵒ de accᵗ ⁊ morbo ⁊ ab Auic. p̄ cañ. fen. 2ª cap̄. p̄.

¶ Ex pte ꝟo modi diuerſificat̃ cõpaſſio 2ʳ. vno qđē modo ex pte relationis eius in quo fit ɔpaᵒ. alio ꝟo mõ ex pte trāſitionis eius. ex pte qđē relationis hᵒ. nā. mēbrū mēbro cõpatit̃: aliqñ p̄ viā coalternationis ⁊ aliqñ p̄ viā pmanentie in vtroq̄. p̄ viā aūt coalternationis intēdo qñ adueniente egrit^ne ſecūdarij recedit egritᵒ p̄ncipalis: ⁊ iſta nõ dr̃ pprie ɔpaᵒ ſed trāſitio vnius egritudinis ad aliā. p̄ viā aūt pmanētie dico qñ pmanet egritᵒ in vtroq̄ mēbro: exēpluꝫ cõe vtriuſq̄ eſt qñ fit piple^a ex pleureſi. nā põt pleureſis recedere in aduētu piple^e: ſicut dicit Auic. p̄. cañ. fen. 2ª de cõplendis diſpõnib⁹: ⁊ põt pmanere. vt infra pri^o. 7ᵒ in ɔ^o illius apħ. ſi in pleureſide pipleumonia malum.

¶ Ex parte ꝟo trāſitionis diuerſificat̃ hocᵒ. nā mēbrū membro ɔpatit̃ aliqñ p̄ tranſitū alicuius rei corpalis de mēbro p̄n^li. patiēte ad mēbrū ſecūdariū. ſicut ſtõ dolēte aſcendunt vapores ad cerᵐ. ⁊ ibidē faciūt dolorē: ⁊ aliqñ p̄ trāſitū ſolius noc^ti ſine re corpali ſicut qñ cū forti dolore iūcturaꝝ fit dolor capitis. caput. n. ɔdolet iūcturis ſine trāſitu alicuius māe. ⁊ hoc dicit Auic. 3ᵒ. cañ. cap̄. de ſoda per cõitatem.

Cur ɔpaᵒ q̄ ē ɔdolētia ſit poſſibilis.

¶ Ex p̄dictis autē emergit q̄dā dubitatio fortis. ſ. de q̄dam ſpāli cõpaſſione q̄ dr̃ ɔdolentia: ⁊ pp̄ hoc q̄rit̃ an ſit poſſ^a vel non. ⁊ vr̃ q̄ nõ ſit poſſ^a. nā dolor nõ põt eſſe in aliquo membro: ſine ſua cā q̄ eſt ſolutio ɔtinui vel ſubita alteratio ſiens. Dicit. n. Gal. in tegni de ſignis corpis nūc egri. q̄ dolores ſm quē incūbūt locū aut ſolonē ɔtⁱ. aut ſubitā alterõnē oſtēdūt: qđ patet etiā rõne. naꝫ diſpoſitio ſiens non põt eſſe ſine preſentia ſue cauſe. dolor autēꝫ eſt diſpoſitio ſiens. g̃ ſi mēbrū mēbro ɔdolet. oꝫ q̄ in vtroq̄ mēbro. ſ. p̄ncipali ⁊ ſecūdario ſit cā doloris: ſed hoc nõ vr̃ eſſe poſſe p̄ ɔpaſſionē. cā. n. doloris de mēbro p̄nc^li. dolēti nõ põt trāſire ad mēbrū qđ ſecūdario dolet: qđ ſic probat̃: ſubijciat̃. n. mēbrū p̄ncipale dolere ex ſolutione ɔtⁱ: ⁊ ſit illud mēbrū os ſtõi. tunc illa ſolutio ɔtⁱ. ſi debet puenire ad miringas cerⁱ. aut veniet p̄ viā extēſionis aut p̄ viā trāſlationis aut p̄ viaꝫ ɔtīōnis: ſed nullus iſtoꝝ modoꝝ vr̃ poſſ^a. nam ſolõ ɔtⁱ exñs in ſtõ. nõ extendit̃ vſq̄ ad cerᵐ. Jta q̄ creſcēdo ⁊ dilatādo pertingat ipm: tūc. n. opoꝛteret q̄ mēbrū qđ cõtinuat cerᵐ. cum ſtõ. ſm ſui totalitatē pati ſolonēꝫ ɔtⁱ: ⁊ ſic ſm ſe totū dolere: ⁊ eſſet tūc dolor ſicut qđā baculus: cuius vna extremitas eſſet in ore ſtõi: ⁊ alia eſſet in capite: nec etiaꝫ poteſt illa cā puenire ad cerᵐ. p̄ viā trāſlationis. quo. n. mõ ſepabitur ſolõ ɔtⁱ. a ſtõ. ⁊ trāſferet̃ ad cerᵐ: nullus intelligit: Aut dato q̄ trāſiret nõ remaneret dolor in p̄n^li. ⁊ ſic non eſſet ɔdolentia q̄ nõ ſimul dolerent ambo ſed vnū poſt alteꝝ. Jtem nec põt fieri cā doloris in mēbro cõpatiente p̄ viaꝫ ɔtīōnis q̄ cā q̄ eſt in mēbro p̄ncipali. ſolõ. n. ɔtⁱ. exñs in ſtõ nūq̄ ḡgnare ſolonēꝫ ɔtⁱ. in cerebro. ¶ Sed forte huic rõni aliqs rñderet q̄ ɔdolētia non fiat niſi qñ mēbꝝ p̄ncipale dolet ex malicia ɔplõis q̄ p̄ viam extēſionis ad mēbrū cõpatiens puenit. ¶ Cui dõm eſt q̄ hoc eſt falſum. põt. n. fieri ɔdolētia qñ membrum p̄ncipale dolet propter ſolutionem continui ſicut infra monſtrabo.

¶ Jteꝫ forte aliqs 2ᵒ rñderet alr̃ dõo q̄ ſolõ ɔtⁱ. exñs in mēbro principali nõ puenit ad mēbꝝ ſecūdariū ſedꝫ ex illa ſolutione ɔtⁱ ḡgnat̃ mala ɔplõ. q̄ mala ɔplõ poſtea puenict ad mēbrū ſecūdariū ⁊ ibidē faciet dolorē: ⁊ ſic tūc ibidē in mēbro p̄ncipali erit cā doloris: ſolõ ɔtⁱ: ⁊ in mēbro ſecūdario erit cā doloris ſubita alteratio. ¶ Cui dõm eſt q̄ hec rñſio vr̃ ſtare nõ põt: q̄ cū dolet mēbrū p̄ncipale dolore forti ſubito cõdolet mēbrū ſecūdariū: ſed ex ſolone ɔtⁱ. non põt ſubito generari mala complexio. ergo non erit cauſa doloris facti in membro ſecūdario alteratio procedēs a ſolutione cõtinui membri principalis.

¶ Jtē forte aliqs rñderet 3ᵒ mõ ſic. q̄ de mēbro p̄ncipali. ad mēbrū ɔdolēs non trāſit cā doloris: ſed trāſit ſpēs cāe doloris. ¶ Sed neq̄ hoc vr̃ poſſe ſtare: q̄ ſpēs cāe faciētis dolorē nõ facit dolorē niſi cuꝫ p̄ñtia māe in q̄ eſt illa ſpēs: hec enim eſt dr̃ia inter ſenſus p̄ticulares ⁊ ſenſum cõem ⁊ alias ꝟtutes iteriores: q̄ ſenſus p̄ticulares nõ apphēdūt ſpēm rei ſenſibilis niſi cuꝫ p̄ſentia māe: vt oculus nõ apphēdit ſpēꝫ coloris niſi cū p̄ſentia corporis in quo eſt color. ſenſus aūt cõis ⁊ alie ꝟtutes iteriores cerⁱ apphēdūt ſpēs reruꝫ abſq̄ preſentia materie: ⁊ hoc dr̃ 6ᵒ. de nālib⁹ p̄ri^o p̄^a. Cū ergo oporteat q̄ mēbrū cõdolēs pp̄ ſenſū tactus doleat. nõ poterit ſpēs cāe dolētis. cū ſepata fuerit a ſua mā. facere dolorē in eo. põt tñ illa ſpēs ſepata a mā iprimi in ſenſum cõeꝫ vel imaginationē: ſed talis impreſſio nõ faciet dolorē corpalē ſed quādā triſticiā in aīa. v. g. in viſu: ſi. n. hõ videat rē facientē dolorē in oculo alterādo ſubito: vel ſolonē ɔtinui faciēdo. Dico q̄ dolor ille corpalis eſt ſolū in oculo q̄ accipit ſpēm rei faciētis dolorē cū p̄ſentia māe ſed imaginatio q̄ recipit ſpeciē illius rei ſine mā nõ dolet dolore corpali. Sed triſtat̃ aīa ex apphēſione rei nocētis ⁊ plerūq̄ delectat̃ ex apphēſione ſpēi p̄ quā oculus dolnit: puta ſi hõ vidit rē ſuperflue albedinis ſeu ſplēdoris q̄ eſſet ſibi vtilis: puta q̄ vidit multitudinē auri aut multitudinē niuis ⁊ aurū ⁊ nix ſint illi vel ſi: tūc vtriq̄ dolebit inſtrumētū viſus ⁊ gaudebit anima.

¶ P̄. ſi mēbra ɔdolētia cõicarēt i ſolone ɔtⁱ. ita q̄ vtrūq̄ haberet ſolutionē ɔtⁱ. tūc recedēte ſolone ɔtⁱ. de mēbro p̄ncipali nõ recederet pp̄ hoc de ſecūdario. Sed nos videmus q̄ recedēte dolore a mēbro p̄ncipali recedit a ſecūdario: g̃ mēbra illa nõ cõdolēt pp̄ cõitatē in ſolutione continui.

¶ Ad ɔ̄rium. ſ. q̄ mēbrū condoleat mēbro ex ſolutione continui arguitur per tex Auic. 3ᵒ cañ. cap̄. de ſoda pp̄ter cõitatē: vult enim ibi q̄ ſoda poſſit fieri ex doloribus iuncturarum ⁊ podagra ⁊ ſciatica fortibus. Jtē cap̄. de ſignis ſode generalis dicit q̄ ſoda que eſt propter cõitatem mēbrorum dolentium excitatur cum dolores fiunt fortes in illis mēbris. Jtē cap̄. de lapide veſice. d. q̄ habēs lapideꝫ in veſica dolet in capite virge. patet etiā in pleureſi. qñ in ea dolet ſpatula interdum: ⁊ interduꝫ hypocūdriū ſicut dicit̃ 2ᵒ

regiminis acutoꝝ: ⁊ alia multa talia exẽpla inueniuntur.

¶ Ad hãc aũt difficilẽ ⁊ intactã ab õibus meo tpe q̃ſtionez determinãdã cũ q̃dã dubitatione accedã. Dicã tñ q̃ð mihi videbiť relinquẽs poſteris ſubtilius ingrere ỽitatẽ. Dico ergo ꝙ ꝯdolẽtia nihil eſt niſi cõitas mẽbroꝝ in dolore. Sꝫ talis ꝯdolẽtia duplex eſt. vna q̃dẽ ꝯtingẽs ⁊ alia necc̃a: ꝯdolẽtia q̃dẽ ꝯtingẽs eſt q̃ñ duo mẽbra ſimul dolẽt. neq̃ꝫ dolet vnũ mẽbꝝ ꝓp alteꝝ: ſed q̃ðlibet eoꝝ in ſe hꝫ ꝓpriã cauſam doloris. puta ſi homini ſolueť ꝯtinuũ ſimul in manu ⁊ in humero. ex cã ꝓpria vtriuſq̃ꝫ: tũc illa mẽbra ꝯdolebũt ꝯtingenter q: vnũ mẽbꝝ dolẽs nõ eſt cã doloris in alteroꝛꝫ intelligẽdũ eſt cã deſtructionis vel diminutionis alterius ꝑ illuꝫ aphor. 2ᵉ prĩᶜ. ſ duoꝝ doloꝝ: Itẽ talis ꝯdolẽtia nõ eſt illa de qua hic intẽdim⁹. ꝯdolẽtia ỽo neccª. eſt q̃ñ mẽbra adinuicẽ colligata dolẽt ita ꝙ vnũ mẽbꝝ dolẽs eſt cã doloris alteri⁹ ⁊ de hac hic intẽdim⁹ determinare. Sed talis cõitas non eſt niſi ꝑ aliq̃d q̃ð trãſeat de mẽbro pñcᵗ. dolẽte ad ſecũdariũ. illud ỽo q̃ð trãſit eſt 2ᵇ: q: aut eſt nocu^m ſolum ſine mã corporali: ⁊ talis cõitas dẽ cõitas abſoluta. ſicut ꝯtingit q̃ñ dolet caput in ſpaſmo aut in dolore forti iuncturaꝝ: aut eſt mã corporalis vt humor ſiue vapor q̃ tranſit de mẽbro pñcᵗ. ⁊ dolẽte ad ſecũdariũ ⁊ hec dẽ cõitas nõ abſoluta: ⁊ hanc diſtinctionẽ ponit Auic. 3° canõ. ca° de ſoda ꝓp cõmunitateꝫ.

¶ Sed de p° mẽbro huius diuiſionis emergit dubitatio. ſ. an intelligať ꝑ trãſitũ ſolius nocumẽti: trãſitũ ſolius doloris ſine omni cauſa vel tranſitũ doloris ſine cã corporali: ⁊ vĩ mihi ꝙ dolor de mẽbro ad mẽbrũ nõ poſſit tranſire. niſi trãſeat cauſa eius ad illud mẽbrũ. ſiue illa cã ſit corporalis: ſiue incorporalis. non. n. intelligo qualr̃ dolor poſſit eẽ in mẽbro ꝯdolẽte ſine impreſſione ſolute ꝯtinuitatis vel male ꝯplexionis fientiũ vel ſi eẽ poſſet ꝯtingere ex ſpũ exiſtẽte in mẽbro pñcᵗ. dolẽte dolore affecto: q̃ poſt modũ vadens ad mẽbrũ ſibi colligatũ ibidẽ exñs miſceť cũ ſpũ illius mẽbri: ⁊ reddiť tot⁹ ſpũs illius mẽbri ſecũdarij doloroſus. i. ꝑceptiuus doloris. reſũmo igiť cõitatẽ in dolore ꝓp trãſitũ mãe corporalis: ⁊ dico ꝙ iſta cã doloris. duplr̃ eſt cã doloris: vno q̃dẽ mõ ſm idẽtitatẽ impreſſionis in vtroq̃ꝫ mẽbro: alio ỽo mõ ſm diuerſitatẽ: ſm idẽtitatẽ q̃dẽ 2ᵉ. vno q̃dem mõ cũ mã corporali in vtroq̃ꝫ mẽbro faciat dolorẽ ꝑ ſolonem ꝯtinui. alio ỽo mõ ꝙ in vtroq̃ꝫ mẽbro faciat dolorẽ ꝑ ſubitã alteratiõnẽ: ſm diuerſitatẽ ỽo iteꝝ 2ᵉ. vno q̃dẽ mõ vt mã exñs in mẽbro pñcᵗ. dolẽte faciat dolorẽ ſoluẽdo ꝯtinuũ ⁊ trãſiẽs ad mẽbꝝ ꝯdolẽs faciat ibidẽ dolorẽ ꝑ alteratiõnẽ: alio ỽo mõ ecõuerſo. ſ. vt in mẽbro pñcᵗ. dolẽte faciat dolorem. alterãdo: ⁊ trãſiens ad mẽbrũ ꝯdolẽs faciat dolorem ſoluẽdo ꝯtinuũ: ſed hʼ eẽ nõ põt niſi mẽbrũ ꝯdolẽs ſit paratius ad ſolonẽ ꝯtiᵗ. q̃ꝫ mẽbrũ pñcipale: ⁊ mã in ſuo tranſitu ſit facta acutior. ſic igiť 4ᵒʳ. modis fit cõitas in dolore. ꝓp trãſitũ cãe doloris ſine mã corporali 2ᵉ. ſ. ſm idẽtitatẽ impreſſionis in vtroq̃ꝫ mẽbro ⁊ ſm diuerſitatẽ: ſm idẽtitatem q̃dẽ 2ᵉ: vno q̃dẽ mõ ꝙ in vtroq̃ꝫ mẽbro fiat dolor ꝑ malã cõplexionẽ. alio ỽo mõ ꝙ in vtroq̃ꝫ fiat dolor ꝑ ſolonẽ ꝯtᶦ. p° q̃dẽ mõ ſic. vt mala ꝯplexio exñs in mẽbro pñcᵗ. dolẽte faciat dolorẽ: ⁊ poſtea ſpũs inflãmatus ꝓp dolorẽ ⁊ malã cõplexionẽ trãſeat ad mẽbrũ ꝯdolẽs: ⁊ in eo faciat dolorẽ alterãdo ꝯplexionẽ eius. 2° ỽo mõ vt mẽbro pñcᵗ. dolẽte fiat dolor per ſolutionẽ ꝯtᶦ. deinde ex illa ſolone ꝯtᶦ. ſoluať ꝯtinuũ in mẽbro ꝯdolẽte ⁊ fiat in eo dolor. hoc aũt eẽ põt ꝑ hũc modũ: vt ſi mẽbꝝ pñcᵗ. dolẽs ex fortitudine doloris recipiat ꝯtractionẽ vel repletionẽ ex mã ita ꝙ mẽbꝝ ſibi colligatũ extendať ⁊ trahať ꝓp ꝯtractionẽ vel repletionẽ fientes in mẽbro pñcᵗ. dolente. v. g. ꝓp ꝯtractionẽ. vt ſi fiat dolor in ore ſtõi. ex ſolutione ꝯtᶦ. tunc vtiq̃ꝫ ꝓp fortitudinẽ doloris ꝯheť os ſtõi: ⁊ trahet neruos colligatos cum cer⁹. q̃bus ꝯtractis miringe cerᶦ. extendenť: ⁊ fiet in eis ſolõ ꝯtᶦ. faciens dolorem ⁊ econuerſo cum fit dolor fortis in capite ꝯtraheť cerebrũ: ⁊ trahet ſecũ neruos ſtomaci: ⁊ faciet dolorem in ore ſtõi cum dolent iũcture dolore fortiſſimo cerebrũ ꝯhiť ⁊ ꝯtractũ extendit miringans ⁊ facit doloreꝫ in eis: ⁊ ſicut cum ſoluiť ꝯtinuũ in collo veſice per lapideꝫ fit ꝯtractio neruoꝝ virge: ⁊ fit dolor ⁊ prurit⁹ in capite eius. ꝓp repletionẽ ỽo. ſicut ꝯtingit in apoſtemate epatis. nam cuꝫ apoſtemať epar fit dolor in pectore q: ligamẽta epatis trahunť inferius: ⁊ cum opilanť renes ex lapide ꝯhitur ſupbac ⁊ fit dolor in ilijs: ⁊ ex iſtis collige ꝙ ſolõ continui in membro cõdolente põt fieri a ſolõne ꝯtinui: q̃ eſt in mẽbro pñcᵗ. dolente ꝑ acciñs. illud aũt acciñs eſt ꝯctio ſequẽs dolorem vel repletio extendẽs ⁊ attrahens: ſm diuerſitateꝫ ỽo 2ᵉ. vno q̃dẽ modo vt ſi fiat dolor in mẽbro pñcᵗ. ꝯdolẽte ex ſolutione ꝯtinui: ex quo dolore fortiſſimo exiſtente inflammať ſpũs aiatus q̃ poſtea vadẽs ad cer^m facit ſubitã alterationẽ in pelliculis eius ⁊ per ꝯñs dolorem: ⁊ hoc° põt fieri ex doloribus iũcturaꝝ dolor in capite. põt etiã fieri ex ipſa ſolutione ꝯtinui: mala ꝯplexio in mẽbro pñcᵗ. dolente: que poſtmodũ aſcenderet ad cer^m. factura doloreꝫ. huiuſmodi tñ mala ꝯplexio nõ põt fieri a ſolone cõtinui. ſubito ſed per lõgitudinẽ tpis. a dolore aũt ſubito fit mala ꝯplexio in ſpũ. Alio ỽo modo fit ꝯdolentia ſm diuerſitateꝫ. vt ſi in mẽbro pñcᵗ. dolẽte fiat dolor ex mala ꝯplexione. deinde ſpirit⁹ inflãmeť ex illo dolore. deinde aſcẽdens ad cer^m. faciat dolorem ſoluẽdo ꝯt^m. Sed hunc modũ rariſſime aut nunq̃ꝫ credo poſſe. ſi enim non fuit facta ſolõ ꝯtᶦ. in mẽbro pñcᵗ. dolente nõ vĩ ꝙ poſſit fieri in ꝯdolente per ſolã alterationem niſi. membꝝ ꝯdolẽs (ſicut dictũ eſt) eẽt paratius ad ſolonẽ ꝯtinui. q̃ꝫ pñcˡᵉ. poſſet tñ fieri per aliam viam puta ſi membrũ pñcᵗ dolens ex mala ꝯplexione doleret dolore fortiſſimo ꝑ quẽ dolorẽ fieret cerebri ꝯctio ad quã ꝯctionẽ ſequereť pelliculaꝝ cerebri extenſio ſoluẽs ꝯt^m: ⁊ hũc mo^m credo magis poſſi: ⁊ ex hac diſtinctione plenarie itellecta patet veritas q̃õnis: ⁊ ſolutio oboꝝ. vniuerſis aũt inſpicientibus locũ hũc ſupplico vt carior ſit eis ỽitas q̃ꝫ vana victoria. ⁊ ꝓp hoc anteq̃ꝫ ad iudiciũ ꝓcedãt diligẽter examinẽt ⁊ huiuſmodi ſcrupuloſam q̃õnẽ ſubijciant ſcrutinio rõnis: ⁊ ſi ỽa dixi confirment: ſi autem veritatem non dixi ſaltem viam aperui ad indaginem veritatis.

¶ Aphoriſmus. XVII.

¶ In oculis patientem: diaria accipi: bonum.

¶ Lippientẽ: ꝑhẽdi alui fluore: bene eſt. Theo.

¶ Lippientem: alui profluuio corripi: bonum. Leoni.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hic apho. iã eſt explanatus. Nõ autem diariam hic laudauit: ſed propter ſpontaneitatem: vnde fit ꝙ medicus quilibet auctoriʒare debet: ſicut medicos noſtri temporis videmus facientes in oculoꝝ paſſionib⁹ cliſteri vel pharmacia medicantes.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In pced⁻nti apho. docuit ſignare per diariã ſup peripleumoniam vel pleureſim. in preſenti apho. docet ſignare per diariã ſuper dolorẽ oculoꝝ ⁊ planus eſt caſus.

¶ Cõ^tᵒʳ circa hũc apho. duo notat. nã p° ponit pñcipalẽ intẽtiõnẽ huius aph. 2° ponit ꝯñtẽ durat pma vſq̃ꝫ vnde ſit. Dicit ergo ſic de p° ꝙ iſte apho. iam ante expoſitus eſt. nam Hippo. in eo dicit eẽ bonam non q̃ñ ilibet diariã ſed ſpõtaneam. quaſi dicat Gal. ꝙ Hippo. in hoc loco per diarieꝫ intellexit diariam ſpontaneã. ¶ De 2° dicit ꝙ ex iſto aph. loquente de diaria ſpontanea poteſt haberi regula de diaria artificiali ⁊ hoc per imitationem nature. nam ſicut natura curat dolorem oculorum per diariam ſpontaneam ſic medicus debet curare dolorem oculorum per purgationẽ inferiorem artificialem cum clyſteri vel pharmacia.

Circa hunc apho. queritur de tex. ⁊ de cõmẽto. De tex. q̃dẽ ſic. ſ a diaria accipi bonũ. Iſꝫ ꝯ ponamus. n. aliquẽ pati dolorẽ in oculis ex ſolone ꝯtᶦ. facta per cauſam exteriorẽ vel ex mala cõplone ſine hu⁹ vicio. tũc diaria in

Alterum ſi bonũ diarrũ ſuper aure dolor in oculoꝝ.

nullo iuuabit qꝛ talis dolor cū ſit ſine mā ſi curaſ ꝑ eſionē.
¶ Ad quod dōm ꝙ hypp. intelligit hic per paſſionē oculo-
rū paſſionē mālē: ꝛ hoc debemus intelligē ex ṽtute ſermo
nis. cum enim dicit euacuationē eſſe bonā in aliqua egri
tudine vel in aliquo accidente. liquidum eſt ꝙ debemus
intelligere illā egritudinē vel accñs eſſe de plenitudine.
¶ P. ponamus ꝙ dolor oculoꝝ ſit de mā colerica. ꝛ in dia-
ria emittaſ materia phlatica. tūc talis diaria nullo modo
iuuabit qꝛ non euacuanſ ꝗlia opꝫ. ¶ Ad qḋ dōm ꝙ nos
debem⁹ hic intelligē diariā eſſe ꝓportionalē paſſioni ocu-
loꝝ. ſ. ꝙ ſi dolor oculoꝝ ſit de mā calia ꝛ in diaria emittaſ
mā calida ꝛ ſi de frigida emittaſ frigida: ꝛ hoc colligiſ ex
regula quam Gal. dedit in precedenti comento dicit enim
ꝙ ſigna ſemper debent iungi ſuis ſignificatis.
¶ P. ponamus ꝙ iſta diaria veniat in ꝑncipio paſſiōis ocu-
loꝝ tunc talis diaria nō debet cōferre: qꝛ nulla euacuatio
que fit in principio morbi eſt bona. ſicut dicit in co° illius
aph'. quarte ꝑticule [incipientibus morbis ſi fel nigrū.]
¶ Ad qḋ dōm ꝙ nos debem⁹ hic ſupponē ꝙ hāc diariā
ꝑceſſerint ſigna digeſtionis. ¶ De co° ꝟo ſic. [ante expo-
ſit⁹ eſt:] ſed queriſ vbi. ¶ Ad qḋ dic ꝙ ſupra in illo aph°
quarte ꝑticule. ſꝫ [A ſingultu habito.] ꝛ tribus ſequen-
tib⁹ illuꝫ. ꝛ in illo aph. 4ᵉ ꝑtˡᵉ [quibuſcūꝗ ſellee egōnes:]
in omnib⁹. n. illis locut⁹ eſt Hyp. de euātione ſpontanea.

¶ Aphoriſmus. XVIII.

¶ Veſicam inciſam: aut cerebrum: aut cor: aut
dyaphragma: aut epar: aut ventrē: aut renes:
aut inteſtinorum aliquod gracilium: mortale.

Theo. ¶ Si veſica preciditur: aut cerebrum: aut cor:
aut precordia: aut aliquod ex tenuioribus in-
teſtinis: aut venter: aut iecur: letale eſt.

Leoni. ¶ Veſica diſſciſa: aut cerebro: aut corde: aut ſe
pto: aut aliquo ex tenuioribus inteſtinis: aut
ventriculo: aut iecore: letale eſt.

¶ Commētum Galeni.

¶ Qḋ mortale dixit in multis locis mortē pñtem portēde
re innuit in multis ſignū ſolet eē mortis: ſꝫ in hoc loco non
mōſtrauit qḋ boū intellexerit. Cordis tñ inciſio mortalis
eſt ſine dubio: ceteroꝝ ṽo mēbroꝝ nō neceſſario: niſi cum
magna ꝛ ꝑforās fuerit iciſio. Quis aūt ſcit ꝙ Hyp. hic in
tēdit iciſionē veſice magnā ꝛ ꝑforātē vſꝗ in ꝯcauitatē: ꝛ ſi
milr in ceteris. Q; ſi hō fuerit: ipoſſe eſt eā ꝯſolidari. Idem
ꝯtigit ꝛ in neruoſis locꝭ diaphragmatꝭ ꝛ ſubtilis inteſtini.
de iſtō multi diſcordāt. aliꝭ dicunt ſi retro in cōcauitatē inci
ſus fuerit poſſe eſt ſaluū fieri: ꝛ nō ſolū ſic: ſed ēt ſi ita iciſus
fuerit vt ſui appareāt anguli in q̄ medicinādo errant illi q
libros fecerūt de vulnerib⁹ ſuis mortiferis. Cur aūt hoꝝ
iciſiōes nō ſolidenſ dōm eſt. Cordis ꝛ diaphragmatꝭ iciſio
nes nō ſolidanſ: qꝛ ſemꝑ mouenſ veſice: qꝛ eſt neruoſa ſub
tilis: ꝛ ſine ſanguine: que tñ ſanaſ cū ad expellēdū lapideꝫ
inciditꝛ: qꝛ collū eius carnoſum eē vr. Epar ſi incidat ſan-
guinis fluxus ſequiſ. patientes ergo moriunſ anteq̄ ſoli-
dētur: qḋ fit cū vene inciſe ſunt. Vñ arbitror verū dicē: di-
cētes poſſe ſanari cū iciſio itra cōcaua nō fit. ꝛ qdā dicunt
ei⁹ extremitates: q̄ſi digitos eminētes poſſe icidi ꝛ ide ſa-
nari. inciſionē quoꝗ cerebri multotiens vidi ſanari. ſemel
eni vidi i nubia in ciuitate ſamarie quēdā magne ꝛ ꝯcaue
iciſuꝫ cerebrū hñs: ꝛ tñ mortem euadē: qḋ ꝯtigit rariſſime.
Qui ḡ dicunt inciſionē magnā ꝛ ꝑforātē eſſe mortalē ve-
ri ſunt. ſi. n. ꝑtingat vſꝗ ad ventriculos cerebri procuſdu-
bio eſt mortalis. Subtile inteſtinū ꝛ ſtōachus: qꝛ carnoſa
ſunt: inciſa nō tñ cōcaua poſſūt ꝯſolidari. ſed ſi ad cōcauitatē
inciſio puenerit vix vel rariſſime poſſūt ſanari: idem ꝛ in reni
bus ꝯtingit: ꝗ nō ſolum his de cauſis ſunt incurabiles: ſꝫ
qꝛ his ſicut exterioribus mēbris nō pōt apponi medicīa.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In ꝑcedenti. apho. docuit ſignare ſup dolorē oculorum ꝑ
diariam. in ꝑſenti ṽo docet ſignificare ſuper vulnera mor-
talia per naturā mēbrorum vulneratoꝝ: ꝛ caſus eſt plan⁹.
¶ Co°r. circa hūc aph̄m. ſic procedit. nā ꝑmo exponit vo-
cabula indigētia expōne vſꝗ [cū aūt hoꝝ.] ibi ponit cāꝫ
ṽificantē aph̄m: ꝑma diuiſ. in. 2. in quarū ꝑma que durat
vſꝗ [cordis tñ inciſio:] exponit hāc dictionē. mortale: ꝑ
ſuam diſtinctionē. ibi exponit hanc dictionem: [inciſum]
pars aūt in qua ṽificat apho̅. diuidiſ in duas. nā ꝑmo.
manifeſtat intentionē ſuam vſꝗ [cordis: ꝛ dyaphragma-
tis:] ibi ꝓſequiſ qḋ intēdit. 2ᵃ in duas nā primo ponit au-
thor cām ſpālem que ſumiſ ab ipſa nā membroꝝ vſꝗ
[Que nō ſolū his de cauſis:] ibi ponit cām gñalem que
ſumiſ ab approximatiōe medicinarū. ꝑma pars diuidiſ
in. 5. ſed dimitto qꝛ patēt in lrā. ſūt igiſ. 5. ꝑtes in ꝑñti ꝯ¹°.
¶ De quarū ꝑma dicit ꝙ hec dictio. mortale. diciſ duo-
bus modis. nā ꝑmo mō. mortale ſignat mortē ꝑſentem. 2°
ṽo mō dr mortale qḋ ſolet eē ſignū mortꝭ. i. hec dictio mor
tale aut ſignat mortē de necᵉ: aut ſignat mortem vt ꝑſime
per ṽba Hyp. nō determinaſ in quo ſignato dēat accipi.
¶ De 2° dicit ꝙ mēbrū dr eē inciſum. 3ʳ. ſ. inciſione magna
ꝛ perforatione vſꝗ ad ꝯcauum eius: ꝛ inciſiōe parua non
ꝑforāte vſꝗ ad cōcauū eius. De corde ergo dico ꝙ eius in
ciſio eſt mortalis quacūꝗ inciſione inciſuꝫ fuerit ſiue par-
ua ſiue magna. de reliqs ṽo mēbris que hic numerantur
nō eſt verum dicē ꝙ eorum inciſio ſit mortalis niſi illa in-
ciſio fuerit magna ꝛ perforās vſꝗ ad concauitatē eorum
poſſunt enim conſolidari quādo paruā inciſionem habēt.
¶ De tertia dicit ꝙ dicende ſunt cauſe propter quas hu-
iuſmodi membra inciſa ſolidari nō poſſunt. De quarta di-
cit ꝙ inciſio cordis ꝛ dyaphragmatis eſt inſolidabilis qꝛ
iſta membra ſemper ſunt in motu. itē inciſio veſice eſt inſo
lidabilis ſi fiat in eius concauitate qꝛ eſt mēbrū neruoſum
ſubtile ꝛ inſanguineū. Si autē fiat inciſio in collo eius qꝛ
ipſum eſt carnoſum ſolidari pōt. item inciſio epatis ſi vſꝗ
ad magnas penetrauerit venas inſolidabilis eſt propter
multitudinē ſanguinis egredientis ab eo. aūt. n. q̄ꝫ poſſint
ſolidari homo moritur propter exitum ſanguinis ꝛ ſpiri-
tuū. Si autē inciſio fiat in extremitatib⁹ eius nō penetrās
vſꝗ ad venas magnas. ſolidari vtiꝗ poteſt. itē inciſio cere
bri. Si ſit magna perforās vſꝗ ad ventriculos cerebri ne
ceſſario eſt mortalis propter ſpūm egreſſionem. Si ṽo ſit
ſolum in ſubā cerebri curaſ interdū q̄uis raro. item inci-
ſio inteſtini ſubtilis ꝛ ſtomachi: ꝛ renum quia iſta mēbra
carnoſa ſunt ſolidari poteſt ſi parua ſit. Sed ſi magna nō
poteſt ſolidari niſi cum ſumma difficultate ꝛ rariſſime.
¶ De quinta dicit ꝙ inciſiones iſtoꝝ mēbrorū nō ſolum
ſunt icōſolidabiles ꝓpter predictas cauſas. ſed etiaꝫ quia
medicamina nō poſſunt apponi ſicut exteriorib⁹ mēbris.

Circa hunc aphoriſmum. Dubitatur. de textu ꝛ de co
mento. De textu quidem ſic. veſicam inciſam ꝛc̄.
circa hunc aphoriſmum videtur eſſe inſufficiens Hyppo.
non enim fecit mentionem de vulnere pulmonis. capſule
cordis ſplenis. chiſtis fellis ꝛ matricis. ¶ Ad quod dicē-
dum ꝙ de pulmone intellexit per id qḋ dixit de dyaphrag
mate. eſt enim pulmo ſemper in motu ſicut dyaphragma.
De capſula cordis intellexit per id qḋ dixit de dyaphrag-
mate ꝛ de veſica. eſt enim ſemper in motu propter motum
cordis ꝛ eſt membrum neruoſuꝫ ſubtile magis q̄ꝫ veſica.
¶ Vel dic ꝙ capſula cordis nō pt eē cā mortꝭ niſi cōpariaſ
ei cor ſic dr de iterioꝝib⁹ libro 5° ca° ſcdo. de ſplene aūt intel
lexit ꝑ id qḋ dixit de epate. Aut forte inciſio ſplenis nō eſt
mortalis. De chiſti autē fellis ſubaudiuit ꝑ ea q̄ dixit de
veſica. de matrice autē credo ꝙ reticuit: qꝛ ſua vulnera nō
ſunt mortalia neſcio. ¶ Aut dic ad ꝑncipalē queſtionē ꝙ

Cordis inciſio mortalis ē.

Inciſio duplex.

Cerebri inciſio ē mortalis.

ꝺyp. non fuit ꝺeficiēs lȝ nō fecerit mentionē ꝺe omnibus membris interioribus vulneratis: q2 nō erat ſua intentio in hoc aphoriſmo ꝺeterminare ꝺe omnibus: ſed ſolum ꝺe illis quorum inciſiones manifeſte ſunt incurabiles.

¶ Ꝺ. queritur ſi apho. eſt verus ꝺe omni inciſione. ſ. interiori ⁊ exteriori. ¶ Ad qꝺ ꝺōm ꝙ credo eum eſſe verum ꝺe omni inciſione ſiue per ferrum ſiue per humorem fiat.

[Mortale:] Sed hic queriť. cur mala cōplexio ⁊ mala cōpoſitio nō ſint mortalia in iſtis mēbris quēadmoꝺū ⁊ ſol'o ꝯtinui cum videatur ꝙ ꝺeberet eē: nā ſicut aꝺ operatiōnē bonā mēbrorū requiriť vnitas ſic requiriť cōplo ⁊ cōpoſitio. ¶ Aꝺ qꝺ ꝺōm ꝙ impoſſibilitas curationis facit hāc egritudinē eſſe mortalē in iſtis mēbris vł aliqꝺ accñs comitās eam. mala autē cōplexio ⁊ mala compoſitio non habent illam impoſſibilitatē. melius etenim corriguntur per ingredientia corpus q̄ȝ ſolutio ꝯtˡ. ⁊ non ſequitur aꝺ eas tale acciꝺens quia non ſequitur euacuatio ſanguinis ⁊ ſpirituum ſicut aꝺ ſolutionem aliquorum iſtorum membrorū.

¶ De co'ᵒ ſic ꝓceꝺo: [Mortem preſentē:] ꝺuo intelligit hic author. ſ. mortē fieri in breui ⁊ ꝺe neceſſitate ſicut contingit in vulnere corꝺis: [Signum ſolet eſſe mortis:] hic intelligit ꝺuo oppoſita. ſ. ꝙ hꝰ vulnera ſint mortalia in tēpore longo vel non ꝺe neceſſitate ſeꝺ vt multū.] corꝺis tamen inciſio mortalis eſt ſine ꝺubio:] Hic nota ꝙ vulnꝰ corꝺis poteſt ꝺuplr ꝯtigere. vno quiꝺē moꝺo vt penetret vſq; aꝺ ventriculos eius ⁊ tunc interficit in momento per exitum ſanguinis ⁊ ſpiritꝰ. alio ꝟo moꝺo vt nō penetret vſq; aꝺ ventriculos eius: ⁊ tunc interficit in ſecunꝺa ꝺie propē apoſtema calīm qꝺ fit in eo ſicut oſ ꝺe interioribus libᵒ 5ᵒ caᵒ 1ᵒ ⁊ 3ᵒ cañ. fen. xj. caᵒ ꝺe egritudinibus corꝺis.

Utrū apa cordis. ſit mortali' ſolone ꝯti nui eius.

¶ Sȝ h̄ iciꝺēter queritur qꝺ eſt mortalius in corꝺe an apoſtema vel ſolutio ꝯtˡ. ⁊ viꝺeť ꝙ ſol'o ꝯtˡ. ſit mortalior. ꝺicit enim Auič. ꝓallegato caᵒ expreſſe ꝙ cor. eſt longinquus vt tolleret ſolutionem ꝯtˡ q̄ȝ apoſtema. ¶ Aꝺ ꝯriū. in apoſtematē nāq; ſunt mala complo mala cōpoſitio ⁊ ſol'o ꝯtˡ. vt ꝺiciť ꝓmo cañ. fen 2ᵃ ꝺe morbis compoſitis. ſeꝺ tria mala ſunt mortaliora q̄ȝ vnum.

¶ Ꝺ. vulnꝰ qꝺ nō penetrat vſq; aꝺ ventriculos interficit ꝑꝑ apa calīm qꝺ fit in eo. ſič ꝺič Gal. in ꝓꝺcō caᵒ. ſȝ ꝑꝑ qꝺ vnū qꝺq; ⁊ illuꝺ magis. ğ mortalius eſt apoſtema q̄ȝ ſol'o ꝯtˡ. ¶ Aꝺ qꝺ ꝺōȝ ꝙ cōparatio inter ꝺuos morbos mortiferos nō caꝺit niſi rōne tpis. ꝺr̄. n. magis mortalis ille morbus q citius interficit. Dico ğ ꝙ ſi vulnꝰ penetret vſq; aꝺ vētriculos corꝺis citius interficit q̄ȝ apa qualecūq; ſit ꝑꝑ ſanguinis ⁊ ſpūs fuſionē in magna q̄ȝtitate. ſi ꝟo vulnꝰ ſit in ſubā corꝺis nō penetrans aꝺ vētriculos ꝺico ꝙ citius interficit q̄ȝ apa frigiꝺū. ſeꝺ nō citius q̄ȝ apa calīm: ⁊ hec colliguntur ex ꝟbis Aui. ⁊ Gal. in preallegatis capitulis. ex qbꝰ patet ꝟitas qōnis ⁊ ſolō obiectorum: [Et in neruoſis locis ꝺyaphragmatis:] Hic nota ꝙ ſi fiat vulnus in ꝺyaphragmate pforās vbicūq; ſit eſt incurabile. Si ꝟo vulnꝰ nō ſit penetrās. ſi eſt in pte carnoſa curari pōt ſeꝺ ſi in neruoſa nō pōt curari. Sič ꝺr̄ 3ᵒ cañ. fen 10ᵃ. traⁿ. 4ᵒ caᵒ ꝺe vlceribꝰ pectoris ⁊ pulmōis. ⁊ Gal. 5ᵒ ꝺe igᵒ ſan. ca. 9ᵒ. [vt ſint appetentes anguli:] p angulos intelligo ſupficiē ſtōachi interiorē creꝺo tñ lrām eē corruptā: [corꝺis ⁊ ꝺyaphragmatis nō ſoliꝺanť q2 ſemp mouenť:] Sȝ ꝯ. ꝺicit. n. Gal. 5ᵒ ꝺe ingᵒ ſani. caᵒ 9ᵒ. ꝙ vulnera ꝺyaphragmatis nō ꝓhibenť ſoliꝺari propter motum ⁊ iꝺē ꝺicit caᵒ 8ᵒ ꝺe vulneribus pulmonis.

¶ Ꝺ. Gal. 5ᵒ ꝺe interioribꝰ caᵒ 1ᵒ ꝺicit vulnera corꝺis nō penetrantia eſſe mortifera propter apoſtema concomitans.

Utrū vulnera ꝺyaphragmatis ⁊ pulmonis ꝓhibeāt ſoliꝺari ꝓpť motum.]

¶ Aꝺ ꝓmū ꝺōm ꝙ morꝰ ꝺyaphꝛᵃ nō eſt tota cā ꝑꝑ quā nō ſoliꝺať vulnus factū in parte neruoſa eius ſeꝺ ſubā ſubtilis ⁊ neruoſa ꝯiuncta cū motu ipſius eſt cā cōpleta incurabilitatis eius. Si aūt vulnꝰ ſit in pte carnoſa nō penetrās. morꝰ nō ꝓhibet ipm ſoliꝺari. Si aūt ſit penetrās. ꝓhibetur ſoliꝺari nō rōne motus. ſeꝺ q2 vita ꝺeficit in breui anq̄ȝ ſoliꝺatio fieri poſſit. ¶ Aꝺ 2ᵐ ꝺico ꝙ in vulnere corꝺis non penetrāte 2ᵉ eſt cā ſue mortis quarū vna eſt ꝓma ⁊ eſt morꝰ eiꝰ. alia eſt 2ᵃ ⁊ eſt apa calīm qꝺ fit in eo: [veſica q2 eſt neruoſa ⁊ ſubtilis ⁊ ſine ſanguine:] Tres cās ponit ꝓhibētes ꝯſoliꝺationē veſice. ſ. ſubiam eius: q2 eſt neruoſa ⁊ q̄ȝtitatē eius q2 eſt ſubtilis ⁊ carētiā ſanguinis. quarū cāruȝ ꝓma ꝺeclarať: q2 mēbra neruoſa inciſa ſe retrahūt ꝟſus extrema ⁊ h̄ ꝺiceť in cōᵗᵒ ſequentis apho. 2ᵃ ꝟo ꝺeclarať: q2 res ſubtilis qñ ſepaꝛť nō hūt eius ptes poᵗᵉ aꝺherēꝺi ⁊ ſuſceāꝺi ꝑꝑ ꝑuitatē ſui. 3ᵃ ꝟo cā ꝺclarať: q2 ſanguis eſt nāt cōglutināns ⁊ vniēs ptes ſeparatas: [inꝺe arbitror: veruȝ ꝺicere ꝺicētes poſſe ſanari:] Seꝺ ꝯ. ſič. n. in corꝺe vulnꝰ paruū eſt incurabile. ſit vr̄ ꝙ in epate. Epar eni eſt ꝓnᵐ vtutis nālis ſine q̄ nō pōt vita ꝺurare. ſicut nō pōt ſtare ſine vtute vitali q̄ eſt in corꝺe. ergo leſio fcā in epate oȝ eſſe cā mortꝭ ſicut fcā in corꝺe q̄ȝuis nō ita velociť. ¶ Aꝺ qꝺ rñꝺeo ꝙ quāto mēbrū eſt nobiliꝰ, tāto ſuū nocᵘᵐ velocius īterimit. velocitas aūt interēptiōis nō ꝺat nāe ſpaciū aꝺ ſanāꝺū. inē cor. ꝑꝑ motum ſuum velociter apoſtemať qꝺ non contigit ꝺe epate: [Si enim pertingat vſq; aꝺ ventriculos cerebri ꝓculꝺubio eſt mortale:] Hic vocat author vētriculos cerebri quattuor cōcauitates que ſunt intra eius meꝺullā. ⁊ illarum cōcauitatū parietes eſt ipſa meꝺullā cerebri: ⁊ nō appellat ventriculos capacitatē que eſt intra pāniculos. Sic. n. omne vulnꝰ qꝺ penetraret pānicuioſi eſſet mortale qꝺ eſt ſalm. ⁊ h̄ hr̄ 3ᵒ cañ. ꝺe anotoᵃ. cerˡ. ꝺič eni ꝙ tres ſūt ptes cerˡ. ſ. ſubia velatina ⁊ ſubia meꝺullaris ⁊ vētres ſpū pleni: [Seꝺ circa h̄ ꝺuꝰ q2 nō vr̄ Gal. ponē cām ꝟitatis ꝺe vulnē cerˡ. ꝑꝑ quā ſit mortale. ¶ Aꝺ qꝺ ꝺōm ꝙ nō ponit cā expſſe. ſeꝺ iplicite. Cū. n. ꝺicit vulnus penetrare vſq; aꝺ vētriculos. tūc ponit cām veritatis eius. nam pforatio vaꝺēs vſq; aꝺ vētriculos facit exhalare ſpm̄ ꝺe mēbᵒ nobili ⁊ h̄ eſt cā mortis: [Subtile inteſtinū ⁊ ſtōachꝰ. q2 carnoſa ſunt:] Seꝺ ꝯ. ſubtile. n. inteſtinuȝ nō eſt niſi. ꝺue pellicule: pellicule aūt ſūt pāniculi. pāniculi ꝟo ſūt mēbra cōpoſita ex neruo ⁊ ligamētis: q̄re inteſtinū ſubtile nō eſt mēbrum carnoſum: ſeꝺ potius vr̄ eē ſpmatᵐ. ¶ Aꝺ qꝺ ꝺōm ꝙ ſbia villoſa q̄ eſt in inteſtinis hñ eſt mēbrū ſpmaticū qm̄ eſt cōpoſita ex neruo ⁊ ligamētis. ſeꝺ in iteſtis eſt q̄ꝺā ſbia carnoſa pter illos villos quā vocat Gal. 12ᵒ ꝺe cōpōnibꝰ carnē viſcerꝝ. hȝ. n. ſtoˢ ſuā carnē ⁊ epar ſuā carnē ⁊ inteſtina. ſuā carnē: [Seꝺ ſi aꝺ cōcauitatē inciſio ꝑtigerit vix vel rariſſime poſſunt ſanari:] Hic author tangit ꝺuo que remittunt incurabilitatem horum vulnerum. ſ. ꝺifficultatem cū ꝺixit. vix. ⁊ raritatem. cum ꝺixit. rariſſime. ⁊ huic concorꝺat quoꝺ ꝺicit Auič. 3ᵒ cañ. ꝺe ſolutione ventris omnium moꝺorum. ꝺicit enim ꝙ euaſio illius qui habet perforata inteſtina ⁊ vētrem lȝ non ſit ꝺe ſumma impoſſibiliū eſt tamen ꝺe poſſibilibus lōnginquis.

Utrū vulnus paruum epatis ſit icurabile.

Utrū inteſtinū ſubtile ſit carnoſuȝ mēbrum.

¶ Ꝺ. vr̄ ꝙ iteſtina groſſa. ſi ſint pforata ſint icurabilia ſicut ſubtilia. ꝺicit. n. Aui. 3ᵒ cañ. caᵒ ꝓallegato hunc ſermonē: [ſm ꝓlimū ꝟo cū vlcus aꝺ hoc puenit vt egreꝺiať ꝺe ſbia iteſtinorū aliquiꝺ q̄ȝtitatē hñs perꝺucit aꝺ putrefactionē ⁊ aꝺ caſum vtutis cū cōitate ſtomachi: ⁊ aꝺ mortem.]

Utrū pforatio inteſtinorum groſſorum ſit curabilis.

¶ Preterea ꝺicit Gal. ſexto ꝺe ingenio ſanitatis caplo quarto ꝙ inteſtina groſſa ſanantur facilius ſubtilibus. ex quibus verbis oſtenꝺit ꝙ inteſtina tam ſubtilia q̄ȝ groſſa poſſunt ſanari. ſi vulnerata ſint. ¶ Aꝺ ſupraꝺicta reſponꝺeo ꝙ ſi inteſtina ſint vulnerata vſq; aꝺ concauitatē ſuam vulnere habente quātitatem. Cum ꝺifficultate ⁊ raritate ſanātur. tñ ꝺifficiliꝰ ⁊ rarius ſanātur ſubtilia q̄ȝ groſſa ⁊ inter ſubtilia maxime iteſtinū ieiunū: ⁊ hoc ꝓpter. 5. cās. quarū ꝓma eſt multituꝺo magnaruȝ venarum que ſūt in eo. 2ᵃ eſt ſubtilitas ſue ſubie. 3ᵃ eſt neruoſitas eius. 4ᵃ eſt multituꝺo colere currentis aꝺ ipſuȝ. quīta vero eſt vicinitas eius aꝺ epar ⁊ hec ꝺicuntur ſexto ꝺe ingenio ſanitatis caplo quarto. ⁊ ex his pȝ veritas queſtionis ⁊ obiectorum ſolutio.

C Aphoriſmus. XIX.

C Quando inciſum fuerit os: aut carthilago: aut neruus: aut maxille tenues: aut preputiū: neq; creſcit: neq; conglutinatur.

Theo. C Cum preciſum os eſt: aut carthilago: aut gene particula tenuis: aut preputium: nec augeri: nec coaleſcere poteſt.

Leoni. C Cum diſſciſſum fuerit os: aut carthilago: vel neruus: aut gene particula tenuis: vel preputium: neq; augetur: neq; coaleſcit.

C Cōmentum Galeni.

C Qđ dixit: nō creſcit: nō ad tātā redire eēntiā itēdit. Cōglutinat: cū extremitates inuiſcent. Nulli aūt dubiū oſſa ⁊ cartilaginē nō creſcē amiſſa q̄dā ſui pte. In h̄ aūt diſcordant: q2 inuiſcent ⁊ ꝯiūgunt. Quidā. n. aſſerunt videri palā oſſa fracta inuiſcari ⁊ ſolidari: ſ3 vñreē decepti. certificatur. n. q̄ i q̄buſdā aīalib⁹ oſſa fracta ſolident: ⁊ tādē ſi ſpōte moriunt vel occidāt oſſiū fracturā circūdediſſe corpuſculū q̄ddā ſubtile q̄ſi ligamētū inueniū⁹. qđ ſi paulati euellat: ſtructura neq; ſolida neq; iuncta repiet. Alij tñ in alijs mēbris hoꝝ repugnāt expimentij dicētes creſcē ſ3 nō ꝯſolidari: creſcē āt vbi debēt ēē ſolidari. S3 ego nec vidi nec audiui carnē creſcē in his locis: nec vbi ſciſſura ⁊ iciſio fuerit. aliud. n. ſciſſura aliud iciſio ē. Iciſio. n. ē pforās vſq; ad alia latera. hāc Hyp. dixit ñ poſſe ſolidari: cā q2 loca ſūt neruoſa ⁊ ſbaliaz neq; tñ pp h̄ a ſ3 q2 ſūt ſeparata magno ſpatio.

C Expoſitio Thaddei.

C In pcedēti aph°. docuit ſignare. ſuper vulnera mortalia quoꝛūdā membꝛoꝛum. organicoꝛum. p naturam ipſoꝛum membꝛoꝛum. in hoc autem aphoꝛiſmo docet ſignare ſup vulnera mēbꝛoꝛū ꝯſiliū ſpermaticoꝛum ⁊ plan⁹ eſt caſus. C Co^{er}. ſup hoc aph°. Sic pcedit. nā p° exponit hec duo vocabula. ſ. [nō creſcē. ⁊ nō ꝯglutinari] vſq; ad locū illū: [nulli aūt eſt dubiū] ibi pertractat ⁊ declarat pbationē crementi ⁊ ꝯglutinatiōis in his duob⁹ mēbꝛis. ſ. oſſe ⁊ cartilagine vſq; [alij tñ in mēbꝛis:] ibi vo ptractat ⁊ declarat pbationē crementi ⁊ ꝯglutinationis in reliqs trib⁹ mēbꝛis. pma diuidit. in. 2. in quarū pma que durat vſq; [ꝯglutinātur:] exponit hoc. ſ. [nō creſcē:] ibi exponit [nō ꝯglutinari] ſitē ſcđa pars pncipalis diuidit. in 2as. in q̄rū p° que durat vſq; [in hoc autē diſcordant:] ꝑtractat pbationē crementi in oſſe ⁊ cartilagine. ibi ptractat pbationē cōſolidationis in eiſdē mēbꝛis: pars aūt 3ª pncipalis diuidit. ſilr in 2as. in q̄rū p° que durat vſq; [hāc Hyp. dixit:] ponit opinionē quoꝛūdā: ⁊ reprobat eā de pbatiōe crementi ⁊ conſolidationis in reliquis mēbꝛis. ibi ponit cām pp quā talia mēbꝛa inciſa nō ſolidant ſunt ꝙ. 6. pticule in pñti comēto. C De quarū pma dicit q̄ membꝛū non creſcere. eſt mēbꝛū nō redire ad tātā eſſentiā in quāta fuit ante inciſionē. C De 2° dic̄ q̄ mēbꝛū ñ ꝯglutiari ē ei⁹ extremi^{tes} ñ inuiſcari C De 3° dicit q̄ oſſa ⁊ cartilagines nō creſcē. amiſſa q̄daꝫ ſui pte. nullus dubitat. C De 4° dicit q̄ in hoc diſcordant medici. de iſtis duob⁹ mēbꝛis. ſ. de ꝯglutinatiōe. credūt. n. q̄dā medicoꝝ q̄ iſta mēbꝛa ꝯglutinēt. Sed ipſi ꝺcipiunt. q2 cū in quibuſdā aīalib⁹ oſſa frangunt ⁊ ſanant. q̄ñ poſt modū illa aīalia occidunt. inuenit q̄đdā ligamentū circūdediſſe locū fracture. per qđ ligamētū. vna pars oſſis cuꝫ alia parte coniungitur ⁊ tenetur. qđ ligamentum. ſi remoueat a loco fracture nō inuenit ibi ꝯiunctio neq; cōſolit°. C De 5° dicit q̄ in reliqs trib⁹ mēbꝛis que ſunt neru⁹ maxilla tenuis ⁊ preputiū. repugnāt q̄dā medici. ſniē Hyp. dicētes q̄ quādo iſta mēbꝛa incidunt creſcūt. S3 nō ſolidātur ita q̄ in loco vbi debet fieri ꝯſolidatio fit cremētū. S3 ego nec vidi nec audiui in his mēbꝛis inciſis. carnē intercreſcere. Siue illa inciſio ſit vo incīſio que eſt pforans ab vno latē mēbꝛi vſq; ad alterū. ſiue illa iciſio dicat fixura q̄ nō penetrat totū mēbꝛū. C De 6°. dicit q̄ cā pp quā inciſio iſtoꝛū mēbꝛoꝛū nō ſolidat. eſt duplex. ſ. nā ipſoꝛū mēbꝛoꝛū ⁊ ſitus partiuꝫ inciſarū. nā quidē eſt cā. q2 talia mēbꝛa ſūt neruoſa ⁊ ſubtilia. ſitus vo priuꝫ eſt cauſa propterea quia quando mēbꝛa iſta. incidunt partes eoꝝ ſeparant magno ſpacio. qb⁹ ſeparatis nō fit cōtact⁹: ⁊ ſic nō conſolidant.

Circa hunc aphō. dub'. de tex. ⁊ de ꝯ^{to}. De tex. q̄dē ſic [maxille tenues] i. tenuis pars maxille ſicut dr ab Ari. 3° de aīalib⁹. ⁊ Gal'. tertio de ingenio ſanitatis ca° pmo. §. [videndū tñ ⁊c.] Ir forte Ari. ⁊ Gal'. intelligunt p tenuē ptē maxille q̄dā coꝛpa. tenuuia q̄ repiunt in cōcauo maxille. C Sed forte de hac expōne aliqs dubitabit. nam iſta pars maxille eſt mēbꝛū ꝯſile ſpermaticū ⁊ ſi nos cōnumerem⁹ mēbꝛa ꝯſilia ſpermatica. que a noſtris autoꝛibus ponunt: nō inueniem⁹ inter ea iſtam partem maxille. C Ad qđ dōꝫ eſt q̄ iſta pars maxille tenuis. vr mihi q̄ ſit q̄đdā corpus cartilaginoſum. S3 Hypp. ſeparauit iſtud corpus ab alia cartilagine. ppea q2 talis cartilago ſtat occulta infra cōcauuꝫ maxille. C Aut dōm eſt q̄ p maxillas tenues Hyp. intelligit ligamēta que ſūt mēbꝛa nata ab oſſibus ⁊ ſilia neruis. ⁊ per ligamēta ⁊ neruos dedit intelligere etiā coꝛdas. nā ipſe ſunt cōpoſite ex neruo ⁊ ligamento. itē per ꝑputiū intelligit pelliculā que eſt in capite virge que incidit in circūciſis: ⁊ p hāc poſſum⁹ dicē q̄ dedit intelligere oēm pelliculā ⁊ mēbꝛū pelliculoſum. Sic vene ⁊ arterie: ⁊ tūc erūt cōpꝛehēſa p eū oīa mēbꝛa ſpmatica: [neq; creſcit] Sed ꝫ. dentes. n. creſcūt in oī tpe in aīalib⁹ ſic dr in li° de aīalibus. alr. n. ꝯſumerent. q̄re ſicut caro recreſcit ita vr q̄ poſſint recreſcere dentes quando inciduntur. Utrū dentes inciſi recreſcāt.

C D. vr q̄ in pueritia poſſint oſſa recreſcē q2 tūc oſſa ſūt extēſibilia: ⁊ omnia mēbꝛa ſpermatica ſūt tūc in extenſione. Utrū oſſa inciſa i pueritia recreſcāt.

C D. ponat q̄ os digiti in aliquo puero nouiter genito rūpat. ita q̄ 4ª pars illi⁹ oſſis abijciat. tūc planū eſt q̄ os remanēs adhuc tñ creſcet q̄ veniet ad eandē q̄ntitatē ⁊ maioꝛē in qua erat pus. ante rupturā q̄re iciſuꝫ os recreſcet. C Ad pmū dōm q̄ ſi aliq̄ particula oſſis incidat ⁊ denſtaret ſine opatiōe bñ credo q̄ recreſceret ad q̄ntitatē in q̄ erat prius. Sed nō hēret eandē formā poſt recreſcētiā. ſed dētibus eq̄lr laboꝛātibus. Si aliq̄ pars eoꝛū perdita fuerit. nō fiet recrementū partis pdite. C Aut dic q̄ nā dētiū eſt puilegiata inter alia oſſa q̄tū ad crementū propter cāꝫ iam dictā. C Aut dic q̄ dentes nō dñt oſſa ſicut ſcribitur in ꝯ^{to} ſecta ꝑq2 carēt medulla ⁊ q2 nō reſtaurant rupti vel diſlocari ſicut alia oſſa. S3 h̄ nō eſt dicē q̄ nō ſint oſſa ſm Ꝟitatē. S3 ē dicē. q̄ hñt aliā nām diuerſaꝫ ab alijs oſſib⁹. C Ad ſcđm dico q̄ in pueritia oſſa creſcūt ſm quātitateꝫ ſibi oꝛdinatā a nā. Sed nō recreſcunt ſi pdat aliqua pars. C Ad 3^m. dico q̄ ſi rūpat aliqua particula de oſſe pueri. bñ creſcet pars q̄ remanet in tātū q̄ erit maioꝛ q̄ꝫ eſſet primo totum illud os. tamen illud crementū nō eſt crementū pꝛopoꝛtionale. nā reperient in alijs digitis exiſtentia eſſe maioꝛa q̄ꝫ os illud inciſum: ⁊ iterum nō habebit formam quā habebat os prius. anteq̄ꝫ rumperet. Neq; cōglutinatur. S3 ꝫ. dī in regni de fractura oſſis q̄ os molle ⁊ puerile ꝯſolidabile eſt. C Ad qđ dōm eſt q̄ h̄ eſt raꝝ. q2 nō niſi in pueritia: ⁊ nō in oī cōplexione. ſed in cōplone humida: ⁊ pp hoc nō rūpit regulā ſicut dicit p can. de mēbꝛis ca° p.

C De comēto vo ſic. [non ad tantam redire eſſentiaꝫ:] id eſt ad tantam quantitatem quātam habebat plus cuꝫ ſua forma: [Alij tamē in mēbꝛis alijs: hoꝛum repugnant experimentis:] hec lra dupliciter legit. vno quidē mō vt intelligamus q̄ iſti medici repugnēt experimētis Hyp. qb⁹ ꝯtulit hūc. aph^m. ⁊ h̄ mō poſui ſniam. Alio vo modo ſic. vt dicatur q̄ iſti medici. repugnant dicto Hyp. argumētātes a ſuis expimētis. ⁊ tūc iſte genitiu⁹: hoꝝ. debꝫ ſcribi

coſūt: ⁊ hāc puto meliorē expoſitionē ſi lr̄am volumus corrigere:[cū q: loca neruoſa ſunt ⁊ ſubtilia:]hic nō ꝙ 3ᵘ mēbra nō dn̄t icōſolidabilia ꝓp durictiē. ſic oſſa ⁊ cartilagies: ſ3 ꝓp ſangᵘⁱˢ carētiā ⁊ ſubtilitatē ⁊ ſepationē ptis a parte.

¶ Aphoriſmus. XX.

¶ Si in ventrem ſanguis effundatur preter naturam: neceſſe eſt in ſaniem conuerti.

Theo. **¶ Si ſanguis preter naturam in ventrem trāſfunditur: ſuppuretur neceſſe eſt.**

Leoni. **¶ Si in ventrem ſanguis preter naturā effunditur: neceſſe eſt ſuppurari.**

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Hic apho. diuerſimode in libris inuenit̄. In alijs. n. ſi ſanguis in ſpaciū effundat̄: ⁊ oē ſpaciū vētris ħ intēdit̄: quoꝝ firmat̄ intell's p hoc: q: p̄ter nām ſubinfert̄: vn̄ intēdit̄ ꝙ ſanguis a loco in quo eſt effluit ad ſpaciū vbi nō eſſe aſſueuit: aliqn̄ venas exit ⁊ ad ſpaciū inter venas currit. Q, dixit necio facē saniē quandā ſaniei vi intellexiſſe ſpēm qua ſanguis ſuā exiuit nām. ⁊ bn̄. Si. n. ſanguis locū ſuū nālē exierit non in ſua nā permanebit: ſed ſiue in ſaniem mutabitur ſiue in nigredinē. Aliquādo cum effluat ad ſpacioſiſſima loca nō ſibi nālia. aliqd hmōi neceſſe eſt vt faciat.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In p̄ce'. aphᵒ. docuit Hyp. ſignare ſup vulnerib⁹. In ħ āt aphᵒ docet ſignare. ſup ſanguinē egreſſuz ⁊ plan⁹ ē caſus. ¶ Coᵒʳ. circa hūc aphᵐ. 3ˡᵉ notat qm̄ pmo exponit ħ vocabulū. vētrē. vſq; [qd dixit necio:]ibi exponit aliud vocabulū. ſ. saniē vſq;: [⁊ bn̄:]ibi ponit cām xitatis aphoˡ. ¶ Dicit ḡ ſic de pᵃ pte ꝙ in qbuſdā libris repit̄: [Si ſanguis effundit̄ in ſpaciū]: per ſpaciū intell'r ois vacuitas extra venas: ⁊ ꝓp hoc p vētrē debem⁹ intelligē oē ſpacium exſis extra venas: ⁊ pbat̄ hoc p id qd dixit Hyppo. [pter nām:]mōſtrauit. n. ſe intellexiſſe exitū ſanguinis a loco naturali ad locū inālē. loc⁹ aūt naturalis ſanguinis ſūt vene ergo loc⁹ inālis ſanguinis eſt ois locus q eſt extra venas. ¶ De ſcda dicit ꝙ p ſaniem debem⁹ itelligere oēm mutationē ſanguinis a ſua nāli qualitate ſiue illa mutatio fit ad albedinē vere ſaniei. ſiue ad nigredinē. ſiue ad aliquā aliā q̄litatē diuerſaz a q̄litate ſanguis. ¶ De 3ᵒ. d. ꝙ cā ꝓp quā ſanguis effuſus in ſpaciū ꝯuertit̄ in saniē eſt talis qm̄ ſanguis qn̄ egreditur ſuum locum nālem. nō poteſt in ſua nāli q̄litate manē. ſ3 ſanguis egrediēs venas ad aliqd ſpaciū exit a ſuo loco nāli. ḡ nō pōt in ſua nāli qualitate manere.

Utrū ſanguis exiēs venas neceſſario in saniē conuertatur.

Circa hunc apho. du' de tex. ⁊ de coᵗᵉ. de tex. q. 3ᵉ3 ſic [Neceſſe eſt in saniē ꝯuerti:]Sed ꝯtra. ſanguis ex quo nutriunt̄ mēbra necio effundit̄ in ventrē qm̄ extra venas. Sed hic nō ꝯuertit̄ necio in saniē. nō enim nutriret. ¶ Ad qd dōm ꝙ 2ᶠ. Sanguis exit venas. vno qdē mō ordinate quādo exit venas ſub forma humiditatis. ⁊ tūc nō dicit̄ exire venas p̄ter nām. alio xo mō exit venas inordinate. ſ. ſub forma ſanguinis: ⁊ tunc exit venas preter naturam. ⁊ hoc modo ſanguis exiens cōuertitur in ſaniem. pᵃ mo autem modo conuertitur in nutrimentum.

Utrū ſanguis exiēs a venis in vētrē mutet̄ in qualitate ſua.

¶ P. nos videm⁹ p vomitū exire ſanguinem ſub forma ſanguinis ſine aliqua mutatiōe ſue q̄litati. ſicut colligit̄ ex 3ᵒ cañ. caᵒ de vomitu ſanguinis. Silr̄ videm⁹ ſanguinē in ſua q̄litate exire p vias vrine. Silr̄ etiā p inteſtina ⁊ matricē ⁊ per tuſſim a pulmone: ⁊ ſic in iſtis caſibus ſanguis exiuit venas in ventrē. nec mutatus fuit a ſua q̄litate. ¶ Ad qd dōm ꝙ ſi ſanguis ſtatim cū egredit̄ venas expellatur per aliquas regiones corporis non recipit mutationem in ſua qualitate. Sed ſi egreſſus a venis moretur in corpore tempore ſufficienti neceſſario mutabitur a ſua qualitate.

¶ P. queritur qualiter hic accipiatur ſanguis. vtrum pro collectione omnium humorum an pro ſanguine puro.

¶ Ad quod dōm ꝙ pro vtroq; ſanguine xitatem habet.

Utrum alij hūores a ſanguine egredientes venas in ſaniem ꝯuertantur.

¶ P. querit̄ nūqd alij humores ſingulares egrediētes venas. ꝯuertant̄ in saniē ſic ſanguis: ⁊ videt̄ ꝙ ſic. nā ſic vene ſunt nālis locus ſanguis ſingularit̄ accepti. ſic ſūt loc⁹ aliorū hūorū ſingulariter aſſumptorū. ḡ cū egrediunt̄ venas p̄ter nām necio. mutabunt̄ in ſaniez. ¶ Ad ꝯriuz. alij quidē humores cū egrediunt̄ venas ad aliq̄ ſpacia corporis. plerūq; ꝯuertunt̄ in lapidē. ſicut p3 in lapide renū ⁊ lapide veſice. ⁊ plerūq; ꝯuertunt̄ in vermes ⁊ in alias ſubas ināles. ¶ Ad hāc qōnē dōm eſt ꝙ ſic ſanguis egrediēs venas inālr̄ recipit mutationē a ſua q̄litate nāli in q̄litatē p̄ter nām. ſilr̄ facit qlibet alioꝝ humoꝝ. Nec obſtat qd opponit̄ de ꝯuerſiōe eorū in lapidē aut xmes. qm̄ talis ꝯuerſio pōt dici ꝯuerſio in saniē. ſm ꝙ hic accipim⁹. Df. n. hic ſanguis ꝯuerti in ſaniem qn̄ mutat̄ a ſua q̄litate nāli. phl'a aūt ꝯuerſū i lapidē aut i xmes ē mutatū a ſua q̄litate nāli. ¶ P. cola q̄ fundit̄ ad cyſtiſ fellis ⁊ melā q̄ fundit̄ ad ſplenē. vr̄ fundi in vētrē nec tn̄ recipit mutationē. ¶ Ad quod dōm ꝙ effuſio iſtoꝝ huʳ. ad talia loca nō eſt p̄ter nām ⁊ ſimilis qd pōt fieri de ſanguie q fundit̄ in vētriculos cordis. ⁊ de phl'ate qd effundit̄ ad iūcturas ad humectandū eas ⁊ ad pulmonem ad humectandum ipſum. omnes eni iſte effuſiones ſunt effuſiones nāles qm̄ ſiūt ꝓp vtilitatē nāe. ¶ De ꝯ¹ᵒ ſic: [quādā ſaniei vi itēdiſſe ſpēm:]S3 ꝯ. ſpēs ſaniei ſpecialior ē q̄3 ſanies: ⁊ ſic vr̄ nō extēdiſſe ſignatū ſaniei ſed ꝯxiſſe qd eſt ꝯ ſuā intētionē: intēdit. n. p ſaniez mutationē ſanguis in verā saniē vel in q̄libz aliā malā qualitatē. ¶ Ad qd dōm ꝙ Gal'. eſt vſus hic iꝓprietate loqutionis. vult. n. itelligē mutationē ſanguis a ſua ſpē. i. a ſua q̄litate nāli. [Si eni ſanguis locū ſuū nālē ⁊c.]Sed ꝯ. vr̄. n. hic velle Gal'. ꝙ res q̄ mutat̄ a ſuo loco nāli necio. mutat ſuā nām qd nō vr̄. l3. n. ignis mutet̄ deorſum vel terra mutet̄ ſurſum. q̄rū muta ᵒeſt a ſuis loci nālib⁹. nō ꝓp ħ mutāt ignis ⁊ terra ſuas nās. nā ignis ſuat ſuā leuitatē: ⁊ ſuā caliditatē nālē: ⁊ terra ſuā ſiccitatē: ⁊ ſuā grauitatē nālem.

Utrum res mutās ſuum locum nālez mutet et nāz.

¶ P. nō vr̄ ꝙ vene ſint nālis loc⁹ ſanguis q: ſanguis nō fuit fcūs ad ħ vt ſtaret in venis. S3 fcūs ſuit ad hoc vt trāſiret p membra ⁊ ea nutriret: vel vt trāſiret ad ventriculos cordis ⁊ conuerteretur in ſpūm: q̄re vr̄ ꝙ locus nālis ſanguinis ſit ſpōgioſitas membrorum ⁊ ventriculus cordis.

Utrū vene ſint locus nālis ſanguinis.

¶ Ad pᵐ dōm eſt ꝙ nālis loc⁹ rei h3 q̄ndā xtutē ſaluādi rē exiſtē in eo ſic dr̄ 4ᵒ phyˢ. ḡ p ꝯriū locus inālis rei h3 xtutē mutandi rē exiſtentē in eo. ¶ Ad id xo quod opponis de igne ⁊ terra. Dico ꝙ ſi ignis poneretur in centro terre quod eſt certiſſimus locus terre. Sine dubio mutaretur a ſua qualitate quoniam corrumperetur. Similiter dico de terra ſi poneretur in certiſſimo loco ignis.

¶ Ad ſecundum dico ꝙ vene ſunt naturalis locus ſanguinis exiſtentis ſub forma ſanguinis. mēbra autem ſunt naturalis loc⁹ ſanguinis mutati in humiditatē. vētriculus aūt cordi eſt ſicut vena. dic̄. n. Ari. in iiᵒ. de aialib⁹ ꝙ cor eſt pᵒ ſtratū partiū. l. l3 cor ſit origo venarū tamē ipſum eſt ſic q̄dā pars vene. ſtat. n. in eo ſanguis nālr̄ ſicut in venis.

¶ Aphoriſmus. XXI.

¶ Maniacis: hemorroidibus: aut varicibus ſuper venientibus: manie ſolutio fit.

¶ Si varices: aut mariſce, inſanienti ſuperuenerint: inſania ſoluetur. Theo.

¶ In inſanientibus ſi varices: vel hemorroides ſuperuenerint: inſanie ſolutio. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Quia enim natura humores maniam generātes expellit ad membra minus q̄3 cerebrum nobilia: ⁊ hoc fit cum humores melācholici ſunt ⁊ groſſi: neceſſe eſt vt p varices ⁊ hemorroidas emittat: vn̄ ſoluat̄ mania a cerebro ops.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In pcedēti apho. docuit ſignare ſup ſanguinē egreſſuȝ a venis in hoc aūt apho. docet ſignare ſupra ſolōnē manie g varices ⁊ emorro. ⁊ caſus eſt planus. ¶ Coᵒʳ. circa hunc apho. ſolūmō notat cām ꝟitatis aphˀ. de qua dicit ꝙ ideo varices ⁊ emoroides ināte ſoluūt maniā: qꝛ nā humores groſſos melancholicos exñtes in cerebro ⁊ facientes maniā declinat a cerebro: quod eſt mēbruȝ nobile ad varices ⁊ emorœidas que ſunt membra ignobilia: ⁊ per venas illas euacuat eos: quibus euacuatis fit ſolutio manie.

Circa hunc apho. nota ꝙ p maniacos debemus intelligē ⁊ melancholicos: ⁊ maniacos ꝓprie dictos. ⌈ varicib⁹: ⌋ varices ſūt vene q̄ dilatant̃ in crurib⁹: ⌈ Emoroidib⁹: ⌋ quid ſint emoroides ſupra expoſitum eſt in illo apho. ⌈ Emoroidas ſananti antiquas: ⌋ hic aphoriſmus. planus eſt in tex. ⁊ in comētoꝛ pea q̄ dicta ſūt ſupra in illis aphoriſmis: vbi loquutus eſt de ſpontanea purgatione.

¶ Aphoriſmus. XXII.

¶ Quibuſcunqȝ dolores a dorſo in cubitos trāſeunt: phlobothomia ſoluit.

Theo. ¶ Queciiqȝ rupta de dorſo ad cubitum deſcendunt: ſanguine detracto ſoluuntur.

Leo. ¶ Quecunqȝ rupta ex dorſo ad cubitum deſcēdunt: vene ſectio ſoluit.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Loco doloris collectio inuenit̃ in alijs lib. q̄ dolorē facit ⁊ eſt vtilis. ipoſe. n. eſt ad lacertos ⁊ neruoſos locos ⁊ carnoſos hāc deſcēdē ⁊ dolorē nō facē. Alij libri hñt: dolores aliquādo a dorſo ſe mouēt: qꝛ mā a loco ad locum affluit: aliqñ ꝟo ſanies: maxie cū iflatiua ſit vētoſitas ⁊ groſſa: ꝙ ꝗ purgari mām ab iterioꝛi cubito p phlōmiā: qḋ Hyppo. mōſtrauit cū dixit. Hꝫ p loca congrua purgari ꝯueni: ⁊ ſi in hoc loco collectionē intellexeris: tunc dolor deſcēdēs a dorſo ad cubitum propter collectionē fit: non quia cēnalitier loca carnoſa ⁊ lacertoſa doloris ſint māꝫ vnde ꝙ phlobothomia valet ꝓpter cōmunē totius corꝑis purgationē.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In pcedenti. aphoriſmo docuit ſignificare ſuper ſolutionem manie per euacuationem ſpontaneam. in preſenti docet ſignificare ſupra artificialem curationem doloris dorſi inclinatam ab inclinatione materie ⁊ planum eſt.

¶ Coᵒʳ. circa hūc aphoᵐ. ſic pcedit. nā pmo ponit vnam ſcripturā diuerſam ab illa q̄ in libris ſcribitur: ⁊ hoc facit vſqȝ ⌈ alij libri ⌋ ibi pſequit̃ ꝟificationē apho. q̄tū ad ſcripturā reptā in nr̃is libris. vſqȝ: ⌈ ⁊ ſi in hoc loco: ⌋ ibi ꝟificat aphoᵐ. q̄tum ad ſcripturā reptā in alijs libris. 2ᵃ iſtarū diuidit̃ in. 2. nā p̄ oñdit modum ſm quē trāſit dolor ex dorſo ad cubitos vſqȝ: ⌈ opȝ ꝗ: ⌋ ibi ponit cām ꝟificantem apho. itē pars tertia diuiˀ. in. 2. nā p̄ ponit modū ſm quē collectio trāſiēs fac̃ dolorē vſqȝ: ⌈ vbi etiam phlōᵃ: ⌋ ibi ponit cām ꝟificantē aphᵐ. q̄tū ad illā ſcripturā. ſunt igit̃. 5. partes in cōᵗᵒ pſenti. ¶ De q̄rū p̄ᵃ dicit ꝙ in qbuſdā libris inuenit̃ alia ſcriptura q̄ȝ in hoc liᵒ. nā vbi nos habem⁹ dolores. alij libri. hñt. collectio q̄ dolorē fac̃: ⁊ ſine dubio bona lr̃a eſt. nā impoſē eſt collectionē trāſire. ex dorſo in cubitos. ⁊ in trāſitu ſuo dolorē nō facē. trāſit. n. ad loca lacertoſa. neruoſa ⁊ carnoſa i qb⁹ fac̃ dolorē ꝓp eoꝝ ſenſibiˡᵗᵉ. ¶ De 2ᵃ dic̃ ꝙ dolores a dorſo in cubitos ſe mouēt. Sic dic̃ nr̃a ſcriptura. qꝛ mā hūoralis q̄ dolorē fac̃. aliqñ a loco ad locū diſcurrit. ⁊ aliqñ diſcurrit ipſa ſanies ⁊ maxime fit diſcurſus illi⁹ māe ⁊ illi⁹ ſaniei. qñ cū eis miſcet̃ inflatiua et groſſa vētoſitas. ¶ De 3ᵃ dic̃ ꝙ phlōᵃ. in tali dolore q mouet̃ a dorſo in cubitos ꝓp motū ſue cāe ꝯfert ſcā de cubito iterioꝛi: ꝓpea qꝛ nā inclinat mām ad locū illū ex q̄ mōſtrat̃ ꝙ illa eſt ꝯueniēs regio ad euandū: ⁊ nos debemus imitari nām iclinātē mām ad ꝯueniētes regiōes. ¶ De 4ᵃ dic̃ ꝙ ſi ſcriptura illa ſit vera q̄ dic̃. ⌈ collectio ⁊c̃. ⌋ tūc ſine dubio. motˀ illius collectiōis a dorſo in cubitū dolorē fac̃: qꝛ loca carnoſa ⁊ lacertoſa ad q̄ mā illa tranſit ſunt ſuſim doloris. propter ſuā neruoſam eēntiam. ¶ De 5ᵃ dicit ꝙ phlōᵃ etiā vtilis eſt in hoc caſu propter gñalē corporis euacuationē.

Circa hūc apho. Dubʳ. de tex. ⁊ de ꝯᵗᵒ. De tex. q̄dē ſic: ⌈ ex dorſo in cubitos trāſeūt: ⌋ ſed hic q̄rit̃ nūqd iſti dolores remaneāt in dorſo. ita ꝙ ſimul doleāt dorſum ⁊ cubit⁹. ¶ Ad qḋ r̄ndeo ꝙ ſi trāſitˀ iſte doloris fit ꝑ tranſitū collectionis. tūc dolor recedit a dorſo: ⁊ eſt in ſolo cubito. qꝛ vna ⁊ eadē collectio nō pōt remanē: in dorſo ⁊ trāſire ad cubitū. Si ꝟo trāſitus doloris fiat ꝑ trāſitū māe nō collecte in apāte. tunc ille trāſitˀ pōt 2ʳ ꝯtingē. vno quidē mōꝰ vt illa mā tota trāſeat a dorſo in cubitū: ⁊ tūc ceſſat dolor a dorſo. ⁊ remanet in ſolo cubito. Alio ꝟo mō vt nō tota mā tranſeat ex dorſo in cubitum. ſed propter multitudinē extendatur ⁊ dilatetur a dorſo in cubitum: ⁊ tunc dolor remanet vtrobiqȝ ⁊ in omni caſu cōpetit phlobothomia. ¶ D. querit̃ ſi dolor trāſeat d̄ loco ad locū ſine trāſitu māe corporalis nunqd cōpetat phlōᵃ. de loco ad quem tranſit. ¶ Ad qḋ dōm ꝙ nō vr̃ mihi cōpetē q̄tum ad iſtā ꝯſiderationē: qꝛ mā nō iclinat̃ ad locū illū lȝ fiat cōitas in dolore: vñ dico Hypᵉᵐ hic intelligē ſolūmō de dolore tranſeūte cū ſua cā corporali. De hac autē mā ſatis dcm̄ eſt ſupra in gloſis illius apho. ⌈ A pleureide habito ⁊c̃. ⌋ ⌈ Phlōmia ſoluit: ⌋ Sed ꝯ. ponam⁹. n. dolorē eē de mā frigida: vel de vētoſitate. tunc eni phlōmia potius nocebit q̄m infrigidat. ¶ Ad qḋ dōm eſt ꝙ hꝫ dolorē tranſeūtē ex dorſo in cubitū. credēdum eſt fieri cū plenitudine totius corporis. nā cū dolor extēdit̃ ab vno mēbro ad aliud. tūc vt pl̄m indicat plenitudinē gñalē. gr̃a cuius competit phlobothomia. Si ꝟo eēt cā ſola vētoſitas: vel mā frigida ſine plenitudine totius. nullo modo cōpeteret phlōᵃ: credo aūt hypᵉᵐ hic intelligē hunc dolorē eſſe cum plenitudine totius.

¶ De comēto ſic. ⌈ collectio apoſtemoſa habeat deſcēdē: ⌋ Sȝ ꝯtra. nō. n. videt̃ ꝙ collectio apoſtemoſa poſſit de mēbro ad mēbrum trāſire. faceret. n. vnā ſolōnē continui cōcauā capacē illius collectionis: ⁊ extenſam a dorſo vſqȝ in cubitum: ⁊ ſic remaneret ibi vlcus longum ⁊ cauum. hoc autē non videt̃. ¶ Ad quod dōm ꝙ quādo apoſtema trāſit de mēbro ad mēbrum. nō tranſit totū aggregatum. ſ. ꝙ tranſeat mēbrum apoſtematū inflatum ſicut eſt. Sed egredit̃ mā ex foraminib⁹ mēbri apoſtemati: ⁊ per venas ſiue per poros mēbrorū trāſit de pmo mēbro ad 2ᵐ. ⁊ ſicut faciebat apoſtema in primo ſic facit apoſtema in ſecundo. ⌈ Quia mā aliquādo de loco ad locum effluit: ⌋ hic tāgit cām doloris que nō eſt aggregata in apoſtemate. ⌈ Aliqñ ꝟo ſanies: ⌋ Sed ꝯ. nā qñ apoſtema ſcm̄ eſt ſanioſuȝ. tunc nō videt̃ ꝙ poſſit trāſire de mēbro ad mēbruȝ qꝛ talis mā nō eſt reſolubilis. imo p ſolā rupturā vel apertionē egredit̃ de mēbro: Gal. etenī in lib⁹ de malicia complōnis ponit ꝙ apoſtema triplicē hēt determinationē. ſ. p reſolōnē anteq̄ȝ ꝯuertat̃ in ſaniē: ⁊ p rupturā poſtq̄ȝ in saniē eſt cōuerſuȝ ⁊ p cōuerſionem in lapidē. Si ergo apā ſanioſum dȝ terminari p rupturā. cuȝ rūpet̃ effundet̃ ſanies ad aliquod ſpacium ꝓpinquū loco apato. ⁊ debet̃ ei tunc cura per inciſionē in illo loco vbi aggregata eſt. et nō p phlōmiam. quare nec videtur poſſibilis talis tranſitus doloris: ⁊ dato ꝙ ſit poſſibilis. non videtur competere ei phlobothomia. ¶ Ad quod dicendum ꝙ dubito hanc litteram eſſe verā. Sed eſto ꝙ ſit vera. raram habet veritatem. eſt tamē poſſibilis talis tranſitus propter ventoſitatem admixtam cū ſanie. ⁊ phlobothomia competeret non gratia ſaniei ſm ſe cōſiderate: qꝛ phlōᵃ nō euacuat ſaniem. ſed ſanguinem: ſed propter plenitudinem corporis timendo. ne dolor ille factus a ſanie attraheret ſibi alios humores et faceret

Utrū collectio apoſtemoſa poſſit trāſire de mēbro ad mēbrum.

Utrū apā ſanioſum poſſit trāſire de mēbro ad mēbrum.

apa de nouo. poſſet tñ dici ꝙ etiã cuꝫ phl'o°. euaret ſanies mixta cũ ſanguine. dicit. n. Auicẽ. de vrinis ꝛ de egõne. ꝙ poſſe eſt hoiem mittẽ ſaniẽ cum egõne ꝛ vrina pp dimiſſionẽ exercitij. ¶ Aut dic ad pncipalẽ qõnẽ. ꝙ hic per ſanieꝫ non debem⁹ intelligẽ verã ſaniẽ: ſed mãm ſanguineã egreſſam a ſua nã ſiue fit in apoſtemate anteq̃ꝫ fiat ſanioſum. ſiue ſit extra apa: ꝛ talis larga acceptio ſaniei ponit a Gal. ſupra in co°. illius apho. [ſi ſanguis pter nãm:] [Ab interiori cubito:] Sed ꝫ. vĩ. n. ꝙ deret fieri euatio p oppoſitã regionẽ: vt. ꝫ. in illo apho°. [A diaria habito:] ꝛ in illo [maniacis varicib⁹.] in his. n. nã euationẽ fecit p ꝯ̃rium. Silr̃ pcipit Gal. 13° de ingenio ſanitatis ꝙ in apate teſticulorũ fiat vomitus ꝛ nõ fiat euatio per ſeceſſuꝫ: ꝛ i apate gule per ſeceſſum: ꝛ non per vomitum. ¶ Ad qõ dõm ꝙ euacuatio per partẽ ꝯ̃riam ꝛ longinquã ꝛ per parteꝫ eandẽ ꝛ ꝓpinquã fit diuerſis reſpectib⁹. nã exiſte corpore pletorico ꝛ mã in motu dꝫ fieri per partẽ ꝯ̃riam ꝛ longinquã: corpore vo exiſte nõ pletorico ꝛ mã qeſcẽte dꝫ fieri p partem eandẽ ꝛ propinquã: ꝛ hoc dĩ pmo cañ. fen 4ª. cap° pmo ꝛ 3°. ꝛ Gal. de ingenio ſan. li° 4°. [vbi etiã phl'o°. valet ppt cões totius ꝛc̃.] quaſi dicat phl'o°. nõ fit vt euet mã collecta in apate. ſꝫ fit ad hoc vt diminuat pletoria toti⁹ q̃ augmẽtatura erat apa. dimi°ãt pleni°e collec° facile reſoluet.

¶ Aphoriſmus. XXIII.

¶ Si timor ꝛ puſillanimitas multum habeant tempus: habentem melancholicum perficit.

Theo. ¶ Si meſtitia ꝛ metus longo tempore tenet: atrabilis in vicio eſt.

Leoni. ¶ Si timor atq̃ꝫ meſtitia longo tempore habẽtes perſeuerent: ex eo atrabilis ſignificatur.

¶ Commẽtum Galeni.

Melle futur. ſignã ꝓnoſtical. ¶ Si aliqs timorẽ ꝛ puſillanimitatẽ ſine manifeſta occaſione patit opꝫ meliam venturã ſuſpicentur: ꝛ ſi hec accñtia nõ diu morent. ꝙ ſi hoiũ ab initio certa cã fuerit ꝛ morentur ꝛ ſilr̃ maniaci efficiunt: multos. n. i has paſſiões cecidiſſe vidim⁹ pp irã: odiũ: triſtitiã q̃ ſue initiũ paſſiõis fuerũt: maxie tñ his q̃rũ corpa apparata ſunt paſſionib⁹ hꝫ.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In pcedẽti aph. oſtẽdit modũ curatiõis dolorũ trãſeũtiũ ex dorſo in cubito: ſtu pñti vo docet ꝓnoſticari ſup venturã melãcholiã. p timorẽ ꝛ puſillanimitateꝫ longi temporis. ¶ Co°r. circa hunc apho°m. duo notat. nã pmo ponit q̃ꝫdã diſtinctionẽ iſtorũ accidẽtium. qñ ſiunt a cauſa manifeſta ꝛ ſine cã manifeſta. 2° ponit quãdã ꝯdictionẽ que vificat apho°m. prima vſq̃ꝫ: [maxime tñ his:] ¶ Dicit ergo. ſic de h° ꝙ iſta duo acc°. ſ. timor ꝛ puſillanimitas. pñt cõtingẽ 2r: vno quidẽ mõ ſine cã manifeſta. ſicut qñ hõ ex ſe ipſo ſine aliq̃ cã exteriori timet. alio vo mõ per cãm manifeſtaꝫ ſicut qñ hõ timet ex aſpectu ferarũ aut occurſu inimicorũ ꝛ his ſimilibus. Si g̃ iſta accñta. ꝯtingãt. pmo mõ lꝫ nõ morent longo tpe tñ ſignãt venturam melãcholiã. Si vo contingant. 2° mõ. ſ. cũ cauſa manifeſta. tunc ſi longo tpe morent ſignãt futurã meliaꝫ p modũ cãe qm hec accñ° diu durãtia humorẽ melãcholicũ multiplicãt q eſt cã melãcholie. ¶ De ſcõo dicit ꝙ hec accñtia. ſ. timor ꝛ puſillanimitas: cũ fuerint lõgi tẽporis. nõ faciũt melãcholiã in oib⁹ corpib⁹ eq̃lr̃ ſꝫ magis faciũt meliaꝫ in corpib⁹ ꝓparatis ad eam.

Circa hũc aph°m. dubitat. de tex. ꝛ de co°. De tex. q̃ dẽ ſic: [Si timor ꝛ puſillanimitas.] puſi°a quidem differt a timore. qm puſi°a. dĩ defectus animoſitatis: circa opatiões rerũ que ſunt nec̃ie in vita. puta cuꝫ homini res quã dꝫ agẽ videt magna. quãuis ſit parua. ꝛ magnanimitas eſt illi ꝯtraria. vñ dicit Ariſt. in li°. Ethy⁹ ꝙ magnanimitas magna puificat. ꝛ puſillanimitas parua magnificat. timor ãt dicit quedã fuga gñalis anime. ppter calorẽ naturalẽ ſubito ad interiora redeuntẽ. ⁋. Notãdum eſt tamẽ ꝙ iſta accidentia poſſunt eſſe ex naturali complexiõe: ꝛ poſſunt eſſe ex corrupto habitu morali.

¶ D. Querit ſi iſte aph°. hẽat vitatẽ de his accñtib⁹ cum ſiũt a cã manifeſta. ¶ Ad qõ dõꝫ ꝙ vitatẽ hꝫ vtroq̃ꝫ mõ: ſed qñ ſiũt a cã manifeſta reqrit de neceſſitate lõgitudo tẽporis in talib⁹ accñtib⁹: ꝛ aptitudo corporis ad melicam paſſionẽ. Qñ vo ſunt ſine cã manifeſta. tũc nõ reqrit longitudo tpis. tñ ſi lõgitudo tpis adſit certius ſignãt futurã meliam. Et nõ opꝫ exterius apponẽ hãc cõdictionẽ. ſ. ſi corpa ſint apta ad melãcholiã. qm ex vtute iſtorũ ſignorũ ſine cã manifeſta factorũ nec̃io. dat intelligi aptitudo corporis ad hãc egritudinẽ [Multũ tpe:] Sed q̃rit de iſta lõgitudine tẽporis quãta dꝫ eẽ. ¶ Ad qõ dõm ꝙ non põt certo nũo dierũ aut mẽſiũ aut annorũ determinari: qz ſm maiorẽ vel minorẽ aptitudinẽ corporis ad cadẽduꝫ in melãcholiã requirit maius vel minus tẽpus: [Melãcholicũ pficit hꝫ.] Sed ꝫ. hec egritudo. ſ. melia eſt cã timoris ꝛ puſillanimitatis: q̃re nõ vĩ ꝙ timor ꝛ puſillanimitas. poſſint eſſe cãe ipſius. impoſſe nãq̃ꝫ eſt eandẽ rem eẽ cãm ꝛ effectum eiuſdem rei. Cum facere ꝛ fieri ſibi contrarientur. ¶ Ad qõ dõm ꝙ cõplo melãcholica eſt cã iſtorũ accñtiũ. ꝛ accñ°ita ſunt cã melie ſed diuerſis reſpectib⁹. nã melia. pueniẽs ꝛ p ſe incipiens: eſt cã iſtorum accidẽtiũ. ꝛ hec accidẽtia pueniẽtia meliam. cũ ſiũt a cã exteriori ſũt cã iſti⁹ egritudinis: poſtq̃ꝫ aũt hec acc°. cũ hac egritudie cõmiſcẽtur. augmẽtant ſe inuicẽ. nã ꝛ melãcholia augmentat hec accidẽtia. ꝛ hec accñ°. melãcholiã exacuunt: ꝛ huic ſentẽtie cõſonat qõ dicit Aui. p° cañ. fen 3ª. ca° de regimine infantium cũ mutant ad puericiam. ⁋ Et nota ꝙ hoc vbuꝫ pficit: 2r. poteſt intelligi. vno quidẽ modo vt hec accñta. pficiant melãcholiã p viã eẽ ꝛ per viã cognitiõis. ꝛ tunc iſta accñ°. ſunt cã iſtius paſſionis. cã. n. ſuo effectui dat eſſe et cognitionẽ. alio vo mõ vt hec accñ° pficiant melãcholiam ſolũ per viã cognitiõis. ꝛ nõ per viã eẽ: ꝛ tũc hec accñ°. ſũt ſolum effectus huius paſſionis. effectus enim non dat eſſe cauſe. quãuis det ei cognitionem.

Utrum timor ꝛ puſillan. melia ſint cã melie.

¶ De ꝯ°ᵉ ſic. [ſilr̃ ꝛ maniaci efficiunt:] Sed ꝫ. in maniacis eſt furia morũ ꝛ incẽſio caloris. timor autẽ ꝛ puſilla°a. calorẽ extingunt. ꝛ mores faciũt qetos ꝛ rõnales ſine furia. ¶ Ad qõ dõm ꝙ hic apho. lꝫ ꝓponat de melãcholicis q ad lraꝫ. vtualr̃ tñ hꝫ vitatẽ in maniacis mutãdo illa accñtia. nã ſicut timor lõgi tpis perficit melancholicũ. ſic ꝛ ira longi temporis pficit maniacuꝫ. quod monſtratur ex hoc qõ dicit: [Melãcholicos. n. in has paſſiones ꝛc.]

Utrum timor ꝛ puſillanimitas ſint cã manie.

¶ Aphoriſmus. XXIIII.

¶ Inteſtinorum ſi incidatur aliquod graciliũ: non conglutinatur.

¶ Si quod inteſtinum ex tenuioribus preciſuꝫ eſt: nunq̃ꝫ coaleſcit. Theo.

¶ Si quod inteſtinorum gracilium diſſcindatur: non coaleſcit. Leoni.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Non videtur mihi hic apho. hunc repetere cum ſuperi⁹ hyppo. iam premiſit eum: vbi de inciſione veſice ꝛ ceterorum membrorum dixit: ibi ipſum fuimus interpretatiuĩ ergo mihi videtur opus eſſe repeti.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Hic aphoriſmus planus eſt in tex. ꝛ in comento.

¶ Aphoriſmus. XXV.

¶ Heriſipilam extrinſecus factam: intus conuerti: nõ bonũ: intrinſecus vo: extra bonum.

¶ Ignem ſacrum de foris: verti introrſum: nõ bene eſt: interius foras: bene eſt. Theo.

Leo. ¶ Eryſipelas ab exteriorib⁹ vti ad īteriora: nō eſt bonū: ab interiorib⁹ aūt ad exteriora: bonū.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Non hic de ſola opꝫ intelligi heriſipila: ſed de omni paſſione ab interioribus mēbris nobilibus ad ignobilia exteriora ſe mutāte. ꝙ ſi fiat ecōtrario vt ab extrinſecus intus ꝯuertant malum. Sed videmus Hypp. multa in hoc lib° noiante ad ſilitudinē ⁊ aliorū multorū auctē. Qḋ autē introduxit experimento approbandū ymuit ⁊ agēꝫ eſt rōni.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In pcedēti apho. docuit ſignare ſuper lucſionē inteſtinorum graciliumī in hoc autē apho. ponit cōparationem inter couerſionem eriſipile ad exteriora ⁊ ꝯuerſionē ad interiora: ⁊ planū eſt. ¶ Co°r. ſup hoc aph°. duo facit: p̄ amplias ipꝫ 2° de cā 𝔳itat ei⁹ ſe excuſat. b° vſq; qḋ de itro°. ¶ De p° dicit ꝙ iſte aph°. nō ſolū hꝫ locū in eriſipila. ſꝫ in qlibꝫ morbo. in qlꝫ. n. morbo bonū ſignū eſt ab interiorib⁹ ad exteriora ꝯuerti. ⁊ ab exteriorib⁹ ꝯuerti ad iter° malū. ¶ De 2° dic ꝙ 𝔳itās iſti⁹ aph°. exꝑiētia ita ſtīgē īuenit ⁊ rōni ē mani°. ⁊ nō ꝙ h aph°. ꝯcordat cū illo ſupiore [dolores ⁊ tumores ⁊c. ꝫ vētr ⁊c.] ⁊ cū ſuo ſeq̄nti: [a tumore duro.]

¶ Aphoriſmus. XXVI.

¶ Quibuſcunq; in cauſone tremores fiunt: alienatio ſoluit.

Theo. ¶ Qui per ardores contremiſcunt: his delirii affert ſolutionem.

Leoni. ¶ Qui in febribus ardentibus tremores fiunt: delirio ſoluuntur.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Quibuſlibet aliis ꝑmitto inveſtigare hūc apho. q ad pluſimos alios auctorizādos itroducit ſiue Hyp. fecerit eū ſiue qlibet alius poſuerit: ego tñ ſic inde dico. Mā. vñ naſcit cauſon eſt ītra venas ⁊ arterias q̄ ſi mutat ad nervos in p°° fit ide tremor: ⁊ ex nervoꝝ paſſioib⁹ cerebrū qḋ eoꝝ eſt fundamētū cōpatit: ⁊ ſic neciō fit alienatio. palāꝫ ergo eſt: qꝛ ſi mā a venis ⁊ arterijs ad nervos ſe mutauerit cauſon ſoluit. Sꝫ h Hyp. nō aſſuevit. cū. n. ex accītib⁹ paſſionē ſequētibus ſolui dixerit ꝑfectā ſolutē intēdit. h̄ g ſi cauſon ſoluit paſſio alia que nō minus piculoſa eſt incurrit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In pcedēti apho. poſuit cōparationē inter cōuerſionē eriſipile ad interiora ⁊ exteriora. in pcedēti 𝔳o docet ſignare ſuper ſolutionē cauſonidis per alleuiationē ſequentem tremorē. Com°r. circa hūc aph. tria notat. nā p̄ renūciat hūc apho. 2° ponit cauſam veritatis eius ſuppoſito ꝙ ſit ver⁹. tertio oſtendit hunc apho. nō eē hy° neq; verū. pma vſq; huc hy°. ſcda vſq; ibi: Hyppo. nō aſſuevit. ¶ De p° dicit. Ego dimitto hūc apho. inveſtigandū quibuſcūq; alijs auctēticantibus eū. De 2° dicit. ponamus ꝙ iſte aph°. ſit ver⁹. ſiue hyppo° fecerit hūc ſiue alius. cāuſa eſt talis mā qdē cauſonis eſt intra venas ⁊ arterias que ſi egrediat venas ⁊ arterias veniēs ad nervos iducit tremorē purigēdo eos: nervis aūt patientib⁹. cōpatit cerebrū: qꝛ eſt eorum fundamentū. cerebro autē patiēte ex mā colerica alienatio ſequitur. q̄re planum eſt ꝙ cauſon ſoluit cum eius mā expellatur de venis ⁊ arterijs. ¶ De 3°. dicit ꝙ iſte apho. non eſt hy°: qꝛ ꝯſuetudo eſt hy°. qñ dicit aliquā egritudinem ſolui. vt itelligat illā egritudinē recedē ⁊ pfectā ſanitatē venire. in hoc aūt apho. mōſtratur cauſon recedere ⁊ alienatio frenetica ſuperuenire que magis eſt pernicioſa ꝙ̄ cauſon.

Circa hunc apho. du°. an ſit verus vel nō: ⁊ videt ꝙ ſit verus per rōnē quā Gal. poſuit in com°. ⁊ etiā per aliā rōnē. nam ſi cauſon curat per expulſionē māe factā a natura. tunc opꝫ ꝙ pceſſerit digeſtio talem expulſionē: ⁊ ſi digeſtio pceſſit tunc talis expulſio facta eſt ex dominio nāe ⁊ nō ex ſymtomate. cū aūt nā dnat tunc expellit eā ad loca minus nobilia vel ad regiones per q̄s conſueta eſt fieri evacuatio nāe. cerebrum autē eſt nobilius ꝙ̄ ſint vene ⁊ arterie. ¶ P̄. videt falſa ꝯſeq̄ntia. nō eni ſequit neceſſario ad tremorē ſeqm in cauſone aliena°. pōt. n. mā illa evacuari p ſudorē vel p vētrē: vel per vomitū ſic dr. in ꝯ° illius apho. 4° part°. [A cauſone habito.] ¶ Ad ꝯñū eſt auctoritas Avic. 3° cañ. ca°. de tremore. §. [Et Hypp. ⁊c.] 4° cañ. ca°. de cauſone. Et vr etiam rō ꝯſentire. pōt. n. eſt mām cauſonis exire vaſa ⁊ venientē ad nervos facē tremorē: ⁊ aſcēdere ad cerebrū. pter h ꝙ cerebrū apet: ⁊ ſic cerebro. calefacto. fiet alienatio. Sed forte aliqs iſtaret ꝙ talis mā neciō faceret apa in cerebro: qꝛ ſi nō evat remanēs in cerebro. colliget in aliquo loco ⁊ apabit. Cui reſpōderi pōt ꝙ talis materia forte reſoluet p morā ⁊ non ꝯuertet in apa. Aut evabit p fluxū ſanguis nariū. ¶ Ad hūc qōnē dōm ē ꝙ ſi aliena° accipiat h pōt fit ab apate frenetico. nō credo apho. eſſe hy°. nec hēre 𝔳itatē. Sꝫ ſi fiat aliena° ſolū a fumis ⁊ vaporibus petētib⁹ cerebrū ꝓp motū māe. ita ꝙ ſit aliena° nūc accīis criticū (Sepe eni alienant infirmi tpe criſis) tunc bñ credo ꝙ aph°. habeat 𝔳itatem ⁊ eſt tunc talis alienatio. Signum ſolutionis ⁊ non cā. ignoro tñ ſi ille q fecit hunc apho. talem habuit intellectum.

¶ Aphoriſmus. XXVII.

¶ Quicunq; empici: aut hydropici: vruntur aut inciduntur: his effluente ſanie: aut aq̄ multa ⁊ repente: omnino pereunt.

¶ Qui ſuppurati: aut aqua intercutem laborātes: vruntur, aut ſecantur: omnes intereunt: ſi pus aut aqua vniverſa effluxerit. Theo.

¶ Quicunq; ſuppurati: aut aquam intercutē patientes: vruntur: aut ſecantur: ſi pus, aut aq̄ vniverſum effluxerit: omnes moriuntur. Leo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Hyp. ꝯſuevit vocare empicos hñtes ſanie in ſpacio inter pect⁹ ⁊ pulmonē. Quō icēdi dēant mōſtravit in li° cui⁹ intitulꝫ eſt. Si vene pulmōis: quē alij intitulaverūt de empicis. Quib⁹ nō eſt vtilis icēſio: niſi multo laborēt empimate ⁊ magno. Ex qb⁹ cū ſcreatu deſpat curatio: ubi magnā anguſtiā patiūt ſpūs: qꝛ ſpaciū pectoꝝ max°cīs ꝯſtrigit: i. vñ ad icēſionē cogunt. Hydropicos 𝔳o ꝯſueverūt medici incēdē plus ꝙ̄ incidē. Hyp. i his iciſionē vel icēſionē qlēcūq; ſubitā irēdit purgationē. Utrūq; aūt cauē iuuit: qꝛ futurꝫ nō pretendit bonū. Eraſiſtrat⁹ inaſ⁹ qōdā dixit de hydropicis: qꝛ multos vidit ſubita ⁊ multa purgatiōe mori ſubito arreptos febri: qḋ de ceteris mēbris ſicut ⁊ pectorē pōt itelligi. Magno eni apate inato ⁊ icēſo: ſanie 𝔳o effluente ſubito moleſtū eſt: qꝛ ſubito icidūt ſubti°° ⁊ 𝔳tutis defectiōes ⁊ vix poſtea ad ſe redeūt. Qḋ fieri lō in empicis arbitror: qꝛ oēs venaꝝ apiunt: cū ſanies in locis illis extendat: aut ꝓp acumē ſui: qḋ iterdū ibi ſteterit q̄ſi oppilonē faciēs. Cum aūt ſubito exierit oēs venaꝝ apiunt: ⁊ multū ſpm̄ emittit vñ cā ſit defectiōis. In hydropicis 𝔳o nō hec ſola cā fuit: cū ibi redūdet aq̄ vēter q̄ſi q̄titatē duri apatis portat qḋ ē in epate: qḋ ſi ſubito exeat aggravatur inferius epar ⁊ ſecum trahit diaphragma ⁊ cetera pectoris viſcera.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In pce°°. apho. docuit ſignare ſup ſolōnē cauſonis p tremorē. in pñti 𝔳o aph. docet ſignare ſup iciſione vl aduſtionē empicoꝝ ⁊ idropicoꝝ p ſubitū exitū māei ⁊ planē eſt. ¶ Co°r. circa hūc aph°. ſic pcedit. nā p̄ exponit q dicantur empici vſq; [⁊ quomodo incēdi:] ibi excuſat ſe de modo incendendi empicos. remittendo nos ad librū alium vſq; [quibus nō eſt vtilis] ibi oſtēdit qb⁹ empicis incēſio ꝯue

Margin notes (left): Cauſon. dis mate. rie locus. — Theo. — Leo.
Margin note (right): Empicus quid.

niate q̄bus nõ vſq; [Idropicos.] ibi aſſignat dĩiam inter idropicos ⁊ empicos ratiõe incenſionis, ⁊ inciſionis. vſq; [Hypp. in his:] ibi explanat iſta duo vocabula incẽſionẽ ⁊ inciſionẽ vſq; [vtrãq; aũt cauere:] ibi diuiſicat aphõ. per cãm. In qua diuiſicatione ſic ꝓcedit. nã primo reſumit ſen tẽtiã apho' vſq; [oſtiſtratus:] ibi diuiſicat apho'. q̃ruʒ ad ſn̄iam oſiſtrati vſq; [qd̃ fieri in empicis:] ibi diuiſicat aph. q̃rum ad ꝓpriã rõnẽ. ⁊ diuidit in duas. in quarũ pma que durat vſq; [qd̃ de ceteris:] ponit ſn̄iam oſiſtrati experimẽ talẽ de idropicis ſubaudiens ſilr de empicis. ibi võ am pliat q̃ intellexerat de empicis: pars autẽ in qua diuiſicat apho. ſm ꝓpriã rõnẽ diuidit in duas. in q̃rũ pª que durat vſq; [in idropicis] diuiſicat q̃ruʒ ad empicos. ibi võ. quãtũ ad idropicos. ſunt ergo decem partes in comẽto preſenti.

C De quarũ pma dicit q᷑ per empicos debemus intellige re habentes ſaniem in ſpacio mediaſtino pectoris ⁊ pul. [illegible]

C De ſecunda dicit q᷑ pro modo incendendi vnde adhibẽ cuius initium eſt: [ſi vene pulmonis]

C De 3ª dicit q᷑ nõ oẽs empici debẽt incẽdi vel incidi. Sed ſolũmõ illi q adeo magnũ patiunt empima q᷑ non ſperat de ſalute ipſorum ꝓpt ſcreatum ſanici. illi autẽ ſunt qui ma gnã patiunt anguſtiã anhelãdi ꝓpter ſtricturã pectoris.

C De 4ª dicit q᷑ dĩia eſt inter empicos ⁊ idropicos q̃rũ ad iſtas duas curationes. nã idropici frequẽtius inciduntur q̃ʒ vrant. empici võ frequentius incenduntur q̃ʒ inciduntur.

C De quinta dicit q᷑ Hyppoc. in hoc loco per incenſionem ⁊ inciſionem. intelligit qualẽcunq; ſubitã ⁊ magnam pur gationẽ ſanici vel aque. C De ſexta dicit. q᷑ Hypp. in hoc apho. ꝓcipit vtrãq; ſubitã ⁊ magnã purgationẽ. ſ. per inci ſionẽ vel cauterium factã eſſe cauendã. q: talẽ euacuatio nẽ non ſequit bonus finis. C De 7ª dicit q᷑ oſiſtratus dic ſe vidiſſe multos idropicos ſubita morte mori. ꝓpter multã ⁊ ſubitã purgationẽ: quos etiã ſubita febris accepit ⁊ idẽ debem' intelligere de empicis lʒ ipſe non ponat. C De 8ª. dicit q᷑ nocumẽtũ ex ſubita ⁊ multa purgatiõe ſanici nõ ſo lũ hʒ veritatẽ de ſanie egrediẽte de pectore. Sed etiam de ſa nie egrediẽte a quolibʒ alio mẽbro. nã cum incidit apoſte ma magnũ ex quo ſubito fluit multitudo ſanici. moleſtũ eſt valde: q: ſubito incidũt defectionẽ vĩtutis ⁊ cũ difficul tate ad ſe poſtea redeũt: ⁊ hec ampliatio eſt quaſi quedam venatio eẽ pſentis aph'. C De nona dicit q᷑ ſubita ⁊ mul ta euacuatio ſanici in empicis. ideo eſt cã mortis: q: talis eũa tio aperit ora venarũ que pris oppilabant ꝓpter ſanici reple tionẽ. venarũ aũt apertis orificijs. multa fit ſpiritus euacuatio ad quã ſequitur mors. propter defectionẽ vĩtutis vitalis.

C De 10ª. dicit q᷑ cã mortis ꝓpter ſubitã ⁊ multã euacuatio nẽ aque in idropicis nõ ſolũ eſt ꝓpter ſpũs exhalationem. Sed etiam ꝓpter attractionẽ inferius epatis ⁊ dyaphragma tis ⁊ ceterorũ viſcerũ pectoris. Cũ enĩ venter ante inciſionẽ eſſet aq̃ plenus. erat ibi q̃ſi q̃dã duritiei ⁊ inflatio ꝓpter q̃ tenebat mẽbra illa eleuata. recedẽte aũt aq̃ ſubito trahũt inferius mẽbra ꝓdicta que ſolita erãt ſuperius permanere.

Circa hunc apho. du' de tex. ⁊ de comẽto. De tex. quidẽ ſic: [Empici] hoc nomẽ empima duo ſignat. quorũ vnũ eſt aggregatio. Sanici in quocũq; mẽbro apoſtemato. 2m eſt effuſio ſanici ad ſpaciũ mediaſtinũ pectoris ⁊ pulmonis: ⁊ hoc mõ hic accipit: ⁊ hec diſtinctio ponit ab Auic. 3º can. capitulo de empicis. ⁊ in eo 10º 2' pmo' capº de empicis. ⁊ ſupra in 2º illius aph'. 5ª particule. [Quicũq; pleuretici facti. [Vrũt aut incidunt:] qualiter debeãt vri idropici ⁊ empici requirat in cirugia albucaſim: q̃lr autẽ debeãt incidi reqrat. 3º can. in ſuis capitis. [His effluẽte ſa nie aut aq̃:] Sed 3. oſtat ſaniẽ ⁊ aquã eſſe res p̃ter nãm fa cientes dolorẽ. Sed res p̃ter nãm ſi ſubito expellat nullũ pʒ inducẽ nocumẽtũ. qd̃. n. nãm p ſui pñtiã affligit. p ſui ſu bitã ſeparationẽ alleuiat ⁊ delectã fac. qd̃ pʒ q: nos videm' in criſibus egritudinũ acutarũ p ſubitã euacuationẽ ſubi to recedẽ febrẽ ſine aliquo nocumẽto. itẽ res p̃ter nãm q̃ ſubito remouet a mẽbro delectationẽ inducit. ſicut dĩ 4º de accĩti. ⁊ morbo. qd̃ aũt delectabile eſt. mortẽ non inducit.

C Ad qd̃ dĩm q᷑ ſi aqua ⁊ ſanies poſſent totalr ⁊ ſubito euacuari ab idropicis ⁊ empicis. ſine multa ⁊ ſubita euatiõe ſpũum nullomodo induceret mors neq; aliquod nocumẽ tũ. verũ q: taliũ euacuationẽ ſequitur multa ſpũs euatio. ideo mors ꝯtingit [repente] ſcilicet ſm multum ⁊ ſubito.

C De 2' võ ſic [idropicos] võ cõſueuerũt medici incidẽ. plus q̃ʒ incẽdẽ. Ibi ſupplẽdũ eſt ꝯtrarium de empicis: ⁊ cã huius diuerſificatio. eſt q: magis timet effuſio ſanguinis ẽ regione mẽbrorũ ſpiritualiũ. q̃ʒ de regione mẽbrorũ nutritiuo rũ. [Qualẽcũq; ſubitã inferãt purgationẽ.] Quaſi dicat multa ⁊ ſubita euatio in his morbis ſiue fiat p ferrũ inci dens vel p ignẽ. ſiue per aliquẽ aliũ modũ: puta p ventrẽ. ſp eſt mortifera [Subita arreptos febre.] Sed q̃rit q̃ ſit cã.

C Ad qd̃ dĩm q᷑ in empicis cã ẽ euõ ⁊ agitatio ſanici ex q vapor corruptꝰ ingredit cor. ⁊ febrẽ inducit. In idropicis autẽ põt eſſe cã. nã q̃ñ idropiſis eſt de cã calida. ſ. ꝓpter apã caliditatẽ epatis: vel ꝓpter multã eius inflammationẽ. pñtia ⁊ pſe uerãdo aque reprimebat febrẽ. ꝓpter qd̃ ipſius exitus febrẽ in flãmat [Quia ora venarũ aperiunt.] Sed 3: nã empima pis aliq̃ñ eſt catarrus ſubito veniẽs ad ſpaciũ pectoris ſic dicit Auic. 3º can. ca' de empicis. q̃re nõ ſunt ibi vene rupte ⁊ ſic p exitũ illius ſanici nõ fit apio venarũ: q: cũ ſanguis nullas venas apertas oppilabat ante effuſionem.

C Ad qd̃ dĩm. q᷑ tripl'r adunatur ſanies in ſpacio pecto ris. ſicut dicit Auic. 3º can. de empicis. vno quidẽ mõ p rup turã apoſtematis pleuretici. Alio võ mõ per vlcera pul monis. 3º võ modo per ſubitũ deſcenſum catarri. In duob' autẽ primis modis. non eſt dubiũ orificia venarũ aperiri. In tertio autẽ mõ dico q᷑ vene non aperiunt ipſo catarro ſed ille catarrus poſt. xx. dies ꝯuertit in ſaniem. ſanies võ poſtea ſuo acumine per longitudinẽ tp̃is poteſt facẽ corro ſionẽ in venis pectoris ⁊ pulmõis: ⁊ forte hoc voluit Gal. cum dixit [aut ꝓpter acumen ſuũ.] [Aggrauat inferius epar ⁊ ſecũ trahit dyaphragma.] Sed 3. nã talis tractio non vr̃ eſſe nociua q: epar ⁊ dyaphragma redeunt ad ſuũ ſitum nãlẽ vbi erant anteq̃ʒ aqua adunaret. reuerſio autẽ mẽbrorũ de ſitu innãli ad ſitũ nãlẽ debʒ eſſe cauſa iuuatiua.

C Ad quod dicendũ eſt q᷑ epar ⁊ dyaphragma acceperãt quẽdam ſitum ꝯſuetudinarium. qui cum ſubito remouea tur. aliquale nocumẽtũ inducit. ⁊ ꝓpter hoc ſubita mutatio hoc facit nocumentũ. nõ credo tñ q᷑ ſit grãde nocumentũ [⁊ cetera pectoris. viſcera] idest cor. ⁊ pulmonem ⁊ panni culum diuidentem pectus ⁊ capſulam cordis.

C Aphoriſmus. XXVIII.

C Eunuchi non podagriʒant: neq; calui fiunt.

C Spadones: neq; podagra laborant: neq; cal ui efficiuntur. Theo.

C Eunuchi: neq; podagra laborant: neq; cal ui fiunt. Leo.

C Cõmentum Galeni.

C Inciſio teſticulorũ in eunuchis aſſimilat eos feminis: ſic. n. femine nõ caluẽſcũt cã ſue hũi'tis ſic nec eunuchi. Podagre dixit: q: ita erat in tp̃e ſuo eos nõ podagrari: ſed hodie cõ nõ euenit: q: hui' tp̃is filij viuũt in ſuauitate luxuria ⁊ gu loſitate. Hyp. ſic itẽdit vt oĩb' podagricis pedes nãlr ſint defecti: ſic in epilepſie appãt cerebrũ defic. Sʒ neq; tñ his nẽcio hec paſſio euenit ſi nõ in dieta peccauerit. non q̃ ſũt podagrici niſi cũ ad pedes eorũ hũores peccãtes deſcẽde rint. q̃ ſi nõ fluerẽt neq; creſcerẽt: paſſio hec non fieret. Ni mia q̃ ges vel exercitia huic paſſioni ſũt nociua. Nocet ⁊ forte vinũ ⁊ multũ: max' ſi peſſerit ſaturitatẽ cibi. ſi. n. tũc bibat cito nerui ide feriunt. nocet ⁊ coit'. Sʒ in tp̃e Hyp.

bi fuerun

Tex.

Tex.

Leo.

Tex.

Leo.

Tex.

Ars p̄ci cus ſanici ab epica. ora venarũ aperiant.

Tex.

Leo.

Vtrũ aq̃ ⁊ ſanies eo quod ſit ⁊ ſubi to ab idro picis ⁊ em picis euacuãtes mortẽ inducant.

bi fuerũt rari regimẽto ⁊ bona dieta ħ faciẽtibus: ⁊ ex ↄti nentia ſm corpoꝝ ſufficiẽtias. Quia ĝ nr̃i temporis hoies ad delectationem fuerũt declines: idcirco podagrici fiunt innumeri. vtpote minimũ exercitati: ⁊ mãducãtes plus q̃ƺ digerere poſſint: ⁊ vino inebriati: ⁊ q꞉ forte vinum bibunt ieiuni ⁊ abũdantes in coitu, ꝙ ſi nõ icideret hec oia ſimul: ſed duo vel plura: fiunt tñ inde nociua. Lƺ.n. eunuchi nr̃is ꝗpib⁹ nõ coeant: podagrici tñ fiunt ex nimia delectatione ⁊ guloſitate. Quecũqƺ dicta ſunt de podagra. intelligẽda ſũt vt de arthetica cum prius fiunt podagrici poſt arthetici. Ex hereditate etiã podagra comitat᷑. Spma enĩƺ q꞉ macu latuƺ fuit neceſſario pedes filioꝝ debilitat paſſione dupli cata ex parentum cauſa ⁊ ex ſui culpa.

Expoſitio Thaddei.

In pce. apho. docuit ſignare ſup inciſionẽ ⁊ aduſtionẽ em picoꝝ ⁊ idropicoꝝ. in hoc aũt apho. ⁊ duob⁹ ſequẽtib⁹ do cet ſignare ſup podagrã ⁊ caluiciũƺ. ſed in p̃. docet ſignare ſup podagrã ⁊ caluiciũ ꝑ defectionẽƺ mẽbroꝝ gñatiuoꝝ: ⁊ per cõſequens operationis eoꝝ. In 2° per ſexum. In 3° per etatem ⁊ planus eſt caſus omnium.

Cõ^ter circa hũc apho. ſic ꝓcedit. nã p̃ ꝟificat hoc ſignatuƺ ſcƺ. nõ fieri caluos. vſqƺ nõ podagrizant dixit ibi ꝟificat hoc ſignatũ. ſ. nõ podagrari. In 2ª pte ſic procedit nã p̃ ꝟifi cat illud ſignatũ per ↄdictionẽ ⁊ cauſam vſqƺ Quecunqƺ dicta ſunt ibi ampliat ipſuƺ vſqƺ ex hereditate ibi rñdet q̃ni q̃ fieri poſſet: pars aũt in qua ꝟificat. diui^r. in. 3. in q̃ꝝ p̃ª q̃ durat vſqƺ Hip. ſic itendit ponit ꝟificationẽ per ↄdi ctionẽ. ibi ponit ꝟificationeƺ ꝑ cãm vſqƺ lƺ ĝ eunuchi ibi reſũmit illã ↄdictionẽ. ſunt ergo. 6. ptes in ↄ^{10} ꝓñti.

De quaꝝ p̃ª dicit ꝙ carẽtia teſticuloꝝ facit eunuchos ha bũdare in multa humiditate. ꝑꝑ quã non fiunt calui. Cum caluicies a ſiccitate procedat. ſicut nos videmus in mulie ribus que ꝑꝑ humiditatẽ ſuã multã non caleſcunt.

De 2ª dicit ꝙ eunuchos non podagrari eſt verũ cũ hac cõ dictione. ſ. ſi rectã dietã obſeruauerint: ⁊ ꝑꝑ hoc i tpe hy^{ꝑ}. fuit hoc verũ: ⁊ in tpe nr̃o nõ eſt verũ: q꞉ in tpe hy^{ꝑ}. hoies obſeruabant rectam dietã: ſed in tpe nr̃o multũ peccant in dieta ⁊ max^e in guloſitate ⁊ luxuria.

De 3ª. dicit ꝙ cã podagre gñalis duplex eſt. ſ. pedũ debili tas: ⁊ error in regimine: q̃m iſtis duab⁹ de cauſis fluũt hu mores ad pedes: ⁊ error aũt in regimine ↄtingit ꝑꝑ nimiã q̃e tem nimiũ exerciciũ. ꝑꝑ potũ vini puri. max^e. an cibũ: ⁊ ꝑꝑ coitũ: ⁊ hĩs ſĩlia. in qbus hoies delectant᷑: q꞉ ĝ coit⁹ eſt ma xima cã in debilitãdo iũcturas. Si hoies abſtinẽt a coitu: ⁊ vtunt᷑ alio bono regimine nõ fiũt podagrici: ⁊ q꞉ eunu chi coire nõ poſſunt. Si vtant᷑ alio bono regimie nõ poda grizant: ⁊ hanc cauſaƺ ꝟitatis apho. occulte ⁊ de remotis Gal. venatus eſt.

De 4ª parte dicit ꝙ licet eunuchi noſtri tpis nõ coeant q꞉ teſticulis carent tamen poſſunt fieri podagrici ex nãli debi litate pedum ⁊ guloſitate.

De 5ª. dicit ꝙ q̃cq̃d dr̃ de podagra totũ debet intelligi de artetica vt dicatur ꝙ eunuchi non fiunt artetici ſi non pec cauerint in regimine.

De 6ª. dicit ꝙ poſſet aliquis querere de iſta cã podagre. ſ. de debilitate peduƺ an ſit ſolũ ex peccato tpali vel ex pctõ ge nerationis hereditario. Ad q̃d rñdeo ꝙ vtroqƺ modo ↄtin git: ex hereditate nãqƺ ꝑꝑ ſpmatis maculaƺ ſit hõ aptus ad podagrã: ſit etiã ex ꝓpria malicia regiminis: ⁊ ħ eſt q̃d dic̃.

Circa hũc apho. dubitat᷑ de tex. ⁊ de ↄ^{10}. De tex. q̃dem ſic: eunuchi nõ podagrizãt iſti ſũt carentes te ſticulis. ſiue a gñone. ſiue ex tẽpore. vt caſtrati. Sed querit᷑ ſi aliqs habeat teſticulos ⁊ abſtineat a coitu. nunqd poda grizet. Cui dõm eſt ꝙ ſi hñtes teſticulos abſtineãt ab oi ef fuſione ſeminis ſenſibili ꝑ coitũ: ⁊ inſenſibili in ſõno ⁊ in go morea. credo ꝙ idẽ erit q̃d de eunuchis. Itẽ credo ꝙ ſi ali qs vtat᷑ coitu moderate ſm ꝙ ſue nãe cõpetit. nõ podagri

[margin:] Vtrũ hñs teſticulos ⁊ abſtinẽs a coitu podagrizare poſſit.

cabit etiã cũ debilitate pedũ. ſicut infra melius explanabor ſed Hip. poſuit eunuchos in qb⁹ manifeſtũ eſt eos nõ poſ ſe coire vt ꝑ eos daret intelligi oẽs q nõ peccãt in coitu: Sƺ ad huius maiorẽ euidentiã 4^{or}. ſunt querẽda. quoꝝ p̃^m eſt de eſſentia podagre. 2^m eſt de cauſis eius gñalib⁹. 3^m eſt de nocu° coitus. 4^m eſt de ↄſitia iſtius ꝓpoſitionis.

De pmo querit᷑ an podagra ſit morbus vel accñs: ⁊ videt᷑ eſſe morbus. nã Gal. infra in ↄ^{10} illius apho. Quibuſcũqƺ podagricis. Dicit podagrã eſſe apoſtema. Itẽ i podagra ſit extẽſio ↄcatenationis. ſicut ibidẽ inuit Gal. hec aũt extẽ ſio eſt morb⁹ in ſitu: ⁊ videt᷑ eſſe accñs: nã in viatico. cap. d̃ podagra exp̃ſſe dr̃ podagrã eẽ dolorẽ calcãei ⁊ plãte pedũ.

[margin:] Utrũ podagra ſit morbus vel accidens.

Ad q̃d dõm eſt ꝙ in podagra 4^{or}. cõcurrũt quorũ p̃^m eſt ſeparatio iũcture in pede: ⁊ max^e in police ⁊ cauilla. ſic dic̃ haliabas. cap. de paſſionibus anchaꝝ ⁊ pedũ. Cum. n. hu mor currit ad vacuitatẽ iũcture. Aliquã ſeparationeƺ facit oſſis ab oſſe. ⁊ ħ ſeparatio eſt morb⁹ in ſitu. 2^m ꝟo eſt extenſio mẽbroꝝ neruoſoꝝ adiacẽtiũ iũcture q̃ ↄtingit ꝑꝑ ſeparatióeƺ oſſis ab oſſe: ex hac aũt ſeparatióe ſit morb⁹ q eſt ſolõ ↄt^i. 3^m aũt eſt collectio mãe q̃ ſit in mẽbris adiacẽtib⁹ iũcture. ⁊ ta lis collectio nõ põt dici apã ꝓprie. tñ dr̃ apã q̃ƺtũ ad eã col lectionẽ mãe q̃ ſit in mẽbris adiacẽtib⁹ iũcture. nã mã extñs in iũctura. ſ. inter duo oſſa iũcture nõ ꝓprie dr̃ facere apã. apã nãqƺ ꝓprie dr̃ cũ mã effundit᷑ ad vacuas regiones ↄſi miliũ mẽbroꝝ. ſicut dr̃ in tegni de apatibus. largo tñ voca bulo põt dici apã ſm vtrũqƺ reſpectũ. 4^m aũt eſt dolor q ſe quit᷑ extẽſionẽ mẽbroꝝ adiacẽtiũ iũcture. ⁊ hic dolor eſt in ſeparabilis a tali extẽſione. põt ẽt ſeq iſte dolor repletioneƺ apoſtemoſam q̃ ſit in mẽbris adiacẽtib⁹ iũcture. ſed ħ non eſt ſemꝑ. ſed ſolũ q̃ñ mã egredit᷑ a iũctura vadẽs ad mẽbra circũdãtia ipſam. ⁊ tũc minuit᷑ extẽſio ⁊ dolor q ab extẽſio ne fiebat. ꝓpea q꞉ mã egreſſa eſt a iũctura ⁊ eã amplius nõ extẽdit. ⁊ remanet tũc dolor ex ſola repletióe mẽbroꝝ adia cẽtiuƺ. ⁊ ꝑꝑ hoc eſt tũc minor dolor q̃ƺ prius. minorẽ. n. do lorẽ facit mã apoſtemoſa q̃ƺ faciat ſolũ ↄtinui ab extẽſione facta. ex his ĝ iã nobis pƺ q̃ ſit eſſentia podagre. põt. n. po dagra eſſe ⁊ morbus ⁊ accñs. ⁊ morb⁹ dr̃ 3^x. ſ. morb⁹ in ſitu ⁊ ſolũ ↄtinui ⁊ apã: ⁊ põt dici accñs q̃d eſt dolor. ex diuer ſo igit᷑ reſpectu Authores nr̃i potuerũt noiare podagram morbũ ⁊ accñs. ⁊ ꝑꝑ hoc a viatico d̃ſcribit᷑ ſic ꝑ reſpectũ ad accñs: inq̃t. n. podagra eſt dolor calcanei ⁊ plãte pedũ cũ diſtenſióe nerui ⁊ pulſatióe ſui naſcẽs ex malis humoribus ad calcaneũ deſcẽdẽtib⁹. ſed ſi nos volum⁹ verã podagre ↄſiderare eſſentiã. ipſa eſt triũ morboꝝ agregatio in iũctu ra pedis. ſ. morbi in ſitu ⁊ ſolutionis ↄtinui ⁊ apatis que ſe quitur hoc accidens ſcƺ dolor.

De 2° dico ꝙ gñalis cã podagre ſƺ com^{em} ⁊ alios Autho res eſt 2^x. vna q̃dẽ eſt aptitudo mẽbri recipiẽtis. ſ. debilitas iũcturaꝝ pedis ⁊ alia eſt plenitudo mãe decurrẽtis. ſic hu^s ſupfluitas. debilitas aũt mẽbri recipiẽtis eſt duob⁹ modis. vno q̃dẽ a gñatióe pura q̃ñ aliqs naſcit᷑ cũ debilitate iũctu raꝝ. Alio ꝟo mõ ex tpe. puta q̃ñ aliqs ꝑꝑ nimiũ laborẽ vel ꝑꝑ ꝑcuſſióeƺ. vel ꝑꝑ aliquã aliã ſĩlem cãm hƺ debiles iũctu ras pedis. plenitudo ꝟo mãe decurrẽtis ꝓcedit a malicia regiminis ſm ſex res nõ nãles. ⁊ hãc diſtinctióeƺ ponit halia bas ca° de paſſióib⁹ anchaꝝ ⁊ pedũ li° 9°. ⁊ vult Gal. in cõ mento ꝙ ambe iſte cauſe debent ſimul iungi ad hoc vt fiat podagra. ⁊ nulla earum per ſe ſufficit.

De 3° ſic. Querit᷑ enĩ an coit⁹ opet᷑ ad podagraƺ vel nõ. ⁊ vĩ ꝙ nõ. Dicit. n. Ariſt. in p̃° lib° de ꝓblematib⁹ ꝙ coit⁹ cõ fert flegmaticis egritudinib⁹: ⁊ idẽ vult Auic. 3° can. de iu uamẽtis coit⁹. dic̃. n. ꝙ ↄfert oĩb⁹ flegmaticis egritudib⁹: podagra ꝟo multotiẽs eſt de flegmate ſic dic̃ raſis de iũctu ris ca° p̃°. Ꝯ. In viatico cap° de podagra dr̃ ꝙ podagra max^e ↄtingit hñtib⁹ cor^a hu^s. coit⁹ aũt d̃ſiccat ſic dic̃ Ioani ti⁹: q꞉ ꝓhibet podagrã. Ꝯ. ſcꝑt⁹ ꝟſus reꝝ nõ nãliũ nõ ẽ cã alicui⁹ egritudis. imo eſt cã ↄſeruatiua ſanitatis ſic dicit

[margin:] Utrũ coitus operetur ad podagram.

Gal. in tegnī de cāis. ſed coit⁹ nūerat̄ īter res nō naſ̄es. ergo mōderat⁹ eius uſus nō eſt cā alicui⁹ egritudis. ⁊ Gal. in pallegato ca° expſſe pōit coitū eē nec^m. In cōſeruatiōe ſanitatis.

¶ Ad ꝯriū ſunt oēs authores ⁊ expientia manifeſta. vñ Haly. dicit in pallegato ca° ꝙ vna maximaꝝ cāꝝ podagre eſt coitus ⁊ maxime poſt cibi repletionem.

¶ Ad h̄ dōz eſt ꝙ coit⁹ aut eſt moderat⁹ aut imoderat⁹. ⁊ iūcture aut ſī debiles aut fortes. Dico ergo ꝙ coit⁹ imoderat⁹ in hn̄tib⁹ fortes iuncturas nō facit podagrā. verūtn̄ debilitat eas. ⁊ cū errore alteri⁹ regis ꝯtinuat⁹ podagrā iducit in hn̄tib⁹ aūt dbiles. perīt⁹ ⁊ cito podagrā facit. coit⁹ ꝟo moderat⁹ in hn̄tib⁹ fortes iūcturas nullo° fac̄ podagrā. ſed in hn̄tib⁹ debiles diſtiguēdū eſt. nā aut tu vis accipe coitū moderatū ſm ꝙ cōpetit coi⁹ ſano. ſic ponit Gal. in tegni de cāis. ⁊ tūc dico ꝙ talis coit⁹ moderat⁹ podagrā faciet. lȝ nō ita cito nec ita fortit̄ ſic imoderat⁹. ſi ꝟo vis accipe coitū moderatū ꝑ moderato q̄ꝫtuȝ ad hn̄tes debiles iūcturas. tūc dico ꝙ talis coit⁹ nō fac̄ podagrā. ⁊ forte in hn̄tib⁹ debiles iuncturas valde. ꝯparatiōe coit⁹ eſt nil coire q̄ꝫtū ad illa mēbra ſȝ q̄ꝫtū ad reliquū corpus nō eſt ita. nā ſi aliqs hr̄et teſticulos calīos ⁊ bu^{os} ⁊ dbiles iūcturas ſī. tūc abſtinētia coit⁹ ꝓſeruaret a podagra ⁊ iduceret multas alias egri^{tu}°: cā āt ꝑꝑ quā coit⁹ fac̄ podagrā in hn̄tib⁹ debiles iūcturas eſt 2^e. quaꝝ p^a eſt calefactio iūcturaꝝ qbus calefactis fit hūoꝝ atractio. 2^a vero eſt neruoꝝ ⁊ neruoſoꝝ mēbroꝝ debilita° q̄ ꝯtingit ꝑꝑ coitū ⁊ h̄ dr̄ in viatico ca° de podagra. ¶ Sȝ h̄ emergit dubita° q2 nō vr̄ ꝙ iūcture ſint mēbra neruoſa. cū in iūcturis nullus ſit neru⁹. ſȝ ſolū oſſa ⁊ ligamēta. coit⁹ āt oſſib⁹ ⁊ ligamētis nocu^m nō facit de quo ſit curādū. ¶ Ad qȯ dōm ꝙ coit⁹ nō fac̄ podagrā ꝑꝑ nocu^m qȯ faciat in oſſibus ⁊ ligamētis iūcture. ſȝ ꝑꝑ nocu^m qȯ fac̄ in mēbris neruoſis adiacētib⁹ iūcture. cū. n. iſta mēbra ſint debilitata ex coitu. ⁊ ſint i ꝯtinuo motu. ⁊ ſint poſita iferi⁹ q̄ ad pedes expellit ⁊ trahit mā ad ea. cū ꝟo venerit mā ad ea ⁊ igredit iūcturas ꝑꝑ motū eaꝝ ⁊ ſpacioſitatē ꝑꝑ cui⁹ igreſſuȝ ſepantur iūcture ⁊ tūc extēdunt mēbra neruoſa q̄ adiacēt iūcture ⁊ fit dolor. ¶ Sȝ ꝯ iſtā ſolōnē obiciet. q2 Gal. dicit ifra in iſto apho. [qbuſcūqȝ podagricis] ꝙ mā podagre nō intrat neruos. Itē ꝑꝑ qd iſta mā qn̄ ꝓ venit ad lacertos circūdātes iūcturas antqȝ intret iūcturas nō fecit in eis dolorez podagricū. ¶ Ad has dub^{nes} r̄ndebo ifra in gloſis palle. apho. ¶ His aūt viſis oȝ r̄ndere ad pn̄^{lia} argumēta h⁹ q̄ſiti. ⁊ dico ad p^m ꝙ coit⁹ moderat⁹ oib⁹ flegmaticis egritudib⁹ ꝯfert rōne mãe flegmatice q̄ minuit ꝑ coitū ⁊ h̄ fac̄ minuēdo pletoriā corpis q̄ calor inat⁹ ſuffocat. ſȝ inq̄ꝫtū debilitat mēbra neruoſa fac̄ podagrā in ꝓparatis. ⁊ ſi ſit coit⁹ imoderat⁹ mãs ēt flegmaticas mltiplicat debilitādo digeſtiōez ꝑ diminu^{tio}ne^m caloris inati. ⁊ ex h̄ pȝ ſolo ad 2^m: coit⁹. n. nō facit podagrā ꝑꝑea q2 humectet cor° ſȝ ꝑꝑea q2 mēbra neruoſa debilitat. ¶ Ad 3^m dico ꝙ iā pȝ ſolo q2 hn̄tib⁹ dbiles iūcturas nullus coit⁹ eſt moderat⁹. ¶ Aut dic ꝙ argu^m ꝯcludit verū accipiēdo coitū moderatū ꝑ cōparatiōez ad debiles iūcturas. Illis aūt rariſſimus coit⁹ eſt moderatus.

Utꝝ iūcture ſunt mēbra neruoſa.

¶ De 4°. ſ. de ꝯñtia hui⁹ ꝓpōnis: [eunuchi nō podagrizāt] ſic ꝓcedo reducat. n. p° in ꝯdōnalē ꝑ modū negatiōis. vt ſic dicat. ſi aliqs nō coit nō podagrizat (nā iō eunuchus nō podagrizat q2 nō coit) ⁊ addant ſibi deteriatiōes q̄s Gal. vr̄ apponere q̄ ſī due q̄rū vna pōit ad añs ⁊ alia ſubaudit ad ꝯñs. ad añs qdē pōit iſta: ſi aliqs nō coit cū recto regimine aliaꝝ rerū 2ª pōit ad ꝯñs. hoc° nō podagrizat cū debilitate pedū. ergo tota ꝯña talis eſt. ſi aliqs nō coit cū bono regimine nō podagrizat ēt cū dbilitate pedū: ⁊ eſt cōpoſita ex añcedēti ⁊ ꝯñti negatis. Deinde hac pōne facta ſic ꝓcedo: ſi eniȝ h̄ ꝯña eſt ꝟa. ſ. ſi nō coiēs cū alio recto regimine nō podagrizat cū dbilitate pedū poſſuȝ arguere ex ipſa ꝑ ꝯñaȝ in ipſo vel ꝑ ꝯñam eꝯrio: ꝑ ꝯñam qdē in ipſo. ꝑ ꝟtutē illi⁹ regule: ſi affirma° eſt cā affirmatiōis ⁊ negatio eſt cā negatiōis. ⁊ eꝯuerſo. vt ſic dicat. ſi nō coiēs cū alio recto regimine nō podagrizat cū debilitate pedū. ergo coiēs cū malo regimine podagrizat cū fortitudine pedū qȯ nō ſeqt̄ q2 ꝯñs illatiōis eſt falſum. nō. n. podagrizat q fortes hȝ pedes. ſic dicit Gal. in ꝯ^{to}. ergo ꝑ ꝯñaȝ in ipſo nō poſſuȝ arguere. Itē nec ꝑ ꝯñam eꝯrio. vt ſic dicat: ſi nō vtēs coitu cū alio recto regimie nō podagrizat cū debilitate pedū. ergo podagrizans cū fortitudine pedū vtit coitu ⁊ alio regimine malo. qȯ nō ſeqt̄ nā ꝯñs hu⁹ illatiōis eſt falſum q2 q fortes hȝ pedes nō podagrizat ſicut colligitur ex commento.

¶ Ad plenā aūt declaratiōez ꝯñtie hui⁹ apho. oȝ tria ꝓmittere quoꝝ p^m eſt de radice ꝯñtie negatiue iſti⁹ apho. 2^m ē de diuerſitate q̄ cadit iter cās ꝓhibētes podagrā ex pte vna ⁊ cās faciētes podagrā ex pte alia. 3^m de ꝟitate duplici ꝯñtie hui⁹ apho. Dico ergo ſic ꝙ p° ꝙ lȝ Hippo. poſuiſſet hūc apho. ſub ꝯña negatiua. dōo ſi aliqs eſt eunuchus nō podagrizat tn̄ itelligit ꝟitatē ei⁹ pēdere ex ſua affirmatiua. q̄ eſt. ſi aliqs imoderate vtit coitu. podagrizat cū debilitate pedū. radix eteni iſtius negatiue ꝟitatis eunuchi nō podagrizāt. nō potuit a pn°. inueniri niſi q2 ꝑ lōgā expientiā fuit inuētū ꝙ coitus imoderatus eſt max° cā in gn̄ando podagrā in corporibus preparatis. quā experientiā ſequuta eſt ratio q2 coitus membra neruoſa debilitat.

¶ De 2° dico ꝙ cā faciēs podagrā in corpibus ꝓparatis ſm Gal. eſt 2^e. quaꝝ vna eſt coit⁹ ⁊ alia eſt malicia toti⁹ alteri⁹ regis. ⁊ ſic vr̄ ponere Gal. ꝙ tm̄ opat̄ coit⁹ imoderatus ad gn̄ationē podagre. q̄ꝫtū malicia toti⁹ alteri⁹ regimis ⁊ forte ampli⁹ ⁊ qlibet iſtaꝝ duaꝝ cāꝝ ꝑ ſe ſine altera pōt facere podagrā in preparatis. ſȝ ad ꝓhibēdū podagrā nō ſufficit ꝓua° vni⁹ eaꝝ ſȝ oȝ eſſe ꝓuatiōeȝ ambarū. ſi. n. hn̄s debiles iūcturas vtat̄ coitu vel vtat̄ alio malo regimine podagrizat. Ad h̄ aūt vt nō podagrizet reqrit̄ abſtinentia a coitu ⁊ bonitas regiminis.

¶ De 3° dico ꝙ ex iſto apho. eliciunt̄ 4^{or}. ꝯñe q̄ꝝ due ſunt ꝟe ſȝ nō ſunt artificiales ⁊ due ſī ꝟe ⁊ artificiales. ꝟe qdē ſȝ nō artificiales ſī h̄. vt ſi aliqs nō coit cū bono regi°. nō podagrizat cū fortitudie pedū. ⁊ h̄ alia. ſi aliqs vtit̄ coitu ⁊ errat in regimine podagrizat cū debilitate pedū dico aūt iſtas ꝯñas eē inartificiales q2 nō ꝯtinēt occultā ꝟitatē. ſed oib⁹ ſī manifeſte. ꝟe aūt ꝯñe ⁊ artificiales ſī iſte. ſi aliqs nō coit cū bono regimine nō podagrizat cū debilitate pedū: ⁊ hāc inuit Gal. in ꝯ^{to} ⁊ h̄ alia. ſi aliqs coit ⁊ vtit̄ malo regimine podagrizat cū dbilitate pedū nā qn̄ iſte due cāe. ſ. coitus ⁊ malū regimē iūgunt̄ ſī nō eſt artificiale ſcire ꝙ podagraȝ faciēt in ꝓparatis cū ſit oib⁹ manifeſtū. cū ꝟo ponant̄ diſiūctiue tūc eſt artificiale q2 nō eſt oib⁹ notū alterā iſtarū cāꝝ tātā hr̄e ꝟtutē vt poſſit facere podagrā. his trib⁹ ante miſſis venio ad ſolōnē ⁊ dico ꝙ ex iſta ꝯdōnali negatiua. ſi nō coiēs cū recto regimine nō podagrizat cū debilitate pedum bn̄ pōt iferri ſua ꝯdictoria affirmatiua ſȝ vtriqȝ ꝯñaȝ dūmō illa ꝯña recte aſſumat̄. recte aūt tūc aſſummit̄ qn̄ ſit mutatō ſoli° negatiue i affirmatiuā manētib⁹ vtrobiqȝ eiſdē determiatōib⁹ mutādo copu^{lati}ua^m ⁊ diſiūctiuā in ꝯña eꝯrio. vt ſic dicat̄ ſi nō vtēs coitu cū bono regimie nō podagrizat cū debilitate pedū: ⁊ h̄ ē ꝯña in ipſo. nec obſtat ꝙ in ꝯdictoriis nō poſſit fieri ꝯña in ipſo q2 nō tȝ h̄ ꝯña ꝑ gn̄alē hitudinē ꝯdictorioꝝ. ſȝ ꝑ ꝟtutē illi⁹ regle ꝓbice ſi affirma° ē cā affirmatiōis. ⁊ nega° eſt cā negatiōis ⁊ eꝯ qȯ hȝ locū in ꝯuertibilibus. Itē eſt ꝟa illatio ꝑ ꝯñam eꝯrio. vt ſic dicat̄ ſi non vtēs coitu cū alio bono regimine. nō podagrizat cū debilitate pedū. Igit̄ ſi aliqs podagrizat cū debilitate pedū vtit̄ coitu vel alio malo regimine. ſed de iſta 4° ꝯñtia dubitat̄ ſi aliqs coit vel vtit̄ malo regimine podagrizat cū debilitate pedū. nō eniȝ vr̄ nec^{ria} q2 non ꝯtingit podagra ſine humoꝝ excreſcētia ſicut dicit cōmētator: ſi aūt aliqs vtat̄ bono regimine q̄ꝫtūs cocat nō excreſcit humorco. ⁊ ſic petrū in ſolo coitu nō faciet podagrā cū coitus non faciat hu^{mo}ꝝ excre-

cretiā ſ; potius diminutionē. ¶ Ad qḋ dōꝫ eſt ꝙ coit⁹ facit hu⁹ excreſcētiā ꝑ viā accñtis ſicut ſupi⁹ dcm̄ eſt debilitādo digeſtiuā. facit et humoꝝ influētiā ꝓ calefactionē iūctura rū. ſ; in coꝛᶜ. nō ſit humoꝝ excreſcētia ſicut ſupi⁹ dictū eſt.
¶ De cōmēto ꝫo ſic ſicut ḡ femine nō calueſcūt cā ſue humiditatis ſic nec eunuchi. Ariſt. in libᵒ de ꝓblematib⁹ aliā vꝫ ponere cām ꝓ quā eunuchi nō calueſcūt. ⁊ eſt qm̄ hn̄t multum cerᵐ. cui vꝫ ꝯcoꝛdare Auic. 4ᵒ can. fen 7ᵃ de cāis caluicij. dicit. n. ꝙ caluiciū aliqñ ꝯtingit ꝓ ſepatiōem cerᵃ a cra neo. ⁊ ſic ꝯtact⁹ ⁊ repletio cranei a cereᵒ caluiciū ꝓhibet: ſ; bn̄ ꝯſiderātib⁹ ad idē redeūt dicta Gal. ⁊ Ari. ⁊ ex dcō Ariſto. poſſumus itelligere cām ꝓ quā eunuchi nō podagrizant. nā ſi eunuchi hn̄t multū cerᵐ hn̄t ipm forte. ⁊ per ꝯñs hn̄t fortia oīa mēbꝛa neruoſa. ſilr ex ꝯrio vtentes coitu imoderate hn̄t paucū cerᵐ. ⁊ inde debile ⁊ per ꝯñs debilia oīa mēbra neruoſa. ⸢ luxuria ⸥ ſ; ꝯ eunuchi. n. nō pñt vti coitu.
¶ Ad qḋ dōm ꝙ hic nō accipiꝛ luxuria ꝓ vſu venerīs ſed ꝓ imoderātia cibi ⁊ potus ⁊ aliaꝝ ꝛerū nō nāliū ⸢ quecūq; dcā ſīt de podagra itelligēda ſīt de artetica: ⸥ iſte ſīt tres paſſiones iūcturaꝝ. ſ. artetica podagra ⁊ ſciatica. ⁊ dꝛ Artetica qꝛ fit i oib⁹ articulis. ſciatica qꝛ fit in articulis anche. podagra qꝛ fit in articulis pedū ⁊ maxᵉ in pollice ſic dicit Halyabas caᵒ de paſſiōib⁹ anchaꝝ ⁊ pedū. ⸢ cū ꝑus fiāt podagrici poſtea artetici ⸥ podagra qdē ꝑcedit arteticā duplici de cā quaꝝ ꝑᵃ eſt ſit⁹ iferioꝛ. 2ᵃ eſt labor maior quē patiūtur pedes. ⁊ ꝓ has cās citius fit podagra q̄ꝫ artetica. ⸢ ex hereditate ēt podagra cōicaꝛ ⸥ ſcā ꝓ quā qdā mozbi ſīt hereditarij ⁊ qdā nō diceꝛ i pᵒ canone. ſi me illū libꝝ gloſare ꝯtigat.

¶ Aphoꝛiſmus. XXIX.

¶ Mulier non podagrizat: ſi menſtrua nō defecerunt in ea.

Theo. ¶ Mulier podagra non laboꝛat: niſi menſtrua defecerint.

Leoni. ¶ Mulier podagra non laboꝛat: niſi mēſtrua defecerint.

Commentum Galeni.

¶ Cōtingit ḡ nō podagrari ſi mulier purgetur cū mēſtruis. Ego in apho. ꝑcedēti podagrā nō eſſe ex ſola neruoꝝ defectiōe mōſtraui: niſi hūores ad pedes cucurrerint. qḋ veruꝫ fuit tpe Hippo. mulierib⁹ podagrā nō ꝯtingē niſi mēſtruis deficiētib⁹: ſ; tn̄ nr̄is euenit tpib⁹ mēſtruis ēt venientibus: qꝛ male dietātib⁹. multis tn̄ qꝛ mēſtrua nō veniant oꝛdine ſuo: paucis tamen ꝓpter malam dietam euenit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In ꝑcedēti apho. docuit ſignare ſup podagrā ⁊ caluiciū ꝑ defectū mēbroꝝ gñatiuoꝝ. In h̄ āt apho. docet ſignare ſup podagrā ꝑ ſexū ⁊ planuꝫ eſt. ¶ Comᵗᵒʳ circa hūc apho. tria notat. nā pᵒ ꝟificat apho. ꝑ cām vſq;: ⸢ qḋ verū fuit: ⸥ 2ᵒ ꝟificat ipſuꝫ ꝑ ꝯdictionē vſq;: ⸢ multis tn̄: ⸥ 3ᵒ ponit dubitationis remotionē vſq; ad finē. Dicit ḡ ſic de pᵃ pte ꝙ mulier nō podagrizat ſi purgeꝛ cū mēſtruis ꝓ id qḋ nos diximus in ꝑcedēti apho. ibi. n. dictū eſt ꝙ podagra nō ꝯtingit ꝓ ſolā debilitatē neruoꝝ ſ; oꝫ ibi eſſe fluxū huᵣ ad pedes. ſ; talis fluxus ad pedes ꝓhibeꝛ ꝓ debitū fluxū mēſtruoꝝ. ¶ De 2ᵒ dicit ꝙ iſte aph. hꝫ ꝟitatē cū hac ꝯdictiōe. ſ. ſi mulier nō peccauerit in dieta. ⁊ ꝓ h̄ fuit verus in tpe Hippo. qꝛ tunc mulieres rectā dietā ſeruabant. ¶ De 3ᵒ dicit ꝙ cū due ſint cāe ꝓ q̄s mulieres podagrizāt. ſ. carētia mēſtruoꝝ ⁊ pctm̄ diete poſſet qs dubitare ꝓ quā iſtaꝝ cāꝝ podagra ꝯtigat frequēti⁹. Cui Gal. rn̄det dicēs ꝙ podagra plurib⁹ mulierib⁹ ꝯtingit ex carētia mēſtruoꝝ. ⁊ paucis ex mala dieta.

Utrū mulier podagrizare poſſit.

Circa hūc apho. duᵣ de tex. ⁊ ḋ ꝯᵗᵒ. De tex. qdē ſic ⸢ mulier nō podagrizat: ⸥ ſ; ꝯ ponam⁹. n. mulierē hr̄e debiles pedes. qꝛ ſꝑ opꝫ h̄ ſupponiꝛ. ⁊ hr̄e mēſtrua ⁊ obſeruare rectā dietā i alijs reb⁹ peccat tn̄ i coitu. vꝫ ꝙ poſſit podagrizare. nā ⁊ in viris hn̄tes dbiles pedes ſi peccāt in coitu ſ; aliā rectā dietā obſeruēt nihilomin⁹ fit podagra. ſolū eni pctm̄ in coitu in hn̄tibus debiles pedes facit podagrā.
¶ Ad h̄ dōm ꝙ pedes mulieꝝ nō debilitanꝛ in coitu ſicut in viris. Scribiꝛ eniꝫ in viatico. caᵒ de podagra talis ſermo: ⸢ Mulieres ēt nō hūt podagrice qꝛ nō laboꝛant in coitu ſic maſculi ⁊ omni mēſe purganꝛ mēſtruis: ⸥ ⁊ credo eſſe cāmꝓpea qꝛ in eis nō calefiūt iūcture pedū in coitu vt atrahant humores ſic in viris ⁊ ꝓpea qꝛ eaꝝ ſperma nō eſt mundū ⁊ tēpatū. ſpū plenū ſic ſpma viroꝝ. ſed eſt q̄ſi de nā mēſtruoꝝ parū alteratū a ſanguine mēſtruo. dicit. n. Auic. 3ᵒ can. caᵒ de cā ſpmatis ꝙ ſpma mulieris eſt gen⁹ ſanguinis mēſtrui ꝓ qḋ eius expulſio paꝝ nocet. ⸢ Niſi mēſtrua defecerint: ⸥ hic q̄riꝛ nūqd debeamus itelligere defectū nālē vel accñtalem. ¶ Ad qḋ dōm ꝙ arbitroꝛ ꝟitatē hr̄e ſm vtrūq; defectū. ¶ Cō. purgaᵒ mēſtrualis nō defendit mulieres ab alijs moꝛbis ſicut ſīt febres apata capitis ⁊ pectoris ⁊ alioꝝ mēbroꝝ. qꝛ non vꝫ ꝙ debeat eas defendere a podagra. ¶ Ad qḋ dōm ꝙ mēſtrua defendūt mulieres ab oī gn̄e moꝛboꝝ ſi nō peccauerint in dieta. maxᵉ. tn̄ defendūt eas ab egritudine iūcturaꝝ pedis. ꝓpea qꝛ mām̄ debentē currere ad pedes preaſſummit natura euacuans eam per matricem anteq̄ꝫ ad pedes deueniat.

Utrū purgatio mēſtrualis defēdat mulieres a podagra.

¶ De cōmēto ſicꝛ ⸢ qḋ verū fuit tpe Hippo. ⸥ ſed ꝯ dicit eniꝫ Gal. de regimine ſanitatis. libᵒ 5ᵒ paraᵒ. ⸢ qḋ nullus ⸥ ꝙ añ ipſuꝫ nō fuit aliqs medicus qui vtereꝛ regimine ſanitatis. nec in ſeipſo nec in alio. ergo regimen ſanitatis nō erat tpe Hippo. inuētuꝫ. quare tūc tpis nō vtebanꝛ recto regimine.

Utrū homines vſi ſint bono regiᵉ tēpe Hippo.

¶ Ad qḋ dōm eſt ꝙ tpe Hippo. gētes nō vtebanꝛ recto regimine ex doctrina artis medicine ſed ex ꝓpria nā qḋ foꝛte ꝑceſſit ab aliqua ꝯſtellatione vel foꝛte nō pueīt ad Gal. ars regitiua ſanitatis ꝑ alios inuēta. ¶ Cō. ſi gētes tpe Hippo. obſeruabāt rectā dietā. tūc non debuit tpe Hippo. eſſe aliqua egritudo niſi epidimialis vel vndimialis. Cū gn̄a egritudinū nō ſint niſi tria ſcꝫ epidimiale vndimiale ⁊ diuerſuꝫ. diuerſum aūt genus egritudinū eſt qḋ cōtingit ex malicia regiminis. ⁊ h̄ diſtinctio innuiꝛ a Gal. in cōmēto regiminis acutoꝝ in ꝓhemio. ⁊ in cōmēto epyᵗ. in ꝓhemio.

Utrū aliq̄ egrit⁹ diuerſa potuerit eſſe tpe hip.

¶ Ad qḋ dicendū ꝙ nō eſt intelligendū ꝙ tpe Hippo. nullū eſſet penitus pcctū in dieta. ſed ꝙ gentes tunc peccabāt minus in dieta q̄ꝫ tempoꝛe Gal. ⁊ maxime in ſuperfluitate ⁊ pſequtione delectabiliū. qḋ foꝛte ꝯtingebat ex paucitate rerum ⁊ cōſtellatione ſicut ſuperius dixi.

¶ Aphoꝛiſmus. XXX.

¶ Puer non podagrizat ante aphꝛodiſiam.

¶ Puer podagra non laboꝛat anteq̄ꝫ cōcumbere incipiat. Theo.

¶ Puer podagra non laboꝛat ante vſum venereoꝛum. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Coitus eſt foꝛtis cā in generāda podagra qḋ manifeſtatur ex verbis de eunuchis precedētibus: ſed cū eunuchos podagricos eſſe viderim: pueros me nunq̄ꝫ vidiſſe memini: niſi aliquando tumoꝛem in genibus de nimijs ſuis guloſitatibus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Docuit in precedēti apho. ſignificare ſup podagrā ratione ſexus. In hoc autem apho. docet ſignificare ſuper podagram ratione etatis.
¶ Cōmētatoꝛ ſuper hoc apho. duo notat. ꝑ nāq; reddit cauſam vſq;: ⸢ ſed cum eunuchos ⸥ ibi tollit quādā dubitationem. Dicit ergo ſic de pꝛimo ꝙ pueri non podagrizant qꝛ non coeunt. Coitus enim eſt foꝛtiſſima cauſa in generanda podagra. De 2ᵒ dicit: poſſet enim aliquis dubitare nūquid ſimiliter ſe habeant pueri ⁊ eunuchi ad podagraꝫ. Cui re

ſpõdet dicẽs ſe nũquã vidiſſe aliquẽ puer podagricũ. Sed bene vidit puerum habentem aliquem tumorem in genibus propter magnã guloſitatem.

Vtrũ pueri ſint magis apti ad podagrã q̃ eunuchi.

Circa hũc aphõ. dubitatur ſolũ de 2o. de hoc dicto. ſ. ſed cuz eunuchos podagricos eſſe viderim pueros nũq̃ vidiſſe memini. Videt enim q pueri magis ſint apti ad podagrã q̃ eunuchi. pares etenim ſunt pueri ⁊ eunuchi in his duob⁹. ſ. nõ coire: ⁊ mala vti dieta. ſupant aũt pueri eunuchos in humiditate. q̃to aũt corpora ſũt humidiora. tãto ſunt aptiora ad podagrã. ſicut dicit in viatico cap. de podagra. ¶ Preterea vĩr ſe ſilr habere ad podagraz pueri ⁊ eunuchi: q2 idẽ ſermo ſcribit de vtriſq; in viatico: ⁊ eſt talis: [vñ ſit vt eunuchi qui nõ coeũt vt hunc morbũ nõ patiantur: ⁊ ſi habuerit. tñ raro: q2 ſit ex multitudine hu⁹. pp inordinationẽ diete ſicut in pueris q nõ ſunt podagrici niſi ex inordinatione diete ⁊ cibo multitudine. Je ſilis ſermo ſcribit de iuncturis cap. p̃r ⁊ eſt talis: [Et ſilr ſcias q egritudo iuncturar fere nõ accidit pueris. ſic raro 9tigit mulierib⁹.]
¶ Ad hãc qõnem dicẽdũ q arbitror eunuchos magis eſſe aptos ad podagrã q̃ pueros. Sicut Gal. dicit: nec obſtat q pueri ſint humidiores eunuchis: q2 ſua humiditas trãſit i augmẽtũ corporis. nec obſtat quod opponit ꝑ textum viatici ponẽtis q pueri ⁊ eunuchi raro podagrizant: ⁊ ex eadẽ eſt credo cã q raro podagrari dictũ de pueris ⁊ eunuchis. nõ equalr dicatur: magis enĩz eſt rarũ podagrari in pueris q̃ in eunuchis. Jtez auctoritas q̃ adducebat ex lib⁰ iũcturar hoc idẽ vĩ oſtẽdere ex modo loquẽdi. dicit enim q egritudo iuncturarũ fere nõ accidit pueris ſicut raro cõtingit mulierib⁹: oſtendit enim ex mõ loquẽdi q l3 raro cõtingat mulierib⁹. tñ rarius contingit pueris.

¶ Aphoriſmus. XXXI.

¶ Dolores oclo: meri potio: aut lauacrũ: aut piria: aut flobothomia: aut pharmacia ſoluit.

Theo. ¶ Dolores oculorũ ſoluit: aut meri potio: aut balneũ: aut fomentum: aut vena inciſa: aut medicamentum epotum.

Leoni. ¶ Dolores oculo: meri potio: aut balneũ: aut vene ſectio: aut medicamẽtũ epotũ ſoluit.

¶ Commentum Galeni.

¶ Quod hic dicit Hip. experimẽtis magis nõ rõne attẽdit: non enim mirãdũ eſt ſi, balneis vtẽtib⁹ oculo dolor ſoluitur: aut ſi alteri vinũ interdictũ iuuatiuũ fuerit ⁊ abſtinere non iuuerit: poſt dõ nimia illecr⁹ delectatione bibẽtez adiuuit: ⁊ ſic ⁊ multa hẽ q̃ in libris ſuis ſcripſerũt non bñ medici determinãtes. Jdẽ hic Hip. fecit notans quõ ⁊ vbi res iuuerit: ⁊ nullã inde reddẽs rõnẽ niſi q dolorẽ iuuerit experimẽto aſſualis. Mihi quoq; idẽ ꝑ ingenium credo Hip. ⁊ exp⁹ cõperi. vidi enim quoſdã iuuare vinũ experimẽto: quoſdam dõ balneũ. Nunq̃ autẽ Hip. ſcriberet niſi prius viſualiter certificaret. Sed ego nullũ vidi magro modernoꝝ q tale q̃d fecerit. Sed prius hoꝝ rõnes inueſtigaui q cũ certificauerim in dolorib⁹ oculoꝝ operari cepi. Lauacrum dõ in ꝓmis expꝰ ſum. Medicus qdã Rome fuerat qui quendã flobothomauerat in die a paſſione 2a ⁊ bñ poſt hec oĩa ſubueniebat cum medicina ſibi experimẽtata pp cãm apa qõ in oculo hũerat: tã ius dolor interpolabat: ſ3 cũ eũ accipiebat: maximus qdem erat qꝛ calidiſſimos humores cito ad oculos venire ſentiebat. qbus ab oculis exeũtibus oculoꝝ dolor mitigabat: non tñ oĩo extinguebat 5a die tota dolor nõ ceſſauit: ſed potius creuit: vñ patiẽs me vocari ꝑcepit. Jnueni autẽ aſtãtes ſibi duos medicos meliores oculoꝝ qui in hac arte Rome valuerũt. hi q̃dã colyria fecerũt ſolidantia ⁊ doloris mitigatoria: q̃le illud eſt in quo ceruſa iterat lota amidũq; ⁊ opiũ ab oculis expellẽtia ad eos 9fluentia ⁊ ſenſualr dolorẽ mortificãtia. Ego tñ medicamina iſta nũq̃ laudaui. nõ enim repugnãt humoribus ad oculos currẽtib⁹ ſi ſint fortia: ſed potius cogunt exire foras. Si ergo effluentia ſint acuta vulnerãt ⁊ corrodũt tunicã oculoꝝ tunicã. ſi autẽ multa ſint extẽdũt ⁊ ſcindũt eam. Cũ ergo medicamina nõ tantã vim habeãt vt acuta illa obdormire faciant itollerabilr dolorẽ augmẽtãt. q ſi adeo colyria ſint fortia q ſint totũ dolorẽ emitẽtia: ſpũi viſibili nocẽt vt poſt ſanitatẽ ſpatia viſus defecerit ⁊ groſſities ⁊ duricies in pãniculis eoꝝ ſupſit. Rõnabilr aũt hoc diſcernẽs ⁊ multũ ⁊ acutum humorẽ ad oculos venire ſentiẽs: incepi hm̃ calefactionẽ facere vt magis poſſem paſſionẽ tẽtare ⁊ certificare. 9ſuetudo. n. eſt calefactionẽ dolorem mitigare aliquãdiũ ⁊ poſt alios humores ad dolẽtia loca adducere: q2 virtute humores ꝑmos diſſoluẽte diſſoluunt ⁊ alii de priorib⁹ locis. Cũ ergo aq̃ calã ⁊ ſpõgia deferret ſubiũxit infirm⁹. Multotiẽs inquit oĩe hoc viſus ſum medicamine. Et ego eĩ. Quid hoc tibi fecit. Dolorẽ inqt mitigat: ſed pauloपoſt multo plus 9fortat. His auditis oculoꝝ medicos repuli: ⁊ remanens ſolus ſibi bene promiſi ſine refrigerationib⁹ colyriis ſanari: ⁊ ſtatim in balneũ eum miſi. ſic q̃ tãdẽ qeuit ⁊ tota nocte dormiuit: vnde certificaui: q2 humorib⁹ acutis nocẽtibus oculis ⁊ multis corpe nõ pleno opportune patiẽtẽ balneari opus eſſe. Poſt vidi quendã iuuenẽ optãlmiã patientẽm multis dieb⁹ anteq̃ eũ viderim. in villa. n. quadã morabatur: ſed cũ dolor augmẽtaret ad ciuitatẽ venire coact⁹ eſt. Vidi ergo oculos q̃ſi ſiccos: ſed tñ vene inflate ⁊ ſanguine plene erãt miſi eũ in balneũ ⁊ ꝑcepi vt biberet parũ vinum mixtũ: ⁊ ſic grauis ſomnus ſupuenit: ⁊ tota nocte eo dormiente dolor ceſſauit craſtina die. His ergo viſis ⁊ expꝰtis certior iam extiti: cuz ſanguis groſſus ⁊ coagulatus in oculis ſit: ſine reliqua plenitudine corpis medicari cuz potatione vini. Vinũ enĩz propꝛie coagulata diſſoluit: ⁊ pp ſuũ motũ citiſſimũ a venis eicit. Hec q̃ medicamina oculoꝝ ſũt magna: ſi quis operetur ſm q oporteat. Calefactio ergo ſaluberior ⁊ a moleſtatione eſt remotior: aut. n. curationis eſt ſignatiua: aut ipſa eadem eſt cura. ſi aũt currere mã defecerit qõ clauſum ſuperat curat ⁊ diſſoluit: ſed ſi adhuc currerit ⁊ calefactio ſubierit eadẽ hora dolor qeſcit: ⁊ poſt multum maiorẽ dolorẽ adducit: vñ nobis innuit plenitudinẽ adeſſe corpi. Oportet ergo inueſtigari: vt ſi corp⁹ humoribus ſit plenum: flobothomia adhibeat: ſi dõ vno ⁊ eodem malo pharmacia: ſed non facile diſcernit: ſi multis malis humoribus ſeu ſolo ſanguine repleatur corpus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Jn ꝑcedẽtib⁹ aphõ. loquut⁹ fuit Hip. de podagricis hic autẽ loquit Hippo. de doloris oculoꝝ cura ⁊ planum eſt. ¶ Cõm̃r circa hũc aph. ſic procedit. nã ꝑ ponit eius gñalem expõnem. 2º ponit ſpetialẽ ibi: [lauacrũ ergo ꝑa in duas. In ꝑa oñdit radicẽ huius aphõ. fuiſſe ſolã experiẽtiam. Jn 2a adiũgit expiẽtie rõnẽ ibi: [ſed pri⁹ hoꝝ] pars aũt in qua ponit ſpecialẽ expõnẽ divir in 4or. In ꝑa 9ficat ꝑ experiẽtiã rõni 9iunctã hoc medicamẽ. lauacrũ. In 2a. 9ficat hoc medicamẽ. pirria. Jn 3a 9ficat hec duo medicamina. ſimul. ſ. flobo.ª ⁊ farmacia. 2a ibi. [poſt vidi quẽdã iuuenẽ] 3a ibi: [oportet ergo inueſtigari.]
¶ De ꝑa pte dicit q Hip. in poſitione huius aph. vĩ aſpexiſſe ad ſolã expientiã: ⁊ max.e Jn iſtis duob⁹ medicamẽtis. ſ. in balneo ⁊ potu vini q2 iſta duo medicamia abſolute poſuit nõ oñdẽs rõnẽ diſtinguẽtẽ in quo dolore oculoꝝ ⁊ pp quã cãm ipſa ꝑficiãt: ⁊ ego ipſe inqt Gal. idẽ feci aliq̃n: q2 ſolã expiẽtiã reſpexi in iſtis medicaminib⁹. ꝓbãdo in qbuſdã dolorib⁹ balneũ ⁊ 9tulit: ⁊ in qbuſdã vinũ ⁊ 9tulit.
¶ De 2o dicit. poſtq̃ ego vidi ꝑ experiẽtiã hec medicamina oculoꝝ valere interdũ incepi inueſtigare rationẽ vt poſtea ſecurius operarer cum eis.
¶ De 3o in qua 9ficat iuuamẽtũ lauacri: ſic ꝓcedit. nã ꝑ recitãdo quẽdã ĩfirmũ inueſtigat tres 9dictiones rõnabiles.

attēdendas in certificatione huius medicaminis qḋ eſt la/
uacrū.in 2ª ꝯcludit ꝟificationē huius experimēti qḋ eſt la
uacrū ꝑ illas tres ꝯdictiones ibi.ſ vñ certificaui]quaꝝ pᵃ
eſt ꝙ corp⁹ nō ſit pletoricū.2ª eſt ꝙ dolor iſte ſit de humori
bus acutis:3ª eſt ꝙ illi humores acuti multi ſint. pmā aūt
iſtaꝝ ꝯditionū tāgit cū dicit.ſ cuius dolor interpollat]ibi
inueſtigat 2ᵃᵐ icidēter ſilr reprobādo qdaꝫ medicamina
qꝛūdā medicoꝝ vſqꝫ.ſ rationabilr aūt]ibi ineſtigat tertiā.

¶ Dicit ergo ſic de pᵃ pte ꝙ pᵐ iſtoꝝ medicamentoꝝ cuius
ego volui certificare experiētiā ꝑ rōneꝫ fuit balneū.fuit.n.
qdā patiēs dolorē oculoꝝ q anteqꝫ me vocaret.ꝑ quēdā aliū
medicū fuit flobothomatus:ꝛ bñ fecit:ꝛ ex his ꝟbis mō/
ſtrauit Gal.ꝙ corp⁹ iſtius nō erat pletoricū qꝛ ꝑ phlo.ᵐᵃᵐ fuit.

¶ De 2ª dicit ꝙ dolor iſtius erat interpollat⁹ ꝛ fortiſſim⁹ in
quo currebāt humores caliſſimi ad oculos qbus ab ocu/
lis effluētib⁹ dolor mitigabat.ſ ſed nō totalr:ꝛ tūc cū dolor
iſte creſceret:ad hūc infirmū vocatus fui.apud quē inueni
duos medicos oculoꝝ famoſos medicātes cū collirio mor
tificatiuo doloris:in quo intrāt hec.f.cerufa lota:amidum
ꝛ opiūꝫ:qḋ qdē colliriū ꝛ cōmune medicamē ſibi ſile minꝰqꝫ
mihi placuerūt.ꝑꝑ hāc rōnē:nam aut iſta medicamina tan
tam vim hñt ꝙ curſū humoꝝ ſopire poſſunt:aut nō habēt
tantā vim ꝙ ſopire poſſint.Si ꝟo tātā vim habēt ꝙ ſopire
poſſint eos.hoc nō pōt eſſe niſi cū ſtupefactione membri:ꝛ
tūc poſt curationem doloris remanebūt duo nocumēta in
oculo.quoꝝ vnū eſt defectio viſus ꝑꝑ nocumētū ſpirit⁹ vi/
ſibilis:2ᵐ erit groſſicies tunicaꝝ ꝑꝑ frigiditatē medicamē
toꝝ.Si ꝟo illa medicamina nō habeāt tantā viꝫ ꝙ poſſint
ſopire:ꝛ getare curſum illoꝝ hu⁹.ad oculos.tūc in claudē
do ꝛ ꝯſtringēdo eos infra tunicaꝫ oculoꝝ multiplicāt eos.
In quoꝝ multiplicatione ſi humores illi ſint acuti fit cor/
roſio tunicarū oculi.Si ꝟo non ſint acuti ſua multitudine
extendūt tunicas eoꝝ ꝛ corrūpunt eas.ex his ḡ verbis mō
ſtrauit Gal.2ᵃᵐ ꝯdictionē q̄ reqrit ad lauacrū.ſ.ꝙ dolor ſit
ex hu⁹ acutis:ꝛ icidēter reprobauit medicamina ſopitiua.

¶ De 3ª dicit:ego rōnabilr credens hūc dolorem eſſe de hu
more acuto ꝛ multo.volēs eſſe magis certus ſi iſte humor
acutus eſſet multus precepi fieri piriam.i.calefactionem:
naꝫ calefactio eſt venatiua multitudinis ꝛ paucitatis hu⁹:ꝛ
nā ſi humores ſint pauci.calefactio curat dolorē ꝑfecte.Si
ꝟo ſint multi calefactio prius mitigat dolorē:ſed poſtea re
uertit fortior.Cum ḡ videret infirmus ꝙ ego ꝑpararē ad
faciēdū calefactionē cū ſpōgia.dixit:hoc medicamine mul
totiens viſus ſum qḋ prius mihi dolorē mitigat ꝛ poſtea for
tius reuertitur:ꝛ tūc ex verbis eius ꝑcepi ꝙ humores illi
acuti erant multi:ſi enim fuiſſent pauci calefactio ꝑfecte cu
raſſet dolorē:ex his ergo verbis venatus eſt Gal.3ᵃᵐ ꝯdi/
ctionē.ſ.ꝙ dolor iſte fuit ex multitudine hu⁹.

¶ De 4ª dicit ꝙ ex his oibus que dicta ſunt de iſto infirmo
certificaui experiētiā balnei cū hac rōne.ſ.ꝙ balneū cōpe/
tit in dolorib⁹ oculoꝝ:qñ iſte.3.cōdictiones concurrūt in
vnū.ſ.ꝙ corpus non ſit pletoricū ꝛ dolores ſint de humi⁹
acutis ꝛ multis:ꝛ hoc de 3ª pte ꝑncipali.

¶ De 4ª dicit ꝙ fuit quidam iuuenis patiens dolorē oculo
rū ꝑꝑ obtalmiā:cuius oculos reſpiciens inueni eos quaſi
ſiccos ꝛ venas eius inflatas ꝛ ſanguine plenas quē tūc miſi
in balneū:ꝛ poſt balneū dedi ſibi parū vini cōmixti:ꝛ poſt
hoc dormiuit tota nocte:ꝛ in mane dolor ceſſauit:ꝛ ex iſtis
verbis percepi ꝙ potus vini valet in dolore oculoꝝ.Cum
iſtis duabus ꝯdictionibus.ſ.ꝙ dolor ſit de ſanguine groſ/
ſo ꝛ coagulato:ꝛ ꝙ corpus nō ſit pletoricū.Uinū eni ꝑpter
ſuam ſubtilitatem ꝛ velocem aſcenſionē ad oculos diſſol/
uit ſanguinē coagulatū extrahens eum a venis.

¶ De 5ª dicit ꝙ calefactio eſt medicina magis ſecura ad ex/
periendū.ſua etiā experiētia non nocet.nam aut curat.aut
curare docet:curat eni ſi materia ceſſauit a curſu. ſi ꝟo ma
teria adhuc ſit in curſu mitigat in primis dolorē:ſed poſt/
modū adducit fortiorē:ꝛ ſic docet curare qñ oſtēdit corp⁹
eſſe pletoricum:ꝛ per conſequens curandū cum flobotho
mia vel pharmacia vel balneo:ex his ergo verbis mōſtrat
Gal.ꝙ artificialis ꝛ eſtimatus viſus calefactionis tunc com
petit quādo materia faciēs dolorem a curſu ceſſauit ꝛ hoc
tunc eſt cum non eſt plenitudo totius in corpore.nec multi
tudo humoꝝ in aliquo mēbro vicino mēbro dolenti:ſed
eſt materia tota collecta in mēbro dolente.

¶ De 6ª.dicit ꝙ flobothomia cōpetit in doloribus oculoꝝ
qñ corpus eſt repletū ex hu⁹ multis:phar.ᵃ ꝟo tūc ꝯpetit
quādo in corpore.eſt plenitudo vnius humoris:ſed hoc di
ſcernere non eſt facile.

Circa hunc apho.du.ʳ de tex.ꝛ de cōmēto.de tex.quidē
ſic.ſ Dolores.]hic intellige per dolores illos q
ſiunt ab obtalmia:vt dicitur in lib.experimētoꝝ Gal.inqt
enim ꝙ dolores qui accidūt oculis ſūt multi ꝛ diuerſi:ꝛ ex
eis eſt dolor qui nominatur obtalmia.[piria]idest fomēta
tio ſiue calefactio:ꝛ dr̄ a pir qḋ eſt ignis.

¶ De cōmento ſic.ſ qḋ hic dixit experimentis non ratione at
tendit:]ſed ꝯtra hippo.eni eſt de ſecta rationabiliū:vt di
citur ſupra in cōmēto pmi apho.ergo qḋ dixit.ratione at/
tendit.¶ Ad qḋ dicendū ꝙ Gal.non dixit hyᵉᵐ hoꝝ me/
dicamentoꝝ rōnem ignoraſſe vel nō ignoraſſe:ſed dixit ꝙ
in hoc apho.medicamina oculoꝝ ſunt propoſita ſine ratio
ne qꝛ ſunt propoſita abſolute.quare debent habere vniuer
ſalem veritatem ſic propoſita.ipſa ꝟo habent veritatē par
ticularem ꝛ condictionatum:vt infra patet in eodem com
mento:ꝛ de ingenio ſanitatis lib.3º cap.2º.ea ꝟo que ſolo
experimento dicta ſunt niſi ratio ſubſequatur cum experi/
mēto ligata q̄ diſtinguat qūo ꝛ in quo caſu ꝛ ꝑꝑ quid ex/
perimentū illud habet locum non habent veritatē vniuer/
ſalem:debet enim ratio cū experimēto ligari ſicut dicit 4º
de ingenio ſanitatis.cap.1º:experimētū aūt ſm ſe eſt parti
culare:non enim habet locū in cōpoſitis morbis vt dicitur
2º cañ.cap.de cognitione meⁿᵃᵉ per experimētū:ꝛ 5º de in
genio ſan.cap.6º.Itē nec habet locū in morbis q ſiūt raro.
vt dicitur de interiorib⁹ lib.3º cap.2º ꝛ 3º:his ergo pmiſ/
ſis dico ꝙ h p.quādo ſcripſit hunc apho.forte nō inueſti/
gauerat adhuc plenā rationē iſtoꝝ medicamentoꝝ:ꝛ pro/
pter hoc nō ſequit ꝙ hip.non ſit rōnalis:qꝛ ſi alicubi ꝑ
poſuerit aliqua in qbus nō ſit propoſita ratio explicita vel
inſerta:ꝛ de hac mā diximꝰ in gloſis illius apho.ſ ex mul
to tpe conſueta.]Sed de hoc emergit queſtio qualiter de/
buit iſte apho.propoſitus ab hippo.proponi ſi propoſuiſ/
ſet ipſum ſm rationeꝫ.¶ Ad qḋ dicendū ꝙ debuiſſet hoc
modo cōdictionari.Meri potio ſoluit dolores oculorūꝫ q
ſiunt ex ſanguine coagulato.corpore non exiſtente pletori/
co.balneo precedente.lauacrū autem ſoluit dolorē oculoꝝ
ex materia acuta ꝛ multa:corpore non exiſtente plectori/
co piria ꝟo curat dolorem oculorum.cū materia iam ceſ/
ſauit a fluxu.flobothomia ſoluit dolorem oculoꝝ cum cor
pus eſt pletoricum.de oibus humoribus. farmaᵃ ꝟo ſol/
uit dolorē oculoꝝ cum corpus habūdat in aliquo vno hu
more:ſic enim propoſitus aph.habet rationem inſertam.
quā rōnem.Gal.explicat in cōmēto ꝓtinus.ſ nō enim eſt mi/
randū ſi balneū]induxit author exēplū in balneo ꝛ vino di
cendo ꝙ ab experientia fuerūt propoſita ꝛ nō a rōne.ꝑꝑea
qꝛ iſta duo medicamina vident maxime:eſſe irrationabi/
lia in cura oculoꝝ.[Aut ſi vinū alicui interdū fuerit]hic
tangit author.3.cauſas impellentes ad experiendū vinū q̄
ſunt prohibitio ipſius:ꝛ inutilis abſtinentia ꝛ nimia dele/
ctatio.ſ noians qūo ꝛ vbi res inuenitur]idest exprimēs me
dicamina predicta hipp.ꝛ dolorē ꝯ quē ordinat ea:ſ ꝛ nul
lam inde reddens rationē.]idest non poſuit illa medicami
na.Cū aliqua ratione inſerta nec expreſſa ſicut patet ex pre
miſſis.ſ Mihi quoqꝫ idem cōtigit]idest ego ipſe viſus fui
aliqñ iſtis medicaminib⁹ ſola experiētia.ſ vidi.n.quoſdaꝫ

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Juuare vinũ: Jq: loquit' pri' mõſtrat ꝙ via experiẽtiale co/
gnoſcebat h̃ medicamina:[Sed ego nullũ meoꝝ vidi ma/
giſtroꝝ q tale qd faceret .J.i.nullus coꝝ fuit q eſſet auſus ex
periri vinũ vel balneũ in dolore oculoꝝ[ſed poſt hoꝝ ra/
tiones inueſtigaui Jhoc experimentum fuit origo prebens
neceſſitatẽ ad ingrẽdũ rõnẽ:qua inẽta expimẽtũ ẽ certifica/
tũ.[Ego aũt medicamina iſta nũq̃ʒ laudaui.]Cõtra.ipſe nã/
q̃ʒ in lib° expimẽtoꝝ in dolore oculoꝝ p̃cepit fieri ſief i quo
ītrat ceruſa amidũ ꝛ opiũ. ¶ Ad q̃ dõm ꝙ ipſe non ponit
iſta medicamina ſola: ſʒ addit gũmi arabicũ Sarcocollã ꝛ
ʒafranũ. ¶ Preterea.xij.de ige.ſani.ca.9.p̃cepit dare opiũ
i dolore oculoꝝ ꝛ i dolore iteſtinoꝝ. ¶ Ad qd̃ dõm ꝙ ipe
opiũ nõ ꝯcedit ſolũ:ſʒ cũ ſuis tiriacis: vt cũ caſtoreo:ꝛ i ca
ſu vbi timet de morte. Dicit eni[meli' ẽ mẽbrũ remanere
debilitatũ ex mã ſtupefactiua: q̃ʒ īfirmũ pire. J[Vñ certifi
caui ꝙ humorib' acutis nocẽtibus oculis ꝛ multis.oper/
tuit cor' nõ pleno.patientẽ balneari: Jhic cõcludit author
ex p̃dictis.3.ꝯditiones v̾ificãtes ꝯueniẽtiam balnei:quaꝝ
p̃a eſt q̃litas cauſe facientis dolorẽ.ſ.hu'a calr:ꝛ hãc tãgit
cũ dicit Jhumorib' acutis:2a eſt q̃ʒtitas cauſe.ſ.multitudo
eius:ꝛ hãc tangit cũ dicit[ꝛ multis: J3a eſt priuatio plecto
rie totius:ꝛ hãc tãgit cũ dicit[cor' :nõ pletorico. J¶ Sed
Utrũ balneũ ꝯueniat in dolore oculoꝝ a mã melãcolica. de p̃ma ꝯdictione dubitat' .nã videt' cõpetere balneũ non
ſolũ in mã colerica ſed etiã in melãcolica.inqt enim ioãnes
meſue de dolorib' oculoꝝ ꝙ balneatio ꝯfert colericis hu/
moribus:ꝛ melãcolicis. ¶ Ad qd̃ dõm ꝙ balneũ ꝯfert in
multis doloribus qui fiunt ex melãcolia innãli' colerica:ꝛ
hec eſt de nã colere:ꝛ ſic credo intelligere ioãnẽ meſue.
Utrũ balneũ ꝯueniat in dolore oculoꝝ a quacũq mã facto. ¶ P̃.vr cõpetere in omni mã faciente dolorẽ inqt.n.ioãnes
meſue in p̃dicto cap̃.hũc ſermonẽ:[ꝛ balneationis impſ/
ſio ſup oculoꝝ doloribus ꝯfert etiã poſt predictas euacua
tiones.reſoluit enim ꝛ habilitat reſiduũ materiei ꝛ ꝓprie
adherentis ꝛ difficilis.
¶ Ad qd̃ dõm ꝙ balneũ 2r ꝯfert poſt eũones p̃miſſas. vno°
ad reſolutionẽ faciendam:ꝛ tũc cõpetit in mã ſubtili' ſolũ/
modo. Alio v̾o mõ cõpetit ad habilitationẽ ꝛ digeſtionẽ
mãe remanẽtis quã habilitatã poſtea natura p ſe reſoluet:
ꝛ hoc mõ cõpetit in omni mã:ꝛ ſic videt' intellexiſſe ioãnes
meſue in predicta authoritate. ¶ Aut dic ꝙ qñ ioãnes me
ſue dixit in p̃dicto cap̃.ꝙ impreſſio balnei ꝯfert in oib' do/
loribus.ipſe nõ intellexit illã diſtributionẽ abſolute ſed p
cõparationẽ ad cauſas quas p̃ propoſuerat.dixerat.n.pri'
ꝙ balneatio ꝯfert colericis ꝛ melãcolicis doloribus:poſt
modũ v̾o dixit ꝙ cõfert oib' doloribus:ꝛ tu debes intelli
gere.ſ.quoꝝ cã ſit humor colericus vel melãcolicus. Item
Utrũ balneũ ꝯueniat in dolore oculoꝝ cũ multitudine humoꝝ. dubitatur de 2a ꝯdictione.ponit.n.balneum cõpetere cum
multitudine humoꝝ qd̃ non vr̃.nã multis exñtib' humo/
ribus balneũ facit eos fluere ad loca debilia ꝛ doloroſa: vt
dicit' p̃ can.fen.2a cap̃.de balneo ꝛ ioannes meſue de cura
doloris oculoꝝ dicit ꝙ balm.niſi debite preceſſerit euacua
tiones dilatat materiã ꝛ cõuertit ex partibus alijs ad locũ
doloris ꝛ multiplicat fluxum.
¶ P̃.vr̃ colligere ꝫdictionẽ.p̃.n.ponit multitudinẽ hu' eſſe
in cor' :ꝛ ponit corpus non eſſe plenum.
¶ P̃.ad ꝯferẽtiã balnei.ꝑꝑ qd regrit' vt humores ſint multi:
magis.n.vr̃ cõferre cũ paucitate hu'.q̃ʒ cũ multitudine.
Humorũ multitudo 2x ¶ Ad euidentiã p̃dictaꝝ obiectionũ notãdũ eſt ꝙ 2x eſt mul
titudo.vna qdẽ vlis ſm totũ corpus que vocat' plectoria q̃
ſic diffinit' in lib.ſectaꝝ.plectoria eſt 4or hu'.imputribiliũ
habũdãtia per totũ corpus:ꝛ hac aſſiſtẽte balneũ nõ cõpe/
tit:hec aũt in p̃dicto infirmo fuit ſublata p flo'ãm alia v̾o eſt
multitudo particularis.ſ.qñ humor habũdat in locis ꝓxi
mis loco dolẽti vt ſi in dolore oculoꝝ habũdet humor acu/
tus in ptib' cerebri.reliquo corpe nõ exiſtẽte pleno :ꝛ hec
multitudo non prohibet fieri balneũ:ſed prohibet piriam.
piria nãq̃ʒ nõ cõuenit niſi cũ iam ceſſauerit fluxus hu' a lo/
co dolẽti vt infra dicet' :ſic ergo talis multitudo hu' regri

tur ad talẽ balnei ꝯuenientiã in qua nõ ſufficit piria. Si.n.
humores ceſſiſſent a curſu ꝛ eſſent in ſolo mẽbro dolẽte ꝛ
pauci.piria ſuffeciſſet.ꝛ ſic nõ opoꝛtuiſſet fieri balneũ.ple/
nitudo autẽ vlis prohibuit balneũ ꝛ piriã.plenitudo autẽ
locoꝝ ꝓximoꝝ loco dolẽti ꝓhibuit piriã ꝛ cõceſſit balneũ.
plenitudo v̾o ſolius loci dolẽtis cõceſſit piriam:ꝛ ipſa ſola
ſuffecit:q: nõ fuit neceſſariũ balneũ:ꝛ ex his patet ſolutio
ad oia obiecta:ꝛ cauſa ꝑꝑ quã balneũ ꝯfert cõdictionibus
illis p̃miſſis.eſt hec ſm ioãnẽ meſue. Jngt.n.[balneatio re
ſoluit ꝛ habilitat reſiduũ materiei ꝛ ꝓprie. adherentis ꝛ
difficilis J: hic nota ꝙ iſte.3.ꝯdictiones rõnales p̃cedũt in
aĩa Gal.expimẽtũ balnei:experiẽtia v̾o ſubſeqñtis confir
mat eas.eſt enim expimẽtũ:rõnis cõfirmamẽtũ:ꝛ rõ: expe/
rimẽti rectificamẽtũ.ſicut dĩ 6° de ingenio ſani.cap̃.p̃ :ꝛ 2°
Jngt.n. LQui ſcit de nõ tractatis tractare ꝛ tractata ſm ra
tionẽ opari. Jo re v̾o medicus eſt: J[Miſi eũ in balneũ ꝛ
p̃cepi vt biberet vinũ[ſed hic querit' qr miſit eũ in balneũ
cũ balneũ nõ cõpetat in materia groſſa coagulata. ſicut hr̃
a Gal.i ꝯ1° regiminis lib.3° ca° de balneis ſup illo.§.[bal
neare multo ꝯueniẽtius eſt priſanam cum fece ſumẽtib'. J
¶ Ad qd̃ dõm ꝙ ideo balneauit ipſum vt eſſet ſecurus a ple
nitudine mẽbroꝝ adiacẽtiũ oculis.nam vinum adduxiſſet
illos humores ad oculos ꝛ augmẽtaſſet dolorem:ꝛ ſic ha/
bes ꝙ.3.ꝯdictiones rõnales p̃cedũt exhibitionẽ vini. Lꝙ
non ſit plectoria totius.nec. plectoria mẽbri propinq loco
dolẽti:ꝛ ꝙ ſit cã doloris ſanguis groſſus coagulatus .nec
obſtat qd̃ obiciebat' ꝙ balneũ nõ cõpetit in mã groſſa:q:
poſſibile eſt ꝙ cerm eſſet plenũ humorib' acutis ad quos
euacuãdos competit balneum ꝛ oculi patiuntur dolorem
obtalmicum ex ſanguine groſſo coagulato.
¶ Aut dic ſicut diximus.ſ.ꝙ cõpetit in materia groſſa ra/
tione habilitationis ꝛ non euacuationis: Lhis q̃ viſis ꝛ ex
pertis certior iam extiti Jquaſi dicat ego prius cõſideraui
Jllas.3.cõdictiones rationabiles q̃ reqrunt' ad dandũ vi/
nũ:ꝛ poſtmodũ ille ꝯdictiones fuerũt ꝯfirmate per experi/
mentũ exhibitionis eius:ꝛ ſic ſecurius poſtea dedi, vinum
poſtq̃ʒ ligaui experientiam cum rõne[vt cũ ſanguis groſ/
ſus ꝛ coagulat' in oculis ſit ſine reliqua corpis plenitudi/
ne Jhic exprimit author duas ꝯdictiones rõnales q̃ reqrũ
tur ad dãdũ vinũ.ſ.qualitatẽ mãe faciẽtis dolorẽ ꝛ p̃uatio
nẽ pletorie ꝛ ſubaudit 3am.ſ.ꝙ nõ ſit multitudo hu'. Jn mẽ
bris adiacẽtib' oculis:ꝛ hec ſubaudiunt' p h̃ qd̃ ipſe p̃miſ
ſit balneũ potationi vini:ſed de p̃ma ꝯdictione dubitat' .po Utrũ vinũ ꝯueniat in dolore oculoꝝ p̃cedẽte a mã ſanguinea.
nit.n.vinũ cõpetere in mã ſanguinea.meſue v̾o ponit in p̃/
dicto cap̃.ipſum cõpetere in mã flegmatica.
¶ Ad qd̃ dõm ꝙ ſanguis coagulatus, de quo hic loquitur
Gal'.põt dici ſãguis flegmatic' coagulat' ex flegmate groſ
ſo:ꝛ viſcoſo i,tali.n.mã cõpetit vinũ q: ipſam reſoluit ꝛ nõ
nocet ſua calitate inflãmãdo materiã.
[Si qa ea oper' ſm ꝙ oʒ Jideſt.ſi aliqs oper' ea p̃miſſis rõna
bilib' ꝯdictionib' quas tetigit[calefactio v̾o ſalubrior J
cã eſt q: qñ ipſa ꝯpetit:ꝛ totã cãm morbi remouet:qd̃ nõ cõ/
tingit de flobothomia nec de pharmacia.
¶ Aut dic ꝙ eſt ſalubrior alijs medicaminib' ꝑꝑea q: ipſa
magis ꝯuenit ſanitati q̃ʒ illa.nã ſi ꝓdeſt curat morbuʒ. Si
v̾o nõ ꝓdeſt docet ipſum curare:ꝛ ſic ſm oẽm euẽtũ cõue/
nit ſanitati. Lꝛ a moleſtatione remotior]cauſa huius eſt:
q: ſi in ipſa ꝯtingat error.ſ.ꝙ fiat qñ nõ oʒ fieri:p talẽ erro
rẽ ſit iuuamẽtũ doctrine:ꝛ hoc eſt qd̃ ſeqt[aut.n.curatio/
nis ꝛc̃. J[oʒ ergo inueſtigari vt ſi corpus ſit hu'm plenũ. J
hic debes intelligere flobothomiã cõpetere qñ oẽs humo
res habũdãt equalr̃ vt.ã.in ꝯ1° illius aph.2a pr̃[ſi ex egri
tudine Jꝛ p̃ cañ.fen.4a.ca° 3° dicit.n.ibi ꝙ flo' ꝯpetit hu/
morib' equalr̃ augmẽtatis in venis.ꝛ idẽ dĩ.13°.de inge.
ſan.ꝛ hic debes intelligere q̃ʒtũ ad directã ꝛ imediatã cõ/
petẽtiã flo'.nã cuʒ flobothomia oẽs humores indifferẽter
ꝛ equalr̃ euacuet directe ꝛ per ſe nõ cõpetit niſi:cum humo

res oēs eq̄liter habūdāt. indirecte tñ ⁊ per acciñs pōt cōpetere ⁊ in habūdātia oīuȝ inequali ⁊ in habūdātia aliquoꝝ ⁊ nō oīum. nā cū euacuat humorē ſupabūdātē. euacuat cū illo de humore nō habundāti. ſed ſi plus eſt iuuamentū in euacuādo humorē habūdantē q̄ȝ ſit nocumētū in euacuando non habūdantem tūc vtiq̄ȝ flobothomia competit ſed non directe neq̄ȝ per ſe.

[Si vno ⁊ eodem malo adijciat̄ farmacia]ſed ꝫ. ponamus q̄ habūdet ſolus ſanguis tunc vtiq̄ȝ farmacia non cōpetit q̄ꝛ ſicut dicit̄ baly. de cāis. ſāguis nō debet̄ euari p farmaciam.

Ad qḋ dicēdum q̄ aut ſanguis peccat in q̄ntitate ſola aut peccat in qualitate. ſ. q̄ꝛ corrūpit̄ ⁊ ſi peccat in q̄ntitate ſola tunc debet̄ ei flo^a. Sȝ indirecte ſicut dictū eſt. nō. n. euacuatur ſolus ſanguis ſed cum eo alij humores q non indigent euacuatione: euacuat̄ etiaȝ p ſcarificationē ⁊ ſanguiſugas ⁊ abſtinētiā ſimilr̄ indirecte: vnī in ſūma tenendū eſt q̄ ſanguini ſoli habūdanti nulla cōpetit ꝓpria euo, qḋ non ꝯtingit de alijs humorib⁹: ſed q̄ꝛ ipſe eſt humor multe q̄ntitatis in coꝛ^e talis indirecta euacuatio. ſ. flo^a. magis ꝓdeſt q̄ȝ noceat ⁊ ideo eſt eligēda. ſi xo peccat in qualitate tūc aut remanet ſub forma ſanguinis. ⁊ tunc iterū debet̄ flo^a. indirecte tñ ſicut prius aut trāſfert̄ in aliū humorē puta coleraȝ vel melācoliā ⁊ tūc cōpetit ei farmacia appropriata illi humori. hic autē incideret qḋ vtrum ſanguis poſſit putreſieri manēs ſub forma ſāguinis in qua Gal. ⁊ Auic. ſibi aduerſant̄ quā nūc omitto ſed nō facile diſcernit̄ ꝛ ſi multis malis a ſolo ſanguine repleat̄]. i. difficile eſt cognoſcere qñ in corpore habūdāt oēs mali humores vel qñ habūdat ſolus malus ſanguis. nā ſanguis ſolus qñ habūdat ꝓp multam q̄ntitatē que de ipſo eſt in coꝛ^e ꝛ facit videri habūdātiā oīuȝ hu^r eſſe in corpore. ꝓxima. n. ⁊ valde ſilia ſunt ſigna que ſignificant habūdantiā ſolius ſanguinis ⁊ q̄ ſigñant plectoriam oīum humorū ⁊ ex his verbis vr̄ innuere Gal. q̄ qñ habūdat ſolus ſanguis ſatis hñ ꝯpetit flo^a. ⁊ huic ꝯcordat qḋ dicit meſue in pallegato cap̄: dicit. n. q̄ flo^a cōpetit in dolore oculoꝝ ſanguineo vel ſi humores equalr̄ augmētent̄. poſſet tñ poni ſnia iſtius verbi alr̄. ſ. vt Gal. velit hic ponere dr̄iam inter habundantiā oīum hu^r ſimul ⁊ habūdātiam vnius quo ad facilē ⁊ difficilē cognitionē ⁊ ſic ponēdo oportet q̄ ſanguis accipiatur ꝓ quolibet vno humore ſolo exñte. prioꝛem tñ ſentētiā magis laudo.

Aphoriſmus. XXXII.

Traulita diaria maxime capiuntur longa.

Theo. Balbi: maxime ab alui profuſione longa capiuntur.

Leoni. Balbi: ab alui profluuio maxime capiūtur.

Commentum Galeni.

Balbuties i greca lingua diuerſa eſt ſm balbos diuerſas lrās corrūpētes. r. g̃ corrūpentes vocant̄ trauli ſi ſuo, loco vocant̄. l. Qui corrūpūt. ſ. ⁊ vice ſua. c. ponunt appellātur ſyalos. Sȝ hip. in h̄ aph. ſolos poſuit traulos. Cū aūt lōgā diariā notaſſet: oīs notata eſt balbuties: q̄ꝛ mollitiē linguae ꝓp humiditatē intēdit q̄ oīa attinēt balbutiei. Teſtant̄ h̄ g̃ infantes. r. ⁊. l. ⁊. ſ. ⁊. c. ⁊ multas alias lrās corrūpētes: ſed ad etates veniētes liguas pfecte ſolidātes amittūt illas balbuties: aliqb⁹ tñ in eis remanētib⁹. Cā g̃ oīs balbutiei mollities eſt hūiditaȝ: ſȝ tñ rō lr̄e iformande linguis eſt diuerſa. nā in lr̄is formādis lingue ſunt diuerſe. Si aūt ligua adeo ſit fortis: vt in oib⁹ ſit firma ad ꝓnūtiādū abſoluitur balbuties oīs. Si aūt balbutiāt̄ balbutiūt in illa ſola lr̄a in q̄ cū maxie lingua eſſet firmanda eam tñ nō ꝓnūtiant. Ego autē eſtimo pro. r. ꝓferētes. l. poſuiſſe hip. ſolos: q̄ꝛ cōſueuerūt antiq̄ heleni h̄ nomē dare oī balbutiei: q cū omni. r. peccēt maxime tñ i illa quā ſolet ꝓcedere tau: qḋ ſit: q̄ꝛ maxime hic linguā oportuerit firmare: ⁊ inueniunt̄ alij vice. r.

Trauli qui ⁊ ſyali

Balbutie cauſa

ꝓnūtiantes. l. multis locis ⁊ non tñ ꝓcedit tau. Sed his nō nomē poſuerūt heleni aut q̄ꝛ illā ſolā notauerūt in qua magis firmādā linguā iciderūt: aut q̄ꝛ tūc ipis hanc nō hēbant ꝓp nimiā ſui abſtinentiā. qḋ teſtificat̄: q̄ꝛ mō multaꝛ balbuties inuenit̄ que ab illis nō ſcribit̄. ea. n. qua vice. d. a. proferūt ⁊ vice. r. ſ. dicūt ⁊ multa hꝫ reticuerūt. Inueniunt̄. n. pueri in ꝑmis nō ꝓferētes. r. Palā. g̃ eſt: q̄ꝛ in illa balbutiē qua añ tau corrūpit̄ r. maxime lingua firmanda eſt. qḋ ſit in traulis ⁊ alijs ſiilibus: vt trauces curſo ⁊ trauſo: in qbus cū linguā firmāda eſſet nō dilatat̄ neq̄ȝ firmat̄ pfecte circa dētiū extremitates. Cā eſt aūt q̄ꝛ lingua nō eſt cōpoſita ſm q̄ opȝ: vel q̄ꝛ cōplo eoꝝ mollioꝛ ⁊ hūidioꝛ eſt. Unde pueri balbutiē ſemp patiunt̄ ſicut debilitatē in pedib⁹: quos nō pfecte ſupterrā pñt firmare. Patiunt̄ h̄ ⁊ etates pfecte i diſcēdaꝝ linguaꝝ mutatione. Patiunt̄ ⁊ illi quoꝝ virtus nimijs paſſionib⁹ deficit. Solet etiā ꝯtingere ex nimia ſiccitate lingue oſiante ex q̄libet ifirmitate q̄ ſiccitas raro itienitur ⁊ eis q̄ ſunt ſicciſſimi: q̄ꝛ balbuties propria eſt humiditati: cū lingue lacerti cā nimie humiditatis in extremis dētib⁹ nequeūt pfecte dilatari qḋ ſit cā defectiōis ſiue vel neruoꝝ ad lacertos a cerebro veniētiū. Ebrioſis quoq̄ȝ ſolet h̄ ꝯtingere: vel q̄ꝛ cerebꝝ nimia humiditate infundit̄: vel q̄ inde aggrauat̄. Naturalr̄ balbutiētes vel ꝓp nimias cerebri balbutiunt humiditates vel ꝓp lingue humectationes vel vtrūq̄ȝ. Cū g̃ cerebrū humidiſſimū ſit: neče eſt humiditatē illam deſcēdere ad ſtōmvrū longe cā eſt diarie. q̄ ſi lingua nālr̄ ſit humidiſſima: etiā ſtōchi ſubſequitur humiditas cum pelliculis ſtōi lingua coopta ſit. Diaria aūt longa ſtōi paſſio eſt propria ex humiditate nimia.

Ebrioſis contingit balbuties

Expoſitio Thaddei.

In ꝓcedēti apho. determinauit de gñali cura doloris oculoꝝ in pñti xo apho. docet ſigñare per balbutiē ſup aptitudinē lōge dyarie ⁊ planus eſt caſus.

Cō^tor circa hūc apho. ſic ꝓcedit nā p̄ exponit hāc dictionē. traulit: 2° ponit cām oīs balbutiei 3° xificat dr̄iā aph. per ſuā cām: 2ª ibi[cā eſt] 3ª ibi[cū ergo cere^m]p^a in 4^or in p^a ponit propriā ⁊ ſpecialē ſignificationeȝ iſtius dictionis [trauli]in 2ª ponit improprium ⁊ gñalem ſignificationem in 3ª ponit cauſaȝ inequalitatis lraꝝ ad faciendū balbutiē ⁊ in 4ª tāder tacite qōni. 2ª ibi[cum autē longā lienteriā] 3ª ibi[ſed tñ lr̄e informāde] 4ª ibi[ego aūt.]

De p^a pte dicit q̄ cū multe ſint ſpēs balbutiei ſm diuerſitatē lraꝝ que corrūpunt̄ illa qdem balbuties in qua corrūpit̄. r. ⁊ loco eius ponit̄. l. vocat̄ traulitas.

De 2ª dicit q̄ hy. per traulitatē intellexit oēm balbutiem. qḋ ꝓbat̄ p h̄ qḋ dixit. traulos. pari diariā: q̄ꝛ gñaliter balbuties ab humiditate ꝓcedit lingue: ⁊ ab humiditate procedit longa diaria. q̄ aūt balbuties ab humiditate ꝓcedat patet per pueros qui balbutiūt ꝓp ſuā humiditatem. ſacti autem iuuenes q̄ꝛ eoꝝ ſupflua humiditas conſūmit̄, ab illa balbutie vt plurimū abſoluunt̄.

De 3ª dicit q̄ littere ſunt diuerſe in ſua ꝓlatione. nā quedam ſunt faciles ⁊ q̄dam ſunt difficiles ad ꝓnunciandum ⁊ difficiliū q̄dā ſunt difficiles magis ⁊ quedā minus. ſimilr̄ ⁊ linguaꝝ q̄dā eſt fortis ⁊ q̄dā debilis: ⁊ in fortitudine variant̄ ſm plus ⁊ minus. ꝓcedit ergo varietas balbutiei ex diuerſa cōparatione diuerſaꝝ linguaꝝ in ſua virtute ad diuerſas lrās in ſui difficultate. ſi ergo virtus lingue adeo ſit fortis q̄ oēm difficultatē lrarū ſuper. tūc ceſſat oīs balbuties. Si autē virtus lingue nō ſit adeo fortis q̄ poſſit omnē difficultatē lraꝝ ſupare. tūc in ꝓlatione illaꝝ lraꝝ in qbus oportuit linguā multū firmare. gñat̄ balbuties: ⁊ in ꝓlatione autē illarum litterarum in quibus nō oportet linguā multū firmare non ſit balbuties.

De 4ª dicit. poſſet enim aliquis querere quare hipp. fecit hic mentionem ſolum de balbutie in qua loco. r. ponit̄ d. ⁊ pcipue vbi precedit. tau. Cui reſpondet dicens q̄ h̄

ideo fecit qꝛ in ꝓlatione iſtius lr̃e .r. in hac dictionē trau/loꝝ multū firmare linguā: ⁊ iõ in tali ꝓlatione magis ɔtingit peccare. hñ tñ ɔtigit peccare in ꝓlatione iſtius lr̃e .r. extra hāc dictionē trau: ſed heleni nō impoſuerūt illis nomē ꝑp vnā duaꝝ cāꝝ aut qꝛ nō notauerūt niſi illā balbutiē ꝑp ſui manifeſtationē: aut qꝛ tēpore eoꝝ non erat alia balbuties propter vſum boni regiminis.

¶ De 5° dicit q̄ cauſa balbutiei eſt quadruplex .ſ. mala cōpoſitio lingue vel mutatio ɔſuetudinis i loquela: vel defectio v̄tutis ex ɔſuetudine. vel mala ɔplo: mala qdē ɔpoſitio eſt cā balbutiei ſicut mala q̄titas lingue in magnitudine vel paruitate: ⁊ mala formatio eius ⁊ malus ſitus: mutatio v̄o cōſuetudinis facit balbutieꝫ ſicut pꝫ in hoībus ꝑfectis, q ſe mutant de vno idiomate ad aliud: Theutonici nāqꝫ venientes ad idioma lombardū balbutiunt: defectio v̄o virtutis facit balbutiē ſicut pꝫ in egrotātibus debilitatis q̄ nō pñt cōplere ſuū ſermonē: mala v̄o cōplexio que facit balbutieꝫ ē dup̄: vna qdē raro faciēs balbutiē .ſ. ſiccitas. alia v̄o frequenter .ſ. humiditas ⁊ eſt hec humiditas aut in cerebro: aut in lingua: aut in vtriſqꝫ.

¶ De 6° dicit q̄ cā ꝑp quā trauli patiunt̄ diariā eſt hec: qm̄ cū cerebrū: aut lingua ſint humidiſſima in traulis: ſi cerebrū qdē eſt humidiſſimū: neceſſariū eſt illā humiditateꝫ ad ſtomachū deſcēdere facturā diariam que ē egritudo ſtomachi ex hūiditate multa. Si v̄o lingua ſit humidiſſima: neceſſario ſeqt̄ur q̄ ſtomachus: abūdet humiditate faciente in eo diariā que humiditas de ſtomacho: aſcendit ad linguam per pelliculam cooperientem vtrūqꝫ.

Circa hūc aph. dub̄ de tex. ⁊ ð ɔ̄ᵒ. De tex. qdem duo queruntˀ. pᵐ quoꝝ eſt ð ɔ̄tria ſignati ad ſignū. 2ᵐ eſt de lr̃a. ¶ De p̄ ſic: vr̄. n. q̄ longa diaria que ponit̄ hic ſignatū nō hēat neceſſariā ɔ̄ntiaꝫ ad traulos qui ponunt̄ hic ſignū: qm̄ diaria ab humiditate cōtingit. traulities aūt fit a multis cauſis: qm̄ fit a mala cōpōne lingue vel a mala cōplexione humida vel ſicca: ⁊ a mutatione ɔſuetudinis ⁊ a debilitate virtutis ex paſſionibus multis ſicut ponit̄ in cōmento: ⁊ alie ponunt̄ cāe tertio can. fen. 6ª caᵒ. de alchaelt. eſt ergo ſiſ̄ gnallus ɔ̄ñe. ꝑp qd̄ eſt ibi fallatia ɔ̄ntis.

¶ Ad qd̄ dōm q̄ in hoc loco dēm⁹ intelligere per traulitatē balbutiē que eſt a gñatiōe: nō eā que eſt ex tpe: qd̄ inuit gal. in cōmento. Cū dicit̄ nālr̄ aūt balbutientes ⁊c. ꝓbalbuties aūt nālis q̄ſuis poſſit fieri ex mala cōpōne lingue in quātitate: forma ⁊ ſitu: ⁊ q̄ſuis fiat ex ſiccitate nāliter illud eſt rarū. ex humiditate aūt frequēs: ſicut cōmētator dicit: ⁊ etiaꝫ Auicēna 3° can. caᵒ. predicto: vñ balbuties in hoc loco accipit̄ inq̄ntū ꝓcedit a ſua cā frequēti nāli: hec aūt eſt humiditas. ¶ Sed forſitā aliqs inſtaret huic ſoloni: qꝛ ad cā ſeqt̄ur pueros ſemꝑ pati diariam. Cuꝫ ipſi ab origine ⁊ in ꝓceſſu ſemꝑ ſint trauli. ¶ Ad qd̄ dōm q̄ pueri reſpectu ſui ipſoꝝ factoꝝ iuuenū ſemꝑ aliquā diariā patiunt̄: qꝛ vētres eoꝝ magis ſunt ſoluti: ⁊ etiā verā diariā incidunt de leui.

¶ Preterea ſignū dꝫ eſſe effectus ⁊ ſignatū cā: ſed traulities nō eſt effect⁹ diarie: imo potius vr̄ ɔ̄ria. naꝫ ꝑ diariā multa fit euacuatio humiditatis a corpe: humiditatis aūt euacuatio eſt ɔ̄ria traulitiei: curant̄ eni trauli cū exiccant̄. ſic ergo pꝫ q̄ inter traulitiem ⁊ diariaꝫ non eſt habitudo cāe ⁊ effectus: ſed habitudo ɔ̄rioꝝ: ⁊ ſic non tenet cōſequentia.

¶ Ad euidentiā pñtis qōnis diſtinguēda eſt triplex habitudo ex qua naſcit̄ triplex ɔ̄ntia: quaꝝ p̄ma eſt habitudo inter cām ⁊ effectū. 2ª v̄o eſt inter oēs effectus eiuſdeꝫ cāe. 3ª v̄o eſt inter cōcauſas eiuſdē effectus: dico ergo ſic de prima habitudine q̄ cōtingit apud medicos ſignificare ꝑ effectuꝫ ſuꝑ cām: ⁊ ꝑ cām ſuꝑ effectū ponendo ſemꝑ ꝓ ſigno notius apud ſenſuꝫ: ⁊ minus notū ꝓ ſignato: verbi gr̃a: pulſus magnus ſignat ſuꝑ cor calidū ſicut effectus ſuꝑ cām: ⁊ ſolo vētris vel ſudor ſignant ſuꝑ criſim: ſicut cāe ſuꝑ effectuꝫ: ſicut dē ꝑ de criſi: ⁊ de hac habitudine notandū eſt q̄ ꝓceſſus de effectu ad cām fallit qñ vnus effectus pōt procedere a duabus cauſis ſeꝑatim: verbi gr̃a: latitudo pectoris pōt fieri a calido corde: ⁊ pōt fieri a magno cerebro ſeꝑatim: ⁊ iõ non vale. ſi pectus eſt latū cor eſt calidū: nec ſi pectus eſt latū: q̄ cerebrū ſit magnū. Itē nota q̄ qñ vna cā facit diuerſos effectus alternatim: tunc nō tenet ꝓceſſus a cā ad effectū: ⁊ pōt iſta alternatio intelligi tripl̄r ꝑ .ſ. alternatione mãe ſicut cōtingit in calido qd̄ liquefacit pinguedinē ⁊ coagulat ꝑp qd̄ nō valet: ſi calidū operat̄ q̄ coagulet neqꝫ q̄ liquefaciat. 2° alternatione tp̄is: ſicut ɔtigit in flobothomis que ɔfert plerūqꝫ in p̄n° morbi: ⁊ nocet in augumēto: ꝑp qd̄ nō tenet ɔſequētia de flebothomia ad iuuamentū: neqꝫ ad nocumentū. 3° v̄o modo alternatione loci: vt ſi ſol reſpicit aliquē ꝑpendiculariter nullā facit vmbrā. Circūferentialr̄ v̄o facit vmbrā: ⁊ ſicut cepe qd̄ emplaſtrat̄ exterius vulnera: ⁊ aſſumptū interius nutrit: ꝑp qd̄ nō valet: ſi cepe tangit aliqd̄ mēbrū q̄ vulneret vel nutriat.

¶ De 2ª v̄o habitudine que eſt inter multos coeffectus eiuſdeꝫ cāe dico q̄ ipſa eſt triplex: vna qdē eſt habitudo ɔuertētie alia v̄o eſt habitudo ɔ̄ntie: 3ª v̄o eſt habitudo ipertinentie: habitudo qdē cōuertentie eſt qñ duo effectus cōuertunt̄ cuꝫ ſua cā: ⁊ tūc opꝫ effectus inter ſe cōuerti. nā qñ extrema cōuertunt̄ in medio tūc opꝫ ea ɔuerti iter ſe ſicut ꝓbatū eſt in libro p̄oꝝ: verbi gr̃a: magnus pulſus ⁊ magnus hanelitus cū ꝓportione toracis ſūt coeffectus calidi cordis: ⁊ inter ſe cōuertunt̄: ⁊ cōtigit ergo ſignari ex vno ſuꝑ alterū: ponendo pro ſigno notius apud ſenſum: hitudo v̄o ɔ̄ntie eſt qñ duo coeffectus ſic ſe habēt q̄ vnus ſeqt̄ur ad aliū ⁊ nō cōuertit̄: verbi gr̃a: ſicut mediocritas carnis ſe hꝫ ad mediocrē habitudinē: ſeqt̄ur. n. ſi hō hꝫ mediocrē habitudinē: hꝫ mediocritatē carnis ⁊ nō conuertit̄. ſilr̄ in aphoriſmo pñti. nā ad traulitiē ſeqt̄ur diaria: ⁊ nō cōuertit̄: poſſumus ergo ſignare ex effectu ſpāli ſuper gñalē qñ eſt notior apud ſēſum: hitudo v̄o impertinentie eſt qñ duo coeffectus eiuſdē cāe impertinēter ſe hñt: hoc aūt cōtingit qñ illi duo effectus ab illa cā ꝓcedūt ſm diuerſas nãs vel diuerſas ꝑtes illius cāe: verbi gr̃a: in ɔ̄ne tpata reperiūtur iſti duo effectus .ſ. mediocritas carnis ⁊ pinguedinis: ⁊ ꝓcedit mediocritas carnis a tēperamēto inter humidū ⁊ ſiccū: ⁊ mediocritas pinguedinis a tēperamento inter calidū ⁊ frigidū: ſicut dē de ɔ̄nibus libro 2°. in tali ergo habitudine nulla eſt ɔ̄ntia: nō enim ſeqt̄ur q̄ ſi aliqd̄ corpus hꝫ mediocritatē carnis q̄ habeat mediocritatē pinguedinis nec ecōuerſo: ⁊ ſic pꝫ ex ꝑdictis qualr̄ cōtingit ſignare per coeffectus ſuꝑ ſe.

¶ De tertia v̄o habitudine que cadit inter cōcauſas eiuſdē effectus: dico q̄ ipſa ſimilr̄ pōt poni triplex .ſ. cōuertentie ɔ̄ñe ⁊ ipertinētie: hitudo qd̄ cōuertentie inter cās eiuſdē effectus tunc eſſe dē qñ due cauſe ſic ſe habent ad effectum q̄ quelibet illarū conuertit̄ cū effectu: qd̄ vtrū poſſibile eſt lꝫ ſit hoc dubitabile. exemplum eſt de ſpiritu vitali ⁊ de virtute vitali ad vitā: naꝫ ſpiritus vitalis ⁊ virtus vitalis ſunt due cauſe vite ⁊ quelibet illarū cōuertit̄ cū vita. nam ſi ſpiritus vitalis eſt in aliquo: vita eſt: ⁊ econuerſo, ⁊ ſi virtus vitalis eſt in aliquo vita eſt. ⁊ ecōuerſo: ergo cōuertitur ſpūs vitalis cum virtute vitali: ⁊ ſic poſſum⁹ ſignificare per ſpūm vitalē qui eſt notior. ſuper virtutē vitalem: ⁊ ſimilis habitudo reperit̄ inter corpus organicū temperatū ⁊ aiam rōnalem ⁊ hominē. nam corpus organicum temperatū cōuertitur cū homine quare corpus organicuꝫ tēperatū cōuertit̄ cū aīa rōnali: nā vbicūqꝫ tale corpus reperit̄ neceſſario eſt in eo aīa rōnalis ⁊ econuerſo: ſed forte aliqs inſtabit huic poſitioni: qꝛ nō videtur poſſibile effectū habentē duas cās conuerti cū aliqua illarū: ſed dꝫ cōuerti cū vtraqꝫ illarū ſimul iuncta. nā ſi effectus nō hꝫ totū eſſe ſuū ab altera illarū non videt̄ poſſe cōuerti cum ea. ¶ Ad qd̄ dōm q̄ iſta cōuertentia nō cōtingit ꝑp totalitatē eſſendi quā recipiat effectus ab altera cauſarum: ſed propter naturalem coherentiā ⁊ inclinationeꝫ quā hñt ille due cauſe ad

ſuū effectū ⁊ int ſe.nā q̄lʒ illaꝝ cāꝝ eſt appꝛopꝛiata talī effe/ctui.ita ꝙ ipſa ſine effectu.nec effect⁹ ſine ipſa inuenit̄.iteꝫ inter ſe hn̄t hitudinē coherētie tāte ꝙ nulla ab alia ſepat̄. ſic eni coherēt ſpūs vitalis ⁊ v̓tus vitalis vt nunq̄ʒ ab inui/cē ſepent̄.⁊ q̄lʒ illaꝝ appꝛopꝛiat̄ vite inſeꝑabilr̄.❡ Sʒ ad/huc aliq̄s inſtabit ꝙ ſpūs ⁊ v̓t⁹ vitalis nō ſunt due cāe vite ſed vna ⁊ corpus organicū tꝑatū ⁊ aia rōnalis nō ſunt due cāe ſed vna.❡ Cui rn̄dēdū eſt ꝙ ſunt due cāe ꝑtiales ⁊ vna cā totalis ſm̄ cōpōnē earū.v̓t⁹ etenīʒ vitalis ⁊ ſpūs vitalis ſunt totalis cā vite ⁊ in ſe ꝯſiderate ſunt due cāe ꝑtiales.q̄ ambe recipiunt̄ ſub gn̄e cāe efficiētis.v̓tus ⁊ eni eſt ꝑncipa/lis opatrix vite.⁊ ſpūs eſt inſtrumētū eius.⁊ ſic fit cōpō ex motore ⁊ inſtr̄o eiuſ.corp⁹ v̓o organicū tēperatū ⁊ aia rō/nalis ſūt due cāe ꝑtiales cōpoſite ſm̄ eſſe:qm̄ vna illaꝝ ſe hʒ ꝑ modū mãeꝛ ⁊ p modū forē:⁊ aggrega⁹ eaꝝ ābaꝝ ē cā pfecta hoīs.hitu⁹ v̓o ꝯn̄ dʒ eē int cās qn̄ multe cāe ꝯſūr ordinant̄ ad vnū effectū.ſicut ens ⁊ viuū ⁊ rōnale ad homi/nē:⁊ elemētū ⁊ humor ⁊ mēbrū ad corp⁹:⁊ inter iſtas cāʒ tenet ꝯñtia incipiēdo a ſpāli ad gn̄alē ⁊ nō ecōuerſo:hitu/do v̓o ꝯcāꝝ ipertinētie tūc eē dʒ qn̄ multe cāe pn̄t ꝯuenire ad vnū effectū.⁊ ſunt ab inuicē ſeꝑabiles.ita ꝙ nec hn̄t cō/uenētiā nec ꝯñtiā inter ſe.v̓.ḡ.ſic pʒ in cauſis coloris ocu/loꝝ.nā cā albedinis eſt multitudo humoris criſtallini:⁊ eius claritas ⁊ poſitio in ſūmo ⁊ paucitas albuginei ⁊ ei⁹ claritas.pn̄t.n.iſte cāe oēs ꝯuenire ad colorē albū facien/dū.ſicut dʒ in tegni:⁊ tn̄ nulla earū ad aliā ſequit̄.ex hac ḡ diſtinctiōe pleni⁹ itellecta pʒ ſolō ad ꝑncipalē qōnē.nō eni eſt opoꝛtunū ꝙ ſemꝑ ſignū ſit effect⁹:⁊ ſignatū cā.ſed pn̄t ambo eē cāe ⁊ ambo effect⁹:⁊ vnū cā ⁊ alteꝝ effect⁹:ſicut dcm̄ eſt.nec obſtat qd̄ opponebat̄ ꝙ oyaria exiccat.eo ꝙ humiditatē euacuat.⁊ ſic tollit traulitiē q̄ non euacuat̄ a oyaria humiditas que eſt in lingua.nec etiaʒ per eius eua/cuationem tollitur aptitudo generādi humiditatem a ſto/macho ⁊ a cerebro.quibus duobus fit lingua humida.

Utrum ad balbutiē ſeqꝫ oya⁹. neceſſario

❡ D.nō vʒ ꝙ ad balbutiē ſequat̄ oyaria neccio.nā qñcunq̄ duo effectus ꝓcedunt ab vna cā.q̄libet illoꝝ effectuū per ſe ꝓcedit ex minori ꝑte illius cāe q̄ʒ ambo ſimul ſed balbu/ties ⁊ oyaria ſunt duo effect⁹ vnius cāe que eſt humiditas cerebri ḡ balbuties ſola ꝓcedit ex minori ꝑte humiditatis cerebri q̄ʒ balbuties ⁊ oyaria ſimul.ponam⁹ ergo ꝙ ambo iſti effect⁹ ꝓcedāt ab vna libra humiditatis cerebri.tūc q̄/libet eoꝝ ꝑ ſe ꝓcedet ab aliqua parte illius libre:⁊ ſit illa pars media libra.ſi ḡ in cer⁹ ſit media libra humiditatꝫ fiet balbuties ⁊ nō fiet oyaria.q̄re nō ſeqꝫ ad balbutiē oyar⁹. ❡ D.Si hec ꝯñtia eſſʒ v̓a, tunc ſequeret̄ ꝙ qñcūq̄ curreret mā a cerebro ad linguā alicui⁹ faceret eā groſſam.⁊ ꝑ ꝯn̄s pateret̄ ille oyariā.qd̄ falſn̄ eſt.❡ Ad ꝑ^m argumētū dōm ꝙ maior ꝓpō nō eſt ſimplr̄ v̓a. poſſunt.n.plures effectus ab eadē cā procedē ⁊ a tāta q̄ātitate illius cāe ꝓcedunt plu/res effectus a q̄ātalꝫ ꝓcedit vnus:⁊ ꝓpter hoc videnduʒ eſt qualr̄ plures effectus ab eadē cā ſm̄ ſubam pn̄t ꝓcedē di/uerſimode vt magis clareat veritas qōnis.coartem⁹ ḡ ſer/monē nr̄m ad cām efficientē:⁊ videam⁹ q̄lr̄ ab vna cā ſm̄ ſubam poſſint plures effectus ꝓcedē.Dico ergo ꝙ plures effectus pn̄t ꝓcedē ab vna cā tripl̄r.vno mō ꝑ diuerſitateʒ ſumptā ab effectu.2⁹ mō ꝑ diuerſitatē ſumptam a cā.3⁹ v̓o mō ꝑ diuerſitatē ſumptā ab vtriſq̄ ſimul.diuerſitas auteʒ ſumpta ab effectu.ꝑꝑ quā pn̄t plures effec⁹ ab eadē cā ꝓ/dire.tūc eſt qn̄ cā efficiēte agēte vnicā actionē ⁊ per vnicā v̓tutē plures fiunt effect⁹ ⁊ hoc pōt ꝯtingē 2ʳ.vno mō per diuerſitatē mãe in qua fit illa actio.ſicut ꝯtigit ꝙ qn̄ ignis ſua caliditate liquefac̄ glaciē ⁊ coagulat lutū.in hīs.n.duo/bus effectib⁹ nō opꝫ maiorē q̄ātitatē cām eē q̄ʒ in altero ſo/lum.alio v̓o mō ꝯtingit ꝑꝑ colligātiā duoꝝ effectuū adin/uicē.v̓.ḡ.ponam⁹ ꝙ ſto⁹ diſtēperet̄ in certa q̄ātitate ad hu/miditatē:tūc minuet̄ ciboꝝ retētio ⁊ ꝑ ꝯn̄s minuet̄ digō. ⁊ ſic ab eadē q̄ātitate humiditatꝫ ſtōi.fiēt iſti duo effect⁹.ſ. diminuta retētio ⁊ diminuta digō:⁊ hʒ ꝓpter q: ꝑeſſi digō/nis colligatū erat cū pctō retētiōis ſicut effect⁹ cuʒ ſua cā. ❡ Uiſo de ꝑ⁹ mō.ſm̄ ꝙ plures effect⁹ ab vna cā ꝓcedūt ꝑ diuerſitatē ſumptā ab effectu.videam⁹ de 2⁹.ſ.qualr̄ plu/res effect⁹ fiūt ab vna cā ꝑ diuerſitatē ſumptā a nā cāe:di/co ḡ ꝙ ab vna cā ſm̄ ſubam diuerſi ꝓcedūt effect⁹ tripl̄r.ſ. ꝑ diuerſitatē v̓tutū illius cāe.⁊ ꝑ diuerſitatē q̄ātitatꝫ.⁊ ꝑ di/uerſitatē relatiōis:ꝑ diuerſitatē qdē v̓tutū.ſicut ꝯtingit in igne q exñs vnus in ſuba calefac̄ ⁊ illuminat:calefac̄ qdē ꝑ v̓tutē caliditatis:⁊ illuminat ꝑ v̓tutē lucis:⁊ ſic ab eadē q̄ā/titate ignis fiunt duo effect⁹.⁊ vnus.ꝑ diuerſitatē qdē q̄ā/titatis cāe fiūt diuerſi effcūs.ſicut ꝯtingit qn̄ in corpe ho/minis habundat̄ certa q̄ātitas phl̓atis.⁊ ſit illa.libra vna. tūc ex.6.onzijs illius phl̓atis pōt fieri apoplexia ⁊ ex alijs ſex pōt fieri ſqnātia.⁊ in h̓ caſu multiplicat̄ effcūs ſm̄ mul/tiplicationē cāe.nā ſi ſola media libra phl̓atꝫ habūdaſſet. fuiſſet fcā vel ſola apoplexia.vel ſola ſqnātia.ſed q: habū/dauit libra facte ſunt ambe:ꝑ diuerſitatē aūt relatiōis ꝯti/gunt plures effcūs ab eadē cā.h̓ mō:ponam⁹.n.ꝙ in cer⁹ a ꝑn⁹ gn̄onis habūdaſſet humiditas cōplōnalis.tūc dico ꝙ ex illa humiditate cer⁹ exñte q̄ātitatis eiuſdē.pn̄t ꝓcedē iſti duo effcūs.ſ.balbuties ⁊ oyaria ꝑꝑ diuerſitatē relationis: nec opꝫ maiorē eē q̄ātitatē humiditatis in cer⁹.ad faciēdū iſtos duos effcūs q̄ʒ alterū tm̄.Diuerſitas aūt relatiōis eſt talis:nā qn̄ cer^m ab initio ſue creatiōis fuit humidū ꝑ vnā librā humiditatis.tūc nerui veniētes ad linguā fuerūt crea/ti humidi:⁊ ꝑ ꝯn̄s debiles ex q̄ꝛū hūiditate fcā eſt balbu/ties.itē ab eadē q̄ātitate humiditatis cōplōnis exñte in ce/rebro multiplicant̄ in ipſo humores phlegmatici q deſcē/dētes ad ſtōm:faciunt oyariā.⁊ ſic ab vna q̄ātitate humidi/tatis cerebri relata ad originē neruoꝝ ⁊ ad gn̄onē phl̓atis facti ſunt iſti duo effcūs.ſ.balbuties ⁊ oyaria.Si v̓o debe/rēt iſti duo effcūs ꝓcedē a certa q̄ātitate phl̓atis:tūc opor/teret ꝙ maior q̄ātitas phl̓atis eēt ad faciendūʒ ambos.q̄ʒ ad faciēdum alterū tm̄.nā ſi libra phl̓atis requireret̄ ad fa/ciēdum vtrūq̄ ad faciēdū alterū requireret̄ media libra: ⁊ ꝓpter hoc pōt interdū ex phl̓ate currēte a cerebro ad lin/guā fieri balbuties ſine oyaria.❡ Uiſo de ſcdo mō ſʒ quē fiunt plures effcūs ꝑ diuerſitatē cāe.videamus de 3⁹.ſ.q̄lr̄ fiāt plures effcūs ꝑ diuerſitatē cōem cāe ⁊ effectuū.iſte aūt ꝓprietates diuerſe.ſunt due.ſ.tꝑs ⁊ locus.diuerſitas qdē tꝑis h̓ mō:nā ignis per diuerſitatē tꝑis digerit ⁊ adu/rit:nā ſi carnes ponātur ad ignē ⁊ vna hora digerātur.in duab⁹ adurent̄.Diuerſitas autē loci hoc mō fac̄ diuerſos effcūs:nā ignis eiuſdē q̄ātitatis ⁊ in eq̄li tꝑe proxima ſibi cōburet ⁊ lōginq̄ digeret:⁊ hoc dic̄ Ari.in ſcdo gn̄atiōis. ꝙ ſol in appꝛopinquādo ⁊ ꝓpe eſſe.eſt cā gn̄onis. ⁊ in re/cedēdo ⁊ lōge eē.eſt cā corruptiōis:hac āt ꝑcioſa diſtictio/ne ꝑſcita.pʒ v̓itas argumētatiōis ꝑ⁹ ⁊ ſcdē:⁊ ad eas rn̄ſio. ❡ De ſcdo.ſ.de lr̄a ſic ꝓcedo:[Trauli:] hic itelligit trau/los nālr̄:nā balbutiēter accñtalr̄ nō accipiūt̄ neccio a oya/ria longa.[oyaria] .i.[aplici ſolutione ventris [maxie ca/piunt̄] .i.maximā aptitudinē hn̄t vt icidāt hoc accñs qd̄ vocat̄ oyaria.nō.n.eſt opoꝛtunū vt ſemꝑ hēant oyariā.ſed cū in dieta peccauerint.ſicut cōtingit de podagricis.nā lʒ aliqui hēant pedes debiles nālr̄.non tn̄ patiunt̄ podagrā niſi peccauerit in dieta vt ſup̄ in ꝯ^{to} illi⁹ aph.[Eunuchi:] qd̄ et ꝓbat̄ ꝑ hoc qd̄ dixit [Capiunt:] ⁊ ꝑ Auic.ꝑ can̄.fen 4ᵃ c⁹ 5⁹.inq̄t.n.[trauli q̄ ſunt ex eis q cholirice paſſioni ſunt appati:] [Lōga] Sʒ 3.oyar⁹ nāq̄ numerat̄ int egri/tudines pacutas.ſic ſpaſm⁹.vt ſup̄ in ꝯ^{to} illi⁹ aph.ꝑ⁹ ꝑti. [ꝑoxi^{oo}:] q: ſic ſpaſm⁹ nūq̄ʒ pōt eē lōga egri⁹.ita nec oya⁹.

Utꝝ oya⁹ poſſit eſſe egritudo longa.

❡ D.non videtur ꝙ capiātur longa oyaria:quoniā hoc ac/cidens eſt ſiſe cōplexioni eoꝝ. ꝓcedit.n. ab humi⁹.⁊ ipm̄ eſt humidū.q̄re ꝓcedit a ꝑua cā:vt ſup̄ in ꝯ^{to} illius aph.2⁹ ꝑticule:[in morbis min⁹.] morb⁹ āt q a ꝑua cā ꝓcedit ne/ceſſario breuis ē.morb⁹ nāq̄ q a lōga cā ꝓcedit lōg⁹ ē.vt ē

Utꝝ trauli lōga oya capi poſſunt.

in ↄ^{ᵗᵒ} illius apho. 4ᵗ pᵗicle: [Quibuſcūq; febres longe.] ℭ Ad pᵐ dico q̄ q̄dā egritudines ſunt q̄ ita ſūt pacute q̄ nunq̄ pñt eē cronice. ſicut ſpaſmus ſquinātia ⁊ apoplexia ⁊ iſte ſūt egritudines piculoſe mēbroꝝ nobiliū. ⁊ q̄daꝫ ſunt egritudines q̄ ita ſūt cronice q̄ nūq̄ pñt eē acute vel pacute. ſicut ydropiſis ⁊ ey/ ctica. ⁊ q̄dā ſt egritudines q̄ pñt eē ⁊ acute ⁊ pacute ⁊ crōice. ſicut fe bris ⁊ dyaria. ⁊ iſte ſunt egritudines. q̄ recipiunt diuerſitatē ſue durationis a q̄titate ⁊ q̄litate ſue mãei. neq; ſunt neccio ap/ propriate alicui mēbro piclitātes ipm a tota ſua ſpē. nā apoplexia ⁊ ſqnātia lꝫ ſint plerūq; de mã frida. ſi tñ ſt lōge q; ſūt appropate picuoſe mēbris nobilibꝰ. ſ. cerebro. ⁊ cordi: ⁊ dixi piculoſe eas eē approꝑatas eis q; approꝑant eis i/ pediēdo anhelitū ſine q̄ aial diu viuē nō pt. febris āt q̄uis approꝑet cordi. nō tñ in tātū ipedit anhelitū a tota ſui ſpē ſicut ſqnātia ⁊ apoplexia. vñ dico q̄ qñ Gal. nūauit dyariaꝫ int pacutas egritudines nō itellexit eā eē pacutā a tota ſui ſpē. ℭ Ad 2ᵐ. dico q̄ ad eius euidētiā duo pſcire opꝫ. q̄rū pᵐ eſt de cauſis dyarie. 2ᵐ eſt de trāſiōe ad formaꝫ argᵗⁱ: dico g̃ de p̃ q̄ gñalis cā dyarie 2ᵗ eſt. vna q̄dē eſt cibus ⁊ aer. alia ṽo mēbrū. dyaria aūt q̄ fit ex mēbro dupli᷑ fit. vna q̄dē fit ex mēbro approꝑato huic paſſiōi. ſ. ex ipo ſtō. qñ ſtoᵘ eſt le ſus in ſe ipo pp malā ↄnē cū mã ⁊ ſine mã: alia ṽo fit ex mē bro mādāte malā mãm ad ſtoᵐ. ⁊ h̄ mēbrū ē multiplex. ſ. epar, meſeraice, ſplē, cerebrᵐ ⁊ totū corpꝰ: vnā ṽo q̄ mittit᷑ ab iſtis mēbris ⁊ a toto corpe. ad ſtoᵐ: pōt iterdū eē cala ⁊ in/ terdū frida: ſm diuerſitatē egritudinū q̄s patiūt᷑: ⁊ h̄ innuit Auic. 3ᵒ cañ. de ſolone vētris oium moꝛ: reſūmo igit᷑ eā q̄ fit a cerebro. ⁊ dico q̄ illa pōt fieri gñalr a cerebro reumatiçā/ te q̄cūq; reumatiſſimo deſcēdēte ad ſtoᵐ. ſiue calido ſiue fri/ gido: ſed frequētius fit ex frido ⁊ huᵒ. ⁊ pōt fieri in cōplōne cerebri nāli ſiā ⁊ in ↄ̃ria: in ſiā q̄dē vt qñ mala cōplo egritudi nalis q̄ facit reumatiſmū fit hudᵃ in hudᵒ cerebri. nālr in ↄ̃ria ṽo. vt qñ hūida cōplo egritudinalis fit in cerebro. nālr ſiccoꝛ ⁊ qñ fit in cāſa cōplone. tūc fit ex minori cā ⁊ freqntiꝰ. ⁊ qñ fit in ↄ̃ria ↄne nāli: tūc fit ex maiori cā ⁊ rariꝰ. ℭ De 2ᵒ dico q̄ qñ Hyp. dixit traulos maxᵉ capi a lōga dyaria. duo teti git. ſ. freqntiā ⁊ lōgitudinē. frequētiā q̄dē p h̄ q̄d dixit. ma xime. lōgitudinē ṽo p hoc q̄d dixit lōga: ⁊ ſignauit g̃ p bal/ butiē in h̄ apho. ſup dyariā cerebri coartatā ad has duas ↄdictiones. ſ. frequētiā ⁊ lōgitudinē. vñ dico q̄ dyaria iſta quā patiunt᷑ trauli pōt dici lōga p cōparationē ad dyarias q̄ fiūt a cibis. ⁊ q̄ fiūt ab alijs mēbris: nā dyarie alioꝝ mē/ broꝝ pñt eſſe breues ⁊ lōge. itēꝫ dyaria quā patiunt᷑ bal/ butiētes ſi cōparet᷑ ad alias dyarias q̄ fiūt pp cerebrᵐ: dico q̄ ipſa dr̄ lōga. ſ. cū hac determinatiōe freqnt. [nā lꝫ alie dya rie poſſunt fieri a cerebro. q̄rū q̄dā poſſint eē lōgiores ⁊ q̄dam breuiores q̄ dyaria balbutiētiū. tñ ille dyarie nō fiūt cum freqntia. raro nāq; fit dyaria a ſupfluitᵗᵉ cholica cerebri. ⁊ a ſu pfluitate phlᵃtica fcā in cerebro ſiccoꝛ ex his ṽbis pꝫ q̄ egō ↄcedo aliquā dyariā factā a cerebro eē lōgiorē dyaria quā bal butiētes patiūt᷑. ⁊ eſt illa q̄ fit ab humiᵗᵉ egritudiali fcā in cerebro nalr ſicco. veꝝ tñ q; illa nō ↄtigit freqnt. ſꝫ dyaria bal butiētiū ↄtingit freqnt: p tāto nō fit comparatio ad eam. ℭ Aut dic q̄ dyaria balbutiētiū pōt eē logioꝛ q̄ dyaria q̄ fit ab hūiᵗᵉ accñtali in cerebro ſicco: non ex maiori q̄titate hūi ditatꝭ. ſil᷑ fcē in cerebro. ſed renouatiōe mãe ⁊ maiori aptitudi ne mēbri recipientꝭ. ſ. ſtōi: in cerebro nāq; huᵒ nālr q̄le eſt cerebrᵐ balbutiētiū multiplicat᷑ mã faciēs dyariā p renouationē: ⁊ ſtoᵘ eſt valde aptꝰ ad recipiēdū illud phlā. tū q; freqnter ſcidit dyariā cū tali cerebro: tū ēt q; ↄtinue patit᷑ quādā ſemi dyariam. nā lꝫ non ſemp patiat᷑ dyariam q̄ eſt accñs moꝛ bi: tamē ſemp hꝫ qnādā ſolutionē vētris maiorē nāli.

Utrū dyā ⁊ a longa fiat i traulis.

ℭ D. nō vꝫ. q̄ in traulis fiat dyaria lōga. q; trauli peccāt in lr̄a difficilis pлatiōis q̄ ē. r. pcedēte. 1. q̄re potuit a pua hu/ miᵗᵉ ipediri lingua: a pua aūt huᵗᵉ nō pōt fieri lōga dyaria. ℭ Ad q̄d dōm q̄ dr̄ balbuties fit a multa huᵗᵉ, lꝫ q̄dam fiat a minori ⁊ q̄dā a maiori. credo nāq; q̄ balbuties que fit in literis difficilis prolationis. qualis eſt traulitas poſ ſit fieri a minori humiditate cerebri. q̄ alie balbuties que fiunt in lr̄is minus difficilis prolationis.

ℭ De 3ᵒ dic. [q; mollitiē ligue pp huᵗᵉ i q̄ oia attinēt bal/ butiei.] Sꝫ ↄ̃. ſt. n. q̄dā balbutiētes ↄ̃rij traulis. ſ. ponētes . r. loco. l. ſic pferētes orauí. p olaui. ⁊ dn᷑ iſti ↄ̃rij traulis q; trauli mutāt lr̄aꝫ difficilis pлatiōis in lr̄am facilis. pla tiōis. iſti ṽo faciūt ↄ̃rio. naꝫ. l. facile pfert᷑. r. ṽo difficile. ſed ↄ̃rioꝝ effectuū ↄ̃rie ſūt cāe. igit᷑ ſi traulitatꝭ cā eſt humi ditas: tūc balbutiei ↄ̃rie ſibi cā erit ſiccitas. ℭ Ad q̄d dōꝫ eſt q̄ forte balbuties ↄ̃ria traulitati. nō ↄtingit ex mala cō/ plone. ſed ex mala cōpōne. Cōᵒʳ. aūt dic q̄ aliqñ fit balbu ties ex mala cōpōne. ℭ Aut dic q̄ talis balbuties. trauli/ tati ↄ̃ria fit ab hūiᵒ cōplone ſꝫ a minori q̄ traulitas. modus aūt fiēdi talis ē. nā qñ aliq ſūt trauli o nātiᵗᵉ ⁊ pcedūt i eta te minuit᷑ hūiᵗᵃˢ ligue ipſoꝝ ⁊ volētes corrigē traulitatē ſuā cū veniūt ad pferēdū lr̄aꝫ in q̄ cadit. l. ⁊ ſubita imagina tiōe timētes ne ſit petiñ pferre. l. conat᷑ corrigē illud petiñ cū q̄dā ipetu forti vtētes toto robore ligue. ⁊ tūc ponūt. r. loco. l. ⁊ ex tali exercitio naſcit᷑ q̄dā ↄſuetᵈᵒ ex q̄ poſtea vſu alr mutāt. l. in. r. cuiꝰ pbaᵒ eſt. q; tales balbutiētes qñ non loquunt᷑ ex ꝓpoſito vtunt᷑ ſua balbutie nāli. s. traulitate [vñ oēs q̄s vidi ponē. l. loco. r. vidi eos facē ↄ̃riū.] h̄ ēt nō q̄ ſūt q̄dā balbutiētes pcedētes a ↄſuetᵐ regiōis. ſic ↄtigit piſanis q̄ ponūt. o. loco. ꝫ. cū. n. vulgarit᷑ volunt dicē poço dñt poſſo: ⁊ apuli ponūt. n. loco. d. vt volētes dicere itēdo dñt itēno. ℭ Sꝫ h̄ q̄rit᷑ de q̄dā mirabili. vidi. n. ſemel quē/ dā pedagogū h̄ mō fcm̄ balbutiētē. hēbat. n. pueꝝ iſtruen dū quē ſemel balbutiētē deriſit balbutiēdo fortit᷑ ſilr illi puero: ⁊ ab illā hora in antea ſemp remāſit balbutiēs. q̄ſi ille puer inſpiraſſet balbutiē i aiaꝫ eiꝰ. cuiꝰ cā forſaſſe fuit q; tūc in illo pūcto talis erat ↄſtellaᵒ cuiꝰ vtute ipreſſio fcā eſt in liguā ex illo actu: cuiꝰ ſilē eſt q̄ in tali pūcto ↄſtella/ tiōis pōt fieri imago ſcorpiōis in q̄cunq; mã q̄ illa imago defendet hominē a morſu ſcorpiōis ⁊ curat morſuꝫ: ⁊ h̄ dꝫ in ↄᵗᵒ cētiloquij ⁊ ſm hūc moduꝫ credo maleficia ⁊ icāta/ tiōes hēre ṽitatē interdū. [nālr aūt balbutiētes vel pp ni mias cerebri balbutiūt huᵗᵉ. vel pp lingue humectatiōes vel vtrūq;.] Sꝫ ↄ̃. vꝫ. n. q̄ huᵒ᷑ reddat linguā aptā ad pлatio/ nē lr̄aꝝ ⁊ ſiccitas ineptā. nā ad pлationē lr̄aꝝ reqrit᷑ reuo/ lutio ⁊ replicaᵒ ſm figuras varias ⁊ diuerſas. mollities āt eſt apta ad talē reuolutionem ⁊ duritiēs inepta. ℭ Ad q̄d dōm q̄ humiditas nō ipedit linguā. ppea q; reddit eā ine/ ptā ad replicationē ⁊ reuolutionē figuraꝝ diuerſaꝝ. ſed p pterea q; reddit neruos debiles pp q̄d non pñt linguā fir/ mare circa dētiū extremitates ad pлationē difficiliū lr̄aꝝ.

Utrū hu/ miditas ſu cat linguā ineptā lr̄a rū plationi.

ℭ D. ex ṽbis huiꝰ partᵉ colligit᷑ q̄ hūiditas lingue ſine huᵗᵉ cerebri. poſſit facē balbutiem: ſed ↄ̃. ad talē balbutiē de q̄ hic loqmur ſequit᷑ dyaria: ſed a lingua humida ſola nō pt fluē tāta humiditas ad ſtōm ad quā ſeq̄t᷑ dyaria: q; lingua nō eſt mēbrū gñatiuū huᵗᵉ q̄ fluat ad alia mēbra in multa q̄titᵗᵉ ſic ↄtigit de cerebro. eſt. n. mēbꝝ puū ⁊ eſt i ↄtinuo motu pp q̄d in eo pauca hūiditas gñat᷑ ⁊ gñata multuꝫ exiccat᷑.

Utrū huᵗᵉ lingue ſiᵉ huᵗᵉ cerebri. poſſit facē balbuᵗᵉᵐ

ℭ Ad q̄d dōm eſt q̄ balbuties pp ꝓpriā hūiditatē lingue ſine huᵗᵉ cerebri. alr ſignat ſup dyariā. q̄ balbuties que eſt propter huᵗᵉᵐ cerebri: nam balbuties que eſt ꝓpter huᵗᵉᵐ ligue pcedit ab humiditate ſtōi. ⁊ nō ecōuerſo. balbuties autē que fit a cerebro ſignat ſup dyariā mediante cerebro reumatiçāte ad ſtoᵐ. [D. ſi ligua nāliter ſit humidiſſima ⁊ ſtoⁱ ſubſequat᷑ hūiditas cū pelliculis ſtōi ſit colligata.] ℭ Sed h̄ vꝫ eē ↄ̃rium ei q̄d mō diximus. ponit. n. q̄ huᵗᵉᵐ ſtōi. ſequit᷑ ad humᵗᵉᵐ lingue. nos aūt diximus q̄ huᵗᵉᵐ lin gue ſequit᷑ ad huᵗᵉᵐ ſtōi. ℭ Ad q̄d dōꝫ eſt q̄ huᵗᵃˢ ſtōi ſeq᷑ ad humiditatē lingue ſic cā ad ſuuꝫ effectū. ſicut dicimꝰ q̄ ad pulſum magnū ſeq᷑ caliditas cordis: [Dyaria āt lon/ ga ſtomachi paſſio eſt ꝓpria. ex humore nimia:] Sed hic q̄rit᷑ nunq̄d hec dictio [paſſio] ſignificet morbū aut accidēs.

Utrū huᵗᵉᵐ ſtōi ſequatur ad huᵗᵉᵐ lingue.

¶ Ad qḋ dōm q̄ ſigñat acciō v̄tutis ꝯtētiue ꝑncipalr̄ et ſecūdario digeſtiue ⁊ expulſiue. Sꝫ tūc q̄rit̄ cū acciō ſeq̄tur morbū ſic vmbra corp⁹. Sic dī de accīti ⁊ morbo li° 3° ca° ꝑ. qs eſt morbus quē ſeq̄tur dya°. ¶ Ad qḋ dōm q̄ morb⁹ ille eſt vel mala cōplo hu°. ſcā in ſtō ab ipſo phlāte vel lenitas ipſius ſtōi. pōt. n. eē q̄ phla veniēs ad ſtom. ſua lubricitate lenificet ſtom. ꝑꝑ quā cām deficit contentiua.

¶ D. q̄rit̄. de toto iſto. §. in q̄ ponit cām v̄itatis aph°. nā vī demoſtratio que formaꝫ ex cā quā ponit. peccare ſm̄ ꝯñs. ſit. n. in 2ª figura ex vtriſq̄ꝫ affirmatiuis h̄ mō. balbuties ſignificat ſup huꝫ ⁊ dya°. ſigñt ſup hum. ḡ balbuties ſigñat ſup dyariā. ¶ Ad qḋ dōꝫ q̄ demō° quā hic Gal. itēdit. nō dꝫ ſic formari p̄ iſta v̄ba gn̄alia. ſed dꝫ formari hoc mō vt aſſumaꝫ mediū ex ꝯ°nib⁹ cōes hn̄tes hum cer°. aut ligue: aut vtriuſq̄ꝫ capiunt̄ a lōga dya°. trauli ſūt hn̄tes nimiam hum cer°. aut ligue aut vtriuſq̄ꝫ. ḡ trauli capiunt̄ a longa dyaria. ⁊ iſta ſufficiāt

¶ Aphoriſmus. XXXIII.

¶ Acidū ructuātes non valde pleuretici fiunt.

Theo. ¶ Qui acida ructant: non admodum coſtali morbo laborant.

Leoni. ¶ Qui acidum eructant: non valde morbo laterali corripiuntur.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Multū acidū ructātes nō valde pleuretici fiūt: cū. n. non valde. diceret raꝝ eē nece eſt: nō q̄ nūq̄ꝫ ꝯtigerit. qḋ qdā intelligūt hūc apho. iterp̄tātes. Nos in alio loco dixim⁹ de pleureticꝭ. q̄ ſi ſputū citrinū ſolū aut citrinū rubeū ſit dua h⁹ attinuerit: ſpēbus cholicis. q̄ ſi ſputuꝫ fuerit albū ſtatī nigꝝ melie p̄tinebit: rubicūdiſſimū ſanguini. Pleureſis. n. apa eſt in iterioꝛib⁹ coſtarū pelliculis. Apa naſcit̄ ex q̄buſlibet ſupfluis huꝫ. Scdꝫ q̄litates ḡ dñantꝭ huis erūt ſputoꝝ q̄lia ⁊ hitus īfirmoꝝ. ſiūt ad ſpē ſanitatꝭ vel ad deſpatione moꝛtꝭ. Pulmo ⁊ coſtaꝝ pellicule hus nō recipiunt eq̄lr̄: q̄ꝛ pellicule ſpiſſe ſūt ⁊ ſolide: ⁊ pulmo rar⁹ i tota ſba ſua: vñ oēm hum cito recipit coſtaꝝ pellicule nō niſi qḋ ḋ cholico eſt gn̄e. Ubi ḡ ſta dñaꝫ: raro pleuretici fiūt: maxie ſi ſtā ſit ſalſū pungēs ⁊ mouēs iteſtinū ad id purgādū neq̄ꝫ ſolū purgaꝫ ſtate: ſed de oī humore cū eo deſcēdente. vnde Hyp. in quodā lib. ſuo. ſ. p̄ronoxomatō. Humidi ventres naturaliter: nec pleureſim nec alias incidunt infirmitates.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In p̄cedēti aph. docuit ſigñare p̄ balbutiē ſup aptitudinē ad lōgā dyariā. in h̄ āt aph. docet ſup ieptitudinē ad pleureſim p̄ acetoſam eructationē. ⁊ plan⁹ eſt caſus. ¶ Coſ. circa hūc aph. ſic p̄cedit. nā p̄ exponit vocabula vſq̄ꝫ [pleruq̄ꝫ ⁊ coſtaꝝ pellicule:] ibi ponit cām v̄itatis apho°. p̄ᵃ in duas nā p̄ expōit h̄ vocabulū [acidū] ponēdo ſnīaꝫ aph. vſq̄ꝫ [Cū. n. nō valde] ibi expōit h̄ qḋ dixerat: [nō valde.] ⁊ diui⁹ ps hec in duas. in q̄rū p̄ᵃ ponit duas expōnes. ſ. ꝓpriā ⁊ alienā vſq̄ꝫ: [nos in alio loco:] ibi iprobat opioneꝫ alienā. ſūt ḡ. 4. ptes in ꝯ°ᵒ p̄nti. ¶ De q̄ꝝ p̄ᵃ. d. q̄ p̄ h̄ qḋ. d. Hyp. [Acidū ructuātes ⁊c.] itelligit multū aciduꝫ. ¶ De 2ª dic̄ q̄ p̄ nō valde intelligit Hyp. raꝝ. qdā aūt itellexerūt p̄ nō valde. nunq̄ꝫ. ¶ De 3ª dicit q̄ pleureſis poſſit fieri ex phlāte mōſtraꝫ qm̄ pleureſis pōt fieri ex q̄lꝫ hue. ⁊ hanc dīeꝫ ſic ꝓbat. oē apa in cui⁹ ſupfluiꝫ appent q̄litates oiuꝫ huꝫ pōt fieri ex q̄libet hue: ſed in ſupfluitatib⁹ apatꝭ pleuretici apparēt q̄litates oium huꝫ. ḡ apa pleureticū pōt fieri ex quolꝫ humore: hui⁹ aūt demōſtratiōis p̄me. vena minorē vſq̄ꝫ [apa autē naſcit̄:] ibi tangit ꝯclōnē vſq̄ꝫ: [ſm̄ ḡ q̄litates:] ibi tangit v̄tutē maioꝛis. minorē aūt ſic venaꝫ. in alio quidē li° ꝓbatū eſt q̄ in pleureſi aliq̄n ſputum eſt citrinū ſiue rubeū ⁊ aliq̄n rubicūdū. ⁊ aliq̄n album ⁊ aliquādo nigrū ſed iſti colores atteſtanꝫ oib⁹ huꝫ. ḡ in pleureſi appārent qualitates oium huꝫ. ¶ De 4ª dic̄ q̄ cā ꝑꝑ quā acidū ructuātes raro fiūt pleuretici duplex eſt. vna qdē eſt q̄ꝛ pleureſis eſt apa. qḋ fit in pāniculo. pāniculi aūt ſubā ē ſpiſſa ꝑꝑ qḋ nō recipit humores groſſos penetrātes in ipꝫ queādmodū pulmo recipit eas ꝑꝑ ſuā raritatē. Sed phla eſt humoꝛ groſſus. q̄re nō recipit ipm̄ pāniculus coſtaruꝫ q̄ eſt ſpiſſus. 2ª rō eſt q̄ꝛ phla ⁊ maxime ſalſum tenet ventrē ſolutum. hn̄tes aūt vētrē ſolutū. raro cadunt in pleureſim ⁊ in q̄ſlibet alias egritudies. ſic dī in lib° de aere ⁊ aqua.

Circa hūc aphom. q̄rit̄ de tex. ⁊ de ꝯ°ᵒ. De tex. qdē ſic. [Acidū ructuātes:] Sꝫ ꝯ̄. in h̄. n. apho°. nō vī ſignificatū ſeq ad ſignū. nā ad v̄itatē ꝯñie hui⁹ aph. req̄rit̄ 2ª ꝯñtia vna qdē eſt inter acidū ructuātes ⁊ id qḋ eſt abūdare in phlāte ⁊ nō in cholera. 2ª v̄o ꝯñtia eſt int̄ h̄ qḋ eſt humorē eē phlāticū ⁊ h̄ qḋ eſt nō penetrare in mēbꝛū pāniculoſuꝫ. ſꝫ vtraq̄ꝫ iſtaꝝ ꝯñtiaꝝ vī eſſe non neccīa. nā eructuatio acetoſa. nō vī ſigñare neccīo ſup frigiditatē huꝫ exiſtētiū in venis. q̄ꝛ poſſe ē ſtom eē frim. in q̄ ꝯtigit eructuatio acetoſa. Sicut dī in tegni de ſignis vētris: ⁊ venas habūdare in huꝫ calis ꝑꝑ caliditatem epatis. ḡ acetoſa exiſte eructuane. pſit hus cali habūdare i venis. ex q̄b⁹ ſiet pleus.

¶ D. Aui. 3° cañ. fen 13ª. ḋ modis ſigñationuꝫ diſpoſitionū ſtomachi ponit eructuationeꝫ aliq̄n fieri de cauſa calida. ¶ Ad p̄m dōm eſt q̄ 2ª eſt acetoſa eructua°. vna qdē vt p̄l̄rimuꝫ ꝯtingēs. ⁊ ad talē ſeq̄lꝫ habūdātia humꝫ phlaꝫ vel melicoꝝ in venis ex q̄ꝝ habūdātia fit aliq̄ redūdātia coꝝ ad ſtōm: vel vapoꝝ reſolutoꝝ ex ipſis ex q̄bus frequēs et fere ꝯtinua ꝯtingit eructuatio acetoſa. Alia v̄o eſt acetoſa eructua° nō ꝯtigēs vt p̄l̄m ſed interdum. ⁊ talis acetoſa eructua°. p̄cedit a mala cōplōne ſtōi frida. Sine friditate huꝫ totius corporis ⁊ venaꝝ. ⁊ dā illa fieri interdū: q̄ꝛ non ſit q̄n aſſummunꝫ cibaria facilis digōnis ſꝫ q̄n ſumunꝫ cibaria difficilis digōnis ſm̄ quātitatē vel q̄litatē ſuam. pōt etiā addi 3ª acetoſa eructua° q̄ cōponiꝫ ex his duab⁹. ſ. q̄ ⁊ ipſe ſto° ſit nāl̄r frigidus: ⁊ hus venarū ⁊ totius corpis ſint fridi: ⁊ tūc talis acetoſa eructuatio eſt frequentiſſima. Dico ḡ q̄ ad p̄mā acetoſam eructuationē ⁊ ad 3m ſequiꝫ habundātia phlegmatis in venis vel in corpe toto. ad 2m v̄o nō. ⁊ hāc ſolōnē inuit Gal. q̄n dic̄ in ꝯ°ᵒ. multū aciduꝫ ructuātes: ⁊ Aui. idē ꝯfirmat 3° cañ. de pleureſi. dicēs hūc ſmoneꝫ: ⁊ ꝑꝑ hoc raro accidit ei qui eructuat acetoſe ſm̄ plurimū q̄m eſt phlātice cōplexionis. ¶ Ad 2m dico q̄ viſum eſt ſupra in gloſis ꝯ°ⁱ illius aph. [lac dare capiti ⁊c.]

¶ D. obijcit̄ ꝯ̄. 2m ꝯñtiā mō. n. vr̄ ſeq q̄ ſi corp⁹ habūdat in phlāte. q̄ raro fiat pleureſis. pōt. n. phla habūdare in venis. ⁊ cū eo ēt habūdare chola. nō. n. eſt ipoſſe duos hus ꝯ̄trios habūdare in corpe. q̄ꝛ nos videm⁹ fieri emitriteū q̄ eſt morbus cōpoſitus ex cholera ⁊ phlāte equalr̄ habundātibus. Sicut dic̄ Gal. 2° de fe. ⁊ etiam fieri ſimul pleureſim ⁊ peripleumoniā. nō ergo ſequiꝫ ſi corpus habundat in phlegmate q̄ aliquis fiat raro pleureticus.

¶ D. poſſe eſt in venis que appropiquāt ſtō habūdaꝫ phlāꝫ ⁊ in venis que appropinquāt pectori habundare choläꝫ. q̄re exñte eructuatiōe acetoſa fiet frequenter pleureſis.

¶ D. oē mēbꝝ freq̄nt ⁊ facile patiꝫ egris ſiles ſue ꝯ̄pi nāli. ſꝫ pānicul⁹ ē mēbꝝ frim. q̄re freq̄nt patiꝫ egritudies fridaꝫ. ⁊ ſic vī eē aptioꝛ vt fiat in eo apa phlāticū q̄ꝫ cholicū.

¶ D. membra frigida facile ⁊ frequēter patiuntur egritudines hyemales ꝓpter ſimilitudinē. Sed pleureſis eſt morbus hyemalis ſicut diciꝫ in tertia particula aph. ḡ pāniculus cū ſit mēbꝝ frim. facile ⁊ frequēter patietur pleureſiꝫ.

¶ D. Auicē. tertio cañ. ponit pleureſim fieri frequenter de ſanguine puro. Sed videꝫ q̄ frequentius debeat fieri de phegmate. ſunt nāq̄ꝫ multe ſpecies phlegmatꝭ ſubtilioꝛes q̄ꝫ ſanguis: phlegma nāq̄ꝫ acetoſuꝫ ſubtilius pōt eſſe q̄ꝫ ſanguis: ⁊ iterū q̄ꝛ acetoſuꝫ eſt penetratiuū in mēbꝛa: ⁊ iteruꝫ aq̄ſum phla ſbtili⁹ eſt ſanguie qḋ pꝫ ad ſenſum. item phla

ſalſum vr̄ eē ſbtili⁹:q2 gñaī ex phl'ate aquoſo ⁊ cholar⁊ q
liber iſtoꝝ duoꝝ huᷣ ſubtilior eſt ſanguine.itez phl'a nāle
vr̄ eſſe ſubtili⁹ ſanguine.nā ipm eſt mā ſanguinis p vlterio
rē digōnē.digñ ꝯo inſpiſſando ꝑcedit ſic dr̄ 2° ꝓno in ꝯ¹°
ca° de ꝛinis:⁊ 4° metheoroꝝ.cū ḡ multe ſpēs phl'atis re
periāī ſubtiliores ſanguine.poterūt penetrare in pānicu/
lum quāuis ſit ſpiſſus ⁊ frequenter faceret pleureſim.

℄ Ꝺ.nos videm⁹ ꝙ apāī oſſa q̄ ſt ſpiſſiora ⁊ dur̄ pāniclo.

℄ Ꝺ.pleureſis dr̄ fieri in dyaphragmate.qḋ eſt mēbrū car/
noſum'co ꝙ eſt lacert⁹ ⁊ in lacertis q̄ ſunt ſub pāniculo te/
gēte coſtas.ſic dr̄ 3° cañ.ca° de pleureſi.hec aūt nō ſūt mēb^a
ſpiſſa ſ3 rara.ꝑꝑ qḋ pñt recipe facile penetrationē phl'atis.
℄ Ad hāc qōnē dōm eſt ꝙ hec ꝯñia eſt ꝟa.ſ.ſi humores
phl'atici habundāt in corpe raro fit aliquis pleureticus.
℄ Ad pmū aūt arg^m.in ꝯriū factū dico.ꝙ ſi ꝯtigat habū/
dare in corpe ſimul phl'a ⁊ cholam:tūc nō fiet acetoſa eru/
ctuatio ꝑꝑ reſiſtentiā ꝯrioꝝ huᷣ.℄ Ad 2^m aūt dico ꝙ fre/
quēs ⁊ magna eructuatio.nō ꝯtingit niſi phl'ate habūdā/
te in toto corpe.℄ Ad 3^m dico ꝙ gñō pleureſis ex phl'ate
nō rarificaī ꝑꝑ cōplōnē pāniculi.Sz ꝑꝑ eius ſpiſſitudinē.
℄ Ad 4^m.dico ꝙ pleureſis nō eſt egri^{do} hyemalis q̄ʒtum
ad ſui nām.fit.n.frequētius de humore.calo q̄3 frido.ſ3 eſt
hyemalis q̄ʒtū ad fluxū mā̄e ad membra ſpūalia:nā in ꝯpe
frigido mā magis cōprimiī ad fluxū ⁊ mēbra ſpūalia ſūt
debilitata propter fridiratem aeris.q̄re magis recipiunt.
℄ Ad 5^m dico ꝙ l3 alique ſpēs phl'atis reperiant ſubtilio
res ſanguine.nō tñ ſequiī ꝙ frequēter fiat ex eis pleureſis
ꝑꝑ diuerſas cās.quaꝝ vna eſt gñalis in oī ſpē phl'atis.qm̄
phl'a fridū eſt:⁊ friditas ꝓhibet penetrationē etiā in cor/
pore ſubtili.aq̄.n.ſbtilior eſt ceter̄ liq̄rib⁹ ⁊ tñ trāſire mo/
raī.Sic dicit Hyp.3° reg.ac.itē in phl'ate acetoſo eſt ſpā/
lis cā q2 pauca q̄ʒtitas reperiī de eo in corpe:itē in phl'ate
ſalſo reperiī ꝟtus ſolutiua vētris q̄ ꝓhibet gñatione pleu/
reſis.itē in phl'ate nāli ſorte eſt dubiū an ſit ſubtili⁹ ſangui
ne qḋ alias diſputabo:ſed dato ꝙ ſit ſubtilius tñ eſt viſco/
ſius ſanguine ⁊ eſt fridū.Sicut dcm̄ eſt ꝑꝑ qḋ ꝓhibeī ſua
penetra°.℄ Ad 6^m.dico ꝙ oſſa raro apanī ⁊ idō n̄ ꝯcludit
℄ Ad 7^m dico ꝙ l3 pleureſis poſſit fieri in carnoſa pte dya
phragmatis ⁊ in lacertis q̄ ſūt ſub pāniculo tegēte coſtas.
tñ frequētius fit in pāniculo cuius ꝓbatio ſummiī ex diffi
nitiōe pleureſis quā ponit Gal'.i ꝯ^{ne} de pulſu phlegmonē.
inq̄t.n.pleureſis eſt plegmō mēbranaꝝ ſubcigētiū coſtas.
℄ De ꝯ¹° ſic:⌈ multū acidum ⌋nota ꝙ hec dictio ⌈ multū.⌋
dicit duplicē multitudinē.ſ.intēſiōis ⁊ iterationis:⌈ Cuꝫ
eni Nō valde.diceret rarū eē nece eſt. ⌋hic nota ꝙ hec ora
tio:⌈ nō valde:⌋ interdū ſignat raritatē:vt in h̄ apho.⁊ ſup
in illo apho.⌈ Quibuſcūq3 tumores in vulnerib⁹ ⁊ ⌋ ⁊ ali/
qñ ſignat paruitatē.i.remiſſam q̄ʒtitatē.vt ſup in illo aph.
quinte particule.⌈ icterici non valde fiunt inflati. ⌋ ſm ḡ
q̄litates dñantes mā̄e.ſputi eoꝝ erunt q̄litates ⌋Sz ꝯ.cuꝫ
eni ſputū pfecte digeſtū eſt in oī pleureſi opz ipm eē albū.
Sic dr̄ in ꝯ¹° illi⁹ aph'.⌈ poriſmos ⁊ ꝯſiſtēcias:⌋ q̄re tūc q̄/
litas mā̄e ſputi nō appebit in ſputo.℄ Ad qḋ dōm ꝙ illō
qḋ h̄ dr̄.dz intelligi añ coctionē pfectā.qḋ aūt dr̄ in ꝯ^{ne} ſu/
periori.itelligiī qñ ſputū eſt pfecte decoctuꝫ.℄ Sed de h̄
emergit qḋ ꝑꝑ qd color i ſanie pfecte digeſta ſemp eſt vn⁹
in oī mā morbi:ſ3 in vr̄ᵃ eſt vari⁹ ſm varietatē mā̄e morbi.
℄ Cui pōt dici ꝙ ſec⁹ eſt de digōne q̄ fit in loco 3ᵉ digōnis:
⁊ de digōne q̄ fit in loco 2ᵉ digōnis:pfectio nāq3 digōnis 3ᵉ.
in ſupfluitatib⁹ nō ꝯſiſtit niſi in aſſimilatiōe ipſaꝝ ad mem
bra radicalia. Sic pz i ſanie ⁊ hypoſtaſi pfecte digeſt̄.ſūt
eni ex neccītate albe de q̄cūq3 huᷣ facte fuerit.Sz ſupfluita
tes q̄ decoquunī in loco 2ᵉ digōnis ſuāt q̄litates ſuoruꝫ
hnᷣ:⁊ hec ꝟba pñt elici ex ꝯ¹°.ꝓnᷣli°p in fine:⌈ Et hitus
infirmoꝝ ſit ad ſpēm ſani^{to} vel ad deſperationē mor̄j.⌋
Vtrū ſputū nig^m in Sed hic dubiī.de ſputo nigro in pleureſi an ſit ſignū mor/
tis ſemp vel nō:⁊ vr̄ ꝙ nō.authoritate ⁊ rōne.Authorita/
te gdē Gal.p de criſi ca° 5°.§.⌈ qḋ aūt reperiī:⌋ inq̄t.n.ꝙ pleureſi ſ gñet mot tē nec ne.
ſputū nigrū pter h̄ ꝙ ſignat ꝙ eſt indigeſtuꝫ.Signat q̄nq3
ꝑ uſtionē:⌋ex h̄ ḡ qḋ dixit ſputū nigrū ſignare pditionē qñ
q3.mōſtrat ꝙ nō ſemp ſignat mortē ſed aliqñ ⁊ ad idē facit
qḋ dr̄ ab Hypᵉ.in illo aph.4ᵉ pṫᵉ.⌈ Excreationes in feb^{ri}.⌋
vult.n.ibi ꝙ excrea° liuida poſſit eē bona.ſ3 paꝝ itereſt in
ter liuidā excreationē ⁊ nigrā.ſignat.n.liuida excrea° mor
tificationē:nigra ꝟo ꝯgelationē vel aduſtionē ſic dic iſaac
in li° febrꝫ ca° de pleureſi rōne ꝟo mōſtraī duplici.ſ.rōne
ducēte ad ipoſe:⁊ rōne oſtiua:rō qdē ducēs ad ipoſe.talis
eſt.nā ſi ſputū nigrū eēt nec° ſignū mor̄j.iam ſeq̄reī ꝙ ois
pleu^{ris} fcā de huᷣ melico eēt mortalis.qḋ eſt ipoſe.ꝙ autē
ſit ipoſe pz.nā pleureſis de huᷣ melico.nō eſt mortalis ab
eo ꝙ ple^{is} q2 iā ois pleureſis eēt mortalis:nec eſt mortalis
eo ꝙ eſt de huᷣ melico q2 iā ois egritudo melica eēt morta
lis:itē pz eē ipoſe.ꝑpea q2 Hyp.in 2° regiminis ponit curā
eius ꝑ cūonē factā cū elleboro nigro.cui⁹ ꝓpriū eſt purga
re humorē melicū:egritudis aūt ex toto icurabilis nō po/
niī cura ab authorib⁹:q2 morituri ſūt ꝓnoſtici dimittēdi.
Sic dr̄ in ꝯ¹° illi⁹ apho.⌈ qñ in ſtatu eſt egritudo:⌋⁊ in ꝯ^{ne}
illius ⌈ inchoātib⁹ morbis:⌋ rō ꝟo oſtiua eſt 3ᵉ.q̄ꝝ p^a ſum
miī a ſili.2ª ſumiī a minori.3ª ſumiī ab hitudine ſputi ad
pleureſim.rō qdē ſumpta a ſili eſt hec.qm̄ egō nigra pōt eē
aliqñ bona ⁊ aliqñ mala.Sic dr̄ ſupra in ꝯ¹° illi⁹ apho.4ᵉ
pṫᵉ⌈ egōnes nigre.⌋ ſilr ⁊ vr̄ᵃ nigra pt eē aliqñ bona ⁊ ali/
qñ mala.Sic dr̄ p de criſi ⁊ p cañ.de colorib⁹ vr̄ᵉ:ḡ cū ita ſe
hēat ſputū ad egri^{nes} mēbroꝝ ſpūaliū. Sic vrina ad egri/
tudies epatis ⁊ venaꝝ.ſic dr̄ p de criſi in plib⁹ locis.vr̄ ꝙ
ſputū nigrū poſſit eē bonū ⁊ malū ſic egō ⁊ vr̄ᵃ:rō ꝟo ſum
pta a minori eſt hec.nā denigratio mēbroꝝ de qb⁹ minus
vr̄ ꝙ poſſit eē bona q̄3 denigra° huᷣ eſt aliqñ bonū ſignū.
Sic dr̄ 2° ꝓnoᷣ.q̄re ꝓiectio nigri ſputi pōt eē bona:⁊ cre/
tica.rō ꝟo ſumpta ab hitudine eſt hec.nā ſupfluitates cre/
tice nō ſunt de neccītate ſignū ſalutis neq3 mor̄j.ſed ſunt ali
qñ ſignū ſalu̇j.aliqñ mortis.⁊ ꝑꝑ h̄ Gal.in tegni in illo c°.
⌈ Quecūq3 in iā egrotātib⁹:⌋ appellauit eas neutras ꝑꝑ
ea q2 pñt aliqñ ſignaī ſalutē aliqñ mortē.Cū ḡ cretica euo
pleureſis fit p ſputū.Sic dr̄ 3° cañ.cap° de criſib⁹ pleureſis
ſi ꝯtingat fieri pleureſim de huᷣ nigro tūc ſputū nig^m pote
rit aliqñ eē bonū aliqñ malū.Sic reliq3 ſupflui^{tas} cretice.
℄ Ad ꝯriū aūt argᷣ autho^{te}.⁊ rōne.autho^{te} qdē hy^{to}.i 2°
ꝓnᷣ.cū dic:⌈ ⁊ ſi ſputū nigꝝ exierit mortale eſt:⌋ ⁊ ēt au/
tho^{te} Gal.in ꝯ¹° 2ᵉ ꝓn.ſup illo.§.⌈ dē ſputū pſeuerāte dolo
re:⌋ dic.n.hūc.ſmonē:⌈ Et ſi eſt ſputū nigꝝ ſignat pditio/
nē:ſignōne forti valde:⌋⁊ idē.d. Aui.3° cañ.fen 4ᵉ ca°.de
ſputo:⁊ almāſor li°.x°.ca°.de cognitiōe digōnis:⁊ breuiī
nullū authorē inuenio q ſm aliquē modū laudet ſputū ni/
grū.q̄ʒuis laudēt egōnē nigrā ⁊ vrinaꝫ nigram veniētes ꝑ
modū criſis.rōne ꝟo triplici.q̄rū p^a ſumiī a duplicata ma
licia ſue ſignatiōis.2ª ſumiī a repugnātia tpis ſue appitio
nis.3^a ſumiī a ꝟtute ſue cōpōnis.rō ꝟo ſupra a duplicata
malicia talis eſt:dē ſputū qḋ eſt idigeſtū:⁊ hz in ſe maliciā
grādē nec° ſignat pnicié.ſputū nigꝝ eſt idigeſtū:⁊ hz in ſe
maliciā grādē imo maximā.ḡ ſputū nigrū necio ſignat p/
niciē.maiorē āt h⁹ demſatiōis ponit Gal'.p de criſi.§.⌈ Et
ꝙ nō expuit aliq̄d dio. ⌋minorē aūt ſubiūgit i eodē ca°.§.
⌈ Quecūq3 aūt illaꝝ reꝝ. ⌋Sz ſorte aliq̄s vidēt dōo ꝙ l3
ſputū nigrū ſit idigeſtū.cū appeta pūᵉ poterit tñ digeri in
pceſſu.⌈ Cui dōm eſt ꝙ ſputū nigꝝ talr eſt idigeſtū ꝙ nū/
q̄3 pōt digeri.ſignat.n.apa eē de tali mā ꝙ nūq̄3 pōt recipe
digōnē i tali mēb°:⁊ h̄ expſſe dr̄ ab almāſore li°.x°.ca°.de
cognitiōe digōnis.⁊ h̄ idē collir ex dcō Gal.i ꝯ¹° 1ᵉ ꝓnᷣ ſup
1°.§.⌈ Et rubeū dio moleſtū:⌋ vult.n.ꝙ colā nig^a in apaᷣ
pectoris.duplicē hēat maliciā:q̄ꝝ vna eſt:q2 corrodit mē/
bra:⁊ alia eſt q2 eſt difficillime reſolonis ꝑꝑ ſuā groſſitiē.
apa ꝟo in q̄ iſta duo aggregānī extis in mēb° intriſeco no
bili nō pōt ad maturationē puenire:ſ3 mors ꝓuenit matu/

rationẽ.nã ex illi hu^{rc} cito fit corroſio ⁊ tarda fit reſolo: g̃ nõ pt venire ad maturationẽ.rõ ṽo q̃ ſſimil a repugnãtia ipſis ſue oppõitiõis eſt talis.nã aũt ſputũ nigrũ appet in pn° pleureſ aut poſt pn^{m}.ſ.in aug^{m} vel ſtatu:ʒ i pn°:qdẽ nec° eſt ſignũ moꝛtꝭ:qꝛ vrina nigra ⁊ egõ nigra veniẽtes in pn°, ſut ſignũ moꝛtꝭ.De vrina qdẽ dcm̃ eſt ab Aui.de coloꝛib° vrine.De egõne ṽo dcm̃ eſt in illo aph°:[egõnes nigre] ⁊ in illo:[ſi fel nigrũ ⁊c.] ⁊ tã in tex.q̃ʒ in ɔ^{to}.Si ṽo veniat in aug^{to} vel in ſtatu.tũc opoꝛtuit ꝙ tale ſputum eẽt in pn°.moꝛbi alteri° coloꝛis.Sʒ tũc aut fuit albũ phl'aticũ:aut citrinũ chol'icũ:aut rubeũ ſanguineũ.Sʒ muta° ſputi ḋ iſtis coloꝛib° ad nigrũ nõ potuit eẽ p viã digõnis:qꝛ digõ in ſputo ꝓcedit ṽſus albedinẽ.ita ꝙ q̃n ſputũ fuerit pfecte dige ſtũ.tũc de nec° eſt albũ.Sic dꝛ in ɔ^{to} illius aph'.[paroxiſmos ⁊ ɔſiſtẽtias.] ⁊ ſic inuit Hyp.in 2° pn^{r}.in plib° locis.⁊ maxĩe de ſignis pipleumonie in illo.§.[Melius ẽ:] rõ ṽo ſumpta a ṽtute cõparatiõis ẽ 2^{x}.vna ſumpta a ſili alia a minoꝛi.a ſili qdẽ rõ eſt talis:nã.d.Gal.in ɔ^{to}.illius aph.[Diſſinteria ſi a felle nigro] ꝙ diſſin^{a}.q̃ icipit a felle nigro lõ eſt moꝛtalis.qꝛ ſignaſ ꝙ iteſtina ſũt cãcerata.cãcer aũt incurabile eſt in mẽbꝛis iteriorib°.Sili g̃ mõ ſputũ nigruʒ ſignabit mẽbꝛũ ɔ̃patũ vẽmp ad cãcrũ.⁊ ſic erit ſignũ moꝛtis.rõ ṽo ſũpta a minoꝛi eſt talis.nã Hyp.in 2° pn^{r}.in illo §.[ſputũ ſubſanguineũ] Dic ꝙ ſputũ ſubſanguineũ a pncipio veniẽs eſt laudabile:⁊ ſi pmaneat vſqꝫ ad 7^{am} diẽ ſuſpectũ eſt ad moꝛtẽ:ponam° g̃ ſputũ nigrũ venire a pn° cuʒ ipm ſit in ſe peſſimũ ſi veniat vſqꝫ ad diẽ 7^{m}.nõ ſolũ erit ſignũ ſuſpectũ ad moꝛtẽ ſed certũ ſignũ moꝛtꝭ:ſed planũ ẽ ꝙ tale ſputũ nõ põt digeri infra diẽ 7^{m}.ꝑꝑ groſſitiẽ ⁊ maliciã ſue mãeꝝ ſputũ nigrũ eſt certũ ſignũ moꝛtꝭ:Sʒ foꝛte aliqs videẽt ad oẽs ſupradcãs authoꝛitates diſtiguẽdo in ſputo nigro.Sic diſtiguiſ in vrina nigra ⁊ egõne nigra.ſ.ꝧ mõ põt.n.ſputũ.eẽ nigꝝ vt ſynthomaꝭ.⁊ ꝧ mõ eſt ſignũ moꝛtꝭ.⁊ põt eẽ ſputũ nigrũ motu cretico laudabili.⁊ ſic põt eẽ ſignũ ſaluꝭ.Cui dõm eſt ꝙ ipoſ'e eſt ſputũ nigrũ venire motu cretico laudabili.cui° rõ ẽ.qꝛ tale ſputũ nõ põt eẽ ſignũ digõnis neqꝫ cũ alijs ſignis digẽtis ẽ ʒ ꝙ dcm̃ eſt ab almã foꝛe ca° ꝑallegato.Differt.n.in ꝧ ſputũ nigrũ ab vrina nigra ⁊ egõne nigra:qꝛ ille pñt eẽ cretice euãtiones laudabiles:ſputũ ṽo nigrũ minime.ꝧ autẽ meli° patebit in ſolõne q̃õnis quã ad oña ſoluẽ nõ intẽdo.ſed q̃n faciã additiones ad gloſas pnoſ ſoluã ipſam in ca° de ſputo.[Quia ſi ſputũ citrinũ ſolũ aut citrinũ rubeũ ſit duab° ẽttmuit ſpẽbus cholere.ꝙ ſi ſpumoſum fuerit phl'm.] Sed ꝫ.vr.n.ꝙ mã ple^{to}.q̃ eſt in ɔ̃pate nõ poſſit eſſe niſi rubea:aut tendẽs ad nigredinẽ authoꝛitate hy^{to}.in 2° reg.de pbl'o°.pleureticorũ:⁊ Gal.exponẽtis eũ.d.n.ibi Gal.ꝙ ſi ſanguis q eſt in toto coꝛpe:ſit phl'aticus alb°.tũc opʒ ꝙ ſanguis q eſt in latẽ ɔ̃pato ſit rubeus:⁊ ſi ſanguis q eſt in toto coꝛpe:fuerit rubeus opʒ vt ſanguis q eſt in latere ɔ̃pato ſit declinis ad nigredinẽ ꝑꝑ aduſtionẽ ſuã:eſt g̃ mã collecta in ɔ̃pate pleuretico ſemp aut rubea aut decliuis ad nigredinẽ.ſputũ ãt oʒ aſſimilari in coloꝛe mãe q̃ eſt in ɔ̃pate cũ ab illa decidaſ.ergo nunq̃ʒ põt eẽ ſputũ in pleure^{co}.citrinum aut album.

Verũ mã apoſtema tis pleu^{ci}. debent eſſe aut rubea aut nigra tm̃.

℃ Ad quod dõm eſt ꝙ ibi loquiſ Gal.de pleureſi q̃ eſt de mã ſanguinea ſiue ille ſanguis ſit pur° ſiue ſit mixt° cũ cholera ſiue cũ phl'ate.hic aũt logſ de pleureſi de puro hũoꝛe ſanguineo phl'atico.cholico ⁊ melico:[Et pulmo rar° in tota ſua ſubia eſt.vñ oẽm humoꝛẽ cito recipit:] Sed ꝫ.ex ṽbis.n.iſtis vꝫ oñdere Gal.ꝙ pipleumonia fiat eq̃lr de oibus hu^{bꝰ}.qđ eſt ꝫ.ſe ipm in ɔ° de pulſib° pipleumonicorum:ĩngt.n.ꝙ pipleumonia eſt fridioꝛ litergia.℃ Ad qđ dõm ꝙ ex ꝧ ṽbo [vñ oẽs humoꝛes cito recipit.] nõ ſeqſ ꝙ pipleumonia fiat eq̃lr de oib° hu^{bꝰ} nã ʒ pulmo ꝑꝑ ſuaʒ raritatẽ q̃tũ eſt de ſe ſit parat° recipe oẽs humoꝛes indifferẽt.tñ qꝛ humoꝛes cholici ꝑꝑ ſuã ſubtilitatẽ nõ retinentſ ⁊ figunſ in eo.Sic dꝛ tertio cañ.de piple^{a}.ca° ꝑ.ideo raro

Verum qꝫ pleu^{a} ſiat eq̃lr ex oibus hu^{bꝰ}.

ſit in eo ɔ̃pa de choꝛa ſic in pelliculis raro ſit de phl'ateſʒ cũ in pulmõe eſt ꝓhibitio retẽtiõis mãe.ſʒ in pelliculis eſt ꝓhibitio ingreſſiõis mãe groſſe:[vbi g̃ phl'a.oñatur raro pleuretici efficiunſ.maxime.ſi ſalſum ſit phl'a:] Sʒ ꝫ.habũdãtes.n.in phl'ate.ſalſo nõ hñt eructuari.ꝯ accetoſas ſʒ ſalſas:q̃re nõ hʒ hic locũ qđ hic df.phl'a nãqꝫ ſalſum lʒ ſoluat vẽtrẽ.phl'a tñ acetoſuʒ nõ ſoluit.ſed potius cõſtringit.℃ Ad qđ dõm ꝙ Gal.non induxit ſmonẽ de phl'ate ſalſo ad ꝧ vt oñderet raro fieri pleureſim de phl'ate acetoſo.ſed qꝛ pleureſis magis dʒ fieri de phl'ate ſalſo q̃ʒ de alio hũoꝛe ꝑꝑ ſilitudinẽ quã hʒ cũ chol'a.ꝑꝑ ꝧ adduxit phl'a ſalſũ.q̃ñ dicat de phl'ate ſalſo magis vꝫ fieri pleureſis q̃ʒ de alijs ſpẽb° phl'atis.de illo aũt nõ ſit ꝑꝑ ṽtutẽ ſolutiuaʒ.vlr igiſ raro ſit de phl'ate:[hũidi vẽtre nãlr:neqꝫ pleureſim.neqꝫ alias incidũt egritudines:] Sed ɔ̃tra.hñtes.n.ventrẽ humidum.facile cadunt in diariam ⁊ ilenteriam.℃ Ad qđ dicendum ꝙ hic intelligit authoꝛ.habentes ventrem humidum nãliter non cadere in egritudines repletionis.

℃ Aphoꝛiſmus. XXXIIII.

℃ Quicunqꝫ calui fiunt: his varices non naſcuntur magne.Quibuſcunqꝫ vero innaſcuntur:rurſus capillati fiunt.

℃ Qui calui ſunt:ijs varices grandes nõ fiunt. Quibus autem caluis varices ſuperuenerit: ijs capilli denuo ſubnaſcuntur. Theo.

℃ Quicũqꝫ calui ſunt:his magne varices non fiunt.Quibus vero caluis varices magne ſuperueniunt:hi rurſus capillati fiunt. Leoni.

℃ Commẽtum Galeni.

℃ Si qs prudẽs in dictis ſapiẽtũ aliqđ fl̃m inuenerit:nõ admirabiſ vel dubitabit:niſi vbi in ꝓpatulo dubitãdum nõ eſſe ɔ̃ſtabit:tãdẽ re certificata eẽ ſtũ ſapientis nõ eſſe dictũ id nõ dubitat.Oib° aũt certũ eſt caluos aliq̃ñ nõ poſſe capillari:⁊ ſi fiãt in eis magne varices.Qđ ṽo dixit:ſi varices magne naſcuntur capillanſ:veruʒ eſt ſi qđ dicunt alij caluiciẽ tineoſitatẽ intellexerit.hec.n.paſſio ex malis naſciſ humoꝛib°:ſicut alopicia ⁊ tiria.ꝙ ſi ṽterint ſe ad pedes necẽ eſt fieri varices ⁊ pili reuertunſ: qꝛ cũ humoꝛes pñtes pilos corrũpẽt:necẽ eſt vt redeãt deſcẽdẽtib° eiſdẽ.

℃ Expoſitio Thaddei.

℃ In pce^{bꝰ} docuit ſignare ſup inepti^{ne}m ad pleureſim p eructuationẽ acetoſaʒ.in ꝧ aũt aph.docet ꝓno^{r}.ſup oꝛtũ varicũ p caluiciũ:⁊ poꝛtũ varicũ ſup capillõnẽ q̃ eſt deſtructio caluicij.ꝑ^{m} fac vſqꝫ [Quibuſcunqꝫ ṽo:] ⁊ plan° eſt caluo.℃ Co^{or} circa hũc apho.ſic ꝓcedit.nã ꝑ mouet ⁊ remouet quãdã dubitationẽ vſqꝫ [hec.n.pa°:] ibi ponit cãm vtriuſqꝫ apho.ꝑ° diuiſ.in.ʒ.nã ꝑ dat nobis regulã de iudicio falſitatꝭ appendꝭ i dcis ſapiẽtũ.vſqꝫ [oib° aũt certuʒ eſt:] ibi arguit ꝫ.Hyp.de mani^{a} falſi^{te} vſqꝫ [qđ ṽo dixit] ibi ſoluit p diſtinctionẽ:[ſũt g̃ 4^{or} ptes i ɔ^{to} pñti.] De q̃ꝝ ꝑ° dic ꝙ ſi aliqs prudẽs hõ i dcis ſapiẽtũ inueniat aliqđ fl̃m dubitabit in pn° cũ illud fl̃m videbit.certificata ṽo falſitate tũc ceſſabit dub°:qꝛ ɔ̃ſtabit ei ꝙ illud nõ ẽ dcm̃ ſapientꝭ.℃ De 2°.d.ꝙ oib° eſt mani^{m} ⁊ certũ nãlr caluos nõ poſſe capillari.⁊ magnas varices eis nõ poſſe fieri.℃ De 3°.d.ꝙ p caluiciũ nõ dẽm° ꝧ intelligẽ caluiciũ nãle.Sʒ paſſionẽ q̃ʒdã capitꝭ q̃ ti nea dꝛ.℃ De 4°.d.ꝙ tinea curatur p ſupuẽtũ varicũ magnaꝝ:qꝛ in tinea corrũpũſ pili p hu^{res} putridos.varicib° ãt oꝛtꝭ.hu^{res} illi putridi ɔuertũſ ad pedes iferi° ⁊ purgãſ p varices:⁊ ſic ceſſat tale caluiciũ qđ dꝛ tenea p ceſſa^{tio}ẽ ſue cãe.

Circa hũc aph^{m} du^{r}.de tex.⁊ de ɔ^{to}.De tex.qdẽ ſic.vꝫ eni colligẽ ɔ̃dictionẽ:nã in ꝑ^{a} pte dic ꝙ exñtibus caluis nõ naſcũſ varices in 2ª ſupponit ꝙ exñ^{bꝰ} caluis naſciũſ varices.q̃re idẽ affirmat ⁊ negat.℃ Ad qđ dꝫ ꝙ eẽt

ſtētib' caluis varices icipiūt naſci ſʒ p̄cedētib' varicib' nō durat caluiciū. ſ varices:] varices q̄dē ſūt vene q̄ dillatāt in crurib' ad ſīlitudinē emoroi' p̄ q̄s ſit euō hu' q̄uiſ corruptor. ſ Magne:] magnas appellat a magni^{ne} ſue q̄ti/tatis. ⁊ a magni^{ne} ſue euōnis. Si.n. eēnt magne ⁊ nō fieret euō multa p eas. nō fieret cura ⁊ tā ḡuis morbi ſicē eſt tinea: ſ Ruſſus capillari ſiūt:] Sʒ ꝯ. ponam'.n. aliquē būiſſe ti/neā. ſpacio multor ānor puta. 30. ⁊ vcidc ſibi fore in eo varices. tūc nō vr̄ q̄ ille vēat iter capillari p̄p lēgā ꝯſue^{nes} nāe i nō mittēdo mā pilor ad cutē capitj. Dic.n. Ar. i li° de aīalib' q̄ ſi aliq̄s caſtret aūq̄ʒ hēat barbā. nūq̄ʒ poſtea barbeſcit. ſʒ ſi p̄ hēat barbā q̄ʒ caſtret. ſi p̄dit p̄p b barbā: ſed certū ē q̄ cā hui' nō eſt niſi ꝯſue' nāe in trāſmittē' māʒ pilor ad cutē capitj. Et ad idē fac̄ qd̄ dixit Hyp. i li° d aere ⁊ aq̄. de his q̄ p̄ ꝯſue^{ne} antiq̄tā naſcebāt cū capitib' acutj.

¶ Ad qd̄ dōm q̄ ſec' eſt de ꝯſue^{ne} nāe in reb' nālib' ⁊ ſibi neceſſ: ⁊ ſec' eſt de ꝯſue^{ne} nāe in reb' ſibi ꝯrijs. barbeſcē nā q̄ʒ nāle erat. ḡ poſt q̄ʒ nā aſſueuerat iā ḡnat pilos ſʒ poſtea ſit ſcm̄ ipedimētū p̄p caſtrationē fuat nā ꝯſue^{ne} i trāſmittēdo m. im pilor ad faciē. Sʒ in tineoſis nō ſic ſe hʒ. nā ſʒ nā ſit ꝯſueta i nō p̄ducē' pilos. tn̄ cito reſūmit ḡnonē corruptʒ ceſſante cā q̄ p̄hibebat: q̄ ḡtio pilor eſt nālis. ¶ Aut dic q̄ in tineoſis nūq̄ʒ defec̄ a trāſmiſſiōe fumor ad caput q̄ ſt mā pilor. Sʒ ibi erat hūor putrid' q̄ p̄hibebat ortū eor. Et ſic nā diſſueuerat a tranſmiſſione māe pilorum. Sʒ ceſ/ſante p̄hibēte fumi remāſerunt bone q̄litat ⁊ ḡnant pili.

¶ S. vʒ falſa ꝯñia. nā poſſent fieri varices p̄ q̄s euārēt alij hu^{res}. ⁊ nō illi q̄ faciūt tineā. puta q̄ euārent boni hu^{res}. ſic ſepe videm' fieri in emoroidibus. Aut ſi euārent mali hu^{res} alij nō exiſtēs in capite. ſed forte exiſtēs in epate aut ſplene. aut in alijs mēbris corpis excepto capite q̄r noc^{m} eēt multo mai' q̄ʒ noc^{m} malor hu' q̄ ſūt i cute capitj. nā.n. magi mouerēt tūc ad expellē^{m} hu^{res} magis nocētes. ⁊ ēt q̄ p̄pinquores eēnt varicibus q̄ʒ illi q̄ ſunt in cute capitis.

¶ Ad qd̄ dōʒ eſt q̄ nos dēm' b̄ itellig̃ varices nālit̃ euātes qd̄ euāre debēt ⁊ ſufficienf: ⁊ ſic varices euāt q̄le opʒ ⁊ q̄ʒtū opʒ. p̄p qd̄ remouebunt mali humores nō ſolum a capite ſed ab alijs mēbris. ⁊ propter hoc Hyppo. non di/xit varices abſolute. ſed magnas varices.

¶ De ꝯ^{lo}. Ꝺo ſic. ſ ſi q̄s prudēs in dcis ſapiētū aliq̄d ſīm in/uenerit admirabit̃ vl' dubitabit.] i. hō bn̄ itelligēs ⁊ exiſ in iuidia. cū i libri ſapiētū aliq̄d viderit qd̄ p̄' frōte appeat ſīm. cadet in dubōnē q̄ dubita' hʒ ortū a ꝯrie^{te} q̄ naſcit̃ ex appēn' falſi. ⁊ autori^{te} ſapietj. nā in q̄ʒtū ē dcm̄ ſapietj vʒ eē verū. ⁊ inq̄ʒtū repugnat rōni vr̄ eē ſīm. ſ Niſi in p̄pat̄ulo dubitādū nō eē ꝯſtabit] i. q̄ñ illud qd̄ videbat̃ ſīm erit p̄ examinationē deductū ad lucē ceſſabit dub°. p̄ hus habita. ſ Sapiētis nō eē dcm̄ illud ꝯſtat:] i. illud qd̄ appebat ſīm a p̄n° nō accipiebat̃ a ſapiēte ſm̄ illā itētionē q̄ erat ſīm. ſʒ ſm̄ aliā itētionē q̄ erat ver. ſic pʒ in p̄nti apho°. nā cū dixit Hyp. q̄ calui capillant̃. b̄ dcm̄ eſt ſīm accipiēdo caluos p̄ nālr̄ caluis. ⁊ ſm̄ hāc itētionē Hyp. nō accepit caluos. accipiēdo Ꝺo caluos p̄ tineoſis dcm̄ Hy^{li}. ē ver: ſ olb' aūt eſt certū caluos a nā nō poſſe capillari:] Sʒ ꝯ. planū.n. eſt q̄ nāle caluiciū p̄cedit a cali^{te} ⁊ ſicci^{te} cer' ſic dʒ in tegni de ſi/gnis cer'. ſʒ cal'a ⁊ ſic. cōplo cer'.n. nālis mutari pōt p̄ me^{nas} ſic dʒ 7° ⁊ 8° de ing°. ſan. in plib' loci ⁊ mutat̃ ēt ſm̄ fluxuʒ etatj. q̄r ſi mutat̃ cā. pōt vtiq̄ʒ mutari effect': ⁊ ad b̄ fac̄ qd̄ dic̄ Aui. p̄ cañ. fen 2° de ſignis cōplonū vult.n. ibi q̄ criſpitudo q̄ ꝯtigit p̄p cōplonē recipiat mutationē p̄ mutationē cōplonis. ſed illa q̄ ē p̄p tortuoſitatē poror nō recipit mu/tationē. poterit igit̃ nāle caluiciū remoueri. ¶ S. b̄ idē pʒ p̄ Aui. 4° cañ. fen 7° c° 2°. §. ſ Et caluicici:] ¶ Ad b̄^{m} dōʒ q̄ cā caluicij n. ſiſis ē. 3'. q̄r vna eſt caliditas ⁊ ſic^{as}. nālis corrodēs māin pilor ⁊ alia eſt ſubmerſio. cer'. elōgā cer^{m}. a craneo. ⁊ 3' eſt ſoliditas cranei p̄p quā ꝯſtrigunt̃ pori. ſʒ q̄ altere cōplo cer'. ad fri^{tē} ⁊ hu^{tē}. tn̄ alie due cāe remanēt q̄ caluiciū ꝯſeruāt. ¶ Ad 2^{m}. dico q̄ q̄ñ Auic̄. d. q̄ cura' caluicij eſt poſſe. ipē nō itelligit verā curōnē ſʒ itelligit p̄hibitionē velocis euēt' ei' aſi q̄ʒ icipiat ſ Et cū magne vari/ces nō fiāt eis:] ſʒ ꝯ. ponam'.n. aliq̄s eē nālr̄ caluos ⁊ habūdare hu^{bus} melicis. nihil p̄hibʒ eis fieri varices ad q̄s ⁊ p̄ q̄s hu^{res} illi effluant. ¶ Ad qd̄ dōm eſt q̄ cum Gal. d. in naturaliter caluis nō fieri varices. nō intelligit b̄ abſolute. Sed itelligit q̄ in eis nō ſūt varices q̄ curēt caluiciū nāle.

¶ Aphoriſmus. XXXV.

¶ Hydropicis tuſſis ſuperueniēs: malū. Pre/exiſtens vero ſine malo.

¶ Aqua intercutem laboranti: ſi tuſſis ſuper/uenit: malo eſt. Theo.

¶ Aqua intercutem laborantibus: tuſſis ſup/ueniens: malum. Leoni.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Cōſueuerūt antiq̄ dicētes. Supueniēs vel ſupuētur itelligē q̄lʒ paſſiōis accñ' ex peſſimitate vel augmētatiōe ſua: ſic fecit Thimoge' in li° de accñtib' morbis ſupueniētib'. Idē ⁊ i b̄ aph. Hyp. fec̄ de tuſſi. nō.n. ois tuſſis ſupueniēs hydropicj malū erit: ſʒ tūc tn̄ cū exiſtat ex morbi eēn'. Si eni creſcat hūi^{us} aq̄ſa hydropicis p̄rigēs vſq̄ʒ ad cānales pulmōis: ḡnat tuſſis: ideo vn̄ vicin' eſt ſuffocatiōi. Joānicius. Cānales pulmōis per pulmonē ſparſos oportet itelligi: cū aūt cānalis dicat̃ ſingulariter guttur: vnde diuerſi p̄deunt intellectus: per cānales diuerſe: diuerſa itelligunt.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In p̄cedēti aph°. docuit p̄no. p̄ ortū varicū ſup caluiciū. in p̄nti Ꝺo docet p̄no. ſup idropicos per tuſſim añcedētē ⁊ ſupueniētē. ⁊ planus eſt caſus. ¶ Co^{or}. circa hūc apho. duo notat. nā p̄ inuit q̄ʒdā diſtictionē tuſſis. ⁊ eligit eā de q̄ b̄ itēdit vſq̄. ſ Si eni creſcat.] ibi ponit cām Ꝺificātē aph.

¶ Dic̄ ergo ſic de p̄ q̄ ꝯſuetudo hy^{lo}. ⁊ oium antiq̄rū fuit q̄ñ loquētes de aliq̄ accñte dxit hoc accñs ſupuenire mor/bo ⁊c̄. intellig̃ q̄ illud accñs p̄ueniat de eēntia ⁊ malignitate morbi ⁊ nō ex aliq̄ accñte extraneo. q̄ſi dicat. in idropicis pōt cōtingē tuſſis 2'. vno quidē mō ex aliq̄ accñte puta ex aliquo reumate deſcēdente a capite ⁊ tūc nō eſt ſignum mortis: alio Ꝺo mō pōt ꝯtingē ex magni^{ne} idropiſis. ⁊ tūc dicit̃ eēntialis idropiſis: ⁊ ſic eſt ſignū mortis. ¶ De 2° dic̄ q̄ cā p̄pter quā tuſſis eſt adeo malū ſignū in idropicis eſt q̄ ſignat̃ q̄ aq̄ſa hu^{as}. idropicor in tātū creuit q̄ vſq̄ʒ ad cānales pulmōis p̄uenit. ex q̄ ſignat̃ q̄ idropic' ē ſuffoca/tiōi vicin' q̄re talis tuſſis ē ſignū morij nec̄io ⁊ in breui.

Circa hūc apho. du^{r}. de tex. ⁊ de co^{lo}. De tex. q̄deʒ ſict ſ Idropicis tuſſis ⁊c̄.] hic querit̃ nunq̄d tuſſis de q̄ hic loquit̃ ſit ſignū nec̄ium mortis vel nō: ⁊ vr̄ q̄ ſic: q̄ infra particula 7° oñdit Hyp. q̄ ſi idropic' tuſſit deſpe/rat' eſt: ⁊ ēt Gal'. hoc innuit in co^{lo}. Dic̄.n. idropicū tuſſiētē eſſe ſuffocatiōi vicinū. ¶ Ad ꝯriū. dic̄.n. Gal'. in ꝯ^{lo} illius. aph. ſ q̄buſcūq̄ʒ epar aq̄ implet̃:] hūc ſmonē ſ videm'.n. idropicos aliq̄n euadē ⁊ tn̄ in vētrē hēre aquā] ⁊ in eodē co^{lo} dicit̃ q̄ p̄ vētrē poſſum' intellig̃ ſtōm: ⁊ ſpaciū pectoris. ſed cū aq̄ idropicor vadit ad ſpaciū pectoris: tūc facit tuſſim. ḡ poīe eſt euadē idropicū tuſſiente. ¶ Ad qd̄ dōm eſt q̄ nō credo poſſe euadē idropicuʒ tuſſientē: nec obſtat qd̄ opponitur per Gal'. dicentē q̄ ꝯtingit euadē idropicos habentes aquam in ventre. Credo enim q̄ per ventreʒ ibi Gal'. intelligat ſolummodo ſtomachuʒ: ⁊ non pectoris cōcauitatem: minorem enim oſtendit maliciam aque exiſtēs in ventre ſolum q̄ʒ aqua perueniens ad ſpacium pectoris.

¶ S. nō vʒ q̄ tuſſis poſſit ſupuenire idro^{cis}. vr̄.n. q̄ añ mo/riat̃ idropicus q̄ʒ ad tuſſim p̄ueniat. ad tuſſim.n. nō perue/nit niſi aqua veniente ad cānales pulmonis. ante Ꝺo q̄ʒ ad cānales pulmonis p̄ueniat iplebit̃ ſtōach': q̄ vicinior eſt

Verū cal/ui a natu/ra poſſint capillari.

Utrū idro/pic' tuſſi/ens euade/dē p̄ oñs.

Ut p̄ tuſſis po ſit ſup/uē re idro/pu i

aque q̄z pulmo. ſtō ꝟo ex aq̄ repleto. nulla fiet dig° cibi et potus impediēte aq̄. q̄re morieť infirmus. cū nutrimētu recipe nō poſſit citius q̄z ad tuſſim ꝑueniat. ℭ Ad qḋ dōm eſt ꝙ añ q̄z ſto° totalr repleať aq̄ ita ꝙ ex toto digeſtionē ꝓhibeat. pōt aq̄ ꝑ dyaphragma reſudando venire ad pulmonē. defendit. n. nā ſto^m. ab impletiōe aque q̄tū pōt. ita ꝙ anteq̄z ipleať. reſudat ad pectus ⁊ pulmonē: q̄re fit illo tpe aliq̄lis dig° in ſto° q̄uis mala: [ꝑcedēs ſine malo:] Sz ꝯ. ponam⁹. n. aliquē fieri idropicū ex apāte epať. tūc qdē fiet tuſſis ex apāte epatis añ idropiſim. ⁊ tñ talis tuſſis nō eſt ſine malo. eſt. n. cū malo pñti qḋ eſt apa epatis: ⁊ cū maiori malo futuro. ſ. cū idropiſi futura de cā cal'a que vt plurimū eſt mortalis cū acuta febre. Sic colligiť ab hy°. in 2° ꝓno° ca° pmo. ℭ Ad qḋ dōm ꝙ Hyp. ꝑ tuſſim ꝑcedētē forte intelligit tuſſim accñtalem ⁊ nō tuſſim ordinatam ad idropiſim preſentē vel futurā. ℭ Aut dic ꝙ tuſſis ꝑcedēs idropiſim diciť eſſe ſine malo per cōparationē ad eā3 que eſt cuz idropiſi. q2 illa tuſſis que eſt cū idropiſi ſignat mortē neceſſariā ⁊ in breui. tuſſis ꝟo que ꝯtingit ꝑꝑ apoſtema epatis nō eſt adeo mala nā aliq̄ñ pōt curari apa epať añq̄z veniat ad idropiſim. ⁊ ponamus ꝙ ad idropiſim veniat. q̄uis talis idropiſis ſit plurimum ſignum ⁊ cauſa mortis. non tamē ſemp nec in breui ſicut tuſſis que ſuperuenit.

ℭ De comēto ſic: [Sed tūc tātū cum exiccat: ex morbi eēntia:] Sz ꝯ. qḋ. n. ex morbi ꝯtingit eēntia. inſeparabile eſt. q̄re oportebit tuſſim eſſe ſignū inſeparabile ab idropicis. qḋ eſt falſm. ℭ Ad qḋ dōm ꝙ nō intelligit Gal'. per eēntiā morbi eius q̄ditatē: vt ſit ſenſus. ꝙ ad q̄ditatem idropiſis ſequať tuſſis: ſed itelligit ꝙ talis tuſſis nō ſit accñtalis veniēs ꝑꝑ aliā cām ſed a ſola idropiſi ꝑꝑ ſui magnitudinem: [ꝑtingens vſq3 ad canales pulmonis.] ℭ Sed ꝯ. nō. n. vi-deť poſe aquā idro^e poſſe penetrare ad canales pulmōis. oporteret. n. ꝙ ꝑforaret dyaphragma ⁊ pelliculā tegētem pulmonē qḋ ipoſe videť fieri aiali viuēte. nos. n. videmus aerē igrediētē pulmonē ꝑ anhelitū. nūq̄z penetrať pelliculas pulmonis. multo etiā magis nec dyaphrag. q̄re cū aq̄. ſit groſſior aere nō poterit per predicta mēbra penetrare. ℭ Ad qḋ dōm eſt ꝙ aqua nō penetrat dyaphragma ⁊ pelliculas pulmonis exiſs in ſbā aque. Sed reſoluta in vaporea q iterū attrabiť ꝑ dilatationē pulmōis ſic ēt attrahiť mā apatis pleuretici: aer aūt ꝯtētus in pulmone nō egreditur ꝑ pelliculā pulmonis: q2 nō hēt exteri⁹ cām attrahētē.

Ons tuſſis ſit ſignū inſepa^le ab idropiſi.

Utr3 aqua idropicoꝝ poſſit penetrare ad cannales pul^s. eoꝝ

ℭ Aphoriſmus. XXXVI.

ℭ Diſſuria3 phlobothomia ſoluit: incidere vero venam que intus in talo eſt.

Theo. ℭ Difficultatem vrine: vena inciſa ſoluit: incidende ſunt interiores.

Leoni. ℭ Difficultatem vrine: vena ſecta iuuat: ſecare vero interiores.

ℭ Cōmentum Galeni.

ℭ Hoc nō certificam⁹ niſi q̄dā adijciam⁹ vt dicam⁹ incidē venā ſoluit diſſuriā. ⁊ ꝟe ſlō° ſoluit diſſuriā: ſi toti corpori inſit ſanguis abūdātia. Qḋ intus incidere dixit: ſi itelligam⁹ venas in brachijs: ſlm eritnec cōuenit dcis Hyp. cū in paſſiōib⁹ ſupiorib⁹ epatis a manib⁹ phlomari: in iferiorib⁹ ꝟo a genuū iferioribus: aut ſuper calcaneū icidi: has venas dicere aſſueuerit. Quidā tamē arbitranť: cum audiāt intus interiores venas incidi in pedib⁹: ſed parua eſt dīa inter interiores ⁊ exteriores pedum venas cū de vna ⁊ eadem radice exeant. Dico ergo ⁊ aſſirmo hunc apho. nō fuiſſe Hyp. Joānniculus. Cum dicamus. Intus interius intus intelligimus. iterius ꝟo baſilica eſt in manibus ab aſcellis ꝑdicēs exteri⁹ cephalica cum a ſpatulis veniat. interius in pedibus eſt ſaphena cum a familiari latē exeat. exterius ſciatica ab extraneo vel exteriori latere veniens.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ In ꝑcedēti apho°. docuit ſignare ſup idropicos ꝑ tuſſim. hic docet curare diſſuriā ꝑ phlo^om. ℭ Comētū hui⁹ apho'. diuiť in ꝯ^tum Gal'. ⁊ com^m. Joānniculi. durat ꝑ^m. vſq3 [Joānniculus:] com^m. Gal. diuiť. in tres ptes. nā ꝑ addit vnā cōditionē q̄ ꝟificat apho^m. vſq3. [Qḋ int⁹ incidere] ibi exponit ħ qḋ dic: [iciſa ꝟo int⁹ vena:] ibi dic hūc apho. nō eē hy^is. ℭ Dicit ḡ ſic de ꝑ ꝙ ſi iſte apho°. d3 hēre ꝟitatē. op3 ꝙ adijciať hec ꝯdictio. ſ. ꝙ phlo°. Soluit diſſuriā ſi totū corpus habūdet in ſanguie. ℭ De 2°. d. ꝙ ꝑ hoc qḋ Hyp. dic. [inciſa vena intus] poſſet intelligi vena que eſt intus in brachio. vel vena q̄ eſt ſup̄ calcaneū. ſ3 ħ° expō nō eſt bona. q2 phlo° vene q̄ ē i brachio ꝯuēit tm̄ i paſſiōib⁹ ſupiorib⁹ epatis. in paſſiōib⁹ ꝟo q̄ ſūt ab epate iſra. ꝯuenit phlo° vene q̄ eſt in curuatura genuū. vľ vene q̄ ē. ſ̄. calcaneū. [Et ħ nota ꝙ qdā voluerūt itelligē ꝑ venā inciſa3 itus. illā q̄ eſt in domeſtica pte pedis qḋ vtiq3 verū eſt. tñ parua dīa eſt iter incīſionē vene pedis interioris ⁊ exterioris: qm̄ ab eadē vena ramificanť. ℭ De 3° dic ꝙ iſte apho'. nō eſt hy^is. qm̄ ꝟo hic apho° non eſt hy^is. ideo indiſputatus dimittatur q̄uis de comento poſſet aliquantulum diſputari.

ℭ Aphoriſmus. XXXVII.

ℭ Squinante habito: tumorem fieri in gutture: bonum. Extra. n. conuertitur morbus.

ℭ Ab angina detento: ſi tumor in collo extitit: bono eſt. Foras enim morbus decedit. Theo.

ℭ Ab angina habito: ſi tumor fiat in collo: bonum. Foras enim morbus deducitur. Leoni.

ℭ Cōmentum Galeni.

ℭ Iſtud vex eſt ⁊ vtile. cū. n. morb⁹ ab iterioribus⁹ ad exteriora cutis moueať ad ignobilia a nobilib⁹ bonū ſignum eſt.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ In ꝑce'. apho°. docuit curare diſſuriā ꝑ phlo^om. i pñti ꝟo docet ſignare ſup ſq̄nāciā ꝑ apparitionē tumoris in gutture: ⁊ caſus eſt plan⁹. ℭ Co^or. ponit ſolūmō cām veritatis huius apho. dicēs ꝙ ideo bonum eſt tumorem fieri in gutture in ſquinantia. quoniā materia de membro nobili ad membrum ignobile trāmutať. qḋ vtiq3 bonum eſt.

Circa hūc apho. du'. Solū de tex. [a tumore hito.].ſ. [ſq̄nātico:] [tumorē fieri in gutture bonū:] Sz ꝯ. tumor. n. gutturi vř eē peſſim⁹. Sic dī in ꝯ^to illi⁹ apho'. [Si a febre hito.] ℭ Ad qḋ dōm eſt ꝙ ħ debem⁹ itelligere exteriorē partē gutturis. in illo ꝟo apho. debemus intelligē interiorē que nullo modo ſenſu percipitur. [Et nota ꝙ trāſl° hui⁹ tumoris ē bona ꝑ viā cāe ⁊ ꝑ viam ſigni.

ℭ Aphoriſmus. XXXVIII.

ℭ Quibuſcunq3 abſconditi cancri ſūt: non curari: melius eſt. Curati eni3 pereunt citius: nō curati: multum tempus perficiunt.

ℭ Quibus cancri occulti fiunt: eos non curari: melius eſt. Qui enim curantur: celerius pereunt: qui non carantur: diutius durant. Theo.

ℭ Cancros occultos omnes melius eſt nō curare. Curati enim cito pereunt: non curati vero: longius tempus perdurant. Leoni.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Abſcōditos cācros itellexit i iterior] cor^is ꝑtiū^is: q̄ ſi apparēt extremi^us ſ3 iteri⁹ vulneroſi ſūt ⁊ ſanioſi ꝓrōtes i teriora corpis. Qḋ āt nō curari dixit eē meli⁹ duob⁹ mōis itelligim⁹. ſi videam⁹ oia q̄ op3 nō poſſe fieri ſ3 ꝙ o3 n3. ſ. mēb^m ſaneť ꝑfectē de ſanādo eos nos itromittam⁹. ḡ tñ tēpeť pa° vt mēbrū poſſit ſe ōfēdē malignitatē paťē°: maxie ſi cācer vulneroſus ſit: qḋ ſi nō medicam...

cũ illũ in adiutoriũ lauemus: ⁊ non cũ quolibet liquore: ſed qȯ expimẽtis eſt ꝓbatũ ⁊ rõne: vt nõ faciat putredinez neqꝫ in mẽbro pariat ſanioſitatẽ. Cũ ãt dixit abſcõditos cã cros nõ curare intẽdit nõ ↄ̃ere incidẽ vel icẽdẽ. Uidi aũt q̃ſdã medicos incidẽtes ⁊ icẽdẽtes ſupiora ora cãcri in ano vel in mr̃icis collo: neqꝫ ſanitati ꝓfuerũt: ſed poti⁹ iſirmos ad mortẽ maturauerũt. q̈bus ſi nõ medicinarent̃ diuti⁹ et cũ minori picuło viuerẽt: nõ g̃ ſunt curãdi qui cãcros hñt hꝫ. Sꝫ cãcros ortos exteriores ꝓdeſt curari: ſi ꝗ̃quo modo radicit⁹ pñt icidi. Radices cãcri ſunt vene circũdantes ipm plene melico ſanguie. Hui⁹ ẽt icẽſionẽ vł iciſionẽ multi ꝓhibuerũt p̃cipiẽtes curari tñ vulneroſuz ⁊ adeo puiſſimũ vt infirm⁹ icidi vł icẽdi p̃cet̃ ipꝫ: ẽt ſi in tali mẽbro ſit vbi nõ radicit⁹ poſſit icidi. qȯ ẽt multi chirurgici iterdixerũt. neqꝫ Hyp. dicit licẽ ad icidẽdũ: ſed ſi in extremitate ſit corpis: ex ꝟbis ſuis incidere vel incẽdere ↄ̃ere his poteſt intelligi. Ariſtodorus ⁊ Diaſcorides cum ſuis ſequacib⁹ intelligunt ex verbis ſuis primum poſſe curari.

Expoſitio Thaddei.

In p̃cedẽtib⁹ apho̾ docuit ſignare ſup ſquinãtiã p appa ritionez tumoris in gutture. in preſenti ꝟo docet prohibitionem curandi cancros interiores. ⁊ planus eſt caſus.

Co̾ circa hũc apho^m. 4^{or} notat. nã p̃mo declarat q ↄ̃n̄t cancri abſcõdit. 2° explanat hoc qȯ dixerat [nõ curari]3° rñdet tacite q̈oi. 4° tãgit quãdã falſaz opionẽ: 2° ibi [Qz ãt ſi curari]3° ibi [ſꝫ cãcros ortos]4° ibi [hꝫ etiaz icẽſionẽ] Dicit g̃ ſic de p̃ ꝙ ꝑ cancros abſconditos debem⁹ itelligere cãcros illos qui ſunt in profunditate corporis quoꝝ extremitates nõ apparẽt ⁊ ſunt vulneroſi ⁊ ſanioſi. De ſcȯo dicit ꝙ ꝑ hoc qȯ dicit Hypp. nõ curari dupłr pȯt itelligi. vno mȯ vt oĩs cura tollat̃: ⁊ hic eſt malus intellectus: debem⁹. n. in cancris interiorib⁹ medicinas facẽ mitigatorias furioſitatis eorũ abſtergentes ⁊ lauantes ſaniem ⁊ putredinẽ que eſt in eis: ⁊ hoc cum talib⁹ medicinis q̃ ſũt nobis note experiẽtia ⁊ rõne. alio ꝟo mȯ pȯt intelligi hoc qȯ dicit: [nõ curari:]vt prohibeat̃ ꝟa medicia cãcri que eſt inciſio vel aduſtio. ⁊ hic eſt verus itellectus: ⁊ Gal. dat cãm veritatis hui⁹ aph̄i. ab experiẽtia. dicẽs ꝙ ideo talis cura mala eſt. q: ipſe multos medicos vidit incidẽtes ⁊ icendẽtes cancros exĩtes in interiori collo matricis vel in interiori parte ani. qui nullum profectum fecerũt infirmis ſed eos martyriſauerũt. De 3° dicit ꝙ ex verbis Hyp^{is}. in hoc apho. ꝓhibẽtis curã cancrorũ interiorũ videt̃ reliqui ꝙ cancri exteriores poſſint curari. poſſet quis querere nunquid poſſint oẽs curari: ⁊ quis ſit modus curationis eorũ. cui Autor rñdẽs dicit ꝙ oẽs cancri exteriores poſſunt curari cũ inciſione vel cauterio dũmodo ꝑ illã inciſionẽ vel cauteriũ poſſit remoueri radix cãcri. radix aũt cancri ſunt vene plene ſanguine mela^{co} circundãtes cancrum. De quarto dicit ꝙ quidã voluerunt intelligẽ ex verbis hy^{is}. ꝓhibẽtis in hoc apho. Curari cancros abſconditos ꝙ non ꝓhibeatur cura omniũ cancrorũ interiorũ. nã ſi cancer ſit vulneroſus ⁊ furioſus ⁊ adeo percuſſiuus vt infirmus eum tollerare nõ poſſit ⁊ roget medicũ vt incidat vel incẽdat ipſum tũc vtiqꝫ dr̃ ꝙ medicus debet ipſum incidere vel icẽdẽ ⁊ iꝫ ſit in tali membro vbi radicitus incidi non poſſit: ⁊ iſti fuerũt ariſtodorus ⁊ dias ⁊ ſui ſequaces. ſed multitudo cirurgicoꝝ fuit ↄ̃ eos. ⁊ etiã ſententia hy^{is}. Hic du^r de tex. [cancri:]nota ꝙ nomẽ cancer. eſt interdum nomẽ generis ſignãs omne apoſtema factũ de melãcolia: ⁊ ſic accipit̃ in Joãnitio cap° de apoſtematibus: ⁊ aliquãdo eſt nomẽ ſpẽi ⁊ ſignat apoſtema corroſiuum ſm plurimũ: ⁊ hoc mȯ diffinit̃ ab Auic. 4° cañ. fen 3° cap° de cancro. inquit eñ. cancer eſt apoſtema melãcolicũ de melancholia aduſta a mã cholerica aut in qua eſt mã cholerica. cũ qua combuſta eſt nõ pura mella. Et nota etiam ꝙ hoc apa vocatur cancer ꝓpter vnã duarũ cãrũ quaruꝫ vna eſt tenacitas ſua cũ mẽbro ſilis tenacitati cãcri cuꝫ eo qȯ venat̃. 2° ꝟo eſt forma ei⁹ rotũda cũ colore ſuo ⁊ egreſſione venaruꝫ que ſunt ſicut pedes eius in circuitu ipſius: ⁊ hoc legit̃ 4° cañ. ca° p̄allegato. §. [Et vi ꝙ apa ⁊c.]Curati. n. citius pereunt.]Sed ↄ̃. ponit. n. Auic. cap° p̄alle°. ꝙ parui cãcri ſufferunt ſectionẽ. Ad quod dr̃m ꝙ Auicẽ. loquit̃ cũ dubitatione ⁊ cũ cõdictione. dicit. n. huc ſermone [Et fortaſſe ſufferunt parui cancri ſectionẽ. nã ſi eſt poſſibile vt deſtruat̃ cũ aliquo. tũc nõ eſt poſſ vt deſtruat̃ niſi ꝑ iciſionẽ vehemẽtẽ:]vñ ex his ꝟbis vr̃ loq palpitã°. Aut dic ꝙ hec ꝟba debẽt referri ad cãcros exteriores.

Aphoriſmus. XXXIX.

Spaſmus fit aut ex plenitudine: aut euacuatione: ita ⁊ ſingultus.

Conuulſio fit vel inanitione vel repletione: eodemqꝫ modo ſingultus. Theo.

Conuulſio fit: vel ex repletione: vel inanitione: ita vero ⁊ ſingultus. Leoni.

Comentum Galeni.

Spaſm⁹ eſt cũ ↄ̃. extremitatẽ ſuã lacert⁹ ↄ̃hit̃: Et iſte motus neqꝫ nãlis eſt neqꝫ voluntari⁹: tunc aũt ↄ̃hit̃ cũ neruoſa iteriora replicant̃ vel repieant̃. Et idẽ qȯ ⁊ chorde muſicorũ patiunt̃ q̃ cũ humido aere infundunt̃ ad ſeiuicẽ reducunt̃ ⁊ rugant̃: ⁊ idẽ fit ſi aer multũ ſiccus ſit. ⁊ idem patiunt̃ qȯ corrigie foco vel eſtiuo ſoli appoſite. Singultus etiã vocat̃ ſpaſm⁹ in ſtõ vel meri fact⁹. cui⁹ ſi nãlẽ cẽntiam cape velim⁹: nõ ſpaſm⁹ cẽ dr̃: ſed q̈dã ad vomẽdum mot⁹ fortior q̃ꝫ vomit⁹. Ad q̃ duo ſtõacb⁹ ⁊ meri mouent̃. cum aliq̈d a ſe deſiderẽt expelli. In vomitu. n. ſtõachus ⁊ meri ad expellẽdũ eis inatãria mouent̃ in ſingultu q̃ in interiori pte ſtõachi ſũt expellunt̃. cũ. n. adeo anguſtioſus ſit mot⁹ eius in ſingultu: ac ſi iuiſcate ſunt ſube ſtõi que emittunt̃. Si qs. n. piper ſolũ ſeu mixtũ bibat: poſt aũt vinũ cũ aqua cal'a mixtũ: cadit ſtati⁹ in ſingultũ: q: vinũ cũ ſtõi ſuba pip̄ illud inuiſcat cui⁹ acumine cum ſibi noceat mouet̃ ſtomachus vt pip̄ per ſingultũ eijciat. Ego aũt in lib⁹ meo de accidẽtib⁹ monſtraui ſternutationẽ ⁊ tuſſim operari idem. Spaſmus quid.

Expoſitio Thaddei.

In p̃cedẽti apho. determinauit de cura cancrorũ. in p̃ſenti ꝟo ponit ſimilitudinẽ int̃ ſpaſmũ ⁊ ſingultũ quoad ſuas cãs: ⁊ planus eſt caſus. Co^{or}. circa hũc aph^m. ſolũ cãm ꝟitatis ponit: in cuius venatione ſic ꝓcedit. nam notificat nobis ſpaſmum ⁊ ſingultũ vt ex illorũ noticia relinquatur cã veritatis aph̄i. notificat ergo p̄° ſpaſmũ. 2° notificat ſingultũ ibi [ſingultus etiã vocat:]p̄ma in duas. in p̄ma ponit deſcriptionẽ ſpaſmi. in ſcȯa illiã ðclarat ibi [Et iſte motus] pars autez in qua declarat diuidit̃ in. 2. in p̄ma declarat genus ſubauditũ in deſcriptione ſpaſmi. in 2ª declarat dr̃iam ibi [tũc aũt ↄ̃hit̃:]in cuius declaratiõe ponit p̄ canonẽ 2° qȯdã ſilẽ. ibi [Et idẽ qȯ ⁊ corde:] pars aũt in q̃ notificat ſingultũ diuidit̃. in duas. in p̄ma declarat ipm ꝑ deſcriptionẽ apparẽtẽ. in 2ª per diffõnẽ exĩtẽ ibi [cui⁹ ſi nãlem cẽntiaꝫ.]2ª in. 3. in p̄ma ponit deſcriptionẽ ſingultus in ſcȯa ponit eius declarationem. in tertia ponit ſimilitudinem inter ſingultum ⁊ quedam accidentia ſibi ſimilia. 2° ibi [ad que duo:]tertia ibi. [Ego autem in libro.]

De p̄° parte dicit ꝙ ſpaſm⁹ eſt mot⁹ cũ lacert⁹ ↄ̃hit̃ ↄ̃ ſuã extremitatẽ. De 2ª. d. ꝙ iſte mot⁹ q ponit̃ in deſcriptiõe ſpaſmi nõ eſt volũtari⁹ neqꝫ nãlis ſꝫ ẽ ex toto mot⁹ morbi. in q̃ nec nã nec volũtas aliq̈d opat̃. De 3ª. d. ꝙ iſta lacerti ↄ̃ctio verſus ſuã originẽ tũc ↄ̃tigit cũ ptes ei⁹ neruoſe interiores retrahũt̃ ꝟſus ſuũ p̄n^m. De 4ª. d. ꝙ hꝫ retrac° lacerti ſilr̃ ↄ̃tigit ſicͭ ↄ̃tigit retractio in cordis muſicalium organoꝝ q̃ ꝑꝑ nimiã huĩditatẽ aeris replete: vel ꝑꝑ nimiã ſiccitatẽ inanite. ꝑꝑ ↄ̃ctionẽ rũpũt̃. Et ex oib⁹ his ꝟbis inueſtigauit

ueſtigauit auctor cām ſpaſmi eſſe inanitionē ⁊ repletionez faciētes cōtractionē lacerti verſus ſuā originem.

De 5° dič ꝙ ſingultus ē qdā ſpaſmus fact⁹ ī ſto° vł meri.

De 6° dicit ꝙ ſi nos velimus certius notificare alr diffinie mus ſingultum dicentes ꝙ ſingultus eſt quidaz motus ad vomendum fortior ꝗ̃ vomitus.

De 7° dicit ꝙ rō pp quā ſingultus ē fortior motus ꝗ̃ vomitus eſt h̄.q2 cā in vomitu ꝗ̃ in ſingultu moueť nā ad aliquid expellendū. ſed in vomitu moueť ad expellēdū illud qȯ natat in ſto°. in ſingultu aūt moueť ad expellēdū illud qȯ ē inuiſcatū in ſubſtātia ipſius: ⁊ ſic fortius adherēs expellit per ſingultū ꝗ̃ ꝑ vomitum. ꝙ aūt in ſingultu intēdat nā expellere nocētia, pbat ꝑ aſſumptionē piperis cū vino. q̄ cū aſſumpta nocēt: moueť nā cū ſingultu ad ea expellēda.

De 8° dicit ꝙ in ſternutatione ⁊ tuſſi idē intēdit natura ꝙ in ſingultu ⁊ vomitu. ſ. q2 intendit expellere nocentia.

Circa hūc apho. dubitať de tex. ⁊ de ꝯ^{10}. De tex. qdē ſic. [ſpaſmus ſit ex plenitudine.] Sed ꝯ͂ vi. n. inſufficiens eē h̄ diuiſio. ē. n. 3us ſpaſmus. ſ. de repletione ⁊ de ſiccitate. ⁊ 3° qui contingit propter nocumēta mēbrorum: vt dicitur 3° cañ. cap. de tetano. §. [cum autem cuſet.]

Utrum ſingult⁹ poſſit fieri de inanitiōe

Ad qȯ dōm ꝙ ſpaſmus. q fit pp nocumēta mēbrorū reducit ad ſpaſmuz de ſiccitate: q2 ꝓportionať ei ſicut dī eodez lib. cap. de ſpaſmo. §. [ſpaſmo aūt q fit.] [ita ⁊ ſingult⁹.] ſed ꝯ͂ vi. n. ꝙ ſingultus nō poſſit fieri de inatione. nam ſicut dicit in p̄ſenti ꝯ^{10} ſingultus fit ad expellēdū res inuiſcatas in ſubſtantia ſtomaci: ergo ſemper eſt cum materia.

Ad qȯ dōm ꝙ in oī ſingultu tā ſicco ꝗ̃ hu° moueť nā ad expellēdū rē nocētē. ſed res illa nocēs aliqñ eſt corporalis res. ⁊ aliqñ eſt ſola qualitas mala. ad quā expellendā mouetur nā quāuis eā expellere nō poſſit. ⁊ ſimile eſt de tuſſi q̄ fit ꝑpter malā cōplōnē ſolā. qȯ autē opponis ex ꝯ^{10} ꝙ ſingultus fit ad expellēdum inuiſcata. dico ꝙ ibi loquitur de ſingultu repletionis.

Aut dic ꝙ humor iuſcat⁹ equalet male cōplōni ſine mā.

De ꝯ^{10} ſic. [ſpaſmus eſt ſupple motus cū lacert⁹ ꝯ͂ extremitatē ſuā. i. ꝯ͂ cer^{m} qȯ eſt lacerti p̄n^{m}: vñ ⁊ 3° cañ. diſcribiť ſpaſmus ſic. Spaſmus ē egritudo neruoſa qua moueť lacerti ad p̄nc^{a} ſua: ⁊ ſūt inobediētes in dilatatione. [Neqꝫ nālis.] ſed ꝯ͂. vi. n. ꝙ ſpaſmus poſſit eē motus nālis: fit. n. aliqñ ſpaſmus pp fugā n̄ e a rebus nocētibus. ſicut pꝫ in ſpaſmo q fit pp pūcturā ſcorpionū aut medicias venenoſas.

Utrū ſpaſmus poſſit eē motus nālis.

Ad qȯ dōm ꝙ ſpaſmus ſm ꝙ cōparať lacertis nūꝗ̃ pōt eſſe nālis. ſꝫ ſm ꝙ cōparať p̄nc° lacertoꝝ. puta cer° hū pōt eſſe nālis quodāmō. n̄lis nāqꝫ motus ē fugere res nocentes. cer^{m} nāqꝫ fugiēs venena ꝯ͂hiť. ⁊ talis ꝯ͂ctio ex pte mēbri contrahentis ſe: naturalis eſt. ex parte autem cauſe nocentis poteſt dici preter naturam.

Aut dic ꝙ ſpaſmus pōt eſſe operatio nāe ꝑ accñs: vt dī p̄ cañ. ſen 2ª doctrina 3ª cap. p̄. [Tūc autē ꝯ͂hiť.] ſꝫ hic q̄riť ꝑpter qd ex ſpaſmo fit ꝯ͂ctio lacerti: ⁊ in paraliſi fit mollificatio. cum ambo ſiāt ex mā flegmatica replente neruos.

Ad qȯ dōm ꝙ rō pp quā mā fle^{ca} in paraliſi facit mollificationē ⁊ in ſpaſmo ꝯ͂ctionē ē diuerſitas in mā fle^{ca}: naz in paraliſi ē mā ſubtilis penetrās imbibita ⁊ pp hoc mollificat neruū. ſꝫ in ſpaſmo ē materia cōgelata dura. ⁊ nō pmitēs mēbrū reflecti: vt dī 3° cañ. de tetano. §. [⁊ videtur.]

Sed ꝯ͂ iſtā rōnē opponiť ꝑ tex. eiuſdez cap. de ſpaſmo. ingt. n. [mā ꝯ̄o ſpaſmū faciēs. nō efficit ſpaſmū. ⁊ mollificat niſi pp ſuam groſſitiem: ex quibus verbis colligitur ꝙ ſpaſmus ⁊ paraliſis fiunt de materia groſſa.

Ad qȯ dōm ꝙ credo in hac lr̄a deficere negationē. ⁊ hoc mō poſita verus eſt ſermo. vt ſic dicať. [mā ꝯ̄o ſpaſmū faciēs. nō efficit ſpaſmū ēt nō mollificat niſi pp ſuā groſſitiē.]

Uel dic ꝙ nō deficit negatio: ſed oportet ꝙ repetatur per virtutem illius copulatiue. i. cuius ſubſtantialem eſſentiā ſi capere velimus non ſpaſmus eſſe dicitur.

Sed queriť q̄ ē cā pp quā ſingultus nō dicitur ſpaſmus.

Ad qȯ dōm ꝙ 3^{x} ē cā. ſ. efficiēs nālis ⁊ finalis. efficiēs quidem q2 ſi eā faciēs ſingultuz ē nā: ſꝫ faciēs ſpaſmū eſt ſolus morbus ſicut dī 5° de acci. ⁊ morbo. cap. p̄: nālis ꝯ̄o cā ē q2 ſpaſmus fit in lacerto. ſto° autē ⁊ meri nō ſunt lacertus. cā ꝯ̄o finalis ē: q2 ſingultus fit ad aliquā vtilitatē nature. ſ. ad effugiendum nocentia. [Sed quidam motus ad vomēdum fortior ꝗ̃ vomitus.]

Sed ꝯ͂. Auic. 3° cañ. cap. de ſingultu. ingt. n. expſſe ꝙ ſingultus eſt motus debilior motu vomitus. ⁊ adducit ibi. 3. rōnes. quarū p̄^{a} deſtruit cām q̄ mouit Gal. ad ponendū ꝙ ſingultus eſt fortior vomitu: dixit. n. Gal. in hoc ꝯ^{10} ꝙ ſingultus ē fortior vomitu. qm̄ in vomitu expelliť res natās in ſto°: ſed in ſingultu fixa in ſto°. Auic. ꝯ̄o negat vtrūqꝫ. Dicit. n. ꝙ nō ē nec^{m} fieri vomitū pp rē natantē. fit. n. aliqñ ꝑpter rē infuſaz. Jtem in ſingultu nō fit expulſio nec°. ſꝫ nā laboret expellere. ⁊ ex hoc aſſumit 2^{am} rōnem. ⁊ eſt talis ꝙ motus cū quo fit expulſio alicuius rei. maior eſt eo cū quo nō fit expulſio. ſꝫ cū vomitu fit expulſio. ⁊ cū ſingultu non. ergo fortior ē vomitus ꝗ̃ ſingultus. 3^{a} ꝯ̄o rō eſt q2 multotiens nā incipit facere ſingultū: vt expellat. demū nō potēs illud expellere cū ſingultu. expellit ipſuz cum vomitu. ⁊ ſic ſingultus eſt quidā motus debilior vomitu: q2 qȯ non potuit expellere ſingultus expellit vomitus.

Utrū ſingultus ſit mot⁹ fortior vomitu.

Ad qȯ dōm ꝙ nō credo hū ꝯcordiā eē inter hos auctores. tñ ꝯ̄bū Gal. pōt hr̄e ꝯ̄itatē qñ ſingultus cōparať māe imbibite. ⁊ vomitus māe innatāti. ſꝫ qñ vomitus ⁊ ſingultus cōparanť ambo māe imbibite dico ꝙ vomitus eſt fortior motus ꝗ̃ ſingultus. ꝙ aūt vomitus poſſit comparari māe imbibite pꝫ ꝑ eundē Gal. 7° de inge. ſani. cap. 7°: rōne ꝯ̄o eſſentie motus ſemꝑ dico ꝙ vomitus ē fortior ſingultu qȯ pꝫ ad ſenſuz. pꝫ ēt ꝙ plerūqꝫ rūpunť vene in pectore ꝑpter vomitum qȯ non contingit propter ſingultum.

Aphoriſmus. XL.

Quibuſcūqꝫ dolor fit circa hypocūdriū: ſine flegmone: febris his ſupueniēs. ſoluit dolorē.

Quoꝝ ilia: dolores fatigāt ſine inflāmatione tijs febris ſuperueniens: ſoluit dolorem. Theo.

Quib⁹ dolor circa iliū fit abſqꝫ inflāmatione his febris ſuperueniens: morbum ſoluit. Leo.

Commentum Galeni.

Dolor pūgitiuus nō dolor ſed ex ꝯſuetudine pūctura vocať. Heriſipila autē cholica dolor appellať: q2 hoc apoſtema ſemꝑ dolor concomitať. Si ergo dolor circa hipocundrium ſine apāte venerit: neqꝫ pūctura neqꝫ ardor affuerit cōſtipatio ſeu groſſities vētoſa ⁊ inflatiua vel incōtēperatiua cōplōnis erit. Quorū curatio eſt febris liquefaciens ⁊ diſſoluēs mām cōſtipationis ⁊ ventoſitatis generatiuam ⁊ malam complexionem ad temperamentum reducit.

Expoſitio Thaddei.

Jn precedēti apho. aſſimilauit auctor ſingultū ſpaſmo. in hoc autē apho. oſtendit qualiter dolor curatur per febrez ſuperuenientem. ⁊ planum eſt.

Lo^{or} circa hunc apho. duo notat. nam primo reſpondet ad duas inſtantias tacitas que moueri poſſent. 2° concludit apho. coartatum cum illis inſtantijs. ⁊ ponit eām apho. ſic coartati ibi. [Si ergo.] Circa primam ptem ſic pcedit. poſſet. n. aliquis dubitare ꝯ͂ apho. hoc modo. tu poſuiſti ꝙ febris ſoluit dolorem qui nō eſt a flegmone: ſed non vbiqꝫ poſſunt humores pūgitiui cali pungentes mēbrum facere dolorem. ⁊ tamē febris ſupueniēs tali dolori non ſolueret ipſum. nam febris eſt calida ⁊ illi humores pungitiui ſunt calidi. quare talis dolor non ſoluetur ab ea: ⁊ Gal. huic tacite queſtioni reſpondet dicens. ꝙ licet dolor pungitiuus ſm veritatem dicatur dolor. tamen ex conſuetudine non

vocatur dolor: ſed punctura. Alia ẜo dubitatio eſt talis: tu poſuiſti ꝙ febris ſoluit dolorē q nō ſit a flegmone: ſꝫ ponamus ꝙ fiat eriſipila cholerica que dicit̾ dolor in aliquo mēbro. tunc febris talem dolorem nō ſoluit. cum ſit dolor de cā cal'a. cui Gal'. rñt dicens ꝙ eriſipila cholerica nō proprie dicit̾ dolor. ſꝫ poteſt dici dolor: q: ipſam comitat̾ qdā dolor arſiuus qui vocat̾ ardor ex ꝯſuetudine. ⁊ hoc eſt qḋ vı̄ velle Gal'. de ſ'ª pte apho. p verba tñ breuia ⁊ obſcura.

De 2º dicit igit̾ ſi fiat circa hipocūdriū dolor ſine apoſtemate flegmonico. neq̧ ſit ibi pūctura. neq̧ ardor. tūc intelligit̾ ꝙ cā doloris ſit groſſa vētoſitas vel mala complexio frigida. ⁊ vtrāq̧ remouet febris. nā ipſa ſua caliditate vētoſitatē diſſoluit. ⁊ malā cōplōnē frig'' ad tpamētū adduc̄.

Hic dubitatur de tex. ⁊ de comēto. [circa ipocūdrium.]

Sed vı̄ poſuiſſe ſupflue hāc determinationē. nā febris ſoluit dolorē de cā frigida in oı̄ pte cor'ᵒ. ⁊ non ſolum in ipocūdrio. Soluit. n. ſpaſmum cuius cā ē in omnibus neruis corporis. ⁊ ſoluit apoplexiam. vt infra particula eadem. [Quibuſcunq̧ ſanis repente.]

Ad qḋ dōm ꝙ febris in quolibet mēbro corpis iuuat dolorē q eſt de cā frigida. propoſuit tñ apho. de dolore qui ſit circa hipocūdriū. q: ſepe in mēbris illis ſūt dolores de cā frigida. ⁊ q: febris in ptibus illis eſt magne potētie ꝓpter vicinitatē cordis. [ſine flegmone.] ꝟ Sed vı̄ ꝙ l3 determinatio. [ſine flegmone.] ſit hic ſupflua. nā Hip. infra pticula 7ª iſtum apho. ponit ſine hac determinatione. dicens ita. [Quibuſcūq̧ epar circūdolet febris ſupueniēs ſoluit dolorē.] Et ibidē et Gal. exp̄ſſe dicit ꝙ per hoc qḋ dicit Hip. [febris ſupueniēs.] intelligit̾ ꝙ dolor nō eſt ab apoſtemate cal'o. nā tunc cuꝫ tali dolore eſſet ab initio febris. qḋ mōſtratur per hoc qḋ dixit. [febris ſupueniēs.] ſimiliter poſſumus hic dı̄e. nā poſtq̄ꝫ poſuit febrē ſupuenire huic dolori neceſſario. intelligit̾ ꝙ talis dolor eſt ſine flegmone. ſi. n. eſſet cum flegmone. tunc eſſet cum febre.

Ad qḋ dōm ꝙ inter hūc apho. ⁊ apho. 7ᵉ pt'. eſt dīa. ibi enim loquit̾ de dolore epatis q ſi ē cū apoſtemate cal'o neceſſario incipit cū febre. hic aūt loquit̾ de dolore hipocūdrij qui pōt eē ex cā q eſt in epate. ⁊ ex cā q ē extra epar. puta in lacertis vētris. Si. n. fiat dolor ex apoſtemate calido lacertorum ventris. non ſequitur neceſſario febris.

Aut dic alr̄ ꝙ l3 p hoc qḋ dixit. [febris ſupueniēs] poſſit intelligi hec determinatio ſine flegmone. tutius tñ fuit ponere illā determinationē. clarior. n. erat intellectus eius cū ea q̄ꝫ ſine ea. Hip. aūt in locis dubitabilibus. nō dubitauit timēda repetere. qḋ minus vı̄ viciū q̄ꝫ exprimere intellecta vt in 2ᵒ illius apho. [lac dare.] ſebris ſuperueniens. i. per ſe veniēs. vel inducta artificio medici. [ſoluit dolorē.] ſed cōtra oīs effectus multiplicat̾ p multiplicationē ſue cāe. ſꝫ cū febris ſupuenit dolori. tunc multiplicat̾ cā doloris. erat enim ibi añ febrē vna cā doloris. ⁊ febris ē cā doloris: q: ē mala cōplexio ignita. ergo per ſuperueuentum febris multiplicatur cauſa doloris. quare ⁊ dolor multiplicabitur.

Uerum febris ſuperueniēs alicui dolori auferat illum.

Ad qḋ dōm ꝙ ſi febre ſupueniēte cā doloris prior nō tolleret̾. argumētū bñ teneret. tñ febris cām inuentā deſtruit. ꝟ Sꝫ tūc obijciet̾. q: vı̄ ꝙ ſit facta pmutatio doloris frigidi in dolorē calm̄ ⁊ peiorem dolorem. q: febris eſt mala cōplexio vlīs in toto corpore. quare faciet peiorem dolorem q̄ꝫ cauſa que eſt circa hipocūdrium ſolum.

Ad qḋ dōm ꝙ febris quāuis ſit mala cōplō cal'a ⁊ ſubito veniat. nō tñ dı̄ proprie eſſe cā doloris niſi interdū accidentaliter eleuādo vapores ad caput. facit tamē ſenſum cuiuſdam caliditatis preter naturā. Cui forte aliqs adhuc inſtabit dōo ꝙ oīs mala cōplexio ſubito veniēs dꝫ eſſe cā doloris: ſicut dn̄t oēs auctores loquentes de cā doloris. ⁊ p diffinitionē doloris. eſt. n. ſenſus rei nociue ſicut dicitur in 2º de interioribus cap. 2º: in febre autē poteſt fieri impreſſio male cōplexionis ſubito: ⁊ eſt cuꝫ ea ſenſus rei nociue. igit̾ eſt cauſa doloris. facit ergo dolorem.

Ad qḋ dicēdum ꝙ febris ab eo ꝙ febris non facit dolorē quāuis ſit mala cōplexio. ⁊ ſubito impreſſa. mala nāq̧ cōplexio calida que dolorē facit dꝫ eē fortior q̄ꝫ caliditas febris quātūcūq̧ ſit fortis febris. cuius ꝓbatio eſt q: ſi apiatur pectus alicui febrienti ⁊ tangatur cor eius. mala complexio cordis non faciet dolere manū ipſius. caliditas nāq̧ faciens dolorē in tactu eſt caliditas cōbuſtiua cū qua ſi eēt in corde non ſtaret vita. ⁊ l3 dicat̾ ꝙ febris ſit calor igneus. hoc tamē nō dꝫ intelligi abſolute. ita ꝙ habeat caliditatē quā haberet aqua feruens aut ferrum ignitum. ſed dꝫ intelligi ꝙ febris ſit calor igneus per comparationem ad calorem naturalem.

Preterea ponamus ꝙ febris ſupueniens ſoluat dolorem hipocūdiorum ⁊ remaneat poſt dolorem. tunc vtiq̧ planū eſt ꝙ poſſibile eſt febrē maius noc'ᵐ facere q̄ꝫ faceret dolor prius. ſed conſuetudo Hip. eſt cum dicat ꝙ aliqḋ accidens ſuperueniens alteri accidenti ſoluat illud. intelligere perfectam ſalutem prioris excedentis. ⁊ ꝙ ſm̄ accidens non faciat maius nocumentum q̄ꝫ faceret primum ſicut dicitur in 2ᵒ illius apho. [Quibuſcūq̧ in cauſis tremores ſūt.]

Ad qḋ dicendum ꝙ forte Hip. intelligit per febrē ſuperuenientem febri. non pernicioſaꝫ. ſed facilē. ⁊ q cito finiat̾.

Preterea ſi alicui timpanitico ſuperueniat febris. planuꝫ eſt ꝙ ſuus dolor. non ſoluitur ſed ſua complexio peior erit.

Ad qḋ dicendū ꝙ apho. iſte debet intelligi de dolore cuius cauſa non ſit tanta ꝙ febrē ſuperare non poſſit. in timpania ẜo tanta eſt ventoſitas. ⁊ ſic eſt ſemper in actu generationis propter indigeſtionē ſtomaci ꝙ calor febrilis illam ſuperare nō poteſt. ⁊ cauſa eſt. q: illa vētoſitas eſt multa ⁊ mixta cum aqua. ⁊ continue generatur propter malaꝫ digeſtionem quā febris non poteſt rectificare. calor etenīꝫ febrilis cum ſit igneus digeſtionem non rectificat. q: digeſtio ſit per caliditatem humidam. ⁊ hoc dı̄ in 2º reg. acuto.

De comento ſic. [Eriſipila autem cholerica dolor appellatur.] ſed contra. hic enim videtur auctor velle ꝙ febris non ſoluat dolorem factum ab eriſipila. nam febris materiam cholericam incinerat ⁊ conſumit quare dolorē eius ſoluit: ꝙ autem materiam eius conſumat ⁊ dolorē tollat. probatur per id qḋ dicit abangi in cirurgia ſua cap. ꝓmo. inquit enim ꝙ cauterium curat dolorem qui ſit a cā cal'a.

Ad qḋ dicendum ꝙ non eſt ſimile de febre ⁊ cauterio. nō ſic enim adurit febris vt cauterium. ⁊ preſertim humores aggregatos in apoſtemate. febris enim quantuncunq̧ ſit fortis non conſumit materiam que eſt in apoſtemate pleuretico. quam forte comburendo conſumeret ſi inueniret eam diſperſam ⁊c̄.

Aphoriſmus. XLI.

Quibuſcūq̧ ſanies facta in corpore nō manifeſtatur: his propter ſpiſſitudinē ſaniei aut loci groſſitiem: non manifeſtatur.

Quibus ſuppuratum quid in corpore abditum non innoteſcit: id propter craſſitudinē vł puris vel loci deliteſcit. Theo.

Quibuſcūq̧ ſuppuratio in corpore exiſtens non innoteſcit: his ob craſſitudinē puris: aut loci: non innoteſcit. Leo.

Cōmentum Galeni.

Iſte aūt apho. duobus modis inuenit̾ in libris ⁊ diuerſimode exponit̾: ⁊ vterq̧ tñ modus ē verus. Uere. n. groſſa ſanies nō manifeſtat̾: ſic ēt q: locus vbi eſt ſit groſſus. vnde ⁊ quidaꝫ groſſe ſaniei ⁊ qdam groſſitiei aſcripſerunt loci. Si quis aūt vtrūq̧ ſimul adiunet: vt nō propter groſſitiem ſui ⁊ loci manifeſtatur ſanies: bonum eſt.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In precedēti apho. docuit Hip. curare dolorē hypocūdrij factū per febrē. hic aūt docet ſignificare ꝑ imanifeſtationē ſaniei ſuper ſuas cauſas que ſunt ſpiſſitudo ſaniei ⁊ loci.

¶ Circa hunc apho. ponit ſolūmodo diuerſitatē ſcripture ⁊ diuerſitatē expōnis eius dicēs ꝙ iſte apho. iuenitur diuerſimode ſcriptus in diuerſis libris. ⁊ ſm illā diuerſam ſcripturam diuerſa fit expō. inuenit̃. n. ſcriptus diſiunctiue: vt ſic dicat̃ ſanies nō manifeſtat̃ niſi ꝓpter ſpiſſitudinē ſaniei aut ꝓpter ſpiſſitudinē loci. Alio mō inuenit̃ ſcriptus copulatiue: vt ſic dicat̃ ſanies nō manifeſtat̃ ꝓpter ſpiſſitudinez ſui ⁊ ꝓpter ſpiſſitudinē loci. ⁊ iſta 2ª ſcriptura ē melior qm̄ ꝯgregat duas cauſas. facientes ſaniem nō manifeſtā. circa hunc apho. nihil dubitatur.

¶ Aphoriſmus. XLII.

Theo. ¶ Ictericijs ſi epar durum fiat: malum.

Leo. ¶ Arquatis iecur effica durum: maleeſt.

¶ Morbo regio laborantibus: ſi fiat hepar durum: malum.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Durities. n. ſiue callū ſeu durū ſignificat in epate naſci apa ſi autem ictericus fuerit ſine duritie epatis ſignificat ꝙ cōſtipate ſunt vene vel pori ſui vel natura ſm criſim adunatā materiam circa cutem expellit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In ꝑcedēti apho. docuit Hip. ſignificare ꝑ i manifeſtationē ſaniei ſup ſuas cāas. hic ṽo docet ſignāre ſup ictericos ꝑ duritiē epatis. Coᵒʳ circa hūc aph. aſſignat cāa ṽitat ei⁹. ⁊ remouet dubiū incidēs. ꝑmū facit vſqꝫ ſi autez ictericus.

¶ De primo dicit ꝙ ictericia cum duritie epatis eſt mala: qꝛ ſignificat ꝙ in epate eſt apoſtema calm̄ ſeu durum.

¶ De 2º dicit poſſet. n. aliquis dubitare qd ſignificaret ictericia ſine duritie epatis cui reſpondet ꝙ ictericia ſine duritie epatis vel ſignificat oppilationē pori fellei vl' ſignāt expulſionem mãe cholerice creticam ad cutem.

Circa hūc apho. dubitat̃ de ꝯᵗᵒ. ⌈Si aūt ictericus ſine duritie.⌋ ſed ꝯ ſupra 4ª pt̃ª in illo apho. ⌈ſi ictericia ſupuenerit.⌋ ⁊ in ſuo ſequēti. inuit Hip. ⁊ Gal'. ꝙ hypocūdriū fuit durum propter oppilationem pori fellei.

¶ Ad qḋ dōm ꝙ porus felle⁹ poteſt 2ʳ oppilari. vno mō ex apoſtemate epatis coartāte ipſuz vel ex aliqua magna oppilatione facta in epate. ⁊ hoc mō. oppilatio pori fellei eſt cū duritie hypocūdrij. alio ṽo modo pōt oppilari porus felleus ſm ſe ſolum. ſ. cū ipſum ingrediat̃ aliqua mã viſcoſa claudēs meatum eius. ⁊ hoc modo non facit duruz hypocūdrium qḋ experientia quotidiana demonſtrat.

¶ Sed ex hoc emerget dubitatio: qꝛ dixit Hip. in illo aph. ſupiori ꝙ ictericia erat bonū ſignū in 7º ⁊ poſt 7ᵐ. ſi dextz hypocūdriū nō eſſet durū. ſꝫ oppilato poro felleo. dextrū hypocūdriū nō fit durū. ſicut hic dr̃. ex hoc ergo ſequit̃ ꝙ ictericia in febre facta propter oppilationem pori fellei ſit bonum ſignum qḋ vtiqꝫ falſū eſt.

¶ Ad hoc autē patet reſponſio per ea que dicta ſunt in gloſis illius apho. quibuſcūqꝫ febris in 7º ⁊c̃.

¶ Aphoriſmus. XLIII.

¶ Quicunqꝫ ſplenetici a diſſenteria capiūtur: his ſuperueniente longa diſſenteria: hydrops naſcitur: aut lienteria: ⁊ pereunt.

Theo. ¶ Lienoſis quia difficultate inteſtinorum capiūtur: ſi ea ipſa difficultas longa eſt: aqua inter cutem ſuperueniet: aut leuitas inteſtinorū: atqꝫ ita interimentur.

Leo. ¶ Quicūqꝫ lienoſi a difficultate inteſtinorum capiuntur his ſuperueniente longa difficultate inteſtinorum: aqua inter cutem: aut leuitas inteſtinorum aduenit: ⁊ moriuntur.

¶ Commentum Galeni.

¶ Bonū eēt ſi quēdā ſubſequētē aph. ꝑmiſiſſet: vbi dicitur. Spleneticis diſſinteria ſupueniēs bonū: quē ipſe in 4º loco ab h' poſuit: ſi me h' cū interpretari ꝯueniet: cū ḡ ſpleneticos dicit: eos qbus diuturna durities ineſt ſplenis intellexit. His ſi diſſinteria ſupuenerit duritiē ſoluit. hoc aūt fit cū humores purgant̃ melēci: qui in ſba fuerāt ſplenis. Purgatio ṽo cū modū exceſſerit: ⁊ diu durās infirmis nocuerit: diſſinteria ſubſequit̃: que lnquā elōgat̃. cū. n. humores mali ſepe inteſtina tranſierint: ꝑcutiunt̃ inteſtina ita: vt virtus eorū deficiat: ⁊ calor nālis diſtēperet̃: vnde fiunt cauſe hydropiſis ⁊ liēterie. liēterie quidē ꝓpter percuſſionem inteſtinorū: hydropiſis ꝓpter colligantiam epatis eorum.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In ꝑcedēti apho. docuit ſignificare ſup ictericos per duritiē epatis in hoc autē apho. docet ſignificare ſuper ſpleneticos a diſſinteria captos per prolongationez diſſinterie ⁊ planus eſt caſus. Comētator Circa hūc aph. quatuor notat. nā ꝑmo corrigit Hip. de ordine. 2º explanat hāc dictionem. ſpleneti. 3º oſtēdit ꝙ diſſinteria moderata ſoluit ſpleneticos 4º reddit cauſam veritatis apho. 2ª ibi. ⌈cū ergo ſpleneticos.⌋ 3ª ibi. ⌈his ſi diſſinteria ſupuenerit.⌋ 4ª ibi. ⌈purgatio ṽo cū modum.⌋ Dicit ergo de primo ꝙ apho. infra poſitus 4º loco debebat premitti. ⁊ iſte debebat eum ſequi quo ad rectum ordinem: ſed qꝛ Hippo. non fecit hoc ego non permutabo ipſum.

¶ De 2º dicit ꝙ per ſpleneticos intelligit Hip. eos qui habent diuturnam duritiem ſplenis.

¶ De 3º dicit ꝙ ſi diſſinteria moderata ſuperueniat ſpleneticis ſoluit duritiem eorum cum per eam euacuentur humores melancholici qui ſunt in ſubſtantia ſplenis.

¶ De 4º dicit ꝙ ſi purgatio iſta que fit per diſſinteriaz modum exceſſerit. ſubſequitur diſſinteria longa. in qua ꝓpter frequentem ⁊ longum curſum melancholicorum humorū inteſtina leduntur. ita ꝙ eorum virtus deficit ⁊ calor naturalis diſtemperatur. ⁊ ex hoc ſequitur idropiſis ⁊ liēteria. lienteria quidem propter debilitatē virtutis naturalis ipſorum inteſtinorum. idropiſis autem ſequitur propter diſtemperantiam caloris naturalis in epate ex colligātia inteſtinorum ⁊ epatis procedentem.

Circa hunc apho. dubitatur de tex. ⁊ de ꝯᵗᵒ primo ergo diſtinguamus aph. in ſuas partes. vt clarior appareat motio queſtionum. Dico ergo ꝙ in hoc apho. ponitur id ſuper qḋ ſignificatur. ⁊ ſignum. ⁊ ſignificatū principale. primū quidē tāgit̃ cuz dicit. ⌈Quicūqꝫ ſplenetici a diſſinteria capiunt̃.⌋ 2ᵐ ṽo cū dicit. ⌈ſupueniēte lōga diſſinteria idrops innaſcit̃ aut liēteria.⌋ 3ᵐ aūt tāgit̃ cū dicit ⌈pereūt.⌋ Dubitat̃ ergo de ſigno ⁊ de principali ſignāto.

¶ De ꝑ qdē ſic. ponit. n. ꝙ ad lōgā diſſinteriā ſple⁹ ſequatur idrops aut liēteria. qḋ nō vr̃. in diſſinteria nāqꝫ ſupueniēte ſpleneticis euacuat̃ mã ꝯtēta in ſplene. que ſi cito euacuet̃ per breuē diſſinteriā. ſequitur ſanitas ſplenis ſine nocᵘᵒ. ſi ṽo diſſinteria prolonget̃ euacuatur illa eadē mã que erat in ſplene: ſed in tempore longiori ⁊ paulatine: ſed quelibet euacuatio paulatina melior eſt qꝫ euacuatio ſubita ſm ꝙ dicit ille apho. ⌈ſm multum ⁊ repente.⌋ quare ad longaz diſſinteriam non debet ſequi idrops vel lienteria. (Ut ad lōgā diſſinteriā ſple⁹ idrops aut liēteria ſequatur.)

¶ Ad qḋ dicēdum ꝙ forte in hac diſſinteria longa nō ſoluz euacuat̃ materia contenta in ſplene: ſed alia materia acuta contenta in corpore que propter dolorem ⁊ debilitatez inteſtinorum excitata eſt ad fluxum.

¶ Aut dic ꝙ ꝑlōgatō diſſinterie ſignāt mltitudiez mãe melē i ſplene adeo magnā ꝙ vꝛ⁹ iteſtinoꝝ tollerare nō potuit.

¶ Uel dic ꝙ paulatina euacuatio mãe motu cretico nõ laudať: oꝫ.n.in criſi fieri ſubita expulſio ſi nã bñ dñatur mãe. Si ꝟo nã nõ bñ dñaľ. facit expulſionẽ mãe paulatine. ꝛ cũ difficultate. ꝛ hoc colligiť ab hip. in 2° ꝓnº cap. de egeſtione. ꝛ a Gal. ibidẽ. ꝛ iſta tarditas euacuationis cretice maxime nocet qñ mã que euacuaľ hꝫ qualitatẽ nocitiuã. ꝛ hꝫ trãſire per mẽbra que pñt ledi ab ea. ſicut nos videmus in empicis. nã ſi ſanies cito euacuaľ ſequiť ſanitas. ſi ꝟo trãſeat. 40. dies ꝑmutaľ ad ꝑtiſiꝫ. ſicꝰ dĩ in illo aph. [Quicũꝗ e ꝑpici.] ꝛ idẽ ↄtingit i purgatõe ſpleneticoꝝ ꝑ diſſinteriã.

¶ D. multi patiunť lõgã diſſinteriã ex qua ꝑueniũt ad mortem nec fiũt idropici vel lieterici. ſicut illi quoꝝ diſſinteria incipit a felle nigro. ꝛ quoꝛuꝫ diſſinteria ꝑuenit ad fruſtra inteſtinoꝛum. poſſibile ẽ ergo mo. i ꝛ diſſinteria longa ſine idropiſi vel lienteria. non ergo ſequitur ad eaꝫ neceſſario.

¶ Ad qd dõm ꝙ bñ concedo poſſe mori ex lõga diſſinteria abſꝗ idropiſi vel lieteria tñ hip. nõ loquiť hic ꝺ omni diſſinteria lõga: ſꝫ de illa que accidit ſpleneticis in qbus epar ꝛ ſtoᵘ erãt debilitata. nã oppilatio ſplenis debilitat epar. ꝛ ẽt ſtoᵐ: vñ qñ ex diſſinteria ſupueniẽte leduntˀ ꝑdicta mẽbra cũ eſſent prius debilitata. de facili cadunt in defectum ſue virtutis ex qua ſequitur idrops aut lienteria.

¶ Itẽ queriť vtrum iſte due paſſiones ſequanť ad lõgã diſſinteriã ſimul vel ſepatim. ꝛ vꝫ ꝙ ſepatim. qꝛ hip. cũ diſiũctione loquiť dicẽs. [idrops innaſciť aut lieteria.] ꝛ vꝫ ꝙ ſimul. nã Gal. in hoc ↄᵗᵒ copulatiue dicit hũc ſermonem. [vnde cã fuit idropiſis ꝛ lieterie.] ꝛ ad hoc facit rõ. nã ſimꝉ leditur ſtomachus ꝛ epar ab iſta diſſinteria.

¶ Ad qd dõm ꝙ credo iſtas duas paſſiones poſſe ſimul fieri. ꝛ poſſe fieri ſepatim. ſimul qdẽ qñ iſta duo mẽbra. ſ. ſtomachus ꝛ epar inueniunť eque debilia. ſepatiꝫ ꝟo quãdo vnũ inueniť debilius alio. ſi.n. ſtomachus inueniť dbilioꝛ epate tunc ſupuenit lieteria. ꝛ cũ illa ſola ꝑibit infirmus. ſi ꝟo epar inueniť debilius ſtoᵒ ſequeť idropiſis ꝛ cum illa ſola poterit ꝑire infirmus. Itẽ dico ꝙ qñ iſte due paſſiones ſequunť diſſinteriã lõgã. põt hoc ↄtingere dupliciter. vno mõ ꝙ ambe ſimul incipiãt. ꝛ hoc erit cuꝫ ambo illa mẽbra ſunt equaľr debilitata. alio ꝟo modo ꝙ vna illarũ duaruꝫ preueniat alterã. ꝛ hoc erit qñ vnum erit debilius altero. vtrũꝗ tamẽ erit adeo debilitatum ꝙ non poteſt euadere a ſua paſſione: ſed debilius precincipit pati.

¶ Ad id ꝟo qd opponebaľ per tex. Gal. ꝛ hip. dico ꝙ diſiunctiua hip. ꝛ copulatiua Gal. non ſibi ↄdicũt. nã cũ dicit hip. ꝙ innaſciť idrops aut lieteria. intelligit ꝙ ad minus altera iſtarũ paſſionũ ↄſequiť. nõ tñ ꝓhibeꝛ qn poſſint ambe ſeq. ꝛ cũ Gal. dixit copulatiue ꝙ ſequiť idrops ꝛ lieteria. Intellexit hoc in gñali vt ſit ſenſus ꝙ diſſinteria longa in tota ſua latitudine poteſt inducere has duas paſſiones ꝛ aliquando alteram.

¶ D. nõ vꝫ ꝙ lieteria debeat ſeq ad diſſinteriã. ſꝫ vꝫ ꝙ ðbeat ſimul incipe ſecũ. nã vna de cauſis lieterie ẽ vlceratio. ſicut dĩ ſupra in illo apho. [in diuturnis lieterijs.] ꝗ̃ cũ diſſinteria ꝛ lieteria fiãt ab eadẽ cã. ſimul incipere debuerunt.

¶ Ad qd dõm ꝙ lieteria nõ fit incipiẽdo ab vlceribus inteſtinoꝝ ſolũ. nã poſſibile eſt inteſtina vlcerari aliquo tpe ꝛ ſtoᵐ adhuc ↄtinere cibuꝫ ꝛ digerere ipſum quare non erit lienteria adhuc. Diſſinteria ꝟo poteſt cõtingere a ſolis inteſtinis vulneratis.

¶ De conſequentia principalis ſignificati dubitaľ. dico autem principale ſignificatum. perire. non eniꝫ videtur ſequi ad ſuum ſignum. qm̃ non eſt neceſſarium omneꝫ idropicũ perire nec omnem lientericum.

¶ Ad qd dicendum ꝙ omnis idrops ꝛ lienteria ſi ſequanť ad longã diſſinteriam ſpleneticoꝛum ſunt moꝛtales. qꝛ demonſtrant maximã leſionẽ ſtoᶦ. ꝛ epatis ꝛ inteſtinoꝛum. ſꝫ ſm ſe conſiderate non ſunt moꝛtales neceſſario.

¶ De comẽto ꝟo dubia omitto, qꝛ ſum pluribus impeditus. nam opoꝛtet me ire ad curiaꝫ epiſcopi ſilueſtrẽſis: adhuc tamen dicam de hac materia infra ſuper illo apho. [ſpleneticis diſſinteria.]

¶ Aphoriſmus. XLIIII.

¶ Quibuſcũꝗ ex ſtranguria ileos innaſcitur: hi in ſeptem diebus pereunt: ſi non febre ſuperueniente: multum vrina fluxerit.

¶ Quibus per ſtillicidium vrine ſuperuenerit voluulus intra ſeptimũ diem moꝛiuntur: niſi febre ſuperueniente: vrina effluat ſatis. Theo.

¶ Quibus ex ſtillicidio vrine ileos ſuperuenerit: in ſeptem diebus pereunt: niſi febre ſuperueniente: ſatis vrina fluxerit. Leo.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ In ileon nulla iferiꝰ egrediunť: ꝛ ſi acutis cliſteriſentur. Oẽs aũt medici in h̃ ↄcoꝛdanť ileon eẽ: cũ vie ſtercoꝛis intercluduntur in ſubtili inteſtino ſiue groſſo. Multi ex ſolo apãte teſtanť hoc ↄtingẽ: ſiue ex oppilatiõe ꝛ ſtercoꝛis ſiccitate: vľ ex hũoꝛibꝰ groſſis ꝛ viſcoſis. Sꝫ ego hec apã calidũ ꝛ durũ facẽ dico. neꝗ.n. credo cõſtipari ex humoꝛibꝰ groſſis ꝛ viſcoſis: cõcedimus tñ poſſe fieri ſub quadaꝫ hypotheſi. Oẽs fere interp̃tes huius apho. quoddã dixerũt qd a ratione ẽ remotum. ꝛ ideo non credẽdum. Dicunt.n. ſi in veſica naſcitur apã: inteſtina patiuntur ꝓpter cõpreſſionẽ: ꝛ inde paſſio hec fit. Ego autẽ vidi meo tpe de ſtranguria multos ad moꝛtẽ deueniſſe: ꝛ multos inde moꝛtuos eſſe: quoꝝ veſice viſui apparebat plena: extẽſa doloꝛoſa: ꝛ nullus tamẽ patiẽtium incidit in doloꝛẽ iſtum. Quomodo ergo dĩ ꝙ ileos ꝓpter compreſſa inteſtina ab apãte veſice naſcaľ. Qd ſi fieret magis neceſſario ex apãte vulue ↄtingeret: cũꝗꝛ vulua aſcẽdit vſꝗ ad diaphragma: vñ magis inteſtina debuerunt cõprimi. Si.n. veſica apã habuerit: ſolum rectũ inteſtinuꝫ comprimit. Adhuc dicunt quidam peius cũ febrẽ calidã ileon iuuare fateantur cũ febris ꝓpter ſolã apã veſice fit: qd quãto magis maioꝛaľ tanto febris plus augmẽtaľ. Eſt.n. febris accidẽs quoddaꝫ ſemꝑ apã veſice comitãs. Neꝗ ſperamus febrẽ ſanari: niſi curatione apãtis: ꝛ apãte ſanato febris ſequiť curatio. Nõ ꝗ̃ ex febribus ileos ẽ curari: ſꝫ potius ex ceſſatione febris. ꝗ febris ceſſatio fit ceſſante apãte. Non ergo febris bonum ꝛ laudabile erit ſignum ſicut dicunt iſti. Itẽ febris non ẽ cura alicuius moꝛbi: niſi de frigitudine fuerit ſola: vel cum humoꝛibus flegmaticis: vľ cum vẽtoſitate groſſa ꝛ inflatiua. Quomõ ergo iſtud fieri dixerint ignoꝛo: cum neꝗ ratione auctoꝛizari poſſit: neꝗ expimẽto. Iterum neſcio quomodo inueſtigari poſſit hoc. Sꝫ ſi hip. vľ aliquis alius qui hũc fecerit apho. infirmũ vidiſſꝫ huiuſmodi: neſcio.n. quis hũc aph. fecerit: bonũ eẽ dici: humoꝛes ꝛ crudos ꝛ frigidos accidẽtia fuiſſe huius moꝛbi: ꝛ cũ febre ꝛ vrine purgatiõe curaris ſicut dicũt iſti. Humoꝛes.n. illi ꝑꝑ febrẽ diſſoluuntur. ꝛ per vrinam multam ꝛ groſſam ſicut aiunt emittuntur.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. ꝑcedẽti docuit ſignificare ſup ſpleneticos a diſſinteria longa captos. in hoc autẽ apho. docet ſignificare ſup doloꝛẽ iliacum ex ſtrãguria factũ ꝛ caſus planus eſt.

¶ Comẽtatoꝛ circa iſtum apho. ſic procedit. nã primo notificat paſſionẽ iliacã. 2° inueſtigat de veritate apho. ꝑ ſuam cauſaꝫ ibi. [omnes fere interpretes.] ꝑma in duas. in pª notificat paſſionẽ iliacã ꝑ deſcriptionẽ. in 2ª notificat eam per cauſas ibi. [multi ex ſolo apoſtemate.] ꝑª iterũ i duas. in pª ponit deſcriptionẽ. in 2ª ponit deſcriptionis approbationẽ ibi. [omnes autẽ medici.] pars autẽ in qua notificat eam per cauſam diuidiť in. 2. in pª ponit cãs huius paſſionis ſm opinionẽ alioꝝ. in 2ª ſm propꝛiam ibi. [ſed ego.]

pars aūt in qua inueſtigat veritatē huius apho. per cām. diuidiť in duas. in pª ꝓponit opinionē aliorū falſam. in 2ª ponit propriā ⁊ verā ibi. [Sed ſi Hip.] Itē prima iſtarū diuidiť in duas. In prima ponit falſam opinionē aliorū. in 2ª reprobat eā ibi. [Ego aūt vidi.] pars aūt in qua reprobat diuidiť in duas. in pᵐᵃ reprobat opinionē iſtorū argumento ſumpto ab experiētia. in 2ª argumēto ſumpto a rōne ibi. [Q; ſi fieret nigra necᵉ.] pars 2ª diuidiť in. 2. in pª reprobat opinionē iſtorū oſtēdēdo ꝙ talis egritudo nō fit ab apoſtemate calido veſice in 2ª oſtēdēdo ꝙ talis ileos de qua hic loquiť nō pōt fieri ab apoſtemate calido generaliter. ⁊ ponit ibi. 3. rationes quarū diſtinctio patet per ſe. pars 2ª ibi. [adhuc dñt peius.]

De pª parte dicit ꝙ ileos eſt paſſio in qua nulla ſuperflua egrediunť inferius ⁊ quāuis homo cū acutis cliſterizeť.

De 2ª dicit ꝙ bona fuit ꝑdicta deſcriptio. qm̄ oēs medici in hoc cōcordāt ꝙ tunc eſt dolor iliacus. cum vie ſtercoris clauduntur in ſubtili ſeu groſſo inteſtino.

De 3ª dicit ꝙ multi medicorū dñt iliacū dolorē eē ex ſolo apoſtemate ſiue ex oppilatione facta ex ſiccitate ſtercoris vel ex humoribus groſſis ⁊ viſcoſis.

De 4ª dicit ꝙ ego credo cām iſtius paſſionis poſſe eē calidū ⁊ durū apoſtema. ⁊ nō credo ꝙ cā eius poſſit eē oppilatio ex humoribus groſſis ⁊ viſcoſis. volo tñ cōcedere ꝙ poſſit eſſe ex oppilatione illorū ſub quadam hypoteſi.

De 5ª dicit ꝙ fere oēs exponētes hūc apho. dñt quiddaꝫ irrationabile qđ nullo mō cōcedēdū eſt. dñt. n. ꝙ ſi in veſica fiat calīm apoſtema ſtrāguriā faciēs. illud apoſtema cōprimit inteſtina. ex qua cōpreſſione dolor iliacus cōtingit.

De 6ª dicit ꝙ nō eſt poſſibile apoſtema factum in veſica per cōpreſſionē gñare dolorem iliacū. nā ego multos vidi ſtrāguirioſos habentes veſicā plenā. ⁊ extenſam. ⁊ nullus eorum dolorem iliacum paſſus eſt.

De 7ª dicit ꝙ iliaca paſſio multo magis deberet fieri ab apoſtemate matricis q̄ꝫ ex āpate veſice. qꝛ matrix aſcendit ſurſum vſq; ad diaphragma. ꝓpter qđ poteſt comprimere inteſtina omnia. veſica aūt nō poteſt comprimere niſi inteſtinum rectū. ſed hec paſſio non fit niſi ab apoſtemate matricis. quare nec ab apoſtemate veſice.

De 8ª dicit ꝙ hꝫ dolor iliacus de quo in hoc aph. loquiť Hip. nō pōt fieri ab āpate calīo. qꝛ ipſe ponit ꝙ talis dolor curať a febre ſuperueniente. ſed talis dolor non poſſet curari. niſi curareť apoſtema. febris autē apoſtema calīm curare nō pōt cū ipſa ſit accñs neceſſario ſemꝑ comitās ipm.

D. febris nō curat niſi morbos frigidos. ſiue ſint de pura frigiditate. ſiue de frigiditate ɔiūcta cū humoribꝰ flegmaticis ⁊ ventoſis. apoſtema autem calidum non eſt morbus frigidus. ergo non curatur a febre.

D. ſi hoc eēt veruꝫ ꝙ ex āpate calīo fieret dolor q curareť a febre aliqua. via inueſtigandi cauſam nobis appareret. ſed nulla appareret. ergo ⁊c̄.

De 9ª ⁊ vltia dicit ꝙ qcūq; fecerit iſtū aph. ſiue Hip. ſiue alterius. ſi ꝟitatē dꝫ hic opꝫ ꝙ ponať cā iſtius doloris eē māᵃ groſſa ⁊ viſcoſa frigida quā febris ſupueniēs liq̄faciat ⁊ diſſoluat. ⁊ ꝑ viā vrine illā diſſolutā emittat natura.

Circa hūc apho. queriť de tex. ⁊ de ɔ¹⁰ de tex. queruntur duo. pᵐ eſt de quorūdā vocabulorū expōne. 2ᵐ ē de ꝟitate apho. De pᵒ ſic. in hoc aph. ponunť tria vocabula indigētia expōne. quoꝝ pᵐ eſt ſtrāguria. 2ᵐ ē ileos. 3ᵐ ē multitudo vrine. Queriť ḡ de primo qđ debeamus intelligere ꝑ ſtrāguriā. ſ. an receptionē vrine ſupfluā. an ſupfluaꝫ eius fuſioneꝫ. ⁊ vī ꝙ debeamus intelligere pᵐā. ſicut pꝫ ꝑ comᵗᵘ. ponit. n. veſicā plenā eē in hac paſſione. Et vī ꝙ debeamus intelligere 2ᵃᵐ. ꝑ Auic. 3° cañ. fen 16ª cap̄. đ ileos. inqt. n. [cū ex diſtillatione vrine ileos innaſcitur.] diſtillatio aūt vrine ſignificat multitudinē fluxus vrine.

Ad qđ rñdendum ꝙ hic accipiť ſtrāguria pro ſuperflua retentione vrine. ſicut patet ex comēto. nec obſtat ꝙ opponitur per Auic. dicentem ex diſtillatione accidere ileos. nā hec dictio diſtillatio. principaliter ſignificat effuſioneꝫ vrine guttatim que aliquādo poteſt eſſe cum ſuperflua retentione. ⁊ aliquādo cum ſuperflua fuſione. cū ſuperflua quidem retentione eſt interdum. cum veſica oppilatur oppilatione non integra. ⁊ tunc per illam modicā obturā ſemper erit vrina guttatim. ⁊ remanet ſemper veſica ſuperflue repleta. cum ſuperflua ꝟo fuſione poteſt eſſe diſtillatio. quādo vrina ſuo acumine vel alia de cauſa contineri nō poteſt: nec ſubſtinet veſica eius aggregationem: ſed expellit modicum eius poſt modicum eius. habemus ergo ꝙ diſtillatio vrine poteſt eſſe cum ſuperflua retentione ⁊ ſuperflua effluxione. ⁊ hoc expreſſe dicitur 3° cañ. fen 19ª cap̄. de diſtillatione vrine circa finem.

De 2° ſcilicet quid debeamus intelligere per ileos. dico ꝙ ileos duas habet expoſitiones. vnam quātum ad rem. aliam quātum ad nomen. De expoſitione quātum ad reꝫ. dicā in comento. quātum autem ad nomen. ileos interꝑ̄tatur vexatio. eſt. n. dolor intollerabilis. ⁊ vt ꝑl in mortiferus. ⁊ hec interpretatio ponitur ab halyᵉ. in theorica cap̄. de colica ⁊ ileos.

De 3° ſcilicet quid debeamus intelligere per multitudinē vrine. dico ꝙ per multitudinem vrine poſſumus intelligere multitudinem ſudoris. ⁊ multitudinem vrine. ſicut habetur ex illo verbo Auic. cap̄. de ileos. [Quibus ex diſtillatione vrine ileos innaſcitur in. 7. diebus moriuntur niſi febre ſuperueniēte ſudor multus effluxerit.] Scd̄m eſt de veritate apho. de qua tria queruntur. quorum primum eſt de conſequentia ileos ad ſtranguriam. quā tangit cū dicit. [Quibuſcunq; ex ſtranguria ileos innaſcitur.] Sm eſt de conſequentia que eſt ſicut principalis concluſio apho. quā tangit cum dicit. [in. 7. diebus pereunt.] 3ᵐ eſt exceptio que determinat conſequens quam tangit cum dicit. [Si non febre ſuperueniente.]

De pª ɔñtia ſic queriť. vī. n. ꝙ ad ſtrāguriaꝫ nullo modo ſequať ileos. nā ſi ileos ſequať ad ſtrāguriā. tūc ſequereť (cū ileos ſit paſſio inteſtinorum minutorū) ꝙ inter minuta inteſtina ⁊ veſicam eſſet aliqua cōpaſſio. ſꝫ inter ea non eſt aliqua compaſſio. nō. n. ē inter eas aliqs ſex modorū cōpatiēdi quos ponit Auic. pᵒ cañ. fen 2ª de cōplēdis diſpoſitionibus ſicut inductione mōſtrať. nā aut mēbrū mēbro cōpatiť: qꝛ ipſa ſunt vere ɔtinua. ſicut cerᵐ ⁊ ſtoᵉ propter cōtinuitateꝫ neruorum inter ea. ſed inteſtina minuta ⁊ veſica non ſunt ɔtᵃ. aut cōpatitur mēbrum mēbro qꝛ vnum eſt via alterius ſicut inguina apoſtematis cruris. ſed inteſtina minuta non ſunt via veſice nec veſica eorum. aut membrum compatitur membro: qꝛ ipſa ſunt vicina ſicut cerebrum ⁊ pulmo. ſed veſica ⁊ inteſtina minuta non ſunt vicina. nō. n. vicinatur veſica minutis inteſtinis. ſed ſolum extremitati recti inteſtini. aut membruꝫ comparatur membro: qꝛ vnū eſt radix operationis alterius. ſicut diaphragma pulmonis in atrahendo aerem. ſed neutrum horuꝫ eſt radix operationis alterius. Aut membrum membro compatitur: qꝛ vnum ſeruit alteri ſicut nerui cerebro. ſed inteſtina minuta nō ſeruiūt veſice: nec veſica ſeruit eis. Aut membrū compatitur membro: qꝛ ambo aſſociantur 3°. ſicut cerebrū cōpatitur reni. propterea qꝛ nunq̄ꝫ aſſociatur epati: ſed inteſtina minuta ⁊ veſica nulli. 3° ſocianť. non enim ſunt alicui 3° colligata ſicut cerebrum ⁊ renes que ſunt epati colligata. patet ergo ꝙ nullo modorum compatiendi veſica ⁊ inteſtina minuta compatiuntur. ergo nullo modo ſtranguria cauſat ileos.

Utrū ſtrāguria poſſit eſſe cā ileos.

Cōpatiendi modi ſex.

Ad ɔ̄rium vī eſſe tex. Auic. ex mō loquendi cap̄. de ileos. inquit. n. [quibus ex diſtillatione vrine. ileos innaſcitur.] ⁊ dicit ꝙ Gal. ignorauit cām. i eo nāq; qđ dixit Gal. ignoraſſe cām. videť ɔceſſiſſe ꝙ ex ſtrāguria poſſit fieri ileos.

¶ Preterea ex apoſtemate veſice poteſt fieri colica que eſt accidens inteſtinorum groſſorum ſicut dicit Auic. 3° can. fen 16ª. cap. de colica. ſed ileos poteſt fieri ex colica. ſicut dicit Auic. in prealiegatis ca°. ſ. de colica ⁊ de ileos. ergo videtur ꝙ ex ſtranguria apoſtemoſa poſſit fieri ileos. ⁊ hoc eſt qđ expreſſe Gal'. negat in comento.

¶ Ad hanc queſtionē dico ꝙ apoſtema veſice faciens ſtrāguriam per imediatam compreſſionem. non poteſt facere ileos. ſed mediante colica bene poteſt fieri paſſio iliaca. ab apoſt° veſice ſm hunc modum. nā veſica apoſtemata ⁊ repleta comprimit inteſtina groſſa. ſ. rectū vel colon. ⁊ tunc illa oppilantur conſtrictione. ⁊ fit dolor colicus. cum autē oppilatio colica durauerit. repletio inteſtinorū groſſorum de ſtercore vel de flegmate vel de ventoſitate aſcendit vſq; ad inteſtina minuta quibus oppilatis fit dolor iliacus. et hic quidem eſt vnus modus fiendi iliacū dolorem per colicum. alio vero modo poteſt contingere: vt ipſe dolor colicus tranſeat in dolorem iliacum. ⁊ tunc recedit dolor colicus ⁊ remanet iliacus: qr maior dolor denigrat minorem. vel etiam fit tranſitus colice in iliacā. qr poſſibile eſt ꝙ materia faciens colicam transferatur ad inteſtina minuta. et tunc recedit colica adueniente iliaca per tranſlationē cauſe. patet igitur ꝙ dolor iliacus poteſt fieri ex dolore colico ⁊ manente ⁊ recedente. cum ergo Gal'. negat ex apoſtemate veſice fieri paſſionem iliacam. ipſe intelligit hoc quantū ad imediatam generationem eius per compreſſionem. nec tamen eſt hec illa iliaca paſſio quam verba apho. videntur intelligere. cum dicitur per ea ꝙ curatur adueniente febre.

¶ Ad argumentum autem factum per inductionem negantem omnes ſex modos compatiendi. reſpōdeo ꝙ inter inteſtina minuta ⁊ veſicā eſt ſextus modus compatiendi. naʒ inteſtina minuta ſunt continua cū groſſis ⁊ groſſa ſunt cōtinua cum veſica. ⁊ ita iſta duo membra ſibi compatiuntur propter habitudinem quam habent ad tertium.

¶ Uel dic aliter ⁊ melius. ſcilicet ꝙ iſta mēbra non compatiuntur ſibi propter colligantiam membrorum quāuis iſte modus non ſit impoſſibilis. ⁊ de hac compaſſione loquitur Auic. ſed propter exuberantiam materie que extenditur a veſica vſq; ad inteſtina minuta: ⁊ facit iſtos duos dolores. ⁊ hoc modo omnia membra poſſunt ſibi compati. ⁊ de hac compaſſione loquitur ille apho. 7ᵉ par'. [Quibuſcunq; epar aqua impletum in omentum rupit his venter aqua repletur ⁊ moriuntur.]

¶ De 2° vero conſequentia dubitatur. ponit enim in hac iliaca paſſione fieri criſim in 7° die. ad malum quideʒ ſine vrine expulſione. ad bonum vero cum vrine expulſione. ſed cōtra cretica quidē determinatio non habet fieri. niſi in egritudine materiali. qr in omni criſi oportet alicuius materiei expulſionem fieri. quare in dolore qui eſt per compaſſionē cum in minutis inteſtinis nulla contineatur materia nō videtur ꝙ eius determinatio debeat eſſe cretica. ſed forte reſpondebitur ꝙ in hac paſſione fiat expulſio materie contēte in veſica. ſed hoc nihil eſt. qr materia contenta in veſica non poteſt facere iliacam paſſioneʒ. ſicut Gal'. demonſtrat. eſſet enim tunc determinatio ſolius ſtrangurie ⁊ non iliace paſſionis.

¶ Ad hanc queſtionem dicendum ꝙ in hac paſſione iliaca eſt aliquid expellendū. ſ. materia flegmatica incluſa in pelliculis inteſtinorum gracilium. nec dico fieri hunc doloreʒ per compaſſionem ad veſicam propter materiam contētā in veſica. reprobatum enim eſt per Gal'. in hoc comento ꝙ materia faciens ſtranguriam inquantum ſtranguriā facit. poſſit facere paſſionem iliacam. ſequitur ergo criſis in hac paſſione in 7° die hoc modo. nam agregantur duo fortes dolores. ſcilicet ſtrangurialis ⁊ iliacus. ab eadē cauſa procedentes. ſcilicet humore flegmatico groſſo viſcoſo circa veſicā ⁊ circa inteſtina minuta. ita ꝙ quilibet dolor habet ſuam cauſam. eſt ergo aggregatio iſtorum duorum dolorū ſicut egritudo peracuta. cuius terminus eſſe debet in. 7. diebus ad ſalutem vel ad mortem. ⁊ fit in ea expulſio cretica. iſtorum humorum fleg' per viam vrine. Q; ſi aliquis obijceret non poſſe fieri ex humoribus groſſis flegmaticis egritudinem peracutam. reſpondenduʒ eſt in hac paſſione non eſſe morum egritudinis peracute ratione cauſe ſed ratione accidentis qđ eſt dolor fortiſſimus. nam ⁊ apoplexia fit ex fleg'. ⁊ tamē ex nobilitate mēbri dr morbus acutus.

¶ De 3°. ſcilicet de hac exceptione. ſcilicet. [ſi non febre ſuperueniente multa vrina effluxerit.] dubitatur. videtur. n. inutilis eſſe talis exceptio. ponit enim hunc dolorem ceſſare per fluxum vrine. hoc autem nihil aliud eſt dicere. niſi ꝙ ſi ileos ſequatur ad ſtranguriam morietur infirmus niſi recedat ſtranguria: qđ vtiq; ridiculoſum eſt.

¶ Preterea conuenientius erat dicere ꝙ materia faciēs ileos euacuaretur per inteſtina: cum via inteſtinorum ſit facilior ad euacuandum materiam ledenteʒ inteſtina q̄ʒ via vrine.

¶ Ad primum dicendum ꝙ Hip. non intelligit hic per multitudinem vrine. ꝙ expellatur ſolum vrina contenta in veſica que ſtranguriam facit. ſed intelligit ꝙ materia flegmatica que facit ſtranguriam ⁊ iliacam paſſionem liqueſcat per febrem. ⁊ veſicam ingrediens per vrinam euacuetur.

¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ materia faciens hanc iliacam non continetur in concauo inteſtini minuti. ſed continetur circa inteſtina comprimēs ea. ⁊ forte aliquid eius ingreditur inter duplicem tunicam inteſtinorum minutorum. vt intelligamus tantam exuberantiam eſſe materie flegmatice: vt ⁊ veſicaʒ ⁊ inteſtina groſſa ⁊ minuta impediat. ⁊ ex hoc poſſumus dicere ꝙ hec paſſio iliaca comprehendit etiam colicam. ⁊ hoc modo intelligo compaſſionem fieri inteſtinorum ⁊ veſice. ſcilicet quia ab eadeʒ materia multiplicata patiuntur vtraq;. ⁊ ſimilem cauſam ponit Auicē. 3° can. fen 19ª cap. de difficultate vrine. inquit enim. [qui habet difficultatem vrine ⁊ aduenit ei preter ipſam tenaſmō moritur in 7°. niſi ei poſt ipſam febrem ⁊ prouocationem multam faciat.]

¶ De comento ſic dubitatur. [in ileon nulla inferius egrediuntur.] Sed contrarium dicit Gal'. in ſexto libro de interioribus. dicit enim ꝙ in ileos exit egeſtio. Item Auicē. 3° can. cap. de ſignis ileos. dicit ꝙ ileon factum ex apoſtemate ſignificat duritiem fecis. ⁊ velocitas in egeſtione. ſed cum iliaca paſſio ſit deterior omnibus. videtur ꝙ in nulla fiat omnimoda fecis retentio. Item Auicen. cap. de colica apoſtemoſa dicit ꝙ quandoq; eſt cuʒ lenitate nature. quare ſi ita eſt in colica. multo magis debet eſſe in iliaca: quia colica fit in inteſtinis groſſis que ſola ſunt receptaculum fecum. ſicut dicitur 3° de virtutibus naturalibus ⁊ in almanſore cap. de anothomia inteſtinorum. Q̄r i paſſione iliaca exeat aliq̄ ege°.

¶ Preterea omnes auctores ponūt in cura iliace paſſionis curaʒ per cliſteria. ergo aut talis cura eſt caſſa aut aliquid educunt cliſteria.

¶ Ad has contrarietates dicendum ꝙ iliace paſſioni inter alias egritudines appropriatur retentio fecis. vnde Auic. dicit ꝙ accidens inſeparabile iliace paſſionis eſt retentio exitus fecis. veruntamen non debemus ſic intelligere vt nihil prorſus egrediatur cum auxilio nature ⁊ artis ſimul. nam ſi coniungātur inſimul pharmacia pellens deſuper. ⁊ cliſterie trahens inferius. poſſibile eſt aliquid euacuari qđ faciet iuuamentum. ⁊ hāc duplicem euacuationem ponit Auic. cap. de cura ileos. ſed per comparationem ad alias egritudines natura ⁊ ars inueniuntur in ileos debiliores in expulſione fecum. ⁊ eſt maior debilitas earum in iliaca q̄ʒ in colica propter maiorem dolorem ⁊ propter maiorem ſtricturam viarum ⁊ propter maioreʒ vicinitatem ad mēbra nobiliora.

¶ Ad id aūt qđ opponebat' ꝙ in iliaca facta ex apāte ē velocitas in egeſtiōe dōm ꝙ illud pōt itelligi de egōne hūoris

cholerici propter apoſtema. ⁊ forte ſimiliter intelligitur qđ opponebatur de lenitate nature in colica apoſtemoſa.

¶ Aut dic ꝙ ibi velocitas accipitur pro frequentia appetitus ſorgendi ad ſellaȝ. ⌈Cum vie ſtercoris ita clauduntur in ſubtili inteſtino ſeu groſſo.⌋ Sed contra iliaca nãqȝ paſſio nõ fit niſi in inteſtinis minutis. vt expreſſe dicitur de interioribus lib. 6°. ⁊ oẽs auctores. breuiter in hoc ꝯcordãt.

Vtrū paſſio iliaca ſit in ſolis inteſtinis minutis.

¶ Ad qđ dicendum ꝙ ileos dicitur dupliciter. ſcilicet proprie ⁊ improprie. proprie quidem dicitur ſolũmodo quãdo egritudo eſt in minutis inteſtinis. improprie vero quãdo eſt ⁊ in groſſis ⁊ in minutis. ⁊ hoc dicitur 3° can. cap. de colica cap. primo circa principiũ. ⌈Multi ex ſolo apoſtemate teſtantur. ⌋ Hic ponit auctor ſm quoſdaȝ. tres eſſe cauſas huius paſſionis. ad cuius euidentiam nota ꝙ triplex eſt poſitio cauſarum in hac paſſione. ſ. latiſſima ſtrictiſſima ⁊ mediocris. latiſſima quidẽȝ eſt quã ponit Auic. 3° can. cap. de ileos. inquit enim tot eſſe cauſas ileos quot ſunt cauſe colice quarum numerus ab eodem auctore ponitur multus ⁊ confuſus ibidem queratur. ſtrictiſſima vero poſitio cauſaruȝ eſt binaria ⁊ hanc binariã ponit viaticus cap. de ileos. inquit. n. cã eius ẽ biffaria. vel de calido apoſte in inteſtino minuto naſcente vel de humoribus frigidis ⁊ groſſis ⁊ inuiſcatis. Gal. vero de interioribus lib. 6° cap. 2° ponit eam alio modo. inquit enim. ⌈bene dicũt antiqui hanc paſſionem non fieri niſi in inteſtinis ſubtilibus propter durũ apoſtema vel oppilationem feculentam. ⌋ Et forte per feculentem intelligit non ſolum fecem ſtercoris: ſed etiam fecem hu' viſcoſorum ⁊ groſſorum. mediocris vero eſt ſextupla ſm halyabatem lib. 9° cap. de cholica. ⁊ ileos quarum prima eſt apoſte calidum in ſubtilibus inteſtinis. 2ª eſt oppilatio ex fumo ſicco. ⁊ per fumum ſiccum poſſuȝ intelligere ventoſitatem ⁊ ſtercus. 3ª eſt oppilatio ex humore groſſo ⁊ viſcoſo. 4ª eſt ex ruptura ſiphacis per quaȝ egrediuntur inteſtina ⁊ ex euulſione inteſtinorum. 5ª eſt ex priuatione ciborũ. 6ª eſt ex potu letiferi medicaminis. ⌈Et durum apoſtema ⌋ .i. apoſtema faciens duriſſimum dolorem. ⌈neqȝ enim credo conſtipari ex humoribus groſſis ⁊ viſcoſis. ⌋ Sed contra. omnes enim auctores ponũt hanc paſſionem fieri humoribus groſſis ⁊ viſcoſis. ⁊ idem infra ipſe vẽ cõcedere in iſto. §. ⌈Sed ſi Hip. vel aliqs ali?. ⌋

¶ Ad qđ dicendum ꝙ talis ileos de quo Gal. loquitur. eſt peſſima ileos. ⁊ hoc nõ eſt niſi ex apoſtemate calido. ⁊ tũc Gal. non concedit iſtum apho. eſſe Hip. neqȝ verum. Cum vero infra concedit ꝙ fit ex humoribus groſſis ⁊ viſcoſis. tunc loquitur ſupponẽdo. ꝙ iſte apho. fuerit Hip. ⁊ verus. ⌈quidam dixerunt ꝙ a ratione eſt remotum. ⌋ contra hoc poteſt opponi. ſed hoc queratur ſupra in queſtionibus de tex. ⌈qꝛ vulua aſcendit vſqȝ ad diaphragma. ⌋ Sed contra inter matricem enim ⁊ diaphragma ſunt inteſtina multa ⁊ ſtomachus ⁊ epar. quare non poteſt diaphragma ſalire.

Vtrū matrix aſcendat vſqȝ ad diaphragma.

¶ Preterea hoc expreſſe dicit Gal. 6° de interioribus. dicit enim ꝙ matrix non mouetur vſqȝ ad ſtomachum quanto minus vſqȝ ad diaphragma?

¶ Ad qđ dicendum ꝙ non debemus hic intelligere matricem venire ad diaphragma. ita ꝙ ipſum imediate contingat. ſed debemus intelligere ꝙ verſus diaphragma multo magis extenditur qȝ veſica. ⌈bonuȝ eſſet dici crudos hu'ᵒ ⁊ groſſos ⁊ frigidos accidentia fuiſſe huius morbi. ⌋ Id eſt poſſibile eſt ꝙ materia flegmatica groſſa et viſcoſa tanta habundauerit circa veſicaȝ ⁊ inteſtina groſſa ⁊ minuta. ꝙ ex illa materia ſic multiplicata ⁊ extenſa poteſt fieri ſtranguria ⁊ iliaca paſſio. vnde quando iliaca paſſio coniungitur cum ſtranguria. ſignum eſt tantam eſſe materiam ꝙ illi duo dolores contingunt ⁊ reſultat ex eis vtriſqȝ motus morbi acuti qui ſuperueniente febre diſſoluente cauſaȝ illorum duorum dolorum curantur illi dolores aliter ſequit mors in die 7° ad modum morborum peracutorum.

¶ Aphoriſmus. XLV.

¶ Vulnera queciiqȝ annua fuerint: vel longiuȝ tempus habeant: os neceſſe eſt emitti: ⁊ cicatrices fieri concauas.

¶ In vlceribus annuis: aut etiam diuturnioribus: os diſcedere: cicatriceſqȝ effici cauas: neceſſe eſt. Theo.

¶ Vlcera quecunqȝ annua ſunt aut etiam diuturniora: os abſcedere eſt neceſſarium: ⁊ cicatrices cauas fieri. Leo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Vulnera que diu elongantur ⁊ non ſanantur: recidiuantur: ⁊ ſi ſanantur neceſſe vt dure ſanentur: vel qꝛ humores multi ad ipſa currunt: vel qꝛ membra in quibus ſunt propter humores diu currentes in malas qualitates mutantur: vel propter malignitatem ⁊ peſſimitatem ſuam. Antiqui huiuſ.modi vulnera vocauerunt farſa. Moderni ſpecialiter diffinire volentes vnicuiqȝ ſpeciei impoſuerunt nomen proprium. Quedam chironea vocantes denominauere a Chirone prius ſanante. Quedaȝ thelephia a Thelepho qui prius ſanauit ea. Quedam corroſiua: que cum ſuperficie corporis vadunt non tamen cutẽ perforant. Alij formicas. Alij ignem ſacrum. Que autem cutem interiorem ⁊ carnem perforant vocantur corroſiua. Que vulnera putrefacta vocantur: non tamen ſunt vulnera: ſed quedam paſſio ex vulnere ⁊ putredine compoſita. Scimus. n. quedam membra putredinẽ ſine vulnere patientia: ⁊ quedam ſola vulnera que vocãtur heriſipila. Hec vulnera habent nomina heriſipile: farſa formica alia que nõ ſunt huiuſmodi vulnera ſoluȝ appellauerunt antiqui. Hip. in hoc apho. monſtrare voluit: qꝛ vulnera non elongantur: niſi qꝛ oſſa patiantur qđ experimento teſtatur ⁊ ratione terminatur. Multotiens enim ſanantur: ⁊ paulopoſt tumeſcendo reuertuntur: hoc fit qꝛ medicina carneȝ ſuper mala oſſa ſanante apparent vulnera quaſi ſana: cum in oſſibus ſubterioribus permaneat corruptela que fit reuertendi cauſa tumore incipiente: ſanie ſequente: ⁊ vulnera in carne faciente: ⁊ ita non ſanantur niſi cum medicina: quaȝ in ſuo libro dixit de vulneribus quã ego monſtraui in 3ª particula megatechni. Oportet dicit omnia vulnera deſiccari maxime ſi oſſa mala habuerint: terminus deſiccationis erit quãdo corruptio apparebit oſſis: ⁊ os extrahere oportet. poſt ſanata ergo vulnera quãtũ os exierit tãta remanet ꝯcauitas.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In precedenti apho. docuit ſignificare ſuper ſtranguriaȝ per iliacã paſſioneȝ. in preſenti docet ſignificare ſuper vulnera per longitudinem temporis. ⁊ planus eſt caſus.

¶ Comentator circa iſtum apho. tria notat. primo nãqȝ ponit generales cauſas elongationis vulnerum. 2° ponit diuerſas denominationes vulnerum. 3° ponit cauſam verificantẽ apho. 2ª ibi. ⌈antiqui. ⌋ 3ª ibi. ⌈Hip. in hoc apho. ⌋ De primo dicit ꝙ vulnera prolongantur vel ſanata recidiuantur propter. 3. cauſas. quaruȝ prima eſt multitudo humorum diu currentium ad membra vulnerata. 2ª cauſa eſt mutatio membrorum vulneratorum in malas qualitates propter humores ad eas decurrentes. 3ª vero cauſa eſt magnitudo vulnerum ⁊ eorum peſſimitas.

¶ De 2ª dicit ꝙ iſta vulnera prolongata. fuerunt nominata ab antiquis vocabulo generali. ſcilicet farſa. ſed a modernis volentibus ea diſtinguere. fuerunt ſpecialibus nominibus appellata. ⁊ modus denominandi fuit duplex. primus quidem a nomine eius cuius fama fuit ꝙ ea primo curauit. vt vulnera thylepha a thylepho. ⁊ ſic de alijs. 2° vero modus denominandi fuit a ꝓprietate ipſorũ vulnerũ.

⁊ hoc modo fuerūt vocata q̄dam corroſiua ⁊ quedã putrefacta. ⁊ quedam vulnera ſola. ⁊ corroſiuorū q̄dā fuerūt dicta ignis ſacer. ⁊ quedam formica. ⁊ ſic de alijs.

¶ De 3°. tria facit auctor. nā p̄mo eligit vnā cām ꝓlōgationis vulnerū q̄ ē oſſis corruptio ⁊ eā exp̄iētia ⁊ rōne demōſtrat. 2° ponit modū ſanationis iſtorū vulnerū in quibus ē oſſis corruptio. 3° ↄcludit ex aſſignata cauſa ꝟitatē ↄñīe aph̄o. 2ª ibi. ⌊ ⁊ ita nō ſanant̄. ⌉ 3ª ibi. ⌊ poſt ſanata ḡ vulnera. ⌋ Dicit ergo ſic de primo ꝙ lȝ multe ſint cāe ꝓlongationis vulneꝝ in hoc tñ aph̄o. hip. intellexit cām ꝓlongationis vulneꝝ eē corruptelā oſſiū mēbrorū vulneratorum. Q̄ aūt oſſiū corruptela ſit cā ꝓlōgationis vulnerū experiētia. ⁊ rōne mōſtrat̄. exp̄iētia q̄dē. q2 nos exp̄imento multiplici videmus vulnera in quibus ſunt oſſa corrupta. ſanari multotiens. ⁊ poſt cū quodā tumore reuerti. rōne ꝟo mōſtrat̄ hoc mō. q2 qñ nos ſanamus vulnera cū medicina ſup̄ oſſa corrupta. ſanatio illa durare nō p̄ōt. q2 corruptela oſſiū ſup̄ quibus illa ↄſolidatio facta ē. ē cā reuertēdi quēdā tumorem quē ſequit̄ ſanies. ⁊ ad ſaniē eruptā ſequit̄ vlcus. q̄ñ dicat Gal. cū fundamētū carnis ſit os. ſi os remanet corruptum caro illa regñata non hȝ fundamentum q̄ꝺ ipſã ſuſtentet quapropter oportet vulnus reuerti.

¶ De 2° dicit ꝙ iſta vulnera ſicut ⁊ cetera alia vulnera opȝ curari cū medicina deſiccatiua. ſicut dictū ē 3° de inge. ſa. ſed iſta vulnera nō p̄ñt exiccari niſi os corruptū expellat̄.

¶ De 3° dicit. Igit̄ poſtq̄ vulnera ſunt ſanata opȝ tātā ↄcauitatē remanere quātū fuit os corruptū q̄ꝺ fuit extractū.

Circa hūc aph̄o. q2 multū eſt cirugicalis pauca diſputabo. diſtinguamus tñ aph̄o. ꝑ p̄tes q̄ ſunt due. ſ. añs ⁊ ↄñs. añs q̄dē tāgit̄ cū dicit. ⌊ vulnera q̄cūq̄ annua ſunt aut lōgū tēpus hñt ⌉ ↄñs aūt cum dicit. ⌊ neceſſe eſt os emitti. ⌋ In añti ꝟo duo tāgunt̄. ſ. ſignū. ⁊ hoc cū dr̄. ⌈ annua aut lōgū tp̄s hñt. ⌉ ⁊ id ſup̄ quo ſignat̄. ⁊ hoc cū dr̄. ⌈ vulnera ⌋ In ↄñti ꝟo ponit̄ ſignatū. ⁊ hoc vtiq̄ 2ᵉ eſt. quoddā p̄ᵐ ⁊ ꝑ modū cāe ſe hñs. ⁊ hoc tangit̄ cum dicit. ⌊ neceſſe ē os emitti. ⌋ alteꝝ aūt ſecūdariū ⁊ ſe hñs ꝑ modū effect⁹ q̄ꝺ tāgit̄ cū dicit ⌈ cicatrices fieri cauas ⌋ oſſis. n. emiſſio cā ē ei⁹ q̄ꝺ ē cicatricē fieri cauā. ſit ḡ totius aph̄o. demōſtratiua cōſequētia talis. vt de vulnerib⁹ tāq̄ de ſb̄o demōſtret̄ h̄. ſ. os emitti ⁊ cicatrices fieri cauas. ꝑ h̄ me̅ᵐ. ſ. tp̄s annuale vel aliud lōgū tp̄s. ſic ḡ aph̄o. diuiſo. obijcit̄ ꝯ eū. q2 vi peccare ꝑ fallaciā ↄñtis. nā lōgitudo tp̄is in vulnerib⁹. in plus ē q̄ ſit os emitti. elōgant̄. n. vulnera. ſic dicit Gal. in h̄ ↄ¹⁰ vl̄ ꝓp̄ hu⁰ʳ diu currētes ad ea. vel ꝓp̄ mutatiōes mēbroꝝ ī malas qualitates vel ꝓp̄ magnitudinē ⁊ peſſimitatē eoꝝ: ſȝ os emitti claudit̄ ſub 2ª cā elōgationis vulneꝝ. nā ꝓp̄ hoc oſſa emittunt̄ de vulnerib⁹: q2 q̄litas eorū corrūpit̄. ſicut p3 in fiſtulis. p̄ōt. n. vulnus eē lōgi tp̄is. ⁊ tñ nō emittit̄ os.

¶ Ad q̄ꝺ dōm ꝙ lȝ vulnera poſſint elōgari illis trib⁹ cāis quas ponit Gal. tñ vna illaꝝ cāꝝ ē manif̄ᵃ q̄ nō indiget doctrina. ſ. magnitudo vulneꝝ. vulgo nāq̄ notū ē ꝙ magna vulnera ⁊ peſſima cū difficultate ſanant̄. Itē alia cā ꝓlongationis. lōgus hu⁰ diſcurſus ad vulnera ē de raro cōtingentibus. frequētius. n. ↄtingit vulneꝝ ꝓlōgatio ꝓp̄ corruptelā oſſis. ⁊ ſic ↄueniēter talis ↄñīa potuit fieri. cū aph̄o. ꝟitas ſit ↄtēta frequētia ⁊ debeat proponi de oculis.

¶ Aut dic alr̄ ꝙ lōgitudo vulneꝝ annualis vel maioris tēporis reſtringit̄ ad oſſis corruptelā. alie ꝟo due cāe lōgitᵘˢ ſunt cāe breuioris lōgit⁰ˢ. ⌈ annua ſunt. ⌋ ſȝ hic q̄rit̄ q̄ ꝟitas ſit in termino annuali: vt ſignet̄ ſup̄ oſſis corruptione.

¶ Ad q̄ꝺ ſm̄ certitudinē r̄ndere nō poſſum. ſȝ ex ꝓbabili ratiõe rō reddi p̄ōt. cū. n. duplex ſit motus in determinatione morborū. ſ. ſolis ⁊ lune. ſic dī 3° crē. ⁊ determinatio ſolaris ſit in egrit̄ᵇᵘˢ q̄ terminant̄ ꝑ annū. determinatio ꝟo lunaris ſit in egrit̄ᵇᵘˢ q̄ terminant̄ ꝑ mēſem vel infra. oſſa autem ſunt mēbra dura. q̄ cū difficultate recipiūt corruptelā ⁊ expulſionē ⁊ ſanationē. decēs fuit ponere ter̄ᵐ corruptiōis ⁊ expulſionis eius annū vel maiorē. ⌈ Aut multū tēpus hñt ⌉ hic replicat̄ 2ᵉ lr̄a. vna q̄ dicit. ⌈ multū tp̄s. ⌋ alia maius tp̄s. ſȝ quelibet iſtarū ꝟba ē. cā tñ in multiplicādo hec ꝟba. fuit q2 non erat ter̄ annualis p̄ſixus in determinatione morborū lōgoꝝ. ſ. oſſiū ꝓp̄ diuerſitatē fortitudis oſſiū ſȝ magis ⁊ minus. ⁊ ꝓp̄ diuerſitatē cāe corrūpētis oſſa ſȝ magis ⁊ min⁹. ⌊ Neceē ē os emitti ⁊ cicatrices cōcauas fieri. ⌋ ſȝ ꝯ. vi. n. ꝙ nō ſit nece̅ᵐ cauā fieri cicatricē ꝓp̄ oſſis expulſionē. potuit enī nā multiplicare carnē. ḡ. nalē q̄ritatē carnis. cui⁹ ꝓbō eſt: q2 nos videm⁹ hoīes i tp̄e ↄſiſtētie fieri craſſiores ⁊ carnoſiores q̄ eēnt. ꝑ ḡ cū nā nō deficiat i neceſſarijs. ſic i tota ſcriptura medicinali ſcriptū ē. ⁊ nec̄ᵐ erat recōplere q̄titatē mēbri diminuti. vī ꝙ nā potuerit ⁊ d̄buerit tātū d̄ carne reponē loco ꝺ p̄diti oſſis ꝙ nulla remaneat poſt ↄſolidationē ↄcauitas. ¶ P̄. in ablatiōe oſſis gñat̄ porus ſarcoidis. ſic ſcribit̄ i tegni de cauſis curationis fracture in oſſe. facto igit̄ poro ſarcoide loco perditi oſſis potuit nā gñare carnē adequātē ſup̄ficiē vulneris. ¶ P̄. nos videmus i euētiōe p̄tis nullā remanē ↄcauitatē: ſȝ foramē oſſis adeq̄tū carnē ↄſolidata gingiua. ¶ Ad p̄ᵐ dōm ꝙ nālis gñō carnis ſup̄ oſſib⁹ q̄ ſunt eius fundamētū hȝ certā q̄ritatē ⁊ ꝓportionatā ad diuerſas p̄tes corꝑⁱˢ. vñ ꝓportionalr̄ gñat̄ ⁊ creſcit ⁊ decreſcit i oīb⁹ mēbris niſi mēbra. illa fuerint infirma. ↄtingit. n. iterdū ꝙ i vno mēbro plus gñat̄ de carne q̄ in altero ſibi ꝓportionali ꝓp̄ egrit̄ᵐ illi⁹ mēbri. ſȝ ſi oīa mēbra ſint ſana. ⁊ nō ſit ip̄edimētū exteri⁹ ſemp̄ gñabit̄ caro i eis ſm̄ eq̄litatē ꝓportionalē. Cū ḡ de aliquo mēbro extctū ē os. nā tātū mittit de ſanguie ad locū q̄tū mittebat añ eius extctionē. q̄re tāta erit caro i illo loco tūc. q̄ta erat p̄. q̄re remanebit ↄcauitas ſȝ q̄ritatē p̄diti oſſis. vñ nā nō potuit in illo loco gñare carnē duplicatā. nec obſtat q̄ꝺ obicit̄. ꝙ nā debebat ⁊ poterat loco oſſis p̄diti ponere carnē cuius probatio erat icraſſatio in ↄſiſtētia. q2 op̄atio nāe in gñone carnis nō potuit eē niſi ꝓportionalis. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ porus ſarcoidis q̄ gñat̄ i loco ablati oſſis ē de nā carnis q̄uis ſit durior carne nāli. ⁊ iſta caro poroſa gñat̄ i loco illius carnis q̄ p̄ tegebat os. ſit tñ durior ꝓp̄ maiorē cuſtodiā ⁊ ↄformitatē cū oſſe. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ dens nō ē ꝯ ſb̄a mādibule: ſȝ ē ibi iſitus ſic aliō corpus. ⁊ iō loco illi⁹ replet̄ ex carne ↄcauitas mādibule. ſȝ ſi de ſb̄a mādibule aliq̄d remoueretur neceſſario remaneret ibi concauitas.

¶ De ↄ¹⁰ ſcꝫ. vel q2 mali hu⁰ʳ ad ipſa currūt. ⌉ Debem⁹ itelligē iſtū curſū hu⁰ eē lōgū ⁊ ſine corruptela oſſis. ita ꝙ ſolus curſus hu⁰ ꝓhibeat ea ↄſolidari. nā oīs vulneris cura deſiccatio ē. ⌈ vel ꝓp̄ hu⁰ˢ ad ea currētes in malas mutātur q̄litates. ⌉ iſta mutatio i malas q̄litates nihil aliō ē q̄ corruptio cōplexiōis. ⁊ ſub iſta cā cōp̄rehēdit̄ oſſis corruptela ſiue ſit corruptio fiſtuloſa. ſiue cancroſa. ſiue putrefactiua. ⌈ Uel ēt ꝓp̄ magnitudinē ⁊ peſſimitatē ſuā. ⌉ magnitu⁰ q̄dē reſpicit̄ q̄ritatē vulneris. peſſimitas aūt reſpicit maliciā q̄litatis. cui⁹ tale ē exe̅ᵐ. ponam⁹ ꝙ aliq̄s ſanus exñs ſubito ſentiat i aliquo ſuo mēbro. ⁊ ſit illō brachiū. pruritē. ⁊ ſubito i loco illo fiāt puſtule. deinde iſirmo ſepi⁹ ſcalpēte brachiū. fiat vlc⁹ mali coloris hñs roſurā ⁊ ineq̄litatē. h̄ legūt̄ de ige. ſa. lib. 4° cap̄. 4°. vl̄ poſſū itellige vulnera male q̄litatis: q2 ſunt i mēbro nobili. ⁊ h̄ dicet̄ i ↄ¹⁰ ſequētis aph̄. ſic pulmonis vulnera. ⌈ Antiq̄ hꝫ vulnera. ⌋ In h̄. §. lȝ q̄dā tāgant̄ difficilia. tñ q2 de noībus diſputat iō ip̄m omitto.

¶ Aphoriſmus. XLVI.

¶ Quicūq̄ gibbi ex aſmate fiunt: aut tuſſi: ante iuuentam pereunt.

¶ Qui curuati ex hanelatione: aut tuſſi: efficiūtur: ante pubertatem intereunt. Theo.

¶ Qui gibbi ex aſthmate: aut tuſſi: fiunt: ante pubertatem moriuntur. Leo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Quō gibboſitas fiat. in libᵒ de cōcatenatione mēbrorum monſtrauit. Que añ que retro que lateralis fit. Hec paſſio maxime attinet dorſo: quā pfecte intellecturus librū illum ſuū eſt lecturus. Ego ēn hic dicā quātū nec̄e fuerit. Gibboſitas dorſo venit ex pcuſſione ſiue caſu ſiue ex duris vulneribus iterioribus que ſi ſint in vna dorſi ſpōdili ⁊ in parte interiori extra: cōcauitas eſt in eodē ſpōdili. Si ḡ gibbi ex aſmate ſūt aut tuſſi: añ iuuētam pereunt: q͛ moleſtationes fortes faciūt: pp̄ impfectionem mēbrorū ſpūaliū: ɔtingit ēt hoc ſi caſus non preceſſerit: nec pcuſſio ex ſolo apāte duro crudo ⁊ indigeſto intus. Uulnera aūt ad ſeinuicē diñt ſm quātitatē locuꝫ ⁊ duritiē: ſi ſint in loco nobili ⁊ magno anhelitus fiat maior ⁊ piculoſior: ſi aliquātulū humores fluxerint in cānales pulmonis gñatur tuſſis. hꝫ vulnera non ſunt dura: ⁊ iō aliquātulū poſt prius ſanies fit: ⁊ infirmum occidit. Uulnera nō effluentia nō ilico infirmū mortificant q͛ humores groſſi ⁊ duri ⁊ crudi ſunt: ſꝫ q̄ cuꝫ tuſſi cito ſaniem faciunt ⁊ occidūt. Idem ēt vulnera cū aſmate faciunt añ iuuētā. h. n. aut ſunt magna: aut in piculoſo loco pectoris. Pulmone aūt ⁊ corde hoc pacientibus loca ea circūdātia parua ſūt ⁊ anguſtioſa. Non ergo cor ⁊ pulmo creſcūt nec ad vitam ſufficiūt: q͛ gibboſitas pectoris ſpatiū anguſtat: ⁊ iō aſma icidit: qḋ nullatenus euadere queūt. Si aūt ſic ante gibboſitatē ſpūs anguſtaſ pp̄ ſolū apā: quāto magis ſi diu creſcant ⁊ augmentātur vulnera. Paſſiones aūt ſpūs multe ſunt ⁊ diuerſe. ſed Hip. hoc nomen ſoluꝫ poſuit his q ſpiſſuꝫ patiūtur ſpm̄. ɔſuetudo. n. fuit antiquoꝝ ſpiſſitudinē ſpūs ē anguſtia vel nimijs exercitijs vocare anhelitū. Moderni diuturnā paſſionē ſpiritus pectoris ſilr vocant anhelitū ⁊ ſi ſit ſine febre ⁊ peſſimitas adſit ſpiritus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In pcedēti aphō docuit Hip. ſignare ſup vulnera p lōgitudinē tēporis. in hoc aūt aphō. docet ſignare ſup gibboſitatē p tuſſim ⁊ aſma. ⁊ d. ꝙ quicūqꝫ ſūt gibboſi ex aſmate aut tuſſi pereunt ante iuuentutem.

¶ Gal. circa iſtū aphō. ſic pcedit. qm̄ pmo ſe excuſat de breui expōne remittendo nos ad liᵐ in quo ſufficiēter inuenitᶠ expō pñtis aphō. 2ᵒ ꝟo ponit cāꝫ gibboſitatis quas ponē do interſerit gñalē cām ꝟitatis aphō. 3ᵒ ponit cām ſpālēꝫ verificātē aphō. 4ᵒ exponit h̄ vocᵐ. aſthma. 2ᵃ ibi. [gibboſitas dorſo venit.] 3ᵃ ibi. [pulmone autē ⁊ corde.] 4ᵃ ibi. [paſſiones autem ſpiritus.]

¶ Dicit ḡ ſic de pᵃ pte. ꝙ in liᵒ de ɔcatenatione mēbroꝝ mōſtratū ē q̄liter fiat gibboſitas. ſ. añterior ⁊ poſterior. ⁊ lateralis. Cuius noticiam ſi quis pfecte voluerit. liᵐ illū legat. in hoc autem loco breuem expoſitionem faciam.

¶ In 2ᵃ pte 4ᵒʳ facit. nā p̄ ponit cās gibboſitatis. ⁊ moduꝫ cāꝝ. 2ᵒ interſerit cām gñalē veritatis aphō. 3ᵒ rñdet tacite qōni. 4ᵒ qm̄ poſuerat gibbū fieri ex apāte vulneroſo faciēte aſma aut tuſſim. ponit diſtinctionem vulnerum vt eligat ea vulnera que ſunt factura gibbum. 2ᵃ ibi. [ſi ergo gibbi.] 3ᵃ ibi. [contingit etiam.] 4ᵃ ibi. [vulnera autem ad ſeinuicem.]

¶ Dicit ergo ſic de pma pte 2ᵉ ptis pnˡⁱˢ: ꝙ gibboſitas accidit dorſo p cās pmitiuas q̄ ſunt pcuſſio ſiue caſus. Et accidit ei ex cauſis corporalibus que ſunt vulnera apoſtemoſa dura: modus aūt faciēdi gibbū p iſta vulnera eſt huiuſmodi. qm̄ ſi fiant in vna ſpondili interiori apparebit extra cōcauitas in eadem ſpondili.

¶ De 2ᵃ. d. ꝙ gibboſi ex aſmate aut tuſſi pereunt añ iuuētutem. q͛ ipſi fortiter moleſtantur in membris ſpiritualibus propter imperfectionem eorum. ⁊ hoc de 2ᵃ.

¶ De 3ᵃ. d. ꝙ nō credas ꝙ in gñone gibbi ſemp ſit necͤ cā pmitiua. qualis eſt pcuſſio vel caſus: ſꝫ ſufficit aliquādo ſolum apᵃ durum crudum. indigeſtum vulneroſum.

¶ De 4ᵃ. d. ꝙ vulnera differūt a ſeinuicē. 3ᶠ. ſ. quātitate loco ⁊ duritie. quātitate qdeꝫ. qm̄ quedā magna quedā parua. ⁊ quedam media. loco ꝟo. q͛ q̄daꝫ ſunt in loco magis nobili. ⁊ quedā minus nobili dorſi. vñ vulnera magna facta in loco nobiliori ſemper faciunt maius nocᵐ in anhelitu. Duritie ꝟo differūt vulnera. qm̄ q̄daꝫ ex eis ſunt humida ex quibus huᵒʳ egrediens intrat pulmonē. ⁊ ibidē ɔuertitur in ſaniē. ⁊ ſic tandē occidūt. quedā ꝟo vulnera ſunt ſicca propter duritiē ⁊ cruditatem huˢ. ⁊ iſta talia non faciūt ſaniē nec occidūt: ſed faciūt gibbū. Et queadmodū vulnera que ſunt cū tuſſi ſunt quedā huᵃ. ⁊ quedā dura. ⁊ quedā parua. ⁊ q̄dam in loco magis nobili. ⁊ q̄dam minus nobili. ⁊ q̄dam occidūt. ⁊ q̄dam nō occidūt. ſimiliter intelligendum eſt idē in vulneribus que ſunt cū aſthmate. et hoc de quarta parte 2ᵉ partis principalis.

¶ De 3ᵃ ꝟo pte pnˡ. dicit ꝙ ideo tales gibboſi ante iuuentutem pereūt: q͛ loca circūdantia cor ⁊ pulmonē non tantuꝫ creſcunt ꝙ ſufficiāt ad vitā. ⁊ propter hoc coartant pulmonem. ⁊ cor ⁊ generant aſma incurabile.

¶ De 4ᵃ ꝟo. d. ꝙ in hoc loco itelligit auctor per aſma ſpiſſitudinem hanelitus. qm̄ antiqui conſueuerunt appellare ſpiſſitudinem ſpiritus ex anguſtia vel exercitijs anhelitū. moderni aūt vocāt anhelitū omnē paſſionē diuturnā ſpūs cum ſit ſine febribus ⁊ peſſimitate anhelitus.

Circa pñtem aphō. querit de tex. ⁊ de ɔˡᵒ. De tex. ſic [gibbi fiunt ex aſthmate aut tuſſi.]

¶ Sed contra aſthma quidē ⁊ tuſſis ſunt egritͦ vel acͣ in quibus repleſ pulmo. repleto aūt pulᵒ opꝫ ipſum extendi. eo aūt extēſo. cōcauitas pectoris dꝫ dilatari donec corpus eſt in cremento. igitur cum in gibbo fiat coartatio pectoris. ſicut inuit ɔᵒʳ. nō poterit fieri ex aſthmate aut tuſſi. (Utrū gibboſitas fiat ex aſthmate aut tuſſi.)

¶ P̈. retentio anhelitus dilatat mēbra cōcaua. ſicut dicitur in tegni de cauſis. ſed in aſthmate ⁊ tuſſi eſt retentio anhelitus. quare non fit gibbus.

¶ P̈. impoſſibile eſt idē eē cām ⁊ effectū eiuſdē ſm ideꝫ genus cāe. ſꝫ gibbus eſt cā aſmatis. ⁊ tuſſis qm̄ in gibbo coartatur pectus. ⁊ per ɔñs pulmo. pulmo autem coartatus patitur frequentiam anhelitus que dicitur aſma ſicut dicit ɔᵒʳ. ⁊ cadit in appetitum expellendi res nocentes ex quo fit tuſſis quare non poteſt fieri gibbus ex aſmate aut tuſſi. cum ipſe ſit cauſa ipſorum.

¶ D̈. Gal. in pñti ɔˡᵒ. ⁊ de interioribꝰ lib. 4ᵒ cap. 3ᵒ. vꝫ ponere cās gibbi duplices. ſ. pmitiuas vt caſuꝫ ⁊ pcuſſionē. ⁊ cām corporeā. ſ. groſſitiē extra n̄am quā vocat apā indigeſtū. ⁊ nullā mētionē facit de aſmate aut tuſſi. Et ēt Auic. 3ᵒ can. fen. 22. cap̄. de gibboſitate. ſilr ponit cās gibbi pmitiuas caſuꝫ ⁊ pcuſſionē. ⁊ cās corporeas ponit humiditateꝫ vētoſitatē ⁊ apᵃ. neqꝫ ponit cām gibbi aſma neqꝫ tuſſim: ſꝫ potius eɔ̄: ingt. n. [Et gibboſitas qdē ꝓpriē illa que eſt ad interiora conſtringit locū ſuper pulmonem quare facit accidere maliciam anhelitus.

¶ Ad euidentiam huius queſtionis oportet videre qualiter ex aſmate ⁊ tuſſi fiat gibbꝰ. Et dico ꝙ ex aſmate ⁊ tuſſi contingit fieri gibbū 3ᶠ. primo qdem mō cū mãe faciētes hec accidentia transferuntur ad ſpondilia ⁊ eorum ligamēta. ⁊ faciunt apoſtema qḋ extendit ligamenta ſpondilium quibus extenſis ſpondilia diſlocantur propter eorum tractionem. ⁊ hec videtur eſſe ſententia Auic. in preallegato cap̄. ⁊ ſm hunc modum aſma ⁊ tuſſis non ſunt imediate. ⁊ coniuncte cauſe gibbi: ſed ſunt cauſe mediate ⁊ antecedentes. ⁊ ſm hunc modum poteſt aliquis reſpondere ad omnia obiecta. poteſt etiam dici 2ᵒ modo ꝙ quādo concauitas pectoris eſt naturaliter parua ⁊ ſpondilia ſunt debilia ſi ſuperueniat fortis tuſſis ⁊ forte aſma propter fortitudinem iſtorum motuum. ⁊ deſiderium expellendi nocentia fiat diſlocatio ſpondilium: ſed hanc ſolutioneꝫ non habeo ab aliquo auctore. poſſet etiā 3ᵒ loco dici ꝙ cum dꝛ ꝙ gibbus fit ex aſmate aut tuſſi hoc debet intelligi per modum

ſocietat' .ſ. qñ aliq̃ cāe faciūt gibbū. puta apoſtema vel aliq̃ hu^{o?}. tunc ſi ab illo apoſtemate fiant tuſſis ⁊ aſma aſſociabunt̃ h̃ acc^a gibbo. Et erūt cā ⁊ g̃nandi ⁊ augmentādi ipſum gibbū. ⁊ gibbus erit cā augmentādi aſma ⁊ tuſſim. ⁊ hoc vī inuere Gal. in comēto. qñ. d. ꝙ vulnera ſicca ſunt illa que faciunt gibbum. vulnera autem humida faciūt ſaniem. ⁊ cito occidunt. ⁊ ex hoc poteſt quis reſpondere ad oīa obiecta. ⁋ Nota tñ ꝙ ꝑ aliuꝫ modū cōſtruēdi tex. Hip. poſſet rñderi ad hāc qōnē. ſ. ꝙ l̃ determiatio. ex aſmate aut tuſſi. nō cōponat̃ cū hoc v̱bo. fiūt. ſꝫ cū hoc v̱bo. pereūt ex aſmate aut tuſſi: vt ſit talis ſenſus. qbuſcūqꝫ fiunt gibbi illi pereūt ex aſmate aut tuſſi añ iuuētā: ſꝫ ego dico ꝙ talis cōſtructus ſtare nō pōt: qꝛ iā ſequeret̃ ꝙ oēs gibboſi pirent ex aſmate aut tuſſi ⁊ añ iuuētā qḋ ē ꝯ quotidianā experiētiā quā de gibboſis videmus. poſſet ēt 3^{a} mō poni cōſtructus ſcꝫ vt l̃ determinatio: añ iuuētaꝫ. cōponat̃ cū ly. fiūt. ⁊ hec alia. ſ. ex aſmate aut tuſſi. cōponat̃ cū hoc v̱bo pe͂unt: vt ſit ſenſus. qbuſcūqꝫ fiūt gibbi añ iuuētā. ſ. ꝙ fiūt in infantia. illi pereūt ex aſmate aut tuſſi. ⁊ h̃ mō ſoluunt̃ ēt argumēta.

Cā gibbi ex aſmate aut tuſſi moriunt ante iuuētutem.

¶ Ante iuuētā pereūt. ⌋ Sꝫ ꝯ nam aut aſma ⁊ tuſſis ſunt cā mortis aut gibbus. aut vtraqꝫ ſimul iūcta: ſꝫ nō vī ꝙ aſma ⁊ tuſſis ſint cā mortis: qꝛ iā ſequeret̃ ꝙ oēs aſmatici ⁊ habētes tuſſim pirēt. añ iuuētā qḋ falſuꝫ ē nec ēt gibbus ē cā mortis: qꝛ ſilr̃ ſequeret̃ ꝙ oēs gibboſi pirēt añ iuuētaꝫ. relinquit̃ g̃ ꝙ vtraqꝫ ſimul iuncta ſint cā mortis: ſꝫ ꝯ. qñcūqꝫ aliqs effectus fit ex ꝯiūctione duarū cārū quaruꝫ vna ē cā alterius. tūc vna iſtarū ē cā illius effectus imediata ⁊ altera mediata. v. g. putredo ⁊ fe. ſunt cāe leſe actionis. ⁊ putredo eſt cā fe. ⁊ fe. ē cā actionis leſe imediata. ⁊ putredo ē ipſius cā mediata: ſꝫ aſma ⁊ tuſſis ⁊ gibbus ſunt cā mortis. añ iuuētā. ⁊ aſma ⁊ tuſſis eſt cā gibbi. igit̃ gibbus ē cā mortis imediata. ſꝫ qñcūqꝫ aliq̃ due cāe ſic ſe hñt ad aliquē effectū ꝙ vna ē cā ipſius ime^{te} ⁊ altera mediata. tūc cā imediata ē tota cā illius effectus. ſꝫ aſma ⁊ tuſſis que ſunt vna cā mortis ⁊ gibbus q ē alia. ita ſe hñt ꝙ aſma ⁊ tuſſis ſunt cā mortis mediata ⁊ gibbus eſt cauſa imediata. ergo gibbus eſt tota cauſa mortis.

¶ Ad iſtā argumētationē rñdeo diſtinguēdo in maiori propoſitione iſtius demōſtrationis. Qñ. n. dī: qñcūqꝫ aliquis effectus fit ex ꝯiūctione duaꝝ cārū quarū vna ē cā alteri^{9}. tūc vna iſtaꝝ ē cā illius effect^{9} mediata ⁊ altera imediata. hoc verū ē ſi tota v̄tus p^{e} cāe claudat̃ in 2^{a} cā: ſꝫ qñ p^{a} cauſa tāta ē ꝙ eius v̄tus nō tota claudit̃ in 2^{a}. ſꝫ ex ea plures pñt ꝓdire effectus. tūc talis cā poterit eē cā ime^{te} multoꝝ effectuū ſimul: ⁊ h^{9} declarationē volēs ſufficiētē. querat ſupra in gloſis illius apho. 6. p^{e}. ⌈ Trauli a diaria. ⌋

¶ De ꝯ^{to} v̱bo ſic. ⌈ Sed ſi ſint in loco nobili. ⌋ Sed queritur quis eſt iſte iſte locus nobilis.

¶ Ad qḋ dōm ꝙ hic auctor loquit̃ de vulnerib^{9} apoſtematis q̃ fiūt in ſpōdilib^{9}. nobilior aūt ps ſpōdiliū in q̃ fiūt piculoſiora noc^{ta}. ē ſup̱ma ps eius: ⁊ min^{9} nobilis ē q̃to magis deſcēdit iferius. noc^{m}. n. puenīēs a nucha in pte ſuperiori maius ipedimētū facit anhelitui: ⁊ h̃ dī ꝯ̄ inter. lib. 4°. ca. 3°. ⁋. ⌊ Ire ēt teſtat̃. ⌋ ⌈ Huiuſmodi vulnera nō ſunt dura. ⌋ vulnera qdē dura appellat a qbus mā nō trāſit in pulmonē. ⁊ vulnera hu^{a} ſunt ea a qb^{9} mā trāſit in pulmonē. ⌈ Et iō aliquātulū poſt. ſanies fit. ⁊ īfirmū occidit. ⌋ Iſti q patiūtur vulnera veniētia ad ſaniē moriunt̃ cito ⁊ nō fiūt gibboſi nec^{o}: qꝛ ſanies corrodit eoꝝ pulmones ꝙre moriunt̃ more ptiſicoꝝ. Aut ſi ſanies groſſa ē ⁊ viſcoſa moriunt̃ ſuffocati: ſic̄ ꝑipleumonici. ⁊ iō vulnera faciētia gibbū de qbus hic loquit̃ nō ſunt hu^{a}: ſꝫ ſicca qꝛ hu^{a} citius iterficiūt q̃ꝫ ꝑueniāt ad gibbū. ⌈ Idē ⁊ vulnera cū aſmate faciūt ⌋. i. quēadmodū vulnera cū tuſſi faciūt gibbum ſi vulnera illa ſint ſicca. ⁊ ſi ſint hu^{a} faciūt ſaniē. ⁊ cito occidūt: ſilr̃ ꝯtingit de vulnerib^{9} q̃ fiūt cū aſmate. ſ. ꝙ ad hoc vt faciāt gibbū d̄bēt eſſe ſicca ⁊ nō hu^{a}. ⌈ pulmone aūt ⁊ corde hoꝝ patiētibus. loca ea circūdātia parua fiūt ⁊ anguſtioſa. ⌋ Hic. n. ordo v̱boꝝ inſinuat ꝙ paſſio cordis ⁊ pulmonis ſit cā ꝓꝑ quā loca circūdātia fiūt parua. ſpē v̱bo intelligit ecōtra. ſ. ꝙ anguſtia hoꝝ locoꝝ ſit cā ꝓꝑ quā patit̃ pulmo ⁊ cor. ⁊ h̃ oſtēdit̃ per v̱ba q̃ ime^{te} ſequunt̃. qḋ vtiqꝫ ꝯcedo ⁊ dico ꝙ ē aliqualis iꝓꝓrietas in ſermōe Gal. deberet. n. dīc poti^{9}. ⌈ locis circūdātib^{9} ſtrictibus pūis. cor ⁊ pulmo patiunt̃. ⌋ vnde illi ablatiui abſolute poſiti nō debēt legi cauſaliter. ſꝫ potius tp̄aliter vt ſit ſenſus. qñ pulmo ⁊ cor patiunt̃. loca circūdātia ipſa intelligunt̃ eē parua. ex quoꝝ ꝑuitate cor ⁊ pulmo patiunt̃. ⌈ qꝛ pectoris gibboſitas ſpatiū anguſtat. ⌋ Sꝫ ꝯ ſi gibbo nāqꝫ dilatat̃ ꝯcauitas pectoris. ſꝫ abbreuiet̃ lōgitudo. qꝛ res lōga qñ reducit̃ ad rotūditatē remanet eiuſdem capacitatis cuius erat añ. qm̄ abbreuiatio lōgitudis q̃tuꝫ diminuit diametros longitudinales. intantum augmentat diametros profunditatis.

Circā gibboſitas pectoris ſpaciū reſpirationis anguſtat.

¶ Ad qḋ dic ꝙ iſte apho. max^{e} locū hꝫ de gibboſitate q̃ eſt ⌊ ad interiora. ⁊ h̃ dī 3ª cañ. fen. 22. cap̄. de gibboſitate ⁊ vocat̃ talis gibboſitas a Gal. ꝯ̄ criſi lib. 4° cap̄. ꝑalle^{9} catinū.

¶ Vel dic 2° mō ꝙ lꝫ remaneat equalis cōcauitas in torace facto gibbo. tamē non remanet eiuſdeꝫ figure. debet enim torax eſſe longior q̃ꝫ latus.

¶ Vel dic 3° ꝙ cū fit gibbus nō remanet equalis cōcauitas ei q̃ ꝑus erat. eo ꝙ ſpōdilia recipiūt quādā innodationē ⁊ ſuppōnē eoꝝ ad iuicē ꝓꝑ qḋ abbreuiat̃ lōgitudo toraci ſine ipi^{9} dilatat. e. ⌈ Et iō aſma icidūt. qḋ nullaten^{9} euadē q̃ūt ⌋ ſꝫ ꝯ. hic. n. ponit ꝙ aſma ſit imediata cā mortis. ⁊ gibb^{9} ſit cā aſmatis. cui^{9} ꝯriū vī. qm̄ aſma ē poſitū in apb. cā gibbi. ⁊ adhuc aliḋ ſeq̃t icōueniēs. ſ. ꝙ idē ſit eiuſdē cā ⁊ effect^{9}.

¶ Ad qḋ dōm ꝙ aſma ē cā icipiēdi gibbū eo mō quo in qōnib^{9} ꝯ tex. dictū ē. ſ; gibb^{9} ē cā augmētādi aſma. nō ē aūt icōueniēs: vt duo ſe adinuicē augmētēt ⁊ adiuuēt ad aliḋ 3^{m} faciendū. habes. n. in ꝑ reg. ac. ꝙ viſcoſitas ſpūi ⁊ frequētia anheli^{9} ſic ſe hñt ad iuicē ꝙ vnū alterū augmētat.

¶ Aphoriſmus. XLVII.

¶ Quibuſcunqꝫ flobothomia: aut pharmacia confert: hos vere flobothomare: aut pharmaciam dare conuenit.

¶ Qui leuādi ſanguine ſunt: aut medicamēto purgādi: iſs verno tēpore: vel cultello ſoluenda eſt vena: vel medicamentum adhibendū. Theo.

¶ Quibuſcūqꝫ vene ſectio: vel purgatio: cum medicamento cōuenit: hos vere purgare: vel venam incidere oportet. Leo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Palā eſt intelligi qḋ h̃ dicit attinere ſanis: qui niſi corpora purgauerint nō diu erūt ſani. Oportet ergo in veris initio purgari hos cū flobothomia ſi de plenitudine timeat̃ ⁊ cū ſolutione ⁊ vomitu ſi de corruptis humorib^{9}. diu enim multos hōꝫ cuſtodiui cū ſingulis egrotarent annis. multis quoqꝫ podagricis arthericis mō tñ adeo fortiter vt patereſcerēt digiti hoc mō ſubuenimus: ⁊ vēturas paſſiōes diſtulimus: ſilr̄ ꝓclauimus qbuſdā empima epilepſiā apoplīā ⁊ cetera hoc mō purgationis. Flōmia autē vlis ē medicina oī paſſioni de plenitudine. purgatio cū ſolōne ⁊ vomitu ſi g̃naliter attēdant̃ vna eē vī. ꝙ ſi ſpāliter nō vna ē: qꝛ cū quibuſdā hoib^{9} cholicos humores purgare conueniat: aliis quoſlibet alios ſcḋm nām morboꝝ diu aſſuetorū diuerſiformiter purgādi ſunt. Ego aūt cognoſco quēdā: cui annuati ſolet euenire mania ſi nō purget corpus: ꝯ̄ quo mirat^{9} fuſt qꝛ cū venire mania incipiat ab initio eā futuraꝫ cognoſcit: ⁊ cū me vocauerit data purgatione q̄uit. Cum purgatio duo faciat adiuuamēta: qꝛ ⁊ corpora a malis humoribus mūdificat: ⁊ acuminib^{9} ad añū veniētibus aperiunt̃ vene

hemorroides: per q̃s peſſim⁹ ſanguis effluit. Que ſi fluxerit de ↄſuetudine ⁊ claudunt̃ inania inde gignit̃ ⁊ dedi huic purgationẽ nõ ſolũ vere: ſed autũno: ⁊ h̃ p ſingulos ãnos. Si aũt tp̃e purgõnis neglexerit: manie future ſigna ſentit. Siliť ⁊ q̃dã mulier cãcrũ habuit: quã; forti medicina purgaui cholerã nigrã expellẽte: deĩde ſinguliˢ ãnis cũ pharmacia in vere: quã ſi neglexerit: itrũs i loco cãcri dolebat. Noui ⁊ quẽdã cui iepar initiauerat: quẽ cũ flõmia ⁊ pharmacia purgaui: cui poſtea ſufficit i vere pharmacia ãnuatĩ; ⁊ ꝑtermittẽti ſigna appebãt paſſiõis. ſꝑ ĝ idigebat purgõne nec̃ia cholẽ ni. ⁊ epiliẽ ⁊ apopliẽ ⁊ aſmati minoratio nec̃ia eſt flatio: artetica caliˢ de gñe cholico eſt frida flatico. Noui aũt quẽdã cui p ſingulas eſtates tertiana veniebat: data eſt huic pharmacia cholẽ rubee purgatiua: ⁊ ſic p multos ãnos ceſſauit tertiana. medicabat̃ aũt ſibi in fine veris: ſic ↄueniebat huic humori. In apoplexia epilepſia artetica ⁊ mella: alijs q̃ʒ de humorib⁹ groſſis in initio veris pharmacia ↄuenit: vnde ego feci vnũ librum: qbus in vere nec̃ia ſit purgatio. intitulatũ: que pars eſt regende ſanitatis.

Expoſitio Thaddei.

In pcedẽti apho. docuit autho2 ſignare ſup gibboſos per aſtma ⁊ tuſſim. In pñti aũt apho2. determinat de hora cũonis corpoꝝ egrotatiuoꝝ: ⁊ planus eſt caſus. Cõmẽtato2 circa declarationẽ pñtis apho. ſic pcedit: qm̃ p̃. d. de qb⁹ corporib⁹ cũandis iſte apho. loquat̃. 2° ponit ſignũ diſtictiuũ inter ↄueniẽtiã flõmie ⁊ pharmacie. 3° v̾ificat apho. p expẽriẽtiã. 2ᵃ ibi ſ opʒ ĝ in veris initio.] 3ᵃ ibi [diu. n. multos.] In 3° ſic pcedit. nam p̃ v̾ificat apho. p expientiã gñalẽ. 2° p pticularẽ ibi ſ flõmia aũt] In hac 2ᵃ ſic pcedit. nã p̃ aſſignat diam iter flõmiã ⁊ pharmaciã penes vl̃tatẽ ⁊ pticularitatẽ. 2° ponit pticulares expientias de p̾ſeruatione fcã p pharmaciã. 3° decidit icidẽtẽ dubitationẽ. 2ᵃ ibi ſ ego aũt cognoſco] 3ᵃ ibi ſ medicabat̃ aũt ſibi.] In expientia v̾o pticulari recitat autho2 exẽpla de p̾ſeruatione fcã per purgationem cuiuſʒ hũoris: q cũat̃ p pharᵉᵐ. ſ. cholẽ nigre flatis: ⁊ cholẽ rubee: ⁊ iſtoꝝ exẽploꝝ diſtictio per ſe pʒ. De p̃ᵃ pte. d. q̃ iſte apho. locũ hʒ i corpib⁹ ſanis egrotatiuis: tñ niſi vtant̃ p̾ſeruatione p cũonẽ: q̃ñ dicat Gal. corpa egrotantia oĩ tp̃e debẽt cũari: ſm q̃ in oĩ tp̃e ↄtingũt egritudines: ſed corpa egrotatiua ad p̾ſeruationẽ. In vere debent cũari. De 2° dicẽs q̃ ↄueniẽtia flõmie diſtiguit̃ a ↄuenientia pharmacie: qm̃ flõmia ↄuenit ad p̾ſeruationẽ cũ timem⁹ egritudies de plenitudie: ⁊ h̃ maxime in initio veris: ſʒ pharᵃ ↄuẽit ad p̾ſeruationẽ. Cũ timem⁹ egritudies de corrupᵗᵉ huᵐ: ⁊ h̃ nõ ſolũ i pñ° v̾is: ſʒ ẽt in ei⁹ fine: ⁊ h̃ dʒ ſuppleri: lʒ. G. nõ põat. De 3°. d. q̃ h⁹ apho. v̾itas hĩ p expientiã multaꝝ egriᵐ. multi. n. fuerũt ſinguliˢ ãnis egrãtes de podagra vel artetica: ⁊ multi alijs morbis q̃s p̾ſeruaui: faciẽdo cũonẽ i vere: ſm q̃ illis morbis cõpetebat. De 4°. v̾o. d. q̃ flõmia eſt vlis meᵈⁱᵃ oĩ paſſiõi de plenitudie: ſʒ pharmacia eſt vlis ⁊ pticularis: vlis q̃dẽ eſt inq̃ʒtũ cũat hũorẽ corruptuʒ gñaliť. pticularis v̾o eſt inq̃ʒtũ cũat pticularẽ humorẽ. ſ. flegmat cholerã ⁊ melãʒ. q̃ñ dicat Gal. flõmia nõ recipit multiplicationẽ rõne ſui obiti: ſuũ. n. obm eſt ſolũ vnuʒ. ſ. plenitudo oĩuʒ huᵐ ſil aggregatoꝝ: nõ. n. ẽ diuiſibil: aggregatio oĩuʒ huᵐ: ſʒ pharᵃ multiplicat̃ ſm multitudinẽ hũoꝝ: iq p pharmaciã cũant̃ mñ aliqñ cũamus fl̃a ſolũ: aliqñ ſolũ cholerã: aliqñ ſolũ melãm: aliqñ v̾o plũs ex iſtis: ⁊ aliqñ oẽs: ⁊ talẽ aũt multiplicationẽ nõ recipit flõmia: ⁊ pp h̃ non opʒ ponẽ diuerſas pticulares expientias de p̾ſeruatione p flõmiã: ſicut de p̾ſeruatiõe p pharmaciã. De 5° v̾o planũ eſt qd̃ dĩ in lr̃a. De 6° v̾o dicit: poſſet. n. aliqs dubitare an ad p̾ſeruationẽ oĩuʒ morboꝝ dẽamus vti cũone tp̃e veris idiſtincte. Cui Gal. rñdet: q̃ nõ opʒ vti cũone p̾ſeruatiua idiſtincte in vere: ſʒ cũ diſtõne: nã q̃ñ volumus p̾ſeruare a morbis calidis dẽm⁹ cũare in fine veris q̃ñ. v̾o volum⁹ p̾ſeruare corpus a morbis frigidis dẽmus cũare in p̾ncipio veris.

Circa iſtũ apho. multitudo dubitabiliũ occurreret ſi vellem⁹ ipm diſputare ad vnguem: diſputabo tñ pauca circa tex. ⁊ circa comentũ. De tex. q̃dẽ ſic ſ Quibuſcũq; flõmia aut pharᵃ.] Sʒ ↄ̃. vĩ. n. ↄñã h⁹ apho. peccare p ↄñs. añs. n. ei⁹ qd̃ eſt ↄferẽtia cũonis quã tãgit vſq; [hos v̾o flõmare] gñalius eſt q̃ʒ ei⁹ ↄñs qd̃ tãgit, ab ide vſq; ad finẽ apho. Innuit. n. talẽ ↄñam: ſi cũo ↄfert alicui: ↄfert in vere. ecõuerſo. n. valet vt ſi dicat̃ ſi cũatio ↄfert alicui in vere: ſimpliť ↄfert. Ad qd̃ dõʒ: q̃ hic Hip. nõ accipit cũonẽ gñaliť: ſʒ accipit eã pro cũone que fit ad p̾ſeruationeʒ: talis aũt cũo ꝓpe non dʒ fieri niſi in vere: põt ẽt fieri in vere cũo ad curationẽ: ⁊ ſic pʒ q̃ ↄñs eſt gñalius añte [hos v̾o flõmare: aut pharmaciã dare ↄuenit.] Sed ↄ̃. vĩ. n. autũn⁹ ↄueniẽtius tp̃s eẽ vere ad purgõnẽ. nã in autũno multiplicant̃ corruptiões humoꝝ: q2 ipſe aſſilat̃ morbo de corruptiõe. vt dĩ in ↄ¹° illi⁹ apho. ſ qb⁹ ſcl.] ⁊ q2 ipſe eſt nutrito2 egritudinũ eſtatis. vt dĩ p̃ can. fen 2ᵃ doctria 2ᵃ cap 6°. pharᵃ v̾o in eo tp̃e magis cõpetit in q̃ plures hu. corrũpunt̃ iqm̃ pharᵃ cõpetit qñ timet̃ de huᵐ corruptiõe: ſic dĩ in pñti ↄ¹°. P. puiſio nõ dʒ approbari alicui tẽpoꝝ: ſʒ eẽ cõis oĩbus tp̃ib⁹. nã in q̃lʒ tp̃e cõmouent̃ ꝓpe egritudines illius tp̃is: ſicut hĩ p̃ can. cap p̾allato. ⁊ ab Hip. 3° li° apho. q̃re opʒ q̃ in tp̃e p̾cedẽte illud tp̃s in q̃ ↄtingut egritudies fiat p̾uiſio: ⁊ ſic cũ p pharmaciã ⁊ flõmiã fiat p̾uiſio: vĩ q̃ in q̃lʒ tp̃e ipe ↄueniãt. Ad p̃ᵐ dõm eſt: q̃ ver eſt aptius tp̃s ad faciendũ p̾uiſionẽ p flõmiã ⁊ pharᵉᵐ: q̃ʒ ſit aliqd̃ tp̃s ãni. Cuius cã eſt 3ᵃ. q̃p p̃ᵃ eſt tẽpamẽtũ aeris: reqrit. n. cũatio aerẽ temperatũ: q2 multa caliˢtas ⁊ multa friditas repugnãt cũoni: ſic tota ſcriptura medicinaliˢ clamat. 2ᵃ q̃dẽ cã eſt fortitudo v̾tutis rpaca in corpib⁹ h⁹ tp̃is q̃ nec̃ia eſt in oĩ purgõne: ſic dĩ p̃ can. fen 4ᵃ cap 3°. 3ᵃ v̾o cã eſt hitudo quã hẽt ad alia tp̃a q̃ ſequunt̃ ipm: ⁊ ad tp̃s qd̃ p̾cedit ipm. In eſtate. eni ⁊ autũno multe cõmouent̃ egritudies pp diſtẽperãtiaʒ aeris ⁊ ei⁹ ineq̃litatẽ: q̃propter opʒ vt tp̃e p̾cedenti qd̃ eſt tp̃s veris fiat p̾uiſio ne ↄtingãt egritudies in illis tp̃ib⁹ ſequẽtib⁹: ⁊ in tp̃e p̾cedẽte ipm. ſ. hyeme multiplicati ſunt humores: nec mouent̃ pp coagulationẽ eoꝝ: ſed adueniẽte vere incipiũt diſſolui: q̃propter dʒ eos cũari ne fiãt egritudies in fine veris: ⁊ eſtate ⁊ autũno. ſic ĝ ex multiplicatiõe hũoꝝ in tp̃e p̾cedẽte ver: ⁊ cõmotiõe ipſoꝝ in tp̃ib⁹ ſequẽtib⁹ ipſuʒ: fuit ver aptiſſimũ tp̃s ad vtẽduʒ p̾uiſione p flõmiã ⁊ pharmaciã. p̾uiſio nãq; reſpicit adunatiõnẽ hũoꝝ in p̾terito: ⁊ cõmotionẽ eoꝝ in futuro: ad formã aũt argumẽti ſiliť dico: q̃ lʒ in autũno corrupti hũores gñent̃: nõ ſeq̃t̃ q̃ ſit tẽpus aptũ ad p̾uiſionẽ faciendã: ⁊ h̃ maxie p purgõnẽ cum in eo multi corrũpant̃ hũores: vñ ↄcedo q̃ in autũno dʒ fieri multa purgatio ad curationẽ: q2 in eo multe ſũt egritudies ex humorib⁹ corruptis. Ad 2ᵐ dico: q̃ eſt 2ᵃ p̾uiſio rõne tp̃is. vna q̃dẽ gñalis: ⁊ alia pticlaris. gñalẽ q̃dẽ p̾uiſionẽ itẽdo illã que fit ad ꝓhibẽdas egritudies toti⁹ ãni: ⁊ talis dʒ fieri in vere cũ ver ſit p̾nᵐ ãni: ſic dicit Albumaſar in li° itroductorio: ⁊ cũ hẽat tres p̾dictas ↄdõnes: pticularẽ aũt p̾uiſionẽ intẽdo q̃ põt fieri in q̃lʒ tp̃e ãni ad ꝓhibẽdũ egritudies que ↄtigerẽt in tp̃e ſequẽti: ⁊ talis p̾uiſio pticularis: nõ ſolũ cadit in hitudine duoꝝ tẽpoꝝ ãni: ſed ẽt in hitudine duoꝝ mẽſiũ: ⁊ duaꝝ ſeptimanaꝝ: ⁊ duoꝝ dieꝝ: ⁊ duarum horaꝝ vnius diei. nã in quolibet tempore debemus vti p̾uiſione ne ↄtingat nocumentum in tempore ſequenti.

De ↄ¹° ſic ſ qd̃ hic dĩt attinẽ ſanis] hic nota: q̃ dicit corpa neutra eẽ ſana ſ ergo opʒ i veris initio purgare hos cũ flõmia.] Sed hic q̃rit̃ nũqd flõmia ↄueniat in fine veris. ⁊ vĩ q̃ ſic. ſicut dĩ in ↄ¹° illius apho. ſ vẽtres hyeme.] ponit. n. q̃ flõmia fiat in fine veris ꝓpter timoreʒ eſtatis. Ad qd̃ dõm: q̃ flõmia magis cõpetit in p̾n° veris: q̃ʒ in p̾ceſſu ei⁹: ⁊ itelligo p p̾nᵐ vſq; ad mediũ ipſius. Cui⁹ rõ eſt: q2 flõmia nõ cõpetit ꝓpẽniti pp plectoriã: ⁊ timẽda eſt mora plectorie verſus tp̃s calidũ: qd̃ appropinquat ne forte incipiant

Utrum ver ſit tp̃s cõueniẽti⁹ ad purgatões q̃ autũn⁹

Utrum flo. cõueniat in fine veris.

ogitari humores: ⁊ egritudies cõmoueri. ¶ Ad id ꝟo qđ obijcit ex tex. Gal. dico ꝙ illa flomia quam vulgus facit in fe. ⁊ ſubiugalibꝰ ſuis in fine veris: lȝ ſit bona: fuiſſet tñ melior ſi fcã fuiſſet in pnº. meliꝰ .n. eſt de lõge puidere ꝙ̃ de ꝓpe. vulgꝰ aũt lõginquã puiſionẽ nõ cognoſcit: ſed ꝓpinquã [cũ ſolõne ⁊ vomitu ſi de corruptiõe hũoꝝ timeat.] Jđ audi purgõnẽ debẽ fieri: nõ ſolũ in pnº veris: ſȝ in eiꝰ fine: vt infra eodeȝ cap. §. finali. ¶ Sed hic q̃rit: qm̃ Gal. ponit hic duo pctã hũoꝝ .ſ. plectoriã ⁊ corruptionẽ. Sed vr̃ eẽ 3m qđ. neutrũ iſtoꝝ exiſtit .ſ. qñ abũdat vnus hũor ſolus in q̃ntitate ſine corruptiõe: tũc .n. nõ eſt plectoria: nã plectoria ẽ oĩuȝ hũoꝝ ipurribiliũ abũdãtia: ſic .d. Cõmẽtator libri ſectaꝝ: nec eſt humoꝝ corruptio. ¶ Ad qđ dõm: ꝙ ſi abũdat vnꝰ humor ſolus in q̃ntitate ſine corruptiõe: ſi iſte hũor eſt ſanguis reducit ad plectoriã: ⁊ debet ei flomia. Si ꝟo ſit aliꝰ humor reducit ad pctm̃ hũoꝝ in corruptiõe: ⁊ h̃ dico q̃ntũ ad eius euõnẽ: nã debet ei euatio p pharmaciã. pharª nãqȝ euat dẽm humorẽ corruptũ: ⁊ nõ corruptũ pter ſanguineȝ. [ſicr pcelauimus qbuſdã empima.] Hic q̃rit: quõ pcelat empima. ¶ Ad qđ dõm: ꝙ pcelat aliqñ cũ purgõne hũoꝝ deſcẽdẽtiuȝ a capite ad pectꝰ q ſi nõ purgarent deſcẽdẽtes ad pectꝰ poſt .20. dies in ſaniẽ ꝯuerterent: ſic .d. ille aphor. 7e [pricule catarri in vẽtre ſupiori ⁊c̃.] [Noui aũt quẽdã cui lepra inciperat: cuiquẽ tñ flomia ⁊ pharª purgaui.] Sed 3. vr̃ .n. ꝙ cũ ſola pharª deberet fieri purgatio in lepra: cũ in ea ſit vniꝰ ſolius hũoris corrupº. flomia ꝟo plenitudini debeat. ¶ Ad qđ dõm: ꝙ qñ vnus hũor corrũpit poẽ eſt reliq̃s humores in q̃ntitate peccare: qꝛ eſt ibi plenitudo: vñ nõ debet flomia gr̃a chole rubee ſolius: ſed pp ſocietatem alioꝝ hũoꝝ [Et epiſte ⁊ apopſie ⁊ aſmati minoratio necia eſt ſtatis.] h̃ itelligas vtplin [Medicabar aũt ſibi in fine veris: ſic ꝯueniebat huic hũori.] Sed 3. nã iſta chol'a nõ fuit genita in hyeme: nec in vere: qꝛ iſta tpa non ſunt tpa cal'a ⁊ ſicca ad multiplicandã cholerã apta. ¶ Ad qđ dõm: ꝙ in q̃lȝ tpe multiplicant hũores in corpibꝰ ꝓportionatis ad illos hũores: vt in cholico: multiplicat chol'a: ⁊ in hyeme ⁊ vere: q̃ ſi nõ purgaret in vere: in eſtate adiungeret cũ cholera: q̃ illo tpe multiplicaret: ⁊ ebulliens pp calorẽ eſtatis fem gn̄aret: poſſet ẽt dici ꝙ ex eſtate: ⁊ ex autũno pcedẽtibꝰ remãſit chol'a ſupflua in corpe q̃ reſeruata hyeme ⁊ vere in his tpibꝰ nõ mota pp friditatẽ: vel tẽperiẽ tẽpoꝝ: veniẽs ad eſtatẽ mouet niſi purgata fuerit in vere. ¶ P. vr̃ ꝙ chol'a deberet purgari ad pſeruationẽ in pnº veris. Et humores groſſi ⁊ fridi in fine eiꝰ: cuiꝰ ꝯ̃riũ ipſe ponit. nam timẽdũ eſt de chol'a ſi dimiſerimꝰ eã vſqȝ ad ꝓpinqtatẽ eſtatis ne putreſcat: qꝛ finis veris ſapit nãm eſtatis. ¶ Jtẽ hũores flatici ſũt groſſi duri ⁊ coagulari in pnº veris: ꝓpter qđ ſũt inobediẽtes euõni. ¶ Ad qđ dõm: ꝙ purgatio chole, iđ expectat ad finẽ veris: qꝛ ipſa in corpe cholico mltiplicat i iſto vere: vñ ſi purgaret in pnº nõ eẽt pfecta pſeruatio qꝛ in reſiduõ veris poſſet gn̄ari: ⁊ nihilominꝰ faceret i eſtate poſtea febrẽ tertianã: hũores ꝟo groſſi ⁊ flatici iđ debẽt purgari in pnº veris: qꝛ ipſi ſũt tũc magne q̃ntitatis: ⁊ timet ſi dimittant in corpe vſqȝ ad finẽ veris ne liquefiant: ⁊ gn̄ent morbos flegmaticos: hoc aũt eſt maius nocumẽtũ: q̃ iuuamẽtum qđ reciperent ex maiori obedientia euationi.

Tertiũ duo rũ pctã hũoribus ꝯiungant.

Tps in lepre purgatio cũ ſola pharª iſt facienda.

¶ Aphoriſmus. XLVIII.

¶ Spleneticis ſuperueniẽs diſſinteria: bonuȝ.

Theo. ¶ Lienoſis: difficultas inteſtinorum ſuperueniens: bono eſt.

Leo. ¶ Lienoſis: difficultas inteſtinorum ſuperueniens: bonum.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hunc explanauimus cum ſuperius diximus. Quicunqȝ ſplenetici diſſinteria capiuntur ⁊c̃.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Jſte apho. dicit Gal. ꝙ eſt expoſitus ſupra eadeȝ pticula in illo apho. [quicũqȝ ſplenetici [a diſſinteria capiuntur.]

¶ Aphoriſmus. XLIX.

¶ Quibuſcũqȝ tumores podagrici fiunt in quadraginta diebus deſerueſcentes reſident.

¶ Podagrici morbi: inflãmatione ſedata: intra quadrageſimum diem deſiſtunt. Theo.

¶ Quibuſcũqȝ morbi podagrici ſiũt: hi ſedata in quadraginta diebus inflãmatione finiunt. Leo.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Tumores podagrici ex humoribꝰ ſiũt abũdãtibꝰ in ꝯcatenationibꝰ calcaneoꝝ deſcẽdẽtibꝰ: hoc i pmis lacertoſa loca ⁊ cetera cutẽ circũdãtia recipiunt. cũ g̃ loca illa ipleant: ⁊ extẽdit hũiditas q̃ ꝯcatenationẽ cuſtodit. Exteriꝰ nerui illi: ⁊ chorde in podagricis nõ tumeſcũt. dolẽt g̃ tñ extẽſiõe ꝯcatenationũ. qđ mõſtrat: qꝛ ſpaſmo ſupueniẽte nunq̃ȝ podagrici fieri vĩr. Spaſmꝰ .n. plm ꝯtigit ex a pte in neruis ⁊ chordis. Curatio aũt podagre: ⁊ oĩs huiꝰ apãꝫ vna eſt ⁊ cõis: vt diſſoluat mã ad calcaneos fluida ſbtilis cito diſſoluit: groſſa vel viſcoſa tarde: ſi vtraqȝ adſit tardiꝰ hoꝝ tumores nõ trãſcũt vltra .40. dies: ſi patiẽs fuerit obediẽs. Apa aũt calm in carnoſis locis terminat in diſſolõne itidem: vt acuti morbi .i. in q̃tuordecim diebꝰ: qꝛ nã carnis rara eſt ⁊ tenera humiditati vicina. Vñ apa in chordis ⁊ neruis tarde collectionẽ recipit ⁊ tardius diſſoluit: qꝛ .n. ad collectionẽ ſũt duriores: ⁊ ide ad diſſolõnẽ collectionis erũt tardiores: iõqȝ Hip. diſſolõnẽ podagricoꝝ nõ in q̃tuordecim diebus terminauit: ſȝ in q̃draginta. Quia hũores in ꝯcatenationẽ deſcẽdẽtes neceẽ eſt a nã diſſoluant: ⁊ fumoſi fiãt cõmiſcẽdi ſbali hũiditati ꝯcatenationis: ⁊ ita eiecti purgant: ⁊ diſſoluunt: q̃ oĩa in .14. diebꝰ nõ pñt fieri. Hip. aũt in pnoſticis noiauit dicẽs in ipſis terminũ diuturnoꝝ morboꝝ: ⁊ tranſiuit acutũ. hec oĩa in meracriſeos perfecte poſui.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In apho. pcedẽti docuit author pſeruare corpa egrotatura: in pñti docet ꝓnoſticari ſup terminũ diſſolõnis coꝝ tumoꝝ podagricoꝝ: ⁊ planus eſt caſus. ¶ Cõmẽtator circa hũc apho. ſic pcedit: qm̃ p notificat nobis tumores podagricoꝝ. 2º ꝟificat ꝯñam apho. ibi [curatio aũt podagre.] pª i. duas. In pª notificat tumores podagricos p ſuas cãs. in 2ª notificat p modũ ſue gn̄onis: ⁊ cuiuſdã accñtis: qđ eſt dolor. ibi [hos in pmis.] Pars aũt in q̃ verificat ꝯñam diuidit in tres. In pª ponit gn̄alẽ modũ diſſoluẽdi podagre: ⁊ oĩs apatis. In 2ª ponit verificationẽ aphor. p ꝯdõnem in 3ª per eãȝ ponit verificationẽ eiꝰ. 2ª ibi [hoꝝ tumores.] 3ª ibi [apa aũt calm.] ¶ Dicit g̃ de pma pte: ꝙ tumores podagricoꝝ ſiũt ex humoribꝰ abũdãtibꝰ in calcaneoꝝ ꝯcatenationibꝰ, deſcẽdẽtibꝰ. De 2ª .d. ꝙ iſti hũores h̃ mõ deſcẽdũt ad ꝯcatenationes: qm̃ loca lacertoſa: ⁊ oĩa loca carnoſa: q̃ ſunt infra cutẽ circũdãtia ꝯcatenatiões. p recipiũt iſtos hũores egrediẽtes a venis: deinde cũ illa loca carnoſa fuerint plena ex illis hũoribꝰ fluũt iſti humores ad ꝯcatenationes: ⁊ hũorẽ in eis exiſtẽ multiplicãt: cuiꝰ multiplicatione ꝯcatenatiões extẽdunt: ad extẽſionẽ aũt ꝯcatenationũ: ſeqtur neruoꝝ ⁊ chordaꝝ extẽſio. ad q̃ꝝ extẽſionẽ ſeqt dolor podagricus: ⁊ ex h̃ pȝ ꝙ dolor iſte ſit ſolũ extẽſione ꝯcatenationũ extẽdẽte neruos ⁊ cordas: ⁊ nõ ſit ex apate neruoꝝ ⁊ chordaꝝ. Cuius ꝓbatio eſt: qꝛ ſi nerui ⁊ chorde apharent in podagricis fierent aliqñ podagrici ſpaſmatici: h̃ aũt nunq̃ȝ ꝯtingit. ¶ De 3ª .d. ꝙ curatio podagre: ⁊ oĩs apatis in h̃ gn̄ali cõicat .ſ. vt ipſa fiat p diſſolõnẽ mãe facientis tumorẽ: differunt aũt in tpe diſſolõnis: qm̃ mã ſubtilis cito diſſoluit. groſſa ꝟo ⁊ viſcoſa diſſoluit tarde: ⁊ adhuc tardius diſſoluit: ſi ſil' ſit mã groſſa ⁊ viſcoſa. ¶ De 4ª .d. ꝙ hoꝝ tumores poda

gricorum non tranſeunt .40. dies ſi patiens fuerit obediens. ¶ De 3° et vlt° dicit: q caª ꝓpter quā in .14. dieb⁹ nō pñt hꝫ tumores determiari neq; trāſire .40. dies eſt talis: qm̄ calidū aꝑa in carnoſis locis terminat̄ in .14. dieb⁹ ad ſimilitudinē morborum acutorum: nā mā eª eſt calās et mēbrū carnoſūꝫ ē rarum: ꝑpꝫ q̄ duo in .14. dieb⁹ vel īfra terminat̄. Si v̄o aꝑa calidū fiat in neruis et chordis nō pōt termiari in .14. diebus ꝓpt̄ duritiē neruorum et chordarum: mēbra .n. dura tardi⁹ mā recipiūt q̄ȝ rara: et tardius ab eis diſſoluit̄. q̄uis ḡ calidū aꝑa rōne ſue māe deberet cito determinari: tñ rōne mēbri duri in quo fit determinat̄ tarde: et ſic nō pōt in .14. diebus termiari aꝑa chordarum et neruorum: et hec eſt rō gñalis: rō aūt ſpālis eſt: q2 ad diſſolōnē iſtorum tumorum eſt nēcium: q̄ hūores repletes ꝯcatenationes ꝑus diſſoluant̄. 2° fiāt tumoſi. 3° expellant̄: q̄ tria nō pñt fieri in .14. dieb⁹. Cū ergo ita ſit q aꝑa calīn podagricorum dēret cito determiari q̄tuꝫ ad ſui māmet deberet terminari tarde q̄tū ad mēbrū in quo fit: et ſic tenet mediuꝫ inter aꝑa tarde terminādū: et cito terminādum nēcio terminus .n. oꝫ eſſe medius iter terminū acutorum morborum et terminū cronicorum: hꝫ aūt terminus eſt dies 40⁹. qm̄ eſt termin⁹ declinationis morborum acutorum: et ꝑn^m cronicorum: hec vī eē intētio Gal. lꝫ non expreſſe ponat eam.

Circa hūc apho. q̄rit̄ de tex. et de ꝯ^m. De tex. q̄dem ſic. ⌈Quibuſcuq; Ibic nota q dicit̄ q̄buſcunq;: Ip̄e voluit itelligē nō fieri tumores in oīb⁹ podagricis: ſꝫ in q̄buſdā: q2 nō ſemꝑ aꝑant̄ ſꝫ q̄nq;: ſic .d. Auic. 3° cañ. ſen. 22. caꝑ de dolorib⁹ iūctur .1ꝫ. Inq̄t .n. ⌈et q̄nq; aꝑant̄ podagricis tumores Ibic nota diffōnem podagre poſitā in viatico caꝑ. de podagra: q̄.d. podagra eſt dolor calcanei: et plante pedū cū diſtēctione neruī: et pulſatiōe naſcēs ex malis hūoribus ad calcaneū deſcēdētib⁹. ¶ B. nō vī: q in podagricis fiūt tumores. dī .n. in viatico caꝑ. ꝑallato: q aꝑata podagre et artetice nō ſunt tumētia: et aſſignat rōnē: q2 tumor in ſolis mēbris carnoſis naſcit̄: et in hñtib⁹ multū ſāguis. Iūncture v̄o ſunt mēbra nuda a carne: et hñt nutrimētū groſſū viſcoſūꝫ fridū. ¶ Ad qō dōm: q duo membra in podagra aꝑant̄. vnū ꝑo⁹. et aliū ſcōario: ꝑn⁹ q̄dē aꝑat̄ ligamētū: ſicut dic̄ Raſ. de iūcturis caꝑ 4°. ligamētū aūt ꝓp ſui duritiē nō recipit iſſlationē magnā: ſcōario v̄o aꝑat̄ caro q̄ adiacet iūcturis: et hec nō aꝑat̄ ſemꝑ: ſꝫ q̄nq;: ſic .d. Aui. 3° cañ. ca⁹ ꝑallata. Inq̄t .n. ⌈et vī vt nō ſit illud in neruis et cordis: imo in ligamētis et corꝑib⁹ q̄b⁹ ꝯtinuant̄ iūcture deforis Ī tetigit eni in his v̄bis duo corꝑa aꝑari. ſ. ligamētū: et aliū corpus qō ꝯtinuat̄ cū iūcturis. Illud aūt corp⁹ credo eē carnē que pleruq; tumeſcit i podagricis: et aliq̄n nō tumeſcit. qō ergo dī in viatico: q podagricis nō fit tumor: h̄ oꝫ itelligi q̄tū ad ligamētū: nec oꝫ itelligi: q oino nullus tumor fiat: ſꝫ q nō fit tumor magne q̄ntitat̄: et h̄ ipſe oñdit ex mō loq̄ndi. dicit .n. q aꝑata podagrice et artetice nō ſunt tumētia .i. nō hñt tumorē magne q̄ntitatis. alr̄ .n. ſibi ꝯdiceret: ponere n. q; mēbrū eē aꝑatū: et nō tumidū ꝯdictionē colligit: eſt .n. aꝑa tumor ꝑter nām: ſic dī in libro male ꝯplōnis diuerſe. ¶ Deferueſcētes reſidēt. ⌈In his v̄bis duo tetigit Hip. ſ. deferuē et reſidē: ꝑ h̄ .n. qō dixit deferuere: mōſtrat q loq̄t̄ de tumorib⁹ q fiūt ex mā: ſic .d. Raſ in caꝑ ꝑallato. §. ⌈Et nō debes admirari ſi mora fit in diſſoluēdo illud qō remāſit ex aꝑat̄ in iūcturis de cā calā. Īet itelligit hic deferueſcētiā a feruore doloris: et a feruore caloris: ꝑ hoc āt qō .d. reſidere: itellexit reſolōnem māe contente. in ligamentis.

¶ De ꝯ^m v̄o ſic. ⌈In ꝯcatenationib⁹ calcaneorum deſcēdentibus. Ibic nota q lꝫ auctor dicat in podagra hūores deſcēdere ad calcaneū: tñ pleruq; icipit podagra a digitis: et ſic a pollicib⁹: et aliq̄n a laterib⁹ pedis. vt dī 3° cañ. caꝑ ꝑallato frequētius: tñ credo q icipiat a calcaneo ⌈lacertoſa loca et cetera cutē circūdātia Ibec lr̄a vī mihi corrupta: oꝫ .n. dicē ⌈et cetera cute circūdata. Inulli .n. mēbrū circūdat cutim: et itelligo ꝑ cetera circūdata a cute ligamēta q̄ ſūt in circuitu iuncture ⌈in ꝑmis recipiūt hos. Iiſta q̄dē mēbra q̄ adiacent iūcture recipiūt hūores diſcurrētes a venis ꝑus: deide recipiūt eos ipſe iūcture: q̄b⁹ receptis fit iuncturarum et ligamētorum extēſio quā ſeq̄t̄ extēſio chordarum et neruorum: ꝓꝑ quā ſeq̄t̄ dolor magn⁹ ⌈ſubtilis cito diſſoluit̄ groſſa: vel viſcoſa tarde Ibic mōſtrat auctor gñalē cām velocitat̄ et tarditatis diſſolōnis tumorum ꝑut ſumit̄ a cā ipſorum tumorum: ſubtilis eñi et calā mā cito diſſoluit̄: groſſa et viſcoſa tarde: ꝯdēn⁹ ēt hic ſbaudire aliā cām velocitatis et tarditatis que ſumit̄ a ꝑte mēbri in quo mā colligit̄. a mēbro eni calo et raro cito diſſoluit̄ mā: et a mēbro frido et duro tarde: ſic .d. Gal. i ꝯ^{to} ſcdi ꝑn. in illo caꝑ ⌈Aꝑerū q̄dā. Ī et h̄ iſinuat Gal. in ſeq̄nti §. et ideꝫ expſſe dicit Raſis caꝑ ꝑallato. ex iſtis ḡ 4^{or} ꝯiūctis fiūt 4^{or} cōbinationes. q̄rum ꝑ^a eſt aggregatio māe cale et ſbtilis in mēbro calo et raro: et hec diſſoluit̄ cito. 2ª v̄o eſt aggregatio māe groſſe et viſcoſe in mēbro frido et ſpiſſo: et h̄ tardiſſime diſſoluit̄. 3ª v̄o eſt aggregatio māe groſſe fride et viſcoſe in mēbro raro. 4ª v̄o eſt aggregatio māe calide et ſubtilis in mēbro ſpiſſo et frido: et iſte due vltime ꝯgregationes mediocriter diſſoluunt̄ iter velocitateꝫ et tarditatē: nō .n. ita cito diſſoluunt̄: ſic ꝯgregatio ꝑª: nec ita tarde: ſic ꝯgregatio 2ª. Cū igit̄ termin⁹ diſſolōnis iſtarum collectionuꝫ ſit 3^x. quorum ꝑm⁹ eſt breuis q̄lis eſt termin⁹ morborum acutorum abſolute q eſt vſq; ad 14^m diē. 2⁹ v̄o eſt lōgus q̄lis eſt terminus morborum cronicorum: q eſt a die .40. vltra. 3⁹ v̄o eſt terminus mediocris iter iſtos q̄lis eſt termin⁹ egr^m mediarum iter acutas abſolute et cronicas: q eſt a die 14⁹ vſq; ad .40. nēcio ſeq̄t̄: q termin⁹ mediocris ꝯbeat̄ tumorib⁹ podagricorum q fiūt de cā calā: et hāc intētionem inuit Gal. in ſeq̄nti §. lꝫ occulte et trūcate. ⌈vñ aꝑa i neruis et cordis tarde collectionē recipit Ibic videt̄ auctor inuēre: q in podagricis aꝑentur chorde et nerui: cuius ꝯtrarium dixit ſupra. §. 2°.

¶ Ad qō dōnn: q credo hāc lr̄am eē corruptā. Credo eniꝫ q dēat dicē aꝑa in ligamentis tarde collectionē recipit et tarde diſſoluit̄. Ī ¶ Uel dic q hic appellauit auctor neruos et chordas ligamēta. h̄ .n. nomē neruus de ligamento dīr: ſic .d. Haly in ꝯ^{to} caꝑ ſup illo caꝑ. ⌈Nerui v̄o et tenātos ꝑūctura Ī ⌈q2 .n. ad collectionē ſūt duriores: et ideo ad diſſolōnē collectiōis erūt tardiores. Ī Ex h̄ tex. colligit̄: q mā que tarde colligit̄: et tarde diſſoluit̄: et colligit̄ ēt ſuum ꝯ̃iuꝫ: q mā que cito colligit̄ in membro: et cito diſſoluitur ab eo.

¶ Sed ꝯ̃ 2^m opponit̄. cū .n. fit paliſis ex apoplexia: tūc mā paliſis cito colligit̄ in neruis: et tñ nō ſolū tarde: ſed tardiſſime diſſoluit̄. Silr̄ ſubito mā pōt deſcēdē a cerebro ad nucham: et ad origines neruorum ꝓpt̄ quā tollet̄ ſenſus et mot⁹ a neruis: et a mēbris q̄ recipiūt ſenſuꝫ et motū ab illis: et tñ tarde reſoluet̄ illa mā. Silr̄ ꝓp aliquā ꝑcuſſionē in capite ſubito fluit aq̄ ad foramē pupille: et facit catarratā q̄ tarde diſſoluit̄: et pleruq; nunq̄ȝ diſſoluit̄: ſilr̄ ſubito currit iterduꝫ mā ad lacertos iteriores epiglotis faciēs ꝑmā ſpēm ſq̄nātie q̄ nuq̄ȝ diſſoluet̄. ¶ Ad ꝑ^{am} āt iſtarum iſtātiarum dōꝫ: q h̄ ꝓpō .ſ. qō cito colligit̄: et cito diſſoluit̄: forte locū hꝫ in aꝑatib⁹: ſed nō hꝫ locū in oppilōnib⁹. ¶ Aut dic q nō hꝫ v̄itatē abſolute ꝓpoſita: ſꝫ cōparatiue: nō .n. eſt verū dicē: q mā q̄ cito i mēbro collr̄ cito reſoluit̄: ſꝫ verū eſt dicē: q duarum collectionū ea q̄ cito fit: cito diſſoluit̄: vñ ponat̄ q fiat paliſis ex mā ſubito diffuſa ad neruū: et fiat alia paliſis ex mā tarde: et cū labore diffuſa ad neruū: dico q ꝑ^a citius diſſoluet̄ q̄ȝ ſcḋa: q̄uis vtreq; tarde diſſoluant̄: et per h̄ ꝑꝫ rñſio ad 2^{am} et 3^{am} inſtātiā. ¶ Ad 4^{am} aūt q̄ fiebat ꝯ̃ ſq̄nātia ꝑme ſpēi: dico q nō ꝯdicit: q2 ſq̄nātia ꝑme ſpēi eſt mortifera totalr̄: qō aūt hic dī intelligit̄ de humorib⁹ ſalubrib⁹ ⌈que oia in .14. diebus nō pñt fieri. IS3 ꝯ̃. Aui. 3° cañ. ca° de cura doloris iūcture .d. q criſis i dolorib⁹ iūcturarum fiūt i die 4° 7° 11° et 14°.

¶ Ad qō dōm eſt: q illud qō .d. Aui. pōt intelligi q̄tū ad māmcalidā que pleruq; collr̄ in carne q̄ adiacet iūcturis: de mā v̄o que colligit̄ in ligamentis non eſt verum.

Ubi i podagricis fiūt tumores in iūcturis.

Que mā q̄ cito colligit̄ in aliquo membro cito et reſoluitur ab eo.

¶ Aphoriſmus. L.

¶ Quibuſcūq3 cerebrū ſurſum ↄcutit: neceſſe eſt febrem: ⁊ fellis vomitum ſuperuenire.

Theo. ¶ Quibus cerebrum ꝑcuſum eſt: ijs febrem: ⁊ bilis vomitum ſuperuenire neceſſe eſt.

Leo. ¶ Quibuſcunq3 ꝑcidit cerebrū: his neceſſe febrem: ⁊ bilis vomitum ſuperuenire.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Febrē pati ex ꝑcuſſiōe cerebri vſe oib⁹ eſt nobilib⁹ mēbris ſi calidū a͞pa habuerit. Fellis vomit⁹ ex colligātia neruoꝝ cerebri ⁊ ſtōi ſubſeqtur. a cerebro. n. duo magni nerui deſcēdūt ad os ſtōi. chola aūt ſolet deſcēdē ad ſtōm: non ex hac cā ſolū ſ3 pp dolorē nimiū triſtitiā ⁊ anguſtiā. maxie ſi ſtōs ſit defect⁹. Mēbra. n. cū deficiūt: ex vicinis ſibi mēbris hūoīs recipiūt maxie ſubtile: ſic cholerā ⁊ humiditates aq̄ſas. cho. eni q̄ euomit aq̄ſe hūiditati cōmiſcet. Sanis āt cholicis multis a cibis retardatis: cho. ad ſtōm ↄuēit. Nō ſolū aūt ꝑcuſſiōe cerebri cholerā euomūt: ſ3 ſi dur⁹ cerebri pāniculus q dura mr̄ vocat paciat (hic. n. cū multis in locis cerebro iungat) ipſo patiēte ⁊ cerebrū patiet. Oſſiſtratiani aūt dicūt neruos exire ex cerebri pāniculis: ⁊ idō cum vulnera naſcant: ſi ſint in dura mr̄e ex ſola illi⁹ pāniculi veniūt paſſiōe q̄ in ſola ſui cēntia eſt. ꝟ. oſſiſtratiani: nō. Oſſiſtratus dixit. Oſſiſtrat⁹ aūt in ſenectute ſua librū ſcripſit de anathomia: in quo dixit ꝙ initia ⁊ fundamēta cerebri ſunt nerui: qđ ꝑfecte ego explanaui in anathomia Hippo.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In ꝑcedēti apho. docuit author ꝓnoſticari ſup ter^m diſſolutionis tumoꝝ podagricoꝝ. In p̄nti ꝟo docet ſignare ſup ↄuerſionē cerebri: ⁊ plan⁹ ē caſus. ¶ Cōmētator circa iſtū apho. ſolū vnū itēdit. ſ. ꝟificare ↄn̄a3 iſtoꝝ duoꝝ ſignoꝝ. ſ. febris ⁊ fellis vomit⁹ ad cerebru3 ↄuerſum: oñdēs ꝙ ipſa nō ſūt ſigna ꝓpa ipſius cerebri ↄuerſi: ſed cōīa: ⁊ circa h̄ ſic ꝓcedit. nā ꝑ ꝟificat ↄn̄am ꝑmi ſigni. ſ. fe. 2° ꝟificat ↄn̄am ſcōi: ſ. fellis vomit⁹. ibi⌊ fellis vomit⁹ ⌋ 2ª in 4°ᵉ. In ꝑ° ponit cām ꝓpter quā vomit⁹ fellis ſequat ad ↄuerſionē cerebri. 2° oñdit h̄ ſignū. ſ. fellis vomitū poſſe ↄtingē nō ſolū ex cerebro ↄuerſo: ſ3 ex accītib⁹ aie cū debilitate ſtōi: ⁊ ex nimia fame. In 3° oñdit h̄ ſignū poſſe ↄtingē: nō ſolū ex ꝑcuſſione cerebri: verūetiā ex ꝑcuſſiōe pāniculi ei⁹: q vocat dura mr̄. In 4° icidēter pōit opionē oſſiſtratianoꝝ: ⁊ oſſiſtrati de origine neruoꝝ. 2ª ibi⌊ chola aūt. ⌋ 3ª ibi⌊ nō ſolū aūt ⌋ 4ª ibi⌊ oſſiſtratiani. ⌋ ¶ De ꝑª ꝑte. d. ꝙ febrē pati nō ſolum eſt accīs cerebri ꝑcuſſi: ſ3 ēt eſt accīs oīu3 mēbroꝝ iterioꝝ calīn a͞pa patiētiū: ⁊ ex his ꝟbis Gal'. inuit: ꝙ ꝑ cerebrum ↄuerſu3 debemus itelligē cerebrum ↄuerſu3 ꝑcuſſum: ⁊ talr̄ ꝙ ahet a͞pare calor: ⁊ ex hac expōne colligit cā ꝟificatōis ↄn̄a3 ſigni ad ſigtum. nā idō ad ↄuerſionē cerebri ſeqt febris: q: talis ↄuerſio cerebri eſt ipſius a͞patio: febris aūt eſt cōe accidēs a͞paꝫ calidi mēbroꝝ interioꝝ nobiliū. ¶ De 2ª. d. ꝙ vomit⁹ cholicus ſeqt ↄuerſionē cerebri pp colligātiā cerebri cū ſtō: ꝓpter quā colligātiā ſtōus cerebro cōpatit: que qdē colligātia ſit ꝑ duos magnos neruos: q a cerebro ad os ſtōi deſcēdūt: ⁊ hic nota ꝙ qñ fellis vomit⁹ cōtingit ex colligātia cerebri cū ſtō ꝑ neruos: ⁊ ſic fe. ↄtingit pp colligātiā cerebri cū corde ꝑ arterias. ¶ De 3ª. d. ꝙ chola non ſolū currit ad ſtōm pp cerebri ↄuerſionē: ſ3 ēt pp dolorem aie. ſ. triſtitiā ⁊ anguſtiā maxie: qñ ſtōus eſt debilis. Cū. n. hec accītia ↄiungunt ſtō debili currūt ad ſtōm hūores ſbriles. ſ. cholici ⁊ aq̄ſi: ⁊ h̄ idē ↄtingit ſtō ꝓpter ſupfluā famē. ¶ De 4ª. d. ꝙ nō ſolū ſeqt fellis mot⁹ ad cerebrū ↄuerſū. ſ. ꝑcuſſum: ſ3 ēt ad durā matrē ꝑcuſſam. Cui⁹ cā eſt: q: dura mr̄ in multis locis ↄtinuat cū cerebro: ꝓpter qđ cerebru3 illi cōpatit. ¶ De 5ª. d. ꝙ oſſiſtratiani ponunt originē neruoꝝ a pāniculis cerebri: ⁊ nō ex cerebro: ⁊ ꝓpter h̄ qñ paciatur dura mr̄ patiuntur nerui ex ſola paſſione ipſius dure mr̄is: ⁊ nō ꝓpter cōpaſſionē cerebri ad durā matrē ꝑcuſſā: oſſiſtratus aūt nō habuit hāc opionē: ſed aliā diuerſam ab opione iſtoꝝ ⁊ a nr̄a. Dixit. n. in ſua ſenectute: ꝙ cerebrum nō erat origo ⁊ fundamētū neruoꝝ: ſed eꝫ. Et hic nota icidētiā h⁹ partis h̄ mō: q: Gal'. in ꝟbis ſuis vlt°. ꝙ. dixerat ꝙ ſtōus cōpatit dure mr̄i ꝑcuſſe: ꝓpterea q: cerebrū cōpatit dure mr̄i: ponit hic opionē oſſiſtratianoꝝ dicētē ↄtrariū3. volunt. n. ꝙ nerui cōpatiant dure mr̄i ꝑ ſe: ⁊ nō mediāte cer°.

Circa iſtū apho. duo gn̄alia occurrūt dubia de ↄ^m. q̄ꝝ p^m eſt de cōpaſſione cerebri ad cor ꝟ ad ſtōm. 2^m eſt de opione illa oſſiſtratianoꝝ. ſ. an origo neruoꝝ ſit a pāniculis: vl' ex cerebro q̄ꝝ ambas omitto ad p̄ns: q: de p°. ſ. de cōpaſſiōe ſatis diſputatū fuit ſupra in illo apho. ⌊ a pleureſide habito. ⌋ 2ª ꝟo eſt nimis ꝓfūſa ⁊ iſolita qđ. nec ēt ꝓpono multū diſputare vſq3 ad finem ꝑticule iſtius. Et dico ſine qōnib⁹: ꝙ talis cōpaſſio nō faceret tale accīs rōne colligātie ſolū3 ↄiūcta cū a͞pate cali facit h̄. ſ. vomitū cholerā ſuꝑ ibi due cāe ad h̄ facientes ſup colligātiā. ſ. fe. ⁊ a͞pa caliditas: nā rōne colligātie nō facēt magis hec accītia: q̄ alia.

¶ Aphoriſmus. LI.

¶ Quibuſcūq3 ſanis dolores repēte ſiūt in capite: ⁊ ↄtinuo ſine voce ſiūt. ⁊ ſtertūt: pereūt in ſeptem diebus: ſi non eos accipiat febris.

Theo. ¶ Quib⁹ hn̄ valētibus dolores ſubito accidūt capitis: ſtatimq3 obmuteſcunt: ⁊ ſtertūt: intra ſeptimū diem pereūt: niſi febris ꝓhendat.

Leo. ¶ Quicūq3 ſani dolore capitis repēte capiūtur: ⁊ ſtatim muti ſiunt: ⁊ ſtertūt: in ſeptem diebus pereunt: niſi febris apprehenderit.

¶ Commentum Galeni.

¶ Cum Hip. ſine voce aut mutos dicat: nō de ſola voce itelligit vel ſmone: ſ3 de ſenſu ⁊ tota volūtaria nobiliſſima actione: ⁊ aliqñ inde ſenſus liberat: q: quoſdā ſine voce cē: ⁊ tn̄ ſentire. Hip. iuen ire dixit: ſed cū actio tota volūtaria ⁊ ſenſus pariunt apopl'a appellat. Eſt aūt maior ⁊ minor: ſtertere aūt ſignū eſt maioris: nā ex defectiōe actionis ſiue virtutis neruoꝝ ſtermitatio ſit ambaꝝ apopl'aꝝ initiu3: qđ ꝑfecte mōſtraui li° de iterioꝛib⁹ mēbris. h̄ tn̄ idē dicā breuiter qđ nēcīum eſt. Cuicūq3 ſano ſubito venit dolor capitis cā erit groſſa ⁊ iflatiua vētoſitas. ↄtingit ēt ex multa mā flate in capite veniēte ſubito: cui⁹ curatio erit ſubſequēs febris: q̄ cū calefactione groſſa3 vētoſitatē: ⁊ mām flaticā diſſoluit. Hec aūt paſſio 7^m diē nō excedit: cū mēbrū ibi nobiliſſimū ſit: ⁊ nobilia mēbra piculu3 morbi: ⁊ lōgitudinem tpis nequeant pati: ſicut iam multis locis expoſuimus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In ꝑcedēti apho. docuit author ſignare ſup cerebri ꝑcuſſione. In p̄nti ꝟo docet ꝓnoſticari ſup morte3 apoplecticoꝝ: per tria ſigna ſignādā maiorē apopleriā: ⁊ h3 iſte apho. tres ptes. In ꝑ° ponit ān̄s in quo ↄtinent ſigna denūtantia maiorē apoplexiā. In 2° ponit ↄn̄s in quo ↄtinet ꝓnoſtica° termini mortis apopl'c°. In 3° ponit exceptionē que verificat ↄn̄am ↄn̄tis ad ān̄s. 2ª ibi⌊ pereūt ⌋ 3ª ibi⌊ niſi fe. accipiat. ⌋ ⁊ plan⁹ eſt caſus. ¶ Cōmētator circa iſtū apho. ſic ꝓcedit. nā ꝑ exponit vocabula. 2° ꝟificat apho. ꝑ cām ibi⌊ qđ ꝑfecte mōſtraui ⌋ ꝑ° in duas. In ꝑ° exponit h̄ qđ dixit⌊ ſine voce. ⌋ In 2° exponit h̄ qđ dixit⌊ ſtertere ⌋ ibi⌊ eſt aūt maior. ⌋ Pars aūt in qua verificat apho. diuidit in. 3. In ꝑ° fac̄ vnū ꝓlogū in quo manifeſtat ſuā intētionē. In 2° reddit cā3 de illa ↄdōne. ſ.⌊ niſi febris accipiat ⌋ In 3° verificat ꝑncipales ↄn̄am apho. 2ª ibi⌊ cuicūq3 ſano. ⌋ 3ª ibi⌊ hec aūt paſſio. ⌋

¶ De ꝑª ꝑte. d. ꝙ fieri ſine voce dupl'r dr̄. vno qdē3 mō accipitur pro ablatione ſenſus ⁊ mot⁹: ⁊ tūc ſigt apoplexiam.

Alio ꝟo mō accipit̄ pro amiſſione mot⁹ mēbroꝝ vocaliū abſq; ablatione ſenſus. hic aūt accipit̄ ꝑ mō. ℭ De 2ᵒ. d. ꝙ apoplia 2ᵉ eſt. ſ. maior ⁊ minor: ſignū āt cōe ābaꝝ apopliaꝝ eſt ſternutatio ꝯtingēs ꝓpter defectū neruoꝝ. Signū aūt diſtinctiuū inter maiorē ⁊ minorē apopliam eſt ſtertere. eſt enī hoc accñs ꝓpriū apoplie maioris. ℭ De 3ᵒ. d. ꝙ ꝑfecta ⁊ lata ꝟificatio h⁹ apho. dcā eſt in 11ᵒ de iterio. breuis autē et nec̄cia hic dicet̄. ℭ De 4ᵒ. d. ꝙ cā ꝓpter quā fe. ſupueniens ꝓhibet mortē apoplecticoꝝ eſt talis: qꝛ apoplia vt pluīm ꝯtī git ex groſſa ⁊ iflatiua ventoſitate: vel ex mā̄ flatica ſubito replētib⁹ vētriculos cerebri: febris aūt ſua caliditate ignita vtraſq; diſſoluit. ℭ De 5ᵒ. d. ꝙ hec egritudo ſeptimā diē trāſire nō pōt: ꝓpter nobilitatē mēbri patiētis: ⁊ moleſtiā ei⁹ grādē: nō. n. eſt poſ̄ nobiliſſimū mēbrū fortē egritudinē lōgo tpe ſuſtinere qn termine ad ſalutem: vel ad mortem.

Utꝝ aliqs cito ſan⁹ poſſit fieri eger repente.

Circa hūc apho. q̄rit̄ ſolū de tex. ⸢Quibuſcunq; ſanis dolores repēte fiūt. ⸣Sed ꝯ. hic. n. ponit̄ aliquis eē ſanus: ⁊ repēte fieri īfirmū: qđ nō vꝫ poſ̄ eē: qꝛ cūq;. n. de ſano fit egrotās: fit neuter añq̄ eger: qꝛ nō eſt poſ̄ trāſire de extremo ad extremū niſi ꝑ mediū. ℭ Ad qđ dōꝫ: ꝙ neutralitas que diſtīguit iter ſanitatē ⁊ egriᵐ: aliqñ eſt īſenſibilis: ⁊ aliqñ ſenſibilis. īſenſibilis qdē in egritudib⁹ ſubitis: ſicut cū aliqs vulnerat̄ cū ſagitta: ita ꝙ fiat eger. Cuꝫ. n. ſagitta paꝝ penetrat de carne ipſi⁹ pōt dici neuter. Cū ꝟo multuꝫ penetrauit dꝫ eē eger. Et ſilr̄ dico de dolore capitis repēte facto in ſano: ſenſibilis qdē eſt qñ paulatiꝫ venit egritudo: ſic ꝯtigit in corpib⁹ in qb⁹ apparēt ſigna ꝓnoſtica egritudinis future. ℭ Sed forte aliqs obuiabit huic diſtōni: dicendo ꝙ ad medicū nō ꝑtinet ꝯſideratio talis q̄ nō ſit manifeſta ſenſui: eo qꝛ medic⁹ oīa q̄ indicat ſenſibili ſpeculatione determinat: ſic dꝫ in tegni de ſignis ⁊ de cauſis. ℭ Ad hoc rñdeo ꝑ aliā ſolōnē ad ꝑncipalē qōnē: ⁊ dico ꝙ cū hic author dicit ſanis: poſſuꝫ itelligere neutros: nā ille qui paſſurus eſt apopliaꝫ añq̄ veniat ad illā repētē dolorē habuit ꝑ ſe cām añte apoplie: ⁊ ſic fuit neuter. Qꝫ aūt corp⁹ neutrū poſſit dici ſanū hꝫ ſupra in ꝯ¹ᵒ illius apho. ⸢Quibuſcunq; hōmīs aut phar⁹. ⸣Sed ꝑ hāc rñſionē adhuc nō tollit̄ iſtantia de ſagitta. nā ꝑcuſſus ab ea nō fuit ſenſibilr̄ neuter añq̄ eger. ℭ Ad qđ dōm: ꝙ qñ dꝫ ꝙ iter ſanū ⁊ egrum debet eē ſenſibilis neutralitas: hoc nō eſt verum vlr̄. fallit enim in egritudinibus que fiunt per cauſam exteriorem tantum.

Utꝝ ſignū ſūptum a dolore in apoplectico a medico inueniri poſſit.

ℭ P. nō vꝫ ſignū ſumptū a dolore eē iuenibile a medico: nā dolor eſt ſignū approbatū indicio patiētis: ſꝫ ꝑ iudiciū patiētis ſciri nō pōt: qꝛ cū iſte dolor fit: ſtatim fit ſine voce: nec ēt in ꝓceſſu. Cū iſte apho. loquat̄ de apoplia maiori a q̄ nullus euadit. ℭ P. nec vꝫ hꝫ ſignū poſ̄ in hac egritudie: qꝛ qñ apoplia fit in vētriculis ⁊ ſb̄ſtantia cerebri: ſic dꝫ 4ᵒ de iterio. cap̄ 2ᵒ. §. ⸢cā quaꝝ. ⸣De cerebro aūt nihil ſentit dolorē: niſi pellicule circūdātes ipm: vt dꝫ de iterio. libᵒ 3ᵒ cap̄. 9ᵒ. §. ⸢Jtē cephalea. ⸣ℭ Ad pᵐ dico: ꝙ apoplecticus cito vocē emittit poſt aduētū doloris: ⁊ ñ aliqđ ſpaciū eſt inter vocis emiſſionē ⁊ dolorē: in quo vel ꝑ lamētationē: vel per vocis exꝑſſionē ſcit̄ ꝙ doleat. Jtē poſ̄ eſt hꝫ apopliaꝫ euadē: ſic manifeſtat illa ꝯditio ⸢niſi fe. accipiat. ⸣Jqualr̄ aūt ad argᵐ rñdeat̄: ꝙ de magna apoplia non ſit poſ̄ euadē paulopoſt patebit. ℭ Ad 2ᵐ dico: ꝙ dolor in apoplia nō ſentit̄ ꝓpter ſb̄ſtantiā cerebri: ſꝫ ꝑ pelliculas circūdātes ipm: qꝛ extēdūt̄ cū replent̄ vētriculi ei⁹ ⁊ ipſi⁹ ſb̄ſtantia ⸢⁊ ſtertūt. ⸣Sꝫ ꝯ. dicē enī Cōmētator ꝙ ſtertē eſt ſignū maioris apoplie: ⁊ ex maiori aūt apoplia nō eſt poſ̄ euadē: ſic dixit Hip. ī. 2ᵃ ꝑticula: ſꝫ apoplecticos de qb⁹ hic loqt̄ poſ̄ eſt euadē ſi fe. eos accipiat. ℭ Ad qđ dōm: ꝙ ſtertē dꝫ 2ʳ. ſ. fortiter ⁊ debilr̄: fortiter qdē ſtertē eſt ſignū maioris: debilr̄ aūt ſtertē eſt ſignū minoris: ⁊ hāc diſtōnē inuit Halyabas in theorica libᵒ 9ᵒ cap̄ de apoplia: ⁊ vꝫ mihi ꝙ hoc idē poſſit ꝯfirmari ꝑ tex. Gal. nam ſtertere eſt qđdā impedimētū anhelit⁹: ⁊ in apoplia ipedit̄ anhelit⁹: ſed in forti ipedit̄ magis: ⁊ in debili minus: ſicut dꝫ in ꝯ¹ᵒ illius apho. ⸢ſoluere apoplexiā fortē. ⸣Cū ergo dixit Hip. ſtertūt itellexit ſtertere debilr̄. Cum ꝟo Gal. dixit ſtertere ſignū eē maioris itellexit ſtertere fortiter: ⁊ ſine dubio credo: ꝙ in ꝯ¹ᵉ aliqua ꝟba deficiant: credo nāq; ꝙ ibi Gal. poſuit diſtōnē ꝑ fortiter ⁊ debilr̄ ſtertere. ℭ Uel dic ꝙ ꝑ ſternutationē quā ibi Gal. ponit itellexit debilē ſternutationē ⸢in ſeptē dieb⁹ pereūt. ⸣ℭ Sed ꝯ. vꝫ. n. ꝙ termin⁹ debeat poni breuior. ſ. 3ᵃ vel 4ᵃ die. 3ᵃ qdē die ꝑ illū apho. 7ᵉ ꝑticule. ⸢Quicūq; ſpathiſō patiunt̄. ⸣ponit. n. ibi ꝙ in ſpatilon eſt termin⁹ triū dieꝝ: ſꝫ planū eſt: ꝙ nulla egritudo cerebri eſt maior q̄ apoplia: q̄re ſi ī ſpatilō eſt terminus triuꝫ dieꝝ ꝓpter fortitudinē paſſionis: ⁊ nobilitatē mēbri: tunc in apoplia dꝫ eē ſilr̄. 4ᵃ ꝟo die vꝫ ꝙ debeat poni termin⁹ ꝑ illū apho. 5ᵉ ꝑticule ⸢Quicūq; a tetano apphendunt̄. ⸣Cōſtat ꝙ apoplia nō eſt minor morb⁹ q̄ ſpaſm⁹: ⁊ tñ ſpaſm⁹ hꝫ criſim in 4ᵃ die. ℭ Ad qđ dōm: ꝙ ſpatilon eſt moleſtior morb⁹ q̄ ſit apoplia: eſt. n. egritudo de mā̄ venenoſa mortificāte mēbrū: ſm ꝙ colligit̄ ex ꝟbis Gal. in ꝯ¹ᵒ. ⁊ ex verbis Aui. 3ᵒ cañ. fen ꝑᵃ cap̄ de charabito. Jtē in ſpatilon eſt dolor fortiſſim⁹ q nō eſt in apoplia. dolor aūt facit ad velocitatē criſis: ponat̄. n. ꝙ due ſint egritudines eq̄les in malitia: ⁊ vna ſit doloroſa: ⁊ alia nō. doloroſa citius terminabitur: ⁊ per hoc pꝫ rñſio ad id quod opponebat̄ de tetano. ſit enim in eo dolor intenſus ⸢niſi fe. accipiat. ⸣idest per ſe veniat: vel artificio medici inducatur.

Utꝝ apoplectici apoplexia maiori in ſeptē dieb⁹ pereant.

ℭ Aphoriſmus. LII.

ℭ Intendere opꝫ ⁊ indicium oculorum in ſomnis. Si enim quid albi appeat cōmiſſis palpebris: non ex diaria exiſtēte: aut pharmacie potione: malum ſignum ⁊ mortale valde.

ℭ Oculoꝝ ſuſpectiones per ſomnū obſeruare opꝫ. Nam ſiqd candide partis inſpicit̄: palpebris nō vndiq; ſibi cōmiſſis: nec alui fluor: aut medicamenti potio in cauſa eſt: prauuꝫ hoc ſignum letaleq; admodum eſt. Theo.

ℭ Oportet ꝟo ⁊ ꝯſiderare oculoꝝ in dormientibus ſuſpectiones. Naꝫ ſi qd album cōmiſſis palpebris ſubinſpicit̄: neq; ex alui ꝓfluuio: aut medicamenti potione iſtud contingat: malum eſt ſignum, ⁊ letale valde. Leo.

ℭ Cōmentum Galeni.

ℭ Tūc tm̄ appet albedo oculoꝝ: cū non ꝑfecte ſe claudunt. Qđ duabus fit ex cauſis: aut ex ſiccitate palpebraꝝ: aut ex defectione motuū. Jn diaria autē ⁊ pharmacia ex deſiccatione ſua fit: que citius appet in palpebris q̄ in ceteris mēbris: ſicut enim coria ſicca extendunt̄: ſic ⁊ hec mēbra ſi patiant̄: neq; dubiuꝫ eſt ſi virtus defecta ſit oculos claudi nō poſſe: neq; ſolum oculos: ſed nec etiam os: vnde huiuſmodi defecti ore aperto dormiunt.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Jn ꝑcedēti apho. docuit author ꝓnoſticari ſup mortē apoplecticoꝝ ꝑ tria ſigna. in pñti ꝟo docet ꝓnoſticari ſup egritudinē acutā ꝑ apparitionēꝫ albedinis oculoꝝ: ⁊ plan⁹ eſt caſus. ℭ Cōmētator circa hūc aphor. tria notat. nā p̄ ꝟificat apho. ꝑ cām. 2ᵒ rñdet tacite qōni. 3ᵒ ad cām iſti⁹ ſigni. ſ. aptionis oculoꝝ addit aliud ſignū. ſ. aptionē oris. 2ᵒ ibi ⸢q̄ citius ⸣3ᵒ ibi ⸢neq; dubiū eſt. ⸣ℭ Dicit ḡ ſic de pᵒ p̄te: ꝙ alba oculoꝝ. iō apparēt: qꝛ nō pñt ꝑfecte claudi. Jn ꝑfecta aūt clauſura duab⁹ de cauſis ꝯtingit. q̄ꝛ vna eſt defect⁹ ꝟtutis motiue debētis palpebras mouē. Et iſte defect⁹ ꝯtingit ꝓpter defectū ſpirituū motiuoꝝ ꝓpter quē demīſat̄ exterio caloris innati quā ſeq̄t̄ mors neccio. Alia cā eſt exiccaᵒ palpebrarū ꝓpter diariā aut pharmaciā: ⁊ hic debes ſupplere oēm

aliam cām ſimilē iſtis:ſicut eſt abſtinētia imoderata:et vigilie imoderate:et triſtitia:et his ſilia:qȝ vtriqȝ ſupplemētū ponit Gal. in ꝯ° pn°. ℭ De 2ª.d.poſſet.n.aliqs dubitare: que ſit cā ꝓpter quā citius appeat h accñs in palpebris:qȝ in alijs mēbris. Cui author rñdet.dicēs ꝙ cā hꝰ eſt:qr palpebre ſūt mēbra corialia:que citius recipiūt exiccationē qȝ alia:et exiccata abbreuiant̄. ℭ De 3ª.d.ꝙ ad ṽtutē motiuā cerebri deficiētē:nō ſolū ſeqt̄ oculoꝝ apturã:ſed ēt aptura oris in ſōno. ℭ Circa iſtū apho.dubōnes mouēdas remitto ad gloſas ꝓnᵉ:tñ in h apho. adiūgi vna ꝯditio:que i liᵒ ꝓno.poſita fuit.ſ.ꝙ tale accidēs ſigt mortem:ſi nō ſit ex ꝯſuetudine:aliter enim apho.iſte non eſſet verus.

ℭ Aphoriſmus. LIII.

ℭ Diſſipientie cum riſu quidem facte ſecuriores:moleſte vō cum triſtitia.

Theo. ℭ Deliria que cum riſu accidunt:tutiora ſunt qȝ que ſerio.

Leo. ℭ Deſipientie que cum riſu fiunt:ſecuriores: que vō cum ſtudio:periculoſiores.

ℭ Cōmentum Galeni.

ℭ Nulla qdē deſipiētia eſt ſalubris:que tñ cū riſu ſit minus piculoſa eſt ſicut dixit. Ois vō deſipientia vel ex paſſione eſt cerebri et ſolius ſui:aut ex colligantia alioꝝ mēbroꝝ et cerebri. Eſt tñ diuerſa ſm diuerſas cās. Diſſipere.n.ex ſolo calore ſine mãe corruptione eſt quaſi inebriatio vini. De cho.rubea cū ſollicitudine eſt et triſtitia:cuiꝰ extēſio ſi augmētet̄:vt in nigrã cholerã mutet̄ facit maniã. Opȝ autē vt recorderis:ꝙ de cholã nigra diximus alibi:qr q̄dã de incēſione chole rub.fit que ceteris melãcholicis paſſionibꝰ peior eſt.et feci ſanguinis aſſimilat̄.eſt enim fex humorū:eſt enim groſſior et ceteris grauior.et ſicut alibi diximus:niſi cito medicinetur peſſimus morbus inde generatur.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ In p̄cedēti apho.docuit author ꝓnoſticari ſup egritudines acutas p apparitionē albedinis ocloꝝ. In pñti vō docet ſignare ſup deſipiētiã ponēdo diſtōnē inter deſipiētiaȝ cū riſu:et deſipientiã cū ſollicitudine. ℭ Cōmentator circa hūc apho.ſic ꝓcedit.naȝ p̄ rñdet tacite dubōni.2ᵒ notificat deſipiētiã vt ex eiꝰ notitia eliciat̄ cã ṽificãs apho.ibi Ois vō deſipiētia. Jtē ª in duas. In pª notificat eã p diuiſionē eiꝰ ſumptã a diuerſitate mēbroꝝ. In 2ª notificat eã p diuiſionē ſumptã a diuerſitate cãꝝ.ibi [eſt tñ diuerſa.] ℭ De pª pte dicit:poſſet.n.aliqs q̄rere:quō poſuiſti deſipiētiã eē ſecurū ſignū:cū deſipiētia ſignificet nocᵐ cerebri:qō eſt mēbrū nobiliſſimū. Cui Gal.rñdēdo.d.ꝙ nulla deſipiētia q̄tū eſt de ſe eſt laudabile ſignū:ſȝ iter ſpēs deſipiētie illa q eſt cū riſu ſigt minꝰ nocᵐ:qȝ illa q eſt cū triſtitia. ℭ De 2ª.d.ꝙ ois deſipiētia eſt paſſio cerebri:verūtñ cerebrū patit̄ deſipiētiam 2ᵉ.vno mō p ſe.ſ.ex ꝓpa cã nocēte ſibi. alio mō p colligãtiã alioꝝ mēbroꝝ cū eo:p ſe qdē qñ in eo ſit apã freneticū p colligãtiã aūt qñ egritudo eſt in ſtō:aut in diaphragmate:aut in venis totiꝰ corporis:et cerebrū ledit̄ pp cōitatē quã hȝ cū reliqs mēbris:et toto corpe. ℭ De 3ª.d.ꝙ diuerſe ſūt ſpēs deſipiētie:ſm diuerſitatē ſuaꝝ cãꝝ.eſt.n.qdã deſipientia q̄ ſit ex ſolo calore ſine mãe corruptela:et iſta qdē ſit ex qbuſdã vaporibꝰ calidis cerebrū aſcēdētibꝰ ad modū ebrietatꝫ ex vaporibꝰ vini:et iſta qdē ſit cū q̄dã letitia riſibili:aſſilata gaudio ebrioꝝ:et eſt alia deſipiētia q ſit de cholã rubea icēſa aſcēdēte cerebrū:et hec ſit cū ſollicitudie et triſtitia. Et ſi augmētet̄ incēdiū huiꝰ chole vt trãſeat in meliam gñatã p viã aduſtionis:gñat deſipiētiã q mania dr̄. Et opȝ vt recorderis:ꝙ due ſunt ſpēs chole nigre.quarū vna eſt nãlis:et alia eſt inãlis p viã aduſtionis gñata:et iſta eſt peior oibus ſpēbus melie:que cum in corpe ebullierit:niſi cito ſuccurrat̄ ei morbos peſſimos:et accñtia generat nequiſſima.

Circa hūc apho.querit̄ de tex.et de ꝯᵗᵒ. De tex.qdē ſic. [facte cū riſu.] Sed ꝯ.in oi.n.deſipiētia leditur cerebrū:leſio aūt cerebri nō dȝ iducere aiam in riſum cū riſus ſit ſignū letitie:et nulla leſio membri letitiam inducat. ℭ Ad hāc qōnē declarãdã oporteret vt gñales cãe riſus explicarent̄:ſed qm̄ h ad pbm nãlē ꝑtinet:iō nūc dimittant̄. Et dico ꝙ deſipiētie cū riſu ſiūt ex vaporibꝰ ſãguineis aſcēdētibꝰ cerebrū nō corruptis.vt colligit̄ 3ᵒ cañ.fen pª cap de pmixtione ſenſus et alienatiōe:et cap de ſignis ſpēꝝ melie et ꝓpter h:qr dñium ſãguinis eſt minꝰ moleſtū dñio reliqꝝ humoꝝ. Jō dixit Hip.ꝙ tales deſipiētie ſunt ſecuriores:qr gñant exceſſuȝ illius humoris:q magis eſt corrigibilis a nãa ſic dr̄ in p̄ de criſi cap de vrinis:nec obſtat qō obijcit̄:ꝙ aia nō dȝ delectari a nocētibꝰ:nã qñ mēbrū mutatū eſt a curſu nãli plerūqȝ delectat̄ a ſibi nocētibꝰ:qō pȝ in ſtō frigido q delectat̄ a frigidis:mēbrū aūt qō ſm curſum nature perfecte ſe habet nunqȝ delectatur a nocentibus.

ℭ De ꝯᵗᵒ ſic [nulla qdē deſipiētia eſt ſalubris.] Sed ꝯ.multe nãqȝ ſunt alienationes cretice et nō cretice:a qbꝰ hō ſanat̄. ℭ Ad qō dōm:ꝙ nō dēmus itelligē:ꝙ omnis deſipiētia ſit mortalis:ſȝ dēmus itelligē:ꝙ ois deſipientia eſt moleſta:et ſignū moleſtie cerebri:ſȝ vna eſt moleſtius ſignū qȝ alia:et h expreſſe dicit Cōmētator. Alia multa ſūt dubitabilia:tam de tex.qȝ de cōmēto:que propter occupationē dimitto.

ℭ Aphoriſmus. LIIII.

ℭ In acutis paſſionibus cuȝ febre:luctuoſa ſuſpiria malum.

ℭ In affectibus acutis qui affligant cum febri ſuſpiria luctuoſa mala ſunt. Theo.

ℭ In acutis paſſionibus que cum febre ſunt:luctuoſa ſuſpiria malum. Leo.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Multotiēs in pueris vidimꝰ:qr cum lachrymant̄ tractꝰ aeris ipediat̄:et qſi in pectore ſigat̄:ſitqȝ qſi interuallum:et poſtmodū iplet̄ qō iceperat. Hip. in epidimia de h ſpū dixit. Spūs duplicãs introitū ſuū:eſt qſi res aliq odoret̄:qō ſit ex defectione et ṽtutis debilitate vel organi duritie:ſeu vtriſqȝ:vel qſi ex ſpaſmo lacertoꝝ pectoris. Si.n.ṽtus defecta ſit:et pigreſcat in dilatatiōe pectoris q̄tū ſufficiat aiali in medio ſubſiſtit ſue actionis:et qeſcit poſt q ad ſufficiendū ſuū iceptū redit. Durities organi ſpūs dilatatiōi cū lenitate nō ſufficit:vñ neceē eſt vt tremat in dilatatiōe. Spaſmꝰ ſi hō ſpm̄ dēat facere:nō opȝ nos mōſtrare. Cū aūt lacertis pectoris frigitudo dñet̄:vel quibuſȝ neruis ſit durities in his organis et morꝰ de gñe ſpaſmi:cuȝ ꝯſuetudo feb.et ois caloris ſit res ſanare hȝ. Os ſi cū his accñtibꝰ ſit febris:itelligē poſſumꝰ:qr nō frigitudo lacertoꝝ:et neruoꝝ pectoris h facit.ſit gͦ vel ex duritie pp nimiã ſiccitatē vel defectione ṽtutis:vel ex gñe ſpaſmi:quoꝝ qōcūqȝ ſit illaudabile eſt in acutis morbis. Os offenſionē ſpūs in luctu dixit:morū aiali inſtrī intellexit:et ſi intēderit vt ſpūs quē dixit cū voce qſi luctuoſa ſit:minimū dolorē ſigt quem in illo ſpū ſentiat:ac ſi diceret. Suſpiria alta cum voce compoſita.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ In p̄cedēti apho.docuit author ſignare ſup deſipiētiã cū riſu:et cū triſtitia. In pñti docet ſignare ſup acutas paſſiones p ſuſpiria luctuoſa ſine offēſione ſpūs:et planꝰ ē caſus. ℭ Cōmētator circa hūc apho.ſic ꝓcedit.naȝ p̄ exponit h qō dixerat [offenſionē.] It in alia trãſlatione dr̄:ſuſpiria.2ᵒ exponit h qō dixerat [cuȝ luctu] qō in alia trãſlatione dr̄:luctuoſa. Et ex notitia iſtaꝝ duaꝝ diuiſionū elicit̄ cã ṽificãs apho.qō in ſentētiãdo cōmētū mōſtrabo.2ª ibi [Os offenſionē ſpūs.] Jpª in tres. In pª declat hāc dictionē [offenſionē ſpūs] p expōnē ſue ſignationis:et p exēpla. In 2ª declat eaȝ per ſuas cãs. In 3ª remouet dubitationē que poterat ꝯtīne

gere in aſſignatione illarum cām .2ª ibi[qḋ fit ex defectione.] 3ª ibi[cum aūt lacertis.] ¶ De pᵃ pte.d.ꝙ ꝑ offenſionem ſpūs ſiue ſuſpiria: qḋ idē eſt: dēmꝰ itelligē qḋ ānoc ͫ anhelitus: in quo duplicaṫ itroitus aeris.ſ.qm̄ nā nō pōt cōplere tractū aeris ad ſufficiētiā vice vna: ꝓpter qḋ ſubſiſtit in medio ſui motꝰ attrahēdi: ⁊ iteꝝ icipit aliū motū attrahendi vt cōpleat in quo defecit: ſicut nos videmus in pueris qñ plāgūt: ⁊ ēt qñ res aliquē cum deſiderio odorant. ¶ De 2ª diciṫ ꝙ cā iſtius īpedimēti anhelitꝰ eſt 3ª: ſimplex: ⁊ vna cōpoſita: ſimplices qdē ſunt iſte.ſ.defectꝰ v̄tutis mouētis pectus: ⁊ duritiēs inſtrꝛoꝝ ſpūaliū: ⁊ ſpaſmꝰ eoꝝ: cā v̄o cōpoſita eſt qñ ꝯiungiṫ debilitas v̄tutis cū malitia mēbroꝝ ſpiritus.ſ.cū ſiccitate vel ſpaſmo.nā qñ v̄tus motiua pectoris eſt debilis nō pōt vno motu cōplere attractionē aeris: ⁊ iō qeſcit in medio: ⁊ duplicat tractū aeris ad h̄ vt cōpleat ſufficiētē attractionē. Itē ponamꝰ ꝙ v̄tus ſit debilis: ⁊ iſtrꝛa qbꝰ illa v̄tus ꝑficit ſuū motū.ſ.lacerti mouētes pectus ſunt inepta ꝓpter duritiē: vel ꝑꝑ motū ſpaſmoſuꝫ nō pōt virtus cōplere attractionē aeris ſufficientis: ⁊ ſic opꝫ ꝑꝑ iſtas cās vt fiāt offēſiones ſpūs ſiue ſuſpiria. ¶ De 3ª.d.poſſet aliqs dubitare nūqd ōis duritiēs inſtrꝛoꝝ anhelitꝰ: ⁊ ōis motus eoꝝ ſpaſmoſus itelligaṫ hic ab Hip.eē cā iſtius offenſiōis ſpūs. ¶ Ad qḋ ipſe rñdet: ꝙ non: ꝙ pōt.n.duritiēs lacertoꝝ pectoris fieri a friditate: ⁊ ſilr motꝰ ſpaſmoſus. In fe.autē acuta talis friditas eē non pōt: eo ꝙ nā febris eſt deſtruere friditatē: ſed itelligit hic duritiē organoꝝ ſpūaliū ꝑꝑ nimiā ſiccitatē ꝓcedētem a feb.⁊ ſilr itelligit ſpaſmū ꝑꝑ nimiā ſiccitatē a fe.factū. ¶ De 4ª.d.ꝙ ꝑ luctū dēmus itelligē motū aīari ſētri.i.paſſionē mēbroꝝ ſenſibiliū pectoris quā paſſionem dicimus dolorē: ⁊ hunc dolorem ſigt vox luctuoſa. ¶ Circa iſtum aphoriſmū: quāuis multa dubitari poſſent nulla ꝓpter feſtināntiam dubitatio moueatur.

¶ Aphoriſmus. LV.

¶ Podagrica ⁊ maniaca: vere ⁊ autūno mouētur vt in pluribus.

Theo. **¶ Podagrici morbi: vere ⁊ autūno magna ex parte mouentur.**

Leo. **¶ Dolores podagrici: vere ⁊ autūno magna ex parte mouentur.**

¶ Commentum Galeni.

¶ Paſſio podagrica ⁊ cetera artetica mouenṫ in vere plm̄. vñ Hip.ipſe cū vernales noīaret paſſiōes ⁊ arteticos ſubintulit dolores: aliqñ ⁊ in autūno mouenṫ: quoꝝ in corꝑibꝰ mali humores ꝓpter fructus in eſtate comeſtos adunantur. Ego aūt in libro de virtutibꝰ nālibus mōſtraui de virtute expulſiua qūo nociua expellat. Nociue res ſunt aliqñ ex multitudine ſua qua grauāt: ⁊ aliquādo qꝛ qlitates ſue repugnāt rei: cum ſint nociue. Diuturne paſſiones mouentur in vere duabus de cauſis predictis male dietantibus: humores enim in corpore liqueſiunt in vere: ⁊ ad debilia currunt loca de fortioribus locis. mouentur aūt in autūno propter vnam aliam cauſam predictam.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In ꝑcedēti apho.docuit ſignare ſuꝑ acutas paſſiones per ſuſpiria luctuoſa: ſiue ꝑ offenſionē ſpūs. In pñti v̄o oñdit i qbꝰ tꝑibus moueaṫ podagra ⁊ mania: ⁊ planus eſt caſus. ¶ Cōmētator circa huc apho.ſic ꝓcedit. nā pͦ exponit h̄ qḋ dixit[podagra] ⁊ h̄ qḋ dixit[fieri in pluribꝰ.] 2ͦ adducit cām ſue expōnis: ⁊ ex hac expōne colligiṫ cā v̄ificās apho. 2ª ibi[Ego aūt in liͦ.] ¶ Dicit ḡ ſic in pᵃ pte: ꝙ ꝑ podagraꝫ dēmus itelligē nō ſolū podagrā: ſed ēt oēm paſſionē articuloꝝ: ⁊ ꝑ hoc qḋ dixit[podagrā fieri plm̄] dēmus hic itelligere qntū ad euētū eius in vere magis qꝫ de euētu ipſius in autūno: qꝛ ſiunt artetice paſſiones frequētius in vere: qꝫ in autūno. Cuius ꝓbatio eſt: qꝛ Hip.in 3ª ꝑticula aphori.poſuit artetică inter morbos vernales: ⁊ nō poſuit eam inter morbos autūnales: tñ vꝑlm fit in autūno ꝑ cōparationem ad alia tꝑa: ſꝫ nō dicaṫ vꝑlm fieri ꝑ cōparationē ad ver.nā in autūno dꝫ fieri aliqñ ꝑ cōparationē ad ver.ſ.in corꝑibus in qbꝰ adunanṫ mali hūores ꝑ comeſtionē fructuū in eſtate: hec videtur mihi eē itētio Gal. qūuis obſcure ponat eā. ¶ De 2ª.d.ꝙ mōſtratū eſt in liͦ de v̄tutibꝰ nālibꝰ: ꝙ nā expellit nociua cū v̄tute expulſiua. Sed iſta nociua ſūt triplicia: q̄dā.n.ſūt nociua q̄ntitate ſui: q̄dā q̄litate: ⁊ q̄dā vtroqꝫ. Sed in vere hūores nocēt in male dietātibꝰ duabꝰ de cauſis.ſ.q̄ntitate ⁊ q̄litate: q̄re cā ꝓpter quaꝫ nā moueṫ ad expelledū eos eſt 2ª. In autūno v̄o nocēt hūores ꝓpter ſolaꝫ qualitatem.⁊ ſic pꝫ ꝙ lꝫ paſſiones articuloꝝ fiāt vꝑlm in iſtis duobus tꝑibus: tñ magis mouentur in vere: qꝫ in autūno: qꝛ plures ſunt cauſe mouentes eos.

Circa iſtū aphori.qriṫ ſolū de ꝯ¹ͦ. Et pͦ qriṫ de defectu: qꝛ nō vꝫ author ponē expōnē de mania: ſed ſolūꝫ de podagra. ¶ Ad qḋ dōꝫ: ꝙ mania ⁊ podagra hñt aliqḋ cōe in ſui gñone in iſtis duobꝰ tꝑibꝰ.ſ.motuꝫ hūoꝝ in eis. nā iſta duo tꝑa ſūt aptiora ad humoꝝ fluxū: qꝫ alia tꝑa. Itē hñt aliqḋ ꝓpriū ⁊ ꝯ̄riū. nā podagra magis hꝫ euenire i vere: qꝫ in autūno: ſic pꝫ ex v̄bis Cōmētatoris: ſꝫ mania hꝫ magis euenire in autūno qꝫ i vere.vt colligiṫ 3ͦ cañ. ſen pᵃ cap̄ de mania canina. Et rō eſt: qꝛ adhuc ꝓpterea: qꝛ cholā nigra ꝑꝑ eſtatē ꝑcedētē magis multiplicaṫ in autūno: qꝫ in vere. In vere aūtꝫ non iueniṫ cholā nigra multiplicata in hyeme: qꝛ hyems nō eſt tꝑs aptū ad gñonē talis humoris: neqꝫ ver ex ſe gñat eā: ſꝫ in autūno ꝑcedēte hyemem gñata fuit cholā nigra ⁊ reſeruata ꝑ totā hyemē ꝑuenit ad ver: ⁊ in eo moueṫ: ⁊ facit maniā ⁊ meliam. Et ex his pꝫ ꝙ minꝰ gñaṫ mania in vere: qꝫ in autūno: ⁊ minꝰ acuta. ¶ Ad formā aūt argumēti rñdeo: ꝙ qñ Gal. poſuit expōnē de arteticā: dico ꝙ ſbaudſuit expōnē de mania. nā inqꝫtuꝫ iſte due egritudines cōicāt ſubaudit ꝑ ſile. Inqꝫtū v̄o ꝯ̄trianṫ ſubaudit per ꝯ̄trarium. expoſitio eniꝫ vnius ꝯ̄trarioꝝ pꝫ per expoſitionem alterius. vt in cōmento ꝑmi ꝓnoſticoꝝ cap̄ de ſudore.⁊ in cōmento tertij regimi.acu.capitulo de vino.

¶ Sꝫ.vꝫ ꝙ artetica paſſio dēat magis fieri in autūno qꝫ i vere.nā plꝭs videnṫ eē cauſe q̄ faciāt eā in autūno qꝫ in vere: qḋ pꝫ ex v̄bis Aui. 3ͦ cañ. fen.22. de doloribꝰ iūcturaꝝ cap̄ pͦ.§.[Et aptiora tꝑa.] Inqt.n.[⁊ aptiora tꝑa ad h̄: vt i eis eueniāt dolores iūcturaꝝ ⁊ podagre ſūt ver ꝑꝑ motū ſanguinis ⁊ hūoꝝ in eo. Et autūnꝰ ꝑꝑ malitiā hūoꝝ digōnis: ⁊ aīceſſionē dilatationis poroꝝ in eſtate: ⁊ ex calore q fortis fit in die.] Ex qbꝰ v̄bis pꝫ ꝙ vna eſt cā motꝰ podagre in vere: ⁊ tres ſunt cauſe in autūno. ⁊ iteꝝ Gal. in hoc ꝯ¹ͦ ponit 4ᵃᵐ.ſ.comeſtionē fructuū in eſtate. ¶ Ad qḋ dōꝫ: ꝙ illa vna eſt potērior illis quattuor ſi bene ꝯſideretur. Utrum paſſio artetica debe at magis venire in autūno qꝫ in vere.

¶ Aphoriſmus. LVI.

¶ In melācholicis egritudinibꝰ: ꝑiculoſe eruptiones: aut apoplexiam: aut epilepſiam: aut ſpaſmum: aut cecitatē: aut maniam ſignificant. Theo. Leo.

¶ Atrabilarijs morbis: in pericula hec decidi-tur: ſtuporem corporis: aut conuulſionem: aut furorem: aut cecitatem indicant. Theo.

¶ In morbis melancholicis: ad hec periculoſi decubitus: ſtuporem corporis: vel ꝯuulſionē vel furorem: vel cecitatem ſignificant. Leo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Apoplīa epilīa ſpaſmꝰ ⁊ cecitas veniūt de flate ⁊ de cholā nigra: q̄ oēs cōes ſūt: mania v̄o nō cōicat his. ipoſ eſt.n. de flate naſcitū: mā vñ gigniṫ ex necītate fit furioſa: ⁊ cholera rubea eſt ſemꝑ huꝫ q̄litatis: nigra nō ſemꝑ: niſi cū multum inceſa: ⁊ in malas qualitates tranſiens fit corrupta.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In p̄cedēti apho. mōſtrauit autho𝔯 in qb⁹ tp̄ibus magis eueniat podagra ⁊ mania. In p̄n̄ti 𝔳o determinat de malis eruptionib⁹ q̄ fiūt in multis morbis. ¶ Dicit ḡ ꝙ in mlt̄is egritudib⁹ fiūt ꝑiculoſe eruptiōes ad hec accn̄tia q̄ ſequūt: q̄n̄ ſig̃t aut apoplixiā: aut epilepſiā: aut ſpaſmū: aut maniā: aut cecitatē. ¶ Cōmētato𝔯 circa hūc apho. vnū ſolū ſac̄ ad ei⁹ declaratiōnē. ſ. q2 diſtinguit inter accn̄tia que fiunt a flate ⁊ mel̄ia: ⁊ illud qd̄ fit a ſola mel̄ia. Dicit ḡ ꝙ h̄ 4ᵒʳ accn̄tia. ſ. apoplia: epilia: ſpaſm⁹: ⁊ cecitas pn̄t fieri de vtraq3. ſ. flate ⁊ mel̄ia: ſ3 h̄ accn̄s. ſ. mania nō pōt fieri a flate: ſ3 a ſola melancholia: ⁊ non ab oī mel̄ia: ſ3 a mel̄ia acuta co𝔯rupta. In iſto apho. pōt poni multiplr̄ ↄſtruct⁹. vno° ꝑ ſupplemētū3: ſic in ſentētiando ſecim⁹: vt dicat̄ ſic [in melicis egritudinibus fiūt ꝑiculoſe eruptiōes ad hec: q̄n̄ ſig̃nt apoplexiā3.] Alio 𝔳o mō cū remotiōe ſupflui. ſ. h⁹ 𝔳bi [ſig̃nt] vt ſic dicat̄ [in melicis egritudib⁹ fiūt ꝑiculoſe eruptiōes ad hec] ſc3 apoplia3 epilepſiā: ⁊ hūc reputo meliorē [eruptōes] i. impꝛouiſe determinationes [apoplīam corpis] hic determinauit apoplia3 ꝑ hūc genitiuū corpis: vt notet abſolōnē ſēſus ⁊ mot⁹: aliq̄n̄ in toto corpe: puta q̄n̄ mel̄ia replet vētriculos cerebꝛi: ⁊ aliq̄n̄ in aliq mēbꝛo: puta quādo melācholia corrumpit ſenſum ⁊ motum in aliquo mēbꝛo: cuius nocumentum non redundat ſuper totum corpus.

¶ Aphoriſmus. LVII.

¶ Apopletici: maxime fiunt etatibus a .xl. annis vſq3 ad .lx.

Theo. **¶ Stupores attoniti: potiſſimum eueniunt a quadrageſimo ad ſexageſimum annum.**

Leo **¶ Apoplexie aūt fiunt: maxime a quadrageſimo anno vſq3 ad ſexageſimum.**

¶ Commentum Galeni.

¶ Nō op3 h̄ itelligi oēm apoplexiā: ſ3 poti⁹ eā que de cho. nigra naſcit̄. ⁊ hec in p̄cedēti apho. noiat̄: ⁊ eſt ꝑꝑ̄ dn̄atiōnem cho. nigre in his etatibus ſicut in autūnali tēpoꝛe.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In p̄cedēti apho. mōſtrauit Hip. quādā ſpēm apoplīe fieri ex mel̄ia. In h̄ apho. oſ̄dit in q̄ etate ꝑꝑ̄e fiat melica apoplexia: ⁊ plan⁹ eſt caſus. ¶ Cōmētato𝔯 in h̄ apho. vnū ſolū facit ad ei⁹ declaratiōnē. ſ. q2 oſ̄dit: ꝙ Hip. hic nō intēdit oē3 apoplexiā: ſ3 ſolū illā que fit de choſa nigra: qd̄ ꝓbat̄ per apho. p̄cedētem: ⁊ planū eſt qd̄ dī. Et ex h̄ apho. vnū hꝫ notabile h̄. ſ. ꝙ ſenect⁹ icipiat a q̄drageſimo āno. In 3° aūt pn. in illo loco [⁊ ſicut illis quos diximus ꝑpa dr̄] ſinuit ſenectutem incipere a 35° anno vltra.

¶ Aphoriſmus. LVIII.

¶ Si omētum eruperit: neceſſe eſt putreſieri.

Theo. **¶ Si omētum decidat: putreſcat neceſſe eſt.**

Leo. **¶ Si omentum excidat: neceſſario putreſcit.**

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Multi putāt hūc apho. ꝑpter ſui breuitatē eē ſlm: ſ3 ego dico Hip. intēdiſſe h̄ omētū ſup inferiorē ſtōm opimētum eē: qd̄ cū exierit ⁊ apparuerit exiens a peritoneis totū vētrē opientib⁹: qd̄ ſiphac vocant̄: ⁊ foris ꝑmāſerit aliquādiu: iꝑoſſibile eſt itro rediens ſanū remaneat: ſicut ⁊ in aliis excītibus iuenit̄. S3 ſi iteſtina ⁊ extremitates epis exierint ⁊ tā diu nō ꝑmāſerint donec nimia friditate friguerit redeūt in priorē ſanitatē ſanata vētris icīſione: hec ⁊ ſi nō diu eē̄ moꝛent̄: cū tū redeūt putreſiunt. vnde ⁊ ↄſueuerūt medici icidere qcqd exierit inde: ſed ſi q̄n̄q3 exierit ⁊ citiſſime reducitur nō putreſit: non tū hic ↄſequitur Hip. mētiri: q2 raro eſt inuenire: ⁊ in plurimis contingit: qd̄ dixit Hip.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In p̄cedēti apho. mōſtrauit Hip. quādā ſpēm apoplīe fieri ex mel̄ia. In p̄n̄ti 𝔳o docet ſig̃nare ſuper putrefactionē3 omēti per eius eruptionem: ⁊ planus eſt caſus.

¶ Cōmētato𝔯 circa iſtū apho. tria fac̄. nā p̄ ꝓponit apparentiā falſitatis h⁹ apho. ꝑꝑ breuitatē. 2° remouet illā apparētiā falſitatis ꝑ expōnē iſtoꝝ duoꝝ vocabuloꝝ. ſ. omētu3 ⁊ erupit. 3° rn̄det ad emergētē dubiōnē. 2° ibi [ſ3 ego dico.] 3° ibi [ſ3 ſi q̄n̄q3 exierit.] ¶ Dicit ḡ de p̄° ꝑte: ꝙ iſte apho. apparet mlt̄is eē falſus ꝑꝑ breuitatē. ¶ De 2°. d. ꝙ Hip. hic ītēdit ꝑ omētū opimētū ſup iſerioꝛē ſtōm. i. pinguedinē illā que ẓirbū vocat̄: q̄ exiſtit ſub ſiphac cooperiēs ſtōm ⁊ inteſtina. Et ꝑ h̄ qd̄ dixit [erupit] debemus intelligē ꝙ exiuerit a vētre: ⁊ aliquādiu ꝑmāſerit. nā ſi ſubito poſtq3 exierit ẓirbum itroducat̄ nō eſt nec̄īu3 putreſieri. ¶ De inteſtinis aūt ⁊ epate nō eſt ita. nā eſto ꝙ aliq̄diu ꝑmāſerint dūmō nō ſint nimis ifridata reducta iterius: ſanata ruptura in ſuā redeūt nāā. ¶ De 3°. d. ꝙ l3 iſte apho. aliq̄n̄ fallat. ſ. q̄n̄ ẓirbū fuerit ſubito retromiſſu3 nō putreſit: nō tū ꝑpter h̄ eſt falſus. Sufficit enim apho. ꝙ hēat veritatem in plurib⁹: ⁊ in pluribus eſt verum: ꝙ ſi omētum eruperit putreſcit.

Circa iſtū apho. eſt vnū dubiu3 de tex. ⁊ aliud de ↄ̄°. De tex. qdē ſic [nec̄e eſt putreſieri] Hic q̄rit̄ de h̄ qd̄ Hip. ponit magis putreſieri ẓirbū egrediēs: q3 aliq̄ mēbꝛa corpis iterioꝛa: qd̄ nō vī arg̃° ſūpto a q̄dā vulgari expientia: cū. n. occidūt porci: ⁊ pinguedo iterio𝔯 q̄ axūgia vocat̄ ex̄hibit̄: ꝑſeruat̄ a putredine: ſine ſale ꝑ annū ⁊ vltra: qd̄ non ↄtingeret de epate: nec de inteſtinis: nec de carne lacertoſa. ¶ Ad qd̄ vī mihi dōm: ꝙ adeps porci ex̄ctus ſubito: ⁊ in aere ſuſpēſo. Iō ſine ſale ꝑſeruat̄ a putredine: q2 ipſe eſt mēbrū raꝛ: ⁊ ſubito a frigoꝛe aeris ꝑcuſſum ↄdēſat̄: ⁊ cū ſua viſcoſitate ↄdēſata ↄſeruat̄ calo𝔯 nālis iterius: ita ꝙ calo𝔯 aeris exterio𝔯 nō pōt ipm̄ reſoluē: ſic nos videm⁹ de ſepo ⁊ cera: q̄ ſine ſale ↄſeruant̄. ¶ Sed adhuc ꝑ hec 𝔳ba non eſt rñſum ad inſtātiā: l3 ſit data rō: ꝑꝑ̄ quā nō putreſcit adeps exterius: adhuc. n. reſtat ꝙ ẓirbū egrediēs a corpe hūano nō debebat putreſcē: tū aūt ad ſormā inſtātie dic: ꝙ ẓirbu3 egrediēs ī corpe hois: ſi maneret exteri⁹: ⁊ in aere frido ſuſpēderet̄ nō putreſceret: ſ3 ſi reduceret̄ in vētrē hois: tunc vtiq3 putreſceret. Cui⁹ cā eſt: q2 cū exiuit a vētre. ſuus calo𝔯 nālis ita fuit reſolut⁹: ꝙ nō ſufficit regere ipm̄ ſine putredine reductū iterius: ſ3 exterius hñ retiſſet ipm̄ ꝑꝑ clauſurā poroꝝ: vt dcm̄ eſt. reductum aūt interius habet modicum caloris: qui propter aꝑtionem factam a calliditate viſceru3 reſoluitur: ad cuius reſolutionem ſequitur putrefactio.

¶ De ↄ̄° 𝔳o ſic [multi putāt hūc apho. ꝑꝑ̄ ſui breuitatē eē falſum] Sed hic q̄rit̄ que eſt iſta breuitas: ꝑꝑ quā apho. vī falſus. ¶ Ad h̄ dōm: ꝙ hec breuitas ↄſiſtit in duab⁹ dictionib⁹. ſ. in hac [omētū] ⁊ in hac [erupit] nā omētū q̄ſtū eſt de ſeiſig̃t oē opimētū: vī ſiphac pōt dici omētum: q2 cooꝑit vētrē: nec tū eēt nec̄īum qd̄ putreſceret. Et lacerti ventris pn̄t dici omētū ſlr̄: nec tū putreſcerēt. Q2 ḡ ꝑ omētum itelligebat Hip. qddā ſpāle opimētū. Illud. ſ. qd̄ imediate tāgit ſtōm ⁊ inteſtina: qd̄ vulgus vocat rete ⁊ nos ẓirbū: iō h̄ gn̄ale: dcm̄ erat breuiter. Indigebat. n. determiatiōe. Itē hoc 𝔳bū: eruperit: ↄ dcm̄ erat breuiter. i. abſolute: indigebat eni3 hac determinatione ad eliminādā veritatē. ſ. ſi omentu3 eruperit: ⁊ non fuerit ſubito reductum.

¶ Aphoriſmus. LIX.

¶ Quibuſcunq3 a ſciatica moleſtatis vertebru3 reſilit foras: ⁊ rurſus incidat in locum ſuu3: his mucillagines facte ſunt.

¶ Quibus a coxendice iſeſtatis coxa recedit et redit: ijs mucores ea in parte gignuntur. Theo.

¶ Quibuſcūq3 a coxēdicum doloꝛe moleſtatis excidit coxa: ⁊ rurſus incidit: his mucores ſuperueniunt Leo.

℄ Commentum Galeni.

Mucila go apud medicos. ℄ Multotiēs in ꝯcatenatione humores adunant̄ ſtaticiq̄ mucillagines vocant̄ a medicis: qbus ꝯcatenatio īfundit̄: ideo oſſa a locis ſuis facile egrediunt̄ ⁊ reuertunt̄. Q̄ō ħ intēdit de ſciaticis: opꝫ aūt itelligi nō ſolū vertebrū egredi: ſed oſſa potius ibi poſita: ſicut in lib° ꝯcatenationis dixit: ꝯcatenatio iugi ſpatule ex vno tm̄ reſilit pte. Jntellexit autē Armum quid. armū in ſpatula poſitum: q2 vna ex parte reſilit tm̄.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Jn p̄cedenti apho. docuit author ꝓnoſticari ſup putrefa/ctionē omēti p eius eruptionē. Jn p̄nti ꝟo docet ſignare p exitū vertebri: ⁊ ei⁹ reditū in ſciaticis ſup cām illius exit⁹ ⁊ reuerſiōis: ⁊ plan⁹ eſt caſus. ℄ Cōmētator duo notat. nā p̄ oñdit q̄lr mucillagines ſūt cāe exit⁹ vertebri: ⁊ ei⁹ reuer/ſionis. 2° oñdit qd itelligat p vertebrū. ibi[opꝫ autem ⁊c.]

℄ Dicit ḡ de p⁹ ſic: q aliqn̄ hūores ſtatici mucillaginoſi adu nant̄ in ꝯcatenatiōe anche: ⁊ īfundūt eā: ⁊ reddūt eā lubri/cam: ppt̄ qd̄ oſſa poſita in locis illis egrediūt̄ facile a ſuis iūcturis: ⁊ facile redeūt ad eas. ℄ De 2°. d. q hic p verte/brū nō dēmus itelligē ꝓpe vertebrū: ſic ħ nomē ſigt: ſꝫ debe mus itelligere oſſa poſita in vertebro. ⁊ hoc ꝓbat p q̄ddā ſimile adductum ex libro ꝯcatenationis.

Circa hūc apho. dubitat̄ de tex. ⁊ de ꝯ¹°. De tex. qdem ſic[A ſciatica moleſtatis]. i. qui facile cadūt in ſciaticā paſſionē: hic nota diffōnē ſciatice poſitā ab Auič. 3° can̄. fen. 22. de dolorib⁹ iūcturaꝝ ca° p̄. §. [Sciatica ꝟo eſt de ſūma.] Jnqt. n. [ſciatica eſt dolor q icipit a iunctura anche: ⁊ deſcēdit retro ad coxā: ⁊ qn̄q; extēdit̄ vſq; ad ge/nu: ⁊ ad calcaneū: ⁊ rurſus icidit. i. reuertit̄.] ℄ Sed q̄rit̄ q̄uo reuertat̄. ℄ Ad qd̄ dōm: q reuertit̄ p quēꝫ laborē: ſi/cut. d. Aui. 4° can̄. fen 5° ca° p̄[his mucillagies facte ſit.]

℄ Sed ꝯ. nō. n. vī q ad vertebrū reſilire ⁊ icidere: ſequatur ꝯñatio mucillaginū: qm̄ vertebrū reſilire ⁊ icidē nihil aliō eſt niſi iūcturā anche eē facilis diſlocatiō: ⁊ q̄ eſt diſpō me/dia iter firmitudinē ⁊ diſlocationē: ſic dī 3° can̄. cap̄ palia/to. Sed facilitas diſlocatiōis iūcture fit qnq; de cauſis: ſic dī 4° can̄. fen 5° ca° p̄. q̄ꝝ p⁹ eſt elōgatio iūcture. 2° eſt puitas ꝯcatenationū in qb⁹ egrediunt̄ oſſa. 3° eſt debilitas ligamē ti a creatiōe ſua. 4° eſt effuſio humiditatū relaxātiū ligamē ta: ⁊ iūcturas reddētiū lubricas. 5° eſt fractura marginū cō cauitatū. Cū ḡ qnq; ſint cāe facilis diſlocationis: nō tꝫ ꝯña facilis diſlocatiōis ad vnā illaꝝ cāꝝ: q̄ eſt humiditas rela xās ligamēta: nimo eſt ibi fallacia ꝯñtis. ℄ Ad qd̄ dōm eſt q hic nō ponit Hip. ꝯñam iter mucillagines: ⁊ oēm facili/tatē diſlocationis: ſꝫ ponit ꝯñam iter eas: ⁊ iter facilitateꝫ diſlocatiōis q̄ repit̄ in hñtib⁹ dolorē ſciaticum. nā facilitas diſlocatiōis in hñtib⁹ dolorē ſciaticū ex nečitate ē ex hūo/rib⁹ ſtaticis. alie ꝟo cāe q̄ faciūt facilē diſlocationē nō ſunt nečio cū dolore ſciatico. ℣ Et hēs hic vnū notabile: q ſcia tica coartat reſiletiā: ⁊ reſilētia coartat ſciaticā. nā ſciatica coartat reſilētiā ad eā que fit ex humiditate ſtatica: ⁊ reſilē tia coartat ſciaticā ad eā que fit ex multitudine materie.

℄ De ꝯ¹° ꝟo ſic[opꝫ aūt itelligi nō vertebrū egredi: ſed oſſa poſita ibi.] Sed q̄rit̄ expō h⁹. §. ℄ Ad qd̄ dōꝫ: q ħ pōt 2r exponi. vno° ſic q p vertebrū itelligat iūcturā q̄ eſt nomen relatiōis duoꝝ oſſiū ꝯiūctoꝝ: ⁊ p oſſa ibi poſita itelligat al teꝝ oſſiū. ſ. os rotūdū qd̄ ſtat in pixide: qd̄ vocat̄ pomū ſi/ue additamētū: ⁊ eſt ſenſus q nos nō dēmus itelligē iūctu/rā egredi: ſm̄ q eſt nomē relationis duoꝝ oſſiū ꝯiunctoꝝ: q2 nihil eſt dicē q egrediat̄ iūctura: ſꝫ egredit̄ alteꝝ oſſiuꝫ ꝯiūctoꝝ. ſ. os rotūdū: qd̄ ſtat in pixide. Alio ꝟo mō ſic. ſ. q p vertebrū itelligat locū in quo aliqd vertit̄: q loc⁹ ꝓpe ap pellat̄ pixis: ⁊ p oſſa poſita ibi itelligat illud rotūdū qd̄ in pixide vertit̄: ⁊ tunc eſt ſenſus q nō debemus itelligere pi xidē egredi: ſed os rotūdum qd̄ eſt in ea: ⁊ hanc puto fuiſ/ſe magis de intentione Gal. q̄ primā: q2 magis concordat cum eo quod ſequitur.

℄ Aphoriſmus. LX.

℄ Quibuſcunq; a ſciatica moleſtatis vertebruꝫ reſilit foras: his tabeſcat crus: ⁊ claudicant: ſi non vrantur.

℄ Quibus a coxendice infeſtatis diutina: receſ ſerit coxa: iis crus contabeſcit: ⁊ claudicat: ni/ſi perurtatur. Theo.

℄ Quibuſcunq; a coxendicum dolore moleſta/tis diuturno: excidit coxa: his crus tabeſcit: ⁊ claudicant: ſi non vrantur. Leo.

℄ Cōmentum Galeni.

℄ Opꝫ hūc apho. p̄cedēti apho. iungi: q2 qbus ſciaticis ex nimia humiditate ſtatica vertebrū reſilit ⁊ reuertit̄ ex tpe lōgo: crus putreſcit ⁊ ꝯſumit̄ niſi cuꝫ foco ſuccurrat̄ ſibi: ⁊ humiditas exiccet̄. ſic. n. p̄cepit de armo exeūte in libro cō catenatiōis: vt cū incēſione ſuccurras ſibi ne loco ſui exeat amplius. Uertebrū aūt ſi exierit ⁊ diu pmāſerit: ſine dubio claudicare facit: cū pes nō firmet̄ ſm̄ q opꝫ. Jdem contin git: ⁊ mēbris oibus motum ſuum nālem amittentibus.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Jn p̄cedēti apho. docuit author ſignare ſup cām exitus ⁊ reuerſiōis vertebri in ſciaticis. Jn p̄nti ꝟo docet ſignare ſu per moleſtatos a ſciatica p tabeſcētiā cruris: ⁊ claudicatio nem coꝝ. Si non vrant̄. per id qd̄ eſt vertebrum reſilire.

℄ Cōmētator circa hūc apho. ſic ꝓcedit. nā p̄ ponit hitudi/nē h⁹ apho. ad p̄cedētē. 2° exponit ꝟba p̄ntis apho. ibi[q2 qb⁹ ſciaticis.] 2° in duas. nā p̄ exponit ħ. ſ. his tabeſcit crus ſi nō vrant̄. 2° exponit ħ. ſ. claudicāt. ibi[vertebrū āt ſi exie rit.] ℄ Dicit ḡ ſic de p⁹ pte: q iſte apho. dꝫ ꝯiūgi cū p̄cedē/ti. Jta q ambo ſint vn⁹ aphori. Jn 2° pte tria facit iplicite: ⁊ ꝯfuſe. nā p̄ exponit ħ qd̄ dicit[reſilit] 2° hoc qd̄ dicit[tabe ſcit.] 3° exponit illā ꝯdōnē[ſi nō vrant̄.] ℄ De p°. d. q per vertebrū reſilire in ħ loco poſitū dēmus itelligē vertebruꝫ exire ⁊ redire multo tpe. ℄ De 2°. d. q p tabeſcē dēmus i/telligē putrefactionē ⁊ macreſcentiaꝫ: ſiue ꝯſumptionem. ℄ De 3°. d. q aduſtio p̄ſeruat iſtos ſciaticos a tabeſcētia: ⁊ a claudicatione: ꝓpterea q2 in ſciaticis vertebrū exit ⁊ in/trat ꝓpter ſtaticā humiditatē infundētē ꝯcatenationē. adu ſtio ꝟo talē humiditatē ꝯſumit deſiccando. ℄ De 4°. d. q cā ꝓpter quā illi qb⁹ vertebrū exit: ⁊ reuertit̄ lōgo tpe clau dicāt eſt hec. ſ. q2 nō p̄nt firmare pedē ꝓpter egreſſionē ver tebri: ⁊ ħ idē ꝯtingit in oib⁹ mēbris amittētib⁹ ſuū motum nālē. ſ. q qn̄ nō pōt firmari ſup iūcturā ſuā deficit in opōne ſua: ⁊ vī mihi cā huius eē: q2 ois motus ꝓgreſſiuus fit p aliqd imobile: ſicut dicit Ariſto. in libro de motibus pro/greſſiuis: cum aūt in talibus ſciaticis iunctura ſit mobilis non bene poteſt fieri motus cruris.

Circa hūc apho. dubitat̄ de tex.[vertebruꝫ reſilit.] vī eni ħ ſupflue poſitū eē. Nā ſolū ad ħ qd̄ eſt mole ſtatos eē a ſciatica lōgo tpe vī ħ ꝯñs. ſ. tabeſcē crus: ⁊ clau dicare ex nečio ſeq. Quicūq;. n. lōgo tpe moleſtant̄ a ſciati ca ex nečitate claudicāt: ⁊ eoꝝ crus tabeſcit: membri nāq; diſlocatio nečio debilitat mēbruꝫ in ſua opōne. ℄ Ad eui/dētiā p̄dicte q̄ōnis duo p̄notāda ſunt. quoꝝ p̄m eſt de noti/tia iſtoꝝ triū vocabuloꝝ. ſ. ſciatice ⁊ reſilētie ꝟtebri ⁊ clau dicationis. 2m eſt de hitudine claudicatiōis ⁊ tabeſcētie ad ſciaticā. 3m eſt de finali ⁊ cōpleta intētione Hip. in ħ apho.

℄ Dico ḡ de p̄. q ſciatica eſt nomē doloris ſcie. ſic ꝑꝫ p diffō nē ei⁹ poſitā ab Aui. 3° can̄. fen 22°. de dolorib⁹ iuncturaꝝ ca° p̄. §.[Sciatica ꝟo] dicit. n. q ſciatica eſt dolor q icipit a iūctura anche: ⁊ deſcēdit retro ad coxā: ⁊ qn̄q; extēditur vſq; ad genu ⁊ ad calcaneū. Et a Raſi de iuncturis cap̄ de cura ſciatice paſſionis. Jnqt. n. [ſciatica eſt dolor fortis in lōgitudine pedis ex ancha vſq; ad extremitates digitorum

pedis ſimilis corde extenſe.] Et forte nõ peruenit vſq₃ ad pedem ſed terminatur apud iuncturam caphab aut in medio cruris aut apud genu.

¶ De ſcđo.ſ.de reſilentia vertebri.dico ꝙ reſilẽtia vertebri dicitur diſpoſitio media inter firmitudinez ⁊ diſlocationẽ. ⁊ eſt vt ſit velocis exitus ⁊ velocis reditus inquieta valde ſicut dicit Auicẽ.tertio cañ.capitulo ꝑalleg.6.[Et multotiens quidem multiplicatur humidas viſcoſa.]

¶ De 3° ꝟo.ſ.de claudicatiõe dico ꝙ claudicatio eſt duplex ſ.actualis ⁊ habitudinalis. Actualis quidẽ dicitur qñ per aliquod nocumẽtum factũ in iuncturis vel neruis vel ligamentis ipſius coxe vel cruris impeditur inceſſus.habitudinalis aũt eſt que cõtingit propter perfectã diſlocationez anche. Et dicitur habitudinalis qꝛ non remouet ⁊ hec ꝓprie dicitur claudicatio.⁊ de hac loquitur hic Hippo.

¶ De ſcđo principali. Dico ꝙ inter claudicationem ⁊ ſciaticam eſt habitudo accñtalis in hunc modum:nã claudicatio cãtur a diſlocatione ſcie perfecta. Diſlocationez autem perfectam anche antecedit diſpõ media inter firmitatem ⁊ diſlocationẽ quã diximus eſſe reſilentiã. Huiuſmodi autez diſpoſitio accidit dolori ſciatico.i.plerũq₃ ſecũ cõcurrit ab eadem cã proueniẽs.⁊ illa cauſa eſt humor phlegmaticus in concatenatione anche. Nã inquantũ concatenationẽ replet:extendit cordas ⁊ neruos adiacentes concatenationi quibus extẽſis fit dolor ſciaticus ſicut ſupra dictuz eſt per Gal.de dolore podagrico in iiii° apho.[Quibuſcunq₃ podagricis tumores.] Inquãtum ꝟo abundat in tantũ ꝙ ligamentum cõtinuans vertebrũ cum pixide humectat ⁊ relaxat ⁊ iuncturã illam lubricã reddit ⁊ facit reſilentiã. Itẽ inter tabeſcentiã ⁊ ſciaticã eſt habitudo partim accidentalis ⁊ partim naturalis. accidẽtalis quidẽ eſt iquãtũ dolor ſciaticus ⁊ tabeſcentia ab eadem cauſa procedunt que eſt humiditas phlegmatica. que dũ cordas ⁊ neruos extẽdit dolorem facit ſciaticum. Et multum abundans. caliditatem naturalem debilitat.⁊ per conſequens virtutem naturalem que nutrit crus.⁊ ſic oportet crus tabeſcere ex putrefactione ⁊ defectu nutrimenti. naturalis ꝟo habitudo eſt inquantum ipſe dolor ſcie immediate digeſtionem ⁊ nutricationem debilitat.dolor nãq₃ omnes operationes debilitat propter quarum debilitatem crus opꝫ tabeſcere.

¶ De 3° dicit ꝙ ad finalem ⁊ cõpletam intentionem Hip.in hoc apho.primo opꝫ partiri aphoriſmũ per partes. Dico ergo ꝙ due ſunt partes in hoc apho.ſ.antecedens ⁊ conſequens. Antecedẽs qdẽ tangit vſq₃ ibi [his tabeſcit. In antecedente ꝟo ponunt duo.ſ.id ſuper quo ſignificat ⁊ ipſuz ſignum.quorum primum tangit vſq₃ ibi. [vertebrum reſilit.] ibi ꝟo tangit ſcđm. Et in conſequenti duo tangit ſcilicet ipſum conſequens ⁊ conditionem verificantem eius cõſequentiam quoꝝ primũ tangit.vſq₃ ibi.[ſi non vrantur.]

¶ Dico igitur ꝙ perfecta ⁊ finalis intẽtio Hip.in hoc aphoriſmo eſt de ſciaticis duo demonſtrare.ſ.ſignum pronoſticum ⁊ cañ.curatiuum. Signum quidem pronoſticum eſt tabeſcentia cruris ⁊ claudicatio. Canon autem curatiuus eſt aduſtio.medium ꝟo per quod iſta duo demonſtrat de ſciaticis eſt reſilentia vertebri quam dixi ſupra eſſe ſignuz. hac autem ſufficiẽtiſſima diſtinctione prehabita facilis eſt ſolutio queſtionum.[crus tabeſcit.]

¶ Sed contra:videtur enim ꝙ crus non debeat tabeſcere. nam cum abundat humiditas phlegmatica membruz potius debet fieri groſſum q₃ macrum.

¶ Ad hoc pꝫ reſpõſio per ea que dicta ſunt in queſtione.

¶ Hic quidem finitur expoſitio ſexte particule apho. Hip. ⁊ cõmenti Gal.ſuper eis pro quo ſint laudes infinite prime veritati ⁊ ꝓ lumini a quo procedit oẽ lumen ⁊ oĩs ꝟtus.

¶ In his autem particulis explanandis diuerſa fuerunt tẽporã:nã cum eſſem in nono anno mei regiminis incepi gloſare aphoriſmos a ꝓn°. Et in ſpatio ſex menſium gloſaui ꝓmam ſecũdam tertiã ⁊ quartã particulas ⁊ quintã vſq₃ ad illum apho.[mulieri mẽſtrua ſine colore.] Tũc autem ſupſedi:cõuertens me ad gloſas quas ſuper tegni fecerã complectiores edendas:quas perfeci vſq₃ ad illud capitulũ cauſarum.[Ad inuentionem ꝟo ſalubrium.] Ibidem ꝟo deſtiti ipeditus a guerra ciuitatis Bononie:⁊ lucratiua operatione diſtractus. Poſt ꝟo placuit mihi reſumere:vt complerem gloſas apho° addendo ad eas quas primo fecerãz ⁊ feci additiones ſuper primã ⁊ ſecũdam ⁊ quartã particulam. In 3° ꝟo particula ſolũ gloſas veteres dimiſi. Item in 5° particula ſuper veteribus gloſis quas feceram primo: nullam additionem feci:incepi autẽ de nouo gloſare in illo apho.[Mulieri menſtrua ſine colore] vt dictum eſt.

¶ Super 7° ꝟo pticula nihil imediate ſcribere intẽdo. Sed ſi qs de meis auditoribus notare voluerit:eas corrigã:⁊ in petias redigi faciam. Hec aũt verba ſcripſi vt ſi alicubi minus cõpleta expõ reperiatur:nõ aſcribat ignorãtie. Sꝫ potius nouitati ⁊ pigritie ſcriptoris. Et eſt pfectuz hoc opus currẽtibus annis. M.cclxxxiij.decima die Septembris.

¶ Joanni Andree Hugoni Salodienſi. Joannes Baptiſta Nicollinus Sallodienſis. De preclare Thaddei Florentini in aphoriſticarum ſententiarum Hippocratis volumen expoſitionis abſolutione congratulatur.

¶ Hippocratem medice facultatis conditorem ſeptimam quoq₃ de ſententijs aphoriſticis particulam nobis reliquiſſe manifeſtum eſt. An autem Thaddeus noſter aliquid ad eius explanationem dixerit:nulla penitus inueſtigatio a nobis fieri debet. Cum ipſemet in poſtremis eius verbis de hoc fidem idubitatã faciat. Et q̃q₃ Albertus quidaz de Zancharijs quĩ neſcio quid ad eius expoſitionẽ elaborauit nonnullis harũ expoſitionum exemplaribus adnexus circumferatur:tamen, qꝛ mihi ſuper eaz valde ſicco pede inceſſiſſe viſus eſt. Idcirco ipſum cum hac tam copioſa Thaddei noſtri expoſitione in lucem prodire indignum iudicaui. Tu igitur qui iam dialectice documenta perfecte calles:philoſophie naturalis archana percurrere propera. Ut cum q̃pꝛimum tibi voluminis huius complementum tradidero ad eius aggreſſum idoneus inueniaris. vale

Prenotionū

¶ Thaddei floretini medicoꝝ pſpicaciſſimi in diuinū hippocratis pnoſticoꝝ volumē expoſitio celeberrima p Joānē Baptiſtā nicolinū ſalodieſem cādori pprio reſtituta ꝛ in lucē emiſſa feliciter ichoat.

Medicorū copiā delectabilem ꝛ glorioſaz pmittit ſtudētib⁹ ſcia puidēdi. ſicut vetuſtiſſimi medici nos docet autboritas: ꝛ expiētia ꝯtinua cōprobat: nec īmerito: cū illo triplici fine letetur poſſeſſor eiuſdē quē pbemialis oñdit ſeries: ꝛ tractat⁹ ad finē perducat optatū: magna igitur eſt cā q̄ mouet ſtudētes oiuz vt ardēter in ea pſtudeāt: ꝛ idefinēter ꝯtinuet. Duo nāq̄ motiua fortiſſima mobile forti⁹ mouēt. ꝛ celeriter inſtigāt ad aggreſſū. Quoꝝ vnū eſt copia amicoꝝ p qḋ deſignatur fortitudo. nā amicus eſt amico pcio fortis. ſicut nos docet ſapiētia ſalomonis: Alteꝝ aūt eſt delectatio aīe: naz in gloria exultat aīa ꝛ triūpbat. ¶ Et cū hec ſcia pnoſticationis non poſſit ſine ſignoꝝ noticia hꝛi: expedit vt de ſignis pnoſticis agat tractat⁹: ex quo māliſ cā huius opis plana eſt. ſ. ſignū pnoſticū: cā ħo formalis eſt forma tractatus ꝛ forma tractandi: for ħo tractat⁹ eſt ordinatio ꝛ diſtinctio libroꝝ īnt̄ ſe: q̄ talis eſt: nā p̄ more recte ſcribētiū pbe^m anteponit. Jn p̄ autē libro agit de ſignis pno. egritudinis acute abſolute: Jn 2° in cōparatiōe ad aliquas diuturnas. Jn 3° aūt in cōparatione ad creticas ꝓprietates. Cā ħo formalis que eſt modus tractādi. eſt modus doctrine quē ſeruat. hic aūt (ſicut mihi vi) eſt reſolutiuus: nā ſcia pnoſticādi eſt queſitū qḋ in mēte p̄ poſitū reſoluit in. 3. dictas partes. ſ. in ſciam ſignoꝝ abſolute: ꝛ in cōparatiōe ad cronicas ꝛ in cōparatione ad ꝓprietates creticas: qb⁹ plene determinatis ꝯcludit nobis ꝓpo^m nrm. ſ. negociū pnoſticationis eē īuētū. Cā ħo efficiēs eſt Hip. cho⁹: Cā ħo finalis eſt 2^x. ſ. opis ꝛ opatoris: cā finalis opis eſt illa 3^x que poſita fuit in pbe°. Cā ħo finalis opatoris eſt in vita. glīa ꝛ exercitiū itell̄s: ꝛ poſt morte vita memorialis: ꝛ hoc. d. Gal. 7. de ing° ſani. cap. p̄ ꝛ in monumētis almageſti idez oñdit. nā dr ibi q̄ nō eſt mortuus q ſciam ſuſcitauit: ꝛ hic finiatur pbemialis ſermo parcēti lōgitudini: q̄ ꝯſueuit qlibz gloſatoꝝ multiplicare verba in ſuis initijs. ego ħo ꝯtrariū facere decreui. pp amorē breuitatis. nihil. n. amabilius fuit apud antiquos q̄z loq breuiſſime. ſic docet nos Gal. de ſan. ing°. lib. 4° ꝛ ceteri pbi.

Textus. .I.

Omnis q: medicine artis ſtudio: ſeu gloriā: ſeu delectabilē amicorū cōſequi deſiderat copiam: adeo prudētum regulis rationez ſuam muniat. Jdetur mihi q̄ ſit ex melioribus rebus: vt medicus vtatur preuiſione.

¶ Commentum Galeni.

Maniſeſtū eſt q̄ Hip. nō vtit̄ hac dictiōe. ſ. puiſione niſi loco pn^ia. Jnde ē q̄ fac̄ ſeq hūc ſermonē cū ita dic̄ qḋ eſt qñ añcedit ꝛ p̄cedit: ꝛ fac̄: ꝛ indicat. Et nō vtit̄ hic ꝓlogo in iſto lib. ſuo niſi loco iſtoꝝ quoꝝ nūs eſt mult⁹ in h̄ nro tpe q nolūt ſeipſos autbores igenij: ꝛ eſtimāt q̄ opō medici nō eſt niſi ꝯſeruatio ſanitatis ſup ſanos ꝛ reductio eius ſup ipſos qui cōtrū pit̄. Pron° aūt de futuris reb⁹ vr̄ eis q̄ nō ſit de opōne medici in aliq: ſed eſt ex opōne diuinoꝝ. ¶ Et pp h̄ itēdit hip. oſtēdere i ꝓlogo huius libri ſui q̄ p pnoſticationē iuuatur medicus ꝛ ponit ſūmā eius: q̄ acqrunt̄ ex cognitione eius tres res. Quarū vna eſt q̄ medic⁹ qñ vtit̄ pno^ne recipiūt īfirmi ab eo qḋ eis p̄cipit: ꝛ mittūt ſe in manib⁹ ſuis vebemētius. Et ſcḋa eſt: q: qñ p̄us cognoſcit qḋ accidit īfirmis in futuro. añcedit ad illud tpe lōgore p̄parat ſe ad opponēdū ei. Tertia eſt ne eſtimet̄ de eo q̄ ipſe fuit cā mortis eius q morit̄ ex īfirmis. Hip. ḡ vi q̄ cognitio medicine p hunc mo^m ſcie nō eſt īferior cognitione eius cārū ſanitatis. Jntēdam⁹ ḡ nūc ad cōſiderādū in ſmonib⁹ eius: in qb⁹ narrat vnūqḋq; horum trium iuuamentoꝝ que narraui.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Liber iſte diuit̄. in. 2. ptes. ſ. in pbemialē ꝛ exequtiuā. durat p̄^a vſq; oz ḡ te. p̄^a diuidit̄. in. 2. nā p̄ ꝓponit vtilitatē ꝛ neceſſitatē ſcie pnoſticatiue. 2° ꝓbat eā. durat p̄^a vſq; vt in ſingulis valitudinib⁹. 2^a lz hic nō diſpēdat̄ ꝯſtruct⁹. tñ ſm aliā trāſlationē ꝛ ſm cōem ſic oz ponere diuiſionē. ¶ 2ª aūt pars in q̄ ꝓbat nec^m. huius ſcie diuit̄ in. 3. iuxta. 3. vtilitates quas ꝯſequimur ex ſtia ſcia: nā p̄ ponit vtilitatē q̄ ſpectat ad medicū plus. ꝛ minus ad īfirmū: 2° ponit eaz q̄ ſpectat ad īfir^m plus: ꝛ min⁹ ad medicū 3° ponit eā vtilitatez q̄ ſpectat ſolū ad medicū: p̄^a vſq; finiſq; me^ne 2ª vſq; vez q: vi ꝛ acumine 3ª durat vſq; ad finē. ¶ 3ª diui^r in. 3. nā p̄ ponit canonē gnālem p quē ingrit̄ iſta 3ª vtilitas. 2° ponit ſpecialē. 3° ponit ꝯnē iſtius 3^e vtilitatis ꝛ repetit vtilitatez 2^m. tñ iſta pars nō inenit̄ in alia tra^e. durat p̄^a. vſq; eſt ēt qōdā celeſte 2ª vſq; nōne illius 3ª vſq; ad finez. ſit ergo in pbe°. iſto. 6. pd^e. Dicit ḡ ſic in p̄^a pte. q̄ ſi aliqs vult ꝯ ſtudio me^ne ꝯſeq gloriā: ꝛ copiā amicoꝝ: muniat rōnē ſuam regulis prudētū: ꝛ h̄. d. in p̄^a pte. ¶ Jn 2ª pte. d. q̄ oz medicū ſcire pñtia ꝛ futura ꝛ p̄terita in oī egrit̄: ꝛ p h̄ reuelare pōt egro ea q̄ ipſe nō ꝯſenſerat. nā ex iſtis medicus eſſe credit̄. ꝛ infirm⁹ ſe cōmittit ei certius: ꝛ h̄ in 2°. ¶ Jn. 3°. d. q̄ ſi medicus ſcit pn. de futuris. ſciet obuiare futuro piculo: q: ipz p̄uidēdo aut fugiet: aut faciet ipm tolerabilius. naz nō pōt oē piculū euitare. nā iam foret melior q̄z ꝓpheta: ꝛ h̄. d. in 3°. ¶ Jn 4°. d. q̄ ſunt q̄dā egritudines tāti acuminis q̄ egruz occidūt ſubito. nec vocat̄ medicus: ꝛ ſunt q̄dā alie q lz non ita cito occidāt tñ vix durāt p diē. ꝛ ſi medicus vocat⁹ fuerit. nō pōt ei obuiare. ꝛ pp h̄ oz medicū ꝯſiderare virtutem ipſius morbi: ꝛ virtutē ipſius egri: vt ſciat pōderare que ſit maior: ꝛ p h̄ iudicet euaſuruz ꝛ moritu ꝛ: ꝛ h̄. d. in 4° ſ in 5°. d. q̄ qōdā ſignū celeſte eſt in quo ſi medicus bñ ꝯſideret ꝛ cognoſcat erit ei⁹ prudētia in pnoſticādo mirabilis. ¶ De 6°. d. q̄ ſi medic⁹ pōt bñ p̄uidere futura. tūc ipſe futura picula facit magis tolerabilia: aut oīo ꝓhibebit: ꝛ etiā ſi pdicet morituro mortē ꝛ victuro ſalutē. nō poterit ab alio rep̄hēdi: ꝛ ſic in hac pte poſuit ꝯnē 2^e. ꝛ 3^e. vtilitaṫ. tñ iſta vltia ps nō īuenit̄ in alia trāſlatiōe q: ſatis bñ p p̄dicta iſta itelligebat̄. Talis ḡ demōſtratio itelli̇r in hac lectione. Oē qḋ facit īfirmos magis ꝯſidere de me^co: ꝛ. ſ. medicuz potētē obuiar̄ futuro pic°. ꝛ excuſat ipz ab īfamia mortuoꝝ eſt nec^m in ſcia me^ne: ſcia pnoſticationis facit iſta tria. ḡ ipſa ē nec^a in ſcia me^ne: ꝛ iſtius demo^o ponit̄ p̄ ꝯ ꝛ 2° inueſtigat̄ minor maior aūt ſubaudit̄. ¶ Et ſcias q̄ amplius nō ponā ſniam alicuius lcōnis: q: q̄libet lcō planā hz ſniam. ſolū. n. itēdā diuiſioni ꝛ lr̄e expōni ſm ꝯmēratorē ꝛ ſm alios expoſitores: ꝛ īterdū dubia: lz pauca ꝓſequēda decreui: ſ oīs q me^e ſtudio ꝛc. ſ Loce iſti⁹. ḡ. alia tra^e talē hz lraz ſ vr̄ mihi q̄ ſit ex meliorib⁹ reb⁹ vt me^e vtat̄ p̄uiſione. ſcias ḡ q̄ Gal. ſ. ſup iſto ꝓlogo duplicē expōnē vnā. ſ. breuē p illis q ſolū q̄ rūt itellm hz. ꝛ aliā. ſ. plixiā. ſ. p curioſis ꝛ ſophiſtis. vñ p

ponā pmā 2° 2ᵐ. In h̄ g̃ p̄ para°. Gal. 2. notat. quoꝝ pᵐ eſt de expōne iſtius verbi ſ puiſione .2ᵐ eſt de gn̄ali intētione iſtius ꝓlogi iprobādo circa h̄ opionē quoꝛūdā. ¶ De p̄.d. ꝙ hip. itelligit h̄ p̄ puiſionē ꝓnoſticationē: ⁊ hoc ꝓbaᷓ per lr̄am ſequētis paᷓ vbi diᷓ qᵭ eſt q꜡ qñ p̄ſcit ⁊ antecedit.

¶ De 2°. d. ꝙ hip. voluit in h̄ ꝓlogo. mōſtrare neceſſitatem ꝓnᵗᶦ p qᵭ ꝯdicit qbuſdā antiqs de quoꝝ nūo multi ſūt noui. ſ. q꜡ dicebāt qdā ꝙ ſcia ꝓnoſticationis nō ſpectabat ad meᵐ imo ad diuinū. nā medic⁹ ſolūmodo ꝯſiderat de cura egritudinis: ⁊ de ꝯſeruatione ſanitatis: ⁊ cā ꝑꝑ quā ꝓbaᷓ necᵉᵉ. ꝓnᵗᶦ. eſt 3ᵉ. q̄rū vna eſt ꝯfidētia quā infirmus h̄z ī medico: q꜡ qñ infirm⁹ videt meᵈᶦᵐ ſciētē ꝓnoᵗᶦ. ꝯfidit de ipſo. ⁊ ponit ſe ad curaꝫ eius ſecure. 2ᵃ rō cā eſt q꜡ p̄ ſciam ꝓnᵗᶦ pōt medicus obuiare futuro ꝑiculo. 3ᵃ rō cā eſt: q꜡ p̄ ſciam ꝓnoſticationis excuſaᷓ meᶜ ab infamia infirmoꝝ q moriūtur: ⁊ iſta 3ᵃ ſunt valde nobilia ⁊ nō minora q̄ꝫ ſcia curatiua: ⁊ iſta eſt expō coᵗᵉ. ſup h̄ parᵒ ſ ois q meᶜ ſtudio. hic inuitat nos oēs ad ſtudiū: forte q꜡ oꝫ medicū nꝫ die nꝫ nocte deficere ſtudētē. ſicut diᷓ 3° de nālib⁹ ⁊ ifra hipp. dic in fine lib. ꝙ oꝫ medicū inuigilare rōni: ſ ſeu gl̄ia. gl̄ia eſt frequens fama cū laude. ſic̄. d. tulius: Aut gl̄ia eſt qᵭ. ſ. feſtinare i eē ad ꝯſciam alioꝝ ſic̄ vult pħs in thop. amicoꝝ copiā: ꝑ gl̄iam delectaᷓ hōe: ⁊ p̄ copiaꝫ amicoꝝ fortificaᷓ: q꜡ bonus amic⁹ eſt ꝓcio fortis: ⁊ circa iſta puo maxᵉ. ꝯſiſtit bonitas vite feliciaᷓ ſ regulis pudētū. nō accipit hic prudentes ſicut accipit moralis: ſed prudētes vocat eos q ꝑ expiētiā ⁊ rōnē. acceperūt ſciam ſignoꝝ ſ muniat rōnē. nō. d. rōnem: ⁊ nō. d. intellᵐ: q꜡ cognitio intelis ꝯſiſtit in ſola ſpeculatione. ſed rō ꝯſiſtit in ſpeculatione ⁊ ꝑtractatione rei ad ꝓpoſitū. h̄ aūt oꝫ facere medᵐ. ꝓnoſticātē: q꜡ non ſufficit ſcire ſigna pronoᶜᵃ niſi ſciamus ea ducere ad actum ſicut. d. infra Gal. in hoc ꝓlogo Gal.

Textus. II.

¶ Ut in ſingulis valitudinibus preterita: ꝓñtia ⁊ futura cognoſcat: ⁊ egro reuelet q̄ de ſe ipſo eger minime ꝑſenſerat. ſi enim ſe per eum cognoſcat totum ſe illi certius committet.

¶ Qᵭ eſt: q꜡ qñ p̄ſcit: ⁊ añcedit: ⁊ īdicat īfirmis aliqᵭ pñs ex eis q̄ habēt ⁊ q̄ p̄terierūt: ⁊ q̄ futura ſunt: ⁊ interpretaᷓ ab īfirmis totū qᵭ abbreuiauerūt a narratione ſua: eſt dignus: vt de eo credaᷓ ꝙ eſt potēs ſcire res egroꝝ: ita vt illud prouocet īfirmos: vel ſit fiducia ad cōmitendū ſe in manibus medici.

¶ Commentum Galeni.

¶ Iam narrauit hip. in h̄ ſermone iuuaᵐ pᵐ ex tribus iuuamētis q̄ acquirūᷓ ex ſcia ꝓnoſticationis in ſermone ſuo: ita vt ꝓuocet īfirmos ad cōſiderādū: ⁊ cōmittēdū ſe in manib⁹ medici. ꝑꝑ ſanitatē q̄ añceſſit: ⁊ quā indicat eis. ⁊ cōſequiᷓ illud: vt ſit digñ⁹ ꝙ de eo fiducia habeaᷓ. ꝙ ipſe eſt potens ſcire res infirmoꝝ. ſ. nām egritudinis: ⁊ cāꝫ faciētē ipſaꝫ. Erit g̃ ꝯ demōſtrationis ſupilluꝫ ſm moᵐ hūc: qñ añcedit medicus ⁊ īfirmis illud qᵭ futuꝝ eſt indicat: ⁊ crediᷓ de eo ꝙ eſt potēs ſcire res. ſ. nām egritudinis ſm veritatem: ⁊ de ꝯmo habeᷓ fiducia ꝙ ipſe eſt potēs ſcire nām egritᵘᵈᶦⁿᶦˢ. Eſt fiducia etiam infirmoꝛum de eo cōmittēdi ſe illi vehementior: ⁊ de quo confidunt infirmi: ⁊ in cuius manibus ſe cōmittunt ipſe ſanat plus egritudines.

Ille plures ſanat ī quo plures ꝯfidūt

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Dicit hic Gal. ꝙ in h̄. ꝓ. ponit pᵐ iuuaᵐ qᵭ h̄z ex ſcientia iſta: ⁊ duo notat. ī. h̄. ꝓ. nam p̄ ponit eius demōſtrationē. ſ. q̄ mō p hāc ſciam poſſim⁹ iſtᵐ iuuaᵐ acqrere. 2° ponit expoſitionē h⁹ rbi ſ ⁊ egro reuelet. d. g̃ ꝯ p̄ ꝙ ſcia ꝓnoſticationis. ſ. īfirmū ꝯſidere de medico ꝙ ipſe ſciat nām egritᵘᵈᶦⁿᶦˢ: ⁊ cās eius: ⁊ ꝑꝑ h̄ magis ponit ſe in curā eius. De 2° nō p̄ ꝙ alia traᵒ alia h̄z lr̄aꝫ q̄ talis eſt ſ ⁊ interꝑtaᷓ ab īfirmis totū qᵭ abbreuiarūt a narratiōe ſua. q꜡ qdā exponebāt h̄ rbūꝫ hᵒ. ſ. q꜡ medic⁹ dicat īfirmo ea de ipſo. q̄ ipſe infirm⁹ neſcit: ſic̄ ſ membra iterioꝛa: ⁊ egritᵘᵈᶦⁿᵉˢ coꝝ: ſꝫ h̄ nō eſt verū imo itelligiᷓ ꝙ meᶜ reuelet īfirmo ea de ſua egritᵘᵈᶦⁿᵉ q̄ ipſe infirmus bñ ſcit. tñ nō dixerat ea meᶜᵒ. v.g. q꜡ dixit ei meᶜ aliqs cās ꝑmitiuas ſic̄. d. q꜡ ipſe comedit nimis: aut q꜡ nimis laborauit ī p̄terito. ſic̄. d. Gal. ifra de ſignis faciei: qñ ꝯtingūt a cā exterioꝛi aut hijs ſimilia: vel ꝙ meᶜ dicat egro aliq̄ accᵃ. ſic̄ fecit Gal. rome qñ iuit cū glaucone ad vidēdū iſtū īfirmū q credebat ſe hēe pleᵗᶦᵐ. ¶ Sed diᷓ ꝙ tex. ꝯdicat huic 2ᵉ. exponi ⁊ ꝯfirmet pᵃᵐ. nā. d. ꝙ meᶜ reuelat īfirmo ea q̄ ipſe minime p̄ſenſerat. ¶ Ad h̄ dicas. ꝙ bñ diᷓ ī ſupꝑficie. tñ exponēti tex. nō diᷓ. imo idē. d. iſte tex. qᵭ. d. Gal. ī ꝯᵗᵒ. dꝫ. n. ſic exponi. ſ. ꝙ meᶜ reuelet infiᵒ ea q̄ ipſe īfirm⁹ de ſe. ī. ꝑ ſe minime p̄ſenſerat. medico. ī. reuelet meᶜ īfirmo ea de q̄b⁹ ipſe infirm⁹ p̄ ſe minime meᶜᵒ fecerat añ ſenſū. ī. notitiā: ⁊ ſine duᵒ p̄ ſe pꝫ: q꜡ Gal. bñ exponit: q꜡ qñ medicus. d. aliqd īfirmo qᵭ infirmus bñ ſcit ſe feciſſe vel habuiſſe: p̄ter h̄ ꝙ infirm⁹ dixerit ei: multū admiraᷓ īfirm⁹ ꝺ prudētia eius: ſꝫ ſi meᶜ dicat infirmo aliq̄ oculta q̄ ipſe īfirm⁹ neſcit. nō admiraᷓ infirmus nec h̄ꝫ forte illa ꝑ veriore ſic nō efficitur ita famoſus apud eū. ſic̄ ſi ipſe ſciret ea q̄ meᶜ ſibi dicit eſſe vera: ſ certius ſe illi cōmitteret ꝑꝑ iſtā ꝯfidētiā talis meᶜ plures ſanat ꝑꝑ duplicē cāꝫ. q̄rū vna eſt q꜡ īfirm⁹ magis obedit meᶜᵒ ī q ꝯfidit: ⁊ alia eſt q꜡ ꝯfidētia ⁊ ſpes adiuuāt nām in opōnib⁹ ꝯ morbū: q꜡ ſic̄ aia ieſa ⁊ deſpās. faᷓ morbū maioꝛē. ſic̄. d. tota noſtra ſcriptura. ſic aia ꝯfidēs ⁊ ſperās. op⁹ nāe fortificat. vñ. d. Auic. 6. de nālibus pᵗᵉ 5° caᵒ de vtute motiua. ꝙ plus opaᷓ multotiēs fides īfirmi q̄ꝫ meᶜ cū iſtris ⁊ medijs ſuis.

Textus. III.

¶ Finiſq; medicine laudabilis exiſtit cuꝫ auctoꝛ futura in ſingulis perpēdit: quāuis omnes pro curare minime poſſit.

¶ Et interpretatur ab infirmo totū a cuius narratione eſt abbreuiatus.

Commentum Galeni.

¶ Illud a cuius narratione abbreuiaᷓ īfirmi. non eſt ex eo cuius ſcia nō fit ex eis: ſicut dixerūt qdā expoſitoꝝ: vt ſunt mēbra iterioꝛa: ⁊ egritᵘᵈᶦⁿᵉˢ q̄ ſunt in coꝛpe: ⁊ cāe illaꝝ. Uerū illud a cuius narratione abbreuiaᷓ nō eſt niſi a cāis ꝑmitiuis coꝝ ⁊ accñtib⁹ q̄ ſūt in coꝛꝑe ab eo qᵭ ex eis eſt manifeſtū ſenſui. Qñ g̃ audiūt īfirmi a medico aliqd hoꝝ preter qᵭ ipſi nūciauerūt ei. illud admiranᷓ de eo: ⁊ dignuꝫ eſt vt admirenᷓ de eo. Et nos qdē iam oſtendim⁹ in ſubſeq̄ntibus artē qua cōprehendiᷓ iſte modus ſcientie.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Hic Gal. ponit quādā ſimilitudinē: q꜡ ſic̄ nauta ꝑic⁹ qñ ꝓuidet aliqᵭ futuꝝ ꝑiculū. ꝓcurat obuiare. aut totalr̄ aut ꝑ p̄te ſic. ſ. meᶜ prudēs qñ futuꝝ ꝑiculū p̄uidet: v.g. ponaᷓ ꝙ aliqs patiēs feᵇʳᵉᵐ ꝯtᵉᵐ icipiat hēre vrinā diſcoloꝛatā. nec febris ꝑꝑ h̄ diminuaᷓ. ſic pōt meᶜ p̄uidere alienationē vēturaꝫ. vñ p̄parat ſe vt obuiet cū iclinatione māe ad inferioꝛa: ⁊ ſic aut ꝓhibeᷓ aliena°: aut debilioꝛ efficieᷓ ſ finiſq; meᵉ. ſꝫ forte qs dicet ꝙ facere ſanitatem in egro. nō eſt finis meᶜ. imo finis meᶜ eſt ꝯſeruare ſanᵗᵐ cuius rō eſt q꜡ ꝯſeruatio eſt dignioꝛ curatione. ſic̄. d. Gal. in tegni de cāis. ⁊ finis oib⁹ dignioꝛ dꝫ eē. ¶ Ad h̄ dico ꝙ finis meᶜ eſt curare egriᵗᵘᵈᶦⁿᵉᵐ ⁊ ꝯſeruare ſaniᵗᵃᵗᵉᵐ ſic̄ pꝫ ex diffōne meᶜ poſita ab aui. tñ iſte finis alias h̄z ptes. ſ. ꝯſeruare ⁊ curare. vñ lꝫ vna ps ſit nobilioꝛ alia. nihilominꝰ toᵐ ꝯpᵐ ē nobilius oib⁹ añcedētib⁹ finē ſ ī ſingulis. Sꝫ nō diᷓ q꜡ ipoſſe ē medicū p̄uidere oē futurū accñs qᵭ poſſit ꝯtigē ī oī moꝛᵒ: q꜡ oꝫ medᵐ necᵒ falli. ſic̄. ī. dī in ꝯᵗᵒ 3ᵉ ꝑᵗᶦᶜ. ¶ Ad h̄ dico ꝙ regule ꝓnᵗᶦ danᷓ in oī

egri⁹.tñ nõ ꝑt me' oẽ accñs vētuꝝ ꝓuidere. Tñ nec ipſe.d. ꝑẽ piculũ ꝓ ſe ꝓuiderit: ꝗ̄uis oēs ꝓcurare minime poſſit.

Sz ɔ̄vi ꝙ oẽ piculũ poſſit tolli ſi ꝓuideꝛ: tñ ꝗ̄z vĩtatꝗ: ad huc vt⁹ nõ eſt leſa ab illo accñte: ꝗ̄re vi ꝙ poſſum⁹ obuiare.

Ad h̃ dico ꝙ nõ ẽ poſſe obuiare oib⁹ piculis. ⁊ lz nã nõ le/daẜ adhuc ab illo piculo. tñ hz i cor⁹ cām ꝗ̄ nec⁹ faciet il/lud venire: ⁊ põt eſſe ita magna cã ꝙ nõ poterit vtus ſuſti/nere morbũ preſentẽ ⁊ futurum accidens.

Textus IIII.

Quod ſi poſſet iaz non futuri preuiſor, ſed di uinis prophetis diceretur nobilior.

Quare eius cura erit: qua ipſos curabit ſcḋm meliorez modũ: cum ipſe preſciuerit de cauſis accidentibus ad qd conuertantur.

Commentum Galeni.

Iã narrauit hip. i h̃ ſmone iuua^m ſcḋm. qḋ eſt ex iuua^{to} ꝗ̄ acgrunẜ ex ꝓnoſticatiõe. qḋ eſt q: qñ me⁹ ꝓus ſcit cām iſirmi ſcḋm xitatẽ itẽdit accña de ꝗ̄ꝝ aptitudine ẽ vt accidãt ei ⁊ ꝓhibz ex eis qḋ poſſe ẽ ꝓhibẽ vt nõ accidãt: ⁊ itẽdit ad illud ex eis qḋ nõ eſt poſſe ꝓhibẽ qn accidat: ⁊ ꝓhibz illud ne fiat mag^m forte. Et med⁹ qdẽ poſſe ẽ oino vt añcedat: ⁊ reſiſtat oib⁹ accñtib⁹ ꝗ̄ accidũt: ſicut gubernatori nauis ſapientis qui timet inſultũ cõmotionis maris ſuper ſe.

Expoſitio Thaddei.

Prophã hz tã nobilẽ aiam ꝙ ꝓꝑ ɔ̄iũctionẽ quã hẽt cũ cã h⁹. nõ ſolũ ꝓuidet futura: ſz ẽt. ſ. ea ſola volũtate ꝗ̄ ſunt ſup nãm. nã facit ſolo velle ꝙ lapis fiat panis: ⁊ ꝙ ɔ̄tingãt plu rime mortalitates: ſicut.d. auic. 6⁹ de naturalibus.

Textus. V.

Uerum q: vi: ⁊ acumine egritudinis hũc re/pente mori ſubito contingit: alium vero medi cine apparat⁹ ꝓuenit: ⁊ vix dieculã vite adijcit.

Cũ ergo qdã infirmoꝝ moriunẜ antequã ad eos voceẜ medicus ex prauitate egritudinũ eo rũ: ⁊ qdã coꝝ nõ moranẜ qñ vocãt medicũ: qñ moriañẜ. quare non remanent niſi in die vno: aut plus illo ꝗ̄rũ añquã prepareẜ medicus cũ arte ſua: ⁊ reſiſtat vnicuiqꝫ accñtiũ: tũc oportet vt cognoſcas nãs illoꝝ egritudinũ: que ſũt ꝑ/trãſeũtes virtutes corpoꝝ. Et ſi fuerit etiã ali/quid cuz illo celeſte in egritudinibus: oportet vt ſit medicus in eo ſapiens cum preuiſione.

Commentum Galeni.

Narrauit hip. i h̃ ſmone ſuo dic̃o iuua^{m} ꝗ̄ acgrunẜ ex ſcia ꝓnoſticatiõis: ⁊ dixit iteꝝ iuua^m 3^m in ſmone ſuo. ſ. qñ ꝓus ſcit: ⁊ ꝓcedit: ⁊ idicat mortẽ ei⁹ q moriẜ: ⁊ ſalutẽ ei⁹ q ſalua tur. Inde eſt ꝙ qdã medi^{s} iperitoꝝ ex ꝓpinquo cepit ⁊ itro miſit quẽdã adoleſcẽtẽ iſir^m i balneũ: cuius cepit corp⁹ ſu/dare ꝓꝑ ſyncopiz ꝗ̄ accidit ei cepit letari ⁊ gaudere ꝓꝑ mul titudinẽ eius ꝗ̄ currebat ex eo ḋ ſudore. cũ ḡ poſt illud paꝝ moreretẜ iſirm⁹: aduenit ei ex cõſanguineis illi⁹ cõturbatio mag^{a} ꝓꝑ eſtimationẽ coꝝ ſup ipz. ꝙ ipſe iterfeciſſet eũ. Qḋ aũt dixi vſqꝫ ad hũc locũ. nõ eſt niſi expõ ꝓlogi. quẽ ꝓmiſit hip. i lib. ſuo iſto. Sermonis aũt quẽ ipſe breui cõprehẽdit orone. ſ. ſermonis eius. ⁊ ſi cũ illo ẽt fuerit aliqd celeſte in egrit^{b⁹} acutis: ſpẽs huius expõnis ɔ̄uenit ei q iam domit⁹ eſt in diſciplinis: ⁊ exercitat⁹ in eis: ⁊ eſt ei⁹ ſtudiũ icipiens ad ꝓficiẽdũ ex h̃ lib. Qui ãt nõ ẽ domit⁹ in ſmone grecoꝝ: neqꝫ eſt ei cognitio cũ vltimatione: aut ſollicitudo de reb⁹: ⁊ nõ accidit ei: niſi ſcia ſmonis ſophiſticaꝝ ⁊ finientiũ in illo vitã ſuã in vanũ. Qḋ ḡ ɔ̄uenit de expõne eſt modus ali⁹ ꝑ/ꝑũus: q ɔ̄pleẜ ſmone lõgiori h̃ ſermone ⁊ latiore eo. Et res qdẽ abſoluta in diuiſiõe ɔ̄ſideratiõis i h⁹ expõnis eſt ei cui⁹ itẽtio eſt acqrere ꝗ̄ ꝓficie: ⁊ q amat illud. Dimittat ḡ hũc ſer monẽ: in quo ego icipio ab hoc loco vſqꝫ ꝗ̄ ꝑueniaẜ ad ſer/monẽ in quo dixit hip. [oꝫ vt ponas ɔ̄ſiderationẽ tuam in egritudinibus acutis ſcḋm hanc viam.]

Expoſitio Thaddei.

Hic paꝝ.d. Gal. niſi q: ponit qḋdaz exẽ^m. ꝑ qḋ daẜ nobis itelligi vtilitas ꝓnoſticationis ad ꝓuatione iſamie: ⁊ eſt q: qdã me⁹ itroduxit iſir^m ſuũ i balneũ. ⁊ ipẽ icepit ſudare for titer: ⁊ ex hoc me⁹ letabaẜ: q: ſꝑabat ꝙ eẽt cã ꝙ eius mor⁹ tolleretẜ: ⁊ poſt mod^m mortu⁹ eſt. vñ rumor magnus factus eſt ſup medicũ ab amicis: q: putabãt ꝙ ipſe fuiſſet cã mor tis. vnde ſi ipſe ſciuiſſet bñ ꝓn. non habuiſſet illã infamiã: q: forte non miſiſſet eũ in balneũ: aut ſi miſiſſet ꝓnoſticat⁹ fuiſſet ꝙ deberet moriẜ vi ⁊ acu^t. nõ ꝙ.d. [vi] vt notet ꝑ/ualẽtiã vtutis mo^r. ſupra po^{am} nãcẜ acumine] dic̃ vt notet velocitatẽ motus mo^r. ⁊ ſic ad iſtũ egꝝ nõ venit me^s [⁊ vix dieculã vite adijcit] iſte eger vocauit med^m. tñ tãta fuit ve locitas morbi ꝙ poſt vocationẽ me^{ci}. nõ vixit niſi ꝑ diem: nec debet itelligi ꝙ medicus addidiſſet ei diez vite: ſed oꝫ itelligi ꝙ ita fuit breuis egritudo ꝙ me^s nõ potuit prepara re ſibi occurſum: ⁊ q: non vixit niſi ꝑ diem poſt vocationem: ⁊ h̃ vult alia lr̃a.

Textus. VI.

Intereſt artificis vt vires egri atqꝫ egritudi/nis bene perpendat.

Uidetur: mihi ꝙ de melioribus rebus eſt vt vtatur medicus preuiſione.

Commentum Galeni.

Nõ vtiẜ hip. hac dictione. ſ. ꝓuiſione. ſcḋm curſuz ɔ̄ſuetudi nis grecoꝝ cõem quo vtunẜ ea. qḋ eſt: q: greci nõ vtuntur hac dictione: niſi ſcḋm ſollicitudinẽ de re ⁊ curã de ea. Et illḋ qdẽ ſigñauit Euripides verſificator in ſermone ſuo. ꝙ ſelle/nes apud mortẽ ſuã vſa eſt ꝓuiſione in h̃ vt caſus eius eſſet ſcḋm figurã cũ ꝗ̄ nõ detegeretur quãdo ipſa caderet. Et nos iuenim⁹ iteꝝ h̃ ſmone. ſ. ꝓuiſio vti grecos in ſmonib⁹ ſuis: ⁊ ſemꝑ ſup ſollicitudinẽ de aliquo: ⁊ ſcḋm curã ḋ eo ⁊ añceſſio nẽ in ꝓparatione eius: cuius ꝓparatiõe fit iuua^m. Et ſermo iteꝝ famoſus apud hoies. ſ. an regimẽ mũdi curratꝫ ꝑ vſuz ꝓuiſionis. nõ ſigñat niſi hãc itẽtionẽ: Hip. vo nõ vtiẜ ſmo/ne ſuo ꝓuiſio ſcḋm hãc intẽtionẽ ſz vtiẜ eo loco ꝓnoſticatio/nis: ⁊ nõ facit etiaz illud abſolute: ſed ex re ꝗ̄ cõicat ex iſtis duab⁹ itẽtiõib⁹ ſil. Qḋ ḋ eſt: q: iuenim⁹ Homeꝝ verſificatorẽ vti hac dictione. ſ. ꝓuiſio ſup res in qb⁹ hõ cogitat: ⁊ quas imaginaẜ añꝗ̄z ſiãt: ⁊ ex hac itẽtiõe itẽtũ deriuaẜ ꝓnoſti⁹. qḋ eſt: q: res manifeſte i nãis ſuis ꝗ̄ formanẜ in itellu añꝗ̄z appareãt ſenſib⁹ ſũt: in qb⁹ dĩ ſcḋm xitatẽ ꝙ hõ vtiẜ i eis ꝓui ſione. Et nõ voluit hip. ꝑ hoc nomẽ: niſi ſignificeẜ qḋ cogi/tat in reb⁹. ⁊ imaginaẜ eas anteꝗ̄z ſint: ⁊ ꝓꝑ h̃ dicim⁹ in re/bus que intelligunẜ ꝓmitiue abſqꝫ volũtate: q: accidũt pre ter ꝙ vtaẜ in eis aliqs ꝓuiſione. In reb⁹ aũt ꝗ̄s facit poſtꝗ̄z cogitat in eis diciẜ ꝙ ſiũt poſt cogitationẽ ⁊ ſollicitudinẽ. Et ſup h̃ ſigñat ſmo Solonis: vbi dicit: ꝙ oꝫ vt in iudicijs que poſuerũt illi de deruſiſagas in iterfectione: ⁊ in vulne/rib⁹: ⁊ cõbuſtione: ⁊ me^{ntis}: vt vtaẜ ꝓuiſiõe ſi hõ fuerit dãs in potu illas volẽs in iterfectionẽ ꝑ eas. Inueniunẜ etiaz h̃ noie ⁊ filib⁹ vti rhetores multotiẽs in orõib⁹ ſuis qñ vo/lũt narrare qḋ fit ꝑter vſuz ꝓuiſionis ꝓꝑe illud qḋ fit abſqꝫ volũtate: ſicut iterfectio abſqꝫ volũtate: ⁊ id ad qḋ egrediẜ irat⁹. qḋ eſt: q: ipſi dicũt in iſtis reb⁹ qḋ ipſe ſiũt ꝑter ꝙ vtã tur auctores coꝝ preuiſione. Qñ ergo hõ decipit ſociũ ꝑ lõgo: ⁊ cogitat: ⁊ ꝓuidet in eo qḋ facit cuz eo: anteꝗ̄z coneẜ facere illud vtitur ꝓuiſione. Qḋ ḋ ergo ſigñat hoc nomẽ pre uiſio. ſ. apud grecos eſt res cõis: ꝗ̄ dĩ de actionib⁹ bonis ⁊ malis: nõ ſicut dicũt qdã: ꝙ diciẜ de actionibus bonis tñ: qḋ eſt: q: in qõne de ꝗ̄ ꝗ̄rũt hoies. ſ. an regimẽ mũdi currat ꝑ fortunã ⁊ caſum: aut per vſum ꝓuiſionis: nõ ſigñat ꝓuiſio

Preuiſio/nes apud grecos multi' ac/cipi.

niſi rem cõmunẽ ⁊ ſignificatio illius eſt:quod ponit̃ prope
eam.ſ.caſus:⁊ ex hoibus ſunt qui ponũt prope preuiſionẽ
loco caſus qḋ fit ex ſeipſo:⁊ oẽs ſignificãt intentionẽ vnaʒ.
Inuenimus autẽ phos etiã dicẽtes in mũdo multotiens ꝙ
regimẽ eius currat cum viu bonitatis:vel adminiſtratiõe
eius qui eſt creator bñdictus ⁊ ſublimis in quo eſt ꝓuiſio:
⁊ nõ excipiũt in ſermone ſuo bonitatẽ ad ſuam ſcientiã niſi
Preuiſio dr̃ de actionibus laudabilib⁹ ⁊ vituperabilibus. — qꝛ hoc nomẽ.ſ.ꝓuiſio:dicit̃ de actionib⁹ laudabilib⁹:⁊ de
actionibus vituperabilib⁹.nã ſi fuerit ꝓuiſio.ſ.ãnceſſio ſol
licitudinis de rebus dicit̃ cõmunis.Manifeſtũ eſt ergo ꝙ
nomẽ deriuat̃ a re que ratiocinatur ante eſſe ſuuʒ:⁊ ex hac
cadẽ intẽtione deriuat̃ nomẽ pronoſticationis.ꝙ eſt:qꝛ res
manifeſte.in naturis ſuis que apprehendunt̃ anteꝙ̃ ſint ꝑ
ſigna ſignificãtia ipſas:neceſſario dicit̃:ꝙ in eis non admini/
ſtrat̃ niſi ꝓuiſio.hic quidẽ ſermo eſt equalis ſermoni eius q
dicit:ꝙ nos non ſcim⁹ eas.niſi ante ſuum eſſe. Mihi autẽ
videtur preuiſionem non poni prope illud qḋ fit per for/
tunã:⁊ caſum vt intelligatur ex ea hec intentio cõis.qḋ eſt:
qꝛ preuiſio quando dicitur ſm̃ hũc mo^m ſignificatur ꝙ nõ
dicitur niſi de actionibus bonis tantuʒ.quoniam preuiſio
ſcilicet ſollicitudo de eſſe mundi:non eſt in actionibus ma
lis.Inquit Hunai.Putat̃ de hoc ſermone ꝙ eſt contrarius
ei:qḋ ꝓceſſit de ſermone ipſius.qḋ eſt:qꝛ dixit in eis que ꝓ/
miſſa ſunt in q̃õne in qua queritur de eſſe mũdi an regimẽ.
ſcilʒ eius:currat per vſum preuiſionis:aut per fortunam:⁊
caſum nõ adminiſtratur hoc nomẽ.ſ.preuiſio niſi ſcḋʒ intẽ/
tionẽ cõmunẽ quẽadmodũ oſtẽdit̃ illud cõmunicari ex po
ſitione ipſoꝝ prope ipſum caſum idest ex eo ꝙ ponũt iuxta
nomen ipſum caſus.Et ex ſermone phoꝝ iteꝝ ꝙ regimen
mũdi currit per vſum bonitatis:in quo eſt preuiſio.Et di/
xit in hoc loco:qḋ eſt:qꝛ ꝓuiſio q̃ñ dicit̃ ſm̃ hũc mo^m ſigni
ficat:qꝛ dicit̃ de actionibus bonis tm̃.Et rñſio quidẽ i illo
eſt illud qḋ dico.ſ.ꝙ hip.in ſermone precedente nõ voluit
niſi vt oñderet:qꝛ poſſe eſt vt fiat hoc nomen in vſu.ſ.ꝓuiſio
ſm̃ intẽtionẽ cõmunẽ in omni actione:que nõ fit per caſuʒ:
ſicut cõtingit:vt intẽdit in ea ad bonũ:⁊ intẽdatur in ea ad
malũ.in hoc aũt ſermone voluit oñdere ꝙ q̃uis ſit ꝓoſſe,vti
hac intẽtione.ſ.ꝓuiſio:cõiter ſup oẽm actionẽ.ſiue ſit bona
ſiue mala.ſicut ſignificat ſup illã q̃õnẽ cuius rememoratio
ꝓceſſit.ꝓusʒ tñ nõ vtunt̃ ea phi in q̃õne:in qua querit̃ de eſſe
mũdi:niſi ſm̃ intẽtionẽ ꝓpriã.ſ.bonitatẽ tñn:⁊ ꝓp illud non
inuenim⁹ eũ dixiſſe in ꝓnoſticatione:ꝙ nõ eſt niſi ꝑ res fu/
turas tñn:ſ.ſ per res:q̃ ſũt in tꝑib⁹ trib⁹.Et vidim⁹ quidẽ
ꝙ prudẽs eſt enũciator de eo qḋ iam ꝓceſſit nõ minus q̃ſ ſit
eius enũciatio enũciãs de eo ꝙ futuꝝ eſt:⁊ ſilr̃ etiã ꝙ enũ/
ciator ſit de reb⁹ p̃ñtib⁹ ꝓter q̃ʒ prius videat eas:nõ eſt laus
minor laude illaꝝ duaꝝ.ſ.enũciãtis illa duo.ſ.p̃teritũ ⁊ fu/
turũ.ſicut oñdit hip.in ſmone ſuo.ſ.ꝙ eſt qꝛ q̃ñ ꝓſcit ⁊ ꝓce
dit ⁊ idicat ĩfirmo res p̃ñtes ex eis q̃ ſunt cũ ipſis:⁊ q̃ ꝓteri
unt:⁊ q̃ futura ſunt:⁊ enũciat de h̃ ĩfirmo totũ a,cuius nar
ratione abbreuiauit:erit ergo dignus vt confidat̃ de eo qḋ
eſt potẽs ſcire res ĩfirmoꝝ:q̃ prudẽtia ꝑ artẽ in enũciatione
eius qḋ p̃terijt:ꝓter ꝙ teſtificet̃:⁊ in narratione reꝝ p̃ñtiuʒ
in iudicio ⁊ indicatione eius qḋ futuꝝ eſt:eſt eq̃lis.Veruʒ
iuua^m qḋ acgrit̃ ex vno quoqʒ hoꝝ diuerſificat̃ diuerſifica
tione multa.qḋ eſt qꝛ ꝓnoſti° de eo qḋ futuꝝ eſt:magis iu/
uatiua eſt q̃ʒ enũciatio:de eo qḋ p̃terijt:⁊ qḋ eſt p̃ñs qꝛ non
iuuat̃ ꝑ enũciationẽ:de eo qḋ iam p̃terijt in aliq̃ diſpõne.in
firmus imo nõ iuuat̃ ꝑ illud:niſi medic⁹ tñ q̃ñ vult oñdere
prudẽtiã ſuã ꝑ artẽ medicine,infirmo:⁊ iſte qdẽ ſermo q̃ʒ/
uis ſit extra artẽ me^ne:tñ lʒ ꝙ cũ poſitionib⁹ eũ declaret:⁊
exponat intẽtiones q̃ ſignificant̃ in ſermonib⁹:q ſũt in lib.
veꝝ q̃uis iuua^m fiat per diſtinctionẽ in expõnibus in reb⁹
alijs.tñ de ea eſt qḋ dixerũt qdaʒ expoſitoꝝ:ſignãtes ꝑ id
mores aie cõponentis librũ ⁊ nãm eius ſicut id qḋ inueni/
mus eos feciſſe in h̃ loco ex laude q̃ ipſi laudauerũt poſitio
nẽ hip.in ſermone ſuo.ſ.mihi vi ꝙ de meliorib⁹ reb⁹ eſt vt
vtat̃ medicus ꝓuiſione.q̃ñ poſſibile fuit ei dicere ꝙ de me
liorib⁹ rebus eſt vt vtat̃ medic⁹ ꝓter ꝙ adiũgeret ad illḋ.
Mihi vr̃ ꝓcũ ſit ad erigẽdũ demõſtrationẽ in eo qḋ dixit.
ſufficiẽtia.Qḋ aũt dixerũt ſeq̃ces abiucalis cũ voluerit in/
ter ꝓnoſticationẽ diſiam eſſe:⁊ ãnceſſionẽ indicationis:non
ſolũmõ nõ eſt egrediẽs ab eo qḋ eſt neceſſariũ:in q̃ nõ eſt ꝓfe/
cutũ:ſed cũ illo eſt ex gñe erroꝝ ⁊ ſolificatio.h̃ autẽ eſt ſm̃ ꝙ
vr̃ eis:inq̃ʒtũ dicũt ꝙ ipſi docẽt hoies ĩtẽtiones:verũtñ cõ/
tradicunt noi:in eo qḋ ſignat de rebus:⁊ hoc eſt ſm̃^m erroꝝ
eoꝝ.ſ.paruitas ſcie eoꝝ:⁊ qḋ ſermo eoꝝ nõ eſt niſi in eo qḋ
ſignãt noia:nõ in ipſa nã reꝝ q̃rũ cognitiõe ſit iuua^m in me
dicina:qḋ eſt qꝛ ꝓnoſticatio dr̃ ſm̃ plurimũ de rebus cer/
tis:certitudinis ſempiterne:⁊ q̃ñqʒ dr̃ de reb⁹ in q̃rũ certi/
tudine minuit̃ ab illis parũ:⁊ ꝓp illud inuenimus expoſito
res huius nois addere ei multotiens illud qḋ enũciat̃.Di/
cunt ẽ in qbuſdã illaꝝ q̃s ꝓmittũt:⁊ cũ qbus icipiũt ꝙ pro
noſticatio in eis eſt certa:⁊ qbuſdã eaꝝ ꝙ pron^{to} eſt in eis
cũ q̃ eſt fiducia:⁊ fortaſſe noiant:cognitionẽ eaꝝ veridicam
aut artificialẽ.Signãt ẽ per illud qḋ addunt ex illo ad h̃
nomẽ qḋ nõ eſt illḋ qḋ ſignificat̃ certũ ⁊ veꝝ ſemꝑ.Pron^{to} — Pron^{to} duob⁹ modis dicit.
ẽ oʒ ꝙ dicat̃ ſm̃ duos modos.quoꝝ vn⁹ ẽ ſup res certas
veras ſemꝑ:⁊ alter ſup res quas minuũt̃ ab illa certitudine
peꝝ.Cognitio vero certa ſemꝑ.eſt ſicut ꝙ ver exiſtit ſucceſ
ſione hyemis ⁊ poſt ipſam eſtas:⁊ poſt eſtatẽ eſt autũnus.
Illa autẽ cuius certitudo nõ eſt ſempiterna eſt ſicut ſermo.
Martis in luna qꝛ q̃ñ eſt extremitas ſupior manifeſte incli
nationis ſignat exſufflationẽ ſeptẽtrionis:⁊ ſi eſt expãſa.ſi
gnificat exſufflationẽ auſtri:nã hoc non inuenit̃ ita niſi ſm̃
plurimũ ſicut deſignat illud experimentũ:⁊ fortaſſe non in
uenit̃ ita.Et ſocijs quidẽ abiucalis vi ꝙ ꝓno^{to}.dĩ in reb⁹
certis:ſed ãnceſſio indicationis videt̃ eis incerta:q̃ñ dicit
ꝙ plurime res que antecedunt ⁊ indicant̃ non certificant̃:⁊
poſſe eſt enim bonũ vt antecedat ⁊ indicet ꝓter qḋ preſciat
illã rem quã indicat,aut poſſe eſt ꝙ loquat̃ homo econtra/
rio eius qḋ eſt in aia:⁊ ſi non amãt vt noient rem formataʒ
in aia ſcitã.noiant eã ꝓcul dubio opinatã:vt ꝯfiteant̃ ḋ ea:
⁊ ſi nõ fuerit in aia ei⁹ qḋ ãncedit ⁊ idicat de aliq̃ re nõ co/
gnita:tũc in aia eius erit opio ꝓcul dubio de ea.Verũtñ de
grecoꝝ ꝯſuetudine nõ eſt vt dicãt ãnceſſiones opionis neqʒ
ſocioꝝ abiucalis etiã q̃uis ſint diuerſi in noib⁹ multaꝝ re
rũ ſm̃ aliud q̃ʒ grecoꝝ cõſuetudo currit i vſu eoꝝ:⁊ inueni/
mus eos ꝯfitẽtes ꝙ nõ dĩ ãnceſſio opionis.Si ẽ res eſt ita
tũc ponãt nomẽ aliud qḋ ſignificet hãc intẽtionẽ:nõ prono
ſticationẽ:poſtq̃ʒ cõtenti ſunt hoies receptione eius qḋ po
ſuerũt idẽ:⁊ ſi nõ eſt eis poſſe vt faciãt illud:tũc oportet eis
vt erigãt vel ĩtelligãt ꝙ ſignificet illud ex reb⁹ ſm̃ ꝙ currit
ꝯſuetudo de eo.Iam aũt cucurrit cõſuetudo vt noiet̃ ꝓno^{to}
per caſum reruʒ de quaꝝ aptitudine eſt vt perueniant̃ ſm̃
plurimũ:⁊ rerũ certaꝝ in quaꝝ euẽtu nõ dubitat̃.Et opa/
tio quidẽ prudẽtiuʒ medicoꝝ nõ eſt inq̃ſitio de hmõi reb⁹:⁊
veꝝ anteceſſio indicationis eſt de eo qḋ accidit infirmis:⁊
intẽtio in illo ⁊ certificatio ſm̃ plurimũ:ꝙ ſi ceciderit in eo
error erit raro.Sermo aũt noſter ſm̃ plurimũ q̃uis ſit di/
ctio vna tñ illud qḋ intelligit̃ ex ea diuerſificat̃ diuerſitate
multa in multitudine ⁊ paucitate.qḋ eſt qꝛ q̃ñ hõ ãncedit
⁊ idicat aliquã rerũ ⁊ inuenit in ea.xx.vicibus ⁊ errauit in
eo ſemel:tũc error eius non extrahit eũ:niſi ad h̃ vt ſit ſemꝑ
veridicus.verũtñ eſt melior eo qui errauit bis ille qui erra
uit bis melior eſt eo q errauit ter.de oibus vero iſtis dĩ ꝙ
ipſi inuenerũt ſm̃ plurimũ:⁊ ꝓp id opʒ tibi vt intendas ad
diſciplinas q̃ faciũt te acq̃rere ꝟitatẽ:quã cũ acq̃ſieris erit
rectificatio tua ⁊ certitudo tua plus:ergo ſollicitus ſis de
his ⁊ addiſce eas.Inquiſitio vero de eo qḋ ſignãt vel ſigni
ficãt noia addet tibi veritatẽ.Euritidẽ.n.ſophiſtã qui dile/
xit hoc cap.⁊ itẽdit ĩtẽtionẽ eius:oderũt euʒ oẽs authores
diſcipline:⁊ propterea factus eſt idem expoſitus vt rideret
de eo.Socrates in oi loco q̃uis eſſet laudandus in rebus

alijs. Et pōt eſſe ꝙ ego etiā iam peccaui in rememoratio‑ne abrucalis qm̄ eſt melius properare ad docendum eos q̄ ſunt paōpri properare ad diſcendā medicinā per res certas ꝯras ꝛ dimittere ꝓhibitionē illoꝝ ꝛ conſumere vitā eoꝝ ex duob⁹ modis: quoꝝ vnus eſt in docēdo eos in redargutio‑ne ſophiſtaꝝ ꝛ alienationē eoꝝ: ꝛ altera eſt in ꝯdicendo il‑lis deceptionibus. Et propter hoc viſum eſt mihi melius eſſe in hoc libro vt intēdā ad docēdū res quibus ſit iuua‑mentum: cum mihi poſſibile ſit habere ſpacium longum vt inquiram in libro alio de eo qḋ dixit abrucalis contradi‑cendo per id lib. hippo. in pronoſticatione.

Expoſitio Thaddei.

Sꝫ queriſ quō iſtō ꝯñs ex ꝯñti ꝑcedenti ſequaſ. ſ. ex illo ſ. Uerū q̄ʒ vi ꝛ acc̄ite. Ad h̄ dico ꝙ ꝯñtia talis eſt. ſ. q̄ʒ cō‑tingit egritudines eſſe ita veloces in motu ꝙ me⁹. non pōt eis ſubuenire. oꝫ me⁹ ſcire pronoſticari ꝙ ipſe non recipiat egrū in cura. aut ſi recipit nūciet q̄ʒ moriturus eſt: vel q̄ʒ de eo dubitet. nā ſi ſubito incipit medicari eum. ꝛ eger ſubito moriſ putabiſ ꝙ ſit cā mortis eius ſ vt vires egri atq̄ꝫ egri‑tudinis ꝛc̄. ſoꝫ. n. me⁹ ꝯſiderare vires egrit^{is} ꝛ vires egri. vt videaſ cuius virtus ꝑualet: ꝛ ſm ꝑualētiā iudicare mor‑tē aut ſalutē. nā preualēte v̄tute egri oportet iudicare ꝙ ſal‑uabiſ. niſi ꝯtingat error ꝛ ſi ꝑualet virt⁹ egrit^{is}: morietur nec⁹. De collatione aūt iſtaꝝ viriū. ſ. morbi ꝛ virtutis. dice‑tur infra in ꝯ^{to} iſtius lib. 2^{i} ꝛ ibi plene diſputabo.

Textus. VII.

Eſt etiā qḋdā celeſte in quō oportet ipſū me‑dicū ꝑuidere cuius ſi tāta ſit prudētia admira‑bilis nimiūq̄ꝫ ſtupēda nōne illius eſt vt futurū ꝑiculū vel oīno prohibeat: vel cōpetēti admi‑niculo tolerabilius fiat: ꝛ ſi morituro finem alij vero ſalutem pronunciet: nūquid accuſationē in altero meretur.

Et ſi fuerit cum illo in egritudinibus res ce‑leſtis: tunc oportet vt ſit medicus cū preuiſio‑ne in ea ſapiens. Et ſi interpretatur de infirmo totū a cuius narratiōe abbreuiauit. erit dign⁹ vt ꝯſideraſ de eo qḋ eſt potēs ſcire res īfirmoꝝ.

Commentum Galeni.

Oportet ei qui vult exponere aliquē eoꝝ ſermonū vt oſtē‑dat illud in ꝑmis ac auſu deinde intēdat ad affirmandū idē in libro ſuo. Res enim in deſcriptione eius ꝙ hō videt facilis eſt. vt autē ſciat viaꝫ ex cuius diſciplina poſſit inuenire ſm plurimū cum antecedit ꝙ indicat de eo quod futuꝝ eſt: aut nūciat de eo ꝙ ꝑteriit: ꝑter qḋ teſtificat⁹ ſit illud: aut cū nar‑rat de rebus p̄ñtib⁹ ꝑter qḋ audiat illud ex eis: aut videat illud prauū ꝛ difficile eſt ꝛ raꝝ. Et non q̄dē neceſſe eſt vt ſi‑mus: niſi veridici in eo qḋ dicimus, q̄ʒ iam oñdimus certi‑tudinē illius in ope ipſo medicine. Et qm̄ nō cogit me ali‑q̄s loq in re vna ꝛ eadē duabus vicib⁹. quaꝝ vna ſit in ex‑poſitione ꝓlogi huius libri: ꝛ altera in expoſitione ſmonū ꝑticulariū q̄ ſūt in eo. Uideſ mihi ꝙ melius eſt vt poſtpo‑nā ſermonē in hmōi reb⁹: ꝛ ponā rememorationē meā de eis in expōne ſermonū medicinaliū: qui ſunt in h̄ lib. quos volo exponere: ꝛ ꝓpe cū aliq̄s eoꝝ q̄ expoſuerūt hūc librū nō fecerit illud: ꝛ neċitas ſcie eius ſit valde vehemēs: qḋ eſt q̄ʒ hip. ſm ſniās eoꝝ: dimiſit rememorationē eius in q̄ ꝑce‑pit medicū exerceri qm̄ ipſe nō narrauit. q̄ño oꝫ vt cogno‑ſcat illud qḋ iā ꝑteriit aut qḋ p̄ñs eſt: verūt̄n̄ occultū eſt ſcilꝫ ꝛ ſi fuerit eraꝫ cū illo in egritudinib⁹ celeſtis res tunc oꝫ vt ſit medic⁹ cū ꝑuiſione in ea ſapiēs. Cecidit inter expoſi‑tores huius lib. ītētione hac: quā noiauit hip. celeſtē: ꝛ ꝑce‑pit vt ſit medicus cū ꝓnoſticatione de ea ſapiēs diuerſitas multa: qḋ eſt q̄ʒ q̄būſdā eoꝝ vſ ꝙ egritudines accidūt hoi‑bus ex ira dei: q̄ eſt bñdict⁹ ꝛ ſublimis: ꝛ faciūt certificari ſup illud hoīes multos: ex eis q̄ ſcripſerūt enūciationē ꝑce‑dentē ꝑter ꝙ oñdūt ꝙ hy. viſa fuerit ſnīa h̄. q̄ edidit hunc li‑brū: ꝛ nō oſtēdūt illud niſi prudentes expoſitores: qḋ eſt q̄ʒ ītētio in expoſitionib⁹ ſuis nō eſt enūciatio abſoluta de eo qḋ vi factū: ſed de ſnīa eius q̄ edidit librū: q̄cūq̄s ſit ſnīa fal‑ſa: ꝛ nos nō inuenim⁹ hip. dicere in li. aliq̄ꝫ ſuoꝝ ꝙ de⁹ bñ‑dictus ꝛ ſublimis cauſat aliquā egritudinē: ꝛ ipſe q̄dē enū‑ciauit iteꝝ in li. ſuo de regimine acutaꝝ egritudinū cāꝫ ꝓꝑ quā noiauerunt antiq̄ nomē h̄ noie ꝛ ꝯuenerūt oēs hoīes ſu‑per h̄. ꝙ iſte liber. ſ. de acutaꝝ egritudinuꝫ regimine eſt ex libris hy. In libro autē ſuo ſup quē ſignatū eſt: in egritudi‑ne diuina dixit plus in illo ſermone in redargutione illius q̄ putabat ꝙ deus bñdictus ꝛ ſublimis ſit cā alicuius egri‑tudinū. Nō ḡ oꝫ vt dicaſ i egrit^{ne} epilepſie: ꝙ ipſa eſt egri⁹ celeſtis neq̄ꝫ in amore. Quidā. n. hoīes eſtimauerūt ꝙ egri‑tudo celeſtis eſt amor: ꝛ teſtificanſ ſup illud ex enūciatione certa ſignificationis. Eriſiſtratis ſup egrit^{ne}^{m} filij regis: ꝙ cā eius fuit amor. Sꝫ ipſi nō oñderūt ꝙ Eriſiſtrates noiet amorē egrit^{ne}^{m} celeſtē: neq̄ꝫ hip. neq̄ꝫ aliq̄s reliquoꝝ medi‑coꝝ antiquoꝝ: cuius aūt corp⁹ macreſcit ꝓꝑ amorē: aut cu‑ius color ſit citrin⁹: aut acciderit ei iḡtudo aut ſebris eue‑nit ei: inuenim⁹ oēs antiquos ponere cām i illo q̄ſdā cās p̄i‑mitiuas. ſ. apparētes. ꝛ vna eaꝝ eſt anguſtia: ꝛ ex hoīb⁹ eſt cui accidit anguſtia ꝓꝑ mortē alicuius ſui filij: aut propin‑quoꝝ eius: aut amici aut dilecti: ꝛ eis eſt cui accidit id ꝓꝑ nocu^{m} cuius timeſ euēt⁹. aut ſup ſe aut ſup ciuitatē ſuaꝫ: ꝛ accidit anguſtia dño cenſuū qn̄ ſuis ꝑuaſ cēſib⁹ ꝛ hñtib⁹ ꝑncipatū ꝛ nobilitates qn̄ ꝑuanſ illis: ꝛ oīs q̄ diligit aliq̄ rē ꝛ ꝑuaſ eaꝫ ā ꝛ in iſtoꝝ nu⁹ igrediſ etiā cui accidit angu‑ſtia ꝓꝑ amorē: ꝑter ꝙ ſit eius egrit⁹ celeſtis aut terrena niſi ſuſcipiam⁹ ſermonē antiquoꝝ ꝓuerbioꝝ: ipſi enim eſtimāt ꝙ amor accidit quibuſdā hoīb⁹ ꝓꝑ ſathan: ꝛ ꝓpterea etiā ꝙ cū in diebus criſis eſt celeſtis. ipſi ergo nō annūciāt niſi ꝓꝑ ſniam ſuā: ꝛ non ꝑ ſniam hip. qḋ eſt q̄ʒ nos dicim⁹ in eo ſniam cāe cuius nō eſt ſcia cāe nobis aut egredimur a ter‑minis qḋ eſt celeſte: imo nō dicimus in iſtis rebus ſi ꝯtingit qḋ dicam⁹ aliq̄d: niſi q̄ʒ mirabiles ꝛ extranee ſūt: ꝛ nos in‑uenim⁹ etiā hip. ſciētē cām criſis: ſicut oñdi. in trac^{tu} ꝫ⁹ libri dierū criſis. Et ego q̄dē ſicut dixi in eis q̄ ꝑmiſſa ſūt ſuꝫ di‑mittēs rememorationē ſermonū maloꝝ ꝛ enūciās ſmones ſufficiētes tm̄: ꝛ qḋ ego q̄dē iam dimiſi inq̄ſitionē de eo qḋ ꝯdixit abrucalis in libro ꝓnoſticationis: ꝛ non peccauit in eo niſi ꝑ hāc cām. Simil̄r mihi vi ꝙ faciā in hoc ſermone ꝛ in reliq̄s que ſequūtur ipſum: ꝛ rogo etiā illū q̄ legit in h̄ meo libro vt faciat ſimile illius ꝛ cū mea volūtas iam cer‑tificata ſit ſup h̄: tūc nō oꝫ vt vituper ſup dimiſſionē multoꝝ ex eis in quoꝝ rememoratione peccauerūt expoſitores. qḋ eſt qm̄ poterit qui legerit id qḋ ego ſcripſi cū ſtudio exq̄rere expiri ſermones illos ſolū ſenſu: ꝛ ꝓꝑ hāc cauſā ego ſum di‑mittēs rememorationē alicuius ex h̄ in expoſitione huius. qḋ noiauit hip. celeſte iq̄rēs de modis quos ſignat vel ſi‑gnificat hoc nomē ſm ſniam hip. Manifeſtum eſt. n. apud oēs hoīes ꝙ oportet ꝙ ſit vna reꝝ q̄ ſunt in arte medicine: ꝛ hippo. nō laudauit ſciētiā eius: īmo narrauit q̄d eſt id qḋ eſt: q̄ʒ laudare ſciaꝫ alicuius rerū ꝑter ꝙ narretur quid eſt: non eſt niſi alienatē. Oportet ergo vt ſit ꝓnoſticatio ꝑ h̄ nomē qḋ noiauit hippo. celeſte. vna ex rebus quas oſtēdit hip. in oībus libris. Simil̄r dico audacter ꝛ non temere ꝙ non eſt poſſibile vt ſit h̄ res quā noiauit celeſtē: niſi diſpoſi‑tio aeris ꝯtinētis nos. Et hip. q̄dē ſcripſit de ea in lib. apho‑riſmoꝝ hūc ſermonē ſ cū fuerit hyēs ꝑuata pluuia ſepten‑trionalis: ꝛ fuerit ver pluuioſuꝫ ꝛ auſtrinū oꝫ neceſſario vt veniant in eſtate acute febres ꝛ opthalmie ꝛ fluxus ſan‑guinis: ꝛ proprie mulierib⁹ ꝛ habētibus nās humidas. Iſte nāq̄ꝫ ſermo ꝛ quē poſt eū ſcripſit nō eſt niſi ꝓnoſticatio

Nullas egritu^{nes} a deo cāri voluit. hi.

de rebus q̄ accidūt corporibus ꝓpter diſpōnē aeris. Quod aūt dixit in illo libro aphoriſmoꝝ non eſt niſi ſumma breuis. In lib. autē ſuo in egritudinibus ſubitis loq̃r in eis ſermonē ampliū: In libro aūt ꝓnoſticorū dimiſit id oīno ſcḋm ꝙ ſcia eſt de eo intrās in hūc ſciētie modū. Melius eſt ergo expoſitoribus vt ingrāt de cā ꝓpter quā dimiſit hy. narrare qḋ eſt hoc ꝙ ipſe noīauit celeſte ⁊ dimittāt falſitatē in expoſitionibus ſuis. Mihi aūt vr̄ ꝙ hy. dimiſit narrare in hoc libro ꝓnoſticatiōnē in egritudinibus ſubitis vt nō ꝓlongaret liber eius ⁊ ex eis que ſignāt illud: eſt q: cū finiuit hunc librū dixit in fine eius ſmonē hūc. Et oꝫ vt cogites velociter in euētu egritudinū ſubitaꝝ ⁊ non fugiat te diſpoſitio hoīe pn̄tis. Ipſe ergo ſignat vel ſignificat in ſermone ſuo illud: q: opꝫ medico vt ſit ſciēs ꝓnoſticationē in egritudinibꝰ ſubitis pluſq̄ ſit eius ſciētia in reliquis ſpeciebus ꝓnoſticationis. ⁊ poſuit ſermonē ſuū ꝓpriū in illo ſermone: ⁊ narrat eſſe eius in libro aphoriſmoꝝ ſicut dixi in ſūmis breuibus. ⁊ loq̄tur in libro ſuo in egritudinibus acutis ſermone amplo ideo ⁊ ꝓpter id ponunt qdam expoſitorum expoſitiones ſuas libri eius in egritudinibus ſubitis: poſt expoſitiones ſuas libri huius. ⁊ ſimiliter videtur mihi vt faciam.

Expoſitio Thaddei.

Duplex cadit expoſitio ſuper hoc verbo. prima quaꝝ eſt: q: credunt qdā ꝙ deus faciat venire egritudines aliqbus. vn̄ vocant ſignū celeſte. cōſiderationē in diuinis. vn̄ ipſi ponūt ꝙ egritudo amoris ⁊ epilepſia ſunt egritudines diuine: eo ꝙ deus mittat eas. ⁊ iſta expoſitio mala eſt: q: quādo hip. dixiſſet hoc eſſe ſile ⁊ bonū ſignum: ⁊ vbi ipſe de hoc feciſſet mentionē in aliq̄ ſuo libro: ⁊ cū ipſe nunq̄ dixerit ꝙ deus mittat alicui aliquā egritudinē: ergo nō intelligit hipp. de egritudine que cā dei veniat. q̄re mala expō eſt. nā bona expoſitio eſt illa que dicit mentē aucthoris. ſiue vera ſiue falſa ſit eius ſnīa. quare nō eſt bona expoſitio iſta. cū planum ſit ꝙ hippo. nō intellexit. ⁊ hec eſt prima. Secunda vero eſt ꝙ per ſignū celeſte poſſumus intelligere diſpōnē aeris. nā cū hoc ſignū laudauerit ipſe. opꝫ ꝙ ſit aliqd qḋ ipſe in medicinis determinauerit: ⁊ ſic nihil aliud pōt intelligere cōuenientius q̄ aeris diſpōnē de qua locutus eſt in aphoriſmis libro 3° ⁊ in libro Epyᵉ multo plus: tn̄ i h̄ libro nō determinauit de ſignis ꝓnoſticis egritudinū epidimialiū ne tractatus eius fieret longior q̄ deberet. ſ. eſt qḋdā celeſte ſignum.

Sed quereret aliqs: q: vr̄ ꝙ nos poſſimus per ſignū celeſte intelligere ſignū qḋ ſumitur a luna ⁊ a ſole: nā ſcḋm quadram lune cauſant virtus dierū creticoꝝ ſicut dicit Gal. 3° de creticis ⁊ Ptolomeus in centiloquio. Ad hoc dico ꝙ ſine dubio hn̄ poſſet intelligi abſolute loquendo: q: magna eſt virtus ꝓnoſticationis in quadra lune p dies creticos. ⁊ fortē p conſtellationē incipientis morbi. tn̄ talis cōſideratio nō ſpectat ad medicū multū: ſed magis ad aſtrologū vn̄ prima expoſitio eſt melior. Preterea aeris diſpō vr̄ eſſe cā ⁊ nō ſignū. Ad hoc dico: ꝙ ſine dubio aeris diſpō eſt ſignū ⁊ cā: neq̄ hoc eſt impoſſe. nā inquantū notificatus eſt medico aer ipſe ⁊ p ipſum iudicat. eſt ſignū. ⁊ inquantū alterat corpus noſtrū eſt cā: nec eſt impoſſe idem eſſe ſignū ⁊ cauſam. ſicut dicitur primo de criſi ⁊ ſignis creticis.

Preterea queritur quare dicitur celeſte. Ad hoc dic ꝙ ideo dicit celeſte: q: vt plurimū per cāas celeſtes recipit aer mutationē. ſiue illa mutatio ſit nālis ſiue preter nām. De ꝓlixitate vero expōne nō multū curo dc̄e. vn̄ ſolū 3ᵃ notāda ſunt elicienda de oībus ſuis dictis. quoꝝ primū eſt de diſtinctione ꝓuiſionis. 2ᵐ eſt de ſignificatione iſtiꝰ vocabuli ſ. ꝓnoſticatio. 3ᵐ eſt de vtilitate varia ſignoꝝ.

De p̄ nota ꝙ nomē h̄ ꝓuiſio: multipl̄r accipitur nā aliqn̄ valet q̄rū ſollicitudo: ⁊ cura de aliq̄ re: ⁊ ſcḋm hoc dr̄ ⁊ querit an mūdus regatur ſcḋm fortunā aut ſcḋm ꝓuiſionē. ⁊ cadit iſta ꝓuiſio tā in bonis actionibus q̄ in malis. nā dr̄ hō aliqn̄ preuiſione vt decipiat ſociū ſuū ⁊ aliqn̄ vt ꝓſit ei: ⁊ iſte eſt cōis

viſus hꝰ vocabuli. ſ. ꝓuiſio apud grecos ⁊ alio modo dr̄ ꝓuiſio ipſa ꝓnoſticatio. ⁊ dr̄ ꝓnoſticatio quaſi quedā diuinatio ⁊ ſic accipit hip. hic ꝓuiſionē. ſ. p ipſa ꝓnoſticatione ⁊ hoc ſcḋm cōmunem acceptionem ⁊ in bono ⁊ in malo. nam ꝓnoſticamur ⁊ de morte ⁊ de ſalute.

De 2° dico ꝙ ꝓnoſticatio nō cadit ſolū ſuper rē futurā ſed ſuper rē preſentē ⁊ ſuper preteritā. nā oīs res que nō eſt. maīfeſta in ſe. qn̄ ſcitur preter ꝙ dicatur. dr̄ ꝙ ꝓnoſticatio cadit ſuper eā: ſiue res illa ſit preterita ſiue pn̄s ſiue futura. nā q̄n res preterita eſt in ſe occulta ⁊ ſilr̄ res pn̄s ⁊ hō reuelat eas ſine hoc ꝙ ſibi dicatur dr̄ res illa eē ꝓnoſtica. i. diuinata lꝫ ꝓnoſticatio ꝓprie cadat ſuper futurū ſicut dr̄ in tegni de ſignis cap. primo.

De 3° dico ꝙ licet ꝓnoſticatio cadat ſuper iſta tria. ſ. preterita pn̄tia ⁊ futura. tn̄ vtiliora ſunt ſigna que ꝓnoſticāt futurū q̄ ſigna ſignātia ſuper preteritū aut pn̄s. q: ſigna ſignātia ſuper preterita nō ꝓſunt niſi medico: alia vero ꝓſunt infirmo: ſed ꝓnoſtica proſunt ⁊ medico ⁊ infirmo: alia vero que Gal. ponit ſunt penitus inutilia. Ideoq̄ illa omitto. tn̄ expōnē illius verbi ſ. eſt qḋdā celeſte ꝓpoſuit Gal. in longa expoſitione: ſed ego poſui eam in expoſitione breui: cōcordantiā q̄ones q: paruā habent vtilitatem omitto.

Textus VIII.

Oportet ergo te circa acutas egritudines ſolicitū fieri. Primo etenim faciē egri pernotabis vtrū ſit ſimilis ſano. Et etiā ſi ſibi ſano ſimilis ſit. qḋ optimū eſt. ſi vero ꝯtrariū peſſimū eſt.

Oportet vt ponas conſiderationem tuā in egritudinibus acutis ſcḋm hanc viā. Conſidera prius faciē infirmi an ſit ſimilis faciei ſanoꝝ: ⁊ proprie an ſit ſimilis ei ſecūdū ꝙ fuit. nā qn̄ ita eſt: tunc eſt ſcḋm meliorem diſpoſitionem eius. Facies autē q̄ eſt ꝯtraria illi faciei ſili in vltimo p illud ſcḋm qḋ fuit eſt deterior facierū.

Commentum Galeni.

Significauit hipp. ſignatione manifeſta ꝙ ſermo eius in hoc libro eſt in egritudinibus acutis. Et incipit loq̄ in illis ſignationibus acceptis ex faciebus: q: qn̄ ſit pᵐ qḋ appet. ⁊ q̄m virtus eaꝝ eſt in ꝓnoſticatiōe magna. ⁊ res in h̄ ꝙ ipſe ſunt pn̄tū qḋ appet eſt manifeſta. Sed ꝙ virtus eaꝝ in ꝓnoſticatione ſit magna docet ⁊ ſciet in eo qḋ eſt poſt. verū factū trāſire p mētē tuā in pmis ꝓlogū q eſt cōior eo qḋ eſt in arte iſta añs in libro ſuo noīato catnectrion: vbi dixit ꝙ res ſiles ⁊ diſſimiles in pnᵒ rei ſunt ex maiore re valde: nā nō eſt iceptiō ꝓnoſticationis tm̄ q̄ fit a ꝯſideratione in his rebus. ſ. p demōſtratiōē: cū nā ipſe nō icepit ꝓnoſticationē tm̄ q̄ fit a ꝯſideratione in his rebꝰ: ſꝫ demōſtratiōes ē ſuper res q̄s nō oꝫ facere. Et ego qdē iā oſtēdi has res q̄s opꝫ nos facere in libro meo in via de igenio ſanitatis. Nūc vero opꝫ vt p̄ ponas tuā ꝯſiderationē ⁊ inqſitionē de ꝓnoſticatione i h̄ libro poſtq̄ feceris trāſire p mētē tuā. 1° ꝙ nō ſignationes tm̄ qbus ſignat qḋ futurū eſt ſunt ptes artis medicine q̄ ſit ꝓnoſticatio ſꝫ ille qbus puenit ēt ad cognitionē eiꝰ qḋ preterijt ⁊ ille qbus cōprehēdit qḋ eſt pn̄s in corpe īfirmi. vez tn̄ lꝫ ꝯſuetudo cucurrit nolle cognitionē reꝝ pn̄tiū ſignationē. hip. ḡ p̄cepit tibi vt ponas ꝯſiderationē tuā in pmis in facie īfirmi an ſit ſilis faciebus ſanoꝝ tanq̄ nō ⁊ ꝓprie an ſit ſilis ei ꝑᵐ ꝙ fuit. hec. n. ſnīa eſt vna ſnīaꝝ q̄ viſe ſunt hip. ſ. q: nō opꝫ vt ingrat̄ de rebꝰ q̄ ſūt i arte medicine ex nā cōi tm̄. ſꝫ opꝫ vt ingras ēt de illis cōe re nāe q̄ ꝓpria eſt vniculiq̄ hoīum. Inde eſt ꝙ cū inuenis eū in loco iſto in q̄ p̄cepit cōparari iter mēbra leſa īfirmi. ⁊ iſta mēbra ſana inuit ne iponas illā cōparatiōnē iter mēbra cōnia ſꝫ iter mēbra patiētis. Et melior qdē diſpōnū faciei infirmi eſt qn̄ moratur ſilis ei ſcḋm ꝙ fuit in diſpōne ſanitatis: ⁊ deterior diſpōnū eius eſt diſpō in qua eſt ꝑᵐ ſinē ꝯdetatis illius

faciei ſilis illi ſm ꝙ fuit. diſpõne aũt eius media iter diſpõnẽ q̃ eſt melior ⁊ iter diſpõnẽ q̃ ẽ deterior neccẽ ẽ ibi ingrere. qñ extrema determinant. qd̃ ẽ qꝛ ꝓpingor eaꝝ faciei cuius diſpõ ẽ melior diſpõnũ: ẽ melior eaꝝ ⁊ ꝓpinquior eaꝝ faciei cuiꝰ diſpõ ẽ deterior diſpõnũ ẽ deterior eaꝝ ⁊ cuiꝰ lõgitudo ab vnaq̃qꝫ duoꝝ eſt ꝙlis diſpõ eiꝰ ẽ media iter vtraſqꝫ: hip. aũt ſignĩauit faciẽ cuiꝰ diſpõ ẽ ſm meliorẽ diſpõnẽ in ſumma vnaꝛ: qd̃ eſt qꝛ ex faciebꝰ q̃ eſt melioris diſpõnis eſt facies q̃ eſt magis ſilis faciei nãli. facies autem ꝯria valde eſt diſſilis nãli faciei i vltᵒ: qm̃ nõ eſt cõis neqꝫ cognita ſignĩauit ſuper eã hy. ſignĩationibꝰ multis ꝑticularibꝰ ⁊ ego ſuꝫ ꝑſcrutãs de vnaqueqꝫ illaꝝ ſignificationũ in eis que ſunt poſt.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Sciẽdũ eſt ꝙ lib. hip. male ſunt ordinabiles. tñ q̃cũqꝫ mõ ordinari poterũt ordinabunt. Dico ǧ ꝙ poſtq̃ꝫ hip. ꝑmiſit ꝓlogũ i q̃ ꝓbauit neccitatẽ ⁊ vtilitatẽ iſtius ſcie: ſtati ꝓſeqt qd̃ in h lib. itẽdit: ⁊ diuit. h ps in 2es nã ꝑ reddit attẽtũ diſcipulũ. oñdẽdo circa q̃les egritudines ſua verſet itẽtio. 2ᵒ ꝓſeqt durat hᵃ vſqꝫ ꝑ eteni faciẽ. 2ᵒ diuit. In. 3. lrã. 3. lib. naꝫ ꝑ agit de ſignis ꝓnis ꝓut ſumũt ab egritᵉ acuta abſolute. 2ᵒ ꝓut ſignĩant ſup egriᵉ acuta ꝯparata ad egritudinem cronicã. 3ᵒ ꝓut ipſa ſiğ ꝯparant ad iudicia cretica. Et hᵒ lib durat vſqꝫ oïs idrop. 2ᵒ vſqꝫ i febrib' idẽ ⁊c̃. ℭ Itẽ pt alr ordinari hᵒ lib cũ 2ᵒ. nã poſſumꝰ dicere ꝙ in ꝑ lib. agat hip. d̃ ſignis ꝓnis ꝓut illa ſigna variant rõne mẽbꝛoꝝ a qbꝰ ſumũt. i 2ᵒ docet ſumere ſiğ ꝓut ipſa ſiğ variant rõne ſue ſbie: ⁊ voco ſbiam ſigrũ ſm ꝙ ipſa variant ꝑ iſta tria. ſ. ꝑ q̃litatẽ leſã. ⁊ per actionẽ: ⁊ per excũria. per mẽbꝛa aũt variant ſigna: qꝛ q̃dã ſumnnt a facie q̃dã ab oculis. q̃dã a manibꝰ 3ᵉ ꝯo lib ſi mutat. ℭ Sꝫ q̃cũqꝫ mõ ordinent. hᵒ lib diuᵉ ipe i. 8. capᵒ. nã i ꝑ cap. ponit ſiğ ꝓut ſumũt a facie ⁊ ꝑtibꝰ eiꝰ. In 2ᵒ ꝓut ſumunt a mẽbris a qbꝰ cauſat decubitꝰ. In 3ᵒ ponit ſiğ q̃ ſumunt a motu dẽtiũ. In 4ᵒ ponit ſiğ q̃ ſumunt a puſtulis. In 5ᵒ ponit ſiğ q̃ ſumunt a mãibꝰ. In 6ᵒ ponit ſiğ q̃ ſumũt a mẽbris ſpũalibꝰ. In 7ᵒ ponit ſiğ q̃ ſumũt a cute q̃lia ſut ſiğ a ſudore. In 8ᵒ ꝯo ponit ſigna q̃ ſumũt ab hypocũdriis. Durat aũt pᵐ caᵐ. vſqꝫ bonũ eſt egrũ. 2ᵐ vſqꝫ ſre' dẽtes. 3ᵐ vſqꝫ ſi i egro corᵉ. 4ᵐ vſqꝫ Manuũ mobilitatis ſiğ. 5ᵐ vſqꝫ ſpũs ſi frequẽs. 6ᵐ vſqꝫ ſudor bonꝰ. 7ᵐ vſqꝫ in hypocũdriis. 8ᵐ vſqꝫ ad finẽ hᵉ lib. ℭ Pmᵐ aũt caᵐ. diuᵉ In. 2. ptes: nã ꝑ agit d̃ ſignis ꝓnis ſũptis a facie. ꝓut illa ſiğ apparẽt in pnᵒ egritᵉ. i. i. 3. dies. 2ᵒ ponit ſiğ q̃ apparẽt poſt 3. dies durat hᵃ vſqꝫ ⁊ ſi hꝯ egritᵒ triduana fuerit. hᵃ diuᵉ In. 2. nã ꝑ ponit ſiğ bona ⁊ mala ſũpta a facie ſm totalitatẽ: 2ᵒ ponit ſiğ mala ſm partialitatẽ durat hᵃ vſqꝫ vt ſi nares. 2ᵒ diuᵉ In. 2. nã ꝑ ponit ſiğ ꝑriᵃ 2ᵒ ponit regulã ꝑ quã vitat error q poſſet ꝯtingere. durat hᵃ vſqꝫ q̃ ſi ſic fuerint. 2ᵃ ſnia plana eſt. oꝫ ǧ te ſollicitũ circa acutas egritᵉ fieri. hic notaᵗ ꝙ hip. docet in h lib. ꝓnoſtici. ſup egritudines acutas. ℭ Duᵉ circa h qꝛ docet. i. hip. ꝓnᵉ ſup emplcos ⁊ idropicos ⁊ ſup q̃rtanã: ⁊ ſup aꝑata biemalia: ⁊ ſup ꝯpata q̃ terminat in oïc. lx. ǧ nõ docet ſolũ ſup acutas. ℭ Ad h rñdet. gal. i. ſ. 9ᵒ lib. 2ᵉ circa pncᵐ vñ ibi querat ſolo. ℭ D̃ q̃rit an doceat ſignĩare. ſup oẽꝫ egritᵐ acutã: ⁊ vr ꝙ nõ. nã gal. d. ſnp. In ꝯ illius ꝯbiſ celeſte ſꝑ i h lib nõ agit author de ſignis ꝓnis egritᵐ ſubiraꝝ. ℭ D̃. nos videmꝰ manifeſte ꝙ ipſe nõ ponit ſigna egritᵉ peſtilẽtialis in aliq̃ loco iſtius lib. ſi nos ꝯſideramꝰ ſiğ peſtilẽtie q̃ ponũt ab auic. 4ᵒ caſi. ⁊ ab aliis autꝰ. ℭ Ad ꝯriũ aũt manifeſte vr qꝛ. d. i ꝓlogo talẽ ſmonẽ cũ author futura in ſingulis egritꝰ ꝑpendit. ℭ D̃. in eodẽ ꝓlogo docet ꝯſiderare ſigᵐ celeſte. qd̃ eſt aeris diſpõ ⁊ ꝑ diſpõnẽ aeris bñ poſſumꝰ ꝓnᵉ. ſup epidimiales morᵒˢ. ℭ D̃. idẽ hip. d. in fine 3ᶦ lib. ꝙ nõ debes reddere te negligẽtẽ in q̃libet egritudine. ⁊ expreſſe. d. in epidimiis.

ℭ Ad hãc q̃õnẽ dico ꝙ in h lib. nõ agit hip. de ſignis egritᵐ epydimialiũ. ne ſmo eiꝰ fieret lõgior: ſꝫ tractauit d̃ eis in li. epyᵉ. ſic dix̃ gal. ǧ. ℭ Ad argᵐ. pᵐ 2ᵐ ⁊ 3ᵐ. dico ꝙ lꝫ hip. aliq̃ ꝯba cõia dicat de morbis ſubitis. tñ nõ dr ꝑ h determinare de eis ſufficiẽter. ℭ Itẽ nõ ꝙ h accipit acᵃ egritᵈᵒ. tã ꝑ acuta ꝑ acuta ⁊ acuta abſolute q̃ꝫ ꝑ acuta ꝯuerſiua ſm ꝙ. i. dicet gal. de ſignis ſũptis ab hanelitu. ꝑ eteniꝫ faciẽ egri ꝑnotabis. cã q̃re hip. icepit a ſignis faciei eſt 2ᵉ. quaꝝ pᵃ eſt qꝛ ipſa ſũt manifeſtiora ꝑꝑ apparẽtiã faciei. 2ᵒ ꝯo cã eſt qꝛ in eis eſt mağ v̈tus: ⁊ ꝙ in eis ſit mağ v̈tus. ꝓbat. ꝑ oia ſigna ſũpta a facie q̃ ponent i h cap. ⁊ ꝑter. hip. i ꝓlogo cuiuſdã liᵉ. nã ibi. d. ꝙ res ſilis ⁊ diſſilis i pnᵒ rei eſt de maiorib' rebꝰ i ſignĩando: h aũt ſic oꝫ itelligi. lꝫ Gal. nõ exponat: qꝛ tu debes ſtatuere ꝯuas facies. ſ. hoïs ſani: ⁊ faciem hoïs mortui. vñ cũ hõ ifirmꝰ ſit i medio iter hoïeꝫ mortuũ ⁊ hoïem ſanũ: tũc aſſimilaᵒ ad hoïem ſanũ ſignĩat reuerſionẽ ad ſanitatẽ: ⁊ diſſimiliaᵒ ab eo: ⁊ aſſimilaᵒ ad hoïeꝫ mortuũ eſt ſigᵐ acceſſionis ad mortẽ. nã iter ea q̃ ſilia ſũt facilis eſt trãſitꝰ. ſic. d. auic. de ſignis: ⁊ ari. de ğnone: ⁊ gal. de ſimplici meᵈᶜᵉ: ⁊ qꝛ ſilitudo ⁊ diſſilitudo maxᵉ attẽdit i facie ꝑꝑ figurã. iõ ibi maxᵉ demõſtrat v̈tꝰ ꝓnoſticationis. vñ ſic intelligo ꝯbũ illud hip. qd̃ gal. allegat. ℣ Poſſet etiã adduci alia rõ quã gal. ponit infra. ⁊ eſt qꝛ ꝑ diſpõnẽ faciei ſignĩat ſup vigorẽ aut mortificationẽ caloris nãlis manãtis ex corde: ⁊ hoc eſt qd̃ gal. d. ſe dicturꝰ poſtea. ℣ Et nõ ꝙ ſigna q̃ ponunt in h liᵒ. extẽdunt ad pteritũ ⁊ futurꝰ ⁊ ꝑſens ſic. ǧ. dixit gal. vtrũ ſit ſano ſilis ⁊ etiã ſi ſibi ſano ſilis ſit.

ℭ Duᵉ eſt ꝯpõ faciei: ⁊ oïs mẽbꝛi. ſ. cõis ⁊ ꝓpria: cõis ꝯparatio faciei eſt ꝯpaᵒ faciei ifirmi ad faciẽ ſani: ꝯpaᵒ ꝯo ꝓpa ẽ ꝯpaᵒ faciei ifirᵉ ad ſuã faciẽ qñ erat ſanꝰ vñ iſta cõis ꝯpaᵒ ẽ iutilis. ſꝫ ꝓpa cõpaᵒ eſt faciẽda ad h vt iudiciũ ſit rectũ: nã cõe niſi ad ꝑticulare deducat ẽt inutile ẽ. ſic. d. ẽt Gal. 4ᵒ d̃ ingᵒ. ſa. caᵒ. 7ᵒ. ℣ Et debes ſcire ꝙ figura faciei infirmi eſt 3ᵉ. nã ẽ q̃dã ſilis faciei ſue qñ fuit ſan hõ: ⁊ ẽ alia figᵃ qñ facies ẽ ex toto ꝯria. ſ. qñ aſſimilat faciei mortui. ⁊ eſt facies media. ⁊ iſta ẽ multiplex: nã q̃dã retinet ꝯe meᵐ. ⁊ q̃dã declinat ad latꝰ hõitatis. ⁊ q̃dã declinat ad latꝰ malicie: ꝯriũ vero peſſimũ: facies ꝯria nãli eſt facies q̃ aſſimilat. faciei mortui. ⁊ iſtã faciẽ peſſimã ſpecificat author ꝑ ſigna ꝑtiũ. ſ. naſi ⁊ oculoꝝ ⁊ ſic de aliis: ſꝫ de facie bona nõ ſpecificat. cuius cã eſt qꝛ facies mala ẽ ignota ꝑꝑ ſuã infirᵗᵃᵗᵐ q̃ cõperit ei rõne ſuaꝝ ꝑtiũ: ſꝫ facies bona ꝯſtat in vnitate. ⁊ iõ eſt nota. q̃re nõ oportuit eã ſpecificare ꝑ mẽbꝛa. ℣ Et poſſumꝰ hic addẽ ſile qd̃dã. ſ. qꝛ Gal. loquẽs de ſignis egris i tegni fecit capᵐ ſpãle. ſꝫ loquẽs de ſanis nõ fecit determiatione ſpãlẽ.

ℭ Textus. IX.

ℭ Et ſi nares acute.

ℭ Et iſte modꝰ ẽ eiꝰ vbi ſit naſus acutꝰ ex eis.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Hec ſignifiᵒ ẽ pᵃ ſignifiᵒⁿᵘᵐ malarũ q̃s poſuit hy. ſ. naſus acutus. Oportet aũt vt ponas ꝯſideᵃᵗᵒᵐ tuã de naſo cuiuſqꝫ hoïuꝫ ꝑ cõparatᵒᵐ ſuã ad id ſm qd̃ fuit ꝑ nãm ſic dixi: qd̃ eſt qꝛ naſus aqlinus vr apud hãc diſpõnẽ acutior q̃ꝫ fuit ⁊ ſilr ẽt ſimus ⁊ alaene. i. q cũ hẽat eminẽtiã in ſuꝑiori ꝑte eſt cauus ⁊ curuus. Et opꝫ vt ſis ſeruans diſpõnẽ naſi ꝑ nãm: nã ſm lõgiᵗᵘᵈⁿᵉᵐ eiꝰ ab illa diſpõne nãli pones q̃ꝫtitatẽ maliciei eiꝰ qd̃ ſignificat ſup ipaꝫ apd̃ te. Et vr q̃dẽ naſus viſiõe manifeſta acui in eo cuiꝰ corpꝰ macreſcit ꝑꝑ egriᵗᵘᵈⁿᵉᵐ lõgã aut redit diſpõ eiꝰ ad penã ꝑꝑ famẽ: vel ꝑꝑ laborẽ aut caſuꝫ fortẽ: aut ꝑꝑ cãm aliã: aut accidit eis ſincopis ⁊ ſilr inuenimus ipm fieri in morituris. Neſcio igit dr in hac ſignifiᵒⁿᵉ: qꝛ ẽ mala accñs infirmitatibꝰ malis qñ aliqs vult inq̃ſitiõe de illis rebꝰ cõibꝰ apd̃ hoïes cõiter ſup q̃s ꝯuenit. Inq̃ſitõ aũt de infirᵗᵉ in q̃ naſus ſit acutꝰ de ope acutoꝝ rõcinatiõis. qd̃ ẽ qꝛ apꝑhẽſio eiꝰ nõ eſt poſſibilis niſi ꝑ viã q̃ apꝑhẽdũt res occulte ex rebꝰ apparẽtibꝰ nñ. verũtñ oꝫ vt ꝑſcrutteris i hᵉ de ſignĩatiõibꝰ q̃s narrauimꝰ ꝑ viã q̃ apꝑhẽdũt res q̃ occultant ꝑpe aliqꝝ: q̃m meliꝰ ẽ vt ponamꝰ ſmonẽ nr̃ꝫ i hᵉ in via ſup q̃ ꝯueniũt cõit oẽs hoïes q̃ꝫ vt icipiamꝰ i hᵉ ⁊ icedamꝰ i ſmõe nr̃o via q̃ apꝑhẽdũt res occlte ex rebꝰ mãifeſtis.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Uſq3 ad finē.§.ſup iſto.§.l3 gal'.multa diffuſa dicat.tñ ad ordinatā breuitatem deducā:ꝛ dico ꝙ duo oꝫ hic notare. p̄ qdā gñalia.2° ſpecialia de ꝗlibet accitē p ſe. De p̄ ſūt 3ᶦᵃ oꝫ videri. p̄ᵐ quoꝝ eſt de multiplicitate iſtoꝝ ſignoꝝ ſuptorū a facie.2ᵐ eſt de mō redditionis cāꝝ iſtoꝝ ſig^r 3ᵐ eſt de cā q̄re iſta ſigna facile apparēt in facie. ℭ De p̄ dico ꝙ iſta accñtia pñt multipliciter apparere.nā 4ᵒʳ modis;qꝛ p pñt eſſe in egrit^e lōga.2° in labore ꝛ fame ꝛ quacūq3 eūone.3°° poſſunt ꝯtingere in ſincopi.4° ꝛ vlti° poſſunt apparere in morte qñ ipſa appropinquat ꝛ ƀ vlt°° accipit ƀ. ℭ De 2° d.ꝙ 2ᶦ eſt modus demōſtrationis iſtoꝝ ſignoꝝ. quoꝝ vn⁹ eſt vt ꝓcedat in eis via q̄ q̄rit ꝺ eo qđ occultat ſpacio quodā:ꝛ alius modus eſt vt ꝓcedat ī eis via ſm quā ſignat ꝺ res occultas ex reb⁹ manifeſtis.iuxta verba ꝑegrina ſic oꝫ itelligi.nā 2ᶦ eſt mo° demſtratōis q̄ꝝ vn⁹ eſt ꝑ cāꝫ cōeꝫ demōſtrātē.q̄.d.ſolū qd.v.g.ſi dicat.talia ſig ſt mala qꝛ ſūt ꝯ̄ria ſignis nālib⁹:ꝛ oē tale eſt malū:Alius modus eſt vt ſit demō° ꝓprie ꝑ cāꝫ ꝓximā.v.g.iſta ſig apparēt in facie ꝑꝑ vnā duaꝝ cāꝝ.i.qꝛ calor febrilis tār⁹ eſt ꝙ ꝯſūmit hum^m iſtoꝝ mēbroꝝ ꝛ.ſ.ea videri talia aut qꝛ calor nālis ita diminut⁹ eſt ꝙ nō pōt ad exteriora diffūdi ꝛ ea regere.vñ iſta mēbra ſiūt enormia,ꝛ iſta eſt demō°.dicēs ꝑꝑ qd.ꝛ ƀ voluit dicere gal'.ꝑ illos duos modos demōſtratiōis. ℭ De 3°.d.ꝙ iſta ſigna mala iō tā cito ꝛ tam facile apparēt in facie qꝛ facies eſt mēbꝝ in q̄ pellis cū oſſib⁹ valde iūcta eſt ꝛ paucus ſanguis ꝛ pauc⁹ ſpūs eſt in ea.vñ cito hu^{al} ꝯſūmit in ea ꝛ talia ſigna apparēt:ꝛ ƀ eſt gñalis expō.pri^{te} aūt expō erit ƀꝫ ſinguiū ꝺbū[vt ſi nares acute]ſup iſto accñte.3° oꝫ notare. p̄ᵐ eſt qd debeam⁹ intelligere ꝑ nares acutas:2ᵐ eſt de mō ſignandi ꝑ nares acutas.3ᵐ eſt de cā ſignatiōis. ℭ De p̄.d. ꝙ naſus acut⁹ eſt ille cuius ex̄mitas eſt diminuta ꝑꝑ acutā egrit^{em}. De 2°.d.ꝙ oꝫ vt fiat ꝯpa° naſi.ad naſū eius q eſt in firm⁹ qñ fuit ſan⁹.nā multi^r eſt ſig^a naſi.qdā.n.ſim⁹.qdāꝫ aqlīs:ꝛ qdā eſt mediocris.vñ oꝫ vt verū ſit iudiciū cōparare ſimū naſū ad ſimū ꝛ acutū ad acutū ꝛ ſic ꝺ aliis.alr.n. poſſet eſſe deceptio in iuditio.de 3°.d.ꝙ naſus acuit ꝑpt eūones quaſdā ſicut infra dicet.ꝛ aliqñ acuit ꝑꝑ mortificationē caloris innati:ꝛ ƀ accidit apud mortē:qꝛ calor nō poteſt extēdi ad regimē iſtius mēbri.vñ diminuitur.

ℭ Textus. X.

ℭ Oculi cōcaui.tpa plana.aures fride ꝛ ꝯ̄cte ꝛ pulpe earū iuerſe.frōs arida ꝛ tenſa.tot⁹ faciei color viridis ſeu.niger aut pallid⁹ ſiue plūbe⁹.

ℭ Et mod⁹ ei⁹ eſt vt ſit naſus acut⁹ ocli ꝓfūdi ꝛ tpa plana.aures fride ꝛ ꝯ̄cte.ꝛ pulpe eaꝝ inuerſe.ꝛ cutis que eſt ſup frōtē dura.tenſa.ꝛ arida.ꝛ color faciei totius viridis aut niger.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Oēs iſte ſignationes appent in facie in egrit^{bꝫ} cronicis:ꝛ apud laborē ꝛ apud ſincopim ꝛ ꝓprie in hora mortis,ꝛ ꝑꝑ illud ſit iueſtigatio de eis cū nō aſſimilet eis ſm ꝙ ſunt ſaniſſīs:qm̄ ſignant rē malā. Narram⁹ aūt nup ꝙ de reb⁹ ſup q̄s ꝯueniūt oēs ē qꝛ oē qđ eſt ꝯ̄riū reb⁹ nālib⁹ vlt^a ꝯ̄rietate eſt ſignatio ſup ꝑditionē ꝛ eſt qđ eſt ſil'e reb⁹ nālib⁹ ſignat euaſionē ꝛ oē illud de q̄ q̄rit vſq3 ad hūc finē in iſtis rebus nō eſt niſi ſcđum viā in q̄ q̄rit de eo cuius occultatio eſt ſpacio q̄dā. Oꝫ aūt vt ingrāꝝ⁹ de nā eaꝝ cū ꝑ ſcrutatione ſcđꝫ ſemitā in q̄ ſignat ex reb⁹ apparētib⁹ ſup res occultas. Dico ḡ ꝙ euent⁹ hoꝝ accidētiū erit:aut a cā q̄ liquefacit mēbra carnoſa corpis:ꝛ corrumpit ea:aut a debilitate caloris nālis q ꝯſūmit vt nō ſit ei poīt expādi ꝛ ꝑuenire ad extrema corpis ſed ē ī viſcerib⁹ tñ pauca calitas ꝛ ꝯſequit illud vt nō currāt ſāguis ꝛ ſpūs ad extrema corpis ſic currebāt cū eſſcū remanerēt ſm nām ſuā:ꝛ ꝑꝑ illud oꝫ vt appareat hec alteratio de diſpōne nāli ad diſpōnē egredientē nām in facie plus ꝛ magis qđ eſt qꝛ cū ſint oſſa ꝛ hūiditates:ꝛ caro in ƀ mē° ad inuicē ꝓpinq̄ ꝛ oſſa qm̄ coꝝ ſbia eſt terreſtris morent ſm eoꝝ diſpōnē ꝛ in hūiditatib⁹ ꝛ carne ſit poſſ3 liq̄factio ꝛ reſolō ꝛ minuunt facile ꝑꝑ ꝑuitatē q̄ eſt in eis de ſanguine ꝛ ſpūꝫ:vñ eſt neċariū vt ſit appitio hoꝝ accidētiū in facie ꝛ ipſoꝝ cognitio facilior q̄ꝫ ſit in reliq̄s mēbris:qđ eſt qꝛ in naſo nō eſt de carne niſi ſm ipſius neċitatē tm̄.reliquū ꝺo eius eſt os.q̄ ꝑꝑ oꝫ qñ liq̄ſcit caro q̄ eſt in eo aut minuit ꝑꝑ q̄ſdā eūones vt videat extremitas eius acuta:ꝛ qñq3 accidit ei illud iteꝝ qñ ſupfluit ſup ipſum frigus ꝛ ƀ accñs ei ꝓprie accidit q morit.qđ eſt:qꝛ qñ frigus priū carnoſitatꝫ ſubam q̄ in ipſo eſt ifridat.oꝫ vt naſi extremitas acutior q̄ꝫ videat ſit:Et hip.qdē nō ſignauit ꝑ naſum acutū niſi naſuꝫ cuius extremitas acuitur qñ accidit ꝑꝑ egri^{tas} acutas.ſm hūc ḡ mo^m vr extremitas naſi acuta.ocli aūt ꝓfūdant ab iſtis eiſdē cauſis:ꝛ ſm ſupfluitates hūiditatis coꝝ ꝛ ipſoꝝ leuitatis ſup extremitatē naſi feſtinat hec ifirmitas ad eos ꝛ in eis cū illo eſt ſpūs aialis mult⁹ ꝛ calitas multa:tūc oꝫ qñ euacuant ꝛ ſiniunt vt ꝯ̄hant ꝛ ipſoꝝ ꝯ̄ctio eſt eoꝝ profūdatio. Et ſilr etiā duo tpa ſe hñt:nā ipſa applanant:qm̄ ī eis tñ ſūt ex oib⁹ ꝑtib⁹ capitꝫ lacerti.ſ.duo lacerti q noiant lacerti tꝑum reliq̄ aūt capitis ſūt ꝑuata carne oino. Aures aūt infridant:qm̄ ſūt ex gñe cartilaginū in q̄bus nō eſt caro.niſi pauci ſanguinis ꝛ ꝑꝑ ƀ.ueniīmus frigus ad eas valde penetrare ꝛ cā in illo eſt preparatio earū ꝛ qꝛ ipſe diſpoſite ſunt ad recipiēdū hāc cāꝫ ex nā ſua ꝛ nō eſt poſe vt ſit cā inuerſatione pulpaꝝ auriū niſi leuitas ſubſtātie earum:ꝛ ꝙ ipſe non ſunt ſicut reliq̄ue auriū cartilagies certe texte cuꝫ cu'e ſubtili. Pulpe igit auriū liquefiūt ꝛ ꝯ̄hunt ꝛ exiccant ꝛ colligunt a cauſis:quaꝝ ꝑmiſimus rememorationem ꝛ qñ eis accidit illud inuerſant ꝓprie ad poſteriora verſus origineꝫ neruoꝝ q ꝓducūt ad aures ſenſū.qđ eſt qꝛ ꝯ̄ctio ꝛ ꝯſtrictio cōmunicat oibus corpib⁹ que ſimilant corrigiis qñ exiccant ꝛ eſt propriū vnicuiq3 mēbroꝝ corpis qꝛ inuerſat ꝛ attrahitur verſus mēbrū ex quo ꝓcedūt nerui cū illo mēbro cōtinuati. Uidemus.n.illud viſione manifeſta in digitis:qđ eſt qꝛ corde intrinſece digitoꝝ qñ extendunt propter aliquā cāꝝum vides digitos manifeſta viſione curuari ꝛ ſi tenduntur coruꝫ corde apparētes vides eos dilatari ꝛ ꝑꝑ hāc ſiccitatē ꝛ collectionē videt etiā cutis que eſt ſup faciē tota tenſa:ꝛ plus quidē declarat illud ex ea in fronte qm̄ ſubcute que eſt in frōte eſt expāſa ſba carnoſa ſubtilis ꝛ ifirmitas feſtinat ad illud cuius nā eſt carnoſa vehementius q̄ꝫ ad illud cuius nā eſt ex̄nā cutis. Altera° autē coloris deterior eſt que eſt in nigredinē.qm̄ ſit a ſupfluitate victorie frigoris ſup ſanguinem:ſicut id qđ inuenimus accidere in ipſo qñ effundit extrinſecus a corpe.cōgelat.n.ꝛ ſit nigrū. Cōuerſio aūt coloris ad viriditatē eſt minoris malicie q̄ꝫ alteratio eius ad nigredinē. Et de conſuetudine quidē grecoꝝ eſt vt ſignificēt per colorem viridem coloreꝫ citrinū ꝛ forraſſe noiant ipſum ſicut de ꝯſuetudine plurium coꝝ eſt noiare colorē caulium ꝛ lactuce ꝛ ille quideꝫ color declinior eſt ad nigredinē q̄ꝫ color citrinus ꝛ ipſe eſt quaſi initiū coloris fuſci coloris nigri:ꝛ cāē⁹ huius coloris eſt a frigore ſicut coloris ꝑmi.ꝛ ꝑꝑ id ſit facies qua aggregatur illa accidētia oia que narrauimus ſignificās morteꝫ ꝛ facies qdem ſit cū hac diſpōne ſm ꝑlimū in egritudinibus cronicis:ꝙ ſi apparēant hec accidentia in ꝑncipio egritudinum in facie ſignificat timorem ꝑditioni magnum valde qm̄ cā in illo nō eſt tūc niſi malicia egritudinis qđ eſt qꝛ nō eſt mirū ſi liquefiat corpus ꝛ denigrentur ꝛ infrigidentur quedā extrema eius qñ prolōgat egritudo eius.in ꝑncipio autē egritudinis ꝛ ꝓprie acutaꝝ ex eis cum facies videtur cū hac diſpoſitione:ſignat perditionem ꝓculdubio niſi ſit cauſa faciēs illud res alia non egritudo. Et hippo.quidē oſtēdit cās q̄ faciūt illud ꝑter egrit^{nem} q̄ eſt in eis q̄ ſunt

poſt. In h aũt loco itellige a me qḋ narro tibi vſqȝ ad illud qḋ dixi de eo cui⁹ rememorationeȝ putatur Hippo. dixiſſe qḋ eſt q: ſic ex facie cui⁹ eſt h diſpō in egri^{bus} cronicis nō ſignat illā ſm hāc qñtitatē timoris ſit nō inenim⁹ eā ſignare ſm hāc qñtitatē timoris in regiōe frida ⁊ hora hyemis ⁊ diſpōne frida ex diſpōnib⁹ aeris ⁊ etate ſenij. Dixit autē Hip. vir in lib. aphor. Qñ egritudo ꝯueniēs eſt nāe īfirmi ⁊ etati ei⁹ ⁊ forme hore pñti ex horis anni tūc timor eſt minor timore egritudīs qñ nō eſt ꝯueniēs alicui harū ꝓprietatū.

Expoſitio Thaddei.

Cā hui⁹ accñtis eſt q: oculi ſūt mēbra leuia idigēria multa hu^{ditate} ⁊ multo ſpū. vñ qñ calor nālis ⁊ ſpūs deficit ꝓpter acutā egritudinem appet in eis ꝯtio ꝓpter cūoneȝ. Tēpora planata. Cā h⁹ eſt q: in tēporib⁹ eſt parū carnis. q: nō ſūt ibi niſi duo lacerti q vocant lacerti temporis. vñ qñ deficit calor nālis cito ꝯſumit illa pauca hu^{ditas}. Aures frīe. Cā infridatiōis eaꝝ eſt q: in eis eſt caro pauci ſanguis. vñ valde ꝑparatū eſt h mēbrū ad īfridatiōnē ſuſcipiēdā. Et pulpe carū īuerſe. Cā hui⁹ accñtis eſt q: pulpe auriū ſunt molles ⁊ tractabiles ⁊ nō ſūt dure ⁊ cartilaginoſe ſic relique ptes auris. vñ qñ exiccant accidit eis ſic accidit mēbris neruoſis. ſ. q: ipſe icuruant ꝯ ſuā originē neruoꝝ q venīūt ad eas. ⁊ ꝓpter h iſte pulpe auriū iuerſant retro q: nerui q ſt expāſi in eis trahunt eas verſus originē. i. ꝯ ſuā cerebrum. ſicut videm⁹ in digitis manuū q ſemp replicant ꝯ ſuā partē vbi ſūt corde q̄ tēdunt. Frōs arida ⁊ tēſa. Cā iſtius accñtis eſt q: ſub cute q̄ tegit frontē eſt valde paꝝ de carne. vñ cito ꝑperat ad eā exiccatio ⁊ tenſio. Et toti⁹ faciei color viridis ⁊ niger. pallidus ſiue plūbeus. Alia trāſla⁰ nō ponit hic niſi duos colores. ſ. viridē ⁊ nigruȝ. tñ iſti claudunt in eis. h mō. nā ſub colore viridi claudit color citrin⁹. ſic. d. hic Gal. et pallidus hic poſit⁹ idē eſt q citrinus. itē ſub colore nigro claudit color liuidus. ⁊ ſcias ḡ q color niger ſignat maiorē maliciā q̄ ſignet color viridis. nā q̄uis ābo colores mortificationē inati caloris demōſtrēt. tñ maiorē mortificationē demōſtrat color niger q̄ viridis. Et ſcias q color viridis pt dici duplex color. ſ. viridis porralis ⁊ viridis obſcurus: ⁊ viridis citrin⁹: ⁊ iſte citrin⁹ nō ſigt tātā maliciā q̄tā ſignat viridis porralis eo q ille eſt propinquior nigro.

Sed dubitabit aliqs quō color viridis poſſit ſignare ſup fridiratē cū videat poti⁹ ſignare ſup caliditatem eo q viriditas ab aduſtiōe nō vltimata ꝓcedat ſic. d. Auic. de hu^{bus}.

Q. iſte color nō pōt cāri niſi ab humore viridi. ⁊ ois humor viridis eſt caliſſim⁹ ſic. d. Aui. de hu^{bus}. Ad h dico q color viridis nō ſemp ꝓcedit ab aduſtiōe vel ab humore cholico. imo ꝓcedit aliqñ a mortificatione caloris inati ⁊ ſpūs. ſicut pȝ in ꝑcuſſis vbi nō ſit ruptura naȝ aliqñ appet ibi color niger ⁊ aliqñ viridis ſic. d. Hip. in reg^{i} lib⁰ p. vñ nō ꝯcedo illā ꝓpōnē q. d. q viridis color ꝓcedit a caliditate. vltimaȝ ſicut niger color pōt procedē a caliditate ⁊ fridirate. ita viridis color. q̄ aūt mō iſta diuerſitas ꝯtigat alis dicet.

Q. in fine ꝯ^{ti}. d. Gal. q̄dā ꝯba cōia q iō nō pono q: ꝑ dcā ſupra ⁊ dcā īfra ma^{nifeſta} ſunt. tñ ſcias q. d. q iſta ſigna qñ apparēt in cro^{nicis} eg^{tudinibus}. nō hñt tantū timoris q̄tū in acutis ⁊ in etate fr^{ida}. ⁊ in regiōe fr^{ida} ⁊ tpe fr⁰. ⁊ aere fr⁰ nō ſt tāti timoris q̄ti timoris ſt in ꝯrijs. eo q egri^{tudo} ꝯſoris cōplōni etati ⁊ figure. ⁊ tpi. eſt min⁹ ꝑiculoſa q̄ egri⁰ ꝯriaſic. d. Hip. in illo aphoriſmo. In morbis minus periclitātur egrotantes.

Q. nota q Aui. ponit vnū ſignū 4⁰ cañ. fen 2ª de ſignis ſūptis a facie. qḋ h nō ponit. ⁊ eſt h. ſ. q: qñ appet ſup facieȝ quedam piloſitas ⁊ lanugo tunc ſignat ꝓpinqua mors.

Ad h dico q tale ſignū raro ꝯtigit ⁊ iō Hip. nō poſuit. ⁊ cām illius ſigni arbitror fortē exiccationem cum putrefactione. nam videmus ſuper corpora mortuorum, ⁊ ſuper ſtercora naſci talem muſulentam lanuginem.

Circa iſta ſigna a facie ſūpta. du^{r}. in gñe. an ipa ſint fortis ꝟtutis in ſignando. vel nōr ⁊ vr. q nō ſigna ſūptei ſūmūt a muſculis. ſȝ talia ſig^{a}. nō ſignant ſup ſalutē vl mortē. niſi ꝑ accñs. ſic. d. Gal. de ſignis ca^{o} vltimo ⁊ cor^{d}. Ibidē. d. q ſigna ſumpta a muſculis nō ſūt fortis ſignōnis.

Q. nos videm⁹ q hō ſuſtinet in facie magis mala vulnera ſine periculo. q: mutatio facta in ea non eſt forte ſignum.

Ad ꝯriū eſt te. Gal. in comēto iſto quē poſuit auct^{or} Hip.

Q. rō ſuadet h idē. nā diſpō faciei mutat ꝑ cōpaſſiōeȝ cordis ⁊ cer^{i}. ⁊ epatis. nā muta^{o} ei⁹ ab illoꝝ triū mēbroꝝ cōpaſſione cāt. hñt. n. illa 3^{ia} mēbra quēdā cōfluxum ad eaȝ.

Ad hanc autē qōnē dico q ſigna ſumpta a facie per ſe nō ſunt fortis ſignificationis: ſed ꝑ accñs ſicut dictum eſt. vñ nihil ꝓhibet aliqḋ ſignū eſſe forte in ſignando ꝑ accñs.

Textus. XI.

Que ſi ſic fuerit in pncipio egritudis ozingri an vigilie ꝓceſſerint: an ventris ſolōnes: aut ieiunij labores ꝓus affuerit ⁊ ſi aliqd hoꝝ cognoueris ꝓceſſiſſe min⁹ ꝑiculoſuȝ vereberis. q ſi die ac nocte ꝓcedētib⁹ qcq̄ȝ hoꝝ ſuſtinuerit: nō multū ꝑiculoſuȝ ſꝑabis. Si vō nihil eorū cognoueris mortis ſignū ſperabis.

Qḋ ſi fuerit facies in pncipio egritudis cuȝ hac diſpōne ⁊ nō fuerit tibi poſſe adhuc. vt ſignifices cū illo ꝑ reliqs ſignatiōes. tūc neceſſe eſt tibi vt iterroges an vigilauerit hō ille. an lenificat⁹ fuerit vēter ei⁹ lenificatiōe vehemētis an euenerit ⁊ aliqd ex fame. Nam ſi ſignat aliqd ex iſtis tūc neceſſe ē tibi vt putes de eo minore maliciā: ⁊ illud expieris dōec ſcias an facta ſit facies cū hac diſpōne ꝓpter has cās in die ⁊ in nocte. Qḋ ſi nō ſignat aliqd illoꝝ ⁊ nō generit in ſpacio qḋ determinaui añ tūc oportet vt ſcias q illa ſunt ex ſignis mortis.

Commentum Galeni.

Magis iterficiēs ex egri^{bus} ⁊ magis ꝓdēs ⁊ lōgior a ſani^{te} eſt egri^{o} i q facies hñs eā i icep^{tione} ſui aduēt⁹ ſigt mortē ꝓter q ſit cā illi⁹ cā extri^{ca} ⁊ egri⁰ minoris timoris hac egri^{tudo} ē i q facies hñtib⁹ eā eſt cū diſpōne hac ꝑ cāȝ appētē ſic vigilie ſupflue ⁊ ieiuniū vel fames aut lenitas vētris: qḋ eſt q: rectificatio i his cāis eſt: vt nō cadat vt⁹ ois in ſui: vel vltio ab vna eaꝝ in pri⁰ egri^{tudinis}. verūtñ timor in ea qñ ſm diſpōnē eſt minor: qñ cā in illa eſt minoratio harū reꝝ nō eſt malignitas ⁊ malitia iſti^{us}. Et ego ſum narrās breuit ⁊ plane cām egri^{tudinis} corpis: in q̄ ē facies cū hac diſpōne in dieb⁹ p^{is} egri^{tudinis}. Dico ḡ q qñ aggregat vt vt⁹ retētiua ſit debilis ⁊ hu^{ores} q ſūt in eo ſint ſubtiles: ⁊ caliditas febris vehemēs ē nece ꝓpter debilitatē vtutū vt euāt ſemp corp⁹ euōne occulta: q̄ occultet ſenſui qḋ eſt: q: illḋ qḋ currit ex eo nō eſt niſi ex humorib⁹ illis ſubtilib⁹ ⁊ ꝓpter caliditatē feb. iflāmant ſemp illi humores ſubtiles plus ⁊ ſubtiliant: ⁊ ꝯſumunt q ex eis nō ſūt in h termio ſubtilitatis. Erit ḡ euatio hec hac de cā ꝯtinua ſemp cui nō eſt abſciſio ſic euatio aſſidua q̄ accidit ꝑ vomitū: aut ꝑ leuitatē vētris: aut ꝑ ꝓuocationē vrine aut mēſtruorū. verūtñ oēs iſte ſpēs euationis ſunt ſenſibiles. Dña ḡ int eas ⁊ int eā euationē q̄ diximus eſt q: ipſe ſūt ſenſibiles ſed illa euatio eſt inſenſibilis ꝓpter ſubtilitatē reꝝ que euant ex corpe: ⁊ ꝓpter illud nō inenim⁹ faciē cū hac diſpōne in egritudine ꝓhlatica: neqȝ in egri^{tudine} cui⁹ cā eſt repletio corpis ex ſanguine: verū necia eſt ad hoc vt facies hat h̄ diſpōnis ꝑuatio humiditatis que eſt in corpe. Et opȝ vt ꝯcedat euētū egritudis labor aut anguſtia. humor. n. q eſt ex gñe cholere non aggregat in corpe niſi ab iſtis cauſis.

Et ſi cõtingat itez vt regio, quã inhabitat infirm⁹ ſit cõplo/nis calē ꝛ hora pñs:ꝛ hora anni ſit eſtas:ꝛ cõplo aeris cõ/tinēs nos calā ꝛ ſicca:erit caſus corpis in hȝ egri⁹ facilioꝛ ꝛ ꝓpe ſi vincēs ſup cõploñē infirmi ꝑ nãm fuerit cholera:ꝛ inuenimus iterũ ex corporib⁹ corpora facilis reſolōnis:ꝙ; ꝯs ſtõi eſt debile ꝛ qñ aggregant̃ iſta duo cũ eo qd̾ narra/uimus eſt caſus in egri^{te}:in q̃ facies hũtis cã ſignat mor/tē facile valde. Cũ g̃ ſcit medicus has res nõ eſt iuuamē^m ꝑeas in pnoſticatiõe tñ. imo inuētiõe medicationis:ita vt ponat intētionē ſuã in illo in ꝯfortatiõe vtutis cũ cibis cõ/uenientib⁹ illõ:verũtñ ſmo in inuētiõe curationis eſt exiēs ab eo in cuius via ſum⁹. Opȝ g̃ vt intēdat inquirēdo exgſi/te de cauſis extrinſecis:que ponunt faciē cũ hac diſpõne. Dico g̃ ꝙ cãe facientes illud eedē ſunt q̃s dixit Hip. ꝛ ſuꝑ fames vigilie ꝛ lenitas vētris. ꝛ tibi abſolute inest vt ad/iūgas eis oia q̃ ſũt eis ſilia:ſicut eũatio ſanguis ſupflue: que ſit ex narib⁹ aut ex mñiceraut ex venis que ſũt in ano aut ex vulnerib⁹:aut ex eis que ſunt eis ſilia:ꝛ ſequit̃ illõ anguſtia vehemēs a qbuſcũꝙ cãis fuerit. Et dignoȝ eſt ꝙ Hyp. iã dixit anguſtiã:cũ ponat̃ in ſmone ſuo dicēdo. Vi/gilie:qd̾ eſt ꝙ vigilie ſunt a cãis multis:ꝛ ſiũt etiã ab angu/ſtia. g̃ opȝ vt ingrediat̃ in rememoratione vigiliarũ:ꝛ ſiũt etiã in ſuperfluitate ſolōnis vētris, opȝ etiã vt apud te ingrē/diat̃ ois eũatio ſupflua:ꝛ qui iã exercitatus eſt in ope me/dicine exercitio vltimo:ꝛ eſt prudēs in cognitione cuiuſꝙ rez que ſũt in ea declarat̃ ei multũ cã efficiēs faciē:cuius diſpõ eſt hec diſpõ. Modus aũt ſignationuȝ q̃ ſignat cam difficilis eſt:ꝛ ꝓpt illud abſtinuerũt ſe multi medicoꝝ a nar/ratione eius ꝑ ſmonē q̃uis eã ſciuerint. Nos aũt narraui/mus eã totũ in libris nr̃is quoꝝ digna eſt rememoratio ꝺ/eã narratiõe:quã qñ ſciueris ꝛ videris infirmuȝ in q̃cũꝙ hora fuerit illud. poſſe erit tibi vt iudices ſup cãm q̃ poſuit faciē eius ad hãc diſpõnē:ꝛ ꝓprie ſi fueris ſciēs regimen q̃ viſus fuit ante egritudinē ſuã:ꝛ cõplonem eius:ꝛ plus illo multũ ſi iã fueris expertus pulſum venarũ eius experimēto:ꝛ cognoueris q̃litatē caliditatis ſe. Cuius exēpluȝ eſt vt pōas ꝙ ſi aliqs infirmoꝝ cũ infirmitatis cui⁹ ſit labor ꝑcedēs ꝛ ie/iuniũ:ꝛ anguſtie:ꝛ ſit illud in hora eſtatꝭ:ꝛ cõplo aeris in ea calã ꝛ ſicca:ſit etiã vicēs ſup corp⁹ eius ꝑ nãȝ cholera:ꝛ etas ei⁹ ē ẽt etas iuuētutꝭ ꝛ caliditas febris ei⁹ cũ illo fortis:ꝛ vicēs ſup vrinã eius cholera ꝛ pulſus ei⁹ ſignificet debilita/tē vtutꝭ. Dico q̃ oȝ vt ſciat̃ ꝙ egri^{do} infirmi eſt egritudo in qua ſmo nr̃ eſt:ꝛ ꝙ facies ei⁹ ſit cũ diſpõne in q̃ ſignificat̃ ſuꝑ mortē velocē ſi nõ ꝑas naturat̃ ſm ꝙ opȝ:ꝛ ponamus egrũ aliũ in quo nõ inueniat̃ aliqd eoꝝ que narrauimus nõ añcedēs in egritudĩe ſua. neꝙ in die ꝑ neꝙ in 2⁰:cũꝙ in die 3⁰ fuerit eger:vides faciē eius ſm ꝙ narrauit nunc Hipp. dico ꝙ opȝ vt ſciat̃ ꝙ facies hui⁹ infirmi fcã eſt cũ hac diſpõne a qbuſdã cãis extrinſecis:cũ ergo ſciueris il/lud tũc cogita in teipſo qd ſit id qd̾ poſſe ſit ꝓprie eſſe cã an fluxus vētris ſupflu⁹ an vigilie. qd̾ eſt:q̃ nõ eſt poſſe vt fiat facies ieiunãtis cũ hac diſpõne ſubito:ꝓpter ꝙ cãe egri^{nis} faciãt illõ ſic dixi:ꝛ ſit infirm⁹ in nã ſua ſm ꝙ narraui. Et ſi tu iã vidiſti infirmũ in die q eſt añ hũc diē:tũc ipoſſe eſt vt te/lerũ ſit a te:ſi eſt de nã ſui vt accidat ei flux⁹ vētri ſupfluus ex ſeipſo:qd̾ eſt:q̃ ſignõnes q̃ ſignãt fluxũ vētris ſũt ma/nifeſte. Et ego q̃dē narraui eas in li⁰ meo de criſi:ꝛ in libro meo de pno^{ne} accepta ex pulſu. Cũꝙ ſciueris illas ſignatio/nes:poteris hora q̃ videris infir^m iudicare ꝙ acciderunt ei vigilie ſupflue:qd̾ eſt q̃ videbis oculos ei⁹ exiccatos. ꝛ nõ eſt poſſe vt ſint ita ꝑ cõnē:ꝛ videbis itez palpebras eius cũ difficul^{te} moueri cũ diſpõne:q̃ſi ipſe ſint tracte ad iferio/ra nõ ſixe:ſic palpebre ei⁹ q̃ hȝ ſirbet. Et ſi tu ẽt nõ vidiſti in/firmũ niſi in illa hora:ꝛ nõ vidiſti eũ añ illud:tñ iſte ſigna/tiões accepte ex pulſu ſignãt ẽt ſignõnē quandã ſup illud qd̾ añ fuit:qd̾ eſt q̃ ſi illud qd̾ fac̃ illud fuerit cã ſupflui^{tas} flux⁹ vētris tũc remanebit ſup infirmũ reſiduũ pulſ ſignans cam faciētē illã eũonē. Et ſi accideret ex vigilijs:imaginat̃ tibi ex pulſu venaꝝ:q̃ſi ſit corda corrigiaꝝ cordata. In eo aũt cui⁹ facies eſt cũ hac diſpõne ꝓp ieiuniũ tñ:nõ inuenit̃ aliq̃ harũ ſignõnũ q̃ ſignant eũonē neꝙ ſignant vigilias:ꝛ non ſit pno^{ſis} in eo niſi ex aliqs. nã cã egri^{tu}dis ieiunij eſt cũ ꝑua/tiõe harũ ſignationũ ꝓptemõ ex ꝑuatiõe ſignationũ q̃ ſũt ꝓprie ieiunio:ꝛ plus illo multũ qñ ꝯſideras ꝑſcrutatiõe ꝑ/prie cali^{tis} reſoluētē ꝛ nõ declarat̃ tibi ꝙ diſpõ febris ſit ita qñ ſi declarat̃ tibi ꝙ diſpõ febris ſit hec diſpõ:tunc ſcias ꝙ hec tornatilitas faciei nõ accit niſi ab hac cã nõ a cã extrinſe/ca:ꝛ opȝ q̃dē vt ꝓlōges morã in tactu ei⁹:ꝛ ponas manuȝ tuã ſup ipm totũ nõ ſup ipm locum q tãgitur tñ:ſȝ ſup lo/cũ q eſt ſupioꝛ eo:ꝛ cũ ꝯſidera febrē manu tua ꝯſideratiõe vehemēti an ſit calã tñ:an iã reſoluat̃ ẽt cũ illo ex ſba cor/poris ea q̃ ſũt ſic ſcitille ignis penetrãtes in manũ tuã q̃ tã/gis infirmũ. ꝛ ꝑueniũt ꝑ actiõe manĩ ad ꝓfundũ ei⁹. Febriũ enĩ q̃ ponũt faciē hũtis eas cũ hac diſpõne:ꝛ q̃ ſignat̃ mortē diſpõ eſt h diſpõ. Et narra⁹ harꝭ reꝝ ſic dixi ē difficilis:ve/rũtñ nõ ſũt ex eis q̃ nõ narrant̃ aut ex eis q̃rũ cognitio eſt difficilis ei q iã domit⁹ eſt. ꝛ exercuit ſe i illo. Et mihi q̃dē multotiēs pñtes fuerũt cũ ꝓceſſi:ꝛ idicaui eis res iſtas ſȝ ipſi ex additiõe ſci ſũt ꝓmpti ſup cognitionē reꝝ q̃s didice/rũt ex edit libris in pno^{ne}. qd̾ eſt:q̃ apud illũ q vidit ꝛ ꝓ/ceſſit ꝛ idicauit eas certificatũ eſt q̃ eaꝝ apphēſio ē poſſ:ꝛ nõ heſitat in illo qñ ſit ei difficilis apphēſio illi⁹ rei i ſm⁹:ꝛ nã int̃ q̃ſdã pueroꝝ:q̃rũ vnuſqſꝙ alteri ſilis eſt vlti⁹ ſilitu/dine:nõ eſt poſſe diſtiguē ꝛ q nõ videt eos niſi ſemel. de ſuis aut nõ eſt aliqs ſup quē depēat illud. Per illud aũt dixit ꝺ h nõ itēdit:niſi admonē iuuenes:in hac ſcia:ꝓpe q ex eis nõ viderit infirmos ꝛ idicauit hȝ res:qd̾ eſt q̃ nõ eſt tibi poſſe vt enũcies:qd̾ nõ accit ifirmo niſi anguſtia tãtũ imo pote/ris dicē ꝙ vigilie accidũt ei ꝓp anguſtiã. Eraſiſtratus.n.nõ ſciuit ꝙ fili⁹ regis fuerit Amans:qñ viderit coruos.aut cornices volãtes neꝙ qñ inuenit pulſum illi⁹ adoleſcētis ſignare amorē:ſic dixerũt q̃dã:ſed ipſe nõ ſignauit id ſicut ego ſignaui niſi ſemel:qd̾ eſt q̃ hora q̃ poſui manũ meam ſup faciē infirmi. accit ei vt trãſiret añ eum mulier ex eis q̃ erãt in mãſiõe ſua q̃re diuerſificat⁹ eſt pulſus ei⁹ ſtatĩ:ꝛ cor/rupt⁹ eſt ordo ei⁹ cũꝙ parũ tp̃is ꝑtrãſiſſet:ꝛ mulier receſ/ſiſſet quã viderat:redijt pulſus ei⁹ ad illud qd̾ erat ꝑ nãm. ſup illud aũt qd̾ diuerſificat̃ de pulſu ſȝ hũc modũ nõ ſignat res vna cãis Et eſt eã q̃re agitat̃ anhelit⁹ ꝛ pulſus infirmi. Diſcretio ꝺo h⁹ cãe eſt q̃ agitat̃ anhelit⁹ ꝛ cogni⁰ ei⁹ oȝ vt ſit ex iſtis reb⁹ q̃s audit infirm⁹:aut q̃s videt:qd̾ eſt:q̃ illud qd̾ dr̃ corã infir⁰:ꝛ fac̃ accidē in pulſu ei⁹ diuerſitatē nõ eſt illud niſi ꝓp agitationē ex eis q̃ audit:verũtñ ego iã ſcripſi in libro li⁰ ꝓp pulſu:ſȝ eſt in pno^{ne}. In hac aũt hora oȝ vt redeã ad illõ ſup qd̾ fui. Illõ g̃ in cui⁹ via fui eſt ꝙ poſſe eſt qñ me/dic⁹ enũciat multas ex reb⁹ q̃ ꝑterierũt ꝛ ex reb⁹ q̃ ſũt pñ/tes infir⁰ vt miret̃ de eo. ſ. qñ narrat hȝ res:q̃rũ ꝑmiſim⁹ re/meoratõnē. ſ. vigilias ꝛ lenitatē nãe ꝛ famē:ꝛ fortaſſe diffi/cilis ſit enũcia⁰ ꝙ vna eaꝝ ſing^{la}ris ſit cã egri^{tu}dis ſȝ enũcia⁰ ꝙ illa ſit vna ex duab⁹ eaꝝ aut vna ex trib⁹ ꝑcul⁰ eſt poſſe vt añcedat ꝛ enũciet de ea ſȝ ꝟitatē ꝛ i^d q̃dē ē qd̾ ꝓuocat illũ q audit i^d vt laudet ipȝ dicētē. Cũ enũciat illõ ꝑ i^d qd̾ enũ/ciat:nõ 2^m ſemitã iter rogatiõis ꝛ eſt vt medic⁹ dicat infir⁰ q̃ ē cã tornatilitatꝭ faciei ſuerãt vigilie ſupflue an ieiuniũ fue/rit cã. Multotiēs.n.ei ſigt infirm⁹ ꝑ õbas res ſil:q̃re ſit ad/miratio ei⁹ de medico plus ꝛ fortaſſe ſignificet vnã earũ ꝛ miratur de eo etiã infirmus qñ dicit illud qd̾ eſt. Hoc eſt er/go qd̾ ſignat Hipp. per ſermonē ſuũ. Opȝ.n.vt ingras an vigilauerit hõ illc:an lenificatus fuerit venter ei⁹ lenitate vehementi:an euenerit ei aliqd ex fame. Deinde dixit poſt illõ. Et ſi ſignificauerit aliqd ex illis opȝ vt putet̃ de eo q̃ eſt minoris malicie:ꝛ illud eſt neceſſariũ qñ melius eſt vt ſit virtus infirmi cum diſpoſitiõe in q̃ nõ cadat ab vna cã/ſarũ extrinſecarũ:ꝛ malitia egritudinis etiã eſt minoꝛ ꝛ faci

Modo poſ/ſum⁹ de ꝑ/ieiunio ex pulſu pro/noſticari.

Difficilli/ma exerci/tatio facili/ma fame.

lior qñ cã liq̃factionis corporis ſuperflue eſt vna car rex: ⁊ nõ eſt ſm egritudinẽ ⁊ maliciã ei⁹: veꝝtñ cuꝫ ſit poſſe vt ſit cã in illo cã extrinſeca ledẽs corpus: ⁊ febris liq̃faciẽs ipm neceſſe vt ſit experiẽtia illius: donec ſciat an fcã ſit facies cũ hac diſpõne pp has cãs in die ⁊ nocte q̃s nũat. naꝫ ſi facies ſit fcã in hac diſpõne ex aliq̃ cãꝝ extrinſecaꝝ tñc ſicut dixi reductio ei⁹ ad diſpõnẽ nãlẽ erit in die ⁊ nocte: ⁊ ſi fcã eſt cũ hac diſpõne pp cãm in corpe: moraẽ ſm diſpõnẽ ſuã illã ⁊ addit maliciã ei⁹. Hyp. g̃ inuenit in eo qđ dixit. In oĩbus reb⁹: recte inueniſſe. Ingramus g̃ nũc de intẽtiõe ſermonis Hypp. ſ. Si ergo fuerit facies in pn° egritudinis cũ hac diſpõne ⁊ nõ eſt tibi poſſe adhuc vt ſignifices cũ illo p reliq̃s ſignatiões: qđ eſt: q: neceſſe eſt ex ſmone eius iſto vt ſit vna duaꝝ reꝝ: aut vt iſte ſignationes nõ appeant in pn° egritudinis: aut vt illud qđ ſignãt nõ ſit certũ ⁊ ppter illud nõ eſt poſſe vt iudicet ex eis ſup res in quibus dubitat. Ego aũt dico q iſte ſignationes nõ apparẽt ſꝫ nꝫ ſi appent ſignãt rẽ certã. Et ego qdẽ oñdã q id ſit in expõne mea q̃ eis poſtq̃ poſuẽo ſmonẽ hi. g ſe⁹ hũc ſmõeꝫ

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Cũ poſuit Hypp. ſigna ſumpta a facie apparẽtia ante 3m piẽ. q: illa ſigna poterãt fallere. docet mõ remouẽ errorẽꝫ qui poſſet ↄtingere ⁊ planum eſt qđ dicit: [que ſi ſic fuerit ⁊c.] q̃ꝫq̃ꝫ ſeries copioſa ꝟboꝝ Gal. ſup iſtũ. §. intellectum legẽtis impediat. cã tñ ad lucidã breuitatẽ adducã. ⁊ dico q .5. ſunt notãda de ↄ°: pmũ eſt de cauſis que faciũt faciẽ tornatilẽ. ⁊ iſte ſunt cãe ex pte morbi ſumpte. 2m eſt vidẽ expõnẽ cãꝝ extrinſecaꝝ ⁊ que ponunt iſtaꝫ faciẽ tornatilẽ. 3m. eſt vidẽ quõ diſtinguat facies talis. qñ ↄtingit a malicia morbi ⁊ qñ cõtingit a cã extrinſeca: 4m eſt vidẽ qñ contingit ab vna cã extrſieca ⁊ qñ ab alia. 5m. ẽ de expõne cõfuſã lre. ℭ De pmo g̃ dico q cã que. ſ. faciẽ tornatilẽ a pte egritudinis. ſummit a trib⁹ reb⁹. ſ. a re nãli ⁊ nõ nãli et a re ↄtra nãm: ⁊ a re nãli eſt triplex cã. ſ. cõplexio humor ⁊ etas. nã quãdo cõplexio infirmi eſt cholerica. ⁊ humor q habũdat in corpe eius eſt ſubtilis ⁊ etas eſt iuuẽtus: tunc i tali infirmo facile ponit facies tornatilis. Itẽ a re nõ nãli ſumunt 4or cãe. ſ. tẽpus regio ⁊ diſpõ aeris ⁊ regimẽ pteritũ. nam ſi tẽpus eſt calm ⁊ ſiccũ. ⁊ regio calã ⁊ ſicc. ⁊ diſpõ aeris calã ⁊ ſic. ⁊ regimẽ pteritũ fuerit cũ labore ⁊ fame. ⁊ vigilijs ⁊ rebus calĩs ⁊ ſic. tũc facies talis infirmi ponit d facili tornatilis. Itẽ a re ↄ nãm ſummunt. 3. cãe. vna q̃dem ſummit a cã morbi. alia ſummit e morbo. 3a ꝟo ſummit ab acci^t. a cã qdẽ ſummit: q: morb⁹ i q̃ appet talis facies nõ põt eſſe de pblãte neq̃ꝫ de plenitudine ſanguis. vñ oportet eũ eẽ de cholã. aut de ſangũe ſubtilis morbo aũt ſummit cã q: debet talis fe. eſſe fortis. ⁊ incẽſiua valde. Ab accidẽte ꝟo ſummit. q: aliq̃ virtus ↄtẽtiua totius corpis eſt debilis aut q: virtus oris ſtõi eſt debilis. cũ g̃ oẽs iſte cãe cõueniãt. max. eſt cã q fiat facies tornatilis. cũ ꝟo aliq̃ ↄueniũt ⁊ aliq̃ nõ. ſit cã ⁊ minor ⁊ maior ſm quãtitatẽ ⁊ nũm cauſaꝝ. ℭ De 2° dico q Hyp. ponit. 3. cãs. pa q̃rũ eſt vigilia. 2a eſt ſolõ 3a eſt fames. ⁊ tu debes p vigiliã intelligẽ anguſtiã q: anguſtia. ſ. vigiliã. ⁊ p ſolonẽ debes itelligẽ oẽm euãtionẽ. p quãcũq̃ partẽ corpis fiat. ſiue p fluxũ ſanguinariũ ſiue p vomitũ ſiue p emorroidas ſiue per menſtrua. ℭ De 3° dico q Gal. nõ ponit totũ ſimul. ego tñ aduno ſil. ⁊ dico q ſigna diſtictiua inter faciẽ q̃ ẽ tornatilis ab egritudine ⁊ faciẽ que eſt tornatilis a re extriſeca ſũt duplicia. nã q̃dã ſũt ſolũ ſigna. q̃dã ꝟo ſigna ⁊ cãe. ſigna ꝟo ſolum ſũt duo q̃ꝝ vnũ eſt q̃litas cor^ii. q: qñ tu ponis manũ tuã ſup corp⁹ egri^i. ⁊ iuenis ipm tale q ide videant egredi ſintille adurẽtes manũ. tũc talis facies eſt tornatilis pp maliciã egri^is ⁊ nõ pp cãm extriſecã. aliud ꝟo ſignũ eſt aug^m ⁊ diminutio malicie iſti⁹ faciei. nã ſi ipſa eſt talis non pp maliciã febris ſed pp cãm extriſecã. ipa meliorabit in ſpacio diei ⁊ noctis Si ꝟo ſit talis pp egri^s 1^m nõ melioraẽ ſꝫ ſꝫ addit i peius ⁊ ſit cũ iſtis duob⁹ ſignis addi v2a cholica. ⁊ debilitas pulſus. ℭ Signa ꝟo q̃ ſũt ſig^a ⁊ cãe ſil. ſũt oĩa q̃ ſup dixi. ꝟ. g̃. ponamus duos iſirmos q hẽant faciẽ tornatilẽ. ſꝫ vn⁹ talis ſig^a hꝫ ſcꝫ q: ipſe eſt cholicus. ⁊ hꝫ hu^res cor^is ſui ſubtiles. ⁊ eſt in etate iuuẽtutis ⁊ eſt in regiõe calã ⁊ ſic^a ⁊ tpe calõ ⁊ ſic° ⁊ diſpõne aeris calã ⁊ ſic^a. ⁊ fuit vſus regimĩe laborioſo cũ fame ⁊ ſiti. itẽ febris ſua eſt adurẽs fortit. ⁊ cã ei⁹ eſt humor cholicus aut ſanguis ſubtilis ⁊ virtus ↄtẽtiua eſt debilis ⁊ os ſtõi eſt debile: ⁊ ſit ali q hẽat ſig^a ↄ̃ria iſtis. ⁊ ſit fcã facies coꝝ tornatilis iſra. 3. dies. Dico q facies p^i iſirmi ẽ facta talis pp maliciã morbi. facies ꝟo 2^i eſt fcã talis pp cãs extriſecas. ℭ De 4° dico q qñ iã eſt certũ nobis q facies eſt fcã tornatilis pp cãs extriſecas. nobis itereſt vt ſciam⁹ an ſit fcã talis pp vigilias an pp famẽ. an pp ſolonẽ: ⁊ ad h eſt 2^x modus ingrẽdi. vn⁹ qdẽ p iterrogõnẽ ab infir^o: ⁊ iſte modus nõ eſt artificialis. Ali⁹ ꝟo modus eſt p inq̃ſitionẽ artificialẽ. ⁊ iſte modus eſt 2^x. nã qdã eſt diſiũctiu⁹ vt dicam⁹: vna iſtaꝝ cãꝝ fecẽ talẽ faciẽ. ſ. vl vig^a. vl ſolõ. vl abſti^a. Ali⁹ modus inq̃ſitiõis eſt determinat⁹: vt dicat. iſta facies eſt talis pp hãc cãm ſolũ. ſ. vel pp fluxũ vẽtris. vel ſolũ pp famẽ. ⁊ ſic de alijs. modus aũt cogſcẽdi eſt talis. q: tu dbes vidẽ ſig^a q̃ rememorant tibi ſolonẽ vẽtris. ⁊ q̃re pro eis in lib°. de criſi:tñ pñter põt dici: q: ſi tu videris iſir^m ſubito. ſ. iſra diẽ vnũ mutaſſe faciẽ ad tornatilẽ. ſignũ eſt q flux⁹ vẽtris fuit in cã. itẽ ſi inuenies pulſum debilẽ ⁊ pũũ vacuuꝫ. potes iudicare q facies iſtius eſt tornatilis pp ventris ſolutionẽ: itẽ ſi tu videris oculos exiccatos ⁊ graues q non poſſit eos apire ⁊ iuenias pulſuꝫ tẽſuꝫ ſic corda ſcias q facies talis eſt fcã tornatilis pp vigilias. Et ſi videas alicui⁹ faciẽ tornatilẽ ſiñ ſignis q̃ ſignant fluxũ vẽtri. ⁊ ſine ſignis q̃ ſignant vigilias. tũc facies iſti⁹ ẽ fcã tornatilis pp famẽ. ⁊ talis cognitio ſine iterrogatiõe ab iſir° reddit medicũ famoſuꝫ ⁊ potẽtẽ ſcire res egroꝝ. ⁊ talẽ cognitionẽ nõ pt hre niſi hõ q expꝰtus eſt. ⁊ vidit multos egros. ſic accit de dñob⁹ frib⁹ ſimilib⁹ q: illi de domo eoꝝ hñ diſtigũt inter eos. ſꝫ illi q nõ viderũt eos niſi ſemel nõ pñt diſtinguẽ. ⁊ ĩo recitat quõ eraſiſtratus iudicauit p pulſuꝫ q fili⁹ regis egrotabat de amore. ⁊ q ipſe Gal. h idẽ ſepe fecerat. vñ iuuenes in hac arte nõ debẽt turbari ſi ſtatĩ nõ poſſint ↄia pficẽ. nã lõgitudo pbatiõis pduxit eos ad ꝟitatẽ. ℭ De 5° dico q iter. ponit iſtõ ꝟbũ [Si nõ fuerit tibi poſſe vt ſignifices p reliq̃s ſignõnes. tũc necẽ eſt] qđ dꝫ ſic itelligi. q: infra. 3. dies ſig^a q̃ ponũt ↄ̃iter nõ apparẽt. aut ſi apparẽt nõ ſunt ſigna firma ⁊ ꝟa. ⁊ hoc voluit dicere. Cuꝫ. d. ſi nõ fuerit tibi poſſibile vt ſignifices p reliquas. ⁊ nota q iſta litera nõ inuenitur in alia tranſlatione. ſꝫ in noſtra.

Circa iſtã lectionẽ 2^x. de ↄ^to. nã vt Gal. dicẽ ↄ̃ ꝟitatẽ q: ponit q facies tornatilis in cho^co ⁊ hñte hu^res ſbtiles ⁊ iuuene ⁊ regõe calã ⁊ tpe ca° ⁊c. ſiat talis facies. q pei⁹ ſit ſignũ q̃ꝫ ſi ſiat i hñte ↄ̃ria hijs. h aũt vꝫ ſim. q: oĩa illa q̃ Gal. ponit in pĩnr° ſũt rõnales cãe ad extenuãdaꝫ faciẽ ⁊ totũ corp⁹. in a° ꝟo egro ẽ macies ⁊ ↄſũptio pter rõnẽ ⁊ ↄ̃ nãꝫ ſue egri^ie ⁊ circũſtãtiaꝝ egri^ie. q: ſi p^i infir^i facies vꝫ min⁹ mala q: rõnabilis extenua°nõ eſt malũ ſignũ. Sic d. ille aph^s. febri^b nõ dico: Et ad h. ſ. ille aph. [In morbis min⁹ picl^r.] nã ↄ̃ nãꝫ egri^is paꝝ acute. ſ. calẽ ẽ q in ea ſiat facies talis. ſ. tornatilis. ⁊ nõ ẽ ↄ̃ nãꝫ egri^ie acute valde et ardẽtiſſime. g̃ ẽ min⁹ picuoſa. ℭ Ad h dico q iſte cãe q̃ deinfrant et cãnt extenuatõnẽ. ſiñ du° ſignant ſup maiã diſpõnẽ faciei: et demiſtant q tal diſpõ potuit ab egri^ie venire. nã potuit egri^a° cũ ſuis adiacẽ^b⁹ i tã breui tpe facẽ illã diſpõnẽ malã pter adiutoriũ qđ hẽt a cã ext^i. ſꝫ cãe ↄ̃rie. ſ. friditas ↄ̃nis et groſſities hu^r et etas frida et ſilia ſignant q facies q̃ fcã eſt talis in breui ſpa° nõ potuit fieri a cauſa iteriori. q: omnes alie cãe repugnant. ergo opꝫ q fiat a cã ext^i. q: cã exterior cito potuit corpus pmutare. g̃ cãe extenuantes ſignãt ſuper malam faciem ſoluꝫ q: demõſtrant

poſſibilitatē talez faciē veniendi in breui tēpore. ⁊ cāe ꝯrie demōſtrāt talē faciē fieri ab exteriori qꝛ demſant ꝙ egri^{tu}do nō potuiſſet in tā breui tēpore hāc diſpōnē feciſſe. vñ dico ꝙ ſi pōat ꝙ infra. 3. dies fiet talis facies touna^{lis} i vtroqꝫ egro ab ipſa egri^{ne}. ⁊ nō a cā exteriori. ⁊ multo peior ſigia^{o} eēt. in egro 2°. qꝫ in pmo: ⁊ ſic tolliť obiectio q̄ fit ꝑ illū apb^{m}. ſ in morbis.]itē tolliť a^{o}obio que ꝑ fiebat ꝑ alium apb^{m}. ſ febricitātibus nō oinō.] qꝛ ſi ambe facies extenuarenť in equo rᵱe. a cā interiori: peior eēt facies 2^{i} infirmi. qꝛ maġis eēt ꝯ nām egri^{tu}^{o} qꝛ nō dꝫ ſic extenuari i 2° egro ſicͭ i p.

℄ Ꝺ. vꝭ Gal. velle ꝙ iſte cui^{9} facies eſt tornatilis ꝑꝑ egritudinē poſſit euadē. dic̄ n. ꝙ talis eger velociter moureť niſi cuz nutri^{to} ſuccurrať ei. igiť ſi nutriť cito poterit euadē: ⁊ ſic vꝫ ꝙ talis facies. fit talis ꝑꝑ idigentiā ⁊ nō ꝑꝑ egri^{ne m}.

℄ Ad hoc dic ꝙ Gal. non vult ꝙ nutrimētum tollat mortē. ſed velocē mortē: vñ illa exceptio tollit velocitatē mortꝭ.

℄ Aut dic ꝙ talis facies pt bñ ꝑcedē a cā iteriori ⁊ nihilo minus ꝑ nutrimētū recipet curationē cc. ꝑn^{m} ſi cauſis facietibus cā obuieť cū nutri^{to} nec ꝑꝑ hoc cā exterior fuit. imo ſolum interior: tamē pōt interior cā mitigari ꝑ exteriorē.

℄ Textus. XII.

℄ Et ſi hmōi egritudo triduana fuerit qui precēſſerunt labores non minus percunctaberis ⁊ omnia que ſunt inquirenda circa corpus ꝑquirere debes ⁊ etiam circa oculos.

℄ Nō ſi egritudo iā trāſierit tres dies: ⁊ facies fuerit cū hac diſpōne tūc opꝫ vt ingras de illis rebus quas ꝑmiſi tibi in q̄one de eis ⁊ cōſideres reliquas ſignificatiōes in corpe ⁊ oculis.

℄ Cōmentum Galeni.

℄ Hoc nomē. ſ. Principiū egritudinis: ſigñat initiū egritudinis cui nō ē latitudo aliq̄. ⁊ ſigñat iterū initiū cui eſt latitudo aliq̄ ſed illa eſt parua: ⁊ ſigñat cum iſtis duobus pmū tēpus egritudinis ex temporibus poſt qd̄ eſt tᵱs augmēti ⁊ poſt augmētū ſtatus: ⁊ poſt ſtatū declinatio. In ſermone igit Hyp. Nūper ſi fuerit facies in ꝑn^{o} egritudinis cū hac diſpōne nō ſignificauit ꝗ horū tᵱoꝝ itellexit. In ſmone aūt ſic. nūc. ſ. ꝙ egritudo ſi trāſierit tres dies ⁊ fuerit facies cum hac diſpōne: ſigñauit ſigñatione manifeſta qꝛ intellexit in ſermōe ſuo pmiſſo per ꝑn^{m} egritudinis initiū cui eſt latitudo: qd̄ eſt qꝛ ſpacium ꝑis hui^{9} initij extendiť vſqꝫ ad diē tertiū. Apud hunc ꝟo terminū precepit Hy. vt adderet ad ſigñationes q̄s dixit ſignificatio ex reliquis ſigñationibus in q̄bus dixit. Et nō eſt tibi poſſe adhuc vt ſignifices cū illo per reliquas ſignificatiōes: ⁊ nūauit eas in ſermone ſuo qui ſequitur hunc ſermonem ⁊ dixit.

℄ Expoſitio Thadei.

℄ Cū poſuit Hy. ſigna ꝑn^{ca}. acute egri^{tu} q̄ apparēt añ tres dies. ponit mō ſigna q̄ appent poſt. 3. dies. ⁊ diuiť hec pꝰ in 2^{es}. nā ꝑ ponit iſta ſigna in gñali 2° ponit ea in ſpāli con tra ꝑ^{o} vſqꝫ. ſ Et. n. ſi lumē:] 2° diuiť i duo. nā ꝑ^{o} ponit Hy. ſigna ſumpta ab oculis ⁊ tota facie: ⁊ 3 in ca^{o} pñti. 2° pōit ſigna a toto cor^{e}: durat ꝑ^{o} vſqꝫ. ſ bonū et egrū.] ꝑ^{o} diuiť. in 2. nā ꝑ ponit ſigna q̄ max^{e} in vigilijs apparēt. 2° ea que in ſomno vñr. durat ꝑ^{o} vſqꝫ ſ dꝫ vidē.] ⁊ plana eſt ſnia ſ Et ſi h^{9}.] Circa hūc. ꝯ. Gal. colligit expōnē cuiuſdā ꝟbi pmiſſi ſcꝫ illi^{9} ſ q̄ ſi ſic fuerit i ꝑn^{o} egri^{e}. ⁊ d. ꝙ ex h ꝟbo Hyp. ſi ſ ſi egri^{do} fuerit triduana]. i. trāſierit. 3. dies colliť q̄r accipiť. ꝯ. ꝑn^{m} qꝛ ꝑn^{m} dr̄ trib^{9} modis. ſ. ꝑūct^{9} inicialis egri^{tu}. ⁊ ꝑn^{m} dr̄ vnū de 4^{or} tēporib^{9} morbi. ſ. cum dicim^{9} ꝙ egritudo hēt quattuor tēpora. ⁊ dr̄ ꝑn^{m} ꝑmi. 3. dies egri^{tu}^{o} vñ ſupra accepit ꝑn^{m} in hac 3ª ſigñatiōne. ſ Qui ꝑceſſerunt labores ⁊c.] vocāt labores illas. 3. cās exteriores. ſ. famem vigilias ⁊ euacuatiōnē. ſ Circa corpus:] h. d. ꝗrum ad ea q̄ dicturus eſt de decubitu. nā decubitus totū corp^{9} reſpicit

℄ Textus. XIII.

℄ Et ſi lumen effugerint: nolēteſqꝫ: lachrymas effuderint: atqꝫ foras tanq̄ꝫ in ſuffocato prominuerint: aut alter altero minor appāruerit: ⁊ alba eorum in ſanguinea cōmutata fuerint ⁊ tanq̄ꝫ vene nigrous vel pallous intus in ſe fuerint ⁊ lappitudinē habeāt: ⁊ inſtabiles: aut tremuli fuerint: aut extra nimis extiterint: aut intus multū delituerit: ⁊ tota facies horribilis appuerit: hec oia piculoſa ⁊ mortalia iudicabis.

℄ Nā ſi oculi effugerint a lumine: aut lachrymātes inuoluntarie fuerint: aut fuerint torti aut fuerit vnus eorū minor altero aut eorū alba rubuerint: aut fuerit in eius vene fuſce aut nigre: ⁊ fuerit in eis lippitudo: aut fuerint agitati: aut inſtabiles: aut tremuli: aut eminētes: aut ꝑfundi valde: aut fuerit color faciei totius mutat^{9}: tūc opꝫ vt puteť de iſtis ſigñatiōibus oib^{9}: qꝛ ſunt ſignificationes male pernicioſe.

℄ Cōmentum Galeni.

℄ Res cōis in oibus iſtis accitibus que narrauit Hyp. eſt qꝛ ſunt extra nām. Eoꝝ vero diuerſitas eſt in h ꝙ q̄dā eorū dicunť eſſe ꝯria reb^{9} nālib^{9} valde: ſicͭ dixit Hypp. in eis que pmiſſa ſunt: ⁊ ꝑꝑ illud bꝫ de eis. Que oia ſunt ſigñationes male piculoſe ſcd̄m ſentēqꝫ in q̄ ſigñať ſup res nāles. q̄dā. n. eorū ſunt plus in illo: ⁊ q̄dā eorū min^{9}: opꝫ g̃ nūc vt ingram^{9} cās a quib^{9} accidūt ſcd̄m ſnīam Hyp. Dico ergo ꝙ oculi effugiunt a lumine ꝑꝑ debilitatē virtutis viſibilis: ⁊ debilitas hui^{9} virtutis fit in q̄buſdā horis ꝑpter debilitatē inſtri eius: ſicut illud qd̄ accidit in optalmia: ⁊ forſan debilitať vtus ꝑter ꝙ eueniat in inſtrio noc^{m} horribile. ⁊ qñ eſt debilitas eius ꝑꝑ ꝑdcām eſt illud ſignificatio qꝛ eſt mortalis: ⁊ ſimilr etiā qñ lachrymanť: nā ſi fuerint ille lachryme ꝑꝑ ophtalmiā quē accidit in eis aut ꝑpter mām q̄ deſcēdit ad eos ex capite tūc illud erit ſm diuerſitatē curſus nālis: ⁊ nō ſignificabūt mortē ꝑculdubio: ſed ſi fuerit ꝑpter debilitatē virtutis ſignificabunt mortē ⁊ perniciez.

℄ Tortuoſitas ꝟo oculoꝝ accit in eis a ſpaſmo lacertoꝝ mouētiū eos: ⁊ qñ fuerit hec cā in lacertꝫ mouētib^{9} oclos tātū. nō ſigñabit illud rē malā: ⁊ qñ fuerit ꝑꝑ caſum horuꝫ neruoꝝ q̄ veniūt ad oculos ⁊ ad cerebꝝ. tunc illud erit ſignificatio ꝑniciei in ultio. qd̄ etiāqꝛ lacerti ꝑping cer^{o} vehemētius ſentiūt egri^{ne} accītē in corꝫ añ oēs lacertos. Forſitaſſe. n. accit h cā in lacertꝫ oclo℞ q̄s dixit Hy. in h ſmōe: ⁊ forte accit in lacertꝫ tᵱoꝝ in q̄b^{9} locut^{9} fuit Hy. in li^{o} iūcturaꝝ. Et dimi^{o} vni^{9} oculoꝝ ab altero cū diuerſitate curſus nālis eſt accñs ꝑnicioſum. qd̄ etiāqꝛ ſigñat mortē ꝟtutis regētis oclo℞ ⁊ rubificatio aūt alboꝝ ipſorū ſicut illa q̄ accit in ophtalmia: ⁊ ebrijs: ſigt repletionē cer^{i} ⁊ meatuū ei^{9} ⁊ multotiēs ſigt apa calīn qd̄ accidit in iſtis mēbris: qd̄ eſt qꝛ effuſio ſanguinis ad venas q̄ ſūt in oculis: ꝑꝑ quē videť alba eoꝝ rubeat: ⁊ ē pānicul^{9} ꝯtinēs ꝑtē oculi: q̄ noiať cōiūctiua nō fit niſi ab iſtis duabus cauſis. ſ. repletiōe cerebri aut ab apate calido. Et ego q̄dē iā oſtēdi in libro meo de anotomia: ꝙ iſte pānicul⁹ ligat oēs alios pāniculos qui ſūt in oculo: ⁊ oſtēdi iteꝝ ꝙ extremitas oſmach. i. nerui obtici aduenit huic loco ab oculo cū eo qd̄ eſt in eo de venis. Et iā oſtēdit Hyp. oſtēſiōe manifeſta qd̄ intellexit ꝑ ſmonē ſuū. Aut ruber alba coniūctiuas venas in eis qui ſcripſit poſt illud: nam ipſe dixit. Aut ſi fuerint in eis vene fuſce aut nigre ⁊ h q̄dē accñs ꝑculdubio eſt pernicioſuꝫ. qd̄ eſt

De tortuoſi. oclo℞

qꜫ vene q̄ ſunt in oculis apparēt rubee: aut ꝓpter repletio/
nē ſic̄ dixi: aut ꝓpter apa calim in cerebro. Sꝫ fuſcitas ⁊ ni
gredo accidūt in oculis qn̄ infridant: ⁊ nō infrigidant ni/
ſi qn̄ accidit eis mors: ⁊ ꝓpt̄ illō iſti colores ſemꝑ ſignāt
perniciē. ¶ Lippitudo aūt accidit ſicut iā ſciuiſtis ꝑꝑ cām
in inſtrumētis que ſunt in oculis: ſic̄ illud qō accidit in op
thalmia: ⁊ in egritudinib⁹ alijs: ⁊ ex egritudinib⁹ oculi: ⁊ nō
ſignat illud timorē. ⁊ accidit etiā illud ꝓpter debilitatē vir
tutis nālis regētis oculos: qn̄ nō pōt digerere cibū q venit
ad oculū. qō eſt: qꜫ nos oſtēdimus ꝙ lippitudo eſt ſupflui/
tas cibi cui⁹ digeſtio nō rectificat̄. verum neceſſe eſt ne ſit
poſſe in egritudinib⁹ ophtalmie vt rectificet̄ digeſtio cibi
qui venit ad oculū: ꝓpter multitudinē humiditatis effuſe
ad oculos ecōtrario curſus nālis: ⁊ ꝓpter egritudinē acci
dentē in inſtr̄o oculi. verūtn̄ cum eſt minutio nutrimenti: ⁊
ꝑuatio eius manifeſta: ſignificatio illi⁹ eſt ſubmerſio ocu
loꝝ: ⁊ tunc iā deſtruitur oīno vt ſit cā in hoc vt accidat lip
pitudo multitudine humiditatis ⁊ remanet vt ſit cum illo
debilitas virtutis tātū: ⁊ non ſit illa debilitas parua: imo
multa valde: ita vt non ſit poſſibile virtuti cibū digerere
qui prouenit ad oculū ſm vehementiam paruitatis eius.
¶ Oculi aūt agitati ſī q̄rū motus eſt ſemꝑ. ſignant aūt: ⁊
aut maniā aut tremorē lacertorū oculos mouentiū: ⁊ iſta
duo accidētia ſimul qn̄ accidunt in hꝫ egritudine: in qua
eſt ſmo noſter ſignant ꝑniciē. qō eſt: qꜫ mania qn̄ eſt euen/
tus eius ꝑꝑ ꝑuationē humiditatꝫ eſt mala valde. Tremor
etiā accidit ꝑꝑ ſiccitatē humoꝝ: q nō habēt mūdificationē
oīno. Et Hyp. qdē vituperauit oculos eminētes ⁊ ſubmer
ſos valde. Uerūtn̄ oculi eminētia qn̄qꝫ ſit i ꝑncipio egritu
dinis ⁊ ꝓprie in eo q vomit ꝑꝑ cibū multū quē aſſumpſit:
aut vinū multū qō bibit. ꝓfundatio v̄o eoꝝ valde nō ac/
cidit in ꝑn° egritudinis. ⁊ ꝑꝑ illud nō dixit Hyp. aliqō bo/
nū duorū in ꝑn° ſmonis ſui: cū dixit naſum acutū ⁊ oculos
ſubmerſos. ⁊ nō dimiſit dicē oculos eminētes i in ſmone
ſuo ꝑ̄ nn̄ qꜫ ipſi nō vident̄ cū hac diſpōne in facie ſignan/
te mortē. qō eſt qꜫ impoſſe eſt vt ſint eminētes oculi ſimul
⁊ ſubmerſi. Ualde v̄o ſubmerſos ꝑtermiſit dicē qn̄ illud
nō accidit oculis in ꝑn°. Et de Hyp. qdē extimat̄ in h̄ ꝙ di
xit: eminētia oculoꝝ: ꝙ ſit ꝯri⁹ ei in illo qō ꝑceſſit de ſmo
ne ſuo: qō eſt: qꜫ cum anceſſit ⁊ locutus eſt in facie ſignan/
te morte ꝙ naſus ei⁹ ſit acut⁹ ⁊ oculi ſubmerſi: voluit vt re
diret ⁊ diſcerneret illud ⁊ nūauit illud cū ſignatiōib⁹ q̄ ap
parēt poſt diē tertiū: deīde ꝑparat in ſmōe ſuo. Aut fuerit
eminētes. Et ego exponā qd vi eſſe illud qō ītēdit in h̄ ſer
mone ſuo: poſtq̄ʒ poſuero totū ſmonē ei⁹ ſm hūc ordinē
ſcilꝫ. Si egritudo tranſierit tres dies: ⁊ fuerit facies cū hac
diſpōne: tunc opꝫ vt queras de reb⁹ q̄s ꝑmiſit tibi in qōne
de eis: ⁊ cōſidera reliq̄s ſignatiōes in toto corpe ⁊ in oclis
⁊ ſignatiōes que apparēt in oculis ſunt vt fugiāt a lumie:
aut vt lachrymen̄t aut torqueant̄ aut minoret̄ vn⁹ ab al/
tero aut videant̄ alba eoꝝ rubea: aut ſint in eis vene nigre
⁊ fuſce aut appareat in eis lippitudo: aut agitent̄: aut ſint
eminētes: aut ſubmerſi valde aut color faciei totius cū il/
lo etiā ſit mutat⁹. Iſte nāqꝫ ſignationes oēs ſunt male ⁊ ꝑ/
nicioſe ⁊ nō vidi illud niſi in facie quā diximus. Scias ḡ qꜫ
eſt ſignatio magna ſuꝑ mortē. ſm ḡ hāc intentionē vr̄ mihi
ꝙ Hyp. nūauit cū ſignatiōib⁹ q̄s poſſe apparere in facie ſi/
gnificāte mortē eminētiā oculoꝝ: q̄uis ipoſſe ſit vt accidat
illud in ea. qn̄ Hyp. nō intēdit diſtinguē accītia que acci/
dūt in facie ſignante mortē tn̄ ſed diſtinguit etiā ſignones
ſignantes perniciē. que appent in facie: ⁊ ꝑꝑ illud dico ꝙ
q̄uis ſit ipoſſe vt accidat i facie ſignante mortē aliqō boꝝ
accidētiū que dixit: ⁊ nō illud tātū: imo ꝑlima eoꝝ: nō eſt
ſmo Hyp. ꝯdicēdus: qn̄ intētio ei⁹ eſt vt loquat̄ in oībus
ſignatiōib⁹ malis. Et tu qdē recte potes ſcire ꝙ ipſe recte
fuerit ſicut dixit ī ſmōe ſuo. ſ. Et nō eſt tibi poſſe adhuc vt
ſignifices cū illo ꝑ reliq̄s ſignationes ſm hūc modū ⁊ vnū

De lippitudie oculorum.

De mobili⁊ tremore ocloꝝ.

q̄ꝺqꝫ hoꝝ accidētiū que dixit ſunt vlr̄ aut non apparent in
ꝑn° egritudinis: aut ſi appent ſignificāt ꝓculdubio ꝑniciē.
Nā ſi tu ꝯſideres vnūqōqꝫ hoꝝ ꝑ ſe inuenies hūc ſmonē in
fine certitudinis. ide eſt ꝙ accidit multotiēs vt fugiāt ocu
li a lumine in ꝑn° egritudinis ꝑꝑ multitudinē vini: ⁊ etiam
ꝓpter vehemētiā vomit⁹ ⁊ ſūt etiā qn̄qꝫ accidit vt lachry/
ment̄ ⁊ torqueant̄: ⁊ emineāt: aut rubeāt vene que ſunt in
eis: ſed muta° venarū que ſit in eis ad fuſcedinē vel ad ni/
gredinē: non accidit eis in ꝑn° egritudinis: neqꝫ ſubmergū
tur oculi in ꝑn° ſui ſubmerſiōe vehementi neqꝫ accit in eis
lippitudo ſed ſūt neceſſarij ad min⁹ tres dies aut quatuor.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Sup toto iſto. ꝫ. vult Gal. ꝑ cōi expōe: 2° exponit ſingulū
v̄bū. De ꝑ°. d. ꝙ oīs res. in oib⁹ iſtis accītib⁹ eſt hec. ſ. ꝙ
oia ſunt ꝯ̄ria rebus nālib⁹. tn̄ iſta ꝯ̄rietas variat̄. ſm ma/
gis ⁊ min⁹. qꜫ q̄dā magis ꝯ̄riant̄ diſpōni nāli. q̄dā min⁹.
⁊ eſt hec cōis expō. ¶ Pōt queri que iſtoꝝ ſignoꝝ ſūt ma
gis ꝯ̄ria nāli diſpōi ⁊ que minus. ¶ Ad h̄ dicit ꝙ muta° al
boꝝ in rubedinē. aut nigredinē aut liuiditatē. ⁊ ꝙ vnus
oculus ſit minor altero. ⁊ oculi tortuoſitas ⁊ fuga luminis
ſunt peiora ſigna a° v̄o ſunt minora. hic mihi vi ⁊ cās da/
re. ſi expediret. tn̄ hec eliciūt̄ ab Aui. 4° can̄. de ſignis ocu
loꝝ. [Et. n. ſi lumē.] Iouo notat hic Gal. ſuꝑ hoc ſigno ꝙ
ꝑ° diſtinguit eius multiplicitatē. 2° ponit cām eius. De ꝑ°
ḡ. d. ꝙ oculi fugiūt lumē. 2ʳ. ſ. ꝑꝑ noc^m. ꝓpriū qō ſit in ocu
lo. ſ. qꜫ oculus patit̄ ꝓpriā egri^ne. ſicut obtalmiā vel aliā
debilitatē. ⁊ de tali fuga lu^ie. nō loqt̄ h̄ Hypp. alio v̄o mō
fugiūt lumē ꝑꝑ nocu^m. cer^i. ⁊ de hac fuga loqt̄ h̄. ¶ De 2°
dic ꝙ cā ꝑꝑ quā talis fuga lu^ie. ē ſignū moꝛꝫ. eſt qꜫ ſignat̄
debilitas ⁊ noc^m in cer° cui⁹ cōpaſſiōe v̄tus viſibilis debi
litat̄. pōt etiā ad hāc cām addi alia cā. ſ. qꜫ aia nālr̄ gaudet
in luce ⁊ triſtat̄ in tenebris ſic. d. Aui. 6. de nālib⁹. ḡ cū tri
ſtet̄ luce. eſt ſignū ꝙ ſpūs cer^i eſt mutat⁹ magna mutatiōe
a nāli ſua q̄litate. vn̄ iā ꝑdidit ſuā armoniā ⁊ ſuā paritatē
ꝑ quā aiam cū corpe ligat. ⁊ ſic ſignat diſſolōnē aie a cor^e.
¶ P. ſi multū diligat tenebras ſignū eſt ꝓpinque moꝛꝫ niſi
ſit ei fortꝫ dolor qꜫ ſignat mortē v̄tutis aiate: [Nolētesqꝫ
lachrymas:] ſuꝑ hoc. ꝫ. notat Gal. diſtinctionē multiplici
tatis iſtius ſigni. ⁊ cū ea iplicat cām eius. d. ḡ ꝙ 3ʳ lachry/
ment̄ oculi inuoluntarie. vno qdē mō ꝑꝑ noc^m. ꝓpriū oculi
ſic̄ dī in obtalmis ⁊ ebrietate. alio v̄o mō ꝑꝑ reumatiſmū
qui deſcēdit a capite ad eos. ⁊ tales lachryme non ſignant
mortē. 3° v̄o mō lachrymant̄ oculi ꝑꝑ noc^m. ⁊ defectū ipſi
us cer^i. qꜫ v̄tus ꝯtētiua deficit in eo. ⁊ tūc ſignant mortē.
[Nolētesqꝫ:] Dico ꝙ vocat lachrymas voluntarias nō ſo/
lū eas q̄s hō voluntate aliq̄ facit: ⁊ hoc non pōt oīs hō facē
ſed etiā vocat voluntarias eas lachrymas q̄ ꝯtingūt ꝑꝑ cāʒ
exteriorem ſicut per iram ⁊ triſticiam de aliqua re.
¶ P. ſi ex vno oculo fluāt lachryme: ꝓpōt eſſe ſignū criſis. ſ.
ꝑ fluxū ſanguis nariū: ⁊ pōt h̄ cognoſci ꝑ alia ſig^a q̄ demō/
ſtrāt illā criſiꝫ. ⁊ tu q̄ras ea ab Aui. 4° can̄. fen. 2ª. ca° ꝓpo
de hoc. ¶ Et debes ꝯſiderare in lachrymis cali^{te}s ⁊ fri^{te}s.
nā fride ſūt male valde. ⁊ groſſitiē ⁊ ſubtilitatē: nā groſſe
ſūt peiores: qꜫ ipe demrant īfridationē caloꝛꝫ nālis: [Atqꝫ
foras tāq̄ʒ in ſuffocator.] iſta tortuoſitas ocloꝝ cāt̄ a ſpaſ/
mo lacertoꝝ mouētiū oclos. ⁊ pōt iſte ſpaſm⁹ in lacertꝫ 2ʳ
ꝯtigē. vno qdē mō ꝑꝑ ꝓpriū noc^m. ipſoꝝ lacertoꝝ ⁊ h̄ mō
nō ſigt̄ mortē. alio v̄o mō ꝑt ꝯtigē ꝑꝑ noc^m. cer^i ⁊ h̄ mō ſigt̄
mortē ⁊ credo iſtud noc^m. eē aut qꜫ cer^m exiccat̄. ⁊ ſic lacer
tꝫ ꝑ ꝯ̄ns ſpaſmāt̄ ſpaſmo ſic°. aut qꜫ calor nālis retrahit ſe
ab illis lacertis. ꝑꝑ debilitatē. vn̄ ipſi mouentur a ſua nāli
diſpōne. ¶ Uel pōt dici ꝙ ille ſpaſmus ꝯtingit ꝑꝑ repletio
nē cer^i. ex apoſtemate vel alia forti cā. ⁊ h̄ pōt ꝓbari: qꜫ
in ſuffocatis oculi torquent̄ cum quadaʒ eminentia: quia
ſanguis ⁊ ſpiritus qui ſunt in cerebro. replent oculum ⁊
lacertos eius ita ꝙ torquentur cum quadam eminentia.
[Aut alt̄ altero mior.] qn̄ vn⁹ ocl's ē mior alio niſi ſit h̄ ꝑ

naẽ.tũc nõ mortẽ ſigt.q2 demſtrat ↄfectũ v̇tutꝭ regẽtꝭ ocłoꝝ
[⁊ alba eoꝝ i ſanguiꝰ.] ꝗ ↄtigit rubedo i ↄiũcⁱᵛᵃ.ſ.ꝓꝑ ꝓpꝛiũ
nocᵘᵐ.ocłoꝝ.ſicẽ eſt obtalmia aut repletio vini:vł ira ⁊ hijs
ſilia ⁊ talis rubedo nõ eſt ſignũ morꝭ.alioꝰ eſt rubedo ꝑꝑ
a ꝑa calĩm qȯ eſt in cerᵒ.⁊ hᵒ ſigt mortẽ Auic.ſᵒo ponit ꝙ
pȯt eẽ cã a ꝑa calĩm in cerᵒ vel in oꝛe ſtõi.Et debes itelligẽ
ꝑ rubedinẽ albi ocłoꝝ repletiõez ⁊ rubedinẽ venaꝝ.qȯ ꝑ/
bat:q2 poſt ſubiferti[⁊ ſi vene ſunt nigre.] vñ mõſtrat:q2
ꝑus loquebat᷑ de rubeᵈⁱⁿᵉ venaꝝ.[Et cãꝗ̃ꝫ vene nigroꝛis vł
palloꝛis.] ꝑ colorẽ pallidũ õbes itelligẽ colorẽ fuſcũ q̃ eſt
color vadẽs ad nigrũ.nã ⁊ ſic hꝫ alia trãſlᵒ.⁊ h̄ ſignũ ma/
gis demſtrat mortẽ ꝗ̃ꝫ rubedo.q2 demſtrat moꝛtificationẽ ca
loꝛis inati.qñ colorꝛ ocłi ꝑmutat᷑.ad colorẽ pauonis aut ce
leſtẽ eſt peiꝰ ſignũ ꝗ̃ꝫ color rubeꝰ:Aui.4ᵒcañ.de h̄re fo/
te Aui.itelligi ꝑ iſtos duos colores idẽ qȯ Gal.ꝑ colorez
nigrũ ⁊ colorẽ fuſcũ:[⁊ lippitudinem:] lippiᵈᵒ accit 2ᵇ.in
oculis.vno qdẽ mȯ ꝑꝑ ꝓpꝛiũ nocᵘᵐ.in ocłis ſicẽ in obtalmia
aut alia ꝓꝑa egriⁿᵉ.⁊ iſta nõ ſigt mortez.alio ſᵒo mȯ accit
ꝑꝑ debilitatẽ v̇tutis nãlis q̃ hꝫ regẽ oculos.q̃ non pȯt digẽ
nutrimẽtũ qȯ venit ad oculũ:⁊ cuꝫ ꝓcedit ab alia cã lippi/
tudo q̃ accit oculo ꝑꝑ ſe ⁊ hec eſt minꝰ mala.ꝗ̃ꝫ iſta q̃ accit
ꝑꝑ defectũ v̇tutꝭ nutritiue:q2 iſta q̃ accit ꝑꝑ nocᵘᵐ oculi ac/
cidit ꝑꝑ h̄ q2 tãta hũiditas currit ad oculũ ꝙ v̇tus eius nã/
lis.nõ pȯt eã bñ digerẽ.ſed lipitudo q̃ ſit ꝑꝑ defectuꝫ nãlis
v̇tutis nõ eſt ꝑꝑ multã huᵗᵉᵐ q̃ ad oculos veniat.imo pau
ca huᵒᵃ venit ad eos.ſꝫ ſolũ ꝑꝑ defectũ v̇tutis nãlis.Et ſi/
gnũ diſtinctiuũ intẽ iſtas duas lippitudines eſt q2 in lippi/
tudine moꝛtifera eſt ↄcauitas oculoꝝ.Sꝫ in alia nõ eſt ne/
ceſſe.vñ vbicꝫ lippitudo eſt.q2 nutrimᵘᵐ nõ pȯt bñ digeri.
ſed in vna eſt ꝑꝑ nimiã huᵗᵉᵐ in alia ꝑꝑ defectũ v̇tutis:⁊ nõ
ꝑꝑ ſupfluã huᵗᵉᵐ q̃ ad oculos veniat.[Et inſtabiles ⁊ tre/
muli] tales dñr oculi q̃rũ motꝰ eſt ↄtinuꝰ:⁊ cã iſtiꝰ agita/
tiõis eſt 2ᵇ.ſ.mania ⁊ tremoꝛ lacertoꝛuꝫ.⁊ vtrũcꝫ iſtoꝝ eſt
peſſimũ acciñs in acuta febre.nã mania demſtrat ſiccitatẽ
cerᵉ ſupfluã.⁊ tremoꝛ ẽt quãdo a ſiccitate ꝓuenit nõ curat᷑:
[Aut ẽt nimis extiterit aut intꝰ nimis deſtruerint.] Duta
q̃dã ⁊ obſcura expõne vidẽ Gal.ſup hac ſnia ⁊ notat duo i
ſũma.ſ.cõparatiõnẽ iſtoꝝ duoꝝ acciñtiũ ad tpꝯ ſui euẽtꝰ ⁊ rẽ
mouet dubitationẽ q̃ vꝫ in dcis hyᵖ.Et de pᵒ.d.ꝙ iſta duo
acᵃ.ſ.multa eminẽtia oculoꝝ ⁊ multa ſubmerſio nõ ſuerũt
poſita intẽ acᵃ q̃ ſigñant ſup egriⁿᵉᵐ in p̄ caᵒ q2 multa eminẽ
tia nõ poterat in ꝓnᵒ venire ꝑꝑ moꝛbũ ipm.ſꝫ poterat veni
re ꝑꝑ alias cãs.ſ.ꝑꝑ vomitũ aut potũ ſupfluũ aut ꝑꝑ fletũ.
ſubmerſio ſᵒo multã nõ potuit venire in ꝓnᵒ moꝛbi nec ꝑꝑ
egriⁿᵉᵐ ipam nec alioᵈ.q2 nõ ſufficiũt.3.dies ad faciẽdũ h̄
acciñs aliquoᵈ.De 2ᵒ.d.q2 putat᷑ ꝙ ſmo hyᵖ.ↄtineat in ſe
ↄ̃dictionẽ.q2 ipſe ꝓ talia poſuit accᵃ.ſignãtia a ꝓnᵒ.ſ.na/
res acutas ⁊ oculos ↄcauos.⁊ poſtea ꝓceſſu ad ſigñandũ
ꝑ ſigna q̃ appent poſt 3ᵃᵐ diẽ ⁊ poſuit intẽ ea oculos eminẽ
tes valde ⁊ ſubmerſos valde.ex qbꝰ ſᵒbis relinqt᷑ ꝙ in pᵒ
ſmõe intellexit oculos eminẽtes ſimplr.nã ſicẽ in ꝓnᵒ oculi
erãt ↄcaui ⁊ in ꝓceſſu valde ↄcaui.ſic in ꝓnᵒ debent eẽ emi
nẽtes ⁊ in ꝓceſſu valde eminẽtes ⁊ cũ ꝓiatũ ſit ꝙ eminen/
tia ocᵃ in ꝓnᵒ nõ ſigñet mortẽ q2 nõ potuit eẽ ab egriⁿᵉ ipſa.
vꝫ ꝙ h̄ ſignũ.ſ.eminẽtia oculoꝝ ſiue multa ſiue abſoluta.
ſit ſignũ morꝭ ⁊ nõ ſit ſignũ morꝭ.Et ipſe ad h̄ rñdet.⁊.d.
ꝙ ponantᵘʳ ꝙ hyp.ponat h̄ ſignũ qȯ eſt eminẽᵃ oculoꝝ intẽ
ſigna moꝛtalia ⁊ nõ ſit ſigᵘᵐ moꝛtale.qñ in ꝓnᵒ appet in ipẽ
nõ poſuit ſolũ ſigᵃ q̃ appent in facie q̃ ſigñant mortẽ ſimpʳ.
ſꝫ ẽt poſuit ſigᵃ q̃ ſigñant mortẽ faciei:⁊ malã diſpõnẽ eiꝰ.
[Et poſſet alr̃ ſoluari iſta ↄ̃dictio hyᵖ.ſ.q2 hyp.ponit ꝙ
ↄcauitas ocłoꝝ eſt ſignũ morꝭ ⁊ ẽt eminẽᵃ.⁊ ponit ſilr̃ co/
cauitatẽ magnã ⁊ eminẽtiã magnã:⁊ ſic ponit duo ↄ̃ria eẽ
ſignũ eiuſdẽ qȯ nõ vr̃.eo ꝙ ſi ↄcauitas ſigt moꝛtificationẽ.
emiᵃ cũ ſit illi ↄ̃ria nõ ſigñabit eã.⁊ eadẽ ẽ ſolo ad vtrãcꝫ
⁊ gr̃a huiꝰ q̃õnis diſtiguit q̃ ſunt illa accᵃ.q̃ pñt appere in
ꝓnᵒ ⁊ in ꝓceſſu.ſꝫ in ꝓnᵒ nõ ſigñent mortẽ.⁊ q̃ ſũt illa q̃ ſolũ
in ꝓceſſu poſt.3.dies pñt appere ⁊.d.ꝙ fugẽ lumẽ ⁊ lachͣ
mari ⁊ toꝛq̃ri ⁊ rubefieri ocłos pñt appere in ꝓnᵒ ⁊ poſt.ſꝫ
in ꝓnᵒ nõ ſũt ſigna moꝛtalia.q2 nõ ſũt ab egriⁿᵉ ipa.ſꝫ deni
grari ocłos ⁊ offuſcari ⁊ ſubmergi valde.⁊ habũdare lip
pitudie nõ pñt aliq̃uo in ꝓnᵒ appere imo ſolũ poſt.3.dies.⁊
ꝑꝑ hec ſᵒba vr̃ ꝙ pᵒ ſoꝛmaᵒ ↄ̃dictiõis q̃ vr̃ in ſmõe hyp.ſit
meliox.⁊ hec vr̃ mihi ꝙ fuerit intẽtio Gal.ſup iſtis acciᵇᵘˢ
ꝗ̃ꝗ̃ꝫ obſcura ſit mihi.⁊ nõ poſuit Gal.cãs iſtoꝝ accᵘᵐ q2 ex
ſupradcis ꝑatẽt.credo.n.ꝙ multa moꝛtificatio caloꝛis na
turalis regentis oculos ſit cauſa multe ſubmerſionis.⁊ re
pletio multa cerebri eſt cauſa multe eminentie.

Textus. XIIII.

**Oportet ẽt vidẽ qd de oculis in ſõno videat᷑:
ſi.n.ſola alba videãt᷑ ſubcluſis palpebris:nec
reſolõ:aut ꝑ ſeſ:aut ꝑ catarticũ ꝓceſſerit neqꝫ ex
ↄſuetudie hoc euenerit:moꝛtis ſigna videbis.**

**Oportet ãt vt ↄſideres illud qȯ appet de in
terioꝛibꝰ ocłoꝝ in hoꝛa ſõni:nã ſi appet aliqd
ex albis eoꝝ palpebris ſubcluſis deide nõ ſue
rit illȯ a ſołone aut potu medicie:⁊ ſi fuerit in
eo de ↄſuetudie eiꝰ vt doꝛmiat:eiꝰ oculi cũ illa
diſpõne tũc illud eſt ſigñatio ꝑnicioſa valde.**

Commentum Galeni.

Jã expoſuit.hy.ſmonẽ ſuũ.ſ.ꝙ appet de iteriorib ꝰ ocu/
loꝝ in hoꝛa ſõni in ſmõe ſuo.ſ.ſi appet aliqd ex albis eoꝝ
palpebris ſubclauſis:⁊ addit in certiᵘˢ huiꝰ ſmõis ſmonẽ
ſuũ.ſꝫ deiñ nõ ſit illȯ a ſołone:aut a potu meᵈᵉ ſolutiue.Et
oꝫ qdẽ ẽt vt nos ad illȯ addamꝰ.aut ſilr̃ a cã alia:cuiꝰ v̇rᵘˢ
ſit h̄ v̇rꝰ.Et ego qdẽ ſũ aggregãs itẽtionẽ huiꝰ ſmõis in ſũ
ma vna.Dico ḡ ꝙ h̄ acciñs accit a debilitate v̇tutis mouẽ
tis palpebrã.⁊ eſt iterficiẽs ſi nõ fuerit euẽntꝰ eiꝰ a qbuſdã
cauſis extrinſecis ſed indigẽt cãe extriſece in faciẽdo veni
rẽ h̄ acciñs vt ↄſecute ſunt de vehemẽtia v̇tutis ſue vt ꝓſter
nãt v̇tutẽ ⁊ mollificẽt eã:ſicut ſołõ vel dyaria:⁊ potio me/
dicine ſolutiue ⁊ ꝓdiũ ⁊ anguſtia vehemẽs:⁊ vigilie ⁊ ꝓ/
uatio cibi ⁊ ꝓceſſio ſanguinis ſupflui:⁊ reliq̃ euõnes ꝑtrã
ſeũtes q̃ꝫtitatẽ eq̃lẽ.Sup illȯ aũt qȯ paulo ãñ dixi:ꝙ hy.
intẽtio eſt vt numeret oẽs egriⁿᵉˢ ꝑnicioſas:exceptis illis
que in facie appent tñ:ſigñauit cũ expȯe in hoc ſmõe.vbi
dixit deide nõ fuerit illud a ſołone:aut a potu medicie ſo/
lutiue.qȯ eſt q2 ãñ ceſſit ⁊ excepit in ſermone ſuo in facie ſi
gnificãte moꝛtẽ vbi dixit.Aut lenit᷑ vẽter eius lenitate ve/
hemẽti.Sermo enĩ eiꝰ.Lenit᷑ vẽter eius:cõis eſt ſołõi ⁊
fluxui vẽtris:q ſit a medicine ſolutiue potu.verũtñ in hoc
ſmone cũ incipit inceptiõe ſcðã cũ determinatiõe acciñtiũ
pernectantium addidit vnicuicꝫ exceptionez que opoꝛtet
vt excipiantur in eo:ergo neceſſario facit illud.

Expoſitio Thaddei.

Cũ poſuit hyp.ſigna ſumpta a facie ⁊ maxᵉ ab oculis q̃
poſſunt appere in oĩ tp̄e.ſed maxime in vigilijs.ponit mȯ ſi
gna ſũpta ab oculis.tp̄e ſomni appentia.⁊ etiã addit a la/
bijs ⁊ naſo ⁊ aliq̃ ſigna.⁊ hꝫ ꝑs iſta 4ᵒʳ ꝑtes.nã pᵒ ponit
ſigna ſũpta ab albis oculoꝝ:2ᵒ a palpebris 3ᵒ a labijs ⁊ na
ribꝰ:4ᵒ ponit modũ iudicãdi ꝑ iſta ſigna:durat pᵃ vſcꝫ.⁊ ſi
palpebre.2ᵃ vſcꝫ.ſiue labia.3ᵃ vſcꝫ.hijs ſigniſ:⁊ pꝫ ſenſus.
[Si alba ſola ſubcluſis palpebris:] qñ ↄtigit ꝑꝑ maliciã
egriᵗᶦˢ.eſt ſigᵘᵐ moꝛꝭ.⁊ cã hꝰ eſt q2 ſigñat᷑ debilitas v̇tutꝭ nõ
potẽtis extẽdẽ palpebras ad locũ ↄſuetũ.[Nec ſołõ] Tu
õbes itelligẽ oẽm euõnẽ ꝑ quẽcũcꝫ modũ ↄtigẽ poſſit.⁊ ẽt
famẽ ⁊ vigilias.⁊ triſticias ⁊ faſtidiũ.⁊ oẽꝫ cãꝫ exterioꝛẽ.

Textus. XV.

**Et ſi palpebre inuerſe fuerit aut liuide ſiue la
bia ſilr̃ fuerit liuida:aut nares diſtoꝛte:his ſi-**

gnis ſiue ſolis: ſiue cum pdictis mortem pro‑ximam indicabis.

¶ Et ſi palpebre inuerſe fuerint: aut fuſce aut li‑uide fuerint. aut labia ⁊ naſus cum illa diſpo‑ſitione cum quibuſdaʒ illorū ſignoruʒ reliquo‑rū tūc oʒ vt ſcias ꝙ īfirm⁹ eſt ꝓpinqu⁹ morti.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ In plib⁹ qdē ſcriptur] ſm h̄ iuenit̄ īceptio h⁹ ſmōis ſcri‑ptare ⁊ iuenit̄ ēt in qbuſdā cop̄ loco iuerſarū ſpaſmate. ⁊ l° qd̄ ſignat hec dictio. ſ. ſpaſmate ē ꝯtio ſic̄ qd̄ accit mēbris illis qb⁹ aduenit frig⁹ ⁊ illd̄ qdē accn̄s ſigt mortē mēbro‑rū: aut frigus ipſoꝝ ⁊ ſilr̄ ēt liuiditas. Inuerſatio aūt pal‑pebrarū ſigt ſpaſmū: aut mollicīē vni⁹ duoꝝ lacertoꝝ qui cooperiunt oculos: ⁊ ambe ille egritudines interficiunt infir‑mū quādo reliqua ſigna ſignificāt ſimile illius. Et ſignifi‑cauit ſup hoc Hyp. in ſmone ſuo cū quibuſdā illorū ſigno‑rū que dixit ꝙ ſufficit ſolū in ſignificatōibus ſup mortē.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Duplex h̄ iuenit̄ lr̄a. vna. ſ. q̄. d. [palpebre iuerſe:] alia q̄ dic̄. [ſpaſmate:] ⁊ ambo iſta ſūt pxī°ac⁴. nā ſi dicat ꝙ pal‑pebre ſūt ſpaſmate. tūc idē eſt qd̄ ſi palpebre ſūt ꝯtcte ⁊ cā h⁹ ſpaſmatiōis eſt mortifica° ⁊ frig⁹ calori] nāli: ſi ꝟo dicat lr̄a: [palpebre iuerſe] tūc illud ꝯtigit a ſpaſmo lacertoꝝ q̄ mouēt palpebras. aut ꝯtigit pp̄ mollicīē eorūdē lacerto‑rū. q2 ſi lacerti iteriores mollificāt̄. tūc palpebre iuerſant̄. ⁊ ſi exteriores ꝯtrahūt: tūc ſilr̄ ꝯtigit: [Aut liuide:] liuiditas palpebraꝝ ꝯtigit pp̄ mortificatiōnē calori] nālis ⁊ ſilr̄ pōt dici de liuidi⁰ labioꝝ q2 ab eadē cā ꝯtigit: [Aut nares di‑ſtorte:] Tortura nariū ꝯtigit a ſpaſmo. aut ſic⁰ ꝯtigēte in neruis q̄ ſup naſum extēdūt̄. qd̄ ꝯtigit pp̄ defectū hu⁰ nā‑lis: [his ſignis ſiue ſolis. ſiue cū pdictis:] pōt 2ᶦ. h̄ itelligi. ſ. vt dicat̄ ꝙ cū. d. [his ſignis] itelligat oia ſigna q̄ appent poſt 3ᵐ. diē: nā iſta cū illis q̄ appent an̄ 3ᵐ diē pñt idicare mortē: ⁊ ipſa ſola ſine illis: alio° vt dicat̄ [his ſignis] ſ. ꝑ iſta ſigna q̄ ſūt dcā in hoc. §. [opʒ vidē:] vʒ iſta ſola ſigna ſiue cū illis q̄ ſūt dcā ſupra in. §. ime⁰ pce⁰. pñt mortē in‑dicare. Itē poſt oia ſigna q̄ Hyp. ponit ſumpta ab oculis. iueniūt̄ alia ſigna. q̄ Hyp. nō ponit h̄. ⁊ ſūt q̄dā coꝝ q̄ ſu‑munt̄. ab actiōe leſa oculoꝝ. ⁊ q̄dā a q̄lī⁰. ⁊ q̄dā q̄ ab ex‑cūtib⁹: ab actiōe ꝟo leſa poſſum⁹ duo ſig⁴ accipe. q̄ꝝ vnuʒ eſt nō vidē. nō vidē. n. p̄ximā mortē ſignat: ⁊ Hyp. in aph°. 49. 4ᵉ p̄ᵉ. h̄ ponit: ⁊ aliud ſignū eſt qn̄ īfirm⁹ dormit apto oculo: ⁊ ponit̄ ei digit⁹ vſq3 ad oculū ⁊ ipſe nō videt eū: a q̄litate ꝟo ſumit̄. Sic̄ ſi oculus appeat valde ſplēdidus: ſigt eni vpa in cer°. ſiue ſirm⁹ teneat ocl̄m aptū: q̄ſi imobilē dū vigilat. Ab excūtib⁹ aūt ſic̄ ſi aliq̄ ſupfluitas aduniet̄ ſuper pupilla ſic̄ tela aranea ⁊ poſtea talis ſupfluitas adunetur ſub palpebra ⁊ faciat lippitudinē: hoc enim ſignificat pro‑ximā mortē: ⁊ cām puto q2 virtus nālis multū eſt debilita‑ta. ⁊ oia iſta ſig⁴ addita ponūt̄ ab Aui. 4° can. c° ꝓpo de h̄.

¶ Textus. XVI.

¶ Bonū eſt egrum inuenire iacentē in latere dextro aut ſiniſtro: ⁊ man⁹ ⁊ pedes ⁊ ceruiceʒ nō vt in ſpaſmo diſtēſa ⁊ totū corp⁹ ī ſua pōne flexibile ⁊ minime rigidū: q̄ hītudo ſanis eſt fa‑miliaris ⁊ amica. ⁊ iacē in modū ſani eſt meli⁹.

¶ Et opʒ vt inueniat medic⁹ īfirmū iacētē ſuper vnū laterū ſuoꝝ. ſ. dextrū vel ſiniſtrū: ⁊ manus ei⁹ ⁊ pedes ⁊ ceruicē flexibiles parū ⁊ corp⁹ ei⁹ totū in ſua pōne flexibile in ſua ꝑparatiōe hūi‑dū: qm̄ plures ſani nō iacēt in ſōno niſi cū hac diſpoſitione: ⁊ laudabilior quidem decubitus eſt qui ſanorū decubitui eſt ſimilis magis.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Sermo iſte eſt ſignatio ꝙ Hyp. deter⁰ in iſto ſuo ſmōe: et in cui⁹ via ſum⁹. ſig⁴ pniciosa. qd̄ ē q2 tu iuenis cū i h̄ ſmo‑ne narrare ſig⁴ q̄ appent in toto cor̄ ⁊ nō icipit in i⁹ iceptiōe 2⁹ʒ ꝯtinuauit illd̄ cū eo qd̄ pceſſit de ſmōe ſuo. qd̄ ē: q2 cū pceſſit ⁊ dixit in ſmōe ſuo. [In facie ſignantē mortē:] q2 opʒ vt ꝯſideres reliq̄s ſignatōes in cor̄ toto: ⁊ in oclis. Et nūa‑uit poſt illā reliq̄s ſignatiōes in cor̄ vna cū veſtigio alteri⁹ ſmo aūt ei⁹ iſte. Et oʒ vt iueniat medic⁹ īfirmū in hora q̄ i‑greditur ſup eū iacētē ſup vnū duoꝝ lateꝝ ei⁹: ⁊ nō ſup dorſuʒ ipſi⁹ ſic̄ q̄ dʒ mollicīē. ī ſit niſi ſignatio laudabilis: q̄m ſigt vehemētiā ꝟtutiſ retinētiſ corp⁹ ⁊ ſigentiſ ipm̄ cū lacertiſ ſic̄ ſi‑gnatio ſup debilitatē ꝟtutē h⁹ ē vt nō iueniat̄ īfir° eē poſe iacē ſup vnū lateꝝ ſuoꝝ. Et Hy. qdē iuenit i ſmōe ſuo illo‑rū cōeʒ in eo. ſ. ſmo ei⁹. Qm̄ plēs ſani nō iacēt ſōno niſi cū hac diſpōne. ⁊ mani⁰ eſt ꝙ oʒ vt iueniat īfir⁰ medic⁹ iacētē ſʒ hūc modū in hora i q̄ igredit̄ ſup eū. oʒ. n. vt itelligas l⁴ ab eo q̄ʒuis ñ dixērit 2⁴. qd̄ ē q2 ñ abſoluit ſmonē ſuū. ⁊ dix̄ ꝙ oʒ vt iueniat īfir⁰ iacētē ſup vnū duoꝝ ſuoꝝ lateꝝ ſʒ addit ad i⁴ rememo⁰ ʒ medici. deīn dix̄ p⁹ l⁴. ⁊ opʒ vt ſint man⁹ ⁊ pedes ⁊ ceruix duplicata paꝝ. de ꝯſue⁰ nāq3 pluʒ ſanoꝝ ē vt iaceāt i ſōno cū hac diſpōne. ⁊ ipe qdē coꝑhēdit ꝑ ſmo‑nē ſuū. ſ. plēs ſani rē aliā q̄ i pnoſti⁰ ſit iuna⁰ ꝯſue⁰ cui⁹ i‑digēs ſpēq̄uis dimittat rememoratiōeʒ ei⁹ i aliq̄ horaꝝ. ⁊ eſt q2 qd̄ i ei⁹ ꝟtis cū eo ē ꝓpluʒ vnicuiq3 īfirmoꝝ ſm̄ alios nō ꝗ oʒ vt pōas ꝯſideratōeʒ tuā ad id cōeʒ. qd̄ eſt: q2 oʒ qn̄ vides īfir. iacētē in ſōno: ſic̄ de ꝯſue⁰ pluʒ ſanoꝝ ē: vt lau‑des decu⁰ ei⁹. Et qn̄ tu vides decu⁰ ei⁹ diuerſuʒ ab l°. nō oʒ vt tu vitupes ipʒ q̄ʒuis ſit ſigna⁰ mala imo ingre ⁊ ꝯſidera an de ꝯſue⁰ ſuit ꝯcucurerit vt iaceat i ſōno cū i⁴ ſig⁴. nā ſi fu‑erit: ita nō erit ſignū vitupabilis. ſmonē ꝟo ſuū. ſ. corp⁹ ei⁹ totū in ꝑparatiōe ſua hu⁰ poſuit pp̄ corp⁹ extēſuʒ ſiccū. qd̄ ēt q2 man⁹ ⁊ pedes oʒ vt ſint duplicabiles paꝝ: ⁊ toti⁹ cor⁹ ēt oʒ vt ſit decu° ſʒ hūc modū. ſ. vt ſit ſig⁴ ei⁹ lōginq̄ ab ex‑tremi⁰. ſig⁴ āt decu° trāſeūtiſ eq̄litatē ſt i qb⁹ ē totū corp⁹ tēſuʒ i vlt̄ tēſiōis. ⁊ ille i qb⁹ man⁹ ⁊ pedes ⁊ os dorſi. cui⁹ pe ſt ſpōdiles colli. ſt dupli⁴ in ſiñ duplicatiōis. Et ſig⁴ q̄‑dē decubitus trāſeuntis equalitatē accidūt quādo tendū‑tur nerui tēſione vehemēti: ſicut oñdā in libro meo de mo‑tibus lacertorū. Media aūt inter has egreſſas ab eq̄lita‑te nō eſt extēſa penitus: ⁊ pp̄ illud noiauit eā Hy. humidā qm̄ de aptitudine corpoꝝ humidoꝝ nō eſt vt tendantur.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Hec po pē 2ᵉ ꝯtinuari duo° vt ponam⁹ ipam eē ca⁰ pſe. ſic̄ ſup diuiū. alio° vt ꝯtinuet̄. d. cū illo ꝟbo: [⁊ oia q̄ ſt ingrē da ē corp⁹ ⁊ oclos:] vt dicam⁹ ſcū Hy. ā. poſuit ſig⁴ pu⁰ q̄ ſumūt̄ ab oclis: ponit mō ſig⁴ ſm⁰ q̄ ſumūt̄ a to° corpe ⁊ hāc ꝯtinuatiōnē ponit Gal. ſʒ ad diſtiguēdū p ca⁰ nō pōt alr̄ poni. Diui⁰. āt po iſta in q̄ ponit ſig⁴ ſūpta a decu⁰. i. 3. ptes. nā p̄ ponit ſig⁴ ſumpta a decu⁰ laudabili. 2° ab eo q̄ ē me⁰. int̄ bonū ⁊ malū. 3° ponit ſig⁴ q̄ ſumūt̄. a malo decu‑bitu. durat p⁴ vſq3 [q2 nō ē ſignū laudabile:] 2ᵃ vſq3: [Et ſi repēte:] 3ᵃ ꝟo diui⁰. in. 2. nā p̄ ponit ſignū qd̄ ſumit̄ a malo decu⁰ in gn̄ali. 2° in ſpāli. durat p⁴ vſq3 [⁊ ſi pedes nudos:] 2ᵃ diui⁰. i. 3. nā p̄ ponit ſignū qd̄ ſumit̄ a decu⁰ in ſpāli rōne ſignati. 2° rōne ei⁹ ſup qd̄ ſignat̄. durat p⁴ vſq3 [ꝙ ſi in aug° egri⁰] p⁴ in duas. nā p̄ ponit ſignū ſpāle. rōne ſignati. qd̄ eſt anguſtia. 2° rōe ſignati qd̄ eſt aliena° vel dolor. durat p⁴ vſq3 [ſi eger iacuerit.] ⁊ planū eſt qd̄ dī. [Bonū eſt egrū:] Circa hūc par⁰. Gal. 5. notat. p⁰ eſt de ꝯtinuatiōe. 2ᵐ eſt de cāe redditiōe. 3ᵐ eſt de mō inueniēdi īfirmū ſic iacētē. 4ᵐ. eſt de expōe. iſti⁹ ꝟbi: [q̄ hitu° ſanis eſt familiaris:] 5ᵐ. ē de expōe iſti⁹ ꝟbi: [⁊ totū corpus in ſua pōne flexibile:] ¶ De p̄mo iā patuit ſup̄. De 2°. d. ꝙ cauſa q̄re bonum eſt egruʒ iacere ſup latere eſt. q2 ſign̄ toti⁰ ꝟtutiſ ſigētiſ corp⁹

⁊ iacere ſupinū ſignat debilitatē eiuſdē v̄tutis. ℭ De 3ᵒ. d. ꝙ modus inueniēdi egrū ſic iacētē: eſt vt medicus cū ad eū ingredit̃. eū ſic iacētē inueniat: ⁊ forte cū hui⁹ eſt. q2 īfirm⁹ in abſentia me⁹ ſtat ſicut ſua v̄tus reqrit. ſed in eius p̄ſentia conat̃ iacē in figura cōpetētiori ⁊ curialiori. vñ ſi ē certū ſignū bonū. ℭ De 4ᵒ. d. ꝙ ſignū iſtud. ſ. iacere in modū ſa ioꝝ eſt gñale vñ recipit exceptionē: ⁊ ſpecificationē: h̄ mō: q2 ſi eger iacet in modū ſani bonū ſignū eſt: ſed ſi nō iacet in modū ſani nō ſequit̃ ꝙ ſit malū ſignū: q2 forte cōſuetus eſt ſic iacē. ſ. nō in modū ſani. vñ certū ſignum eſt: vt ſic dicat̃. iacē in modū quo cōſueuit i ſanitate eſt bonū ſignū ⁊ ꝯ̄riū eſt malū. ℭ De 5ᵒ. d. ꝙ corpus d3 eſſe flexibile. i. tractabile in ſuo decubitu. ⁊ ꝓpter h̄ nō ꝙ figura decubitus eſt 3ᵉ. ſ. oīno tenſa ⁊ rigida: ⁊ oīno ꝯ̄cta ⁊ duplicata: ⁊ ambe iſte figure ſūt male: fig⁹ ꝟo q̄ tenet me^m. iſta bona eſt ⁊ talis fig⁹ dr̄ flexibilis vel hūida. ſicut ponit alia trāſlatio ℣ Nota ꝙ medicus ꝯ̄ſiderat ſitum iacēdi 2ᵉ. ſ. ꝑ modū cāe ⁊ ꝑ modū ſignī: ⁊ per modū cāe qñ dī ꝙ op3 iacē ſup latus vel ſup vētrē, vt melior fiat digō: ⁊ de hoc ſitu loq̄t̃ Auic. lib⁹ p̄mo fen 3ᵒ. ⁊ lib⁹ 3ᵒ de paſſiōib⁹ ſtōi: ꝑ modū aūt ſigni ꝯ̄ſiderat̃. h̄. ſ. inq̄ꝫtū ſignat defectū v̄tutis vel eius robur.

ℭ Textus. XVII.

ℭ Quia non eſt ſignū laudabile egru3 ſuppino corpore iacere brachijs rigidis ⁊ pedibus.

ℭ Jacere autē infirmum ſuper ceruicem ſuam cum tenſione manuum ſuarum ⁊ pedum ſuorum ⁊ colli ſui: eſt minoris laudis q̄ꝫ illud.

ℭ Commētum Galeni.

ℭ Jſte decubit⁹ nō penit⁹ laudat̃: ⁊ ꝓp illud nō op3 vt dicat̃ ꝙ eſt minoris laudis. qđ. n. oīno laudabile nō eſt: nō eſt neceſſariū vt dicat̃ q2 eſt minoris laudis. Et hy. qde3 ſignauit ꝙ iſte decubit⁹ nō eſt laudabilis oīno in ſmone q ſeq̄t̃ hunc ſmonē. ⁊ eſt ſmo eius. ſi euigilauerit ⁊ deſcēderit in lecto ſuo ꝟſus pedes ſuos: tūc illud eſt deterius: qđ eſt: q2 ſmo in h̄ decubitu q2 eſt deterior ſignat ꝙ decubitus q eſt hī eſt malus. Et mihi qdē vr̄ ꝙ iſte ſp̄es decubit⁹ ſunt medie inter laudabilē ⁊ vituꝑabilē: q2 v̄tus earum nō eſt magna: neq̄ꝫ in ſignanda ſanitate neq̄ꝫ in ſignanda morte: ſed aut ſunt medie inter iſtas ſp̄es decubitus. aut declināt ad vnā duarū extremitatū in declinatiōe ꝑua. ita vt ſit poſſe ei q loquit̃ in eis ſmone nō exq̄ſito: vt cōparet eas cū duab⁹ extremitatib⁹ ſuis: ſicut fecit hyp. ī h̄ loco in ſmōe ſuo. ſ. ꝙ iſte decubit⁹ eſt minoꝛ laudis q̄ꝫ decubit⁹ p̄m⁹: ⁊ decubit⁹ q ſe^r eū eſt deterior eo. Et op3 vt ſis ſuans qđ dixi. ⁊ eſt q2 op3 vt ꝯ̄ſideres ne ſit debit⁹ īfirmi ſup collū ſuū currens in ꝯ̄ſuetudīe ei⁹. nā ſi fuerit res ita ⁊ īfirm⁹ nō reſpexerit medicū ingrediētē ſup eū: tūc nō erit rectū vt eſtimet̃ ꝙ ille decubit⁹ ſit medi⁹ īt̃ laudabilē ⁊ vituꝑabilē ſ3 oꝫ tūc vt ip3 nūeres in ſp̄eb⁹ decubit⁹ laudabilis: ⁊ ſi nō fuerit de ꝯ̄ſuetudine īfirmi decūbē ſm hāc figurā: ⁊ fuerit honorās medicū q igredit̃ ſup eū vehemētꝫ v̄ecūdie, ex eo. tūc ſi ē ſignatio laudabilis: ⁊ plus illo ſi īfirm⁹ nā fuerit nō ꝟecūdus: ⁊ ꝓp hoc op3 vt dicatur in hoc decubitu q2 eſt medius inter laudabilem: ⁊ vituꝑabilē in ſeipſo: ⁊ ei⁹ aūt poſtremū declinat ad duas extremitates ſm naturam. infirmi.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Alia tra⁹ h3 aliā lr̄am q̄ talis eſt: ꝙ iſta ſp̄es decubit⁹ eſt minoꝛ laudis q̄ꝫ illa q̄ p̄ceſſit: ⁊ Gal. vr̄ q̄dā obiōne ꝯ̄tra hūc ſmonē. ⁊ d. ꝙ iſte decubit⁹. ſ. ſupino corꝑe nō laudat̃ īmo eſt illaudabilis. ⁊ ꝓp h̄ nō vr̄ bñ dicē hyp. qñ. d. ꝙ eſt minoꝛ laudis: Et ꝙ ipſe nō laudet̃ īmo poti⁹ ſit malus vr̄ ꝑ tex. ſeq̄ntē q. d. ꝙ decubit⁹ q ponit̃ in. §. ſeq̄nti ē deterior iſto. ḡ denrat̃ ex v̄tute cōparatiōis ꝙ iſte ſit malus. ⁊ ſic male viſus eſt loq hyp. ℭ Ad h̄. d. Gal. ꝙ iſte decu^s vr̄ ſibi ꝙ ſit q̄ſi medi⁹ īt̃ bonū ⁊ malū. nā ꝑuā declinatiōnē h3 ad la⁹ malicie vel bonitatꝫ. ⁊ aliq̄ñ eſt bon⁹ decubit⁹ ⁊ aliq̄ñ eſt mal⁹. q2 ſi eger ſit ſolit⁹ iacē ſupin⁹. ſ. ſup ceruicē ſuā. ⁊ medic⁹ īueniat eū iacētē ita cū itrat ſup eū ſubito: ita ꝙ īfirm⁹ nō videt eū. talis decu⁹ nō eſt medi⁹ īmo eſt bon⁹: ⁊ ſi ꝯ̄tingat ꝙ īfirm⁹ ſit ꝯ̄ſuet⁹ multū honorare medicū: ⁊ ſit ꝟecūdus in tali decu^{tu} medicū vidēdo: talis decu⁹ eſt malus ⁊ ñ medi⁹: ⁊ ſic aliq̄ñ bon⁹ aliq̄ñ malus. ℣ Nota ꝙ iacē corꝑe ſupino pōt 3ᵉ. ꝯ̄tigē: vno qdē mō ꝓp multitudīnē hu^r groſſoꝝ in viſcerib⁹: 2ᵒ ꝓp exiccationē corꝑis ſcā3 a reſolōne. hu^r. ex q̄ lacerti debilitant̃: ⁊ pōt 3ᵒ ꝯ̄tigē ꝓp defectū v̄tutis lacertoꝝ ex nocu^{io} v̄tutꝫ aiate in cer⁹: ⁊ h̄ mō eſt malū ſignū valde. vt. d. Aui. 4ᵒ cañ. ca⁹ ꝓprio de h̄. ℭ S3 du^r. cē hūc decubitū: q2 Gal. ponit eū mediū. qđ nō v3: q2 oē ſignū qđ ſignat defectū v̄tutis eſt malū ſimplr̄. talis decu⁹ ſignat defectum virtutis. ḡ eſt ſimplr̄ malus. ℭ O, aūt ſignificet defectum virtutis. d. Gal. in comē. §. p̄cedētis.

ℭ P. ipſe ponit ꝙ i^s decu^s. ſit cū pedib⁹ ⁊ brachijs rigidis. S3 talis decubit⁹ ſm du⁹. malus. ē. ſic. d. Gal. in ꝯ^{io}. §. p̄c^{is}. ℭ Ad h̄ dico ꝙ credo ſm du⁹. ꝙ talis decu⁹ qñ eſt p̄ter ꝯ̄ſuetudīnē ſit malus: ⁊ aliq̄ñ cu3 ꝯ̄ſue^{tu} ſic dixit Gal. ꝑus ⁊ ꝙ Gal. ponit talē decubitū mediū. ꝓp ꝑuā maliciā: aut ꝓpea ꝙ poterat eē aliq̄ñ bon⁹ ⁊ aliq̄ñ malus ſm diuerſas conſiderationes. ſicut p3 ꝑ Gal. ⁊ ꝑ hoc pōt ſolui ſcōm.

ℭ Textus. XVIII.

ℭ Et ſi repēte ſe a capite lecti ad pedes iactauerit malum non eſſe dubitabis.

ℭ Quod ſi euigilauerit: ⁊ precipitauerit ſe a loco ſuo. verſus pedes ſuos: illud eſt deterius.

ℭ Cōmentum Galeni.

ℭ Sicut decubit⁹ ſup lat⁹ ꝯ̄ſeq̄t̃ aliquā opōni ſilr̄ ē ⁊ decu⁹ ſup collū: ſicut iacet oēs. Et ꝓp illud qñ ꝓijcis cadauer ſuꝑ plat⁹ ſuū: ꝯ̄uertit̃ ꝓculdubio: aut ſup faciē ſuā: aut ſup collū: ⁊ ſilr̄ ſi figurauerꝫ ipm fig⁹ in q̄ tēdit ad ſuꝑiora cadit ⁊ deſcendit ꝟſus pedes ⁊ p̄cipitatur. neceſſario igitur dixit hyppo. in hac ſignificatione quia eſt mala. quod eſt: quia ſignificat mortem virtutis que tolerat corpus.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Uenat̃ eām iſti⁹ accn̄tis ꝑ qđdā ſilē ⁊. d. ꝙ ſi cadauer ponat̃ ſup lat⁹. cadit nec⁹ ſup faciē aut ſup collū: ⁊ h̄ eſt iō q2 non h3 v̄tutē q̄ faciat corp⁹ ſtare niſi ſm maiorē ſuꝑficieꝫ ⁊ quādo cadauer ponitur rectum. cadit ꝟſus pedes ſuos: ⁊ ſic quādo infirmus cadit ſup pedes ſuos ſignificat ꝙ ipſe vadit ꝟſus naturā cadaueris propter defectum virtutis.

ℭ Textus. XIX.

ℭ Et ſi pedes nudos ⁊ tepidos inueneris ⁊ inordinate cum labore ceruicem atq̄ꝫ pedes iactauerit peſſimum eſt: ⁊ anguſtie ſignum.

ℭ Quod ſi inueniatur cu3 illo: ⁊ pedes eius ſint diſcoopti: ⁊ ſi ſint cali valde iactat pedes ſuos ⁊ ceruicē ſuā cū diſpōne diuerſitatis ⁊ agitatōnis: tūc illđ malū eſt. ꝓpea q2 ſignat anguſtiā.

ℭ Cōmentum Galeni.

ℭ Quā recit⁹ eſt illud q̄ determinauit hyp. ſmonē ſuū in additōe ſua. ſ. Et nō ſint cali valde. qđ eſt: q2 īfirm⁹ cogit̃ in febrib⁹ acutꝫ valde diſcooꝑire pedes ſuos: q2 ñ accēdunt̃ cū accēſiōe reliq̄rū mēbroꝝ. Cū ḡ nō eſt diſpō febꝛꝫ h̄ diſpōne īuenis īfirmū detegē pedes ſuos: tūc illud eſt ſignatio ſuꝑ moleſtationē īfirmi: ⁊ ꝙ h3 anguſtiā ⁊ ſi īuenis eū ē figurare man⁹ ſuas cū ceruice ſua ⁊ pedib⁹ ſuis fede. Sic dix. hyp. i eis q̄ p̄miſſa ſt. ſ. vt videas iſta mēbra ꝓiecta cū diſpōne agitatōis ⁊ diuerſitatꝫ: tūc ſcim⁹ ꝙ illud eſt ſignatio mala. qđ eſt q2 ſigt anguſtiā: ſic dixit hyp. Et h̄ nomē anguſtia. ſ. ſigt ꝙ īfirm⁹ cū oīb⁹ ſuis figurꝫ ledit̃: q2 h⁹ decubit⁹ ⁊ ꝑmutat̃

⁊ permutat̃ ſemp de figura ad figurã. Et qñ inuenis infirmũ iacẽtẽ ſicut dixi:⁊ videris eũ mutare ſp figurã in qua iacet: ⁊ manus eius ⁊ pedes ipſius iactari cũ diſpõne diuerſitatis ⁊ agitatiõis:⁊ ſitus ceruicis eius ſup puluinar inequis: tũc ſcias ꝙ hz anguſtiã:aut pp cãm quã inuenis in ore ſtõachi: aut pp debilitatẽ ṽtutis ſue: poſtq̃ aũt cognoueris ẽt i illo volũtatẽ ĩfirmi:ↄſidera ne ſit ex mollib⁹ p nãm q terrent̃ ex omni cã que accidit eis:quãuis ſit pua valde ⁊ debilis.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Dupl̃r diſcoopit eger pedes.ſ.pp multã calitatẽ febrilẽ.⁊ ꝓpter anguſtiã.ꝑ qdẽ mõ nõ ẽ peſſimũ ſignũ.ſz 2° ſic.q2 ab anguſtia ꝓcedit.⌊Et inordinate cũ labore ceruicẽ atq3 pedes iactauerit⌋.ſ. q2 pedes ⁊ manus ⁊ ceruicem cũ figura mala teneat.⁊ cũ agitatione diuerſa a nãli ꝓiciat.⁊ ſemper mutat figurã decubitus.vt mõ pedes modo manus mutat huc ⁊ illuc.⁊ mõ ceruicẽ ⁊ ſepe ſup puluinar teneat.⌈peſſimũ ẽ ⁊ anguſtie ſignũ.⌋hoc peſſimũ ẽ gñale.qõ ꝓ°.d.⌈⁊ anguſtie⌋ẽ ſpãle ſignũ.⌈Anguſtie ſignũ.⌋Anguſtia ſignificat ꝙ infirmus nõ põt ſtare cũ aliqua figura iacẽdi.⁊ cuz qualibet ledit̃.⁊ cã pp quã eger anguſtiat̃ ẽ 2ᵃ.ſ. qñ in ore ſto°ⁱ ẽ cã ledẽs.ſic humores acuti ⁊ pũgitiui vel grauãtes: ⁊ qñ ṽtus ſpũalis deficit.⁊ hãc mãie intelligit hic. ꝟ Tñ opz te diſcernere an ĩfirmus ſit mollis ⁊ vilis aĩ per nãm. ita ꝙ multum terreatur ab egritudine. vel ꝙ ipſe forte ſit cõſuetus ſic iacere. q2 tunc non ſignificat talem malitiam.

℄ Querit̃ de hoc ſignificato.ſ.de anguſtia. q2 nõ vĩ eſſe ita perniciosum ſignũ ſicut Hip.vĩ hic ponere.q2 anguſtia eſt vnũ accñs aĩe.qõ lz ſit malum nõ tñ malum tã grãde facit.

℄ Ad hoc dico ꝙ anguſtia q̃ ↄtingit pp cãm manifeſtaz exteriorẽ ſine dubio nõ ẽ multũ mala.ſz illa q̃ ↄtingit a cã interiori.ſ. a morbo ſigñat grãde malũ. q2 demonſtrat nocumentum in virtute vitali non paruum.

℄ Textus. XX.

℄ **Et ſi eger iacuerit deiecta ceruice.⁊ apto ore.**

℄ **Et ex ſignificatiõibus mortis eſt ꝙ dormiat infirmus ore aperto ipſius ſemper.**

℄ Comentum Galeni.

℄ Quod dormiat ĩfirmus ore apto ſuo ſemp: qñ nõ accidit illud ab extrinſeca cã ſicut triſtitia aut ex ſolutione:aut medicina ſolutiua.aut re alia cuius ṽtus ſit h̃ ṽtus: tũc illud eſt ex debilitate ṽtutis mouẽtis lacertos q apiũt os:⁊ claudũt ipſuz ſicut dixi aũ in lacertis q mouẽt palpebras. Tertio: q̃dẽ ſcripturaꝝ qbus ſcribit̃ iſte ſermo ẽ h̃ ſcriptura: ⁊ ſm h̃ inuenimus eũ ſcriptũ in qbuſdã ſcripturis antiqs:⁊ inuenimus eũ ſcriptũ ſm diuerſitatẽ ei⁹ ꝙ ſcripſimus eũ:ſic illud qõ inenit̃ ſcriptũ i deſcriptõe Diaſcoridis ſm hũc moduz. ⁊ ex ſigñationib⁹ malignis vel prauis ẽ: vt ſit ĩfirmus ore aptõ:⁊ vt dormiat ſp. In h̃ aũt ſermõe ſunt due ſigñatiões: quarũ vna ẽ oris aptio:⁊ altera aſſiduitas ſõni. Et hy.qdẽ iã oſtẽdit in hac ſigñatione ſa q2 eſt mala quãuis nõ ſit os eũ ea diſpõne aptũ in libro aphoriſmorũ.vbi dixit ſomnus ⁊ vigilie qñ vnũquodq3 hoꝝ perãſit quãtitatẽ eq̃lẽ tũc illõ eſt maliũ:⁊ melius qdẽ eſt vt ſimus ↄtẽti per illõ qõ nõ voluerit narrãdo os aptũ niſi qñ eſt cũ ſõnonos.n. non inuenimus illud accidere ſm plũmũ niſi apud ſomnũ ⁊ ſi inueneris iterũ apire os ſuũ ꝑter ſomnũ.tunc ſcias ꝙ illa ſignificatio ſuper malam diſpoſitionem magna eſt.

De aptiõe oris i ſõno.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Duplex diuerſitas ẽ iter hãc traᵐ ⁊ trãſˡᵃ ↄſtˡ.nã hic ponit̃ reiecta ceruice.qõ nõ ponit̃ in alia.⁊ q2 hoc ſignuz p ſe ponit̃ ⁊ nõ ↄtinuat̃ cuz alijs q̃ ſequunt̃.ſ.pedibuſq3 tortis. hoc aũt ↄti' cũ toto iferiori ſigno.ſz tra° ↄſtˡ ẽ melior. iõq3 lz in diuiſiõe nr̃az ſequut⁹ ſim.tñ in ſnĩa volo ſeq traˡᵃ ↄſtˡ. ꝟ Et notat hic Gal.3° quoꝝ pᵐ ẽ de cã malitie iſtius ſignĩ ⁊ cõditione verificante ipſum.2ᵐ eſt de diuerſitate lr̃e. 3ᵐ ẽ de remotione cuiuſdam dubij.

℄ De p̃mo.d.ꝙ tu debes repetere cõditionẽ que poſita fuit ſupra.ſ.ſi hoc accñs nõ fuerit a cã exteriori.⁊ cã q̃re tale ſignũ eſt malũ.ẽ q2 ſigñat debilitatẽ ṽtutis lacertoꝝ q claudunt os.q̃ qdem debilitas procedit ab origine neruorũ.ſ. a cer° qui nõ poſſunt partes oris coniungere ſic.

℄ De 2°.d.ꝙ 2ᵃ eſt inuẽta lr̃a hic: vna quarũ ẽ illa que poſita eſt:alia.d.ſic.⌈ex ſignificationibus malis eſt vt ſit infirmus apto ore ⁊ dormiat ſemp.⌉⁊ iſta 2ᵃ lr̃a duo ſignã ponit.quoꝝ vnũ ẽ ſtare cũ ore apto. ⁊ aliud ẽ ſemer dormire ⁊ quodlibet iſtorũ ẽ malũ p ſe.nã.d.Hip. ꝙ ſomnus ⁊ vigilie vtraq3 magis mõ fcã malum:vñ melior lr̃a eſt prima.q2 voluit Hip.loqui de ore aperto ꝙ ſit malum ſignũ.⁊ dũ infirmus dormit.nec eſt necᵐ eũ pp hoc ſemper dormire. 2ª aph' 2°

℄ De 3°.d.ꝙ forte pp hoc poſſet aliqs dubitare nũqd ſi infirmus teneat os aptũ in vigilia ſit malũ ſignũ ſicut in ſõno:⁊ ipſe.d.ꝙ etiã in vigilijs ſi ſit hoc accñs ẽ ẽt malũ ſignum.

℄ Põ.debes ſupplere ↄditionẽ aliã.ſ.ſi eger nõ ↄſueuit ſic iacere.⁊ põt eẽ vt iſta claudat̃ iter eas q̃ ſunt poſite ſupra.

℄ Textus. XXI.

℄ **Et reiecta ceruice pedibuſq3 tortis.**

℄ **Et vt pedes eius ipſo iacente ſup ceruicẽ ſuã ſint duplicati duplicatiõe vehemẽti ⁊ retorti.**

℄ Comentum Galeni.

℄ Inuenit̃ in qbuſdaz ſcripturis loco duplicati duplica vehementi ſeparati ſeparatione vehemẽti ⁊ iſte qdẽ decubitus ẽ malus q2 ſigñat pmixtionẽ rõnis infirmi. Q̃ ẽ:q2 tu nõ inuenis aliquẽ cuius ↄſuetudo cucurrerit vt iaceat in ſomno cũ hac figura.⁊ ſi tu ſcripſeris hunc ſermonẽ ſm ꝙ ſcripſimus eũ.ſ.duplicati dupliˢ vehementi.tunc illud iterum eſt decubitus malus qm̃ eſt extraneus.qm̃ forſitã non inuenitur aliquis bonum h̃ efficere. ℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Duplex ſcriptura inuenit̃ hic quarũ vna ẽ.⌈pedib⁹ ſeparatiz ſeparatiõe vehemẽti.⌋Alia ẽ.q̃ poſita ẽ.⁊ cũ qlibet ſcriptura malũ ẽ ſignũ.q2 cũ pedib⁹ ſeparatis valde:nõ iacet niſi alien⁹ iacere etiam pedibus tortis vel duplicatis valde eſt alienũ q2 nullus homo.ſ.quare malum ſignum.

℄ Textus. XXII.

℄ **Aut ſup vẽtrẽ ꝑter ſolitũ iacuerit maluz eſt ẽt alienationem ſignificat ſiue dolorem ventris.**

℄ **Somnus aũt infirmi ſup vẽtrẽ ſuũ ꝑter ꝙ iã curreret ↄſuetudo eius i ſanitate ipſius vt dormiret ſup vẽtrẽ ſuũ: tũc illud ẽ ſignificatio mala.qõ eſt:q2 ſignificat pmixtionẽ rationis: aut dolorem in partibus ventris.**

℄ Comentum Galeni.

℄ Inuenim⁹ aũt hy.feciſſe rememorationẽ in oĩb⁹ iſtis ſmonib⁹ ſp cũ diſcretiõe cũ q̃ opz diſcernẽ eos vt diſtinguat̃ per illud iter illud in quo currit ↄſuetudo ĩfirmi ⁊ iter illõ quo nõ currit eius ↄſuetudo:qõ ẽ. Q2 dormire ſup vẽtrẽ ꝑter ꝙ ↄcurrit ↄſuetudo cũ eo ſigñat aut pmixtionẽ rõnis: ſic decubitus q ẽ aũ iſtũ:aut dolorẽ q ẽ in ptibus ventris:qõ etiq3 tu inuenis multos ex his q hñt dolorem in ventre ſuo eligere apud ſomnum hanc figuram.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Sup hoc nihil.d.qõ ſit notᵐ Gal. ꝟ Sz querit̃ q̃re alienatio.ſ.homĩnem iacere ſup ventrẽ: de dolore aũt planũ ẽ.

℄ Ad hoc dico ꝙ cã huius occulta eſt.tñ põt dici ꝙ alienati querunt ſitum in quo ſpũs caĩs ⁊ ignitus min⁹ moleſtat partem capitis anteriorẽ.⁊ talis ſitus eſt ſuper ventrem.

℄ Textus. XXIII.

℄ **Et ſi augmẽto egritudinis repẽte ſurgẽs ſteterit malum in omni acuta egritudine ⁊ peſſimum eſt in peripleumonia.**

¶ Et infirmi ſaltus ad ſedēdum in hora ſtatus egritudinis ſue eſt malus valde in oībus egritudib⁹ acutis: ⁊ deterioꝛ ē q̄ fit i pipleumōicis.

¶ Comentum Galeni.

¶ Qui hꝫ pipleumoniā: ſentit in pectore ſuo ⁊ in pulmone ſue ꝯſtrictionē vehemētē qñ dormit ſup ceruicē ſuā: ⁊ qñ ſedet anhelit⁹ eius ē melioꝛ. qḋ ē qꝛ ptes pectoris q̄ ſunt i anterioꝛi pte eius cadūt ſup dorſū qñ dormit ſup ceruicē: q̄ᵣ accidit ide vt ꝯſtringat̄ pulmo: ḡ nō igreditᵣ ad ipꝫ ex aere q̄ȷ̄titas q̄ fiat ſufficiētia i euacuatiōe cordis: in reliq̄s aūt egritudib⁹ ſeſſio infirmi ē mala in hoꝛa ſtat⁹: ḡ opꝫ vt ꝯſideres illḋ ꝯſideratiōe vehemēti. Hi. n. nō excepit i ſmōe ſuo ſignificatio mala valde i vanū. qḋ ē: qꝛ egritudo fac̄ accidere in hac hoꝛa ꝓpꝛie q̄etē ⁊ trāquillitatē ꝑꝑ vehemētiā ſui laboris: ⁊ ſi īcedit aliq̄s mouē ipꝫ in hac iraſcitᵣ ide ⁊ fit ſup eū ꝓtinus. Cū ergo accidit ꝯ̄riū illius ita vt infirm⁹ ſaliat ad ſedēdū in hoꝛa ſtatus egritudinis ſue: tunc opꝫ vt ſcias ꝙ illud eſt ſignificatio mala ſup difficultatem anhelitus eius: aut ſuper anguſtiā: aut ſuper permixtionem rationis.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Gal. notat duo ſup h̄. ꝗ. nā p̄ notat cām ꝑꝑ quā. valdē malū ſig^m ē ſedē i pipleumōia. 2° q̄ᵣ ſit malū valdē i oī acuta egrᵉ.

¶ De p̄. d. ꝙ apatus in pectore aut pulmōe qñ iacet ſupinus hꝫ difficultatē hanelādi: qꝛ pect⁹ nō hꝫ tātā ꝯcauitatē que ſufficiat in euētādo. ſꝫ qñ ſurgit ad ſedēdū dilatatᵣ pectus. ⁊ pōt maiorē quātitatē aeris attrahere. ⁊ ſic quādo ſurgit ad ſedendum notatur magna conſtrictio anhelitus.

¶ De 2°. d. ꝙ in alijs acutis moꝛbis ē malū ſignū ſurgē ad ſedēdū in hoꝛa ſtat⁹. ⁊ nō ſolū ē malū ſignū. ſꝫ valde malū: ſic d. Hip. ⁊ cā iſti⁹ magne malitie ē qꝛ egrit⁹ in hoꝛa ſtatus. ſ. egrū q̄eſcē ⁊ nō moueri ꝑꝑ accᵃ mala q̄ patitᵣ infirmus ⁊ non vult ꝙ aliq̄s moueat eū imo iraſcitᵣ qꝛ ē ꝯ̄ nām egritᵘᵈⁱˢ illi⁹. vñ ſignat̄ ſup difficultatē anhelit⁹. ⁊ h̄ ē peſſimū ſignū cū demōſtret nocᵘᵐ in v̄tute vitali vl̄ aiali. ¶ D. cū infirm⁹ fugit hoīes ⁊ vertit ſe ad parietes eſt malum ſignum. vt. d. Auic. 4° cañ. cap̄. ꝓpꝛio de hoc. ¶ Textus. XXIIII.

¶ Frendere dētibus in febrib⁹ p̄ter ſolitū neq̄ a puero mortē vel maniā ſignificat. ꝙ ſi frēdeat cum inſania: moꝛs ſequitur vicina.

¶ Stridoꝛ aūt dētiū in febre eius cui nō fuerit ꝯſuetudo illa a pueritia ſua eſt ſignificatio manie ⁊ moꝛtis. oꝫ ḡ vt aſcēdas: ⁊ iudices illḋ qḋ timetᵣ ſup infirmū de vtriſq̄ reb⁹ ſil̄. Nā ſi facit illud qḋ facit inde iā rōne eius ꝑmixta: tūc illḋ ſignificat ꝙ eius ꝑnicies iā appꝛopinq̄t valde.

¶ Commentum Galeni.

¶ Stridoꝛ dētiū accidit qñ mouetᵣ lacerti: q̄ ſunt in tpib⁹ ⁊ mādibul̄: motu ſpaſmi. Ex hoīb⁹. n. accidit illḋ ꝑꝑ cām q̄ accidit in lacertis tātū aut i p̄ncipio ḡnatiōis coꝛpis: aut i fine ei⁹ ꝑꝑ aliquā cārū: ⁊ ex eis ē cui accidit illḋ: cū origini neruoꝝ accidit nocumētū: ex quo poſſē ē accidē neruis q̄ ex ea oꝛiūtᵣ ſpaſmū. Et opꝫ q̄dē vt ſcias ꝙ i creatiōe cuiuſq̄ mēbroꝝ i vnoquoq̄ coꝛpoꝝ ē ꝓprietas q̄ ē ꝓpꝛia eiꝰ ⁊ non alij: ⁊ iā narraui illud in libris alijs ſmone amplo vltimo. In h̄ aūt libro ſuffic̄ mihi vt enūciē illḋ cū ſūma vna: ⁊ rogo ḡtes vt hāc ſūmā ſuēt ⁊ memorie cōmēdēt in oīb⁹ hoīb⁹ ⁊ nō mirentᵣ ex h̄ ſi euenerit origini neruoꝝ nocumētū i hoīs diuerſis i coꝛpib⁹ mītis: vt accidat ide tremoꝛ ⁊ ſpaſm⁹ in diuerſis lacertoꝝ. nā ſic vides cōpoſitionē quoꝝūdā coꝛpoꝝ cōpoſitionē bonā: ⁊ quoꝝūdā coꝛpuꝫ cōpōnē malā ab initio ḡnatōis coꝝ: ita vt q̄dā coꝝ ſint velocis curſus ⁊ ſup q̄dā coꝝ ſit erectio difficilis: ⁊ ſil̄r inuenis ea diuerſificari in debilitate ⁊ foꝛtitudine in reliq̄s mēbꝛis. ſil̄r ēt inuenis ad quoꝝūdā hoīuꝫ pedes ꝓꝑerare nocumētū ex q̄libet cā: ⁊ q̄buſdā coꝝ accidit illud in volis manūꝫ ⁊ q̄buſdā in oculos: aut in capite: aut in aliquo mēbꝛoꝝ reliquoꝝ ſm cōpōnem cuiuſq̄ coꝛpoꝝ a p̄n° ſue ḡnatiōis. Nō ē ḡ mīꝝ ſi ſint lacerti mouētes oculū dbiles i q̄buſdā coꝛpib⁹: ⁊ q̄buſdā coꝝ lacerti mouētes mādibulas: ita vt accidat ꝑ illḋ iſtis vt ſtrideant dētes coꝝ in hoīs oīb⁹ ex q̄bꝫ ꝑue cā: q̄ accidit eis ⁊ accidit illis vt moueāt oculos ſuos motu frequētē. qḋ ē qꝛ ſtridoꝛ dētiū ꝑ nām ē ꝯſilis cāe q̄ accidit i oclō ⁊ lacertis ſuis a p̄n° creature. qñ nō ē poſſē h̄ūti hāc cāꝫ vt ſignātᵣ ictus oculi: ſꝫ mouetᵣ ſup motu tremuloſo. Spaſm⁹ aūt accñs in lacertis mādibulaꝝ i febre ꝑꝑ nocumētū qḋ igreditᵣ ſup cerebrū ē ſilis cāe q̄ accidit in lacertis oculi: in q̄ dixit Hip. in eis q̄ ſunt p̄miſſa: ꝙ oculi ſunt i ea agitati. qḋ ē: qꝛ receptio nocumēti accñtis i cerebꝛo ꝑpat in q̄buſdā coꝛpib⁹ ad lacertos mētis ⁊ tēpoꝝ ⁊ ad lacertos q̄ ſunt i mādibul̄. Neceſſario igitᵣ dixit Hip. ꝙ h̄ accñs ſignat maniā ⁊ moꝛtē: ⁊ ſermo ei⁹ mania ē eq̄lis ſmōi ſuo: ac ſi diceret rōnis vehemēs ꝑmixtio. In ſignatiōe aūt moꝛtis cā ē nocumētū igrediēs ſup cerebꝛū: verūtñ ex eo ḋ quo q̄ris ē ſmo ei⁹: ꝙ hoc accñs ſignat maniā: ⁊ ide ſmo ei⁹ poſt illḋ. ſ. ſi faceret illḋ qḋ fac̄ ide rōne ei⁹ iā ꝑmixta tūc illḋ ſignat ꝙ ei⁹ moꝛs ꝓpīq̄ iā ē. Manifeſtū ē igitᵣ ꝙ ſi ſtridoꝛ dētiū ſignat maniā: nō ſolū tūc nō poſſē ē vt q̄eſcat qñ accidat māia. imo oꝫ: vt vehemēs fiat ⁊ foꝛtis. ⁊ h̄ ē qḋ mihi v̄: qꝛ ē itētio hui⁹ ſmōis. quē dixit Hip. ꝙ ſtridoꝛ dētiū accñs in eo ḋ cui⁹ ꝯſuetudiē nō ē a p̄n° ſui eē. ē ſignatio manie q̄ accidit i eis q̄ ſunt poſt. Et ſi iuenis cū infirmo duo accñtia ſil̄. ſ. maniā ⁊ ſtridoꝛē dētiū: tūc ſcias ꝙ ei moꝛs appꝛopinq̄t valde. Per ſmonē igitᵣ ſuū h̄ᵐ nō voluit: niſi qñ tu vides infirmi dētes ſtridē: p̄ter ꝙ ei⁹ rō ſit iā ꝑmixta: tūc ſcias ſcia abſoluta ꝙ illḋ ē ſignatio manie ⁊ moꝛtis. Per ſmonē ſuū ſcḋꝫ voluit hāc itētionē q̄ȷ̄ dicit. Qñ vides infirmi ꝑmixte rōnis dētes ſtridē. tūc ſcias ꝙ ei⁹ moꝛs iā appꝛopinq̄t valde. ⁊ illḋ ſignat ſmo ei⁹. ſ. illḋ ſignat valde. qḋ ē: qꝛ ei⁹ moꝛs iā appꝛopinq̄t: qñ ipſe enūciat i ſmōe ſuo i p̄n° vl̄ p̄ qḋ illḋ accñs ſignat moꝛtē: ⁊ addidit cū illo ſmone valde: ⁊ dixit. Illud ē ſignificatio ꝙ eius moꝛs iā appꝛopīquat volēs ꝙ nō tardatᵣ: ſꝫ feſtinat valde.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In cap̄. iſto ponit ſigna ſūpta a motu dētiū. ⁊ planū eſt qḋ d. ſ frēdere. ⌋ Circa hūc. ꝗ. Gal. notat nobis 4ᵒʳ quoꝝ p̄mū ē de diſtinctiōe iſti⁹ nocⁱⁱ. 2ᵐ ē ḋ ꝯdictiōe quā ponit gr̄a iſti⁹ ꝟbi. ſ neq̄ a puero. ⌋ 3ᵐ ē de eā ꝟificatiōis. 4ᵐ ē de expōne iſtius verbi. ſ mania. ⌋ ⁊ totius ſequentis orationis.

¶ De p̄ ḡ. d. ſic ꝙ ſtridoꝛ dētiū ꝯtingit ꝑꝑ motū lacertoꝝ mādibulaꝝ ſpaſmoſuꝫ. ⁊ iſte ſpaſm⁹ pt ꝯtingē 2ᵣ. qꝛ pōt ꝯtingē ꝓpter nocᵘᵐ qḋ acc̄ⁱⁱ iſtis lacertis ſoluꝫ ſm ſe. ⁊ h̄ mō nō ſignificat moꝛtē. alio ꝟo mō pōt ꝯtigere ꝑꝑ nocᵘᵐ qḋ accidit in radice iſtoꝝ lacertoꝝ. ſ. i cer° ip̄o. ⁊ h̄ mō ſignat moꝛtē.

¶ De 2°. d. ꝙ vna nā ſeruata ē. ſ. ꝙ vnūq̄dq̄ mēbꝛū hꝫ vnaꝫ ſuā ꝓpꝛietatē quā nō hꝫ aliḋ mēbꝛū. ⁊ credo illā ꝓpꝛietateꝫ eē in diuerſitate cōplōnis ⁊ cōpōnis eius ſic vult Gal. i 7° de ige. ſa. ⁊ i illa ſua cōplōne ⁊ cōpōne pōt eē a p̄n° ſue creatiōis. foꝛte. ⁊ pōt eē debile. vñ iſti lacerti q̄ mouēt mādibulas pñt eē a p̄n° ſue creatiōis foꝛtes ⁊ pñt eē debiles. ⁊ ſup debiles de facili cadit leſio ⁊. ſ. eos tremē. ⁊ ſup foꝛtes cum difficultate. ⁊ idē ē ſi lacerti ſint debilitati nō ex ip̄a creatione: ſꝫ ēt ex accñti vt vulnē vel alia egritᵉ. nā de leui ꝯtingit eis nocᵘᵐ. vñ qñ lacerti mādibularuꝫ ſunt debiles aut a nā aut ab accidēte: tremoꝛ eis ſuperueniens nō eſt ita timēdus ſicut ſi ſani vel foꝛtes eſſent.

¶ De 3°. d. ꝙ cā q̄re ſtridoꝛ dētiū ē ſignū moꝛtꝭ ē. ſ. qꝛ ſignat nocᵘᵐ cerˡ. nā nocᵘᵐ cerˡ aliqñ tāgit oculos. ⁊ aliqñ lacertos mādibularum ⁊. ſ. iſtū tremoꝛem. ⁊ per iſtud nocᵘᵐ cerˡ ſignificat maniā. ⁊ per conſequens moꝛtem.

¶ De 4°. d. ꝙ ꝑ maniā opꝫ nos itelligē ꝑmixtionē rōnis. vñ qñ ſtridoꝛ ē ſine mania ſignat cā p̄. ⁊ ꝑ ꝯñs moꝛtē. ⁊ qñ ſtri

dor ē cū mania ſignt ꝓpinquitatē mortis pp̄ multitudinē noc[ti].
ℭ P. illa 4[or] ſigna mala pñt ſumi a dētib[us]. p[m] quoꝝ ē qñ īfirmus ꝯmouet dētes q̄ſi aliqd comedat. 2[m] ē qñ ipſe oī hora mūdificat ſibi dētes. 3[m] ē groſſa limoſitas in acuta febre. q̄m ſignat mām groſſaȝ. ⁊ acutā caliditatē. 4[m] ē viriditas dētiū dualiū: ⁊ iſta 4[or] addit Auicē. 4° cañ. cap̄. de h. Ego aūt addo tibi vnū infallibile ⁊ eſt ſiccitas dētiū quaſi dentes eſſent de ligno. hoc enim ſignum multotiens notaui ⁊ nunq̄ȝ decepit me. ſemper enim mortem oſtendit.

Idē ħe ꝯ de hi 4° apho. 53°.

ℭ Textus. XXV.

ℭ Si egro ī corpe fuerit antrax aut carbūculus: ſiue pceſſerit ſiue egritudini ſupuenerit: opus eſt attēdere: ꝙ ſi exiccatus fuerit. ⁊ colorē viridē vl' citrinū vl' liuidū ptulerit mortē dic ꝓxiaȝ.

ℭ Et qñ fuerit in corpe īfirmi vlc[us]: aut añcedēs egritudinē ſuā: aut eueniēs in hora egritudis ſue: tūc opȝ vt ꝯſideres ipm̄. qd̄ ē: q̄ quū īfirmi eē ꝯuertit ad pnicie tūc vlcus illud fit añ mortem eius ſiccū: aut cū liuiditate ſiue viriditate.

ℭ Comentum Galeni.

ℭ Siccitas aūt vlceris erit pp̄ debilitatē v̄tutis q̄ corp[us] nutrit. color v̄o ei[us] nō ē vn[us] in hoīb[us] oībus: ſȝ diuerſificat̄ ſm̄ diuerſitatē corpoꝝ in hūorib[us]: quoꝝ vnuſq̄ſq̄ vincit ī eis: ⁊ ſm̄ quātitatē nocumēti accñtis in vnoquoq̄ȝ coꝝ. qd̄ eſt: q: vincēs in corpe qñ ē hūor q ē ex gñe chole: ē color citrinus. ⁊ qñ vincēs ē hūor melācholicus: aut ē color viridis aut liuidus: ſȝ ſmo ei[us] in h loco viridis. nō ē color citrin[us]. ſȝ color q̄ itelligit̄ ex h noīe. Dixit. n. in eis q̄ p̄miſſa ſūt ꝙ color viridis q̄ñq̄ȝ dr̄ de citrino: q̄ñq̄ȝ dr̄ de colore ꝓinario vel ꝓinar. i. colore eruginoſo: ⁊ pp̄ illō noiant q̄dā colorē ſulfuris colorē viridē. Nocumētū v̄o accñs in corpe qñ eſt magnū fac̄ euenire colorē liuidū: q̄m hic color ē ꝓpinquus colori nigro. ⁊ qñ ē puū: fac̄ accidere colorē citrinū aut viridē. ⁊ pp̄ illud ſcripſerūt q̄dā alij hūc ſermonē ſm̄ hāc ſilitudinē: nā vlcus illud fit añ mortē eius ſiccū cum citrinitate: ⁊ ſcripſerunt ipſum quidā alij ſm̄ hūc modum. nam vlcus fit ante eius mortem ſiccum cum viriditate.

De ſpēbus coloris viridis.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ In hoc cap̄. docet Hip. pn[us] ſup puſtulas ſup acuta egrit[udine] ⁊ planū ē qd̄ dr̄. [ſi in egro co[r].] ſup hoc. ḡ. Gal'. duo notat p̄mū ē de cā ſiccitatis iſtius puſtule vel vlceris. 2[m] ē de cāis colorū diuerſoꝝ. ℭ De p̄. d. ꝙ cā q̄re vlc[us] exiccat̄ ē debilitas v̄tutis nutritiue q̄ ñ reſtaurat hum[ide]m. ℭ De 2[o]. d. ꝙ cā iſtoꝝ triū coloꝝ 1[a] ē. ſ. diuerſitas hu[morum] habūdātiū ⁊ faciētiū illa vlcera. ⁊ diuerſitas noc[umenti]: diuerſitas q̄deȝ hu[morum] h mō cāt iſtos colores. nā ſi hūor dominās in cor[pore] fuerit chol'a. tunc color iſtius a͞patis ē citrin[us]. ⁊ ſi dñat̄ in cor[pore] hūor melācholicus. color eius ē liuidus aut viridis. ⁊ h mō variat̄ color per diuerſitatē hu[morum]. p diuerſitatē v̄o noc[umenti] variat̄: q: qñ nocumētū qd̄ ac[cidit] ī co[rpore]. ē magnū. tūc puſtula hȝ colorē liuidū: q: color liuid[us] ē vicin[us] nigro. ⁊ ex h colligit̄ ꝙ ꝯdem[us] hic ſupplere colorē nigrū ſi v̄o noc[umentu]m nō fuerit magnū. tūc puſtula hȝ hic colorē citrinū aut viridē. Nota ꝙ Auic. cap̄. ꝓprio de h 4° cañ. ponit plures colores alios. ſ. nigrū viridē celeſtē ⁊ citrinū q̄rit̄ ḡ d iſta diuerſitate. ℭ Ad h dico ꝙ nulla eſt diuerſitas. nā nigrū Hip. ſubaudiuit. ſic pȝ ex v̄bis Ga. per celeſtē aūt debes itelligē liuidū colorē. ⁊ ſic ꝯcordia eſt. Itē ſi vis mīta ſigna a puſtulis vad̄ ad 4[m] cañ. cap̄. ꝓprio d bijs. ⁊ ſunt ibi q̄dā empica. [antrax vel car[bunculus].] alia tra[nslatio] hȝ vlc[us]. q̄ño ḡ dicet̄? ℭ Ad h pōt dici ꝙ lr̄a v̄a ē ſiue ſit puſtula. ſiue ſit iā fcā aptio ⁊ ſit ibi ſoluta ꝯtinuitas manifeſte. vñ nō facio viȝ quocūq̄ mō dicat̄: q: cā mali. ſ. diuerſitas maloꝝ hu[morum]. ⁊ diuerſitas nocumētoꝝ manet eadē vbiq̄ȝ. ſi ꝑ h qd̄. d. [ꝙ exiccatus fuerit.] vī ꝙ lr̄a q̄. d. vlcus. ſit melior. q̄

ſicca[tio] magis ꝑtinet vlceri q̄ȝ puſtule. tñ ⁊ a͞pati vel puſtule ꝑtinere pōt. nec ē dr̄ia in h loco iter iſta duo. ſ. antrax ⁊ carbūculus: q: idē ſignāt: ſȝ a diuerſa ꝓprietate ſunt ipoſita eis iſta noia. nā carbūculus dr̄ pp̄ colorē: q: aliq̄ñ aſſimilat̄ carbūculo pp̄ rubedinē vl' citrinitatē. aut carboni extincto. pp̄ nigredinē vl' q̄ſi nigredinē. Antrax aūt vocat̄ q: noc[umentu]m eius maxīe vadit ī antrē. i. ī corp[us] ⁊ ptes ei[us]. Aut dr̄ a ꝯcauitate aſſimilata antris in q̄bus morant̄ aialia ī ꝓfunditate terre ſic. d. Auic. 4° cañ. ſen 3[a] cap̄. ꝓprio d h. [Siue pceſſerit.] iſta puſtula aliq̄ñ p̄cedit febrē acutā. ⁊ ē cā ei[us] ſic videmus ſepe venire. ⁊ vocat̄ a vulgo malū grāde. ⁊ ē ēt ſignū ꝓn[osticu]m futuri mali. ⁊ determinat de cura eius Auicē. 4° cañ. cap̄. predicto. ⁊ aliquādo ſuperuenit febri. ⁊ tūc eſt ſignū ſoluȝ. ⁊ cā peiorationis. ſȝ ab Hip. ac[cipitur] h ſolū prout eſt ſignum.

Circa hoc pōt q̄ri q̄ ē cā iſti[us] diuerſitatis. ſ. añuētiōis ⁊ ſupuētiōis. ℭ Ad h dico ꝙ qñ mā illa venenoſa eſt magis ſubtil' ⁊ magis ca[lida] ⁊ pata ad motū q̄ȝ ſit mā toti[us] cor[po]r[is] vl' ve[nenosa] ad recipiēdū acceſſionē putredis. tūc p̄cedit carbūculus. ⁊ qñ mā illa venaꝝ ē magis pata ad putredinē q̄ȝ ſit illa mā venenoſa ad motū. tūc ſupuenit febri. q: in febre cōplet̄ ſua malitia ſi ꝯficiebat. ℭ P. q̄rit̄ de loco vbi apparēat. an ibi ſit vis. q: Hip. nō fec̄ mētionē. ℭ Ad h dico ꝙ magis vis ē ibi. q: ſi nā ē potēs expellit illā mām ad loca vilia q̄ ſūt remota a mēbris nobilib[us]. ⁊ ſi ē ipotēs expellit̄ illa mā motu ſint[er]io ad faciē aut pect[us] aut gulā. vñ magis nocet. ⁊ ſic ē peius. ⁊ p viā ſigni. ⁊ p viā cāe. ℭ P. q̄rit̄ an iſta puſtula poſſit eē cā mali. q: ꝯſtat nobis ꝙ ē ſignū mali. ⁊ vī ꝙ nō. q: iſta mā cū ſit venenoſa plus nocebat intus in cor[pore] q̄ȝ in ſupficie ei[us]. q: d. Gal. ſup illo apb. [ſignātiā eē ꝯuerti bonū.] ꝙ nō ſolū in ſgnātia: ſȝ ī oī morbo. h veꝝ ē. ſ. ꝙ melius eſt ex̄uenire q̄ȝ intus ſubintrare aut manē. ℭ Ad h dico ꝙ ſine du[bio] ipa puſtula pōt eē cā mali ſic pȝ q: febrē ⁊ peſſima ac[cidentia]. ſ. aut augmētat ſi ſupuenit. ⁊ ſi dicis ꝙ mā erat p̄us intus in cor[pore] ⁊ poſtea venit ad ſupficiē ḡ min[us] nocet. Dico ꝙ q: p̄ ipa erat diſpſa ⁊ mixta cū alijs hu[morib]us iō nō poterat nocere: ſȝ nūc ipa ē adunata: vñ plus nocet. Et adhuc nō tota mā venit foras. ſȝ remāſit ī via nec potuit tota expelli ex̄. ⁊ in ſuo itinē mittit malos ⁊ venenoſos fumos ad mēbra ꝑncip[alia]. ℭ P. q̄rit̄ q: Gal'. ponit duas cās iſtoꝝ duoꝝ coloꝝ iſtius puſtule. ſ. ſm̄ diuerſitatē hu[morum] ⁊ quātitateȝ nocumēti. nā ſic vī ꝙ qñ multū ſit noc[umentu]m ꝙ fiat color liuidus ex noc[umen]to ſȝ nō ex q̄litate hu[morum]. ⁊ qñ ſit co[lor] citrin[us] ſit ex puo noc[umen]to. ⁊ nō ex q̄litate colere. vñ q̄ro q̄ño puū noc[umentu]m. ſ. colorē citrinum. ℭ P. ponit ꝙ color viridis cāt a mel[ancolia] qd̄ nō vī. q: nō inuenit̄ iſte co[lor] niſi ī chol'a praſſina ⁊ eruginoſa. ℭ P. d. Gal. ꝙ citrin[us] ⁊ viridis demr̄at puū noc[umentu]m: qd̄ nō vī: q: d̄mōſtrat mortē. ℭ Ad p[m] dico ꝙ noc[umentu]m ſolū ſine hu[mori]b[us] nō. f. iſtos colores. ſȝ qñ noc[umentu]m iūgit̄ magnū cū malo hu[more]. fac̄ colorē magī malū. puta magis liuidū aut magī nigꝝ q: cū hu[more] illo malo ꝯiūgit̄ cor[rupti]o ⁊ mortificatio caloris nālis ⁊ ſpūs cui[us] vigore pl'chritudo coloris pmanet ſic. d. Ga. ī ꝯ[men]to apb. ii. 5[a] ⁊ p ꝯ͞ris intellige in puo noc[umen]to. ℭ Aut vis dic ꝙ aliq̄ñ ſine malo hu[more] mor[itur] vt ſine mela[ncolia]. ſ. noc[umentu]m grāde. colorē liuidū vel nigꝝ. vt ponam[us] ꝙ pp̄ noc[umentu]m grāde ſit calor nālis mortificat[us]. ⁊ ponamus ꝙ mā vlceris aut puſtule ſit ſanguis. tūc color erit niger pp̄ noc[umentu]m. ⁊ nō pp̄ mām melācholicā. ℭ Ad 2[m] dico ꝙ chol'a viridis pp̄ ſuā aduſtionē ⁊ icinerationē pt dici mela[ncolia].
ℭ Aut dic ꝙ ſi adurit̄ ⁊ incinerat̄ chol'a praſſina fiet mela[ncolia] innālis. ⁊ illa adhuc tenebit de viriditate p̄ori. ℭ Aut dic ꝙ mel[ancolia] qñ miſcet̄ cū ſang[uine] q hȝ colorē ru[beu]m. pōt gñare colorē viridē. nā ex colore ru[beo] ⁊ nigro cū īfectiōe ſpūs pōt fieri color viridis. ℭ Ad 3[m] dico ꝙ citrinus color ⁊ viridis nō dn̄ paruū malū ſignare niſi p cōparationē ad colorē liuidū ⁊ nigrū: q: non ſignificat ita citā mortem.

ℭ Textus. XXVI.

ℭ Manuū mobilitatis ſigna ſic pernotabis: in

Thad. ſup pno. p 2

febꝛe acuta. in pipleumonia ꝛ in phꝛeneſi non vera: ꝛ in capitis doloꝛe ſi manus ad faciē tulerit tanq̄ꝫ q̄libet poſiturus vel q̄ſi collecturus aliq̄d hac illac q̄ſierit: vel de veſtibus q̄ſi pilos euulſerit: vel q̄ſi feſtucas de pariete decerpſerit peſſimum eſt ꝛ moꝛtale.

¶ De eſſe aūt mot⁹ manuū hoc ē qḋ te ſcire oꝫ ꝙ ipſe in febꝛibus acutis ꝛ pipleumonia ꝛ in phꝛeneſi ꝛ ī doloꝛe capitis q̄ſi ſunt mote v̄ſus faciē: quaſi venet̄ cū eis aliq̄d: aut colligat ſurculos: aut euellat cū eis de pānis villos aut auferat cum eis de pariete aliquid tunc totuꝫ illud eſt malum ꝛ moꝛtale.

¶ Comentum Galeni.

¶ Motus manuū .i. earū opatis quā in hoc ſermone dixit. accidit ex imaginatione ſiā ei qḋ imaginat̄ ille i cui⁹ oclis aq̄ cōgregat̄. qḋ ē q: ille in cui⁹ oclis aq̄ cōgregat̄: eſtimat ꝙ res q̄s videt i‹n›ter humiditatē grādineā ꝛ tunicā coꝛneaꝫ que coopit pupillā ſunt de foꝛis: q̄ñ ꝯſueuit hoꝛa ſanitatis ſue vidē res in aere corā oculis ſuis ſilr̄ ēt huic inuenimus his accidēs: quos dixit Hip. i fe. acutis ꝛ pipleumonia: ꝛ in phꝛeneſi: ꝛ doloꝛe capitis: qḋ eſt q: eſtimāt ipſi vidē res de foꝛis. ꝛ ipſe nō ſunt niſi intra oculos ipoꝝ. Iā .n. oſtēdim⁹ ꝙ lumē viſibile lucidū eſt ſilr̄ hūiditati ſubtili clare ſiā valde albugini oui: ꝫ q̄ ſit iuuamētū in cuſtodia oculi a nocumētis: que accidūt in eo p̄ ſe: ꝛ q: h̄ lumē viſibile: penetrat ex pupilla oculi ēt ad aerē extrinſecū. cū quo ꝯtinuat̄ lumē viſibile in hac hūiditate: ꝛ oſtēdi ēt in ſermone meo de viſu ꝙ āer lucidus cū quo ꝯtinuat̄ h̄ lumē viſibile ſtat loco inſtrumētalis cui⁹ v̄tus ē ſilis v̄tuti nerui in coꝛpe: ꝛ illud ē i tractatu meo .xiij. libꝛi mei de demſtratione: ꝛ in tractatu .vij. libꝛi nr̄i in ſentētijs ꝛ ſūmis Hip. ꝛ Platonis. Et fui locut⁹ i illo ēt ſmonē lōgū in tractatu .x. libꝛi mei ḋ iuuamēto mēbꝛoꝝ ꝛ ſic̄ ſenſus cerebꝛi quo ſentit doloꝛē accñtē in digitis. v̄bi gr̄a ſit mediatiōe nerui inter ea: ſic ēt eius ſenſus quo ſentit res viſibiles q̄ ſunt deforis vel ex̄ ſit aere mediāte q̄ñ ē lōgitudo illaꝝ rerū ab eo lōgitudo eq̄lis. Aqua ḡ q̄ aggregatur in oculo ſtat i hac hūiditate effuſa inter hāc humiditatē grādineā: ꝛ inter pupillā de q̄ dixi: q: ſilis eſt albugini oui. Rerū aūt pp̄ q̄s imaginant̄ plib⁹ coꝝ qb⁹ accidit faſtidiū res ſiles reb⁹ q̄ accidūt ei in oculis cui⁹ aggregat̄ q̄ euentus ēt ē in hac hūiditate: qḋ ē q: locus in quo occurrit lumē viſibile hūiditati groſſe aut nigre quo p̄hibet ipm̄ penetrare exterius ē in quo imaginat̄ exteri⁹ ſm nām illius humiditatis ſtātis in facie illius lumis viſibilis. foꝛtaſſe .n. ē qḋ videt corā oculo ſilr̄ capillo: aut filis: aut villis veſtimētorū. ꝛ foꝛtaſſe extimat hō ꝙ volat corā oculis ſuis ſilr̄ cimicib⁹: aut muſcis puis. ꝛ foꝛtaſſe ē qḋ videt ſilr̄ lēti: aut grano milij nigri. Silr̄ ḡ huic accidit in febꝛib⁹ acutis: ꝛ peripleumonia: q̄ñ eleuant̄ ad caput vapoꝛes ex hūiditatib⁹ q̄ ſunt in coꝛpoꝛe: ꝛ turbāt humiditatē clarā: q̄ ē i pupilla qḋ eſt: q: īfirmi imaginant̄ tūc res q̄s p̄dixim⁹. In doloꝛe v̄o capitis vehemēti ꝛ phꝛeneſi: q̄ñ caput plenū ē hūiditatib⁹ q̄ñ puenit aliq̄d illoꝝ hūoꝝ ad oculū: ē cā euētus illoꝝ accidētiū: quoꝝ p̄ceſſit rememoꝛatio ꝛ nō deriuāt neq̄ꝫ d̄terminās oēs medici noīa q̄ dicūt in hñtib⁹ phꝛeneſim. ſ. collectionē feſtucarū ꝛ euulſionē villoꝝ: niſi ex hoc añcedente: quod ē q: multi coꝝ qbus accidit hec imaginatio narrauerūt eā nobis in hoꝛa euētus eius. ꝛ in fine ipſius. Cā aūtē eius ſunt duo. qḋ ē q: ex hoīb⁹ ē in quo ipſius p̄miſcet̄ rō ex illis reb⁹ q̄s imaginat̄: ꝛ ē eius v̄tus q̄ ipſe expit̄ res ſana: ꝛ ex eis ē cui⁹ rō ē fixa foꝛtis: ꝛ v̄tuti eius q: ipſe expit̄ res accidit iā quoddā nocumētū q̄re inuenim⁹ cū pp̄ illḋ fixū

patiētē ad reſiſtēdū īfirmitati accidētī: ꝛ ē vincēs eā ꝛ q̄dā coꝝ itelligit illud qḋ accidit ei. Et nos q̄dē fecim⁹ ſtare: illū q̄ erat ita ſup imaginationē: q̄ puocauit eū ad h̄ vt remoueret man⁹ ſuas: ſic̄ dixit Hip. ꝛ dixit ꝙ ipſe eſtimabat ꝙ ī pānis ſuis eēnt villi: aut in radicib⁹ pictis q̄s videbat paleas: ꝛ mlr̄ totiēs dixit: q: eſtimabat ꝙ ſup lectū ei⁹ eēnt feſtuce: ꝛ ꝙ volarēt corā oculis ſuis gn̄a aīaliū puoꝝ. ꝛ ꝙ ipſe conabat̄ venari ea: q̄r mouebat man⁹: vt caperet ea. Res v̄o quas eſtimabat eſſe in pānis ꝛ pariete conabat̄ colligere. Neceſſario igit̄ ſūt egritudies qbus accidūt illa accidentia egritudies male q: in febꝛe acuta: ꝛ pipleumonia: ꝛ doloꝛe capitis nō ſūt iſta accñtia niſi pp̄ magnitudinē eaꝝ. in phꝛeneſi vero pp̄ nobilitatē mēbꝛi cui accidit nocumētum ex infirmitate. qḋ ē. q: phꝛeneſis ē p̄nicioſa oi gn̄e ſuo: infirmi aūt p̄nicies ex febꝛib⁹: ꝛ pipleumonia ꝛ doloꝛe capitis nō eſt niſi pp̄ magnitudinē earū: aut incenſionem. Phꝛeneſis ī oi ſuo genere pnicioſa eſt.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In hoc cap̄. ponit Hip. ſigna ſūpta ab opatione manuū. ꝛ planū ē qḋ di. Circa h̄ cam̄ Gal̄. ſic p̄cedit. nā 4oꝛ ponit notāda quoꝝ p̄m̄ ē d̄ cā pp̄ quā poīe ē rē q̄ ē in coꝛe: videri ſic̄ rē exterioꝛē. ꝛ q̄uo h̄ ē cā mot⁹ manuū. 2m̄ ē dare cāꝫ pp̄ quā in iſtis moꝛbis quos .d. Hip. ꝯtingat iſta cā. ſ. mobilitatis manuū. 3m̄ ē vidē cām̄ q̄re iſta mobilitas ſit malū ſignum. 4m̄ eſt videre quādā diſtinctioneꝫ de noc̄to virtutum cer̄.

¶ Dicit ḡ ſic de p̄. ꝙ mot⁹ manuū p̄cedit ſm imaginationeꝫ reꝝ q̄ ſunt in oculo. ꝛ nō rerū q̄ ſunt ex̄. nā aliq̄ñ vir̄ res q̄ ſunt in oculo ſic̄ exterioꝛes. ꝛ modus vidēdi eſt talis. q: in oculo ē humoꝛ albugine⁹ q̄ ſtat añ hum̄ criſtallinū ꝛ lumē viſibile. i. ſplēdoꝛ p̄ueniēs ab humoꝛe criſtallino irradiato per ſpūꝫ ē valde ſilr̄ huic humoꝛi. ꝛ trāſit p ipm̄ ꝛ ꝯtinuat̄ cū aere exter̄ q̄ defert ſpēs viſibiliū ad oculuꝫ. q̄ ē ſic̄ inſtrumētuꝫ vidēdi eas exteri⁹. ꝛ ſic̄ neruus defert ſenſuꝫ rei ſenſate ad cerm̄ ita aer iſte defert iſta viſibilia ad oculuꝫ. Cum ergo in hu⁹ albug⁹ ē aq̄ aut fum⁹ aliq̄s occurrit ei lumē viſibile i hu⁹ albugi⁹. ꝛ p̄hibet̄ lumē viſibile penetrare ad exterioꝛa. q̄re imaginationē ꝛ idoluꝫ illi⁹ rei defert ad v̄tutē cer̄ p neruuꝫ ꝯcauuꝫ. ꝛ appet res illa q̄ſi ſit ex̄. ꝛ talis ē modus vidēdi i his q̄ hñt aquā i oculo. ꝛ q̄ patiunt̄ iſta acc̄a.

¶ De 2o. d. ꝙ tales viſiōes appent in fe. ꝛ pipl̄o pp̄ vapoꝛes eleuatos ad caput ex hu̇o turbatis. vñ albugine⁹ ipiet̄ de illis fumis ꝛ. ſ. illas viſiōes. i phꝛeneſi autē ꝛ doloꝛe capitis accidit p̄pea q: caput in eis ē repletuꝫ ex hu. vñ aliq̄d d illis deſcēdit ad oculū. ꝛ ſꝫ diuerſitatē figuraꝝ quas hñt illi humoꝛes aut vapoꝛes apparēt diuerſe res. nā aliq̄ñ vir̄ muſce volare. ꝛ aliquando feſtuce. ꝛ aliquando coꝛnices ꝛ aliquando ſimiles lenti aut cuilibet alteri rei.

¶ De 3o. d. ꝙ iſta aca ſunt mala valde. q: in phꝛeneſi ē malitia pp̄ nobilitatē mēbꝛi patientis. ſ. cer̄ q: omnis phꝛeſis ē moꝛtalis ſi ꝯfirmet̄. i doloꝛe v̄o capitis ꝛ pipl̄a acuta accñt iſta aca pp̄ maḡꝫ egritu̇ . nā nō ac̄ niſi pp̄ magnitum̄ egrit̄.

¶ De 4o. d. ꝙ quꝫ iſtis accñtibus. patiat̄ v̄tus regitiua. cōtingit 2r iſta paſſio. nā aliq̄ñ v̄tus imaginatiua eſt firma. ꝛ rō turbata ꝛ errat ꝛ aliq̄ñ ecōuerſo. nā rō eſt aliq̄ñ firma ꝛ imaginatiua errat. ꝛ pōt poni exm̄. qḋ Gal̄. ponit 3o de ac̄ꝭ ꝛ moꝛbo. nā q̄ñ theſilus fuit infirm⁹ videbat in domo ſua tibicinatoꝛes. ꝛ tñ nullus erat ibi. ꝛ rōnē bonā ꝛ firmā habuit. exm̄ autē de imaginatiōe firma. ꝛ rōne coꝛrupta fuit d illo q̄ p̄iciebat oīa vaſa q̄ erāt in domo. noīando oīa vaſa ſuo noīe. ꝛ demuꝫ p̄iecit pueꝝ: vñ q: p̄iciebat ea q̄ nō debebat. rō ſua erat coꝛ̄o. ꝛ hñ pōt poni. 3m̄. ſ. q̄ñ memoꝛia ē coꝛrupta: ſꝫ alie due v̄tutes nō ſunt leſe. ſꝫ Gal̄. ñ poſuit hic. q: hoc rarius contingit. ꝛ hec ē abbꝛeuiatio ꝛ collectio expoſitionis Gal̄. ſuper hunc locum.

Circa hāc lectionē du̇. p̄ ḋ tex. nā inuit hic Hip. ꝙ alienatio mētis ſit ſignum moꝛtis: ſꝫ nō v̄r q: alienatio aliq̄ñ appet añ criſiꝫ. ſicut .d. Gal̄. in lib. de criſi ꝛ ḋ creticis p totum. ¶ H. Hip. infra lib. 3o circa finē ponit ꝙ vi

ſiones iſtarũ rerũ ante oculos eſt ſignũ criſis per vomitũ aut per fluxũ ſanguinis. ¶ D. Auicẽ. 4° cañ. cap. ꝓprio de hoc ponit ꝙ alienatio poteſt eẽ ſignũ ſaluũ. ¶ Ad hoc di-
Aliena° 2ª co ꝙ alienatio 2ª eſt. ſ. que ſequit̃ ſigna digeſtionis. ꝛ talis alienatio eſt ſignũ bone criſis. ꝛ alia ẽ q̃ accidit añ ſigna digeſtionis. ꝛ talis ẽ ſignũ mortis. ¶ De 2° dub. p̃ de illo mõ vidẽdi quẽ ponit Gal. ꝛ nõ vi ꝙ hõ poſſit videre rẽ q̃ eſt in oculo. q2 iã ↄtingeret videre ſine medio qḋ falſum eſt. naꝫ mediũ vidẽdi nõ ẽ niſi aer aut aq̃ vel nã eadẽ cũ corᵉ celeſti ſicut dĩ 2° de aĩa. ¶ D. Ariſt. d. in eodẽ lib. ꝙ ſenſibile poſitũ ſupra ſenſuꝫ nõ ſentit̃. ¶ Ad hoc dico ꝙ ſine dubio nõ cõtingit videre ſine me°: ſꝫ in tali viſione mediũ eſt humor albugineus q hꝫ nãm diaphani. ꝛ per hoc pꝫ ſolo ad 2m.
¶ D. ipſe ponit ꝙ aliq̃ñ egro vĩr volare aues. ſꝫ in hũore albugineo nõ põt tantus humor aut vapor teneri ꝙ faciat quãtitateꝫ auis. ¶ Ad hoc dico ꝙ res q̃ apparẽt in oculo nõ repreſentãt aĩe tãtã quãtitatẽ quãta eſt iſta q̃ apparet in oculo ſolũ. imo quãta ẽ illa q̃ põt ab illa exire per exitũ piramidalẽ ↄ̃ſus baſim. naꝫ imago hoĩs q̃ eſt in oculo ẽ pua ꝛ tñ rep̃ſentat hoĩeꝫ q ẽ magne quãtitatis. ꝛ ſilr pꝫ õ mõte.
¶ D. ipſe vĩ ponere ꝙ videamus extramittẽdo qḋ eſt ↄ̃ Ari.
¶ Ad hoc dico ꝙ Gal. forte ſequit̃ opinioneꝫ platonis. ꝛ nõ ẽ mõ tp̃s diſputãdi de hac mã q2 nihil ad medicũ. vñ oppoſitiones tales curioſis relinquo. ¶ D. ponit ꝙ rõ põt eẽ ſana ꝛ imaginatio nõ. Sꝫ nõ vĩ q2 opꝫ rõnalẽ virtutẽ opari per imaginatiuã ſicut. d. Ariſto. in 3° de aĩa. ¶ D. d. Gal. iſtã i 2° 2ⁱ libri ꝙ vna ṽtute patiẽte necᵉ ẽ alĩs ṽtutes pati.
¶ Ad p̃m dico ꝙ 2ª ẽ actio intellectiue ṽtutis. ſ. app̃hẽdere qḋ eſt in virtute imagᵃ ꝛ iudicare ſup app̃hẽſa. vñ quãdo imaginatiua male imaginat̃. intellꝰ falſũ app̃hẽdit. ſed nõ necᵒ falſuꝫ iudicat. v. g. theſilius videbat tibicines i ſcola eius q ibi nõ erãt. ꝛ ſi imaginatio iſta õbebat trãſire ad intellectũ intellectus accipiet. ſicut imago rep̃ſentat. ꝛ tñ falſum eſt ibi eos eẽ. ſꝫ ſi querat̃ ab eo an tibicines profint ei dicet ꝙ nõ. ꝛ ſic nõ errat i iudicio. ¶ Ad 2m dico ꝙ ſine dub° ſi vna ṽtꝰ patit̃. opꝫ oẽs ṽtutes cõpati i eo ꝙ ſibi deſeruiũt ꝛ opꝫ cõpati pp cõpaſſionẽ organi in quo ſunt. lꝫ illa paſſio aliq̃ñ ſit pua. ¶ D. ponit ꝙ phreneſis ẽ paſſio mortifera pp nobilitatẽ mẽbri in quo ẽ ꝛ nõ pp magnitudinẽ. ſꝫ nõ vĩ q2 iã oĩs paſſio cerᵉ eẽt mortalis. ¶ Ad hoc dico ꝙ verũ ẽ. de oĩ ſili paſſione. ſ. de apoſtemate. nã apᵒ in cerᵒ ſimplr̃ ẽ mortale. ꝛ ſi paruũ ſit. [In phreneſi nõ ṽa.] hãc lr̃aꝫ nõ recipio credo. n. ꝙ in ṽa phreneſi loquat̃ nõ minus q̃ꝫ in nõ ṽa. ꝛ ſic hꝫ alia tra°. tñ de vtraqꝫ veꝝ ẽ qḋ dĩ. [ꝛ dolore capitĩ.] Sed queritur qualis ẽ iſte dolor q dĩ mortalis. ¶ Ad hoc dico ꝙ credo eum eſſe fortẽ dolorem cum apoſtemate. vel multa materia repleãte ꝓpter quã virtus deficit.

¶ Textus. XXVII.

¶ Spũs ſi frequẽs ſit ſignificat dolorẽ ꝛ ſucceſſionẽ in his q̃ ſunt ſup diaphragma. Qḋ ſi magnus ꝛ cũ intermiſſiõe: ſignificat alienationeꝫ: ꝛ ſi idẽ p os ꝛ nareꝫ frigidus exierit. mortale ẽ.
¶ Spũs aũt qñ eſt frequẽs ſignificat dolorem. aut icẽſionẽ caloris in hiꝫ q̃ ſunt ſup diaphragma locis. ꝛ qñ eſt manus. deinde eſt inter ſpatiũ lõgũ. ꝛ ſignificat pmixtionẽ rõniꝫ. ꝛ quãdo egredit̃ ex narib⁹ ꝛ ore frid⁹ ẽ pnitioſuꝫ valde.

¶ Comentum Galeni.

¶ Iã expoſui ſm ſermonẽ hũc expõne completa in tractatu ſcdo libri mei de malitia anhelitꝰ ꝛ ſilr ego ſum narrãs in hac hora plurimũ eiuꝫ qḋ dixi illic. Dico ḡ ꝙ Hip. itellexit per ſermonẽ ſuũ in hoc loco. ſpũs. anhelitũ. Dico ḡ ꝙ anhelitus frequẽs fortaſſe ſignat dolorẽ. ꝛ fortaſſe ſignat inflãmationẽ i mẽbris q̃ ſunt i pectore: ꝛ ſunt cor ꝛ pulmo quorum locus eſt ſup diaphragma. Et ego qdẽ iã oſtẽdi ꝙ anhelitus in hora doloris ẽ puus ꝛ frequẽs: ſꝫ apud inflãmatiõnẽ ẽ magn⁹ ꝛ frequẽs. anhelitus aũt alũta ſequit̃ ſit rar⁹: ꝛ ẽ ille q iter ſpatiũ lõgũ ſi fuerit magn⁹ ſignat pmixtionẽ. ꝛ ſi fuerit puus ſignificat extinctionẽ caliditatis inate. Uerũ Hip. ſignificauit hãc cãm in ſmone ſuo. ſ. Et qñ egredit̃ ex narib⁹ ꝛ ex ore exiſtẽs frigidus: tũc ẽ pnicioſus valde: ꝛ ego qdẽ iã oſtẽdi in tractatu ſcdo libri mei de malitia anhelitus ꝙ Hip. nõ dixit in libro pnoſticatiõis niſi has ſpẽs tñ ex ſpẽbus malitie anhelitus qm̃ ſermo eius nõ ẽ niſi in egritudinib⁹ acutis. i libro aũt ſuo q noiat̃ epidimie dixit ſpẽs alias ex ſpẽbus malitie anhelitus: que ſunt p̃ter has ſpecies anhelitus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In hoc cap̃. agit Hip. de ſignis pn̄ᶜ ſumptiꝫ ab anhelitu. ꝛ diuidit̃ in. 2. p̃tes. nam p̃ ponit ſigna ſumpta ab anhelitu malo. 2° a bono durat p̃ᵃ vſq;. [ſpũs bonus.] p̃ᵃ diuidit̃ in 2. nã p̃ oſdit qd ſignificꝫ ſpũs frequẽs. 2° qd ſignet ſpũs rarus. durat p̃ᵃ vſq;. [qḋ ſi magnus.] [ſpiritus ſi frequẽs.] Circa hũc. §. 3ª notat Gal. nã p̃ exponit hoc vocm̃ ſpũs. 2° verificat ſignificationes eius. ꝛ diſtinguit eas. 3° rñdet tacite q̃ōni. ¶ De p̃. d. ꝙ p ſpũm opꝫ nos intelligere anhelitũ. De 2°. d. ꝙ anhelitus ſpiſſus ſignat doloreꝫ. ꝛ tũc ẽ ſpiſſus ꝛ paruus: ꝛ ſignat inflãmationẽ in corde ꝛ pulmone. ꝛ tũc ẽ ſpiſſus ꝛ magnus. Anhelitus autẽ rarus põt ſignare duo. ſ. alienationẽ ꝛ extinctionẽ caloris nãlis. ſꝫ qñ ſignat alienationẽ. ẽ rarus ꝛ magnus. ꝛ qñ ſignat extinctionẽ caloris nãlis. tũc ẽ rarus ꝛ paruus ꝛ frigidus: vñ iſtaꝫ determinationẽ ponit Hip. ſ. anhelitũ frigidũ: vt oſtẽderet mortẽ caloris inati. ¶ De 3°. d. ꝙ ſi q̃rat̃ q̃re Hip. nõ ponit plures ſpẽs mali anhelitus niſi iſtas: dõm ẽ ꝙ h̃ accidit ꝓpter ea q2 nõ ponit hic niſi eas ſpẽs q̃ frequenter accidũt in acutis morbis. ſed in lib. epy. ponit plures ſpecies.

Circa hũc. §. dub. p̃ de tex. 2° de 2°. De p̃mo ſic agit̃. nã vĩ ꝙ nõ ſequat̃ necᵒ ꝙ ſpũs frequẽs ſignet dolorẽ vel incẽſionẽ. nã qñ aliqs morti appropinquat̃ ẽ pulſus formicãs q ẽ frequẽtiſſimus. ꝛ pulſus ẽ ꝓportionalis anhelitui ſicut. d. Auic. 3° cañ. cap̃. de anhelitu. ꝛ Gal. in tegni aliqd innuit. ¶ D. d. ꝙ magnus cũ intermiſſione ſignat alienationẽ. ſꝫ ↄ̃ in alienatione leduntur lacerti q2 ledit̃ cerm̃ qḋ dat illis ṽtutẽ. Sꝫ cũ ṽtus lacertoꝝ ſit debilis ꝛ leſa ĩpoſſĩe eſt anhelitũ fieri magnũ: q2 ad magnũ anhelitũ reqrit̃ necᵒ magna ṽtus ꝛ aptũ organũ ſic in magno pulſu. ¶ D. alienatio vt plum̃ ex cal'a cã ↄtingit. cal'a ṽo cã facit pulſuꝫ frequẽtẽ. ſic. d. Gal. i megategni õ pulſu tp̃oꝝ. q̃re ꝛ anhelitũ.
¶ D. ponit ꝙ friᵉ anheᶦ ſignat mortẽ in acuta egritᵉ qḋ nõ vĩ. q2 dato ꝙ in pulmone ſit mã frᵃ. tũc põt anhelitus eẽ frigidus nec pp h̃ ſignat̃ morꝫ. ¶ Ad p̃m dico ꝙ nõ ſemp frequẽs anhelitus ſignat alterũ illoꝝ duoꝝ: ſꝫ vt plum̃. ꝛ ſufficit ṽitas talis in medicina. ¶ Ad 2m dico ꝙ ṽtus aĩalis in alienãtib⁹ nõ ẽ defecta multũ pp exiccationẽ neruoꝝ. imo vĩ plerũq; fortior. Et ſi q̃rat̃ q̃re anhelitus ẽ magn⁹: dicas ꝙ pp hoc ẽ magnus q2 rarus. q2 nõ poterat neceſſitas compleri niſi magnus fuiſſet. Rarus aũt erat q2 lacerti erãt duriores debito. ex nocᵒ cerᶦ. vñ pigra erat ṽtus i motu coꝝ ꝛ q2 ṽtus cerᶦ leſa a nocᵒ cerᶦ nõ itẽdit ſic aliis opationibus ſic p̃. ꝛ h̃ vult Auic. 3° ca. de anhelitu raro ꝛ frequẽti. ꝛ ex h̃ pꝫ ſolo ad 3m. [Spũs.] Nota ꝙ hoc nomẽ hꝫ 4ᵒʳ acceptiones apud medicos ꝛ theologos ꝛ p̃hos. nã ſpũs idẽ eſt ꝙ anhelitus vt h̃. ꝛ in tegni de ſignis cordis ꝓtuꝫ ꝛ aliq̃ñ ſpiᶦ ẽ idẽ ꝙ ṽtus ſicut dĩ in 4° methaurorũ. ꝛ 12° de inge. ſani. ꝛ 3° de ṽtutib⁹ nãlib⁹. 3° ṽo mõ dĩ corp⁹ ſubtile. qḋ ẽ inſtrum̃ ṽtutis. ꝛ hoc mõ ẽ vna de. 7. reb⁹ nãlibus Spũs 4ᵒʳ
4° mõ di ſpũs ſupior pars aĩe ſicut dĩ ibi. [ſpũs qdẽ pmptus ẽ caro aũt infirma.] ꝛ Auic. hoc idem. d. p̃ cañ. ſen 2ᵃ cap̃. de aere bono. ¶ De 2° dubᵉ. q1. d. ꝙ anhelitus ſpiſſus ꝛ paruus ſignat dolorẽ: ſꝫ Gal. ponit in lib. 4° de pulſibus

 q in dolore. pulſus eſt magnus: ſed anhelitus eſt proportionalis ei ergo ⁊c̃. ¶ P. d. q in magna acceſſione. anhelit⁹ eſt magnus. ſʒ ꝯ ſi aliquis tantã habeat inceſſionẽ q virtutẽ proſternat. tũc ſpũs nec⁹ eſt paruus. ¶ Ad pᵐ dico q anhelitus in dolore eſt paruus. maxime ſi dolor ſit in mẽbris pectoralibus. ⁊ qñ dicis ꝺ pulſu: dico q lʒ pulſus ⁊ anhelitus ſint ſilẽs in ſuis ſpẽb⁹ ſicut. d. Auic. 3ᵒ cañ. tñ in alijs iudicijs eſt diuerſi: vñ dolor in pn⁹ ſui facit magnũ pulſuʒ: q: n. ĩ tẽrat expellere triſticiã ſicut. d. Gal. ſʒ anhe⁹ nõ nec⁹ eſt magnus: q: ledit̃ in dolore ṽtus aialis qua leſa nõ permittit vnqʒ fieri anhelitũ magnũ: ſʒ pulſus ſit ab alia ṽtute. ſ. a vitali: vñ põt ſtare magnus in pn⁹ leſionis aiatẽ virtutis. ¶ Ad 2ᵐ dico q ſi tanta eſt diſcraſia q virtus debilitetur multũ nec⁹ ſecit anhe⁹ paruus: ſʒ ipſe nõ loquit̃ i eo caſu.

¶ Textus. XXVIII.

¶ Spũs xo bonus cognoſcit̃ ordine ſuo proprio: ⁊ habet euidentem ſalutis oſtenſionem in acuta egritudine que cum febre eſt: cuius terminus eſt in quadraginta diebus.

¶ De eſſe autẽ bonitatis anhelitus: oportet te ſcire q cum eo eſt virtus magna in ſignificationibus ſalutis in omnibus egritudinibus acutis que ſunt cum febre: ⁊ in quibus venit criſis in quadraginta diebus.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hippocrates nominauit anhelitũ naturalẽ bonitatẽ anhelitus: ⁊ ſignificat illud qd̃ in corde: pectore: ⁊ pulmone diaphragmate non eſt cã doloroſa: ⁊ mẽbra etiã que ꝯtinuant̃ cum iſtis mẽbris: quãdo in eis eſt apoſtema calidũ: aut cã doloroſa dolent apud motũ eorũ in anhelitu ſine iſtis mẽbris: ⁊ ſunt ſtomachus: ſplen: ⁊ epar. Cũ ergo nõ eſt in aliquo iſtorũ mẽbrorũ egritudo aut ſuperflua caliditas: ita q eſtimet infirmus q corpus eius aduratur neqʒ cooperiat ipſum frigus ita vt nõ ſecuret̃ caliditas innata quin extinguat̃: tunc neceſſario magnificatur ſpes in egritudinibus acutis: q eger ſaluabitur ⁊ ſubleuatur ex egritudine ſua: q̃ſi timor nõ accidit in egritudinibus acutis: niſi aut ꝓpter magnitudinẽ egritudinis ⁊ febris: aut ꝓpter apoſtema qd̃ appropriat̃ nomine inflãmati: ⁊ appellant̃ noie ꝓprio inflãmatio. qd̃ eſt: q: in chronicis egritudinibus: ⁊ ſi nõ accidat aliquod borũ accidẽtiũ: verũtamẽ cautela ⁊ timor accidũt in eis: quoniã nõ ſit ſecuritas ſuper virtutẽ: quin timeatur q cadat ſm lõgitudinẽ ſpatij: ⁊ ꝓpter illud dimiſit Hippocrates rememorare eas in hoc libro: ſʒ poſuit iudiciũ ſuuʒ in eo in acutis egritudinibus tm̃. ¶ Et q: genera egritudinum acutarũ ſunt duo: quorũ vnũ eſt egritudinũ que dicũtur acute ſermone abſoluto: ⁊ ſcd̃m genus eſt egritudinuʒ que dicunt̃ tropice: ſignificauit Hippocrates i ſmone ſuo ſcʒ. Egritudines acute. ſ. que ſunt cũ febre ⁊ in qbus venit criſis in. xl. dieb⁹. Hec duo genera ſimul. Declarauit ergo Hippocrates ſermone ſuo. ſ. cuʒ febre differẽtiã inter iſtas egritudines: ⁊ inter ſpaſmũ ⁊ ſcotomiã: ⁊ colicã paſſionẽ ⁊ egritudines reliquas acutas cũ quibus non eſt febris: ⁊ in ſermone ſuo. ſ. ⁊ venit criſis in eis in. xl. dieb⁹: q: opʒ vt numerent̃ cũ egritudinib⁹ acutis: que dr̃ acute ſermone abſoluto egritudines que dicunt̃ tropice. Et euentus quidem harũ egritudinũ eſt quãdo infirmat̃ homo in principio egritudinis ſue egritudine acuta: deinde aduenit ei criſis in die quartadecima aut ante ipſum: ⁊ nõ ſoluit̃ per eã egritudo eius ſolutione cõpleta: quare remanẽt ex ea reliquie que extẽdunt̃ vſqʒ ad dies. xl. quod eſt: q: euẽtus criſium que nõ ſunt cũ cõplemẽto ſuis: nõ eſt in his egritudinibus tm̃: ſed accidit etiã in multis egritudinũ chronicarum ⁊ proprie in arefactiõe ⁊ febre quartana: ⁊ in aggregatione ſanici in pectore ⁊ ptiſi. Verũtamen Hippocrates dimiſit iterũ dicere has egritudines in ſermone ſuo iſto. qd̃ eſt: q: dixit q bonitas anhelitus ẽ ſignificatio laudabilis valde in egritudinibus que dicunt̃ acute ſermone abſoluto: ⁊ cũ eis eſt febris ⁊ ſunt egritudines que extendunt̃ vſqʒ ad dies quadraginta: ⁊ ſunt que nominant̃ tropice. In reliquis aũt egritudinibus acutis: cum quibus nõ eſt febris ⁊ ſunt egritudines chronice nõ dicit illd̃. ¶ Colligit̃ ergo ex hoc ſermone: q ſunt genera ſpatij temporis earũ tria. Quorũ vnũ eſt egritudinũ acutaruʒ in quibus venit criſis in quatuordecim diebus. Et ſcd̃m eſt egritudinũ que ſunt prope iſtas. ſ. egritudines chronice. Et genus tertiũ egritudinuʒ eſt que ſunt medie inter has duas egritudines: ⁊ ſunt ille i quibus ſtatus dierũ criſis ſunt. lx. dies: ⁊ nõ dixit ſermonẽ hunc niſi ad cõfitendum illud qd̃ apparet viſibiliter in curatione egritudinũ: ⁊ qui experit̃ illud: ⁊ inquirit de eo in medicaminibus egrorũ: ⁊ ſcit q res in eo eſt ſicut narraui. Qui autẽ dicit q Hippocrates voluit per ſermonẽ ſuuʒ q in egritudinibus acutis venit criſis in quatuordecim diebus numerationẽ dierũ criſis in eis: nõ ſcit illd̃ qd̃ oporteret eũ ſcire: nec intelligit etiã Hippocratis dictionẽ. qd̃ eſt: q: ſi per ſermonẽ ſuũ q in egritudinibus acutis venit criſis i quatuordecim diebus nõ dixit niſi vt enũtiaret ⁊ numeraret numerũ dierum criſis quis eſt tunc ſermo eius: ⁊ venit criſis in eis in ſexaginta diebus: in eis nõ ſignificat niſi numerum dierũ criſis. Qui ergo voluit hãc ſentẽtiã ſcilicʒ q dies in qbus venit criſis vſqʒ ad dies q̃draginta ſunt quatuordecim dies. Dicit ẽt q dies in qbus venit criſis in iſtis egritudinib⁹ quas dixi in hoc ſermõe: ſunt q̃draginta dies.

Egritudines tropice que.

Afo. 40.

Afo. 40.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Circa hũc. §. Gal. notat 4ᵒʳ. nã primo notat qa dr̃ bonus anhelitus. 2ᵒ dat cãm q̃re bonus hʒ euidẽtẽ oſtẽſionẽ ſalutis. 3ᵒ verificat iſta xba. ſ in oi eg⁰ acuta que eſt cum febre. cuius ter⁰ eſt in. 40. diebus. 4ᵒ improbat falſaʒ opinionem quorũdam ſuper illo apho. ſ acute egritudines.]

¶ De p̃. d. q Hip. vocat bonũ anheᵐ. anhelitũ nãlem. De 2ᵒ d. q cã q̃re talis anhelitus hʒ euidẽteʒ ſignificationẽ ſalutis in acuta egrit⁰: eſt q: in acuta egrit⁰ nõ timet̃ niſi aut de apoſtemate nobilis mẽbri aut de inflãmatione magna. aut de mortificatione caloris inati. ſʒ bonus anhelitus reddit nos ſecuros de iſtis tribus: q: cũ eo nõ põt eſſe ap⁰ nec magna infla⁰ in ptibus ſpũalibus nec ẽt mortificatio caloris innati nec in membris cer⁰. vel ſibi vicinis ſicut ſtomacho aut diaphragmate. ergo hʒ euidentem oſtenſioneʒ ſalutis.

¶ De 3ᵒ. d. q gñã egritudinũ ſũt 3ᵃ. ſ. acuta abſolute ⁊ cro⁰ ⁊ media iter iſtas: ⁊ iſta media dr̃ acuta tropica: ⁊ iſta acuta tropica ẽ acuta q̃ põt extẽdi vſqʒ ad. xl. dies. ſʒ acuta abſolute durat vſqʒ ad. xiiii. ⁊ generatur iſta tropica ſic. q: q̃ñ aliqs hʒ feᵐ ꝯᵐ q̃ ꝓcedit vſqʒ ad. xiiii. dies. ⁊ poſtea ceſſat incõplete. ⁊ iterũ icipit. ⁊ poſtea iterũ deficit incõplete. vadit talis fe. vſqʒ ad. xl. dies: vñ voluit Hip. q bonus ha⁰ eẽt bonũ ſignũ in oi acuta egrit⁰. ſ. tã abſolute q̃ʒ nõ. ſ. in tropica. Itẽ acutarũ egritᵐ q̃dã ẽ cũ fe⁰. ⁊ q̃dã ſine fe⁰. ſine fe. ſic colica ⁊ ſpaſmus ⁊ hijs ſimiles. vñ dixit Hip. cũ fe⁰. vt excluderet egritᵉˢ acutas q̃ ſunt ſine fe. De 4ᵒ. d. q ex iſto ſermone Hip maniᶠ error illorũ q dicebãt q Hip. in illo aph. ſ acute egritudines. intelligebat numerũ criſiũ. nã ſi ita eẽt tunc ⁊ in hoc loco oporteret ſilr intelligi qd̃ falſm eſt.

Circa hũc. §. q̃rit̃ qd̃ ſit melius ⁊ certius ſignũ an pulſus an anhelitus. ⁊ vr̃ q pulſus. q: pulſus ẽ imediata actio cordis. ſʒ anhelitus mediata ⁊ qd̃ magis adheret fundamẽto vite illud certius ſignũ dʒ eẽ. ¶ Ad ꝯtrũ ſic q: anhelitus ſignat ſup actioneʒ cordis ⁊ cerebri ſimᶠ. pulſus aũt ſimᶠ ſolũ ſup corde. g̃ fortius eſt ſignum anhelitus. ¶ P. nos videmus Hip. laudaſſe anhelitũ in ſignando ſup oia ſigna in fe. qd̃ nõ fecit de pulſu. ¶ Ad hãc q̃õnẽ dico q anhelitus hʒ duo in ſe ꝓpter q̃ ſua ſignatiõ ẽ fortior ⁊ melior

ſignificatione ſumpta a pulſu. vnū quoqꝫ ē manifeſtatio. nā anhelit⁹ ē manifeſtioꝛ pulſu ⁊ melius cognoſcit᷑: aliud eſt variatio maioꝛ. naꝫ pulſus magis variat᷑ q̄ȝ anhe⁹ ſicꝫ pꝫ ꝑ dicta Gal'. in libello de pulſib⁹. vñ dico vtilioꝛē eē ꝯſidera/tionē anhelit⁹ quo ad iſta duo. ſꝫ quātū ad imediatā noti/tiā diſpōnis vitalis v̄tutis pulſus ē certioꝛ. ⁊ ſi q̄s bñ poſſꝫ per ipm̄ indicare credo q̄ ꝓfundioꝛ ⁊ certioꝛ eēt ſua ſigñio. ¶ H. q̄rit᷑ q̄re Hip. nō ponit ipm̄ ſignare ſup moꝛbos q̄ nō ſunt cū ſe. ¶ Ad h̄ dico q̄ ſine du⁹ ſignat i multis tñ nō ita ꝑñalis ſignatio eſt ſup alios moꝛbos ſicꝫ ſup ſe. ¶ Et poſſet q̄ri q̄re ſic ſudoꝛ fridus duo ſigñat moꝛtē. ſ. vel lōgū moꝛbū quare nō. ſ. ſilr anhe⁹. ¶ Ad h̄ dico q̄ eō ē q̄ꝛ ha' fri' dñō ſtrat maioꝛē moꝛtificationeꝫ caloꝛis nālis q̄ȝ faciat ſudoꝛ: vnde non poteſt ei ſuccurri. ¶ Aut dic q̄ de anhelitu non loquutus fuit Hip. niſi in acuta.

¶ Textus. XXIX.

¶ Sudoꝛ bonus ⁊ laudabilis eſt in omni acu/ta egritudine: qui in cretica die fit: ⁊ egrum li/berat. Eſt auteꝫ bonus qui fit in toto coꝛpoꝛe: ⁊ eger ex eo ſuauioꝛ ⁊ foꝛtioꝛ efficitur. Qui vͦo nihil hoꝛum fecerit: is ē inutilis. Frigidus aūt malus: peioꝛ ſi in ceruice: ⁊ i capite ſolo: qui q̄/dem in acuta febꝛe ſignificat moꝛtem: cuꝫ len/ta vͦo prolixitatem ſignificat egritudinis.

¶ De ſudoꝛe aūt q̄ melioꝛ ē in oībus egritudi/nib⁹ acutis ē q̄ fit i aliquo dierū criſis ⁊ euadit per ipſuꝫ ille cuius ē a febꝛe euaſione integra. Et laudat᷑ ēt q̄ ex eo ē in coꝛpe toto: ⁊ fit infir/mus ꝑ ipſuꝫ ad tolerandā egritudinē ſuā faci/lioꝛ. Qui aūt ſudoꝛ nihil coꝝ q̄ diximus facit: nō fit iuuamētū ꝑ ipſuꝫ. Deterioꝛ autē ſudoꝛ ē qui eſt frigidus: poſtea qui eſt in capite ⁊ cer/uice tm̄. Iſte enim ſudoꝛ cū eſt cuꝫ febꝛe acuta ſignificat moꝛtē: ⁊ quando eſt cū febꝛe lenioꝛ ⁊ quietioꝛ: ſignificat longitudinem egritudinis.

¶ Comentum Galeni.

¶ In ſermone q̄dē i melioꝛe ſudoꝛe q̄ ē: duas narrauit Hip. ex ſigñationib⁹ eius: ⁊ dimiſit rememoꝛari ſigñationē ter/tiā: q̄m̄ eius euētus ſequit᷑ nēcio. q̄d ē: q̄ꝛ ſudoꝛi q̄ fit in ali/quo dierū criſis: ⁊ euadit ꝑ ipſuꝫ īfirmus ꝑfecte fit euētus per ipſuꝫ ꝓculdubio in toto coꝛpe. In ſermone ſuo in ſudo/re laudabili q̄ nō ē in ſumo bonitatis ⁊ dixit: q̄ꝛ accidit in coꝛpe toto: ⁊ alleuiat ex infirmitate: ⁊ dimiſit rememoꝛari de dieb⁹ criſis: q̄m̄ illō iteꝝ ſeq̄tur nēcio ſudoꝛē laudabilē. q̄d eſt: q̄ꝛ ſudoꝛ q̄ fit i toto coꝛpe ⁊ alleuiat ex egritudie euē/tus fit ꝓculdubio in aliquo dierū criſis. Et hec ē ſpēs alia ex ſpēb⁹ ſudoꝛis: ⁊ eius malitia ē ꝑua: ⁊ ē ille i quo dixit. ſ. Sudoꝛ aūt q̄ nihil iſtoꝝ facit: nō ꝯſtrinxit ḡ Hip. ꝑ ſmo/nē ſuuꝫ in illo: q̄ ſudoꝛ q̄ fit in toto coꝛpe ē ille quo īfirmus ꝑuenit ad hoc vt facilius toleret egritudinē ſuā: ⁊ ille q̄deꝫ ſudoꝛ ē ſm̄ duos modos. q̄d ē: q̄ꝛ aut fac̄ accidere hec duo iuuamēta q̄ diximꝰ: aut vnū eoꝝ ⁊ q̄ ex eis vtriſqꝫ ē mino/ris malitie eſt: q̄ꝛ fac̄ accidere hec duo iuuamēta. Et hic q̄/dē ſudoꝛ iteꝝ diuidit᷑ in duas diuiſiones: q̄rū vna ē q̄ facit accidere iuuamētū p̄ᵐ: ⁊ ſc̄da facit accidere iuuamētū ſc̄dꝫ ⁊ melioꝛ q̄deꝫ eoꝝ vtroꝛūqꝫ ē ſudoꝛ quo fit īfirmus facili⁹ tolerās egritudinē ſuā q̄uis nō fiat in coꝛpe toto. Iſte vͦo qui nō fac̄ accidere illō: ſꝫ addit in ꝑauitate egritudis eſt deterioꝛ vtroꝛūqꝫ q̄uis fiat in coꝛpe toto: ⁊ oēs iſte ſpēs ſu/doꝛis ſunt calide: ⁊ ꝓpͤ illud nō dixit Hip. in aliq̄ eaꝝ: q̄ꝛ eſt calida: q̄m̄ de cōſuetudine eius eſt: vt dimittat dicere res q̄

cōſequunt᷑ nēcioꝛ q̄ intelligunt᷑ ex ꝯᷓrijs ſuis. ¶ Et Hippo. quidē poſuit ꝓpͤ oēs iſtas ſpēs ſudoꝛem frigidū: loquit᷑ ḡ hac dictiōe. Et deterioꝛ ſudoꝛ q̄dē ēt eſt q̄ eſt frigidus: ⁊ dic̄ iteruꝫ de ſudoꝛe q̄ fit in capite ⁊ ceruice: q̄ꝛ ē malus. q̄d eſt: q̄ꝛ iſte due ſpēs ſudoꝛis indicāt ſyncopim: ⁊ ſic ſudoꝛ eſt fri/gidus: ⁊ eſt in capite ⁊ ceruice tūc eſt deterioꝛ oīb⁹ ſpe/cieb⁹ ſudoꝛis. q̄d eſt: q̄ꝛ nō indicat euētū ſyncopis: ſꝫ q̄ꝛ iaꝫ euenerint: ⁊ pone diſcretionē tuā illius ex ꝑauitate febꝛis. Nā ſi fuerit acuta: tūc ꝓculdubio accidet ab vnaquaqꝫ ha/ruꝫ duarū ſpērū ſudoꝛis. ſ. frigidi: q̄uis fit in toto coꝛpe: ⁊ illius q̄ fit in capite ⁊ ceruice quāuis ſit calidus: ⁊ ſi febꝛis fuerit q̄eta ⁊ trāquilla: poſſē ē in q̄buſdā hoꝛis vt poſſit vir/tus digerere humoꝛes in lōgitudine tēpoꝛis q̄n̄ nō aſcēdit ⁊ timet ex vehemētia febꝛis. In dieb⁹ aūt criſis nō dixit ali/quid in ſermone ſuo in ſpēbus ſudoꝛis q̄s diximus in fine eius: q̄uis iā dixerit illud in ꝓnc⁹ ſermonis ſui in ōōne de melioꝛibus ſpēbus ſudoꝛis: ⁊ nō facit illud niſi q̄m̄ de ſnīa eius eſt: vt narret dies criſis eius in ſermone ꝓpͤo: ⁊ ipſe dixit iā illud in hoc ſermone: q̄m̄ vna v̄tutū eaꝝ ē vt ꝯ̄ſueꝫ eſſe criſis ſi eſt ad ſanitatē vel ſi ē ad moꝛtem. ¶ Et opꝫ vt ſcias q̄ finē huius ſermonis ſcripſit mihi. Dioſcoꝛides ſm̄ hūc modū. Et deterioꝛ q̄dē ex ſudoꝛe ē: q̄ eſt fridus ⁊ eſt in capite ⁊ ceruice tm̄: q̄m̄ iſte due ſpēs ex ſpēb⁹ ſudoꝛis ſigni/ficāt: aut moꝛtē: aut lōgitudinē egritudinis. Et manifeſtū ē q̄ hec ſcriptura ē breuioꝛ q̄ȝ ſcriptura quā ſcripſimus i eis que ſunt ꝑmiſſa: ſꝫ q̄d intelligit᷑ ex ea ē illud idē q̄d intelligit ex illa: ⁊ nō ē neceſſariū expoſitoꝛi: niſi vt addat ei q̄d inueni/tur additū in ſcriptura p̄ᵃ. ſ. q̄ ſermo eius: q̄m̄ ſudoꝛ q̄ ē fri/gidus cū febꝛe acuta ſignificat moꝛtē: ⁊ q̄n̄ ē cū febꝛe lenio/ri ⁊ q̄etioꝛi indicat lōgitudineꝫ egritudinis: ⁊ inueniunt᷑ in quibuſdā ſcripturis ſcripti ſucceſſiōe huius ſermōis ſmo/nes alij in ſudoꝛe: ⁊ bñ fecerūt illi q̄ eiecerūt eos ſm̄ q̄ ipſi nō ſunt Hip. ſicut Archamides. ⁊. Dioſcoꝛides: ⁊ alij multi.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū docuit Hip. ſignare ꝑ anhe^m ſup acuta egrit' docet mō per ſudoꝛē. ⁊ diui' in. 2. ptes. nā p̄ ponit ſigna ſumpta a ſu/doꝛe bono vel vtili. 2° ponit ſigna ſūpta a ſudoꝛe malo. du/rat p̄ᵃ vſqꝫ. [frigidus autē ſudoꝛ.] ¶ Circa hūc. §. Gal'. ſic ꝓcedit. nā p̄ ſupplet q̄dā ſubaudita. 2° ponit quādā cōpara/tionē iter ſudoꝛes imꝑfectos. 3° remouet icidēs du^m. De p̄ d. q̄ in optio ſudoꝛe. ponunt᷑ hic ſolū due ſigñatōes ſolū. ſ. q̄ eger liberet᷑. ⁊ q̄ fiat in die cretica ⁊ 3ᵃ ſubaudit᷑. ſ. q̄ fiat in toto coꝛpe: q̄ꝛ nec° icludit᷑ iſta 3ᵃ. Itē i 2ᵃ ſpē ſudoꝛis q̄ ꝑrū ab optis deficit. ponunt᷑ alie due ſigñatiōes. ſ. ſudoꝛē alleuiare egrū ⁊ fieri i toto coꝛ' ⁊ ſubaudit᷑ 3ᵃ. ſ. fieri in die cre^{ca}: q̄ꝛ nec° i illis claudit᷑. ¶ De 2°. d. q̄ ſudoꝛ q̄ fac̄ acci/dere iſta duo iuuamēta. ſ. alleuiationē. ⁊ accidit i toto coꝛᵉ eſt melioꝛ ſudoꝛe q̄. f. tm̄ alteꝝ iſtoꝝ. ⁊ ſudoꝛ q̄. f. accidē tm̄ alleuiationē ē melioꝛ eo q̄ accidit tm̄ i toto coꝛᵉ ſi ꝑ ipm̄ nō fiat alleuiatio. ille vͦo q̄ egꝝ aggrauat ē malus. ¶ De 3°. d. q̄ oēs iſte ſpēs ſudoꝛis ſunt calē: ⁊ ſi q̄rat᷑ q̄re Hip. nō po/ſuit eas eē calas. dico q̄ ipe ſubaudiuit ꝑ ꝯᷓriū q̄ꝛ ipe in. §. ſequēti vocat quoſdā ſudoꝛes frigidos. vñ ꝑ ꝯᷓriū dat itelli/gi q̄ iſti ſudoꝛes ſint cali. ¶ Sꝫ ꝯ̄ hūc. §. du' . nāvi iſte ſm⁹ ſermo eē inartificialis. q̄ꝛ. d. bon⁹ ſudoꝛ ē q̄ liberat egꝝ. nā ois ruſticus poſſet hoc dic. ſ. q̄ ſudoꝛ q̄ liberat egꝝ ē bon⁹ ⁊ tales ſermones repꝛehēdunt᷑ a Gal'. ⁊ Hip. in ꝓmo re. ac. ¶ Ad hoc dico q̄ iſte ſermo 2ʳ ꝯſiderat᷑. vno q̄dem modo rōne iſtius ꝯ̄ſtie vel ꝑdicationis. ſ. ſi ſudoꝛ liberat egrum ipſe ē bonus. ⁊ hoc mō inartificialis ē ſermo: alio mō cōſi/derat᷑ ſm̄ q̄ nos volumus ponere ꝯſideratiōes diſtinguē/tes ſpēs ſudoꝛis bonas inter ſe vt videamus q̄s eſt iſte op/timus ſudoꝛ ⁊ q̄s deficiēs ab optimo. ⁊ q̄s inutilis. ⁊ hoc modo arti^{lis} ē ſermo. ¶ H. d. Gal'. infra in ꝯ^{to} 3ᵉ part'. ⁊ ꝑ ſudoꝛē nō fit criſis niſi raro ⁊ tm̄ in iſantibus. Ad hoc di/cam infra in ſuo loco itelli'm iſtius. ¶ H. q̄rit᷑ de iſta cōdi/tione boni ſudoꝛis. ſ. q̄ ipſe oꝫ fieri in die cretica. nō. n. vꝫ

aliquid operari dies cretica imo potius diminuere ṽtutē ſudoris cretici: qꝛ in die cre^{ti}ca natura adiuuatᷣ a corᵉ celᵗ. ꝙ in die nō cretica non adiuuatᷣ. ꝗ ſi in die cretica ſit expulſio ſignatᷣ maior poᵃ nāe. ꝙ ſine adiutorio. ſ. expulſionem māe morbi. ℭ Ad ħ dico ꝙ nō ſignatᷣ nāe poᵃ imo ſignatᷣ furia morbi ⁊ iſeſtaᶜ nāe a furia morbi. qꝛ nā nō ē ita fortis quin ipſa moueatᷣ motu ordinato ⁊ ſapiēter ſicut dꝫ in 2° de cre/ ticis. ℭ Ꝗ. iſta cōdictio ꝙ ſudor ſit in toto corᵉ nō vꝫ neceſ/ ſaria in bono ſudore: qꝛ ſi materia morbi ſit ſolū in aliqua parte corporis vt in capite. ſi ſolū in parte illa ſudor fiat. nō eſt malū ſignū qꝛ. d. Hip. in 4° pᵃ aphᵒ ꝙ vbi ſudor ibi nar rat egritudinē. ℭ Ad hoc dico. ꝙ ſudor poteſt eſſe 2ʳ. ſ. ꝑ partialē locū māe ⁊ ꝓpter defectum nature in expellendo. hoc 2° mō malū ſignificat. ⁊ maxime hoc hꝫ locū in fe. dᵉ. qꝛ materia eius in toto corᵉ eſt diffuſa. ℭ Ꝗ. d. ꝙ ſudor qui nihil boꝝ. ſ. eſt inutilis. ſed videtᷣ ꝙ talis ſudor ſit malus qꝛ omnis euacuatio aut ſit dominante nā. aut furia morbi ⁊ ſi ſit ꝑmo mō. tūc bona eſt. ⁊ ſi 2° tunc mala ſicut dicitᷣ in comēto 4ᵗ liᵗ aphᵒ. ergo talis ſudor aut ē bonᵘ aut malᵘ. ℭ Ad hoc dico ꝙ ſine dubō talis ſudor potius eſt malus ꝗꝫ bonus: ſꝫ ſi nō facit nocᵘᵐ non dicitur malus ſimpliciter. ℭ Aut dic ꝙ bñ ē malus lꝫ vocet eū inutilē. ſꝫ pᵃ ſolo ma/ gis plꝫ. Oꝫ ſi dicatᷣ qūo hoc eē ꝑt ꝙ nalis purgatio ſimpſr cōfert. ⁊ ſynthomatica ſimpliciter nocet: Tu dicas ꝙ lꝫ ſit ibi aliquid de natura ſynthomatis: tñ pōt eē ꝗdā mixtio. ſ. vt nec ſimpliciter ſynthomatice. nec ſimpliciter naturaliter talis euacuatio contingat. ℭ Ꝗ. Gal. d. in 2ᵒ ꝙ per ſudo/ rē q ſit in toto corᵉ ſit alleuiatio: ſꝫ nō vꝫ hoc eſſe vlr verū. qꝛ aliquādo multos vidimus ſudare in toto corpore ſudo/ re calido. ⁊ tñ nō euadunt. ℭ Ad hoc dico ꝙ ſermo Gal. nō ē vlis. ſꝫ eſt verū qᵒ ibi dꝫ. vt plm. [ſridus aūt malus.] ℭ Circa hūc. §. Gal. notat tria ꝑmum eſt de verificatione ſignificati qᵒ ſignificat ſudor frigidus. 2ᵐ eſt de remotione cuiuſdam dubitationis. 3ᵐ eſt de duplici ſcriptura quā hꝫ iſte ſermo. de primo. d. ꝙ ſudor frigidus eſt malus. ⁊ ſignū mortis qꝛ ſignificat ſyncopim. ſed ſudor qui eſt in ceruice ⁊ capite ſolum. ſignificat ſyncopim veniſſe iam. ℭ De 2°. d. ꝙ ſi queratur quare Hip. loquendo de bono ſudore fecit mentionem de diebus creticis. ſed modo loquendo de ſu/ dore malo non fecit mentionem de eis. Dicendū eſt ꝙ ipſe omiſit qꝛ intendit infra lib. 3° facere ꝓpꝛium tractatum de diebus criſis. vñ noluit mō ꝓlōgare ſermonem. ⁊ nō omi/ ſit ꝓpterea vt ſignificetur aliquid per diez criſis. ita in ma/ lo ſudore ſicut in bono. qꝛ dies criſis vbiqꝫ ſignificat tā in bono ſudore ꝗꝫ in malo. De 3°. d. ꝙ diuerſe reperiūtᷣ ſcri/ pture in iſto ſudore frigido. ſꝫ qꝛ idē intellectus elicitur ex vtraqꝫ. iſta non curo vt ponatᷣ. ℭ Ꝗ. qritᷣ qꝛ ponit ꝙ frigidᵘ ſudor ſignificat in lenta egritudine longitudinem eius qᵒ non videtᷣ imo videtur ꝙ debeat dic ꝙ ſignificet mortem ſine aliqua diſtinctione. qꝛ omnis ſudor frigidus ſignificat extinctionē caloris naturalis: ſꝫ in longa egritudine. certū eſt ꝙ eſt mortalis ſi calor naturalis eſt vicinus extinctioni. ℭ Ad hoc dico ꝙ argumentum non concludit: qꝛ in egri/ tudine lenta: lꝫ virtus ⁊ calor naturalis ſint debiles. tamē poteſt cōfortari calor. ⁊ virtus fortificari: qꝛ fe. que eſt len/ ta dat ſpatiū nature: vt poſſit reſtaurari. ſꝫ acuta fe. ita cito ſupergreᵗ naturam. ⁊ tam fortiter cito eam infeſtat. ꝙ non poteſt aliquo modo reſumere vires. ⁊ hoc dicitur in 2ᵒ 4ᵗ libri apho. ſuper illo apho. [frigidi ſudores.] ℭ Ꝗ. Gal. d. ꝙ ſudor qui eſt in capite ⁊ ceruice. ſolū eſt peſſimus ſu/ dor qᵒ non videtur qꝛ demonſtrat egritᵐ eſſe ſolum in ca/ pite ⁊ ceruice. ſudor ꝟo qui eſt in toto corpore demonſtrat egritᵐ eſſe in toto corpore. ſꝫ egritudo que eſt in toto cor/ pore eſt peior ea que eſt in parte. quare peior eſt ſudor friᵒ in toto ꝗꝫ in parte. cuius contrarium. d. Hip. ℭ Ad hanc queſtionē pꝫ ſolutio per ea que dicta ſunt de bono ſudore. ℭ Ꝗ. queritᷣ de hoc qᵒ. d. Gal. ſ. ꝙ ſudor frigᵗ in toto de/ monſtrat ſyncopim. ⁊ ſudor qui eſt in ceruice ⁊ capite de/ monſtrat ſyncopim iam veniſſe. qd. n. eſt hoc qᵒ magis de/ monſtrat ſyncᵐ veniſſe ſudor particularis ꝗꝫ vniuerſalis. ℭ Ad hoc dico ꝙ in ſudore frigido in toto corᵉ monſtratᷣ ꝙ adhuc virtus expulſiua nō eſt defecta que poteſt expul/ ſionem facere per totum. ſꝫ in ſudore ptᵗ monſtratᷣ defectᵘ nō ſolū ṽtutis motiue. ſꝫ ēt ṽtutis expulſiue ꝗ nō pōt ſm totū corpus facē expulſionē. Et ſcias ꝙ iſta cā iſtius ſignī ponitᷣ a Gal. in 4° apho. ꝑ alia ꝟba. tñ idē ſignatᷣ. ſ. qꝛ ſu/ dor fridus demonſtrat tātā mortificationē caloris nālis ꝙ nec ipē ꝑ ſe. nec calor febrilis poſſet calefacē ſudorē. Auic. ēt in 4° cap. de ſignis ſumptis a ſudore ponit cāᵐ in hunc modū. ſ. qꝛ ſudor fridus nō ſit niſi qñ calor nālis cadit ita ꝙ nō regit humiditates corpis: ſꝫ dimittit eas. ⁊ calor accita lis diffunditᷣ cum eis ⁊ facit eas euaporare. ⁊ poſtea calor accᵗˡ ſepatᷣ ab eis. ⁊ relinqtur ſudor frᵘˢ. ℭ Ꝗ. qritᷣ qūo pōt eſſe ꝙ in feᵉ acuta poſſit eē ſudor frᵗ. cū ſꝫ fe. ſit calor igneus per totū corpus expāſus. ſic dꝫ in lib. de pulſu Gal. cap. de apoſtematibᵘ in 2ᵒ. ℭ Ad hāc qōnē rñſ pro pte Gal. i 2ᵒ ſupradicti apho. nā. d. ꝙ nō ē in eadē pte corᵗˢ ſudor friᵘ. ⁊ calor febrilis. ſꝫ in diuerſa. nā calor ē tātū defectᵘ ꝙ nō pōt ad ēxtīma corpis diffundi. ℭ Ad aliā ꝟo ꝑtem nō rñr ꝑ illa ꝟba. ſ. qꝛ calor febrilis dꝫ eē diffuſus in toto corᵉ. ſꝫ Auic. rñdet in 4° cap. de fe. empiala ⁊ lipᵃ. dicit. n. ꝙ calor fe. dꝫ eſſe diffuſus in toto corᵉ niſi aliqd ipediat. vñ in ħ loco im/ pedit defectus caloris nālis q ē ita mortificatus ꝙ non pōt extēdi qꝛ calor febrilis nō pōt diffundi ſine calore naturali. ℭ Ꝗ. Gal. ponit in 2ᵒ ꝙ ſudor calꝰ ſi ſit ſolū i capite ⁊ cer uice demōſtrat mortē cuius ꝯriū videmus apte. nā multo/ ciēs eger ſudat in capite ⁊ ceruice. ⁊ tñ non moritᷣ. ⁊ ēt ipſe idē Gal. qñ loquitᷣ de ſudore bono ponit ꝙ pōt ſudor ꝑticu laris eē cū alleuiatiōe ifirmi. ℭ Ad hoc dico ꝙ ſudor calꝰ ſi ſit ſolū in capite ⁊ ceruice pōt eſſe 2ʳ. ſ. ꝑ ſitū māe. ſ. qꝛ ſit ſolū in illa pte corpis. ⁊ tūc nō ſigñat mortem. ⁊ poteſt eſſe ꝓpter defectū virtutis nō potētis expellere ſm totū corpᵘ. ⁊ ħ mō ſigñat mortē. ℭ Ad 2ᵐ dico ꝙ Gal. nō dixit ſudorē in capite ⁊ ceruice ſcḋm ſigñare leuitatē ifirmi: ſꝫ dixit ſudo rē q nō ſit i toto corᵉ. ⁊ ħ nō ē idē cū ꝑori. ℭ Uel dic ſic dixi ad pᵐ argᵐ. ℣ Nota inſup ꝙ modi ſigñationū ſudoris ſūt multi: nā ſudor ſigñat. 6. modis. ſ. ꝑ ſubaꝫ ꝗꝫtitatē ꝗlitatem relationē qñ ⁊ vbi. ꝑ ſbiā vt ſi groſſus aut ſbtilis. aut viſco/ ſus: ꝑ ꝗꝫtitatē vt ſi multᵘ aut paucus aut mediocris. ꝑ ꝗlitᵉˢ ſigñat 4ᵇᵉ modis: ſ. ꝑ tactū vt calꝰ frigidus. ⁊ ꝑ viſū: vt ci/ trinus aut clarus. ⁊ ꝑ guſtū vt amarus aut dulcis aut acu/ tus. ⁊ ꝑ odoratū vt ſi ſit fetidus aut acetoſus: ꝑ relationem ſigñat ſudor rōne eoꝝ ꝗ ſequuntᷣ eū. ſ. rōne leuitatis infirᵐ aut grauitatis. aut horripilationis. per qñ ſigñat. ſ. ꝑ tpꝰ. nā aliqñ ē in ꝑnᵒ morbi. ⁊ aliqñ in augmēto. ⁊ aliqñ in ſta/ tu. ⁊ aliqñ in declinatione: ꝑ vbi ꝟo ſigñat. ſ. ꝑ locū vt ſi ſu/ dor ſit in toto corᵉ aut in pte corporis. Et ſi queris diligētē expōnē iſtoꝝ oīuꝫ lege 4° cañ. cap. ꝓpꝛio: de hoc aūt Hip. ponit hic ſolū famoſiſſimas ſpēs ſudoris ⁊ ſepius occurrē tes. ⁊ lō multa reticuit. ℭ Pōt ēt queri de ſudore an ſigñet ſup fe. ⁊ vꝫ ꝙ nō: qꝛ ſudor eſt ſupfluitas 3ᵉ digeſtionis ſicut d. Auic. ꝑ cañ. cap. de qualitate gñonis huᵘ. ⁊ 2ᵉ cañ. cap. de ſudore. fe. aūt ſit de humore corrupto in venis vbi ſit 2ᵃ digᵒ. ℭ Ad ꝯriū aūt eſt rō expſſa ⁊ experientia ſolutionis quā nouit vulgus nedū meᵘ. ℭ Ad hoc dico ꝙ per ſudorē ſoluitᷣ fe. ꝯⁿ ⁊ interpollata. ad argūᵐ ꝟo dico ꝙ mā que in ſudore expellitᷣ de venis venit. ⁊ trāſit ꝑ lacertos: vñ ſudor in ſanis corporibus decidit ſolū a loco 3ᵉ digeſtionis. ⁊ de illa huᵉ reſoluitur. ſꝫ in fe. ſudor decidit a materia que eſt in venis. ⁊ tranſit per locum 3ᵉ digeſtionis. vnde quātū ad locum tranſitus poteſt dici ſuperfluitas 3ᵉ digeſtionis. ſꝫ quo ad deciſionē poteſt eſſe ſuperfluitas 2ᵉ digeſtionis.

Quot modis ſudor ſignificet.

Textus. XXX.

ℭ In hypocūdrijs ſi ſine dolore fuerint ſi mol/

les: ſi bñ ꝯpoſite: hic ⁊ idē bonū erit. Si vero ſeruētes: aut dolētes vel quodā ſpaſmo diſtēte: aut īter ſe diſſiles: in his cōſiderādum eſt.

¶ Eius vero q̄ eſt ſub hypocundrijs melior diſpoſitionum eſt vt ſit ſaluū a dolore: lene equale a latere dextro: ⁊ ſiniſtro. Quando vero inflāmatum eſt: aut doloroſum: aut tēſuz: aut latus eius dextrum eſt diuerſum a latere eius ſiniſtro: tunc totum illud opꝫ vt caueatur.

¶ Commentum Galeni.

¶ Si vero vult aliq̄s narrare meliorē diſpōnē eius: q̄ eſt ſub hypocūdrijs breuius ⁊ cōpēdioſiꝰ dicat ſub hypocūdrijs: melior diſpōnez eius eſt diſpō in qua ſīlatur valde diſpōni nāli. Hip. aūt cū voluit narrare ſignatiōes pticulares que ſignāt ſuper illud: icepit in pmis ⁊ narrauit res q̄ nō ſunt īuēte in eo: ⁊ ſunt q̄s noiant noui medici priuationē accidentiū. Due aūt ſignationes q̄s diximus poſt illud ſunt accepte ex accñtibus āne xis huic loco. Nā ſermo eius eſt ꝙ melior diſpōnū eius q̄ eſt ſub hypocūdrijs eſt: vt ſit ſaluuz a dolore eius qͦ dixit in rebus q̄ accidūt. ¶ Sermo autez eius eſt lene eq̄le: ex rebus q̄ inueniunt̄ ei: verūtñ lenitas eiꝰ nō ſignificatur niſi ex diſpoſitione eius: ⁊ ipſius ordine ſub manu cū cōpreſſeris ſup ipſum. qͦ eſt: q: illud cui aduenit ꝯtrium huius diſpōnis eſt illud qͦ expellit manū: qñ cōprimit ſuper ipm̄ expulſione vehemēti: ⁊ eſt durius. ¶ Equalitas aūt eius nō eſt in hac q̄litate tm̄: q̄m poſſe eſt vt ſit eq̄le totū ſm̄ hūc modū: verūtñ ps eius dolet: ⁊ ps eiꝰ non dolet: ⁊ ps eius eſt calā: ⁊ ps eius eſt frigida: ⁊ ps eius eſt eleuata: ⁊ ps eius depreſſa. Et ꝓpter illud poſuit Hip. ꝓpter illud cuius diſpō eſt ex hoc loco melior diſpōnū ſignationez eius qͦ nō eſt eq̄le: ⁊ dixit: Sed qñ eſt inflāmatū: aut doloroſum: aut eſt latus eius dextrū diuerſuz a ſiniſtro: tūc oia illa caueant̄ opꝫ: ⁊ ſermo eius. Qͦ vero eſt iflāmatuz vadit ſup totū hūc locū: ⁊ manifeſtū eſt ꝙ hoc nomē ſignat aduſtionem ⁊ incēſionē: ⁊ ſilr̄ ēt ſermo eius eſt doloroſum: trāſit ſup oēm locū hunc. Et ſermo eius ſilr̄ aut tēſum: nō intēdit locū niſi ad totū hunc locū. ¶ Per ſermonē vero ſuū qñ fuerit latus eius dextrū diuerſuz a latere eius ſiniſtro: vult diuerſum in eq̄litate ſua: aut in caliditate ⁊ frigiditate ſua: aut in dolore ⁊ q̄ete eius: aut in extenuatiōe ⁊ groſſitie eiꝰ: aut in mollificatione eiꝰ ⁊ tēſione. Fortaſſe. n. accidit i hoc loco qui eſt ſub hypocūdrijs tenſio: ꝓpter ꝙ fit in eo apā qͦ noiatur inflāmatio: aut ꝓpter ſiccitatē vehemētem que accidit mēbris que ſunt in hoc loco: vel in eo ⁊ pāniculo tegēte coſtas ⁊ in diaphragmate: aut ꝓpter apā calidū qͦ accidit mēbris que ſunt in hoc loco: aut ꝓpter apā quod nominatur inflāmatio: ⁊ eſt apoſtema cum quo eſt dolor.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In h̄ cap̄ docet Hip. ſignare ſup acuta egritudine p ſigna ſumpta a diſpōne hypocūdrioꝝ. ⁊ diuidit̄ in. 2. Nā p̄ h̄ facit in gn̄ali. 2ͦ in ſpāli. durat pͣ vſq̄. [Acuta exiſte paſſione.] pͣ diuidit̄ i. 2. nā p̄ ponit ſigna ſūpta a bona diſpōne hypocūdrioꝝ. 2ͦ a mala. durat pͣ vſq̄. [Si vero ſeruētes.] 2ͣ diuidit̄ in. 2. nā p̄ ponit ſigna indiſtictiua. 2ͦ diſtictiua. durat pͣ vſq̄. [Si vero in aliq̄.] 2ͣ diuidit̄ in. 2. Nā p̄ ponit ſignū diſtinctiuū. 2ͦ q: illud ſignū poterat duo ſignare. docet iterū illa duo ſignata diſtinguere. durat pͣ vſq̄. [in hac tñ egritudine.] In pͣ pte. d. ꝙ ſi hypocūdria ſint talia. ſ. ꝙ ſint mollia ⁊ bñ cōpoſita ab vtraq̄ pte bonū ſignū ē i acuta paſſione. In 2ͣ. d. ꝙ ſi hypocūͣ ſint ſeruētia: aut dolētia: aut diſtēta q̄ſi eēnt ſpaſmoſa: aut ſi ſint ineq̄lia. tūc illud eſt malū ſignū. In 3ͣ. d. ꝙ qñ hypocūͣ ſunt male diſpoſita opꝫ ꝯſiderare ſi in aliq̄ hypocūͦ appet pulſus: q: ſi appet. ſignat: aut anguſtiā: aut ꝑmixtionē rōnis. In 4ͣ. d. ꝙ ſi tu vis ſcire an ſignificet̄ anguſtiā: an ꝑmixtio rōnis ꝯſidera oculos: ⁊ tūc ſi vides eos velociter mobiles. tūc ſignat̄ ꝑmixtio rōnis. [in hypocūdrijs:] vſq̄. [Sꝫ. n.] de h̄ facit Gal. vnūz. ꝗ. circa quē ita ꝓcedit. Nā p̄ corrigit dictū Hip. 2ͦ ponit ordinem quē Hip. ſeruauit. 3ͦ exponit vocabula i eo poſita: ⁊ ego ꝓſequar ſingulū verbū in ſignificādo ipm̄. [i hypocūdrijs.]

¶ De p̄ ſic dicit potuiſſet Hip. breuius loq̄ qñ voluit ponere ſignū ſumptū a diſpōne hypocūdrioꝝ bona. nā poterat ſic dicere bona diſpō hypocūdriorū eſt illa q̄ valde aſſiat̄ nāli diſpōni hypocūdrioꝝ: tñ ipſe p multa vba dixit hoc.

¶ De 2ͦ. d. ꝙ Hip. ponit hic multa ſigna: quoꝝ q̄dā ſunt bñ gnata p modū hitus: ⁊ q̄dā p modū ꝑuationis: nā h̄ ſignuz qͦ ē eē ſine dolore. dic̄ ꝑuationē. Iſta vero alia. ſ. ꝙ hypocūͣ ſint mollia ⁊ bñ ꝯpoſita ⁊c̄. dicūt habitū. ¶ De 3ͦ ꝓſequar ponēdo textū: [molles:] alia trāſlatio. d. [lenes:] qͦ idē d. ⁊ iſta lenitas nō ꝯſiſtit niſi in eq̄litate tactus: nā qñ iſta loca tacta cedūt. dicunt̄ lenia. ⁊ qñ reſiſtunt dr̄ ꝯria. ſ. dura. nā duꝝ reſiſtit tactui. [bñ cōpoſite] .i. eq̄les. ⁊ iſta eq̄litas nō ſolū ꝯſiſtit in eq̄litate mollitiei ſed in eq̄litate aliaꝫ 4ͦʳ diſpōnū. ſ. ꝙ nō ſit vna ps hypocūdrij eleuata ⁊ alia depreſſa. ⁊ ꝙ ñ ſit vna ps doloroſa ⁊ alia ſine dolore: ⁊ ꝙ ñ ſit vna ps frida ⁊ alia calida: ⁊ ꝙ nō ſit vna ps gracilis ⁊ alia groſſa: ſꝫ ſit eq̄litas i bono in vtraq̄ pte coꝝ ſm̄ iſtas diſpōnes. [Si vero dolētes aut ſeruētes aut quodā ſpaſmo diſtente.] oēs iſte. 3. diſpōnes debēt itelligi ſuper totū locū hypocundrioꝝ. [aut iter ſe diſſiles.] iſta diſſilitudo pōt itelligi in illis diſpōnibꝰ i q̄bus attēdit̄ eq̄litas. ſ. vna ps hypocūdriorū ſit calā ⁊ alia frigida: aut vna ſit mollis ⁊ alia dura: aut vna ſit pinguis ⁊ alia macra: aut vna ſit doloroſa ⁊ alia non doloroſa: qñ. n. iſta ineq̄litas ꝯtingit eſt malū ſignū. ¶ Nō tñ ꝙ durities i hypocūdrijs pōt eē ꝓp multas cāsa q: pt eē ꝓp ſiccitatē ꝯtingētē in illis mēbris. ſ. i pāniculo ⁊ diaphragmate. ⁊ pōt eē durities ꝓp apā duꝝ calm in ptibꝰ illis: aut ꝓp apā qͦ vocat̄ inflāmatio. Auic. tñ addit ꝙ iſta inflāmatio ⁊ tēſio pōt ꝯtingere a vētoſitate. ¶ h̄. nō ꝙ inflāmatio ⁊ tēſio hypocūdrioꝝ pōt eē ſignū māe declināris ad creticā euonē: ſupiorē vel iferiorē. Ad ſupiorē: ſi fuerit ſine dolore. ⁊ ad iferiorē ſi fuerit cū dolore ⁊ q̄dā fuſcedine. Aui. 4ͦ cañ. caͦ ꝓprio de h̄. d. iſta. [Si vero ſeruētes aut dolētes aut q̄dā ſpaſmo diſtēte.] iſta triā tñ accña debēt itelligi ſup totū locū hypocūͦʳ. ¶ Sꝫ q̄ret aliq̄s quā egritu͞dīē ꝯmſent iſta accña. ⁊ vtꝝ iſta tria vnā egri͞tudīē ꝯmſent vl̄ vnū nocu͞m.

¶ Ad h̄ dico: ꝙ iſta tria accña vel ſigna nō ſignant niſi cum diſtōne illa q̄ ſeq̄t̄. ſ. [ſi i aliq̄ eaꝝ fuerit pulſus] nā tūc ſignat illas egri͞tudīes. ſ. apā in mēbris illis de q̄bꝰ ſupra dixi. nā qñ ābe ptes hypocūͦʳ ſunt ita male diſpoſite: ſignat̄ apā i mēbris q̄ ſunt i vtraq̄ pte hypocūͦʳ: vel ꝙ ſint duo apā: vel ꝙ ſit vnū adeo magnū ꝙ occupet vtrāq̄ ptē hypocūdrioꝝ: ⁊ in hoc dr̄ ab alia pte q̄ ſeq̄t̄. [aut iter ſe diſſiles.] ⁊ dico ꝙ oia illa tria accña pñt ſignare egri͞tudīē eādē. ſ. apā i illis mēbris. nā dolor ⁊ calor ⁊ tēſio pñt ſuper apāte ſignare.

¶ Textus. XXXI.

¶ Si enim in aliqua earuz pulſus fuerit: anguſtiam vel alienationem ſignificat.

¶ Que ſi fuerit in hoc loco etiaz qui eſt ſub hypocundrijs pulſatio: ſignificat agitationem aut permixtionem rationis.

¶ Commentum Galeni.

¶ Inuenit̄ in q̄buſdā ſcripturis ſcriptū loco pulſatiōis ſaltus: ⁊ nō dubitamꝰ qn ſaltus accidat a vēto iflatiuo: ſꝫ in plibꝰ ſcripturis iuenit̄ ſcriptū. Pulſatio. ⁊ pulſatio accidit: aut ab apatibꝰ calis magnis q̄ accidūt in viſceribus: aut a pulſu venē magne extēſe ſup dorſum quā ſentit ifirmus: ſic dixit Hip. in libͦ ſuo qui noiatur epidimie. Ille cuius vena q̄ eſt in aſſeid. i. curuatura brachij ſeu poplitꝭ pulſatē ma

maſcus.ſ.acute ire. ¶ Manifeſtum eſt igitur q̃ Hippo.ſi‑gnificauit per ſermonem ſuum in hoc loco pulſatio pulſuũ venarum pulſatilium: quãdo eſt vehemens ⁊ fortis q̃ ſen‑titur: preter q̃ ponatur manus ſup eũ: ⁊ ſentit fortaſſe eũ infirmus ſolus: ⁊ fortaſſe manifeſtat alteri eum. Quod‑cũq̃ hoꝝ accñtiũ accidat infirmo: eſt ſignificatio illauda‑bilis. qḋ eſt: q: vena pulſatilis magna ẽ vnũ de mẽbris no‑bilibus: ſilr̃ ẽt ſtõchus ⁊ epar ⁊ diaphragma. Et qñ vide‑ris in loco q̃ eſt ſub hypocũdrijs pulſationem aut ſaltum: tũc ſcias q̃ vnũ illorũ mẽbrorũ eſt infirmũ: qm̃ diaphrag‑ma cũ accidit illud in eo facit accidere permixtionem rõ‑nis facile: ⁊ facit accidere illud ẽt os ſtomachi: non minus q̃z faciat accidere ipſum diaphragma: qñ in ipſo eſt aп̃a ca‑lidum magnum. In reliquis aũt mẽbris que ſunt in ventre qñ accidit in eis aliqua egritudinũ quas diximus: ſeq̃tur illud timor: ⁊ ꝑpter illud dixit Hip. ⁊ bene proceſſit in ſer‑mone ſuo: q̃ hoc accidẽs ſignificat agitationẽ: aut permix‑tionem rõnis: agitationẽ quidẽ: quoniã ſequitur oẽs infir‑mitates que ſunt in eis. Timor: vt timeãt medici: nedũ in‑firmi. Permixtionẽ ṽo rationis: ꝑpter diaphragma ad os ſtomachi. Et opʒ vt inquiras de lacertis qui ſunt ſup ven‑trem: qm̃ non opʒ neceſſario vt accidat permixtio rõnis: ⁊ timor: qñ accidit pulſatio i eis aut ſaltus: ⁊ ꝑpter illud opʒ vt intelligatur ab Hip. ex ſermone ſuo: q̃ ſi fuerit in illo lo‑co eodẽ q̃ eſt ſub hypocũdrijs pulſatio: q: vult ꝑ ſermonẽ ſuũ in illo ⁊ eodẽ loco vt ſignificet pulſationem aut ſaltũ: q̃ fit in mẽbris: q̃ ſunt poſt hũc lacertũ: aut retro os ſtõchi.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Super iſto §. notat. 5. Gal. naʒ ꝑ notat diuerſitatẽ litere. 2° notat cauſam iſtius accñtis qḋ eſt pulſatio. 3° ponit cau‑ſam ꝑpter quã iſta pulſatio eſt maluʒ ſignũ. 4° notat a qua cauſa ↄtingat mania ⁊ a qua cõtingat anguſtia. 5° notat re‑motionem erroris qui poſſet cõtingere. ¶ De ꝑ ergo dicit q: duplex lr̃a inuenitur hic. ſ. pulſatio ⁊ ſaltus: q̃ ↄtingit a vẽtoſitate inflatiua. Sed plures lr̃e dicunt pulſationẽ: ⁊ lõ hanc opʒ tenere. ¶ De ſecũdo dicit: q̃ iſta pulſatio ↄtigit a duabus cauſis. nam aut fit ab apoſtemate qḋ contingit in mẽbris illis que ſunt ſub hypocũdrijs: aut ↄtingit a motu venis magne pulſatilis q̃ eſt in dorſo: ⁊ talis pulſatio ſentit aliqñ ſine tactu: ⁊ a medico ⁊ ab infirmo. ¶ De 3° dicit q̃ cã quare iſta pulſatio eſt malum ſignũ: eſt q: ipſa aut ſigni‑ficat aп̃a in membris illis nobilibus: aut ſignat leſionẽ fa‑ctam in illa arteria que eſt mẽbruʒ valde nobile. ¶ De 4° dicit q̃ qñ aп̃a eſt in diaphragmate aut ſtõcho. tunc talis pulſatio ſignificat alienationeʒ: q: iſta mẽbra neruoſa ſunt colligata cũ cerebro. ⁊ ꝑpter hoc cõpatiũt illis. Sʒ qñ apo‑ſtema eſt in epate: aut ſplene: aut leſio eſt in magna arteria ſignificatur anguſtia: aut agitatio magna q: in tali egritu‑dine tremũt medici nedũ infirmi. ¶ De 5° dicit q̃ opʒ nos cauere ab errore qui poſſet ↄtingere. nã ſi inflatio ⁊ tumor cum pulſu eſſet in vna parte hypocũdriorũ poteſt eſſe ali‑quãdo ꝑpter aп̃a factũ in lacerto qui eſt extenſus ſupra vẽ‑trem: nec tũc eſt ſignum tãte malitie. Sed ſi eſt propter apo‑ſtema quod eſt in mẽbris ſupradictis eſt peſſimum.

¶ Textus. XXXII.

¶ Oculi tñ ſunt intuẽdi i hac egritudine q̃ ſi ve‑lociter mobiles apparuerit maniã ſignificãt.

¶ Sed opʒ vt cõſideres oculos hñtium hãc in‑firmitatem: nã ſi videris oculos moueri motu frequenti: tũc timebis habẽti eam maniam.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Cũ preceſſit Hip. ⁊ dixit in hoc accñte: q: ſignificat agita‑tionẽ: aut maniã: narrat in hoc ſermone qñ accidit mania: aut qñ prouenit agitatio ṽtus diſcretio illius eſt ex motu oculoꝝ. De motu. n. eoꝝ opʒ te exq̃ſite perſcrutari: non in hoc accidẽte tñ: ſed in reliq̃s accidẽtibus remanẽtibus ẽt de quibus eſtimatur: q̃ ſeq̃tur ea permixtio rõnis. qḋ eſt: q: motus oculorũ cũ eſt motus frequẽs ſignificat hoc acci‑dens. ſ. ꝑmixtionẽ rõnis. Et nõ dixit Hip. permixtionẽ rõ‑nis in hoc ſermone abſolute: ſed dixit. Tunc timetur hñti eam de mania: qui voluit ſignificari: q̃ ſeq̃tur hoc accidẽs qḋ narrauit Hip. ꝑmixtio rõnis vehemẽs. Et mihi quideʒ vĩ q̃ iam oſtſum eſt q̃ motus oculoꝝ cũ eſt motus freq̃ns verificat opinionẽ de euentu ꝑmixtionis rõnis ex ſermone meo in eis que ſunt premiſſa. ¶ Qm̃ lacerti oculorũ ſunt digniores mẽbroꝝ que ſentiũt egritudinẽ accñtem in cere‑bro: ⁊ egritudo qdem accidit in cerebro per cõitatem ⁊ cõ‑tinuitatem diaphragmatis ⁊ oris ſtõchi in egritudine ac‑cidẽte in eis ſicut iterũ aduenit ei dolor ꝑ cõitatẽ reliquoꝝ mẽbrorũ nãllum ⁊ neruali̇ũ in egritudinibus ſuis. qḋ eſt: q: cerebꝝ cõicat mẽbris quibus adueniũt nerui multi ma‑gni in egritudinibus ſuis: qm̃ origo oĩuʒ neruoꝝ eſt ex eo.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Circa hũc. §. Gal. notat tria. quoꝝ primũ eſt de extẽſione iſtius ſigni diſtinctiui. ſ. de motu oculoꝝ. 2m eſt de cã verifi‑cante ſignificatũ iſtius ſigni. 3m eſt de expõne iſtius verbi. [mania.] ¶ De ꝑ dicit q̃ iſtud ſignũ. ſ. mobilitas oculo‑rum. nõ ſolum dʒ notari in diſtinguẽdo ↄſitiam manie ad dicta accñtia. ſ. ad pulſum cum tali diſpõne hypocundrio‑rum ſed ẽt in diſtinguendo ↄſitiam eius. ſ. alienationis ab alijs accidẽtibus que ſemꝑ ante aduentũ alienationis pre‑cedit motus oculoꝝ frequẽs. ¶ De 2° dicit q̃ cã quare fre‑quẽtia oculorũ ſignat maniã eſt q: qñ cerebꝝ patitur. tunc nocumẽtum deſcẽdit ad lacertos mouẽtes oculos. ſicut ſu‑pra dictũ eſt de tremore oculoꝝ. q: mẽbra que ſunt colliga‑ta cũ cerebro cõpatiũtur ei. ¶ De 3° dicit q̃ Hip. non dixit ſimplr̃ permixtionẽ rõnis. Sed dixit maniam ad hoc vt ſi‑gnificaret excellentẽ permixtioneʒ rõnis. ¶ Sed queritur de iſta anguſtia quã ponit Hip. qd per eã velit intelligere.

¶ Ad hoc dico q̃ intelligit quãdam ingerudinẽ que maxi‑me ↄtingit ꝑpter nocumẽtũ factũ in corde. Unde alienatio ſignificat nocumẽtũ cerebri ꝑpter cõpaſſionẽ: ſed anguſtia ſignat nocumẽtũ cordis per cõpaſſionẽ ſimplr̃. ¶ D. que‑ritur nunq̃d iſta duo accñtia. ſ. alienatio ⁊ anguſtia ſignifi‑cent mortem in hac egritudine aut non. ¶ Ad hoc dico q̃ iſta ſigna ſine dubio mala ſunt in febre: niſi forte apud cri‑ſim ipſa appareãt precedẽtibus ſignis digõnis: tamẽ lʒ ſint mala. poſſibile eſt euaſio aliqñ. nam aliqñ poſſe eſt apoſte‑ma reſolui ſubito aut venire ad ſaniem: aut venire ad duri‑tiem lapideã. ſicut dĩ infra eam in tex. q̃ in cõmento.

¶ Textus. XXXIII.

¶ Acuta exiſtẽte paſſione collectio ſi affuerit in hypocũdrijs cum tumore: ⁊ dolore maluʒ eſt cum ambas complectitur. Si ṽo in altera ea‑rum que in ſiniſtra eſt, melior eſt.

¶ Collectio autem accidẽs in eis que ſunt ſub hypocundrijs quando eſt tumida doloroſa: deterior eſt que comprehendit vtrunq̃ʒ locũ: ⁊ ſi fuerit in vno duorum laterum tñ: ſaluior ex ea que ſit in latere ſiniſtro.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ De cõſuetudine Hip. etiam eſt vt intelligat per ſermoneʒ ſuũ. Collectio: oẽm groſſitudinẽ extra nãm. Noui aũt medi‑corũ ſ̃b noĩe noĩant vnam ſpẽm tñ ex ſpẽbus apaтum: ⁊ eſt apoſtema ſuper qḋ cũ manus tuas compreſſeris: inuenies ipſam lene: in quo nõ eſt dolor: ⁊ aп̃a ẽt qḋ appropriãt no‑ui medicoꝝ noĩatione calidi noĩauit Hip. collectionẽ durã doloroſaʒ. Qḋ eſt q: ipſe noĩauit noĩe quo noĩant noui me‑dicoꝝ ſ̃b aп̃a illã natũ. Et manifeſtũ eſt q̃ egritudo hec qñ

ꝫ accidit in vētre ſi eſt i latere dextro eſt ei⁹ malitia vehemētior ꝑꝑ epar: ⁊ ſi eſt i latere ſiniſtro eſt ei⁹ malitia minor ꝑꝑ ſplen ⁊ deterior que eſt qñ cōprehēdit duo latera ſimul.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Cū docuit Hip. ſignare ſuper acuta paſſione ꝑ diſpōnē hypocundriorū in generali. docet mō ſignare ſuꝑ acuta egritudine per eādem diſpōnem hypocūdrioꝝ in ſpālī: ⁊ ſic in telligas hanc ſpālem diſpōnem q2 ſupra per diſpōnem hypocūdriorum venit Hip. ad ſignificādū ſuper iſta duo accidētia acute paſſionis .ſ. alienationē ⁊ anguſtiam: ⁊ q2 illa demōſtrant apā eſſe i mēbris que ꝯtinētur in hypocūdrijs. ⁊ illud apā poterat multiplr̄ terminari vꝫ ad mortem ⁊ ad ſalutem per reſolutionē ⁊ per ꝯuerſionē eius ad ſaniē. ꝓſequitur Hip. de ſignis ꝓnoſticis huius egritudinis acute q̄ eſt cum apāte ſm̄ illos modos .ſ. aut per ſubitā mortē: aut per ꝯuerſionē ad ſaniē: ⁊ principalius per ꝯuerſionē ad ſaniem: ⁊ hec eſt vera intētio Hip. ⁊ diuidiť pars iſta i duas. Nam ꝑ ponit cōparationem iſtius apātis ratione loci vel quātitatis. 2° procedit de ſignis ſupradictis. durat pᵃ vſq3. [q̄ collectio.] 2ᵃ diuidiť in .2. Nam ꝑ Hip. agit de ſignis ꝓnoſticis iſtius paſſionis q̄ eſt cū apāte hypocūdrioꝝ rōne ſue reſolōnis ⁊ ꝯuerſionis eius ad ſaniē. ponēdo ſigna iſtarum duarū determinationū. 2° q2 ad ꝯuerſionem ſaniei ſequebātur tria .ſ. ſuppuratio apātis: ruptura apoſtematis ⁊ ſanies. docet Hip. ꝓnoſticari per illa tria. durat pᵃ vſq3. [Oꝫ ergo te eſſe attētū.] pᵃ diuidiť in .2. nā ꝑ ponit Hip. ſigna ꝓnoſtica illarū duarū determinationū. 2° q2 ꝑncipalr̄ intēdebat ꝓnoſticari per ꝯuerſionē apātis ad ſaniem ponit vnaꝫ generalē ꝯcluſionē de ꝯuerſione apātum ad ſaniem. durat pᵃ vſq3. [oē apā diuturnū.] prima diuiditur in tres. Nam ꝑ docet ꝓnoſticari ſuꝑ ꝯuerſionē apoſtematū ſupradictoꝝ locorum ad ſaniē. Scōo ſuper quantitatem ſaniei. Tertio ponit qddā accn̄s quod pōt ſuperuenire per qō forte tollitur: ꝯgregatio ſaniei ⁊ ꝯſumitur apā per aliū modū. durat pᵃ vſq3. [Apā xo circa ventrem.] 2ᵃ vſq3. [elegantius omnibus.] pma iterū diuiditur in tres. Nam ꝑ ponit ſigna conuerſionis ad ſaniem principaliter: ⁊ reſolōnis incidēter in apāte calido 2° in frigido. 3° ponit cōparationē inter vtrūq3 apoſtema. durat pma vſq3. [Apoſtemate xo molli.] ſcōa vſq3. [apā xo ſolidum.] prima diuiditur in .2. Naꝫ primo ponit ſigna pronoſtica ꝯuerſionis ad ſaniem. Scōo ponit quoddā ſignū reſolutionis. durat prima vſq3. [Solet huic acute egritudini.] 2ᵃ diuiditur in duas. Naꝫ ꝑ ponit ipſuꝫ ſignum per qō pronoſticamur ſuꝑ reſolutionē eius. Scōo docet ipſum ſignū preuideri. durat pma vſq3. [perquirendum.] 2ᵃ diuiditur in .2. Nam ꝑ docet ipſum preuideri per accn̄a. Scōo per etatē infirmi. durat pma vſq3. [Hijs tñ qbus etas.] ſunt ergo in pſenti lectione quinq3 parti. ⁊ plana eſt ſ'ria. [Acuta exiñte paſſione.] Super hoc .§. duo notat Gal. Nam ꝑ exponit noiationem iſtius apātis. Secundo dat cāꝫ ſui dicti. ℭ Dicit ergo ſic de ꝑo: ꝙ antiqui .ſ. Hippo. ⁊ alij intelligūt per collectionē breuiter. oē apoſtema. Sed moderni per collectionē intelligūt ſolum apā phlegmaticum: ſed Hip. per collectionē tumidā doloroſaꝫ: intelligit apoſtema: qō noui medici inflāmatum apā vocant. ⁊ ſic dr̄ia eſt in noiatione iſta. inter nouos medicos ⁊ antiqs.

ℭ De 2° dicit: ꝙ qñ iſta collectio eſt i latere dextro eſt peior q̄ꝫ in ſiniſtro: q2 qñ eſt in ſiniſtro apātur ſplen: ⁊ quādo eſt in dextro apātur epar: ⁊ epar eſt nobilius mēbrū q̄ꝫ ſplen. ⁊ ex h̄ pꝫ cā q̄re peior ē iſta collectio qñ ipa ē i vtroq3 latē.

Circa hoc accidēs queritur an iſta collectione qua hic loqtur. appareat in loco hypocundriorum ita ꝙ poſſit tāgi ⁊ videri. ℭ Ad hoc dico ſine dubio: ꝙ tale apoſtema nō imediate poteſt ſentiri: ſed ſignum eius fuit pulſatio q̄ꝫ ſupra poſuit Hip. ⁊ alienatio ⁊ anguſtia: ⁊ forte figura: ⁊ tumor aliquis poteſt apparere ſuper loco epatis.

ℭ D. queritur quomodo poſſumus nos ſcire quando illud apoſtema comprehendit vtrāq3 partem aut vnam tñ.

ℭ Ad hoc dico: ꝙ hoc pōt ſciri per ſigna ſupraꝑoſita. naꝫ ſi ambe partes hypocūdriorū ſint dolentes aut ſeruētes: aut quodā ſpaſmo diſtente. tūc apoſtema eſt in vtraq3 parte. et ꝑpter hoc dixit Gal. ſupra ꝙ opꝫ te intelligere iſta accidentia eſſe ſuper totū locuꝫ hypocūdriorū q2 voluit demōſtrare apā eſſe in vtraq3 parte: ſed per illud qō dicit poſtea ſcꝫ. [aut inter ſe diſſimiles.] voluit notificare ſigna per que ſignificatur apoſtema eſſe in altera parte. ℭ D. queriť qñ apoſtema eſt in ore ſtōi: an hec collectio ſit in vna pte vel in duabus. ℭ Ad hoc dico: ꝙ in vna parte debet intelligi .ſ. in ſiniſtra. q2 os ſtomachi ⁊ totus ſtomachus declinat ad ſiniſtram. ſicut dicit anathomia.

ℭ Textus. XXXIIII.

ℭ **Que collectio ſi in principio ſubitam mortem non intulerit.**

ℭ **Et iſta apoſtemata dura ſignificant in principio rei timorem mortis ſubite.**

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Dicit ꝙ apāta dura ⁊ doloroſa qñ accidunt eis que ſunt ſub hypocū. ⁊ ſunt illa ēt que noui medici noiant apāta calida acuta: ſignificāt timorē mortis ſubite. Et qñ non additur huic ſermoni: ⁊ ē cū illo in quibuſdā membris itriſecis que ſunt epar: ſtomachus ſplen ⁊ ſiphac: qō eſt ſuꝑ vētrem apā non eſt poſſibile vt apoſtematio lacerti qui eſt ſuꝑ vētrem faciat accidere mortē niſi fuerit apā in qbuſdā horis magnū: aut fuerit virtus infirmi debilis aut errauerit medicus in curatione eius aut errauerit infirmus ſuper ſeipſum. opꝫ ergo ex illo vt ſermo iſte ſit ſcriptus preterquod determinetur ⁊ diſcernatur.

ℭ Textus. XXXV.

ℭ **Et vſq3 in diē .xx. pmāſerit. neq3 febris deſecerit neq3 dolor deciderit in pus cōuertetur.**

ℭ **Qō ſi trāſierit .xx. dies: ⁊ febris remanſerit: ⁊ apā nō qeuerit: cōuerteť eſſe eius ad pus.**

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Humor faciēs apā calidū ſi vincit virtutem in quātitate ſua aut q̄litate: aut effundiť ad quedā mēbra nobilia vincit naꝫ ꝑculdubio: ⁊ ſeqtur ide illud mors ſubita ſicut diť Hip. ꝙ ſi nō fuerit h̄ diſpō: diſpō eius: tūc nō caret vna duarū reꝝ aut vt ſuper eā nā ⁊ reſoluat ipꝫ: ⁊ expirare faciat ⁊ diſpgatur apā: aut nō vincat ipſum nā in fine victorie. Cuꝫ ergo illud ita fuerit accidet ei vna duarū rerum. aut vt reſoluať ⁊ expiret qō fuerit in eo calidū ſubtile ⁊ apemetur ⁊ indureť qō fuerit in eo groſſum: q̄re ſeqtur illud ſedatio caliditatis que eſt i loco hoc apoſtemoſo: ⁊ qes doloris ⁊ remanet qō remanet ex apāte lapidoſum: qō nō reſolniť neq3 mutatur. aut nō reſpirat ex eo aliqd: ſꝫ moratur donec maturetur in aliq̄ horarū: ⁊ maturatio eius erit ſm̄ q̄litatem eius: ⁊ cū fuerit illud nō qeſcit feb. neq3 cōſumitur apā. Et illud ēt erit ſm̄ duos modos aut vt vincat ipm virtus ⁊ reſoluat ipſum q̄re fit ſanies: aut nō poſſit reſoluere ipſuꝫ ꝑꝑ debilitatē ſuā quare putreſit: ⁊ corrūpiť ſicut accidit in cadaueribus mortuoꝝ. Recte ergo dixit Hip. ꝙ ſi feb. remanet ⁊ nō qeſcit apā ꝯuertitur eſſe coꝝ apātum ad pus: qō eſt: q2 qes apātis ſeqtur reſolutionē humoris faciētis ipm ⁊ quies febris ſeqtur expirationē rei calide ſubtilis ex eo qō eſt in apāte: ⁊ ſicut dixi inuenimus illud accidere multotiēs: ⁊ eſt q2 illud qō eſt in humore faciente apā calidum ſubtile reſolniť. ⁊ qō eſt groſſum viſcoſum reſidet: ⁊ figiť in loco. Cā aūt ꝑpter quam poſuit Hip. terminū in aggregatione ſaniei in iſtis apoſtematibus diem .xx. iam narraui in tractatu ſecūdo lib. mei de diebus criſis.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Lꝫ de hoc Gal. faciat duos .§. ego tñ faciam vnū propter

depēdētiam ↄſtructuoꝝ ſiue vnius ſiue duo. §. ſint. tria notat Gal. Nam primo docet addere quādam cōditioneꝫ ad verificationem ſui dicti. Scđo verificat pronoſticationem ↄuerſionis ad ſaniem cū ſuis cōditionibus. Tertio ſoluit tacite q̄ōni. ¶ De p̄ dicit: ꝙ q̄n dī: ꝙ iſta collectio poteſt ſubitam mortem inducere hoc dꝫ intelligi cū iſta conditione ſ. ſi ipſa collectio ſit in epate: aut ſplene: aut ſtomacho: aut ſiphac: q2 poſſet eſſe talis collectio in lacerto q̄ eſt ſup hec mēbra: ⁊ non eſſet cauſa ſubite mortis aliquo mō niſi eſſet egritudo multum magna: aut ↄtingeret error in regimine eius per medicum aut per infirmum ⁊ ſimilia. ¶ De ſecūdo di. itaq; iſta collectio: aut ſubito naturaꝫ ſupat propter ſuam qualitatē. aut propter ſuam quātitatem aut q2 effunditur ad mēbra principalia: ⁊ ſic ſubitam morteꝫ inducit: aut natura ſuperat iſtam collectionē ſubito. ⁊ reſoluitur apoſtema ⁊ euaneſcit per aliquem modū euātionis. ⁊ tunc recedit febris ⁊ dolor: aut natura quodā modo vicit naturaꝫ iſtius collectionis. ſed non perfecte. ⁊ q̄n nā hoc modo ſe hꝫ: tunc aut nā reſoluit ſubtile ⁊ calidum qđ in apoſtemate continetur: ⁊ remanet groſſum lapideum: ⁊ ſic ſoluitur aut natur paulatim dominatur illi materie: nec reſoluitur ſubtile a groſſo. ſed totum ſtat ſimul: ⁊ ſic maturatur ⁊ conuertitur ad ſaniem: aut natura deficit q2 nō poteſt plene dominari: imo materia per ſe cōuertitur ad putredinē: ſicut cadauera mortuorum: ⁊ tūc ſit aliqua corruptio in mēbro illo. Bene ergo ponit Hip. q̄n docet ꝓnoſticari ſup collectionem ſaniei ponēdo tot cōditiones. nā dicit ſic. [Que collectio ſi in principio ſubitā mortem non intulerit.]

¶ Dicit ergo [ſi in pn° ſubitā mortē non intulerit:] vt excludat illā collectionē que ſubito naturā proſternit. [Et vſq; ī vigeſimā dieꝫ permāſerit:] hoc ponit vt excludat taleꝫ collectionē quā natura ſubito ſuperat. [Nec fe. defecerit: nec dolor deciderit.] hoc ponit vt excludat illaꝫ collectioneꝫ a qua expirat materia ſubtilis ⁊ calida ⁊ remanet groſſa lapidea. nā q̄n de apoſtemate mā ſubtilis calida exhalat ceſſat dolor ⁊ feb. his ergo appoſitis cōditionibus ſeqtur generatio puris. Sed forte que res per qđ excluditur cōuerſio eius ad putredinē: q2 Cōmētator ponit eam. Et ad hoc dic ꝙ forte per pus pōt intelligi vtrūq;. nam putredo pōt dici mala ſanies. Aut dic ꝙ poteſt excludi per hoc qđ dicit febrem nō deficere nec doloreꝫ q2 in tali putredine. forte dolor minuitur ⁊ febris debilitatur. Sed in gñone ſaniei fortificatur dolor ⁊ febris. ſicut. d. apho. ille. in gñatione ſaniei.

¶ De tertio dicit: ꝙ cā q̄re fuit poſitus terminus. xx. dieruꝫ in generatione ſaniei dicta eſt in 3° libro creticorū. ¶ Sed modo queritur q̄ eſt cā iſta pro qua remittit nos ad libruꝫ creticorū. Et gratia huius opꝫ videre aliqđ de iſto termino. ſ. xx. dierū: ⁊ vī ꝙ malus terminus ſit: q2 iſta paſſio eſt acuta valde: q2 eſt apa calidū in epate: aut ſtomacho: aut diafragmate: ⁊ talis egritudo eſt valde acuta. quare in ſeptem diebus aut. 14. dꝫ conuerti ad ſaniē. ¶ P̄. ille apho. vī ↄtrius ei qui dicit ꝙ pleureticus ſi non purgatur in. 14. diebus in empima trāſit. Nā ponit ꝙ ſit ſanies in. 14. diebus. iſte xo ponit in viginti. ¶ P̄. generatio ſaniei non eſt criſis ſed digeſtio. ergo non eſt dies in quo die debeat fieri. Cum digeſtio fiat in quolibet die. ¶ Ad primū dico: ꝙ videtur mihi ꝙ Gal. nō dicat ſcđo de creticis niſi cām q̄re dies. xx. eſt creticus: potius q̄ꝫ. xxj. ⁊ illam cām quere cap̄ 3° ⁊ 4° ſecūdi libri. ¶ Ad ſecūdum dico: ꝙ apoſtema calidū terminatur ſm naturā egritudinum acutarū abſolute: q̄n dꝫ terminari per reſolutionē. Sed q̄n per cōuerſionē ad ſaniem ſecus eſt. Nā opꝫ prolōgari criſis: qđ pꝫ in apoſtemate pleuretico: q2 vt plurimū terminatur in. 14. diebus vel infra q̄n p reſolutionē dꝫ terminari. ſed q̄n cōuertitur ad ſaniē prolōgatur ſatis plus. ¶ Ad 3m dico: ꝙ ſecus eſt de pleureſi q̄ꝫ de apoſtemate hypocūdrioꝝ q2 pleureſis eſt in loco calidiori: q2 vicinū eſt illi cor qđ eſt calidius membrum corporis. vnde quāto apa eſt in loco calidiori: tāto citius ad ſaniem cōuertitur: q2 digeſtio ſit per calidū. ſicut dicit Gal. in cō° iſtius particule p̄me. ⁊ ēt dicit idem q2 apa quanto magis vadit inferius: tāto minus puris colligit: in quo monſtratur velocior conuerſio ad ſaniem.

¶ Ad quartum dico: ꝙ licet in quolibet die fiat digeſtio tamen cōplementum digeſtionis ⁊ mutatio eius ad aliā ſpeciem per diem creticam colligitur certius. ¶ P̄. ponit Hip. ꝙ non qeſcere dolorē: nec febrē deficere ſignat ↄuerſioneꝫ ad collectionē ſaniei. Sed ↄtrariū huiꝰ ponit Auic. 3° can. de ſignis ↄmutationis pleureſis. nā dicit ꝙ q̄n pleureſis venit ad cōpletaꝫ collectionē quieſcit febris ⁊ dolor: ⁊ augetur grauitas: ⁊ ſi huic dicto Aui. ↄdicere vī Gal. infra in cō° ſecūdi libri cap̄ de empicio: dicit. n. ꝙ febris fortior ſolito eſt ſignum collectionis ad ſaniē: ⁊ ſic vī Auic. ↄdicere Hipp. ⁊ Gal. ¶ Ad hoc dico: ꝙ nō eſt inter eos aliqua ↄtradictio: Nam Aui. dicit ꝙ q̄n cōpleta eſt collectio ſaniei: tunc qeſcit dolor ⁊ feb. ⁊ Hip. ⁊ Gal. loquitur in generatione eius ⁊ nō in cōplemēto. Unde dico ꝙ quādo collectio ſaniei eſt cōpleta minor eſt dolor: ⁊ febris q̄ꝫ primo dum fiebat. q2 p ebullitio eſt maior dum ſit cōuerſio humoris ad ſaniem. ⁊ extēſio accidit ⁊ mordicatio ī mēbris. ⁊ hoc dicit ille aph. [Circa gñationem ſaniei.] nam quādo ſanies eſt facta: ſit febricula. ſ. ethica quedā ſicut dicit infra Hip. de empicis.

¶ Textus. XXXVI.

¶ Soletq; huic acute egritudini infra ſeptem dies ſanguinis fluxus ex naribus vtiliter ſupuenire. Perquirēdū eſt autem. an dolor adſit frōti ⁊ ſcotomia: que ſi affuerint: ſanguinis fluxum ex naribus annunciabis.

¶ Hñtibus aūt hāc diſpōnē accidit in p̄mo periodo fluxus ſanguinis ex naribus: ⁊ iuuantur per ipm valde: ſed opꝫ vt queras ab eis an inuenerit dolorem capitis aut ſcotomiā: nā ſi cū eis fuerit aliqđ ex illis: tūc illic declinatio erit.

¶ Commentum Galeni.

¶ Rememorationē ſuam ēt de apatibus calidis accidentibus in mirach ventris in h̄ loco nō diſcreuit neq; determinauit: qđ eſt q2 dixit. Et accidit ei fluxus ſanguinis ex naribus ⁊ iuuātur per ipſum valde. Et de nā q̄deꝫ illius eſt. vt accidat proprie q̄n fuerint in epate: aut in ſplene apata calida. ſicut dixit Hip. in alio loco. laudauit. n. Hip. fluxū ſanguinis nariū qui ſit ex latere: in quo eſt mēbꝝ infirmū: ⁊ vituperauit illū qui ſit ſm ↄtrariū illius. ſicut ſi ſit ſplen apatus ⁊ veniat fluxꝰ ſanguis ex nare dextro: illud. n. nō eēt laudabile. Et dixit ꝙ fluxus accidit ei in p̄ ꝑiodo itelligens ꝑ periodū p̄m q̄ eſt ex periodis dieꝝ criſis: ⁊ iſte q̄dē ſermo inuenitur ſcriptus in qbuſdā deſcriptionibꝰ determinate in qbuſdā caꝝ aggregate: qđ eſt q2 in qbuſdā caꝝ inuenitur in p̄ ꝑiodo ⁊ in qbuſdā caꝝ in ꝑiodis p̄mis. Et ſi tu intelliges eum ſm ſcripturam p̄imā ſignificat periodos ſeptenorum. Et ſi intelligatur ſm ſcripturā ſcđaꝫ poſſibile eſt etiā vt ſignificet periodos ſeptēnorum: quoniā inuenimus quoſdaꝫ qbus accidit fluxus ſanguinis narium in ſeptima ſecunda. Uerū melius eſt vt itelligatur iſte ſermo ſm hāc ſcripturam q2 dī de ꝑiodis q̄ternoꝝ. qđ eſt q2 plibus eoꝝ īfirmoꝝ accidit fluxꝰ ſanguis nariū ī ſeptē diebꝰ p̄mis: ⁊ ex eis eſt cui accidit fluxus ſanguinis nariū die nono aut vndecimo. Et Hip. quidem addidit in ſignificationibus que ſignificant declinationem humorū ad ſuperiora: ⁊ illud eſt cuius cauſa accidit fluxus ſanguinis: ⁊ dolor capitis ⁊ ſcotomia: et locutus fuit in illo magis cōplete q̄ꝫ in hoc ſermone in ſubſequentibus: ⁊ nos etiam dicemus in fluxu ſanguinis ſermonē amplū q̄n peruenerimus ad ſermoneꝫ eius in illo loco.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Super hoc. §. Gal. tria notat. Primuz eſt de qbus apatibus hic loqtur Hip. 2m eſt de mõ exeũdi iſtius ſanguis. 3m eſt de diuerſitate cuiuſdã lre. ¶ De p̃ dicit ꝙ hic nõ loqtur Hip. de apatibus q̃ ꝯtingũt in mirach vẽtris: qꝛ in illis nõ multũ iuuat fluxus ſanguis. Sꝫ loqtur de apatibus calis: q̃ ſunt in mẽbris intriſecis. ſ. in epate ⁊ ſplene: qꝛ in eis multũ iuuat fluxus ſanguis nariũ. ¶ De 2o dicit: ꝙ iſte fluxus ſi dꝫ eẽ bonus opꝫ ꝙ ꝓcedat ſm̃ rectitudinez. ſ. ſi apa ſit in epate fluat p narẽ dextrũ: ſi ſit in ſplene fiat p ſiniſtrã: ⁊ e conuerſo. ꝯtingẽs eſt malũ. ¶ De 3o dicit: ꝙ 2a lr̃a inuenit̃ hic. vna q̃rũ dicta eſt ſingulr̃ ⁊. d. in periodo p̃: ⁊ alia dicit pluraliter: ⁊. d. in ꝑiodis p̃mis: ⁊ ſi pa lr̃a dꝫ eſſe vera: dꝫ intelligi de ꝑiodo ſeptenoꝝ. 2a ṽo lr̃a põt intelligi de periodis ſeptenoꝝ ⁊ de ꝑiodis quartanoꝝ: de ꝑiodis qdem ſeptenoꝝ põt intelligi qꝛ aliqñ accidit iſte fluxus in. xiiij. diebus. ſed melius eſt ꝙ itelligat de ꝑiodis q̃rtanoꝝ ſi ita legit̃ plr̃ qꝛ ꝯplim accidit iſte fluxus in 7o: aut in 9o: aut in 11o: ſed nr̃a tr̃ſlatio hꝫ ſolũ [in ꝑiodo ſeptenoꝝ.] Nota hic p p̃m verbum Gal. ꝙ loqtur hic Hip. de duplici apate. ſ. de illo qd̃ ẽ in mẽbro ꝑncipali qd̃ eſt ſub mirach: ⁊ de illo qd̃ eſt in mirach vẽtris: ⁊ forte illud ſolũ ꝯuertit̃ ad ſaniẽ. tñ de hoc diſputabit̃. ¶ Q̃. querit̃ de iſto accñte. ſ. fluxu ſanguinis an ſimplr̃ ſit bonũ ſignũ in apatibus iſtis. ¶ Ad hoc dico: ꝙ bonũ ſignũ eſt ſi ꝓcedat ſignũ digõnis: ſed ſi nõ ꝓcedat põt eſſe malũ. ¶ Q̃. vꝫ eſſe malũ ſignũ ſimplr̃ qꝛ non vꝫ ꝙ talis fluxus eũet mãm de loco morbi: ⁊ opꝫ oẽm bonã euõnẽ ꝓcedere de loco morbi: ſicut dic̃ Gal. in ꝯ1o illius apho. [Ca quorum criſis fit.] ⁊ in 3o de criſi: ꝙ aũt nõ de loco morbi eũet: pꝫ qꝛ fluxus ſanguis mãꝫ eũat de vena capitis: apata ṽo iſta ſunt in epate ⁊ ſplene. ¶ Ad h̃ dico: ꝙ talis euõ bñ ꝓcedit de loco morbi qꝛ mã ſanguinea ꝯtẽta circa pres inferiores aſcẽdit ſurſuꝫ: ⁊ cũ ſit calĩa ſua nã ẽ aſcẽdere: [ꝑqui rẽdũ aũt an dolor adſit frõti:] Hic Cõmentator q̃ſi nihil dicit tamẽ planũ eſt qd̃ hic docet preſcire hunc fluxum. ⁊ plana eſt cã quare iſta accñã fluxum narium antecedunt.

¶ Textus. XXXVII.

¶ In his tñ quibus etas. xxxv. annorum eſt.

¶ Et dignus quidem eſt vt timeatur fluxus ſanguinis ei cuius etas eſt intra. xxxv. annos.

¶ Commentum Galeni.

¶ Enunciat Hip. in h̃ ſermone ſuo terminũ q ſumit̃ ex etatibus in ꝓnoſticatiõe de fluxu ſanguis de naribus: qd̃ eſt qꝛ cõueniẽs eſt vt timeatur fluxus ſanguinis ei cuius etas eſt intra. xxxv. annos: quoniam ſanguis hac etate eſt multus: ⁊ virtus eius fortis ⁊ caliditas multa.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In hac etate ꝯtigit fluxus ſanguis nariũ maxime ꝓpter tria. ſ. qꝛ ſanguis eſt multus: ⁊ qꝛ calitas in eo eſt multa: ⁊ qꝛ ṽtus egri eſt fortꝫ potẽs facere expulſionẽ. ⁊ multitudo ⁊ caliditas faciũt ebullitionẽ ei9. ⁊ ꝓpter hoc fit exitus ſanguis õ leuis: ⁊ ſumit̃ iſtud ſignũ ꝓnoſticũ ex etate qd̃ habilitat: eꝫ duo alia ſigna ſunt ãnexa illi accñti ꝓpter motũ illius mãe.

¶ Textus. XXXVIII.

¶ Apoſtemate ṽo molli exiſtente ſine dolore ⁊ ſub tactu mutabili contingit egritudinem terminari: predictis tamen ſepius.

¶ Sed ex apatibus qd̃ lene eſt a quo nõ eſt dolor ⁊ mouet̃ ſub digitis qñ premitur deſuper: criſis erit tardior. verum erit minoris timoris quam illa apoſtemata prima.

¶ Commentum Galeni.

¶ Iſta ſunt apata que noui medicoꝝ appropriãt noĩe vndimie ⁊ ſimile. Antiqi ṽo multotiẽs noĩant ea. apata tñ lenia ⁊ fortaſſe addũt ad illud. Nõ eſt dolor cũ eis ⁊ fortaſſe dimittunt dicere illud qñ declaratur ex ſermone eorũ lene: qd̃ eſt qꝛ cũ apatibus lenib9 nõ eſt dolor. Hip. aũt nõ fuit ꝯtentus in h̃ ſermone illo: ſed dixit ẽt: qꝛ mouet̃ ſub digitis qñ premitur deſup. Illud g̃ iterũ eſt itrãs in ſmone ſuo lene niſi ſi voluiſſet ꝑ hũc ſermonẽ vt ſignĩet apata q̃ ſubmergunt̃ qñ ꝑmit̃ ſup ea cũ digitis. Et nõ inuenio illud accidere in oĩb9 apatib9 q̃ mouent̃ qñ ꝑmit̃ ſup ea: ſꝫ illud non accidit niſi qñ ꝯtingit i cute mollities: ⁊ qñ h̃ apata ꝓueniũt a phlegmate ꝓlõgat̃ ſpaciũ eoꝝ ⁊ timor accñs ab eis eſt minor. Cã ṽo in lõgitudine eoꝝ ſpacij eſt vehemẽtia frigoris eoꝝ qm̃ maturatio nõ cõplet̃ niſi ꝑ caliditatẽ. Cã autẽ in paucitate timoris accidentis ab eis eſt quoniam cũ eis non eſt dolor. qd̃ eſt: qꝛ dolores proſternunt virtutes.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum docuit Hip. ꝓnoſticari ſuper ꝯuerſionẽ apoſtematis calidi ad saniẽ mõ docet pronoſticari ſuper ꝯuerſionẽ apoſtematis frigidi ad saniẽ. ⁊ hꝫ hec pars duas. Nã p̃ oſtendit ꝙ ꝯtingit hanc egritudinẽ terminari ad saniẽ: ⁊ aliqualiter cõparat ipſam ad calidũ apa. Secũdo ponit modum terminationis. durat prima vſqꝫ: [ꝙ ſi vſqꝫ in diem. lxm.] Alie ṽo partes iſtius lectionis ſunt diuiſe ſupra. [Apoſtemate ṽo molli exiſtente.]

¶ Circa hunc. §. Gal. duo notat. Nam primo explanat nominationẽ iſtius apatis. Scd̃o ponit cãm iſtius. §.

¶ De primo dicit: ꝙ noui medicorũ nominant hanc ſpeciez apoſtematis vndimiã: ſed antiqui vocãt tale apoſtema lene. ⁊ aliqñ addunt ⁊ dicũt ipſum apa lene cum quo non eſt dolor: ſed Hippo. ponit in ipſius noĩatione circũlocutionẽ factã a tribus vocabulis: qꝛ vocat ipſuꝫ apa molle ſine dolore curſibile ſub tactu: ⁊ cedens prementi digito.

¶ De ſecũdo dicit: ꝙ iſtud apoſtema habet lõgum tẽpus in conuerſione ad saniẽ qꝛ ipſum eſt de mã phlegmatica que eſt frigida: ⁊ omnis digeſtio fit per calidũ: ⁊ eſt tale apoſtema minoris timoris qꝛ in eo non eſt dolor. Dolor aũt facit timorẽ qꝛ proſternit virtutẽ. [predictis tñ ſepius.] i. velocius. Nã apoſtema calidũ citius terminatur q̃ꝫ frigidum.

¶ Q̃. queritur qꝛ dicit ꝙ maturatio nõ fit niſi per calidum. Videt̃ enim ꝙ calidũ impediat maturationẽ que eſt cõuerſio ad saniem. nam calidũ reſoluit. ⁊ omne quod reſoluit impedit talẽ maturationeꝫ qꝛ facit exhalare quod ſubtile eſt ⁊ calidum: ⁊ remanet quod eſt groſſuꝫ: ⁊ hoc firmatur per textũ Hippo. ſupra poſitum. ⁊ Galenum in cõmento. ⁊ quinto de ſimplici medicina.

¶ Q̃. clauſio pororum facit ad coartationẽ materie que coartatio generat saniem. ſicut dicitur qnto de ſimplici medicina. Frigidũ autẽ facit coartationem. ergo gñat saniem.

¶ Ad primum dico: ꝙ calidũ quod reſoluit nõ generat: ſed calidum qd̃ multiplicat calorem in quantitate ⁊ non acuit eum in qualitate: ⁊ tale eſt calidum temperatũ cum quadã viſcoſitate: ⁊ hoc dicit Gal. de ſimplicibus. tamen intentio iſtius pronoſticationis in hoc loco fuit talis qꝛ materia frigida tardius digeritur q̃ꝫ calida qꝛ digeſtio fit per calidũ ⁊ frigidum magis reſiſtit calori naturali. ⁊ etiã calori medicinarum q̃ꝫ calidum.

¶ Ad ſecũdum dico: ꝙ frigidum per accidens bene facit ⁊ priuat expirationem: ⁊ hoc eſt verum in medicina ipſa: ſed in humore eſt falſum quia frigiditas in corpore ſemper impedit talem digeſtionem.

¶ Textus. XXXIX.

¶ Quod ſi vſqꝫ in die. lx. vel. xl. ſic manſerit: fe. non deficiente in pus conuertetur: ⁊ oẽ apoſtema circa ventrẽ ad hũc modũ diiudicabitur.

¶ Qd̃ ſi pertrãſierit. lx. diẽs: ⁊ febris remãſerit ⁊ apa nõ gñauerit: ſignĩat illud iterũ. qꝛ in pus trãſi

bit: ⁊ qđ ex apoſtematibus fit etiaꝫ in reliquis partibus vētris: curſus eius eſt iſte curſus.

¶ Commentum Galeni.

¶ In ꝑcedētibus qdē eſt locutus i apatibꝰ calidis: ꝙ ſanies colligiť in eis qñ nō qeſcit febris: neqꝫ expirat apa: ⁊ reſolnitur poſt .xx. dies. In h aūt ſermone ponit terminū collectionis ſaniei in apatibꝰ frigidis dié .lx. Et iuenimꝰ iteruꝫ apata q̄rū diſpō media eſt .ter iſta apata in qbꝰ terminꝰ aggregatiōis ſaniei ē dies .x. ⁊ ego qdē vltiabo ſmonē meuꝫ in eo vbi ſcribā ipm ſm ordinē i ſermōe meo i diebꝰ criſis. In h aūt loco Hip. d. ꝙ nō apatibꝰ tm̄ q̄ i his fiūt q ſunt ſub hypocūdrijs aggregať ſanies qñ eoꝝ ꝓlōgať ſpaciū ſed in eis ēt fiūt i religs ꝑtibꝰ vētris. Signat ergo illud ꝙ illō qđ eſt ſub hypocūdrijs apud eū eſt vna ex ꝑtibꝰ vētris: ⁊ iſte locus noiatur ꝓprie hoc nomie: ꝙ eſt: qꝛ greci nominant ipſum hypocūdrium: ⁊ expō eius eſt qđ eſt ſub coſtis.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Lꝫ Hip. ponat terminū ꝯuerſionis apatū frigidoꝝ ad ſaniē dié .lx. tñ eſt alia mā apatū q̄ tenet mediū. ſ. apatuꝫ que differūt ꝯuerſionē eoꝝ ad ſaniē ſolū vſqꝫ .40. dies. ⁊ d hac mā diceť ſufficiēter in liº creticoꝝ. [⁊ oē apa circa vētrē.] hic inuit ſolū ꝙ hypocūdria ſunt quedaꝫ pars vētris ⁊ eſt pars illa q̄ eſt ſub coſtis. imediate. qꝛ ipſe dicit. [Et omne apa circa ventrē:] quaſi dicat non ſolū apa hypocūdrioꝝ: ſed ēt apoſtema qđ fit in alia parte ventris eſt tale.

¶ Textus. XL.

¶ Apa ꝟo ſolidū cū dolore horrēduꝫ eſt: ⁊ cito mortiferꝫ. Qđ autem molle ſine dolore: ⁊ ſub tactu curſile. tardius.

¶ Qđ aūt ex apatibus fuerit doloroſum durū: ſignat timorē ⁊ mortē ſubitā ⁊ qđ ex eis fuerit lene non doloroſuꝫ ⁊ mouetur ſub digitis qñ cōprimitur ſup ipſuꝫ tūc ipſuꝫ eſt tardius illo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Nō addidit nobis i ſermone ſuo iſto ſup illud quod ꝑmiſit ⁊ nō dixit aliqd niſi ſermonē ſuū i apatibꝰ duris cū qbꝰ eſt dolor qꝛ ſunt magna: ⁊ ego qdē iā annūciaui illud i eis q̄ ſunt ꝑmiſſa. Ubi dixi ꝙ apata calida q̄ accidūt i mirach vētris ſi nō fuerint magna valde: nō ex eis euenit timor.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Hic ſolū recordatur cuiuſdā ꝯditionis dicte ſupra. ſ. ꝙ tale apa calm ſi fuerit in lacertis vētris ⁊ non in mēbris que ſubſtant eis nō eſt mortale niſi valde magnū fieret: aut error fieret in eo per medicū vel per alium modum.

¶ Textus. XLI.

¶ Apa ꝟo circa vētrem minus colligit hūoreꝫ quā quod in hypocundris minime omnium: quod ſub vmbilico eſt.

¶ Et apata que fiūt in ventre: ſunt minoris aggregationis quā apata que fiūt in eo quod eſt ſub hypocūdrijs: ⁊ minoris inflāmationis ex eis ſunt illa que ſunt ſub vmbilico.

¶ Commentum Galeni.

¶ Aggregatio ſaniei in apatibꝰ q̄ accidūt in mirach vētris ſ. in eo qđ eſt ſub hypocūdrijs qñ nō expirāt apata eſt velocior ⁊ plus ēt ꝑꝑ calitatē illius loci ⁊ ſm elongationē apatis ab hoc loco ad iferiora eſt diminutio aggregationis ſaniei ab eis: ⁊ paucitas illius: ⁊ ꝑꝑ hoc fit ꝙ apata que accidunt ſub vmbilico nō trāſeūt niſi raro in pus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In hoc. §. ponit Gal. ſoluꝫ cām huius dicti ⁊ dicit ꝙ apa quanto fit magis ſupra verſus cor ⁊ epar tanto plus colligit de ſanie: ⁊ quāto magis fit verſus inferiorē partē tanto minus colligit de ſanie: ⁊ cā eſt qꝛ calitas maior i loco aggregatiōis: facit maiorē aggregationeꝫ. ¶ Sꝫ ꝯ h oppōiť. nā maior calitas magis reſoluit ⁊ expellit a ſe māꝫ nocētē. ḡ apa qđ magis approximat loco calidiori minus colligit de ſanie. ¶ P̄. nos videmus: ꝙ in corde nō pōt fieri ſanies ꝑꝑ mltā eiꝰ calitatē. ¶ Ad ꝑm dico: ꝙ lꝫ loca illa ſint calā ñ tñ eſt tāta calitas q̄ poſſit reſoluere. ſed pōt maturare qꝛ eſt caliditas nālis. ¶ Ad 2m dico: ꝙ in corde non pōt fieri ſanies ꝑpter eius nobilitatē. ⁊ nō ꝑpter eius caliditatem.

¶ Textus. XLII.

¶ Elegātius oibus ſignis ſignū ē ſanguis effuſio: ex his apatibus q̄ ſunt in ꝑnotatis locis.

¶ Et non opꝫ vt timeatur in illo niſi fluxus ſanguinis ꝓprie ex locis q̄ ſunt altiora illis.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ In qbuſdā deſcriptionibꝰ inueniť ſcriptū in eo: ⁊ ꝓprie ex locis q̄ ſt altiora eis ⁊ ſignat illud qđ nō ſit effuſio ſanguinis in apatibꝰ accñtibus in eo qđ ē ſub hypocūdrijs tātū: ſꝫ in apatibꝰ ēt accñtibꝰ i eo qđ eſt ſub illo loco ad iſeriora. Et in qbuſdā caꝑ inueniť ꝓprie cū ablatione huius dictiōis ⁊ ſignat illud effuſionē ſanguis ⁊ accidit ēt in apatibꝰ q̄ fiūt i iſeriorib; vētris. Uerūtñ illud ē minꝰ q̄ꝫ illud qđ ſignat ſermo ꝑmus ⁊ in qbuſdā deſcriptiōibꝰ nō inueniť h dictio. Et ꝓprie, ſed inueniť iſte ſermo ſcriptus i eis ſm hūc modū. Et nō opꝫ vt timeať in illo effuſio ſanguis: niſi ex locis q̄ ſunt altiora eis: ⁊ ſignat iſte ſermo qñ ſcribiť ſꝫ hāc deſcriptionē: ꝙ effuſio ſanguis nō accidit in apatibꝰ accñtibꝰ in inferioribꝰ vētris ⁊ illud eſt ꝟitas. ſ. ꝙ effuſio ſanguis nō accidit niſi qñ apa eſt in locis q̄ ſunt ſup vmbilicū: ⁊ qñ apa eſt in loco qđ eſt altiꝰ h loco: eſt effuſio ſanguis plus: ⁊ qñ eſt i loco altiore eo valde: eſt effuſio ſanguinis multo plus. Et Hip. qdē narrauit manationē ſanguinis i eis q̄ ſunt poſt: ⁊ ego ēt loquar in illo ſermonē magnū completuꝫ magis q̄ꝫ iſte ſit quādo peruenero ad illum ſermonem.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Alia tranſlatio hꝫ aliā lrām. ⁊ eſt talis. [Et nō opꝫ vt timeať in illo niſi fluxꝰ ſanguis ꝓprie ex locis q̄ ſunt altiora illis.] Et Gal. circa hūc. §. nō notat niſi diuerſitatē ſcripture: ⁊ d. ꝙ hic repiť 3ª ſcriptura. nā ꝑª eſt illa q̄ poſita ē ⁊ hꝫ talē intellm̄. ſ. ꝙ fluxꝰ ſanguis nō ſolū ſupueniat qñ apa eſt i hypocūdrijs vel ſub eis: ſꝫ ēt qñ apa eſt in locis q̄ ſunt ſub vmbilico. lꝫ plus accidat fluxꝰ qñ apa fit i ꝑte altiori. Alia lrā ponit h aduerbiū: ꝓprie: cū ablatiōe. i. cū exceptione facta ꝑ hāc dictionē: niſi: vt ſic dicať. [Et nō opꝫ vt fluxꝰ ſanguinis timeať niſi ꝓprie ex locis q̄ ſunt altiora.] ⁊ iſta lrā q̄ſi hꝫ eūdē intellm̄ cū ꝑori. Nā ſignat ꝙ pōt ēt accidere fluxus ſanguis qñ apa eſt in ꝑtibus iferioribꝰ: ſꝫ ſignat ꝙ minus pōt illud ꝯtingere q̄ꝫ ſignet ꝑª lrā. 3ª ꝟo lrā eſt ſine hoc aduerbio: ꝓprie: vt dicať [⁊ nō opꝫ vt timeať fluxꝰ ſanguinis in apatibus q̄ fiūt in inferioribus vētris.] hec eſt vera lrā. nā ſignat ꝙ nō accidit fluxus ſanguinis niſi qñ apoſtema eſt ſupra vmbilicū: ⁊ q̄to magis aſcēdit ꝟſus ꝑtē ſupiorē tāto magis accit fluxꝰ ſanguis qꝛ vene ſunt ꝓpinquores.

¶ Textus. XLIII.

¶ Omne apoſtema diuturnum in predictis locis in pus vertetur.

¶ Et omnia iſta apata qñ prolongatur eorū ſpacium ⁊ antiquantur in iſtis locis: oportet vt timeatur conuerſio eorum in pus.

¶ Commentum Galeni.

¶ Aggregauit Hip. i ſmōe ſuo iſto ſumā eiꝰ qđ ꝑceſſit de ſermone ſuo: ⁊ ſignat illas eaſdē res q̄s dixit ſingulr in ſuma vna. qua ꝑꝑ nō eſt nobis nccē exponere hūc ſermonem.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Dicit hic Gal. ꝙ ponitur hic ↄcluſio generalis totius qḋ dictū eſt ſupra particulr. ⁊ ꝑ h̄ notat Gal. ꝙ pricipalr docuit ꝓnoſ. Hip. ſuper apa calidū rōne ↄuerſionis ad ſaniem.

Circa hec oia ſupradicta dubitat. Primo an iſta apoſtemata ſuper que docet ꝓnoſticari ſint principales morbi: an ſint apata cretica. Ita ꝙ per ea alia egritudo terminetur. Et videt ꝙ tale apa ſit principalis egritudo. nam dicit ꝙ ipſuꝫ apa pōt eſſe in epate vel ſtō: vel ſplene: vel oia ſtagnare. Tale aūt apoſtema eſt principalis morbus. creticuꝫ ṽo apoſtema fit in lacertis illis. ¶ Itē. ipſe dicit ꝙ ſubitam mortē infert in ſui ꝓn°: aliqñ. hoc autē non facit apa creticum: q̄ nō venit in ꝓncipio: nec ſubitā mortem infert. ¶ Itē. alienatio ⁊ anguſtia ſignificat ſuper hoc apa: ſicut dictum eſt ſupra. ergo tale apa eſt ſignatum ⁊ non ſignum. ¶ Itē. ipſe ponit ꝙ febris ſit accidēs iſtius apatis calidi. ⁊ eo euaneſcente febris deficit. ergo non eſt apa creticum. q̄ adueniente apate cretico: plerūqꝫ deficit febris. ergo apoſtema ſuper qḋ docet eſt ſignificatum ⁊ non ſignum.

¶ Itē. tale apa de quo loquitur terminatur per fluxum ſanguinis: ſed apoſtema creticum qḋ fit in lacertis: non. ſicut dicit Gal. ſuper illo parag°. ꝓ Solet aūt.] ergo tale apoſtema eſt ꝓncipalis morbus ⁊ nō eſt cretica determinatio.

¶ Ad cōtrarium opponit̄ q̄ apa de quo hic loqtur. cognoſcitur per mollitie tactus q̄ dicit ꝙ eſt curſibile ſub tactu: ſed apoſtema interiorū mēbrorū non currit ſub tactu. ergo loqtur de apate quod fit i lacertis illis. ⁊ tale apoſtema poteſt eſſe creticū. imo quaſi ſemper eſt creticū in acuta egritudie. ¶ Itē. tale apoſtema iudicatur per figurā ſuam. i. q̄ acutum aut ſpacioſum. tale ṽo apa eſt in lacertis ergo creticum. ¶ Itē. tale apa hꝫ rupturaꝫ intus ⁊ extra. ergo fit in lacertis ꝗ eſt creticū ⁊ non principalis morbus. ¶ Itē. ſup tale apa docet ſignificare per colorē ſaniei. ergo eſt in lacertis. ergo creticū. ¶ Ad hanc q̄ōnem dico: ꝙ in hoc cap̄ ꝓncipaliter loqtur ſuper apate qḋ eſt in mēbris interioribus: qḋ facit feb. acutā ſi calidū eſt: ⁊ ēt ſi frigidū eſt. pōt facere febrem: apa ṽo quod eſt in lacertis: non facit neceſſario febrem acutā: ſed pōt ſuperuenire febri acute: ſed q̄ apa qḋ fit in lacertis erat ↄforme illis apatibus. Dico etiam ꝙ de ipſo loqtur aliqñ: ⁊ ſi queras quō de apate tali loquitur. ſ. an prout ipm eſt creticuꝫ: vel per ſe egritudo. Dico ꝙ poſſibile eſt vt loquat̄ de ipſo: prout ipſuꝫ eſt creticū: ⁊ ꝓut ipſuꝫ eſt egritudo ꝑ ſe que aliqñ cōuadit ipſi morbo: aut aliquando eſt tāte magnitudinis: ꝙ per ſe facit febreꝫ ⁊ mortē aliqñ.

¶ Itē. queritur nunqd loquat̄ de apatibus interioribus: qñ docet ꝓnoſticari ſup ↄuerſionē ad ſanieꝫ: ⁊ videt̄ ꝙ non. q̄ talia apata veniunt ad rupturaꝫ exteriorem. apoſtema ṽo epatis ⁊ ſtōi non venit ad talē rupturā niſi illud apoſtema eſſet tātum ꝙ cōprehēderet membra interiora ſimul cū lacertis: ⁊ quō hoc apa poſſit eſſe paruū non poſſum intelligere. Nam duo mēbra terminata in ſuis formis nō pñt vno apate ligari ⁊ ↄtinuari. ergo relinqtur ꝙ poſtq̄ꝫ apa venit ad rupturā exterioreꝫ: q̄ ipm fit in lacertis neceſſario ⁊ nō in illis mēbris. ergo nō loqtur de ↄuerſione ad ſaniē illorū apatum interiorū. ⁊ ſimili mō poteſt ſumi ratio a ſanie.

¶ Ad ↄ̃riū pꝫ q̄ dicit Hip. ꝙ ſi talis collectio nō infert ſubitam mortē ⁊c̄. ↄuertit̄ ad ſaniē. ergo cum apa lacertoruꝫ non inferat ſubitā mortem loquitur de conuerſione ad ſaniem apoſtematum membrorum interiorum.

¶ Ad hāc q̄ōnem iaꝫ pꝫ ſolutio per añdicta. Nā ſicut de duplici apate loqtur (lꝫ de vno ꝓncipalr ⁊ de alio incidēter) ita de cōuerſione amborū ad ſaniē loqtur: ⁊ ꝙ talia apata interiora cōuertātur ad pus. docet Aui. 3° cañ. de morbis epatis cap̄ de ſignis adubellati. ⁊ in pluribus alijs locis ibidem. ꝓ Et ſi tu dicis mihi: ipſe ponit ſignum a ruptura exteriori. Dico ꝙ hoc ſignū non eſt vl'e in quolibet apoſtemate: ſed ſolum in apate qḋ fit in lacertis niſi forte qñ apoſtematū eſſet epar: ⁊ fieret aliud apoſtema in mēbris ſuppoſitis illi proportionaliter: aut vbi tātum apa poſſet fieri ꝙ cōtinuaret vtrūqꝫ. ſ. mēbra illa cuꝫ ſiphac ⁊ mirach. quod difficile vī credibile ſicut prius dixi: ⁊ ſi iſte due q̄ōnes fuiſſent ſupra diſputate melius eſſet. Et dico ꝙ ſigna ſumpta a ſanie poſſunt ēt verificari in apatibus mēbrorū interioruꝫ q̄ talis ſanies pōt cognoſci in exitu per vrinam ⁊ per ſeceſſum. lꝫ nō ita manifeſte: ſicut qñ apa hꝫ rupturam manifeſtam. Et poſſet aliqñ fieri ruptura per inciſionē aut cauterium ꝓpter ſaniē collectā in epate: ſicut dicit ille apho. ſexte particule. ꝓ Quicūqꝫ ꝓter nām in epate ſaniē.] tñ ſcias ꝙ intētio Hip. in ſignis q̄ ſumunt̄ a figura ⁊ ruptura ⁊ ſanie nō fuit niſi in apatibus que ſiunt in mirach vētris ꝓncipaliter ⁊ nō in eis que ſunt in mēbris que ſiunt ſub ſiphac. lꝫ in illis poſſit eē ver̄ qḋ. d. Et hoc vī velle Ga. l. §. ſeqnti.

¶ Textus. XLIIII.

¶ Opꝫ ergo te eſſe attētuꝫ in his que cōputrūerunt ſm huiuſmodi diſciplinā quod eminet ⁊ oino extra ē: ⁊ itus minus eſt: ⁊ ꝑ acutū: laudabile: qḋ ṽo ſpacioſuꝫ ⁊ minime acutū: peſſimū. ¶ Et opꝫ vt ponas cōſiderationē tuā in apoſtematibus q̄ in pus ↄuertuntur in illis partibus ſm hanc ſilitudinē. Dico ꝙ eoꝝ laudabilius qñ declinat ad exteriora eſt quod eſt ex eis paruum: ⁊ eſt ſm finē declinationis ad exteriora: ⁊ eſt acuti capitis: ⁊ deterius eoꝝ eſt quod eſt magnū latum non hñs caput acutum.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Iā oñſuꝫ eſt ⁊ manifeſtū tibi ex h̄ ſermone in quo narrauit Hip. eſſe apatum accidētiū in mirach ventris oſtēſione manifeſta: q̄ noiauit ſaniē multā: qñ aggregat̄ in loco ꝓpter maturationē alicuius apatum ⁊ ↄuerſionem ipſius in pus. Et fortaſſe erit collectio ſaniei in apatibus ſub cute ⁊ multotiens aggregat̄ magis intus q̄ꝫ illud: ⁊ cā in illo eſt vna duarū reꝝ. Prima qdē cā eſt qñ apa qḋ in pus ↄuertitur eſt inter ſiphac extēſuꝫ ſup ventrē. Et ſcōa quidē eſt qñ accidit egritudo in aliquo lacertoꝝ q̄ ſunt ſuper vētrem: ⁊ aggregat̄ ſanies ſub vno duoꝝ pāniculoꝝ q̄ ſunt ſub lacertoꝝ: ⁊ nō declinat ad exteriora: aut ꝓꝑ viſcoſitatē ſuā ⁊ groſſiciem: aut ꝓꝑ ſpiſſitudinē pāniculi q̄ circūdat illā ſanieꝫ ꝙ eſt q̄ nā conat̄ eijcere ſaniē ⁊ expellere eā a mēbris īfirmis ⁊ multotiēs qdē ſeqt̄ i illo finē ſuū ⁊ cōplet itētionē ſuā ad quā itēdit qñ inuenit poros ↄuenientes illi ſic̄ pāniculos: ⁊ cannales: ⁊ cuniculos. Et qñ ſunt illi pori ↄſtricti: ro īſrūpit ēt illos pāniculos ſtrictos qui cōprehēdūt eam vt dilatet̄ ei ēt locus q̄ eſt ſub ea. Iā igit̄ manifeſtū eſt ꝙ illud in quo aggregat̄ ſanies ſm hunc modū eſt laudabilius eoꝝ: q̄ ad exteriora declināt ⁊ nō ad interiora: ⁊ laudabilis eoꝝ: eſt ēt cuius locus q̄ circūdat ipſum qñ extēdit̄ in latitudinē minorat̄ ⁊ remanet cōſtrictū hñs caput minus cu° figura ē figura pinee. Qḋ ē q̄ iſta apata ſigñant fortitudineꝫ ṽtutis expellētis ſaniē ad exteriora: ⁊ ꝙ ſanies nō corrūpit locum magnū ex corꝑib° q̄ ꝓſa corrodit ⁊ mordicat. Et itē° vtrūqꝫ qdē ē vna ſine ſcriptū ſit i deſcri° hñs caput. aut ſit ſcriptū in caracurū cū gibboſitate.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū docuit Hip. ſignificare vel ꝓnoſticari ſuper apata hypocundrioꝝ per ↄuerſionē ad ſaniē: ponēdo ſigna ↄuerſionis ad ſaniē: lꝫ alia incidēter poſuerit: modo docet pronoſticari per ↄſtria ad giationē ſaniei: ⁊ q̄ illa ſunt tria diuidit̄ ꝑs iſta in tres. Nā ꝑ̄ docet ꝑ ſignū qḋ ſumit̄ a ſitu ⁊ forma apoſtematis. 2° docet per ſignū qḋ ſumitur a ruptura. tertio per ſignū qḋ ſumitur a ſanie. durat prima vſqꝫ. ꝓ eoꝝ aūt que intus crepuerunt.] ſcōa vſqꝫ. ꝓ putredo autē.] 3ª vſqꝫ ad finē. ꝓ Opꝫ te eſſe ⁊c̄.] ¶ Circa hūc. §. Ga. nō notat

niſi cām iſtoꝝ ſignoꝝ maloꝝ ⁊ bonoꝝ. Et cā in hūc modū ſumitᷣ:hic.n.ponunᷣ duo ſigna bona.ſ.acumen apatis ad modū pinee:⁊ eminētia:⁊ duo mala.ſ.ꝓfunditas ⁊ largitas apatis. ⁊ cā bonitatis in acumine ⁊ eminentia eſt talis qꝛ ſignū iſᷣ potētia nāe expellētis mām ad exteriora ⁊ contrāris eā in pauco loco:ita ꝙ paucū locū lędit. vñ ſignatᷣ nobis magnū dñium nāe ſuper mām. Cā ꝟo in malitia ꝓfunditatis ⁊ latitudinis eſt multiplex. Et ꝑ nota cās ſuperfluitatis vel nō eminētie. Et dico ꝙ vꝫ mihi ꝙ quattuor poſſunt colligi ad vltimū ex verbis Gal.qꝛū pᵃ ē ſitus mēbri apati.ſ.qꝛ ſi mēbrū apatū eſt ſub ſiphac aut eſt aliqs lacertoꝝ poſitoꝝ ſupra ſiphac:⁊ adunatᷣ ſanies īter pāniculos eiᵘꝫ:2ᵃ cā eſt groſſities vel viſcoſitas māe:ita ꝙ nā nō pōt eleuare eā. 3ᵃ cā eſt ſpiſſitudo pāniculi ꝑ quā mā illa hꝫ penetrare que ꝓhibet māe aſceſum ad altū. Et quarta eſt debilitas ſolius virtutis q̄ non pōt mām eleuare:⁊ iſta 4ᵃ cā ſumitur a tex. Gal.per modū argumētir ad vltimum poteſt dici ꝙ ſit ſola debilitas virtutis Sꝫ 2ᵃ eſt debilitas virtutis.ſ.relata ad q̄litatē māe inobediētis aut cōpōni membroꝝ. ⁊ ſic vbiqꝫ eſt debilitas ꝟtutis:⁊ eſt debilitas abſoluta.ſ.qñ mā eēt mediocris:⁊ ſitus membroꝝ aut forma nullo mō repugnaret. hec eniꝫ eſt abſoluta debilitas:⁊ iſta eſt cā ſpālis ⁊ malitia talis ſigni. Latitᵈᵒ ꝟo talis apatis eſt malū ſignū. ⁊ ⁊ qꝛ ſignificatᷣ debilitas ꝟtutis ⁊ qꝛ multū lacerat ⁊ corrodit de loco ſano:⁊ videtur mihi intentio Galeni eſſe hec. licet eam ſatis inuolute ponat.

Virtutis debilitas duplex.

Textus. XLV.

Eoꝝ aūt que intus crepuerūt. ſi qua quideꝫ exterius apparent: peſſimum quoꝝ vero nihil ſigni eſt extra meliora.

Et laudabilius coꝝ cuius eruptio fit ad interiora eſt illud: qd̓ nullo modoꝝ cōicat: loco extrinſeco ſꝫ eſt ꝯſtrictū latitᷣ:⁊ nō eſt dolor cū eo: ⁊ vꝫ locus eius exterior totus ſilis coloris.

Commentum Galeni.

Non dꝫ in iſtis apatibus ꝙ ſint laudabiliora ſermone abſoluto:ſꝫ ꝑ cōparationē ipſoꝝ ad illa q̄ erūpūtur ad interiora ⁊ exteriora ſimul. qñ ipſa ſunt deteriora illis q̄ erūpuntᷣ ad exteriora. Qd̓ eſt:qꝛ coꝝ eruptio ē ī ſublimiori loco cutis q eſt ſup vētrē. Et eruptio iteꝝ qñ eſt ad interiora non eſt poſſe ponere ſup locū infirmū medicinā ſicut poſſe eſt illud qñ eſt ad exteriora. Et effuſio ſaniei iteꝝ qñ eſt ad inteſtina: ſecuritas nō fit ſup ea qn mordicet ⁊ abradat ipſa:q̄le accidit ide in qbuſdā hoīs flux⁹ ſanguis vētris ⁊ qñ effunditᷣ ſanies ad inteſtinum ieiunum:aut ad inteſtina gracilia minuta illi ūdnocet penetrationi cibi ad epar ⁊ quando effunditᷣ ad ſtōm corrūpit digōni: manifeſtū eſt igitᷣ ꝙ deteri⁹ ex apatib⁹ ē qd̓ ab eis erūpitᷣ ad duo latera ſil.ſ.in interiora ⁊ exteriora. Qd̓ eſt qꝛ nocᵘᵐ duplicatᷣ tūc:⁊ nō eſt nāe loc⁹ a q̄ īcipiat gñare carnē ſic fundamēta q̄ ponunᷣ ſup terram.

Expoſitio Thaddei.

Circa hūc.§. Gal. ſic procedit. Nā ꝑ remouet dubiū incidens. 2ᵒ ponit cās dictoꝝ ī hoc.§. Dicit ergo ſic de ꝑ ꝙ qñ Hip.d.ꝙ eruptio apatis ad interiora eſt laudabilis hoc nō dꝫ intelligi ꝑ cōparationē ad exteriorē eruptionē:qꝛ eruptio ad interiora eſt ſatꝭ peior:ſed dꝫ intelligi ꝑ cōparationē ad eruptionē q̄ fit ad vtrāqꝫ partē.ſ.interiorē ⁊ exteriorēꝫ.

De 2ᵒ.d.ꝙ cā ꝑꝑ quā eruptio ad interiora eſt peior q̄ꝫ eruptio ad exteriora eſt 2ˣ. vna q̄ꝫ eſt qꝛ medicina nō pōt ſic cōmode poni ī eruptiōe ad interiora ſic ī eruptiōe:ad exteriora. alia eſt qꝛ ſanies q̄ exit ꝑ eruptionē ad interiora pōt facere multa nocᵘᵐ:qꝛ pōt ire ad inteſtina ⁊ facere diſſinteriaꝫ:⁊ pōt ire ad ſtōm:⁊ facere deſtructioneꝫ digōnis ⁊ alia mala multa: eruptio aūt q̄ fit ad vtrāqꝫ ptē eſt deterior q̄ꝫ ea q̄ fit ad vnā partē ſimul. cuius cā eſt 2ˣ. vna quaruꝫ eſt qꝛ nocumentū duplicatᷣ in hac ruptura:⁊ alia eſt qꝛ in ruptura natura nō hꝫ fundamētū vnde incipiat in carnis gñatione.

Hic queritᷣ qūo iſta ſanies poſſit ſtōm ⁊ inteſtina īrare cū iſtud apa ſit in mirach ventris:⁊ ſic opꝫ perforari inteſtina vel ſtomachū. Cū enī ꝙ ſanies debeat adunari in loco vbi aqua hydropicoꝝ colligitᷣ:⁊ ibi ſine impedimēto collr.

Ad hoc rñdeo ſicut Gal. rñdet in qōne quā facit de aqua q̄ intrat vias vrine:ſine de phlegmate:ſup illo apho.ſ. Quibus inter renes ⁊ vētrē phlegma ē⁊. ⁊ ſic rñdet Auic. de ſilī qōne 3ᵒ cañ. de hidropiſi aſclite. nā.d.ꝙ nā expellit nociua per vias incognitas. Unde adducit ſaniem de medio oſſe qꝛ nature forti nihil reſiſtit.

Ꝺ. q̄ritᷣ ſi tale apa ſit in epate aut ſplene aut diafragmate aut ſtō:an poſſit hoc euadere ſi veniat ad rupturā ſaniei.

Ad hoc dico:ꝙ credo talia mēbra apata ſēplꝫ venire ad mortē ⁊ raro ad ſalutē:⁊ tñ aliqñ curanᷣ ſicut pꝫ ꝑ 3ᵐ Auic.

Textus. XLVI.

Putredo ea laudatur q̄ alba eſt ⁊ equaliter per totuꝫ neqꝫ in ſuꝑficie inequalis: neqꝫ mali odoris: que ꝟo contraria peſſima.

Sanies autē eſt laudabilior:q̄ eſt alba eq̄lis: ⁊ lenis. ⁊ nō hꝫ odorē horribilem. Illa autē cuius diſpoſitio eſt ſm̄ finem contrarietatis. illi diſpoſitioni eſt in fine malitie.

Commentum Galeni.

Qd̓ aūt opꝫ ne ſanies hēat odorē horribilē res in ea manifeſta eſt. Qd̓ eſt:qꝛ odor vehemētis fetoris ſignat putrefactionē nō maturitatē:ꝙ aūt oporteat vt ſit color eius albus:ſcies illud qñ intellexeris qūo ſit euentus ſaniei:⁊ qd̓ declarabitᷣ tibi illud ſm̄ ordinē quē oſtendi in libris alijs. Qd̓ eſt qꝛ exponere vnāquāqꝫ rē in oī loco:nō eſt niſi aliſnario:nō qd̓ ſcitᷣ:⁊ res qdē quas oſtendi in libris alijs ſunt iſte. In lib⁹ qdem de ꝟtutibus nālibus oſtēdi ꝙ vna ꝟtutū nālium eſt ꝟtus immutatiua q̄ digeritᷣ cibus in ſtō ⁊ epate: ⁊ ꝯuertitᷣ in epate ad ſanguinē:⁊ in ſtō ad humorē ꝯuenientēꝫ vt fiat ſanguis ⁊ vnūqꝫqꝫ mēbroꝝ hūorē ꝗ appropinq̄t nāe ſue ad ſe ꝯuertit. Qd̓ eſt qꝛ digeſtio vltima fit per additionē nutriētis in nutrito:⁊ aſſilationē eius cū eo. Iā ḡ manifeſtū eſt:qꝛ indiget vt nutriatᷣ ī ſpacio lōgo vnūqꝫqꝫ mēbroꝝ ⁊ oñdimus ēt in lib⁹ nr̃o de ſꝑmate:ꝙ ſanguis videtᷣ multotiēs in venis ex qbus nutritᷣ hō aīcedere:⁊ recipere quādā mutationē ad gñonē ſpermatis. Qd̓ eſt qꝛ nō eſt necꝫ vt tunice venarū nutriantᷣ ex aliquo niſi ex ſanguine h̓. Quidā aūt medicoꝝ noīant hāc humiditatē noīe deriuato a noīe ſꝑmatis:⁊ ꝓpᷣie q ponūt nomē ſꝑmatis deriuatū ex colore ſuo:⁊ nō ex ſūba ſua. Et ego qdē iā oſtendi in libro meo de groſſitudine extra nām:ꝙ apata ſiunt ab effuſione ſanguinis ad loca apoſa. donec impleat venas in principio rei:⁊ extēdat eas:deīde poſt illud ꝑuenit ex venis ad loca vacua:q̄ ſunt ī circuitu eaꝝ in vnoquoqꝫ mēbroꝝ:⁊ illa loca multa ſunt ⁊ ſubtilia:⁊ ego iā oñdi in li⁹ meo.d̓ malitia cōplōnis diuerſe. Et qñ ille ſanguis ſparſus ī mēbris apoſtemoſis diuiſa in ptes ꝑuas iā egreſſus eſt ab inſtīs per q̄ cōprehēdit ipm nā:⁊ nō eſt poſſe in eo vt redeat ad nām ſuā propriā ſꝫ ꝯuertitur:⁊ putreſcit: ſicut oēs res q̄ caleſiūt calefactione vehemētī in loco nō ſuo:qꝛ ſi caliditas īnata egreditur ab equalitate ſua nāli egreſſione multa putreſcit ſanguis. ſicut putreſcit in corpib⁹ mortuoꝝ. Et ſi ꝟtus ei⁹ fuerit adhuc remanens accidit ſanguini diſpō cōpoſita ex diſpoſitio extra nām:⁊ ex diſpōne nāli:q̄re putreſcit ꝑs ei⁹ ꝑꝑ diſpōnē in nām:⁊ q̄cūqꝫ harū duarū diſpōnum vincit:tunc ſignificationes opationis eius ſunt magis vincētes ī colore:odore:⁊ ſūba. Et ex his ergo rebus quas dixi in libris alijs poſſe eſt vt ſit alteratio ſanguis ꝯuerſi ad ſaniē alteratio laudabilis. In pmis ꝟo nō putreſcit:ſꝫ recipit maturationem:

Ex quibus mēbris ꝺ. dicatᷣ ſperme.

tionē:ſed ſecūdo apparet in eo aliqd putrefactiōis egreſſe a nā. Uerū illud eſt parū:ſicut dixit Hippo. Nō habens odorē horribilē. Et neceſſe cū illo eſt etiā vt ſit color eius ſimilis ſpermati:ḡ erit albus verū albedo eius nō eſt pura: ſicut eſt albedo niuis. qḋ eſt: qꝛ nā ponit ſpmā ſilē mēbris radicalibꝰ ſiltudine pura. Sanies ꝟo aſſimilat̃ colori mēbroꝝ radicalium aſſimilatione mutabili: qm̄ cauſe facienti ſpmā nō cōmiſcet̃ diſpō extra nām. In ſanie aūt nō eſt pmiſtio diſpōnis extra nām. cum cā faciens eā ſemꝑ ſicut dixi ſit eq̄lis. Uerū pmiſcet̃ ei ꝓculdubio: qm̄ ſanguis iaꝫ exiuit ab inſtr̄is ſuis nālibꝰ: ⁊ h̄ gdē eſt cā q̄ ponit colorē ſpmatis ⁊ ſaniei albū. qḋ eſt: qꝛ ſanies aſſimilat̃ mēbris radicalibꝰ: ꝙ ſunt tunice venaꝝ: ⁊ nerui: ⁊ ligamēta: ⁊ pāniculi: ⁊ carthilaginea. Et cā iterū in ſedimine albo qḋ reſidet in vrina: eſt illa eadē cā. qḋ eſt: qꝛ euētꝰ eius eſt ſilis euētui ſaniei: qm̄ eſt mediū inter ſaniē ⁊ humores nāles. qḋ eſt: qꝛ res que refugit nām vt opet̃ in ea ex cibo apud ꝯuerſionē ſuā ad ſanguinē reſidet in vrina. Nō ḡ alterat̃ ab ea ⁊ ſit ſāguis: neq3 .n. eſt ſic ſanies: cā eī cuiꝰ facienti ipſā pmiſta eſt diſpō ex̄ nāꝫ.

Expoſitio Thaddei.

Circa hūc par^m. gal. notat nobis expōnē fetoris ⁊ coloris ponēs cās q̄re malus odor ⁊ malus color ſūt ſignū malū: ⁊ bonus odor ⁊ bonꝰ color ſunt bonū ſignū: ⁊ ꝓcedit ſic in tali inueſtigatione. nā p̄ ponit cām q̄re malus odor eſt malum ſig^m. 2° ponit cām q̄re ſanies dꝫ h̄re albū colorē: ⁊ etiā repetit aliqd de cā mali odoris ⁊ boni in ſanie.

De p̄. ḡ. d. ꝙ ſanies bona nō dꝫ h̄re odorē horribilē: qꝛ ſignificat putrefactionē huꝰ. ⁊ nō maturationem.

De 2°. ſ. de colore ſaniei ſic ꝓcedit. nā p̄ inueſtigat q̄dam p̄n^a. ſ. tria recordādo ea ex alijs libris. 2° cū illis accedit ad ꝟificādū bonitatē albi coloris. De p̄ ſic ꝓcedit nā p̄ recordat̃ mo^m nutriēdi. 2° mo^m gn̄onis apātis 3° mo^m gn̄ationis ſaniei. Dicit ḡ de p̄ p̄n^o ſic ꝙ ad hoc vt ſciamꝰ ꝙ ſanies dꝫ h̄re colorē albū dꝫ nos ſcire ea q̄ in alijs. lib: iſ poſita ſūt quoꝝ vnū eſt de actione ipſius ꝟtutis nutritiue in mēbris: ⁊ .d. ꝙ ꝟtus mutatiua agit p̄ in cibū in ſto°: ⁊ ꝯuertit ipſuꝫ in chilū: ⁊ poſtea epar. ⁊ vene. agūt in chilū ⁊ faciūt ide ſanguinē: ⁊ poſtea mēbra agūt in cibū. vel humōreꝫ ⁊ faciunt inde aliquā ſbiam. q̄ aſſimilat̃ mēbris nutriēdis ab eis: vn̄ albū efficit̃ illud qḋ nutrit eo ꝙ mēbra ſunt alba q̄ debent nutriri: ⁊ pp̄ h̄. ſm̄ illos q denoiant ſpmā a colore ſuo pōt dici ꝙ omne mēbꝝ nutrit̃ de ſpmate. eo ꝙ oē nutri^m in fine ſui eſt albū: ⁊ h̄ eſt vnū p̄n^m nec^m huic inquiſitioni.

Circa 2^m ſic ꝓcedit: qꝛ apā h̄° gn̄atur. ſ. qꝛ p̄ replent̃ vene magne mēbri illius: ⁊ poſtea minores quouſq3 deueniat̃ ad loca vacua ſimiliū mēbroꝝ: ⁊ tunc illa replētur ex quorum repletione ſit apoſtema.

De 3°. d. ꝙ gn̄o ſaniei eſt ſm̄ hūc modū: qꝛ humor q venit ad loca illa vacua extēdēs ea. exiuit a ſuo loco nāli. vn̄ nā non pōt eū ad nālē diſpoſitionē adducere: agit ḡ nā in eum vt faciat eum habilē ad expulſionem: ⁊ hoc eſt conuertere ipſum in ſaniē: In ſaniē aūt conuertit ipſum agēdo in eum cū calore naturali partim: ⁊ partim cū calore p̄ter naturā: nā calor naturalis ſi ſolus ageret faceret inde nutrimētū: ⁊ ſi ſolus calor preter nām ageret faceret inde putredinē: ⁊ pp̄ hoc nō aſſimilatur ſanies ſpermati vera ſimilitudine: qꝛ ſperma ſit ſimplr̄ a calore nāli ꝯuertēti ipſum i ſilitudinē verā mēbroꝝ radicaliū: ⁊ hoc ē tertium principium.

De tertio pn̄cipali. ſ. de adaptatione ad ꝓpoſitū. ſ. ad cāꝫ pp̄ quā ſanies alba eſt bona ⁊ nō horribilis odoris. dicit ꝙ ex predictis pꝫ ꝙ poſtq̄ eſt ſanguinē: qm̄ exit a ꝓprijs inſtrumētis ꝯuerti in bonā nām. ſ. i ſubſtātiā que ꝓ parte putruit ⁊ pro parte nō putruit imo maturat̃: ⁊ ſic nō hꝫ odorem horribilē. Itē color eius debet eſſe albus. ſ. ſilis ſpermati licet nō ſit vera ſilitudo: qꝛ ſanies dꝫ aſſimilari mēbris radicalibus. ſ. oſſi ligamēto ⁊ neruo ⁊ hijs ſilibus: ⁊ qꝛ ſperma aſſimilat̃ iſtis ꝟa ſilitudine: ideo talē hꝫ colorē. Sanies āt aſſimilatur eis ſilitudine magis remota: eo ꝙ in gn̄atione eius admiſcet̃ calor p̄ter nām pp̄ea qꝛ ſanguis exiuit ad loca innālia ſibi. Et ſcias ſuꝑ hoc ꝙ pp̄ eādē cām dꝫ bonū ſedimē eſſe albū qꝛ debet aſſimilari mēbris radicalibꝰ ſicut ſanies: tn̄ ad huc minus eſt remotū ſedimē a diſpōne nāli: qꝛ ſedimē tenet mediū inter humores nāles ⁊ ſaniē. ſ. qꝛ ipſum ſedimē nō eſt adeo ꝓximum mēbris ſicut ſperma nec adeo remotū a nā mēbroꝝ ſicut ſanies: qꝛ ſedimē generatur pp̄ea qꝛ aliquid eſt in cibis quod nō bn̄ digerit̃: qm̄ ſit ꝯuerſio eoꝝ in ſanguinē: vnde illud cum ad mēbra ꝑuenit nō recipit ꝯuerſionē in mēbra: ⁊ ideo ſit ſedimen: ⁊ hec videtur eſſe ſūma intētionis galeni ſuper hoc. §.

Circa huc. §. du^r p̄ qꝛ vr̄ defectiuus Gal. in expōne eo ꝙ ipſe nihil dixit de ſbia eiꝰ cū Hyp. ponat eam.

Preterea querit̃: an iſta ſanies ſignificet ſuper apo^a quod ſit in mēbris intrinſecis ſicut eſt epar ⁊ ſtomachus ⁊c. aut ſignificet ſolū ſuꝑ apāta que ſiunt in mirach.

D. Quer^r de h̄ ꝟbo. ſ. qꝛ vr̄ ponere ꝙ oia mēbra nutriant̃ a ſbia alba. videtur .n. eſſe falſum qꝛ mēbra ſanguinea ſunt rubea ⁊ nutrimētum ſit a ſimili.

D. quer^r. de gn̄one ſaniei q̄lo pōt eſſe ꝙ gn̄o eius ſiat a calore mixto: nāli. ſ. ⁊ p̄ter naturā qꝛ nō videt̃ eſſe poſſe: qꝛ generatio ſaniei eſt digeſtio q̄dā: ſed ois dig° ſit a calore nāli ſicut .d. eius diſſō poſita 4° met^a. Inqt .n. ꝙ dig° eſt ꝯplō a ꝓprio ⁊ nāli calore: ⁊ verificat̃ illa diſſō de oi digeſtiōe ſiue ſit in nutri°. ſiue ſit in ſupfluitatibus ſicut ibi vult Ariſto.

D. dig° eſt actio ſolius ꝟtutis nālis: ſed ꝟtus nālis nō vtit̃ ꝓ ſuo iſtr̄o niſi calore nāli. eo ꝙ ca^r innālis nocet ꝟtuti ḡ a ſolo calore ſit. D. forte aliqs dubitaret. an gn̄o ſaniei foret dig° vel nō: ⁊ vr̄ ꝙ nō ſit dig° eo ꝙ ſignū digōnis ⁊ ipſa digō in oi morbo eſt ſignū laudabile ⁊ in omni tp̄e morbi: ſicut .d. gal. p̄ de criſi ⁊ in ꝯ^{to} illius apho. ſ paroxi^{mo}. ſed generatio ſaniei nō eſt bona in oi morbo nec omni tp̄e morbi: qꝛ .d. hip. in 5° pti^e aph. ꝙ calim ſaniem faciēs non in omni vulnere bonū ⁊c. ⁊ iterū .d. alius aph. ꝙ ſanies in eriſipela malū ſignū ē. Itē gal. in 3° ⁊ 4° de ige^r. ſan. d. ꝙ ſanies ꝓhibēda eſt in oi vulnere niſi ſit cōcuſſiuū. ḡ ſaniatio nō eſt dig°.

D. in vulnere pulmōis ſanies eſt ſig^m ptiſis ⁊ p ꝯn̄s mortꝫ.

Ad ꝯtrū autē plana eſt rō. ꝑ tex. pbi 4°. met^a. ⁊ ꝑ tex. gal. in ꝯ^{to} huius. §. ⁊ ꝑ tex. eius in ꝯ^{to}. reg. lib. 2°. ⁊ 3°. ⁊ ꝑ oēs tex. medicinales. ⁊ rō demōſtrat nō minꝰ: qꝛ dig° in mā ſuꝑflua nō eſt niſi habilitatio eius ad expulſioneꝫ ſicut elicit̃ ex ꝟbis gal. in tegni ⁊ in ꝯ^{to}. 2^i reg. ⁊ ab aui. 4° can̄. ca° de cura febriū putridaꝝ in gn̄ali: ſed ſaniatio eſt mā̄e habilitatio vt nā poſſit eā facilꝰ expellere: qꝛ humor crudus ⁊ imbibitꝰ ⁊ adherēs mēbris nō pōt expelli facile niſi in ſanieꝫ ꝯuertat̃. ḡ ipſa eſt dig°: ⁊ multa alia poſſent queri de gn̄one ſaniei: ſed ego reſeruo ad 5^m de ſimplici me^{na}.

Ad p̄^m. dico ꝙ eq̄litas in ſanie. nec° reqrit̃ ſicut hip. ponit: ſed Gal. nō exponit h̄ verbū qꝛ ſatis poteſt patere. ꝙ eq̄litas eius ꝓcedit ex po^a nāe ſuꝑ tota mā morbi: ⁊ nō ſuper vnam ſolū. ſicut patet ex verbis Gal. iſra cap̄. de vrina. vnde propter eius manifeſtationem dimiſit.

Ad 2^m. dico ꝙ ſanies ſignificat ſuꝑ apoſtema tam intrinſecū vꝫ in mēbris illis. q̄ꝫ extriſecū. ſ. in mirach. licet magis locū habeat in apātibꝰ mirach. qḋ pꝫ ꝑ apho. q. d. ſ gcūq3 propter ſan^{em} ieriam. In. 6. pt^a. nā. d. ꝙ ſi ſanies alba fluat in tunica illius eſt. ſi ꝟo cenulēta eſt in carne.

Ad 3^m dico ꝙ verbū gal. dꝫ intelligi de nutri° membroꝝ ſpmaticoꝝ. Aut dic ꝙ etiaꝫ caro alba eſt: lꝫ nō ſicut alia mēbra: ſed apparet rubea pp̄ reſperſionē ſanguinis. vn̄ videmus eam dealbari qn̄ abluit̃ qḋ eſt ſignū ſi pfecte remoueatur ſanguis ꝙ ipſa remaneret alba.

Ad euidentiā 4^e queſiti oportet te notare modū generationis ſaniei quē hic ponit Gal. ⁊ ponit ipſum in ꝯ^{to} illius aph. ſ in gn̄one ſaniei. ⁊ in 5° de ſim. me^e. vnde oportet me ponere intellectū iſtoꝝ. dico ergo ꝙ in gn̄one ſaniei atten-

dēdūs eſt locus vbi agit calor in humorē. nā ſi calor nālis agat in ſanguinē in venis aut in epate aut in corde nō facit de ipſo ſaniē: ſed ſi agat in ſanguinē qñ ſanguis exiuit ſuū locū nālē. ſ. venas ⁊ intrauit in ſpacia mēbroꝝ q̄ nō ſunt locus nālis ſanguinis ꝯuertit eſt in ſaniē. ⁊ h̄ .d. hippo. in illo apho. [ſi ſanguis in vētrē deſcēdit neceſſe eſt eum in ſaniē ꝯuerti.] Et cā huius eſt q᷑ ſanguis nō exiuit de venis ſub forma humi^{ri}. imo exiuit ſub forma ſanguinis. Unde oportet cū ꝯuerti in ſaniē eo ꝙ nō eſt ſuus nālis locus: ⁊ hoc mōꝫ agat calor nālis in euꝫ nō tñ nāliter fit talis actio: ⁊ defectus fit ex parte loci. Et ſi queraꝉ q̄re potius calor mēbroꝝ ꝯuertit ſanguinē in ſaniē q̄ꝫ humiditatē? Dico ꝙ cauſa huius eſt q᷑ calor mēbroꝝ nō inuenit materiā proportionatā ſue v̄tuti: ſed humiditas eſt proportionata ſue v̄tuti ⁊ h̄ eſt v̄bū obſcurū rudib⁹. Jtē in gñone ſaniei eſt qdā calor qui reſultat ex vapore reſoluto a mā q̄ ꝯuertiꝉ in ſaniem ⁊ miſceꝉ cū calliditate mēbroꝝ nāli vnde pp̄ iſta duo. ſ. pp̄ locuꝫ innālē: ⁊ pp̄ fumū illum mixtum. cum naturali calore prouenit impotētia ꝯuertēdi talem materiā in mēbra: ſed calor nālis deducit eam prope formā mēbroꝝ: ⁊ ſic dī ꝙ generatio ſaniei fit partim a calore naturali ⁊ partim a calore preter naturam. vnde illud p̄ter naturā ꝯſiſtit in hijs tribus. ſ. in eo ꝙ actio fit in humore non in nāli loco ⁊ admiſceꝉ cuꝫ naturali calore fumus malus. ⁊ q᷑ plene nō poteſt conuerti in mēbra: ſed hoc 3^{m} cauſaꝉ ab alijs duobus. hic ergo eſt modus ſm quem dicitur generatio ſaniei fieri mixtim a calore naturali ⁊ a calore preter naturam.

Ad p^{m}. aūt qō probabat non poſſe fieri niſi a calore naturali: q᷑ digeſtio eſt ſolum a calore naturali. dico ꝙ principalis actio eſt a calore naturali ſed coadiuuat talem digeſtionem calor accidentalis.

Aut dic ꝙ talis digeſtio. non eſt ſimpl'r digeſtio: ſed cū diminutione vel metaphora ⁊ ſm hoc calor qui eam facit eſt diminutus a calore naturali.

Ad 2^{m} dico ꝙ qñ virtus naturalis agit actionem ex toto naturalem: ut hanc voco conuerſionem humiditatis in mēbra tunc agit ſimpliciter cum calore naturali: ſed qñ agit actionem que non eſt ſimpliciter naturalis agit eam cū inſtrumēto qō non eſt ſimpl'r naturale.

Ad 3^{m} qōnē que fuit an ſania⁹ eſſet digeſtio: dico ꝙ ipſa eſt digeſtio: put digeſtio cadit in ſupfluitatib⁹ que ſunt materia apta ad conuerſionē in ſaniem. vnde qñcūq᷒ talis materia conuertitur in ſaniem: ſemper eſt bonū ſignū. materia autem ſaniei propria que debet ad eam conuerti eſt humor crudus in mēbro imbibitus vel collectus: ⁊ caro cōtuſa ſicut .d. Gal. 5° de ſimplici me^{a}. vnde talis materia conuerſa in ſaniē ſemꝑ eſt bonū ſignū: ⁊ per hoc verbū ſoluūꝉ oēs argumētationes in ꝯ̄riū facte intelligenti.

Q. queriꝉ de quodā verbo qō ponit Gal. q᷑ .d. ꝙ ſedimē eſt illud qō refugit operationē nature apud cōuerſionē cibi in ſanguinē: ſed hoc non videꝉ. q᷑ ꝯuerſio cibi in ſang^{nem} fit in 2ª digeſtione. hypoſtaſis v̄o eſt ſupfluitas 3^{e} digeſtionis: ſicut .d. Iſaac lib. 8°. vrinarum: ⁊ hoc innuit Gal. per ſimilitudinem quā facit.

Ad hanc queſtionem dico ꝙ hypoſtaſis habet duplicez generationem. vnam. ſ. materialē habilitātē ad formaꝫ recipiendam: ⁊ aliam habet formalem que eſt qñ hypoſtaſis ꝯpletur vltima forma. Dico igiꝉ ꝙ hypoſtaſis recipit materialē generationē in 2ª digeſtione: ſed formaleꝫ recipit in 3ª nam cibus qui non bene recipit in epate ꝯuerſionem in bonum ſanguinem qñ talis ſanguis peruenit ad mēbra nō poteſt plene mutari in ea: vnde conuertit' ipſum natura in ſubſtātiā quaſi ſimilē mēbris: ⁊ de hypoſtaſi multa dicenꝉ infra cap̄. ꝓprio de vrina. modo ſufficit qō dictū eſt.

Thaddei florētini in p^{m} ꝓno^{r} hippo. librum expoſitio completur.

Thaddei florētini in ſcdm̄ ꝓnoſticoꝝ Hip. Librum expoſitio ſequiꝉ.

Textus. .I.

Omnis hydrops in acuta egritudine malum. Infeſtatur enim febre grauedine: ⁊ dolore. Conſurgit autem ex lumbis ⁊ ilijs ⁊ epate.

Hidrops quidem que fit ex egritudinibus acutis omnis eſt mala. Qd̄ eſt: quia habens eam non euadit a febre vehemēti: ⁊ dolet dolore vehemētis ⁊ moritur. Et plurimū quideꝫ incipit ex ilijs ⁊ lumbis: ⁊ eſt ex ea que incipit ab epate.

Commentum Galeni.

In principio qdē h⁹ li' dixit Hip. Et oꝫ vt ponas ꝯſiderationē tuā i egrit^{b⁹} ac^{ti} ſm hāc viā. Cōſidera i p^{o} faciē iſtr'. Dixerūt ḡ qdā. Cā illi⁹ eſt: q᷑ ſmo ei⁹ nō eſt in facie ſignante mortē in egrit^{b⁹} acuꝭ tñ: ſed ſup facie ſignante mortē in oib⁹ egrit^{b⁹}. Jpſi v̄o non legerūt qō dix̄ i fine li' ſui: vbi dix̄. Et ſmo me⁹ nō ē n. ſi i egri^{b⁹} acuꝭ: ⁊ q̄ gñanꝉ ex eis: ⁊ qō ipſe dix̄. Etiā in aꝑtib⁹ ſignat illo: qm̄ nō poſuit ſmonē ſuū i illis q̄ ex eis erūpunꝉ in die xx^{a} tm̄ſꝫ i illis q̄ extēdunꝉ vſq᷒ i diē. xxx. ⁊ diē. xl. ⁊ diē. lx. Et dix̄ iteꝝ in egrit^{b⁹} añ illud q̄ extendunꝉ vſq᷒ ad dieꝫ. xl. hūc ſermonē. Et eſſe aūt bonitaꝭ anhelit⁹ oꝫ vt ſciaꝉ: q᷑ cū ea eſt v̄tus mag̃ valde ſignationib⁹ ſaluꝭ i oib⁹ egri^{b⁹} acuꝭ q̄ ſt cū feb. ⁊ i qb⁹ venit criſis in. xl. dieb⁹. Jn h̄ āt loco oſtēdit ꝯſiōe manifeſta: q᷑ ſmo ei⁹ nō ē i oib⁹ ſpēb⁹ hydro^{is}: ſed in illa q̄ fit in egri^{b⁹} acuꝭ tñ. Deinde loquiꝉ poſt illud in illis q̄ ſpuūt ſaniē ⁊ ſang^{nem}: ⁊ i hñtib⁹ ptiſim: ⁊ loqꝉ ēt in feb. q̄rtanis: ⁊ oēs hoies ꝯuenerūt ꝙ ille feb. ſunt ex egri^{b⁹} chronicis. Qd̄ aūt dix̄ in h̄ loco eſt h̄. iquit. Ex acuꝭ egri^{b⁹} ois hydrops q̄ fit eſt mala. Qd̄ ē: q᷑ hñſ eā nō euadit a feb. vehemēti; ⁊ ꝑmanet doleēs dolore vehemēti: deinde narrauit etiā eē ei⁹. i. gñōnē ei⁹ ꝙ dixit epar noie ſuo: ⁊ dixit oia mēbra q̄ ſūt i locis vacuis noie cōmuni: ⁊ illa mēbra ſūt inteſtinū ieiunū: ⁊ meſeraice vene ⁊ ineſtina gracilia: qm̄ non īt(ellexit) ꝑ ſmonē ſuū loca vacua niſi me^{a} q̄ ſūt ſub coſtis inter me^{a} pectoris ⁊ iter os phemoris: qm̄ qñ cōparas hunc locū cū locis q̄ ſunt altiora corꝫ loca q̄ ſt iferiora corꝑ q̄ vicētia ſūt oſſa iuenis eū vacuū: ⁊ tot⁹ h̄ loc⁹ etiā iuenit ieiunis: cū hō nō ſuſcepit ex ꝓxi° cibos multos ⁊ pot⁹. Et ſileēt eſt ꝙ v̄ificator n̄ ſignauit ꝑ ſmonē ſuū lenē niſi hūc locū.

Et vl'r qdē ois ſpēs hydro. ꝓuenit a nocu°accñte in v̄tute gñatiua ſang^{is}: qñ deſic̄ ab illo ope ⁊ deeſt ei cōplemētū eius: ⁊ ſic cibaria recipiūt digōnē in ſto° ſil'r i ep̄e ⁊ venis: ⁊ ſic i v̄tute digeſtiua ſtōchi nocu^{m} accñs fortaſſe eſt paruū ⁊ fortaſſe eſt mag^{m}: ⁊ ſil'r ēt i ep̄e ⁊ fortaſſe nocu^{m} accñs in ep̄e eſt ex cā in cor: ⁊ ſil'r etiaꝫ in ſto°: ⁊ fortaſſe eſt pp̄ cōitatē eius cū alijs mēbris i egri^{te}. Et manifeſtū' eſt ꝙ oia me^{a} q̄ dolēt: q̄dā dolēt pp̄ nocu^{m} qō pp̄ ſe accidit ei: illud autē pp̄ viciniratē ⁊ ꝓpinquitatē alioꝝ adinui. cēteꝝ qñ iter ea eſt cōitas mag̃ i neruis ⁊ venis. Nā epar ꝯtinuaꝉ cū renib⁹ ⁊ ſplene ⁊ ſto° ⁊ inteſtinis ꝑ venas magnas. Et ꝓpinquus ei⁹ iteꝝ cū iſtis mēbris eſt ꝓpinquitas q̄ q̄dā coꝝ ꝯtigūt alia ab ep̄e: ⁊ appropinquāt q̄dā coꝝ tactui eius. Ueꝝ hip. nō dix̄ ſplenē h̄ loco: qm̄ ſmo ei⁹ nō eſt niſi i egri^{b⁹} acuꝭ: ⁊ nos qdē iuenim⁹ epar qñ i h̄ me°accidit aꝑa pp̄ egri^{tem} chronicā cōicare ei i dolore. Accidit ḡ ab eo mediatiōe ipſi⁹ hydro. ꝯphēdēs totū corp⁹. Et dix̄ Hip. me^{a} q̄ ſt i locis vacuis v̄tris: ⁊ narrauit ſpēs hydro^{is} accñtes ab eis in h̄ ſermone.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In pcedẽti lib. docuit hip. pn' ſup egri' acuta abſolute. mō vo docet pn'. ſup ac' relata ad cronicā. ¶ Pōt etiā alr ↄtinuari vt dicaſ ꝙ in p lib. determinat de ſignis pn' put ipſa variant penes mē' i qb' apparēt. in h vo determinat de ſignis pn' ſm ꝙ ipſa variant p pprias dĩas: ꝛ voco pprias dĩas illas. 3. quas ponit Gal. de ac' ꝛ mor. ſ. q̃litatē mutatā ꝛ actionē ꝛ exiēs a cor' mutatū: ꝛ forte h eſt melior hoꝝ alio poſueri i pn' li': ſꝫ ō iſto ordie aliqd diſputabo.

¶ Diuiſ' g iſte 2' lib i duas ptes. nā p docet ſignare ſup quādā egri' cronicā natā ex acuta. ſ. ſup hydro'. 2° docet pn' p pprias dĩas ſignoꝝ. durat p' vſq ꝰ [Et ſi caput ꝛ plāte] p' diuiſ' in. 2. nā p ponit q̃le ſig' eſt hydro' i acuta feb. 2° notificat nobis ſpēs hydro' durat p' vſq ꝰ [ↄſurgit aũt ex lũbis ꝛ ilijs] 2' diuiſ'. In. 2. nā p ponit quot ꝛ q̄ ſint ſpēs hydro'. 2° ponit ſig̃ diſtinctiua. durat p' vſq ꝰ [cõſurgēs aũtē ex lũbis ꝛ ilijs] 2' di' in. 2. nā p ponit ſig̃ approbata hyd' ↄſurgēti ab ilijs. 2° ponit ſig̃ approbata hydro' ↄſurgēti ab epe. durat p' vſq ꝰ [cuius origo] ſunt igiſ in pñti lcōne 4°r ptes ꝛ plana eſt ſnia hippo. [Ois idrops.] Circa hũc. §. ſe quēte gal. ſic pcedit. nā p reprobat opionē quoꝝdā de intētione gñali totius li'. 2° ponit ſnia ꝫ hip. cū expōne voc'. 3° remouet duo dubia tacita. 4° vtiſ quodā trāſitu ad ſe quēte lrām. p' hoꝝ. ſ. vſq ꝰ [Q ō aũt. d. in h loco] 2' vſq ꝰ [ꝛ vir qdē] 3'. vſq ꝰ [ꝛ dixit hip. mēbra.]

¶ De p ſic dicit gal'. ꝙ qñ hip. d. in pn°. iſtius li'. ꝙ oꝫ te eē ſollicitū circa ac' egri'. nō oꝫ hic itelligi ſm quoſdaꝫ. ſ. ꝙ ſolū ſup ac' doceat pn': ſꝫ ſup oēs egri': ſed ipſi niſi dñtq hip. d. in fine iſtius li'. Q ſmo me' i h li°. nō eſt niſi in acutꝭ mor' ꝛ i cronicis q naſcunſ ex acutꝭ. ꝛ h etiā pbaſ īductiōe. ſ. ꝙ ſua doctrina eſt i cronicis natꝭ ex acutꝭ: q ipſe locut' fuit ā de ap̄arib' quoꝝ criſis eſt in. xx°. ꝛ. xl°. ꝛ. lx°. ꝛ in fe. cuius criſis eſt in. xl. dieb'. ꝛ locut' eſt in 2°. lib. de empicis ꝛ ptiſicis: ꝛ hic de hydropiſi. ꝛ in 3° de fe' q̃rtana: ꝛ ſic pꝫ ꝙ loquiſ etiā de cronicis: ꝛ iſta dubitatio ideo fuit mota: q forte potuiſſet opponi ↄ illud qō h. d. de hydro' hip. vñ potuiſſet aliqs credere opioni illoꝝ. ¶ De 2°. d. ꝙ hip. loqſ hic. ō hydr'. nō ſimp': ſꝫ put ipſa naſceſ ex acuta egri'. ꝛ vocauit epar ſuo noie. ꝛ ilia et lũbos vocauit loca vacua. ſ. q ſūt a pectore vſq ad oſſa ſemoris: ꝛ q iſta loca apparēt mollia iō vocanſ vacua me': ꝛ ſt illa me' q ↄtinēt i locis vacuis meſeraice ꝛ ieiunū iteſt' ꝛ minuta inteſtina.

¶ De 3°. d. ꝙ forte poſſet aliqs opponē ↄ hip. q ponit quādā hydro' pcedere ab ilijs. cū m ois ſpēs hydro' videaſ ab epe pcedere. Ad h āt gal. d. ꝙ ſine du° ois ſpēs hydro' pcedit a pctō epis. ſ. q epar ñ bñ digerit ſang'. cū iſta pa° pt eē i epe p ſe. ꝛ pōt eſſe i eo p ↄpaſſionē alioꝝ mē': ꝛ mē' ↄpatiſ alij mē' aut pp colligātiā ſic ſto' colligaſ cū cer° p neruū: aut pp ppingtatē ſic qñ ſto' ↄpatiſ epi vel ecōuerſo. vñ h ilia faciūt epar ↄpati pp vtrūq. nō colligāſ cū eo per meſeraicas ꝛ ↄtingūt ipm. Itē poſſet aliqs dubitare: cū cōtigat epar pati pp paſſionē ſplenis ꝛ inde cadere i hydro' q̄re hip. nō fecit h mētionē ō tali hydro'. ¶ Ad h aũt ipſe rñdet: q hic hip. nō loquiſ niſi de hydropiſi que ſupuenit acute paſſioni. Illa vo que ↄtingit pp paſſionē ſplenis ſupuenit cro' paſſioni. De 4° vo planū eſt ꝛ inutile qō di.

Circa pñtē. §. duo dubitāſ. ſ. qōdā gñale ꝛ qōdā ſpēale gñale aũt ō q du' eſt de itētiōe ꝛ ↄtiuatiōe' iſti' 2' li': ꝛ vi ꝙ illa p° int° quā p poſui nō ſit bonā q in p li. agiſ ēt ō ſignis cronicaꝝ q ex acutꝭ naſcūſ: q agiſ i eo de ap̄ate qō durat vſq ad. xl. vel. lx. dies ꝛ de feb. q̄ durat vſq ad. xl. dies ꝛ ēt i 3° li° agiſ ō feb. q̃rtana. ꝛ ſic de iſta pn' ꝛ croni carū nataꝝ ex acutis nō ſolū agiſ in 2° lib. ſed in p ꝛ 3°.

¶ Itē in 2° agiſ de acutis morbis q nūq ↄparanſ ad croni cos: ꝛ de iſtis plus vi determinare q̄ ō alijs ſic pꝫ iſpiciēti.

¶ Ad ↄtrium aũtē vi eſſe illud qō. d. gal'. in ↄ'°.

¶ Ad hanc qōnē rñ°. ꝙ 2° int° ꝛ ↄtinua° melior eſt p°. mea ſudi°. vñ ↄcedo qō in ↄtrū oppo' p' itētiōi. ꝛ ad arg' qō vi cogere p tex. ↄ'°. dico ꝙ gal'. nō mouet illā qōnē p itētiōe ſoli' 2' li': ſꝫ p itētiōe toti' libri cui' ſig' ē q ipſe adducit exēpla ſua ex oib' trib' lib. m ſi vellē. aliā ſuſtinerē: ſꝫ nolo.

¶ De ſpāli dubitatione q̃r' p de tex. 2° de ↄ'°. de tex. aũtē 2° q̃runſ. p' quoꝝ eſt de hydropiſi an ſit malū ſignū in febre acuta vel non. 2' vo eſt de iſtis ſpēb' hydropiſis.

¶ De p ſic agiſ. vr. n. ꝙ hydro' ſupueniēs feb. acute ſit bonū ſignū: ꝛ bona cā. q hydr' eſt egri° ↄtria feb. ſic pꝫ ex ↄ'° illi' apb. [hu' dlere] ꝛ pꝫ ēt ex diſpōib' iſtaꝝ egri' nā vna eſt fri' ꝛ hu'. ꝛ alia ē cal'a ꝛ ſic. ſꝫ vna egri° alteri ↄtria ſupueniēs ei deſtruit eā aut minuit. qō pꝫ p illū apb. [a ſpaſmo aut tetano hito feb. ſupueniēs ſoluit egri'] ꝛ illū apb. [ſi dolor fiat i epe nō a flegmone fe. ſupueniēs curat] ꝛ Gal. i ↄ'° apbo. in plurib' locis. d. ꝙ fe. curat oēꝫ morbū fri' ſiue de vētoſitate ſit. ꝛ p illū apb. [ſi qs inebriat':] ꝛ p illū. ſi ſano dolor in capite ſubito fiat ꝛc̃. nā in vtroq iſtoꝝ ponit hip. ꝙ feb. curat ↄtriā ſibi paſſionē. g cū hydropiſis ſit ↄtria feb. ipſa oꝫ eā reddere leuiorē aut oio curare. ¶ P. cū ipſa aq̄ adunaſ i locis vētris vacuis debet hūiditas ꝛ ſua fri' aliq̃lr ↄtpare caliditatē ꝛ ſiccitatē fe. tā i epe q̄ꝫ i corde. ¶ Ad ↄtriū vi nō ſolū p tex. hip. h poſitū. ſꝫ etiā p illū apb. in morbis min' piclitanſ: nā fortis eſt ignis q in aq̄ nō extinguiſ.

¶ P. medi' i tali mor° nō pt decēter aptariuā qō feb. oꝫ pdeſſe. nocet hydro': ꝛ ecōuerſo. ¶ Ad hāc qōnē dico ꝙ hydro' i mor° acuto ē mala p viā ſigni ꝛ p viā cāe. p viā qdē ſigni q ſigñat me' illā eē leſa. ſ. epar ꝛ ilia. vñ nā pſtrata nō pt ↄ mor' agere ſic oꝫ. p viā aũt cāe eſt mala q ipſa aggrauat mēbra ꝛ doloroſa. ſ. ꝛ q phibet vſū medicaminū cum facilitate fieri. pꝫ ergo ꝙ nō ſolū eſt mala ſed peſſima.

¶ Ad illos vo tex. q dñt ꝙ ipſa oꝫ eſſe cā curationis pp ↄtrietatē. ꝛ adducūſ multi apb. Dico ꝙ i iſta hyd'. aut adunaſ aq̄ ſic i aſclite aut vētoſitas ſic in tipania. nā iſte due ſpēs ad acutā paſſionē ſequunſ: ſed aqua in aſclite adunaſ ſub ſiphac ꝛ dico ꝙ in locis illis credo febrilē calorē remitti. ſꝫ circa cor ꝛ arterias non remittitur: ſed in timpania adunatur ventoſitas vt multum que nihil agit ↄ febrem.

¶ Pōt etiā dici alio°. ſ. vt dicaſ ꝙ lꝫ aliq̃nalr fiat aliq̄ repugna° p frig' hydro' caliditati feb. tñ plura ſunt alia noc' q̄ ſit h iuua'. ita ꝙ ſupant mala h paruū bonū.

¶ De 2° dico ꝙ vi hip. in ſufficiēs eo ꝙ nō ponit h ipoſarcā.

¶ P. q̃ri' q̄re potius diſtiguat ſpēs hydro' p mē' leſa q̄ꝫ p cām ↄſūctā ſic diſtiguit auic. ꝛ gal. i li° ō pulſu ꝛ in ↄ'° 4' reg. ꝛ ceteri authores cū de ipſa loquūſ. Aur p ac°. ſic diſtiguit gal'. vj. de ac. ꝛ mor°. alia vo infinita q̄ſita. ſ. de mō gñonis hydro' ꝛ q̄uo deſcēdat aq̄ ſub ſifac: ꝛ q̄uo diſtinguūſ gña cārū poſt pono cū nō credā huic loco ptinere. ¶ Sed adhuc q̄ro cū poſſit fieri hydro' pp paſſionē ſtōi: ꝛ renū: ꝛ dyafragmatis ꝛ pulmonis ſicut. d. auic. 3. cañ. de hydro' cap. p q̄re nō ponit. ¶ Ad p'. dico ꝙ ipoſarca cōtingit pp nocu' 3' digōnis: ſic di lib. vj. de ac' ꝛ mor°. vñ i feb. nō credo ꝙ poſſit de facili adunari humor aquoſus i me' pp repugnātiā caloris febrilis q diffuſus eſt in toto cor': ꝛ aq̄ in hac ſpē oꝫ eſſe diffuſa i toto corpe. vñ nō credo talē hydr' fieri cū fe. ac'. ¶ Ad 2'. dico ꝙ potius p me' leſa debuit diſtiguere q̄ꝫ p cāꝫ q i tali mor° max' ↄtigit noc' p me' leſa ſic ocñ ē g. vñ ↄpetētior fuit i h caſu diſtiguē p noc' me'.

¶ Ad 3' dico ꝙ lꝫ p noc' alioꝝ me' i ac' paſſiōe poſſit ↄtigere hydro' tñ frequētius p noc'. iſtoꝝ mēbroꝝ ↄtingit.

¶ Aut dic ꝙ p illa poſſum' itelligere nō ſolū eā q̄ ab ilijs: ſꝫ oēꝫ hydro' q̄ ñ ↄtigit ime' ab epe dūmō pa° illa ſit ac'.

¶ De ↄ'°. vo du': q. d. a ſplene nō poſſe fieri talē hydro' ō q̄ h loqſ eo ꝙ illa ſupuenit morbo acuto: ſꝫ h nō vr q poſſe eſt morbū acutū fieri in ſplene: q pōt in eo fieri apoſtema calīm cui cōpatiēs epar facit hydropiſim.

¶ P. ipſe. d. ꝙ ois hydropiſis ↄtingit pp pctm̄ epis. qō nō vr q. d. gal'. vj. de ac. ꝛ mor. ꝛ aui. 3° cañ. ō hydro' ꝙ tipania

ꝯtingit a pctō ꝑ' digōnis: ⁊ aſclites ꝓcedit a pctō 2ᵉ. ⁊ ipoſarca a pctō 3ᵉ. nō ergo ꝓcedit ois idropiſis a pctō epis.

¶ Ad pᵐ dico ꝙ licet poſſit in ſplene fieri morbus acut⁹ tñ vt plurimū fit in eo morb⁹ cronicus. ¶ Ad 2ᵐ. dico ꝙ ois hydropiſis ꝓcedit ab epe tñ multiplr: nam pctm̄ digōnis aliqñ incipit in ſtō° ⁊ terminat̄ in epe vt in timpania: ⁊ aliqñ icipit in epe ⁊ terminat̄ in eo ⁊ ꝯplet̄: vt in aſclite: ⁊ aliqñ incipit ab epate ⁊ ꝑficit̄ in mēbris vt in iposarca.

¶ Textus. II.

¶ Cōſurgēs ex lūbis ⁊ ilijs ſignificat̄ ex pedū inflatiōe: ⁊ diuturna vētris effuſione: non tamen cum defectu doloris ſeu vētris tumoris.

¶ In q̄ itaqȝ icipit hydropiſis ex ilijs ⁊ lūbis: pedes ei⁹ apoſtemātur: ⁊ accidit ei fluxus vētris ⁊ pmanet cū eo ſpacio lōgo: ⁊ nō reſoluūtur p ipſum dolores quos inuenit in ilijs ſuis ⁊ lumbis ſuis: nec detumeſcit venter eius.

¶ Commentum Galeni.

¶ Apārio pedū eſt res que cōicat oīb⁹ ſpēb⁹ hydroᵖᶦˢ: ⁊ pp illud dixit Hip. ꝙ accidit ei cui aduenit hydrops a cā accidēte in epe: ⁊ accidit ei iteꝫ cui accidit hydroˢ pp ſplenē: ⁊ vīr omni cui accidit hydropiſis. Fluxus aūt vētris eſt accidēs qd̄ eſt ꝓpriū hydropiſi q̄ icipit ex illis qñ accidit in inteſtino ieiuno: aut guedeguil apa. Qd̄ eſt: qꝛ debilitas in eo cui accidit hec ſpēs hydroᵖᶦˢ: nō accidit ꝓprie niſi in venis qbus epar trahit cibū: ⁊ ſunt vene q̄ ſunt guedeguil. i. meſeraice. Cū g̃ accidit in eis illud nō ſeruiūt epati: neqȝ penetrat ad ipm cib⁹: q̄re remanet in inteſtino ieiuno: ⁊ in inteſtinis minutis: ⁊ qñ ſunt iſta mēᵃ debilia: ita vt grauet ea cib⁹ expellūt ipm totū penit⁹ ad iſeriora q̄re fit illud cā vt accidat fluxus vētris. Et dignū qdem eſt vt cib⁹ corrūpat̄ in hñtib⁹ hāc diſpōnē: ⁊ cōuertat̄ ad cholerā pp caliditatē mēᵒʳ apoſtematoꝝ apate calor: ⁊ qñ ꝯtigit illō accidit in iteſtinis mordicatio vehemēs excitās ea ſemp ad expellendū qd̄ i eis eſt retētū: q̄re fit illud ēt ſcōa cā ad h̄ vt eueniat flux⁹ vētris. Necario g̃ dixit Hip. ꝙ ille flux⁹ vētris nō ſedat dolorē neqȝ detumeſcēre fac̄ apa qd̄ eſt i vētre: ⁊ ſignat p hūc ſmonē iteꝫ ꝙ cū fluxu vētris q accidit eis eſt dolor: ⁊ ꝙ vēter eoꝝ tot⁹ eſt apat⁹ ⁊ iflat⁹. qd̄ eſt: qꝛ euēt⁹ doloris in eis oꝫ necario vt fit pp apa calm̄ ⁊ pp mordicationem. Apario aūt vētris ⁊ ei⁹ iflatio opꝫ vt eueniat necario: qm̄ iteſtina iplent̄ vēto iflatiuo. Et euēt⁹ huius vētoſitatis iteri⁹ eſt necarius pp deſtructionē digōnis. Cā aūt fixiōis vētoſitatis i vētre ē debilitas v̄tutꝭ expulſiue: q̄ eſt in iteſtinis.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Circa hūc. §. gal. tria notat. nā p̄ exponit h̄ ꝟbū ex' pedū iflatiōe. 2° exponit h̄ ⁊ vētr diuturna effuſiōe. 3° exponit h̄ ꝟbū nō tñ cū defectu doloris ſeu vētris tumoris. pᵃ durat vſqȝ flux⁹ āt vētˢ. 2ᵃ vſqȝ nec° g̃. dic̄. 3ᵃ durat vſqȝ ad finē. ¶ Dic̄ g̃ de p̄ ſic ꝙ iflaᵒ pedū eſt cōe ſigᵐ i oī ſpē hydrˢ ſiue illa fit ab epe ſiue ab ilijs. ſiue a ſplene. ¶ De 2°. d. ꝙ fluxio vētris eſt ꝓpriū ſigᵐ hydropiſis ꝯtigētis ab ilijs: ⁊ cā pp quā ſoluit̄ vēter i hac ſpē hydroˢ eſt 2ᵉ. vna q̄rū eſt qꝛ in hac ſpē hydroᵖᶦˢ q̄ ab ilijs ꝓcedit vt pl'ꝫ patiunt̄ meſeraice apat: ⁊ pp h̄ meſeraice deficiūt a deportatione humiditatis ad epar: ⁊ ſic egeſtiones remanēt liqde. vñ ꝯtingit flux⁹ vētris: ⁊ 2ᵃ cā eſt qꝛ cib⁹ cor'. ad colerā in hñtibus hāc hydrᵖᵐ ⁊ ꝯuerſus ad colāꝫ pūgit iteſtia ⁊ ea mordet vñ ꝯtigit ſolō.

¶ De 3°. d. ꝙ cā pp quā vēter nō remouet̄ a dolore p ſolionē quā hꝫ. eſt qꝛ vēter ⁊ loca illa dolēt pp calm̄ apa: ⁊ mā calia apatio nō emittit̄ cū illo fluxu: ſed emittit̄ cib⁹ corruptus. Itē tumor illius vētris nō remouet̄: qꝛ tot⁹ vēter eſt apat⁹ ex vētoſitate iflatiua q̄ retinet̄ in locis illis: ⁊ cā gñonis illius vētoſitatis eſt debilitas digeſtiue. cā ꝟo retētionis eſt defect⁹ expulſiue v̄tutis: ⁊ ſic cū i tali fluxu nō emittat̄ niſi cibalis hūiditas ⁊ nō vētoſitas ipſa nō oꝫ detumeſcē vēter.

¶ Circa iſtū. §. q̄ro q̄re iflatio pedū eſt cōe ſigᵐ oi hydropiſi.

¶ It. quero quare magis tumēt pedes q̄ȝ manus.

¶ Ad pᵐ. dico ꝙ cā hui⁹ eſt qꝛ i oi hydroᵉ oꝫ corrūpi digeſtiuā epis ita ꝙ malus ſāguis gñet̄ q̄re mēᵃ elōgata debilitant̄. vñ inflant̄ pp defectū ꝯuertēdi nutriᵐ in ſui ſbiā. eo ꝙ ſanguis nō habet ſbiam aptā ad illā conuerſionem.

¶ Ad 2ᵐ. dico ꝙ ſerapio cap. de hydroᵉ ponit. 3. cās h⁹. q̄ꝝ pᵃ eſt qꝛ pedes ſunt remotiores a corde qd̄ eſt fons caloris q̄ȝ man⁹: 2ᵃ eſt qꝛ pedes nō hñt ita agilē motū ſicut manus. vñ magis fit reſolio aquoſitatis ad man⁹ decurrētis q̄ȝ ad pedes. 3ᵃ ꝟo cā ē qꝛ vapores g̃ſſi magis dſcēdūt q̄ȝ aſcēdāt.

¶ It. q̄r'. de ꝯᵗᵒ. nā ponit gal. ꝙ tot⁹ vēter ē apat⁹ in hydrᵃ ⁊ aliqñ. d. ꝙ meſeraice ſt apate. q̄r' g̃ quō h̄ debeat itelligi.

¶ Ad h̄ dico ꝙ apatio totius vētris nō eſt aliud niſi vētoſus tumor q ꝯtigit pp vētoſitateꝫ adunatā ſub ſifacbiꝫ apa qd̄ eſt in ilijs vel meſeraicis pōt eſſe apa cal'ꝫ humoroſū a quo ꝓcedit alia apatio totius vētris: qꝛ pp debilitatē digeſtiue factā in epe ab illo apate ilioꝝ gñat̄ vētoſitas illa.

¶ Textus. III.

¶ Cui⁹ ꝟo ex epe ē origo: fit cū tuſſicula nec ꝓijciūt q̄cq̄ȝ ⁊ tumēt pedes: nec egerūt niſi modicū ⁊ cū anguſtia: ⁊ circa vētrē fiūt apata nō ꝯtinue extra manātia: ſ; quādoqȝ veluti fugiētia.

¶ In hydropiſi aūt q̄ fit ex epate accidit habēti eā vt ꝓuocet ſeipſuꝫ ad tuſſiēdū ꝑter ꝙ expuat aliqd de quo ſit curādū: ⁊ apoſtemātur pedes eius ⁊ nō ſoluit̄ vēter eius ⁊ nō egredit̄ ex eo niſi res dura ſicca cū violētia: ⁊ accidūt i ventre eius apoſtemata: ⁊ quedam apparent quādoqȝ in latere dextro: ⁊ quedā in latere ſiniſtro: deinde ꝟo nō morātur quin quieſcant.

¶ Commentum Galeni.

¶ Per ſermonē ſuū. ꝓuocat ſeipꝫ ad tuſſiēdū: vult appetitū ⁊ deſideriū ad tuſſiēdū. qd̄ eſt: qꝛ hñs hāc egriᵗᵘᵈᶦⁿᵉᵐ deſiderat tuſſire: ⁊ accidit ei mordicatio: q̄ ꝓuocat ipm ad h̄. Cū g̃ incipit tuſſire abſtinet a tuſſi: ⁊ nō incipit cū ea niſi vt expiat̄ iuuaᵐ ei⁹ tñ. qd̄ eſt: qꝛ apa epis tāgēs diaphragma ꝯſtringit pulmonē. Accidit g̃ in eo ſil'e ꝯſtrictiōi accñti in ipſo qñ apat̄: pp māᵐ deſcēdētē ad ipm a capite. Cū g̃ accidit illud deſiderat ifirm⁹ ⁊ mouet̄ ad tuſſiēdū: ſperās ex ea euāre rē ledētē: ⁊ dilatare p ipſā ꝯſtrictionē accñtē in via anhelitus. Cū g̃ icipit tuſſire abſtinet ſtatiꝫ ab ea: qm̄ itelligit egriᵗᵘᵈᶦⁿᵉᵐ ſuā ſm ꝟitatē cū expit̄ illud ⁊ certificat i ſeipſo ꝙ ſpēs ei⁹ eſt vana: ⁊ qñqȝ cōmouet nā ēt tuſſim: vt apiat p ipſaꝫ oppilationē accñtē in pulmone: q̄uis nō velit hō tuſſire: q̄re accidit ide multotiēs vt ſit difficile tolerare ipſam ⁊ ꝓhibere eā. In hꝯ aūt egriⁿᵉ cū icipit ifirm⁹ tuſſire ⁊ nō iuuat̄ p eā ⁊ ſentit ꝙ v̄tus nālis nō iuuat ipm ad illud: abſtinet ſtatiꝫ a tuſſi: pp hāc g̃ cām accidit ei vt ꝓuocet ſeipm ad tuſſiēdū: ⁊ cū g̃ incipit tuſſire abſtinet ab illa velocit: qm̄ nō expuit aliqd cui ſit q̄ntitas: ſ; hūiditatē ſubtilē aquoſā ſicut ſpuma q̄ venit ad cānā pulmonis ex venis: in qb⁹ ſanguis aquoſus eſt recept⁹. Hec ē g̃ diia iter hydroᵖᶦᵐ accñtē cā epis: ⁊ iter ſpēs hydroᵖᶦˢ iq̄ꝝ rememo° ꝑceſſit. Et iter eas iteꝫ eſt diia alia i multitudine ſupfluitatū deſcēdētiū iferi⁹ ⁊ paucitate earūdē. qd̄ eſt qꝛ cui⁹ iteſtina ſt ifirᵃ: aut guedeguil. i. meſeraice q̄ ſūt iter ea ⁊ iter epar accidit ei flux⁹ vētris ⁊ cui ꝟo aduenit hydropiſis cā epis iſta mēᵃ nō hñt egriᵗᵘᵈᶦⁿᵉᵐ: ⁊ cib⁹ ei⁹ nō corrūpit̄: neqȝ grauat ſup hec mēᵃ pp v̄tutē eoꝝ. Nō g̃ accidit ei flux⁹ vētris: ſ; fex cibi morat̄ in corpe ei⁹: ⁊ pp ei⁹ puenit vſqȝ ad locū itra ſyphac: qd̄ eſt ſup vēᵗᵐ: ⁊ pp ei⁹ expirat ⁊ ꝯſoluit̄ pp ſuā aduſtionē ⁊ ꝯcoctionē ſui ex apate,

calo qḋ eſt in epe: ⁊ cuiꝫ coꝝ inueniꝰ etiā mollis ⁊ lenis qm̄ nutri^m eius eſt ex ſanguine aq̄ſo ſubtili. Cū ḡ p̄mis ſup eaꝫ digito tuo recedit ab eo ſtatim: deinde nō moraꝰ qn̄ redeat ad diſpōnē ſuā p^am: ⁊ nō eſt de aptitudine ipſiꝰ q̄ accidat ab ipſo p̄n° euētꝰ hydropiſis. Sed ⁊ pedes in p̄ncipiis apꝑanꝰ pp vehemētē lōgitudinē ipſoꝝ a mēbris multe calitatis. Cū ḡ ꝓlōgaꝰ ſpatiū illiꝰ accidit apa i toto vētre: ita q̄ qn̄ p̄ſſeris ſup cutē eius digito ꝓfundeꝰ ille locus ⁊ cedat: deinde nō moreꝰ niſi parū donec redeat ad diſpōnē ſuā p^am: ⁊ ille eſt ſermo Hip. Et fiunt in ventre apata q̄nq̄: deinde nō moraꝰ qn̄ qeſcāt. Et poſſē qḋē eſt q̄ nō voluit p ſermonē ſuū iſtū m q̄ illud accidat in p̄n° hoꝝ apatū: niſi qm̄ i p̄n° ſui eſſe mul toties qeſcūt: ita vt eſtimeꝰ q̄ ipſa iaꝫ qeſcāt penitꝰ ⁊ reſol uunꝰ: deinde poſt illud redeūt ⁊ accidūt: deinde nō moranꝰ etiā qn̄ qeſcāt: deide redeūt: ⁊ accidūt: cū ḡ extēdiꝰ tp̄s mo ranꝰ pter q̄ qeſcāt. Et dīia qḋē iter iſta apata: ⁊ iter apata q̄ diximꝰ accidere ei cui aduenit hydropiſis cā illoꝝ. eſt: qꝛ qn̄ cōprimis ſup ea cū digito tuo cedūt ſub eo ⁊ deſcēdūt. Et cā i illo eſt: qꝛ nā coꝝ eſt flatica viſcoſa: ſicut illa apata.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Sup hūc. §. gal. 4^or notat. nā p̄ exponit h̄ v̄bū: ⸢ cū tuſſi/ cula nec ꝓijciūt qcq̄ ⸥ 2° exponit h̄ aliud ⸢ ⁊ non egerūt niſi modicū ⁊ cū anguſtia ⸥ 3°. exponit h̄ aliud v̄bū ⸢ ⁊ circa vē trē apata fiūt ⸥ vſq̄ ad finē: 4° remouet du^m incidēs. dicit at p̄° expō vſq̄: ⸢ ⁊ iter eas iterū eſt dīia alia ⸥ 2° vſq̄ ⸢ ⁊ cutis et coꝝ iueniꝰ ⸥ 3° vſq̄ ⸢ ⁊ dīia qḋē iter hec apata. ⸥ Dic ḡ de p̄ ſic. q̄ p h̄. qḋ. d. tuſſicula. itelligit deſideriū tuſſiēdi: qꝛ hy dropicus hꝫ quādā mordicationē pp apa epis. qḋ ꝯprimis dyafragma vn̄ moueꝰ nā ad expellēdū rē nocentē. q̄ſi apa vel opplatio eſſet in pulmone. cū ḡ ꝓbat hydropicꝰ illam expulſionē ⁊ nō pōt expellere rem nocētē abſtinet a tuſſi eo q̄ fruſtraꝰ ſua itētio. ⁊ tn̄ aliqd expellit de huꝰ reſudāte pp illū motū ad pulmonē lꝫ ſit modicuꝫ valde. tn̄ dīia eſt inter iſtā tuſſim q̄ acc' pp hydro^im ⁊ iter tuſſiꝫ accītē pp opilōnē ⁊ noc^m pulmonis: qꝛ in illa q̄ acc' pp pulmonis opilōnem ꝯtigit tuſſis iuito egro ſed in ea q̄ eſt ex epe pt eger abſtine re: qn̄ ſibi placet. ¶ De 2°. d. q̄ 2ª. dīia inter hydro^im q̄ ꝯti git ab epe ⁊ eā q̄ ꝯt' ab ilijs eſt ſtrictura ventris: ⁊ cā eius eſt talis: qꝛ vene meſeraice ⁊ ieiunū inteſtinū ⁊ minutū nō ſunt leſa in hac hydro'. vn̄ pfit diu ꝯtinēre cibū ⁊ nō ꝯuer/ tiꝰ ad colam in eis: qm̄ illa meᵃ nō hn̄t apa calm ſic habēt in hydro' q̄ ꝯt' ab ilijs: ſic ḡ ilie due cāe q̄ faciebāt ventrē huᵐ In p̄ª ſpē. nō poſſūt facere ipꝫ huᵐ i hac: ⁊ pp h̄ calitas epis pp apa calm qḋ ē i ipſo attrahit ptē, hūiditaꝫ cibi ad ſe: ⁊ poſt ili' cibi ꝯuerſi i hu^m vadit ad loca vacua: ſub ſi/ fac vbi colli aq̄ hydro' ⁊ ſic oꝫ feces deſiccari ⁊ aduri: q̄re ſit vēter ſiccus. ¶ De 3°. d. q̄ corpꝰ iſtoꝝ hydro'. pp epar hꝫ molliciē qndā ⁊ leuitatē cū quodā tumore. tn̄ p̄ icipit ille tumor i pedibꝰ ⁊ poſtea ꝓcedit ad cutē totiꝰ corporis: ſꝫ maxꝰ vētris: ⁊ cā pp quā icipit p̄ a pedibꝰ eſt: qꝛ pedes ſūt meᵃ magis remota a corde vbi eſt fons caloris q̄ꝫ vēter: ⁊ tumor iſte q acc' in vētre iſtoꝝ ē talis nāe qꝛ ſi tu cū digito p̄mis facit ibi quādā impſſionē ꝯcauā. q̄ poſt morā ad ſuū ſitū reuertiꝰ ⁊ h̄ eſt mīg expōiſtius v̄bi. ſ. q̄ fiūt apata cir/ ca vētrē. q̄nq̄ veluti ex manētia ⁊ q̄nq̄ intꝰ fugiētia: pōt h̄ v̄bū alr expōni vt dicaꝰ q̄ in hac ſpē hydro'ᵐ accⁱ: q̄nq̄ tu mor i vētre: ⁊ q̄nq̄ recedit ita q̄ aliqs extimet illū tumorē receſſiſſe: ⁊ poſtea reuertiꝰ ⁊ poſtea iteruꝫ recedit donec ad vlti^m ita reddit iſte tumor q̄ nō recedit poſtea. ¶ De 4°. d. q̄ forte poſſet aliqs dubitare cū vēter apeneꝰ in vtraq̄ ſpē hydro'ᵉ. q̄ eſſet dīia inter apationē vtriuſq̄: ⁊ ipſe. d. q̄ ibi eſt dīia: qꝛ apatio. vētris in idro'. q̄ ꝯtigit pp ilia nō recedit pp p̄ſſurā digiti. nec ſit ibi veſtigiū imo reſonat q̄ſi tipanū: ſꝫ i ea q̄ ē pp epar cedit vēter digito p̄mēti. cū veſtigio ipſſo. ¶ Uel dic q̄ nō remouet hic dubitationē ſꝫ aſſignat tertiam dīiam iter hāc hydropiſim ⁊ illā: qꝛ in iſta tumet vēter cuꝫ q̄dā fuga ad interiora ſed in illa nō ꝯtingit h̄: ⁊ eſt hoc me/ lius licet ſbia v̄bitatis maneat eadē in vtraq̄ expōne.

Circa hūc. §. duꝰ. p̄ de tex. ⁊ vr̄ q̄ hip. ſupflue ponat h̄ ſig^m. ſ. q̄ tumeāt pedes qꝛ h̄ eſt ſig^m cōe ⁊ h̄ debe bat ponere ſigna diſtinctiua. ¶ 2°. vr̄ deficiēs qꝛ nō ponit ſignū ſumptū a ſiti: ꝑterea vr̄ ponē falſum. qꝛ ponit q̄ in hy dro' ꝯtigēte ab epe eſt ſig^m diſtictiuū tuſſis: qꝛ hip. dicit in ꝯpb. q̄ ſi idropicꝰ tuſſit deſpatꝰ eſt: ḡ aut falſū dicit aut oꝫ dēm talē hydro^m mori. ¶ Ad p̄^m dico q̄ nō fuit malū po/ nere ſig^m cōe qm̄ voluit ponere ſigª diſtinctiua eo q̄ dīia oꝫ aſſignari iter ꝯuenientia ſic dr̄ i dialectica: ⁊ vn̄ vt demōſtraret q̄ artificiale fuit ponere illā dīiam iō poſuit ſig^m cōe. Aut dic q̄ lꝫ tumor pedū ⁊ vētris ſit cōe ſig^m in vtraq̄ ſpē. tn̄ dif ferēter: qꝛ in ea q̄ eſt ab epe eſt tumor cedēs tactui cū veſti/ gio ipreſſionis in alia v̄o nō. ¶ Ad 2^m. dico q̄ nō fuit opor tunū ponere ſignū a ſiti ⁊ a multis alijs a qbꝰ poterat po/ ni ſignū: qꝛ nō intēdebat hic ponere oia ſigna hydropiſis. ¶ Ad 3^m dico q̄ 2ᵉ tuſſis poſſet eſſe in hydro. vna. ſ. coeua a p̄n° eius. ſ. qn̄ epar apaꝰ ⁊ ꝯprimit diafragma: ⁊ alia eſt tuſſis q̄ ſupuenit pp magni^tem egri^tis. ſ. qn̄ mā aq̄ſa aſcēdit pp eiꝰ multitudinē ꝰ dyafragma ⁊ talis tuſſis eſt nec^m ſig^m mortis. ¶ De ꝯ^io v̄o duꝰ. de h̄ v̄bo. ſ. qꝛ ponit q̄ hō pt ab ſtinere a tuſſi ꝓ volūtate: ſed nō vr̄. qꝛ tuſſis eſt morꝰ ꝯpº ex nāli ⁊ volūtario. ſic dr̄ p̄ can. fen. 2ª de ſignis: ⁊ dr̄aꝰ morꝰ nāe ſed morꝰ nāe nō pōt volūtate cohiberi ſicut dr̄ ab codē cap. ꝺ v̄tute v. tali in p̄ ḡ nō pōt ꝓ volūtate cohiberi, tuſſis: ꝑterea q̄riꝰ q̄ ſit peior hydropiſis an p̄ª ſpēs an 2ª.

¶ 2°. queꝰ an iſte due ſpēs hydropiſis ſint ſemper ex apoſte mate illoꝝ mēbroꝝ a qbus ꝓcedūt vel non.

¶ Ad p̄^m. dico q̄ ſi cā tuſſis fuerit magna ⁊ in mēbris ſpūa/ libꝰ nullo° poterit ꝓhiberi dī: ſꝫ ſi pua. pt. ſic pꝫ p̄ dicta ꝰ.

¶ Ad 2^m. dico q̄ peior eſt 2ª ſpēs. ſ. illa q̄ ꝓpria paſſiōe epis ꝯtingit qꝛ piculoſius eſt mēbrū p̄ncipalius pati p̄ ſe q̄ꝫ pati p̄ vicinitatē ⁊ colligantiā: ⁊ pōt etiā elici ab auic. 3° can. de hydr' cap p̄. ¶ Ad 3^m dico q̄ vt plꝫ credo has ſpēs q̄ morº ac° ſupueniūt ab apoᵉ ſupuenire lꝫ forte poſſe fit ab alio ꝓ/ uenire.

¶ Textus. IIII.

¶ Et ſi caput ⁊ plante pedum: ⁊ vole manuum frigide fuerint: venter v̄o ⁊ latera ⁊ mandibu/ le caluerint: malum eſt.

¶ Et cū fuerint pedes ⁊ caput ⁊ plāte manuuꝫ frida: ⁊ vēter ⁊ latera calā: tunc illud malū eſt.

¶ Commentum Galeni.

¶ In egriꝰ qḋē chronicis ⁊ ꝓprie in hyeme ⁊ in corpibꝰ de crēpitoꝝ nō eſt mirū ſi infridanꝰ extrema corpum nō in p̄n° ꝑiodoꝝ febriū tn̄: ſed in ſpatio more eaꝝ: ⁊ qm̄ ipſa p nām ſunt pauce carnis ⁊ loca eaꝝ ſunt valde lōginqua a loco vſ ſcerū: verūm̄ ſermo Hip. in h̄ lib. nō eſt in egriꝰ chronicis. ¶ Cā igiꝰ in frigore extremitatū in egriꝰ acutis ſm̄ pluri mū ꝯria eſt cāe faciēti id in egriꝰ chronicis: qḋ eſt: qꝛ cuētꝰ huiꝰ accītis in egriꝰ chronicis eſt: qm̄ calitas nālis nō ꝑ/ uenit ad extrema pp debilitatē ſuā. In egriꝰ v̄o acutis cuē tus eius eſt: qm̄ qḋ ꝑuenit ad totū corpꝰ ex ſangⁱᵉ eſt quātī tas pua pp magni^tem apaꝫ cali qḋ eſt in viſceribꝰ: ⁊ qḋ eſt plinꝰ ſanguis retētꝰ mēbris apatis: ⁊ pp illud meª media corpis: ⁊ ſunt pectꝰ: ⁊ vēter iuenluꝰ vehemētioris calitaꝫ. Qm̄ initiū parox' in egriꝰ acutis multotiēs eſt cū rigore ⁊ horripilatione: ⁊ non ſunt extremitates corpis tn̄ fride: ſꝫ etiā cutiꝫ q̄ eſt ſup pectꝰ ⁊ vētrē totū: verūm̄ hꝰ friditas non ſigiat rē malā. Si aūt remanēt pectoris ptes ⁊ vētris calēt. aut addiꝰ calitas eaꝝ donec ptrāſeāt in illo caꝝ nā: ⁊ extre mitates ſūt fride: tūc ē ſigiatio ſup magnitudinē apaꝫ cali qḋ eſt in viſceribꝰ: ⁊ dignū eſſet ſic rectū: ⁊ vt etiā intelligaꝰ ex ſermone eius ⁊ vēter ⁊ duo latera calā: q̄ calitas harū priū eſt maniſeſtior ⁊ eſtꝰ magis apparēs q̄ꝫ fuerit p nām ⁊ ſciꝰ q̄ feb. quā greci noiant lipparioꝫ ⁊ eſt illa in q̄ aggre/

gatur in corpore calitas ⁊ frigus ſimul: eſt huius generis.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Cū poſuit hip. ſig^a ꝑn^ca ſup fe. acuta ⁊ hydropiſi ꝓcedēte ab ea. Mō ponit ſigna ꝑn^ca variādo ea ſm ꝓprias oīas: ⁊ di^r pars h̄ in. 3. nam p̄ ponit ſigna ꝑn^ca ſumpta a q̄litate 2° ſūpta ab actione mutata. 3° ſumpta ab exeuntib^9. durat p̄° vſqꝫ [bonū eſt modeſte] 2^a vſqꝫ [ſtercoris ege^o] 3^a vſqꝫ ad finē iſtius ii^i. p^a ḋo pars di^r in. 2. nā p̄ ponit ſignū qd̄ ſumit a q̄litate mala. 2° ponit ſignū qd̄ ſumit a q̄litate bona. durat p̄° vſqꝫ [bonū ē egrū ex toto callere.] [Et ſi caput ⁊c.] ſup h̄. §. gal. notat nobis 3^a. quoꝝ p̄^m eſt d̄ ſeparatione frig^is extremitatū q̄ eſt in cronicis ab ea q̄ eſt in acutis. 2^m eſt de ſeparatione friditatꝫ extremitatū q̄ eſt in ꝑn. paro^i. ab ea q̄ eſt ꝑp apa de qua h̄ loq̄r. 3^m ḋo eſt de ſpecificatione cuiuſdā fe. in q̄ ac^i talis q̄litas ꝯmiſta. durat p̄° vſqꝫ [qm̄ initiū parox^i] 2^a vſqꝫ [⁊ ſcit ꝙ febris] 3^a vſqꝫ ad finē. ℄ De p̄. d. ꝙ friditas extremitatū pōt ꝯtingere in morbo cro^co ⁊ mor^o acuto: ⁊ iſte due friditates differunt ⁊ rōne ſui ſignificati ⁊ ratione ſue cāe. rōne qdē ſignati differunt q2 friditas in cronica egri^e ⁊ max^e in ſene ⁊ hieme nō eſt tā grāde malū ſicut i acuta ⁊ i iuuene ⁊ eſtate: ⁊ i cal^a qdē ē oīa. q2 cā ꝑp quā ſit friditas in cronicis eſt vt plm̄ ꝯria cāe ꝑp quā ꝯtingit friditas i acutis. nā in cronicis cā eſt paucitas ⁊ debilitas caloris nālis q̄ nō pōt ad extrema diffūdi: ſꝫ in acutis: cā friditatꝫ extremitatū eſt apa qd̄ eſt in viſcerib^9 corpis: ad qd̄ currit ſāguis ⁊ ſpūs totius vñ extrema infridant ꝑp paucitatē caloris.

℄ De 2°. d. ꝙ friditas extremitatū q̄ accidit in ꝑnc^o paro^i. i acutis morbis differt ab iſta friditate extremitatū de q̄ loq̄mur: 2^r. ſ. ſm ſe ⁊ rōne ſignificati: ſm ſe qdē q2 friditas q̄ ac^i i ꝑn^o parox^i inuenit in toto cor^e. ſ. nō ſolū in extremis: ſꝫ etiā ſup vētrē ⁊ ſup pect^9 ⁊ latera: ſed friditas extremitatū de q̄ loquimur nō tegit totū corpus imo eſt calitatꝫ in pectore ⁊ lateribus. Et ſignificato differt q2 friditas de q̄ loq̄r hic ē ſignificatiua grādis mali: q2 vt multū mortis. ſed illa friditas non ſignat aliquot malū ſpeciale niſi ꝑn^m acceſſionis.

℄ De 3°. d. ꝙ ma^m eſt ꝙ illa fe. q̄ vocat lipparia apud grecos in qua adunat ſil^r calor ⁊ frig^9 in corpe eſt iſtius nāe.

Circa hūc. §. dub^r p̄ de tex. 2° de ꝯ^io d̄ p̄ ſic. vī. n. ꝙ frigiditas extremitatū nō ſit malū ſignū: q2 ſignat calorem nālē adunari ⁊ ſic ſignat ipm̄ fortificari. ℄ D. que^r an h̄ ſignū ſit mortale vel non. ⁊ vī ꝙ ſic. q2 hip. dicit in 4° p̄ti^a apho. [ꝙ ſi extrema frigeāt ⁊ interiora ardeāt ⁊ ſitim hūt mortale] ⁊ ponit ibi gal. candē cām quā hic ponit. ĝ idem ſignat h̄ ⁊ ibi. q̄re mors ſignat vbiqꝫ. ℄ Ad ꝯriū pꝫ q2 tale ſignuꝫ ſignat apoſtema intrinſecus eē: ſed tale apa non ſemp iterficit imo multi euadūt ex ipſo. vt in ple^i ⁊ aliis apatib^9 pꝫ. ℄ D. hy. d. malū. ⁊ nō. d. mortale. vñ nō ſine cā fuit dictū. ℄ Ad p̄^m dico ꝙ nō oīs aduna^o caloris eſt bona: q2 adunare calorē ꝑp apa nō eſt fortificare ṽtutē imo eſt ipſaꝫ ꝯfundere oīo. ℄ Ad 2^m dico ꝙ tale ſignum. nō eſt oīo mortale ſicut probatū eſt. ℄ Q. ſi opponis mihi ꝙ idē. d. in 4° p̄^a. Rñdeo ⁊ dico ꝙ nō. d. oīo idem hic et ibi: q2 hic. d. frigiditatē in extremis ⁊ calitatē in medio. ibi ḋo dicit frigiditatē in extremis ⁊ arſurā ⁊ ſitim in medio: vñ iꝫ vbiqꝫ ſignificet apa. tñ ibi maius ⁊ callidius apa demōſtrat: q2. d. iteriora ardere ⁊ ſitire. hic aūt ſolū dicit calere: q2 idē eſt ꝙ vltra calorē naturalē calere. ⁊ idē. d. hip. in ꝑn° 7^e p̄ti^e aph. nam non ponit ibi mortale: ſed malum.

℄ De ꝯ^io. ḋo du^r tñā gal. d. ꝙ vt plm̄ cā frigiditatis in cro^is eſt ꝯria cāe friditatꝫ in acutꝫ morbis. que^r ĝ q̄re. d. [vt plꝫ.]

℄ D. vī ꝙ eadē ſit cā friditatꝫ in vtroqꝫ mor^o. ſ. impotētia caloris nō potētis ſe diffūdere ad regimen totius corpis: nam vbiqꝫ deficit ab illa diffuſione.

℄ D. nō videtur eē bona cā quā ponit. ſ. q2 apoſtema ſit in viſcerib^9. nā ple^ti nō ſemp hūt extrema fri^a imo aliqñ ſunt cali in toto corpe: ⁊ ſilr pōt dici de apib^9 in epate.

℄ D. querit de febre lipparia quā gal. ponit iſtius ĝnis. ſ. an oporteat eam de apoſtemate ſemp ſieri. qd̄ nō videt: q2 talis feb. i qua calor ⁊ feb. ſimul adunant poteſt eē ꝓpter diuerſitatē māe. ſ. colerice ⁊ flegmatice vel putrefacte ⁊ nō putrefacte. ſicut dicit a gal. i lib. de mala ꝯplexione ⁊ ab iſaac in lib. febriū: ⁊ ab auic. 4° can. de lip^ia. ĝ nō eſt nec^o ꝑp apa.

℄ D. fe. lip^ia videt febris iterpollata. non ergo ꝑp apa viſcerum. ſicut h̄ accipitur.

℄ Ad p̄^m dico ꝙ ideo. d. [ſm plm̄] q2 aliqñ fallit. naꝫ poſſe eſt ꝙ aliqñ in acuta paſſione frigeant extrema ꝑp defectuꝫ caloris naturalis ſine aliquo apoſtemate. ſ. qñ aliquis oīo appropinquat morti. calor enim tunc non poteſt extēdi ad extrema: ⁊ de tali frigiditate loquit ſup̄ hip. qñ. d. [aures frigide ⁊ ꝯtracte ⁊c.] ſicut patet ibidem p gal.

℄ Ad 2^m dico ꝙ impo^a caloris eſt 2^x. vna. ſ. ꝑp eius defectū ſm ſe q2 paucus. ⁊ alia eſt impo^a caloris ꝑp ꝯculcationem eius in loco vno cum ſanguine adunato in loco apis: vnde vbiqꝫ eſt impotētia caloris in extēſione ſua: accipiendo large impotētiā ad vtrāqꝫ impotētiā. Ad 3^m dico ꝙ in omni apo^e cal^o oportet vt inueniat aliqñ friditas in extremis: licet aliqñ forte fallat vt forte in ſtatu febris.

℄ Ad 4^m dico ꝙ hoc nomē lipparia eſt nomē ĝnale ad omnē fe^m in qua calor eſt intus ⁊ frigus extra per quēcūqꝫ modum contingat ſiue propter apoſtema ſiue ꝓpter diuerſitatem materie vel propter ſitum: tñ aliqñ auctores trahunt illud nomen ad aliquā ſpeciem febris. Siue ſit cum apoſtemate ſiue alio modo.

℄ Textus. V.

℄ Bonum aūt eſt egrū ex toto calere: ⁊ molleꝫ ⁊ ſuauem conuenienter eē.

℄ Et de melioribus rebus eſt vt ſit totū corpus calidum: lene: ſm equalitatem.

℄ Commentum Galeni.

℄ Poſtq̄ꝫ narrauit hippo. diſpōnē egritudinuꝫ: que ſunt in fine malitie. ſ. in qua inueniunt mēbra media eē calida: ⁊ extrema frida: poſt illud narrauit ꝓprie ipſam diſpoſitionē que eſt melior diſpōnū: ⁊ eſt illa in qua totū corp^9 eſt calidū ⁊ lene ſm eq̄litatē. qd̄ eſt: q2 ſermo eius ſm eq̄litatē cōicat his duobus noib^9 ſimul. ſ. calidi ⁊ lenis. Et inuenit etiam corpis calitas in febrib^9 adurētib^9 equalis: verūtñ corp^9 in eis eſt extenuatū ⁊ ſiccū. Cū ergo eſt cal^m lene ſm eq̄litatem: ſignificat ꝙ cōpl^o eius eſt melior complexionū.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Circa hūc. §. gal. ſolūmō exponit hoc verbuꝫ: ſuaue: ⁊. d. ꝙ 2° ponit in hoc bono ſigno. ſ. calorē eē in toto corpore ⁊ corpus eē ſuaue: ⁊ molle: q2 poſſe eſt ꝙ aliqñ ſit calor in toto corpe: ſicut in cauſone. tñ corp^9 inuenit aſperū ⁊ ſiccū: et propter hoc illa caliditas totalis non eſt bonum ſignuꝫ: vnde ex hoc verbo poteſt elici cauſa iſtius ſigni. ſ. q2 ſignificatur ꝙ calor febris non eſt cum apate nec tātum corpus exiccauit et conſumpſit. ꝙ non remaneat in corpe hum^or ſufficiens ad tractabilitatem corporis.

℄ Textus. VI.

℄ Bonuꝫ eſt modeſte ⁊ nō laborioſe ⁊ non repēte eūdē latera ꝯmutare: ⁊ ſi ſibi leuis videat.

℄ Et opꝫ vt ſit permutatio infirmi facilis: ⁊ qñ permutatur corpus eius eſt leue.

℄ Commentum Galeni.

℄ Sūma in oī ꝓnoſticatione q̄ eſt ſup illū qui morit et q viuit: eſt cōparatio inter fortitudinē egritudinis: ⁊ inter virtutem infirmi: ⁊ qñ ergo egritudo eſt fortior moritur infirmus procul dubio: ⁊ et qñ eſt debilior virtute infirmi nō moritur dūmodo nō cadat in curatione eius error. Et hippo. qdem narrauit hāc ſumā in aphoriſmo cuius initiū eſt. Et oportet vt cōpares inter ṽtutē infirmi et iter virtutē ſtatus egritudinis: ⁊ hec nāqꝫ ſūma eſt ſcia ꝑn^li. ℄ Et qñ ĝna, ṽtutū q̄

ſunt in corꝑe ſunt tria:q̄ incipiūt ex trib⁹ ꝓncipalib⁹:ſunt ce rebrū:cor:et epar:factū eſt ꝙ cognitio debilitatis cuiuſq; eoꝝ et virtutis eoꝝ ſignificaꝭ ex opatione cuiuſq; eorum. Spēs autē virtutū ſunt due:q̄ ex cerebro ꝓcedūt.qḋ eſt:q: quedā eaꝝ ſunt iperatiue:et ſunt cogitatio et memoria:et q̄dam earū ſunt ſeruiētes vel miniſtrantes:et ſunt ille quib⁹ fit ſenſus et motus. Opatio aūt virtutis que eſt in corde:eſt opatio qua cōpleꝭ pulſus venarū pulſatiliū:verū operatio nes v̄tutis q̄ eſt in epate ſunt ille q̄ cōplenꝭ in hora gñionis ſanguinis et humoꝝ. Et qm̄ gñia ſcie pronoſticationis ſunt duo gñā:tunc oportet vt cōſideres et aſpicias in oi ſignificatione quā narrauit Hippo. cuius duoꝝ generū eſt:ſicut opꝫ vt facias nūc in ſermone q̄ eſt:q: opꝫ vt ſit ꝑmutatio in firmi ꝑmutatio facilis:et qñ ꝑmutatur fit corp⁹ eius leue. Qḋ eſt:q: iſta ſignificatio ſignificat vehemētiā virtutis mouētis corp⁹ ꝑ volūtatē. Et nō eſt diſa in hoc loco iter ſermonem meū:Voluntatē:⁊ inter ſermonē meū:Electionem. Ingrediꝭ ēt in hoc genere illud qḋ ipſe dixit:in decubitu i eis que premiſſa ſunt in ſermone cuius initiū eſt. Et opꝫ vt inueniat medicus infirmū iacentē ſup latus dextrū aut ſiniſtrū.qḋ eſt:q: ego iam oſtēdi in h̄ decubitu:⁊ in decubitu q̄ cōuertiꭍ ad ſupiora ꝙ vtrūq; fit ab opatione lacertoꝝ:⁊ de cōſuetudine q̄dē mea eſt vt nominē hūc decubitū noīe deriuato ex vehemētia virtutis:⁊ ego q̄dē iam locut⁹ fui in eo ſermone lōgo in libro meo de motib⁹ lacertoꝝ. ℭ Et dixit ēt Dyocles:ꝙ corꝑa aialiū ſunt cōpoſita ex deferente ⁊ ex delato:⁊ ꝙ deferēs eſt virtus:⁊ delatū eſt corp⁹:⁊ ſicut ille q̄ defert pōdus.aliqḋ fit mot⁹ eius difficilis:ſi graue eſt ei:⁊ ſi leue illud pōdus motus eius eſt facilis. Siſr qñ virtus fortis eſt fit ei facile deferre corpus ⁊ non aduenit ei apud motū ſuū nocumentū:⁊ qñ eſt debilis grauat ſuper eam:fit ergo difficile ſubleuare ⁊ deferre ipſum.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Cū poſuit hip. ſigna ſūpta a q̄litate corꝑis ponit mō ſig^a ſūpta ab actione:⁊ diuiꝭ pars iſta in 4^or nāꝫ ꝑ ponit ſigna ſumpta ab actione v̄tutis motiue. 2° ponit ſigna ſignātia ſup actionē v̄tutis vitalis ⁊ morteꝫ ſimul. 3° ponit ſigna ſignificātia ſup actionē aialis appreheñſiue. 4° ponit ſigna ſignātia ſup actionē ꝯpoſitaꝫ ex actione aiali ⁊ nāli:⁊ talis actio eſt ſomnus.nā ab vtraq; virtute ꝓcedit:q: ab aiali per modū paſſionis:q: ipſa patitur in ſomno:⁊ a nāli ꝑ modū actionis ⁊ ꝯfortationis:q: in ſōno v̄tus nālis eleuat vapores q̄ faciūt ſomnū.durat ꝑ^a vſq; Q. ſi linor. 2^a vſq; ſi teſtes. 3^a vſq; ſōn⁹ vt moris eſt ꝯueniēs. 4^a vſq; ad finē huius ptis. ꝑ^a iteꝝ diuiꝭ in 2as: nā ꝑ ponit ſigna ſignātia ſup v̄tute motiua bona. 2° mala. durat ꝑ^a vſq; grauis ꝰo ſi fuerit. pars aūt in q̄ ponit ſigna q̄ ſignificāt ſup actione v̄tutis vitalis diꭍ in. 2. nā ꝑ ponit ſignū qḋ ſimplr eſt malū. 2° ponit ſignū qḋ pōt eſſe malū ⁊ bonū. durat ꝑ^a vſq; ⁊ ſi color. pars aūt in qua ponit ſignū ſūptū a ſōno diuiꭍ in. 2. nam ꝑ ponit ſignū ſumptū ab hora dormiēdi ⁊ q̄ntitate. 2° ponit ſignū ſūptū a ꝑuatione oīmoda ſōni. Durat ꝑ^a vſq; peſſimū aūt nō dormireꭍ bonū eſt ⁊c̄. Sciaꝭ ꝑ ꝙ alia tra°bꝫ h̄ aliā lrām: ⁊. d. ſic. ⁊ oꝫ vt ſit ꝑmutatio ifirmi. ꝑmuto° facilis: ⁊ qñ ꝑmutaꭍ. corpus eius eſt leue. vñ nō vꝫ ꝙ iſtud ꝰbū qḋ ponitur in noſtra trāſlatione. ſ. repente habeat locū:ſed nō facio vim:q: ⁊ ſtare poteſt ⁊ abici.

ℭ Circa hūc. §. gal. ſic ꝓcedit. nāꝫ ꝑ reducit ſciam ꝓno^ie ad ſua ꝓnc^a radicalia ⁊ gñalia. 2° reddit cām iſtius ſigni qḋ h̄ poniꭍ. durat ꝑ^a vſq; ⁊ qm̄ gñia ſcie ꝓno^ce. De ꝑ. d. ꝙ ꝑfectio ꝓno^ie ꝯſiſtit in ꝯparatione v̄tutis ad mor^m. nā ſi morbus eſt potētior nā. oportet egrū mori:⁊ ſi nā eſt potentior morbo. debet homo euadere nec°. niſi ꝯtingat error per infirmū:aut medicū aut aſtātes:vel per res nec^as ⁊ h̄ ꝓbaꭍ ꝑ apho. illum ꝑ^e parti^eſ cōtēplari oportet eg^m ſi ſufficiat ⁊c̄. ſed po^a virtutis vel eius impotētia ſup morbuꝫ pōt cognoſci per opationē virtutis que triplex eſt. ſ. v̄tus nālis aialis ⁊ vitalis:⁊ ſunt opationes virtutis aialis due ꝓncipales. ſ. virtus ſeruiens ⁊ virtus ſeruita. virtus autē ſeruiēs eſt virtus ſenſibilis ⁊ motiua. virtus autē ſeruita eſt virtus cogitatiua:⁊ virtus memorialis. vnde oportet te ꝯſiderare opationē virtutis ſeruiētis. ſ. an eger bñ ſentiat vel bñ moueaꭍ vel non:⁊ oportet te ꝯſiderare bonā memoriā ⁊ bonā appheñſionē. ſiue per intellectū ſiue per imaginationem fiat illa apphēſio. nā qñ iſte opationes ſunt bone ſignāt ſalutem ⁊ qñ male ſignāt mortē q̄ntū eſt de ſe:opationes aūt v̄tutis vitalis cognoſcunꭍ ex bonitate ⁊ malicia pulſus. opatiōes autē v̄tutis nālis cuius fundamētū eſt epar ſciunꭍ ex generatione humi. bona vel mala. pauca vel multa. Cū ergo tu ſcies facere cōpōnē inter po^am v̄tutis ⁊ morbi ſcies ꝓn^ri.

ℭ De 2°. d. ꝙ cū duo ſint gñia ſignoꝝ q̄ ſumunꭍ a v̄tute motiua. ſ. genus ſignoꝝ bonoꝝ ⁊ genus ſignoꝝ maloꝝ:docet hic in. §. ſequēti exerceri in vtroq; gñe. vñ oportet nos inuenire cauſam bonitatis iſtius ſigni:⁊ ſcias ꝙ cā eſt eadē cū cā q̄ faciebat bonū decubitū. nā ſicut bonitas decubit⁹ ꝓcedebat a fort^e v̄tutis motiue q̄ erat in lacertis:ſic bonitas ⁊ facilitas mot⁹ ꝓcedit a fortitudine v̄tutis motiue:nā qñ v̄tus motiua eſt fortis. mouet cor^a cū leuitate:⁊ qñ eſt debilis mouet corp⁹ cū grauitate q: corpus aialis eſt cōpo^m ex deferente ⁊ delato:⁊ deferēs eſt v̄tus. ⁊ delatū eſt corpus.

Circa hūc. §. duꭍ ꝑ. de tex. nā vꝫ ꙗ facilitas ⁊ bonitas ⁊ fortitudo motus. nō ſint bonū ſignū nec°:quia nos videmus alienatos ⁊ maniacos eſſe agiles ⁊ fortes in motu nec tñ eſt ſig^m bonū. ℭ Ad h̄ pōt leuiter rñderi ꝑ noſtrā trāſlationē. nā. d. modeſte ⁊ nō laborioſe ⁊c̄. vñ alienati nō mouenꭍ modeſte lꝫ moueāꭍ ſine labore. vñ notaꭍ pceſſū in v̄tute regitiua cer^li:lꝫ in motiua noteꭍ fortitudo.

ℭ De ꝯ^o ꝰo duꭍ:q: ipſe ponit ꙗ qñ egri° eſt fortior virtute iſirmi. moriꭍ iſirm⁹ nec°:⁊ qñ v̄tus eſt fortior mor° euadit iſirm⁹:qḋ nō vꝫ:q: vincēs ſemꝑ eſt fortior victore:ſꝫ in omni mor° vt⁹ vinciꭍ ſic dī i illo ca°:fortio i vētre. ḡ i oi mor° inueꭍ v̄t⁹ debilior mor°. ḡ ois morb⁹ eſt mortalis qḋ falſuꝫ ē.

ℭ P. qñ morb⁹ eſt fortior vt^e nullū p̄t fieri ipedimētū mor°. Ita ꙗ egri° cureꭍ:ſꝫ qñ vt⁹ ē fortior mor° bñ p̄t fieri ipedimētū v̄tuti. ita ꙗ ipſa ſanitas nō p̄t ꝯpleri. qḋ nō vꝫ q: poti⁹ oꝫ ipediri morb⁹ i ſua actōe q̄ꝫ vt⁹. cū medic⁹ ſit i adiutorio v̄tutis:⁊ morb⁹ nullū habeat adiutorē. vñ vꝫ ꙗ poſſit fieri ipe^m ita mor°. ſic v̄tuti:aut queꭍ q̄ eſt cā h⁹. ℭ P. gal. cū dividit v̄tutē ſulcā nō ponit niſi memoriā ⁊ cogitationē:⁊ tñ 3° h̄ ac^i ⁊ mor° ponit. 3^am. ſ. imaginationē. ℭ P. vꝫ ꙗ ſcia me^ne ſit inutilis. nā ſi morbus eſt potētior nā morieꭍ eger:⁊ ſi nā potētior mor° ſaluabiꭍ. dūmō nō fiat error. ḡ me^na nihil opaꭍ hic niſi in ꝓhibēdo errorē. ℭ Ad ꝑ^m dico ꙗ 2^x eſt victoria morbi ſup nām in morbis. ſ. vna gñalis ⁊ alia ſpecialis. voco aūt gñalē victoriā morbi ſup nām q̄ntū ad ſenſibilē leſionē opōnū. nā in oi mor° oꝫ nāꝫ vinci adeo ꙗ operatio ſenſibilr̄ ledaꭍ. victoriā aūt ſpālē dico qñ v̄tus vinciꭍ a mor° eſſentialr̄ ⁊ abſolute. ita ꙗ totū poſſe morbi ꝯparatū ad durabilitatē po^e nāe iueniꭍ maius. vñ de ꝑ^a victoria loqꭍ gal. in tegni. de 2^a ꝰo loqꭍ h̄. ſed ō h̄ dixi i gl̄is tegni.

ℭ Ad 2^m dico ꙗ 3^x vꝫ mihi cā q̄re egritudo q̄ de ſe eſt ſalubris pōt fieri. mortalis vna q̄deꝫ cā eſt q: ea q̄ nām coadiuuāt ſic ſūt me^ne nō pñt facere adiutoriū ſine noc^to aliq̄ ſic. d. gal. xi. de ing. ſan. ſed ea q̄ morbū iuuāt. ſic malicia regiminis vel aeris ⁊ alia. ita morbū iuuāt ꙗ nullo° ei nocēt diminuēdo ipm. imo pleruq;:q̄ad oēs ꝯſideratiōes mor^i ipꝫ adiuuāt:lꝫ aliqñ ſint q̄dā adiuuātia mor^m:ꝑ pte ⁊ ꝑ pte nocētia:ſic aq̄ frig^a data aliqñ nocet ꝑp māꝫ:⁊ ꝓdeſt diſcraſie:lꝫ cāe augētes putredinē ⁊ debilitātes v̄tutē ꝑp maliciā anhelit⁹ ⁊ aeris ſimplr̄ nocēt: 2^a cā eſt q: ſanitas nō acqriꭍ niſi ꝑ adnētū ad tempamētū:ſed mors acqriꭍ ꝑ diſceſſū a tēpamētoꝫ:ſꝫ facili⁹ eſt a tempamēto diſcedere q̄ꝫ ad tēpamētū accedere. ſicut tota phyſica clamat. ḡ pōt v̄tus in ſua actione recipe ipedimētū poti⁹ q̄ꝫ morb⁹: 3^a ꝰo cā eſt q: res q̄ adiu

uant morbū pſt 2ᵉ approximari corpi nr̄o.ſ.ꝑ nr̄az electionē.putā ſi fiat error.ꝛ ꝑ ſe ipas ſine aliq̄ electōe ſic pꝫ i aere: ꝛ pꝫ i malitia hu⁹ q̄ ſūt i cor⁹ pati putreſcē.ſꝫ remedia ꝛ adiutoria nāe nō approximanꝭ vt ꝑlm niſi ꝑ electionē medici vel īfirmi.vñ i electiōe pōt ꝯtigere error de facili.℄ Ad 3ᵐ dico ꝙ ſub v̄tute cogitatiua pōt cōpꝛhēdi vī⁹ imag⁹.℄ Ad 4ᵐ dico:ꝙ 3ᵉ ponitꝭ cōparatio morbi ad virtutē.vna.qdē ē in q̄ virt⁹ eſt fortior morbo abſolute.ꝛ in iſta nō īdiget nā adiutorio medici.niſi ſolū ꝓhibitiōe a nocētibus ſic dic̄ Gal. ꝑ lib.de ītē⁹ʔ.īngē.n. Nā nō indiget auxilio medicaminū niſi quū morbo ꝑfecte dn̄ari nequerit: 2ᵃ v̄o cōparatio eſt in q̄ morbus ſimplr̄ eſt potētior nā.ꝛ hec eſt dis mortalis.ꝛ i hac ſilr̄ nō indiget adiutorio medici.vñ medicus dꝫ ſolum pn⁹ ſic dicit Gal.ꝑ lib.apho.in 9ᵒ ꝛ in 11ᵒ de īng.ſa.3ᵃ v̄o cōparatio eſt qñ nā eſt potētior morbo cōpēſato adiutorio qđ ipſa pōt recipe a me⁹ᵒ.ꝛ in tali morbo eſt nec⁹ medicus nō ſolū in ꝓhibēdo nocētia ſꝫ in faciēdo iuuātia.℄ D.pōt hic q̄ri d̄ q̄dā dubitatiōe.ſ.an ſigna ſūpta a virtute aīali ſint fortiora ſignis ſūptis a v̄tute vitali vel nō.ꝛ ſilr̄ de ſignis ſumptis a virtute nāli pōt dubitari cōparādo ea ad alia.duo ꝛ vr̄ ꝙ ſigna ſūpta a virtute aīali ſint fortiora. qꝛ oīa ſigna q̄ appent in facie hn̄t ortū ſui nōc⁹ a cer⁹.ſic pꝫ.d̄.li.ꝑ i cōmē. ſꝫ ſigna ſūpta a facie ſūt fortiſſima ſic̄.d̄.d.Gal.li.ꝑ ſcōmē. q̄ fortiora ſūt q̄ꝫ ſigna ſūpta a virtute vitali.℄ D.hanelitus eſt de fortiſſimis ſignis in acuta paſſione ſicut dī in 9ᵒ illi⁹ aph⁹:ꝛ ꝓ ſortari mēte:ꝛ ſicut inuit.d̄.Hip.de ſignis ſumptis ab hanelitu.ꝛ ſicut.d.Gal.in lib.de īte.q̄ ꝛc̄.℄ D.malitia virtutis cer⁹ ſicut alienatio qñ ꝯtingit nō ꝑ p criſim eſt peſſimū ſignū ꝛ ſacis peius q̄ꝫ ſit pulſus ineq̄lis.q̄ ꝛc̄. ℄ Ad ꝯ⁹ riū ſic:vī:qꝛ virtus vitalis eſt illa q̄.ſ.vitā.q̄ ſigna ſūpta ab ea ſūt fortiora ceteris.℄ D.d.Auic.ca⁹.de virtute vitali ꝙ poſe eſt virtutē aīalē remoueri a cer⁹ ꝛ vitalē ꝛ nālē remanere.q̄ forti⁹ ſignū ſūmitꝭ a vitali:ꝑterea ad h̄.ſ.qđ.d.Gal. in cōmē.2ᵉ reg.nā dicit: Nocumētū virtutis q̄ eſt in corde citius ducit i defectū.℄ Ad h̄ dico ꝙ a virtute aīali ſumunꝭ ſigna manifeſtiora a virtute vitali fortiora.a virtute nāli ſtabiliora ꝛ firmiora.vñ ſi vis ſufficientꝭ dīe dic ꝙ 4ᵒʳ ſūt ꝓprietates ſignoꝝ.ſ.certitudo:māifeſtatio:fortitudo ꝛ velocitas: vñ dico ꝙ a vitali virtute ſūmitꝭ ſignū fortius ꝛ velocius in ſignādo bonū vel malū:ſꝫ nō ſtabile ſignū qđ a pl̄a ſumitꝭ t nā.d.Gal.in īntroductorio ꝙ oīs cāuertit pl̄m.vñ multū eſt variabile.man⁹ magis inuenitꝭ in ſignis ſūptis a cer⁹ ꝑp opationē manifeſtiorē ſic videmus in ablatiōe ſenſus ꝛ motus.ſtabilitas aūt certa magis eſt i e⁹is ſignis i venis.ꝛ totis actione nālis virtutis:qꝛ ſigna digōnis ꝛ idigōnis ab ea ꝓcedunt que ſunt certiſſima ꝛ firmiſſima in bono ꝛ malo. ꝛ per hanc diſtinctionē pōt aliqs ſoluere qōnem lꝫ ſint ibi aliqua argumenta que nō concludant.

℄ Textus. VII.

℄ Grauis v̄o ſi fuerit manus quoqꝫ ꝛ crura pōderoſa: horrendum.

℄ Et qñ corpus fuerit graue:ꝛ manus ꝛ pedes graues ſunt: tūc timor erit magis augmētatus.

℄ Commentum Galeni.

℄ Significatio infirmi ſup grauitatē mēbroꝝ ſuoꝝ eſt:qñ conatꝭ motum cū voluntate:ꝛ grauitas cruriū declaratꝭ ei qñ conatur ſurgere ꝛ ambulare: aut mouere ea:ꝛ ipſe eſt iacens:ſilr̄ ꝛ grauitas motus manuū declaratꝭ ei qñ conatꝭ cū eis aliq̄d retinere:aut ꝓijcere cuꝫ manu ſua:aut ponere eas:aut ꝑmutare eas de loco ad locū:ꝛ ſilr̄ grauitas colli ꝛ reliquarū partiuꝫ dorſi oſtenditꝭ ei qñ vult mutare figuras earū:aut permutare eas ex diſpōne ad diſpōnem. Grauitas aūt mēbroꝝ eſt ex maioribus ſignificationibus ſignificantibus debilitatē virtutis ꝛ nobilioribus earuꝫ:verūtamen illud non eſt ſignificatio ſuper debilitatem virtutum omnium ſicut dixi in eis que ſunt premiſſa:ſed ſuper debilitatem virtutis que eſt in neruis ꝛ lacertis tm̄.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Super iſto.§.duo notat Gal.ꝑᵐ eſt de expoſitione iſtius grauitatis.2ᵐ eſt de cā propter quā hoc ſignū eſt malum:ꝛ durat prima vſqꝫ.grauitas autē mēbroꝝ. ℄ De primo dicit ꝙ grauitas totius corpis eſt qñ infirmus conatꝭ ſe mouere ꝛ nō pōt hoc leuiter facere:ꝛ grauitas cuiuſlibet mēbri particularis eſt qñ infirmus conatꝭ opari cuꝫ quolibet mēbro ꝑticulari ſuā opationē ꝛ non pōt eam leuiter facere. ℄ De ſcđo dicit ꝙ grauitas mēbroꝝ eſt multū forte ꝛ nobile ſignū:qꝛ ſignat debilitatē virtutis.ſed nō oīs virtutis imo ſolū virtutis motiue que eſt in neruis ꝛ lacertis:ꝛ circa hunc.§.nihil duꝭ ſufficit.n.qđ diximus in ꝑcedenti.§.

℄ Textus. VIII.

℄ Qꝛ ſi liuor admiſtus viridi: vnguibus digitiſqꝫ affuerit mortē aduentare nō dubitabis.

℄ Et ſi cum grauitate fuerit pallor trahens ad viriditatem in vnguibus ꝛ digitis:tunc mors in proximo deſcendet.

℄ Commentum Galeni.

℄ Jam oſtēdi in aliis locis qūo fit deſtructio virtutū regentium corpus ſimul:nā dum vna earū ꝑmanet fixa:tunc corpus remanet ſm̄ diſpōnem ſuā ꝓculdubio.Uerū Hippo. poſtq̄ narrauit ſignificationes que ſignificant reſolutionē virtutis mouentis lacertos ꝛ caſum eius addidit ad illud ſignificationes ſignificātes deſtructionē virtutis alterius. Qđ eſt.qꝛ pallor vnguiū ꝛ digitoꝝ qui trahit ad viriditatem ſignificat extinctionē vel mortificationē caliditatis nālis manantis ex corde:ꝛ ꝓpter hoc nō dixit ſermone abſoluto:ꝙ pallor qui trahit ad viriditatē:ſignificat mortē qñ eſt cum grauitate corporis:ſed addidit etiā cū illo ſermonē ſuum:deſcendet in proximo:qm̄ ille ſignificationes apparent apud mortem duarum virtutum ſimul.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Gal.ſup hoc.§.notat tria. primū eſt de habitudine virtutū ad inuicē.in ſua deſtructione 2ᵐ eſt de cōtinuatiōe ꝛ ſententia iſtius.§.ꝛ 3ᵐ eſt de expoſitione iſtius verbi:mortem aduentare:durat prima vſqꝫ:verū Hippo.2ᵃ vſqꝫ:ꝛ ꝓpter illud:tertia vſqꝫ ad finē:Dicit ergo de prima ſic ꝙ habitudo virtutū adinuicem talis eſt.ꝙ ſi vna deſtruitꝭ oīno.oportet oēs deſtrui.ꝛ ſi vna ꝑmanet firma.oportet totū corpus firmū in ſua diſpoſitione manere.De 2ᵃ dicit ꝙ poſtq̄ Hippo.docuit ſignare ſuper deſtructionem virtutis mouentis lacertos docet modo ſignare ſup deſtructionē virtutis manantis ex corde.i.ſuper vitalis virtutis deſtructione:qꝛ liuor vel viriditas vnguiū demonſtrat mortificationē caloris nālis manantis ex corde. ℄ De tertia dicit ꝙ ideo dicit Hippo.mortē aduentare.i.in ꝓximo venire:qꝛ iſtud ſignū .ſ.talis color in vnguibus cū ſigno premiſſo.ſ.cū debilitate ꝛ grauitate corporis ſignificat mortificari duas virtutes ſimul.ſ.vitalem ꝛ motiuam.

Erica hunc.§. dubitantur duo quorum primum eſt de tex.2ᵐ de cōmento. De primo ſic agitur.videtur eniꝫ ꝙ per colorē vnguiū non poſſit pron⁹ ſup mortem:qꝛ vngues ꝛ pili nō habēt regimen.ſed ſolā generationē. ſicut dicitꝭ in tegni de ſignis.ergo nō pōt virtutis diſpō patere in eis.cū ipſi nō regantꝭ a virtute.℄ D.nos videmus capillos penitus nihil ſignāre ſup virtutē cerebri in ſalute vel morte.ergo nec vngues ſignant ſup corde.℄ D.virtus cordis. nō cōtinuatꝭ cū aliquo mēbro niſi ꝑ arteriā.ſed ad vnguem nō venit art⁹.ergo non ſignat ſuper virtutem cordis.℄ Ad hoc dico ꝙ ſine du⁹ color vnguiū atteſtatur virtuti cordis. ſed non niſi per repreſentationē coloris carnis que ſubſtat vnguibus ꝛ nō ꝑ influentiā virtutis cordis in ſubſtātia vnguium.hoc autem non poteſt contingere in capillis qꝛ ipſi

Pronoſticorum

nō talr tegūt carnē ſicut vngues. Q ſi dicis hoc nihil eē qꝛ pari rōne docuiſſet ſignare ꝑ colorē in toto corpe: qꝛ color ex corde ꝓfluit in totū cor⁹: Dico ꝙ ſine du°. ꝑ colorē toti⁹ corporis pōt ſignari. tñ magis pꝫ in digitis ꝛ vnguib⁹: qꝛ ſunt extrema corpis vbi citius appet defect⁹ caloris manātis ex corde, ſicut etiā pꝫ in facie vbi paruꝫ eſt de carne: ꝛ ꝑ hec v̾ba pꝫ ſolō ad oia obiecta. ¶ De 2° du°. qꝛ. d. ꝙ dum vna v̾tus ꝑmanet fixa corp⁹ ꝑmanet i ſua diſpone. Sꝫ ꝯriū hui⁹ dī ꝑ multa arg°. nā dī 3° de ac° ꝛ mor. ꝙ vna v̾t⁹ plerūqꝫ deficit ꝛ altera ſana manet: ꝛ hoc idē dcm̄ fuit ſupa in 2° ꝑ° libri: ꝛ in lib° de inte. 3°. qꝛ nō ꝑmanet corp⁹ in ſua diſpōne. ¶ P. nos videm⁹ ꝙ in mēbro paraliticato v̾t⁹ vitalis ꝑmanet fixa nec tñ ſpm ꝑmanet in ſua diſpōne. ¶ P. d. ꝙ deſtructio v̾tutū ſit ſimul. cui⁹ ꝯriū appet ꝑ autoritates ꝑdictas. ¶ P. d. Aui. ca° de v̾tute vitali ꝙ multotiens nutritiua nutrit corpus ꝛ tñ membrū tendit ad mortē ꝗ ꝛc.

¶ Ad hāc q̄ōnē dico ꝙ 2ᵉ cōparant̄ v̾tutes ad iuicē vno° ſm totalē deſtructionē: ꝛ h̄ mō opꝫ nec° ꝙ ſi vna deſtruat̄ de iſtis tribus oēs alie deſtruant̄. Sed ſi debilitat̄ ſolū ſꝫ aliquid. alie non neceſſario patiunt̄: ſed ſi ſit mediocris leſio oēs alie v̾tutes nec° aliq̄lr patiunt̄ lꝫ non ſit paſſio illa magna: ꝛ hoc pōt elici ex v̾bis Gal. 9° de ingenio ſanitaṫ.

¶ Textus. IX.

¶ Et ſi color hic: vngues non iſecerit: lꝫ cetera membra corripuerit: ſpei locus non deerit: ꝓderit v̾o cuncta ſigna perpendere. Q ſi egruꝫ ſufficientem videris: ꝛ vna boni ſignificatio affuerit: terminus tibi promittetur cum quolibet exteriori apate: ꝛ futura ſalute: ſed palloris in predictis locis pericula nō deerunt.

¶ Et ſi denigrāt̄ digiti penit⁹ ꝛ pedes: tūc illud erit min⁹ i ſignificatiōe ꝑditiōis: q̄ꝫ ſit q̄ſi declināt ad viriditatē ꝛ pallorē. Sed neceſſe eſt tibi tūc vt cōſideres reliquas ſignificationes: ꝛ regas eē carū. Nā ſi iuenis īfirmū tolerantem qō aduenit ei de nocumento tolerātia facili: ꝛ fuerit cū ſignificatione alia ex ſignificatiōib⁹ q̄ ſignificāt ſalutē ſigſiat illud qō infirmitas expellit̄ ꝑ exiturā: ita ꝙ infirmus ſaluabit̄: ꝛ cadent loca que denigrata ſunt ex corpore.

¶ Commentum Galeni.

¶ Nō oportuit eū dicē tūc. Illud erit minus in ſigſiatiōe ꝑditiōis: ſed ꝙ illud fortaſſe nō ſigſiat ꝑditionē penit⁹: ꝛ fortaſſe ſigſiat ſigſiatiōnē in vltimo ſup ꝑditionem. Et fortaſſe putat aliqs de Hip. ꝙ nō fuit ſciēs illud: q̄ñ nō v̾it̄ h̄ ſermone ſm v̾itatē quā ſigt: ſed res nō eſt ita: q̄ñ cū addidit ad hūc ſmonē ei⁹ diſcretionē vſqꝫ ad finē ꝛ determinationē ipſi⁹: ꝛ narrauit illud narratiōe mani⁹ dēclarauit oñſione appārēte: qꝛ fuit ſciēs v̾itatē in eo qō dixit. Uerū ipſe nō ꝑſcrutat⁹ eſt ergſiter exponē illud: q̄ñ fortaſſe denigrant̄ mēbra ꝓp māṁ que effundit̄ ad ipſa. Et iā oñdit Hipp. oñſiōe manifeſta q̄lr ſigt illud. ſ. de ꝑditione ꝛ euaſiōe: q̄ñ dixit. Qñ videris infirmū tolerātē illud qō aduenit ei de nocumento tolerantia facili. ſ. patiēs illud: ꝛ fuerit cū illo ſigſiatio alia ex ſigſiationib⁹ ſigſiantibus ſalutē: tūc ſcias ꝙ nigredo mēbri nō accidit niſi ꝓp māṁ que effundit̄ ad ipm: ꝙ ſi fuerit res cū diuerſitate illi⁹: tūc eſt ſignū ſup mortē.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Et ſcias ꝙ alia trāſl° aliā hꝫ l̄raꝫ q̄ talis ē: ⌈ Et ſi denigrāt̄ digiti ꝛ pedes penitus tūc illud eſt min⁹ in ſigſione ꝑditionis: ⌋ Et pōt iſte tex. nr̄e tr̄° ſic ꝯcordari cum alio. ſ. vt dicat̄: Si non h̄ color. ſ. color liuidus aut viridis infecerit vngues. ſed infecerit vngues alius color. ſ. color niger. lꝫ. ꝑ. et. qꝛ cetera mēbra. ſ. pedes ꝛ digitos infecerit nō deeſt loc⁹ ſpei: viſo q̄lr ꝯcordēt l̄re vtriuſqꝫ tra°. mō videamus qd dicat Gal. ꝛ ſcias ꝙ Gal. notat ſoluꝫ remotionē cuiuſdā dubitatiōis. ꝛ du° eſt ꝯ h̄ v̾bū qō. d. Hipp. qꝛ. d. ꝙ color nig. eſt mīn⁹ ſignū ꝑditiōis q̄ꝫ liuidus vel viridis. nā vꝫ male dicē. qꝛ color nig. in dcis locis aut ſigſiat pei⁹ q̄ꝫ liuidus qꝛ oīo ſigſiat mortē aut nullo° ſigſiat mortē: ꝛ ſic cōparatio ſignata ꝑ hoc aduerbiū. mīn⁹. nō eſt bñ poſita ꝛ ipſe dicit ꝙ lꝫ fuiſſet aliq̄ improprietas in ſmone. tñ Hip. bñ ſciuit illā diſtinctionē. ſ. ꝙ color nig. aut ſigſiat. euaſionēꝫ aut ſig° peius q̄ꝫ color liuidus vel viridis. qō pꝫ qꝛ ipſe docuit diſtiguē cū dixit. ſi videris egrū bñ ſuſtinē egri^m ſuā. ꝛ cuꝫ hoc fuerit vna bona ſignific⁹. eger euadet: ꝛ ſi nō. morieṫ.

Circa hunc. §. querit̄: ſolum de tex. ꝛ querit̄ ꝑmo q̄re color viridis ꝛ liuidus nō pñt ſigſiare creticā° euaſionē ſicut color niger: Et vꝫ ꝙ ſic. qꝛ color viridis non eſt niſi ſemita ad nigrū ſicut dicit̄ primo de criſi: ꝛ Auicen. ꝑ° cañ. ſen 2ᵃ de vrinis ca° de hyˡ: ergo cum niger color ſit perfectior in malicia q̄ꝫ viridis. Uidetur ꝙ per viridem poſſit fieri terminatio. ¶ P. color liuidus eſt inceptio ad nigredinem. ergo ſimiliter vꝫ poſſe per ipſum terminari egri^{do}.

¶ Ad h̄ dico ꝙ cā ꝓp quā viridis color nō pōt eē bon⁹ aliquo mō. eſt qꝛ mā ſe. q̄ dꝫ expelli i crīſi. nūq̄ꝫ pōt eē viridis: qꝛ nullus hu°ʳ hꝫ colorē viridē. niſi chola praſſina aut eruginoſa: ꝛ talis humo: nō pōt eſſe mā febris ſicut. d. Iſaac in li°. febriū. ſed color nig. inuenit̄ in omni mā aduſta vñ potuit eē color talis in cretica ſupfluitate. viridis autē ꝛ liuidus nō. imo ſunt tales colores ſolū ꝑ viā mortificatiōis caloris nālis ⌈ Q ſi videris egrū ſufficiētē: ⌋ .i. bñ tolerātem egri^{tu}^m ſuā ꝓp fortitudinē v̾tutis: ⌈ Et vna bona ſigſia°. ⌋ hec bona ſigſiatio. pōt eē ꝙ oſtēdatur dig'° eſſe in vrina ꝛ alijs ſupfluitatib⁹. ¶ Sꝫ forte dices ꝙ vꝫ ſufficē fortitudo virtutis ad h̄ vt ſaluus ſperet̄. ¶ Tu autem dic ꝙ ſalm eſt nō eni ad ſalutē ſufficit fortitudo v̾tutis: qꝛ pōt eſſe v̾t⁹ fortis ꝛ egritudo magna ꝛ longa. ꝛ ſic peribit eger. ſicut dicitur 4° cañ. ſen ſcda: ⌈ Cū quolibet exteriori apoſtemate: ⌋ Sed nō v̾. qꝛ egri^{do} que terminat̄ cū apatē: dꝫ eē ex mā viſcoſa ꝛ groſſa ſicut dī 3° de criſi ꝛ infra in 2° li'ꝫ'. mā aūt que denigrat digitos videtur eſſe mā aduſta ꝛ ſic calida. ¶ Ad h̄ dico ꝙ lꝫ aliq̄ pars iſti⁹ māe ſit aduſta. tñ pōt aliqua pars eius eſſe cruda ꝛ groſſa q̄ faciat apoſtema: aut lꝫ materia illa ſit nigra tamē poteſt eſſe viſcoſa ꝛ groſſa.

¶ P. querit̄ an ſufficiat illa ſola euac°. ſ. q̄ currit ad digitos ꝛ non ſit nec̄ium apoſtema. ¶ Ad hoc dico ꝙ tāta poſſet eſſe ꝙ ſufficeret. tñ vt ꝑlm eſt nec̄ium: ꝙ fiat apa ꝑter illaꝫ denigrationē vt mā magis aduſta currat ad ea mēbra ꝛ ea corrūpat. ꝛ magis groſſa faciat apata. Sed palloris in ꝑdictis locis pericula nō deerunt ꝛc. Iſta l̄ra eſt falſa. nam alia tranſlatio ponit aliū tex. q ſic. d. ꝛ cadēt loca que denigrata ſunt ex corpeṫ .i. qꝛ mā illa aduſta corrūpet illa mēbra ad que vadit oportet illa corrupta cadere de corpore: vnde vbi noſtra littera. d. palloris. debet dicere. nigrīs. ⌋

¶ Textus. X.

¶ Si teſtes ꝛ virga preter ſolitum diminui contrahiqꝫ appuerint: aut nimij doloris: aut mortis aduentum pronunciabis.

¶ Teſtes autē ꝛ virga non ſignificāt niſi dolorem: aut mortem quando contrahuntur.

¶ Commentum Galeni.

¶ Inuenimus hec mēbra ꝯbl in eo q hꝫ dolorē: ꝛ in eo qui iam appropinquat morti. Et illud quidem eſt nec̄ium: q̄ñ virtus aialis q̄ñ morit̄ ita vt non ſit ei poſſe peruenire vſqꝫ ad extremitates corporis: ſed trahit̄ verſus originē eius ꝛ radicē ſuaꝫ: opꝫ nec̄io vt ſequant̄ eā mēbra: quare rugant̄.

mēbra ⁊ ꝯtrahunt verſus medium corporis. Et ſimilr ꝗ́ dolorē videmus multotiēs reducē ⁊ contrahere virtutem verſus originē ſuam: ⁊ quādo illud eſt: neċe eſt vt ꝯtrahātur mēbra: ⁊ retrahant̄ v̄ſus originē ſuam propter dolorem.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Preter ſolitū: hic ponit Hip. ſigna ſumpta a v̄tute aiali leſa ⁊ h̄ p diſpōnē teſtiū ⁊ virge: Et circa hunc. §. Gal. ponit ſolū cām̄ ⁊. d. ꝙ teſtes ⁊ v̄ga ꝯtrahunt duabus de cauſis. aut ꝓ mortē virtutis aialis q̄ regit mēbra neruoſa. vñ cū ipſa deficit in extremis retrahit ſe verſus cerm̄ ⁊ ꝓ h̄ mēbra ſibi deputata retrahūt̄ aut ꝓ dolorē: q2 in dolore v̄t̄ retrahit ſe v̄ſus ſuū pn̄m. vñ mēbra ſibi ꝯputata ꝯhūt ſil' cū ea.

Circa h̄ du'. q2. d. ꝙ ſignū ſumptū a teſtib' ſignat mortē. ſ3 alibi de ſignis pnoſticis. d. Et ſignum ſumptū ab eis nō ſignat mortē vel ſalutē ſ3 lōgitudinē egri'.

¶ Ḣ rōne manifeſta p3 q2 teſticuli nō ſunt de neceſſitate vite ſingularis. ſ3 ſūt ad neceſſitatē ſpēi ⁊ meliorationē ind'.

¶ Ad hāc dubitationē dico ꝙ a teſtib' pōt 2' ſumi ſignū. ſc3 rōne opatiōis q̄ ad eos pn' ſpectat. ⁊ rōne gñatiōis: ⁊ h̄ mō nō ſignant teſtes aliquo mō ſup mortē vel ſalutē ſed ſuper lōgitudinē morbi. vñ. d. Aui. in 4° cañ. fen 2°. ꝙ pollutio in ſomnis ſignat lōgitudinē morbi. Alio v̄o mō pōt ab eis ſignū ſumi ꝓut ipſi pticipāt v̄tutē aiarē. p nocum̄ cuius nocet̄ cer°. ⁊ ipſi male diſponunt̄ cu3 nocet̄ cer° ⁊ hoc mō ſignat ſup mortē vel ſalutē ⁊ ſic accipit hic Hip.

¶ Textus. XI.

¶ Somnus vt moris eſt cōueniens ⁊ naturalis vt noctē nō effugiat: ⁊ diem non impediat laudabilis: contrarius v̄o iprobandus: min' tñ ſi a mane vſq3 ad tertiā tenuerit.

¶ Sōnus autē op3 vt ſit ſm̄ ꝙ currit conſuetudo cū eo: quādo currit curſu nālit: ita vt ſit infirmus in die expergefact': ⁊ in nocte dormiēs: ꝙ ſi mutet̄ illud eſt diſpoſitio deterior: ſed minor q̄dē leſio: ⁊ nocumētū qd̄ eſt ex ſomno: eſt qñ dormit infirmus in principio diei vſq3 quo preterceat ex eo circa tertiā ipſius. Sōnus autē qui eſt poſt hanc horam eſt malus.

¶ Cōmentum Galeni.

Alia rōe ¶ Hip. ⁊ recte inuenit cū narrauit ſignatiōes que ſumunt̄ ex ſomno ⁊ enūciatiōe ſua etiā de cā in illo: ⁊ in faciēdo totū qd̄ eſt iuuamētū nāle: ⁊ oē qd̄ eſt ſm̄ ꝯtrariū illius eſt illaudabile: qm̄ eſt extra diſpōnē nālē: ſimilr etiā ſunt res cū quibus nō currit ꝯſuetudo: ⁊ nā ſi fuerint currētes ſm̄ ꝯſuetudinē ſunt laudabiles: ⁊ cū quib' cucurrit ꝯſuetudo ſūt illaudabiles. Verūtñ res nāles ſm̄ tpa Hipp. nō fuerūt niſi res cū qb' cucurrit ꝯſuetudo: nunc aūt inuenimus facere diuites diuerſum illius in omnib' rebus ⁊ in ſomno etiā: dormiunt enim in die: ⁊ vigilāt in nocte. Et qm̄ ꝯſuetudo currit ecōtrario curſus nālis: nō certificat̄ iſte ſm̄o quē dicit Hip. qd̄ eſt: q2 ꝯſuetudo in hac hora eſt plus nālis nō apud hñtes diuitias ex mulieribus tm̄: ſed apud plures viros.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Circa hoc Gal. duo notat nā p̄ ponit ſenſum hui' cu3 ſua cā. 2° aſſignat dr̄iam: dr̄iam iter ꝯſuetudinē q̄ erat tpe Hip. ⁊ ꝯſuet' q̄ erat tpe ſuo. durat p' vſq3 verūtñ res nāles.

¶ De p̄. d. ꝙ ſomn' nālis ⁊ ꝯſuetus eſt bonus: q2 ſignat ꝙ corpus eſt diſpoſitū ſm̄ nālē diſpōnē: ⁊ ꝯriu eſt malus: q2 ſignat corpus exiuiſſe a nāli diſpōne. ¶ De 2°. d. ꝙ int̄ cōſuetudinē que currebat tpe Hip. ⁊ cōſuetudinē modernorū eſt magna dr̄ia: q2 ꝯſuetudo tpe Hip. ꝯcordabat cū nā. S3 ꝯſuetudo modernorū currit ꝯ3 curſui nāli: q2 homines nō ſolū diuites: ſ3 ⁊ alij dormiūt in die ⁊ vigilāt de nocte.

¶ Textus: XII.

¶ Peſſimū aūt eſt nō dormire: aut eni magnitudinē doloris ſignificat: aut alienationē.

¶ Et de deterioribus ſignis eſt vt nō dormiat infirmus: neq3 nocte: neq3 die. quod eſt: quia ipſe nō vigilat niſi aut propter dolorē ⁊ anguſtias: aut quia aduenit ei permixtio in ratione ſua: vel propter hanc ſignificationem.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Vigilie accidunt infirmo in nocte ⁊ die: aut propter dolorem qui ſuper eum fuit prau' ⁊ contriſtauit eum: aut quoniam permixtio rationis incipit cum eo: quod eſt: quia permixtio rationis facit poſſidere vigilias propter ſiccitatem que dominatur ſuper complexionem cerebri.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Duplex eſt cā h' ſ3 Gal. ſ. alienatio que ꝓcedit a caliditate ⁊ ſiccitate cer'. ⁊ dolor q2 dolor nō ꝑmittit ſomnum fieri eo ꝙ in ſomno ligat̄ ſenſus. ⁊ i dolore nō opat̄ nectio. q2 dolor eſt ſenſus rei nociue. Sic. d. Gal. in li° de inter. ⁊ de ac'. ⁊ mo. ⁊ Aui. p̄ cañ. de cauſis doloris. Circa h̄ nihil diſputo q2 ſufficienter de hac mā queſiui ſuper illo aph. ſ. Somnus ⁊ vig. ibi q3 ibi diſputationē ⁊ diſtinctione3 queres.

¶ Textus. XIII.

¶ Stercoris egeſtio ſi neq3 exiccata neq3 liquida omnino: ſed iuncta ⁊ hora ſolita: ſignu3 eſt ea que ſunt ſub diaphragmate eſſe ſalubria.

¶ Egeſtio aut laudabilior eſt que eſt lenis coniuncta: ⁊ eſt eius exitus in hora exitus ſui qui fuit in diſpoſitione ſanitatis: ⁊ eſt quātitas ei' per comparationē eius quod aduenit corpori. quod eſt: quia egeſtio quando eſt cum hac diſpoſitione: eſt pars inferior ventris ſana.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hippo. aſſumpſit ſignificationes ſignificātes egeſtionem laudabilē ex ſub̄a eius ⁊ ipſius quātitate: ⁊ ex hora ipſius exitus. Signatiōes aūt ſignantes egōnē illaudabilē nō inuenimus eū ſumpſiſſe ex his tribus tm̄: ſed ex colore eius ⁊ odore: ⁊ ex voce annexa egreſſiōi eius. ¶ Egeſtio aūt cuius ſub̄a eſt nālis eſt q̄ nō eſt dura in termino lapidis: neq3 lenis in termino aque vt fluat ⁊ currat: ſed eſt de lenitate cū diſpoſitione cū qua poſſe eſt vt ꝑmaneat cōiuncta preter ꝙ fluat ⁊ currat. ¶ Quātitas v̄o eius nālis eſt: qd̄ eſt per cōparationē eius qd̄ comedit̄. ¶ Hora aūt eius exitus nālis eſt hora cū qua currit ꝯſuetudo infirmi in ſanitate ſua. ¶ Et op3 etiā vt adiūgas ad illud qd̄ dixit: colorē egōnis nālē ⁊ odorē eius: ⁊ op3 eni vt ſint ſm̄ ꝙ fuerūt in hora ſanitatis: verūtñ Hip. nō narrauit illud: qm̄ poſſe eſt tibi vt intelligas illud. ſ. de colore ⁊ odore ex ſm̄oe eius. In egeſtione egrediēte a diſpōne nāli. qd̄ eſt: q2 de conſuetudine eius eſt in in rebus multis vt ſignificet eas ex cōtrarijs earu3: ⁊ dimittat rememorari eas in noib' ſuis. ¶ Et non dixit qm̄ egeſtio fuerit cū hac diſpōne erit iferior pars vētris ſana: niſi cū ipſe cōparauerit hanc partē cū pectore: vt itelligas hic ex ſm̄one eius iſto ſtōachū ⁊ īteſtinū ieiunū: ⁊ reliq̄ q̄ ſunt poſt ipm ex inteſtinis: ⁊ non eſt neceſſe ꝓculdubio in aliquo ꝙ occultaret̄ qñ eſt egeſtio cum diuerſitate huius diſpoſitionis: vt ſignificet̄ ꝙ diſpoſitio horū mēbrorum ſit egreſſa a diſpōne naturali: qm̄ Hippo. nō dixit illud. Neq3 etiam eſt ſm̄o ſanus: qm̄ poſſe eſt etiā vt ſint mēbra q̄ ſunt in vētre inferiori ſana: ⁊ currant ad ea ex epate: aut ex ſplene res multe vel male mutātes colorē egōnis nālem ⁊ ſub̄ſtantiā ipſius: ⁊ eius odorē. Et multotiēs addūt etiā in cā

titate eius hūiditates q̄ effundunt̄ ad ſtōm: ⁊ neq̄ȝ etiā exi tus eſt ei⁹ in hora ſili hore que fuit an̄ illud. Egō aūt que ī vitio eſt ſilis egōni nāli nō ſignat ꝙ partes iſeriores vētris ſane ſint tm̄ ſicut dixit Hip. ſed q̄ꝛ nō effundit̄ ad eas ēt ex mēbris que narrauim⁹ aliqd. Egeſtio aūt egrediens a nā ſignat fortaſſe ꝙ mēbra q̄ ſunt in vētre tm̄ ſut iſirma: ⁊ fortaſſe ſignat: q̄ꝛ effundunt̄ ad hec mēbra ex mēbris q̄ ſut ſup ea humiditates. Et ſpēs qdē hui⁹ egōnis ſūt multe ⁊ diuerſe: q̄m epar nō expellit ad ſtōm ſupfluitates ſuas tm̄: ⁊ qō ḡnat̄ in eo ex hu⁹ egredientibus a nā: ſed ꝙ expellit ad ipȝ ſupfluitates totius corpis. Qd eſt q̄ꝛ ſto⁹ ꝯtinuat̄ cū oib⁹ mēbris mediāte epate: ⁊ recipit ſupfluitates oium mēbrorū ipſo mediante: ⁊ fortaſſe qō effundit̄ ad ipm expellit̄ a nā ad ipm q̄n vult mūdificare totū corp⁹: aut aliqd ex mēbris ei⁹: aut duo mēbra: aut mēbra multa. Et multotiens eſt illud qō effundit̄ ad ipm ſm viā accitis: ⁊ q̄n eſt id: ſigt egritudinem in toto cor̄: aut in vno mēbro ꝑ ei⁹: aut in mēbris multiꝭ. Opȝ ḡ vt ꝯſideres in mēte tua id qō narrauit Hip. in ſmōe ſuo ex neccitate hui⁹ ſmōis: ⁊ addat̄ ad illō qō dixi.

Expoſitio Thaddei.

Cū docuit Hip. ꝯnoſticare p actionē leſaȝ. docet mō ꝯnoſticare p exeuntia a cor⁹: ⁊ diuidit̄ pſ iſta in 4or. nā p̄ ponit ſigna ꝯnoſtica ſumpta ab exeūtib⁹ a corpore p ſeceſſum. 2° ponit ſigna ſumpta ab exeūtib⁹ p vrinā. 3° ponit ſigna ſumpta ab exeūtib⁹ per os. 4° ponit ſigna ſumpta ab exeūtib⁹ cōparatis ad dolorē. Durat p̄ª vſq̄ȝ [vrina laudabilis:] 2ª vſq̄ȝ [laudabilis eſt vomit⁹] 3ª vſq̄ȝ circa finē libri: [Acuti ſeb⁹ exiſtētib⁹.] p̄ª ps diuidit̄ in duas. nā p̄ ponit ſigna ſumpta ab egōne in ſe. 2° ponit ſigna ſumpta ab eis q̄ adnectunt̄ egōni durat p̄ia vſq̄ȝ [vētoſitas ſine ſono.] p̄ª diuidit̄ in. 2. nam p̄ agit de ſignis ſumptis ab egōne bona. 2° agit de ſignis ꝯnoſticis ſumptis ab egōne mala: Durat p̄ª vſq̄ȝ [acſium ꝟo ſtercus:] p̄ª diuidit̄ in. 2. nā p̄ agit de ſignis ſumptis ab egōne bona per ſuas ꝓprietates. 2° p ꝓprietates que ſumunt̄ a ꝯtētis in ea. ⁊ a cōtinēte eā: durat p̄ª vſq̄ȝ [bonū etiā ⁊ ſi lūbricos:] p̄ª diuidit̄ in 2. nā p̄ agit de ſignis ſumptis ab egōne rōne ſbie ⁊ rōne tēporis ⁊ quātitate. 2° rōne coloris. durat p̄ª vſq̄ȝ [⁊ colore ſubcitrino:] p̄ª diuidit̄ in. 3. nā p̄ docet ſumē ſignū rōne ſbie ⁊ q̄titatis ⁊ rōne tēporis ſimul. 2° rōne quātitatis aſſumptorꝫ. 3° rōne ſbie cōparate ad criſim. durat p̄ª vſq̄ȝ [vtile eſt ſternuus] 2ª vſq̄ȝ [vtile etiā eſt appropinquāte:] p̄ª diuidit̄. in. 2. naȝ p̄ª agit de ſignis que ſumunt̄ a ſbia ⁊ tpe optimis. 2° prout ab optimis deficiunt. durat p̄ma vſq̄ȝ [liqda bona:] pars aūt illa in q̄ agit de ſignis que ſumunt̄ a ꝯtētis ⁊ cōtinēte diuidit̄. i. 2. nā p̄ª agit de ſignis ſūptis a cōtētis. 2° de ſignis ſumptis a continēte. durat p̄ma vſq̄ȝ [in ol acuta egritudine.] Sūt ergo in lectiōe p̄ſenti ptes. 7. ⁊ patēt per ſe: [ſtercor egeſtio.] Sup h̄ Gal. notat nobis. 5. q̄rū p̄mū eſt de dr̄ia que eſt int̄ ſigna que ſumunt̄ a bona egōne ⁊ ſigna que ſumūt̄ a mala. 2m eſt de expōne triū ꝯdictionū que ꝯſtituūt bonaȝ egōnē. 3m eſt de remotiōe cuiuſdā dubitatiōis. 4m eſt de expōne illi⁹ ꝟbi: [ea que ſūt ſub dyafr.] 5m eſt de mō ſignandi p egōnē nālē. ⁊ exeuntē a nāli durat p̄ª. vſq̄ȝ [egō āt cui⁹ ſbia] 2ª vſq̄ȝ [⁊ oȝ etiā] 3ª vſq̄ȝ [Et nō dixit:] 4ª vſq̄ȝ [⁊ nō eſt neccīe ꝓculdubio] 5ª vſq̄ȝ ad finē. De p̄° d. ꝙ Hip. docuit cognoſcē egeſtionē laudabilē p. 3ª. ſ. p ſbiam q̄titateȝ ⁊ tempus. malā autē egeſtioneȝ docuit cognoſcē p. 6. ſ. per ſbiam q̄titatē. tempus. colorē. odorē. ⁊ vocē vel ſonitum.

De 2° d. ꝙ ſbia egeſtiōis oȝ eſſe mediocris. ſ. non dura vt lapis ⁊ nō mollis ita vt currat. ⁊ ponit Auic. ꝙ oȝ eē ſicut mel. Quātitas oȝ eſſe ſm q̄titatē aſſumptorꝫ. ſ. q̄ꝛ ſi aſſumpta ſunt multa. ⁊ q̄titas oȝ eſſe multa. ⁊ ſi pauca. ⁊ ipſa oȝ eſſe pauca ſil̄r tps aūt cōpetēs eſt hora ſolita tpe ſanitatis. De 3° d. ꝙ lȝ Hipp. in bona egōne nō ponat notificationē eius p colorē ⁊ odorē tn̄ ipſe ſubaudit p ꝯ̄riuȝ. nā p vnū ꝯ̄riū dat intelligi aliud ⁊ fuit hec ꝯſue⁹ Hip. ſ. dare intelligi p vnū ꝯ̄rium aliud. De 4° d. ꝙ mēbra ſup que ſignat egeſtio ſunt vēter inferior. ⁊ dicit̄. vēter inferior re⁹ vētris ſuperioris. ſ. pectoris. ⁊ continet̄ in illo vētre inferiori ſtōa⁹ ⁊ oia inteſtia. De 5° d. ꝙ modus ſignandi egōnis eſt talis. q̄ꝛ ſignatio bona in illis trib⁹ reb⁹ q̄ ſūt dcē. duo ſigt. ſ. ꝙ venter inferior eſt ſanus. ⁊ ꝙ ad ſtōm ⁊ inteſtina. nō tranſmittit̄ ab alio corpe aliqd mali. ſ. nec humor. nec vrina: vel aliqd tale qō mutet egōnē: ⁊ ſic bona ege⁹ duo ſignat. vnū p̄ncipale ⁊ aliud ꝯn̄s. eg° ꝟo mala. ſignat vnā duarū diſiūctiue. ſ. q̄ꝛ aut ſignat malā diſpōnē vētris iferioris: aut ſigt ꝙ ad ſtōm ⁊ inteſtina mittat̄ mā multa, ſiue illa veniat ſoluȝ ab epate ⁊ ſplene. Siue veniat a toto corpe mediāte epate ſiue ab alio mēbro ieſo. ⁊ hoc dicit in ſumma Gal.

Circa hūc. §. p̄ querit̄. de tex. 2° de co⁹. De p̄° ſic agit̄. vt. n. ꝙ Hip. nō ponat ſufficiētes condictiōes. q̄ꝛ ipſe ponit. 3. ſ. ſbiam tps ⁊ q̄titatē. ⁊ ſubaudit. 2. ſ. odoreȝ ⁊ colorē. oȝ. n. addē ꝯdictionē que ſumit̄ a forma quam ponit Aui. p̄° can̄. ca° de egōne. ⁊ ꝯdictionē que ponit̄ a facilitate exit⁹. quā etiā ponit Aui. p̄ can̄. ca° de egōne: ⁊ pȝ ꝙ debȝ poni quia nos etiam videmus in ſputo poni eam. D. vi ꝙ talis ege° nō ſit poſſis in egris. q̄ꝛ ſine dub°. talis ege° demōſtrat ſanitatē. ⁊ in ſanis ſolū vr̄ debē apparē. cuȝ ḡ egri hēant actionē leſaȝ. nec° oȝ ꝙ ſit fcā nu° i ſupfluit. Ad p̄mū dico ꝙ ꝯdictio q̄ ſumit̄ a forma. ſic inflatio. vt in ſter⁹ bouis nō eſt ꝯdictio que famoſa ſit. Aut dic ꝙ ſub ꝯdictione q̄ ſumit̄ a ſbia cōprehēdit̄. Ad 2m dico ꝙ lȝ aliqs ſit eger ſm totalitatē. nihilomin⁹ pōt in aliquo mēbro eſſe ſanus. vn̄ hō q ſebrit pōt hēre ſanū vētrē ifer. Aut dic ꝙ Hippo. non intelligit eam omnino eſſe taleȝ qualis fuit in ſanitate. ſed ſimilem ⁊ proximam ei.

De co⁹ du. q̄ꝛ d. ꝙ nos debemus ſubaudire colorem et odorem: Quero ḡ. qualis debeat eē color. ⁊ qualis odor. Ad h̄ dico ꝙ color non debet eē oino citrinus q̄ꝛ ſignaret nimiā admixtionē cholere. nec oȝ eē diſcoloratus q̄ꝛ ſignificaret ꝑuationē admixtionis illius: ⁊ odorē nō oȝ habere oino fetidū. q̄ꝛ ſignaret corruptionē: nec oȝ eē ꝑuatū oino fetore. q̄ꝛ ſignaret ꝑuatā eſſe digōnē: ⁊ hec legunt̄ ab Aui. ca° de egōne ii p̄ ⁊ iſra in ꝯ° iſtius ca⁹ rōnū aūt argm dimiſi de teſtu ad qō nō redi. ſ. de facilitate. egōnis quam Hip. nō ponit. Et ego dico ꝙ ipſe dat intelligi p ea q̄. d. de egeſtione mala. nā ipſe ponit quomō ege° exit cum ſono ⁊ vētoſitate. vnde in hoc dat̄ intelligi quedam difficultas. ⁊ ꝯ̄r dat̄ intelligi facilitas. Aut dic ꝙ pōt cōprehēdi ſb illa collectiōe triū ꝯſiderationū facilitas exeūdi. nā ſi exit cum illis tribus condictionibus. neccīo exit cū facilitate.

Textus. XIIII.

Liqda bona ē ſi ſine ſonitu vētoſo fuerit: nec ſordiate manauerit. Si. n. freq̄nt̄ manat: egrū maxio labore ⁊ vigilijs affic̄: ⁊ i dfectū adduc̄. Et ſi egō fuerit ſubtil̄: tūc laudat̄ ex ea ne cū ea ſit vox: ne ſit egreſſio ei⁹ frequēs paulati: qō ē: q̄ꝛ q̄n illud ē: accidit īfirmo laſſitudo ex multitudīe ſurgēdi ⁊ ꝯſecutiōe eius accidunt ei vigilie: inde. nā exitus rei multe multotiens non facit ſecuritatem infirmo de ſyncopi.

Commentum Galeni.

Res manifeſta eſt in h̄ ꝙ egō humectat̄: aut q̄ꝛ cib⁹ nō penetrat ex vētre ad epar: aut q̄n effundunt̄ ad ipm ex epate aut ſplene ſupfluitates: verūm poſſ eſt vt ſit illud laudabile: q̄n epar ⁊ ſplen ⁊ totū corp⁹ mūdificat̄ per ipm: ⁊ non eſt illud illaudabile niſi q̄n eſt ſm ſemitā accitū. ſ. q̄n non penetrat cib⁹ ad epar: aut res q̄ effundunt̄ ad ſtōm ab epate: ſignant diſpōnē malā. Et dr̄ia qdē int̄ diſpōnē p̄mā ⁊ int̄ hāc diſpōnē ē: ꝙ cū egōne ī diſpōne p̄ª nō ē vox: ⁊ hec ēt eſt dr̄ia alia: ⁊ eſt: q̄ꝛ egreſſio egōnis nō eſt frequēs: ſed paulatim: q̄n qō egredit̄ ſm hūc modū non eſt aliqd ex accīb⁹. Fluxus aūt vētris ſupflu⁹ q ſit tero: multotiens ſigt criſim

laudabilē ꝛ ſignū ꝙ nā expellit rē ſupfluā ī q̄titate ſua: aut in q̄litate ſua vt euacuet corpus totū: aut aliqđ ex mēbris eius ꝛ mūdificet ipm. Et itelligo p ſmonē meū euonē: inanitionē corpis a nalib⁹ hu⁹ q in q̄titate ſua multiplicant̄. Per mūdificationē ꝟo ꝛ fluxū vētris itelligo vacuitatē corpis ab hūorib⁹ egredietib⁹ q̄li^{te} ſua a nā: ꝛ ꝯſequūt̄ hāc egōnē nocu^{ta} aliaq̄ dixit hip. in h ſmone ſuo. qđ eſt: qꝛ qñ eſt illud donec accidat iſir⁹ laſſitudo ex multitudine ſurgendi ꝛ cū ꝯſuetudine ei⁹ ꝛ accidūt ei vigilie: ꝛ ꝙ ipſe vitupat etiaȝ egōnē que fit cū multi^{ne} freq̄nti: nō ē niſi ppea ꝙ deijcit ipa ꝛ mollificat v̄tutē: qm̄ q̄uis raro accidat vt laudet̄ hꝫ egō: verūm̄ caſus v̄tutꝫ h annex⁹ ei eſt illaudabilis: ſic flux⁹ natiū accidēs ſm viā criſis egrediēs in q̄titate ſua ab eq̄li^{te}.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Sup h Gal. notat. 5. p ponit cām pp quā egō eſt liqda. 2° ponit q̄le ſignū ſit liqda egō. 3° ponit ſignū diſtictiuū inter egōnē creticā ꝛ nō creticā. 4° ponit dr̄iaȝ int̄ euonē ꝛ mundificationē. 5° ponit q̄lia noc^{ta} ſeq̄nt̄ ex tali egōne mala: durat p^a vſqꝫ ſ verūm̄ poſē eſt:] 2ª vſqꝫ ſ ꝛ dr̄ia qdē:] 3ª durat vſqꝫ ſ Et intelligo p ſmonē.] 4ª vſqꝫ ſ Et ꝯſequunt̄ hāc:] 5ª vſqꝫ ad finē. ℭ Dic ḡ ſic de p ꝙ egōnis liquide. 2ª eſt cā. ſ. mala penetra⁹ cibi de ſtō ꝛ iteſtinis ad epar. nam qñ nō bñ penetrat cib⁹ ad epar remanet chilus liqd⁹ in eis. vñ ſit vēter ſolut⁹. 2ª cā eſt effuſio ſupfluitatū ab epate ꝛ ſplene vł a toto cor^e. ad ſto^m ꝛ iteſtina q̄ ſupfluitates mixte cū fecib⁹ faciūt vētrē liqdū. ℭ De 2°. d. ꝙ iſta egō liqda pōt eſſe bonū ſignū. ꝛ pōt eē malū. nā qñ ipſa liqda eſt pp malā penetrationē cibi. ſemp ē malū ſignū. qñ ꝟo ipa eſt liqda ppter mām̄ fluētem ab epate ꝛ ſplene vel a toto corpore. pōt eſſe bonū ſignū: ꝛ pōt eē malū ſignū. bonū qdē pōt eē. ſi criſis bona fuit. malū pōt eē qñ talis euo ꝯtingit ſinthomatice. ℭ De 3°. d. ꝙ int̄ egōnē liqdā q̄ ꝯtigit pp malā penetrationē. ꝛ eā q̄ ꝯtigit pp fluxū hu⁹ ab epate ꝛ ſplene eſt 2ª dr̄ia. p^a q̄rū eſt qꝛ p^a egō eſt cū ſono vētoſo. 2ª ꝟo non: 2ª dr̄ia eſt qꝛ p^a eſt frequēs 2ª ꝟo rara. nā cretica egō. nō eſt frequēs ꝛ paulatina imo eſt multa ꝛ rara. ℭ De 4°. d. ꝙ int̄ euationē ꝛ mūdificationē eſt dr̄ia talis. qꝛ euo cōpetit cū hu^{es} habūdāt i q̄ti^{te} ſola. mūd⁹ ꝟo eſt qñ hu^{es} ſt corrupti i q̄li^{te}. ℭ De 5°. d. ꝙ ad egōnē liquidā ꝛ frequētem ſequunt̄ iſta nocumēta. ſ. laxitudo ꝛ vig^a. ꝛ ad vlt^m defectus virtutis ppter multū cōſurgē. ꝛ pōt ꝯtingē defectus virtutis in euacuatione pp ipam euationem ſicut ꝯtigit in fluxu ſanguis.

Circa hunc. §. dubitat̄. de comēto. ſ. de dr̄ia que eſt inter euationē ꝛ mundificationem. ſed hanc dubitationē queras in illo apho°. ſ vbi cibus intrat.]

ℭ Textus. XV.

ℭ Utile ē ſterc⁹ ſꝫ q̄titatē ciboꝝ aſſūptoꝝ euenire: ꝛ bis vel ter in die: in nocte ꝟo ſemel ꝛ iā luce proxima: aut ſolito more contingere.

ℭ Uerūtñ opꝫ ꝙ ſit egeſtio ſm illud qđ accidit corpori duab⁹ aut tribus vicibus i die ꝛ ſemel in nocte: ꝛ ſit plurimū eius prope mane: aut ſicut de conſuetudine hominis eſt ſurgere.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Jā dixit hip. hūc ſmonē in eis q̄ ſūt pmiſſa: ꝛ meli⁹ qdēȝ eēt vt poneret ſmonē illū nūc in egōne multa: q̄ ſit ſꝫ ſemitā criſis: ꝛ eſt illa quā narrauit añ: ꝛ ego qdē ē vitupo ſermonē ei⁹ roȝ vt ſit egō duab⁹ aut trib⁹ vicib⁹ i die: ꝛ ſemel in nocte: ꝛ reliq̄ q̄ ipſe ſcripſit poſt illud: qm̄ ſupfluū ē neqꝫ fuit nec^{m} dicē illud. qđ eſt: qꝛ ſufficit vt dicēt. Sic ḋ ꝯſue^{ne} eſt hoīs vt ſurgat. Qđ aūt dixit in fine hui⁹ ſmōis ꝛ eſt ſi mo ei⁹. ſ. Et ſit plm ei⁹ ppe mane. aut ſic de ꝯſue^{ne} eſt hoīs vt ſurgat: iuenit̄ in q̄buſdā deſcriptionibus ſicut ego ſcripſi illud: ꝛ in quibuſdaȝ deſcriptionibus inuenit̄ ſine illo: aut ſm hūc modū: ꝛ erit plurimum eius prope mane ſicut de ꝯſuetudine eſt hominis vt ſurgat: ſed non eſt differētia inter has ſcripturas: qm̄ intentio in eis vtriſqꝫ eſt intentio vna. Et eſt ꝙ melior rep eſt cū qua iam currit cōſuetudo.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Circa h duo notat Gal. p^m eſt de rectificatiōe dci hip. 2^m eſt de diuerſis ſcripturi q̄ iuēte ſt i h. §. cc finē. durat p^a vſqꝫ ſ qđ aūt dixit in fin.] de p. d. ꝙ meli⁹ eſt ꝙ hip. dicēt mō d egōne q̄ eſt p viā criſis. nā de illa incepat dicē. q̄re oia que hip. ponit h ſūt ſupflua pter h ꝟbū. ſ. ſ more ſolito:] nam ſufficit dicē ꝙ egō veniat ſic fuit ſua ꝯſuetudo in ſani^{te}. De 2° nō eſt vis vt notet̄. ꝑ Attēdē debes ꝙ in nr̄a trā^e ponit̄. h ꝟbū. ſ. q̄titatē aſſūptoꝝ in h. §. Sꝫ in trāſl^{one} co^m ponit̄ ō. §. p̄ quē ego. ō. expoſui. h āt ñ oꝫ poni ſꝫ. ō. i opti^e eg^{one}.

ℭ Dubi^t de ꝯ^{to} ſolū. vī. n. ꝙ Gal. nō bñ rep̄hēdat hip. de ſupfluitate: qꝛ. d. ꝙ ſuffic dīe ꝙ egō ꝯtingat more ſolito. nec opꝫ addē de nūo viciū nec de tpe. vī. n. ꝙ totuꝫ qđ loq̄t̄ de bona egōne ꝛ mala potuiſſet vno ꝟbo cōprehēdē vt dicēt ſic. ſ Egō q̄ eſt talis ſic in ſanitate fuit ſm oēs modos eius bona eſt. illa ꝟo que recedit a ꝯſue^{ne} eſt mala:] ℭ Ad h dr̄ eo ꝙ ſine dubio ꝯſue⁹ magis attēdit̄ cc nūm aſſellationū. ꝛ circa tps aſſellatiōis q̄ꝫ circa q̄titatē ꝛ ſbam. vñ bñ potuit ſtare illa correctio. ℭ D. q̄rit̄ de h ꝟbo. ſ. Oꝫ opꝫ egōnes fieri luce pria. q̄. n. ē cā h⁹ ꝛ ℭ Ad h dico ꝙ tūc pōt eē ſcā p^a digō. ꝛ ſic ei⁹ ſupfluitas tūc oꝫ expelli. nō tñ ꝙ credā illā que fuit pñtis cibi tunc expelli. ſed illā que añcedebat eā. ꝛ ſic dat̄ locus 2^e egōni vel ſupfluitati.

ℭ Textus. XVI.

ℭ Utile eſt etiam appropinquante iā termino egritudinis idem ſtercus denſari.

ℭ Et oportet vt condenſetur egeſtio quando tēdit īfirmus vel appropinquat verſus criſim

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Nō cōdenſat̄ egeſtio qñ appropinq̄t infirmus ꝟſus criſim: niſi qñ fuit ſubtilis aquoſa ante illud: nō q̄ fuit ſpiſſa dura: ḡ ſermo eius in eo eſt cui⁹ egō a pncipio ſue egri^{tu}^{dinis} eſt humida. Uerūtamē hec abbreuiatio in ſmōe de cōſuetudine antiquoꝝ fuit ꝛ ꝓprie hip. ſ. ſignificatio rei ex cōtrario ſuo: ꝛ dimiſſio rememoratiōis eius cum ſuo noie.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Circa hūc. §. Gal. nihil facit niſi qꝛ ſupplet qđdā qđ ſubaudit̄. ꝛ eſt illud. ſ. ꝙ iſta ꝯdēſatio ſtercoris oꝫ intelligi qñ ſtercus pceſſit liqdū: ꝛ fuit ꝯſue⁹ antiq̄p vnum ꝯ̄riū ponē ꝛ ſubaudire alterum.

Circa h du^t. de tex. ſolū: nō. n. vī ꝙ ſterc⁹ dēat ꝯdēſari appropiq̄nte criſi. imo vī ꝙ tūc dēat liq̄fieri: qꝛ tūc oꝫ fieri purga° hu^s q ſūt mā morbi. q̄re oꝫ liq̄fcē egōnē. ℭ D. ō. laudauit egōnē liqdā: aut ḡ laudauit eam añ criſim. aut in criſi: ſed añ criſim nō potuit eā laudare. qꝛ ſi nō fuit p viā criſis. tūc fuit p ſynt^{om} purgationē. item ſi fuit añ digeſtionē mãei nō fuit bona euo: qꝛ. d. hip. ꝙ oꝫ medicari digeſta ꝛ non cruda. ꝛ h eſt verū. taȝ in nāli q̄ꝫ in artificiali purgatiōe. itē Gal. d. in ꝯ^{to} illi⁹ apho. ſ Jncipiētib⁹ morbis:] ꝙ nulla purg° ſcā in pn° eſt ſm criſim nāe. ℭ Ad hāc q̄ōnē dico ꝙ qñ egō fuit a pn° liqda ꝛ poſtea oꝫ fieri criſis remanētis mãe p ſudorē aut aliā euonē pterq̄ꝫ p fluxū vētris. tūc bonū eſt ꝙ egō ꝯdēſetur. qꝛ ſigt ſanitatē vētris iferioris ꝛ ſignat ꝙ criſis futura erit p aliaȝ euacuationē. ℭ Aut dic ꝙ appropinq̄nte criſi bonū eſt ꝯdēnari ſterc⁹. ſꝫ in ipa criſi cū ſcā fuerit cōmotio accñriū ſeq̄t̄ euo liqde mãe. ꝛ ſic pꝫ ſolo ad p^m arg^m. ℭ Ad 2^m dico ꝙ qñ hip. laudauit. ō. liqdā egōnē h potuit itelligi ꝛ ō cretica euone quā nā fac vtio. ꝛ pōt itelligi de euone minoratiua quā nā fac i pn° morbi vel in aug^{to}. nā ſic p arte pōt fieri vtilis euo in pn° minora^e. ſic. d. ille apho. ſ Jncboātib⁹ morbis:] ꝛ ſic. d. ille apho. ſ in valde acutis.] Silr poſē eſt nāe facē aliquā minora^{tam} euonē in pn°. ꝛ max^e ſi mā fuerit furioſa: nec obſtat ꝙ opꝫ euacuari digeſta ꝛ nō cruda: nec ē obſtat qđ. d. Gal. i ꝯ^{to} illi⁹.

aph'. ſ icipiẽtib⁹ morbis.] nã ſi mã furioſa nec nã ſit. nec ars oꝫ expectare digõnẽ. ⁊ mat' in eṽone minorari⁹ ⁊ huic vẽ ꝯcordare qᷓ. d. Aui. 3° cañ. de ple' laudat. n. leuẽ ſolõnẽ vẽtris in pn° eius. ſed ego dico ꝙ de hac ſolone dubito ⁊ ꝓpter h de hac mã q̃rat in gloſis q̃s fecim⁹ ſup illos apho. Et ſi q̃ras q̃ eſt cã q̃re ꝯdẽſa° eſt bonũ ſignũ appropinq̃nte criſi. Dico ꝙ id bonũ ſignũ ẽ. q2 ſigt ſanitatẽ vẽtris iſerioris: ⁊ ꝙ nã ꝯfortat' in faciẽdo criſim remanẽtis mãe p allã eṽo nẽ. vñ tota mã ꝯſumat'. ſiue p aꝑa ſiue p vrinaꝫ ſiue per vomitum ſiue per ſudorem vel alio modo.

¶ Textus. XVII.

¶ Et colore ſubcitrio fieri: nec iſoliduꝫ deſari.

¶ Et oportet vt egeſtio ſit decliuis ad citrinitatẽ aliquãtulã: ⁊ nõ ſit vehementis lenitatis.

¶ Commentum Galeni.

¶ Meli⁹ eſt ſi ſcripſiſſet hũc ſmonẽ in pn° ſue locutiõis de egõne ita vt eẽt ſmo ei⁹ ſm hũc modũ. De egõne qdẽ laudabilior eſt q̃ eſt leuis ꝯiũcta: ⁊ eſt exit⁹ ei⁹ in hora exitus ei⁹ q̃ fuit in diſpõne ſanitatꝫ: ⁊ eſt q̃titas ei⁹ p cõparationẽ ei⁹ qᷓ aduenit cor': ⁊ color ei⁹ decliuis ad citrinitatẽ: ⁊ nõ eſt vehemẽtis lenitatꝫ ſicut iã determinauit ſubam egõnis ⁊ q̃titatẽ ei⁹ ⁊ horã exit⁹ ⁊ q̃litatẽ ei⁹ ſil'. ſ. viſibilẽ ⁊ odorabilẽ: ſicut dixi añ. Et mani^m eſt ꝙ color egõnis nãlis trahit ad citrinitatẽ: qm̃ cholͣa deſcẽdẽs ab epate cõmiſcet' ei: ⁊ illᷓ eſt qñ cholͣa q̃ admixta ei: eſt nãlis: eq̃lis in q̃titate ſua: ⁊ q̃litate: ⁊ ꝯueniũt ſup illud oẽs medici. Qm̃ qñ effũdit' ab epate ad vẽtrẽ cho. egreſſa in q̃li^te ⁊ q̃ti^te ſua ab eq̃li^te: nõ eſt color egõnis ptinẽs ad citrinitatẽ. Sꝫ eſt citrin⁹ purus: ⁊ qñ nõ effundit ad iteſtina cholera ſicut illud qᷓ accidit ei qui habet icteritiam: tunc color egeſtionis eſt albus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Sup h. §. Gal. 2. notat. nã p̃ rephẽdit Hip. de ordie. 2° ponit cãm hui⁹ ſigni. durat p̃ª vſq3: [⁊ mani^m eſt] Dic ḡ de p̃ ꝙ Hipp. debuiſſet loq de iſto colore egõnis. ḡ. qñ poſuit ſigna egõnis bone. vt dicẽt'. ꝙ bona egõ eſt illa q̃ hꝫ iſtas. 3. ꝯditiões. ſ. bonã ſbiam bonã q̃titatẽ ⁊ bonã horã ⁊ bonã q̃litatẽ. ſ. bonũ colorẽ bonũ odorẽ. ſiue ẽt maluꝫ fetorẽ. ¶ De 2°. d. ꝙ color egõnis debet eſſe ſbcitrin⁹. q2 ſi nimis eẽt citrin⁹ color ei⁹ ſigñaret ſupfluã admixtionẽ cholẽ cuꝫ ea. ⁊ ſi eẽt diſcolo^r tũc ſigñaret ꝙ de cholͣa nõ eſt admixta cũ eo qᷓ ſufficit vñ oppilõ q̃dã aut alia egritudo ſigñat'.

¶ Textus. XVIII.

¶ Bonũ ẽ ẽt ſi lũbricos admixtos habuerit.

¶ Et ex eo qᷓ laudat' ẽt: ẽ vt egrediat' cũ egõne lũbrici qñ appropiquat iſirm⁹ verſus criſiꝫ.

¶ Commentum Galeni.

¶ Nõ laudat' egeſtio lũbricorũ: niſi cũ nã ipſa expellit eos inferius cum reliquis ſuperfluitatibus que ſunt in corpore: non quando egrediunt' per cauſam aliã ſm viam accidẽtis: ⁊ ego quidem iam locutus ſũ ſermonem longũ in rebus que procedũt ſm ſemitã criſis in libro pericriſeos.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Gal. vnũ ſolũ notat. ſ. diſtictionẽ egreſſionis lũbricoꝝ: ⁊ d. ꝙ lubrici emittuntur dupliciter. ſ. per motũ nãe expellentis ⁊ hoc eſt bonum ſignũ. alio° emittunt' per motum ſintomaticum. ſ. per furiã vermiũ. ⁊ hoc eſt malũ ſignũ.

¶ Textus. XIX.

¶ In oi acuta egri^te vẽtrẽ ſi vt plenũ: ſꝫ vt vacuũ tractari: ⁊ nõ tenu^e ẽ ſꝫ carnoſũ iueniri: bonum.

¶ Et opꝫ vt ſit vẽter i oi egri^te vacuus pinguis.

¶ Commentum Galeni.

¶ Sermo quidem eius vacuus: prope extenſum plenũ eſt: ſed pinguis prope macrum extenuatum ſicut ſignificat dictio prima res retentas in ventre: ⁊ dictio ſecunda ventrẽ ipſum: ſicut ſi diceret. Quia opꝫ in omni egritudine vt ſit vẽter vacuus: ⁊ ſit corpus eius pingue: ⁊ non macrum.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Gal. ſolũ notat h modũ cõponẽdi hoc ſignũ: ⁊ d. ꝙ 4^or hic tangunt'. ſ. vacuũ ⁊ plenum macrũ ⁊ pingue. vñ oꝫ vẽter inueniri vacu⁹ a fece ⁊ pinguis. ⁊ nõ oꝫ iueniri macer nec plenus fece: q2 ſigñatur fortitudo virtutis expulſiue ⁊ fortitudo virtutis mutatiue que ingroſſat membra illa.

¶ Textus. XX.

¶ Aquoſũ vᵒ ſtercus ⁊ liquidũ: ſiue albuꝫ: aut nimis citrinum aut ſpumoſum: malum eſt.

¶ Egõ ãt aq̃ſa ſubtilis ⁊ alba ⁊ citrina vehemẽtis citrinitatis: ⁊ ſpumoſa: illud totũ malũ eſt.

¶ Commentum Galeni.

¶ Egõ qdẽ aquoſa ſigt deſtructionẽ digõnis: ſed alba ſigt ſicut dixi añ. ꝙ cholͣa citrina nõ deſcẽdit ab epate ad preſſiõi: verũ egõ vehemẽtis citrinitatꝫ ſigt vnã duaꝝ rerũ: aut egõnẽ cui cõmixta eſt cholͣa citrina ⁊ multa: aut egõnẽ cui cõmixta eſt cholͣa viridis: vt herugo eris. qᷓ eſt: q2 h nomẽ qᷓ dixit Hip. ſigt ſm linguã grecoꝝ hos duos colores ſimul. ¶ Egõ aũt ſpumoſa fortaſſe ſigt ꝓmixtionẽ vẽto^ſe vehemẽtis inflatiue hu^oi cui⁹ ſepatio ab ea eſt difficilis: ⁊ fortaſſe ſigt caliratẽ ſupflũ. qᷓ eſt: q2 nos iuenim⁹ ſpumã euenire exteri⁹ ſꝫ hũc modũ in mari: ꝓpterea ꝙ vẽti cõcutiũt aquã: ſed in ꝓfunditatib⁹ pelagi ꝓpter ſuperfluitatẽ caliratis.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cũ docuit Hip. pn'. p egõnẽ bonã. docet mõ pn'. p egõnẽ malã. ⁊ diui' hec ps in duas. nã p̃ docet pn' p egõnẽ malaꝫ ſm ſe. 2° p ãnexa egõni. durat p̃ª vſq3 [vẽtoſitas ſine ſono.] p̃ª diui' i. 2. nã p̃° põit ſignũ ſimp' malũ. 2° ponit ſignũ peſſimũ. qᷓ ſumit' a ꝯmixtõe diuerſoꝝ coloꝝ durat p̃ª vſq3 [peſſimũ ãt eſt.] p̃ª diui' in 2as nã p̃ ponit ſignũ qᷓ ſumit' a ſbia q̃titate eq̃li^te ⁊ colore. durat p̃ª vſq3 [Itẽ modicũ.] ps ãt in q̃ ponit ſignũ peſſimũ diui'. in. 2. nã p̃ ponit ſignũ ſupcũ a ſimplici colore vel ſba 2° ponit ſignũ ſupcũ a colore cõpoſito durat p̃ª vſq3 [variũ ꝟo.] ps ãt in q̃ ponit ſignũ ab annexis egõni diui'. in 2as. nã p̃ ponit ſignũ ab annexo qᷓ eſt vẽtoſitas. 2° ponit ſignũ qᷓ ẽ aꝑa cũ rugitu ⁊ dolo^r. durat p̃ª vſq3 [dolor ſb hypocũdrijs] [aq̃ſuꝫ ꝟo ſterc⁹.] Sup h Gal. notat 4^or. nã p ponit cãꝫ aq̃ſi^tis ſtercoris. 2° ponit cãm albedis ei⁹. 3° ponit cãꝫ citri^tis. 4° ponit cãm ſpume durat p̃ª vſq3: [ſꝫ alba.] 2ª vſq3 [verũtñ egõ] 3ª vſq3 [egõ aũt ſpumoſa.] 4ª vſq3 ad finẽ. ¶ De p̃ ḡ. d. ꝙ egõ eſt ſbtilis ꝓpter deſtructiõeꝫ dig^o. nã ſicut dĩ in ꝯ^o 4^e re. ac. digõ ſit p viã iſpiſſatiõis ⁊ idẽ dĩ in ꝯ^o metha^r. ¶ De 2°. d. ꝙ cã albe ege^o ẽ ꝓhua° cholẽ deſcẽdẽ debẽtis ad iteſt^no a felle. ¶ De 3°. d. ꝙ cã ꝓpter quã egõ. eſt nimis citrina eſt 2^x. ſ. aut ſupflua q̃titas cholẽ citrine mixte cũ ea aut ꝓmixtio cholẽ viridis erugineſe. nã color citrin⁹ cõphẽdit ẽt viridẽ colorẽ eo ꝙ tẽdit ad citrinitatẽ. ¶ De 4°. d. ꝙ egõ ſpumoſa ꝓcedit a duab⁹ cãis. ſ. a vẽtoſitate q̃ miſcet' hu^oi viſcoſe ⁊. ſ. ampullas minutas ꝯtinuas. 2ª cã eſt ebullitio. nã iſta duo. ſ. ebullitio ⁊ motus partiũ viſcoſaꝝ cum ventoſitate faciunt ſpumam.

¶ Textus. XXI.

¶ Item modicum ⁊ viſcoſum: et lene: ſiue album: ſeu citrinum: aut ſpumoſum: malum.

¶ Et ex egeſtione quidem mala eſt pauca viſcoſa lenis: ſiue ſit alba: ſiue citrina.

¶ Commentum Galeni.

¶ Narrauit Hip. in h ſmõe duas ſpẽs ex ſpẽb⁹ egõnis que ãbe ꝓueniũt a liq̃factiõe corpis. Et nõ eſt dĩa iter vtraſq3 niſi q2 pauca viſcoſa alba ꝓuenit a liq̃factiõe adipis fcã a cali^te ignea q̃ nõ ẽ vehemẽtꝫ malitie. Sꝫ egõ q̃ trahit ad citrinitatẽ lenis ꝓuenit ex liq̃factiõe adipis: verũtñ ei⁹ euentus eſt aut quoniã caliditas faciens ipſam eſt vehemẽtioris malitie: aut quoniã adeps liquefactus antiquus eſt q

iam cōputruerit quadā putrefactione. Qḋ eſt: quia videmus adipes ſirbi quādo putreſiunt exterius colorē mutare ita ꝙ vides vtrūq; viſione manifeſta declinare ad citrinitatem. Egeſtionis autē ad viriditatē decliuis: ſi viriditas ei fuerit ꝑꝑ admixtionē cholere viridis vt erugo eris cū ipſa: qm̄ iā oñdim⁹ ꝙ h̄ ē color intelligit̄ ex noīe vehemētis citrinitatis: ꝛ euēt⁹ eſt a liq̄factiōe vehemēti. ℂ Et oē qḋē qḋ ꝓcedit ex cor⁹ qḋ vides lene eſt ꝑꝑ vnā duaꝝ ꝓpetatū: aut ꝑꝑ ea ꝙ ipm̄ recipit digōnē ſm̄ eq̄litatē: ita ꝙ nō effugit nāꝫ ꝑs aliq̄ ex ꝑtib⁹ ei⁹ quā ipſa nō reſoluat: aut ꝑꝑ liq̄factionē vehemētē: ita ꝙ nō fit ēt in h̄ vna ex ꝑtib⁹ m̄ēi cui nō aduēit cā. Propt̄ hāc ḡ cāꝫ ſic meli⁹ eſt in oī q̄ fit itura vt ſit eq̄lis ſiūt ꝛ oē qḋ eſt malū: ē vehemētioꝛ malitie qñ eſt eq̄le. qḋ eſt: q: p̄m̄ ſuſcipit opōnē nāe cū totalitate ſua: ꝛ 2m̄ ſuſcipit maliciā egritudinis cū ſua totalitate. ℂ In viſcoſis aūt res manifeſta eſt ꝛ expoſita: ꝙ euēt⁹ ei⁹ eſt multotiēs qñ vehemētioꝛ fit caliditas rei: ꝛ multiplicant̄: ꝛ fortaſſe ſūt hu⁹ viſcoſi ꝑꝑ q̄litates ciboꝝ. Uerūtñ iſti hu⁹ qñ ꝓcedūt ex cor⁹ nō eſt eorūꝫ q̄ntitas pauca. Res aūt viſcoſa qñ ꝓcedit pauiatī eſt ꝯria ꝓ ꝯuenienti liq̄factiōi pauce. qḋ eſt: q: nos inuenim⁹ multotiēs liq̄factiōeꝫ vehemētē faciētē fluxū vētris ſupfluū: verūtamen illa cuius hec eſt diſpoſitio: eſt proculdubio fetida. Et differentia quidē inter humores crudos: ꝛ hāc: eſt in hoc capitulo tm̄. qḋ eſt: q: ex hūo: crudis nō eſt fetoꝛ.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ Circa h̄ 3⁰ notat Gal. nā p̄ ponit q̄t ſpēs egōnis hic ponat Hip. 2⁰ cū ille ſpēs egōnis differāt ꝛ ꝯueniāt ponit moduꝫ ꝛ cāꝫ dr̄ie. 3⁰ pōit cāꝫ cōītatis. durat p̄ vſq;. [et nō ē diia] 2⁰ vſq;. ꝛ oē qḋ qḋ ꝓcedit. 3⁰ vſq; ad fi. ℂ De p̄ ita. d. ꝙ h̄ ponit Hip. duas ſpēs male egōnis. ſ. egōnē paucā lenē viſcoſaꝫ albā. ꝛ egōnē paucā lenē viſcoſā ꝛ citrinā ꝛ ſic iſte due ſpēs cōicāt in p̄ trib⁹ dīiis. ſ. in paucitate lenitate ꝛ viſco⁹. ꝛ differūt in vltīa dīia. ſ. i col⁹. ℂ De 2⁰. d. ꝙ egō pauca viſcoſa alba ꝓcedit a liq̄factiōe adipis fcā ꝑ caliditatē q̄ nō ē multū ignea ꝛ egō viſcoſa citrina ꝓcedit a cali⁹ q̄ eſt multū magna aut ab adipe antiq̄ liq̄fcō ꝛ hec eſt cā diuerſi coloꝛ. ꝛ pōt fieri a colā viridi eruginoſa q: cū ea ē caliditas iflāmās. ℂ De 3⁰ ſic ꝓcedit nā p̄ exponit hāc dīiaꝫ. ſ. lenis 2⁰ expōit iſtas duas. ſ. pauca viſcoſa. Dic ḡ de p̄ ſic ꝙ lenitas ſupfluitatū pōt 2ͬ ꝯtingē cor⁹. q: pōt ꝯtingē ꝑꝑea q: illa ſupfluitas eq̄lit̄ ſuſcipit actiōeꝫ nāe digerētis ꝛ adeq̄ntis cā 2⁰. pōt ꝯtingere q: illa ſupfluitas eq̄lit̄ ſuſcipit actionē morbi. vñ egō viſcoſa cū ſit mala ſi ipſa eſt eq̄lis eſt mala. ꝛ egō nālis cuꝫ ſit bona ſi ipſa eſt eq̄lis ꝛ lenis ē bona. q: eq̄litas in re mala malū ſigt̄ ꝛ eq̄litas in re bona bonuꝫ ſigt̄. ℂ De 2⁰. d. ꝙ egō viſcoſa pōt 2ͬ ꝯtingē vno⁰. ſ. ꝑꝑ q̄litatē ciboꝝ vt q: cibi ſint groſſi viſcoſi ſicut anguille ꝛ fungi ꝛ talis egō eſt multe q̄ntitatis. 2⁰ ꝯtigit egō viſcoſa ꝑꝑ caliditatē liq̄faciētē. Sed iſta liq̄factio pōt 2ͬ ꝯtingē. vno qḋē mō ꝙ ſit liq̄factio mag̃ faciēs ſolōnē ventris. alio⁰ ꝙ ſit liq̄factio pua. ꝛ ſic egō eſt pauca viſcoſa. ꝛ de hac loq̄t̄ h̄ Hip. ꝛ dīia int̄ egōnē viſcoſam q̄ ꝓcedit a liq̄factiōe magna ꝛ egōnē viſcoſaꝫ q̄ ꝓcedit ab hu⁹ cruditate ꝑꝑ cibos viſcoſos nō pōt eē in q̄ntitate. q: vtraq; pōt eē magne q̄ntitatis. ſꝫ eſt dīia i odoꝛe q: illa q̄ eſt ꝑꝑ liq̄factiōeꝫ ē fetida valde. ꝛ iꝰ q̄ ē ꝑꝑ crudos hu. ſi fetet. ℂ Sup h̄. §. vnū ſolū q̄rā ḋ tex. ſ. q̄ ſit peioꝛ int̄ iſtas egōnes ſcꝫ int̄ paucā viſcoſaꝫ eq̄lē citrinā ꝛ int̄ paucā viſcoſā eq̄lē albā. ℂ Ad h̄ dico ꝙ peioꝛ ē citria. vꝫ q: ſigt̄ maioris caliditatis exceſſuꝫ liq̄factionē faciētis ſic pꝫ ꝑ com. ℂ De ꝯ⁰. Uo q̄rit̄ vnū ſolū. ſ. q̄ ſit peioꝛ an viſcoſa multa. an pauca. ꝛ vꝫ ꝙ multa ſit peioꝛ q: ſigt̄ maiorē liq̄factionē. ꝛ oē maiuꝫ cū maioris eſt q̄ntitatis tāto peius eſt ſignū. ℂ Ad ꝯriū pꝫ rō q: vnctuoſitas in vrina ſi multa eſt nō ē ita malū ſignū. ſic pauca vnctuoſitas ſic pꝫ ꝑ p̄mū Auic. ca⁰ de ypo⁹ vrine. ℂ Ad hāc qōnē dico ꝙ multa viſcoſitas cū multa egōne ſi ꝓcedit a pinguedie toti⁹ corpis. q̄nto maioꝛ ē eſt tāto peius eſt ſignū. ſed poīe eſt vnctuoſitatē ꝛ viſcoſitatē ꝓcedē a pinguedine inteſtinoꝝ. ꝛ tūc lꝫ ſit multa nō tñ ē pei⁹ ſignū q: ſi paucā: a to⁰ cor⁹ ꝛ mlta ab iteſt⁹ ñ ē pei⁹ ſig⁹ mlta q̄ꝫ pauca.

ℂ Textus. XXII.

ℂ Peſſimum autem eſt ꝛ mortis ſignum: viſcoſum: nigrum: fetidum: ꝛ viride.

ℂ Et ſignificatiua mortis magis hec eſt egeſtio nigra: ꝛ pinguis: ꝛ fetida: ꝛ viridis.

ℂ Commentum Galeni.

ℂ Egōnis qḋē nigre nigredo fit ex cōmixtione chole nigre pure. viridis aūt fit ex cōmixtiōe cholere nigre que nō eſt pura: ꝛ cuius quātitas eſt pauca. Egeſtio vō pinguis procedit apud liquefactioneꝫ adipis a caliditate ignea: fetida autē ſigt̄ putrefactionē in corpe.

ℂ Expō Thaddei.

ℂ Circa hūc. §. Gal. ponit cās iſti⁹ egōnis. ſm̄ oēs q̄litates q̄ ſūt in ea. ꝛ. d. ꝙ cā coloris nigri in egōne. eſt ꝑmixtio cholere nigre pure cū egōne. cā vō coloris viridis eſt ꝑmixtio chole nigre nō pure in pauca q̄ntitate. cā vō piguedis eiuſ eſt liq̄factio adipis a caliditate ignea cā vō fetoris eſt corruptio putrida. ℂ Sup h̄ du⁹. p̄ de tex. ꝛ vꝫ ꝙ nigra egō non ſit ſignū mortis q: pōt eē ſignū ꝛ cā cretice ſolōnis ſic dꝫ in ꝯ⁰ illi⁹ apb. [Egōnes nigre vel q̄lis.] ꝛ ſic pꝫ ꝑ vrinā nigrā q̄ pt̄ eē cā cretice ſolōnis ſic. d. Aui. ḋ vr⁹ ca⁰ ḋ coloꝛe. ℂ P̄. pꝫ ꝑ cāꝫ quā dat Gal. nā lꝫ cū egōne cōmiſceat̄ mela⁹. vel cola nigra. nō vꝫ ꝙ ꝑꝑ h̄ ſignet̄ mors q: poīe eſt eā expelli vi nāe. ꝛ nō ſynthoma⁹. ℂ Ad hāc qōnē dico ꝙ egō. nigra pōt ꝯtigē in p̄n⁰ morbi añ appitionē ſignoꝝ digōnis ꝛ h̄ mō ſigt̄ mortē. alio⁰ pōt appere egō nig̃ in fe. poſt ſignū digōnis māe. ꝛ h̄⁰ pōt appere in ſtatu ꝑce⁹ ſignis digōnis ꝛ h̄ mō pōt ſignare creticā euatiōnē ꝛ h̄. dicit̄ ab Hip. i illo apb. [icipie⁹ morbi:] ꝛ ēt a Gal. i ꝯ⁰ eiuſdē ꝛ illi⁹. [Egōnes nigre] ꝛ ab Aui. 4⁰ li. fen 2⁰ de ſignis ſūptis ab eg⁰. ℂ P̄. q̄rit̄. de viridi egōne an ipſa poſſit eſſe ſignū creticū. ꝛ vꝫ ꝙ nō. q: nos videm⁹ in coloꝛe digitoꝝ ꝙ viriditas i eis ꝛ vnguib⁹ nūq̄ꝫ potuit eſſe ſignū creticū. ſed in cretico potuit bene eſſe ſignum creticum. ḡ ſimilit̄ ſe hēbit in egōne. ℂ P̄. mā febris nō potuit eē hūoꝛ viridis. q̄re nec talis coloꝛ potuit eē in tali egōne cretica cū ipſa ſit deciſa a mā morbi. ℂ Ad ꝯriū pꝫ q: Gal. ponit cām coloris nigri in egōne colerā nigrā ꝛ purā. ꝛ in viridi ponit cām colerā nig. nō purā ꝛ pue q̄ntitatis. cū ḡ mā morbi poſſit eſſe mā colica nigra pura ꝛ ipura vꝫ ꝙ viridis poſſit eē bonū ꝛ malū ſignū ſic nigra. ℂ Ad h̄ dico ꝙ egō vē viridis nō pōt eē ſignū criſis. ſꝫ ſi accipis viridē ꝑ fuſca cū q̄daꝫ albedine obfuſcata bñ poſſet eē ſignū criſis. ℂ Aut dic ꝙ viridis egō nullo⁰ pt̄ eē cretica. ꝛ qḋ opponis. nō tꝫ. q: co⁹ nig. nō pura fac̄ eā viridē. ꝛ hec pōt eē mā morbi q: dico ꝙ colā nig. ipura h̄ ac⁹. ꝑ colā viridi. que nūq̄ꝫ pōt eē mā morbi. ſic. d. Iſaac. in li⁰. febriū. ℂ P̄. Que⁹. ḋ egōne pingui. q: ponit h̄ Hip. ꝙ ſignat mortē. Aui. vō 4⁰ cañ. cap⁰ de egōne. ponit ꝙ talis egō lꝫ ſit mala tñ nō ē ſignū mortis. ℂ P̄. q̄ro q̄ dīia eſt inter hāc egōnē quā h̄ vocat piguedinē. ꝛ egōnē quā in ꝑce⁹ §. vocat viſcoſam. ℂ Ad p̄m̄ dico ꝙ ſola piguedo in egōne nō ſignat mortē ſed qñ ipſa ꝯiūgit̄ cū nigredine aut viriditate vel fetoꝛe tūc ſignat mortē: Auicē. vō lo⁹ de ipſa ſola. ℂ Ad 2m̄ dico ꝙ h̄. voc⁹ viſcoſuꝫ: in plus eſt q̄ꝫ hoc voc⁹. [pingue.] nā oē pigue eſt viſcoſuꝫ. ꝛ nō ꝯuertit̄: q: pōt viſcoſitas cāri ab hu⁹ crudis factis a cibis viſcoſis tñ ꝓut ſupra acc⁹. nō vꝫ dīia eē. ℂ P̄. q̄rit̄ de fetida egōne q: non vꝫ ſignare mortē imo ſalutē. q: ſignat̄ ꝙ nā hēat po⁹ ſup malaꝫ mām ꝛ eā expellat. ℂ Ad hoc dico ꝙ talis egeſtio nō eſt mala per viam cauſe ſed per viā ſig. ſignat eñ malā mām ꝛ corruptam eſſe in corpoꝛe. ꝛ ꝙ natura ſub illa mā defecit ita ꝙ non potuit eā prohibere a cor⁹ peſſima.

ℂ Textus. XXIII.

ℂ Uarium vō ꝓductioneꝫ ſignificat egritudinis: neq; minus ſignum eſt mortis q̄ꝫ q̄ꝫ loturam inteſtinoꝝ ꝓfert: aut colorē porroꝝ ſiue.

nigrū. Cōtingit etiā colores iſtos ſil' euenire.

Egeſtio aūt diuerſoꝝ colorum ſignificat de longitudine egritudis plus q̄ꝫ indicēt ille ſpecies alie: ⁊ non eſt illud qḋ ſignificat de perditione minus q̄ꝫ illud qḋ ſignificāt ille. Et intelligo ꝑ id egeſtionem in qua eſt viſcoſitas: ⁊ cuius color trahit ad colorem porri: ⁊ que eſt nigra: ⁊ fortaſſe egrediunt' iſti colores omnes ſimul: ⁊ fortaſſe egredit' vnuſquiſqꝫ eoꝝ per ſe.

Cōmentum Galeni.

Egō diuerſorū colorū ſigñat ꝙ in corpore ſunt egritudīes diuerſe multe: que idigēt ſpacio longo: donec digōnē ſuſcipiāt. qḋ eſt: q2 qñ ſunt multe poſ'e eſt vt ſit q̄rūdā earū ſpaciū logū: ꝙ ſi nō fuerit i eis egritudines lōge tunc nā ꝓcul dubio quādo neceſſe eſt ei vt reſiſtat inimicis multis indiget etiam vt acquirat tempus longum in expugnādo eos.

Expoſitio Thaddei.

Sup hoc. §. Gal'. notat ſolū cām ⁊. d. ꝙ cā q̄re egō multi coloris eſt peſſimum ſignū. eſt q2 ſigñat multas egritudīes eſſe in corpe. vnde nā indiget lōgo ſpacio ad hoc vt poſſit eis reſiſtere. ⁊ cum multiplex egritudo ſit fortis. non poteſt multo tēpore forti ⁊ multiplici inimico reſiſtere.

Circa hunc. §. ꝓ q̄ritur. de tex. vī. n. ꝙ multiplex color nō ſit malū ſignū. q2. d. Hip. i aph. ſcḋe particule ꝙ mutationes egeſtionūꝫ. iuuāt. P. in me^{lis} laxatiua nō eſt malū ſignū multitudo colorū ſic. d. apho. ille. Egōnes nigre vel q̄lis ſanguis. I g̃ multo magis apud nām q2 nā potētior ē arte. P. d. ꝙ nō ſigt min⁹ morte q̄ꝫ nig^a. ſꝫ nō vī ſigñare morte q2. d. Aui. 4^{ti} cañ. fen 2^a. ꝙ egō diuerſorū colorū pōt ſigñare ſalutē ſi venerit in die cretica. P. non eſt necū. ꝙ hō moriat' de q̄lꝫ egri^{ne} cōpoſita ex multis morbis. g̃ nō ſigñat necīo morte. q2 pōt eē vtus fortis ⁊ ꝯſumet morbu q̄uis i lōgo tpe. P. dic ꝙ egō q̄ ſic lotura inteſtinoꝝ eſt ſigñat morte in acuta paſſiōe. ſed h nō vī q2 talis egō appet in diſſinteria. ⁊ illa egō. nō ſigt morte niſi ad fruſta deuenerit. Ad p^m dico ꝙ multiplex color pōt in egōne venire ſucceſſiue. ⁊ pōt ſimul euenire. vñ p^o logr' ille aph'. In vētris fluxib⁹. I h aūt loquit' 2do. Ad 2^m, dico ꝙ nō eſt ſile de multitudine coloris egōnis educte per farmacū ⁊ ꝑ nāꝫ. ⁊ h ſatis clare dcm̄ ē i illo aph^o. egōnes nigre. I Ad 3^m, dico ꝙ ſi egeſtio multi coloris. veniat in modū criſis ꝑce^{h9} ſignis digōnis pōt bonum ſigñare q2 ſignificat purgationē diuerſorūꝫ hu^r quib⁹ nā oñat'. Ad 4^m dico ꝙ nō credo talē egōnē diuo morte ſigñare ſed ſolū cū vtute debili. Ad 5^m, dico ꝙ ille tex. q logr'. de egōne q̄ eſt ſic lotura ite^r nō eſt in tra^t. ꝯſta^t. vñ nō facio vi niſi ꝑ ipam velit itelligē colorē nigrū vel viridē quē poſtea ipſe exponit' cōtigit. n. iſtos colores ſil' venire. I. i. color viridis ⁊ niger: ⁊ alij mali colores pñt venire 2^r, ſ. ſil' ⁊ ſepati. ⁊ ſep mali ſt. ſꝫ peiores ſt ſi ſil' veniāt. ⁊ h finio expōnē hui⁹ ꝑtis.

Textus. XXIIII.

Ventoſitas ſine ſono laudabilior eſt: que ꝓo cum ſonitu melior q̄ꝫ illa que intus clauditur: ſignificat tamen amentem aut dolorem laborantem: niſi ſit voluntarie.

Ventoſitatis autē exitus laudabilis eſt cum quo non eſt vox: ⁊ exitus eius qñqꝫ cum voce eſt melior: q̄ꝫ eius cōſtrictio vbi eſt: ⁊ qñ egreditur cū voce: tūc non ſignificat: niſi ꝙ emittēs eam: aut eſt cuꝫ dolore: aut cū ꝑmixtiōe rōnis niſi fuerit exit⁹ vētoſitatis ab ipſo cū volūtate.

Commentum Galeni.

Ex hoīb⁹ eſt: ex q̄ egredit' vētoſitas cū ſono ꝓter ꝙ verecūdet': ⁊ ex eis ē q ꝑelegit morte ſup hāc actionē. ſ. qñ egredit' ex iſtis vētoſitas cū voce ⁊ ſono: ⁊ multi qdē hoīuꝫ ſūt q vtunt' lilo: opꝫ g̃ vt ponat' illud ex eis ſm vnā duaꝝ diſpōnū: aut nō itelligāt qḋ faciūt: aut vt vehemētia doloris cogat eos ad illud abſqꝫ volūtate ipſoꝝ. Pret' iſtos aūt ex illis q nō inſpiciūt ad illud: nō opꝫ vt eſtimet' exit⁹ vētoſitatis ab eis cū voce ſigñare rem malā. Verūm̄ melius eſt ne ſit exitus eius cū voce. qḋ eſt: q2 vētoſitas que egredit' cuꝫ voce ex ipſis ſigñat ꝓculdubio: aut multitudinē ventoſitatis groſſe vaporoſe: aut ſtricturā inteſtinorū in quib⁹ penetrat. Cū ergo nō fuerit ventoſitas multa: ⁊ inſtrumēta a qbus egredit' ampla: tunc exitus vētoſitatis eſt abſqꝫ voce.

Expoſitio Thaddei.

Sup h duo notat Gal'. p^m ē ḋ nō ſigñandi ꝑ vēto^{ſi}^{tatem} cū ſonore cāꝫ malicie ei⁹: 2^m ē de cōpatōe vēto^{ſis} cū ſono. ⁊ ſine ſono. durat p^a vſqꝫ verꝫ tñ meli⁹. I De p̄. d. ꝙ qdā hoīeſ ſt q valde vecūdant'. qñ faciūt ſonos cū vēto^{ſi}. ⁊ qdā ſt q nō curāt inde vñ ſi faciāt talē ſonū illi q nō vecūdant'. ñ eſt malū ſignū. ſꝫ ſi faciūt illi q verecūdant'. eſt malū ſignum. q2 ſignificat aut alienationem aut dolorem fortem.

De 2°. d. ꝙ vētoſitas ſiñ ſono. ē melior vēt^a ſonora. c⁹ cā ē q2 vētoſitas ſonora. ſigt multi^{tudine}^m vētoſitatꝫ groſſe ⁊ inflatiue. Aut ſigñat ſtricturā inte^e ꝑ que vētoſitas tranſit.

Circa hūc. §. querit'. de iſta vētoſitate cū ſono: nā vī ꝙ hip. debuerit ponē ibi hāc ꝯdictionē. ſ. ſi ipſe nō fuerit vſus facē eas in ſan^a. q2 Gal'. in tegni ca^o de ſignis ꝓno^{ſti}^{cis}. d. ꝙ nō facē vēto^{ſi}^{tatem} ꝯſuetas eſt ſignū ꝓno^{ſticum} egri^{tudinis}. Ad h dico ꝙ talis ꝯdictio dꝫ bñ ſubaudiri ꝑ multa antecedētia ſigna poſita in ꝓncipio libri vbi ponit ꝙ conſuetudo debet ſupponi. vnde dico ꝙ debet ſubaudiri.

Textus. XXV.

Dolor ſub hypocūdrijs hanc ꝓprietatē habet: ſi recens ⁊ ſine calore fuerit: ſi rugitus ſuperuenerit ⁊ cuꝫ egeſtione vel vrina eruperit ſoluitur: alioquin ad inferiora tranſmittitur.

Apoſtemata aūt q̄ fiunt in eis que ſunt ſub hypocūdrijs: ⁊ que occultant' ex eis qñ ſunt propinqui tēporis: ⁊ nō eſt in eis inflāmatio rugitus accidēs in illo loco reſoluit: ⁊ proprie ſi egrediat' cū egōne ⁊ vrina: ꝙ ſi nō egrediatur: tūc ꝑꝑ mutationem eorū ſit. Et qñqꝫ iuuamentum per deſcenſionēꝫ eorum ad iferiora.

Cōmentum Galeni.

Hippo^{cras} ſigñauit i h lo^o ꝑ apata q̄ fiūt i eis locis q ſt ſub hypocūdrijs: ⁊ q̄ occultāt' in eis apata q̄ noīauit artecul. ſ. vndimiā. i. moilitiē: ⁊ oia apata iſta ſt q̄ſſi^{tio} cū nām: ⁊ qñ nō eſt cū eis ca^{lor} ſt vētoſa: ⁊ ꝓpe ſi fuerit ꝓping ꝑis. Hip. ita q̄ iā dixit: ꝙ iſta apata reſoluūt' qñ accit in vētre rugitus. Verūm̄ vox iſta nō ſigt in vētre vētoſitatē tm̄: ſꝫ ꝙ illa vētoſitas eſt ꝑmixta hu^{ri}. Cū g̃ egredit' hec vētoſitas iferius aut ſi nō egredit': ſꝫ deſcēdit ad ꝑtes iferiores ſedant' ex vētre duo accītia que accidūt in eo. ſ. dolor ⁊ groſſitudo. Et ꝓprie ſi eñat' vētoſitas cū vrina ⁊ egōne: q̄m qñ accidit hꝫ euacuatio nō remanet in vētre aliquid ex ſuperfluitatib⁹.

Expoſitio Thaddei.

Sup h. §. Gal'. 2. notat. nā ꝑ exponit voc^a. in eo poſita 2° pōit itellcm ei⁹. durat p^a vſqꝫ cū g̃ eg^r 2. I De p̄ nō ꝙ vbi nſa trā^o hꝫ. dolorē. a^a trā^o hꝫ. apa. ⁊ h apa ē tumor ꝑt nāꝫ: ⁊ tale apa voc^{at} Hip. cereul. ē. qñ loq̄bat'. ḋ idro^{pi}. q̄ ſi fuerit ſiñ calor ē apa vētoſū. qñ g̃ dicat ꝙ h ꝑ apa. oꝫ nos itelligē tumorē vētoſum. itē ꝑ rugitū ñ dēm⁹ itelligē ſolū motū vētoſitatꝫ. ſed vētoſitatē admixtā cū aq̄ſitate. ⁊ h de pmo.

¶ De 2°.d.q qñ iſte rugitus accidit vẽtoſitas cũ illa aquoſitate deſcẽdit. ⁊ ſi cũ vrina vel egẽne exeat illa ventoſitas. duo ac'ab illo loco remouẽt.ſ.dolor ⁊ tumor. ⁊ ſi nõ exeat vẽtoſitas p loca illa. ſaltẽ ſiet pmuta° illi⁹ tumoris ⁊ doloris ad loca inferiora:ſ Si recẽs fuerit:]Ib.d.q ſi antiquãtur iſte tumor. tũc induraẽ mã humoroſa q̃ eſt in eo mixta cũ vẽtoſi⁴⁴. ⁊ nõ recedit pp rugitũ. eo q mã fixa nõ recedit. ſ ſiñ dolore.]Ib.d.q apa. vẽtoſũ pcedit a fri°. ⁊ de hac mã nõ diſputabo. q ſatis dixi i ↄ⁴⁴ illi⁹ aph.ſ qb⁹ ipocõdria ſuſpẽſa:]¶ Et ſup h.§. ⁊ pce⁴ q̃ro vnũ gñale: q̃ſitũ. ⁊ eſt an vẽtoſitas a caliditate ⁊ frididitate pcedat. ⁊ vĩ q a caliditate per tex. Gal.i ↄ⁴⁴.illi⁹ aph.ſ Quib⁹ ẽẽ vmbilicus]⁊ pʒ p gñone idropiſis tipanites. q cũ ipa pcedat a calo eſt in ea vẽtoſitas multa. ⁊ pʒ p tex. Aui.ca° de eo qõ comeẽ. ⁊ bibiẽ. fen 3ª. nã ponit q iteſtia cal'a ⁊ fortia faciũt multã vẽto⁴³.

¶ D. pʒ rõne. q cũ mã vẽtoſitatʒ ſit hu⁰⁴ crudus pblatic⁹. ⁊ hu⁹ talis nõ poſſit in vẽtoſitatẽ ↄuerti niſi a caliditate q fr⁴⁴ nõ ſubtiliat imo inſpiſſat. nẽcio a caliditate pcedit. ¶ Ad ↄ̃riũ vĩ q nos videm⁹ oĩa frida. facẽ ventoſitatẽ. ⁊ cal'a deſtruẽ: ⁊ pp h oẽs authores in cholica vẽtoſa docẽt apponẽ medicamina cal'a ſic cibos cal'os vt allia. ⁊ empl'a cal'a valde. ſic vult Gal. xij. de ig⁹ ſa. ⁊ oẽs alij authores cũ de hac mã loquunẽ. ¶ Ad hãc qõnẽ dico q vẽtoſitas gñaẽ a calore ſñ diminuto. ⁊ c'' mãe in quã agit. q qñ calor aliqs agit in mãm viſcoſam vel aliã: ⁊ nõ põt eã reſoluẽ ↄuertit eam in vẽtoſitatẽ. ſed fr⁴⁴ nõ moueret illã mãm a ſua nã: ⁊ ſic oĩmoda fri⁴⁴ mõ facẽ vẽtoſitatẽ. nec oĩmoda calitas. imo eã diminuit ⁊ diſſoluit: ⁊ hãc ſniam vult Gal'. vj° de ac'. ⁊ mo° ⁊ ponit ibi tale ſilẽ q in aere multũ fri°. nõ fit nebula. nec in aere multũ cal'o. in fri° qdẽ nõ fit q non eſt eã q̃ moueat vapores aq̃ſos. Adhuc in cal'o nõ fit q tãta eſt põa calori q totũ groſſum qõ in aere aſcẽdit ↄſũmit. ⁊ ex his verbis pʒ ſolo oĩum arg⁹ ſcõꝫ ad vtrãqʒ ptẽ. ⁊ de ſignis que ſumunẽ ab egõne plurima inuenies ab Aui. p caũ. fen 2ª. ca° finali. ⁊ ab eodẽ 4° caũ. fen 2ª. cap° p° de ſignis que ab egeſtione ſummunẽ. vñ non plus dico. ſed ibi queras.

¶ Textus. XXVI.

¶ Urina laudabilis eſt que hypoſtaſim albaʒ ſubſidẽtẽ ⁊ eq̃lẽ ⁊ ↄtinuã atqʒ lenẽ hẽbit ⁊ ſic pmanẽs vſqʒ in criſim erit. Eſt. n. fidelis nũcia ſalutis ⁊ ſignat breuitatẽ egritudinis q ſi mõ cũ hypoſtaſi predicta: mõ ſine fuerit. diuturnitatẽ ſignificat egritudinis: neqʒ oĩno fidelis ẽ.

¶ Et laudabilior qdẽ vrina eſt: in q̃ eſt ſupfluitas reſidẽs alba lenis eq̃lis in tpe egritudinis totius vſqʒquo veniat in ea criſis. illa. n. ſignat breuitatẽ egritudinis. q ſi altereẽ ita. vt quandoqʒ mingat vrinam puram ⁊ quandoqʒ reſideat in ea ſuperfluitas alba lenis: erit egritudo longior ⁊ eſt ſecuritas in ea minus.

¶ Commẽtum Galeni.

¶ Sicut añ dixi q ſigña° vehemẽtie vtutis pncipñ p⁴ qõ oñdiẽ in li. aſio eẽ cerebꝛ ⁊ debilitatʒ ei⁹ eſt ex opib⁹ voluntarijs ſilr ẽt iuenim⁹ Hip. aſſũpſiſſe ſigñatiões vehemẽtie virtutis alteri⁹ ⁊ debilitatʒ ei⁹ ex opatiõib⁹ illi⁹ vtutis: ⁊ iã qdeʒ narrauit q̃ſdã harũ ſigñonũ in eis q̃ pmiſſa ſũt. ⁊ narrauit q̃ſdã harũ ſigñonũ in h ſmõe cui⁹ pmiſim⁹ rememorationẽ ⁊ noĩauit hãc vtutẽ in q̃ nũc eſt ſmo ei⁹ vtutẽ mutatiuã. Sigñones vo q̃ ſigñant fortitudinẽ hui⁹ vtutis ⁊ ipſius debilitatẽ in ſtõ: ſumunẽ ex reb⁹ q̃ egerunẽ in oĩ die. Sʒ ſignificatiões ſigñantes vehemẽtiam vtutis ⁊ debilitatẽ ipſi⁹ in epate ⁊ venis ſumunẽ ex vrina: qõ eſt q declaranẽ ex vrĩa ſigñones manifeſte: q̃rũ q̃dã ſigñant digõnẽ certã: ⁊ q̃daʒ eaꝝ digõnẽ diminutã: ⁊ q̃dã digõnẽ corruptã: ⁊ quedã deſtructionẽ: digõnis: ⁊ ſilr ẽt declaẽ. ex eo qõ pcedit ex ventre: ⁊ ſic iã oñſum eſt: q in egõne ſũt ſig° ſigñan° egri⁴⁴ pter egri⁴⁴ vẽtris. ſilr ẽt appent in vrinis ſig° ſigñan° iſir⁴⁴ alias pter iſirmitates epaꝫ ⁊ venaꝝ. Primũ aũt a q̃ incipit Hip. ſigñare in ſmõe ſuo ⁊ qõ itẽdit: ſũt ſig° ſigñan° digõnẽ. deide addidit ad illud reliq̃ ſig°. ⁊ pp h opʒ vt loq̃mur in p⁴⁴ de ſignis q̃ narrauit in p⁴⁴ in h ſmõe cui⁹ pmiſim⁹ rememoratiõeʒ. Precepit. n. vt ↄſideremꝰ in ſedimĩe qõ in vri° reſidet: an ſit albũ: lene: eq̃le: an muteẽ ita. vt ſit in qbuſdã horis ſm q ipe dixit: ⁊ in qbuſdã eaꝝ ↄ̃rio illi⁹ vel ediuerſo illi⁹ ⁊ freq̃nẽ accit in eo illõ ita vt migat iſirm⁹. v. g. Si iſirm⁹ mingat in die 2° vrinã nõ illaudabilẽ: cũqʒ fuerit i nocte que eſt poſt ipam mingat vrinã illaudabilẽ. deinde migat ⁊ in mane diei tertij vrinã laudabilẽ: cũqʒ in ſero illius diei fuerit migat vrinã illaudabilẽ: ⁊ illud qõ ſigñaẽ ⁊ hõ vrĩa eſt: q qdã hũores q̃ ſũt in venis receperũt digõnẽ ⁊ vicit eos nã: ⁊ qdã eorũ nõ receperũt digõnẽ. q ſi nõ mingat iſirm⁹ vrinã indigeſtã in eo q eſt int vrinas digeſtas tunc vrina ei⁹ eſt melior vrinaꝝ nã ſi fuerit in ea ſedimẽ: tũc opʒ pculdubio vt ſit albũ lene eq̃le: ⁊ ſit hec diſpõ ei i toto ſpacio egri⁴⁴ vſqʒquo ↄſumaẽ ⁊ ſi nõ fuerit in ea ſedimẽ: tunc opʒ pculdubio vt ſit in ea nebula alba. Et opʒ nẽcio vt ſit color eq̃lis i vr° in citrinitate: ⁊ ſba ei⁹ iter ſbtilitatẽ aq̃ſam ⁊ groſſam ſic vrĩa aſini. Uerũtñ vrinã in q̃ nõ eſt ſedimẽ migit ille cui⁹ regimẽ eſt eq̃le i vitio ſubtilitatis: ſʒ vrinã in q̃ ẽ ſedimẽ multũ migit ille cui⁹ regimẽ eſt regimẽ groſſuʒ. vrinã vo i q̃ eſt ſedimẽ paucũ migit ille c⁹ regimẽ eſt regimẽ eq̃le: ⁊ ſilr ẽt color vrĩe. nã ipe in egri⁴⁴ q̃ accẽt a cholera eſt decliuis ad citrinitatẽ: ſʒ in egri⁴⁴ q̃ ſũt ab hũorib⁹ crudis eſt decliuis ad albedinẽ. Et ſilr ſedimen ipm in egri⁴⁴ factis ab hũorib⁹ crudis eſt multũ: ſed in egri⁴⁴ q̃ ſũt a cholera: nõ eſt oĩno: aut paucũ valde: verũtñ ſufficit: vt ſit in vrĩa in egri⁴⁴ iſtis nebula pẽdẽs. Et ſignifico p ſmonẽ meũ: nebulã. rẽ groſſaʒ albã q̃ eſt in vrĩa. nõ in ſupiori pte vaſis: neqʒ iferiori pte ei⁹: ſʒ in loco q̃ ẽ int h duo: aut medi⁹ vẽ aut decliuis ad ſupiora: aut ad iferiora: ⁊ de ↄſue⁴⁴ qdẽ mea eſt: vt noĩeʒ illud h noĩe. Hip. aũt noĩauit ipm nubẽ q̃ ẽ in vr°: ſic nubes in aere. qõ ẽ: q nubes vel nebula q̃ ẽ i vr° ẽ g̃ſſior ea: ſic nubes q̃ ẽ i aere ẽ g̃ſſior aere: ⁊ multotiens qdẽ dixi q illud q pẽdet in vr° ẽ ſilẽ huic ⁊ ẽ i⁴ q õ ↄſue⁴⁴ mea noĩo nebulã pẽdẽtẽ. Hoc ẽ g̃ q opʒ te diſcẽ in pmis ⁊ memorie cõmẽdare. In eis vo q̃ ſũt poſt: opʒ vt ponas mentẽ tuã in his q̃ dixit Hip. qõ ẽ: q vrĩa i q̃ reſidet ſp aliqd ſilẽ ſedimini qõ narrauit Hip. ſigñat fiduciã ⁊ ſecuritatẽ. ſ. q i iſirmitate nõ eſt timor. ⁊ q de aptitudie ei⁹ ẽ pculdu°: vt reſoluatur ſolutione eius poſtq̃ nõ redeat ⁊ feſtinet etiaʒ ſolutio eius. Et ad ſummũ ſi moraẽ vrina: ſm hanc diſpõnẽ in die pmo: ⁊ in nocte q̃ ẽ poſt ipm. non ptranſiuit egritudo piodũ pmum ex piodis dierũ criſis: ⁊ ſiet eius pfecta criſis. ⁊ iã oñſuʒ ẽ oñſiõe bona: q ſmo Hip. iſte nõ ẽ niſi in febrib⁹ qm̃ ſignificationes noſtre nõ ſunt ſup egritudines q̃ accẽt in cerebro. ⁊ nucha: aut in pulmone ⁊ pectore pter qõ cuʒ eis ſit febris. an ſint ſalue cum qb⁹ non ſit malitia velocis criſis. an in eis ſit timor ⁊ ſpaciũ lõgũ erit p ſignificatiões alias. Cãm aũt propter quã ſit melius ſedimen reſidẽs in vrina albũ iã oñdi in ſmõe meo. In ſanie in ſine tra. pmi.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum docuit Hipp. ſigñare p egõnẽ docet mõ ſigñare per vrinã. et diuidiẽ hoc ca⁴⁴ in duas partes. nã pmo docet ſignificare p vrinã p ſe. 2° docet remouẽ quẽdã errorẽ q poſſet ↄtingẽ in iudicio p vrinã rõe ſediminis. durat pmo vſqʒ ſ Cauẽdũ:]pma diuiditur in quatuor ptes. nã primo docet ſigñare per vrinã ratiõe ſediminis. 2° ratiõe ſbie et coloris. 3° ratiõe pinguedinis natãtis. 4° rõne ordinis. durat p° vſqʒ ſ cũ fuerit vrina citrina:]ſcõa vſqʒ ſ craſſities vt aranee]3° vſqʒ ſ rõnis eſt ⁊ ordinẽ:] 4° vſqʒ ad ſinẽ hui⁹ partĩ.

Nebula i vrina qd.

pma diui⁹

pꝛima diuidit̄ in duas. nā pmo docet ſignāre ꝑ ſedimē qđ ſedet in fundo. 2° ꝑ ſedimē qđ pēdet. durat pᵃ vſq. [nebula pēdēs.] pᵃ i duas. nā p̄ docet ſignāre. ꝑ ſedimē fundale bonū. 2° ꝑ ſedimē fundale malū. durat pᵃ vſq. [Et ſi eiuſdem hipoſtaſis.] pᵃ diuidit̄ in. 2. nā p̄ docet ſignāre per hipoſtaſim albā. 2° ꝑ rubeā. durat pᵃ vſq. [vrina rubea cū ſua.] ⁊ iſte due partes ſunt pꝛeſentis lectionis ⁊ patet caſus.

Circa hūc. §. Gal. ſic ꝓcedit. nā p̄ pmittit q̄dā generalia q̄ ſunt vtilia ad expōnē totius caᵖ. 2° accedit ad expōnē ſpālē iſtius. §. durat pᵃ vſq. [⁊ ꝓp hoc oꝫ vt loquamur.] pᵃ diuidit̄ i 4ᵒʳ. nā pmo vrit̄ ꝯtinuatione ponēdo ꝑ q̄ poſſum⁹ ſignāre ſup fortitudinē ⁊ debilitatē vtutis nālis mutatiue. 2° ponit gradus ſignandi ſup illā vtutē ꝑ excūtia a corᵉ. 3° oñdit q̄ ſit pncipalis ſignatio iſtius ſupfluitatis ⁊ q̄ non pncipalis. 4° ponit ordineꝫ ſm quē in hoc cap̄. ꝓcedit. durat pᵃ vſq. [qđ ē qꝛ declarat̄ in vrina.] 2ᵃ vſq. [⁊ ſicut iā oſtēſum ē.] 3ᵃ vſq. [pᵐ aūt a quo incipit Hip.] 4ᵃ vſq ad finē iſti⁹ ptis.

Pars aūt in qua ponit expōnē ſpālē diuidit̄ in. 6. nā pmo exponit hāc vriaꝫ bone hypoſtaſis. ſ. ꝯtinuationē ipſius. 2° remouet dubiūᵐ qđ poſſet ꝯtingere de ſbia ⁊ colore ipſi⁹ vrīe. 3° ponit cāꝫ quātitatis hypoſtaſis. 4° docet ꝓnoſticari ꝑ talē vrinā. 5° repetit cōdictionē ſignationis vrine. ſ. ſup quo ſit eius certa ſignatio. 6° excuſat ſe de cā aibi ſedimīnis: q̄re cām ei⁹ nō ponit. durat pma vſq. [⁊ opꝫ nec⁹ vt ſi coloꝛ.] 2ᵃ vſq. [verūtamē vrina in qua nō eſt ſedimē.] 3ᵃ vſq. [in eis xᵒ q̄ ſūt poſt.] 4ᵃ vſq. [iā āt oñſuꝫ ē.] 5ᵃ vſq. [cā āt.]

Dicit ḡ de pᵃ pte q̄ ſic debilitas ⁊ fortitudo virtutis cerᵉ mōſtrata ē ꝑus ꝑ opatiōnē ipſius cerᵉ. ſ. ꝑ volūtarias actiones: ſilr fortitudo ⁊ debilitas alterius pncipij. ſ. epatis demōſtrat̄ ꝑ actiōes ipſius vtutis epatis. ⁊ vocat̄ iſta virtus nālis mutatiua. ⁊ cū iā ſit mōſtrata debilitas vtutis nālis per excūtia a corᵉ rōne ſtoᵉ. ⁊ toti⁹ vētris iſeriois. mōſtrat mō ꝑ excūtia rōne ipi⁹ epatis ⁊ vene. h̄ āt ſupfluitas ē vrīa.

De 2°. d. q̄ 4ᵒʳ ſunt gradus ſignationis vrine ⁊ egeſtiōis. qꝛ vrina aliqñ ſignat digeſtionē cōpletā. aliqñ digōnē diminutā. ⁊ aliqñ digᵗᵐ corruptā. ⁊ aliqñ digeſtionē deſtructā.

De 3°. d. q̄ ſic pncipalis ſignatio egeſtionis ē ſup vētrē. ⁊ eñ ſignat incidēter ſup alia mēbꝛa. ſilr ſignatio vrine ē pncipal̄ ſup epate ⁊ venis ⁊ viaꝝ vrie ⁊ icidēter ſup alia mēbꝛa.

De 4°. d. q̄ Hip. h̄ ordine ꝓceſſit in ſignificādo ꝑ vrinā: qꝛ pmo icipit a ſignis eius ꝓut digōnē ſignant: deinde ꝓcedit ad alios modos ſignificādi. ⁊ hic finitur gnālis expoſitio.

De ſpeciali ſic ꝓcedit. qꝛ pmo dicit q̄ ſedimen bonū ſi ꝯtinuat oī die ⁊ oī nocte. ſignat nām dominari toti mãe. ſed ſi ipſum non continuat. ſ. q̄ vna vice appareat bonum. ⁊ alia vice malū. tunc ſignificat q̄ vna pars mãe obedit nature ⁊ vna nō obedit: vñ non eſt certa ſignificatio per eam bone.

De 2°. d. q̄ ſi aliq̄s dubitaret de colore ⁊ ſbia ipſius vrine ſciat q̄ color eius dꝫ eē equalis tincture. ſ. declināns ad rubedinē. ⁊ ſbia ſua dꝫ eē mediocris inter groſſam ⁊ tenuem ita q̄ non ſit aquoſa nec ſit groſſa ſicut vrina aſini.

De 3°. d. q̄ multitudo ⁊ paucitas ſedimis ꝓcedit a duab⁹ cauſis. quaꝝ pᵃ ē regimē groſſuꝫ aut ſubtile aut mediocre. nā iſte q̄ vtit̄ regimine groſſo habet multum ſedimē. ⁊ ille qui vtitur regᵉ ſubtili in vltimo non hꝫ in vrina ſedimē. ille xᵒ q̄ vtit̄ regᵉ medio. hꝫ ſedimē paucū. 2ᵃ xᵒ cauſa multi ⁊ pauci ſedimis ē humoꝝ ⁊ mã morbi. nā ſi mã morbi vel ſe. fuerit flegmatica. ē ſedimē eius multū. ⁊ ſi mã ē cholica ſedimē erit aut nullū aut paucū. vñ īterdū ſufficit i tali mã ſola nebula pēdēs in vrina aut natāns. ⁊ vocat̄ h̄ nebula ꝓp ſilitudinē quā hꝫ cū nebula q̄ ē in aere. nā ſi nebula q̄ ē in aere ē groſſioꝛ ꝓp aeris. ita iſta nebula ē groſſioꝛ ꝓp vrine. ⁊ nō ſolū q̄titas ſedimis variat̄ a mã morbi. ſꝫ etiaꝫ coloꝛ eius ⁊ coloꝛ vrine. qꝛ in egritudine cholerica tēdit ad citrinitatē ⁊ in flegᵃ ad albedinē ⁊ in ſangᵉ ad rubedinem.

De 4°. d. q̄ vrīa q̄ talē hꝫ hypoſtaſiꝫ duo ſignat. qꝛ ſignat ſalutē certā ⁊ bꝛeuitatē morbi. qꝛ ſi talis fuerit vrina in die pꝛimo ⁊ nocte eius. ⁊ in die 2° ⁊ nocte eius. neceſſario egᵗᵃ iſta non exibit pꝛimum periodum. ſ. 4ᵐ diem.

De 5°. d. q̄ ſicut ſupꝛa dictū ē certa ſignatio vrine nō ē niſi in ſe ꝯ ⁊ epate ⁊ partibus vrinalibus: qꝛ ſuper egᵗ cerᵉ ⁊ pectoris ⁊ aliorum mēbꝛoꝝ qñ cum eis nō eſt ſe. ſunt alia pꝛopꝛia ſigna. vñ vrina ſup h̄ nō ſignat niſi per accidens.

De 6°. d. q̄ cā q̄re bonū ſedimē ē albū iā dicta eſt ſupꝛa. ſ. qñ poſuit cām albedinis ſanici. ⁊ fuit iſta cā qꝛ mēbꝛa radicalia ſunt alba. vñ qñ ſedimē ē albū. ſignat̄ q̄ nā iā aſſimilauit quaſi illam materiam mēbꝛis radicalibus. vnde ſignificat fortitudinem virtutis ſupꝛa materiaꝫ potentis eā cōuertere verſus formā mēbꝛorum. lꝫ nō poſſit cōplere eam.

Cum vidimus expōnem Gal. circa hūc. §. mō videamus expōnē lr̄e. Dubitatiōes aūt differo vſq ad ſequentia. ſ. vt ſimul diſputet̄ de oī bono ſedimīe. [vrina laudabilis.] Jtaliter ꝯſtruit̄. vrina q̄ hꝫ hypoſtaſiꝫ albā lenē eq̄lē ſubſidētē eſt laudabilis. [Que hypoſtaſiꝫ hꝫ albā.] ꝑ hoc tāgit vnā pꝛopꝛietatē hypoſtaſis. ſ. q̄litatē. [Eq̄lē ſubſidētē.] ꝑ h̄ tāgit aliā ꝓpꝛietatē. ſ. locū eius. [ꝯtinuā atq lenē.] Jb tangit tertiā pꝛopꝛietatē. ſ. eā q̄ ſumit̄ a ſitu ptiū eius. ⁊ poſſumus dīe q̄ tāgit ſbiaꝫ ꝑ h̄ qđ. d. [lenē.] Jnā oꝫ hēe ſbiā lenē ſicut hꝫ hypoſtaſis aq̄ roſate ⁊ eq̄litas ⁊ ꝯtinuatio differt. qꝛ eq̄litas dicit vniformitatē nām in oīb⁹ ptib⁹ ſuis: ſꝫ ꝯtinuatio dicit ligationē ptiū ad inuicē hēe vt nō interponat̄ aliq̄d diſcōtinuū: dicens q̄ vi diminutus eo q̄ non loquatur aliquid de forma. ſcilicet q̄ habeat formam pineaicem.

Ad hoc dico q̄ ſi ipſa ē lenis ⁊ eq̄lis ⁊ ꝯtᵃ nec⁹ hꝫ bonam formā eo q̄ partes tereſtres ſemꝑ plus deſcēdūt ⁊ leuiores ſemꝑ plus aſcēdūt faciētes conū. vñ ſi ipſa ē lenis ⁊ equalis. tunc opꝫ q̄ ſit ordo in ꝑtibus ſuis. [Et ꝑmanet vſq in criſim.] Jbi tangit̄ 5ᵃ cōdictio q̄ ſumit̄ a tpe. Et nota q̄ 2ᵉ eſt tēpus. ſ. deſcēſionis. vt velociter deſcēdat aut tarde. ⁊ ē aliud tps. ſ. durabilitatis. ſ. vt duret vel deficiat vt ꝓponit Auic. cap̄. de hypoſtaſi. ponit ḡ hic Hip. 5. ꝓpꝛietates hypoſtaſis. ſ. q̄litatē, ſbiā, ſitū ptiū, locū ⁊ tps. Auic. xᵒ ponit iſtas. 5. ⁊ duas alias. nā ponit q̄titatē ⁊ q̄litatē ꝑmixtiōis cap̄. de hypoſtaſi lib. p̄. Tu aūt dic q̄ aut ſlic due ſequūt̄ nec⁹ iſtas. Aut nō ponit eas. qꝛ nō ſunt adeo famoſe cōſiderationes ⁊ pꝛopꝛietates. Et nota q̄ hoc vocᵐ ſedimē. dicit̄ ꝓpꝛie hypoſtaſis ſtās in fundo iꝑpꝛie xᵒ cōpꝛehēdit oē qđ ꝯtinet̄ in vrina ſic dī cap̄. de hypoſtaſi pmo can.

Textus. XXVII.

Urina rubea nimis cū ſua ſibi ſili hypoſtaſi egritudinē magis ſupꝛioribus diuturnā dicit: eſt tñ nūtia certa ⁊ fidelis ſperande ſalutis.

Qꝛ ſi vrina tranſierit ad rubedinem nimiaꝫ ⁊ ſuperfluitas in ea reſidens fuerit cum illo albi coloris lenis: erit egritudo longioris ſpatij q̄ꝫ pꝛima: ſed erit ſalua valde.

Comentum Galeni.

Coloꝛ vrine decliuis ad rubedinē qñ currit a quoſitas ſanguinis cū ea ſignat litud multitudinē ſanguinis q̄ nō eſt recte digeſtionis: ⁊ ꝓp hoc cū vincēs in corꝑe eſt q̄ magis luuatiuus ē ex humorib⁹ ſit q̄ in egritudine ꝓp illā cā nō eſt timoꝛ. Et qñ vrina decliuis ad rubedinē ē aquoſa ſignat q̄ indiget digōne: ⁊ qñ digeſtio indiget ſpatio tpis donec cōpleat̄: iteꝝ neceſſū ē vt ſignificet hec vrīa q̄ ꝯſumptio egritudis tardat̄ pl⁹ q̄ꝫ egritudis pᵉ i q̄ reſidet i vrīa ſedimē albū.

Expoſitio Thaddei.

Circa hūc. §. Gal. notat ſolū cām hui⁹ dicti. h̄ mō. qꝛ vrīa rubea cū aquoſitate ſanguinis. i. cū hypᵉ ruᵃ ſignat timorē ⁊ multitudinē ſanguis nō bñ digeſti. ⁊ i quātū ſignat exceſſuꝫ boni huiˢ nō ſignat timorē imo ſignat ſecuritatē. Et inquātū ſignat illū humorē eē aquoſuꝫ ⁊ idigeſtū ſignat q̄ i digerēdo ē necᵐ tēpus lōgū. ⁊ ꝓp hoc ſignat lōgā egritᵐ ⁊

ſecūt ē.ſ.cū ſea ſibi'ſili hyp' ɔtra° cōtra'.pōt diuerſuz tex. ſ.qꝛ iſ hyp'' ē alba ꝛ vrīa ē rubea.⁋ Querit̄ ḡ q̄ dz teneri. ¶ Ad hoc dico ꝙ vrina dz teneri.nā ex ɔ'° poteſt dici ꝙ ibi error fuit in ſcriptura.ꝛ pōt pcipi ex verbis Gal.primo de criſi.ꝛ in ɔ'° illius aphō.4' pt'.ſ Quib⁹ in 7° indicant̄.

Circa iſtos p̄'° duos.§.diſputabo p̄ gnālr.ꝛ° ſpālr dſcē dēs ad pprias nāe cuiuſcꝫ hyp'° gnālia ꝟo q̄ita ſt 4°ʳ.p̄ᵐ.ſ.an hyp'' poſſit ſignare bonū vl' nō.2ᵐ ē an hyp'° decidat̄ a mā morbi vel nō.3ᵐ ē an ipa decidat̄ a mā morbi q̄ fec̄ acceſſionē vl' q̄ factura ē.4ᵐ ē ō cōparatōe coloꝝ hy'' adinuicē.¶ De p̄ ſic pcedo.nam vī ꝙ hypoſtaſis nō poſſit aliqȯ bonum ſignare.qꝛ oē qȯ magis approximat rei nāli magis ē bonū.ſꝫ vrina q̄ caret hy'' magis approximat vr° nāli.ḡ ipſa ē melior.maior ppō ꝟa ē p tex. Gal'.ſ.lib.p̄.minor aūt ꝟa ē p tex. Gal'.ꝛ Aui.cap̄.de hy''.nā dic̄ ꝙ corp⁹ pfecte ſanū nō hꝫ hy'' i ſua vrina.¶ Ꝺ.actio nāe i dig'mā ē vt multū pcedit ſubtiliādo.ſic̄ pꝫ p Gal'.vbicꝫ.qꝛ vt multū ſubtiliatio māe fac̄ eā aptā ad expulſionē.ſꝫ hy'° ē groſſior pars q̄ꝫ ſbia qȯ pꝫ p Gal'.in hoc ɔ'' ꝛ ergo actio ad expellēdū in āim ſignat̄ p ſolā ſbiaꝫ q̄ꝫ p ſubſtātiam ꝛ hypoſtaſim. ¶ Ad ɔ̃riū aūt ē aut°° oium aut⁹ me°.ꝛ rō ipſa q̄ poſita eſt a Gal'.ſ.de ſanie.ꝛ pōt talis rō fieri.qꝛ īpoſe ē qn i cor' egro ſit aliq̄ mā ſupflua q̄ꝫ nā nō pōt ɔuertē i mēbꝛū. cū ḡ nā pōt illā mām groſſaꝫ ɔuertē ꝟſus mēbroꝝ formā ꝛ diuidere eā ꝛ ſepare eā vt facile expellat̄ .nec° bonū ſignat. ¶ Ad hoc dico ꝙ ſine du° bonū ſignat hy'' ſi bona fuerit. ¶ Ad p̄ᵐ qȯ dī i ɔ̃riū dico.ꝙ ſi approxima° vr° īfirmi ad vrinā cor'' optime ſani in nō hñdo hypoſtaſi. eēt pp po°ᵐ nāe ɔuertētis bonū i ſbiaꝫ mēbroꝝ.bñ ɔcluderet illa rō.ſꝫ qꝛ ꝟ nō eſt pp ea ſꝫ pp defectū nāe nō potētis dñari māe.iō nō ɔcludit. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ gño hy'' ē ſubtillatio māe q̄ i venis ꝛ mēbris adheret. vñ ſubtilitas q̄ ē in vrīa ſine hy'' nō ē pp maiorē ſbtiliationē imo ē pp ipo°ˢ ſbtiliādi groſſaꝫ mām q̄ꝫ ſit ipſa hy'°. vñ nō ɔcludit. ¶ De 2° ſic pcedo. vī.n.ꝙ hy'° nō decidat̄ a mā morbi.qꝛ hy'° optia nec° dz eē alba. ꝛ pōt eē in morbo cui⁹ mā nō ē flegmatica.ſ.i ſanguinea ꝛ cholica. vñ ſi ab ea pcideret nec° oporteret eā eē eiuſdē coloris cū mā ei⁹. ¶ Ꝺ. hy'' venit a loco 3° digōnis.qꝛ ei⁹ ſupfluitas eſt ſic dicit Yſaac i lib. vrinaꝝ. ꝛ elicit̄ ex ꝟbis Gal'.ſ. lib. p̄ circa finē.mā aūt mo' eſt in venis ergo ab ea nō deciditur. ¶ Ꝺ. multe hypoſtaſes ſunt de mā mēbroꝝ liq̄doꝝ quorū nullū pt eē mā morbi.cū mā morbi ſit hūor. ¶ Ꝺ. mā morbi ē humor. ꝛ q̄cq̄d ab humore decidit̄ ē humor. hy'' autē nō ē hūor.qꝛ Auic. ponit dīlam īter hūorē ꝛ hypoſtaſim. ꝛ Yſaac in lib. vr°. ḡ nō decidit̄ a mā mo'. ¶ Ꝺ. ſi ipſa ōcidit̄ a mā mor' tūc aut ipa decidit̄ ab ea pre q̄ putreſcit. aut ab ea q̄ iā putruit. aut ab ea q̄ putrefiēda ē.ſꝫ nō ōcidit̄ a duabus p̄mis. qꝛ talis mā ē ſic̄ cinis aduſtus vl' q adurit̄. vñ nō fac̄ hy''. a mā ꝟo q̄ dz putreſcē nō pōt ōcidi: qꝛ illa factura eſt acceſſionē: vñ nō fac̄ hypᵐ ꝛ qꝛ nā talē mām nō ɔuertit ꝟſus formā mēbroꝝ: hyp'' aūt mām. ɔuertit nā ꝟſus formā mēbroꝝ. ꝛ iō fac̄ eā albā ſic̄.ſ. dixit Gal'. ¶ Ad ɔ̃riū ſic opponit̄. nos. n. habem⁹ ab Auic. cap̄. de vrīs i p̄ ꝙ hyp'' vt plꝫ hꝫ colorē quē hꝫ mā morbi. eo ꝙ ɔcordat cū colore vr°. ḡ vī ꝙ vt plꝫ decidat̄ a mā morbi. ¶ Ꝺ. ad idēꝫ fac̄ qȯ d. Gal'. hic ꝛ in p̄ de criſi. nā. d. ꝙ hy'' rubea. iō ē rubea qꝛ ſignat ſup ſanguineā mām. ḡ vī ꝙ a mā morbi decidatur. ¶ Ꝺ. Auic. 4° caū. cap̄. ō cura febꝛiū. d. ꝙ laudabile ſedimē nō ē aliud. niſi hūor faciēs egritudinē q iā digeſtus ē. ḡ decidit̄ a mā morbi. ¶ Ꝺ. hypoſt'' ſignat digeſtionē māe. ſꝫ ſi ab ea nō ōcidat̄ nullo mō poſſet dnſare digōnē māe. ¶ Ꝺ. d. Gal'.ſ. cap̄. de ſanie ꝙ hy'' ſit qn nā non pōt operi cōplere tpe q̄ cib⁹ ɔuertit̄ i ſanguinē. ḡ cū ɔuerſio cibi i ſanguinē fiat i epate ꝛ venis vī ꝙ a mā morbi vl' añ eā ōcidat̄ ¶ Ad hāc qōnē dico ꝙ hy'' alia ē bona. ꝛ alia ē mala. ſed mala hyp'' nō oia decidit̄ a mā morbi. ſꝫ q̄dā ſic. ꝛ q̄dā nō nā ille in q̄ ſunt pces mēbroꝝ aut ſanioſa aut alia ſilis iſtis nō decidit̄ a mā morbi. ſꝫ q̄dā pōt bñ decidi. ſi ꝟo hyp'° ſit bona ſicut alba aut rubea aut citrina vno mō decidit̄ a mā mo'. alio° nō. modus aūt talis ē. qꝛ hu' q ē i venis crudus qui futurus ē eā ɔiūcta ꝛ imediata fe'° nutrit̄ de venis ad mēbra vt ea nutriat. ꝛ tūc nā icipit agere in eū vt ex eo faciat nutrimētū alterādo igīn ꝟſus formā mēbroꝝ. ꝛ qꝛ ille hu' nō erat bñ alterat⁹ in venis ꝛ epate. nō pñt mēbra cōuertere ipm i ſbiaꝫ ſuāꝫ agūt in eū tñ vt dēt ei aliquā formā mēbꝛi. ſ. ſbiam ꝛ colorē q̄ſi cōpetētē ad nutrimētū. ꝛ qꝛ ōficit ab illo cōplemēto redit poſtea ad venas tāq̄ꝫ res ſupflua ꝛ expellit̄ p vrinā. ꝛ fit ex eo hy''. aliq̄ñ tñ mēbra non pñt in tātū agē in illū hu'. vt expoliēt ab eo colorē ſui hu''. ꝛ tūc remanet hy'' de colore māe mo'. vñ dico ꝙ hy'' ōcidit̄ a mā mo'. mālr. ſꝫ for' decidit̄ ꝛ ſepat̄ a nutrimento mēbroꝝ tāq̄ꝫ res ſupflua.⁋ Et dico mālr qꝛ hy'° ſeparata fuit ab illo hu' q futurus erat putreſcē ꝛ face feᵐ. Et dico for'. qꝛ forma hy'' data ē in mēbꝛis. ¶ Et ex determiatiōe iſtius qōnis pꝫ ſolō ꝛ ꝟitas qōnis 2° iō omittat̄ nunc. ꝛ ex hoc ēt pꝫ ꝟitas iſti⁹. ſ. an hyp'' ſignet ſup p°ˢ an 2°ˢ an 3ᵃˢ digōnē. ꝛ iō taceo eā. ¶ De 4° ſic pcedo vī. n. ꝙ color ru° ſit melior q̄ꝫ color alb⁹: qꝛ ſignat ſup mīn⁹ malicioſuꝫ humorē q ſit in cor' ꝛ magis obediētē digōni. Alb⁹ aūt vī ſignificare ſup mām magis flegmaticā. ¶ Ꝺ. vī ꝙ i colo' nō ſit aliq̄ vis. eo ꝙ expulſio māe nō reſpicit colorē: ſꝫ ſbiaꝫ. qꝛ eque facile expellit̄ lapis rube⁹ ꝛ alb⁹ dūmō ſint eq̄lis pōderis ꝛ adherētie. ¶ Ad ɔ̃riū aūt plana eſt aut°ˢ ꝛ rō. ſ. ꝙ alb⁹ color ſit melior q̄ꝫ ru' vl' q̄libet alius. ¶ Ad hāc qōnē dico ꝙ alb⁹ color ſimplr ē melior. ¶ Ad p̄ᵐ āt argᵐ. Dico ꝙ albū ſedimē nō ē nec° de flegmate. imo pōt eē ō co° ꝛ de ſang'. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ in colore nō ē vis p modū cāe ſꝫ p modū ſigni ē ibi vis. qꝛ color alb⁹ ſignat maiorē po°ᵐ nāe ſup mām q̄ venas exiuit. nā ſignat ꝙ q̄ſi ipaꝫ ɔuertat ꝟſus ſilitudinē mēbroꝝ ꝙ nō ɔtingit ō rubeo ꝛ citrio. ꝛ iſta gnālis diſputatio p breuitate ſufficiat. ¶ Nō veniam⁹ ad ſpālia du°. ꝛ p̄ ad du° de tex. p̄ que' de ɔ̃ſiſtētia hy''. qꝛ nō vī eē bonitas aliq̄ in ea. nā ſi ſtare i fundo ſignat ſup tereſtreitatē māe. natare ꝟo ſignat leuitatē māe. ſꝫ leuis mā leuior eſt ad expeliēdū. grauis ꝟo duri⁹ expellit̄. ¶ Ad ɔ̃riū plana ē rō. qꝛ ſtare i fundo ſignat ꝙ cū hyp' nō ē pmixta vētoſitas q̄ faciat eā natare. vñ ablatū ē magnū pedimētū digeſtionis. ſ. vētoſitas. ¶ Ad ꝟ dico. ꝙ ſine du° bonū ē hypoſtaſiꝫ ſtare in fundo. ad illud ꝟo qȯ mihi opponis dico ꝙ talis reſidētia nō ſignat tereſtreitatē. ſꝫ puationē vētoſitatis admixte. ¶ Ꝺ. ipe pōit ꝙ rubeū ſedimē ſignat lōgi'' egri''. hoc aūt nō vī qꝛ. d. Hip. i pr° 4° ꝙ nubes rubea i 4° dic apparēs demōſtrat criſiꝫ i 7° talis aūt terminū⁹. ſ. vſcꝫ ad 7ᵃᵐ diē nō dī lōgus. ¶ Ad hoc dico ꝙ nebula rubea ꝛ hy'° ru° nō ſignat ſimplr lōgitudinē egri''. ſꝫ p cōparationē ad nebulā albā ꝛ ſedimē albū. nā vbi ſedimē rubeuꝫ demōſtrat criſiꝫ i 7°. albū demōſtrat criſim i 3° aut i 4°. ¶ Ꝺ. d. Hip. ꝙ talis hy'' ē fidelis nūcia ſalutis. ſꝫ nō vī qꝛ ponit Auicen. 4° caū. ſen 2° de ſignis ſumptis ab vrina. ꝙ multotiēs vrīa ē nālis i colorē ꝛ ſbia ꝛ ſedimie. ꝛ tñ eger vadit ad mortē. ¶ Ad ꝟ dico ꝙ ſermo ille Auic. ē in morbis peſtilētialib⁹ ſꝫ ſmo hypoc'° i ꝟ lib. nō ē loq̄ī eis: ſꝫ dñ i morbis diuerſis ſicut notat Gal'.ſ. i ɔ'° li' p̄'. ¶ De ɔ'° ꝟo du'. qꝛ ponit comētator ꝙ talis vrina dz hīe colorē mediocris tincture. ꝛ talis color ē color moderate citrinitatis. in p̄ ꝟo de criſi cap̄. de vrina. d. ꝙ ipſa vrina optima dz ōclinare ad citrinū tinctū ꝛ rubedinē clarā: ſꝫ magis ad citrinū tinctū: ſꝫ citrinus tinctus ē citrin⁹ itēſus. nō ergo ɔueniūt. ¶ Ꝺ. d. ꝙ iſta vrina dz hīe ſbiaꝫ mediocrē: ſꝫ talis ſbia cū tali colore non pōt eē in cor' egro. qꝛ. d. Gal'. i p̄ de criſi ꝙ talis vrīa nō pōt inueniri in cor' optime ſano. ¶ Ꝺ. ponit in 2°. §. ꝙ hypoſ° ru° ɔtingit pp aquoſitatē ſanguis. qȯ nō vī qꝛ aquoſitas ē ſubtilis ſbie. hypoſ° ꝟo ē ſbie groſſe. ¶ Ꝺ. ipſe ponit ꝙ cā propter quā hypo° ru° eſt ſecura ē qꝛ ipa ſignat ſup melio-

rem humorē habūdātē.ſ. ſup ſang⁹:ſꝫ ꝯ hoc eſt plana rō. q̄.d.ꝯſt⁹ in viatico. ⁊ Yſaac in lib. febriū. ꝙ qñ ſanguis peccat q̄ ē ſicut filius nāe. relinq̄t cū nā nec regit ipſuꝫ. ſicut pr̄ dimittit aberrātē filiū eiq̄ȝ idignaꝛ magis q̄ȝ alij. q̄ ſibi nō obedit. ergo vr̄ ꝙ peiorē egritᵐ demonſtret ⁊ minꝰ ſecurā. ℭ P. hac rōne oīs egritꝰ ſanguinea eēt ſalua. qḋ falſꝫ ē cuꝫ multe ex eis ſint mortales. ℭ P. qñ error ⁊ peccatū ꝯtigit in huᶜ q̄ ē ſuſtētaculū ⁊ vita ipſius nāe. tūc maius nocᵐ inferꝛ nāe. q̄re peior eſt egritᵒ. ḡ ſuū ſignū nō eſt adeo certuꝫ ſalutis ſignū. imo dꝫ eē magis dubiū. ℭ Ad pᵐ dico ꝙ vrᵃ nālis dꝫ hr̄e colorē moderate citrinū ſic.d. hic Gal. ⁊ Aui. pmo cañ. cap̄. de optia vrina. Vꝫ ſi mihi opponis. Gal. poſuit p̄ de criſi. ꝙ dꝫ vrᵃ optima declinare ad citrinū tinctum dico ꝙ accipit ibi citrinū tinctū ſm ꝙ hꝫ latitudinē. vij. colorū ſic ponit Auic. de vrinis cap̄. de colore eius. vñ tātum valet citrinitas tincta quātū valet citrinitas q̄ vocaꝛ ſpālī vocᵉ citrina vel q̄ſi ruffa in modū auri ſicut dicit theofilus. vñ accipiēdo citrinū ꝓ gñali citrino mediocris citrinitas ē quaſi ruffus color vel citrinus ſpālis. ℭ Ad 2ᵐ dico ꝙ vrᵃ in hoīe febricitāte nō pōt inueniri ex toto cū oī dīſa bone ⁊ optime vrᵉ. ſꝫ approximat illi. ℭ Aut dic ꝙ lꝫ ꝉ vrᵃ habeat talē colorē ⁊ talē ſbiaꝫ. qualē hꝫ vrᵃ optime ſani. tñ deficit ab ea in ſedimine: q̄ in corᵉ optime ſano nō dꝫ eē ſedimen ſicut.d. Auic. cap̄. de hyp'. ℭ Aut dic ꝙ ꝟbū Gal. qñ dicit ꝙ optima vrᵃ nō pōt iueniri in corᵉ optime ſano. hoc dꝫ intelligi in corᵉ optime ſano ex gñatione.i. ꝙ ſi corpus optie ſanū infirmeꝛ. tūc pōt in ſua ſe. talē vrinā hr̄e. in colore ⁊ in ſbia: ſꝫ i hyˢⁱ. ſi differt. ℭ Ad 3ᵐ dico ꝙ aquoſitas ſanguis vocaꝛ ſanguis q̄ ē crudus in venis. ⁊ ē futurus cā febris: vñ cū iſte venit ex̄ venas. nā nō pōt ipm ꝯuertere ad veram formā ⁊ ſbiaꝫ mēbri. facit tñ quādā ſbiaꝫ mēbro ꝓpinquā. ſm ꝙ ipſe pōt. vñ aquoſitas illa nō manet talis in ipſa hyˢⁱ ſꝫ ē mā multū remota ſic dictū ē. ℭ Ad 4ᵐ dico ꝙ hyˢⁱˢ rubea nō dī ſecura: q̄ demonſtret egritᵐ eſſe ſanguineā: ſꝫ q̄ demōſtrat ꝙ ſanguis habūdat in corpe. ⁊ tali habūdantia cui nā pōt dñari q̄ alr̄ nō fieret hyˢⁱ. ⁊ hoc.d. Gal. in ꝯᵗᵒ ſi bene notas. ⁊ oīa alia argᵗᵃ ſequentia per ꝉ ſoluuntur.

ℭ Textus. XXVIII.

ℭ Sed ſi eiuſdē hypoſtaſis furfurea fuerit mala eſt: peſſima ꝟo ſi ſquamoſa: alba autē ⁊ liq̄da ⁊ lenis mala: peior tñ que dicta eſt furfurea.

ℭ Et qñ ſupfluitas reſidēs in vrina ē ſilis groſſis ptibꝰ ſimule ordei: tūc ipſa ē mala: ⁊ dꝫterior ē ea q̄ eſt ſilis petalis: ⁊ q̄ eſt ſubtilis alba ē mala valde: ⁊ deterior eſt ea que eſt ſimilis furfuri.

ℭ Comentum Galeni.

ℭ Groſſa ſimula ſunt fruſta magna q̄ remanēt in ſimula ordei qñ q̄daſſaꝛ ⁊ cribellaꝛ: ⁊ ſunt illa cuiꝰ mollitio refugit molā. Cū ergo videris in vrina ſedimē ſilē iſtis fruſtis: tūc ſcias ꝙ illud ē ſignificatio mala. qḋ eſt: q̄ illud groſſum in ſimula eſt qḋ ex ea nō eſt molitū mollitiōe decēti. Illud aūt qḋ vr̄ in vrina nō ē poſſe vt ſint ptes cibi q̄ penetrauerīt cū nutrimēto ad venas ⁊ pmāſerīt dure aut ſicce. Uerū illud eſt: aut ex aduſtione ⁊ ebullitione ſanguinis groſſi ⁊ eius decoctiōe: aut ex liq̄factione carnis liquefactōe diuerſa. Et diuerſitas q̄dē liq̄factionis eius ē: q̄ñ reſoluunꝛ ptes molles eius hūide a caliditate ignea ⁊ fiūt ptes q̄ areſcūt dure: ⁊ exiccanꝛ ſicut qḋ torreſit ſup frixoriū.i. ſartaginē. Qḋ ē: q̄ pᵐ qḋ liqueſit in hꝫ febribꝰ eſt adeps recēs nouus: deinde liqueſit poſt illū q eſt durior p̄ ⁊ antiqor: deinde poſt illum caro recēs mollis: deinde poſt illā caro dura antiq̄: deinde poſt illā mēbra ipſa: ⁊ qñ liq̄ſiūt mēbra: vides in vrina ptes ineq̄les ſilēs petalis: ⁊ ꝓp illud vrina hec i qua reſidēt ſilēs petalis valde deterior eſt q̄ȝ vrina in q̄ oſtēdunꝛ ſilia groſſis ſimule tñ. Et nos q̄dē inuenimus iteruꝫ ſpēm aliā ſediminis ſubtilis ſicut ſpuma in qua nō eſt groſſities albi coloris. Et cā albedinis coloris eius eſt pmiſtio aeris acceſſus ei cū totalitate ſua plus q̄ȝ ſit cōmiſtio eius ei qḋ ē groſſuꝫ. Euētus aūt huius ſediminis eſt ex vētoſitate groſſa q̄ pmiſcet ex ſupfluitatibꝰ humoꝝ res quaꝝ digō nō rectificaꝛ ꝑmiſtione qua difficile ſit ſepere eā ex eis: ⁊ ꝓp hoc ſedimē ē diſpō quā de ꝯſuetudie Hip. eſt noiare eq̄litatē. Et euētus illius eſt: q̄ñ ſedimē totū ē in eq̄ aliū priūi q̄ñ qḋ pmiſtuꝫ eſt corpi alicui ptes eius videntur diuerſe in ſubā ſua ⁊ ſuo colore. Et ſedimē diuerſuꝫ cuiꝰ ptes ſunt diuerſe puerē deterius eo cuius ptes ſunt magne. qḋ eſt: q̄ ſedimē diuerſuꝫ cuius ptes ſunt magne eſt ſignatio eius ſup ꝟtuteꝫ nāe: ſm magnitudinē illiꝰ ſubē cōpoſite ex illis ptibꝰ ⁊ rectificatiōe ⁊ certificatiōe digōnis eius: ptes aūt pue ſignificant ꝙ mā iā vicit nām. ⁊ ſupauit eā: ⁊ pugna inter vtraſq̄ȝ ē q̄ſi eq̄lis: ergo ꝉ res cōicat cū oī ſedimine eq̄li. Supfluitates aūt pticulares q̄ ſunt in eo ꝓueniūt a bonitate māei recipiētis digeſtionē: ⁊ malitia eius qḋ ex ea nō ē digeſtū. Et Hip. q̄deꝫ dixit cū iſtis tribꝰ ſpēbꝰ ex ſpēbꝰ ſedimis ſpēm aliā q̄rtam ſilem furfuri: ⁊ hec ſpēs eſt deterior ſpecie tertia. qḋ eſt: q̄ ſicut ſpēs pᵃ ⁊ ſpēs ſcḋa ſignāt ꝙ caliditas febris ē iſlāmās ⁊ liquefaciens: ⁊ oporteret ne ordinareꝛ quarta: ſꝫ tertia.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Cū docuit Hip. ſignare ꝑ hypoſtaſim bonā. Docet mō ſignificare ꝑ hyˢⁱ malā. ⁊ manet ꝉ ps indiuiſa. ℭ Circa hūc §. pmū. p̄ opꝫ notare correctionē tex. nr̄e lr̄e. Dico ḡ ꝙ ſm nr̄aꝫ trāſl̄ᵉˢ nō vr̄ hyˢⁱ tāgere niſi. 3. ſpēs hyˢⁱˢ in trāſlatiōe ꝟo alia tangunꝛ 4ᵒʳ. nā hic vr̄ Hip. tāgere furfureā ⁊ ſq̄moſāꝫ ⁊ albā eq̄leꝫ lenē. ſꝫ in alia traᶜ tāgunꝛ iſte tres. ⁊ q̄dā alia q̄ dī Hip. ſimilaginea. ⁊ ponit hec pᵃ i ordine. ⁊ ꝓp hoc corrigas tex. hoc mō.ſ. vbi.d. nr̄a lr̄a p̄. [furfurea.] ſcribas. [ſimilaginea.] ⁊ tūc planū ē qḋ querit ꝙ ſunt iſte ſpēs male hyˢⁱ 4ᵒʳ.ſ. ſimilaginea. ſquaᵃ. eq̄lis. lenis. ⁊ furfurea. ℭ Circa hūc. §. Gal. ſic ꝓcedit. nā p̄ exponit ꝉ qḋ.d. Hip. de pᵃ ⁊ 2ᵃ ſpē hyˢⁱ. 2ᵒ exponit qḋ.d. de 3ᵃ. 3ᵒ exponit qḋ.d. d 4ᵃ. Durat pᵃ vſq̄ȝ. [Et nos q̄dē.] 2ᵃ vſq̄ȝ. [Et Hip. quidē dixit cū his tribus.] 3ᵃ durat vſq̄ȝ ad ſinē. pᵃ ꝟo diuidiꝛ in. 2. nā pmo exponit nobis q̄ hyˢⁱˢ dī ſimilaginea. 2ᵒ ponit cāꝫ hyˢⁱˢ ſimilaginee ⁊ ſquamoſe ſil. durat pma vſq̄ȝ. [Illud aūt qḋ vr̄ in vrina.] ſunt ḡ 4ᵒʳ partes iſtius comēti. ℭ Dicit ḡ de pᵃ ꝙ Hip. ſimilaginea ē illa q̄ ē ſilis groſſis ſimule ordei. nā qñ molliꝛ ordeū ſunt in eo q̄dā ptes groſſe q̄ nō ꝑfecte molunꝛ. vñ iſta hyˢⁱˢ aſſimilaꝛ groſſis illius ſilē que nō ſunt bñ molita. ℭ De 2ᵒ.d. ꝙ hō non pōt dīc. ꝙ illa groſſa q̄ apparēt in vrina ſint ptes cibi q̄ nō fuerīt bñ digeſte. ſicut nos dicimꝰ i bona hyˢⁱ. imo ſunt aut hūores groſſi incēſi ⁊ aduſti condēſati aut ſunt ptes mēbroꝝ reſolute a mēbris ꝑ liq̄ſactionē diuerſaꝫ. nā qñ liqueſit mēbrū reſoluunꝛ ab eo due ſbie. vna q̄rū ē liq̄da currēs. ⁊ vocaꝛ virus ⁊ alia ē groſſa. ⁊ aſſimilaꝛ groſſis ſilē. ſicut nos videmꝰ qñ lardū liqueſcit in patella. nā q̄dā ps eius ſit liquor. ⁊ q̄daꝫ pars tereſtris ſit groſſe ptis. ¶ Et ſcias ꝙ ordo ē in mēbris que liqueſiūt. nā p̄ liqueſit adeps recēs. 2ᵒ adeps antiquꝰ. 3ᵒ liq̄ſit caro recens mollis. 4ᵒ liq̄ſit caro antiq̄. 5ᵒ liqueſit mēbrū radicale ſic̄ vena ⁊ arteria. vñ ex liquefactione mēbroꝝ pinguiū ⁊ carnoſoꝝ cāꝛ. hypoſtaſis ſimilaginea. ⁊ liquefactiōe mēbroꝝ ſolidoꝝ cāꝛ hypoſtaſis ſq̄moſa. ⁊ ꝉ eſt cā ꝓp quā hypoſtaſis ſq̄moſa ē peior q̄ȝ hypoſtaſis ſimilaginea: q̄ ſignāꝛ fortior calor igneus. ℭ De 3ᵃ pte.d. ꝙ ē 3ᵃ ſpēs hypoſtaſis q̄ dī hypoſtaſis alba eq̄lis. cuiꝰ color ē albꝰ ⁊ ſbia ſic̄ ſpuma. ⁊ cāꝛ ꝉ mō. q̄ albedo cāꝛ ꝑ admixtionē aeris cū ſua totalitate. cū viſcoſis huᵇꝰ nō digeſtis. faciētibꝰ aerē illū ad fundū deſcēdere. ⁊ eq̄litas eius cāꝛ ab vniformitate ptiū ſuaꝝ. nā ille ptes huᵘ mixtoꝝ cū aere ſunt minute ⁊ ꝯformes. ⁊ ꝓp hoc faciūt hypoſtaſiꝫ equalē: ſed qñ ptes hypoſtaſis ſunt diuerſe in ſbia ⁊ colore ſuo faciunt hypoſtaſim diuerſam. Tamē nota dīſiā īter hyᵐ talē

de qua hic loquit̄ .qn̄ hʒ magnas ptes. ⁊ qn̄ hʒ paruas.nā peius ē qn̄ paruas hʒ.eo ꝙ ſignāt debilitatē v̄tutis expulſiue.ſʒ qn̄ hʒ magnas ſignāt maiorē fortitudinē v̄tutis expulſiue. Jtē qn̄ magnas hʒ ſignāt maiorē po^{tē} dig^{e}. ⁊ qn̄ hʒ paruas ſignāt luctā īter nām̄ ⁊ mām̄.in q̄ nā vꝫ ſuccūbere. ℭ De 4ª pte.d.ꝙ 4ª ſpēs ſediminis eſt ſedimē furfureū.⁊ tale ſedimē ē peius ſignū q̄ʒ ſedimē.3^{m} qd̄ mō dictū ē q̄ꝛ iſta 4ª ſpēs ē q̄ſi in malicia eq̄lis cū pª ⁊ 2ª ſpē. vn̄ ſi ordinaret̄ ſm quātitatē malicie ipa deberet poni 3º loco ⁊ ſcdm^{a} hyp^{ſ}. poneretur pª.q̄ꝛ ipſa eſt peſſima.

Circa hūc.§.duo q̄runt̄.p^{m} de tex. 2^{m} de ꝯ^{ſo} dc̄ p̄ ſic ꝓcedo vꝫ.n.ꝙ Hip.ſit deficiēs:q̄ꝛ cū multe alie ſint ſpēs male hypoſtaſis ſic ponit Aui.p̄ can̄.cap̄.de hyp^{ſ} h̄ nō ponit niſi 4^{or}.ℭ D.ponit ꝙ Hip. ſquamoſa ē peſſima. ſed non vꝫ:q̄ꝛ pōt aliqn̄ accidē a veſica ſcabioſa vel a vena ſcabioſa.ſic.d.Gal.⁊ Hip.in 4ª pt^{a}.⁊ tunc nō ē peſſima.ℭ D. que^{r} q̄ꝛ vꝫ Hip.omittē hip^{ſim} max^{e} nec^{el}.ſ. hyp^{ſ} nigrā que peſſima ē.ℭ Ad p^{m} dico ꝙ Hip.non ponit oēs ſpēs hyp^{ſ} male:ſʒ ſolū ꝯtingentes in acuta paſſiōe.⁊ illas nō oēs:ſed magis famoſas ſolū. Auic. v̄o pōit oēs ſpēs famoſas ⁊ nō famoſas ⁊ in cro^{ca} ⁊ acuta paſſiōe. ⁊ ſi tu vis ſcire numerū illa ſpērū lege ī cap̄.p̄dicto.⁊ i p̄ can̄. cap̄.ꝓprio ꝺ ſignis hypoſtaſis.ℭ Ad 2^{m} dico ꝙ Hip. loquit̄ hic de hyp^{ſ} ſquamoſa ꝓut ipſa cāūr a morbo acuto. vn̄ ex v̄tute intētionis quā hʒ Hip.i h̄ lib.coartat̄ talis hypoſtaſis ad peſſimā q̄ꝛ d.ꝙ loquit̄ in acutis morbis. ℭ Ad 3^{m} dico ꝙ ſatis dat̄ intelligi de hyp^{ſ} nigra p ea q̄ ipſe ponit.ſ.q̄ꝛ.d.hyp^{ſim} albā eē optimā g̃ a ꝯ̈rio nigra ē peſſima ⁊ ꝯſuetudo hypocrat̄ fuit dare itelligi vnū cōtrariū p alterꝫ ſic dictū ē.ſ̃.lib.p̄. Jtē qn̄ ipſe vituperat nebulā nigrā nec^{e} icludit̄ ꝙ hypoſtaſis nigra ſit peſſima eo ꝙ ſit peior ea. ℭ De ꝯ^{ſo} v̄o du^{r}.p̄ : q̄ꝛ ponit hyp^{ſim} ꝓcedere a liq̄factione adipis.qd̄ nō vꝫ q̄ꝛ adeps ſupnatare dꝫ.nō g̃ facit hypoſtaſim. ℭ D.ponit ꝙ aliqd̄ ſedimē ē vētoſuʒ qd̄ nō vꝫ cū aer vētoſus ſp debeat ſupnatare. ℭ D.ipſe ponit ꝙ Hip.ſquamoſa ē peior q̄ʒ ſimulagica qd̄ nō vꝫ.q̄ꝛ ſimulaginea hypoſtaſis ē ſic fruſta mēbro.ſquamoſa v̄o ē ſic cortices ⁊ pellicule. ⁊ groſſa ipa ſignāt maiorē reſolōnē ⁊ ꝓfundiorē ſic pꝫ in diſtinctiōe ſpērū diſſinterie.nā i 2ª ſpē exeūt pellicule ⁊ in 3ª exeunt fruſtra ſic dꝛ in ꝯ^{ſo} illius aph.[a diſſinteria habito ſi fruſtra.] ℭ D. ad h̄ vꝫ facē qdā tex. Auic.4º can̄.cap̄.de hyp^{ſ}.nā dic̄ ꝙ hypoſtaſis furfurea cadit ex ꝓfundo mēbrorū. ⁊ ſic vꝫ ꝙ furfurea ſit peior q̄ʒ ſquamoſa.ℭ D.ponit ꝙ ſedimē magna ptiuʒ ē meli⁹ ſedimie pua ptiū. Sʒ ꝯ h̄ vꝫ eē rō. nā pue ptes vꝫr ſignare maiorē actionē nāe ſup mām̄ i diuidēdo ⁊ i digerēdo,nā vt multū dige^{ſo} ꝯſiſtit in ſbtili actiōe nāe.ℭ Ad p^{m} dico ꝙ lʒ pinguedo debeat ſupnatare.tn̄ illud qd̄ ex pinguedine groſſuʒ remanet nō ſemp ſupnatat,imo aliqn̄ groſſuʒ reſidet.q̄ꝛ tereſtre ē.⁊ piguedo īterdū deſcēdit pp hāc cāʒ. ℭ Ad 2^{m} dico ꝙ maior ē v̄tus hu^{o} viſcoſo in faciēdo deſcēdere q̄ʒ ſit v̄tus aeris i eleuādo ſurſuʒ: vn̄ pp hoc ſbſtat. ℭ Ad 3^{m} dico ꝙ ſq̄moſa peior ē q̄ʒ furfurea ſic vult Hip.⁊ Gal.ad arg^{m} v̄o p^{m} dico ꝙ forte ſimulagica nō ē groſſior q̄ʒ ſqua^{a} aut ſi groſſior eſſet tn̄ ſquamoſa reſoluit̄ a mēbris ſolidis.ſ.de venis neruis ⁊ arteriis ⁊ oſſibus.ſimulaginea v̄o max^{e} reſoluit̄ a mēbris ſanguineis aut ab hu^{ib}. ⁊ hoc elicit̄ ex v̄bis Auic.4º can̄.cap̄.ꝺ hyp^{ſ}.⁊ a Gal.in ꝯ^{ſo} iſti⁹. ℭ Ad tex.ēt dico ꝙ lʒ ipſe dicat furfureā ꝓcedere ex ꝓfundo tn̄ non dicit eā magis ex ꝓfundo ꝓcedere. q̄ʒ ſquamoſa. ℭ Ad vlt^{m} v̄o dico ꝙ paruitas ptium in ſedimine.lʒ facilius expellat̄ . tamē ſignificat ꝙ partes magne remanent. vnde ſignificat impotētiam expul^{e} virtutis. ſed ſi illa paruitas.partiū ſignificaret ꝙ oēs ptes q̄ remanēt in cor^{e} ſint tales nō eēt malū:ſʒ q̄ꝛ ſignāt ꝙ ptes q̄ remanēt ſūt magne.

ℭ Textus. XXIX.

ℭ Nebula pendens in vrina : ſi alba : bona eſt: nigra v̄o mala.

ℭ Nebula pendens in vrina qn̄ eſt alba:eſt laudabilis:⁊ quādo eſt nigra:illaudabilis eſt.

ℭ Comentum Galeni.

ℭ Poſtq̄ʒ cōpleuit Hip.ſermonē ſuū in ſpēb⁹ ſedimis reſidētis in vrina:rediit ad ſermonē ſuū in nebula pendēte in ea. Signāt g̃ p ſermonē ſuū pēdēs:q̄ꝛ vult p ipſuʒ cortices pēdētes in ea:⁊ manifeſtū ē: ꝙ cā in malitia nigredis ex hoc eſt:qm̄ nigredo accidit aut pp frigus vehemēs:ſic ſanguis qui denigrat̄ qn̄ coagulat̄ :⁊ ſit pendens: ⁊ ſicut mēbra q̄ infrigidant̄ in vltimo a frigore:⁊ cōuertit̄ eorum diſpō ad mortē aut ꝓpter ſupfluitatē calidītatis:nā ſanguis qn̄ aduritur denigrat̄ :⁊ ſūt reliqua corpora:⁊ illo etiam qui incedunt tempore longo in ſole eſtiuo denigratur color.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Sup h̄.§.Gal.notat 3ª.nā p̄ ꝯtinuat 2º exponit.qd eſt nebula. 3º ponit cām coloris nigri in nebula. durat pª vſq;. [Signāt g̃.] 2ª vſq;.[Et man^{m} ē.] 3ª vſq; ad finē.ℭ Dic g̃ de p̄.ꝙ poſtq̄ʒ cōplet⁹ ē ſermo de hyp^{ſ} redit hyp^{ra} ad tractādū de nebula.ℭ De 2º.d.ꝙ nebula pēdēs in vrina ē q̄dam groſſities ipſi⁹ ſic q̄daʒ cortices pēdētes in ea.ℭ De 3º.d. ꝙ cā denigratiōis in nebula ē 2^{x}.ſ.forte frigus mortificās. aut aduſtio.nā aduſtio ꝺnigrat qd̄ pꝫ i nobis ambulātib⁹ in ſole tpe eſtiuo.ꝙ aūt frigus denigret pꝫ q̄ꝛ videmus mēbra mortificata per frigus denigrari.

Circa hunc.§. du^{r} q̄ꝛ vꝫ ꝙ nebula nigra poſſit ſignāre bonā criſiʒ i acuta paſſiōe ſic.d. Auic.p̄ can̄.cap̄. de colore vrine.ℭ Ad h̄ dico ꝙ nebula nigra pōt eē bonū ſignū.qn̄ ſignāt criſim p fluxū ſanguinis nariū. ⁊ h̄ qn̄ ipſa iūgit̄ cū forti v̄tute.⁊ ſi cū debili. ē ſignū mortis. vn̄ q̄ꝫtū ē ꝺ ſe ſimplr̄ mala ē.tn̄ pōt ſignāre neutꝛ ſic alia ſigna cretica. ℭ D.hyp^{ſa} alba pōt eē aliqn̄ humor fleg^{a} aut ſanies ſic ponit Aui.p̄ can̄.cap̄.de hyp^{ſ}. ⁊ ponit ibi ſignū diſtinctiuū inter eā ⁊ hyp^{ſ} veram.q̄rit̄ ergo an hoc ꝯtingat de nebula. ℭ Ad hoc dico ꝙ non contingit hoc,propterea q̄ꝛ humor fle^{a} ⁊ ſanies nō pn̄t natare ſicut poſſunt ſubſtare.

ℭ Textus. XXX.

ℭ Cum fuerit vrina citrina clara indigeſta:egritudinem ſignificat.

ℭ Et dum vrina pmanet citrina ſubtilis ſubſtātie ſignificat ꝙ egritudo adhuc eſt indigeſta.

ℭ Comentum Galeni.

ℭ Color vrine n̄ lis ē eq̄lis citrinitatis:qd̄ ē:q̄ꝛ euētus eius eſt a potib⁹ q bibunt̄ poſtq̄ʒ eis cōmiſcet̄ de cholera quātitas pauca:cū g̃ cōmiſtio chole cū potib⁹ eſt plus q̄ʒ oporteat:⁊ ſi fuerit q̄litas eius fortis videbis colorē vrine igneū. Cūq; vrine hyꝺ ſuba fuerit tenuis ſignāt ꝙ egritudo nō digerit̄ :qd̄ ē:q̄ꝛ opꝫ ſic dixi ꝙ vrina n̄ lis ſit in colore ſuo tēperata in citrinitate:⁊ in ſuba ſua eq̄lis:ita vt nō ſit ſubtilis ſicut aq̄. neq; groſſa ſic̄ vrina aſini ⁊ beſtie. Et ego qdā iam narraui totū qd̄ neceſſe fuit narrare de n̄ā vrine ⁊ ſpēbus eius in libro meo de criſi:⁊ pp h̄ opꝫ ei q vere deſiderat ſciētiā ꝓnoſticationis vt tendat ad intelligēdum illud ex libro meo ꝺ criſi. Qm̄ intētio i expoſitionib⁹ nō ē niſi explanare que occultant̄ ex ſmone:⁊ exponere ipſuʒ. Diſcernere aūt inter illō qd̄ d:ſʒ rectitudinē:⁊ īter illud qd̄ nō ē ita:⁊ narrare demōſtrationē ſup vtrūq; ſimul ex ſupfluitate eſt.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Cū docuit Hip.ſignāre ſup acutas egritudines p vrinam rōne hyp^{ſa} ⁊ neb^{e} docet mō rōne ſbie ⁊ coloris. ⁊ diui^{r} h̄ in 2.nā p̄ deter^{t} de vrina rōne ſbie ⁊ coloris ꝓut ipſa ſignāt malū.2º ꝓut ipſa ſignāt bonū.durat pª vſq;. [vrina cruda clara.] pª diuidit̄ in duas.nā p̄ agit de ipſa ꝓut ſignāt lōgitudinē morbi.2º ꝓut ipſa ſignāt mortē.durat pª vſq;.[vrina mortis ſig^{ra}.] pª in.2. nā p̄mo ponit q̄ vrina ſignāt lōgitu-

dinē egrit[us]. 2° ponit cōparationē inter ipſum lōgit[m] ⁊ du/rabilitatē vrtutis. ⁊ ſic docet ꝓnoſticari ꝑ talez vrinā. durat ꝑ[s] vſqꝫ. [Timēdus ḡ ē.] pars aūt in q̄ docet ſigniare ꝑ eā ſuꝑ morē diuidit̄ in duas. nā p̄ ponit eius ſignationez gn̄alē ⁊ abſolutā. 2° ponit eius ſignationē ſpālē cōparatā ad etatē ⁊ ſexū. durat ꝑ[s] vſqꝫ. [i vtroqꝫ ſexu.] ſunt ḡ i p̄nti lect[e] tres ꝑ. ⁊ pꝫ caſus. [Cū fuerit vrina citrina.] ſuper hoc. ꝯ. notat Gal. duo. nā p̄ v̄ificat dictū hy[s]. 2° excuſat ſe de iſufficiēti expōne. durat ꝑ[s] vſqꝫ. [Et ego qdē.] ¶ Dic ḡ ſic de p̄ ꝙ vrina nālis dꝫ eē in colore ſuo citrina ꝑpare. ⁊ in ſbīa dꝫ eē eq̄/lis. ſ. nō groſſa ſic vrina beſtie. nec ſubtilis ſic aq̄. eā v̄o ꝓp̄ quā dꝫ eē ꝑpare citrina ē q2 color vrine ꝓcedit a ꝑmixtione pauce cholere cū aquoſitate potuū q̄ bibunt̄. talis autē ꝑ/mixtio nō facit citrinitatē excedērē. cū aūt miſcet̄ de cho/lera cū tali hu[o] pluſq̄ꝫ debet̄ tunc ipſa ē tinctior ⁊ ignitior q̄ꝫ dꝫ. vñ qñ vrina eſt talis citrinitatis tincte ⁊ ſubtilis ſbīe. ſigniat ꝙ egrit[o] adhuc nō digerit̄. q2 vrine nō approinquat vrine nāli cū diſtet ab ea in colore ⁊ in ſbīa. ¶ De 2°. d. ꝙ ſi quis vult ſufficiētē determinationē de vrina vadat ad librū de criſi: q2 in eo ſufficiētē ſciaꝫ iueniet ad faciēdū ꝓnoſtica/tionē. in hoc aūt lib. nō volumus exponere niſi v̄bū hy[s] ⁊ expō nō ē niſi enucleatio eoꝝ q̄ in ſmone ſunt occulta ſiue v̄a ſiue falſa ſint dicta auctoꝝ. Sꝫ diſcernē īter dictū verū ⁊ falſuꝫ ⁊ facere demōſtrationē ſuꝑ dicta auctoꝝ ē ſupfluū.

¶ Sꝫ hic q̄runt̄ duo ſuꝑ hoc. ꝯ. ſ. de tex. ⁊ de ꝯ[o]. De p̄ ſic ponit. n. hic hy[s] duo in iſta vrina. ſ. colorē citrinū ⁊ ſbiam tenuē. q̄rit̄ ḡ vtrū ꝑ vtrūqꝫ an ꝑ alterū tm̄ ſigniet̄ indigeſtio m̄ae. ⁊ vꝫ ꝙ ꝑ colorē citrinū nō ſignetur indigeſtio. q2 talis vrina ſi mingat̄ cū ſbīa tenui. pōt ſignare māni dig[o]. ḡ non per colorē. ¶ Pᵒ. vꝫ ꝙ nec ꝑ ſbiaꝫ tenuē. q2 talis ēt ſbīa pōt ſigniare dig[em] ſic dī in illo apho. 4[e] part[e]. [Quibus vrine groſſe ⁊ globoſe.] ⁊ ꝯ[o] eius. ponit. n. ibi ꝙ tenuis vrīa pt ſignare digeſtionē. ḡ nec ꝑ vtrūqꝫ ſimul iunctū. ¶ Pᵒ. color citrin[us] magis q̄ꝫ dꝫ ſignat maiorē q̄ntitatē cholere cū vrina miſceri q̄ꝫ debeat h̄ aūt nō ſigniat indigeſtionē. ¶ Pᵒ. Auic. p̄mo cañ. cap. de vrina. ⁊ colore. d. ꝙ tinctura ſigniat dig[em]. ¶ Ad opp[m] aūt vꝫ q2 vrina deſcēdēs a nāli ꝑ q̄dcūqꝫ deſcē/dit a nāli ꝑ id pōt ſignare indigōnē: ſꝫ ꝑ colorē talē. ⁊ talem ſbiaꝫ recedit iſta vrina a nāli. ſic. d. ꝯ[o] ḡ ꝑ vtrūqꝫ ſigniat in/digeſtionē. ¶ Ad hāc q̄ōnē dico ꝙ ꝑ ſbiaꝫ maxīe tenuē ſi/gnificat̄ indig[o]. tm̄ pōt dici ꝙ ꝑ colorē ēt lꝫ nō ſimplr: ſꝫ per ipſuꝫ ꝯiūctū cū tali ſbia. ¶ Et ad arg[m] q̄d ꝓbat talē colorē nō ſigniare indigeſtionē. dico ꝙ verū ē ꝙ talis color pōt in/ueniri cū vrina digeſta. tm̄ color nō facit ad indigōnē ꝑ ſe. ſꝫ facit ꝑ ꝯiūctionē ad ſbiaꝫ maxīe tenuē. ⁊ ꝑ h̄ pꝫ ſolō ad aliō arg[m] q̄d ꝓbat colorē nō ſig[e] idigōnē. ¶ Ad 3[m] v̄o q̄d ꝓbat per Auic. dico ꝙ ſi vrina fuiſſet p̄ diſcolorata. ⁊ fieret colo/rata. tūc talis tinctura ſigniat digōnē. ¶ Ad arg[m] q̄d ꝓbat ſubaꝫ tenuē nō ſigniare indigōnē ꝑ apho. l 4[a] pt[e] dico ꝙ ibi ponit̄ vrīa tenuis ꝓ vrīa nāli ſic̄ pꝫ ꝑ comē. i ſi. ſue expōnis. ¶ Pᵒ. q̄ri pōt q̄re ſbia tenuis ſigniat m̄am eē idigeſtā: Ad h̄ dico ꝙ cā huius ē q2 m̄a iō ē indigeſta: q2 viſcoſa adherens aut q2 groſſa fixa aut q2 ſubtilis ibibita in mēbris. ſicut. d. Auic. 4° cañ. de cura pu[s] in gn̄ali: ſꝫ iſte. 3. ꝓprietates que m̄am reddūt indigeſtā. faciūt ꝙ a m̄a morbi non fit debita ſeparatio priū. ⁊ faciūt ꝙ nā nō pōt illā ſuꝑfluitatē decoq̄re ⁊ diger[e]. q2 dig[o] ſemꝑ igroſſat ſicut. d. Gal. in ꝯ[o] re. lib. 4° ⁊ cap. de vrīa. ⁊ Ariſt. 4° met[r]. ⁊ Gal. h̄ idē īfra in cap. eodē. vñ vrina dꝫ eē groſſe ſbīe ſpiſſe moderate. ¶ De ꝯ[o] du[r] q2 ipſe. d. ꝙ color vrine ꝓcedit a ꝑmixtione cholere. ſꝫ circa h̄ du[r] an color vrine ſimplr̄ det̄ a ꝑmixtione cholere. an d̄etur ab actione caloris nālis in illā hu[s] aquoſitaꝫ. ⁊ vꝫ ꝙ a ſola cholera ꝑmixta ꝑ tex. iſtū hic poſitū. ⁊ ꝑ tex. Auic. cap. d̄ vr[e] ⁊ oiūꝫ auctoꝝ q̄ dicūt ꝙ qñ vrina ē cholerica. ⁊ poſtea di/ſcolorat̄ ſigniat choleram eē trāſlatā ad aliud mēbrū ſiue ad cer[m] vel ad vētrē vel ad q̄dcūqꝫ aliud. ¶ Pᵒ. h̄ pꝫ ꝑ cōplōnē vrine: q2 ipſa ē calā ⁊ ſicca. talis aūt ē cōplō chole. ⁊ q2 per vrinā fit magis purgatio chole q̄ꝫ ꝑ aliā viā ſic īnuit Auic. fen 3[a] lib. p̄[i]. ⁊ cōſtātinus de regimine ſanitatis puerorūꝫ. ¶ Pᵒ. pueri hn̄t vrinā diſcoloratā ꝓp̄ paucitatē chole deſcē/dētis cū ea ⁊ nō ꝓp̄ calorē paucū quē hn̄t q2 ipſi multū hn̄t de calore ſic̄. d. Hip. ¶ Pᵒ. hoc pꝫ q2 in colica fr[e] appet vr[a] colorata ꝓp̄ admixtionē cholere. ⁊ in egrit[e] caſa appet di/ſcolorata ꝓp̄ ſeparationē eius ſic̄ vult Auic. d̄ colorib[us] vrine. ¶ Pᵒ. ſi color igneus ageret in aquā diu. nūq̄ꝫ coloraret eā. ergo ca[r] nālis multo minus coloraret ſi nō admiſceat̄ ſecū aliqd q̄d eaꝫ tingat. ⁊ ſic talis collr̄ rō. q2 ipſa cholera ſola mixta cū aq̄. facit eā coloratā. ⁊ ſeparata fac̄ eā diſcoloratā. ḡ ſola ipſa cholera ē cā. ¶ Ad ꝯ̄riū aūt pꝫ rō. q2 ſi ſola chola coloraret vrinā. tunc q̄re mutatio vrine de albedine ad tin/cturā ſignāret digōnē: potius. n. ſignificaret euacuationē. ¶ Pᵒ. nos videmus aliquos tā ſanos q̄ꝫ egros hr̄e vrinam rubeā. chola aūt mixta cū vrina nō fac̄ eā rubeā. cū ipa cho/lera ꝑ ſe nō ſit ru. cū aq̄ āt multo min[us] erit rubea. ¶ Pᵒ. me/lācholici hn̄t vrinā q̄ſi albā: q1 hn̄t eā glaucā. ſꝫ h̄ nō pōt eē ex ꝑmixtiōe hūoris: q2 iā eſſet vrina nigra. relinqtur ḡ ꝙ ſit ex impſſione q̄litatis. ¶ Pᵒ. vrina aquoſa ſigniat vltimā cru/ditatē ſicut dcm̄ ē ſupra ⁊ in p̄ de criſi. ⁊ p̄ cañ. cap. d̄ colo/re vrine. ſꝫ vltia cruditas mōſtrat defectū vltimum caloris nālis agētis in m̄am digerēdā. ſi ḡ coloret̄ poſt illā aquoſi/tatē ſignificat actionē caloris nālis. ḡ colorat̄ vrīa ex actio/ne caloris in eā. ¶ Ad hāc q̄ōnē dico ꝙ vrina aut eſt nālis aut nō nālis. voco aūt nālē eā vrinā q̄ exit de cor[e] ſano. vo/co autē innālē eā q̄ exit de cor[e] lapſo. Dico ḡ ꝙ color vrine nālis cāt̄ur ex ꝑmixtiōe cholere cū aquoſitate potuū. tm̄ illa ꝑmixtio cholere fit ab actiōe caloris nālis ſm̄ ſuā cōplōnē vñ ēt ipſe calor nālis aliqd imp̄mit p̄ter ꝑmixtionē cholere q2 ꝑmiſcet cholerā illā cū illa aq̄ ꝑmixtione bona. ⁊ alterat ipſaꝫ cholaꝫ. tm̄ p̄ncı̄ coloratio dependet ab ipſa chola q̄d ꝓbat̄: q2 Gal. in p̄ de criſi docet fieri colores vrine eē ꝑ ad/miſtionem chole cum aq̄. Si v̄o vrina ſit innālis. tūc dico ꝙ color eius pōt cāri a quolibet hūore. q2 q̄libet hūor pōt cū aquoſitate illa ꝑmiſceri. ⁊ cū hoc ēt credo ꝙ calor nālis aliqd oper̄ poſt q̄ꝫ facta ē illa mixtio hu[s] cū illa aquoſitatez q2 corpus illud cōpo[m] ē alterabile. lꝫ aquoſitas illa ꝑ ſe nō ſit tingibilis a calore nāli. ⁊ hoc credo eē verū tā l nāli vr[a] q̄ꝫ i ñ nāli. ſ. ꝙ poſt q̄ꝫ fcā ē mixtio illoꝝ duoꝝ corpoꝝ ꝙ ca/lor nālis oper̄ aliqd ad colorē. Et h̄ mō mihi vꝫ d̄ hac q̄ōne. tm̄ q2 iſoluta ē q̄ō ⁊ obſcura ſi melius mihi occurret nō pi/gebit mutare ſniaꝫ. ⁊ rōnes hincinde fcē p̄nt ſolui ab itelli/gēti. ¶ Preterea du[r] q2 vꝫ Gal. velle ꝙ vrina cāetur ſolū a potu. h̄ aūt falſm̄ ē: q2 ēt a cibis aquoſitas reſoluit̄. vñ vidi multos q̄ nihil aliquādo ꝑ mēſem potabāt. ⁊ tm̄ vrinabāt. ¶ Pᵒ. ſi aliqs comedat citrulos ⁊ cucumeres multū vrinat ſine aliquo potu. ¶ Ad h̄ dico ꝙ nō. d. aquoſitatē illā a po/tu ꝓuenire. q2 tota ꝓueniat a potu. ſꝫ q2 ꝓ maiori p̄te ab eo prouenit. ¶ Pᵒ. ipſe. d. ꝙ in expōne hui[us] lib. nō vtit̄ demō/ſtratione: ſꝫ h̄ vꝫ falſuꝫ: q2 demō[o] nihil aliud ē niſi redditio cāe ſic̄ dī in poſteriorib[us]. ſꝫ ipſe in multis locis reddit cām de dictis hy[s]. ḡ vtit̄ demſone. ¶ Ad hoc dico ꝙ ipſe vo/cat h̄ demſonē lōgā iq̄ſitionē. ⁊ ꝑtractationē ꝑ cās ⁊ ſigna.

¶ Textus. XXXI.

¶ Timendus ergo eſt infirmi defectus.

¶ Q2 ſi cū illo ſpatio ē lōgitudo: tūc nō ſit ſecuri/tas vt remaneat īfirm[us] vſqꝫ quo digerat̄ egri[o].

¶ Comentum Galeni.

¶ Si morat̄ vrina ſpatio lōgo p̄ter ꝙ digerat̄ vel matureſcē tūc ſuꝑ infirmū inde valde eſt timor: niſi virtus egritudini reſiſtēs valde ſit fortis. Et manifeſtū eſt: q2 neceſſariū eſt in cognitione illius: ſi memores illius q̄d dictum eſt in libro apho. cōſiderare vehemētiā virtutis ⁊ cognitionem ſpatij ſuꝑ q̄d ē de nā egritudis morari ⁊ vſquequo recipiat dige/ſtionem. Cū igit̄ ſciueris illud. cōſiderabis an ſit poſſibile

egrum morari vſq ad borā ſtatus ſue egritudinis:an non.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Sup hūc.§.docet Gal. ſolūmō ponere cōparationē inter virtutē ⁊ morbuꝫ.ad hoc vt ſciamus pnoſticari. ⁊ dicit ꝙ opꝫ medicū ↄſiderare qñ talis eſt vrina durabilitatē v̄tutis ⁊ durabilitatē morbi.⁊ ſi videt morbū durabiliorē virtute opꝫ iudicare egrū ad mortē:⁊ ſi videt virtutē durabilioreꝫ morbo opꝫ iudicare egrū euaſurū ſꝫ in lōgo tēpore. ⁊ hoc probat per illum apho.[cōtēplari opꝫ egrotantem.]

Circa hūc.§.dubitat̃ ſolū de ↄ[10]:q: ponit ꝙ opꝫ medicū ↄſiderare fort[m] v̄tutis ⁊ durabilitateꝫ morbi. querit̃ ergo quō poſſit cognoſci iſta quātitas v̄tutis ⁊ morbi.nā vī ꝙ hoc ſit impoſſibile. ¶ Ad hoc dico ꝙ hoc nō ē impoſſe.ſꝫ ſit difficile ⁊ ſm certitudinē nō poſſit ſciri.ſꝫ per cōiecturā aliquā artificialem.ſicut.d. Gal.in ꝑ de criſi.⁊ in ↄ[10] illius apho.[paroxiſmos ⁊ ↄſiſtentias.]Qbus aūt ſignis hoc ſiat dicitur in preallegatis locis.⁊ poſtea cuꝫ bona extimatione me[ci] iudicantis.

¶ Textus. XXXII.

¶ Vrina mortis ſignificatiua fidelis ⁊ certa eſt aquoſa aut fetens:aut nigra:aut lutoſa.

¶ Et de vrinis magis ſignificantibus morteꝫ: eſt que ex eis eſt aquoſa:⁊ que eſt fetida: ⁊ que eſt nigra:⁊ que eſt groſſa.

¶ Comentum Galeni.

¶ Urina aquoſa eſt:cuius ſub̃a eſt tenuis ⁊ color eius alb[9]. ⁊ ſignificat cruditatē humorū in fine vltimo ⁊ debilitatem virtutis faciētis digōnē. In rebus aūt fetidis ⁊ reb[9] nigris iam fui locutus in eis que ſunt ꝑmiſſa:⁊ iſte qdem ſiue ſint ſingulares ſiue cū alijs:ſignificāt mortē. Ex eo autē de quo īqrere opꝫ eſt de vrina groſſa: an ſignificet mortē ſola ſingularis:an indiget in ſignificādo illud vt cōponat̃ cū vrina quā narrauit añ eā.ſ.nigra. Et ego qdem iā narrās ſum ꝙ vidi inde apud determinationē cōſideratiōis in ea:⁊ ꝑſcrutationē in eā illius:vt qñ legeris illō poſſe ſit tibi vt cognoſcas veritatē ⁊ virtutē in ea: ⁊ eligas meliorē expoſitioneꝫ huius ſermonis. Dico ergo ꝙ ego inueni per experimētū ꝙ vrina nigra qñ plus groſſior eſt eius malitia eſt fortior. Urine aūt cuius color eſt nālis:ſꝫ eſt groſſa: euentus eius cōuertit̃ ad vnā duarū rerū:⁊ eſt:q: finis eius cōuertit̃ fortaſſe ad mortē:⁊ fortaſſe ad ſanitatē que veniet in proximo ſicut inuenit̃ in rebus alijs multis ex rebus que ſunt extra naturam:cū mūdificant̃ per eas corpora. Et manifeſtū eſt ꝙ nominauit Hip.vrinā groſſaꝫ:que eſt groſſa valde.Qō eſt:q: vrina que dicitur groſſa ſermone abſoluto:non ſignificat perditionem ſignificatione vltima.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Super hoc.§.Gal.ſic ꝓcedit.nā ꝑmo.d.ꝙ vrina dī aquoſa.⁊ q̄re ſigñat mortē.2° excuſat ſe a verificatione ſignificationis facte ꝑ vrinā nigrā ⁊ fetidā.3° ponit modū ſm queꝫ iſte.3.vrine ſigñant.ſ.vrina aquoſa.nigra.⁊ fetida.4° verificat ſigñationē factā ꝑ vrinā groſſam:durat ꝑ° vſq.[in rebus aūt fet[io].]2° vſq.[Et iſte qdem ſiue.]3° vſq.[Ex eo aūt de quo.]4° durat vſq ad finē. ¶ Dicit ergo ſic de ꝑ.ꝙ vrina aquoſa dī illa q̄ eſt in colore alba in ſb̃a : ſubtilis. ⁊ talis vrina in morbo acuto.iō ſigñat mortē.q: ſigñat cruditatē hu[9] maximā ⁊ debilitateꝫ virtutis digeſtiue: ⁊ ꝑꝑ hoc non poterit virtus durare vſq ad morbi conſumptioneꝫ. ¶ De 2°.d.ꝙ de verificatione vrine fetide ⁊ nigre.ſ. q̄re ſi ſint tales ſignificēt mortem.iam ſupra diximus. vñ nō opꝫ hic dīe.⁊ pōt h̄ repeti cā q̄ talis eſt.q: vrina fetida ſignū eſt mortis:q: ſigñat corruptionē hu[9] in cor[e].ſicut dictū fuit ō egeſtione.nigra ꝟo iō mortē ſigñat q: ſigñat aut grādē frigus mortificās.aut q: ſigñat grādē aduſtionē ↄſumētē humiditatē cor[is].ſic dictū ē ſuprius de nebula nigra. ¶ De 3° d.ꝙ modus ſigñandi iſtarū triū vr[9] ē talis:q:.ſ.qlibet earū ſigñat mortē in acuta egritudine. ¶ De 4° autē ſic ꝓcedit. nā ꝑ ponit qōnē ō mō ſigñandi ꝑ vrinā groſſaꝫ.2° eā ſoluit. 3° exponit quid debeamus intelligere per vrinaꝫ groſſam. ¶ De ꝑ.d.ꝙ opꝫ nos q̄rere.an vrīa groſſa ꝑ ſe ſine alijs ſignis.ſ.nigredine vel fetore ſigñet mortē vel ↄiūcta cū alijs. ¶ De 2°.d.ego dicaꝫ tibi veritatē huius qōnis ꝑ ea q̄ ego cōſideraui:ſcias ḡ ꝙ vrīa groſſa ſi hꝫ colorē nālē pōt aliqñ eſſe mala.⁊ aliqñ bona.ſ.q: ſigñat euacuationē creticā laudabilē.ſꝫ ſi iūgat̃ groſſities cū nigr[e].ſūc indubitāter ſigñat grāde malū.ſ.mortē.vñ ſolutio vī eē ꝙ groſſa ſola nō ſignificat mortē:ſꝫ cōiuncta cū nigredine. ¶ De 3°.d.ꝙ hic per groſſam vrinā nō debemus intelligere.groſſaꝫ vrinā abſolute.ſꝫ groſſam valde.q: talis groſſities.ſ.q̄ abſolute dicit̃ groſſities nō ſigñat ꝑditionē in vltimo.ſꝫ de hoc queretur.

Circa hūc.§.ꝑmo querit̃ de tex.2° de ↄ[10].De ꝑ ſic ꝓcedo.vī ꝙ vrina aquoſa nō ſigñet mortē nec[o]:q: in diabete. pōt vrina eē aquoſa nec tñ ſequit̃ mors. ¶ ꝑ.nec vrina ni[o].ſigñat morteꝫ nec[o].q: in fine quartane ⁊ in acuta paſſione pōt ſigñare criſim ad bonū ſic ponit Auic. ꝑ can. cap.de colore vrine.⁊ Iſaac de vrinis. ¶ ꝑ.nec vrina fetida vī mortē ſigñare nec[o].q: ſi in cor[e].mā ſit corrupta. ⁊ nā cōfortat̃ in eius expulſione.pōt vrina eſſe fetida.⁊ bonū ſignū eē q: criſis ad bonū. ¶ Ad ꝑ[m] dico ꝙ Hip.h̄ loquitur de vrina aquoſa.ꝙ eſt ſignū mortis in ac[a] paſſiōe. ¶ Ad 2[m] dico ꝙ qñ dī ꝙ vrina nigra nec[o] ſigñat mortē.hoc dꝫ intelligi.niſi veniat ꝑ viā criſis. tunc.n.pōt ſigñare ſalutē.⁊ hoc probat̃ ꝑ ſimile in egeſtione.naꝫ ipſa ſi venerit in ꝑn[o] nec[o] mortē ſigñat.ſꝫ in ſtatu pōt ſigñare bonā criſim. ſicut dī in ↄ[10] illius apho.[egeſtiones nigre.] ¶ Ad 3[m] dico ꝙ fetor in vrina nō ſemꝑ ſigñat mortē:ſꝫ vt multū.ſꝫ q: opponis ꝙ nā expellit nociuū.ḡ ē bonū ſignū dico ꝙ bonū ē vrinā fetentē exire ꝑ modū cāe.q: mala res expellit̃.quā melius ē expellere q̄ꝫ retinere.ſꝫ ē malū ꝑ viā ſigni. q: ſigñat fundamētum nāe.ſ.humorē corruptū. ¶ De ↄ[10] ꝟo dubitatur. ſed parum. Et ideo dimitto.

¶ Textus. XXXIII.

¶ In vtroqꝫ ſexu nigra peſſima eſt: ⁊ in pueris ꝟo aquoſa:malum.

¶ Et deterior vrina in viris ⁊ mulieribus eſt nigra:⁊ in pueris eſt aquoſa.

¶ Comentum Galeni.

¶ Urina nigra ⁊ aquoſa ſigñat in oībus etatib[9] ꝑditionem. verūtñ ſigñatio vrine nigre ſup illud in etate ſtātiū in iuuētute:eſt in gradu ꝑmo : ⁊ ſigñatio aquoſe ſup illud in etate puerorū ē in gradu ꝑ.qō ē.q: ego iā dixi libꝫ q̄ miſſa ſunt ꝙ res q̄ ſunt in vltio ↄrietatis reb[9] nālibus ſunt in vltio ſignificātes ꝑditionē. Sꝫ ↄrietas vrine nigre ad vrinā nāleꝫ in pueris nō eſt ſic ↄrietas vrine aquoſe in eis.qō ē:q: ꝺ nā puerorꝫ ē vt mingat vrinā groſſaꝫ in q̄ ſit ſedimē multum. Stātiū aūt in iuuētute vrina ē tenuis: ⁊ ſedimē qō in ea reſidet ē paucū:⁊ ꝑꝑ hoc ſit ꝙ vrina nigra in eis ſigñat ꝑditionis ſinē: ſꝫ in pueris vrina aquoſa ſigñat ſinē ꝑditionis ꝑꝑ cām aliā.qō eſt:q: oēs res recipiūt digōnē velociter in eis ꝓpter vehemētiā v̄tutis īmutatiue q̄ ē in eis. Et de nā qdē digōnis ē vt igroſſet nō vrinā tm̄:ſꝫ egeſtionē ēt in eis q̄ recipiūt digōnē in ſtomacho:⁊ ſputū in eo q hꝫ pleureſiꝫ aut ꝑipleumoniā ⁊ hūiditatē d̄ſcēdētē ex naſo i coriſā ⁊ lyppitudinē obthalmie:⁊ ſaniē i vlcerib[9] : ⁊ ꝑꝑ h̄ pueri qñ mingūt vrinā aquoſaꝫ:⁊ ꝓlōgat̃ ſpatiū illi[9] cū eis ꝑter qō mutet̃ ad groſſitudinē aliq̄ mutatione ſigñat illud ꝑditionem.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Circa hunc.§. notat nobis Gal. ſolūmō diſtinctionē ſnie iſtius par[t] cū ↄdificatione.⁊.d. ꝙ vrina nigra in oī etate eſt mala tñ ſm magis ⁊ minus. nā in iuuenib[9] ē peſſima in ꝑ gradu.in pueris ꝟo ē minoris malicie q: in gradu 2°. ⁊ ſiīr

vrina aquoſa eſt mala in omni etate. ſ3 malicia ſua in puerio ē in gradu p̄ ⁊ in iuuenibus in 2°: q2 ē minus mala. ⁊ cā iſtius diuerſitatis in malicia ē h̄. ſ. q2 oē qḋ ē ꝯ̄ṫius ꝯ̄trietatē vltia rei nāli ē peius. vrina aūt nigra groſſa ē ꝯ̄ria iuuenibus vltia ꝯ̄trietate: q2 d3 eē in eis ſbtilis nāliter. ⁊ aquoſa ē cōtraria vltᵃ ꝯ̄trietate pueris: q2 d3 eē vrina eoꝝ groſſa nālr ꝑp huᵐ eoꝝ. nigra v̄o groſſa minus ꝯ̄dicit vrine puerorū ⁊ ſubtilis aquoſa minus ꝯ̄dicit vrie iuuenū. Itē alia cauſa ꝑp quā vrīa aquoſa ē peſſima ī pueris ē q2 ſignat remotionē virtˢ a digeſtᵉ: q2 digeᵒ d3 ſemꝑ iſpiſſare ſupfluitates nō ſolū in vrina: ſ3 ēt in omni egeſtione. ⁊ oī alia ſupfluitate.

Circa hūc. §. duʳ. maxie de ꝯ¹ᵒ. vi. n. q vrina nigra ſit peſſima in pueris: q2 ipſa ſignat aduſtionē. ⁊ ois aduſtio deſiccat ⁊ deſiccatio multū ꝯ̄dicit nāe pueroꝝ cu3 nāliter ſint huˡ. Itē aliqñ ſignat frigus mortificās. ⁊ hoc ēt peſſimū ſigᵐ ē in pueris: q2 nāliter ſunt calī. q̄re magis vr ꝯ̄dicere nāe pueroꝝ talis vrina. ℂ D. vrina nigra ē mortale ſignū in iuueᵇᵘ mortali aūt nihil eſt peius. ℂ D. aquoſa vrina ꝯ̄dicit nāe pueroꝝ in ſbia ⁊ nō in colore. nigra v̄o ꝯ̄dicit pueris in colore ⁊ nō in ſbia: ſ3 ſbia daſ vrine magis a paſſiuis q̄litatibᵘ. color v̄o magis ab actiuis. ꝯ̄dictio aūt i actiuis maior ē q̄3 in paſſiuis. ḡ magis ꝯ̄dicit vrina nigra. nāe pueroꝝ q̄3 vrina aquoſa. ℂ Ad pᵐ dico q vrina nigra rōne ſui coloris ꝯ̄dicit oī etati. nec Hip. ponit hic cōparationē aliquā rōne coloris: ſ3 ſolū rōne ſbie: vñ q2 groſſa ſbia nō repugnat nāe pueroꝝ ſicˉ ſbtilis. ⁊ ſubtilis ſbia nō repugnat nāe viroꝝ ſicˉ ſbia ſpiſſa. iō ponit Hip. ⁊ Gal. talē comparationē. ℂ Ad 2ᵐ dico q mortali ſigno nihil ē peius quoad finē vltᵐ. nihilominus tñ pōt eē vnū ſignū fortius alio ⁊ velocius alio i ſignando mortē. ℂ Ad 3ᵐ dico q l3 color magis reſpiciat q̄litates actiuas q̄3 paſſiuas. ſbia v̄o magis paſſiuas q̄3 actiuas. tñ ſbia fortius ſignat q̄3 color. nā digeſtio ſignata p ſbiā fortior ē digōne ſignata p colorē ſicˉ. d. Auic. pmo cañ. cap. de ſbia vrine. ⁊ in 4° cañ. de ſignis ꝓnoſticādi ab vrina vult idē. S3 nihilominus ſtat qō maior. q2 digᵒ nō fit niſi a calore nāli. ḡ nulla ē ſolō. ℂ Ad hoc dico q l3 ſbia dicaſ dari a q̄litate paſſiua. tñ hoc ē veru3 māliter: ſed efficienter daſ a caliditate nāli. alterāte ſubſtātiā humoris.

ℂ Textus. XXXIIII.

ℂ Urina cruda: clara: ⁊ diuturna cū aliȷs ſignis bonis: certū eſt apa futurū ſub diaphragmate.

ℂ Qui mingit vrinā crudā tenuē ſpatio lōgo: ſi relique ſignificatiōes indicāt q ipſe ſaluabiꝉ: tūc op3 tibi vt expectes eius exiturā q̄ exhibit ei in locis que ſunt inferiora diaphragmate.

ℂ Comentum Galeni.

ℂ O quā rectū fuit qḋ narrauit Hip. in h̄ ſermone. qḋ eſt. q2 egritudines q̄s digeſtionē ſuſcipe eſt difficile: ⁊ ſunt ille q̄ꝝ gñatio eſt ab humoribus groſſis ⁊ frigidis virtute in ambabus exiſtēte forti de aptitudine criſis eſt vt eueniant eis cū exitura q̄ accidit in corpe. Egritudinū aūt quaꝝ gñatio eſt ab humoribus calidis ſubtilibus ⁊ antea regularis criſis eſt cū ſolutione vētris. Cū ergo moraſ vrina tēpore longo p̄ter q digeraſ: tūc op3 vt ꝯ̄ſideres virtutē infirmi: ⁊ cōtēpleris ſi fuerit ipoſe ei morari nimis ꝑp lōgitudinē egritudinis tolerādo lōgitudinē egritudīs ipſius: aut criſis eiᵘ erit cū exitura q̄ venit ei. Uerū diſcretio illius eſt ex reliqs ſignationibus. qḋ eſt: q2 ſi relique ſignationes ſignificauerint pditionē: tūc illud ſignificatio erit mortis: ⁊ ſi nō ſignificauerint rē malā: tūc illud erit ſignatio euaſionis. Exiture aūt ſiūt in egritudinibus chronicis in pꞇibus iferioribᵘ corporis: ⁊ cā in illo eſt frigus materiei ⁊ groſſitudo eius: ⁊ debilitas virtutis accidēs ex labore ⁊ ingetudine q̄ venit ei ex lōgitudine egritudinis. In egritudinibus aūt acutis exiture v eniūt ad latus auriū. qḋ eſt: q2 humores in egritudinibus his ſunt minoris groſſiticī: ⁊ calitas eſt plus ⁊ virtus ē ſanior. In egritudinibᵘ aūt medijs inter iſtas euētus exituraꝝ q̄bus fit criſis declinat ad vnū duoꝝ laterū: ⁊ nō ē poſe vt dicaſ in eis ſm tps q ipſe accidūt ſuperius ⁊ inferius: ſ3 diſcretio illius erit ex reliqs ſignificationibus.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ Sup hoc. §. Gal. notat 3ᵃ. pᵐ ē diſtinguere inter egritudines q̄ terminanſ p apa ⁊ eas q̄ terminanſ p aliā euacuationē. 2° ponit ſni a3 huius paˢ. 3° diſtinguit de locis in q̄bus ſiūt iſta apoᵗᵃ cretica. pmū facit vſq3. [Cū ḡ moraſ vrina.] 2ᵐ vſq3. [Exiture aūt ſiūt.] 3ᵐ vſq3 ad finē. ℂ Dicit ḡ ſic de pmo q egritᵉˢ lōge quarū mā ē humor crudus terminanſ per apa. S3 egritᵉˢ q̄ ſiūt ex mā calā ⁊ ſbtili terminanſ per ſolōnē ventris vel aliā euacuationē. ſ. p ſudorē ⁊ fluxū ſanguinis nariū ⁊ ſilia. ℂ De 2°. d. q qñ tu vides ſtare vrinā lōgo tpe añq̄3 digeraſ. tūc op3 ꝯ̄ſiderare v̄tutē infirmi. ⁊ cōſiderare an ipſa poſſit durare vſq3 ad digeſtionē māe vl nō. ⁊ ſi pōt durare ſumus certi. q p apa terminabiꝉ. ⁊ ſi nō poterit durare morieꝉ i lōgo tpe. ⁊ hāc fortitudinē v̄tutis poſſumus cognoſcere p alia ſigna ⁊ nō p vrinā. ℂ De 3°. d. q iſta apoſteᵃ creᵗᵃ ſiūt in diuerſis locis corporis: ſm diuerſitatē egritudinū. nā ſi egritudo ſit cronica ſit apoſtema creticū in pꞇibus inferioribus. ſicut in hypocūdrijs. vl in iuncturis pedū ⁊ cruꝝ. ⁊ cā huius ē 2ᵃ. nā vna ē q̄ ſumiꝉ a mā morbi. ⁊ ē frigiditas ⁊ groſſitudo māe. ⁊ alia q̄ ſumitur a virtute. ⁊ ē debilitas v̄tutis. ꝯ̄tingēs ꝑp lōgitudinē egritudinis. ſ3 iſtud apoſtema creticū ſit in acutis paſſionibᵘ circa aures: cuius cā ē ſilr duplex. ſ. ꝯ̄ria ſupiori. q2 mā huius egritᵉˢ ē minus groſſa ⁊ frigida minus. ⁊ q2 virtus nō ē ita debilitata q2 nō fuit adeo moleſtata a longitudine morbi. ſi v̄o egritᵈᵒ fuerit media iter acutā ⁊ cronicā. tūc apoᵃ creticū d̄cliat ad vnū duoꝝ lateꝝ ſ3 poᵉˢ v̄tutī. ⁊ diſpōnē māe.

Circa hūc. §. duʳ pmo de tex. 2° de ꝯ¹ᵒ. De p̄ q̄riꝉ: q2 nō vi q ſequaꝉ ad vrinā tenuē cū fortitudine v̄tutis necᵒ criſis cū apoſtemate: q2 poſſet talis egritudo reſolui. ⁊ paulati3 ꝯ̄ſumi p alterationē q̄ di a Gal. 3° d̄ criſi. §. ſanatio. q2 nō ē necᵐ: ⁊ oēm egritudinē ꝯ̄ſumi p criſi3 ſicut ibi di. ℂ D. q̄riꝉ q̄ ſint iſta alia ſigna bona q̄ op3 eē cū vrīa tenui. ℂ Ad pᵐ dico q fe. vl alia egritudo q̄ d3 terminari p paulatinā reſolutionē. nen pōt ſic terminari cū vrina tenui niſi muteꝉ ad ſpiſſitudinē aut tēperamētū. vñ. d. Hip. in 4° pt° apho. q vrina groſſa liberat ab apoſtemate. ℂ Ad 2ᵐ dico q illia ſigna bona ſunt ſigna ſalutis ⁊ fortitudo v̄tutis. ⁊ ſigna ſalutis ſunt multa ſigna. ⁊ legas pro eis 4° cañ. fen 2ᵃ. ⁊ in ꝓnoſticis. in illo cap. [putredo cholica.] ℂ De comēto v̄o duʳ. q2 ipſe ponit q egritudo q̄ eſt de groſſis humoribus terminaꝉ p apoſtema. cui poſtea vi ꝯ̄dicere. q2. d. q in acutis febribᵘ fit apᵃ poſt aurē. ⁊ in cronicis in pꞇibᵘ inferioribᵘ. ℂ D. ad idē facit qḋ di in aph. illo. ⁊ i comētō ſuo. ſ. [q̄bus ſpes ē ad artᵒˢ.] nam ponit ibi q terminatur egritudo p apᵃ in pᵃ 4ᵃ. ℂ D. ad ide3 facit qḋ dī infra lib. codē. nā ponit q piplᵃ terꝉ per apoſtema. ℂ Ad hāc qōnē dico q egritudo q̄ terꝉ p apoᵃ ſine duᵒ eſt de groſſis huᵇᵘˢ ⁊ vt plm. ⁊ h̄ iō dico q2 egritudo furioſa vel laborioſa. l3 ſit de huᵇᵘˢ acutis. pōt interdū p apoſtema terminari. ſicut dī in illo apho. cū ſuis ſequētibus. [laborioſis in febribus in articulis.] Ite qñ eſt ex groſſis humoribus adhuc h3 latitudinē: q2 pōt mā magis ⁊ minus eē groſſa. ⁊ ſic pōt acuta ⁊ nō acuta dici egritᵒ diuerſis reſpectibus. ⁊ ſic ex h̄ p3 ſolo ad pᵐ ⁊ 2ᵐ. ℂ Ad 3ᵐ dico q l3 piplᵃ ſit egritᵒ acuta. tñ ē de huᵇᵘˢ groſſis ⁊ frigidis ſicˉ dī i ꝯ¹ᵒ de pulſibᵘ. di. n. ibi q piplᵃ eſt frigᵘ humoꝝ. litargia tñ ſuū acumē h3 ꝑp nobilitatē mbri i q̄ ſit ſicˉ accidit d̄ apoplᵃ ⁊ ſqnātia. q2 l3 mā ſit flegmatica. tñ morbū ſacˉ acutū. ⁊ i multis alijs poſſ3 h̄ ꝓbari.

ℂ Textus. XXXV.

ℂ Craſſities vt aranee tela ſupernatans in vri-

na vituperanda eſt:ſignat.n.liquari egrum.

¶ Et opꝫ vt vituperes craſſitudineꝫ que natat ſuper vrinam ſicut tela aranee: quoniam ſignificatio hec ſignificat liqueſactionem.

¶ Comentum Galeni.

¶ Euētus craſſitiei ſuper vrinā quā mingit ille cuius diſſolnitur corpus: ⁊ eſt illa in qua Ypo. ſuū poſuit ſermonē ſuperius eſt ſimilis euentui ſuo ſuperius qñ infrigidat: ⁊ Ypo.
ſſo illi. quidē iam cauſam in generatione illius narrauit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū docuit ſignare per vrinā rōne ſbie ⁊ coloris. docet mō rōne pinguedinis natātis vſqꝫ ſ rōnis ē. ibi decidit dubitationē q̄ poſſet ɔtingere de ordine nebule ⁊ colore eius. ⁊ hoc vſqꝫ. ſ cauēdū eſt. ibi remouet errorē q̄ poſſet contingere in ſignis ſupradictis. ſ Craſſitiee. ſup h. §. Gal. nihil notat. q2 ipē Ypo. pōit cāꝫ q̄re vitupat tal' craſſities vł ne^ia.

Circa hūc. §. q̄rit an ħ vrina pinguis poſſit eē bonū ſignū. ⁊ vr̄ q̄ nō. q2 talis vrina ſemp ſignat q̄ mēbrū aliqđ liqueſit. q2 vnctuoſitas ⁊ piguedo nō pōt niſi ab adipe pcedere. ⁊ ōis adeps ē mēbrū. ⁊ oē qđ mēbrū ſignat liqueſcere ē malū ſignū. ¶ Ad ɔ̄riū vr̄ q2 Aui. p can. cap. de coloribꝰ vrine ponit q̄ pōt vrina piguis ſiue oleaginea ſignare criſim ad bonū. ḡ pōt eē bonū ſignū cū eā pceſſerit vrina nigra. ¶ D. q̄rit nunqd talis pinguedo poſſit ſtare ī fundo. ⁊ vr̄ q̄ nō. q2 ōis pingꝰ ⁊ oleū ſunt nāe aeree: vñ talia oꝫ necᵉ ſupnatare. ¶ Ad ɔ̄riū ē tex. Aui. i pallegato ca. ¶ Ad pmā q̄ōnē dico q̄ talis vrina. ſ. pinguis pt multiplr eē talis. nā ipſa ē pinguis tota aut in pte. ⁊ quocūqꝫ mō ſit vt plm ſignat malū. ſꝫ raro pōt ſignare criſiꝫ egritꝰ. cuius mā ē vnctuoſa. ſic dic̄ Aui. ⁊ pōt mā eē vnctuoſa hoc mō. ſ. q2 forte aliqs humor peccat ⁊ cū eo aliqđ mēbruꝫ pingue nocumētū recipit. ita q̄ illa mā facta ē vnctuoſa: vñ qñ mā talis euacuat ſignat criſis bona. ſicut ſi ponat q̄ in renibus cōtineat mā aduſta q̄ liqueſaciat pinguedinē eorū. tunc ſi nā ɔfortet ſup illā māꝫ. ⁊ cuꝫ ea expellat illa vnctuoſitas poſſe eſt q̄ ſignet bonū. ſꝫ hoc ē p acciñs ſicut pꝫ. ¶ Ad 2^m q̄ōnē dico q̄ pinguedo nūqꝫ pōt ſtare in fundo. niſi ipſa ſit ɔiūcta māe groſſe ⁊ graui vt cū humore viſcoſo aut ſanie.

¶ Textus. XXXVI.

¶ Rationis eſt: ⁊ ordinē in nebula nō negligere vtrū ſupremū an mediū teneat locū: ſilr ⁊ colorē. Que eteni media ē cū pdicto colori laudabili laudabilis: ſuꝑma ꝟo ⁊ nigra vitupabilis.

¶ Et opꝫ vt ɔſideres de vrinis illā in qua ē nebula: an illa nebula ſit in īferiori pte: an ī ſupiori pte eius: ⁊ cū qbus coloribus eſt: nā que earꝫ deſcendit inferius cū coloribus quos dixi putabis de ea q̄ eſt bona ⁊ laudabis eā: ⁊ que earū aſcendit ſuperius cū coloribus quos dixi: puta de ea q̄ eſt mala ⁊ vituperes eam.

¶ Comentum Galeni.

¶ Significauit Ypo. in hoc ſermone ſignatione maniſeſtat q̄ noiauit nebulā rē groſſaꝫ pēdētē in vrina quā noiaui in libro meo de criſi: noie deriuato ex noie caliginis, nebulā: e iā dixi illud ēt in loco alio. Signat ergo per hoc q̄ dicit vnā duarū ppietatū: aut q̄ hoc nomē ſignat nomē gnis in nebulā diuiſi ⁊ caliginē: aut q̄ nebula nō nominat aliqua horarū caligo. Qđ aūt ſiat inuamētū p oē qđ in vrina pendet ſm deſcēſionē eius ad inferiora: iā innui ad illud in eis que pmiſſa ſunt in locis in qbus dixi: q2 mltotiēs cōmiſcetur ei vētoſitas groſſa vaporoſa. Res ergo cuius digeſtio iaꝫ rectificata ⁊ certificata: ⁊ diſcreta: ⁊ equata eſt: ⁊ cuius partes ſimilant eiſdē qua nō eſt vētoſitas: quare deſcēdit ad inferiora vaſis in quo ē vrina: illud aūt cui ɔmiſcet aer ⁊ vapores: qm̄ ad ſupiora eleuat: erit eius eleuatio ⁊ ipſiꝰ d̄clinatio i mltitudie ⁊ paucitate p cōparōnē eiꝰ qđ ſac illđ.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Sup hoc. §. duo notat Gal. nā pᵒ exponit nobis ſignatuꝫ huius nois. ſ nebula. 2ᵒ ponit cām pp quā nebula quāto magis deſcēdit tāto melior eſt. durat pᵃ vſqꝫ. ſ Qđ aūt ſiat iuuaᵐ. ¶ De pᵃ. d. q̄ nomē hoc nebula. ſignat rē groſſam pēdētē in vrina q̄ noiata fuit in lib. de criſi. caligo. ⁊ d. q̄dā alia inutilia de iſto noie. ¶ De 2ᵃ. d. q̄ cā q̄re ſedimē deſcēdit ē q2 aliqñ in digōne eius nulla dñat vētoſitas. ⁊ cā q̄re aſcēdit ē q2 cū ea ē mixta vētoſitas. q̄ facit eā eleuari ſurſuꝫ. vñ quāto magis nebula eleuat. tāto magis in ea ē de aere vētoſo. ⁊ quāto ipſa magis deprimit tāto minus ē in ea de ipſo. ⁊ cum ventoſitas monſtrat digeſtionem fuiſſe impeditam. necꝰ illa que plus declinat. eſt melior.

Circa hūc. §. q̄rit q2 ipſe poſuit ſupra qñ loquebat de ſedimie albo leui q̄ cā eius erat vētoſitas mulᵗa cū humore ⁊ poſuit illđ ſedimē eē ſimplr malū. ſꝫ i nebula plus vr̄ dñari vētoſitas: q2 ipſa plus aſcēdit q̄ꝫ illđ ſedimē. ergo nebula eſt peior illo qđ falſum eſt. cū nebula ſit bona. lꝫ deficiat ab optimo. illud ꝟo ſedimen ſit ſimplr malum. ¶ Ad hoc dico q̄ illud ſedimē non fuit malum. ſolum ratione ventoſitatis: ſed ratione humorū groſſorum ⁊ viſcoſorum. ⁊ iſta nebula eſt mala vel deficiens a bono ſolū propter ventoſitatem. vnde non concludit.

¶ Textus. XXXVII.

¶ Cauenduꝫ eſt ne veſice vitio capiaris: vt qđ ab ea eſt alienum: ɔ̄ iudices.

¶ Et caue tibi ne te faciat errare veſica: ita vt ſit in ea egritudo: ⁊ videas in vrina aliquid inde: illa enim ſignificatio non erit tunc ſup corpus totū: ſed erit ſuper veſicā ſm ipſam ſolam.

¶ Comentum Galeni.

¶ Yppo. bene egit in exceptione ſua quā fecit modo in ſermone ſuo: vt nos rememorari faceret illud qđ dimittimus diſcernere multotiens in egritudine. Et opꝫ quidē vt rememoremur huius exceptionis apud inquiſitionem noſtram etiā de eo qđ procedit ex ventre. Qđ eſt: q2 cōicat iſtis duabus euacuationibus ſimul q̄ ipſe euacuant ſuperfluitates totius corporis ⁊ ſuperfluitates mēbrorū ex quibus euacuant: ⁊ accidit quādo corporis diſpoſitio eſt diſpoſitio naturalis vt euacuet ſuperfluitatem ſuam per vrinam ⁊ euacuet ſuperfluitatem ventris per egeſtionem. Cum ergo diſpoſitio eius ſit diſpoſitio preter naturam euacuatur cum vrina aliquid ex renibus vel veſica: qđ ſignificat: q2 in eis eſt egritudo ⁊ euacuatur aliquid cū egeſtione ex toto corpore q̄ ſignificat egritudinem que eſt in ipſo: inde eſt enim q̄ tu inuenis multos hominum mingere ſaniem: cum ergo illud eſt ita: neceſſe eſt tibi inquirere de loco ex quo egreditur illa ſanies: ſimiliter etiam quando egrediuntur cū vrina res ſimiles petalis: naꝫ etiam de illo inquiſitio eſt: ſicut eſt quando cum vrina egreditur ſanies. Et multotiēs quidem mingit homo vrinam fetidam: cui permixta eſt cholera multa: ⁊ eſt illud ex renibus ⁊ veſica: ⁊ multotiens illud erit ex toto corpore per virtutem digerentem humores corporis. Huius ꝟo virtutis minera ⁊ ipſius manatio ſicut oſtendi: eſt ab epate: ⁊ fortaſſe non erit in hoc membro egritudo: ſed totum corpus mundificatur per vrinam: veſicam: ⁊ renes: ⁊ aliquid ex membris eius: ita q̄ effunduntur ſuperfluitates que ſunt in eo ad venas. Cū ergo diſcernunt renes ſanguinem qui eſt in eis: egrediuntur ſuperfluitates ille cum aquoſitate ſanguinis: ſicut accidit etiam qñ in locis multis corporis ſunt exiture: ⁊ euacuatur ſanies q̄ egreditur ex eis quando rumpuntur cum vrina.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Super hoc. §. Gale. notat ſuam explanationem. amplia⸗do exceptionem Hippocratis: ⁊ ponendo varia exempla.

¶ Dicit ergo ꝙ iſta exceptio non eſt ſolum vera de ſignis que ſumuntur ab vrina. Sed etiam de ſignis que ſumuntur ab egeſtione: ⁊ non ſolum cadit iſta exceptio in vitio veſice: ſed etiam in vitio renum. Unde aliquando mingitur vrina ma⸗la ⁊ hoc non eſt propter vitiũ venarum: immo eſt propter vi⸗tium veſice: aut renũ: ⁊ multotiens eſt egeſtio mala: ⁊ iſtud non eſt propter vitium totius corporis: immo eſt propter vitium ſtomachi: ⁊ inteſtinorum. exempla patent.

¶ Queritur hic cum multe ſint alie conditiones attenden⸗de in iudicio vrine. ſicut ponit Auicen. capitulo primo de vrina. quare Hippo. non ponit aliquas de illis.

¶ Ad hoc dico ꝙ hic non curat ponere niſi potiſſimã con⸗ditionẽ ⁊ maxime neceſſariã in acutis morbis: q: nõ erat ſua intẽtio vt ageret de vrinis ſcḋm ſe ſufficienter.

¶ Textus. XXXVIII.

¶ Laudabilis eſt vomitus cui phlegma admi⸗xtum coloribus fuerit: neq; nimis viſcoſus: quanto vero a ſimplicitate remotior: tanto ſu⸗ſpectior.

¶ Vomitus magis iuuatiuus cũ quo eſt phle⸗gma permixtum coloribus valde: ⁊ non eſt qḋ vomitur ex eo ſpiſſum valde: quoniam vomi⸗tus quanto plus eſt propinquior ad hoc vt ſit purus: eſt deterior.

¶ Commentum Galeni.

¶ Significauit per ſermonem ſuum iſtum rẽ quam nomi⸗nauit puram per hoc quod poſuit proprie ipſam rem per⸗mixtam: ⁊ ſignificat iterum hoc nomen purum ꝙ intentio que ex eo ſignificatur non eſt minus illo. Qḋ eſt: q: nos di⸗cimus in vino quod eſt purum: aut quãdo non permiſcet ei aqua: aut quãdo permixtio aque cũ eo eſt ꝑmixtio par⸗ua valde: ⁊ vnũquodq; reliquorũ corporum dicitur quod eſt purum quãdo non permiſcetur ei ſubſtantia alia: mul⸗totiens enim video cholerã expelli vomitu: ⁊ procedit in⸗ferius ⁊ eſt groſſa rub. clara: ⁊ eſt illa quam quidã homi⸗num nominãt ſimilem vitellis ouorum: ⁊ forte video eã plus humidam ⁊ minus rubeam: ⁊ eſt illa que nominatur proprie cholera citrina: ⁊ fortaſſe video permixtũ ei phleg⸗ma ſubtile: aut humiditatem aquoſam. Hippocrati ergo vi⸗detur ne aliquis humorum ſit purus: ſed omnes humores ſint permixti ſimul. Qḋ eſt: q: humor purus qui eſt ex ge⸗nere cho. ſignificat victoriã vehementis caliditatis. phleg⸗ma ꝟo purũ ſignificat frigiditatẽ: ⁊ vnuſquiſq; hoꝝ duorũ humorũ etiã quando eſt purus ſimplex: video eũ groſſio⸗rem. Qḋ eſt: q: phlegma propter frigiditatẽ eſt quaſi ↄge⸗latum: ſed illud qḋ eſt ex genere cho. propter victoriã ⁊ do⸗minium caliditatis video quaſi ſit aduſtũ ⁊ ſiniatur humi⸗ditas eius. Quã iſti duo modi ſunt cauſe rei que igroſſan⸗tur. ſ. caliditas ſuꝑflua ⁊ frigiditas: q: calliditas finit hu⸗miditatem ⁊ deſiccat eam: ⁊ frigiditas cõgelat eam.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cũ docuit Hip. ꝓno⁽ᶜ⁾ ſuꝑ acutas egritu⁽ⁱⁿᵉ⁾ ꝑ vrinã. docet mõ ꝑ vomitũ: ⁊ diuidit h caplm i tres ꝑtes. Nã ꝑ docet ꝓ⸗noſticari ꝑ vomitũ rõne ꝑmixtiõis ⁊ ſimplicitat. 2° rõne co⸗loris. 3° rõne odoris. durat ꝑ⁽ᵃ⁾ vſq;. [Uomit⁹ ſi ſit.] 2⁽ᵃ⁾ vſq;. [his odor.] 2⁽ᵃ⁾ di⁽ᵗ⁾ i. 2. Nã ꝑ docet ꝓno⁽ᶜ⁾ ꝑ colorẽ ſimplicẽ. 2° ꝑ cõpo⁽ᵐ⁾. durat ꝑ⁽ᵃ⁾ vſq;. [Si oib⁹ his.] ⁊ p; caſus. [Lau⸗dabilis ẽ vomitus.] ¶ Circa hũc. §. duo notat Gal. Nã ꝑ ponit quãdam diſtĩonem de hoc nõie. [purum.] Scḋo po⸗nit cãm iſtius ſigni. durat prima vſq;. [Hippo. ergo vi.]

¶ De ꝑ ſic dicit ꝙ hoc nomen. purũ. di 2ᶦ. nam purũ di vno mõ qḋ nullius alterius rei recipit ꝑmixtionẽ: alio mõ dicit purũ. qḋ h; paruã admixtionẽ. ſicut di de vino qḋ eſt pur. aut q: nullã h; admixtionẽ aque. aut q: paucã. Unĩ aliqñ emittit aliqs cholerãm vitellinã in qua ſine dubio eſt aliq̃ admixtio phlegmatis groſſi: ⁊ aliqñ per egeſtionẽ emit⸗tit aliqs cholerã citrinã in qua eſt aliqua permixtio phleg⸗matis aquoſi. ſed iſte due cholere hñt permixtionẽ inſenſi⸗bilem: ⁊ aliqñ videmus cũ cholera mixtã aliquam quã⸗titatẽ phlegmatĩ aut aquoſitas. ⁊ in hac miſtio p; ad ſenſum.

¶ De 2°. d. ꝙ viſum fuit ꝙ in vomitu nõ d; eſſe aliqs humor purus q: ſi in eo ſit cholera pura ſignat in corpore eſſe abũ⸗dantẽ caliditatẽ: ⁊ ſi phlegma puꝝ ſit in eo ſignificat abun⸗dantem frigiditatẽ. Et ex his duabus qualitatibus cõtin⸗git groſſities in vomitu. q: frigiditas magna inſpiſſat con⸗gelando. ⁊ caliditas magna condenſat adurendo.

Circa hunc. §. querit ꝑ de tex. ⁊ vi ꝙ Hip. non bene fa⸗ciat q: vituperat vomitũ ſimplicem q: nos vide⸗mus ꝙ egeſtio in qua eſt multiplex color eſt malũ ſignum. ſicut dictũ fuit ſupra: ⁊ in ꝑ de criſi. ⁊ ꝑ cañ. ⁊ quarto eiuſ⸗dem ſed in vomitu miſto: eſt multiplex color q̃re eſt malus.

¶ H. ponit ꝙ vomitus groſſus eſt malus: qḋ non vi q: groſ⸗ſities atteſtatur digõni. ſicut dictũ fuit ſupra cap̃ de vrina. ⁊ omne digeſtũ eſt melius indigeſto. ¶ H. vi eſſe ↄrietas in⸗ter nrãm trãſlationẽ ⁊ trãſla⁽ᵗⁱᵒⁿᵉᵐ⁾ Cõſtã. q: nra dicit ꝙ vomi⸗tus q̃nto ẽ a ſimplici⁽ᵗᵃᵗᵉ⁾ remotior: tãto ẽ ſuſpectior ⁊ alia trã⸗ſlatio dicit totũ ↄriũ. ¶ Ad ꝑ⁽ᵐ⁾ dico: ꝙ mixtio i vomitu nõ fac̃ diuerſi⁽ᵗᵃᵗᵉᵐ⁾ colorũ: ſi mixtura ẽ bona: immo fac̃ colorẽ cõ⸗fuſum q atteſtat̃ poti⁹ digõni: ⁊ ſignat ꝯpamẽtũ eẽ i corpe ⁊ potẽtiã nãe ꝑmiſcẽtis nec denñat multitudinẽ egritudinũ: ſed multiplex color in egõne ſignat multas egritudines eo: ꝙ egeſtio d; hre ſolũ vnũ colorẽ: ſed vomitus nõ eſt coarta⸗tus ad vnũ colorẽ ſimplicẽ ſed admixtum ex citrino ⁊ albo.

¶ Ad 2⁽ᵐ⁾ dico: ꝙ moderata groſſities vel viſcoſitas nõ repu⸗gnat digõni: immo ẽ ipſamet digõ: ſed imoderata repugnat. Unĩ talis diſtõ ꝑſile ſumpta ẽ a ſputo. nã 2ᶦ ẽ viſcoſitas ſiue groſſities i ſputo. ſ. mode⁽ᵗᵃ⁾ ⁊ hec ẽ digõ: ⁊ imode⁽ᵗᵃ⁾. ⁊ hec ẽ idigõ. ⁊ ponit̃ hec diſtõ i ↄ⁽ᵐᵉⁿᵗᵒ⁾ regi. acu. : ꝑ. ¶ Ad 3⁽ᵐ⁾ dico: ꝙ nra trãſla⁽ᵗᶦᵒ⁾ falſa ẽ ⁊ vbi. d. ſuſpectior. d; dĩe melior. aut d; ſic exponi. ſ. ꝙ q̃nto vomit⁹ ẽ remotus magis a ſimplici⁽ᵗᵃᵗᵉ⁾. ſ. a ſimplici eq̃litate q̃ debet̃ ipſi vomitui ꝑ cõmixtionẽ hu⁽ᵐᵒʳᵘᵐ⁾ ſit: tãto ẽ ſuſpectior: ⁊ ſic ſtare pt ⁊ ↄcordare cũ alia trãſl⁽ᵗᶦᵒⁿᵉ⁾.

¶ De cõ⁽ᵗᶦᵒ⁾ ꝟo dubitat̃. ꝑ an inueniat̃ i corpe hũor pur⁹ vere. ⁊ vi ꝙ nõ q: Hip. vi hic innuere hoc ⁊ i li° de iuua⁽ᵐᵉⁿᵗ⁾ dic expſ⸗ſe Gal. ꝙ i corpe nro nihil inuenit̃ niſi cõmixtũ. ¶ Ad ↄtrarium eſt rõ ⁊ tex. rõ qdẽ ẽ q: flã vitreã nullã vi admixtionẽ hre. ⁊ ſi h; da cui⁹ hũoris. q: nõ potes dare alicui⁹. ¶ Itẽ iſaac dic̃ i li° vrinaꝝ: ꝙ id qḋ remanet i chiſti felleo nutrito felle ẽ pura chola. ⁊ qḋ remanet i ſplene iã nutrito ſplene eſt pu⸗ra melã. ¶ Ad h dico: ꝙ credo ꝙ hũor ꝟe pur⁹ nõ inuenit̃ i corpe ſ; purus q̃ ad ſenſum bñ inuenit̃: ⁊ ceſſat hoc⁹ oĩs qõ.

¶ H. ponit. G. ꝙ fridiitas fac̃ vomitũ ſpiſſũ ꝑ viã ↄgelatõis. Sz ↄ i hũano corpe nõ pt eẽ tãta fridiitas ꝙ ipſa faciat ↄge⸗lationẽ. ſic vult. G. 2° cõplõnũ. ⁊ rõ h ſuadet q: iã calor nã⸗lis eẽt mortificat⁹. cũ ipſe totũ corpus calefaciat. ⁊ ſemꝑ ſit actu multe calitat̃. ſic. d. Aui. ꝑ cõplo. mẽbroꝝ. ⁊. G. ꝑ ma⸗litia cõplõnis. ¶ H. ad idẽ fac̃ qḋ. d. Aui. ca° de ſuba vrie. ꝑ cañ. q: dic̃: ꝙ fridiitas cũ ſicci⁽ᵗᵃᵗᵉ⁾ fac̃ vrinã tenuẽ. g̃ fridiitas ſubtiliat. ¶ Ad ꝑ⁽ᵐ⁾ dico: ꝙ i aliq̃ hũore bñ pt inueniri fridi⸗tas ↄgelãs. ſ; i aliq̃ mẽbro viuo vel i toto corpe bñ ẽ ipoſe tãtã fridi⁽ᵗᵃᵗᵉᵐ⁾ inueniri ꝙ faciat ↄgelationẽ. ¶ Ad 2⁽ᵐ⁾ dico: ꝙ fri⁽ᵍᶦᵈᶦᵗᵃˢ⁾ i hũore pt eẽ tãta ꝙ fac̃ ↄgelationẽ. ſ; fri⁽ᵍᶦᵈᶦᵗᵃˢ⁾ i mẽbro ve i cpe ⁊ renib⁹ ñ pt eẽ tãta ꝙ faciat iſpiſſa⁽ᵗᶦᵒⁿᵉᵐ⁾ ↄgelãdo. imo ſbtiliat vrinã i eo ꝙ digõne bonã ꝓhib; q: digõ ſpiſſat. ſic dictũ eſt ſupra.

¶ Textus. XXXIX.

¶ Vomitus ſi ſit ſicut ſuccus porri: aut viridis: aut plumbeus: aut niger: malus eſt.

ℭ Q. ſi illud quod expellitur vomitu eſt in colore porri: aut viride: aut fuſcum: aut nigrum: tunc oportet vt putetur de omni quod eſt ex iſtis coloribus: q2 eſt malum.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ In colore quidem fuſco ꝛ nigro iã locutus ſuͣ in eis que premiſſa ſunt. Colorem autem porralem dixit Hip. in hoc ſuo ſermone: ſed huic colori non eſt nomen quod ſit ei proprium ꝛ non deriuatur hoc nomen ei niſi ex porro. At ſo vides ꝙ porrũ non nominatur ex hoc colore: niſi ꝙ iſte color nominetur ex porro. Quod eſt: q2 deriuatio in quibuſdam nominibus eſt manifeſta: ita ꝙ poſſibile eſt tibi vt intelligas differentiam que eſt inter poſitionem eorũ poſitione ꝓpria ꝛ inter deriuatum ex eo ſicut eſt diſpõ in colore lacteo. Et quãdoq3 ſit difficilis in quibuſdã nominibus cognitio nois poſiti poſitione ꝓma, ꝛ nois deriuati ex eo. Qð eſt: q2 poſſibile eſt tibi vt dicas ꝙ color dactylicus non nominatur ex dactylo: ſed dactylus noiatur ex colore dactylico. Similiter ꝛ color niuis: nam cum nõ potes ſcire: an ex niue denoiet̃: an nix ex h̃ colore: ꝛ magis ẽ cuius color eſt rubeus clarus nõ ſcit̃: an ex ea noiet̃ color rubeus clarus hoc noie: aut ipſa ex eo. Has ḡ res in h̃ libro dixi vice vna: opʒ aũt vt ſit ſollicitudo tua de eẽ noĩuʒ ꝓ id qð ſit iuuamẽtũ: inde eſt ꝙ ſit in ſigñatione manifeſta ſup intẽtionẽ quaʒ ſigñat: ſollicitudo aũt de eo qð eſt plus hoc eſt ex ſupfluitate. Et ꝓp hoc opʒ tibi ne finias vitã tuã in ipſo. Ueꝝ meliꝰ eſt vt conuertas curã tuã ꝛ vitã tuã in ſtudio de eo quo ſit iuuamẽtũ: nã ſicut gñat̃ in corpe qñ eſt ſm diſpõnẽ nãlẽ choleꝛa clara: ſic ẽ gñatur in eo qñ eſt diſpõ eius extra nãm genus aliud cholere: cuiꝰ color eſt colori porri. Et multotiẽs qdem gñatur hec cho. in ſtõ ꝓp cibos de gñe oleꝝ: qñ non recipiũt digõnẽ: ſicut ſicla: cepe: ꝛ porri: ꝛ fortaſſe gñatur i venis hec cho. abſq3 iſtis cibis ꝓpter aliquã egritudinẽ: ꝛ effunditur aut ad ſtomachũ: aut ad inteſtina: ꝛ ſignificat illud caliditatẽ in corpore egredientẽ a nã ꝛ ſuperfluitateʒ cui appropriat̃ in ſua cõplexione: ſicut illud qð appropriatur humori qui gñatur ab oleribus que narrauimus.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Super hoc. ḡ. Gal. notat tria. pᵐ eſt q2 excuſat ſe. q2 non exponit aliũ vomitũ niſi viridẽ. 2ᵒ proſequitur denoiatione vomitus porralis. 3ᵒ proſequitur de cã huius vomitus. durat pᵐ vſq3. ſ Colorem aũt porralẽ.] 2ᵐ vſq3. ſ Ueꝝ melius eſt.]

ℭ Dicit ḡ ſic de ꝑrᵒ ꝙ nõ opʒ hic nos loq de colore nigro ꝛ fuſco eo ꝙ iã ſupra facta eſt mẽtio de eis. ℭ De 2ᵒ. d. ꝙ Hip. noiauit hic colorẽ porralẽ. ꝛ de h̃ noie eſt dubiũ: an ipm dicat̃ porrale a porro: an porꝝ h̃ nomẽ habeat a colore tali. nã in qbuſdã denoiatiuis nõ eſt dubiũ de ipſoꝝ denoiatiõe ſicͭ h̃ nomẽ celeſte. non. n. dubitat̃ qn ipm denoiet̃ a celo. ꝛ lacteus ſiliͭ. deriuat̃ a lacte. ſ3 de h̃ denoiatiuo porrale. ꝛ de h̃. ſ. dactylico dubitat̃. ſ3 in tali noium dubiõne nõ opʒ nr̃m rẽs ↄſumere. ſ3 in rebꝰ in qbꝰ ſit iuuamentũ. ℭ De 3ᵒ. d. ꝙ vomitus porralis ↄtigit ꝓp admiſtionẽ cholere praſine. ꝛ hec chol'a gñat̃ duobꝰ modis. nã aliqñ gñat̃ i ſtõ a cibis: q2 nõ bñ digerunt̃. ſicͭ ex allei: cepis: ꝛ porris: ꝛ aliqñ gñatur i venis ꝓp magnã aduſtionẽ: ꝛ poſtea repellit̃ ad ſtõꝫ.

Circa hoc dubitat̃ ꝑ de tex. q̃rit̃. n. an vomitus niger ſignificet maluʒ mortale. ꝛ vĩ ꝙ ſic q2 egẽ nigra ꝛ vrina nigra ꝛ ſputũ nigꝝ oĩa ſunt ſigna morꝭ. ḡ ꝛ vomitus ſiliͭ. ℭ Ꝯ. ipſe. d. ꝙ ſi iſti colores oẽs miſceant̃ ſigñant mortẽ. i ꝓprie ḡ vult innuere ꝙ ſolus niger aut viridis ſignificet mortẽ: ſ3 nõ in ꝑrimo. ℭ Ad ↄ̃riuʒ aũt eſt rõ. q2 nos videmus ꝙ vomitus niger aut viridis nõ ſigñat mutationẽ corpis ad malũ. ſicͭ alie ſupfluitates. q2 videmus hoies ſanos vomere hũores virides: ꝛ nigros: ergo nõ ↄtigit h̃ via. ℭ Ad h̃ dico: ꝙ vomitus niger aut ↄtingit per modũ criſis aut per modum ſynthomatis: ꝛ ſi per modum criſis dominãte nã. dico ꝙ poſſe eſt ipm eẽ ad bonũ: ꝛ ſi p modum ſynthomatis ita ꝙ ſit de mã egritudinis. dico ꝙ eſt ſignuʒ mortale. ſicut dicit ille apho. q̃rte pti. [Incipientibus morbis ſi fel ſurſuꝫ:] ꝛ ſic pʒ veritas q̃onis intelligenti.

ℭ De cõmento ſo dubitat̃ ꝑ q2 ponit Gal. ꝙ chol'a viridis gñat̃ ex oleribus i ſtõ. Auic. ſo ponit de hũoribꝰ capꝭ ꝓpͥo gñat̃ ex chola vitellina q̃ ab epate aſcẽdit ad ſtõm. ꝛ ibidẽ adurĩt. ℭ Ꝯ. dubiũ eſt q2 ponit Gal. talẽ cholerã. ſ. viridẽ fieri in venis. cuiꝰ ↄ̃riũ dicit Yſaac in liᵒ febriũ. naʒ ponit ꝙ ex hac chol'a nõ ſit febris ꝓp odiũ nãe ad eam. Unͥ cũ ex ea nõ ſiat febris nõ põt ſtare in venis. ℭ Ad pᵐ dico: ꝙ credo in h̃ caſu. Gal. ꝛ Aui. ſentire ↄ̃ria. Unͥ Auer. dicit ꝙ h̃ iudiciuʒ eſt iudiciũ extimatiuũ. quaſi dicat Auicẽ. h̃ mihi vĩ l3 forte Gal. videat̃ cõtrarium. ℭ Ad 2ᵐ dico: ꝙ l3 Gal. dicat cholerã hanc fieri in venis: non tamen dicit eam manere in venis. Yſaac ſo dicit eam non manere.

ℭ Textus. XL.

ℭ Si omnibus his infectus fuerit: eſt nuntius mortis: ꝛ infirmus morti eſt contiguus.

ℭ Q. ſi vomat homo vnus omnes iſtos colores: tunc illud erit mortale valde.

ℭ Cõmentum Galeni.

ℭ Si voluit per ſermonem ſuũ omnes iſtos colores quoꝝ preceſſit rememoratio. ſ. colorem porri: ꝛ colorem fuſcum: ꝛ colorem nigrum: ꝛ ſi voluit per iſtũ colorem aliũ preter hos egrediẽtes a natura: tunc illud ſignũ erit ſignificatio ſuper perditionem ſm duas intẽtiones ſimul: qm̃ ſignificat ꝙ in corpore ſunt multe egritudines praue.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Super hoc ſolũ cauſas opʒ notare. ꝛ cauſa huius eſt: q2 multiplex color in vomitu ſignificat multitudinẽ materie morbi. ꝛ ꝓpter hoc ſignificat mortẽ in breui.

ℭ Super hoc. ḡ. dubitatur q2 ponit ideo talẽ vomitũ ſignificare mortẽ proximam ꝓpterea q2 ſignificat multas egritudines. Sed hoc nõ videt̃ q2 ideo oporteret ꝙ omnis homo qui hʒ multas egritudines moriretur qð falſum eſt.

ℭ Ꝯ. multiplex color in vomitu eſt bonum ſignum. ſicut ſupra dictum eſt primo. ḡ. q2 dicit mixtum colorem eẽ bonũ in vomitu. ℭ Ad primũ dico: ꝙ ſignificare multas egritudines nõ eſt ſimpliciter ſignũ mortis. ſed ſignificare multas egritudines maximas. Unde iſti colores ſignificãt ſingulariter magnam egritudinem. ℭ Ad ſecũdum dico: ꝙ mixtio bonorum colorũ. ſ. albi ꝛ citrini bonum ſignificat: ꝛ per cõtrarium miſtio maloꝝ ſignificat peſſimum.

ℭ Textus. XLI.

ℭ Omnis odor malus in quocũq3 vomitu fuerit: malum eſt.

ℭ Et omnes odores fetidi putridi ſunt mali in omni quod vomitu expellitur.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Cauſa in illo eſt: q2 omnis egritudo in qua accidit putredo additur malitia eius ſm ꝙ diximus ante illud.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Cauſa quare odor malus. ſ. fetor eſt malum ſignuʒ. eſt q2 ſignificat corruptionẽ humorum. Sed in alia tranſlatione aliquid plus eſt: ſed non multuʒ curandum eſt: ꝛ ponit ille tex. mixturam coloris ꝛ odoris mali.

ℭ Textus. XLII.

ℭ Sputũ in omni egritudine pulmonis ſeu coſte eſt vtile: ſi ſit velox: ꝛ ſi facile ſine labore.

ℭ Sputum ſo oportet in omnibus egritudinibus deſcendentibus ad pulmonẽ ꝛ coſtas: vt eductio eius ſit velox ꝛ facilis.

℄ Commentum Galeni.

℄ Sermo quidem eius. Si ſit velox: ſignat pn^m egritudinis: ſed ſermo eius facilis eſt. ſicut ſi diceret. Et euentus illi⁹ eſt qñ eductio ei⁹ eſt velox: ne ſit nocu^m cũ eo. Q ḋ eſt: qꝛ ex velocitate ꝓductionis ſputi itelligiť vna duaꝝ ꝓprietatũ: pᵃ ſignat initiũ egritudis: ꝛ 2ᵃ ſpatiũ tpis actionis: qñ facilitas ꝓductionis ſputi eſt qñ aggregant̃ iſte due res ſimul: Quaꝝ vna eſt vt nõ ſit ĩ pectore dolor vehemẽs: nã illõ qñ ẽ ꝓhibet pectus ab opõne ſua: ꝛ ẽt qñ icipit cõpleri. Et 2ᵃ ẽ vt ṽtus ei⁹ nõ ſit debilis: nã qñ ṽtus eſt debilis mollificať anteqũ cõpleat actionẽ q̃re ꝓhibeť a ſputo. Et neceſſarium ẽt eſt in illo vt ſit qḋ ſpuiť facile: nã qñ eſt viſcoſuꝫ inuiſcať in membris inuiſcatiõe vehemẽti: cui⁹ eradicatio ab eis ſit difficilis: ꝛ qñ illud eſt: ꝓhibeť ꝓductio ei⁹. i. ſputi ꝑꝑ adherẽtiã ſuã in pulmonis meatib⁹: ꝛ ſilr ẽt ſi eſt vehemẽtis groſſiciei: ſit difficilis ꝓductio ei⁹: ꝛ eſt neceſſe infirmo vt laboret i ꝓductione ei⁹: ꝛ adhereat ẽt in quibuſdã meatib⁹ ſtrictis ex meatibus pulmõis. Et ꝑꝑ hãc cãm accidit multotiẽs apud illud ſuffocatio. Et ſputi ẽt vehemẽtis ſubtilitatꝫ aquoſi ſit difficilis ꝓductio: qm̃ currit i circuitu aeris egredientis i anhelitu: ꝛ euadit ex eo. Et hec eſt cã pᵃ q̃ ſit ꝓductio ſputi: ꝛ eſt cã q̃ noiať ꝓpinq̃. qḋ eſt: qꝛ cã pᵃ dr̃ ſm̃ duos modos: ſicut oñdi in lib° meo de cauſis: quoꝝ vnus eſt ille q eſt a mã: ſcḋs ẽ ille ex quo eſt iceptio mot⁹: ꝛ iceptio motus ſit i tuſſi ex ṽtute mouẽte pectus: ꝛ iã oñdi illud ẽt in lib° meo de cauſis accidẽtiũ: qm̃ ꝯſtrictio pectoris qñ ẽ breuis: ſit difficilis exitus aeris cũ fortitudine ꝛ vehemẽtia: ꝛ hec ṽtus extrahit qḋ eſt retẽtũ in meatib⁹ pulmonis: ꝛ i venis diuiſis in eis, ꝛ ẽt ꝑꝑ illud opõ pectoris qñ eſt operatio fortis: ꝛ nõ eſt qḋ ꝓhibeat ipm: ꝛ humiditas retẽta in cãna pulmonis eſt eq̃lis in groſſitudine. Tunc ꝓductio eius. ſ. ſputi eſt facilis: ꝛ qñ nõ eſt aliqḋ hoꝝ duoꝝ: ſit grauis ꝓductio ſputi ꝛ praua: ꝛ ſi vna duaꝝ reꝝ fuerit inuenta: ꝛ altera ꝑuaricauerit ꝓductio media iter deteriorẽ ꝛ meliorẽ ꝛ ad ſumuꝫ ſm̃ paucitatẽ ꝛ multitudinẽ in vnaq̃q; haꝝ duaꝝ reꝝ: ꝛ debilitatẽ eaꝝ inuenimus quoſdã hoies ꝓducẽtes ſputũ faciliter: ꝛ quibuſdã eorũ ſit difficile ꝓducere ipm. ℄ Iã ergo vĩ mihi ꝙ oñſuꝫ eſt tibi oſtẽſione manifeſta: ꝛ certificata eſt apud te itẽtio Hip. in ſermone ſuo: vt ſit ꝓductio ſputi facilis ꝛ qñ certificatuꝫ eſt illud: ꝛ ẽt certificatũ eſt ꝙ ſermo ei⁹. velox: nõ ſignat ſpatiũ tpis tuſſis: ſꝫ horã ꝑmã: ex horis egritudis: ꝛ eſt illa in qua dixit Hip. in lib. aph. Qñ in pleureticis appet ſputuꝫ incipiẽs in pn° egritudis: eoꝝ egritudo eſt breuis. Uerũm ſi itellexeris ex ſermone ſuo velox: qꝛ intẽdit ſpatium tpis actionis: ꝛ ẽ illud de quo oñdi: qꝛ igrediť ſermonẽ ſuũ facilis. Erit error tuus duob⁹ modis: quoꝝ vnus eſt eſtimatio tua de Hipp. qꝛ dixit hoc tẽpus bis: ꝛ ſcḋs dimiſſio eius q̃ dimiſit illud qḋ dixit in lib° apho. ꝛ eſt virtus eius magna valde. Et iam oſtẽſum eſt tibi etiã qꝛ non ꝓpter has duas res tm̃ opꝫ vt intelligas ſermonẽ eius ſup illud qḋ dicitur de expõne nr̃a ad illud qḋ dicemus poſt hunc ſermonem.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ In ꝑcedẽti cap̃ determinauit de ſignis ꝓnoſticatiõis ſumptis a vomitu. In hoc ṽo cap̃ determinat de ſignis ꝓnoſticationis ſumptis a ſputo. ꝛ diuidiť h̃ capl̃m in duas ptes. nã p̃ docet ꝓnoſticari ꝑ ſputũ. 2° docet remouere qḋdã dubiũ. durat pᵃ vſq; [ptes ex his.] pᵃ diuidiť i duas ptes. nã p̃ docet ꝓnoſticari ꝑ ſputũ ſup egritudinẽ ſm̃ ſe ꝯſideratã. 2° ſup egritudinẽ. ꝑut ipſa cõparať ad terminũ ꝑexituraꝫ. durat pᵃ vſq; [Quib⁹ ꝑipleumoniacis.] pᵃ diuidiť i duas. nã p̃ docet ꝓnoſticari ſup egritudinẽ acutã. 2° ſup egritudinẽ cronicã natã ex acuta. durat pᵃ vſq; [Apparẽ qdã.] pᵃ diuidiť in tres. Nã p̃ docet ꝓnoſticari ꝑ ſputũ tm̃. 2° ꝑ qḋdaꝫ annexũ ſputo. ſ. ſternutationẽ. 3° ꝑ ſputũ ꝯſideratũ reſpectiue. durat pᵃ vſq; [ſternutatio cũ reumate.] 2ᵃ vſq; [ſputũ ſubſanguineũ.] pᵃ diuidiť i duas. Nã p̃ docet ꝓnoſticari ꝑ ſputũ bonũ. 2° ꝑ ſputũ malũ. durat pᵃ vſq; [Si ṽo tardũ.] 2ᵃ diuidiť i duas. Nã p̃ docet ꝓnoſticari ꝑ ſputũ malũ i generali. 2° ſpecificat illã ſignationẽ. durat pᵃ vſq; [Et rubeũ oino moleſtũ.] 2ᵃ diuidiť in duas. Nã p̃ docet ꝓnoſticari ꝑ ſputũ malũ rõne ſubẽ ꝛ coloris. 2° ꝑ ſputũ maluꝫ rõne ſoni. durat pᵃ vſq; [ſi i pulmone coherẽs.] ꝛ planus eſt caſus. [Sputũ in oi egri^ne.] Gal. ſup h̃. §. ſic ꝓcedit. Nã p̃ ponit expõnẽ iſtoꝝ vocabuloꝝ duoꝝ. ſ. [velox ꝛ facile.] 2° ꝓbat illã expõnẽ. durat pᵃ vſq; [Q ḋ eſt qꝛ ex velocitate.] 2ᵃ diuidiť in tres. Nã p̃ ponit duas ſignationes iſti⁹ vocabuli. velox. vt vnã affirmet ꝛ alterã deſtruat. 2° ponit expõnẽ iſti⁹ vocabuli. facile. ꝛ ex ipſa ꝯcludit verã intẽtionẽ eiuſdẽ vocabuli. velox. 3° reprobat falſaꝫ itẽtionẽ ei⁹ ꝑ deductionẽ ad impoſſibile. durat pᵃ vſq; [Qm̃ facilitas.] 2ᵃ vſq; [verũtñ ſi itellexeris.] 3ᵃ vſq; ad finẽ. ℄ Dicit g̃ de p̃ ſic: ꝙ h̃ nomen. velox. dictũ de ſputo bono. ſignat pn^m egritudis. i. tres dies. Et dr̃ ſputũ facile qñ ipm expuiť ſine nocu^o ꝛ difficultate. ℄ De 2ᵃ dicit: ꝙ h̃ vocã^m. velox. põt duo ſignare. ſ. pn^m egritudinis ꝛ ſpatiũ tpis in q̃ ꝑ tuſſiꝫ ſputuꝫ de pectore educiť. ℄ De 3°. d. ꝙ ſputũ facile ꝓiciť. ꝛ difficile ꝑꝑ multas cãs. q̃rũ vna cã eſt efficiẽs ꝛ alia ẽ cã mãlis. Cã ṽo efficiẽs facilis ſputi eſt 2ᵉ. ſ. fortitudo ṽtutis ꝛ ꝑuatio doloris. ꝛ cã difficilis ſputi ẽ ꝺbilitas ṽtutꝫ ꝛ dolor i ptib⁹ pectoris. cã ṽo facilis ſputi mãlis eſt diſpõ ſputi bona. ſ. ꝙ ſputũ nõ ſit groſſũ: nec viſcoſuꝫ: nec ſit multũ tenue: ita ꝙ fugiat ictũ ferientis aeris circũfluẽdo: ꝛ viſcoſitas: ꝛ groſſitudo ſupflua ſũt cãe mãles difficilis ſputi. Cũ g̃ oẽs iſte cãe faciẽtes ad facilitatẽ ꝯueniũt. tũc ꝓductio ſputi eſt facilis. ꝛ qñ oẽs cãe facientes ad difficultatẽ ꝯueniũt. tũc ꝓductio ſputi ẽ difficillima: ꝛ q̃ſi ĩpõſſi: ꝛ qñ cãe iſte ꝑtim ꝯcordãt ꝛ ꝑtꝫ diſcordãt ſit ꝓductio ſputi media. ꝛ hec vario mõ ſit iuxta varietatẽ commixtionis caꝝ in plus ꝛ minus: ꝛ ſic pꝫ q̃ ſit itẽtio iſti⁹ vocabuli facile ſputũ. Ex e⁹ ẽt expõne pꝫ ꝙ h̃ vocabulũ. [velox] nõ ſignat ſpatiũ tpis actiõis eũ q̃ expelliť ſputũ. i. tuſſim. ſꝫ ſignat ſolũ pn^m egritudis. i. ꝙ ſputũ dr̃. velox. qḋ occurrit in pn° egritudis. ℄ De vltio. d. ꝙ ſi tu velles ꝙ h̃ vocabulũ. velox. nõ ſignaret pn^m egritudis. imo ſignaret ſpatiũ tpis actiõis. duo icõueniẽtia ſeq̃rentur. quoꝝ vnũ eſt ꝙ Hip. diceret eãdẽ rẽ bis qꝛ in h̃ vocabulo. facile. clauditur hec ſignificatio. ſ. ſpatium tẽporis actionis: ꝛ aliud eſſet ꝙ ipſe eſſet diminutus. qꝛ demiſiſſet bonã ſignificationeꝫ ſputi. ſ. euentum eius in ꝑncipio aut tarde.

℄ Textus. XLIII.

℄ Si ſubrubeum: ꝛ ſano ſputo admixtum.
℄ Et vĩ in eo rubedo valde permixta ſaliue.

℄ Commentum Galeni.

℄ Melius eſt vt intelligať ꝙ ſermo eius valde ſit ſuper miſtionem nõ ſuper rubedinẽ: ſicut ſi diceret. Et opꝫ vt videatur in eo rubedo permiſta ſaliue valde: ꝛ hec dictio. ſ. valde: ſignat vehementiã apud eum ꝛ multitudinẽ. Iam enim dixit etiã ante: ꝛ magis inuatiuus vomitus eſt i quo phlegma permiſtũ eſt coloribus valde: ꝛ dixit in hoc ſermone: ꝛ vĩ in eo rubedo valde ꝑmiſta ſaliue: ꝛ tu quideꝫ poteris ſcire ꝙ nos iam inuenimus in eo qḋ iam expoſuimus in h̃ ſermone: cuꝫ intellexeris ſermonẽ qui ſeq̃tur eum.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Gal. de hoc facit vnum. §. quãuis ego in diuiſione nõ poſuerim: ꝛ exponit in eo vnũ verbum qḋ eſt in ſua trãſlatione. quod dicit ſic. [Et videť in eo rubedo valde permixta ſaliue.] Unde ipſe exponit hoc verbũ: [valde permixta.] qꝛ dicit ꝙ hoc aduerbiũ. valde. dꝫ componi cum hoc. ꝑmixta principio. ꝛ nõ cum noie. rubedo. nam ꝑmixtio fortis laudatur in oibus ſuperfluitatibus qꝛ ſigñat digõnẽ. Sed rubedo fortis nõ laudatur eo ꝙ demõſtrat puritatẽ humoris: ꝛ ipſe vituperať ſupius: ꝛ in nr̃o tex. non poniť hoc aduerbium. valde. ſed poniť hoc participiuꝫ admixtũ qḋ poteſt idẽ ſignificare. qꝛ ꝑpoſitio. ad. ponitur pro. valde.

¶ Aut dic ꝙ deficit in nr̃a trãſlatione. hoc aduerbium valde. ⁊ dꝫ ſuppleri. ⁊ hec eſt melior expõ q: aliter qð ⁊ diſputatio quã facit Gal'. de illa cõpõne non haberet locum.

Circa hunc. §. dubitat̃ q: ipſe ponit velocitatẽ productionis ſputi eſſe bonũ ſignũ. ſꝫ hoc nõ vꝫ q: motus nãe ſunt paulatini ⁊ nõ veloces. ſic̃ dꝫ i tegni de cauſis. ¶ P̃. ponit facilitatẽ ꝓductõis ſputi eẽ bonũ ſignũ i oi egritudine pulmõis qð nõ vꝫ. q: ptiſici ſatis facile aliqñ ſputãt ⁊ in emorroidis ſimilr̃. nõ tñ ꝓpter hoc eſt bonum ſignũ. ¶ P̃. ponit ꝑmixtionẽ ſputi cũ ſaliua eẽ bonũ ſignũ. qð non vꝫ. q: ſaliua nõ ꝓcedit de pectore. ḡ ipſa nõ ſignat ſup ipm̃. ¶ Ad p̃m dico: ꝙ iſte velox motus nõ dꝫ motus repentin⁹ lꝫ ſit velociter a pn̄° morbi. ¶ Aut dic ꝙ Gal'. ibi loq̃t de mutatione nãlis cõplõnis q̃ cito nõ põt ꝑmutari. h̃ ãt ẽ ſmo d̃ accñtali diſpõne corpis ad quã expellẽdã nõ põt nã ſubito moueri. q̃to ḡ citi⁹ mouet̃ ad eã expellẽdã tãto meli⁹ ẽ ei. ¶ Ad 2m dico ꝙ facilitas ꝓductionis ſputi in ptiſicis eſt bñ bonũ ſignũ inq̃ñtũ ſunt ptiſici. ſꝫ nõ q: ꝑ hoc liberent̃. ſꝫ minus male ſe hñt cũ bñ ⁊ facile ſputãt. qð ꝓbat̃. q: ptiſic⁹ nõ morit̃ niſi ſuffocat⁹. ſ. qñ nõ põt emittere ſputũ. ſicut dꝫ in illo apho. Ubi ergo ſaliua retinet̃: qð ꝟo oppõis de ſputo ſanguinis i ruptura vene. idẽ dico ad illud.

¶ Ad 3m dico: ꝙ lꝫ ſaliua nõ ꝓcedat ex pectore. tñ ſignificat̃ bonitas virtutis cõmiſcẽtis. Aut dic ꝙ ex pectore etiã põt aliqua ſaliua produci: ſed prima rñſio eſt melior.

¶ Textus. XLIIII.

¶ Si ꝟo tardũ in doloris principio aut rubeũ aut citrinum neqꝫ ſano ſputo admixtum ⁊ cũ laborioſa tuſſi: malum nuntiat.

¶ Nam ſi tardatur a principio doloris tardatione multa: deinde eſt ſputum eius ſubrubeum: aut citrinum: aut eſt tuſſis multa: ⁊ nõ eſt permiſtum ſaliue: valde eſt malum.

¶ Commentum Galeni.

¶ Jã ꝓmiſi in eis q̃ ꝓmiſſa ſunt vt oñdã certitudinẽ ſermonis eius velox: ⁊ itẽtionẽ ſermõis eius valde. Dico ḡ ꝙ cũ redijt in ſmone ſuo iſto ad narrãdũ res ↄ̃rias eis q̃ ab ipſo ſunt ꝓmiſſe ſicut de ↄ̃ſuetudine ei⁹ ẽ: poſuit ſmonẽ ſuũ. velox. prope ſermonẽ ſuũ: nã ſi tardat̃ a p̃n° doloris tardatõe multa. ⁊ corã ſermõe ſuo. valde ꝑmiſtũ. ſmonẽ ſuũ poſuit ⁊ nõ eſt ꝑmiſtũ ſaliue valde: ⁊ corã ſermone ſuo: ⁊ opꝫ vt ſit ſputũ eius facile. ſermonẽ ſuũ: aut cũ tuſſi. multa. Qð eſt: q: ſputũ qð ſpuit̃ abſqꝫ dolore cũꝫ facilitate: ⁊ velocitate ſua nõ indiget tuſſi: niſi ex quantitate leui: verũtñ q: opꝫ vt miſceãtur res q̃ euacuant̃ ex corpore adinuicẽ: ⁊ nõ euetur ex eis aliqd purum ſimplex: ſicut iam dixi in eis que premiſſa ſunt: ⁊ dixi iterũ in libro meo de criſi: ⁊ in expoſitione mea qua expoſui librũ aphoriſmoꝝ. Quia opꝫ vt ſit productio ſputi in plenitudine vel in pleuretico velox.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In iſto. §. Gal'. notat ſolũ mõ relationẽ ⁊ habitudinẽ iſti⁹ §. ad p̃cedẽtẽ. ⁊. d. ꝙ ſic̃ i. §. p̃cedẽti tria ponit Hip. in bono ſputo. ita ponit tria hic i malo ſputo ꝑ ↄ̃riũ. Nã ibi dicit ꝙ bonũ ſputũ eſt velox. hic ãt dic̃ ꝙ malũ ſputũ tardat̃. Jtẽ ibi dicit ꝙ bonũ ſputũ eſt facile. hic ꝟo dicit ↄ̃riũ ſ. cũ laborioſa tuſſi. Jtẽ in bono ſputo. d. ꝙ lp̃m eſt valde admixtũ ſaliue. Jn malo ꝟo dicit ꝙ lp̃m nõ eſt admixtũ ſano ſputo. ſputũ. n. puꝝ malũ eſt. ⁊ permixtio eius eſt bona.

¶ Textus. XLV.

¶ Et rubeum omnino moleſtum: ⁊ albũ viſcoſum globoſum: inutile eſt.

¶ Preterea ⁊ rubeũ qñ eſt purum: ſignificat timorem: ⁊ albũ viſcoſum globoſum: inutile.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Nõ addidit nobis Hip. i ſmõe h̃ aliqd̃ ſupra illud qð dixit in eis q̃ ꝓmiſſa ſunt. Qð eſt: q: dũ nõ ꝑmiſcet̃ ei aliqd: ẽ ꝓculdubio puꝝ: ⁊ rubedo qdẽ accidit in eo ꝓꝑ choleraꝫ citrinã: albedo ãt ⁊ viſcoſitas ⁊ globoſitas accidit flate aduſto. Et ego qdẽ iã oſtẽdi i alio loco ꝙ mãe q̃ effundunt̃ ad mẽbra faciũt accidere i eis apata calia ⁊ apata dura: ⁊ apata mollia: ⁊ apata lapidea: ⁊ cancros: ⁊ qñ ſunt mãe male: ſunt apata accñtia ab eis malitioſa: ⁊ ſi minorat̃ malitia apatũ erit ſm hũores giuantes ea. Qð eſt: q: mãe ſanguinee ⁊ flatice ſunt minoris malitie q̃ꝫ mãe q̃ ſunt ex gñe chole rubee. ⁊ cho. citrine. ⁊ q̃ꝫ q̃ ſunt ex gñe chol. nig. oẽs iſte ſunt male: qm̃ iſti duo humores ſunt illi corrodẽtes mẽbra: ⁊ eſt actio q cõicat eis: ⁊ appropriat̃ cuilꝫ eoꝝ. ꝙ cho. citrina facit venire feb. acu. ⁊ chole. nig. fit difficilis reſolonis. Erit ḡ egri^{do} difficilis: qm̃ iſte hũor ꝓꝑ groſſitudinẽ ſuã ⁊ ꝑpingtatẽ ſuã nãe terree iuiſcat̃ in mẽbris ſuſcipiẽtib⁹ eũ: ⁊ oppilat ea: ⁊ fit difficilis ꝓpter illã cãm eradicatio eius ex eis.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Sup h̃. §. Gal'. tria notat. Nã p̃ ponit habitudinẽ iſti⁹. §. ad p̃cedẽtẽ. 2° ponit cãꝫ iſtoꝝ ſputoꝝ maloꝝ. 3° ponit diſtõnẽ iter ſpẽs apatũ. durat p̃° vſqꝫ. [Et rubedo qdẽ.] 2° vſqꝫ. [⁊ ego qdẽ.] ¶ De p̃. d. ꝙ hic nõ fac̃ Hip. aliqd nouũ ſup ea q̃ dixit i p̃cedẽti: niſi ꝙ ſpecificat illð qð ibi dixit. nã ibi vituꝑauit ſputũ qð nõ ẽ mixtũ. ⁊ hic h̃ idẽ. d. niſi q: explanat iſtð ꝑ ſpẽs ſputi puri. ¶ De 2°. d. ꝙ cã ſputi rub. ẽ ꝑmixtio chole cit. cũ eo. ⁊ cã ſputi viſcoſi globoſi ẽ fla aduſtũ. ⁊ ꝓꝑ h̃ iſta ſputa ſunt mala. ¶ De 3°. d. ꝙ ſpẽs apatũ multiplicant̃ ſm ſpẽs mãeꝝ q̃ currũt ad mẽbra apata. nã aliqñ currit illuc ſanguis. ⁊ fit apa ſanguineũ. ⁊ aliqñ cholã ⁊ fit apa cholericũ. ⁊ aliqñ melãcholia: ⁊ fit apa durum ſclitoticuꝫ: ⁊ aliqñ phlegma ⁊ fit apa molle. Et iſta apata diuerſificant̃ i malitia ſꝫ malitiã mãe. nã apata ſanguinea ⁊ flatica ſunt min⁹ mala. Apata ꝟo melica ⁊ cholica ſunt peiora. q: iſti duo hũores i h̃ cõicãt. ſ. q: mẽbra corrodũt. ⁊ h̃ ẽ cõe malũ i vtraqꝫ mã. malũ ãt ꝓpriũ ẽ q: chol. fac̃ feb. acu. fortes: ⁊ melia ẽ difficil̃ reſolonis ꝓꝑ ſui duritiẽ. ⁊ ꝑ hec ꝟba ↄ̃firmat. G. cãm ſui dicti. ⁊ infra vbi loq̃t d̃ nigro ſputo.

Circa hũc. §. dubitat̃ p̃ de tex. q: ipſe ponit ꝙ ſputũ rubeũ oĩno eſt malũ ſignũ. qð nõ vꝫ. q: rube⁹ color ſignat apa ſanguineũ. Tale aũt apa nõ ẽ multe malitie. ſic̃ dic̃. G. in h̃ ↄ^{to}. ⁊ in ſeq̃nti. d. ꝙ oẽs hũores puri ſunt mali p̃ter ſanguineũ. ḡ ſanguine⁹ ẽ bon⁹: ¶ P̃. mixtio vꝫ eẽ mala. q: ſi miſcet̃ i ſputo cholã cũ ſang^{ne}. vꝫ ꝙ ſputũ illð ſit peius: q̃ꝫ ſi eẽt pur⁹ ſanguis. q: cholã addit i malitia apatũ. ſic̃ dic̃. G. i ↄ^{to} h⁹. §. ⁊ idẽ põt oppõi de miſtione melie cũ ſanguine ⁊ cũ phlegmate. nã ſemꝑ addit ad pei⁹ talis mixtio. ¶ Ad p̃m dico: ꝙ hic nõ accipit̃ rube⁹ color ꝑ rubedine ſanguinis. imo accipit̃ ꝑ rubedie chole q̃ vꝫ rubedo clara qð pꝫ ꝑ cõmẽtũ h⁹. §. mãifeſte. ¶ Ad 2m dico: ꝙ lꝫ chol. mixta cũ ſanguie declet apa pei⁹ q̃ꝫ ſputũ ſoli⁹ ſanguis. tñ i eo ꝙ ibi facta eſt q̃dã mixtio ſignat̃ bonitas nãe cõmiſcẽtis ⁊ tẽperãtia. ¶ Aut dic ꝙ. G. excipit in. §. ſeq̃nti. Naꝫ dicit ꝙ hũor purus peior ẽ cõmiſtio p̃ter ſanguineꝫ. ſꝫ reſtat qð de admixtione chole vel melie cũ flate. nã idẽ modus incõuenientie ẽ ⁊ ꝓꝑ hoc retine ꝑmã ſolonẽ in hac 2ª q̃ne q: bñ ſoluit eã. ¶ De cõmẽto dubitat̃ q: nõ vꝫ bñ dicere cũ dicit colorẽ rubeũ fieri a cholã citria: imo deberet dĩc colorẽ citrinũ fieri a cholã citrina q: qð citrinũ eſt. citrinuꝫ facit illud cui admiſcet̃. ¶ P̃. ponit ꝙ ſputũ viſcoſum albũ accidit a flate aduſto qð nõ vꝫ q: res humida qñ adurit̃ dꝫ denigrari: q: dicit Aui. de humoribus ꝙ calidũ agens in humidũ denigrat. ¶ P̃. res aduſta nõ vꝫ eſſe viſcoſa ſed incinerata. qð enim adurit̃ neceſſo diſcõtinuat̃. ſic̃ dꝫ ab Aui. p̃ can. fen 2ª de cauſis calefaciẽtib⁹. ¶ P̃. ponit ꝙ apa ſanguineũ nõ eſt multe malitie. Sed ↄ̃. nos. n. videmus ꝙ ipſum ſequitur febres ⁊ peſſima accñtia. ſicut dꝫ. 13. de inge. ſani. cap̃ p̃. ¶ P̃. qñ corrũpitur ſanguis: ⁊ ũc diminuitur de ſanguine q ẽ

amicus nãe:ſꝫ chola corrupta nõ nimuit amicũ nãe. ğ pei⁹ eſt apa ſanguineũ. ¶ D. ipſe ponit ꝙ chol'a nigra rodit mẽbra in qb⁹ adunaꝛ. qđ nõ vꝫ. qꝛ ipſa cũ ſit frigida ⁊ ſicca nõ hꝫ nãm corrodẽdi. vñ Joãnitius. d. ꝙ chola nigra fac̃ apa ſine dolore. ¶ Ad pᵐ iã pꝫ ſolo per antedicta. qꝛ hic accipiꝛ color rubeus pro rubeo claro. ⁊ hic poteſt fieri a cholera. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ iſtud phlegma aduſtũ nõ hꝫ tãtã aduſtionẽ ꝙ nigredinẽ faciat. ſufficit. n. ad ꝯdẽſandũ ⁊ ꝯgelãduꝫ. nã calor p̃ opatur ſubam ⁊ poſtea colorẽ in ſupfluitatibus. ſicut dꝛ ab Auic. p̃ cañ. fen 2ᵉ cap̃ de ſuba vrine ⁊ ſilr pꝫ p h̃ qđ nõ opꝫ incinerationẽ fieri p talẽ aduſtionẽ. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ lꝫ in apate ſanguineo fiat febris ⁊ peſſimis accñtia tñ p cõparationẽ ad apa cholicũ nõ ſiũt in eo forti a accñia. ſic dꝛ in ꝯᵒ apb. 5ᵉ pti. cũ dicit Hip. [Si mulieri p̃gnãti heriſipela fiat.] ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ lꝫ ſanguis ſit hũor amic⁹ nãe ⁊ p eius corruptionẽ fiat dãnũ nãe: qꝛ ſubtrabiꝛ ſibi amicus: tñ ipſe ẽ mã facile reſolubilis ⁊ magis nãe obediẽs ꝙ̃ ſit aliqs ali⁹ hũor. ſic dꝛ. ä. caᵒ ð vri. ⁊ p̃ de criſi. caᵒ de vria.

¶ Textus. XLVI.

¶ Viride ſpumoſum: malum.

¶ Et qđ ex eo ẽt eſt viride ſpumoſuꝫ: eſt malũ.

¶ Commentum Galeni.

¶ Multotiẽs iã dixi ꝙ de ꝯſue^tis Hip. ẽ ſigñatio p ſmonẽ ſuũ viridẽ: aut colorẽ citrinũ: aut colorẽ quẽ qdã holuꝫ noiant ꝯinariũ. i. eruginoſũ. Et ego qdẽ nõ idigeo ſermone in h̃ ꝙ iſti duo colores qñ ſunt in fine puritatis: vltimo: tunc ſunt mali: qm̃ iã locutus ſui in eis q p̃miſſa ſunt in oib⁹ hũoribus puris. Qđ eſt: qꝛ hũores oẽs iſti qñ ſunt puri excepto ſanguine: ſigñant egritudinẽ malã: qm̃ cuẽtus illi⁹ eſt a caliditate iſlãmata. qđ eſt: qꝛ cho. citrina qñ ẽ pura ſigñat ꝙ hũiditas eius aduſta: cuius cã video eaꝫ viridẽ: iã aduſta eſt ⁊ finita: ꝯinaria aũt ꝓuenit ex aduſtione hũoris ⁊ decoctione ⁊ denigratione ei⁹: nigra aũt ꝓuenit ex aduſtiõe h⁹ humoris: ⁊ ẽ illa q̃ ſit aut ex cho. ni. i fine malitie ⁊ corroſiõis: aut ex ſanguine groſſo: qñ exiccaꝛ ſm illã ſilitudinẽ: ⁊ forſitaſſe denigraꝛ ſanguis ꝑp mortẽ ſuã ⁊ dñium frigoris ſuꝑ ipm: ⁊ opꝫ vt huius ſermonis ſis memor ⁊ non velis a me vt narrẽ tibi res eaſdẽ multotiẽs. ¶ Sputũ ꝟo ſpumoſuꝫ ⁊ eſt illud qđ dixi in fine hui⁹ ſermonis: cui⁹ p̃miſimus rememorationẽ: ⁊ ꝓuenit a ꝯmiſtiõe aeris cũ hũiditate phlegmatica. qđ eſt: qꝛ gñio ſpume in oibus rebus nõ ſit niſi ſꝫ hãc ſilitudinẽ: gñatur qdem in mari: tũc cũ ventus incidit aquã in ptes multas paruas: ⁊ retineꝛ in eo qđ eſt inter illas ptes: ſed gñata in eo qđ decoquitur apud ſupfluitatẽ caliditatis: ⁊ cõicat iſtis duab⁹ ſilr: qꝛ gñanꝛ ab vtriſqꝫ ampulle multe pue. Et ſic difficilis reſolõ harꝫ ampullarꝫ: ꝓpter qñ aggreganꝛ iſte due res ſilr: ⁊ ſunt vt ſit aer iſte retẽtus in eis turbidus vaporoſus ⁊ hũiditas in qua retentus eſt ille aer groſſa ⁊ viſcoſa: qm̃ in humiditate tenui ſicut aq̃ clara pura: cui nõ admiſceꝛ res alia qñ aer purus clarus retinetur: nõ eſt poſſe vt moreꝛ in ea ſpatio lõgo: qꝛ illa hora q̃ ille ampulle diſrũpunꝛ ꝓuenit ille aer q eſt in eis ad locuꝫ q eſt ei ꝓpinquus ⁊ ꝯſimus: ⁊ ꝑp hãc cãm ſit ꝙ ampulle q̃ ſiũt in mari reſoluũtur hora veloci. In humiditate ꝟo groſſa viſcoſa: qñ aer turbidus fumoſus retineꝛ: moraꝛ i ea tẽpore lõgo: qm̃ ſuba fumoſa nõ ꝓperat aſcẽdere ſurſum ſicut aer purus: qm̃ humiditatꝫ diſruptio eſt difficilis: ſicut enĩꝫ gñio ampullarꝫ ſit ex ſuba humida qñ inter ipſa retineꝛ aer: ſilr ẽt earꝫ reſolõ ſit apud diſruptioneꝫ illius humiditatꝫ: ⁊ diſruptio illi⁹ ſit facilis qñ eſt in nã ſua: ⁊ motus aeris q ẽ in ea ad aſcẽdẽdũ ſurſuꝫ motus fortꝫ. Sꝫ difficultas diſruptionis ei⁹ ſit qñ nõ eſt ſubtilis: neqꝫ motus aeris ꝯtẽti i illa ſuba humida ad ſupiora eſt fortꝫ: ⁊ hec qdẽ eſt diſpõ aeris fumoſi turbidi. Qđ eſt: qꝛ aer cuius diſpõ eſt hec diſpõ nõ aſcẽdit ſurſum: neqꝫ eſt ẽt ſubtilis: ſꝫ ẽ ex humiditate cũ diſpõne cũ qua nõ poſſe eſt ei ſoluere illã ſubam exeũdo: ⁊ ꝓpter hoc qñ aq̃ bullit nõ gñanꝛ i ea ampulle: quarꝫ diſſolutio ſit difficilis: ampulle aũt quarꝫ reſolõ ſit difficilis generanꝛ apud humores viſcoſos groſſos: ⁊ apud decoctionem hũoris groſſi: aut viſcoſi: aut vnctuoſi: quo gñaꝛ ventus vaporoſus: ⁊ eſt humiditas q̃ eſt ſuꝑ os vaſis vnctuoſa viſcoſa. Scdm̃ ğ hũc modũ nõ opꝫ vt gñetur ſpuma in corporibus aialiũ. Qđ eſt: qꝛ nõ opꝫ vt eſtimeꝛ ꝙ ſpuma generetur in corporibus aialiũ ſicut gñatur i mari ab agitatione vẽti in eo cũ fortitudine: ſed a caliditate ignea que liq̃facit ſanguinẽ ⁊ gñat ex eo ventoſitatẽ vaporoſaꝫ: ⁊ nos qdẽ inuenimus illud accidere in oculis multorꝫ infirmorũ. In eo aũt qđ dixit in hoc cap̃ eſt ſufficiẽtia: ⁊ tibi qdeꝫ neceſſe eſt vt ſis memor eius in euentu ois ſpumoſi: ſiue ſit ſputũ ſiue egeſtio aut vrina: euẽtus. n. rei nociue non eſt niſi ſm hunc modũ: qđ declaratur in iſtis: ⁊ nõ dixi illud niſi vt nõ ꝯſideretur vice alia aggregatio vel agitatio cauſe in euentu eius.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Circa hoc Gal. duo notat. Nam p̃ exponit nobis ſignificationẽ factã per colorẽ viridẽ. Scdo ſigñationẽ facta per ſpumã in ſputo. durat p̃ᵒ vſqꝫ. [Sputũ ꝟo ſpumoſuꝫ.] p̃ᵃ ps diuidiꝛ in duas. nã p̃ ponit diſtõnem de viridi colore. 2ᵒ ponit cãꝫ male ſigñationis. durat p̃ᵒ vſqꝫ. [Et ego qdẽ nõ indigeo.] Itẽ ps illa in qua ꝓſeqtur de ſigñatione ſpume in ſputo diuidiꝛ in duas. Nã p̃ ponit cãm gñationis ſpume. Scdo ponit cãm difficilis ⁊ facilis rupture ſpume. durat p̃ᵒ vſqꝫ. [Et ſit difficilis reſolõ harꝫ.] ¶ Dicit ğ de p̃ ſic ꝙ h̃ nomẽ viride hꝫ duas ſigñatiões. nã aliqñ ſigñat citrinũ. ⁊ aliqñ verꝫ colorẽ viridẽ vt ẽ color erugis eris aut porri. ¶ De 2ᵒ. d. ꝙ ambo iſti colores virides. ſ. viridis ⁊ citrinus. ⁊ viridis erugineus ſunt malũ ſignũ in ſputo. nã color viridis citrin⁹ ſigñat cholerã purã abũdare. ⁊ ois humor purus eſt malũ ſignũ p̃ter ſang. qꝛ chol'a pura ſigñat caliditatẽ inflãmãtẽ. viriditas ꝟo ⁊ ꝯinaria i ſputo eſt malũ ſignũ qꝛ ſigñat aduſtionẽ ⁊ q̃ totã hũitudinẽ humoris cholici iã ꝯſumpſit. ⁊ talis chol'a eſt peſſimus oiũ hũorꝫ corrodens mẽbra ad modũ veneni. ſicut. d. Joãnitius. Et ſcias ꝙ chol'a nig. facit ſputũ nigrꝫ. ⁊ ẽt ſanguis aduſtus ⁊ deſiccatus. ⁊ ẽt ſanguis mortificatus p frigus mortificãs: ⁊ ſic 3ᵉ ſit ſputuꝫ nigrũ. ſ. p cholerã aduſtã: ⁊ p ſang. aduſtũ. ⁊ p ſanguinẽ mortificatuꝫ. ⁊ hoc qđ dicit de nigro ſputo eſt incidẽs. p h̃ ergo pꝫ ꝙ talia ſputa ſunt mala. ¶ De 3ᵒ. d. ꝙ ſpuma hꝫ cauſaꝫ mãlẽ ⁊ efficiẽtẽ: ⁊ cã mãlis eſt 2ᵉ. ſ. viſcoſitas circũdãs aerẽ: ⁊ aer circundatus ex qb⁹ duob⁹ gñanꝛ ampulle. Cã ꝟo efficiẽs eſt 3ᵉ. ſ. calor aut motus: aut vterqꝫ. Calor qdẽ vt pꝫ in olla bulliẽte. mot⁹ aũt vt pꝫ in ſpuma facta i mari ex inuiſcatione ei⁹. vterqꝫ ꝟo pꝫ in equo currẽte. ⁊ hec ois tãguntur in 2ᵒ liᵒ apb. in cõ^10. ¶ De 4ᵒ. d. ꝙ cã q̃re ſpuma difficile rũpiꝛ eſt 2ᵉ. ſ. multa viſcoſitas hũiditatꝫ circũdãtis aerẽ: ⁊ groſſities aeris circũdãti. nã qñ ãpulle ſiũt ex mã multũ viſcoſa difficile rũpunꝛ. ⁊ qñ aer incluſus eſt groſſus ⁊ turbidus nõ hꝫ facilẽ exitũ ab illa hũiditate. ⁊ p ꝯ͠ꝛiuꝫ cã facilis rupture ampullarꝫ eſt ſilr duplex. ſ. paruꝫ viſcoſitas illius hũoris circũdãtis ⁊ ſubtilitas: ⁊ claritas aeris cito perforãtis ⁊ rũpẽtis illã hũiditatẽ. pꝫ ğ ex his q̃re tale ſputũ ẽ malũ qꝛ. ſ. ſigñat mãm viſcoſaꝫ cũ aere groſſo: ⁊ caliditatẽ inflãmantẽ: aut fortẽ motum membrorum pectoris.

Circa hũc. §. p̃ q̃riꝛ de tex. qꝛ vituꝑat ſputũ ſpumoſuꝫ. nã ois ſaliua eſt ſpumoſa: ⁊ bonũ ſputũ dꝫ eẽ admiſtum cũ ſaliua. ſicut dictũ eſt ſupra. ğ bonũ ſputũ dꝫ eſſe ſpumoſuꝫ. ¶ Ad h̃ dico: ꝙ 2ᵉ eſt ſpuma i ſcreatu vna nãlis. ſ. q̃ ꝓcedit a nãli hũore q̃ fac̃ ſaliuã. ⁊ de tali nõ loqtur hic. alia eſt ſpuma groſſa: ⁊ de mã q̃ venit de pectore: ⁊ de ore. ⁊ de tali loqtur hic Hip. ⁊ hec eſt mala valde. ¶ De cõmẽto ꝟo dubitaꝛ qꝛ ponit Gal. ꝙ qñ ſpuiꝛ ſanguis purus nõ eſt malũ ſignũ. cuius ꝯ͠ꝛiũ. d. Hip. in apb. 4ᵉ pti. nã ponit ꝙ ſanguis q̃liſcunqꝫ fuerit ſurſum veniẽs eſt malum ſignum. ¶ D. pꝫ inductione nã ſcreatus ſanguis ꝓueniens de pecto

re:vtplm venit ad ptiſiꝫ.ſicut.d.ille aph.[in ſputo ſangui/
15.2.16. 7ªpar. nis ſaniei ſputū malum] ⁊ ille [in ſaniei ſputo ptiſis ⁊ flu
xus malū.] Ubi ꝟo ſaliua tenetur moriunt᷑. ℭ Ad vtrūqꝫ
iſtoꝝ argumētoꝝ eſt vna rñſio.ſ.ꝙ ſanguis cū ſputo pōt 2ᶠ
venire.ſ.de vena rupta que ſit in pulmone vel pectore.⁊ de
ſubā pulmonis.⁊ hoc mō ſemper eſt malū ſignum pōt ſecū
do modo venire per modū reſudationis apoſtematis ⁊ ħ
modo nō eſt malū ſignum.⁊ de hoc mō loqtur hic Gal.

ℭ Textus. XLVII.

ℭ Et ſi nigrum eſt:mortale eſt.

ℭ Or ſi iam in illo conſuetum ſit ex puritate ſua vt videas ipſum totum nigrum: tunc hoc eſt deterius illo.

ℭ Cōmentum Galeni.

ℭ Jam locutus fui in humoribus oībus putis ſermonē cō
munē in eis que ſunt p̄miſſa:⁊ dixi ēt in humoribus melā/
cholicis ſermonē propriū.Si ergo nō fueris ſeruās id tūc
redi ad ipſum ⁊ lege ipſum ſcdō:illud enim eſt melius ꝙ̄
ego ſcribam tibi rem vnam ⁊ eandem multotiens.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Hunc.§.dicit Gal.iam eſſe expoſituꝫ ſupra ex ꝟbis eius.

ℭ Textus. XLVIII.

ℭ Si in pulmone choerens ſonuerit:nec quicquam inde exierit malum eſt.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Hic tex.nō eſt in trāſlatione Cōſtātini.tñ bñ pōt ſtare.naꝫ
ſputū ſonare in pulmone in acuta paſſione eſt malū ſignū:
qꝛ ſignificat materiam viſcoſam adeo ꝙ virtus non poteſt
ei dominari vt eam expellat.

ℭ Textus. XLIX.

ℭ Sternutatio cū reumate in oī egritudine pulmōis ⁊ coſte:malū ē:ſiue.n.illa ſternutatio p̄cedat:ſiue coeq̄ ſit egritudini:malū ē. Sternutatio ꝟo ſine reūate ī oī acuta egritudīe bonū ē.

ℭ Coriça ꝟo ⁊ ſternutatio in oībus egritudinibus q̄ ſunt in pulmōe vel coſtis ſunt male:ſiue ſit illud añ aduētū egritudīs:ſiue poſt euētum eius.In reliqs autē egritudinibus p̄nicioſis: ſternutatio eſt eis quibus ſit iuuamentum.

ℭ Cōmentum Galeni.

ℭ De cōſuetudine oīum medicoꝝ eſt vt ſignificēt per ſermo
nem ſuū:coriçam:humiditatē albā lenem euacuatā ex na/
ribus:ſicut de cōſuetudine eoꝝ eſt:ēt noīare humiditatem
que deſcēdit ex palato catarrū. Et mirū eſt ꝙ Hip.dimiſit
vt adderet ſermoni ſuo coriça loco ſternutationis catarꝝ:
quod eſt:qꝛ malitia coriçe qñ accidit in hmōi egritudībus
nō eſt niſi ex p̄te vna:catarroꝝ aūt malitia eſt duobus mo/
dis.ℭ Et ego qdem iam dixi multotiēs ꝙ nos iam inueni
mus res quarū malitia eſt in hoc ꝙ ipſe ſunt cāe rerū alia/
rum que nocēt:verūtñ ipſe cōnumerātur q̄nqꝫ in ſignifica/
tionibus malis. Et inuenimus iteꝝ res alias ab eis:q̄ non
ſunt niſi ſignificationes male tñ in qbus nō accidit res ma
la:ſed nō ſignificāt tñ niſi reꝫ malā que generat᷑ ab eis. Et
inuenimus res alias quarū diſpoſitio eſt tertia diſpoſitio:
⁊ quaꝝ malitia eſt duobus modis ſimul.ſ.ex p̄te ſignifica/
tionū:⁊ ex parte cāꝝum: ex p̄te qdeꝫ ſignificationū:qñ eueē
tus eaꝝ eſt ꝓpter egritudines malas:ſed ex p̄te cāꝝum:qñ
ipſe ēt faciūt euenire egritudines alias multas. ℭ Catar/
rus aūt ⁊ coriça ſiūt in egritudinibus pulmonis:qñ eleua
tur ad caput vapor calidus Nocumentū aūt ꝓueniens ab
eis nō ſit ex eis vtriſqꝫ ſimul:ſꝫ ex vna earuꝫ tñ:⁊ eſt catar/
rus.qđ eſt:qꝛ coriça eſt res euāta ex naribus:⁊ ſit eūo eius
neceſſario ad exteriora.opꝫ ergo vt ſit catarrus deterior
coriça.Et propter hoc ego neſcio quare dimiſit Hip.dice/
re catarrū in hoc ſermone:niſi voluerit vt intelligat ex ſer/
mone ſuo coriça:ēt catarrus:⁊ pōt ēt eſſe ꝙ ſcriptor p̄mus
dimiſit dicere illud. Inuenimus.n.nūc res multas in qui/
bus hoc accidēs accidit. ℭ Sternutatio aūt ſm pluriṁuꝫ
prouenit cum coriça:⁊ qñ iteꝝ mouet totuꝫ pectus motu
vehemēti tūc nocet pulmoni:⁊ ꝓpter hoc opꝫ vt dicatur in
coriça ⁊ catarro:qꝛ ſunt ſignificationes male ſemꝑ in iſtis
egritudinibus cū impleāt pulmonem humore malo:in ma
litia aūt eoꝝ qñ accidunt poſtq̄ꝫ ꝓlōgatur egritudo eſt cāt
qꝛ ſignificāt ꝙ egritudo que eſt in pulmone eſt magna for/
tis:⁊ ꝙ capiti iam aduenit nocumētum inde. In reliqs au
tem egritudinibus nō eſt poſſibile vt accidāt ſternutatio in
p̄nº egritudinis:neqꝫ aliud ex alijs accñtibus:qđ ſi accidat
poſt lōgitudinem egritudinis:ſignat euaſionē:quāuis egri
tudines ſint p̄nicioſe ſm reliquas ſignationes. Quod eſt:qꝛ
ſignat digōnē ⁊ vehemētiā virtutis expulſiue:q̄ eſt in cere/
bro. Hec.n.virtus qñ eſt fortis ita vt expellat vētoſitatē va
poroſam q̄ gñatur in cerebro cuꝫ humiditate q̄ apparet in
qbuſdā horis:⁊ lentit ⁊ occultat᷑ in qbuſdā eaꝝ ⁊ nō ſenti
tur:⁊ ſit eiꝰ apparitio difficilis:facit euenire ſternutationē.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Cum docuit Hip.p̄noſticari per ſputū. docet mō p̄rono/
ſticari per quoddam annexū ſputo.ſ. per ſternutationē: ⁊
planum eſt qđ dicit᷑ hic. ℭ Circa hoc Gal.ſic ꝓcedit. nam
primo exponit qd ſignificet ſternutatio cū reumate in egri
tudinibus pectoris ⁊ pulmonis.ſcđo exponit qd ſignificet
in alijs morbis.durat p̄ma vſqꝫ [in reliqs aūt egritudini/
bus.] p̄ma diuiditur in qnqꝫ. Nam p̄ exponit qd ſignificēt
hec duo vocabula.ſ.corriça ⁊ catarrus. Secūdo remouet
quādam dubitationē. Tertio ponit cām gñationis catar/
ri:⁊ corriçe. Quarto ſoluit dubitationē quam p̄ mouerat.
Quinto ponit cām veritatis iſtius ſigni.durat pᵘ vſqꝫ [Et
mirꝫ eſt ꝙ Hip.] 2ᵘ vſqꝫ [catarrus autem ⁊ corriça] 3ᵘ vſqꝫ
[⁊ ꝓp ħ ego neſcio] 4ᵘ vſqꝫ [ſternutaº āt ſm plurimum.]

ℭ Dicit ergo ſic de p̄:ꝙ corriça eſt hūiditas alba lenis eūa/
ta ꝑ nares:ſed catarrus eſt humiditas deſcēdēs per pala/
tuꝫ ab ipſo cerebro. ℭ De ſecūdo dicit:ꝙ mirabile eſt q̄re
Hip.dimiſit catarrū ⁊ poſuit corriçā cum catarrus ſit ſatis
peior corriça.qꝛ corriça eſt ſignum mali ſoluꝫ.qꝛ ſignificat
leſionē cerebri. Catarrus aūt eſt ſignum mali ⁊ cā.mali ſi/
gnuꝫ qdem in eo ꝙ ſignificat leſionē cerebri. Cauſa ꝟo eſt
in eo ꝙ ledit mēbra inferiora ad que currit.qꝛ quedā ſunt
que ſunt ſolū ſignū mali.quedā ꝟo que ſunt ſoluꝫ cā mali.
quedaꝫ ꝟo ſunt ſignū ⁊ cauſa mali. ℭ De tertio dicit Gal.
ꝙ catarrus ⁊ corriça ſiūt in egritudine pectoris ⁊ pulmo/
nis hoc mō:qꝛ ex loco morbi eleuātur vapores calidi aſcē
dentes ad caput ⁊ ibi ſiūt illi vapores ſpiſſi:⁊ deſcēdūt po/
ſtea inferius:ſed catarrus deſcēdit per palatuꝫ ⁊ corriça ꝑ
nares. Unde corriça nō pōt eſſe niſi ſignum mali.catarrus
ꝟo eſt ſimul ſignū ⁊ cauſa mali. ℭ De quarto dicit:ꝙ cau/
ſa ꝓpter quā Hippo.nō fecit mētionem niſi de corriça pōt
eſſe qꝛ ipſe per corriçā intelligit vtrūqꝫ.ſ.catarrum ⁊ corri
çam.aut pōt eſſe qꝛ Hipp.bene poſuit ſed primus ſcriptor
omiſit.Sed p̄ma ſolutio.melior eſt.qꝛ lꝫ trāſlatio Cōſtan/
tini dicat corriça.nr̄a tamē dicit reuma quod eſt vocabulū
generalius q̄ꝫ corriça vel q̄ꝫ catarrus:⁊ propter hoc cōpre
hendit vtrūqꝫ. ℭ De quinto dicit:ꝙ ſternutatio cuꝫ catar/
ro aut cū corriça ſunt mala ſigna in egritudine coſte ⁊ pul/
monis:qꝛ ſi egritudo eſt in p̄ncipio:⁊ cum ea ſiat hoc accī/
dēs eſt malū ſignuꝫ per modū cauſe qꝛ in illo motu forti.ſ.
in ſternutatione deſcendit materia a capite ad pectus ⁊ ad
pulmonem:⁊ ſi egritudo iam proceſſit in tempore ſuo.⁊ ſic
non ſit a principio.tūc mala eſt ſternutatio q: ſignificat ma
gnitudinem egritudinis vel nocumētum iam veniſſe ad ce
rebrum ꝓpter quod mali humores adunati ſunt in eo:qui
deſcendunt ad inferiora mēbra cum illo motu.

¶ De vltimo.d.ꝙ in alijs moꝛbis ꝑter moꝛbos pectoꝛis nõ ꝯtingit ſternutatio a pn°:ſed ſi ꝯtingat in ꝓceſſu eſt bonũ ſignũ:q2 ſignat mãm eſſe digeſtã in cerebꝛo:⁊ nãm cõfoꝛtari in expellẽdo illam mãm que in cerebꝛo adunatur.

Circa hunc.§.ꝑ queritur de cã ſternutationis in gñali. Ad hoc rñdetur.plane per ea q̃.d.Gal.7° ꝑticu. apho.vñ ibi queras pro cã eius. ¶ D.q̃rit q̃re in alijs pter eos q ſunt in pectoꝛe ſternutatio non poſſit venire a pn° moꝛbi. ¶ Ad hoc dico:ꝙ cã huius eſt.q2 in alijs moꝛbis nõ fit eleuatio vapoꝝ ad cerebꝝ ab initio moꝛbi ſed expandũtur per totũ coꝛpus.ſed in ꝓceſſu poſſ eſt mãꝫ illã vapoꝛoſaꝫ ſm aliquã partẽ caput aſcẽdere ⁊ facere ſternutationem.⁊ hoc ſignum poteſt poni.q2 nos videmus egros alleuiari in pncipio.⁊ ſi contingat ſternutatio in pn° alioꝛuꝫ moꝛboꝝ hoc non eſt de eſſentia moꝛbi ſed per accidens.

¶ Textus. L.

¶ Sputũ ſubſanguineũ clarũ in pulmonis valitudine:in pꝛincipio nullo coloꝛe turbatuꝫ ſalutem ſignificat. Sed ſi vſq3 in diem ſeptimũ aut amplius idẽ ſputum manſerit ſuſpectum eſt.

¶ Sputũ autẽ cui aliqd ſanguis admiſcetur:q nõ eſt multus:⁊ eſt rubeum ⁊ clarum in apate pulmonis in pꝛĩcipio egritudinis:ſignificat ſalutem valde. Qꝫ ſi egritudini ſuperuenerint ſeptem dies:aut plus illo:⁊ ſputũ fuerit cum illa diſpõne:tũc fiducia tua de illo ide erit minus.

¶ Commentum Galeni.

¶ Sermo ẽt iſte eſt ſermo cõis in oĩbus apatibus callo:⁊ iã dixit Hip.ipm multotiẽs in alio loco:⁊ eſt q2 currit ex humoꝛe effuſo ad mẽbꝛa apata:qḋ i ipſo eſt ſubtile:qñ qḋ apparet de mẽbꝛo in quo eſt apa nõ eſt ſpiſſuꝫ in nã ſua:ſicut cutis apparẽs:⁊ ꝓpter h̃ qñ accidit in oꝛe ⁊ in duob⁊ foꝛaminib⁊ nariũ ⁊ in oculis apata currũt ex eo hũiditates ſubtiles ſiles viru qḋ currit ex vlceribus:g̃ ſm h̃ ẽt qñ in pulmone fit apa:currit humiditas ex eo ad loca vacua:q̃ ſunt i coꝛ:⁊ ſunt cãne diuiſe in coꝛ:⁊ hꝫ qdẽ hũiditas eleuat in hoꝛa tuſſis ⁊ expellit ⁊ ſignat nãm ſanguis facientꝫ apa i pulmone:qm ipſa eſt aquoſitas illi⁊ ſanguis. Et ꝓpter h̃ ſi humoꝛ faciẽs apa fuerit de gñe chol:⁊videbis coloꝛẽ illi⁊ humiditatis citrinũ:⁊ ſi fuerit ſanguineus:⁊coloꝛeꝫ ipſius rubeũ:⁊ ſi fuerit ꝑmiſtus ex iſtis duobus ſil:videbis coloꝛẽ eius rubeũ claꝝ ⁊ ꝓductio ſputi humoꝛis huius eſt vna d̃ ſignationibus laudabilib⁊:⁊ minus ipſo laudabile ẽ ſputũ ſanguinis puri. Et dignũ eſt vt abhoꝛreat hõ hoc ſignũ: eſt.n.ſicut illud qḋ accidit in pulmone qñ diſrũpit aliqua venaꝝ eius ex vlcere qḋ accidit in coꝛ:qm ſputũ:tũc ẽt erit ſanguis purus. Uerũtñ qḋ eũatur de ſanguie ⁊ expellit in eo q hꝫ piplemoniã eſt paucũ valde ſile eũoni ſanguis ⁊ ſputo ei⁊ in eo cui aduenit attritio i pulmone ſuo pp toꝛtionẽ toꝛquẽtẽ ipm:⁊ accidit ſile huic iteꝝ qñ effundit ad os ſanguis ſubtilis ſiber:⁊ eſt gingiua mollificata cui non eſt poſſ retinere ipm ab effuſiõe:⁊ eũat ẽt ex palato ſiłis huic ſanguini aq̃ſo ſubtili ab hꝫ cã eadẽ. Nõ ergo eſt eẽneũ ẽt ſi accidit ſile illi in pulmone:⁊ tibi qdeꝫ eſt poſſ vt ſignifices ſup illud facile ex ſuba ſanguis ⁊ eius q̃titate.qḋ ẽ:q2 ſanguis q eũatur a pulmõe nõ eſt groſſus i ſua ſuba neq3 multus. Neq3 moꝛat hoc accñs vſq3 ad diẽ vndecimũ:⁊ꝫ mutatur ꝓprie ⁊ digerit in 4°r ꝑmis dieb⁊:ꝙ ſi nõ mutat i hac hoꝛa:mutat ꝓculdubio in hebdomada ꝑ°. Si autẽ moꝛat ẽt in hoc ſpatio ſm diſpõnẽ ſuã illã:tũc manifeſtũ ẽ ꝙ egritudo ꝓlõgat:qm ſi ꝑmanet vſq3 ad diẽ ſeptimũ ꝑter ꝙ ſuſcipiat digõnẽ:ſignat ꝙ ipſa recipiet digõneꝫ in tpe lõgo:⁊ de aptitudine ſpatij tpis qñ ꝓlõgat infirmitas eſt vt accidat in curatione eius erroꝛ multus:aut ex infirmo:aut hijs qui ſeruiũt ei:aut ex rebus extrĩſecis:⁊ multotiens accidit ex medico etiã. Qꝫ ſi nõ accidat erroꝛ ex aliquo iſtoꝛũ:tunc non fit ſecuritas ſuper virtutẽ:quin cadat ⁊ deuincat in h̃ ſpatio in quo recipit digõnẽ. Et ꝓpter hãc cãm dixit Hip. tunc ſi egritudini ſuperuenerint dies multi ⁊ ſputuꝫ fuerit cum illa diſpõne:tunc fiducia tua de illo erit minoꝛ.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cũ docuit Hip.ſignare ſup moꝛbos acutos pectoꝛis per ſputũ abſolute ꝯſideratũ.docet mõ ſignare ꝑ ſputum reſpectiue ꝯſideratũ. Et diuidit hec lectio i tres ꝑtes.q2 ad tria põt ſputũ illud cõparari. Nã ꝑ docet ꝓnoſticari ꝑ ſputũ cõparatũ ad tps velox aut tardũ.2° ꝑ ſputũ cõparatũ ad doloꝛis getẽ vel nõ getem.3° per ſputũ cõparatũ ad cõuerſionẽ apatis ad ſaniẽ.durat ꝑma vſq3 [De ſputũ perſeuerãte.] 2ª vſq3 [Ois doloꝛ.] 3ª vſq3 ad finẽ lectionis.[ſputum ſubſanguineum.] ¶ Circa hũc.§.Gal.ſic procedit. Nã ꝑ ipſe exponit apparitionẽ talis ſputi in pn°.ſcḋo exponit durabilitatem eius.durat ꝑª vſq3.[Neq3 moꝛat hoc accñs.] ꝑª diuiditur in.2.nam ꝑ ponit ſuã expõnem.2° remouet quoddam dubiũ incidẽs.durat ꝑma vſq3.[verũtñ qḋ eũatur de ſanguine.] ſunt ergo tres ꝑtes in hoc cõ°. ¶ Dicit g̃ ſic de ꝑª ꝙ hoc eſt gñale in oĩbus apatibus callis.ſ.ꝙ qñ ſanguis adunat in mẽbꝛis apatis cum mẽbꝛa illa non ſint ſpiſſa ſicut cutis.exhalat ex eis aliqd ſubtile per viã reſolutionis. ⁊ hoc pꝫ in apatibus oculoꝝ. Ex quibus inſenſibilr apparet aliqs liquoꝛ emergẽs. Cũ ergo fiat apa in pulmone reſoluitur ex illo humoꝛe:ꝑs eius ſubtilis:que poſtea adunatur:⁊ cũ tuſſi eijcitur ꝑ modũ ſputi.⁊ cum mã illius apoſtematis fuerit cholera.tũc ſputũ quod ab illo apate decidit eſt citrinũ.⁊ cum mã illius fuerit ſanguis erit ſputũ ab illo deciſum rubeũ.⁊ cum mã illius apoſtematis fuerit compoſita ex cholera ⁊ ſanguine ſputũ ab illo ſeparatũ erit cõpoſitum ex rubeo ⁊ citrino.⁊ ſic erit rubeum claruꝫ.⁊ tale ſputũ melius ſignum eſt q̃ꝫ ſputũ rubeum q2 ſputum pure rubeũ eſt propiquũ ſputo ſanguinis exeũtis de vena rupta pulmonis. Cuꝫ ergo ſanguis exiens de vena rupta pulmonis ſit peſſimũ ſignum.tunc ⁊ iſtud (cum ſit illi proximuꝫ) dꝫ eſſe valde malum.⁊ hoc dicit de ꝑª parte. ¶ De ſcḋa dicit ꝙ ſputũ ſanguineũ.quod exit de apoſtemate pulmonis lꝫ ſit ſimile ſputo ſanguineo qḋ exit de vena rupta pulmonis.tñ differt ab eo.q2 ſanguis exiens de apate eſt ſanguis paucus ſicut ſanguis qui exit de nutritione pulmonis:⁊ q exit de gingiuis:⁊ aut qui exit de vena pulmõis eſt multus. Et ſic põt diſtingui ſanguis exiens de apoſtemate ab exeũte de pulmone per q̃ñtitateꝫ. Secũdo modo diſtinguitur per ſubſtãtiaꝫ q2 ſanguis exiẽs de apate pulmonis eſt ſubtilioꝛ q̃ꝫ exiens de vena rupta.cuius cã plena eſt.ſcilꝫ q2 ille exit per deſudationem.ſicut dictũ eſt ſupra per Galenũ.

¶ De 3ª parte dicit:ꝙ iſtud accñs.ſ.ſputum iſtud ſubſanguineum clarũ non cõſueuit multũ moꝛari qn digeratur ⁊ fiat ſcreatus digeſtus.q2 mutat aliqñ in 4°r diebus.⁊ aliqñ in 7.ſed ſi.7.dies trãſit neceſſario ꝓlõgat egritudo.⁊ tũc dubitat de ipſa.q2 in lõga egritũe cadit timoꝛ pp duo. Unũ q̃rũ eſt erroꝛ medici:⁊vel ifirmi:⁊vel aſtãtiũ vel reꝝ neceſſariaꝝ. 2m eſt defectus ṽtutis.nã i lõga egritũe ṽtus debilitat multũ.

Circa hũc.§.dubitatur ꝑ de tex.⁊ dubitatur.q2 ipſe ponit ꝙ tale ſputum.ſ.ſubſanguineũ clarũ demonſtrat ſalutẽ ſi veniat in pncipio qḋ non videt.q2 tale ſputũ ſm ꝙ pꝫ per Cõmentatoꝛẽ nõ demonſtrat aliud niſi apa illud eſſe cõpoſitũ ex ſanguine ⁊ cholera. ſed talis egritudo põt eſſe moꝛtalis. ¶ D.ipſe ponit ꝙ ſi tale ſputuꝫ moꝛetur vſq3 ad quattuoꝛ dies ꝙ egritudo eſt ſuſpecta. qḋ nõ vꝫ. q2 poſſibile eſt ꝓlongari digõneꝫ in egritudine pectoꝛis vſq3 ad.14.dies.ſicut pꝫ de Anxio. ¶ D.ipſe loquitur de periplemonia:⁊ ponit ſigna digõnis differre vſq3 ad.7.dies ⁊ plus.qḋ nõ vꝫ.q2 periplemonia eſt paſſio ꝑacuta.ſicut dicit Gal.in cõmẽto illius apḣ. [paroxiſmos ⁊ ꝯſiſtẽtias.]

peracutus ꝟo morbus neceſſario terminaẜ in ꝑͣ ſeptima/
na.ſicut oꝫ in cõ͞ᵗᵒ illius apho.4ᵉ parti.[in valde acutis ca/
dẽ die.] ergo in ſeptima die aut mortuus eſt eger aut eua/
ſit.nihil eſt ergo dic qḋ dꝫ:ꝙ tale ſputum maneat vltra ſe/
ptimã diẽ ſine digõne:qꝛ non tãtũ poteſt durare egritudo.
¶ Ad primum dico:ꝙ talis egritudo in qua tale ſputuꝫ ap
paret non eſt neceſſario ſalubꝛis:ſed dat fiduciã aliqualeꝫ
ſalutis:ꝙ autem non ſit neceſſario ſalubꝛis patꝫ qꝛ ipſe po
nit ꝙ tale ſputum ſi manſerit vltra ſepteꝫ dies ſit ſuſpectũ.
ergo ab initio non erat neceſſario ſalutis ſignũ. Fiduciam
aũt ſalutis dat ꝓpter cãm quaꝫ dicam in qõnibus de cõ͞ᵗᵒ.
¶ Ad 2ᵐ dico:ꝙ ipſe non ponit ꝙ tale ſputũ ſit neceſſario ſi
gnum mortis ſed ponit ipſum ſuſpectũ.hoc autẽ põt acci/
dere in egritudine ſalubri.¶ Aut dic ꝙ hic loquitur Hip
po.de peripleumonia.inſtantia ꝟo data fuit de pleureſi.
¶ Ad tertiũ dico:ꝙ lꝫ peripleumonia a ſuo gñe ſit morbus
peracutus tñ aliqñ prolõgatur:ſicut videmus in pleureſi
que lꝫ vtplurimũ terminetur in.14.diebus:ſicut dicit Ga
le.in cõmẽto illius aphoriſmi.[paroxiſmos ⁊ ↄſiſtẽtias.]
tñ aliquando poteſt trãſire.34.dies.ſicut pꝫ in anxio.
¶ De cõmento ꝟo dubitatur qꝛ ipſe ponit ꝙ ſputum ſubru
beum clarum eſt melius ſignũ q̃ꝫ ſputum rubeum puruꝫ:
qḋ non videẜ qꝛ ſputum rubeum clarum ſignificat egritu/
dinem eſſe cõpoſitã:⁊ rubeum purũ demonſtrat eã ſimpli/
cem. Cõpoſita ꝟo egritudo eſt peioꝛ ſimplici.ergo tale ſpu
tuꝫ eſt peius rubeo puro.¶ P̄.apa de ſanguine eſt minus
malum q̃ꝫ apa de cholera.ſicut dictũ fuit ſupꝛa in cõmento
eiuſdẽ capituli.ergo qñ cõmiſcetur cholera cum ſanguine
adunaẜ mala mã cum bona.Ubi ꝟo eſt ſolus ſanguis eſt
mã melioꝛ que eẽ põt q̃ peccat.ergo peius eſt apa quod ſit
de cholera ⁊ ſanguine apate quod ſit de ſolo ſanguine:qꝛ
malum miſtũ cum bono minuit bonitatẽ eius.¶ P̄.ſupꝛa
in cõmẽto eiuſdẽ capituli poſituꝫ fuit ꝙ ſanguis purus nõ
eſt malum ſignũ:ſed quilibet alius humoꝛ purus eſt malũ
ſignũ.¶ P̄.egeſtio in qua multiplex eſt coloꝛ eſt malum ſi
gnum propter multitudinẽ egritudinũ quas ſignificat.ſi/
cut dicit Gal.in libꝛo de criſi i ꝑ.⁊ ſupꝛa cap̄ de egeſtione.
ergo tale ſputuꝫ quod mãm mixtam declaꝛat nõ eſt bonum.
¶ P̄.nos videmus ꝙ nebula rubea que ſignat dñiũ ſangui
nis eſt ſecura nũcia ſalutis.ſicut dictũ fuit ſupꝛa cap̄ de vri
na.⁊ in ꝑ de criſi.ergo a ſimili ſputũ qḋ demonſtrat dñium
ſanguinis dꝫ eſſe ſecurũ nũcium ſalutis.¶ Ad ↄ͞ꝛiuꝫ pꝫ ra
tio per tex.Gal.qꝛ dicit ſputũ pure rubeum eſſe malum.qꝛ
eſt propinquũ ſputo ſanguinis de vena rupta pulmonis ⁊
tale ſputũ eſt peſſimũ.¶ P̄.ſputum ſanguinis vtpluri͞mꝫ
deuenit ad ſaniẽ.⁊ cuꝫ vlcus in pulmone fuerit:neceſſario
deueniẜ ad ptiſim.quare peſſimum eſt tale ſputum.
¶ Ad hanc qõnem dico:ꝙ ſputũ rubeũ clarum melius eſt
ſputo rubeo ſimplr.⁊ ſane intelligas rubeuꝫ clarum:qꝛ nõ
eſt totum ſputũ rubeum clarũ:imo eſt ſputũ nãle cui admi
ſcetur parũ ſanguinis.⁊ totum ſputũ reſultat rubeum cla/
ruꝫ.⁊ ↄcedo rõnes ad hãc partẽ adductas.⁊ vꝫ mihi ꝙ cã
in bonitate maioꝛi illius ſputi ſit iſta.qꝛ qñ permiſceẜ ali/
quid de cholera cũ ſanguine.⁊ eſt ibi de ſputo nãli permix
to.notãtur duo bona.vnũ quoꝝ eſt qꝛ ſignificatur bonitas
nature faciẽtis cõmiſtioneꝫ.⁊ cõmiſtio eſt quedã digeſtio.
aliud eſt qꝛ ꝓpter admiſſionẽ cholere cuꝫ illo ſanguine ci/
tius reſoluitur mã contenta in apate.⁊ ſic non peruenit ad
ſaniem.Cum ꝟo eſt purus ſanguis in ſputo:nec eſt ibi ſa/
num ſputũ:nec etiã eſt ibi cholera:tardius reſoluiẜ:nec ẽt
ſignificatur virtus nature facientis cõmiſtionem.⁊ ideo ti
metur ne conuertatur tale apoſtema ad ſaniem.
¶ Ad ꝑmũ argumẽtũ dico:ꝙ egritudo cõpoſita non ſimpli
citer eſt peioꝛ ſimplici.nã ſi cõponaẜ egritudo ex duabus.
vna quaruꝫ ſit peioꝛ alia.illa cõpoſita eſt peioꝛ ſimplici mi
nus mala:⁊ eſt minus mala ſimplici peioꝛi.U.g.ſicut vide
mus in febꝛe quartana.nã ſi melancholia ſit pura.peioꝛ eſt
febris q̃ꝫ ſi ſit mixta cum cholera.⁊ feb.factã de chol.⁊ me
lãcholia eſt peioꝛ febꝛe que facta eſt ſoluꝫ de cholera.Sed
tu dices ꝙ hec diſtinctio nõ hꝫ hic locũ:qꝛ cholera eſt pe/
ioꝛ ad faciẽdum apa q̃ꝫ ſanguis.ſicut pꝛobat ſecũda ratio.
¶ Ad qḋ dico:ꝙ hoc eſt verũ quoad feb.que apa ſeqtur.
⁊ quoad roſurã quã facit humoꝛ.ſed quoad velocitatẽ ter
minationis que multũ erat neceſſaria in apate pulmonis.
⁊ quo ad bonitatẽ permiſtionis nõ eſt peioꝛ cholera mix/
ta cum ſanguine q̃ꝫ ſit purus ſanguis.⁊ per hoc pꝫ ſolutio
ad argᵐ 1ᵐ.¶ Ad 3ᵐ dico:ꝙ multiplex coloꝛ in egeſtione
eſt malus.⁊ ſilr in ſputo ſi ille coloꝛ multiplex ſit diſtinctus.
Sed ſi mixtus:nõ eſt malus:qꝛ ſignificat bonitatẽ nature
digerentis.nã mixtio eſt quedam digõ.¶ Aut dico ꝙ ali/
ter ſe hꝫ multiplex coloꝛ in egeſtione q̃ꝫ in ſputo.nã in ege/
ſtione demonſtrat materias multas diffuſas in toto coꝛ/
poꝛe:ſed in ſputo demõſtrat materias multas adunatas in
mẽbꝛo vno.ſ.in pulmone.¶ Ad 4ᵐ pꝫ ſolutio per antedi/
cta.qꝛ ſputũ ſanguineũ purum nõ eſt malum niſi ꝓpter ti/
moꝛem ne ↄuertatur ad saniẽ.⁊ non ꝓpter maliciã humo/
ris ⁊ inobediẽtiã eius:cũ ſanguis in febꝛe nõ poſſit ↄuerti
ad ſaniẽ.vñ remanet bonitas eius ſine aliquo nocumento.
¶ P̄.dicit Gal.ꝙ ſi iſtud ſputũ digeritur in breui eſt bonũ.⁊
ſi tardatur ad digerendũ eſt dubiũ. Queritur ergo q̃ digõ
debetur ſputo iſti:cũ ſit ſanguineũ purũ.Videẜ enim ꝙ di/
geſtio ſit nociua:qꝛ digeſtio ſanguinis in apate exiſtẽtis eſt
cõuerſio eius ad ſaniẽ.ſicut dictũ fuit ſupꝛa in cõmẽ.libꝛi ꝑ
mi.⁊ quando de apate pulmonis venit ſanguis neceſſario
venitur ad ptiſim.ſicut Gal.dicit 5ᵒ de inge.ſa.⁊ de interio
ribus lib.4ᵒ.¶ Ad hoc dico ꝙ digõ ſputi ſanguinei non
eſt ↄuerſio ad ſaniẽ in hoc loco.ſed eſt ſubtiliatio ⁊ facili/
tas excũdi ſi ſanguis fuerit viſcoſus.ſed in apate quod de/
bet venire ad rupturã.digeſtio eſt ſaniatio.hoc auteꝫ apo/
ſtema dꝫ reſolui ⁊ non rumpi:ſed dꝫ ab eo euadere quis.
¶ P̄.dicit ꝙ ſi apoſtema diu durat ↄtingit in eo erroꝛ quod
nõ vꝫ.qꝛ qñ egritudo lõga eſt.datur medico ſpaciũ cogno/
ſcendi apoſtema melius.qꝛ mobilitas moꝛbi facit impedi
mentũ cognitioni:ſicut dicit Gal.in cõmẽto illius apho.
[Acutoꝝ moꝛboꝝ.] ⁊ ſicut dꝫ in cõ͞ᵗᵒ ꝑmi aph.nõ ergo vi
detur eſſe bona cã.¶ Ad hoc dico:ꝙ longa moꝛa non fa/
cit erroꝛem in bono medico ſed in malo:⁊ in egro ⁊ aſtan/
tibus:⁊ rebus neceſſarijs.

¶ Textus. LI.

¶ Omne ſputũ perſeuerãte doloꝛe:malum eſt.
Sputum nigrum peſſimũ eſt. Et omne ſputuꝫ
cum doloꝛis diminutione:bonum.
¶ Et omne ſputum per quod non quieſcit do/
loꝛ eſt malum. Et quod ex eo eſt deterius:eſt
nigrũ ſicut narraui. Et omne per quod eſt do/
loꝛis ſedatio:eſt laudabile.

¶ Commentum Galeni.

¶ Sermo etiã iſte eſt cõmunis in omni qḋ ꝓcedit ex coꝛpo
re:dixit enim illud in libꝛis alijs:⁊ in libꝛo aphoꝛiſmoꝝ:
vbi dixit.Quia opꝫ pꝛopꝛie vt cõſideres quieteꝫ egritudi/
nis.Multotiens enim põt natura ſuper egritudineꝫ:quã/
uis egritudo ſit mala ⁊ vincit eam:quare mũdificatur coꝛ
pus per euacuationẽ rei male ⁊ materiei male ex eo. Cum
ergo aſpicit illud qui videt ⁊ cõſiderat maliciã eius terre/
tur ex eo:qm̃ neſcit ſi ſit euẽtus euacuationis illius ꝑ acci/
dens:aut ſit ꝓpterea ꝙ nã euacuat rem malã. Et rememo/
ratio eius quã facit Hip.in libꝛo aphoꝛiſmoꝝ:non eſt niſi
ſcḋ nomen quietis tñ. In hoc autẽ libꝛo adiungit ad illud
doloꝛẽ ⁊ dixit in laude ſua:qua laudauit ſputũ ⁊ omne cuꝫ
quo eſt quies doloꝛis. Et nos qdem inuenimus eum poſt
paululũ narrare ſignificationes accidẽtes in egritudinibꝰ
que ↄuertũtur ad ſalutẽ:⁊ cõpꝛehendit eas ſub noĩe generꝭ

precepit

preceplt tibi iterum quãdo ꝓcedit in ſermone ſuo vt ꝑſcru teris perſcrutationē ⁊ cõſiderationem in ſignificationibus quas dixit: et ſit tibi poſſibile quãdo ꝓportionaueris ad/ inuicē iudicare ſuper quãtitatē declinationis egritudinis verſus ſalutem: aut verſus maliciã ſicut eſt illud qḋ inue/ nimus eum facere in hoc ſermone quē intendimus expone re. Dixit enī ꝙ productio ſputi quãdo per ipſam non quie/ ſcit dolor: tunc non eſt ſignū illud laudabile: ⁊ nō ſufficit ti/ bi vt ſcias tm̄ illud in ꝓnoſticatione certa: per illud qḋ ac/ cidit: ſed indiges etiã vt aſpicias in reliquis accidētibus: ⁊ nos inuenimus Hippo. oſtēdiſſe illud cū ipſe dixit: ſputum nigrū. quod eſt: q: in hora doloris ſm̄ diſpōnez ſuam: q: eſt ſignificatio cõmunis: eſt neceſſe ꝓpter illud ꝯſiderare in eo qḋ expuitur: qm̄ ſputum aut rubeum: aut citrinū ſignificat illud qḋ timor eſt minor: ⁊ ſi eſt nigrū ſignificat perditionē ſignificatione forti valde. Cum ergo perſcrutatus fueris il lud ⁊ inquiſieris de illo ⁊ reliquis rebus remanentibus: aggregabitur tibi inde res vna cõmunis in ꝓnoſticatione certa forti. Et Hip. quidē ordinauit poſt hunc ſermonem ſi gnificationes laudabiles ⁊ illaudabiles: vt rememoretur per eas illud qḋ proceſſit de ſermone eius.

Expoſitio Thaddei.

Sup hoc. §. gal. ſic ꝓcedit. nam ꝓ exponit 2am partē iſtius .§. 2° primã durat pª vſqꝫ ⁊ ꝓcipit tibi iterum.

De p. d. ꝙ hoc ſignū. ſ. ſedatio doloris non ſolū ꝟitatem habet in ſputo. ſ. ꝙ ſputū ſedans dolorē ſit bonū ſignū: ſed etiam verificat in omni ſuperfluitate que de corpore exit. ſ. ꝙ ſi cum ea ſedat' dolor eſt bonū ſignū ⁊ in hoc voluit hip. oſtendere ꝙ non ſolū modo oportet nos ꝯſiderare qualita tem exeuntiū de corpore: an ſit bona vel mala q: pōt eſſe ſu perfluitas male qualitatis puta q: nigra: ⁊ tamen cum ea eſt vtilitas: q: ſi ipſa exit per modum nature oſtantis ſequitur. alleuiatio: ſed ſi per modum ſyntomatis ſequitur aggraua tio: ⁊ ad hoc adducit quãdã cõcordãtiã de aphoriſmis.

De. 2°. d. ꝙ oportet medicū facere collationem bonorū ⁊ malorū ſignorū ad inuicē: vt per hoc poſſimus iudicare exi/ tū egritudinis ad bonum vel ad malum: ⁊ propter hoc po ſuit hip. per ſermonē de ſputo ꝯtrarium priori. ⁊. d. Omne ſputum perſeuerante dolore malum: ⁊ non fuit ꝯtētus de malo ſputo vt diceret ſolum maliciã exitus dñ: cum dolo re ⁊c. ſed etiam addit ꝯſiderationē male qualitatis: ⁊. d. ſi ſputū exit cum dolore ⁊c. hoc eſt nigrū. eſt tunc peſſimū ſi gnum: q: mala qualitas eſt cum malicia male actionis. ſ. cum dolore: ⁊ propter hoc qñ aliqs cõfert iſta ſigna bona ⁊ mala fiet ſumma ꝓnoſticationis ⁊ ita ponantur ſigna bona ⁊ mala.

Circa hoc du'. ꝓ de tex. nam. d. ꝙ oē ſputum perſeuerante dolore eſt malū: ſed ꝯtra durãte pleureſi durat do lor: q: dolor eſt ac' ple'' iſeparabile ſicut. d. omnis author me'. ḡ omne ſputū durãte ple'. eſt malum.

D. ac'. ſūt in ſtatu fortiora ſicut. d. hip. in 2ª pti. apho. ſed dolor eſt ac' huius morbi. ergo debet eſſe fortior in ſtatu: ꝗre omne ſputū in ſtatu huius morbi eſt malū qḋ falſū eſt.

Ad pm̄ dico ꝙ qñ hip. d. ꝙ omne ſputum perſeuerãte do/ lore eſt malum: hoc debet intelligi permanēte dolore in eo dem ſtatu aut in augmento. in tota autem pleureſi non per manet dolor in eodem ſtatu.

Ad 2m̄ dico ꝙ hic non omnia accidētia augentur in ſtatu nec in omni morbo. nam ſunt morbi quidam qui reſoluun tur paulatim ſicut pleu'ſ per ſputū. ⁊ in talibus dū mã di/ geritur deficiunt accidētia: ⁊ dolores: ⁊ ſunt quidã morbi qui vno impetu ſoluuntur per criſim: ⁊ in talibus acciden tia creſcūt donec materia digeritur ſicut patet in febre cu/ ius ꝯſumptio eſt per criſim ſubito venientem: ⁊ hec diſtin/ ctio ponitur a gal'. in ꝯ'° 3'' reg.

De ꝯ'° dubitatur. ſ. de illo apho. quē allegat ꝑ ſimilitudi/ nem. quis. n. ille eſt. Ad hoc dico ꝙ ille pōt eſſe 2ª aph. in perturbationibus vētris ⁊c. ille idē apho. inuenitur in pluribus locis ⁊ in 2ª ⁊ 4ª pte.

Textus. LII.

Omnis dolor predictorum locorum ſi ſuper/ ueniente ſputo vel ſolutione ventris: vel flebo thomia adhibito: vel quolibet competenti me dicamine non fuerit diminutus: pus ibi futu/ rum denuntiat.

Quicūqꝫ dolor in iſtis locis nō quieſcit neqꝫ apud ꝓductionē ſputi: nec apud euacuationē ventris per egeſtionē: neqꝫ apud minutionem ⁊ regimen ⁊ curationem per medicinas: tunc opꝫ vt ſcias ꝙ eius eſſe conuertitur ad pus.

Commentum Galeni.

Oportet vt ſcias de eſſe dolorū qui ſiunt in partibus pe/ ctoris ⁊ pulmonis: ⁊ nō quieſcunt per curationē: preter ꝙ ſit horum malitia ex re alia: excepto hoc qḋ ponitur in hoc capitulo tm̄: qḋ ꝯuertitur ad pus. qḋ eſt: q: ille egritudines ſunt medie inter egritudines que cõſumunt cum velocita/ te ⁊ facilitate: ⁊ inter illas quibus non eſt ſanatio.

Expoſitio Thaddei.

Circa hoc Gal'. ponit cãm h' ⁊ dicit ꝙ cã propter quam iſta apoſtemata veniunt ad ſaniē. eſt q: ipſa tenent medium inter apoſtemata que ſanant' per reſolutionem velocem ⁊ apoſtemata mortalia in tēpore breui. nam apoſtemata que ad ſaniē ꝯuertunt' nec cito occidūt nec cito ab eis euadit'.

Circa hoc du' ꝓ de tex. nã non videtur ſequi ꝙ ſi tale apa nō reſoluitur. ꝙ ꝓpter hoc cõuertatur ad ſaniē: q: poſſ eſt mori ex eo: nec ſequitur aliquid illorum.

Preterea poſſibile eſt ꝙ apoſtema cõuertat' ad ſcliroſim. nã triplex eſt criſis apoſtematis. ſ. ad reſolutionē. ⁊ matu/ rationē ſaniei ⁊ ſcliroſim. ſicut dicit Auic. ca°. de apoſtema tibus fen. 3ª li' pˢ. ⁊ gal'. de malitia ꝯplxis. ⁊ ē in ꝯ'° li' pnt.

Preterea poteſt terminari ad exituram ſicut dicit Auic. 3° can. de ſignis permutationis pleureſis.

Ad primū dico ꝙ Hippo. ſupponit ꝙ talis egritudo diu duret. Aut dico ꝙ ſupponit Hippo. virtutē eſſe fortē: ⁊ hoc dicit Auicē. 3° can. ca°. de ſignis permutationis pleu/ reſis: vnde ex hoc colligitur tertiū mēbrū. ſ. ꝙ non moriat' eger ex ipſa. nã de ꝑipl' cito moritur aliquis aut cito euadit per reſolutionem aut conuertitur ad ſaniem.

Ad 2m̄ dico ꝙ bene poſſibile eſt apoſtema cõuerti ad ſcli/ roſim. tamen apoſtema calidū raro recipit talē cõuerſionē.

Aut aliter ⁊ melius: q: ipſe ponit ꝙ dolor nō deficit in apo ſtemate aut ꝙ ſi ſclirotizatur deficit dolor ſicut dictum eſt ſupra per com̄ in primo libro.

Ad 3m̄ dico ꝙ ꝑiple' cõuertitur ad exituram in aliquo mē bro corporis ⁊ tūc pōt dici cõuerti ad ſaniem in mēbro illo. lꝫ nō cõuertatur ad ſaniem in pectore.

De cõmēto 3° du'. q: dicit ꝙ talis egritudo que ad ſaniē cõuertitur tenet mediū inter ſalutiferas egritudines ⁊ eas quarū nō eſt ſanatio: ſed hoc nō videtur bene dictū 3'. ⁊ cau ſa eſt: q: oīs egritudo aut eſt ſalubris: aut mortalis. Et q: egritudo talis. ſ. apoſtema pulmonis ſi ad ſaniem deuene/ rit neceſſario eſt mortalis. ſicut dicit Gal'. in quinto inge. ſa. non ergo medium tenet talis modus.

Ad hoc dico ꝙ ipſe nō ponit talē egritudinē tenere mediū ſimpliciter inter egritudinē mortalem ⁊ ſalubrē: ſed inter mortalē ⁊ ſalubrē in breui. ⁊ talis egritudo pōt eſſe media aut q: cito morientur: aut quia euadat in longum: ⁊ per hoc pꝫ ſolutio ad 2m̄ ſi quis bene inſpicias.

Preterea poſt omnes qõnes de ſputo duo generalia dub' videamus quorū. pm̄ eſt de ꝓprietatibus ſm̄ quas ꝓprieta tes ſputum ſignificat. 2m̄ eſt de latitudine ſputorum ſignifi/

cantium bonum vel malum.

¶ De primo dico ꝙ proprietates per quas ſputū ſignat ſunt nouem, quarū prima eſt facilitas vel difficultas productionis. 2ª eſt velocitas vel tarditas. 3ª eſt ſubſtātia. ſcilꝫ groſſities vel duritiēs. ſubtilitas vel mediocritas. 4ª eſt quantitas. ſ. multitudo ⁊ paucitas vel mediocritas. 5ª eſt miſtio ⁊ ſimplicitas. 6ª eſt fig^a. ſ. an ſit ſputum rotūdū vel nō. 7ª eſt color. 8ª eſt odor. 9ª eſt ſapor. ⁊ colligitur numerus iſtarū ꝓprietatum per ea que dicta ſunt ab Auic. 3°. can. ca°. proprio de ſputo: ⁊ ab Hippo. in hoc lib°. ⁊ a Gal. in libro de criſi. Modus aūt ſm quē ſignificet quelibet iſtarū ꝓprietatum queratur in ꝓprijs locis allegatis. ſm aūt queſitum ordinate poſitum eſt ab Auicen. 3° can. ca°. proprio de ſputo: vnde ibi queratur.

¶ Textus. LIII.

¶ Putredo cholerica ſputo admixta ⁊ ſine ſputo mala eſt.

¶ Et qn̄cūqꝫ accidit pus ſup ſputū adhuc vincēte cholera eſt malū valde: ſiue ſit exitus eius qđ egredit̄ qn̄qꝫ ſputū ſup qđ vincit cholera: ⁊ qn̄qꝫ ſanies: aut ſit vtriuſqꝫ exitus ſimul.

In alio ſiue ſit exitus ꝙ egreditur.

¶ Commentum Galeni.

¶ Cuiuſcūqꝫ apatū qđ in pus conuertit̄ in ſuperiorib⁹ corporis partib⁹ in qb⁹ iſdē quoꝝ q̄dā pars eſt ſanies: ⁊ reſiduū illoꝝ eſt idigeſtū: nō eſt curatio facilis. Si oſtendit̄ in eo cū illo ſigniano alia mala: eſt eius malitia plus ⁊ pluris illo malitie ſunt apata que ſunt in mēbris nobilib⁹. qđ eſt: q2 ſignificāt ꝙ humor faciēs ea eſt malicioſus valde: qm̄ illud ſignat ꝙ nā conat̄ apa maturare: ⁊ ꝙ ipſa nō iuenit in eo viā oīno.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum docuit Hip. in precedētibus ſignare per ſputū cōparatum ad cōuerſionem in saniē. modo docet pron' per ſputum pro vt in ipſo eſt sanies: ⁊ ſic ponit ſigna que ſignant' ſu per apoſtema pectoris ⁊ pulmonis qn̄ iam facta eſt cōuerſio in saniē alicuius materie. Et di' hec pars in. 3. nā primo ponit qđ ſignificet ipſum ſputū putridū 2° cōparat iſtud ſignum ad dies creticos. 3° ponit diſtinctiua ſigna mortalia ⁊ ſalubria durat prima vſqꝫ [ſi tn̄ die ſeptimo] 2ª vſqꝫ [qđ hmōi eſt] 3ª vſqꝫ ad finē iſtius partis. 3ª diuidit̄ in. 3. nam primo ponit ſigna ſalutis. 2° ſigna mortis. 3° concludit vtilitatē cōſiderationis iſtius. durat prima vſqꝫ [Et cōtrariū] 2° vſqꝫ [Et ſi vitalia] [putredo col^ca ſputo admixta ⁊ ſine ſputo mala eſt] Alia tranſlatio hꝫ aliā literam que ſic dicit [Et quādocūqꝫ accidit pus ſup ſputū adhuc vincente colera eſt malū valde ſiue ſit exitus eius qđ egre' quādoqꝫ ſputum ſup qđ vincit colera. ⁊ quādoqꝫ sanies. aut ſit vtriuſqꝫ exitus ſimul] Et nota ꝙ iſta litera conſt' hꝫ pluſqꝫ noſtra ⁊ aliter q2 in noſtra non ſit mentio de cōparatione colere ad pus. ſ. verū ſit colera pluſqꝫ sanies: vel minus: vel equaliter hoc aūt ſit in trāſlatione cōſt'. Itē in noſtra trāſlatione dicit̄ [ſimpliciter malū ſignū hoc eſſe] in alia ꝟo di' hoc eſſe valde malū ſignum. vnde litera cōſt' eſt melior.

¶ Super hoc. §. Gal. duo notat. nā primo ponit ſniam Hip. 2° dat cām durat prima vſqꝫ [qđ eſt q2 ſignant.]

¶ De p̄mo dicit ꝙ quādo in partibus pectoris ſunt apoſtemata quoꝝ aliqua pars eſt sanies: ⁊ alia eſt humor crudus ⁊ talia apoſtemata ſunt mala: ⁊ maxime ſunt mala ſi cū eis eſt aliq̄ alia ſignificatio mala maxime cum illa apoſtemata ſunt in membris nobilibus. Et ex his verbis percipitur ꝙ quādo Hip. dicit putredo col^ca ꝙ poteſt intelligi pro colera omnis humor crudus lꝫ peior ſit col^a.

¶ De 2° dicit ꝙ cā ꝓpter quā iſta apoſtemata ſunt mala: eſt q2 humor qui eſt cā eoꝝ eſt malitioſus adeo ꝙ nā conat̄ digerere eū ſed nō inuenit viā ad digerēdū eum ⁊ ſic ꝯuertitur in saniem ſic cōmixtam.

¶ Textus. LIIII

¶ Si tamen die ſeptimo contigerit.

¶ Et precipue quando incipit sanies ⁊ iam ſuꝑuenerint egritudini ſeptem dies.

¶ Commentum Galeni.

¶ Sermo iſte cōicat oī qđ accidit in aliq̄ dieꝝ criſis. qđ eſt: q2 ex euētu rei in aliq̄ dieꝝ criſis finit̄ ꝓnoſtica° ⁊ certitudo eius: verūtn̄ illud an ſit laudabile aut illaudabile ſignatur ex ſignationib⁹ alijs: qm̄ qn̄ accidit īfirmo ſudor in die ſeptio: aut fluxus vētris: aut fluxus ſanguinis nariū: deinde eſt diſpō eius poſt illā euationē melior: tūc illa ſignatio eſt laudabilis: ⁊ ſi eſt eius diſpō deterior: tunc eſt illa ſignatio eius illaudabilis. Et ſignatio cuiuſcūqꝫ haꝝ diſpōnum qn̄ eſt in aliq̄ dieꝝ criſis eſt magis certa ⁊ magis credenda: qꝫ quādo eſt in alio die. Et ego qdem iam locut⁹ fui in illo ſermone ꝓlixo in lib. meo de criſi: ⁊ in lib. meo de creticis diebus: ⁊ oꝫ ei q vult itelligere qđ dixit Hip. in lib. h̄ ſm certitudinē ⁊ ꝑſcrutationē: vt exercitet̄ in p^{is} in libris illis.

¶ Textus. LV.

¶ Mortē nāqꝫ in quartodecimo nuntiabis: niſi ſignū quodlibet aliud ſperande ſalutis adeſſe conſideraueris.

¶ Et time ei qui ꝓducit hoc ſputū ꝙ morietur in die. xiiij. niſi eueniat ei accidēs laudabile.

¶ Commentum Galeni.

¶ Jam itellexiſti certitudinē hui⁹ ſermonis ⁊ veritatē eius in expimētis nr̄is de me in eo qđ iudicaui ſup īfirmos: ⁊ ꝓpter h̄ oꝫ vt cōſideres qđ. d. Hip. ⁊ ponas mētē tuā in eo vt non exiſtimes ſup ſermonē eius: qđ eſt ſic̄ illud qđ ſcripſerunt multi medicoꝝ cū ſermonib⁹ qb⁹ nō ſit niſi iuſficietia per orōnē tn̄ cuiuſcūqꝫ comprehēdit̄ itētio eoꝝ in eo qđ apparet in in infirmis declarat̄ ab eis: q2 ſunt falſi: qđ eſt: q2 tu potes qn̄ ꝯſideras hāc egri^{tudine}m quā narraui: ⁊ cxexeris eā in ois tua: ⁊ eius diſpō eſt media iter egri^{tudine}s malas: ⁊ egri^{tudine}s laudabiles ꝓcedere ⁊ idicare diē in quo ipſe īfirm⁹ morietur.

¶ Pone ergo. v. g. ꝙ aliqs ꝓiecit vel expulit in die ſeptima saniē nō puram: neqꝫ in illa die totā: ſed cū ea ꝯmixtū fuit aliqđ de genere cholere: aut fuit totū qđ expulit huius gn̄is eſt tū: pter ꝙ fuerit cū eo sanies: ſed relique remanētes res ꝓculdubio in h̄ īfirmo fuerint medie. ſ. etas ⁊ virtus: ⁊ reliq̄ue res remanētes: ita ꝙ nō fuit in fine fortitudinis v̄tus neqꝫ in fine debilitatis: ⁊ ſimilr etiā regio ⁊ hora pn̄s ex hora anni: ⁊ diſpō aeris ⁊ etatis: ⁊ ponamus ꝙ oīa iſta fuerint media iter illud qđ eſt in fine bonitatis: ⁊ iter illud qđ eſt in fine malitie. Et ſicut narrauimus in iſtis reb⁹: q2 ſunt medie in bonitate ⁊ malitia: ⁊ ſimilr ponamus ꝙ vnūqđqꝫ generū ſignationū que apparēt in infirmo eſt mediū. Dico ꝙ iſtius īfirmi mors timet̄ vel expectatur in die. xiiij. Qm̄ hec hora eſt media in euētu mortis: ꝙ ſi apparerent in eo ſignificationes alie laudabiles: tūc ſcias ꝙ mors eius tardatur ab hoc termino. Et ſi appareāt ſignificationes in eo illaudabiles malę: tūc time ei mortē ante diem. xiiij. Et Hip. qdē narrat ſignationes laudabiles ⁊ ſignationes malas in eis que ſunt poſt: cū dicit quaſdā eaꝝ noībus ſuis: ⁊ aggregat rememorationē quarūdam eaꝝ. Nō aūt oꝫ ꝙ tu putes de illis ſignationib⁹ opīone abſoluta ꝙ ſint eq̄les in v̄tute: ſed opꝫ te vt rememoreris eius qđ ſcripſit Hip. in eis: ⁊ qđ addidim⁹ etiā nos ad illud: ⁊ vt ꝯſideres eaꝝ numeꝝ ⁊ v̄tutes ipſaꝝ. Jn q̄cūqꝫ ergo iueneris Hippo. dixiſſe: q2 ſignat euaſionē aut ꝑditionē pone eam in gradu primo que qdeꝫ ſignat euaſionē in ſignationib⁹ laudabilib⁹: ⁊ ſignificationes qdē ꝑditionis in ſignationib⁹ illaudabilib⁹. Et ſimilr etiā in quo dixit: q2 ſignat mortē in ꝓximo: aut q2 eſt periculoſa valde ⁊ nō dixit in ea abſolute: q2 eſt ꝑicioſa: ſꝫ ſignat

moꝛtē: ⁊ ſilr etiā itelligerem in ſignificationib⁹ ſalutis qn̄ dixit. in ſignificationibus: qꝛ ſignificat ſignificationes magnam ſuper euaſionē: aut qꝛ ſignificat fiduciā ⁊ ſalutē: ⁊ ꝙ egritudo eſt breuis ſpacij: ⁊ que ſūt illis ſilia. Significationum aūt in quibus dixit ſermone abſoluto: qꝛ ſūt pernicioſe aut indicāt euaſionem: natura eſt media inter duas extremitates: ⁊ non eſt occultū de iſtis ſignificationibus in qb⁹ locutus fuit per cōparationē ſuā: quia ſunt plus ſignificantes: moꝛtē aut plus ſignificantes euaſionem ꝗre addidit ad eas multitudinē ⁊ diminutionē: qm̄ qn̄ apparēt cum ſputo pnicioſo qđ oſtendit in die ſeptima: ꝗdam ſignificationes male que ſunt in gradu p̄: non eſt poſſibile: vt remaneat infirmus vſq3 ad diem. xj. ⁊ plus illo multū. Si apparet cum illo plus ſignificatione vna: ⁊ ſilr etiā ſi appareāt cū eo que dā ſignificationes laudabiles ⁊ ꝗdam illaudabiles: ꝓtendit egri⁹ vſq3 ad ſeptimanā tertiā. Q. ſi miſceant ſignificationes ſignificantes euaſionez ⁊ ſignificātes moꝛtez ſimul: deinde fuerint ſignificationes euaſiōis plures ⁊ foꝛtiores: ⁊ aut ſigñationes moꝛtis plures aut foꝛtiores: tūc timeat vel expectet infirmo in illis dieb⁹ pmis ꝙ ꝓlōgabit ſpatiuz vite ſue: ⁊ expecta ei in eis ꝯ̄riū illi⁹. ſ. ꝙ ſpatiū vite ſue abbreuiat. Et etiā ſi ifirmus fuerit ſenex aut debilis virtutis aut fuerit hoꝛa p̄ſens ex hoꝛis anni male cōplexionis egrediēs ab equalitate: aut diſpō aeris in illa hoꝛa ſil: ⁊ tūc expecta ei moꝛtem cū velocitate: poſtꝗ̄ ſciueritis etiam in iſtis ꝙ intentio eſt ſumpta ex virtute magna valde.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Uſq3 ibi [Q. ō bȝ ē] De hoc facit Gal. duos. §. ſꝫ ego faciā vnū ꝓp cōſtructū. vn̄ Gal. ſic procedit in expōne huius: nā pmo exponit qđ operent dies cretici p ſe. 2° quid operētur: alia ſigna durat pma vſq3 [iam intellexiſti]

¶ Et dicit de pmo ꝙ virtus diei cretici eſt certificare euētum alicuius rei. ſ. ꝙ ſignū apparet in die cretica ſi aliqua diſpō certa accidit: ſed vtrū illa diſpō ſit ad bonū vel ad malū nō datur nobis ſcire p virtutē diei cretici: ſed daſ nobis intelligi p alia ſigna vitalia ⁊ moꝛtalia q̄ ponūtur infra ab Hy. ⁊ de hac mā locutus fuit large in li° criſis ⁊ dieꝝ creticoꝝ.

¶ De 2° ſic ꝓcedit. nā pmo cōmēdat dictū hy^{is} in hoc loco: ⁊ arguit quoſdā medicos male intelligētes Hy. aut habētes malā opinionē de iſto ſigno ꝓnoſtico. 2° oſtēdit modū verificationis dicti hy. durat pma vſq3 [quod ē qꝛ tu potes] 2ᵃ diuiditur in. 3. nā pmo facit quādā pōnē ad verificādum iſtā ꝓnoſticationē. 2° diſtiguit virtutē ſignoꝝ. 3° cū iſtis ſignis accedit ad ꝓpoſitū. ſ. ad ꝓnoſticādū. durat pᵃ vſq3 [⁊ Hy. quidem narrat] 2ᵃ vſq3 [⁊ non eſt occultum de iſtis] tertia vſq3 ad finem.

¶ Dicit ergo de primo ꝙ ſi tu bn̄ ꝯſideras verba hy. poſita hic. inuenies ea eē vera p experimēta nr̄a p que multotiens iudicia dedim⁹ ifirmis talib⁹. Et nō opȝ te extimaſ ſic qdā extimauerūt. ſ. ꝙ i vbis hy. nō ē veritas ſed ſola ſufficiētia ſermōis. vn̄ qn̄ dicta iſtoꝝ bn̄ ꝯſiderabūtur inueniet falſa.

¶ De 2° dicit. ꝙ veritas ſermōis hy. pȝ ſi ꝯſideremus egritudinē quā hic ponit mediā eē inter oīno malā ⁊ oīno ſalubrē: ⁊ cū ea ꝯſiderem⁹ oīa alia ſigna eſſe mediocria. ſ. ꝙ virtus huius infirmi ſit media iter foꝛtē ⁊ debilē: ⁊ etas ſit media. ſ. ꝙ nō ſit firmiſſima etas nec debiliſſima ⁊ tēpus anni nō ſit malū oīo neq3 bonū oīo: ⁊ regio in qua ſtat, infirmus nō ſit oīo ſana nec oīo infirma: ⁊ aer nō ſit oīo ſan⁹ nec oīo īfirm⁹: ⁊ breuiter oīa ſigna q̄ apparēt in tali egri^{s}: ſint media iter bonū ⁊ malū. ⁊ dico talia ſig^{a} ſūpta ab vri^{a} ⁊. ab egeſtione ⁊ in ſilib⁹. dico ꝗ ꝙ ſi talis infirm⁹ in 7° die hȝ ſputū ꝗ dictū. ſ. putredinē colericā: ⁊ ſint oīa ſigna mediocria ſic dictū eſt ꝗ moꝛiet in. 14. die. Sed ſi aliqua ſigna bona miſceant cū iſtis ſignis poterit moꝛs ꝓtēdi vſq3 ad. 3^{am} ſeptimanā ⁊ ſi ſig^{a} mala miſceant cū ꝗ dictis: ⁊ tale ſputū appareat in 7° moꝛiet eger in. 11. die aut in 9°.

¶ De 3°. d. ꝙ hip. noīauit in ſequēti. §. ſig^{a} bona ⁊ mala cuȝ qb⁹ opȝ nos ſigñare: ⁊ dicit ꝗdā ex eis noīe ꝓpo: ⁊ ꝗdā ex eis cū aggregatiōe. ſ. i ſūma: ⁊ iſta ſig^{a} hn̄t grad⁹ i bonitate ⁊ malicia: ⁊ hn̄t ꝗdū i multitudine: ⁊ paucitate. nā ꝗdam ſigna ſunt bona ⁊ mala in ꝗdu p̄: ⁊ ꝗdā bona ⁊ mala i gradu 2°. nā cū. d. hip. hec ſigna ſigñant ſalutē valde aut oīo aut i ꝓximo. talia ſūt ſig^{a} bona in p̄ ꝗdu: ⁊ p ꝯ̄riū cū dic hec ſig^{a} ſigñant moꝛtē valde aut oīo aut velociter. talia ſunt ſigna mala vel moꝛtalia i p̄ ꝗdu: ⁊ cū dic de aliqb⁹ ſignis ꝗ ſigna ſunt bona aut ſūt mala talia ſigna tenēt me^{m}: ⁊ de ꝗ verbo dubitabit infra. ¶ De 4°. d. ꝙ nō eſt du^{m} ꝙ hip. in iſtis ſignis ſalutis ⁊ moꝛtis q̄ ipſe ponit itēdit gradū nō ſolū in q̄litate. ſ. foꝛtitudine ⁊ debilitate ſignoꝝ: ſed etiā in nūo coꝝ. ſ. in multitudine ⁊ paucitate: qꝛ ſi ſputum ſit tale quale ſic dictū eſt ꝗ in 7° die: ⁊ aliqua ſigna mala in gradu p̄ appareant cū eo aut multa mala ſig^{a} tunc moꝛiet an̄ 14^{m} die: ⁊ ſi cū dicto ſputo appareāt aliq̄ bona ſigna in ꝗdu p̄ aut multa bona ſig: tūc moꝛs ꝓlōgabit vſq3 ad 3^{am} ſeptimanā. ⁊ ſi ſigna mala cū bonis miſceant tūc ꝓlōgabit moꝛs ſi dñant ſigna bona ⁊ ſi dñant ſigna mala abbreuiabit moꝛs ſm ꝗtitatem exceſſus bo^{r} ad mala ⁊ econuerſo.

¶ Textus. LVI.

¶ Qō huiuſmodi eſt robur ⁊ cōſtātia egri ⁊ bonus ſpiritus ⁊ facilis ꝓiectio putredinis cum tuſſi: ⁊ equalitas totius coꝛpoꝛis in habitudine caloꝛis ⁊ multitudinis: nec ſitierit: ⁊ ſi vrina: ⁊ ſtercus: ⁊ ſudoꝛ: ⁊ ſomn⁹ bene ſe habuerint. Que ſi bene ſe ſunt habentia: vitam ſunt pollicentia: ex quibus ſi plura defuerint poſt diem xiiij. moꝛtē futurā pronūtiabis. Et ꝯ̄rium qdez qđ eſt moꝛtis ſignū huiuſmodi eſt. ſ. debilitas egri: ſpūs anxius magnus ⁊ denſus: doloꝛ ꝑmanēs: proiectio cū laborioſa tuſſi: ſitis perſeuerās: coꝛpoꝛis circa caloꝛē inequalitas: ventris ⁊ laterū caloꝛ magnus: ſed ⁊ frontis ⁊ manuū ⁊ pedū frigoꝛ: ⁊ vrina ⁊ ſtercus ⁊ ſudoꝛ ⁊ ſomnus vt diximus: ſunt minantia moꝛtem. Hec ſi predicte proiectioni cholerice putredinis ſuperuenerint: moꝛtez futuram ante. xiiij. diem non dubitabis: vel in. ix. vel. xj. Ex hac ergo conſideratione ſputum dices eſſe moꝛtale. Et ſi vitalia moꝛtiſq3 ſigna cognoueris ꝓnoſticoꝝ rectitudine inoffenſe progredieris.

¶ Et iſta ſunt ſigna laudabilia. ſ. robur ⁊ conſtātia egri: ⁊ bonus ſpiritus.

¶ Commentum Galeni.

¶ Ex hoc ſermone incipit determinare Hippo. ſigñationes laudabiles: ⁊ ſigñationes malas: ⁊ ſunt ille in qbus locut⁹ fuit in eis que premiſſa ſunt: ⁊ propter hoc ego pertranſeo omnes eas: ⁊ venio ad exponēdum qđ dicitur poſt eas.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Sup ꝗ. §. gal. nihil dicit. niſi ꝙ ꝗ ponit hip. ſigna bona ⁊ mala ⁊ planū eſt qđ dicitur. ¶ Circa iſtā lectionē ꝗrit p̄ ꝗ tex. ⁊ p̄ an ꝗ ſignū putredo colica ſignificet ſup egri^{nem} pulmonis ſolū aut cōiter ſup egri^{nem} pulmonis ⁊ pectoꝛis.

¶ Ad ꝗ dico ꝙ tale ſignū ſigñat ſup aſpa pectoꝛis ⁊ pulmonis cōiter ⁊ ꝗ pȝ ex tex. illius p^{i} [ois doloꝛ p̄dictoꝝ locoꝝ] ⁊ ex ꝯ^{io} illius ſequētis [aparū ꝗdam.] ¶ 2°. ꝗrit ꝗ virtute iſtius ſigni [putredo colerica] nā non vi hēe tātā vim ꝙ iꝫ de moꝛtē ſignet: qꝛ ſanies p ſe emiſſa nō ſigñat moꝛtē nec^{o} ⁊ nec colera per ſe emiſſa ſignificat moꝛtem neceſſario: quare

nec vtraq; ſimul iuncta ſigt nec° morte.

℃ P. querit an hoc ſignū ſi oīa alia ſigna q̄ hipp. ponit ſunt bona ſignificet morte vel nō: vr vi q̄ ſic. qꝛ ꝯſt° vi velle q̄ cō iūctio bonoꝝ ſignoꝝ cū h malo ſigno nō vi facere niſi ad ꝓlōgatione mortis. ſic vi velle gal. in ꝯ°. ℃ Et vr q̄ non qꝛ hip. dicit h ſigna ꝓmittere vitā: ſed cū dicūt authores q̄ h ſig° ꝓmittūt vitā itellr q̄ eger poſſit ſaluari a tali egri°.

℃ Ad 1ᵐ argᵐ dico ꝑ q̄ ſi oīa ſigna bona q̄ hip. ponit ꝯueniūt cū dicto malo ſputo aut maioꝛ ps coꝝ ⁊ fortiorz eger euadet. ℃ Aut dic q̄ cū illo malo ſigno impoſſe eſt oīa bona apparere: aut maiorē ptē coꝝ ⁊ fortiorē. Jta tñ intellige euaſionē .i. q̄ ſi alia ſigna ꝑter ſputū malū ſint magis bona q̄ȝ illud ſputū ſit malū, tūc eger euadet. ſed ſi alia ſigna non tm̄ addūt in bonitate q̄tū h addit vel ponit in malicia nō ſignabit euaſio, ⁊ hoc eſt verū ſimplr. ℃ Uel dic ſm q̄ ꝯſt° ponit ad lrām. q̄ neceſſe ſit hūc infirmū mori pp maliciam iſtius ſputi: ſed h qd̄ hip. dicit ꝓmittere vitā. oꝫ intelligi. lōgitudo vite per aliquot dies: ſed vba Hippo. vñr ſignare euaſionē. ℃ Ad 3ᵐ dico q̄ virtus malicie in hoc ſigno ſic ꝯſiſtit qꝛ vna pars illius ſputi .ſ. ſanioſa ſignat q̄ corroſio nec° ꝯtingit pp materiā acutā q̄ ad ſaniē eſt ꝯuerſa: ⁊ durabilitatē eius qꝛ pars illa ſputi q̄ eſt colera idigeſta demonſtrat lōgitudinē morbi: ⁊ qñ lōgitudo cū mā corrodēte lūgit. mā trāſeūte vel manēte in pulmone nec° morietˀ eger: ⁊ qꝛ cū hoc etiā adeſt fe. moleſta valde: cū virtute nō potēte mūm illā olgerere: ⁊ ex h patet ſolio qꝛ lȝ ſanies p ſe non ſignificet morte vel colera per ſe nō ſignificet morte. tñ ꝯiūctio vtriuſq; ad inuicē ſignat eam: Aut dic q̄ tale ſignū nō ſignat neceſſario mortem niſi cū adiūctione maloꝝ ſignoꝝ aut mediocriū. ℃ Modo videam° aliq̄ circa tex. ſi ſi tñ die 7° ꝯtigerit morte in .14° nūciabis ſed querit qꝛ .14ᶠ dies indicat ab vndecimo hic aūt ponit idicari a 7°. ℃ Ad qd̄ dico q̄ lȝ vndecim° dies idicet .14ᵐ. tñ pōt 7ᶠ idicare 14ᵐ ſicut .d. gal. in ii° de creticis ⁊ in ꝯᵒ illius aph. ſ Quibus in 7° die ind°. ſ Robur ⁊ ꝯſtātia robur qdē dr quoad potētiā vtutis. ꝯſtātia vo dr quoad durabilitatē. ℃ Sed forte dur an hoc ſignū ſolū ſignificet ſalutē: ⁊ vr q̄ ſic. qꝛ ſi virtus ꝑualet morbo nec° ſaluabit eger. niſi ꝯtingat error. ſicut in ꝯᵒ 2ᶠ pa. ⁊ vr q̄ nō qꝛ auic. ponit 4° cañ. fen. 2° cap. de ſignis malis. q̄ vtute exñte fortī poſſe eſt mori egrum.

℃ Ad h dico q̄ vtus pōt 2ᶠ dici fortis. vno°. ꝑ ꝯparationē ad morbū ita q̄ ipſa ſit fortior morbo: ⁊ hoc° ipſa p ſe ſignificat ſalutē. alio° pt dici vtus fortis abſolute: ⁊ h° lȝ ſit bonū ſignū nō tñ eſt ſignū neceſſarie ſalutis. ſ Bon° ſpūs bonitas ſpūs eſt forte ſignū: qꝛ ſignat fortitudinē ⁊ ſalutē duarū virtutū .ſ. vitalis ⁊ aīalis. nā anhelit° mutat pp noc° cerebri: ⁊ pectoris vt dictū eſt in lib. 3° de inter°: ⁊ ē aliquid dicit hip. lib. ꝑ cap de anhelitu. ſ ⁊ facilis ꝓiectio putredinis cū tuſſi bonitas huius ſigni eſt qꝛ ſignat fortitudinem vtutis nālis ⁊ aīalis: fortitudinē qdē nālis demōſtrat qꝛ demōſtrat mām eſſe digeſtā: ⁊ nālē expulſiuā eſſe fortē. aīalis aūt fortitudinē ſignat: qꝛ ſignat potētiā lacertoꝝ mouētiū pectus ſupra mām expellēdā. ℃ Sȝ ꝯ h obicies qꝛ h ſigᵐ ſignat mām eſſe digeſtā: ſed putredo colerica eſt ſignū indigeſt° ergo nō poterit cū illo iūgi. ℃ Ad h dico q̄ facilis proiectio pōt eſſe aliqñ pp robur vtutis expulſiue lȝ digeſtiua defecerit a ſuo poſſe cōpleto. ℃ Aut dic q̄ hip. non vult q̄ oīa iſta ſigna inueniant nec° cū illo malo ſigno. ſ Et equalitas totius cor° ſed nō vr q̄ ſit poſſe. qꝛ h egri° eſt cū apoſtemate iteriori. cū aūt apa eſt in iteriori oꝫ q̄ caliditas ſit i loco vbi eſt apa ⁊ friditas ſit in extremis ſicut dictuȝ eſt ē in ꝯᵒ 2ᶠ li°. in illo. ꝗ. ſ Et ſi pedū plāte ⁊c in ꝯᵒ illius aphō. 4ᶠ pt° ſ Si exteriora frigeāt ⁊c. ℃ Ad h dico q̄ lȝ frigiditas extremitatū cū calore iteriori ſignet apa intrinſecū. nō tñ ꝯuertit .ſ. q̄ vbicūq; ſit apa ibi ſit frigiditas extremitatum cū caliditate interiori. pōt .n. eſſe ſalubris egritudo.

℃ Uel dico q̄ hoc ſignū habet locū in apoſt°: circa ꝑnc° ſiue ꝓceſſū aūt ſpatii ſalui non habet locū. ſ Nec ſolū fierit inō ſecure dico eſt impoſſe que ſi bñ ſe ſunt bñtis vitā ſunt pollicentia. ſi oīa iſta ſigna bona q̄ ꝑceſſerūt ꝯuenīūt pollicent vitā ⁊ ſalutē: Aut alr .ſ. vt cōprehēdat ſolum illa ſigna .ſ. ⁊ vrina ⁊ ſtercus ⁊c. ⁊ pōt gloſari ſm q̄ ſupra dicta ſunt ſigna pollicētia vitā in lōgū .ſ. q̄ nō ſiat euaſio ſed ꝓducit mora. ex quibus ſi plura defuerint .i. ſi maior pars iſtoꝝ bonoꝝ ſignoꝝ deficiat: mors abreuiat infra .14ᵐ diē. ⁊ intelligo maiorem partem non ſolū in numero ſed in virtute.

℃ Sed querit q̄ ſūt illa ſigna q̄ gal. d. eſſe bona in gradu ꝑ ⁊ in gradu 2°. ℃ Ad h dico q̄ fortitudo vtutis ⁊ tolerātia eius: ⁊ ꝓductio ſputi facilis: ⁊ bonitas ſpūs ſūt bona ſigna in gradu ꝑ. alia vo ſunt bona in gradu 2°: ⁊ ꝑ iſta pȝ q̄ ſunt mala in gradu ꝑ ⁊ q̄ in 2°. ⁊ ꝯtrariū qdē qd̄ eſt mortis ſignum huiuſmodi eſt .ſ. debilitas egri ſpiritus anxius magnus ⁊ denſus. dolor ꝑmanēs. ꝓiectio cū laborioſa tuſſi. ſitis ꝑſeuerās corporis circa calorē inequalitas: vētris ⁊ lateꝝ calor magnus: ſed ⁊ frōtis ⁊ manuū ⁊ pedū frigor: ⁊ vrina ⁊ ſtercus ⁊ ſudor ⁊ ſomn° vt dixim°. ſunt nūntia mortē h ſi ꝑdicte ꝓiectioni colerice putredinis ſupuenerint mortē futuram añ .1ᵐ diē nō dubitabis vel in 9° vel 11° iſta oīa ſūt exponēda ꝑ ꝯtrariū ſ ex hac ḡ ꝯſideratione ſputū dices eſſe mortale .i. ſ. cū adiūctiōe iſtoꝝ ſignoꝝ maloꝝ. ⁊ ſi vitalia mortiſq; ſigna cognoueris. ꝓnoſticoꝝ rectitudine inoffenſe ꝓgredieris. ie iſta ſunt ſigna laudabilia .ſ. robur ⁊ ꝯſtantia egri: ⁊ bonus ſpūs. Docet nō recte inſpicere iſta ſigna mortis ⁊ ſalutis vt ſis attentus.

℃ De ꝯᵒ vo aliqua iam q̄ſiqi in textu tñ vnuȝ verbū eſt ibi ambiguū aut duo. ꝑᵐ eſt qꝛ .d. gal. q̄ hip. diſtinguit ſigna ꝑ grad°. qd̄ nō vr: qꝛ ꝑ dicta hippo. nō dr in h cap aliqd ꝑ qd̄ ſiat diſtinctio aliqua ſignoꝝ in duos gradus.

℃ P. ipſe .d. q̄ qñ hip. dicit hoc ſignū eſt bonū aut malū ſermone abſoluto. oꝫ intelligi q̄ tale ſignū eſt mediū inter duas extremitates. qd̄ nō vr: qꝛ ſignū bonū nō eſt meᵐ imo ad latus bonitatis reponit. nec ſignū malū eſt meᵐ imo ad lat° malicie reponitur. nō ergo tenet mediū.

℃ Ad ꝑᵐ dico q̄ gal. nō dicit q̄ hip. ponat hāc diſtinctionez per gradus in hoc cap ſed in alijs locis.

℃ Ad 2ᵐ dico q̄ gal. nō ponit iſta ſigna eſſe mediocria inter ſigna bona ⁊ mala ſimplr: ſed ponit iſta duo eſſe media .ſ. mala ⁊ bona inter ſigna ſalutis ⁊ mortī. ita q̄ bona ⁊ mala ſimul ſunt mediū: ⁊ bonū declinat ad latus ſalutis ⁊ malū ad latus mortis: ⁊ lȝ nullū illoꝝ ꝑ ſe poſitū ſignificet mortez vel ſalutē: Alia vo plura ptū q̄ri q̄ poſt pono pp breuitatē.

℃ Textus. LVII.

℃ Apoſtematum quedam in .xx. quedaȝ in .xl. quedam in .lx. rupturam differunt.

℃ Reliquorum autez ſanioſitatis plurimū rumpitur: quiddam eius in .xx. ⁊ quiddam in .xl. ⁊ quiddam in .lx.

℃ Commentum Galeni.

℃ Nō nobis declarat qd voluit ꝑ ſermonē ſuū reliquoꝝ ſanioſitatis: qd̄ eſt: qꝛ poſſe eſt q̄ ipſe ſignificauit ꝑ reliq̄ ſanioſitatis illud qd̄ accidit in mēbris alijs: ⁊ nō qd̄ accidit i pectore ⁊ pulmone. Et eſt illud in quo eſt ſermo eius vſq; ad hūc locū: ⁊ poſſe eſt q̄ ſignificet iteꝝ ſpēs ſanioſitatis accidētes in iſtis mēbris que nō aſſimulant illis ſpēb°: q̄rū preceſſit rememoratio: ⁊ poſſe eſt q̄ ſignauit ꝑ ſermonē ſuum iſtas duas ſpecies ſil. Et qñ dixi ſpēs que nō ſimilant illis q̄rū rememoratio ꝑceſſit: tūc oꝫ vt exponā intētionē illius.

℃ Dico ḡ q̄ Hip. nō poſuit ſermonē ſuū vſq; ad hūc finem in oīb° ſpēb° ſanioſitatis accītis in pectore: ſed in illis in q̄b° admiſcet ſanies aliqd de gñe chol̃e: ſicut dicit Hippo. Neq; poſuit ſermonē ſuū iteꝝ in oīb° iſtis: ſed in illis que rūpunt in diebus .vij. ⁊ paꝝ accidit illud: qñ plūmū eoꝝ

rūpitur in die vigeſimo. Et ex eis ſunt quarum ſpaciū eſt lō gius iſtoꝝ: ſunt ille in qbus fuit ſermo eius nūc. Et earum ſpēs ſunt due que diuerſificantur in tempore quarū vna eſt ſm mē° infirma: ꝛ ſcḋa ſm humorē dominantē. Scḋm mē brū quidē. Quoniā qḋcūqꝫ ex mēbris eſt calidius ꝛ leuius eius ſanioſitas eſt velocior: ꝛ qḋcūqꝫ ſit frigidius ꝛ durius eius ſanioſitas tardat. Scḋm humores quidē quoniaꝫ qḋ accidit ab humorib⁹ calidiorib⁹ eius ſanioſitas erit velo/ cior: ꝛ qḋ ſit ab humoribus frigidiorib⁹ eius ſanioſitas eſt tardior. Iſte ergo ſunt differentie ſumpte ex ipſa ſubſtantia huius rei q̄ſtione: ꝛ cōſequunť eas differētie alie extrinſecus: ꝛ ſūt q̄ ſumunť ex etate: ꝛ ex nā: ꝛ ex regione: ꝛ ex hora pre ſenti: ꝛ ex hora diſpōnis aeris: ꝛ ex virtute infirmi. Humo/ res enim cali in oib⁹ iſtis ſunt velocioris ſanioſitatis: ꝛ fri gidi tardioris. Omne autē qḋ dixi inde oportet vt itelligas cōiter in oibus ſpēbus ſanioſitatis. Et videť mihi etiaꝫ ꝙ ſmo in h̄ loco eſt in ſanioſitate q̄ ſit in pulmone ꝛ pectore.

Expoſitio Thaddei.

Cū docuit hip. pn°. p ſputū ſup acutas egri°; docet mō pn° ſup cronicas natas ex acutis idest ſup empicos ꝛ diui° h̄ ca™ in q̄ agit de ſignis empicoꝝ in. 2. ptes. nā p̄ pmittit q̄/ daꝫ añcedētia ſigna pn° empycoꝝ. 2° ponit ſigna pnoſtica durat p̄° vſqꝫ in eo aūt cuius. ꝟ Et attēde ꝙ iſte tex. vbi po nit diuiſio nō inuenit in nr̄a tra° ſed inuenit in tran° pſtā°. ꝛ ego emēdaui eaꝫ q2 in nr̄a tra° magn⁹ eſt defect⁹ ſicut pꝫ inſpiciēti. vñ ſi tu vis iuenire iſtas diuiſiones lege tex. con/ ſtātini: pma ꝟo pars diui° in 4°ʳ ptes. nā p̄ ponit diuiſionē apāū ſm diuerſitatē terminoꝝ. 2° docet ponere pnc™ cpu tādi dies illoꝝ terminoꝝ. 3° docet cognoſcere in quo latere pectoris colligať ſanies. 4° ponit ſigna q̄ demonſtrāt em/ picos pñtes durat p̄° vſqꝫ oꝫ ḡ medicū: 2° vſqꝫ ꝛ ſi colle ctio 3° vſqꝫ ꝛ ex ſignis hꝫ 4° Apāū ꝛc. ſup h̄. §. duo no tat gal. nā p̄ notat gn̄alē intētionē iſtius ca°. 2° ponit cās ꝛ modos diſtīctiōis iſtoꝝ apāū. durat p̄° vſqꝫ ꝛ eaꝝ ſpēs.

De p̄. d. ꝙ ſermo hip. in h̄ cap̄ in quo loquiť de adunatiōe ſaniei tolerat multas expōnes. nā pōt dici ꝙ ē locutus fuit hip. de ſanie adunata in pectore ꝛ pulmone. in h̄ ꝟo loquiť de ſanie adunata in aliis mēbris. 2°. pōt exponi ꝙ in hoc cap̄ loquať de ſanie adunata in pectore ꝛ pulmone ſicut ſ̄ fecit ſed iſta adunatio non eſt ſimilis illi: ſed aliter pōt dici ꝙ loquiť de vtraqꝫ ſanie: ſed melior expō eſt ꝙ ē locut⁹ fue rit ipſe de ſanie adunata in pectore q̄ non erat pura ſanies imo cuꝫ ea erat admixtura colera: ꝛ talis ſanies erūpebať in 7. dieb⁹. mō ꝟo loquiť de ſanie q̄ adunať in pectore ꝛ pul/ mone ſicut ſupra: ſed talis ſanies eſt pura ſanies ꝛ erūpitur in. xx. diebus ad minus.

De 2°. d. ꝙ ſpēs apoſtematū rōne ſue durabilitatis diſtin gunť 2°. ſ. rōne ſbie ipſoꝝ apāū ꝛ rōne reꝝ pſequētium: ex parte qdē ſbie 2° diſtinguunť ſpēs apāū. ſ. rōne humoris ſa cietis apā ꝛ rōne mēbri qḋ apať. rōne qdē hu°. q2 ſi apā ſit de humore calo ꝛ ſubtili citius venit ad ſaniē ꝛ ſi de frido ꝛ groſſo tardius venit ad ſaniē. Ex mēbro autē diſtinguunť q2 ſi apā ſit in mēbro calo ꝛ raro citius venit ad ſaniē: vt ſi fiat in pulmone ꝛ ſi fiat in mēbro fri° ꝛ duro tūc tardius vē nit ad ſaniem: vt ſi fiat in pellicula coſtaꝝ ꝛ ſic pꝫ diſtinctio apoſtematū a ſbia. Ab extrinſecis ſiue pſeqb⁹ diſtinguunť ſpēs h̄ mō. q2 oportet pſiderare, pnē, etatē infirmi, nām tpis regionis ꝛ aeris. nam in pne cala ꝛ etate cala ꝛ tpe eſtiuo ꝛ regione cala ꝛ aere calo. apoſtema natum citius venit ad ſaniem. in contrariis tardius.

Circa hūc. §. p̄ q̄r° de tex. Et vr̄ ꝙ diſtinctio iſtoꝝ apā/ tū nō ſit bñ poſita q2 humores ſūt 4°ʳ ex qb⁹ apā pōt fieri ḡ ſi variať termin⁹ apo°° penes diuerſitatē hu° oꝫ 4°ʳ ponere terminos. nos. n. videm⁹ duos humores equa liter ſe hñtes facere criſim in eodem termino.

ꝟ. varietas mē°° in caliditate ꝛ friditate ꝛ ſpiſſitudine ꝛ ra ritate nō pōt hre talē pportionē ſolū q̄lis eſt inter. xx. ꝛ. xl. imo multo minor eſt ibi diſtinctio ꝛ ſile arg™ ſumiť ab aliis cāis exteriorib⁹. ꝟ. poſſet fieri pſūptio mãe apo°°. ita ꝙ termin⁹ poſſet venire in minori ſpacio ꝛ mediocriť poſito.

Ad hāc qōne dico ꝙ credo bñ poſſe fieri alios terminos medios inter iſtos: ſꝫ iſti ſūt pringētes frequētius q̄ʒ alii: ꝛ ꝙ iſti. 3. termini ſunt magis occurrētes eſt p ꝟtutē diei crati ci. nā in diuturnis mor°° eſt ꝟtus maior p nūm vicenariū q̄ʒ p aliū lꝫ dicat gal. i p°° 3° pti° ꝙ poſt. xx. dies ſit cōputať p ſeptimanas. Ad 2™ dico ꝙ lꝫ fiat pſūptio tñ vt plꝫ cadit eruptio in iſtis dieb⁹ lꝫ poſſit pringē in aliis pp ꝟtutē dieꝝ.

De p°° ꝟo dubitať q2 ponit ꝙ mēbrū raꝝ citius venit ad ſaniē. qḋ nō vr̄. q2 raritas mēbri facit ad reſolutionē apātis ꝛ reſolu° pdicit pueſioni ad ſaniem q2 gal. d. 5° de ſimplici me° ꝙ medicine gn̄antes ſaniē ſūt viſcoſe claudētes poros.

Ad h̄ dico ꝙ nos ſupponim⁹ hic ꝙ tale apoſtema nō ter/ mineť p reſolonē q2 nō veniret ad ſaniē. vñ tale mēbrū. ſ. ra rū nō tenet mām adeo cōpactā ꝛ inuiſcatā ꝙ nō pmittat eam venire ad locū adunationis ſaniei ſicut facit mēbrū ſpiſſuꝫ tamē tantam habet ſpiſſitudinē ꝙ prohibet reſolutionem.

Textus. LVIII.

Oportet ergo medicū diem principii nō igno rare: ꝛ in q̄ hora corp⁹ primū habuerit calere: aut rigere: aut p infirmū cognoſcere qñ ſcepit in eodē loco dolere: ꝛ cōpūctiōes ſentire. Hec enim ſunt pria collectionū inditia: ex quo dies erunt tibi computandi: ꝛ inde eruptionem ex/ pectabis in predicta tempora.

Et oportet vt conſideres quādo eſt inceptio ſanioſitatis: ꝛ cōputes illud a primo die quo fe bricitauit infirmus: aut aduenit ei ſi aduenerit rigor: aut quādo eſtimat ꝛ inuenit dolorem: ꝛ facta eſt locō eius grauitas in loco in quo in/ uenit dolorem. Iſta enim ſunt ex eis que ſunt in inceptione ſanioſitatis. Ab hac ergo hora oportet numerare ꝛ expectare rupturaꝫ in ho ris quarum preceſſit rememoratio.

Commentum Galeni.

Leuior rerum ſup q̄s pueniūt oēs medici vt facerēt eas apparerere apparitione manifeſta eſt ꝙ in hora ſanioſitatꝭ apāū q̄ ſūt in mēbris nobilibus que non ſoluunt p medi/ catione: ſed ſiūt ſanioſa: accidit rigor ꝛ ſequiť illuꝫ feb. Et egō q̄dē iam oſtēdi in libro meo de rigore ꝙ euentus eius eſt ex acuitate ſaniei gn̄ate i mē°° nobilib⁹ qñ mordicat ea ꝛ corrodit ppretētionē in eis ſic faciūt mē° acute qñ appro pinquāt vlceribus maliciosis ꝛ egri° accñtib⁹ in pectore a putredine; accidūt. n. tūc rigor ꝛ feb. qñ ſequiť hꝫ rigoreꝫ feb. Et pp. h̄. d. Hip. h̄ duo accñtia ſiľ: ꝛ poſuit p™ qḋ dix̄ ex eis feb. dixit. n. a p dic in q̄ febricitat infirm⁹ ꝛ nō voluit p id p™ diē egri°°: ſed diē in quo accidit ei feb. cū rigore. ſ. in q̄ feb. praua facta eſt plus q̄ʒ fuit: ꝛ accidit infir° etiā illa hora grauitas: qñ humor diuiſus eſt in ptes multas paruas qñ di ſpergiť i mē° apoſtemoſo: ꝛ pueniť ad ſanieꝫ: ꝛ aggregať in loco ex locis vacuis pping̃s loco apoſtemoſo. Dixit ḡ Hippo. ꝙ te oportet expectare rupturam apoſtematum in die. xx. aut in. xl. aut in. lx. ab hora in qua accidunt iſta ac/ cidētia. Et ſunt tria: quoꝝ vnū eſt rigor: ꝛ 2™ eſt grauitas: ꝛ 3™ eſt feb. vehemēs multū plus q̄ʒ fuit: ſicut dixi.

Expoſitio Thaddei.

Circa hūc. §. ponā ſolūmō expōnē ad lr̄aꝫ. p™ habuerit ca lere. i. febrire fortius ſolito nec debes itelligere ꝙ tūc inci/ piat feb. ab initio: ſed tūc icipit fieri fortior ſolito aut frige/ re. i. rigorē patit: ꝛ cā huius eſt q2 ſanies pungit mēbrū vbi

adunaſ ſuo acumine. Qñ incepit in eodẽ loco dolere ⁊ cõpũctiões ſentire .i. oꝫ ponere 3ᵐ ſigᵐ. grauitatẽ in loco ſpatis qꝛ qñ ſanies adunaſ in vno loco facit ibi põdus graue: ⁊ põt dici ꝙ iſte ſit dolor grauatiuus. ſic ḡ iſta 3ᵃ ſigna ponit hic hip. ſ. fortitudinẽ feb. ⁊ rigorẽ ⁊ grauitatẽ in loco.

Circa hũc .§. duᵣ: qꝛ vꝫ ponere ſigᵃ pauca pncipij empᵉ nõ. n. ponit niſi 3ᵃ. auic. ꝯo 3ᵒ cañ. ponit. 13. ſigna cap̃. de ſignis ꝑmutationis pleureſis ad empima.

¶ Ꝺ. hip. in apᵒ ponit vnũ ſigᵐ qḋ hic nõ ponit. ſ. tẽpᵘ. nam pleureticus poſtq̃ꝫ tranſijt. 14. dies fit empicus.

¶ Ad pᵐ dico ꝙ auic. ponit ſigna collectionis incipientis ⁊ ꝓcedẽtis, vſqꝫ ad ꝯplemẽtũ eius. ſ. vſqꝫ ad rupturã. hip. ꝯo ponit hic ſigna. ſolũ poſt pncᵐ collectionis: ⁊ illa ponit ſolum famoſiora ⁊ infallibilia: ⁊ ꝑ hoc pꝫ ſolutio ad 2ᵐ.

¶ Ꝺ. duᵣ. de iſtis trib⁹ ſignis. naꝫ nõ vꝫ ꝙ febris icipiat fieri fortior ſolito tũc imo vꝫ minui qꝛ cum pleᵃ trãſit ad empima, ꝑmutaſ egri⁹ acuta ad cronicã. ḡ fe. debet remitti.

¶ Ꝺ. grᵣ. an iſte infirm⁹, cuius ſpa ꝯuertiſ ad ſaniẽ ſit pleuretic⁹ ab iſto pn° vſqꝫ ad rupturã vel nõ. ⁊ vꝫ ꝙ ſic. qꝛ diffõ pleuᵃ quã ponit gal. in ꝯᵒ de pulſib⁹, ꝯperit ei. eſt. n. pleureſis flegmõ mẽbroꝝ ſubcingẽtiũ coſtas. talis aũt eſt in h. egro. ḡ ẽ pleuretic⁹. ¶ Ꝺ. ponit ꝙ rigor ꝯtingat in tali pn° ⁊ i ſua trãſmutatiõe ſicut. d. aui. 4° cañ. ca°. de cauſis putredinis ⁊ cap̃ de rigore. ergo non ꝯtingit hic rigor.

¶ Ꝺ. nõ vꝫ ꝙ dolor creſcat: qꝛ p̃ mã erat indigeſta. mõ ꝯo accedit ad digeſtionẽ: q̃re min⁹ ꝫ nocere ⁊ dolorem facere.

¶ Ad ꝯriũ aũt eſt ille aphõ. q dicitſ quẽqꝫ pleᵃ: facti.]

¶ Ad pᵐ dico ꝙ qñ ſpa incipit ꝯuerti ad ſaniẽ. tũc fe. fit fortior ſicut. d. ille aphõ. [in ḡnatione ſaniei.] Ad arguᵐ ꝯo qḋ facis dico ꝙ pleuᵃ q̃ mutaſ ad empiᵃ eſt pleuᵃ cuius mã acuta eſt reſoluta: ⁊ ſic ceſſauit acumẽ eius añ q̃ꝫ ad ſaniem veniret: vñ poſtea reincipit acumẽ.

¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ iſte hõ nõ eſt pleureticus ſed empic⁹. ad argumẽtũ ꝯo dico ꝙ flegmõ qḋ poniſ in diffõne pleureſis dicit collectionẽ mãe anteq̃ꝫ ad ſaniẽ veniat: qꝛ tũc ꝯe eſt ignitus ille tumor. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ rigor nõ ꝯtigit ꝑꝑ naturã febris ſed ꝑꝑ motũ ⁊ q̃litatẽ hu⁹ q faciunt apoſtema.

¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ dolor ⁊ ḡuitas creſcit ꝑꝑ adunationẽ mãe nã mã diſꝑſa min⁹ põderat q̃ꝫ adunata: ⁊ h pꝫ ꝑ coᵐ.

¶ Textus. LIX.

¶ Et ſi collectio in vno laterũ ꝯtingit: aut in ambobus euenerit: vtiliter percunctaberis: ⁊ ſi in altero magis caluerit: dehinc iacere ſuper alterum videbis: ⁊ ſi põdus in altero ſentiat interrogabis: ⁊ ex hoc apoſtema in altero latere ⁊ non in ambobus eſſe dijudicabis.

¶ Q ſi fuerit ſanioſitas ab vno latere: tũc oportet vt conſideres de eſſe ipſorum: an inueniat dolorem in latere: ⁊ ſi vnum duorum ſit calius alterõ: ꝓcipue īfirmo vt iaceat ſup latus ſuũ ſanũ: deinde interroga eũ an imagineſ ei ꝙ ſit quaſi põdus ſuſpẽſum lateri ſupiori: nã ſi fuerit ita: tunc ſanioſitas eſt ab vno laterum.

¶ Commentum Galeni.

¶ Jam ſcIuimus ex diuiſione ⁊ indicatione anathomie: ꝙ in pectore ſunt pãniculi diuidentes ipſum in duo media: ⁊ diſtinguũt inter diuiſiones eius quoꝝ vnuſqſqꝫ tenditſ a thorace ad os dorſi: quare ſiũt in pectore due cõcauitates vel duo vẽtrẽs. Et ꝓpter h qñ aggregatur in vno lateruꝫ eius ſanioſitas: non trãſit ad lat⁹ aliud ſicut accidit illud in loco q eſt inter ſyphac: qḋ eſt: qꝛ ſanies in h loco currit circa oia inteſtina: ſed in hoc loco. ſ. in pectore non eſt poſſe vt effundaſ a latere dextro eius ad latus ſiniſtrũ aliquid ex ſanie, neqꝫ a latere ſiniſtro ad latus dextrum. Et ꝓpter hoc precepit Hippo. vt conſideres ſaniem: ⁊ ſpeculeris ſi ſit cõtẽta in duobus lateribus pectoris ſimul: aut vno eoꝝ tm̃. qḋ eſt: qꝛ qñ qḋ eſt in ſpatibus pulmonis conuertiſ ad ſaniem in egritudine peripleumonie: aggregaſ illa ſanies proprie in duabus concauitatib⁹ vel vẽtrib⁹ pectoris ſimul nõ in vno eoꝝ. At ꝯo quãdo qḋ eſt in ſpatib⁹ accidẽtib⁹ in pãniculo tegẽte coſtas in egriᵗᵉ pleureſi conuertiſ ad ſaniẽ: aggregatur illa ſanies in vno duoꝝ ventrium. ſ. pectoris proprie non in ambobus: ⁊ ſignificatur ſuper latus infirmũ ex duabus rebus: quarũ vna eſt mutatio caliditatis: qḋ eſt: qꝛ latus infirmũ ſentitur vehemẽtioris calitatis: ⁊ ſcđa eſt grauitas: qꝛ quãdo tu facis iacere infirmũ ſuper latus alteruꝫ ſentit grauitatem vel pondus ſuſpenſum in latere ſuperiori propter ſaniei aggregationem in illo latere.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Duo notat hic gal. pᵐ eſt qꝛ ponit cãm ⁊ vtilitatem iſtius ſcrutationis. 2ᵐ eſt qꝛ exponit ſigna iſta duo. durat pᵐ vſqꝫ [⁊ ſignificatur ſuper.]

¶ De p. d. ꝙ pect⁹ diuiᵣ in 2ᵃˢ ptes ꝑ quẽdã pãniculũ duplicẽ q ꝓcẽdiſ a torace ⁊ tẽdiſ ad dorſũ ſecũs pulmonẽ ꝑ meᵐ ⁊ ſic mã q̃ in vno latere colligiſ nõ põt ad aliud lat⁹ trãſire qḋ nõ ꝯtingit in vẽtre inferiori qꝛ nõ eſt ibi aliq̃ diuiſio. vñ qcq̃d colligiſ in eo totũ põt trãſire ad oẽm ptẽ. vñ qñ in pectore colligiſ ſanies. ⁊ ꝑipleuᵃ. põt ſanies diffũdi ad vtrũqꝫ lat⁹: ſꝫ qñ ipſa colligiſ ꝑꝑ pleuᵐ nõ pt ſanies eſſe niſi i vna pte: ⁊ ſic pꝫ ad qđ ſit vtilis iſta ſcrutatio qꝛ poſſum⁹ ſcire an ipſa adunatio ſit ꝑꝑ pleureſim aut ꝑꝑ peripleumoniam.

¶ De 2°. d. ꝙ iſta ſigna qb⁹ diſtinguim⁹ an ſit in latere dextro vel in ſiniſtro ſunt duo. ſ. caliditas loci vbi fit adunatio ⁊ grauitas ſi eger iaceat ſup alteꝝ lat⁹. tũc. n. ſuſpẽſũ põdus ſentiſ in latere ſpato. in ꝑipleᵃ ꝯo pt ꝯtingere vtroqꝫ mõ.

Circa ꝯᵐᵐ duᵣ qꝛ ponit ꝙ ſanies in pleᵃ nõ adunaſ niſi in vno latere. vꝫ autẽ ꝙ in duob⁹ poſſit adunari: qꝛ põt fieri duplex pleᵃ. ſ. in quolibet latere vna. aut alr. ſ. ꝙ pleuᵃ fiat in ꝯfinio vbi diuiᵣ pect⁹ in duas ptes: ⁊ ſic ſpa capiet vtrãqꝫ ptẽ. vñ cũ rũpeſ ibit ſanies ad vtrãqꝫ partẽ.

¶ Ꝺ. cũ pulmo ſit diuiſus ꝑ illũ pãniculũ i duas ptes. nõ vꝫ ꝙ ſanies in ꝑipleᵃ poſſit ire ad vtrãqꝫ ptẽ vel latus qꝛ pãniculus ſecat ptes pulmonis. vñ idẽ vꝫ qḋ accidit in pleᵃ.

¶ Ad pᵐ dico ꝙ gal. hic loquiſ de vna pleᵃ. qꝛ due pleureſes ſimul rariſſime ꝯtingũt: ⁊ ſi dicis. detur ꝙ fiat pleureſis in cõfinio. tũc eruptio fiet ad vtrũqꝫ lat⁹. Dico ꝙ h poſſe eſt tñ rariſſime h ꝯtigit. canones aũt danſ ad ea q̃ ſepe ꝯtigũt.

¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ lꝫ pulmo diuidaſ ꝑ illũ pãniculũ illa diuiſio nõ trãſit inter partes vel pẽnulas pulmonis ⁊ non ſit ſectio ſecũs totalr qꝛ pẽnule ꝯtinuanſ ꝑ ꝯſua cãnã vñ poteſt mã ad oẽm ptem fundi: h aũt pꝫ ſciẽti anothomiã.

[Utiliter ꝑcũctaberis.] Iſta percũctatio nõ eſt ſolũ vtilis vt diſtinguas ſaniẽ ꝓcedẽtẽ a pulmone vel a pectore ſed etiaꝫ vt ſciaſ modus curationis qꝛ ſcim⁹ localia remedia melius aplicare ⁊ ſi opus fuerit incidere vel cauterizare ſciremus locũ vbi oꝫ fieri: ⁊ ponit auic. aliud ſignũ. ſ. vt ponaſ filum imbibitũ in argilla vel in luto ⁊ ponaſ ſup pect⁹: ⁊ vbi filũ citius deſiccaſ ibi adunatur ſanies: ſed hoc ſignũ eſt ſignũ illius caliditatis maioris. qḋ ponit hip. infra.

¶ Textus. LX.

¶ Et ex ſignis huiuſmodi que ſũt putribilia cõiecturabis: feb. enim indeficiens erit: ſed in die modica: i nocte ꝯo magis accẽſa: ⁊ ſudor multus: ⁊ in tuſſiendo ſalſa requies: ⁊ oculorum reductio: atqꝫ in eorum angulis rubor: ⁊ vnguiũ conſtrictio: ⁊ digitorũ calefactio. Amplius tamen in eorundem digitorum ſummitatibus ⁊.

in pedibus fiunt: ⁊ recedunt minuta apoſtemata ⁊ faſtidium patiuntur: ⁊ per corpus eoꝝ veſice naſcuntur: ⁊ non morantur.

¶ Et opꝫ vt agnoſcas oēs empicos per ſignificationes iſtas: in primis qdeꝫ febris non ſeparatur ab eis: ſed in die minuta erit. Cūqꝫ fuerit nox augmentata magis erit febris: ſudant ſudore multo: ⁊ non quieſcunt a tuſſi: ⁊ non expuunt aliquid de quo ſit curandum: ⁊ ſubmerguntur oculi eorum: ⁊ rubent gene eoꝝ: ⁊ curuantur vngues manuū ipſoꝝ: ⁊ caleſiunt eoꝝ digiti ⁊ proprie eoꝝ extremitates: ⁊ accidūt in pedibus eoꝝ apata que fiunt: deinde geſcūt: ⁊ non deſiderant cibū: ⁊ fiunt eis in corporibus eoꝝ veſice in qbus locis minent retentiones.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hippocrates noiauit empicos illos: quoꝝ in corporibus ſanies eſt aggregata vel retenta: ſicut eſt aggregatio vel retentio eius in membro apoſtemato: ⁊ ſi iam ruptū eſt apoſtema empicus eſt. Uerū ē de conſuetudine medicoꝝ eſt hoc nomine noiare ꝓprie: qui habent hanc egritudinem in pectore ſuo ⁊ pulmone ſuo. Et ſanies qdem in egritudinibus his poſtq̄ rumpit apoſtema aggregatur in ſpacio: qđ eſt inter pectus ⁊ pulmonē: ⁊ qñ non ſpuitur illa ſanies cuꝫ velocitate ⁊ facilitate: conuertit diſpoſitio eius ad ptiſim: ⁊ morit infirmus. Et qđ eſt illud: accidit ei febris lenis aſſidua ⁊ cōtinua: ⁊ augmentatio huius egritudinis ꝓprie eſt in nocte. Et illud accñs aduenit omnibus hñtibus ethicaꝫ feb. ¶ Et additio qdem in nocte in caliditate febris nō eſt ex natura ſui: ſed ꝓpter qđdam ex accidentibus: ⁊ eſt qm̄ mēbra radicalia corporis eius qui hꝫ feb. ethicā caleſiunt ⁊ inflāmantur: ⁊ ꝓpter illud neceſſe eſt vt ſit febris quā habet in oibus horis equalis: ex qua ſentit caliditas leuis: ſicut eſt caliditas que ſentitur ab extra ex calore. Cum ergo infirmus comedit ⁊ bibit: ⁊ digeritur cibus eius: accidit ei ſimile illi qđ accidit calci quādo roratur ſuper ipſaꝫ aqua: ſentit enim qui tangit corpus eius extrinſecus ꝙ caliditas eius fortior facta eſt q̄ꝫ fuit ante illud. Et ego quidem iam oſtendi vobis illud multotiens: naꝫ ſi cibaueris illum qui habet hanc feb. in horis diuerſis vicies ꝙ illud non accidit ei niſi ꝓpter cibū: ⁊ non ꝓpter egritudinem. qđ eſt: q2 tu inuenis caliditatē febris accendi in hora ſumptionis cibi ⁊ augmentatur hora: qua recipit cibū ſuum infirmus: ⁊ fit vehemens: ⁊ fit fortis valde in hora penetrationis cibi ad corpus. ¶ Sudor aūt accidit ei ꝓpter debilitatē: qm̄ cibus penetrans ad corpus eius reſoluit in ſudorem: q2 cibus erat male digeſtus in prima ⁊ ſcđa digōne. ¶ Et iam accidit deſideriū tuſſiendi: quare aduenit ei ſimile ſonitui qui fit i gutture: ⁊ nō proijcit aliquid cui ſit quantitas: qm̄ ſi proijceret aliqd cui eſſet quātitas: nō remaneret empicus. ¶ Et cauſe ꝓpter quas nō eſt ei qđ expuit quātitas ſunt tres: quarū vna eſt viſcoſitas ſaniei ⁊ groſſitudo. Et ſcđa eſt ſpiſſitudo pāniculi cōtinentis ⁊ tegentis pulmonē. Et tertia eſt debilitas virtutis infirmi. ¶ Sermo aūt Hippo. Et ꝓfundantur oculi eorum: eſt accidens qđ cōmunicat omnibus febribus chronicis: ⁊ ꝓprie quando eorū ſiccitas eſt ſiccitas manifeſta. ¶ In rubore aūt genaruꝫ cauſa eſt caliditas que eſt in pulmone ⁊ tuſſis. qđ eſt: q2 ille due cauſe ſimul rubificāt faciem ⁊ totū caput: qm̄ ad ipſum eleuantur vapores ex materiis que ſunt in pulmone. ¶ In curuitate aūt vnguis cauſa eſt liquefactio carnis que ſtringit eos ⁊ retinet a duobus lateribus ſimul. ¶ Digiti vero q̄uis plurimū in egritudinibus chronicis infrigident: aūt ipſi in febribus ethicis ꝑmanent calidi: qm̄ eſt generatio haꝝ febrium in mēbris radicalibus: ⁊ caliditas extendit in extremitatibus digitorum plus q̄ꝫ intus in loco carnoſo: ⁊ nō exterius: ⁊ cauſa in illo oſtēdit tibi ſi rememoratus fueris eius qđ narraui tibi qđ accidit apud ſuſceptionē cibi. qđ eſt: q2 apparitio caliditatis multiplicat in loco vbi eſt humiditas plus. ¶ Et qñ ꝓlongat tps apoſtemant eoꝝ pedes: qm̄ mors totius corporis incipit illic ꝓpter longitudinē eoꝝ a mēbro in quo eſt inceptio vite plus q̄ꝫ reliquoꝝ membroꝝ. ¶ Et tunc qdeꝫ deſtruitur deſideriū eoꝝ: qm̄ virtus digeſtiua moritur etiā cū reliquis virtutibus. ¶ Ueſice autem veniunt in corporibus eoꝝ ꝓpter aggregationē humoꝝ corroſiuorum in eis. Iā enim Hip. narrauit naturaꝫ horum humoꝝ in tractatu ſcđi libri epidimiarū: vbi dixit. Et generabitur ſub cute virus: qđ cum retinebitur illic caleſit. qđ eſt: q2 hoc virus penetrat in partes cutis intrinſecas raras. Cū ergo peruenit ad ſupficiem eius apparentē ꝓhibetur a penetratione ſua: q2 eſt ſpiſſum valde. Et propterea vides ipſum corrumpere hanc partem cutis: ⁊ ſeparat inter ipſam ⁊ inter partes intrinſecas velociter. Cū ergo aggregatur in loco qui eſt inter duas laminas: generat veſicas.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Putribilia vocat hic Hip. empicos vel empymata: ⁊ dicit empyma adunatio ſaniei in mēbro apoſtemato: ſiue illud apoſtema ſit ruptuꝫ ſiue non: ⁊ hec eſt cōmunis ſignificatio hui⁹ nois empyma: propria vero ſignificatio eſt adunatio ſaniei in mēbro apoſtemato: vt in pectore ⁊ pulmone vel effuſio ſaniei ex apoſtemate rupto: ad ſpatium mediaſtinuꝫ pectoris ⁊ pulmonis: ⁊ iſta duplex ſignificatio iſtius nois: empyma ponitur a Gal. in apho. parti. 5° in illo apho. [quicunq̄ pleu^ci facti ſꝫ ab Auic. 3° can. ca°. de ſputo ſaniei: ⁊ quādo iſta ſanies effuſa in illo ſpatio nō expuitur hoc modo cito efficit empicus ille ptiſicus ⁊ morit neceſſario: [febris eni indeficiens erit: ſed in die modica. in nocte vero magis accenſa.] iſta febris dicit indeficiēs. i. aſſidua ⁊ cōtinua: ⁊ creſcit iſta febris de nocte: q2 natura febris ethice eſt talis. ſ. ꝙ ipſa de ſe non hꝫ maioritatem vel minoritatem: ſed ſemꝑ eſt equalis: ⁊ cauſa hui⁹ eſt: q2 ipſa non hꝫ cām humoralem: ſed ipſa de nocte creſcit ꝓpter humiditatē cibi ⁊ potus. nā dum cibus ⁊ potus digerit: ⁊ dum diſpergitur per mēbra humiditas ab eo fluens ſuper mēbra inflamata facit ea effumare ⁊ caleſieri ſicut accidit calci cum effunditur aqua ſuꝑ eam: cauſa vero effumationis calcis ad naturalem ſpectat. Et hoc ꝓbatur per diuerſitatē cibationis. nā ſi patiens ethicā cibetur in diuerſis horis: tunc in diuerſis horis augetur fe. ſed q2 nutrimentū magis digeritur ⁊ diſpergitur in nocte ideo magis de nocte augetur.

¶ Sed querit quō dicit Hip. ⁊ Gal. ꝙ hec febris ſit cōtinua cū cōtinua ſit illa cuius materia cōtenta eſt in venis ſicut dicit in cōmento illius apho. [tertiana vera in. vij. periodis.]

¶ Ad hoc dico ꝙ 2^r pōt dici febris cōtinua. ſ. a poſitione materie in vaſis. ⁊ cōtinuitate afflictionis. vnde ſcđo modo dicitur hec fe. cōtinua. ſ. a continuitate afflictionis.

¶ D. querit qua hora iſta fe. creſcat an hora qua cibus digerit. an hora qua diſpergitur. ⁊ vr̄ ꝙ ſoluꝫ creſcat in hora qua cibus diſpergitur q2 tunc ſolum eius humiditas vadit ad membra radicalia.

¶ D. videt Gal. ponere ꝙ in hora ſuſceptionis cibi augeatur febris qđ videtur eſſe falſum: cum ad huc cibalis hu^or non tangat membra radicalia.

¶ D. experientia contradicit q2 qñ iſti infirmi comedūt ſtatim poſt cibum frigeſcunt.

¶ Ad hanc dubitationē dico ꝙ 3^x hora conſideratur in iſtis empicis. ſ. hora qua cibus ſummit ⁊ hora qua cibus digeritur manifeſte ⁊ hora qua cibus per totū corpus diſpergitur ⁊ penetrat. Dico ergo ꝙ ſtatim in ipſa ſuſceptione cibi aliqualis frigiditas ſequitur: ſed poſt modicū caleſieri inci

plt corpus:q2 aliq̄ humiditas imbibit corpus ſtō͂d. ex qua calitas accidit. cū xo digeſtio fit manifeſte magis caleſieri incipit corpus. cum xo cibus per totū corpus tranſit ꝛ diſpergitur maxime corpus caleſit:ꝛ ex his patet ſolutio pre mote dub^{io} cum ſuis oppoſitionibus.

℄ Preterea. querit̄ q̄re in humorali febre non fit talis calefactio in aſſumptiōne cibi.

℄ Ad hoc dico ꝙ in ethyca eſt calefactio febrilis in ſbia ſolida:ſed in putrida eſt calefactio in hu^{ib⁹} qui ſunt ſbia liqda. vn̄ humiditas cibalis fuſa in ſbiam ſolidā facit effumationē quā nō facit in ſbiam liqdā3 ꝑꝑ ſitū mēbroꝝ ꝛ hu^{ꝫ} ꝛ ꝓꝑ cōmiſtionē quā poſſe eſt fieri in hu^{ib⁹} cū illa humiditate.

℄ Aut dic ꝙ in putrida humiditas cibi pōt ſuperare ſiccitatē ꝛ caliditatem membroꝝ qḋ non contingit in etyca cum ſit calor in ſbia dura ꝛ ſic fit maior caliditas in etyca adeo ꝙ vincit hu^{ſm} cibil. ꝛ ſudor multus ⌋cā multi ſudoris eſt debilitas virtutis contentiue:q2 cib⁹ cū penetrat per mēbra non potēs retineri a virtute debili exhalat per poros in ſudorem reſolutus. ⌈ Et in tuſſiendo falſa reqes ⌋tuſſis accidit propter deſideriū expellendi rem nociuā ꝯtentam in pectore:ꝛ falſa quies accidit propterea q2 non expellit̄ ſanies illa contenta in pectore:ꝛ cauſa propter quā nō poteſt fieri expulſio eſt 3^{r}.ſ. groſſities ꝛ viſcoſitas materie.ſ. ſaniei. 2^{a} cā eſt debilitas virtutis expulſiue. 3^{a} cā eſt ſpiſſitudo pāniculi tegentis pulmonem propter quā prohibetur ſputum ingredi in pulmonem.

℄ Sed querit̄. nūquid hec cauſa ſit vlis:ꝛ videt̄ ꝙ nō quia illi qui ſiunt emp^{ci} ꝑꝑ apoſtema pulmonis non indigent vt mā reintret pulmonē cū ſit in ipſo pulmone.

℄ Ad hoc dico ꝙ bene pōt eſſe verū. ſ. ꝙ ſolū habeat locum qn̄ emp^{a} eſt ꝑꝑ apoſtema pectoris.

℄ Aut dic ꝙ poſſe eſt etiā verificari de empimate pulmonis. ſi mā ſaniei pōt exire de pulmone ꝛ ire ad pectus ꝛ ibi fieri ſanies ꝛ poſtea redire ad pulmonem.

℄ Ꝯ. querit̄ an hoc ſignū ſit generale ad empima ſalubre ꝛ mortale vel non:ꝛ vr̄ ꝙ ſolū ſit ſignum empimatis mortalis:q2 in empimate ſalubri non expuitur ſanies cum difficultate ꝛ ſequitur alleuiatio.

℄ Ad hoc dico ꝙ poſſe eſt hoc ſignu3 eſſe cōmune ad vtrūq3 empima ſi empima acc^{r} ꝓ adunatione ſaniei in apoſtemate ante rupturam:ſed ſi accipiatur empima ſolum pro emp^{r} qn̄ ruptū eſt apā non eſt ſignum cōmune:ſed iſta queſtio diſputabit̄ infra melius:q2 non reputo eam leuē. imo eſt valde fortis:⌈ ꝛ oculorum reductio ⌋ideſt concaua^{c} eorū:ꝛ cā huius eſt conſumptio humiditatis propter ſtipticitate3:ꝛ eſt hoc accidēs cōmune in omni cronica egritudine in qua eſt manifeſta ſiccitas.

⌈ Atq3 in eorum angulis rubor ⌋ideſt, rubent gene. ꝛ cā huius ruboris eſt eleuatio vapoꝝ calidoꝝ ad caput ꝛ faciem. cauſa vero eleuationis eſt 2^{x} ſcilicet calitas preter natura3 que eſt in pulmone ꝛ tuſſis que ſuo motu facit euaporationem⌈ ꝛ vnguium conſtrictio ⌋cauſa huius eſt conſumptio carnis digitorum que ſubeſt vnguibus a duobus laterib⁹ oportet. n. vngues aduna ri propter defectum illius carnis eo ꝙ vngues non ſeparantur a carne.

⌈ Et digitoꝝ calefactio amplius tn̄ in eoꝝ ſidez dig^{z} ſumi^{b⁹} ⌋ cā ꝑꝑ quā caleſiunt digiti ꝛ maxime eoꝝ extrema. eſt q2 febris iſtoꝝ eſt radicata in mēbris radicalibus, vn̄ effumant mēbra radicalia ad extrema ſicut calx ꝛ maxime qn̄ humiditas cibalis diſpergitur per membra. propter hoc ergo caleſiunt digiti q2 ipſi ſunt ſicut extremitates corporis:ꝛ maior caliditas eſt in pulpis eoꝝ propter hu^{ſm} maiorē carnis que eſt ibi vnde caliditas magis effumat. tamen in alijs febribus longis eſt econuerſo. ſ. q2 extrema infrigidantur:ꝛ cauſa huius eſt q2 calor deficit in extremis eo ꝙ mēbra radicalia continent calorē nāle ſibi:q2 ipſa non ſunt incenſa. vn̄ non effumāt̄ ⌈ ꝛ in pedibus ſiunt ꝛ recedūt apoſtemata minuta ⌋cā ꝑꝑ quā iſta apoſtemata ſiunt in pedibus eſt q2 pedes ſunt membra longinquiora a fonte caloris nālis. ſ. a corde ꝛ epate vnde citius recipiunt nocentem materiam propter debilitatem eorum.

℄ Sed queritur quare iſta apāta recedūt:ad ħ dicas ꝙ receſſus eoꝝ eſt ꝑꝑ ſubtilitatem materie que cito expirat aut ꝑꝑ defectū nature q̄ iteꝝ illos humores recipit ꝛ ħ tangit̄ aliquāſr infra in illo. §. Lapa vel veſica ⌋vn̄ ibi dicā melius:⌈ ꝛ faſtidium patiunt̄ ⌋cauſa huius eſt q2 virtus naturalis appe^{tiua} deficit cum alijs virtutibus.

⌊ Et ꝑ corp⁹ eoꝝ veſice naſcunt̄ ꝛ morant̄ ⌋cā ꝑꝑ quā ve^{e} naſcunt̄ in cor^{e} eſt q2 in cor^{e} multiplicat̄ humor corroſiuus:vn̄ qn̄ penetrat per corp⁹ ꝛ pforat ptes raras veniēs ad cutim non pōt exire q2 inuenit eam ſpiſſam:ꝛ ꝑꝑ hoc ſit veſica in corpore ſcilicet in cute.

℄ Circa hunc. §. totu3 q incipit ibi⌈ ꝛ ex ſignis ⌋dubitat̄ an iſta ſigna ſignificent ſuper empimate qḋ eſt adunatio ſaniei in apoſtemate vel ſuper emp^{te} qḋ eſt effuſio ſaniei in ſpacio pectoris ꝛ pulmonis.

℄ 2° du^{r} an ſignificent ſuꝑ empimate nec^{o} vēturo ad morte3 an ſuꝑ empimate ſalubri ꝛ mortali ſimul.

℄ De ꝑ ſic arguit̄. vr̄ ꝙ iſta ſigna ſignificēt ſuper empimate qḋ eſt adunatio ſaniei in apāte q2 quaſi oia iſta ſigna poſuit auic. 3° can̄. cap̄ de ſignis ꝑmutationis ple^{ur} in empimate anteq̄3 ad rupturam veniat.

℄ Ꝯ. patet per ſingula ſigna nam ipſe ponit ꝙ ipſi febriunt etice ſed euaſuros dimittit feb. in die rupture vnde aut hic loquit̄ ſolū de morituris. aut oportet dicere ꝙ docet ſignificare ſuper adunationem ſaniei in apoſtemate.

℄ Ꝯ. ipſe ponit ꝙ tales nihil excreant ſed empici in quibus ſanies rūpit̄ in ſpacio pectoris aliqd expuūt ꝛ multū aliqn̄ ſicut ponit auic. pallegato cap̄ ꝛ hip. infra ponit in eodem cap̄ hoc idem tam de euaſuris q̄3 de morituris ꝛ pluribus alijs ſignis poteſt ſimilis fieri inductio.

℄ Ꝯ. p3 rōne ꝓbabili q2 ꝑ docet cognoſcere ꝑn^{m} collectiōis iſti⁹:ꝛ. j. docet ꝑn^{i}. ſuꝑ tale apā qn̄ rūpitur. ḡ hic ponit ſigna emp^{r} q ſunt inter ꝑnci^{m}. collectionis ꝛ rupt[illegible]

℄ Ad ꝯ2lū aūt ꝓbat̄ q2 gal. vr̄ velle in ꝑn^{o} ꝯ^{ti} [illegible] in empicis in quibus ſanies effuſa eſt ꝛ infra [illegible] ꝙ iſti empici habent ſonitum ſaniei in pecto[illegible] ſonat aliqn̄ guttur:ſed ſanies non ſonat niſi propter rupturam.

℄ Ad hanc queſtionem dico ꝙ Hippo. loquit̄ in hoc. §. de empicis quorum ſanies adunatur in apoſtemate licet forte aliqua ſigna ponant̄ hic que inueniunt̄ in empicis in quibus ſanies effuſa eſt:ꝛ ꝯcedo rōnes ad ħ adductas.

℄ Ad rōnem xo factam in ꝯ2lum dico ꝙ gal. l3 ſuꝑficialiter videatur hoc velle. ſ. ꝙ loquatur de habētibus apoſtema iam ruptum. tamē ſm veritatem non eſt ita bn̄ intelligēti. Quod xo dicis ꝙ in eis ſonat ſanies in pec^{e} dico ꝙ de apē reſudat aliqḋ virus l3 nō ſit ruptū qḋ pōt facere ſonitū ꝛ ħ. d. gal. in ꝯ^{to} 3^{ii} par^{i}. qḋ ifra patebit. ⌈ Et nota ꝙ hec eſt fortis ꝛ inſolita q̄ō:nec oīe3 marculſus pōt eam itelligere.

℄ De 2° ſic agit̄. vr̄ ꝙ loquat̄ ſolū de empicis morituris q2 ſigna q̄dā in hoc. §. poſita ſunt ſigna ptiſicoꝝ ſicut feb. fortior de nocte q̄3 de die:ꝛ concauitas oculoꝝ ꝛ curuitas vnguiū:ſed ois ptiſicus moritur nec^{e} ergo ꝛc̄.

℄ Ꝯ. empici vt multū euadūt ꝑ ſputū. tales xo emp^{i} de qb⁹ hic loquit̄ nō ſputāt ſicut. d. tex. nō ḡ potuerūt euadere.

℄ Preterea. emp^{i} euaſuri abſoluuntur a feb. iſti xo habent eam fortiorem.

℄ Ad ꝯ2lū autē apta eſt rō q2 doctrina ſua debet eſſe conformis par^{o} illi vbi docet ꝓno. ſuꝑ morituris ꝛ euaſuris, ergo de vtriſq3 ponit hic ſigna hip.

℄ Ad ħ dico ꝙ hip. ponit hic ſigna tam morituroꝝ q̄3 ſaluādoꝝ ꝛ concedo rationem ad hoc adductam.

℄ Ad rōnem xo factā in cōtrariu3 dico ꝙ licet aliqua ſigna in hoc. §. poſita inueniant̄ in ptiſicis tn̄ nō ſunt ꝑꝑ hoc ptiſe

ſici.nā lʒ febricē φ idropic⁹ ſitiāt ſi pp̄ h̄ eādē egr^m patiuꝛ.
¶ Ad 2^m. dico et iſti empici adhuc nō hn̄t rupturā.vn̄ nō debēt nec⁹ ſputare.illud.n.eſt verū qn̄ empima eſt ruptum
¶ Ad 3^m. dico φ tā euaſuri φ̄ morituri habēt febrē ante φ̄ rūpanꝛ.ſʒ poſtφ̄ ſit eruptio euaſuri liberanꝛ a febre.
¶ D. quer^r. φ̄re empici iſti patiunꝛ eticā ⁊ nō aliā febrem.
¶ Ad hoc dico φ cā eſt:qꝛ non eſt ibi putredo ſed ſanies cuius caliditas figitur in ſubſtantia cordis vnde facit eticam ⁊ non putridam:quia ſi ibi eſſet putredo fumus expirans inde faceret putridam.ſicut in pleureſi videmus.

¶ Textus. LXI.

¶ Illi empici ſunt in quibus hec ſigna ſūt.qui ꝯo velocius empici fiunt:vtrum ex eis que dicta ſunt aliquid contigerit cōſiderabis,an ſpiritus ſit frequēs:⁊ ſputū cū indeficiente tuſſi.
¶ In eo autem cuius prolongaꝛ ſpatium a ſanioſitate:apparēt iſta ſigna:⁊ oportet vt confidas per ea vltima fiducia. Eō autē ex eis eſt breuis ſpacij:oportet vt cōſideres an in eo ſit aliqua illarum ſignificationum que ſunt a principio:aut conſideres etiam ſi eſt anhelitus illius hominis cū diſpoſitione que eſt deterior:

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Bene innuit Hip.in hoc ſermone ſuo in eo cui⁹ ꝓlongaꝛ ſpaciū a ſanioſitate:qꝛ opʒ vt fiducia de eo hēatur vltima: qm̄ cōſequiꝛ ex virtute harū ſignificationū ne in eo cadat dubitatio neqʒ ambiguitas. Sanioſitas aūt ꝓpinqui tpis ſignificaꝛ per ſignationes q̄rū p̄ceſſit rememoratio:⁊ ſunt rigor:⁊ febris vehemēs:⁊ grauitas. Et ſciꝛ etiā per ſignationes que dicte ſunt in eo cui⁹ ꝓlongaꝛ ſpaciū quādo apparēt:⁊ per difficultatē anhelitus qn̄ addit maliciaʒ ſuper illud qđ fuit in eo qđ p̄ceſſit:qm̄ euentus huius accidētis opʒ vt ſit neceſſario.qđ eſt:qꝛ pulmo cōprimiꝛ:coartatur:⁊ conſtringitur:qn̄ implētur loca vacua pectoris ſanie.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cuʒ p̄miſit Hip.q̄dā añcedētia ſigna ꝓnoſtica empicoꝝ. nō ponit ipſa ſigna ꝓnoſtica ipſoꝝ.ſigna ꝟo ꝓno^a.ſūt duplicia.nā q̄dā ꝓnoſticāt ſuper empicos rōne tpis ⁊ q̄dam rōne ſalutis vel mortis.vn̄ ponit p̄ ſigna ꝓnoſtica rōne tpis 2° rōne ſalutis vel mortis.durat p̄^a vſqʒ:[Et quos febris:] p̄^a diuidiꝛ in.2.nā p̄mo aſſignat ꝓlatam inꝭ ſigna demōſtrātia empima futurū tarde.2° ponit ſigna diſtictiua p q̄ ꝓnoſticamur ſup empima velociter ventūrū ad rupturam ⁊ tarde. durat p̄ma vſqʒ:[Quod autē rūpiꝛ:]⁊ iſta diuiſio non eſt in tra^a nr̄a ſed in tra^a ꝯſt^i.pars aūt in qua docet ꝓnoſticari ſup mortē vel ſalutē diuidiꝛ in.3.nā p̄° ponit ſigna ſaluandorū.2° moriturorū.3° dubiorū.durat p̄^a vſqʒ:[Quos autē febris in apo^e rupturas:]2^a vſqʒ:[Qui ꝟo q̄dā:]alie ꝟo diuiſiōes patebūt:[In eo aūt cui⁹ ⁊c.] Circa hoc Gal.ponit ſolūmō ſenſum eius ⁊ dicit φ Hip.bn̄ fecit qn̄ dixit φ opʒ in eo cuius ſanioſitas ꝓlongaꝛ apparere iſta ſigna ⁊ p ea conſidere que ſupra ſunt poſita in illo.§.[Et ex ſigni hꝭ] qꝛ qn̄ iſta ſigna appent in egro non eſt du^m qn in eo ſiat ſanies.ſed in eo cui⁹ ſanioſitas gn̄aꝛ in breui n̄ opʒ ſolū per iſta ſigna iudicare:ſed per illa 3^a q̄ ſupra poſita ſūt.ſ.febreʒ. dolorē ⁊ rigorē.⁊ cum eis addas maliciam anhelit⁹.quaſi velit dicere Gal.φ qn̄ aliqs hʒ ap^e in pectore qđ dʒ venire ad ſaniem ⁊ rupturā in longo tp̄e.tunc illa 3^a ſigna poſita in p̄ncipio ca^i nō hn̄t multū locū:ſed opʒ cōſidere in illis ſignis que ſunt poſita in illo.§.[Et ex ſignis hꝭ.]Sed qn̄ apo^a dʒ venire ad ſaniē ⁊ rupturā in breui tunc potes iudicare per ſigna illa 3^a poſita in principio capituli ⁊ per illa que ſunt poſita in iſto.§.[Et ex ſignis:]⁊ cuʒ eis eſt malicia anhelitus.⁊ puto ego hāc eſſe cām:qꝛ in apate ventūro in lōgo tp̄e ad ſanioſitatē eſt mā groſſior ⁊ frigidior ⁊ quietior:⁊ vn̄ tūc nō hn̄t hn̄ locū illa 3^a ſigna que non ſunt manifeſta in principio.ſed quando mā eſt acutior et calidior facit in p̄n^o illa tria ſigna manifeſta ⁊ hic videtur mihi ſenſus iſtius.§.lʒ ſit obſcurus tam tex.φ̄ comentum.

¶ Textus. LXII.

¶ Et vtrum cum excreare ceperit dolor amplius fiat:⁊ in talibus rupturam ante vigeſimum diem expectabis.
¶ Quod autē rumpitur ex illis:vtrum ſit eius ruptio velocior aut tardior,per iſtas ſignificationes oportet vt cognoſcatur ſi dolor accidit a principio rei:⁊ malicia anhelitus ⁊ tuſſis:et productio ſputi non ceſſat remanēs:tūc oportet vt expectetur eruptio in die vigeſimo:aut añ illud. Qꝫ ſi dolor fuerit minor ⁊ omnes iſte res ſm̄ comparationeʒ hanc:tunc oportet vt expectetur ſanioſitas poſt illud ſpacium:⁊ neceſſe eſt ante illud ſpacium vt augmētetur dolor:⁊ malitia anhelitus:⁊ productio ſputi.

¶ Commētum Galeni.

¶ Pronoſticatio ſanioſitatis:an feſtinet euētus ei⁹:an tardetur eſt ex reb⁹ ex qb⁹ eſt ꝓnoſticatio eruptiōis apātis ſanioſi:⁊ iſte res ſunt dolor:⁊ difficultas anhelitus:⁊ tuſſis:⁊ ꝓductio ſputi.qđ eſt:qꝛ iſte res ſi ſint aſſidue fortes ſignāt φ eruptio properat:⁊ ſi non ſint aſſidue fortes:ſignificat φ tardaꝛ. Et oʒ nēcio qn̄ corrodiꝛ corp⁹ in quo eſt ſanies ex acuitate ſua vt accidat ide dolor. In tuſſi aūt ⁊ ꝓductiōe ſputi cā eſt virtus ſubtile qn̄ penetrat ⁊ egrediꝛ ex corpe in quo eſt retenta. In difficultate aūt anhelitus cā cōis eſt nāꝫ infirmitatis:⁊ cā ꝓpria eſt dolor qui addiꝛ:⁊ ſit prauus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Circa hoc Gal.2.notat nā p̄io ponit ſenſum:2° ponit cāʒ dictorum ſignorum durat prima vſqʒ:[⁊ opʒ neceſſario.]
¶ De p̄.d.φ nos poſſum⁹ ꝓn^i.ſup velocē ⁊ tardā ꝯuerſionē apo^a ad ſaniē p illas eaſdē res per quas nos ꝓnoſticamur ſup eruptionē ap^e.⁊ ille res ſunt q̄tuor.ſ.dolor. difficultas anhelitus tuſſis ⁊ productio ſputi.nam qn̄ iſta 4^or ſigna ſiunt fortiora.ſignificant φ conuerſio apo^a ad ſaniē ſiet velociter:⁊ quādo iſta ſiunt debilia ſignāt φ ipſa tardabiꝛ.ſ.φ veniet poſt.xx.dies tamē in iſta tardatōe qn̄ appropinquabit iſta ꝯuerſio ad ſaniē ſiet iſta ac^a fortiora.nō lʒ egritudo ꝓlōgeꝛ tn̄ opʒ φ appropinq̄nte ſtatu ac^a fortiſicenꝛ. ¶ De 2°.d.φ cā pp̄ quā dolor fortꝭ accidit in p̄n°.ſ. velociter eſt qꝛ ſanies corrodit mēbruʒ vbi ipſa colligiꝛ ⁊ ſic augeꝛ cito dolor.cā ꝟo tuſſis augmētate ⁊ augmētati ſputi eſt multiplicatio ſubtilis humi^i manantis ab apoſtemate.item cauſa anhelitus difficilis eſt duplex.ſ.communis que eſt apa factū in mēbris anhelitus:⁊ ſpecialis.ſ. augmētum doloris.nā dolor mutat anhelitum velociter.
¶ Sʒ q̄riꝛ qđ intelligat h̄ Hip.p ſanioſitatē aut ꝯuerſionē apatꝭ ad ſaniē.an adunationē ſaniei in ſpacio pec^a ⁊ pul^o.
¶ Ad hoc dico φ ipſe intelligit conuerſionē apoſtematis ad ſaniē.tamē p ꝯn̄s daꝛ intelligi ruptura ſaniei.

¶ Textus. LXIII.

¶ Et quos febris in die rupture dimiſerit:eos euaſuros enūciabis:tunc ipſi cibum appetūt:⁊ non ſitiunt:⁊ modicum atqʒ coniunctum eſt quod egerunt:pus quod eijciunt album eſt ⁊ lene:⁊ per totum equale ⁊ ſine labore ⁊ cū mo

dica tuſſi:⁊ in breui ſanant̃:prope hos ſũt qui proxima ſigna ſignis eorum habuere. Quos aũt febris in ſpatiis ruptura non deſerit:⁊ q̃ſi furtiua poſt modũ iuaſerit:⁊ afficiunt̃ ſiti ⁊ faſtidio cibi:⁊ egerũt molle:⁊ pus quod iactant liuet:⁊ viret:⁊ flegmati admixtũ atq; ſpumoſũ;his ſignis ptractatis pituros ſi dubitabis. Qui vero quedã horum ⁊ nõ oĩa habuerint,eorũ quidem hi moriuntur:hi vo in vita manebũt:vtriq; tamẽ difficilem exitum conſequentur:hi tamẽ tuo ꝓuidenti iudicio diſcernunt̃.

Et plus qui ſaluatur ex iſtis eſt ex quo ſeparatur febris ex die ſuo poſt eruptionem ⁊ deſiderat cibum velociter.

Commentum Galeni.

Omnis oratio cum qua incipit ab hoc ſermone manifeſta eſt apud omnes qui ſunt memores eius quod diximus in eis que premiſſa ſũt. Et propter hoc ego dimitto illud:⁊ ſum veniens ſuper illud quod ſequitur ipſum.

Expoſitio Thaddei.

Circa hũc.§.vſq; ad finẽ ca^i com^{er} nihil dicit. ponit.n.ꝙ nõ opꝫ aliqd dicẽ cũ ſit planũ qd dĩ.ſi nos aliqd dicemus [dimiſerit:]q; fe.dimittit eũ in die rupture ſignat̃ fortitudinẽ nãe ſup mãm ſanioſam ita ꝙ eã totã ꝯuertit in ſaniẽ.vñ locus vlceratus ex quo ſanies exiuit remanſit ſine malicia hu^{s}.ita ꝙ bona caro remanſit in parietib^{9}⁊ fundo illius vlceris:⁊ ſic nõ remanet cã vñ feb.fiat ⁊ ſanies effuſa in ſpacio pectoris facit impedimentũ ſolum ſicut alia res que ibi foret.ſed qñ in die rupture feb.remanet.ſignificat tũc ꝙ nõ tota mã ꝯuertibilis in ſaniez facta eſt ſanies imo tranſitus in carne ibibita mã mala cui nã nõ potuit dñari ante rupturã:⁊ hoc totũ videmus in vulneribus exteriorĩbus.nã aliqñ quãdo rũpit̃ apo^{a} totaliter.cõcauum qd remanet eſt mundũ a malitia hu^{s}.⁊ ſanies totalr eſt ſuba alba:⁊ aliqñ eſt adhuc in illo cupo malus hũor ⁊ corruptus valde ⁊ imbibitus in loco ⁊ adhuc currit illuc humor cõtinue:⁊ hoc ſufficit de hoc ſigno:[tunc cibos apetunt.]q; fe.deficit:⁊ q; vtus nãlis exonerata ab illã mala mã ꝯfortat̃ valde:[Neq; ſitiunt:]q; fe.deficit ⁊ q; ſanies ꝑimus euat̃.vñ minor caliditas accidit in corpore:⁊ maxie in pul^{e}.[Et modicũ atq; diũctũ eſt qd egerũt:]paucitas eſt bonũ ſignũ q; ſignat ꝙ tota mã apo^{is} ⁊ futura cõuerſa eſt ad ſaniem.vñ nã totius corpis exonerata eſt de ipſa.⁊ q; ſignificat̃ fortitudo ꝯtentiue vtutis.nã in paratis ad cõſumptionẽ eſt bonum ſignũ fortitudo ꝯtẽtiue vtutis.⁊ peſſimũ ſignũ eſt debilitas eius.modicũ vero ſtercus ſignat bonitatẽ digeſtionis:⁊ ꝙ nõ remanſit in corpore hu.malus q reddere liquidã egeſtionez:[pus quod proijcit̃:]De ſputo.duo bona ponit quorũ primũ eſt bonitas dig^{is}.⁊ hoc tangit per tria.ſ.albedinẽ.lenitatẽ ⁊ eq̃litatem.iſta.n.tria reddunt ſputum bene digeſtum.aliud bonum ſignũ qd ponit eſt facilitas emiſſionis quod tangit per illa duo.ſ.ſine labore ⁊ cum modica tuſſi. Sed tu diceres quia poſtq̃ poſuit ſputũ bene digeſtũ,neceſſario cum facilitate,exit,quare ſuperfluũ fuit ponere. Ad hoc dico.ꝙ poſſibile eſt aliqñ ſputũ eſſe bene digeſtũ:⁊ non procedere ſicut opꝫ ſicut dicturus eſt infra.§.de ſputo.hoc aũt qualr ſit diſputabit̃ infra:[hij in breui ſanant̃:]cauſa iſtius bre^{is} eſt q; mã eſt obediẽs ⁊ virtus fortis.naꝫ bonitas digeſtionis ſignificat egris^{m} non ſolũ ſaluã ſed in breui ſicut.d. Gal.in ꝑ de criſi:⁊ in ꝯm^{to} illius aph.[paroxiſmos:] [prope hos ſunt:]Monſtrat hic latitudinẽ bonitatis ſignorũ.nã ſunt optima ⁊ deficientia ab optimis:[Quos aũt fe.in apoſt^{is}.

ruptura nõ deſerit:⁊ qui furtiue poſtmodũ inuaſerit:⁊ afficiunt̃ ſiti ⁊ faſtidio cibi.⁊ egerũt molle ⁊ pus qd iactant liuet ⁊ viret ⁊ fleg^{i} admixtũ atq; ſpumoſum his ſignis pertractatis perituros nõ dubitabis:] totũ qd dicit de malis ſignis eſt planũ.ꝓpter ea q̃.d.ð bonis vero expoſita ſũt oĩa.[Qui vero quedã bonũ ⁊ nõ omnia habuerit eoꝝ quidẽ hij moriunt̃ hij vo in vita manebũt.vtriq; tamẽ difficilẽ exitũ cõſequent̃.hi tñ tuo ꝓuidẽti iudicio diſcernunt̃:⁊ plus qui ſaluatur ex iſtis eſt ex quo ſeparat̃ feb.ex die ſuo poſt eruptionez:⁊ deſiderat cibum velociter:] Non ponit hic Hip.vero mediũ inter ſaluari ⁊ mori:q; neceſſariũ eſt egri^{m} mortalẽ eſſe aut ſalubrẽ.Sed q; in longo tẽpore ſaluãtur aut moriunt̃.vnde nõ poteſt a principio bñ diſcerni:[prouidẽti tuo iudicio:]nã multa ſunt que arbitrio medici cõmittunt̃ que ſcribi nõ poſſunt ſicut dicit̃.3°⁊ 4° de ingenio ſani.nã certa quãtitas alicui^{9} rei nõ poteſt ſcribi neq; oretenus dici.ſicut quãdo dicit̃ in vulneribus multum hu^{is}.opꝫ ponere medicinã multũ ſiccaꝫ.⁊ in parũ hu^{is}.parum ſiccã.hoc indefinite de iſtis vulnerib^{9} ſcribi poteſt:ſed certa quãtitas hu^{is} ſcribi non põt:⁊ ſimilr accidit hic.nam ſi bona ſigna preualeant malis ſaluabit̃ ⁊ ſi mala bonis morietur:ſed hoc quidẽ dici põt.ſed certa quãtitas bonorum ſignorũ vel malorũ nõ poteſt ſcribi ſed ſola extimatiõe medicinali cenſeri.⁊ iſta bonitas extimationis depẽdet a tribus rebus.ſ.a conſtellatione a bonitate nãli cerebri.ſ.bona complexione ⁊ bona cõpoſitione:⁊ ad doctrinã cũ experientia.De cõſtellatione quidem dicit ptolomeus in centiloquio.nam dicit ꝙ ſi quis.facit aliquod opus ſm naturã ſue natiuitatis.inuenit virtutem fortẽ in illo opere.de aliis autem planũ eſt per verba medicinalia. Sed in fine iſti^{9} pca^{i} poteſt queri an ille qui eſt empicus ex peripleumonia neceſſario ſit ſimul ptiſicus ⁊ empicus:⁊ videtur ꝙ ſic:q; ſtatim ꝙ in pulmone eſt vlcus ſanioſum ibi eſt ptiſis ergo omnis peripleu^{s}.cum ad empima venerit eſt neceſſario ptiſicus:⁊ hoc idẽ dicit expreſſe in quarto de criſi:⁊ in viatico capitulo de ptiſi:q;.d.ſi apoſtema pulmonis facit ſaniem.incurabile eſt. Ad contrarium plana eſt ratio q; ſi omnes deberent mori empici peripleumonici.non oportuiſſet ponẽ ſigna pronoſtica.ſalutis ⁊ mortis. Ad hoc dico ꝙ non omnis empicus peripleumonicus eſt ptiſicus.niſi apoſtema qd ſit in pulmone conuerteret̃ ad ſaniem.conſtante apoſtemate in membro q; pars mẽbris.ſ.pulmonis putreſcit ⁊ ſic eſt ptiſicus.ſed põt ſanies in eo fieri ꝑ aliũ modũ.ſ.vt de mẽbro apato.ſ.de pul^{e}.mã exeat que vadat ad pectus:⁊ ibi fiat ſanies vl̃ vadat ad cannulas pul^{is}.⁊ ſic ibi fiat ſanies.vñ nõ eſt nec^{m} vt pulmo ſtatim vlceret̃ hoc mõ.

Textus. LXIIII.

Quibus peripleumonicis ſupra aurem vel infra apoſtema contingit:⁊ putredinem fecerit:⁊ cũ crepuerit fiſtulam parit ⁊ ſic euadit.

Quibus accidunt exiture ab infirmitatibus peripleumonie,poſt aurem:⁊ in locis inferioribus:tunc ille exiture ſunt ſanioſe:⁊ ſiunt fiſtule:⁊ habentes has infirmitates euadunt.

Commentum Galeni.

Fiſtule autẽ ſunt ex his que in hoc ſermone ſunt occulta. Qd eſt:q; ꝑ hoc nomẽ fiſtula ſciunt̃ aut ſignantur ⁊ ſumũtur in lingua grecorũ embule idẽſt cãnule cõcaue longe ⁊ ventoſe:ꝗbus vtunt̃ cantatores.Cũ ergo accidit in corporibus aĩalium aliqd extra naturã ſimile iſtis concauitatibus noiatur hoc noie:ſignificãte fiſtulas.Et puto de Hip.ꝙ nõ nominauit has exituras hoc nomine niſi ꝓpter lõgitudinem earũ.Et ſumma huius ſmonis eſt:ꝙ exiture que accidũt habentib^{9} peripleumoniã ſiunt quandoq; in glãdulis que ſunt ſub auribus ⁊ locis que ſunt ſub pectore.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū docuit Hip. pnoſticari ſup empicos docet mō pnoſ. ſup pipl^os. put terminat ad apa: Et diuidit hoc cap^m in .5. partes. nā p̄ docet q̄lr ipſa p apa ⁊ in quo loco corpis poſſit terminari. 2° ponit ſigna qbus pnoſticamur ipſam eſſe terminandā per ap^a. 3° ponit ſigna diſtictiua quib⁹ cognoſcamus eam terminandā per apa. in mēbris ſupiorique ⁊ inferioribus. 4° docet pnoſticari rōne ſalutis ⁊ mortis. 5° docet pnoſticari rōne etatis. durat p^a vſqꝫ: ſ Intereſt aūt cӡ tua:]2^a vſqꝫ ſ ſepius innaſcit:]3^a vſqꝫ:]apoſtema vel veſicas:]4^a vſqꝫ plures ex his qui:]5^a vſqꝫ ad finē. ſ Quibus periple^no.]Duo notat hic Gal. pmū eſt de expōne iſtius voc^s. fiſt^le. 2^m eſt de expoſitione iſtorū verborū. ſ. poſt aurē ⁊c. durat pma vſqꝫ ſ Et ſumma.]¶ De pmo dicit q̄ p hoc nomē. fiſtula intelligit Hip. exituras que aſſimilāt fiſtulis cātatorū. poſtq̄ rumpant. ſ. q: ſunt illa vlcera concaua ad modū cānarū quibus vtūtur cātatores. ¶ De 2° dicit q̄ per locū qui eſt poſt aurē intelligimus loca glādulosa que debilia ſunt: ⁊ per loca inferiora intelligimus loca que ſunt ſub ipſo pectore. ſicut hypocundria ⁊ crura. ¶ Sed queritur. an ſit ſemp necium. fieri fiſtulas in apa^{bꝰ} iſtis: ⁊ videt q̄ nō. q: poſſe eſt talia apo^a reſolui ſicut patet ſupra ca^o eodē in com^{to}. ¶ Ad hoc dico q̄ bñ eſt poſſibile terminari in apoſtema quod non fiſtulet. tamē hoc ſepius cōtingit: ⁊ non credo eū vocare hic fiſtulā vlcus antroſuӡ. ſicut cōit di. ſed vlcus concauum quando ſanies exiuit.

¶ Textus. LXV.

¶ Intereſt autem tua diligenter ſm̄ hec precepta perpendere: quando febris permanet: neqꝫ dolor minuitur: ⁊ ſputum eſt inconueniens ⁊ egeſtio non eſt cholerica: neqꝫ liquida vrina modica: cum hypoſtaſi plurima: ⁊ alia cuncta ſigna boni ſunt nuncia: tunc ſub aure vt diximus apoſtema futurum expectabis.

¶ Et opꝫ vt conſideres in iſtis morbis ſm̄ hāc ſimilitudinē quādo febris eſt permanēs: ⁊ dolor nō quieſcit: ⁊ pductio ſputi nō pcedit ſm̄ q̄ opꝫ: neqꝫ vincēs ſup illud qd̄ deſcendit ex ventre eſt cholericū: neqꝫ eſt liquidum parū: ſi vrīa eſt multa valde ⁊ in ipſa fex multa valde: ⁊ ſunt reliquie ſignationes oēs ſignificātes ſalutem: tunc oportet vt expectes hanc habentibus diſpoſitionem euentum huius exiture.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hippocrates narrauit in hoc ſmone ſignationes que ſignificāt exituras ⁊ diuiſit ſmonē ſuū in duas ſectiones: ⁊ narrauit in ſectiōe p^a qualr pcedit homo ⁊ ſignificet euentū hꝫ exiturarū: ⁊ narrauit in diuiſiōe 2^a q̄lr pcedat hō ⁊ ſignificet inter euētū hꝫ exiturarū in ſupiorib⁹ pectoris: ſcꝫ aut in glādulis que ſūt ſub aurib⁹ ⁊ inter euentū earū in locis que ſunt ſub diaphragmate. Et melius qdē eſt vt icipiam^s a diuiſione p^a. ¶ Dico ḡ q̄ ſumma hui⁹ ſmonis eſt vt egritudo ſit difficilis digōnis nō mortalis. Quod eſt: q: nō eſt poſſe vt ſit maturitas egritudinis facilis: ⁊ reſoluat p exiturā accñtē: ſed per fluxū vētris: aut p ſol^onē occultā paulatim: neqꝫ vt ſit pniciosa: ⁊ accidat exitura cuius eē ſit velocēs. Opꝫ ergo vt ſit egri^{do} reſoluta p euētū exiture media inter egritudines que ſunt nō male: ⁊ inter egri^{nes} pniciosas. Necio ḡ Hip. ſignauit in faciēdo q̄ſdā hui⁹ egritudis ſignatiōes malas ⁊ q̄ſdā laudabiles. Et ego quidē ſuӡ narrans vnāquāqꝫ earū ponēs in pmis illam a qua iſtarum ſignificationū incipit priuare eſt illa in qua ſmo Hippo. eſt cū hac diſtōne ⁊ dictione Hip. Qñ eſt febris permanens. Significauit Hippo. q̄ infirmus habeat febre permanentē que penit⁹ nō interpolat. Et dolor nō quieſcit. Quoniaӡ ſi dolor queſcit nō indiget euētu exiture. qd̄ eſt: q: egritudo tūc eſt ſedata ⁊ quieta. Et productio ſputi nō procedit ſm̄ q̄ opꝫ. Qñ pductio ſputi eſt ſm̄ q̄ opꝫ: non habet infirmus neceſſitatem vt accidat exitura. Neqꝫ eſt vincens ſuper illud qd̄ deſcendit de egeſtione cholera. Jam dixi in eis que pmiſſa ſunt q̄ in egritudinib⁹ que ſiūt a chol'a: nō accidūt exiture. qd̄ eſt: q: neceſſe eſt in euētu exiture vt humores ſint indigeſti crudi ⁊ groſſi: vt plongetꝰ egritudo ⁊ nō ꝯſumat per euōnē: ſed aut per exiturā aut digōnem accidētē paulatim tm̄. Qd̄ autē dixit poſt hunc ſermonē. Et nō ſit liquidū purū. Sermo eius: purū ſignat q̄ nō pmiſcetur ei chim⁹ ali⁹: ⁊ q̄ q̄litas eius eſt vna ⁊ q̄litas q̄ ē chol'. Sermo aūt ei⁹ liqdū: ſigt multitudinē fluxus vētris: qm̄ ſi fluxus vētris fuerit res que ſūt de gñe chol'. ⁊ fuerint liquide: nō pueniēt exiture: imo eueniet criſis per fluxū vētris. Quidā hoīes ſcripſerūt hunc ſmonē cū diuerſitate illius ſm̄ hūc modū. Et nō ſit qd̄ egredit de gñe chol'. ſed res liquide pure: ⁊ intelligūt ex ſmone eius liqde res que deſcēdūt deſcēſione eq̄li: ⁊ ex ſmone eius purū res deſcēdentes aquoſas qb⁹ res alia nō pmiſcet. Jā eni dixi in eis que premiſſa ſunt q̄ nomē puri cadit ſup illud cui⁹ q̄litas eſt ſimplex: cui nō pmiſcet aliud: ⁊ dicūt. Manifeſtū eſt q̄ Hipp. in narrādo fluxū vētris q eſt ex gñe chol'e noīauit purum ⁊ illum cui⁹ q̄litas eſt q̄litas vna pura: ⁊ res aquoſas. Et ſūt ille que nō recipiūt digōnē: ⁊ ꝓpter hāc cām indigēt ſpatio longo donec ſuſcipiāt digōnē: ⁊ eſt ſpaciuӡ in quo pueniūt exiture. qd̄ eſt: q: de aptitudine egritudinū acutarū eſt vt fiat criſis in eis ꝓpe per fluxū vētris. Verū de natura egritudinū chronicarū eſt: vt eueniant eis exiture que veniunt in corpore: verū tibi abſolute ineſt vt queras de diuerſitate ſcripturarū in eis q̄ ꝯſequūt in hora miſtrationis † tue. † als narrationis.

¶ In hac aūt hora ſum narrās ſummas intētionū hui⁹ ſermonis vt inquiras inde quō inueris ir arte medicine. Dico ergo q̄ intētio Hipp. in hoc ſuo ſmone eſt: vt iudicet illud qd̄ neciūm eſt in egritudinib⁹ quarū criſis fit per exituras: ⁊ eſt neciūm pculdubio vt prouenīant ille egritudines ab humoribus idigeſtis groſſis. qd̄ eſt: q: egritudinē quādo ſunt cū hac diſpōne plongat ſpaciū ⁊ proueniāt eis exitura: niſi reſoluat per digōnē. ¶ Et ſignificatiōes q̄ dē digōnis in vrina ſūt vrine multa in qua eſt fex multa reſidens: ⁊ quecūqꝫ vrina ir q̄ ē fex multa reſidēs: ſubā eius proculdubio eſt groſſior q̄ ſubā vrine nālis: ⁊ ꝓpter illud inuenim⁹ hūc ſmonē diuerſum in deſcriptionibus: q: quidā hoīes ſcripſerūt illū ſm̄ hūc modū. Sed vrina eſt multa valde ⁊ in ea multa fex reſidēs: ⁊ ex eis fuerunt qui ſcripſerūt illud ſm̄ hunc modum. Neqꝫ etiam eſt vrina multa valde: ⁊ in ipſa eſt reſidens fex multa.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Co^{or}. ſuper hoc. §. ſic procedit. nā pmo ꝯtinuat ſpm cū ſequēti. ſ. ponendo eorū generalē ſententiam. 2° proſequitꝰ expoſitionē generalē iſtius. §. 3° proſequitur expōneӡ ſpālē repetēdo tex. ad verbum. Durat prima vſqꝫ: ſ dico ḡ q̄ ſumma:]2^a vſqꝫ: ſ Et ego quidem:]Tertia vſqꝫ ad finem. ¶ Dicit ergo. de pmo ſic q̄ Hipp. incipit hic ponere ſigna quibus ſignāmus ſuper apoſtemata iſta ⁊ diuidit ſermonē ſuū in. 2. partes. in q̄rū pma ponit ſigna quib⁹ ſignam^s ſuper euentū apoſtematū. ſ. an iſta egritudo debeat terminari per apoſtema vel nō. in 2ª parte ipſe ponit ſigna qbus ſignam⁹ ſup quā pre cor^{is} veniāt iſta apata. ſ. an poſt aurē an ſub dyaphragmate. vñ p̄uidēda ſūt ſigna quib⁹ ſciam^s an egritudo peripleu^s per apoſtema debeat terminari. vel non. ⁊ hoc in pñti. §. 2° videbimus in qua parte corporis debeat apoſtema illud fieri ⁊ hoc in. §. ſequenti dicet'.

¶ De 2° dicit ſic q̄ oportet ad hoc vt egritudo debeat per

apoſtema terminari: vt ipſa ſit egritudo ſalubris. nam mor
talis egritudo nõ terminat̃ proprie per apoſtema ⁊ opȝ vt
ipſa ſit dure dig[io]. nã ſi cito digereret̃ oporteret vt per viã
reſolutionis terminaret̃ aut per fluxum vẽtris ⁊ ſic egritu
do que per apoſtema debet terminari opȝ ꝙ ſit me[dia] inter
egritudines oĩno ſalubres ⁊ mortales. ℭ De 3° ſic proce
dit. ⁊ d. ꝙ opȝ nos vnũquodq̃ iſtorũ ſignorũ narrare ponen
do cãm eorũ: ⁊ pmũ iſtorũ accñtiũ eſt fe. pmanẽs quã tan
git cũ d. qñ fe. pmanẽs. i. quãdo febris caret interpolatio
ne: ſ Neq; dolor minuitur:] q2 ſi dolor recederet nõ fieret
ap[a]. nã egri[o] eẽt quieta ⁊ reſoluta: ſ ⁊ ſputũ eſt icõueniẽs:]
q2 ſi ſputũ procederet ſic oporteret nõ oporteret fieri exitu
rã: q2 ipſa egri[do] per ſe ꝯſumeret̃ ſine aliquo apoſte[a]: ſ Et
egeſtio nõ eſt cholerica:] rã hui[us] eſt q̃ egritudo cui[us] mã eſt
cholerica ſubtilis nõ terminat̃ per exiturã imo terminat̃
p euacuatione. egritudo vero cui[us] cã ſunt humores groſſi cru
di terminat̃ per apoſtema aut p paulatinã cõſumptionẽ: ⁊
hoc monſtratũ eſt in libro de criſi: ſ neq; liqda pura:] iſta
lra ſcribit̃ dupl[ic]r. vno quidẽ modo ſicut dixi. ſ. ꝙ illud qḋ
deſcẽdit cũ egõne nõ ſit res liquida pura: ⁊ per hoc nomẽ
purũ. ſignat̃ humor cui nõ pmiſceat̃ alius humor: ⁊ ſit il
le humor cholera: ⁊ p hoc nomẽ. liquidũ. ſignat̃ multitu
do fluxus ventris eſt ergo talis ſenſus iſtius ſcripture. ſ.
ꝙ vnũ ſignũ. ꝙ egri[do] terminat̃ per exiturã eſt h. ſ. ꝙ vẽter
fluat ⁊ nõ ſit emittẽs egõnẽ cholericã purã: ⁊ bñ dicit̃ h.
qm̃ egritudo cui[us] mã eſt cholerica nõ terminat̃ p exiturã
ſed p euacuationẽ. Alio vero mõ ſcribit̃ iſta lra ſic: ſ Et non ſit id
qḋ egredit̃ de gñe cholere: ſed ſint res liquide pure.] & in
telligunt̃ tũc per res liquidas. res q̃ de corpe exeũt nõ de
ſcẽſione eq̃li. i. ꝙ vẽter bñ ſoluat̃: ⁊ intelligit̃ p hoc vbum
pure. res pure exeũtes de corpe aquoſe: ⁊ ſic iſtius ſcriptu
re talis eſt ſenſus. ꝙ vnũ ſignũ p qḋ ſignat̃ ꝙ egri[do] q̃ ter
minat̃ per exiturã eſt h. ſ. ꝙ in egõnib[us] infirmi nõ emittat̃
cholera. imo emittant̃ hu[mores] liquidi puri phleg[matici]. ſed mõ ñ
eſt nobis cura ſcrutari. de iſta diuerſitate ſcripture. tpe nã
q; vacationis ſcrutãdũ eſt de ea. ſed h pro ſnia tenẽdũ eſt ꝙ
egritudo cui[us] mã eſt cholerica ſubtilis nõ terminat̃ p ap[a].
⁊ breuiter nulla acuta egritudo: egritudo vero cuius mã eſt
groſſa cruda. cũ ſit lõga terminat̃ p apa aut reſolutionem
paulatinã; ſ vrina modica cũ hyp[oſtaſi] plurima.] Signũ di
geſtiõis in multa vrina eſt fex reſidẽs multa: q2 ad multã
fecẽ ſequit̃ groſſitudo ſbie ſupra nalẽ ſbiem v[rine]. vñ iſta lra
ſcribit̃ 2[o] vno q̃dem modo ſic: ſ vrina multa: ⁊ in ea eſt fex
reſidẽs multa:] alio mõ vero: ſ neq; vrina multa valde in q̃
eſt reſidẽs fex multa:] Sed de hoc dubitabit̃ infra: ſ ⁊ alia
cũcta ſigna boni ſunt nũciat:] Super hoc nihil dicit comẽ
tator: q2 ſupra in gñali expoſitione ſatis de hoc dixerat.

Circa hunc. §. du[bitatur]. vtrũ peripl[eumonia] poſſit per apa ter[minari] vel
nõ: ⁊ vi ꝙ nõ. q2 ſicut. d. g. in hoc ꝯ[mento] ⁊ in 3° de cri
ſi ⁊ infra in ꝯ[mento] 3[i] libri: ⁊ Aui. 4° cañ. fen [2] in multis locis
egritudo que dȝ terminari p apa. dȝ eẽ longa ⁊ de crudis
hu[moribus]. ſȝ pipl[eumonia] eſt egri[do] pacuta vt dĩ in ꝯ[mento] illius aph[oriſmi]. ſ pa
roxiſmos.] & eſt egri[o] calida q2 dic̃ Aui. 3° cañ. ca° de pi[eumonia]. ꝙ
ipſa eſt ap[oſtema] calm i pul[mone]. ſcõ. g nõ terminat̃ per exituram.
ℭ P. ſi pipl[eumonia]. terminat̃ p apa tunc opȝ ꝙ ipſa apa pulm[onis].
trãſeat ad illud mẽbrũ vbi ſit exitura. ſed hoc non vĩ q2 ſi
tranſiret tũc in pulmone dimitteret̃ vlcus in loco vbi mã
erat collecta. g remaneret ptiſicus neceſſario. Itẽ per quẽ
locũ trãſibit mã illa vt vadat ad aures aut crura. nõ eni vi
det̃ trãſire poſſe quin in mẽbris itermedijs faciat noc[umentum].
Itẽ qñ nã emittit mãm illã ad aliqḋ mẽbꝝ ⁊ fac̃ in eo ap[oſtema].
ꝗre nõ emittit eã poti[us] ad vias amplas ſic ad ſtomachum
⁊ renes cũ in iſtis locis non faciat nocu[mentum] ⁊ via ſit planior.
ℭ Ad ꝯtrariũ aũt eſt rõ p[hilosophi] p tex. huc ⁊ aliorũ auctorũ p tex.
hy[pocratis] in 4[a] p[arti]cl[a] ap[horiſmorum]. in illo apho. ſ Quib[us] ſpes eſt ad articu
los:] ponit eni ibi. ꝙ in pniis quartanis ꝯtingit fieri ap[oſtema].
⁊ hoc dico ſm expõnẽ quã facit ibi Gal. ℭ Ad hãc qõnẽ
dico ꝙ 2[a] egri[tudo] põt terminari p apa. ſ. egritudo quieta lon
ga ⁊ egri[do] furioſa. vñ dico ꝙ egritudo qeta nõ põt termi
nari p apa in breui tẽpore ſed furioſa quidẽ põt. nã. n. mul
tũ moleſtata mittit mãm de mẽbro in mẽbrũ. vñ põt mitte
re illam mãm ad mẽbrũ vile. ⁊ ſiet apoſtema creticum. hec
tñ diſtictio nõ ſoluit totalr qõnẽ iȝ adiuuet ad q̃dam obiecta
ſed dico ꝙ pipl[eumonia]. põt terminari p apa: ⁊ furioſa ⁊ quieta.
ℭ Ad arg[umentum] vero p[ri]m[um] dico ꝙ per[ipneumonia] lȝ ſit breuis nõ eſt tñ breuis
pp mãm que ſit cal[id]a q2 vt pmũ eſt fri[gida] ſic ponit Aui. in 3°
cañ. in ſuo ca°. ⁊ Gal. in li° de pulſib[us]: ⁊ in comẽtario lib[ri]
4°. ſed dĩ breuis ppea q2 talis egri[o] eſt in mẽbro nobili qḋ
eſt vicinũ cordi. vñ lõgitudo morbi non fac̃ vt egri[do] p apa
terminet̃ niſi rõne mãe quã ſignat eẽ crudam ⁊ groſſam.
ℭ Aut dico ꝙ pipl[eumonia]. q̃ terminat̃ p apa lȝ non ſit abſolute
lõga egri[do] tñ eſt longa in gñe pipl[eumonie]. ⁊ non dĩ hec egritudo
cal[id]a q2 ſit de mã cal[id]a ſm ſpẽm hu[moris]: ſed dĩ calida q2 de mã
putrida. nã omnis mã putrida facit morbum calidũ vt dĩ
cit̃ ab Aui. ca° de compoſitis morbis li° primo. ℭ Ad 2[m]
dico ꝙ mã q̃ facit pipl[eumoniam] quãdo vadit ad aliqḋ mẽbrũ ⁊
facit ibi apa creticũ nõ dimittit neceſſario vlcus in pulmõe q2
vlcus adhuc nõ fecerat ſaniẽ. nã ſi feciſſet ſaniẽ in pulmõe
neceſſario fuiſſet ptiſicus ſic p 5[m] de ſa. ing[eniorum] p3: Et ſi dicis p quẽ
locũ vadit ad mẽbra illa. Dico ꝙ nãe notum eſt per quem
locũ mittat. nobis aũt incognitũ. niſi per coniecturam ali
quã. Et ſi dicis ꝙ opȝ illã mãm facẽ noc[umentum] in via per quam
trãſit. Dico ꝙ bñ eſt verum. ⁊ ideo facit malitiam anhelitus:
⁊ tenſionem hypocundriorum ⁊ alia accidentia.
ℭ P. dubitat̃ de ſigno qḋ ſumit̃ ab vrina. nã ponit ꝙ vri
na in qua eſt multa hypoſtaſis ſignat criſim p apa: ⁊ addit
ꝯ[mentat]or ꝙ talis vrĩa. hȝ ſbiam groſſiorẽ q̃ȝ vrina nalis. h aũt nõ
vĩ. ſ. ꝙ talis vrina ſignet criſim p apo[ſtema]. q2 ꝯtrariũ hui[us] ponit
ſupra hip. ca° de vi[ne]. nã poſuit ꝙ vrina pallida ſubtilis ſi
gnificat apa futurũ. Et facit ad idẽ qḋ dic̃ 3° de criſi circa fi
nẽ ca° vlti[mi]. ⁊ qḋ dĩ ab hy[pocrate] 4[a] p[arti]cl[a] aph[orismorum]. nã ponit ꝙ vri[na] groſ
ſa ⁊ multa liberat ſuſpectũ ab apate. ⁊ qḋ dĩ ab Auic. 4°
cañ. fen 2[a] de ſignis. ꝙ criſis venit cũ exitura: ⁊ he[c] vĩ dim
textus de hac mã loquẽs eẽ contrarius huic dicto.
ℭ P. comẽtator ponat duas. ſcripturas ibi. querit̃ que ſit
melior. ℭ Ad hanc dubitationẽ dico ꝙ vnã illarum ſcri
ptur[arum] vĩ videt̃ mihi meliorẽ. illa que dicit. nõ eſt vrina mul
ta in qua eſt ſedimen multũ. alia vero non placet mihi. Il
la que dicit: Et vrina multa in qua eſt ſedimen multum: ⁊
ſic debet intelligi iſta bona ſcriptura. nec eſt vrina multa in
qua eſt ſedimen multum. i. nec vrina eſt multa nec in ipſa e
ſedimen multũ. ita ꝙ negatio cadit ſuper totum. ⁊ ſic legẽ
do nulla dubio ſupra facta locum habet. quia ipſe non po
nit ꝙ hypoſtaſis ſit multa nec aqua multa: aliter autẽ ego
non video quomodo poſſit ſtare ille textus cum inueniatur
ei omnis alius tex. contrarius.
ℭ P. ipſe Gal. ponit ꝙ ſi in vrina eſt hypoſtaſis multa ne
ceſſario ipſa eſt groſſior q̃ȝ vrina naturalis. qḋ nõ videtur
quia poſſibile eſt vrinã habere hypoſtaſim multam: ⁊ ta
men ſubſtãtia eius eſt naturalis. quia vrina cum multa hy
poſtaſi poteſt ſignare digeſtionem ⁊ talis vrina poteſt eẽ
moderata in ſubſtãtia. ℭ Ad hoc dico ꝙ cũ multa eſt hyp[oſtaſis]
in vrina neceſſario ipſa eſt groſſior naturali. quia quando
multa eſt hypo[ſtaſis] in vrina, tunc oportet multum humorem
groſſum habũdare aut regimẽ ciborũ groſſorũ precẽſſiſſe
ſicut dĩ ſupra in ꝯ[mento] 1° cap° de vrina. vñ vrina eſt groſſior nali
abſolute tñ nõ eſt groſſior nali q̃tũ ad illã egritudinẽ.

ℭ Textus: LXVI.

ℭ Sepius naſcitur apoſtema hoc his quibus
dolor aut calor eſt ſub hypocũdrijs. Quibus
vero peripleumonicis hypocundria neq; do
lent, neq; calent: ⁊ ſpiritus eſt denſus ſine cau

Pronoſticare

ſa manifeſta: his apoſtema ſupra aurē naſcit̄.
¶ Et que fiūt ex iſtis exituris in locis inferiori-
bus non eueniūt niſi eis qui hñt in eis que ſūt
ſub hypocūdrijs aliqd īflāmationis: ⁊ que ex
eis fiūt ſurſuꝫ nō accidūt niſi ei cuiꝰ ea que ſūt
ſub hypocūdrijs ſunt vacua a groſſitudine ⁊
dolore. Deīde accit ei malitia anhelitus ⁊ mo
ratur ſpacio aliquo: deinde qeſcit abſqꝫ cauſa.

¶ Commentum Galeni.

¶ Quando accidit in egritudinibus quarū preceſſit reme-
moratio ſubito malitia anhelitus: deinde quieſcit poſt il-
lud ⁊ eſt euentus eius ⁊ ipſius quies abſqꝫ manifeſta cau-
ſa ſcita: ſignificat enim eleuationem humorum ad caput ſi
cut ſignificat ⁊ iterum declinationem eorum inferius ap-
paritio caliditatis in eis que ſub hypocundrijs ſunt. Qḋ
eſt: quia oportet vt intelligas ab eo ex ſermone eius: quia
non accidit niſi ei qui habet in eis que ſunt ſub hypocun-
drijs aliquid inflāmationis ⁊ caliditatis inflāmantis egre
dientis a natura: ⁊ euentus huius caliditatis eſt: aut pro-
pter apoſtema nominatum heriſipila: aut propter apoſte-
ma quod nominatur proprie apoſtema calidum. Q; ſi di-
uerſum accidit illius ita ꝙ euacuatur. quod eſt ſub hypo-
cundrijs: ⁊ apparet declinatio humorum ſurſum propter
malitiam anhelitus quā dixit: tunc expecta euentum illiꝰ
exiture in eis que ſunt ſurſum.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Hic planum eſt qḋ .d. Gal. Circa hunc. §. [Quibus do-
lor ⁊c.] dolor ⁊ calor accidit ſub hypocūdrijs quādo ma-
teria deſcendit inferius: ⁊ maxime cū mā fuerit calida fa-
ciēs eriſipilā aut phlegmonē: [Et ſpūs eſt denſus: deinde
qeſcit.] qñ mā aſcendit verſus caput tūc in trāſitu inducit
quādā coartationē ita ꝙ mutat̄ anhelitus ⁊ ſatis eſt.

¶ Textus. LXVII.

¶ Apa vel veſica in pede natum peripleumo-
nicis ſalutē ꝓmittit: meliꝰ tñ ſi in principio ſpu-
ti ꝓiectio ex rubeo in album mutatur: qꝛ his ſi
gnis certa ſalus ꝓmittit̄. Sed ſi qḋ reijcit̄ nō
eſt vt opꝫ: neqꝫ in vrina eſt hypoſtaſis: timēdū
eſt ei membro cui ſuperuenit apa periculum.
¶ Exiture que in pedibꝰ ſunt in egritudinibus
peripleumonie fortis magni tumoris: oēs ſūt
iuuatiue: ⁊ melior earū eſt in cuius euentu: et
eiꝰ qḋ ꝓducitur cum ſputo apparuit mutatio.
Qḋ eſt: quia qñ eſt euētus apoſtematis ⁊ do-
loris poſtqꝫ illud qḋ cum ſputo ꝓducit̄ iā eſt
mutatū a rubedine ad diſpōnē ſanioſitatis: et
ꝓcedit exterius eſt ſalus illius hoīs ſup finez
fiducie: ⁊ exitura qeſcit, ita ꝙ perit dolor in ve-
lociori horarū. Q; ſi illud qḋ ſputo producitur
non egredit̄ ſm ꝙ opꝫ: neqꝫ apparet in vrina
fex laudabilis reſidens: non fit tunc ſecuritas
quin cōtrahat̄ iunctura in qua exiuit exitura:
aut occurrit habenti eam vehementia fortis.

¶ Commētum Galeni.

¶ Euentus exiturarū in cruribꝰ in egritudinibus peripleu
monie prauis laudabilis ꝓculdubio eſt. qḋ eſt: quia veri-
tas eſt eiꝰ qḋ dcm̄ eſt in tractatu 2° lib. Hip. in egritudini-
bus ſubitis ⁊ in exituris laudabilibus in vltimo: ⁊ eſt ſer
mo eius. Melior earū eſt que eſt decliuis inferius longin
qua valde a mēbro in quo eſt egritudo: ⁊ proprie quando
eſt ei illud cū digeſtione. Ipſe eni iam laudauit digeſtionē
iterum in tractatu primo libro epidimiarū in ſmone ſuo.
¶ Digeſtio ſignificat velocitatē criſis ⁊ fiduciam ⁊ firmi-
tatē ſanitatis. Et ſignificatio ſuper digeſtionē eſt mutatio
ſputi: ⁊ euatio eius cum multitudine abſqꝫ dolore ⁊ labo-
re: ſermo enim eius in ſputo. ⁊ ꝓcedit ad exteriora: non ſi-
gnificat niſi hoc. Q; ſi accidit exitura in crure anteqꝫ matu
ret̄ apa euadit infirmus a timore qui timetur ſuper eū ex
infirmitate peripleumonie: veruntamē fit difficilis ſanatio
iuncture in qua accidit: ⁊ poteſt eſſe vt accidat in quibuſ-
dam horis ab illo cōtrario. Et Hipp. quidem iam loquu-
tus eſt in hoc loco abſqꝫ aliqua ſignificationū digeſtionis
ſicut fecit iterū in eis que premiſſa ſunt: rememoratus eſt
eni abſqꝫ aliqua ſignificationū digeſtionis. qḋ eſt: quia ad
didit ad ſignificationes ſumptas ex ſputo ſignificationes
etiam ſumptas ex vrina. In ſermone autē ſuo de ſputo ma
lo dimiſit ei addere ſermonem ſuum: ⁊ nō eſt cum digeſtio
ne ſm ꝙ illud oppoſitum eſt digeſtioni: ſed contentus fuit
tm̄ vt diceret ꝙ ſi quod procedit per ſputum non egredi-
tur ſm ꝙ oportet: quoniam viſum eſt ei ꝙ hoc ſignum eſt
ſufficiens in ſignificando ſuper fraudem egritudinis ⁊ eiꝰ
malitiam: quoniam proceſſio ſputi ēnuat ꝙ ipſum ſuſci-
pit digeſtionem tm̄ non ſufficit ſuper certitudinem in egri
tudine. quod eſt: quia multotiens procedit ſputū cū mul
titudine exterius: preter ꝙ egritudo adhuc ſuſceperit di-
geſtionem. ¶ Et multotiēs egritudo iam eſt digeſta: ⁊ nō
eſt proceſſio ſputi ſm ꝙ oportet: ⁊ illud quidem accidit in
quibuſdam horis ex debilitate virtutis mouentis pectus: ⁊
⁊ fortaſſe eſt propter groſſitiem ſaniei: ⁊ fortaſſe eſt ex ag-
gregatione ambarum rerum ſimul ſcilicet debilitatem vir
tutis: ⁊ groſſitudinem ſaniei. Oportet enim in egritudini-
bus de aptitudine quarum eſt vt ſanētur: vt ſuſcipiat egri-
tudo digeſtionem ⁊ procedat ſputum exterius ſm ꝙ opor
tet. Sed in egritudinibus oppoſitis huic egritudini ſuffi-
cit ſignificatio vna: ⁊ eſt vt non procedat ſputū ſm ꝙ opor
tet: ⁊ ſignificat iterum egritudinis malignitatem: ⁊ dolūt
⁊ eius malitiam cum prohibitione ſputi a proceſſione exte
terius ſm ꝙ oportet: ⁊ euacuatione materierum retenta-
rum in pulmone ⁊ pectore ſignificationes alie que aparēt
in ea ſignificantes indigeſtionem humorum: quoniaꝫ ma
nifeſtum eſt ꝙ malitia egritudinis additur quādo non ꝓij
citur ſputum: ⁊ cum illa iterum quando permanet humor
retentus in pectore ⁊ pulmōe indigeſtus: ſed minoris ma-
litie illo quando humor eius eſt digeſtus: ⁊ proceſſio eius
exterius nō eſt ſm ꝙ opꝫ: neqꝫ mundificatio eius iterum.
¶ Sed ꝙ plures exiturarū non accidūt niſi in iūcturis: ſi
cut dixit Hip. in epidimijs: ſignificat iterū in hoc loco: qꝛ-
vis egrediēs fit ab intētione ſua in ſermone ſuo. Non ḡ fit
ſecuritas qñ ꝯtrahat̄ iunctura in qua egreditur exitura: ⁊
cā in illo eſt amplitudo locorū vacuorū que ſunt in iunctu
ris ſuſcipiētibꝰ materias effuſas ad eas: ⁊ poſſibile eſt ite-
rum vt iuuet ad illud motus earū. qḋ eſt: qꝛ effuſio humo
rum ad membra que mouentur ⁊ calefiunt eſt facilior.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In hac parte in qua docet pronoſticari ratiōe ſalutis vel
mortis per apoſtema duo facit. nam primo docet pronoſti
cari per apoſtema inquantum ſalutem oſtendit. ſcḋo inquā
tum mortem. durat prima vſqꝫ: [quod idem apoſtema:]
prima diuiditur. in. 2. nam primo docet ſignificare ſup apo
ſtema creticum ſalubre ſimpliciter. 2° ſuper apoſtema cre-
ticum pro parte ſalubre: ⁊ pro parte mort̄. durat prima vſ
qꝫ: [quod ſi reijcitur.] [Apoſtema vel veſica.] ſuper iſtos
duos. §. 3° notat Gal. nam primo ponit ſententiam cuꝫ qua
dam ſimilitudine ex li° epy ſcḋo ponit remotionē cuiuſdā
dubitationis. 3° cāꝫ ꝑꝑ quā apoſta cretica maxīe fiūt i iūctur.
durat pª vſqꝫ [et Hip. qdē iā.] 2ª vſqꝫ: [ſꝫ ꝙ pl'es exitu.]

¶ Dic ꝙ ſic de pͣ ꝙ exitura in crure laudabilis eſt ⁊ maxie. ſi cũ digõne fuerit ſicut.d. Hip.in libͦ epyͣ.nã digõ.lauda tur oibus modis qꝛ ſigñat fiduciã ſanitatis ⁊ velocitatẽ criſis:⁊ hoc nomẽ digeſtio.ſigñat alterationẽ ſputi ad bo/ nã diſpõnẽ ⁊ facilitatẽ expulſionis.vñ tunc eſt ſecurũ apoͦ creticũ qñ eſt cũ digͦ mãe.ſed qñ ipm ẽ anteq̃ mã digerat́ tũc lꝫ euadat aliqs ab egriͭᵉ pncipali.nõ tñ eſt ſecuritas de mẽbro cui acͭ apͦ.timet́.n.ne forte acciderit ei contractio. ¶ De 2ͦ.d.ꝙ duͫ eſt cuꝫ hyͤ loquut⁹ fuerit de ſputo bo/ no ⁊ ibi fecerit mẽtionẽ de digeſtiõe.loquẽdo ꝟo de ſputo malo nõ fecit mẽtionẽ ꝺ digͦ.nã loquẽdo ꝺ ſputo bono.lo quutus fuit de mutatiõe eius.ſ.de rubedine in albedinẽ. mõ ꝟo cũ loqͭ de malo ſputo.d.ſolũ mõ.Et ſputũ nõ pce/ dit ſic opꝫ:⁊ de mutatiõe eius nihil loquit́.Et ad h̓ rñdet́. qꝛ ad maliciã ſputi ſufficit ꝙ ſputũ hẽat vnum duoꝝ malo rũ.ſ.ꝙ aut nõ ſit digeſtũ:aut ꝙ nõ eiiciat́ ſicut opꝫ.ſed ad bo nitatẽ ei⁹ duo ſũt nccia.ſ.ꝙ ſputũ ſit alteratũ ad bonã q̃lita tẽ:⁊ ꝙ ipm pcedat ſic opꝫ.nã pt aliqñ ſputũ pcedẽ de corͤ cũ multͤ.⁊ tamẽ nõ eſt digeſtũ.ſicut videmus in ſyntoma/ tica ſolutiõe vẽtris.⁊ aliqñ põt ſputum eẽ bñ digeſtũ:⁊ ta/ mẽ nõ expellit́ de corͤ ſicut opꝫ.⁊ cã hu⁹ põt eẽ 2ᵃ.ſ.groſſi ties ⁊ viſcoſitas ſputi.aut debilitas ꝟtutꝭ lacertorũ mouẽ/ tiũ pectus:⁊ põt eẽ cã 3ᵃ cõpoſita ex his duab⁹:⁊ notat́ cõ paratio int́ iſta duo.ſ.digeſtionẽ ſputi ⁊ eius malũ pceſſũ. nã peius eſt ſputũ eẽ indigeſtũ q̃ ipm nõ pcedẽ ſicut opꝫ. ¶ De 3ͦ dic ꝙ cã q̃re iſta apͥᵃ cretica fiunt in iuncturis eſt 2ᵃ.ſ.vacuitas locorũ qꝛ ibi eſt locus vacͭ.vñ mã magis il/ luc fluit:⁊ alia cã eſt motus ⁊ caliitas iũcturarum.nam ad locum calidum trahunt́ huͤ magis q̃ ad locũ non calm.

Circa iſtos duos.q̃.ꝺ quib⁹ Gal.nõ facit niſi vnũ duͭ. qꝛ vꝫ Gal.⁊ Hip.ponẽ ꝙ apoͦ creticũ ꝯtingat in egriᵗᵉ.exñtibus huͦ⁹ eius digeſtio.qð nõ vꝫ.p̃ qꝛ Gal.iaꝫ ſupra dixit ꝙ cruditas huͦ.erat ſignum ꝙ egrͥᵒ dẽat per exiturã terͭ.2ͦ qꝛ ſi mã eſt digͦ tũc nã illi vñat́:qꝛ digͦ nihil aliud eſt q̃ facẽ nãm dominari mãe morbi ſicut dꝛ in coᵒ 2ͥ reg.ac.ſed cum nã vñat́ mãe tũc expellit eã meliori mo/ do q̃ põt qꝛ nã ſemp facit.qð meli⁹ eſt.ſic dꝛ a Gal.2ͦ creͦ. ⁊ proñ li.ꝺ aiaib⁹.ſꝫ melior modus ẽ p euõnẽ q̃ p exitu rã ſic tota meͤ clamat.ḡ nõ pt mã eẽ digͦ qñ criſis ẽ cũ apͥᵉ. ¶ P̃ Gal.dixerat ſupra eodẽ cap̃ ꝙ ſi ſputum bñ pcederet in peripͦ.ipſa non terminaret́ per apͦ. ¶ Ad ꝯrariũ vide tur eẽ ratio qꝛ criſim oẽm nꝫ pcedẽ digeͦ.ſed cũ acͦ mãe ad locũ apoſtematis eſt crͥᵒ.ergo dꝫ eam pcedere digeſtio. ¶ Ad hãc qõnẽ dico ꝙ in egritudine cui⁹ criſis eſt p apͦ. vnoͦ eſt digeͦ mãe.⁊ alioͦ eſt ibi cruditas.nã reͥᵘ mãe que currit ad apoͦ.ibi eſt cruditas:ſed nõ ſimplr cruditas:ſed cruditas in q̃tũ mã illa nõ ſimplr nãe obedit vt de corpe. exeat.nã in q̃tũ mã illa nãe obedit:vt de venis exeat ⁊ va dat ad mẽbra exteriora eſt ibi aliqualis digõ.ſed reſpectu mãe que remanet in pectore.vbi pncipalis egritudo cõti/ net́.nõ põt eẽ digeſtio. ¶ Uel dic melius ꝙ mã que conti/ net́ in pectore cũ ibi eſt apoſtema.diuidit́.quedaꝫ.n.eius pars ſubtilior vadit cum ſputo.⁊ illa materia bene eſt di/ geſta.alia vero pars eius que iuit ad apoſtema eſt ali qualiter cruda ſicut dictum eſt ſupra.

¶ P̃.dic ꝙ poẽ eſt ſputũ pcedẽ ſicut opꝫ.nec eẽ digͤᵐ mãm ⁊ ꝙ poẽ eſt ecõuerſo.ſ.vt ſputũ ſit digeᵐ.⁊ nõ pcedat mã de corpe ſic opꝫ.ſed vtrũqꝫ vꝫ falſum.pͫ quidem.qꝛ nulla mã põt pcedẽ de corpe.ſic opꝫ.niſi ipſa pcedat per vñium nãe.nã qð ſymͭᵉ pcedit.nõ pcedit ſicut opꝫ.qð aũt nõ p/ cedit ſm dñium nãe eſt indigeſtũ.ḡ nõ eſt poẽ aliqd de cor pore euari ſicut opꝫ ⁊ eẽ indigeſtum.2ᵐ aũt falſum eſt.qꝛ ſi mã eſt digeſta neſcio vꝛ ꝙ bñ ⁊ ſic dꝫ expellat́:qꝛ digͦ mãe eſt habilitaͦ ei⁹ vt de corͤ expellat́:ḡ ſi nõ bñ poſſet expelli nõ eẽt bñ digeſta. ¶ Jteꝫ Gal.in eodẽ arͦ.d.ꝙ digͦ eſt alte ratio mãe ⁊ facilitas expulſiõis eius de corͤ.⁊ multa alia poſſent obiici. ¶ Ad ea q̃ ꝯ pͫ mẽbꝝ opponunt́ rñdeo.ꝙ ſbi accipͭ pcedẽ aliqd de corpe ſicut opꝫ.ſ.pcedẽ cũ mul/ titũᵉ.vñ ſputũ bñ põt pcedẽ de corͤ.cuꝫ multͤ.nec tñ erit bñ digeſtũ.⁊ h̓ erit cũ vt⁹ ẽ fortꝭ:⁊ forti ꝟtuti nihil reſiſtit. ¶ Ad ea que ꝯtra ſcðm membrum opponebant́ dico ꝙ digeſtio poteſt comparari aliquãdo ſolum ad vnam virtu tem.ſ.ad alterantem:⁊ aliquando poteſt comparari ad al terantẽ ⁊ ad expellẽtem.vnde dico ꝙ poteſt aliquid dici di geſtum pmo modo.⁊ nõ eſſe digeſtuꝫ 2ͦ.verbi gratia dato ꝙ virtus alterãs talẽ dederit qualitatẽ alicui materie.que dꝫ expelli ꝙ virtus expulſiua põt eam bñ expellere dũmo do haberet debitum robur.ſed forte nõ eſt proportionata virtuti digeſtiue.vnde tunc talis materia eſt digeſta per cõ paratione ad actum virtutis digeſtiue abſolute conſidera/ te.⁊ nõ eſt digeſta per comparationẽ ad actum virtutis ex pulſiue.⁊ hoc maxime habet locum quãdo in expellendo non ſolum operat́ virtus naturalis.ſed etiam virtus volũ taria ſicut accidit in ſputo.qꝛ ipſum expellit́ per naturalẽ virtutẽ ⁊ per animalẽ que eſt in lacertis pectoris.vnde po teſt eſſe defecta virtus animata.lꝫ naturalis expulſiua q̃/ tum eſt de ſe poſſit facere ſuam partem expulſionis.

¶ Textus. LXVIII.

¶ Qð idẽ apa ſi euacuauerit: atqꝫ ſputũ putre/ dinis nõ euenerit:neqꝫ feb.defecerit:malum eſt:⁊ egri amentiã mortis preuiã expectabis. ¶ Qꝛ ſi exiture occultent́ : ⁊ qð producitur per ſputũ non pcedit:⁊ febris eſt indeficiens:tũc illud malũ eſt:qm̃ non ſit ſecuritas ſuper infir/ mum quin permiſceatur eius ratio ⁊ moriat́.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Non eſt illud qð ſignificat ſermo eius:ſi occultant́ exitu re equale ei qð ſignificat ſmo eius:ſi quieſcunt.qð eſt:qa ſermo eius:quieſcunt:ſignificat rẽ gñalem:ſed ſermo ei⁹: occultant́:ſignificat velocitatẽ quietis earum ſubito.Et il lud quidẽ accidit in quibuſdã horis pper ſubtilitatẽ hu/ morũ:⁊ raritatẽ mẽbri:⁊ caliditatẽ aeris continẽtis:⁊ vir/ tutẽ medicine adminiſtrate ⁊ vehemẽtiã virtutis infirmi. Nam iſte cauſe omnes quãdo aggregant́ reſoluit́ apoſte ma velocius:⁊ de aptitudine quidẽ exiturarum eſt vt occul/ tent́ ſm plurimũ:quãdo currunt ex eis humores faciẽtes eas redeũtes ad mẽbra ex quibus effuſi fuerunt prius.Et de conſuetudine Hipp.eſt vt nominet illã actionẽ reditio/ nẽ ad alia mẽbra ex mẽbris que ſunt in profundo corpis: propter hoc quoniã cauſe a quibus occultant́ exiture ſũt ꝯtrarie valde:accit vt ſint exiture etiã ꝯtrarie valde: quo/ niã ſignificat aut velocitatẽ euaſionis a re ledẽte:aut egri/ tudinẽ magnã valde:que accidit apud reditionẽ materie/ rum ad mẽbra nobilia:verum ille res ſunt cõmunes in oi/ bus exituris. ¶ Et diſcretio earum cõis eſt omnibus exi/ turis que occultant́.qð eſt:qꝛ opꝫ vt conſideres reliquas ſignificationes:⁊ pprie que apparẽt in mẽbris doloroſis: pprie autẽ in iſtis exituris ꝯſideratio eſt ſigñationũ appa rẽtium in mẽbris anhelitus:⁊ Hip.narrauit hãc diſcretio nẽ.Et manifeſtũ eſt ꝙ ꝯſequit́ illud etiã diſcretio cõis.qð eſt:qꝛ dixit ſm hũc modũ:ꝙ ſi occultant́ exiture: ⁊ qð p/ ducitur cum ſputo nõ pcedit:⁊ febris eſt ĩdeficiẽs:tũc ma/ nifeſtum eſt ꝙ ſmo eius:occultatur:vult ꝙ ipſe ſubmergã tur in pfundũ corporis ⁊ euacuant́ in mẽbra nobilia.Qꝛ ſi ipſe reſoluerent́ nõ eẽt febris pmanens:⁊ pductio ſputi eſſet facilis:⁊ manifeſtuꝫ eſt ꝙ mã ſubmergitur in iſtis in pulmone:⁊ pper hanc cãm accidit eis permixtio rõnis: quoniã illud eſt vnũ ex accñtib⁹ que accidunt eiuſius di/ ſpoſitio conuertitur ex peripleumonia ad has egritudines ⁊ cauſa in dimiſſione Hip.vt diceret quãdo accidit eis ma litia anhelitus moriunt́:fuit ſciẽtia eius ꝙ illud intelligi/ tur ex rebus quarum pceſſit rememoratio.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Super hoc. §. Gal. notat 4^or. nā pmo exponit qdā vocabulū. 2° ponit cauſas pp quas apa pōt euaneſcē ſine nocumēto. 3° ponit cāz pp quā euaneſcē apa creticū eſt malum. 4° ponit ſigna diſtinctiua inter euaneſcē apa bonum ⁊ malū. durat pma vſq₃: ſ Et illud quidē acc^i. 2ª vſq₃: ſ Et de aptitudie. 3ª vſq₃: ſ verū iſte res ſt cōes: 4ª vſq₃ ad fi. ¶ Dicit. ḡ ſic de p̄ ꝙ apa euaneſcē vel occultari. aliud eſt ꝙ̄ apa deficere. nā deficē eſt ſicut genus: quia omne qd̄ euaneſcit deficit ⁊ ñ ꝯuertit: quia euaneſcē vel occultari idez eſt ꝙ deficē vel quieſcē ſubito: ſed deficē habz ſe cōmuniter ad iſta duo. ſ. ad cito ⁊ paulatim deficē. ¶ De 1°. d. ꝙ apoſtema pōt dupl'r euaneſcē. nā bono mō pōt euaneſcē ⁊ pōt euaneſcē malo mō. cā vō pp quā bono mō pōt euaneſcē eſt qncuplex. nā vna eſt ſtrictitas hu^r. 2^a eſt raritas mēbri vbi mā colligiť. 3^a eſt calitas aeris ꝯtinētis. 4^a eſt bonitas medicine reſoluētis. 5^a eſt fortitudo vtutꝫ expellētis. cū ḡ apa deficit ꝑ aliquā iſtaꝝ cāꝝ aut pp oēs. tūc bon^9 eſt defect^9. ¶ De 3° d. ꝙ cā ꝓpter quā malū ſignū eſt apoſtema cre^m. deficē eſt qꝛ mā que venit ad apa. recurrit ad membra interiora. ſ. ad mēbra vn̄ venit: aut ad aliquod mēbꝝ intrin^m. vnde opꝫ māꝫ illā reuerti ad pulmonez aut cor vel epar. ¶ De 4°. d. ꝙ opꝫ ponē ſigna diſtinctiua īter defectū apatis cū noc^o ⁊ defectū eius ſine noc^lo. ⁊ Hip. ponit illa ſigna ⁊ ſūt iſta. ſ. mala ꝓductio ſputi vel bona. nā ſi ꝓductio eſt mala ſignū eſt mali defectus: ⁊ ſi ꝓductio eſt bona. ſignūz eſt boni defectus. aliud vō ſignum eſt defectus fe. aut ei^9 remanentia. 3^m vō ſignū eſt alienatio: ⁊ hoc ſignificat maxime apoſtema reuerti ad pulmonez. nam propter fumos redeuntes ad ſuperiora fit alienatio.

¶ Textus. LXIX.

¶ Plures ex his qui grandeui ſunt, peripleumonica collectione depereunt: alij vero alijs collectionibus magis.

¶ Qui aūt ex hñtibus ſanioſitatē accītē a peripleumonia moriunť: ſunt qui in etate proceſſerunt plus. Ex reliqua vō ſanioſitate illi: qui ſūt adoleſcentioris etatis moriuntur plus.

¶ Commentum Galeni

¶ Non oportet vt intelligatur ab eo ſermo eius: qui iam ꝓceſſerunt in etate: intellectu abſoluto: ſed per comparationem adoleſcentium. Quoniā qui proceſſerunt in etate nō eſt poſſibile vt ſaluentur ab aliqua egritudinuz plus ꝙ̄ fit ſalus adoleſcentium ab ea: ſed illos qui ſunt inter iſtos et inter ſtantes in adoleſcentia. ſ. illos qui dicuntur alcuul: in venimus euadere ex egritudinibus plus ꝙ̄ adoleſcentes ſicut dixit in ſermone ſuo in apoſtematibus calidis in auribus accidentibus in ſanioſitate accidente propter peripleumoniam. Nam cum huius egritudinis ſanatio nō fit niſi productione ſputi: ⁊ ſit neceſſaria in illo virtus fortior: oportet vt ſit euaſio adoleſcentis ab ea plus ꝙ̄ euaſio eius qui iam proceſſit in etate. A reliqs aūt ſpeciebus ſanioſitatis de aptitudine adoleſcentium eſt proprie vt ad eos feſtinet mors ante alcuul. i. augmentum: propter dolores et febres in quibus dixit Hipp. in eis qui proceſſerunt in etate iam hunc ſermonē: ſed decrepiti ſunt tardiores illis multum. quod eſt: quia feb. ⁊ permixtio mentis aduenit illis minus: ⁊ aures eorum ſcinduntur quare ſanioſe fiunt propter hanc cauſam: verūtamen in iſtis etatibus reditiones egritudinis quando veniunt interficiūt plus habētes eas. Adoleſcentes vō, anteꝙ̄ ſanioſe fiant eorum aures: moriūtur. quod eſt: quia ex quorum auribus currit ſanies. ſperatur ab adoleſcentibus ſanitas: ⁊ ſi appareat in eis ſignū aliud laudabile: accidit ergo in reliquis ſpecieb^9 ſanioſitatis vt ſit mors adoleſcentium ex eis in hora curſus ſaniei

velocior propter febrem ⁊ dolorem.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Duo notat Gal. ſuper hoc. §. nam pmo exponit hoc vocabulum grandeui. quid ſignificet. 2° reddit cauſam iſtius ſigni diſtinctiui. ¶ De primo dicit ꝙ per grandeuos non debemus intelligere eos: qui proceſſerunt in etate. ſ. ſeniores quia illi a nulla egritudine bene euadunt propter debilitatem ſue virtutis: ſed debemus intelligere eos qui proceſſerunt in etate reſpectu adoleſcētium ⁊ per iſtos intelligo ſcenes in prima ſenectute. ¶ De ſecūdo dicit ꝙ cauſa propter quā adoleſcentes magis euadunt a ſanioſitate periple^c. ꝙ̄ ſcenes: eſt quia euaſio talium non poteſt eſſe niſi propter ſcreatum ⁊ adoleſcētes propter fortem virtutez melius ſcreant ꝙ̄ ſenes: adoleſcētes vō magis moriuntur a ſanioſitate cum qua eſt fe. fortis ⁊ dolor ſicut eſt ſanioſitas pulmonis aut auris: qꝛ dolores iſti magis ledunt eos: ⁊ feb. magis accenditur in calida complexione ꝙ̄ in frigida: ⁊ hoc dicetur infra libro 3° de dolore auris: plures ex his qui grandeui ſunt ideſt plures ſenes pereunt peripl^ca. collectione: notat hic Gal. collectionem peripleumonicaꝫ quando peripl^a peruenit ad ſaniem.

¶ Sed dubitatur: quia videtur omnis peripleumōicus deductus ad ſaniem neceſſario moricum videať eſſe ptiſic^9.

¶ Ad h aūt dic ſic. ſ. dcm̄ eſt in fine ca^i pce^ii. ſ Alij vō: ꝑ alios itelligit iuuenes ⁊ adoleſcētes: ⁊ ꝑ alias collectiōes. itelligit collectiōes pleu^ca ⁊ vl i aurib^9 vl alijs loci ſemi^b9.

¶ Sed dubitatur: qꝛ videť ꝙ iuuenes ⁊ adoleſcētes magis pereāt ab iſtis collectionibus pectoris ꝙ̄ ſenes. qꝛ etas parata ad ptiſim eſt a. 18. annis vſq₃ ad 35. ſic. d. Hip. i apo^is.

¶ P. cum omnes ptiſici vel empici ethici ſint: ⁊ ethyca fe. ſit peior in iu^b9 qꝛ magis febriunt. vī ꝙ ipſi magis pereāt.

¶ Ad hāc dubitatiōnē dico ꝙ iuuenes magis ſūt parati cadē in ptiſim ꝙ̄rū ad feruorē ſanguis ꝙ̄ ſenes: qꝛ ſputa ſanguis magis ꝯtigūt in eis ſꝫ nō pueniť ad ptiſim ſolū ꝑ ſputū ſanguis. ſꝫ pueniť ad eā etiā ex apatib^9 venietib^9 ad ſaniē q cū nō poſſit pleñ purgari in ſenib^9 vlcerat pulmōē magis ꝙ̄ in iu^b9 q ſūt fortes in expuēdo ſaniē ex pul^e. ꝑ h pꝫ ſolō ad p^m arg^m. ¶ Ad 2^m dico ꝙ ethyca nō ſit fortior i iu^b9 imo credo ꝙ i ſenib^9 fortior fiat qꝛ eoꝝ cor^a ſt ſicciora. ſꝫ feb. acute magi ꝯtigūt iu^b9 ⁊ h eſt qd̄ dī ſup hac lectiōe.

¶ Textus. LXX.

¶ Acutis febribus exiſtentibus ſi dolor a lumbis: ⁊ femore ad diaphragma aſcenderit mortale eſt: alijs tamen ſignis preuiſis ex quorum pluralitate ſiue paucitate diiudicabis.

¶ Dolores autē qui fiunt in lūbis cū febre ⁊ in locis inferiorib^9 ſi induerint diaphragma poſtꝙ̄ ſeparanť a locis inferioribus: eſt illud mortale valde. Opꝫ ergo vt regas intētione tua reliquas ſigñationes. Nam ſi videris cuꝫ illo ſignationē malā ex reliquis ſignificationibus: non ſperať tunc illi infirmo. Qꝫ ſi egritudo iaꝫ aſcēderit ad diaphragma: ⁊ relique ſigñationes nō ſunt male: tūc confortetur ſpes tua ꝙ illius ifirmi conuertitur eſſe ad ſanioſitatem.

¶ Commentum Galeni.

¶ Intellexerunt quidam ex ſermone ſuo: induerāt diaphragma: ſicut ſi diceret. faciunt accidere permixtionē ratiōis quaſi diceret ſm hunc modum. Sed dolores qui ſunt cuꝫ feb. in lumbis: ⁊ in locis inferioribus quādo aſcendunt ad diaphragma faciunt accidere permixtionem ratiōis vehementem. Et ex hominibus ſunt qui intelligūt illud melius ꝙ̄ intelligāt iſti: ⁊ interptanť ab illo ſicut illud quod

nos ſcripſimus. Et ſignatio ſuper certitudinē illius eſt illud qḋ ipſe ſcripſit in fine ſmonis ſui vbi dixit tunc ↄſortatur ſpes tua q̄ illius infirmi conuertit̄ eſſe ad ſanioſitatez: qḋ eſt: q: vult per ſermonem ſuum vt ſignificet: q̄ ſi egritudo aſcendit ad pectus accidet ab illo vna duarum rerum: aut ꝑditio infirmi ſubito: aut ſi fuerit egri^{do} in vltimo bonitatis: accit ab illo ſanioſitas. Sꝫ illi⁹ diſcretio erit ex reliq̄s ſignoꝝ nib⁹ nā ſi ſi fuerit male: accidet ſanioſitas: q̄ ſi appareat ſaltē ſignatio vna mala: morieṫ infirmus ꝓcul dubio.

Expoſitio Thaddei.

Cū docuit Hip. ꝓn᷑. ꝑ experiētia in ſe ↄſiderata. docet mō ſignare ſup acutas egri^{es} ꝑ experiētia cōpata ad dolorē: ꝛ diuiditur ps hec i. 2. nā p̄ docet ꝓn᷑ ꝑ dolorē q̄ aſcēdit a mēbꝛ iſer^{b⁹} ad ſupiora. 2° ꝑ dolorē q̄ ſtat in mēbris iſer^{b⁹}. durat p̄ᵃ vſq; ſ vesica dolēs:] Et diuiditur ps hec 2ᵃ in 4^{or}. nā p̄ ponit q̄litatē iſti⁹ ſigni. ſ. veſice doloroſe. Cū ſtrictura vētris. 2° ſpecificat iſtud ſignū cū ſignis ſalutis. 3° ſpecificat ipm cū ſignis mortis. 4° oſtēdit in q̄ etate talis egri⁹ ↄtingat maxime. durat pᵃ vſq; ſ Sed ſi ꝑuenerit:] 2ᵃ vſq;] ſi vo vri^{a}:] 3ᵃ vſq; ſ hec āt mo᷑ ſpēs:] 4ᵃ vſq; ad finem: ſ Acutis fe^{b⁹}.] Circa būc. §. duo. notat Gal. nā p̄ ponit itellīm vnū iſti⁹. §. 2° ponit aliū: durat pᵃ vſq;: Et ex hoīb⁹ ſunt.] Dic̄ ḡ de p̄ q̄ qdā itelligūt h̄. qḋ. d. Hip. dolores. poſtq̄ʒ durāt in dya^{ge} eē ſignū mortale. i. dolores lūborū cū fe. acuta. qñ aſcēdūt ad dya^{a} faciūt ꝑmixtionē rōnis: ꝛ hoc eſt ſignū mortis: ꝛ ſic iſti ponunt tale ſignū eſſe ſimplr̄ mortale. De 2°. d. q̄ qdā alij melius intelligūt h̄: q: volūt q̄ iſte aſcēſus doloris ſigñet vnū duorū: q: aut ſigñat ſubitā mortē: aut ſigñat ↄuerſionē cāe facientꝭ dolorē ad ſaniē: ꝛ poterit eſſe euaſio. vñ iſti ponūt tale ſignū eſſe ambiguū ad duo. ꝛ tolliṫ talis ambiguitas ꝑ ↄſiderationē aliorū ſignorū. nā ſi oīa alia ſig^{a} fuerint bona ac^{t} ↄuerſio ad ſaniē. ꝛ ſi affuerint aliq̄ ſigna mala. morieṫ ſubito: ſ Si dolor a lūbis ꝛ femore:] p hec mēbra intelligit oīa mēbra inferiora. Sed q̄riṫ quō iſte dolor aſcēdat ad dyaphragma. Ad h̄ dico q̄ iſte dolor aſcendit q: humor faciēs dolorē in mēbris infer^{b⁹}. moueṫ motu ſyntomatico ad ſupiora: ꝛ dico ideo ipm ſynto^{i} moueri: q: moueṫ a mēbris vilioribꝰ ad nobiliora: q: nālis mot⁹ ē ſemp a villa mēbra. cū ḡ aſcenderit ad dya^{a} inuenit aliqñ vtutē fortē in mēbris ſpūalib⁹. ita q̄ fit ↄuerſio ad ſaniem ſiue in apā ſiue extra in mēbris ꝓxi^{is} dya^{ti}. nō tñ q̄ apa in dya^{te} termineṫ ſed forte imutat. vel in lacertis coſtarū ꝛ aliqñ iuenit vtutē nō potētē illi hu⁹ reſiſtē. vñ aſcēdit ad cer^{um} mālla ꝛ facit frenetim: aut firmaṫ illa mā in ipſo dy^{a}: ꝛ fac̄ ibi apā. ꝛ ad tue apa ſe^{t} alie^{r} ꝑ ↄtinuationē cū cer^{o}.

Textus. LXXI.

Veſica dolens: atq; rigida febribus non deficientibus: malum pronunciat: magis tamen cum ventris ſtrictura.

Et quādo veſica eſt doloroſa ꝛ dura i omnibus diſpōnib⁹ eſt iterficiēs: ꝛ magis iterficiēs eſt: quādo cū ea eſt febris indeficiens. qḋ eſt: quia dolor veſice confortatur ad hoc vt interficiat: ꝛ venter non procedit in illa hora.

Commentum Galeni.

Iā dixi multotiēs q̄ Hip. ſigñat per ſmonē ſuū flegmonē inflāmationē. Apa vo qḋ noiauit Eraſiſtrates ꝛ q̄ venerunt poſt cū hoc nomine ſignificauit Hippo. per determinationē qua ipm determinauit: ſicut illud qḋ fecit in h̄ loco in ſermone ſuo. Et qñ eſt veſica dura doloroſa. Cā vo ꝓpter quā dixit in iſtis īfirmitatib⁹ ꝙ q: ſunt ꝑicloſe ꝛ ꝓprie qñ cū eis eſt febris indeficiens: ſigñauit in ſmone ſuo ſignatione manifeſta: ꝛ eſt magnitudo doloris ꝛ ſtrictio vētris ꝛ retētio vrine accidit ꝓpter iteſtini recti ſtricturam: ꝛ ꝓpter dolorem veſice: q: qñ infirmus ꝓhibeṫ ab operationibus ꝓpter illud qḋ accidit ei de dolore hora qua conaṫ illud. Et h̄ qdem accidēs cōe eſt in oībus doloribus: dolor autē locoꝝ in q̄bus eſt apoſtema calidū: fortaſſe accidit ipſis locis in q̄bus eſt apa: ꝛ forte accidit a membris vicinantibus ei: ꝛ ſilr̄ etiā quando pectus moueṫ in hora anhelitus accidit in ventre dolor quando in ſplene aut in epate: aut in myrach ventris eſt apa calidū: ꝛ ꝓpter hanc cauſam oportet vt accidat infirmo ſpecies malicie anhelitus in qua fit anhelitus paruus frequēs. Et ego quidez oſtēdi cām huius anhelitus malitie: ꝛ reliquarum ſpecierum malicie anhelitus in libro de malitia anhelitus.

Expoſitio Thaddei.

Circa hūc. §. Gal. notat 3^{ia} p̄^{m} eſt qd intelligat Hip. ꝑ hec v̓ba. ſ. veſica dolēs rig^{a}. 2^{m} eſt q̄re hoc ſignū ſit mortale. 3^{m} quare cū iſta egri^{ne}. veſice accit vētris ſtrictura. durat pᵃ vſq; ſ cā vo ꝑ quā:] 2ᵃ vſq;: ſ Et retētio vr^{e}.] 3ᵃ vſq; ad fi. De p̄ dic̄ q̄ Hip. ſigt ꝑ h̄ nomē flegmon. gñalr̄ oēm inflāmationē: ſꝫ eraſiſtrates ꝛ ſeq̄ntes ſigt ꝑ h̄ nomen flegmon illud apā qḋ ſigt Hip. ꝑ v̓ba iſta. ſ. durꝝ doloroſuz. vñ ſumma hoꝝ v̓boꝝ eſt q̄ ꝑ h̄ qḋ. d. veſica dura dolēs in acuta fe. itelligit veſicā eſſe apatā apāte calido. De 2° dicit q̄ h̄ ſignū. ſ. veſica dura dolo^{a} in acuta fe. ideo ſignū eſt ꝑiculoſuz q: in eo 3^{ia} mala ſunt. ſ. febres ac^{e} dolor fortꝭ q̄ vtutē ꝓſternit ꝛ ſtrictura vētris. De 3°. d. q̄ venter iō eſt ſtiptic⁹ in hac egri^{ne}. q: veſica apo^{ta} cōprimit iteſtinū rectū. vñ nō pōt ſtercus exire. itē q: mēbra illa ſūt doloroſa: ꝛ dolor ipedit actionē mēbri. q̄re ipediṫ expulſio ꝑ dolorem. Et nota q̄ dolor ē i mēbris 2^{r}. ſ. qñ mēbra ipa apo^{a} dolēt: ꝛ qñ mēbra vicia mēbris apatis dolēt. vñ dolet inteſt^{um} rectū ꝑ apatā veſicā vicinā ei: ꝛ ſilr̄ hui⁹ eſt: q: aliqñ videm⁹ mēbra anhelit⁹ dolē ꝛ anhelitū mutari ꝑ apā: qḋ eſt ſepe aut ſplene: ſ Veſica dolēs atq; rigida] .i. veſica apata calo apāte. ſ in fe^{b⁹} nō deficiētib⁹] .i. in fe^{b⁹} acutis. malum ꝓnūciat. nō tñ nec^{o} mortale: ſ magꝭ tñ cū vētrꝭ ſtrictura] q: ſtrictura vētrꝭ auget fe. ꝛ auget apa. ꝛ dolorē. cū oīa iſta ſint ꝑ pleni^{tu}.

Textus. LXXII.

Sed ſi peruenerit vrina ſicut pus cum hypoſtaſi dolor reſoluitur.

Et dolor ſolniṫ quādo mingitur vrina ſicut pus: ꝛ eſt in ea fex reſidens alba lenis.

Commentum Galeni.

Quando recipit apa cal^{m} accidens in veſica maturationem: effunduntur humores digeſti ad ſpacium quod eſt in veſica: ꝛ euacuantur cum vrina groſſa: ergo oſtenduntur in fece ſignificationes digeſtionis laudabiles.

Expoſitio Thaddei.

Sup h̄. §. Gal. notat ſolū cām v̓itatis hui⁹ dci. ꝛ dicit q̄ qñ apo^{a} veſice maturaṫ ꝛ rūpiṫ. effundiṫ ſanies ad ↄcauitatē veſice: ꝛ effundiṫ cū vri^{a}: ꝛ ſic apparet ſignum dig^{nis} in vrina. ſ. ipſa ſanies que eſt ſignum dige^{is} apoſtematis.

Sed du^{r}. q: dicit ſaniē iſtā exire cuꝫ vri^{a}. nam ſi apa ſit in exteriori pte veſice: ꝛ rūpaṫ apa tali ruptura q̄ veſica nō ꝑforeṫ. nō vꝫ q̄ ſanies vadat ad ↄcaui^{tē} veſice q: ñ hꝫ locū. Ad h̄ dico q̄ ſiue apa fiat intus ſiue extra veſicā. ſemꝑ pōt ſanies venire ad cōcauū veſice. via aūt per quā veniat nota eſt nāe. vñ flegma deſcēdēs inter renes vadit ad veſicā ſicut. d. ille aph^{o}. ſ Quib⁹ inter renes ꝛ veſicā ꝛc.] vñ ibi. d. q̄ forti nāe nihil reſiſtit. educit. n. ſaniē de me^{a} oſſis.

Textus. LXXIII.

Si vo vrīa nō ſic fuerit: ꝛ veſica nō molleſcit: nꝫ febris deciderit: mors in p̄io ꝑiodo aderit.

Q: ſi nō lenitur vrina neq; veſica ꝛ eſt indeficiens febris: tunc expecta habēti illuz dolorē perditionē in p̄mis periodis ſue egritudinis.

Cōmētū

¶ Comentum Galeni.

¶ Sermo quidē eius: neqꝫ lenit̃ veſica ⁊ eſt ī deficiēs febꝛis eſt ſermo manifeſtus. In ſermone aūt eius qđ ſi nō lenitur vꝛina eſt occultatio ⁊ clauſura. qđ ē: qꝛ de ꝯſuetudine eius eſt vt ſignificet per hoc nomen ſuper egritudines non ſup accidentia: ⁊ ſimiliter reliqui qui venerunt poſt euꝫ: ipſi .n. dicunt lenitur apa: lenitur durities: mollificatur tēſio ⁊ lenitur doloꝛ: ⁊ non inuenimus aliquem eoꝛum dicere lenit̃ vꝛina. Poteſt ergo eſſe ꝙ Hip. vtitur hoc nomine in vꝛina ſm viam tranſumptionis: vt intelligatur ab eo immutatio vꝛine ad illud: qđ eſt melius: ⁊ quādo cōceſſerit illud poſſibile eſt vt ſignificet hec dictio euacuationē vꝛine poſt retentionem eius: ſicut intelligitur ex ſermone eius: apoſtema veſice: ⁊ retentio vꝛine. De conſuetudine enīꝫ illius eſt vt accidat quādo egritudo eſt valde pernicioſa: vt foꝛſitan infirmus euadat ex ea. Scđm hanc ergo ſimilitudineꝫ inuenitur iſte ſermo ſcriptus in deſcriptionibus Eraſiſtratis ⁊ Dioſcoꝛidis: ⁊ deſcriptionibus alijs ab illis. Et inuenimus ipſum in quibuſdam deſcriptionibus ſcriptum ſm hunc modum. O: ſi non procedit vꝛina: ⁊ nō lenitur veſica: ⁊ nō eſt neceſſaria in hac deſcriptione inqſitio neqꝫ qſtio.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Alia tranſlatio habet aliam literam que dicit ſic. ⌈O: ſi non lenitur vꝛina. ⌋ vnde Gal. nihil dicit niſi qꝛ hoc verbū exponit diſputando de ipſo parum. ⁊ .d. ꝙ hic ſermo. ſcilꝫ vꝛina non lenitur eſt ſermo occultus: qꝛ lenit̃ conſueuit dici de moꝛbo vel de membꝛo. vnde dicimus. lenitur apᵒ lenitur doloꝛ. lenitur ſtomachus. ſed de accidentibus non dicitur lenitur. vnde cum vꝛina ſit accidens non dicitur bene lenitur vꝛina: vnde credo ꝙ Hip. loquutus eſt trāſumptiue vnde lenire vꝛinam eſt dicere vꝛinam procedere ſicut debet ⁊ vꝛinam non lenire eſt dicere ꝙ vꝛina ſanioſa non procedat ſicut dixerat. ¶ Aut poteſt dici ꝙ inuenta eſt alia litera que ſic dicit. ⌈Si vꝛina non procedat ⁊ veſica non lenitur. ⌋ ⁊ hec litera non indiget dubitatione. ⌈in pꝛimis periodis. ⌋ qꝛ ſi talia ſigna accidant in quarta die moꝛietur in 7ᵒ ⁊ ſi in 7ᵒ moꝛietur in 11ᵒ.

¶ Textus. LXXIIII.

¶ Hec autem moꝛbi ſpecies amplius pueris a vij. anno vſqꝫ in .xv. euenire conſueuit.

¶ Et hec ſpecies aduenit ꝓpꝛie pueris cū ſunt vij. annoꝝ vſquequo cōſequūtur .xv. annos.

¶ Comentum Galeni.

¶ Cum pueri multiplicent comeſtionem in hoꝛa in qua non conuenit: opoꝛtet vt aggregetur in coꝛpoꝛibus eoꝛuꝫ multitudo humoꝛis qui nominatur crudus. Cum ergo mundificat natura hunc humoꝛem omni die ad partes veſice ſi currit ad ipſum in meatibus vꝛine: aggregatur illic: ⁊ generatur ab eo lapis in quibuſdaꝫ hoīs: ⁊ prouenit in quibuſdam eoꝛuꝫ ab eo quando eſt egritudo apoſtematis calidi in veſica: ⁊ non accidit illud niſi quādo aduenit veſice nocumentum magnū ex tranſitu hoꝛum humoꝛū per eam.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Circa hunc. §. Gal. ponit cauſam veritatis iſtius ſigni. ⁊ dicit ꝙ cauſa propter quā hec egritudo accidit pueris eſt propter multam inoꝛdinatam comeſtionem eoꝛum: vnde multiplicatur in eis hu. crudus. qui indiget purgari. vnde ſi non purgatur facit aliquando lapidem in veſica. ⁊ aliqñ apoſtema propter nocumentum iſtoꝛum hu. tranſeuntiuꝫ per veſicaꝫ. Et hic finiat̃ expoſitio ſcđi libꝛi pronoſticoꝝ.

¶ Thaddei Floꝛentini in tertium Pronoſticoꝝ Hippocratis Libꝛū expoſitio ſequitur.

¶ Textus. Pꝛimus.

In febꝛibus ideꝫ terminus qbuſdam ad vitā: qbuſdam ad moꝛtē.

¶ In febꝛibus auteꝫ venit criſis in numeris dierum eiſdem in qbus ſaluantur ex hominibus qui ſaluant̃ ⁊ pduntur q perduntur.

¶ Comentum Galeni.

Iam quideꝫ acquiſiuiſtis a me vos omnes amici mei qui coegiſtis me vt exponereꝫ libꝛos Hippocratis abſqꝫ properatione ſuper illos duos libꝛos. Quoꝛū vnus eſt de diebus criſis: alter eſt de criſi: ⁊ hi quidem duo iā ſparſi ſunt in manus multoꝛum hominū ſicut libꝛi alij multi ex libꝛis: in quoꝛum edictione rogauiſtis me: ⁊ propter hanc cauſam non propero ad exponendum aliquē libꝛoꝝ Hip. in libꝛo ſuo pꝛopꝛio: qm̃ ego iam narraui totū qđ neceſſarium eſt ſcire ex eis in operatione medicine: ⁊ in libꝛis alijs multis quos ego edidi: adiunxi ad illud expoſitioneꝫ que ei conuenit. ¶ Et qm̃ multos ſermonum eius propter illud qđ in eis eſt de occultatione expoſuerunt quidam expoſitione mala non placuit illud alicui veſtrum: ſed bonuꝫ vobis fuit illud qđ vidiſtis de intellectu illoꝛum a me cum ſit illud ſimilius ⁊ conuenientius ſententie Hip. rogauiſtis ergo tunc me vt confirmarem vobis in libꝛis qđ audiſtis a me audiui. Dixi autem vobis propter hāc cauſaꝫ ꝙ opꝫ ne ſit expoſitio noſtra omniuꝫ ſermonū eius expoſitio vna: qm̃ non exponunt eos omnes expoſitione vna ⁊ eadē. Sed expoſitio mea erit aut eius cuius nō rememoꝛatus fui que non dixi ex eis in aliquo libꝛoꝛum meoꝛum expoſitione integra: aut ſermonuꝫ quos expoſui in libꝛis expoſitione integra: ⁊ erit expoſitio mea breuis ⁊ abbꝛeuiata: vt non cogar vti ſermone vno ⁊ eodem in rebus eiſdem multotiēs. Et propter hoc cum ego iā narrauerim id totuꝫ cuius ſciētia neceſſaria eſt in criſi: ⁊ diebus criſis in duobus libꝛis: ego dicam in hoc libꝛo ſummam illius tm̄: ⁊ ponā principium ſermonis mei ab hoc loco. ¶ Dico ergo ꝙ nomē criſis in egritudinibus non eſt ſumptum niſi ex intētione que nominatur hoc nomine in iudicijs: qm̃ ſignificat mutationem velocem valde: que accidit in egritudinibus. Et ſit illud ſm quatuoꝛ modos: qm̃ infirmus aut euadit ab egritudine ſua ſtatiꝫ: aut declinat declinatiōe magna ad illud qđ eſt melius. aut moꝛitur ſtatim: aut declinat ad diſpoſitionē malam declinatione vehementi: verūtamē duo modi precedentes nominantur criſis ab Hippo. abſolute: ſed duo modi qui ſunt poſt eos nominantur ſm plurimuꝫ criſis cū additione que additur in vnoquoqꝫ eoꝛum ad nomen criſis: ⁊ eſt aut mala: aut feda: aut res alia ſimilis illi. Et foꝛtaſſe nominātur omnes criſes tm̄ abſolute. ¶ Et vos quidem ſciuiſtis iam ꝙ omnes ſpecies criſis accidunt aut per euacuationem apparentem manifeſte: aut per exituram in coꝛpoꝛe. qđ eſt: qꝛ mutatio diſpoſitionis infirmi que eſt mutatio vehemens ad illud qđ melius eſt per ſomnū ⁊ ſudorem longum non ſit niſi raro ⁊ in infantibus tm̄. Et ex hominibus quidem ſunt qui nominant illud criſim: ⁊ ex eis ſunt qui non nominant ipſum criſim. ¶ Dies autem criſis vocat̃ dies in quo accidit huiuſmodi mutatio valde multum: ⁊ certificatur in eis illud. In aliis aūt diebus nō accidit criſis ſm certitudinē: ⁊ neqꝫ accidit in eis etiā multum. ¶ Et nos qdem nō inuenienmus ꝙ Hip. nō intellexerit dierum criſis naturā ante omnes homines tm̄: ſed inuenimus intellexiſſe ipſum etiā eos melius q̄ oēs homines: ⁊ nar- falſo ſopoꝛem.

ꝑuulſit cām in euentu eoꝝ:⁊ nos narrauimus illud.in libro
noſtro de dieb⁹ criſis. Et oſtēdimus in eo ꝙ fortiores pio/
di omnium accñtiū in diebus periodoꝝ ſunt illi qui ſunt in
ſeptenis:deinde ſecūdi poſt eos ſunt periodi qui ſunt in q̈r
tis:⁊ eoꝝ euētus eſt ex diuiſione ſeptimane in duo:⁊ ſigni/
ficatio ſuper criſim accidēte in ſeptenis ſumiť ex quartis.
qḋ eſt:q: dies q̈rtus indicatiuus ē ſeptimi:⁊ dies.xj.xiiij.
eſt indicatiuus. Et Hip.qdē nominauit hos dies:dies indi
cationis:⁊ innuit vt numerenť ſeptimane ſm hunc modū.
Due qdem ſeptimane prime ſm modū diſiūctionis: ſ ter/
tia ſm modū cōtinuitatis. Et modus qdē diſiunctionis eſt
qñ cōſumiť hebdomada prima in aliquo dierū:⁊ cōputať
initiū hebdomade ſcḋe a die qui ſequiť ipſuꝫ. Modus aūt
cōtinuitatis eſt: qñ conueniunt due ſeptimane ſimul in die
vno apud quē ꝯſumať prima:⁊ incipit ab eo ſeptimana ſe/
cunda: ⁊ ꝓpter hoc factus eſt dies.xx. vltimus ſeptimane
tertie:qñ ſi 3ª ſeptimana cōputeť iterū ſm modū diſiūctio
nis oporteret inde vt eſſet dies.xxj.fortior die.xx. Sꝫ nos
nō inuenimus rē ita:qñ criſis accidit in die.xx.plus valde
⁊ certius:⁊ ꝓpter hoc cū tres ſeptimane cōpleanť in.xx.die
bus:⁊ principiū ſeptimane quarte fit dies.xxj.⁊ tres ſepti/
mane alie cōpleanť etiā in.xx.diebus.dixit Hip.in.xl.die:
q: eſt dies criſis:⁊ nō dixit illud in die.xlij.⁊ ſic ēt diē.lx.
⁊ diē.lxxx. Dixit enim q: ſunt dies criſis:non q: dies.lxiij.
⁊.lxxxiiij. hec eſt ergo cōputatio periodoꝝ que accidit in
ſeptenis:⁊ cōſequitur illud cōputatio periodoꝝ qui acci/
dunt in quartis.qḋ eſt:q: vnaqueqꝫ ſeptimanaꝝ in duas
diuidiť quartas. Oportet ergo inde vt dies quartus ſit ab
initio egritudinis conſumatio quarte prime:⁊ principium
quarte ſecunde:deinde quarta que eſt poſt ipſam:⁊ eſt ter/
tia incipit a die octauo:qm̄ incipit ſeptimana ſecūda etiam
ab hac die:ergo eſt dies.xj.cōplemētū quarte tertie:⁊ ꝑnci
piū quarte 4ᵉ: deinde quarta qnta incipit a die.xiiij.quo/
niā ſeptimana tertia incipit ab hac die:⁊ ꝓpter hoc factus
eſt dies.xvij. cōſumatio quarte qnte:⁊ eſt dies in quo cōl/
cat quarta qnta: ⁊ quarta ſexta:⁊ ſunt ille in quas diuidiť
ſeptimana tertia: ⁊ ſm hāc cōputationē ſit dies.xx.conſu/
matio triū ſeptimanaꝝ:⁊ ſex quartaꝝ. Iſti ergo ſunt dies
criſis qui faciūt paroxiſmos periodoꝝ:⁊ inuenimus etiā
dies alios:in qbus accidit criſis in egritudib⁹ acutis īter
iſtos dies:⁊ ego qdem iam dixi cām in euētu illius in lib°
meo de dieb⁹ criſis:⁊ ſunt dies criſis tertius:⁊ qntus ⁊ no
nus:forſitan accidit in qbuſdam hoīs criſis in die.vj.ve/
rūtñ ille dies eſt dies criſis male.qḋ eſt: q: in ipſo fieri cri/
ſim ſm plm̄ eſt cum accidentibus cum qbus non eſt fidu/
cia:⁊ remanet de egritudine poſt ipſum reſiduum:neqꝫ for
ſitan egritudo conſumitur in eo cōſumptione completa: ꝙ
ſi ſoluatur in quibuſdam hoīs ſolutione perfecta redit ꝓ/
cul dubio. Et ego qdem iam narraui omnes iſtas res:⁊ res
alias multas in lib.meo de diebus criſis:⁊ narrauit etiam
Hip.plures earum: verūtñ ille ſunt ſeparatim in libris di/
uerſis:ego autē aggregaui totū illud in libro meo de dieb⁹
criſis:⁊ diſcreui etiā aduentū totius qḋ non diſcreuit ⁊ de/
terminauit:⁊ cōpleui librū in quo totū abbreuiaui: ⁊ pro/
pter hoc opꝫ ei qui vult vt verificetur eius ꝓnoſticatio vt
legat in his duobus libris ſimul:⁊ ſunt libri dierū criſis ⁊
libri criſis. In hac autem hora non eſt mea intentio niſi vt
exponam tm̄ ſermonem Hippo.in hoc libro. Illi dies ideꝫ
in quibus ex hominibus ſaluať qui ſaluať ⁊ pit qui pit.
¶ Sermo eius in eis intendit:aut ſup dies criſium: aut ſup
criſes:⁊ melius qdem eſt vt intelligatur illud de criſi nō de
diebus criſis: qm̄ quāuis ſit poſſibile vt intelligať de die/
bus criſis:tamē ſermo eius in quo dicit. Saluatur qui ſal/
uať ex hominibus:⁊ pit q pit.non eſt veritas: niſi illud qḋ
ſignificāt criſes:⁊ ꝓp illud dies ēt faciūt illud:⁊ ſermo eius
ſaluať qui ſaluať ex eis ⁊ moriť qui moritur: ſignificat:q:
nominauit criſim mutationem vehementem accidenteꝫ in

egritudinibus:non illam que conuertitur ad ſalutem tñ.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In precedētibus libris docuit Hip.pronoſticari ſup egri°
acuta abſolute.mō docet ꝓn° ſup egri° acuta ꝑ cōparatio/
nē ad criſim ⁊ dies creticos.⁊ hoc.ſ. vſqꝫ.[Intereſt ḡ eius.]
ibi.n.ponit qdā cōia ad totū librum. Diuidiť autē pº in
duas.nā primo docet ꝓn° ſuper acuta egri° rōne criſis cō/
parate ad dies creticos.2° rōne criſis cōparate ad ſuas cāſ
ſcꝫ exiturā ⁊ euacuationē.3° docet ꝓnoſticari ſup quodaꝫ
accñte qḋ ſuꝑuenit in fe.ſ.ſpaſmo.durat pº vſqꝫ.[Quoniꝫ
fe.ſi ꝑ modicū īteſcit.]2° vſqꝫ.[pueris in acuta fe.ſpaſm⁹
cōtingit.]pma diuidiť in duas:nā primo docet ꝓnoſticari
rōne criſis cōparate ad dies creticos in morbis q ſunt fe/
bres.2° in morbis qbus ſup febrē addiť alius morbus vel
accñs.durat pº vſqꝫ [ſm hāc quoqꝫ rōnem.]pma diuidiť
in.3.nā pmo ponit q̄liter febres ſalubres ⁊ mortales cōicāt
in die cretica.2° ponit modos cōputationis ꝑiodoꝝ tā in
morbo acuto q̄ꝫ in lōgo.3° ponit drīaꝫ inter ꝓnoſticationē
morbi acuti ⁊ lōgi.durat pº vſqꝫ.[pmus ꝑiodus.]2ª vſqꝫ.
[In quibus vali°.]prima iſtaruꝫ diuidiť in 2ᵃˢ.nā primo
ponit cōitatē illā.2° exponit eā.durat prima vſqꝫ.[In qbus
febribus ſi cūcta ſigna.]pars aūt illa in qua ponit moduꝫ
cōputationis ꝑiodoꝝ diuidiť in.3.nā pmo docet modum
cōputationis vſqꝫ ad.20.dies.2° ponit cām eius.3° cōclu/
dit modū computationis a.20.vlterius.durat prima vſqꝫ.
[Et nō eſt poſſibile.]2ª vſqꝫ.[deinde ſm hūc.]3ª vſqꝫ ad
finem iſtius partis.[In febribus ideꝫ terminus.]Sup h
§.1° ꝓcedit Gal.nā primo premittit quedaꝫ ꝓambula cōia
ad totum iſtuꝫ 3ᵐ librū.2° ponit particularē expoſitionem
iſtius.§.repetēdo etiā tex. Hip.pᵐ facit vſqꝫ.[Et illi idē.]
¶ Prima pars diuidiť in.3.nā pmo ingrit modū ſui ꝓceſ/
ſus in expoſitione ſua.2° notificat nobis qdā cōia de criſi ⁊
de diebus cre°.3° remittit nos ad libꝫ vbi de hac mā ſuf/
ficiēter determinatuꝫ eſt. Durat pma vſqꝫ.[dico ergo ꝙ.]
2ª vſqꝫ.[⁊ ego qdem iam narraui.]3ª vſqꝫ ad finem iſtius
partis. ¶ 2ª diuidiť in duas.nā pmo notificat nobis criſiꝫ.
2° dies creticos.durat prima vſqꝫ.[Dico aūt criſis.]pma
diuidiť in.3.nā pmo exponit ſignificationē huius nominis
[criſis.]2° ponit diuiſionē criſis in ſuas ſpēs.3° ponit cām
criſis.durat pº vſqꝫ.[Et illud eſt ſm 4ᵒʳ modos.]2ª vſqꝫ.
[⁊ iā vos.] ¶ Pars aūt in qua notificat dies creticos diui
diť in.5.nā pmo notificat diem creticū per deſcriptionem.
2° notificat diē creticū ponēdo cōparationē inter intellectū
Hip.circa dies cr°ᵒˢ ⁊ inter intellectū alioꝝ ⁊ inter virtutē
dierū cre°.3° ponit numerū indicatiuoꝝ dierum.4° ponit
modū cōputationis dierū cre° radicaliū.5° tangit aliquos
dies creticos intercidentes:durat pº vſqꝫ.[nos qdem iam
inuenimus.]2ª vſqꝫ.[Et ſignificatio ſuper criſiꝫ.]3ª vſqꝫ.
[Et innuit vt numereť.]4ª vſqꝫ.[Et inuenimus aliquos.]
⁊ ſic vndeciꝫ ſunt ptes in hoc ꝯ°. ¶ Dicit ergo ſic de pmo:
o vos amici mei q coegiſtis me exponē librū Hip. Ego de
hac mā que in hoc lib.tractať cōpilaui nobis duos libros
de criſi ⁊ creticis iā diuulgatos ad manus multoꝝ:⁊ ꝓp h
nō opꝫ vt feſtinē in expōne iſtius libri.ſꝫ q: qdā male expo/
ſuerūt ipſum.⁊ nō placuit nobis expō illoꝝ.opꝫ me expo/
nere.ſꝫ in expōne mea hoc mō ꝓcedaꝫ. q: ea que complete
dixi in alijs libris nō tāgā h niſi breuiter.ea vo que in alijs
nō ſunt dicta ⁊ cadēt ſuper iſto lib.dicā ea cōplete: vñ volo
quedaꝫ ſumere in hoc loco q̄ ſunt late dicta in lib.de criſi ⁊
creticis. ¶ De 2°.d.ꝙ hoc nomē criſis ſignat iudiciū i mor
bis:q: ſignat mutationē velocē morbi. ¶ De 3°.d.ꝙ ſpēs
criſis ſunt 4ᵒʳ.nā aut mutatio iſta velox ſit cōplete ad ſalu
teꝫ aut incōplete.ad ſalutē tñ ad aliquā meliorationē. Aut
iſta velox mutatio ſit complete ad morteꝫ.aut incōplete.ſ.
q: ſit mutatio cōplete ad mortē aut incōplete.ſ.q: ſit muta/
tio ad peiorationeꝫ.⁊ poſtea moriť.⁊ ſic 4ᵒʳ ſunt ſpēs cri/
ſis.ſed prime due dñtur vere ⁊ abſolute criſes.alie vo due

dicuntur criſes male. ⁊ ſi vis omnes quatuor potes dicere criſes abſolute. ¶ De 4°. d. ꝙ cā criſis eſt 2ª. ſ. euacuatio. vt ſudor aut fluxus vētris ⁊ exitura poſt aurē ⁊ in alia par corꝰ. ⁊ ſi aliqs vellet ponere 3ᵃᵐ cām criſis. ſ. ſōnū ⁊ ſudorē dicimus ꝙ ꝑiſta raro fit criſis. ⁊ ſolū in infantibꝰ. ¶ Sꝫ mihi vr̄ ꝙ iſta lr̄a ſit falſa. ⁊ dꝫ dīc. ꝑ ſōnū autē ⁊ ſudorē: qꝛ nos inuenimus ꝑ tex. auctorū. ⁊ per experientiam. criſim fieri ſepe ꝑ ſudorē. ⁊ hec ſunt dicta de noticia criſis. ¶ De 5° d. ꝙ dies creticus eſt dies in quo mutatio cretica cōtingit vt multū ⁊ ſm̄ certitudinē. qꝛ lꝫ in aliis diebus ꝯtingat criſis. tn̄ nō multū. neqꝫ ſm̄ certitudinē ꝯtingit in eis. ¶ De 6° d. ꝙ Hip. nō fuit ꝑmus hō q ſciuit aliqd de diebus criſis. ſꝫ primus q melius nām eoꝝ cognouit. ſicut nos monſtrauimus in lib. de diebus creticis. in quo ēt oſtēdimus ꝙ ꝑiodi ſepteni ſunt fortiores ꝑiodis quaternis. ¶ De 7°. d. ꝙ dies indicatiui ſumuntur ꝑ quaternos. vt dies 4ª indicat 7ᵘᵐ ⁊ dies 11ª ſigñat 14ᵘᵐ ⁊ dies 17ª indicat. 20. ¶ De 8°. d. ꝙ cōputatio dierū creᵗ per ſeptenos ꝑcedit hoc mō. ſ. diſcontinuando ꝑmas duas ſeptimas. ⁊ continuādo tertiā. modus aūt cōtinuationis eſt qꝛ 2ª ſeptima dꝫ hr̄e ſuum ꝑnᵐ nec dꝫ poni finis prime ſeptimane ꝑnᵐ alterius. vn̄ ponit̄ dies. 8. ꝑnᵐ alterius ebdomade. ⁊ nō ponit̄ dies 7ª. 3ª aūt ꝯtinuat̄ qꝛ ponit̄ finis 2ᵉ ſeptimane ꝑnᵐ 3ᵉ. ⁊ ꝓpter hoc. 3. ſeptiane faciūt. 20. dies. cōputatio aūt ꝑ quaternos ꝑcedit ecōuerſo. nā ꝑmi duo quaterni debēt cōputari cōtinuādo ⁊ 3ᵘˢ dꝫ cōputari diſcōtinuādo. ⁊ cōputatio cōtinua dꝫ fieri vt ponat̄ 4ª dies ꝑnᵐ 2ⁱ quaternii ⁊ 3ª quarta dꝫ diſcōtinuari. vn̄ 3ª 4ª incipit a die 8ª. ⁊ nō a 7ª die. Et ſic 4ᵒʳ quaterni faciunt 14. dies. ⁊. 5. faciūt. 17. ⁊. 6. faciūt. 20. dies. ¶ De 9° dicit ꝙ ſunt qdā dies cretici q nō ſunt radicales. ſicut 5ª 6ª 9ª. ⁊ his ſimiles. ⁊ vocant̄ dies intercidētes. tn̄ ſcias ꝙ 6ª dies ē mala dies cretica. qꝛ aut ē ſua criſis ad mortē aut nō eſt cōpleta. aut ē cū recidiua. aut ē cū peſſimis acciᵇᵘˢ. ¶ De 10°. d. ꝙ ſi qs vult plenā noticiā iſtarū rerū vadat ad librū de creticis. qꝛ ibi cōplete adunauit totū qd̄ in aliis libris dictū ē diſperſum. ¶ De 11°. d. ſermo Hip. cū. d. ſ in qbus. ꝑōt 2ᵗ intelligi. ſ. de criſi. ⁊ de die creᵒ. ſꝫ melius eſt ꝙ intelligat̄ de criſi. qꝛ ſaluari ⁊ mori magis refert̄ ad criſim. qꝫ ad diē creticā. qꝛ criſis eſt magis cā ſalutis ⁊ mortis. Itē per hoc qd̄. d. ſaluat̄. ⁊ perit. notat nobis ꝙ criſis hꝰ poſita comprehendit criſim ad bonum ⁊ criſim ad malum.

Circa hoc ꝯᵐ dubitant̄ multa. tn̄ hꝰ cā breuitatis pauca dicā. primo ergo querit̄ de intētione huius nominis criſis. 2° de ſpēbus criſis. 3° de cauſis criſis. 4° de fortitudine dierū creᵗ adinuicē. 5° de cā diuerſe cōputationis. 6° de diebus intercidētibus. ¶ De primo ergo ſic ꝑcedo. ipſe. n. d. ꝙ criſis ſigñat velocē mutationeꝫ in egriᵗ: ſꝫ q̄rit̄ an iſta mutatio ſit cā morbi an morbus aut accᵒ morbi. ſꝫ non eſt cā morbi. cū morbus eā ꝑcedat ⁊ morbus per eam deſtruat̄. nec ēt eſt morbus qꝛ eſt mutatio ſupueniēs morbo. Itē nec eſt accñs: qꝛ accñs egriᵗⁱˢ nō deſtruit egriᵗⁱ cum omne accidēs ſaluet ſb̄m. ſicut. d. Ariſt. ¶ Pꝫ. ſi eēt accñs. aut eſſet actio corrupta vel diminuta. aut mutata qualitas vel exiēs a corᵉ mutatū. ſꝫ criſis nullū hoꝝ ē. q̄re nec ē acᵒ. ¶ Ad hāc q̄ſtionem dico ꝙ criſis nō eſt cā morbi nec morbus. ſꝫ eſt accñs qd̄ eſt actio. ſꝫ dicit̄ accñs non ſimpliciter morbi. ſed morbi ⁊ nature. nā natura mouet ⁊ mouetur. ⁊ morbus mouet ⁊ mouet̄. vnde nō dicit̄ ſimpliciter accidēs taliter ꝙ ſit ꝑter naturā: ſed in eo ꝙ natura moleſtat̄ dicit̄ acᵒ preter naturā. in eo aūt ꝙ morbus expellit̄. dicit̄ accñs ſm̄ naturam. nā omnia que inſunt corporibus inquātū ſanant̄ ſm̄ naturam ſunt. ⁊ ex hoc patet ſolutio bene intuēti. ¶ Preterea Auic. fen 2ª lib. 4°. d. ꝙ intētio quā ſignificat nomen criſis eſt ſeparatio. ergo non ſignificat mutationem. ¶ Ad hoc dico ꝙ hoc nomen ſeparatio idem eſt ꝙ velox alteratio. nam ſeparatio morbi vel per viam mortis vel ſalutis eſt quedam mutatio velox ipſius morbi. ¶ Preterea 3° de criſi dicitur ꝙ hoc noᵐ criſis eſt nomen ſignificatiuuꝫ. ⁊ ſignificat iuditiū. quare non videt̄ ſignificare mutationem velocem cū iudicium nō ſit idem ꝙ mutatio. ¶ Ad hoc dico ꝙ lꝫ iudiciū ſit aliud vocabulū q̄ꝫ mutatio vel alteratio tamē in virtute idem ſignificat lꝫ diuerſimode. qꝛ alteratio velox dicitur rōne corꝭ mutari vel alterari. ⁊ iuditium dicitur rōne periculi vbi videtur eger eſſe poſitus. vn̄. d. ibi Gal'. ꝙ putat aliquis hominem qui eſt in criſi eſſe ſicut hō qui ponitur ad iuditium ſanguinis. ¶ De 2° ſic procedo. videtur ꝙ ſpecies criſis ſint ſex. qꝛ Gal'. ponit 3° de criſi ꝙ ſex ſunt ſpecies alterationis. ¶ Preterea per diffinitionem criſis non videtur ꝙ ſint niſi due ſpecies criſis. qꝛ criſis eſt velox motus ducēs ad mortem vel ſaluteꝫ. ¶ Ad ꝑᵐ dico ꝙ ſi accipiat̄ criſis pro omni cōſumatione morbi bene poſſent poni ſex ſpecies criſis. ſed ſi accipiat̄ pro conſumatione furioſa in qua eſt labor magnus. non ſunt niſi 4ᵒʳ ſpēs morbi. ⁊ ſimilis diſtinctio ponit̄ a Gal'. primo de creticis cap̄. in quo mouet dubitationē vtrum dies prima ⁊ 2ª ſint cretice. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ lꝫ diffinitio dicat in criſi ad ſalutē vel mortem duci velociter. non tamē intelligi dꝫ ad ſaluteꝫ vel ad mortem complete: ſed cōiter ad cōpletā ⁊ incōpletā. ¶ De 3° ſic procedo. querit̄ enim an aſpectus lune vel corporis ſupercęleſtis ſit cauſa vel non. ⁊ videtur ꝙ non. nam actio non cadit niſi inter ea que cōicant in materia ſicut dicitur libro primo generationis. ſed corª ſupercęleª cum noſtris nō cōicāt in materia. qꝛ illa ſunt incorruptibilia. ergo non cadit actio inter ea. ¶ Preterea ſi illa facerent criſim. cum actio illorum in corᵉ noſtro debeat eſſe equalis. tunc in eadem die eſſet actio illorū in omnibus corporibus vel ad ſalutē ſolum vel ad mortem ſolum quod falſum eſt. nā in eade.n die videmus aliquos mori ⁊ aliquos euadere. q in eadem die multi inceperunt egrotare. ¶ Preterea corª celeſtia ſunt cauſa peſtilentie aliquādo ſicut dicitur 4° cañ. ⁊ primo cañ. fen 2ª in pluribus cauſis. ergo cuꝫ criſis ſit vt plurimum ad ſalutem non videtur ꝙ illa ſint cauſa criſis. ¶ Ad contrarium eſt textus Gal'. in 3° de creticis. ⁊ Aui. 4° cañ. fen 2ª in pluribus locis. ⁊ breuiter omnes auctores medicine in hoc concordant. ¶ Preterea ratio ⁊ experientia comprobant. ratio quidem qꝛ iſta inferiora reguntur. ⁊ gubernantur per motum ſuperiorū ſicut. d. Gal'. 3° de creticis. ⁊ Auic. in pluribus locis. ergo cum criſis ſit motus iſtius corporis elementati oportet ꝙ reguletur per motuꝫ illorum. experientia aūt demonſtrat: qꝛ ſic videmus venire in motibus nature vt plurimum. ergo ⁊c̄. ¶ Ad hoc dico ꝙ in criſi conſiderant̄ tria. ſ. cauſa morbi moleſtans naturam. ⁊ natura que conat̄ materiam eiicere. ⁊ virtus extrinſeca que coadiuuat naturā ſupra materiam morbi. natura. n. et morbus ſunt duo pugiles ſicut. d. Gal'. de ingenio ſa. lib. 11°. ⁊ Auic. in 4° cañ. fen 2ª cap̄. primo. ⁊ iſta duo. ſ. virtus celeſtis ⁊ natura pugnant cōtra morbum. lꝫ in ꝑnᵒ morbi virtus celeſtis adiuuet morbū ſicut dicitur in centiloquio. vnde celeſtis virtus regulat motum inordinatum inferiorū ſic̄ dicit̄ in 2° de creticis in ꝑn°. materia aūt morbi facit criſim ꝓpter importunitateꝫ. ⁊ moleſtiam. vn̄ ipſa facit naturā moueri ad criſim in diebus intercidentibus. nam dies intercidentes non faciunt criſim per virtutē celeſtiuꝫ ſicut. d. Gal'. in 3° de creticis. Et ex hoc ego colligo ꝙ cauſa criſis ꝑª ⁊ imediata eſt nā particularis. ⁊ cā remota influens ⁊ diſponens ē natura vlis corꝭ celeſtis. ¶ Ad ꝑᵐ autē qd̄ opponebat̄ dico ꝙ iſtud verbū. ſ. ꝙ actio nō cadit niſi inter ea que in mā cōicant eſt verū de actione que relinquit paſſionē in agēte. de qua. d. Ari. 3° phy. ꝙ de qd̄ agit phyſice patit̄. ſꝫ de actione q̄ nō relinqt paſſionē in agente nō eſt verū. qd̄ dr̄ qꝛ illa nō eſt actio nālis ſimplr̄: ſꝫ ſm̄ qd. nā in oī actione nāli ſimplr̄ patitur ⁊ agit vtrūqꝫ extremū. ſed actio celeſtiū in corpora iſta inferiora nō relinquit paſſionem in agente. ⁊ eſt actio ſicut agit triſtans. de quo. d.

Ariſto. ꝙ triſtās tangit nos. nos vero nō tāgimus triſtātes. ¶ Ad 2m dico ꝙ actio corꝰ celeſtis in iſtis inferioribus ē equalis. ſed corpus recipiens cā nō eſt equaliter diſpoſitū ad recipiendū. ⁊ ꝑpter hoc qdam moriunť. ⁊ qdā ſaluanť. ¶ Ad 3m dico ꝙ cor a celeſtia. lʒ ſint cā peſtilentie per corruptionē aeris. nihilominus ſunt cauſa criſis. qꝛ iſta duo non repugnant ſibi. ſ. facere peſtilentiam ⁊ facere criſim. ¶ Sed querit an corpus celeſte ſit cauſa male criſis. ⁊ videtur ꝙ nō. qꝛ natura moueť ad criſim ꝑpter adiutorium iſtorū corꝝ. ergo oʒ ſemper natura iuuari ab eis. hoc autē probať per dictū ptolomei in centilogo. ¶ Ad ȝriū eſt rō. qꝛ tūc ois criſis que venit in die radicali eſſet bona qḋ eſt cōtra tex. Yip. dicētis ꝙ in eodē numero dierū venit criſis morituris ⁊ ſaluādis. ¶ Ad hoc dico ꝙ corpora celeſtia ꝑ ſe ſunt cā bone criſis. ſed per accidēs male. nā cum natura moueť ad criſim. ꝑpter adiutoriū cōſtellationis. ⁊ inuenit tūc materiam fortiorē ꝙ̄ ſit natura cū toto adiutorio conſtellationis. tūc cōſtellatio eſt cauſa male criſis per acꝰ ⁊ ē ſimile huius qḋ accidit in bellis. nam cū duo inimici incitanť ad pugnā. ⁊ vnus hʒ centuʒ milites. ⁊ alius hʒ mille milites. ⁊ illi qui hʒ centū veniūt in ſuccurſum ducentū. ⁊ in aduentu iſtorū illi centū milites incipiunt bellū. ſine dubio iſte ſuccurſus fuit cā pditionis belli per viā accidētis. ¶ Aut dic ꝙ 2a eſt egritudo. ſ. illa cuius eſt bonum initiū. ⁊ illa cuius eſt malū ſm aſpectū conſtellationis. vnde luna mouet egritudinē cuius eſt malū initiū mutatione mala ⁊ egritudinē cuius eſt bonū initiuʒ mutat mutatione bona. vnde cora celeſtia agūt in ſuis aſpectibus ſolū ſm exigentiam morbi ſubiecti. ⁊ hoc. d. Gal. 3o de cre. cap. 6o. ⁊ hʒ eſt melior ſolutio. ¶ Sed adhuc dubitatur de iſto adiutorio. quod nā recipit a cōſtellatione. nā nō vr̄ eē verum eo ꝙ nā corꝰ noſtri nō ſentit ⁊ pcipit boraʒ adiutorij cū ipſa nō habeat intellm̄ neqʒ ſenſum. Itē cū actio celeſtiū ſit in iſtis inferioribus mediāte aere. qūo tūc aer oʒ permutari ad deferendū hoc adiutoriū. non. n. videť aliqua qualitatis mutatio in aere facta hoc poſſe facere. nā plerūqʒ videmus. tūc aerē eſſe mutatū ad calliditatem. ⁊ plerūqʒ ad frigiditateʒ. ¶ Ad hoc dico ꝙ 2r pmutāt ſuperiora iſta infera. ſ. per influentiā occultā. ⁊ per influentiā maꝰ ⁊ per occultā qdē qñ per ſuas opōnes ⁊ aſpectus influūt ſuper iſta corpora. per maꝰ vero qñ per aeris imutationē ſenſibilē ſit influētia. ſicut videmus ſole facere calorē in terra per aerē calefactuʒ. Et ſi mihi opponis ꝙ videť per hoc nā hře menteʒ vel intelligere aut ſentire. Dico ꝙ hoc falſuʒ eſt. qꝛ colligātia ꝗdam occulta eſt inter illa cora ſupiora. ⁊ iſta per quā pcipiť adiutorium. ⁊ oppō tam morbi ꝙ̄ nature in iſtis morbus.

¶ Preterea queriť. que ſit cā dierū creꝰ intercidentiū. naʒ motus celeſtis nō vr̄ cā. cū nō cadāt tales dies nec ſm quadras lune nec ſm medietates quadrarū aut ſm oppōnem directā. Nec ēt vr̄ ꝙ motus mãe morbi ſit cā. qꝛ tūc omnis talis eēt ſymꝰ. ⁊ ſic nulla bona. Sed nos videmus Yip. ꝙ ponit diē 5m ⁊ 9m. ⁊. 13. ⁊ ſimiles iſtis eē bonos dies ad criſim. ⁊ ſit in eis vt multū: ſic ergo nō vr̄ ꝙ ſit cā nec aſpectus celeſtis nec morꝰ materie morbi. ¶ Ad hoc dico ꝙ cā dierum creꝰ. intercidētiū eſt furia mãe ⁊ vicinitas dierū cadētiū in medio ad dies creticos radicales. v. g. in die 5a ſit criſis per virtutem diei 4e vel diei 7e. nā qñ in 4a die non fuit motus mãe fortis ⁊ in 5a fortificať motus mãe. poſtponeť motus criſis que debuit eē in 4a ⁊ ſiet in 5a aut ſi criſis debuit eē in 7a anticipauit nā motū ⁊ facit criſim in 5o aut in 6o qꝛ motus materie fortificať. in 5a vel in 6a. ⁊ ſic criſis ſit anteqʒ debeat eſſe. ⁊ hʒ leguntꝰ 3o de crꝰ cap. 8o. vnde cauſa iſtorū dierum eſt compoſita ex motu materie. ⁊ virtute celeſti. ⁊ ſic ceſſant qōnes bene intuēti. ¶ Preterea ſi quadra lune eſt cauſa mutationis in morbis. tunc cum lumen eius ſit variū ſm omnē menſem per medietatē luminis ⁊ quartam luminis ⁊ octauā luminis non poterit eſſe luna cauſa criſis. niſi in illis morbis qui incipiunt in illis punctis luminis. ⁊ hoc eſt falſum qꝛ quandocūqʒ incipit egritudo ſiue luna ſit media lumioſa ſiue quarta vel quolibet alio mō ſemper accidit criſis. ¶ Ad hoc dico ꝙ 2a eſt mutatio que ſit in morbis. vna. ſ. ſm initium egritudinis computando motum lune ab illo initio per ſigna ⁊ per talem motū facit luna criſim. ⁊ eſt alia mutatio que ſit in morbis ſm mutationem aeris. ſcilicet ad caliditatem aut ad frigiditateʒ aut humiditatem aut ſiccitatem. ⁊ talem motum facit proprie ſol ⁊ etiam luna. vnde ſm hanc mutationem non dicimus lunam facere criſim in morbis acutis: ſed ſol bene facit criſim per talem mutationem: qꝛ egritudines quedaʒ incipiūt in hyeme ⁊ terminantur in eſtate. ⁊ hec diſtinctio ponitur a Gal. 3o de creticis. cap. 6o. ¶ Cum vidimus de cauſa criſis ſupercaeleſti occulta videamus de cauſa criſis manifeſta quā ponit Gal. ⁊ omnes auctores medicine exiturā ⁊ euacuationem. ⁊ hanc queſtionem reſeruo infra in fine huius tertij libri. vbi agitur de cauſis criſis. ¶ De 4o. ſcilicet de comparatione dierum creticorum. queritur an dies 7a ſit fortior die 14o vel non. ⁊ an dies 4a ſit fortior 7a vel non. ⁊ queritur an dies 4a ſit fortior 14a vel non. ¶ De primo ſic agitur videť eniʒ ꝙ dies. 7. ſit fortior die 14o per tex. Gal. libro primo de criſi cap. 18. ⁊ per eundem primo de creticis cap. 4o. ⁊ libro 2o cap. 2o. ⁊ libro 3o cap. 6o. ⁊ 8o. ⁊ per tex. iſtius comenti. ¶ Ad contrarium videtur eſſe ratio qꝛ cā diei cretici eſt motus lune in circulo ſignorum ſm aliqueʒ aſpectum oppoſitionis. ſed in. 14. diebus luna eſt recte in oppoſito loco in quo fuit a principio morbi. in die vero 7a non eſt vera oppō. qꝛ eſt oppō per quadram. ⁊ ſic videtur eſſe fortior cauſa criſis in 14a ꝙ̄ in 7a quare ⁊ fortior erit dies. ⁊ hoc idem dicit Auicē. 4o libro ſen 2a tra. 2o cap. 2o. dicit enim ꝙ fortius operatur hic luna in oppōne ſua ꝙ̄ in quadra. ⁊ hoc idē vult Yſaac liꝰ. fe. cap. de creticis dibus. dicit enim ꝙ dies 14a eſt melior omnibus diebus creticis. ⁊ dies 4a eſt melior omnibus diebus indicatiuis. ¶ Ad hoc dico ꝙ 7a eſt fortior ꝙ̄ 14. Ad illud vero qḋ opponitur dico ꝙ non ſolum natura celeſtis operatur. ad nobilitateʒ diei criſis. ſed etiam natura egritudinis. naʒ qnāto natura egritudinis eſt velocior ⁊ furioſior tanto fortior ſit criſis in ea. ⁊ hoc dicit Gal. libro primo de criſi. ¶ De 2o ſic agitur videtur enim ꝙ dies 4a ſit fortior 7a qꝛ. d. Gal. libro de criſi cap. 9o. ꝙ primi dies cretici ſunt fortiores poſtremis. ¶ Ad contrariuʒ aūt eſt expreſſa ratio. qꝛ fortior eſt oppō lune per quadrā ꝙ̄ per medietatem quadre. ⁊ etiā qꝛ egriꝰ acuta nō hʒ morū parē. ſicut. d. Gal. 3o de creticis. ⁊ ad hoc faciūt omnes tex. allegati in priori problemate. ¶ Ad hoc dico ꝙ dies. 7. eſt fortior 4o. ad argm vero in contrariū dico ꝙ tex. Gal. oʒ intelligi qñ cōparatio cadit inter dies creticos pure radicales. dies aūt 4a non eſt pure creticus imo ē pure indicatiuus. vnde dies 7e eſt prior dieꝝ creꝰ pure radicaliū. ⁊ ideo fortior. ⁊ eodē modo dies 4e ē fortior in indicando ꝙ̄ ſit. xj. vel. xvij. qꝛ prior eſt illis. ¶ De 3o autem queſito poteſt patere per iſta: qꝛ dies 14a eſt fortior ꝙ̄ 4a qꝛ 4a non eſt multū fortis niſi in indicando. ¶ De 5o dico ꝙ cauſa quare due ſeptimane debent cōputari diſiūctim ⁊ 3a coniunctim eſt qꝛ dies. 14. eſt crꝰ radicalis ⁊ non. 13. lʒ motus materie imparē motum faciendo videatur contrarium indicare: ⁊ dicta eſt ſolutio huius in fine pmi libri de creticis. 3a vero ſeptimana cōputatur coniūctim: qꝛ dies 20a eſt cretica magis ꝙ̄ xja comparatio vero per quaternos cōiūgit duos primos. ⁊ diſiūgit 3m: qꝛ dies 7a eſt cretica ⁊ nō 8a. ⁊ dies xja. eſt cretica ⁊ non. xa. ⁊ hec reſponſio ponitur a Gal. 3o de cre. cap. xjo. ¶ De 6o autem ⁊ vltimo queſito patet per ea que incidenter diximus in queſito 3o. ⁊ breuiter ſi vis comparationem inter fortitudinem dierum creticorum ad inuicem lege libro. 4. Auic. cap. 7. ⁊ inuenies fortem determinationem.

¶ Textus. II.

¶ In quibus febribus ſi cuncta ſigna bene proceſſerint ⁊ ſpes mali in quodam non heſerit in die quarta aut prius terminuꝫ vite indicabis. Sed in quibus cũcta ſigna male peruenerint: bene boni ſpes vlla affuerit in quarta die vel ante morte obibit.

¶ Quõ eſt q2 magis ſalue feb. ⁊ in quibus ſit initio ſuper firmiores ſignificationes conſumũtur in die quarto aut ante ipſum: ⁊ magis malitioſe febres ⁊ in quibus deteriores ſignificationes apparent interficiunt in die quarto aut ante ipſum.

¶ Comentum Galeni.

¶ Significauit Hip. per ſermonem ſuum: ſaluiores feb: eſ quietas ⁊ ſimplices que fraudem non hñt: neqꝫ malitiam: qm̃ iſte feb. qñ apparẽt in eis ſignificationes ſup quas initio eſt cũ fiducia: non trãſeũt primaꝫ quartã: ſed reſoluũtur in die quarto: aut añ ipſum. Et ſimiliter etiã deteriores feb. ⁊ ſunt in qbus apparẽt ſignõnes pditionis capꝫ interſectio eſt: aut in die 4° aut ante ipſuꝫ. Manifeſtũ ẽ igitur ꝙ Hip. nominauit diẽ 3ᵐ in diebus criſis in ſermone ſuo iſto cõſumunt in die 4°: aut añ ipſuꝫ: ⁊ ſilr inuenimus eũ i tractatu ſuo libri epidimiarũ poſuiſſe diẽ primũ ex diebus criſis diem tertium. Significationes autem in quibus ſit initio ſuper fiduciã ſunt ſignificationes particulares: quas laudauit laude vehementi: ⁊ ipſe rememoratur earũ etiam poſt pauluium ſm viam exempli.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Super hoc Gal. 3° notat, nã primo explanat q̃ ſunt febres ſalue ⁊ que ſunt fe. malicioſe. 2° concludit quoddã mᵐ de quo dubitat̃ 3° rñdet cuidã tacite queſtioni. ¶ De p̃ ergo dicit ꝙ Hip. intelligit per febres ſaluas illas febres q̃ ſunt quiete ſimplices non habẽtes fraudẽ neqꝫ maliciã. in talibus enim febribus apparent ſigna de qbus poſſumus cõfidere. Et per fe. malicioſas intelligit illas fe. que ſunt fraudulente. ⁊ apparent in eis ſigna perditionis. ¶ De 2°. d. ꝙ ex dictis Hip. pꝫ in hoc loco ꝙ dies 3ᵘˢ eſt creticus. quia ip̃e dixit in die 4° vel ante ſaluabit. ¶ De 3°. d. ꝙ ſi queratur que ſunt iſta ſigna de quibus poſſumus cõfidere. dicimus. ꝙ ipſe ponit ea infra per viã exẽpli in multis locis. ſ. infra cuꝫ. d. [ſuaſuris ſpũs ſuauis.] ¶ Super iſto. §. cut̃. q2 ponit Hip. diem 4ᵐ creᵐ. Sed contra dies cret̃ eſt ille in quo ſit multũ ⁊ ſm certitudineꝫ accidit criſis. ſicut diffinit Gal. in hoc 2ᵒ. ſed in die 4° nõ cõtingit criſis vt multũ. q2 dicit Gal. in lib. 3° de criſi cap̃. 4° ꝙ archigenes nunq̃ꝫ vidit in tota vita ſua criſiꝫ fieri in 4° niſi bis. ⁊ Gal. nõ vidit in ſua vita eaꝫ fieri niſi ſemel. ¶ Ad hoc dicas ꝙ dies 4°. ſicut Hip. ponit eſt cret̃. Ad textũ ꝯo qui videt̃ ꝯdicere dico ꝙ verbũ Gal. dꝫ ſic intelligi. ſ. ꝙ egritudo continua que non currit ſm diſpoſitionem vnã rariſſime hꝫ criſim in 4° die. ⁊ eſt ratio q2 ẽ. cõtinua que nõ currit ſm diſpoſitioneꝫ vnam facit paroxiſmũ per dies impares maxime ⁊ ſic cuꝫ criſis debeat fieri in die motus egritudinis non debet fieri eius criſis in 4° die.

¶ Textus. III.

¶ Primus periodus hoc numero continetur: ſecundus in ſeptimo: tertius in. xj. quartus in xiiij. quintus in. xvij. ſextus in vigeſimo. Qui numerus per quaternariũ augmẽtãdo in acutã egritudinẽ vſqꝫ in vigeſimuꝫ diem decurrit.

¶ Et periodus primus ex piodis earũ ad hoc peruenit. Neqꝫ eſt computari in completo numero dierum: quemadmodum: neqꝫ anni: neqꝫ menſes: ad quorum formam tres ſeptimanas in. xx. dierum ſpatio terminamus.

¶ Comentum Galeni.

¶ Iſte ſermo ⁊ totum qõ ſequitur ipſum ex ſermone ſimile ei. manifeſtum eſt apud illuꝫ qui eſt memor eius qõ ipſe dixit in eis que ſunt premiſſa.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſtq̃ꝫ Hip. poſuit quo egritudines ſalubres ⁊ mortales iudicant in diebus creticis docet modo. modũ cõputationis periodorũ vſqꝫ ibi. [In qbus valitudinibus.] Et ibi ponit cõparationẽ inter modũ pnᵈⁱ acutas ⁊ cronicas egritudines vſqꝫ ibi. [ſm hãc quoqꝫ rõnẽ.] pma diuidit̃ in. 3. nam primo ponit modũ cõputãdi vſqꝫ ad diẽ 20ᵐ. 2° reddit cãꝫ. 3° ponit modũ cõputãdi a xx° vltra. durat pᵃ vſqꝫ. neqꝫ cõputandũ. 2ᵃ vſqꝫ. [deinde ſm hãc augmẽti rõnem.] pars aũt illa in qua ponit cõparationẽ inter pnoſticationẽ acuᵃ ⁊ croᵃ diuidit̃ in. 2. nã pmo ponit nãm ⁊ ppꝛietatẽ croᵃ. 2° acuᵃ. durat pᵃ vſqꝫ. [que ꝯo in breui finiunt̃.] pᵃ diuiditur in. 3. nã pmo ponit ꝙ pnoſticatio in diuturnis eſt obſcura. 2° ponit modũ quẽ debemꝰ ſeruare in pnoᵈᵒ. 3° ponit exᵐ in fe. quartana. durat pᵃ vſqꝫ. [Cautius inuigilãdum.] 2ᵃ vſqꝫ. [Et finis quartane.] pars aũt in qua ponit naturam egritᵐ acᵉ diuidit̃ in. 2. nam pmo ponit qualiter eſt facilis pronoſticatio. 2° ponit modũ quẽ debemus ſeruare. prima vſqꝫ. [cõſiderabis igit̃.] [pmus periodus.] ſuper hoc. §. Gal. nihil. d. ſed. d. ipſum eẽ planum per ea que dicta ſunt. [Qui numerus p quaternariũ augmentando in acuta egᵉ vſqꝫ ad xxᵐ diem decurrit.] hoc iõ. d. q2 cõputatio p quaternos non ẽ fortis niſi vſqꝫ ad. xx. dies. ⁊ poſt. xx. eſt fortis per. vij. ⁊ poſt. xl. ſit fortis computatio per. xx. ⁊ hoc vult Gal. in 2ᵒ tertij libri apho. ⁊ infra in 2ᵒ iſtius. §. [Scdm hãc quoqꝫ rationem. ⁊ in patiẽtibꝰ ⁊ non patientibus caſus eris.] Jr haliabas lib. x°. cap̃. de diebus criſis.

¶ Textus. IIII.

¶ Et nõ eſt poſſibile vt numeretur aliquid horum ſm cõputationẽ dierũ perfectorũ: cũ non ſit poſſibile vt cõputet̃ annus neqꝫ mẽſis eius ſm cõputationeꝫ dieruꝫ integroruꝫ.

¶ Et non eſt poſſibile vt numeretur aliqd horũ ſm cõputationẽ dierũ perfectorum cuꝫ non ſit poſſibile vt cõputetur ſm cõputationẽ dieruꝫ cõpletorũ annus neqꝫ menſis eius.

¶ Commentum Galeni.

¶ Et nõ dixit q2 nõ eſt poſe vt cõputet̃ aliqd horũ ſm cõputationẽ dierũ integrorũ cõpletorũ: niſi quoniã computauit tres ſeptimanas in. xx. diebus: ⁊ ſilr annus ⁊ menſis eius: non eſt enim poſſibile vt computetur ſm computationem dierum completorũ: ⁊ eſt illud quidẽ verũ: qm̃ annus non eſt niſi. ccc. ⁊. lxv. dies tm̃: ſed cum illo etiaꝫ eſt quarta diei ⁊ propie pars vna ex cẽtum partibus: menſium aũt vnuſquiſqꝫ eſt minus. xxx. diebus. ⁊ plus. xxix. Nomen autem menſis apud antiquos medicorũ grecorũ manifeſtum eſt ⁊ apud illos multos qui ſunt ex ciuibus in noſtro tempore iſto cadit ſuper tẽpus qõ eſt inter cõiũctioneꝫ ſolis ⁊ lune. Qui ergo vult ſcire hoc tempus ſm veritatẽ ⁊ demonſtrationem ſuper illud habeat librum completũ quem edidit Eutaquiſcus in eo. Similiter etiam ſuper terminum ⁊ tempus anni: eſt enim liber alius quem edidit in eo. Propter hoc ergo dixit Hippo. q2 non oportet vt computent̃ ſeptimane neqꝫ quarte ſm computationem dierum cõpletoruꝫ: ſed in illo eſt diminutio per quãtitatem qua complent̃ tres

ſeptimane in.xx.diebus:⁊ ego quidem iam oſtendi cām in
illo in trac.3° libri mei de diebus criſis preter qđ aliq̄s eo/
rum qui preceſſerunt me conatus ſit inuenire illud.

Expoſitio Thaddei.

Super hoc.§.Gal.ponit int^m Hip.⁊ explanat nobis an/
nos ⁊ mēſes.⁊ dicit ꝙ int° Hip.eſt oſtēdere cām pp quā.3.
ſeptimane faciūt.20.dies.⁊ eſt ratio.q: ſeptimana nō eſt in/
tegra apud med^{us} ſicut menſis.⁊ annus nō ſunt in numero
dierū integrorū.nā annus eſt trecētū ⁊ ſexagintaqnq3 dies
⁊ vna 4^a ⁊ ſēt vna treceſima.⁊ mēſis nō eſt.xxx. dies inte/
gre.imo eſt.xxix.dies.⁊ medius ⁊ iſte eſt menſis de puncto
ad punctū.quidā aūt dīt menſem tempus qđ eſt inter vnā
cōiūctionē ⁊ aliā.⁊ de iſto mēſe ⁊ anno fecit plures libros.
vnde q vult ſufficienter intelligere vadat ad illos libros.p3
ergo ꝙ.3.ſeptimane que faciūt.20.dies nō ſunt itegre imo
ſunt diminute. Et de hoc ſufficiēter ē determinatū in 3° lib.
dierū cr^{ti}.Sed queritˀ de virtute iſtius ꝓbationis quā
inducit qñ.d.ꝙ ſeptimane nō debēt cōputari in cōpleto nu
mero dierū:q: nec anni nec mēſes cōputantˀ in cōpleto nu/
mero dierū.nō.n.videtˀ habere virtutē.nā annus.quāuis
ſit.ccc.⁊.lxv.dies.⁊ 4^a. ſi diuidatˀ poſtea in mēſes.xij.⁊ q/
libet mēſis in 4^{or} hebdomadas.3.ſeptimane erūt plus q̄3
xxj.dies.Ad hoc dico ꝙ virtutē h3 ħ ratio.ſi per aliū
modū.ſ.per ſimilitudinē ⁊ nō per modū diuiſionis maioris
tēporis in minus:q: ſimile eſt ſi annus ⁊ mēſis nō ſunt i cō/
pleto numero dierū ei qđ eſt ſeptimanā nō eſſe in completo
numero dierū.⁊ hoc probatˀ eo ꝙ Hip.d. [ad quoꝝ for/
mas.⁊ ad quorū ſimiles.3.ſeptimanē.] Et ſi tu queris a me
de diſtinctione mēſis medicinalis ⁊ ſeptimane ⁊ diei medi
cinalis vade ad librū de creticis 3^m.⁊ ibi iuenies:⁊ ego ex/
planaui in 2do illius aph. [Septimē 4^a man^{us}.] D.du^r
de ꝟbo Gal.q: ipſe.d.ꝙ annus eſt.ccc.⁊.lxv.dies ⁊ quar/
ta pars ex cētū partibus vnius diei.cuius ꝯ̄triū.d. albu/
maſar in libro introductorio.nā.d.ꝙ annus eſt.ccc.⁊.lxv.
⁊ 4^a vnius diei.minus vna pars ex.c.partibus vnius diei.
⁊ ponitˀ hoc verbū lib.2°.ptia.11^a.Ad hoc dico ꝙ Gal.
d.falſum:q: melius ſciuit albumaſar.⁊ ptolomeus de na/
tura annoꝝ ⁊ mēſiū q̄3 Gal.cū ſit magis credendū cuilibet
in arte ſua perito.Aut dico ꝙ errauit ſcriptor.

Textus. V.

Deinde ſm hanc rationē augmenti euenit
primus periodus in vigeſimo die: ſecūdus in
quadrageſimo:⁊ tertius in ſexageſimo.

Deinde poſt hos periodos ſm illā viā: ⁊ ſ3
illū modū additionis erit periodus:primus in
vigeſimo die:⁊ ſcđs in.xl.⁊ tertius in.lx.

Comentum Galeni.

Non vult per ſermonem ſuū iſtū ꝙ nō ſit inter.xx.diem ⁊
diem.xxxiiij.⁊ die3.xl.dies aliquis in quo fiat criſis: qm̄ ſi
illud eſſet ſm hunc modum: iam eſſet contrarius ſermoni
ſuo.qđ eſt: q: dixit in lib. epidimiarum dies in quibus fit
criſis inter hos dies:⁊ qđ apparet etiam in egritudine cō/
tradicit illi.Uerū ipſe noluit niſi qđ ego narro: ⁊ eſt q: ipſe
computauit tres ſeptimanas:⁊ peruenit in veſtigio:poſtre
mo ad diem.xx.⁊ non computauit eas cōputatione equa/
liter:ſed ſeparauit ſeptimanā ſecundam a ſeptimana prima:⁊
fuitˀ conſumatio eius propter cauſa3 hanc in die.xiiij. ⁊ cō/
tinuauit ſeptimanam tertiam cum ſeptimana ſcđa: ⁊ conſu
mata fuitˀ propter hanc cauſam in die.xx. Precepit ergo pp
hanc cauſam vt computentur ſeptimane que ſunt poſt die3
xx.ſm illam ſimilitudinem ergo cōputentur due ſeptima/
ne ex eis ſm diſiūctionem:⁊ ſeptimana tertia ſm continui/
tatem:vt compleantur tres earū in die.xx. Ergo eſt termi/
nus ſecundus in quo cōſumantur tres ſeptimane alie dies
xl.⁊ complementum duarū ex eis in die.xxxiiij. ⁊ propter
hanc cauſam dixit hunc diem ante diem.xl.⁊ ſm hāc com
putationem complentur tres ſeptimane tertie in die.lx.Et
ſimiliter dies.lxxx.apud eū eſt dies criſis:non dies.lxxxiiij.
ſicut dixit in libro epidimiarum:⁊ nō verificatur illud niſi
quoniam tres ſeptimane complētur in.xx.diebus: ⁊ eſt il/
lud ita vt cōputentur due ſeptimane ex eis ſm modum di/
ſiunctionis vt compleatur conſumatio earu3 in die.xiiij. ⁊
computetur ſeptimana tertia ſm modum continuationis.
cum ſeptimana ſcđa compleatur etiam in die.xx.

Expoſitio Thaddei.

Super hoc.§.Gal.remouet quoddā du^m.quē alie dubitā
tale.nā q: Hip.ponit ſ^m periodū venire i.34.die ⁊ 2^m i 40°.
videbatˀ relinq ꝙ a die 20° vſq3 ad 40^m non eſſent alij dies
cretici niſi illi duo.ſ.34° ⁊ 40°.Ad hoc rndet ⁊.d.ꝙ nō
fuit int° Hip.ꝙ nō ſint alij dies cr^{ci} pter illos duos.q: i ve/
ritate ſunt alij plures.ſ3 ſua int° eſt vt mōſtret modū cōpu/
tationis qui d3 attēdi in tribus ſeptimanis:q: in trib⁹ ſe/
ptimanis debēt due ſeptimane cōputari diſiūcte ⁊ 3^a cōiū/
cta.⁊ ꝓpter hoc poſuit 2^m periodū diem.34. q: illic venie/
bant.2.ſeptimane diſiuncte.⁊ poſuit poſtea die 40^m q: ter/
tia ſeptimana coniuncta veniebat illuc.

Circa hunc.§.dubitatˀ de numero periodoꝝ q: Hip.
videtur ponere ſolum duas reuolutiones perio/
dorū.ſ.reuolutionē quaternorū ⁊ reuolutionē ſeptenoꝝ.
Gal.autē lib.cr^{ti}.cap.9°. ponit 4^{or} reuolutiones.ſ.p qua/
ternos ⁊ per ſeptenos.⁊ per duas ſeptimanas.⁊.20.⁊.d.ꝙ
ſola reuolutio que ſit per.20. eſt perfecta. Ad hoc di/
co ꝙ Hip.tangit oēs illas reuolutiones 4^{or}.l3 nō expreſſe.
vnde vſq3 ad diem.20.ponit reuolutionem per quaternum
⁊ in illa datur intelligi reuolutio per ſeptimā. ⁊ cum ponit
2^m periodū per 20^m venire ad diem 34^m tangit illā que eſt
per duas ſeptimanas.⁊ cum ponit poſt diem 40^m tertium
periodum venire ad diem 60^m ponit illa3 reuolutionē que
ſit per 20^m.Adhuc dubitatur.q: Auic.lib.4° ſen 2^a tra.
2° cap.2° ponit.3. reuolutiones diuerſas in parte ab iſtis.
nam ponit reuolutionem quaternorum ⁊ ſeptenoꝝ ⁊ de/
cēnorum.⁊ dicit reuolutionem decēnorum eſſe perfectam.
Ad hoc dico ꝙ reuo° decēnorū h3 eandem virtutē quā
h3 reuolutio vicēnorū:q: ſicut i illa nō cadit fractio ſic neq3
in iſta.ſed Auic.vocat decimū die3 periodū:q: ipſe eſt me/
dietas vicenarij.⁊ per naturā vicenarij remanet in ipſo ꝑ/
fectio.eo ꝙ omnis numerus q trāſcendit.xx^m. fundatˀ ſup
decenarium.non tñ ꝙ ipſe decenarius ſit criſis poſt 40^m.
Aut dic ꝙ error fuit in ſcriptura Aui.nam vbi dicitˀ de/
cenarium eſſe periodum debuit ponere.xx^m.

Textus. VI.

In qbus valitudinibus determinatio eſt tar
da pronoſtica in illis in initio ſunt latētia: earū
enim ꝑncipia ꝯfuſa ſunt:idcirco cautius inuigilā
dū eſt.Et in ſingulis q̄ternis dieb⁹ ſtudioſius
intuēdū:qđ ſi feceris:aut vix:aut nūq̄3 falleris.

In quibus autē ex iſtis venit criſis in ſpatio
longiore:ꝓnoſticatio in principio ſui eſt diffi/
cilis.qđ eſt:q: principia earu3 ſunt occulta val/
de.Uerūtamē op3 vt cogites a p^{ri}o die ⁊ quo/
tiens tranſeunt dies.iiij.conſidera: non enim
tibi occultabitˀ ad quid declinet egritudo.

Comentum Galeni.

Rememoratio eius in hoc loco nomis criſis ſignāt ꝙ in/
telligit per ipſu3 duas mutationes ſimul.ſ.illā que conuer
titur ad ſalutē:⁊ illa3 que cōuertitˀ ad maliciā.qđ eſt: quia
dixit.Et ſignātio ſuper egritudines de apritudine:quarum
eſt vt cōſumantˀ in diebus paucis a p^{ri}° ſui ad quid declinet.

tatur eſt facilius valde:ſicut dixit Hip. in egritudinibus in quibus venit criſis in quatuor diebus primis:quoniam feb. de aptitudine cuius eſt vt queſcat in die quarto eſt quieta valde:i. ſz illa de a ptitudine cuius eſt vt ſit interficiens in die quarto eſt malitioſa valde:et ſignationes etiam que apparent in vnaquaque harum duarum febrium que quidem apparent in febre ſalua ſunt omnes ſignationes laudabiles valde bene:et que quidem apparent i febre malitioſa omnes ſunt illaudabiles male valde. Et cum res ſit ita non eſt rectum vt pertranſeat aliqua earum diem quartum:quoniam nos iam ſcimus quod criſis accidit ſemper:aut quando natura vincit egritudinem et ſuperat eam:aut cum illa vincit ipſam et ſuperat eam. Egritudines igitur quietas valde vincit natura velociter. Fraudulentis vero malis ſuperatur velociter ipſa natura. Et propter hanc cauſam ſiunt egritudines in quibus venit criſis velociter contrarie valde:ſed egritudines que indigent in conſumptione ſua ſpatio longo ſunt ſicut ſimiles:et quoniam ſicut ſuperfluitas in virtute in egritudinibus velocis conſumptionis eſt magna:et quandoque eſt nature et quandoque eſt egritudini:ſimiliter etiam quando non ſuperfluit vna earum ſuper comparem ſuam in virtute ſuperfluitate magna:ſed pugna earum ſimilis eſt equalitati eſt neceſſarium ad hoc vt vincat vna earum ſpatium temporis longum. Significatio enim prudentium in lucta ſuper illum qui vincit ex duobus luctatoribus non eſt niſi ſecundum hunc modum:quoniam quando videt aliquis eorum ſuperfluitatem vnius eorum ſuper comparem ſuum in virtute ſuperfluitate magna:ſperat ei victoriam:et hora ſua ſtatim:et ſi non videt alicui eorum ſuperfluitatem ſuper comparem ſuum in virtute ſcit:quia ſpatium eorum luctationis prolongatur:et non ſcit ex furore illo primo quis eorum vincat:ſed declaratur illud poſtquam producitur tempus. ¶ Et prudentes quidem in arte intelligunt illud velocius quam vulgares homines:et quoniam ipſi ſunt potentiores ad ſciendum ſuperfluitatem paruam in virtute quam ipſi. quod eſt:quia res que ſuperfluunt prudentes in arte ſuper ignaros eius eſt ſenſus per ſuperfluitatem paruam. Verumtamen cum quedam ſuperfluitas propter paruitatem ſuam occultetur a ſenſu:non eſt poſſibile etiam ſignificare ſuper ipſam prudentibus hora qua apparet ſenſui:et propter hoc precipit Hip. conſiderare mutationem egritudinis in omnibus quatuor diebus:nam ſi conſideretur illud non occultabitur ei ad quid declinet.ſ.ad ſanitatem infirmi et ipſius euaſionem:ita quod natura vincat:aut ad perditionem eius ita vt eam vincat egritudo. Hec eſt ergo ſumma illius ſermonis. Senſum autem ſtandi ſuper illud intelliges ex libro meo in criſi.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Gal. ſuper hoc tria notat. Nam primo oſtendit qualiter accipitur hoc vocabulum.ſ. criſis:[ſ.] finem [ſ.] determinatio. Secundo reddit cauſam iſtius dictis. 3° excuſat ſe de inſufficienti expoſitione. durat prima vſque.[ſ.] quoniam nos iam.[ſ.] 2ª vſque.[ſ.] hec ergo eſt.[ſ.] 3ª vſque ad finem.

¶ Dicit ergo ſic de primo:quod in hoc.§. hoc nomen criſis ſumitur large ad criſim bonam et malam:quia ipſe dicit quod differentia inter egritudinem que cito terminatur ad bonum et que cito terminatur ad malum eſt manifeſta in ſui principio. ſed in illis que tarde terminantur differentia eſt occulta.

¶ De ſecundo dicit:quod cauſa iſtius dictis in pronoſticando inter longas et breues egritudines eſt talis quia virtus criſis non accidit niſi cum natura vincit morbum:aut cum morbus vincit naturam. nam cum egritudo eſt ſalua.tunc natura vincit cito morbum.et cum morbus eſt fraudulentus et peſſimus vincit naturam in breui. et iſta differentia et exceſſus inter naturam et morbum in acuto morbo ab ipſo principio eſt manifeſtus quia non poſſet in breui terminari niſi magnus foret exceſſus. Et differentia et exceſſus inter naturam et morbum in morbo longo eſt occultus quia aliter morbus non eſſet longus niſi illa duo agentia ad inuicem haberent modicum exceſſum.et ſimile huius poteſt videri in duobus luctatoribus.nam quando duo luctantur ad inuicem:et vnus eſt potentior altero tunc cito victoriam attingit. Et quando vnus parum excedit alterum tardatur victoria inter eos:et hoc eſt notum apud vulgares.ſed hoc ſcitum eſt apud ſapientes in arte luctationis. et propter hoc precepit Hip. vt conſideres ſingulos quaternos dies in longa egritudine. ¶ De 3° dicit:quod hec eſt ſumma quam Hip. intendit in hoc ſermone.ſed ſi tu velles ſpecialia ſigna quibus poſſimus cognoſcere iſtum exceſſum inuenies in libro de criſi.

Circa iſtum.§. dubitatur quia videtur quod in acuta egritudine ſit difficilior pronoſticatio quam in longis quia velocitas motus in egritudine facit difficilius iudicium eius ſicut dicit Gal. in commento illius aphoriſmi.ſ. acutorum morborum.[ſ.] et in commento primi aphoriſmi. prime partis. Ad hoc facit ratio:quia iudicium in quo poteſt quis deliberare facilius et certius eſt. ¶ Ad hoc dico quod iſtud quod dicit Gal. in illo aphoriſmo.ſ. acutorum morborum:[ſ.] eſt verum comparando totum morbum acutum ad totum cronicum. Quod autem hic dicitur eſt verum comparando principium acuti morbi ad principium longi morbi.

¶ Sed contra hanc ſolutionem poteſt opponi:quia ſicut ſe habet principium morbi longi ad morbum longum ſic ſe habet principium morbi acuti ad morbum totum acutum:quia ſigna digeſtionis vel indigeſtionis diſtinguunt inter principium acuti et morbum totum acutum:et inter principium longi morbi et reſiduum morbum eius.ſicut dicitur per de criſi per totum.et.4. canonis capitulo de temporibus morbi et Halyabbas 4° libro. ¶ Ad hoc dico quod ſimilitudo eſt generalis.ſ. quo ad diſtinctionem temporum.ſed fallit illa ſimilitudo in ſpeciali quia non poſſumus ita per partem ſuper partem ſignare in longo morbo ſicut in acuto:quia magis apparet differentia morbi ad naturam in acuto quam in cronico. ¶ Secundo videtur quod in acuto morbo et in cronico non poſſimus pronoſticari ſuper criſim morbi bonam vel malam in principio morbi quia in principio morbi non apparet actio morbi contra naturam vel nature contra morbum:quia ſigna indicatiua non apparent in principio morbi eo quod non ſunt adhuc ſigna digeſtionis vel indigeſtionis quod patet ex diffinitione principii morbi poſita ab Aui. libro 4° capitulo proprio.nec etiam accidentia ſunt in principio fortia.ſicut patet per diffinitionem datam de principio ab Iſaac libro febrium. ¶ Ad hoc dico quod duo ſunt genera morborum.nam ſuper quoſdam morbos ſignamus ſuper mortem vel ſalutem ratione ſpeciei:vt dicimus apoplexiam maiorem et ſquinantiam eſſe mortales ab ipſo principio initiali.et dicimus febrem effimeram et tertianam eſſe ſalubres ab ipſo principio.et ſunt alii morbi ſuper quos non poſſumus ſignare niſi prius appareat actio nature contra morbum manifeſte:et ſuper tales morbos non poſſumus ſignare ad ſalutem vel ad mortem niſi prius tranſeat principium egritudinis. Ad argumentum vero dico quod hic accipitur principium large.ſ. ad ſpatium trium dierum.et non pro ut eſt vnum de 4or temporibus morbi. ¶ Vel dic quod non accipit hic ſigna pronoſticationis ſecundum omnem certitudinem ſed large.nam in principio morbi licet non poſſit homo ita certe pronoſticari.ſicut in aliis temporibus morbi tamen aliqualiter poſſumus pronoſticari per aliquam coniecturam.

¶ Textus. VII.

¶ Et finis quartane huiuſmodi eſt:ſecundum hunc ordinem.
¶ Et quies quartane non eſt niſi ſecundum hunc ordinem.

¶ Commentum Galeni.

¶ Tranſiuit etiam iſte ſermo ſuper multos medicorum:et non intellexerunt eum:propter hoc inuenimus eos mirantes de nobis:et eſtimant quod iudicatio noſtra in infirmo qui habet febrem quartanam quod eius febris conſumitur. verbi gratia.poſt quadraginta vel poſt ſexaginta dies:non eſt niſi ſecundum viam diuinationis:hoc eſt quamuis ipſi non mirentur de nobis quando procedimus et iudicamus ſimile illius in febre tertiana. Et ſtatio illius ſuper illud communicat vtriſque ſimul:quoniam ſicut connumerauimus in febribus continuis:omnes dies ſecundum continuitatem in pronoſticis de criſi:de cuius aptitudine eſt vt accidat:i. ſimiliter etiam numerauimus in febribus habentibus paroxiſmos ſecundum periodos. Ergo illud quod facit dies quartus in febribus continuis:illud facit dies ſeptimus in febribus facientibus paroxiſmum tertianum:idem ſimiliter quartane pariter:criſis enim venit in eis in ſeptem periodis non in ſeptem diebus:et proportio diei quarti a principio egritudinis ad periodum ſeptimum.eſt ſicut proportio periodi quarti ad periodum ſeptimum. Quod eſt quia dies quartus eſt in-

dicatiuus diei. vij. ⁊ periodus quartus eſt indicatiuus periodi ſeptimi: ⁊ ego quidē narraui iam totum illud in libº meo de diebus criſis. Et propter hoc ſufficiat tibi tm̄ vt ſcias in hoc loco ꝙ criſis febrium quartanarū fit in periodis ⁊ nō in diebus. ℭ Significauit per ordinē: ordinē dierū criſis. Nam ſicut proprietas diuerſitatis eſt malitia ordinis: ſilr etiam proprietas ordinationis eſt ordo: ⁊ ꝓpter hanc cām noīauerunt greci mūdum noīe ſignificāte ordinationem ⁊ ordinē: quoniā oīa que ſunt in ipſo primo ſunt ordinata: terra eſt in medio ipſius: deinde mare. i. aq̄ in circuitu eius: ⁊ poſt illud continens. i. aer: ⁊ poſt aerem eſt ignis. deinde poſt illum orbes continentes omnia: ordinem autem motuum ſtellarum fixarum nō eſt mihi neceſſarium dicere cū inueniatur illud ſemper vnius diſpoſitionis: motus autē ſtellarum heſitantium. ſ. errantium: quāuis non ſint equales in omni die: tamen currunt ſecundum ordinē ⁊ ordinationē. Quod eſt: quia ipſe omnes ſecāt ſemper in tempore equali loca eadem orbis ſignorum.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Gal. in alia trāſlatione duo facit. Nā p̄ ponit cōem expōnem. 2º reſumit vnū verbū ⁊ ipſuz diligēter exponit: ⁊ illud verbū nō eſt in nr̄a tranſlatione. durat pº vſq₃. ſ ordinem.

ℭ De p̄. dicit ꝙ multi medicoꝝ non intelligūt hunc ſermonem ⁊ mirātur de nobis qm̄ pronoſticamus ſuper quartanam a pn̄º. ⁊ concedunt ꝙ ſuper tertianā poſſumus ꝓnoſticari: ſed in vtriſq₃ eſt eadē ratio. q: nos poſſumus in omnibus ꝓnoſticari: tam in cōtinuis q̄₃ in interpollatis. Sed in continuis nos cōputamus dies. in interpollatis cōputamus periodos. quātum enim facit cōtinua in vno die tantum facit interpollata in vno periodo. Unde ſicut dies q̄rtus in cōtinua indicat quid futurū ſit in ſeptimo. Silr q̄rtus periodus indicat quid futurū eſt in ſeptimo periodo.

ℭ De 2º duo notat. Nā p̄ deſcribit ordinē. 2º probat ordinē ī diebus creticis per ordinē vniuerſi. ℭ De p̄ dicit: ꝙ ordo prout hic accipitur eſt ordinatio dieꝝ creticoꝝ: ⁊ ordo in genere eſt proprietas ordinationis ⁊ diuerſitas eſt malicia ordinationis. Unde ordo ⁊ inequalitas ſunt cōtraria.

ℭ De 2º dicit: ꝙ nō eſt mirū ſi ordo attēditur in diebus creticis q: totus mūdus eſt ordinatus tā in ſitu q̄₃ in motibus: in ſitu qdem q: terra eſt in medio mundi: ⁊ circa terrā aq̄. ⁊ circa aquā eſt aer: ⁊ circa aerē eſt ignis: ⁊ ignez continet orbis lune: in motu xo eſt ordo q: ſtelle fixe ſemꝑ mouentur vno motu ⁊ equali q: ipſe mouētur motu equali cū orbe octauo. ſicut clauus in naui: ⁊ mouentur motu eq̄li verſus orientez in cētum annis vno gradu. ſic dicūt aſtrologi.

ℭ Itē planete lʒ diuerſuz habeāt motū tñ in illa diuerſitate eſt certus ordo. q: in eq̄li tēpore equalē motum habent.

Circa hūc. §. dubitatur q: ponit ꝙ periodus facit idez in fe. interpollata qḋ facit dies in cōtinua. vʒ enim plus facere periodus in interpollata. ſi fe. ſit ꝓportionalis. V. g. ſi ſit fe. ꝯtinua de pura cholera ⁊ interpollata de pura. tūc ſilr q: in fe. ꝯtinua non hʒ nā ſpatium operādi niſi in ſola die. Sed in interpollata pōt opari dum durat acceſſio ⁊ dū durat ques eiº. ⁊ ſic plus facit natura in vno pīodo in interpollata q̄₃ in vno die in cōtinua. ℭ Ad ꝯtrariū eſt ratio q: nā quāto magis cōtinue affligitur tāto fortius ⁊ citius operatur: quare cū in ꝯtinua ſint afflictiones ꝯtinue ſe tangentes plus opꝫ naturā operari in die in ꝯtinua q̄₃ in pīodo in interpollata. ℭ Ad hoc dico ꝙ equalis eſt operatio tā nature q̄₃ morbi in diebus: in cōtinuis: ⁊ in periodis in interpollatis: q: lʒ nā habeat plus de ſpatio in febribus interpollatis: tñ q: ipſa plus moleſtatur in cōtinuis reſtauratur fortitudo ſue actionis. ⁊ ſic adequatio cōtingit in tēpore. ⁊ ex hoc pʒ ſolutio ad vtrūq₃ argumētuꝫ ſi ſubtiliter inſpicies Frāciſce gualfedre. ℭ Sʒ ipſe ponit ꝙ pōt preſciri criſis quartane ventura poſt diem. xv. qḋ nō videtur q: dicit Gal. in fine primi libri de creticis ꝙ qn̄ egritudo dʒ tranſire primam ſeptimanā nō poſſumus a pn̄º ſcire criſim eius qn̄ veniat. ℭ Ad hoc dic ꝙ Gal. loquitur hic indefinite. ſ. ꝙ ipſe pōt ꝓſcire ꝙ fe. quartana dʒ trāſire dies. xv. ſed non dicit in qua die vētura ſit eius criſis. ℭ Aut dicas ꝙ iſte tex. nō dicit: ꝙ ipſe in pn̄º feb. quartane hunc terminū preſciuerit: ſʒ forte ꝓſciuit hūc poſt cōſiderationē multoꝝ q̄rtanoꝝ.

ℭ Textus. XIII.

ℭ Que xo in breui finiūtur: facilius cognoſcūtur. Hora enim illarū eſt euidētiſſima. Euaſuris quidem ſpūs ſuauis neq₃ dolor aliquis nimius ⁊ nocturna ques nālis: ⁊ reliqua ſigna cūcta boni ordinis vt diximus: morituris xo ſpiritus anxius: ⁊ turbatus animus: vigiliarū inſtantia: ⁊ eis ſignificatio mali nuntia.

ℭ Egritudines xo de quaruʒ aptitudine eſt vt ꝯſumantur in minoribus ſpatijs ſunt facilioris differētie ⁊ diſcretionis. qḋ eſt: q: q̄m res quibus alie differunt ſunt ſecundum maioritatē que eſt. qḋ eſt: q: illorū qui ſunt ſecundum ſemitaʒ ſalutis eſt anhelitus bonus: ⁊ ſunt ſalui a dolore: ⁊ dormiunt in nocte: ⁊ ſunt relique ſignationes in eis ſecundum vltimam fiduciā. Illorum aūt qui pereunt anhelitus eſt malus: ⁊ ꝑmiſcet eos permixtio: ⁊ accidit eis inquietudo: ⁊ ſunt relique ſignificationes in eis ſecundum vltimam malitiam.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Iam dixi in eis que ſunt premiſſa: q: vult per ſermonem ſuū facilius leuius ⁊ magis leue: ⁊ dixit paulo ante: ꝙ ſecuriores febres ſunt ille in qbus eſt mixtio ſuper fiduciam ⁊ fortiores ſignificationes cōſumūtur in die quarta: aut ante ipſum. In hac autē hora cōuertit ſermonē ſuum vt ſignificet ſignatione manifeſta ſuper laudabiles ſignificationes: ⁊ ꝓpter illud addidit ei ꝙ illorū qui ſunt ſecundum ſemitam ſalutis ſpūs eſt bonus: ⁊ ſunt ſalui a dolore ⁊ dormiunt in nocte. Illoruʒ autem qui pereunt ſpūs eſt malus: ⁊ regit permixtio rationis: ⁊ accidit ei inquietudo ⁊ addit iterum ad vnūquodq₃ horū duoꝝ ſermonū ſermonē ſuū: ⁊ ſunt relique ſignationes in eis ſecundum illā ſimilitudinē. Dicit ergo ī ſermone p̄. Et ſunt reliquē ſignationes in eis ſecundum vltimā fiduciā. Et dixit in ſermone 2º. Et ſunt reliq̄ ſignationes in eis ſecundum vltimā malitiā. Signat ergo ſignatione manifeſta per hāc additionē Hip. ꝙ eius rememoratio in vnoquoq₃ horum duoꝝ ſermonū ſignationū creticarū quas dixit non eſt niſi ſecundum ſemitā exēpli: additio aūt ſua iterū ad ſermonē ſuū. qḋ eſt: q: res quibus differunt alie ſunt ſecundum maioritatē que eſt non facit illud niſi ex neceſſitate. Dixi enim in eis que preceſſerunt ꝙ diuerſitas in egritudinibus de aptitudine quarum eſt vt cōſumentur in minoribus ſpatijs inter illas que ſaluantur ex eis: ⁊ inter illas que interficiūt eſt magna valde. Egritudinum autem quarum ſpatium ꝓlōgatur non eſt diuerſitas inter ſaluas ⁊ pernecabiles magna: ſed earū ſignificationes ſunt ſimiles ab initio earum. Sermo autez eius cooperit eos permixtio: poſſibile eſt vt ſignificet eos quoruʒ permiſcētur rōnes: ⁊ poſſibile eſt vt ſignificet illos qui agitantur agitatione: ⁊ inquietantur: ⁊ nō ſigitur cum eis decubitus: ⁊ melius quidem eſt vt intelligatur ex eo intentio ꝓma cū ſit hec dictio vehementius conueniens ei.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Super hunc. §. Gale. 3. notat. Nam primo exponit hanc dictionem. ſ facilem. Secundo ponit continuationem iſtius partis ad primum capitulum iſtius libri tertij. Tertio exponit hec verba. ſ Et cuncta ſigna reliqua ſunt boni

diniis.] 4° expōnit illa. [Diis enim illaꝝ eſt.] 5° expla‑nat hec verba. [animus turbatus.] durat ꝑma vſq;. [Et dixi pauloante.] 2ª vſq;. [⁊ addidit.] 3ª vſq;. [additio au‑tem.] quarta vſq;. [Sermo autem eius.]

¶ De p° q̄ dicit ꝙ Hip. icedit ꝑ facilius. leui⁹ ⁊ magis leue. ¶ De 2° dicit ꝙ poſuit Hip. ſupra in ꝑn° huius tertij lib. ꝙ fe‑bres ſalutiores hñt criſim bonā in quarta die vel añ: ⁊ feb. male ⁊ peſſime habēt criſim malaʒ in quarta die vel ante: vel cū ille fe. habeāt ſignationes firmas ad bonum vel ad malum ponit Hip. hic illas ſignificationes faciles ad bo‑num vel ad malum: ⁊ peſſimas ad maiuʒ. ¶ De 3° dicit ꝙ Hip. i ſermone vbi poſuit ſigna bona que ſunt ſolū tria ad‑dit ſermonē aggregatū: ⁊ dicit ꝙ ſunt reliqua ſigna bona: ⁊ in ſermone ēt vbi poſuit ſigna mala poſuit iterum addi‑tionem illā ⁊ dicit. Et ōis ſignificatio eſt nuntia mali: ⁊ ex hoc mōſtrat Hip. ꝙ ſermo iſte de iſtis ſignis nō eſt niſi per viam exēpli. ¶ De 4° dicit ꝙ iſte ſermo in quo dicit Hip. ꝙ diſa eſt euidentiſſima inter acutas egritudines ſalubres ⁊ mortiferas eſt neceſſarius: qꝛ inter egritudinē ſaluam ⁊ mortalē acutā in ꝑn°. apparet diſa cito ⁊ manifeſte ⁊ inter longā mortaleʒ ⁊ ſalubrem eſt a ꝑn° ſimilitudo ⁊ diſa non eſt manifeſta. ¶ De 5° dicit ꝙ per hoc qđ dicit. animus turba‑tus. pōt itelligi rō ꝑmixta ⁊ pōt itelligi agitatio ⁊ anxietas infirmitatis ꝙ nō qeſcat eger i lecto ſuo. ſʒ ꝑ° expō ē melior.

Circa hunc. §. dubitatur qꝛ ponit ꝙ euaſuri debent ha‑bere oīa ſigna bona: ⁊ morituri oīa mala: qđ fal‑ſum vʒ cum plerūq; morituri habeāt multa bona ſigna: ⁊ euaſuri multa mala qꝛ qñ mala ſuperant bona tunc hō mo‑ritur. ⁊ quādo bona ſuperāt mala tunc homo euadit. ſicut dicit infra Gal. ſuper illo. §. [Intereſt ergo tua.] ⁊ ſuꝑ il‑lo. [honeſtum.] ⁊ ſuper illo [putredo cholerica.] ⁊ Aui. 4° cañ. fen 2ª in pluribus locis. ¶ Ad hoc rñde ꝙ tria ſunt gñа morboꝝ quo ad bonitatē ⁊ malitiā: ē. n. egritudo oīo ſalua. ⁊ eſt egritudo oīno mortifera. ⁊ eſt 3ª in qua occurrit aliqualis dubitatio. ⁊ hec diſtō pʒ per primū caplʒ huius tertij libri. ⁊ per caplm de empicis: ⁊ per illū apho. acuto. morboꝝ. Vñ dico ꝙ Hip. loqtur hic de egritudine oīno ſa‑lubri: ⁊ oīno mortifera: qꝛ ſermo eius in hoc loco eſt ꝑ viā exēpli. ſicut dicit Gal. [Euaſuris ſpūs ſuauis.] ſuauitas anhelitus eſt optimū ſignum qꝛ ſignificat ſanitatem cordis ⁊ partium adiacētiū: ⁊ ſanitatē cerebri. nā iſta duo mēbra qñ ſunt leſa valde mutāt anhelitum. ſicut dicit Gal. in cō‑ſiliis apho. [ꝯfortari mēte.] ⁊ lib° 3° de mēbris interiori. [Neq; dolor aliqs.] Sed qritur quō pōt eſſe cū acuta feb. abſq; omni dolore. ¶ Ad hoc dico ꝙ poteſt eē ſine dolore alicuius loci determinati qꝛ non eſt ibi ea apoſtema vel ali‑qua magnā diſtemperātia faciens dolorem cum ventoſita‑te vel alia cauſa: ⁊ per hoc ſignum notatur ſanitas virtutis animate: ⁊ priuatio ab apoſtemate.

¶ Textus. IX.

¶ Conſiderabis igiť augmenti tempora vſq; in ſtatū: an ſint vt ſupra diſpoſuimus.

¶ Oportet vt cogites eſſe hore: ⁊ eſſe cuiuſq; quantitatis augmenti vſquequo conſequan‑tur egritudines horam conſumptionis ⁊ dige‑ſtionis ſue: quamuis ille res ſint currētes ſm ꝙ narrauimus.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Sicut dixit Hip. prius in quarta prima. Et opʒ tibi a pri‑mo die vt cogites: deinde addidit ad illum exemplū in eo. Similiter etiam inuenimus eum dixiſſe in hoc ſermone cu‑ius premiſimus rememorationeʒ ſimile ei quod dixit in il‑lo ſermone: ⁊ eſt hoc. Sed oportet a primo die vt cogites ⁊ quotiens pertranſeunt quatuor dies conſidera: non eniʒ occultabitur tibi ad quid declinet.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Sup hoc. §. Gal. notat ſolūmō ſniam. §. ⁊ dicit ſicut ſepe ſupra dixit ꝙ in longis morbis oportʒ conſiderare ſingu‑los quaternos ab initio morbi. eodem modo precipit hic in acutis. ⁊ tunc morbus manifeſtabitur tibi.

Circa iſtuʒ. §. dubitatur qꝛ ponit Gal. ꝙ circa morbos acutos ⁊ lōgos eſt iudiciū per cōſiderationē qua‑ternorum. quod vʒ falſum. qꝛ dies cretici in morbis q̄ tran‑ſeunt dies. 20. nō hñt virtutē niſi per ſeptimanas: ⁊ in his q̄ tranſeunt. 40. non habent virtutem niſi per. 20. dies. ſicut ſupra dixit Gal. ⁊ infra in cōmento ſequentis. §.

¶ Ad hoc dico ꝙ conſideratio quaternoꝝ eſt virtuoſior in acutis q̄ʒ in cronicis. tñ nihilominus in longis hʒ virtutē. Sed in hoc eſt diſa qꝛ quaterni in acutis a ꝑn° magis va‑lent q̄ʒ in cronicis: tñ vbiq; eſt vtilis eorum cōſideratio.

¶ Textus. X.

¶ Secūdū hanc quoq; rationem: ⁊ in parienti‑bus ⁊ non parientibus: cautus eris.

¶ Et ſm hanc viam accidunt mulieribus: cri‑ſes ⁊ poſt partum earum.

¶ Commentum Galeni.

¶ Oportet autē vt ſit computatio dierum in hac egritudine a primo die in quo mulier peperit: non a die in qua inuaſit eam febris. quod eſt: qꝛ plures earum inuadit febris die ſe‑cundo vel tertio poſt partum: ⁊ ab iſtis diebus numerant medici plures ⁊ expectant criſim: ⁊ illud quidem nō eſt re‑ctum: ſed poſtq̄ʒ numerantur ab ipſo die partus mulieris. ¶ Et quoniam Hippo. narrauit totum cuius ſcientia ne‑ceſſaria eſt in diebus criſis: breuiter ⁊ compendioſe viſum eſt mihi vt faciam te rememorari eius quod multotiēs di‑xi in alio loco: ⁊ eſt: qꝛ nos inuenimus res multas ex rebus de quibus ſit inquiſitio: quibus non prouenit iuuamentū in operatione medicine. Veruntamen nos inquiſiuimus de eis inquiſitione ratiocinatiua. quod eſt: qꝛ iuuamentū per pronoſticationem non eſt niſi in cognitione diei in qua ve‑nit criſis egritudinis. Si autem querat aliquis de egritu‑dine illa: an oporteat vt nominetur acuta egritudo abſolu‑te: an acuta valde: aut cronica: aut acuta cū additione: aut conuerſione: tunc inquiſitio eius illa non eſt proprie in no‑minibus non in intentionibus ex quibus poſſibile eſt ho‑mini vt cognoſcat pronoſticationem de eo de cuius aptitu‑dine eſt vt eueniat: aut ſcientia medicationis: vel ad ſcien‑tiam medicationis ſm rectitudineʒ. Ponamus ergo. v. g. ꝙ preſciuerimus. i. ꝑ ſigna certa cognouerimus ⁊ ſciuimus ſcientia certa ꝙ infirmus euadet ab egritudine ſua in. 20. ⁊ ꝙ illud euenit ſm ꝙ ſperauimus de eo. Veruntamen aliqs dicet: ꝙ egritudo illa eſt acuta: ⁊ alius dicet ꝙ non oportet ꝙ nominetur egritudo acuta: qꝛ terminus acutarum. egri‑tudinum eſt dies. 14. ⁊ iſti etiaʒ duo diuerſificantur ſimul. Dicit enim vnus eorum in hac egritudine: qꝛ opʒ vt nomi‑netur cronica: qꝛ iam pertranſiuit diem in quo perueniunt egritudines acute: ⁊ egritudines qdem non hñt ſpēm aliā terciam ex parte tēporis qua noīatur hec egritudo: ⁊ dicit alter: qꝛ opʒ vt noietur egritudo acuta conuerſiua. ⁊ dicit alter: qꝛ opʒ vt noietur egritudo acuta cū additione paula‑tim. Si ergo hō itēdat aut auſcultet ſermonē vniuſcuiuſq; iſtoꝝ: ⁊ illud qđ conatur certificare: ⁊ q̄rit poſt illud ⁊ con‑ſiderat quis eoꝝ recte rōnem inuenerit: ⁊ quis eoꝝ errauerit: ſiniet in illo de vita ſua tēpus lōgū ꝓter ꝙ proficiat per illud in opatione medicine in aliqua ex rebus. Et ſilr etiaʒ qui hʒ cognitionē ex qua pōt procedere ⁊ iudicare ꝙ egri‑tudo ſoluať in die. 27. preter quod ei ſit poſſibile iudiciū in egritudine an oporteat ꝙ noieť acuta: aut cronica: aut acu‑ta cū additione: aut conuerſiua: non nocet ei illud in opera‑tione medicine in aliqua ex rebus: qm̄ melius eſt vt ponat numerum ſpecieꝝ egritudinis ſm tēpus: ⁊ per quantitatē

numeri periodoꝝ:in qbus accidit criſis:ꝙ erit egritudo ꝗ ſoluitur in.iiij.diebus primis ꝑma criſis:deinde ſcđs poſt ipſam in qua venit criſis in quatuor diebus ſcđis: deinde tertis poſt eaȝ in qua accidit criſis in ꝗtuor dieb⁹ tertijs:ꝛ poſt ipſam egritudo que cōſumitur in 4ª quarta:deinde ꝗ ſoluitur in quarta quīta:ꝛ poſt eā illa cuius criſis fit in 4ª ſexta:ꝛ eſt illa que ſoluiť in die.20.Cū ergo fuerit poſt hunc dié.duplicātur quarte:ꝛ euenit criſis in ſeptēnis.ꝛ cū extēditur iterū tēpus duplicanť ſeptimane iterum:ꝛ ſoluuntur egritudines in die.20.deinde poſt hāc ꝑmutantur ad menſes:deinde trāſeūt ad annos.❧ Opȝ ergo ıde vt in egritudinibus ſint duo termini:quaꝝ dicunť quedā acute:ꝛ quedam eaꝝ cronice:verūtn̄ ego multotiens nomino eas hoc noīe:vt certificetur ſermo noſter:ꝛ foꝛtaſſe cogimur ponere diſtiam inter vtraſqȝ egritudines ꝗ noīantur diuerſimode:ꝛ cū fecerimus illud erunt ſpēs oīum egritudinū tres: quaꝝ vnaqueqȝ diuiditur ēt in ſpēs alias. Jnde eſt ꝙ ꝑme ſpēi que ſunt egritudines acute quaſdā noīauit Hip.abſolute acutas ꝛ quaſdā eaꝝ egritudines valde acutas:ꝛ ſunt ille que nō trāſeūt dieȝ.7.ſed criſis venit eis aut i hoc die: aut añ ipſum. Egritudines aūt que noīantur abſolute acute ſunt ille que extēdūtur vſqȝ ad diem.14.ille aūt que trāſeunt hunc dié:cadit in inuētioné noīum heſitatio eis: qm̄ non eſt poſſibile vt ponať egritudini cuius criſis venit in die.17.nomē qđ ſit ei propriū:neqȝ egritudini in qua venit criſis in die.20.ꝛ cū illud ita ſit cadit in hac re queſita heſitatio:ꝛ ꝓpter hāc cauſam viſum eſt mihi ꝙ ex ſufficientis eſt vt ponā terminū acutaꝝ egritudinū diem.20.non diem 14.ꝛ in iſto iteꝝ eſt heſitatio alia magna:qm̄ ex egritudine acuta nō intelligiť niſi egritudo in qua eſt febris vehemēs aſſidua:alia aūt que nō eſt ita tunc ſi ipſa cōſumitur in.14. die:aut infra illū paulatim:tūc nō noīatur egritudo acuta. ❧ Jſte ergo ſunt ſpēs egritudinū acutaruȝ ꝛ ſunt ſpēs alie in quas egritudines diuidūtur:quarū criſis venit poſt dié 20.ꝛ iſtis etiā egritudinibus eſt latitudo multa:ꝛ vī mihi ꝙ opȝ vt ponātur que ex eis extenduntur ad diem.40.in diſpōne vna:ꝛ ſingulis eis fiat ſpēs alia: ꝛ ponanť eis que extēdūtur vſqȝ ad ſeptimū menſem ſpēs alia:ꝛ illis que cōſumūtur in anno ſpēs alia:ꝛ illis quarū criſis venit in numero annoꝝ nō in numero mēſium ſpēs alia.❧ Et ꝓp hoc ego ſum dicēs in ſermone hoc illud qđ de ꝯſuetudine mea eſt vt dicā ſemꝑ.ꝛ eſt:q: ꝯuenit tibi vt recedas ab hoc toto ꝛ ponas ſtudiū in cognitione hoꝛe in qua ſoluiť egritudo: Jnde eſt ꝙ inuit Hip.in vna ſpērum egritudinum:ꝛ eſt illa quā de ꝯſuetudine ſua eſt noīare ſanioſitateȝ:ponere terminum criſis eius.ſ.rupture eius qbuſdā hoībus dié.20.ꝛ quibuſdā hoībus dié.34.ꝛ in eorū quibuſdā.40.dié:aut.60. ꝛ ꝓpter hoc ſuȝ dimittēs rememorationé prudētie eius in poſitione noīum vniuſcuiuſqȝ haꝝ ſpērum:ꝛ cōuerto ſtudium meū ad ſciaȝ ꝓnoſticationis de die qua rūpitur vnaqueqȝ harū ſpērum ſanioſitatis. Et illius qdé inuētio eſt ꝑ duas vias:ꝛ ſunt expimētū ꝛ rōcinatio. Per expimētū.n.cōprehēditur terminus ꝓprius in ruptura vnius ſpēi:aut duaꝝ ex ſpēbus ſanioſitatis. Rōcinatio aūt ſignat tibi ipſam ſanioſitaté ꝛ cām facienté eaȝ:ꝛ res adiuuātes ad ipſam:qm̄ qñ videris.ꝝ.g.quaſdā ſpēs ſanioſitatis rūpi in die.40.ꝛ inueneris euentū eius fuiſſe ex humoꝛe tēperato in frigiditate ꝛ in hoꝛa tēperata in frigiditate:ꝛ inueneris etaté infirmi ꝛ regioné ꝛ nām coꝛpoꝛis ꝛ mēbroꝝ infirmoꝝ:omnis tēperata in frigoꝛe:deinde videris aliā rumpi in die.60. ꝛ inueneris cōplexioné omnium eoꝝ que narraui declinem ad frigus:ꝛ videris aliā rūpi in die.20.ꝛ cōplexioné oīum eoꝝ quoꝛum premiſimus rememoꝛationem declineȝ in ea ad caliditaté:poteris inde ſignificare rupturā reliquarum ſpērum ſanioſitatis:cū poſueris inquiſitionem tuā in inuētione illius qđ cōpꝛehendiſti per experimentū:ꝛ cōparaueris reliquas ſpēs ſanioſitatis ad iſtas quas dixim⁹.ſ.caliditatem humoꝝ mutatoꝝ ꝛ frigus eoꝝ ꝛ cām mutantem eos:ꝛ que eſt caliditas inata:ꝛ reliqs res iuuātes ad illud:ꝛ ſunt hoꝛa pñſens ꝛ regio:ꝛ diſpō aeris. Eſtimatio auté ſuper quātitateȝ virtutis cauſe facientis illud ſumiť ex etate infirmi ꝛ nā coꝛpoꝛis eius propꝛia:ꝛ nā membꝛi in quo accidit ſanioſitas:ꝛ ex ſignificationibus alijs ſignificātibus debilitaté virtutis:que eſt in venis pulſatilibus ꝛ nō pulſatilibus:ꝛ foꝛtitudiné eius:nam apud qué non eſt cognitio harū rerū:ꝛ conať appꝛehēdere ſciētiā diſpōnum omniū ſpērum ſanioſitatis experimento ꝛ conſideratione indiget in illa hoꝛa annoꝝ. Qui aūt cōſiderat ad quātitatem caliditatis inate:ꝛ cōparationé eius cuȝ humoꝛibus qui indigent in digōne:appꝛehēdit illud ad cuius inqſitioné intendit facilius peritioꝛe ꝛ ꝓpinquoꝛe via. Et hec quidē diſpoſitio eſt eius cui eſt poſſibile eſtimare res occultas ex rebus manifeſtis:ꝛ eſt ille cui poſſe eſt vt enūciet in vnaquaqȝ ſpecierum ſanioſitatis:q: rumpetur in die.20.aut in die.34.ꝛ ſm hanc ſimilitudinem in ſpēbus alijs:ꝛ non eſt mihi neceſſariuȝ dicere in egritudine:an opoꝛteat vt nomineť acuta an cronica:an conuerſiua. Diſcretio enim illius ꝛ ipſius determinatio nō eſt de operatione medicoꝝ:quoꝛum preparatio eſt ad ipſaȝ operationé medicine tm̄:ſed eſt ex operatione ſophiſtarū:quoꝛum ſtudium eſt inquirere vanitates.❧ Et propter hāc cauſam inuenimus eos in huiuſmodi inquiſitionibus ſedentes ſuper ſedes altas: ꝛ loquūtur diſcipulis ſuis in illo locutionem multā valde. Ueꝝ ignorantia eoꝛum de cognitione eius de cuius aptitudine eſt vt accidat infirmo eſt plus ꝗȝ ignorantia eoꝝ de quantitate altitudinis maris. Et ex eis ſunt quidā alij quoꝛum diſpoſitio eſt cōtraria huic diſpoſitioni.ſ.illi quibus poſſibile eſt intelligere egritudines ꝛ earuȝ cognitiones ꝛ pꝛonoſticationem de eo quod futurū eſt:ꝛ non eſt poſſibile eis reſpōdere de queſtionibus rōnabilibus:ꝛ propter hanc cauſaȝ putant de quibuſdam iſtoꝛum:q: ſunt medici:ꝛ de quibuſdam eoꝛum:quia ſunt ſophiſte ꝛ medici:ꝛ per ſermonem. Quod eſt:quia ipſi nominant hanc ſpecié medicoꝛum hoc nomine:ꝛ quādo vident aliqué eoꝝ legere in libꝛo:aut vti rōcinatione in expōne rerum quibus ſit iuuamentum:eſtimāt de eo q: eſt ex medicis q noīantur medici locutionis.

❧ Expoſitio Thaddei.

❧ Cum docuit Hip.ꝓnoſticari ſuper feb.conſideratas in ſe. docet modo ꝓnoſticari ſuper feb.rōne additionis facte ſuper fe. Qđ aūt additur eſt ꝗdruplex.ſ.partus dolor:vlcus ꝛ apoſtema:ꝛ ſm hoc diuiditur hec pars in quatuoꝛ. Naȝ pꝛimo docet ꝓnoſticari ſuper fe.rōne partus. Scđo ratione doloꝛis.3ª rōne vlceris.4ª rōne apatis.durat pª vſqȝ.⌊ſi doloꝛ in capite.⌋2ª vſqȝ⌈apoſtema i gutture.⌋tertia vſqȝ.⌈Squinantia.⌋Dicit ergo ſic.⌊ſm hanc quoqȝ ratioué.⌋

❧ Super hoc.§.Gal.notat nobis quatuoꝛ. Nam ꝑ remouet dubium incidens. Secūdo diſtinguit inter cōſiderationem medici vtilé ꝛ inutilem circa iſtaȝ materiā:ꝛ explanat nobis inutilem. Tertio explanat nobis vtilem conſiderationem. Quarto reuertitur ad vituperāduȝ inutilé.pꝛima durat vſqȝ.⌊Et qm̄ Hip.narrauit.⌋2ª vſqȝ.⌈ꝛ propter hoc ego ſum dicens.⌋3ª vſqȝ.⌈Et nō eſt mihi necīum dicere.⌋

❧ De pꝛimo ergo ſic dicit:ꝙ qñ mulier que egrotat peperit debemus enumerare dies creticos:incipiēdo a die partus ꝛ non a die in qua incepit feb.ꝛ hoc ideo dico quia fe.multotiens incipit poſt partum.

❧ De ſecūdo dicit:ꝙ duplex eſt conſideratio in ſcientia pronoſticationis.vna vtilis.ſ.cōſideratio in die cretica vt ſciamus antequā veniat criſis:ꝛ alia eſt inutilis.ſ.diſputare de nominibus:vt inquiratur an egritudo de qua volumus ꝓnoſticari dicatur acuta aut cronica:ꝛ ſi acuta.an acuta valde:an acuta abſolute:an acuta cum conuerſione.tamē ſi tu vis ſtudere in talibus eſt melius vt tu ponas diſtinctioneȝ ſpērū egritudinū ſm tēpus ꝭ mō. Egritudo ꝗdā eſt acuta

abſolute: ⁊ iſta terminatᷣ in .xiiij. ⁊ vt melius dicā in .xx. terminatur: ⁊ quedā eſt cronica: ⁊ eſt illa que trāſit diem .40. ⁊ quedā eſt media: ⁊ dī acuta cōuerſiua: ⁊ eſt illa que extēditur a die .20. vſq ad diem .40. Iterū diuiditur pᵒ egritudo que dī acuta egritudo: nā quedā terminatᷣ i pma quarta ⁊ quedā in 2ᵃ: ⁊ quedā in 3ᵃ: ⁊ quedā in 4ᵃ: ⁊ quedā in 5ᵃ ⁊ quedā in ſexta: ⁊ iſta eſt illa que terminatᷣ in .20. diebus. Poſt hos dies .20. nō eſt virtus multa in quaternis: ſed opꝫ ponere in ſeptimanis vſq ad diem .40. poſt hos .40. opꝫ cōputare per triplicationem ſeptimane: ⁊ ſunt dies .20. Item egritudo cronica ſubdiuiditur: nā quedā terminatur in numero mēſium: ⁊ quedā in numero annorū: ⁊ iſta conſideratio in diſtōne iſtarum ſpērum lꝫ non ſit neceſſaria: tamē nō eſt oīno inutilis. ¶ De 3ᵒ dicit ꝙ totū hoc opꝫ te poſtponere ⁊ deuenire ad cognoſcēdū diē in qua ſoluitᷣ egritudo. ſicut fecit Hip. de ruptura apātū empycoꝝ: ad hanc aūt preſciendā opꝫ te vti duplici via. ſ. experiētia ⁊ rōne. ita ꝙ experientia ſit fundamētū rōnis: hoc mō. qñ tu vides ꝙ aliqđ apā alicuius rūpitur in die .40. ⁊ vides ꝙ humor qui fecit ipm eſt tēperatus ⁊ aer tēperatus: ⁊ regio temperata: ⁊ etas media inter optimā ⁊ peſſimā ⁊ vides cōplōnē corporis tēperatā ⁊ calorē inatū ⁊ virtutē corporis tenētes medietatē. ⁊ poſtea vides aliud apā qđ rumpitᷣ in die .60. hēs oīa ſigna ꝯria. ſ. declinātia ad frigiditatem: ⁊ poſtea vides aliud apā qđ rūpitur in .20. hñs oīa ſigna ꝯria. ſ. calida tunc poteris iudicare ⁊ ꝓuidere per rōnem diē rupture ponēdo cōparationē ad iſtā radicē que habita eſt ꝑ experiētiā: ꝗa qñ tu videbis aliquē iuuenē i regione calīa ⁊ i tpe calīo ⁊ in cōplōne nāli cū calore innato forti habere apā de mā calida. ſcias ꝙ tale apā veniet ad rupturā in .10. die. ⁊ hoc modo ſcies res occultas ex manifeſtis. ¶ De 4ᵒ dicit ꝙ nō eſt tibi neceſſariū dicere ⁊ īquirere quo nōe vocetur hic morbus. ſ. an acutus an crōnicus: an acutus ꝯuerſiuus vel alio mō: qꝛ talis eſt opatio ſophyſtaꝝ qui talia docēt diſcipulos ſuos ſedētes ſup altas cathedras: ⁊ magis diſtāt iſti a veritate q̄ neceſſaria eſt in medicina q̄ ipſi diſtēt a cognitione altitudinis maris: ⁊ inueniuntᷣ qdam medici q totalr ſunt ꝯtrij. ſ. qꝛ ipſi poſſunt cognoſcere egritudinē ⁊ eius pronoſticationem ⁊ curationē: tñ neſciūt rñdere ad qōnes rationabiles: ⁊ credūt iſti medici ſcōi ꝙ qñ aliqs īqrit de aliquibus rōnabilibꝰ qōnibus per q̄s ſit iuuamētū i medicina ꝙ ille ſit medicꝰ ſermōis. ſunt ḡ tria gña medicoꝝ. ſ. medici ſmonis ⁊ medici reales: ⁊ medici rōnales qi vtroq̄ ſciūt.

¶ Textus. XI.

¶ Si dolor in capite acutiſſimꝰ cū febre fuerit: ⁊ ſignū aliqđ aliud mortis apparuerit: mors ei ſo aderit: ⁊ ſi aliqđ aliud ſignū mali non affuerit: ⁊ dolor vſq in vigeſimus diē permanſerit: neqꝫ febris abierit: ſanguinē de naribus expectabis: aut aliqđ apā in inferioribus partibꝰ corporis. Sed dolore adhuc recēte: ſanguinē de naribus ⁊ non apā expectabis: magis tñ dolore frontem ac timpora non relinquente.

¶ Et qñ fuerint in capite dolores vehementes aſſidui cum febre: ⁊ fuerit cū illo aliqđ ſignorū mortis: tunc illud erit valde mortale: ⁊ ſi fuerint dolores abſq illis ſignis ⁊ pertrāſierit dolor dies .xx. ⁊ febris fuerit inſepabilis: tūc oportebit vt expectes fluxū ſanguinis ex naribus: aut aliqđ apā in ptibus corporis inferioribus. Sed dū permanet dolor recēs: oportet vt expectetur eruptio ſanguinis ex naribus: nō autem ſanioſitas: ⁊ proprie quando dolores nō ſunt niſi verſus timpora ⁊ frontem.

¶ Commentum Galeni.

¶ In hoc ſermone expoſuit rez innatiuā valde ex rebus q̄s ſcire neceſſariū eſt in pronoſticatiōe: verūtñ illud eſt abſq ordine: ſed eius ordinatio erit ſm hūc modum. Et cū fuerint in capite dolores vehemētes: aſſidui cum febre: ⁊ ſi fuerit cum eo aliqđ ſignorū mortis: tūc illud erit mortale valde: ⁊ ſi ſperaueris ex iſtis rebus ꝙ euadat infirmus: tūc expecta illi fluxū ſanguinis ex naribus a ꝑ die vſq ad diē .7. Q; ſi tēpus extēdatur: tūc expecta ēt illud: vel expecta etiā ſaniem q̄ currit ex naribus: aut ex auribus quibus fit euaſio infirmi. Et ſi permanēt iſti dolores q ſunt in capite vſq ad diem .20. tunc expecta ēt fluxum ſanguinis ex naribus: verum illud non fit niſi raro. Egreſſio autem ſaniei ex naribus aut euentus exiture in partibus inferioribus accidit multotiens in illa hora. ⁊ quādo tu expectas alicui fluxū ſanguinis ex naribus: tunc addūt in ſpe tua ad id dolores accidentes verſus timpora ⁊ frontem.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum docuit Hip. pnoſticari ſup egritudines acutas comparatas ad dies creticos rōne partus. docet modo pronoſticari ſuper egritudines acutas cōparatas ad dies creticos rōne doloris capitis vſq ad finē lectionis. cōparando ad dolorē aurū. ⁊ diuiditᷣ in duas. nā ꝑ diſtinguit inter ſanguinis fluxū ⁊ apā rōne ſignoꝝ mortis vel ſalutis. 2ᵒ diſtinguit inter ea rōne etatis. durat pᵃ vſq. [Atq ſanguinē ſperabis.] pᵃ in duas. nā ꝑ ponit ſigna mortalia. 2ᵒ ſalubria. durat pma vſq. [Et ſi aliquod aliud ſignum.]

¶ Cōmentator autem de duobus pmis facit vnū. ⁊ nihil aliud facit niſi qꝛ corrigit dicta Hippocratis.

¶ Textus. XII.

¶ Atq ſanguinē ſperabis plus in illis q ſunt minus .xxxv. annorum: apoſtema hō magis ī his qui ſunt amplioris etatis.

¶ Et melius eſt vt expectetᷣ eruptio ſanguinis ei cuius etas eſt īfra .xxxv. annos: q aūt eſt maioris etatis q̄ ille: expecta illi ſanioſitatem.

¶ Commentum Galeni.

¶ In hoc ſermōne Hip. poſuit terminū ſpei ꝓpꝛie ad fluxū ſanguis ex etate. Et cā i iſto eſt manifeſta: quā iā multotiēs dixi: ⁊ eſt ꝙ gñō ſanguinis in hac etate vſq quo etas ꝯſequtur .xxx. an. eſt multa: ⁊ eſt ēt cū illo i hac etate calor ⁊ cholera ſup ipm eſt magis vincēs. Et ego qdē iā dixi in ꝓcedētibus ꝙ ſanguis cuius diſpō eſt hec diſpō eſt conueniens ad hoc vt nā accidere faciat fluxum ſanguinis narium.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cōmētator nihil aliud facit niſi qꝛ reddit cauſam huius. [Si dolor.] Queritur vnde iſte dolor procedat: an a mala complexione vel ab apoſtemate. Reſpōdeo ꝙ ab apoſtemate calido cerebri. ¶ Sed tu dices ab apāte cerebri nullus euadit. ſicut dicit Gal. ¶ Reſpōdeo et dico verum eſſe apāte exiſtente confirmato. Sed tu dices: nonne iſtud apoſtema quod emittit ſaniem per cutim eſt firmatum. Reſpōdeo ꝙ ſic: ſed non eſt in ſubſtantia cerebri.

¶ Textus. XIII.

¶ Aurū ſi dolor acutus cū acuta febre permanēte malum eſt: expectabis in eo alienationem ⁊ mortem: graue enim eſt ⁊ moleſtum. Intereſt ergo tua bene omnia a principio egritudinis perſcrutari: ⁊ attendere ſigna.

¶ Dolor aūt auris acutus cū febre aſſidua fortis eſt ſigtio m ala. qđ eſt: qꝛ nō fit ſecuritas ſup

hñtez ipm:quin pmiſceat̃ eius rõ ⁊ moꝛiatur. Cũ ḡ hoc fit hñs timoꝛẽ vehementẽ:tũc opꝫ vt ꝯſidereſ rõne tua reliq̃ ſigna oĩa a principio.

ℭ Cõmentum Galeni.

ℭ In his autẽ chartilaginib⁹ apparẽtib⁹ q̃ oſidunt̃ ex aure nõ inuenim⁹ vnq̃ȝ accidere doloꝛẽ vehemẽtẽ:neq̃ȝ ſi accideret ẽt ſeq̃ret̃ illud timoꝛ:qm̃ h̃ mẽbꝛ nõ eſt ex mẽbꝛis nobilib⁹:neq̃ȝ ꝯtinuat̃ ẽt cũ mẽbꝛo nobili: verũtñ ſmo ẏp. nõ eſt in h̃ mẽbꝛo:imo de ꝯſuetudine eius eſt:ſic̃ multoꝝ ẽt alioꝝ medicoꝝ vt ſignificent p ſermonẽ ſuũ. Doloꝛ auris: ſenſuȝ doloꝛis itra foꝛamẽ auris. Q ð eſt:q2 egritudo tũc ẽ in neruis in q̃bus fit auditus:⁊ nõ eſt locus lõgiquus a cerebꝛo. Et pp hãc cãm opꝫ vt pereat cui accidit doloꝛ vehemẽs in aure ſua:qm̃ cerebꝛũ cõicat neruis i egritudine. Et ꝓpter h̃ accidit iteruȝ ei cui aduenit hec egritudo pmixtio rõnis. Et moꝛiunt̃ ẽt qdã ex eis qb⁹ accidit illud ſubito:ſicut ille cui accidit apoplexia:cũ m.ĩ faciẽs egritudinẽ auris pp maltitudinẽ eius peruenit ſubito ad cerebꝛum.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Cũ docuit ꝓnoſticari ſup ſe. acutas cõparatas ad dies creticos et rõne doloꝛis capiƚ, nũc in pte iſta docet ꝓno^ca ſuper eaſdẽ rõne doloꝛis auriũ. ⁊ h pᵃ iſta duas ꝑn^les ptes. i q2 pᵃ ẏp. diſtiguit iſtũ doloꝛẽ. cõparãdo ipm ad bonitatẽ et maliciã. 2º cõparat ipm rõne etatĩ. durat pᵃ vſq3. [Juuenes q.] pᵃ in duas. Nã p ponit ſignã mala doloꝛis. Scdo ponit bona. durat pᵃ vſq3. [Intereſt ergo.] [Auriuȝ doloꝛ.]

ℭ Cõmẽtatoꝛ circa expõnẽ iſtius 4^or notat. Naȝ p notat qd debem⁹ itelligere p aurẽ. 2º ponit cãm pp quã doloꝛ ẽ moꝛtale ſignũ: 3º ponit cãm pp quã accidit pmixtio rõnis. 4º diſtinguit iter iſtã moꝛtẽ ⁊ q̃ddã aliã. durat pᵃ vſq3 [⁊ pp hãc cãȝ.] 2ᵃ vſq3. [⁊ pp h̃ accidit.] 3ᵃ vſq3. [⁊ moriunt̃ etiã.]

ℭ Textus. XIIII.

ℭ Juuenes q ſunt in hac paſſione:in die ſeptio vel prius. pereũt:ſenes ſ̃o tardius:q2 febꝛeſ ⁊ alienatio minus eis q̃ȝ iuuenib⁹ cõtingũt:atq3 aures eoꝝ erũpũt̃ ⁊ pus emittũt:i ſenili tñ etate valitudo reſurgit ⁊ iterimit:iuuenes ſ̃o anteq̃ȝ rũpat̃ aꝑa pereũt:qð ſi crepuerit ⁊ ſignũ qð libet apparuit boni:aliqd boni ſperabis.

ℭ Et moꝛit̃ q ex hoĩbus fuerit iuuenis i ſepteȝ dieb⁹ ex hac egritudine ⁊ veloci⁹ illo:ſenex ſ̃o tardi⁹ illo multũ. qð eſt:q2 feb. ⁊ permixtio mẽtis adueniũt eis minus ⁊ aures eoꝝ ſcindunt̃:⁊ ſanioſe fiũt pp hãc cauſam:verũtñ in his etatib⁹ reditiões egritudinis q̃ſq3 iterant̃ ⁊ iterficiunt plures hñtiũ eã:iuuenes aũt anteq̃ȝ aures eoꝝ fiant ſanioſe:moꝛiuntur. qð eſt:q2 ſi currit ſanies ex aurib⁹ eoꝝ:tũc ſpat̃ iuuenib⁹ ſalus:ſi apparet in eis ſignuȝ aliud laudabile.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Juuenibus autem accidunt febꝛes ⁊ mentis permixtio plus:quoniam vincens ſuper complexiones eoꝝum eſt caliditas ⁊ cholera. Et propter hoc opoꝛtet vt antecedat perditio eoꝝum anteq̃ȝ ſcindantur eoꝝũ aures ⁊ ſanioſe fiãt. Super ſenes autẽ eſt timoꝛ ſm̃ iſtas res minus:verũ egritudo iteratur ſuper eos:qm̃ humoꝛ faciens doloꝛem nõ recipit in eis digeſtionem ſm̃ complemẽtum propter frigus vincens ſuper complexiones eoꝝum. Reliqua autem que dicit in ſermone ſuo iſto:manifeſta ſunt ⁊ plana.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Circa iſtũ. §. nihil aliud facit. G. niſi q2 reddit cauſaȝ huius ⁊ dicit. [Juuenibus autem ⁊c.] de tertio Gale. nihil loquitur:nec eſt in alia tranſlatione.

ℭ Textus. XV.

ℭ Apoſtema in gutture cum acuta febꝛe malum eſt:⁊ ſi aliud mali ſignum ex iam dictis viſum fuerit:moꝛtale eſt.

ℭ Guttur autem in quo accidit vlcus cuȝ febꝛe eſt ſignificatio mala:q ſi appareat cũ illo ſignificatio alia ex ſignificationibus q̃ narrate ſunt in eis que pꝛemiſſa ſunt que ſunt male:tũc opꝫ vt pꝛecedas ⁊ iudices q infirmus eſt cum diſpoſitione habente timoꝛem.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Ulcus accidẽs in gutture eſt ſignificatio q in coꝛpoꝛe eſt humoꝛ malus coꝛroſiuus:⁊ eſt cũ illo cã egritudinis magne male:quoniã traiectio fit cum doloꝛe vehemẽti:⁊ opꝫ vt conſideres reliquas ſignificationes cũ certitudine pꝛonoſticationis cũ eo quod eſt futurũ. Et ſit hoc pꝛeceptum apud te cõmune in omnibus ſignificationibus:⁊ ꝓpꝛie in illis que nõ ſunt in vltimo laudis:neq3 in vltimo malitie:⁊ ſunt iſte cũ quibus eſt de cõſuetudine ẏp. pꝛopãe pꝛecipere tibi conſiderare reliquas ſignificationes.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Cũ docuit ẏp. ꝓno^a ſup egritudines acutas cõparatas ad dies creticos rõne doloꝛis auriũ. mõ docet ratione apatis gutturis. ⁊ diuidit̃ ps iſta in tres. Naȝ p docet ꝓnoſticari per vlcus gutturis. Scdo per apoſtema ei⁹. 3º p aꝑa vult. durat pma vſq3. [Squinãtia peſſima.] 2ᵃ vſq3. [vnã tamẽ dam.] pma in duas. Nam p ponit ſigna apoſtematis mali. Scdo moꝛtalis. durat pma vſq3. [Et ſi aliud ſignum mali.] Illa de ſquinãtia diuiditur in tres. ſm̃ tres ſpecies. ſquinantie. Nam pꝛimo ponit ſigna pꝛime ſpeciei ſquinantie ⁊ peioꝛis. Scdo medie. Tertio tertie. durat pꝛima vſq3. [Eſt autem altera.] 2ᵃ vſq3. [Tertia ſ̃o qua.]

ℭ Cõmentatoꝛ de duobus pꝛimis non facit niſi vnũ. ⁊ ſic ꝓcedit. Nam p exponit pꝛimum. Scdo ſecũdum. durat pꝛima vſq3. [Et opꝫ vt conſideres.] ℭ Dicit ergo ſic de p ⁊c.

ℭ Textus. XVI.

ℭ Squinantia peſſima ⁊ cito moꝛtifera eſt que in gutture nõ apparet;nec extat in ceruice cum rubenti tumoꝛe:doloꝛe tamen acutiſſimo exiſtente ⁊ ſpiritu oꝛthomie:hec mali ſpecies i pꝛima die ſuffocat:aut ſcda:aut. iij. aut. iiij.

ℭ Squãntia aũt deterioꝛ:⁊ magis moꝛtifera cũ velocitate eſt:in q̃ nõ appet in gutture:neq3 in ceruice aliqd malũ:⁊ eſt in ea vehemẽtioꝛ doloꝛ ⁊ ꝑparatio anhelit⁹. In illa. n. ſqnãtia cui⁹ diſpõ eſt hec diſpõ ſſocat̃ habẽs eã in die pꝛimo:aut in ſecũdo:aut in tertio:aut in quarto.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Iã manifeſt^m eſt tibi oſſiõne appẽte ex ſmone ei⁹. ſ. q deterioꝛ ſpẽrũ ſqnãtie eſt in q̃ nõ apparet:neq3 i gutture:neq3 in ceruice aliqd extra nãm:neq3 in coloꝛe: neq3 in caliditate: neq3 in iſlatione. qð eſt:q2 ſignauit p guttur locũ q eſt corã mery ⁊ epiglotis:vel circa mery ⁊ epiglotiſ. qð eſt:q2 ſignauit p ceruicẽ collũ:ſed p guttur vult ſpatiũ qð oñdit poſt linguã qñ aperit̃ os ⁊ ꝑmit̃ lingua deſup ad iferioꝛa:⁊ i hoc ſpatio ſunt duo meatus:q̃ꝝ vn⁹ ẽ mery:⁊ alter eſt epiglotis. ſ. trachea arteria. Cũ ḡ nõ oñdit̃ i aliquo hoꝝ duoꝝ meatuũ aliqd extra nãm:tũc ſcias q aꝑa eſt in mẽbꝛis q̃ ſunt iter epiglotũ:⁊ eſt illud cũ cuius ſſocant̃. qð eſt:q2 meatuȝ anhelitus

anhelitus natura eſt ſtrictus. Cū ergo accidat vt claudat penitus propter apoſtema illorum membrorū: oportet neceſſario vt prefocetur infirm⁹: ⁊ propter hoc cogitur quādo vult anhelare pparare ceruicē ſuam vt meatus epiglotis aperiaſ ſaltem parum. Qđ eſt: q: decubitus ſuper collum claudit epiglotum penitus: quoniam mēbra que ſunt ab anterioribus cadunt ſup illa que ſunt retro verſus ſpōdiles ceruicis. Oportet ergo propter hāc cauſam ⁊ ꝓpter apoſtema calidum: quod eſt in lacertis: vt accidat dolor.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Co^{er}. Circa expōnē hui⁹ duo notat. nā p̄ ipſe diſtiguit inter ſpēs ſquinātie. 2° ponit qđ debeam⁹ intelligē p guttur ⁊ ceruicē. 3° ponit cām q̄re hñs apa aliq̄ apparēs moriſ. 4° exponit hoc qđ dixit Hip. ſpūs orthomie. 5° ponit cām q̄re accidat dolor. Durat p̄ᵃ vſq₃. [q: ſignificauit p guttur:] 2ᵃ vſq₃.]Cū g̃ nō oſtendiſ:] 3ᵃ vſq₃[⁊ pp h̄ cogiſ:] 4ᵃ vſq₃: [op₃ g̃ pp hāc cām:] 5ᵃ vſq₃ ad finē. Dicit g̃ ſic de p. ⁊c̄.

¶ Textus. XVII.

¶ Altera hui⁹ mali ſpēs eſt cū in gutture apa rubet, ⁊ ipſa mortifera eſt: tñ pigrior eſt prima.

¶ Squinantia aūt in qua ſunt dolores ſm illa₃ ſilitudinem: ſed accidūt: cum ea apoſtemata ⁊ rubedo in gutture: eſt mortifera valde: ſed eſt tardior ea que dicta eſt ante ipſam.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Hipp. in hoc ſermone dicit ſpēm alia₃ ex ſpeciebus ſquinātie ex qua ſit locus qui eſt in gutture apoſtematus rubificatus: ⁊ ſunt in ea dolores ſimiles eis q ſunt in ſpecie prima: verūtamē preparatio anhelitus nō eſt in ea ſilis ſibi in prauitate. ſ. difficultas anhelitus non eſt in ea praua vehemēs: qm̄ lacerti epiglotis nō apantur cum ea apāte vehementi. Neceſſario igiſ. dixit in hac ſpecie: q: eſt mortifera: ſed illud tardius eſt q̄₃ ſpēs quā diximus ante ipſa₃.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Co^{er}. Circa iſtud duo notat. nā primo diſti guit iſtā ſpēm apoſtematis. 2° diſtinguit neceſſitate₃ mortis. dur at prima vſq₃: [neceſſario igitur dixit:] Dicit ergo ſic de primo ⁊c̄.

¶ Sed queres qđ debem⁹ itelligē. p v̄bū apa in gutture.

¶ Reſpondeo ꝙ per apoſtema debem⁹ intelli gere vlcus in gutture. Et ſuper his libris non dicam amplius.

¶ Textus. XVIII.

¶ Tertia v̄o in qua ceruix ⁊ guttur rubēt: p̄oribus diuturnior eſt: ⁊ niſi tumor ad interiora redierit: ſpei locus omnino non reſiſtit.

¶ Sqnātia aūt cū qua rubent guttur ⁊ ceruix: eſt tardioris ſpatij: ⁊ forſitan ſaluanſ ex ea habentes eam quādo eſt in ceruice ⁊ pectore rubedo: ⁊ non ſubmergitur rubedo ad iteriora.

¶ Commentum Galeni.

¶ Exponit in hoc ſermone ſpecie₃ tertiam ex ſpecieb⁹ ſquinantie. Et nomē eius apud medicos diuerſificaſ: quidam enim nominant eam aliquo nomine: ⁊ quidā nomināt nomine alio. Uerūtamē qđ dico multotiens inueniſ Hippo. feciſſe illud: qđ eſt: q: dimittit plongatione₃ in nominib⁹: ⁊ nominat egritudinē ſm ꝙ preparaſ ei: quoniam quādo ſuper intentionē eſt conueniētia in re quęſita: tunc contrarietas in nominib⁹ intētionē non habet. Conueniētia autē in hac intentione inueniſ apud eum qui habet cognitionē operationis medicine. qđ eſt: q: deterior ſpecierū ſquinantie eſt ex cui⁹ vehementia perueniſ ad hoc vt cogatur infirmus cū ea ad preparationē anhelit⁹: ⁊ in qua ſunt dolores vehemētes: ⁊ non apparet cū ea in gutture neq₃ ceruice aliquid ex accidētibus: ⁊ que ſunt minoris malitie q̄₃ iſta ſpecies: ſunt ſpecies cum quibus anhelitus non ſit difficilis: ſed dolores ſunt vehementes cum apoſtemate gutturis: ⁊ ceruicis: ⁊ eorum rubedine: ⁊ minoris malitie: etiā q̄₃ iſte ſquinantie eſt ſquinantia tertia: quā narrauit Hip. in hoc ſermone cuius premiſimus rememorationē ei: ⁊ eſt illa in qua dolores non ſunt vehementes: neq₃ praui: neq₃ ſit difficultas anhelitus in ea. In illa aute₃ ſquinātia cuius diſpoſitio eſt hec: epiglotis eſt incolumis ab' egritudine: ⁊ neq₃ aggregatur ſanies in ea: niſi in gutture: aut in ceruice: aut in vtriſq₃ ſimul. Et vincens ſup hanc ſaniē ſm pl̄m eſt cholera: ⁊ propter hoc non ſit in ea apoſtema niſi permixtū ex cholera ⁊ ſanguine: ⁊ pp hoc dixit Hip. Et non profundatur rubedo ad interiora: qm̄ qn̄ accidit in his locis apoſtema molle flegmaticum: eſt ſanies illius facilis velox: ⁊ non eſt illa egritudo acuta: reliqua autem que ſunt in hoc ſermone ſunt manifeſta.

¶ Textus. XIX.

¶ Et ſi delituerit: nō tñ ipſa die cretica neq₃ propter aliqđ apa rubentē tumorem alio tranſduxerit: neq₃ putredinem patiens expuerit: vel ad modicum defecerit: ⁊ ſi dolor requiem mentitur: mortē aut iterationis laborem promittit.

¶ Qꝛ ſi fuerit occultatio rubedinis nō in aliquo dieru₃ criſis: neq₃ apud exiturā que coagulaſ in exterioribus corporis: neq₃ quando expuit infirmus cum tuſſi ſaniem facile: ⁊ videris infirmi quaſi quieuiſſe dolorem: ſignificat illud mortem aut reditionem egritudinis.

¶ Commentum Galeni.

¶ Res eſt in malitia egritudinis ſi occultaſ apoſtema aut rubedo: qđcūq₃ illoꝝ fuerit. nā vtraq₃ ſimul inueniturꝫ in deſcriptionibus preter ꝙ expuat infirmus ſaniem cū facilitate: ⁊ aut coaguletur in exteriorib⁹ gutturis exitura que egrediatur manifeſta ⁊ apparens. In ſermone autem ſuo: nō in aliquo dieꝝ criſis: eſt perſcrutatio ⁊ inq̄ſitio: an oporteat vt addatur illud ad id qđ eſt poſt ipm̄: ita vt intelligaſ ex eo: ꝙ ſi apoſtema occultatur in aliquo dierū criſis: non accidit inde infirmo res mala. Quidam enim expoſuerunt eum ſm hanc intentionem. An oporteat vt addaſ illud ad id qđ eſt poſt illud: ita vt Hip. voluerit vt ſi illud accidat in aliquo dieꝝ criſis: vt ſit criſis qua fiducia habeaſ certa: ⁊ h̄ eſt veritas: qm̄ pmutatio egritudinis ad malitiam eſt vt redeat rubedo ad interiora: ⁊ non reſoluaſ apa. Et ſi fuerit in aliquo dierū criſis: non ſolū erit illaudabile: ſ₃ eſt malu₃ valde: qđ eſt q: malitia pp veritatē eius qđ indicauit dies: certificaſ ⁊ feſtinat: ꝙ ſi fuerit productio ſputi cum euentu exiture in manifeſto corporis facilis: ⁊ occultaſ apa ⁊ rubedo: tunc non expectetur mors infirmi.

¶ Textus. XX.

¶ Bonū eſt autē tumorē ⁊ rPorē foras pminneri: qđ apa ſi ad pulmonē intus lapſu₃ fuerit: pus ibi efficit: ⁊ amētem reddit.

¶ Et melius quidem eſt vt rubedo ſit decliuis ad exteriora: ⁊ vt ſint reliquę exiture decliuiores ad illud qđ videtur.

¶ Commentum Galeni.

¶ Iſte ſermo ⁊ qui poſt eū eſt: manifeſtus eſt apud eū q memor eſt eius qđ pceſſit de ſermone noſtro.

¶ Textus. XXI.

¶ Uuā tumidā ⁊ rubentē icidere timēdu₃ eſt: q: vel ſanies inde ſequiſ: vel ſanguinis fluxus

nimius. Laborabis igit̃ ad aliá curá ɔfugere:
ꝛ fineqꝫ ſicut inciſioné poteris effugere ꝛ am-
plius creſcit ꝛ liueſcit: ꝛ ſi qȯ palato adheret
ſubtiliatur: tunc incide: ſed prius totuꝫ corpus
feſtinabis purgare tempore fauente: ꝛ ſuffoca
tionis timore minime reluctante.

¶ Res aũt inciſione vue ꝛ in pforatiōe eius eſt
timoroſa: cũ pmaneat rubea magna. qȯ eſt: q̃
ſequunt̃ illud apata varia ꝛ fluxus ſanguinis.
Verũtñ opꝫ in illa hora vt detumeſcat p reliq̃
ingenia. Cũ ḡ euat̃ illud qȯ dı̃ vuea ꝛ fit extre-
mitaſ vuee maior ꝛ groſſior ꝛ declinior ad pal
liditaté: ꝛ fit qȯ eius eſt ſupius ſubtilius i illa:
cõfide de curatione vue. Et melius qdé eſt vt
conferis curationem poſtq̃ȝ curaueris ventré:
cum fuerit ſpatium tépoꝛis conueniens ꝛ non
timueris infirmo vt prefocetur.

¶ Commentum Galeni.

¶ Miſcuit Hippo. cum ſcientia pronoſticationis ſcientiam
curationis: quoniam non eſt poſſibile addiſcere pronoſtica
tionem ſm veritatem ꝛ fiduciam abſqꝫ curatione ꝛ ſciétia
curationis. Nam ſi incideris vuulam apoſtemataꝫ apoſte
mate calido: aut aperueris eam: aut perforaueris: ſequunt̃
illico fluxus ſanguinis ꝛ apoſtemata calida. Cuꝫ ergo eua
cuatur totum illud. ſ. quod dicitur vuula: tunc incide eam:
ꝛ pꝛopꝛie ſi deſcendit materia: ꝛ venter ſoluatur cum multi
tudine: aut ex ſeipſo: aut medici ſtudio.

¶ Textus. XXII.

¶ Quorum febris ſi per modicuꝫ lenteſcit: nec
ſignum finiende egritudinis habuerit: nec fe-
bris defectus in die cretica fuerit: itineratioñé
egritudinis expectabis.

¶ Qñ aũt qeſcit febris pter φ appeant in ea ſi-
gna ſigſiantia cõſumptioné egritudinis: neqꝫ
eſt quies febris eius in aliquo dierũ criſis: opꝫ
vt expectet̃ reditio egritudis eius ſup ipm.

¶ Commentum Galeni.

¶ Non oportet vt expectet̃ reditio egritudinis: quando ap
paret vnum duorum ſignoꝝ que diximus: ſed qñ apparent
ambo ſimul. Qȯ eſt: q2 egritudines que quieſcũt abſqꝫ cã
faciente illud: de aptitudine harum eſt: vt redeant: quãuis
ſit quies earum in aliquo dierũ criſis. Et manifeſtum eſt φ
nos ſignificamus per ſermoné noſtrum abſqꝫ cauſa facien
te illud: illas que quieſcunt preter φ appareant in eis ſigni
ficationes: ſignificantes euaſionem in diebus criſis.

¶ Textus. XXIII.

¶ Quibus febris pmanet: neqꝫ labore grauan
tur: neqꝫ multũ moleſtant̃ vue dolore: his apa
futurum eſt in iuncturis inferioꝝ partium.

¶ Et quando permanet febris eius: ꝛ eſt cũ di-
ſpoſitione ſalua: ꝛ non eſt cuꝫ ea dolor ex labo-
re penitus: neqꝫ cauſa alia manifeſta: oportet
expectetur ei exitura cum apoſtemate: ꝛ dolo-
re in iuncturis: ꝛ pꝛopꝛie in inferioꝛibus.

¶ Commentum Galeni.

¶ Iam narrauit Hip. in hoc loco vniuerſaliter totũ qȯ ipſe
dixit in eis que pꝛemiſſa ſunt ex ſermone ſuo in egritudini-
bus myrach: ꝛ in ſermone ſuo in egritudinibus pectoris ꝛ

pulmonis. qȯ eſt: quia cauſe longitudinis febris cum ſint
tres: quarum vna eſt membꝛuꝫ in quo eſt egritudo: quãdo
eius ſanatio eſt difficilis: ꝛ ſecũda eſt humores crudi groſſi,
qui non digeruntur: ꝛ tertia eſt error accidens: tunc ſi acci-
dat vt non ſit aliqȯ ex mébris infirmũ: neqꝫ ex infirmo er-
ror ſup ſeipſum: aut ex medico ſup ipſum: aut ex miniſtris:
aut ex extrinſecis: ſicut error accidens in hora pſenti ꝛ re-
gione: ꝛ diſpōne aeris ꝛ ex loco in quo eſt infirmus qñ eſt
malus: aut ex nocumento quo ledītur: aut tedio: aut triſti-
tia: tunc remanet vt ſit cauſa longitudinis febris humores
crudi difficilis digeſtionis: ꝛ de cõſuetudine quidem eſt na
ture vt expellat huiuſmodi humores ad quedam membꝛa
corporis ignobilia: quãdo non eſt ei poſſibile euacuare il-
los. Multotiens enim dixi iam: φ de ꝓprietate humoꝝ ca
lidoꝝ ſubtilium in ſubſtantia ſua eſt vt fiat criſis eoruꝫ per
euacuationé. Ex crudis autéꝫ ꝛ groſſis natura mundificat
corpus: aut per exituram accidentéꝫ in corpore: aut per di-
geſtionem digerenté eos. Et hec pars quã nominaui dige-
ſtionem eſt euacuatio materiei a natura: aut per vrinaꝫ ſm
plurimum: aut per fluxum ventris raro.

¶ Textus. XXIIII.

¶ Hoc aũt́ apoſtema minus euenit illis: quoꝝ
etas eſt inferior a. xxxv. anno.

¶ Et ɔueniés eſt vt fiant exiture iſte multe i ſpa
tio tpis minore ei: cui9 eſt etas ĩfra. xxxv. annũ.

¶ Commentum Galeni.

¶ Multotiens iam dixi φ criſis egritudinum que fiunt ab
humoribus acutiſ calidis qñ virtus eſt fortis: ſit ſolutione
ventris: ꝛ per ɔ̃trarium illius criſis accidentiũ egritudinũ ab
humoribus frigidis quãdo virtus eſt debilis: neqꝫ fit per
exituram: neqꝫ per ventris ſolutioné: ſed aut interficiũt in-
firmum: aut digerunt in ſpatio tépoꝛis longiori. Egritudi-
num aũt mediarum inter iſtas criſis fit per exituras: ꝛ ſunt
ille in quibus inueniũt vnũquodqꝫ hoꝝ duoꝝ contrarioꝝ
que diximus: ꝛ ſignifico per duo cõtraria cõtrariuꝫ nature
humoꝝ quos diximus: ꝛ cõtrarium rei virtutis. qȯ eſt: qꝛ
inueniunt̃ in vnaquaqꝫ earuꝫ due res cõtrarie eis que ſunt
in vnaquaqꝫ illarũ: contrariũ quidem earũ in natura hu-
moꝝ: qñ ſunt in eis humores frigidi cõtrarii humoꝛibus
calidis. ꝛ ɔ̃trarium quidé virtutis: qñ virtus eſt in eis fortis
ꝛ fuit in eis debilis. Et qñ humores ſunt calidi: nõ eſt poſ-
ſibile vt ſit virtus fortis: qm̃ de aptitudine criſis eſt vt acci
dat cũ exitura que egredit̃ in corpore: ꝛ qñ ſunt frigidi eſt
neceſſaria in euẽtu exiture virtus fortis. ¶ Et ſignificatio-
nes quidé ſignificantes debilitaté virtutum ꝛ earũ fortitu-
dinem aſſumptas ꝓpꝛie vnicuiqꝫ earum: ꝛ ſunt que ſumũ-
tur ex operationibus earũ iam diximus in eis que premiſſa
ſunt. Aſſumpte aũt ex etatibus ſunt ille que capiunt̃ ex iu-
uentute ꝛ ſenectute: ꝛ ſunt ille quas determinauit Hipp. in
hoc ſermone ſuo: ꝛ cõueniens eſt vt egrediant̃ exiture cum
multitudine in ſpatio tépoꝛis minore ei cuius eſt etas ĩfra
xxxv. annos. Qui etiam ſunt maioris etatis q̃ȝ iſti: ſed non
perueniunt adhuc ad terminũ ſenectutis: euentus exiturarum in
eis eſt minus ꝛ in tépore minore. In decrepitis vero euen-
tus earũ eſt minus illo multũ valde. Et fecit nos rememo-
rari iterũ in ſermone ſuo iſto eius qȯ dixit in pꝛincipio ſer-
monis ſui: ꝛ eſt hoc cum qua ꝓlongatur feb. ſua: ꝛ eſt cum
diſpoſitione ſalua: ꝛ non hꝫ doloré ex labore: neqꝫ ex cauſa
alia manifeſta: ꝛ reliqua que ſequuntur illud.

¶ Textus. XXV.

¶ Tranſactis. xx. diebus poſt febrem.

¶ Et oportet vt expectetũr exitura cum pertrã-
ſit egritudo. xx. diem.

¶ Commentum Galeni.

¶ Inuenimus iterũ eum dixiſſe. xx. dieꝫ in eis que ſunt pꝛe-

miſſa ex ſermōe ſuo. ¶ In egritudinib⁹ chronicis: vt ſignificaret ex hoc ſermone ſuo: q non dixit de egritudine q̄ eſt chronica donec peruenerit ad .xx. diem. Et ego quidem iam enunciaui in eis que premiſſa ſunt: cauſam propter quā nō eſt poſſibile alicui vt enūciet ſm veritatē terminū egritudinū acutarū. Non eſt ergo mirū qn̄ dixit in egritudinib⁹ q criſis earū venit in .xiiij. dieb⁹ ſi rememorat etiaʒ diei .xx. qd̄ eſt: q: in lib. aphoriſmoꝝ: dū do .xiiij. ꝛ die .xx. īpōne ſup terminū egritudinū acutaꝝ dixit etiā die .xvij. ꝛ aphoriſm⁹ in q̄ dixit illud. eſt iſte. Quarta eſt indicatiua .vij. ꝛ pri[m] ſcde ſeptimane eſt .vij. dies. ꝛ indicatiuus .xiiij. eſt dies .xj. qm̄ eſt .iiij. ſeptimane ſcde: ꝛ dies .xvij. iteꝝ eſt dies indicatiu⁹ .xx. qm̄ eſt dies .iiij. a .xiiij. die. ꝛ dies .vij. ab .xj.

¶ Textus. XXVI.

¶ Quibus vo etas eſt prolixior: fiet apoſtema febribus manentibus.

¶ In eo autem qui eſt maioris etatis q̄ʒ illi euētus exituraꝝ: qn̄ prolōgat febris ei⁹ eſt min⁹.

¶ Commentum Galeni.

¶ Illud neceſſarium eſt qd̄ dicit Hip. qm̄ neceſſe eſt in euentu criſis per exituram in corpore vt virtus habeat aliquid fortitudinis: ꝛ nō ſit debilis in vltimo. Propter hāc cauſaʒ oportet vt ſit euētus exituraruʒ quanto plus procedit hō: in etate minus. In eis aūt qui in ſenio ſunt. non tm̄ parum accidit: ſed parū valde in vltimo. In hoc autē ſermone non ſignificauit per ſermonē ſuum maioris etatis q̄ʒ illi decrepitos abſolute. Sed illos qui ſunt maioris etatis ꝑ cōparationē iuuenū ex eis qbus ſuꝑueniūt .xxx. anni. Et ego qdeʒ oſtendi in eis que ſunt ꝑmiſſa illud ſuper quo vtit Hippo. hoc nomine. ſ. maioris etatis: ꝛ oſtendi tibi illud non minus q̄ʒ oſtendet in ſubſequentibus.

¶ Textus XXVII.

¶ Febribus vo iordinate vagātibus quartane ſunt future: certius tn̄ circa autumnū.

¶ Et oportet vt expectet hmōi ſpa qn̄ febris ē permanēs: ꝛ expectetur permutatio febris ad quartanā qn̄ facit iterpolationē ꝛ redit nō ſm ordinē: ꝛ ſit illud ex hora propinqtatis autūni.

¶ Commentum Galeni.

¶ Iam dixi in libro meo de ſpeciebus febriū q febris q̄rtana generatur ab humore melācholico. Et dixi etiā q generatio huius humoris accidit ſm duos modos: quoꝝ vnus eſt a ſanguine groſſo qui aſſimilatur in venis feci in vaſis vini: ꝛ modus ſecūdus eſt a cholera citrina quādo adurit: ꝛ hec ſpēs ſecūda ex cholera ni. eſt malicioſa mala corrodens mēbra: in qbus aggregat ſed ſpēs h⁹ eſt minoris malicie ꝛ fraudis: ꝛ proprie qn̄ non antiquat ſpatium eius in corpore: ꝛ nō occurrit in eo caliditati ſuperflue extra naturam. Et cū illud ſit ita: tunc oportet qn̄ inuenit febris aſſidua que non quieſcit neqʒ interpolatur vt expectetur ei qn̄ prolongat: q conuertat ad exituras quas dixi. Et qn̄ inuenis eam iterpolari: ꝛ inuenis illud accidere in ea ꝓprie ver ſus conſumationē eſtatis: tūc ſcias: q eſſe eius cōuertit ad feb. quartanam. qd̄ eſt: q: humores qui bulliūt in eſtate in febrib⁹ aſſiduis: qn̄ ſit chol. nig. extinguit calitas earū q̄dā extinctione: q̄re euadit infirmus per illā cām a calitate febris: ꝛ proprie qn̄ accidit ei ſudor: verūtn̄ ſi natura nō ꝓcedit ꝛ euacuat rem aduſtā ex humorib⁹ q̄ eſt ſicut fex: ſed morat in corpore redit ſcdo ꝛ calefit ꝛ putreſcit. Et qn̄ accidit illud: bullit iteꝝ 2° ꝛ inflammat febris. Cū ergo accidit ſudor reſoluit cū eo res que iam bullierat ex cho. ni. cūqʒ bullit iteꝝ res alia ex ea: accidit paroxiſm⁹ alius ex ea. Et qn̄ egrit° corporis non eſt egri° vna: ſed egri[tudines] multe: qm̄ chola ni. gnatur in qbuſdam mēbris ꝛ quieſcit mot⁹ eius in qbuſdā eoꝝ: ꝛ mouet in qbuſdaʒ eoꝝ aūt putreſcit: opʒ nec⁹ vt ſint paroxiſmi febris nō ſm vnū ordinē. Cum ergo equat cā in oībus venis cū victoria chol. nig. accidit tūc febris quartana: ꝛ ꝓprie ſi eſt hora anni tp̄s in quo ꝑmutat eſtas ad autūnū: ita vt prohibeat reſolutionē humoꝝ: ꝛ faciat eos redire ad ꝓfundū corporis. Cū ergo venerit hyēs ꝛ occurrerit corpori ſm illā diſpōnem addet in ea cū adiuuet ad inclinationē humoꝝ ad interiora corporis. Seruat ergo ſuper ipſum illa infirmitas vſqʒquo peruenit tempus aliud in quo permutet hora ad calitatem.

¶ Textus. XXVIII.

¶ Et ſicut illis quos prediximus apoſtema oritur: ſic qui .xxxv. annū preterierunt quartanarij efficiuntur.

¶ Et ſicut accidūt exiture ei cuius etas eſt ex iuuenib⁹ īfra .xxxv. ſiūt etiā accidit q̄rtana ei cui iā ſuꝑuenerūt .xl. āni: aut eſt maioris etatis illo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Iam locut⁹ ſui ſermonē iongū in diuerſitate etatū in lib. alio: ꝛ pp illud ſufficit mihi i hac hora rememorari eius cōpēdioſe. ¶ Dico ḡ q ſanguis inenit in corꝑe pueroꝝ multus valde: ꝛ ſi nō eſſet eoꝝ ꝑmixtio in regimine eſſet ille humor tm̄ in corporib⁹ eoꝝ multus valde: ꝓpter illud qd̄ exigit etas eoꝝ. Verūtn̄ cū ipſi comedāt multū iordinate: opʒ vt generet in corporib⁹ eoꝝ humor q noiat crudus. Cūqʒ ꝑueniūt ad finē adoleſcētie: tūc ex eis eſt qui regit regimine bono: ꝛ q facit illud eſt vincēs in corꝑe eius ſanguis tm̄: ꝛ ex eis eſt q errat in regimine ſuo: ꝛ ꝑmiſcet plus q̄ʒ ꝑmiſceāt pueri parui: ꝛ pp hoc inenimus iſtos īfirmari īfirmitatib⁹ ꝯtinuis fortib⁹ iqm̄ humores crudi aggregant i corporib⁹ eoꝝ ꝓprie cū multitudine. In etate autē que ſequit hanc etatē aggregat in ea in corpore eius q ꝑmiſcet ꝓprie: ꝛ errat in ſuo regimine humor q eſt de gn̄e chol. q̄re vincit in corꝑe eius cū ſanguie humor qui noiat chol. ci. ꝛ rub. ꝛ morat illud in qbuſdā hoīb⁹ vſqʒquo ſuꝑueniūt eis .xxx. an. ꝛ in qbuſdā hoꝝ donec ſuꝑueniūt .xxxv. anni. Qm̄ terminus prim⁹ in declinatione corꝑis ad frig⁹ anni eius ſūt .xxx. anni: ꝛ termini ſcdi poſt cū anni ſunt .xxxv. Et multoꝝ qdem hoīum iuuētus ꝑuenit pp cōplonē h[om]i[nu]m ꝛ ꝓpter diſpoſitiones diuerſas ad q̄s permutat corpus ꝓpter accidētia que accidūt eiʒ pp mutationē cōplonis in ſpatio medio iter duos terminos quos dixi. Et pp hanc cām inuenimus Hip. fortaſſe dixiſſe eius etas eſt .xxx. ſicut fecit in h ſermone: ꝛ fortaſſe etas eius eſt .xxxv. qd̄ eſt: q: mutatio in vnoquoqʒ hoīum cū ſit diuerſa: nō eſt poſſe vt inueniat oīb⁹ eis ſm veritatē ſpatiū vnū qd̄ ſit cōe. ¶ Et ego qdē idigeo te ad h vt ſis hūc ſermonē ſeruans: iam dixi eniʒ cū iteꝝ in his q̄ ꝑmiſſa ſunt ex ſermone meo in dieb⁹ criſis. Nā ſi tu ſeruaueris illud ꝛ adiūxeris ipſum ad illud cuius ꝑmiſim⁹ rememorationem: nō erit tibi difficile inuenire cām in eo qd̄ narrauit Hip. in hoc ſermone. Nā ſicut humores ſm horā anni caleſiūt in eſtate calefactione vehemēti: ita vt bulliāt. v.g. ꝛ ſicut oportet ex illo neceſſario vt gn̄et ab eis chole. nig. ꝛ cū ſeqtur eos autūnus aggregatos in corꝑe: nō permittet eos reſolui ꝓpter frigus ſuū neqʒ eūari facile. Siīr etiā hʒ ſe res in etatib⁹: nā qn̄ corpus ꝑmutat de etate ſtatus ad etatē ꝑfectoꝝ humorib⁹ in etate ſtatus vincētibus iam reſolutis ad chol. nig. ꝓhibet hec etas illā cholām reſolui: q̄re accidit ab ea febris quartana. Et indiget ille cuius etas eſt hec etas in mundificatione corporis ſui ab hō humore ſpatio lōgo. Et ꝓpter hanc cām ſit q oēs egritudines melancholie multiplicant in etate que cōſequit etateʒ ſtatus: verūtamen diuerſificant in paucitate ꝛ multitudine: ꝛ ſunt lepra: ꝛ egritudo in qua excoriatur cutis 1 ꝛ cancer: ꝛ alguēſgues melancholica: ꝛ febres quartane. Eſt.n.

algoe ſiue paſſio melãcholica: qua hõ ſolus ſecũ loquit᷑.

¶ Textus. XXIX.

¶ Omne apa magis in hyeme q̃ in alijs tempoꝛibus euenit: ⁊ amplius moꝛatur: ⁊ ſi ſanatur nõ reciprocatur.

¶ De eſſe autem exiturarũ opoꝛtet te ſcire: q2 fiũt in hyeme plus: ⁊ earum quies eſt tardioꝛ: ſed earum reditiones ſunt minus.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hippo. in hoc loco fecit exituris tria eſſe neceſſaria: quorũ vnũ eſt ⁊ primũ: q2 fiunt in hyeme plus: ⁊ 2m eſt: q2 earũ quies in hac hoꝛa eſt tardioꝛ: ⁊ 3m eſt: q2 earũ reditiones ſunt minus. Cauſa aũt in hoc ꝙ ipſe fiũt in hyeme plus declaratur tibi ex natura humoꝛis: qui vincit in coꝛpoꝛib9 in hac hoꝛa. Jam enim dixi in eis que ſunt p̃miſſa: ꝙ criſis humoꝝ calidoꝝ fit per ventris ſolũonem: ⁊ humoꝝ qdẽ frigidoꝝ criſis fit per exiturã. Cauſa aũt in tarditate quietis earum melius eſt qdẽ vt ponatur natura humoꝛis: ⁊ frigus aeris: qȝ eſt: q2 neceſſariũ eſt in ſanatione exiture vt reſoluatur humoꝛ faciẽs ipſam ꝓculdubio. Sed reſolo humorum groſſoꝛum viſcoſoꝝ eſt difficilis: ⁊ pꝛopꝛie qñ aer eſt frigidus: ⁊ pꝛopter hanc cauſam fiunt earũ reditiones minus: qm̃ egritudines que redeunt indigent motu vel motoꝛe qui moueat eas donec redeãt: ſed humoꝛum frigidorum eſt valde difficilis motus.

¶ Textus. XXX.

¶ Quibus adſunt febꝛes non moꝛtifere: ⁊ teſtãtur in capite doloꝛes: ⁊ patiẽtes ante ſe putãt tãq̃ muſcas volitare vel aliqua nigra. Et ſi doloꝛ in vitalibus in oꝛe ſtomachi ſupuenerit rubeam choleram vomituros ſperabis. Et ſi frigus affuerit: ⁊ ſub hypocũdrijs frigidũ ſentitur: certioꝛem ⁊ ſubitum vomitum ſperabis: ⁊ ſi cibum aſſumũt rejiciunt.

¶ Qui autẽ cõqueritur in febꝛe non moꝛtifera de doloꝛe capitis: ⁊ videt coꝛã oculis ſuis aliquid nigrum: tunc ſi accidit ei cũ illo doloꝛ in oꝛe ſtomachi ſui accidit ei vomitus cholere. Et ſi aduenit ei cum illo rigoꝛ. ⁊ ſunt ꝑtes infterioꝛes ex eis que ſũt ſub hypocũdrijs eius frigidererit vomit9 eius velocioꝛ ad ipſum. Et ſi recepit aliqd in illa hoꝛa ex cibo aut potu feſtinat ad ipſum magis vomitus.

¶ Commentum Galeni.

¶ Intẽtio Hip. in hoc ſermone eſt vt loquatur de vomitu q qui accidit ſpõte ſm modũ criſis. Et p9 determinatio eius eſt: vt egritudo in qua illud accidit nõ ſit moꝛtifera: ⁊ multotiẽs quidẽ noĩat hãc egritudinẽ noĩe deriuato ex euaſiõe ab ea. Terminus ſcđs eſt vt accidat infirmo doloꝛ capitis: ⁊ videat coꝛã oculis ſuis res nigras: ⁊ illud qdem accidit a vapoꝛib9 cho. ci. pure. Iſte enim humoꝛ qñ caleſit caleſactione vehemẽti ⁊ aduriť: generať ab eo fum9 niger ⁊ aſcẽdit ad caput: ⁊ eſt iſte cã cuius accidit doloꝛ capitis: ⁊ qȝ ꝑuenit ex hoc fumo ad oculũ ꝯturbat humiditates eius claras luminoſas per nãm q̃re accidit in eis ſiẽ ei qȝ accidit in aere claro lumĩoſo qñ permiſceť ei ſubito fum9 niger. vel aliẽ ex rebus nigris. ¶ Cũ ergo ſentit illud ſpũs viſibilis ꝓcedẽs a cerebꝛo ad oculũ ſicut accidit in eo apud aggregationẽ aque in oculo accidit ei idẽ vt imagineť res nigras videre in aere. Diſa aũt inter vapoꝛes ſiẽs iſtis aſcen-

dẽtes cũ multitudine a pulmone ⁊ inter illos qui eleuanť a ſtõ eſt: q2 accidit cũ iſtis doloꝛ ĩ oꝛe ſtõchi. qȝ eſt: q2 pulmo nõ ſentit leſionẽ hꝫ humoꝝ ꝓp paruitatẽ ſui ſenſus: aut qm̃ nõ eſt ei ſenſus penit9. Os aũt ſtõchi: qm̃ eſt me9m ſenſibile, ꝓp multitudinẽ neruoꝝ deſcẽdẽtium ad ipm̃: nõ eſt poſe vt pereat ſup ipm̃ aliqȝ coꝝ qȝ accidit in ipſo. Et ꝓp hãc cãȝ fit ꝙ qñ humoꝛ q eſt de gñe cho. moꝛdicat ipm̃ accidit ide in eo doloꝛ q dĩ doloꝛ coꝛdis. Et ꝓp hoc etiã opȝ vt accidat ei vomit9 cholericus. Et ſignãuit itez illud Abaucales: q2 ꝯuertiť dũ ꝑmanet doloꝛ: ⁊ ꝑuenit doloꝛ ad coꝛ: ⁊ accidunt ab eo oẽs euacuatiões quas ſciũt medici q̃ ſunt de genere cho. Significat ḡ ꝑ hũc ſermonẽ ſuũ. ſ. q2 ꝯuertit motionẽ ſuã qua vomitũ mouet. Qm̃ per ſermonẽ ſuũ. Coꝛrulit os ſtõchi: ⁊ ꝓp hoc nominauit moꝛdicationẽ accidẽtẽ in eo doloꝛẽ alfoadij. i. coꝛdis. Et narrauit Hippo. iterũ in alio loco ab iſto ſignificationẽ aliã ſignificãtẽ vomitum in iſtis: ⁊ eſt ſaltus labij inferioꝛis ⁊ motus eius. qȝ eſt: q2 tunica intrinſeca ex tunicis ſtõchi qñ in ea accidit moꝛdicatio ꝓp cholerã mouet hꝫ motu. Et nos qdẽ intellexim9 ex creatione vel medicina anathomie: ꝙ tunica intrinſeca ex tunicis ſtõchi tegit ipm̃: ⁊ tegit meryſ ⁊ linguã: ⁊ guttur: ⁊ totũ os: ⁊ oẽs partes huius tunice ſunt ꝯtinue. Hec ergo tunica eſt q̃ mouet labiũ qñ accidit moꝛdicatio ĩ eo ex acuitate cho. aggregate in oꝛe ſtõchi. qȝ eſt: q2 de aptitudine hui9 humoꝛis eſt vt natet ſup os ſtõ ꝓp leuitatẽ ſuã. Et qñ aſcẽdit ad os ſtõchi eius vt̃er euacuať ex eo: ⁊ ejiciť vomitu cũ facilitate. Et ſi accidat infirmo in illa hoꝛa rigoꝛ: nõ ſolũ ꝓpaťeuẽt9 vomit9: ſed accidit etiã cũ multitudine. Qm̃ de aptitudine rigoꝛis eſt ſm plurimũ vt faciat accidere vomitum cho. ſicut oñdi in lib. meo: in rigoꝛe. Et ſi ſumať etiã in illa hoꝛa aliqd ex cibo: aut potu ꝓperat euentus vomitus valde: qm̃ cho. retẽta in ſtõcho coꝛrũpit illud qȝ ſuſcipitur.

¶ Textus. XL.

¶ Quib9 ille doloꝛ a primoꝛdio febꝛis in capite eſt ⁊ doloꝛ. iiij. die: aut. v. augeť i. vij. euadũt. Quibus ꝟo die. iij. doloꝛ inceperit ⁊ creſcit vſqȝ in. v. ⁊ in. vij. finiť in. ix. vel. xj. Si ꝟo ꝯtingat in quinta die: ⁊ vrina pꝛioꝛi ſimilis eſt: in. xiiij. die liberantur.

¶ Et in quo iſtoꝛum incipit doloꝛ ab ipſo pꝛimo die: tũc dignum eſt vt fiat foꝛtis in die quarto: aut quinto: ⁊ cũ fuerit ſeptimus deletur: ⁊ euadit ab eo ſm plurimuȝ. Si ꝟo incipit doloꝛ in die. iij. ⁊ fit foꝛtis eis pꝛopꝛie in die. vij. euadũt in die. ix. aut. xj. Et ex eis ſunt in qbus incipit doloꝛ in die. v. deinde fiunt reliqꝫ diſpoſitiones coꝝ ſm diſpoſitiones illoꝝ qui ꝓcedunt eos: deinde ꝯſumiť egritudo coꝝ in die. xiiij.

¶ Commentum Galeni.

¶ Narrauit Hippo. in hoc ſermone tres ſpẽs ex ſpẽbus doloꝛis capitis accĩtis in eo ſm tp̃s: ⁊ tres terminos criſis coꝝ. Spẽs ergo p9 ex eis incipit in die p̃ euẽtus egritũis: ⁊ ſpẽs ſcđa icipit in die tertio: ⁊ ſpẽs tertia icipit in die qnto. Qȝ aũt cõicat eis oĩb9 eſt ꝙ criſis venit in eis ꝓpe diẽ ſeptimũ ab hoꝛa qua icipit doloꝛ: ⁊ ꝓp hoc doloꝛis q incipit in die p̃ criſis: venit in die. vij. Sȝ illis q̃ icipit in die tertio: venit criſis in die. x. qui eſt. vij. ab illo die. Uerũtñ h̃ dies cuȝ nõ ſit dies criſis opȝ vt eueniat criſis in die. ix. aut in die. xj. ſcȝ añ diẽ. x. aut poſt ipȝ ꝓ diẽ. Et ſerua etiã a me in h̃ loco ꝙ dies. ix. numerať in dieb9 criſis: ſicut dies terti9 quẽadmodũ oſtẽdi in eis que p̃miſſa ſunt: cũ nõ eſt de aptitudine egritũis vt eueniat criſis eius in quartis: neqȝ in ſeptimis: ſȝ in dieb9 medijs inter eos: ſicut oñdi in lib. meo d̃ dieb9 criſis.

Spēs aūt tertia eſt ex ſpēbus doloꝛis capitis ⁊ eſt illa que incipit in die.v.⁊ extēdit vſq; ad diē.xiiij.qm̄ caliditas fe.nō habet foꝛtitudinē:⁊ ſignatio illius eſt tarditas euēt⁹ doloris vſq; ad diē.v.⁊ qm̄ qñ addis ſup illud.vij.dies aggregant̄ ex illo toto.xij.dies:verūtñ dies.xij.nō eſt dies criſis: neq; eſt poſſe in hac criſi vt añcedat per diē.Qm̄ oſtendi q̄ eſt illud ꝓpꝛiū egritudinū quarū motus eſt acutus:⁊ ꝓpter hoc eſt neceſſariū vt tardetur criſis vſq; ad diē.xiiij.

¶ Textus. XLI.

¶ Que vo diximꝰ tertianarijs eueniūt eq̄liter viris ⁊ mulieribus. Junioꝛibus vo eueniūt in febꝛibus diuturnis ⁊ in veris tertianis.

¶ Et iſte qdē res fiūt viris ⁊ mulieribus in febꝛibus tertianis:⁊ pꝛopꝛie in eis q ſunt minoris etatis q̄ȝ illi:accidūt eniȝ in eis ille res in febꝛibus illis:verūtamen euentus earum in febꝛibus que ſunt diuturnioꝛes:plus eſt in febꝛibus tertianis puris.

¶ Commentum Galeni.

¶ De aptitudine harū rerū eſt:vt accidāt eis q cōpleti ſūt in etate ſua:⁊ illi ſunt quos de ꝯſuetudine Hip. eſt nominare viros ⁊ mulieres in oībus febꝛibus tertianis:qm̄ choiera in hac etate eſt vincens in coꝛpoꝛe victoꝛia vehemēti. Jllis aūt quoꝝ etas eſt minoꝛ hac etate non accidit illud in oībꝰ febꝛibus tertianis:ſed in puris earuȝ tm̄:qm̄ choiera in nā harū febꝛiū vincit valde. Et accidit illud iteꝝ in egritudinibus acutis valde:qm̄ choiera in iſtis egritudinibꝰ vincit victoꝛia ſuperflua:⁊ pꝛopꝛie in illis qui ſunt in ſtatu iuuentutis:⁊ non dimiſit dicere illud:niſi qꝛ poſſ eſt nobis intelligere illud ex ſermone ipſius.

¶ Textus. XLII.

¶ Jn febꝛibus non moꝛtiferis ſi eſt doloꝛ capitis neq; ante oculos quibuſlibet nigris apparētibus:ſed veluti flāma lāpadibus:⁊ ſub hypocūdria dextra vel ſiniſtra ſunt tenſiones:⁊ tumoꝛes:⁊ thetani ſine doloꝛe:his ſanguis fluxurus eſt de naribus.

¶ Cū autē euenit in his febꝛibus doloꝛ capitis ⁊ aduenit ei oculis ſuis loco nigredinis quā videt coꝛam eis caligo:aut videt̄ coꝛam oculis ſuis ſimile coꝛruſcationi:⁊ aduenit ei loco doloꝛis alſeud tenſio in eis q̄ ſunt ſub hypocūdrijs a latere dextro aut ſiniſtro abſq; doloꝛe: neq; inflatur:expecta illi fluxum ſanguinis ex naribus loco vomitꝰ:⁊ expecta pꝛopꝛie in huiuſmodi loco ei qui eſt minoꝛis etatis eruptionē ſanguinis. Qui aūt iam cōſecutus eſt.lxxx. annos ⁊ qui eſt maioꝛis etatis eoꝝ:ſit expectatio tua ei de ruptiōe ſanguinis minꝰ:ſed opoꝛtet tibi expectes ei vomitum.

¶ Commentum Galeni.

¶ Significauit p ſermonē ſuū in hꝫ febꝛibꝰ febrē quā ſignificauit in pncᵒ ſermonis ſui cū hac dictione.ſ.qui aūt ꝯquerit̄ in febꝛe nō moꝛtifera de doloꝛe capitis:⁊ reliqua que ſequunt̄ illud:qḋ eſt:qꝛ poſt q̄ȝ ſeruauit rē cōem,in iſtis duabus febꝛibus ſimul dixit:q̄ cōicat eis vtriſq; q̄ criſis venit in his vtriſq; per euonē. Deinde addidit ad illud qḋ ꝓpꝛiū eſt vniculq; earū:quare poſuit criſim p euonē in febꝛe pꝛima poſt euētū vomitꝰ choleꝛ:⁊ poſuit eā in febꝛe ſcḋa fieri cum fluxu ſanguinis nariū. Et ſignatiōes ſignantes illud:in ſe.gdē pᵃ ſunt imaginatio rerum nigrarū:⁊ doloꝛ alſeud:⁊ in ſcḋa qdē tenebꝛoſitas viſus ⁊ coꝛruſcatio:que videt̄ coꝛaȝ oculis:⁊ tēſio acciſis in eis q̄ ſūt ſub hypocūdrijs abſq; inflāmatione. Et iſte ſignationes ſignificāt ſignificatione magna declinationē hu.ad caput. Et Hip.etiā iam dixit in eis q̄ ſunt pmiſſa q̄ fluxus ſanguinis nariū accidit a criſi ſpatū calidioꝝ accidēriū in eis q̄ ſunt ſub hypocūdrijs ꝓpꝛie in eo q eſt minoꝛis etatis pp multitudinē eius qḋ eſt in coꝛpoꝛe eius de ſanguine. Et addidit iteꝝ in ſermone ſuo iſtoꝛ ad rememoꝛationē cāīū vomitꝰ choleꝛ:q̄ illud accidit in iuuenibꝰ. ¶ Jn tractatu aūt pᵒ libꝛi epidimiarū dixit in eo de aptitudine:cuius eſt vt accidat fluxus ſanguinis nariuȝ:q̄ accidit ei vt oculi eiuſ etiā lacbꝛyment̄. Q, ſi aggregaueris illud totū:⁊ adiūxeris ad illud qḋ dictuȝ eſt in alijs libꝛis:tē poteris ꝓcedere ⁊ iudicare in oībus bonis fluxū ſanguinis nariū:q accidet. Et pꝛopꝛie ſi oñdit̄ cū illo oſſione manifeſta:ſignatio euonis ſumpta ex pulſu:hec enim ſignatio pꝛecedit euentū fluxus ſanguinis narium pꝛoculdubio.

¶ Textus. XLVIII.

¶ Pueris in acuta febꝛe ſpaſmus ꝯtingit:maxime aūt ſi vētres cōſtipati ſunt:⁊ vigilēt ⁊ expaueant:⁊ plāgāt:⁊ coloꝛes varient:vt modo citrini:modo rubei: mō liuidi: modo virides fiant. Hec veniūt pueris vſq; in ſeptimū annū: maioꝛibꝰ vo his ⁊ iuuenibus ſpaſmus in febꝛe non contingit niſi magnis exiſtentibus infirmitatibus:vt eſt phꝛeneſis.

¶ Pueris autē accidit ſpaſmus qñ eoꝝ febꝛis eſt acuta:⁊ ventres eoꝝ ſunt ſtiptici.⁊ ſunt vigilantes:⁊ expaueſcūt:⁊ ploꝛāt: ⁊ cōuertunt̄ coloꝛes eoꝝ:⁊ perueniūt ad viriditatē:⁊ ad rubedinē:⁊ ad fuſcedineȝ:aut ad palloꝛē. Et faciles qdē magis ſunt iſte res pueris qui ſūt in vltimo puitatis vſquequo perueniunt ad.vij. annos. Pueris vo q ſunt maioꝛis etatis iſtis ⁊ viris:non accidit in febꝛibus ipſoꝝ ſpaſmꝰ:⁊ qñ non ſuperuenit eis:ex ſignificationibus aliquid ex eo qḋ eſt in fine malitie:ſicut ſignificationes que accidunt in phꝛeneſi.

¶ Commentum Galeni.

¶ Nō eſt ſermo eius in ſpaſmo accidēte in aliquo mēbꝛoꝝ: ſed in ſpaſmo accidēte in toto coꝛpe. Euētus huius ſpeciei ſpaſmi accidit facile pueris:⁊ pꝛopꝛie lactātibꝰ ex eis. Et cā in illo eſt lac:⁊ ꝓpꝛie qñ eſt groſſuȝ:⁊ pꝛimū qdē accidit eis illud pp cibos multos quos ſuſcipiūt nō i ſua hoꝛa.qḋ eſt:qꝛ ipſi nō intelligūt aliquā ex rebꝰ niſi ſolā comeſtionē. Et ex his etiā que ad illud adiuuāt:eſt debilitas v̄tutis neruoꝝ in eis:⁊ ipſiꝰ mollificatio.qḋ eſt:qꝛ gr̄ia virtutū ex quibus exiſtit coꝛpoꝛis regimē tria ſunt:⁊ nō iueniunt̄ in pueris niſi tm̄ due foꝛtes. Uirtus aūt tertia q̄ eſt in neruis:inuenitur in eis debilis mollificata mollificatione vehementioꝛi q̄ȝ ceterē v̄tutes. Et pp hāc cauſam euentus ſpaſmi eis eſt valde facilis:⁊ fit facilis iterū reditio eoꝝ ab ipſo ad diſpōnē nālē. Uiris aūt non fit facilis euentus ſpaſmi.neq; eſt facilis ſanatio eius qñ accidit eis pp vehementiaȝ virtutis neruoꝝ. Accidit autē ſpaſmus iterū abſq; febꝛibꝰ qñ accidit frigus ſup complōnē coꝛpis:⁊ multiplicant̄ in eo humoꝛes crudi groſſi. Accidit ⁊ iterū qñ fit in neruis ⁊ coꝛdis apa calidū pp cōitatē cerebꝛi cuȝ eis in egritudine. Uerūtñ ſermo Hip.in hoc loco nō eſt niſi in ſpaſmo accidēte in feb.

qd̓ eſt:q2 intentio eius ab initio libri eſt vt narret pnoſticationem in egritudinib⁹ acutis:⁊ i ɔuerſiuis egritudinib⁹. ℭ Et ſigñatiões ſpaſmi accñtis ei q iá cōplet⁹ eſt in hoͅ egritudinib⁹ acutis:ſūt ſigñatiões q̄ ſigñant pboneſim maliciã malã:⁊ ppꝛie tortuoſitas faciei:⁊ ſtridoꝛ dētiū:⁊ multitudo palpatiōis oculoꝝ:⁊ tortuoſitas acciñs i eis:qm̄ ſufficiūt in pueris vigilie tm̄ ⁊ vehemētia timoꝛis:⁊ eſt illud qd̓ ipſe ſigñat p ſermonē ſuū expaueſcūt:⁊ fletus ⁊ vehemētia tenſionis coꝛpis:⁊ cōſtrictio vētris:verūtñ ille res nō ſunt niſi cã euētus ſpaſmi. Sigñatiões vo ſigñantes euētū ei⁹ ab illis cãis ſūt coloꝛes egreſſi a nã accñtes ei ſigñantes maliciã humoꝝ pp quos accidit ei ſpaſmus. qd̓ eſt:q2 coloꝛ viridis ⁊ declinis ad fuſcedinem ſigñat q qualitas humoꝝ eſt mala:ſed coloꝛ rubeus ſignificat multitudinē ſanguinis.

ℭ Textus XLIIII.

ℭ Intereſt ergo tua vt multo ſtudio pereuntes ⁊ euaſuros:ſiue pueros:ſiue iuuenes diſcernas:nec in qualibet egritudine te negligentē offeras.

ℭ Opoꝛtet autem q ſignificetur de quo ſperat vt ſaluetur:⁊ qui perit:ex pueris ⁊ ex alijs ex omnibus ſignis:ſicut oſtenſum eſt ex eſſe cuiuſqʒ eoꝛum in vnaquaqʒ egritudine.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Iã ſcripſit Hippo. hunc ſermonē in eis que pmiſſa ſunt:⁊ ſcripſit eum iterū in hac hoꝛa:⁊ ſcribet eū iterū in ſequentibus:qm̄ vtilitas eſt magna valde. Verūtñ quãuis fecerit illud:⁊ iterauerit ſermonē ſuū multotiēs:tñ iam puenit ad multos medicoꝝ:⁊ non intellexerūt ipſum:qm̄ ipſi multotiens vident in aliqua egritudinū ſigñatione malã:⁊ tamē euadit infirmus poſt illud ab infirmitate ſua. Eſtimãt ergo de Hippo. ſup hoc q ipſe mentitus eſt in ſermone ſuo pter q ipm intelligãt:⁊ vidēt ēt ſignificationē laudabilē:⁊ demūʒ perit infirmus. Dicūt ergo de Hipp. q errauit in ſermone ſuo:pter q ipſum intelligãt. Quia foꝛtaſſe ⁊ vincit ⁊ ſupat ſignificationes multas laudabiles ſignificatio vna mala:⁊ foꝛtaſſe ſuperat ⁊ vincit ſignificatio vna laudabilis ſignificationes multas illaudabiles malas.

ℭ Textus XLV.

ℭ Et ſermo meus hic non eſt niſi in egritudinibus acutis:⁊ que generantur ab eis.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Non ſcripſit Hip. hūc ſermonē:⁊ ſermonē q eſt añ ipſum:niſi cū ſciuit tarditatē eoꝝ qui lecturi erãt librū ſuū:⁊ audaciã eoꝝ:⁊ q ipſi erant inq̄ſituri de cã pp quã dixit de ʒ. 40. ⁊ hñtes ſanioſitatē:empicos:⁊ hydꝛopicos:⁊ febꝛes quartanas:⁊ qm̄ cū nos inueniamus eos nunc:cū ipſe iã dixit ſermone manifeſto:q2 ſermo eius nō eſt in egritudinibus acutis tm̄:ſed in eis ēt q̄ ex ipſis ɔuertunt:⁊ ꝓlongat eoꝝ ſpatium inq̄rere de illo:tūc foꝛſitan quãtum inq̄ſituri eſſent de illo:ſi ipſe non ſcripſiſſet hunc ſermonem.

Textus. XLVI.

ℭ Honeſtū quoqʒ illud eſt:q ſanitatē huic vult promittere:illi vero moꝛtē vult ꝓnūciare:⁊ in breui ⁊ in pꝛolixa egritudine. oēs (vt dixim⁹) ſignificationes opʒ dignoſcere:⁊ equa ratione perpendere:atqʒ vires earū conferre:cautius tamen hec in vrinis ⁊ ſputis facere.

ℭ Opʒ ei q vult ꝓcedere ⁊ enūtiare ſalutē eius qui ſaluat:⁊ moꝛtē eius q moꝛit ⁊ indicare lōgitudinē egritudinis eius cū quo pmanet eius egritudo diebus pluribus ⁊ abbreuiationem egritudinis eius cū quo moꝛat egritudo eius diebus paucioꝛibus:vt cognoſcat oēs ſignificationes:⁊ diſcernat eas poſtq̄ʒ cōparauerit earum virtutes adinuicē:ſicut narrauimus in oībus ſignificationibus ⁊ ꝓpꝛie in vrina ⁊ ſputo qñ ſpuit infirmus ſaniem cum cholera.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Qd̓ aūt opʒ vt cōſideres ⁊ ſpeculeris ſup oēs ſignificationes:⁊ nō ſis cōtentus verificatione ſigñationis vnius iam dixit illud in eis que pmiſſa ſunt. In hoc aūt ſermone addit ad illud rem p cuius ſcientiã iuuamentuʒ fit valde ⁊ eſt:q2 non opʒ vt ponderetur virtus ſignificationū abſolute:ſed poſtq̄ʒ cōparatur vnaqueqʒ earū ad cōparem ſuã. Quedã enim ſignificationes ſunt male in ſeipſis:verūtñ diuerſificãtur in illo pp multitudinē ⁊ paucitatē:⁊ ſunt ille quarū virtutes ponderauit in eis que ſunt pmiſſa:ſicut oñdi:⁊ dicit in quibuſdã earū:q2 ſunt moꝛtifere:⁊ in quibuſdã earū:q2 ſignificant moꝛtē:⁊ in quibuſdã earū:q2 ſunt minus ſignificantes moꝛtē:⁊ in quibuſdã earū:q2 ſunt moꝛtifere valde:⁊ foꝛtaſſe addidit ad illud ꝓculdubio. Et ſignificationum laudabiliū:ſimiliter ēt virtutes ponderauit ſm hūc modū ⁊ dixit in quibuſdã earū:q2 ſunt ſalue:volens q ſignificant euaſionē:⁊ dixit in quibuſdã earū abſoluto ſermone:quia ſunt laudabiles:⁊ foꝛtaſſe adiunxit ad quaſdã earū. Et dixit. Et virtus earum eſt magna. Et foꝛtaſſe dixit. Et virtus earū eſt magna valde. Verūtñ ſermo in ſignificatione:quia virtus earū eſt magna valde in ſignificando ſalutē eſt magis vltimus q̄ʒ ſermo in ea abſolutus:q2 ſignificat ſalutem tñ. In hoc aūt ſermone dixit:q2 opʒ vt cognoſcas ſignificationes ⁊ diſcernas eas poſtq̄ʒ cōparaueris virtutes earum adinuicē:non que ex eis cōueniunt in genere tñ. ſ. ſignificationes laudabiles adinuicē. ⁊ ſignificationes illaudabiles adinuicē:ſed diuerſas in genere ēt. ſ. laudabiles cum illaudabilibus. Nã tu per cōparationē hanc poteris ſcire in pꝛimis que iam ſupfluit ex eis in eo q ſignificat:q2 eſt ſupfluū. Et ſcies ſecūdo:q2 qñ tu ſciueris illud nō faciet te timere in eo illud qd̓ videbis. Et tertio:vt inquiras:⁊ cōſideres que ſit cã in aduētu eius:⁊ qd ſit qd̓ ſignificet illud. Verūtamē ego iam narraui totū illud in libꝛis meis:⁊ ꝓpꝛie illo q eſt de criſi:⁊ quidē non eſt fedū vt rememoꝛari illius faciaʒ in hoc loco ſm viã exēpli:⁊ ponã pꝛincipiū eius:cuius rememoꝛationē faciaʒ ex ipſo cōem toti arti qua cōpꝛehenditur pꝛonoſticatio. ℭ Dico ergo q opʒ vt ɔſideres in pꝛimis an oēs res:an. ſ. in quibuſdã mēbꝛis coꝛpoꝛis ſit egritudo que ſit ei ꝓpꝛia:⁊ an egritudo ſint humoꝛes aggregati in mēbꝛis ſeu in venis. Deinde cōſidera poſt illud que virtutes illius coꝛpoꝛis infirmi ꝓpꝛie ſint ſm timoꝛē. Et ego quidē pceſſi iam renouans:⁊ dixi q virtutes ſunt tres. Deinde conſidera poſt illud ſignificationes tam laudabiles q̄ʒ illaudabiles ſignificantes diſpoſitionē illarū triū virtutū. ℭ Ponamus ergo:verbi grã:q virtus ꝓcedens a cerebꝛo non hʒ egritudinē:neqʒ aliqd̓ ex mēbꝛis coꝛpoꝛis:⁊ q cã euentus feb. eſt putredo humoꝝ tantū:cum hoc poſuerimus totū illud:tūc ponamus etiã q in vrina a pꝛincipio egritudinis apparuerint ſignificationes laudabiles:dico q iſte infirmus non pōt eſſe q moꝛiatur cã huius egritudinis:⁊ pp illud ſi accidat vt appareat in eo ſignificatio timoꝛoſa:tūc non ſolū nō opʒ:vt terreat te ⁊ faciat te timere:ſicut accidit multis medicoꝝ:īmo opʒ vt ſcias q eſt ſignificatio euētus criſis. qd̓ eſt:q2 accidit huiuſcemodi infirmis ꝓpter criſim doloꝛ capitis ⁊ pmiſtio rōnis:⁊ imaginant res nigras:⁊ citrinas:⁊ accidit eis tenebꝛoſitas in viſu:⁊ doloꝛ in fronte:⁊ in ſtud. ideſt ore ſtomachi:⁊ tenſio in locis qui ſunt ſub hypocondꝛijs:⁊ qñ egerunt:egerūt ēt egōnē malã:aut expuunt etiã

ſputū ſedātaut vomūt vomitū turpis aſpectus: et denigrātur membra eorū: et putreſiūt: et incidūt in viā mortis. Cōtrariū illud quādo apparet eſt eorum diſpoſitio melior. qḋ eſt: qꝛ anhelitus eorū fit multotiens bonus et quieſcit qḋ cum eis eſt de dolore: et proficit appetitus eoꝝ in cibo: et ſentiūt in corporib⁹ ſuis lenitatē apud eleuationē ad ſellā: et quādo eueniūt eis huiuſmodi euātiones ſignat illud qḋ euacuatur ex eis ſignatione manifeſta: ꝙ natura mūdificat corpora: et reddit et ſtringit ꝙ currit ex eis: et apparet loco receſſionis et retētionis victoria. Res enim iſte omnes determināntur et diſcernunt in hoc libro: et nō eſt tibi poſſibile tm̄ niſi vt adiungas ad eas ſignatiōes que ſumunt ex pulſu: et ego quidem iam eas oſtēdi in libro meo de pulſu: ꝓter ꝙ pmiſcuerim cū eis parabolas et fabulas: ſicut ſunt parabole et fabule quas ſcripſit Archigenes. ℭ Poſtq̄ ergo intellexeris iſtas res in aīa tua: et inueneris et tenueris eas oportet vt ponas conſiderationē tuā in eis ita vt compares eas adinuicē. Poteris enim in illo enūciare illud qḋ ꝓtermittunt dicere infirmi ex reb⁹ quarū ſcia nō eſt apud eos quorū ſunt ꝓprie: ſicut vidiſtis facē multotiens me. Ex illo eſt ſermo meus in illo cui⁹ dentes ſtridebant ꝙ illud erat ei ꝑ naturā ita ꝙ prouocauit illum qui audiuit me ex illis de domo eius vt eſtimaret ꝙ iudicatio mea de illo qḋ iudicaui: nō eſt ex arte medicine: ſed ex arte diuinatiōis. Et ſimilr illud etiā qḋ iudicaui ſup illum qui dormiebat. et oculi eius erāt aperti: ꝙ illud erat ei per nām. Et dignū eſt etiā vt ſcias memores eius quē inueni reſupinū ſuper lectum ſuū: et iudicaui de eo: qꝛ opꝫ nec̄io vt ſit qḋ eſt cū eo nāle. Et intraui ſemel ad mulierē: et vidi oculū eius dextrū multo maiorem oculo ſiniſtro. Judicaui ergo ſuper eam ꝙ illa eminētia que apparebat in oculo ei⁹ añs fuit an̄ egritudinē ei⁹. Et vidi alterius infirmi tēpora plana ꝓter ꝙ fuerim ſciēs ante illud et iudicaui ſuper illud: ꝙ illud erat ei nāle. ℭ Et iudicaui ſup infirmū aliū ꝙ oculi ei⁹ erant nālr lachrymoſi: et multotiens iudicaui etiā ſuper tortuoſitatē algebin. i. duorū cornuū frontis: et tortuoſitatē oculorū et torturā labij: ꝙ euentus illius fuit ante egritudinē propter cām extrinſecā. Et multotiens iudicaui de pulſu diuerſo: et in illo in quo oſtendunt quietes: ꝙ illud erat per nām ꝓter ꝙ ſcinerim: et poſtq̄ ſanat⁹ eſt ille infirm⁹ remanſit cū eo. Et iudicaui etiā de voce bona: et voce rauca: et voce tremula: qꝛ quiddā ei⁹ erat per nām: et qddam eius accidit ante egritudinē. Et qm̄ iam locut⁹ ſui in illo ſermone lōgū: in libro meo de tractatib⁹ pnoſticationis: tūc non eſt mihi neceſſe narrare illud in hoc libro: ſed ſufficit mihi vt faciā te rememorari tm̄ ſumme ſcie qua apprehendunt hē res: deinde abſcindā ſermonē hūc. ℭ Dico ergo ꝙ qm̄ oñdit tibi ꝙ in egritudine nō eſt timor ex omnib⁹ ſignificatiōib⁹. Oportet vt ſcias ꝙ euētus illius accidētis pculdubio fuit an̄ egritudinē ab aliq̄ cāꝛū apparēte manifeſta. Et pp hoc opꝫ ſi verificare velitis ſermonē meū: et ſermonē Hipp. vt conſideratis oēs ſignationes: quarū rememoratio pceſſit poſtq̄ pōderaueritis ꝟtutes eaꝝ: ſm ꝙ pceſſit et Hipp. enūciauit de eo: ipſe enim dixit illud ſm ſemitā exempli in ſputo qḋ expuit: et ſunt in illo cholera: et ſanies pmixte. Et ſmo eius ille eſt in locutiōe: in qua dixit. Et qḋ ex ſanioſitate accidit et ſup ſputū adhuc vincit cholera eſt malū valde: ſiue ſit illud qḋ de eo egredit quoniam ſputū ſuper qḋ vincit cholera: et quoniam ſanies: aut ſit exit⁹ vtriuſqꝫ ſimul. qḋ etiā qꝛ pcepit Hipp. tibi in hoc ſermone vt cōſideres in oibus ſignificationib⁹ que apparēt in infirmis ꝯſideratiōe exquiſita: et addit ad illud multas ex eis: et poſuit initium ſmonis ſui a ſignificationib⁹ laudabilib⁹: et dixit. Et iſta ſunt ſigna laudabilia vt infirmus ſit bñ tolerās egritudinē ſuā cū facilitate: et vt ſit anhelitus eius bon⁹: et vt ſit ſalutus a dolore: et vt ꝓiciat qḋ ꝓicit ex ſputo cum tuſſi facile: deinde incipit poſtq̄ expleuit numerationē ſignorū laudabiliū ſm ordinē numerare ſignatiōes malas: et dixit. Male aūt ſūt ꝯtrarie illis. Et ſūt iſte vt ſit difficile infirmo tolerare egritudinē: et vt ſit anhelit⁹ ei⁹ magn⁹ et frequēs: et nō qeſcat ab eo dolor ei⁹: et vt ſit ſputū ei⁹ qḋ expuit cū tuſſi et cum labore: et vt ſitiat ſiti vehementi: et vt ſit caliditas feb. in corpe diuerſa: hꝰ ḡ fuit initiū ſmōis ſui in ſignatiōib⁹ malis: qꝛū pceſſit rememoratio ſucceſſione exēpli: qḋ narrauit in ſputo: et dixit: qꝛ opꝫ tibi ſicē feciſti in h̄ loco: ita facias in oib⁹ alijs locis: ꝓter ꝙ dimittas aliquā ex reb⁹: ſꝫ cogita iter te et aīam tuā in ꝟtute cuiuſqꝫ ſignationū: deinde cōpes eas adinuicem.

ℭ Textus. XLVII.

ℭ Et hec eſt noſtra doctrina in acutis paſſionibus: et in epidimicis egritudinibus. i. lōgis vt cancro et ſimilibus periculis ne torpeas: et tēpora: preſentesqꝫ morbos attendas.

ℭ Oportet vt cogites cum velocitate ſuper euentum egritudinum: et nō effugiat te diſpoſitio hore preſentis.

ℭ Cōmentum Galeni.

ℭ Juuamētū magnū fit in pnoſticatione accidentiū de aptitudine quoꝝ eſt vt accidāt infirmis ꝑ cognitionem egritudinū ſupuenietiū pñtiū ex eis et futurarū. Et Hip. qdē narrauit in lib. apho. ſūmas breues in egritudinib⁹: q̄ multiplicant in vnaq̄qꝫ hora anni: et q̄ ꝓprie ſunt diſpōni aeris pñtis: et diſpōni eſtatis. Dixit enī in horis anni. In vere qdē accidit alguſegues. ſ. melia et mania: et reliqua que narrauit et numerauit poſt illud ex egritudinib⁹ que ſunt ꝓprie veris: et vniciuiqꝫ horaꝝ anni: qm̄ ſeruāt cōplōnē nālem. In horis aūt que cōplōnē ſuā nālē nō ſeruant dixit hūc ſermonē. Quia accidūt egritudines aliter q̄ ſūt ꝓprie illi diſpōni aeris: deinde narrauit q̄ harū egritudinū accidāt in fine: et que accidāt in hora mutatiōis aeris pñtis. In eis aūt q̄ accidūt in fine: dixit hūc ſmonē. Quod fuerit hyems pparata pluuia et fuerit borealis: et ver pluuioſum: et auſtrinū: et reliq̄ que ſequunt illud. De egritudinib⁹ aūt q̄ accidūt in diſpōnib⁹ aeris ꝓprijs horis anni: dixit hūc ſmonē. Horarū anni in q̄ eſt vir paucitas pluuie ſanior eſt: q̄ eius multitudo: et reliq̄ q̄ ſequunt. Verū ꝙ dixit de egritudinib⁹ ſupuenietib⁹ in libro apho⁊: nō eſt niſi ſuma breuis. In libro aūt epidimiarū dixit alia: q̄ nec̄ia ſunt ſciēda de eſſe earum. ℭ Quātitas aūt q̄ ē nec̄ia in cognīne haꝝ egrit quāuis eſt met: ꝙ ſit itrās in cognitiōe reꝝ nāliū: tm̄ ego narrabo eaꝫ in expōne mea: qm̄ exponā librū epidimiaꝝ poſtq̄ cōpleuero hūc librū: in hac aūt hora ego ſuꝫ narrās ſūmā ꝯn⁹ de eo de q̄ locut⁹ eſt in h̄ ſmōe cui⁹ pmiſim⁹ rememorationē. ℭ Dico ḡ ꝙ pcepit tibi vt addas ad iſtas ſignatiōes quas narrauit in libro pnoſticatiōis ꝓprias egrit acutis ſignatiōes q̄rū euēt⁹ cā eſt aer. Ponat ḡ aliqs tibi ꝙ oñſe ſūt ſibi ſignatiōes indicātes ſupra egritudinē fluxū ſanguis nariū: et ſit hora pñs ver. Dico ḡ ꝙ illud qm̄ accit oꝫ vt ſit expectatio tua fluxus ſanguis nariū plus: ꝙ ſi fuerit euētus cōplōnis aeris pñtis ca. et hu. erit plus illo multū. Sed ſi cōpſo ei⁹ in duob⁹ tpibus: aut in trib⁹ ex tpibus anni. q iā trāſierūt fecerit nec̄iam ſignationē multi ſanguis: tūc erit ſpes tua: vt eueniat fluxus ſanguis nariū multo plus. Et ſermo qdeꝫ in reliqs ſpēb⁹ euōnis eſt ſilis ei q eſt in fluxu ſanguis nariū: et pp h̄ ſufficit mihi: vt faciā te rememorari in illo exēplū vnū et eſt ſudor de cui⁹ aptitudine eſt vt accidat. Dico ḡ ꝙ in febrib⁹ ſm plūmū in hora eſtatis cum ꝓparatiōe pluuie nō accidit ſudor. Q: ſi accidat in hora ſaitē q̄ntitas ꝓua pluuie: accidet in febrib⁹ ſudor. Jaꝫ ḡ oñſum eſt tibi oñſiōe apparēte: qꝛ qm̄ adiungit ad reliq̄s ſignatiōes proprias egritudinib⁹ ſignantes ſudorē: de aptitudine cuius eſt vt accidat ſm diſpōnē aeris ꝓſeq̄teris ſpes ei de cuius aptitudine eſt vt accidat certior et magis feſtina.

¶ Textus. XLVIII.

¶ Scito oēs valitudines poſſe euenire omnibus tempoꝛibus: quaſdam tamen quibuſdaꝫ magis eſt euenire: ꝛ quarum ſigna mala ſunt: malas ſcies eſſe egritudines: quarū vero bona ſunt: contra ſe habere.

¶ Opoꝛtet autem vt ſcias bene de eſſe ſignificationum ꝛ reliquoꝛum ſignoꝛum: quia in omni anno: ꝛ hoꝛa omni ex hoꝛis anni: que ex eis eſt mala: ſignificat malum: ꝛ que earum eſt laudabilis: ſignificat bonum.

¶ Commentum Galeni.

¶ Inuenimus medicos nō tm̄ inquirere de differentia inter ſignificatiōes: ꝛ inter ſigna: ſed etiā rhetoꝛicos: quoniā inquiſitio de illo nō eſt ex eo qđ ſignificat ex nominibus: ſed ingredit in inquiſitione de eo cuiꝰ intentio querit: ꝛ ꝓpter illud opꝫ vt intēdas ad inuētionē duarū intētionū quas ſignificant he due dictiones: ꝛ ſunt ille quas inuenimꝰ medicos qui ante nos fuerunt ſciuiſſe: ꝛ inuenimus etiam rethoꝛicos firmauiſſe: qđ ipſe ſignificant illud valde. ¶ Dico ergo ꝙ differentie que ſunt in vſu omni demonſtratiōe que ſit vera: ꝛ ſufficientiam faciēs ſunt due: ꝛ quarū vna eſt neceſſaria cuiꝰ vnaquaqꝫ pars ſuam ſequit comparē: ꝛ ſūt ille ex quibus componit ꝓpoſitio ꝛ altera nō inuenit ſemper: ſed ſm plurimū. Et diuidūt iterū iſte due differentie diuiſione altera in duo: quoꝛū vnum compꝛehendit experimento: ꝛ alterum rōne. Iſte ergo ſunt diuiſiones intētionū. In nominibꝰ aūt ſignificantibus eas nō inuenimꝰ oēs grecos vſos fuiſſe ſuper eas eiſdeꝫ nominibus: ſed prudētioꝛes eoꝛum. Videt ergo mihi vt dimittaꝫ rememoratiōnē reliquoꝛū. Et ipſi quidē vtunt in diuiſione prima ſuper rem que ſigñat ſemꝑ vnam ꝛ eandē rem nomine ſigñationis ꝛ vtunt ſm rem plurimā nomine ſigni. In diuiſiōe autem ſcḋa nominant qđ compꝛehendit experimento ꝛ cōſideratione ſignum: ꝛ qđ compꝛehendit ratiōe: ſigñatio: verūtamē cognitione vel ſciētia qua vtuntur greci in hoc termino vel capitulo nō iuuant medici: ſed illi artifices quoꝛū eſt pꝛopꝛia cognitio vel ſcientia lingue grecoꝝ ꝛ illis attinet. Sed ꝙ per cognitionē diuiſionis in quā diuiſimꝰ reſ iuuamētum ſit valde magnuꝫ in ꝓnoſticatione: vꝫ mihi ꝙ manifeſtū eſt ꝛ planū apud omnes homines. In ſermone autē Hip. ꝙ vtus boꝛū generū, iter illas duas ſigñōnes ex quibꝰ ſigñationū eſt virtus vna ꝛ eadē ſemper. ſ. que ſigñt ſalutē: ꝛ q̄ ſigñat rē malā: ꝛ eſt neceſſaria iquiſitio multa. qđ eſt: qꝛ dixit in lib. aphoꝛiſmoꝛū. Quādo egritudo eſt cōueniēs nature infirmi: ꝛ etati eius: ꝛ ipſiꝰ foꝛme ꝛ hoꝛe preſenti ex hoꝛis anni: tunc timoꝛ eius eſt minoꝛ q̄ꝫ timoꝛ egritudinis: quādo nō eſt cōueniēs alicui harum pꝛopꝛietatū. Non ergo cōtradicit iſte ſermo ſmōi eius in hoc loco. qđ eſt: qꝛ ipſe dixit in eo ꝙ ſigñationes male ſignificant ſemꝑ rem malam: ꝛ non dixit ꝙ ſigñatio earuꝫ ſuper illud ſemꝑ eſt vnius diſpoſitionis. in differentia autē cuius ꝓmiſimꝰ rememoꝛationē nō permutatur natura boꝛum duoꝛū generū ex generibus ſignificationū ad cōtrariū ſue nature: ſed enūciauit ꝙ vnūqđqꝫ facit illud ſm paucitatem ꝛ multitudinē ſm naturas ꝛ etates ꝛ reliq̄ que ipſe dixit in illa hoꝛa. Opꝫ ergo ex illo ꝙ Hip. nō dixit ſm hoc res cōtrarias: ꝛ pꝛopꝛie in ſmone ſuo. Non opꝫ vt gloꝛieris pꝛopter lenitatē quā inuenit infirmus per diuerſitatē rationis: neqꝫ vt terreat te res parua que accidit abſqꝫ ratiōe: plurimū eniꝫ eius qđ accidit ex illo nō foꝛſitan moꝛatur: neqꝫ pꝛolongatur ſpaciū eius: nā hoc etiam nō eſt contrarium ei qđ dixit in hoc libꝛo: quoniā nō ſcripſit hunc ſermonem qui eſt in ꝓnoſticis: niſi per illam eandē cauſam. Quoniā mutatio ex ſigñationibus malis ad ſigñatiōes laudabiles: ꝛ ex laudabilibus ad malas non eſt niſi in accidētibus. Ex ſignis aūt non eſt aliquod de aptitudine cuius ſit vt permutetur ad cōtrariū eius ſm ꝙ ipſum eſt: ſed ſignificat bonum aut malum cū multitudine: aut paucitate ꝑter ꝙ ſignificet in aliqua hoꝛarum bonum ꝛ poſt ipſum malum: aut malū ꝛ poſt ipſum bonum. Inde eſt ꝙ ſigna ex vrina ſumpta de quibus dicit ꝙ ſunt mala: nō eſt poſſibile vt ſint in aliqua hoꝛarum laudabilia neqꝫ ſigna etiaꝫ laudabilia eſt poſſibile vt permutent in aliqua hoꝛarū ꝛ fiant mala: ꝛ ſimilr etiaꝫ que apparēt ſigna in facie ꝛ coloꝛe eius: ꝛ ipſius foꝛma: ꝛ eius figura: ꝛ ſimilr etiā eſt ſermo in decubitu cū iacet infirmus ſupinus: ꝛ palloꝛe mēbꝛi: ꝛ eius nigredine: ꝛ aliis ex infirmitatibꝰ que accidūt in eo: ꝛ ꝙ omnia iſta ſigna ſūt ſeruātia virtutē ſuā que eſt in his ꝓpꝛie ſemꝑ: ꝛ nō eſt illud in magnitudine: quoniā iā † pꝛemiſi: ꝛ dixi. Quia recipiūt in illa additionē ꝛ diminutioneꝫ: ſed in genere qm̄ non eſt poſſibile vt mutet aliqđ ex ſignis laudabilibus ad genus ſignoꝛū illaudabiliū: neqꝫ aliqđ ex ſignis illaudabilibꝰ ad genus ſignoꝛū laudabiliū cum inquirit de eis cū diſcretione ꝛ determinatiōe: que eis pꝛopꝛia eſt. Accidētia aūt non ſunt ita qm̄ accidūt in quibuſdā difficultas anhelitus: ꝛ ꝑmixtio rationis: ꝛ tenſio eoꝛū que ſunt ſub hypocūdꝛiis: ꝛ vidēt coꝛam oculis ſuis ſile coruſcationi: ꝛ imaginant res nigras: ꝛ accidit eis doloꝛ in alſeudꝛe: ꝛ ſaltus labii inferioꝛis: ꝛ egrediunt ex eis exiture ad latus auris: aut in loco alio: ꝛ foꝛtaſſe erit per eas criſis: ꝛ foꝛtaſſe addēt in magnitudine egritudinis ꝛ vehemētia eius. Et Hippo. narrauit illud in ſmone ſuo: ꝙ accidētia qbus fit criſis quando nō faciūt illud foꝛtaſſe ſignificāt moꝛtē: ꝛ foꝛtaſſe ſignificant malitiā cōplexionis. ¶ Et ego quidē iam determinaui totū id qđ eſt ſile in libꝛo meo de criſi ꝛ in libꝛis aliis vt nō minuat nobis ſcia alicuius rerū in ꝓnoſticatione: ꝛ ꝓpter hoc nō ſum piger in accipiēdo conſilium a te in hac hoꝛa: cū ſit de cōſuetudine mea vt inuā id ſemꝑ. Et eſt quod conuenit tibi ſemper in pꝛimis vt ſtudeas ad diſcendum illud qđ ingredit in opere medicine. de rebus autem quaruꝫ inquiſitio eſt in dictiōibus aut in eis que ſignificāt noia: aut quarū ſciētia neceſſaria eſt ad dialecticā: iuuo tibi vt poſtpones inquiſitionē de eis vſqꝫ ad hoꝛam que erit vacās: ſicut illud qđ opoꝛtet te facere i hac hoꝛa: in eo qđ ſignificatur ex noie ſignificationis: ꝛ ex nomine ſigni. Et quoniam narraui totū cuius ſcia ſit iuuamētuꝫ in arte medicine: tūc ego ſum adiungēs ad ſermonē meū rem aliā qua certificetur id qđ dixi in eis que pꝛemiſſa ſunt. Dico ergo ꝙ accidētia qbus fit criſis noiant ſigna: ſignificationes aūt non eſt poſſe vt nominent. qđ eſt: qꝛ greci nomināt his duobꝰ nominibus. ſ. ſignū ꝛ ſignificatio res quibꝰ poſſe eſt ſcire ſi infirmus ſaluat aut perit. Et ſi aliquis diligit vt aggreget illud in ſumma vna: dicat quia ſunt ſigna que ſignificāt debilitatē virtutū que regunt coꝛpus ꝛ earuꝫ foꝛtitudinē. Et manifeſtum eſt bene: qꝛ ingrediuntur in eis ſignificatiōes que ſigñant digeſtionē ꝛ eius diuerſum. Ex accidētibꝰ ꝛ ex quibꝰ fit criſis nō eſt aliqđ cuius diſpoſitio ſit hec diſpoſitio: ſed intelligit ex eis ꝙ criſis accidit: ꝛ cum illo etiaꝫ an ſit cū euacuatione: aut accidat ei exitura: ꝛ aut quibus euacuationibꝰ ꝛ exituris accidat: ſicut fluxus ſanguis narium. Verbi gratia. ꝛ vomitus ꝛ apata que fiunt e duobus lateribus auris. Verū an illa criſis bona ſit aut mala nō eſt poſſibile vt ſciat ex ſigñationibus huiuſmodi: quoniā omnes iſtas criſes nō inuenis cōuerti ad ſalutem plus q̄ꝫ ad malitiā. Et Hippocrates quidē nō narrauit diſcretionē illius neqꝫ determinationē ipſius ſm finē veritatis ex accidentibꝰ: ſꝫ ex ſignificatiōibus. qđ eſt: qꝛ dixit ꝙ digeſtio ſigñat velocitatē criſis ꝛ fiduciā ſanitatis. Res aūt crude que nō digerunt: que cōuertūt ad exiturā malā ſignificant: tam: qꝛ non erit criſis: aut doloꝛes: aut longitudinem egritudinis:

† Aliis receſſi.

aut mortem: aut reditionem egritudinis. Propter hoc ergo poſſibile eſt vt ſciatur ſi criſis accidit ab accidentibus que faciunt criſim: ⁊ poſſibile eſt vt nominet illa accidētia ex ſignificationibus criſis: verum an illud conuertatur ad ſalutem: aut ad mortē: ſignificatur ex digeſtione tm̄: ⁊ nō ſignificatur ex digeſtione iterū ſi criſis accidat: ſed an euadat infirmus an moriatur. Et oportet vt ſis etiam memoꝛ ſſimus cum eo quo expoſui tibi nomina: cū ſiat per ipſum fundamentum in arte medicine. Et ſcias iterum ꝙ ſigna quibus fit criſis ingrediuntur in genus accidentiū: que ſignificant euentum euacuationis ⁊ euentum exiturarum: ⁊ ꝙ ille euacuationes ſm veritatem non ſunt niſi cauſe conſumptionis egritudinis aut caſus virtutis accidens: aut ſunt ſignificationes que ſignificant illud.

¶ Textus. XLIX.

¶ Adhuc ſignationes quas diximus in ethiopia: ⁊ heſperia: ⁊ ſeptētrione experti ſumus.

¶ Quod eſt: quia tu inuenis has ſignificationes: quarum pꝛeceſſit rememoꝛatio certificari in regione nubie: ⁊ in regione ſclauonie: ⁊ in regione heſperie.

¶ Commentum Galeni.

¶ Non vitur Hippo. in ſermone ſuo. In regionibus breuitate: ſicut de conſuetudine ſua eſt: vt faciat. quod eſt: quia poſſibile fuit ei vt adiungeret ad ſermonem ſuū primum duas dictiones tm̄: ⁊ non fuit neceſſarium vt ſcriberet hūc ſermonem. Et propter hoc ego ſum adiungēs illud ad ſermonē ſuū: ⁊ oſtendens oſtenſione manifeſta quomodo erit quando addiſ ei illud ſicut ſi dixiſſet. Oportet vt ſcias bene de eſſe ſignificationum ⁊ reliquorum ſignorum ꝙ ipſa ſit omni anno ⁊ in omni hora ex horis āni: ⁊ in omni regione que ex eis ſunt laudabilia ſignificant bonū: ⁊ que ex eis ſunt mala ſignificant malū. Jam ergo manifeſtū eſt ex additione mea in hoc ſermone ſcilꝫ ⁊ in omni regione ꝙ ſermo eius cuius premiſimus rememoꝛationē eſt ſupflu⁹: nec eſt neceſſitas eius. Quoniam non intelligit ex eo aliquid aliud niſi ꝙ ſignationes laudabiles ⁊ illaudabiles ſignificāt ſemꝑ: que ex eis ſunt laudabiles bonū: ⁊ que ex eis ſūt male: malū in omni regione: ſiue ſit calida complexio ei⁹: ſiue frigida: ſiue equalis valde. qꝺ eſt: quia rememoꝛatio eius de regione nubie ſm ſemitaꝫ exempli ſignificat regiones calidas: ⁊ per regionē ſclauonie ſignificat regiōes frigidas: ⁊ per regionē heſperie regiones temperatas.

¶ Textus. L.

¶ Nec deſperatio aliqua te conturbet: quia locupletius q̄ꝫ exiſtimes tibi arridebit ſignoꝛuꝫ ſeries: ſi vt monuimus noſtre ratiōi inuigiles.

¶ Oportet ergo vt ſcias ſcientia certa: quia nō eſt negandum in locis eiſdem quin ſit recta inuentio tua multiplicata: cum tu cognoueris ſignificationes ⁊ ſciueris quomodo diſcernas eas ⁊ regas eas cum certitudine.

¶ Commentum Galeni.

¶ Res quā dixi in eis que ſunt pmiſſa: propterea quia fuit neceſſaria ſcripſit eam Hippo. in hoc loco ⁊ eſt ſermo ei⁹: qꝛ quādo tu intelligis itellectu bono virtutes ſignificationū: tunc tu q̄uis nō precedas ⁊ ſcias ſemper illud de aptitudine cuius eſt vt accidat ſm veritatem: verūtamē quando iam certificaſti ⁊ recte inueniſti ſm plurimuꝫ duplicia multa nō errabis: ⁊ in hoc oſtendiſ bonitas hominis ſupaliunt ex eis qui antecedūt ⁊ indicant illud quod eſt futurū. qꝺ eſt: quia inuētio preter ꝙ accidat in illa erroꝛ maioꝛ eſt q̄ꝫ menſura vtutis hominis. Paucitas autē erroꝛis eſt de operatione prudentū in arte: ⁊ qui recte inuenit ex iſtis omnibus in. xx. vicibus: ⁊ errat vice vna: melioꝛ eſt eo qui errat in. x. vicibus vna vice: ⁊ cuius erroꝛ eſt etiam in omnibus centū vicibus vice vna in vltimo: melioꝛ eſt iteruꝫ eo cui⁹ erroꝛ eſt in omnibus. xx. vicib⁹ vice vna. ⁊ melioꝛ illo iteruꝫ eſt cui⁹ erroꝛ eſt in omnib⁹. ccc. vicibus tm̄ vice vna. Oportet ergo ne rectū ſit illud de quo querunt a nobis experimentatoꝛes de additione noſtra in eo quod dixim⁹. ſ. ⁊ illud ponit te ne erres ſemper. Cum ergo nō poſſumus reſpondere in illo eſtimant quia iam nos vicerunt: ⁊ oſtendunt ꝙ additio noſtra quā addidimus eſt ſupfluitas: nec eſt neceſſaria: nos enim q̄uis non poſſum⁹ quin erremus ſemper: verūtamē ſm diſpoſitionē peruenim⁹ ex complemento artis ad plurimū: q̄ꝫ illi ad quod perueniūt illi multotiens: non in pꝛonoſticatione eius quod futuruꝫ eſt tm̄: ſed in egritudine ⁊ ſanatione egritudinum etiam.

¶ Textus. LI.

¶ Neqꝫ te ad alias egritudines ⁊ alias pꝛeceptiones ab hac pꝛeceptione velis diffundere: quia quecunqꝫ determinantur noſtro numero certo dierum creticoꝛuꝫ: noſtro quoqꝫ ſint expoſite oꝛdine pꝛeceptoꝛum.

¶ Et nō oportet vt peruenias ad nomen alicuius egritudinis: que non eſt dicta in hoc libꝛo. quod eſt: quia omnes egritudines que conſumuntur in ſpatio tēpoꝛis quod pꝛemiſimus ⁊ determinauimus: cognoſces per hec eadeꝫ ſigna ſi rexeris ⁊ diſcreueris ea.

¶ Commētum Galeni.

¶ Videtur mihi: quia ſcripſit hunc ſermonē in fine libꝛi ſui propter ſermonem ſuū. ſ. ꝙ ſmo meus iſte eſt in egritudinibus acutis: ⁊ que ſequunt̄ ex eis: ⁊ propter hoc ipſe cuꝫ nō dicat plures ſignificationū laudabiliū ⁊ malarū quas dixit niſi ſermō: abſoluto qui cōicat omni egritudini: ⁊ ꝙ ex eis ſunt ſignificationes pauce ſeparate ab eis: facit nos rememoꝛari ſermonis ſui: quia non dimiſit dicere aliquaꝫ ex rebus de qua fuerit nobis dignum eſtimare. qꝛ ſit falſa. qꝺ eſt: qꝛ cū dixit quaſdam egritudines nominibus ſuis: ⁊ dimiſit dicere quaſdam earum: ſignificauit per illud quod non fecit in vanuꝫ illud quod fecit neqꝫ ſine cauſa: ſed quoniam in quibuſdam egritudinibus eſt neceſſarius ſermo proprius ſine reliquis earuꝫ: ⁊ propter hanc cauſam dixit eas. Ille autem quarū dimiſit rememoꝛationem omnes ingrediunt̄ in ſignificationibus cōmunibus: ⁊ ide eſt ꝙ illud qꝺ ſcripſit in primis in facie ſignificāte mortē: ⁊ rectū fuit dicere ꝙ eſt ſignificatio moꝛtifera in oīb⁹ egritudinib⁹ acutiſ.

¶ Et ſilr etiā qꝺ ſcripſit in decubitu ⁊ anhelitu: ⁊ in ſomno: ⁊ in vigilijs: ⁊ in reliquis rebus remanentibus: in quibus venit criſis in hoꝛis quas determinauimus in eis que ſunt premiſſa: quoniam liber iſte eius non eſt in egritudinibus chꝛonicis: ſed ſicut dixit in egritudinibus acutis: ⁊ que accidūt ab eis: ⁊ ſignificauit horā in q̄ venit criſis earū: ⁊ dixit in qbuſdā earūqꝫ accidit illud in die. xx. ⁊ in quibuſdam earū in die. xl. ⁊ in quibuſdam earum in die. lx.

¶ Explicit liber Tertius ⁊ vltimus Pꝛonoſticoꝛum Hippocrates ſm antiquam tranſlatioem a Thaddeo floꝛentino explanatus.

Queſitorū in libris pronoſticorū index

¶ Eorum que a Thaddeo florētino in tribus pronoſticorum libris examinantur index. foliorū ꝛ eorundē colūnarū numero digeſtus.

In primo.

Utrum facere ſanitatem in egro ſit finis medicine vel potius eā conſeruare. fol. 195. colū. 4.
Utrū ſit poſſibile medicum preuidere omne accidēs futurū in q̄libet morbo. fol. 195. col. 4.
Utrū omne periculū a medico preuiſum ab eodem tolli poſſit. fol. 196. columna. 1.
Utrum hyp°. in libris pronoſticorū ſuper egritudines acutas tm̄ pronoſticari doceat. fol. 198. colū. 1.
Utrū hy°. in hoc libro ſuper omnem egritudinem acutam pronoſticari doceat. fol. 198. colū. 1.
Utrū color viridis ſignet ſup fridītatē vel calitatē. 199. co. 1.
Utrū hy°. ponat oia mala ſigna a facie ſumenda. 199. co. 1.
Utrum ſigna a facie ſumpta ſint multe efficacie in ſignificando. fol. 199. colū. 1.
Utrū facies tornatilis facta in iuuene cholerico habenti humores ſubtiles. exiſti in regione calida ꝛ tempore calido ſit deterius ſignum q̄ ſi facta ſit in habenti conditiōes oppoſitas. fol. 200. colū. 2.
Utrū hn̄s faciē tornatilē pp egritudinem. euadē poſſit. 200. co. 3.
Utrum iacere corpore ſupino ſit malum mediocre. vel malum ſimpliciter. fol. 202. colū. 4.
Utrū anguſtia ſit ſignū pīculoſum in egrotātib°. 203. co. 1.
Utrū color viridis cauſet a melancholia. 204. colū. 2.
Utrū color viridis ꝛ citrin° demōſtrēt pau̅ nocu̅m. 204. co. 2.
Utrū alienatio mentis ſit ſignum mortis. 204. colū. 4.
Utrū hō poſſit videre rē que eſt in eius oculo. 205. co. 1.
Utrū poſſit apparere egro aues volare. 205. colū. 1.
Utrum videamus extramittendo. 205. colū. 1.
Utrū rō poſſit eē ſana. imaginatiōe exiſte corrupta. 205. c. 1.
Utrum frenſis ſit paſſio mortifera propter nobilitatē3 mēbri in quo ſit. nō aūt propter ſui magnitudinē. 205. co. 1.
Utrum ſpūs freqn̄s ſignet dolorē vel incēſionē. 205. col. 2.
Utrum ſpiritus magnus cum intermiſſione. ſignificet alienationem. folio. 205. colū. 2.
Utrū anhelitus frigidus in egritudine acuta ſignificet mortem. folio. 205. colū. 2.
Utrū anhelitus ſpiſſus ꝛ paru° ſignet dolorē. fol. 205. co. 2.
Utrū in magna accēſiōe anhelitus ſit magn°. fol. 205. col. 3.
Utrum pulſus ſit certius ſignum in ſignificando ſuper febres q̄ anhelitus. folio. 205. colū. 4.
Utrū bonus ſudor debeat fieri in die cretico. fol. 206. col. 2.
Utrū bon° ſudor debeat fieri in toto corpore. fol. 206. col. 3.
Utrū p ſudorē factū in toto corpe fiat alleuia°. fol. 206. co. 3.
Utrum ſudor frigidus in egritudine lenta lōgitudinem eius vel potius mortem ſignificet. fol. 206. colū. 3.
Utrū ſodor exn̄s i capite ꝛ ceruice ſolū. ſit peſſim°. f. 206. c. 3
Utrū in febre acuta poſſit eē ſudor frigidus. fo. 206. co. 4.
Utrum ſudor calidus exiſtens ſolū in capite ꝛ ceruice mortem demonſtret. fol. 206. colū. 4.
Utrū ſudor ſignificet ſuper febrem. fol. 206. colū. 4.
Utrum alienatio ꝛ anguſtia in egritudine acuta mortem ſignificent. fol. 207. col. 4.
Utrum dolorem non quieſcere ꝛ febrē non deficere in pleureſi ſignificet ꝯuerſionē ad collectionē ſaniei. fol. 208. c. 4.
Utrū in apoſtematibus calidis epatis ꝛ ſplenis fluxus ſanguinis narium ſit bonum ſignum ſimpliciter vel malum ſignum ſimpliciter. fol. 209. colū. 1.
Utrum maturatio non fiat niſi per calidum. fol. 209. co. 2.
Utrū apoſtema quod magis approximat loco calidiori minus colligat de ſanie. fol. 209. colū. 4.
Utrum ſanies exiſtens in apoſtemate mirach poſſit intrare ſtomachum. ꝛ inteſtina. fol. 210. colū. 4.
Utrum omnia membra nutriantur a ſubſta alba. fo. 211. c. 2.
Utrū3 generatio ſaniei fiat a calore mixto ex naturali ꝛ preter naturam. fol. 211. colū. 2.
Utrū generatio ſaniei ſit digeſtio vel nō. fol. 211. col. 2.
Utrū ſedimen in vrina ſit illud qd̄ refugit operationē nature in conuerſione cibi in ſanguinem. fol. 211. colū. 3.

In ſecundo.

Utrum idropiſis superueniens febri acute. ſit bonum ſignū ꝛ bona cauſa. folio. 212. colū. 2.
Utrū idropiſis ſuperueniēs febri acute poſſit fieri vitio ſplenis. folio. 212. colū. 2.
Utrū omnis idropiſis ꝯtingat pp peccatū epatis. fo. 212. co. 2.
Utrū hō poſſit abſtinere a tuſſi pro volūtate. fol. 213. col. 2.
Utrū frigiditas extremitatū ſit malū ſignū. fol. 213. colū. 3.
Utrū friditas extremitatū ſit ſignū mortale. fol. 213. col. 3.
Utrū oporteat febrē lippariā ſp fieri de apate. fo. 213. co. 4.
Utrum facilitas ꝛ bonitas ꝛ fortitudo motus in egris ſint bonum ſignum neceſſarie. fol. 214. colū. 2.
Utrum quando egritudo eſt fortior virtute. infirmus neceſſario moriatur. fol. 214. colū. 2.
Utrū ſcientia medicine ſit vtilis. fol. 214. colū. 2.
Utrum ſigna ſumpta a virtute animali ſint fortiora in ſignificando q̄ ſigna ſumpta a v̄tute vitali. fol. 214. colū. 3.
Utrū ſigna ſumpta a virtute naturali ſint fortiora in ſignificando q̄ ſumpta ab aiali ꝛ vitali. fol. 214. colū. 3.
Utrum per colorem vnguium poſſimus pronoſticari ſuper mortem. fol. 214. colū. 4.
Utrum vna virtute permanente ſixa corpus in ſua diſpoſitione permaneat. fol. 215. colū. 1.
Utrum deſtructio virtutū ſimul fiat. fol. 215. colū. 1.
Utrum color viridis ꝛ liuidus creticam euaſionem ſignificare poſſint. fol. 215. colū. 2.
Utrū ſignum ſumptum a teſtib° poſſit mortem vel ſalutem ſignificare. fol. 215. colum. 3.
Utrū appropinquāte criſi ſterc° ꝯdēſari dēat. fol. 216. col. 4.
Utrum egeſtio viſcoſa multa ſit peior pauca. fol. 217. col. 3.
Utrū egeſtio nigra ſit ſignum mortis. fol. 217. colū. 4.
Utrū egeſtio viridis poſſit eē ſignū creticū. fol. 217. colū. 4.
Utrū egeſtio pinguis ſignificet mortem. fol. 217. col. 4.
Utrū egeſtio fetida ſignificet mortem. fol. 217. col. 4.
Utrū multiplex color in egōne ſit malū ſignū. fol. 218. col. 1.
Utrū multiplex color in egōne ſignet mortē. fol. 218. colū. 1.
Utrum egeſtio que eſt ſicut lotura inteſtinorum ſit malum ſignum in acuta paſſione. fol. 218. colū. 1.
Utrū ventoſitas gnet a calitate ꝛ frigiditate. fol. 218. co. 3.
Utrū hypoſtaſis poſſit aliqd̄ bonū ſignificare. fol. 219. co. 3.
Utrū hypoſtaſis decidat a materia morbi. fol. 219. colū. 3.
Utrū color rube° vrine. ſit melior colore albo. fo. 218. co. 4.
Utrū color hypoſtaſis vim aliquā ſignandi hēat. f. 219. c. 4.
Utrū hypoſtaſis ſtās in fundo bonū ſignet. fol. 219. co. 4.
Utrū ſedimē rubeū egritudis lōgitudinē ſignet. fo. 219. c. 4.
Utrum hypoſtaſis reſidens in fundo ſit fidelis nuncia ſalutis. folio. 219. colū. 4.
Utrū hypoſtaſis rubea contingat propter aquoſitatem ſanguinis. fol. 219. colū. 4.
Utrum hypoſtaſis ſquamoſa ſit peſſima. fol. 220. colū. 3.
Utrū hypoſtaſis ꝓcedat a liquefactiōe adipis. fo. 220. co. 3.
Utrum aliquod ſedimen ſit ventoſum. fol. 220. colū. 3.
Utrū hypoſtaſis ſq̄moſa ſit peior ſimulaginea. fo. 220. co. 3.
Utrum ſedimen magnarum partium ſit melius ſedimine

paruarum partium. fol.220.colũ.3.
Utrum nebula nigra poſſit ſignare bonam criſim in acuta paſſione. fol.220.colũ.4.
Utrum nebula poſſit fieri ex flegmate ⁊ ſanie. fo.220.c.4.
Utrum indigeſtio materie ſignificet per colorez citrinum vrine an per ſubiã tenuẽ ei⁹ an per vtrũq3 eorũ ſil. fo.221.c.1.
Utruz color vrine detur ſibi a permixtione cholere cum ea an ab actione caloris naturalis in eã agẽtis. fol.221.co.1.
Utrum vrina cauſet a ſolo potu. fol.221.col.2.
Utrũ qͣlitas vtriuſq3 ⁊ morbi a medico cogñſci poſſit. f.221.c.3.
Utrum vrina aquoſa neceſſario mortẽ ſignet. fol.221.col.3.
Utrum vrina nigra neceſſario mortẽ ſignet. fol.221.colũ.4.
Utrum vrina fetida neceſſario mortẽ ſignet. fol.221.col.4.
Utrũ vrina nigra ſit peſſima in pueris. fol.222.colũ.1.
Utrum vrina aquoſa magis contradicat nature puerorũ qͣ̃ nigra. fol.222.col.1.
Utrum ad vrinã tenuẽ cum fortitudine virtutis criſis cum apoſtemate neceſſario ſequatur. fol.222.colũ.2.
Utrum egritudo que eſt de groſſis humoribus per apoſtema terminetur. fol.222.colum.2.
Utrũ vrina pinguis poſſit eſſe bonum ſignũ. fol.222.co.3.
Utrũ pinguedo vrine poſſit in fundo reſidere. fol.222.col.3.
Utrum ſedimen album leue cuius cauſa eſt ventoſitas multa cum humore ſit peius nebula. fo.222.colum.4.
Utrum vomitus ſimplex ſit malus. fol.223.col.2.
Utrum vomitus groſſus ſit malus. fol.223.co.2.
Utrũ in corpe hũano humor vere pur⁹ inueniat. fo.223.co.2.
Utrum frigiditas faciat vomitum ſpiſſum. fol.223.co.2.
Utrũ vomitus niger ſignet malum mortale. fol.223.co.3.
Utrũ cholera viridis generet in ſto° ex olerib⁹. fo.223.c.4.
Utrum cholera viridis fiat in venis. fol.223.co.4.
Utrum vomitus ſignificans multas egritudines ſignificet mortem proximam. fol.223.colum.4.
Utrũ velocitas productionis ſputi ſit bonũ ſignũ. fo.224.c.3.
Utrum facilitas productionis ſputi ſit bonũ ſignum in omni egritudine pulmonis. fol.224.colũ.3.
Utrũ permixtio ſputi cũ ſallua ſit bonũ ſignum. fol.224.co.3.
Utrum ſputũ rubeũ oĩno ſit malum ſignum. fol.224.co.4.
Utrũ ſputũ albũ viſcoſuz accidat a flãte aduſto. fo.224.c.4.
Utrum apoſtema ſanguineũ ſit multe maiitie. fo.22.4.co.4
Utrũ cholera nigra rodat mẽbra in qb⁹ adunat. fo.225.c.1.
Utrum ſputũ ſpumoſum ſit malum. fol.225.colũ.2.
Utrũ ſputum ſanguinis puri ſit malũ ſignũ. fol.225.colũ.2.
Utrum ſputum ſubſanguineum clarum demonſtret ſalutez ſi veniat in principio. fol.226.colum.2.
Utrum in peripleumonia ſigna digeſtionis differant vſq3 ad ſeptimum diem. fol.226.co.2.
Utrum ſputum ſubrubeum clarum ſit melius ſignum qͣ̃ rubeum purum. fol.226.colum.3.
Utruz digeſtio debeat ſputo ſanguineo puro. fo.226.co.4.
Utrũ error ↄtingat in apoſtemate diu durante. fol.226.c.4.
Utrũ oẽ ſputũ pſeuerante dolore ſit malum. fol.227.co.1.
Utrum egritudo que ad ſaniem conuertitur teneat mediuz inter ſalutiferam ⁊ inſanabilem. fol.227.colũ.1.
Utrum putredo cholerica ſignificet ſuper egritudinem pulmonis. fol.228.colũ.2.
Utrum putredo cholerica per ſputum emiſſa mortez ſignificet. fol.228.colum.2.
Utrum dies.14ᵘˢ indicetur ab vndecimo vel.7°. fo.228.c.3.
Utrum fortitudo virtutis ſola ſignet ſalutẽ. fol.228.colũ.3.
Utrum membrum rarum citius veniat ad ſaniem qͣ̃ ſpiſſum. fol.229.colũ.2.
Utrũ i pleureſi ſanies adunet in vno latẽ tm̃. fol.229.co.4.
Utrũ in periple⁹ ſanies adunetur in vno latẽ tm̃. fo.229.c.4.
Utrum febris ethica ſit continua. fol.230.col.2.
Utrum febris ethica augeatur in tempore quo cibus digeritur aut diſpergitur aut aſſumitur. fol.230.co.2.
Utrum empicus ex peripleumonia neceſſario ſit ſimul ptiſicus ⁊ empicus. fol.231.colum.4.
Utrum peripleumonia per apa terminari poſſit. fo.232.c.3.
Utrum vrina groſſior nãli ſignet criſim p apa. fo.232.col.4.
Utrum vrina in qͣ eſt hy¹⁰ multa ſit groſſior nãli. f.232.c.4.
Utrum apoſtema creticum contingat in egritudine exiſtentibus humoribus eius digeſtis. fol.233.col.3.
Utrum ſit poſſibile ſputum procedere ſicut oportet indigeſta exiſtente materia. fol.233.col.3.
Utrum omnis peripleumonicus deductus ad saniez neceſſario moriatur. fol.234.colum.2.
Utruz ſenes magis pereant a collectionibus pectoris qͣ̃ iuuenes ⁊ adoleſcentes. fol.234.colũ.2.

In tertio

Utrum ſbita mutatio que ſit in criſi ſit cauſa morbi vel morbus vel accidens morbi. fol.236.colũ.1.
Utrũ ſpẽs criſis ſint.vj.vel plures vel pauciores. f.236.c.2.
Utrum aſpectus lune ⁊ corporis ſupercelestis ſit cauſa criſis. fol.236.colum.2.
Utrũ corpus ſupceleſte ſit cã male criſis. fol.236.co.3
Utrum natura creticans recipiat adiutorium a conſtellatione. fol.226. colum.3
Utrum motus celeſtis ſit cauſa dierum creticorum intercidentium. fol.236.colũ.3.
Utrum dies 7ᵘˢ ſit fortior.17°. fol.236.colum.4.
Utrum dies 4ᵘˢ ſit fortior 7°. fol.236.colum.4.
Utrum dies 4ᵘˢ.ſit fortior 14°. fol.236.colum.4.
Utrum 4ᵘˢ.dies ſit creticus. fol.236.colũ.4.
Utrum annus ſit tercẽtuz ⁊ ſexagita quinq3 dierum ⁊ quarta pars ex centum partibus vnius diei. fol.237.colũ.3.
Utrum reuolutiones periodorũ ſint tm̃ due. fol.237.co.4.
Utrum pronoſticatio ſit difficilior in egritudine acuta qͣ̃ in longa. fol.238.colum.2.
Utrum in principio morbi cronici ⁊ acuti poſſimus pronoſticari ſuper criſim bonam vel malã eorũ. fol.238.col.2.
Utrum periodus in febre interpollata idem faciat qd̃ vnus dies in continua ⁊ econuerſo. fol.238.colum.3.
Utrum criſis quartane ventura poſt diem 15ᵐ.preſciri poſſit. fol.238.colum.3.
Utrum euaſuri ab egritudine omnia ſigna bona.contrarij vo omnia ſigna mala habere debeant. fol.239.colum.1.
Utrum febricitans febre acuta poſſit eſſe abſq3 omni dolore. fol.239.colum.1.
Utrum iudicium poſſit eſſe circa morbos acutos ⁊ longos per conſiderationem quaternorum. fol.239.colũ.1.

¶ Finis

ℭ Thaddei Florentini in preclarum regiminis acutorum morborũ Hippocratis volumẽ expoſitio fructuoſa per Joanẽ Baptiſtam Nicollinũ Salodieñ decori ſuo integerrimo reddita feliciſſime Auſpicatur.

ℭ Thaddei Expoſitoris prefatio.

Oſtis enĩ ꝙ neqꝫ hoc neqꝫ aliõ aliqõ opus ſcripſi, gloriam que a multis concupiſcens. Sed aut amicis largiẽs, aut exercitans meipſũ ꝛ ad preſentis vtiliſſimo exercitio, ꝛ ad ſenectutis obliuionẽ (vt plato ait) monumenta theſaurizans. In his quidẽ ꝟbis 7° terap. a Gal. ſcriptis innuit Gal. triplicẽ eſſe finẽ, librorũ cõditores mouẽtẽ. quorũ primus eſt gloria generalis. ſcõs ẽ charitas amicorũ. tertius ẽ exercitiũ ꝓprij intellectus, duplicẽ in ſe vtilitatẽ ꝯtinens, preſentem. ſ. ꝛ futurã: pſentẽ qdem. qm̃ inuẽtio ſciarũ auget iam habitã, intellectũ ſpeculatiuũ impinguat. ꝛ operatiuũ facit robuſtũ. Futurã ꝟo qm̃ per inuẽta arca memorie ſup agitata cũlez excedẽs mẽſurã theſaurizat in culmẽ. Abijcit aũt a ſe Gal. pᵐ finẽ tanq̃ aliqualr̃ impediẽtẽ phie cupidũ intellectum ꝛ pſertim habentem ſufficienter neceſſaria que ad vitam.

Margin: Cõponẽtiũ finis 3ᵉ.

ℭ Uerũ qꝛ idẽ eſt finis inuẽtorũ operis, ꝛ eorũ q̃ declarant inuẽta, idõ cũ ego licet qualẽ dei grã me ꝯfitear de catalogo expoſitorũ, ꝛ iã tẽporalibus bonis ſufficiẽter abundẽ ꝛ pſertim me moueat charitas dilectiſſimi ꝛ pollentis ingenij Bartholomei Ueronẽſis cuius labor ad hoc opus nõ modicũ pſtitit auxiliũ collatiuũ. ad ſimilitudinẽ Gal. principis medicie renũcio pmo fini. ſ. glorie quo ad vulgus. ſꝫ ꝛ tertiũ cũ omni deſiderio amplexãs ꝛ oſculãs ſuauio pulcherrime veritatis. cuius (teſte Ariſt.) maxima ꝛ admirabilis eſt delectatio puritate ꝛ firmitate. ℭ Porro qꝛ lib. Joãnitij. ꝛ tegni. ꝛ pno°. ꝛ apho. fere iã expoſuiſſe me recolo. reſtat aũt ex libris Hip. lib. regiminis acutorũ exponere. cuius obſcuritas ꝛ ꝟborũ põdus expoſitorẽ reqrit in vtroqꝫ organo meᵉ. ſ. rõne ꝛ experimẽto perdomitũ, me hactenus perterrẽtẽ operã ſum agreſſus. ad cuius actũ veracẽ ꝛ cõſumationẽ. felicẽ ille mihi ſuũ ducatũ miſericordit̃ tribuat de quo ſcribit, pnᵐ, rector, dux. ſemita, terminꝰ idẽ. ꝓ Uerũ qꝛ tedioſã ꝓlogorũ lõgitudinẽ ſemp odiui ſequẽs ſuccitã ꝛ breuẽ manifeſtationẽ eorũ que in pnᵒ librorꝫ queruntur, Jdeo longiloqo quolibet ꝓpulſato ad 4ᵒʳ cãrum genera, huius opis ꝓponẽda, accedo. ſ. materialem cãm, formalez efficientem ꝛ finalem. ℭ Dico igr̃ ꝙ cauſa materialis huius opis eſt regimẽ egritudinũ acutarũ. de hoc ꝛ enĩ Hip. in hoc negociat̃ volumine. ℭ Cã ꝟo formalis ẽ ordo tractatus ꝛ ordo tractãdi. ordo qdẽ tractatus ẽ librorũ inter ſe ꝛ capitulorũ eorũq; pciũ ad inuicẽ ordinatio. ꝛ h̃ qdẽ ordinatio patebit infra in illo cap̃. ſ ptiſana ꝟo ordeacea. in quo ponã ordinẽ totius lib. ordo ꝟo tractãdi ẽ modus quẽ ſeruat. ꝛ iſte ordo eſt reſolutiuꝰ. ℭ Cã ꝟo efficiẽs fuit Hippocras. ℭ Finalis autẽ cã ẽ duᵖ opis, ſ. ꝛ operatoris. opis. vt per ea q̃ in h̃ lib. determinant̃. habeat̃ certa notitia ꝛ artificiale igeniũ curãdi morbos acutos. Finis ꝟo operatoris ẽ ille triplex vl̃ duplex. quẽ tetigi i exponẽdo ꝓpõnẽ Gal. pmiſſas.

ℭ Textus. Primus.

Uli de egrotantiũ accidentibus in ſingulis egritudinibus tractãtes potius conſenſiſſe feruntur: eos quidem in his que tradiderunt: inueniſſe quiddam nõ eſt dubium: poteſt etiã: quãuis non medicus: quis eadẽ facere: vbi egri accidentia percipiens denotauerit. Sed ꝛ eorũ etiã que cũ his medico ſcire neceſſe eſt ꝛ abſqꝫ egri iudicio nota fieri debẽt plurima intacta omiſerũt.

Alii qui ſententias illis de aſſidis relatas ſcripſerunt in eo qõ ſcripſerunt de accidentibus que in egris in vnaquaqꝫ ſuarum accidunt egritudinũ inuenerunt quiddam: poteſt autez facere hoc: ꝛ inuenire in eo etiã qui medicus non eſt: qñ bene intelligit ab vnoquoqꝫ egrorum illud qõ ipſe. ſ. infirmus inuenit de infirmitatibus. Rerum autem quas medico ſcire neceſſe eſt cum iſtis preter ꝙ infirmus ipſas ei diceret: dicere plurimum dimiſerunt. Uerũtamẽ illa accidẽtia: diuerſa erunt in egris diuerſis: ꝛ quorũdã eorꝫ ſollicitudo magnificatur in ſignificatione.

ℭ Comentum Galeni.

On ſolum cum ſcripſerunt rememorationes ſnarũ relatarũ ab illis de aſſidis non dimiſerũt aliqd dicere ex accidentibus: que infirmis accidũt: imo inuenimus eos dixiſſe de illis accidẽtibus plus q̃ oporteat ſicut oſtẽdã poſtpoſt. hec aũt actio nõ eſt operatio prudẽtum in arte. ſ. vt non dimittant aliqd dicere ex rebus quas vulgus ſcire poteſt. Qm̃ prudentum intẽtio in arte ſua nõ eſt hec: ſed vt ſcribant totum quo fit iuuamentum in medicatione egrorũ: donec ipſis etiã q̃cqꝫ fit neceſſariũ addere ad id res quas omnes vulgi ſciunt: ꝛ dimittere rememorationẽ rerũ multarũ ex illis quas ipſi ſciunt: quando vident ꝙ in ipſis non eſt iuuamentum in fine artis.

ℭ Textus. II.

ℭ Que quidem in diuerſis egris diuerſa ſunt ex parte obſcuras: ꝛ intelligi difficiles habẽt ſignificationes.

ℭ Quamuis illa accidentia diuerſa fuerint in egris diuerſis: ꝛ quorũdam eorum manifeſtatur ſtudium in ſignificatione.

ℭ Comentum Galeni.

ℭ Significatio eſt ſciẽtia ſumpta ex ſignificatiõibus. Multi aũt vtunt̃ hoc nõie ſignificatio ſup ſigna rõnabilia: ſicut oſtẽdi in tractatu quẽ cõpoſui de ſignificationibus ꝛ accidẽtib [illegible] ꝙ Hip. de rebꝰ ad quarꝫ cognitionẽ vl̃ ſciãz fit in hac ſcia cognitio ꝛ qbꝰ iuuant̃ medꝛ nõ oẽs inueniũt̃ ſcripte i ſnijs relatis. illis õ aſſidis: ſꝫ dimittũt̃ I mltĩ locis.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Liber iſte diuidit̃ in. 2. ptes. ſ. in pemiale cap̃. ꝛ tractatũ totius. durat pᵃ vſqꝫ. ſ ptiſana. Cap̃. ꝟo pemiale diuidit̃ in. 2. ptes. in quarũ pᵃ. q̃ durat vſqꝫ. ſ Scriptorũ itaqꝫ. Jr̃ prehẽdit medicos de aſſidis de inartificiali pceſſu. illis ꝟo 2ᵃ. manifeſtat ſuã intẽtionẽ ꝛ modũ ſue intẽtionis quẽ in h̃ libro hꝫ. ꝓ Pria diuidit̃ in. 2. i qrũ pᵃ q̃ durat vſqꝫ. Lin quo

tamē nō ſolū.]reprehēdit eos in generali. ibi in ſpāli. pᵃ in 2 in quaꝝ pᵃ. q̄ durat vſqꝫ. [Si.n. ſagaci ⁊ opportuna.]reprehēdit eos de ſuperfluitate. ⁊ defectu. in illa vō reprehēdit eos de falſitate. pᵃ in. 2. in quarū pᵃ q̄ durat vſqꝫ. [Sꝫ ⁊ eorū.]reprehēdit eos de ſuperfluitate inutiliū ad artē. i illa vō reprehēdit eos de defectu vtiliū. pᵃ in. 2. in q̄rū pᵃ q̄ durat vſqꝫ. [pōt ēt.]ponit Hip. illa inutilia q̄ ipſi in ſuis tractatibus poſuerūt. in illa vō. 2ᵃ oñdit illa eē inutilia. [Paro aūt in q̄ rephēdit eos de defectu vtiliū. diuidit in. 2. in q̄rū pᵃ q̄ durat vſqꝫ [q̄ qdē in diuerſis.]ibi ponit ꝙ ipſi defecerūt, in tradēdo vtilia. in illa vō 2ᵃ oſtēdit illa eē vtilia. ⁊ ponit cām ꝓꝑ quā ipſi a traditiōe vtiliū defecerūt. ſunt igit̄ i pñti lectiōe ꝑticule. v. ¶ De quaꝝ pᵃ dicit ꝙ illi q tractauerūt de accñtib⁹ ſingulaꝝ egritudinū. ꝯſentiēdo potius relationibus infirmoꝝ q̄ꝫ ſuis inuētionibus ſine dubio inuenerūt aliqd in ſuis tractatib⁹. ⁊ h̄ de pᵃ. ¶ De 2ᵃ dicit ꝙ tractat⁹ taliū q̄ ab iſirmis ꝯſentiēdo habent̄. ē inartificialis eo ꝙ quilibet medicus poſſet talē tractatū facere poſtq̄ꝫ ipſe ab infirmis accᵃ ꝑcepta denominauerit. ⁊ h̄ dicit 2ᵃ. ¶ De 3ᵃ dicit ꝙ ipſi plurimā obmiſerūt in tractatu eoꝝ q̄ debēt eē nota. me⁰. abſqꝫ egri indicio, ⁊ debēt ꝯiūgi cū hīs q̄ habent̄ ab inditio egroꝝ. ⁊ h̄ de 3ᵃ. ¶ De 4ᵃ dicit ꝙ illa accᵃ q̄ iſti dimiſerunt in diuerſis egris ſunt diuerſa. ⁊ ideo erant vtilia ad artē. ⁊ hñt ſignationes obſcuras ⁊ difficiles intellē. ⁊ ꝓꝑ hoc obmiſerūt ea. ⁊ h̄ de. 4. ¶ De 5ᵃ dicit ꝙ ſi illa q̄ obmiſſa ſunt ab illis medicinis. diſcutiātur ⁊ colligant̄ ſagaci ⁊ oportuna iueſtigatiōe. in ſignatōe cuiuſqꝫ morbi. multa inuenient̄ diſcrepātia ab eoꝝ ſniā. ⁊ h̄ de 5ᵃ. [Qui de egrotātiū accñtib⁹ ⁊c.]vſqꝫ ad locū illū. [Si vō ſagaci.]Gal. d̄ pmis trib⁹ ꝑtib⁹ vnā deciſionē facit in eo. i cuius expōne ſic ꝓcedit. qm̄ p̄ exponit reprehēſionē illoꝝ circa ſuperfluitatē vſqꝫ. [quāuis illa accᵃ.]ibi vō exponit reprehēſionē illoꝝ circa defectū. ¶ Dicit ḡ ſic de pᵃ pte. ꝙ iſti medici qui tractauerūt de accñtib⁹ iſirmoꝝ ꝑ iterrogationē ⁊ rñſionē ab eis ſcripſerūt in ſuis tractatib⁹ accᵃ plura q̄ꝫ opoꝛtebat. qm̄ ſcripſerūt oīa q̄ ſunt nota vulgo. talia aūt inuētio nō eſt opatio prudētū inuētoꝝ artis. qm̄ opatio prudētū inuētorū artis eſt ea ſcribere q̄ ſunt neccīa in fine artis. ⁊ p q̄ fit iuuamētū ad artē. ⁊ iſtoꝝ q̄dā ſunt nota vulgo ⁊ q̄dam ignota. Sūt. n. q̄dā nota vulgo q̄ ſunt neccīa ad finē artis; ⁊ illa vtiqꝫ ſunt ſcribenda. q̄dā vō nota vulgo. ſunt ꝑitus inutilia. ⁊ illa ſunt dimittēda. ⁊ h̄ de pᵃ. ¶ De 2ᵃ ſic ꝓcedit qm̄ p̄ reſumit textū Hip. vſqꝫ. [ſignatio ē.]ibi pōit ei⁹ expōnē ⁊ exponiendo. pmo exponit h̄ vocabulū. ſ. ſignatio vſqꝫ. [dicit ḡ.]ibi ponit ſniā Hip. in h̄. §. Dicit ḡ ſic de pᵃ pte expōnis. ꝙ ſignatio ē ſcia ſupta ex ſignationibus. ⁊ multi hoīes vtunt̄ hoc noīe ſignatio ꝓ ſigno rōnabili. ¶ De. 2. pte planū ē ꝙ dicit in lrā. [potius ꝯſenſiſſe]. i. ſit̄ cū egrotātib⁹ cognouiſſe p ſenſū, ſꝫ egrotātes ſentiebāt p tactū. ibi vō p auditū. ¶ Sꝫ h̄ vr̄ Hip. iniuſte rephēdere illos. qꝛ ſignū qd̄ ſumitur ab iditio patiētis ē vnū de iudicis ſignis ⁊ artificialib⁹ ⁊ ꝓꝑ h̄ ponit a Jo° cap. d̄ ſignis veridicis. ⁊ ēt damaſcen⁹ in lib. aphō lib. p̄ dicit. [opꝫ egrotū. de oīb⁹ vñ egritudo naſci ſolet tā de iterioꝛib⁹ q̄ꝫ exterioꝛib⁹ ingri. ⁊ ſꝫ potiorē ptē iudicari.]Jtē in pn⁰ 2ᵉ dic̄. [nec te egrū ꝑ oīa interrogare pudeat.]q̄re vr̄ ꝙ medic⁹ debeat de oīb⁹ accñtib⁹ iterrogare iſirmū. ¶ Ad ꝙ dōm ē. ꝙ de oīb⁹ ingrēdū ē a me⁰ in collocutiōib⁹ ad iueſtigādū eēntiā morbi. ſꝫ nō ſunt oīa ſcribēda in libris tāq̄ꝫ artis pnᵃ. [qdā du^m nō eſt.]ꝑ hoc qd̄ dic̄. [qdā.]notat vilitatē iuētōis eoꝝ. h̄. n. dictio qdā dupl'r. accipit̄ vno qdē mō ꝯhēdo. vt qdā hō currit. alio vō mō diminuēdo. ſic di hō qdā erat diues. ⁊ iſtā ſcōam acceptionem ponit Hip. in lib. 3° cap. de hidromelle. Jn illo. §. [hidromel aūt ſm plimū minus excitat ſitiꝫ.]Jngt enim. [hidromel ſedat tuſſiꝫ.]Jr cā in illo ē qꝛ in eo ē qdā ablutiōis. i. paꝝ ablutiōis. [vbi egri accᵃ ꝑcipiēs denotauerit.]per accᵃ poſſum⁹ itelligere nocuᵃ q̄ ſentiunt iſirmi. ab egritudib⁹ ſuis ⁊ ēt iuuamēta ⁊ nocuᵃ q̄ ſentiūt iſirmi a rebus ſibi oblatis vel approximatis. puta ſi aliqs hñs cauſonem ⁊ bibit aquā fridā. refert me⁰ interdū ꝙ ꝯtulit. interdū ꝙ nocuit. [Sꝫ eoꝝ q̄ cū hijs me⁰ abſqꝫ egri inditio nota fieri debēt.]illa qdē q̄ debēt fieri nota medico abſqꝫ iditio egri ſunt ſignatiōes qbus egritudinē cognoſcimus. ⁊ qbus ſuꝑ illā ꝓnoſticamur nō ꝑcepte ob iſirmis. ſic̄ vrīa tal' vl' talis. ⁊ pulſus talis vel talis. ⁊ q̄litas coꝛᵉˢ talis vel talis. ꝑ has enim ſignatiōes ignotas iſirmis cognoſcit medic⁹ ſpēꝫ egritudinis. ⁊ eius cām. ⁊ ſcit ꝓnoᵐ ſuꝑ ipſam. Jtē ſignationes curatiue ꝑ q̄s cognoſcim⁹ res cū qb⁹ fit cura ⁊ q̄liter approximari debeāt. debēt eē note me⁰ abſqꝫ idicio egri. [q̄ qdē in diuerſis egris diuerſa ⁊c.]vult h̄ Hip. ꝙ diuerſitas accñᵐ eiuſdē egritudis i diuerſis coꝛꝑib⁹ faciat difficultatē in arte. q̄ difficultas ē ignota vulgo ⁊ nota me⁰. v.g. i fe. ꝯtiᵃ. alia accᵃ pñt appere in cholico ⁊ alia in flegmatico, ⁊ alia i puero ⁊ alia in iuuene ⁊ alia in ſene. ⁊ alia in fabro ⁊ alia i piſcatore. ex qbus fiūt diuerſe cognitiōes ⁊ ꝓnoᵉˢ. ⁊ curatiōes. Poſſet ēt h̄ qd̄ dixit. [in diuerſis egris.]intelligi de diuerſis coꝛꝑib⁹ patiētib⁹ diuerſas egritudies. talis. n. diuerſitas aliqñ hꝫ magnā difficultatē quā nō cognoſcit vulgus. Ar. [ex pte obſcuras]. i. q̄daꝫ iſtoꝝ accñᵐ q̄ appent diuerſa in diuerſis egris hñt ſignatiōes difficiles. accipiēdo ſignationes large ad ſignationes cognoſcitiuas, ꝓnoſticas ⁊ curatiuas ⁊ h̄ ē qd̄ dic̄ trāſlatio arabica. [quoꝛūdā eoꝝ magnificat̄ ſtudiū.]¶ D. dubitat̄ de ꝯᵒ. dic̄. n. ꝙ in arte me⁰ debemus addere aliq̄s res q̄s oēs vulgi ſciunt, qd̄ nō vr̄. nā qd̄ notū ē vulgis. notū ē ſapiētib⁹. qd̄ aūt vtriſqꝫ notū ē. nō dꝫ eſſe pn^m artis. cuꝫ ars ſit circa difficilia. ¶ Jtē Gal. expſſe dicit 3° de ige. ſani. cap. p̄. ꝙ illud qd̄ ē notū vulgis. nullius eſt artis. ¶ Ad qd̄ dō. n ē ꝙ q̄dā ſunt nota vulgis i q̄libet facultate ſic̄ dignitates. q̄ nihilominꝰ ſunt pn^m artis. vt oē totū ē maius ſua pte. ⁊ de quolibet affir⁰ vel negatio vera. ſilr i medicia ſignatio q̄ ſumit̄ ab eēntia morbi ē nota vulgis. ⁊ tñ ē pn^m artis curatiue. puta ſi aliqs habeat lapidē i veſica, eēntia hui⁹ morbi idicat ablationē lapidis. ⁊ h̄ notū eſt oīb⁹. ſilr ſi aliqs habeat ſolutā ꝯtiᵉˢ ab eēntia hui⁹ morbi ſumit̄ idicatio vniēdi ptes ſolutas, ⁊ h̄ eſt notū oībus. Scia vō rerū cū quibus dꝫ lapis expelli ⁊ q̄ō ⁊ rerū cū qbus dꝫ fieri vnitio ptiū ſolutaꝝ, nō ē nota oībus: ſꝫ ꝑitis in arte. vñ iquātū illa q̄ ſunt nota vulgo ſunt fundamentum eoꝝ q̄ ſunt nota ſolū ſapiētib⁹. dico ꝙ talia nota vulgo debēt in arte poni. quāuis ſint leuia. ⁊ h̄ ē ſnia Gal. 3° de ige. ſani. cap. p̄. §. [at qꝛ hoies.]¶ D. dic̄ ꝯᵉʳ. [ꝙ ſignatio eſt ſcia ſupta ex ſignatiōib⁹.]ſꝫ ꝯ h̄. n. Ga. diffinit i. idē p idē qd̄ eſt icōueniēs. ¶ Ad qd̄ dico ꝙ ſine dubio talis diffō obſcura ē abſolute ꝓpoſita. ſꝫ cū expōne quā ipſe ponit. ſtare pōt dic̄. n. ꝙ multi hoīes vtunt̄ h̄ noīe ſignatio ſuꝑ ſigna rōnabilia. q. d. ſignatio ē ſcia ſumpta ex ſignis rōnabilib⁹ vt vult Gal. h̄ aſſignare dñiaꝫ iter tractationē ſcie me⁰ p expi^m ⁊ p rōnē. Jngt. n. 2. de inge. ſani. cap. 7. §. [ꝓinde.]ꝙ q̄cqd ab experimēto remotum eſt ſignificatio dicitur.

¶ Textus. III.

¶ Si enim ſagaci ⁊ opportuna inueſtigatione colliſa diſcutiantur in vniuſcuiuſqꝫ morbi typo: nōnulla ab eorum ſententijs diſcrepantia poterunt inueniri.

¶ Et quando ſuſcipiuntur res ille ad ſignificationem: ſicut opoꝛtet in ſanatione cuiuſqꝫ egritudinum: tunc ſciuntur ex eis res multe aliter q̄ꝫ narrauerunt illi.

¶ Comentum Galeni.

¶ Poſtq̄ꝫ dixit ꝙ medici q fuerūt de illis aſſidis dimiſerūt dicē res multas: qbus iuuamētū fit in ſignatiōe. ſecut⁹ ē ēt ⁊ narrauit illud ꝑ intētionē ſermonis ſui: ſignatiōꝫ dixit.

[Sicut opꝫ in ſanatione cuiuſcꝫ egritudinū.] Qḋ ē: qꝛ oē quo iuuamētū fit in ſigñatiōe ſanatiōis egritudinū ē ex arte medicine. Et poſſe qḋē ē vt aliqs exiſtimet ꝙ Hip. dimiſit dicere ſigñationes q̄ neccīe ſunt in cognitione egritudinū: ⁊ pſciētia de eis. Veꝝ res nō ē ita: nā ſigñatiōes iſte cōprehēſe ſunt neccīo in ſigñatiōibus qbus fit iuuamētū in medicatione. Si .n. nō fieret iuuamētū p cognitionē egritudinū: ⁊ pſciaꝫ de ſucceſſiōe eaꝝ in inuētiōe medicatiōis melioris: eēt ſupflua: nec eēt neccīa oīo. Nūc ḡ cū p eā fiat iuuamētū i ſpāmic ē pp illud iuuatiua i ſanatiōe egritudis: ⁊ res in h̄ ꝙ ad cognitionē ſigñatiōis ſup infirmitates fiat cognitio in ſanatione egritudinū: ē res in q̄ loq nobis nō ē neceſſe. Qḋ ē qꝛ opꝫ in pmis vt cognoſcam⁹ egritudinē q̄ ſit: deinde intēdamus poſt illud ad medicādū ipſaꝫ. Qꝫ aūt p pnoſticatiōes fiat iuuamētū in medicatiōe egritudinuꝫ. iā oſtēdit Hip. in ꝓlogo libri ſui de pnoſticatione: itaqꝫ ſi aliqs dicat p oīa q̄ ſunt in medicina nō fit iuuamētū: niſi in cognitiōe egritudinū: aut in pſcia de eis: aut in medicatōe eaꝝ: erit intētio ei⁹ in hoc ſermone intētio eius in ſermone pmo: qḋ ē: qꝛ medicatio ex medicina nō ē niſi ſibi ipſi. Sꝫ pnoſticatio ⁊ cognitio egritudinū eſt añ medicationē. Et pp illud nō ē poſſe alicui vt dicat ꝙ finis medicie ē cognitio egritudinū: aut pſcia de eis ſicut dicimus in ſanatōe egritudinū. Et itellige a me in h̄ loco ꝙ ſanatio egritudinuꝫ ē deſtructio egritudinum: poſtqꝫ ē caſus egritudis ⁊ euacuat: ⁊ nō q̄ adhuc futura ē. Nos aūt iā ſcripſim⁹ in oibus illis illud quo ꝯtēti ſumus: vel qḋ ſufficit nobis in tractatu quē edidimus in fine medicine. Et nō opꝫ nobis nūc vt occupemur ab eo: ad qḋ intēdimus p illud qḋ eſt ipſiuꝫ ē. Qḋ eſt: qꝛ iā itelleximus ſniaꝫ Hip. pter qḋ idiguerim⁹ ſermone exqſito in fine medicine. Et qm̄ iſte ſermo ad cuius expōnē itēdimus inenit ſcript⁹ in plibus deſcriptiōib⁹ in qbus ꝯſidētia ē ſm modū aliuꝫ: tūc nō ē ſupfluū dicē illud. Diis aūt iter ipſiuꝫ ⁊ ſmonē quē pmiſimus ē in dictiōe vna: ⁊ ē iā. qḋ ē: qꝛ ſermo eſt ſcriptus ſm hūc modū. [⁊ cū ſuſcipiunt ille res ad ſigñationē: aut ſic opꝫ i ſanatiōe cuiuſcꝫ egritudinū.] Qui aūt ſcripſit hūc ſermonē ſm hāc deſcriptionē itellexit ab Hip. ex ſermone ſuo: ſigñatio: cognitionē egritudinū ⁊ pſciaꝫ de eis: ⁊ itellexit ex ſermone ſuo. [ſic opꝫ i ſanatiōe cuiuſcꝫ egritudinū.] qꝛ viſuꝫ eſt ei ꝙ medicatio egritudinū nō ē igrediēs in hoc noīe. ſ. ſigñatio ſup ſanationē egritudinū. Et ſi illud eſt ita: tūc dimiſſio Hip. dicēdi ptē artis q̄ fit medicatio egritudinū i ſmōe quē dixit añ hūc vbi dixit. [i eo dimiſerūt plura eoꝝ: qꝫuis ille egritudines diuerſe fiāt in egris diuerſis: ⁊ quorūdā eoꝝ ſollicitudo magnificet in ſigñatiōe eſt nō ſm rectitudinē.] Et manifeſtū qḋē ē ꝙ q dixit hūc ſermonē dicet ꝙ Hip. nō iterauit ēt ſermonē ſuū ⁊ ſcripſit hūc ſermonē aliū: niſi vt adderet ad ſermonē ſuū p᷑ᵐ rememorationē huius ptis artis medicine. ſ. medicationis egritudinū. Et qm̄ nō eſt diuerſitas in aliquo quo fiat iuuamētū in medicatione egritudinū: tunc prolongatio ſermonis in eo ē ſupflua: opꝫ ergo ꝓperemus ad ſermones in quibus docet Hippo. res qbus fit iuuamētū in medicatione egritudinum.

Egritudinū deſtructio earū ſanatio ē.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Coᵉᵗ circa iſtū .§. tria notat. nā pmo ꝯtinuat ſpm ponēdo ſniaꝫ eius. 2° ponit rephēſionē q̄ poſſet fieri ꝯ̄ Hip. ⁊ ei⁹ reſpōſionē. 3° ponit diuerſitatē ſcripture. p᷑ᵐ fac̄ vſqꝫ. [⁊ poſſe qḋē ē.] 2ᵐ facit vſqꝫ. [⁊ qm̄ iſte ſmo.] Dicit ḡ ſic de pᵃ pte. ꝙ poſtqꝫ Hip. dixit ꝙ medici ḋ aſſidis dimiſerunt multa q̄ erāt neccīa i ſigñatione artificiali. ꝓſequit mō de illis i qb⁹ defecerūt cōparādo ea ad ſigñationē artificialē qm̄ per illa ꝯ̄ſiciētia fit iuuamētū i curatiōe. ⁊ oīa talia ſunt ḋ arte meᵉ. ¶ De 2° ſic ꝓcedit. nā p̄ ponit rephēſionē potētē fieri ꝯtra Hip. 2° ponit rñſionē. 3° ponit q̄dā icidētia ad maiorē ḋclarationē pdictoꝝ. durat pᵃ vſqꝫ. [veruꝫ res nō ē ita.] durat 2ᵃ vſqꝫ. [⁊ itellige a me.] 3ᵃ vſqꝫ. [⁊ qm̄ iſte ſmo.] ¶ Dic̄ ḡ ſic de pte pᵃ ꝙ aliqs poſſet rephēdere Hip. de h̄ qḋ ipſe dic̄ ꝙ qm̄ res ille ſuſcipiunt ad ſigñationē ſic opꝫ i ſanatiōe. qꝛ vi omittere ſigñationeꝫ cognoſcitiuā egritudinū ⁊ pnoſticā. p h̄. n. qḋ ꝯiūxit ſigñationē cū ſanatiōe. vi Hip. itellexiſſe p ſigñationē. ſolā curatiuā ſigñationem ⁊ nō alias duas. ¶ De 2° dic̄ ſoluēdo p iterēptionē. ꝙ nō ē verū ꝙ ipſe omiſerit illas duas ſigñatiōes. qꝛ i ſigñatione curatiua cōprehēdunt ille due ſigñatiōes. ſ. cognoſcitiua egritudinū ⁊ pnoſtica. qḋ ſic ꝓbat. ſigñtio eni curatiua pſuppōit ſigñationē cognoſcitiuā egritudis. Impoſſe nāqꝫ ē egritudinē curare icognitā p ſigñatiōes rōnales. Itē ſigñatio pnoſtica pſuppōit ēt i ſigñatōe curatiua. ſic̄ res neccīa ad artē curatiuā. ꝙ āt ſignificatio pnoſtica ſit neccīa ad artē curatiuā pꝫ p Hip. i ꝓhemio lib. pnoſticoꝝ. ḡ oēs ſigtōes tres. ſ. cognoſcitiua ⁊ pnoᶜᵃ ⁊ curatiua cōprehēdunt i ſermōe Hip. qñ dixit. [qm̄ ſumunt res ille ad ſigñationē ſic opꝫ i ſanatiōe.] Et ad h̄ adduc̄ vnā gñalē rōnē. qꝛ ſanatio ē finis artꝭ curatiue. ⁊ cognitio egritudinū ⁊ eaꝝ pnoſticatio ſunt ordiate ad finē. ea ꝟo que ſunt ordiata ad finē de neceſſitate icluduntꝭ i ipſo fine. ⁊ h̄ dic̄ de 2ᵃ. ſ. de rñſiōe. ¶ De 3ᵃ pte i qua ponit icidētia ſic ꝓcedit. nā p̄ qꝛ mētionē fecerat de ſanatōe ḋclarat eā. 2° remittit nos ad librū i quo ſufficiēter de ſanatiōe ḋterminat. pᵃ vſqꝫ. [nos aūt iā ſcripſim⁹.] Dic̄ ergo de pᵃ ꝙ ſanatio i h̄ loco ē egritudiuꝫ ḋſtructio pñtiū vl' factaꝝ ⁊ nō futuraꝝ. ¶ De 2ᵃ pte dic̄ ꝙ nos de iſta ſanatōe ⁊ cauſis qbus efficit ſufficiēter iā determinauimus i lib. q ē de fine meᵉ. i. ḋ igeſani. ⁊ pp h̄ nō opꝫ nos occupari i narrādo illas ſmone exqſito. poſtqꝫ itellexerim⁹ ſniaꝫ Hip. ¶ Expeditis duab⁹ ptibus pncipalib⁹ iſtius ꝯ̄ᵗⁱ. ꝓſequit de 3ᵃ i qua ponit diuerſitatē ſcripture. i q̄ ſic ꝓcedit. qm̄ p̄ ponit neceſſitatē ponēdi diuerſitatē ſcripture ⁊ ponit illā diuerſaꝫ ſcripturā. 2° ponit qs itellectus reſultat de illa diuerſa ſcriptura. 3° opponit ꝯ̄ illā ſcripturā nouā. 4. ſoluit illā opiōnē 5. dic̄ ꝙ circa talē diuerſitatē ſcripture nō eſt multū ſollicitādū. durat pᵃ vſqꝫ. [q aūt ſcripſit hūc ſermonē] 2. vſqꝫ. [⁊ ſi illud ē ita.] 3ᵃ vſqꝫ. [⁊ manifeſtuꝫ qḋē.] 4ᵃ vſqꝫ. [Et qm̄ nō eſt diuerſitas.] 5ᵃ vſqꝫ ad finē. ¶ Dic̄ de pᵃ ſic. ꝙ ſmo iſte quē Hip. ponit inenit ſcriptus duab⁹ ſcripturis. q̄rū q̄libet pt eē vera. ideoqꝫ talis diuerſitas ē ponēda. ē aūt h̄ diuerſitas i hac diſiūctione. aut. vt ſic ſcribat lr̄a noua. [⁊ qm̄ ſuſcipiunt res ille ad ſigñationē. aut ſic opꝫ i ſanatiōe.] vetus ꝟo lr̄a ſcribit ſine hac ꝯiūctiōe. aut. ¶ De 2ᵃ dic̄ ꝙ qm̄ iſte ſermo ſcribit cū hac diſiūctōe. aut. ſequit ꝙ Hip. p hāc dictionē ſigñationū itellexit ſolūmō ſigñationē cognoſcitiuā ⁊ pnoſticā ⁊ nō curatiuā. ¶ De 3ᵃ dic̄ ꝙ ſi iſta ſcriptura noua ē vera ſic expoſita. ſequit h̄ icōueniēs. ſ. ꝙ ſcriptura q̄ ē i fine pcedētis §. ē male ſcripta. illa. ſ. [⁊ quorūdā eoꝝ magnificat ſtudiū. in ſigñatōe.] qm̄ i illa ſigñatōe nō cōprehēdit ſigñatio curatiua. ſic nō cōphēdit i iſta ſigñatōe h̄ poſita. cū ſilr ḋbeat ſumi h̄ dictio. ſigñatio. h̄ ⁊ ſup. ¶ De 4ᵃ dic̄ ꝙ ad iſtā obiectionē pōt rñderi ꝙ Hip. iō iterauit hūc ſermonē vt ad pdictas duas ſigñatōes. ſ. cognoſcitiuā ⁊ pno. ꝯiungeret ſciaꝫ curatiuā q̄ eſſet 3ᵃ ſigñatio. ¶ De 5ᵃ dic̄ ꝙ i iſta diuerſitate lr̄e nō ē ꝓlōgādus ſermo. qꝛ nō fit p eā iuuamētū i ſanatiōe egritudinū. [Si ꝟo ſagaci] i. ſubtili. [⁊ oportuna] i. vtili iueſtigatōe diſcutiant. [colliſa] i. accᵗⁱ iuēta. ab illis meⁱᶜ [in cuiuſlibet morbi tipo.] i. i ſigñatōe curatiua cuiuſlibꝫ egritudis. ⁊ ꝙ h̄ p tipū. debeam⁹ itelligē ſigñationē curatiuā pꝫ ex alia trāſlatōe q̄ dic̄. [i ſanatōe cuiuſlibet egritudinū nō nulla.] ſꝫ multa ſupple poterūt iueniri diſcrepātia a ſentētijs eoꝝ. ¶ Alit tñ pōt exponi vt dicat. [ſi colliſa] i. accᵗᵃ q̄ debēt eē nota meᶜᵒ abſqꝫ egri iuditio diſcutiant ſubtili ⁊c̄. ¶ Pōt ⁊ aliter exponi vt dicatur. [ſi colliſa] i. accᵗᵃ omiſſa ab illis meⁱᶜⁱˢ diſcutiant ſubtili ⁊ oportuna iueſtigatōe i ſigñatōe curatiua cuiuſlibet egritudis. nōnulla ſꝫ multa ſupple poterūt iueniri diſcrepātia. i. ꝯ̄trātia dictis eorū. ¶ Et no. ꝙ iſta determiatio. ſubtili ⁊ oportuna iueſtigatōe. pōt expōi cū lr̄. [colliſa.] Et potes cōponi cū h̄ ꝟbo. [diſcu-

ſtant. ¶ Querit de 2° iſtius. §. p̄. de h qđ dicit ꝙ opꝫ p̄ vt cognoſcam⁹ egritudinem. deide ꝯo curem⁹. nā h nō ē ſemꝑ verū. nā aliqñ curat egritudo ēt dato ꝙ nō cognoſcamus eā. ſic dicit Auic. p̄ cañ. fen q̄rta cap. p̄. ⁊ q̄rto cañ. de cura fe. pu. in gñali. dicit. n. ꝙ ſi ignoras egritudinē ſubtilis regimē ⁊ relinqs eā nāe. ¶ Ad h dōm ꝙ vera ⁊ cōpleta cura nō pōt curari egritudo niſi ꝑus cognoſcat egritudo. Illud aūt qđ dicit Auic. ꝙ relinquat nāe. nō eſt cōpleta cura fcā ⁊ ordinata ſm artē. [ꝙ aūt ꝑ ꝓnoſticationes fiat iuuamētū ⁊c.] nota ꝙ iuuamēta q̄ habent ꝑſciaꝫ ꝓno. ſunt tria. p̄ q2 ꝑ ſciaꝫ ꝓno. reddit medicus famoſus ⁊ excelſus in arte ſua. 2° q2 ꝑ ꝓnoſticationē ꝑſcit medicus futura ꝑicula. ⁊ obuiat eis ne eueniāt. 3° q2 ꝑ ſciaꝫ ꝓno. excuſat medic⁹ ab infamia mortuorū. ⁊ iſta oīa ſunt vtilia in curatiōe egri. nā qñ īfirm⁹ bñ ꝯfidit de medico. melius curat. principalius tñ ꝯfert ad curationē ꝑſcire futura ꝑicula ⁊ eis obuiare. [Qđ ē. q2 medicatio ex medicina nō ē niſi ſibiipſi.] h vř dīc. ꝙ finis medicine ē medicatio. ſꝫ ꝯ medicatio ē ꝑꝑ ſanitatē. g̃ ſanitas ē finis. ¶ D. ꝯſeruatio ſanitatis vř finis ⁊ nō medicatio ſiue factio ſanitatis. qm̄ cōſeruatio ē nobilior factione. ſicut dř i tegni de cauſis in ꝑn°. ¶ Ad iſtā qōnē dico ꝙ medicatio ē finis me°. duplex tñ ē finis. vn⁹. ſ. ē finis per modū act⁹ ⁊ oꝑationis ⁊ talis finis ē medicatio.

¶ Textus. IIII.

¶ In quo tñ nō ſolū eos non laudo: verūetiam q2 medicine per pauca numero atqꝫ vulgaria: preter q̄ꝫ in acutis paſſionibus exercuerunt: vt catarticum ⁊ ſerum tēporibus ſuis.

¶ Et nō propter hoc tñ nō laudo eos: ſed qm̄ ipſi etiā nō vtūtur ſanatiōis ſpēbus: niſi quaꝝ numerus eſt paucus. Qđ eſt: q2 plurimuꝫ qđ inuenerūt de ſanatiōe ꝑter ſanationē egritudinū acutarū: nō eſt niſi dare in potu medicinas ſolutiuas ⁊ aquā caſei: ⁊ lac in horis ſuis.

¶ Commentum Galeni.

¶ Dixit ꝙ ipſi vſi ſunt ex ſpeciebus ſanationis que ſanitatē aegrere faciūt rebus paucis: quarū numerus eſt paucus: exceptis illis qbus vſi ſunt in egritudinibus acutis. Innuit ergo ad hoc ꝙ ipſi in eis dixerūt ſpecies ſanatiōis multas: ⁊ ꝑ vitam meam iuro ꝙ ipſi fecerunt illud: verūtamē illud quo vſi ſunt in egritudinibus chronicis vere etiam nō cōpletur apud eos: niſi per potum medicinarum ſolutiuarū ⁊ aque caſei: que bibitur in horis ſuis.

¶ Textus. V.

¶ Sed poſteriores. eorūꝫ corrigētes dicta. medicinali vie quoddaꝫ ſequacius ⁊ egrotāti familiarius relinquerunt.

¶ Illi autē qui poſt eos venerūt poſtq̄ꝫ rediērūt ⁊ rectificauerunt qđ ſcripſerant illi: ſcripſerūt res ſimiliores vie medicine ex rebus quas vnicuiqꝫ infirmorum approximare oportet.

¶ Comentum Galeni.

¶ Dicit in libro qui ſcriptus eſt ſcđo poſt libruꝫ q añ ipſum ſcriptus ē: q2 ē rectificatus magis: qm̄ ē intētio libri ſcđi: ⁊ intētio libri q editus ē añ ipſuꝫ eadē: ⁊ ſunt plures dictiōes eius ille dictiones eedem: verūtamen minuitur ex eo aliquid poſt aliquid ex rebus poſitis i illo libro primo: ⁊ adduntur res in eo que non ſunt in illo: ⁊ mutantur in eo res ab eo qđ eſt in illo. Et illius exemplū ē: ſi volueris vt certificet tibi liber acutis ſcđs: qui nominatus ē antholochis: rectificatus poſt librū quē ſcripſit ante eū. Scđs ergo hūc modū ⁊ inuenimus illos de aſſidis: qm̄ medici illius regionis poſuerūt ſniās alias poſt illas ſententias precedentes: quarū quedā ſunt ille ſentētie prime eedem: ⁊ minuerūt ex eis res: ⁊ addiderunt in eis res: ⁊ mutauerunt in eis res. Dicit ergo hippo. in libro ſecundo ꝙ cōpoſitio eius eſt ſimilior vie medicine q̄ꝫ libri primi.

¶ Textus. VI.

¶ Sed antiqui prorſus loquentes de dieta leuia viribuſqꝫ carentia inutiliter ediderunt: eo ꝙ multa diminute preſcripſerunt: prorſus de dieta nihil vtile tradiderunt.

¶ Et cum hoc iterum antiqui non ſcripſerūt de regimine aliquid cui ſit quantitas.

¶ Comentum Galeni.

¶ Nomē regiminis cadit ſuꝑ medicationē q̄ ſit ꝑ medicationes in quaꝝ vſu cucurrit ꝯſuetudo: ſic̄ ꝑforatio ⁊ cauteriū: ⁊ reliq̄ q̄ operant ꝑ manū noiant opatio manus: ⁊ noiatur pars ſcđa poieriā: ⁊ noiat pars tertia cū iſtis duabus ex ꝑtibus medicine medicatio: ⁊ manifeſtū qdē ē ꝙ cōplemētū huius ꝑtis ſit ꝑ vſuꝫ medicinarū. Hippocrates ergo redarguit medicos q fuerūt ante ipſum: q2 nō ſcripſerūt in regimie aliqd cui ſi quātitas: ⁊ nō dixit hūc ſermonē niſi qm̄ ipſi nō ſcripſerūt in regimine ſniam penitus. qđ eſt: q2 ipſi ſcripſerūt in eo aliq̄: ſꝫ nō ſcripſerūt in eo aliqd cui ſit quātitas de qua curetur. Et hippocrates quidē oſtendet in ſequentibus de ſanatione cui eſt quātitas: que medicatio ē.

¶ Textus. VII.

¶ Unde leuia viribuſqꝫ carētia inutiliter ediderūt: non tamen in hoc errauerunt: quoniam ipſam variorum morborum: eorūqꝫ multiplicitatem partium ignorarent. A. l. cruis.

¶ Multitudinem autem diuerſitatis cuiuſqꝫ egritudinum ⁊ multitudinem diuiſionuꝫ eius non ignorauit aliquis eorum.

¶ Comentum Galeni.

¶ An ipſi non ignorauerunt tñ multitudinē ſpecieruꝫ egritudinum: ſed ipſi ſcripſerunt in eis etiam plus q̄ꝫ oportuit. ſicut oſtendam in ſequentibus.

¶ Textus. VIII.

¶ Sed potius numerū palā tradere conantes nō inuenerūt: aut qm̄ fortaſſe difficile cōprehēdi: ſi qdem ex altiſſimis inueſtigādū ſit: aut qa non alius morbus ab alio vtcunqꝫ differre dr̄. nec idē eē ſentiunt: niſi eodē nomie vocitent.

¶ Cum autē ipſi in numero ſpecierum cuiuſqꝫ egritudinū ſermonē ponere voluerint nō iuenerunt in eo qđ ſcripſerūt inde. qđ eſt: qm̄ fortaſſe nō ſit facile cōprehendere numerū earuꝫ ſi eſt ſignificatio ſignificās ſuper egritudines: ita vt vnaqueqꝫ earum diuerſa a ſua compare ſit in aliqua rerum: putatur enim ꝙ illa egritudo non eſt ipſa egritudo alia eadeꝫ: niſi ſit nomen eius nomen illius egritudinis eiuſdem.

¶ Comentum Galeni.

¶ Iā dixi paulo ante: ꝙ medici q ſunt de illis de aſſidis a ꝑncipio ꝙ ſcripſerūt de accñtibus plus q̄ꝫ opꝫ. Qđ ē: q2 dixerūt ꝙ egritudies q̄ ſiūt a cholera ſunt ſeptē: ⁊ poſtq̄ꝫ paulum ꝑceſſerūt ſcripſerūt iteꝝ ꝙ egritudies veſice ſunt duodecim: deinde ſcripſerūt poſt illud ēt ꝙ egritudines renuꝫ ſunt q̄tuor: ⁊ ſcripſerūt poſt illud iterū: ⁊ egritudies diſtil-

lationis vrine facte ex veſica ſunt q̄tuor: deinde ſcripſerunt poſt illud ēt. ꝛ ſpēs ſpaſmi ſunt q̄tuor: deinde ſecuti ſunt ꝛ ſcripſerūt poſt illud ēt: ſpēs icterici ſunt q̄tuor ꝛ ſcripſerūt poſt illud ēt: ꝛ cāe vel ſpēs ptiſis ſunt tres. Q̄ō eſt: qm̄ ipſi cōſiderauerūt in diuerſitate accidētiū q̄ mutantur ↄ cauſis multis: ꝛ dimiſerūt intēdere expoſitionē egritudinū: ꝛ non cōſiderauerūt in eis: ſic ē illud q̄ fecit Hippo. in inuētione eaꝝ. ipſe. n. vſus ē illo canone quo ſolo poſe ē inuenire numerū egritudinū. Ego aūt iā oſtēdi iſtū canonē in p̄n° libri mei q ē in via de igenio ſanitatis: ꝛ narraui iterum rē ex eo paruā in libro meo de elemētis ſm̄ ſniaꝫ Hip. ꝛ inuenit̄ ibi tractatus queꝫ cōpoſui ſermone breui abbreuiato: q eſt in ſpēbꝰs egritudinū. Nūc aūt illud ad q̄ō oportet nos intendere ē ↄſecutio ſermonis Hip. qm̄ intētio expoſitionis nō ē niſi hoc. q̄ō eſt: qm̄ qn̄ conat̄ expoſitor cōſtituere demōſtrationē ſup illud q̄ō dicit i expoſitione ſua qua exponit librū ꝓlōgat̄ apō hoies eē priū ſanatōis ſanātē egritudies q̄ ſit iuuamētū in medicatiōe egritudinū iterficiētiū. hec ē ḡ ſuma ſermonis Hippocratis cuius ꝑmiſimus rememorationeꝫ. Res aūt ꝑticulares q̄ ex eo itelligunt̄ nos narrabimꝰ eas.

¶ Textus. IX.

¶ Si ergo qn̄ epidimie vel epidimialis morbi qualitas: aut quātitas: aut vniuerſaliter mortalis eſt: ſꝫ ipſi morbi varij ꝛ ineq̄les ſunt: ꝛ afficiūt plerūqꝫ pl'imos vt diximus ꝛ interimūt:

¶ Et quando nō eſt diſpoſitio egritudinis algueſed diſpoſitio egritudinis mortalis cōmunis: ſed ſunt egritudines diuerſe ꝛ ꝓpinque: accidit pluribus hominibus ex rebus quas premiſimus ꝛ narrauimus vt moriantur.

¶ Comentum Galeni.

Spērum egritudinum ſufficientia.

¶ Significauit Hip. p ſermonē ſuū iſtū: ꝙ ex egritudibus ē egritudo q̄ cōicat multis hoibus in hora vna: ꝛ qn̄ egritudines ſunt ꝑecabiles: noiat̄ egritudo illa mortalis: ꝛ qn̄ ſunt faciles: nominat̄ noie alio q̄ō ipſaꝫ ſignat: nominatur itaqꝫ egritudo algueſed: ita vt ſit egritudo algueſed: h̄ egritudo q̄ multiplicat̄ in hora vna in regiōe vna: ꝛ ſit mortalis ipſe egritudo algueſed ꝑecabilis. Et hoc ēt eſt genus aliud ex generibꝰ egritudinū cōicans multis: ꝛ nominatur egritudo diuerſa: ꝛ ꝓprie corā oibus iſtis egritudinibꝰ ſic ille q̄ accidūt ex regione ꝛ ledunt̄ p eas hoies ſm̄ modos diuerſos multos ꝛ nō eſt earū gn̄atio cōis: q̄ō aūt rectū ē vt ſit Hip. ſignās p ſmonē ſuū ait. Sꝫ ſunt egritudies diuerſe ꝛ ꝓpinque. q̄ō eſt: qm̄ neceſſariū ē vt dicat̄ ↄriū huiꝰ ſermonis in eis. ſ. nō ꝓpinque ſꝫ ſileꝫ: ſꝫ iudiciū in egritudibꝰ regionalibꝰ ꝛ egritudinibꝰ algueſed ꝛ ꝑiculoſis: nō eſt niſi per aſſimilationē earū. Q̄ō ergo neceſſariuꝫ ē i illo eſt vna duarū reꝝ: aut vt dicat̄ ꝙ certior deſcriptionū ē deſcriptio in qua eſt: ſꝫ ſunt egritudies diuerſe nō propinque: aut vt a ſermone eius ꝓpinque: nō oporteat itelligi q̄ a medico ꝓ ſunt: ꝛ ꝙ q̄dā ſunt ꝓpique q̄buſdā. Sꝫ egritudies q̄ ſunt añ eas. ſ. egritudines de q̄rū euētu cucurrit ↄſuetudo: nā egritudines algueſed: ꝛ egritudines ꝑecabiles parū accidūt. De euētu aūt earū quas Hip. diuerſa noiauit cucurrit ↄſuetudo: ꝛ ſunt ille in q̄bus ē ſermo eius i h̄ libro. In egritudinibꝰ aūt q noiant̄ algueſed loquit̄ in libro ſuo q noiat̄ epidimie: ꝛ loquit̄ d̄ egritudibꝰ regionalibꝰ i libro ſuo d̄ aere ꝛ aq̄ locis ꝛ nō ſingl'r in egritudie noiata mortal' fac̄ librū ꝓpriū: qm̄ narrauit i libris ſuis: q2 ē vna egritm̄ algueſed.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſtq̄ꝫ Hip. reprehēdit meᵒˢ de aſſidis in gn̄ali. mō i hac pte ponit reprehenſionē eoꝝ in ſpāli. ꝛ diuidit̄ h̄ ps in. 2. in quarū p̄ᵃ ponit rep̄hēſionē eoꝝ. 2. q2 ex illa rep̄hēſiōe oritur dubiū. illud dubiū remouet. p̄ᵃ vſqꝫ. [ſꝫ ꝛ vni gno ꝑitū ab iperito.] p̄ᵃ in. 3. in q̄rū p̄ᵃ ponit rep̄hēſionē illoꝝ quātū ad ptē meᵉ opatiuā ſiue practicabilē. i 2ᵃ ponit rep̄hēſionē eoꝝ quātū ad ptē meᵉ ↄtēplatiuā ſiue theoricalē. in 3ᵃ adaptat incōuenies q̄ō ſequit̄ errorē illoꝝ ad curationes morboꝝ de q̄bus agit̄ in h̄ lib. p̄ᵃ vſqꝫ. [nō tn̄ in hoc]. 2ᵃ vſqꝫ. [ſi qn̄ ergo epidimie.] p̄ᵃ diuidit̄ i. 2. nā p̄° ponit rep̄hēſionē eoꝝ q̄ītū ad ptē meᵉ opatiuā. q̄ ē p meᵃᵐ. 2° q̄ītū ad ptē meᵉ opatiue q̄ ē p dietā. p̄ᵃ vſqꝫ. [ſꝫ antiq ꝓſus loquētes d̄ dieta.] p̄ᵃ in. 2. nā p̄ ponit rep̄hēſionē eoꝝ. 2° q2 iter eos q̄dā fuerūt priores q̄dā poſteriores. aſſignat dr̄iaꝫ iter eos. p̄ᵃ vſqꝫ. [ſꝫ poſteriores eoꝝ.] ps illa. nō tn̄ ꝙ ipſaꝫ. diuidit̄ in. 2. i q̄ruꝫ p̄ᵃ ponit rep̄hēſionē illoꝝ q̄ītū ad ptē meᵉ theoricalē. d̄ ſuꝑflua aſſignatiōe numeri morboꝝ. i. 2. ponit rep̄hēſionē eoꝝ de d̄fectu boni modi ſiue canonis. p quē iueſtigat̄ numerꝰ morboꝝ. p̄ᵃ vſqꝫ. [ſꝫ potius numeꝝ palā.] ſunt igit̄ in lec. ps. ꝑſex. De quaꝝ p̄ᵃ dicit ꝙ iſti medici de aſſidis non ſunt ſolū rep̄hēdēdi d̄ eo q̄ō dcm̄ ē. ſꝫ ēt ſunt rep̄hēdēdi: q2 loq̄ntes de cura morboꝝ poſuerūt pauca medicaᵃ in numero ꝛ vilia in v̄tute excepto q̄ꝫ in acutis paſſioibꝰ. ꝛ ſunt illa medicamina. q̄bus vſi fuerūt in cronicis egritudibꝰ catarticū ꝛ ſerū i tēporibꝰ ſuis ꝛ h̄ de p̄ᵃ. ¶ De. 2. v̄bo dicit ꝙ cū iter iſtos medicos fuiſſent q̄dā ꝑores ꝛ q̄dā poſteriores. poſteriores corrigētes dcā ꝑoꝝ reliq̄rūt ſuā doctrinā magis cōformē vie medicinali ꝛ egrotāti magis familiarē. ꝛ h̄ de. 2. ¶ De. 3. dicit ꝙ antiq̄ores iſtoꝝ medicoꝝ de aſſidis loquētes de dieta tradiderūt docuᵃ ſua ieiunia. ꝛ viribꝰ carētia. ꝛ h̄ de. 3. ¶ De. 4. dic̄ ꝙ lꝫ ipſi ſic defeciſſent in doctrina medicaminū. tn̄ ipſi nō ignorauerūt. multiplicitatē varioꝝ medicoꝝ nec ignorauerūt multiplicitatē priū eoꝝ imo multiplicauerunt eas vltra q̄ꝫ expediret ꝛ h̄ de. 4. ¶ De. 5. dicit ꝙ iſti medici de aſſidis qn̄ fuerunt conati tradē numeꝝ morboꝝ nō iuenerūt ipm̄ ſm̄ verā iueſtigationē p quā numerꝰ morboꝝ diſtinguit̄. ꝛ cā huiꝰ fuit difficultas cōprehēdēdi viā ꝛ canonē iueſtigādi iſtū numeꝝ. cā v̄o difficultatis cōprehēdēdi fuit: q2 talis iueſtigatio d̄ꝫ fieri ex altiſſimis. q2 numerus morboꝝ nō d̄ꝫ diſtigui a q̄licūqꝫ dr̄ia ſꝫ ab illa q̄ iueſtigat̄ ex altiſſimis. Itē ipſi peccabāt i alio. q2 nō credebāt morᵐ eē idē cū morᵒ alio i ſpē vel in gn̄e. niſi illi morbi eodē noie vocarent̄ ꝛ h̄ de. 5. ¶ De. 6. dic̄ ꝙ qn̄ q̄litas morᵇ epidimialis nō ē mortalis. ſꝫ ſunt morbi varij ꝛ iequales. tunc q̄litas eoꝝ morboꝝ varioꝝ inequaliū ꝑp res q̄s diximus ab illis relatas plures hoies afficit ꝛ iterimit ꝛ h̄ d̄. 6. ¶ In quo nō ſoluꝫ. Textus alterius. t. icip̄. ibi. [ꝛ nō ꝑp h̄ tn̄ nō laudo.] ſcīus co. icip̄. ibi. [dixit ꝙ ipſi vſi ſunt.] ſup h̄. ꝙ. G. 3ᵃ fac̄. ꝑmo ponit ſniaꝫ iſtiꝰ ptis vſqꝫ. [inuit ḡ.] ibi exponit iſtud. [ꝑterq̄ꝫ i acutis paſſiōbus.] vſqꝫ [veꝝ q̄dē] ibi ponit ſniaꝫ ſpālē iſtius v̄bi. [vt catarticuꝫ ꝛ ſeꝝ.] Ir planum eſt. ſi tn̄ aliud ē vtile de coᵒ. dicā legēdo lraꝫ iſtiꝰ ptis [in quo tn̄]. i. i eo q̄ō dcm̄ ē i ꝑcedētibus.] nō ſoluꝫ eos nō laudo.] ſꝫ ſupple vitupo. [veꝝ ēt.] q2 exercuerunt p pauca numero meᵃ. i. p paucos modos ſanationis ꝛ pauca medicamina. [atqꝫ vulgaria]. i. nota vulgo. ꝛ nullius valoris. [ꝑterq̄ꝫ i acutis paſſionibꝰ.] ſup h̄ v̄bo dicit Gal. ꝙ per h̄ innuit Hip. ꝙ iſti meᵈ de aſſidis tradiderunt multas ſpēs ꝛ modos ſanationis i egritudibus acutis. ꝛ dic̄ ꝙ p vitā ſuā hoc fuit veꝝ. q̄ō pōt dupl'r itelli. vno mō vt ſit iuramētum. alio mō ꝙ tꝑe. G. medici illius regionis vtebant̄ talibus. bene dixi p pauca medicine vt catarticum. i. meᵃ laxatiua. ſic eniꝫ hꝫ alia. t. l. ꝛ ſeꝝ]. i. aqua lactis. [tēporibus ſuis.] hoc dupl'r pōt itelli. vno modo vt per tēpora intelligamus tēpora vlia egritudis i q̄bus cōperit exhibitio catartici. ſic i p̄nᵒ. vt di i illo aph. [i ichoantibus morbis.] ſicut ēt cōperit mā exiſtēte digeſta ꝛ aliq̄n in declinatione. alio mō per tēpora poſſumus itelligere tēpora ꝑticularis obiationis. vt ꝙ det̄ ſtomacho ieiuno vel i hora iterpoliationis porᵗ.

¶ Circa ptem iſtā dubitat̄ d̄ h̄ q̄ō dicit ꝙ iſti medici tradiderunt pauca medicamina. ꝛ poſtea ponit exᵐ. vt catarti/

cum ⁊ ſerū.nā catartica ſunt plura ⁊ non pauca.quare ⁊c.
¶ D.nō vi iſtos medicos tradidiſſe ꝑ vulgaria medicatio
nes morboꝝ cronicoꝝ.nā morbi cronici vt p̄mū ſiūt a re/
pletione hu.repletio aūt hu.īdicat ꝙ dꝫ euacuari.⁊ lꝫ vul/
gus ſciat.ꝙ repl'o dꝫ euacuari. nō tñ ſcit cū qbus h̄ debeat
fieri.ſic dī de inge.ſa.li° 3° cap̄.p̄.§.[ſꝫ tamē h̄ vulgus.]
¶ Jtē nō vī ꝙ tradidiſſent ꝑ vulgaria eo ꝙ tribuebāt iſta
medicamia.tēporib⁹ ſuis.vulgi aūt neſciūt quo tp̄e iſta de/
beāt tribui. ¶ D.vī ſupfluus i h̄ ꝙ dīc catarticū et ſerꝫ. nā
ſerꝫ ē catarticum eo ꝙ purgat eboſaꝫ ſicut ponūt oēs auc.
¶ Ad p̄ᵐ dōm ꝙ cura mor' cronici nō ſolū hꝫ fieri ꝑ meᵃ
ſꝫ ꝑ dietā ⁊ cirugiā. ⁊ ꝑ meᵃ nō ſolū eūatiuas. ſꝫ ēt ꝑ meᵃ
alteratiuas ꝯfortatiuas ⁊ ꝯſtrictiuas. ⁊ ideo dico ꝙ lꝫ iſti
medici tradidiſſent medicamia laxatiua q̄ ſunt magna ps
cure. maiorē tñ ptē omiſerūt qꝛ curā ꝑ meᵃ alteratiuas cō
fortatiuas ꝯſtrictiuas. ⁊ curā ꝑ dietā ⁊ cirugiā ſiſr omiſe/
rūt. ¶ Ad 2ᵐ aūt dico ꝙ illa lr̄a.[atqꝫ vulgaria.]ē ſupflua
eo ꝙ in alia trā.nō iuenit. ¶ Aut dic ꝙ ſaluādo lr̄aꝫ q̄tuꝫ
ad gn̄alē itētionē laxatiuoꝝ bn̄ ſcit vulgus.ꝙ repletiōi de/
bet eūo.⁊ i gn̄ali ēt ſcit quo tp̄e.qꝛ tp̄ato.ſic dī in ꝯ¹⁰ illius
aph.[vētres bieme ⁊ vere.]ſꝫ ꝑticulares cōditiōes q̄ req̄/
runt ad catartica ignorat vulgus.ꝑ h̄ idē pꝫ ad 3ᵐ. ¶ Ad
4ᵐ dico ꝙ ſerū eſt catarticis domeſticū inter alia catartica.
eo ꝙ q̄nqꝫ tribuit cū cibis vt cū lacte.aliqñ aūt ſine.hoc āt
nō ꝯtingit alijs catarticis.⁊ iō nō fuit ſupfluū ponere.ipſuꝫ
ꝑ ſe ſeparū ab alijs.[ſꝫ poſteriores eoꝝ.]alia trā. icip̄.ibi.
[illi aūt q poſt eos.]cui⁹ co.icip̄.ibi.[dī in lib.]ſup h̄.§.
G.duo facit.qꝛ p̄ ponit ꝯdictiōes qbus exiſtētibus. ſcit ꝙ
ſcd̄s lib.ſit rectior.p̄. ſcd̄o illas cōdictiones adaptat ad ꝓ/
poſitū.p̄ᵃ vſqꝫ.[ſꝫ ḡ hūc modū.] ¶ Dicit ḡ de p̄ᵃ.ꝙ ſi ſcd̄s
liber debeat corrigere p̄ᵐ. reqrunt due cōdictiones ex pte
idētitatis ⁊ tres ex pte diuerſitatis.ex pte qdē idētitatis re/
quirit ꝙ ſit eadē itētio in vno ⁊ i alio.requirit ēt ꝙ dictio/
nes vt p̄mū ſint eedē. Ex pte qdē diuerſitatis reqrit ꝙ mi
nuat ſiqd ſupfluū eſt in p̄mo lib. ⁊ ꝙ addat ſiquid ē dimi/
nutuꝫ.⁊ ꝙ mutet ſi aliqd in p̄mo erat falſum. vel exponat
ſiqd erat obſcurū ⁊ h̄ ē p̄ᵃ. ¶ De.2.dīc ꝙ ſꝫ hūc modū me
dici de aſſidis poſteriores fecerūt. qñ hn̄tes eādē itētionē
⁊ ſm eaſdē ſn̄ias addiderūt aliud ⁊ diminuerūt aliō ⁊ mu/
tauerūt a ſentētijs p̄oꝝ.⁊ iō Yip.dīc ꝙ determiatio iſtoꝝ ē
ſiſior vie medicialis.[⁊ ſunt plures dictōes eius.]h̄ q̄ritur
qd ꝑ dictiōes debeam⁹ itelligere. ¶ Dōm ꝙ nō itelligit ſic
ſonat vocabulū.ſꝫ ꝑ dictiōes itelligant vie ⁊ p̄ncipia qbus
per deductionē deuenit ad ꝯcluſionē q̄ vie ⁊ p̄nᵃ ſunt exp/
ientia ⁊ rō vt i ꝯ¹⁰ p̄' apho.[vita breuis.]⁊ cū h̄ cōcordat
lr̄a ſequētis.§.q̄ dīc.[poſuerūt ſn̄ias al's poſt illas ſn̄ias]
[ſꝫ antiq ꝓſus.]alia trāſ.icip̄.ibi.[⁊ cū h̄ iteꝝ antiqui.]
cuius co.icip̄.ibi.[nomen regimis.]ſup h̄.§.G.duo facit.
nā p̄mo ponit diſtinctionē regis ſm tres ſp̄es eius. 2° pōit
ſn̄iam Yip.⁊ exponit iſtud ꝟbū[nō ſcripſerūt aliud cui ſit
quātitas]cui in nr̄a trāſ.rn̄det illa lr̄a[leuia viribuſqꝫ ca/
rētia ediderūt]p̄ᵃ vſqꝫ[Yip.ḡ redarguit.] ¶ De p̄ dicit ꝙ
nomē regis q̄nqꝫ cadit ſup regimē qd ē ꝑ dietā. q̄nqꝫ ſuper
regimē qd eſt ꝑ cirugiā q̄nqꝫ ſup regimē qd eſt ꝑ meᵃ. ⁊ h̄
de p̄ᵃ. ¶ De.2.dicit ꝙ Yip.redarguēdo iſtos meᵒˢ dixit ꝙ
nō tradiderūt aliqd cui ſit quātitas.⁊ nō dixit ꝙ nō tradide
runt aliqd penit⁹.qñ iſti medici tradiderūt aliqd nō tamē
tradiderūt alqd de quo ſit curādū[nomē regis]i h̄ co.G.
ponit triplex regimē.⁊ dicit ꝙ Yip. reprehēdit eos d̄ quā/
titate regimis pua: q̄rit ḡ nūqd Yip. rephēdat eos de illo
triplici regie.añ ſolū de regie qd ſit ꝑ dietā. ⁊ vī ꝙ ſoluꝫ de
regie qd ſit per dietā:qꝛ ſupra i illo.§.[in quo tñ]reprehē/
dit eos de regimine qd ſit ꝑ meᵃ.⁊ qꝛ trāſ.greca loco regis
ponit dietā. ¶ Ad cōtrariū aūt vī.nā.G.in illo.§.[Yip.ḡ
redarguit]ponēdo ſn̄iam Yip. abſolute ponit reprehēſio/
neꝫ Yip. in regimie nō diſtiguēdo. Jtē i fine vt ibi.[⁊ Yip.
quidē oſtēdet.]moſtrādo doctrinā Yip. eē ſufficiētem vbi
doctrina illoꝝ eſt inſufficiēs dicit hūc ſermonem.[⁊ Yip.
quidē oſtēdet in ſequētibus de ſanatione cui eſt quātitas q̄
medicatio eſt.]laudauit ergo doctrinā Yip. de ſufficientia
triplicis regis ergo reprehēdit illos de iſufficiētia triplicis
regis.qꝛ doctrina Yip.cōtra ponit doctrine illoꝝ. ¶ Ad
qd dōm eſt ꝙ vtraqꝫ lectura ſtare pōt. credo tñ veriorē vt
reprehendat eos.in hoc.§.de quātitate regis qd eſt dieta.
nec obſtat ꝙ in ſn̄iando nō diſtinxit in regimie qñ h̄ nomē
regimen p̄ncipalius dī de dieta q̄ꝫ de alijs duabus ptibus
vt dī p̄mo cañ.fen.4.cap̄.p̄mo nec etiaꝫ obſtat ꝙ laudauit
Yip.doctrinā in triplici regimine ꝙ pp h̄ reprehēdat eos
in hoc.§.in triplici regimine.nā laus quā facit Gal. d̄ do/
ctrina Yip.refert ⁊ cōtraponit defectui doctrine illoꝝ po/
ſito in illo.§.[in quo tñ.]⁊ in p̄ſenti[non tñ in hoc]textus
alterius trāſ.icip̄.ibi.[multitudinē aūt diuerſitatis.]cui⁹
co.icip̄.ibi.[An ipſi]ſup h̄.§.Ga.addit ꝙ nō ſolū iſti meᵈ
nō ignorauerūt numerū egritudinūꝫ ſꝫ ipſi ſcripſerūt in eis
plus q̄ꝫ oporteat.nō tñ ꝙ.ſ.ipſi medici ignorauerūt ipſum
multiplicitatē varioꝝ morboꝝ eorūqꝫ ptiū.⁊ in hoc tangit
Yip.duplicē multiplicitatē morborū.vnā quo ad genus.ꝑ
h̄ qd dicit varioꝝ morboꝝ.aliā quo ad numeꝝ ſpērum.ꝑ h̄
qd dīc[eorūqꝫ ptiū nō ignorauerūt.]Sꝫ vī ꝙ ignoraſſent.
qñ imme¹¹ dicit ꝙ conātes tradere iſtū numerū nō inuene
runt.ḡ ignorauerūt. ¶ Ad h̄ dic ꝙ iſti meᵈ nō ignorauerūt
multū numeꝝ modoꝝ.ſꝫ veꝝ numeꝝ inueſtigatum vt dꝫ.
ignorauerūt ⁊ iō nō inuenerūt. [ſꝫ potius numerū]textus
alterius trāſ.rn̄dēs huic icip̄.ibi.[cū aūt ipſi i numero cu/
iuſqꝫ.]cui⁹ co.incip̄.ibi.[iā dixi pauloante]ſup h̄.§.ponit
Ga.expoſitionē p̄ſentis.§.⁊ cōplet expoſitionē p̄cedētis.⁊
hēt coᵐ iſtud.4.ptes.in p̄ᵃ ponit diſtinctionē numeri quo/
rūdā morboꝝ ſm poſitionē illoꝝ.⁊ h̄ vſqꝫ.[qd ē qñ ipſi.]
ibi aſſignat cām erroris in diſtinguēdo numerū morborū
vſqꝫ.[ego aūt iā oſtēdi]ibi remittit nos ad libros i qbus
expoſuit iſtū cañ.quē Yip.intēdit vſqꝫ.[nunc aūt illud ad
qd]ibi excuſat ſe q̄re nō adducit demōſtrationē ad pōnem
Yip.vſqꝫ[h̄ ē ergo]ibi pōit finē ſn̄ie generali Yip.⁊ cū h̄ ſe
excuſat de pticulari remittēs nos ad poſteriora ⁊ plana ē
ſn̄ia co¹¹.Siqd tñ erit vtile dicā icgēdo lr̄aꝫ[ſꝫ potius nu/
merū tradere conātes.]ſupple illi medici[nō inuenerunt.]
ſup h̄ ꝟbo dicit Gal.ꝙ iſti medici nō inuenerūt numerum
morborū.eo ꝙ conati ſunt tradere numerum morboꝝ ſm
diuerſitatē accñtiū in morbis reptā ⁊ nō ſm veꝝ modum
⁊ cām inueſtigādi numerū morborū.q modus ⁊ cām ſumi
tur ab ipſa eēntia morbi ⁊ ſm hunc modū Yip. ꝑfecit nu/
merū morborū[aut qꝛ fortaſſe difficile.]h̄ aſſignat cām q̄/
re iſti medici numerū verū morborū nō inuenerūt qñ for/
taſſe erat difficile ipſuꝫ cōprehēdi.[Et no.ꝙ h̄ dictio.aut.
ponit expletiue. ⁊ cām difficultatis aſſignat ꝑ h̄ ꝙ ſubdit.
[cū h̄ ſit inueſtigādū ex altiſſimis]i.ex elemētis ⁊ p̄ncipijs
quibus ſanitas hꝫ eſſe.cū morbus ſit receſſus a ſanitate.⁊
h̄ dicit co.ꝙ Yip.diſtinxit numerū morborum ex altiſſimo
p̄nᵒ.qꝛ ex eēntia morbi ⁊ nō ex accñtib⁹.⁊ dicit ꝙ iſtū mo/
dū inueſtigādi numerū morboruꝫ.quē Yip.intēdit.poſuit
in lib.de inge.ſa.p̄mo ⁊ 2°. ⁊ in lib.de elīs ſm ſn̄iam Yip.
⁊ in p̄mo de accidēti ⁊ morbo. ¶ Sꝫ tu q̄res qs ſit iſte mo
dus vel canō inueſtigādi.verū numerū morborū ex altiſſi/
mis. ¶ Dicēdū ad h̄.ꝙ iſte modus ſumit ab eēntia ſanita
tis inquātū ab ea ꝑcedit egritudo.Sanitatis aūt eē cōſiſtit
in tribus.ſ.i tēperie mēbrorū ꝯſimiliū.coequalitate officia
lium ⁊ vniōe vtrorūqꝫ.tēperies autē mēbrorū ꝯſimiliū cō/
ſiſtit intēperie.4.q̄litatū. quot igit modis corpus recedit
a tēperie iſtarū q̄litatū.totidē modis curat morb⁹.ꝯtingit
autē corp⁹ recedere ab iſta tēperie q̄nqꝫ in vna qualitate.
⁊ tunc cauſat morbus cal's vel frigidus.⁊ ſic de alijs.q̄nqꝫ
ꝟo in duab⁹ q̄litatibus,⁊ tunc cauſat morbus cal's ⁊ hu.
vel fridus.⁊ hu.⁊ ſic.de alijs.⁊ ſic ſm diuerſum modū rece
dendi a tēperie iſtarū qualitatuꝫ cauſant diuerſi morbi in

cōplōne. vel mēbꝛis ꝯſimilibus. itē ſanitas conſiſtit in coequalitate mēbꝛoꝝ officialium. ⁊ h̄ in quadruplici genere coequalitatis. ſ. in forma. in numero. in quātitate ⁊ poſitione. quot igit̄ modis corpꝰ recedit a coequalitate vniꝰ iſtorum. vel plium. vel oīum. tot modis cauſant̄ moꝛbi i compōne. vt ſi ꝯtingat corpꝰ recedere a coequalitate i numero. cauſat̄ moꝛbus in numero. ⁊ ſic de alijs. ⁊ ſm̄ diuerſitatem recedendi a coequalitate numeri generant̄ diuerſi moꝛbi i numero. ⁊ ſic eſt in alijs ſpēbus inequalitatis. Itē ſanitas ꝯſiſtit in vniōe vtroꝛūqꝫ. ita ꝙ mēbꝛoꝝ officialiū. cū ꝯſilibꝰ. ⁊ ꝯſimiliū inter ſe. ⁊ officialiū inter ſe. ⁊ quot modis recedit corꝰ ab iſta vniōe. tot modis cauſat̄ moꝛbꝰ cōis ſiue ſolutio cōtinui. ⁊ iſta expō colligit̄ ex verbis Gal. ꝑmo de accñti ⁊ moꝛbo. q2 cū nō alius. h̄ reddit cām eius ꝙ dictum eſt. hīc dixi ꝙ inueſtigādum eſt ex altiſſimis. ⁊ h̄ q2 nō differre vīz alius. ſ. moꝛbus ab alio vt cūqꝫ. i. qualitercunqꝫ. q2 nō per accꝰ vt illi ponebāt. ⁊ in h̄ repꝛehendit eos de diſtinctione moꝛbozum qm̄ nō diſtingunt̄ ꝑ accꝰ. ſꝫ ꝑ eſſentiam. v. g. ſit moꝛbus calis ⁊ moꝛbus frigidus. iſti moꝛbi nō diſtingunt̄ ab inuicē: vt q2 in vno ſit ſitis ⁊ in alio nō. ſꝫ per eſſentiā q̄litatum ipſarum. nec idē eē ſentiunt̄. i. aliq moꝛbi nō ſentiuntur. i. ꝯſitur eē idē alteri. ſm̄ eoꝛū ſniam. niſi eodē noīe vocētur. ⁊ in h̄ repꝛehēdit eos de aſſignatione idētitatis moꝛboꝛum. nā ipſi nō credebāt moꝛbum poſſe eſſe idē alteri i ſpē niſi vocaret̄ eodē noīe. qd̄ falſuꝫ ē. ℭ Si ḡ qm̄ epidimici.] alia traſ. icip. ibi. ⁊ qm̄ nō eſt diſpō egritudis. cuius co. icip. ibi. [ſignificauit Hip.] in h̄. ꝗ. G. tria facit. ꝑ eniꝫ ponit diuiſionē egritudinū ⁊ ſubdiuiſionē. 2ᵒ ponit quādā correctionē lr̄e. 3ᵒ dicit in qbus libris Hip. locutus eſt de iſtis egritudinibus. ꝑᵒ vſqꝫ. [ꝙ autē rectū ē.] 2ᵒ vſqꝫ. [⁊ ſunt ille in qbus.] ℭ Dicit ḡ de ꝑmo. ꝙ egritudinum q̄daꝫ ē cōicans multis. q̄dā ṽo nō cōicans multis q̄ ṽo ē cōicās multis aut ē cōicās multis rōne tempoꝛis aut rōne. regionis. ſi rōne tp̄is. dī talis egritudo epidimialis. ſi rōne regiōis. dī regionalis ſiue vndimialis. egritudo iterum epidimialis. qñqꝫ ē moꝛtalis. ⁊ tunc dī peſtilēcialis. aut nō ē moꝛtalis. ⁊ tunc epidimialis ſalubꝛis vocat̄. egritudo autē q̄ nō eſt cōicās multis dī egritudo diuerſa. qm̄ ꝯuenit ex diuerſitate regiōs. nā hoībꝰ vtentibus diuerſo regimīe malo diuerſis accidunt egritudies. h̄ de ꝑmo. ℭ De 2ᵒ dicit ꝙ h̄ lr̄a. [ſꝫ ſunt egritudies diuerſe ⁊ ꝓpinqꝫ.] vī recipe ꝯtrarietatem qm̄ ſi egritudies ſunt diuerſe nō ſunt ꝓpiqꝫ. ℭ Ad qd̄ dōꝫ. ꝙ iſta lr̄a dꝫ legi negatiue. vt dicat̄ [ſꝫ ſunt egritudines diuerſe ⁊ nō ꝓpinqꝫ.] ℭ Uel dōm ꝙ nō itelligit̄. [⁊ ſunt egritudines ꝓpinqꝫ] i. ſiles ſicut ſunt egritudies epidimiales: ſꝫ itelligat̄. ſunt ꝓpinqꝫ. ſ. frequēter ꝯtingētes. nā egritudines diuerſe ꝯtingētes ex diuerſitate regis ſunt frequētius cōtingētes q̄ꝫ egritudies epidimiales vel regionales. h̄ de 2ᵒ. De 3ᵒ dic̄ ꝙ Hip. de egritudibꝰ diuerſis determinat i h̄ lib. de egritudibꝰ autē epidimialibꝰ determinat in lib. de epidimi. de egritudibus ṽo regiōalibꝰ determiat in libꝛo de aere ⁊ aqua. ⁊ locis. [Si qm̄ ergo epidimici moꝛbi.] lege ſic. [ſi qualitas] . ſ. moꝛbi. haud. i. non. ⁊ dꝫ ꝓferri cum aſpiratiōe [eſt qualitas moꝛbi epidimici vl̄r moꝛtalis] . i. ſi qualitas moꝛbi nō ſit qualitas moꝛbi epidimialis. q. d. ſi moꝛbꝰ nō ſit peſtilētialis. ſꝫ ſunt moꝛbi varij ⁊ iequales. i. ſunt moꝛbi diuerſi: [efficit plures. ⁊ iterimit] . ſ. q̄litas iſtorum moꝛbozum diuerſoꝛuꝫ [vt diximus] . ſ. iponēdo errorē illoꝛum. q. d. ſi moꝛbus nō ſit peſtilētialis: ſꝫ ſit moꝛbus diuerſus. accidit ꝓp errorē iſtoꝝ: vt moꝛbus iſtoꝛū fiat peſtilētialis. nā moꝛbꝰ diuerſus q̄ de ſe vt plm̄ū ē ſalubꝛis ſiē dī in co. illius apho. ſcdē pricule. [qbus criſis ſit.] ꝓp errorē regis coꝝ vt plurimū ſiet moꝛtalis ſicut vt plm̄ū ē moꝛtalis moꝛbꝰ. peſtilētialis ſicut in ꝑallegato co. ⁊ ṽitas iſtiꝰ ꝯſtie ſm̄ hāc expōnē hꝫi pōt ꝑ id qd̄ dcm̄ ē ſupꝛa. ⁊ ꝑ id qd̄ dicitur in 2ᵒ pte ꝓhemij. ibi. [ſcripturū.] locū eniꝫ ē ſupꝛa ꝙ iſti medici diſtinguebāt moꝛbos ꝑ accꝰ cū debeāt diſtinguí ꝑ eſſentiā moꝛbi. ⁊ cū vera intentio curatiua ſumat̄ ab eſſentia moꝛbi. ſic dī de ige. ſani. per totū ⁊ nō ab accñtibꝰ. vī ꝙ ſꝫ itētionē curatiuā iſtoꝝ q̄ ſumit̄ ab accñtibꝰ ⁊ nō ab eēntia moꝛbi ꝯtigat ꝙ moꝛbꝰ diuerſus ſiet vt plm̄ū moꝛtal eo ꝙ nō oꝛdiat̄ cura ſic dꝫ oꝛdiari. ſequit̄ ēt ex eo qd̄ dī iſeriꝰ. dicit eniꝫ iſeriꝰ Hip. ꝙ q̄dā iſtoꝝ medicoꝝ in oībꝰ egritudinibus vtebant̄ ptiſana colata. q̄dā ṽo nō colata. q̄daꝫ ṽo neutra. ſꝫ ſolū potu vſqꝫ in diē criſis. ⁊ iō ꝓp errorē iſtorū ſequit̄ ꝙ vt plurimū moꝛbi diuerſi ſiāt peſtilētiales. ſiue moꝛtales. q2 cū q̄dā īfirmoꝝ idigeāt ptiſana nō colata. q̄dā colata ⁊ q̄dā neutra. ⁊ iſti in oībus egritudinibus vtebant̄ vel colata tm̄. vel nō colata vel neutra tūc ſequet̄ ꝙ ad minus due ptes īfirmoꝛū debeant moꝛi ex tali regimine. ⁊ ſic. moꝛꝰ q̄ vt plm̄ū erat ſalubꝛis. ſiet vt plm̄ū moꝛtalis.

ℭ Textus. X.

ℭ Sed vulgus peritum ab imperito huiuſmodi cognoſcentium diſcernere nequeunt.

ℭ Uulgi aūt nō cognoſcunt meliorē a viliore ⁊ peiore ꝓculdubio i cognitiōe haꝝ egritudinū.

ℭ Comentum Galeni.

ℭ Dicit ꝙ vulgi nō cognoſcūt ꝓculdubio meliorē medicoꝝ in cognitione harū egritudinū ab alijs. Et manifeſtū eſt ꝙ ſermo eius eſt in egritudinibꝰ acutis quas dixit paulo an̄.

ℭ Textus. XI.

ℭ Alia laudantes: ⁊ alia vituperantes.

ℭ Et laudant ⁊ vituperant pꝛopꝛie ſpēs alias ex ſpeciebus ſanationis.

ℭ Comentum Galeni.

ℭ Dixit ꝙ vulgi nō cognoſcūt ſpēs medicationis: qbus opꝫ vti: ⁊ quas laudare opꝫ. Uerū laus coꝝ ⁊ vituperatio nō ē pꝛopꝛie niſi ex ſpeciebus alijs: ⁊ ꝓpter hoc dicimus ꝙ laus ⁊ ipſoꝝ vituperatio nō currūt ſm̄ rectitudinē: deinde Hip. per ſucceſſionem huius ſermonis poſtq̄ꝫ narrauit demonſtrationē ſuper ſermonē ſuum ſcripſit hunc ſermonem.

ℭ Textus. XII.

ℭ Quoꝛū in his moꝛbis coꝛūqꝫ medela ignorātia hac patet maxime quā dicturi ſumus ſignificatiōe. ℭ Expers nāqꝫ totius medicinalis ſcie ab his periti̇ſſimus huius egritudinis cauſa putat̄: q̄ enim medicina in eo iuuare videtur: eius noīa ſunt habilia: q ergo ea dignouerit: ptiſanam videlicet ⁊ ſyrupū: aquā quoqꝫ mellis ⁊ hmōi: ⁊ illius a vulgo medicus hr̄ qui inſipiens itidē vt ſapiens iudicare putat̄.

ℭ Et maioꝛ ſignificationuꝫ ſuper hoc qd̄ vulgi ignoꝛant valde: eſſe harum egritudinuꝫ ⁊ ſm̄ medicationeꝫ earum q̄uo opoꝛtet vt ſit: eſt qd̄ dico: ⁊ eſt ꝙ de illo apud quē non eſt ſcia medicine putatur q2 eſt ſciens medicinā ꝓpter has egritudines. qd̄ eſt: q2 doctrina nominum ſpecieruꝫ ſanationis: de quibus exiſtimat̄ ꝙ ſunt rectioꝛes habētibus has egritudines eſt facilis: qm̄ homo qui ſcit hec noīa. ſ. aqua kiſt oꝛdei: ⁊ potus ille: ⁊ ille: ⁊ aqua mellis: eſtimant de eo oēs vulgi: q2 eſt medicus cū ſcit illud qd̄ narrat: ⁊ melioꝛ ⁊ vilioꝛ res vna eadem.

ℭ Comentum Galeni.

ℭ Cum ſint medicine quibus vtitur melioꝛ medicoꝛuꝫ ⁊ vilioꝛ coꝝ vne ⁊ eedem ſit ꝓpter illud medicoꝛū apud vulgū

melioꝛ nõ cognitꝰ: cũ ipſi nõ itelligãt differẽtiã inter illuꝫ qui medicatur cum illis medicinis qbus medicant̃ egritu dines in hoꝛis ſuis: ⁊ cũ quãtitate que opoꝛtet inter illuꝫ q facit illud immenſurate. Uerũtamen hippo. poſtq̃ abſcidit in hoc loco propoſitionem ſecundam prologi ſui libri incipit de rebus quas tendit ex ſermone qui ſequitur ſermonem ſuum iſtum.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Poſtq̃ hip. reprehẽdit ſnias medicoꝝ ↄ eaſſidis. rñdet in hac pte tacite q̃ſti. erat autẽ qd talis. dñe hip. tu dicis iſtos medicos i tãto fuiſſe erroꝛe. qũo ḡ põt eẽ ꝙ cũ eoꝝ dcã ſunt habita i honoꝛe. cui hip. rñdẽdo dicit ꝙ ipſi nõ fuerũt habiti in honoꝛe apud ſapiẽtes. ſꝫ apud vulgus qd nequit diſcernere ꝑitũ ab impito. ⁊ laudat vituperãda. ⁊ vituperat laudãda. ꝓcedit aũt ſic hip. in rñdẽdo ad hanc q̃ſtioné. nã ṗ ponit rñſioné ſuã vſq3 ad locũ illũ ſ quoꝛũ in hijs moꝛbis.] ibi ꝟo q2 ſua rñſio fundat̃ ſup ignoꝛãtiã vulgi. ponit ſignificationé ad ꝓbãdã illoꝛũ ignoꝛãtiã. ſnia ꝑ̃ prio iaꝫ patuit cõtinuãdo. ℄ De 2ᵃ dicit ꝙ ignoꝛãtia vulgariuꝫ in eſſentia moꝛboꝝ acutoꝛũ ⁊ eoꝛũ cura tali rõne mõſtrat̃. qñ ille q ẽ expꝰ meᶜ totius putat̃ a vulgaribus valde ſapiẽs. qñ videt eũ nominare meᵃˢ medicinaꝝ vtiliũ in moꝛbis acutis. vt priſanã ⁊ ſyrupũ ⁊ idromel ⁊ oximel ⁊ hijs ſilia. credũt ⁊ eni ꝙ ꝓpea q2 iſte iſipiẽs cõicat cũ ſapiẽtibus meᶜⁱˢ in ꝓferẽdo noia medicinarũ ꝙ ipſe cõicet cũ eis in vero iuditio ⁊ vera deſcriptione earuꝫ. qd vtiq3 falſum ẽ. ſ ſꝫ ⁊ vulgus.] Gal. de iſta pte ṗᵃ facit duas ptes. 2ᵃ ibi. ſ alia laudãtes.] in expõne aũt ṗᵉ. cuius coᵐ icipit ibi. ſ dic̃ ꝙ vulgi.] ſic ꝓcedit. nã ṗ ponit ſniaꝫ hip. ſcdo dicit in qbus egritudibus loquat̃ hip. ṗᵃ vſq3. [⁊ manifeſtũ ẽ.] ⁊ planũ ẽ qd dĩ. ſ ſꝫ ⁊ vulgus.] lege ſic. ita pꝫ ſniando. q̃liter itroducat̃ l̃ꝛa ꝓ. ſꝫ ꝑ q2. vt ſit redditio cãe. vulgus nequeũt diſcernere ꝑitũ. ſ. medicũ ab impito. ꝑitũ qd dico ſupple de numero. ſ cognoſcẽtiũ hꝫ] i. has egritudies. ſic. n. hꝫ alia trãſ. ſ Alia laudantes ⁊ alia vituꝑantes.] trãſ. ꝟo arabica loco iſtius talẽ hꝫ textũ. ſ ⁊ laudãt ⁊ vituperãt ꝓpe ſpẽs als ex ſpẽbus ſanationis.] cuius coᵐ icip. ibi. ſ dixit ꝙ vulgi nõ cognoſcũt.] in quo Gal. duo facit. nam ṗmo ponit ſniam hip. ⁊ reddit cãm eius. 2ᵒ ↄtinuat ſe cũ ſequẽtibꝰ. ṗᵃ vſq3. ſ deinde hip. per ſucceſſioné.] ℄ Dicit ḡ ſic de ṗ. ꝙ vulgus nõ cognoſcũt ſpẽs medicationis ↄueniẽtes in moꝛbis acutis q̃s opꝫ laudare. ⁊ q2 nõ cognoſcunt eas. nõ pñt iuſte laudare bonas. nec vituꝑare malas. ſꝫ als ſpẽs medicatiõis ↄñtes in alijs moꝛbis pñt ꝓprie laudare ⁊ ꝓprie vituꝑare. ℄ Sed circa iſtũ. §. dubitat̃ de textu arab. ⁊ ⁊ coⁱᵒ. vñ̃. n. dĩc ꝙ vulgares ꝓprie laudãt. ⁊ vituꝑant ſpẽs medicatõis moꝛboꝝ cronicoꝛũ. qd nõ vĩ. ita nãq3 ignoꝛãt vulgares eẽntiã moꝛboꝛũ cronicoꝝ ⁊ eoꝛũ curas. ſic ignoꝛãt eẽntiam moꝛboꝝ acu. ⁊ eoꝝ cãs. ⁊ ſi ignoꝛãt. nõ ẽ poſe ꝙ eoꝝ vituꝑatio ⁊ laus curat ſm rectitudiné. q2 ſic eoꝝ q̃ qs novit. optimus ẽ iudex. ita ⁊ eoꝝ q̃ qs ignoꝛat. falſus ẽ iudex. ſicut dĩ ṗ ethicoꝛum. ℄ Ad qd rñdẽdũ ẽ. dupl'r ṗ qdẽ mõ ꝑ expõné teſtꝰ hip. ⁊ co. Gal. textus qdẽ hip. talis ẽ. ſ ⁊ laudãt ⁊ vituꝑant ꝓprie ſpẽs als ex ſpẽbus ſanatiõis.] ⁊ iſti vulgares laudãt ꝓpria laude q̃ ẽ laus falſa. alias ſpẽs ſanatõis ab hijs q̃s deberẽt laudare ⁊ vituꝑare. ⁊ ſic laudãt vituꝑandos ⁊ vituꝑant laudãdos. ⁊ ꝑ hãc expõné teſtus. pꝫ expõ coⁱⁱ. ℄ Alio ꝟo mõ poteſt rñderi vt dicat̃. ꝙ eẽntia moꝛboꝝ cronicoꝝ ⁊ eoꝛuꝫ curationes nõ ſunt ita ignote vulgo queadmodũ ſunt ignote eẽnᵃ moꝛboꝝ acutoꝛũ ⁊ eoꝛũ ſanationes ꝓp tẽpoꝛis breuitaté ⁊ tpis lõgiqtaté. nã qd lõgo tpe durat magis cognoſcit̃ a vulgaribus q̃ qd durat tpe breui. ſ quoꝝ i hijs moꝛbis] alia trã. ici. ibi. [⁊ maioꝛ ſigñationũ.] cuiꝰ co. icip. ibi ſ cũ ſunt maᶜ.] ⁊ diuidit̃ i. 2. ptes. ṗ. n. G. põit ſniaꝫ ꝑ planioꝛa ꝟba. 2ᵒ ponit trãſitũ hꝫ pris ad pté ſequẽté. 2ᵃ ibi. ſ verũ tñ hip.] ⁊ planũ ẽ. ſ quoꝛũ in hijs moꝛbis.] lege ſic. quoꝛũ ſcꝫ vulgariũ ignoꝛãtia. in hijs moꝛbis. h̃ dicit. q̃tũ ad ſpẽs moꝛboꝛũ diſtinguẽdas. ſ eoꝛũq3 medela.] h̃ dicit quãtũ ad curationé. ſ pꝫ maxie hac ſignificatione] i. rõne quã dicturi ſumus. ſ. imeᵈⁱᵃᵗᵉ poſt. rõ aũt quã hip. h̃ intẽdit põt ſic foꝛmari. cõitas impiti cũ ꝑito in arte ſua facit impitum videri ꝑitũ ab hijs q ſolũ cõitaté cognoſceret ⁊ nõ dĩaꝫ. ſꝫ iter medicũ impitũ ⁊ ꝑitũ cadit cõitas in materijs medicinarũ ⁊ i noibus earũ ⁊ ẽ dĩia in recto vſu illarũ. ḡ medicus impitus vĩ ꝑitus ab hijs q cognoſcũt cõitaté in materijs medicinarũ ⁊ noibus earũ ⁊ dĩiã ignoꝛãt in recto vſu illarũ. vulgus ãt eſt hꝫ. ḡ ⁊c̃. hꝫ demõſtrationis hip. in lr̃a iueſtigat. mi. ⁊ h̃ eſt ꝙ dic̃. expꝰ. i. ſine pte totiꝰ medicinalis ſcie diſputat̃. i. ꝑ diſputatioé putat̃. ab hijs. ſ. vulgaribꝰ. ꝑitiſſimꝰ. ſ cã hꝫ egritudis] i. ꝓp cãm curatiuã. ⁊ itelligo cãm curatiuã q̃tũ ad mãs medicinarũ. ſic. n. expõit. G. ſ q̃. n. meᵃ.] h̃ reddit cãm eiꝰ qd dcm̃ ẽ. bñ dici ꝑitiſſimus habet̃ ⁊c̃ hꝫ egritudines. ſ q2 q̃ meᵃ. ſ quãtũ ad mãm ſupple in ea. ſ. egritudine. ſ iuuare vĩ.] no. ꝙ dixit vĩ ꝓp ↄfuſioné iuuamẽti quã hꝫ h̃ meᵃ. qñ dat̃ a ꝑito. meᶜᵒ. ⁊ qñ dat̃ ab impito. qñ medicus qui dat meᵃᵐ. ſm arté vt quãtũ. qñ. ⁊ qũo opꝫ. ſemꝑ iuuat. medicus ꝟo q nõ dat ſꝫ arté. aliqñ iuuat a foꝛtuna ⁊ aliqñ nocet. ⁊ iõ ꝓp ↄfuſioné iſtius iuuamẽti dixit. vĩ. ſ eius q̃ nomina ſilia] i. facilis. ⁊ ex h̃ hꝫ vulgus mediũ vt credat ꝙ medicus impitus ſit ꝑitus eo ꝙ ſolũ cognoſcit iſtã cõitateꝫ que eſt in materijs medicinarũ. ⁊ noibus earũ q̃ ſunt facilia ad ſciẽdũ. ignoꝛat aũt dĩiam in recto vſu earũ. q ergo. h̃ exẽplificat ⁊ dicit ꝙ q dignouerit. i. cognouerit ptiſanã. videlicet ⁊ ſirupũ. ⁊ vbi habemꝰ ſirupũ. hꝫ alia trã. potũ. hꝫ ⁊ illius modi. i. hoc mõ ⁊ illo paratũ. aquã ſil'r mellis. habet̃ a vulgo medicus. ⁊ reddit cãm hꝫ. bñ dico ꝙ hĩ medicus. q2 iſipiẽs. ſ. medicꝰ. itidẽ. i. ſil'r vt ſapiẽs iudicare vĩ. ℄ Dubitat̃ hic de h̃ q2 vĩ velle hip. ꝙ iudiciũ vulgare non ſit veꝝ. nã q̃rit̃ vtꝝ iudiciũ vulgare ſit veꝝ. ⁊ arguit̃ ꝙ ſic. nã dicit Ariſt. 7. ethicoꝝ. cap. 17. ſ fama non oĩno ꝑdit̃ q̃ multi ꝓpli famant.] ⁊ ſubiũxit paulo poſt. ꝙ h̃ ẽ: iõ q2 oĩa nata hñt quoddã diuinũ. quare vĩ ꝙ iudicium vulgare ſit ex deo. nõ erit itaq3 falſum. ℄ Ad ↄ̃riũ eſt Gal. 7. d ige. ſa. cap. ṗ. ↄ̃ponit. n. iudiciũ vulgare deo ⁊ veritati. ℄ Ad hoc dcm̃ ꝙ iudiciũ ẽ duplex vnũ qdẽ extiatiuũ. aliud ꝟo rõnale. iudicio qdẽ extimatiuo vulgꝰ mĩtotiẽs veꝝ extimat. aut ꝓpe veꝝ. iudicio ꝟo rõnali frequẽter ⁊ multũ recedit a veritate. ⁊ ꝓp h̃ q2 vulgus conat̃ ꝑ rõné cognoſcere medicum ꝑitũ ab impito. ⁊ illã nõ hꝫ verã iõ decipit̃ in tali iudicio. ℄ Aut dic al'r ꝙ iudiciũ vulgare in generalibus ꝓpoſitionibus iudicat verum vel prope verum. in particularibus ꝟo multum ⁊ frequenter decipitur. ſcit enim vulgus ꝙ ille qui eſt iuſtus. eſt bonus. ignoꝛat tamen vtrum iſte vel ille ſit iuſtus. ſimiliter eſt in propoſito. bene eniꝫ ſcit vulgus in generali ꝙ ille eſt bonus medicus qui vtitur eis que debet quãtum. quando ⁊ quomodo opoꝛtet. ignoꝛat tamẽ ꝙ iſte ſit ille medicus. ℄ Preterea non videtur ꝙ vulgus ſolum cognoſcat ea cum quibus cõmunicat bonus medicus cuꝫ malo. ſed etiam cognoſcat eum qui bene curat ⁊ qui male. qñ hoc cognoſcit per effectum: vt per iuuamentum ⁊ nocumentum. qd inducit. ℄ Ad qd dicenduꝫ ꝙ vulgus propter h̃ non cognoſcit medicum qui tribuat medicinas ſm artem. ab eo qui non tribuit. nam contingit ꝙ imperitus medicus quandoq3 bene curat a foꝛtuna. quãdoq3 ꝟo curat: q2 natura eſt ita foꝛtis ꝙ ſupat erroꝛé medici ⁊ moꝛbũ.

Textus. XIII.

℄ Scripturuꝫ itaq3 me eſſe que hactenus ignorata fuerunt neceſſarium duco: quoꝛum itaq3 doctrina ⁊ excellentiſſima eſt in his quecunq3 iuuamen vel leſionem ſunt† paritura. ℄ Id autẽ quod ignoꝛatur a medicis eſt cur medicoꝛum pars totius vite ſue nõ deſiſtit diebus ꝑ/

† A. l. preſcitura.

pinare in acutis paſſionibus ptiſanā ordeaceā non colataȝ vtiliter operari cōſiſi. ¶ Alij vero vt nec vnum ordei granum tranſglutiant egri ſummopere ſtudent. Qꝛ ſi fieret ⁊ non colata eſſet maximū credunt eſſe nocumentū egroto. ¶ Alij autem nec colatā nec non colatā dant: quoꝝ rurſus ꝑs nunꝗ̄ niſi ſeptimo tranſacto. ¶ Alij vero morbo deficiente in die cretica.

¶ Videtur autē mihi qꝛ opꝫ vt ſcribā omnia de quibus medici ſciam non habēt: cum eoꝝ cognitio nobilis ſit quātitatis ⁊ magne ſcie: ⁊ oīa que faciunt iuuamentū magnū: aut nocumētū magnū. ¶ Res autē de quibus medici ſciam non habēt ſunt iſte. Que cā eſt ꝓpter quā fit ꝙ quidā medici morant̄ tpe vite ſue toto: dantes in potu infirmis in acutis egritudinibus ptiſanam ordei non colatā. Et qñ faciunt illud exiſtimant ꝙ medicatio eoꝝ ipſis eſt ſm rectitudinem. ¶ Et ex eis eſt qui cōuertit ſtudiū ſuū totum ad hoc vt nō deglutiat infirmus granū ordei vnū: qm̄ putat ꝙ in illo eſt nocumentū magnū: ſed dat ipſaȝ in potu infirmo poſtꝗ̄ colat eam. ¶ Et ex eis ſunt qui infirmo in potu non tribuunt: neqꝫ ptiſanaȝ ordei: neqꝫ aquā eius. ¶ Et ex eis ſunt: qui non faciunt vſquequo tranſeant ſuper infirmum ſeptem dies. ¶ Et ex eis ſunt: qui non faciunt illud vſquequo conſumatur egritudo ⁊ veniat criſis.

¶ Commentum Galeni.

¶ Putatur de hac qōne quā dixit Hippocrates: qꝛ eſt q̄ſtio dialectica. poſſibile. n. eſt medicari egritudines ſm rectitudinem preter ꝙ inquiratur de huiꝰ qōnibus. qḋ eſt: qꝛ Hip. dicit ꝙ rectitudo in medicatione egritudinum eſt medicis ex cognitione rerū quas opꝫ facere: nō ex inq̄ſitione cāe in diuerſitate cadēte inter illos qui ſcripſerūt ſpecies ſanationis diuerſas in egritudinibus eiſdē. Hec autē queſtio vere nō eſt iuuatiua valde tm̄: imo opꝫ vt premittat̄ qḋ de ea ſit per oēs res ſicut oſtendā qñ procedā in ſermone meo. Qḋ eſt: qm̄ dignius eſt vt oſtendaȝ in primis in eis: qꝛ nec̄ia eſt inq̄ſitio de ea ⁊ qualiter eſt reſpōſio in ea. ¶ Qꝛ aūt inquiſitio de ea ſit nec̄ia intellige ex eo qḋ dico: ⁊ eſt. Quia diuerſitati que cadit inter ph̄os non inuenit̄ inſtr̄m manifeſtum quo experiat̄. Qḋ eſt: qꝛ tu nō inuenis inſtr̄m manifeſtum quo experiat̄ ſermo qui dicit: ꝙ mūdus nō eſt generatus: neqꝫ ſermo qui dicit: qꝛ eſt gn̄atus: neqꝫ ſermo qui dicit: ꝙ eſt corruptibilis: ⁊ neqꝫ qui dicit: qꝛ nō corrūpitur: neqꝫ ſermo eius qui dicit: qꝛ nihil eſt extra ipſuȝ dīcimū vacuum: ⁊ neqꝫ ſermo qui dicit qꝛ eſt īfinitus: neqꝫ ſermo qui dicit: ꝙ eſt vnus mundus: ⁊ neqꝫ ſermo q dicit: qꝛ ſunt plures vno: neqꝫ quātus ſit eoꝝ numerus ſi ſunt plures vno: neqꝫ etiā ſi ſunt plures vno non cōprehenditur eoꝝ numerus: neqꝫ numerātur neqꝫ eſt poſſibile vt vtatur inq̄ſitione de illo ſignificatione manifeſta. Et ſimilr diſpoſitio multarū aliaꝝ rerum ex rebus de qbus inuenitur q̄ſtio in ph̄ia. Ex eis. n. ſunt res in quibus nō eſt nobis poſſibile oīno iudicare iudicium abſcindēs: ⁊ ex eis ſunt res longa indigentes inq̄ſitione. Rerū autem quibus iuuātur infirmi aut que nocent eis nō eſt diſpoſitio hec diſpō. qḋ eſt: qꝛ in inuētione earuȝ eſt neceſſariū tēpus longius vir preſcius. De oībus autem rebus quas exiſtimāt quidam hoīes ſe inueniſſe: putat̄ ꝙ iudicium in eis eſt facile: qm̄ ſi inuenerint iuuamentū cum vtunt̄ infirmi: tunc opꝫ vt laudent̄ ⁊ ſuſcipiant̄: ⁊ ſi nocent cum earū eſt vſus: tunc opꝫ vt fugiat̄ ab eis ⁊ eijciant̄: ⁊ ſi non nocent aut iuuāt nocumēto aut iuuamento qḋ quātitatem nō habeat: tunc opꝫ vt putet̄ de eis: qꝛ ſunt ex rebus q̄ non faciūt aliquā harū duaꝝ actionū. Veruntamen opꝫ iterum medicis vt elōgentur ab oī qḋ nocet nocumēto manifeſto. Res aūt que nocent aut iuuāt iuuamēto aut nocumēto paruo nō eſt mirū ſi retineāt oēs eas qui putāt de eis in ſuo opinionē aliquā. In eſſe aūt rerum inter quas eſt diuerſitas magna valde: ita vt laudent eas qdam hoīes: ⁊ qdā eoꝝ vituperēt eas: cadit admiratio ex eis qui laudāt res quaꝝ virtus in nocumēto eſt virtus magna valde. ¶ Et ex eis q vituperāt res quibus in veritate ſit iuuamentū manifeſtū: hec eſt q̄ſtio de qua inq̄rit nūc Hippo. in fine exēploꝝ particularium: ⁊ iam dixit eā iterū Eraſiſtrates: ⁊ reſpōſioneȝ in ea in tractatu libri ſui ꝑ de febribus: ⁊ inceſſit in abbreuiatione ſermonis in eo ⁊ explanatiōe eius alia Hip. qḋ ē: qꝛ poſtꝗ̄ narrauit i libᵒ ſuo quē diximus ante illos qui ex medicinis vtunt̄ in febriētibꝰ ꝯrio regiminis quo opꝫ vti. Et dixit illos qui cadere faciūt v̄tutes infirmoꝝ per prohibitionem vehementē lōgā a cibis: ⁊ dixit Catonē medicuȝ q cibabat infirmos carne: ⁊ potabat eos vino: ſecutus eſt illud ꝯ ſermone: ⁊ eſt ſermo eius cū dictione ſua fecerunt cadere multos infirmos in paſſiones valde magnas: ⁊ ſi oīuȝ febriētiū euaſio ab infirmitatibꝰ ſuis eēt per hꝰ regimē in ſanatione euaſio mala: remanerēt illi q exercēt medicinā ſm hūc modū nō ſanātes aliquē infirmoꝝ: veꝝ qḋ magis ſimilius eſt vt ſit: eſt ꝙ in medicatione oīum febrientiū nō ꝯuenit vnū ⁊ idē regimē. Opꝫ ergo vt laudetur Eraſiſtrates ⁊ oēs qui inq̄ſierūt de hac qōne ꝑter ipſuȝ ⁊ ſcripſerūt riſionem i ea: ⁊ dignus eſt ēt vt laudetur qꝛ fuit primus q queſiuit de ea. ¶ Et ſcias ꝙ nō eſt inq̄ſitio de ea ⁊ riſio in illa in egritudibus acutis dignior q̄ȝ in reliq̄s egritudinibus remanentibus. qḋ eſt. Quia inquiſitio de ea eſt cōis cōicans oībus egritudinibus: qm̄ diuerſitas in medicatione nō cadit inter medicos i egritudibus acutis tm̄: ſed in oībꝰ egritudinibꝰ alijs: ⁊ ꝓp̄ hꝰ ſigit̄ in vnoquoqꝫ eoꝝ ſpatio longo tpis ſm regimē qḋ viſuȝ eſt ei: qñ vidit ꝙ qdā hoīes iuuati ſunt eo. De reliq̄s aūt remanētibꝰ ꝑter eos quoꝝ nullus iuuatus eſt ꝑ regimē eoꝝ: iȝ ipſi exiſtimēt ſup infirmos ꝙ ipſi errauerūt ſup ſeipſos ſecretoꝝ forſitā eſt ſic dixit Hip. i libᵒ ſuo de algebra in illis q errāt in ſtrictura oſſiū qñ frāguntur: ⁊ accidit cū fractura eoꝝ vulnus: ⁊ ledūt infirmos per illā cām. qḋ eſt: qꝛ Hip. dicit ꝙ ipſi nō exiſtimāt ꝙ cā in illo nocuᵒ ſit ligatura: ſed malitia forme. Silr accidit ēt ſimile huic in egritudinibus q̄ruȝ ſanatio ſit per regimē. eſſe aūt eius qḋ ipſe dixit in hoc ſermone quē ꝑmiſimus ad exponendū eſt manifeſtū qñ legit hō bis eū aut ter ſeciꝰ: ⁊ ponit mentē ſuā in eo: qḋ eſt: qꝛ tu inuenis Hippo. feciſſe in exemplo ſuo particulari ſermonē cōmunem: ⁊ eſt ſermo de quo cōſuetudo cucurrit philoſophis ⁊ pluribus opificibus artis dialectice: ⁊ vt nominent ipſum etiā ſermonē vniuerſalē. Ariſtrates enim dixit regimen qḋ eſt ſm finem cōtrarietatis ei qḋ oportet. Hippocrates autem dimiſit dicere regimen horribile: ⁊ dixit regimē medium. quod eſt: qꝛ fames que eſt in vltimo: ⁊ repletio trāſiens equalitatem quam fecit Cato: ſunt in veritate horribiles. Sed propinquius his duobus ad equalitatē eſt regimen quod narrauit Hippo. qꝛ qui regit per eum ipſum in egritudinibus acutis eſt ex medicis cui eſt magnitudo ⁊ nobilitas. Quod eſt: quia ex medicis eſt qui cibat infirmos ptiſana ordei: ⁊ ex eis eſt q potat eos aqua eius tm̄: ⁊ ex eis eſt qui non potat eos hac etiā vſquequo veniat criſis eis: ⁊ regit infirmū in hora que eſt inter initiū egritudinis ⁊ iter criſim cū eo qḋ bibit̄ tm̄: ſicut eſt aq̄ mellis: ⁊ ſi idigēt i qbuſdā horis vtunt̄ ſyrupo

accetoſo. Cā aūt diuerſitatꝫ iter eos eſt ſm ꝙ dixit Hip. Hippocrates.n. narrauit illud in ſequētibus. Jam autem dixit ꝙ Ariſtrates dixit illud ⁊ inuit in tractatu ꝓ libri ſui in ſebibus. Et eſt ꝙ quidā hoīes īdigēt aqua ordei tm̄: ⁊ qdaꝫ coꝝ indigēt cū illo ēt priſana ipſa: ⁊ qdam coꝝ nō indigent aliquo coꝝ: ſed ſufficit eis vt cōſeruēt ſe cū eo qḋ bibiť tm̄ vſqꝫ ad horā criſis ⁊ iuuanť per id. Et Hippo. quidē ſm ꝙ narrat in ſequētibus ex infirmis eſt qui indiget ptiſana ordei: ⁊ q indiget aqua eius tm̄: ⁊ q non indiget aliqua earū.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſtqꝫ Hip. reprobauit ſniam medicoꝝ de aſſidis. in hac 2ª pte ei⁹ ꝓlogi iueſtigat: ⁊ aut. modū artificialē ſꝫ quē ipſe itēdit ꝓcedere ad ſuā itētionē q̄ eſt dare doctrinā curatiuā morboꝝ acu. ⁊ diuidiť ꝓs hec i duas. in q̄ꝝ pᵃ ponit rubricā manifeſtātē ⁊ laudāte ſuā intētionē. In 2ª ꝟo ꝓſeqtur qḋ itēdit. pᵃ vſqꝫ. ⌊ id āt qḋ. ¶ Pars 2ª diuidiť i duas. In q̄ꝝ pᵃ ponit vnā qōnē de diuerſi^{te} cadēte iter curatores egritudinuꝫ acu. In 2ª ꝟo illā qōnē ꝑtractat. durat pᵃ vſqꝫ. ⌈ Ad hec ꝟo interrogari. 2ª diuidiť in tres. In q̄ꝝ pᵃ oñdit q̄lr iſti medici male ſe hēbāt ad rñdēdū illi qōni. In 2ª ꝟo ponit icōueniētia q̄ ſequunť ad illā diuerſi^{tatem} curatiuā cadētē inter medicos. In 3ª ꝟo āpliat qōnē ſuā ⁊ extēdit. durat pᵃ vſqꝫ. ⌊ que res itaqꝫ. ⌋ Durat 2ª vſqꝫ. ⌈ q̄ꝝ vꝫ. ⌋ due pᵉ ptes ſunt pñtis lcōnis. De q̄ꝝ pᵃ. d. ꝙ ego dico i iſto li^{o} me ſcriptuꝝ ea q̄ ab antiqs medicis ſunt igrata. doctria q̄ꝝ eſt excellētiſſima ꝑ quā doctrinā deteriabunť ⁊ diſtiguenť q̄cūqꝫ ſunt ꝓſtitura iuuamē^{m} vł nocu^{m} i cura morboꝝ acu. ⁊ h̄ de pᵃ. ¶ De 2ª. d. ꝙ q̄riť q̄ ē cā ꝑꝑ quā qdā medicoꝝ i acutꝫ paſſiōib⁹ ſt vſi ſolū ptiſana nō colata. Alij ꝟo ſolū ptiſana colata. tercij ꝟo nō ſunt vſi nec ptiſa^{a} colata nec nō colata: vſqꝫ ad certū tpo: ſꝫ ſunt vſi i acutꝫ morbis potib⁹ tm̄: ⁊ iſti tercij dicūtur. Nā qdā coꝝ dūt dare ptiſanā vſqꝫ ad. 7. diē. ⁊ qdā corū dūt dare ptiſanā vſqꝫ ad ꝯſumptionē egritudis ꝑ criſiꝫ ⁊ h̄ de 2ª. ⌈ Scriptuꝝ itaqꝫ me ⌋ tex. alteri⁹ trāſla. icipit ibi. ⌈ vi dūt mihi q̄ opꝫ. ⌋ Gal. i cō. de iſtis. 2. ptibus facit ſolū vnā. ⁊ cō. ei⁹ icipit ibi. ⌈ putať ꝺ hac qōne. ⌋ i q̄ ſic ꝓcedit. p̄ mouet qōdā du^{m} ꝯ Hip. ꝺ ſuꝑflui^{te} iſti⁹ qō. 2° ad illā dubōnē rñdet. pᵃ vſqꝫ. ⌈ hec āt qō ꝟe. ⌋ illa 2ª diuidiť i duas. Nā p̄ rñdet ad hāc dubō. i gnāli. 2° i ſpāli. pᵃ vſqꝫ. ⌈ ꝙ āt igſitio de ea. ⌋ 2ª diuidiť i duas. p̄ oñdit hāc qōnē eſſe neċiam. 2° ponit rñſionē ad eā. pᵃ vſqꝫ. ⌈ Cā aūt h̄ꝫ diuerſitatꝫ. ⌋ pᵃ adhuc in tres. p̄. n. oñdit hāc qōnē eſſe neċiam ꝑ rōnē ſumptā a reb⁹ ſuꝑ qbus cadit hec qō. 2° ꝓbat eā eſſe neċiam auċtate ariſtratis. 3° addit q̄dā ad declaratōnē dicte qōnis. pᵃ vſqꝫ. ⌈ Et iā dixit eā iteꝝ ariſtrates. ⌋ 2ª vſqꝫ. ⌈ Et ſcias ꝙ nō eſt ingſitio. ⌋ ꝓs aūt iſta in q̄ addit q̄dā ad declōnē dicte qōnis. diuidiť i 4^{or} ptes. Nā p̄ āpliat hāc qōnē non ſolū ad morbos acu. ſed ad oēs alios. 2° format quādā obiectionē ꝯ illos ꝯ quos fit hec qō: ⁊ rñdet loco illoꝝ. 3° oñdit modū doctrine quē Hip. obſeruat i dicta qōne. 4° aſſignat drīaꝫ iter qōnē Hip. ⁊ qōnē quā mouet ariſtrates. pᵃ vſqꝫ. ⌈ ⁊ ꝑꝑ h̄ ſigiť. ⌋ 2ª vſqꝫ. ⌈ eē aūt eius qḋ ipſe diť. ⌋ 3ª vſqꝫ. ⌈ ariſtrates ē. ⌋ 4ª vſqꝫ ad finē. §. ſunt igiť i pñti cō. ptes. ix. ¶ De q̄ꝝ pᵃ. d. ꝙ Hip. reꝑhendiť de hac qōne: q: vi eē qō dialectica. ⁊ ſic ſuꝑflua i arte medicie: cui⁹ talis eſt rō: q: poſſe eſt medicari egri^{tu}s ſm rōnē ꝓter q̄ꝫ ingrať de talib⁹ qōnib⁹: ꝗm recti^{do} i medicādo egri^{tu}s ē apud medicos ꝑꝑ cognitionē ipſaruꝫ egritudinū: ⁊ ꝑꝑ cognitionē reꝝ cū qb⁹ ille egri^{tu}s curanť: ⁊ nō ē recti^{do} apō medicos curatiua ab igſitōe cāe ꝑꝑ quaꝫ cadit diuerſitas int̄ medicos i medicādo eaſdē egri^{tu}s euꝫ diuerſis ſpēb⁹ medicatōis: ⁊ h̄ de pᵃ. ¶ De 2ª ꝟo. d. ſoluendo ꝑ interēptionē h̄ꝫ ꝓpōnis q̄ dicebat ꝙ nō ē recti^{do} apud medicos ex ingſitiōe tal' qōnis. ⁊ diť ꝙ iſta qō nō ē ſolūmō iuuatiua i arte curōnis: īmo ē qō ꝓmittēda dignitate: ⁊ ordine ſr oēs res de qb⁹ medic⁹ iueſtigat i arte curatiua. c⁹ excellētiā ego oñdā poſtea: ſꝫ p̄us ego volo oñdē ꝙ ingſitio ꝺ tali qōne. ⁊ rñſio ei⁹ ē neċia: ⁊ h̄ ꝺ 2ª. ¶ De 3ª pte ſic ꝓcedit.

Nā p̄ ipſe oñdit i qb⁹ ſciētijs diuerſitas opionū nō eſt nociua. vſqꝫ. ⌈ Reꝝ āt qb⁹ iuuanť. ⌋ ibi ꝟo oñdit in qb⁹ diuerſitas opionū apud artifices ē nociua. ¶ Diť ḡ ſic de pᵃ: ꝙ diuerſitas opionū apud pħos de mūdo an ſit corruptibił vł icorruptibilis: an ſit vn⁹ vel plures: ⁊ ſimiles nō ē multū nociua ſiue hō teneat vnā ptē qōnis: ſiue alīā: q: hō nunq̄ꝫ venit ad expi^{tum} ꝟitatꝫ i tali qōne. ſꝫ arguiť i eis ꝓ ⁊ ꝯ cū ſolis rōnib⁹ q̄s nō ꝟificat expimētale iudiciū ſeq̄ns eas. ⁊ h̄ ꝺ pᵃ. ¶ De 2ª. d. ꝙ diuerſitas qōnū ꝺ reb⁹ cū qb⁹ curanť iſirmi nō ē h̄ꝫ. nā ſi hō opinať ꝙ res iuuatiue ſint nociue: ⁊ ſic fugit iuuātia. ⁊ ꝙ res nociue ſint iuuatiue ⁊ ſic eligit nocētia talis inq̄ꝫ diuerſitas opionū ē multū nociua: nōqꝫ de ipſa iueſtigādū ē lōgo tpe a viro ꝑfcō ⁊ expto: q: i eā oꝫ deuenire ad exitū ꝟitatꝫ ꝑ expi^{m}. ⁊ h̄ eſt nōmſū ꝙ de rebus q̄ manifeſte iuuāt opinari ꝙ nocēant ⁊ de reb⁹ q̄ manifeſte nocent opīari ꝙ iuuēt: ⁊ tales opiones h̄ndo eligē nocētia ⁊ fugē iuuātia ē valde mirabile. de reb⁹ ꝟo q̄ nec manifeſte iuuāt nec manifeſte nocēt i cura morboꝝ. hre diuerſas opiones diuerſos curatores ⁊ eas h̄ere nō ē valde mirabile: q̄ꝫ ſi dicat. G. ꝙ i iſta diuerſi^{te} opionū 2ª eſt error. ſ. maior ⁊ minor ⁊ ad magnū errorē ſeqť magnū nocu^{m}: ⁊ ad pūū ſeť pūū. ⁊ h̄ de 3ª pte pn^{ti}. ¶ De 4ª ꝟo. d. ꝙ Eraſiſtrates poſuit hanc qōnē de diuerſi^{te} cadēte int̄ medicos i p̄ li^{o} ſuo de fe. diť. n. ꝙ qdā medicoꝝ faciūt cadē ꝟtutes oīum iſirmoꝝ ꝑ longā abſtinētiā a cibo: ⁊ qdā ꝓſocāt eos dādo eis carnes ⁊ vinū abūdāter: ⁊ vitupat Eraſiſtrates iſtos medicos q: ipſi volūt curare oēs febricitātes vna medicatiōe cū oporteat fieri totū ꝯriū q: i diuerſis fe. diuerſū ꝯpetit regimē. ⁊ ꝺ h̄ laudādus ē Eraſi. ⁊ magis Hip. q: p̄us eā iuenerūt. ⁊ h̄ de 4ª.

¶ De 5ª. d. ꝙ ingſitio de hac qōne ⁊ rñſio ad eā ñ eſt appropriata ſolū morb. acu. ſꝫ ē cōis oīb⁹ morbis: q: me^{ci} nō ſolū diuerſificanť i cura morboꝝ acu. ſed in cura oīuꝫ morborū: ⁊ h̄ de 5ª. ¶ De 6ª ꝟo. d. ꝙ aliqs poſſet opponē ꝯ iſtos medicos dīo quō ipſi pñt firmare opionē vicꝫ ꝺ aliq̄ regie ꝙ ſit bo^{m} i oīb⁹ morbis acu. ꝓpē q: iueniūt ipm eē bonū ⁊ iuuatiuū i qbuſdā: ⁊ iueniūt ipm nociuū i mulṫ. cui ipſi medici poſſe ē ꝙ rñdeāt extimādo in mēte ſua ꝙ illi iſirmi q ledūť ꝑ tale regimē nō leduntť ab illo regie: ſꝫ leduntť q: ipſi errāt ſuꝑ ſeipſos ſecretore ſic cā nocu^{ti} ē error iſirmoꝝ ⁊ ñ regimē medicoꝝ. Jtē poſſe ē ꝙ ipi rñdeāt ſibi ipſis alr dīo ꝙ tale nocu^{m} qḋ hñt iſirmi vtētes tali regie nō ē ꝑꝑ regimē ipꝫ: ſꝫ eſt ꝑꝑ iſortuniū qḋ eſt cā illi⁹ nocu^{ti}. ⁊ ad h̄ adducit auċtatē Hip. i li° diſlocationū recitantis de qbuſdā cirugicis. q cū male ligarēt mēbra diſlocata ſiue fracta ⁊ fiebat i eis vlc⁹. dicebāt illud vlc⁹ fuiſſe ſcḿ non ex mala ligatura ſꝫ ex iſortunio. ⁊ h̄ de. 6. ¶ De 7ª. d. ꝙ ſmo Hip. ē manifeſtus qñ hō legerit eū ſepi⁹ i qm̄ ipſe ē ſmo ꝑticularis ⁊ exēplaris hñs in ſe ꝟtutē vlis ꝟitatꝫ ⁊ tali ſmone vtunť pħi ⁊ dialetici noiando ipm vlem fundatuꝫ in ꝑticulari. ⁊ h̄ ꝺ. 7.

¶ De 8ª. d. ꝙ lꝫ Hip. ⁊ Eraſi. cōicaſſent iponēdo ꝺ iſtā qōnē de diuerſitate regis. tñ Hip. poſuit eā rōnabilius: q: poſuit qōnē ſuā i regie medio: ſꝫ Eraſi. poſuit qōnē ſuā i regie extremo ⁊ horribili. dixit. n. ꝙ qdā medici ſuffocabant infirmos cū carne ⁊ vino: ⁊ qdā alij ꝓſternebāt ꝟtutes coꝝ cuꝫ abſtinētia lōga. Hip. ꝟo dixit ꝙ qdā medici dabāt in acutꝫ morbis ptiſanā colatā. quidā non colatā: quidā ſoluꝫ potuꝫ vſqꝫ in diē criſis. ⁊ talis diuerſitas erat in regimine mediocri quare rōnabilius poſuit Hippo. ſuā q̄ſtionē q̄ꝫ Eraſiſtrates. ⁊ hoc de 8ª. ¶ De 9ª ⁊ vltima dicit ꝙ cā in iſta diuerſitate regimis morboꝝ acu. apud iſtos medicos eſt talis: qlibet. n. ſecta videbat regimē ſuū in qbuſdaꝫ infirmis prodeſſe eo ꝙ inueniūtur patiētes acutam. quidā qui indigent ptiſana non colata: ⁊ quidā qui indigēt colata: ⁊ quidam qui indigent ſolo potu. vſqꝫ ad criſiꝫ. quodlibet ergo regimen proficiebat quibuſdā infirmis: ⁊ ex illo profectu particulari quelibet ſecta faciebat opinionem generalē in omnibus infirmis: ⁊ hoc eſt qḋ dicit de nōna. ⌈ Scripturā

itaqȝ.] dubitatur de tex. ⁊ de cōm. de textu ſic. [quorum. ſ. ignoratorū doctrina excellentiſſima. [in hijs] .i. in cognoſcēdo h. [q̄cūqȝ iuuamētū.] Jrō aūt q̄re talis doctria. ſ. q̄ cognoſcit iuuātia ⁊ nocētia pt dici excellētiſſima ē hec. q: cū ōis doctria: ſiue ars ſit q̄dā opā: ⁊ opō hēat ꝯſiſtere i operando aliqd ad aliquē finē: illa doctrina ſeu ars q̄ docet deuenire ad illū finē notificādo iuuātia ad h vt eligant̄ ⁊ notificādo nocētia: ad h vt fugiant̄ pt dici excellētiſſima. hec aūt ē hȝ. nā ⁊ eā ſic ꝯnuſtit Hip. ſe determinatuꝝ: q̄re pt dici excellētiſſima. [Cur. n. medicoꝝ pe.] dubitat̄ h. Nam vȝ ꝙ Hip. malicioſe arguat iſtos medicos: qm̄ cū iſti medici fuerint conati toto tpe vite eoꝝ tradē ſciaȝ medicie: ⁊ eā inueni re via expiē: nō vȝ ꝙ mō aliq̄ potuerit ſic erraremā q̄tidie ſpe aliqs vidē ꝙ eoꝝ expi^m plibus nocebat q̄ȝ pdeſſet. ℭ S. vȝ ꝙ ipſi cognouiſſent hūc errorē. nā dȝ iſra ꝙ vulgus cognoſcebat hūc errorē qn̄ dȝ. [q̄ res itaqȝ iā demū ad h deducta eſt vt ēt vulgo liqdiſſime videat̄ ⁊c.] Si g̃ vulgus cognoſcebat hūc errorē de q̄ mi^9 vȝ. g̃ ⁊ me^ci. ℭ Ad h dōm: ꝙ cuȝ ars medicie int̄ alias artes ſit difficilli^ma eo ꝙ iſta qb^9 inenit̄ ſūt difficillia q̄ ſt̄ expi^e ⁊ rō. ſic dȝ i pỽhe^o aph. nā expi^m ē tortoſum ⁊ fallax. Rō ỽo difficillia. ⁊ cū iſti medici fuerit de ꝑmis inētorib^9 nō hūtes certā expi^m nec verā ⁊ ſubtilē rōnē: poſſe ē ꝙ ſuū errorē nō cognouerit. ꝑ^i. n. phophātes modicū ſſimū tradiderūt i inueniēdo cāᷓs reꝝ. ſic dȝ i 2° metha^ce potuit ēt ꝯtigē ꝙ iſti medici nō potuerūt ſuū errorē cognoſcē et ſic nō corrigē eo ꝙ a ꝯſtellatiōe fuerūt ſic diſpoſiti. Nā q̄dā ſunt diſpoſiti a ꝯſtellatiōe vt inueniāt aliqd bonū ⁊ veꝝ i arte. Quidā āt vt nō inueniāt aliqd veꝝ nec cognoſcāt id qd inueniūt. ſic dȝ 3° verbo cētilogi Ptolomei. ⁊ ex h pȝ rnſio ad ꝑmuȝ. ℭ Ad 2^m dōm ꝙ vulgus nō cognoſcit iſtū errorē niſi ꝯfuſe. ⁊ hoc ꝯtigit ꝓp diuerſitatē quā videt iter iſtos medicos errātes. ℭ De cō. ỽo dubitat̄. Nā vȝ ꝙ qd quā ſuc. G. ꝯ Hip. nō ſoluat̄ ꝑ ea q̄ dic. G. qm̄ poſſe eſt ꝙ tradat̄ veꝝ regimē curatiuū. abſqȝ h ꝙ ingrat̄ de talib^9 q̄ōnibus. Naȝ ſi medic^9 cognoſcit egritudinē ⁊ cognoſcit res cū qbus dȝ operi ⁊ modū approximatiōis illaꝝ reꝝ ad corpus: pōt tradere verū regimē curatiuū: abſqȝ h ꝙ ingrat de talibus q̄ōnibus. ℭ Ad qd dōm eſt: ꝙ ſine du^o veꝝ regimē curatiuū pōt tradi abſqȝ h ꝙ ſiat inq̄ſitio taliū q̄ōnū: ſȝ q̄ātū ad ꝑfectā traditionē artꝭ ē opoꝛtunū ꝙ ingrat̄ de talib^9 q̄ōnib^9. ⁊ ꝙ ꝑ ponātur opiones alioꝝ de determinatꝭ i arte illa. Nā. d. Boe. in cō. ꝑncꝑ ꝙ in oi doctrina ꝑus debēt extirpari vitia deinde tradi doctrina. ⁊ phs in ꝑ elicoꝝ dicit: ꝙ duo ſunt opa ſapiētie. ſ. nō mentiri de qbus nouit. ⁊ mētientē manifeſtare. eſt itēꝝ vtile ingrere de talibus q̄ōnibus: ad h vt poſteriores non adhereant opinionibus antiquorum falſis: ſed eas inueniant deſtructas ⁊ extirpatas.

ℭ Textus. XIIII.

ℭ Ad hec ỽo: aut interrogati: aut nō interrogati: nec quicq̄ȝ idoneū reſpondere ſolent.

ℭ Et plus illo q: non eſt de conſuetudine medicorum vt inquirant de huiuſmodi queſtionibus: ⁊ pōt eſſe vt nō inueniat̄ apud eos reſpōſio: ⁊ ſi interrogentur de eis etiam.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Manifeſtuȝ eſt oſtenſione plana bona ex hoc ſermone ꝙ Hip. fuit primus qui queſiuit de hac q̄ōne: ⁊ reſpondit de ea. Dixit enim qd eſt: q: medici non cōſueuerūt interrogare de huiꝰ q̄ōnibus: ⁊ ſi interrogant eos quidam hoīes de eis aut cū q̄runt̄ non eſt eis poſſe inuenire rn̄ſionem in eis.

ℭ Textus. XV.

ℭ Que res itaqȝ iam demum ita ad hoc deducta eſt vt ēt vulgo liqdiſſime clarere videatur: ⁊ medicine ars oīno ars eſſe non videatur.

ℭ Quāuis ſit appropriatum huic arti toti vt vituperēt eā vulgi vituperatione magna: donec ipſi nō exiſtimēt oīno ꝙ ars medicīe ſit iuēta.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Jn hoc ſermone iterū inuenit̄ Hippo. narraſſe per exēplū particulare res ex rebus vlibus. Jn primis q̄dē nam ex diuerſitate que eſt inter illos qui exercēt aliquā artium quecunqȝ fuerit dubitat hō neſcio ita ꝙ facit euȝ heſitare: q: nō eſt eis ſcia de ipſa. Et ſcdo q̄dem: nā cōuenientia eoꝝ in ea eſt ſignificatio magna ſup ſciaȝ eoꝝ. ⁊ hec quidē eſt res cū qua oñdītur adiutoriū in demōſtrationibus geometricis. qd eſt: q: demōſtrationes iſte nō ſufficiunt ſapientibus tm̄: ſed inuenimus eas itēꝝ apud vulgos probabiles vel famoſas cū certitudine. Jnde eſt ꝙ ipſi dicunt in eo qui vtitur demōſtrationibus geometricis ꝙ declarauit rē manifeſtā in qua nō eſt diuerſitas. Et Hippo. quidē narrauit ſermonem in hac diuerſitate in orōne que ſeq̄tur hunc ſermonē.

ℭ Textus. XVI.

ℭ Cuȝ ergo huius diſſenſionis magnitudo de acutis paſſionibus iter curatores eo vſqȝ icreuerit: vt qd vni egrotāti tanq̄ȝ ꝓfecturū alicui alteri videatur nociuū: ſic ars medicine in diuinationis vanitatē redacta eſt. Qui enim diuinationes exercēt vt auruſpices quidē quas quidem aues in ſiniſtrā partem volare viderunt: malū: quas ỽo in dextrā: bonum preſagiū portēdere iudicāt. Similiter autem ⁊ auruſpicum hic hoc: ille ỽo huic cōtrarium videt.

ℭ Cū ergo quātitas diuerſitatis inter medicātes in egritudinibus acutis ꝯſequatur hāc ſūmā: ita ꝙ illud qd appropinquat alicui īfirmorum quidā eoꝝ q̄ñ eſtimat ꝙ illud adiuuamētum valde eſtimat ſup illud alius: q: eſt maluȝ tm̄: ⁊ ſm̄ hoc dicitur in arte medicine: q: eſt ſimilis diuinationi: nā qui vtitur diuinatiōe dicit in aue vna: q: quādo volat ſiniſtre: tūc illud ſignum malū eſt: ⁊ q̄ñ volat dextre: tūc illud ſignuȝ eſt bonū. Et ſilr̄ iuenitur etiā ſimile huic in arte que cōſideratur in victimis in rebus in quibus aſpiciūt: ⁊ ex diuinis ſunt quidam qui vident cōtrarium harum ſentētiarum.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Vult ꝑ diuinationē artē augurādi: ſed ꝑ ꝯſiderationē i victimis vult artē quā plēs hoīes noīant hoc noīe. ſ. ſpeculatio in victimis: ⁊ eſt illa ēt quā reliq antiqui h noīant noīe. qd eſt: q: ſciētes eā poſtq̄ȝ aſpiciūt in victimis ꝓcedūt ēt ⁊ iudicāt ex eis ſucceſſiones. Nomē aūt victimaꝝ cadit ſup ſacrificia q̄ offeruntur deo glorioſo ⁊ ſublimi ex aīalib^9 venerādo ⁊ magnificādo eū: ⁊ ſunt illa in qb^9 ꝯſiderātes ꝓcedūt ⁊ iudicāt ex eis poſtq̄ȝ aſpiciūt in viſcerib^9 eoꝝ. illi aūt q diuināt per volatū auiū noīant̄ auctores augurādi: ⁊ ſūt illi quos Hip. in hoc loco noīauit diuos. Quāuis nomē diuini ⁊ diuinationis cadat ſup oēs artes in qbus ſit ꝓceſſio ⁊ iudicant̄ ſucceſſiones. qd eſt: q: diui noīant̄ ſpeculātes i victimis ⁊ auctores augurij: ⁊ illi q cōſiderāt in natiuitatibus: ⁊ illi q iudicāt ſucceſſiones ꝑ ſigna in qb^9 ꝯſiderāt: ⁊ cū iſtis ēt ſunt illi q ꝓphetāt: ⁊ illi qui diuināt per res diuinas: ⁊ ex hoībus ſūt q noīant h noīe illos ēt quos noīant poeta interpretes ſomnioꝝ. Verūtm̄ manifeſtum eſt ꝙ Hip.

pocrates noiat h noie.ſ.diuini auctores augurandi tm̄:ſic
fecit v̾ſificator.qḋ eſt:q2 verſificator dicit et̃ in locis multꝭ
verſuū ſuoꝝ ꝙ ars augurandi ꝓcedit ⁊ ſcit qḋ eſt futuꝝ:⁊
dixit in ꝓn°ſue poetrie hūc ſermonē.Sꝫ venite ⁊ īterroge/
mus quoſdā diuinos aut alchemicos:⁊ ſignat ꝑ ſermonē
ſuū alchemicos:illū q aſpicit ī victimis aut īterp̄taſ ſōnia.
Qḋ eſt:q2 ſomnia ſunt a deo bn̄dicto ⁊ ſublimi:veꝝ mani
feſtū eſt:q2 ſignāt ꝑ diuinos illos q diuināt per volatū.qḋ
eſt:q2 nō eſt poſſe vt dimittaſ ex quātitate augurii:⁊ ipſe iā
dixit illud in alio loco ſuoꝝ verſuū in reb⁹ nobilis quātita
tis.qḋ eſt:q2 vtitur arte q̄ ꝯſiderat in auibus:⁊ ipſa noiaſ
ꝓprie ars augurādi.Et pōt eē ꝙ ego ꝓlōgaui in ſermone ī
ſiſitudinē diuinationis plus q̄ꝫ oportuit:ſed hora eſt mihi iā
vt redeā ad intētionē Hipp.in ſermone ſuo:⁊ eſt iſte.Quis
īter illos q vtunſ arte augurādi plus diuerſitatis nō cadit
q̄ꝫ īter medicos in ꝑlibus reb⁹ ꝑticularib⁹.Jnde eſt ꝙ ego
vidi in qbuſdā horis quoſdā ex auctorib⁹ augurādi diuer/
ſificatos fuiſſe in eē auiū:q̄s noiat Hip.in h loco dextras ⁊
ſiniſtras:⁊ erat vnus auguꝝ arabs:⁊ alter grecus de terra
Aſie.Dixit ḡ arabs:ꝙ auis volās dextre:ſignat ſalutē mu
lieꝝ ex īfirmitatib⁹ ſuis:⁊ volās ſiniſtre ſignat euaſionē vi
roꝝ.Augur v̾o qui erat de illis de Aſia dixit:ꝙ auis vo/
lans dextre facit notitiā in q̄ōne de euaſione viroꝝ.ꝙ ipſi
euadūt ab īfirmitatib⁹ ſuis:ſꝫ volās ſiniſtre facit notitiā in
q̄ōne de illo ſtaꝫ negationis:⁊ eſt nō. ℭ Jnterrogaui ergo
vtroſq̄ an videāt ꝙ hec ꝯtus ſit auis ſiniſtre aut dextre q/
cūq̄ volatus ſit ꝑter ꝙ videāt ꝙ īter hoc vt auis volet vo
latu eleuato valde:⁊ inter h vt volet ꝓpe terrā:ſit īter hec
duo:⁊ ſi eſt inter hec duo alia:an īter ꝓpinquū alto ⁊ ꝓpin
quū īferiori:aut medio ſit diīa:⁊ ſilr et̃ interrogaui eos de
aue volāte propinque aut lōginque in volatu ſuo:an apud
eos ſit īter illud diīa.Arabs aūt ex eis dixit:q2 nō eſt diīa
inter aliqḋ hoꝝ:quicūq̄ volatus ſit ſiue ſit lōginquus ī al/
titudine:aut lōgitudine:aut latitudine.Grecus v̾o diſtin/
xit ⁊ dicit eſſe diīam inter illud:⁊ dixit ꝙ auctores augurā
di ſcripſerūt qḋ oīs in aue q̄ volat dextre aut ſiniſtre poſtq̄ꝫ
nō elōgaſ in volatu ſuo:ſꝫ eſt in illo ſm eq̄litatē ſignat eq̄li
tatem ꝯtutis:deīde dixit:⁊ ꝯtus auis eq̄lis in volatu ſuo in
lōgitudine ⁊ ꝓpinq̄tate eſt ſm ꝯriū ꝯtutis inequalis:deīn/
de dixit ꝙ teſtificātia ei ſup illud ſunt libri horis auguris:
⁊ ſiſius:⁊ gerimon:⁊ artimidris q̄ noiaſ ſocare alij eoꝝ ex
famoſis auctoꝝ augurādi.Sciui ergo ex hoc ꝙ apud au/
gurē arabicū nō eſt hec diſcretio:ſꝫ de greco ſciui ꝙ apud
eū eſt diſcretio:⁊ q2 eſt prudēs in arte ſua.qḋ eſt:q2 diuerſi
tas in arte cuius ſcia experiſ in experimento ſit per diſcre/
tionē ſciarum eius:⁊ diuiſionē diſcretiōis eius.Et qm̄ ego
iam proceſſi ⁊ ſciui illud ex Hip.iudicaui illi auguri greco
ꝙ iudiciū eius in volatu auiū eſt magis ſiſe vie artis.poſt/
q̄ꝫ ergo addidit nobis et̃ cū hoc teſtimonia famoſoꝝ ex au
ctoribus augurādi credimus plus ſermoni ei⁹.Poſtq̄ꝫ v̾o
erexit et̃ ille arabs teſtimonia multa ſup certitudinē eius:
qḋ ꝓmiſit ⁊ iudicauit īfirmis enūtiaui ei cām in certitudi/
ne iudicij ſui eē ſm plurimū:⁊ eſt:q2 ſi auis eq̄lis in volatu
ſuo in lōgitudine ⁊ ꝓpinq̄tate indicat ſalutē viroꝝ:⁊ auis
cuius volatus eſt ineq̄lis in lōgitudine ⁊ propinq̄tate indi
cat ſalutē mulieꝝ:⁊ aues quaꝝ volatus in lōgitudine ⁊ ꝓ/
pinquitate eſt ineq̄lis ſunt multe valde:⁊ illa cuius vola/
tus in illo eſt equalis eſt vna tm̄:tūc necio certificatur iudi
ciū eius in multis hoībus:⁊ nō verificaſ ī paucis.Augur
v̾o grecus addidit nobis iteꝝ diſtōnes alias ſm quas opꝫ
vt auis dextra quāuis eq̄lis ſit eius volatus in ꝓpinquita/
te ⁊ lōgitudine ſignificet in qbuſdā horis ſalutē infirmi:⁊ ī
qbuſdā earū ipſius ꝑditionē.qḋ eſt:q2 ipſe dixit:in molli.
Et cuius ars eſt ars mulieꝝ ſicut carminatio lane ꝙ ſalus
eoꝝ ſit per ſile illius quo ſit ſalus mulieris:⁊ oſ̄dit inde et̃
ꝙ meliores auctores augurandi ſcripſerunt illud in libris
ſuis:⁊ addidit nobis iterū cū hoc diſtōnes alias oſtēden/

Somnia ſūt a deo glorioſo.

tes ꝙ illi arabi nō erāt ſcia de aliquo eoꝝ.Et ego q̄dē non
dixi hūc ſermonē niſi ꝓpter ſermonē Hip.qui ſeq̄tur hunc
ſermonē:q2 non expoſuit ipſum aliqs ſm ꝙ oportuit:neq̄
ſermonē quē dixit et̃ ante ipm:vbi et̃ dixit plus illo:q2 nō
eſt de ꝯſuetudine medicoꝝ vt ingrāt de huiꝰ q̄ōnibus:⁊ eſt
poſſibile vt nō inueniaſ r̄nſio in illis:⁊ ſi īterrogenſ de eis
etiā.Qḋ eſt:q2 Hippo.cum oſtēdit exēplū reꝝ in quibus
cadit diuerſitas ſm hūc modū intellexerunt quidā hoīes
ſermonē eius illū nō recte de ptiſana ordei tm̄:⁊ intellexe/
runt eum quidā alij melius q̄ꝫ iſti parū de regimine egritu
dinum acutaꝝ:⁊ itellexerūt ipſuꝫ q̄dā de omni medicatio
ne abſolute:fuit ergo intellectus iſtoꝝ melior itellectu om
nium q ꝓceſſerūt eos:veꝝ iſti nōdum intellexerunt intelle
ctu cōpleto:qḋ eſt quia cauſa quā īquirit Hipp.ſicut dixit
eſt in omni diuerſitate que cadit ī oībus artibus quas ex/
perimēto poſſe eſt experiri:⁊ ſcitur ſcia certa manifeſta:qḋ
eſt hoc ſicut narraui ex ſermone qui hūc ſeq̄tur ſermonē.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Poſtq̄ꝫ Hip.poſuit q̄ōnē de diuerſitate medicoꝝ in regi/
mine morboꝝ acu.ꝑ ptiſanā.ꝑtractat huiꝰ q̄ōnē.in qua ꝑ
tractatione ſic ꝓcedit:qm̄ ꝓ̄ ponit incōueniētē habitudinē
iſtoꝝ medicoꝝ ad iſtā q̄ōnem.2° v̾o ponit incōuenientia q̄
ſequūtur ad talē diuerſitatē.3° v̾o ampliat illā q̄ōnem ad
oēm opationē humanā.durat ꝓ̄ vſq̄.[q̄ res itaq̄.] 2ᵃ vſq̄
[quoꝝ vꝫ oīum.] 2ᵃ diuidiſ in duas.in quaꝝ ꝓ̄ deducit ad
hoc icōueniēs.ſ.ꝙ medicina nō putaſ eē ars.in 2ᵃ ducit ad
illud incōueniēs ſcilicet ꝙ ars medicie ſit ſilis varietati idi
uinatoꝝ.ꝓ̄ vſq̄.[Cū ḡ hꝰ diſcēſionis.] tres ꝓ̄ p̄tes ſunt ꝓ/
ſentis icōnis.ℭ De q̄ꝝ ꝓ̄ dicit:ꝙ iſti medici valde male ſe
hēbāt ad hꝰ q̄ōnē.ſ.de diuerſitate regis acutoꝝ morboꝝ
per ptiſanā:q2 de ipſa nō q̄rūt a ſeipſis:⁊ ſi aliqs interroga
bāt eos nullā idoneā r̄nſionē ꝓbebāt.⁊ h de ꝓ̄.ℭ De 2ᵃ di
cit:ꝙ iſta diuerſitas regiminis acu.morboꝝ.ad h deuenit ꝙ
ipſa vulgo liq̄diſſime p3:⁊ ꝓp h putaſ a vulgo ꝙ ars medi
cine oīno non ſit ars.⁊ h de ſc̄da.ℭ De 3° dicit:ꝙ cū iſta di
uerſitas īter medicos itātū creuerit ꝙ illud medicamē qḋ
vnus medic⁹ dicat ꝓ futuꝝ īfirmo.Alius v̾o dicat nociuū
ſeq̄tur h incōueniēs.ſ.ꝙ ars medicine ſit ſilis varietati idi/
uinatoꝝ:ſiue illi idiuinatores ſint auruſpices iudicātes per
aues volātes a dextra vel a ſiniſtra:ſiue illi indiuinatores
ſint auruſpices iudicātes per ſacrificia que fiūt deo ī aris.
Nam iſti indiuinatores variebantur in ſuis iudicijs:nam
vnū ſignū qḋ vnus indiuinator dicebat eſſe bonū:alter di
cebat eſſe malū:⁊ ecōuerſo.ℭ Ad hec v̾o īterrogati.] tex.
alterius trāſla.icipit ibi.[⁊ p̄mus illo.] ⁊ cō.huius icipit.
ibi.[manifeſtū eſt diſſione plana.] in quo Gal.vnū ſolum
notat.⁊ eſt ꝙ ex iſta lr̄a hꝫ ꝙ Hippo.fuit p̄mus q queſiuit
de iſta q̄ōne ⁊ ad eam r̄ndet. ¶ Aduertendū autē ꝙ in tex/
tu alterius trāſlatiōis ponunſ duo.quoꝝ vnū eſt ꝙ iſti me
dici nō ingrebāt ad iuicē de iſtis q̄ōnibus.2ᵐ eſt q2 ſi iterro
gabanſ ab alijs nō r̄ndebāt eis.In nr̄a aūt trāſlatio.poniſ
ſolū:q2 nō r̄ndebāt iterrogati vel nō iterrogati.[q̄ res ita/
q̄.] cōᵐ hui⁹ icipit ibi.[in h ſmōe.] in quo cō.ponit Gal.
modū doctrine quā Hip.intēdit ⁊ dicit ꝙ Hip.h ꝑ exēplū
ꝑticulare itendit doctrinā vlēm:⁊ h quātū ad duo:qm̄ ꝓp
exēᵐ de diuerſitate dādi ptiſanā ſm intentionē iſtoꝝ ſeq̄/
tur ꝙ putaſ qḋ ſcia medicine nō ſit ars.⁊ vlteri⁹ ꝙ oīs ars
in q̄ cadit diuerſitas īter opatores eius putaſ non eſſe ars.
⁊ ex hoc per oppoſitū ſeq̄tur.ſ.ꝙ illa ars ī qua nō cadit di/
uerſitas inter operatores putaſ eſſe firma ⁊ ſtabilis:ſicut
eſt ſcia geometrie in qua nō cadit diuerſitas in demōſtrationi
bus ita vt nō ſolū ſufficiant he demōſtrationes ſapiētibus
ſed et̃ vulgo.lr̄a eſt plana.[Cū ergo h⁹ diſcēſionis.] textus
alteri⁹ trāſla.icipit.ibi.[Cū ḡ quātitas.] cō.huius icipit
ibi.[vult per diuinationē.] in quo.G.ſic ꝓcedit.ꝓ̄ ponit
expōnē ei⁹ noīalē.2° reſumēdo ſniam Hip.ꝑ alia v̾ba ponit
ei⁹ expōnē itellectualē.ꝓ̄ vſq̄.[q2 īter illos q.] ꝓ̄ ī tres.ꝓ̄

exponit.qđ intelligat Hip.p h̄ duo.ſ.diuinatiões ſine diui/
nos:ꝛ ꝑ aſpicientes in victimis.i.2.diſtinguit diuinationē in
ſuas ſpēs vt oñdat de qua hic intēdat Hip.i 3ᵒ excuſat ſe de
ꝓlixitate expōnis.pᵃ vſqȝ.[q̄uis nomē diua.]2ᵃ vſqȝ.[ꝛ ꝑt
ēē q̄ ego.]2ᵃ diuidit i duas.qꝛ pᵒ diſtiguit diuinatione in ſuas
ſpēs.2ᵒ oñdit eā quā Hip.itēdit.ꝯfirmās h̄ auctitate cuiuſ/
dā v̄ſificatoris.pᵃ vſqȝ.[Uerūtñ manifeſtū.]ps illa i q̄ po/
nit expōnē itētionalē.diuidit.qꝛ pᵒ reſumit ſūiaȝ Hip.ꝑ alia v̄
ba.2ᵒ exponit.pᵃ vſqȝ.[nō ē qꝛ ego vidi.]2ᵃ diuidit i duas.in
q̄ꝝ pᵃ ponit ad maiorē declōnē v̄boꝝ Hip.q̄ddā exēᵐ de di
uerſitate q̄rūdā auguꝝ.i.2.illud exēᵐ adaptat ad ꝓpoᵐ.pᵃ
vſqȝ.[ꝛ ego q̄dē nō dixi.] pᵃ i.2.pᵒ pōit diuerſitatē int̄ illos
augures.2ᵒ diiudicat int̄ eos.2ᵃ ibi.[Sciui ḡ ex h̄.] ꝛ pla/
nūē q̄d dī.duᵒ cō.dicā.ſ.[Cū igit̄ hᵘ diſcētiōis].i.diſcrepa
tiōis:magnitudo int̄ curatores i acutꝭ paſſiōibᵘ.eo vſqȝ.i.i/
cātū icreuerit:vt q̄ egrotāti ꝓficuū.i. q̄ vni medicoꝝ dē ꝑ
ficuū egrotāti alteri videat̄ nociuū.ꝛ ꝑꝑ h̄ ſupple ars medi
cine i varietatē diuīatōis eſt redacta.[ꝛ nō ex cō.q̄ diuīatio
aliq̄ñ accipit̄ gn̄alr:aliq̄ñ ſpālr.ſpālr q̄dē accipit̄ pro arte
auguriādi q̄ ꝯſiſtit i volatu auiū.gn̄alr aūt accipit̄ ꝓ oi ar
te i q̄ fit ꝑceſſio ꝛ iudicant̄ futura q̄ artes ſunt.7.ē.n.q̄ cōſi
derat i victimis ꝛ vocat̄ auruſpiciū:q̄ñ offerunt̄ deo viſce/
ra aialiū iuxta altare.ꝛ ē alia ars auguriādi.ſ.q̄ ꝯſiſtit i ꝯſi
deratiōe volatus auiū:ꝛ vocat̄ auſpiciū vl̄ auguriū.ꝛ alia
q̄ iudicat ꝑ ꝯſiderationē i natiuitatibᵘ ſic̄ aſtroloᵃ.ꝛ ē alia
q̄ iudicat ꝑ ꝯſiderationē i ſignis.ſic̄ chiromātia:theoman/
tia:ꝛ ſiles. Et ē alia q̄ ꝯſiderat ꝑ ꝓphetias:ꝛ ē alia q̄ ꝑ cōſi/
derationē iudicat ꝑ res diuīas:ſic̄ illa q̄ fit ꝑ ſpūs ꝛ v̄ba di/
uina.ꝛ ē alia q̄ iudicat ꝑ ꝯſiderationē i iterptatiōibᵘ ſōnio/
rū.Hip.āt h̄ ꝑ diuīos vel ꝑ diuīationē itēdit ſolū auctores au
guriādi ſic̄ ēt fec̄ q̄dā v̄ſificator ꝛc̄.[q.n.diuīatiōis exercēt.]

Poſtq̄ȝ Hip.poſuit q̄ ars medicie aſſilat̄ varietati idiua/
tiōis oñdit illō ponēdo varietatē idiatoꝝ.[aruſpices q̄d.]
hec lr̄a 2ᵉ ſcribit̄.vno q̄dē mō ſic. aruſpices q̄dē.i q̄ ly q̄deȝ
ſit aduerbiū.alioᵒ aruſpices q̄dā.in q̄ ly:q̄dā ſit nomē:ꝛ h̄
eſt melior ſcriptura q̄d ſic pȝ.Uult.n. Hip.oñdē q̄ iſtoꝝ au
ſpicū q̄dā hēbāt vnā opinionē de volatu auiū:ꝛ q̄dā hēbāt
ꝯriā.Ipſe v̄o ide ꝓſeq̄ndo nō poſuit niſi vnā opiōnē illoꝝ
ſ.q dicebāt aues volātes i ſiniſtrā ꝑtē eē malū ſigᵐ.ꝛ aues
volātes i ꝑtē dextrā eē bonū ſigᵐ:q̄re opȝ nos ſupplē aliaȝ
opionē ꝑ v̄tutē oīonis ꝑtine:vt dicat̄ q̄ q̄dā iſtoꝝ aruſpi
cū iudicāt ꝯriū.ſ.q̄ aues volātes i ꝑtē dextrā ſit ſignū ma/
lū ꝛ in ꝑtē ſiniſtrā ſit boᵐ ſigᵐ:ꝛ pȝ ēt ꝑ ſeq̄ntē oīonē q̄ dic̄.
[Silr aūt ꝛ auruſpicū h̄.ille v̄o ꝯriū vidēt.][ꝑſagiū.]hec
dictio pōt accipi ſub rōne ſignit:ita q̄ i trāſitiue referat̄ ad
volatū auiū:vt ſit ſenſus tal:volatus ē tale ꝑſagiū.i.tale ſi/
gnū:ꝛ ſic vȝ alia trāſlaᵒ velle:ꝛ exponit̄ ꝑſagiū.i.ꝓnoſticuȝ
ſignū. Alio v̄o mō pt accipi ſub rōne ſignati.ꝛ tunc refert̄
ad volatū auiū trāſuptiue.vt ſit talis ſenſus:volatus auiuȝ
talis:portēdit tale ꝑſagiū.i.tale ſignatū ꝓnoſticū.ꝛ h̄ vȝ vel
le trāſla.nr̄a.dic̄.n.q̄ aues ſic volātes portēdūt ꝑſagiū.pōt
tñ iſta nr̄a lr̄a ſic iegi:vt ꝑſagiū veniat ad volatū auiū i trā
ſitiue ꝛ ꝯcordabit tūc cū alia.[ſil̄ aūt ꝛ auruſpicū].i.reſpi/
ciētiū in victimis.h̄.ſ.auriſpicū. h̄.ſ.iudicat.[ille v̄o huic
ꝯriū].ſ.iudicat.ꝛ in hoc loco Hip.nō poſuit moduȝ ꝯſian/
di iſtoꝝ auruſpicū queadmoduȝ poſuit de auruſpicibus q
ꝯrietatem in volatu auiū ꝯtrario vidēt.ēt Gal.ponit.ꝭ.In
cō.ſunt q̄dā verba duᵃ exponenda ꝛ hec ſunt.[Poſtq̄ȝ v̄o
vexerit ille arabs ꝛc̄.]Sȝ ꝯ.iā.n.ſupradixerat.G. q̄ augur
arabs nullā diſtōnē ponebat in iudicio auiū.h̄ v̄o vȝ attri/
buere ſibi diſtōnē:qꝛ dic̄ hūc ſermonē.[Et eſt qꝛ ſi auis eq̄/
lis i volatu ſuo in lōgitudine ꝛc̄.] Ad h̄ dōm eſt:q̄ for/
te lr̄a eſt corrupta.naȝ vbi ponitur arabs dȝ poni grecus.
Aut dic q̄ i ꝓceſſu tpis augur ſe correxit ꝛ icepit diſtin
guere.[ꝛ ego q̄dē nō dixi hūc ſermonē niſi ꝑꝑ ſmonē ꝛc̄.]
hic ponit.G.ſe recitaſſe iſtā hiſtoriā de diuerſitate iſtorum
duoꝝ auguꝝ ꝑꝑ malā expōnē quā feceſt q̄dā ſuꝑ ꝑſenti.ꝭ.
ꝛ ſuꝑ illo ſupioꝛ.e.[ꝛ plus illo qꝛ nō eſt ꝯſuetudo.]ſȝ de h̄
q̄rit̄ q̄uō iſta hiſtoria iſtoꝝ auguꝝ opꝫ ad expōnē iſtorum
duoꝝ.ꝭ. Et quomodo quidā male expoſuerūt illos.ꝭ.

Ad pᵐ dōm:q̄ talis narratio de iſtis auguribᵘ indicat no
bis q̄ q̄d Hip.de ptiſana lȝ eēt ꝑticularis:hēbat tñ virtutē
v̄lem:qꝛ diuerſitas nō ſolū cadit apud medicos in vſu pti/
ſane:ſed ēt in vſu aliaꝝ reꝝ q̄bus medici opant̄:ſic̄ nō cade
bat diuerſitas iter iſtos augures ſolū in volatu dextro ꝛ ſi
niſtro.ſȝ ēt i mult̄ aliis iudiciis que attēduntur in volatu.

Ad 2ᵐ dico:q̄ iſte.ꝭ.q ſeq̄t̄ bn̄ itell'ſ mōſtrāt q̄ōnē d̄ ptiſa
na eē v̄lem v̄tute q̄uuis ſit ꝑticularis ſmone:ꝛ ēt ille.ꝭ.ſu
pioꝛ q dic̄.[ꝛ plus illo ꝛc̄.]bn̄ itell'ſ mōſtrat illō idē.nā di
xit.G.qꝛ nō eſt de ꝯſuetudine medicoꝝ de h̄ q̄ōnibᵘ.Cū
n.dixit q̄ medici nō iquirūt in nūo plali cū ipſe non ꝑmiſiſ
ſet niſi vnā q̄ōnē de diuerſitate ptiſane.relinq̄t q̄ illa q̄d de
diuerſitate ptiſane hēat v̄tutē v̄lem ad diuerſitatē q̄ cadit/
in aliis medicaminibᵘ cū q̄bus curabant morbos acutos.
Nā ſicut differebāt in vſu ptiſane ita differebāt i vſu alio/
rū medicaminū.illi ḡ q credebāt q̄ōneȝ de ptiſana eē parti
cularem ꝛ nō habere v̄lem veritatē:nō videbātur intellige
re iſtos duos.ꝭ.q numerati ſunt.ꝛ hoc vult dicere Gal.

Textus. XVII.

**Quorum videlicet oīum adeo intēditur ſtu/
dium vt infirmo ſanitatam: ſano v̄o craſim ꝛ
honeſtatē cū humana voluntate lucrentur.**

**Q̄d eſt:qꝛ ſollicitudo eorū in oībus infirmis
eſt magna in acq̄ſitiōe ſanitaꝭ:ꝛ ſanis in caute
la:ꝛ eis ſtudēt acq̄rere formā bonā in bonita/
te acquiſitionis ſue ꝛ in omni q̄d vult homo.**

Commentum Galeni.

Sermo iſte Hip.d̄tegit errorē eiᵘ q eſtimabat q̄ q̄d Hip.
quā dixit i ſmone q eſt añ iſtū nō eſt niſi i ptiſana ordei tñ
ꝛ q exiſtimat q̄ ipſa eſt i regimie egritudinū acutaꝝ:aut in
regimie oīum egritudinū abſoˡᵉ:ꝛ ſilr ēt ipſe detegit erro/
rē eiᵘ q exiſtimat q̄ eiᵘ q̄d in dī eſt ſanatiōe. Illoꝝ q̄dē q
exiſtimāt q̄ ſermo eiᵘ eſt in ptiſana ordei tñ:aut i regimie
acutaꝝ egritudinū:aut i regimie oīuȝ egritudinū eſt in eo
q̄d ꝑmiſſuȝ eſt.Dic̄ ḡ in h̄ ſermone:ꝛ eſt ſmo eius q̄d eſt:qꝛ
ſollicitudo eoꝝ in oībus infirmis eſt magna in acq̄ſitione
ſanitatis.Q̄d eſt:qꝛ omniū infirmorū ſanatio ab infirmita
tibus ſuis nō eſt per regimen tñ:q̄ñ ex eis ſunt multi qui
indigēt ſanatione per manū:aut medicatione per medici/
nas:ꝛ plus illo nō eſt poſſibile vt ſit ſanatio per vſum ptiſa
ne ordei tñ. Neqȝ eſt poſſibile ēt vt ſit ſermo eius iſte:in
regimine acutaꝝ egritudinuȝ tñ:neqȝ in regimine omniū
egritudinuȝ abſolute:neqȝ in diuerſitate que cadit in iſtis
tñ:ſed in omni arte que experimēto experit̄. Q̄d eſt:qꝛ q
inuenit canonē vniuerſalē.i.cōmunē in oībus artibus:ꝛ in
ipſo eſt experientia reꝝ particulariū rebus particularibᵘ.
Et ex rebus q̄dem particularibus eſt in qua cadit diuerſi/
tas ꝓpter ptiſanā ordei:ꝛ ſilr etiaȝ eſt diuerſitas que cadit
ꝓpter regimē q̄d nō fit in egritudinibus acutis tñ: ſed q̄d
eſt ēt in egritudinibus reliquis:ꝛ plus ēt illo eſt diuerſitas
que cadit in omni ſanatione:ꝛ plus hoc eſt ꝛ cōmunior eſt
diuerſitas que cadit in omni arte que fit in omni corpore:ꝛ
q̄uuis ſit ēt propter corpora ſanoꝝ.Q̄d eſt:qꝛ etiā iſti in/
digent arte que rectificet eos:ꝛ regat egritudines eoꝝ:nō
vt acquirat eis ſanitatē tñ:ſed vt cōſeruet ſuper eos ſanita
tem eoꝝ:ꝛ eſt illa in qua dixit Hippocrates.ꝛ ſanis in cau
tela.Q̄d eſt:qꝛ in cōſeruatione alicuius eſt nec̄ia cautela.
Et dixit etiā Hippocrates per hanc inq̄ſitionē ſit iuua/
mentum in acq̄ſitione forme bone.Q̄d eſt:qꝛ ſicut in ſana/
tione egritudinū nec̄ia eſt inquiſitio hec de qua inq̄rit nūc
Hippo.Similr etiā eſt cautela ſanorum in cōſeruatione ſa
nitatis eorum:ꝛ ſtudiū eius qui ſollicitus eſt acq̄rere for/

mam bonã indiget illo:oẽs ergo iſte res igrediunt̃ in artẽ q̃ ſollicita eſt de eẽ corpoꝝ.qđ aũt dixit Hip.poſt hunc ſermonẽ cõprehẽdit oẽs artes.qđ eſt:q2 dixit:ꝛ di qđ vult homo:nã augur ẽt ꝛ aruſpex ꝛ cantor ꝛ rhetor:ꝛ vl̃r ois artifex ſcit ꝙ cauſa diuerſitatis i arte eſt res vna:ꝛ eſt vt ſumat vnuſq̃ſq3 coꝝ rẽ particularẽ:ꝛ ponat eã vl̃em. Inde eſt:q2 ego nõ ſciui diuerſitatẽ q̃ cecidit inter opifices augurãdi;ꝛ nõ iudicaui errorẽ eoꝝ:niſi ꝓpter ſciam meã de hoc. Et ꝓp hoc dixi cãm auguris arabici ꝛ greci ante. Qđ eſt:q2 rectificatio ois artis nõ eſt niſi ꝑ diſcretionẽ reꝝ particulariũ a rebus vl̃ibus. Qui.n.potens eſt diſcernere res iſtas eſt melior artifex. Et ſicut rectificatio artis fit ꝑ diſcretionẽ harũ reꝝ.ſil̃r ẽt eſt iudiciũ in ea.qđ eſt:q2 opifex artium erat q̃ñ ponit qđ accidit vni homini vt trãſeat ſuper oẽs hoies aut ſup ples q̃3 oporteat:nã qđ nũquã accidit alicui hoium nõ inueniẽ aliq̃s artificũ q per mẽtẽ ſuã trãſire faciat:q2 ſit inuentũ.qđ eſt:q2 diuerſitas vere nõ eſt niſi vt ſufficiat hoi ꝙ illa res eſt ſicut exiſtimat:nõ vt defraudeẽ ꝛ decipiat ꝛ proteruiat querẽdo victoriã:ſicut fecerunt multi quondã hominũ in aliquo poſt aliqd:ita ꝙ formauerũt ipm in ſeipſo e diuerſo q̃3 ſit illud ſ3 ꝙ eſt:ſicut illi qui dicũt:q2 nõ declaratur in aliqua duaꝝ diſpõnu3:an nos ſumus vigilãtes an dormiẽtes:ꝛ intell's nr̃i ſunt fixi:an iã ꝑmixti ſumus. Q2 ſi ꝯceſſerit hõ eis qđ illud eſt veꝝ:dicunt ꝙ nõ eſt manifeſtũ que duaꝝ ſniaꝝ ſit verior in ſermone ſuo vigilãtes an dormiẽtes:ꝛ intell's nr̃i ſani an ꝑmixti.qđ eſt:q2 tu nõ inuenis aliquẽ hoium q dicat hũc ſermonẽ apud quẽ nõ ſit ſufficiẽtia:ꝙ illud eſt ita:neq3 apud quẽ ſit opinio cadẽs i aia ſua: imo nõ dicit hui9 ſermonẽ:niſi q̃ñ intẽdit ad ꝯdicẽdũ ꝛ reſiſtẽdũ:ꝛ accidit ſil̃e huic ẽt in arte medicine.qđ eſt:q2 qdã ꝓſumũt ad hoc vt faciãt accidere in ea res preter ꝙ verificent vel credãt. Et ex eis ſunt qdã qui inueniunt res meliores rebus q̃ inuẽte ſunt antiq̃tus ꝛ nõ fecerũt illud niſi q̃ñ intellexerũt acceſſis qđ accidit vulgis:qđ narrat Hipp.dixit enim ꝙ eſt:q2 ipſi laudãt rem:q̃ñ eſt extranea ꝑmitiua:ꝓpter ꝙ intelligãt eã ſ3 ꝙ ipſa eſt magis innatiua q̃3 res cõis de qua antiq̃tus ſcitur:q2 eſt innatiua:ꝛ ex hoibus ſunt qdã q regũt ĩfirmos ita vt ſufficiat eis per illud qđ facit eis fiducia de electione illius regiminis:ꝛ ſciũt ꝙ illud eſt deceptio ex eo ꝛ fraus:verũtñ ille qui affert illud ſuper eos ẽ diligẽs cenſus ꝛ donũ. ¶ Cũ ergo narraueri3 ex ſermone in diuerſitate:q̃ que nõ eſt niſi per ſermonem tñ ſicut diuerſitas que cadit inter hui9 hoies remanet vt diuerſitas certa inuenta nõ cadat niſi q̃ñ in alio nõ diſcernitur iudiciũ:veꝝ non abſcindiẽ per ipſum:niſi aut ſuper plus q̃3 op3:aut ſuper totũ cũ ſit eſſe eius ſil̃e. In hoc ergo ẽt op3 vt laudeẽ illius Hip.in rememoratione diuerſitatis certe tñ:que accidit ei q conaẽ affirmare vere eſſe alicuius artium q̃ñ exiſtimat illas res ꝛ eligunẽ in aia eius aliter q̃3 oporteat;ꝛ nõ eſt illud ex eo per ſermonẽ tñ querẽdo reſiſtere cũ igenior aut cũ fraude ꝓpter quã decipiant ꝓpter amorẽ doni:ꝛ ꝓncipatus ꝛ aggregationis cẽſuũ.qđ eſt:q2 nõ inuenis aliquẽ ex illis qui intẽderit vere experiri ſñias ꝛ expimẽto recipe ſniam Catonis:ꝛ cibare illũ qui feb.h3 acutã carnib9 aſſatis:ꝛ potare ipſum vino ꝛ cibare eos ſm ſniam Catonis ꝑ ſitim:donec ſit ꝙ in potu dat eis de aq̃ quãtitas vnciẽ. Na3 cuius diſpõ eſt in h̃ regimine:feditas eius ꝛ inſania eſt in fine:ꝛ huius vſus eſt ad vnã duaꝝ reꝝ:aut q̃ñ quidã deceptores vſi ſunt eo ꝓpter admirationẽ eius ꝛ ipſius famoſitatem:aut q̃ñ ipſi fuerũt in fine inſanie:ſ3 eſtimauerunt ꝙ ipſi vere in inuẽtione ſua inuenerũt rectũ. ¶ Qđ aũt ſcripſit Hip.nõ rectificaẽ:vt intẽdat ꝑ illud niſi intẽtionẽ eius q ſollicitus eſt vere affirmare aliquã artiũ:q̃ñ non attrahit nocumẽtum malũ q̃ñ adminiſtraẽ aliter q̃3 op3. Qđ eſt:q2 in eo cuius diſpõ eſt hec diſpõ:diſcretio iudicij experimẽti eſt difficilis:in rebus aũt valde manifeſtis iudiciũ experimenti eſt facile:at ꝟo iudiciũ in diuerſitate inter res iter quas

eſt diffa paruã:ꝛ inter illũ quẽ op3 nutrire aqua ptiſane ordei ex egris q egritudines hñt acutas:ꝛ quem op3 nutrire ptiſana ipſa:ꝛ quẽ nõ op3 nutrire aliquo hoꝝ duoꝝ:ſed regitur potu aque tñ:eſt res ꝯueniẽs itellectui Hippocrati.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſtq̃3 Hip.poſuit qualia ſequũtur icõueniẽtia ad diuerſitatẽ medicoꝝ in acutis morbis:in hac parte ampliat qõnem ſupradictã:ꝛ dicit ꝙ ſtudiũ oium iſtoꝝ artificũ inter quos nõ cadit diuerſitas:ad hoc ordinaẽ vt ipſi in infirmis lucrẽtur ſanitatẽ curãdo ꝛ in ſanis lucrẽtur cõſeruationẽ ſanitatis ꝛ lucrenẽ honeſtatẽ ꝛ humanã voluntatẽ.hoc eſt qđ dicit.[quoꝝ videi3 diu3.] textus alterius trãſla.icipit ibi.[qđ eſt:q2 ſollicitudo eoꝝ.] ꝛ co.ei9 icipit ibi.[ſermo iſte detegit.] ¶ Sup hoc.§.G.ſic ꝓcedit.nã ꝑ oñdit ꝙ ex ſnia iſtius.§.detegiẽ error male itelligẽtiũ qõne3 quã facit Hip.de regi.acu.per ptiſanã.2° exponit iſtũ.§. ad lrãm.ꝑ° vſq3.[dicit ergo in h̃ ſermone.] ¶ Dicit ergo ſic de ꝑ°:ꝙ ꝑ iſtã ampliationẽ qõnis quã ponit h̃ Hipp.manifeſtaẽ error eoꝝ q credebãt ꝙ qđ Hip.de diuerſitate ptiſane ecẽt mota ab Hip.ſolũ ꝓpter adminiſtrationẽ ptiſane:ꝛ ẽt manifeſtatur error illoꝝ qui extimabãt iſtam qõnem eſſe motã ſolum in regimie acutaꝝ:ꝛ error eoꝝ q credebãt ꝙ ecẽt mota in regimine oium egritudinũ:ꝛ manifeſtaẽ ẽt error eorũ q credebãt ꝙ qđ eſſet mota vl̃r ad oẽ regimẽ ſanitatis in curãdo ꝛ ꝯſeruãdo. Scđa ꝟo pars in q̃ ponit expõnẽ lr̃alem diuidiẽ in 4or ſm ꝙ.4.verba exponit. Pmo exponit illud verbũ.[ꝙ ſollicitudo coꝝ in oibus infirmis in acq̃ſitione ſanitatis eſt magna.] Scđo exponit iſtud.[ꝛ ſanis ꝛ cautela.] Tertio illud exponit.[ꝛ eis q ſtudẽt acq̃rere formã bonã.] 4° illud.[ꝛ i oi eo qđ vult hõ.] ꝑ° vſq3.[ꝛ plus ẽt h̃ cõior ẽ diuerſitas.] 2° vſq3.[ꝛ dixit ẽt Hip.] 3° vſq3.[qđ aũt dixit poſt hũc ſermonẽ.] ꝛ hec ps 4a diuidiẽ in duas:i q̃rũ ꝑ° exponẽdo verbũ Hip.ponit quãdã diſtõne3 diuerſitatis.i.2.laudat Hip.de ſbtili iq̃ſitiõe diuerſitatꝫ.ꝑ° vſq3[cũ g narrauim9.] Sniã3 aũt ꝛ expõnẽ.G.ſup ꝑ.§.abbreuiabo ſup ſingulũ ꝟbũ in q̃ cadit illa expõ aſſumẽdo de arabica trãſlaõne.[qđ ẽ:q2 ſollici'do coꝝ i oib9 ĩfirmis ẽ magis in acq̃ſitiõe ſanitatꝫ.] rõ q̃re iueſtigatio diuerſitatꝫ i cura egritudinũ ſit multũ neccia:ẽ q2 ĩfirmi nõ pñt curari ab egritudinib9 ſuis ꝑ vnã curationẽ:imo ĩdigẽt diuerſis curatõib9. nã qdã curanẽ ꝑ dietã:qdã ꝑ medicinas:qdã ꝑ manualem opõnẽ:ꝛ ẽt i q̃l3 iſtaꝝ opõnũ cadit diuerſitas multa quã o3 ſcire artificẽ inueniẽtẽ artẽ ꝛ h3 eã curãtẽ.[ꝛ ſanis ide cautela.] h̃.d.G.ꝙ ñ ſolũ ſpectat ad medicũ iueſtigaẽ diuerſitatẽ i arte curatiua:ſ3 ẽt i arte ꝯſeruatiua ſanitatꝫ.nã i ꝯſeruãdo ſanitatẽ i ſanis:magis req̃riẽ cautela.[ꝛ ei q ſtudet acq̃rere bonã formã.] h̃.d.G.ꝙ nõ ſolũ i medi'na ẽ neccia iueſtigatio diuerſitatꝫ:ſ3 ẽt eſt neccia i acq̃ſitiõe bone fore. qd aũt ꝑ formã bonã itelligaẽ dicã exponẽdo teſtũ grecu3.[ꝛ i oi eo qđ vult hõ.] i expõne h9.d.G. ꝙ nõ ſolũ i inuẽtione artis q̃ opaẽ circa corpus hũanũ ẽ neccia inueſtigatio diuerſitatꝫ. ſ3 ẽt ẽ neccia in oi arte:ſiue ſit ars idiuinãdi:ſiue cãtãdi:ſiue ſuadẽdi:ꝛ vl̃r ſiue ſit ars mecanica:ſiue ſit ars liberalis:q2 i oibus artibus diuerſificanẽ artifices iter ſe ꝛ non inueniũtur cõplementũ artis ꝓpea q2 ipſi ponunt rẽ particularem vl̃em.ꝛ gr̃a h9 talẽ diſtõnẽ collige ex cõ'o diffuſe ꝛ difficulter iſinuatã:ꝙ diuerſitas i arte eſt 2x:vna qdem rõnalis:ꝛ alia ꝟo irrõnaẽ.ꝛ rõnalis eſt 2x.vna.ſ.cõpleta ꝛ ꝑfectã ꝑ quã cõſiſtit recta iuẽtio artis ꝛ rect9 vſus ei9:q̃lis ẽ diuerſitas ſm quã Hip.iuenit artẽ medicie.ꝛ ſm quã ꝓcedit i h̃ li° i cura morboꝝ acu. Alia ꝟo ẽ diuerſitas rõnalis iꝑfecta:ꝛ eſt illa q̃ cadit iter artifices q ſtudẽt ꝛ laborãt bonã fidẽ cũ experimẽtis ſuis adinuenire artẽ. Verũtñ decipiunẽ in h̃ q2 nõ diſtinguũt res particulares a reb9 vl̃ibus:iueniẽtes.n.veritatẽ in qbuſdã particularibus colligũt vl̃r ſic eẽ in oib9. ſicut p3 in diuerſitate ptiſane in morbis acutis. Inuenientes.n.qdam medici ꝙ aliq̃ patientes acutam.curãtur per

priſanā nō colatā: ꝯcludebāt ex ħ ꝑticulari expimēto regu lā vl'em: hāc. ſ. ꝙ in oib⁹ morbis acu. eēt dāda priſana non colata. ⁊ ſil'r faciebāt alij. ſ. q̄ tribuebāt colatā. ⁊ q̄ tribuebant potū tm̄. Diuerſitas aūt irrōnalis q̄ alio noie dī diuerſitas ꝑ ſermonē tm̄: ē diuerſitas deceptoria ſiue temeraria. deceptoria qdem dī: qn̄ aliq̄s inducit in arte aliquā diuerſitatē ꝓpter gloriā ⁊ admirationē ⁊ ꝓꝑ lucꝝ nō credēdo ꝙ illud qd̄ ipſe dicit vel fac̄ ſit rectū: ſʒ q: videt vulgares laudātes res nouas ⁊ ⁊nᷓs aliquā cognoſcāt eaꝝ iuuamētuꝫ vel nocu^m: iō res illas ⁊ ⁊nᷓs īducit vt laudet' ⁊ lucret'. v. g. puta ſi aliq̄s medicus diceret ꝙ curāda eēt pleureſis cū ablutiōe pedū cū aq̄ vbi cocte eēnt formice. Sciēdo bn̄ ꝙ nulla eēt veritas in tali r'ia vel tali opōne: ſʒ itēderet ſolum mō vt videret' hoibus mirabilis i arte ſua. Temeraria v̄o diuerſitas eſt qn̄ hō vteret' i ſuis expimētis reb⁹ in qb⁹ nulla eēt v̄itas vel rectitudo ⁊ crederet eē eas veras ⁊ rectas: talis. n. hō qui illa diuerſitate vteret' eēt temerari⁹ vel inſiatus: ⁊ iſta qdē diuerſitas irrōnalis potꝰ eſt corruptiua artꝭ hꝰ q̄ʒ inuētiua: ⁊ ꝓꝑ hoc Hip. de tali diuerſi^{te} nō itēdit ſʒ itēdit inueſtigare eā in diuerſi^{te} artꝭ ⁊ artificis q̄ eſt aliq̄ neccīa ad inuētionē artꝭ rectā q̄lis fuit. diuerſitas quā tetigit ħ priſane ordei i acutꝭ morbis. Nā qn̄ eā iſti⁹ diuerſitaꝭ fuerit inuēta ⁊ declarata hēbit' diſtīō ꝑticulariū ab vl̄i: ⁊ ſic erit inuēta diuerſitas cōpleta artis. ℂ Lra greca ſic legat'. [q̄ruʒ videlʒ oium]. ſ. diuerſificātiū in arte. i. a qb⁹ oib⁹ diuerſificātib⁹ i arte. vt more grecoꝝ ponat' genitiu⁹ ꝓ ablatiuo. [itēdit' eo ſtudio]. i. iſti tales diuerſificātes ſtudēt ad verā iuētionē hn̄dā per quā fiat ſanitas in īfirmis ⁊ ꝯſeruet' in ſanis ⁊ acq̄rat' bona foīa ⁊ acq̄rat' oia alia ars quā hō vult ꝑ quācūq̄ʒ artē ſiue viā illa acq̄rat': verūm̄ tʒ ipſi ħ itēdant cū multa ſollicitudine: tn̄ nō pn̄t inuenire pfectionē illi⁹ artꝭ. cui⁹ cā eſt: q: nō diſtiguūt in ꝑticulari ⁊ vl̄i. [⁊ ſano craſiʒ]. i. ſanitatē. [⁊ honeſtatē cū huāna volūtate.] In hijs verbis duo tāgit Hip. acq̄ſitionē honeſtatis ⁊ acq̄ſitionem ois rei quā vult hō. ⁊ vbi nos hēmus honeſtatē. alia trāſla^o hʒ bonā formā ⁊ poſſum⁹ itelligere ꝑ bonā formā vel ꝑ honeſtatē bonitatē moralē. nā in acq̄ſitione bonitaꝭ moralis eſt neceſſaria diuerſitas rōnalis. Uel poſſum⁹ itelligere quādaʒ decorationē q̄ ꝯſiſtit i capillis ⁊ colore ⁊ alijs talib⁹. de q̄bus Aui. determinat. 4. cañ. fen. 7. ⁊ ħ iō dico q: Gal'. dicē ꝙ acq̄ſitio iſtiuſ forme eſt de nūero artiū q̄ ſunt ſollicite circa corpus. Moralis v̄o ars ē ſollicita circa aīam: tn̄ ſtare pōt ꝑ⁹ expō accipiēdo artez q̄ eſt ſollicita circa corpus ꝓ oi arte q̄ opat' circa corpa aīata aīa humana: ſiue curādo aīmā ſiue corpus. ꝑ acq̄ſitionē aūt ois rei quā hō vult: itelligit oēm artē q̄ non ſolū operat circa corpus humanū. ſʒ ēt circa alias res. ℣ Unū verbū vtile eſt du^m de eō. ſ. iſtō. [qd̄ eſt: q: rectificationis artis nō eſt niſi ꝑ diſcretionē reꝝ particulariū a rebus vl̄ibus.] Hoc aūt verificat' ſic. nā non pōt fieri diſcretio ꝑticulariū ab vl̄ibus: niſi illa particularia diſcernant' inter ſe. nā niſi q̄s cognoſcat diſcretionēʒ ꝑticulariū inter ſe nō cognoſcet diſcretionē ꝑticulariū ab vl̄i. ⁊ ideo aliq̄ñ putabit' aliqd qd̄ eſt particulare eſſe vl̄e.

ℂ Textus. XVIII.

ℂ Ptiſana v̄o ordeacea merito me iudice ſup omne de grano factū cibariū in his acutis paſſionibus excellentiſſima habetur: eiq̄ʒ qui eaʒ primū ac precipuū oibus alijs pretulit collaudando aſſentio. Quippe q: viſcoſa eſt ⁊ lenis: iuncta quoq̄ʒ ⁊ mollis necnō ⁊ lubrica tēperatamq̄ʒ hn̄s humiditateʒ ſitim extinguit: atq̄ʒ ſi opus fuerit ablui facilis: nequaq̄ʒ ſtiptica: nec ad laborem furioſa: nec inflatur in ſtomacho: nec accreſcit: quod vtrūq̄ʒ nimirū in decoctione dum in poteſtate haberet expleuit.

ℂ Ptiſana igit' ordei apud me recte electa ē ſuper oēs reliquos cibos qui fiunt ex granis in iſtis egritudinibus: ⁊ laudo illuʒ qui premiſit eaʒ: ⁊ elegit ipſaʒ ſup alia. qd̄ eſt: qm̄ in ipſa eſt viſcoſitas cū qua eſt lenitas: ⁊ ꝯtinuitas ⁊ mollities ⁊ lubricitas: ⁊ humiditas eq̄liſ ⁊ ſedatio ſitis: ⁊ velocitas ablutionis: ſi illud neceſſariū eſt ēt ex ea: neq̄ʒ eſt in ea ſtipticitas: neq̄ʒ ſtimulatio mala: neq̄ʒ inflāmat' ⁊ accreſcit in ſtomacho: qm̄ iā inflatū fuit ⁊ acruit in decoctione i vltimo ꝙ poſ'e fuit in ea inflari ⁊ accreſcere.

ℂ Commentum Galeni.

ℂ Uidet' mihi ꝙ illi qui poſuerūt deſcriptionē huius libri aquā ptiſane ordei nō legerūt tn̄ niſi hūc ſermonē: ſicut illi qui poſuerūt iterū deſcriptionē. i. titulūʒ eius in ꝯdictione ſniarū pertinētiū illis de aſſidis: non legerūt tn̄ niſi ꝓlogū huius libri. qd̄ eſt: q: iam oſtenſum eſt ex propōne ſcd̄a ſui prologi ꝙ H ppo. nō intendit in ſermone ſuo ſolūmodo cōtradicere medicis qui ſunt ex illis de aſſidis: verū ipſe non noiauit niſi aſſiduationē [in medicatione egritudinuʒ acutarum. Sermo aūt tertius quē dixit poſt illud vſq̄ʒ ad hūc locū eſt ex ipſa arte regēte egritudines acutas ⁊ non eſt iuuamentū eius in illo tm̄ ſmo cadit ſub ſermone alio cōiore eo. Et ego qdem iam oſtēdi in expōne mea qua expoſui librum Hippo. de reſtauratione ⁊ diſlocatione: ⁊ librū eius de iuncturis: ꝙ de cōſuetudine eius eſt vt ducat hominem ⁊ faciat eū ſtare ſuper ſermones qui cadūt ſub ſermonib⁹ alijs cōioribus eis: ⁊ doceat eū res vniuerſales in illis rebus in quibus intēdit ad ſermonē: ⁊ ponat eos loco exemploꝝ. Qd̄ eſt: q: qn̄ efficit hāc operationē nō elōgatur ab eo de quo inueſtigare intēdit: neq̄ʒ eſt qd̄ doceat hoiem ex rebus vniuerſalibus occultū etiā: ⁊ ſic ipſe ponit ſermonem ſuū in ptiſana ordei: ⁊ inquirit de eā diuerſitatis que cadit in eſſe eius ⁊ iudicio in eaſimilr etiā innuit in iudicio quo iudicat i toto illo regimine quo regit egritudines acutas. Quod eſt: q: diuerſitas que cadit inter medicos in phlebotbomia venaꝝ ⁊ in mūdificatione cū medicinis: ⁊ ſil'r etiā in emplaſtris: ⁊ vaporatione: ⁊ vſu ſuppoſitoꝝ ⁊ clyſteris: ⁊ vſu vinis: ⁊ hydromellis: ⁊ balneatione in balneo non eſt parua. Et Hippo. quidē iam narrauit totū illud in hoc ſuo libro in canone vno: ⁊ dixit illud ante: ⁊ eſt ſilr ꝙ auctores experiētie qui ſeparāt iter res particulares ⁊ inter res vniuerſales cū differentijs nō ſciunt illū canonem: ⁊ de cōſuetudine coꝝ eſt vt noient res qbus diſtinguūt inter rē cōēꝫ ⁊ rem propriā ſeperationē non diūm. ℂ Cōſideremus ergo nūc in ſermone Hippocratis. In ptiſana ordei. dixit enī Mihi videt' ꝙ ptiſanā ordei recte eligerent medici antiq̄tus ſuper reliquos cibos qui fiūt ex granis in egritudinibus acutis: ſignificās per cibos qui fiūt ex granis cibos q̄ ſiunt ex eis. Et nomen quidē granoꝝ cadit ſuper frumētuʒ ⁊ ordeum ⁊ miliumi: ⁊ reliqua grana ēt ſicut lens: ⁊ faba: ⁊ lupinus: ⁊ panicum: ⁊ meo. i. faſeolus: ⁊ fenugrecū: ⁊ orobum: ⁊ triticuʒ paruum: ⁊ cicer: ⁊ reliqua grana ſilia iſtis. Oēs ergo cibi ſumpti ex iſtis granis ſunt mali apud vulgus: q: qm̄ faciunt accidere velociter nocumētū magnū: ⁊ excepto pane ⁊ candaruſo tn̄. ipſi enim cibāt ex eis vtriſq̄ʒ habētes egritudines acutas: ⁊ ad hec duo tn̄ opꝫ vt cōpares tibi ptiſanam ordei. Qd̄ eſt: q: lens ⁊ miliū ⁊ fenugrecum non dant' in cibis infirmis in quibuſdā horis niſi loco medicine propter dolores quoſdaʒ qui ſunt in ventre: non ſm̄ ꝙ ipſa ſint cibi qui cibent eos. Dicit ergo Hippo. ꝙ ptiſana ordei recte eligitur ſup reliquos cibos qui ſunt ex gra

A. i. ſollicitudinem.]

nis. Et manifeſtum eſt qm̄ eligit̃ et ſup candaruſuz: ⁊ panē⁊ grana ex qbus fit decoctio q̃ noiat̃ tharais. Quod ergo tu potes detegere errorē eoꝝ qui putāt q̄ cādaruſuz nōdū erat ſcitū in diebus Hip. ⁊ paucitatē ſcie eoꝝ de illo: ex hoc q̄ qdā antiquoꝝ eoꝝ qui cōpoſuerūt cantilenas q̃ noiant̃ comedie dixerūt cādaruſum. Et Hip. dixit et ipſuz in libro ſuo de regimine⁊ dieta. ⁊ ſi dixeris q̄ ille liber nō ē Hip. tūc eſt aut Ruffini: aut Raitis: aut Riliris: aut Raſton: aut quorūdā antiquoꝝ. Ipſe.n. ꝓportionatur multis: oēs aūt iſti quos dixi antiq fuerūt: quoꝝ qdā fuerūt antiquiores Hip. ⁊ qdā in tpe eius fuerūt. Ille vero cuius rememorationē facio in hac hora eſt ex illis q noiat̃ hoc noie. ſ. Hipp. filius Euclidis⁊ eſt ille q edidit hūc librū. Sed gidroda. ſ. Hip. filius Cradicali: qbuſdā hoibus vi q̄ nunq̄ edidit librum⁊ qbuſdā viſum eſt q̄ edidit duos libros tm̄: ⁊ ſunt liber algebra: ⁊ liber de iuncturis. ¶ Cā aūt ꝓpter quā eligitur ⁊ ꝓponitur priſana ordei ſup reliquos cibos q fiunt ex granis eſt manifeſta ex ſermone Hip. qm̄ dixit in ſucceſſione huius ſermonis. qđ eſt: q2 oēs bonitates inuētas in ea in medicatione egritudinū acutaꝝ nō inuenimus in aliq̄ reliquoꝝ ciboꝝ: ⁊ certificatur iudiciū totū in illo qm̄ facis tranſire per mētē tuā nām egritudinū acutaꝝ ⁊ virtutē ptiſane ordei. qđ eſt: q2 nā egritudinū acutaꝝ ſicut dixit Hip. antecedit illarū in qbus febres fm plurimū ſunt ſemper aſſidue: ⁊ euētus febris eſt per alterationē caliditatis inate ad caliditatē ignea: ſicut oſtendit Hipp. in locis aliis⁊ in hoc libro etiā in ſermone ſuo. qđ eſt: q2 ipſa incipit a pectore ⁊ aſcendit flāma eius ad caput⁊ ſilr et inuenimus de cōſuetudine eius in tractatibus epidimiaꝝ eſſe vt noiet febrem magnā noie ignis⁊ ſignificat illud apud ipſuz q̄ nō eſt nā eius ex ſuba alia niſi ſubā ignis. Naz ſi medici intētio non eſt niſi opponere ↄ̃riū ↄ̃rio tūc proprior curatio oīuz febriū opz vt ſit regimē p infrigidationē ⁊ humectationē: tūc eni erit curatio oppoſita nature feb. que eſt calida ⁊ ſicca. Quod eſt: q2 ignis eſt cū hac diſpōne. Et qm̄ gnātio febriū acutarum et fit ꝓpter putredinē humoꝝ: tūc opz vt ſit ſollicitudo tua ad hoc vt digeras ex eis illud in quo poſſis eſt digeſtio⁊ eiies ex eis qđ iam aduſtū eſt⁊ egreſſum eſt ab hoc vt in eo ſit poſſis receptio digōnis ſollicitudo parua. Et ſi neceē eſt iterū qui hz febrē acutā: vt ſit opatio cibi in corpore ipſius in vltimo bonitatis: ⁊ illud nō fit niſi qm̄ cibus eſt velocis digōnis velocis deſcēſionis: ⁊ penetrationis: ⁊ tūc aggregātur in hoc cibo oia q̃ ſunt necia. ¶ Audiamus ergo nūc ſermonē Hip. in virtute priſane ordei: que ſit. dixit.n. qđ eſt: qm̄ in ipſa eſt viſcoſitas cū qua eſt lenitas. Sicut aūt qđ lene eſt diſpō eſt ↄ̃ria diſpōni aſperi. aſperitas vero eſt in oi acuto acrimonioſo aut aceroſo aut ſtiptico. Res igitur acrimoniā hntes ſunt oēs res aſpere: ſicut orobus ⁊ ſenum grecū. Rerū aūt acetoſaꝝ rememorationē opz nos dimittere ꝓpter ſecantabin tm̄. Res aūt ſtiptice ſunt ſicut pira ⁊ ſorbe⁊ oē qđ eſt ſile eis. ⁊ ex granis ſicut lens: ⁊ que eis ſunt ſilia. Videmus ergo et q̄ priſana ordei lenitiua ē malitie reꝝ aſperaꝝ: q2 in ea cū viſcoſitate ſua ſenſibili eſt lenitas et ⁊ viſcoſitas eius eſt viſcoſitas ↄtinua: qm̄ eſt ſilium partium ꝓpter ↄtinuitatē ſuā⁊ illud qđ ē nō inuenit̃ in aliquo genere ſtriū. Et laudamus ex priſana ordei etiā cū hac laude magna mollitiē eius cū lene ſit reſiſtēs aſperitati fm q̄ eſt in virtute ſua: ⁊ ſua iſuſione ⁊ ſapore nō abominabili: ſicut panis cū comedit̃ purus ſolus ꝓpter q̄ iſundat̃ multū: qm̄ quātis infundat̃ et tm̄ minuitur a bonitate priſane ordei. In priſana.n. ordei nō eſt neccia maſticatio: ſed ſorbitio tm̄ ſicut illud qđ bibit̃. ¶ Et in ipſa iterum eſt alia magna bonitas. ſ. lubricitas ipſius ⁊ ꝓprie aqua eius. nā ipſa trāſit in inceſſu ſuo p pectus ꝓpter q̄ in ipſo remanent ex ea aliquid ſicut remanet ex rebus que retinent̃ ⁊ adherēt: ⁊ hec quidē eſt res que accidit oībus rebus viſcoſis ſz plurimū: excepta priſana ordei: idē eſt q̄ inuenis ſorbitionē factā ex tritico qđ noiat̃ cādaruſiū viſcoſaz. Verūtm̄ nō eſt ei lubricitas. Priſanā vero ordei inuenis lubrificationē facere ꝓp illđ q̄ in ipſa eſt de abſterſione. Inde eſt q̄ medici qū volūt ſtomachū abſtergere ex humore viſcoſo qui in eo retinet̃ vtūtur vomitu cū aqua priſane ordei ſicut faciunt illud cū hydromelle: ſed ⁊ terūt [illegible] ferrarij et crudū⁊ liniūt cū ipſo faciē vt abſtergat̃ [illegible] ⁊ pdeat̃ ab ea malitia coloris q̃ eſt in cute. Per hāc et [illegible] abſterſionē que eſt in ea fit iuuamentū in deſcēſione eius ⁊ penetratione ipſius ad mēbꝛ ꝑ ꝓprie qm̄ necia eſt penetratio cibi a latere ↄcauo epatis ad latus eius gibboſum. qđ eſt: q2 oēs res que gnāt chimuz groſſuz viſcoſum adherēt illic ⁊ retinent̃. Et ꝓpter hoc ſit q̄ triticū qđ vocat̃ candaruſiū nō ſolū nocet illi cuius hoc mēbꝛ eſt infirmū: imo nocet et illi cuius mēbꝛ nō eſt infirmum: ſed meatus epatis eius nā ſunt ſtricti. Nā cuius diſpoſitio nāl. i. nālr eſt hec diſpō: oēs res q̃ adherēt groſſi chimi tenent̃ ⁊ adherēt ex eis illic: ⁊ ꝓpter h ſentit apud penetrationē illaꝝ reꝝ cuius diſpō eſt hec diſpō grauedinē in h mēbro. ¶ Et cū hoc et cum viſcoſitate priſane ordei nō eſt humiditas ſuperflua ſicut aq̄: ⁊ hydromel: ⁊ ſorbitio facta ex tritico qđ noiat̃ cādaruſiū: ⁊ qđ ex ouis cū ſpēbus condictibus. qđ eſt: q2 oēs iſte res mollificāt ſtōm ⁊ faciūt nauſeam: ita q̄ ſentit iſirmus illā nauſeaz. In priſana vero ordei cū humiditate ſua ⁊ humectatione eſt hoc: q2 nō facit nauſeam. Et intellige a me in hoc loco ſermonē meum: ſtōm q̄ currit conſuetudo in intellectu eius nō mery tm̄: ſed os ſtomachi et. Nā cū eſt os ſtomachi debile mollificatū morat̃ qđ comedit̃ natās ſup ipſum ſpatio lōgo. Sed qm̄ ↄfortat̃ propter quoſdā cibos ↄfortatiuos ↄuenietes ſtomacho⁊ expellit̃ ab eo qđ fuit retentū in ipſo eſt qđ accidit in ipſo ↄ̃riū huic accidēti. qđ eſt: q2 humiditas ſuꝑflua q̃ eſt in ipſo expellitur ab eo ſtatim⁊ digerit illū cibū expulſum fm hanc diſpōnē: ſicut qđ natat ex cibo ſup os ſtōi morat̃ idigeſtū: ⁊ neq3 deſcēdit ⁊ egredit̃ penitus. Quod eſt: q2 opatio huius mēbri nō eſt niſi deſideriū: nō digeſtio. Qui aūt ex cibis eſt ſtipticus cum hoc q̄ ipſe ↄfortat os ſtomachi: ⁊ aggregat ipſum ⁊ rigidū ipſum facit exiccat ipſuz et plus q̄3 menſura eq̄lis ſit. Aqua ⁊ ſorbitio facta ex tritico qđ noiatur cādaruſum cū humiditate ſua faciūt accidere nauſeā. In priſana aūt ordei cū eo qđ eſt in ea de bonitatibus rerum humectantiū nō ſunt nocumēta mala que ſunt in illis. ¶ Deinde Hip. dixit in ea poſt illud et q̄ eſt ſedatiua ſitis: q̃ teſtificat̃ ei iſte ſermo iuuamētū magnū valde: in eo qđ ex egritudinibus acutis eſt ſedatiua ⁊ exiccans corpus. Priſana ergo ordei inuenit̃ in hoc cap plus iuuatiua q̄3 hydromel: q2 in velocitas ablutionis de q̃ dicit poſt illud: q2 eſt inuenta in capl'o ei ſicut eſt hydromelli. Et ſi cōparaueris priſanā ordei hydromelli: inuenies eā meliorē ipſo i egritudinib9 acutis. Verūtm̄ oſtēdā hoc qm̄ ꝓcedā in ſermone meo. ¶ Iam [illegible] ſermonē in priſana ordei. qđ eſt: q2 Hip. dixit in ea: q2 eſt velocis ablutionis: ⁊ addidit ad hūc ſermonē: ſi neceſſariū eſt illud ex ea. Inceſſit ergo in ſermone ſuo ad hoc: q̄ nos nō indigemus in oīb9 egritudinibus acutis cibo velocis ablōnis. qđ eſt: q2 relīq bonitates q̃s narraui de priſana ordei ſunt iuuatiue in omni hora in oībus egritudinibus acutis. per velocitatem aūt ablōnis fit iuuamētū qm̄ volumus lenire nām cū ciboꝝ quos infirmi ſuſcipiūt tardat̃ deſcēſus ⁊ exitus. Non eſt ergo velocitas ablōnis res cui9 diſpō ſit ↄ̃ria diſpōni febris: neq3 ſicut vna ſpēꝝ medicationis ↄuenietis ei: ſed eſt ſicut res rectificans qdā accīna ↄ̃ria ei. ¶ Deinde Hip. dixit poſt illud: ⁊ nō eſt in ea ſtipticitas neq3 ſtimulatio mala. Et manifeſtū quidē eſt q̄ ſermo eius iſte eſt i viſcoſitate priſane ordei, quod eſt q2 incipit loqui in ea: ⁊ cū hoc in priuatione eius a ſtipticitate eſt iuuamentū fm plurimū. Quod eſt: q2 tu non inuenis aliquē qui vtat̃ aliq̄ rerum ſtipticaꝝ niſi ꝓp accīn q̄ faciat [illegible] apud ſuꝑfluitatē lenitatis nāe. quod eſt: q2 cibi

ſtiptici

ſtiptici aggregant corpora ⁊ ſtringunt ea:⁊ cogũt meatus cibi:aut ꝙ penetrat in corpe ad hoc vt coarcteñ:⁊ ꝓhibẽt reſolutionẽ que occultaſ a ſenſu:⁊ illud quo fit iuuamẽtũ in hoc eſt vt ſint meatus in aliquo mollificati ⁊ apti. Sermonis aũt eius intẽtio. Et non eſt in ea ſtimulatio mala:qꝛ non facit accidere in hora digõnis ſue aliqd ſtimulationis. laus ḡ eius eſt q laudat piſanã ordei:⁊ hoc eſt nocumẽtũ qḋ fit in pluribus ciboꝝ.qḋ eſt:qꝛ qdã eoꝝ faciunt accidẽ in ventre mordicationẽ:⁊ qdã eoꝝ inflant:⁊ qdaꝫ eoꝝ ſunt cõpoſiti ex ptibus adinuicẽ reſiſtẽtibus. Inuenimus enim hec duo in lente ⁊ caule.qḋ eſt:qꝛ corpus cuiuſqꝫ hoꝝ duorũ eſt ex rebus q̃ retinẽt nãm.aqua aũt qua coquunt eſt ex rebus aperitiuis ſubtiliantibus eam:ſicut accidit illis q cibos bonos efficiũt cũ ſale.qḋ eſt:qꝛ bonũ qḋ fit ex cibis ſꝫ hũc modũ fit diſſimiliũ ptiũ adinuicẽ reſiſtẽtiũ:qm̃ de aptitudine cibi eſt vt moreſ ⁊ difficilis fiat eius deſcẽſio:⁊ res que cũ eo ꝯmiſcenſ feſtinãt ad exitũ velociter:⁊ ſiƚr ẽt ouũ qḋ ſumiſ cum ſale aut almuri:aut melle. In cibo.n.ex iſtis cõpoſito virtutes exiſtũt ꝯrie.⁊ ſiƚr oia iuramĩſi ꝯua ex eis. Et ꝓꝑ illud dixit Hipp.in ꝑn° ſermonis ſui:cũ laudauit viſcoſitatẽ piſane ordei:ꝙ ipſa eſt ꝯtinua:ſꝫ nõ eſt poſe illud eſſe ita ꝓter ꝙ totũ ſit ſimiliũ ptiũ:nũc aũt ſcripſit cũ ſermone ſuo:ſtimulatio mala:⁊ nõ dixit abſolute ꝙ piſana ordei nõ hꝫ ſtimulationẽ:imo addidit ad illũ ſermonẽ ſuũ mala. Qḋ eſt:qm̃ nõ inuenis aliquã ex rebus q̃ ſit ꝯria digõni ciboꝝ plus hac actione:ita ꝙ oẽs q ſcripſerũt de cibis dixerũt ꝙ res ciboꝝ diuerſoꝝ:⁊ ꝓprie q ex eis ſunt cõpoſiti ex virtutibus ꝯrijs eſt res nociua valde:cũ ꝓhibeant ſtomachũ cõphẽdere cibũ:⁊ retinere donec digeraſ digõne aliqua cõpleta. Et nos q̃ iã inuenimus hoc ẽt in exercitãtib⁹:⁊ q vtunſ lucta ſm ſemitã que opꝫ.nã ipſi comedũt in mane in prãdio ſuo panẽ tm̃:⁊ comedũt in veſpere vel in cena ſua carnẽ. ¶ Et ſi nõ eſſet ſcia mea ꝙ tu potes inuenire res iſtas ex libro noſtro de virtutibus nãlibus loquerer in eis plus hoc ſermone.nã ſi tu nõ legeris in illo meo libro:tunc ſtudiũ tuũ in legẽdo hũc librũ eſt vanũ:⁊ ꝓꝑ hoc ego abſcido ſermonẽ meũ in ſtimulatione ⁊ ſum pueniẽs ad exponẽdum aliud qḋ dixit Hip.vbi loquiſ de piſana ordei:qꝛ nõ inflaſ:neqꝫ accreſcit in ſtomacho.qḋ eſt:qꝛ cũ ſciuit ꝙ multi hoies vituperãt inflationẽ piſane ordei addidit in ſermone ſuo ⁊ dixit.qḋ eſt:qꝛ inflaſ ⁊ accreſcit in decoctione in vltimo:qḋ poſe eſt vt inflet:⁊ accreſcat. Significauit ergo ꝑ ſermonẽ ſuũ hũc vituperationẽ:qua vitupaſ piſana ordei:⁊ enũciauit rõnẽ in ea:⁊ narrauit decoctionẽ eius:⁊ eſt ſm ꝙ ipſe ſcripſit in decoctione eius ẽt in ſequẽtibus plus hꝫ: verũtñ mihi vĩ vt reiterẽ ſermonẽ meũ de piſana ordei ſm illud. Dico ḡ ꝙ ſi decoquis piſanã ordei decoctione valde bona feciſti iam cibũ nõ inflatiuũ. Sorbitionẽ aũt ex fabis factã:ſi tribus coxeris diebus nõ eſt tibi poſe vt eius inflationẽ ab ea remoueas.qḋ eſt:qꝛ iflatio eius ineſt ei ex ſubã eius ꝓpria:nõ ex diminutiõe decoctionis eius ſicut piſane ordei. Inde eſt ꝙ tu ĩuenis de ꝯſuetudine eoꝝ q coquunt eã eſſe:ne exqſite faciãt illud:⁊ ꝓprie coci diuitũ. Ipſi.n.ꝯterunt fabã crudã ſup tabulã:deinde calefaciũt eaꝫ poſt illud paululũ:⁊ mittũt eã dñis ſuis nõ decoctã decoctiõe decẽtis verũtñ ego loquar ſicut dixi in decoctione piſane ordei in ſequẽtibus. Nũc vero poſtq̃ꝫ Hip.ſigñauit virtutẽ piſane ordei ſequiſ illud cũ deſcriptiõe vſus eius. Et ego ſum veniẽs iteꝝ ſup illud poſtq̃ꝫ ꝓceſſero:⁊ tibi annunciauero ꝙ ego ꝯfido ꝙ cõplebo ſermonẽ meũ in cõparatiõe inter piſanã ordei ⁊ hydromel ⁊ reliq̃s res manẽtes in ſequẽtibus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Expedita pte ꝓhemiali.ꝓſequiſ executiuã.ſꝫ ad maioreꝫ euidẽtiã ordinationis ⁊ diuiſionis iſtius totalis libri opꝫ me ꝑmittere q̃dã gnãlia de intẽtione Hip.⁊ mõ eius q valde eſt obſcurus ⁊ artificialis. Dico ḡ ꝙ Hip.intẽtio eſt agẽ de regie acu.cũ hoc deſtruẽdo errorẽ antiquoꝝ.modus ãt ſue doctrine talis eſt.medici nãqꝫ antiq errauerũt in diuerſitate oblationis piſane in morbis acu.⁊ eoꝝ error fuit:qꝛ cãm illius diuerſitatis nõ inueſtigabãt.⁊ iõ ꝓpoſuit in ꝓhemio qõnẽ de cã illi⁹ diuerſitatis.⁊ lꝫ iſta qḋ ſit ꝑticularis de diuerſitate regis ꝑ piſanã.hꝫ tñ virtutẽ vlẽm de diuerſitate ⁊ cã diuerſitatis ois regiminis morboꝝ acu. ⁊ iõ ad ſoluendũ illã qõnẽ virtualr̃ intellectã.opꝫ eũ determiare de diuerſitate ⁊ cã diuerſitatis in oi regie acu.⁊ ſic plena ſolõ vl' rñſio illius qõnis non eſt aliud niſi plena doctrina de regie acu.vñ iſta duo ꝯuertunſ.ſ.rñdere plene ad illã qõnẽ ⁊ determinare plene de regie acu. ⁋ Et ſi q̃raſ ꝓꝑ qd Hip.nõ determinauit abſolute de regie acutoꝝ:ſꝫ itrauit itantũ laberintũ.dĩm eſt ꝙ hoc fecit:vt non remaneret error illoꝝ.vñ de illoꝝ defectu ⁊ errore traxit ſuã veritatẽ ſufficiẽtẽ.qꝛ ſimul fuit mortificata illoꝝ opio ⁊ verificata ſua.hijs itaqꝫ añ miſſis.dico ꝙ Hip.in primis tribus libris ſoluit iſtam qõnẽ determinãdo de regie acu.morboꝝ in gñali via exẽplari. In.4.vero li.hãc qõnẽ ſoluendo determinat de regimine morboꝝ acu.in ſpãli.primi vero libri tres ſic diſtinguunſ:qꝛ in ꝑ libro ſoluit Hip.qõnẽ de diuerſitate piſane cadẽte inter medicos ꝯſiderata in ſua ſingularitate.nam in ipſo oñdit qñ ſit vtendũ piſana nõ colata ⁊ qñ colata:⁊ qñ neutra:ſꝫ ſolo potu.⁊ lꝫ dixerim ꝙ ſoluit hanc qõnẽ in ſua ſingularitate:tñ intelligit in ea ẽt vſum diuerſum alioꝝ ciboꝝ ſibi ſiliũ.in 2° vero libro ſoluit iſtã qõnẽ determinãdo de regie diuerſificato penes oblationeꝫ me^nᵉ ⁊ penes rõnabilẽ mutationẽ diete. In 3°.ꝟo li° ſoluit qõnẽ illã determinãdo de regi.acu.diuerſificato penes potũ ⁊ balnea. ⁋ Et vt planius illud dicaſ dico ꝙ in ꝑ li.determinat de re.acu.ꝑ oletã penes iſtas.3.dĩas.ſ.tenuis.tenuiſſima:⁊ mediocris inter ambas ꝑ tenuẽ:vt ꝑ piſanã nõ colatã.ꝑ mediocrẽ.vt ꝑ colatã.ꝑ tenuiſſimã:vt ꝑ neutrũ:ſed ꝑ potũ ſolũ. In 2° li.agit de regi.acu.ꝑ me^nᵉ:⁊ cirugiã:⁊ ꝑ dietã rõne ſue mutationis.cãm ꝟo ꝓꝑ quã miſcuit mutationẽ diete cũ me^nᵉ ⁊ cirugia.dicã in ſuo loco. In 3° li.determinat de regi.acu.ꝑ potũ ⁊ balnea. ¶ Prim⁹ aũt lib.diuiſ' in.v.ca^a. in quoꝝ ꝑ.determinat laudẽ piſane ⁊ eius bonitatẽ.in 2° determinat de regimine egri^um acu.ꝑ piſanã rõne q̃titatis ⁊ ordinis:in 3° determinat de piſane notitia per eius dupꝉ ſm^m.ſ.mãle ⁊ formale.in q̃rto.determinat de nocumẽtis q̃ ſiũt a piſana irrõnabilr̃ oblata.in 5° explicat qõnẽ in ordinate poſitã q̃ debebat poni in ꝑn° li.de diuerſitate cadente inter medicos in regi.egri^um acu.ꝑ piſanã. ꝑ^m vſqꝫ q̃ ꝓꝑ cũ eã in hijs morbis]ſm vſqꝫ piſana ꝟo ex optio ordeo] 3^m vſqꝫ niſi ḡ medic⁹].4.vſqꝫ via ãt ſubſtẽrãdi eos]ca^m ꝑ^m diui' in.2.ptes in q̃rũ ꝑ^a laudat piſanã laude ꝓpria ⁊ laude aliena.in.2.adducit demonſtrationeꝫ ad iſta.ꝑ^a vſqꝫ ꝙppe q̃ viſcoſa eſt]⁊ hꝫ in.2.i q̃rũ ꝑ^a approbat laudes piſane ꝑ hitũ ṽtutũ iuuatiuaꝝ.in 2^a.ꝑ ꝑuationẽ ṽtutũ nociuaꝝ ꝑ^a vſqꝫ neq̃q̃ꝫ ſtiptica]ſũt ḡ in lcõne pñti ptes.3.⁊ plana eſt ſnia ſ piſana ꝟo ordeacea]text⁹ alterius trã.incipit ibiſ piſana igiſ ordei]circa quẽ Gal.ſic ꝓcedit.naꝫ ꝑ põe eius gñalẽ expõnẽ.in 2ª põt ſpãlẽ.ꝑ^a vſqꝫ ꝯſiderem⁹ ḡ nũc] ꝑ^a i.2.in q̃rũ ꝑ^a ponit reprehẽſionẽ quoꝝdã male ponẽtiũ itẽtionẽ hip.in hꝫ li.⁊ aſſerit ꝓpriã.in 2ª ponit modũ doctrine quẽ hip.obſeruat i hꝫ li.ꝑ^a vſqꝫ ⁊ ego qdẽ iã oñdi ⁊c.]

¶ Pars illa in q̃ ponit expoſitionem ſpãlem diuidiſ in.2.in q̃rũ ꝑ^a exponit hãc.§.ſ piſana ꝟo ⁊c.] in 2ª ponit trãſitũ huius ptis ad ſequẽtẽ ꝑ^a vſqꝫ nũc ꝟo poſtq̃ꝫ hip. ꝑ^a.in.2^a.in q̃rũ ꝑ^a exponit ꝑ^am ptẽ.§.ſcdo 2^am ⁊ 3^am. ꝑ^a vſqꝫ audiam⁹ ḡ nũc ſermonẽ hip.]pa ꝑ^a diui'.in.2.i q̃rũ ꝑ^a exponit iſtud verbũ ſ de grano factũ cibariũ.]2° exponit iſtud ſ excellẽtiſſima habeſ]ꝑ^a vſqꝫ cã autẽ ꝓꝑ quã eligiſ]ꝑ^a in.2.i q̃rũ ꝑ^a ponit multiplicitatẽ granoꝝ ⁊ oñdit qb⁹ piſana debeat cõpari.in 2ª ponit qḋdã icidẽs remouẽdo opionẽ q̃rũdã dicẽtiũ cãderuſiũ nõ eſſe iuẽtũ tpe hip.ꝑ^a vſqꝫ qḋ ẽ qꝛ tu potes] ꝑ^o illaſ cã aũt]i q̃ exponit iſtud ꝟbũ ſ excellẽtiſſima hẽſ]

diui' in .2. in q̃rũ p' aſſignat cãm h' ex lr̃a hip. q̃ ſeq̃t. In 2ª
ad h̃ p̃bãdũ adducit rõnẽ ꝓpriã. p' vſq; ⁊ certificat̃ iudi/
ciũ.] Pars aũt illa in q̃ exponit 2ᵃᵐ p̃tẽ. §. ⁊ 3ᵃᵐ diui' in
tot p̃tes quot ṽba ponit ⁊ p̃tes patẽt in lr̃a: ⁊ ſniam eaꝝ di
cã legẽdo lr̃am. ponẽdo ſolũ qd̃ eſt vtile. addẽdo ſup ṽba
Gal. ordinẽ ⁊ declarationẽ[priſana ṽo.] Super h̃ ṽbo vt
dictũ eſt. duo notat. Gal. p'ᵐ eſt de itẽtione lib. 2ᵐ eſt de mõ
doctrine. de p̃ dicit ꝙ q: hip. icepit a priſana putauerũt q/
dã gñalẽ intẽtionẽ eius eſſe de adminiſtratiõe priſane ſolũ:
ſed decepti fuerũt: q: ſua itẽtio eſt de oi regi. acu. egritu̇ᵐ.
¶ De .2. d. ꝙ modus doctrine hip. eſt modus exẽplaris in q̃
ꝓponunt̃ aliq̃ p̃ticularia in qb' tradit doctrinã vl'em: ⁊ ta
lis modus doctrine eſt valde vtilis q: nõ elõgat̃ ab itẽtiõe
quã itẽdit inueſtigare ⁊ nõ eſt in eo occultatio q̃ eſt in rebus
vlib'. v. g. ipſe ꝓponit doctrinã i adminiſtratiõe priſane po
nẽdo diuerſitatẽ artificialẽ in ipſa adminiſtrãda ⁊ aſſignã/
do cãm diuerſitatis: ⁊ ſilr facit in adminiſtratiõe flotomie
ſar' cliſterij: ⁊ diuꝫ aliaꝝ meⁿᵃꝝ oñdẽdo diuerſitatẽ in eaꝝ
approximatione ⁊ cãm diuerſitatis: ⁊ iſtuꝫ modũ doctrine
gñalr̃ oñdit p̃ cañ. vnũ in ꝓlogo quẽ cañ. ignorauerũt em/
pici ſeparantes inter res p̃ticulares ⁊ vles cũ diis.[Sup oẽ
de grano factũ cibariũ] h̃ notat. Gal. duo. quoꝝ p'ᵐ eſt ex/
ponere qd̃ itelligẽdũ eſt p̃ granũ ab'ᵗ dictuꝫ: 2ᵐ eſt videre
cui cibario de grano cõparet̃ h̃ priſana. ¶ De p̃. d. ꝙ p̃ granũ
abſolute dictũ. itelligim' frumẽtũ: ordeũ: miliũm: lẽtem: fa/
bas: lupinũ: panicũ: fenugrecũ: ordeũ: triticũ p̃uũ: ⁊ hiis ſi
milia. De 2º. d. ꝙ hip. in h̃ loco ꝯparat priſanaꝫ ſolũmõ ad
panẽ ⁊ cãdaruſiũ q: iſti duo cibi ſunt illi qb' hoies vtunt̃
cõit̃ in regi. acu. egriᵗᵘᵐ ad lẽtẽ aut miliũ: ⁊ fenugre. ⁊ hiis
ſilia nõ ꝯpat aũt priſanã: q: vulgi cognoſcũt nocuᵐ illoꝝ ci
boꝝ. nec vtunt̃ eis niſi p̃ viaꝫ meⁿᵉ ⁊ ꝓp h̃ lꝫ priſana ſit me/
lior cib' q̃; cib' factus ex illis tñ q: manifeſtus exceſſus:
nõ fuit artificialis ꝯparatio ad eos[triticũ p̃uũ] forte p̃ tri
ticũ p̃uũ v; itelligere cãdaruſiũ: qd̃ aũt ſit cãdaruſiũ dicaꝫ
.i.[⁊ manifeſtũ ẽ ꝙ eligit̃ ẽt ſup cãdaruſiũ ⁊ panẽ ⁊ g̃na ex
qbus fit decoctio q̃ noiat̃ tharais] h̃ ꝯcludit. G. cõpõnem
ad 3ᵃ cibaria: ⁊ h̃ 3ᵐ cibariũ. qd̃ h̃ põit v; mihi ꝙ ſit cibariũ
faᵐ ex auena: eſt enim cibariũ aprobatũ in p̃tib' vltramõta
nis in acu. paſſionib'[excellẽtiſſima habet̃] demõ° excellẽ
tie habet̃ ex ſequẽti. §. in q̃ ponunt̃ ṽtutes priſane. Jtẽ gal.
ſup h̃ addit ſuã demõſtrationẽ gñalẽ ſũptã ex cõdictionib'
q̃s ponit hip. in priſana q̃ talis eſt oẽ illud cibariũ iq̃ eſt vt'
cibi laudabilis ⁊ virt' medicinalis morboꝝ acu. eſt excel/
lẽtiſſimũ in acutis. priſana eſt hꝫ. g̃ ⁊c. maior hꝫ rõnis de ſe
manifeſta eſt: minorẽ aũt declarat in lr̃a h° in priſana qdeꝫ
eſt ṽtus cibi laudabilis: qm̃ velocit̃ digerit̃: ⁊ velociter de/
ſcẽdit de ſtõ ⁊ velociter penetrat ad mẽbra. Jtẽ in ea eſt vt'
meᵉ ꝯ morbos acutos. nã mor' acuti. vt p̃lmũ ſunt cũ feb.
acu. feb. aũt acuta eſt calor ignit'. q̃re ꝯuenit ei priſana cuꝫ
ſit fri' ⁊ hũida: q: ois cura p̃ ꝯ̃riũ. Jtẽ ꝯuenit priſana in fe.
acu. rõne materiei. ſ. hu. putridi. puᵗᵉ eni humor idiget di/
gõne eius qd̃ digeri põt: ⁊ expulſiõe eius qd̃ nõ põt digeri.
priſana ṽo vtrũq; facit colligit̃ g̃ talis demõ° ex ṽbis. Ga.
ois cibus q̃ ꝯperit in fe. acutis rõne diſcraſie ⁊ rõne putre/
dinis hẽt ṽtutẽ meᵉ ꝯuenientis i fe. acu. priſana eſt hꝫ. g̃ ⁊c.
[Quippe q̃ viſcoſa eſt ⁊ lenis] Gal. dat cãꝫ ꝓp quã laudat̃
viſcoſitas lenis: talẽ: q: lenitas eſt ꝯ̃ria aſpitati. aſpitas aũt
eſt nociua in mor° acu. q: aſpitas inuenit̃ in .3. reb' nociuis
.ſ. in reb' acu. ſic herbus ⁊ fenugre. ⁊ in reb' acetoſis ſicut
oximel ⁊ in reb' põticis ſicut ſorba ⁊ pira: ⁊ ſic vbi iſte res
nocẽt priſana ꝓdeſt.[Jũcta quoq;] .i. ſiluum partiũ ꝓp ſuã
ꝯtinuitatẽ qd̃ in nullo iure inuenit̃[⁊ mollis] Gal. dat cau
ſam huius bonitatis mollitiei talem: q: mollities eſt ꝯ̃ria
aſpitati. ſicut lenitas: aſpitas aũt facit cibũ difficilis trãſ/
glutiẽtis ſicut patet in pane qñ ſolus comedit̃ niſi multũ in-
fundat̃ ⁊ etiã cũ tota iſuſiõe nõ adequat̃ mollitiei priſane:
q: illa põt potari panis aũt nõ[nec nõ ⁊ lubrica] Gal. dat

cauſaꝫ lubricitatis: ⁊ bonitatis eius dicẽs ꝙ priſana eſt lu/
brica q: hẽt virtutẽ abſterſiuã ⁊ h̃ ꝓbat q: ꝓuocato vomi/
tu p̃ eaꝫ abſtergit̃ ſtõ de ſtõ ⁊ fricata ſup faciẽ mũdificat ſor
didiẽ ⁊ eſt vtilis q: nõ adheret in trãſeũdo per meri: ⁊ q: fa/
cile deſcẽdit de ſtõ ⁊ facile penetrat p̃ loca anguſta: q̃lia ſũt
vie ſtricte epis q̃ ſunt inter cõcauũ ⁊ gibbũ eius: h' aũt bo/
nitas non inuenit̃ in aliquo viſcoſo niſi in priſana. adheret
enim omne viſcoſũ ſicut patet i cãdaruſio: nõ ſolũ epi opila
to. ſed ſanoꝫ tẽpatã hñs humiditatẽ] Gal. dat cãm bonitatiſ
iſtius. dicẽs ꝙ priſana ꝓp ſuã humiditatẽ tẽpatã ſaluat̃ a no
cumẽtis duaꝝ reꝝ ꝯ̃riaꝝ: q̃ies ſũt res nimis humide ſic hy
dromel: ⁊ ſorbitio candaruſij: ⁊ his ſilia: ⁊ quales ſunt res
ſtiptice ſic pira ⁊ ſorba: q: res nimis humide nocẽt: q: mol
lificãdo os ſto' ſupnatãt ⁊ faciũt nauſeã: ꝓp qd̃ nõ digerun
tur: q: digõ eſt in fundo ſto' ⁊ nõ in ore: ſed appetitus eſt in
ore ſto'. res ṽo ſtiptice lꝫ ꝯfortẽt os ſto' ⁊ ſic humiditatem
deponãt ad fundũ ſto' ⁊ ꝓp h̃ ꝯfortẽt digõnẽ. tñ ſunt nociue
q: nimis deſiccãt os ſto'.[Sitim extinguit] Gal. dat cauſã
bonitatis huius' q: priſana extinguẽdo ſitim tollit magnũ
nocuᵐ morboꝝ acu. ſ. adbuſtione ⁊ deſiccationẽ ⁊ in h̃ ſu/
pat hydromel. q̃uis in abſtergendo non ſuper ipm[atq; ſi
opus fuerit facile abluit] Gal. h̃ exponit hãc ꝯditionẽ[ſi
opus fuerit] dicẽs q̃re ponit̃: ⁊ cã eſt q: ablutio nõ ſemper
neceſſ̃ia eſt ſicut ⁊ alie ṽtutes priſane. expedit enim qñ deſcẽ/
ſus cibi ⁊ eius exitus nõ eſt ſic oꝫ eſſe: ⁊ iſ defectus nõ inue
nit̃ oi tpe: q: aliqñ vẽter eſt ſupfſue ſolut'[neq̃; ſtiptica]
h̃. d. Gal. ꝙ p̃uatio ſtipticitatis eſt vtilis q: lꝫ ſtipticitas ſit
vtilis in tollẽdo faſtidiũ ⁊ ꝯſtringẽdo fluxũ: q: cõſtringit ⁊
ꝯfortat mẽbra: tñ ipſa eſt nociua q: cõſtrigit meat' ⁊ ꝓhi/
bet reſolutionẽ. Jn morbis aũt acu. oꝫ meat' eſſe apros ⁊
fieri reſol'onẽ[nec eſt ad laborẽ furioſa] alia trã. hẽt aliam
lr̃am talẽ: [⁊ nõ eſt in ea ſtimulatio mala] vñ Gal. p̃ expo/
nit h̃ qd̃. d.[ſtimulatio] 2° h̃ qd̃. d.[mala] dicẽs ꝙ ſtimula/
tio eſt acciñs qd̃ accidit in hora digõnis. ſ. mordicatio ⁊ infla
tio ⁊ ꝯſtrictio diuerſaꝝ virtutũ. ſ. qñ' cib' hẽt in ſe diuerſas
virtutes ꝯ̃rias. ſ. vnã ſtipticã ⁊ aliã ſolutiuã qd̃ patet i cau
le: ⁊ lente. nã corp' coꝝ eſt ſtipticũ ⁊ brodium eſt ſolutiuũ.
vñ cũ vnũ iſtoꝝ vult ſtare. alterũ vult exire ⁊ ſicut ꝯuenit in
de ipedimẽtũ retẽtiue: ⁊ p̃ ꝯñs digeſtiue. i priſana aũt nõ eſt
iſta ꝯpoſitio ꝯ̃riaꝝ ṽtutuꝫ. deinde exponit h̃ qd̃. d.[mala]
dicẽs ꝙ hip. iõ dicit[nõ eſt in ea ſtimulatio mala] q: nõ eſt
aliqd̃ qd̃ ipediat digõnẽ ſicut huius ꝯ̃rietas: q: ipedit̃ vir/
tus retẽtiua. ita ꝙ nõ põt tãtũ retinere ꝙ fiat digõ. vñ atlete
antiquo tpe comedebãt in mane panẽ ⁊ ſero carnẽ ad h̃ vt
nõ miſceant̃ ſimul cibaria diuerſarũ ṽtutũ[nũc inflat̃ nũc
accreſcit] ad itellectũ' huius Gal. inuit talẽ diſtinctioneꝫ ꝙ
q̃dã cibaria creſcũt: ⁊ inflãtur ꝓp defectũ coctionis ⁊ talis
eſt priſana: ⁊ q̃dã iſlant̃ ⁊ creſcũt eſſentialr̃. ſicut faba ⁊ ci/
cera: ⁊ iſta ſi coquãtur trib' dieb' nõ p̃dũt maliam talem.
priſana ṽo corrigit̃ ꝓp bonã decoctionẽ q̃re p̃ua eſt mala
eius: ⁊ h̃ eſt qd̃. d. Gal. de expõne lr̃e hip. in fine ṽo vtitur
q̃dã trãſitu ad ſequẽtia ⁊ planũ eſt qd̃. d. ¶ Expedita expõ
ne Gal. veniam' ad dubia. de tex. ⁊ de cõ. ⁊ q: iſta ſũt fere
ifinita. iõ mouebo ſolũmõ neceſſ̃ia. ¶ De tex. ſic du'.[Super
oẽ de grano cibariũ] q̃r' ꝓp qd̃ nõ poſuit hip. gñalẽ ꝯpatio
nẽ ad oẽ cibariũ ſiue ex grano ſiue nõ ex grano. cũ doctrina
vlis ſit artificioſior. ¶ Ad qd̃ rñdẽdũ ꝙ credo ꝙ iõ hip. co
arctauit ꝯpationẽ ſuã ad cibaria de grano tñ ⁊ ſm expõneꝫ
Gal. ſolũmõ panẽ ⁊ ſorbitionẽ factã ex cãdaruſio: q: ciba/
ria facta ex granis in acutis ſunt meliora vlr' alijs cibis q̃
ſiunt ex alijs terre naſcẽtib'. ſ. fructib' ⁊ oleribus ⁊ alijs ci
bis q̃ ſiũt ex aialib'. nã cibaria facta ex olerib' ⁊ fructib'
frigi. ⁊ humi. ipiẽt ſanguineꝫ humore aquoſo: aut humore
crudo: vt di. p̃ cañ. feñ. 3ª cap. de eo qd̃ comedit̃ ⁊ bibitur
.§.[fructus] talia ṽo augmẽtant mãm feb. cibaria ṽo ſũ/
pta ex aialibus ſunt vnctuoſa ⁊ ſic ſunt inflammabilia au/
gmẽtãtia fe. patet g̃ ꝙ cibaria de grano qbus vtit̃ in acutis

paſſioni. excellētioꝛa ſunt cibarijs factis ex terrenaſcētibus ⁊ cibarijs factis ex aīalib⁹: ⁊ ſic merito cōparauit ſolū priſanā ad cibaria facta ex grano. verūtn̄ alijs cibis q̄ nō ſunt ex granis. ſic teſticuli galloꝝ. piſces ꝑdices auicule in ꝯfortādo virtutē cū cadit magis debemus vti q̄ꝫ priſana. ſilr cū vellemus vti cibo multū medicinali puta cū vellem⁹ ſoluere vētrē vteremur magis cibis factis ex herbis ſolutiuis. q̄lia ſunt blites ſpinacia vel ſi vellem⁹ ꝯſtringere magis vteremur fructib⁹ vel herbis ſtipticis: ⁊ cū vellem⁹ fortiter alterare vteremur cibis factis ex herbis multū frigidis: ſicut ex lactu. portula. ⁊ cucur. ⁊ ſic in certis caſib⁹ repiunt̄ cibaria de terrenaſcentib⁹: ⁊ de aīalibus ꝓualere cibarijs factis ex grano. Sed vlr accipiēdo cibariū qḋ ꝯpetit in acu. illḋ qḋ fit ex grano. ſupat cibaria facta ex alijs reb⁹ ⁊ maxime priſana: q: in ea eſt virt⁹ cibalis ⁊ medicialis magis ꝓpoꝛtiōata. talis aūt cib⁹ maxime ꝯueniēs eſt in acu. moꝛ. ⟦Quippe q: viſcoſa ⟧ſed ꝯ viſcoſū nāq; opilat: ⁊ digōni repugnat: q̄re nec tanq̄ꝫ cib⁹ nec tanq̄ꝫ meⁿᵃ cōpetit in acu. ¶ Ad qḋ dōm eſt q̄ priſana nō eſt ab̄ˢ viſcoſa ſed cū hijs determinationib⁹. ſ. leni iuncta ⁊c̄. q̄ reprimūt malam viſcoſitatis.

¶ Sed ꝯ h̄ oppōit. nō eni vꝫ q̄ priſana poſſit eē viſcoſa cū alijs ꝓprietatib⁹ q̄ determināt eā. ſ. cū lubricitate lenitate ⁊ ablutione: q̄m viſcoſū ⁊ abſterſiuū ſunt ꝯ̄ria. nā ꝑ abſtergētia curant̄ viſcoſa ſicut habet̄ ꝑ totū. xjᵐ. terrapētice facultatis. ¶ Ad qḋ dōm eſt q̄ nō eſt incōueniēs aliquē cibū vel aliqḋ coꝛp⁹ participare ꝯ̄rijs v̄tutib⁹ q̄ñ vna aliā repꝛimit ⁊ ſi illarū v̄tutū fit adinuicē bona cōmixtio. ꝓuenit ex eis laudabilis oꝑatio ⁊ h̄ dico ꝑꝑ iētes ⁊ caules quoꝝ v̄tutes ſunt ſeꝑabiles: ⁊ ſibi ꝯ̄riātes i priſana v̄o abſterſiua virtus ⁊ viſcoſa ſunt ſic ꝯpacte ⁊ cōmixte adinuicē: q̄ nec ſeparantur: nec adinuicē ꝯ̄riant̄ ita q̄ noceāt. ¶ D. q̄rit̄ qd bonitatis acquirat̄ priſane ex viſcoſitate: vꝫ potius debere poni media inter viſcoſum ⁊ ſeꝑabile: vel pulueriꝫabile: q: mediuꝫ atteſtat̄ tꝑamēto ⁊ extrema diſtꝑamēto. ¶ Ad qḋ dōm eſt q̄ viſcoſitas ſic determinata vt h̄ ponit̄ duo facit iuuamēta. ſ. bone nutricationis ⁊ facilis digōnis: bone qdē nutricatiōis q: ipſa eſt tꝑate viſcoſa ꝑꝑ qḋ bn̄ adheret ⁊ vnit̄ ⁊ aſſimilat̄ mēbris. facilis aūt digōnis fit iuuamētū per viſcoſitatē talē q: i digerēdo eſt necª receptio ꝑtium rei digerēde ita q̄ ꝑs poſſit ſubintrare ꝑtē ꝑter q̄ ſeꝑet̄. nā digō fit ꝑ cōmixtionē: ⁊ cōmixtio requirit talē partiū retētionē ⁊ incoꝛpationem: nec obſtat qḋ obijciebat̄ q̄ mediū atteſtat̄ tꝑamēto: q̄re debebat priſana eē media inter ſbam viſcoſaꝫ ⁊ ſeparabilē: q: talis viſcoſitas tenet mediū inter viſcoſitatem ꝓhibētē digōnē ⁊ ſeꝑabilitatē ꝓhibētē digōnē. ¶ D. vꝫ q̄ lenitas mollis nō opet̄ ad feᵐ eo q̄ lenitas remouet aſpitatē que eſt moꝛb⁹ ꝯpoſitionalis: fe. aūt eſt moꝛb⁹ ꝯplonalis. ¶ Ad qḋ dōm q̄ res lenis tripliciter p̄t ꝯferre. in fe. acu. ꝑ̄ qdē mō q: in re leni nō eſt nocuᵐ reꝝ aſpaꝝ: ⁊ h̄ vꝫ tangere Gal. 2° v̄o mō res lenis tollit nocuᵐ factū a reb⁹ exaſparātib⁹: vt puta ſi infirm⁹ comedi ſſet aliqḋ acutū acetoſuꝫ: vel ꝓticū. 3° v̄o mō ꝓdeſt res lenis q: curat aſpitatē cauſataꝫ a feb. ſicut. d. halya. i regni de cā moꝛbi i aſpitate: ⁊ ex h̄ pꝫ rn̄° ad argumētū. ¶ D. videt̄ aliq̄ iſtaꝝ ꝓprietatū eē ſuꝑflue. nā lubricitas vꝫ ſuꝑfluere. nā ſi ipſa eſt mollis ⁊ lenis nec⁹ ſequit̄ q̄ ſit lubrica. ¶ D. vꝫ ſuꝑfluere iſta ꝓprietas: ſi op⁹ fuerit facile ablui: nā poſtq̄ꝫ erat lubrica ⁊ lenis ⁊ mollis: de neceſſitate erat ablutiua ꝑ diffinitionē meᵐᵉ ablutiue datā ab aui. 2° cañ. tractatu. ꝑ̄ ca° 4°. d. enim ⟦meᵐᵉ lauatiua eſt oīs meᵐᵃ cuius ꝓprietas: eſt vt abſtergat nō virtute agēte. i ipſa ſed v̄tute patiēte quā iuuat mot⁹. ¶ D. vꝫ ſuꝑflue poſitū ⟦ſi opus fuerit ⟧q: in coꝛᵉ patiēte feb. acutā ſemper eſt aliquid putridū qḋ oꝫ abſtergi ⁊ ablui. ¶ D. vꝫ ſuperfluere h̄ qḋ. d. ⟦nec ad laborē furioſa ⟧exponēdo ſicut Gal. exponit: vt appellet̄ cib⁹ ad laboreꝫ furioſus ille q̄ habet diuerſas v̄tutes. ſ. ſolutiuā ⁊ cōſtrictiuā. nā h̄ ꝯtinebat̄ in h̄ qḋ dicebat priſanam eē iūctā. i. ſimiliū partiū. ¶ Ad pᵐ 2ᵐ. ⁊ 4ᵐ argᵐ dōm q̄ lꝫ aliqua iſtaꝝ ꝓprietatū poſſit cōcludi ex alia: vel ex alijs ꝑcedētib⁹ ꝑ aliquā deriuationeꝫ lōginquā tn̄ nō fuit viciū expꝛeſſe diſtinguere ⁊ ſeparere: vt clarioꝛ ſit doctrina. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ dᵉ eſt ablutio in feb. acuta. vna qdem eſt ablutio humoꝛis vel materie moꝛbi: ⁊ hoc mō ſemꝑ cōpetit in feb. acu. ablutio alio modo eſt ablutio ſuꝑfluitatū cibi. ⁊ talis ablutio. nō ſemꝑ competit: ⁊ de tali ablutione loquit̄ Gal. exponendo iſtḋ verbū ⟦ſi opus fuerit. ⟧¶ Ad habendā aūt intentionem hip. meduilarē in h̄ .§. videre opoꝛtet q̄liter ex illis. xij. ꝓprietatib⁹ q̄s hip. d. habere priſanā demoſtret̄ excellētia ipſius in moꝛ. acu. Sciendū ergo q̄ expedit cibū in acu. moꝛbis eē cōpoſitū ex duplici v̄tute vna. ſ. cibali: ⁊ alia medicinali. v̄tutis aūt cibalis: ꝓncipaliſſima ⁊ finalis oꝑatio eſt nutricatio. i. cōuerſio in mēbꝛa vel ſpūs: ⁊ eſt alia eius oꝑatio preparatoꝛia ad hāc ꝓncipaliſſimā. ⁊ h̄ eſt duplex. nā q̄dā eſt preparatoꝛia mediate q̄dā imediate: preparatoꝛia imediate q̄dā preparat motu alterationis ſicut bona digeſtio: q̄dā motu locali: ſicut velox penetratio ad mēbꝛa: oꝑatio aūt ꝑparās mediate eſt facilis aſſūptio: incolumis delatio: ⁊ bona retētio. habem⁹ igit̄ in ſumma q̄ operationes v̄tutis cibalis ſunt ſex. ſ. facilis aſſumptio: incolumis delatio, bona retētio, bona digō: velox penetratio: ⁊ bona nutricatio: ⁊ oēs iſte ꝓprietates repiunt̄ in priſana. facilis qdem aſſumptio repit̄ in priſana ꝑ h̄ q̄ ipſa eſt lenis ⁊ mollis. nam ipſa nō ſolū eſt comeſtibilis: ſed etiaꝫ potabilis. Incolumis delatio repit̄ in priſana per h̄ q̄ non adheret intrāſeūdo ad ſtoᵐ: ⁊ hanc ꝓprietatē tāgit hip. q̄ñ. d. q̄ eſt lubrica. bonā aūt retētionē priſane opat̄ ꝑuatio. 4. ipedientiū virtuteꝫ retentiuā. ſ. abhoꝛationis. colluctationis diuerſarū v̄tutū. inflationis vētoſe ⁊ mēti poſt aſſumptionē. nā cibus cū eſt abhominabilis: ſimiliter cū eſt diuerſaꝝ v̄tutū ad ſe inuicē colluctātiuꝫ: ſilr cū generat̄ vētoſitas infla cibū: aut cū cib⁹ poſt aſſūptionē ſuꝑ excreſcit: ipedit̄ bona retentio ⁊ iſta. 4. impedimēta tāgit hip. ꝑᵐ tāgit cū. d. ⟦tꝑatā hn̄s humiditatē ⟧ſcḋm tāgit cū dicit ⟦nec ad laborē furioſa ⟧3ᵘᵐ ⁊ 4ᵘᵐ cū. d. ⟦neq; inflat̄ i ſtō neq; accreſcit. ⟧¶ Ad bonā aūt digōnē requirunt̄ duo. ſ. q̄ fiat cito ⁊ q̄ fiat ſimul. digeſtio cita repit̄ in priſana ꝑ h̄ qḋ ipſa eſt mollis ⁊ tꝑate viſcoſa de facili eſt alterabilis ⁊ commiſcibilis ⁊ ſic cito digeſtibilis ⁊ has ꝓprietates tāgit hip. repit̄ etiā in priſana q̄ eſt ſimul digeſtibilis ꝑ h̄ q̄ ipſa eſt iūcta. i. ſiliū ꝑtiū: ⁊ h̄ eſt qḋ tāgit hip. velox qdeꝫ penetratio iuenit̄ in priſana ꝑ h̄ q̄ ipſa eſt lubrica ⁊ abſterſiua. bona aūt nutricatio repit̄ in priſana ꝑ h̄ q̄ ipſa eſt tꝑate viſcoſa ⁊ ſic bone ꝯglutinationis. ¶ Uiſo q̄liter virt⁹ cibalis opet̄ in fe. acu. videndū eſt q̄liter opet̄, virt⁹ medicinalis. Dico ergo q̄ virt⁹ medicinalis opat̄ inᵗ fe. acutis ratione ꝯ̄rietatis: ⁊ iſta ꝯ̄rietas eſt rōne cauſe moꝛbi ⁊ accn̄tis ⁊ talis virtus repit̄ in priſana: eſt enim in priſana ꝓprietas per quā ꝯ̄riat̄ cauſe eo q̄ cauſe debet̄ digō ⁊ eūo ⁊ i priſana talis virtus per hoc q̄ ipſa nō eſt ſtiptica ſed abſterſiua. ſtipticitas enim ꝓhibet digōneꝫ ⁊ eūonē coartādo meatus: ⁊ poros. Itē in priſana eſt; ꝓprietas per quā ꝯ̄riatur accn̄ti ⁊ moꝛbo. ſ. friditas ⁊ humiditas. ⁊ hanc tetigit hip. cū dixit q̄ ſitim extinguit. ꝑ eādē enim q̄litatē priſana ꝯ̄riat̄ feᵘ: ⁊ ſiti: eſt igit̄ in priſana virt⁹ medicialis ꝯ moꝛbos acu. Ex ꝑdictis igit̄ patet qualr̄ plures ꝓprietates priſane cōcurrūt ad vnā intētionē ⁊ q̄liter vna ad plures ⁊ iſta diſtinctio: ⁊ eius adaptatio colligit̄ partim ex dictis cōmentatoris ⁊ partim ex verbis auic. 4. cañ. fen. ꝑ̄ᵃ cap̄ de dieta feᵐ .§. ⟦Kiſt oꝛdei ⟧⁊ eſt h̄ etiā adiūgēdū: q̄ cuꝫ iſte ꝓprietates q̄s hip. h̄ tāgit ſint duodecim. ſ. octo ꝑ viā poſitionis ⁊. 4. ꝑ viā ꝑuationis. xi. illaꝝ ꝓprietatū oꝛdinant̄ ad ꝑᵘᵐ. ſ. ad viſcoſitatē coartādo eā ⁊, remouēdo ab ea oīa ipedimēta. ¶ Uiſis dubijs de tex. veniam⁹ ad duª. de ꝯ¹° ⟦ſmo autē 3° ⟧q̄rit̄ q̄s ſit iſte ſermo 3°. ¶ Ad h̄ dōm q̄ Gal. per hunc ſermonē inuit hip. poſuiſſe. 3. ſermones in ꝓlogo. quoꝝ

ſmus fuit in rephendendo me^{ci}.de aſſidiis ⁊ hunc tetigit vſq₃ ſcriptū₂ itaq₃ me ,pmiſi .Iz^9 ſcdo fuit in demōſtrādo i„ tētionē ⁊ modum intētionis huius libri:⁊ hūc tetigit vſq₃ ſ ḡrū videlicet oium.3^9 ſcdo ſmo fuit gn̄alis:q cōpҏhendit nō ſolū regimē egri.acu.ſed oēm artē ⁊ hūc tetigit in vlti„ mo.§.ſ O₃ eſt q₂ qn̄ efficit hāc opationē nō elōgat ab eo ꝙ inveſtigare intēdit neq₃ eſt ꝙ doceat hoiem ex reb^9 vlibus ocultū .Ip̄ri ſ qd intelligat ꝑ iſtud dictū. ❡ Ad qō dōm.ꝙ ꝑ iſtud dictū laudat Gal.doctrinā exēplarē hip.ꝑ duo.quo₂ ꝑ^m eſt qm̄ nō elongat a ſua intētione:qm̄ lȝ ſuā doctrinam ꝓponat de aliquo ꝑticulari puta in diuerſitate priſane:⁊ in illo ꝑticulari doctrina habeat itētionē vniuerſalē puta in regimine oium egri^{num} acu.I„ter illā doctrinā vl'em ⁊ illā particularē nō eſt elōgatio:qm̄ itelligit ibi ꝗdā₃ hipoteſis per quā vl'e cū particulari ꝯtinuat .v.g.ſicut dr̄ in dial'e^{ca}: ꝙ ſi aia ſortis eſt imortalis.ois aia eſt imortalis.per hāc hi„ poteſi₃ ꝙ aia ois hois ſilr ſe hēat ad imortalitatē ſilr eſt in me^{a} in regi.egri^{num} acu.nā ſi in adminiſtratione priſane ca„ dit diuerſitas artificialis tūc ⁊ in toto regimine morbo₂₃ acu.cadit diuerſitas ꝑ hāc hipoteſim ꝙ ſilr ſe habet admi„ niſtratio priſane ad ar^{tis m} diuerſitatē quēadmodu₃ ꝗlȝ alia me^{a}:ſm̄ ſcdo ꝑ qō laudat Gal.hāc talem doctrinā eſt qm̄ in„ ipſa euitat oculatio ꝗ eſt in reb^9 vlib^9.res eni₃ vl'es ocul„ te ſunt re^{bus} rerū particulariū ꝯtēta₂ ſub eis:⁊ h̄ vult dicere Gal.in ſermone ꝑmiſſo. ❡ Sed de h̄ du^r vr̄ ꝙ vl'e ſit noci^9 ꝑticulari:vt.d.ari. ꝑ phico₂ in procmio. ❡ Ad qō dō₃ ꝙ vl'e notius eſt in via doctrine per quā docentur res inuēte: particulare ſcdo ſiue ſpāle cōtētū ſub illo vli notius eſt in via inueſtigatiōis ꝑ expientiā alicuius artis vel ſcie. ❡ D.q̄rit q₂ vr̄ ꝙ hip.in iſta ſua doctrina exēplari cadat in idē pec^m cū me^{cis}.q diuerſificabant in priſana.nā illi ex veritate in„ uēta in aliqb^9 particularib^9 cōcludebāt ſcitatē eſſe in vli: ⁊ ſilr facit h̄ hip.nā ponēdo doctrinā ꝯ aliqō particulare: intēdit vniuerſalē doctrinā in illo ꝑticulari. ❡ Ad qō dō₃ eſt ꝙ ex particulari poteſt vl'e inferri duob^9 modis.vno q„ dē mō ab^{ſq₃} ⁊ h̄ mō talis illatio ⁊ ꝯtinuatio eſt erronea:alio ſcdo mō cū hipoteſi ꝑcedente quēadmodū ſtatim dixi ⁊ i tali illatione vel cōtinuatione nō cadit error ſed ſcitas manife„ ſta.ſ Et eſt ſimile ꝙ h̄ auc.expientie:qui ſeparant inter res vl'es ⁊ ꝑticulares:cū dūijs nō ſciūt illū caſū. ❡ Sed ꝯ h̄ eni₃ repҏhēdit auc.empicos:q ſepauerūt inter res vl'es ⁊ parti„ culares.ſupius aūt in co.vlti.§.vr̄ dixiſſe ꝯriū:poſuit eni₃ ꝙ cā diuerſitatis ipediēs artē erat qn̄ artifices nō^r diſtingue„ bāt inter res vl'es ⁊ particulares ⁊ diſcretio ois artis cōſi„ ſtebat in diſcretione re₂.ꝑticulariū ab vlibus reb^9. ❡ Ad qō dōm eſt qō o^r cōtingit ſepare res vl'es a ꝑticularib^9.vno qdē mō ſepatione excludēte vlīa ab arte:⁊ h̄ mō ſepauerūt empici vlīa:q₂ eo₂ intētio fuit ſolū circa ꝑticularia nō redu„ cēdo ea ad aliqō vl'e per viā rōnis:⁊ talis ſepatio eſt in arti ficialis. Alio ſcdo mō ꝯtingit ſepare particularia ab vlib^9 ſe paratione ſcitatis.ſ.ꝙ nō credam^9 per ſcitatē in vno parti culari habere ſcitatē in vli:ſicut patet in diuerſitate priſane cadēte inter medicos.nō ⁊ enim ꝑꝑ hāc particularē ſcitatē .ſ.ꝙ priſana nō colata ꝯfert in qbuſdā morbis acu.ſequit ſcitas vlis.ſ.ꝙ ꝯferat in oibus morbis acu.⁊ talis ſepatio eſt arti.q₂ eſt fundamētū artis:⁊ eius ꝯriū eſt erroneū in ar te ſ qō eſt q₂ lens miliū:⁊ fenugrecū nō dant ifirmis:in qui buſdā horis niſi loco me^{e}.Iſȝ ꝯ lens dat in egri^{bus} acu.q̄ ſiūt de ſanguine ſubtili ⁊ colico.ad h̄ vt inſpiſſet ſanguinē₃ ſicut ponūt auc.de cura fe.ſanguinis. ❡ Ad h̄ dic ꝙ lȝ lēs det ꝓ cibo in tali caſu in fe.ſanguinea de ſanguine ſubtili: nō ꝑt tn̄ vl'r dici bon^9 cib^9 febricitantiū acute:quēadmodū priſana ꝗ vl'r ꝯuenit in oib^9 feb.acu.in qb^9 cōpetit cibus. ❡ Sed forte ꝯ h̄ opōit:q₂ ſi hō hēt feb.acu.⁊ cū h̄ venter eſſet ſupflue ſolutus:tūc nō cōpeteret priſana:q₂ adderet in ſolutionē. ❡ Ad qō dōm eſt ꝙ in iſto caſu:priſana eſt in cō uenićs rōne accńtis ⁊ nō rōne mor^{bi}.ſ Et manifeſtū ꝙ eli„ git ſup cādaruſū:⁊ panē ⁊ grana ex qbus fit decoctio que noiat karais .Ih̄ vr̄ auc.ꝯdicere ſibi ſtatim enim dixerat ꝙ hip.nō cōparabat priſanā niſi ad duo.ſ.ad panē ⁊ cādaru„ ſum.h̄ ſcdo ponit cōparationē₃ eius ad tria. ❡ Ad qō dōm eſt ꝙ qn̄ dixit priſanā cōparari tn̄ ad cādaruſum ⁊ panē in tellexit etiā aliū cibū ſilē₃ eis ⁊ h̄ cib^9 eſt decoctio q noiat karais q forte eſt cib^9 factus:ex farre ⁊ auena:vt dictū eſt. ſ Et qm̄ generatio febriū acu.]In h̄.§.Gal.circa putredi„ nem ponit duas itētiones curatiuas.ſ.digōnē eius qō po^{teſt} eſt digeri:⁊ euacuationē eius qō non pōt digeri.ſ.ꝙ eſt ad„ buſtū:ex quo vr̄ ſeq ꝙ digō nō debeat humori putrido ex„ pellēdo.Sed ſolū hu.pu.reducibili ad benignū qō eſt icō„ ueniēs.nā hu.putridū op₃ ꝑus digerere:⁊ poſtea euare. ❡ Ad qō dōm eſt ꝙ digō nō debet hu.pu.q eſt ſub actu pu„ tredinis ⁊ effumationis:qm̄ ipſe per calorē febrilē ⁊ calorē nālem ſimul reſoluit:aut incinerat:vt dicit in 2°.de fe.cap̄ vltimo.hu.ſcdo putrido:q adhuc nō eſt ſub actu putredinis ſed vēturus eſt ad actū pu.debet digeſtio ſiue ſit ita paruꝫ putridus ꝙ poſſit corrigi ⁊ reduci ad benignū:ſiue ſit in tā„ tum putridus ꝙ nō poſſit corrigi:ſed dȝ preparari ad expul ſionē añ q̄₃ ad actū pu.deueniat ⁊ talis preparatio eſt digō„ vñ cū h̄.d.gal.ꝙ digō debet hu.pu.potētib^9 digeri ipſe in„ telligit de vtraq₃ digōne:ꝑ eñonem aūt nō intēdit.h̄ omne₃ eñonē:q₂ nō itelligit eā q euacuat hu.pu.añ q̄₃ ſit ſub actu. pu.I. vr̄ q̄ ꝙ priſa.ordei lauatiua eſt malle rerū aſperū .Ih̄ ia ua^m priſane iam expoſitū eſt.ſ.in qōne que facta fuit ſuper illo verbo hi.ſ ⁊ lenis .Iſ ⁊ viſcoſitas eius eſt viſcoſitas cō„ ti^{a}:qm̄ eſt ſimiliū partium ꝑꝑ ꝯtinuitatē ſuā .Iq̄ſtis h̄ gal. videat ponere ꝙ cōtinuitas priſane ſit cā eius qō eſt eſſe ſi„ miliū partiū:credo tn̄ ꝙ magis fuerit locut^9 expoſitiue q̄ cāliue:vt ſit ſenſus:viſcoſitas priſane eſt ꝯti^{a}.i.eſt ſiliu₃ par„ tiū:ſed ꝯ priſana vr̄ eſſe diſſimiliū partiū.nā ipſa eſt diuer„ ſa₂ ꝟtutū.ſ.cibalis ⁊ medicinalis. ❡ Ad qō dōm eſt ꝙ.2^{r}. ꝯtigit ponere partes in priſana:vno qdē mō.ſ.ptes q̄ntitati„ uas alio mō partes eſſentiales.partes qdem q̄ntitatiuas in„ telligo ꝙ ſi accipiamus librā priſane:⁊ ponamus eius par„ tes.xij.ʒ.q̄lȝ.ʒ.erit ps eius q̄ntitatiua.⁊ q̄tu₃ ad talē poſi„ tionē priū priſana di^r ſimiliū priu₃ q̄ ad ſbam q̄ ad ꝟtutes ⁊ q̄ ad effectū.nā q̄libet.ʒ.eſt ꝯſilis ſbe cū alia:qm̄ eq̄ groſſa vel eque tenuis ⁊ ꝯſilis virtutis q₂ q̄libet fri^{a} ⁊ humida:⁊ q̄lȝ abſterſiua ⁊ lubrica ⁊ cōſilis effectus:q₂ q̄libet ps eius ⁊ nutrit mēbra ⁊ curat diſcraſiā.ptes autē eſſentiales.intel„ ligo ſbam eius ⁊ ipſius virtutem ſiue q̄litatē:⁊ qm̄ ad iſtas ptes.priſana nō eſt ſiliū partiu₃ q₂ q̄litas nō eſt homoge„ nea ſbe nec ecōuerſo.ſ Et illud qdē nō inuenit i aliquo ge nere iuriū: Iſȝ ꝯ ius.n.ꝙ fit ex cādaruſo nō h₃ diſſilitudinē priū:ſilr ius qō fit ex farre.ſilr ⁊ ius qō fit ex colatura car„ niū:vel ex ca₂ decoctione.oia.n.iſta iura vl'r eſſe ſiliu₃ par„ tiū ſicut ⁊ priſana. ❡ Ad qō rn̄dēdū eſt ⁊ dōm ad iſtātiā q̄. dat de cādaruſo ⁊ farre vera eſt inſtātia.tn̄ qō h̄ auc.negat vl'r debem^9 itelligere vt multū ita ꝙ illud nō iueniat niſi in paucis:vt.j.in illo.§.ſ ſmonis autē eius intētio]ad iſtā tiā aūt factā de iure carniū ⁊ ca₂ decoctione.rn̄^{o} ꝑ interem ptionē.eſt.n.i eo diuerſitas priū ⁊ ꝟtutū qm̄ in iure decocto ſunt ptes aquoſe ⁊ vnctuoſe:⁊ et in iure decolationis ſūt par tes aquoſe et terreſtres et vnctuoſe.ſ Laudo magis molli„ tiem eius cū lene ſit reſiſtēs aſpitati]ſed h̄ vȝ auc.male ex„ ponere ſe ipſum.nā cū deberet exponere laudē mollicicis: declarat laudē eius ꝑ lenitatē q̄ eſt alia ꝓpꝛetas a mollitie. ❡ Ad qō dōm eſt.ꝙ mollities et lenitas cōmunicāt in h̄ effe ctu q eſt reſiſtere aſpitati.nā res mollis:eſt res lenis et ſal„ ua a nocu^9 re₂ aſpa₂.ſ In ſapore abhoiabile]nō dȝ h̄ in„ telligi abhoiabile qō hēt ſaporē faſtidioſū:ſȝ dȝ itelligim^9 abhoiabile illud qō eſt difficile ꝑꝑ duritiem et aſpitatem. I Sorbitionē factā ex tritico qō noiat cādaruſū]ꝑ cāda^m poſſum^9 intelligere qōdā gen^9 frumēti minutū.qō differt a frumēto ꝑ q̄ſitatē ſolā.ſ Uel poſſum^9 intelligere ꝑ cāda„ Quid ſit cādaruſū

rusum far. ſiue ordeū romanū. vt dr̄ a Gal. 3° de ꝯnib⁹ cap̄ 4°. §. ſ h aūt beſitatio ſoluit. ſinqd. n. ꝙ condrū ſit ex ordeo romano: ⁊ planū eſt ꝙ condrū ⁊ cādaruſū idē ſūt. ſ Et eſt h etiá cū viſcoſitate ptiſane nó eſt hūiditas ſupflua ſicut aq̄ ⁊ hydromel ⁊c. ſed ꝯ hydromel. n. ⁊ ſorbitio cādaruſi: ⁊ ſorbitio facta ex ouis cū ſpēb⁹ nó vr̄r eſſe humidiora q̄ ptiſana neq3 faciētia nauſeā cū ſint magis delectabilia ad guſtū: qđ pz expi°. ℭ Ad qđ dōm eſt: ꝙ in iſtis ſorbitionib⁹ trib⁹ lz ſit maior delectatio ab'' quo ad guſtū q̄ in ptiſana: tñ in ore ſto' patiētis acu. fe. mollificationē iducūt: ⁊ nauſeā qꝛ ſupfluitātē pp q̄ſdā vnctuoſitatē. In hydromelle ꝟo lz nó ſit cā h eſt tñ in eo q̄dā dulcedo admixta aquoſitati q̄ abhoiationē facit ſ qđ eſt qꝛ cibi ſtiptici aggregant cor⁹ ⁊ ſtringūt ea ⁊ cogunt meat⁹ cibi. ⁊c. ſ Sz ꝯ res. n. ſtiptice in mēbris iterioꝛib⁹ magis iuuāt ad expellēdū ſupfluitates ꝯfortādo ꝟtutē mēbroꝝ q̄ nocēāt icoartādo meat⁹: ſicut dicit. 5°. de ſimplicib⁹ me''. ca° de me'' apitiuis. ſ Et ad idē fac qđ dr̄ xj°. terrapē. cap̄. xvj°. §. ſ de ſplene ꝟo ſo'. n. ibi ꝙ ſtiptica ꝯfortāt ꝟtutē expulſiuā ſplenis. ℭ Ad qđ dōm eſt ꝙ Gal. itelligit ſtiptica ꝯfortare expulſiuā in meatib⁹ largis q̄les ſunt illi q ſūt in ſplene ⁊ ſtō ⁊ ꝑſertim qñ miſcent cū acutioꝛ: in h aūt loco. d. ſtiptica coāguſtare meat⁹ qñ dant ſoia ⁊ in meatib⁹ anguſtis ꝑſertim. ſ Qđ eſt qꝛ ſicut accidit illis q bonos cibos efficiūt cū ſal ſed ꝯ h eſt vi Gal. ꝓhibē ſilr̄ vſū ſalis cū cib⁹. d. n. ꝙ ſal facit cibaria cū qb⁹ miſcet diuerſarū virtutū: h aūt eſt incōueniēs qꝛ nó ſolū in alijs cibis: ſed in pane ꝑcipit ipſe apponi ſal. in li°. ꝺ cibis. ℭ Ad qđ dōm eſt: ꝙ gal. intēdit h qñ ſit ſupflua mixtura ſalis nó de tpara ſ ⁊ pp illud dixit hip. in ꝑn° ſermonis: cū laudauit ꝟtutē ptiſane ꝙ ipſa eſt ꝯti° ſ ſed vi manifeſte: qđ altera iſtarū ꝓprietatū ſupfluat. ℭ Ad qđ dic. ꝙ pp illā. ſ. ꝯtinuitatē bñ poteſt cōprehēdi iſta: ſed nó ꝯuertit: nec tñ pp h viciatur ſermo hip. ſ ⁊ ſilr̄ oīa iura niſi pauca ex eis. ſ h d' itelligit. ſ. ꝙ ipſa iura ſint diuerſaꝝ virtutū in ſuis ptib⁹: aut ꝙ ipſa iura ſint diuerſa a ſubſtātijs a qb⁹ eliquant: ſicut brodiū caulīū eſt diuerſū a ſba coꝝ. ⁊ hūc modū ſm credo meliorez. ſ Sed q̄r' q̄ eſt cā hmōi diuerſitatis. ℭ Ad qđ dic. ꝙ cā eſt qꝛ iura eliquant a ſuba ſubtili q̄ eſt ps toti⁹ cibi: vel me'': ⁊ illud qđ remanet eſt groſſū. Sz adhuc q̄res q̄ eſt cā qđ in qbuſdā fallit: cui dōm eſt ꝙ cā eſt vniformitas rei a q̄ ſepat iua illud q̄ ad cōplōnē. nā iura ſemp ſunt ſubtilioꝛa ſubſtātijs: ſed alia cōicāt in ꝯne ⁊ alia differūt. ſ Et nos qdē iuenim⁹ h in exercitātib⁹. ſ Sz ꝯ h ꝟtnā mēbra q̄ nutriunt ſunt diuerſaꝝ ſubſtātiaꝝ ⁊ ꝯnū: q̄ cibos oz eē tales cū nutrimētū fiat ꝑ ſilē: ⁊ ad h fac qđ dr̄ a gal. 1° elemētoꝝ: ⁊ ab aui. ꝺ humo. cap̄ ꝑ. oportuit. n. eē diuerſos humo. pp diuerſitatē mēbroꝝ. ℭ Ad qđ dic ꝙ diuerſitas ciboꝝ nó nocet dūmō ſimul digerant: ⁊ ꝙ pp diuerſitatē nó fiat pugna ⁊ nō. ꝙ nó ē cib⁹. j. ſilis nāe qđ in ipſo nó ſint diuerſi humores in potētia. ℭ ꝑ. auic. ꝑ lib. fen. 3. de eo qđ cōmedit. d. ꝯriū huius: qꝛ. d. ꝙ exercitati cōmedebāt in mane carnez ⁊ i ſero panē. ℭ Ad qđ dic ꝙ nó refert q̄ſtū ad id qđ h itēdit vtꝝ ꝑmittat caro pani: vl' panis carni. Si tñ ab''. q̄rat qđ ſit melius. dico ꝙ in prādio dz ſumi cib⁹ q facilius digerit ⁊ in cena ecōuerſo: cuius ratio eſt: qꝛ melior eſt digeſtio facta poſt cenam q̄ poſt prandium.

ℭ Textus. XIX.

ℭ Quapropter cū eam in his morbis congruā dixerim exhiberi: cauēdum eſt vt nec vna die venas exinanire permittas ſed abſq3 vlla interpolatione dare non ſiſtas: niſi fortaſſe quando potione vel clyſteri fuerit neceſſe.

ℭ Non ergo opꝫ vniuerſaliter ei qui vtitur ptiſana ordei in his egritudinibus vt vtatur euacuatione venaꝝ neq3 die vna. ſed vtat ea: ⁊ nō interpolet eam: niſi indigeat illo plus propter potum medicine: aut vſum clyſteris.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Ab hoc ſermone icipit Hipp. ſoluere qōnē quā inquirit: verūtñ nó vtit in illo niſi ſermone diminuto. occultat ergo ſermo eius per hāc cām. ℭ Conabor ergo enūtiare ꝑ quā diſpōnē proprie cū dr̄ iſte ſermo non eſt in eo occultatio. Et iterabo qōnē a ꝑncipio ſui. Et ipſa quidē eſt ſm hūc modū que eſt cauſa in diuerſitate inter medicos: ita vt qdam eoꝝ vtunt in egritudinib⁹ acutis aqua ordei ⁊ cū ea fece eius: ⁊ qdā eoꝝ aqua tñ: ⁊ quidā eoꝝ non vtunt aliq̄ hoꝝ duorū vſquequo veniat criſis. Hec eſt ergo q̄ſtio. ℭ In reſponſione aūt eius ſilr̄ vt audias eam. Nam quidā eoꝝ qui hñt egritudinē acutā ledit aqua ptiſane ordei plus: ⁊ quidam eoꝝ leditur ptiſana ipſa: ⁊ quoſdā eoꝝ non ledit aliqua earum. Unūquēq3 ergo inuenimus medicoꝝ feſtinare in affirmatione iudicij ſup omnes patiētes egritudines acutas preter ꝙ experiant illud in oibus eis. Et ego quidem ſum diſcernens inter eſſe iſtoꝝ infirmoꝝ qui eoꝝ iuuant cū ptiſana ordei: ⁊ qui eoꝝ iuuant aqua eius tñ: ⁊ qui eoꝝ non indigent aliquo hoꝝ duoꝝ. ℭ Dico ergo qꝛ idiget ipſa ptiſana ordei: qui habet egritudinem acutam ex eis qui nó indigent medicatione alia ante vſum medicine: ſicut flobotomia ⁊ ſolutione ventris ⁊ alijs eis ſilibus: neq3 habet accidens ex quo timeat ſuper eū perditio aut ledat ipſū. Aqua autē ptiſane ordei nō neceſſe eſt vti eū qui habet aliqđ iſtorū ex quo timet ſuper eū: ⁊ quādo habet neceſſario vt flobotomes eum aut ipſum ſoluas aut ſedes dolorem ab eo ſedes quē habet: tūc non oportet vt det ei aliqd ex ptiſana ordei: neq3 aqua eius donec facias cum eo illud. Hoc. n. eſt qđ oportuit Hip. prius ſcribere: deinde incipe a rebus particularibus in vnoquoq3: ⁊ loq̄ in eis: ſi fuiſſet ei⁹ intētio exponē ſermonē ſuū: ⁊ qm̄ non fecit illud occultat ſermo eius neceſſario ꝓpterea ꝙ proijcit ex eo ordo ſm quē oportuit vt ordiret: verūtñ nobis cōueniens eſt poſt q̄ ſequimur veſtigia ſermonū eius vt addamus vnūquēq3 hoꝝ ad principia ⁊ radices quoꝝ ꝑmiſimus rememorationē: ⁊ intendamus in primis ad exponendū hunc ſermonē quē premiſimus: ⁊ opꝫ quidē vt audias ſermonē meū in illo ſm ꝙ ego interpretor ſermonē eius: ⁊ dico ipſum ſua dictione poſtq̄ addidero in eo quandā additionē vt verificet ⁊ certificet. ℭ Dico ergo qꝛ ꝯuenit omni infirmo qui vtitur ptiſana ordei in iſtis egritudinibus. Et ego quidē dicā poſt paululū qui infirmi indigent ptiſana ordei vt nó vtant vlr̄ euacuatione venarū: niſi indiguerint illo ꝓpter potum medicine: aut vſum clyſteris: tunc enim ſequat vſum eius. Iſti enim q̄ſulis des eis ex ptiſana ordei bis qñ indiges illo: tñ tu recte inuenis in opatione tua ꝙ opꝫ vt ſit quantitas quā das eis ex eis ſm quātitatē corporis. Ego quidē narrabo accidentia in qbus cum cōſideraueris: vteris in eis ſolōne ventris aut minutione: aut vaporatione: aut emplaſtro. Si ergo in hoc ſermone ꝑmiſiſſet Hippo. ⁊ dixiſſet illud: deinde rediſſet poſt illud ad vnāquāq3 diſtinctionez eius ⁊ expoſuiſſet eas per ordinem: qui neceſſarius erat nó eſſet ſermo eius occultus. Nunc aūt cum ipſe non intēdat niſi narrare qđ accidit ſemp donec remanet ſermo eius per hāc cauſaʒ ſpatio longo ſimilis ſermoni clauſo: tūc neceſſario occultetur ſermo eius: ⁊ tu ſcies certitudinē ſermonis mei quādo inuenies ſermones eius particulares expoſitos: ⁊ inuenies ſermonis eius ſummā inordinatā occultā ꝓpter illā cām.

ℭ Textus. XX.

ℭ Si ergo eger bis in die ſumere cibum cōſueuit: bis ⁊ ptiſanā dabis ſilr̄. ꝙ ſi ſemel: ⁊ ſemel: cū aūt ſemel prima die poſtmodū ſi poteris bis aſſueſce: ſi illū repleri videris neceſſe habere.

¶ Qui aũt conſuetus eſt in die bis comedere. opʒ vt des ei ptiſanã ordei bis: ⁊ ſi cõſueuit comedere ſemel: opʒ vt des ſemel ei in die prima: ⁊ gradare ipſuʒ ſi eſt poſſibile: ita vt recipiat ex ipſa bis: cũ vides q꞉ indiget additione.

¶ Commentum Galeni.

¶ Dicit q꞉ opʒ vt cibentur bis: qñ conſuetudo in regimine eoꝝ cucurrit cũ illo: ⁊ qñ indigent ſumere illud bis: tũc oʒ vt des etiã ei illud bis: ꝙ ſi ꝯſuetudo cucurrit vt comedant ſemel tunc incipe eis dare ſemel: deinde permutare ab illo paulatim vſquequo cibes eos bis. nã ſermo eius: ⁊ gradare eũ non ſignificat niſi hoc ⁊ illud eſt ſm hunc modũ: ⁊ eſt vt des ei in pͥma vice totum quo indiget in illa vice: cũqꝫ in ſcd̃a fuerit vice da ei ex eo quantitatẽ paruã valde: deinde adde in illo poſt paulatim vſquequo equet̃ cibus in quãtitate. ¶ Huius ſermonis certitudo nõdum oſtendit̃ ei qui legit hũc librũ: qm̃ Hip. nõdũ ſignificauit q egri lunãtur p viſum ptiſane ordei: verũtñ ꝓpterea ꝙ ꝓceſſi ⁊ dixi ꝙ Hip. nõ voluit p hoc niſi regimẽ eius cuius egritudo eſt egritudo trãquilla ⁊ quieta: oſtendã. n. parũpoſt ꝙ Hip. etiã voluit p illud hoc. Hec eſt ĝ intentio ſermonis quẽ pmiſimus vt exponeremus ipſum. ¶ Nos xͦu hoies multos inuenimus ſcripſiſſe eũ ſm hũc modũ: ⁊ q cõſuetus eſt comedere in die ſemel: opʒ vt des ei illud in die pͦ ſemel cũ gradatione: qꝫ qd̃ ſit poſſe eſt in iſtis ẽt vt des eis illud bis: tũc da eis illud bis: ſi vides ꝙ indigent additione. verũtñ intelligit ex hoc ſermone aliqd qd̃ eſt: q꞉ ſermo eius in die pͦ cũ gradatione non eſt poſſe vt ſit: qm̃ de aptitudine gradationis non eſt niſi vt ſit in eo qd̃ ſumit̃ multotiens: non in eo de quo ſumitur ſemel: neqꝫ in principio rei: etiã ab ipſo die primo.

¶ Textus. XXI.

¶ Itaqꝫ primo huius quantitatis danduʒ eſt: qd̃ nec multũ nec parum fuerit: neqꝫ groſſum vel nimis ſubtile fuerit: vt vʒ corpori ea que nõ fuerint neceſſaria ⁊ conſueta non introducantur: nec vene nimium exinaniantur.

¶ Et opʒ vt detur infirmo in principio quãtitas non multa neqꝫ groſſa: ſed vt eueniat corpori aliqd ꝓpter conſuetudinẽ qd̃ non cõſueuerit: neqꝫ ſuperfluat in eo euacuatio venarum.

¶ Commentum Galeni.

¶ Si cõſideraret qd̃ dixit Hippo. in hoc ſermone ille q eſtimabat: q꞉ implebat infirmos: qm̃ ipſe in oĩ die cibabat infirmos ptiſana ordei: qui nõ ſunt ſm aliqd erroris nõ ignoraret ſeipſum. qd̃ eſt: q꞉ ipſe non p̃cepit vt in potu det̃ infirmo de aqua ptiſane ordei niſi quãtitas ꝙ veniat corpori aliquid ꝓpter ꝯſuetudinẽ: ⁊ non ſupfluat in vacuitate venaꝝ. Si aũt cõſiterent̃ ꝙ quãtitas que dat̃ eis in potu de aqua ordei in oĩ die bis vſqꝫ ad diẽ ſeptimũ: ⁊ eſt pondus decẽ ⁊ octo aureoꝝ in oĩ vice: ⁊ virtus eſt minor multuʒ q̃ꝫ cibus quo ipſi cibant infirmos in vice vna: tunc mihi vʒ ꝙ ibi abſtinerent ab alienatione. i. inutili reprehẽſione ꝯ̃ Hip. verũ tñ ego oſtendã hoc poſt paululũ. nunc aũt ego exponã ſermonẽ Hip. in principio rei. qd̃ eſt: q꞉ ipſe nõ vult p ſermonẽ ſuũ in principio egritudinis: imo cõuenit tibi vt intelligas ab eo ex ſermone ſuo in pͥͦ rei intẽtionẽ aliã cõiorẽ hac intentione. qd̃ eſt: q꞉ opʒ tibi qñ vides in primis ꝙ infirmus indiget ptiſana ordei vt des ei ex ipſa quãtitatẽ nõ multam neqꝫ groſſam. Hippocrates enim facit cauere ſemp ex hoc vt impleatur corpus aut euacuetur multum ſubito.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In hoc 2ͦ cap̃ agit Hip. de regie acu. morboꝝ per ptiſanã rõne q̃ñtitatis ⁊ ordis. Diuidit̃ aũt capᵐ hoc in ſepteʒ ptes ſm ſeptẽ canones: quos ponit. quoꝝ pͦ eſt de ꝯtinuata oblatione ptiſane in morbis acu. cũ egrotantes indigẽt ea. 2ͦ vero cañ. eſt de numero quotidiano oblationum ptiſane in mor. acu. 3ͦ cañ. eſt de moderata q̃ñtitate pͤ oblationis ptiſane in morbis acu. 4ͦ cañ. eſt de q̃ñtitate ⁊ ordine 2ͤ oblationis ptiſane in mor. acu. exñti ſicco. 5ͦ cañ. eſt de q̃ñtitate 2ͤ oblationis pti in mor. acu. exiſtẽti humido. 6ͦ cañ. eſt in quo declarat Hip. in quo morbo maxie locũ hẽat p̃ordinatum regimen p ptiſanam. 7ͦ cañ. eſt approbatiuus p̃dicti regiminis in morbo acu. ꝯ̃cto ad pleureſiʒ p viã exẽpli du. pͣ vſqꝫ. ſi ergo eger. 2ͣ vſqꝫ itaqꝫ p̃. 3ͣ vſqꝫ. ſm hũc modo ſi eger. 4ͣ vſqꝫ ꝙ ſi tũc os factũ. 5ͣ vſqꝫ. ſꝫ hoc ẽt eis maxime. 6ͣ vſqꝫ in pleureticis eni 7ͣ vſqꝫ ad finẽ capᵗ. 3. pͤ partes ſunt pſ. lec. ⁊ ſn ia plana eſt in lr̃a. ¶ Textus alterius trã. incipit ibi. nõ ergo opʒ vtr ei q vtit̃. Et eo. incipit ibi ab hoc ſermone incepit Hip. circa quẽ explanãdũ Gal. ſic ꝓcedit. qm̃ p̃ ponit generalẽ intẽtionẽ Hip. ⁊ dicit eũ vti ſermone diminuto ⁊ occulto. 2ͦ ipſe illã occultationẽ ⁊ diminutionẽ ſupplet ⁊ declarat. 3ͦ explanat pñtẽ. §. 4ͦ rñdet incidẽti dubiᵒ. 5ͦ reuertit̃ ad oñdendũ eãdẽ occultationẽ ⁊ diminutionẽ ſmonis Hip. du. pͣ vſqꝫ conabor ĝ enũciare 2ͣ vſqꝫ ⁊ opʒ qd̃ vt audiris. 3ͣ vſqꝫ. ⁊ ego qd̃ narrabo 4ͣ vſqꝫ. ſi ĝ in hoc ſermone p̃miſiſſet. 5ͣ vſqꝫ ad finẽ cõᵗⁱ huius. §. ¶ De pͣ pte dicit ꝙ Hip. in hoc loco incipit ſoluere q̃õnem quã ipſe ꝓpoſuit ſupra in ꝓhemio que querit de cã diuerſitatis cadẽtis inter medicos in vſu ptiſane: ⁊ in illa rñſione vtit̃ ſermone diminuto ⁊ occulto ⁊ iordinato: ⁊ hoc de prima. ¶ De ſcd̃a dicit ꝙ rñſio Hip. ad hanc q̃õneʒ oʒ ſic ordinari: ꝙ primo repetat̃ qd̃ quã intẽdit ſoluere. 2ͦ ponat̃ rñſio generalis ad eã. 3ͦ ad illã generalẽ rñſionẽ applicandi ſunt cañ. pticulares in diuerſitate vſus ptiſane in mor. acu. ¶ De primo ergo dico ꝙ qd̃ Hip. eſt talis: querit̃ que eſt cã diuerſitatis in vſu ptiſane inter medicos in egritudinibus acutis. ſ. q꞉ quidã vtunt̃ in egritudinibus acu. ptiſana nõ colata. ⁊ alij vtunt̃ in oĩbus egritudinibus acu. pti. colata. ⁊ alij vtunt̃ neutra eaꝝ: ſed ſolo potu vſqꝫ ad horam criſis. ¶ De ſcd̃o dico ꝙ rñſio ad hanc q̃õnẽ talis eſt: qm̃ quidã iſtoꝝ medicoꝝ inuenerunt in quibuſdã morbis acu. cõferre pti. non colataʒ. ⁊ ex hoc pticulari colligebant vlẽ ꝙ in oĩbus acutis cõferebat ptiſana nõ colata. ⁊ quidã eoꝝ inuenerũt p experientiã ꝙ pti. col. cõferebat in q̈buſdã acutis. ⁊ ex hoc particulari colligebãt h vle. ſ. ꝙ pti. cola. cõfert in oĩbus acu. ⁊ quidaʒ inuenerũt p experientiã ꝙ in quibuſdã morbis acu. cõferebat abſtinere a colata ⁊ nõ colata. ⁊ vti ſolo potu vſqꝫ ad horaʒ criſis. ⁊ ex hoc pticulari colligebant vlẽ ꝙ in oĩbus acu. cõfert abſtinere a colata ⁊ non col. vſqꝫ ad horã criſis. ⁊ ſic pʒ ꝙ cã diuerſitatis eoruʒ fuit: q꞉ colligebant vlẽ ex pticularibus inſufficiẽter inuentis pp feſtinationẽ experiendi ⁊ ad declarationẽ huius rñſionis ſubiũgit q ſunt illi patiẽtes acu. in q̈bus cadit diuerſitas illa dicens ꝙ patiẽs egritudinẽ acutã: qui non indiget medicatione aliqua nec p phlebotomiã: nec p ſolutionẽ vẽtris: nec p ſilia. Itẽ nec hʒ aliqd̃ accñs piculoſum puta. fortitudinẽ doloris: ille iuuat̃ p ptiſanã non colatã: patiẽs vͦo acutã q nõ indiget medicamine aliquo. ſed tñ hʒ aliqd̃ accidens timoroſum: ille iuuat̃ p pti. col. patiens vero acu. q indiget medicamine aliquo ⁊ cũ hoc hʒ aliqd̃ accidẽs piculoſum: ille iuuat̃ per abſtinentiã vtriuſqꝫ. ſ. colate ⁊ non col. ¶ De tertia dicit ꝙ iſti diſtinctioni in qua ponunt̃ tria mẽbra que ſunt ſicut radices debebat Hip. applicare canones particulares in adminiſtratione ptiſane ponẽdo cañ. adminiſtrandi pti. nõ col. per ſe: ⁊ adminiſtrandi col. ⁊ adminiſtrandi neutrã. ¶ De tertia pte principali ſentẽtiat ſolũ faciendo in ea quãdam dubitationẽ hoc mõ: cõuenit oĩ egrotanti acute aut expedit vti pti. vt non vtat̃ vl̃r euacuatiõe: niſi cũ deberet vti aliqua meᵉⁿᵃ: imo dʒ vti ptiſana bis i die

⁊ in q̄ŧitate que corpori ſufficiat. ¶ De quarta pte dicit ꝙ poſſet enim quis dubitare qñ aliqs debeat vti medicinis.ſ. phlebotomia vel ſolone vētris ⁊ ſic de alijs. ⁊ ipſe rñdet dicens ꝙ īfra in 2° li° ponent̄ ſigna demōſtratiua neceſſitatē vtendi medicis: ⁊ qñ vna meª ⁊ qñ alia. ¶ De qnta dicit ꝙ planū eſt: q2 nō eſt niſi repetitio qdā3. [Si ꝗ eger bis ⁊c.] textus alterius trā. corrñdens huic incipit ibi. [Qui autē3 cōſuetus eſt in die bis comedere op3 ⁊c.] Ierius cō. incipit ibi [qȝ dicit op3.] Jcirca quē Gal'. ſic ꝓcedit. nā ꝑ ſniat. 2° exponit hanc dictionē [gradare.] 3° oñdit in quo morbo verificat̄ tale regimē. 4° ponit diuerſitatē ſnie. pª vſq3. [nam ſmo eius ⁊ gradare.] 2ª vſq3. [eius aūt ſermonis.] 3ª vſq3 nos vero inuenimus. 4ª vſq3 ad finē. ¶ De pª pte planū eſt ad oculū. ¶ De 2ª dicit ꝙ qñ Hip. dixit gradare. ipſe intellexit ꝙ tu debes paulatim infirmū ꝑmutare de vna aſſumptione ptiſane ad duas. modus aūt ꝑmutationis talis eſt: vt ſi infirmus ſolitus erat in ſanitate comedere tm̄ ſemel. da ei de ptiſana in pª vice tm̄ ſemel. ⁊ in tanta q̄ŧitate q̄ ſufficiat ei tota die. In 2ª vero vice dabis ei duabus vicibus ħ mōꝫ vt in pª vice des ei valde parū. in 2ª plures ſemꝑ addendo in q̄ŧitate illius inſolite vicis donec ꝑuenias ad duas vices equales. ¶ De 3° dicit ꝙ certitudo huius cañ. nō hꝫ niſi qñ hō ſciuerit in qua egriᵗᵉ cōpetit ptiſana. S3 ħ Hip. adhuc nō dixit: ſed dicturus eſt. j. in fine huius li. nos vero dicimus ꝙ ptiſana d3 dari in egriᵗᵉ trāquilla. ſ. in ea q̄ non hꝫ accñs timoroſu3. ¶ De 4ª dicit: q2 qdā hoies ſcripſerūt hūc ſermonē. ⁊ gradare cū. ſictop3 vt des ei illud in pª die ſemel cū gradatiōe. S3 ħ ſtare nō pōt: q2 gradatio nō cadit in vna die: ⁊ in vnica cōmeſtione: ſ3 in pluribus cōmeſtionibꝰ ⁊ pluribus diebus. ¶ Jtaq3 pnª hꝰ quātitatē dādū eſt ⁊c.] textus alterius trā. corrñdens ħ incipit ibi [⁊ op3 vt det̄ infirmo in pn° q̄ŧitas nō multa ⁊c.] Jt co. incipit ibi. [ſi cōſideraret Hip.] Jcirca quē Gal'. duo notat. na3 ꝑ reprehendit quoſdā reprehēdentes Hip. 2° exponit hāc dictionem. [in pn°.] Jou. pª vſq3. [nūc āt ego exponā3.] Dicit ꝗ ſic de ꝑ ꝙ ſi quis ꝯſiderauerit moderatā oblationē pti. quā Hip. ꝓcipit in ħ. §. dari infirmo. appebit alienatio illoꝝ q reprehendebant Hip. de ſupflua repletiōe. ꝓ ħ ꝙ ipſe cibabat infirmos qui erāt ſine accñtibus timoroſis: bis in die ptiſana ordei. nā virtus nutrimentalis q̄ eſt in ptiſana quā Hip. ꝓcipit in tota die dari: q̄ eſt pōdus. 18. auī. eſt minor q̄3 virtus aliorū ciboꝝ cū qbus ipſi cibabant infirmos tm̄ vna vice. ⁊ ħ de pria. De 2ª dicit qñ Hip. dixit. i pn°. nō op3 nos intelligere pn̄ᵐ egriᵗⁱˢ: ſed debemus itelligere pnᵐ ſm colorē intentionē: ⁊ illa cōis itētio ꝑncipij eſt tunc qñ infirmꝰ ꝑ indiget ciboꝝ ⁊ ħ de 2° ⁊ vltis. ¶ Circa iſtā lectionē3 du. de te. ⁊ de com. de te. ſic [quapꝑ cū eā in hijs morbis cōgruū dixerim exhibi.] Jħ qdē dixit ꝯgruū dixeri exiberi. dupˣ pōt itelligi. vno qdē mō vt ꝯtinuet̄ cū ħ qȝ dixit in ħ. §. ꝓcedēti de laude ptiſane cū dixit [In acutis paſſionibꝰ excellētiſſime hꝫ.] vt ſit q̄ſi repetitio illius ſmonis ⁊ ꝯtinuatio ſequētis cū illo. q. d. poſtq̄3 diximus ptiſanā eē excellētiſſimū cibariū: dico ꝙ cauēdū eſt ⁊c. ẜo vero mō pōt itelligi vt ꝓ ħ intelligat ꝓtionē ſui ſermonis ad morbos acu. in qbus ꝯuenit ptiſana: ⁊ excludit illos morbos in qbus nō ꝯuenit. q. d. dato ꝙ morbi acuti ſint tales in qbus ptiſana ꝯgruit: dico ꝙ cauēdū eſt ⁊c. ⁊ ħ ſm vā ponere alia trā. ¶ Duˣ de ꝑ cañ. [cauendū eſt ne vna die venas inairi ꝑmittas.] ſ3 ꝑ dicit eni. j. in ħ li. ꝑ. cap̄. 5. in illo. §. [q̄ ſumpto ſi dolor loco ingruerit] ꝙ nō eſt ꝓ̄dāda ptiſana vſq3 ad aliā diē. ⁊ idē dicit li. 2. diſtictiōe 2. cap̄ p. §. [Lat ẜo vbi opus.] dicit. n. ibi ꝙ ſi criſis eſt ꝓuētura ſeptimā diē nō debemus cibare. ⁊ idē li. 2. diſtinctiōe. 2. cap̄. xij. §. [⁊ ad eā.] dicit. n. ꝙ nō op3 vt adminiſtret̄ aliqd ſorbitionis donec digerat̄ egritudo. ¶ D. in acu. egriᵗᵉ d3 parce cibū in pn° ⁊ in ſtatu vti tenuiſſima q̄ eſt nihil dare: vt dr̄ in pª particula af. in illo af. [qbus vero ꝯtinuus ē ſtatus] ⁊ in illo [vbi egritudo eſt ſm acumē.] ¶ Ad remotionē3 predictoꝝ ꝯ̄rioꝝ diſtinguendū eſt in morbis acu. ⁊ coꝝ dieta. na3 dupˣ eſt morᵇ acutus. vnus apoſtemoſus vt pleureſis ⁊ alius eſt morbꝰ acutus nō apoſtemoſus: vt fe. ꝯtinua ſimplex ſine apate: ⁊ iſti duo morᵇ acuti hñt ꝯ̄riū modū dietādi: ponamꝰ enim ꝙ ſit pleureſis terminā̄da. in. 14. diebꝰ ⁊ ſit alia feb. ꝯtiª ſine apate terminā̄da in. 14. diebꝰ: ⁊ ponamꝰ ꝙ iſti necio indigeant ptiſana: q2 nō poſſūt ſtare ſolo potu. 14. diebꝰ: ⁊ ponamꝰ ꝙ ſigna digōnis appeāt i vtroq3 morᵉ in. 7. ¶ Dico ꝙ ꝯ̄rio mō ſunt dietādi iſti egrotantes. nā pleureticus debet abſtinere vſq3 ad. 7. diem a ptiſana. vtēdo ſolo potu: ⁊ in. 7. die d3 vti ptiſana ſemꝑ augmētando in ꝓceſſu. febricitās vero ſine apate ſemꝑ d3 a pnᵒ vti ptiſana ꝓcedēdo ſemꝑ diminuēdo in ꝓceſſu vſq3 ad. 7. diem ⁊ tūc abſtinere a ptiſana ⁊ vti ſolo potu vſq3 ad. 14. cū igitur doctrina hip. in ħ lib. ſit exēplaris in pleureſi. d3 iſte cañ. pncipalr itelligi in regimīe pleureſis: vel alterius egritudinis ei ſilis. ⁊ ſic qñ hippo. d. ꝙ nō debemꝰ ꝑmittere inaniri venas vna die debemus intelligere poſtq̄3 pleureticus incipit vti ptiſana: d3. n. ꝯtiᵉ cibari ⁊ ſemꝑ cibū augēdo niſi fuerit neceſſarius vſus meⁿᵃꝝ debet. n. abſtinere donec fecerit eas. ¶ In ſimplicibꝰ ẜo feb. acutis poteſt hēe locū nō ſilr. nam poſtq̄3 eger incepit a pnᵒ fe. vti ptiſana ſemꝑ d3 ea vti ſine interpolatione vſq3 ad ſigᵐ digōnis niſi idiguerit meⁿᵉ: ſ3 ꝓcedēdo ꝯtinuabit̄ oblatio ptiſane cū abſtinētia. ⁊ ſic abſtinētia ſequit̄ oblationē. In pleureticis ecōuerſo: nā abſtinēda a ptiſana ꝓcedit oblationē ⁊ oblatio ptiſane ꝯtinuatur verſus finē cū dieta cōualeſcētiū. ⁊ hac diſtinctione intellecta p3 ꝯ̄rioꝝ remotio bñ intelligēti. [Sed abſq3 vlla interpolatione ⁊c.] Jħ intellige a cōſueto nr̄o oblationis tpe ſanitatis [niſi forte qñ potionis vel cliſteris] Jō iſta qdē exponendaˣ. vꝫ. n. ꝯdicere gal'. in cō. illius apho. [vbi idigētia non oportet laborare.] d. n. ꝙ corpa infirmoꝝ nō debēt medicari ſimul ⁊ abſtinere. ¶ D. nō vi. ꝙ vſus meᵉ faciat egrū abſtinere a quotidiano cibo: q2 pōt in eis faciendis eligi hora ꝓꝑ quā nō impedit̄ ordinata oblatio ciboꝝ: putaˡ q2 poſſūt fieri ſtomia ⁊ cliſtere in mane añ prādiū: ⁊ in ſero añ cenā3. ¶ Ad pᵐ dōm eſt: ꝙ abſtiª a ptiſana. dˣ eſt. ſ. totalis ⁊ ꝑtialis. totalis qdē eſt qñ in toto morᵉ vſq3 ad criſi3: vel vſq3 ad ſigna digōnis cū qbꝰ morbꝰ iam minuit̄. abſtinet̄ ab ea. ⁊ iſta talis totalis abſtiª: cauſat̄ a fortitudine virtutis ⁊ breuitate morbi. abſtiª ẜo partialis eſt: qñ ſm aliqȝ tp̄s. ſ. vel vna die: vel tpe vnius cōmeſtiōis d3 egrū abſtinere: ⁊ talis abſtiª ꝓcedit a nečitate medicinaꝝ vel ab accñte nocitiuo emergēte ſubito: ⁊ poˢˢ eſt ꝙ illa nečitas meⁿᵃꝝ in tali hora incipiat ꝙ d3 dimittere ei tm̄ de tpe ꝙ amittatur vna oblatio ptiſane vel forte due. v. g. aliqs habuit dolorē. in ventre forte circa horā 3ᵃᵐ in q̄ debebat eger cōmedere: tūc vtiq3 op3 fieri cliſtere ad tollēdū illū dolorē. cliſteri ẜo iam operato ⁊ dolore ceſſante nō d3 cōmedere ptiſanā: q2 ꝓꝑ eū doñem d3 vti cibo ſubtiliori ⁊ tūc vtetur ſolo potu. ¶ Poſtq̄3 vidimus. duᵇᵒ. §. q̄ ad te. videamꝰ duª q̄ ad cō. [Aq̄ aūt ptiſane ordei neče eſt vti eū q hēt aliqȝ iſtoꝝ ex quotient̄ ſuper eū.] Sed q̄ro q̄r. ponamus ꝙ īfirmꝰ idigeat meⁿᵉ nec habeat accñs ꝑiculoſū q̄ dieta iſtaꝝ triū ſibi ꝯueniat. ſ. vel ptiſana colata: vel non col'. vel neutra. ¶ Ad qȝ dōm eſt ꝙ i3 vti neutra. ſ. nec colata nec nō colata: ſed ſolo potu: vſus. n. meⁿᵉ magis attenuat regimē q̄3 accñs timoroſum [poſtq̄3 addidero in eū q̄3da3 additionē] q̄rˣ q̄ ſit illa additio quā gal'. d. ſe adducturū ad ħ vt ſit verꝰ cañ. hip. ¶ Ad qȝ dic ꝙ illa additio eſt expō quā ipſe facturus eſt. j. ſ. ſup illo cap̄ [via aūt ſubſtētādi] vbi ipſe oſtēdit q īfirmꝰ idigeat pti. nō col'. ⁊ q colata: ⁊ q alio potu. nam vſq3 ad locū illū eſſet iſte cañ. obſcurꝰ ⁊ ħ innuit Gal'. cū. d. [⁊ ego qdē dicā hus paululū.] Aut dic ꝙ illā additionē tāgit Gal'. cū. d. [⁊ d3 vt ſit quātitas quā das ei ſm q̄ŧiᵗᵉᵐ corꝓⁱˢ] Jt ēt tāgit ħ cū dič [⁊ ego qdē narro accñs.] [Si ꝗ eger bis i die] ħ duˣ. ō te. ⁊ de cō. de tex. ſic. ħ ponit ꝙ in nūo oblationū patiētū acu-

tam oȝ ſeruari ↄſuetudo q̄ȝ hñt' egri i ſanitate ſua qḋ nō vȝ.
Si,n.eger maxime mutat' eſt de ſanitate in egri^tu^m.dieta
ipſius maxime debȝ mutari.cū oīs cura ſit ꝑ ↄ̃riū.℄ D.die
ta in acutis mutat' in q̄ȝtitate ꝛ q̄litate oblatoꝝ:ḡ oȝ muta/
ri in nu° oblationuȝ multo magis:vel equalr ſicut colligi'
ex verbis hip.ꝛ gal'.in illo apho.ꝑ' ꝑticule.[Ampli⁹ qb⁹
ſemel aut bis etiā.℄ Ad p^m dōm eſt qḋ in dieta oȝ fieri mu
tatio:tñ illa oȝ eſſe ſm vtilitatē ꝛ cōcordiſſime ſecuritati:vt
dicitur inferius lib.2°.diſtinctione.2ª cap ꝑ.§.[ſed ſm vti/
litatē]hāc aūt mutationē i illo loco declarabo. ℄ Aut dic
ꝙ poſt q̄ȝ ſupponim⁹ ꝙ eger idiget ptiſana.ſufficit diminu/
tio diete in q̄ȝto ꝛ q̄li.manēte nu° oblationū eq̄li.nā ↄſuetu
do in nu° oblationū magis adheret oſſib⁹ infirmoꝝ q̄ȝ cō/
ſuetudo in q̄ȝto ꝛ q̄lit ꝛ forte de h aliqs dubitaret ſed nō eſt
tēp⁹.Ad 2^m dico ꝙ intētio gal'.in illo apho.eſt de mutatio/
ne nu' oblatoꝝ cōparādo egritudinē ad egritudinē ꝛ v̄tutē
ad virtutē.puta q: in egritudine in q̄ minorat' corpus ꝛ eſt
virt⁹ debilis debet cib⁹ pauc⁹ ꝛ ſepeꝛ in egritudine in q̄
corp⁹ nō minoratur nec eſt v̄tus debilis:ſit ecōuerſo]. in h
aūt lib.loquit' hip.vlrō dieta morboꝝ acu.ↄparādo egro
tātes ad ſe ipſos ſanos q̄ad nu^m oblationū[poſtmodū ꝟo
ſi poteris:bis aſſueſce]ſed ↄ̃.h.n.vȝ hip.augmētare cibum
in ꝓceſſu morbi cū debeat fieri cō̃:vt dȝ in illo apho.]qbus
cōtinu⁹ eſt ſtatus.℄ Ad qḋ dic ꝙ in h loco loquit' Hip.de
dieta pl'eticoꝝ in qb⁹ nō dat' cib⁹ vſqȝ ad horā digōis i tali
eni caſu.ꝓcedim⁹ augmētādo:vt.ȷ.patebit eodē ca.℄ D.
vȝ colligere ↄ̃ria in iſto cañ.qm̄ in ꝑ° pte ei⁹ ꝓcipit ↄſuetudi
nē ↄſeruare.in 2ª ꝟo ꝓcipit caȝ mutari.Ad qḋ dicit ꝙ ipſe
nō ꝓcipit ab^te mutari ↄſuetudinē.ſȝ cū ↄditionib⁹ duab⁹ ꝛ
mō ordinato.ↄditiōes aūt ſunt iſte.ſ.ſi poſſe fuerit:ꝛ ſi eger
hēat neceſſe.modus aūt ordinat⁹ eſt vt fiat gradatio.ꝛ h di
cit alia tran.q̄ dicit gradare.[Si poteris]q̄rit' in quo ↄſi
ſtat iſta poſſibilitas.[ad qḋ dic ꝙ ipſa ↄſiſtit in remotione
cāꝝ faciētiū īpoſſibilitatē q̄ pñt eē multe.quaꝝ vna ē ꝙ i/
firmus hēat ſic debilem virtutē digeſtiuā ꝙ nō poſſit bis in
die digerē.2ª vero ē obuiatio accītiū morbi ꝓhibētiū acci
pere cibū bis.[Si illū repleri videris]q̄rit' in q̄ ↄſiſtat illa
neceſſitas.℄ Ad qḋ dic ꝙ ↄſiſtit in debilitate virtutis ꝛ in
digōne m̄ ic.nā ſi m^a ē digeſta in pleureſi:ꝛ virt⁹ ad excreā
dū nō eſt fortis.neceſſaria ē repletio ex cibo.ꝛ marie ex me
dicinali cibo adiuuāte excreationē nō ſolū ↄfortādo v̄tutē
ſed ēt habilitādo m^am ad expulſionē.℄ Viſis du.de te.vi/
deamus de co.[cūqȝ in 2ª fuerit vince.da ei q̄ȝtitatē paruaȝ
valde.]h q̄rit' de iſta gradatiōe q̄ icipit fieri in 2ª die.nūqd
nos debem⁹ in 2° die dare ſibi tantā q̄ȝtitatē in prādio:q̄ȝtā
dedim⁹ in die ꝓcedēti in qua non comedit niſi ſemel ꝛ poſt
modū dare ſibi modicū in cena vel debeam⁹ minuere aliqd
in prādio ꝛ dare ſibi poſtea i cena aliqd qḋ ſit malus eo qḋ
diminutū eſt.℄ Ad qḋ dic ꝙ mihi vȝ ꝙ debeat minui ali/
quātulū prādiū ſcḋe diei:ꝛ debet ſibi dari in cena loco illi⁹
q̄ȝtitatis diminute aliquātulū plus eo qḋ diminutū eſt.vbi
gr̃a.ſi in ꝑª die qñ comedebat tm̄ ſemel:dabant' ei.vj.ℨ.pti
ſane in vice vna.in 2ª die dabo.v.ℨ.de pti^e in prādio.ꝛ in ce
na dabo.ij.ℨ.ꝛ ſic deinceps.[qm̄ Hip.nōdū ſignauit q egri
iuuant' ꝑ vſum pti^e.]℄ Sed q̄rit' vbi ſignabit.[ad qḋ dic
ꝙ ſignabit.ȷ.in illo ca°.[via aūt ſuſtentandi.]℄ Itaqȝ ꝓ
huius q̄ȝtitatē.]circa hunc.§.dubitat' de te.ꝛ de co.de te.
quidē ſic.[ꝙ nec multū nec paꝝ fuerit:nec groſſū:nec ſub
tile nimis.]Sed h vȝ aut' ſuꝑfluus.nā poſt q̄ȝ dixit multū.
ſuꝑfluit dicere groſſum:ꝛ poſt q̄ȝ dixit parū.ſuꝑfluit dicere
ſubtile.naȝ ptiſana nō colata cū ſit hōgenea ſi bñ eſt facta:
nō recipit diuerſitatē in ſubſtātia ſed ſolū in q̄ȝtitate.℄ Ad
qḋ dōm eſt ꝙ lȝ ptiſana ſit hōgenea in ꝑtibus ſuis q̄ȝtuȝ ad
quātitatē que ſemel decoquit' ꝛ ſemel affert'.pōt tñ quedā
eſſe ſpiſſior alia ꝛ quedā ſubtilior ſm maiorē vel minorem
quātitatē coctionis:vel maiorē vel minorē quātitatē admi/
xtionis aque:vel ſm maius vel minus nutrimētū qḋ ſit in
ordeo.verūtñ ſi ordea ſunt equalia in virtute nutritiua ex
quibus debēt fieri ptiſane diuerſis vicib⁹.ꝛ ſit equalis de/
coctio.ꝛ ſit equalis aque mixtura tūc oīs ptiſana oī ptiſa/
ne erit equalis in ſubſtantia. ℄ Aut dic ꝙ per groſſum ꝛ
ſubtile intelligit diuerſitatē que cadit in ptiſana ex pte cola
ture vel nō colature.nā nō colata groſſior eſt colata.℄ Ut
nec videlȝ que ꝓter ↄſuetudinē fuerint.]h eni ponit auc.ꝙ
ad paruā ſumptionē ptiſane.ꝑª vice qua ſumit eā.ſequitur
nimia inanitio venaꝝ.ꝛ ad multā quātitatē ptiſane.ſequit'
mutatio ↄſuetudinis.ſed ↄ̃.nā ꝑmutatio de dieta ſanoꝝ ad
multā quātitatē ptiſane eſt minor ꝑmutatio a cōſuetudine
priore q̄ȝ ꝑmutari ad paruā quātitatē ptiſane.q: in ꝑmuta
tione qua infirmus in ꝓn° egri^tu^is ꝑmutat' ad ꝑuā q̄ȝtitateȝ
magis introducit':qḋ eſt preter cōſuetudinē:q: in ſanitate
multū comedebat.℄ Ad qḋ dōm eſt ꝙ iſte cañ.dȝ intelli/
gi de dieta pleureticoꝝ q abſtinuerunt a ptiſana vſqȝ ad ſi/
gna digōis.ꝛ ſic tales egrotātes erāt iā ↄſueti ad abſtinen/
tiā:ꝛ nō hȝ locū in egritudinibus in q̄bus eger incipit co/
medere ptiſanā a ꝓn° caꝝ quales ſūt feb.ſine apate.℄ Sȝ
adhuc du^r ↄ̃ hoc.ponamus eni pleureticū hr̄ pleureſim ter
minandā in 7ª die.ꝛ ꝙ ſigna digōis appeant in 3ª.tūc ḡ in/
cipiet vti ptiſana in 3ª die.abſtinuit ḡ a ꝓn° egri^tu^is vſqȝ ad
tertiā diē.hoc aūt eſt ita paruū tp̄s in quo nō eſt facta ↄſue
tudo nature.q: ſi dat' ei multa q̄ȝtitas ptiſane:non erit di/
miſſio ↄſuetudinis:ſȝ erit reuerſio verſus ↄſuetudinē quaȝ
hȝ tp̄e ſanitatis.magis aūt vȝ mutari ↄſuetudo in aſſueſcē
do ꝑuā q̄ȝtitatē ptiſane.℄ Ad qḋ dōm eſt ꝙ in abſtinentia
triū dieꝝ ſit ↄſuetudo in egrotāte in q̄ȝtū egrotās eſt q̄ non
fieret inſanis in ita paruo tp̄e.℄ D.du^r de 3° ↄñti.qm̄ per/
mutari egrū q abſtinuit a ꝓn° mor' ad aſſumēdū ꝑuā q̄ȝti/
tatē pti^e nō vȝ ꝑmutari ad inanitionē venaꝝ:nā qñ aliquis
nihil aſſumebat de cibo ꝑ:ꝛ mō aſſuit de eo in parua q̄ȝti^te
vene nō inaniunt' nimis ſed nō replent' repletione magna.
℄ Ad qḋ dōm eſt ꝙ ꝑmutari de omnimoda abſti^a ad ꝑuā
q̄ȝtitatē pti^e:eſt ꝑmutatio ad nimiam inanitioneȝ reſpectu
virtutis que tūc tp̄is potat aſſumere plus de pti.ꝛ plus in/
digebat eger pti.qm̄ calor ſuus plus cōſumebat de humi/
do nature q̄ȝ prius:ꝛ q: idigebat cōfortatione virtutis ad
expellendā m^am.℄ Remotis du^is ↄ̃ tex.veniamus ad du^a
de cō.[ꝛ eſt pōdus.xviij.aur'. in oī vice]ſȝ ↄ̃ h.n.auc.po/
nit determinatū pōdus in q̄ȝti^e pti^e.qḋ nō vȝ eſſe poſſe.plus
ꝛ.n.de hoīb⁹ idiget vnus hō q̄ȝ alter ſm q̄ȝtitatē diuerſam
corpis vt hitū eſt in cañ.ꝓcedētis.§.ꝛ ſm diuerſam reſolu/
tionē que ſit in diuerſis corpib⁹ infirmoꝝ:ſiue illa diuerſa
reſol'o fiat per ↄ̃nē nālē:vt in corpib⁹ calis ꝛ humidis:ſiue
ꝑꝑ diuerſam etatē vt in pueris.℄ Ad qḋ dōm eſt ꝙ ponit
auc.dtermiatā q̄ȝti^tem.ſ.pōd⁹.18.aur'.ꝓpterea q: pl'es īfir/
mi pñt i iſta q̄ȝti^te ↄueniꝛ ꝛ nō ꝙ oēs ſint ↄtēti illa.[Immo
ↄuenit tibi vt itelligas ab eo i ſmone ſuo i ꝓn° rei imētionē
aliā colorē]ſȝ h q̄r' q̄ ſit illa color itētio ꝓncipij:cū ꝓn^m egri
tu^dis dicat' trib⁹ mōis.ſ.pūctū initiale ꝛ tres ꝑ' dies ꝛ vnū d
4.tp̄ib⁹ mo':vt dr̄ i cō.illi⁹ apho.[po^ea ꝛ ↄſiſtē]nō vȝ ꝙ ſit
aliq̄ itē° ꝓn^ij:q̄ ñ ↄꝓhēdat' ſb aliq̄ iſtaꝝ triū ſignationū. Aut
gal.īſufficient' diſtinxit ſignationes ꝓn^s ponēdo eas ſolū tres
debebat.n.ponere 4^am.℄ Ad qḋ dōm ē ꝙ color itētio ꝓn^ij
itelli^r i h loco d ꝑª hora q̄ īfirm⁹ cibat':ſiue illa hora ſit i pū
cto initiali mor':ſiue i ꝑ^is trib⁹ dieb⁹ ſiue i ꝓn° qḋ ē vnū de
4.tpib⁹ mor':ſiue in augmēto ſiue in ſtatu.vñ ꝓn^m ibi dicit
ordinē aſſumēdi ꝛ eſt dicere ꝑª vice:vñ tra.greca nō dixit
ꝓn°:ſed dixit ꝓ ꝛc̄. ℄ Textus. XXII.

℄ Secundo vero ſi eger ſiccior ſit q̄ȝ oporteat:
non multū iuris dandū eſt:ſed ante illud aquā
mellitam ꝓpinandū ſiue vinum:vtrum vȝ qḋ
iuuantius videris eſſe:vtruȝ aūt iuuantius ſit
in ſequentibus explanabimus.

Quantitas autem que datur infirmo de ſorbitione in vice ſecunda: ſi egritudo fuerit ſiccior ꝗ̄ oportet: nõ oportet vt ſit multa: ſed eſt neceſſe vt precedat ⁊ bibat anteꝗ̄ ſumat ſorbitionem aut hydromel aut vinum quodcunqꝫ amborum videris magis iuuatiuum: ⁊ ego quidem nunciabo magis iuuatiuum in vnaquaqꝫ diſpoſitionum in ſequentibus.

Commentum Galeni.

Significatio ſuper egritudines ſiccas. Sup egritudinẽ ſicciorẽ multis ſignat modis: ꝗ̄uis res cõis vl̃is in ea ſit vna. In peripleumõia qdẽ ⁊ pleureſi qñ nõ expuit infirm⁹ ex mẽbris infirmis aliqd. in infirmitate aũt epatis: ⁊ partiũ ſtõi ⁊ inteſtinoꝝ: ⁊ ſplenis qñ retinet nãita ꝙ nõ pcedit ex ea aliqd: aut illud qđ pcedit ex ea ſit cũ difficultate: ⁊ ſunt feces que egrediunt ſicce dure ſquibalee. Sup egritudines aũt ſiccas que ſiũt in venis pulſatilibus et nõ pulſatilib⁹ ſignat p ſiccitatẽ lingue ⁊ tenebroſitatẽ et ariditatẽ totius cutis: ⁊ ſilr res in vlcerib⁹ etiã que ſunt de foris oſtẽdit oſtẽſiõe manifeſta. apãta eni que ſiunt in eis ſunt ſicca qñ ex eis nõ currit aliqd virus. ⁊ ſilr apãta oculi multotiẽs ſiunt ſicca qñ nõ currit ex eis aliqd. Et egritudines cerebri etiã qñ nõ mundificant vel currit ex eo aliqd p nares aut palatũ dicit in eis neceſſario q2 ſunt ſicce. Et opꝫ quidẽ vt ſcias vlr ꝙ ſignatio ſup oẽs egritudines ſiccas eſt retẽtio ſupfluitatũ i eis ⁊ phibitio eaꝝ ab exitu. Neceſſario igit pcepit Hippoc. in iſtis egritudinib⁹ vt ſumat infirmus ante ſuſceptionẽ ſorbitionis aliquas res humectantes: ſicut hydromel ⁊ vinũ. Innuit ergo ꝙ iſta duo ſunt plꝰ humectationis ꝗ̄ aqua: ⁊ qm̃ facit ſidẽ ſcẽ ſermonẽ in v̈tute vtroruꝗ visum eſt mihi vt poſtponã dicere cõparationẽ iter vtraqꝫ ⁊ aquã vſquequo pueniã ad illã partẽ hui⁹ libri in q̃ narrauit Hip. v̈tutẽ vtroruꝗ.

Textus. XXIII.

Os ſi tunc demum os humiduꝫ factum fuerit: ⁊ de pulmone opportune expuerit: eis iuris tunc ſecunda repletio deneganda non eſt ex toto. qui enim citiore multaqꝫ humiditate abundat. eius citior eſt terminus. Qui autẽ tarda ⁊ parua: terminus tardior expectatur.

Si humectetur os ⁊ fuerit quod expuitur ex pulmone ſm ꝙ oportet: tunc oportet vt des eis omnino ſorbitionẽ vice ſcđa. qđ eſt: q2 ſuper quẽ ſupfluit humiditas velocius ⁊ plus: ſignificat illud velocitatem criſis eius: ⁊ ſuper quẽ ſuperfluitas humiditatis eſt tardior ⁊ minor ſignificat illud tarditatem criſis eius.

Commentum Galeni.

Qm̃ autẽ pmutat de gñe egritudinum ſiccaꝝ ad ꝯ̃rias eaꝝ: ⁊ dixit vnã earum pter ꝙ addiderit ad ſmonẽ ſuum: q2 põt eſſe vt ſit ſermo illius in illa egritudine ſm ſemitam exẽplificationis p cõparationẽ eius ſup reliquas egritudines homogeneas ei necio occultat ſmo eius. qđ eſt: q2 ſermo ei⁹ ꝙ ſi humectat os ⁊ fuerit qđ expuit ex pulmõe ſm ꝙ opꝫ eſt ſignatio ſup aliquã egritudinũ mõ ois mẽbri ab ⁊: ſed q̃ ex eis eſt cũ infirmitate ꝯ̃undã inſtrumentorum anhelit⁹ ⁊ pp h̃ ſic dici occultat ſmo ei⁹. Verũtñ ẽ ſmo ſan⁹ ⁊ verax: ⁊ eſt ꝙ qui euadit ex infirmitate ⁊ ſputũ ei⁹ qđ expuit ſꝫ ꝙ opꝫ: eſt criſis ei⁹ velocior: ⁊ cui⁹ diſpõ huic diſpõni eſt ꝯ̃ria accidit in vna duaꝝ reꝝ aut vt pereat: aut vt plonget ſpatium egri⁹ ei⁹. Opꝫ ḡ vt det priſana ordei ei cui⁹ euaſio ab egritudie eſt euaſio bona: vt addat in v̈tute ei⁹ ⁊ adiuuet ipm illud ad ſpuẽdum illud qđ expuit ex humiditate cũ tuſſi: nã p ſmonẽ ſuũ. ſm ꝙ opꝫ. nõ vult niſi illud cũ q̃ ſunt ſignatiões digõnis: ⁊ ego qdẽ iã narraui iſtas ſignõnes in li⁹ meo de criſi: ⁊ i trac. quẽ cõpoſui de tpib⁹ egri⁹. ⁊ narraui inde rẽ modicam in expõne mea qua expoſui librum aphoriſmoꝝ in loco in quo docuit Hippo. qualiter opꝫ vt ſit pronoſticatio ex ſignificationibus que apparent in ſequẽtibus: ⁊ poſuit exemplũ i ſermõe ſuo pleureſim: ⁊ ſcripſit hunc ſermonẽ. Exẽplũ illius eſt in pleureticis: quia ſi apparet ſputũ pmitiue ab ipſo pncipio rei: erit egritudo breuis: ⁊ ſi tardatur: apparitio eius erit egritudo longa. Aphor. ꝑticu.

Textus. XXIIII.

De his autem que premiſimus qualiter quidem dictum eſt maxime cõtingit. At vero quadam pretermiſim⁹ que elegantia magis ⁊ neceſſaria nec ignorãda poſtmodũ exequemur.

Et hec quidem res in ſeipſis fiunt ſm plurimum quemadmodum narraui. Et ego quidẽ pretermiſi dicere res alias multas elegantis quãtitatis: de quibus oportet vt ſcias ꝙ ego narrabo eas in ſubſequentibus.

Commentum Galeni.

Jam dixi ego iterum ꝙ in ſermone eius minuitur ex rebus quibus ſit iuuamentum in diſcretione eius: quo indigetur quãtitas non parua. Et Hippo. quidẽ etiã facit quidem ſermoni eius in iſtis rebus. In hac autem hora precipit vt audiatur illud quod dicit tñ. qđ eſt: q2 res que euacuantur in ſeipſis ſunt ſicut res quas narrauit.

Textus. XXV.

Sed quando ſputi plus eſt ſm quantitatẽ: refectionis quoqꝫ plus aliquid dandum eſt his: hoc autẽ ita vſqꝫ ad termini ſui tempus: ⁊ poſtea duobus diebus exequendum eſt: deinde vero cui⁹ terminum videbis. v. vel. vij. die vel. ix. ⁊ vt etiã parẽ ⁊ imparẽ numerũ cõſideratio tua amplectatur eis ius ad prandiũ da: ⁊ ad cenã illum in cibum groſſiorem muta.

Et quanto fuerit mundificatio plus: oportet vt plus ſit multitudo eius quod ſuſcipit infirmus ſm illud vſqꝫ ad horã criſis. Et plurimũ eius vſqꝫ ad duos dies poſt criſim. In eo cui⁹ criſim vides fieri in die. v. aut. vij. aut. ix. vt ſit ſollicitudo tua etiam complectens parẽ ⁊ imparem numerum. Cũ ergo fuerit poſt illud: oportet vt vtaris ſorbitiõe in mane: ⁊ cum fuerit in veſpere: permutare ad cibos.

Commentum Galeni.

Significauit p ſermonẽ ſuũ in hoc loco criſis: aut ſolonẽ egritudinis cõpletã: aut pmutationẽ infirmi ab illa diſpõne ſm quã eſt ad diſpõnẽ in qua ſit ſecuritas ſup ipſum de timore. Hippocrates qdẽ pcipit vt pſeueret in illo duobus dieb⁹ poſt criſim vt ptranſeat paroxiſm⁹ q ſit in dieb⁹ paribus: ⁊ ille q ſit in īparib⁹. qđ eſt q2 accidit multotiẽs vt ſit fiducia ſuper hoc ꝙ egritudo ſit ſoluta ſolõne bona certa: ⁊ regat infirm⁹ ſollicitu⁹ minori: ⁊ q̃re ſit illud cã vt eueniat aliqs ex poriſmis febris. Cõſideratius ḡ in illo eſt: ꝗ̄uis videat criſis iã eueniſſe vt ſuos ſanitatẽ regimis q̃ vſus eſt infirmus ⁊ iuuat⁹ vſquequo trãſeãt duo dies poſt criſim. Cũ ergo tranſierint duo dies poſt criſim: tũc ꝯ̃ide ⁊ rege

infirmū regimine grossiore ꝓter ꝙ ꝑmutes eū ad illud regimē subito: ſed vtere ſorbitiōe in manere cū fuerit poſt illud ⁊ receſſerit dies vtere cibis. ℭ Manifestū eſt igiť ꝙ Hippocrates nō dat infirmo an̄ horā determinatā quā an̄ diximꝰ neq̧ panē: neq̧ aliud ex reliq̧s cibis: ſed ɔtentꝰ eſt ſemper vſu ptiſane ordei. Hec aūt opatio nō eſt eius q implet infirmos ⁊ ſaciat eos: ſꝫ ꝓpter eiꝰ q vult vituperare Hip. eſt opatio eius q ſubtiliat regimē infirmoꝝ plus q̄ͣ opꝫ. nō eſt aūt opatio eius q vult ſubtiliare regimē infirmoꝝ: plus q̄ͣ opꝫ hec aūt opatio nō eſt eius q ingroſſat regimē eoꝝ: ſꝫ ex opatione eiꝰ q regit infirmos regimie vere medio inter oīum ſuperfluitatē: ⁊ eſt meliꝰ regimē: ⁊ demōſtratio ſup h̄ ꝙ ipm eſt regimē mediū eſt reſiſtētia eoꝝ q vituperant Hip. ⁊ amor ad inuicē eoꝝ ad vincēdū. Ex iſtis eniꝫ eſt q redarguit eū ꝓ h̄ ꝙ implet infirmos: ⁊ ſaciat eos ſicut ſecta Theſſali: ⁊ ex eis q vituperant eū ꝑ hoc ꝙ ipſe ꝓuocat infirmos fame ſicut Eraſiſtrates. qḋ eſt: q: qḋ dixit Eraſiſtrates reſiſtit cū eo Apollonio ⁊ Anaxagore diſcipulis Hipp. in tractatu ꝑ ſui libri de febribꝰ. Et vituperatio vtroꝝūq̧ de hoc ꝙ ipſi interficiebāt infirmos fame: ⁊ nō tranſit ſup Hip. magiſtrum eoꝝ. Veritā mē opꝫ vt cōſentiamus iſtis ſmonē eoꝝ cū ſit magis licitū ⁊ ſitius ſmoni Hip. Qui aūt dicūt ꝙ implebat infirmos ꝑ ſacietatē ciboꝝ: opꝫ vt putemꝰ de eis: q: ſunt ſiles Theſſalo magro ipſoꝝ: nā tu inuenis hūc virū ignarū cui nō eſt intellectꝰ in aliq ex eis q̄ dixit Hippo. neq̧ in regimie: neq̧ in aliis.

ℭ Textus. XXVI.

ℭ Sed hoc eis maxime conuenit qui ptiſanam ab initio in tempore toto exercuerint morbi.

ℭ Et iuuantur per iſtas res ſm plurimum qui vtuntur ptiſana ordei cum totalitate ſua ab ipſo principio egritudinis.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Illud qḋ intelligiť ex ſmōe ſuo ptiſana ordei cū totalitate ſua: ⁊ ptiſana ordei cū fece ſua: ⁊ ptiſana ordei abſolute eſt res vna eadē: ⁊ eſt ptiſana ordei nō colata. qḋ eſt: q: qn̄ tu colas eā poſtq̄ͣ decoqť: ⁊ remoues aquā ꝓfer: dc de das infirmo aquā illā tm̄: nō dr̄ tūc vt vtaris ptiſana ordei cū totalitate ſua neq̧ cū fece ſua: ſed aq̄ eius tm̄. ℭ Et ego qdē ſum dicēs nunc etiā illū q indiget ptiſana ordei cum totalitate ſua ab ipſa inceptiōe ſue egritudis: ⁊ dictio mea in illo erit cū abbreuiatiōe ⁊ breuitate: ſi nō fuerit tardus: neq̧ piger ab auditu eiꝰ qḋ ꝓcedit ex ſmone ſuo. ℭ Dico ergo ꝙ qn̄ illud qḋ expuiť cum ſputo eſt ſm ꝙ oportet: ⁊ nō eſt infirmō neceſſitas ſumendi medicinaꝫ: aut vti clyſteri: tūc Hippocrates precepit cibari ipſum ptiſana ordei. Et iam enūciauit etiam ſententiam ſuaꝫ in hac admonitione: ⁊ dixit.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Expeditis ꝓmis tribꝰ can̄. hꝰ caꝰ ꝓſeqť atr. de. 4. remāſitibꝰ ⁊ tres ipſoꝝ ſunt pn̄tis lec. ⁊ ſic ſunt tres ptes ꝑncipales in pn̄ti lec. quarū ꝓma durat vſq̧: ꝙ ſi tūc os ſcm̄ fuerit humidū: 2ᵃ vſq̧: ſed h̄ eis max: 3ᵃ vſq̧: In pleticis eni. P 2ᵃ iſtarū priū ſubdiuidiť in. 4. in q̄rū ꝓma ꝓſeqť p̄ eidē can̄. circa egritudinē humidā icipiētē. In 2ᵃ ɔfirmat q̄ idem can̄. circa ſunt ⁊ excuſat ſe de obmiſſis. in 3ᵃ ꝓponit can̄. illū. circa egritudinē humidā ꝓcedētē. i. 4. rn̄det tacite q̄ōni. durat pᵃ vſq̧ de his autē que ꝓmiſimus: 2ᵃ vſq̧ ſed q̄ͣto magis ſputi: 3ᵃ vſq̧: h̄ autē vſq̧ tēpꝰ: 4ᵃ vſq̧ ad finē iſtiꝰ ptis. ſunt ḡ in vniuerſo. vj. p. in pn̄ti lec. ℭ De q̄rū ꝓma ſic dicit ita pꝫ q̄lr eger in pᵃ vice ſit reficiēdus. Sꝫ in 2ᵃ vice ſi egritudo fuerit ſiccior q̄ͣ oporteat dēmꝰ ei dare nō multū de iure. ſꝫ an̄ obiationē illiꝰ iuris dēmꝰ ei offerre mellicratū vel vinū eligēdo int̄ iſta duo illud qḋ eſt magis iuuatiuū. doctria ṽo eligendi magis iuuatiuū diceť. i. ⁊ h̄ de pᵃ. ℭ De 2ᵃ. d. qn̄ poſtmodū humecteť os pleticis: q̄ͣtū oportunū fuerit de ꝑlone ſputū emiſit. ois nō eſt ei negāda. ſꝫ ꝑtinꝰ ɔcedēda. 2ᵃ replōe iuris. qm̄ pleticus q velocꝰ et habūdāť ſputat velociorē hēbit criſim. q aūt tardiꝰ ⁊ minꝰ ſputat. tardiorē hēbit criſim ⁊ h̄ de 2ᵃ. ℭ De 3ᵃ. d. ꝙ ea q̄ ſūt ꝓmiſſa vt plm ſic ſe hn̄t queādmodū diximꝰ. ſꝫ adhuc nos exeq̄mur de q̄buſdā q̄ obmiſimꝰ q̄ ſꝫ elegātiora ⁊ magis necᵃ nec aliq̄ mō ignorāda ⁊ h̄ de 3ᵃ. ℭ De. 4. ṽo. d. ita. opꝫ q̄lr cū ſit os humidū dēmꝰ 2ᵃᵐ replōnē ptiᵉ offerre pletico. ſꝫ adhuc dico ꝙ q̄ͣto ſputū fuerit maioris q̄ͣtitatis. tāto plꝰ in q̄ͣtitate. eſt offerēdū de ptiᵉ. ⁊ h̄ de. 4. ℭ De. 5ᵃ. d. poſſꝫ aliqs. dubitare q̄ͣto tpe dēamꝰ vti iſto regimie admiſtrato ꝑ ptiᵃᵐ. cui auc. rn̄det dicēs ꝙ tali regimie eſt vtendū vſq̧ ad criſim ⁊ poſtea duobꝰ diebꝰ. In illis egribꝰ. q̄ hn̄t criſiꝫ. 5. vel. 7. vl̄ 9. die: ⁊ h̄ iō vt ɔſideratio tua amplectať poxᵐ parē ⁊ iparē. poſt illos ṽo duos dies dabiť in prādio adhuc ſolum ius, in cena ṽo mutabiť ius in cibum. ℭ De vj. ⁊ vltia. d. ꝙ tale regimē eſt iuuatiuū maxie q ſumpſerūt in pnᵒ morbi ptiſanā nō colatā. ⁊ h̄ eſt qḋ. d. de. vj. ſ Sc̄do ṽo ſi eger ſiccior. Itexꝰ alteriꝰ trā. corn̄dēs huic. icipit ibi: ſ q̄ntitas aūt que datur infirmis. Icūꝰ co. incipit ibi: ſ ſup egritudinē ſicciorē. Icirca quē exponēdū Gal. ſic ꝓcedit. nā pᵒ declat hunc ſmonē: ſ ſi eger eſt ſiccior: Iſc̄do iſtū. ſ Sꝫ an̄ illud. I ꝓma vſq̧: ſ ſed io igiť ꝑcipit Hipp. I Dicit ḡ ſic de pᵒ. qḋ ſignificatio ſup egritudinē ſicciorē eſt 2ᵉ. vna quidem vlis ⁊ alia particularis. vlis eſt retētio ſuperfluitatū ⁊ ꝓhibitio earū ab exitu. ſpālis ṽo ſignatio eſt diuerſa. ſm diuerſitatē mēbrorū egrotantiū. nā in apate pectoris. ſ. pleureſi ⁊ peripleumonia ſignatio ſup ſiccitatē eſt quādo infirmꝰ nihil expuit ⁊ ſimilr in egritudie epatis ⁊ in egritudine partiū ſtomachi ⁊ inteſtinorū ⁊ ſplenis. ſignatio ſup ſiccitatē eſt retētio ſolōnis eoꝝ q̄ euāť ꝑ inteſtina. ſ. qḋ nihil euāť ꝑ ea. aut illud qḋ euāť: euāť cum difficultate. puta qn̄ egrediūť egeſtiōes dure ſqbaloſe ⁊ ſilr ſup egritudines venaꝝ pulſatiliū ⁊ nō pulſant. ſignatio ſuper ſiccitatē eſt ꝑ ſiccitatē linguē ⁊ tenebroſitatē totius cutis ⁊ ſilr in egritudinibꝰ cerebri ſiccis. ſig eſt per retentionē ſupfluitatū q̄ euāť per nares. ⁊ ꝑ palatum ⁊ nō ſolū in egritudinibꝰ mēbrorū interiorū ſignaťſ ſup ſiccitatē ꝑ retentionē eorū q̄ euāť: ſed etiā in egritudinibꝰ mēbroꝝ exterioꝝ. dr̄ eni apata mēbrorū exteriorū ſicca qn̄ non euenit ex eius virtus ſiue hūiditas aliqua vt apparet in apatibus oculorū qn̄ nō egrediť ab eis lippitudo ⁊ h̄ de ꝓma. ℭ De 2ᵃ. d. qḋ Hipp. ꝓcepit ꝙ aſſumať hydromel aut vinū an̄ aſſumptionē ſorbitionis ptiᵉ. ꝓpterea q: mellicratū ⁊ vinū ſunt humidiora ipſa aq̄ ptiᵉ. ℭ Qꝫ ſi tūc os humidū ſcm̄ fuerit. Itextus alterius trā. reſpōdēs huic incipit ibi: ſ ꝙ ſi humecteť os. Icuiꝰ co. icipit ibi: ſ Qm̄ aūt permutať. Icirca quē exponēdū Gal. ita ꝓcedit. nā pᵒ demōſtat modū doctrine quē Hippo. obſeruat in h̄. ſ. 2ᵒ ponit ſniam eius. 3ᵒ ponit eūm can̄. 4ᵒ q: facta erat mentio de ſignis digōnis remittit nos ad libros in qbus ſufficienť determinat. de ipſis. ꝓma vſq̧ ſ verūtn̄ eſt ſmo ſuꝰ: I 2ᵃ vſq̧: ſ opꝫ ergo vt deť: I 3ᵃ vſq̧: ſ ⁊ ego qdē iā narraui I 4. vſq̧ ad finē. ℭ De pᵒ. d. ſic. ꝙ ſmo Hip. i h̄ loco de egritudine humida ⁊ ſicca eſt occultus. ꝓpea q: doctrina ſua eſt particularis. ſ. egribꝰ pectoris ⁊ pulmōis neq̧ expreſſit qḋ ſmo ſuus eēt ꝑticularis ⁊ intelligit doctrinā ſuaꝫ vlem in omnibꝰ egritudinibꝰ ꝓportiōalibus iſtis: ⁊ hoc de prima. ℭ De 2ᵃ. d. qḋ egritudinū pectoris 2ᵉ eſt diſpō. quedam earū eſt ſalubris ⁊ q̄dā nō ſalubris. Salubris autē eſt illa q̄ hꝫ criſim bonā ⁊ velocē. ⁊ in tali egritudine ꝓcedit ſputū ſm ꝙ opꝫ. ſ. cum ſignis digōnis. Diſpō ṽo nōn ſalubris. eſt ɔtria huic. ſ. q̄ mortalis aut longa ⁊ hoc de ſecunda. ℭ De 3ᵃ dic qḋ in egritudine pectoris ⁊ pulmōis. cuiꝰ eſt bona euaſio. i. que eſt ſalubris. addiť in ptiſana: vt ɔfortet per eā virtus expulſiua ad excreādū cum tuſſi ⁊ hoc de 3ᵃ. ℭ De 4ᵃ ṽo parte planū ē. ſ De his aūt que ꝓmiſimꝰ. ſ tex. alteriꝰ trā. incipit ibi: ſ ⁊ h̄ qdē res in ſeipſis. I cuiꝰ co. ibi. ſ iā dixi. I ℭ Circa quē Gal. ſolū mō ponit ſniaꝫ: ⁊ planū eſt qḋ diciť.

¶ Sꝫ qñ ſputũ plꝰ ẽ ſꝫ q̃ntũ. ſ te. alteriꝰ .c. incipit ibi. ſ ꝛ q̃ꝫ co fuerit mũdificatio]cº co. icipit ibi. ſignauit p ſmõez ſuũ. ¶ Et de iſta. 4. pte ꝛ .5. Gal. ſolũ ſac̃ vnũ. §. circa quẽ expo nẽdũ ſic ꝓcedit. nã p̃ exponit h̃ vocabulũ criſis. 2º ꝟificat h̃ qð dixerat. ꝛ plꝰ duobꝰ diebꝰ. 3º expõit h̃ qð dixerat. ſ cis ſuis ad prãdiũ. oꝛ. ad cenã ãt ius in cibũ multa.]4. laudat ſmonẽ Hip. in h̃ loco ꝛ vitupat rep̃hẽdentes eũ. p̃ma vſq. ſ ꝛ Hip. qð p̃cepit.]2ª vſq. ſ cũ ĝ trãſierit duo dies.]3ª vſ qꝫ. [h̃ autẽ opatio nõ est eiꝰ.]4. vſqꝫ ad finẽ. ¶ Dicit ĝ de p̃ma. ꝙ in h̃ loco p criſim dẽmꝰ itelligẽ. criſim bonã cõple tã ſiue icõpletã. ¶ De 2º. d. ꝙ cũ ꝓpquã oꝫ regẽ īfirmũ duo bus diebꝰ poſt criſim cũ ptiº. eſt qꝛ multotiẽs ꝯſidimus ꝙ criſis fuerit bona ꝛ pfcã ꝛ nõ curamꝰ de īfirmo ſollicite et reuertit̃ poxꝰ in die pari vel ipari. ꝛ h̃ de 2º. ¶ De 3º. d. ꝙ poſt iſtos duos dies dẽmus regẽ īfirmũ cũ regimie craſſio re: ſed ad lª regimẽ groſſius nõ dẽmꝰ ſbito trãſire ſꝫ ĝdati. ſ. qꝛ in mane dabimꝰ ei ſorbitionẽ ptiᵉ. in cena ꝟo dabimus ei alios cibos. ſ. panẽ aut pullos: vel aues: vel bis ſilia. ꝛ h̃ de 3º. ¶ De. 4. d. ꝙ regimẽ Hipp. in acutis paſſi. eſt lauda bile qꝛ tenet mediũ inter duas extremitates. ſ. ſup habũdã tiã ꝛ defcm̃. Sigᵐ autẽ ꝙ ſuũ regimẽ eſt qꝛ ipſe rep̃hendit̃ a ſecta teſſilica q̃ exiccabat īfirmos fame. ꝛ a ſecta eraſiſtra tis q̃ ſuffocabat īfirmos repleſiõe. ❡ Sꝫ h̃ mañ eis.] tex tꝰ alteriꝰ .c. incipit ibi. ꝛ iuuant̃ p iſtas res. cº co. icipit ibi. [Illð qð itellr ex ſmõe.] circa quẽ Gal. ſic ꝓcedit. nã p̃ ex põit h̃ qð dixit. ptiº ordei. cũ totali ͭͤ ſua. 2º declat q̃ ſũt īfirᵉ q vtunt̃ ptiᵉ ordei. cũ totali ͭͤ ſua. p̃ᵒ vſq. ſ ꝛ ego qdẽ ſũ di cẽs.] ¶ De p̃ma pte. d. ꝙ ptiª ordei cuꝫ tota ͭͤ ſua eſt ptiᵉ. ordei nõ colata. ꝛ pt alio noie dici. ptiᵉ cũ fece ꝛ ptiᵉ. ab ͭͤ. ¶ De 2ª pte. d. ꝙ ptiᵉ. ordei nõ colata põt dari a p̃nº morbi il le cuiꝰ ſputũ ꝓcedit ſꝫ ꝙ oꝫ ꝛ nõ bꝫ facẽ aliquã mãꝫ ꝛ h̃ ẽ. ¶ Scðo ꝟo ſi egri ſiccioꝛ.]circa iſtũ. §. duᵗ. de te. ꝛ de co. de te. qdẽ ſic. [Si egri ſiccioꝛ q̃ꝫ opꝫ.] ſed ꝯ iã eni fuit ciba tus iſte īfirmꝰ ſemel ſic pꝫ p cañ. p̃cedentẽ. ſed plericꝰ nõ dꝫ cibari p ptiᵉᵐ. vſqꝫ q̃ appeãt ſiĝ digõnis vt. j. libº. 2º caº vl timo. §. ſ et ad eãdẽ.]planũ eſt ĝ ꝙ iã incepat ſputare qñ p̃ma vice fuit cibatꝰ. ¶ Ad qð doꝫ eſt. ꝙ p h̃ qð. d. auctoꝛ ſiccioꝛ nõ itẽdit oimodã p̃uationẽ ſputi ſed minorationem eiꝰ reᵉ eiꝰ qð eſt augᵗᵉ cibũ. q̃ſi dicat ꝙ i iſta ſcðavice adhuc nõ poſſumꝰ notabilr igroſſare dietaꝫ. ❡ Sed forte aliqs ꝯ dic̃ huic rñſiõi. d. eni Gal. in h̃ co. ꝙ piplonia ꝛ pleſis dñr morbi ſicci qñ ab eis nihil expuit̃. ¶ Ad qð dõm eſt ꝙ p nihil expuere itelligo ꝙ nõ expuit̃ aliqd cui ſit q̃ntitas de q̃ ſit curãdũ. nõ multũ iuris. q̃rit̃ ð h̃. qꝛ lª idẽ dixit de ciba tiõe p̃ᵉ vicis. qꝛ nõ vr̃ eẽ dña in q̃ntiᵗᵉ. cibatõis p̃ᵉ vicis ꝛ 2ᵉ. cuiꝰ ꝯriũ. d. j. vltio caº huiꝰ liᵉ. §. ſ porro ptiᵉ ſuccũ.]dic̃. n. ibi. ꝙ p̃ dẽmꝰ cibare īfirmũ cũ ſucco. deide cũ groſſo ptiᵉ. ¶ Ad qð dõm ẽ ꝙ int̃ iſtã ſcðaꝫ cibationẽ ꝛ p̃ᵃᵐ. nõ eſt no tabilis dña in q̃ntiᵗᵉ. nec obſtat ꝙ opponit̃. p Hip. dicẽteꝫ ꝙ p̃ oꝫ dare ſuccũ deiñ groſſuꝫ ptiᵉ. qm̃ Hip. ibi p p̃ᵐ ꝛ 2ᵐ. nõ itelligit p̃ᵃᵐ cõmeſtiõeꝫ ꝛ 2ᵃᵐ. q̃ntũ ad vnum prãdiũ vel vnã cenã. ſꝫ itelligit p̃ᵃᵐ ꝛ 2ᵒˢ q̃ntũ ad p̃ᵃᵐ ꝛ 2ᵃᵐ diſpõnẽ. nã plericus qñ p̃º icipit. cibari. p̃ eſt i diſpõne vna. ſ. minoris digõnis. 2º eſt in alia. diſpõne. ſ. maioris maturatiõis. poẽ eſt ĝ vt manẽs in p̃ª diſpõne cibet̃ multotiẽs. ❡ Nec mitũ: ſed ꝯ vr̃ ꝙ multũ dẽat dari de ptiᵉ. nã bꝫ humectare īfirᵐ. ꝛ abſtergẽ mãm. ¶ Ad qð dõm eſt ꝙ ptiª bñ ꝯuenit rõne mãe qñ eger eſt ſiccꝰ: ſꝫ nõ cõpetit rõne cibi eo ꝙ tũc acᵗ ſũt in ſtatu ꝛ augmẽtãt̃ ꝓp cibũ ꝛ ipedit̃ nã ad digerẽdũ mãꝫ morbi. ¶ Sꝫ añ lª. aquã mellitã ꝛc̃.] ſꝫ ꝯ. aut eni itelligit añ in eadẽ cõmeſtiõe: aut itelligit añ in alia cõmeſtiõe p̃cᵗᵉ. ſed p̃º nõ vr̃ itelligẽ: qꝛ iã ſit̃ miſcerent̃ duo cibaria qð ꝓhi bitũ eſt. ĝ. caº p̃. ꝛ. j. libº. 3º caº. 4º. §. ſ bonũ eqdẽ]nec 2ºᵉ qꝛ añ iſtã cibationẽ mã erat indigeſta. vinũ aũt nõ dꝫ dari materia ꝯñte idigeſta: vt dr̃ xjº terrapẽtice caᵒ. 9º. §. idẽ. ¶ Ad qð doꝫ eſt ꝙ p h̃ qð dix̃ añ lª nõ dẽmꝰ itelligẽ i eadẽ cõmeſtiõe nec in pceᵗᵉ. ſꝫ dẽmꝰ itelligẽ ſpaciũ mediũ qð eſt

int̃ duas cõmeſtiões: ita ꝙ elõget̃ aſſumptio hydromellis aũ vini ab aſſũptiõe ptiᵉ ſa. p duas hõas argᵗº ad h̃ ꝙ ſumit̃ ex iiº 3º capº ꝛ. §. p̃allatis. d. n. ibi Gal. ꝙ oximel oꝫ p̃cedẽ ptiᵉˢ ſpacio. 2ᵒ hoꝛaꝝ. ꝛ idẽ vult Aui. 4. cañ. ſen p̃ma de ad miſtratiõe aq̃ ordei ꝛ oximellis. d. n. ꝙ iter oximel ꝛ ptiᵉˢ. nõ eſt faciẽda ꝯiũctõ. q̃re poſſumꝰ itelligẽ ſilr ð mellicrato ꝛ vio. dant̃ eni in iſto caſu. p modũ cuiuſdã digeſtiui. ſ vtꝫ videlꝫ iuuatiuꝰ]. i. qðcũqꝫ iſtoꝝ duoꝝ tibi vr̃ iuuatiuꝰ i ſe q̃ntibꝰ. i. in 3º liº. explabimꝰ. ¶ De co. duᵗ. ſ In piplonia ꝛ pleſi. qñ nõ expuit īfirmꝰ ex mẽbris īfirmis aliqd.] ſed ꝯ cũ eni plericus nihil expuit tũc nllꝰ cibꝰ ſibi dbet̃. ¶ Cui dõm eſt ꝙ nõ eſt itelligẽdũ. ꝙ proꝛſus nihil expuat ſꝫ ꝙ nõ expuit q̃ntiᵗᵉˢ. ſm quã poſſit ſibi ſecure dari cibꝰ. [In īfir miᵗᵉ aũt ẽpis]. i. apare calo ſcõ i ſimo ẽpis. nã ſi fuerit ap̃a in gibbo eiꝰ. oꝫ fieri euõ p vias vrine. nã ꝯcauũ aſſociat̃ in teſtinis ꝛ gibbꝰ mẽbris vrine. [Qñqꝫ retinet̃ nã. j. ꝙ non ꝓcedit ex ea aliqd.]hõ retẽtio oꝫ itelligi. q̃ ad mãꝫ ex q̃ ſit ap̃a dato nãqꝫ ꝙ p vẽtrẽ egrediant̃ alie mãe. ꝛ nõ ille ex q bꝰ ſiat ap̃a adhuc remanet egriᵗºº ſicca ſ ſup egriᵗᵉ ꝟo ſic cas q̃ ſuit i venis pulſantibꝰ ꝛ ñ pulſantibꝰ ſignat̃ p ſicciᵗᵉˢ ligue ꝛ tenebroſitatẽ totiꝰ cutis.]ſꝫ ꝯ dẽbat eniꝫ ſignare p retẽtionẽ ſupfluitatũ ſup egriᵗᵉᵐ ſiccã. ꝛ ipſe docet p q̃liᵗᵉᵐ mutatã ligue ꝛ cutis. nã gñalis ſignatio ſup ſiccã egriᵗᵉˢ. ꝓut h̃ accipit̃ ſiccitas eſt retẽtio ſupfluitatũ. ¶ Ad qð obꝫ eſt ꝙ iᵉ. §. icidentẽ poſitꝰ eſt. dẽbat eniꝫ ſignare ſup egriᵗᵉᵉ ſiccas apoſtas. ipe ꝟo ponit ſiĝ egriᵗᵘᵐ q̃ ſũt iuenis hñ ap̃a te q̃les ſũt ſe. ꝯtiᵉ. ¶ Aut dic ꝙ ſiccitas ligue ſiĝt retẽtionẽ ſupfluitatũ ꝯtẽtaꝝ i venis. nã poſtq̃ꝫ ille euant̃. ligua hũe ctat̃: ꝛ p tenebroſitatẽ cutꝭ poſſumꝰ itelligẽ arriditatẽ eiꝰ p quã tenet̃ retẽtio ſupfluiᵐ q̃ euant̃ p ſudorẽ: [Inuenit ĝ ꝙ iſta duo ſũt plꝰ hũectatiõis q̃ꝫ aq̃ ordei.]ſed ꝯ. nã ſi itelli gas vinũ ꝛ hydromel eẽ plꝰ humectatiõis q̃ꝫ aq̃ ordei q̃ꝫ tũ ad effcm̃ ſcreãdi. ſ. vt magꝭ ꝓuocet ſputũ h̃ nõ hꝫ ꝟitatẽ de vino. magꝭ. n. ꝓuocat ſputũ aq̃ ordei q̃ꝫ vinũ: vt Gal. j. liº 3º caº de vino ſup illo. §. [Dulcis potꝰ.]ſi ꝟo tu vis in telligẽ ꝙ illa ſint hũioꝛa q̃ntũ ad q̃litatez q̃ ineſt eis h̃ ẽt vr̃ falſum: qꝛ maioꝛi hũiᵗᵉ ꝑticipat aq̃ ordei q̃ꝫ hydromel nec vinũ. nã vinũ ꝛ hydromel ſũt ꝯuertibilia in colam. aq̃ ꝟo ordei nõ. vt hẽt̃ in te. ꝛ i co. caº de vio ꝛ caº de hydromelle. ¶ Ad qð dõm eſt ꝙ arbitroꝛ vinũ ꝛ hydromel eẽ hũioꝛa q̃ꝫ aq̃ ordei q̃ntũ ad ſuũ effcm̃ ſm ꝙ h̃ accipit Hip. nec ob ſtat dcm̃ Gal. dicẽtis ꝙ aq̃ ordei eſt ꝯueniẽtioꝛ q̃ꝫ vinũ. nã in iſto cãu. ſ. añq̃ꝫ eger icipiat ſputare. vinũ ꝛ hydromel qꝛ ſũt ſubtilioꝛa ꝛ minꝰ nutritiua q̃ꝫ ptiᵉ. magis ꝓuocãt ſputũ q̃ꝫ ptiſana. ſꝫ poſtq̃ꝫ icepit ſputare. ptiſana magis adiuuat ad excreãdũ q̃ꝫ illa: qꝛ magꝭ ꝯfortat ꝟtutem. [Q. ſi tũc os ſcm̃ fuerit huᵐ. ꝛ de pulmõe optie expuerit.]h̃ duᵗ de te. ꝛ ð co. de te. qdẽ ſic. vr̃. n. ſupfluꝰ. nã poſtq̃ꝫ dix̃ huᵐ. nõ opoꝛ tebat dicẽ. ꝛ ð plone optie expuerit. ¶ Ad qð dõm eſt ꝙ p h̃ qð dixit huᵐ itelligit q̃ntiᵗᵉᵐ eiꝰ qð euat̃. ſ. ꝙ tãtũ eſt ꝙ reddit os huᵐ. ꝛ p h̃ qð dix̃. ꝛ de plone ꝛc̃. itelligit digõnẽ eiꝰ qð euat̃. ❡ Uel dic ꝙ h̃ qð dix̃. ꝛ de plone ꝛc̃. expõit p̃ꝰ dcm̃ [ꝛ iur]. 2ª replĩo denegãda nõ eſt.]ſꝫ q̃rit̃ cũ Hip. i hac egriᵗᵉ augmẽtet cibũ. nũqd dẽmꝰ itelligẽ augᵐ i nũo ob ſo nũ vl̃ i q̃ntitate vr̃ ꝙ dẽat itelli additõ i nũo ex mõ loqndi. d. eni 2ª replĩo. denegãda nõ ẽ. ❡ Sꝫ ꝯ vr̃ ꝙ dẽat itelli additõ in q̃ntio ꝛ nõ i nũo: dix̃. n. ð. iº. §. [ſi ĝ eger bis.] ꝙ eger oꝫ ſumẽ bis de ptiᵉ. ſi i ſaniᵗᵉ erat viſus bis comedẽ. q̃re añ q̃ꝫ os eẽt huᵐ. talis īfirmꝰ bis comedebat. ¶ Ad qð dõm eſt ꝙ credo additõez eẽ faciẽdã in q̃ntio ꝛ ñ i nũo. qð mfat̃ p h̃ qð. d. replĩo denegãda nõ ẽ ꝛc̃. q. d. ſi eger bis comedebat paꝝ cũ erat egriᵗᵉ ſicca mõ cũ ẽ hũiªoꝫ bis comedẽ ꝛ plꝰ in q̃ntiᵗᵉ. [q. n. certioꝛe ꝛc̃.]h̃ mfat Hip. īfirmũ aliqs diebꝰ re fici. ꝓp criſiꝫ ꝓpiquã. cũ ꝯriũ maniᵉ vr̃. nã criſ ſit i ſtatu ꝛ in ſtatu tenuiſſima dieta neceſſarium eſt vti.

¶ Preterea. 4º. cañ. ſen prima de dieta febricitantiuꝫ dicit̃ ꝙ q̃nto propiquioꝛ eſt criſis tãto dieta dꝫ magꝭ ſubtiliari.

¶ Ad qd̄ dc̄m eſt ꝙ .2. eſt criſis. vna qdē in q̄ ꝑus fit digō totius m̄ie ⁊ poſtea fit euō eius ſubita ꝑ vnicā expulſionem. puta ꝑ fluxū vētris ⁊ ꝑ ſudorē ⁊c̄. ⁊ ꝓpe talē criſim dēmus vti dieta tenuiſſima. Eſt autē alia criſis in qua ꝑticularis fit digō ⁊ ꝑticularis euō ⁊ nō reſuat ad vnicā ⁊ magnā expulſionē. ſed ſic̄ digerit ita euāt vt in pleſi. ⁊ ꝓpe talē criſim debem⁹ ingroſſare dietā. ¶ Aut dic ꝙ cū pleticus habūdant ſputat. tūc morb⁹ eſt in declinatiōe q̄ ad accn̄a. lʒ ſit in ſtatu q̄ ad alteratiōnē. m̄ie. [De his autē q̄ ꝓmiſim⁹ qd ⁊ q̄lit dc̄m eſt max ꝯuēit ⁊c̄.] .i. ea q̄ dcā ſunt d iſto regimie vt plimū ꝟa ſunt q̄ʒuis alia deficiāt nobiliora ⁊ ꝟiora de qb⁹ dicet̄ .ī. in illo ca°: [niſi ḡ medic⁹:] [ſed q̄ʒto ſputi plꝰ ſm q̄ʒtū refectiōis plus adhibēdū eſt:] ſed ꝫ qn̄ ſputū maxime habūdat. tūc pleſis eſt in ſtatu ſic̄ di in ꝑ de criſi. qn̄ autē egri^{do} eſt in ſtatu. oʒ vti dieta tenu^{ma} ⁊c̄. ¶ Ad qd̄ rn̄ ſicut paulo añ dixi: [h autē vſqʒ ad hmōi tp̄s ⁊ poſtea duob⁹ dieb⁹ exequēdū eſt.] ſʒ ꝫ. ponam⁹ ⁊ eni aliquē hūiſſe pfcāʒ criſim. tūc ḡ erit i cōualeſcētia. ſʒ ꝯualeſcētes debēt dictari mediocrit int̄ ſanos ⁊ egrotātes q̄re nō dʒ ſuari dieta ꝓt duob⁹ diebus poſt criſim. ¶ Ad qd̄ dc̄m eſt ꝙ dc̄m hip. hʒ locū qn̄ du de criſi an ſit pfcā. ſʒ ſi certū eſſet criſim eſſe pfectā ſtati poſt criſim fuiſſet mutata dieta. naʒ aliqd ꝯcedit cū du de morbo qd̄ nō ꝯcederet ſi certa eēt nā morbi vt .ī. 2° li°. de cura pleſis. ꝑcepit eni hip. adhiberi caleſcōriū. Si tn̄ ꝯſtaret corp⁹ eē plectoricū. ꝑ⁹ adhibet̄ flōmia vl farmacia. q̄ʒ caleſcōriū. [Deinde ꝟo qb⁹ t̄min⁹. ⁊c̄.] h ad ūerbiū ordinādi nō dʒ h ſcrib: ſʒ .ī. in fine orōnis. ibi. [eis ſus ad prādiū da.] dʒ eni hec orō ꝯti ſcribi ſic. [h aūt vſqʒ ⁊ poſtea duob⁹ dieb⁹ exeq̄ndū in illis morbis qbus videris t̄minū .5. die. vl .7. ⁊c̄. deide da ius ad prādiū ⁊c̄.] ⁊ iſte modus legēdi habet̄ ex alia trā. ſʒ h du. ꝓp qd hipp. ꝫrit hūc ſmonē ad morbū q hʒ criſim .5°. die vel .7. vel .9. ¶ Ad qd̄ dōʒ eſt ꝙ iō fecit. q egri^{ne} q̄ cito terminat̄ magis ſunt ſuſpecte ad recidiuā q̄ʒ ille q̄ ſūt lōgiores. [⁊ vt ēt parē ⁊ iparē ꝯſideratio amplectat̄.] egri^{do} autem dr̄ hēre motū iparē qn̄ in dieb⁹ iparib⁹ magis affligit: vt puta .3^a .5^a .7^a. ⁊c̄. ⁊ dr̄ hēre motū parē. qn̄ in dieb⁹ parib⁹ magis affligit: vt .2.4.6. ⁊c̄. ſic dr̄ 3° de creticis. ¶ Sed vr̄ hipp. deficiēs. eſt eni egri^{do} q̄ nō hʒ motū parē neqʒ iparē. ſed ꝯcluſuʒ: vt hēt̄ .2° de febrib⁹ ca° vlt°. ¶ Ad qd̄ dōm eſt ꝙ hip. nō defic̄ iponēdo ſolū duos mot⁹ ⁊ nō ponēdo motū ꝯcluſum: q ipe logt̄ h de morbo acu. q eſt cū apate. morb⁹ aūt q eſt cū apate nunq̄ʒ hʒ motū ꝯcluſū. ſʒ piodic̄. vt dr̄ 2° d ſe. ca° vltio. §. finali. ¶ P. nō vr̄ ꝙ debuiſſet ponē in iſto loco por^{m} parē. qn̄ egri^{do} q̄ mouet̄ motu pari eſt lōga. ⁊ illa q̄ mouet̄ motu ipari eſt breuis. ſic dr̄ .ī. de creticis. egri^{o} ꝟo de q̄ h logt̄ eſt valde breuis q̄ terminat̄ in .7. vel .5. vel .9. q̄re hʒ motuʒ iparē nc̄io. ¶ Ad qd̄ dōm eſt ꝙ iſta egri^{do} vſqʒ ad criſim motū iparē hʒ nc̄io. verūtn̄ poſt criſim ſi rediret poſſet hr̄e motū parē. ⁊ tūc fieret lōga egri^{o}: vt hēt̄ in co. illi⁹ apħ. [febricitāti ſudores.] [In cibū muta.] h itel lige cibū q debet̄ ꝯualeſcētib⁹ de qb⁹ determlat Gal. vlti° ca° de cauſis in tegni. ſup h. §. ꝓcat̄ q̄ōnib⁹ de co. [ſʒ h eis maxie ꝯtigūt ⁊c̄.] ſup h. §. du de co. ⁊ de te. de te. ſic. [ſed h eis maxie ꝯtigūt.] hec ſra. du. pōt exponi. vno qdē mō vt qd̄ h dr̄ referat̄ ad totū qd̄ dc̄m ē in h ca°. vt ſit ſenſus ꝙ oīa iuua^{ta} q̄ hn̄t ex iſtis. cañ. q ſūt dci in h ca° maxie locuʒ hn̄t in hijs pleticis. q ſumpſerūt a ꝑn° morbi. pti^{am} nō colatā. ⁊ rō hui⁹ pōt eē q pigui⁹ dietare ⁊ augmētādo ꝓcedē in dietādo ſecuri⁹ pōt fieri in pletici q ſūpſerūt a ꝑn° pti^{am}. cū toto q̄ʒ in alijs. q tales pletici hn̄t egri^{nem} ſuaʒ magis q̄tā ab accn̄tib⁹ ⁊ nō idiget vſu medicaminū. ⁊ h° i iſto. §. ponit̄ .6. cañ. ꝑncipalis. alio ꝟo° pōt referri ad ꝓxie dcā in ꝑce^{tt}. §. ibi [ſed q̄ʒto ſputi plus fuerit ſm q̄ʒtū.] vt ſit talis ſenſus ꝙ additio refectiōis ſm q̄ʒtitatē hūectatiōis ⁊ ꝯtinuatio talis diete duob⁹ dieb⁹ poſt criſim. ⁊ ꝑmutatio paulatina ad alios cibos max iuuant eos q ſumpſerūt a ꝑn° morbi pti^{am} nō col. ⁊ rō h⁹ ꝑt eē q vetes a ꝑn° morbi. pti^{a} cū toto. magi ſūt apti ad recidiuā q̄ʒ q vtunt̄ colata vel q vtunt̄ ſolo potu. qn̄ groſſior dieta magi facit morbū. aptū ad recidiuationē q̄ʒ ſubtilis dieta ⁊ h°. qd̄ in h. §. dr̄. nō eſt cañ. p ſe. ſʒ eſt ps q̄nti cañ. ⁊ ſic exponēdo oportebit mutare. dicēs a ꝑn°. ca poſitas vt dicat̄ ꝙ in h ca° ponit auc. tn̄ vj. cañ. [q pti^{aʒ} cū toto exercuerūt. ab initio morbi.] ſʒ ꝫ. h eni vr̄ hip. cibare pleticū a ꝑn° morbi. ſʒ pleticus nō cibat̄ a ꝑn° morbi. p pti^{am} cū toto. qm̄ pti^{a}. nō dʒ dari pletico niſi cū apparēt ſig̃ digōnis: vel poſt criſim. vt .ī. dicet̄ in fine. ꝑ li. ⁊ in fine .2^{i}. ¶ P. vlt° ca°. h⁹ li. in illo. §. [porro.] docet hip. ꝙ pletico. ꝑ dʒ dari ſucc⁹ pti. 2° croſſum eius. q̄re nō dʒ dari pti^{a}. cū toto a ꝑn°. ¶ P. Gal. in exponē illū. §. [⁊ opʒ vt dct̄ in ꝑn° infirmus.] expſſe dic̄. ꝙ ibi. auc. nō accepit ꝑn^{m} p ꝑn° egri^{nis}: ſed accepit ꝓut ſigt̄ colorē itētionē. ¶ Ad oīa h ꝯria. dōm eſt ꝙ in h loco nō accepit hip. ꝑn^{m} pro ꝑn° egri^{nis} inq̄ʒtū eſt vnū de 4^{or} tp̄ib⁹ morbi: ſʒ inq̄ʒtū accipit̄ pro trib⁹ ꝑ^{is} dieb⁹ morbi. ⁊ h ꝓbat̄ p Gal. i illo. §. [dico ḡ.] dic̄ eni ibi ꝙ pti^{a} cū toto dʒ vti infirm⁹. qn̄ illud qd̄ expuit eſt ſm ꝙ oʒ. ⁊ h ē qn̄ ſputū eſt digeſtū. in ꝑn° ꝟo morbi ꝓut ē vnū de .4. tp̄ib⁹ morbi. nō ꝑt ſputū eē digeſtū. [vel dic. ꝙ ſunt qdā pletici in qb⁹ poſſe eſt dare. a ꝑn° morbi. pti^{am} cū toto:] ⁊ dato ꝙ nō appeant ſig̃ digōnis dein̄ ꝓcedere diminuēdo vſqʒ ad ſtatū q determiat̄ penes accn̄a. ⁊ tūc vti dieta tenuiſſima vſqʒ q̄ eger icipiat ſputare: q̄re in talib⁹ pleticis erūt tres mutatōes diete. nā ꝑ mutant̄ a dieta ſanoꝝ ad ptiſanā. 2° mutant̄ ad dietā tenuiſſimā. 3° reuertunt̄ ad vſuʒ pti. ⁊ iſti ſunt illi q̄rū pleſis eſt ita lōga ꝙ nō pn̄t ſtare ſine cibo vſqʒ ad ſig̃ digōnis. puta ſi pleſis dēat durare. vſqʒ ad .14^{m} diē: vel vſqʒ ad .xx. ⁊ ſig̃ digōnis differāt venire vſqʒ ad diē .7. vel .xj. ⁊ ſit talis ꝟtus q̄ non poſſit durare vſqʒ ad hūc terminuʒ. ¶ De co. ꝟo du. [dico ḡ ꝙ qn̄ illud qd̄ expuit̄ cū ſputo eſt ſm ꝙ opʒ.] h vr̄ Gal. diminut⁹. debebat eni ponē aliā ꝯdictionē q̄ exigit̄ ad h vt infirm⁹ poſſit ſumē ptiſanā cuʒ toto que eſt ꝙ in egri^{ne} nō ſit accn̄s timoroſuʒ ſic̄ ipſe dixit. ā .i co. illi⁹. §. [ꝓpea cū eā in his morbis.] ¶ Ad qd̄ dōm eſt ꝙ lʒ iſta ꝯdictio nō ſit expſſe poſita tn̄ ō nec̄i^{o} ꝯſeqt̄ ad i^{d} qd̄ dix h Gal. .i. ꝙ ſputū ſit ſʒ ꝙ oʒ. nā qn̄ ſputū ē tale ac^{n}ſedāt̄ vt dicet̄ iſequēti. §.

¶ Textus. XXVII.

¶ In pleureticis: ſi a ꝑncipio adſit facilis ſputi ꝓiectio: etenī dolor mox vt pus expuē cepint: vltro deſcēdo meliorant̄: purgatio quoqʒ ad pfectionē curatiōis vēturaʒ ꝑducit̄: virus ꝟo min⁹ tūc coadunat̄: q̄ʒ ſi ab hac diuerſa dieta detur. Nec nō etiā terminus leuior: atqʒ purgatiōis efficacior: minuſqʒ recidiu⁹ vētur⁹ eſt.

¶ Qd̄ eſt q dolores in eis qui hn̄t pleureſim quieſcunt ſtatiʒ ex ſeipſis: cū incipiunt ſpuere aliqd cui ſit quātitas ⁊ bonificat̄ eorū mūdificatio. qd̄ eſt: q mundificatio eorum tūc eſt magis completa ⁊ aggregatio puris in eis eſt minor q̄ʒ ſi regerent̄ cōrio hui⁹ regimis ⁊ criſis eſt facilior: ⁊ melior euātio: ⁊ minor reditio.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Oīa aūt iuuamēta hec hūt a ptiſana ordei: qn̄ hūiditas quā expuē eſt nec̄e. humectat̄: ⁊ icidit̄ inciſiōe eq̄li qm̄ virtus ꝯfortat̄: ⁊ mūdificatio iſtoꝝ anhelit⁹ ab hūorib⁹ malis fit his duab⁹ actiōib⁹ .ſ. hūectatōe ⁊ iciſiōe veloci⁹. Et nos inenim⁹ hos hūores: hydromei hūectare ⁊ etiā eos incidere. Uehemētia aūt ꝟtutis ⁊ fortitudo ei⁹ nō inenit̄ in hydromelle ſic̄ iuenim⁹ eas in pti^{a} ordei. In pane aūt ⁊ i illo qd̄ noiat̄ cādaruſuʒ inenim⁹ cōuerſionē illius. qd̄ eſt: quia

vehemẽtia ꝟtutꝭ: ⁊ fortitudo eius inueniunt̃ vtriſq;. humeratio aũt ⁊ inciſio nõ inueniunt̃ in eis neq; alijs ex reliqs cibis quos de ꝯſuetudine medicoꝝ eſt dare īfirmis ſicͦ oua: teſticuli galloꝝ: ⁊ piſces petroſi: ⁊ pulli colũbini: ⁊ q̃ ſunt illis ſilia: ⁊ medicꝰ etiã q dat īfirmo q bꝫ pleureſim poſtq̃ declinat eius egritudo declinatiõe cõpleta: ita, vt nõ indigeat aliq̃ rerũ: excepto ſputo illoꝝ humorũ qui digeſti ſunt cuꝫ ſputo: lẽtes fridas factas cũ aceto neſcio putat̃ de eoꝝ ip ſe eſt cauſa mortis eius ꝓpterea ꝙ ſuffocat̃ in nocte ſcḋa. Uerũtamẽ tu nõ inuenis aliquẽ ex eis qbus eſt rõ qui lẽtibus cibet infirmos: cũq; infirmus: hydromel ⁊ ordei ptiſanã abhorret ⁊ nõ bibit eas: tunc magis ꝯueniẽtes cibi ſut piſces petroſi preparati cum aq̃: ⁊ porris: ⁊ aneto: ⁊ ſale: ⁊ quãtitate olei tẽperata. Ex reliqs autem piſcium ſpẽbus quoꝝ paſtus nõ eſt in petris piſcis q noiat̃ auliſcus. Et oꝫ quidẽ vt p̃cedas ⁊ des ei ante illud aliqd de ſecaniabin. qḋ eſt: qꝛ ſecaniabin non nocet ſtõ niſi fuerint nerui illius egri infirmi ⁊ matrix mulieris: ſumãt ergo loco illius quaſdaꝫ medicinas reliquas: ſicut medicinã factã cum praſſio: ⁊ radice liquiritie: vel lilij. Hec medicina ſola qñ bibit̃ cũ hydromelle maturat ſupfluitates que ſunt in pectore ⁊ pulmone maturatione bona ⁊ fit facile ſpuere eas cum ſputo.

Expoſitio Thaddei.

Poſtq̃ Hip. in p̃ce[1] parte hꝰ ca[1]. poſuit vj. cañ. circa adminiſtratione ptiſ[c]. ponit h. 7[m] cañ. approbatiuũ talis ptiſane adminiſtratiõis. inducẽdo ſpãlẽ morbũ. ſ. pleureſim, ⁊ in ſua approbatiõe ponit tres cãs ad ꝓbãdũ bonã eſſe talem adminiſtratõeꝫ ptiſ[c]. quarũ p̃[a] ſumit̃ a quiete accñtiũ 2[a] ſummit̃ a bonitate purgationis. 3[a] ſumit̃ a laudabilibus ꝯditiõib[9] criſis. p̃[m] facit vſq;: [purgatio q̃:] 2[a] vſq;: [nec nõ ⁊ terminꝰ:] 3[a] vſq; ad finẽ. Dicit ḡ ſic de p̃[a]. ꝙ bñ dictuꝫ eſt ꝙ ptiſ[a] dꝫ ſic adminiſtrari. in morbis acutis. qꝛ ſi nos ꝯſideremꝰ pleureticos qñ ſpuẽ ceperint in q̃ſti[e] de q̃ ſit curãdũ. ſtatĩ mitigat̃ dolor in eis. vtẽdo p̄dcã dieta ⁊ hoc de prima. De 2[a] dicͭ ꝙ mũdificatio mãe plẽſis ſit melior cũ hac dieta q̃ cũ alia. qm̃ purgatio magis ducit̃ ad pfectiõeꝫ: ⁊ qm̃ virtus in ipſo apãte minꝰ adunat̃ cũ tali dieta ⁊ hoc de 2[a]. De 3[a]. d. ꝙ cũ tali dieta ſit criſis leuior ⁊ efficacioꝛ purgatiõis ⁊ minoris recidiuatiõis q̃ cũ alia dieta. [Impleti cis eni ec̃.] textꝰ alterꝰ trã. icipit ibi: [qḋ eſt qꝛ dolores.] cuiꝰ co. ibi: [oia iuua[a]:] circa cuius expõnẽ Gal. tria notat. nã p̃ reddit cãm ꝓp quã ptiſ[a]. fac̃ hec iuua[a]. 2[o] ponit cõparatione int̃ ptiſ[a] ⁊ alia cibaria. ⁊ poſ[9] penes illã cãm. 3[o] rñdet tacite qõni. p̃[a] vſq;: [⁊ nos inuenimꝰ:] 2[a] vſq;: [cũ infirmis hydromelꝫ] 3[a]. vſq; ad finem: Pars 2[a] diuiſ[r] in. 2. in q̃rũ p̃[a] ponit cõparatõeꝫ inter ptiſanã ⁊ alia cibaria ⁊ poſ[9]. q̃ erãt aliq̃lr rõnabilia. In 2[a] ṽo ponit cõparatione int̃ ptiſ[a]. ⁊ alia cibaria ꝯſuo irrõnabilia. p̃[a] vſq;: [⁊ medicꝰ.] De p̃[a]. d. ꝙ ptiſ[a]. facit iuuamẽta q̃ Hipp. ponit in h. ꝓp duas opõnes q̃s ipa facit. q̃rũ pria eſt mãlis. ſ. mãe expellẽde habilitatio. 2[a] ṽo eſt opatio cibalis. ſ. ꝟtutꝭ ⁊ ꝯfortatio. bilitatio ṽo mãe expellẽde duabꝰ fit opatiõibꝰ. ſ. hũectatõe ⁊ inciſiõe eq̃li. ⁊ h de p̃ma. De 2[a]. d. ꝙ opõ p̃ma medicinalis q̃ eſt hũectare p̃. hu. ⁊ icidẽ repit̃ in hydromelle ſicͭ i ptiſ[a]. ſed ꝯfortatio ꝟtutꝭ nõ inuenit̃ in eo ſicͭ in ptiſ[a]. In pane aũt ⁊ cãdaruſo inuenit̃ ꝯfortatio ꝟtutꝭ ſicͭ in ptiſana ⁊ maior q̃ ſin ptiſ[a]. opatio ṽo medi[lis] q̃ eſt hũec[a] ⁊ iciſio nõ inueniunt̃ in eis ſicͭ in ptiſ[a]. ⁊ nõ ſolũ cadit hec opatio int̃ ptiſanã: ⁊ cãdaruſuꝫ ⁊ panẽ: ſed ẽt int̃ ptiſ[am]: ⁊ cibos reliq̃s: q̃s medici ꝯſueuerũt dare īfirmis. q̃les ſũt oua. teſticuli galloꝝ. pulli colũbini: ⁊ hijs ſiles. ⁊ h de 2[a]. De 3[a]. d. ꝙ iſti cibi q̃ ſũt p̄miſſi differũt a ptiſ[a]. qꝛ nõ icidũt ⁊ hũectãt mãm expellendã. ſꝫ cibi ſtiptici nõ ſolũ carẽt illa bona opõne q̃ eſt humectatio ⁊ iciſio: ſed faciũt opõnẽ ꝯ̃iã illi. vñ medicꝰ q dat lẽtes fractas cũ aceto. pleuretico iã exiſti in decliatiõe cõpleta adhuc tñ manẽte ad expellẽ[m] mã digeſta putat̃ eẽ cã ꝯ nõ ds talis pleurici. pole, nãq; eſt vt in nocte 2[a] ſuffocet̃ iſirmꝰ. ꝓp talẽ cibũ: ⁊ h de 3[a]. De 4[a]. d. ꝙ poſſet qs q̃rẽ hãc qõnẽ. ponamꝰ ꝙ infirmꝰ abhorreat hydromel ⁊ ptiſ[am]. tũc q̃les cibi ꝯueniũt loco ptiſ[e]? Cui rñdet dicẽs ꝙ tales ſut piſces petroſi p̄pati cũ aneto porro ⁊ ſale. ⁊ q̃ti[te]. olei tẽpata ⁊ piſces etiã nõ petroſi ꝯueniunt q noiant̃ auliſcũ. ań tñ q̃ exhibeas illos oꝫ p̄mittẽ oximel. niſi qs hẽat mẽbra neruoſa debilia. in hõitibꝰ aũt mẽbra neruoſa debilia. vt mſiceñſtõm ⁊ ieſtina dẽmꝰ p̄mittẽ loco oximellis. decoctioneꝫ factã ex praſſio ⁊ radice ligritie miſcẽdo ea cũ hydromelle. qñ talis me[na] adiuuat nãm ad digerẽdũ ⁊ expellẽdũ mãm ꝯtentã i pectore ⁊ pulmõe. ⁊ h de 4. Du[r]. de te. ⁊ de co. de te. qdẽ ſic: [mox vt pus expuẽ ceperint] h repit̃ 2[a] ſcriptura: q̃rũ vna. d. [prius.] alia ṽo [plus.] ſꝫ credo 2[am] meliorẽ qꝛ ꝯcordat cũ alia trã. p̃ma tñ eſt color: [vitio] .i. ex ſe ipſis ſola opõne nãe melioꝛat̃. Ul̃ aliṫ vitͦ .i. citoꝛ ⁊ valde. ⁊ tũc itelligas meliorationẽ doloꝝ fieri actõe nãe ⁊ virtutis dicte: ſꝫ ꝯ̃ h dcm̃ opponit̃. nã pleuricꝰ qñ ſpurat ⁊ i ſputo ꝓcedit, pleſis eſt in aug[o] vel in ſtatu vt dꝫ in p̃ de criſi: ſꝫ in ſtatu ſũt accñña fortioꝛa: vt dixit Hip. in 2[a] aph. Ad qḋ rñdet. ꝙ rñſuꝫ ẽ in p̃ce[1]. ḡ. [purgatio q̃:] h vĩ eẽ defectꝰ in litera. deberet eni ſic ſcribi: [purgatio ẽt ſit melioꝛ:] vt pꝫ ꝑ aliã trã. qm̃ purgatio ſit magis cõpleta ⁊ minꝰ virꝰ colligit̃. ita ꝙ bõitas purgatiõis ꝓbat̃ ex pfectõe ſui ⁊ minoꝛi q̃ti[e] puris in apãte collecti: [virꝰ ṽo minꝰ coadunat̃:] h ꝑ virꝰ intelligẽ poſſumꝰ mãm ipſiꝰ virtus ꝯtentã in apãte: et poſſumꝰ itelligẽ ꝑ virꝰ mãm ſotiliatã q̃ egreſſa eſt ab apa[te] ꝑ viã reſolõnis ⁊ eſt attracta in pulmonẽ. nã vtroq; mõ minoꝛat̃ virꝰ cũ obſuatiõe talis diete: [q̃ñ ab hac dieta diuerſa.] diuerſa q̃dẽ dieta itelli̇̃r in 4[or]. ſ. q̃nti[te] ciboꝝ. q̃li[te] coꝝ tpe ⁊ ordie. In q̃li[te] q̃dẽ diuerſificat̃ dieta a ptiſ[a] ſicͭ dieta in q̃ dat̃ panis ⁊ cãdaruſuꝫ ⁊ teſ. galloꝝ. ⁊ ſilia. In q̃nti[te]. ṽo vt ſi det̃ plus vel minus q̃ expediat. In tpe aũt puta qñ cibat̃ pleureticꝰ añ q̃ debeat vel poſtea. In ordie vt icipiat a ſubtilloꝛi dieta ꝓcedẽdo ṽſus ſpiſſiorẽ ſcḋm aug[m] ſercãdi. ⁊ oĩa iſta colligũt̃ ex te. Hip. ⁊ ex co. Gal. in p̃. aph. ⁊ i illo ca[o]. [nec nõ ⁊ terminꝰ.] In h iuua[to] põit Hip. 4. ꝯdictiões laudabilis criſis. ſ. qꝛ talis criſis eſt ſalua. manifeſta. completa. ⁊ certa. ſaluã monſtrauit criſim cũ dixit terminꝰ leuioꝛ. i. cũ lenitate accñtium. manifeſtã ⁊ cõpletã tetigit. cum dixit. purgõnis efficatioꝛ. nã in q̃tũ dixit. purgatõis. oñdit illã criſim eẽ manifeſtã. i. hñtẽ rõnabilẽ cãm. cõpletã ãt criſim tetigit cũ dixit efficatioꝛ. ꝑ h eni oñdit ſufficientẽ euacuationẽ: ⁊ ſic cõpletã criſim. certã aũt. tetigit cũ dix. [minuſq; recidiuꝰ] certa. nãq; criſis dicit̃. q̃ eſt ſine recidiua. obmiſit aũt duas de ꝯdictiõibꝰ criſis laudabilibꝰ. ſ. ꝙ fiat in die cretica: ⁊ ſit bona. q̃ vtriq; neſcio ꝯſeq̃t̃ ad p̄dcãs. de hijs aũt. vj. ꝯdic[bꝰ]. determinãt Gal. p̃ d cretic. ⁊ in co. illiꝰ aphoriſmi: [ea q̃rũ criſis fit.] D. du[r]. d iſta criſi an itelligat̃ q̃[m] ad euõnẽ mãe cõtẽte in apãte. an itelligat̃ q̃tũ ad euõnẽ mãe. fe. acu. ⁊ ꝙ p̃ mõ intelligat̃ vr̃. qm̃ in pleureſi apa eſt p̄ncipalis egri[do]. fe. aũt eſt accñs. ⁊ ſic p̄ncipali egri[ni] attribuẽda eſt criſis ſiue euõ cretica. ꝙ aũt 2[o] mõ intelligat̃ ꝓbat̃: qꝛ euõ cretica dꝫ eſſe ſbita. ſed mã ꝯtẽta in apãte. euat̃ paulatĩ. p reſolõnẽ ⁊ ſic nõ dicit̃ cretica. ſicͭ hẽt̃ in 3[o] de criſi. D. Gal. in p̃ de criſi qñ recitat egri[tem] anxij. ponit in eo factã eẽ criſim in die. xxxiiij. ꝑ ſudorẽ. ⁊ dixit ibidẽ ꝙ mã fe. euata fuit cũ vr[a]. ⁊ credo ꝙ cũ vr[a] itelligat. S. ſudorẽ. ⁊ mã apatis euata eſt ꝑ ſputũ. q̃re euõ cretica attribuit̃ mãe fe. Ad qḋ dõm eſt ꝙ ꝓp̄e accipiẽdo euationẽ creticã. nõ debemꝰ intelligẽ illã per quã euat̃ mã fe. diffuſa in oĩbus membris. euatio ṽo que fit de apãte nõ eſt ꝓprie criſis cretica. nec obſtat qḋ opponit̃. ꝙ apa ſit p̄ncipalis egri[da]. q̃re ſibi ſoli debet̃ euõ cretica: qꝛ nõ ẽ icõueniẽs creticã euõnẽ attribui morbo q ſequit̃ apa. cũ in h li[o] ſit ſmo Hipp. de morbo acuto qui eſt cum feb. vt patet in co. primi cap[t]. De co. ṽo ſic. [oĩa autẽ iuua[a]:] h q̃dẽ iuua[ta] ſt̃ 4[or]. ſ. ſedatio doloris. pfectio purgõnis future. minoꝛ coaduuatio

purie ⁊ criſis cū laudabilib⁹ ↄdictióib⁹.⌈⁊ medic⁹ etiā q dat infirmo.⌉In h̄.ſ.ponit Gal.ꝙ īfirm⁹ moriť poſt cóple tā declinationē ꝑ oblationē lentiū:ſed nó vī.nā qñ cóplera eſt declīatio egritudo eſt in ↄualeſcētia in q̄ ſi ꝑfecta eſt.nó remāſit mā cūāda.q̄re ñ ē poſſe ſuffocari ex cómeſtióe lētiū.

¶ P̄.nó eſt poſſe mori in declinatione.ſic dī.3° de criſi.ḡ nec multo magis in ↄualeſcētia.¶ Ad hāc q̄ónē dico ꝙ aut. nó dixit ꝙ declinatio fuerit cóplera ab'ᵉ.ſed ponit hāc ad dirionē.ſ.ꝙ eger nó indigeat aliq̄ re.excepto ſputo illorū humorū qui digeſti ſunt.In qb⁹ ỽbis oñdit ꝙ q̄uis hu.fa ciētes apa ſint digeſti.tñ nó ſunt cūati:⁊ ꝑꝑ hoc potuit co meſtio lētiū eē cā mortis ꝓhibēdo expulſióē māe iā dige ſte:⁊ h̄ nota ꝙ in hac comeſtióe lētiū eſt acetū qd̄ q̄dē inci tat ad tuſſiȝ faciēdā ⁊ ſunt lentes q̄ ſua ſtipticitate ꝓhibēt ſputū expelli.⁊ ex tali lucta ↄtigit īfirmū ſuffocari⌈ cū īfir mus hidromel ⁊ ordei ptiſanā abhorreat:⌉ſed ↄ̄ videť eñ ponere malum cibū pro febricitantib⁹ loco ptiˢ.ponit eñ piſces petroſos ꝑparatos cū ſale.porris.aneto.⁊ q̄ntitate. olei ſufficiēti.oīa eñ vñr eſſe augmētātia fe.⁊ putredinē. nā piſces q̄ ſt corruptibiles putredinē ḡnant.porri ⁊ ane tū.⁊ ſal.q̄ calida ſūt ⁊ ſic.fe.augmētāt.oſm v̓o q̄ ē vnctuo ſum.calorē febrilē.iſlāmat.¶ Ad qd̄ dōm eſt ꝙ Gal.nó i tēdit ꝙ oīa ſbialiť ⁊ corpalr debeāt miſceri cū piſcib⁹:ſed debēt piſces cōq̄ſſari ⁊ agitari cū iſtis reb⁹ ad remouēdū viſcoſitatē piſciū:⁊ ad faciēdū piſces eē meliorē cibū ꝑ cō paratiónē ad mām ap̄atis digerēdā ⁊ expellendā.porri ⁊ anetū ⁊ ſal remouēt a piſcib⁹ viſcoſitatē ⁊ grauedinē odo ris:⁊ attribuūt eis v̓tutē ſubtiliatiuā ⁊ īciſiuā.oleum v̓o poniť ad remouēdum aſperitatē quā iſte me'ᵉ addūt piſci bus.⌈qui noiant aulıſcū:⌉hoc eſt gen⁹ piſciū pu̓o ꝝ q̄ vo canť vligines ⁊ eis ſiles ſunt triſſie ⁊ hijs ſimiles.

¶ Textus. XXVIII.

¶ Ptiſana v̓o ex optimo ordeo facta bene ad perfectionē excocta eſſe dȝ: precipue aūt ſi nó colatā dare volueris:ſimilr autē ⁊ ſi colatam.

¶ Et oportet vt ptiſana ordei ſit facta ex melio ri ordeo ⁊ bonificeť eius decoctio vltima bo nitate:⁊ proprie ſi non eſt voluntas niſi vt ad miniſtretur aqua eius tñ.

¶ Commentum Galeni.

Ordei me lious co gnitio.

¶ Et opȝ vt cognoſcas melius ordeū ante experientiā eius per ipletiónē eius ⁊ ipſius ſpiſſitudinem tñ.In experiētia v̓o eius ꝑ decoctionē melius eſt qd̄ inflať in decoctióe ſua vltia inflatióe:⁊ eſt ſorbitio que fit ex eo multa valde.Hec enim ſigñatio etiā eſt ſignificatio vera qua cōfidiť in boni tate ordei.Q̄ḋ eſt:q̄ plenitudo nó eſt cū ſigñatióe vera ſu per bonitatē eius neq̄ȝ ipſius maturitatē vel digeſtionem in omni hora:ſed veritas eius eſt ſm plurimū.Hippo.er go precepit vt ptiſana ordei in omnibus horis ſit in vltia bonitate:⁊ ꝓprie quādo nó eſt volūtas vti aq̄ tñ:ſed ſpiſſi tudine eius etiam:⁊ Hippo.iam oſtendit cauſam in illo.

¶ Textus. XXIX.

¶ Cum enim omnes alias habet bonitates lu brica etiam eſt:vnde ⁊ nociuum ordeū ſiquis tranſglutierit id ea ſecum illabendo ſubducit: neq̄ȝ enim inherens tranſmeando vſq̄ȝ loco rum erecti pectoris remanet vel inuiſcatur.

¶ Ḋḋ eſt q̄ ptiſana ordei:cū reliq̄s que in ipſa ſūt de bonitatib⁹ expellit ꝑ lubricitatē q̄ in ipſa eſt nocumētū ordei quādo degluriť.Ḋḋ etiā eſt quia nó morať:neq̄ȝ adheret in trāſitu ſuo in aliquo locorum in rectitudine pectoris.

¶ Commentum Galeni.

¶ Scim⁹ ꝙ Hippocrates itendit ꝑ ſmonē ſuū rectitudo:ſȝ plurimū rectitudinē vie per quā ſit inceſſus:⁊ q̄ñq̄ȝ ſigñat per ipſum rectitudinē icedētis in trāſitu ſuo.Et manifeſtū quidē h̄ eſt:ꝙ rectitudo vie in pectore:⁊ rectitudo aduē tus ptiſane ordei qñ degluriť vt veniat ad ſtōm eſt ꝑ meri. Uult ergo per ſermonē ſuū(q̄ nó adheret aliq̄d de ptiſa na ordei in hac via)qd̄ eſt:q̄ caliditas quādo eſt in egritu dinib⁹ pectoris ⁊ pulmonis vehemēs multa:ita ꝙ exiccet rem que adheret meri exiccatione cuius remotio ſit diffi cili⁹:facit illa res que adheret accidere anguſtiaȝ ⁊ ſitim.

¶ Textus. XXX.

¶ Quippe enim:quia lubriciſſima etiam eſt ſi tim amputat:facile digeritur:valde eniȝ lenis eſt ſi perfectam habuerit coctionem: quibus videlicet omnibus neceſſe habet eger.

¶ Ptiſana quidem ordei eſt lubricatiua val de incidens ſitim velocis digeſtióis:vehemē tis debilitatis:quando eius decoctio:multuȝ ſit bona ⁊ omnibus his rebus indigetur.

¶ Commentum Galeni.

¶ Nó dixit Hip.in eo cui⁹ bonificať coctio ex ptiˢ ordei q̄ ē lubrica valde tñ incidēs ſitiȝ velocis digōnis:ſed addidit ad iliū ſermonē ſuū vehemētis debilitatis.Sermonē autē eiuȝ in eo cui⁹ bonificať decoctio ex ptiˢ ordei:qd̄ eſt lubri cū valde:iam dixi in eis que ꝑmiſſa ſūt. Sermonē v̓o ſuū q̄ eſt incidens ſiti:addidit in ſmone ſuo ꝓpter nām ordei. Et ego quidē iam dixi qualr opȝ vt iudices de ſuba calidi ⁊ frigidi in corporib⁹ aialiū in libro meo de cóplexióib⁹. In corporib⁹ aūt nó ſpirantibus in libro meo de v̓tutib⁹ medicinarū ſimpliciū:verūtñ Hipp.dixit in eo cui⁹ coctio bona ſit ex ptiſana ordei.qd̄ eſt:q̄ eſt velocis digōnis etiā: ⁊ nó ſit talr niſi q̄ eſt diſſolutiuū:nec eſt in eo durities:ne q̄ eſt difficilis mollitióis:neq̄ȝ inflatiuū ꝓpter lōgitudineȝ ſpacij coctóis eius.In eo aūt qd̄ dixit in fine ſmonis ſui:⁊ eſt ſmo eius ꝙ illud qd̄ decoquiť de ptiſana ordei hac de coctióe eſt vehemētis debilitatis:ſi nó dixiſſet:q̄ eſt velo cis digeſtionis:eſſet nobis facile vt diceremus:q̄ ſigñauit per ſermonē ſuū vehemētis debilitatis:ſicut ſi diceret:cō uertiť velociter:⁊ digeriť in ſtō ⁊ alteratur.Oportet ergo quādo preceſſit ⁊ dixit hūc ſmonē vt intelligať ex debili tate eius:aut ꝓpter paucitatē eius qd̄ aduenit corpori ex nutrimento eius:aut qñ tu nó inuenis in eo qualitatē for tē ita vt percutiat neruos aut mentē:ſicut acetū ⁊ vinum.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In precedenti ca° determinauit Hip.de adminiſtratióe pti ſane.róne quātitatis.⁊ ordinis.In hoc determinat de pti ſana róne ſuoꝝ ꝑncipioꝝ eſſentialiū que ſunt mā ⁊ forma: ⁊ diuiˢ hoc caᵐ in duas partes.in quarū p̄ᵃ oſtēdit qualis debēt eſſe illa ꝑnᵃ.in 2ᵃ approbat qualitatē illoꝝ ꝑncipioꝝ per v̓tutes ptiſane.p̄ᵃ vſq̄.⌈cū aūt:⌉2ᵃ diuiˢ in.2.in q̄rū p̄ᵃ approbat qualitatē illorū ꝑncipioꝝ ꝑ vnā v̓tutē ptiˢ.q̄ dr̄ lubricitas.in 2ᵃ approbat p.3.alias v̓tutes repetēdo lubri citatē q̄ ſūt ſiti amputare facile digeri:⁊ eſſe lenē ptiᵃ vſq̄. ⌈quippe q̄ lubriciſſima.⌉ſūt ergo partes.3.i p̄nti lectióe. ¶ De quarū p̄ᵃ dıč.ꝙ ptiſana ordeacea debet eſſe facta ex optimo ordeo ⁊ valde bene ad perfectionē excocta:⁊ ma xime ſi volum⁹ eā dare non colatā ⁊ hoc de prima.¶ De 2ᵃ dıč cū ptiſana ordeacea.hēat oēs bonitates.iter oēs hȝ lubricitatē propter quā nocumētū.quod ordeuȝ faceret ſi trāſglutireť ſub forma ordei ipſa labendo ſubducit:q̄ nó adheret neq̄ȝ remanet neq̄ȝ īuiſcať in aliq̄ loco erecti pecto ris:⁊ h̄ de 2ᵃ.¶ De 3ᵃ.d.ꝙ ptiᵃ ꝑter h̄ ꝙ eſt lubriciſſiᵃ.ſiti amputat.facile digeriť.⁊ eſt lenis ſi ꝑfectā hūerit coctóē: ⁊ hijs omnib⁹ virtutibus indiget ptiᵃ in morbus acut⁹ et

h est qḋ dicit: ſ ptisana vero ex optimo ordeo:] tc. alteri⁹.t.icipit ibi: ſ et opꝫ vt ptiſana def:] cui⁹ co. icipit ibi: ſ et opꝫ vt cognoſcas:] ſup q̄ Gal. duo notat. q̄rū p̄m ē de cognitiōe optimi ordei. 2ᵐ eſt de ꝯdictiōi: h⁹ qb⁹ exn̄tib⁹ max̄ ſit eligēdū optimū ordeū: et optia decoctio. p̄ᵃ vſqꝫ: ſ Hipp. ḡ p̄cepit.] ℂ De p̄ dic ſic. ꝙ optimū ordeū duplici ſigno cog̃ſcit̃ q̄rū p̄ᵐ eſt ꝓbabile. 2ᵐ aūt nec̄iū: ꝓbabile qdē ſignū eſt boni ordei ſpiſſitudo et ipletio: nec̄iū vero ſignū ē vltia iſtatio in decoctiōe: et h de p̄. ℂ De 2° dic ꝙ lꝫ ptiˢ debeat eē bona in acutis morbis vir ꝓp̄e tn̄ reqrit̃ ei⁹ bonitas i morbis in q̄b⁹ vtimur ſola ptiˢ. et qñ vti volum⁹ ptiˢ nō colata. ℂ Cuꝫ aūt et oēs alias hēat bonitates:] alia.t.icipit ibi: ſ Q̄ꝛ ē qꝛ ptiˢ ordei:] cui⁹ co. icipit ibi: ſ ſcim⁹ ꝙ Hip.] Co. ſup i°. §. duo notat. nā p̄ exponit h vbū: ſ In rectitudie pectoris:] 2° ponit cām iſti⁹ vitat̄ p̄ᵃ vſqꝫ: ſ vult ḡ. p ſmonē ſuū:] Dic̄ ergo ſic de p̄ᵃ p̃tc. ꝙ h dictio recti⁴° pōt duo ſigſiare. ſ. rectitudo vie p quā fit icessus: et recti⁴° rei icedēt]. et recti⁴° vie et recti⁴° rei icedēt] eſt p meri. ℂ De 2ᵃ. d. ꝙ magna eſt vtilitas in ptiˢ: qꝛ ipa nō adheret i meri trāſeūdo p pect⁹. qm̄ ſi adhereret calitas icētiua q̄ eſt in egri⁹ pectorꝫ et pulmonis exiccaret ptiſanā adherētē in meri. q̄ poſt modū magnā anguſtiā iduceret: ſ qppe qꝛ lubriciſſima eſt:] alia trāſlatio icipit ibi: ſ et ptiˢ. qḋ ordei eſt lubri⁴:] cui⁹ co. icipit ibi: ſ nō dixit Hip.] In c⁹ expōne ſic ꝓcedit Gal. nā p̄ pōit v̄tutes q̄s h Hip. ponit vſqꝫ: ſ ſmonē aūt ei⁹:] ibi exponit eas illa. 2ᵃ divi̇ in 4ᵒʳ ſm ꝙ 4ᵒʳ ſūt v̄tutes. nā p̄ ſe excuſat de lubricitate vſqꝫ ſ ſmone vero ſuū:] ibi expōit hāc v̄tutē: q̄ eſt ampu⁴ ſiti. vſqꝫ ſ vez Hip.] ibi expōit hāc. ſ. ſ ꝙ velociter digerit:] vſqꝫ ſ in co. aūt:] ibi hāc expōit. ſ. ſ ꝙ eſt valde lenis] vſqꝫ ad finē. ſūt igit̃. v. ꝑtes. ℂ De p̄ᵃ planū eſt ꝙ dī. De 2ᵃ. d. ꝙ ptiˢ. bn̄ decocta: et de opt° ordeo fcā fit lubrica lā pꝫ p ea q̄ dcā ſūt. ē. ca° p̄. ℂ De 3ᵃ. d. ꝙ ptiˢ ſiti ſedat pp nām ordei. ipm. n. eſt frᵐ et qñ miſcet̃ cū aq̄. fit frᵐ et hu. et h de 3ᵃ. ℂ De 4ᵃ. d. ꝙ ptiˢ eſt velocis digōnis qꝛ ipa ē facile ſolubilis et eſt mollis et facilis mollitiōis nꝫ ē iſlātiua: et h ō 4ᵃ. ℂ De 5ᵃ. d. ꝙ p h qḋ dixit Hip. ꝙ ptiˢ ē valde lenis vnū duoꝝ itellexit. aut qꝛ ipa ē pauci nutri⁴. aut qꝛ ipa nō hꝫ forte v̄tutē ſiue q̄li⁴ queadmodū hꝫ acetū et vinū. q̄ pcutiūt neruos et mētē. et h eſt qḋ dic: ſ ptiˢ ex opti° et c.] Du⁹ h de te. et de co. de te. qdē ſic. ℂ No^m. eſt ꝙ ptiˢ fit duob⁹ modis: vno qdē mō ex ordeo pilato decocto in aq̄: et huc mo^m et ꝓportionē aq̄ ad ordeū ponit Iſaac. in dietꝫ pticu⁴ ca° de ordeo. vn̄ ibi q̄ras. alio vero mō fit ex farina ordei. et h 2° mō cōit̃ vtimur. q̄ ēt fit colata et nō colata ponēdo tn̄ de aq̄ ꝙ vſqꝫ ad ꝑfectionē decoctiōis remaneat potabilis: ſ p̄cipue aūt ſi nō colatā:] cui⁹ rō eſt: qꝛ nō colata plꝰ p̄bet de nutrimēto. q̄re magis idiget bonitate māe et forte: ſ ſilr̄ aūt et ſi nō colatā:] ſed ꝯ. vr̄ eni h ponē cōparationē circa rē eādē ꝑ magis et eq̄le. nā i eo ꝙ dicit̃ ſ p̄cipue ſi nō colatā:] ponit eē maiorē nec̄itatē boni ordei. et bone decoctiōis in nō colata. q̄ꝫ in colata. In eo vero ꝙ dic ſ ſilr̄ aūt et ſi nō colatā] ponit eq̄lē eē nec̄itatē in nō colata et col. ℂ Ad qḋ r̄ndēdū ē. 2ʳ vno° ꝙ iſta lr̄a eſt ſupflua. ſ. ſ ſilr̄ aūt et c.] et h pꝫ p. trāſ. arabicā. q̄ nō hꝫ eā. 2° vero mō p expōnē ei⁹ qḋ dic. ſilr̄. vt ponat̃ ibi. ſilr̄. ꝓ ꝯtrario. ℂ De co. vero du⁹. ſ oꝫ vt cog̃ſcas:] Gal. ponit in h loco ſigna boni ordei: ſꝫ nō ponit ſigna bone decoc. q̄re vr̄ diminut⁹. ℂ Ad qḋ dōm eſt ꝙ in 2° ſigno ꝑ qḋ docet cognoſcē bonū ordeū. icludit̃ cognitio bōe decoc⁴. nā qñ ꝑ decoctionē ptiˢ ꝑuenit ad vltimā inflatiōem. tunc di̇ eſſe ꝑfecte decocta. ℂ Vel dic ꝙ ꝑfecta decoctio cog̃ſcit̃ p odorē. nā mixtura ex aq̄ et ordeo aliū hꝫ odorem añ ꝑfectā decoctionē et p⁹ ꝑfectā. et h p̄ncipalr̄ ꝑtinet ad artē cocoꝝ et iō nō opꝫ ponē. ſ Cū aūt oēs alias hēat bonitates lubrica eſt.] ℂ Du⁹ de te. et de co. de te. ſic. vr̄ eni eē ſuꝑflu⁹ ꝑponēdo has bonitates. ſ. lubricitatē et extictiōeꝫ ſitis. nā poſuerat eas. ē. p̄ ca°. ℂ Ad qḋ dōm eſt ꝙ. ē. poſuerat. auctor iſtas bonitates ab⁴. h aūt reſpectiue ad ꝓbādū bonitatē ordei et decoctiōis. ℂ p̄. vr̄ deficiēs. nā nō repetiuit oēs ei⁹ bonitates. ē. poſitas. ſꝫ ſolū duas ex eis. ℂ Ad qḋ dōm eſt ꝙ ipſe duas ſolū explicuit. ſ. lubricitatē: et extictionē ſitis. alias vero iplicuit cū dixit: ſ et oēs alias hēat bonitates:] et duas addit de nouo q̄s nō poſuerat explicite: vel vnā. ſ. facile digeri: et eē leuē. ſ vn̄ et nociuū ordeū.] . i. nocu^m qḋ faceret ordeū itrāſgluttēdo. bōa decoctio remouet. et ex h vbo colli̇r ꝙ tp̄e Hipp. ptiˢ fiebat ex ordeo pilato: et nō ex farina: ſ iō ſecū in labēdo ſeduc:] ſed ꝯ. decoc° nāqꝫ nō vr̄ facē ptiˢ ordei labilē: ſed poti⁹ ſtabilē. decoc⁴ namqꝫ inſpiſſat: ſic dī. 4. metauꝝ. qḋ aūt iſpiſſat̃ nō labit̃. ℂ Ad qḋ dōm eſt ꝙ bona decoc°. cū aq̄ ꝓportiōata nō inſpiſſat. ptiſanā. neqꝫ iuiſcat eā vt figat̃ in meri vel adhereat: ſꝫ adhuc remanet mollis ita ꝙ eſt potabilis. ſ Et locoꝝ erecti pectoris.] ſed h q̄rit̃ cū trāſit⁹ ptiˢ fit p meri. q̄re non dixit ſimpl̄r. ꝙ ptiſana nō adheret in meri. ſed dixit h p circūlocutionē duos ſ locū erecti pectorꝫ.] ℂ Ad qḋ dōm eſt ꝙ cā q̄re h fecit. fuit qꝛ qñ remanet adherētia ei⁹ in meri magis nocet qꝛ meri trāſit p pectus in q̄ eſt cor qḋ eſt mēbrū qḋ in feb. valde inflāmat̃ et iflāmat maxie oia mēbra ſpūalia et q̄ p iſta trāſeūt. ℂ De co. h⁹. §. du⁹. ſ ſcim⁹ ꝙ Hip. intendit p ſmonē ſuū rectitudo. et c.] ſed ꝯ. h vr̄. Gal. ponē diſtictionē inutilē qñ dic ꝙ rectitudo pōt intelligi 2ʳ. ſ. pro rectitudine vie et rec⁴ⁱˢ incedētis. nā ſi via per quā trāſit cib⁹ eſt recta. tūc cib⁹ recte trāſit. ℂ p̄. nō vr̄ ꝙ ibi ſit recti⁴° vie. qm̄ meri fere diagonalr̄ ꝓcedit p latitudinē pectoris. nā incipit a ſpōdilib⁹ colli et tranſit per mediū diaphragmatis. ℂ Ad p̄mū dico ꝙ lꝫ recti⁴° icedētis p viā cōmitet̃ rectitudinē vie. tn̄ diuerſe ſunt rectitudies icedētis et vie. nā rectitudo vie ꝯſiſtit inſitu eq̄li. recti⁴° vero incedētis ꝯſiſtit in ꝯtinuatiōe inceſſus. appellat eni Gal. h rectū iceſſum cū q̄ eſt ſine retētiōe et q̄te. ℂ Ad ſm dico ꝙ lꝫ meri aliq̄lr̄ icedat diagonalr̄ per pect⁹. tā illa diagonalitas nō eſt tortuoſa in ſe ipſa: ſed recta. ſ Quippe qꝛ lubri⁴ eſt: ſitiꝫ amputat:] circa iſtū. §. du⁹ de te. et de co. de te. ſic du⁹. de iſta ꝯūtia. i. qꝛ ē lubrica ſitim amputat. cui⁹ cā vr̄ eē: qꝛ ſi nō eēt lubrica aut gnēraret ſiti qꝛ exiccaret̃ in meri a calitate fe. Itē in h qḋ dic: ſ lubriciſſima:] oñdit magnā eē quātitatē aque cū ordeo ita ꝙ tota ptiˢ ſit frida et hu. cū ordeū p ſe ſit fridum et ſiccū: ſ facile digerit̃ valde leuis:] q̄rit̃. q̄re has bōitates nō poſuit ſupra ca° p̄° qñ laudauit ptiſanā. ℂ Ad qḋ dōm eſt ꝙ lꝫ nō exp̄ſſerit eas tn̄ iclufit in ſupradictis. ℂ p̄. ponit ad lubricitatē ſequi facilē digeſtionē qḋ non vr̄. lubricitas eni ipedit digōnē ei⁹ qꝛ non retinet̃ ſufficient̃. ℂ Ad qḋ dōm eſt ꝙ lubricitas ei⁹ opat̃ in trāſeūdo facile p meri. nō eſt tāta ꝙ ſufficiētē eius retentionē in ſtō prohibeat. ℂ p̄. ſitim amputare et facile digeri nō vident̃ ſimul poſſe ſtare. qm̄ cib⁹ q̄ ē fridus et hu. ſitim. amputat et digōni reſiſtit. qḋ eniꝫ facile digerit̃ eſt calīn et hu. ℂ Ad qḋ dōm eſt ꝙ friditas ptiˢ i ſe. nō ipedit digōnē imo adiuuat pp calorē ignitū. quē hñt patiētes acutā feᵐ. ſ ſi ꝑfectā hūit coctionē:] h añcedēs dꝫ p̄mitti ad oēs ꝓprietates ſiue opatiōes. nā ſi ꝑfecta eſt decoctio ptiſane. tūc ipſa eſt lubrica ſiti amputat et c. ℂ De co. vero du⁹. ſ et nō fuit talr̄ niſi qꝛ eſt diſſolutiuū:] iſte qdē. 4. ꝓprietates. ſ. ꝙ cib⁹ ſit diſſolubilis. i. ꝑtibilis et ꝙ ſit mollis et ꝙ ſit facilis mollitiōis. i. ꝯtritionis et ꝙ ſit nō inflāmās faciūt facilē digōnē ꝓpterea qꝛ opant̃ bonam digeſtionem et facilem cōmixtionem partium cibi inter ſe que maxime neceſſaria eſt in digeſtione.

Priſanā fieri 2ʳ.

ℂ Textus. XXXI.

ℂ Niſi ergo medicus in oībus his quecunqꝫ in accipienda ptiſana nec̄ia ſunt egro curā adhibeat: vbi valꝫ in illis q̄ ſibi ad ea opus ſunt ſit ꝑfecta: ſit ꝓculdubio multis modis nociua.

ℂ Cum ergo non curat medicus de infirmo

cũ toto quo ĩdiget in eo cuius diſpoſitio eſt de acceptione ptiſane ordei hec diſpoſitio vt ſit vltima in eo quo indiget aduenit ex ea nocu-mentum in rebus multis.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Incipit hippocrates narrare illud in quo conſidere fecit ſermonem paulo ãte vbi dixit. Et pretermiſi dicẽ res alias multas nobilis quantitatis quas te etiã ſcire oportet. Et ego quidem narrabo eas in eis que ſunt poſt.

¶ Textus. XXXII.

¶ Quibuſcũq; enim ciborũ reliquias in vẽtre habẽtibus ea anteq̃ purgent̃ porrigitur eis: ſi dolorem habuerint augmẽtatur: ſi autem nõ efficitur: necnon flatus crebrius ducitur: et qđ malum eſt excitatur: pulmo nanq; deſiccatur ſub hypocundrijs et diaphragmate laborat̃.

¶ Nam in cuius ventre ſuperfluitas cibi eſt re-tenta: et dat ei aliquis hanc ſorbitionẽ pter q̃ prius euẽt illã ſuperfluitatẽ: tunc ſi hʒ dolorem addit̃ in eo: et ſi non hʒ dolorem: accidit ei do-lor: et ſit anhelit⁹ tũc magis addite frequẽtie: et iſte quidẽ anhelitus eſt malus. qđ eſt: q: exic-cat pulmonẽ: et facit laborare ea q̃ ſunt ſub hy-pocũdrijs: et myrach vẽtris: et diaphragmate.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Significat p ſmonẽ ſuũ ſupfluitas cibi fecẽ ciborũ retẽtã in inteſtinis que vocat̃ ſtercus: et merda. Qñ ergo dat ali-qs ptiſanã ordei et in vẽtre retinet̃ aliqđ fecis cui⁹ mora p-longat̃ illic: pter q̃ euẽt̃ topʒ neccio vt eueniat lateri noc^m: ppter oppilatiões accidẽtes in inteſtinis ex ſtercore retẽto in eis: qm vẽtoſitas nõ trãſit ad inferiora vt egrediat̃ poſt acceptionẽ ptiſane ordei: ſed venit ad locũ ĩfirmũ aduẽtu malo. Oʒ ergo ex illo neccie vt ſi dolor iã quieuit. poſt pau-lulũ redeat: ergo infirmus quãuis oĩno iã quieuit: tñ accidit ei dolor. qđ eſt: q: vapores et venti inflatiui: et fum⁹ qui ele-uat̃ ex ſtercore qñ pueniũt ad latus infirmũ faciũt in ipſo dolorẽ: et addũt in dolore ei⁹: et cũ hoc etiam anhelitus ſit tũc vehemẽtis frequẽtie. Cũ ḡ frequẽs ſit anhelitus ſit in inſtrumentis anhelit⁹ caliditas magis addita pp frequẽtiam eorũ motus. ḡ exiccant̃ pulmo et diaphragma pp hãc cali-ditatẽ: et exiccant̃ etiã cũ hoc et calefiunt mẽbra corpis aialis que ſunt ſub hypocũdrijs et myrach ventris. qđ eſt: q: oia iſta mẽbra motu pectoris mouent̃ in anhelitu. ¶ In eo aũt q̃ dixit in icepciõe huius ſermonis: et eſt ſermo eius. nã in cuius vẽtre eſt ſupfluitas cibi retẽta: eſt quiddam occulta-tionis. ¶ Cum ergo dicit̃ ſmo eius ſanus eſt ſm hũc mo-dum: et quando nõ eſt medicus ſollicitus de infirmo: in eo cuius diſpõ de acceptiõe ptiſane eſt diſpoſitio: cuius reme-morationẽ premiſimus: accidit inde nocumẽtum in locis multis. Inde eſt q̃ in cui⁹ vẽtre eſt ſuperfluitas cibi retẽta: et dat ei aliqs hanc ſorbitionem: anteq̃ precedat et euacuet illam ſuperfluitatem accidit ei dolor magnus valde.

¶ Textus. XXXIII

¶ Adhuc vero quibus latus dolentibus calefa-ctorium adhibitũ dolorẽ nõ alleuiat: nec exit ſputum bonum: ſed potius viſcoſius et indige-ſtibilius efficit̃. Rurſus vero niſi catartico: aut flẽomia: vtrũ. ſ. magis neceſſariũ videris: do-lor diſſoluat̃: in hui⁹ egritudis ſtatu poſitis: ſi ptiſana det̃ in breui mortis iperio ſubiugant̃:

¶ Et cũ hoc etiã ſi fuerit dolor lateris aſſidu⁹ qui nõ alleuiat̃ per euaporationẽ: et ſputũ nõ egredit̃: ſed additur viſcoſitas eius abſq; ma-turatione: tunc ſi non reſoluit̃ dolor: aut leniſi-catione nature: aut flobothomia: ſm illud pro quo ſignificat̃ qđ neceſſariũ eſt: et dat̃ habẽti-bus hãc egritudinẽ ptiſana illis hñtibus illam diſpõnẽ aduenit ſuper eos mors velociter.

¶ Commentum Galeni.

¶ Oportet vt redeamus et dicamus q̃ iſte ſermo hippo. de pleureſi eſt ſm viã exẽpli. Et ego quidẽ iã oſtendi q̃ eius euent⁹ eſt ab apate qđ ſit in pãniculo regẽte coſtas. Qñ er-go illud apa eſt in termino ſui ſtatus et dat aliquis illi ifir-mo ptiſanã ordei: nocet ei nocumẽto magno: et ſignificatio-nes que ſignãt ſtatum egritudinis pleureſis ſunt aſſiduа-tio doloris et vt nõ alleuiet̃ ex eo aliqđ per vaporationem. Et hipp. quidẽ addidit in ſermõe ſuo ſignatiões alias ex ſignificatioib⁹ pleureſis: maligne magne: et ſunt additio vi-ſcoſitatis ſputi: et prohibitio eius ab exitu et adherẽtia ei⁹ in mẽbris infirmis: et retinẽtia eius. qđ eſt: q: ſermo eius et addit̃ viſcoſitas eius: ſignãt vehemẽtiã viſcoſitatis illius: q̃uis dictio ipſa ſignat ſm ſe vehemẽtiã viſcoſitatis. Suffi-cit ergo p hãc additionẽ in ſignatione diẽe inter illud cui⁹ viſcoſitas addit̃: ſm hũc modũ: et iter illud qđ recipit ma-turationẽ. Qđ eſt: qm illud qđ recipit maturationẽ eſt vi-ſcoſum viſcoſitate tẽperata: verũtamẽ illa viſcoſitas nõ ad-dit̃. ſ. illud nõ accidit ei in fine vltimo: et ne periret illud ſu-per lectorẽ ſui libri: nõ fuit piger addere in ſmõe ſuo abſq; maturatiõe. qđ eſt: q: non maturat̃ et addit̃ ei viſcoſitas: et eſt malũ. ¶ Cũ ergo diſpõ infirmi eſt hec diſpõ: et dat ei ali-quis ptiſanã ordei anteq̃ reſoluat̃ ab eo dolor: aut p mi-nutionẽ: aut per leniſicationẽ nãe: nocet ei et iterficit ipm. qđ eſt: q: hippo. dicit. In pleureſi cui⁹ diſpõ eſt hec diſpo-ſitio quã dicim: q: nõ alleuiat̃ per euaporationẽ: tunc rema-nent ſuper eã alie due medicatiões reſoluẽtes dolorem: et ſũt flobothomia: et ſolutio ſiue leniſicatio nature. Qđ eſt: quia vſus medicinarum que fiunt ex opio: et iuſquiamo: et mandragora nõ reſoluit dolorẽ pleureſis: verum ipſe non faciunt aliud: niſi quia ſtupefaciunt ſenſum. Et dixit hip-po. in h loco flẽomiã et leniſicationẽ nature rememoratiõe abſoluta: in eo aũt qđ eſt poſt: ipe oñdit vſum cuiuſq; eorũ.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Hoc eſt ca^m q̃rtũ in quo agit de nocumẽtis q̃ fiunt a pti^s. irratiõabilr data et alio cibo et potu irrõnabilr dat̃. et du-rat hoc ca^m. vſq; ibi. ¶ via aũt ſuſtẽtãdi: Diui^r aũt h ca^m in duas ptes. in ƥmã ƥ^a agit de nocu^{ti} pti^s irrõnabilr date in 2ª agit de nocu^{ti} alioꝝ ciborũ et potuũ irrõnabilr datoꝝ ƥ^a. vſq; ¶ Ex qb⁹ nimirũ oib⁹ et hĩs: 2ª vſq; ad finẽ cap^i. et h mõ oʒ diſtigui ƥ^a ps a 2^a ſʒ Gal. alio vero mõ põt diſtigui: vt dicemus. qđ ƥ^a pars in q̃ ponit nocu^s ptiſane irrõnabilr date: durat vſq; ¶ qđ non tñ cũ ptiſana: ibi vero ponit no-cumenta alioꝝ ciborũ: vel potuũ in rõnabilr datoꝝ: ſed q̃ ſit verior diſtinctio iter iſtas duas: diſputabit̃ quãdo glo-ſabo illã partẽ: ¶ ex qbus nimirũ: Imõ tñ xſeq̃r ordinẽ par-tiũ ſm ſniam Gal. et diui^r pars ƥ^a in. 2. in quarũ. ƥma agit de nocu^{ti} ptiſane irrõnabilr date in gñali. 2° in ſpãli. ƥma vſq; ¶ quib⁹ eni ciborũ: 2ª diui^r in 2^a i q̃rum ƥma agit de nocu^{ti} ptiſane: ¶ irrõnabilr date: qñ datur añ purgationem ſuperfluitatũ ciborũ. in 2ª agit de nocu^{ti} ptiſane irrõnabi-lit̃ date quãdo dat̃ in ſtatu morbi. ƥ^a vſq; ¶ adhuc vero qui-bus lat⁹: Sũt ergo. 3. p. lectionis pſ. ¶ De quarũ ƥ^a. dicit q̃ niſi medicus diligẽter curã adhibeat in obſeruãdo om-nia que ſunt neccia in oblatione ptiſane: ipa multis modis eſt nociua. et h de ƥ^a. ¶ De 2ª dic̃. q̃ ſi ptiſana porrigit̃ añ q̃ purgent̃ ſupfluitates ciboꝝ duo facit nocu^{ta}. quoꝝ ƥ^m.

eſt q̃s

eſt qꝛ dolorē lateris augmētat. 2ᵐ nocᵐ ē frequētia anhelitꝰ que quidē frequētia valde nocitiua ē qꝛ ꝑ ipſaꝫ pulmo deſiccaſ ⁊ mēbra q̄ ſunt ſub hipocūdrijs ⁊ ſub diafragmate fatigant ⁊ h̄ de. 2. ¶ De 3ᵒ dicit ꝙ ſi ptiſana daſ pleureticis poſitis i ſtatu ꝗ eſt qñ remedia doloris. ſ. calefactoriū ⁊ flōia ⁊ farᵃ. dolorē nō alleuiāt. ⁊ ſputū nō egrediſ: ſ3 eſt viſcoſius ⁊ indigeſtibilius. in breui tēpore generat nocumētū mortis. [niſi ergo medicus.] alia trā. icip. ibi. [cū ḡ nō curat medicꝰ de infirmo.] cuiꝰ co. icip. ibi. [incip. hip. narrare.] Ga. i h̄. §. D. h̄ ſoiū. ꝙ hip. in h̄ loco exequiſ de his q̄ erāt magis neceſſaria ⁊ elegātia magis. in oblatiōe ptiſ. de qbus pmiſerat ſe determinaturū. ſ. cap. 2ᵒ. §. [de his aūt.] [Quibus eniꝫ in vētre.] alia trā. icip. ibi. [nā in cuiꝰ vētre.] cuiꝰ co. incip. ibi [ſignat ꝑ ſermonē] in cuius expōne. G. ſic ꝓcedit. nā p̄ exponit h̄ vocabulū. ſ. [ſupfluitas cibi.] 2ᵒ reddit cām illius accñtis mali. ſ. renouatiōis doloris. vel eius augmēti. 3ᵒ declarat aliud accñs malū. ſ. frequentiā anhelitus. 4. declarat quādā occultationē q̄ cadit īter iſtū. §. ⁊ ꝓcedētē. p̄ᵒ vſqꝫ. [qñ ḡ dat aliqs] 2ᵒ vſqꝫ [⁊ cū ēt.] 3ᵒ vſqꝫ. [i eo aūt qd̄ dixit] 4. vſqꝫ ad finē. ¶ De p̄ᵒ dicit ſic ꝙ ꝑ ſupfluitateꝫ cibi itelligit auc. ſupfluitatē cibi retētam in inteſtinis q̄ vocaſ ſtercus. ¶ De 2ᵒ diċ ꝙ cā augmētādi dolorē. vel renouādi iā extinctū ſunt oppilationes facte ex ipſo ſtercore in inteſtinis ꝓp q̄s vētus inflatiuus ⁊ fumus ꝗ eleuaſ ex ipſo ſtercore nō pōt deſcēdere ad iſeriora. q̄re aſcēdit ad ſupiora vbi eſt apoᵃ. ⁊ dolorem augmētat vel renouat. ⁊ h̄ de 2ᵒ. ¶ De 3ᵒ dicit ꝙ ꝓp hꝫ dolorē fit anhelitus multū frequēs ad quē ſequiſ calitas ⁊ inflatio mēbroꝝ ſpūalium. ꝓp quā calitatē exiccaſ pulo. ⁊ exiccanſ ⁊ calefiūt mēbra q̄ ſunt ſub diafragmate. qm̄ ipſa mouenſ ſimul cuꝫ ipſo anhelitu frequēti. h̄ de 3ᵒ. ¶ De 4ᵒ dicā ꝑ modū q̄ōnis. ¶ Ad h̄ ꝟo q̄bus latꝰ dolorē] re. alteriꝰ trāſlatiōis icip. ibi. [⁊ cū hoc ſiunt.] cuius co. icipit ibi. [vt recedamus.] in cuius expoſitione Galᵒ. ſic ꝓcedit. nā p̄ oſtēdiſ q̄lis eſt modus doctrine hip. in h̄. §. 2ᵒ ponit ſniaꝫ. §. ⁊ declarat vocabula in eo poſita. 3ᵒ remotū duplex icidēs duᵐ. p̄ᵒ vſqꝫ. [qñ ḡ iſtō apoᵃ] 2ᵒ vſqꝫ. [qd̄ ē qꝛ vſus] 3ᵒ vſqꝫ ad finē. ¶ De p̄ᵒ diċ ſic ꝙ ſermo hip. in h̄ loco. ē i pleureſi ꝑ viā exēpli. qm̄ pleureſis eſt ꝑticularis egritudo. q̄ ꝓuenit ab apate qd̄ ē in pānicuio tegente coſtas. ⁊ tñ ꝑ eā intelligit doctrinam vleni. ⁊ h̄ de p̄ᵒ. ¶ De 2ᵒ dicit ꝙ ſi daſ ptiᵃ ordei. pleuretico exñti i termio ſui ſtatus nocet nocuᵗᵒ magno. nā qñ in pleureſi apparent iſta accᵃ. ſ. ꝙ dolor nō alleuiaſ ꝑ remedia doloris. ſ. vel per euaporationē. vel flōmiā vl farᵃꝫ. ⁊ qñ viſcoſitas ſputi augeſ ⁊ ꝓhibeſ exitus eius ꝓp adherētiā in mēbris infirmis. tūc pleureſis dr̄ eē in ſuo ſtatu. ⁊ ꝑ h̄ qd̄ dixit hip. ꝙ viſcoſitas ſputi addiſ. dedit nobis itelligere ꝙ dupˣ ē viſcoſitas in ſputo. vna qdē tēperata. alia ꝟo diſtēperata. tēperata qdem adiuuat ad expulſioneꝫ ſputi qm̄ facit adherere ptes eius inter ſe. nec facit adherere ipm̄ ſputū mēbris infirmis ⁊ eſt h̄ ſputū obediēs expulſioni. qꝛ nō refugit aerem ꝑcutiētē qñ hō trāſit nec figiſ in mēbris fixiōe de qua ſit curādū. q̄re talis viſcoſitas ē ſignū digōnis. viſcoſitas ꝟo diſtēperata ē magis excedēs tēperatā. ⁊ iſta ē illa q̄ facit ſputuꝫ adherere mēbris ifirmis. ⁊ reddit ipſuꝫ indigeſtum ⁊ ꝓp h̄ hip. ad maiorē expſſionē multiplicauit ꝟba dicēdo. [⁊ ſputū nō egrediſ. ſ3 addiſ viſcoſitas eius abſqꝫ maturatiōe.] ⁊ h̄ de 2ᵒ. ¶ De 3ᵒ dicit ꝙ qꝛ ipe poſuerat remedia doloris eſſe tria. ſ. euaporationē. flomiā. ⁊ farᵃꝫ poſſet aliqs dubitare ꝙ iſufficiēter enumeraſſet remedia doloris. cū ſit aliud remediū eius qd̄ fit ꝑ meᵈᵃ ſtupefactiuas. q̄lia ſunt opium mādragora. iuſquiamꝰ. cui rñdet ꝙ talia remedia nō dicūſ proprie reſoluere dolorē: qꝛ māꝫ ī loco doloris nō euacuāt. ſ3 ſenſum ſtupefaciūt. ⁊ tale remediū nō cōpetit in pleureſi. Itē poſſet qs du. de hip. qꝛ ponēdo flomiā ⁊ farᵃꝫ. eſſe reᵃ doloris nō diſtinxit inter ea: ſed abſolute poſuit. cui rñdet. ꝙ nō debebat hic ponere: ſed ponet īfra lib. 2ᵒ. vbi ſpecialiter docet curare pleureſiꝫ. [Niſi ergo medicꝰ.] dubitaſ de tex. [neccīa ſunt.] h̄ intelligit autᵒ ꝑ necᵃ ea q̄ corrūpūt rectā exhibitionē. ptiſane. ⁊ ſunt ea ex qbus ſiūt nocᵗᵃ. ⁊ ex hoc collige. notabile. ꝙ nō ē minus neceſſariū i arte cognoſcere nocuᵗᵃ. q̄ ſiūt ex rebus oblatis q̄ꝫ iuuamēta. ¶ De co. illius. §. nihil dubitaſ. [qbus. n. iuēte.] dubitaſ circa iſtū §. de tex. ⁊ de co. de tex. qdē ſic. hic ꝑ vētrē itelligit iteſtina ꝑncipalius. qm̄ ſtercus in iteſtinis ē. ſ3 ꝯſiter pōt ēt itelligi vēter ꝓprie dictus. nā qñ iteſtina ſunt repleta ſtercore. necᵒ vēter ipſe ꝑticipat repletione fumoꝝ ⁊ vapoꝝ. [Si aūt nō efficiſ.] ſ3 ꝯ. nō. n. eſt poſſe. pleureticū eē ſine dolore. cū dolor ſit ſignū iſepabile pleureſis. ¶ Ad qd̄ dōm ē ꝙ nō itelligo in hoc loco oīmodā q̄tē doloris. ſ3 itelligo dolorē eē mitigatū a ſuo acumine. [nec ꝟo flatus creber duciſ.] cā quare ſit anhelitus magis frequēs. ē triplex. quaꝝ p̄ᵃ ē dolor additus. vel renouatus. nā qñ mēbra ſpūalia dolēt nō pñt dilatari in faciēdo anhelitū. q̄re ſit ꝑuus. ꝓp qd̄ oꝫ addere frequētiā. 2ᵃ cā eſt aliqualꝭ inflatio que ſit ꝓp dolorem augmētās neceſſitatē. 3ᵃ cā ē repletio fcā ex vēto iflatiuo ⁊ cibo ſub diafragmate. ex q̄ coartanſ mēbra ſpūalia. ¶ S3 queriſ q̄re nō poſuit flatū velocē cū velocitas aīcedat frequētiā. ¶ Ad qd̄ dōm ē ꝙ aut virtus adhuc ē fortis. ⁊ tūc in anhelitu frequēti icludiſ velox. ⁊ ſic itelliᵗ. aut virtus ē debilis. ⁊ tūc in anhelitu frequēti nō icludiſ velox. ſic. n. ē i pulſu. ſic dicit Galᵒ. in. 4. de pulſibꝰ. ¶ P. velocitas i anhelitu nō erat ita notū ſignū. quēadmodū frequētia [maiuſqꝫ excitaſ]. i. nocuᵐ generaſ ex iſto frequēti flatu. ⁊ q̄re ſit illud nocuᵐ ſtatim declarat cuꝫ dixit [pulo nāqꝫ exiccatur] Et hic nota ꝙ duo ſunt ꝑncipalia nocuᵗᵃ q̄ ſiunt ex ptiſana. ſic male oblata. quoꝝ p̄ᵐ ē augmentū. vel renouatio doloris. 2ᵐ ē frequētia anhelitus tñ iſta frequētia anhelitus nō ē ex toto ꝑncipale nocuᵐ: qꝛ ptiꝫ ſequiſ repletionē ⁊ p̄im dolorē augmētatū. ⁊ duo ſunt nocuᵃ ꝯſequētia. ſ. exiccatio pulmonis ⁊ labor mēbroꝝ q̄ ſunt ſub diafragmate. ⁊ intelligo per exiccationē pulmonis. diminutionē ſputi. ¶ De co. ꝟo duᵗ. [opꝫ necᵒ vt eueniat lateri nocᵐ ꝓp oppilationes] ſed cōtra. iſte nāqꝫ oppilatiōes a ſtercore facte dolorē faciūt vel augmētāt ꝓp fumoſam vētoſitatē q̄ a ſtercore ſepaſ ⁊ aſcēdit ad mēbrū ifirmū: ſ3 añq̄ꝫ ptiᵃ ſumereſ magis debebat aſcēdere iſta vētoſitas ad mēbrū ifirmū q̄ꝫ poſt aſſumptionē ptiſ. qm̄ ptiᵃ tūc ē in medio inter ſtercus a quo ſurgit vētus ⁊ mēbrū ifirmū. q̄re ꝓhibet aſcēdere vētoſitateꝫ illam. ¶ Ad qd̄ dōꝫ ē ꝙ vētoſitas q̄ aſcēdit a ſtercore qñ ſtōachꝰ repleſ hꝫ minorē locū ꝓp cōpreſſionē factā a ſtō repleto cōprimēte iteſtina q̄re illa vētoſitas coartata agitaſ ⁊ nō pōt deſcēdere ꝓp oppilationeꝫ ſtercoris cōpellitur aſcēdere ad ipſuꝫ vētre ⁊ ibi impedit digōnē cibi q̄ ipedita ex ipſo cibo generaſ ēt vētoſitas. ⁊ ſic vtraqꝫ vētoſitas mixta aſcendit ad locū ifirmū ⁊ auget dolorē. ⁊ hoc voluit ſignare Galᵒ. cū dixit [poſt acceptionē ptiᵃ ordei.] [ſ3 venit ad locū ifirmū] ſ3 ꝯ. iſte vētus nō vī poſſe venire ad locū apatuꝫ. h̄. n. apa ē in pānicuio tegēte coſtas. vētus aūt ē in inteſtinis ⁊ aſcendit ſurſuꝫ ꝑ vētrē. oꝫ ḡ aſcēdere ꝑ meri cū eructuatione. cuꝫ illa ſit via lata ⁊ apta. ad locū aūt apatū ire nō pōt niſi penetret ꝑ meri ⁊ vadat in vacuū pectoris. ¶ P. ſi iſte vētꝰ deberet renouare dolorē vel augere. oporteret ꝙ itraret i ipꝫ apa ⁊ ſoluēdo ꝯtinuū eius faceret dolorē: ſ3 itrādo vacuuꝫ pectoris tāgit qdē ipſe vētus apa: ſ3 nō igrediſ ipm̄. q̄re nō facit dolorē ꝓp illū ꝯtactū de quo ſit curādū. ¶ Ad p̄ᵐ dicendū ē ꝙ arbitror hāc vētoſitatē aſcēdere ab iteſtinis non ſolūmō ꝑ viā vētris ⁊ meri ſ3 ēt ꝑ foramina mēbroꝝ cōtinuatoꝝ vſqꝫ ad locū apatū ⁊ ibidē igreditur apa ⁊ dilatat humorē ⁊ mēbrū apatū. ⁊ h̄ eſt ꝑncipalior modus ſm quē augmētat dolorē. credo ēt ꝙ augmētet dolorē ingrediēdo cōcauū pectoris tāgēdo mēbrū apatū. ⁊ iſtos duos modos augmētādi dolorē tāgit Galᵒ. cū dicit. [ſ3 venit ad locū infirmū aduēiens malo.] ⁊ ꝑ h̄ pꝫ ſolo ad 2ᵐ. [Cū ḡ frequens

anhelitus ſit in iſtrumētis anhelitus calitas ſit magis addita.]ſ3 ꝯ.calitas.n.addita ē cā ꝑꝑ quā anhelit⁹ ſit frequēs cuius hic ponit ꝯuerſuȝ. ¶ Ad qd̄ dōm ē ꝙ ꝑncipalior cā frequētis anhelitus in hoc loco ē dolor. ſ3 cū dolore adiūgat aliq̄lis calitas ⁊ repletio vt ſup̄ dixi. frequētia ꝟo anhelitus poſtmodū auget.ponam⁹ ḡ.qd̄ pl̄s ē. ꝙ fieret frequēs anhelitus a calitate ſola adhuc dico ꝙ frequēs anhelitus calitatē augeret.nō ē aūt incōueniēs ꝙ aliq̄ duo ſic ſe habeāt ꝙ vnū eoꝝ alteꝝ faciat ⁊ poſtea ſ3 augmētet ꝓ^m ſic accidit de viſcoſitate ſputi ⁊ frequētia anhelitus. ſic infra dī cap̄.eodē.§.[quoꝝ vnūqdq̄ alterius ē q̄dā occultatio/nis.]q̄rit̄ q̄ ſit iſta occultatio. ¶ Ad qd̄ dōm ē ꝙ in iſto.§. qui icip̄.ibi.[nā in cuius vētre.]ē occultu5 ſmo abſolute. prolatus:ſ3 qñ ꝯiūgit̄ cū p̄cedēte gñali.q incip̄.ibi.cū ḡ nō curat.tūc ē planus. ꝙ ſi Ga.vult aliud dīe nō itelligo lp̄m ¶ Ad h̄ ꝟo ⁊c̄. ¶ Circa iſtū.§.du^r de tex. ⁊ de co. de tex. quidē ſic.[calefactoriū ꝟo adhibitū dolorē3 nō alleuiat.] ſ3 ꝯ.vī.n.calefactoriū dolorē alleuiare nec^o.qm̄ ꝑ lp̄3 aliqd de mā ſpatis reſoluit̄ ꝑꝑ qd̄ minorat̄ q̄ntitas mãei ꝯtēte i ſpate.q̄re miuit̄ extēſio.⁊ ꝑ ꝯñs dolor. ¶ D. huic vī ꝯcordare hip.ī.i lib.2° cap̄.ꝑ.§.p̄.dic̄.n.ꝙ calefactoriū nō adhibet̄ in ꝓn^o vel inutile.q̄re ſi vtile ē dolorē minuit. ¶ Ad ꝓ^m dōm ē ꝙ calefactoriū i ipſo actu apponēdi aliq̄liter dolorē alleuiat ſi poſtmodum magnificat̄ dolorē:q2 pl̄s de m^a currit ad locū q̄3 fuerit reſolutū ⁊ h̄ inuit Gal. in co. illius aph.[dolores oculoꝝ meri potio ſoluit.] ¶ Ad 2^m dico ꝙ calefactoriū i ꝓn^o pleureſis ē vtile dupl̄r.vel ad remouēdū dolorē.vel ad cognoſcēdū plectoriā co1^{io}. nō ḡ ſequit̄ ꝙ ſi calefactoriū ē vtile i pleureſi ꝙ ꝑꝑ h̄ alleuiet dolorē: q2 pōt eſſe vtile i cognoſcēdo plectoriā ⁊ h̄ ē qñ dolorē nō minuit. [ſputū aūt nō ex̄:ſ3 potius viſcoſius ⁊ idigeſtibilius efficit̄.]ſ3 ꝯ.h̄ vī auc.colligē ꝯria.nā ſi ſputū nō extraxit nos neſcimus lp̄m eē viſcoſius nec idigeſtibilius.cū iſta cognoſcant̄ ꝑ viſuȝ. ¶ Ad qd̄ dōm ē ꝙ ſputū viſcoſius ⁊ idigeſtibilius.ſ3 nō cognoſcat̄ ꝑ ſenſuȝ medici.vl̄ īfirmi.cognoſcitur tñ ꝑ rōnē ſic cognoſcim⁹ cām ꝑ effectū. viſcoſitas.n.ē cā ꝑꝑ quā ſputū nō exit. ¶ Sz h̄ rñſioni.opponit̄.nō.n. vī ſeq ꝙ ſi ſputū nō exeat ꝙ ſit viſcoſius.poſſet.n. eē groſſi⁹ debito.vel aquoſi⁹ vel ſubtilius debito ⁊ ꝑꝑ h̄ nō exiret. ¶ Ad qd̄ dōm ē ꝙ h̄ ꝑ viſcoſitatē ſputi poſſumus itelligere groſſitiē ⁊ ſuū ꝯriū.⁊ h̄ cōprehēdit̄ in ꝟbo qd̄ ſequit̄ .ſ.idigeſtibilius.qm̄ ſputū ē indigm̄.⁊ q2 viſcoſius debito ⁊ q2 groſſius.⁊ q2 ſubtilius. ¶ D.q̄rit̄ de iſta cōparatiōe quā ponit in his ꝟbis viſcoſius.⁊ idigeſtibili⁹.ad qd̄ referant̄ .verū ad tp̄s p̄cedēs.vt ſit ſēſ ꝙ ſputū ꝑ calefactoriū fuit viſcoſius ⁊ idigeſtibili⁹ q̄3 eēt ꝑus.aut referat̄ ad diſpōnē quā d3 hr̄e bonū ſputū vt ſit ſenſus ꝙ huiꝰ ſputū ē viſcoſius ⁊ indigeſtibili⁹ q̄3 eē debeat. ¶ Ad qd̄ dōm ē ꝙ iſta cōpoſitio. 2° mō accipit̄ .vult.n. G.ꝙ ꝑ maiorē viſcoſitatem in h̄ loco debeam⁹ itelligere viſcoſitatē q̄ excedit viſcoſitatem nāle3 cibi.poſſet et̄ itelligi.ꝓ mō.nā iterdū calefactoriū ſputū deſiccādo igroſſat ⁊ iuiſcat.ſic inuit hip.ifra lib.2° cap̄.ꝓ.§. [niſi ergo calefactorio.]dic̄.n.ꝙ calefactoriū aliqñ pl̄mo/nē deſiccat ꝓor tñ expoſitio verior ē ⁊ melior.[In hui⁹ egritudis ſtatu].i.q2 h̄ꝰ egritudo ē poſita in ſtatu. ⁊ itellige h̄ ſtatū quo ad acc^a.nā quo ad alterationē mãe ⁊ eius expulſionē nō ē adhuc in ſtatu imo ē in ꝓn^o. ⁊ h̄ dōm ē ſup̄. ¶ Sz de iſto ſtatu.du^r an ſit ſtatus egritudis mortalis. vel ſalubris:ſ3 nō vī ꝙ ſalubris:qm̄ in ea ſunt ſigna indigōnis ⁊ ſigna q̄ cū appareāt in cōplemēto ſtatus ſunt ſigna mortalia. ⁊ vī ꝙ ſit ſtatus egritudis ſalubris. na3 in egritudie mortali nō d3 ordinari dieta vt dī in co. illius apho.[In ſtatu ꝟo ⁊c̄.]⁊.11.terapē.⁊ h̄ et̄ p3 ex ipſo te.hip.h̄ poſito. dicit enī3 ꝙ ſi ptiſana det̄ talibus moriunt̄ .⁊ ſic vident̄ mori ex errore diete.⁊ ſic mor^s ex ſe nō erat nec^o mortalis. ¶ Ad h̄ dōm ē ꝙ iſta egritudo nō eſt nec^o mortalis. ſ3 ſit maligna. nec obſtat ꝙ opponit̄ ꝙ qñ in ſtatu ſunt ſigna idigōnis.illa egritudo ē mortal̄.h̄.n.h3 locū i egritudie i q̄ ſtat⁹ determinat̄ penes acc^a ⁊ pene9 alterationez mãe ſit.in pleureſi ꝟo ſalubri nō diſtinguit̄ ſtatus h̄ mō q̄ntū ad mãm ꝯtētā in ſpate. ¶ De co.ꝟo ſic.[⁊ ego iā oſtēdi ꝙ eius ꝯuētus ē in pānicl̄o tegēte coſtas.] ꝯ ꝯ.ſit.n.pleureſis ꝟa ex ſpate qd̄ ſit in diafragmate. vt dī 3° cañ.cap̄. de pleureſi. ¶ Ad qd̄ dōm ē ꝙ pānicul9 tegēs coſtas ⁊ ꝯſtituēs diafragma. cū lacerto q ē in eo ē idē in ſb̄a ſ3 diuerſificet̄ in ſitu.[⁊ ſignificatōes q̄ ſigñant ſtatū pleureſis.]ſigñatōes aūt q̄ ſigñant ſtatū pleureſis ſunt due q h̄ ponunt̄ .ſ.ꝙ nō alleuiet̄ dolor ꝑ remedia doloris.⁊ ꝙ ſputū ſit viſcoſu3 ⁊ idigeſtū. ¶ Sz ꝯ hoc du^r.egritudo.n.h3 ſua tp̄a ex ꝓpria ſua nā ſine aliq̄ approximatione remedioꝝ.ponto nāq3 ꝙ in pleuretico neq3 ſiat calefactoriū neq3 flomia ⁊c̄.nihilomin⁹ hēbit ſuū ſtatū q̄re ſignū ſumptū a remedijs nō d3 poni ad ſigñandū ſtatū. ¶ D.ſi ſiāt remedia in ꝓn^o morbi. vel in eius augmento ꝯ aliq̄ acc^a.illa remedia nō poſſūt illa acc^a minuē nec alleuiare:q2 morb⁹ in illis tēporibus nō pōt minui neq3 tolli. q̄re nec acc^a.cu3 acc^a ſequant̄ mor^{bū} ſic vmbra corpus:vt dī 3° de accñti ⁊ morbo.⁊ 11° terapētice.lgit̄ ablatio iuuamenti qd̄ d3 fieri ꝑ remedia nō ſigñat nec^o ſup ſtatu morbi cū poſſit ꝯtingere in ꝓn^o morbi.vel in eius augmēto. ⁊ ad h̄ facit ex^m.qd̄ dī ab hip.in 3° ꝓn.ſup illo cap̄.[q̄bus ille i capite dolor.]ponit.n.ibi hip.ꝙ qñ dolor ſit in capite a ꝓmordio.fe.auget̄ ille dolor in 4° die.aut 5^a.⁊ durat vſq3 ad 7^{m} diē in tali augmēto.⁊ tūc deficit. Dico ḡ ꝙ ſi in tali dolore ſiāt remedia añ 7^m diē.nullo mō dolor ceſſabit. nec tñ egritudo erit i ſtatu:ſ3 i ꝑncipio.vl̄ augmēto. ¶ Ad ꝯriū.remedia bñ fcā faciūt egritudinē ſaluberrimā q̄ ſine remedijs facta eēt mortal̄ ⁊ lōgā faciūt breuē.⁊ remedia nō fcā vel cū errore fcā faciūt eꝯ.cuius ex^m ē ſinocha iſlatiua. i q̄ flōmia fcā ſm̄ rōnē fe^m abreuiat ⁊ curat ⁊ ſi nō fieret vel cū errore fieret.faceret eā mortalē vel lōgiorē.⁊ ſic hēm⁹ ꝙ remedia mutāt tp̄a mor^i.q̄re pñt ſigñare ſup ea. ¶ Ad ꝓ^m dōm eſt ꝙ remedia ſigñt du^r ſup tp̄a mor^i. vno q̄dē mō ꝑ ſuū effcm̄ iuuamēti manifeſti ⁊ durātis.⁊ h̄ mō ſigñant ſup declinatione mor^i. Alio ꝟo mō ſigñant ꝑ effectū iuuamēti immanifeſti vel nō durātis.⁊ h̄ mō ſigñant ſup tp̄a q̄ añcedūt declinationē.dico āt iuuamētū manifeſtū ⁊ ꝑdurās qñ remedia fcā minuunt egritudinē ab eo qd̄ erat nec vnq̄3 reuertit̄ ad ꝓorē magnitudinē puta ſi ſiat flomia in ſinocha.minuet̄ q̄dē ſinocha ⁊ nūq̄3 reuertet̄ ad ꝓorē magnitudie3 ſ3 aliquē ꝓiodū neq3 ꝯti^t. Dico aūt iuuamētū immanifeſtū qñ reme^a nō minuūt egritudinē ab eo qd̄ ē. ſ3 ab eo qd̄ fuiſſet. ſi fcm̄ nō eēt.puta ſi fieret flomia.i ſe.putrida.manet q̄de3 fe. vt erat vel maior efficit̄:ſ3 nō manet vt fuiſſet nec creſcit vt creuiſſet ſine flomia.nō durās aūt dico.q2 poīe ē fieri reme^m i ſtatu alicui⁹ ꝑox^i.ita ꝙ illis factis ſtati venit declinatio eius. poſtmodū aūt i alio ꝑox^o reuertit̄ egritudo ad maiorē magnitudinē q̄3 ꝓ fuerat.vel eādē.ꝑꝑea q2 egritudo ē i aug^{to}. ¶ Nec obſtat ꝙ opponebat̄ :ꝙ egritudo d3 hr̄e ſtatu3 per ſui nãm.ſiue ſiāt re^a ſiue nō.nā reme^a ſi ſiāt. ſigñant ſup tp̄a mor^i.ſi ꝟo nō ſiāt nō ſigñant:q2 nō ſunt iſeꝑabilia ſigna eo ꝙ ſunt volūtaria. ¶ Ad 2^m dōm qd̄ ꝓuatio iuuamēti remedioꝝ ꝓt eē du^r vno mō cū vltimitate accñtiū.⁊ h̄ mō ſigñat ſtatū. Alio mō cū accñtib⁹ nō vltimatis:ſ3 ſtātibus ⁊ creſcētibus.⁊ h̄ modo ſigñant ſuper ꝓn^m vel augmentum.

¶ Textus. XXXIIII.

¶ Ex q̄bus nimirū oībus ⁊ his ſiīib⁹ cauſis cōtingit eos q ptiſanā cū toto recipiūt i ſeptio die aut añ neceſſario iterire:quoꝝ q̄dā vtiq3 mētē patiūt̄:alij ꝟo orthomia:vl̄ ſtertēdo ſuffocāt̄.

¶ Propter has ḡ cās ⁊ alias compares ex eis3 ſiūt q vtunt̄ ptiſana ordei cu3 totalitate ſua digniores vt moriant̄ in die ſeptia aut añ ipſa3

⁋ quidā eoꝝ moritur poſtq̄ egreditur ſuper ipſum nocumentum in mente ſua: ⁋ quidam eorum preſocant̃ ex anhelitu preparationis.

⁋ Comentum Galeni.

⁋ Oportet vt enūtiem⁹ cauſas alias quas dixit hip. eē cōpares iſtis cauſis: ⁊ qꝛ ipſi ēt trahūt mortē ſubitā. qḋ ē: qꝛ ipſe dixit in hac hora q̄ cū in illo ē vſus ptiſane ordei: añq̄ reſoluat̃ viſcoſitas ſputi accñtis pp frequētiā anhelit⁹: ⁊cuius cā pfocat̃. Et poſſe qdē ē vt eueniat eis nocumētū qñ bibūt vinū anteq̄ euacuent̃ ſicut dixit hip. aut hidromel aut ſecaniabin. qḋ eſt: qꝛ reliqñe res nō occultant̃ vulgis nedū aliis. Neceſſario igit̃ dixit: q̄ neceſſario qdā eorum moriunt̃ poſtq̄ ingredit̃ ſup eos nocumētū in mēte ſua: de cōſuetudine enim horū accidentium eſt vt conſequant̃ potum vini: ⁊ potus vinoſos: cum fuerit illud in nō ſua hora.

⁋ Textus. XXXV.

⁋ Quos quidem vtiq̄ omnes celitus eſſe percuſſos antiqui arbitrati ſunt: qꝛ in eis cū mortui fuerunt latus vireſcere aut nigreſcere. ſicut in percuſſis ſolet fieri locis reperiebant.

⁋ Antiqui autē eſtimabant ſuper iſtos ꝓpie q̄ ipſos percuſſit percuſſio de celo: qm̄ ipſi qñ moriuntur inuenitur latus eoꝝ viride eſſe ſicut viridis fit locus percuſſionis.

⁋ Comentum Galeni.

⁋ Hāc eſtimationē eſtimauerūt antiq̄ pp velocitatē mortis eoꝝ: ⁊ viridis fit locus in quo ē egritudo lateris. Et manifeſtū qdē eſt q̄ ille locus eſt locus in quo eſt radix apātia. qḋ eſt: qꝛ ex ſanguie q effundit̃ ad illū locū pp dolorē: totū qḋ diuidit̃ in cute fit viride: ⁊ addit in hora mortis nigredinē: aſſimilat̃ ergo locus illi qui fit pp percuſſionē taliter.

⁋ Textus. XXXVI.

⁋ Quod quidē eo cōtingebat: q̄ anteq̄ dolor diſſolueret̃ morte preuenti fuerūt: ꝓpterea qꝛ cōtinuo deſideriū magni anhelitus icurrerūt:

⁋ Et cā i illo ē: quoniā moriunt̃ añq̄ diſſoluat̃ ab eis dolor: ⁊ pp illḋ cadūt i ſahuc velociter.

⁋ Comentum Galeni.

⁋ Uult p ſahuc anhelitū magnū frequētē: ⁊ ſignificat q̄ anhelitus eoꝝ erūt cū hac diſpoſitiōe in eis que ſunt poſt. dicē ergo hippocrates. Et propter anhelitum frequentē multum: ſicut dixi etiam fit ſputum viſcoſum non maturū q̄re prohibet ipſum viſcoſitas eius eleuari ita vt expuatur.

⁋ Textus. XXXVII.

⁋ Sputum quippe qḋ nō excreāt aerem intro ducendū † contrahit: ⁊ velocius exire cogit. al. intro ductum.

⁋ Nō eſt: qꝛ res que expuit̃ qñ retinet̃ ꝓhibet aerem ingredi: ⁊ cogit eum exire velociter.

⁋ Commentum Galeni.

⁋ Nō ois aer ꝓhibet̃ ingredi interius in hꝫ egritudinibus: qm̄ qñ accidit illud opꝫ nēcio vt moriat̃ hō ſtatī ſicut ille qui pfocat̃: verū manifeſtū eſt q̄ nō ꝓhibet̃ ō eo igredi niſi quātitas ſufficiēs in iuuamēto anhelit⁹: ⁊ pp illḋ viuūt ſpatio tpis. Cū ḡ addit̃ illa diminutio ꝑ lōgitudinē tpis moriūt̃.

⁋ Textus. XXXVIII.

⁋ Quorū vtrūq̄ alterū alteri ad periculū ſuggerit complemētū: ſputū nāq̄ viſcoſum flatū inſpiſſat: flatus autē ſpiſſus ſputi viſcoſitatem augmētat: viſcoſitas ꝟo elabi vetat ⁊ erumpi.

⁋ Fit ergo q̄ vnaqueq̄ harū duarū cāꝝ adiuuat alterā ſup piculū. qḋ ē: qꝛ ſputū qñ retinet̃ facit anhelitū frequētē: ⁊ anhelitus ēt qñ fit frequēs addit in viſcoſitate ſputi: ⁊ ꝓhibet ipſum ſputum expui: lubricari: ⁊ ſeparari: vel ſpargi.

⁋ Comentum Galeni.

⁋ Significauit hip. ſignificatione manifeſta intentionē ſermonis ſui. Fit ḡ q̄ vnaqueq̄ harū duaꝝ cauſaꝝ ſimul adiuuat alterā. Et ego qdē narro illud ēt. Dico ḡ q̄ ſputū qñ adheret cāne pulmonis ꝯſtringit meatū aeris in ea: ⁊ coarctat eū: fit ḡ qḋ attrahūt īfirmi ō aere pp illā ꝯſtrictionē ⁊ coarctationē minus. Et pp quātitate paucitatis eius qḋ attrahit infirmus de aere eſt diminutio eius quo indiget in iuuamēto anhelitus: ⁊ propter hoc fit properatio eoꝝ in vice ſecunda ad attrahendum velocior q̄ ipſa fuit in vice prima. Et nominatur iſte modus anhelitus: anhelitus frequens.

⁋ Textus. XXXIX.

⁋ Quod nō tm̄ cū ptiſana ſi non ſuo tpe detur cōtingit: verūtm̄ ⁊ multo magis cū ⁊ aliū cibū potūue minus ea aptum ſumere permittunt.

⁋ Et nō accidūt iſte res apud vſum ptiſane ordei in nō ſua hora tm̄: ſed ipſe accidunt ēt plus illo multotiēs: quādo comedunt: aut bibūt res alias minus cōuenientes q̄ ſit ptiſana ordei.

⁋ Comentum Galeni.

⁋ Iā añ locutus fui in itētione huius ſermōis apud ſermonē hip. pp has cās: ⁊ cās alias cōpares eis: verūtm̄ ego nō dixi illic niſi vinū ⁊ hidromel ⁊ ſecaniabin. Nūc aūt oꝫ vt narrē ēt reliq̄s res remanētes: q̄rū nocumētū oñderunt plures medicoꝝ. Ieo cui⁹ diſpō ē hec diſpō ex īfirmis eē vehemēti⁹ nocumētū noc⁹ hidromellis ⁊ ſecaniabin ⁊ vini.

⁋ Expoſitio Thaddei.

⁋ Poſtq̄ poſuit nocu^a. q̄ fiūt a pti^a. irrōnabilr̃ data. ponit mō nocu^a. q̄ fiūt ab aliis cibis ⁊ potib⁹ irrōnabilr̃ datis. Illo ꝟo mō ſic ꝯtiuat̃. poſtq̄ hip. mōſtrauit nocu^m qḋ fit a pti^a. irrōnabilr̃ data pp acc^a ſupdicta. māifeſtat h̄ nocu^m qḋ ꝯtigit a pti^a irrōnabilr̃ data pp acc^a diuerſa a ſpdictis. ꝓſequat aūt ꝑ^{ti} ꝯtinuationē. qm̄ ē hīn. G. ⁊ dico q̄ diuidit̃ ꝑs iſta in .2. qm̄ ꝑ ponit aut. nocu^m qḋ ꝯtingit ab aliis cibis ⁊ potib⁹ q ſunt ſilēs ptiſane. 2^a ponit nocu^m q̄ ꝯtingit ab aliis cibis ⁊ potib⁹ diſſilib⁹ pti^e. ꝑ^a vſq̄. [q̄ non tantū.] ꝑ^a diuidit̃ in duas. i q̄rū ꝑ^a ponit nocu^m qḋ ꝯtingit a cibis ⁊ potib⁹ ſilib⁹ pti^e. i 2ª pōit q̄ndā errorē āntiquoꝝ ⁊ eū reprobat. ꝑ^a vſq̄. [quos oēs celitus.] 2ª diuidit̃ in .2. i q̄rū ꝑ^a ponit opinionē illoꝝ ⁊ rōnē mouētē eos. in 2^a ꝟo ponit reprobationē. ꝑ^a vſq̄. [q̄ qdē eo ꝯtingebat.] reprobatio ꝟo opinionis eoꝝ ꝯſiſtit i aſſignādo verā cām illius accñtis. ſ. viriditatis lateris a quo illi ſumebāt ſuā opinionē ⁊ pp h̄ diuidit̃ ꝑs illa i q̄ reprobat opinionē illoꝝ in ptes. 2. i q̄rū ꝑ^a aſſignat verā cām q̄re lat⁹ in talib⁹ pleureticis vireſcit. i 2^a ꝟo illā cām declarādo ꝓtractat. ꝑ^a vſq̄. [ſputū q̄ppe qḋ nō excreāt.] 2^a i. 2. i q̄rū ꝑ^a ponit cās ſue demōſtratiōis. i. 2. ꝟo modū illaꝝ cāꝝ. ꝑ^a vſq̄. [quorū vnūq̄dq̄.] ſunt igr̃ in ꝑſ. ſec. ꝑ. vj. ⁋ De q̄rū ꝑ^a dicit. q̄ ex oib⁹ ſupradictis cauſis ⁊ aliis cauſis ſilib⁹ eis ꝯuenit ſumētes ptiſanā cū toto mori nec^o i die. vii. vl̄ añs. ⁊ iſtoꝝ qdā moriunt̃ alienati. qdā ꝑfocati patiēdo ortomiā vel ſternēdo. ⁊ h̄ de ꝑ^a. ⁋ De 2ª dicē q̄ oēs iſtos pleureticos q ſic velociter moriunt̃ putauerūt antiq̄ eē ꝑcuſſos ꝑcuſſione celeſti. ⁊ h̄ iō qꝛ poſt mortē eoꝝ inueniebat̃ lat⁹ viride. ſicū ſolet ꝯtingere in mēbris ꝑcuſſis. ⁊ hoc de 2^a. ⁋ De 3ª dicit q̄ cā viriditatis lateris inuente poſt mortē in ſupradictis pleureticis nō fuit ꝑcuſſio celeſtis ſicū illi putabāt: ſꝫ cā fuit qꝛ morte fuerūt ꝑuenti añq̄ dolor

diſſolueret. ⁊ h lõ q̄ ipſi icurrerũt deſideriũ attrahẽdi aerẽ velociter pp qd̄ fit anhelit⁹ frequẽs. ⁊ h de 3°. ¶ De 4° dicͣ q̄ cã pp quã ipſi icurrerũt deſideriũ attrahẽdi aerẽ velocit̃ ⁊ ſic hr̃e anhelitũ frequẽtẽ fuit ſputũ retẽtũ i pecto: ⁊ pp ſuã viſcoſitatẽ. qm̄ retẽtũ ſputũ ꝓhibebat aerẽ itrare p anhelitũ ⁊ i groſſuz cogebat exire velociter. ⁊ h ð 4°. ¶ De 5° dicit q̄ iſta duo. ſ. ſputũ retẽtũ pp viſcoſitatez ⁊ frequẽtia anhelitus ſe iuicẽ adiuuãt ad ſuplẽdũ piculũ. nã ſputũ viſcoſuz iclusuz flatũ fac̃ ſpiſſuz. ⁊ flat⁹ ſpiſſus augmẽtat viſcoſitatẽ ſputi ⁊ viſcoſitas augmẽtata multo magis ꝓhibet ſputũ expelli. ⁊ h de 5°. ¶ De 6° v̄o dicit q̄ h nocu^m qd̄ ẽ ſupra dictũ ex pti° male data ꝯtingit nõ ſolum in pti°: ſ3 ẽt ꝯtigit multo magis i alijs cibis ⁊ potib⁹ q̄ ſunt min⁹ apti. q̄3 pti° ⁊ de h ẽ qd̄ dic̃ de vltia. ⌈ Ex qbus nimiꝝ oibus. ⌋ alia trã. incip. ibi. ⌈ pp has ĝ cãs. ⌋ cui⁹ co. icip. ibi ⌈ op3 vt enũtiẽt ⌋ G. i h. §. exponit ſolũ h v̄bũ ⌈ ⁊ cãs alias cõpẽs eis. ⌋ dicẽs q̄ poſtq̄3 Hip. i pcedẽtib⁹ mõſtrauit. q̄ vſus priſane i nõ ſua hora. ſ. añq̄3 reſoluat̃ viſcoſitas ſputi accñis pp frequẽtiaz anhelit⁹ ẽ cã ſubite mortis i pleureticis ſuffocãdo eos. põit h alias cãs cõſiles illi cãe q̄ ſunt oblõ vini hidromellis. ⁊ oximel i nõ ſua hora. ⁊ h expõ ꝓbat̃ p h qd̄ Hip. dicit q̄ iſti moriunt̃ patiẽdo i mẽte. nã paſſio mẽtis ſequit̃ aſſumptio nẽ vini in nõ ſua hora. ⌊ quos oẽs celit⁹ ⌉ te. alteri⁹ trãſ. ici. ibi. ⌊ antiq aũt extimabãt ⌋ cui⁹ co. icip. ibi ⌈ hãc extimatio nẽ ⌋ circa quã duo notat Gal̃. nã p̃ ponit cãm eius falſe opinionis antiquoꝝ. 2° exponit h qd̄ dixerat ⌈ latus vireſcẽ ⌋ p̃° vſq3 ⌈ ⁊ viridis fit locus. ⌋ ¶ Dicit ĝ q̄ antiq habuerũt hãc extimationẽ. ſ. q̄ iſti pleuretici eẽnt pcuſſi celit⁹ pp velocitatẽ mortis eoꝝ. ⁊ h de p̃°. ¶ De 2° dicit q̄ loc⁹ ille vbi appʒ viriditas i latere ẽ loc⁹ vbi ẽ radix apãtis ⁊ cã pp quã talis locus fit viridis ẽ q̄ ſanguis q̄ effundit̃ ad locũ illũ ⁊ expãdit̃ in cuti fit viridis pp dolorẽ. ⁊ illa viriditas i hora mortis declinat ad nigredinẽ. ⁊ h no. q̄ ex hac expõne expo^r p̃° ps ſequẽtis. §. illa. ſ. ⌈ ⁊ cã i illo ẽ qm̄ moriunt̃ añq̄3 diſſoluat̃ ab eis dolor. ⌋ ⌈ Quod qdẽ eo ꝯtingebat ⌋ alia trã. ici. ibi. ⌈ ⁊ cã in illo ẽ ⌋ cui⁹ co. icip. ibi ⌈ vult p. ⌋ ¶ In hoc. §. Gal̃. exponit. 2. p̃tẽ ei⁹ illã. ſ. ⌈ ⁊ pp illõ cadũt. ⌉ dicẽs q̄ p ſa hic itelligit Hip. anhelitũ mag^m ⁊ frequẽtez. ⁊ q̄ iſti tales habeãt anhelitũ mag^m ⁊ frequẽtẽ oñdit Hip. i ſequẽti. §. p̃^s aũt p̃tẽ eius. §. nõ exponit Gal̃. q̄ expoſuerat eã i co. pcedẽtis. §. ¶ Sputũ q̄ppe cũ nõ excreãt. ⌋ alia trã. icip. ibi. ⌈ qd̄ eſt q̄ res q̄ expulſ̃ ⌋ cuius co^m icip. ibi ⌈ nõ ois aer ⌋ Ga. ſuper h. §. exponit ſolũ h v̄bũ ⌈ ⁊ ꝓhibet aerẽ igredi ⌉ dicens q̄ qñ Hip. dicit ⌈ ꝓhibet aerẽ igredi ⌋ nõ debem⁹ itelligere q̄ auferat̃ igreſſus aeris totalr̃. ſ. q̄ nihil igrediat̃ ð aere p anhelitũ. q̄ tũc hõ ſtatiz moreret̃: ſ3 itelligit q̄ nõ igredit̃ quãtitas ſufficiẽs ad euẽtãdũ calorẽ inatũ. ¶ Quoꝝ vnũquodq3 ⌋ alia trã. icip. ibi ⌈ fit ĝ q̄ vnaquaq3 ⌋ cui⁹ co. icip. ibi. ⌈ ſignificauit Hip. ⌋ Gal̃. ſup h. §. ponit ſolũmõ ſniam Hip. dicẽs q̄ cũ due ſint cãe pp q̄s iſti ſuffocãt̃. ſ. viſcoſitas ſputi ⁊ frequẽtia anhelit⁹. iſte due cãe ſe adiuuãt adiuicẽ. nã ſputũ viſcoſuz adherẽs i cãna pulmonis ꝯſtringit meatũ eius. ⁊ pp h attrahit̃ tũc min⁹ de aere q̄3 ſufficiat ad euẽtãduz. ⁊ pp h op3 fieri anhelitũ frequẽtẽ: q̄ 2° aeris attractio feſtinat: q̄ i p̃° vice nõ fuit fcã ſufficiẽs attractio. ¶ O; non tm̄ cũ priſana ⌋ alia trã. icip. ibi. ⌈ ⁊ nõ accñt iſte res ⌋ cuius co. incip. ibi ⌈ iã aũt locũ ⌉ Gal̃. ſup h. §. rñdet tacite q̄õni q̄ poſſet fieri. q̄ talis ẽ. tu dixiſti ſup⁹ i exponẽdo illũ. §. ⌈ ex qb⁹ nimiꝝ ⌉ q̄ Hip. locut⁹ erat ibi. de alijs cibis ⁊ potib⁹ ſilib⁹ pti°. ⁊ h vr̃ Hip. ponẽ illos eoſdẽ cibos ⁊ pot⁹ male datos quos tu dixiſti ipm poſuiſſe. ð. q̄re f3 tuã expõnẽ duplicauit Hip. v̄ba. cui rñdet Ga. dicẽs q̄ ſepius itellexit Hip. cibos ⁊ pot⁹ alios ſiles pti°. q̄3uis in aliquo deficiãt a pt ſana. ſ. vinũ hidromel ⁊ oximel. in h aũt loco itelligit Hip. reliq̄s cibos ⁊ potus. deteriores illis ex q̄bus male datis ꝓuenit noc^m maius q̄3 ex eis ⌈ ex qbus nimiꝝ ⌋ circa hũc. §. du^r de te. ⁊ de co. de te. qdẽ ſic. ⌈ ex qbus nimiꝝ oib⁹ ⁊ ſilib⁹ his ⌉

expõ hoꝝ v̄boꝝ. patebit in q̄õnibus. de co. ⌈ Cõtingit eos qui pti^{os} cũ toto recipiũt in die ⁊c. ⌋ circa h q̄rit̃. cũ. n. ponat h Hip. ꝓnoſticũ mortis nec° venire in die 7° vl̃ añs a q̄ radice. vel a quo ſig̃ ſumat̃ neceſſitas ꝓnoſticatiõis ſup morte in tali die vẽtura. vr̃. n. q̄ debeat ſumi f̃m eũ a q̄ti^{te} ipſius nocumẽti pti° in nõ ſua hora data. S3 quãtitas illi⁹ nocu^{ti} vr̃ eẽ oino ignota medico. aut ſi nota ẽ q̄rit̃ quo ſig̃ mẽſurã te q̄ti^{tis} nocu^{ti}. ſit medico nota. ¶ Ad qd̄ dõm ẽ q̄ in hac locutiõe Hip. ponunt̃ due dictiões. ſ. ꝯtingit ⁊ nec°. hñtes ꝯtrã ſigñatiõnẽ. nã ꝯtingit. ponit aptitudinẽ ſiue ꝯtingẽtiã ⁊ p̃uat neceſſitatẽ. ⁊ nec^m p̃uat aptitudinẽ. ⁊ ponit neceſſitatẽ. q̄re op3 q̄ relõ eoꝝ ſit ad diuerſa. ſi d3 eẽe verus ſmo Hip. qd̄ vtiq3 veꝝ ẽ. ⁊ dico qd̄ aptitudo ſiue ꝯtigẽtia moriẽdi refert̃ ad ambiguã quãtitatẽ noc^{ti}. non. n. erat ita certa medico quãtitas nocu^{ti} q̄ ipſe poſſit iudicare ex h errore infirmũ nec° moritũꝝ: ſ3 erat quodãmõ veriſile. nec^{tas} v̄o refert̃ ad diẽ moriẽdi. nã dato q̄ noc^m eẽt tãtũ ex illo errore q̄ oporteret ifirmũ mori. nec^{to} moriebat̃. in 7° die vel. ſ. hac igit̃ itricatiõe v̄boꝝ remota p3 nobis via ad cognoſcẽdũ. vñ Hip. ſumpſit h ꝓnoſticũ qd̄ ex q̄dã p̃te h3 aptitudinẽ ſiue ꝯtingẽtiã ⁊ ex q̄dã nec^{te}. ⁊ dico q̄ Hip. cognouit q̄titatẽ talis nocu^{ti} eẽ aptã ad mortẽ iducẽdã a du^{ci} radice. ſ. experiẽtie ⁊ rõnis. expie^t qdẽ q̄ multos vidit pleureticos in tali ſtatu poſitos mori p oblationẽ priſane cũ toto ⁊ multos etiã vidit nõ aſſumẽtes pti^{os}. cũ toto euadere. rõnis aũt q̄m ſicut p3 p co. ibi. pleuretici ſunt i ſtatu maligne pleureſis. ſ. q̄ ita ẽ maligna pleureſis ⁊ piculoſa ex ſeipſa ſine aliquo errore q̄ minabat̃ mortẽ. Si ĝ ꝯtingat ifirmũ errare i dieta ſumẽdo pti^{os} cũ toto. cũ iſte error ſit magn⁹. v̄iſile ẽ eg^m eẽ moritũꝝ. hẽm⁹ ĝ aptitudinẽ ꝓnoſticãdi mortẽ. neceſſitatẽ aũt ꝓnoſticãdi in tali die mortẽ hẽm⁹. ex h q̄ poſtq̄3 iſti pleuretici ſunt morituri. de neceſſitate moriẽt̃. i tpe breui. q̄ egritudo ita ẽ maligna ⁊ eſt poſita in ſtatu. q̄re cito op3 naẽm vincere vel vinci. ſ3 vincere nõ põt. igit̃ op3 q̄ cito vincat̃. ⌈ pti^{os} cũ toto. ⌋ no. q̄ dixit pti^{os} cũ toto vt multiplicaret nocu^m ⁊ q̄titatẽ erroris. nã magis errat q̄ dat pti^{os} cũ toto in tali caſu. q̄3 q̄ dat aquã ei⁹. quoꝝ q̄dã mẽte patiunt̃ ſ3 ꝯ pti° nãq3 nõ h3 iducere nocu^m in mẽte. ¶ Ad q̄ð dõm eſt q̄ nocu^m iſtud non ẽ ex pti°: ſ3 ex vino male dato qd̄ ſiue det̃ cũ pti° ſiue p ſe dicã i q̄õnib⁹ de co. ⌈ Alij v̄o ortomiã ⌉ ſc3 patiẽdo vel ſtridẽdo ſ̃focant̃. ⁊ no. diãz iter ortomiaz ⁊ ſtertere. nã ortomiã dic̃ mali^{os} anhelitus. ſ. frequentiã ⁊ difficultatẽ eius. ſtertere v̄o diẽ quendã ſonitũ f̃cm cũ difficultate anhelit⁹. ſ3 h q̄rit̃ cũ patiẽtes in mẽte moriant̃ ex vino male aſſũpto. ex quo moriant̃ iſti q̄ ſ̃focant̃ ſtertẽdo. ¶ Ad qd̄ dc̃3 eſt q̄ ipſi moriuntur ex oximele ⁊ hidromel male oblatis p ſe vel cũ pti°. ⁊ talis modus expõnis ⁊ rñſiõis p̃t eligi ex co. ⁊ p3 ẽt. ſ. ii. 3° cap̃. de oximelle. ¶ De co. v̄o ſic. ⌈ ⁊ op3 vt enũtiem⁹ cãs alias. ⌋ In iſto. §. vr̃ Ga. male ponere lectionẽ Hip. dic̃. n. q̄ cũ ꝯtingat pleureticũ ſubito mori pp priſanã male oblatã ⁊ pp alios cibos ⁊ potus male oblatos ſiles pti°. ⁊ iõ. ð. mõſtrauit Hip. q̄lr̃ ibi pleuretici ſubito moriant̃ pp malã oblationẽ pti°. ponit i h loco q̄liter iſti pleuretici moriunt̃ ex mala oblatiõe alioꝝ ſimiliũ pti°. ſ3 ꝯ h ⁊. n. ponit Hip. iſtos pleureticos ſumere. pti^{os} cũ toto. ĝ mala oblõ pti^{ne} ẽ cõis cã moriẽdi. ð. ⁊ h. ¶ D. ad h fac̃. §. ille. ⌈ q̄ nõ tm̄ cũ pti° ſuo dãt tpe. ⌉ vr̃ eniz ſupflue poni. aut Gal̃. male expoſuit eũ. ¶ D. hidromel ⁊ melicratũ ⁊ vinũ nõ vident̃ peccare in hora ſue oblatiõis. q̄ infirm⁹ q̄ abſtinet a pti°. vſq3 quo icipiat eger ſ̃puere. ſ. vſq3 ad 3os vel 5os vel 7os diẽ in illo tpe medio d3 dari potus q̄ nõ poſſet ſtare ſine aliq̄ oblatiõe. ſic p3. ð. de q̄õne diuerſitatis medicoꝝ. iiii. n. q̄ differebãt dare priſanã vſq3 ad 7os diẽ. dabãt in hori tpe potũ. p3 ẽt p eã q̄ dicit Hip. in ſequẽti cap̃. i illo. §. ⌈ ſi nimia ſiti laborauerit. ⌋ ⁊ i illo. ⌈ Quo ſnm pro ſi dolor igruerit. ⌋ p3 igit̃ q̄ oblõ iſtoꝝ potuũ nõ peccat in tpe cũ poſſit dari nã exiſte indigeſta. ¶ Ad iſtaz q̄õnem

reſpōdeo ꝑ expōnē iſtiꝰ littere. ⸢ex qbus nimirum ⁊c.⸣ Je ſūmā textū arabicū. vt pateat meliꝰ expoſitio Gal. ⸤ꝓp has ergo cās ⁊ cās alias cōpares eis ſūt q vtunt̃ pti ordei cū totalitate ſua digniores vt moriant̃ ⁊c.⸥ Dico igit̃ ꝙ h̄ lr̄a ꝑt duͬ expōni. vno qdē mō ſic vt itelligamꝰ oblationē ptiſ male datā cū ſua totalitate. eē cām ſubite mortis cōcȝ qztū ad ea q̄ dīt in ꝑcedēti. §. ⁊ in ſequēti. ſed in ꝑcedenti. §. adiūgit̃ cū ptiª ordei alie cāe ⁊ i h̄. §. alie. nā in ꝑcedēti. §. adiungunt̃ cū oblōne ptiſane. dolor ⁊ frequētia anhelitus ⁊ ſputū viſcoſuȝ. in h̄ aūt. §. adiūgit̃ cum mala oblatiōe ptiſ. egrotari mēte. ⁊ ꝓfocari ſtertēdo. ⁊ ſic exponēdo Gal. ꝯtinuatio ſtare nō pōt. ⸢Alio ꝟo mō pōt exponi: vt dicamus ꝙ Hip. in ꝑcedētibꝰ poſuit cām ſubite mortis eē ſolū. ptiꝫ male oblatā. in h̄ aūt loco itelligimꝰ duplicē errorē. vnum quidē in male offerēdo ptiꝫ. aliū ꝟo in male offerēdo potū: vt hidromel oximel ⁊ vinū. ⁊ ſic vt duplicata eā nocēte ex duplici errore. duplicet̃ nocuͫ. dixerat. n. in ꝑcedēti. §. ꝙ in breui tp̄e mortis impio ſubiūgant̃. h̄ aūt multiplicat nocuͫ. ſ. qr dic̄ eos mori in certo die. ſ. 7ª die vel añā. ⁊ dic̄ eos mori cū paſſiōe mētis ⁊ cū ſuffocatiōe ſtertēdo vel ortomiā patiēdo. ſȝ de h̄ emergit duͦ. qūo peccat̃ i hora dādi oximel hidromel ⁊ vinum in pleureticis. ❡ Ad qd̄ dōm ꝙ peccat̃ i hora dādi iſta qñ dant̃ añq̄ȝ icipiat nā euāre aliqd de mā viſcoſa adherēte in pectore. ⁊ h̄ tangit Gal. cū dicit. ⸢⁊ poſſe qdē ē vt eueniat eis nocumētū qñ bibūt vinū añq̄ȝ euacuentur ſicut dixit Hip. aut hidromel aut ſecaniabin.⸣ ❡ Sȝ h̄ forte ꝯdicet̃ ꝑ id qd̄ dcm̄ ē ſupra cap. ij. §. ⸢ſcd̄o ſi eger⸣ dicit. n. Hip. ibi. ꝙ qñ pleureticus eſt ſiccior q̄ȝ expediat. opȝ dare añ ptiſanā aquā mellitā ſiue vinū. q̄re ꝑt dari hidromel ⁊ vinū añq̄ȝ īfirmꝰ icipiat exputare. ❡ Ad qd̄ dōm ē ꝙ nō ē itelligēdū qñ dixit ſupius. ⸢ſi eger ſiccior⸣ ꝙ intelligamus egrū nihil expuē. ſȝ ꝙ ſputū ē in pua q̄ztitate ita ꝙ opȝ ꝑmitti añ ptiꝫ vinū ⁊ hidromel q̄ſi ſint q̄dā digerētia. ❡ Sed adhuc q̄rit̃ qd dabit̃ pleuretico añq̄ȝ icipiat ſputare. Cui rñdēdū ē ꝙ aq̄ calīa cocta. Jtē pōt dari vinum hidromel vel oximel. in nō ſua hora qñ dat̃ in ꝑnͦ vel ſtatu porꝭ. nā in h̄ tp̄e nō ē dādus nec cibus nec potus. itē poſſunt iſti potus dari in nō ſua hora qñ nō ꝑmittunt̃ tanto tēpore añ ptiꝫ ꝙ ſuā fecerint opatiōnē ⁊ h̄ dicit̃. j. lib. 3ª diſtinctione. 2. cap. 4. §. ⸤bonū eqdē.⸥ Je hāc qdē expōnē ꝓp reuerentiā Gal. dico magis eē tenēdā ⁊ ea pleniꝰ itellecta. oēs obiectiones ſoluunt̃. ⸤quos oēs celitus.⸥ dubitat̃ de te. ⁊ de co. de te. ſic. ⸤celitus⸥. i. a deo. ſic dixit Gal. in co. ꝓn. i ꝓhemio. qr ſm quoſdā deus mittebat egritudies. vñ vocabāt epliā irā dei. ❡ De co. ſic. ⸤erit totū qd̄ dñȝ i cute ſit vide.⸥ h̄ q̄rit̃ q̄re ſanguis vireſcit ꝓp dolorē. ❡ Ad qd̄ dōm eſt ꝙ cā huius ē: qr dolor mortificat ſpm̄ q pulchritudinē ſanguinis ꝯſeruat. quo mortificato vireſcit. ⸢Oȝ qdē ꝯtingebat⸣ dubitat̃ de tex. ſolū. ponit. n. ꝙ iſti moriunt̃ añq̄ȝ diſſoluat̃ dolor. qd̄ nō vr̄ poſſe. nā dolor ſit virtute aīali adhuc exiſte quare nō pōt eē in mēbro mortuo. vt dr̄ ꝑ cañ. fen ꝑª. de virtute vitali. ❡ Ad qd̄ dōm ē ꝙ nō itelligit Hip. ꝙ ꝑ moriat̃ eger. ⁊ poſtea lapſu tp̄is diſſoluat̃ dolor. ſȝ intelligit ꝙ q̄ſi ſimul fiat mors ⁊ diſſolō doloris. ❡ Aut alr̄ dōȝ ē ꝙ mors pōt fieri ꝑ extinctionē calī nālis i corde. ⁊ tñ adhuc remanebit in mēbro ſenſibili v̄tus vitalis ⁊ ſenſitiua. tñ nō pōt diu durare. ſic pȝ in aīalibꝰ anuloſis maniſeſte in qbus longo tp̄e remanet v̄tus vitalis ⁊ ſenſibilis in pte lōgo tp̄e amputata. ⁊ ēt in teſtudie adhuc remanet ſenſus ⁊ motꝰ erecto corde. in hoīe ꝟo nō ē tāta diſtātia. cū nō ſit aīal viſcoſuȝ ſicut teſtudo. vel ſm ſpēs vel anguilla. credo tñ ꝙ i aliquo modiciſſimo tp̄e poſſit remanere v̄tus in mēbro vitalis ⁊ ſenſibilis. calore extincto in corde. qd̄ ꝓbatur expiētia ⁊ rōne expiētia qdē qm̄ vidi cap. hoīs amputatū apire os tribus vicibꝰ. rōne ꝟo ſic oñdit̃. ponamus. n. ꝙ calor nālis ſubito extinguat̃ in corde ꝓp cām imediatā nocētē cordi. qd̄ pȝ in ſuffocatis ⁊ in vulneratis in corde. tūc vtrīq̄ȝ in iſto caſu fiet prius extinctio caloris nālis in corde. q̄ȝ extinguat̃ in pede q̄re ꝑus fiet mors i corde q̄ȝ in pede. q̄re poterit remanere ſenſus ⁊ dolor in mēbro modiciſſimo tp̄e remota vita a corde. ſȝ remota virtute vitali a mēbro nō ē poſſe remanē in eodē mēbro virtutē vitalē nec ſenſibilē. ⁊ h̄ qdē eſt noua poſitio apō me q̄ vel ē vera vel apentiā aliquā ꝟitatis hȝ. ❡ D. q̄rit̃ q̄re ꝓp h̄ vireſcit locus. qr ꝑus ſit mors q̄ȝ diſſoluatur dolor. ❡ Ad qd̄ dōm ē ꝙ cā ē h̄. qr qñ hō morit̃ ſuffocatus. nō retrahit̃ calor qui ē in mēbro ad cor. qr calor q eſt in corde deficit. remanet ḡ in mēbro. ⁊ ibidē poſtea mortificatus facit locū viridē ſiue liuidū. ſȝ ſi calor i corde paulatim defeciſſet. retraxiſſet ad ſe calorē qui erat in mēbro ⁊ dimiſiſſet mēbrū poſt mortē albū ſiue pallidū ⁊ nō viride. qr nō remāſiſſet ſpūs mortificatus. ⸢ꝓpea qr ꝯtiꝭ deſideriū attrahēdi aerē incurriſſet.⸣ h̄ ponit cām ꝓp quā iſti fuerūt preuēti morte. nā illi habuerūt neceꝭ attrahendi multū de aere ꝑ anhelitū ⁊ frequēter. ⁊ cū nō potuiſſent. fuit extinctꝰ calor nālis in corde. ⁊ ſic ꝑceſſit mors in corde diſſolutionē doloris i mēbro ꝯpato. ⸤ſputū qppe cū nō excreāt ⁊c.⸥ ❡ Dubitat̃ de te. ſolū. ⸤aerē introductū trahit⸥. i. itrare ꝯdicit. aut. i. ⁊ ſic ponit̃ diſiūctiua ꝑ copulatiua. ⸢velociꝰ extre cogit.⸣ ſȝ ꝯ. ex h̄ colligit̃ ꝙ anhelitus ſit ꝑus qm̄ ꝓhibet̃ aer itrare. cuius ꝯriū dixit ſtatim Gal. in ꝑcedēti. §. dixit. n. vult ꝑ ſabuc anhelitū magͫ ⁊ frequētē. ⁊ dixit ꝙ illi inciderāt in ſabuc. q̄re hūt anhelitū magnū ⁊ frequentem. ❡ Ad qd̄ dōm ē ꝙ iſta in qbus ē ſputū viſcoſum hūt appetitū magni anhelitꝰ ⁊ frequētis tñ nō poſſūt ipſum hr̄e. vñ cū dicit Hip. ꝙ ipſi cadūt in ſabuc. h̄ oȝ itelligi in appetitū ſabuc. h̄ ē magni anhelitꝰ ⁊ frequētis. ⸤Quoꝝ vnū q̄ȝ alterius.⸥ circa iſtū. §. dubitat̃ de te. ſolū. vr̄. n. falſuȝ ponere. dicit. n. ꝙ frequētia anhelitus facit viſcoſitatē. ⁊ viſcoſitas facit frequētē anhelitū. q̄re vr̄ ꝙ idē ſit cā ⁊ effectꝰ. ❡ Ad qd̄ dōm eſt ꝙ viſcoſitas ſputi facit frequentē anhelitū ſm ſubaȝ. ſȝ frequētia anhelitus auget viſcoſitatē ſm quātū. ⁊ ſic nō ē cā ⁊ effectꝰ. reſpectu eiuſdē. ⸤qd̄ nō tm̄ cū ptiſanā⸥ circa iſtū. §. dubitat̃ ſolū de co. dicit. n. ⸢veruñ non dixi illic niſi vinū ⁊ hidromel. ⁊ ſecaniabin. nūc aūt opȝ vt narrē reliquas res remanētes.⸣ ſȝ ꝯ. Gal. dixit ſupra in co. illius §. ⸤ex qbus nimirū.⸥ qd̄ reliq̄ res ꝑter iſta tria. vinū. ſecaniabin. ⁊ hidromel. ſunt note vulgo. ſȝ de notis vulgo non erat dādare ꝭ. ❡ D. q̄rit̃ q ſint iſti cibi ⁊ potus minus apti q̄ȝ ptiª. ꝑter iſtos tres potꝰ. ❡ Ad ſcd̄m dico qd̄ cibi ⁊ potus minus apti q̄ȝ ptiª ꝑter iſtos tres potus ſunt cādaruſi. teſticuli galloꝝ. oua. piſces ⁊ ſilia his. de qbus locutus eſt Gal. infra in co. illius. §. ⸢in pleureticis ⁊c.⸣ Je iſti cibi ⁊ potus lȝ aliqualiter ſint noti vulgo tamē adhuc participāt arte. ⁊ ex hoc patet reſponſio ad primum.

❡ Textus. XL.

❡ Via autem ſuſtentandi tam eos qui colataꝫ q̄ȝ eos qui non colatam: ⁊ qui neutrum illoꝝ: ſed potum alium ſibi aſſumunt: ⁊ qui nō ſepiſſime vna eadēq̄ȝ: interdum autem diuerſa.

❡ Et via qdē ſuſtētādi ſm plurimū ē vna cū q vtit̃ aqua ordei. ⁊ cū ea fece eius. ⁊ eum qui nō vtit̃ aliqua harū duarū: ſed eſt cōtentus eo qd̄ bibit̃ tm̄: ⁊ fortaſſe eſt via ſuſtentandi diuerſa.

❡ Comentum Galeni.

❡ Dicit ꝙ via ſuſtētādi: ē ꝓpinq̄ adinuicē iter eū q vtit̃ ptiſana ordei: ⁊ eū q vtit̃ aq̄ eiꝰ tm̄: ⁊ eū q nō vtit̃ aliq̄ harum duaꝝ: ſȝ ē ꝯtētus eo qd̄ bibit̃ tm̄: ⁊ fortaſſe ē neceͤ vt ſit via ſuſtētatiua ſeiūcta. Et Hip. qdē oſtēdet in eis q̄ ſequuntur hūc ſermonē: ſcilicet q̄liter ſit via ſuſtētādi ſeiūcta diuerſa.

❡ Textus. XLI.

❡ Quapꝛ opter vt tibi dicā facere opȝ. Incipiē/

te itaqꝫ febre ſiue cum dolore ſit: ſiue ſine dolore paruo poſt ſumptum cibū tempore tranſacto nōdū ventre exinanito: ergo ius contradicendum eſt accipere vſqꝫ dum valet cibuꝫ ad inferiora inteſtinorum noueris deſcendiſſe.

¶ Et opꝫ oīno: vt facias qḋ dicā qn̄ īcipit inuadere febris cuꝫ dolore: aut abſqꝫ dolore: ⁊ tp̄s eius ab acceptatione cibi ē ꝓpinquū: ⁊ venter eius nō euacuatur adhuc: tūc opꝫ vt ꝓhibeas eū ab acceptione ſorbitionuꝫ: vſquequo ſcias ꝙ cibus eius iā deſcēdit ad īferiora inteſtina.

¶ Comentum Galeni.

¶ Bene fecit Hip. ꝙ abſcidit ſermonē ſuū: ⁊ qꝛ nō ordinauit eū ordine quo oportuit vt ordinaret: ⁊ ꝓpter hoc inuenimus eū nūc cū iterauit ſermonē ſuū incepiſſe in illo īceptione q̄ neccīa erat: ⁊ nō accidit ei hoc accidēs: niſi quoniā ipſe incepit narrare reſpōſionē in queſtione qua q̄ſiuit de diuerſitate q̄ cadit inter medicos: ⁊ dixit in pte illius res multas que ingrediunt in caplo medicine de ingenio ſanitatis. Et quoniā neceſſe fuit ei cū ſenſit illud qḋ accidit ei vt deleret totū qḋ ipſe ſcripſerat: iō poſtea iterat ſermonem ſuū a pn° ſui ecōtrario ſermonis p̄mi. Hoc enim accidēs multotiens mihi accidit: ⁊ viſuꝫ eſt mihi: qꝛ melius eſt vt iterarē ſmonē meū a pn° ſui ſm ꝯtrariū eius qḋ ſcripſerā ipſuꝫ: ⁊ delerem totū ꝙ ſcripſerā i p̄mis. Et ego qdē iā ſuꝫ narrās qualiter neceſſe fuit ei rn̄dere in illa q̄one de qua ego ſum inquirēs: ⁊ ponere ſermonē eius ſm ordinē: ⁊ alleuiare viam in illa ſup illū q diligit vt exponant ei iſte res cum explanatione.

¶ Auſcuita ergo me in intellectu tuo: ſic ille de nā cuius ē audire ſermonē a pn° ſui. Que eſt cā ꝓp quā fit multotiens ꝙ accidit eis qbus ē mēſura ex medicis vt cadat inter eos diuerſitas in medicatione īfirmitatū. Ex opinione eniꝫ eſt eoꝝ ꝙ illud qḋ expit ſup quoſdā hoīes ⁊ ꝯuenit qbuſdaꝫ eoꝝ: ꝯuenit oībus eoꝝ. Inde ē illud in quo cadit diuerſitas inter eos in regimie egritudinū acutaꝝ. vtunt .n. qdā eorū aquā ordei in īfirmis vſqꝫ ad horā criſis: ⁊ vtunt qdā eoꝝ ptiſana ordei: ⁊ qdā eoꝝ ſunt qbus nō vī vtēdū eſſe aliquo eoꝝ duoꝝ. Accidit g̃ ex illo vt īueniāt in qbuſdā ⁊ errēt in quibuſdā. qḋ eſt: qꝛ qdā q h̄nt egritudinē acutā indigēt vti ptiſana ordei: ⁊ qdā eoꝝ indigēt aqua eiꝰ tm̄: ⁊ ex eis ſunt quidā q nō indigēt aliqua harū duarū vſqꝫ ad horā criſis. Et ego ponā exēplū ſermonis mei in illo vt v̄ificet in vna egritudinū acutaꝝ: pone g̃ ꝙ nos itēdimus medicari pleureſim. ¶ Dico ergo: qꝛ ſi infirmus fuerit ꝓpinquꝰ ſpatio ab acceptione cibi: ⁊ inuaſerit eū febris anteq̄ꝫ euacuet vēter eius: tunc nō opꝫ vt dent ſorbitiones donec ſciat ꝙ cibus quē accepit iā trāſiuit in deſcēſione ſua per inteſtina. Cum ergo aliquis incipit cū ſermone ſuo hac inceptione: deinde ſequitur illud cum reliquis que ſequuntur eum ſm ordinē quo oportet vt ordinetur: non eſt in eo occultatio.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Hip. in tribꝰ caplīs p̄cedētibus rn̄dit ad q̄onē de diuerſitate cadēte inter medicos in regimie acutaruꝫ inordinate. In h̄ v̄bo cap. vltimo huiꝰ p̄mi lib. rn̄det ordiate. ⁊ diuidit in .2. ptes. in q̄rū pª ponit rn̄ſionē illā ordinatā in gn̄ali. In 2ª. in ſpāli. ¶ Vel aliter dic ꝙ in pª pte ponit radicē gn̄aleꝫ rn̄dēdi. in 2ª pte ex illa radice gn̄ali ſuā rn̄ſionē ſpecificat. prima vtroqꝫ mō diuidēdi. durat vſqꝫ. [quapp.] 2ª in .2. in pª q̄rū reddit diſcipulū attētū. in 2ª ꝓſequit qḋ intendit. pª vſqꝫ. [incipiēte itaqꝫ.] Illa 2ª diuidit in ptes .2. in q̄rū pª ponit canones docētes qn̄ opꝫ regere īfirmos ſolo potu. ⁊ qn̄ cū ptiª ordei. in 2ª v̄bo ponit can̄. vnū. in quo docet qn̄ opꝫ regere īfirmū ꝑ ptiſanā colatā. ⁊ qn̄ per nō colatā. pª vſqꝫ. [porro ſuccū ptiſane.] pª diuidit in .4. ſꝫ .4. can̄. quos ponit de regimine acu. pª vſqꝫ. [his aūt q pleuretici ſunt.] 2ª vſqꝫ. [ꝙ ſi antiquus cibus.] 3ª vſqꝫ. [⁊ vidēdū ē.] 4ª vſqꝫ ad finē iſtius ptis. tres pe ptes ſunt p̄ſentis lec. ¶ De q̄ruꝫ pª dicit ꝙ via ſubſtētādi eos q ſumunt ptiꝰ colatā ⁊ q ſumūt nō colatā ⁊ q ſumūt ſolū potū. ſepiſſime ē vna ⁊ interdū diuerſa. ⁊ h̄ de pª. ¶ De 2ª dicit qḋ poſtq̄ꝫ ita ē ꝙ via in regimie acutaꝝ ē talis. ſ. diuerſa ⁊ cōis. iō opꝫ te facere ſicut ego dicā. ⁊ hoc de 2ª. ¶ De 3ª dicit. ponamus .n. ꝙ fe. incipiat ſiue cū dolore ſiue ſine dolore paruo elapſo tp̄e poſt acceptū cibū. tūc ⁊ in eo caſu nulluꝫ ius debemus dare infirmo vſqꝫquo ſciuerimus cibū deſcēdiſſe vſqꝫ ad īferiora iteſtina ver. gra. ponamus qḋ īfirmus ſumpſerit hora 3ª cibū ſuū. deinde hora 4ª diei accep. eū fe. cū dolore. vel ſine. tūc vtiꝫ nō ē dāda ptiª vſqꝫ duꝫ cibus datus in prādio ad inferiora deſcēderit iteſtina. h̄ ē. [via aūt ſuſtētādi.] alia trā. īci. ibi. [⁊ via qdē ⁊c.] cuius co. icip. ibi. [dicit ꝙ via ſubſtētādi] Gal. ſup h̄. §. ſolūmō ſniat hūc. §. ⁊ p eadē v̄ba. addit tamē vnū v̄bū. ſ. ꝙ in ſequētibus oñdit Hip. q̄liter via ſubſtētādi iſtos ſit diuerſa. qm̄ iſte. §. eſt valde obſcurus. ⁊ Gal. nō exponit ipſuꝫ niſi ſequētē. §. exponēdo. ⁊ ego exponā ipm̄ poſtq̄ꝫ recordatus fuero coⁱ ſequētis. §. in quo ipſe exponit vtrūqꝫ. ¶ Quapropter.] alia trā. icip. ibi. [⁊ opꝫ oīo] cuius co. icip. ibi. [bn̄ fecit Hip.] Gal. de hac pte ſequenti facit vnā decīſionē te. ꝓp qḋ non diſtinguā com. ꝓcedit g̃ ſic Gal. qm̄ p̄ laudat Hip. qꝛ corrigit ſe de malo ordine. q̄ꝫ ſeruauerat in rn̄dēdo ad q̄onē de diuerſitate cadēte inter medicos. 2° oſtēdit qualr̄ opoꝛtebat Hip. ordinaſſe ſuā rn̄ſionē. 3° pōit exm̄. ⁊ poſitio exēpli ē ſnia iſtiꝰ ptis. 4. recapitu ſuā expoſitionē pª vſqꝫ. [⁊ ego qdē ſum narrans.] 2ª vſqꝫ. [⁊ ego ponā exm̄.] 3ª vſqꝫ. [cū g̃ aliqs] .4. vſqꝫ ad finem.

¶ Dicit ergo ſic de p̄ma. qḋ bn̄ fecit Hip. qꝛ imponit fineꝫ ſermoni ſuo iordinato ⁊ ordinat rn̄ſionē ſuā ordie quo debuit ipſaꝫ ordinaſſe ab ipſo pn° ex abrupto .n. icip. rn̄dē ad illā q̄onē ſine aliquo ordine. poſtmodū v̄o qn̄ vidit ſe iordinate ꝓceſſiſſe. reordinauit rn̄ſionē ſuā ordie bono. meliꝰ aūt fuiſſet ſi totuꝫ qḋ ſcripſerat deſtruxiſſet ⁊ reincepiſſet a capite rn̄ſionē ordinatā gn̄alē. deinde ad illā gn̄aleꝫ rn̄ſionē copulaſſet can̄. pticulares. ⁊ multotiēs accidit h̄ Gal. in ſuis inq̄ſitionibus. nā qn̄ ꝑcipiebat ſe iordiate ꝓcedere deſtruebat tūc totū qḋ ꝑceſſerat ⁊ icipiebat ſermonē ordinatū. hoc de p̄ma. ¶ De 2ª dicit ꝙ audias me diligēter ⁊ ego ponā tibi qualr̄ Hip. ꝯbuiſſet ab ipo pn° ordinaſſe ſermonē ſuū. dico ergo qḋ debuit ſic dicere. q ē cā q̄re inter medicos cadit fatualis diuerſitas in regimie morboꝝ acu. cui q̄oni rn̄dēdū ē ꝙ cā illius diuerſitatis fuit expiētia i pfecta nā qdā eoꝝ expiebant ptiſanā ordei nō colatā. ⁊ inueniētes eā ꝓficere in qbuſdā īfirmis colligebāt ex hoc pticulari regulā vl̄em. ſ. ꝙ ptiſana nō colata debebat dari in oībꝰ acu. mor. ⁊ ſil̄r qdā alij expiebant ptiſanā colatā ⁊ potū colligēdo ſemꝑ ex expiētia pticulari regulā vl̄em. ⁊ ſic in qbuſdā errabāt ⁊ in qbuſdā verū dicebāt. cū .n. qdā patiētiū fe. acutā idigebāt colata ⁊ qdā nō colata ⁊ qdā ſolo potu. regula q̄ dicit ꝙ oībus patiēbꝰ acutā. ſit dāda ptiſana nō col. ⁊ oībus colata. ⁊ oībus potus ſolū. vera ē in pte vna īfirmorū. ⁊ falſa eſt in duabꝰ. ⁊ h̄ de ſcḋa. ¶ De .3. dicit qḋ ponendū eſt exm̄ in pleureſi. hoc aūt manifeſtū eſt in te. ¶ De .4. aūt manifeſtū eſt qḋ dī. [via autē ſubſtētādi.] circa iſtū. §. dubitat. [ſepiſſime qdē vna eadē ⁊ iterdū autē diuerſa.] h̄ q̄rit qualr̄ iſta via ſuſtētādi ſepiſſime eſt eadē ⁊ iterdum diuerſa. ¶ Ad qḋ dico ꝙ iſta lr̄a dupl̄r pōt itelligi. vno qdē mō vt itelligamus ꝑ viā ſuſtentādi. rōnes qbus illi medici faciebāt ſuas opiniones ſumptas ab expiētia ⁊ ē tunc via ſepiſſime eadē. qꝛ ſepiſſime falſa. ⁊ iterduꝫ diuerſa: qꝛ iterdum v̄a. nā h̄ opinio qḋ oībus patiētibus acutā ſit danda ptiſana nō colata vera ē in vna pte īfirmoꝝ ⁊ falſa i duabꝰ. ⁊ rō expimētalis. q̄ ꝓbat. ſil̄r ē vera in pte vna ⁊ falſa i duabus. ſil̄r opinio q̄ dicit ꝙ oībus patiētibus acutā dandus

eſt ſolū potus. ⁊ rū q̄ pbaſ ē vera in vna pte infirmoꝝ ⁊ falſa in duabus. pꝫ igiſ qḋ via ſuſtētandi ſepiſſime eſt eadē. ſ. falſa ⁊ interdū diuerſa. q: aliqñ vera. alio ꝟo mō pōt intelligi: vt p viā ſuſtētandi itelligamus modū regēdi tales infirmos q vtunſ ptiſana ⁊ aq̄ eius ⁊ ſolo potu. ⁊ ē tūc talis ſenſus. ꝙ ſepiſſime p eoſdē cañ. qbus docemur regē illos q vtunſ pti^a nō colata. docemur regē illos q vtunſ pti^a col. ⁊ q vtunſ ſolo potu. Aliqñ ꝟo ſunt diuerſi cañ. p quos docemur regere vtētes ſolo potu. a canonib⁹. qbus docemur regere vtētes pti^a vel aq̄ eius. q̄ſi dicat ꝙ cañ. p quos docemur regē iſta tria gña ifirmoꝝ vt plīmū ſunt cōes ⁊ raro ſunt diuerſi. ħ aūt iꝫ iſpicere p iductionē iſpiciēdo ſingulos cañ. q ſunt pmiſſi ⁊ q ſequenſ. pmus. n. cañ. q datus fuit. ſ. cap. 2° in illo. §. [q̄propter cū eā.] ſcdis ē ad regēdū ſumētes pti^{a3} ⁊ aquā eius ⁊ ſolū potū. dixit. n. ille cañ. qḋ cū expedit dare pti^{a3} nō debem⁹ vti euacuatiōe venaꝝ. ⁊ iſte idē cañ. hꝫ locū in vtētib⁹ potu ſolo. qñ in eis nō eſt pmittēda fieri euacuatio venaꝝ. Itē ſcḋs cañ. dixit ꝙ ſi bis i ſanitate daſ ei bis ſano. pti^a dꝫ dari bis. ⁊ ſi ſemel. ſemel. ⁊ poſtea ſumētes ſemel debebāt aſueſcere ad bis ſumēdū. ⁊ p iſtum eūdē cañ. ſcimus regē vtētes ſolo potu qñ debem⁹ eis dare potū tot vicibus ſicut dabaſ in ſanitate. ⁊ poſtea aſueſcere ad plus ſumēdū. Itē dixit tertius cañ. qḋ p^a vice q̄ cibaſ infirmus. dꝫ dari pti^a in quātitate q̄ neqꝫ eēt multa neqꝫ pauca. ⁊ p iſtū eūdē cañ. ſcimus dare potū ſoſū. q: p^a vice non debem⁹ dare nec multū nec paꝝ: ſꝫ mediocriter. Itēꝫ dixit 4. cañ. qḋ ſi eger fuerit ſiccioꝛ q̄ꝫ opꝫ. debemus dare paꝝ ḋ pti^a. ⁊ ſilr ſcim⁹ p eūdē qḋ debem⁹ dare paꝝ de potu i eodē cañ. ſꝫ ibi ē q̄dā additio i q̄ ē diuerſitas. dicit. n. qḋ añ pti^{a3} dꝫ dari mellicratū aut vinū. ⁊ ħ nō hꝫ locū in vtētibus ſolo potu. Itē dixit qntus cañ. qḋ qñ os fuerit humidū debem⁹ augere quātitatē pti^e. ⁊ p iſtū eūdē cañ. ſcimus adminiſtrare potū. nā quāto os fuerit hūidius. debem⁹ tāto magis dare de potu. in fine tñ iſtius ē q̄dā diuerſitas ſuſtentādi. naꝫ qñ dicit ꝙ talis dieta ē obſeruāda duobus diebus poſt criſiꝫ. ħ nō hꝫ locū in vtētib⁹ ſolo potu. nā ſi nos reximus ifirmū ſolo potu. nō debemus regere cū duob⁹ dieb⁹ poſt criſim. ſolo potu. ⁊ ħ Hip. mōſtrauit cū dixit. [ſꝫ ħ eis maxie ꝯtingit.] Itēꝫ. aūt canonis approbatiuus talis regimis: dicatꝫ hꝫ in vtētib⁹ pti^a. ⁊ vtentibus ſolo potu. nā quēadmodū ſi medicus vtaſ pti^a i qbus expedit, alleuianſ acc^a. ⁊ melioꝛ ſit purgatio apatis ⁊ pfectioꝛ criſis. ſilr ſi vtaſ potu i bis in quib⁹ expedit. vidim⁹ ḡ q̄liter in 2° cap. via ſuſtentādi iſtos tres patiētes ſepiſſime fuit eadē ⁊ q̄liter fuit raro diuerſa. Itē in 3° cap. ſ. in illo. [pti^a ꝟo ex optio ordeo.] eſt via ſuſtētādi eadē. nā ſic pti^a dꝫ eſſe de ordeo optimo. ⁊ q̄ꝫ bñ ad pfectionēꝫ excocta. ſilr pot⁹ dꝫ eē ex optīa mā vt ex melle. vl̄ ſuccaro. ⁊ q̄ꝫ bñ ad pfectionē excoct⁹. Itē ſi pcurras 4^m cap. illud. ſ. [niſi ḡ medicus.] inuenies qḋ via ſuſtentādi p̄dictos egros eſt fere eadē. dixi aūt fere: q: ibi ē aliq̄lis varietas. quā tu ipſe ꝯſidera. poſtq̄ꝫ igiſ vidim⁹ qḋ via ſuſtētādi vtētes pti^a ⁊ aq̄ eius ⁊ potu ē fere in oib⁹ eadē. videamus in bis q̄ ſequunſ i cap. pnti. nā in ħ ē eꝫ. diē. n. pmus cañ. q icip. ibi. [icipiēte itaqꝫ.] qḋ nō ē dāda pti^a. niſi pm⁹ cibus deſcēderit ad iferiora iteſtinoꝝ. ħ aūt nō ē nec^m i vtētibus ſolo potu. Itē diē ſcḋs cañ. qḋ in debētib⁹ vti ſolo potu dbem⁹ vti a pn^o oximelle hidromelle. ⁊ aq̄. ⁊ pti^{a3} dēm⁹ dare poſt aliā diē. ħ aūt nō opꝫ fieri i bis q vtunſ pti^a a pn^o morbi. poſtea diē tertius cañ. [qḋ ſi antiquus cibus nōdū deſcēderit ⁊c̄.] iſte cibus ſcḋs nō dꝫ dari niſi pm⁹ dſcēderit ⁊ pp ħ opꝫ fieri cliſtere. iſte q̄dē cañ. hꝫ locū in vtētib⁹ pti^a. nō aūt in vtētib⁹ ſolo potu. ſi. n. aliqs ſumpſerit ſolū potū i prādio lꝫ nō dſcēderit. nō opꝫ fieri cliſtē cū pua ſit eius fex. Dicit ēt q̄rtus cañ. [⁊ vidēdū ē ⁊c̄.] qḋ cibus nō dꝫ dari i pn^o pox^i. ſꝫ in decłinatiōe. ⁊ iſte q̄dē cañ. locū hꝫ in vtētib⁹ pti^a. ⁊ vtētib⁹ ſolo potu. ⁊ magis in vtētibus pti^a. Itē dicit quītus cañ. [poꝛro pti^e ſucū.] qḋ p opꝫ dare ſucū pti^e. deinde opꝫ dare groſſuꝫ eius. ⁊ iſte q̄dē cañ. hꝫ locū in bis q a pn^o vſqꝫ ad ſigna digeſtionis ſunt vſi ſolo potu. i bis aūt qui a pn^o ſunt vſi pti^a nō hꝫ locū. nā in bis debem⁹ icipe a groſſo pti^e. ⁊ pcedere ad aquā eius ſi ḡ bñ cōſideras qcqd dicit Hip. in illo loco. [q̄propter cū eā.] vſqꝫ ad finē. hꝫ pmi libꝛi. inuenies qḋ via ſuſtentādi vtētes pti^a ⁊ aq̄ ei^o ⁊ ſolo potu frequēter ē eadē. ⁊ raro ē diuerſa. ⁊ pōt iſta ꝯſideratio extēdi ad 2^m ⁊ 3^m libꝝ. qḋ tñ totū pcurrē tedioſuꝫ eēt. ⁊ ħ vī mihi ſola fuiſſe itētio Hip. qñ dixit. [via ſuſtētādi.] neqꝫ potuit bñ declarari p pauciora verba. [Q. ꝗpp ⁊c̄.] dubitaſ de te. ſ. de iſta illatiōe. ⁊ dico qḋ illud iferſ ex ħ qḋ dixit. iterdū aūt diuerſa. q̄ſi dicat. oñdā tibi q̄liter via regēdi iſtos ifirmos ſit diuerſa cū i pcedētib⁹ mōſtrauit q̄liter ſit eadē vt plīmū. ⁊ ħ habetur ex fine pcedētis co. vbi dixit. [⁊ Hip. q̄dē oñdet in bis q̄ ſequunſ hūc ſermonē q̄liter ſit via ſuſtentandi ſeiūcta ⁊ diuerſa.] pꝫ. n. ex ħ co. qḋ ab iſto loco vſqꝫ ad finē iſtius vbi ē via ſuſtentādi iſtos diuerſa vt multū. [Incipiēte itaqꝫ fe. ſiue cū doloꝛe ſiue ſine doloꝛe.] ſꝫ ꝯ Hip. q̄dē in ħ lib. determinat de regie acu. inducēdo in pleureſi. p viā ex^i. ſꝫ pleureſis nō poteſt incipe ſine doloꝛe. ¶ Ad qḋ dōm ē ꝙ ſine do^o. iſte cañ. locū hꝫ in pleureſi ⁊ i alijs morbis acu. ⁊ q̄uāuis Hip. exēplariter determinet de cura pleureſis. nō ē icōueniēs qḋ eius doctrina iterdū extēdaſ ad alios morbos. [nōdū vētre exinanito] .i. ꝙ cibus nō adhuc deſcēdit ne ſtō ad iteſtina groſſa ⁊ ħ diē ita q̄ ſequiſ. [ad iferiora iteſtinoꝝ videris deſcēdiſſe.] ſꝫ ħ q̄ritur qualr poſſum⁹ videre cibū deſcēdiſſe ad iferioꝛa iteſtinoꝝ. ſcꝫ groſſa in qbus ſit ſtercus. ¶ Ad qḋ dēm ē ꝙ ħ cognoſcim⁹ duplr vno mō p leuitatē ipſius vētris ſupioꝛis. alio ꝟo mō p egeſtionē q̄ venit iter vnū cibū ⁊ aliuꝫ. nā qñ egeſtio de antiquo cibo exiuit. tūc ſignū eſt qḋ ſupfluitas cibi imediate aſſumpti deſcēdit ad inteſtina inferioꝛa.

¶ Textus. XLII.

¶ His autē qui pleuretici ſunt de potibus oximel dandū eſt ſi hyemis tps fuerit calidum: ſi autēꝫ eſtatis fuerit. frigidū: ſi nimia ſiti laborauerint: danda eſt mulſa mellis cum aqua.

¶ Et opꝫ vt vtaſ ex potibus in eo q hꝫ doloꝛeꝫ pleureſis ſecaniabin: ꝙ ſi fuerit hoꝛa preſens hyems vtatur eo calido: ⁊ ſi fuerit eſtaſ vtatur ipſo frigido: ⁊ ſi ſitis fuerit vehemens vtatur etiam hydromelle ⁊ aqua.

¶ Comentum Galeni.

¶ Non eſt vſus eius in hydromellē in eo qui ex infirmis hꝫ ſitim vt abſcindat ſitim eius: ſꝫ vt faciat cuꝫ cauere ab vſu ſecaniabin plus. Propter hāc ḡ cauſam dixit aquā poſtq̄ꝫ dixerat hydromel. qḋ eſt: q: opꝫ ſm egritudinē vt vtaſ ſecaniabin plus his duobus. Cū ergo bibit infirmus ſecaniabin quantitatē multā: ⁊ eſt ſitis eius adhuc fixa: opꝫ vt ſumat in potu poſt illud hydromel: ⁊ ſi ſitis eius itēꝝ poſt potū fuerit fixa: opꝫ vt in potu ſumat aquā. qḋ eſt: q: Hip. vituperat potū aque ſolius. Et tu q̄dē ſcies in ſequētibus res pp quas vitupat potū aque in pte huius libꝛi in qua loquiſ de virtute aque. nūc aūt opꝫ vt itēdā ad exponēdū qḋ ipſe dixit in hoc ſermone: cuius premiſimus rememorationē: q̄re pcepit vt dareſ in hyeme ſecaniabin duꝫ ē calidū: ⁊ dareſ in eſtate exiſtēs frigidū. Ingſitio. n. de hoc admonet nos ad vtēdū potu aque tñ iuuatiuo iuuamēto nobili i eo qui hꝫ egritudinē acutā: de qua eſtimaſ ꝙ Hip. dimiſit rememoratiōnē eius ꝓſus: ⁊ tibi q̄dem ineſt vt redarguas Hip. ſuper illud qñ ſermo fuit in eo dignus vel merens: vt ſit ſingularis ſm ſingularitatē ſuā ꝓpꝛie nō in pte ſermonis ſm ꝙ preparatur. ¶ Et poſſibile quidem eſt vt intelligas ſententiā eius in vſu potus aque frigide: ⁊ ex hoc ſermone

Hidromel

Secaniabin.

quẽ dicit nunc. qḋ eſt: q: quando in potu infirmorũ das eis
qui ſitiunt in aliqbus horis ſecaniabin infrigidatum: tunc
manifeſtũ eſt bene ꝙ iam dedit eis in potu etiam aquã fri-
gidam: illud enĩ eſt ſequẽs ſententiã eius: quãuis nõ dixit
in aqua frigida aliqd oino: quoniã Hip. videtur ꝙ febris
ſit quando declinat caliditas innata ad caliditatẽ igneam:
ꝛ medicatio quidem ſit per oppoſitionẽ cõtrarij cum con-
trario: ꝛ qm̃ ignis in natura ſua eſt calidus ꝛ ſiccus: ꝛ ſimi
liter febris: tũc aqua frigida inuenit̃ ɔtraria nature febris
quoniã ipſa humectat corpus ꝛ infrigidat ipſum. Et cum
illo etiam ego iam dixi ſermonẽ multũ: ꝙ ego vidi febrem
extingui ſubito apud potũ aque frigide in hora in qua opʒ
vt bibatur: in libro meo qui eſt in capitulo medicine de in-
genio ſanitatis: ꝛ ego quidẽ ſum narrãs hic ſummã illius.

De potu aq frigide in febribꝰ acutis.

Dico ergo ꝙ quando accidit feb. ſola preter ꝙ cum ea
ſit diſpoſitio alia cui ſit poſſibile euenire ex potu aque fri-
gide nocumentum: tunc ſi vtitur aqua frigida non ſolũ eſt
impoſſ̃e vt noceat: ſed iuuamẽtũ eſt eius magnũ: ꝛ quanti-
tas que bibit̃: ꝛ ſit iuuamentũ per eaʒ ex aqua frigida: eſt
cum menſura que poſſibile eſt vt ſatiet euʒ pter ꝙ attrahat
aerem. Sed qm̃ qḋ de ſecaniabin bibitur eſt quãtitas par-
ua: non eſt poſſibile: vt qḋ de eo in potu datur in omni die
vice vna ſit plus quatuor vncijs ꝛ media. Intẽtio ḡ dandi
in potu ſecaniabin: ꝛ dandi in potu aquã frigidam que eſt
qm̃ volumus extinguere feb. ꝛ dat̃ in potu ex ea quãtitas
multa ſubito donec implet̃ ex ea infirmus eſt diſſimilis. qḋ
eſt: q: que bibit̃ ſm̃ hũc modũ nõ bibit̃ niſi ſm̃ ꝙ eſt me-
dicina. Secaniabin aũt infrigidatũ nõ ſumunt in potu in-
firmi in hora eſtatis niſi vt non faciat eos eſtuare ſitis ꝛ no
ceat eis. Oportet enim vt adiuuet̃ qm̃ poſſ̃e eſt adiutorium
ſup ɔ̃riũ illius. Et ꝑpter hãc cãm ſumus anſi ad dandum
in potu infirmo in hora eſtatis ſecaniabin infrigidatũ an-
teq̃ꝫ maturet̃ egritudo eius: ꝛ non datur eis in potu ex aq̃
frigida donec ſatiet̃ in eo ꝙ nõ maturat̃ ex egritudinibus.
qḋ eſt: q: aqua frigida inſpiſſat ſpũ ꝛ prefocat qḋ eſt in eo:
qm̃ febris non aduenit infirmo niſi ꝑpter ſpũ: ꝛ ꝓhibet in
eo qui infirmat̃ ꝑpter humores illud maturari: ꝛ tũc qdẽ
nõ datur infirmo in potu de ſecaniabin niſi quãtitas parua:
qm̃ ꝑcedit ꝛ caleſit in ſtomacho eius calefactione digõis: ꝛ
anteq̃ꝫ perueniat frigiditas eius ad locum apoſtematis in
pleureſi: ꝛ ſi peruenit etiã ex ea quantitas parua: rectificat
eã ſecaniabin poſt illud: qm̃ in ipſo eſt virtus inciſiua. qḋ
eſt: q: illius in quo eſt inciſio ꝛ penetratio: diſpoſitio eſt cõ-
traria diſpoſitioni eius qḋ eſt inſpiſſans omnia corpora.

Textus. XLIII.

**Quo ſumpto ſi dolor loco ingruerit: egroq́ꝫ
accidentia ineſſe videantur timẽda: expedit vt
huius quantitatis ptiſana detur: que neq́ꝫ ſit
groſſa: neq́ꝫ ſit multa: ꝛ hoc poſt ſeptimuʒ dieʒ
ſi virtus eius tolerare queat.**

**Poſt illud autem tunc ſi in loco fuerit dolor:
aut videris infirmo aliquid accidentiũ ex qui-
bus timetur ſuper euʒ: tunc oportet vt qḋ da-
tur de ſorbitione ſit quãtitas neq́ꝫ groſſa: neq́ꝫ
multa: ꝛ ſit datio tua de ea poſt diem ſeptimũ
ſi virtus eius fuerit tolerans.**

Comentum Galeni.

Mihi aũt videt̃ ꝙ qui dicũt de Hip. ꝙ ipſe replebat infir
mos: ipſi vſi ſunt hac dictione ſm̃ hãc intẽtione: q: nõ ꝑtrã
ſierũt hũc ſermonẽ niſi ſufficienter: ꝑter ꝙ ſteterint ſuper
ipſuʒ. Et ſilr̃ ẽt q dicũt de eo ꝙ ipſe interficiebat infirmos
fame: nõ oſtẽdit̃ ex eis niſi ꝙ ipſi nõ legerũt niſi hũc ſermo
nẽ tm̃. Et ſi vnuſquiſq́ꝫ duarũ ſectarũ ɔſideraret hũc ſermo-
nẽ mẽte ſua ꝛ rememoraret eius qḋ dixit Hip. inueniſſet in
eo bene. Et eſt ſermo eius: q: dña inter naturas eſt multa ꝛ
magna: forſitan ipſi verecũdarent̃ ex tribus rebus cõtra-
rijs: ꝛ plus illo: ſi rememorent̃: ꝛ reliquarũ rerũ remanen-
tium quas ipſe dixit: cuʒ oſtẽdit ꝙ regiones diſtãt adinui-
cem diuerſitate magna valde: ꝛ hore anni: ꝛ etates ꝛ ɔſue
tudines: ꝛ regimen: qḋ proprium eſt vniuſcuiuſq́ꝫ infirmorum
anteq̃ꝫ infirmet̃. Inde eſt ꝙ ſi tu cõparaueris inter res con-
trarias in oibus que diximus inuenies maiores dñas i re-
gimine. Cũ ergo videris quaſdã earũ opponi quibuſdam
inuenies dñas etiã medias inter eas multas valde. Et ego
quidẽ iam locutus fui in differẽtijs que ſunt in iſtis rebus
ſermonem cõpletũ in libro meo de via ꝛ ingenio ſanitatis:
ꝛ ego qdem ſum dicens nunc ſummã illius. Ponamus
ergo homini cuius forma corporis natura eſt ſicca: ꝛ ſup-
ficies corpis eius extrinſeca eſt ſpiſſa: ꝛ vene eius ſunt am-
ple: ꝛ virtus eius animalis eſt fortis: ꝛ de ɔſuetudine eius
eſt vt comedat cibos multos: aduenĩſſe egritudinẽ in hora
hyemali: que nõ eſt frigida frigore vehementi: ꝛ habitatio
eius eſt regio: cuius diſpoſitio eſt ſilis diſpõni hore pñtis: ꝛ
fuit regimẽ eius ante egritudinẽ regimẽ delitioſum ꝛ quie
tum ꝛ ꝓmiſcuit in eo qḋ comedit: ꝛ vſus eſt ex cibis ex q-
bus multiplicat̃ eius nutrimentũ: ꝛ os ſtomachi eius cuʒ
illo eſt forte. Et ponamus alij cuius corporis forma eſt
humida lenis: ꝛ ſuperficies eius extrinſeca eſt rara: ꝛ vene
eius ſunt minute ꝛ virtus aialis eius eſt debilis: ꝛ de ɔſue-
tudine eius eſt vt ſumat ex cibis quãtitatẽ multã aduenĩſſe
egritudinem in hora eſtatis ſtante aere: ꝛ habitatio eius ꝛ
regio eſt ſilis illi. Et pone cũ iſtis rebus: q: ante egritudinẽ
ſuã fatigauit eius corpus propter tedia que aduenerunt eis
ꝛ operationes continuas: ꝛ q: comedit ſm̃ ɔ̃rium eius cui
euenit conſuetudo eius cibos paucos ex oleribus ꝛ alijs
ex eis quorũ nutrimẽtum eſt nutrimentũ paruũ: ꝛ ꝙ os ſto-
machi eius iã eſt debile ꝛ nõ forte. Cum ergo poſueris
hos duos ſm̃ ꝙ narraui: pone ꝙ ambo infirmati ſunt egri-
tudine vna: ꝛ pone egritudinẽ vnã q̃ eis aduenit egritudi-
nẽ quã dixit Hip. in h̃ ſermone ſm̃ viam exẽplificatiõis .ſ.
pleureſim. An vides q: opʒ vt ſit terminus coctiõis in re-
gimine vtriuſq́ꝫ vnius: an vides: q: opʒ vt cibet̃ ſecundus
eoꝝ ab ipſo ꝑ die egritudis ſueʒ ꝑmus regat̃ eo qḋ bibit̃
tm̃ vſq́ꝫ ad diẽ ſeptimã qm̃ ſperas ꝙ eius egritudo non tar-
dat̃ plus illo. Ego autẽ enũtio tibi illud qḋ expertus fui in
vtriuſq́ꝫ tẽpore lõgo: ꝛ eſt q: inueni hoc regimẽ in vtriſq́ꝫ iu-
uatiuũ valde: ꝛ ſi ɔuerteris rẽ in vtriſq́ꝫ: ꝛ cibaueris ꝑmuʒ
eorũ ab ipſo ꝑnº ſue egritudinis: ꝛ ꝓhibueris alterũ eorũ
a cibo vſq́ꝫ ad diẽ ſeptimum: interficies vtroſq́ꝫ ſimul ante
diem quartũ: qm̃ prefocas vnum eorũ cum velocitate: ꝛ
proſternis virtutẽ alterius. Et pone cum eo qḋ diximus: ſi
vis illud qḋ diſpoſitio etatis cuiuſq́ꝫ eorũ eſt ɔtraria diſpo
ſitioni etatis alterius: ita vt ponas ꝑmũ filiũ quadraginta
annorũ: ꝛ ſcḋm pueruſmã cũ poſueris illud erit mors deſcẽ
dens vnicuiq́ꝫ eorũʒ velociter: qm̃ in oibus que nunc dixi-
mus: intentio eſt intentio vna. Et Hippocrates qdeʒ ſi-
gnificauit iſtud in ſermone ſuo: qḋ eſt: q: dixit: ꝛ ſit vt des
ei ſorbitionẽ poſt diẽ ſeptimã ſi virtus fuerit tolerãs: ꝛ to-
tus hic ſermo eſt locutio vna: verũtamẽ intentio eius ẽ ex
rebus quas dixi anteq̃ꝫ qḋ eſt: q: tu ſcis an virtus ſit tolerans
an remaneat qm̃ vteris i eo ſecaniabin ꝛ hydromelle: ꝛ aq̃
vſq́ꝫ ad diem ſeptimum ex omnibus que dixi: qm̃ qm̃ q̃daʒ
rerum q̃ diximus ſunt inuentare q̃dam eorũ nõ inuentare
cõparas iter virtutẽ rerũ inuentarũ: ꝛ virtutẽ rerum q̃ non
inueniunt̃: poteris ſcire quot diebus ſit poſſ̃e infirmum re-
manere cũ huiuſmodi regimine. Et ego qdeʒ iam narraui
totum qḋ dixi in libro meo. Si ergo iã legiſti illud: tũc fac
ipſum trãſire per mentẽ tuã nũc: ꝛ ſi non legiſti illud: tunc
intẽde nũc ad legendũ illud in primis ſi vis itelligere veri-
tatẽ ſententie Hippo. Nos enim iaʒ narrauimus ois illas

Cit° vna exẽplarẽ.

Aña cante ne.

Recuti ſumus in oibus q̄ ſcripſimus:⁊ diximus ſniās Hip.
cū ſint ſnie certe valde. Uerūtñ non eſt poſ͛e hoi vni ſi addi
ſcat aliquā artiū ſm ꝙ opꝫ:vt addiſcat:⁊ cōprehēdat oia
q̄ in ea ſunt ex reb⁹ ꝑticularib⁹:⁊ ꝓpter hāc cām nō neceſſe
eſt tibi vt q̄ras audire oēs res ꝑticulares ab Hipp. ſed opꝫ
vt caſtiges ꝓpie illū:cui nec̄e eſt exponere totum qḋ dixit
Hip. ⁊ bñ inuenit in eo ⁊ explanauit ipſum ⁊ dimiſit illud
ꝑꝑ amorē victorie ⁊ laudis:⁊ eſt intētio eius vt faciat cue/
nire ſnias alias in medicina:verūtñ nos ꝑꝑ venerationem
nr̄am quā exhibem⁹ veritati laudam⁹ Hip. in reliqs reb⁹:
⁊ in rememoratione ſua de intētiōe certa in vnaq̄q; re:ꝑ ita
ꝙ qñ aliqs in ea aſpicit in oibus horis itelligit viā in inuē/
tione ſpēꝝ medicatiōis determinatā. ¶ Inde eſt qḋ iā oſtē
dimus ꝙ itētio cōis in dādo cibū oib⁹ ſanis ex eis:⁊ egro
tis eſt intētio vna:⁊ eſt ꝯſeruatio aīalis v̄tutis. Et Hip. qui
dem ſignāuit ſuper illud in hoc ſermone ſignatione expoſi
ta in ſermone ſuo:ſi fuerit tollerās v̄tus eius. Qḋ eſt:q2 co
meſtio ⁊ potus in hora ſanitatis:⁊ reliq̄ que ſiūt in eis qui
bus fit iuuamētū in h̄ vt remaneat vita nō ſunt niſi ꝑꝑ hāc
virtutē:⁊ ꝓpter eā ēt ſumit᷑ cibus ⁊ potus i hora egritudi/
nis. Qḋ eſt:q2 medicationē ēt ſignat in pūmis diſpō egri/
tudinis:ſic̄ ſtomia ⁊ clyſtere ⁊ emplaſtꝝ:⁊ embrocat:⁊ ſolu
tio vētris:⁊ potus ſecaniabin ⁊ hydromelis:⁊ reliquoꝝ
q̄ illis ſunt ſilia. Uirtutis aūt ꝯſeruatio nō ſignat᷑ niſi ꝓpter
vſum cibi tñ:ꝙ ſi cibus nō noceret in aliq̄ horaꝝ in aliqua
reꝝ diſpōni egritudinis:cibaremus egros ſicut ciban⁹ ſa/
nos ꝯſiderādo in v̄tute tñ. Sed qm̄ multotiēs nocet ſic̄ di
ximus:opꝫ vt ꝯſideremus ꝓpter illud in diſpōne egritudi
nis nō ſm ꝙ ipſa ſignat vſum cibi in aliq̄ horaꝝ egritudi/
nis:ſꝫ ſm ꝙ ipſa probibet ab eo. Qñ ergo nō ꝓhibet inde
aliqd:⁊ vocat te v̄tus ad vtendū eo:opꝫ vt cibes infirmū:⁊
qḋ eſt:q2 ꝑ cibū in ſeipſo nō fit iuuamētū in aliqua horaꝝ
in egritudinis diſpōne:⁊ ego qdē nō dixi hūc ſermonē:niſi
qm̄ multotiēs inuenit᷑ in vna medicinaꝝ v̄tus cibi: ⁊ v̄tus
medicine:ſicut illud qḋ iuenit᷑ in ptiſana ordei. Qḋ eſt:q2
vſus ꝑꝑ debilitatē v̄tutis eſt:ſꝫ ꝙ ipſa eſt cibus qñ nutrit.
Et qñ ipſa incidit ēt:⁊ humectat res q̄s ſpuere neceſſe eſt:
tūc opatio ei⁹ in illo eſt ſicut opatio medicine. Triticū autē
qḋ noiat᷑ cādarūſum non eſt niſi cib⁹ tñ ei q hꝫ pleureſim.
Secaniabin ſc̄o eſt medicina:ſꝫ in ptiſana ordei inuenit᷑ vir
tus vtriuſq; ſil᷑:⁊ ſtat egris in iuuamēto loco vtroꝝq;: ve/
rūtñ iſirmus ſuſcipit eā ſm ꝙ ipſa eſt cib⁹ vt ꝯſeruet v̄tutē:
ſed ſm ꝙ ipſa eſt medicina ꝑꝑ medicationē egritudis. Cū
ergo tolerat v̄tus vt moret᷑ vſq; ad horā criſis egritudinis
ꝓter ꝙ iſirm⁹ ſumat ptiſanā ordei:tūc ſecaniabin ⁊ hydro
mel ſufficiūt iſirmo tñ:ſecaniabin qdē q2 virtus eius eſt v̄
tus medicine tñ:ſed hydromel qm̄ nutrit nutrimēto pauo
debili. ¶ Cū ergo ſperas ꝙ eueniat criſis añ diez ſeptimā:
in q̄rto (verbi gr̄a) aut in 5°:tūc inuenies multos infirmo/
rum quos poſſibile eſt morari abſq; acceptione ptiſane or
dei:⁊ qñ tardat᷑ criſis vſq; ad diē. 7. tūc qdē parū eſt ꝙ in/
uenias aliquos eoꝝ quos ſit poſ͛e morari. Et eſt:q2 cui⁹ vir
tus eſt fortis:⁊ forma corpis eius eſt dura. ſ. ſit difficilis re
ſolutionis:⁊ humores q ſunt in eo groſſi ſunt viſcoſi:⁊ aer
ꝯtinēs ipm̄ eſt aer frigidus:qḋ eſt:q2 ſi nō expiraret ex cor
pore aliqd nō eſſet nobis nec̄e ſumere cibū:ſed qm̄ expirat
⁊ perit ex eo aliqd:tūc opꝫ vt ſit quātitas cibi quā ſumit ſꝫ
illud. Ille ergo ex cuius corpe illud qḋ reſoluit᷑ eſt quanti/
tas parua valde:poſ͛e eſt vt ſecuret᷑ cū ꝓhibitiōe a cibo:⁊
plus ēt illo ſi v̄tus erit cū illo ab ipſo ꝓn⁹ rei fortis: qm̄ vir
tus eius qñ eſt debilis ſicut in ſenibus aduenit ei debilitas
velociter quāuis minoret᷑ qḋ expirat ex corpe. Et ꝑꝑ hanc
cām dixi pauloante illū cui ſupueniūt quadraginta anni:
⁊ dimiſi dicere illū cui ſuperueniunt ſeptuaginta anni.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In ꝓcedenti parte que incipit ibi. ⌈ Incipiēte itaq;. ⌋ po/
ſuit Hip. vnum cañ. in regimine acu. per ptiſanaꝫ:q̄cōem ad
feb. acu. cū apate vel ſine apate:qui cañ. fuit ſumptꝰ a tē
pore preaſſumpti cibi cū incepit egritudo. In hac ſc̄o par/
te ponit aliū cañ. in regimine acu. per potū ⁊ ptiſanā ſpāli/
ter i fe. acu. q̄ eſt cū apate pleuretico qui cañ. ſumitur ab eſ
ſentia morbi pleuretici:⁊ cā ⁊ accidēte:⁊ diuidit᷑ pars hec
in duas. in quaꝝ p̄ͣ ponit illū cañ. circa potū. in 2ͣ circa pti/
ſanam. p̄ͣ vſq;. ⌈ quo ſumpto. ⌋ p̄ͣ ps diuidit᷑ i duas. in q̄rū
p̄ͣ ponit illū cañ. circa vſuꝫ oximelis. i 2ͣ circa vſuꝫ hydro
melis ⁊ aq̄. p̄ͣ vſq;. ⌈ Si nimia ſiti. ⌋ ſunt ergo in p̄ñi lect.
partes tres. ¶ De quaꝝ p̄ͣ dicit:ꝙ pleuretico in hyeme dā
dum eſt oximel calm ⁊ in eſtate fridū. ¶ De 2ͣ dicit:ꝙ ſi in
ſumēdo oximel iſirmus laborauerit multa ſiti. debemus ei
dare hydromel ⁊ aquaꝫ:⁊ h̄ de 2ͣ. ¶ De 3ͣ. d. ꝙ ſi ſumpto
hydromelle dolor igruerit loco apato:⁊ accña timoroſa vi
deātur inec̄ iſirmo debemus dare illi infirmo ptiſanam in
quātitate ꝑuā ⁊ in ſuba ſubtilē:⁊ hāc nō debemus dare ni/
ſi poſt. 7. diē:ſi iſirmus ſit ita fortis ꝙ poſſit ſtare ſine cibo
vſq; ad tp̄s illud. ⌈ Eis q pleuretici. ⌋ alia trāſla. icipit ibi.
⌈ ⁊ opꝫ vt vtat᷑. ⌋ cui⁹ cō. icipit ibi. ⌈ nō eſt vſus eius. ⌋ Ga.
in cō. facit vnā diciſionē de duab⁹ ꝑtibus ꝓmis p̄ñtis lect.
circa quā exponēdā ſic ꝓcedit:q2 p̄ͣ ponit variū modū vtē
di oximelie ⁊ hydromelle:⁊ aq̄ ſoluēdo quādā dubitatio/
nē tacitā circa vſum illoꝝ. 2° ponit cām ꝓpter quaꝫ opꝫ vti
oximelle in hyeme calo:⁊ in eſtate frigido. p̄ͣ vſq;. ⌈ nūc āt
opꝫ. ⌋ 2ͣ diuidit᷑ in. 4. in quaꝝ p̄ͣ ponit ſuā intētionē. i 2ͣ po
nit qḋdā incidēs. in 3ͣ ꝑficit ſuā intentionē. in 4ͣ ꝯcludit ex
ꝓdictis diſiam inter vſum oximellis ⁊ vſum aq̄ in pleureti
cis. p̄ͣ vſq;. ⌈ Inqſitio. n. de h̄. ⌋ 2ͣ vſq;. ⌈ Secaniabin aūt. ⌋
3ͣ vſq;. ⌈ ⁊ ꝑꝑ hāc cāꝫ. ⌋ 4ͣ vſq; ad finē. 2ͣ iſtaꝝ didit᷑ i 4ᵒʳ.
in q̄ꝝ p̄ͣ oñdit originē illius icidētis. Qḋ quidē incidēs eſt
vſus aq̄ frigide exñte fe. acuta. i 2ͣ mouet vnā q̄ōnē ꝯ̄ Hip.
de tali vſu aq̄ fride. in 3ͣ ponit modū ⁊ rōnē vtēdi aq̄ frigi/
de. in 4ͣ ſc̄o ꝯcludit ex ſupradictis vnā diſiam iter potū aq̄
fride extinctiuū:⁊ potū oximellis. p̄ͣ vſq;. ⌈ de q̄ extimat᷑. ⌋
2ͣ vſq;. ⌈ qm̄ Hip. vt. ⌋ 3ͣ vſq;. ⌈ Intētio igit᷑ dādi. ⌋ 4ͣ vſq;
ad finē huius ꝑtis. ſunt ergo. 8. p. p̄ñ. cō. ¶ De quaꝝ p̄ͣ dic:
ꝙ poſſet qs dubitare de h̄ dicto Hip. ſ. ꝙ opꝫ pleureticos
vti hydromelle ꝓpter nimiā ſitiꝫ magis q̄ꝫ oximelle:qḋ nō.
vꝫ. Magis. n. eſt extinctiuū ſitis oximel ꝑꝑ acetum qḋ eſt
i eo q̄ꝫ hydromel. ⁊ magis cōpetit ēt rōne egritudis pleure/
tice q2 magis ſubtiliat ⁊ icidit. cui rñdet dicēs:ꝙ Hip. non
vtit᷑ hydromelle q2 magis cōpetit ſm ſuā nām ꝓpter egri
tudinem ipſam neq; ꝑꝑ ſitim tollerādā q̄ꝫ oximel. ſꝫ vtitur
eo magis q̄ꝫ oximelle q2 poſſumus de ipſo i maiori quāti͞t
aſſumere:qḋ ꝑꝑ multā quātitatē eius extinguit ſiti magis
q̄ꝫ oximel. ⁊ eſt magis aptū ad nutriēdū:⁊ ꝙ Hipp. volue/
rit ꝙ hydromel magis cōperat ꝑꝑ ſiti pꝫ ꝑ h̄ ꝙ ꝯiūxit aquā
cū hydromelle. erit g talis ordo in vſu iſtoꝝ triū potuū: ꝙ
cū qs bibit de oximelle quantū plus poſ͛e eſt bibi de eo:⁊
cū h̄ ſitit:dꝫ tūc vti hydromelle in magna quāti͞t : ⁊ ſi vtē/
do hydromelle adhuc ſitiat dꝫ vti poſt ipꝫ aq̄:ꝙ ſi qs dice
ret. q̄re non fuit vſus a ꝓn° aq̄ ſola poſtq̄ꝫ ipſa magis extin/
guit ſitim:cui rñdet dicēs:ꝙ aq̄ ſola eſt vituꝑabilis i pleu/
reticis. ſic̄ iſra dicet᷑. ⁊ h̄ de p̄ͣ. ¶ De 2ͣ. d. ꝙ nūc volumus
dare cām ꝑꝑ quā oximel dꝫ dari i hyeme calefactū ⁊ i eſta
te ifridatū. ⁊ h̄ de 3ͣ. ¶ De 3ͣ. d. ꝙ iueſtigatio iſtius cāe ꝓ
pter quā oximel dꝫ dari in eſtate ifrigidatū inducit nos ad
vtēdū aq̄ frigida i egritudine acu. ꝑꝑ eius extinctionē. ⁊ h̄
de 3ͣ. ¶ De 4ͣ dicit:ꝙ putat᷑ ꝙ Hip. fuerit diminut⁹ i hoc
loco:q2 nō determinauit de vſu aq̄ fride. cui rñdendū eſt 2ᵇ
p̄° ꝙ Hip ñ itēdebat h̄ ꝓncipalr̄ loq de potu extictiuo feb.
⁊ ꝑꝑ h̄ nō debuit h̄ ponere doctrinā eius. alio° ꝑt rñderi ꝙ
Hip. nobis ꝯdit v̄tualr̄ doctrinā de aq̄ fr̄a qñ dixit ꝙ opor
tebat dari oximel ifridatū. ⁊ h̄ de 4ͣ. ¶ De 5ͣ. d. ꝙ aq̄ fri/
gida cōpetit in fe. ꝓpter extictionē ſubitā faciēdā cū certa
ꝯditione:⁊ ꝑꝑ certā cām ⁊ i certa quāti͞t. Gnalis qdē ꝯdō ē
ꝙ fe. ſit ſolaris g nō ſit in ea aliq̄ diſpō cui aq̄ poſſit noce/

re. Lũ ỽo ꝓp quã o; dari bĩ rõne: ꝛ ↄfirmat expl[io] rõne q dẽ. qm̃ fe. ẽ calor nãlis mutatus i igneũ. cui ẽ ↄ̃ria aq̃ ſrida: q; ĩſrigidat ꝛ hũectat. expi[m] aũt h̃ ↄfirmat q; vidim⁹ mul/ totiẽs patiẽtẽ; ſe. acu. bibere multã quãtitatẽ aq̃ ſride ꝛ ſu bito curata eſt fe. quãtitas autẽ q̃ de aq̃ o; bibi: in tali caſu o; eẽ vſq; ad plenã ſacietatẽ. h̃ aũt nõ ↄtingebat de oximel le: q; maior quãtitas q̃ de ipſo põt dari vice vna ſunt. iiij. ℥. ꝛ. ʒ. ꝛ h̃ de 5ᵃ. ℭ De 6ᵃ dic: q ex p̃dictis p; q difficilis eſt itẽ/ tio i dãdo aquã ſridã ꝓp ſubitã fe. extictionẽ. ꝛ in dãdo oxi mel cũ aq̃ deꝫ illo mõ ſolũ p viã medicine alterãtis. oximel ỽo deꝫ nõ ſolũ p viã medicine ſbtiliãtꝫ ꝛ icidẽtis: ſ; ẽt p viã cibi modici. ꝛ h̃ de 6ᵃ. ℭ De 7ᵃ dic: q cã ꝓp quã oximel o; dari i eſtate ĩſridatũ ẽ vt non faciat pleureticos eſtuari ſiti. ſitis. n. eſtuoſa maxie nocet pleureticis. ꝛ h̃ de 7ᵃ. ℭ De 8ᵃ dic: q nos poſſum⁹ dare oximel ĩſridatũ i pleureticis ante digõnẽ mãe. Aquã ỽo ſridam i magna quãtitate nõ poſſu mus dare añ digõnẽ mãe: ꝛ rõ h⁹ diuerſitatꝫ eſt: q; aq̃ ſrida ꝓhibet digõnẽ mãe: ꝛ ei⁹ reſolõnẽ qm̃ inſpiſſat. oximel ỽo ĩſridatũ q; nõ daꝫ ex eo quãtitas multa ſicut de aqua: ꝛ q; moraꝫ in ſtõ ꝛ caleſit i eo tpe quo digeriꝫ: non potest ad lo cũ apatũ ſridleatẽ de q̃ ſit curãdũ: ꝛ ponam⁹ q aliquã ſrigi ditatẽ poneret: in eo tñ eſt ỽtus icĩſiua ꝓp quã nõ põt nocere ĩſpiſſando. ℭ Quo ſumpto. ⌊alia traſla. icipit ibi. ⌈poſt il lud aũt tũc ſi i. ⌋c⁹ cõ. ibi. ⌈mihi aũt vi ⌋. G. ſup h̃. §. decla/ rãdo ſic pcedit: q; p̃ exponit hũc cañ. q dic q pri[ma] dãda eſt poſt. 7. dic. ſi ỽtus põt tollerare ineſtigãdo ↄdõnes q̃ req̃/ runꝫ ad verificationẽ ei⁹: ꝛ cũ h̃ ſimul reprobãdo quoſdaꝫ q reprehẽdebãt Hip. ↄ̃rio mõ i ſuo regie acu. 2° ponit cõpa rationẽ iter idicationẽ curatiuã q̃ ſumiꝫ a ỽtute ꝛ cam q̃ ſu miꝫ a morbo. 3° rñdet ou ab⁹ qõnib⁹ icidẽtib⁹. 4. verificat cañ. ſuũ. p cãm. ou. p̃ᵃ vſq;. ⌊inde eſt q iã. ⌋2ᵃ vſq;. ⌈cũ ḡ tol lerat ỽtus. ⌋3ᵃ vſq;. ⌈ꝛ eſt q; cu; ỽtus. ⌋4ᵃ vſq; ad ſinẽ cõ. pe p̃ᵃ diuidiꝫ i duas: q; p̃mo ipſe ineſtigat dictas cõdõnes reprobãdo opiõnẽ rep̃hẽdẽtiũ Hip. abſo[lu]. 2° ỽo adaptat ſuã ineſtigationẽ ad declarationẽ cañ. p̃miſſi. p̃ᵃ vſq;. ⌈ꝛ Hip. gdẽ ſignauit. ⌋p̃ᵃ diuidiꝫ i duas: q; p̃ ineſtigat illas cõdõnes ꝛ reprobat opiones illorum in gñali. 2° ỽo in ſpẽli faciẽdo quãdã põnẽ. p̃ᵃ vſq;. ⌊ponamus ḡ. ⌋p̃ᵃ pe adh̃ diuidiꝫ in du/ as i q̃rũ p̃ᵃ ponit rep̃hẽſiones illoꝝ ꝯ̃ Hip. i 2ᵃ ponit gñalẽ ineſtigationẽ illaꝝ ↄdõnũ ꝛ reprobationem gñalẽ illoꝝ. p̃ᵃ vſq;. ⌊ꝛ ſi vnaq̃q; duarũ. ⌋pe aũt in q̃ adaptat ineſtigatas ↄdõnes ad ſnĩam Hip. diuidiꝫ i tres. Nã p̃ ponit ſuã adapta tionẽ. 2° remittit nos ad lib[rũ] de igc. ſa. ꝓ ſufficiẽti doctri/ na. 3° excuſat Hip. de iſufficiẽti doctrina. p̃ᵃ vſq;. ⌈ꝛ ego q̃ dẽ iã narraui totũ. ⌋2ᵃ vſq;. ⌊Uerũm nõ eſt poſſe. ⌋ſunt ḡ i p̃ſenti cõ. 9. partes: l; iſte pces poſſent iteꝝ diuidi i plures. ℭ De p̃ᵃ ḡ dic ſic q gdã ↄ̃rio mõ arguebãt Hip. ĩ regimie acu. nã gdã dicebãt q ipſe ſuffocabat egros plenitudine: ꝛ iſti tales nõ videnꝫ legiſſe hũc ſermonẽ quẽ h̃ ponit. gdã ỽo reprehẽdebãt eũ e; dicẽtes q ipſe interficiebat egros ſame: ꝛ iſti nõ videnꝫ vidiſſe ex dictis Hip. niſi illud qð hic ponit: ꝛ h̃ de p̃ᵃ. ℭ De 2ᵃ dic: q ſi ambe iſte ſecte ↄſideraſſẽt bñ q Hip. h̃ dicit: ꝛ dcã ſua i alijs locis de varietate regio ipſi verecũdarenꝫ ꝓp magnã dĩaꝫ q̃ inueniꝫ i trib⁹ p̃nci/ palib⁹ reb⁹ ↄ̃rijs. q̃rũ p̃ᵃ eſt ſorma corꝑis ꝛ ſupficies ei⁹. 2ᵃ eſt quãtitas venaꝝ tertia eſt ỽtus aialis toti⁹ corꝑis: ꝛ oris ſtõchi: ꝛ ꝓp magnã dĩam q̃ repiꝫ in alijs rebus ſcðarijs ↄ̃/ rijs q̃ ſunt. vi. ſ. regio: ↄſtõ aeris: tps anni: etas: ↄſuetudo: ꝛ regimẽ ꝓpriũ qð erat tpe ſanitaꝫ. Nã in oĩbus iſtis. 9. re bus inueniꝫ 2ᵃ extremũ ꝛ vnũ mediũ: penes q̃ variaꝫ regi/ mẽ ĩſirmoꝝ: de qbus oĩb⁹ late dictũ eſt i l[i]° de igc. ſa. modo ỽo dĩm eſt breuiter de eis. hoc de 2ᵃ. Nota tñ q ſortitudo oris ſtõi põt poni ↄditio diuerſa a ſortitudine toti⁹ corꝑis: nã ſortitudo oris ſtõi eſt pua ſenſibilitas ei⁹: ꝛ eius debili tas eſt multa ſenſibilitas: vt ĩſra dicet: ꝛ hoc vi velle. G. qñ ponit ↄdõnẽ ſumptã ab ore ſtõi diuerſaꝫ ab alijs: ꝛ tũc con ditiones q̃ hic tãgunꝫ ſunt. x. ℭ De 3ᵃ dic: q ſiat talis poſi tio ad euidẽtiã dictaꝝ ↄditionũ ↄ̃riaꝝ: ponaꝫ. n. q ſint duo egri patiẽtes pleureſim eq̃lẽ: ſed differãt iter ſe ſm̃ p̃dictas ↄdõnes. hẽat ḡ vn⁹ formã corꝑis ſiccã ꝛ ſupficiẽ ei⁹ ſpiſſã: ꝛ hẽat ỽtutẽ aialẽ toti⁹ corꝑis ꝛ oris ſtõi ſortẽ: ꝛ hẽat venas latas: ꝛ ſuã gñalẽ ↄſuetudinẽ comedẽdi pauꝝ: ꝛ ſit tps anni hyems nõ multũ ſrida: ꝛ regio ꝛ cõſtõ aeris ſiles hyemi: ꝛ ſit viſus añq̃ icipet egrotare regie delitioſo comedendo ci/ bos multos ꝛ multũ nutritiõis: ꝛ ſit in etate. xl. annoꝝ. Al ter ỽo ĩſirm⁹ inueniaꝫ cũ oĩbus ↄdõnib⁹ ↄ̃rijs. Dico ḡ q pri mus iſtoꝝ ĩſirmoꝝ poterit ſtare cũ ſolo potu ſine cibo vſq; ad. 7. diem. ſcðs ỽo o; ab ipſo p̃n° morbi vti cibo. Et dico q ſi p̃mus cibareꝫ a p̃n° morbi: ꝛ ſcðs abſtinuerit ãbo mo rienꝫ in. 4. die vel antea: ſ; p̃mus morieꝫ ſuffocatus ꝛ ſcðs pieꝫ ſame exiccatus: q; i ambob⁹ itẽtio curatiua ſuit vna. ſ. erronea: ſic p̃ᵃ itẽ° curatiua ſuit vna. ſ. artificialis. ꝛ h̃ d 3ᵃ. ℭ De 4ᵃ. d. q hãc itẽtionẽ curatiuã i regie intellexit Hip. in h̃ ſermone ſuo cũ dixit q pti[na] dãda eſt poſt. 7. dic: ſi vir/ tus poterit tollerare: ſ; ĩuẽtio illi⁹ itẽtionis ſuit inuẽta ab Hip. p illas ↄditiões q̃ qdẽ pñt 3ᵉ inueniri i iſtis ĩſirmis. Nã aut ſunt oẽs ↄditiones q ſaciũt potentiã abſtinẽdi: ꝛ tunc põt ſtare ſolo potu vſq; ad. 7. dic: aut ſi oẽs cõditiones con trarie in eo inueniunꝫ. ſ. q̃ prohibeãt abſtinentiaꝫ: tunc ab ipſo p̃n° o; cibari: ꝛ ſi ↄditiones ſint mixte ad inuicẽ prohi bẽtes abſtinẽtiã ꝛ ſuſtinẽtes: tũc p̃t ĩſirmus abſtinere vſq; ad aliquẽ terminũ poſitũ in medio ſm̃ quãtitatẽ mixtionis iſtaꝝ ↄditionũ. ꝛ hoc de 4ᵃ. ℭ De 5ᵃ ỽo planũ eſt qð dicit. ℭ De 6ᵃ dicit: q nõ op; reprehẽdere Hipp. de defectu. ſ. q; ñ ponit h̃ oĩa pticularia: ſ; poti⁹ eſt rep̃hẽdẽdus ille q nõ in tellexit bñ dicta Hip. ꝛ ea dimittit ad h̃ vt hẽat victoriaꝫ ↄ̃ Hip. inducẽdo nouas ſnĩas. ſed Hip. eſt laudãdus ꝓp amo rẽ veritatis q; in his ꝛ alijs h; certã ꝛ verã itẽtionẽ qũ ali/ quis bñ ↄſiderat dicta ei⁹. ꝛ h̃ de 6ᵃ pte. ℭ De 7ᵃ dicit: q i/ tẽtio curatiua p ciboꝝ oblationẽ. ꝛ itẽtio curatiua p obla/ tionẽ medicinaꝝ differũt iter ſe: q; itẽtio dãdi cibos ſumiꝫ p̃ncipalr a ỽtute ꝛ ſcðario a morbo: p̃ncipalr ſumiꝫ a vir/ tute: q; iõ cibamus ſanos ꝛ egros vt ỽtutẽ ↄſeruem⁹. ſcða/ rio ỽo ſumiꝫ a morbo: q; morbus de ſe nõ indicat ciboruꝫ oblationẽ ſ; ꝓhib; eos dari vel pmitti: ꝓhibet qdẽ cũ ci/ bi magis nocẽt rõne morbi q̃; ꝓſint rõne ỽtutꝫ. ↄcedit ãt cũ plus ꝓſint rõne ỽtutis q̃; nocẽãt rõne morbi: ꝛ itẽtio dan/ di medicinas: ſic eſt ſlomia vel clyſtere: ꝛ his ſiliaꝝ p̃ncipa/ liter ſumiꝫ a morbo: ſcðario a ỽtute a morbo p̃ncipalr: q; ſcientes nãm morbi ſcimus eligere medicinas ↄ̃rias. A ỽtu te ỽo ſumiꝫ ſcðario: q; ỽtus ꝓhibet medicinas vel ↄcedit ꝓhib; qdẽ cũ plus nocẽt rõne ỽtutꝫ q̃; ꝓſint rõne morbi. Cõ cedit aũt cũ medi[na] plus ꝓſunt rõe morbi q̃; nocẽãt rõe ỽtu tis: ꝛ ꝓp h̃ qñ nos ↄſideram⁹ ſolũ ỽtutẽ: dam⁹ ĩſirmis ea q̃ ſolũmõ nutriũt. ſic cãdarolu;: ꝛ carnes: ꝛ his ſilia. Qñ ỽo ↄſideram⁹ ſolũmõ morbũ vtimur ſolũmõ medicis: vt oxi/ melle: ꝛ alijs. Qñ aũt volum⁹ ſil' ↄſiderare morbũ ꝛ ỽtutẽ: tũc dam⁹ ĩſirmis ea q̃ hñt ỽtutẽ cibi ꝛ medicine: ſic ẽ pti[na]. ipſa nãq; ex pte nutrit ꝛ ↄſeruat ỽtutẽ: ꝛ ex pte alterat ꝛ di gerit ꝛ euãt. ꝛ h̃ de 7ᵃ. ℭ De. 8. dic. poſſet. n. aliqs dubitaꝫ cũ ĩſirm⁹ nõ dẽat ſumẽ ptiſanã añ. 7. dic. nũqd i illo tpe de/ beat aliqd ſumẽ. cui rñdet. G. q o; ſumẽ i illo tpe p̃ore oxi mel ꝛ hydromel. Oximel qdẽ qm̃ ỽtutẽ h; medi[ne]. Hydro mel ỽo qm̃ cũ ỽtute me[ne] h; aliquã ỽtutẽ nutritiuã. Item poſſet aliqs dubitare. nũqd repiãꝫ aliq ĩſirmi q poſſint ab ſtinere vſq; ad. 7. dic a cibo: cui. G. d. q pauciſſimi repiun tur qui poſſint abſtinere a cibo vſq; ad. 7. diem ſed vſq; ad quartam vel qntã plures reperiuntur qui pñt abſtinere a cibo. ꝛ hoc de. 8. ℭ De. 9. ꝛ vltia dicit: cã potendi abſtinere a cibo plus vel minus ↄſiſtit in magna vel parua reſolutio ne corporis. nam cibus nõ datur niſi propter reſtauratio/ nẽ eius qð diſſoluiꝫ a corpe: ſ; a corpe cuius virtus eſt ſor/ tis ꝛ ſorma corꝑis eſt dura ꝛ humores ſunt groſſi ꝛ viſcoſi ꝛ aer q ↄtinet ipm nõ eſt calis ſit pua reſolõ: ꝛ ꝓp h̃ põt diu/

ſiue abſtinere a cibo. A corpe xo c⁹ōria eſt diſpō ſit facilis
ꝛ multa reſol'o: ꝛ ꝑp h̄ nō pōt diu abſtinē a cibo. Dic tñ nō
ꝙ ſi difficilis reſolō corpis ꝯiūgaᷓ cū debili v̄tute nō facit
potētiā abſtinēdi:ſic pꝫ i decrepitꝭ ꝙꝛ corpus ē difficile re/
ſolubile ꝑp ſiccitatē ꝛ duritiē:tñ nō hn̄t ꝑp hoc potētiā ab/
ſtinēdi multū:qꝛ v̄tutē hn̄t debilē:ꝛ h̄ eſt qḋ dicit Gā.ſup
hoc.§.veniam⁹ igiᷓ ad decl'andū tex. ꝛ cō.mouēdo dubia
circa ipm.[eis aūt q pleuretici ſunt. ¶ Circa iſtū.§.dubi/
taᷓ de tex. ꝛ de cō. de tex.ſic.[de potib⁹ oximel.] Sꝫ ꝯ.oxi
mel eſt medicīa cōpoſita ex melle ꝛ aceto. Mel aūt calidus
eſt ꝙꝫ acetū ſit fridū:q̄re totū cōpoſituꝫ ex his eſt calm:q̄re
nō cōpetit nec rōne fe.neqꝫ rōne mãe cholice facientis pleu/
reſim. ¶ Ad qḋ dōm eſt:ꝙ oximel nō fit ſolum ex melle ꝛ
aceto:ſꝫ ex hydromelle ꝛ aceto.vt īfra diceᷓ in 3° li° cap̄ de
oximelle i cō. ¶ Itē oximel magis cōpetit grā inciſionis ꝛ
ſubtiliatiōis mãe groſſe ꝛ viſcoſe ꝙꝫ cōpetat grā fe.vel grā
q̄litatꝭ mãe. ¶ P.oximel cū ſit acetoſuꝫ augmentat tuſſim.
q̄re attrahit m.ãꝫ ad mēbra ſpūalia:ꝛ ꝑ ꝯñs ad locū apatū.
augmētat ḡ oximel ipm apa ꝛ acciñs ei⁹ qḋ ē tuſſis. ¶ Ad
qḋ dōm eſt:ꝙ augm̄ tuſſis dūmodo cū ea fiat expulſio mãe
plus ꝓdeſt ꝙꝫ noceat.eſt.n.tuſſis q̄ſi iſtr̄m v̄tutis expulſiue.
Vñ Aui.3.can.cap̄ de tuſſi dic̄ hūc ſermonē.[tuſſis eſt ex
motib⁹ q expellit nā nocūm a mēbro aliq̄ ꝛ h̄ mēbꝝ in tuſſi
eſt pulmo ꝛ mēbra q̄ ei cōtinuanᷓ.] ¶ P.q̄riᷓ an oximel
dēat dari a p̄n° añꝙꝫ īfirmus icipiat ſputare:ꝛ vr ꝙ non qꝛ
multiplicat tuſſiꝫ ſine ſputo:ꝛ h̄ eſt valde nociuū. ¶ P.G.
x.de ige.ſani.dicit:ꝙ ipſe dietabat īfirmos ſolo mellicrato
vſqꝫ ad.7.diē.q̄re oximel nō cōpetit a p̄n°. ¶ Cōtrariū vr
qm̄ oximel digeriᷓ ꝛ ſbtiliat mãm ꝯtētā in apate.h̄ aūt de/
beᷓ añꝙꝫ fiat expulſio. ¶ Ad h̄ dōm eſt:ꝙ i p̄n° debeᷓ oxi/
mel pñe acetoſitatꝭ ita ꝙ non fiat multa incitatio tuſſis:ſed
plus vt abſtergat ꝛ ſubtiliet mãm:ꝛ ꝑ h̄ apparet ſolutio ad
p̄m. ¶ Ad 2m dōm eſt:ꝙ illud dictū.G.x.de ige.ſa.hꝫ locū
ꝑ viā cibationis.Qḋ aūt h̄ dr̄ hꝫ locū ꝑ viā medicationis.
[Si aūt eſtatꝭ frigidū.] Sꝫ ꝯ.dicit Aui.3°can.tract.5.ca°
p.§.[Aq̄ xo] ꝙ aq̄ zuccbari ꝛ aq̄ mellis dꝫ dari in eſtate
ꝑpata ꝛ frida interdicaᷓ.q̄re ſilr̄ erit in oximelle cuꝫ ſit fri/
gidius eis. ¶ Ad qḋ dōm:ꝙ oximel dꝫ dari rōne apatꝭ ſꝑ
calm vl' tepidū:ſꝫ rōne acciñtis qḋ eſt ſitis dꝫ dari frigidū.
Sitꝭ.n.maxie mãm iuiſcat i pectore ꝛ pulmone. ¶ P.cuꝫ
oporteat oximel i ſtō calefieri añꝙꝫ trāſeat ad pectus.nulla
vr ēē vtilitas i ſua īfrīatiōe:imo vr ꝙ faciat nām laborare i
calefaciēdo ipm inutiliter poſtꝙꝫ opꝫ ipm demū calefieri.
¶ Ad qḋ dōm ērgo oximel ſiue deᷓ calꝫ ſiue frigidū:ſemꝑ
opꝫ ipm i ſtō morari quouſqꝫ recipiat digōnē aliquā.vt dr̄
in fine cō.iſtius.§.ꝛ ſic calefieri opꝫ. Verūtñ añꝙꝫ digeraᷓ
ꝛ calefiat nō fac̄ ſitiꝫ.Oximel aūt calm in tpe illo pōre fac̄
ſitim.q̄re vtilis fuit īfridatio.ꝛ ēt vapor ei⁹ q vadit ad mē/
bra ſpūalia ſi eſt actu calidus augmētat ſitim inflāmādo il
la mēbra.ꝛ ſi eſt actu fridus mitigat eā.[Si aūt nimia ſiti
laborauerit dādū ē mulſa mellis cū aq̄.] Sꝫ ꝯ. hydromel
tñ magis accēdit ſitiꝫ ꝙꝫ oximel. ¶ Ad h̄ rñ. G.in cō.ꝛ rñ
ſio patuit ſupra i ſoluendo. ¶ P.dubitaᷓ de aq̄ quā Hip. h̄
ponit ēē i pleureticis dādā.nā ipſa ſua frigid⁹ ꝓhibet ſputū
igroſſando mãm.q̄re nullo mō cōpetit. ¶ Ad qḋ dōm:ꝙ
Hip.nō intelligit in h̄ loco aquā frigidā eſſe dādā ſolaꝫ ſed
mixtā cū oximelle:vel hydromelle.ꝛ h̄ dicit īfra lib°3°ca°
de aq̄.ꝛ Aui.3°can.cap̄ p tracta.5. ¶ Viſis dubijs de tex.
veniamus ad dubia de cō.[nō eſt viſus ei⁹ i hydromelle:in
eo q ex īfirmis hꝫ ſitiꝫ.vt extiguat ſiti ei⁹.] Sꝫ hic vr Gal.
exponēdo dicta Hip.ei ꝯdicere expſſe. Nā dicit ſi nimia ſi/
ti laborauerit mulſam mellis ꝛc̄. ¶ Ad qḋ dic:ꝙ Gal.ne/
gat hydromel dādū eſſe ad tollēdā ſitim rōne ſue q̄litatis.
nā ſua q̄litas min⁹ tollit ſitim ꝙꝫ q̄litas oximellis. Nā i oxi
melle ē acetū qḋ nō ē i hydromelle:cui⁹ opus ē ſit i extigue
re. Cōcedit aūt hydromel ēē dandū rōne ſue quātitatis:qꝛ
pōt ex eo multo plus bibi ꝙꝫ de oximelle.eſt.n.oximel for

tius hydromelle ꝑp acetū.ꝛ h̄ dicit īfra q̄ ſeqᷓ. ¶ Sꝫ vt fu/
giat eū cauere ab vſu ſecaniabin plus.[ꝑp hanc cām dixit
g.eꝙꝫ poſt ꝙꝫ dixit hydromelle] .i.qꝛ hydromel ꝺ ſol nā nō
extinguebat ſitiꝫ quēadmodū oximel:ꝛ tñ daᷓ ꝑp extiguē/
dā ſitim ꝑp h̄ voluit ꝯiūgere aquā cū hydromelle vt ſecuꝫ
ꝑmixta adiuuet ad extiguēdā ſitim.[qḋ eſt qꝛ opꝫ ſm̄ egri
tudinē vt deᷓ ſecaniabin plus hiꝭ duob⁹].i.ꝯuenientior po
tus ē ſecaniabin ꝙꝫ hydromel vel aq̄ rōne morbi ꝛ cāe mor
bi:ſꝫ nō rōne acciñtis qḋ eſt ſitis:ꝛ h̄ ꝓpea qꝛ non licebat ex
eo ſumere quātitatē multā.[cū ḡ bibit īfirm⁹ de ſecaniabi
quātitatē multā.] Sꝫ ꝯ.īfra.n.dr̄ eodē cō.i illo.§.[Sꝫ qꝛ
nō eſt ſecaniabin.] ꝙ de ſecaniabi bibiᷓ quātitas ꝑua.qm̄
nō daᷓ ex eo i vice vna vltra.iiij.ꝫ.ꝛ.ß. ¶ Ad qḋ dic ꝙ.G.
in h̄ loco itelligit:ꝙ īfirm⁹ ſumat de oximelle quātitatem
multā ꝑ cōparatiōnē ad ſuā poſſibilitatē aſſumēdi:ꝛ nō ꝑ cō/
parationē ad quātitatē q̄ ſumiᷓ de hydromelle.q.d. pona
mus ꝙ īfirm⁹ bibat de oximelle quātū pōe ē bibē de ipſo
ſ.iiij.ꝫ.ꝛ.ß.ꝛ adhuc ſitꝭ ei⁹ eſt fixa ꝛc̄.[ꝛ ſi ſitꝭ ei⁹ iterū eſt fi/
xa opꝫ vt poſt potū ei⁹ ſumat aquā.] h̄ qdē dubitaᷓ.pōt.n.
itelligi 2r.Vno qdē mō vt aq̄ detur ſepata ab hydromelle.
Alio xo mō vt miſceaᷓ cū eo.credo aūt ſm̄ modū ēē verio
rē.vt īfra patebit li°3°ca° de aq̄:ꝛ.3.can.fen.x.trac.5.ca°pꝛ
ꝓpꝫ p Gal'.imediate dicētē:ꝙ ē qꝛ Hip.vituꝑat potū aq̄ ſo
lius.[Inq̄ſitio.n.de h̄ admonet nos ad vtēduꝫ potu aq̄ tm̄
iuuatiuo.] Sꝫ ꝯ.nō eni ſeqᷓ ſi poſſum⁹ vti hydromelle in
frigidato i pleureſi ꝙ ꝑp h̄ poſſimus vti aq̄ frigida ſola:qꝛ
aq̄ frida ſola ex toto nociua ē i pleureſi:ſꝫ friditas oximel/
lis cū ſit ꝯiūcta cū melle:ꝛ aceto ñ ē nociua i pleureſi cū tol
laᷓ nocumētū eius ꝑ mel:ꝛ ꝑ acetū:ſic Gal'.d.in fine huius cō.
¶ Ad qḋ dic:ꝙ qñ.G.dic̄ ꝙ vſus oximellis frigidi nos ad/
monet ad vtēdū potu aq̄ fride:nō intelligit ꝙ modus dādi
aquā frigidā ꝛ oximel ſit idē.nā ꝛ h̄ ipſe negat infra codeꝫ
cō.§.intētio ḡ.ſꝫ itelligit ꝙ aliq̄ ꝓſumptio hr̄ ex oximellis
ꝯceſſiōe īfridati ad vtēdū aq̄ frida ꝑp ſilitudinē rōnis qua
vtrūqꝫ ꝯcediᷓ.nā oximel īfridatū ꝯcediᷓ ꝑp ſitim multā:ꝛ
eadē rōne ꝯcediᷓ aq̄ frida. ¶ Itē.G.in h̄ loco q̄ſi dic̄ aquā
frigidā facere iuuamētū nobile.in eo q hꝫ egritudinē acu/
tā:nō itellexit egritudinē acutā q̄ eſt cū apate q̄lis eſt pleu/
reſis:ſꝫ fe.acu.q̄ ē ſine apate:vtꝝ aq̄ frida ꝯueniat i fe.acu.
cū apate:vl' nō ꝯueniat diſputabiᷓ īfra ca° ꝺ aq̄.[Iuuamēta
nobilia.] iuuamñ nobile aq̄ fr̄e itelligit.G.qñ daᷓ ex aq̄ fri
gida quātitas mlta vt ſbito extiguaᷓ fe.[Vñ Hip.vr ꝙ fe.
ſit.] Sꝫ ꝯ.iſta nāqꝫ rō quā.G.aſſigñt vr gñalis in q̄lꝫ fe.oīs
n.fe.ē calō nālis mutat⁹ i igneū.vt dictū ē ſupra p.G.i cō.il
lius ca.[ptiſ̄a ordeacea.] ꝛ i cō.illi⁹ apb.[q creſcūt.] ꝛ il/
lius [hūide diete.] ſꝫ nō ē vꝝ ꝙ i oī fe.cōpetat aq̄ fra.ſic
dr̄.9.de ig.ſa.imo reqrunᷓ multe ꝯdōnes ad h̄ vt ꝯueniat.
¶ Ad qḋ dic ꝙ.G.nō ē ꝯtētus ex illa rōne quaꝫ aſſumit a ꝯ/
rietate quā hꝫ aq̄ fra cū fe.ſꝫ remittit nos ad ſufficiētē iue/
ſtigationē dādi aquā poſitā.9.de ige.ſa.[Dico ḡ ꝙ ipſi ac/
cidit fe.ſola q̄ cū ea ſit diſpō aliq̄.] iſta q.dē diſpō q exiſs cū
fe.fac̄ venire nocum̄ ex aq̄ fra.declaᷓ a.G.9.de ige.ſa.ꝛ ab
Aui.4.can.ꝺ cura fe.pu.i gñali.ꝛ i li° diuiſionū cap̄ de cu/
ra feb.ſanguis.illic ḡ reqre ſuā expōnē ꝛ ego ponā eā pla/
ne infra lib°3°cap̄ de aq̄.[Cū mēſura aq̄ pōe eſt vt faciet
eū ꝑter ꝙ attrabat aerē] .i.ꝛ dꝫ bibē de aq̄ frigida vſqꝫ ad
ſacietatē:ita ꝙ nō idigeat maiori vel velociori attractione
aeris ꝑ anhelitū.vt colligiᷓ xj°terrapē.cap̄ 9°.§.[Mode/
rata xo exiſte] [nō pōe eſt vt qḋ ex eo i potu daᷓ di dievſ
ce vna ſit plus.iiij.ꝫ.ꝛ.ß.] Sꝫ ꝯ.de aq̄.n.ordei nō daᷓ in vi
ce vna:niſi pōdus.xviij.auᷓ. vt ſupra i cō.illi⁹.§.[Itaqꝫ ꝑ
hui⁹ quātitatē.] cū ḡ plus poſſit dari de aq̄ ordei ꝙꝫ de oxi
melle:vr̄ ꝙ non poſſimus dare de oximelle.iiij.ꝫ.ꝛ.ß. cum
xviij.auᷓ.non ſit.iiij.ꝫ.ꝛ.ß. ¶ Ad qḋ dic:ꝙ Gal'.in hoc lo/
co intelligit maiorē quātitatem que daᷓ de oximelle. Su/
pra xo itellexit quātitatē ꝑuā q̄ daᷓ de ptiſana.[Intētio q
dē dādi i potu ꝺ ſecaniabin:ꝛ dādi i potu aquā fridā ꝛc̄.]

Sʒ ꝫ.ħ.n.ponit ꝙ i ītēr̄io dādi in potu aquā fridā eē diffi
miliū ꝯtrariū dixit. G.ſupra in illo.§.⌈Et tibi qdē ineſt.⌉ Je
ifra in illo.§.⌊Secaniabin aūt ifridatū.⌋ vbicꝫ nācꝫ dicit
ꝙ oximel ifridatū ⁊ aq̄ frigida dant̄ ꝑꝑ ſiti. ❡Ad qd̄ dōʒ
eſt:ꝙ 2ʳ dat̄ aq̄ frigida. Uno° gr̄a extinguēdi ſubito feb. ⁊
tū: dat̄ in maxia quātitate. Alio° dat̄ cuʒ oximelle vel hy
dromelle: vt mutet q̄litatē illoꝝ. Jn tēr̄io igit̄ dādi in potu
aquā quātū ad p̄ᵐ modū oino eſt diſſīlis: ſed quantū ad 2ᵐ
aliquā hʒ ſīlitudinem. Nō.n.damus oximel infrigidatū in
potu ad hoc vt ſubito extiguat̄ feb. ſʒ dam⁹ ipʒ ifrigidatū
vt extiguat ſitiʒ ſolū.⌈qd̄ eſt: q2 qñ ipſa bibit̄ ſm̄ hunc mo
dum.⌋Sed ꝫ.aq̄.n.cū nō nutriat nūquā pōt dari niſi ꝑ mo
dū medicine. ❡Ad qd̄ dōm eſt:ꝙ lʒ aq̄ frigida ſola nō nu
triat: tñ qñ miſcet̄ cū re nutriēte aliq̄liter nutrit. ❡Sʒ ꝫ h
forte opponeret̄. nā oximel ꝑ ſe eſt ſolūmō medicia. vt ifra
i cō. ſeq̄ntis.§. ❡Jtē aq̄ ꝑ ſe ſola ē ſolūmō medicia. q̄re mi
xtū ex vtriſcꝫ erit ſolūmō medicina. ❡Ad qd̄ dōm ē:ꝙ qñ
Gal. dicit infra ꝙ oximel eſt ſolūmō medicina. ipſe nō itel
ligit h ꝑciſe. ſ. vt oximel nec ꝑſus hēat de v̄tute nutritiua.
ſʒ itelligit ꝙ v̄tus ſua medicinalis multū valde ſupat v̄tu
tē cibalē. aliqd̄.n.nutrimēti hʒ rōne mellis. ⌊Secaniabin
aūt ifridatū.⌋ h 2ʳ itelligit̄. Uno° vt ifridet̄ ꝑ ꝯtactū ponen
do ipm i niue vel in aq̄ frida. Alio° vt ifrigidet̄ ꝑ cōmixtio
nē miſcēdo cū eo aquā frigidā.⌈⁊ caleſit i ſtō calefactione
digōnis.⌋Sʒ ꝫ. ſtōs.n. nō digerit niſi rē cibalē. oximel aūt
eſt res medicinalis: q̄re nō idiget digōne q̄re nō caleſit cale
factione digōnis. ❡Ad qd̄ dōm ꝙ oximel nō reqrit in ſtō
vt digerat̄ quātū ad opōnē medicinalē q̄ hʒ efficē. necꝫ
ꝑꝑ h morat̄ in ſtō ſʒ morat̄ in eo tñ dū docet calor nālis cō
uertat ipm in vaporē ⁊ ducat ipʒ ſecū calor ad locū egritu
dinis: i tali aūt ꝯuerſione opʒ oximel caleſieri: ⁊ h itelligit
Gal. cū dixit ꝙ oximel caleſit calefactiōe digōnis: aut forte
itellexit. G. ꝙ cū i oximelle ſit aliqd̄ ex pte mellis nutritiuū.
retinet ſtōs illud mel totū donec digerat illā pticulā nutri
tiuā. q̄re totū caleſiet. ❡Sʒ h icidit dubiū. nunqd̄ qñ bibit̄
aq̄ frida. gr̄a extiguēdi fe. caleſiat in ſtō. aut vadat ad mē
bra actu fr̄a. ❡Ad qd̄ dōʒ ē:ꝙ credo eā ire ad mēbra actu
fridā vel valde modicū ꝑmutatā mēbra. ⁊ eni inanita calo
re febrili attrahūt ipſaʒ attractiōe forti. Stōs aūt ſibi aſſu
mit quātitatē ſufficiētē ad extiguēdū q̄litatē fe. q̄ eſt i ipſo.
⌈q̄ ſupto ſi dolor loco ingruerit.⌋ ❡Circa iſtū.§. dubitat̄
de tex. ⁊ de cō. de te. ſic. ꝑ qdē ordinem⁹ ptes h⁹ cañ. deinde
veniem⁹ ad ſingulū v̄bū ei⁹. Dico itacꝫ ſic ꝙ pꝫ ꝙ i iſto cañ.
tāgit Yip. tria: qꝝ p̄ᵐ eſt ordo iſti⁹ cañ. ad ꝑcedetē. 2ᵐ eſt añ
cedēs. 3ᵐ ē ꝯñs. p̄ᵐ tāgit ibi.⌈q̄ ſumpto.⌋ 2ᵐ ibi.⌈ſi dolor.⌋
3ᵐ ibi.⌈expedit.⌋ Joc ordie qdē planū erit ifra ſtati. Jn añte
qdē ponunt̄ ſignationes dietatiue ex qb⁹ indicat̄ necitas
ꝯñtis. Nā dolor igruēs ⁊ accñā tioroſa ſignant nobis priſa
nā eē dādā paucā ⁊ ſubtilē: poſt. 7. diē: ⁊ nō añ. Jn ꝯñti v̄o
tria ponunt̄. quoꝝ p̄ᵐ eſt quātitas ⁊ ſuba priſane. quātitas
qdē cū di.⌈q̄ nec multa.⌋ ſuba v̄o cū di.⌊nec groſſa.⌋ 2ᵐ
v̄o qd̄ tāgit eſt tp̄s dādi: ⁊ h eſt poſt. 7. diē. 3ᵐ eſt ꝯditio in
dicās illud tp̄s dādi. p̄ᵐ qdē ponit̄ ibi.⌈vt hui⁹ quātitatꝫ.⌉
2ᵐ ibi.⌈⁊ hoc poſt. 7. diē.⌉ 3ᵐ ibi.⌈ſi hec virtus.⌋ Uerū
ad ſingulū verbū. ❡Quo ſumpto ⁊c̄.⌋ ꝑ hūc ſermonē in
nuit Yip. ordinē iter tp̄alē exhibitionē potuū: ⁊ exhibitio
nē priſane q talis eſt. pleuretic⁹ ⁊.n. dʒ ꝑ regi. ſolis potib⁹
ſupradictꝫ vſcꝫ ad. 7. diē. 2° v̄o dʒ regi ꝑ priſanā: ⁊ h pʒ per
aliā trāſla. q̄ dicit.⌈poſt illud aūt tunc.⌉⌈ſi dolor loco in
gruerit.⌋ Sʒ ꝫ. dolor eſt iſepabile ſignū i pleureſi. ḡ fuit ſu
perfluum dicere ſi dolor loco ingruerit. ❡Ad quod dōm
eſt: ꝙ qñ Yip. dixit⌈ſi dolor loco igruerit⌋ intelligit ꝙ do
lor nō ſit diminutus ꝑ medicias doloris q̄ ſiunt añ oblatio
nē priſane q̄ ſunt clio ⁊ euaporatio ⁊ potus ⁊ excreatus ſʒ
poti⁹ augmētatus.⌈egrocꝫ accña videant̄ inec̄ timēda.⌉
Jſta qdē accñtia ſunt maiitia anhelitus: ⁊ ꝓhibitio ſputi ⁊
difficilis tollerātia morbi: ⁊ hiis ſīlia. ❡Sed hic q̄rit̄ de h

añte.⌈ſi dolor loco ingruerit.⌋ an igruētia doloris ⁊ acci
dētiū timor appareāt in tp̄e quo dabat̄ potus: aut tp̄e in q̄
nō dabat̄ priſana: ⁊ vʒ ꝙ nō appareāt in ꝓ tp̄e: q2 lr̄a dicit.
⌈quo ſumpto: ſi dolor loco igruerit⌋ in qua demſtat Yip.
ꝙ iā finitū erat tp̄s dādi potū. qd̄ ēt magis apparet ꝑ aliā
trāſla. ⁊ vʒ ꝙ nō appareāt tp̄e quo dat̄ priſana: qm̄ igruen
tia doloris ⁊ accñtiū timor ꝓhibēt dari priſanā: ⁊ nō indi
cant: ꝙ ſi tu velles ponere tertiū tp̄s qd̄ eſt i medio iter p̄ᵐ
⁊ 2ᵐ. hoc vticꝫ impoſſe eſt poni: q2 in dietando pleureticos
nō ſunt niſi duo tp̄a. ſ. tp̄s dandi potū ⁊ tp̄s dandi priſanaʒ.
❡Ad qd̄ dōm ē:ꝙ tp̄s i q̄ apparēt iſta accñā ē tp̄s in q̄ pleu
retic⁹ vtebat̄ ſolis potib⁹: Ad id āt qd̄ opponebat̄ ꝑ lr̄aʒ.
tn̄° ꝑ expōnē lr̄e q̄ dicit⌊q̄ ſumpto.⌉ ē.n. talis ſenſus ei⁹ q̄
ſūpto. i. q̄ icipiēte ſumi ⁊ ꝑcedēte i ſua aſſūptiōe. q.d. Yip.
ſi factis medicis q̄ debēt minuere dolorē ⁊ accñā mitigat:
dādo ēt poſt illos potus q debēt doloreʒ minuere: ⁊ accña
illa nō minuunt̄ ſed ꝑmanēt vel augent̄. tūc ꝯtinuādus eſt
potus: ⁊ differēda ē ptiſana vſcꝫ ad. 7. diē.⌈Expedit.⌉ Sʒ ꝫ.
nō.n. vʒ h ꝯñs ſeq ad añs: qm̄ ad accñā nō ſeqtur augmen
tū in dieta. Jndicāt.n potī⁹ diminutionē. ❡Ad qd̄ dōm ē:
ꝙ in ꝯñte duo ponunt̄: quoꝝ p̄ᵐ eſt datio priſane ſubtilis ⁊
pauce. 2ᵐ v̄o eſt datio eius poſt. 7. diē ⁊ nō añ. Dico ḡ ꝙ ꝑ
iſta ꝯñtis ſubaudita q̄ dic̄: ꝙ nō ē dāda priſana vſcꝫ ad. 7.
diē: ⁊ hec alia ps q̄ dic̄ ꝙ dʒ dari ſubtilis ⁊ pauca: ſequunt̄
ad iſtud añs. ſ. ad fortitudinē accñtiū i diuerſis tp̄ib⁹. nā ſi
dat̄ priſana ſc̄ꝫ q̄ꝫtitatē ad tp̄s qd̄ ē a p̄n° morbi vſcꝫ ad. 7. diē.
Dare v̄o priſanā paucā ⁊ ſubtilē ſc̄ꝫ ad iſtud añs quātū ad
tp̄s qd̄ eſt poſt. 7. diē. Nā ſi accña nō fuiſſent timoroſa i tē
pore p̄ori: nō fuiſſet dilata oblō priſane vſcꝫ ad. 7. diē. Nec
ēt fuiſſet data i ꝑua quātitate ⁊ i ſuba ſbtili.⌊⁊ h poſt. 7. diē.⌋
Sʒ ꝫ igruētia doloris ⁊ accñtiū tior nō vident̄ poſſe ſigña
re certā diē offerēdi priſanā eo ꝙ poſſent icipe ⁊ nō durare
vſcꝫ ad. 7. diē vel poſſent eē i ſua q̄ꝫtitate maiora vel miora. ⁊
ſic nō ſignat̄ ſꝫ certā diē. ❡D. dato ꝙ iſta accña trāſeāt. 7.
diē: q̄rit̄ q̄ dieta vtet̄ pleuretic⁹ poſt. 7. diē. nō.n. ſufficit po
tus ꝯſeruare iſirmū a p̄n° morbi vltra. 7. diē. nec ēt fortitudo
doloris ⁊ accñtiū ꝑmittunt dari priſanā. ❡Ad p̄ᵐ dōm: ꝙ
qñ pleuretic⁹ nō recipit alleuiationē ꝑ medicias ſedatiuas
doloris ⁊ ꝑ pot⁹. tūc ſignat̄ vt multū ꝙ mā apatis ē tāta ꝙ
nō recipit digōnem nec expulſionē de qua ſit multū curan
dum añ. 7. diē: nec vltra. 7. diē: pōteſt infirmus ſtare cū ſo
lo potu. q̄re relinq̄t̄ ꝙ illa ſit certa dies. ❡Ad 2ᵐ aūt dicoꝫ
ꝙ ſi iſta accña timoroſa trāſeāt. 7. diē. tūc dāda ē ptiſana i ſb
tiliori ⁊ minori quātitate: q̄ꝫ ſi accña nō duraſſent: q2 termin⁹
vltim⁹ quo iſirm⁹ pōt ſtare cū potu eſt. 7. dies: ⁊ forte poſ
ſet eē itētio Yip. ꝙ ipſe itelligeret ꝙ doloris igruentia ⁊ ti
mor accñtiū durātes vſcꝫ ad. 7. diē: vel vltra ſignarent ſup
iſtā oblationē ptiſane ſubtilis ⁊ pauce ſolūmō: ⁊ nō ſup obla
tionē potuū ſoloꝝ: ⁊ tūc iſta dīo⌈q̄ ſumpto.⌋ exponet̄ alit̄
q̄ꝫ ſupra diximus. vt ſit ei⁹ ſenſus ꝙ ſūpto potu: ⁊ in toto tp̄e
i q̄ dʒ dari ſolus pot⁹: ſi tioroſa accña cōicant̄ illā oblatio
nē ſoli⁹ pot⁹ vſcꝫ ad. 7. diē vel vltra. tūc dʒ dari ptiſana tal̄ ⁊ tā
ta. ſic. d. Yip. ⁊ tc̄ pt ſbaudiri ad iſtā dīonē.⌈q̄ ſūpto⌋ vſcꝫ
ad. 7. diē. q.d. ſi iſirm⁹ regeret̄ cū ſolis potibus vſcꝫ ad. 7.
diē ⁊ accña nō eēnt tioroſa daret̄ ptiſana in maiori ⁊ groſſiori
q̄ꝫtitate q̄ꝫ ſi adhuc eēnt accña tioroſa. credo tñ ſupiorē expō
nē meliorē. ❡Uel dōm eſt: ꝙ ſi accña iſta durāt vltra. 7. di
es iſirm⁹ morietur vt multū. Nā v̄tus nō pōt ſuſtentari vltra
ꝑ potū ſolū: ⁊ ptiſana ꝓhibet̄ dari ꝑꝑ augmētum apatiꝫ. Nā iſta die
ta q̄ h ponit̄ locū hʒ qñ egritudo dʒ terminari in. 7. die vel
ifra: ⁊ h exp̄ſſe vult Gal. 10. de inge. ſa. cap̄ 3°. ❡D. ſi v̄tus
fuerit debilis q̄li dieta vtet̄ añ. 7. diē: ❡Ad qd̄ dōm ē:ꝙ de
bem⁹ dare ptiſanā: tñ talis pleuretic⁹ vt pl'm morit̄. Unde
Gal. dicit. 10. de inge. ſa. cap̄ 3°.⌈ꝙ vna eſt ſalus pleureticis
peripleumonicis: ⁊ ſināticū. ſ. robur v̄tutis.⌋ q̄ſi dicat: ſpes
ſalutis in his apatibus ꝯſiſtit in ſola fortitudine virtutis.
⁊ hoc idē dicit Auic. ꝑ cañ. fen 4ᵃ de cura apatū. Dicit enī

ſ ꝙ apatus ſpate interioꝛi cū debilitate vĩtutis exiſtit i ti/
nere moꝛtis. ¶ De cõ'ᵒ ſic. ſ ponamus hoiem cuius foꝛma
coꝛpis eſt ſicca.]. i. habitudo coꝛpis totius eſt dura ⁊ cõpa
cta: ſed hic q̃rif nũq̃d tale coꝛpus ſit cõplõnis ſicce. ¶ Ad
qḋ dic ꝙ nõ eſt cõplõnis ſicce: qꝛ ſicca cõplõ nõ eſt apta ad
ieiuniũ. ſic dicit. G. 4. ⁊ 9. ⁊ x. de ige. ſa. in plib⁹ locis. ſʒ iſta
talis ſiccitas eſt duritiei ſequẽs ſubam mẽbri q̃ ſuba nõ ſp
cáf a cõplõne. ſʒ ſeqf aliq̃n rez diuiná. vt p̃ de cõplõ. cc̃ fine.
ſ ⁊ vene ei⁹ ſunt ãple.] Sʒ ꝫ. nã amplitudo venaꝝ ſigñt ſr
caliditatẽ. Caliditas aũt facit hoiez ineptũ ad ieiuniũ. vt īfra li.
2ᵒ cap. ſ quoꝝ in ſũmo coꝛpis cholẽ diãf.]r. 8. de ige. ſa.
¶ Ad qḋ dõʒ eſt: ꝙ latitudinẽ venaꝝ ſeqtur multitudo ſan/
guinis p̃ quẽ põt hõ diu ſuſtẽtari ſine aſſumptione noui ci/
bi. Si g̃ coꝛpus ẽ ſpiſſuʒ in ſuba totius ⁊ i cute. lʒ ſit i eo ca
liditas addita. tñ pl⁹ opaf multitudo ſanguis ad abſtinen
tiã q̃ʒ opef caliditas ad neceſſitatẽ cibi. ¶ Aut dic ꝙ tale coꝛp⁹
lʒ latas hẽat venas nõ eſt tñ cal'e cõplõnis qꝛ talis latitudo
venaꝝ ſeqtur rẽ diuinã ⁊ nõ cõplõnẽ. ſ Et vĩtus eius aialis
ẽ foꝛtis.] Sʒ ꝫ. vi. n. ꝙ iſta ſola ꝯditio ſufficeret. Dixit. n.
Hip. ſi vĩtus tollerare queat. q̃re reliq̃ ꝯdõnes q̃ ponunf ſũt
ſuꝑflue. ¶ Ad h̃ patebit r̃ſiõ īfra i illo. §. ⁊ Hip. qḋ ſigña/
bit i ſmone ſuo. ſ ⁊ de ꝯſue'ᵐ ei⁹ eſt vt comedit cibos mul/
totiẽs.] ¶ Sʒ ꝫ. nã illa eadẽ ꝯdõ ponif in īfirmo ꝯ̃rio hu
ic ⁊ planũ eſt ꝙ ꝯdõnes in iſtis īfirmis ꝯ̃rijs debẽt eẽ ꝯ̃
rie. ¶ Ad qḋ dõm eſt: ꝙ credo lr̃am eẽ coꝛruptã: ⁊ debeat
ſic ſcribi. ⁊ de ꝯſuetudine ei⁹ eſt vt nõ comedat cibos mul/
tos. cui⁹ exp̃ſſa eſt rõ. nã oia ꝯſueta facili⁹ tollerantf. ſ q̃ nõ
eſt frida frigoꝛe vehemẽti. ¶ Hoc iõ dicit qꝛ friditas vehe
mẽs ꝓſternit vĩtutẽ. ſ ⁊ regimẽ eius añ egritudinẽ regimen
delitioſuʒ.] Sʒ ꝫ. ſtatim. n. dictũ eſt ꝙ tale coꝛpus nõ oʒ eẽ
aſſuetũ ad multitudinẽ ciboꝝ: hic aũt aſſerit multitudinez
ciboꝝ multi nutrimẽti p̃ceſſiſſe hanc egritudinẽ. ¶ Ad qḋ
dõm eſt: ꝙ hic auctoꝛ nõ ponit multitudinẽ ciboꝝ nutrien
tium vt ꝯſuetũ longo tꝑe: ſed ponit eã p̃ceſſiſſe per ſpatiũ
aliquot dierũ. Verbi. g. poſẽ eſt eſſe aliquẽ qui gñaliter ha
beat ꝯſuetudinẽ comedendi parum vel moderate: ⁊ tñ per
vij. dies vel paulo plures vel paucioꝛes fuiſſe vſum multi/
tudine ciboꝝ: bene nutrientiũ ex quibus multiplicatus eſt
ſanguis in coꝛpe ſuo. ꝯcurrũt ergo nũc duo faciẽtia ad ieiu
nium tollerãdũ. ſ. gñalis ꝯſuetudo parũ comedendi ⁊ mul
titudo ſanguinis adunati ex regimine p̃cedẽti. ⁊ ignoꝛãtia
iſtius diſtõnis credo ꝙ fecit coꝛruptã ſuperioꝛẽ ſcripturaʒ
que dicit: ⁊ de ꝯſuetudie eſt vt comedat cibos multos. ſ ⁊
os ſtõchi cũ illo ẽ foꝛte.]. i. ꝙ nõ ſit cholericũ vel nimis ſen
ſibile. vt hʒ 4ᵒ de inge. ſa. cap. 3. §. ſ Ego aũt enũcio ꝙ exp/
tus ſum in vtriſq; tꝑe lõgo ⁊c̃.] Hic ponit Gal. ꝙ expertus
eſt cibare ſm duoꝝ infirmoꝝ a p̃ᵒ die. Sʒ ꝫ. naʒ pleuretico
nõ eſt dãda p̃tiſana donec digeraf mã moꝛbi: vt infra liᵒ 3ᵒ
cap̃ ſi. §. ſ ⁊ ad eã.] Prima ꝯ̃o die nõ ẽ digeſta mã. cũ egri/
tudo adhuc ſit in p̃nᵒ. ¶ P. moꝛituris nõ eſt oꝛdinãda die
ta. ſic dĩ in cõ'ᵒ illius apho. ſ Incohoãtib⁹ moꝛbis.] ſʒ talis
pleuretic⁹ neccio ẽ moꝛitur⁹. ſic pʒ p. G. 4. de ige. ſa. ca. 3ᵒ. §.
ſ Si ꝯ̃o feb. exñte.] Dicit ꝙ apati i pectoꝛe aut pelliculis
coſtaꝝ: ſtõ vel epate. nõ ſolũ debili vĩtute verũ ẽt foꝛti exñte
periculũ. g̃ nõ oʒ oꝛdinari dieta. ⁊ Auic. p̃ can. fen 4ᵃ cap̃ de
cura apatum. §. ſ Cũ aũt ſynocha] idẽ dicit. ¶ Ad p̃ᵐ dõʒ
ꝙ illud qḋ. d. Hip. in 2ᵒ regis. ſ. ꝙ nõ oʒ dari i pleureſi ptiſa
na vſq; quo digeraf egritudo. oʒ intelligi ſi vĩtus tollerare
queat. ¶ Ad 2ᵐ aũt dico: ꝙ iſte ſcḋs pleuretic⁹ de quo loq
tur h̃. G. nõ eſt neccio moꝛiturus. vt pʒ p verbũ. G. q dicit ꝙ
regimẽ tale in vtriſq; eſt iuuatiuũ valde. Nec ob. qḋ oppo.
p̃ter. Gal. 4ᵒ de inge. ſa. qm̃ ibi Gal. loqtur in caſu ſpãli. ſ.
de feb. iuuene. ſic diſpoſito q ſine apate ſyncopiẓabat in p̃n
cipio poxi. ſi nõ cibaref. Huic. n. febricitãti ſi adiũgaf apa
i pectoꝛe vel i pulmõe: vel epe: vel vẽtre: neccio ꝯtiget moꝛs.
Iſte aũt de quo h̃ loqtur nõ eſt ſic diſpoſitus: nec tãte debili
tatis: ſʒ in auc̃tate. G. vnũ verbũ eſt qḋ adhuc dubõnẽ faĉ.

Dicit. n. ꝙ nõ ſolũ defecta vĩtute: ſʒ ẽt foꝛti p̃iḃt. ¶ Ad qḋ
dic: ꝙ p virtutẽ foꝛtẽ itelligit nõ foꝛtẽ abᵗᵉ. ſʒ min⁹ defectã.
qḋ per aliã trãſla. pʒ. Inqt. n. ſemp. n. in his p̃iculis, ſtões
nõ ſolũ in ĩbecilli vĩtute: ſed i foꝛtioꝛibus coꝝ ꝑnicioſi ſunt.
in qb⁹ verbis oñdit duos gradus defectionis vĩtutis. ſ. ma
ximũ ⁊ minoꝛẽ ⁊ talis eger, cũ vtraq; defectione moꝛief ne
ceſſario. ſ Et pone cũ eo qḋ dixim⁹ ſi vis illud qḋ diſpõ eta
tis cuiuſq; coꝝ eſt ꝯ̃ria diſpõni etati alteri⁹.] h̃ nõ. ꝙ vĩ. G.
adiũxiſſe cõdõnẽ ſumptã ab etate reliq̃s ꝯdõnib⁹ añmiſſis
q̃ſi ipſa nõ eſſet neccia. nã dixit: ⁊ pone cũ eo qḋ dixim⁹ ſi vis
illud. q. d. ꝙ ꝯdõ ſumpta ab etate põt poni ⁊ nõ poni cũ ſu/
pradictis qḋ vtiq; veꝝ eſt. nã ipſa põt claudi ſub ꝯdõnibus
añmiſſis. nã etas p̃ˢ ſenectutis põt cõp̃rehẽdi ſub foꝛma coꝛ
poꝛis dure: ⁊ etas puerilis ſub foꝛma coꝛp̃is mollis. ⁊ etas
decrepita põt cõp̃rehẽdi ſub virtute debili ⁊ reliq̃ etates ſb
vĩtute foꝛti. g̃ ſm hãc cõp̃rehẽſionẽ nõ opʒ ponere ꝯdõnem
ſumptã ab etate. tñ ſi explicef. manifeſtioꝛ eſt põ ꝯdõnũ ſeu
ſigñationũ qbus ſigñatur poᵗᵉ vel ipoᵗᵉ abſtinendi. ſ Qm̃ in
oibus q̃ nũc diximus intẽtio eſt vna.] h̃ 2ᶠ põt itelligi vno
mõ vt dicaf vnã eſſe itẽtionẽ in iſtis duob⁹ infirmis ſi regã
tur regimine incõuenietẽti: ⁊ eſt tũc itẽtio erronea: ⁊ ſi regã/
tur regie ꝯuenietẽti. in regimine amboꝝ eſt intẽtio vna: ⁊ eſt
itẽtio artificialis: ⁊ hãc expõnẽ poſui ſniando. Alioᵒ põt i/
telligi: vt h̃ dictũ referaf ad ꝯdões ſupradictas inquantũ
ipſe referunf ad ſuũ ꝯdõnatũ vel ſigñatũ. nã lʒ ille ꝯdões
ſunt multe p̃iculares. ex eis tñ vna colligif, vel ſigñaf gña/
lis intẽtio. ⁊ eſt illa quã Hip. poſuit cũ dixit: ſi vĩ ne tollera
re q̃at. nã ex illis ꝯdõibus diuerſimode ſe hñtib⁹ cogno/
ſcif q̃ſi vĩtus põt tollerare abſtinẽtiã vſq; ad. 7. diẽ. ⁊ h̃ tetī
git Hip. i. §. ſeq̃nti cũ diẍ. verũtñ itẽᵒ ei⁹ ẽ i reb⁹ q̃s dixi an
te.] ⁊ ſm iſtũ diuerſuʒ modũ legẽdi. hec oꝛo ſ qm̃ i oib⁹ q̃
nũc dixim⁹.] diuerſimode oꝛdinaf. nã ſʒ p̃ᵐ modũ legẽdi.
oꝛdinaf cũ p̃cedẽtib⁹: ⁊ penes ſm oꝛdinaf cũ ſeq̃ntib⁹. ſ ⁊
tot⁹ h̃ ſmo ẽ locutio vna]. i. hec ẽ vna gñalis itẽᵒ p̃ quã hf
poᵗᵉ abſtinẽdi vſq; ad. 7. diẽ. ſ. tollerãtia vĩtutis q̃ tollerãtia
inenif ⁊ idicaf p̃ nouẽ ꝯdões ſupradcãs ſ ꝯuenietẽtibus in
vnũ. Qm̃ q̃n coꝝ q̃ dixim⁹ ſũt inẽta ⁊c̃.] ¶ Qualr aũt ſiat
mixtura iſtaꝝ ꝯdõnũ inẽtaꝝ ⁊ nõ inẽtaꝝ valde difficile ẽ co
gnoſcẽ ⁊ idiget medico ꝑſpicaciſſime rõnis ⁊ expiᵗ ꝯfirma
te: ⁊ cũma iſtaꝝ ꝯdõnũ rariſſime inueniunf ⁊ maxie p̃ᵐ: ra
riſſime nãq; iuenif īfirm⁹ q hẽat oẽs ꝯdões faciẽtes facili
tatẽ abſtinẽdi nã p̃dcẽ ꝯdões nõ ſunt eq̃les iter ſe: ſed vna
eſt potẽtioꝛ alia. q̃rũ exceſſum difficillimũ eſt ꝯp̃rehẽdere:
ſʒ in eis p̃cedẽdũ ẽ arbitrio vicinãte veritati. ſic docet nos
Gal. 3ᵒ de inge. ſa. ⁊ in cõ. illius apho. ſ p̃oxiſmos.] ſed cir
ca hoc dubitaf. nã gñalis intẽtio q̃ h̃ ponif: inẽta ẽ foꝛtitu/
do vĩtutis. ⁊ iter ꝯdões p̃iculares qb⁹ ſit ſuẽtio: ponif ẽt
foꝛtitudo vĩtutis q̃re foꝛtitudo virtutis erit res inueniẽs ⁊
res inuẽta qḋ eſt impoſẽ. ¶ Ad qḋ dõm eſt: ꝙ 2ˣ eſt virtus.
vna totalis ⁊ alia partialis. Intelligo aũt p vĩtutẽ totalem
aggregationẽ oium vĩtutũ q̃ põt dici vĩtus regitiua toti⁹ ⁊
foꝛtiᵗᵉ talis vĩtutis ⁊ eius debilitas eſt gñalis intẽtio: ⁊ eſt
res inuẽta. Particularẽ aũt vĩtutẽ itelligo: vĩtutẽ aiaĩẽ: cui⁹
defectus ⁊ cui⁹ ꝯſtãtia ad ſenſuʒ patẽt. ⁊ foꝛtitudo talis vir
tutis ⁊ eius debilitas eſt itẽtio p̃ialis ⁊ res inueniens. Id
enĩʒ p̃ qḋ res inuenif oʒ eſſe manifeſtũ ad ſenſuʒ ad quẽ ſeᶠ
foꝛtiᵗᵉ vĩtutis retẽtiue. Nã hec ẽ illa vĩ⁹ q̃ reſiſtit reſolõni.
ſ Verũ nõ ẽ poſẽ hoi vni.] Sʒ ꝫ. nã p̃ gñalʒ artẽ oʒ hoiez
opari i oib⁹ q̃ oꝛdinanf ad finẽ illi⁹ artꝭ. ſi ars oʒ eẽ ꝑfcã: ſʒ
opõnes artiũ ſũt p̃ p̃ticularia ⁊ circa p̃ticularia. q̃re oʒ ꝑfe
ctũ artificẽ cõp̃rehẽdẽ oia p̃ticularia q̃ ſunt i arte. ¶ Ad qḋ
rñdẽᵐ ẽ ſic rñdet. G. in techni. q̃n dubitat d̃ diffinitione me
dicine. [Inde ẽ ꝙ iã oñdim⁹] gñal' itẽᵒ. G. in h̃. §. ẽ ꝙ itẽᵒ
cibãdi ſumif a vĩtute. ⁊ intẽtio medicãdi ſumif ab egritu/
dine. ſed ꝯ̃ vtrũq; opponif. nã itẽtio medicãdi p̃ncipali⁹ vĩ
ſumi ab ipſa vĩtute: q̃ʒ ab ipſo moꝛbo: qꝛ in q̃lib; actione ꝑ/
ficienda intẽtio directiua p̃ncipalius vel eq̃ p̃ncipalr ſumif/

nur ab agēte q̄ȝ a patiēte, ſed in ipſa curatione q̄ actio q̄daȝ eſt principale agēs eſt vtus, patiēs vo morb⁹. ḡ in pficiēda curatione intētio curatiua principaliꝰ vel eq̄ principalr̄ ſumitur a vtute q̄ȝ a morbo. Minor aūt pbaṫ: qm̄ nā eſt curans nō medicus. ⁊ ſic agēs. morbus vo patiens vt p Gal. 3° de criſi. 8. §. ⸢Aſclepiades. ⸣ ⁊ 4° can. ſen pa cap̄ ŏ cibatione feb. §. ⸢Et ſcias. ⸣ ⁊ in reg' de cauſis. §. ⸢organicoruȝ. ⸣ ¶ P̄. intētio ȝrietatis eſt intētio curatiua. vt dr̄. xi. terrap̄. cap̄ p̄. Uirtus vo ⁊ morbus ſunt duo ȝria. vt dr̄ lib° eodeȝ cap̄ 3°. ergo intentio curatiua eq̄liter ſumitur ab vtriſq̄ȝ. ¶ D. vȝ q̄ a morbo ſumaṫ intētio cibādi: qm̄ in morbo de inanitione intētio curatiua eſt replō q̄ fit per cibos. vt dr̄ i cō. illius apho. ⸢Q̄cunq̄ȝ ex plenitudine. ⸣ q̄re intētio cibādi ſumiṫ a morbo. ¶ Ad pmā aūt q̄ōnē dd̄m eſt: q̄ in curatione duplex ſumiṫ intētio a morbo ⁊ a nā. Una q̄dē generalis ⁊ imediata. Alia vo ſpālis ⁊ mediata. Dico aūt gnālem ⁊ imediatā intētionē ſm̄ quā nos cōſideramus nām ⁊ morbū velut duo ȝria inter ſe agētia ⁊ patiētia: ⁊ talis intētio equalr̄ ab vtriſq̄ȝ ſumiṫ. Spālē aūt ⁊ mediatā intētionē dico per quā medicus eligit ea cū q̄bus opatur in cura: ⁊ talis intētio diuerſimode ſumiṫ a vtute ⁊ morbo: nā a vtute ſumiṫ intē° ȝſeruādi eā per cibos ⁊ potus ſiles corpori. A morbo vo ſumiṫ intētio deſtruendi ipm̄ per medicinas ei ȝrias. ⁊ per h̄ pȝ ſolō ad 2m. ¶ Ad 3m aūt rōnem dico: q̄ in morbo inanitionis cibus 2r ȝſideratur. Uno mō inquantum replet ⁊ ſic eſt cā curatiua p ȝriū. Alio mō inquātum nutrit ⁊ ſic eſt cā ȝſeruatiua per ſil'e. ⸢Et eſt ȝſeruatio virtutis aialis ⸣ hic per virtutē aialem itelligit aggregationē triū virtutū. ſ. nālis: vitalis: ⁊ aialis. ſicut pȝ p id qd̄ ſeq̄tur ſ. ſi fuerit virtus eius tollerās: ⁊ p id qd̄ dicit. vt remaneat vita: q² oēs vtutes opantur ad vitā. ⸢Sed qm̄ multotiens nocet ſicut diximus. ⸣ Sȝ ȝ. vi. n. q̄ debuiſſet dicere q̄ cibus ſemp̄ noceat rōne morbi. Nā ⁊ ipſe ſtatim in eodeȝ. §. dicit: q² p cibū in ſeipſo nō fit iuuamētū in aliq̄ hora p̄ i diſpoſitione egritudis. Debuiſſet ḡ dīc q̄ cibus ſemp̄ noceat rōne egritis. ¶ D. cib⁹ retrahit nām ab opando circa morbū. ḡ ei⁹ oblatio ſp̄ nocet rōne morbi. ¶ Ad tex. ȝriū dico q̄ cib⁹ iq̄ȝtū cibus. ſ. i. inq̄ȝtū nutrit: ſp̄ nocet rōne morbi: niſi morb⁹ ſit ŏ inanitōe. tūc. n. q² nutriēdo replet ȝfert rōe morbi: ⁊ rōne vtutis ſil'. In alio vo morbo ſp̄ nocȝ. ē āt ei⁹ nocum manifeſti⁹ morbo māli: qm̄ nām morbi auget ꝑꝑea q² nō pōt bn̄ digeri: ⁊ vtutē retrahit ab operādo circa nām morbi. nā qñ dixit q̄ cibus in q̄libet hora nocet rōne morbi. intellexit h̄ de morbo māli. ¶ Ad rōnē verā dico: q̄ lȝ cibus ſp̄ noceat q² nām retrahit ab opando circa morbuȝ ⁊ eius nām. Cōfert tn̄ inq̄ȝtū vtutē deficientē cōſeruat. q² ḡ ⁊ adiuuat ⁊ nocet. opȝ q̄ fiat cōpatio int' quātitatē iuuamenti ⁊ nocuti: ⁊ eligaṫ qd̄ magis pdeſt ⁊ min⁹ nocȝ: ⁊ dimittaṫ qd̄ magis nocet ⁊ min⁹ pdeſt: ⁊ talis cōpatio relinq̄ṫ arbitrio boni medici. ⸢Et ego nō dixi hūc ſmonē niſi qm̄ multotiēs īueniṫ in vna medicinarū vtus cibi: ⁊ vtus mene. ⸣ h̄ nō q̄ aliq̄ mā pōt eē cib⁹ ⁊ mena. 2r vno° p diuerſitatē vtutū exiſtiū in illa mā. U. ḡ. ptiſana q̄dē duas hȝ vtutes. vnā p quā reſtaurat depditū. ⁊ ab hac diciṫ cibus: ⁊ hȝ aliā vtutē per quā digerit: euat: ⁊ īfridat: ⁊ ab hac dr̄ mena. Alio° dr̄ mā aliq̄ eſſe cib⁹ ⁊ mena nō per diuerſitatē vtutū exiſtiū in ea. ſȝ per ſolā diuerſitatē reſolōnis corp̄ ad q̄ cōparaṫ. U. ḡ. laudabilis cib⁹ ſicut panis ⁊ caro datus i morbo de inanitiōe ab eadē vtute q̄ eſt reſtaurare depdita ſm̄ relōnē ad diuerſa dr̄ cib⁹ ⁊ mena. Nā inq̄ȝtū replet inanitū mēbꝝ dr̄ mena. Curat. n. morbū. ⁊ inq̄ȝtuȝ reſtaurat ſilia ſilibus applicādo dr̄ cibus. virtutē. n. ȝſeruat ȝfortat ⁊ auget. ⸢ſed i ptiſana ordei inueniṫ vtus vtriuſq̄ȝ ſimul. ⸣ Sȝ ȝ. diuerſitas. n. virtutū in vna mena nō pōt eſſe niſi p diuerſitatē partiū exiſtiū in ea actu vel potētia ppinq̄ actui. vt dr̄ 1° can. tract p̄ cap̄ ꝑ. §. ⸢Et ēt nō opȝ. ⸣ ſed ptiſana nō hȝ diuerſas ptes cuȝ ſic ſiliuȝ ptiū. vt dictū eſt ſupra i cō. pi. §. pi cap̄. vſq̄ȝ ibi. ⸢⁊ viſcoſitas eius. ⸣ q̄re multo magis nō pōt eſſe eadē res cib⁹ ⁊ medina niſi hēat diuerſitatē ptiū. plus. n. diſtat vtus cibi a vtute mene q̄ȝ diſtat vtus medicie a vtute mene. ¶ P̄. diuerſitas vtutū in re corpea necio depēdet a diuerſitate partiū illius rei: qm̄ vtus corpea ſeq̄tur nām corporis. ḡ diuerſitas vtutū corpaliū ſeq̄tur diuerſitatē ptiū illius corporis. ſȝ ptina cū ſit hōgenea nō hȝ diuerſitatē ptiū. q̄re nō pōt hēre vtuteȝ cibi ⁊ mene. ¶ Ad pm dd̄m eſt: q̄ diuerſitas vtutū alic⁹ rei corpalis 2r pōt ȝtingere. Uno° a diuerſite ptiū corpaliū illi⁹ rei itegrātiū illā rē ſepabiliū ab inuicē. ſic ȝtingit i caule: lēte ⁊ coriādro: in q̄b⁹ ſunt diuerſe vtutes. ſ. ſolutiua ⁊ ſtiptica. pp diuerſitatē ptiū integrātiū ea: ⁊ h̄ mō ptiſana non hȝ diuerſitatē ptiū nec virtutū: ⁊ quātū ad h̄ dixit Gal. ſupius eā eſſe hōgeneā. alio° pōt ȝtingere diuerſitas virtutum corporaliū a diuerſitate partiū eēntialiū illius rei. Uoco autē ptes eēntiales mām. ſ. ⁊ formā. per mām aūt itelligo corpulentiā ſui q̄ in mēbrū ȝuertiṫ. per formā aūt intelligo q̄litatē frigidā ⁊ abſterſiuā ⁊ quātū ad talē diuerſitateȝ ptina nō eſt hōgenea. ⁊ ex hac diſtōne pȝ rn̄ſio ad 2m. ⸢Tūc ſecaniabin ⁊ oximel ſufficiūt in frigido. ⸣ In his q̄deȝ verbis inſinuat Gal. q̄ abſtinēs a ptiſana vſq̄ȝ ad. 7. diē debeat ſuſtentari cuȝ hydromelle q̄ñ velit q̄ infirmus nō poſſit ſtare vſq̄ȝ ad. 7. diē ſine aliq̄ll' cibo. cui⁹ ȝriū ponit. x. terrap̄. ca° 3°. §. ⸢Igiṫ inuenē. ⸣ ibi nāq̄ȝ dic̄ q̄ ſi infirmus pōt ſufficere vſq̄ȝ ad declinationē morbi. tot⁹ cib⁹ auferaṫ. ſi vo nō pt. deṫ ei mellicratū. ex q̄b⁹ vbis iſinuat q̄ ſine mellicrato poſſit ſtare vſq̄ȝ ad. 7. diē. ¶ Ad qd̄ dd̄m: q̄ infirm⁹ q abſtinet a pti° vſq̄ȝ ad. 7. diē: dȝ an̄. 7. diē ſumē mellicratuȝ vel ſibi ſil'e. q̄le ē iuleb. nec ob. qd̄ op' pte. G. in pdcō cap̄ dicēs. ⸢ſi eger pt ſufficē vſq̄ȝ ad. 7. diē. tot⁹ cib⁹ auferaṫ. ſi vo aliquātulū idigeat ſolū dabiṫ mellicrate. ⸣ qm̄ iſte tex. q inſinuat q̄ infirmus ſtet vſq̄ȝ ad declinationē ſine mellicrato dȝ intelligi de morbo q terminaṫ ifra. 7. diē. puta de illo q teriaṫ i 3° vel i 4°. in tali. n. caſu poſſe eſt infirmū ſtare vſq̄ȝ ad declinationeȝ morbi ſine mellicrato. ſȝ in mor° c⁹ declinatio differt venire vſq̄ȝ ad. 7. diē nō vificaṫ textus iſte. qd̄ pȝ p. G. in eodeȝ cap̄. dic̄. n. hūc ſermonē ⸢nōne ſepe vidiſti q̄ phibebā eos q patiebanṫ ſe. ex plenitune ⁊ apate ne cibū an̄. 7. diē acciperent: cibās eos ſolo mellicrato. ⸣ ex q̄b⁹ vbis inuiṫ q̄ ille q dȝ abſtinē vſq̄ȝ ad. 7. diē: dȝ an̄. 7. dieȝ cibari mellicrato. ⸢Secaniabin vo qm̄ vtus ei⁹ eſt vtus mene tm̄. ⸣ Sȝ ȝ. vȝ eni q̄ ſecaniabin hēat vtutē cibi ⁊ nō ſolū mene. Fit. n. ſecaniabin ex hydromelle ⁊ aceto. vt ifra il° p̄. 3° cap̄ de oximelle. §. p̄ i cō. q̄re vtus hydromell' claudiṫ i oximelle. Aceti aūt qd̄ addiṫ ſup̄ hydromel non vȝ auferre virtutē nutritiuā: ſȝ poti⁹ adiuuat i deferendo hydromel p loca ſtricta. h̄ aūt pȝ q² videmus hoies comedētes panē ⁊ bibentes acetuȝ adaquatum ſufficiēter nutriri. ¶ Ad qd̄ dic: q̄ hydromel qd̄ claudiṫ in oximelle perdit virtutē nutritiuā multuȝ ꝓpter duas cās. Una quaꝝ eſt qm̄ acetum trahit virtuteȝ mellis nutritiuā ad virtutē medicinalē que eſt icidere ⁊ attenuare: ⁊ ſic minuit de vtute nutritiua. Scd̄a cā eſt qm̄ acetum minuit ptātē aſſumēdi quantitatē magnā hydromellis. nō eniȝ pōt de oximelle accipi vna vice niſi. 4. ℥. ⁊. ℔. de hydromelle aūt poſſumus accipe magnā quātitatem vice vna. ⁊ hoc dr̄ ſupra in cō. illius. §. ⸢His aūt qui pleuretici ſunt. ⸣ q̄re virtus hydromellis nutritiua intantū attenuaṫ q̄ modiciſſima remanet. ⁊ ꝓpter h̄ dixit. G. oximel hēre vtutē medine tm̄. ⸢Et ē q² cū vtus eſt fortis. ⸣ ſȝ h̄ q̄riṫ q̄ vtus ē iſta: ⁊ in quo ȝſiſtit ei⁹ fordo. ¶ Ad pm dico q̄ vtus h̄ ē retētiua nālis. nā ipſa eſt virtus q̄ reſiſtit reſolōni: ⁊ vtus ſenſibilis oīs ſtōi. nā qñ ipſa eſt fortis. ſ. q² nō ſentit reſolōnē fortiter. tūc minuit reſolōnē in ore ſtōi p cuius diminutioneȝ facile ſuſtineṫ ieiuniū: ⁊ p ſupfluā ſenſibilitatē eius inflammatur in eo ſpūs ⁊ augmētatur reſolō in eo pp qd̄ difficile fertur ieiuniū. ¶ Ad 2m dico: q̄ ſua fortitudo ȝſiſtit i quātitate corporū q̄ ſunt ſubā virtutis. ſ. mēbroꝝ ſpmaticoꝝ ⁊

membrop carniſormiuꝫ: ⁊ ſpūuꝫ. vt dꝫ. xi. de inge. ſan. cap̄ p̄. §. et tribus bis. ⁊ cap̄ 3°. §. [q2 ꝟo virtutis.] Nam qm̄ iſta tria hūt diſpōnem qualitatiuā ⁊ quātitatiuā ꝯuenictē virtuti retētiue. tūc reſiſtit fortiter reſolutiōi ⁊ eius nocu¹°. [Et forma corpis eſt dura.] h̄ ſuppleas ⁊ ſupficies corpis ē ſpiſſa. Sic. n. poſuit ſupra in illo. §. [ponam⁹.] ⁊ hāc formā corpis durā ⁊ ſupficiē ſpiſſaꝫ itellige ꝓcedenteꝫ vel a re diuina vel a cōplōne nāli: vel a regie indurante ⁊ iſpiſſante corpus. Nā ſic indicatio curatiua ſumit nō ſolū a cōplōne nāli ſꝫ ab acqſita. vt dꝫ p̄ terrapē. ca° p̄. §. [q̄ rurſus.] ⁊ ca° 3°. §. [Ipſa ꝟo craſi.] ſic a forā corpis dura ⁊ ſupficie ſpiſſa ſumit̃ idicatio ieiunandi 2ᵉ. ſ. qm̄ ipſa eſt talis: vel talis ꝑ nāmſiue ꝑ acqſitionē. Et nō ꝙ ſub tali forma corpis dura cōprehēdit̃ ꝯditio q̄ ſumit̃ ab etate. Nā in etate. xl. annorū eſt dura forma corpis. ⁊ in etate ſibi ꝯ̄ria eſt mediocris vel mollis: mollis qdē in pueritia. mediocris ꝟo in iuuētute. [Et hūores q ſunt i eo ſunt groſſi ⁊ viſcoſi.] Dic vi. G. addere vnā ꝯditionē ſupra nouē ꝯdōnes q̄s poſuit ſupius faciētes ad facile tolerare ieiuniū. ſ. groſſitiē ⁊ viſcoſitateꝫ humop. Nā hāc ꝯditionē nō poſuerat ipſe ſupra in illo. §. [ponamus g̃.] ¶ Ad qd̄ dōm eſt: ꝙ iſta ꝯditio q̄ ſumitur ab hu. groſſis ⁊ viſcoſis cōprehēdit̃ ſub ꝯditione q̄ ſumit̃ a ꝓprio regimine p̄cedēte. Nā ibi dictū fuit ꝙ ille qui ante egritudinē ſuā vſus fuit regimie diicioſo ⁊ cibis multū nutriētibus in magna quātitate: poterit diu abſtinere: ⁊ cuꝫ tali regimine fiūt hu. multi groſſi ⁊ viſcoſi: imo qd̄ plus eſt ꝯditio ſumpta ab hu. groſſis ⁊ viſcoſis imediatius opatur ad abſtinētiā: q̄ꝫ illa q̄ ſumit̃ a regimine q2 ꝓpter groſſitiē ⁊ viſcoſitatē ⁊ multitudinem humop fit parua reſolō imediate. Groſſitudo ꝟo regiminis mediātibus groſſitie: multitudine: ⁊ viſcoſitate hu. opat̃ abſtinētiā: ſꝫ ꝯdō ſūpta a regimine eſt notior q̄ꝫ illa: qm̄ notius eſt nobis egrum fuiſſe vſum regimine groſſo an̄ ſuā egritudineꝫ: q̄ꝫ ipm̄ hēre hu. groſſos ⁊ viſc. ⁊ ꝓpter h̄ talis ꝯditio ſe hꝫ per modū ſigni. Illa ꝟo que ſumit̃ ab hu. ſe hꝫ per modū ſignati. ¶ D. hic ponit auctor duo reſolubilia difficilia. ſ. corpus durū ⁊ hu. groſſos ⁊ viſcoſos: ſed vꝫ ꝙ debuiſſet ēt ponere ſpūs groſſos ⁊ viſco. eē difficile reſolubiles. Nā ſicut mēbꝛa ⁊ hu. reſoluitur: ſic reſoluit̃ ſpūs: ⁊ ꝑncipalius operat̃ reſolō ſpirituū magna vel pua ad tollerādū vel nō tollerandū ieiuniū q̄ꝫ membrū vel hu. cū ſpūs ſint imediatuꝫ ſubiectū v̄tutis. ¶ Ad qd̄ dōm eſt: ꝙ per humores groſſos ⁊ viſcoſos ſubaudit ſpūs groſſos ⁊ viſcoſos. nā quales ſunt hu. tales ſunt ſpūs: cum ſpūs ex hu. generētur. ſic ergo ſunt tria reſolubilia fortia. ſ. membꝛa durum ⁊ hu. groſſi ⁊ viſcoſi. ⁊ ſpūs ſiſiles. [Et aer ꝯtinēs ipſum nō eſt aer calidus.] Poſtq̄ꝫ tetigit Gal. cās vel diſpōnes difficilis reſolutionis ⁊ parue a parte rei reſolubilis tāgit cās vel conditiones difficilis reſolutionis a parte rei reſoluētis que eſt calor aeris remiſſus ⁊ cōprehendit ſub aere tres cōditiones partiales. ſ. tēpus: regionem: ⁊ cōſtitutioneꝫ aeris. ſic ergo habemus ꝙ hic Gal. poſuit q̄tuor conditiones ſiue cās ad quas ſequit̃ parua reſolutio. ſ. virtutē fortem ⁊ formā corporis duraꝫ. ⁊ hu. groſſos ⁊ viſcoſos: ⁊ aerē nō calidū. ⁊ nos reduximus ad iſtas q̄tuor alias quatuor. Nā ad virtutē forteꝫ reduximus fortitudinē oris ſtōchi ⁊ ad formā corporis durā reduximus etatē. xl. annop. ⁊ ꝯditionē ſumptaꝫ ab aere que hic ponit̃ vna: diuiſimus in tres. ſ. in tēpus: regionē: ⁊ ꝯſtitutionē aeris. nā qm̄ aliqs diuidit vnū in tria: addit duo ad vnū. Hēmus ergo. 8. ꝯditiones faciētes ad abſtinendum. ſ. fortitudinē v̄tutis totius corpis: ⁊ fortitudineꝫ oris ſtōchi ⁊ formā durā corpis cū ſupficie ſpiſſa. ⁊ multitudinē hu. groſſop ⁊ viſco. q̄ eadē ē ꝯditio cū groſſitie regiminis: ⁊ tēpus anni: ⁊ regionē: ⁊ ꝯſtōnem aeris declinantes ad frigus ſed de ſupioribus ꝯditionibus adhuc reſtāt due. ſ. conſuetudo parū comedēdi ⁊ latitudo venarū. q̄rit̃ ergo qualiter reducātur ad iſtas. ¶ Ad qd̄ dōm: ꝙ ꝯſuetudo reducit̃ ad virtutem. Nam ſicut virtus totius corpis ⁊ oris ſtōchi ſua eſſentiali fortitudine reſiſtūt reſolōni: ſic ⁊ ꝯſuetudo parū comedēdi reſiſtit reſolōni. nā qm̄ nā alicuius eſt aſſueta parū comedere in ſanitate. tūc ex iſta ꝯſuetudine reſiſtēdi reſolutioni eſt facta fortis in reſiſtēdo: que fortitudo remanſit in eo tēpore egritudinis. q̄re ꝯſuetudo ad v̄tutē reducitur cū ipſa ſit altera nā. Latitudo venap nō eſt facile reducere. tm̄ poteſt reduci ad hu. multos groſſos ⁊ viſcoſos rōne multitudinis tm̄. nā nō pñt eē hu. multi ī venis niſi vene ſint late. ¶ Uel dic ꝙ forte reducit̃ ad virtutem. nā fortitudo virtutis nō poteſt eſſe cum ſtrictura venap. Sic ergo hēmus decem cōditiones ſuperius poſitas. ¶ D. adhuc vident̃ p̄ter ſupradictas due cōditiones deficere q̄p vna ſumit̃ a calore naturali. non enim ſolus calor aeris reſoluit parū vel multum: ſed calor nālis iterior fortis vel debilis. Altera ꝟo ſumitur a cōplōne: ⁊ ꝙ debeat cōditio ſumpta a cōplōne poni. arguit̃ auc̄itatibus ⁊ rōnibus. auc̄itate p̄ Hipp. infra 2° li° in illo. §. [quop in ſumo corporis chola dn̄atur.] Dicit enim ibi ꝙ cōplexio cal̄a ⁊ ſicca nō pōt tollerare ieiuniuꝫ. Phlegmatica ꝟo bñ pōt. ex quibus verbis inuit ꝯditionē debere ſumi a cōplexione. ¶ D. Gal. 8. de inge. ſani. cap̄ penultimo. docet ꝙ cōplō frigida ⁊ hu. magis pōt ſuſtiēre oībus alijs ieiuniuꝫ 4° cap̄ 3°. dicit ꝙ cōplexio frigida ⁊ ſic. minus pōt ſuſtinere ieiuniū. [Et hoc idē arguit̃ rōne. Nā ꝯſuetudo ⁊ etas non ſignāt niſi mediāte cōplōne. vt dꝫ de inge. ſani. lib° nono cap̄ vltimo. ſi igitur a conſuetudine ⁊ etate ſumitur ꝯditio. multo magis dꝫ ſumi a complexiōe. ¶ D. facilitas ⁊ difficultas abſtinēdi depēdet a pauca ⁊ multa reſolutione: pauca aūt ⁊ multa reſolō dependet a cōplōne. vt dꝫ lib° nono de inge. ſanit. cap̄ vltimo. Dicit. n. ibi ꝙ cal̄a ⁊ hu. cōplō eſt aptiſſima reſolōni ⁊ frigida ⁊ ſic. eſt ineptiſſima. In oppoᵐ eſt. G. q nō docuit ſumere ꝯditioneꝫ a ꝯplōne. ⁊ ꝙ nō potuerit ponē. ꝓbat̃. nā tūc opꝫ iſtos duos ifirmos ponere ꝯ̄rie cōplōnis. h̄ aūt ꝯuenit 2ᵉ: aut q2 vnus ſit tpate cōplōnis ⁊ alter diſtēperate: aut q2 ambo diſtēperati ſint ſm̄ ꝯ̄riā diſtēperātiaꝫ: niſi p̄ mō: q2 nec primus nec ſcōs pōt dici tpatus. ꝯditionibus ſe hñtibus vt ponunt̃. ſic apparet manifeſte: nec ēt ambo ſunt diſtēperati ſm̄ ꝯ̄riā diſtēperātiā: q2 ſi ſic. opꝫ nos ponere p̄ᵐ cōplōnis fride ⁊ hu. qm̄ h̄ eſt apta ad ieiuniū: ⁊ 2ᵐ cal̄e ⁊ ſic. qm̄ h̄ nō eſt apta. ſꝫ p̄mus nō pōt dici frigide cōplōnis ⁊ hu. eo ꝙ plures cōditiones repugnāt friditat ⁊ hu. ſicut latitudo venap ſiccitas ⁊ durities in forma corpis ⁊ fortitudo v̄tutis: nec ſecūdus eſt calidus ⁊ ſic. eo ꝙ ſtrictura venap repugnat caliditati. ¶ Ad q̄ōnē p̄mā dōm: ꝙ de nec̄itate ſubitelligit̃ ꝯditio ſumpta a calore inato ꝑ ꝯditionē que ſumit̃ a calore aeris. naꝫ calor aeris ſit̃ cū calore innato reſoluit corpus aialis. vt hꝫ p̄ can̄. de etatibus. ⁊ fen 3° cap̄ p̄. ⁊ hanc neceſſitateꝫ ſubintelligēdi. tetigit Gal. cū dixit. [Sed qm̄ expirat ⁊ perit ex eo aliud.] ſed adhuc poſſet qs dubita. Ut. n. ꝙ deberem⁹ ponere cū reſoluēte calorē febrilē. cū ⁊ enim calor ſolus ſit reſoluēs. ſit aūt in pleuretico triplex calor. ſ. calor aeris: calor inatus: ⁊ calor febrilis: vꝫ ꝙ calor feb. debeat poni cuꝫ calore aeris: ⁊ calore inato: cū per ipſum fiat maior vel minor reſolutio. ¶ Cui dōm ꝙ calor febrilis nō debuit poni in iſto caſu inter reſolentia. naꝫ feb. ponitur cōis in vtriſq3 ifirmis. ſ. ipotēte abſtinere vel nō potēte vſq3 ad. 7. diē. Et ex p̄dictis eſt nōnᵐ: ꝙ cū in reſolōne ꝯſiderent̃ reſoluens ⁊ reſolubile. ⁊ penes eop habitudinem varietur ſm̄ plus ⁊ minus. opꝫ quaſdā p̄dictarum decem ꝯditionū ſeu cauſarum a reſoluēte tantū ⁊ quaſdam a reſolubili tm̄: ⁊ quaſdā ab vtriſq3 ſimul a reſoluente quidem tm̄ ſumuntur tres conditiones ſumpte ab aere. ſ. tempus ⁊ regio ⁊ conſtitutio aeris. A reſolubili ꝟo tm̄ ſumūtur. vi. ſ. illa que ſumit̃ a virtute totius corporis: ⁊ illa q̄ ſumit̃ a fortitudine oris ſtōi. ⁊ illa q̄ ſumi a forma corpis dura ⁊ ſupficie ſpiſſa. ⁊ q̄ ſumit̃ ab hu. groſſis ⁊ viſco. ſiue a regimie p̄cedēte. ⁊ ille q̄

ſumiť a latitudie venaꝝ:ꝛ q̃ ſumiť a ꝯſue^{ne}.q̃lr aũt iſte.vj. a reſolubili ꝺepēdeat p te ipſum ꝯſidera. Areſoluēte ꝟo ꝛ reſolu^{li} ſil'ſumiť ꝯditio ſupta ab etate. Naꝫ i etate claudiť reſoluēs.ſ.calor maior vel minor ꝛ reſolubile.ſ.humiduꝫ maius vel min⁹. Nã i etate puerili ē calor magis reſoluēſ ꝛ eſt humidũ teneꝝ ꝛ molle valde reſolubile.in ſene ꝟo eſt calor debilis paꝝ reſoluēs:ꝛ humidũ ſic.ꝛ duꝝ difficile reſolubile:ꝛ huic poſſum⁹ adiũgere ꝯdōnē q̃ ſumiť a cōplo/ne:qm̃ a cōplone actiua ꝺpēdet calor itriſec⁹ reſoluēs forti vel debilis:ꝛ a cōplone paſſiua depēdet hũidũ facile vl' difficile r̃ſolubile. Nã qñ i corpe dñať caliditas.forti⁹ r̃ſoluit calor:ꝛ qñ dñať friditas:calor debili⁹ reſoluit.ꝛ qñ in corpe dñať hũiditas reſolubile facilius reſoluiť:ꝛ qñ dñať ſiccitas:reſolubile difficilius reſoluiť:ꝛ hec oia colliguntur a. G. 9° de inge.ſa.cap̃ finali.ex his itaqꝫ verbis poſſum⁹ r̃ndere ad 2^{am} q̃onem q̃ q̃rit an a cōplone debeat ſumi ꝯditio abſtinēdi plus vel minus. Nã po^{a} abſtinēdi plus vel min⁹ vꝫ poſſe 2^{r} ꝯſiderari. Uno^{o} gñaliter ꝛ abſo^{te}. Alio ꝟo mō ſpāliter ꝛ reſpectiue gñaliter ꝛ abſolute. Quidē itelligo iquãtũ ipſa reſpicit iſta duo in gñali ꝛ vniformiter.ſ.reſoluēs ꝛ r̃ſolubile.ꝛ h̃ mō dico a ꝯpſone ſumi ꝑncipaliſſimã ꝯdōnē abſtinēdi plus vel minus. Nã qñ in aliquo corpe toto ē cōplexio cal'a ꝛ h̃n.illud corpus eſt maxie reſolubile:q2 ibi ē forte agēs ꝛ debile patiēs:ꝛ qñ in aliquo corpe toto ē complexio f'ra ꝛ ſic.illud eſt difficile reſolubile:qm̃ ibi ē debile agēs ꝛ forte patiēs. Potētiã aũt abſtinēdi ſpāl'r ꝛ reſpectiue ꝯſideratã itelligo illã quã. G. venať in ꝑdict̃ in ifirmis: aggregãdo illas decē ꝯditiones ꝯrias in vtriſq;.ꝛ hoc mō nos nō poſſum⁹ determinatã ꝯdōnē ſumere a cōplone:qm̃ nō iueniť in aliq̃ illoꝝ ifirmoꝝ cōplo vna i toto corpe. In ꝑ nãqꝫ ifirmo potēte multũ abſtinē ē cpat̃ cōplo cal'a a q̃.pcedit lati^{do} venaꝝ.ꝛ in h̃itudine toti⁹ pōt eſſe cōplo f'ra q̃ reddat calorē paꝝ reſoluentem mēbra ꝯſilia:ꝛ in alio infirmo nō potēte abſtinere erit cōplo cpat̃ frida:a q̃ fit ſtrictura venarũ:ꝛ cōplo h̃itudinis toti⁹ erit cal'a:reddēs calorē nãlez fortē in reſoluēdo. Un̄ q2 talis pō iſtoꝝ duoꝝ infirmoꝝ nō ſupponebat vnã cōplonē in q̃libet ifirmoꝝ ſꝫ plēs non potuit ſumi ꝯdō a determiata cōplone:ꝛ iō. G. nō poſuit eã in iſto ſpāli caſu:poſſet ēt al'r dici q̃ iſte ꝯdōnes q̃ faciunt corpus potēs i abſtinēdo plus vel minus nō ſumunť a cōplone nãli tm̃ ſed ſumunť a re dina aliq̃ñ vel regie.ſicut pꝫ in latitu^{ne} vel ſtrictura venaꝝ q̃ poſſent ſeq cōplonē nãlē ꝛ rē diuinã.ꝛ ſicut pꝫ in mollitie ꝛ duritie corpis q̃ pñt ſeq regimen taie vel tale.ꝛ ſꝫ iſtũ modũ q2 cōplo nō erat ſola cauſa iſtaꝝ ꝯditionũ:nō debuit poni pro ꝯdōne certa.ꝛ ꝑ hoc pꝫ r̃ſio ad oēs rōnes. ¶ Hic aũt decēter caderet q̃o an cōplo hũi^{a} vel ſic.magis poſſit abſtinere:ſꝫ ꝑꝑ lōgitudinē eã relinquo ad 8^{m} lib. de inge.ſa. ⌈Ille ḡ ex cuius corpe ē quãtitas pua valde.⌋ Hic nō q̃ q̃ntuplex ꝑt eē reſolō.ſ.paꝝ magna multũ magna:paꝝ pua:ꝛ multũ pua ꝛ mediocris iter eas:ꝛ iſti.v.modi reſolōnis cauſanť ex diuerſa ꝓportione adinuicē reſolubilis ꝛ reſoluent̃ h̃ mō.3^{r}.n.eſt reſoluēs.ſ.forte:debile:ꝛ mediocre:reſolubile iteꝝ eſt 3^{r}.ſ.facile:difficile:ꝛ mediocre. Ex iſtis aũt ꝯriis ſic ſe h̃ntib⁹ nouē ꝓueniũt cōbinationes ex trib⁹ q̃rũ ꝓuenit vna reſolutio. Nã ſi cōponať reſoluēs forte cum reſolubili difficili:ꝓuenit ex eis reſolō mediocris. Itē ſi cōponatur mediocre reſoluēs cũ mediocri reſolubili ꝓueniet ex eis mediocris reſolō. Et iteruꝫ ſi cōponatur debile reſoluēs cũ facili reſolubili proueniet ex eis mediocris reſolō:ꝛ ſic ex iſtis tribus cōbinationibus nō h̃emus niſi vnã reſolutionē.ſ.mediocrē. Ex aliis aũt ſex remanētibus h̃emus 4^{or} reſolutiones. Nam ſi cōponatur reſoluēs forte cũ reſolubili facili fiet multũ magna reſolutio:ſi ꝟo cōponatur cũ mediocri reſolubili:fiet parum magna reſolō. Ex alia ꝟo parte ſi accipiať reſoluens debile ꝛ cōponatur cũ reſolubili difficili fiet multũ parua reſolō. ſi ꝟo ponatur cũ mediocri reſolubili fiet paꝝ pua. Si ꝟo accipiatur reſoluēs mediocre ꝛ cōponatur cũ reſolubili facili fiet reſolō parũ magna. Si ꝟo reſoluēs mediocre cōponať cũ reſolubili difficili fiet reſolō paruꝫ parua.ꝛ ſic pꝫ q̃ ex nouē cōbinationibus nō proueniũt niſi.v.modi reſolutionum ſicut viſuꝫ eſt.ꝛ hãc ſniam.ſ.inueniēdi latitudineꝫ abſtinēdi plus ꝛ min⁹.vꝫ Gal. inuere ſupra in iſto.§. ⌈Ueruñ deuētio eius.⌋ Cũ dixit q̃ ſꝫ ꝯditionē mixtionũ q̃s ponit poteris ſcire terminũ vſq; ad quē pōt ifirmus ieiunare:ꝛ planũ eſt q̃ ille ꝯditiones ſumunť a reſolubili ꝛ reſoluēte.ſicut viſum eſt. ⌈Et plus illo ēt ſi fuerit cũ illo a ꝑn^{o}rei ꝟtus fortis.⌋ Q̃riť hic quid itelligat ꝑ virtutē fortē a ꝑn^{o}rei. ¶ Ad q̃d dic q̃ virtutē fortē a ꝑn^{o}rei intelligit illã q̃ eſt fortis a ꝑn^{o} gñationis. ¶ Uel aliter vt ꝑ virtutē fortē a ꝑn^{o}rei intelligatur virtus fortis a ꝑn^{o} egritudinis:vel dic aliter q̃ ꝑ virtutē fortem a ꝑn^{o}rei. intelligit ꝑn^{a} in q̃bus fundaľ ꝟtus eſſe fortia.que ſunt tria.ſ.mēbra ſpũalia ꝛ carniformia: ꝛ ſpũs.ſic dictũ ē.ꝛ hec vꝫ melior expō.lꝫ alie poſſint ſtare.

¶ Textus. XLIIII.

¶ Quod ſi antiquus cibus nondum deſcenderit ac breuis tēporis mora poſt cibum nouiſſimũ tranſierit:neq; ferre valeat patiens ſi eius virtus ꝛ etas permiſerit:clyſteris opus habꝫ. Si autem defectus ſit virtutis vel etatis ſuppoſitorium immittendum eſt. niſi cibi ſponte ſua bonoq; exitu egerantur.

¶ Et quando cibus antiquus nōdum deſcendit adhuc:ꝛ tempus eius cum cibo alio eſt tēpus propinquum:tunc ſi virtus eius eſt tolerans ꝛ etas eius eſt iuuētus:opꝫ vt clyſterizetur. Si aũt debilis fuerit:opꝫ vt ſupponať lycniũ niſi egrediaľ cibus ex ſeipſo bono exitu.

¶ Commentum Galeni.

¶ Inuenimus Hip. in hoc loco ēt ſignificaſſe medicationeꝫ egritudinis corporis ꝛ inuenimus eũ ꝯſideraſſe cũ illo in ꝟtute:nō ſm̃ q̃ ipſa ſigñat in aliq̃ horaꝝ medicationē:ſed qm̃ ipſa multotiēs ſignificat ꝯriũ illius:ꝛ prohibet vti ea q̃o eſt:q2 qñ infirmus indiget clyſteri nō eſt qm̃ virtus ei⁹ ē fortis:ſed ſigñatio ſup illud eſt ex diſpōne ſtōchi. Uirtus aũt qñ eſt fortis ꝑcipit in euātionē:ꝛ qñ eſt debilis ꝓhibet ab illa. Et cōſidera ēt mente tua cōſuetudinem Hip. Inuenis eniꝫ eũ in q̃buſdã horis rememorari virtutis tm̃ in hꝭ infirmis:ſicut inuenimus eũ feciſſe in hoc ſermone:cuius ꝑmiſimus rememorationē:ꝛ fortaſſe rememoraľ ēt etatis:q̃o eſt. Quia ſublimior itētionũ oium eſt itētio ſumpta ex ꝟtute. In ſigñatione autē virtutis nec̃ia eſt cognitio etatis:qm̃ ꝟtus in pueris debilitaľ velociter:ꝑꝑ multitudinē ei⁹ q̃o currit:ꝛ expirat ex corporibus eoꝝ:ꝛ moraľ plus illo i ſtãtibus in iuuētute. Ueruñ ſicut inueniť res in ifantibus in hoc q̃ ſubã corpoꝝ eoꝝ lenis eſt:ꝛ humiditas eoꝝ reſoluitur:ꝛ fit illud cã caſus ꝟtutis ꝛ reſolōnis eius. Silr etiã inueniť res in regionib⁹ ꝛ horis anni:mã cũ illa q̃ ex iſtis eſt cal'a etiã eſt diſſolō virtutis:ꝛ caſus eius ꝑꝑ multitudineꝫ euōnis corpis plus. Nec̃io igiť inuenimus Hip. ſm̃ plũmũ poſuiſſe ſermonē ſuum in virtute tm̃ in huiꝯ diſtōnibus:ꝛ multotiēs quidē rememoraľ ēt cũ ea alterius vel vnius reliquarũ reꝝ remanētiũ:quare rememoratur cum rememoratione vtrarũq; ſimul illis rebus remanentibus.

¶ Textus. XLV.

¶ Et videndum eſt quo tēpore ius dari debeat in primordio vel in oibus temporibus morbi: quãdo enim pedũ plante frigide fuerint: tunc ius maxime ꝛ omnis alius potus patienti denegandus

negandus eſt. Sed cū iam calor in calcaneum deſcēderit dandū eſt. Nouimus enī vim tpis huius in morbis quidem oībus q̄ꝫmagne ſit: ⁊ in acutis maxime. In his enim q̄tꝫoplus caloris eſt tanto magis cum fallacia ſunt.

¶ Et oportet vt ſis ſeruans proprie horā in qua oportet dare ſorbitionē in principio egritudinis ⁊ in reliquis horis eius: naꝫ qñ pedes ſunt frigidi: tunc opꝫ vt prohibeatur ab acceptione ſorbitionis: ⁊ plus illo multū oportet vt prohibeatur ab acceptione omnis qḋ bibitur. Cum ergo declinat caliditas ad pedes: opꝫ tunc vt detur ſorbitio. Et ſcias ꝙ virtus huius hore in omnibus egritudinibus eſt virtus magna: ⁊ proprie in egritudinibus acutis. Et ex iſtis egritudinibus ꝓprie in eis in quibus eſt febris magis addita: ⁊ in quibus error eſt plus.

¶ Commentum Galeni.

¶ Sicut dixit: ꝙ intētio in acceptatione cibi eſt vna ⁊ eſt cōſeruatio virtutis: verūtamē oportet neceſſario cū illo etiaꝫ vt ſit conſideratio in diſpoſitione infirmi. Simil̄r etiā inuētio hore in qua oportet infirmo vt detur ſorbitio: eſt quando non prohibet egritudo ab illo: quoniaꝫ fortaſſe neceſſe eſt nobis multotiens vti cibo in inceptione paroxiſmoruꝫ ſm intentionē primam ſumptā ex virtute: ſicut eſt illud qḋ inuenimus in ſanis: quādo appropinquat virtus a principio rei ꝓpter quaſdam euacuationes naturales: vt cadat ⁊ reſoluat̄: quare indiget vt cōfortetur. ⁊ quoniā de aptitudine cibi: qui ſumit̄ in inceptione paroxiſmoꝝ: ⁊ in hora ſtatus eoꝝ: eſt vt noceat infirmo nocumento magno ꝓpter illud ꝓhibet̄ ab acceptione eius: q̄ꝫuis corpus indigeat eo vehementer. ¶ Que ergo ſunt hore meliores ad dandū cibum infirmis: mihi aūt videt̄ ꝙ manifeſtū eſt: ꝙ melior horarū in illo eſt hora in qua inueniunt̄ partes pectoris ⁊ ſtomachi in vltimo trāquilitatis ⁊ quietis. Deterior vero horarum eſt hora in qua inueniunt̄ iſta mēbra cum deteriore diſpoſitione. Et manifeſtuꝫ quidē eſt ꝙ hora in qua ſunt cū deteriore diſpoſitione eſt hora inceptionis paroxiſmorū: ⁊ hora in qua ſunt cum meliori diſpoſitione eſt hora declinationis paroxiſmoꝝ. Iam ergo manifeſtū eſt bene ꝙ melior horarū ſuſcipiendi cibum eſt hora in qua declinant paroxiſmi egritudinis. ¶ Et inceptio quidē paroxiſmoꝝ eſt in hora in qua aggregat̄ caliditas que eſt in corpore: ⁊ trahitur verſus cor ⁊ pectus. Sed augmentum paroxiſmoꝝ eſt: qñ expandit̄ caliditas paulatim verſus extrema corp̄is: hora vero ſtatus eſt qñ expandit̄ caliditas in toto corpore: ⁊ cōprehenſio eius eſt ſup ipſum totuꝫ equaliter. Hora vero declinationis coꝝ eſt ꝯ̄ria hore inceptionis. Eſt ergo qñ diſſoluit̄ caliditas: ⁊ ſeparat̄ a mēbris corporis medijs: ⁊ eſt hora quā ſignificauit Hip. in ſermone ſuo quem dixit: ⁊ eſt ſermo eius. Cū ergo declinat caliditas ad pedes. Qḋ eſt: q2 non eſt ſermo dicētis. Cum ergo fuerint pedes facti calidi: ſicut eſt ſermo eius: declinat caliditas ad pedes: qm̄ declinatio ſignificat ꝑmutationē caliditatis de loco ad locū. Calefactio aūt peduꝫ poſſibile eſt vt ſit de caliditate fixa in locis medijs corporis ſicut eſt id qḋ accidit in hora ſtatus.

¶ Textus. XLVI.

¶ Porro ſuccum ptiſane primo: deinde vero groſſum adhibeas oportet: poſt hoc autē perſpicaciorem rationem predictarum ſignificationum facere oportet.

¶ Et opꝫ vt vtaris in primis aqua ordei: deinde vt vtaris poſt illud ſpiſſo: poſtq̄ꝫ conſideraueris ꝯſideratione exquiſita in ſignificationibus quarum premiſimus rememorationem.

¶ Commentum Galeni.

¶ Poſtq̄ꝫ Hippo. precepit ⁊ dixit: qñ opꝫ vt regat̄ infirmus cum eo qḋ bibit̄ tm̄: ⁊ qñ opꝫ vt regat̄ cum ptiſana ordei: rediit nunc ⁊ oſtendit qñ opꝫ vt vtatur aqua ordei tm̄: ⁊ qñ opꝫ vt vtat̄ cum ea fece eius: ⁊ diſtinxit illud breuiter ⁊ plane. Qḋ eſt: q2 qñ tu cogitas mente tua: ⁊ cōſideras in ſignificationibus quas dixit: ⁊ inuenis ꝙ infirmo neceſſe eſt vti ptiſana ordei: tunc incipiat vti illa in primis ab aqua eius: deinde permutet̄ ab ea poſt illud paulatim ad vtendū ptiſana ordei: ⁊ ſignificat per ſermonē meuꝫ paulatim quādo vteris in primis aqua ordei tm̄. Cumq̄ꝫ fuerit poſt illud dabis infirmo ex aqua ordei quātitateꝫ multam: ⁊ ex ptiſana quātitatem paruā: deinde dabis poſt illud ex vnaquaq̄ꝫ earum quātitatem equalem: deinde dabis ei poſt illud ex ptiſana quātitatem multam. Cuꝫ ergo fuerit in fine vteris ptiſana ordei ſola: poſtq̄ꝫ ſcitueris ꝙ ptiſana ordei in cibatione corporis ⁊ confortatione virtutis eſt vehementioris anteceſſionis: ſed in facilitate digeſtiōis: ⁊ mollitionis eſt aqua eius. Cum ergo vides diſpoſitionem corporis addere bonitatem ⁊ vehementiam virtutis additur: tunc adde tu etiā in eo quod das infirmo de ptiſana ordei.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſtq̄ꝫ hip. i pte ꝑcedēti q̄ incepit ibi [Incipiēte itaq̄ꝫ ſe.] duos cañ. docuit ſignare ſup tēpus dietādi: docet i hac pte ſignificare p tertiū cañ. ſup tēp⁹ medicādi p euationē cliſteris: vel ſuppoſitorii: ⁊ h̄ facit vſq̄ꝫ [⁊ videdū eſt.] ibi 2º docet ſignare ſup tēpus quotidianū dietādi p pti. vel p potū: ⁊ h̄ vſq̄ꝫ [porro pti.] ibi 3º poſtq̄ꝫ oñdit qñ oportet regere infirmos ſolo potu ⁊ qñ pti. tm̄: oñdit qñ oportet regere infirmos p ptiſanā colatā: ⁊ qñ p nō colatā ⁊ h̄ vſq̄ꝫ ad finem lib. ſunt igit̄ in p̄ſ. lcō. 3. pti. ¶ De q̄rū p̄ª. d. ꝙ ſi cib⁹ antiqu⁹ nōdū deſcēderit ad iferiora ineſtina: ⁊ iſtat neccitas poſt modicū tēpus dādi aliū cibū tūc in illo tpe medio: opꝫ fieri euationē cū cliſteri vel ſuppoſitorio: cū cliſteri q̄dē ſi virtus fuerit fortis ⁊ etas ꝯueniēs. cū ſuppoſitorio 2º ſi virt⁹ fuerit debilis: ⁊ h̄ de p̄ª. ¶ De 2ª. d. ꝙ oportet nos cōſiderare tēpus quotidianū in quo debeam⁹ infirmū cibare: vel non cibare: de quo tpe tenēdū eſt qḋ qñ piāte pedū fuerit fri⁊ tūc ois cib⁹ ⁊ ois pot⁹ eſt denegādus: qñ 2º calor febrilis deſcēderit in calcaneū tūc eis debemus dare ⁊ cibū ⁊ potū qm̄ magis vis eſt in eligēdo tēpus ꝯueniēs ⁊ fugiēdo incōueniēs in oībus morb⁹. maior tñ eſt vis in acutis morbis: q2 q̄ꝫto in ſe. eſt maior calor tanto maior eſt error ⁊ fallatia in eligēdo malū tēp⁹ cibādi: ⁊ h̄ de 1ª. ¶ De 3ª. d. ꝙ poſtq̄ꝫ īfirm⁹ incipit vti pti. p̄ debes euꝫ reficere pti. colata poſtea vero ptiſana nō colata. ⁊ hoc debes facere poſt diligentem cōſiderationē p̄dictaꝝ ſignationū. ⁊ h̄ de 3ª. [ꝙ ſi antiqu⁹ cibus nōdum deſcēderit.] alia tranſlatio incipit ibi. [⁊ qñ antiquus cibus.] cuius co. incipit ibi. [inuenimus hip.] circa cuius expoſitionē. G. ſic ꝓcedit. qm̄ primo diſtinguit in hoc cañ. ſignū ⁊ ſignificatū vſq̄ꝫ. [⁊ cōſidera etiā in mēte tua.] ibi exponit hoc qḋ dixerat. [ſi virtus ⁊ etas.] ¶ Dicit ergo ſic de prima pte ꝙ in iſto cañ. ſunt duo. ſ. ſignum ⁊ ſignificatū. ſignificatū quidē eſt medicatio cum cliſteri vel ſuppoſitorio. ſignū vero eſt. dup̄ˣ. ſ. virtus ⁊ diſpoſitio ſtomaci: ſed differēter ſignificant iſta duo ſigna ſup medicationem. nā diſpoſitio ſtomaci ſiue ventris repleti ſigñat ſuper euacuationē per ſe ⁊ ſemꝑ. nā repletio ex antiquo cibo per ſe ⁊ ſemꝑ indicat euacuationē eſſe faciendam cū cliſteri vel ſuppoſitorio. virtus vero ſuper euacuationē ſigñat: ſed per accidens ⁊ aliqñ. per accidens quidē qm̄ virtus ſm ſe cōſiderata nunq̄ꝫ ſigñat medicationeꝫ faciēdam: ſed ſolūmodo

conſeruationez:ſed mediante repletione ventris permittit
fieri euacuationē.aliqñ vero ſignificat:qm̄ qñ eſt fortis per/
mittit fieri euacuationē.qñ vero eſt debilis:prohibet fieri
euacuationē:⁊ h̄ de p̄ᵒ.❡De 2ᵒ vero dicit ꝙ diuerſa eſt cō/
ſuetudo hip.in vſu ꝯditionū ſeu ſignationū que ſumūtur a
virtute ⁊ etate ⁊ regione ⁊ tp̄e anni:⁊ ſibi ſilibus.naz aliqñ
exprimit ꝯditionē ſumptā ſolūmō a virtute:ſicut fecit in p̄/
cedēti.§.qñ dixit ꝙ nō dabis ptiſanā vſqʒ ad 7ᵘᵐ diē:ſi vir/
tus tollerare pōt:⁊ in ꝯditione ſumpta a virtute:ſubintelli/
git reliquas ꝯditiones ſumptas ab etate:regione ⁊ tēpore
anni ⁊ ſibi ſilibus.rō vero ꝓp quā ipſe aliqñ ponendo cōdi/
tionē ſumptā a virtute intelligit reliquas:eſt dupˣ.ſ.q: ipſa
eſt ſublimior ⁊ nobilior oībus alijs.⁊ q: in eius ſignatione
cōprehēdit̄ ꝯſideratio etatis.nā in pueris debilitat̄ virtus
ꝓp multitudinē reſolonis velocis.⁊ in iuuenibus ꝯſtat vir/
tus ꝓp minorē reſolutionē q̄ fit in eis.qꝛ ꝯditio ſumpta.ab
etate cōprehēdit̄ ſub virtute.aliqñ vero exprimit alias ꝯdi/
tiones ꝯiūgēdo eas cū virtute.ſicut h̄ fecit qñ poſuit virtu/
tem ⁊ etatē expſſe.⁊ ſubaudiuit reliquas ꝯditiones q̄ ſum/
munt̄ a tp̄e:regione:⁊ ſibi ſilibus.⁊ aliqñ exprimit hippo.
oēs ꝯditiones:puta ſi.j.diceret.ſi virtus:⁊ etas:⁊ tp̄s:⁊ re/
gio:⁊ ſibi ſilia ſint ꝯueniētia.⁊ ex oībus hijs vl̄ Gal.rñdere
ad quādā qōnē.potuiſſet.n.aliqs q̄rere.qꝛ hip.in p̄cedēti
§.fecit mētionē ſolū de virtute.h̄ aūt de virtute ⁊ etate:cuiꝫ
rñdet̄ ꝙ nō eſt iuſ diuerſe ponat:ſiue nō ponat cū virtute alias
cōditiones:qm̄ ſua eſt ꝯſuetudo aliqñ ponere ⁊ aliqñ non.
⌈⁊ videndū eſt;⌋alia trā.incipit ibi.⌈⁊ opꝫ vt ſit ſeruās.⌋
⁊ co.incipit ibi.⌈Sicut dixi.⌋in quo ſic ꝓcedit:qm̄ p̄ ponit
cōparationē inter intētionē dandi cibū:⁊ inter intentionez
eligēdi horā dandi ipm̄:⁊ h̄ facit vſqʒ.⌈que ḡ hore.⌋In illa
vero pte notificat auc.nobis horā cibādi deteriorē.⁊ horaz
meliorē:ſtriando dictū hip.vſqʒ.⌈inceptio qdē.⌋in illa ſ̄o
parte q: facta erat mētio de p̄tibus parox⁽ diffinit ptes parox/
mi.ſ.p̄ᵐ augmētū:ſtatū:⁊ declinationē:⁊ h̄ fac̄ vſqʒ ad locū
illū.⌈⁊ eſt hora.⌋in illa pte q: in diffinitione declinationis
parox⁽ poſuerat verbū quoddā obſcurū declarat ipm̄.ſunt
ergo.4.notabilia in expōne p̄ñtis.§.❡De p̄ quoꝝ dicit ꝙ
intētio cibādi:⁊ intētio eligēdi horā cibādi cōicant in hoc:
qm̄ ſicut intentio cibādi ſumit̄ a virtute principalr̄.⁊ ſcđa/
rio ſumit̄ a morbo:ſic ⁊ intētio eligendi horā cibādi ſumit̄
a virtute p̄nˣ ⁊ a morᵒ ſcđario. Intētio qdē cibādi ſumit̄ a
virtute:qm̄ iō cibamus infirmū ne virtus deficiat:ſed ꝯſer/
uet̄. Intētio ſ̄o cibādi ſumit̄ a morbo:qm̄ morbus aliqñ
indicat exibitionē cibi.puta ſi eſt morbus de inanitiōe:⁊ ali/
qñ indicat qualitatez cibi:ſicut fe.exibitionē cibi frigidi ⁊
humidi.hora vero cibādi indicat̄ a virtute dupˣ.ſ.per viā
poſitionis ⁊ p viā negationis.p viā qdē poſitionis indicat̄
hora cibādi a virtute:qñ ipſa eſt debilis.p viaz vero nega/
tionis indicat̄ hora cibandi a virtute:qñ ipſa eſt fortis.ſilr̄
indicat̄ a morbo hora cibādi dupˣ.ſ.p viā poſitionis ⁊ per
viā negationis.p viā poſitionis qñ morbᵒ eſt in diſpoſitiōe
quietiore.p viaz vero negationis qñ morbus eſt in diſpōne
deteriore.cū ḡ cōcordāt diſpō virtutis ⁊ morbi in eligendo
vel fugiēdo horā cibādi:tūc via eſt plana.nam ſi virtus eſt
debilis ⁊ morbus eſt in diſpōne q̄tiore:tunc plana eſt hora
cibādi.⁊ ſi vtᵒ eſt fortis ⁊ morbᵒ ē in diſpōne deteriore.tūc
plana eſt hora ꝓhibēdi.ſi ſ̄o diſpō v̄tutis ⁊ morbi ſibi ꝯdi/
cāt:tūc ꝯſideratio fert̄ ad vtrāqʒ intētionē declinādo ad for/
tiorē.⁊ h̄ vl̄ eē intētio Gal.in iſto.§.q̄uis obſcure ⁊ p pau/
ca verba illaz oſtdat.⁊ h̄ de p̄ᵒ notaᵘˡ.❡De 2ᵒ dicit ꝙ hora
electa ⁊ bona cibādi infirmū ē illa i qua ptes pectoris ⁊ ſto/
maci inueniunt̄ in vltio trāquillitatis q̄tio:⁊ h̄ eſt hora de/
clinationis.hora vero cibandi ꝓhibita ⁊ deterior eſt illa in
qua ptes pectoris ⁊ ſtomaci inueniunt̄ in deteriori diſpōne
⁊ h̄ eſt hora pricipij parox⁽.⁊ h̄ de 2ᵒ noᵘˡ.❡De 3ᵒ dic̄ ꝙ p̄ᵐ
parox⁽ eſt hora in qua caliditas trahit̄ verſus corpus ⁊ pe/
ctus:⁊ dimittit extrema. Augmentuꝫ parox⁽ eſt qñ caliditas
expandit̄ a medio corporis verſus extrema. Status vero
parox⁽ eſt qñ caliditas eſt expanſa per totū corpus equalr̄.
Declinatio vero parox⁽ eſt qñ caliditas ſeparat̄ a mēbris me/
dijs ⁊ vadit verſus extrema corporis.⁊ h̄ de tertio notaᵘˡ.
❡De 4ᵒ dicit ꝙ hipp.qñ voluit nobis declarare declina/
tionē parox⁽ dixit ꝙ declinatio tūc eſt,qñ calor declinat ad pe/
des.Et eſt h̄ notandū:ꝙ non dixit ꝙ hora declinationis eſt
qñ pedes ſunt calidi:q: in hora ſtatus pedes ſunt calidi cū
toto corpe:ſed declinatio caliditatis ad pedes ſignat nobis
permutationē caliditatis de medio corpis ad extrema.⁊ h̄
eſt qđ dicit.❡Porro ptiſane ſuccum.⌉alia trā.incipit ibi.
⌊⁊ oꝫ vt ptaria.⌋cuiᵒ co.icipit ibi.⌈poſtq̄ʒ hip.⌋i q̄ ſic ꝓce/
dit Gal.nā p̄ ponit gn̄alē ſniam huius.§.ꝯtinuādo ipm̄ ad
precedētia vſqʒ.⌊ꝙ eſt q: qñ cogitas.⌋2ᵒ ponit ſniam ſpālē
ponendo modū pmutationis q̄ attēdit̄ inter dationē aq ox/
dei ⁊ dationē ptiſane nō colate.⁊ ponit eiᵒ cām.ſunt ergo in
p̄ñti co.notabilia duo.❡De quoꝝ p̄ dicit ꝙ poſtq̄ʒ hipp.
docuit in p̄cedētibus qñ infirmus debeat regi cū ſolo potu
⁊ qñ oꝫ regi cū ptiſana.in h̄ loco diſtinguit qñ eger debeat
regi cū tota ptiſana:⁊ qñ cū eius aqua tm̄.⁊ h̄ de p̄ notaᵘˡ.
❡De 2ᵒ vero dicit ꝙ qñ tu hēs iaz p p̄dictas ſignatiōes ꝙ
infirmus indiget ptiſana ordei:tūc dabis eā illi.tali ordīe.ſ.
ꝙ p̄ dabis ei aquā eius.2ᵒ dabis ei ptiſanā totalē:⁊ in hac
mutatione ꝓcedes nō ſubito ſʒ paulatim.⁊ intelligo p pau/
latinā mutationē:vt des infirmo in p̄ᵃ vice aquā ordei tm̄.
in 2ᵃ vero dabis ei ex aqua ordei q̄ʒtitatē multā ⁊ ex ptiſana
totali q̄ʒtitatē paruā.3ᵃ vero vice dabis ex vtraqʒ quātitatē
equalē.in 4ᵃ vero vice dabis de ptiſana totali plus ⁊ de aq̄
eius minus.in 5ᵃ vero dabis de ptiſana totali ſolū q̄ʒtitatez
equalē priori vtriuſqʒ.ſ.ptiſane ⁊ aque.in 6ᵃ ſ̄o vice augmē/
tabis q̄ʒtitatē ptiſane.Cā vero iſtius paulatine mutationis
eſt talis:q: ptiſana totalis magis nutrit ⁊ magis confortat
virtutē q̄ʒ aqua eius.ſʒ aqua ſola facilius digerit̄.cuꝫ ergo
infirmus ſit debilioris virtutis circa p̄ᵐ aſſumptionis pti/
ſane:tūc debet̄ ei cibus q̄ facilius digerit̄.cū vero infirmus
ꝓcedit in aſſumptiōe cibi ſit eius virtus magis fortis in di/
gerēdo.⁊ indiget reſumptiōe maiori qꝛ debet̄ ſibi ptiſana
totalis:q: magis reſumit ⁊ virtᵒ fortificata pōt illā digere/
re.⁊ h̄ de 2ᵒ no.⌈ꝙ ſi antiquus cibus nōdum deſcēderit.⌋
❡Circa iſtū.§.dubitat̄ de te.⁊ co.de te.ſic in h̄ qdē caſū.pro
añcedēti ponit̄ indicās.⁊ pro ꝯñti ponit̄ indicatū.indicans
quidē eſt cōpoſitū ex tribus.ſ.ex eo qđ eſt cibū antiquiſſimū
nōdū deſcēdiſſe.⁊ ex eo qđ eſt breue tp̄s eē poſt cibū nouiſſi/
mum vſqʒ ad futurū nōdū aſſumptū ⁊ ex pmiſſione vel non
pmiſſione virtutis ⁊ etatis.indicatū aūt eſt hīc opus.ſ.ne/
ceſſitatē cliſteris cū pmiſſione virtutis ⁊ etatis.⁊ hīc opus
ſuppoſitorij cū defectu virtutis vel etatis.ſʒ talis ꝯña nō vl̄
neceſſaria.vl̄.n.ꝙ p añcedēs indicet̄ ſolūmō gn̄alis neceſſi/
tas euacuādi ⁊ nō ſpālis euacuādi cū cliſteri vel cū ſuppoſi/
torio.talis.n.euacuatio ſpālis nō ſequit̄ ad gn̄alem indica/
tionē.Ad qđ dōm eſt ꝙ p repletionē nocentē indicat̄ ſolū/
mō neceſſitas euacuādi.ſʒ p repletionē cibaliū ſupfluitatū
nocentē in morbo acuto bñ indicat̄ nec̄itas euacuādi ſpe/
cialis.ſ.cū cliſteri vel cū ſuppoſitorio.nā q̄tidiana euacua/
tio ſupfluitatū cibaliū nō oꝫ fieri cū farmaco aſſumpto p os
ſʒ cū cliſteri lenitiuo vel cū ſuppoſitorio.⌈poſt nouiſſimum
trāſierit.⌋h̄ qꝛ qđ debeamus intelligere p nouiſſimū cibū:
an cibū q̄ dandus eſt infirmo:an cuꝫ q̄ datus eſt.⁊ vl̄ ꝙ de/
beamus itelligere p nouiſſimū cibū illū q̄ dādus eſt ifirmo.
per aliā trā.que dicit.⌊⁊ qñ antiquus cibus nōdū deſcēde/
rit ⁊c.⌋ex his verbis innuit̄ ꝙ intelligere debeamus duos
cibos.quoꝝ vnus ſit datus ⁊ alter dādus.ꝙ aūt debeamᵒ
intelligere p cibū nouiſſimū cibū imediate datū infirmo.vl̄
per id qđ dicit nr̄a trā.dicit eni.⌈atqʒ breuis tp̄is mora poſt
nouiſſimū trāſierit.⌋ſi.n.poſt nouiſſimū cibū trāſiuit aliqđ
tp̄s:nō eſt ille cibus q̄ oꝫ dari:⁊ p ſignē vocabuli.nouiſſimū
enim eſt idē dīc ꝙ vltimū.Ad huius q̄ōnis euidentiā expo

namus ſeriatim vocabula poſita in hoc ſermone vſq; eis ſi
virtus: poſtea colligemus ſniam Hip. quã intẽdit in mẽdi/
cante pncipali. dicamus ḡ ſicut de p̃. [q ſi antiquus cib⁹]
cũ. n. dicit Hip. cibũ antiquũ. duo dicit. ſ. cibũ ꝛ antiquũ. p
cibũ vero itelligit ſupfluitatẽ cibi in p̃ª digõne q̃ eſt ſterc⁹.
q dĩ in li°. 4. talis ſermo. ſi feb. aſſũpſerit veteri ſtercori ſu
beũte vel nouiter cõmeſtori ⁊c̃. p antiquũ aũt itelligit cibũ
datũ añ cibũ nouiſſimũ. ⁊ p cibũ nouiſſimũ intelligit cibũ
imediate datũ poſt illũ antiquũ. nã ſignatio hoꝝ duoꝝ vo/
cabuloꝝ. ſ. antiq ⁊ nouiſſimi. ⁊ hãc expõnẽ approbat. nõ. n.
dĩ cibus antiquus niſi reſpectu iunioꝛis q ſecut⁹ eſt eũ. ⁊ nõ
dĩ cibus nouiſſimus. i. vltimus niſi reſpectu prioꝛis. nõdũ
deſcẽderit. i. nõdũ de corpe totalr̃ exierit. naꝫ cibus dup̃r dĩ
deſcẽdere. vno mõ deſcẽſione incõpleta: vt. ſ. qñ deſcẽdit ad
inteſtina groſſa iferioꝛa adhuc tñ manet i corpe: vt. s̃. in illo
§. [Incipiẽte itaq;] aliqñ ṽo deſcẽdit deſcẽſione cõpleta. ſ.
qñ extra corpus eicit̃ ſicut ſtercus. ⁊ h mõ intelligit h Hip.
qð pbat̃: q: ad talẽ deſcẽſum pficiẽdũ. pcipit Hip. fieri cliſte
re. [Atq; breuis tpis moꝛa poſt nouiſſimũ trãſierit.] h no.
q inter cibũ nouiſſime datũ ⁊ cibũ dãdũ in futuro cadit ali
qua latitudo tpis in. 2. ptes diuiſa. quaꝝ pª eſt ps tpis in q̃
digerit̃ in vẽtre cibus nouiſſimus. ⁊ p hãc ptẽ nõ indicatur
nec̃itas faciẽdi cliſtere imo phibet̃: qm̃ impediret̃ digeſtio
per ipm. alia ṽo ps tpis eſt q eſt poſt digõnẽ cibi nouiſſimi
vſq; ad cibũ futurũ dandũ. ⁊ h eſt illa ps tpis in' qua Hip.
appellat moꝛã breuẽ: ⁊ p eius breuitatẽ indicat̃ nec̃itas cli
ſteris. nã cũ in ea deberet fieri expulſio fecũ antiq cibi ⁊ nõ
fit ſcd̃. ⁊ ſit breuis moꝛa vſq; ad cibũ dandũ. ↄcludit̃ neceſſi
tas faciẽdi cliſtere. ⁊ tunc h verbũ trãſierit: eſt futuri tpis: ⁊
nõ p̃teriti: vt ſit ſenſus totius oꝛonis q ps tpis trãſitura ſit
breuis [neq; valeat ferre]. i. infirmus nõ valeat abſtinere a
cibo vltra illã moꝛã breuẽ: ⁊ ſi q̃rit̃ quãta ſit illa moꝛa tpis
breuis. Rñdẽdũ q illa eſt tãta i q̃ poſſit fieri cliſtere vel ſup
poſitoꝛiũ imitti. Jtem poſſet qs opponere q forte. nã in iſta
moꝛa breui q̃ remãſit p ſe expuliſſet feces. q̃r ſi fiet cliſtere
fiet ſimul euacuatio artis ⁊ nãe qð eſt incõueniẽs. ℭ Ad qð
rñdendũ q incertũ erat q nã p ſe dẽret facere expulſionẽ ⁊
ſi ipſa nõ faceret ⁊ daret̃ cibus futurus: ſeq̃ret̃ magnũ no/
cũmẽtũ vt dictũ eſt. s̃. cap̃. 4. §. [qbus ṽo in vẽtre.] ſi ṽo
in illa breui moꝛa nã faceret euacuationẽ ⁊ fieret cliſtere nõ
eſſet tñ nocu^m ſicut p̃^m q̃r minus malũ eſt eligẽdum. His
itaq; ṽbis declaratis iã pꝫ ps indicatiua hui⁹ cañ. pri^a q cõ
ponit̃ ex phibita deſcẽſione ſupfluitatis antiq cibi vſq; ad
tps in q̃ eſt facta digõ cibi nouiſſimus: ⁊ breuitate illi⁹ tpis
in q̃ debebat fieri expulſio illi⁹ fecis vſq; ad cibũ futurũ q̃ſi
dicat: q: fex antiq cibi nõ eſt expulſa in ſuo tpe qð eſt poſt di
geſtionẽ cibi nouiſſimi. ⁊ añ acceptionẽ cibi fu^ri ⁊ illud tps
remanẽs eſt valde breue. tuti⁹ eſt facere euacuationẽ q̃ꝫ ex/
pectare nãm vt faciat ne cib⁹ futurus ↄiũgat̃ cũ duab⁹ feci
bus ciboꝝ aſſumptoꝝ. ℭ Ad ar^m aũt q̃ arguebat̃ p aliam
trã. ſ. q p nouiſſime debeamus itelligere cibũ dãdũ. Rñdẽ
dũ eſt p expoſitionẽ hui⁹ lr̃e. ⁊ tps eius cuꝫ alio cibo eſt tps
ppinquũ. i. tps eius poſt aliũ cibũ imediate aſſumptũ. ⁊ po
nit̃ ibi h ppoſitio. cũ. p hac ppõne. poſt. cibũ aũt dãdũ ſub/
intellexit Hip. p h qð dixit. neq; ferre valeat. ſi virtus ⁊ etas
pmiſerit. h tãgit ptẽ indicatiuã cañ. 2^am. nã diſpõ vẽtris quã
tetigit vſq; ad locũ illũ pri^r dĩ indicare nec̃itatẽ cliſteris. ſꝫ
diſpõ virtutis ⁊ etatis nõ pri^r ſꝫ ſcðario. nã pmittit vt fiat cli
ſtẽ: ſꝫ nõ pcipit. ℭ Sꝫ ↄ h qð h dĩ oppõit̃ vz. n. eẽ ſupflua h i
dicatio. ſi ṽtus ⁊ etas ⁊c̃. nam tale cliſtere nõ dꝫ euacuare
niſi tñ q̃tũ nã euacuaſſet: qð ſi nã feciſſꝫ p ſe: nõ indiguiſſet
cõditiõe foꝛtitudis. ℭ D. vĩ q talis cõditio ſit ipoſſi: qm̃ ſi
ṽtu⁹ fuiſſet foꝛtis feciſſet expulſionẽ fecũ in ſuo tpe quã nõ
dimiſit niſi pp debilitatẽ. ℭ Ad p̃^m dðm eſt q lꝫ per cliſtere
fiendũ. debeat fieri euacuatio quã faceret nã p ſe: tñ nõ poſ/
ſumus ſic limitare euacuationẽ faciẽdo cliſtere qn excedat
⁊ iter. nã magis debilitat̃ a ſoĩone p cliſtere q̃ꝫ ſi ipſa per ſe

faceret ſolutionẽ. ℭ Ad 2^m dico q foꝛte nã non dimiſit eua
cuationẽ fecũ antiq cibi pp debilitatẽ: ſꝫ pp aliquã oppila/
tionẽ viaꝝ vel pp aliquã diſpõnẽ ipſius fecis duriorẽ ⁊ vi/
ſcoſiorẽ debito. ⁊ ponamus q pp debilitatẽ omitteret eua/
cuationẽ: tñ nõ fuit debilitas ṽtutis tãta nec̃ario: q adh nõ
poſſit ſuſtinere cliſtere. ℭ D. nõ vĩ q debeat ſumi intentio
faciẽdi cliſtere ab etate: qm̃ in q̃lꝫ etate põt fieri cliſtere. ⁊ h
pbat̃ expientia ⁊ rõne. expientia qdẽ qm̃ videm⁹ innume/
roſa cliſteria fieri in etate adoleſcẽtie ⁊ ſenectutis ↄferentia
⁊ ego ipſe ſepe feci fieri cliſtere cõferẽs puero hñti tres an/
nos: ⁊ ſenioꝛi hñti ſeptuaginta: qð ẽt ↄtulit. rõne ṽo pꝫ: qm̃
in q̃lꝫ etate ↄcedunt auc. flomiã a xiiij. anno vſq; ad. lxx. qð
pꝫ p Gal'. xi. Terap̃. ⁊ p Damaſcenũ i apho. ⁊ Auerrois li.
7. pbauit auc̃itate cuiuſdã medici q fecit phlebotomiaꝫ in
filio ſuo in 3° ãno. ⁊ liberat⁹ ẽt a moꝛte. ℭ Jtẽ Aliab. in ſua
cirugia cap̃ de phlebotomia ponit q puuli ⁊ decrepiti pñt
flomari. ḡ cũ flomia multo magis debilitet q̃ꝫ cliſtere. mul/
to magis poterit cliſterizari. ℭ D. cliſtere qð h pcipit̃ fit ad
expellẽdũ fecez ↄſuetã in q̃ꝫtitate ⁊ q̃litate. ſed tale cliſtere
dꝫ eẽ puũ in q̃ nõ vĩ eẽ nec̃itas ↄſiderãdi etatẽ: cũ tale cli/
ſtere ſuppleat vicẽ nãlis expulſionis fecis q̃ in qualꝫ etate ⁊
qualꝫ pte cuiuſlibet etatis fit a nã. ℭ Ad hãc q̃õnẽ rñdẽdũ
eſt diſtinguẽdo in cliſteri p q̃ꝫtitatẽ: qualitatẽ: ⁊ nec̃itatẽ: ⁊
relationẽ. p q̃ꝫtitatẽ qdẽ. nã cliſtere eſt illud magnũ: aliud ẽ
mediocre: aliõ puũ. magnũ qdẽ cliſtere eſt illð qð ex ſui q̃ꝫti
tate ↄſeq̃t̃ inteſtina minuta. dixi aũt ex ſui q̃ꝫtitate: q: aliqñ
pp impulſionẽ foꝛtẽ aſcẽdit vltra q̃ꝫ expediat. ⁊ tale cliſtere
ſemp nocet. Cliſtere ṽo puũ eſt id qð nõ accipit de inteſtino
recto q̃ꝫtitatẽ p quã fiat opatio: ⁊ tale cliſtere eſt inutile. Cli
ſtere mediocre eſt illð qð nõ ↄſeq̃t̃ inteſtina minuta: ⁊ iſtud
hꝫ latitudinẽ. nã aliqñ dĩ mediocre: ⁊ ſi occupet ⁊ aſcendat
p iteſtina groſſa oĩa: ⁊ aliqñ qñ occupat ſolũ inteſtinũ rectũ
⁊ hmõi eſt tuti⁹. ⁊ de hac q̃ꝫtitate cliſteris loquit̃ Auic. 3°
cañ. de cura colice. cap̃ de q̃ꝫtitate cliſteris. ⁊ Gal'. xiij. Te/
rap̃. cap̃. vi. ℭ Rõne ṽo q̃litatis diſtinguit̃ cliſtere. nã ali/
qñ eſt cliſtere alteratiuũ. aliqñ ↄſtrictiuũ. aliqñ nutritiuũ: ⁊
aliqñ euacuatiuũ. ⁊ h aliqñ leniẽdo: ⁊ aliqñ iabificãdo: ⁊
aliqñ attrahẽdo. Rõne ṽo nec̃itatis diſtinguit̃ cliſtere: qm̃
aliqñ eſt neceſſariũ pp ſolaꝫ fecis euacuationẽ ↄſuetã: ⁊ tale
cliſtẽ fit freq̃nter. ⁊ aliqñ pp eũonẽ hu. ⁊ attractionẽ nõ ſolũ
ab iteſtinis: ſꝫ ẽt a mẽbris ſupioꝛibus. ſicut dĩ p cañ. fen. 4.
cap̃ de cliſteribus. Ubi dicit q cliſtere trahit a mẽbris pri/
cipalibus ſuperioꝛibus: ⁊ hui⁹ cliſteria foꝛtia ſunt ppoꝛ/
tionalia farmaciis. ⁊ talia cliſteria nõ pñt fieri ſepe niſi pp
magnitudinẽ egritudinis ⁊ eius cãm. ℭ Ex pte ṽo relatio
nis diſtinguit̃ cliſtere. nã aliqñ põt cõparari euacuationi fa
cte p flomiã vel p farmaciã. ⁊ aliqñ põt cõparari ad euacua
tionẽ q̃ fit p ſuppoſitoꝛiũ. nã i eo minoꝛ eſt ↄſideratio etatis
⁊ virtutis q̃ꝫ in flomia ⁊ farmacia: ⁊ magis q̃ꝫ in ſuppoſito/
rio. ℭ Dico igit̃ q in cliſteri qð eſt magne q̃ꝫtitatis ⁊ foꝛtis
qualitatis pp magnã neceſſitatẽ factoꝛ ⁊ pp euacuãdã mãm
moꝛbi a lõginq; magna cadit ↄſideratio virtutis ⁊ etatis.
Jn cliſteri ṽo qð eſt pue q̃ꝫtitatis ⁊ debilis q̃litatis. ⁊ qð fit
pp euacuãdã ſolã fecẽ ↄſuetã pua cadit ↄſideratio ṽtutis ⁊
etatis. ⁊ lꝫ ſit pua ↄſideratio l cõm̃ p cõpationẽ ad ſuppoſi
toꝛiũ ⁊ ad limatã ⁊ exactã eius ſecuritatẽ: vtilis eſt in eo ↄſi
deratio ⁊ etatis ⁊ virtutis. Cũ. n. debeamus facere cliſtere
pp quotidianã euacuationẽ qñ nã deficit. plus debilitat̃ in
eo virtus et reſoluit̃ corpus pp effumationẽ eius reſoluẽteꝫ
incedentẽ p magnã q̃ꝫtitatẽ coꝛpis et pp laboꝛẽ in faciendo
ipm q̃ꝫ in ſuppoſitoꝛio. nã a ſuppoſitoꝛio nõ reſoluit̃ fumus
incedẽs p magnã q̃ꝫtitatẽ coꝛpis ſicut a cliſteri et ſit leuius
et imittit̃ facilius q̃ꝫ cliſtere. Jtẽ indubitabilis et firma ſe/
curitas ab eius nocumẽto maxĩe eſt in iuuẽtute. in aliis aũt
etatibus lꝫ nõ ſit tãta ſecuritas: tñ inuenit̃ in eo maius iu/
uamentũ q̃ꝫ nocu^m. et pp h ↄcedit̃: lꝫ nõ ita ſecure ſicut in iu
uentute. vñ et trã. arabica vbi nos hẽmus [ſi virtus etaſq;

permiſerit cliſteria eſt opus. habet tunc ſi virtus eſt tolerans ⁊ etas eius eſt iuuentus: oportet vt cliſterizetur. Jtē do tamen ꝙ per etatem iuuētutis poſſumus intelligere omnem etatem in qua non eſt nimius defectus virtutis vel nimia reſolutio. ⁊ ex iſta diſtinctione patet veritas queſtionis ⁊ reſponſio ad obiecta. Si autem defectus fit. ſ. virtutis vel etatis conuenientis ſuppoſitorium ⁊c̃. niſi cibi ſponte ſua bonoqꝫ exitu egerantur. Sed contra videt̃ enim H olctum ſuperfluere. nam hoc dictum erat ſupra: cum dixit. ſi antiquus cibus nondum deſcenderit. ¶ Ad quod dicendū eſt: ꝙ ſine hac determinatione verus erat cañ. tamen repetitio non viciat vbi timendum eſt: vt dicitur in co. illius af. quinte parti. lac dare capite dolentibus. ¶ Jtem aliquam facit additionem. excipit enim ſpontaneum euacuationē ⁊ bonum exitum. ſuperius vero excepit ſolam euacuationē ſpontaneam. ¶ Preterea queritur circa iſtum cañ. nūquid ipſe habeat locū ſolum in fe. quando inceperit: an habeat locum in toto tempore fe. ⁊ videtur ꝙ habeat locum ſolum in principio fe. nam ſimilis ſermo inuenitur infra ab Hip. libro. 4. inquit enim ſi fe. aſſumpſeris veteri ſtercore ſubeūte: vel nouiter comeſtori exiſtenti ſiue cum dolore coſte: ſiue non. quietē agere docet deſcēderint cibaria ſm̃ ad inferiorē ventrē. ex his verbis vi͂ facere mētionē de antiq͂ cibo: cū dixit veteri ſtercore ſubeūte. ⁊ de nouiſſimo cibo cū dixit nouiter comeſtori exñti fe. ſꝫm̃ tetigit cū dixit ſi fe. aſſūpſeris. ¶ Ad ꝯrium aūt vi͂ ex ipſo ſenſu cañ. nam verū eſt dicere in toto morbo ꝙ cibus non debeat dari niſi prius euacuato antiquo ſtercore: quia iam adunaretur cibus qui de nouo daretur cum ſuperfluitatibus duorum ciborū quod eſt inconueniens quod vtiqꝫ concedo. ⁊ ſm̃ hunc intellectū poſui meam expoſitionem ſupra. nec ob. quod opponitur per Hippo. infra libro. 4. ibi namqꝫ docet ſignificare ſuper quietem ab euacuatione per farmacum. hic vero docet ſignificare ſuper electionem euacuationis per cliſtere. quare lꝫ ſit ibi aliqua ſimilitudo ſuperficialis in ſermone: non eſt tamen cōmunitas finalis intentionis. ¶ De co. vero multa dubitari poſſunt: ſed ea dimitto propterea quia prolongarent expoſitionem meā ſuper textu. eo ꝙ Gal. nimis breuiter ipſum expoſuit. Et videndum eſt quo tempore. Jſtum cañ. poſuit Hip. in illo af. Jn paroxiſmis ſubtrahere oportet. ⁊ etiam infra lib. 4. inquit enim. ꝙ neqꝫ exiſtentibus paroxiſmis vꝫ debentibus futuris eſſe. ſed deficientibus ⁊ quieſcentibus: ⁊ vt longiſſime a principio cibum afferas. ⁊ de hac materia inuenies xi. Terap. cap. finali. ſufficienter determinatum. ⁊. 4. cañ. de dieta febricitantium. ⁊ ppterea lꝫ multa poſſint dubitari de iſto cañ. ⁊ in textu ⁊ co. ea tamē omitto. que requirantur in gloſa illius af. p̃ pri. Jn paroxiſmis ſubtrahere oportet. Porro priſane incum. no. ꝗ ꝙ iſte cañ. habet locū in morbo in quo eger ab initio abſtinuit vſqꝫ ad criſim vel ad declinationē. nam ſi eger non poſſet ſtare vſqꝫ ad criſim cum ſolo mellicrato ſine priſana: tūc deberet dari priſana ab ipſo pricipio: vt dicitur infra in co. lib. 4. ſuper illo. §. corpi inducentem quietem ⁊ vngentē ⁊ cinge. ſa. li. x. cap. 3. §. igitur inuenent. ⁊ hoc voluit oſtendere Hippo. cum dixit. hoc autē poſt perſpicacē conſiderationem predictarū ſignificationū. nā qñ nos viderimus per ſuperiores ſignificationes ꝙ infirmus poſſit ſtare ſine cibo vſqꝫ ad criſim vel ad declinationē egritudinis tunc debemus dare ſibi a principio mellicratum ſolum. ⁊ poſt criſim debemus ſibi afferre priſanā: incipiendo a ſucco eius. ⁊ pcedendo deinde ad groſſum. ſi vero ſignificationes non appareant ꝙ infirmus poſſit ſtare cū mellicrato vſqꝫ ad criſim. tunc opꝫ a principio dare priſanā. ⁊ ſi queritur que ſunt iſte ſignificationes quas Hip. pdixit. dicendū eſt ꝙ ipſe tetigit eas expſſe ⁊ ſubaudiuit in illo. §. quo ſumpto ⁊c.

¶ Thaddei Florētini in primū reg. acutoꝝ morboꝝ Hippocratis librū expoſitio terminatur.

¶ Thaddei Florētini in ſcðm reg. acutoꝝ morboꝝ Hippocratis librū expoſitio ſubſequit̃.

¶ Textus. I.

Jn pleureſi vero accidente dolore: ſiue cōtinuo: ſiue poſt moram primo quidem calefactorium eſt adhibendum: diſſoluendi intentione doloris non ſit ſm̃ inutile. ¶ Et quando accidit in pleureſi dolor ſiue ſit ille primitiuus ſiue poſtremus in fine: tunc ei oportet vti vaporatione in primis conando per illud reſoluere dolorem: non eſt ſm̃ inconuenientiam.

¶ Commentum Galeni.

Elius apud me eſt: vt dicamus in hac hora noſtra ē illud qð iam multotiens diximus: ⁊ eſt ꝙ expō non eſt niſi eius qð ex ſmone eſt occultū. Uerū expoſitores nō ſunt ꝯtenti illo tm̄ in expōnibus ſuis: imo conant̃ ē verificare ſmones: quos exponere intēdunt. Propter hanc ergo conſuetudinē cogor ego ē vt dimittā alterationē dino in eo qð nō bonū eſt mihi ex ſermone: ⁊ adiungā ad illud cuius expō eſt neceſſaria ſm̃ plurimū ſniam meam in eo. Uerūtñ ego non ſcribā demōſtrationē in eo qð videbo certū eſſe in hmōi expōne: qñ iam ſcripſi ⁊ dixi in vnoquoqꝫ eoꝝ ſermonem ꝓpriū: ⁊ ē non dicā niſi ſummā tm̄ quā oſtēdi in libris aliqs: ſicut ego ſum faciēs illud in dolore in hoc loco. ¶ Dico ḡ ꝙ iam narraui eſſe doloris in libro meo de elemētis ſꝫ ſniam Hipp. ⁊ in libro meo de morbis ⁊ accñtibus. Et dixi ꝙ euētus eius ſit in corpibus ſenſibilibus: qñ in eis accidit alteratio magna ſubito q̃ extrahit ea a diſpōne nālī: hec. n. alteratio accidit ſm̃ duos modos. Quoꝝ vnꝰ eſt qñ ſubito mutant̃ violenter in qualitatibus ſuis. Et alter eſt qñ ſit in eis ſolb ꝯtinuitatis. Alteratio igit̃ eoꝝ ꝑ multitudinē ſit in qualitatibus ſuis agētibus. ſ. qñ calefiūt: aut infrigidant̃: aut humectant̃: aut ſiccant̃. Cōtinuitatis aūt ſolo ſit in eis: qñ inciduntur: aut tendunt̃ tenſione vehemēti: aut ſcindunt̃. ¶ Scðm ḡ hanc diſpōnem inuenimus dolorē ē in pleureſi fieri in eis q hñt ſolari: ⁊ ſunt illi in qbus ſcripſit Hipp. ſpa enim calidū qð ſit in iſtis locis facit dolorē ꝑꝑ multitudinē caliditatis: q̃ eſt in eo egreſſa a nā ledēs mēbra ꝑꝑ maliciā cōplexionis: ⁊ ē r eplerionē extēdentē illa corꝑa apara. Precepit ḡ Hip. vt ſit medicatio ꝑꝰ quā nos conari opꝫ in medicatione iſtius doloris: ⁊ ſedatione eius vſus vaporationis. Qð ē eſt: qꝛ de nā vaporationis eſt vt rarificet cutē ⁊ ſit facilis reſolō eius qð reſoluit̃ ex ea: ⁊ ſubtiliat ſanguinē qui eſt in apare ⁊ reſoluit eū. Cūꝫ ḡ fecerit has res: euacuat̃ aliqd ſanguinis q eſt in apate: ⁊ minuit̃ tēſio mēbroꝝ leſoꝝ ꝑ hūc dolorē q eſt in eis: ⁊ qñ nō minuit̃ ſanguis qui eſt retētus in loco apatis: aut generat̃ in eo cū illo vētoſitas vaporoſa ꝑꝑ caliditatē: accidit ex illo vt addat̃ dolor q eſt in eis ⁊ nō minuit̃ ſanguis retētus in loco apoſto: niſi ꝑꝑ multitudinē humoꝝ in toto corpe. qð eſt: qꝛ vaporatio ꝑꝑ calefactionē ſuā attrahit ad locū morbi ex ſanguie pluſqꝫ reſoluit ex eo: qm̄ de aptiꝰ reꝝ calefaciētiū in nā ſua eſt: vt ſicut ipſe res reſoluunt rē retentā in mēbris qbus appropinquāt: ſilr ē attrahant ad ea illud qð inueniūt ſupfluū in mēbris vicinātibus eis. ¶ Qñ ḡ nō reſoluit̃ dolor ꝑ vaporationē: opꝫ vt euacuet̃ corpus totū eūone forti. Euacuatio aūt fortis in eo q hꝫ acutā egritudinē eſt ſm̃ duos modos: quoꝝ vnus per ſolutionē ventris: ⁊ alter ꝑ flomiā: ſꝫ nullo eoꝝ pcipit Hip. vti: niſi poſtq̃ꝫ narrauit accñtia q̃ ſignant fortiorē vtrorūqꝫ in iuuamēto. Hec eſt ḡ ſumma ſermonis cuius pmiſimus rememorationē. Qð aūt ex rebus pticularibus intelligimus ego

ſum exponens qḋ ex eis occultat̃ ſup plures hoīes in eis q̃
ſunt poſt: ⁊ ego nō dixi ſup plures hoīes in eis q̃ ſunt poſt:
niſi qm̄ q iā pceſſit: ⁊ exptus eſt in itellectu ſermonis antiq:
tūc q̄ꝫ paꝝ vel minimū eſt illud cui⁹ intell's ſup ipm occulte
tur ex ſmone: vep intētio nr̄a in expōne nō eſt in iſtis tm̄.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Poſt q̄ꝫ Hip. in p̄cedēti li. determinauit de regimie acutoꝝ
morboꝝ doctrina exēplari in pleſi p dietā. determinat in h̄
2° li. de regie morboꝝ acu. doctrina exēplari in pleſi p euo/
nē ⁊ rōnabilē diete mutationē. ℄ Diuidit̃ ḡ iſte 2° li. i duas
diſtinctiōes in quaꝝ p̄ª q̄ durat vſq; [at vero vbi opus pri'
fuerit] determinat de regie acu. doctrina exēplari iducta in
pleſi p euonē. in illa v̄o 2ª diſtinctiōe determinat de eodem
regie p rōnabilē diete mutationē. ⁋ Pria v̄o diſtinctio diui
dit̃ in duo capª in quoꝝ p̄ agit de regie pleſis p euonē iſen/
ſibilē q̄ fit de mēbro apoſtēato p calefactoriū. i 2° v̄o agit d̄
regie pleſis p euonē ſenſibilē q̄ ē euatio totius p flomiaꝫ ⁊
farmaciā durat p̄ª vſq;. [Qm̄ ḡ dolor ad ſpatulas.] p̄m aūt
caplm diuidit̃ in duas pteſ: in quaꝝ p̄ª q̄ durat vſq;. [eſt āt
lunatiuū] determinat de regie pleſis p calefactoriū reſolu/
tiuū in gnāli. in illis v̄o 2ª determinat in ſpāli: fit aūt h̄ pars
preſ. lec. De q̄ ſic dicit Hip. q̄ p̄us adhibe calefactoriū reſo/
lutiuū pp dolorē reſoluēdū in pleſi accidēte dolore ſiue ſtati
ſiue poſt morā nō eſt me⁹ inutile: imo valde vtile. ℄ Lo. cir
ca expōnē huius. §. ſic pcedit: qm̄ p̄ inueſtigat modū ſue ex
pōnis ſup h̄ li. ⁊ h̄ facit vſq;. [dico ḡ.] 2° notificat nobis do
lorē ꝯtingētē in pleſi p ſuas cāas: ⁊ h̄ facit vſq;. [pcepit ergo
Hip.] 3° oſ̄dit qualr̄ calefactoriū p̄ adhibitū nō ſit inutile
me⁹: ⁊ h̄ vſq;. [h̄ ḡ ſumma] ibi. 4. ꝯtinuat expōnē huius. §.
gnālis ꝯſitibus pticularibus: ⁊ ponit modū quē obſuabit
in ſua expōne. ℄ De p̄ ḡ dicit ſic q̄ cū dupx̄ ſit modus expo
ſitionis vnus p̄n¹ⁱˢ ⁊ neċarius q eſt declarare: qḋ eſt occul
tū in ſmone. ⁊ alius modus eſt additus ſup illū ⁊ eſt addu/
cere demōſtrationē ad verificādum intētionē auc. ego vtar
vtroq; mō. p̄ qdē mō vtar ſolū vbi ſmo erit obſcur⁹. 2° mō
vtar ſolū vbi intētio Hip. eēt incerta ⁊ demōſtrationē addu
cā ſolū in ſūma: q: in alijs libris pticulariter ego ois decla/
raui h̄ de p̄. ℄ De 2° dicto dicit q̄ gnālis cā doloris eſt mu/
tatio magna ſubito facta in mēbris ſenſibilib⁹ que muta/
tio abſtrahit ea a diſpōne nālis: ⁊ pmutat ea ad diſpōnem nō
nālē ⁊ iſta mutatio eſt du⁹: vna qdem ſubita ⁊ violēta muta
tio mēbroꝝ ſenſibiliū in ſuis q̄litatib⁹ p̄mis. ſ. caliditate: fri/
giditate humi. ⁊ ſicci. alia eſt ſolo ꝯtinuitatis in eis ſiue talis
ſolutio fiat p iciſionē ſiue p tenſionē ſiue p ſciſſionē. In pleu
reſi ergo ꝯtingit dolor ſm̄ vtrāq; cauſā: qm̄ in' apate pleu
retico fit alteratio ſubita ad caliditatē ⁊ fit ſolo ꝯtinui: pp re/
pletionē extēdētē: ⁊ h̄ de 2°. ℄ De 3°. d. q̄ adhibere p̄ cale/
factoriū in pleureſi nō eſt inutile: qm̄ aut curat dolorē: aut
docet curare. curat qdē ppea q̄ poros cutis dilatat: ⁊ ſan/
guinē q eſt in apate ſubtiliat: ad q duo ſequit̃ reſolō mate/
rie ꝯtētē in apate ⁊ h̄ ꝯtingit qn̄ corp⁹ nō fuerit plectoricū:
docet autē curare calefactoriū reſolutiuū: qn̄ adhibitū do
lorem auget. h̄ aūt ꝯtingit qn̄ ſanguis q eſt in apate p cale/
factoriū nō minuit̃: ſed potius augmētat̃ aut in vētoſitatē
vaporoſam reſoluit̃ ⁊ h̄ ꝯtingit qn̄ calefactoriū plus attra
hit ad mēbꝝ q̄ꝫ reſoluat: ſigt̃ ergo tūc q̄ corp⁹ eſt plectori/
cū: q̄ docet nos curare plectoriā per flomiā aut ſolōnē vē
tris eligēdo alterā iſtaꝝ euonū ſm̄ apparitionē ſuoꝝ ſigno
rū: ⁊ h̄ de 3° dicto. ℄ De 4°. d. q̄ h̄ eſt gnālis itētio ſermo/
nis hip. p̄miſſus: ſed de pticularib⁹ calefactorijs ⁊ coꝝ iuua
mētis ego dicā cū expoſuero ſequētē ptē huius caᵗ. expo/
nēdo ea q̄ ſunt occulta plurib⁹ hoīb⁹ ⁊ nō reſpiciēdo ſoluꝫ
ad exptos ⁊ exercitatos in ſermonib⁹ hip. qm̄ apud illos
pauca ſūt occulta i dictis hip. ⁊ h̄ eſt. [In pleureſi v̄o ⁊c.]
Circa p̄ſītē. §. du' q̄dā gnālia ⁊ q̄dā ſpālia circa lr̄am. gnā
lia aūt ſunt duo: quoꝝ p̄m eſt de ordine 2m eſt de ſufficiētia:
de ordine q̄ꝫ q̄rit̃ q: vī q̄ p̄ debuerit determinare de cura
apatis q̄ꝫ de cura doloris: q: in oī curatione p̄ incipiēdū eſt
a remotione cauſe: ſicut dictū eſt in tegni de cauſis: de curā
male ꝯplexionis ſimplicis: ⁊ .xj. terrapē. ca. 4°. §. [ſanari v̄o eſt
ipoˢˡᵉ] cū igit̃ apa ſit cā doloris. p̄ icipiēdū erat a cā apatis
vel ab ipſo apate. ℄ Ad qḋ dōm eſt q̄ dolor ſe hēt ad apa
du' vno mō vt cā tm̄. alio° vt cā ⁊ accñs: vt cā qdē tm̄: puta
qn̄ dolor p̄exiſtēs in mēbro eſt cā attractiōis huoꝝ pp quā
qdē attractionē fit apa ⁊ ita dolor eſt cā apatis ſientis: ⁊ de
tali dolore dictū eſt. xiij. de i. ſa. cap. 2°. §. [cū igr̄ icepit] hꝫ
aūt ſe vt cā ⁊ accñs. vt cū ſic qn̄ pp dolorē mēbri apati iam
attrahunt̃ hu. augmētātes apa: ⁊ eſt accñs in q̄tū ſequitur
malā ꝯnē ⁊ ſolōnē ꝯtinui: q̄ ſunt de eſſentia apatis ⁊ p hanc
diſtinctionē pꝫ ad argm̄ ſolō. ℄ Ulterius du': q: vī q̄ de/
buiſſet icipe a flonia vel a far'qḋ pbat̃: auc'ᵗ: ⁊ rōne. aucᵗ
qḋ oium auc' tractātiū de cura pleureſis: ſic̄ auic. 3° can.
ſen. 4° de cura pleſis: ⁊ ſerapiᵒ. li. 2° de cura pleſis ⁊ bre/
uit̃ oium alioꝝ auc' ponētiū curā pleſis p floniā vel farᵐⁱᵃ
rōne v̄o oſ̄dit̃ ſic: q: cura totius p̄cedit curā ptis ſic dī per
Gal. 4. terra. cap. 4°. §. [atq; ā theſſillus] .i. d. n. q̄ q vult cu
rare oculū antea curet cap: ⁊ q vult curare cap. antea curet
totuꝫ corp⁹. ℄ R̄. euo toti⁹ in apate eſt p̄uiſio. euo v̄o ptis
apate eſt cura: vt habet̃. xiij. terrap. i q̄ꝫ plib⁹ locis: ſed p̄ui
ſio ſemp p̄cedit curā: ḡ euo totius ſemp p̄cedit euonē ptis.
℄ Ad ꝯtriū aūt argt̃ ſic gnālis qdē cura oiuꝫ apatū eſt euo
ptis apate: ſic dī i tegni de cāis de cura apatū: ⁊ . xiij. terrap.
p totū: ſed euo toti⁹ ē pticularis cura: q: aliqn̄ ꝯpetit ⁊ ali/
qn̄ nō: nō. n. ꝯpetit niſi qn̄ corp⁹ nō eſt plectoricuꝫ: vel caco/
chimū: vel egri° mag̃ ⁊ peſſima: cū ergo euaporatio ſit q̄dā
ptis euo: vī q̄ ipſa p̄cedat tanq̄ꝫ gnālis. ℄ Ad hāc q̄nem
dōm q̄ qn̄ certi ſum⁹ q̄ in cura apatis cōpetat euo toti⁹ ⁊
euo ptis: tūc euo toti° ſemp p̄cedit euonē ptis: ſed qn̄ nō cō
ſtat nobis de euone totius nūqd ipſa ꝯueniat: vel nō: tūc
euo ptis p̄t p̄cedere: nā aut curat aut docet curare. curat q/
dē qn̄ corp⁹ nō idiget euone totius: docet aūt curare: ſi idi/
get: qm̄ tūc nocēdo. oſ̄dit euonē totius debere fieri. ℄ R̄.
vī q̄ pri⁹ debuiſſet icipe a repcuſſiuis q̄ꝫ a reſolutiuis qḋ p
bat̃ aucᵗˢ. gnāli ipſius Gal. i tegni de cura apatū: q: i cura
apatū docet icipe a repcuſſiuis: pbat̃ etiā autᵗ ioā. meſue,
de cura pleſis: dicit. n. q̄ i pleſi a repcuſſiuis icipiēduꝫ eſt ⁊
cū h̄ cōcordat iſaac lib. 4° de fe. de cura pleſis. ℄ Ad ꝯtriuꝫ
eſt auic. li. 3° ſen. 4ª de cura apatū ptiū pectoris ⁊ pulmo/
nis. §. [⁊ oꝫ qdē] ipōit. n. q̄ nō ſunt adhibēda repcuſſiua in
apatib⁹ pectoris: qm̄ pbibēt maturationē ⁊ ſputū. ℄ R̄. h̄
idē pꝫ. p gal. xi. terrap. cap. xvij. §. p̄. d. n. q̄ nō ſunt adhibē
da repcuſſiua in apatib⁹ toracis ne mām repellāt ad cor ⁊
ad pulmonē. ℄ Ad hāc q̄nē dōm eſt q̄ in pleſi nullo° ſunt
adhibēda repcuſſiua niſi in duob⁹ caſib⁹: quoꝝ vn⁹ eſt qn̄
mā fuerit ita modica q̄ eius recurſum nō timeam⁹ ad mē/
bra nobiliora. Alius caſus eſt qn̄ fuerit pleſis in p̄n° p̄nci/
piāte ⁊ nō in p̄n° p̄ncipiato. p̄m aūt p̄ncipiās appello tēpus
illud in quo mā nōdū irrepſit mēbrū: p̄m aūt p̄ncipiatū ap
pello illud tempus in quo mā iam irrepſit mebꝝ: ⁊ ipſum
in aliqualē tumorē eleuauit: vn̄ in his duob⁹ caſib⁹ poſſūt
repcuſſiua apponi: lꝫ cū timore: ⁊ hec v̄ba legunt̃ expſſe p
meſue in p̄allegato caᵒ. ℄ Uiſo de ordine videam⁹ de ſuffi
ciētia: vī. n. q̄ hip. fuerit h̄ valde deficiēs: nā cū 4ᵒʳ ſint acci
dētia in ſepaˡⁱˢ pleſis. ſ. fe. acu. dolor lateris pūgitiu⁹. ma/
litia anhelit⁹ ⁊ tuſſis: poſuit curā doloris ſolius: ⁊ non po/
ſuit curā alioꝝ accᵐ de qb⁹ nō magis vel min⁹ vī: qḋ indu
ctiue arguit̃: ⁊ p̄ de fe. q: idicatio curatiua ſupta a feb. ma/
gnitudine ⁊ dignitate ſupat oēs alias idicatiōes. ſic dī. 8. d̄
inge. ſa. ca°. vlti°. §. Lum v̄o alioꝝ oium idicatio ſ̄ꝫ a feb.
erat idicatio ſumēda potius q̄ꝫ a d[illegible]ne. Itē h̄ idē vī: de ma/
litia anhelit⁹: nā mali⁹ anhelit⁹ eſt accñs maioris nocu'ᵗ ⁊
peracuti⁹ q̄ꝫ ſit dolor. citi⁹. n. itermit ſui moleſtia q̄ꝫ interi/
mat ipſe dolor. Itē h̄ idē vī de tuſſi. naꝫ tuſſis ⁊ maxie ſicca
eſt augmētatiua doloris extēdēdo mēbꝝ i quo ē dolor: ⁊ eſt

riã augmẽtatiua a apatis pp attractationẽ hu. ad mẽm apa/
tũ ſic colligit ex cõ. illius apho. 4 pti. [Quibuſcũqz tuſſes
ſicce:] ⁊ etiã qꝛ tuſſis eſt mot expulſiu. ſic ol 3o cañ. fen.
xo cap. de tuſſi: ſed in pleñ idigem maxi expulſione cũ ipa
ſit egri retẽtionis: ḡ circa tuſſim erat maxis iſiſtẽdũ: ꝯfor/
tãdo opõnẽ eius cũ reb ſubtiliatiuis ⁊ iciſiuis tuſſire fa/
ciẽtib. ¶Ad eiũ pñtis qõnis. notãdũ eſt ꝙ dolor ipſi
pleñs: pt tri ꝯſiderari: vno p viã ſue gñationis alio ſo
p viã ſue opõnis. 3o p viã ſue deſtructionis: per viã ſo ſue
gñationis: h mõ. nã dolor eſt accñs magis ꝓpriũ ipſi pleñ
ꝗ ſit aliqð alioꝝ qꝛ ipſum ſequit malã ꝯnẽ ⁊ ſo ſonẽ ꝯti. q
ſunt eſſētialia ipſi apati. p viã qdẽ ſue opõnis h mõ. nã ipſe
dolor magis moleſtat naturã ꝗ aliqð alioꝝ accim pp duo:
vnũ eſt ꝓpter ſui ꝯtinuationẽ: aliud ſo eſt pp ſui maligni/
tatẽ. eſt. n. accñs magis ꝯtinuũ ⁊ malignius ꝗ aliqð alioꝝ
nam lʒ malitia anhelitus in ſe ſit malignior ꝗ ipſe dolor. in
pleñ tñ ſalubri non eſt ita maligna: qꝛ nõ tñ intẽdit nocum
anhelit in ſuo gñe ꝗtũ nocm doloris nec etiã ipſa tuſſis.
Itẽ ipſe dolor eſt cã augmẽtationis apatis ⁊ oium alioꝝ
accm: nã per ipm attrahunt hu. ad locũ: ⁊ ſic augmẽtatur
apa. Itẽ augmẽtat fe. ⁊ ex augmẽto apatis a dolore facto
augmẽtat calor febrilis. Itẽ augmẽtat malis anhelit: qꝛ
mẽbra doloroſa nõ poſſunt extẽdi ad faciẽdũ anhelitũ. Itẽ
augmẽtat: ⁊ ipſa tuſſis: qm̃ p dolorẽ exagitat virt expul/
ſiua pectoris ⁊ ſic tuſſis multiplicat ⁊ ex his patet ſolõ ad
oia arg. pterꝗ ad arm factũ de fe. ¶Ad qð rñ ꝙ gal. non
cõparat idicationẽ ſuptã a fe. idicationi q ſumit ab apate:
ſed cõparat eam indicationi q̃ ſumit a ꝯne nãli. ⁊ ab etate
⁊ tpe ⁊ regiõe. Littera ſic legat. [Incipiẽte dolore ſiue ꝯti
nuo ſiue poſt morã]ſed ꝯ dolor eſt ſigm inſeparabile ipſius
pleñs: vt habet in cõ. illius aph. [paroxiſmos: ⁊ ꝯſiſtẽtias]
⁊ in p de criſi ꝑ totũ: ꝗre ſemp eſt dolor ꝯtinu in pleureſi.
¶Ad qð dic ꝙ dolor du cõparat ad pleureſim: vno rõne
ſue eſſentie: ⁊ ho ſemp eſt ꝯtinu cũ ipſa pleñ. Alio rõne ſui
augmẽti ⁊ tũc nõ ſemp eſt ꝯtinu cũ pleñ: qꝛ augm ſuſcipit
poſt pm pleñs: vel potes aũt dicere ꝙ medic nõ ſemp ſup/
venit a pn pleñs: ſed aliqñ poſt morã ⁊ tũc ſiue a pn ſup/
veniat ſiue poſt morã adhibere calefactoriũ nõ eſt inutile.
¶De cõ. ſo du. ponit. n. gal. talẽ textũ [alteratio igit eo
rũ q ſit pp multitudinẽ in qlitatib ſuis agẽtib qſi: calefiũt
aut infrigidant: aut exiccant: aut hu.]Innuit. n. h ex verbis
ſuis ꝙ alteratio ad humi. eſt cã doloris. cuius ꝯriũ dictum
eſt. ꝑ aui. p cañ. fen. 2a cap de cauſis doloris ab. ¶Ad qð
dic ꝙ du eſt humi. vna ſine mã: ⁊ h nõ fac dolorẽ ⁊ de tali
itellexit auic. ⁊ alia cũ mã: ⁊ h bñ facit dolorẽ: hãc aũt hen/
tionẽ iſinuat auicen. 3o cañ. fen. pa trac. 2o cap p. de ſoda. §.
[⁊ mutatio: ſo ꝯnis]⁊ ioãnes meſue i de ſimplicib me
cap. de pſilio. ¶P. du de eo qð. j. d. ꝙ euaporatio in cor
pi ectori co plus attrahit ꝗ reſoluat. ¶Sʒ ꝯ talis. n. attra/
ctio ſit a calore: ſʒ attracto q ſit a calor reducit ad attractio
nẽ q ſit a vacuo: ſicut ol ab auic. p cañ. fen. pa doctrina. vja
de vtutib miniſtrãtib: ſed attractio q ſit a vacuo nõ plus
attrahit ꝗ euacuet: ḡ euaporatio: q ſit ꝑ cal: nõ plus attra
hit ꝗ euẽt. ¶Ad h dic ꝙ attractio q ſit a vacuo nõ plus at
trahit ꝗ euacuet. ſed qꝛ cum tali attractione ꝯiũgit dolor
iuuãs in attrahẽdo: ideo maior ſit attractio ꝗ euõ. itẽ ex ta
li attractione exagitant hu. qb exagitatio cauſat fluxus
ſupra vtutẽ vacui: pter ꝙ ſiat ab ipſo vacuo.

¶Textus. II.

¶Eſt autem iuuatiuum calefactoriũ vel vitreuʒ vas: aut eneũ: ſiue terreũ aque calide plenuʒ.

¶Et magis quideʒ iuuatiua vaporatio eſt que eſt cum aqua calida: ex qua impletur ; aut veſi ca: aut vas eneum: aut fictile.

¶Commentum Galeni.

¶Nomẽ vaporationis cadit ſupoẽ quo calefit corpus ali/
quo modoꝝ. Spẽrũ aũt vaporationis: alia eſt q eſt humi.
in vltimo: ⁊ alia que eſt ſicca in vltimo: ⁊ alia eſt cõmixta: ⁊
alia q nõ mordicat. ⁊ alia eſt mordicatiua. Et in iſtis etiã
ſpẽs ſunt medie. Prima aũt ſpẽrum eius eſt illa quã dixit
Hip. in ſermone hoc: qꝛ nõ eſt mordicatiua ⁊ eſt humi. Et
ſpẽs ſcða eſt media inter humi. ⁊ ſic. ⁊ mordicatiuã ⁊ non
mordicatiuã. Et ſpẽs tertia ſicca eſt mordicatiua. ¶Sʒ ſi
Hip. dixiſſet morbos in qbus necia eſt vnaqueqꝫ harꝫ ſpẽꝫ
eſſet ſuma ſermonis eius in narratione ſua ſm iuuamentũ
qð acqrit ille q legit ipm: ⁊ qm̃ nõ dixit illud: tũc nõ eſt ali/
qd qð cogat nos ad dicẽdũ illud: cũ intẽtio nr̃a non ſit niſi
exponere ſermonẽ alterius: ⁊ nobis nõ annũtiare ſñias no/
ſtras in illo: verũtñ cum ſit intẽtio nr̃a in expõne ꝯria expo
ſitioni reliquoꝝ expoſitoꝝ: qð eſt: qꝛ alij expoſitores a no/
bis iplent ſermones ſuos ſermonib ſophiſtarũ. Et in ſer/
monib ſuis miſcẽt qõnes ſophiſtarũ: in qbus nõ eſt iuuam
diſcẽtibus in itellectu finis artis. Et ſum ego qdem conãs
ſemp vt dicã res quibus ſit iuuam vltim. Videt mihi nunc
pp illud ne ſim piger addere in ſermone Hip. illud cui re/
memorationẽ dimiſit. Verũtamẽ ego ſuʒ ſequẽs ſñias ei ⁊
⁊ pcepta eius vniuerſalia. ¶Dico ergo ꝙ narraui iaʒ pau
loante cãm ꝓpter quã ſit ꝙ vaporatio cõfert multũ in do/
loribus. Et narraui iteꝝ dolores in qbus nõ ſit iuuam ꝑ va
porationẽ aliquoꝝ modoꝝ niſi pus euacuet corp ante il/
lud: ⁊ ꝗuis res iſte ſint cões oibus ſpẽbus vaporationis:
tamẽ oportet vt ſcias ꝙ per vaporationeʒ que eſt humi. ſit
magis iuuam in apatib cal is quoꝝ euẽtus eſt ab humo
ribus qui ſunt de genere choler: ⁊ ꝑ illã que eſt ſicca ſit ma/
ius iuuam in eis quoꝝ euẽtus eſt ex ſanguine ſubtili aquo
ſo: qð eſt: qꝛ opʒ vt facias tranſire ꝑ mentẽ tuã in omnibus
horis ꝙ medicatio ſit ꝑ oppoſitionẽ cõtrarij cum cõtrario. Al's ma ius.
Nã hac eadem intentio inuenimus iuuamẽtũ fieri per va/
porationẽ: cũ qua nõ eſt mordicatio in medicatione humo
rum mordicãtiũ: ⁊ per illã que mordicatiua eſt ſit iuuam in
humoribus groſſis viſcoſis: cum ſubtiliet ⁊ incidat. ¶Et
propter hoc oportet te conari ad cognoſcendũ humorem
vincentẽ in mẽbro apoſtemato: ⁊ ſignificatur hoc per illud
qð dixi. ſ. ex etate infirmi: ⁊ compl'one eius naturali ⁊ hora
pſenti ex horis anni ⁊ regione: ⁊ regimine qð preceſſit. Cũ
ergo apparuerit tibi apoſtema: tunc ſignifica ſuper illud
etiã ex accidentibus comitãtib ipſum ⁊ ſunt color: ⁊ ma
gnitudo apatis: ⁊ ꝙ ipm expellit manũ: ⁊ leuitas eius. Cũ
ergo fuerit egri ad quã medicandã intẽdis: pleureſis aut
peripleumonia: tũc ſignificat ſuper illud etiam ex reb que
expuunt cũ ſputo: ⁊ quoniã hec ſignificatio quã dixi nõ eſt
niſi per eſtimationẽ: non per cognitionẽ certãʒ: ⁊ cũ que non
eſt timor: ⁊ proprie qñ mẽbrũ in quo eſt dolor eſt in profun
do corporis: tũc oportet te incipere cũ medicatione a reb
quarũ iuuam vides magis vltimũ ꝗ reliquarũ rerũ tema/
ſtentiũ: ꝙ ſi per vſum eaꝝ nõ ſit iuuamentuʒ permuta te ab
eis ad vſum illaꝝ reꝝ reliquaꝝ: ſi aũt nõ quieſcit dolor tũc
euacua corpus totũ: ⁊ nos qdẽ inuenimus Hipp. incepiſſe
in curatione a ſpeciebus vaporationis a timore lõginquio
ribus: ⁊ eſt humida que penitus nõ mordicat. Qð eſt: qꝛ
vſus huiuſmodi vaporationis ꝗuis per ipm nõ fiat iuua/
mentũ: tamẽ nõ eſt nocumentũ eius magnũ. Species auteʒ
vaporationis que fiunt cũ aceto ⁊ cuʒ orobo aut cum alijs
ex eis q ſunt eis ſimilia: ſi non preparãtur vt cõueniãt mor
bo tũc non ſolũ non ſit per eas iuuamentũ: ſed ledunt leſio
ne vehementi: qm̃ virt eaꝝ eſt fortis.

¶Textus. III.

¶Sed antea quodlibet liquidorum apponen/
dum lateri eſt: vt vʒ calefactoriũ ſuccedens le/
uius toleret: quoꝝ vtiqꝫ melius eſt ſpõgia ſpa
tioſa aqua calida infuſa: ⁊ poſtea expreſſa.

¶ Et oportet vt antecedas ⁊ ponas ſub illo ſuper latus aliquas res molles vt ſit vaporatio magis conueniens: ⁊ melius etiam eſt vt ponas cū illo ſup latus ſpongiam mollē magnē infuſam aqua calida ⁊ expreſſam.

¶ Commentum Galeni.

¶ Poſtq̄ꝫ precepit Hippo. vt approximetur aqua coſtis exiſtens in vtreaut in veſica: aut vaſe eneo: precipit nūc vt ponantur ſub illo ſuper latera quedā res molles: vt ſit obuiatio illaꝝ reꝝ: quibus coſte vel latera vaporantur ſine coartatione: neqꝫ ledunt omnino: ⁊ poſſibile quidē eſt vt ſit lana mollis: aut aliud ex pānis duplicatis duplicatiōe multa: aut puluinar paruū ex puluinarib⁹: que ſub ceruice ponunt. Poſt illud autē cum dixit: vaporationeꝫ que ſit cum ſpongia non precipit vt ponatur ſub ea aliquid.

¶ Textus IIII.

¶ Deinde calefactoriuꝫ ex omni latere ⁊ omni parte cooperiendum: quaſi quedaꝫ veſtis circundet oportet vt qḋ factū ibidē diutius imoretur. Cauēdū etiā eſt ne fum⁹ ide ad egri nares vt id odoret aſcendat: niſi qñ ſibi iuuamētū videbitur: nā ⁊ hoc ſm tēpus ipm interduꝫ iuuat.

¶ Et opꝫ vt coopiatur locus vaporationis ab oībus partibus ſicut circūdatur cum quibuſdā que veſtiuntur: nam cum tu feceris illud: erit mora eius ⁊ remanentia ſpatij eius longior: ⁊ non aſcendet vapor eius cum illo etiaꝫ ad nares infirmi: ⁊ attrahet ipſum niſi videris q2 iuuatur per illud in quibuſdam rebus: fortaſſe enim iuuat in quibuſdam horis.

¶ Commentum Galeni.

¶ Reliqua que dixit Hippo. in hoc ſermone manifeſta ſunt niſi res vaporis tm̄: oportet enim vt exponamus ipſaꝫ. Dico ergo ꝙ vapor facit accidere anguſtiā vehemētē: ⁊ leſionē: ⁊ additionē in malicia anhelitus propter additionē ſuā in caliditate: ⁊ coarctationē meatuū pulmonis: que accidit eis qñ implent vapore humido. Remanet ergo vt per attractionē vaporis cū aere nō fiat iuuamētū tm̄: niſi quādo pleureſis eſt ſicca: ex qua nō expuit aliquid. Iuuamentum enim tūc in attractione vaporis erit plus q̄ꝫ nocu^m accidēs ab ea. In hoc ergo loco inuenimus Hippo. abſcidiſſe ſermonē ſuum in ſpecie prima ex ſpeciebꝰ vaporationis: deinde poſt illud incipit narrare ſpeciē ſecundam: ⁊ dixit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſtq̄ꝫ hip. docuit curare pl'eſim p euaporatoriū in gñali docet in hac pte curare ipſam p euaporatoriū in ſpāli: ⁊ dī^r ps h in .2. in q̄rū p^a q̄ durat vſqꝫ [niſi ḡ calefactoriū] determinat de cura pl'eſis p euaporatoriū in q̄ꝫtū ipſum eſt cure cīuū. in illa vo pte in q̄ꝫtū eſt alterius cure cōſimul [vel aliṫ dic qḋ in h^a pte determi. de cura p calefactoriū rōne ſue approximationis. in 2^a vo rōne ſue dimiſſionis proponēdo ſignū p q cognoſcim⁹ qñ debem⁹ vſum eius dimittere 2ª ibi [niſi ḡ calefactorio] h^a vo pars dī^r in .3. ſm qḋ .3. ſunt ſpēs euaporatorij: in q̄rū p^a q̄ durat vſqꝫ poſtea vo ordeū ⁊ orobū] determiat de euaporatorio humido nō mordicatiuo in illa vo 2ª determinat de calefactorio medio inter humidū ⁊ ſiccū ⁊ mordicatiuū ⁊ non mordica^m vſqꝫ ſiccoꝝ vo] in illa 3ª pte determiat de euaporatorio ſicco ⁊ mordicatiuo. Itē p^a ps que eſt p̄ſentis lcō. dī^r in .2. in q̄rū p^a q̄ durat vſqꝫ [deīde] agit hip. d mō approximādi calefactoriū pce^{re} ei⁹. appoſitione. in illa vo .2. agit de mō ſequēte eius appoſitionē. ¶ Itē p^a in .2. qm̄ p^o oñdit ex qb⁹ reb⁹ debeat calefactoriū fieri 2° oñdit q̄lr debeat applicari p^a vſqꝫ [ſed antea] ſūt igiṫ .3. ptes. p̄ſ. lcō. ¶ De quaꝝ p^a .d. ꝙ calefactoriū iuuatiuū eſt illud qḋ ſit ex vitre: vel veſica: vel vaſe eneo: vel terreo pleno aq̄ cala ⁊ h de pte. p^a. ¶ De 2^a .d. qḋ añq̄ꝫ aplicet h calefactoriū ſup latus cui aplicaṫ. aponi dꝫ aliq̄ res ligda ad h vt illud calefactoriū leuius tolleret ⁊ inter iſtas res ligdas melior ē ſpōgia ſpacioſa aq̄ cala ifuſa ⁊ poſtea expſſa ⁊ h de 2ª pte. ¶ De 3^a .d. qḋ poſtq̄ꝫ calefactoriū fuerit applicatū lateri: dꝫ i circuitu cohopiri q̄ſi veſte q̄dā veſtiaṫ: ad h vt ibi diutius valeat imorari: ⁊ ad h ne fum⁹ ex calefactorio ad nares ifirmi pueniat: niſi nos videremus ꝙ talis fumus eſſet ei iuuatiu⁹: qḋ aliqñ ꝯtingit ⁊ h de .3. pte [Et magis qdē iuuatiua: h eſt] rex. alterius tra. ⁊ cō. icipit ibi [nomē euaporatiōis] qḋ in .4. ptes diui^r: i q̄rū p^a q̄ durat. vſqꝫ [⁊ ſi hip. dixiſſet] notificat nobis euaporatoriū p nois expoſitionē ⁊ ipſius in ſuas ſpēs diuiſionē: in illa vo .2. q̄ durat vſqꝫ pp h igiṫ] ſupplet quēdā defectū hippo. in illa .3^a q̄ durat vſqꝫ ⁊ nos qdē] iferet qōdā corelariuꝫ: i illa vo .4. ponit cām pp quā icepit a calefactorio humi. nō mordicatiuo. Sūt igiṫ .4. nota^{da} p̄ñtis cō. ¶ De quoꝝ p^o .d. ꝙ p h nomē euaporatio intelli^r ois res que aliquo mō calefacit ⁊ ſpēs euaporationis de qb⁹ hip. in h loco determinat ſunt .3. q̄rū p^a eſt humi. nō mordicatiua. 2^a vo eſt q̄ tenet mediuꝫ inter humi. nō mordicatiuā ⁊ ſiccā mordicatiuā. 3^a vo ſpēs eſt ſicca ⁊ mordicatiua. ⁊ de his trib⁹ hip. per ordinē exeqṫ ⁊ h ē p^m nota^m. ¶ De 2° .d. qḋ cū hip. poſuerit .3. ſpēs euaporatiōis: diuerſis ſpēb⁹ pl'eſis ꝯueniētes bonum fuiſſet ſi hip. diſtinxiſſet q̄ euaporatio cui ſpēi pl'eſis cōueniret: ⁊ q2 ipſe hāc diſtinctionē nō poſuit: expedit me illā ponere imitādo ſniam hip. ¶ Dico ḡ ꝙ euaporatio humida nō mordicatiua cōpetit in pl'eſi q̄ ſit de humo. colicis ⁊ mordicatiuis: euaporatio vo q̄ tenet mediū inter humi. nō mordicatiuā ⁊ ſiccā mordicatiuā ꝯuenit in pl'eſi que ſit ex ſanguine ſubtili ⁊ aquoſo: euaporatio aūt ſicca ⁊ mordicatiua ꝯpetit in pl'eſi q̄ ſit de hu. groſſis ⁊ viſcoſis: vt illos ſubtiliet ⁊ incidat. ⁊ rō huius diuerſitatis eſt q2 ois cura ſit p ꝯ̄riuꝫ ⁊ h de 2° nota^m. ¶ De 3° .d. ꝙ poſtq̄ꝫ ita eſt ꝙ diuerſe ſpēs euaporationis ꝯpetūt i diuerſis ſpēb⁹ pl'eſis: dꝫ nos p̄habere noticiā ſignoꝝ diſtinguētiū inter illas ſpēs pl'eſis: ad h vt ſciam⁹ debito mō approximare illas euaporationes diuerſas diuerſis ſpēb⁹ pl'eſis. Dico ḡ qḋ genera ſignoꝝ diſtinguētiū inter ſpēs pl'eſis ſunt duo: quoꝝ q̄dā ſūt gñalia ⁊ q̄dam ſpālia. generalia vo ſumunṫ a ꝯ̄ne nāli infirmi: ⁊ eius etate ⁊ eius regimie ⁊ tēpe anni ⁊ regimie: ſigna vo ſpālia ſunt illa q̄ ſumunṫ ab accn̄tib⁹ q̄ ſunt ꝓpria ipſoꝝ m̄patum ⁊ h ſiꝫ in m̄patib⁹ exteriorib⁹: ſunt hmōi ſicut color m̄patis ⁊ magnitudo eius ⁊ expulſio man⁹ tāgētis ⁊ lenitas eius. In m̄pate vo interiori: q̄lis eſt pl'eſis vel pipleumonia: ſigna diſtinctiua ſūt ea q̄ ſumūṫ a diuerſitate ſputoꝝ ⁊c. ita ſit ꝙ m̄para interiora nō poſſint cognoſci p certā cognitionē ſed p ſolā extimationē: iō oportet nos hře ſig^m p qḋ rectificeṫ iudiciū illoꝝ ſignoꝝ: h aūt ſit p iuua^m ⁊ nocu^m euaporationis nā qñ viderim⁹ euaporationē quā elegim⁹ ꝓficere: tūc recte appropriauim⁹ eam. Si vo viderim⁹ eā nō ꝓficere aut nocere: tūc male appropriauimus eam. q̄re oportet nos mutare de illa euaporatione ad aliā ⁊ h de 3°. ¶ De 4° .d. ꝙ hip. ideo incepit in cura pl'eſis ab euaporatione humida nō mordicatiua: ⁊ poſpoſuit euaporationes alias: q2 ois me^a debilis bñ aproximata paruū facit iuua^m ⁊ male aproximata paruū facit nocu^m. me^a vo fortis virtutis bene approximata mag^m facit iuua^m: ⁊ male aproximata magnuꝫ facit nocu^m: ſed euaporatio hūida nō mordicatiua eſt parue virtutis reliq̄ vo due ſūt virtutis magne ideo incepit ab euaporatione humida nō mordi^{ua}: ⁊ h .d. 4. Littera ſic legaṫ [ē aūt iuuatiuū calefactoriū: h nō. diſaꝫ iter hāc tra. ⁊ aliā: qm̄ illa ponit euapo^m iſta vo ponit calefactorium ⁊ gal. in cō. exponit euapo^m. p calefactio^m [Item vas ⁊c.] h

ſtā vel eſt defectiua vel eſt corrupta.nā aut trā. ponit̃ vitrē
aut veſicā]ergo oꝫ ſuppleri:defectum ſcripture:aut dicere
[vitreū vas]r· h̃ nõ dixiam inter calefactoria q̄ fiũt in vaſe
duro.ſ.eneo vel terreo:ꝛ vaſe molli.ſ. vitre vel veſica qm̄
vas durū dꝫ impleri aqua ad h̃ ne agitet̃:vas aũt molle dꝫ
eſſe ſemiplenū:vt melius dilatet̃ ſup loc.ꝛ h̃ colligit̃ p lo.ānē
meſue:de cura pleſis[eneū aut terreū.]Sꝫ h̃ q̄rit̃ ſi foret
de liḡ nūq̄d foret icõueniēs:cui dõꝫ eſt ꝙ nõ eſſet adeo ↄue
niēs de ligno:qm̄ calitas aq̄ cõtēte vaſe duriore forti⁹ ma
nifeſtat̃ ꝛ diutius durat̃[in vaſe eneo vel vitreo.aq̄ calide
pleno]ſed ꝫ nā calefaciēs ꝛ ifridans dꝫ eligi qđ eſt tale ſm̄
ꝟtutē ꝛ nõ ſm̄ appitionē vt dī in techni de cãis in illo cap̄.
[curatio qdē ꝛc.]ſed aq̄ cal'a eſt talis ſm̄ apparitionē ꝛ nõ
ſm̄ ꝟtutē:ig̃ n̄ ē eligēda.℃ Ad h̃ dic.qđ talis ſm̄ apparitio/
nē nõ ꝓhibet̃ eligi ad curā dū mõ ↄſideret̃ duratio q̄litatis
appentī.nā donec ipſa durat idē opat̃ ꝙ operet̃ q̄litas ſm̄
virtutē.Si ꝟo.d.terret̃ tāto tp̄e calefactoriū ex aq̄ cal'a ꝙ
aq̄ infridaret̃:tūc opatet̃ ↄ̃riū:q2 nõ reſoluēt:ſed repercute/
ret ꝛ h̃ colligit̃ a gal'.xj°.terra.cap̄.2.§.[Sanabit̃]Litte/
ra cõ.ſic legat̃[nomē euaporationis cadit ſup omne q̄ cale
fit corp⁹ aliquo modoꝝ]ſed ꝫ naꝫ qđ vehemēter calefacit
nõ reſoluit ſed potius poros claudit ꝛ mām̄ reſoluēdā ↄſti/
pat ſicut.d.gal'.de ſimplicibus me^{n}ⁱᵃ.lib.5°.diſtinctione 2ª
cap̄ 3°.℃ D.gal'.in techni de cãis. ꝛ cura āparū.d.ꝙ cale
factoriū ↄueniēs dꝫ eſſe mediocrit' calm̄ ḡ nomē euapora/
tionis nõ cadit ſup omne cal'm.℃ Ad qđ dic ꝙ h̃ diſtribu/
tiuū oē.nõ diſtribuit ꝓ omni calefaciēte.ab^{te}:ſed diſtribuit
ꝓ.re calefaciēte aliq̄ modoꝝ.i.debil'r ꝛ talis qdē res dicit̃
eſſe calefactoriū reſolu^{m}:qđ ꝓbat̃ q2 h̃ qđ dixit[aliq̄ modo
rū]diminuit ab eo ꝙ eſt calefacere ab^{te}:ꝛ ſic abijcit̃ cal'm
qđ ↄſtipat̃[ꝛ nos qdē iuenim⁹ hip.]h̃ ponit ḡ ꝑ incipien/
dū eſt a vaporatione humida:ſꝫ ꝫ h̃.n.ſi vi ↄueniēs q2 ex q̄
poſuerat iam ſigna qb⁹ cognoſcim⁹ mãꝫ āparis debuit in/
cipe a vaporatione ↄueniēte illi mãe:ꝛ ſic nõ a vaporatiõe
humida:q2 ipſa nõ eſt oī materie āparis ↄueniēs:ſicut ipſe
idē gal'.ponit in cõ.℃ Ad qđ dic ꝙ ſine expi^{a} euaporatiõis
nõ eſt po^{li}ᵃ certa cognitio ex q̄ mā ſit āpa:vñ q2 alia ſiḡ non
ſufficiebāt ꝑmittit̃ euaporatio vel vt ſig^{m}.]Sed aña qđ lꝫ
liq̄doꝝ]tex.alterius trā.incipit ibi[ꝛ oꝫ vt añcedas]r cõ.
eius icipit ibi poſtq̄ ꝑcepit hip.in q̄ gal'.tria notat.nā ꝑ or
dinat.§.ꝛ ſniat ipſum vſq.ꝛ po^{li} qdē eſt:ibi exponit h̃ qđ
dixerat:qđ lꝫ liq̄doꝝ:vſqꝫ poſt illud aũt.ibi rēouet icidentē
du^{m}.℃ De ꝑ planū ē.℃ De 2°.d.qđ ꝑ h̃ ꝙ.d.qđ lꝫ liq̄doꝝ
ītelligit lanā mollē.i.ſuccidā:vel pānū anti quū duplicatuꝫ
vel ceruical.℃ De 3°.d.ꝙ cū poſſit fieri euaporatio cū ſola
ſpõgia q̄rit̃ nūq̄d ſb' tali euaporatiõe:dꝫ ponit aliq̄d.cui re
ſpõdet gal'.dicēs ꝙ hip.nõ ꝑcepit aliq̄d poni ſub tali cale/
factorio:q2 ipſum de ſe eſt molle.Littera ſic legat̃[leuius
tolleret̃]leuior qdē tollerātia conſiſtit in.2.quoꝝ ꝑ^{m} eſt vt
remoueat̃ nocu^{m} qđ fieret ab organo i quo ponit̃ aqua ſua
cohartatione.Aliud ꝟo eſt q2 cal'as calefactorii ꝑuenit ad
mēbrū magis moderata. ꝑ^{m} aũt hoꝝ ponit gal'.[quoꝝ me
lius eſt]h̃ relatiuū[quoꝝ]ꝑt du^{r} referri:nā põt referri:ad
h̃ qđ dixit[qđ lꝫ liquidoꝝ]r eſt tūc ſenſus ꝙ inter illa liq̄/
da q̄ ponunt̃ inter latus ꝛ calefactorium melior eſt ſpõgia.
Alio ꝟo mõ põt referri ad calefactoria ipſa:ꝛ eſt tūc ſenſus
ꝙ tale calefactoriū factū cum ſpõgia ſola eſt melius:q̄ꝫ illa
alia calefactoria:q2 nõ indiget medio:ſed lꝫ verū ſit veꝝ:ꝑ^{m}
tñ dictū magis placet̃[vt ſit ſpõgia ſpatioſa]ſpõgiolā qdē
ꝑ nomē diminutiuū dixit:vt notet ſubtilitatē eius:nā ſpon/
gia q̄ ponit̃ inter calefactoriū ꝛ latus non debet eſſe multe
groſſitudinis:ſpatioſam ꝟo dixit rõne latitudinis:vt com/
prehendat totuꝫ locū dolentē.[Aqua cal'a infuſa]hic per
infuſionē debes intelligere ablutionē eius ꝑ ꝛ fricationem
cū manib⁹:vt remoueatur quelibet res nocēs ab ea ꝛ ſcdā
rio poſt ablutionē eius infuſionē. ꝛ h̃.d.meſue ĩ cura pleu
reſis[ꝛ poſtea expreſſa]cauſa huius eſt q2 ſi aque remane

ret in ſpõgia:nõ eſſet ſpongia ita reſolutiua ꝛ attractiua ꝑp
plenitudinem ꝛ q2 flueret aqua ſup locū dolentē ꝛ inquietu
dinem ꝓſtaret.Littera ↄ^{li} ſic legat̃[poſt illud aũt qđ dixit
de euaporatione nõ ꝑcepit vt ponat̃ ſub ea aliq̄d]hec līa
dī põt itelligi:vnõ qdē modo ꝙ ſpõgia ponat̃ vt calefacto/
rium per ſe:ꝛ tale calefactoriū non indiget medio liquido.
Alio ꝟo modo vt ſpongia accipiatur pro medio:nec indi/
get inter ſe ꝛ locū dolentem alio medio:cuꝫ ipſa ſit mollis.
ſed prior intellectus videtur magis conſonare littere:com.
ſed dubito ne in iſto cõ.ſit defectus:ſi nõ eſt magna vis fa/
cienda.℃ Sed cõtra precipit enim meſue qđ qñ ponimus
ſpongiā inter calefactorium ꝛ latus:debemus ponere pan
num antiquuꝫ ſiccum:ꝛ pannum illum totiens remouere
quotiens calefactorium:remouat̃ ꝛ ſic videt̃ qđ hippo.ꝛ
gal'.fuiſſent deficientes.℃ Ad qđ dic ꝙ non eſt in conue/
niens poſteriores addidiſſe aliqua vtilia.ſ̃.dicta prioruꝫ.ſic
enim completur ars:vt dicit̃ in cõ.ꝑ' apho.ꝛ 3° de virtuti/
bus naturalibus.[Deinde calefactorium.ꝛc.]textus alte
rius trā.incipit ibi[ꝛ oportet vt cooperiatur locus]r cõ.
incipit ibi[reliqua que dixit]in quo gal'.ſic procedit.nam
ꝑ ſe excuſat de expoſitione toti⁹.§.vſq[dico ergo]2°.dat
cauſam ꝑp quā nocet fumus calefactorij:igrediēs ꝑ nares:
vſq[remanet ergo]3° dat cām ꝑp quā talis fumus vapo/
roſus aliqñ ꝓdeſt:vſq[in h̃ ergo loco]ibi ponit tranſituꝫ
de ꝑ^{a} ſpecie calefactorioꝝ ad 2^{am}.℃ De ꝑ.autē notabili pla
num eſt.℃ De 2°. dic̃ ꝙ vapor aſcendens ex calefactorio
ideo eſt prohibendus peruenire ad nares egri:q2 propter
ſuam caliditateꝫ ꝛ coartatione quas facit in pulmone:cau
ſat anguſtiam vehementē ꝛ malitiam in anhelitu.℃ De 3°
dicit:qđ attractio talis vaporis per anhelitum:tūc dicitur
conferre qñ ſuum iuuamentū maius eſt nocumento:ꝛ hoc
eſt qñ tuſſis eſt ſicca:per quā nihil exereatur:adiuuat eniꝫ
tunc talis vapor:ſua humiditate ad exereandū:quare facit
maius iuuamentū q̄ꝫ nocumentū ꝛ h̃ de 3°.℃ De.4.planū
eſt qđ.d. Littera ſic legat̃[vt qđ factum eſt ibi diutius im
moret̃:[h̃]tangit auct.duo iuuamēta iſtius cooperture ca
lefactorij:quoꝝ ꝑ^{m} eſt longior mora ipſius ſuper loco do/
lēte:nam magis conſeruatur caliditas aque quādo vas eſt
coopertum.2^{m} ꝟo iuuamentū eſt ne ledatur infirmus a va/
pore ingrediente per nares.ꝑ^{m} quidem tāgit cuꝫ dicit[qđ
perfectum eſt ibidem diutius imoretur]2^{m} tangit cuꝫ dicit
[cauendum eſt nam ꝛ hoc inter duꝫ tēpus iuuat.]℃ Sed
contra:videtur enim qđ in omni pleureſi ꝛ in omni tēpore
eius iuuet:nam omne qđ multiplicat ſputum ſimul digerē
do materiam ꝛ mitigat dolorē:iuuat in omni pleureſi ꝛ in
omni tempore eius : ſed ingreſſus calefactorij humidi per
nares ad pulmonē:multiplicat ſputū ſimul digerendo ma/
teriam ꝛ dolorem mitigat:ergo ingreſſus talis vaporis in
omni pleureſi ꝛ in omni tempore eius iuuat:maior eſt eui/
dens minor probatur:q2 ingreſſus talis vaporis pulmonē
humectat ꝛ calefacit qui humectatus ꝛ calefact⁹ adherēs
loco apoſtemato vel vt ſpongia quedam poros mēbri dila
tat:ꝛ materiam in loco collectā ſubtiliat ꝛ incidit ꝛ dolorē
mitigat quare materiam digerit:ꝛ per conſequens pulmo
facilius eam attrahit : ꝛ ſic talis vapor ſputum multipli/
cat ſimul materiam digerendo ꝛ doloreꝫ mitigādo:quare
ſemper conuenit.℃ Ad hanc q̄õnem rñdebitur in cõ.hui⁹
.§.Littera cõmē.ſic legatur[niſi res vaporis tñ]per res
vaporis intelligit nocumentū ꝛ iuuamentū qđ poteſt fieri a
vapore ingrediente per nares[niſi qñ pleureſis eſt ſicca ex
qua non expuit̃ aliq̄d]h̃ ponit gal'.qđ igreſſio vaporis ꝑ
nares ad pulmonem ſemper eſt prohibenda niſi qñ pleure
ſis eſt ſicca ex qua nihil expuit̃:ſed in ꝑn° omnis pleureſis
nihil expuit̃:vt dī in cõ.illius apho.ꝑ' pti'[ꝑoxiſimos ꝛ cõ
ſiſtentias]ergo in ꝑn° omnis pleureſis eſt concedenda:qđ
eſt ꝫ intentionem hip.nam h̃ hippo.docendo curare pleu/
reſim exiſtentem in ꝑn° per calefactoriū vlt ꝓhibet talem

euaporationē: ſed pcedit eā interdū. ¶ Ad cuiꝰ .preſentis qōnis pnotanda eſt qdaꝫ diſtinctio que talis eſt. Nā pleureſis pīmum eſt multe qntitatis cuꝫ ſe. fortitudine: ꝛ pīmū eſt pauce qntitatꝫ cū ſe. debilitate. hoc ſuppoſito. dico q qñ mā pleſis eſt multa ꝛ ſe. fortis. ingreſſio talis vaporis plus nocet q̄ cōferat. qñ talis vapor calefacit pulmonē ex parte ſue qualitatis ꝛ replēdo cohartat. ex parte ſue qntitatis. ꝛ ex calefactione ꝛ coartatione duo fiunt nocumenta. ſ. anguſtia infirmi ꝛ nocumentū anhelitus: ſed ſi cōtingat q mā pleureſis ſit pauca ꝛ ſe. lenta. tūc ſecure cōcedit talis vaporis ingreſſio. q2 tunc parū nocet ꝛ multuꝫ iuuat. ſicut argꝫ oſtendit. ꝛ h diſtinctio trahitur ex eo. hñ intellecto. ex q̄ rūdet etiā ad queſtionē que ſiebat in textu.

¶ Textus. V.

¶ Poſtea ordeum ꝛ orobum in aceto infuſa aque mixto: q̄ mixtura ita fortiuſcula ſit quaꝫ homo poſſit bibere: fac bullire: poſt bullitionē ꝯo in ſacculo miſſa lateri ſuperpone: ſimiliter etiam ꝛ de furfure.

¶ Oportet autem vt redeas ad ordeum ꝛ orobum infuſa aceto permixto permixtione paululum fortiore illa quam homini poſſibile eſt bibere: poſtq̄ꝫ reſoluis illud ꝛ facis ipſum feruere ꝛ ponis ipſum in kiſti ſuta: ꝛ pone ipſum ſuper latus: ꝛ ſimilr̄ etiā furfur hunc moduꝫ.

¶ Commentum Galeni.

¶ Nō inuenimus Hipp. precipe vt decoquanſ ordeū ꝛ orobū cum aceto ſm q ipſa ſunt: ſed poſtq̄ꝫ cōterunſ: ꝛ illud qdē manifeſtū eſt ex ſermōe ſuo poſtq̄ꝫ reſoluis illud. Et tu q̄ſ potes ſcire ex ipſa actiōe q Hip. nō voluit niſi illud qō dixi. qō eſt: q2 vaporatio eſt cū hac diſpōne cōuenientior ꝛ fortior: ꝛ ꝑpter illud pcipit vt fiat de furfure ſile illius. Et nō ſit hec ſpēs vaporatiōis fortior ſpēbus quarū pmiſimꝰ rememorationē: niſi ꝑpter virtutem aceti. Q. ſi ſumpſeris ſpm cum orobo adiuuabit illud etiā ſuper virtutē eius iuuamento nō paruo. qō eſt: q2 p virtutē orobi fit ſufficiētia in inciſiōe groſſitudinis humorū: ꝛ digeſtione eorū: ꝛ eorū reſolutione: ꝛ propter illud opꝫ vt vtaris iſtis ſpēbus vaporationis in eo cuius mēbris infirmis videris aggregatos eſſe humores groſſos viſcoſos: ꝛ appebit tibi illud ex regimine qō pceſſit: quādo fuerit gñatiuū huiuſmodi humorū: ꝛ ex cōplexiōe infirmi: ꝛ ex hora pſenti ex horis anni: ꝛ ex regione ꝛ etate: ꝛ cū illo etiā quādo nō fit iuuamētū per vſum ſpērū pmarū ex ſpēbus vaporatiōis quietis tranquillis: quas diximus in pmis. Qō eſt: q2 cōueniens eſt tibi poſt cōſiderationē tuā in diſpōne corporis qñ nō apparēt tibi ſignificatiōes repletionis: ꝛ vſus fueris ſpēbus quietis trāquillis ex ſpēbus vaporatiōis: ꝛ nō fit iuuamētū per illud vt ſcis q cā in dolore eſt groſſitudo humoruꝫ a qbus reſoluiſ vapor inflatiuus ledēs. qñ nō eſt ei exitꝰ. Spēs autē vaporationis q̄s dixi inueniunſ reſoluētes humores viſcoſos ꝛ vētoſitatē: ꝛ humores gñantes eā: ꝛ proprie vaporatio que eſt cū orobo: verūtñ Hipp. dixit cōmixtionē aceti cū aq̄ donec equeſ. Eſt ḡ ſmo eius in illo in vltimo oſtēſionis ꝛ bonitatis. qō eſt: q2 dixit: ꝛ opꝫ vt ſit cōmixtio eiꝰ magis acetoſa paulatim q̄ꝫ cōmixtio quā homini poſſe eſt bibere. Signat ergo per illud q2 ꝯuenit tibi vt deuites qō ex eo acutū eſt ꝑpter mordicatiōnē ſuā: ꝛ deuites illud ſup qō vincit aquoſitas: ꝑpter deſtructionē actionis eius. Acetū enim acutū inueniſ in inciſiōe humorum viſcoſorū groſſorū: ꝛ reſolōnē eorū ꝯuenientius: q̄ꝫ illud ſuper qō aq̄tas eſt magis vincēs. Et qñ mēbra apata non eſt poſſibile vt tolerent iſtas medicinas: ponit Hipp. commixtionem aceti mediam inter duo extrema. Hec eſt ergo ſpecies ſecunda ex ſpeciebus vaporationis tribus quas diuiſi in principio ſermonis mei.

¶ Textus. VI.

¶ Siccorum autem calefactoriorum ea conuenientia ſunt: que cum ſale ꝛ cum milio ſimul aſſatis in ſacculo recōdita apponunſ: miliū in quoqꝫ pondere leuius atqꝫ ſubtilius eſt.

¶ Ex ſpeciebꝰ autē vaporatiōis ſicce cōuenientior eſt illa que ſit cū ſale ꝛ milio aſſatis in ſacculo lane: qō eſt q2 miliuꝫ eſt leuis ponderis.

¶ Commētum Galeni.

¶ Hippocra. narrauit in ſermone ſuo iſto ſpeciem tertiam ex ſpeciebus vaporatiōis quas dixi in principio ſmonis. Et dixit ſalē: ꝛ miliū: ꝛ res quidem que cōis eſt vtriſq̄ꝫ ſimul eſt ſiccitas: ꝛ illa q̄ propria eſt ſali ex vtriſq̄ꝫ eſt. Quia eſt mordicatiuus: ꝛ milio quia eſt non mordicatiuum.

¶ Textus. VII.

¶ Nam huiuſmodi calefactorium illuꝫ quoqꝫ q vſqꝫ ad ſpatulas aſcēdit dolorem diſſoluit.

¶ Et reſoluit hec euaporatio etiam dolores q aſcendunt vſqꝫ ad furculas.

¶ Commentum Galeni.

¶ Signauit Hip. ſignatiōe manifeſta per additionē ſuā in hoc ſermōe ſuo etiā: q2 reſoluit hec vaporatio reliq̄s dolores. ſ. illos qui ꝑueniūt ad loca que ſunt ſub hypocūdrijs.

¶ Textus. VIII.

¶ Inciſio autem non ſit niſi tunc tm̄ cum iam vſqꝫ ad ſpatulas aſcenderit dolor.

¶ Inciſio autem non reſoluit dolorem ſm hūc modum niſi aſcendat ad furculam.

¶ Commentum Galeni.

¶ Manifeſtū eſt q Hip. ſignificauit p ſmonē ſuū inciſio ſiō thomiā venarū. Et enūciauimꝰ nos etiā q hac medicatione ſit iuuamētū in ſermone ſuo: ꝛ tunc nō reſoluit doloreꝫ ſm hunc modū. Et Hip. quidē narrauit de eſſe huius medicatiōis res multas cum eo: quod ſcribit in ſequentibꝰ.

¶ Textus. IX.

¶ Niſi ergo calefactorio dolor diſſoluatur: nō in eo diutius immorandum eſt: pulmonē naqꝫ deſiccat: ꝛ empima coadunat.

¶ Qō ſi nō reſoluatur dolor per vaporationeꝫ tunc nō opꝫ vt prolōgeſ mora in vſu eius. qō eſt: q2 exiccat pulmonem ꝛ aggregat saniem.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Poſtq̄ꝫ Hip. narrauit ſpēs vaporatiōis diuerſas q̄rū quedā eſt hūida: ꝛ q̄dā ſicca: ꝛ q̄dā mordicatiua: ꝛ q̄dā nō mordicatiua: dixit. Qñ ḡ experieris totum illud ꝛ nō reſoluiſ dolor p hoc: tūc euacua corpꝰ ꝛ dimitte vaporationē: cum exiccet pulmonē: ꝛ aggreget ſaniē. qō eſt: q2 iſte morbꝰ accidit qñ nō reſoluiſ apa qō eſt i latē: ꝛ ꝯuertiſ ad ſaniē: deinde reſudat poſt illud ad locū q eſt iter pectꝰ ꝛ pulmonē.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſtq̄ꝫ Hippo. determinauit de cura pleureſis per euaporatorium humidum. non mordicatiuū. proſequitur de eiuſ cura p euaporatorium. qō tenet medium inter ſiccum ꝛ humidum ꝛ mordicatiuum ꝛ non mordicatiuum. vſq̄ꝫ l ſiccorū ꝯo. In illa ꝯo parte determinat de cura pleure. per calefactorium ſiccum mordicatiuū. vſq̄ꝫ niſi ergo calefactoꝰ. In illa ꝯo deterꝰ de euaporaꝰ inq̄ꝫtū eſt cure pleſis oñſiuū. ꝛ iſtarū partiū. diuiꝰ in. 2. in q̄rum pma q̄ durat

vſq₃.[nã h⁹ calefactoriũ.] ponit mãm iſtius calefactorij.ꝛ
modũ faciẽdi ipm.in illa 2ª.ponit cõparationẽ inter h̄ euaporaᵐ.ꝛ ſimilia.ſunt ergo.4.partes.in lect.pſen.¶ De q̃
rũ pª.d.ꝙ poſtq̃ ſcḋm fuit calefactoriũ pdictũ.opꝫ aliud
calefactoriũ fieri.qḋ h̄ mõ fit.℞.ordeũ ꝛ orobũ reſoluta ꝛ
infuſa in aceto mixto cũ aqua mixtura pa₃ fortiore q̃ꝫ hõ
bibe poſſit.deinde fac bullire ꝛ poſt bullitionẽ mitte illa
i ſacello.ꝛ lateri ſup põne.ꝛ ſilr euaporatoriũ huic põt fie
ri de furfure.ꝛ hoc de pma pte.¶ De ſcḋa dic̄.ꝙ euaporatoria ſicca.valde ꝯuenientia ſunt ea que fiũt ex milio ꝛ ſale aſſatis ꝛ in ſacello recõditis:ꝛ nõ.ꝙ miliũ.eſt leuius põ
dere ſale ꝛ ſubtilius ꝛ h̄ de 2ª.¶ De 3ª dic̄.ꝙ iſta ſpẽs euaporatorij nõ ſolũ diſſoluit dolorẽ qui deſcẽdit ſub dyafragmate:ſed etiã dolorẽ qui aſcẽdit vſq₃ ad furculas ꝛ ſic cõpetit vtroq₃ modo exiſtente dolore:ſed ſimilia non cõpetit
niſi qñ dolor ad ſpatulas aſcendit ꝛ h̄ de 3ª.¶ De.4ª.d.
ꝙ ſi p pdictã ſpẽm euaporatoriorũ dolor nõ diſſoluat̃ nos
nõ debem⁹ in eius appoſitiõe diuti⁹ imorari.q₂ pulmonez
deſiccat ꝛ empima coadunat.ꝛ h̄ de.4ª.[poſt hoc ꝟo ordeũ ꝛc̄.] Ite.alterius trã.incipit ibi.[opꝫ autẽ vt redeas.]
co.aũt icipit ibi:[nõ inuenim⁹ Yp.] in quo ſic procedit
Gal̃.qm̃ in pª pte d̃ durat vſq₃:[ꝛ nõ ſit h̄ ſpẽs.] oſtẽdit q̃
liter ordeũ ꝛ orobũ.ingrediant̃ tale euaporatoriũ.In illa
2ª parte reddit cãm ꝑpter quã hoc calefactoriũ eſt fortius
pore.ꝛ durat vſq₃.[ꝛ ꝑpter illud:] in illa ꝟo tertia pte que
durat vſq₃:[verũ Yp.] infert Gal̃.in quali mã pleureſis cõpetat iſta ſpẽs calefactorij:ꝛ reperit ſigna p q̃ poſſumus cognoſcere pleureſim que fit ex tali mã in illa ꝟo pte
4ª.que durat vſq₃:[h̄ ergo ſpẽs. 2ª.] reddit Gal̃. cãm de
q̃titate mixture aceti qḋ ponit̃ in iſto calefctorio.i illa ꝟo
5ª imponit finem his que dixit de iſta ſpecie calefactorij.
¶ Dicit ergo ſic de pma.parte ꝙ ordeũ ꝛ orobũ nõ debẽt
poni integra.ſed cõtrita.qḋ oſtẽdit̃.3ᵉ.p̃.q₂ Yp.d.i textu.
[poſtq̃ꝫ reſoluis illud.] nam reſoluẽ ordeũ vel orobũ idẽ
eſt ꝙ ꝯterẽ.1ª oſtendit̃ ꝑ oparionẽ ipſius euaporatorij.qm̃
melius reſoluit h̄ euapoᵐ quãdo ordeum ꝛ orobũ ſunt cõ
trita quã ſi eẽnt integra.3ª oſtẽdit̃ ꝑ illã aſſimilationẽ quã
ponit.[ſimilr de furfure:] furfur eni tritũ eſt:q̃re opꝫ ordeũ ꝛ orobũ teri ſi debẽt aſſimilari furfuri ꝛ hoc de pª pte.
¶ De 2ª dic̄.ꝙ iſta ſpẽs calefactorij que fit ex ordeo ꝛ orobo eſt fortior illa q̃ fit ex aq̃.ꝑpter ṽtutẽ aceti ꝛ orobi.qm̃
illa duo ſunt icĩſiua reſolutiua ꝛ digeſtiua hu.groſſorũ ꝛ
viſcoſorũ.ꝛ h̄ de.2ª.¶ De 3ª.d.ꝙ ex pdictis ſeqr̃ ꝙ iſta
ſpẽs calefactorij.ꝯfert in pleureſi fcã ex hu.groˢ ꝛ viſco.ꝛ
in qua eſt vẽtoſitas.ſig̃ ꝟo quib⁹ cognoſcit̃ pleſim eſſe ex
talibus hu.ſummunt̃ ex cõplõne ifirmi ꝛ etate ꝛ regimie.
pcedẽ.ꝛ q₂ calefactoriũ hũidũ pcedẽte eũone totius nõ cõtulit.ꝛ hoc de 3ª.¶ De.4ª.d.ꝙ Yp.pcepit i hoc calefcõrio poni acetũ mixtũ parua mixtura medlocri.qm̃ ſi fuiſſet magna mixtura nõ fuiſſet potẽs tale calefactoriũ ad reſoluẽdũ hu.groſſos contentos in apate.ꝛ ſi parua vel nulla fuiſſet mixtura cũ aceto fuiſſet mordicatiuũ ꝛ per ꝯñs
attractiuũ hu.ꝛ vtrũq₃ ẽ icõueniẽs:ꝛ hoc de.4.¶ De.5ª.
planũ eſt qḋ dicit Gal̃. Lrã ſic legatur:[poſtea ꝟo ꝛc̄.] h̄
nota.ꝙ ꝑ hoc aduerbiũ ordinãdi.ſ.[poſtea.] oſtẽdit Yp.
ꝙ iam pceſſerat appoſitio calefactorij hũi.ſed nõ ꝯtulerat
q̃re oſtẽdebat̃ ꝙ pleſis eẽt de tali mã qḋ indiget fortiori
calefactorio.[ordeũ ꝛ orobũ.] h̄ deficit tra.greca ab ara.
in hac orõne:[poſtq̃ꝫ reſoluis illud.] ꝛ appellat Yp.reſolutionẽ ordei ꝛ orobi eorũ cõtritionẽ.h̄ querit̃ nunqd iſta
duo debeãt accipi ſimul mixta vel ſepata.¶ Ad qḋ dõm
eſt ꝙ mixta vel ſepata poſſunt accipi.tñ diũa erit iter ea.nã
ex orobo fit forti⁹ calefactorium ꝛ ex ordeo debilius ꝛ ex
vtriſq₃ fit moderatum.cui⁹ ratio eſt.q₂ ordeũ eſt frigidũ in
primo gradu.ꝛ ſic.in 2º.vt dicit allabas.de ſimplicibus ꝛ
orobũ eſt calidum in primo vſq₃ ad 2ᵐ.ꝛ ſic.in tertio:vt dicit Auic̄.2º cañ.[Infuſa i aceto aqua mixto.] h̄ innuit Yp
pō.qualiter hui⁹ calefactoriũ eſt medium inter humidũ
ſiccũ ꝛ mordicatiuũ ꝛ nõ mordicatiuum.nã ex parte ordei
orobi ꝛ aceti.h̄ calefactoriũ eſt ſiccũ.ꝛ ex pte aceti.eſt mordicatiuũ ꝛ ex pte aque eſt humidũ ꝛ nõ mordicatiuũ:q̃re
tenet mediũ inter illa.[fortiuſcula].i.parũ fortior.rõ propter quã talis mixtura debet excedẽ inſtr̃m guſt⁹ qḋ eſt lingua.videt̃ eẽ q₂ hui⁹ calefactoriũ dꝫ habere ṽtutẽ mordicatiuã carnis que eſt inſtr̃m tactus.ſi ergo nõ ſuperat guſtum.ita ꝙ guſtus nõ poſſit eã tollerare tũc nõ eſſet operatiuũ ſufficient̃ apud carnẽ que eſt inſtr̃m tact⁹:q₂ iſtrumẽtum guſtus paſſibilius eſt quã inſtr̃m tactus.[fac bullire.] cã hui⁹ eſt q₂ per ebullitionẽ melius incorporat̃ acetũ cũ ordeo ꝛ orobo ꝛ dꝫ eſſe iſta bullitio vſq₃ ad conſumptionẽ aceti ita ꝙ nõ fluat.[In ſacello miſſa.] h̄ q̃rit̃ nunquid iter calefactoriũ ꝛ lat⁹ dẽat põi aliqd liqdũ mediũ.ꝛ
videt̃ qḋ ſic.q₂ ſup̄ Yp.in calefactorio ſcḋ ex aqua in veſica vel vtre.docuit ponẽ mediũ ꝛ Meſue docet ponẽ inter
calefactoriũ ſcḋm cum ſpõgia pãnũ veterẽ:q̃re cũ illa calefactoria ſint debilioris ṽtutis quo ad oparionẽ ꝛ molliora
quo ad tactũ ꝛ illa regrunt mediũ.multo magis regret h̄
mediũ.Cõtra vr̃ eni.qḋ nõ debeat poni mediũ.q₂ tale calefactoriũ hꝫ facẽ fortiorẽ operationẽ q̃ꝫ illa ꝑpter groſſiorez
mãꝫ quã agit qr̃ dꝫ imediati⁹ adherẽ.¶ Ad qḋ dico ꝙ ſi
puto magnã eẽ vi ſiue ponat̃ ſiue ñ põat̃ credo tñ ꝙ ſi ponat̃ aliqd ſbtile ꝛ molle ꝙ ſit tuti⁹.[Silr̃ ãt ꝛ ḋ furfure.]
ſupple dꝫ fieri euaporatio ſic̄ fit de ordeo ꝛ orobo ſꝫ nõ indiget tritura.cũ ſit tritum.ꝛ h̄ intellige furfur frumẽti qḋ
eſt calm̃ ꝛ ſiccũ in pº gra.vt dr̃.2º.cañ.¶ Lrã co.ſic legat̃.
[ꝛ non ſit h̄ ſpecies euaporationis fortior ſpẽbus quaraz
pmiſimus rememorationẽ.niſi ꝑpter virtutẽ aceti.] ſed cõtra.nõ enim videt̃ qḋ acetũ fortificet operationez vaporatiõis:ſed potius minuat.q₂ ipſum eſt repcuſſiuũ valde.ſic̄
dr̃ xjº.terrapẽ.caº.xviijº.Item ipſum eſt mordicatiuũ:ſed
reſolutiuũ nõ debet eſſe mordicatiuũ.ſicut dicit̃ in regni ḋ
cur.apatuꝫ.¶ Ad pmũ dõm qḋ acetũ i hoc reſolutiuo ponit̃ vt penetrare faciat reſolutiuũ ad ꝑfundũ ſua ſubtilitate ꝛ vt ſubtiliet mãm groſſam ꝛ viſco.ſua ꝟo repercuſſio
reprimit̃ ab actuali caliditate ꝛ decoctiõe q₂ decoctio minuit fridiratẽ eius:vt dicit̃.2º cañ.caº de aceto.ꝛ a mixtura quã hꝫ cũ orobo.qḋ ẽntialr̃ eſt reſolutiuũ ꝛ ſic ſua repcuſſio nõ impedit reſolutionẽ.¶ Ad 2ᵐ ꝟo dico ꝙ reſolutiuũ nõ dꝫ eſſe mordicatiuũ quãdo patit̃ ſupficies mẽbri
apati.ꝛ hoc intelligit Gal̃.in regni de cura apatũ.[ꝛ propriẽ vaporatio que eſt cũ orobo.] ſed cõtra.nõ eni videtur
qḋ orobũ ſit fortius in reſoluẽdo q̃ꝫ ordeum.q₂ opatio calefactorij nõ ſit niſi per caliditatẽ actualẽ:ſed ordeũ ꝛ orobum ſunt equalr̃ calefacta calitate acquiſita per ebullitionẽ.per quã quidẽ calitatẽ actualem habẽt ambo reſoluẽ.
¶ Ad qḋ dic ꝙ donec durat caliditas accñtalis equalis
in mã cala ꝛ frigida.habẽtib⁹ equalẽ ſubaꝫ equalis eſt reſolutio.ſed in proceſſu cal'itas in re frigida debilitat̃ ꝛ ad
vltimũ mutatur in cõtrariã qualitatez:ſed in re calida diutius durat caliditas accidẽtalis ꝛ remanet poſtea caliditas naturalis actualis ꝛ operat̃ cum illa naturali actuali
ꝛ h̄ diuerſitas maxime hꝫ locuꝫ in partib⁹ vaporoſis que
pꝛofundant̃ in mẽbro cũ calore innato.nam vapores rerũ
frigidarũ naturalium cito pdunt ſuam caliditatẽ acquiſitam.vapores autẽ rerum calidarũ conſeruãt eam diutius
ꝛ tandẽ operantur cũ ſua caliditate naturali.[Significat
ergo per illud qḋ conuenit tibi vt deuites qḋ ex eo acutuꝫ
eſt propter mordicationẽ ſuam.] ꝛ cauſa hui⁹ eſt q₂ proptẽ
mordicationẽ attrahit̃ mã ad locũ.ſic̄ dr̃ ḋ ſimpliᵇ⁹.meⁱᵒ.
lib.p diſtic.3ª.caº 4º.§.[ꝛ poſe eſt.] ſed ꝯ.hoc obr̃.nã lꝫ
acetũ ſit mordicatiuũ.ſua tñ mordicatio eſt ꝯiũcta cum ṽtute repercuſſiua.ꝛ ſic.lꝫ mordicet tamẽ q₂ repercutit non
ſinit mãm fluẽ.ſic̄ dõm eſt p Gal̃.de ſimplici meᵃ pal.caº.
§.[verũtñ ad mẽbrũ.] q̃re nõ opꝫ timẽ mordicationẽ eiᵒ.

¶ A q̄ ꝛn̄debit̄.i ſeq̄nti lec. vbi diſputabit̄.ꝰ moꝛdicatiōne ſalis ⁊ aceti. ¶ Siccoꝝ ꝟo calefcōrioꝝ.]alia trā.icipit ibi.[ex ſpēbꝰ aūt vapoꝛatiōis.] cꝰco.icipit ibi:[Hip.narrauit.]in q̄ duo notat Gal.qm̄ p reponit iſtā ſpēz vapoꝛatiōis ſb t̄rio oꝛdine.vſq̄ ⁊ dix̄ ſalē.]ibi aſſigt ꝯueniētiā et dr̄ias iter miliū ⁊ ſalē.Dic igit̄ Gal.de p̄ ſic.ꝙ hec eſt t̄ria ſpēs vapoꝛationū.ſ.ſicca ⁊ moꝛdicatiua. ¶ De 2°.d.ꝙ ſal ⁊ miliū ꝯueniūt in ſicci^{ts} differūt aūt q2 ſal eſt moꝛdicatiuū miliū ꝟo nō eſt moꝛdi^{m}. Lr̄a ſic legat̄.[ſicoꝛū ꝟo calefcōrioꝛū ea ꝯueniētia ſunt:]ꝟ p ꝯueniētiā intelligit foꝛtitudinē ⁊ potentiā eoꝝ in ſubtiliādo ⁊ reſoluēdo mām̄ groſſaz ⁊ viſ.[in ſacello.]ꝟ bꝫ alia trā. ꝙ iſte ſaccꝰ dꝫ eſſe de lana cuiꝰ cām eē credo q2 pānus laneus eſt magi reſoluēs quā lineus pp̄ ſpongineā ſubāmꝫ[miliū quoq̄ꝫ pōdere leuiꝰ:] leuitas quidē pōderis vtilis eſt q2 minꝰ aggrauat̄ mēbꝛū vbi apponit̄.[atq̄ꝫ ſubtiliꝰ:]hec lr̄a nō eſt i alia trā.⁊ vtilitas in ſubtilitate ꝯſiſtit pp̄ penetrationē:tꝫ ꝟ q̄rit̄ cū miliū ſuper ſalē in ſubtilitate ⁊ leuitate que bonificāt reſolōnē pp̄ quid admiſcet̄ ſal. ¶ Ad quod ꝛn̄debitur.in co.

¶ D.q̄rit̄ nunq̄d ſal ⁊ miliū debeāt teri.aut ſic ſint applicari. ¶ Ad qd̄ dic ꝙ ſal ⁊ miliū qn̄ ponūt̄ in calefactoꝛio. cōiter nō terunt̄.credo tn̄ qd̄ ſi terrent̄ foꝛtioꝛ eēt eoꝛū operatio in reſoluēdo.nā oꝛdeū ⁊ oꝛobū ꝯtrita.melius reſoluūt vt dcm̄ eſt.ā.⁊ Auic.2° can̄.dic̄ qd̄ floſ ſalis ⁊ puluis eius magis reſoluūt q̄ꝫ ſal. Lr̄a co.ſic legat̄.[⁊ dixit ſal et miliū:⁊ res que cōis eſt vtriq̄ꝫ eſt ſiccitas.] nā ſal ⁊ miliū ambo ſunt ſicca in 2°.ḡdu ſm̄ Auic.in 2°.can̄.⁊ ſm̄ yſaac. in dictis particularibꝰ:ſal eſt ſiccus in 3°.[⁊ illa q̄ eſt ꝓpꝛia ſali ⁊ vtriſq̄ꝫ eſt q2 eſt moꝛdicatiuus:⁊ milio.q2 nō eſt modicatiuū.] ſed ꝯ.res eni nō di moꝛdicatiua niſi ſit calida in vltio vel frida in vltio.vt dr̄ de ſimplicis me^{ci}li°.4°.diſtinctiōe p̄ma ca°3°.§.[qn̄ ḡ eſt in vltio.]ſed ſal eſt calꝫ ſolū in 2°.ḡ.ſicut dic̄ Auic.in.2.can̄.⁊ ſic nō eſt calꝫ in vltio. q̄re nō moꝛdicat.⁊ ſm̄ hanc rōnē acceptū nō vꝫ eē moꝛdicatiuū q2 nō eſt fridū niſi in p̄ ḡdu.ſicut dicit yſaac in dictꝫ p̄ticularibꝰ.ca°.de aceto. ¶ Ad cui^{em} huiꝰ q̄ōnis tria ſunt notare:opꝫ quoꝝ p̄^{m} eſt vidē q̄ ſit nā me^{e} moꝛdicatiue.2^{m} ē vidē q̄liter fridū ⁊ calm̄ diuerſimode moꝛdicēt.3^{m} eſt vidē q̄liter in ſale ⁊ aceto ꝟificet̄ virtus moꝛdicatiua. ¶ Dico igit̄ ſic de p̄mo.ꝙ me^{e} moꝛdicatiue nā ꝟ eſt que deſignat̄ p ſui diſſinitionē q̄ talis eſt.[Me^{a} moꝛdicatiua eſt in qua eſt q̄litas penetratiua valde ſubtilis.faciens ꝓuenire in cōtinuitate ſeparationē plurimi nūi inoꝛdinati ſitus pue q̄ntitatis.q̄re vnaqueq̄ꝫ eaꝝ nō ſentit̄ ſingularit̄.ſed ſentit̄ totuz q̄ſi doloꝛ vnus.]⁊ hāc diffōnē ponit Aui.2° can̄.tra.p̄.ca° 4.In qua.q̄dē diffōne mrat̄.2^{e}.cā moꝛdicatiōis.q̄rū p̄ma eſt mediata.ſ.penetratio ipſiꝰ ſubita pp̄ eius ſubtilitatē.2^{a} ꝟo eſt ime^{ta}.ſ.ſolō.ꝯtinui.plis nūi.pauce q̄ntitatis ⁊ ineq̄lis ſitus.ita ꝙ ꝓueniat ſenſus quidā doloꝛis ꝯfuſus in mēbꝛo ſenſibili.⁊ hoc de p̄. ¶ De 2°d°.ꝙ calm ⁊ fridū diuerſimode moꝛdicāt q2 diuerſimode ſoluunt ꝯtinuū.nā calm ſoluit ꝯtīuū coꝛrodēdo ꝑtes mēbri ſenſibilis.fridū ꝟo ſoluit ꝯtinuū exprimēdo ꝑtes humidas ꝯtētas in mēbꝛo ſicut exprimit̄ aq̄ de ſpōgia ꝓpter cōpꝛeſſionē pp̄ quā cōpꝛeſſionē.exeūt de mēbꝛo ꝑtes ſubtiles.⁊ pp̄ ꝟ relinq̄t̄ in eis ſolutio ꝯtinuitatꝭ.⁊ ꝟ attēde ꝙ calm ⁊ fridū ſoluūt ꝯtinuū ꝑlimū abſq̄ꝫ ꝟ ꝙ ſint in vltio talia.ſic̄ pꝫ in mēbꝛis interioꝛibus ⁊ in exterioꝛibꝰ vt in vlceribꝰ in q̄bus calm ⁊ fridū, moꝛdicationē faciūt ſoluēdo ꝯtinuū.ſed in mēbꝛo exterioꝛi vt in cute moꝛdicationē nō faciunt ſoluendo ꝯtinuū niſi ſit in vltio.ꝟ legunt̄.4.de ſimplici.me^{ci}diſtinctione p̄^{a}ca° 3°p totū. ¶ De 3°dico ꝙ ſal ⁊ acetū ſūt me^{e} cōpoſitaꝝ virtutū.eſt eni ſal cōpoſitꝰ ex ꝑtibꝰ terreis adhuſtis ⁊ ex ꝑtibꝰ aqueis ſubtilibꝰ:vt dr̄ p̄ can̄.de hu.ca°.p̄.⁊ in Meſue.de ſimpli.me^{ci}diſtictiōe 2°ca°de ſale.q̄re ſua ſubtilitate penetrat.⁊ ſua calitate coꝛrodit mediocriter.nā ꝑtes aquoſe.ꝓhibēt foꝛtē coꝛoſionē fieri ⁊ q2 partes ille adhuſte ⁊ aqueſe ſunt adinuicē mixte ita ꝙ vna alteri reſiſtit faciunt ꝑtes adhuſte ſolōnē ꝯtinui plis nūi ⁊ ineq̄lis ſitus.pꝫ ḡ q̄lit̄ ſal moꝛdicat. Acetū aūt cōpoſitū eſt ex v̄tute calefactiua accidētali que ꝓuenit ab eiꝰ putrefactiōe qn̄ ḡn̄at̄ ex vino putrefacto ⁊ ex v̄tute nāli infridatiua in ſubtilitate ſube ſundata.eſt ḡ in aceto virtus penetratiua ratiōe ſue calitatis apientis poꝛos ⁊ rōne ſue ſubtilitatis ſequētis calitatem que p̄parat ei viā in penetrādo ſubito.ꝓuenit ḡ ad mēbꝝ. fridas aceti ita ſubito.ꝙ lꝫ ipſa nō ſit multū intenſa.tn̄ repercutit cōgregādo ſubām mēbri.⁊ aliq̄lē facit exp̄ſſionē p quā ſoluit̄ ꝯtinuitas ſolōne pua.⁊ ēt ſoluit ꝯtinuū ex ꝑte ſue calitatis ſolōne pua.⁊ ꝟ colligūt̄ a Gal.de ſimplici.me^{ci}.li°.p̄.diſtic.3^{a}ca°.4.§.[ꝙ ſi aliq̄s dixerit.]⁊ li°. 4.diſtinctiōe.p̄^{a}ca°.3°.⁊ li°.eodē diſtinc.3^{a}.ca.2°.p totuꝫ ⁊ ex hac diſtinctōe pꝫ ſolō.ad q̄ōnē ⁊ ad q̄ōdā arg^{m} qd̄ fiebat.ā.in co.p̄cedētis.§.[nā huiꝰ calefactoꝛiū.]te.alteriꝰ. trā.icipit ibi:[⁊ reſoluit:]cuiꝰ co.icipit ibi:[ſignificauit Hip.]in quo Gal.ſuppleti^{a} qd̄ Hip.ſubītellexit.in ꝟ.§.⁊ dic̄ ꝙ qn̄ Hip.dixit ꝙ euapoꝛatio ſolū doloꝛē aſcendētem ad furculas.ipſe ſubintellexit ꝙ euapoꝛatio ſoluit doloꝛē q dcſcēdit ſub hypocundrijs ⁊ hoc oſtēdit̄ per virtutē illius aduerbij.[etiā:]quaſi dicat ꝙ euapoꝛatio nō ſolum reſoluit doloꝛē q eſt ſub hypocundrijs ſed etiam doloꝛē qui aſcendit ad furculas ⁊ ꝟ eſt qd̄ dic̄. Lr̄a ſic legat̄:[nā huiꝰ calefactoꝛiū]ꝟ nota ꝙ lꝫ iſte ſmo.referat̄ ſolum ad calefactoꝛiū vltime ꝓpoſitū.ſ.ſiccū ⁊ moꝛdicatiuuꝫ.credo tn̄ ꝙ ꝟitatē hēat de omni calefactoꝛio.nā ⁊ alia duo calefactoria p̄oꝛa reſoluūt oēm doloꝛē pleticū.ſiue ſit ſub hycūdrijs ſiue aſcendat ad furculas.ſed q2 hoc tale eſt potentiꝰ alijs. ideo iſte ſmo fuit copulatus cū eo.[quoq̄ꝫ].i.etiā.[vſq̄ꝫ ad ſpatulas.]alia trā.bꝫ vſq̄ꝫ ad furculas.⁊ ꝟ nō.ꝙ ꝟ lꝫ iſte doloꝛ magis infeſtet loca furcularum tn̄ ad ſpatulas ⁊ bꝛachiū ꝓcedit ḡuitas doloꝛoſa.co^{m} huiꝰ.§.planū eſt.[incidē autē nō ſic.]te.alteriꝰ.trā.incipit ibi:[inciſio aūt:]⁊ co.eius incipit ibi:[Mai^{m} eſt.]in q̄ Gal.duo nōt.nā p̄mo exponit hoc vocabulū[inciſio.]vſq̄ꝫ.[⁊ enunciamꝰ].2°. comēdat iſtū ſmonē Hippo.⁊ excuſat ſe de expōne ipſius. ¶ De p̄mo dic̄ ꝙ p inciſionē dēmꝰ itelligē p̄blo^{a m} venarū. ¶ De 2°dic̄.ꝙ per iſtū ſuū ſmonē ſit grande iuuamētū in medicatione huiꝰ egritudis:ſed nos ꝓſequemur in ſequētibus de tali medicatiōe. Lr̄a ſic legat̄:[incidē aūt non ſic opꝫ].i.cū calefactoꝛiū dēat fieri doloꝛe Aſcēdente ad furculas ⁊ doloꝛe aſcēdēte ſub dyafragmate.flōmia nō debet fieri niſi quādo doloꝛ aſcēdit ad furculas. Litera cōmenti ſic legat̄:[Et enunciamꝰ nos etiā ꝙ in hac medicatione ſit iuuamētū in ſmone ſuo.]mihi videt̄ qd̄ ꝟ debemꝰ ſupplere hāc ꝓpōnē.in.vt dicat:[⁊ enunciemꝰ ꝙ in hac medicatiōe ſit iuuamētū in ſmone ſuo].i.p ſmonē ſuuꝫ.nā p ſmonē ſit adiutoꝛium in medicatiōe ⁊ nō ecōuerſo. ¶ Niſi ḡ calefactoꝛioꝛ.]te.alterius trā.incipit ibi:[ꝙ ſi nō reſoluat̄.]cuiꝰ co.incipit ibi:[Hip.poſtq̄ꝫ narrauit.]in q̄ Gal. ſolūmodo ſentētiat.te. Hip.dicēs ꝙ cū ſint multe ſpēs euapoꝛationū ⁊ nos iam ſumꝰ expti illas ⁊ nō reſoluunt doloꝛē.tūc opꝫ nos dimittē euapoꝛationē ⁊ intēdere ad euādum totū coꝛpus.q2 nimius vſus euapoꝛationū pulmonē deficcat ⁊ aggregat̄ ſanies in mēbꝛo apoſtemato que poſtea egredit̄ ad locū vacuū qui eſt inter pectus ⁊ pulmonē. Lr̄a ſic legat̄.[niſi ergo calefactoꝛio.]ꝟ debemus intelligē oēs tres ſpēs calefactoꝛioꝛū p̄miſſas ⁊ alias eis ſimiles[diſſoluat̄ doloꝛ].i.ex toto tollatur vel minuat̄.[pulmonem deficcat.]ſed cōtra.nā exiccatio q̄dē pulmonis dupl̄r pōt intelligi.vno modo per ſputi p̄uationē.ſcilꝫ quādo nō procedit ſcreatus ex eo.⁊ ſic accipit Hippo.ſup̄ lib.p̄ ca°. 2°.§.[2°ꝟo ſi eger ſiccioꝛ.]2°ꝟo mō pōt dici pulmo ſiccꝰ per q̄litatis ſicce impꝛeſſionē in eiꝰ ſubaꝫ:vel humiditatis deſtructionē.nā ſic alt̄at̄ q̄dlꝫ mēbꝛū ad ſiccitatē ⁊ vtroq̄ꝫ mō vꝫ falſuꝫ dcm̄ Hip.nā ponamꝰ ꝙ calefcōriū ſit hūid.[

factū ex aq̄ calida. tunc nullo modo exiccat pulmonē ꝓpter ei priuationē. nā rōne ſue caliditatis reſoluētis corpore exiſtēte plectorico multiplicat māām ſubtilē in apāte. que poſtea attracta ad pl̄onem per reſolutionē ſputū multiplicat. ⁊ rōne ſue humiditatis med^{us} pectore humectato. humectabit pulmonē per iṗreſſionē humiditatis ⁊ ſic pꝫ ꝙ caliditas ⁊ humiditas neutro modo pulmonem exiccant.

℃ ℌ. Hip. ⁊ Gal. dixerunt. ā. ꝙ vapor humidi calefactorij. ingrediēs per nares cōferebat qn̄ tuſſis erat ſicca. ℃ Ad hāc qōnē dōm eſt ꝙ imoderat⁹ vſus calidi vtroq; mō ſupdicto deſiccat pulmonē. nā ſputū diminuit ⁊ ſbaꝫ pulmōis ſua caliītate deſiccat. nec ob. qḋ opponit̃ ꝙ euaporatio humida. in corpore repleto multiplicādo māām in apāte multiplicat ſputū. nā lꝫ eā multiplicet. mī ex illa multiplicatiōe. reſoluit qḋ erat ſubtile ⁊ dimittit groſſuꝫ qḋ nō obedit extractiōi. ℃ Aut dic. ꝙ forſan int̄ārum multiplicat māām in apāte ꝙ virtus mēbri apāti nō ſufficit ad eā expellēdā nec etiā pulmo ad eā attrahendā ⁊ ſic nō multiplicabit ſputū. Itē nec ob. qḋ dicebat̃ ꝙ calefactoriū hūidū. humectaret ſbaꝫ pulmōis per impreſſionē humiditatis. qm̄ ſua caliditate actuali plus exiccat ſubāꝫ pulmōis reſoluēdo. quā humectet ipm̄ ſua hūiditate. nec ob. qḋ dicebat̃ ꝙ vapor calefactorij humi. ingrediēs per nares humectat pulmonē. qm̄ talis humectatio nō eſt vniuerſalis. ſed in certo caſu ⁊ raro ↄtingēs. qn̄ autē h̄ ſit. dictum eſt. ā. ⌈ empima coaduna⌉ ſed ↄtra. reſolō enim eſt ↄ̄ria gn̄ationi ſaniei. quoniā ipſa reſolō fit p me^{am} fortij caliītatis aperientē poros ⁊ ſeparātem ſubtile a groſſo ⁊ cū ſba ſubtili penetrātē. ſed gn̄atio ſaniei fit p me^{am} tēperate caliditatis. viſcoſe ſbe claudētē poros ⁊ pmiſcētē groſſum cū ſubtili. ⁊ hec dr̄ a Ga. in co. pn. lib. pmo circa finē. ſup illo. §. ⌊ ꝙ ſi vſq; in. xl. diē ⌉ ⁊ ab eodē. 5°. de ſimplici. me^{ne}. diſtic. 2^{a}. ca°. 5. per totū. ⁊ p Auic. ꝑ can. ſen. 4^{a} de cura apatum. §. ⌊ cūq; ad coniectionē. ⌉ ⁊ per eūdeꝫ li. 2°. tra. ꝑ. ca°. 4. §. ⌊ maturatiua vero. ⌉

℃ ℌ. coadunare eſt ꝓpria opatio fridi. ⁊ diſſolūē ⁊ liquefacere eſt ꝓpria opatio cali. vt dicit̃. 5. de ſimplicib⁹ me^{ne}. diſtinctio. ꝑ^{a} ca° 3°. §. ⌈ ⁊ ꝙ res ſit ſm h̄. ⌉ ḡ calefactoriū non coadunat ſaniē. ℃ Ad qḋ dōm ꝙ reſolō. ſiue partē ſiue p totā māām ſcā dupl'r opat̃ circa māām apatis. vno quidē mō cōplete ⁊ h̄ eſt qn̄ totā reſoluet māām ⁊ tūc apa pfecte curat̃. Alio mō diminute. ⁊ h̄ dupl'r. nā vno mō reſolō reſoluit totū qḋ ſubtile eſt in mā ⁊ dimittit qḋ groſſuꝫ. ⁊ tūc terminat̃ apa per lapideitatē. ⁊ his duob⁹ modis iā dictis ꝓhibet̃ gn̄o ſaniei per reſolōnē. Alio mō opat̃ reſolō reſoluendo ptē eius qḋ ſubtile eſt in mā ⁊ attrahēdo ad locum de alia mā plus q̄ ſit qḋ reſoluit. ſic ↄtingit in corpe plectorico. cū igit̃ p tale modū tota mā vſq; ad. xiiij. diē non poſſit reſolui. remanet mā groſſa mixta cū aliquāntula pte ſubtili ⁊ cōuertit̃ ad empima ſic colli̇r ex illo apho. 5^{a}. par. ⌈ quicūq; pleurici nō purgātur. ⌉ ⁊ p hāc diſtinc. pꝫ ꝟitas qōnis ⁊ ſolutio oblectorū. lr̄a. co. ſic legat̃. ⌈ dixit qn̄ ergo ex puis totū i^{a} ⁊ nō reſoluit̃ dolor h̄. tūc eūa corpus ⁊ dimitte euaporationē. ⌉ ſed h̄ q̄rit̃ nunqd poſt eūonē totius debeamus ex toto dimittere euaporationē: aut redire ad eā eūone facta. Et videt̃ ꝙ debeam⁹ ex toto dimittere ex ordine locutionis Gal. pmittit eni eūonē totius ⁊ poſt ꝑcipit dimittē euaporationē. ⁊ vꝫ ↄ̄riū. nā euapo° nō diſſoluebat doloreꝫ ꝓpter plectoriā vt. ā. dix. Gal. in co. ꝑ^{i}. ca^{i}. §. ꝑ. ḡ ſublata plenitudine. q̄ ipediebat opōnē vaporatiōis redeūdum eſt ad euaporationē. ℃ Ad hāc qōnē dōm eſt ꝙ in h̄ loco poſuit Hip. gn̄ale ſignū dimittēdi euaporationē ſiue corp⁹ ſit plectoricū ſiue nō. ē āt h̄ ſig^{m} gn̄ale dolorē nō diſſolui p euapora^{nes}. ſpecificat̃ ſic h̄ ſig^{m} v°. nā aut dolor ſi diſſoluit̃. qm̄ augetur. ⁊ ſic oñdit plectoriā: aut nō diſſoluit̃. qm̄ pmanet in toto vel in maiori pte. ⁊ tūc nō oñdit necio plectoriā. ꝑ ḡ mō nō eſt incōueniēs ꝙ redeam⁹ poſt eūonē totius ad calefactoriū. qm̄ ipm̄ ante eūonē toti⁹ nocebat. ⁊ poſt eūonē toti⁹ ↄfert. qḋ ſic ꝓbat̃. ponam⁹. n. ꝙ a pn° ego cognoſcā plectoricū eē plectoricū. tunc p^{a} cura erit eūo toti⁹ ⁊ nihilominus poſt eā adhibent̃ euapora^{es}. 2° nō eſt redeundū ad euaporatiōes. ℃ Sꝫ forte huic rn̄ſiōi inſtabis. quia Gal. in lr̄a. d. ⌊ tūc eūa corpus ⁊ dimitte euaporationeſ. ⌋ q̄re vr̄ ſuppōnē ſemp plectoriā. ℃ Ad qḋ dic ꝙ h̄ dictum Gal. ſ. ⌊ tunc eūa qn̄ dolor nō diſſoluit̃. ⌉ nō eſt vl'e meo iudicio. ſꝫ ſolū tūc hꝫ ꝟitatē cū dolor nō diſſoluit̃ qꝛ augetur.

℃ Textus. X.

℃ Quando ergo dolor ad ſpatulas aſcēdendo iam ſaltum compleuerit: ſi grauitas quoq; in brachio: vel circa pectus: vel dyaphragma contigerit: de baſilica vena eſt flobothomandus. Flobothomo ergo adhibito nullatenus reuoces quin tantam minuas q̄ātitatem ſanguinis: vſq; dum videlicet illum in ſplendidū colorem: vel ex ſplendido in rubeum: aut ex rubeo in nigredineꝫ videas conuerti: qui vtriq; colores in ſanguine accidunt.

℃ Et quando peruenit dolor ad furculam: aut accidit in aſſeid grauitas: aut verſus mamillam: aut dyaphragmate: tunc oportet vt flobothomes venam que nominatur baſilica: et non prohibeas quin euacuetur ex ſanguine q̄ītitas multa: dum parmanet color eius vehementis rubedinis ⁊ ſplendoris: aut vides colorem eius rubicundum fieri nigrū. Iſti eni duo colores accidunt in ſanguine.

℃ Cōmentum Galeni.

℃ Inuenim⁹ Hip. eūare hūores faciētes apa ſm declinationē eoꝝ. qḋ eſt: qꝛ ſmo ei⁹ opꝫ vt extrahat̃ ex pte ad quā declinat p loca ↄueniētia: eſt ſmo ſan⁹ ⁊ verax: ⁊ accit ſile huic multotiēs ſm diuerſitatē ptiū pānīculi velātis coſtas. qḋ eſt. Quia qn̄ in ptib⁹ ei⁹ ſupiorib⁹ accit apa: cōicāt eis furcula ⁊ aſſeid ⁊ mamilla in dolore: ptiū āt inferiorū dolori cōicat dya^{ma}: ⁊ loca que ſūt ſub hypocūdrijs. Qn̄ ḡ extēdit̃ dolor verſus mēbra alta: tunc opꝫ vt minuam⁹ ex venis q̄ ſunt in curuatura manus: venā p quā poſſe eſt attrahē ex ſanguine q eſt in mēbro infir° ad ↄ̄riū ptis ad quā declinat q̄ītitatē multā cū velocitate: ⁊ qn̄ extēdit̃ ꝟſus mēbra inferiora: opꝫ vt fiat eūo p mūdificationē cū medicinis. ℃ Et ſmo Hipp. accidit ḡuitas in aſſeid ⁊ diuiſio † ei⁹: ⁊ vt dicat loco ḡuitatis aſſeid dolorē cū vehemētia cū ſuatur in ſermone eius. qḋ eſt: qꝛ grauitas ſignificat declinationē ſanguis: ⁊ aggregationē ei⁹ illic cū multitudine qm̄ nō ſit niſi a multitudine ſanguinis. Derēſiōis autē ↄſuetudine eſt vt accidat p cōitatē in dolore m̄ī: qn̄ tēdunt̃ loca vicina loco infirmo: ꝓpter ꝙ multiplicet̃ in eis ſanguis: pp hāc ḡ cām ꝑcipit Hip. vt eūetur ſanguis q multiplicatus eſt p flobothomiā vene: q̄ noiat̃ baſilica que eſt in curuatura man⁹. qḋ eſt: qꝛ in curuatura manus ſunt vene multe quas de cōſuetudine nr̄a eſt flobothomare. Et ego qdē iā locut⁹ fui de oībus eis in tractatu tertio lib. mei de anathomia: ⁊ in tractatu alio quē ſingularē feci in anathomia venaꝝ pulſatiliū ⁊ nō pulſatiliū: ⁊ opꝫ vt rememorer nūc ēt ſūme illius poſtq̄ iterabo ſmonē ab ipſo principio. ℃ Dico ḡ ꝙ vena q̄ noiat̃ ꝓfunda qn̄ aſcēdit ſanguinis a gibboſitate epatis ad aurē dextrā ex aurib⁹ cordis dimittit ex eo q̄ītitatē paruā in mēbris: q̄ ſunt inter hec duo loca: ⁊ fundit plurimū eius in corde cū fuerit poſt illud incipit illic inceptiōe ſcōa ſicut fuit iceptio eius a pn° ſui eē: ⁊ aſcēdit directe ver

Aſs diuiſio.

ſuo ceruicē: ⁊ cū puenit ad ptes pectoris diui in duas ve
nas magnas: q̄ dn̄r due guydegy. Et pm⁹ rami⁹ eius.i.pce
ne vene q pcedit ex ea anq̄ß pueniat ad cor ſūt due vene p
cedētes in dyafra: ⁊ vene alie parue diuidunt in pānicu
lis q ſunt in pectore. Pars aūt iferior pector cōpoſita ex
octo coſtis nutrit ex vena ſingulari cui nō eſt pciceporque
ramificat in qbuſdā aīalib⁹ ex vena pfunda poſtq̄ß appro
pinqt cordi: ⁊ ramificat in qbuſdā eorū: ⁊ in qbuſdā hoi
b⁹ ēt ex vena q̄ tāgit venā pfūdā trāſeūtē cor. qd̄ eſt: qz qn̄
oit in h loco eſt declinatio eius ↄ ſuo dorſuz: poſtq̄ß trāſit
cor vehemēti⁹ depſſa. Hec g̃ vena diui in ptes pectoris in
feriores cōpoſitas ex octo coſtis: in vnoq̄ß duo interuum
vſquequo ↄſeqt dyaphragma. Quatuor vo coſte remanē
tes q̄ ſūt in ſupiorib⁹ pectoris nutriunt ex pari alio venar
q̄ ramificant ex vena pfunda anq̄ß diuidat in duas venas
dcās due guydegy: deinde ramificātur ex ea poſt iſtas ve
ne q̄ veniūt ad man⁹ a titillico.i.a loco q eſt in aſcellis. Ue
na āt q̄ noiat cephalica ramificat ex vena pfunda poſtq̄ß
diuidit in duas guydegh: oit g̃ ex vnaquaq̄ß earū vena cu
ius origo eſt ex pectus cōicās eis guydegy appentitiom
nes g̃ ptes colli q̄ ſunt exterius capitis: niſi pauce nutriun
tur ex duab⁹ guydegy extrīſecis ſicut mēbra intrinſeca cor
nutriunt ex duab⁹ guydegy intrinſecis. Spatulis āt ⁊ ei
qd̄ eſt in ceruice de nucha adueniūt vene ex locis q̄ ſunt ſb
loco cōi quē diximus: ⁊ ſignifico p locū cōem locū de quo
aū dixi: q cōicat duab⁹ guydegy extrinſecis: ⁊ cephalice.
¶ Neceſſario igit ſit q cephalica eūat ex ſanguine qui eſt
in locis que ſunt ſuper furculas que ſūt in ceruice ⁊ capi
te q̄titatē multā velociter. Uene aūt que veniūt ad curua
turā brachij ex pte titillici eūant ptes pectoris ⁊ ex iſtis lo
cis pprie ſunt loca q̄ ſunt altiora: ⁊ pprie in capite: q̄m oēs
ptes pectoris inferiores nutriunt ex vena alia q̄ oritur ex
vena pfunda anq̄ß pueniat ad cor. Ex hac g̃ venade q̄ dixi
q nutrit loca inferiora pectoris in trāſitu ſuo in latere ſini
ſtro ſup latus radicis coſtarū: vſquequo pueniat ad dya
phragma ramificātur rami: qui diuidunt in vnoquoq̄ß lo
corū: q̄ ſunt inter coſtas lateris ſiniſtri: ⁊ dextri: ⁊ ſilr ēt re
liquū qd̄ remanet ex ea: qn̄ ptrāſit dyaphragma diuidit in
corpib⁹ pmis q̄ occurrūt ei poſt dya. ¶ Uenaruz aūt que
veniunt ad mamillas ex pte titillici inuenimus originem
ppinquā valde origini venarū: que nutriunt coſtas q̄tuor
ſuperiores ex coſtis q̄ ſunt in pectore: ⁊ q̄titas ear in ma
gnitudine eſt multo maior q̄ß venar q̄ veniūt ad manus ex
pte ſpatule. Et qn̄ icedit vnaquęq̄ß illar duarū venarū ſup
ptē intrinſecā aſſeid: extēdit vadēs ad ptē brachij: ⁊ naſci
tur ex vnaquaq̄ß earū ramus magnus in lacertis: q ſunt in
aſſeid. Cū ergo puenit vnaquęq̄ß illar venar ad curuatu
rā man⁹ ramificatur ex ea vene q̄ veniūt ex pte intrinſeca
aſſeid a laterib⁹ curuature brachij ad brachiū: reliquū aūt
qd̄ remanet ex ea diuidit in duas ptes: q̄ ptendunt ſup cur
uaturā man⁹. qd̄ g̃ trāſit ex ea ſup illud qd̄ appet de curua
tura brachij eſt vena que flobotbomat: ⁊ qd̄ tranſit ſuper
ſpm ab iteriori ei⁹ eſt vena q̄ diuidit cū vena pulſatili: que
eſt illic. ¶ Et nos flobotbomam⁹ iterū venā aliā in curua
tura man⁹ reflexā: ⁊ ſic hec vena q̄ naſcit in vnaq̄ß duaruz
manuū ex vena que venit ad manū ex pte ſpatule. ⁊ eſt ve
na nō pua. qd̄ eſt: qz vena que venit ad manū ex pte ſpatu
le qn̄ trāſit p aſſeid ſub cute: diuidit iterū in curuatura ma
nus in locis ſupiorib⁹ eius. Et manifeſtū qdē eſt q illa ſūt
ſupiora qn̄ tu figuras manū: figura quā dixit Hipp. in lib.
ſuo de reſtauratiōe ⁊ diſlocatiōe. Qd̄ ergo remanet ō hac
vena poſt diuiſionē ei⁹ ſupius in trāſitu eius p loca manife
ſta brachij opz vt flobotbomet ex pte loci in quo diuidit,
⁊ inuenit ſitus huius vene pprie ſm rectitudinē originis
eius pme: ⁊ pp illud ſit q ipa eūat ſanguinem ex locis que
ſunt ſuper furculā velocius. qd̄ aūt venit ex ea ad curuatu
rā manus oblique eūat ſanguinē ex iſtis locis mīnuę: ve

rūtn̄ illud eſt plus eo qd̄ ſit in reliqs venis remanētibus:
illud aūt qd̄ venit ad curuaturā manus ex vena extrinſeca
⁊ magna: oblique quidē quod eūat ex ſanguie: ex locis: q
rū pmiſimus rememoratione eſt paruz valde: ex locis vo q
ſupioribus pectoris eſt multū valde. ¶ Uerūtn̄ origo ve
ne que venit ad manū ex pte titillici: propinq̄ eſt origini ve
ne q nutrit ptes ſupiores pectoris. Hip. g̃ pcepit flobotbo
mare hāc venā anq̄ß cōtinuet ⁊ veniat cū vena que orit ex
vena que venit ad manū ex pte ſpatule: ⁊ qm̄ hec vena for
taſſe nō appet: tunc minuit loco ei⁹ vna venar intrinſecar
q̄s dixi venire ad brachiū: ⁊ quādo nō appet aliq̄ venaruz
intrinſecarū: tunc minuit vena que generat ex cōtinuatio
ne duarū obliq̄rū ⁊ vnitione ipſarū in curuatura manus.
Et qm̄ poſſe eſt etiā in qbuſdā hoīs vt nō appeat hec vena
⁊ appeat vena que venit ex pte ſpatule: tunc opz vt flobo
tbomet ēt poſtq̄ß ſcis q eūatio ex qbuſcūq̄ß locis fuerit at
trahit ex toto corpe aialis. ¶ Uerūtn̄ illud nō fit velociter
neq̄ß eq̄liter ex oib⁹ venis: nos autē conamur ⁊ ſtudemus
vt ſit illud qd̄ eūatur de ſanguine ex mēbro apato veloci⁹
⁊ plus q̄ß ex reliquis mēbris ⁊ pprie in egritudinib⁹ acu
tis: ⁊ inuenim⁹ illud in flobotbomia vene que noiat baſi
lica ⁊ plus illo multū quādo eſt declinatio ſanguis q mul
tiplicat ad ptes ſupiores: aut ſunt ptes ſupiores ex ptibus
pectoris graues: nā g̃uitas pprie erit tūc in aſſeid ⁊ in ma
milla. Apata vo q̄ ſūt in ptib⁹ pectoris iferiorib⁹: qm̄ ipa
ſunt ppinq̄ dyaphragmati: ⁊ tūc neſcio dolores q accidūt in
eis veniūt ad loca q̄ ſunt ſub hypocūdrijs: non g̃ iuuamē
tum eūonis ex curuatura man⁹ in hac egritudine eſt iuua
mētū magnū valde: qm̄ locus cordis eſt medi⁹ int vtraq̄ß.
Et vos qdē audiſtis iā me dicētē anq̄ß vena q̄ nutrit par
tes iferiores pectoris orit ſub corde. ¶ Totū g̃ hūc ſmo
nē dixi ad ſignandū q Hip. hn̄ inuenit in ſmone ſuo: opz
g̃ vt flobotbomemus venā q̄ noiat baſilica: ⁊ qm̄ poſuit
terminū eūonis ſanguinis mutationē coloris ei⁹: ⁊ tūc ſeqt
illud qd̄ diximus: ⁊ vt loq̄mur in illo. Dico g̃ q eius qd̄ colli
gitur de ſanguine in latere apato mutat color cā caliditatis.
reliquū aūt qd̄ remanet in eo q eſt in oib⁹ mēbris remanet
ſile adinuicē: ita vt ſi accidat q ſit ſanguis q eſt in toto cor
pore ſtaticus: opz vt ſit ſanguis q eſt in late apato rube⁹: ⁊
⁊ ſi fuerit ſanguis q eſt in toto corpe rubeus: opz vt ſit ſan
guis q eſt in latere infirmo decliuis ad nigredinē ppt adu
ſtionē ſuā. Color autē medius inter alterationem a colore
rubeo ad colorē nigrū eſt color rubeus clarus. Signatio
igit ſup eūonē ex locis apatis eſt pmutatio color: nos enī
iā narrauimus q̄titatē eūonis: q̄ ſufficit in hac egritudie:
⁊ qm̄ virtus fortaſſe phibet eūare hāc quātitatē ſanguis:
tunc opz vt ſcias q iuuamētū qd̄ ſuſcipit mēbrū apatum
inde eſt tunc min⁹: verūtn̄ opz vt ſit dimiſſio tua caſus vir
tutis plus q̄ß eūo tua eius qd̄ multiplicat ex ſanguine.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſtq̄ß Hip. determinauit de cura pleureſis per euapo
ratione que eſt euacuatio partis. determinat de cura pleu
reſis per euacuatione toti⁹. habet aūt hec pars duo capla
in quorū pmo qd̄ durat vſq̄ß ibi porro ſi paſſio. determinat
de cura pleureſis p flōmiā in illo vo per far⁹. pmū capl m
eſt preſen. lectio. ⁊ diui in partes. ij. in quarū pma que du
rat. vſq̄ß ibi flōmo ergo adbibito. dat cañ. de eligēdo venā
que debet flōmari per ſigna ſumpta a locis dolentibus. ⁊
grauat ibi dat cañ. de quātitate nēſure flō p ſignū ſūptū
a mutatiōe ſanguinis. ſnīam vo nō opz ponere qz planiſſi
ma eſt: Quando vo ⁊c. te. alterit trāſla. incipit ibi: ⁊
qn̄ peruenit dolor ad furculā: ſcil⁹ co. icipit ibi. inuenim⁹
Hip. in q ſic pcedit Gal. qm̄ p vificat cañ. curatiuū p flō
miā ⁊ ſolōnē vētris cōit. 2° vificat ſpālr cañ. curatiuū pleu
reſis per flōmiā. durat pma vſq̄ß ibi ⁊ ſmo Hip. aut accit
ps aūt illa in q̄ vificat ſpālr cañ. de flōmia iu duas di. qm̄
p. vificat cañ. illū q̄tū ad electionē vene flōmādę. 2° q̄tū

ad quā ſtatē euacuationis.du.ꝑ'vſqꝫ:[⁊ qm̄ poſuit terminuꝫ euāt onis.]ꝑma in.2.in q̄rū ꝑma que durat vſqꝫ:[ꝑꝑ hanc ergo cām.]exponit iͩ ꝟbū:[accit grauitas in ſcid.]moueͤ do quādā q̄ōnem ⁊ ſoluēdo eā.in illa ꝟo.2ͣ inueſtigat auc. cām ꝑ anotomiā ꝑꝑ quā eſt eligēda flōmia de baſilica.⁊ ħ erat ꝓbare minorē ꝓpōnē ſue demrātiōis per anotomiā ꝑ quā oſtēdebaſ cañ.curatiū ꝑ flōmiā baſilice.⁊ diuiˢ ꝑs il la in.2.in q̄rū ꝑma ponit illā inueſtigationē ꝑ anotomiā.in 2.ponit eius ꝯcluſionē.durat ꝑma vſqꝫ:[totū ḡ hūc ſmo ne:]ꝑma diuiˢ in duas in q̄rū ꝑma q̄ durat vſqꝫ:[hipp.ḡ ꝑcepit:]ponit auc.inueſtigationē per anotomiā ꝙ flāda erat baſilica.in illa ꝟo parte remouet duas incidētes du bitatiōes.pars aūt in q̄ ꝟificat cañ.de q̄ntitate flōmie diui diſ.in.2.in q̄rū ꝑ'q̄ du.vſqꝫ:[⁊ qm̄ v̄tus.]ponit ſuā ꝟifica tionē ſeu declarationē in illa ꝟo parte ponit ꝯdictioneꝫ at tendendā circa illū cañ.ſunt igiſ in co.ꝑſ.ꝑ.7.in q̄rū ꝑma volēs ꝟificare hūc cañ.ſ.ꝙ in pl'eſi dolore aſcēdēte ad fur culas cōpeteret flōmia baſilice ⁊ dolore deſcēdente ſub hy pocūdrijs cōpeteret ſol'o ventris.talē demrātionē intēdit. ois euātio mīe ꝑ loca ad q̄ cōueniēt decliat eſt ꝯueniēs. euātio ꝑ baſilicam in pl'eſi dolore aſcendēte ad ſpatulas.⁊ euātio ꝑ ſol'onē ventris dolore deſcendēte ſub dyafrᵃᵍ ſunt eūo ꝑ loca ad q̄ mā ꝯueniēſ declinat.ḡ in pl'eſi aſcendēte dolore ad ſpatulas euātio ꝑ baſilicā eſt ꝯueniēs.⁊ dolore deſcendēte ſub dyaᵍ eūo ꝑ ſol'onē vētris eſt ꝯueniēs.hui' demrātionis ꝑ ponit māīm minoris vſqꝫ.qͦ eſt q: ſmo ei' ibi pōit maiorē quā ſupponit ꝑ v̄tutē illi' apb.[vndecūqꝫ nā reꝑ.⁊c.]vſqꝫ.[⁊ accit ſilr:]ibi decl'at minorē.vſqꝫ[qm̄ ergo extēdiſ dolor:]ibi ponit ꝯcluſionē.partē aūt in q̄ po nit māīm minoris ⁊ in qua ponit maiorē nō opꝫ ſniare:q: plane ſunt.In decl'atiōe aūt maioris dīc ꝙ cū pl'eſis ſit apa pāniculi velātis coſtas.pōt fieri iͩ apa aliqñ i pāniculo.4. coſtas tegēte ſuperiores ⁊ tūc fit dolor in ꝑtib' ſupioribus ſcilꝫ in furcula.aſſeid ⁊ mamilla.ꝑ cōītatē illorū mēbrorū cū loco apato.⁊ aliqñ ꝑt fieri in pāniculo tegēte.4.coſtas īferiores ⁊ tūc accit dolor.in ꝑtib' inferiorib'.ſ.in dyaᶠᵍ.⁊ in locis que ſūt ſub hypocūdrijs ꝓpter cōītatē illorū mem broꝝ cū loco apato ⁊ ex hac pōe declarauit Gal.minoreꝫ: qm̄ mōſtrauit ꝙ qñ dolor aſcēdit ad ſpatulas declināt hu. verſus partes q̄s flōmia de baſilica ꝯueniēſ euāt.nā hu. tunc aſcēdūt ad ꝑtes ſupiores ⁊ baſilica partes illas reſpi cit directe.Cū ꝟo dolor deſcēdit ſub hypocū.mrāſ ꝙ hu. declināt ad partes inferiores corpis.Sol'o aūt ventris hu mores ſic declinātes euāt ꝯuenienter:⁊ ſi alicui foret diffi cile hāc demōſtrationē formare ⁊ extrahere eaꝫ de littera ponat ſniam Gal.entimematice hoc mō.Cū in pl'eſi dolor aſcēdit ad furculā flōmāda eſt baſilica:q: hu.tūc declināt ad partes ſuperiores a q̄bus baſilica ꝯueniēſ euāt.cum ꝟo dolor deſcēdit ſub hypocū.hu.deſcēdūt ad partes in feriores a qb' ſol'o ventris ꝯueniēter euāt.⁊ ħ de ꝑma ꝑte.

℄ De 2ͦ querit talē q̄ōnē.q̄re hipp.dixit accidit ḡuitas in brachio.nec dixit.accit tenſio in brachio.⁊ reliq̄s mēbris ſupiorib' ⁊ nō dixit.accit dolor vehemēs in brachio.Cui rn̄det.dicēs ꝙ iō dixit ḡuitatē ⁊ nō dix̄ dolorē nec tēſionē q: voluit oſtēdē ꝙ ſanguis declinabat ad loca illa ꝑꝑ mul titudinē ſuā.dolor aūtē vehemens poterat eſſe ex ſola q̄li tate ſanguinis ſine multitudine ei' ⁊ ſilr tēſiōe in mēbris cōmunicātib' mēbro apato poterat eē ſine multitudie ſan guinis ⁊ hoc de ſcda. ℄ De 3ͦ.ꝟo opꝫ nos abbreuiādo ꝓcedē q: ponerſ totā anothoᵐᵃᵐ.quā Gal.ponit eēt rudib' quedā ꝯfuſio.℄ Dico igiſ ꝙ in pl'eſi hūte aſcēſum dolo ris ad ſpatulā ⁊c.ꝯueniēſ flōmaſ baſilica.ꝓpter q: talib' ſignis exñtib' ſignaſ ꝙ ſanguis plenitudo.declinat ad ꝑ tes cū q̄bus ꝯtinuaſ baſilica.de ꝓpinquo ⁊ directe.hanc aūt ꝯtinuationē oſtēdit ꝑ anothomiā q̄ talis ē.a gibbo epa tis aſcēdit vena que vocaſ ꝯcaua.⁊ illa ꝑforādo dyafraᵍ. aſcendit ad dextram auriculaꝫ cordis.deinde incipit.2ͦ a corde ⁊ aſcendit ſurſum ꝟſus ſūmitatē pectoris ⁊ ceruicē ⁊ ꝓfundaſ ibi apud furculā ⁊ ibi oriunſ ex ea.due guyde gy interiores ⁊ exteriores cū ḡ aſcendit ab epate ꝟſus cor añq̄ ingrediaſ cor.dimittit i dyafrᵃ.duas venas magnas nutriētes dyafragma ⁊ alias venas paruas nutriētes pā niculos pectoris.deinde cū appropinq̄tur cordi oriſ ab ea q̄dā vena que extēdiſ ad nutriendū ꝑtes pectoris que ſunt cōpoſite ex.4.coſtis iferiorib' tñ iſta vena que nutrit iſtas partes nō naſciſ in oibus hoibus a vena concaua.añq̄ in grediaſ cor.ſed naſciſ ab ea poſtq̄ egreditur a corde:ſed in egreſſu ei' a corde deꝑmiſ vehemēter ad dorſum.Item poſtq̄ iſta vena ꝯcaua ſepaſ a corde ⁊ aſcēdit ꝟſus partes pectoris ſupiores añq̄ naſcanſ ab ea guydegy.ramifican tur due vene que extēdunſ ad ꝑtes pectoris nutriēdū que cōponunſ ex.4.coſtis ſupiorib'.⁊ poſtea interᵘˢ.ramificāſ ex ea vene que vadūt ad aſcellas ⁊ a vena aſcellari oriſ po ſtea baſilica que eſt i curuatura man'.Colliḡ ḡ ex hac ano thomia ꝙ vena baſilica ꝓxia eſt vene que nutrit ꝑtes.4. coſtaꝝ ſuperioꝝ:ſed qñ in pl'eſi dolor aſcēdit ad furculam ⁊ ad reliq̄ mēbra que dixit.tūc apa pl'eticū eſt in pāniculo tegēte.4.coſtas ſuperiores.q̄re eius flōmia velocit' ⁊ mul tū euāt a loco apato.ſed quādo apa eſt in pāniculo tegen te.4.coſtas inferiores.flōmia ipſius baſilice nō euāt velo citer neqꝫ multū de ſanguine illiuſ loci.qm̄ cor remanet in medio inter venas que nutriūt coſtas ſupiores ⁊ coſtas in feriores.⁊ ħ eſt abbreuiatio ꝟificatiōis.Gal.ꝑ anothoᵐᵃᵐ.

℄ De.4.ꝑte.d.poſſet eni qs duᵇᶦ.de loco in q̄ dēat fieri flō mia in iᵃ vena baſilica.Cui rn̄det.dicēs ꝙ dꝫ flōmari añq̄ ꝯtinueſ cū vena ſpatulari veniente ad curuaturā brachij. Itē poſſet qs duᵇᶦ.ſi non inueniſ iᵃ vena baſilica que vena dꝫ flōmari loco ei'.Cui rn̄det dicēs ꝙ dꝫ flōmari tūc vena que ramificaſ ab ea intriſeca.⁊ ſi iᵃ vena nō appereret.tūc flō meſ vena que cōponiſ ex ramo baſilice ⁊ ramo ſpatular[.] ⁊ hec eſt vena cōmunis.⁊ ſi iᵃ vena cōis nō appeat tunc flō meſ vena cefalica.qm̄ flōmia ois vene euāt:ex q̄libet ꝑte corporis:ſed nō velocit' nec eq̄liter:nos aūtē debem' ſtu dere ſi poſſum' vt euāmus per tales venas que velocit' ⁊ cū multitudine euāt de mēbro apato.⁊ talis eſt baſilica qñ apa eſt in.4.coſtis ſupiorib' pectoꝝ.⁊ hoc de.4. ℄ De 5ͣ planū eſt q.d. ℄ De.6.dīc ꝙ hippoc.poſuit mutationeꝫ ſang.de albedine in rubedinem:vel de rubedine in nigre dinē eſſe ſignū ꝑ qͦ cognoſcim' ſufficientē q̄ntitatē illi' flōᵉ cuiuſ rō eſt.q: quādo appet talis mutatio ſanguinis.tunc ſignatur ꝙ ſang.incipit venire de latē apato.qm̄ ſi ſanguis totius corporis eſt albus flegmaticus.tūc ſang. qui eſt in latere apato eſt rubeus ꝓpter aduſtionē.⁊ ſi ſang.toti' cor poris eſt rubeus.tūc ſang.q ē in latē apato eſt niger ꝓpter aduſtionē. ℄ De.7ͣ ⁊ vltia ꝑte.d.ꝙ tale ſignū qͦ ſumiſ a mutatiōe ſang.nō eſt obſuādū ſemꝑ.ſed tūc ſolū qñ virtus eſt fortis.nā mai' nocuᵐ ꝯueniret ex caſu virtut[ ] q̄ꝫ ꝯueniat ſituaᵐ.ex euatione multitudinis ſang.⁊ hoc eſt quod dīc.

℄ Circa ꝑſentē lectionē dubitāſ duo.quoꝝ ꝑmū eſt ḡnale pertinēs ad ſniam preſentis ⁊ ſequētis capᵗ.ſm ꝟo ſpāle circa litterā. ℄ De ꝑmo ſic procedo.videſ enī ꝙ iſta ſigna hic poſita a q̄bus ſumiſ indicatio ſup flōmiā ⁊ farmaciā ſint inutilia.quoniā aſcēſus doloris ⁊ deſcēſus in pleureſi nō ſunt ſigna appentia in ꝑnᵒ.ſed p' appentia.vt dī in co ſilius.apho.[parox.⁊ cōſiſtentias.]ergo ꝑ ea nō pōt ſieri indicatio ſuper euacuatiōe faciendā in ꝑncipio.ſed in pleu reſi euacuatio dēbet fieri in ꝑncipio.qͦ oñdūt omnes auc. curātes pleureſim.quoniam Auic.3ͦ cañ.ſen.xͦ.de cura pleureſis.⁊ omnes auc.precipiunt fieri flobothomiā in ꝑn cipio.⁊ hip.in illo apho.[incoantib' morbis:]hoc etiā ꝫ rōne monſtraſ:qm̄ euātio ꝑ flōmiā ⁊ farᵃᵐ.debeſ in pl'eſi ꝑꝑ pleerotiā vel cacochimiā ⁊ talis eūo dꝫ fieri in ꝑnᵒ.vt hēſ in tegni de cura apatū.⁊.xiͦ.terrapē.caᵒ.ix.⁊.primo.

℄ Ad qͦ dōm eſt ꝙ in pleureſi ⁊ q̄ſꝫ alia ꝑticulari egritu

dine. replō plectoꝛica vl' caco^a aliqñ eſt nota a pn^o egri^(tudi)nis
⁊ tūc ab ipſo pn^o faciēda eſt euo: niſi aliqd accñs ꝯdicat: ⁊
in iſto caſu nō hñt locū ſig^a q̄ Hip. in h loco ponit. Aliqñ
ꝟo replō plectoꝛica: vel caco^a: eſt ignota a pn^o. ⁊ tunc tēta-
m^9 eā cognoſcē per vſuꝫ vapoꝛationū diuerſarū ſpērū. q̄ ſi
nocuerint vel nō ꝯtulerint cognoſcimus corp^9 eſſe plectoꝛi-
cū: vel caco^um. ⁊ ꝑ ꝯñs flōmādū vel farmacādū: ⁊ i iſto ca-
ſu loq̄ Hip. h de flo^a ⁊ far^a. nā docuit ꝑmiſſē curam ꝑ eua-
poꝛationē. ℭ Sed ad h emergit qōꝫ: cū ignota eſt plet^a.
vel caco^a. a pn^o. non vr̄ ꝙ ſciamus eligē flōmiā vel far^am.
ℭ Cui dōm eſt ꝙ ſine du^o. nos nō poſſum^9 eas eligē ꝑ ſigā
doloꝛis aſcēdētis ⁊ deſcēdētis. q̄ Hip. h ponit. ſꝫ poſſum^9
eas eligē ꝑ ſigā demr̄antia dñium. hu. in coꝛpe. nā ſi appeāt
ſigā ꝙ coꝛpi dñeſ ſia vel melia. tūc erit far^ia. ⁊ ſi appareāt
ſigā ꝙ coꝛpi dñeſ colāvel ſan. erit tūc flandū. d. n. Auic. 3.
fen. x. ca^o de ſignis ſpērū pleſis. §. ⁊ iteꝝ docuit: ꝙ doloꝛ
in pleſi ſlatica ⁊ melica eſt deſcēdēs. ⁊ in colica ⁊ ſang. eſt
aſcēdēs: ſꝫ vel dicas ad ꝑncipalē qōnē ꝙ ſigā poſt apparētia
ſꝫ dicanſ poſt appētia tñ aliqñ ꝑnt appere in pn^o vt dā in-
co. illi^9 apho. ſ ꝑoꝛ. ꝑ^a tñ rñ^o magis placet. De 2° du^o vide-
biſ legēdo lraꝫ. Lra ſic legaſ: qñ ꝟo doloꝛ ad ſpatulas ⁊c.
In 1° qdē caſu ponit ſig^m ⁊ ſignificatū. ſig^m qdē ponit. vſqꝫ
de baſilica: ibi. ꝟo ſignificatuꝫ. In ſig ꝟo ponunt duo.
quoꝝ p^m eſt aſcēſus doloꝝ ad ſpatulā. 2^m eſt gṽitas in bra-
chio: vel circa pectus: vel ſup dia^ma: ⁊ iſtud 2^m ſignū ponit
ꝯdictiōalr ad p^m. qñ per modū cuiuſdā determinatiōis cō-
plētis ꝟitatē p^i ſigni. qñ dicat ꝙ aſcēſus doloꝛis ad ſpatu-
lā. tūc hꝫ certā ſigñationē ſup flōmiā. qñ accit gṽitas vl' in
brachio: vel in pectoꝛe: vel ſup dia^a. ſed in arab. trā. p^m ſi-
gnū ponit diſiūctiue cū alb^9 alijs. q: ſic dicit. Et qñ puē-
nit doloꝛ ad furculā: aut accit in ſe id gṽitas: aut ꝟſus ma-
millā: aut dya^a. tūc ⁊c. ex q̄ vꝫ. ꝙ illa ſunt. 4. ſigna q̄ꝝ vnū
qdqꝫ ꝑ ſe ſigñet indigētiā flōmie. Sꝫ ego reputo lrām grē-
cā melioꝛē. nā poſſet eſſe aſcēſus doloꝛis ad ſpatulā. ꝑpter
aliquā vētoſitatē ſine plenitudine ſang. ⁊ tūc non eſſet eius
certa ſigñatio: ſed quādo aſcenſus doloꝛis ꝯiungit cū gra-
uitate mēbri alterius. ſ. brachij: ⁊ membri interioꝛis. ſ. ma-
mille ⁊ loci q̄ eſt ſup dya^a. tūc ſigñaſ ꝙ talis aſcēſus dolo-
ris eſt ꝑpter plenitudinē. ideoqꝫ tūc eſt firmioꝛ ſigñatio ſu-
per indigētiā flōmie. ſaluū cōpleuerit: hic inſat Hipp. q:
in hac pleſi ab ipſo pn^o ſui declinabat doloꝛ verſus ſpatu-
lā: ſed in ꝑceſſu cōpletus eſt ſalt^9 eius ad ſpatulā. nā quan-
do pleſis erat parua. ſ. in ſui pn^o non ꝑtingebat doloꝛ vſqꝫ
ad ſpatulā. vel circa pectus. i. circa mamillā. ſiue ſup
dya^a. ℭ Sed ꝯtra. gṽitas eni que eſt in brachio ⁊ in ma-
milla eſt ſup dya^a. q̄re ſupfluū fuit. ℭ Ad qd dōm eſt ꝙ ꝑ
hoc qd dixit ſup dya^a. intellexit illā partē pectoꝛis que eſt
a mamilla vſqꝫ ad dya^a. de baſilica vena flomādum. In
his ꝟbis tāgit Hip. ſigñatū gñale qd eſt flomādū eſſe: ⁊ ſi-
gnificatū ſpāle qd eſt flōmandū eſſe de certa vena. ℭ Sed
de vtroqꝫ du^r. ⁊ pmo de flōmia. nō eni vꝫ cōpetē in pleure-
ſi flōmia: ſed ſola far^a. nā flōmia cōpetit plectoꝛie. ⁊ far^a cō-
petit cacho^e. vt dꝫ. xiij. terrapē. in plurib^9 caplis. ⁊ in co.
illius apho. vbi cib^9 intrat preter nām: ſed in pleſi non
videſ eſſe plectoꝛia ſed cacochi^a. qd ꝑbaſ. nā habūdante
ſlāte aut choſa aut melia. aut hu. aqo. dꝫ cacochi^a. vt dici-
tur. xiij. terrapē. ſed pleſis vt plmū fit de choſa. vl' de ſan.
chollco. medioc̄rit aūt de ſang. ſolo. raro aūt de ſlāte. ⁊ ra-
riſſime de melia: vt dꝫ. 3° cañ. fen. x^a. de pleſi. cap^o p^o. §. ⁊
mā. ſed ſang. ſolus. vel ſang. chollcus cū putreſcūt trāſ-
ſeūt in choſam: vt habeſ a Gal. 2° de febribus. ḡ in oi pleu-
reſi eſt cacochimia: ⁊ ſic in omni cōpetit far^a. ⁊ nō flōmia.
ℭ R. plectoꝛia eſt. 4. hu. imputribiliū ſm totū corp^9 habū-
dātia: vt dīc co. ſectarū. particula 2^a ſed in pleſi non eſt. 4.
hu. iputribiliū habūdātia. cū ſit ibi fe. putrida. q̄re nec eſt
ibi plectoꝛia. ⁊ ſic nō cōpetit flōmia ſed far^a. ℭ Ad euidē-
Plecto^a 2^x tiā preſentꝭ qōnis. duo opꝫ ꝑdiſtinguē. ſ. plectoꝛiā ⁊ caco-
chimiā. ⁊ cōpetētiā flōmie ⁊ far^e. dico itaqꝫ ꝙ plectoꝛia 2^x
eſt. ſ. vera ⁊ nō vera. vera quidē plectoꝛia eſt habundātia.
oium hu. equal'r iputribiliū ſm totuꝫ coꝛpus. ⁊ colligiſ h
diffō a Gal. xiij. terrapen. diſtinctiōe. 2^a. ca^o 3°. §. cū enim
eq̄liter. ⁊ ab eodē de regimie ſa. li^o. vj. ⁊ comētatoꝛe. lib^a
ſectarū. ⁊ eſt notādū. ꝙ in hac diffi^ne plectoꝛie ponit gen^9.
p^o qd eſt habūdātia qd quidē genus coartaſ. v. dīijs. ad
hoc vt ꝯſtituaſ vera plectoꝛia. q̄rū due ſumunſ a parte coꝛ-
poꝛis repleti. dꝫ eni corp^9 vere plectoꝛicū eſſe repletū tota-
liter ⁊ eq̄liſ. tres ꝟo alie ſumunſ a pte cauſe replētis. nā in
ꝟa plectoꝛia debēt oēs. 4. hu. excedere. ⁊ eq̄lr ⁊ ſine putre-
dine. i. ſalui in ſuis qualitatib^9 nālibus. plectoꝛia ꝟo non
vera eſt illa que deficit a ꝟa. ſm aliquā ꝑdictarū. v. dīiaꝝ:
Caco^a 2^x. vel ſm plures q̄s ꝑ te inueſtiga. Cacochi^a ꝟo ſimilr 2^x eſt. ſ.
vera ⁊ nō ꝟa. vera quidē eſt mutatio oium hu. eq̄lr. a ſuis
q̄litatibus nālibus ſm totū corp^9 eq̄lr: ⁊ intelligo ꝑ muta-
tionē ꝑpꝛie q̄litatis nō ſolū mutatione ad calitatē ſr. hu. ⁊
ſiccitatē: ſed mutationē ad putridinē ⁊ venenoſitateꝫ. ⁊ ſic
habeſ ex hoc ꝙ ꝟa cacochi^a ꝯſiſtit in. v. dīijs coartātibus
ſuū gen^9. qd eſt alteratio ad verā cacochimiā. ſic ⁊ ꝟa ple-
ctoꝛia. cacochimia ꝟo nō ꝟa eſt que deficit a vera ſm ali-
quā ꝑdictarū. v. dīiarū: vel ſm plures q̄s per te cōſidera.
diſtinctiōis aūt cacochi^e ꝑbationē nō habeo per teſtū ex-
preſſum: ſed ꝑbaſ per rōnē. nā plectoꝛie opponiſ cacochi^a
in ſuo gñe qm̄ plectoꝛia eſt pctm̄ hu. inquanto. ⁊ cacochi^a
eſt pctm̄ hu. in q̄li. q̄re vꝫ ſimilr poſſe diſtingui de plecto-
ria. ex ꝟa aūt plectoꝛia ⁊ vera cacochi^a. nō eſt poſē tñ pec-
catū cōponi. nā hu. ſimul peccare i ſola quātitate vt in ple-
ctoꝛia. ⁊ in ſola q̄litate vt in cacochimia. eſt impoſſē: ſed ex
plectoꝛia nō ꝟa ⁊ cacochimia nō vera. poſſibile ē fieri tñ
pctm̄ cōmixtū: vt colligiſ. xiij. terrapē. diſtinctiōe ꝑma ca-
pitulo 3°. §. igiſ que qdē. hoc autē cōtingit d^r. vno qui-
dē mō quādo nō eſt pctm̄ vnū cauſa alterius. ꝟbi gra po-
namus ꝙ in aliquo coꝛpe oēs hu. excedāt in quātitate. ⁊
omnes ſint corrupti in qualitate ex pꝛopꝛia nā. in hac enīꝫ
mixtiōe nō fit mala q̄ntitas ex mala q̄litate. nec econuerſo.
Alio ꝟo modo quādo pctm̄ q̄litatis. prouenit ex peccato
quātitatꝭ ꝟbi gra ponamus ꝙ ſuphabūdet choſa ſola de-
bitā quātitatē. ita ꝙ nō peccet in quātitate co^rs. tunc caco-
chimia gñabiſ in hu. ⁊ in toto coꝛpoꝛe ex illo pctō q̄litatis
co^rs. nā oēs hu. erūt calidioꝛes. ⁊ ſimilr totū coꝛpus: ⁊ ſi-
milr ꝯtingit expectatio quātitatis excedētis cuiuſlibet al-
terius hu. ℭ Sed foꝛte de ſang. dubitaret qs. nā ſi ſupha-
bundet ſolus ſang. in quātitate. nō videſ fieri cacochimia
in coꝛpe: ſed plectoꝛia ſola. q: nō ꝑ far^am corrigiſ tale pctm̄.
ℭ Ad qd dōm eſt ꝙ qñ habundat ſolus ſang. credo ibi eē
ſm ꝟitatē ⁊ plectoꝛiā ⁊ cacochimiaꝫ. tñ plectoꝛia ſuperat
cacochimiā. ita ꝙ de cacochimia parū eſt curādū. quēad-
modū habūdante choſa. cacochi^a ſuperat plectoꝛiā. ⁊ nō.
ꝙ hui^9 cōmixtiones ſm vtrūqꝫ ꝑdictoꝝ modoꝝ poſſunt
eſſe fere innumerabiles quas poſteris inueſtigādas relinq̄.
ℭ De ſcōo dico ꝙ conueniētia flōmie ⁊ far^e. du^r eſt. ſ. per
ſe ⁊ directa. ⁊ ꝑ accidēs: ⁊ indirecta. dico autē competētiā
per ſe ⁊ directā que cū facta fuerit i quātitate ſufficiēti ſta-
tim remouet oē peccatū hu. ſine aliquo me^o. Indirectā au-
tē ⁊ nō per ſe cōueniētiā. dico eā que cū facta fuerit. nō re-
mouet ſtatim peccatū hu. vel remouet aliquo me^o. ſic pꝫ
in ſinocha inflatiua ⁊ in ſinocha pu. nā flōmia ꝑfecte remo-
uet ſinochā inflatiuā. ſine aliquo me^o. nō autē remouet ꝑfe-
cte ſinochā putridā. ⁊ tñ confert: vt colligiſ a Gal. xj^o. ter-
rapen. ca^o. xiiij. §. h quidē vtiqꝫ. dico ḡ ꝙ directa cōueniē-
tia flōmie eſt in ſola plectoꝛia vera. Indirecta ꝟo in plecto-
ria non vera. Adhuc magis indirecta in cacochi^a ꝟa: ſed
cōpetentia far^e. alr ſe hꝫ. qm̄ in quadā nō ꝟa cacochimia
directius cōpetit. q̄ꝫ in ꝟa. nam ſi ſit plenitudo hu. oiuꝫ cū
corruptiōe que eſt caco^a nō ꝟa. tūc far^a directiſſime cōpetit.
nā ꝑ eā coꝛpus reduciſ ad nālē diſpōnē cū ipſa remoueat

exceſſum q̄ntitatis ⁊ corruptelā q̄litatis. ſi vō ſit vō cacochi⁹ que eſt cū hu. ſūt corrupti in q̄litate ⁊ nō excedūt in q̄titate. far⁹ nō competit directiſſime. q̄m per ipſam remouebit corruptela q̄litatis ſolū: ſed remanebit pctm̄ i q̄ntitate eo q̄ hu. erūt diminuti a nāli q̄ntitate. ⁊ hoc eſt iō q̄ far⁹ purgatiua nō pōt auferre corruptelā q̄litatis q̄n auferat de q̄ntitate. ⁊ h̄ dico ſi talis ſit cacochi⁹ i qua dʒ fieri correctio p̄ me^am euacuatiuā. ſi vō talis eēt corruptio q̄li^tis q̄ dēret corrigi p̄ me^nam alteratiuā ſolū. tūc directiſſime cōpeteret far⁹ pura ſi oēs hu. cor^is in q̄ntitate moderati tūc eēnt caliores ſolito. tunc far⁹ infrigidatiua directiſſime cōpeteret q̄ p̄fecte curaret. Adhuc aūt plani⁹ appet q̄ far⁹ cōpetit directe in cacochi⁹ nō vā ſi ſit in cor⁹ pleni^as chole. q̄ eſt cacochi⁹ nō vā. tūc colagogū directiſſime cōpetit: q̄ p̄ ipm̄ remouet̄ p̄fecte cacochi⁹. euāta eni q̄ntitate chole excedētis. corpus remanet bn̄ diſpoſitū in q̄ntitate. ⁊ q̄litate hu. ⁊ ſilr dico ſi habūdaret ſlā vel melā in ſola q̄nti^te. ⁊ p̄ has diſtictiones pʒ rñſio ad p^m arg^m diſtinguendo maiorē p̄poſitionē p̄ diſtictiōes p̄miſſas. pōt etiā rñderi diſtiguēdo mino: ē. erat aūt minor. p̄batio h⁹. q̄ in plēſi ſemp eſſet cacochi⁹ ⁊ nō plectoria. nā i plēſi ſemp eſt caco⁹ q̄tū ad mēbrū apatū: ſʒ nō eſt neccīuʒ eē cacochi⁹ q̄tū ad totū corp⁹. q̄ ſi forte velles iferre ex cacochi⁹ mēbri apati. cacochi^am toti⁹ corpis. dico q̄ h̄ nō ſeqt̄: q̄ poſe eſt ſolos hu. q̄ ſūt in mēbro apato eē corruptos eēntialr. ¶ Ad 2^m aūt arg^m qd̄ ſiebat q̄ in plēſi vr̄ ſemp cacochi⁹. q̄ in ea eſt fe. pu. rñdeo q̄ pu^do q̄ facit fe. in plēſi. nō eſt eēntialr ⁊ necītate niſi in ſolo mēbro apato: ſed accñtalr diffundit̄ p̄ totū ſang. fum⁹ eni putridus q̄ ſurgit de mēbro apato p̄ petēs cor deīn ducit̄ cū calore nāli ad ſan. toti⁹ cor^is: ⁊ ſic ſan. toti⁹ corpis nō eſt eſſentialr putridus. ¶ Viſo an cōpetat flo⁹ in plēſi. videam⁹ de q̄ vena dʒ fieri. ⁊ p̄ de baſilica: vel non. 2° an euo baſilice ſit ſufficiens. ⁊ videt̄ p̄ qd̄ nō dʒ fieri flōmia ō baſilica. q̄ flo⁹ ſm̄ q̄ pʒ p̄ Gal. ā. ca° p̄. §. p̄ nō cōpetit niſi p̄pt̄ plectoriā. nā ſi plectoria nō eēt. ſola euapo⁹ curaret: ſed in plectoria magis cōgrua euātio ſit p̄ venā cōeʒ q̄ʒ p̄ baſilicā: ¶ Ad qd̄ dōʒ q̄ lʒ flo⁹ vene cōis vniuerſalr euet ō toto corpore. q̄ā flōmia de baſilica. nō tn̄ magis cōpetit: q̄ flo⁹ de baſilica ſufficient̄ euat ō toto corpe. lʒ nō ſic vena cōis ⁊ cū h̄ facit aliud iuua^m. ſ. q̄ euat de p̄rib⁹ p̄pinqs mēbro apato. qd̄ nō faciebat flō⁹ de vena cōi. ¶ De 2° ſic agit̄. nō enī vr̄ q̄ ſufficiat flo⁹ de vena baſilica. p̄cepit eni Auic. 3° can. fen 4° de cura plēſis q̄ p̄ dʒ flōmari ſafena. 2° baſilica. 3° vena cōmunis. ¶ Ad qd̄ dōm eſt q̄ ſine dubio credo q̄ p̄fectior ſit doctrina flōmie quā tradit Auic. doctrina h̄ poſiteā. tn̄ ⁊ iſta poteſt ſubſtineri vt ſufficiēs. nā ſi fiat flōmia de baſilica in tāta q̄ntitate q̄ mutet̄ ſan. tunc ipſa ſola ſufficit. ¶ D. vr̄ defeciſſe: q̄ nō poſuit ex quo latē debetur fieri flobotho⁹, vtrū ex eodē latere vel diuerſo. ¶ Ad qd̄ dic q̄ h̄ ſatis pōt intelligi p̄ q̄ntitatē plectorie ⁊ p̄ motuʒ hu. nā exiſtente plectoria multa ⁊ hu^bus exiſtētibus in motu. cōpetit ex latere ɔtrarioʒ plectoria exñte pauca ⁊ hu. in quiete. tūc cōpetit ex latere eodeʒ. ¶ Sed de hac rñſione emergit dubita⁹. vr̄ eni q̄ Gal. velit q̄ Hip. itellr̄it in h̄ loco flōmiā baſilice eiuſdē lateris tn̄ ⁊ nō oppoſiti. nā q̄n̄ vificat dcm̄ Hip. p̄ anothomiā. dic̄ q̄ vena baſilica iō cōuenient̄ flōmatur in plēſi que ſit in pāniculo tegēte. 4. coſtas ſupiores q̄e ipſa reſpicit directe ⁊ de p̄pinquo venā que nutrit partes pectoris ſupiores in q̄bus eſt apaſʒ planū eſt q̄ nō reſpicit directe ⁊ de p̄pinquo venā que nutrit p̄tes pectoris ſupiores lateris oppoſiti: ſed ſolūmō reſpicit venā q̄ nutrit p̄tes pectoris ſupiores eiuſdē lateris: ſeqt̄ ḡ ex verificatiōe Gal. q̄ dʒ fieri flōmia eiuſdē lateris ⁊ nō diuerſi. ¶ Ad qd̄ dōʒ eſt q̄ non ſequit̄ ex v̄bis Gal. nā lʒ baſilica alicui⁹ lateris reſpiciat directe ⁊ de p̄pinquo venā que nutrit partes pectoris ſuperiores eiuſdē lateris. tn̄ reſpicit directe. ⁊ de lōginquo venā que nutrit p̄tes pectoris ſupiores oppoſiti lateris. ſufficit autē cū euacuare volum⁹ derivando vt venā locū reſpiciat a quo euat ex directo. nec dʒ reſpicē de p̄pinquo mā exiſtēte in motu: [dū videlʒ ex ſplēdido in ruborē aut ex rubeo in nigredinē videas cōuertit] ſed de h̄ ſigno qd̄ ſumit̄ a mutatōe ſan. du⁹ tria. quoꝝ p̄mū eſt. an ipſuʒ ſit gn̄ale in qualibet fe. indigēte flōmia. 2^m. n. an ipm̄ ſit vidicum. 3^m eſt an ſit ſufficiens. ¶ De p̄. ſic agit̄: vr̄ eni q̄ ſit generale: q̄ ſemp ſan. qui eſt circa p̄tes cordis ⁊ epatis dʒ eē coloratior p̄pter calorē iſtorū mēbrorum. q̄ʒ ſan. qui eſt in loco vbi ſit flōmia: vel in locis p̄pinqs ei. ergo quādo mutabit̄ color ſan. ſignū eſt q̄ euatio eius p̄uenit ad mēbꝝ in quo eſt radix fe. ſ. ad cor. ¶ D. Auic. in p̄. cañ. in quo tradit gn̄alē doctrinam de flo⁹. ponit ſignū ſumptum a mutatione coloris. ¶ Ad ɔtrariū eſt tex. alman. lib°. 7°. ca°. de flo⁹. Inquit eni: [Apate autē carēs nō debet in ſuo ſan. obſeruare mutationē coloris cū totus eius ſan. ſit equalis.] ad idē facit qd̄ dicit aliabas. lib. 9°. ca° de flo⁹. inquit eniʒ q̄ mutationē ſan. debem⁹ conſiderare in calidis apatib⁹ ⁊ magis que in viſcerib⁹ ſūt: vt in pleureſi. peripleumonia ⁊ epatis apate. qd̄ vtiqʒ ɔcedendū eſt. ¶ Ad id vō qd̄ opponebat̄ in cōtrariū. dico q̄ lʒ ſit aliqualis mutatio in ſan. q̄ eſt circa partes cordis ⁊ epatis. nō eſt tn̄ ita notabilis ſicut eſt in apate. ⁊ forte ſi ad illaʒ mutationē p̄ueniret̄ eēt du^m de vita. p̄p ſan^is extractionem de corde. ¶ Ad 2^m dico q̄ lʒ Aui. in p̄. cañ. det doctrinā gn̄alē ō q̄ntitate flōmie. nihil tamē p̄hibet eum ponē aliqd̄ ſignū ſpāle iunctum cū gn̄alibus. ponit enim tria ſigna ſignificātia ſup q̄ntitatē ſufficientē flōmie. ſ. leuitatē ⁊ laxitatē. ⁊ pulſum ⁊ mutationē coloris in ſan. ⁊ duo p̄^a ſunt gn̄alia. 3^m aūt eſt ſpāle. ¶ De 2°. ſic agit̄ non eni vr̄. vidicū ſignū dicit enim Auic. primo cañ. fen. 4° de flobothomia q̄ i hoc ſig° multotiēs cadit error. ¶ D. mutatio rei ſm̄ qualitatē nō ſiḡt mutationē rei in q̄ntitate. poteſt enim eadē res eſſe eiuſdē q̄ntitatis cū diuerſa q̄litate. puta lignū bicubitale pōt mutari de albo in nigrū ⁊ econuerſo. exñs ſemp bicubitale. igit̄ mutatio ſan. ſm̄ qualitatem nō ſigñat ſuper mutationē eius ſʒ quantitatē. ¶ D. quādo talis mutatio ſan. ɔtingit. tūc ſolū incipit euacuari ſan. q̄ cōtinebat̄ in mēbro apato. q̄re tunc incipit eē vtilis illa flōmia. eo q̄ tūc euatur mā apatis: ⁊ ſic euacuat̄ tale quale opʒ. ⁊ dū euat̄ tale quale opʒ. nō eſt deſiſtēdum ab euatione: vt dic̄ ille aph̄o. [eorū que egerunt̄ nō multitudinē ɔſiderare opʒ.] ⁊ ad hoc facit qd̄ dicit aliab. lib. 9. cap̄ de flōmia. vult eni expreſſe ibi. q̄ ideo debet trahi ſan. vſqʒ ad mutationē coloris: vt extrahat̄. tot⁹ ſan. pu. corruptus. in apate cōtētus: ⁊ idē aſſrit li°. vj. ca°. de cura plēſis. ⁊ ad idē fac̄ qd̄ dicit Aui. lib. 3° fen. x° trā. 5° ca° 2°. de cura pleureſis. d. eni q̄ mutatio ſan. in colore ſigñat q̄ nocibilior ſan. iam eſt euatus. ¶ Ad p^m dōm eſt q̄ in ſigno qd̄ ſumit̄ a mutatiōe ſan. ſup ſan. retētōeʒ. tūc ſolum cadit error. cū tale ſignū nō recte appropriat̄ ſuo ſigñato. qualr̄ autēʒ recte ⁊ nō recte appropriet̄ tale ſignū. accipiat̄ ab eodē exmplo. ca°. de flōmia. §. [Ampli⁹ ſcire debes.] ¶ Ad 2^m aūt dico q̄ duplex pōt conſiderari mutatio qualitatis in ſanguine. vna quidē nālis. puta quādo aliqua pars ſang. modo eſt rubea. ⁊ poſtea erit nigra. ⁊ talis mutatio nō ſigñat ſup multiplicatā q̄ntitatē. ⁊ ſm̄ h̄ mutatio ſang. q̄ eſt in apate de rubeo in nigrū nō ſigñat mutationē eius in q̄ntitate. nā ſi erat vna. ʒ. añ q̄ʒ fieret niger. remanet vna. ʒ. poſt q̄ʒ factus eſt niger. Alia vō eſt mutatio ſan. extrinſ. ⁊ h̄ eſt mutatio eius q̄tū ad exitum eius de corpe ſicut quādo p̄mo exit ſang. rubeus poſtea exit ſang. niger. nā ſi nos cōſideremus totū ſang. qui exiuit. ſ. rubeū ⁊ nigruʒ. nulla facta eſt mutatio qualitatis q̄tū ad partes ſang. exñtis in corpe. naʒ illa que rubea erat. rubea remāſit. ⁊ illa que nigra erat. nigra remanſit ⁊ ſic facta eſt mutatio qualitatis ſolū quo ad exitū. ⁊ nō quo ad ſang. partes. ⁊ illa talis mutatio in qualitate ſigñat ſuper ſufficiētē multiplicationē q̄ntitatis ſan. exeūtis.

exeūtis. cui .n. annectit̄ ꝯueniētia q̄litatis, qm̄ cū tali q̄litate egredit̄ ſan. male q̄litatis q̄ in a̅pate vel ptibus adiacētibus ꝯtinebat̄. ⁊ ſic ad vltimū mutatio ī q̄litate exitualī ſigt̄ ſup mutationē q̄litatis oprie medī mutatiōe q̄ītatis. ¶ Ad 3ᵐ aūt rn̄deo ꝑ expōnē huius ꝓpoſitiōis Hip. q̄ dic̄. [ꝙ nullatenus reuoceris a fl̄omia donec videas ſan. conuerti de ſplēdido in rubore ⁊ de rubedie in nigredinē. Jpōt enī3 intellī dupl̄r. vno mō q̄ꝺ fl̄omia debeat retineri qn̄ ſanguinis icip̄. mutari. ita q̄ꝺ iceptio mutationis ſit nobis ſignū reſtringēdi fl̄omiā. ⁊ h̄ d3 fieri qn̄ fl̄omia ſit ex loco lōginquo. puta ſi fiat ex latere diuerſo. Alio mō pōt itellī vt ſit nobis ſignū reſtringēdi fl̄omiā duratio mutatiōis coloris in ſan. ſ. ꝙ tūc debemus reſtringere qn̄ deficit illa mutatio ſan. X̄. g. ſi ꝑ exiebat ſan. ſplēdidus poſt X̄o icepit exire rubeus, donec durat exitus rubei nō debemus reſtringere ſ3 qn̄ ꝯuerti̅t ad exitū ſplēdidi. tūc ſolū debemus retinere. ⁊ h̄ h3 locum qn̄ fl̄omia ſit in loco ꝓpinquo mēbro a̅pato. ¶ S3 adhuc remanet du̅. vtroq3 mō itelligēdo iſtud ſigᵐ. ꝺe iſta poſitiōe aliabatis. ī q̄ dicebat̄ q̄ꝺ mutatio ſan. ſignificabat q̄ꝺ totus ſan. corruptus erat euātus. nā ſiue intelligas ſan. corruptū eē totū euacuatū a mēbro a̅pato l3 nō ſit exductus ex toto corpe ſiue itelligas q̄ꝺ totus ſan. corrupt̄ ſit eūatus ex toto corpe. ſemp ſequit̄ q̄ꝺ fl̄omia fcā ſit curatiu̅ a̅pa totalr̄ q̄ꝺ ē icōueniēs. nā ſi ſola fl̄omia curaret pleureſim uecidigerent̄ calefactorio. neq3 euōne p ſputū q̄ꝺ eſt falſum. cū fl̄omia remoueat ſolā plec̄. ¶ Ad q̄ꝺ ꝺōm ē ꝙ qn̄ dicit aliabas. ꝙ mutatio coloris in ſan. ſigiat q̄ꝺ totus ſan. corruptus ſit egreſſus. h̄ d3 itelligi quātū ad ſan. q̄ non eſt icuneatus in a̅pate. ſiue ſit in a̅pate ⁊ nō ſit in cuneatus. ſiue ſit in regiōib̄ ſibi vicinis. ille nāq3 q̄ eſt incuneatus eſt educibilis p fl̄omiā. credo tn̄ ꝙ aliqn̄ poſſit a̅pa totalr̄ curari p ſufficiēs fl̄omiā. ¶ De 3ᵒ ſil3 an ſit ſufficiēs. iſtud ſigᵐ ſic agit̄. vi3. n. nō eē ſufficiēs. nā ⁊ Auic. cap̄. de fl̄omia pōit hoc ſignū ⁊ duo alia. ſ. laxitatē ⁊ debilitatē pulſus. ¶ D. aliqn̄ nullo mō ſit mutatio coloris in ſan. q̄3 rūcūq3 ēhat̄. ⁊ tūc loco huius ſigni, vtimur alio ſigno d. ꝙ fl̄omam̄ vſq3 ad defectionē. vt dicit aliabas lib. 9ᵒ cap̄. ꝺ fl̄omia. ¶ D. h̄ ponit Hip. tn̄ duas mutationes coloris. ſ. de ſplēdido ī rubeū. ⁊ de rubeo in nigrū. aliabas X̄o lib. 6. de cura plē. ponit. 4. ponit. n. mutationem de ſplēdido in rubeū aut in nigrū ⁊ mutationē eius de rubeo in nigrū. aut liuidū. ⁊ ponit etiā mutationē de colore nigro in colorē rubeū. q̄ nō ſolū ē alia. ſ3 ꝯ̄ria mutatiōi quā ponit Hip. ¶ Ad hāc q̄ōnē ꝺōm eſt q̄ꝺ h̄ ſignū h̄ poſitū ſolū. nō ē ſufficiēs ſic inſtātie ꝑdicte ꝯ̄cludūt. neq3 fuit intētio Hip. ponere ipſu3: vt ſignū ſufficiēs. ſ3 vt multotiēs ꝯtingēs ⁊ vt indigēs cōdictione alterius ſigni. puta q̄ꝺ fiat talis euō cū ſufficiētia virtutis. ſicut dicit co. ⁊ h̄ ſubaudiuit Hip. ꝑ ꝺcā in ꝑ li. ⁊ ex his X̄bis ꝑ3 rn̄ſio ad ꝑᵐ inſtātiā q̄ opponit̄ ꝑ Aui. ⁊ ad 2ᵐ p aliabatē. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ꝺ qn̄ aliabas dixit q̄ꝺ faciēda ē euacuatio donec mutet̄ ſan. de ſplēdido in rubeū. aut nigrū ipſe non dixit q̄ꝺ abſᵗ mutet̄ in nigrū ſ3 mutet̄ in ſan. declinantē ad nigrū. q̄ſi vellet ponere latitudinē in colore rubeo. ē. n. q̄dā vere rubeus ⁊ q̄dā rubeus nigreſcens ⁊ ſilr̄ dico de mutatione coloris in nigrum aut liuidū q̄: ambo reponunt̄ ſub nigro ſm̄ latitudinē aſſumpto. ¶ Ad id aūt q̄ꝺ dicebat̄ ꝙ aliqn̄ mutat̄ niger in rubeū. dico ꝙ iterdū poſſe eſt q̄ꝺ a̅pa ſit ita magnū ⁊ adeo cal3 q̄ꝺ ſan. niger extēdit̄ vſq3 ad locū fl̄omie. vn̄ ſi tūc fiat fl̄omia ex eodē latere. ſan. erit niger. ſ3 h̄ credo raro ꝯtingere. [Qui vtriq3 colores in ſanguinem accidūt.]. i. iſti duo colores. ſ. rubeus ſequēs ſplēdidus. ⁊ niger ſequēs rubeū ſunt colores accidētales ſan. ⁊ accidūt aduſtioni a̅patis. Co. ſic legat̄. [Orit̄ nāq3 ex vnaq̄q3 ea ꝑ vena cuius origo ē extra pectus cōicās ei ⁊ guydegi appo renti.] h̄ arbitror eē defectū ōberet. n. h̄ ponere originē. 4. guydegi. ſ. duarū iterioꝝ. ⁊ .2. exterioꝝ. [Dico ergo q̄ꝺ ei̅ q̄ꝺ colli̅t de ſan. in latere a̅pato.] h̄ ꝑ latus a̅patū intelligo nō ſolū locū ſingularē vbi eſt a̅pa. ſ3 loca ſibi vicina. [reliquū aūt q̄ꝺ remanet ex eo q̄ ē in oibus mēbris remanet ſimile adinuicē. ita vt accidat q̄ꝺ ſi ſit ſan. q̄ ē in toto corpore flaticus. op3 vt ſit ſan. q̄ ē in latere a̅pato rube̅ ⁊c̄.] In his verbis colli̅t q̄ꝺ ſan. q̄ ē in a̅pate ſemp ſit ꝓportionatus ſan. totius corpis. q̄ꝺ nō vi3 poſſe. poſſe. n. ē q̄ꝺ ſan. totius corpis ſit ſanguineus vel flaticus. ⁊ tn̄ pleureſis fiet de chola. na3 ſi fiat ple̅. ꝑꝑ dolorē vel ꝑꝑ calorē factū in paniculo pectoris ex aliq̄ cā ꝑmitiua. tūc dolor attrahet vel calor de ſan. m̄ām cholicā ad locū a̅pandu3. ꝓpea q̄: facili̅ currit chola q̄3 alius hu. q̄re tūc a̅pa erit cholicū ⁊ ſan. totius corporis. nō erit cholicus. ſ3 ſanguineus aut flegmaticus. ¶ Ad q̄ꝺ ꝺōm eſt ꝙ in pleureſi ꝯtingēte ꝑꝑ dolorē vel calorē factū a cā ꝑmitiua in ꝑnᵒ ſui plus fuit de chola q̄3 de alio hu. tn̄ in proceſſu currit ad mēbrū a̅patū hu. q̄ dn̄at̄ in corpe ꝑꝑ agitationē q̄ ſit in ſan. totius corpis. Jtē pleureſis non ꝯtingit frequēter ꝑꝑ dolo. vel calorē factū a cā ꝑmitiua. ſ3 ꝯtingit frequēter ꝑꝑ expulſione3 quā fecī nā agrauata a cacochimᵉ vel plec̄. [Color autē medius iter alterationē a colore rubeo ad colorē nigrū ē color rubeus clarus.] Sed ꝯ̄. color enim rubeus clarus. nō tenet meᵐ. inter colorē rubeū ⁊ nigrū imo t3 meᵐ inter colorē citrinū ⁊ rubeu3, ſic habet̄ in ꝑmo de criſi cap̄. de vrinis. ¶ Ad q̄ꝺ ꝺōm ē ꝙ arbitror eē h̄ lr̄a3 corruptā. credo aūt q̄ꝺ d3 ſic corrigi. color aūt medius iter alterationē a colore albo ad colorē nigrū. eſt color rubeus clarus ipſe nāq3 eſt in medio inter colorē albū ⁊ colorē nigrū. [Et qm̄ virtus fortaſſe ꝓhibet euacuare ⁊c̄.] h̄ cum virtute adiūgēda ē etas 9ᵒ ⁊ tp̄s. vt dic̄ aliab. li. 6. ꝺ cura pleureſis.

¶ Textus. XI.

¶ Porro ſi paſſio ſub diaphragmate fuerit: dolorq3 vſq3 ad furculas non aſcenderit: natura3 cum elleboro nigro vel fellichino lenias: oportet elleboro nigro daucū: vel ſiſileos: aut cyminum: ſiue aniſum: ſiue quodlibet aliud odoriferum. Fellichino autem aſam cōmiſceas: ꝙ ſi vtraq3 cōmiſceantur idem opus faciunt. Sed tamen ex elleboro nigro ſolutio ſit vtilior ⁊ ad criſi3 prouocandam efficacior. Jlla X̄o que ex fellichino eſt: ad diſſoluendum inflatiua3 ventoſitatem promptior eſt.

¶ Quod ſi egritudo fuerit ſub diaphragmate: ⁊ nō aſcēderit dolor vſq3 ad furculā: tūc oportebit vt leniat̄ nā aut potu ⁊ ellebori nigri: aut potu medicine q̄ noiat̄ fellichinū poſt q̄3 pmiſcueris elleboꝝ: aut cū ſemine dauci: aut cū ſiſileos: aut cū cymino: aut aniſo: aut alijs ex medicinis odoriferis. S3 cū medicina q̄ noiat̄ fellichinū aſam cōmiſcueris: ⁊ cū pmiſcueris iſta duo ēt erit operatio ſimilis. Sed quod ſoluit elleborus niger ē magis iuuatiuū ⁊ magis attractiuū criſis q̄3 illud q̄ꝺ ſoluit medicina que nominat̄ fellichinum: ſed fellichinum reſoluit ventoſitatē inflatiuā plus q̄3 elleborus niger.

¶ Comentum Galeni.

¶ Quod aūt experimētu3 ſignificet virtutes medicinarum ſolutiuarū: ⁊ humorē quē ſoluit vnaqueq3 earu3 iam ſciuiſti in libro meo de virtutibus medicinaꝝ ſimpliciū. Jn inuētione aūt cognitionis hor: in qua neceſſe ē ſoluere ex ipſis ad q̄ declinant humores q̄ vincunt ⁊ multiplicant̄ adminiſtratur ratiocinatio. Uerūtn̄ ſignificatio certitudinis

ꝙ teſtimoniū ſuper illud nō eſt niſi ab experimēto. Et Hip. quidē ſignificauit ſup virtutē medicinarū quas opꝫ nos in potu tribuere infirmis in hꝭ egritudinibus. ⁊ dixit de elleboro: ꝙ ſoluit res q̄ ſunt magis iuuatiue ad criſim: ⁊ dixit de medicina q̄ noīaƭ ſellicbinū: q̄ educit ventoſitatē inflatiuā. Et nos inuenimus ſermonē eius res q̄ ſunt magis iuuatiue ad criſim ſignificare apud eū res q̄ faciūt criſiꝫ egritudinis vehemēti⁹: ſicut ſi diceret qꝛ ſunt magis iuuatiue. ¶ Et qm̄ oēs medicīe ſolutiue ſunt nociue ſtomacho: ⁊ ꝓprie ori eius: cū ſit pluris ſenſus ꝓꝑ neruos q oriunƭ in eo: viſum eſt ei: qꝛ opꝫ vt ꝑmiſceanƭ cū medicina q̄dā medicine odorifere: vt non occurrat virtus medicinarū ſolutiuarū ori ſtōchi nuda ſimplex: preter ꝙ ꝑmiſceaƭ aliqd aliud. ¶ Deinde dixit: ⁊ qm̄ ꝑmiſces medicinaꝫ: q̄ noiaƭ ſellichbinū ⁊ ellicborū ſimul ē opatio eoꝝ ſilis: ⁊ vult ꝙ virtus vtrorūqꝫ eſt cōueniens ⁊ nō ē cōtraria vna eaꝝ alteri. qđ eſt: qꝛ corruptio ꝑmixtionis medicinarū ſolutiuarū non ē quādo vna eaꝝ ſoluit cholerā: verbi gratia: ⁊ altera flegma. qđ ē: qꝛ poſſē eſt vt euacuenƭ iſti duo humores ſimul in vna hora: ſed qm̄ vna earuꝫ ſoluit hora aduentus ſui ad corpus: ⁊ altera poſt ſpatiū longū a ſuſceptione ſua. ¶ Cūꝫ ergo bibiƭ medicina compoſita ex iſtis duabus medicinis ſimul eſt ſolutio inequalis agitatiua. Et ſignifico per ſermonem meū: inequalis agitatiua: qm̄ exiſtimamus ꝙ medicina iā deſcendit: ⁊ abſciſa eſt a ſolutione: ⁊ incipit poſt illud ſolutio ſcđa. qđ eſt: qꝛ de conſuetudine medicine que ſoluit hora qua aduenit corpori eſt vt egrediaƭ cū ea ēt aliqđ eius qđ ſoluit medicina altera. Cū ergo remanet ex illo humore quātitas parua ⁊ debilitaƭ virtus medicine: erit īceptio eius cū ſolutione humoris ꝯuenīētis ei tm̄. Termin⁹ ergo hore in qua ſoluit medicina q̄ nominaƭ ſellichbinuꝫ: eſt terminus hore in qua ſoluit elleborus: ⁊ de aptitudine eius ē cū illis ēt vt ſoluat humorē melācholicum ſicut elleborus. In hac autē hora manifeſtum eſt: qꝛ opꝫ vt ſis ſciens iſtas res ⁊ ſeruās eas: vſus aūt earū in eo q hꝫ pleureſiꝫ: nō opꝫ vt ſit in omni hora: ⁊ rememorare aphoriſmi in quo dixit Hip. ſermonē hūc. Neceſſe eſt in egritudinibus acutis raro vti medicina ſolutiua ī ꝑncipio eaꝝ: ⁊ qm̄ nō eſt egritudo infirmitas acuta tm̄ ſicut pleureſis: ſed eſt cū ea febris fortis valde. Opꝫ ergo vt caueas cautela vehemēti ab hoc vt des in potu medicinā ſolutiuaꝫ. Et vtere euacuatione ꝓprie per flobothomiā: ⁊ quāuis dolor iā peruenerit ad loca que ſunt ſub hypocūdrijs: iuuamentuꝫ enim quāuis ex ea ſit minus q̄ꝫ ſit ex ſolutione: verūtamē fiducia in ea ē vehementior: imo in euacuatione per flobothomiā nō cadit aliquid timoris: in ſolutione autēꝫ accidit timor multotiens: ⁊ ꝓprie cū non fuerit cognitor nature infirmi. Ex hominibus enim ſunt quos ſoluere difficile eſt natura: ⁊ ex eis ſunt quos ſoluit quātitas ꝑua medicine ſolutione multa: ⁊ opꝫ vt ſit quātitas quā das in potu de medicina cuꝫ menſura: cuius eſſe iā ſciuiſti ⁊ expertus fuiſti eā in pluribus hominibus ⁊ inueniſti eā ſoluere mēſurā equalem. Nā cū tu nō es ſciens naturam hominis cui in potu das medicinaꝫ. tunc tu es in timore ꝙ ſoluat euꝫ medicina pluſq̄ꝫ oporteat aut non ſoluat eū omnino: aut moueat naturam eius: ⁊ nō ꝯſequaƭ illud qđ neceſſariū eſt. Oēs ergo res iſte attrahūt ſuper infirmū q egritudinē hꝫ acutā nocumentū magnum valde: cuius rectificatio nō ē facilis: ſicut eſt facilitas eius in eo q non hꝫ febrem. Cū ergo nō eſt febris fortis: ⁊ tu es cognoſcens nām infirmi: tūc da ei in potu medicinam ſolutiuā: aut illā quā narrauit Hip. aut aliaꝫ ex reliquis medicinis ſolutiuis ⁊ ſimilibus: ⁊ vna illarum medicinarum eſt medicina quā de conſuetudine medicorum eſt nominare hieram: huius autēꝫ medicine compoſitio diuerſo modo fit. Verūtamen melior compoſitio ei qui ſolutiuam poteſt potare medicinam eſt illa in qua cadit elleborus: ⁊ nō cadit in ea ſcamonea.

No. circa cōpoſitiōe medicinarum.

¶ Textus. XII.

¶ His itaqꝫ factis poſt ſolutionē de ptiſana dandum eſt: minus quidē q̄ꝫ conſueuerat: ſed irreprehenſibilem expedit minuas quantitatem.

¶ De ptiſana ꝟo ordei opꝫ vt deƭ bibenti medicinam poſt q̄ꝫ bibit eam quātitas non diminuta ab eo: qđ de conſuetudine eius fuerit ſumere diminutionem cui ſit quantitas.

¶ Comentum Galeni.

¶ Oportet ēt vt ſtudiū impēdaƭ ori ſtomachi ne eueniat ei nocumētū ꝓꝑ potū medicinaꝝ ſolutiuarū: ⁊ ꝓprie qm̄ potat medicinā ille q hꝫ febrem: ⁊ vna qđē rerū que ꝯſeruaƭ os ſtomachi ne eueniat ei nocumētū eſt: vt non bibaƭ medicina ſimplex per ſe: preter ꝙ cōmiſceaƭ cuꝫ ea q̄dam res de quarū aptitudine eſt ſedare maliciā eius. qđ ē. Quia nā medicinarū ſolutiuarū eſt ꝯ̄ria nāe corporū q ipſe ſoluūt: ⁊ ſunt vtī permeātes ⁊ īterimētes ea. Nā ſicut qm̄ nos bibimus quātitatē paruā ex opio: ⁊ mādragora: ⁊ iuſquiamo ⁊ alijs ēt medicinis ſilibus eis: quarū virtus ⁊ ſubſtantia ſunt cōtrarie corporibus ⁊ ꝑimentes ea iuuamur per illud iuuamēto magno: ſimiliter medicine ſolutiue iuuant nos quāuis ſint ꝯ̄rie noſtre nature: verūtamē nos ſumimus ex eis quātitatē paruā. ⁊ vtimur ea q̄rendo iuuamētū. Sicut ergo nos in hora iuuamenti cū in potu damus medicinam ſolutiuā ꝑmiſcemus cū ea q̄daꝫ ſemina odorifera: ⁊ vt ſedeƭ per illud malitia medicine: ⁊ non prohibeāt ipſaꝫ ab operatione ſua: ⁊ cū virtutes earū ſint ſubtiliatiue: ⁊ īciſiue humorū groſſorū aperitiue viarū per quas fit ſolutio: ſimiliter ēt ſit iuuamentū poſt potū medicine ſolutiue per vſuꝫ aliquātulū de ptiſana ordei. qđ eſt: qꝛ medicina ſolutiua propter peruicietatē ſui figiƭ in concauitate ſtomachi: verūtamen in tranſitu ſuo per meri ⁊ partes ſuperiores ſtomachi non ſolū recipiūt ea loca in tranſitu iſto per ipſa qualitatē: imo adheret eis aliqđ ex ſubſtātia eius ⁊ nocet eis nocumento magno. Nā non ſit potus aque ordei iuuatiuus poſt ſuſceptionem medicine: niſi qm̄ de nā eius eſt vt abſtergat ⁊ attrahat inferius totū, qđ retentū eſt de medicina in tranſitu ſuo per illa loca: ⁊ temperet ⁊ reſoluat quantitateꝫ ⁊ qualitatē q̄ retēta eſt in eis. Propter has ergo res ꝓcepit Hip. dare in potu aliquid de aqua ordei poſt acceptionē medicine ſolutiue. At ꝟo quando ſolutionis eſt prima inceptio non videtur ei vt in potu detur aliquid de aqua ordei: qm̄ timet ⁊ cauet vt deſtruatur operatio medicine ſolutiue: ⁊ ēt propter illud dixit.

¶ Textus. XIII.

¶ Tempore enim ſolutionis nullum ius conuenit propinari: ſolutione ꝟo ceſſante: primuꝫ quidem de ptiſana minus ſumere q̄ꝫ cōſueuit dandū eſt: deinde ꝟo ſemp aſcendēdo vſqꝫ dū plus detur ſi dolor quieuerit: neqꝫ quodlibet aliud contrarium occurrens obſtiterit.

¶ Quoniam opꝫ in hora ſolutionis ne in potu detur aliquid ſorbitiōis: cūqꝫ ceſſat ſolutio: da de aqua ordei ad ſorbendū quātitatē minoreꝫ ea ſm̄ quā cucurrit cōſuetudo eius vt biberēt eā: deinde fiat aſcenſio poſt illud ſemp ad dāduꝫ in potu quantitatē multā: ſi dolor iā quieuerit: ⁊ non prohibet aliquid aliud ab illo.

¶ Comentum Galeni.

¶ Inuenimus Hip. dicere de eſſe harum reruꝫ ꝯ̄ꝫ eius qđ docent multi medicorū in hoc nr̄o tp̄e. qđ eſt: qꝛ medici in

hoc nr̄o tp̄e qn̄ ſoluūt infirmū: cibāt eū poſt illud cibo mul to. Hip. ẏo p̄cipit vt dent̄ bibēti medicinā poſt mūdificatio nē de aqua ordei minor quātitas. qḋ eſt: q2 virtus corporis qḋ iā ſolutū eſt qn̄ ſuperat̄ ⁊ debilitat̄ per ſolutionē: nō eſt ei poſſe tolerare cibū ⁊ bn̄ digerere ipſuꝫ niſi ſit paucus val de: opꝫ. n. vt ſit illud qḋ ſumit potator medicīe de aqua or dei poſt exitū eius ex ea in die p̄mo cū mēſura quā digere re poſſit: deinde addat̄ in illa poſt paulatiꝫ ſi dolor iā quie uerit ⁊ nō p̄hibet ide aliqḋ aliud: r̄ō aūt doloris manifeſtū eſt: ſermonē aūt eius: nō p̄hibet ab illo aliqḋ aliud: opꝫ vt intelligas ſm̄ aphoriſmos quoꝝ rememoratio p̄ceſſit: vbi enūciauit Hip. horā in q̄ opꝫ regē illū q hꝫ egritudinē acu tā abſqꝫ aq̄ ordei: ⁊ ſūma illi⁹ ē: q2 opꝫ ne ſumat ſorbitionē qn̄ ſperat q̄ fiat criſis anq̄ꝫ necē ſit īfirmo ſumere eā: aut qn̄ in hūore retēto in loco apoſtematoꝫ nō ē aliqḋ maturitatis.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ In p̄cedēti p̄te docuit Hip. curare pleureſiꝫ p̄ flobotomiā in p̄ſ. ẏo p̄ far^{as}. ⁊ diuidit̄ hec p̄s. in. 2. p̄tes in q̄rū p̄^{a} q̄ du rat vſqꝫ. ⟦ his aūt poſt ſolōnē. ⟧ p̄ter. de regimine obſeruā do in aſſumptiōe far^{e}. in illa ẏo. 2. determi. de obſeruādo. poſt aſſumptionē far^{e}. p̄^{a} ẏo p̄s diuidit̄ in. 3. i q̄rū p̄^{a}. q̄ du rat vſqꝫ. ⟦ elīo nigro. ⟧ oſtēdit quo ſig̃ exiſtente oꝫ dari far^{a} ⁊ q̄ far^{a} debeat dari. in illa ẏo. 2. oſ̄dit q̄liter ⁊ cū qb⁹ me^{is} ſit reprimēda mali^{a} far^{e}. vſqꝫ. ⟦ que qdē vtracqꝫ. ⟧ ibi ẏo q2 duas me^{as} poſuerat. ponit cōparationē iter eas ⁊ ꝯuenien tiā ⁊ dn̄iaꝫ. p̄s aūt in q̄ deter. de regimine obſeruando poſt aſſumptionē far^{e} diuidit̄ in. 3. in q̄rū p̄^{a}. q̄ durat vſqꝫ. ⟦ tpe cniꝫ ſolōnis. ⟧ agit auc. de regimie obſeruādo poſt aſſūptio nē me^{e} anq̄ꝫ ſoluat. ibi agit de regimine obſeruādo poſtq̄ꝫ me^{a} icepit ſoluere. vſqꝫ. ⟦ ſolōne ẏo ceſſante. ⟧ ibi agit ḋ re gimine obſeruādo poſtq̄ꝫ me^{a} ceſſauit a ſolōne. ſunt ḡ. 6. p̄ ticule in p̄ſenti co. ℂ De q̄rū p̄^{a} dicit qḋ ſi paſſio fuerit ſub diafragmate. ⁊ nō aſcēderit do^{r} vſqꝫ ad ſpatulas. tunc opꝫ ſoluē vētrē cū elīo ni. vł fellichino. ⁊ h̄ de p̄^{a} p̄te. ℂ De 2^{a} di cit q̄ cū elīo ni. ad eius mali^{as} remouēdā. opꝫ miſcē daucū vel ſiſeleos vel ciminū vel aniſiꝫ. vel qḋcūqꝫ aliud odoriſe rū. Cū felichino ẏo opꝫ nos miſcē aſam. ⁊ h̄ de 2^{a} p̄. ℂ De 3^{a} dic̄ qḋ iſte due me^{e}. ſ. elīo ni. ⁊ felichinū. ꝯcidāt ⁊ differūt ꝯcidūt qdē qn̄ idē opus p̄ficiūt. differūt qn̄ ſolō fcā p̄ elīm ni. ē vtilior ⁊ efficatior ad p̄uocādū criſiꝫ. ſꝫ ſolō fcā cū fe lic^{o} ē vtilior ad diſſoluēdā vētoſitatē ⁊ h̄ de 3^{a}. ℂ De 4^{a} ẏo dicit qḋ poſtq̄ꝫ pleureticus aſſumpſerit me^{am} dādū eſt ei de pti^{a}. in minori q̄ti^{te} q̄ꝫ eger ſumē ꝯſueuerit: ſꝫ illa dimi nutio oꝫ eē irrep̄heſibilis. ⁊ h̄ de 4^{a}. ℂ De 5^{a} dic̄ qḋ poſtq̄ꝫ me^{a} icepit ſolue. vſqꝫ ad p̄fectā ſolōnē nō debemus ꝓpina re aliqḋ ius. ⁊ h̄ de 5^{a}. ℂ De 6^{a} dicit qḋ poſtq̄ꝫ me^{a} ceſſauit a ſolōne dēm⁹ a p̄n^{o} afferre minorē q̄ꝫtitatē pti^{e} illa quā ſu mere ꝯſueuit an̄ ſolōnē. in p̄ceſſu ẏo opꝫ augē quātitatem pti^{e}. cū his cōdictionibus. ſ. ſi do^{r} quieuerit ⁊ nō occurrerit aliqḋ ꝯ̄riū acciſis qḋ pti^{e} p̄hibeat dationē ⁊ h̄ ē qḋ dicit. te. alterius trā. icip. ibi. ⟦ qḋ ſi egritudo fuerit. ⟧ ⁊ eī⁹ co. icip. ibi. ⟦ qḋ aūt expi^{m} ſignificet. ⟧ i quo ſic p̄cedit. nā p̄ aſſignat dn̄iaꝫ iter viā cognoſcēdi v̄tutē medicinaꝝ ſolutiuaꝝ. ⁊ viaꝫ cognoſcēdi horam in q̄ opꝫ euāre hu. p̄ loca ad q̄ declinant ⁊ in h̄ exponit p̄^{m}. §. ⁊ h̄ fac̄ vſqꝫ. ⟦ ⁊ Hip. qdē ſignificauit. ⟧ in illa ẏo p̄te exponit illā p̄tem. ⟦ ſꝫ nī ex elīo nigro ſolō. ⟧ vſqꝫ. ⟦ ⁊ qn̄ oēs me^{e} ſolutiue. ⟧ in illa p̄te exponit h̄ qḋ di xit ibi. ⟦ elīoni. daucū ⁊c̄. ⟧ ⁊ h̄ vſqꝫ. ⟦ deinde dixit. ⟧ in illa p̄te exponit qḋ dixerat. ⟦ q̄ qdeꝫ vtracqꝫ ſi cōmiſceant̄. ⟧ ⁊ h̄ vſqꝫ. ⟦ vſus āt eaꝝ. ⟧ in illa p̄. modificat cañ. Hip. ſunt ergo 3. p̄ in p̄ſ. co. ℂ De quarū p̄^{a} dicit qḋ diuerſa eſt via cogno ſcēdi v̄tutē medicinaꝝ ſolutiuaꝝ ⁊ via cognoſcēdi horā in qua ḋbem⁹ euacuare hu. habūdātes p̄ regionē ad quā de clināt. nā via cognoſcēdi v̄tutē medicinarū ſolutiuaꝝ hētur p̄ ſolā expi^{as} qr̄. n. aliq̄ me^{a} ſit purgatiua. ⁊ q̄ ſit purgatiua chole vł flegmatꝭ vel meli^{e}. nō poſſum⁹ ſcire p̄ rōnē: ſꝫ p̄ ſolā expi^{as} cognoſcimus: ſꝫ via cognoſcēdi horā in qua opꝫ nos

facere flobotomiā in pleureſi de baſilica. ⁊ horā in q̄ debe mus dare me^{as} ſolutiuā vētris cognoſcimus p̄ rōnē ⁊ ꝯfir mat̄ p̄ expiētiā ſequētē cū ſuo iuuamēto rōnē. ⁊ h̄ de p̄ma. ℂ De 2^{a} ẏo p̄ ſniat dictū Hip. vſqꝫ. ⟦ ⁊ nos iuenimus. ⟧ ibi exponit hāc dictionē. ſ. ⟦ iuuatiue. ⟧ p̄lanū aūt eſt. ℂ De 2^{a} dicit qḋ qn̄ dic̄ Hip. qḋ elīs ē magis iuuatiuus ad faciēdaꝫ criſiꝫ. ipſe itellexit res q̄ vehemētius faciūt criſiꝫ. ⁊ h̄ de 2^{a}. ℂ De 3^{a} ẏo dic̄ qḋ cā p̄p̄ quā oꝫ miſcē cū iſtis me^{is} ſolutiuiſ aliq̄ odorifera. ē p̄p̄ea qḋ nō ledāt os ſtomachi ſi tāgerent ipſuꝫ ſine mixtura eoꝝ rep̄mēte mali^{am}. ē. n. os ſtōachi val de ſen^{le} p̄p̄ multitudinē neruoꝝ q ſunt in eo p̄p̄ qḋ maxime ledit̄ a mali^{a} me^{e} nudetāgētis ipſuꝫ. ⁊ h̄ de 3^{a}. ℂ De 4^{a} di cit qḋ elīs ⁊ fellichinū bn̄ poſſūt adinuicem cōmiſceri qn̄ eūdē hu. euacuāt ambo. ſ. meli^{as} ⁊ in eodē tp̄e. ℣ Et h̄ no. qḋ in mixtura medicinaꝝ maxie vtilis eſt qḋ ipſe eodē tp̄e euent. qḋ aūt eūdē hu. eū ent. nō ē ita vtile. nā bene poſſunt ſimul miſceri me^{e} purgātes cholaꝫ ⁊ fla. dūmō ꝯueniāt in tp̄e ſolōnis. nā diſconuenientia in tp̄e ſoluēdi facit ſolōnem agitatiuā. ⁊ inequalē. nā me^{a} q̄ p̄us euāt euando ꝓpriū hu. euāt ēt ḋ hu. quē oꝫ euacuare me^{a} alia. ⁊ ex h̄ ſequunt̄ duo nocu^{a}. quoꝝ p̄^{m} ē qn̄ putamus qḋ vtraqꝫ me^{a} tūc ſit ope rata cū videamus vtrūqꝫ hu. euāri. ⁊ tn̄ ad h̄ 2^{a} me^{a} nō ē ope rata. Aliud ē nocu^{m}: q2 2^{a} me^{a} debilitat̄ p̄ p̄mā. q2 aliqua p̄ ei⁹ educit̄ cū ſolōne p̄^{e} qn̄ euābat hu. 2^{e} ꝓpriū. q̄re nō po terit ſoluē hu. ꝓpriū remanētē cōplete. ⁊ h̄ talis ſolō appel lat̄ incq̄lis agitatiua. ⁊ h̄ de 4^{a}. ℂ De 5^{a} dicit qḋ lꝫ Hip. di xerit q̄ nos debeam⁹ in pleureſi deſcēdēte dolore ſub dia fragmate: vti far^{a}. h̄ tn̄ nō ē vſe eligēdū p̄p̄ durationē far^{e}. fallit. n. in duob⁹ caſib⁹. quoꝝ p̄m⁹ eſt qn̄ cū pleureſi ē for tis fe. ſcḋs ē qn̄ nos nō cognoſcimus p̄ expiētiaꝫ nām hoīs cui ḋbem⁹ dare me^{as}. nā qdā hoīes ſoluunt̄ p̄ aliquā me^{as} min⁹. qdam parū ⁊ qdam nihil. qn̄ ẏo fe. nō ē fortis ⁊ nos cognoſcimus ꝓcerto nām hoīs q̄liter ſe habeat ad ſolōnē vētris p̄ me^{as}. tūc eligēdū ē dare ple^{o} me^{as} quā Hip. dixit aut aliq̄ꝫ aliā ſimilē q̄ꝫ facere flobotomiā. ⁊ h̄ attēdēdū qḋ illa alia me^{a} q̄ oꝫ dari ē hiera q̄ diuerſimode cōponit̄. q̄dā enim ſit ſolutiua p̄ ſcam. ⁊ h̄ ē peior. ⁊ q̄dā p̄ elīm ⁊ h̄ ē me lior. lit^{a} ſic legat̄. ⟦ porro ſi paſſio ſub diafragmate fuerit. ⟧ Sꝫ ꝯ̄ pleureſis. n. nūq̄ꝫ fit ſub diafragmate. ſꝫ fit in pānicu lo tegēte coſtas. ſm̄ qḋ. G. poſuit in co. p̄ce^{tis} cap̄. ℂ Ad qḋ dōm ē q̄ Hip. in h̄ loco nō itellexit p̄ paſſionē egritudinē q̄ eſt pleureſis: ſꝫ itelligit acc^{a} ipſius q̄ ſunt grauitas ⁊ do^{r} q̄ ſūt ſub diafragmate. p̄ cōpaſſionē. ⁊ h̄ exp̄ſſe dicit co. illo §. ⟦ vſus aūt earū. ⟧ nec obſtat huic expōni alia trā. dicēs. ⟦ q̄ ſi egritudo fuerit ſub diafragmate. ⟧ ponit. n. ibi in p̄ pōe egritudinē. p̄ acc^{te} ipſius. Sꝫ de iſto ſigno q̄runt̄ duo. quorum p̄^{m} eſt de g̃none. ⁊ ſcḋm ē de ſignificatione ipſius. ℂ De p̄mo ſic agit̄. ponat̄. n. qḋ apa fiat in pāniculo tegē te. 5. coſtā. q̄rit̄ mō nūqḋ do^{r} aſcēdat ad furculas vel ḋſcē dat ſub hipocō. ⁊ vī p̄ qḋ do^{r} debeat deſcēdere ad hipocō. per verificationē. G. p̄ anorbo^{as} poſitā in p̄ce^{t} cap̄. dixit. n. qḋ qn̄ pleureſis ſit in. 4. coſtis ſup̄ioꝛib⁹. tūc dolor aſcēdit ⁊ debet̄ flobotomia ⁊ qn̄ in. 8. inferioꝛib⁹. tūc do^{r} deſcēdit ⁊ debet̄ ſolō vētris. ſꝫ pleureſis q̄ ſit in 5^{a} coſta ꝓpinquior eſt furcule q̄ꝫ hipocō. ergo apa ſcm̄ ibidē faciet dolorē aſcē dētē. ℂ Ad hāc q̄ōnē. dico qḋ arbitror iſtū aſcēſuꝫ ⁊ deſcē ſum doloꝛi in pleureſi aliqn̄ inueniri ſimplices. ⁊ aliqn̄ cō mixtos. ſm̄ ꝓpinq̄tatē ⁊ lōginq̄tatē loci apati ad ipſaꝫ fur culā ⁊ ad hipocō. nā qn̄ eſt valde iferius. tūc dolor tn̄ de ſcēdit. ⁊ qn̄ eſt valde ſuperius. tūc do^{r} tm̄ aſcēdit. qn̄ ẏo eēt in loco me^{o} tūc fieret cōpō. ℂ Ꝗ. cū pleureſis nō ſolū fiat in panniculo tegēte coſtas. ſꝫ in diafragmate. ſicut dicitur 3° cañ. fe. 10^{a} de pleureſi. q̄rit̄ vtrū in pleureſi q̄ fit in diafrag mate do^{r}. aſcēdat tm̄ ad furculā. an ḋſcēdat tm̄ ad hipocō. an. aliqn̄ deſcēdat. aliqn̄ aſcendat ⁊ arguit̄ qḋ aliquando deſcēdat aliquādo aſcendat. auc. Iſaac de fe. lib. 10° cap̄. ḋ pleure. ingr. n. qḋ ſi do^{r} lateris vſqꝫ ad furculas aſcenderit

ſignat apa eē in ſupiori pte diaf. Si vero deſcenderit vſq ad hipocō. mōſtrat apa iferiꝰ eē. ¶ P. arguit qd aſcēdat tm̄. q apa calīm qd fit in gibbo epis facit dolorē aſcendentem vſq ad furculas. ſicut dicitur 3° can. fen 20ª de calo apate epis. ergo multo magis ſi fiat in ipſo diafragmate apa. ⁊ qd tm̄ deſcēdat. arguit p̄zqz Auic. ponēdo ſigna pleureſis. que fit in diafragmate ponit vnū ſignū dolorem in oſſibus pectoris ⁊ nō pōit aſcēſuz doloris ad furculā. itelligit ḡ qd dor tm̄ deſcēdat. ¶ P. S. in 1° regis dicit qd qñ pleureſis eſt in. 8. coſtis iferiorib. dolor deſcēdit. Cū ḡ diaf. ſit. ſ. coſtas. eqz in ꝯſinio oiuz coſtaꝝ. multo magis dz deſcēdere qñ pleureſis fiet in eo. ¶ Ad hāc qōnē dōm ē q pleureſis pt fieri in duabꝰ ptibus diafragmatis. ſ. in pte ſupiore q̄ cōtinuat cuz oſſibus thoracis. apud coſtas cōpletas. ⁊ pt fieri in inferiori pte eius. ſ. in pte q̄ ꝯtinuat cū coſtis diminutis vſq ad dorſuz. cōparando ḡ adinuicē iſtas duas pleureſes factas in diafragmate. bñ poſſumꝰ dīe qd in eis aliqñ dor aſcēdēs ꝯtingat v̄ſus furculas. ⁊ aliqñ deſcēdēs v̄ſus hipocō. qz qñ fit in pte ſupiori ē dor apud oſſa thoracis. ſic dicitur 3° can. de ſignis pleureſis. ⁊ talis dolor. reſpectu doloris iferioris. dī aſcēdere v̄ſus furculas. ſz ſi nos velimus cōparare dolorē q fit in pleureſi fcā in diafragmate. ad dolorē q fit in pleureſi fcā in. 4. coſtis ſupiorib nūqz in pleureſi fcā in diaf. dicit dor aſcēdere ad ſpatulas. cuius rō eſt qz pāniculus regēs. 4. coſtas ſupiores vicinior ē furcule q̄z diafragmati. ⁊ ex h pz rñſio ad argu. qd pbabat tm̄ aſcendere. ⁊ ad argumentū qd probabat tm̄ aſcendere propterea qz in apoſtemate epis fiebat dolor in furcula. reſpondeo q dolor qui fit apud furculam in apoſtemate epis propter tractionē furcule ad iferiora. nō eſt vl'e ſignum. ſicut Auic. ponit de ſignis apatis epis. nec ēt ē fortis dor. nū. n. ē pp inclinationē mãe ad ſupiora. quēadmodū ē qñ apa eſt apud 4. coſtas ſupiores. ſz eſt pp quandā tractionē furcule. ⁊ hūc dolorem bene ꝯcedo fieri in pleureſi fcā in pte ſupiori diaf. qñ eſt magna. ¶ De 2° aūt. ſ. de ſignificatiōe talis ſigni ſic agit. videt. n. q deſcēſus doloris nō ſignificet ſup indigētiā farª. poſſe nāqz ē q i pāniculo regēte. 4. coſtas iferiores ⁊ in ipſo diafragmate fiat apa ſanguineū cū plenitudie corporis totius. in tali. n. caſu nō cōperit farª. ¶ P. ponamus pleureſiz fieri in iſtis locis inferiorib ex fluxu reumatico ſicut ſepiſſime ꝯtingit. ⁊ maxie a capite. ſic ponit Iſaac in pal'. lib. ⁊ cap. tūc planū ē q ille fluxus cāt a mēbro trahēte. aut a mēbro mittēte. aut a latitudie viaꝝ. mēbrū autē trahēs aut trahit doloroſuz. aut calefactoriū. ſic dī 13° tertie. diſtin. pª cap. 3° dor aūt ⁊ calor magis trahūt mām cholericā quā melicā. Si vero fluxus fiet pp mēbrū mittēs. mittet vtiqz mēbꝝ illud. humorē a quo grauat. quātitate q̄liꝰ vel vtraqz. q̄re vī q aliqñ cōpetat flobotomia. aliqñ farª. ⁊ farª aliqñ purgatiua chole. aliqñ melie aliqñ flegmatis. ¶ P. poſſe ē q in iſtis locis fiat apa cholicū cū plenitudie totius corpis. q̄re nō cōperet meª q̄ purget meliam ſz q̄ purget cholam. ¶ Ad hanc qōnē dōm qd 2r variat dolor p̄nes loca. vno qdē mō p eſſentiā mãe i loco doloris. alio mō per cōpaſſionē. p eſſentiā qdē mãe. variat dor. qz qñ mā ſituat in diuerſis locis facit diuerſos dolores ſm diuerſa loca. p cōpaſſionē vero variat dor. dr vno mō rōne mãe declinātis v̄ſus aliquē locū ſic pz in pleureſi qñ fit in. 4. coſtis ſupiorib qñ aliq̄ ps mãe tendit v̄ſus furculā ⁊ v̄ſus brachiū. ⁊ fac ibidē dolorem. ⁊ qñ ē in coſtis iferiorib aliq̄ ps mãe tēdit v̄ſus hipocō. ⁊ fac dolorē. Cā vero pp quā mā ab initio petiuit ſupiora fuit leuitas eiꝰ. ⁊ cā pp quā petiuit iferiora fuit grauitas eius. ⁊ ſic grauitas mãe ꝯiūcta cū loco inferiori in quo ſituata eſt. fac dolorē ſub hipocō. ⁊ leuitas mãe ꝯiūcta cū loco ſupiori fac aſcēdere dolorē ad ptes ſupiores. ⁊ hac de cā qñ dor deſcendit ſub hipocō. debet meª ſolutiua vētris ſoluēs huªª peccātes. ⁊ qñ dor aſcendit ad partes ſupiores debet flobotomie baſ. ¶ Sz forte dices ſi mā ſit cholica. ⁊ aſcēdit ad ptes ſupiores. tūc vī q debeat prouocatio vomitus cū colagogo. Cui dōm ē qd ſine duꝰ. h eſt verꝝ ꝯſiderādo hu. cholicuz rōne ſue ſpēi ⁊ ſui motus. Sz qz in hac egritudine ledunt mēbra ſpūalia. ⁊ i vomitu mēbra ſpūalia laborāt ⁊ ledunt: idō pp ſitū talis apatis non cōpetit colagogū vomitiuū: ſz ſolum flobotomia baſilice. alio mō variat dor p cōpaſſionē pp aliquē tractū mēbri cōpatiētis ſic dicimus q in apate epis trahit furcula ad iferius. ⁊ fit in ea dor. ⁊ h ēt mō ꝯtingit dor in ſupiorib apud furculā qñ pleureſis ē i diaf. in ſupiori pte eius. ⁊ talis dor qui fit p iſtā cōpaſſionē nō ſignificat faciēdā eē euōnē ꝑportionalez mēbris cōpaſſis. nā qñ dolet furcula pp apa epis. nō opz pp h euāre p ptē ſupiorē. qz mā non declinat ad ptes illas. ſz qñ dor fit p cōpaſſionē ex aliq̄ iclinatiōe mãe v̄ſus mēbrū copaſſum. tūc dz fieri euo p locū ꝑportionalez loco cōpaſſo. eo qz mā pſeipſaz iclinat ad locū illū. ⁊ ex hac diſtin. pz veritas qōnis. ⁊ ſolō obiectoꝝ. nām. ſ. vētrē. fellichinū. i. portulacā agreſtē vt dicit ſerap. de cura pleureſis elbni. daucū. ⁊ cū iſta. 4. daucus ſiſeleos. ciminū. ⁊ aniſuz. hūt cōpoſitā v̄tutē. ſ. ex v̄tute ꝑparatiua meª ad euādū ⁊ ex v̄tute repmēte maliāz meª. nā in eo qd icidūt ⁊ ſubtiliāt ⁊ vias apiūt dūr digeſtiue. qñ faciūt māz obediētē euōni. i eo vero q ſunt odorifere repmūt maliam meª venenoſaz. qñ ꝯfortant ſpm ⁊ calorē innatū. cū qbus nā reſiſtit maliª meª. ⁊ h dicent in co. ſequētis. §. ⌊fellichino aūt aſam cōmiſcēs. ⌉p aſam intelligas herbā illā q̄ dī aſa odorifera. ſz h q̄rit q̄re diuerſificauit mixturā medicinaꝝ cū elbo ⁊ mixturā medicinarū cū fellichino. Cui vī mihi dōm qd cum elbo miſcuit meªs in qbus erat v̄tus diſſolutiua vētoſitatis valde fortis ſz cū fellichino miſcuit aſam odoriferā q̄ nō erat ita fortis in reſoluēdo vētoſitatē ſic ille alie meª. qz nō idigebat fellichinū mixtiōe medicinaꝝ diſſoluētiū vētoſitatē ſic elbo cuz ipſiz ſit de ſe diſſolutiuū vētoſitatis. Indigebat autez meª odorifera. vt reprimeret ſua maliª h aūt faciebat aſa odorifera. ⌈ q̄ qdē vtraqz ſi cōmiſceant idē opus pficiūt. ⌋ i. euādē hu. ⁊ eodē tpe euant. ⌈ Sed h q̄rit de illa mixtura. q̄ ſit neceſſitas miſcēdi. ⁊ vī qd nulla. nā cū euādē hu. ⁊ eodē tpe euacuēt. nulla vī vtilitas in eorū pmixtiōe. ſz potiꝰ nocuª. nā ſi v̄tus elbi dupla ē ad virtutē fellichini. medietas eiꝰ tm̄ faciet quātū duplū de fellichino. ¶ Ad hāc qōnē dōm ē q qñ iſte meª ſufficiēter habēt. ⁊ meª q̄ debent miſceri cū eis ſiſr ſufficiēter habēt: nullā credo eē vtilitatē i eaꝝ pmixtione. qz qd pōt fieri p vnū ſufficiēter. vitioſuz ē facē p plā. ſed qñ nō haberent ſufficiēter meª repmētes maliāz earū. tunc vtiqz vtilitas ē i cōmixtiōe. ⌈ ſz tm̄ ex elbo ni. ſolō ſit vtilior. ⌋ h malor vtilitas pōt in duobus cōſiſtere. vel qz potētior eſt in euando. vel qz purius euāt hu. melicū. ita qd nō cōmiſceat cū eo alios hu. q̄ mixtura vtilitatez ſolōnis minuit. ⌈ ⁊ ad criſim ꝑuocādā efficatior. ⌉ h p criſim intellige euationem creticā quā factura ē nā poſt ſolōnē. nā hu. melicus in maiori quātitate. ⁊ puriꝰ euāt. tūc nā ſit potētior ſup reſiduo expellēdo. ⌈ ad iſlatiuā vētoſitatē potior diſſoluēdā. ⌋ valdē nāqz ē vtile in hac egritudine diſſolō vētoſitatis. qz ex hu. melico. in h apate choartato. multa gñat vētoſitas q̄ dolorē augmētat ⁊ nām in digerēdo iuuat. ⌊ Ita co. ſic legat. in inuētiōe aūt cognitionis hore. ⌋ h no. qd duplex eſt hora in qua declinant hu. multiplicati. ſ. ſm hoªª. ⁊ nālis. ſm hoªª. quidē eſt qñ hu. graues iclinant ſurſuz cū eoꝝ nā ſit deſcēdere deorſuz. ⁊ qñ eēt inclinatio eoꝝ verſus mēbra nobiliora. Inclinatio vero nālis ē qñ hu. inclinant ad loca. ad que ſua nālis q̄litas pducit q̄ loca ſunt minus nobilia. puta qñ hu. grauis. petit loca inferiora minus nobilia. tunc. n. meª ⁊ nā facilius euāt ⁊ cū miori nocuª. vt habet ex illo aph. ⌈ vnicuiqz nā rep. ⁊c. ⌋ Ie ex eius co. ⌈ admiſtrat rōcinatio. ⌉ Sed q̄rit q̄ ſit illa rōcinatio. ¶ Ad qd dic q qñ hu. ex ſua ꝑpria q̄litate ⁊ motu nãe ad aliquā ptē ꝯclināt. tūc facilior eſt eoꝝ euacuatio. ⁊ qñ ſit eꝯ. tūc difficilior. nō eſt enim ab

expiꝰ. Jcā huius eſt qꝛ oīum q̄ ğo cogitauit. opꝫ experiētiā; hic iudicē: vt dicit̄ 6ͦ de re. ſa. ⁊ in illo aphō. [vbi cibꝰ intrat pter nām.] [⁊ qm̄ oēs meͤ ſolutiue ſunt nociue ſtō. ⁊ ꝑ/ p̄rie ori eius. Jd intellige de meͥs euacuātibꝰ p ſoꝛꝫ ſpecifi/ cā ⁊ h̄ nō eſt vez vlr. ſꝫ vt multū. aloes. n. ſtō nō nocet: ſꝫ ꝑ/ deſt multū. ſic dicit ſerapio. in antidota. ⁊ Auic. ⁊ Meſ. ⁊ oēs auc. loquētes de aloe. [ꝑꝑ neruos q oriunt̄ in eo.] Jos enim ſtōchi ꝑꝑ mītā ſui ſenſibilitatē. magis ſentit acuitatē; meͤ ⁊ eius venenoſitatē q̄ꝫ reliqua ps ſtōchi. [qđ eſt qꝛ coꝛ ruptio ꝑmixtionis meꝫ.] ℭ Sꝫ circa h̄ q̄runt̄ duo. quoꝝ p̄ᵐ eſt qꝛ vꝫ ꝙ cōpō meͤ cōpoſite ex meͥs purgātibꝰ ſimul ꝯ̄trios hu. ſit ineqūliter agitatiua. ⁊ 2ᵐ ē ꝙ cōpō meͤ ex meͥs purgātibus diuerſos hu. in diuerſo tꝑe non ſit equalr agi/ tatiua: ſꝫ ſit incolumis. p̄ᵐ autē ſic ꝓbat̄. ponat̄ enim qđ ſit aliqua meͣ cōpoſita q̄ purget ſimul cholā; ⁊ meliam. tunc purgat̄ hu. grauis ⁊ leuis ꝑ eādē regionē ſimul. ⁊ vnus il/ loꝝ hu. facile purgabat̄ ꝑ regionē inferiorē. ⁊ difficile per ſupiorē. ⁊ alter eꝫ. ſicut colli̇r ex illo aph. [gracilles ⁊ facile vomētes.] ⁊ ex illo. [medicos ꝟo īfirmus.] Jq̄re eſt ibi q̄dā repugnātia ex qua fiet ſolo ineqūlis agitatiua. 2ᵐ ꝟo q̄ſitū ſic ꝓbat̄. ponat̄. n. ꝙ ſit aliq̄ meͣ cōpoſita ex tali meͣ q̄ ci/ to purget cholā;. ⁊ poſtea meliā;. puta qꝛ ſit compoſita ex ſcam. ⁊ thimo ⁊ epithio. talis inq̄ꝫ eūo vꝫ ordinata. ⁊ ſic erit incolumis. ⁊ h̄ ꝓbat̄ ꝑ eūonē nāle. nā qm̄ nā eūat p̄ cholā;. poſtea meliam talis ē ordinata ⁊ bona eūo. ſic colli̇r ex illo aphō. [in vētris fluxibꝰ mutatiōes ⁊c̄.] ℭ Ad p̄ᵐ dōm qđ purgatio duoꝝ hu: ſ. leuis ⁊ grauis ꝑ eādē regionē ſil. dif/ ficilioꝛ ē nāe q̄ꝫ purgatio illiꝰ hu. tm̄ ꝑ regionē adꝙ̄ dcli/ nat. ⁊ quātū ad h̄. p̄ᵃ ſolo pōt dici agitatiua reſpectu 2ᵉ. ſed poſtq̄ꝫ necᵐ ē duos hu. purgare ſil. ⁊ nō poſſumꝰ expecta/ re: vt purgemus eos ſeꝑatim ⁊ diſtincte ꝑꝑ eoꝝ maliā;. vl ꝑpter eoꝝ vicinitatē. vel mixturā adinuicē. ⁊ ſocietas meͤ ⁊ nāe. pōt illis ꝯ̄ſiari ſimul. dꝫ vtilis purgatio. q̄uis ſit dif/ ficilioꝛ purgatiōe q̄ purgaret vnūquēq̄ꝫ ꝑ ſe. ſi poſſe foret. ⁊ hꝰ eſt eūo meͤ cōpoſite q̄ purgat duos hu. ꝯ̄trios ſil. ℭ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſi meͣ cōpoſita ex v̄tute tarde ſoluēte ⁊ cito ſol/ uēte eūaret ordinate. ſ. ꝙ v̄tus eius q̄ cito purgat. purga/ ret p̄ ſuū hu. ſolū ⁊ nō corrūperet virtutem alterius meͤ. ⁊ poſtmodū virtus q̄ tarde purgat nō corrupta purgaret pꝰ illā: ſuū hu. ⁊ faceret h̄ in tāto tꝑe in quāto nō eſſet necᵐ ſu/ mēti eā nec comedere nec doꝛᵐ. q̄ duo ipediūt purgationē talis purgatio nō eēt agitatiua. imo eēt icolumioꝛ ea q̄ du/ os hu. ꝯ̄trios ſil eūat: ſꝫ qꝛ iſtud nō ē poſſe. iō dicimꝰ eā agi/ tatiuā. ⁊ h̄ colligit̄ ex ꝟbis Gal. in h̄ co. ⁊ ex ꝟbis Auic. p̄ cañ. fen 4ᵃ cap̄. 9ͦ. §. [de pra. meͤ.] Jt ex ꝟbis Meſue de meͥs laxatiuis ſtētiōe. 2. ſūma p̄ᵃ cap̄. p̄. §. [⁊ debilis gdē ē virtus meͤ.] J [Ex hoībus aūt ſunt quos ſoluē ē difficile.] J ſed h̄ q̄rit̄ q̄uo poſſumus cognoſcere nām eoꝝ q ſunt faci/ le ſolubiles ⁊ difficile ſol. ℭ Ad qđ dōm ē ꝙ aliquā; cōie/ cturā gn̄alē; hic poſſumus q̄ opꝫ nos vti anq̄ꝫ habeamus expiꝫ. verā aūt ſciā; hic nō poſſumus niſi qm̄ expiꝰ rōnē; firmauimus. ⁊ mōſtrat Gal. cū dixit. [cuius ecia ſcīuimꝰ ⁊ expertus fuiſti iā in pl̄ibus.] JSigna ꝟo ꝯiecturalia qbus h̄ ſcire poſſumus ſunt h̄. ſ. ſi compl'o calā. ſubā rara. ⁊ etas puerilis vel decrepita fuerit. ſignat h̄ ſup nām facile ſoluꝫ. ⁊ ꝯ̄tria. ꝯ̄triū ſignant. [his aūt poſt ſolutionē.] Jte. alteriꝰ trā. incip. ibi. [de ptiꝰ ꝟo ordei.] Jcuius co. incip. ibi. [opꝫ ēt vt ſtudiū.] Jin quo Gal. ſic ꝓcedit qm̄ p̄mo reſumit mixturā; medicinarū reprimentiū maliꝫ ſolutiuoꝝ ⁊ verificat ea. ⁊ vidmethod facite gōni vſq̄. [ſi ergo nos.] JIn illa pte ex illa veri ficatione tāq̄ꝫ ex ſili cōcludit neceſſitatē exhibēde ptiꝰ poſt aſſumptionē; meͤ ⁊ reddit cām talis exibitionis. ⁊ h̄ facit vſq̄. [at ꝟo qm̄.] Jibi ponit ſnīā; ſequētis. §. ℭ De p̄ᵃ parte dicit ſic ꝙ cū meͣ ſolutiua ꝑꝑ ſui maliꝫ. ſit ꝯ̄tria ori ſtōchi. ⁊ ſiſilr ſit ꝯ̄tria corpibus q̄ ſoluit ꝑnecādo ⁊ iterimēdo nāꝫ eoꝝ necᵉ opꝫ ꝑmiſcere cū ea aliquas medicinas reprimē/ tes eius maliꝫ. ⁊ maxime qm̄ dat̄ febricitāti ⁊ ille medicie

debent eſſe tales ꝙ nō prohibeāt eā a ſua opatione: ſed po tius adiuuēt eā in incidēdo ⁊ ſubtiliādo mām ⁊ vias apiē/ do. ℣ Et ſi tu q̄ris a me cū medicina ſolutiua ſit ita inimica coꝛᵐ humanoꝝ. q̄re ergo offerimus eā. ℣ Rñꝰ qꝫ nos of/ ferimus eā ꝑꝑ magnū iuuaᵐ eius. ⁊ reprimimus nocuᵐ q̄ facit ꝑmiſcēdo ſibi alias medicinas. ⁊ dādo ex ea paruam quātitatē. cuius ſil'e eſt de exhibitione opij ⁊ mādragore q̄ ſunt meͤ manifeſte corrūpētes ⁊ deſtruētes nām humanā. nā interdū iſtas medicinas. cōcedimus ꝑpter iuuaᵐ q̄ fa/ ciūt magis in ſedādo dolorē ⁊ ſomū prouocādo ⁊ reprimi/ mus maliꝫ earū cū ſuis tyriacis: vt maliꝫ opij reprimimꝰ cū croco ⁊ caſtoreis. ⁊ damus ex eis ꝑuā q̄ꝫtitatē. ⁊ h̄ d̄ p̄ᵒ. ℭ De 2ᵒ dicit qđ queādmodū opꝫ rectificare maliᵃᵐ meͤ anq̄ꝫ exhibeatur eo mō quo dcm̄ ē. ſili̇r opꝫ nos rectificare maliꝫ ⁊ nocuᵐ eius qđ facere pōt poſtq̄ꝫ aſſumpta ē. ⁊ cū tali medicina q̄ ſuā opationē nō impediat. q̄lis eſt ptiꝰ. no/ cumētū ꝟo qđ medicina relinq̄t poſt eius aſſumptionē eſt qm̄ ipſa trāſeundo ꝑ meri. ⁊ ꝑ os ſtōchi ⁊ manendo in ſtō. imp̄imit in iſtis locis malā qualitatē. ⁊ dimittit aliqd de ſua ſubſtātia q̄ illis locis adheret. aqua ꝟo ordei ſubſtātiā illā abſtergit deponēdo ad inferioꝛa ⁊ malā qualitatē alte rat. ⁊ ſic remouet eius nocuᵐ. ⁊ h̄ de 2ᵒ. ℭ De 3ᵒ dic̄ qđ q̄ꝫ/ uis añ ſolutionē opꝫ nos dare ptiſanā. tamē poſtq̄ꝫ incipit ſoluere nullo mō debemus dare ne deſtruat̄ opatio medi/ cinē. Lr̄a ſic legat̄. [his aūt poſt ſolutionē] .i. poſt ſolutiuē aſſumptionē. ⁊ anteq̄ꝫ ſoluat. Alio mō pōt legi. vt intellige remus poſt ſolutionē cōpletā. ſ. qm̄ volumus abſtergere. ⁊ medicinā de ꝑtibus ſtōchi ⁊ inteſtinoꝝ ⁊ volumus cibare purgatū. ⁊ h̄ innuit Auic. p̄ cañ. fen 4ᵃ cap̄. 5ͦ. §. [amplius medicine.] Jt lꝫ vtraq̄ꝫ expō ſit vera. prioꝛ tm̄ eſt tenēda ſm̄ Gal. ⁊ Hip. cuius rō eſt. nā qm̄ nos damus aquā ordei grā lauādi ſtomachū poſt purgationē. nos nō damus de ea in parua quātitate: qꝛ nō abluet ꝑua quātitas hu. reliquias ⁊ medicinā ipſā; de ſtomacho ⁊ inteſtinis. Lr̄a eo. ſic legat̄. [⁊ ꝓprie qm̄ potat medicinā ſolutiuā ille q hꝫ fe.] Jnā hñti fe. maxime nocet leſio oris ſtōchi: qꝛ ſincopim iducit. nocet etiā hñti fe. maxime ꝑpter diſcraſiā quā auget q̄litas meͤ. qđ eſt qꝛ nā medicinarū ſolutiuarū ē ꝯ̄tria nāe coꝛᵐ. Jh̄ gdē; ꝯ̄trietas ē duplex. vna ex pte qualitatis qua calefacit. pūgit ⁊ reſoluit. ⁊ alia ē ꝯ̄trietas ꝑ formā ſpecificā. eo qđ medici/ na pricipat ꝓprietate venenoſa. [⁊ ſunt ſili̇r ꝑnecātes. ⁊ ite/ rimētes ea.] Jt hoc eſt ꝑꝑ nām venenoſam. ⁊ ex his ꝟbis colli̇r qđ oīs medicina laxatiua ſit venenoſa. ⁊ huic concor/ dat aliab. in ſua practica lib. 2ͦ cap̄. de medicina ſolutiua. Jngt. n. [oīs medicina q̄ cū attractiua v̄tute purgat. habet ſubſtātiā veluti toxicatiuā ⁊ nāe ꝯ̄triā.] Jcuius ꝯ̄triū dicitur a Gal. de ſimpli. medicinis. lib. 3ͦ diſtin. 4. cap̄. 4ͦ. §. ⁊ ꝑ/ pter illud. ℭ Ad qđ dōm ꝙ illud qđ Gal. h̄ dicit. hꝫ veri/ tatē: vt multū. nō. n. oīs medicina attractiua venenoſa ē. ſꝫ illa que violētā hꝫ virtutē: ſꝫ de iſta materia plura opꝫ dicē ad plenū intellectū;. qđ ad p̄ᵐ cañ. reſeruādū eſt ſen 2ᵃ ꝟ eo qđ comedit̄ ⁊ bibit̄. ⁊ ſen 4ᵃ cap̄. 4ͦ. §. [illius pra. ꝟbū.] J [Qđ eſt qꝛ medicina ſolutiua ꝑꝑ paruitatē ſui figit̄ in cō/ cauitate ſtōchi.] Jh̄ dicit ꝙ medicina ſolutiua vētris nō dꝫ manere in ſtomacho: ſꝫ deſcēdere ad inteſtina: vt dē primo cañ. ſen 4ᵃ cap̄. 4ͦ. §. [⁊ raro gdē.] J [Qm̄ timet ⁊ cauet ne deſtruat̄ opō medicine ſolutiue.] Jcuius rō eſt: qꝛ potus aq̄ ordei. tūc medicinā deduceret extra corpus. [tꝑe. n. ſolutio nis.] Jalia trā. incip. ibi. [qm̄ opꝫ in hora ſolutionis.] Jt eiꝰ co. incip. ibi. [inuenimus Hip. dicere.] Jin quo Gal. ſic ꝓce dit. nā p̄mo oſtēdit q̄liter ſnīa Hip. in iſto cañ. eſt ꝯ̄tria ſnīa alioꝝ medicoꝝ. vſq̄. [qđ eſt qꝛ virtus corpis.] Jin illa ꝟo parte verificat cañ. ſuū vſq̄. [deinde addat̄ i illa ꝟo poſt] ibi exponit cōditionē quā Hip. poſuit in ſuo cañ. ⁊ h̄ facit vſq̄ ad finē co. ℭ De p̄ᵃ ergo dicit ꝙ Hip. ē ꝯ̄trius in cibā/ do purgatos alijs medicis. qm̄ alij medici poſt purgatio/ nem augmentāt cibum. Hip. ꝟo diminuit. ⁊ hoc de prima.

¶ De 2° dicit φ rõ quare dʒ minui cibus poſt purgationẽ eſt qꝛ in purgatione virtus debilitat̃. q̃re non põt digerere ſolitam quãtitatẽ cibi. ꝛ iõ in pᵃ die poſt purgationẽ debemus dare parũ de cibo. poſtmodũ ṽo paulatiʒ augmẽtare. ꝛ h̃ de 2ᵃ. ¶ De 3° dicit qõ augmẽtare cibũ poſt primaʒ diẽ veritatẽ hʒ cũ duplici cõdictione. ſ. qõ dolor generit ꝛ aliõ accidẽs ꝯñiũ. nõ exriterit. Q̃õ aũt doʳ cibũ augmẽtari prohibeat. planũ ẽ p pᵐ librũ. accidẽs aũt ꝯñiũ qõ ꝓhibet cibũ augeri ẽ duplex. quorũ pᵐ eſt qñ ſperam⁹ egritudiem hituriã criſiʒ añq̃ʒ eg ͬ cibo idigeat. 2ᵐ ẽ qñ mã apatȷ nullate n⁹ ẽ digẽ. Circa. §. h̃ ꝛ ci⁹ co. pp breuitatẽ obmittã̃ qõnes.

¶ Iſte ſermo eſt me⁹: ꝛ ſi neceſſe ſit vti aq̃ ordei.

Gal. ¶ Iam dixit Hip. iterũ in eis q̃ ꝓceſſerũt φ hora ſumẽdi ptiſanam ordei ꝛ ſumendi aquã eius eſt ſimilis: ꝛ φ dĩia inter vtraſq̃ʒ non eſt niſi in re vna tñ. ꝛ eſt ſermo eius: qꝛ opʒ vt ſit illud qõ ſuſcipit infirmus in primis aqua ordei.

Thad. ¶ Hic tamen not. qõ in tranſlatione arabi. reperitur adhuc vnus. §. de textu. ꝛ eſt talis. ⌈Iſte eſt ergo ſermo meus. ꝛ ſi neceſſe ẽ vti aqua ordei⌉. i. illud qõ dicimus de adminiſtratione pti ͤ. intelligẽduʒ ẽ de adminiſtratione eius aq̃ꝛ ꝛ ultus co. icip. ibi. ⌈Iã dixit itex Hip.⌉ ꝛ in co. Gal. ponit ſniam Hip. aſſignãdo ꝯuenĩẽtiã. ꝛ dĩam inter adminiſtrationem pti ͤ. ꝛ adminiſtra. aq̃ ipſius. ꝛ dicit qᷓ adminiſtratio pti ͤ ꝛ aq̃ ipſius cõicant in tpe ſue oblationis. differũt aũt i ordine. nam ꝓmo dʒ dari aqua pti ͤ. ꝛ poſtea ptiſana.

¶ Textus. XIIII.

¶ At ṽo vbi ptiſane opus fuerit. incipere illã dare a principio cauſe fateor eſſe melius q̃ʒ venarum exinanitionẽ precedere: poſtmodũ ṽo in die tertia morbi: aut in quarta vel quinta ſiue ſexta ſiue in ſeptima dari incipere oportet: niſi tñ criſis tũc temporis fuerit peruentura.

¶ Ego eniʒ dico φ incipere dare infirmo ſorbitionem a principio rei: melius eſt q̃ʒ precedere ꝛ vti euacuatione venarũ: deinde incipere dare īfirmo ſorbitionẽ in die tertio egritudis ſue: aut in q̃rto: aut in qnto: aut ī ſexto: aut ī ſeptīo: niſi antecedat criſis īfirmi: ꝛ fiat in hoc ſpatio.

¶ Comentum Galeni.

¶ Inuenimus Hip. qui in ſermone ſuo iſto dixit id qõ in li. ſuo de aphoriſmis. Et eſt qꝛ vĩ ei vt ſit viſus regiminis qõ eſt in vltimo fine ſubtilitatis ī hora ſtatus egritudinis ī. Et ſi vĩ φ ſtatus ſit in die qntoꝛ ꝛ videris φ infirmo non eſt poſſe vt remaneat viuus cũ vſu aque tñ. Hip. videt̃ φ melius eſt vt ſumat infirmus in principio egritudinis ſue aliquid de ptiſana ordei: ꝛ ſit inceptio illius in die tertio aut quarto. Et ſilr̃ ẽt dixit in eis qui incipiũt dare infirmis ſorbitionẽ die qnto aut ſexto aut ſeptimo φ ipſi errant ſi non preparat̃ vt fiat criſis in illa hora. Et opʒ vt intelligas ex ſermone eius criſis ſicut dixinõ cõſumptionẽ egritudinis tñ ꝯſumptionẽ cõpletã: ſed permutationẽ infirmi etiaʒ ab illa diſpoſitione ad diſpoſitionẽ aliã permutatiõe magna.

¶ Textus. XV.

¶ In quibus etiam preparationis principium maxime ſm ſil̃e fieri vt dictum eſt: oportet.

¶ Et ꝓceſſio qdem preparationis ẽt in iſtis opʒ vt ſit ſicut dixi ſimilis ſm plurimum.

¶ Comentum Galeni.

¶ Dixit etiam in illis in quibus videtur etiã vt dẽs eis ſorbitionẽʒ in principio: oportet vt ſit preparationis anteceſſio ẽt equalis: φ ſi indiguerint flobothomia: aut clyſteris aut vſu ſuppoſitorijꝫ: tunc facias illud eis in primis.

¶ Textus. XVI.

¶ Similiter autem ꝛ de illis potibus quos bibi conuenit quos etiam dicturi ſumus: nãq̃ʒ eorum que diximus plurima eadem ſunt.

¶ Et ſimiliter ẽt vtere eo quod oportet vt bibatur ex potibus quos ego dicã in ſequẽtibus: ſermo eniʒ meus ſm plurimũ eſt iſte ſmo idẽ.

¶ Comentum Galeni.

¶ Hip. precepit vt ꝑparationis ſit anteceſſio etiã ante: quãuis ſit regimen infirmi cum eo qõ bibitur tñ preter φ vtatur ſorbitione. ſ. qõ flobotbomia vene: aut vſus clyſteris: aut vſus ſuppoſitorij ſcilicet oportet vt precedat prius.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In hac 2° diſtinctione huius 2ⁱ li. deter. Hip. de regimine acu. exẽplariter in pleureſi. per artificialẽ diete mutationẽ ꝛ h̃ pᵐ cap. durat vſq̃ʒ. ⌈ſcio aũt multos medicos.⌉ ꝛ diuidit̃ hoc caplm in duas partes. in q̃rũ ꝓmo que durat vſq̃ʒ. ⌈in quibus preparationis pñᵐ.⌉ ꝓmo ponit cõparationẽ inter rationabilẽ ꝛ irrationabilẽ mutationẽ diete. ī illa ṽo ſcda parte reſpõdet tacite qõni. ꝛ diuidit̃ pars h̃. in. 2. in quarũ prima que durat vſq̃ʒ. ⌈ꝛ ſimiliter de aliis potibus.⌉ reſpõdet qõni quãtũ ad oblationẽ pti ͤ. in pñ°. 2ᵉ rñdet tacite qõni. quãtũ ad oblationẽ potuũ in pñ°. ſunt ergo. 3. partes in lec. pñſ. ¶ De quarũ ꝓma. dicit φ quãdo in aliqua egritudine opʒ pti ͤ dare. melius eſt a pñ° morbi illam dare ꝛ in proceſſu vti inanitione venarũ q̃ʒ in pñ° morbi tribus aut 4. diebus. aut. 5. vel pluribus vti inanitione venarũ ꝛ poſtmodũ exhibere pti ͤ. niſi īfra illud tps abſti ͤ criſis veniat. ꝛ hoc de ꝓma. ¶ De ſcda dicit qõ poſſet aliqs querere cuʒ tu dixeris ſupra qõ pti ͤ dʒ dari a pñ° morbi. querit̃ vtrũ aliqd debeat dari in pñ° morbi vl̃r. ꝛ Hip. rñdet dicens φ non opʒ abſl̃e dare in pñ° morbi. qñ ſi in illo morbo opʒ aliqua medicamia fieri. ſ. flobotbomia vl̃ cliſtere vl̃ ſuppoſitoriũ vel aliqd tale. tunc illa medicamina debẽt fieri anteq̃ʒ pti ͤ exibeat̃. ꝛ iſte idẽ ordo q attendit̃ inter oblationeʒ ptiſane ꝛ vſum medicaminũ dʒ attẽdi inter oblationem potuũʒ ꝛ vſum medicaminũ. qꝛ oblatio ptiſane ꝛ oblatio potuũ: vt plurimũ ſunt ſimiles. ꝛ in h̃ ſtat ſnia 2ᵉ ꝛ 3ᵉ ptis. ¶ Et qñ vſq̃ʒ ad locũ iſtũ in diuidendo co. ꝛ ipſum ſentẽtiãdo ꝛ du° remouendo cadentia tã in teſtu. q̃ʒ in co. nimis extiti curioſus ꝓpter qᷓ opus meũ prolõgaret̃ ſuperflue. iõ deinceps mutabo ſtilũ vt breuius fiat opus diuidẽdo ꝛ ſentẽtiando teſtũ ꝛ diuidẽdo co. ꝛ ei⁹ ſolū notabilia ponẽdo. ꝛ du° maxime nec° circa te. ꝛ co. mouẽdo ꝛ remouẽdo. ⌈At ṽo ꝛc.⌉ ī te. alterius trã. incip. ibi. ⌈ego. n. dico.⌉ tenius co. icip. ibi. ⌊inuenimus Hip.⌋ in quo Ga. duo not. nã primo verificat cañ. Hip. 2° exponit hanc dictionẽ. ⌈criſis.⌉ pᵐ facit vſq̃ʒ. ⌈ꝛ opʒ vt intelligas.⌉ Dicit ergo ſic φ cã ꝓpter quã melius eſt dare cibũ a pñ°. q̃ʒ a pñ° abſti ͤ. accipit̃ ex illo apho. ⌈in ſtatu tenuiſſima dieta ꝛc.⌉ nã quãdo in egritudine opʒ ptiſanã dare ꝛ nõ poſſumus eam dare in ſtatu: qꝛ tunc opʒ vti dieta tenuiſſima. necᵐ eſt qõ demus eam a principio. ꝛ iſtam cãm incip. Gal. declarare ſpecificãdo ibi. ⌈ꝛ ſi videris.⌉ ꝛ declaratio plana eſt. ¶ De 2° no ͥˢ dicit φ quando Hip. dixit. ⌈niſi tunc tẽporis criſis fuerit preuentura.⌉ ipſe intelligit criſim large ad criſim que eſt conſumptio egritudinis completa. ꝛ ad criſim que non eſt completa conſumptio egritudinis. ſed eſt magna permutatio egritudinis ad diſpoſitionẽ meliorẽ. Littera ſic legatur. ⌈At ṽo vbi opus ptiſane fuerit.⌉ hoc ideo dicit: qꝛ aliquando non eſt opus ptiſane. ſ. quando virtus eſt fortis ꝛ egritudo eſt terminãda in tẽpore breui. puta in. 7. die. vel īfra. ⌈a ꝓncipio cãe.⌉ ideſt a principio morbi. ⌊melius eſſe fateor.⌋ h̃ eſt improprie ꝯparationis. nã vna iſtarũ ordinationuʒ eſt bona ꝛ alia eſt mala. quare improprie dicitur melior. ⌈niſi tunc

temporis criſis fuerit futura].i. niſi infra illud tēpus abſti[a] criſis cōpleta. vel criſis bona diminuta venerit. in illo enim caſu ſnia illorū erat vera. ſ. ꝙ melius eſt facere egrm abſtineri a pn°. 7. diebus. qn̄. ſ. 7. diē venerit criſis. ⁊ in. 7. dare pti[a] quā dare eā a pn°. ☞ Sꝫ ꝯ h oppo. vr enim iſta exceptio eſſe ſuperflua: qꝛ Hip. i pn°. §. dicit. [vbi opus pti[c] fuerit.] ſꝫ qn̄ criſis ē ventura īfra illud tēpus. tūc nō ē op⁹ pti[c]. ḡ iſta exceptio eſt ſupflua. ❡ Ad qḋ dōm ꝙ neceſſitas dādi pti[a] ē gn̄alis ſcꝫ an̄ criſim. ⁊ in criſi ⁊ poſt criſim. ⁊ eſt ſpālis. ſ. an̄ criſim ſolū. Sꝫ qn̄ Hip. dicit. vbi opus pti[c] fuerit. ipſe intelligit ḋ nec[c] gn̄ali. tu aūt arguis de ſpāli. ❡ D. dubitaᵗ de veritate caſi. in gn̄ali. nā in eo cōtineᵗ ꝙ a pn° debeat dari cibus ⁊ procedēdo verſus ſtatū. dꝫ ſubtiliari ⁊ auferri. ꝯ qḋ habent multe inſtantie ⁊ teſtuales ⁊ rōnes quas accipias ex gloſa illius apho. [qbus ḡ ꝯtinuus eſt ſtatus.] ❡ In qbus etiā preparationis ⁊c.] alia trā. incip. ibi. [⁊ pceſſio qdē ppa/rationis.] cuius co. icip. ibi. [dixit ēt ⁊ in illis.] in quo ſo/lūmō ſniat dictū Hip. eo mō quo poſui in ſniando textum. Lra ſic legaᵗ. [in qbus ēt pparatōis pm] .i. medica[a] q̄ ſiūt a pn° morbi. [maxie ſm ſite] .i. an̄q̄ꝫ exibeaᵗ cibus. ⁊ no. qḋ dixit maxie: qꝛ interdū pp defectū vtutis opꝫ pm cibare quā medicamīa facere: vt dcm̄ ē ſupra lib. p. cap. 4. p totū. [ſilr aūt ⁊ de alijs potib⁹.] alia trā. icip. ibi. [⁊ ſilr valē.] cui⁹ co. incip. [Hip. pcep.] in quo Gal. ſolūmō ponit ſniaꝫ Hip. ⁊ h pꝫ i expōne ſnie textus illi⁹. §. [quos ēt dicturi ſu mus]. ſ. j. lib. tertio. [nā ⁊ eorū q̄ diximꝰ plīma eadē ſūt] .i. ea q̄ diximus de exibitione pti[c]. ⁊ exibitiōe aliorū potuū: vt plīmū ſunt eadē. ❡ Sꝫ q̄riᵗ i quo differāt. ❡ Ad qḋ dic ꝙ ob/ſō potuū ⁊ ob/ſō pti[c]. in h differūt. nā qn̄ icipim⁹ poſt abſti[a] in qua venit criſis reficere īfirmū. plus debem⁹ re/ficere cū potu q̄ꝫ cum pti[a]. ⁊ illa expoſ colli ex co. illius. §. [iſte ē ḡ ſermo meus.] poſſent et aſſignari multe alie diffe. nam ydromel ⁊ oximel. ⁊ mellicratum ⁊ pti[a]. differenter offeruntur in morbis.

❡ Textus. XVII.

❡ Scio nāq̄ꝫ multos medicos qui extra q̄ꝫ op/portunū eſt operātes in morbi principio duo/bus vel tribus vel pluribus diebus cuſtodiūt egros: poſtea vero ius ⁊ potus illis ſumere per/mittunt: quod etiam paruipendunt. Cuꝫ enim corpus maxima mutatione muteᵗ: ei maximū contrarium illius mutationis opus eſſe dicūt: maximum autem illius mutationis contrariū optimum eſt: ſed ſm vtilitatem ⁊ concordiſſi/me ſecuritati exhibenduꝫ: ⁊ maxime in dando cibum his que media ſunt.

❡ Scio autem multos medicorum facere con/trarium eius quod oportet fieri. Qḋ eſt: quia ipſi omnes cuſtodiūt infirmos a principio egri tudinis duobus diebus: aut tribus: aut plus illo: deinde dant eis ſorbitionem ⁊ potū: ⁊ po/teſt eſſe vt videatur illis ꝙ hec res eſt conue/niens: ⁊ eſt vt qn̄ corpus alteratur alteratione magna: ſit illud quo reſiſtitur illi alterationi ēt magnū valde: ⁊ per vitam meaꝫ reſiſtere illi al/terationi ē bonū valde. Uerūtn̄ opꝫ vt ſit vſus illius ſm rectitudinē ⁊ fiduciā: ⁊ ex modis qdē alterationum proprie eſt aſſumptio ciborum.

❡ Comentum Galeni.

❡ Inuenimus Hip. redarguere medicos qui prohibent in/firmos ⁊ ꝯſeruāt eos ab vſu cibi in diebus primis: deinde permutāt eos ſubito: quoſdā eorū ad vtēdū ptiſana ordei: ⁊ quoſdā eorū ad vtendū eo qḋ bibiᵗ: ⁊ nō rememoraᵗ eo/rū qui dant infirmis ex cibis qḋ eſt fortius iſtis anteq̄ꝫ ma tureᵗ egritudo. qḋ eſt: qꝛ de cōſuetudine eius eſt multotiēs ſicut dixi pauloante vt dimittat illud quod valde magnuꝫ eſt ex errore: ſicut dixi pauloante: ⁊ non cōtradicat ei: ⁊ ipſe quidē ſignificat per illas res qbus vituperat errorē paruū nocumētū qḋ accidit ex errore magno. Dicit enim ⁊ de oi/bus q̄ reſiſtūt egritudini ſm hunc modū: ſꝫ vt exiſtimeᵗ ꝙ operatio eorū eſt ſm rectitudinē qn̄ ponūt mutationē corpis mutationē magnā pp magnitudinē mutationis corporis: ⁊ ꝙ illud qḋ viderūt de hoc eſt bonū. Uerūtn̄ nō omni mu/tatione opꝫ vti: ſꝫ mutatione quadā. Et Hip. quidē dixit in illo quendā ſermonē in eis que ſunt premiſſa: ⁊ ipſe etiam loquetur in eo in ſequentibus vt certificetur per ſermoneꝫ ſuum illud quod precipit de cautela a mutatione ſubita.

❡ Textus. XVIII.

❡ Nociuiuſ vero in mutatione delinquit qui pti ſanam cū fece miniſtrat: nocet etiā ⁊ qui tm̄ ſuc cum ei adhibet: nocet etiā qui ſolum propinat potū: ſed nocumentū eius ad illos nō eſt tātū.

❡ Et quibus plus aduenit nocumētū ex eo qui errat in vſu mutatiōis eſt in vſu aq̄ ordei: ⁊ cū ea fex eius: ⁊ nocet illis etiā qui vtuntur aqua ordei tm̄: ⁊ eis qui vtunᵗ etiaꝫ eo qḋ bibiᵗ tm̄: verūtamē nocumentum eius iſtis eſt minus.

❡ Commentum Galeni.

❡ Dicit Hip. ꝙ qbus vehemētius aduenit nocumētū ex mu/tatione regiminis ſubita: quā pauloante diximus ē: ꝙ me/dici cuſtodiūt infirmos in pmis diebus: ⁊ phibent eos ſu/mere cibū vehemēter: deinde incipiūt cibare eos verſus diē quartū aut quintū: deinde permutātur ſubito ad admini/ſtrandum ptiſanam ordei: ⁊ cum ea fecē eius: ⁊ minus illo cuius permutatio eſt ad aquam ordei: ⁊ minus venit nocu/mentū eis qui vtunᵗ eo qḋ bibitur tm̄. Qḋ ē: qꝛ nocumēti quātitas eſt ſm magnitudinē vtutis eius qḋ adminiſtraᵗ.

❡ Expoſitio Thaddei.

❡ Caplm ſcōm 2ᵉ diſtinctionis in quo ptractat Hip. irrōna bilē mutationē diete quorūdā medicorū. ⁊ diuidiᵗ cap. h in quatuor ptes. i quarū pa que durat vſq̄. [qḋ ēt puipēdūt.] ponit eorū opinionē. in illa vero ſcōa adducit rationem que mouebat eos. ⁊ h facit vſq̄. [ſed ſm vtilitatē.] in illa par/te tertia rñdet rōni ipſorū. vſq̄. [nociui⁹ vo.] ibi diſtiguit in quātitate peccati illius opiniōis. ❡ De pa parte dicit ꝙ multos nouit medicos. qui in regimine acutorū aliter die/tabant quā eēt opportunū. facientes egros abſtinere a pn° vno die vel pluribus deinde poſt illā abſtinentiaꝫ pmitte/bant egros accipere ptiſanā vel alium potū. ⁊ h de prima. ❡ De ſcōa dicit ꝙ ipſi opinionē ſuam. tali ratione oſtende bant. quādocūq̄ corpus mutatur maxima mutatione. tūc in ipſius cura eſt neceſſariū maximū cōtrariū illius muta/tionis. ſed quādo corpus mutaᵗ de ſanitate in egritudineꝫ acutā. tunc mutatur maxima mutatione. ergo quando cor/pus mutaᵗ de ſanitate ad egritudineꝫ acutam competit ei maximū cōtrariū illius mutationis. In hac autē demon/ſtratione ſic procedit. qm̄ primo manifeſtat ſuam intentio/nem vſq̄. [cū enim corpus.] ſcōo ponit maiorē ppoſitio/nem vſq̄. [maximū quidē.] ibi ponit eius declarationem minorē autē ſupponit vt manifeſtā. Intendebāt autē ex cō/cluſione huius demonſtrationis. aliam demonſtrationem particularē ſic formatā. in egritudie acuta cōpetit maximū contrarium illius mutationis: ſed prohibere egros a cibo a pn° morbi eſt maxima mutatio in dieta. ergo cōpetit eis

probibido cibi in pn° morbi ꝛ h̄ de 2ª. ¶ De 3ª dicit ꝙ h̄ ꝓpoſitio q̄ dicit qñ corpus mutat̃ mutatiõe maxima indiget maximo ꝯꝛio illius mutationis.eſt cõcedēda.cū hac cõdictione.ſ.qḋ illa mutatio ſit vtilis ꝛ ſecura. ꝛ maxime i exibitione cibi.ꝛ h̄ de 3ª. ¶ De 4ª dicit ꝙ cū gdā iſtorum medicorum faciūt abſtineri egros in pn° morbi cibent eos poſtea cū ptiª. quidā vero cū aqua ptiᶜ. quidā cū alio potu. magis peccant primi q̄ ſcḋi.ꝛ ſcḋi q̄ tertij.ꝛ h̄ de 4ª. Lra ſic legatur.⌊Scio vero multos medicos.⌉te.alte.tranſ.ibi.⌈Scio aūt multos medicorū.⌋cuius co.ibi.⌈inuenimus Hip.⌋ꝛ cõprehendit Gal. In hac deciſione.3.ptes nr̃e lec. In quo ſic procedit.qñ pmo ſniat pmā p.lec.vſq3.⌈ꝛ nõ rememorat̃.⌋ibi reſpõdit tacite qõni.vſq3.⌊dicit.n.⌉ibi ſententiat 2ªᵐ pté noſtre lec.vſq3.⌈verū tñ.⌋ibi vero pro expoſitiõe.3.partis.remittit nos ad anteriora ꝛ poſteriora. ꝛ oia ſunt plana.ꝛ nullū iſtorū eſt notabile niſi 2ᵐ. De quo diē ꝙ cū ſint gdā alij meᵈⁱ qui pmutāt egros ab aſtiª pñum dierū ad vſum cibi fortioris quā ptiª.q̄re Hip.nõ reprehendit illos ſicˀ iſtos. ¶ Ad qḋ dōm eſt ꝙ illi q pmutāt eos ad cibū fortiorē.magis errāt q̄ iſti. ꝛ ꝯſuetudo Hip.ē dimittere deſtructionē maioris erroris ꝛ aſſumere deſtructionē minoris qñ in deſtructione minoris erroris cõprehēdit̃ deſtructio maioris erroris.te.ſic legat̃.⌊qḋ ēt prīpēdūt⌉.ſ.pbāt ⌈maximū gdē ꝯꝛiū illius mutationis eſſe dīt.⌋eā huius ē. qꝛ ois cura tā rõne diete q̄ rõne medicinaꝝ dꝫ fieri p ꝯꝛiuꝫ in equali gradu.⌊maxᵐ gdē illius mutationis optiᵐ eſt.⌉ quaſi dicat bñ dixi ꝙ maxime mutatiõi corporis maximū cõtrariū erat necᵐ.qñ dē cõtrariū ꝯfert in cura morbi.ſed maximū ꝯꝛiuꝫ qḋ eſt equipotēs morbo maxime competit. ⌈ſed ſm vtilitatē ꝛ cõcordiſſime ſecuritati.⌉duas gdē poſuit Hip.cõdictiones.qñ cõcedit maiorē ꝓpoſitionē illorū. vna quidēꝫ eſt ꝙ mutatio ſit vtilis alia ꝙ ſit ſecura. ꝛ has duas poſuit p duas mutationes rõnabiles includēdas. nā qñ egritudo nõ põt venire ad criſiꝫ ſine cibo.tūc rõnabilis mutatio in dieta a pn° morbi ē mutatio paulatina. ꝛ hanc tetigit cū dixit.⌈ſm vtilitatē.⌉alia mutatio rõnabilis ē qñ infirmus põt ſtare ſine cibo vſq3 ad criſim.tūc eniꝫ expedit totius cibi oblīo.ꝛ h̄ tetigit cū dixit.⌊cõcordiſſime ſecuritati.⌋In co.huius deciſionis nulla eſt dubitatio vel obſcuritas.⌈Nociuius vero in mutatiõe delingt.⌉te.alius tran. ibi.⌈ꝛ qbus plus aduenit.⌋in quo duo facit Ga.qñ pmo ſniat dictū Hip.vſq3.⌈qḋ eſt qꝛ.⌉ibi verificat ipſuꝫ p cām. Primū aūt planū ē in lra. ¶ De 2° dic̄ qḋ cā pp quā magis peccat ille q mutat egᵐ poſt abſtiᵉˢ ad vſuꝫ ptiᶜ.cū toto q̄ ille q mutat ipſuꝫ ad vſum aq̄ eius.ꝛ q mutat ipſuꝫ ab vſu aque eius magis peccat q̄ ille q mutat ad ſoluꝫ potū.ē talis qñ ſubita mutatio in dieta ad cibū maioris virtutis in nutriendo ſemp ē magis nociua q̄ mutatio ad cibū minoris virtutis.ꝛ iſte.§.planus eſt in textu ꝛ in comento.

¶ Textus. XIX.

¶ Jam ꝛ conſuetudines in dieta:dum etiaꝫ ſanitas adeſt ſm iuuamētum procedere debēt. Cum ergo ex dieta in ſanis maxima diuerſitas ꝛ alia hmõi videantur:quātomagis neceſſe eſt fieri in morbis ꝛ maxime in peracutis.

¶ Et oportet quidem vt currat conſuetudo in regimine dum permanēt ſani ſm rē magis iuuatiuam.qḋ eſt:qꝛ cū ex regimine appareat diuerſitas in ſanis magna:in ſpeciebus diuerſitatis huius ꝛ aliorū: tūc quanto forſitan oportet:vt ſit diuerſitas eiᵘ:ꝛ i īfirmis maior:ꝛ egritudinibꝰ ꝓpꝛie i eis q̄ ex eis ſunt acute valde.

¶ Comentum Galeni.

¶ Incipit Hip.demonſtrationem facere ſuper ſententiā ſuā in regimine quod preceſſit:ꝛ dixit eam: ꝛ contraxit etiā in illo eis qui vtuntur ex ſpeciebus regiminis contrario eius quo oportet vtatur. Et quoniā ſermo eius in eis eſt planus videtur mihi vt antecedā ꝛ annūtiē vniuerſaliter. ¶ Dico ergo ꝙ vna propoſitionuꝫ qbus vtitur in demonſtratione ſuper illud eſt ꝓpoſitio vniuerſalis q̄ dicit̃ ſm hūc modū. Si pmutatio ſubita in regimine ad cõtrariū eius ſm ꝙ eſt: facit ſanis nocumētū:tūc forſitan accidit illud nocumētuꝫ infirmis plus multo:ꝛ nos quidē poſſumus exponere hāc propoſitionē ſpeciebus multis ſermonis:ꝛ dictionibus diuerſis:vbi gratia:vt dicamus. Quod aduenit ſanis ex nocumēto apud pmutationē ſuā i regimie ſubito ad ꝯꝛiū ſuū minꝰ ē eo qḋ ſuſcipiūt ifirmi ex illo:aut ſꝫ h̄ qḋ ſuſcipiūt infirmi de nocumēto apud permutationē eorū in regimie ſubito ad cõtrariū plus eſt eo qḋ ſuſcipiunt ſani. Et tibi gdē eſt poſſibile vt dicas eā cū dictione alia cõmuniore hac ſm hūc modū. Rerū que nocumētū accidere faciunt:nocumētum eſt ſanis minus eo qḋ eſt infirmis. Et dictione dicitur etiam cõmuniore hac. Si eſt nocumētuꝫ rerū que accidere faciunt nocumētum eis qui ſunt fortes minus tūc nocumētum earū eis qui ſunt debiles eſt vehemētius. Et tibi gdēꝫ etiā ineſt abſolute:vt dicas intētionē:quā dicit ſm ꝯtrariū eius qḋ diximus. Aut ex ipſa re qua ſit iuuamētū ſmimus in eo ſuper quod facit demõſtrationē:aut ex vna ꝓpoſitionum cõprehēſarū in ea. Hec eſt ergo vna duarū ꝓpoſitionū quas dixit Hip. ꝛ eſt propoſitio ſuper quā ꝯueniūt per ſectē de cõſuetudine quidēꝫ Ariſto. ꝛ ſecte eius eſt vt nominent illam cuius hec eſt diſpoſitio ex ꝓpoſitionibus neceſſarie receptiõis. Propoſitio aūt ſecūda cuius cognitio ſumitur experimento:ſimile vt audias eā. Scias ꝙ permutatio regiminis ſubito ad contrariū eius ſm ꝙ eſt nocet ſanis. Et concluditur ex iſtis duabus ꝓpoſitionibus:ꝙ illud quod ſuſcipiunt infirmi ex pmutatione regiminis ſubito ad contrarium eius ſm ꝙ eſt:eſt ex nocumento magno valde:ꝛ plus illo multum cuius egritudo eſt acuta valde. Eſt ergo hec intentio ſermonis Hippo. ꝛ inuenimus eū dicere propoſitionem primā harū duarū propoſitionum:ſuper quas conueniunt per ſe abſolute:preter ꝙ demonſtret ſuper eā. Propoſitionem aūt inuenimus ſecundam eū certificare ex rebus particularibus que expimēto cõprehēdunt̃:ꝛ ſcies illud ex ſermone ſuo qui ſequitur hunc ſermonem.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſt q̄ Hip.in precedētibus duabus cauſis poſuit duas ſententias in mutatione regiminis.quaꝝ vna ē ꝓpꝛia Hip. ꝛ vera.ꝛ alia eſt ſnia alioꝝ.ꝛ falſa adducit Hip.in h̄ cap.demõſtrationē ad affirmādū ꝓpꝛiā ſuā ſniaꝫ. Intēdit āt Hip. in h̄ cap.ſm Gal.talē demõſtrationem. Si ſubita mutatio regis ad ꝯꝛiū nocet ſanis.multo magis nocet egris.ſꝫ ſubita mutatio regis ad ꝯꝛiū nocet ſanis. ergo ſubita mutatio regis.ad ꝯꝛiū multo magis nocet egris. De formatiõe aūt iſtius demõſtrationis qualiter ipſa ex textu Hip. ſumatur q̄ret̃.ſ.te.alteriꝰ tra.icip.ibi.⌊ꝛ opꝫ qdē vt currat.⌋cuius co.incipit ibi.⌊icip. Hip.⌉in quo ſic ꝓcedit Gal. qñ pmo ponit gñalē itentionē Hip.ꝛ moduꝫ ſue expoſitionis vſq3. ⌊dico ergo.⌋in illa vero pte 2ª. modū ſue expõnis ꝓſequit̃. pars aūt h̄ ſcḋa.diuidit̃ in 4.in quarū pª pertractat maioreꝫ propõnē ſue demõſtrationis.ꝛ durat vſq3.⌊ꝓpõ aūt ſcḋa.⌋ in illa vero ſcḋa aſſumit minorē vſq3.⌊ꝛ ꝯcludit̃.⌉in illa 3ª. ꝯcludit ꝯcluſionē vſq3.⌈ꝛ inuenimus.⌋in illa.4.ponit diſtā inter aſſumptionē maioris ꝛ minoris ꝓpoſitionis. pª iſtarū.4.pdiū.diuidit̃ in.3.in q̄rū pª q̄ durat vſq3.⌊ꝛ nos gdēꝫ poſſumus.⌉ponit Gal.maiorem ꝓpoſitionem ſue demonſtrationis.In illa parte.2. ponit diuerſos modos aſſumendi illam.ꝛ h̄ vſq3.⌊h̄ eſt ergo vna.⌉In illa tertia parte ponit denoiationē maioris ꝓpõnis.notabilia ō co.d̃clabo.qñ exponā lraꝫ coᵗ. Lra ſic legat̃.⌈nā ꝛ ꝯſuetudies⌉ſꝫ.G.ſup iſta pte ſolū forēt vnā demſonē Hip.qñ vi ponē.2.in q̄rū pª

intēdit vnā demōſtrationē ad verificādū ſuam ſniam. vſq;
[cū.n.ex dieta.] in illa. 2. itēdit aliā demſrationē ad repro
bādū ſniam alioꝝ: eſt autē pª demſratio talis: Si paulatina
mutatio eſt iuuatiua ſanis multo magis ē egris iuuatiua.
Iſtius demſrationis Hip. ſolū ponit mām minoris dicens.
[nā ꝯſuetudines] .i. iuuationes ꝯſuetudinū. [in dieta duꝫ
ſanitas adeſt] .i. in ipſis ſanis. debēt ꝓcedere ſm iuuamē/
tū .i. paulatine. [Cū.n.ex dieta.] hic adducit Hip. aliā de/
mōſtrationē ad deſtruēdū opinionē alioꝝ: ⁊ cuꝫ h̄ ēt ꝓbat
minorē ꝑoris demſrationis. eſt aūt demſratio ſua talis: ſi ſu
bita mutatio regis eſt nociua ſanis multo magis ē nociua
egris. ſꝫ ſubita mutatio ē nociua ſanis. ergo multo magis
eſt nociua egris. hec.n. demſratio deſtruit directe opinionē
illoꝝ q faciebāt ꝑmutationē ſubitā. ⁊ ēt decl'at minoreꝫ ꝑ/
terite rōnis q̄ dicebat paulatina mutatio ē iuuatiua ſanis.
Nā ſi ſubita mutatio eſt nociua ſanis. vt in hac. 2. demſra/
tione dr̄. ex oppoſito relinqtur ꝙ paulatina eſt eis iuuati/
ua. Iſtius aūt demſrationis 2ᵉ Hipp. ꝓ ponit mām minoris
2ᵉ cōcluſionē. 2ª ibi. [quāto magis.] maiorē aūt ſupponit
vt per ſe notā. ꝓ ergo ponit minorē dicēs. [Cū.n.ex dieta i
ſanis maxima diuerſitas fit] .i. cū ex ſubita mutatiōe i die
ta fiāt diuerſa nocumēta in ſanis. [⁊ alia huiꝰ ⁊c̄.] .i. nō ſo
lum ꝑmutatio cibi ⁊ potus ſubita. ſꝫ ēt aliaꝝ reꝝ nō nālīū
fit nocitiua. [quāto magis.] hic cū minori inferēdo conti/
nuat ꝯcluſionē: ⁊ hꝫ ꝑtes duas: qꝛ ꝑ ponit ꝯcl'onē gn̄alē. 2º
ponit ſpālem ꝯnēm ex alia gn̄ali: ⁊ hec eſt ſpālis ſolo quā
hic Hip. ſpāliter intēdit. 2ª ibi. [⁊ maxime in pacutis.] Sꝫ
de hac vltima ꝯne q̄ dicit ꝙ ſubita ꝑmutatio eſt maxie no/
ciua in pacutis dubitabit aliqs. Uꝫ.n. ꝯrium. ſubita.n. ꝑ/
mutatio minus vr̄ eē nociua in egritudine in q̄ ꝯuenit q̄ꝫ i
egriᵗᵉ in q̄ nō ꝯuenit: ſꝫ ſubita ꝑmutatio magis eſt ꝯueniēs
in acuta q̄ꝫ i cronica: eo ꝙ i acuta maior ⁊ magis ſubita fit
facta mutatio corꝑis. ꝗ in acuta minus eſt nocitiua ſubita
mutatio q̄ꝫ in cronica. ¶ Ad h̄ dr̄m: ꝙ mutatio ſubita in
acuta nociuior eſt q̄ꝫ in cronica. ſic dicit Hip. ⁊ rō huiꝰ eſt:
qꝛ nā in pacuta eſt magis occupata circa morbū ⁊ moleſta
ta ab ipſo q̄ꝫ in cronica. Ad rōnē aūt in oppᵐ dr̄m: ꝙ 2ᵉ eſt
mutatio ſubita: vna ꝯueniēs: ⁊ alia incōueniēs. Mutatio
aūt incōueniēs peior eſt in acuta. ſicut ſupra patuit: p rōneꝫ
iā adductā. rō aūt arguis de mutatione icōueniēte. Lra cō.
ſic legat. [Et qm̄ ſermo dus in eis eſt planus] .i. rō cōtra
ipſos q vtunt ſpēbus regis eꝫ q̄ꝫ debeāt eſt plana p exemᵖ
particularia inuēta p expientiā. [Ut mihi vt antecedam e
enuntiē vlr.] hic itelligit Gal. per vleꝫ enūciationē forma/
tionem iſtius demōſtrationis quā facit ex duabus ꝓpoſi/
tionibus. [Dico ergo ꝙ vna demōſtrationū qbus vtimur:
in demōſtratiōe ſup illud ⁊c̄.] .i. maior ꝓpoſitio ſue demō/
ſtrationis: ⁊ hoc eſt. Si ſubita mutatio regimis ad ꝯrium
nocet ſanis: multo magis nocet egris. Sed ꝯ. naꝫ ipſe iſtā
propōnem nunq̄ꝫ poſuit i textu. q̄re nō fuit vſus ea. ¶ Ad
qꝺ dr̄m eſt: ꝙ ipſe fuit vſus ea p ſub itelligētiaꝫ quāuis nō
expſſe. ipſa nāqꝫ ſubaudit ſicut propō p ſe nota. ⁊ nos qui/
dem poſſumus exponere hāc propōnē ſpēbus multis ſer/
monis: ⁊ dictionibꝰ diuerſis.] In his verbis intēdit Gal.
ꝙ iſta maior ꝓpō ſue demōſtrationis pōt poni diuerſimo/
de: ⁊ illa diuerſitas ponēdi: ꝯſiſtit in duobus. ſ. in diuerſita
te modoꝝ quā tāgit cū dicit: [ſpēbus multis ſermonis.] ⁊
in diuerſitate dictionū quā tāgit cū dicit. [⁊ dictionibus di
uerſis.] diuerſitas qdem modoꝝ ſm quos propō ſua ꝓpo
nitur eſt triplex. q̄rū pª ē qꝛ ipſa pōt poni hipothetice ⁊ ca/
thegorice. Hipothetice qdē vt dicat: ſi ſubita mutatio in re
gimine nocet ſanis: multo magis nocet infirmis. Cathego
rice ꝟo vt ſi dicat: ſubita mutatio regiminis nocet magis
infirmis q̄ꝫ ſanis. Et ꝑmus modus ponēdi eſt melior. Se/
cunda ꝟo diuerſitas eſt qꝛ pōt poni cum additione nocu/
menti: ⁊ cū diminutione ponendo additionē nocumēti ad
infirmos ⁊ diminutionē ad ſanos. Uerbi grā: ſi dicatur ſu
bita mutatio regiminis magis nocet infirmis q̄ꝫ ſanis. hec
enim additio nocumēti attribuit infirmis: vel ſi dicatur ſu
bita mutatio regiminis minus nocet ſanis q̄ꝫ infirmis. In
hac aūt. diminutio nocumēti: addit ſanis. Tertia ꝟo diuer
ſitas ponēdi eſt penes magis cōe ⁊ minus cōe. Pōt.n. ꝓpo
ni modo cōi ⁊ mō cōiore ⁊ modo cōiſſimo. Cōi quidem vt
dicat: ſubita mutatio regiminis magis nocet ifirmis q̄ꝫ ſa
nis. Cōiore ꝟo dupl'r. vno qdem mō ꝓponēdo eā modo cō
muniori a ꝑte ſubiecti. Alio mō ꝟo a parte ꝑdicati. A par
te qdem ſubiecti vt ſi dicat: nocumētū rerū nocētiū magis
nocet ifirmis q̄ꝫ ſanis. A parte ꝟo ꝑdicati vt ſi dicat: ſubi/
ta mutatio regis magis nocet debilibus q̄ꝫ fortibus: ⁊ hūc
modū cōitatis a parte ꝑdicati. G. nō tetigit: ſed ex necītate
ſbaudit. Cōiſſimo ꝟo mō ꝓponit qm̄ iſta ꝓpō eleuat a ꝑte
ſubiecti: ⁊ a ꝑte ꝑdicati ſimul. vt ſi dicat nocumētū reꝝ no
cētiū magis nocet debilibus q̄ꝫ fortibus: ⁊ hāc triplicē di/
uerſitatē modoꝝ ponēdi. G. decl'at ab h̄ loco. [Uerbi g̃.]
vſqꝫ ad locū illū. [⁊ tibi ēt ineſt abſoᵉ.] In his verbis in/
nuit. G. diuerſitatē ponēdi maiorē ꝓpōnē quātū ad diuerſi
tatē dictionū. Uerbi. g. vt ſi ponat: ſi mutatio regiminis or
dinata prodeſt ſanis multo magis ꝓdeſt infirmis. Nā iſta
propō ꝓponit hoc mō p dictiones ꝯrias dictiōibus qbus
ꝓponebat pª: nā ſubita mutatio regis ⁊ ordinata mutatio
ſunt duo ꝯria ⁊ iuuamentū ⁊ nocuᵐ ſunt alia duo ꝯria. ⁊ tn̄
intētio finalis eſt eadē in vtriſqꝫ. [aut ex ipſa re qua fit iu/
uamentū ꝑmittere] .i. iſte modus proponēdi maiorē pro/
poſitionē ꝯrijs dictionibus colligit dupl'r. vno mō ex ꝑmi
tiuis rebus iuuātibus: quēadmodū colligebat pª ex ꝑmiti
uis rebus nocētibus. nā ſicut p expientiā videmus ꝙ ſubi
ta mutatio ciboꝝ ⁊ potuū ⁊ aliarū rerū non nālium q̄ ſunt
cāe ꝑmitiue magis nocet infirmis q̄ꝫ ſanis. Silr videmus
ꝑ d' caſum ꝙ ordinata mutatio ciboꝝ ⁊ potuū ⁊ aliarū re/
rum non nālium magis ꝯfert infirmis q̄ꝫ ſanis. Naꝫ infir/
mos a morte defendit: in ſanis ꝟo vitaꝫ ꝓlōgat. Scꝺo mō
colligit ex maiori propōne poſita i ꝑori demſratione p vir/
tutem ꝯrietatis tanquā ex notiore. Uerbi grā: ex hac ꝓpō/
ne q̄ dicit: ſi ſubita mutatio nocet ſanis: multo magis nocet
ifirmis tāquā ex notiore concluditur: hec ſi ordinata muta
tio prodeſt ſanis: multo magis ꝓdeſt infirmis: ⁊ h̄ iſinuat
Gal. cū dicit. [aut ex vna ꝓpōnum cōprehēſaꝝ in ea] .i. ex
maiori propōne ꝑme demōſtrationis ꝯcludit maior propō
ſcꝺe. ⁊ hic nota ꝙ minor propō ſcꝺe colligit ex minori pro
poſitione: tāquā ex notiore. Nā ex hac propōne que dicit
ſubita mutatio nocet ſanis que fuit minor ꝓpō ſue demon
ſtrationis colligit hec ꝙ ordinata mutatio ꝓdeſt ſanis q̄ ē
minor propō ſcꝺe demōſtrationis: ⁊ hoc iaꝫ diximus in le/
gendo textū. [⁊ inuenimus eū dicere propōnē ꝑmā] h̄ nō
intelligit Gal. ꝙ Hip. ꝑmam propōnē dicat expreſſe: ſed di
cit eā ſubauditiue. [ꝓter ꝙ demſret ſup eā.] cuius rō eſt qꝛ
maior ꝓpō demōſtrationis ſue nota eſt apud intellectū: ⁊
apud ſenſum. [ex ſermone ſuo q ſeqtur hūc ſermonē.] hic
Gal. itelligit per ſermonē ſequentē totū qꝺ dicit Hip. vſqꝫ.
[nec morbi ſniam mobilē.] Nā vſqꝫ ad locū illuꝫ. probat
minor propō ſue demōſtrationis q̄ eſt hec: ꝙ ſubita mutaᵒ
nocet ſanis: ⁊ ēt vltra locū illū aliqd iordinate dicet d' ipſa.
¶ Sed dubitat ꝯ formationē iſtius demſonis quā. G. fa/
cit: nā ipſe vr̄ innuere ꝙ iſta ſua demſo poſſit fieri ex maiori
ꝓpōne cathe'ᶜᵃ: qꝺ nō vr̄ eē poſſe. nā ſi ſic formet demſo: ſu/
bita mutatio regimis magis nocet ifirmis q̄ꝫ ſanis. Subi/
ta ꝟo mutatio nocet ſanis. ergo ſubita mutaᵒ magis nocet
ifirmis q̄ꝫ ſanis. In hac enim demōſtratione maior ⁊ cōclō
ſunt vna ⁊ eadē propō. q̄re demſo nulla. ¶ Ad qꝺ dr̄m ē:
ꝙ lꝫ Gal. variādo maiorē ꝓpōnē ponat eā aliqñ hipothe/
tice: aliqñ cathe'ᶜᵉ: tn̄ qñ ipſa ponit ſine eleuatione ad vl'/
us nō intēdit fieri ex ea demōſtrationē poſitā cathe'ᶜᵉ: ſꝫ ſo/
lū mō fit demōſtratio ex ea ꝓpoſita hypoᶜᵉ. vt dicat ſi ſubi/
ta mutatio nocet ſanis: multo magis nocet ifirmis: ſed ſu/

bita mutatio nocet ſanis. ergo multo magis nocet īfirmis: ſed ſi maior ꝓpō proponeretur eleuata ad vlius bñ poterit fieri demōſtratio: vt ſic dicat̄ nocu^m^ rerū nocētiū magis noceet infirmis q̄ ſanis: ſed ſubita mutatio ſanis nocet. ḡ ſubita mutatio multo magis nocet infirmis q̄ ſanis.

Textus. XX.

Quod quidem facile eſt comprehendi: mala nāq̄ꝫ dieta cibi ꝛ potus que ſm ſimile fit: ſecurior eſt in omni tempore tueri ſanitatem: q̄ ea que melior eſt ſi in ea mutatio ſubita fiat.

Et cognitio illius eſt facilis. ſ. ꝙ regimē malum: vel comeſtio vel bibitio cū cibo ꝛ potu ſimili adinuicē maioris fiducie eſt vniuerſaliter in oībus horis in cōſeruatione ſanitatis: q̄ ꝑmutatio ſubito ad aliud regimen melius eo.

Commentum Galeni.

Incipit Hip. in h ſermone certificare propōnē ſcðaꝫ duarum ꝓpōnū qbus ipſe demōſtrationē facit ſuper ſermoneꝫ ſuū ex exēplis ꝑticularib⁹ multis: ꝛ aggregauit illud in ſumā vnā: ꝛ dixit: ꝙ nocumētū eueniēs ex permutatione magna ſubito egrediēte ab eo quo currit ꝯſuetudo nō eſt paruum: ꝛ oē qð ſeqtur qð preceſſit ex ſermone ſuo eſt planuꝫ ꝛ manifeſtū: verūtamē ego ſm diſpōnem ſi ſtetero ex eo ſuper aliqð qð videat̄ mihi indigere expōne ei q nō eſt exercitatus in itellectu ꝯtinuationis ſermonis adinuicē: nō ero piger ab expōne eius ēt. Qð eſt: q2 opꝫ in expōne vt intēdatur per eā dilectio hominū cōis: nō intētio expertoꝝ in ſermone tm̄: ſed eoꝝ ēt qui ſunt inexperti. Qui ḡ cognoſcit ſe ipſum: q2 nō eſt expertus: neq̄ꝫ exercitatus penitus in aliq̄ ſcientiaꝝ primaꝝ: tunc opꝫ vt in illa arte exerceatur.

Expoſitio Thaddei.

Hoc eſt capl'm 4^m^ diſtō. ſcðe. in quo Hippo. probat minorem propōnem ſue demōſtrationis per rōnē ſumptā a gñali mutatione ꝯſuetudinis cibi ꝛ potus ſanoꝝ: ꝛ eſt h caplꝫ §. vnus. de quo ſic dicit Hip. ꝙ ſubita mutatio regimis noceat ſanis facile ꝓbat̄: qm̄ mala dieta cibi ꝛ potus ꝯſueta: ſecurior eſt oi tpe in cōſeruādo ſanitatē q̄ bona dieta ſi ad eā ſubita mutatio fiat. Et h eſt qð dicit. tex. alte. trāſla. incipit ibi. ⌈ ꝛ cognitio illius. ⌋ cui⁹ cō. icipit ibi. ⌈ icipit Hip. in hoc. ⌉ in quo Gal'. 2. notat. Nā p̄ ponit intētionē Hipp. i h cap̄ 2. §. ꝛ h facit vſq̄. ⌈ ꝛ oē qð ſequitur. ⌉ in illa pte inueſtigat modū expōnis ſue ſup particularia exēpla qb⁹ Hip. ꝓbat minorē ꝓpōnem ſue demōſtratiōis. De p̄ ſic dicit: ꝙ Hip. incipit hic ꝓbare minorē propōneꝫ ſue demōſtratiōis hāc. ſ. ꝙ ſubita mutatio regiminis noceat ſanis: ꝛ cuꝫ eius ꝓbō poſſit fieri p multa exē^a^ ꝑticularia: ꝛ i mutatione nūi comeſtionū: ꝛ q̄litate ciboꝝ ꝛ aliaꝝ rerū: vt infra patebit: aggregat in hoc loco oia illa ꝑticularia in ſumā vnaꝫ vlem q̄ ſuma cōprehēditur in hac ꝓpōne. ⌈ mala nāq̄ꝫ dieta cibi ꝛ potus. ⌋ De 2° dicit: ꝙ totus ſermo Hip. i quo ꝯñter adducit ꝑticularia exē^a^ ad ꝓbandū minorē ſue demr̄ationis: eſt planus illis q ſunt exercitati in itellectu ꝯtinuatiōis ſermonis Hip. i. illis q ſunt exercitati in logica: ꝛ in pħia: ſꝫ in exercitatis nō eſt ſmo Hip. plan⁹. Et ꝓpea q2 i expōe oꝫ nos hře dilectionē cōeꝫ oiuꝫ auditoꝝ. ſ. expertoꝝ. ꝛ i expertoꝝ ió opꝫ me ſermonē ſequētē expōere expōne cōi. ſ. vt nō grauentur exercitati in ſupradictis artib⁹: ꝛ illi q ſunt aliquātulū exercitati i eis ſufficiētē hēant expōnē. Si vo aliq ſint q penitus nō ſunt exercitati in artib⁹ ꝑorib⁹: redeāt ad ſtudēdū i eis. Lra ſic legat̄. ⌈ qð qdē facile ē dephēdi ⌋ i. iſta ꝓpō q̄ dicit ꝙ ſubita muta^o^ nocet ſanis facile ꝓbat̄. ꝛ forte itelligit Hip. p facilē ꝓbōnē: ꝓbōnem vlem quā in h cap̄ ꝛ 6. ponit in q̄ ꝯcludant̄ virtutes oium ꝑticulariū exēploꝝ q̄ poſtea adducet: ꝛ talis ꝓbō oꝫ dici facilis: q2 eſt breuis. ꝛ forte itelligit p facilē ꝓbōnem: nō ſolū rōnem gñalē quaꝫ h ponit: ſed ēt eā quā ifra ponet: ꝛ ꝑticularibus exēplis q̄ ponetur p que declarat̄ iſta gñalis. ⌊ mala nāq̄ꝫ dieta. ⌉ Virtus hui⁹ gñalis demr̄ationis ad ꝯcludendū ꝓpoſitū ꝯſiſtit in habitudine minoris. Nā ſi obſeruatio male diete ꝯſuete cibi ꝛ potus melior eſt ſanis q̄ ſubita mutatio ad bonā de qua minus vi: ſeq̄t̄ ꝙ oīs mutatio ſubita noceat ſanis. ⌈ ſecurior eſt in oi tpe tueri ſanitatē. ⌉ Sꝫ ꝯ. nā qm̄ mala ꝯſuetudo incepit: tūc ſine du^o^ aliquā quātitatē nocu^ti^ fecit: ꝛ quāto magis ꝓceſſit ꝯſuetudo vlteri⁹: tāto magis nocu^m^ āpliauit ita ꝙ in vltio ꝑducit ad egritudines ꝑnecantes. vt dī p̄ cañ. fen 3ª cap̄ de eo qð comedit̄ ꝛ bibit̄. §. ⌈ Ille vo i quo mala. ⌋ nō eſt ḡ ſecura i ſeruāda ſanitate: nedū ſecurior. a q̄ eni remouet̄ poſitiuū tm̄: nec̄io remouet̄ cōparatiuū. R̄. ſubita mutatio ad bonā dietā quāuis aliquā turbationē faciat in tpe in quo icipit: nō tñ ꝑducit ad egritudines ꝑnecantes. R̄. ſubita mutatio de re ꝑter nāꝫ ad rē nālē ē delitioſa. vt dī. 4. de accñti ꝛ mor. cap̄. 6. §. ⌈ potē^a^ q̄ ē ꝯria. ⌋ ſꝫ mutatio de mala dieta ad bonā ē mutatio de re preter nām ad rē nālem. ḡ eſt mutatio delitioſa. Qð aūt delitioſum ꝛ bonum eſt: nocu^m^ inducere nō pōt. nā delectatio minuit malitiā cibi. vt dicit ille apho. ⌈ parū deterior cibus ꝛ potus. ⌉ Rñſio aūt ad hec oia q̄ratur in gloſa illius apho. ⌈ quecunq̄ꝫ ex multo tpe cōſueta. ⌉ Lra vo cōmētī plana eſt.

Textus. XXI.

Qui eniꝫ ſemel vel bis in die ſumere cibum ꝯſueuerūt: ſi a ſolito vſu in aliū ſubito mutent̄: nocumētū eis generat ꝛ defectionē. Quibus aūt non eſt cōſuetudo prandere ꝛ prādēt: mox deficiunt ꝛ aggrauātur corpora eorum: ac torpent: atq̄ꝫ molleſcunt ſi cenant poſt eructuant acidum. Alij aūt ſunt qui nature mollitiem patiuntur: ꝓpea ꝙ ſtōs eoꝝ ꝯ curſum ſue nāe aggrauat̄ cui videlꝫ exinanitio fuerit aſſueta: non aūt bis ipleri: ꝛ bis digerere poſſunt in die.

Unde eſt ꝙ illis quoruꝫ cōſuetudo cucurrit vt comedāt bis in die: aut quoꝝ ꝯſuetudo cucurrit vt comedāt ſemel: deinde ꝑmutant̄ ſubito ad ꝯriū eius ſm ꝙ fuit: accidit nocumētū ꝛ debilitas. Et quoꝝ nō eſt ꝯſuetudo prādere ꝛ prādent: debilitat illos illud ſtatim ꝛ grauat corpa eoꝝ: ꝛ reddit ipſos pigros: ꝛ mollificat eos. Qꝫ ſi cenāt cū illo ēt eructuant eructuationem acetoſaꝫ. Et ex eis ſunt qbus accidit lenitas nature: ꝛ cā in illo eſt ꝙ grauat ſtomachuꝫ eoꝝ ſm ꝯriuꝫ eius ſm ꝙ currit ꝯſuetudo ei⁹. Qð eſt: q2 cōſuetudo cucurrit apud eos vt ſtomachi eoꝝ ſint vacui: ꝛ vt non impleantur ex cibo bis: neq̄ꝫ digerant cibos etiam bis.

Commentum Galeni.

Propterea ꝙ nō fuit ꝯtentus Hippo. vt enunciaret quod euenit eis qui ꝑmutant̄ ſubito ad ꝯriū eius qð currit ꝯſuetudo eoꝝ: nocumētū magnū: ſed narrat ēt ſm quā ptez opꝫ vt rectificet̄ illud i vnoquoq̄ꝫ hoie: ꝓlōgat̄ ſermo eius. qð eſt: q2 ſi oñderet tm̄: q2 aduenit eis nocumētū magnū apud ꝑmutationē eoꝝ ſubito ad ꝯriuꝫ eius quo currit ꝯſuetudo eoꝝ: eſſet ſermo eius intellectus breuis. Prima ḡ ꝑmutatio que ſubito fit ad ꝯrariuꝫ eius quo currit ꝯſuetudo eſt hec permutatio quā nūc dixit Hip. ſ. quoꝝ non eſt conſuetudo vt prandeant ꝛ prandent. Ipſe eniꝫ dixit in eis: ꝙ illud de

bilitat eos:⁊ grauat corpa eoꝝ:⁊ facit eos grauedꝭ:⁊ mol/
lificat eos:⁊ nõ accidũt in eis accidẽtia iſta:niſi qm̃ cibus
fit ſuper virtutẽ eoꝝ in loco ponderis. Q ᷒ eſt:q: debilitas
virtutis in eis non eſt ex eis que ꝓpria ſunt ei:ſicut ꝙ de cõ
ſuetudine eoꝝ eſt vt accidat apud priuationẽ cibi. ℂ Pro/
pter hoc ergo addidit in ſermone ſuo:ꝙ corpora eoꝝ q re/
guntur hꝫ regimine grauant̃ ⁊ mollificant̃. ℂ In eo autẽ
cuius ꝯſuetudo currit vt prãdeat:⁊ non facit illud. enũtiat
in eo ꝙ ſcribit debilitatẽ virtutis:⁊ non dicit cũ illo graui/
tatẽ. Q ᷒ eſt:q: virtus apud hꝫ permutationẽ debilitat̃ in
ſe:⁊ cũ illo ẽt ipſe poſtꝗ̃ dixit de illis qui reguntur hꝫ regi
mine cuius ꝓmiſimus expõnẽ:ꝙ illud facit eis accidere pl
gritiã. Dixit iteꝝ poſt illud. Et timẽt ex oibus opationib᷒:
ſic ſi diceret ꝙ ipſi terrent̃ vt conẽtur res opationis:⁊ hec
qdeꝫ res vere ⁊ nec nõ vera eſt:qm̃ ipſe cuius eſt hec diſpõ
ſentit debilitatẽ fortẽ:⁊ non audet ꝓpter illud facere aliqd
ex opationibus ꝗs faciebat añ. Deinde dixit iteꝝ. Et q vti/
tur cenatione in regimine ſuo accidit ei vt exiſtimet ꝙ viſce
ra eius ſint ꝗ̃ſi ſuſpẽſa:⁊ mingit vrinã acutã ⁊ viridem. Et
manifeſtũ qdem eſt:q: ſignat per ſermonẽ ſuũ:acutam vri
naꝫ:que calefacta eſt plus ꝗ̃ de ꝯſuetudine ẽius eſt calefie
ri. ꝑ viridẽ aũt intelligit illud qᷦ de cõſuetudine grecorum
ciuitatis Athenaꝝ eſt intelligere ex ea:⁊ inuenimus illud
remanere cũ eis vſqꝫ ad finẽ. Q ᷒ eſt:q: qñ ipſi vidẽt hoĩeꝫ
cuius color eſt citrinus interrogãt eũ que ſit cã in viridita
te coloris eius:ꝓpter ꝙ ipſi videant ꝙ inter hoc vt dicat̃ vi
ridis ⁊ citrinus eſt diſtã:⁊ dicũt de hoĩe ꝙ eſt vehementio/
ris viriditatis ꝗ̃ fuit:⁊ ſignant ꝓpter illud vehementiã ci
trinitatis:⁊ color qdẽ citrinus vere eſt color croci. Et vltima
huius diſpõnis fit qñ ꝓmiſcetur ſuperfluitas aquoſa cholere
rubee clare. Q ᷒ eſt:q: declinatio coloris rubei clari a co/
lore rubeo ad colorẽ albũ eſt cũ menſura declinationis co/
loris citrini ad colorẽ rub. claꝝ. Et ſcripſit Hip. iterũ acci/
dẽtia alia que accidẽt eis qui hꝫ regunt̃ regĩne:⁊ ego q/
dem ingrani de eis qñ veniã ad ſermonẽ eius in ipſis. Nũc
aũt opꝫ vt intẽdamus ad exponẽdum ſermonẽ cuius ꝓmi/
ſimus rememorationẽ:qᷦ eſt:q: Hipp. addidit ad accĩtia
que accidũt eis qui prãdent preter ꝙ ꝯſuetudo eorũ cucur
rerit cum illo:ꝙ ſi cenauerint cũ illo eructuãt eructuatiõe
acetoſa. Et nos qdẽ ſcimus ꝙ eructuatio acetoſa fit ex fri/
gore ſtomachi:⁊ fit multotiẽs ex phlegmate qᷦ aggregat̃
in eo ex multitudine ciboꝝ:⁊ qñqꝫ fit ex cibis tẽperatis in
quãtitate ſua:⁊ virtutes eorũ ſunt frigide. Et res cõis in
oibus rebus iſtis eſt diſgregatio caliditatis ĩnate que eſt in
ſtõcho:⁊ ꝙ cibi vincũt eã:vel defectus ⁊ abbreuiatio eius
a bñ digerẽdo illos cibos:ſicut eſt illud qᷦ accidit quãtita
ti parue ignis:qñ ſup eã proijcitur quãtitas multa lignoꝝ:
aut quãtitas eq̃lis humida ꝑua. Deĩde dixit Hip. Et qbuſ
dam q hoc regunt̃ regimine accidit lenitas nãe:⁊ inuenit̃
in multis deſcriptionibus loco nois qᷦ ſignat lenitas nãe
nomẽ aliud ſile ei ſignans anguſtiã:⁊ ingetudineꝫ:⁊ mani
feſtum eſt qdẽ ꝙ anguſtia:⁊ ingetudo accidũt ex multitu/
dine ciboꝝ eis q regunt̃ hoc regimine ⁊ difficultas deco/
ctionis:⁊ multitudo ꝑmutationis ſup lectum:⁊ aſſiduatio
ei᷒. Et nos qdẽ inuenimus Hip. oñdiſſe in poſtremo hui᷒
ſermonis oñſione manifeſta ꝙ digẽ eſt ſilis decoctiõi. In/
nuit ẽ per illud qᷦ fit a caliditate humida vaporoſa:nõ ſicca
tenebroſa:ſicut eſt caliditas febrilis:ſed caliditas humida vapo
roſa eſt ſicut caliditas nãlis que eſt in corporibus aĩalium.

ℂ Textus. XXII.

ℂ Si quoqꝫ oxiremiam emittant:poteſt fieri vt
adiuuentur ſic alleuiando ſe ab his que ex mu
tatione diete in cõtrariũ patiuntur. Opꝫ itaqꝫ
vt poſt cenam per integrã dormiant noctem:ſi
hyems fuerit a frigore:ſi eſtas a calore tuti:ꝙ
ſi non dormiant diutiſſime ſuauiter deambu/
lando non ceſſent:deinceps ꝓ:aut nihil:aut
leuia:aut minime nocua cenent bibantqꝫ pa/
rum vini:nec aqua commixti.

ℂ Et neceſſe eſt iſtis vt alleuietur ab eis qᷦ ad
uenit eis apud permutationem eoꝝ in regimi
ne ad cõtrariũ. Q ᷒ eſt:q: opꝫ vt dormiant per
quãtitatẽ noctis integre poſt cenã ipſoꝝ. In
hyeme quidẽ cum cuſtodia a frigore:⁊ in eſta/
te quidem cum cautela a calore:ꝙ ſi non fue/
rit eis poſſibile vt dormiant:perambulent de
ambulatione multa facili:leui:preter ꝙ ſtent.
Cum ergo poſt illud fuerit:aut nõ cenent:aut
ſi cenauerint:cenent cena leui:que non noceat
eis:⁊ bibant etiam vinum paucum aqua non
permixtum.

ℂ Commentum Galeni.

ℂ Ex iſtis qdem rebus eſt res vna que cogit ad dicendum
ipſam in hoc loco. Q ᷒ eſt:q: Hip. intentio eſt vt oſtẽdat ꝙ
mutatio eius quo currit ꝯſuetudo ſubito nocet corpibus:
⁊ qualr oporteat vt medicent̃ illi quibus accidit ex nocu/
mẽtis hmõi:⁊ qm̃ viſum eſt ei vt faciat illud:tunc ſeq̃mur
ẽt ſermonẽ eius. Dico ergo ꝙ plus qdem qᷦ precipit Hip.
non eſt vt dormiant ſomno multo longo ſpatioſo:ſicut qdaꝫ
eſtimant plures expoſitoꝝ poſt cenaꝫ:ſed ſicut requirit in
tentio huius ſermonis:poſt prãdium. Q ᷒ eſt:q: non eſt ſi/
mile vt ſignificet per ſermonẽ ſuum. Per quãtitatẽ noctis
integre:niſi ſomnum dici nõ ſomnum noctis. Q ᷒ autẽ di/
xit ẽt poſt illud vbi dixit:ꝙ ſi nõ fuerit eis poſſibile vt dor/
miãt:deambulent deambulatione leui multa:ꝑter ꝙ ſtẽt:
⁊ cum fuerit poſt illud:aut non cenent:aut alleuient cenas
ſuas:teſtificatur:q: ipſe ꝑcipit vt ſit ſomnus poſt prãdiuꝫ.
Quod ergo fieri oportet:eſt vna duarũ rerum:aut vt recti
ficetur ſcriptura cuꝫ ſit errones ⁊ ſcribatur. Q ᷒ eſt:q: opꝫ
vt dormiant per quãtitatẽ noctis integre poſt cibos ſuos:
in hyeme quidẽ cum cuſtodia a frigore:⁊ in eſtate quidem
cũ cautela a calore. Aut ſi ſeruat̃ ſcriptura in qua eſt poſt
cenas eorũ ſm ꝙ ipſa eſt vt intelligat̃ ab eo ſermo eius ſꝫ
hunc moduꝫ. Q ᷒ eſt:q: opꝫ vt dormiant nunc ante cibos
ſuos:ſicut dormiebant ante poſt cenas ſuas per quãtitatẽ
noctis integre:ita vt ſit ſermo eius:poſt cenas ſuas:adiun
ctus ad ſermonẽ per quãtitatem noctis integre. Illud aũt
quod ipſe ꝑcipit per ipſuꝫ. ſ. ſermonẽ de dimiſſione cene:⁊
minoratione eius:⁊ alleuiatione ipſius:⁊ eius intẽtio eſt in/
tellecta manifeſte. Q ᷒ eſt:q: vult vt ſingat̃ ⁊ quieſcat ſto/
machus:⁊ ꝯfortet̃ propter illud qᷦ tranſiuit per ipſum de
labore qui euenit ei ex grauitate cibi quo vſus eſt:non ſm
conſuetudinem:⁊ cõfert in hoc ẽt vt ſit illud qᷦ bibit par/
uum nõ mixtũ. Q ᷒ eſt:q: opꝫ vt caueat̃ ⁊ cuſtodiat̃ euen/
tus rugitus:⁊ eius quod humectat ſtõchum:⁊ infrigidat
ipſum. Et cã in illo eſt qᷦ grauat ſtomachuꝫ ex multitudi/
ne ciboꝝ:⁊ qᷦ aduenit ẽt ex vino. Opꝫ ergo vt ſit impmix
tum calefaciẽs ⁊ ꝯfortans ſtõchum. Hec eſt ergo intentio
ſermonis ſui:reliq̃ aũt que ſequunt̃ ipm manifeſta ſunt.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ Capl'm 5ᵐ in quo probat minorẽ propõnẽ ſue demonſtra
tionis per rõnẽ ſumptã a particulari mutatione ꝯſuetudis
ſenoꝝ incipiens a numero comeſtionũ:⁊ hꝫ nõ eſt aliud niſi
declarare gñalem rõnẽ quã in ꝑcedẽti capꝫ ꝓmiſit. ſpecificã
do eam ad mutationẽ numeri ⁊ q̃litatis:⁊ diuidit̃ hꝫ caplꝫ
in ptes duas. In q̃rũ p᷑ declarat ſubitas mutatiões in nũo
oblationũ facere nocumẽtũ in corpibus ſanis. in 2ᵒ ibi pu/

ſpalē cōclonē quā itēdit ī tota iſta diſtō. ɔcludit ex illa. du
rat pᵒ vſq;. ſ nō igiť opʒ.] pma diuidiť in duas. in quaꝝ pᵒ
ḋ durat vſq;. ſ hec aūt q̄ dicte ſunt.] declāt pſuas ſigñatio
nes ipſas mutationes facere nocuᵐ in corpibus ſanis. i. 2.
dicit eas ſufficere. pᵒ diuidiť in duas. in q̄ꝝ pᵒ q̄ durat vſq;.
ſ Quibus aūt nō eſt ɔſuetudo prādere.] ponit mutationē
nāi comeſtionū ſubito factā facere nocuᵐ in corpib⁹ ſanis ī
gñali. in 2ᵒ in ſpāli. 2ᵒ diuidiť ī duas. in q̄ꝝ pᵒ ponit q̄ nocuᵐ
ſequanť ad ſubitā mutationē nāī oblationū p viā additio
nis. in 2ᵒ ꝟo p viā diminutionis. pᵒ vſq;. ſ ſilr ꝛ qb⁹ in die.]
Itē pᵒ iſtaꝝ diuidiť in duas. in q̄ꝝ pᵒ ponit nocuᵐ q̄ cōtigūt
ab illa mutatiōe. in 2ᵒ ponit coꝝ correctionē. pᵒ vſq;. ſ ſi q̄s
diſtemiā emittāt.] alie ſunt diſiones pticulares q̄ patebūt
legēdo lr̄am. ſunt igiť in lec. pñ. ptes tres. ¶ De pᵒ dicit q̄
ſic q̄ ſi aliq ſubito ſe mutauerit de vnica comeſtione ſolita
in die ad duas vel de duabus ſolitis ad vnā: talis mutatio
facit nocumētū ꝛ defectionē in eis. ¶ De 2ᵒ dicit: q̄ ſi aliq
nō ɔſueuerūt prādere ꝛ prandent. talia patiunť accītia. ſ.
q: eorū corpora ſtatim poſt aſſumptū prandiū deficiunt ꝛ
aggrauātur: ꝛ in ſuis opationibus pigreſcunt: ꝛ ſi ɔtingat
eos cenare eructationē acidam emittunt. ꝛ qdam eorum
patiūtur mollitiē nature: ꝛ boꝝ accītiuʒ cā eſt: q: ſtōchus
eoꝝ aggrauať ɔ̄ curſum ſue nāe: ꝛ cauſa grauitatis eſt q:
ſtōchus aſſuetus inanitioni q̄ fit ex vnica comeſtione tūc
nō pōt bis repleri ꝛ bis digerere. ꝛ hoc de 2ᵒ. ¶ De 3ᵒ dicit
q̄ iſti qui talia patiuntur accītia a ſubita mutatione debēt
4. pñt remedijs alleuiari. quoꝝ pmuʒ eſt vt poſt ſuum prā
dium dormiāt ſpatio integre noctis. 2ᵐ eſt vt ſi dormire nō
pñt diutiſſime ꝛ ſuauiter deambulādo nō deſiſtāt. 3ᵐ reme
dium eſt vt nō cenent vel ſi cenant cenēt leuia ꝛ minime no
cīua. Quartuʒ eſt vt bibant paruʒ vini puri. Et hoc eſt qd̄
dicit. ¶ Tex. alterius trāſla. incipit ibi. Unde eſt.] cuius
cōmē. incipit ibi. ſ ppterea qd̄ nō fuit.] In quo Gal'. ſic p
cedit: q̄ñ p excuſat Hip. a lōgitudine ſermonis. vſq;. ſ pᵒ q̄
mutatio.] In illa ꝟo pte 2ᵒ verificat ɔñtiaʒ iſtoꝝ triū acci
dentiū. ſ. defectionis ꝛ grauitatis ꝛ pigritie opantium ad
mutationē additi prādij inſoliti. ꝛ hoc vſq;. ſ in eo aūt cui⁹
ɔſuetudo cucurrit.] in illa pte 3ᵃ ad maiorē declarationē ac
cidentiū q̄ cōtingūt imediate poſt prandium ab illa pᵃ mu
tatione declāt q̄tuor accītia coꝝ q̄ ɔtigunť in ſcd̄a mutatio
ne q̄ fit de duplici comeſtione ad vnā. ꝛ h̄ facit vſq;. ſ Nūc
autē opʒ.] In illa. 4. parte declāt accītia q̄ ɔtingūt ab illa
pᵃ mutatiōe poſt cenā. Alie ꝟo ſunt ptiales diuiſiōes p ſe pa
tentes. Sūt ergo q̄tuor nōbilia abbreuiata in cō. pñtis de
ciſionis. ¶ De quoꝝ pᵒ dicit: q̄ Hip. plongauit ſermonem
ſuū in accītibus q̄ ɔtingūt a ſubita mutatione ſoliti nume
ri oblationū. ppterea q: ipſe docuit corrigeť illa accīa qd̄
non erat ei neceſſariū quātum ad pncipale intentuʒ. ¶ De
ſcd̄a dicit: q̄ defectio virtutis ꝛ grauitatis ꝛ pigritia ī ope
rationibus iō cōtingūt ppter additionē inſoliti prandij: q:
talis cibus inſolitus nō ɔfortat eos ſed eſt eis loco ponde
ris aggrauātis. Et ppterea ppter defectū virtutis non in
telligit defectionē virtutis eſſentialē que ɔtingit ppter ci
bi minorationē: ſed intelligit defectionē aggrauatiuā q̄ cō
tigit ppter cibi additionē. ꝛ h̄ de ſcd̄o notabili. ¶ De 3ᵒ di
cit: q̄ a ſcd̄a mutatione q̄ fit ad dimiſſionē prādij ſoliti. cō
tingūt hec q̄tuor accītia. ſ. defectio virtutis eēntialis: ꝛ er
ror opationū ꝛ ſuſpēſio viſceꝝ ꝛ acumen vrine ꝛ viriditaſ
eius. Et di eſſentialis defectio virtutis illa q̄ ɔtingit pp mi
norationē cibi. Error aūt opationū dī q̄ñ hō nō conať face
re opationes ſolitas pp defectū virtutis ſuſpēſio viſceꝝ eſt
eſtimatio q̄ viſcera ſint ſuſpēſa. i. cadētia pp iſolitā inani
tionē. Acumē aūt vrine eſt calefactio ipſius maior ſolito q̄
cōtingit ppter multiplicatā cholerā. Uiriditas autē vrine
eſt mutatio eius ad colorē citrinum. Uerus aūt color citri
nus in vrina eſt color croceus q contingit: ꝛ ppterea q: cuʒ
aquoſitate vrine cholera rubea clara in maiori quantitate

q̄ ſolent cōmiſcetur. ꝛ hoc de 3ᵒ notabili. ¶ De 4ᵒ dicit: q̄
cā generalis diſtemie eſt impotētia caloris nālis ſuper ci
bi digōnem. Spālis ꝟo cā duplex eſt. vna qdem a pte ſto
machi: ꝛ hec eſt eius frigiditas. lʒ. n. cibus ſit téparus i quā
titate ꝛ q̄litate: tñ ſi ſtōs eſt frigidus fiet diſtemia pp ſolaʒ
qualitatē ſtōi. Alia ꝟo eſt a pte ciboꝝ. ꝛ hec ē duplex. vna
qdem eſt ſupflua quātitas coꝝ. Alia eſt q̄litas coꝝ frigida
digōni repugnans: ꝛ hec diſtō declaratur per ſilē qd̄ apparet
de igne ꝛ lignis. Supatur. n. ignis aliqñ vel q: ignis ſit par
uus ꝛ ligna ſint eq̄lis quātitatis: vel q: ignis ſit moderat⁹
ꝛ ligna ſint ſupflue quātitatis vel q: ligna ſint viridia ſup
flue humiditatis. Intelligit q̄ hic Hip. diſtemiaʒ fieri in his
q prādiū addiderūt inſolitū pp nimiā quātitatē ciboꝝ con
uerſoꝝ in ſtōcho ad flegma. Itē dix Hip. q̄ qdā iſtoꝝ patiū
tur mollitiē nāe. ꝛ in qbuſdā libris inueniť loco illius nois
mollities nāe. aliud nomē qd̄ ſignat anguſtiā ꝛ igetudinē
nocturnā. Nā q̄ñ hō ſumpſit multitudinē ciboꝝ inſolito
rum patiť in nocte anguſtiā ꝛ ingetudinem pmutādo ſe in
lecto de latere in latus. Itēʒ dixit Hip. in fine ſermonis ſui
q̄ iſti tales non pñt bis repleri ꝛ bis digerere. per hoc vo
lēs oſtēdere q̄ digō eſt ſilis decoctioni q̄ decoctio fit a cali
ditate humida ꝛ nō a caliditate ſicca tenebroſa. q̄lis eſt cali
ditas febricitantiū: caliditas. n. humida vaporoſa eſt caliditas
nālis in corpibus aialium innata. Lr̄a ſic legať. ſ Qui eni
ſemel bis in die.] q̄ſi dicat bñ dixi q̄ mala cōſuetudo cibi
ꝛ potus eſt ſecurior in conſeruanda ſanitate. q̄ʒ melior eſt. ſi
ad eam ſubita mutatio fiat: q: illi qui mutant cōſuetudineʒ
ſuam ſubito de vna comeſtione ad duas vel de duabus ad
vnā patiūtur nocumētū ꝛ defectionē. L Nocumentū eis ge
nerat ꝛ defectionē.] hic per nocumētū intelligit alia mala
accītia q̄ iſti patiūtur pter nocumētū virtutum: ꝛ per defe
ctionem itelligit vtrāq; defectionē virtutis. ſ. aggrauatiuā
ꝛ diſſolutiuā. ſ Alij aūt nāe mollitiē patiunť.] i. ventris ſo
lutionē ppter indigōnem cibi. ſ ppterea q: ſtōchus eoꝝ.]
iſta aſſignatio cāe pōt reddi ad oia accidētia ſupradicta q̄
ɔtingūt ante cenā ꝛ poſt cenā. ꝛ pōt reddi ſolūmodo ad ac
cidētia q̄ ɔtingūt poſt cenā: ꝛ hoc magis approbo: q: ipſe
monſtrat iā duas eſſe factas comeſtiones. L ɔ̄ curſum natu
re ſue] i. ɔtra ſuā ɔſuetudinem. ſ cui videlʒ inanitio.] hic
ponit cām cauſe: q̄ſi dicat bene dixi: q̄ ſtōs taliū aggrauať
ɔ̄ curſum ſue nāe: q: ille cui inanitio eſt aſſueta: non poteſt
bis repleri ꝛ bis digerere in die. Lr̄a cōmen. ſic legať. ſ In
eo aūt cuius ɔſuetudo currit vt prādeat.] hic q̄rit ppter
qd Gal'. in exponēdo accītia q̄ accidūt in pᵃ mutatiōe facit
mentionē de accītibus q̄ ɔtingunt in ſecunda mutatione.
¶ Ad qd̄ dōm eſt: q̄ illa accītia q̄ fiūt in ſcd̄a mutatione q̄
hic tāguntur a Gal'. ſunt q̄tuor. ſ. defectio eēntialis: ꝛ error
in opationibus ꝛ ſuſpēſio viſcerum: ꝛ mutatio vrine ad acu
men ꝛ viriditatē. In pma aūt mutatiōe accidebāt duo ſyn
thomata ſilia pñtī in aliquo: ꝛ diſſilia in aliquo. Nam defe
ctio eēntialis: ꝛ defectio aggrauatiua i aliquo ſimilanť: q:
in vtraq; virtus deficit a ſua opatiōe. Differūt aūt q: defe
ctio omittentis prādium ſolitum eſt eſſentialis pp defectū
ſanguinis ꝛ ſpūum. Sed defectio addētis prādium inſoli
tum: eſt defectio aggrauatiua ppter onus aggrauatiuū qd̄
recipit vtus ab iſolito prādio. ꝛ error in opationibus q cō
tingit in 2ᵃ mutatione ꝛ pigritia ſiue mollificatio q̄ ɔtigit ī
pᵃ ſunt ſynthomata aliquo mō ſilia. Nā in vtroq; vtus ide
bite ſe hʒ ad ſolidas actiones ꝛ differūt: q: pigritia oſtēdit
virtutē eſſe occupatam in alio ſupfluo. Error aūt operatio
num oſidit virtutē nō ſufficere ppter defectū ſpūum. Unde
ſiqs bñ ɔſiderat error opationum deſcēdit ab eſſentiali de
fectione: ꝛ pigritia deſcēdit a defectiōe aggrauatiua. pp h̄
ergo fecit mētionē in h̄ loco de illo duplici ſynthoᵃ. vt pa
teret diuerſitas ꝛ ſilitudo. Itē in ſcd̄a mutatione ɔtigebat
ſuſpenſio viſcerum que eſt quedam fluxibilitas ꝛ cadentia
viſcerū ppter inanitionē: ꝛ erat mutatio vrine ad ardoreʒ

⁊ citrinitatē ꝓpter cholerā exacutā. In p° ꝟo mutatione cō
tingebāt duo symthomata ex toto ꝯria. lꝫ nō essent expssa.
Nam in ea erāt viscera non cadentia neq̄ꝫ fluida: sed fixa ⁊
tensa: ⁊ vrina minus erat exacuta ⁊ minus colorata. Un̄ vt
ondēderet ꝙ ista oia accña itelligerent̄ in p° mutatiōe: ió fecit
hic mētionē de eis. ⸿ Et color qdē citrinus ē color croce⁹. ⸥
Sed ꝯ. verus. n. color citrinus est silis colori citri. qm̄ a ci/
tro denoiatus est citrinus. Color ꝟo citri multum differt
a colore croceo. ℭ Ꝺ. color croc. est color rub. clarus. vt dꝫ
p cañ. fen 2ª de vrinis. cap 2°. §. p. Color ꝟo rubeus clarus
nō dꝫ vere citrin⁹. ℭ Ad qd̄ dōm est: ꝙ credo. G. h̄ itellige
re ꝑ colorē vrine vere citrinū gradū vltimū citrinitatis q̄ ē
color croceus: ⸿ qñ ꝑmiscet̄ supfluitas aquosa: colere rub.
clare. ℭ Sꝫ ꝯ. cola. n. rubea cla. sine aliq̄ mixtura adhuc
hꝫ colorē rubeū clarū. si ergo ꝑmiscet̄ cū aquositate hēbit
colorē minus tīctū q̄ꝫ rubeus clarus: sꝫ color croce⁹ erat co
lor rubeus cla. vt dictū est ꝑ Aui. ḡ ex h̄ nō ꝓbauit ꝙ talis
vrina hēret colorē croce⁹. sꝫ ꝓbauit ꝙ hēt colorē min⁹ ti/
ctū q̄ꝫ sit color croce⁹. ⁊ sic n̄ ꝓbauit qd̄ itēdebat. ℭ Ad qd̄
dōm est: ꝙ chola rub. cla. q̄ꝫ hic ponit mixtā cū aquosita/
te facere colorē croceū: nō est chola rub. nālis: sꝫ est magis
tincta q̄ꝫ nālis. Erat. n. quodāmō iflāmata ⁊ tēdēs versus
nigredinē ꝑꝑ abstinētiā. ⸿ Et res cōiei dibus reb⁹ istis est
disgregatio caliditatis innate. ⸥ Sꝫ ꝯ. vꝫ enīꝫ ꝙ acetosa eru/
ctuatio ꝯtigat a caliditate. vt hꝫ 3° cañ. fen. 13ª tract. p cap de
mōis sigtiōis digōnis stōi. §. ⸿ ⁊ qñq̄ꝫ acescēit eructuatio. ⸥
⁊ li° co. tra. 4. ð cāis iflatōis. ⁊ 4° cañ. fen p° de signis causo
nis. §. si. Inqt. n. ꝙ i pueris ꝑꝑ causōis caliditatē lac acescēit.
ℭ Ꝺ. mōstrat̄ rōne. Nā acetuꝫ gñat̄ a putrefactione. sic dꝫ
ð simplicib⁹ medicis li° 4° distōne 3ª cap 2°. §. ⸿ Diia. ⸥ pro
missione huius qōnis regras in glosis techni cap de signis
vētris. ⸿ Et nos qdē inuenimus Hip. ondisse i postremo h⁹
sermōis ⁊c̄. ⸥ p postremū hui⁹ sermōis itelligit. §. illū ⸿ cui
videlꝫ inanitio fuerit assueta. ⸥ ⸿ Cꝫ digō est silis decoctio/
ni. ⸥ ℭ Sꝫ h̄ qrit̄ quō ponit digōnē silem decoctioni: cum
digō ⁊ decoctio sint noia synonima. ℭ Ad qd̄ dōm estꝙ i
h̄ loco accipit̄ decoctio pro elixatiōe. Digō autē est nomen
gñis ad ꝑpana elixa ⁊ assare h̄ ꝓbat̄ ꝑ illud qd̄ dicit. inuis
ergo ꝑ illud qd̄ fit a caliditate humida. Nā caliditas elixās est
caliditas hūida. vt dꝫ 4. methau. ℭ Ꝺ. dubitat̄ qꝛ nō vꝫ ꝙ h̄
dictū. s. ꝙ digō fiat a caliditate humida. ⁊ nō a sicca possit ad/
aptari itētioni p̄sētis. §. qm̄ illi qui multiplicauerūt comestio
nē nō hn̄t caliditatē nālē siccā: sꝫ supra humidam. sꝫ illi qui
omiserūt comestionē. illi hn̄t caliditatē nālē siccā admodū fe
bricitātiū. ḡ ad ondēdū ꝙ isti tales nō pn̄t digerere hēt lo
cū istud verbū: qm̄ in eis caliditas est sicca. ℭ Ad qd̄ dōꝫ: ꝙ
caliditas humida hūiditate cruda male digerit: ⁊ caliditas sic
ca male digerit̄. Caliditas aūt q̄ moderatā hꝫ humiditatē: il
la bn̄ digerit. Credo ḡ ꝙ. G. itēdat hic ondere ꝙ vtraq̄ꝫ ca
liditas. s. supflue hūida ⁊ sicca male digerat vn̄ credo defe/
ctū esse ⁊ corruptelaꝫ in lr̄a. ℭ Si quoq̄ꝫ oxireuiam emit/
tāt. ⸥ tex. al. trac. icipit ibi. ⁊ nec̄e ē. cui⁹ cō. ibi. ⸿ Ex istis q/
dem reb⁹ ⸥ in quo. G. sic ꝓcedit: qm̄ p ondit p̄te istā esse ici
dentē vsq̄ꝫ. Dico ḡ. ⸥ in illa 2ª p̄te exponit p^m remediū. s. hoc
qd̄ dixerat. ⸿ Opꝫ itaq̄ꝫ vt post cenā integrā dormiant no/
ctē. ⸥ ⁊ h̄ facit vsq̄ꝫ. ⸿ Illud ꝟo qd̄ ipse ꝓcepit. ⸥ in illa 3ª p̄te
omisso 2° remedio exponit 3^m vsq̄ꝫ. ⸤ Et ꝯfert i h̄. ⸥ i illa p̄te
4ª exponit 8^m reme^m qd̄ fit ꝑ potu: vini puri. ⁊ h̄ facit vsq̄ꝫ.
⸿ Reliq̄ aūt. ⸥ in illa p̄te. 5ª se excusat de omissis. sunt ḡ i p̄n.
cō. 4. nōbilia. ℭ De q̄ꝫ p dicit ꝙ nō expediebat Hip. quātū
ad ꝑncipalē itētionē quā hꝫ dare doctrinā ð correctiōe isto
rū accītiū. ℭ De 2°. d. ꝙ hūc sermonēꝫ. s. ⸤ Opꝫ vt post ce/
nā integrā. ⸥ itellexerūt qdāꝫ ꝙ iste somn⁹ deberet fieri post
cenā. sic lr̄a sonat. qd̄ nō est veꝝ ꝑ duo verba seq̄ntia q̄ dicū
quoꝝ p^m ē ꝙ si iste nō possit dormire spatio itegre noctꝫ nō
desistat deambulare suauit̄ ⁊ diutissime. Talis aūt deābu/
latio fit de die ⁊ nō de nocte. Aliō ꝟbū ē qꝛ dicit̄ ꝙ post istāꝫ
deābulatiōnē iste talis nihil: aut leuia cenet ex quo mōstrat̄
ꝙ somnus ⁊ deambulatio fiebāt añ cenāꝫ. q̄re opꝫ ꝙ talis
lr̄a: aut corrigatur vt falsa: aut exponat̄. vt obscura. Corre
ctio qdem est talis: vt vbi dicit. ⸿ post cenā. ⸥ dicatur ⸤ post
prandiuꝫ. ⸥ Expō ꝟo est talis vt dicat̄ ꝙ iste dormiat post
prādiū suū integrā noctē vt dormiebat post cenā infra vt p
ponatur hec oīo. ⸤ post cenā. ⸥ isti ozōni ⸿ dormiat integrā
noctē. ⸥ ℭ De 3° nobili dicit: ꝙ ió opꝫ hūc hoiem cenā di/
mittere vel alleuiare vt stōus regescat ⁊ ꝯfortet̄ a labore a
grauatiuo quē passus est ꝑꝑ prādiū insolitū. ℭ De 4° nota
bili dicit: ꝙ ió opꝫ bibere paꝝ vini puri qꝛ vinū adaq̄tū ꝓ
pterea ꝙ stōm humectat ⁊ ifridat gñat ventositatē qñ cōiū/
gitur multitudini ciboꝝ insolite a grauātiuꝫ stōm. Uinum
ꝟo paꝝ ꝑꝑ suā caliditatē stōm ad digerēdū ꝯfortat. ⁊ h̄ est qd̄
dicit de. 4. Lr̄a sic legat̄. ⸿ sic quoq̄ꝫ oxireuiā. ⸥ hec lr̄a su/
perflua est qd̄ pꝫ ꝑ aliā trāslationē q̄ nō ponit eam. pꝫ ēt ꝙ
ista remedia nō cōpeterēt post prandiū: sꝫ oporteret p pre/
cedere cenā eo ꝙ oxiremia ꝯtingebat post cenā. vt dictū ē.
⸤ Opꝫ itaq̄ꝫ vt post cenā. ⸥ Sed ꝯ. supponatur. n. vt sit dies
eq̄lis nocti: tūc cū prandiū sit factū in tertia hora diei: aut i
4ª nō poterit dormire spatio itegre noctis añ cenā si dꝫ ce/
nare ea hora qua cenabat ꝑus. Nā qñ solum cenabat i tūc
forte cenabat in. x. hora diei: vel post. q̄re īter prandiū ⁊ ce
nā nō erūt nisi q̄nq̄ꝫ hore: ⁊ multo magis valebit h̄ arg^m cū
dies fuerit minor nocte. ⁊ sic qd̄ dicit nō esset veꝝ nisi forte
in estate lōgissime ꝑ dieꝝ. ipse ꝟo vult ꝙ iste primo intelli/
gat̄ tā in hyeme q̄ꝫ in estate. ℭ Ad qd̄ dōm estꝙ nos non
debem⁹ itelligere ꝙ qñ iste vult corrigere h̄ nocume^m ꝑ cū
somnū ꝙ debeat cenare hora solita. sꝫ debeat eā plōgare:
aut ex toto dimittere. ⸿ Si hyems fuerit a frigore: si estas a
calore rurus. ⸥ Sꝫ ꝯ. hyems. n. ꝑꝑ frigus digōnē ꝯfortat. vt
dꝫ i cō. illi⁹ apho. ⸿ Uētres hyeme ⁊ vere. ⸥ ℭ Ad qd̄ dōm
est: ꝙ frigus hyemis ꝯfortat digōnē i vigilātib⁹ multū san/
guinis: ⁊ nō in dormiētib⁹. in eis. n. penetrat frigus adīte/
riora ⁊ digōnem ipedit. vt colligit̄ ab Aui. p cañ. fen 3ª ca
pi. de eo qd̄ comedit̄ ⁊ bibit̄. §. ⸤ Et debes scire ꝙ multa
coopiri pānis. ⸥ ⸿ Cꝫ si nō dormiāt. ⸥ hoc ió dixit qꝛ dormi
re nō est volūtariū sicut deambulatio. ⸤ diutissime ⁊ suauit̄
⁊ deambulādo nō desistāt. ⸥ hui⁹ sermonis gr̄a due ōrunt̄
qōnes. quaꝝ p° est nunqd exercitiū digōnē ꝯfortet an nō. ⁊
2ª est dato ꝙ digōnē ꝯfortet. vtꝝ magis vel minus eā ꝯfor/
tet q̄ꝫ somnus. ℭ De p° qōne sic agit̄. Ꝺ. n. ꝙ exercitiuꝫ di
gestionē debilitet auctitate ⁊ rōne. Auctitate qdem Aui. 3°
cañ. fen 13ª tracta. 3° cap p. §. ⸿ Ueꝝ dispō. ⸥ Inqt enīꝫ ꝙ in
motu ⁊ vigilijs nō cōpletur digestio: ⁊ auctitate eiusdē tra/
ctatu eodē cap de debilitate digōnis. §. p. Dicit. n. ꝙ dimis
sio exercitij digōnem iuuat. Mōstratur ēt ⁊ hoc ideꝫ rōne
duplici. s. gñali ⁊ spāli. Generalis qdem rō est talis: altera/
bili ⁊ alterāte q̄escētib⁹ fortior fit alteratio: qꝛ fixior fit im/
pressio vtroq̄ꝫ q̄escente q̄ꝫ in motu existēte. Refugit. n. pas/
sibile actionē agentis dū motus itercidit in altero vel vtro
q̄: sed digestio est q̄dam alteratio vt tota clamat medicina
lis scriptura. Ergo fortior fit digō digestiuo ⁊ digestibili
q̄escentibus q̄ꝫ eis in motu existibus. Cuꝫ aūt fit exercitiū
ipsum digestibile: ⁊ digestiuū sunt in motu. q̄re tunc peior
fit digō. Ratio ꝟo spālis talis est: q̄ qd̄ debilitat retentiuā
debilitat digestiuā. sed exercitiū debilitat retētiuā. ergo de
bilitat digestiuaꝫ. Maior ꝓbat̄ qꝛ digestiua indiget in sui
operatione fortitudine retētiue. sicut hꝫ. vj. de accīdi ⁊ mor/
bo. Minor aūt probatur qꝛ per exercitiū cōfortatur expul
siua. sicut dꝫ a Gal. 6° de regi. sani. ⁊ ab Aui. 3° cañ. fen. 13.
tractatu 2° cap de cura nauseatiue facietatis: q̄re debilitat̄
retentiua. ℭ Ad ꝯtrium aūt arguit̄ ⁊ p auctoritate ⁊ ratio
ne. Auctitate qdem Gal. 2° de regi. sani. §. ꝙ vtilitates. Di/
cit. n. talē sermonē. ⸿ qꝛ exercitiū est vehemēs motus. nec̄e
h̄ tria fieri ab eo i exerci° corpe duritiē organoꝝ [illegible]
toꝝ quā se' ipassibilitas coꝝ ⁊ ad actōes robur augmēta/

tioneq; caloris nãlis quã ſequitur reditoꝝ attractio fortior ⁊ alteratio paratior ⁊ mutatio melior ⁊ effuſio omniũ corpoꝝ. quia ſolida qdẽ mollificantur. humida xͦo ſubtiliant: ⁊ pori latiores efficiunt ſpũſq; fortiorẽ motũ quẽ ſeqͣ expurgatio poroꝝ: ⁊ eũo ſuperfluitatũ.] Ex hac.n. auctẽitate mõſtrat expſſe ꝙ exercitiũ digõnẽ ⁊ nutricationẽ valde cõfortat. oñdit hoc ẽt idẽ aucto. Halyab. de regi. ſa. cap 7ͦ dicẽtis. [⁊ quotieſcũq; fortius eſt exercitiũ ⁊ digõ melior ⁊ velocior.] Rõne qdẽ mõſtrat ꝑ gñali. 2ͦ ſpãli. gñalis eſt hu9 qñcũq; miſcibilia ꝯ ſe ⁊ mixtuuz ꝯ miſcibilia mouentur ⁊ agitant: fortior ⁊ velocior fit cõmixtio pp maiorẽ partiũ in inuicẽ penetrationẽ: ſ3 digõ eſt qdã cõmixtio. vt dic Auer. i colliget liͦ 2ͦ. miſcibilia aũt ſunt cibi ⁊ potus. mixtiuũ xͦo eſt calor nãlis: ſ3 in exercitio ptes digeſtibiliũ: ⁊ ipſe calor digeſtiu9 magis ꝯ ſe mouent ⁊ agitant. gͦ i exercitio melior fiet cõmixtio: ⁊ ꝑ ꝯñs melior digõ. Rõ xͦo ſpãlis talis eſt. oẽ qͦd augmẽtat calm in quãto ⁊ qli: ꝯfortat digõnem. ſed exercitiũ augmẽtat calorẽ in quãto ⁊ qli. ergo exercitiũ cõfortat digõnem. Maior aũt ꝓbatur auctẽitate Gal. 2ͦ de regi. ſa. dicẽtis. [Cõe eſt oium exercitioꝝ nãlẽ calorẽ in aialibus ex ipſis ꝓprijs aialiũ corpibus augere.] ⁊ auct. G. 2ͦ de accñti ⁊ mor. ⁊ cauſis morbi cali. ¶ Ad hãc qõnẽ dõ3 eſt: ꝙ exercitiũ põt cõparari ad duplicẽ digõnẽ. ſ. ad pñtez ⁊ ad futurã. Pñtẽ qdẽ digõnẽ ipedit: ⁊ maxime digõnẽ vẽtris: epatis ⁊ venaꝝ. Et iõ pcepit. G. 2ͦ de regi. ſa. ꝙ exercitium fiat facta digõne vẽtris: epatis: ⁊ venaꝝ: ⁊ iã iſtet hora ſumẽdi aliũ cibũ. Digõnẽ xͦo futurã ꝯfortat: qꝛ calorẽ nãlem ꝑparat. ⁊ ꝑparat ẽt mẽbra ad forti9 ⁊ melius digerendũ. Et ex hac diſtõne ſoluũtur ꝯtrietates apparentes ex teſtibus ⁊ ex rõnibus: excepta illa rõne gñali q ſumebatur a mixtuo ⁊ a miſcibili. Ad illã xͦo dõm eſt: ꝙ 2ͤ motus cõſiderãtur i digeſtibili ⁊ digeſtiuo dũ fit digõ. Unus quidez priuatus ꝑ quẽ partes mouent ꝯ partes coartate infra vnũ locũ puta in ſtõ vel in epe ꝑ quẽ qdẽ motũ agitant ⁊ diuidũtur ptes ⁊ penetrãt in ſe inuicẽ ⁊ miſcẽtur inter ſe qbus ſic miſcẽtibus mixtio ⁊ alteratio fit fortior: ⁊ talis motus digõnẽ iuuat ⁊ hũc inſinuat Aui. ꝑ cañ. fen ꝑma de vtutib9 miniſtrantibus: qñ dicit ꝙ in digõne eſt neccius motus localis. Alius xͦo motus ꝯſideraf totalis. voco aũt motũ totalem qñ totuz aial mouet talr ꝙ digeſtibile ab organo digõnis ꝯtineri nõ põt. ſed excludit ſicut ꝯtigit in currendo: ſaltando ⁊ alijs exercitijs faciẽdo: ⁊ talis motus ipedit digõnem pñtẽ. ꝙ ſi forte aliqs replicaret adhuc ꝑ tex. Hip. q ponit ꝙ motus ſuauis ⁊ lõgus: faciat idẽ qͦd ſomn9. ⁊ ſic vꝫ motus cõfortare digõnem pñtem. Rñdeo ꝙ talis motus ſuauis ⁊ lõgus ſuccedit ſomno diminuẽdo nocũm qͦd fecerat cibus inſolitus per aliũ modũ qꝫ ſomnus. Somnus. n. nocũm illud corrigebat ꝯfortando digõnem qꝛ plus digerit i ſomno qꝫ in vigilijs. ſ3 ille motus ſuauis ⁊ lõgus minuit illud nocumẽtũ deponẽdo illũ cibũ ad fundũ ſtõchi vel ad inteſtina ⁊ partiẽdo ipm per corpus rarificatũ: nã motus longus ⁊ ſuauis corpus rarificat. vt dꝫ 2ͦ de regi. ſani. Minus autez nocet cib9 inſolitus ſic diſptitus vt ps eius vadat ad fundũ ſtõi: ⁊ ps eius ad inteſtina: ⁊ ps eius ſubtilis vadat ꝑ totũ corpus qꝫ ſi tot9 remaneret i ſtõ ⁊ nõ digereret: ⁊ ꝓpea correctio talis nocumẽti ꝑ ſomnũ melior eſt: qꝫ ꝑ longũ ⁊ ſuauem motũ. Expedita itaq; ꝑͣ qõne veniamus ad ſcdaz que dꝫ ſic formari. Ponamus aliquẽ exercitatuz eſſe añ cibũ ⁊ poſtqꝫ ſumpſerit cibũ dormiſſe. cõſtat vtiq; ꝙ ille iuuat in digerẽdo ab exercitio ꝑterito: qꝛ ꝑparauit calorez ⁊ membra ad bene digerẽdũ ⁊ iuuatur in digerẽdo a ſomno ꝑſenti: qꝛ coadunauit calorẽ nãlem ad locũ digõnis. Querit ergo qͦd eſt maius iuuamẽtũ illoꝝ duoꝝ. ⁊ ſi vis aliter formare qõnem potes. vt ponamus ꝙ ſint duo hoies ſimiles cõplexione ⁊ etate: vnus eoꝝ ſit rõnaliter exercitatus ante comeſtionẽ: ſumpto xͦo cibo non dormiat in toto ſpatio digõnis. Alter xͦo nõ ſit exercitatus ante cibũ. Sũpto xͦo cibo dormiat in toto ſpatio digõnis. tunc querit qs iſtorũ melius digeret. an ille qui adiutus fuit ab exercitio ⁊ nõ a ſomno. An ille q adiutus fuit a ſomno ⁊ non ab exercitio. Hanc aũt qõnem diſputare ad ꝑñs nimiũ eſt longũ ⁊ difficile. ⁊ ideo reſernãdũ eſt. alis hanc qõnem. Nota tñ ꝙ fertur ꝙ imperator Federicus voluit expiri an exercitiũ magis cõfortaret digõnem qꝫ ſomnus: ⁊ accepit duos hoies ſimiliores qꝫ hãc potuit cõdemnatos ad mortẽ ⁊ fecit ambos comedere eundẽ cibũ ⁊ equalẽ quãtitatẽ: ⁊ poſtmodũ vnũ fecit dormire ⁊ alteꝝ exercitari ⁊ poſtea fecit apiri vẽtres eoꝝ. ⁊ dꝫ ꝙ inuenit exercitatũ melius digeſſiſſe qꝫ dormientẽ. Et iſta expiẽtia vꝫ ſubuertẽ totũ qͦd ſupius diximus in ſolõne ꝑͤ qõnis. ¶ Ad qͦd dõm eſt: ꝙ a tali expiencia falſum ſumptũ eſt iudiciũ: qꝛ iudicatus fuit ꝑ eã ꝙ ille melius digeſſiſſet cuius ſtõs fuit inuẽtus magis vacuus qͦd nõ eſt verũ. Nam vacuitas illa non fuit a fortitudine digeſtiue: ſ3 fuit a fortitudine expulſiue. Jtẽ notã ꝙ talis expientia fuit male ꝑpoſita. debebat enim referre exercitiũ ad digõnem futuram ⁊ ſomnũ ad digõnem preſentẽ. [Deinceps xͦo aut nihil: aut ieiunia: aut minime nociua tenent.] Hippo. in hoc loco tria ꝑcipit vel cenam ex toto dimittere: vel ꝙ cena ſit parua i quãtitate facilis digeſtibilis: vel ꝙ ſint de cibis nõ repugnãtibus digõni ſua qualitate: ſed in arabica tranſlatione nõ ꝑcipit niſi duo. ſ. vel cenã ex toto dimittere vel ſumere ipſam leuem que nocere nõ valeat. Et hic notãdũ eſt ꝙ hec cena dꝫ aliquãtuluz differri vltra ſolitũ. [Bibat autem parũ vini.] parũ quidẽ dixit ne faciat inundationem. vt dꝫ 8ͦ de inge. ſani. Lra cõ. ſuper hoc. G. plana eſt.

¶ Textus. XXIII.

¶ Similiter autem ⁊ qui bis in die comedere conſueuerunt: ſi prandium dimiſerint corpora eorum in ſe deficiunt: atq; ab omni ope exeunt: precordia dolent: adeo vt eoꝝ viſcera ſibi ſuſpenſa eſſe videantur: vrina cholerica viridiſq; coloris: ſtercus incẽſum: quidam autem oris amaritudinẽ: oculos obductos: timpora formicantia: frigidos ſentiunt articulos.

¶ Et ſimiliter qui cõſueuerunt in die bis comedere: quãdo dimittunt prãdiuz mollificantur corpora eoꝝ: ⁊ debilitantur: ⁊ ceſſant ab omni opere: ⁊ accidit eis dolor in precordijs ſuis: ita vt exiſtiment ꝙ viſcera ſua ſint ſuſpenſa: ⁊ fit vrina eorum vrina acuta viridis coloris: ⁊ ſtercus eorum incenſum: ⁊ ex eis ſunt quidaz qui inueniunt in ore ſuo amaritudinẽ: ⁊ inueniantur oculi eorum ſubmerſi: ⁊ timpora ſaliunt: et infrigidantur extrema eorum.

¶ Commentum Galeni.

¶ Reliqua que ſunt in hoc ſermone ex eis que ſunt ſilia eis que accidũt eis q cibant non ſm ꝙ currit ꝯſuetudo iaz exposui: tũc cũ expoſui illa accñtia. Jn eo aũt qͦd eſt in ipſo ꝑter illud qͦd eſt in ſermone quẽ dixi: ego ſum dicẽs nunc qͦd dixit Hip. Et eſt ſtercus eoꝝ aduſtũ: ⁊ manifeſtũ qdẽ eſt ꝙ aduſtio ⁊ icẽdiũ accidũt ſtercori ex caliditate. qͦd eſt: qꝛ corpus fit in eo q dimiſit cibũ ſuũ quo cucurrit ꝯſuetudo eius ſiccius ⁊ vehementius ignitum. Deinde dixit. Et ex eis eſt cui accidit i ore eius amaritudo: ⁊ eſt ille ſup quẽ ex eis eſt vincens per naturã cholera: ⁊ ingꝫ. Et inuenis oculos eoꝝ ſubmerſos: ⁊ cã in illo eſt exiccatio vtrorũq; a cauſa propter quã aduritur ſtercus. Per ſaltus aũt timporũ vult ꝙ venaꝝ pulſatiliũ que ſunt i eis pulſus eſt manifeſtus: ⁊ cã

in illo eſt declinatio calliditatis inate ad calliditatẽ igneã in naturis ſuper quas qđ vincit eſt cholera. Extremitates autem coꝛpoꝛis infrigidãtur in eis: tunc cuꝫ impletur ſtomachus materijs que ſunt de genere cholere moꝛdicantibus eum ⁊ ledẽtibus ipſum quare reſoluitur ab eis virtus: tũc ⁊ infrigidantur extremitates coꝛpoꝛis.

¶ Textus. XXIIII.

¶ Plurimi ꝟo qui prandiũ obmiſerũt: cenam nequeunt explere: qui ſi cenauerit ſtomachus eis grauatur: ſomnum ꝟo moleſtioꝛem ꝙ̃ ſi pranſi fuerint: ducunt.

¶ Et plus q dimittũt prãdiũ: non eſt poſſibile eis vt cõpleant cenã ſuã: ⁊ qñ cenant grauatur ſtomachus eoꝛuꝫ: ⁊ fit ſomnus ſuper eos moleſtus plus multum ꝙ̃ ſi ipſi preceſſiſſent: et pranſi fuiſſent.

¶ Commentum Galeni.

¶ Super quem natura vincit cholera: ⁊ moꝛatur preter ꝙ prandeat ſm ꝙ currit conſuetudo eius: refuget ipſemet a cibo propter malitiam diſpoſitionis ſui ſtomachi. Qui ergo cogit ſeipſum ⁊ ſumit ex cibo: grauat illud ſuper ipſũ: ⁊ cõtriſtat eũ: ⁊ fit moleſtus ei propter illud ſomnus eius: ſicut dixit Hipp. ⁊ ſignificat illud qñ ipſi moꝛantur ſuper lectos ſuos cum diſpoſitione mala.

¶ Textus. XXV.

¶ Que accidẽtia ſiqdem etiã ſanis contingunt ex imutatione diete dieti medie in cõtrariuꝫ ꝙ̃ ſolebant: iuſtum eſt apud me vt ne quicquã in egritudine ſubiungatur: aut ſubtrahatur.

¶ Quando ergo accidũt iſta accidentia ſanis: propterea ꝙ ipſi mutant regimen ſuum in medietate dieti ad ꝯtrarium eius quo currit cõſuetudo eoꝛum: tunc rectificatio maioꝛ apud me eſt: vt non addatur: neqꝫ minuatur.

¶ Commentum Galeni.

¶ Inuenimus Hippocratẽ intromittere in propoꝛtionibus ſermonis ſui in accñtibus extraneis: que ipſe narrat accñtibus eis qui mutãt cõſuetudinẽ ſuã ſubito ex ſanis ſummam ſermonis que ſilis eſt narrationi accñtium que accidunt ſanis. Qđ eſt: qꝛ manifeſtũ eſt ꝙ ſi ex nocumẽto mutationis coꝛpoꝛis in medietate dieti in ſanis ꝯſequitur hec ſumma: tunc foꝛſitan quãdo accidit illud infirmis plus multũ eſt: deinde Hip. poſt illud reddit ad narrandum accidentia que accidunt eis in eis que ſequuntur hunc ſermonem.

¶ Textus. XXVI.

¶ Si enim ei qui ſemel in die ꝯtra conſuetudinem ſuã comedẽdo tota die venas euacuauerit: ⁊ poſt ſolito moꝛe cenauerit: coꝛp⁹ grauatꝛ. ſ. poſt ꝑtermiſſum prãdiũ vexatione coꝛpis ac defectiõe: poſt cenã ꝟo grauedine ſequente.

¶ Si igitꝛ illius q comedit nõ ſm ꝙ currit conſuetudo eius ſemel: cũ vtitꝛ die ſuo toto eũone venaꝝ ⁊ cenat ſup quod currit ꝯſuetudo eius grauatꝛ coꝛpus: tũc opꝫ vt grauetꝛ plus multũ: ſi cũ dimittit prãdiũ fatigat illud ipſum ⁊ debilitat: tunc cũ cenat grauatur coꝛpus eius.

¶ Commentum Galeni.

¶ Intẽtio huius ſermõis eſt illud qđ ego narro. Dicit Hip. Si qs dimittit prãdiũ preter ꝙ currit ꝯſuetudo eius: cũ cenat minus ꝙ̃ currit ꝯſuetudo eius in ea: grauatꝛ ſup ipſum coꝛpus eius in nocte: tunc quãto foꝛſitan grauabitur plus multũ ſi cõpleuerit cenã ſuã ſicut cucurrit cõſuetudo. Inquã dum a[i]: oporꝫ vt intelligas a Gale. ex ſermone eius minus quã cucurrit ꝯſuetudo eius cũ eo vti eã nõ in cena tñ: ſed in duobus cibarijs ſimul. ſ. prãdio ⁊ cena. qđ eſt: qꝛ Hipp. dixit. Et cenat ſicut de ꝯſuetudĩe eius eſt vt faciãt. Intẽtio ꝙ̃ Gal. in ſermone ſuo cuꝫ cenat minus ꝙ̃ currit cõſuetudo ei vti ea: nõ eſt poſſe vt intẽdat per eã ꝯdicere Hip. ſed cum cõparat qđ comedit nũc ad quãtitatẽ quam comedebat in prãdio ⁊ cena ſimul dicit minus ꝙ̃ ꝯſuetudo eius fuit vti.

¶ Textus. XXVII.

¶ Si iteꝝ cenẽt poſt largioꝛem venarũ exinanitionem: multo magis coꝛpus aggrauatur.

¶ Et ſi redit iterum ⁊ cenat poſtquã vtitur euacuatione venarum ſpatio longo: grauatur coꝛpus eius plus multo.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Quidem eoꝛum qui dimittunt cibũ econtrario eius quo currit ꝯſuetudo eoꝝ minoꝛãt ſpatiũ ieiunij ſui: ⁊ quidã eoꝛum ꝓlõgant illud ſpatiũ. Hip. ergo dicit in iſtis q ꝓlongant ꝙ grauitas coꝛpoꝝ eoꝛum fit multo plus.

¶ Textus. XXVIII.

¶ Iuuat itaqꝫ coꝛpus ⁊ venas ꝑter ſolitũ exinanientẽ: ſi ab his que in eadẽ die patitur: tuẽdo ſe a frigoꝛe ⁊ caloꝛe atqꝫ laboꝛe alleuietur: qꝛ illius paſſio in his quoqꝫ duplicatꝛ: cena quoqꝫ ſua levioꝛ ſit ſolito nec ſicca ſed humida ſit: potus ꝟo non ſit aqua mixtus: nec cibi quãtitate minoꝛ: poſtera aũt die prandium alleuiet: ſicqꝫ gradatim ad ſolitum reuertatur vſum.

¶ Iuuantꝛ ẽt q vtũtur eũatione venarum ſm ꝯtrarium ꝯſuetudinis eius: ita vt alleuientꝛ ab eis q̃ eis eueniũt i illa die ſm ꝙ narro cauẽdo a caloꝛe: ⁊ frigoꝛe: ⁊ laboꝛe. Eſt. n. moleſtũ tolerare illa: ⁊ alleuiet in cena ab eo quo currit conſuetudo eius: neqꝫ ſit qđ cenet ſiccũ: ſed humidũ: ⁊ bibat vinũ ſuum nõ cõmixtum: quod non ſit minus quãtitate cibi ſui. Cumqꝫ fuerit a mane huius dieti alleuiet prandiũ ſuum vt redeat ad illud quo currit conſuetudo ſua gradatim.

¶ Commentum Galeni.

¶ Inuenimus ꝙ ſicut Hip. rectificauit per regimẽ qđ dixit nocumẽta que eueniũt eis qui cibãtur aliter ꝙ̃ currit ꝯſuetudo eoꝝ. Similiꝛ ẽt nunc inuenimus ꝙ ipſe rectificat nocumẽta que accidũt ei qui diminuit cibũ. Precepit ergo in ꝑmis vt caueat a caloꝛe: frigoꝛe: ⁊ laboꝛe: deinde dixit. Qđ eſt: qꝛ ipſum tolerare res iſtas eſt ei moleſtum. Et precepit poſt illud vt alleuiet in cena ſua ex eo quo cucurrit conſuetudo eius: quãuis inueniamus plures huius facere ꝯtrariuꝫ huius actionis. qđ eſt: qꝛ ipſi precipiũt: vt iſte qui prohibetur cõplere prãdiũ ſuũ propter quaſdã occupationes: ⁊ compleat illã diminutionẽ hoꝛa cene: preter ꝙ ſciãt: qꝛ quãuis coꝛpus vere indigeat vt cõpleatur qđ minuitꝛ de cibo eius: verũtamẽ ſtomachus eius non põt digerere illud propter illud quod aduenit ei de nocumẽto propter longitudinem ieiunij: ⁊ cuꝫ hoc qđ precipit Hippo. de alienatione † cibi: aõs alleuiatione
precepit etiã vt ſit humidus. qđ eſt: qꝛ humectatio eſt cura conueniens ſtomacho ⁊ coꝛpoꝛi qđ exiccatuꝫ eſt exiccatione vehementi: ⁊ videtur etiã ei vt eoꝛuꝫ ſtomachus cõfoꝛte/

tur potu vini: ꝫ ꝑcipit vt ſit qđ ex eo bibiť nō cōmixtū neqꝫ diminutū a quātitate cibi. qđ eſt. Quia vinū aquatū cōmixtum debilitat ſtōm: vel bibere quātitatē paruā ex eo eſt incōueniēs ſtōcho qui exiccatus eſt. Et precepit etiā vt ſollicitudo habeatur de eſſe regiminis i eo cui aduenit nocumentū ſm hunc modū: in mane illius diei precedat ꝫ alleuiet de cibo ſuo quē comedere conſueuit: vt redeat corpus ad illud quo currit eius ꝯſuetudo gradatiꝫ. i. paulatim.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Poſtꝗ̄ Hip. poſuit nocumēta q̄ ꝯtigūt ſanis addētib⁹ prādiū iſolitū ſubito, ponit nocu^{ta} q̄ ꝯtingūt omittētib⁹ ſubito prādiū ſolitū. ꝫ h̄ vſqꝫ. [hec aūt q̄ dcē ſunt ad h̄ ſignatiōes.] i hac aūt pte ſic ꝑcedit: q̄m ꝑ ponit illa nocu^{ta}. vſqꝫ. [iuuat itaqꝫ.] ibi ponit illoꝝ nocu^{or} correctionē. vſqꝫ. [quoꝝ vo i ſūmo corpis.] ibi. diſtiguit in qb⁹ corpibus talis mutatio noceat magis ꝫ i qb⁹ minus. pa ꝑ^a diuidiť: q̄m ꝑ ponit nocumēta q̄ ꝯtingūt inter omiſſū prādiū ꝫ cenā. 2° ponit nocu^{ta} q̄ ꝯtingūt i cena ꝫ poſt cenā. 2ª vſqꝫ. [plurimi vo q prandium omiſerūt.] 2ª diuidiť in tres. i ꝗ̄rū ꝑ^a que durat vſqꝫ. [q̄ ac cidētia] ponit nocumēta q̄ ꝯtigūt in cena ꝫ poſt cenā cōiť. In illa ſcda ſeidēter adaptat accñia q̄ ꝯtigūt i ꝑ^a ꝫ 2ª mutatōe ad ꝑncipalē ꝯnē quā itēdit: ꝫ h̄ fac vſqꝫ. [ſi. n. q ſemel i die] in illa pte ſpecificat nocu^{m} ꝯtigēs poſt cenā. ſ. grauitatē ſꝫ magis ꝫ min⁹: ꝫ diuidiť ꝑ hec i duas. i qꝛ̄ ꝑ^a q̄ durat. vſqꝫ. [ſi itꝫ cenēt.] ſpecificat illā grauitatē ſm magis ꝫ min⁹ cōparādo ad quātitatē cene: ꝫ numeꝝ nocu^{or} ꝯtigētiū inter prādiū ꝫ cenā. in illa 2^a ſpecificat ea cōparādo ad tps ipſius cene ꝓpinquū vel remotū. Pars aūt illa i q̄ ponit correctionē iſtoꝝ nocu^{or} diuidiť in duas. In qꝛ̄ ꝑ^a q̄ durat vſqꝫ. [Poſtera aūt.] ponit correctionē illoꝝ nocu^{or} q̄ dꝫ fieri in eadē die. ibi vo ponit correctionē q̄ dꝫ fieri i die ſequenti. Sūt ꝗ̄ 7. q̄ones in p̄nti lec. ℭ De qꝛ̄ ꝑ^a dic: q omittētib⁹ ſbito prandiū ꝯſuetū talia nocumēta ꝯtigūt: q̄m coꝝ corpa grauāť ꝫ in ſe deficiūt: ꝫ ab oī ope peūt ꝯſueto: ꝫ hūt dolorē viſceruꝫ vt videanť eſſe ſuſpēſa: ꝫ hūt v̄mā calidā ꝫ viridis coloris: ꝫ ſtercus incēſum: ꝫ iſta qdeꝫ ſunt vīa nocu^{ta}. Nocu^{ta} vo ſpālia q̄ ꝯtigūt qbuſdā. ſunt h̄. ſ. amaritudo oris: ꝯcauitas oclo ꝝ: formicatio tpoꝝ: ꝫ frigiditas extremoꝝ. ꝫ h̄ de ꝑ^a.
ℭ De 2ª dicit: q plurimi q omiſerūt prādiū nequeūt cenā cōplere ꝫ ſi cenāt aggrauať coꝝ ſtōs. ꝫ hūt ſomnū moleſtiorē ꝗ̄ ſi prāſi fuiſſent. ꝫ h̄ de 2^a. ℭ De 3ª dicit: q ſi talia nocu^{ta} ꝯtigant in ſanis ex mutatione ſubita diete medie ꝯſcī ꝯ ꝯſuetudinē: tūc multo magis debēt talia accñtia ꝯtingere egris: ꝫ ꝓp h̄ iuſtū eſt vt in eis nec qcꝗ̄ adiūgať vel ſubtrahať. ꝫ h̄ de 3^a. ℭ De 4^a. d: q ſi aliqs q prādiū omiſit cenet minus ꝗ̄ ꝗ̄ ꝯſueuerit aggrauať corpus ei⁹. ꝗ̄ ſi cenet quātū ꝯſueuit aggrauabiť corpus ei⁹ multo magis. ꝫ h̄ de 4^a. ℭ De 5^a. d. q ſi aliqs cenet poſt lōgiorē inanitionē venarū multo magis aggrauať ꝗ̄ ille q cenat poſt breuē inanitionē venarum. ℭ De 6^a dicit: q nocu^{ta} iſtoꝝ q prādiū omiſerūt eadē die ſic corrigūtur. debēt. n. caueř a labore: calore ꝫ frigore: q̄m p h̄ tria nocu^{m} dupilcať. Itē debēt vti cenā leuiore ſolito nō ſicca ſed humida: ꝫ potus dꝫ eē purus nō minor quātitate cibi ꝫ bū ꝓportionat⁹ cū cibo. ℭ De 7^a dicit: q i die ſeqn̄ti adhuc dꝫ vti prādio leuiori quā prādiū ſuū ſolitū. ꝫ deinde gradatiꝫ ad ſuū reuertať vſuꝫ. tex. alteri⁹ trāſla. icipit ibi. [ꝫ ſiſr q deſiderauerit.] h⁹ cō. icipit ibi. [Reliq̄ que ſunt in h̄ ſermōe.] i q̄. G. ſic ꝑcedit: q̄m ꝑ ſe excuſat. de cōibus nocumētis vtriuſqꝫ mutatiōis q̄ expoſita ſunt i ꝑcedēti cō. vſqꝫ. [ſterc⁹ coꝝ.] ibi vo ꝓſeqť expōnē nocu^{or} ꝓpriorum remanētiū 2^e mutationis. ꝫ exponendo illa nocu^{ta} tali ꝓcedit ordine: q̄m cū illa nocu^{ta} ſint. v. ea ꝑ ordinē expōit. ꝫ ꝑ exponit h̄ qđ dixerat [ſterc⁹ icēſuꝫ.] vſqꝫ. [deide dixit] ibi. exponit 2^m nocu^{m}. [amaritudinē oris. vſqꝫ. ꝫ inqt.] ibi exponit 3^m nocu^{m}. ſ. oculos ſubmerſos. vſqꝫ [ꝑ ſaltū aūt.] ibi exponit 4^m. ſ. [tpora ſaliūt.] ꝫ h̄ vſqꝫ [extmitates aūt] ibi 5^m. ſ. [infrigidanť extrema coꝝ.] ℭ De ꝑ^a ꝗ̄ dicit ſic: q cū nocu^{or} accñtiū in ꝑ^a ꝫ 2ª mutatiōe: q̄dā ſint ſilia ꝫ illa ſint iā expoſita i cō. ꝑcedentis mutationis, reſtat h̄ expōne alia nocu^{ta} que nō ſunt ſilia. ꝫ h̄ de ꝑ^a. ℭ De 2ª dicit: q i omittētib⁹ prādiū ſolitū iō ſterc⁹ aduriť: q: corpus coꝝ exiccať ꝫ ignitur: ꝓpea qđ humiditas ſtercoris cōſumiť. ℭ De 3^a. d. q h̄ accñs. ſ. amari^{do} oris nō ꝯ^{it} in oībus: ſed in qbuſdā. ſ. in his in qbus dn̄atur chola ru. Nā q̄n iſti tales omittūt prādiū ſolitū multiplicať in eis chola ru. in tm̄ q diffunditur ad liguā ꝫ ſentiť amari^{do} i ea. ꝫ hoc de 3^a. ℭ De 4^a. d. q cā ſubmerſiōis oculoꝝ eſt illa eadē ꝓp quā aduriť ſtercus. nā q̄n corpus exiccať ꝫ igniť. tūc ꝯſumiť hūiditas oculorū ꝫ ſubmergunť. ꝫ hoc de 4^a. ℭ De 5^a dic: q ꝑ ſaltū tpoꝝ debem⁹ itelligere maiorē motū arteriaꝝ tpoꝝ: cui⁹ cā ē declinatio caliditatis inate ad caliditatē igneā in corpib⁹ cholericis. ꝫ h̄ de 5^a. ℭ De 6^a dicit: q extremitates iō infridanť in cholericis omittētibus prādiū. ꝓpea q: in coꝝ ſtō multiplicatur chola q̄ pūgit ꝫ mordicat ſtōꝫ: ꝫ os eius: ꝓp quā pūctura ꝫ mordicatiōne calor nālis ꝫ vrus cū illo ab extremitatibus ad mediū reuocať q̄ reuocato extma ifridanť ita h⁹ 6. ſic legať. [corpa eoꝝ aggrauanť ꝫ in ſe deficiūt.] Sꝫ ꝯ. nō. n. vꝫ q debuiſſet dīe aggrauanť: ſed ſufficiebat dīe in ſe deficiūt. q̄m defectus vtutis aggrauatiu⁹ ꝯtigit in addētib⁹ prādiū. i omittētib⁹ aūt prādiū ꝯtigit defectus vtutis. ꝫ h̄ idē dixit. G. ſupra. ℭ Ad qđ dōm: q h̄ aggrauari. accepit auctor ꝑ molliſicari. ſupra vo accepit aggrauari ꝑ eo qđ eſt pōderari: ꝫ h̄ ꝑꝫ ꝑ aliā trāſla. [ab oī ope pereūt ꝯſueto.] Sꝫ ꝯ perire nāq̄ ab oi ope nō ꝯtigit niſi i morietib⁹. ℭ Ad qđ dōm: q nō eſt itelligere eos pire ab oī ope ita q nihil operenť: ſꝫ q nō operanť eō mō quo pus. [ꝑcordia.] i. os ſtōi. ſicut. G. dicturus eſt infra in co. illius. ℌ. [quorū vo in ſūmo corpis: vt coꝝ viſcera ſibi videanť eē ſuſpēſa.] Sed ꝯ. viſcera. n. eſſe ſuſpēſa nihil aliud ē ꝗ̄ ea eē tumida vel inflata. ſicut hꝫ a. G. in cō. illius aphō. 4^e ꝑticu. [qbus hypocōdria ſuſpēſa.] ꝫ in cō. illius aphō. 4^e ꝑticu. [ſic dare eis putoolētibus.] ℭ Ad qđ dōm eſt: q ſuſpenſio viſceꝝ apud hip. eſt nomē equocū ad tumefactū ꝫ ad eſſe fluxibile. Vñ dico q in h̄ loco ſuſpēſio viſceꝝ accipiť pro q̄dā ipſoꝝ fluxibilitate. [vrina cholica] i. calā. [viridis coloris] i. citrini coloris. [ſtercus incēſum] i. duꝝ ꝫ calm. ℭ Sed ꝯ. Ponam⁹. n. q dn̄eť chola in ꝑtibus iferiorib⁹. tūc ille habebit ſemꝑ vētrē ſolutū: ꝗ̄re nō erit ſtercus durū aduſtum. ℭ Ad hāc q̄ōnē patebit ſolutio in cō. illius. ℌ. [quoꝝ vo in ſūmo corpis: q̄dā oris amaritudinē.] ꝑ h̄ qđ dixit. [q̄dā.] mōſtrauit q nocu^{ta} ſuꝑiora ꝯtingebāt oībus. Ea vo q̄ nūc ponit. ꝯtigūt ſolūmō cholicis. [tpora formicātia] i. magnum pulſuꝫ hūtia [articulos] i. extremitates. vt manus pedes: ꝫ aures: labia: mares. vt dī in cō. illi⁹ aphō. 5^e ꝑticu. [In acutis paſſionib⁹ frigidtas extmitatū.] cō. ſic legať. [reliq̄ q̄ ſunt in h̄ ſermone ex eis q̄ ſunt ſctā eis.] in his verbis mōſtrat. G. q nocumēta q̄ ꝯtigūt in omittētib⁹ prādiū q̄ ipſe declarauit ſupra ſunt ſilia nocumētis q̄ ꝯtigūt i addētibus prādiū. ſꝫ h̄ nō eſt vꝫ: q: nā ſuſpēſio viſceꝝ ꝫ vrina cholerica viridis q̄ ꝯtigūt i omittētib⁹ prādiū. nullā hūt ſilitudinē cū nocumētis q̄ accidūt addētibus prādiū. Nā addētes prādiū nō hūt viſcera ſuſpēſa ſed repleta. nec hūt vrinā cholicā viridē: ſed lacticā ꝫ diſcoloratā. ℭ Ad qđ dōm eſt: q viſceꝝ ſuſpēſio: ꝫ vrina cholica viridis ſunt ſilia accidētibus q̄ ꝯtigūt in addētibus prādiū ꝑ viā diſcipline: q̄m ſunt vere ꝯtria diſpōni viſceꝝ ꝫ diſpōni vrine appentib⁹ i addētibus prādiū. ꝯtrioꝝ. n. eſt eadē diſciplina. ꝫ. G. vult in li. ꝓn. lib^{o} ꝑ de ſudore. q vnū ꝯtrioꝝ itelligať ꝑ alteꝝ. Vñ ſi omittētibus prādiū ſiūt viſcera ſuſpēſa ꝫ vrina cholerica. tūc ꝑ ꝯtrium in addētibus prādiū ſiūt viſcera plena ꝫ vrina pblegmatica. [Oculos vo ſubmerſos.] Sed ꝯ. ſubmerſio cnī oculorū eſt ſignū mortis. vt dī in ꝑ ꝓnō. quare nō apparet in ſanis ex omiſſione prandij. ℭ Ad qđ dōm: q non eſt hec ſubmerſio oculoꝝ de qua hic loqtur tanta ſubmerſio

quanta

q̄ta eſt illa de qua loquit͛ in pn. Itē illa ꝓfunditas oculoꝝ eſt in egritudine acuta.idē aūt ſig^m in egri^m acuta apparēs: ſig̃t mortē: ⁊ appens in hoie ſano: vel neutro: ſig̃t futuram egritudinē.v.g. ꝑteruolare in aere nō exñtia ibi i acu.egri. ſig̃t alienationē ⁊ p ɔñs mortē. In hoie aūt ſano: vel neutro ſig̃t futurā egritudinē: qꝛ ſig̃t futurā cataractā: ⁊ ſic variat͛ ſig^m ab adiūcto.[Plurimi ꝟo q prādiū obmiſerūt]tex.al. tra.[⁊ plꝰ q dimittūt prādiū]cuiꝰ cō.icipit ibi[ſup quē eiꝰ nā vincit]in quo gal.tria nō.qm̄ p̄.oñdit.q ſūt illi q cenaꝫ nequeūt explere ⁊ q̄re nequeūt: ⁊ h̄ fac͛ vſqꝫ[q ergo. ſeipꝫ] ibi exponit h̄ qd̄ dixerat[qui ſi cenat ſtōs eius grauat͛]⁊ h̄ vſqꝫ ⁊ ſi moleſtius]ibi exponit h̄ qd̄ dixit[ſōnū ꝟo mole/ ſtiorē]⁊ h̄ dicā legendo teſtū.tex.ſic legat͛[plimi ꝟo ⁊c̄.] iſti plimi dixit illi in qbꝰ cholã nāl͛r hūdat͛ cenā nequeunt explere[cā cuius eſt qꝛ ſtōs in cholicis omittētibꝰ prādiū refugita cibo ꝓꝑ maliciā diſpōnis eius: acq̄ſitam a cholã. ❡ Sed ꝯ vī.n.male dixiſſe cū dixit[plurimi]cuꝫ.n.illi] de qbꝰ h̄ loquit͛ ſint cholici nālr̄ debuiſſet dicere vl͛ dicendo oēs nequeūt cenā explere nullus.n.cholicꝰ obmittēs prā/ diū pōt cenā explere. ❡ Ad qd̄ dōm eſt ꝙ forte dixit pluri mi vt excludat eos qbꝰ dñat͛ cholã in inferioribus corpis tm̄: qm̄ in eis nō natat cholã in ore ſto^i: ⁊ ſic nō corrūpitur appetitꝰ ſicut in eis qbꝰ dñat͛ cholã in ſūmo corpis ⁊ habi tudine totiꝰ. ❡ Aut dic aliter: ꝙ nō dixit hip.[plimi ⁊c̄.] vt itēdat aliquos cholicos excludere ab iſto nocu^{to}: ſꝫ di/ xit vt mōſtret nouū ⁊ extraneū nocu^m: vꝫ.n.ꝙ illi q prādiū obmittūt debeāt magis appetere cenā ꝓꝑ inanitionē debē tem facere appetitū ⁊ tm̄ eis ɔtingit ɔ̄riū: ⁊ h̄ ꝓbat͛ palla/ trac.q̄ dicit[⁊ plus q dimittūt prādiū non eſt po^{ſe} eis].i. ⁊ qd̄ malus eſt iſti cholicī nō poſſunt cenā explere: vñ nr̄a tra.ꝓꝓrie poſuit nomē dicēdo plimi. aduerbiū. aūt h̄.ſ. plus ꝓꝓrie ibi ponit͛[q ſi cenāt].i.ſi cogūt ſe ipſos violen/ ter ad cenādū[ſtūs eis grauat͛].i.cōtriſtat͛[ſōnū ꝟo mole ſtiorē ⁊c̄.].i.morant͛ in lectis ſuis cū mala diſpōne.i.habēt malū ſōnū dormiētes ⁊ reuoluētes ſe de latere in latus: ꝓꝑ cibū agrauātē ⁊ ɔtriſtātē ſto^m. Lra cō. plana eſt.[Que accñt ſi qm̄ ſanis ⁊c̄.]tex.al.tra.incipit ibi[qm̄ ḡ accidit]cuius cō. icipit ibi[inuenimꝰ hip.]in quo gal. duo facit.p̄ ponit ſen tentiā hip. vſqꝫ[deinde hip.2° ɔtinuat ipm cū ſequentibꝰ. ❡ Dicit ḡ ſic de p̄° p̄: ⁊ qd̄ qm̄ hip. narrauit ꝑticularia nocu mēta q̄ accñt ſanis ex mutatione ſubita: ⁊ cōiūxit cū illis no/ cumētis ſūmā ſermonis quē ſᵱⁿ⁽ᶠ⁾ trēdit: itendebat aūt ſᵱᵐ oñdere ꝙ in egris nō deberet fieri ſubita mutatio ⁊ h̄ nihil aliud eſt dicē niſi ꝙ ex iſta ꝓpoſitiōe quā dicit ꝙ ſubita mu tatio nocet ſanis: ɔcludit͛ h̄ ꝫ ꝙ ſubita mutatio multo ma/ gis nocet infirmis. ⁊ hāc ſūmā dicit gal. p verba multū ob ſcura. ❡ De 1°.d. planū eſt qd̄.d.tex.ſic legat͛[q̄to magis iuſtū eſt apd̄ me ⁊c̄.]h̄ dꝫ ſuppleri vnū ɔñs int̄ mediūꝫ ad ꝑncipalē ɔ̄nē: vt ſic dicat͛: q̄to magis iuſtus eſt apud me h̄ accña ɔtingere egris ex ſubita mutatione ⁊ poſtea ex hoc ɔñte ɔcluditur ꝑncipalis ɔ̄: videlꝫ h̄ ꝙ in egris nec adiun/ gat͛ nec ſubtrahat͛ qcq̄ꝫ ſubito. ❡ Sed ꝯ illā ɔ̄nē opponit͛: qm̄ in egris ſubito ſubtrahit͛ cibus: qꝛ ſtat cum ſolo potu: vſqꝫ ad aliā diē interdū: ⁊ aliqñ ſubito addit͛ eis cibus: vt in ſincopizin q̄ ſubito dat͛ cibꝰ ⁊ potꝰ. ❡ Ad qd̄ dōꝫ eſt ſic hip. dixit. ſ. ꝙ mutatio faciēda eſt egris: ſm̄ vtilitatē: ⁊ cō/ cordiſſime ſecuritati: h̄ aūt iaꝫ ſupius declaraui in ſuo loco Lra cō. ſic legat͛[ſūmā ſermonis q̄ ſilis eſt narrationi ⁊c̄.] In his verbis: vꝫ gal. velle: qd̄ hip. in iſta ſua demōſtratio/ ne vtat͛ loco a ſilī: cū ibi ſit locus a minori. ❡ Ad qd̄ dōm eſt ꝙ locus a minori icludit in ſe locū a ſilī ⁊ ꝓꝑ nō eſt inde multū curādū[deinde hip. poſt illud reddit]h̄ gal. oſtēdit qd̄ hip. ɔſequēter redit ad cōplēdū ſuā ꝓbationē.ſ.ꝙ ſubi/ ta mutatio nocet ſanis: ⁊ i his verbis mōſtrat gal. qd̄ hip. icidēter ⁊ inordinate poſuit h̄ iſtā adaptationē[ſi.n.ei qui ſemel in die ⁊c̄.]alia tra.incipit ibi[ſi igit͛ illi q comedit] cuius cō.icipit ibi[itētio huius ſmonis]in quo gal. ponit

ſolūmō intentionē hip. vſqꝫ[ingd̄ humain]ibi interponit cō. humain: excuſantis gal. a reprehenſione quā vꝫ facere ꝯ hip. Dicit ergo ſic gal. qd̄ hip. itendit in iſtis ſuis verbis talē ɔſequētiā: ſi obmittēs prādium cenādo minus ſolito a grauat͛: tūc cenādo ſic ſolet multo magis aggrauat͛. ❡ De 2°.d. humayn: qd̄ gal. in ſentētiando verba hip.]in h̄ loco vꝫ ſūmere poſitionē ɔ̄riā poſitioni hip. dixerat.n.hip.[⁊ ce nat ſm̄ qd̄ currit ɔſuetudo eius:]⁊ gal. ſūmit hāc ꝓpoſi/ ſitionē[⁊ cenat minus quā fuerit ɔſuetudo eius]ſed in ve/ ritate nō ɔ̄dicit: qꝛ qm̄ gal. dicit hanc ꝓpoſitionem[⁊ cenat minus q̄ꝫ ⁊c̄.]ipſe nō refert h̄ ad q̄titatē cibi quā ɔſueuit ſūmere in cena: ſꝫ ad q̄titatē cibi quā ɔſueuit ſūmere ſimul in prādio ⁊ cena. ❡ Circa hūc. §. ad hoc: vt itelligamꝰ tex. oportet nos du^{re} circa cō. gal. duo quoꝝ p̄^m eſt an ſentētia quā Gal. ponit ſit ꝟa: ſm̄ ſe cōſiderata. 2^m eſt q̄liter ſua ſen tentia eliciatur ex verbis hip. ❡ De p̄ ſic vꝫ ſua ſentētia eē falſa: ꝓpōit.n. talē ɔñam: ſi cū obmittēs prādiū cenet minꝰ ſolito agrauat͛ corpus eius: tūc cū cenat more ſolito agra/ uat͛ corpꝰ eius magis: ſed ſi aliud dꝫ ex h̄ ɔcludi. dꝫ ſubau diri illa alia ꝓpō.ſ. h̄ ꝙ dimittēs prādiū agrauat͛ ex cena minori ſolito: h̄ aūt ꝓpoſitio nō eſt ꝟa: ꝯ hip. qm̄ docet cor rigere h̄ nocu^m ꝑcipit ꝙ cena ſit leuior. q̄re leuior cena ſi cor rigit͛ nō agrauat. ❡ Ad h̄ rñdēdū eſt trip͛. p̄ mō tenēdo ex pōnem humayn ⁊ formabit͛ tūc demonſtratio gal. ſic. ſi o/ mittēs prādiū ſūmēdo in cena minorē q̄titatē cibi q̄ꝫ con/ ſueuerit ſūmere in prandio ⁊ cena agrauat͛: tūc ſi ſūmat tā tā q̄titatē cibi q̄tā ſūmebat in prādio ⁊ cena multo magis agrauabit͛: ⁊ ſic talis minor q̄titas cene de neceſſitate agra/ uat: ſed talis rñ° nō placet mihi q̄ꝛ vis videat͛ ſeq ex verbis humayn: qꝛ grauitas q̄ ſequit͛ ad cenā eq̄lē prādio ⁊ cene eſt manifeſtiſſima vulgo ne dum ſapiētī: q̄re nō expediebat eam ꝓbare. ❡ 2° mō dōꝫ eſt qd̄ du^x eſt diminutio cene: vna qdē ꝓportionata ꝟtuti: alia ꝟo diſportionata ꝟtuti. ❡ Di/ minutio ꝓportionata ꝟtuti non agrauat: ⁊ h̄ eſt illa dimi/ nutio quā hip. ponit in corrigendo illud noc^m. Diminutio diſproportionata ꝟtuti ad h̄ agrauat: ⁊ h̄ eſt illa diminu/ tio cene quā itēdit gal. v.g. ponamꝰ ꝙ obmittēs prādium cōſueuerit cenare librā cibi: ⁊ diminutio cibi proportiona/ ta ꝟtuti ſit ſūmere mediā librā. h̄ vtiqꝫ nō agrauabit: ſed cor riget nocu^m: diminutio ꝟo diſportionata ꝟtuti ſit comede/ re. 4. ꝫ. iſta qdē cena diminuta ad h̄ agrauabit: q̄ſi vellit di/ cere gal. ſi poſſe eſt cenā diminutā agrauare illuꝫ q obmiſit prādium tūc nec^m eſt ꝙ cena ſolita multo magis agrauet Alio ꝟo mō pōt reſpondēri: qd̄ diminuta q̄titas cene ſo/ la exñs nō corrigit nocu^m obmittētis prādiū ſine grauita/ te: ſed qm̄ ɔiungit͛ cū humida q̄litate: ⁊c̄. augmētata q̄tita/ te potꝰ hñ ꝓportionati corrigit ſine grauitate: ⁊ h̄ vꝫ īſinua re hip. cum dixit.[cena quoqꝫ ſua ſit leuior ſolito: nec ſicca nec humida: potus ꝟo qui dat͛ mō ſit mixtus: nec cibi q̄ti tate minor.] ❡ De. 2. ꝟo.ſ. an ſñia gal. ɔueniat verbis hip. ſic agitur: videt͛ enim ꝙ nullo modo ſibi ɔueniat. Aſſuma mus ad maiorē eui^{om}. te^m al. tran. q incipit.[Si igit͛ ⁊c̄.] Dico ergo qd̄ in tex. hip. ponit͛ vna cōdictiōalis: cuius an/ tecedens. durat vſqꝫ[tūc dꝫ vt grauet͛ plus. ⁊c̄.]⁊ eius cō/ ſequēs du. vſqꝫ ad finē orōnis: ⁊ ponit hip. in ſuo añcedēte qd̄ obmittēs prādiū cenat more ſolito. gal. ꝟo ponit in an/ tecedēte ſue ɔditionalis qd̄ omittēs prādiū cenat minꝰ ſo/ lito quare nō cōcordāt. ❡ Ad qd̄ dōm eſt ꝙ difficillime eſt ſñiam quā gal. ponit adaptare: verbis hip: ⁊ h̄ manifeſta/ uit gal. cū dixit[intētio huius ſmonis eſt illud qd̄ ego nar ro]quaſi dicat gal. h̄ eſt intentio hip. licet verba ſua nō vi/ deant͛ hñ exprimē illā. ⁊ ego credo ꝙ nos habeamꝰ lrām corruptaꝫ in fine. §. cū dicit[tūc cū dimittit cenā grauatur corpus eiꝰ]hac aūt correctione facta dico ſic ꝙ hippo. po nit duas grauitates ſeq ad cenā ſolitā.ſ. grauitatē ab^{om} ⁊ hāc tāgit cum dicit:[⁊ cenat ſm̄ ꝙ currit conſuetudo eius grauat͛ corpꝰ eius:]⁊ grauitatē intenſam: ⁊ hanc tangit

cū dicitᷣ tunc dz vt grauetᷣ plus multū] ꝛ h̄ dz ſuppleriᷣ ſi
cenat more ſolito ⌊concludit autē iſta intēſa grauitas ex il/
lis verbis que ſequunt ⌊ Sicut dimittit prādiuz fatigat il/
lud ipſum ꝛ debilitat tūc cū diminuit cenā grauatᷣ corpus
eius ⌋modus aūt ꝯcludēdi talis eſt ⌊ſi cū dimittit prādiū]
.i. q: cū dimittit prādiūᷣ fatigat illud ipſum ꝛ debilitat tūc
cū diminuit cenā grauatᷣ corp⁹ eius ⌋ꝛ tūc v̄tus ſui añcedē
tis ſic ordinabitᷣ: ſi omittēs prandiū fatigat⁹ ꝛ debilitatus
grauatᷣ corp⁹ eius cū diminuit cenā: tūc oportet vt grauetᷣ
plus multū ſi cenat more ſolito: ꝛ h̄ eſt ſubtiliſſima ꝛ diffici
lima inueſtigatio adeo qȯ ego ipſe ſi aliqñ legero hunc lo/
cuz cū difficultate intelligā ꝑꝑ h̄ rogo legētes vt nō feſtinēt:
ſed diligēter ꝯſideret verba hip. ꝛ gal. ꝛ in his v̄bis rege/
ſcat iſta tex. ꝛ iſta cō. ⌊ Si vero cenēt ⌋tex. al. trā. icip ibiᷣ etſi
redit itē]cuius cō. ibiᷣ qdā coꝛ ⌋in quo ſolūmō ſententiat
verba hip. dicēs qȯ cū hoīum qdā dimittāt prandiū qdam
prolongent ieiuniū qdā abreuiēt: magis ledunt ꝓlongan/
tes q̄z abreuiātes. ꝛ h̄ eſt expoſitio ſuper his duobus. ſ. ſm
gal. ℣ Pōt tñ ꝛ aliter exponi vt dicatᷣ qȯ hip. itēdat in his
duob⁹. ſ. variare grauitatē ꝯtingētē poſt cenaz ſm magis
ꝛ minus ꝛ h̄ penes tria. ſ. penes maiorē vel minorē q̄ztita/
tem cene: ꝛ penes q̄ztitatē nocu¹¹ ꝯtingētis inter prandiū ꝛ
cenā ꝛ penes maiorē vel minorē dilationē cene: penes qdē
q̄ztitatē cene h̄°. nā nocu^m ꝯtingēs ex cena ꝯſueta in eo qui
omiſit prādiū maius eſt nocu¹⁰ qȯ cōtigit ex cena minoris
q̄ztitatis ꝛ h̄ tāgit cuz dicit ⌊poſt q̄z more ſolito cenauerit ⌋
penes q̄ztitatē nocumēti ꝯtingentis inter prādiuz ꝛ cenam
hoc mō: qm̄ ſi tunc corp⁹ fatigatᷣ ꝛ debilitatᷣ plus ſequitur
poſt cenā grauitas maior ꝛ ſi fatigatᷣ ꝛ debilitatᷣ minus ſe
quitᷣ poſt cenā grauitas minor: ꝛ h̄ tāgit cum dicit ⌊ſi poſt
prādiū dimiſſum ꝛc. ⌋penes v̄o maiorē vel minorē dilatio
nez cene hoc modo: qm̄ grauitas que ſequitᷣ poſt cenā ma/
gis prolōgatā maior eſt q̄z grauitas que ſequitᷣ poſt cenam
min⁹ ꝓlōgatā ꝛ h̄ tāgit cū dicit ⌊ſi itez cenēt ⌋iſta tex. ꝛ cō.
plana eſt. ⌈ Iuuat itaq̄z ⌋tex. al. trā. icipit ibiᷣ iuuantᷣ ꝛc. ⌋
cuius cō. icipit ibiᷣ inuenim⁹ qȯ hip. ⌋in quo gal. ſic ꝓce/
dit: qm̄ in p̄ᵃ pte ponit: ſentētiā generalē iſtius ptis: vſq̄zᷣ p̄/
cipit ergo in p̄mis ⌋in illa 2ᵃ exponit ſententiā dorꝑ^m reme/
diū: ꝛ h̄ vſq̄zᷣ ꝛ p̄cipit poſt illud]in illa tertia. exponit 2^m re
me^m: vſq̄zᷣ p̄cipit etiā vt ſi humidus ⌋in illa. 4. exponit 3^m
re^m vſq̄zᷣ ꝛ videtᷣ etiā ⌋in illa 5ᵃ exponit 4^m re^m vſq̄zᷣ ꝛ p̄ci
pit etiam vbi ſollicitudo ⌋in illa 6ᵃ. exponit 5^m re^m. ſ. re^m ſe/
quētis diei. Qȯ d. gal. de p̄ᵃ: ꝛ 2ᵃ pte planū eſt. ⁋ De 3ᵃ. d.
ꝙ hip. p̄cipit h̄ ꝙ q̄ztitas cene minuatᷣ: ꝯ̄riū faciūt multi
hoīes. nā q omittūt cenā putātes ſupplere defectū prādij:
ſed ipſi decipiuntᷣ: qm̄ iz corpus indigeat illo ſuplemēto tñ
v̄tus digeſtiua ſto¹ nō pōt digerē illā q̄ztitatē ꝑꝑ debilitatez
acq̄ſitā ex ieiunio: ꝛ h̄ de 3ᵃ. ⁋ De. 4. d. qȯ cena ideo debet
eſſe humida: q: ſtōs ꝛ totū corp⁹ ſunt exiccata. ⁋ De. 5ᵃ. d.
qȯ ideo vinū qȯ bibūt dz eſſe puꝛ: q: vinū purū ſto^m ꝯfor/
tat: ſed adaquatū debilitat: ꝛ q̄zuis debilitet: tñ ꝑ modum
me⁹ pōt dari ex eo parua q̄ztitas: q: vinū adaquatū magis
humectat q̄z puꝛ. ⁋ De. vjᵃ. d. qȯ in mane ſequētis diei dz
iterꝛ alleuiare prādiū ſolitū: deinde gradatiz ad ſuū reuerta
tur vſum tex. ſic legatᷣ ⌈ tuēdo ſe a frigore ⌋ſed ꝯ̄ corp⁹. n. in
tali mutatione eſt ſuper ignitū: q: corrigitᷣ a frigore. ⁋ Ad
qȯ dōm ꝙ tale corp⁹ ignitū hñ corrigetᷣ a frigore q̄ztuz ad
q̄litatē calam: ſed q̄ztū ad q̄litatē: ſiccam frigus nō corrigit
imo v̄tutē debilitatᷣ ꝛ calore]ſed ꝯ̄ ipſe namq̄z ponit duo
ꝯ̄ria eidē corpori nocere qȯ eſt impo¹¹: nam ſi vnū ꝯ̄lorum
nocet: alterū debet ꝓdeſſe. ⁋ Ad qȯ dōm ꝙ calor ꝛ frigus
nocēt iſti corpi per accñs. ſ. debilitādo virtutē nō eſt autem
incōueniēs duo ꝯ̄ria per accñs eidē diſponi nocereᷣ atq̄z ia
bor ⌋ſed ꝯ̄. d. n. gal. 3°. de regi. ſani. ſ. ⌈ qȯ labor ⌋qȯ labor
labore curatᷣ. ⁋ Ad qȯ dōm ꝙ h̄ verbū Gal. debet itelligi
de labore q ꝯtingit ex ſupfluitatib⁹ motis ꝛ nō euātis. naz
qñ aliqs exercitatᷣ ꝛ humores mouentᷣ ꝑ mēbra ꝛ nō eua/
cuantᷣ: tūc labor ſequēs p̄orē laborē cauſabit: labor aūt de q
h̄ loquitᷣ eſt de inanitioneᷣ q: iſtius paſſio in his quoq̄z du
plicatᷣ ⌋. i. q: nocu^m corpis omittētis prādiū qȯ erat deſic/
catio ꝛ inflatio: p illa tria creſcitᷣ cena quoq̄z ſua ſit leuior
ſolito ⌋. i. minoris q̄ztitatis: ꝛ facilioris digeſtionis nec ſic/
ca ſed humida. ℣ Sed ꝯ̄. qua. n. rōne frigus nō corrigit in/
ſlāmatū: eadē rōne nec humiditas debet corrigere tale cor
pus exiccatū. ⁋ Ad qȯ dōm eſt ꝙ nō eſt ſic. h̄. n. corp⁹ p̄n/
cipalius in ſiccitate peccabat: ꝛ humiditas cene nō debili/
tat ſed potius ꝯfortat: q: ſimul eſt meᵃ ꝛ cib⁹ calor autē ae
ris nō erat ſimul meᵃ ꝛ cibusᷣ potus v̄o non ſit mixtus.]
⁋ Sed ꝯ̄ vinum enim purū ſoluēdo deſiccat ꝛ macrefacit:
vt habetur. 4. cañ. ſeñ. 7ᵃ. tra. 4. cap. de extenuādo pinguē
dicit eniz qȯ vinum reſoluēdo macrefacit: quare deſiccat.
⁋ P̄. gal. 3° de inge. ſani. ponit ipſum eſſe deſiccatiuū vul/
nerum. ⁋ P̄. iſaac. in dietis particularib⁹ lib. 3°. cap̄. de di
uerſitate vini ꝑꝑ ſaporē dicit qȯ vinū dulce eſt calm in 2° g̃.
ꝛ ſic. in p̄. ⁋ P̄. poſuit vinū nō mixtū in addentibus pran/
diū: quare omittentibus debet nocere. ⁋ Ad qȯ dōz eſt ꝙ
nō intēdo in h̄ loco diſputare de ꝯ̄ne vini. ſ. an humectet
vel deſiccet: lata enim queſtio eſt: ſed dico q̄ztū ad p̄ſentē in
tentionē hip. ꝙ vinū humectat per accñs cōfortando dige/
ſtionem ſto¹: neq̄z cōtradicit auic. in. 4. cū ponit ipſum ma/
crefacere. loquitᷣ enim ibi de vino ſine cibo ſumpto: ꝛ in ie/
iuno ſtomacho: nec etiā ꝯ̄dicit: dictū gal. dicētis ꝙ deſiccat
vulnera: qm̄ aliter operatᷣ vinum extra appoſitū in vulneri
bus ꝛ intus aſſūptū cum cibis mixtū: nec etiaz contradicit
dictū: iſaac: nam forte intendit ipſum vinum eſſe ſiccum in
q̄ztū eſt reſolutiuū: ſicut auic. accepit: vel in q̄ztum exterius
applicatū: eſt humiditatū deſiccatiuū: ſicut gal. d. ſed in q̄z
tuz cōuertitur in ſpiritū ꝛ ſanguinē: ꝛ in q̄ztū adiuuat dige
ſtionem humectat ⌊ nec cibi q̄ztitate minor ⌋ſed ꝯtra ſermo
enim eius ⌊ꝛ non ſit minor.]duplicitᷣ verificatur: vel q: ſit
maioris q̄ztitatis: q̄z cibus: vel equalis: ſed qȯcūq̄z horum
duoꝝ ſit: nocere videtᷣ: q: inundationē ꝛ natationem in ſto/
macho facit. ⁋ P̄. nec videtᷣ digeſtionē adiuuare qñ miſce
tur cum cibo q: facit penetrare cibū idigeſtū: vt dz p̄. cañ.
ſeñ. 3ᵃ cap̄. de eo qȯ comeditᷣ ꝛ bibitᷣ: ꝛ ꝑꝑ h̄ precepit auic.
ꝙ in hora cōmeſtiōis nihil bibere oportet. ⁋ Ad hāc que/
ſtionem dōm q̄ꝛ iz potus de quo h̄ loquitᷣ hip. ſit maior
vel equalis ipſi cibo q̄ztitate: nō tamē facit inundationē: q:
totū cōmixtū ex cibo ꝛ potu eſt ita parue q̄ztitatis: ꝙ nō fa
cit inundationē ꝛ plus eſt ſi totū eſſet potus nō faceret inū/
dationem ꝛ ad h̄ adiuuat q: ſtomachus cum ſit exiccatus:
aſſumit cū deſiderio humiditatē potabilez ad ſui me^m: nec
obſtat qȯ opponitᷣ. de penetratione cibi indigeſti: q: nō lo
quitur h̄ hippo. de potu de iatiuo: ſed de potu ꝑmixtiuo ꝛ
per h̄ patet rñſio ad auc. auicē. que precipiebat non eſſe po
tandū in cibo: prohibet enim tunc potum delatiuuz ſed nō
permixtiuum ⌊ bene cuz cibis proportionatus]ſed ꝯ̄ vide
tur enim ſuperfluus ſermo. nam cum dixit potum non eſſe
minorem q̄ztitate cibi tetigerat proportionem inter cibum
ꝛ potū. ⁋ Ad qȯ dōm eſt ꝙ h̄ littera non eſt in alia trā. q̄re
conceditur corruptio. ⁋ Uel dic qȯ duplex attenditᷣ pro/
portio inter potum ꝛ cibum: vna qȯ ratione q̄ztitatis: alia
ratione aſſumptionum: vnde p̄^am tetigit cum dixitᷣ nec ci/
bi q̄ztitate minore]: 2^am tetigit cū dixit ⌊ bene cum cibis pro
portionatus ⌋debet enim homo bibere parū ꝛ ſepe vt bo/
na ſiat mixtio ciborum cum potuᷣ poſtera autē die prādiū
alleuient ⌋. ſ. a prandio ſolito: non autez debet alleuari a ce/
na q: h̄ prandiū poteſt eſſe maius cena niſi conſuetudo pre
terita impediretᷣ ſicq̄z ad ſolituz reuertatur vſum ⌋ſcilicet
paulatim addendo in cena ꝛ prandio.

⁋ Textus. XXIX.

⁋ Quoꝝ v̄o in ſūmo corporis cholera dñatur ipſi plurimum hoc moleſtius patiuntur.

¶ Quorum ꝟo ex iſtis ſup ſupiora corpis cholera vincēs fuerit: tolerare huiuſmodi res ſm plurimum eſt moleſtius.

¶ Commentum Galeni.

¶ Jam dixi ego etiā pauloante de illo ſuper quē cholera eſt vincens: ꝙ tolerantia eius qñ permutat regimen ſuum: ſubito ad ieiuniū eſt moleſtior ꝙ̄ tolerantia eius ſuper quem vincit flegma: qḋ eſt: q2 cholera vincit ſuper formaꝫ corporis eius ⁊ ſtomachū eius velociter. ¶ Cauſa aūt propter quā non abſoluit Hippo. ſermonē ſuū ⁊ dicit. Sup quē vincit cholera: ſed addidit ad illud ſupiora corporis eius eſt: q2 cholera rubea clara que noiaṫ cholera citrina: aut cholera rubea qñ natat in ſupiorib⁹ ſtomachi neceſſario dicitur: in illo cuius diſpoſitio eſt illa: ꝙ vincens ſup ipſum eſt cholera in ſuperioribus corporis eius. Et quando eſt deſcēſio eius ad inferiora nominatur cholericus in inferioribus corporis ſui: qḋ eſt: q2 tu inuenis Saulum ſacerdotē: ꝗuis vincens ſuper forma corporis eiuſ eſſet flegma: verū tamē cholera rubea clara natabat in ſtomacho eius omni die: ita ꝙ neceſſe erat ei vomere ex ea in primis q̄ntitatem non paruā: aut in balneo: aut poſt exitū eius ab ipſo. In audino autē pbo quāuis inueniamus ꝙ fuit vincēs ſup complexionē eius cholera: verūtamen illa cholera deſcēdebat in eo ad inferiora inteſtina: ⁊ parū quideꝫ inuenimus eum vomere cholerā citrinā: ⁊ inuenimus paucitatem dominij cholere ſuper egeſtionē in Saulo ſm multitudinē dominij eius ſuper ipſam in Audino. Qui ergo dimittit cibū ſuuꝫ econtrario eius quo currit conſuetudo eius: ⁊ eſt vincens ſuper formā corporis eius: ⁊ in ſtomacho eius cholera rubea: oportet vt accidat ei: ſicut pauloante dixi. In eo autem ſuper quem eſt vincens cholera in ſtomacho eius minime inuenimus accidentia que accidunt propter moleſtiā tolerātie illius ſuper eū ſimilia accidentibus que accidunt in eo ſup formā corporis eius: ⁊ eius ſtomachum eſt vincens cholera. Reliquoꝝ autē accidentium: quedam non accidūt ei penitus: ⁊ quedam eorum accidunt: ſed ipſa ſunt quietiora ⁊ tranquilliora: qḋ eſt: q2 Hipp. preceſſit ⁊ dixit de eo qui dimittit cibū ſuum ſm ꝯtrarium quo currit ꝯſuetudo eius: q2 ⁊ terreṫ ex opibus: ⁊ dolent eius precordia. i. os ſtomachi: ⁊ putat ꝙ viſcera eius ſint ſuſpenſa: ⁊ mingit vrinam acutaꝫ viridē: ⁊ aduriṫ ſtercus eius: ⁊ ex eis ſunt qui inueniunt in ore ſuo amaritudinē: ⁊ ſiunt oculi eoꝝ ſubmerſi: ⁊ ſaliunt timpora eoꝝ: ⁊ infrigidanṫ ipſoꝝ extrema: ⁊ quedā horuꝫ accidentiū accidunt plus ei ſuper formā corpis cuius vincens cholera eſt: ⁊ quedaꝫ eoꝝ accidunt plus ei ſup cuius ſtomachū eſt cholera vincēs: ⁊ quedā eoꝝ accidūt vtriſqꝫ ſimul diſpōne vna. Dolor autem precordij. i. oris ſtomachi accidit ei in cuius ſtomacho eſt vincens cholera: ⁊ accidit ei ꝑpter id terror ab opibus ⁊ frigus extremitatū. Urina aūt acuta viridis coloris ⁊ aduſtio ſtercoris: ⁊ ſubmerſio oculoꝝ: ⁊ ſaltus timpoꝝ: accidunt ei ſup formaꝫ corporis cuius cholera eſt vincens. Accidentia autem que accidūt vtriſqꝫ ſimul ſunt eſtimatio eoruꝫ: ꝙ quaſi viſcera eoꝝ ſunt ſuſpēſa: ⁊ amaritudo oris eoꝝ. qḋ eſt: quia ipſi ſentiūt propter ieiunium quo non cucurrit conſuetudo: quaſi ipſoruꝫ viſcera non ſint fixa. Amaritudo autem horis accidens ei ſuper formam corporis cuius vincens eſt cholera: non accidit ſm ꝙ ipſa ſit accidens qḋ eueniat ꝑprie in ore: ſed qm̄ ſenſus eoꝝ de ea nō ſit proprie niſi illic: qḋ eſt: q2 natura inter omnia mēbra appoſuit os apprehenſiuū ſapoꝝ. Aduſtio autem cibi ſit plus in eo ex cuius epate effundiṫ cholera ad ipſum ſtomachum ⁊ natat in eo: ⁊ ſit minus in eo in quo cholera illa deſcēdit inferius: qḋ eſt: q2 cholera in iſtis mordicat inteſtina: ⁊ facit ea properare ad euacuationem. In illis autem nocumentū eius eſt in ſtomacho: ⁊ propter hanc cauſam ſiebat ꝙ Audinus egerebat omni die bis: ⁊ quādoqꝫ egerebat ter: ⁊ Saulus quandoqꝫ non ſurgebat omnino: qḋ eſt: q2 inteſtina ſi non mordicant ea quedā res mordicatiue: aut grauat ea multitudo fecis: non prouocāt illum cuius ſunt ad euacuationem. Et nos qdē non inuenimus vnumqḋqꝫ hoꝝ duoꝝ accidere ei ſuper ſuperiora corporis cuius vincēs eſt cholera qñ dimittit vſuꝫ cibi: qḋ eſt: q2 inteſtina eoꝝ nō mordicat cholera: qm̄ ipſa aſcendit ad os ſtomachi: ⁊ mordicat ipſum ⁊ ledit ipſum: neqꝫ inuenimus inteſtina etiam grauari in eo qui nihil comedit.

¶ Textus. XXX.

¶ Quorum autem flegma eis dominās eſt maxime ſi ieiunent contra conſuetudinem ſuam: leuis ⁊ facilius ieiuniuꝫ ferunt: quare ſemel in die preter vſum comedere facile ſuſtinent.

¶ His autē ſup ſupiora corporis quoꝝ vincēs eſt flegma tolerātia ieiunij ꝯtra ꝯſuetudinem ſm plurimū vehemētior eſt: per hāc ergo cauſam etiā ſit tolerātia eius in ſuſcipiēdo cibuꝫ in die ſemel contra conſuetudinem facilior.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hippo. dixit in eis que ſunt ꝑmiſſa: ꝙ tolerātia in illis ſuper ſupiora corpis quoꝝ vincens eſt cholera ſuſcipiendi cibū in die ſemel eſt moleſtior. Nunc aūt inuenimus eū cum intēdit ad ſermonē in eis ſup quos eſt vincens flegma dicere in primis: loco ſuſceptionis cibi ſemel ieiunium. Poſuit ergo ꝑmutationē ſuā ex re cuius nocumentū eſt manifeſtū ad rem cuius occultaṫ nocumentū ſm ratiocinationeꝫ: qḋ eſt: q2 ꝯuenientius eſt vt ſuſcipiat ille qui ꝓhibetur ab acceptione cibi die ſuo toto ꝯtra cōſuetudinē nocumentum plus: ⁊ nō ſuſcipiat qui dimittit cibū tm̄ minus illo. Et tolerantia ſuper quē vincens eſt flegma ieiunij eſt tolerantia facilior ꝙ̄ tolerātia eius ſup quē eſt vincens cholera: tunc manifeſtū eſt ꝙ tolerantia in ſuſceptione cibi ſemel eſt facilior. ¶ Cā aūt tolerātie eius ſup quē vincit flegma ieiunii, ⁊ ſuſceptionis cibi ſemel iam oſtenſa eſt in eis que ꝑmiſſa ſunt ex ſermone meo ſuper quē vincit cholera: qḋ eſt: q2 ieiuniū facit os amarum vehemētius ꝙ̄ fuit. humor autē flegmaticus qñ digeriṫ in illo ſpatio: cōuertiṫ ⁊ mutatur ad ſanguinē. In aliq̄ autē duarū cholerarū non eſt poſſe vt redeat ad ſubſtantiā ſanguinis: qḋ eſt: q2 cholera citrina generaṫ: qñ caleſit res pinguis: que eſt in ſanguine. Melancholia autē generaṫ: aut ex vehemētia aduſtionis cholere citrine: aut qñ aduriṫ res groſſa ex eis que ſunt in ſanguine. Generatio autē flegmatis ꝑcedit ſemꝑ in cibis illis in qbus vincēs eſt flegma generationē ſanguinis: ⁊ cōuerſio eius cuius diſpoſitio eſt hec: ex cibis ad ſanguinem ſit mediante ſanguine. Et nos quidē inuenimus hoc accidere nō in cibis malis: ſed in vnoquoqꝫ etiā ciboꝝ: de qb⁹ putatur ꝙ ſunt in fine bonitatis: ſicut panis ⁊ triticū: qḋ noiaṫ condaruſum ⁊ piſces. Expoſitio aūt quā expoſui in hoc ſermone eſt ad meliorē deſcriptionum ⁊ rectiorem eaꝝ: qḋ eſt: q2 res que ſciṫ ex hoc ſermone qñ legiṫ per ſe eſt vera certa ⁊ iuuatiua ei qḋ preceſſit ex ſermonib⁹: ⁊ hec qdē eſt melior intentio ad quā intendiṫ in expoſitione: verūtñ non inueniṫ hec deſcriptio in oibus libris: imo inuenitur in quibuſdam libris in ea contrarium eius qḋ inuenitur in qbuſdam. Et inuenimus hunc ſermonem in vnoquoqꝫ librorum ecōtrario ꝙ inuenimus in alio eoruꝫ: ſit ergo propter illud ſequēs inconueniens ei qḋ preceſſit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſt ꝙ̄ hip. oſtēdit q̄lia nocu^ta ꝯtingāt in omittētib⁹ prādiū ꝯſuetū ponit ħ diſtinc. inter coꝝ q̄ moleſtius ⁊ que facilius illā talē ſbitā mutationē ſubſtineāt: ⁊ ħ ps hēt. 2. partes: in q̄rū p^a que durat vſqꝫ quoꝝ aūt fla ꝯndit q̄lia coꝝ.

difficilius patiunt̃.ibi oſ̄dit q̄lia corpa facilius. ¶ Dicit er/
go ſic de p̄ᵒ q̄ illi qbᵒ in ſūmo corpis oſ̄nat̃ .chola: vt pluri/
mū patiunt̃ moleſtius omiſſionē prādij. ¶ De 2ᵒ .d. qd illi
in qbᵒ dn̄at̃ fla. leuius ferūt ieiuniū. ⁊ ſi ieiuniū leuius fe/
rūt qd eſt nihil comedere in die: tūc comedere ſemel in die
pter ɔſuetudinē facile ferūt. tex. alterius trā. icipit ibi [q̄/
rū vo ex iſtis] cuius cō. ibi [iam ego dixi.] In quo gal. ſic
pcedit: qm̄ p̄ gn̄alizat cōparationē quā hip. facit explicā/
do ambo extrema cōparationis ⁊ h̄ vſq; [cā aūt] ⁊ exponit
hāc orōnē [q ergo dimittit cibū ſuū] 3ᵒ pōt cōparationē
inter ɔtingētiā nocᵘᵐ ex omiſſione prādij: colico in ſtō tm̄ ⁊
colico in forma totius ⁊ ſtoᶦ ſimul. ⁊ hoc facit vſq; qd eſt
q hip. pceſſit] 4ᵒ illam variā ɔtingentiā declarat: ⁊ h̄ vſq;
[aduſtio aūt cibi] 5ᵒ declarat ɔtingētiā illius nocuⁱⁱ: qd ē
[ſtercoris aduſtio] ⁊ cᵃ iſtoꝝ duoꝝ. ſ. hn̄tis dn̄iū in ſupiori
bus corpis ⁊ hn̄tis dn̄iū in inferioribᵒ. ¶ Dicit ergo ſic ꝙ
p qd ille q nāliter eſt colicus: moleſtius tolerat ſubitā mu
tationē ad ieiuniū q̄ nāliter flatic⁹. cuius cā eſt q in corpe
nālit colico. colā velocius dn̄at̃ ſup formā totius ⁊ ſup ſtoᵐ
eius: ⁊ h̄ de p̄. ¶ De. 2ᵒ. d. qd cā pp quā hip. dixit [quoꝝ i
ſūmo corᶦᵉ: chola dn̄at̃ ⁊c.] ⁊ nō dixit abᶦᵉ. in corᵉ dn̄atur
chola. eſt ppterea vt ipſe inuat triplex dn̄ium chole: quorū
pᵐ eſt in ſupioribᵒ corpis: puta qñ cholera: dn̄ans fluit ad
ſtoᵐ. 2ᵐ vo in inferioribᵒ puta qñ chola dn̄ans fluit ad ipa
inteſtina. 3ᵐ eſt in forma totius: puta qñ chola dn̄ans dif/
fundat̃ ab epe p venas ad mēbra totius corpis ⁊ h̄ 3ᵐ do/
miniū licz a gal. non exprimat̃ tm̄ ſubaudit̃ ex verbis eius: ⁊
hāc diſtinctionē approbat p exᵐ dicēs q fuit qdā ſacerdos
cuius chola dn̄abat̃ in ſtō eius tm̄ adeo q illū oportebat
oi die vomere cholam añ cibū: ⁊ fuit qdā pbs: h̄ ɔ̄rius cui
dn̄abat̃ choᵃ. in inferioribᵒ eius. ſ. q multitudo chole de
ſcendebat ad eius inferiora: q̄re egeſtio phy. erat cholica.
egeſtio vo ſacerdotis non erat cholica ⁊ h̄ de 2ᵒ. ¶ De 3ᵒ
d. q̄ dr̄ia eſt inter habētē duplex dn̄iū. chole: ſimul in forᵃ
totius: ⁊ in ſtō: ⁊ hn̄tē ſimplex doᵐ chole: in ſtō: tm̄ rᵐ nocu
mētoꝝ q̄ ɔtingūt vtriſq;: qñ ſubito mutant̃ ad ieiuniū: nā
hn̄ti vtrūq; doᵐ choᶦ ɔtingūt oia accn̄a ſupradicta: habēs
vo doᵐ: chole in ſtō ſolū. vario mō ſe hēt ad ɔtigētiā nocu
mētoꝝ p̄dictoꝝ: nā q̄dā iſtoꝝ nocuᵒᵉ accidūt ambobᵒ ſimi
liter ⁊ q̄dā nō accidūt aliquo mō hn̄ti dn̄iū cholere in ſtō
ſolū ⁊ q̄dā accidūt vtriſq;: ſed diſſilr̄. nā accidūt grauiora ha
bē: i dn̄iū choᶦ ſolū in ſtō: ⁊ fortiora hn̄ti doᵐ choᶦ in ſtō ⁊
forᵃ totius. ¶ De 4ᵒ. d. qd iſtoꝝ ē accn̄tiū q̄ poſita fuerūt
ɔtingere ſubito pmutātibᵒ ſe ad ieiuniū q̄dā cōtingūt ma
gis cholico in ſtō: ⁊ q̄dā ɔtingūt magis colico in forma to
tius: ⁊ q̄dā ɔtingūt eq̄lr vtriſq;. nā iſta tria. ſ. dolor oris ſtoᶦ
⁊ terror opōnū ⁊ frigus extremitatū magis accidūt choli
co in ſtō: iſta vo. 4. ſ. vr̄a acuta viridis aduſtio ſtercoris ⁊
ſubmerſio oculoꝝ ⁊ ſaltᵒ timpoꝝ magis accidūt viro choli
co in forᵃ totius. iſta vo duo nocuᶦᵉ. ſ. ſuſpēſio viſcerum ⁊
amaritudo oris cōtingūt vtriſq; cholico eq̄liter ⁊ intelligo
p viſcera ſuſpēſa: viſcera nō fixa q̄ſi imaginata cadere.
¶ Et no. q̄ amaritudo oris que cōtingit cholico in forᵃ to
tius non accidit ei ppterea q choᵃ eius ſit adunata tm̄ in
ore: ſed ppterea q in ore ſentit̃ ſolo: qm̄ in eo poſitᵒ eſt ſen
ſus guſtus q ſolus eſt apprehenſiuus ſapoꝝ. ¶ De 5ᵒ: ⁊ vl
timo dicit: qd h̄ accn̄s. ſ. adhuſtio cibi ſiue ſtercoris magis
accidit cholico in ſtō: ⁊ minus accidit choᶦᶜᵒ in inferioribᵒ
ſuis. Cauſa eius eſt q qñ deſcēdit cholera multa ad inteſti
na pp eius mordicationē ſit vēter ſolutᵒ: pp quā ſolutionē
ſtercᵒ nō adhurit̃ cū ibi paꝝ maneat. Cholico vo in ſtoma
cho aduſtio ſtercoris ɔtingit magis: cuius cauſa eſt lōgior
mora fecū in inteſtinis in hn̄tibᵒ ſtomachū cholericū: ⁊ h̄
longior mora ideo ɔtingit: q duo ſunt cōpellētia inteſtina
ad emiſſionem fecū. ſ. punctura facta a cholera: ⁊ grauitas
facta a multitudine fecū quarū neutra ineſt cholico in ſtō
ſuo. choᵃ: nāq; cū aſcēdit ad ſtoᵐ in tali corpe nō deſcendit

ad pūgendū inteſtina. nec etiā multitudo fecū grauat inte/
ſtina ad expulſionē faciendā q talis hō nō habet multitu/
dinē fecū: q prādiū omitit. textus ſic legat̃. [Quoꝝ in ſū/
mo corpis] i. ipſi in quoꝝ ſtō [chola dn̄at̃] i. habundat p
influxū: ab ; epate pp latitudinē pori fellei venientis a chiſti
fellis ad piloron vētris [plurimum h̄ moleſtiᵒ patiunt̃] i. ſ.
omittere prādiū ſolitū ſubito. ¶ Sꝫ h̄ duᵗ: q ponunt̃ due
dictiones notātes exceſſum: h̄. ſ. aduerbiū plurimū ⁊ h̄ ad
uerbiū cōparatiū [moleſtius] q̄riᵗ g̃ qd diuerſitatis impor
tēt. ¶ Ad qd dic q p h̄ aduerbiū [plimū] notat̃ frequen
tia euentᵒ ipſius nocuᶦᶦ: nō enim ſemp ferūt moleſtius cho
lerici in ſtō q̄ flatici: nā ſi colici hēt os ſtoᶦ forte: ⁊ flatici: de
bile: tūc cholici in ſtō nō ferēt moleſtius. ¶ Aut dic qd h̄
dictio [plimū] eſt nomē adiectiuū notās q̄titatē nocuᶦᶦ: vt
ſit ſenſus q ipſi patiunt̃ h̄ nocuᵐ plurimū. i. nocuᵐ grāde
moleſtius q̄ flatici: ⁊ p h̄ pꝫ ad qd referat̃ h̄ cōparatiuum
moleſtius: lr̄a cō. ſic legat̃ [Jam dixi paulo ante] . ſ. ſupra
in cō. qd incipit [ſup quē nā vincit chola] de illo [ſup q̄ vin
cit chola] h̄ intellige gn̄alē victoriā chole: cuius ſpēs ſunt
victoria chole ſupior ⁊ iferior ⁊ in forma totius. ⁊ pp h̄ ego
dixi qd gal. in hoc. §. ponebat ſuā cōparationē gn̄aliorem
q̄ hip. [Q; tolerātia eiᵒ ſup quē vincit flegma.] Sed ɔ̄. vi/
det̃. n. q̄ cōpō debuiſſet fieri ad corpᵒ tpatū ⁊ nō ad corpus
in q̄ vincit flegma: ois. n. cōpō in qua nō exprimit̃ extremū
ad qd ſit cōparatio intellr̄ fieri ad tpatū in gn̄e illo. vt dr̄ 3ᵒ
de alimētis cap̄ de lacte. ¶ Ad qd dōm eſt q̄ gn̄alr loquē/
do cōparatio dꝫ fieri ad tpatū i gn̄e ſuo. m̄ gr̄a maioris ma
nifeſtationis hn̄ pōt intelligi q ſiat ɔparatio ad extremum
ɔ̄riū. v. g. planū nāq; eſt q habētes ſtoᵐ cholericū diffici/
lius patiunt̃ abſtinentiā q̄ hn̄tes tēpatū: ſed iſta maior dif
ficultas nō erat ita manifeſta cōparata ſtō tpato ſicut ſtō fle
gmatico ⁊ maxᵉ in trāſmutatione parua q̄ ſit in media die
[qd eſt q chola vicit ſup formā corpis eius ⁊ ſtoᵐ ciᵒ velo
citer] Sed cōtra nō. n. vr̄ qd ad gn̄ale dn̄iū cholere ſeq̄tur
velociter duᵗ dn̄ium. ſ. dn̄ium qd eſt ſup formā corpis ⁊ ſu.
per ſtoᵐ. qm̄ ad genus nō ſequit̃ determinata ſpēs. ¶ Ad
qd dōm eſt q iſta duo dn̄ia ſpālia q̄ ponit ſeq ad dn̄ium ge
nerale debēt referri diſiūctiue ⁊ nō copulatiue vt ſic dicat̃.
ſi in corpe alicuiᵒ vincit colā p ieiuᵐ dn̄at̃ vel ſuper ſtoᵐ ciᵒ
vel ſup inferiora corpis: vel ſup aliq̄ ex eis: vel ſup oia: ⁊ ſic
dꝫ ſuppleri 3ᵐ dn̄ium chole qd eſt ſup iferiora corpis [cauſa
autē pp quā nō abſoluit] h̄ tāgit gal.: ᶦ dn̄iū vnū ſup ſtoᵐ ⁊
alteꝝ ſup ieſtina ⁊ ſubaudit 3ᵐ dn̄iū cholere qd eſt in for/
ma totius ⁊ hanc diſtinctionē declarabo paulo poſt: ⁊ col/
ligit̃ iſtud dn̄iū inferius vel ſuperius vel in forma totius
eſſe per influxū chole ad p̄dicta 3ᵃ loca 2ᵒ h̄ poſſet q̄ri an
dictum hip. hēret vitatē in ſtō cholico p ſui cōplōnē in ſtō
calo ⁊ ſicco: ita vt dicat̃ q hn̄s ſtoᵐ calm ⁊ ſiccū nālit dif/
ficilius ferat ieiunium q̄ hn̄s fri. ⁊ hu. ⁊ ſilr̄ pōt fieri: qd de
colico in inferioribᵒ corpis ⁊ de colico in habitudine to/
tius: ⁊ vr̄ q nō nā ſtōs calᶦs nō moleſtat̃ a fame ſicut frig.
pp maiū appetitū. Jtē nec ledit̃ ab abſtiᵃ. ſicut frigi. q ſtoᵃ.
calᶦs ſemp ſtat repletus: ſic dr̄ 4ᵒ de accn̄ti ⁊ morbo cap. 7.
§. [Ablatio famis] Ad ɔ̄riū cū. n. ſtōs eſt igneus adurit/
tur i eo cibaria ſubtilia: vt dr̄ p̄ cañ. fen. 3ᵃ. cap̄ de eo qd co
medit̃ ⁊ bibit̃. §. [⁊ etiam aliqs hoīum] ⁊ in techni de ſi/
gnis vē q̄ qñ ſtōs eſt ſine cibo: maiorē fac̃ adhuſtionem ſue
humidi. q̄re magis nocet̃. ¶ Jt. vr̄ facere paſſionē famis: ⁊
ſcribit̃. n. 3ᵒ cañ. de appetitu canino: q̄ gn̄at̃ aliqñ caninᵒ
appetitᵒ a calitate: ⁊ ſilr̄ poſſūt inueniri media ad vtrāq; p̄tē
de ɔ̄ne calᶦa ⁊ ſicca ieſtioꝝ ⁊ de ɔ̄ne calᶦa ⁊ ſic. totiᵒ. ¶ Ad
hāc q̄ōnē dico qd credo hic vitatē hōꝫ ɔparionē tā i ɔ̄ne cho
lerica q̄ i dn̄io chol. p influxū: verūtm̄ euidētiorē hēt vita/
tē in dn̄io chole p i fluxū: ſ q; gal. ſic accepit i h̄ loco dn̄iū
chole cū dixit [qñ natat in ſupioribᵒ ſtō] ⁊ h̄ expſſe dr̄ 2ᵒ de
ɔ̄nibᵒ cap. 6. §. [⁊ opꝫ qdē te reſpicere] nec ob. qd oppoᵗ
q ſtōs calᶦs minᵒ aſtrigit̃ fame. hꝫ. n. alia nocuᶦᵃ pter famē.

nec obſtat etiā ꝙ ſtōs cal's ſꝑ maneat replerꝰ: qꝛ tal' repletio eſt humi. cal'aꝝ ſubtiliū q̄ nāle ſto'hūi. adiuuāt ꝯſuarē ꝗ qꝺ eſt qꝛ tā inuenis famē ſacerdotē ⁊c̄. Jex vtute ꝯboꝝ hip. i pñ ti ⁊ ſeq̄nti. §. ⁊ ex dictis gal. tā i vuⁱ ꝙ i exᵒ ⁊ ex dictꝭ eiuſdē. 2ᵒ ꝺ ꝯmibꝰ. cap̄. vj. pōt itelligi talis diſtictio: ꝙ aliqñ i corᵉ ē dñiū cholē ⁊ aliqñ eſt dōm flātis ⁊ aliqñ vtriuſqꝫ. dñiū q̄dē cholē pōt eē duˣ. ſ. ſimpˣ ⁊ cōpoſitū. Sipˣ q̄dem eſt triˣ. ſ. dñiū iferiꝰ ⁊ dōm ſupius ⁊ dōm i forᵃ totiꝰ: dōm ꝯo ꝯpoſitū eſt q̄druplex: quoꝝ pᵐ ē dñiū i forᵃ totiꝰ ⁊ dñiū ſupiꝰ ſimul. 2ᵐ eſt dōm i forᵃ totiꝰ ⁊ dōm iferiꝰ. 3ᵐ ē dñiū ſupiꝰ ⁊ dñiuꝫ iferiꝰ ſil'. 4ᵐ ꝯo dōm eſt ꝯpoſitū ex tribus: puta ꝙ ſit dñiū i forᵃ totiꝰ ⁊ ſupius ⁊ iferius: viſa diſtic. dñantis cholē. videamꝰ diſtic. dñantis flātis. ¶ Dico ḡ qꝺ flātis dñiū: duˣ ē. ſ. ſimpˣ ⁊ cōpoᵐ: ſimpˣ q̄dē eſt triˣ. ſ. i forᵃ totiꝰ ⁊ ſupius ⁊ inferiꝰ: dōm ꝯo flātis cōpoſitū eſt q̄dˣ: queadmodū dictū ē de dñio cholē ꝯpoſito: ⁊ hūc modū ꝑ te ipm ꝯtēpleris: viſo de dōᵒ cholē ſoliꝰ ⁊ dōᵒ flātis ſoliꝰ: videdū eſt ꝺ dñio ꝯpoſito ex vtriſqꝫ ſil'. ¶ Dico igit' ꝙ dōm: flātis in toto ꝯponit' aliqñ cū dñio cholē ſupiꝰ ⁊ aliqñ cū dōᵒ cho. inferiꝰ: ⁊ aliqñ cū dñio cho. inferiꝰ ⁊ ſupiꝰ ſil'. Itē dñiū flātis ſupiꝰ ꝯponit' aliqñ cū dōᵒ choᵉ iferiꝰ ⁊ aliqñ cū dōᵒ cho. i toto: ⁊ aliqñ cū dōᵒ cho. inferiꝰ ⁊ i toto ſil'. ¶ Itē dōm flātis inferiꝰ cōponit' aliqñ cū dōᵒ cho. ſuperiꝰ tm̄: ⁊ aliqñ cū dōᵒ: cho. i toto: ⁊ aliqñ cū dōᵒ cho. ſuperiꝰ ⁊ i toto ſil'. Et ſic in vniuerſo dñia cho. ⁊ flātis ſunt. xxiiij. vij. q̄dē cho. qꝛ tria ſūt ſimpᵃ ⁊. 4. cōpoſita ⁊ totidē flātis. tria. ſ. ſimpᵃ ⁊. 4. ꝯpoſita. ⁊. 9. ꝯſurgūt ex ꝯpōne cho. cū flāte: poſſibilitas aūt eēndi oia ꝑdicta dōᵒ colli' ex mō multiplicādi cholām: tm̄ vel flā tm̄ vel vtrūqꝫ ſil': i ꝑdictis locis: dico igit' ꝙ cho. ꝑt multiplicari in toto ꝓ ꝯnē ep̄is collicā trāſmittētis ad totū multiᵗᵘᵐ cho. multiplicatio ꝯo flātis ſit i toto ꝓ ꝯnē ep̄is flāticā trāſmittētis ad totū multiᵗᵘᵐ flātis: ⁊ h̄ eſt modus multiplicādi cholām ⁊ flā i toto. multiplicatio ꝯo cho. ⁊ flātis in ſtō hᵒ ſit: nā cho. multiplicat' in ipſo 2ʳ. ſ. ꝑ ḡnatiōeꝫ eiꝰ i ipſo puta ſi ſtōs ſit cholice ꝯnis: ⁊ ꝑ ifluxū. ⁊ h̄ duʳ: vnoᵒ ꝑ ifluxū cho. ab ep̄e: alioᵒ ꝑ ifluxū catarri cholici ex cerebro: flā ꝯo multiplicat' i ſtō duʳ. vno q̄dē mō ꝑ viā ḡnatiōis eius in ipſo: puta qñ ſtōs eſt flāticꝰ: alioᵒ ꝑ ifluxū puta qñ a capite ad ipm fluit flātis multitudo: ⁊ h̄ eſt modus multiplicādi cho. ⁊ flā i ſtō. Modus āt multiplicādi flā ⁊ cho. i itestinis tal' ē: cho. nāqꝫ i eis multipʳ dʳ. vnoᵒ ꝑ ḡnonē. ſ. puta qñ inteſtina ſit cholerica. ⁊ h̄ ꝯtigit raro. Alioᵒ ꝑ ifluxionē: puta qñ porꝰ felleꝰ veniēs ad iteſtina mittit multā cho. ad iteſtina. Flā ꝯo multipʳ in iteſtinis dʳ vnoᵒ ꝑ ḡnōnē: puta qñ iteſtina ſūt flātice ꝯnis. Alioᵒ ꝑ diuutionē cho. fluētis a felle ad ipſa: q̄ nō ſufficiēter mūdificat flā ab eis ⁊ ſic multiplicat' flā nō abſterſū. ⁊ h̄ ē modꝰ multiplicādi flā ⁊ cho. i iteſtinis: ⁊ iſti modi multiplicādi flā ⁊ cholām i ꝑdictis locis colligunt' ex dictis gal'. 1ᵒ de ꝯmibꝰ cap̄. vj. ⁊ ex dictis aui. 3. cañ. fen. xiiij. tra. ꝑ cap̄. de egriᵗᵘᵈ ſtoⁱ: ⁊ fen. xvᵃ. cap̄. ꝺ ictericia: vñ q vult iſtos modos multiplicādi: cholām ⁊ flā in ꝑdictis locis legat oia ⁊ tota ꝑdicta capᵃ. Spālē aūt moᵐ adaptādi iſtas cās multipliᵈⁱ dictos hu. ad dicta dñia colligē ꝑ te ipſꝫ ponēdo cās ſimplices ſimplicis multiplicatiōis ⁊ ponēdo cās ꝯpoſitas cōpoſite multiplicatiōis: ⁊ iſta diſtictio vꝫ ad ſequētē. §. ¶ ſilia accñtibꝰ ⁊c̄. ¶ Sed ꝯ abſtinētia: nāqꝫ magis dꝫ nocere hñti duˣ dñiū cho. q̄ꝫ habēti vnū tm̄. ḡ nō pñt: illa accᵃ eē in vtriſqꝫ ſilia qꝛ q̄to magis cho. multiplicat' tāto abſtiᵃ magis nocet. ¶ Ad qꝺ dōꝫ ē ꝙ dōm cho. i toto adiūctū cū dōᵒ cho. i ſtō in ꝯtigētia quorūdā accñtiū nō facit augmētū ꝺ quo ſit curādū ita ꝙ q̄ſi pōt tm̄ dñiū cho. in ſtō ſolū: q̄ꝫ tū dōm cho. i ſtō: ⁊ i toto ſil' ⁊ illa accñtia ſūt ſilia i vtriſqꝫ. i. valde paꝝ differᵃ. v. g. h̄ tria accñtia. ſ. doʳ oris ſtoⁱ ⁊ terror ab opōnibꝰ ⁊ frigꝰ extremitatū ⁊ ꝑt addi. 4ᵐ. ſ. ſuſpēſio viſceꝝ ita accidūt in dōᵒ cho. ſtōⁱ tm̄: ꝙ adiūctio dñantis cho. i forᵃ totiꝰ nō fac' eis additionē de q̄ ſit curādū. ¶ Reliquoꝝ aūt accñtiū q̄dā nō accidūt ei penitꝰ ꝗ ꝓ ponit gal. qꝺ ꝺ illis nocuᵗᵘʳ. ix. q̄ accidūt ab omittēti prādiū ſūt q̄dā q̄ nulloᵒ accidūt colerico i ſtō. Cui vꝫ ꝯtrariꝰ ipſe idē. ſ. in ſequēti. §. ponit. n. ibi ꝙ illoꝝ. ix. accñtiū q̄dā accidūt plꝰ cholico i ſtō tm̄: ⁊ q̄dā plꝰ cholico i forᵃ totiꝰ: ⁊ q̄dā eq̄lr vtriſqꝫ ex q̄ poſitiōe ſeq' ꝙ cholico i ſtō accidūt oia accñia ſupradicta: ſꝫ nō eq̄lr: q̄ꝫ magis accidere ⁊ minꝰ accidere: reliquūt ſimplicit' accidere. ¶ Ad qꝺ dōm eſt ꝙ cū gal. d. ꝙ q̄dā accñia nō accidūt penitꝰ: nō itēdit oīmodā ꝑuatiōnē ſꝫ maximā remiſſionē ꝑ ꝯpōnē ad accñtia: q̄ ꝯtigūt hñti vtrūqꝫ dōm. ſ. i ſtō ⁊ forᵃ totiꝰ. nā q̄dā accñia ſꝫ tm̄ miora i hñte ſtoᵐ cholicū tm̄: q̄ꝫ i hñte ſtoᵐ cholericū ⁊ cholicū corpꝰ totū ſil': qꝺ videret' penitꝰ nō accidē ꝓ ſui maximū defectū ⁊ h̄ ſūt tria accñia. ſ. vīa viridis: ſaltus timpoꝝ ⁊ ſubmerſio oculoꝝ ⁊ q̄dam eoꝝ accidūt ſed ipſa ſūt getiora ⁊ trāgliora ꝗ h̄ aūt ſtati patebit ꝑ gal'. inferius ¶ qꝺ eſt qꝛ hip. ꝗ h̄ auc. reſumit nuᵐ accñtiū: ſupradictorū vt eoꝝ ponat varietatē ꝯtigētie ꝗ ⁊ q̄dā eoꝝ accᵐ: ⁊c̄ ꝗ h̄ ponit ꝯpōnē iter ꝯtigētias iſtoꝝ accñtiū ſm magis ⁊ minꝰ ⁊ eq̄le reᵘ ſimplicitū dñioꝝ cho. ad declarandū ꝯpōnē q̄ꝫ. ſ. poſuit iter ꝯtigētiā iſtoꝝ accñtiū i hñte ſimpˣ dōm choꝫ ⁊ in hñte ꝯpoſitū ¶ Dolor aūt ꝑcordij ⁊c̄. ꝗ cā ꝓ quā iſta tria accñia magis ꝯtigūt cholico i toto ē maior abūdātia ⁊ immediatꝰ ꝯtactꝰ ipſiꝰ cho. i ore ſtoⁱ. nā qñ cho. hñdat i ſtō. pūgit os ſtoⁱ ſuo acumie ⁊ ꝑ ꝯñs iducit terrorē opōnū ꝓ colligātiā quā hēt os ſtoⁱ cū cerebro i q̄ ē vtꝰ opatiua ⁊ frigꝰ extremitatū ꝓpt' ea qꝛ calor nāl' ſepat' ab extremis ⁊ currit ad locū pūctū ⁊ mordicatū vt ipm defēdat: cū ꝯo hñdat choᵃ i toto ñ ē tāta habūdātia cho. i ſtō. nec imediatꝰ ꝯtactꝰ ꝙ faciat ꝑdicta accñia ſic fortiora vl' ſic frequētꝫ vrīa aūt acuta ⁊c̄. ꝗ cā ꝓ quā illa. 4. accñia magis ꝯtigūt cholico i toto q̄ꝫ cholerico i ſtō eſt tal'. nā qñ cho. dñat' i toto: tūc epar eſt calꝫ ⁊ ipꝫ ⁊ vene ſūt plena cho. q̄re multū ꝺ cho. trāſit ꝑ vrinaꝫ: ⁊ qꝛ calitas ⁊ ſic. hñdāt i toto corpe. Attrahit humiᵈᵘᵐ a ſtercore ⁊ deſic. ipꝫ ⁊ etiā paꝝ ꝺ coᵉ vadit ad iteſtina ita ꝙ non facit velocē expulſionē ⁊ ſic exiccat' illa duᵗⁱ ꝺ cā. Submerſio oculoꝝ ꝯtingit ꝓpt' ea qꝛ cholica cali. extēſa ad humi. oculoꝝ illā deſic. Salꝰ aūt timpoꝝ ſit ꝓpt' ea qꝛ calor inatus factꝰ eſt igneꝰ ꝓ cho. abūdātē in toto. ⁊ ꝓ h̄ fac' motū arteriaꝝ q̄ ſūt i timporibꝰ eē manifeſtiorē et frequētiorē et ſit h̄ magis i arterijs tipoꝝ: qꝛ ſūt minꝰ velate ſub carne ꝓ qꝺ magis ꝑcipiunt'. qñ aūt cho. dñat' i ſtō ſolo nō diffūdit' ad illa loca i qbꝰ ſiūt h̄ accñia. ¶ Sꝫ forte dubitabis de adhuſtiōe ſtercoris qꝛ vꝫ eq̄lr fieri dñante cho. i ſtō ⁊ domināte i corᵉ toto. nā i vtroqꝫ doᵒ ſubtrahit' cho. ab iteſtis q̄re tardat' expulſio fecū et ſic idurat' ſtercꝰ. ¶ Ad qꝺ dōꝫ eſt ꝙ nō eſt eq̄lis exiccatio ſtercoris dñante cho. i ſtō. et in toto. nā cū dñat' cho. i ſtō: vna cā ē exiccatōis. ſ. diuutiō cho. i iteſtinis: ſꝫ cū dñat' cho. i toto ē duˣ cā exiccāis. ſ. diuutio cho. veniētis ad iteſtina ꝓ multitudinē eius affluentis ad totū corpꝰ: et cali. et ſic. totiꝰ ꝯſumēs hūi. i fecibꝰ iteſtioꝝ. ¶ Accñia aūt ꝗ cā ꝓ quā eq̄lr ꝯtingūt illa duo accñia vtriqꝫ cholico ē tal'. ſuſpēſio nāqꝫ viſceꝝ ꝯtingit ꝓ vacuitatē ſtoⁱ vt. d. auic. ꝑ cañ. fen. 3. cap̄. de eo qꝺ comedit' et bibitur. et alia b. ꝺ re. ſa. cap̄. de ordinatiōe dietę: ſꝫ cā euādi ſtoᵐ eq̄l' eſt i vtroqꝫ cholico: qm̄ cal'a hñdas i ſtō: inanit ipm: vomitū ꝓuocādo et remanētē humi. ex cibo cōſumēdo. cho. ꝯo hñdās i toto inanit ſtoᵐ attrahēdo et eleuādo hūidi. eius ſic aer cal's exiccat humi. terre. Amaritudo ꝯo oris duᵐ hēt. vꝫ. n. magis ꝯtigē cholico i ſtō q̄ꝫ cholico i toto qm̄ efficatiꝰ ipmit i liguā ꝓ ꝓpinquitatē. cho. hñdās i ſtō. q̄ꝫ choᵃ habūdās i toto corpe. Ad qꝺ dōm eſt ꝙ nō efficatiꝰ ipmit cho. habūdās i ſtō: qm̄ ligua hꝫ ſpāles ꝯtinuatiōes cū corde et ep̄e qbꝰ mediātibꝰ recipe pōt impſſionē colicā ex habūdātia choᵉ i toto. ¶ Sed vꝫ qꝺ gal. accñia q̄ ꝯtigūt omittētibꝰ prādiū iſufficienter enumerauerit qm̄ nō poſuit defectū vtutis: q poſitꝰ eſt. ḡ. ꝑ hip. i illo. §. ¶ ſūt et qbꝰ in dic'. ¶ Ad qꝺ dōm eſt ꝙ iō nō poſuit defectionē vtutis qꝛ ꝯpō

ꝯtigētie talis nocu^{ti} inter cholicū i ſtō ꝛ cholicū i ſor^a toti^9 eſt manifeſta:nā colic^9 i ſtō ꝑꝑ abſti^{em} iſolitā magis patiť defectionē ṽtutis:q̄ȝ cholic^9 i toto q: ṽtus magis defic q̄ñ abundat:in ſtō cho. ꝛ pūgit ꝑꝑ cerebri cōpaſſionē q̄ȝ q̄ñ a/ būdat i toto cor^e:q: nō cōpatiť ei mēbrū ꝓncipale:ꝑꝑ qd̄ ꝺe factus virtutis ſit manifeſtus. ꝟ Sed adhuc remanet du^m an magis deficiat ṽt^9 in cholico in ſtō ꝛ cholico i iteſtinis. ¶ Ad qd̄ dōm ꝙ mihi ṽ: ꝙ adhuc maioꝛ ꝯtingit defectio ṽtutis cholico i ſtō q̄ȝ colico in iteſtis:q: lȝ cholic^9 in ite/ ſtinis patiať ſolōnē vētris q̄ augmētat defectionē ṽtutis: tñ adhuc forti^9 facit deficere ṽtutē mordicatio oris ſto^i ꝑꝑ ꝯpaſſionē cerebri:ꝛ cū h̄ ē i hīte choꝉicū ſto^m augeť defe ctio ṽtutis ꝑꝑ vomitū q̄ eſt q̄dā eūo. ⌊Adbuſtio aūt cibi⌋ .i. adbuſtio ſtercoꝛis⌈ ꝛ ꝑꝑ hāc cām fiebat ꝙ audiu^9 ege/ rebat oi oie bis:ꝛ q̄ñq; egerebat ter. ⌉ſed ꝯ h̄ n. pōit ꝙ de/ ſcēſio choꝉe ad iteſtia auget ſolōnē:cu^9 ꝯrīū ṽr:q: q̄ñ cho. multiplicať in iteſtinis adburit feces ꝛ adbuſtio fecū facit vētrē difficile ſolubilē ꝛ ſic mioꝛat ſolōneȝ. ¶ Ad qd̄ dōm eſt ꝙ cho. veniēs ad iteſtina duo pōt facē noc^{ta} vnū quoꝝ ē pūgere iteſtina ad emiſſionem fecū:ꝛ h̄ ꝯtingit frequēter. Aliud eſt exiccare feces ſua caliditate:ꝛ h̄ ꝯtingit raro :ꝛ ſic vētrē ſtringit. ꝯtingit aūt h̄ q̄ñ iuenit feces paucas aut ſic/ cas:ita ꝙ velociter addit in ſiccitatē eoꝝ:ꝛ h̄ dī 3° cañ. fen. xvj^a. de cho. cap̄. ꝑ. §. ⌈ꝛ h̄ ſer. ⌋ꝛ nos qd̄ nō inuenim^9 vnū qd̄q; hoꝝ duoꝝ ⌉ .ſ. pūcturā choꝉe ꝛ grauitatē fecū. ⌊Quo rū aūt ſla eis ⌉tex. al. tra. icipit ibi⌈ eis aūt ſup ſupioꝛa cor/ poris ꝛc̄ ⌉cuius cō. incipit ibi. ⌈ hip. dixit in eis ⌉in q̄ ſic ꝓ/ cedit q̄m̄ ꝓ ꝯtinuat hūc. §. ad ꝓcedētē ꝛ oñdit ꝙ hip. in ſua ꝯña vtiť argu^{to} a minoꝛi:ꝛ h̄ facit vſq;⌊cā aūt tollerantie⌋ ibi ponit cām ꝯitatis ſnīe hip. ꝛ h̄ facit vſq;⌈ expō aūt ⌋in illa 3ª ꝑte oſtēdit diuerſas eſſe ſcripturas in iſto textu ꝛ ꝙ ipſe certioꝛē elegit. ¶ Dicit ḡ ſic ō ꝑ qd̄ poſt q̄ȝ hip. in ꝓce/ dēti ꝑte oſtēdit q̄lr ſit valde difficile comedere ſemel in die ꝯ ꝯſue^{tm} hoium qb^9 dñať cho. in ſtō:oñdit in h̄. §. ꝙ talis ꝑmutatio eſt valde facilis in coꝛpib^9 i qb^9 dñať ſla in ſtō ꝛ vtiť i ꝯcludēdo hāc ꝯnē ar^{to} a minori:ꝓcedēdo a mutatiōe maioꝛis nocu^{ti} ſup mutationē minoꝛis nocu^{ti}. v. g. illi i q̄ꝝ ſupioꝛib^9 dñať ſla:facilius tollerāt ieiuniū ſubitū qd̄ eſt ni hil i die comedere:q̄ȝ illi in qb^9 dñať cho. ſemel tñ come/ dere:ḡ facili^9 ferūt comedere i die tñ ſemel q: min^9 vr̄ tol lerabile ieiuniū inſolitū q: eius nocu^m eſt malus q̄ȝ vnica comeſtio i die. ¶ Dic ḡ ſic ō 2^a:qd̄ cā ꝑꝑ quā ſlatici tollerāt ieiuniū facilius q̄ȝ cholici eſt talis nā in t̄pe abſti^e ſla qd̄ ha būdat in ſlaticis digeriť ꝛ ꝯuertiť in ſanguinē nutriētē mē bra ꝓpterea q: gn̄o ſlatis tā in cibis ſlaticis q̄ȝ in cibis t̄pa tis ꝓcedit t̄pe gn̄onē ſāguis:q̄re ꝑt illud ſla ꝯuerti ad nām ſāguis t̄pe abſti^e:ſȝ nō eſt ita in cholicis:q̄m̄ abſti^a iſolita hu. colicū exacuit ꝛ multiplicat ita ꝙ gn̄at amaritudinem oris ꝛ alia nocu^{ta}:ꝛ h̄ eſt lō g̃a nō eſt po^{le}:cho. ru. neq; cho. ni. vnq̄ȝ redire ad ſanguinē ꝑ decoctionē vlterioꝛē:ſed illud qd̄ eſt pigue i ſāguine ꝑ maioꝛē decoctionē ꝯuertiť i choꝉaȝ ꝛ cho. ipſa magis acuiť:ꝛ poſtea ꝯuertiť in meliam adhu/ ſtā ꝛ h̄ de 2^a:qd̄ aūt de 3^a. d. planū eſt. L̄ra tex. ſic legať⌈ q̄ꝝ aūt ſla eis maxi^e dñať ⌉. ſ. i ſupioꝛib^9 corpis. i. in ſtō⌈ ſi ieiu nāt ⌋. i. in die nihil comediť⌈ leui^9 ferūt ieiuniū ⌋ſuple q̄ȝ il li qb^9 dñať cho. vel ſūt pari. ꝟ Sed ꝯ iſtū cañ. oponiť vr̄ ꝙ illi qb^9 dñať ſla in ſtō:nō ferāt ieiuniū facile:q̄m̄ ſla dñať i ſtō 2^r:vno^o ex ſlate deſcēdēte a capite:vt dī 2° ō ꝯnib^9 cap̄. vj^o. Alio ꝯo mō ex ſlate gn̄ato in ipſo:vt dī 3°. cañ. de egri tudinib^9 ſto^i ꝛ neutro iſtoꝝ modoꝝ habūdātia ſlatis facit facile abſtineri:q̄m̄ ſla qd̄ deſcēdit a capite ad ſto^m cū nō ſit ſla nāle:nō ꝯuertiť in ſāguinē ꝑ digōnē:q: dictū eſt. vj. ō ac cidēti ꝛ moꝛ^o:ꝙ nullus hu. inālis pōt fieri nutri^m mēbroꝝ. Jtē ſla genitū i ſtō nō vr̄ eſſe nāle q: nō gn̄ať i loco ſuo nāli .ſ. i epꝫe:q̄ nō ꝑt ꝯuerti i ſan. nec ꝑ ꝯñs in nut^m:ꝛ ſic cā quā ponit gal. i cō. nō vr̄ hīe locū niſi q̄ñ ſla dñať i toto corpe:ꝛ tñ hip. vr̄ ponere qd̄ hēat locū q̄ñ ſla dñať in ſtō. ¶ Ad qd̄ dōm ꝙ dñiū ſlatis ſiue ſit i ſtō ſiue i hitudine toti^9 ſemꝑ fa/ cilitat abſti^{em}:ſed nō ſiīr, nā q̄ñ dñať ſla nāle in iteſtinis ꝛ hitudine toti^9:tūc facilitat ieiuniū ꝑꝑ ꝯuerſionē ſlatis ad ſāguinē nutriētē mēbra:ſed q̄ñ dñať ſla nāle in ſtō:tūc faci litat abſti^{em}:q: nō multiplicať choꝉa pūgēs ꝛ moꝛdēs ipȝ: nec ꝯuertiť ca^r nāl ad igneitatē : ꝓhibēte ſlate frida ꝛ hu. ꝛ ꝑꝑ h̄ pōt hō diuti^9 abſtinere ſine nocu^{to}:qd̄ ꝓbať:q: hi/ bēs aquā ſolā quāuis nihil nutriat:tñ poteſt plus abſtine/ re:q̄ȝ ille q̄ non bibit aquā:vt dī i cō. regis li^o 3°, cap̄ de hy/ dromelle ſup illo. §. ⌈ q̄ tñ foꝛtioꝛ ⌋ꝛ ſm h̄ oȝ dicere ꝙ q̄ñ gal. dixit ꝙ magis poſſūt abſtinere:ſlatici:ꝑꝑ ꝯuerſionē ſla tis ad ſan. h̄ oȝ itelligi large ad verā ꝯuerſionē ſlat̄ i nut^m: ꝛ ad ꝓhibitionē ꝯſūptionis nutri^{ti}:mēbroꝝ ꝑ choꝉaȝ ꝛ ca loꝛē inatū. L̄ra cō. q̄ſtū ad ꝑ^{am} ꝛ 3^{am} ꝑtē:plana eſt. Jn 2ª ꝑte tāgiť vna qd̄ valde foꝛtis:vbi dicť⌈ gn̄o aūt ſlatis ⌉eſt autē qd̄ talis nūq̄d dē qd̄ ꝯuertiť in ſan. ꝑ^9 ꝯuertať in ſlatā in ci bis ſlaticis q̄ȝ i cibis t̄patis:ꝛ q̄m̄ illa qd̄ theoꝛicalis eſt ꝑti nēs ad gn̄onē hu. iō illā omitto:ꝛ āq̄ȝ q̄nē h̄ tactā icidēter: quā aliq̄lr determinaui in gloſis ioānitij:ſufficiētius aūt tā gā eā. ſi ꝯtiget me gloſare ꝑ^m cañ.

¶ Textus. XXXI.

¶ He autē noſtre ad hoc ſignificatiōes ſuffici/ unt:ꝙ maxima mutatio in his que nr̄e nature accidūt:coꝛpoꝛūq; figure generat moꝛbos.

¶ Jſte eſt ergo terminus ſignificationū ſufficiē tiū in hoc ꝙ permutatio magna valde in acci/ dētib^9 que accidūt in naturis noſtris:ꝛ foꝛma coꝛpoꝛum noſtroꝝ ꝓprie generat moꝛbos.

¶ Commentum Galeni.

¶ Nomē nāe ſigt̄ apud hip. res multas:in h̄ aūt loco illud qd̄ currit ꝑ mētē meā eſt:q: ſigt̄ per illud ꝯpl'onē coꝛpis:ꝛ ſiīr etiā tu iuenis eū noiare cōpōnē mēbroꝝ i h̄ ſmone foꝛ/ mā:ꝛ igrediunť in ꝯpl'onē mēbroꝛū natatio eius qd̄ natat ex choꝉa in ſupioꝛib^9 corpis:ꝛ ſedimen qd̄ in ea reſidet iſe rius:ꝛ ſuſpēſio viſceꝝ:ꝛ paucitas fixiōis coꝝ:qd̄ ē:q: ſtōs q̄ñ eſt magnus nā adheret viſcerib^9:ꝛ retinet ea apud re/ pletionem eoꝝ ex cibo:ꝛ q̄ñ euacuať ex eo dimittit viſcera exagitari ꝛ ꝯbunť ꝛ colliguuť:ꝛ ꝑꝑ hāc cauſaȝ ſentiūt illi quoꝝ ſunt in viſcerib^9 ſuis q̄ſi ipſa ſint ſuſpēſa. Sȝ ꝙ choꝉa ru. natat in q̄buſdā corpib^9 ſupra ſtō^m:iam dixi illud in eis q̄ ſunt ꝓmiſſa:ꝛ enūciaui ꝙ illud fit q̄ñ mutať ſitus vene q̄ effundit choꝉam ab epꝫe ad inteſtinū qd̄ noiať duodeciȝ di gitoꝝ:verūtamē q̄ñq; continuatur ex eo pars cum ſtoma/ cho. Jn iſtis igitur inuenimus choꝉam natare:ſed in alijs hominibus inuenimus eam totam deſcendere inferius.

¶ Textus. XXXII.

¶ Non igiť opoꝛtet multaȝ exinanitionē vena/ rum fieri ante ſuum tempus nec dari cibuȝ in ſtatu ꝛ acumine moꝛboꝝ nec dietam ſubito in his:neq; in illis nec in alijs ſemꝑ permutari.

¶ Non ergo poſſibile vti euacuatione venaruȝ multū in hora non ſua:neq; dare cibuȝ in hora ſtatus egritudinuȝ ꝛ inflāmationis earū:neq; eſt poſſibile etiaȝ mutare regimen ſubito:neq; apud iſtos:neq; apud illos.

¶ Commentum Galeni.

¶ Nō ſcripſit hip. hūc ſermonē ſm oꝛdinē ꝛ ſeriem:qd̄ eſt: q: opoꝛuit vt adiūgereť ad illud qd̄ dī añ, ſ. ꝑmitto:nec fie/ ret tot^9 ſermo ſm hunc mo^m. Et ſup ſupioꝛa coꝛpis cuiuſ/ cūq; hoꝝ choꝉa eſt vincēs toleratia eius:hō reꝝ ſm pluri mū eſt moleſtioꝛ. Et ſup ſupioꝛa coꝛpis cuius vincēs eſt ſlat facilitas tolerātie ieiunij ſup ſeipm ꝯ ꝯſuetudinē ſm plumū

eſt vehemētior. Propter hanc ergo cū́m etiā ſit ip̄ꝫ tolerāſ ſuſceptionē cibi in die ſemel ꝯ ꝯſuetudinē facilius: non eſt ergo poſſibile vti euacuatione venarum multū in nō ſua hora: neq̄ꝫ dare cibū in hora ſtatus egritudinis ⁊ inflāmationis eaꝝ: qḋ eſt: q꞉ Hippo. cū cōpleuit ſermonē: in quo oſtendit ꝙ ꝑmutatio magna in regimine nocet ſanis nedū īfirmis: tūc necio ſeq̄tur illud cū re que ſiliſ eſt rememorationi dictorū eaꝝ que dixit: ⁊ dixit. Non eſt poſſe multū vti ieiunio in nō ſua: cum ergo oſtēdit illud ad qḋ oſtēdendū intēdit ꝑ iſtas res quas dixit: ꝑmutatꝰ ad ſermonē aliū quo oſtēdit rē ꝑmā eandē: ⁊ qḋ vtitur iſtis rebus leuiſſimis ſuper quas cōueniunt: eſt ſm ſemitā ſtudij in ſermone. Inceptionē aūt huius ſermonis ſcōi etiam inuenimus ip̄m ponere ex hoc ſermone ſm rectitudinē: ⁊ eſt ſermo eius. Hic eſt ergo terminus ſignificationū ſufficientiū in hoc ꝙ mutatio magna in accidētibus que accidūt in naturis noſtris ⁊ forma corpoꝝ noſtroꝝ generat ꝓpie egritudines. Et inuenimus ſermonē ſequētem ꝯtinuū cū eo hunc ſermonē. Et alicui ineſt vt dicat etiā res alias multas: ⁊ ꝯuenientes ⁊ fraternas iſtis rebus accidētes ſtomacho. Et ego qdē exponā hūc ſermonē in ſequētibꝰ. Nūc aūt ego ſum rediēs veniēs ſuꝑ ſermonem: quē ad exponēdum ꝑmiſi: ⁊ intentio qdē illius ſermonis eſt hec intētio: non eſt poſſe vti fame cum multitudine: neq̄ꝫ ꝑmutatiōe in regimine in hora ſtatus egriᵐ ex ieiunio ad dādū cibū: ſic nō eſt poſſe vti ꝯtrario illius ſubito. Et manifeſtum eſt qḋ ſequitur hunc ſermonē: ꝙ regimē oportet vt ſit ſm ꝙ monuit Hippo. ⁊ ſūma illius eſt cautela a permutatione ſubito ad contrarium.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſtq̄ꝫ hip. adduxit rōnes ad ꝓbādū minorē ꝓpoſitionē ſue demōſtrationis. ſ. hāc ꝙ ſubita mutatio nocet ſanis: dicit ꝙ illas demōſtrationes vel ſignationes eſſe ſufficiētes ⁊ ꝙ vſq̄ꝫ [nō igiť oꝫ] ibi ponit ꝑᵐ intētiōis quā intēdit circa mutationē regiminis. ¶ Pōt tñ ⁊ aliť ꝯtinuari ꝙ modo: poſtq̄ꝫ hip. monuit ex mutatiōe ꝑua ſubita q̄ eſt in media die fieri nocuᵗᵘ ſupiꝰ enūerata q̄ qdā mō diſt ꝑuaſſert mō ꝙ ꝑ illas eaſdē ſignationes cōcludiť ꝙ maxia mutatio ſubito facit morbos. nā ſi ꝑua mutatio ſubito facta facit nocᵐ: tūc maxima mutatio ſubito facta facit nocuᵐ qḋ eſt morbꝰ: ⁊ ille due ꝑtes ſunt ꝑſentis lec. ¶ Dicit ḡ ſic de ꝑᵃ. qḋ ille ſignationes q̄ ſunt dicte: ſupius q̄ ſumunť ab illis accñtibꝰ ſunt ſufficiētes ad oñdēdū ꝙ maxiᵃ mutatio q̄ ſit ꝓꝑ ꝯnē ⁊ cōpoſitionē corꝑis gñat morbos: ⁊ ꝙ de ꝑᵃ. ¶ De 2ᵃ. d. qḋ ex ꝓdictis ſequiť ꝙ nō oꝫ fieri ſubitā mutationē ad multā inanitionē añ ſtatū: nec oportet i ſtatu fieri ſubito mutationē ad vſum ciboꝝ: ⁊ ꝙ de 2ᵃ. [Hec autē q̄ dicte ſunt ⁊c.] ꝑ tex. al. trā. icipit ibi [iſte eſt ergo terminꝰ] cuius cō. ibi [nomē nāe ſigt] in q̄ ſic ꝓcedit. nā ꝑ expōit ꝙ vocabulū [nature] vſq̄ꝫ [⁊ ſiliť] ibi exponit ꝙ vocᵐ [foie] ⁊ in exponēdo ſic ꝓcedit: q꞉ ꝑ ponit expōnē: vſq̄ꝫ [qḋ ē q꞉ ſtōs] ibi ponit expōnis approbationē. ⁊ q꞉ in expōne duo poſuerat exᵃ: vnū. ſ. de ſuſpēſione viſcerū aliū de natatione cholē in ſtō: ꝑ exponit ſuſpēſionē viſceꝝ: vſq̄ꝫ [ſedꝫ q꞉ cholā] ibi exponit natationē cholē. ¶ Dicit ḡ. ſic de ꝑᵃ: qḋ hip. in ꝙ loco ꝑ naturā itelligit ꝯnē. ¶ De 2ᵃ. d. qḋ ꝑ formā itelligit ꝯpoſitionē ⁊ ad ꝯpōnē ſequnť ꝙ duo accñ. ſ. natatio cholē in ſtō: ⁊ deſcēſus eius ad inteſtina ⁊ alterū accñs eſt ſuſpēſio viſceꝝ ⁊ ꝙ de 2ᵃ. ¶ De 3ᵃ. d. qḋ ſuſpēſio viſceꝝ ideo ꝯtingit ꝓꝑ cōpōnem mēbroꝝ nālē: q꞉ qñ vēter eſt magnꝰ ꝑ nām qñ plenus eſt ſubſtētat viſcera adherētia ſibi: ⁊ qñ euacꝰ eſt dimittit viſcera q̄ſi cadētia: ⁊ ꝓꝑ ꝙ videnť ei ſuſpenſa. ¶ De 4ᵃ. d. qḋ natatio cholē in ſtō vel deſcēſus ad inteſtina attribuiť cōpōni ꝙᵒ. nam qñ porus felleus habet duas partes quarū maior continuať cū fundo ſtoⁱ: tūc cholā natat i ſtō: q꞉ magna q̄ꝫtitas ex ea mittiť ad ipſum: qñ ꝟo porus felleus eſt ſolus vnus qui continuať in cōfinio inteſtini duodeni ⁊ ieiuni: tūc multitudo cho. deſcendit ad inteſtina ⁊ in ꝙ loco credo co. eſſe defectiuū: ſꝫ ego ſuiaui ip̄ſū ſꝫ antīhᵉᵐ: quā ponit gal. de ip̄ſo 2ᵒ de ꝯnibꝰ. cap. vjᵒ. [Hec aūt q̄ dicte ſunt adhuc ſignificationes ſufficiūt] .i. rōnes q̄ ſumpte ſūt a nocumētis q̄ accidūt corꝑibꝰ ſanis apud ſubitā mutationem diete in nuᵒ comeſtionū ſufficiunt ad ꝓbādū ꝙ ſubita mutatio nocet ſanis: ⁊ q꞉ illa nocumēta nocebāt magis ⁊ minus ſm diuerſitatē ꝯnis ⁊ ꝯpōnis: iō ſubiūgit hāc lrāꝫ [q꞉ maxia imutatio in his q̄ nāe ⁊c.] ⁊ ꝙ ꝑ maximā mutationē itelligit ſubitā. ⁊ ꝑ ꝙ qḋ dixit. gñant morbos. itelligit generationē nocuᵒʳ ꝑdictoꝝ varioꝝ ſm magis ⁊ minꝰ: ⁊ ꝙ eſt expō ſm ꝑᵃᵐ ꝯtinuationē huius ptis: ſm ꝟo ꝯtinuationē ſcḋam patet expō ꝑ poſitionē ſnie 2ᵉ: ⁊ tūc ꝑ maximā imutationē itelligit mutationē grādē ⁊ ſubitā ⁊ ꝑ ꝙ qḋ dixit: generat morbos itelligo morbos cōpletos nā ſic ſe hēt ꝑua mutatio ad gñandū paruū nocuᵐ: ſic ſe hēt magᵃ mutatio ad generādū magᵐ qḋ eſt morᵇ. ¶ Sꝫ dʳ de ꝙ qḋ hip. dixit iſtas ſignatiōes ſufficiūt cū ipſe ſtatī in ſequēti cap ponat alias ſignationes ad ꝓbādū idē: ⁊. ſ. in illo caᵒ [vicie autē res] adducit alias ſignationes ad ꝓbādū idē. ¶ Ad qḋ dicendū eſt ꝙ illa obiectio: eſt ſolū ꝯ ꝑᵐ expōnē quā ſuſtinendo dico ꝙ ſignōnes ꝑdicte ſufficiūt q̄ꝫtū ad mutationē cōſuetudinis in nuᵒ comeſtionū: in ſequēti ꝟo cap ponit ſignificationes que ſumunť in nuᵒ comeſtionū ſm q̄litatē: ⁊. ſ. in illo cap [vicine aūt res] ponit ſignationes q̄ ſumunť: nō ſolū ab accñtibꝰ ſtoⁱ: ſed ab accñtibꝰ totius corporis. Lra cō. ſic legať [qḋ eſt q꞉ ſtōs qñ eſt magis nā adheret viſceribus ⁊c.] ꝙ nō. gal. quēadmodum diuerſa ꝯ nālis ⁊ ſtōⁱ ⁊ totius corꝑis: variať ꝑdicta nocumēta: ſm magis ⁊ minꝰ: ſic ꝯpō nālis variať ꝑdicta nocumēta: ſm magis ⁊ minus. nā ſi cholicus difficiliꝰ fert abſtinētiā q̄ꝫ fleᵃ: ⁊ fleᵃ difficilius fert additionē q̄ꝫ cholicꝰ i cibo: ſiliť hñs magᵐ vētrem maiorē ſentit ſuſpēſionē viſceꝝ: ⁊ hñs minorē: minorē ſentit ſuſpēſionē viſceꝝ: ⁊ ſiliť itellige de poro felleo hñte maiorē vel minorē q̄ꝫtitatē: vel diuerſum ſitū. ⁊ ex ꝙ pꝫ ꝙ ꝟba hip. qñ dicit [in his q̄ nāe accidūt corᵐ quoq̄ꝫ figure] debēt retorqueri ad duᵉᵐ mutationē ꝑdictā. ſ. ad mutaᵉᵐ addētē prādiū ⁊ mutationē omittētē. [non igiť oꝫ ⁊c.] tex. al. trā. incipit ibi [nō eſt ḡ poᵉ] cuius cō. icipit ibi [nō ſcripſit hip] in q̄ ſic ꝓcedit. nā ꝑ corrigit hip. de ordine: vſq̄ꝫ [nunc aūt ſupredicēs] ꝟ ꝑte illa: ponit itētionē hip. in ꝙ. §. ¶ Vult gal. ſic de ꝑ in ſūma: ꝫ ꝑ multa ⁊ difficilia ꝟba ꝙ dicta. ꝙ illa ꝯcluſio [nō igiť oꝫ] debeat poni in meᵒ: poſt illas duas ꝑ quoꝝ i ſūmo corꝑis: ⁊ quoꝝ ꝟo ſta ⁊ añ iſtā ꝑtē [hec autem q̄ dicte ſunt] q꞉ melius ꝯtinuať cū illis ꝙ ꝯcl̄o: ⁊ ꝙ alia pars. ſ. [hec q̄ dicte ſunt] melius ꝯtinuať cū ſequēti cap. ¶ De. 2. iam patuit ſentētiādo. tex. ſic legať [nō igiť multā oportet fieri inanitionē: añ ſuū tp̄s] tp̄s qdē multe inanitionis eſt tp̄s ſtatꝰ: ⁊ tñ añ ſtatum ꝙ virtꝰ poſſit venire: vſq̄ꝫ ad criſim ſine cibo q꞉ in ſtatu tenuiſſima dieta neceſſariū ē. vel [nec dare cibū in ſtatu ex acumine morboꝝ] ſed ꝯ. cibꝰ enim dādus eſt in ſtatu: vt dꝫ in cō. illius aph. [qñ in ſtatu fuerit egrī]. ¶ Ad qḋ dōm ē ꝙ gal. ibi itelligebat qñ virtus deficiebat. ꝙ itelligit nō eſſe dādū cibū qñ ꝯſtat virtus. ¶ Aut dic ꝙ nō negat dādū eſſe in ſtatu ſed cibū multū. ¶ ꝯ. nō vꝫ rubri. illa de ꝓhibitione multi cibi in ſtatu eſſe ad ꝓpoſitū: q꞉ nō vꝫ mutari ſubito cōſuetudo qñ cibamus egrᵐ in ſtatu: q꞉ nō vꝫ eſſe facta ꝯſuetudo abſtinēdi in tam ꝑuo tp̄e. pōamꝰ. n. aliquē hūiſſe egritudinē acutā i minādā in. vij. die: tūc vtiq̄ꝫ nō debuit mutari ꝯſuetudo cibādi que erat in ſanitate: ſed paulatie: ⁊ ponamꝰ ꝙ illa mutatio paulatina durauerit vſq̄ꝫ. ad. 4. die: tūc vtiq̄ꝫ incipiet eger abſtinere dio: ⁊ remanebūt ḡ. 3. dies: vſq̄ꝫ ad criſim in qbꝰ nō poterit fieri ꝯſuetudo abſtinēdi dio: q꞉ ſi dabiť cibꝰ imeᵉ poſt cibū nō videbiť eſſe ſubita mutatio ꝯſuetudinis. ¶ Ad qḋ dōm eſt ꝙ in corᵉ ſano nō fieret ꝯſuetudo. in tā paucis diebus: ſed in corᵉ egro dꝫ fieri ꝯſuetudo. nā in ꝑuis duratiōibꝰ cito ſit ꝯſuetudo: in magis aūt ſit tarde. dꝫ. n. ꝯſuetudo eſſe ꝓportionata durationi [nec dietā ſubito in his nec in illis ꝑmutari] poſtq̄ꝫ tetigit mutationē ad inanitionem.

⁊ repletionē ratione ſue q̄ntitatis:tāgit mutationē rōne tpis
ſiue ordinis dicēdo: ꝙ nō oportet fieri mutationē ad eā ſu/
bito:⁊ dixit[nec in his nec in illis]⁊ intelligit p p°ˢ egros
poſitos añ tpˢ inanitionis vltime:⁊ p 2ᵒˢ itelligit eos q ve
nerūt ad ſtatum ⁊ egrediunt̃ a ſtatu. ℭ Cō. ꝟo planū eſt.

ℭ Textus. XXXIII.

ℭ Sed alia his conuenientia dicemus de his
que ſtomachus patitur ꝙ valet cibos ſolitos
etiam ſi ſint illaudabiles leuius ferret:⁊ potus
ſimiliter:inſolitos autē egrius: ⁊ ſi non ſint ma
li cibi ⁊ potus ſimiliter.

ℭ Et alicui ineſt vt dicat etiam res alias mul/
tas fraternas iſtis ex rebus accidentibus ſto
macho:⁊ ſunt ꝙ tolerātia ſumēdi cibos quos
comedere conſuetudo fuit:quamuis in natura
ſua ſint illaudabiles eſt facilior ſuper eos: ⁊ ſi
militer potus. Illos autem tolerare cibos
quos comedere non conſueuerunt eſt mole/
ſtius: quamuis non ſunt mali: ⁊ ſimiliter eti/
am potus.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ De ꝯſuetudine Hip. eſt vt ſignificet per ſermonē ſuū: fra/
ternas:res ſimiles:ſicut ſi dicat aliqs:res cōuenientes in ge
nere ſunt propinque valde homogenee:qm̄ relique frater/
ne ſequuntur fratres in illo:ſicut fratres ſorores:⁊ filij fra
tris patris:⁊ filie fratris patris:⁊ reliqui qui ſunt ſimiles
iſtis. In reliquo autem qḋ eſt in iſto ſermone manifeſtū q/
dem eſt ꝙ Hip. oſtēdit illud qḋ iam declarauit a principio
ſermonis ſui. Et ſūma illius eſt ꝙ res cōſuetudinis eſt res
fortis valde:⁊ permutatio ab ea ad contrarium ſubito no
cet corporibus nocumento maximo.

ℭ Textus XXXIIII.

ℭ Quapropter eos qui multaꝫ carnem ⁊ alia:
⁊ ſil'a magnam vim habentia contra vſum re
cipiunt non vehementer admiror huius eſſe
qualitatis: ꝙ in ſtomacho quedam plus faci/
unt doloris alijs: ⁊ alia minus:ſed ſi ea q̄ ſub/
ſequuntur perpēdēdo perceperis: neceſſe eſt
Al. pō/ vt in hac noſtra ꝓportione noſtrorum ciboꝝ
ne. †vehementius admireris.
Al. ver ℭ Et omni aūt qḋ facit ſuſceptio carnis multe
borū. contra conſuetudinem:aut allij:aut anuidem:
aut lactis eius:aut ramorum eius:aut reliquo
rum que illis ſunt ſimilia ex cibis quibus pro
prie inſunt virtutes magne non admiror. ſ. ex
omnibus quorum eſt hec diſpoſitio: ꝙ quedaꝫ
illorum faciunt dolorem in ſtomacho plus: ⁊
quedam minus: ⁊ ſi tu conſideraueris ⁊ ſciue/
ris reliqua que ſequuntur illud.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Ego ſum dicens in pmis intētionem ſermonis:deinde re/
dibo poſt illud ad loquēdum de iuuamentis que acquirū
tur ex rebus pticularibus que ſunt in eo. ℭ Dico ergo ꝙ
intētio huius ſermonis eſt:q: non oportet vt ſit admiratio
ex nocumēto qḋ accidit ſuper corpa ex pmutatione in regi
mine ad illud cuius virtus ex cibis: ⁊ potibus eſt virtus
magna:ex nocumēto aūt accidēte ex pmutatione ad cibos
⁊ potus:quoꝝ v̄tutes ſunt debiles:q̄uis etiam nō euacuē
tur quin noceant:ne© io cadit admiratio:h eſt ergo intētio
huius ſermonis. Res autē particulares que ſunt in eo ſunt
iſte q̄s dixit Hippo. in pn° huius ſermonis. Cibi quoꝝ vir
tutes ſunt fortes cum noīb⁹ ſuis:ſunt comeſtio carnis mul
te:⁊ alij:⁊ anuidē:⁊ lactis eius:⁊ ramoꝝ eius:⁊ manifeſtū
eſt ꝙ ſignificat per lac anuiden ⁊ ramos eius: ꝙ ſermo eius
in allio:⁊ anuiden:⁊ lacte eius ⁊ ramis ipſius eſt ſermo ab
ſolut⁹. Ad comeſtionē ꝟo carnis addidit cū multitudine:
qḋ eſt: q: virtus nō magnificat̃ niſi qñ comedit̃ cum mul/
titudine: qñ autem comedit̃ cum eq̄litate:tunc virtus eius
non eſt magna. In ſermone aūt qui ſeqtur hunc ſermonem
inuenimus Hippo. pmutari ad dicēduꝫ cibos quoꝝ virtu
tes ſunt debiles. ſ. ſorbitionē factā ex ſimula ordei:⁊ panē
factū ex eo qḋ eſt calidū:⁊ ordeum munduꝫ:⁊ illud ex quo
furfur non aufert̃. Deinde dixit poſt iſtos cibos ſpecies ſi/
miles ordei:ex ea recentem mediam:⁊ antiquā:⁊ potū vi/
ni:⁊ potum aque:quando mutat̃ illud contra conſuetudi/
nem:⁊ potum vini puri cōmixti. Addidit ergo ad illud di/
cens. Et vinum aquatum cōmixtum mollificat ſtomachū
ſꝫ humectat eum ⁊ debilitat ipſum:⁊ generat in inteſtinis
ventoſitatem. Vinum autē purum facit ſaltum in tempori
bus:⁊ grauitatem in capite:⁊ ſitim:⁊ non facit vinū puruꝫ
has opationes niſi propter caliditatem:aquatum ꝟo facit
ꝯtrarium earum propter humiditatem:⁊ ſuā frigiditateꝫ.
Et dixit etiam quot ſunt ſpecies vinoruꝫ:aggregatur ergo
ex omnibus que ipſe dixit in icceptione ſui ſermonis ſermo
vniuerſalis:⁊ eſt: ꝙ omnis permutatio ſubito extra curſuꝫ
conſuetudinis nocet corporibus nocumento maximo.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Hoc eſt caᵐ. vij. diſtinctio. 2ᵉ in quo probat minorem pro
poſitionem ſue demonſtrationis hanc ſcilicet ꝙ ſubita mu
tatio nocet ſanis:per rationem ſumptam a mutatione con/
ſuetudinis in quātitate ciborum ⁊ potuum:diuiditur autē
h capᵐ in. 2. partes in quarum pᵃ que durat vſq[qua pro
pter]ponit rationem ſumptam a mutatione conſuete qua/
litatis in generali: in parte ꝟo illa ſpecificat rationem il/
lam generalem.

ℭ Dicit ergo de prima: ꝙ adhuc ſummetur alia ra/
tio a paſſionibus ſtomaci ſimilis ſupradicte:eſt autem ra/
tio talis qḋ ſtomachus facilius ſubſtinet cibos ⁊ potus il/
laudabiles conſuetos:q̄ꝫ bonos inconſuetos ſi ad eos ſu/
bita mutatio fiat: ⁊ ex h ſequitur ꝙ ſubita mutatio nocet
ſanis:⁊ hoc de prima.

ℭ De ſecunda dicit: ꝙ ex predictis ſequitur non eſſe val/
de admirandum ſi ſubita mutatio conſuetorum ciborum
⁊ potuum: ad cibos ⁊ potus inconſuetos magne virtutis
faciat nocumentum. v. g. ſi aliquis non eſt cōſuetus come/
dere carnem. nec allea. nec annuiden:⁊ his ſimilia:⁊ ſubi/
to permutetur ad comedendum multam carneꝫ:vel allea:
vel annuiden:non eſt valde admirandum:ſi mutatio ſubi/
ta ad talia:faciat nocumentum:ſed admirandum eſt valde
ſi ſubita mutatio ad cibos ⁊ potus leuis virtutis quos cō
ſequenter dicemus:faciat nocumētū[ſed dicem⁹ alia]tex.
ai. tra. incipit ibi.[⁊ alicui ineſt]cuius com. incipit ibi[de
conſuetudine Hippocra.]in quo duo notat. primo. nāq
exponit hoc vocabulū[res fraternas]vſq[in reliquo au
tem]ibi ponit generalē intentionem hip. in h cap.

ℭ De primo dicit:quod per res fraternas debemus intelli/
gere res ſimiles:ſcilicet res conuenientes in genere propin
que homogenee valde.

ℭ De 2° dicit:quod Hippocratis intentio in hoc capitulo:
eſt oſtēdere illud idem:quod ſupra demonſtraui: ſcilicet ꝙ
mutatio ſubita nocet ſanis: ⁊ ſumitur h oſtenſio a forti vir
tute conſuetudinis:a qua ſi aliquis permutetur ſubito. ge/
neratur inde magnum nocumentū in corporibus que nu
tantur tex. ſic legatur[ſed dices alia his conuenientia]. i.
alias oſtenſiones:vel ſignificationes ſimiles pdictis.

¶ Sed ħ queriť qualiter ea que ſūt dicēda ſint alia a ſup/dcis ⁊ ſint ſilia. ¶ Ad qđ dōm eſt ꝙ iter ea q̄ ſunt dcā ⁊ ea que ſunt dicēda eſt 2ᶻ alietas. q̄ruꝫ vna eſt, qꝛ rōnes p̄dicte ſumebāť a mutato nūo comeſtionū. rōnes ꝟo q̄ ſequūť. ſumūť a mutata q̄litate comeſtoꝝ ⁊ potatoꝝ. Altera ꝟo diuerſitas eſt qꝛ rōnes ſuperiores ſumebanť a mutatione de laudabili ad laudabile in gñe: ſed rōnes ħ ponēde ſummunť a mutatione de illaudabili ſumendo ad laudabile ſumendū. nam comedē in die ſemel: aut bis. vtrūqꝫ eſt laudabile. ſed cōmedē cibos bonos ⁊ malos nō eſt vtrūqꝫ laudabile: qꝛ comedē cibos bonos eſt laudabile abſolute: ⁊ comedē malos eſt illaudabile abſolute. Silitudo ꝟo eſt inter dcā ⁊ dicēda. qꝛ taꝫ in illis rōnibus q̄ꝫ in iſtis ſupponiť vnuꝫ cōe. ſ. ſubita mutatio: [de bis q̄ patiť ſtōs.] hoc ideo dixit: qꝛ ad pbādū iſtā ppōnē ꝙ mutatio ſubita nocet ſanis. ſumunť quedā rōnes a nocu˜ ipſius ſto'. q̄les ſunt rōnes dicte in caº p̄cedēti ⁊ dicte in illo caº. quedā ꝟo rōnes ſumunť a nocu˜ aliorū mēbroꝝ ⁊ totius corpis: ⁊ ſile rōnes dicenť iſra in illo caº. [vicine ſūt res.] [Q: vide lꝫ cibos ſolitos ⁊ ſi illaudabiles ſint.] ħ inuit Hippo. ꝙ mutatio de cibis ad cibos rōne q̄litatis pōt eē. 4ˣ. ſm. 4. cōbinatiōes. eſt eni pᵃ mutatio ſubita de cibo laudabili ad cibū laudabilē. puta de carnib⁹ edinis. ad carnes pullias. 2ᵃ ꝟo eſt ſubita mutatio. de cibo illauˡᶦ. ad illaudabilem puta. mutº. de porris ad allea. ⁊ in iſtis duab⁹ eſt mutatio q̄litatꝫ ſpālis ipſoꝝ ciboꝝ ⁊ nō eſt ibi mutatio gñalis. q̄litatis. nā extremū ad qđ fit mutatio. ⁊ extremū a q̄ fit. mutº ambo ſūt eiuſdē q̄litatꝫ gñalis. qm̄ ambo ſūt laudabilia: vł ambo. illaudaᵇᶦˡᶦᵃ tñ nō ſūt eiuſdē q̄liᵗᵃᵗᶦˢ in ſpē. nā edus ⁊ pullus. diuerſaꝝ ſūt ſpērū. ⁊ porrū ⁊ alleū diuerſaꝝ ſūt ſpērū. 3ᵃ mutatio eſt de laudabili ad illauˡᵉᵐ. puta mutaº de carnibus. edis ⁊ pull'. ad carnes bouias veteres ⁊ bubulias. 4ᵃ mutatio eſt. de illaudabili ad lauˡᵉᵐ. q̄lis eſt mutaº de carnib⁹ bouinis veterib⁹ ⁊ bubulinis ad carnes edinas ⁊ pull'. ⁊ in iſtis duab⁹ mutº eſt mutaº q̄liᵗᵃᵗᶦˢ ſpālis ⁊ gñalis. ſpālis qdē qꝛ fit mutatio de edo ad bouē: vel eꝯ. mutº ꝟo gñalis eſt qꝛ fit mutaº de laudaˡᶦ. ad illauˡᵉᵐ cibum: vel eꝯ. ¶ Et ħ nota. ꝙ a. 4ᵃ. muta. q̄ eſt illaudabili ad laudabiles ſumiť argᵐ forte. ad pbandū intentionē Hipp, nā extrema inter que cadit mutatio minuūť maliciam ſubitatiōis ⁊ tñ adhuc. remanet talis malicia. q̄re ꝟtus ſbitatiōis mōſtrať eſſe magna. A tᵃ ꝟo mutatiōe q̄ eſt de laudabili ad illaudabilē cibū ſumiť argᵐ debile ad pbandū qđ Hip. intēdit nō eni eſt mirabile ſi ſubita mutatio de laudabili ad illaudabilē cibū. nocuᵐ faciat. nā extrema inter q̄ cadit ſubitatio augēt maliᶜᶦᵃᵐ ſubitatiōis. A duab⁹ ꝟo aliis mutatiōibus ſumiť argᵐ. medioᶜʳᵉ ꝟtutis qꝛ extrema nec augēt nec minuūť maliciā ſubitatōis. ⁊ ex bis pꝫ ꝙ argᵐ qđ ſumiť a 4ᵃ. mutatiōe q̄litatis ciboꝝ forti⁹ eſt q̄ꝫ argᵐ qđ ſumiť a mutatione vni⁹ comeſtionis ad duas ⁊ duarū ad vnā. qꝛ ⁊ vnica comeſtio. ⁊ duplex comeſtio in die ſūt laudabiles in humana ſpecie ſm diuerſa corpa. comedē nāqꝫ ſemel in die. laudabile eſt ſtaticis. ⁊ comedē bis in die laudabile eſt cholicꝫ. comedere ꝟo cibos laudabiles eſt hoibus bonū. abſolute: ⁊ comedē illaudabiles: eſt malū abſolute: vt dcm̄ eſt. q̄. [leui⁹ ferūt:] qꝛ facili⁹ digerunť: ⁊ reddunť mēbris ⁊ apponunť ⁊ vniunť ⁊ aſſimilanť. pp quādā ſilēꝫ habitudinē cadentē inter ꝯſueta cibaria: ⁊ corp⁹ cibatuꝫ: vt di in eo. illius apħ. [q̄cūqꝫ ex multo tpe ꝯſueta.] ⁊ pp delectationē ꝯſequētē talē opationē: vt diciť in illo apħ. [parū deterior cibus ⁊ potus:] [egrius.] [i. moleſtius:] [⁊ ſi nō ſit mali.] ħ q̄riť nūqd bene ſtaret ħ oratio ſic ſcripta. ¶ Ad qđ dōm eſt ꝙ ſtare nō poſſet: ſed nō eſt ita certa ꝟitas in dicendo ſi ſint boni: ſicut eſt in dicendo ſi nō ſunt mali. poſſet eni tāta eſſe bonitas ciboꝝ ad quos fit mutatio ꝙ ſubita mutatio. nō faceret notabile nocumētum. ¶ De eo. nō eſt duᵐ de quo ſit curandū. [Qua ppter eos.] tc. alte. trā. incipit. ſbi: [ex oī aūt qđ facit:] cº eo. icipit ibi: [ego ſū dicēs:] in quo ſic ꝓcedit. qm̄ pmo manifeſtat ordinē ſue expōnis vſqꝫ: [dico ergo:] ibi ponit expōnem gñalem hui⁹ §. vſqꝫ: [res autē particulares:] ibi ponit expoſitionē pticularē huius. §. ¶ Dicit ergo ſic de pmo. ꝙ in expōne huius. §. pmo ponā intentionē generalē Hippo. 2º ponā expoſitionē particularē ꝟborum eius. ¶ De 2º dicit. ꝙ intētio Hipp. in hoc. §. eſt. ꝙ nō eſt admirandū ſi ſubita mutatio ad cibos ⁊ potus magne ꝟtutis faciat nocuᵐ. ſed admirādū eſt ſi ſubita mutatio ad cibos ⁊ pot⁹ debilis ꝟtutis faciat nocumētū. 3ᵐ autē notabile de eo. applicabo teſtui in quo cadit textus huius. §. ſic legať: [qua ppter eos qui carnē multā. aut allea:] ħ notat eo. ꝙ Hip. tangit duo genera ciboꝝ habentiū fortē ꝟtutē vnū qdē qđ hēt fortē ꝟtutē a ſui ſpecie. q̄le eſt alleū ⁊ anitudē. i. arbor de qua fit aſa. ⁊ tale genus cibi poſuit ſine aliqua determinatiōe. Aliud aūt genus eſt ciboꝝ hñtium fortē ꝟtuteꝫ a parte q̄ꝫtitatis multe ⁊ nō a ſua ſpē. ⁊ hanc tetigit cū dixit carnē multam. addendo multitudinē ad carnē. caro nāqꝫ cum equalitate comeſta. nō habet magnā ꝟtutē. [ſed ſi ea que ſequunť ꝑpendēdo pceperis:] ſup his ꝟbis. dic̄ Gal. ꝙ ħ tāgit Hippo. per mutationē ad cibos: ⁊ potus debilis ꝟtutis. Sunt autē iſti cibi debilis ꝟtutis. hui⁹. ſ. ſorbitio facta ex ſilā ordei. ⁊ panis frigidus ⁊ panis calidus ordeaceus ⁊ panis mundus: ⁊ panis furfuraceus ⁊ bis ſimilia. pot⁹ ꝟo ſunt hui⁹. ſ. potus vini puri ⁊ cōmixti. vinū autē purū facit ſaltū in tympoꝛibus ⁊ grauitatē ⁊ ſitim ppter ſuā caliditatē multā. vinū autē adaquatū ppter ſuam frigiditatē ⁊ humiditatē. facit accidētia cōtraria ſupra dictis. ⁊ ex bis colligiť. regla generalis ꝙ oīs pmutatio ſubito facta extra ꝯſuetudinē nocet corpibus nocumēto magno. ⁊ ħ eſt expoſitio Gal. ſup illo. §. toto. ¶ Finita expoſitione comētatoris. veniēdū eſt ad examinādū textū Hip. in nr̄a expōne pmo teſtū. poſtea eo. [magnā vim habētia.] cibaria quidē magnā vim habētia. dicunť que opatiōib⁹ ꝟtutis naturalis difficile obediūt ⁊ poſt obediētiā ipreſſiones magnas faciunť in corpe. ſunt aūt iſte opatiōes quibus difficile obediūt. 3. ſ. digeſtiua. reditiua. ⁊ nutritiua. nā quādo cibaria difficile digerunť in ſtomacho: epate venis ⁊ membris et difficile reddunť de mēbris ad membra. ⁊ difficile apponunť vniunť: ⁊ aſſimilantur: ⁊ has opationes paſſa ipreſſiones magnas efficiūt. illa dicunť magnā vim habere tamē Hippo. pncipalr intēdit de magna mutatione illoꝝ in ſtomacho. Cauſa ꝟo hui⁹ difficilis paſſionis ⁊ magne impreſſionis pōt eſſe triplex. ſ. magna ipſoꝝ quātitas ⁊ dura vel viſcoſa ſubā ⁊ compoſitio ex ꝟtute medicinali ⁊ cibali. multa nāqꝫ caro caſtratina rōne ſue quātitatꝫ ⁊ caro bouina vetus ⁊ porcina viſcoſa rōne ſue ſubē ⁊ allea ratione cōpoſitiōis ꝟtutis medicinalis ⁊ cibalis. difficile patiunť a pdictis operatiōibus ⁊ paſſa magnā inducūt impreſſionē in membris. [cōtra vſum recipiunt:] ħ nota ꝙ in ſubita mutatione cōſuetudinis. duo cōſideranť extrema. vnuꝫ a quo incipit mutatio ⁊ aliud ad qđ terminať. fit ergo quadruplex mutatio de cibis ad cibos. q̄rum pma fit de cibis magnā vim habētibus cōſuetis. ad cibos magnā vim habentes incōſuetos. puta ſi cōſuetus comedere carnes bouinas pmuteť ad comedendū porcinas. 2ᵃ ꝟo permutatio eſt de cibis paruā vim habētibus cōſuetis ad cibos paruā vim habentes in cōſuetos. puta ſi aliquis erat cōſuetus comedē carnes pullias pmuteť ad comedēdū carnes edinas. 3ᵃ ꝟo mutatio eſt de cibis paruā vim habentibus ad cibos magnā vim habētes. puta ſi cōſuetus comedē carnes pullinas pmuteť ad bouinas vel porcinas. 4ᵃ mutatio eſt de cibis magnaꝫ vim habētibus ad cibos paruam vim habētes. puta ſi cōſuetus comedere carnes vaccinas duras permutetur ad carnes pullinas. [non vehementer admireris.] ħ nota ꝙ admiratio eſt pnᵐ ſcientie vt dicit

phyloſoph⁹ in pꝛemio metaphy. ⁊ q̄to res latentioꝛē ha
bet cauſā tāto maioꝛē facit admirationem: ⁊ q̄to maniſe
ſtioꝛē habet cām. tanto minoꝛē facit admirationē. nam ꝙ
ignis calefaciat non eſt mirabile: ſed ꝙ camomilla caleſa
ciat hoc eſt mirabile: [huius eē qualitatis ꝙ in ſtōacho.]
ħ nota. ꝙ lꝫ ꝑmutatio ſbita. ad tales cibos īducat nocu^m
in toto coꝛpoꝛe tamē. Hipp. in hoc loco. itelligit tm̄ de no/
cumēto ſtomachi. eo ꝙ citius ⁊ manifeſti⁹ apparet. [plus
doloꝛis.] ħ per doloꝛē intellige omne nocumētū. [Sed ſi
ea que ſubſequūt. infra.] i. in toto hoc volumie: [ꝑpendē
do ꝑceperis.] i. cōſiderando cognoueris: [vehementius
admiretis.] nā q̄to res debilioꝛis eſt v̄tutis in nocēdo co
gnitio illius ꝙ noceat eſt mirabilioꝛ. ⁊ ab illius nocumē/
to quādo ſbito mutat. ſumit foꝛtius arg^m ſuper v̄tutē ſubi
te mutatiōis. res ṽo que foꝛtioꝛis eſt v̄tutis in nocendo. il
lius cognitio ꝙ noceat quādo ſubito mutat. parue eſt ad
miratiōis. ⁊ ab ea ſumit minus mirabile arg^m ſuper virtu
tē ſubite mutationis: [expoſito te. veniamus ad dubia. de
co. [⁊ potū vini ⁊ potū aque quādo mutatur illud contra
cōſuetudinē.] Sed ꝯtra. mutatio eni a ꝯſuetudie aque ad
vinū ⁊ ecōuerſo videt eſſe mutatio ad potū magne v̄tutis.
maxime eni diſtāt ⁊ vinū ⁊ aqua ⁊ magne ſunt eoꝝ ipreſ/
ſiones cuius cōtrariū vult ħ Gal. ❡ Ad qḋ dōm eſt ꝙ im/
preſſiōes aque ⁊ vini lꝫ ſint magne ⁊ cōtrarie. tamē qꝛ ſunt
parue ꝯtinuatiōis. ideo ponunt inter potus parue virtutis.
Aut dic ꝙ Gal. innumerādo cibos ⁊ potus ꝑue v̄tutis inter
miſcuit aliquos magne v̄tutis. tu ṽo ꝑte ipſi diſtigue illos.

❡ Textus. XXXV.

❡ Hoc enim contra illud eſt. Immutatio ergo
diete ſit in his tm̄: cū coꝛpus non fuerit a die/
ta imutatū: niſi ad vegetationem virtutis: vn/
de neceſſe eſt vt addamus in cibo: ⁊ non in de
fectione vnde neceſſe ſit ſubtrahi.

❡ Et opꝫ vt mutemus in hac ꝑte ſermonis nri
ſmonē ꝯtrariū ei: ⁊ dicam⁹ ꝙ ꝑmutatio in re/
gimine quādo adminiſtrat in iſtis ꝑter ꝙ coꝛ
pus ꝑmutet nō ad vehemētiā in virtute: tunc
opoꝛtet inde vt addatur in cibis: neqꝫ ad debi
litatem: ⁊ opoꝛtet vt minuatur ex eis.

❡ Cōmentum Galeni.

❡ Non eſt poſſibile vt ſit adiutoriū in ſermone abſqꝫ altera
tione ab eo ita ꝙ ipſe ſit verax. qḋ eſt: qꝛ Hippo. diuiſit ſer
monē ſuum in duas diuiſiones. quarū vna eſt ſermo quē
bonū efficit: ⁊ altera eſt ſermo cōtrarius ei alteratus vſqꝫ
ad finē hunc a ſermone quē ipſe bonū efficit. Deinde rediit
nunc ⁊ venit ad alterationē a ſermone altero: alicui enim
ineſt vt dicat in eo qui videt illā ſentētiam: ꝙ magis ſimile
eſt ei ꝙ egri iuuant per mutationē magnam in regimine:
quoniā diſpoſitio in eis iam ꝑmutata eſt ad contrariū ei⁹
ſm qḋ eſt: qꝛ fuit in eo quod preceſſit ſana: ⁊ facta eſt egra
nunc. Et Hippo. quidē contradicit huic ſermoni in eo qḋ
ꝑmiſſum eſt ex ſermone eius ſermōe vniuerſali: ⁊ eſt ſmo
eius. Uerūtamē opꝫ vt permutationis res currat ſm recti
tudinem: ⁊ ſecuret cum ea cautela: ⁊ ſigñat ſuper intentio
nē ſermonis ſui ſm rectitudinem: per res multas: ⁊ aggre
gat illud cum breuitate ⁊ dicit: nō eſt ergo poſſibile vt ad/
miniſtret vacuitas venarū cum multitudine in nō ſua ho/
ra: neqꝫ dare cibos in hoꝛa ſtatus egritudinū ⁊ inflāmatio
nis earū: neqꝫ eſt poſſibile etiā permutare hoc regimen ſu/
bito: neqꝫ apud iſtos: neqꝫ apud illos. opꝫ ergo vt Hippo.
iam ꝑcedat ⁊ contradicat huic ſermoni quē dicit nunc: cū
ipſe dixerit de ſermone ſuo contrario ſermoni ſuo: ⁊ addat
in eo nunc etiā ⁊ dicat: ⁊ opoꝛtet vt ſcias cum hoc etiā ve/
hementiā virtutis infirmi: ⁊ diſpoſitionē cuiuſqꝫ egritudi

nis: ⁊ reliqua que dixit poſt illud in ſermone ſuo: ſuper
cuius expoſitionem veniam ſucceſſione huius ſermonis.
❡ H V M A I N. Inquit Gal. ⁊ narrauit in illo res multas
quibus ſit iuuamētū in expoſitiōe eius: ⁊ ſignatur per eas
res certitudo eius. Cum ergo errupit in narratione exem
ploꝝ que ipſe attulit ex ſermonibus Hipp. quaſi oblitus
eſt exponere ipm̄. Et dixit ꝙ Hippo. preceſſit ⁊ cōtradixit
illi ſmoni: ⁊ nō certificauit qs eſt iſte ſermo: ⁊ ꝓpter illud
cū Gal. iā prius dixit ꝙ opꝫ vt ꝑ expōnes itendat dilectio
hominū: vt per eas etiā inueniāt debiles ex eis: nunc viſum
eſt mihi vt exponam ſermonem Hippo. ſcdo: ⁊ exponam
ipſum per meipſum cum expoſitione que conuenit ei.

❡ Hoc commentum eſt Humain.

❡ Hippocrates cū diſceptauit de ſermone certo quē bonū
fecit: redit ad diſceptandū de ſermone falſo contrario ſer/
moni ſuo. Sermo aūt cōtrarius ſermoni ſuo eſt ſermo ei⁹
qui dic: qꝛ opꝫ quādo coꝛpus ꝑmutat de ſanitate ad egri/
tudinē: vt ꝑmutet etiā regimē in eo ꝑmutatiōe magna. Et
Hipp. qdē ꝯdicit huic ſmoni in eis que ꝑmiſſa ſunt ſm in
dicē rhetoꝝ. qḋ eſt. Quia de conſuetudine rhetoꝝ eſt: vt
narrent in ꝑmis qd eſt cui volunt ꝯdicē: ita ꝙ quādo reci/
pit iſte ſmo nō intendūt niſi ad cōtradicendū ei: ⁊ ꝯdictio
iam trāſiuit per auditū ⁊ recipit: ſm hoc ergo inuenimus
Hippo. ꝑceſſiſſe ⁊ cōtradixiſſe huic ſmoni in ſmone ſuo
ꝙ res ꝑmutationis eſt bona: verūtn̄ opꝫ vt currat res ei⁹
ſm rectitudinem: nō enim opꝫ vt ꝑmutet ſubito ad ꝯtrariū:
neqꝫ opꝫ vt ſit vſus ieiunij cū multitudine: deinde ſiat redi
tio iterū ſubito ad ingroſſandū regimen ifirmi in hoꝛa in/
flāmatiōis febꝛis. Scdm̄ hunc modū inuenimus eū ꝯtra/
dicere huic ſmoni. ❡ In hoc aūt loco adiungit ad illud q̄
ſtionē dicentē hunc ſmonē. qḋ eſt: qꝛ Hip. cū dixit paulo/
ante: ꝙ ſanoꝝ coꝛpoꝛa agitant apud ꝑmutationē eoꝝ a
ꝯſuetudine q̄ſi querit qōnem a ſeipſo: ⁊ dixit. Et alicui ex
eis qui querit vel credit contrariū huius ſnie ineſt vt dicat
ꝙ agitatio coꝛpoꝝ ſanoꝝ quādo ꝑmutat ab eo quo cur/
rit cōſuetudo eoꝝ accidit nec̄io. qḋ eſt: qꝛ coꝛpoꝛa eoꝝ nō
ꝑmutant ad vehementiā v̄tutis: ⁊ indigēt additione: neqꝫ
ad debilitatē: ⁊ indigent diminutione eoꝝ in regimine vt
cōſeruet per illud ſuper eos ſanitas eoꝝum. Sed quoniā
egroꝝ coꝛpus mutatur mutatione magna a ſanitate ad i/
firmitatē: tunc opꝫ vt in eo regimē permutet etiam ꝑmu/
tatione magna. Deide poſtq̄ꝫ incepit etiā ꝯtradicere huic
ſermoni: venit cū illa precedenti cōtradictione eadem: ⁊ di
xit eam ⁊ adiunxit alias res ad illud: in quibus neceſſe eſt
conſiderare ⁊ ſcire eas in ifirmis: ⁊ dixit hunc ſermonem.

❡ Expoſitio Thaddei.

❡ Cap^m. 7^m. diſti. 2ᵉ in q̄ ponit ꝯdictionē quā poſſet facē ad
uerſari⁹ argumētationi quā Hip. ſupſit. a ſanis ſup egros
⁊ ħ ꝯdictio eſt. mdē. ad rōnē Hip. ⁊ deſtruit iſtā rōnē ad
dendo ad ꝑdcām gn̄alē reprobationē rōnē ſpālē que ſumi
tur a foꝛma regis ⁊ 2^m ħ iſtud ca^m diui' in duas ꝑtes. in q̄ꝝ
ꝑ^a q̄ durat vſqꝫ: [cū quo etiā:] ponit Hip. illā ꝯdictionem
aduerſarij. in illis ṽo ꝑte Hip. adiūgit illā rōnē nouā q̄ ſu/
mit a foꝛma regis. ❡ Dic g̊ ſic ꝙ illud qḋ ego dicturus
ſum nūc. eſt ꝯtrariū rōni quā ſu ꝑoſuim⁹. qm̄ coꝛpa ſanoꝝ. nō
debēt imutari ad dietā groſſioꝛē. vt ꝯfoꝛtet eoꝝ v̄tus. nec
debēt ꝑmutari ad dietā ſbtilioꝛē vt debilitet eoꝝ v̄t⁹ qꝛ ſa
nitas in eis dꝫ ꝯſeruari. In egris aūt ꝯtrariū ꝯxigit. [ħ eni ꝯ
illud eſt.]te. al. tra. īcipit ibi: [⁊ opꝫ vt mutemus.] cuius
co. ibi: [nō eſt poſ.]et durat vſqꝫ: [hunaym. inqt.] ibi ſe
quit co. hunaym. ꝑcedit aūt ſic Gal. in ſuo co. qm̄ ꝑ ponit
intētionē Hipp. generalē. vſqꝫ. [alicui eni ineſt:] ibi ponit
intētionē eius ſpālem. ꝓſequit ergo expōnem co. Gal. qa
co. hunaym nō poſſet planius ꝓponi. ❡ Dicit ergo hic
Gal. de ꝑma parte ꝙ in ħ ſmone nr̄o ꝑ quē ꝓbauim⁹ ꝙ ſu
bita mutatio nocet egris ꝓpea ꝙ nocet ſanis nō vr̄ eſſe ṽi
tas. niſi adiūgam⁹ ei ſmonē ei ꝯtrariū. nā Hip. in ꝑcedētib⁹.

duos ſmones poſuit. vnū ſuū ꝛ verū ꝛ aliū ſmonē aduerſarij ꝯtrariū ſuo ſmoni ꝛ falſum ꝛ adhuc ꝟitas ſui ſmonis non eſt manifeſta: niſi adiungaᵗ ei ſmo. ſibi ꝯtrarius ꝛ ꝓp hoc nec venit Hip. ad ponē illū ſmonē ꝯtrariū ſuo ſmōi. ꝛ hoc ē pᵒ. ¶ De 2ᵒ. d. ꝙ aduerſarius Hip. poſſet ꝯtra ꝓbationē eius ſic rñdē. faciebat nāq; Hip. talē rōnē. Si ſbita mutatio nocet ſanis multo magis nocet egris: ſed ſbita mutatio nocȝ ſanis. ḡ ſbita mutatio nocet iſirᵐ. ¶ Aduerſariꝰ aūt. rñdet dicēs ꝙ hec ꝓpō. ſ. ſi ſbita mutatio nocet ſanis multo magis nocet iſirᵐ eſt falſa. q2 corpa infirmoꝝ cū ſint mutata magna mutatiōe. idigent magna mutatiōe diete ad hoc vt redeant ad ſuā diſpōnē. corpa ꝟo ſana cū nō ſint mutata non īdigēt mutatiōe diete cū debeāt ꝯſeruari. q̄re mutatio diete magis nocet ſanis q̄ infirᵐ. ꝛ huic argumētatōi aduerſariꝰ Hip. rñdit iā. qñ dixit ꝙ mutatio diete dȝ fieri in egri ſȝ vtilitatē ꝛ ꝯcordiſſime ſecuritati ꝛ qñ dixit. [nō igiᵗ dȝ multā inanitionē fieri ante ſub ſpē ꝛc̄.] Jt ꝓp hoc ꝙ Hipp. iterū ꝯdicet ſmoni illius addēdo ad ꝓdictam ꝯdictionē gnālē. ſpālē ꝯdictionē que ſumiᵗ a. 4. radicibꝰ ſup q̄s fundaᵗ forma regia. ſ. diſpōne morbi ꝛ diſpōne ꝟtutꝭ ꝛ nāe egrotātis ꝛ ꝯſuetudine cibi ꝛ potus. lr̄a ꝛc. ſic legaᵗ. [hoc enī ꝯ. illō eſt. ꝛc.] ad huiꝰ ꝛc. expone opȝ exponē. ꝛc. al. tra. ꝓportionalē huic ē autē talis ꝛc. [ꝛ opȝ vt mutemꝰ in hac pte ſmonis nr̄i ſmonē ꝯtrariū ei.] hoc 2ᵒ expōitur. vno mō vt velit Hip. in his ꝟbis adducē ſmonē quē poſſet adducē aduerſarius ꝯtrariantē ſmoni ſuo. ꝛ eſt ſilis modus loquēdi cū dicimꝰ. ille mouet rōnē ꝯ dctū meū. Alio modo pōt intelligi vt velit Hippo. in his ꝟbis mutare. i. deſtruere ſmonē cōtrariū ſuo. ſ. aduerſarij. Snīa ꝟo poſita fuit ſm ꝓmū modū legēdi. [ꝛ dicemus ꝙ mutatio in regimie.] hoc notat. ꝙ ſm ꝓmaȝ lr̄am iſte eſt ſmo quē Hipp. adducit cōtra ſuum dctm quē poſſet aduerſarius adducē. quaſi dicat dicē poſſet aduerſarius ꝙ additio ꝛ diminutio in regimie. tūc ſolū dȝ fieri quādo volumus confortare ꝟtutē vel debilitare eā. ꝙ in ſanis nullo mō dȝ fieri. cū debeāt ꝯſeruari. q̄re ledunᵗ a tali mutatiōe. Infirmi aūt cū dēant mutari aliqñ ad fortitudinē ꝟtutꝭ aliquādo ad debilitatē indigēt additiōe ꝛ diminutiōe diete nec ꝓ eā ledunᵗ: ꝛ ſic rō quā Hipp. adduxit in ꝓcedētibꝰ nulla fuit. ſm. ꝟo alterā lr̄am opȝ dicere ꝙ ille ſmo. [ꝛ dicamꝰ ꝙ mutatio in regimie. ꝛc.] eſt ꝓprius ſmo Hipp. deſtruēs ſmonē ꝯtrariū ſuo ꝛ eſt ſenſus eius talis ꝙ mutatio in regimie quā illi faciūt eſt mala. q2 mutāt corpus ad additionē ꝛ diminutionē ꝟtutis cū additiōe ꝛ diminutiōe cibi quādo nō debebāt mutare: ꝛ q̄lr nō debebāt mutare. nā in ꝓnᵒ morbi mutāt ſbito corpꝰ ad defectionē ꝟtutis cuȝ diminuta ablōne cibi. In ſtatu ꝟo ſbito mutāt corpus ad fortitudinē ꝟtutis cū oblatiōe cibi. debebāt aūt facē ecōtra. Sed ꝓor expō magis placet. ꝛ ideo litterā grecā exponā ſm hanc expōnē. [hoc enī ꝯtra illō ē.] .i. hoc qd̄ ego dicturus ſum ſtati. eſt argᵐ ꝯtrariū argᵒ meo. [Immutatio enī diete.] hꝯ ponit Hip. argᵐ qd̄ aduerſariꝰ poſſet facē ꝯtra ſuū argᵐ. hoc mō. [Immutatio. n. diete.] .ſ. nociua: [fit in his.] .i. in ſanis. quaſi dicat aduerſarius ꝙ hoc eſt verū ꝙ mutatio diete in ſanis eſt nociua. deide ponit rōnem per quā ꝓbaᵗ ꝙ mutatio diete in ſanis fit nociua. ꝛ dicit: [cū corpus nō fuerit imutandū. ꝛc.] .i. dieta nō debet mutari niſi in corpe qd̄ dȝ mutari ad vegetationē virtutis. aut in corpe qd̄ dȝ mutari ad defectionē: ſed neutruȝ iſtorū cōtingit ſanis cū ipſi debeant cōſeruari. q̄re talis mutatio per additionē ꝛ diminutionē eſt eis nociua. ꝛ hoc nota ꝙ iſte infeliciſſimus textꝰ eſt defectus. nā in ꝓma pte eius. ſupplēda eſt hec oratio: [niſi expediat ipm mutare.] ꝛ tūc ꝛc. ꝓme ptis. ita legeᵗ. [Cum corpꝰ ad dietā nō fuerit. imutandū niſi expediat ipſum mutare ad vegetatiōem ꝟtutis vnde neceſſe eſt vt addamus in cibo.] in ſcđa pte que incipit ibi: [ꝛ nō in defectōe.] debet ſupleri oratio. ſupradicta hoc modo. [Cū corpus ad dietā non fuerit imutandū niſi expediat ipm imutare in defectionē. vnde neceſſe eſt ſubtrahi:] erit igiᵗ totus iſte. §. ſuſpectus ꝛ cōtinuus taliᵗ ſcribendus: [Immutatio enī diete fit in his cū corpꝰ ad dietā nō fuerit immutandū, niſi expediat ipm mutari ad vegeᵗᵐ. virtutis. vnde neceſſe eſt vt addamus in cibo. ꝛ non fuerit mutandū niſi expediat ipm mutare in defectionē. vnde neceſſe eſt ſubtrahi:] [Lra co. ſic legatur. [nō eſt poſſibile vt ſit adiutoriū in ſmone abſq; alteratiōe ab eo. ita ꝙ ipſe ſit verax:] .i. ſmo noſter quē nos adduximꝰ. ſ. ad ꝓbandū ꝙ ſbita mutatio nocet iſirmis q2 ipſa nocet ſanis. in nullo nos adiuuat abſq; ſmone alterāte ipm. ſmo aūt alterans ipſum eſt ſmo aduerſarij. per quē ipſe ſoluit rōnē Hippo. [ꝛ alter eſt ſmo cōtrarius ei alteratꝰ vſq; ad hūc finē a ſermone quē ipſe bonū efficit.] idest altera pars ſmonis Hippo. fuit ſmo aduerſarij quē ipſe dixit ſupra cuȝ dixit: [qđ etiā paruipēdunt.] ibi nāq; ꝓbauit aduerſarius ꝙ corpꝰ infirmi erat maxīe mutādum ad dietā q2 ipſum ſm ſe erat maxime mutatū ab egritudine: ꝛ ſmo illoꝝ fuit alteratꝰ. [ab egritudine.] vſq; nūc. ꝛ incipit ipm alterare Hippo. quādo dixit: [ſȝ ſm vtilitatē ꝛ ꝯcordiſſime ſecuritati. ꝛc̄.] Aut dic ꝙ ſmo aduerſarij fuit alteratꝰ vſq; ad hūc finē. i. vſq; nūc. i. vſq; ad locū iſtū fuit diuerſus a ſmōe Hip. [deinde redit nūc ꝛ venit ad altatiōnē a ſmōe altero.] .i. poſtq̄ Hippo. poſuerat ſmonē aduerſarij: ꝛ ſmonē ſuum ꝛ ſmo ſuus nō eſſet iuuatiuꝰ niſi altereᵗ per ſmonē aduerſarij. reuertiᵗ nūc Hipp. ad alterationē quā pōt facere ſmo aduerſarij. ꝛ hoc nota. ꝙ tā. textus Hip. q̄ co. Gal'. ſunt magne difficultatis ꝛ obſcuritatis ꝛ modice vtilitatis. ꝛ ideo Gal. ꝑtranſiuit Hippoc̄. cū eius obſcura expōne: ꝛ lectores poſt Gal. tranſiuerūt ipm ſicco pede. ꝑter hunaym. nullus enī ex textu Hipp. traxit eius ſnīam: ſed quilibet expoſitor abſolute ꝓnunciat dicēdo. hoc intendit Hippoc̄. ꝛ hoc intendit Gal. non extrahendo talem intellectum ex virtute ſermonis Hippo. vel Gal'. ꝛ ideo parcendum eſt mihi ſi ſermonē expoſitum in hoc loco prolongaui.

¶ Textus. XXXVI.

¶ Cuȝ quo etiā morbi cuiuſq; diſpōnē egriq; virtutē atq; naturam: ꝛ in dieta tam cibi q̄ potus conſuetudinem oportet vt cognoſcas.

¶ Et oportet vt cognoſcas etiā cum hoc vehemētiam virtutis iſirmi ꝛ diſpōnē cuiuſq; egritudinis: ꝛ nām infirmi: ꝛ ꝯſuetudineȝ eius in regimine ipſius: nō in illo qdem qd̄ eſt cum cibis tm̄: imo in illo etiam qd̄ fit cum potibus.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Hip. ꝓcepit vt addas ad reliqua que ipſe docuit te vt ſit ordo tuꝰ quo ordinas regimē in eo qui hȝ acutā egritudinē ſm ſinē rectitudis: ꝛ cōſiderationē in vehemētia ꝟtutis iſirmi: ꝛ diſpōne egritudis eius etiā: ꝛ ꝯſuetudie eius. Qđ ē eſt: q2 ſūma eius cuiꝰ certitudinē vis eſt: vt nō mutetur forma regis donec appeāt ſigna digōnis: ꝛ illud qdē eſt qñ antecedis ꝛ ſcis quot diebꝰ eſt poſe vt ꝑueniat egritudis ſtatus. Et qm̄ poſe eſt vt muteᵗ regimē qd̄ narrat in additiōe ꝛ diminutiōe: qm̄ iſirmi dānt adiuicē vehemētia ꝟtutꝭ ꝛ debilitate eius: ꝛ cōplexiōe corpis nālis: ꝛ in diſpōne egritudinū ꝛ ꝯſuetudinū que ꝓceſſerūt ante eos: tūc ex rebus ſunt in qbus cū ꝯſideraueris poteris per exiſtimationem artificialē cognoſcē additionē ꝛ diminutionē in forma regimie: ꝛ ſignifico ꝑ ſmonē meum formā regis: conſiderationē. ſ. ſi opȝ vt iſirmus regaᵗ potu ſecaniabin: aut aque mellis aut potu aque tm̄: vſquequo appareant ſigna digeſtionis: aut opȝ vt des ptiſanam ordei: aut aquam eius tm̄ bis ſi nec̄e eſt illud in die: aut ſemel. Per has ergo res q̄s dixit nunc Hippo. opȝ vt cognoſcaᵗ diminutio ꝛ additio in regie. qd̄ eſt: q2 non eſt poſſibile vt ſcias quando idigeᵗ

aqua priſane ordei quãtũ oportuerit dari ex ea: ſimiliter etiã qñ neceſſe eſt potare ſecaniabin: aut hydromel: aut aquã. Uerũtñ ſicut neccia eſt in iuẽtione forme regiminis cognitio ṽtutis infirmi, ſ. an ſit fortis aut ſit debilis: ⁊ cognitio dierũ in qbus maturaẽ egritudo: ſimilr ⁊ tunc oportet vt ꝯſideres cũ illo ad quãtitatẽ vehemẽtie ṽtutis: ⁊ in vehemẽtia debilitatis eius. qḋ eſt: qꝛ ſupfluitas in vehemẽtia ṽtutis ⁊ debilitatis eius in additiõe ⁊ diminutione eſt multa valde: ⁊ ſimilr etiã diſpoſitio infirmitatis oportet vt cognoſcatur: qm̃ nõ eſt tibi poſſibile tm̃ vt cõſideres an egritudo ſit pleureſis: aut peripleumonia: imo opꝫ vt cõſideres cũ illo qualis ſit diſpõ in dolorib⁹ accñtibus cũ ea. ⁊ in febribus: ⁊ in eo qḋ expuiẽ in ſcreatu. quod eſt: qꝛ in qbuſdã ſpeciebus pleureſis cũ qbus eſt dolor: ſit dolor vehementior: ⁊ quarũdam earũ dolor eſt leuior. Et ex ſpeciebus eius ſunt cum qbus ſunt febres fortes: ⁊ in qbuſdam earuꝫ ſunt ille febres quietiores ⁊ trãquilliores: ⁊ in qbuſdam earũ ſunt ille vehemẽtiores. Et ſimilr etiã quod expuiẽ: nam ſuperfluitates in eo ſunt multe: ſicut dixit Hipp. in libro pronoſticationis. ¶ Et qm̃ infirmi diuerſificanẽ in iſtis ſupfluitatibus quas diximus: tunc nõ eſt poſſibile vt narrem⁹ illud qḋ narrare volumus de illo per res quas noiant empirici medici ꝯuenientiã accidentiuꝫ. qḋ eſt: qꝛ nõ eſt poſſibile vt ſcribanẽ ſupfluitates in qbus ſuperfluunt ṽtutes alie ſuper alias: aut in qbus addunt febres vehemẽtiam: aut menſurã additionis quãtitatꝫ eius qḋ expuiẽ adinuicem aut diminutio eius. vt additio eius in colore: aut in odore: aut in diſpoſitiõe ſputi eius. Sed eſt necẽ tibi quãdo itelligis ṽtutẽ cuiuſqꝫ rerũ haruꝫ per ſe ſingulariter vt compares alias cum alijs: deinde aggreges ex eis ſummã vnaꝫ. Et in hoc qdẽ declaraẽ bonitas medici: ⁊ vtilitas ei⁹ quãtis ſit illud res vna ⁊ eadẽ. qḋ ẽ: qꝛ q eſt ſolers eſt dignior vt aggreget ex ṽtute oium harũ rerũ particularium ſummã vnã qua itelligat formã regis quo oportet regi: ⁊ quãtitatẽ cuiuſqꝫ ciborũ: illũ autẽ q eſt ignarus inuenis in illo minus: ⁊ ſilr etiã q eſt diligẽs laborẽ inuenis cũ in illo plus q̃ illum q eſt piger: ⁊ q exercitatus eſt inuenis eum in illo plus q̃ illũ cui nõ eſt expimẽtũ: ⁊ qui eſt hñs. inuenis eum in illo plus q̃ illũ cui nõ eſt memoria. ¶ Qḋ eſt: qꝛ debilitas ṽtuꝫ ſignat: qꝛ opꝫ vt deẽ infirmo cibus multotiẽs paulatim ⁊ ꝑperat illud ⁊ viuificat ipm ſi ꝯſuetudo currit vt comederet bis in die. Uehemẽtia aũt ṽtuꝫ ſignat ꝯtrium illius: qm̃ qñ cõſuetudo hoĩs cucurrit: vt comederet ſemel in die: tunc opꝫ vt deẽ ſemel cib⁹ eius: nã vtreqꝫ ſignatiões ſignant illud. Et ſilr etiã cuius reſolõ eſt facilior: ꝓuocat illud in eo vt deẽ cibus: ⁊ cuius corpis reſolõ eſt difficilior ꝓuocat illud in eo ad ꝯtriuꝫ: ⁊ in cuius corpe humores ſũt ſubtiles maliſfacit illud neccio cibare ipm: ⁊ cũ ſũt humores q ſunt in corpe eius ecõtrario illius ſignt illud vtẽdum eſſe ꝯtrio. Et additio ⁊ diminutio in vnoquoqꝫ ipſoꝝ nõ ſit ſm cõparationẽ ſui ad ſeipm: ſed ſm iuuamentũ qḋ acquiriẽ ex ea. Ego autẽ iam narraui oia iſta in libro meo q eſt in via de ingenio ſanitatis: ⁊ ordinaui ſermonẽ meũ in eo: ⁊ in ordinẽ redigi vt alleuieẽ cognitio ei⁹ ⁊ ipſius memoria. Qḋ eſt: qꝛ ipoſſe eſt ꝙ fuerit poſſe Hippo. loq in oibus iſtis reb⁹ ſm ꝙ opꝫ cũ ordie ⁊ ſerie in libro vno: ⁊ eſt iſte liber in cuius expõne nos ſum⁹: ⁊ ꝓprie cũ fuerit ꝑmus q inuenit has res. Qui autẽ didicit eas ab Hip. ſ. illud abſqꝫ ſerie ⁊ ordine: deide ſingularem faciat ſeipm vt exerceat ⁊ curet eas in ope medicie: nõ eſt ipoſſe qn ſit ei poſſibile etiã vt addat in expõne eius qḋ dixit Hippo. ⁊ ordie eius ⁊ ipſius ſerie. Et ſi põt etiã ponere illud in tractatibus multis erit dignior: vt expoſitio eius de illo ſit multo plus. Non ergo ꝯuenit alicui vt obiurget eũ cũ ingratudine rei ſup ipꝫ in hoc libro ꝓpter multitudinẽ eius qḋ ſupuenit ei de accidẽtib⁹. Uerũ opꝫ vt ſcias ꝙ nos oñdim⁹ vnũqḋqꝫ accñtiũ horũ declaratiõe ꝓpria in libro nr̃o q eſt in via de ingenio ſanitatis: ⁊ qꝛ ſi redit ad librũ illum per dilectionẽ eius ad ſciendũ itelliget vnũqḋqꝫ eorũ: ⁊ ſciet tunc ꝙ iſte res dicte ſunt abſqꝫ ſerie inordinate: ⁊ qñ ſollicitus erit de hac ſcientia in opere medicine laudabit certitudinem eius.

¶ Textus. XXXVII.

¶ Recnõ etiã imutatiõe ſua ſemp minime adiungendũ eſt: minui nãqꝫ maximũ iuuamẽtũ eſt: ſi tamẽ egro tolerabilius ſit: ⁊ morb⁹ in ſtatu ſit vſqꝫ dum ſtatum compleat ⁊ digeratur.

¶ Et oportet vt ſit permutatio tua ad additionem minus multum. Quod eſt: qꝛ diminutio vniuerſalr eſt magis iuuatiua ſm plurimum quando infirmus eſt tolerans: dũ permanet egritudo eius ſtans vſquequo conſequatur ſtatum ſuum: ⁊ digeratur: aut maturetur.

¶ Commẽtum Galeni.

¶ Cum forme ſpẽrum cuiuſqꝫ regis iuentio ſit ex rebus q̃s dicit Hipp. in eis que ſunt ꝑmiſſa. Et qꝛ opꝫ vt ſciaẽ cum illo etiã illud qḋ ipſe dixit in ſmone qui eſt ante iſtũ vt ſit poſſis iuentio quãtitatꝫ in vnaquaqꝫ ſpẽrũ regis: ſignificat ſuper illud in hoc ſmone quẽ ad exponẽdũ ꝑmiſim⁹. Dic ergo. Et opꝫ vt ſit ꝑmutatio tua ad additionẽ minus multũ. qḋ eſt: qꝛ diminutio vniuerſalr eſt magis iuuatiua in pluribus horis. Qḋ eſt: qꝛ cũ ſciuit ꝙ in cognitione ſpẽrũ cuiuſqꝫ curatiõis eſt neceſſaria exiſtimatio artificialis: ⁊ exiſtimatio artificialis nõ eſt niſi viri q itelligit oẽs res q̃ neceſſarie ſunt in arte medicie: ⁊ qui ſeruat eas vel memoratur earũ vt curet opari eas: ⁊ exerceẽ in eis: ⁊ ꝙ iuentio eius cuius ſit hec diſpoſitio eſt parua valde: adiunxit ad illud ⁊ ſcripſit hunc ſermonem cuꝫ dixit nunc. Et recte fecit illud ⁊ vult ꝙ permutatio ad diminutionem eſt quãdo cognitio eius effugit menſuram que oportet plus ea que eſt ad additionẽ. quod eſt: qꝛ additio ſm plurimum nocet nocumento cuius rectificatio nõ eſt poſſibilis: rectificatio autem nocumenti quod accidit a diminutione eſt facilis. Quoniã poſſumus quãdo videmus ṽtutẽ iam ſuperataꝫ dare infirmo ex cibo quãtitatẽ paruã: ſed qḋ minatur ex cibo qñ peruenit ad ſtomachum plus q̃ opꝫ eſt difficile in omnibus diſpõnibus: ⁊ proprie in egritudinibus acutis. ¶ Non iteraui hanc partem ſermonis q preceſſit: niſi qꝛ nolui vt rememorari te faciam itentionem Hippo. ſm quam currit conſuetudo eius in hoc libro: ⁊ in libro aphoriſmorum. qḋ eſt: qꝛ te oportet quãdo vides infirmuꝫ cui ſit poſſibile remanere vſqꝫ ad ſtatuꝫ egritudis preter ꝙ cibeẽ vt ꝓhibeas eum ab oibus cibis: ⁊ ſtatis in eo potu quodãdã q bibanẽ tm̃ quoſcũqꝫ potus videris eſſe neceſſarios.

¶ Textus. XXXVIII.

¶ Qḋ aũt in qb⁹ morbis ⁊ etatib⁹ oꝫ fieri dico.

¶ Et ego quidem ſm hoc ſum narrans: ⁊ ſcribam tibi in quibus egritudinibus oportet vt adminiſtretur illud.

¶ Commentum Galeni.

¶ Jam declaratum eſt ꝙ Hippoc. vult redire poſtq̃ oſtendit regimen vniuerſale in hoc libro: ⁊ loq in reliquis egritudibus acutis. Uerũtamen non iuenitur ei liber in hoc. quod eſt: qꝛ illud qḋ iuenitur ſcriptũ in hoc libro poſt ſermonẽ in balneatione. Et ſi eſt res iuenta in domo Hippo. quã ſcripſit loco rememorationis ⁊ deſcriptionis qb⁹ ſit rememora⁹: ⁊ diſpſit eã: iueniẽs ipſam poſt mortẽ Hippo. ⁊ ꝑpalauit hoib⁹: tũc dignũ eſt vt ſit illud ex eo qḋ eſt ſilẽ vt ſinꝫ ꝙ ſi eſt loco libri aduna ti tunc non eſt ex eo qḋ ſit ſilẽ ſermoni Hippoc. ⁊ ſimilr etiam res ſignificate ſunt ſuper eum in egritudinib⁹ ⁊ morbis: quãuis ſint in eo res multe

bone valde:⁊ ego quidē diſcernā illas res cū exponā eas.

Textus. XXXIX.

¶ Et alia his neceſſaria:atq; precipuas ſignificationes ſubiungere parumpoſt oportet.

¶ Et homini etiam ineſt vt ſcribat res alias fraternas:⁊ ſimiles iſtis rebus.

¶ Commentum Galeni.

¶ Jam redit Hipp. iterū ad illū eundē ſermonē quē multis certificauit exēplis:⁊ oſtēdit ꝙ permutatio ab eo quo currit ↄſuetudo nocet infirmis:verūtamē cū ſit ꝑmutatio eorū in illo a rebus que accidūt ſanis nō īfirmis ꝓpter illud dixit ꝙ ipſe ſunt fraterne:⁊ ſignauit per ſermonē ſuū iſtūt q: ſunt ſimiles:⁊ ſignificatio ſuper illud qđ ipſe voluit dicere:non eſt ſignatio propinqua:neq; ſilis:neq; fraterna:ſicut de ↄſuetudine eius eſt noiare eam:ſed ſm ipſam eſt intētio quā intēdit:⁊ certificat̄ tibi itentio in ſmone ſuo expoſitiōe mea qua exponā ſmonē ſequētem hūc ſmonem.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſtq̄ Hip. adduxit rōnē quā poterat facē aduerſari⁹ ad ſuā detētationē. addit in hoc loco ad rōnē gnālē cuȝ q̄ deſtruxerat ſmonem aduerſarij. rōnē ſpālem que ſumit̄ a forma regimis rōnali. ⁊ hȝ tres ptes lect. nr̄a. Jn quaꝝ p̄ª que durat vſq;:[nec nō etiā.] ponit 4ᵒʳ radices in quib⁹ cōſiſtit rōnalis forma regimis. in illa 2ª. q: rōnalis forma regis variabat̄ per additionē ⁊ diminutionē in dieta ponit cōparationē inter additionē ⁊ diminutiōeȝ ⁊ durat h̄ pars vſq;:[ꝙ in qbus morbis:]ibi promittit ſe dicturꝝ in ſequentibus alia que adhuc nō dixerat. ¶ De pma dic̄ ſic ꝙ cum dicto ſupiori opȝ ꝙ tu cogſcas iſta. 4. ſ. diſpōnē egri⁽ⁿⁱˢ⁾. ⁊ ↄtutē infirmi:⁊ nām ei⁹:⁊ ↄſue⁽ᵗⁱⁿᵉᵐ⁾ ei⁹ i cibo ⁊ potu ⁊ h̄ ð p̄ª ¶ De 2ª dic̄. ꝙ cū duplex ſit mutatio in regimie. ſ. ad additionē ⁊ diminutionē magis eſt ſecurū ⁊ magis iuuatiuum minuē. q̄ addē:⁊ hoc dico ſi eger pōt tollerare vſq; dum morb⁹ ad ſtatū veniet ⁊ digerat̄. ⁊ h̄ de 2ª. ¶ De 3ª. dic̄ ꝙ paulo poſt dicturus. eſt in qbus morbis ⁊ qbus etatibus tale regimē debeat̄:⁊ dicem⁹ etiā alias. ſignatōes ꝓcipuas in his morbis:⁊ hoc de 3ª. [Cū quo ⁊ morbi.]te. alterius tra. icipit ibi.[⁊ opȝ vt cognoſcas.]cuius co. incipit ibi:[Hip. ꝓcepit.]in quo ſic ꝓcedit qm̄ p̄ᵒ ponit gnālē expoſitionē ꝟborū Hip. vſq;:[verūm ſicut neciūȝ eſt:]ibi ponit expōnē ſpālem. Jn gnāli aūt expōne tria facit. pmo. nā ↄtinuat dicēda cū dcis gnālem eius ponendo ſniam ⁊ h̄ vſq;:[qđ eſt q: ſumat:]ibi ꝟo ponit gnālē can̄. de forma regis morboꝝ acutoꝝ ⁊ h̄ vſq;:[⁊ qm̄ poſſe eſt:]in pte illa tria oſtēdit ſmone gnāli q̄lr additio ⁊ diminutio in forā regis conſiſtit in artificiali extimatione iſtarū. 4. rerū. ſ. ↄtutis. morbi. nāe infirmi:⁊ eius cōſuetudis:⁊ cū h̄ deſcribit nobis formā regimis. pars aūt illa in qua ponit ſpālē expōneȝ diui̇ in duas ptes in quaꝝ p̄ª. que durat vſq;:[ego aūt iā narraui:]ponit ſuā expōnē in illa pte remittit nos ad lib⁽ᵐ⁾. de ing. ſa. ꝓ ſufficiēti ⁊ ordinata doctria de for⁽ᵃ⁾ regis ⁊ excuſat Hip. de inſufficiēti doctria. p̄ª hāꝝ ptiū diui̇. i. 3. qm̄ p̄ᵒ declarat q̄lr ↄſideratio ↄtutis ⁊ morbi idiget for⁽ᵃ⁾ regis ⁊ h̄ vſq;:[qđ eſt q: debilitas:]in illa pte adiūgit ad indicationem ↄtutis ⁊ morbi indicationem que ſumit̄ a conſuetudine:⁊ h̄ vſq;:[⁊ ſimilr etiam corporis:]ibi ſubiungit idicationē q̄ ſumit̄ a nā īfirmi. p̄ª illarum triū ptium. diui̇ i 2. in q̄rū p̄ª q̄ durat vſq;:[⁊ qm̄ īfirmi:]oſtēdit q̄lr diſpō virtutis ⁊ diſpō morbi idicāt formā regis. in illa 2ª pte remouet icidentē du⁽ᵇⁱᵘᵐ⁾. ſunt ḡ in preſenti co. viij. partes. 3. in gnāli ⁊ 5. in ſpāli. ¶ De pma dic̄ ergo ſic. ꝙ Hippo. intendens determinare formā regimis morborū acutorū:ſm rectū ordinē. adiungit in h̄ loco ad gnālē doctrinaȝ quā pmiſerat. ſpālē cōſiderationē. in. 4. rebus ſup quib⁹ fabricat̄ forma regimis. ſ. fortitudie ↄtutis, ⁊ diſpōne morbi, ⁊ nā īfirmi, ⁊ ei⁹ ↄſuetudine. ⁊ h̄ de pma. ¶ De 2ª dic̄. ꝙ ſuma certitudinis quā Hip. in h̄ loco itendit. cōſiſtit in h̄ can̄. q dic̄ ꝙ forma regimis. in morbo acu. nō mutat̄ donec appeat ſignū digōnis. qn̄ aūt ſignūȝ digōnis apperet poſſumi⁹ ꝑcipere qn̄ ꝑſcimus quādo ſtat⁹ morbi ſit venturus ⁊ h̄ dic̄ 2ª. ¶ De 3ª dic̄. ꝙ lȝ forma regis nō dēat mutari in p̄ᵒ morbi vſq; ad ſigna digōnis tm̄ in illo tēpore in diuerſis īfirmis addit̄ ⁊ diminuit̄ forma regimis ſm diuerſitatē illarū. 4. radicū ſupradictarū que in diuerſis infirmis ſunt diuerſe:⁊ itelligo in hoc loco ꝑ formā regimis ſm additionē ⁊ diminutionē ↄſiderationē q̄ medicus cōſiderat. an infirm⁹ an̄ ſigna digeſtiōis dēat regi potu oximell. aut potu hydromell. aut potu aq̄ ſolius ⁊ poſt ſigna digōnis an debeat regi ꝑ ipaȝ ptiſanā vel per aquā eius tm̄ ⁊ an dēat cibari ſemel i die. aut bis:⁊ h̄ de 3ª. ¶ De 4ª. d. ꝙ ad iuentionē forme regis artificialis nec̄ia eſt cognitio ↄtutis ⁊ morbi. ↄtutis qdem dicit̄ ꝑ qđē mō vt ſciam⁹ an ↄtus ſit fortis an debilis. 2ᵒ ꝟo mō vt ſciam⁹ q̄ītitatē forti⁽ⁿⁱˢ⁾ ⁊ debilitatꝭ an ſit magna vel parua. Morbi ꝟo cognitio eſt nec̄ia vt ſciam⁹ qn̄ ventura ſunt ſigna digōnis. h̄ autē cognitio 2ʳ habet̄. vno qdē mō ꝑ cognitionē ſpēi morbi. ſ. an ſit pleureſis aut peripleu⁽ᵃ⁾. alio mō per cognitionē accn̄tiū diuerſoruȝ morbi. ꝟbi gr̄a ponat̄ ꝙ ſciamus egritudinē eē pleſim tūc eius accn̄tia erūt. ſe. dolor. ⁊ ſputū:⁊ iſta accn̄tia variant̄ in pleſi ſm magis ⁊ minus. qdā enī pletici febricitāt magis ⁊ quidā minus ⁊ qdā hn̄t dolorē fortiorē ⁊ qdā debiliorē ⁊ qdam hn̄t ſputū vnius diſpōnis ⁊ qdā alteri⁹ in colore. odore ⁊ liquore. ⁊ ex his oibus ꝟbis. videt̄ Gal. h̄ ſolū intelligē ꝙ a duratiōe morbi ⁊ duratiōe ↄtutis ad iuicē cōparatis. habet̄ artificialis forma regiminis in additione ⁊ diminutione.

¶ De 5ª. d. ꝙ ſiquis q̄reret q̄lr per artē poſſunt cognoſci certa q̄ītitas fortitudis:ↄtutis:⁊ eius debilitatꝭ ⁊ certa q̄ītitas accn̄tiū morbi ⁊ q̄liter adiuicē cōmiſceant̄ qn̄ ſibi ↄdicunt vel ↄueniūt vt ex illis hēat̄ vna forma regis. rn̄dēdū eſt ꝙ ipoſſe eſt dare aliquā vnā cognitionē gnālē. eo ꝙ impoſſe eſt per ſmonē exꝑmē vel per calamū ſcribē certas q̄ītitates forti⁽ⁿⁱˢ⁾ ↄtutis ⁊ eius debilitatꝭ certas q̄ītitates fortitudis accn̄tiū ⁊ ei⁹ debilitatꝭ. Sed opȝ ꝙ medic⁹ ↄſideret ꝑ arbitriū ꝑrimū ꝟitati q̄ītitatē. vniuſcuiuſq; illorū ſimpliciū. ſ. ↄtutis ⁊ accn̄tiū morbi ⁊ deide adiuuicē ↄferēdo extrahat ab illis vnā formā regimis:⁊ ad iſtā collationē faciendū ⁊ formā regis eligendū plus vȝ medicus excellēs q̄ remiſſus. excellen⁽ᵃ⁾ ꝟo medici ↄſiſtit in. 4. reb⁹. ſ. in ſolertia. ſollicitudie expien⁽ᵃ⁾. ⁊ memoria. remiſſio ꝟo medici conſiſtit in. 4. contrarijs. ſ. ignorātia. pigritia. inexperientia. ⁊ obliuiōe ⁊ h̄ de 5ª. ¶ De 6ª. dicit ꝙ ſi ↄtus infirmi ſit debilis. debet dari cib⁹ multotiēs. ⁊ paulatim. ⁊ talē dietā cōfirmat conſuetudo infirmi:q: ſi conſuetudo eius fuerit comedere bis in die. ſecuri⁹ cibamus eū in die bis. ⁊ ſi virtus infirmi fuerit fortis facimus cōtrariā dietam. ⁊ hanc etiā dietā confirmat conſuetudo infirmi. puta ſi fuerit conſuetudo eius in ſua ſanitate comedē tm̄ ſemel. ⁊ de 6ª. d. h̄. ¶ De 7ª. dicit ꝙ nā corporis opat̄ ad ablōnē cibi:vel ei⁹ prohibitionē. puta ſi corpus eſt facilis reſolutiōis. oportet nos addere in cibū. ⁊ ſi eſt difficilis reſolutōis. oportet nos minuere. ⁊ ſi in corpore īfirmi fuerit. mali humo. ſubtiles. oportet ipm̄ cibare ⁊ in cibum addere. Si ꝟo fuerit humores groſſi ⁊ viſcoſi. oportet cibū auferre vel minuere. ⁊ hoc de 7ª. ¶ De 8ª ꝟo. qđ dicit Gal. planum eſt ⁊ inutile. Litera te. ſic. legatur:[cum quo. ⁊c̄.]quaſi dicat nos ſuperius. reſpōdim⁹ ad rationē aduerſarij dicendo ꝙ mutatio diete in egris ad contrarium debet fieri ſm vtilitatē:⁊ concordiſſime ſecuritati ⁊ illa fuit reſponſio generalis. modo ad illā eandem reſponſionē addimus conſiderationē. 4. radicum a quibus ſumit̄ forma regis rationalis. ⁊ per hāꝝ cōſiderationē deſtruit̄ etiā rn̄ſio adducta ꝑ Hip. in ꝑſona aduerſarij. nā lȝ cor⁽ᵃ⁾ īferioꝝ magis idigeāt mutatiōe diete q̄ cor⁽ᵃ⁾ ſanoꝝ. tm̄ illa mutatio diete debet fieri in egris ſm

Jn q̄tuor me⁽ᶜⁱ⁾ excel⁽ᵃ⁾ cōſiſtit.

formā regiminis aſſumptā ab iſtis.4.radicibus.[morbi
cuiuſq; diſpōnē:].i.ſpēs morborū ⁊ cāo ⁊ accñtia:[egri/
q; virtutē.]ideſt quātitatē ṽtutis in fortitudine ⁊ debilita
te:[atq; nām:]h per nām intellige cōplexionē ⁊ ſbam cor
poris:⁊ habūdantiā ſbtiliū vel groſſorū hu.in corpe.ſicut
in exponēdo.co.dicem⁹:[⁊ in dieta tam cibi q̃ pot⁹ ⁊c̃.]
¶ Sed h videt̃ Yip.diminut⁹.ponit eni ſolū.4^{or} ɔditiōes
a qbus ſumit̃ forma regimis.videnť eni adhuc eſſe.3.alie
ſcilꝫ cōſideratio que ſumit̃ ab etate.tēpore ⁊ regione cum
artis conſtitutione:vt dicitur.8.terrapen.capitulo finali.
¶ Itē videnť eſſe due alie cōditiones.ſ.latitudo ⁊ ſtrictura
venarum ⁊ regimē ꝑteritū vt dr̃ in co.ꝑmi libri ſup illo.§.
[quo ſumpto ſi dolor loco ingruerit.] ¶ Ad ɔ̃riū vr̃ eniꝫ
q; ſufficiat ad ordinationē forme regimis cōſideratio ṽtu/
tis ⁊ morbi dū taxat.nā ſi ṽtus eſt fortis ⁊ morb⁹ eſt bre/
uis ⁊ moleſtus.nō indiget infirm⁹ cibo:⁊ ſi ṽtus eſt debil̃.
vel morb⁹ eſt lōg⁹.nec⁹ idiget cibo.ſic̃ collr ex ꝑ li°.apho.
¶ Ad qd̃ dd̃m eſt q; Yip.in hoc loco non poſuit niſi ꝑnci
pales cōſiderationes a qbus ſumit̃ forma regiminis.⁊ int̃
illas.4.due ſunt maxime ꝑncipales.ſ.virtus ⁊ morb⁹.qd̃
innuit.Auic̃.li° ꝑ.fen.4^{a}.ca° ꝑ°.§.[ipſe quoq;.ſemꝑ ſit ſol/
licitus.] Expoſito.textu veniam⁹ ad du^{a}.de co.[qd̃ eſt qa
ſumma eius cui⁹ certitudineꝫ vis eſt vt nō mutet̃ forma re
giminis donec appareāt ſigna digōnis:] ¶ Sed ɔtra.4^{or}
nāq; ſunt diſpōnes corpoꝝ ſm q̃s opꝫ mutare formā regi/
minis.q̃re etiā diete cuiuſlꝫ egritudis debēt eſſe.4.muta/
tiones vt dr̃.j.li°.codē.in co.illius ca^{l}.[multotiens aūt a
capite ad circūſpectus.] ¶ Itē.aut ipſe itelligit per ſigna di
gōnis:ſigna digōnis appent̃ que apparēt in ꝑn°aug^{ti} aut
ſigna digōnis cōplete ɔfirmāte que apparēt in ſtatu ⁊ ei⁹ fi
ne.ſicut habet̃ per totū ꝑmū de criſi.⁊ ſi ꝑmo qdem mō in
telligat nō videt̃ verū dicē.qm̄ ſigna digōnis manifeſte vt
in pleſico qui vocatus fuit anxius.diſtulerunt venire vſq;
ad diē.xvij.⁊ pleureticus nō potuiſſet tāto tēpore ſtare ſub
vna forma regimis.⁊ ſi 2°mō velit itelligere ſigna digōnis
adhuc nō dicit verū.qm̄ in qualibet egritudie acuta opor/
tebit ſtare egrū ſine cibo vſq; ad declinationē morbi.qd̃ ma
nifeſtis ſic̃ ſim eſt. ¶ Ad ꝑmum patebit rn̄° in co.illius.§.
[multotiēs a capite a circūſpectus:] ¶ Ad 2^{m} autē patuit
rn̄°.d̃.li° ꝑ° in gloſa illius.§.[quo ſumpto ſi dolor.] [Et
quoniā poſſibile eſt vt mutet̃ regimē qd̃ narrat in additōe
⁊ diminutione.[¶ Sed ɔtra.hoc eni recte cōtrariū eſt ei
qd̃ ſtatim dixerat q; nō mutet̃ forma regimis donec appa
reāt ſigna digōnis. ¶ Ad qd̃ dd̃m eſt q; ipſe non intelligit
qd̃ regimē icohatū in aliquo vno ⁊ eodem egro mutet̃ ad
plus vel minus.añ digōnē:ſed itelligit q; in diuerſis egri.
diuerſum regimē in q̃ztitate debeat:[Et ſignifico ꝑ for^{am}
regimis cōſideratione.ſ.ſi opꝫ vt īfirmus regat̃ potu ſeca/
niabin.aut aq̃ mellis:aut potu aq̃ tm̄ vſq; quo appeant ſi/
gna digōnis:aut opꝫ vt des ptiſanā ordei:aut aquā ei⁹ tm̄
bis ſi neceſſe illud ē in die.vel ſemel.] ¶ Sꝫ ɔtra.Gal̃.eni
ꝑ h verba notificat nobis formā regimis:ſed videt̃ male
notificaſſe:q: nō notificat formā regimis niſi vſq; q; appa
reāt ſigna digōnis:ſed adhuc poſtq̃ ſigna digōnis appa/
ruerit ſeruanda eſt aliqua forma regimis vſq; quo īfirmus
ſit ꝑfecte ſanat⁹:vt.j.in co.illi⁹ ca^{l}.[multotiēs a capite.]
¶ Ad qd̃ dd̃m q; Gal̃.ſufficiēter notificat formā regimis
morbi acuti per viā extremi.ſ.pl'eſis ⁊ dico q; ponit in ei⁹
notificatiōe ptē que cōpetit ante digōnē.vſq;.ibi:[aut opꝫ
vt des ptiſanā:]ibi Yo ponit ptē que cōperit poſt ſigna di
geſtiōis.[Et cognitio digōnis in qbus maturat̃ egri^{do}.]
ideſt longitudo:vel breuitas tēporis anteq̃ mā digerat̃.
[⁊ qm̄ īfirmi diuerſificāt̃ in his ſupfluitatib⁹ q̃s dixim⁹]
.i.q: q̃ztitates ṽtutꝫ fortis vl' debilis:vel q̃ztitates accñtiū
morbi inueniunt̃ diuerſe in diuerſis īfirmis ſimiles vel diſ/
ſimiles Ybi gratia inenit̃ aliqs pleureticus q habet ṽtutē
valde fortē ⁊ habet accñtia pleureſis valde fortia.⁊ inue/
nit̃ alius ei ɔ̃riue.ſ.qui habet ṽtutē valde debilē ⁊ hēt ac/
cidētia pleureſis valde debilia.in iſtis quidē duob⁹ plana
eſt ordinatio diete in ꝑmo quidē ad dīminutionē.in 2° Yo
ad additionē.Itē ponat̃ q; ſit pleureticus q hēat mixturā
diſſimiliū indicationū.puta q; habeat ṽtutē valde forteꝫ
ſed accñtia morbi valde debilia.vel ecōuerſo ṽtuteꝫ valde
debilē ⁊ accñtia morbi valde fortia.in iſtis quidē opꝫ vti
collatione vt ex cōtrarijs indicatiōib⁹ vna cōficiat̃ corpis
indicatio dietādi.⁊ ſimilr cadit collatio inter ſil'es indica/
tiones q̃ variant̃ ſm plus ⁊ min⁹ in diuerſis īfirmis Ybi
gr̃a:vt ſi vnus īfirmus hꝫ ṽtutē valde fortē.⁊ alter paruꝫ
fortē ⁊ alter mediocriter fortē.diuerſa vtiq; fiet indicatio
diete.ſm diuerſam q̃ztitatē ṽtutis.⁊ ſilr dico in accidētib⁹.
morbi diuerſificatꝫ ſm magis ⁊ minus.in diuerſis pleure/
ticis:[Yō nō eſt poſſibile vt narrem⁹ illud q; narrare volu/
mus de illo per res q̃s nomināt medici conueniētiā accñ/
tium:] In his verbis.reprehēdit.auc.empericos in ſuis ſi
gnificatiōib⁹ curatiuis.dicebāt eni q; ſimilitudo curatio/
nis faciēda erat in egris quādo apparebāt accñtia ſimilia
in diuerſis egri] talis eni ſignificatio nō erat poſſibilis ſem
per imo valde raro.q: raro cōueniunt egri diuerſi in quā/
titate ṽtutis ⁊ quātitate accñtium ⁊ ſepius differūt in eis
[qd̃ eſt q: nō eſt poſſibile vt ſcribatur ſuperfluitas.⁊c̃.].i.
certa quātitas in exceſſu ṽtutis:vel eius defectu ⁊ certa q̃
titas in exceſſu accñtium morbi vel eius defectu.nō eſt ſci
bilis neq; docibilis ſm Yitatē.i.nō pōt nec ſmone ꝓferri
nec libro ſcribi:vt dr̃.3.terrapen.ca°.3°.§.[ſed nos ſem/
per diximꝰ.] [Sed eſt neceſſariū tibi.⁊c̃.].i.opꝫ medicū
cū artificiali exiſtimatiōe cōſiderare potētiā vnius cuiuſq;
iſtarū conſiderationū per ſe in egro quē hēt in cura ⁊ po/
ſtea ɔferre adiuicē potentias illarū indicationum ⁊ ex eis
ɔflare vnam formā regimis reſultātē ex eis.[⁊ in hoc qui
dē declarat̃.]h oſtēdit quis medicus eſt aptus ad inueniē
dū illam formā regimis ⁊ quis inept⁹:[q̃uis illud q; ſcie
ſit res vna ⁊ eadeꝫ.].i.q̃uis duo medici hēant eandē ſciē
tiā.non tamē ſequit̃ q; eodē mō ſint apti ad inueniendꝫ.
iſtā formā regis reſultantē ex collatiōe omniū ꝑticulariū.
¶ Sed contra hoc obijcit̃:q: ponit ſciam eſſe eandem in
vtroq; medico.⁊ cōſequent̃ ponit eos differre.in.4.rebus
⁊ ꝑma res in qua differūt eſt.q; vnus ſit ſolers:⁊ alter ſit
ignarus.q̃re nō habēt eandē ſciam. ¶ Ad qd̃ dd̃m eſt q;
ipſe ꝑ ſolertē intelligit eū qui hēt quādā nālē aptitudineꝫ
ad inueniendū velociter formā regimis per collationē ſim
pliciū:⁊ huic cōcordat Ariſto.cū dicit ꝑmo poſteriorū q;
ſolertia eſt quedā ſubtilitas inueniēdi mediū.in tēpore non
ꝓſpecto ⁊ per ignarū intelligit eius cōtrariū.q̃re nō eſt in/
cōueniēs q; habeāt eandē ſciam de egritudie quā curāt et
tm̄ nō hēant eandē potentiā inueniēdi formā regimis.[⁊ q̃
eſt ſtans inuenis eū.⁊c̃.]h nō.diam inter iſta duo paria
ɔ̃riorū.ſ.inter expꝛ̃ū ⁊ inexpꝛ̃ū ⁊ memorātē ⁊ nō memorā/
tē.nā ois expertus memorās eſt ⁊ nō cōuertit̃.⁊ ois ime/
morans inexpertus eſt ⁊ non ɔuertit̃.qm̄ expi^{m}.eſt multi/
plicata ⁊ inordinata memoria.vt colligitur ab Ariſto.2°.
poſterioꝝ.[⁊ ꝑpat illud ⁊ Yificat ipm ſi ɔſuetudo cur^{t}.]
h nota qualr̃ cōſuetudo cōcordat cum virtute.ſed mō q̃ri/
tur ſi diſcordaret conſuetudo a ṽtute puta q; ṽtus eſſet for
tis ⁊ conſuetudo eſſet cōmedere.bis.qualiter agendū eēt.
¶ Ad quod dic q; tenendū eſt mediū ſi equalis eſt ṽtus
ambarū.[⁊ ſimilr etiā corporis cui⁹ reſolō eſt facilior.]h
explanat Gal̃.nām ⁊ appellat eā facilē vel difficilē reſolō/
nē corpis.⁊ habundare in hu.maliis ſubtilib⁹ ⁊ groſſis.ō.
aūt h codē.co.in illo.§.[⁊ qm̄ poſe eſt vt mutet̃ regimē.]
appellauit nām cōplōnē corpis nālē.⁊ ex h ſi bñ ɔſideras
pꝫ q; Gal̃.ꝑ nām corpis itelligit ei⁹ ſbaꝫ q̃ eſt raritas ⁊ ſpiſ.
ſitudo ⁊ mollities ⁊ duricies ⁊ itelligit cōplōnē nālē ⁊ ha
bētiā hu.cū ſubtilitate ⁊ groſſitie.nam penes iſtas diſpo/
ſitiōes reſoluit̃ facile vel difficile corpus humanū:⁊ hec

expō confirmaṭ per aliab.li.3°.practice cap°.de dieta cau ſon.⁊ omniū feb.acutarū inquit.n.[Si enim viderim⁹ ꝙ criſis in.4.die veniat negeṭ cibus in his.4.diebus niſi ei aliqđ ꝯtrariū accidat.ſicut pueritia.calīa cōplīo infirmi. poſt rari cōſuetudo multū comedendi.in his diſpōnibus nō opȝ multuȝ cibū ꝓhiberi:]Reliqua vo' que ſunt in co. ſunt plana. ℭ Nec nō etiā imutatiōe tua.]te.alte.trā.inci pit ibi:[⁊ opȝ vt ſit ꝑmutatio tua.]cui⁹co.ibi:[cū forme cuiꝗ ſpērū regiōi]in quo ſic ꝓcedit.ꝑmo nāꝗ ponit expō nē declarantē intentionē hipp.2° ponit expōnem per quā remouet dubitationē quādā repetēdo ꝑtē teſt⁹ quē hipp. ꝑmiſerat.ꝑma vſꝗ:[qđ eſt q: diminutio.]ꝑma diuidiṭ in tres.nā ꝑmo cōti⁹ cañ.cōparatiuū inter additionē ⁊ dimi nutionē diete cū cañ.gñali de forma regīs quē poſuit in ꝑ cedēti.§.⁊ h̄ vſꝗ.[qđ eſt q: cum ſciuit:]ibi vo confirmat ſuā cōtinuationē.⁊ h̄ vſꝗ.[qđ eſt q: additio ſm plimū:] ibi ponit cañ.ꝯificantē.cañ.hipp. ℭ De ꝑma.d.ergo ſic. Cū artificialis inuētio forme regīs pendeat ex ꝑcognitiōe 4.radicū ꝑdictarū.ſ.diſpōne morbi.vtute infirmi ⁊ nā cor poris ei⁹ ⁊ cōſuetudie ipſi⁹ in ſeipſis ⁊ ſuis quātitatib⁹.ad maiorē declarationē talis inuētiōis forme regis ſubiūxit hūc cañ.qđ declinatio ad additionē cibi dȝ eē rarior q̄ȝ ad diminutionē ⁊ h̄ de ꝑ°. ℭ De 2°.d.ꝙ cū hip.in ꝑce.§.de diſſet cañ.ad inueniendū formā regīs ſm extimationē arti ficialē:⁊ talis extimatio arti̇ᵘ nō ſit poſſ nīſi me⁹ ꝑfecto q hȝ.4.excellētias ꝑdictas.ſ.ſolertiaȝ.ſollici^{tudinem} expi^{entiam}.⁊ memoriam ⁊ talis medic⁹ raro inueniaṭ.ꝑꝑ h̄ ſubiūxit cañ. cōparatiuū inter additionē ⁊ diminutionē diete.vt ꝑ illuȝ adiuueṭ medicus qñ nō hȝ ꝑfectā cognitionē ꝑ arti^{ficialem} ex timationē an dēat eligē diminutionē vl' additionē in cibo: ⁊ dixit ꝙ tūc tuti⁹ eſt declinare ad diminutionē q̄ȝ ad ad ditionē.dūmō eger poſſit tollerare diminutioneȝ vſꝗ ad ſtatū ⁊ h̄ de 2°. ℭ De 3°.d.ꝙ rō ꝑꝑ quā magis declinādū eſt ad diminutionē q̄ȝ ad additionē eſt:q: nocu^{mentum} ſequens additionē difficili⁹ rectificaṭ q̄ȝ nocu^{mentum} ſequēs diminutio nē:q: ſi nos videm⁹ infirmū debilitari ꝑꝑ paucū cibū faci le poſſum⁹ ei ſuccurre cū cibo:⁊ videm⁹ eū ꝑꝑ ſupfluū ci bū ḡuari ⁊ ꝯplicitari nō poſſum⁹ ei facile ſuccurre cū eūone poſtq̄ȝ cib⁹ iā ꝑuenit ad ſtōm ⁊ ꝑſerti h̄ difficultas corre ctiōis ꝯtingit in morbis acu. ℭ De.4.d.ꝙ q: hipp.adiū xerat ad cañ.ſuū hāc ꝯdictionē.[ſi eg°ſit tollerabile vſꝗ dū morb⁹ ſit in ſtatu ⁊ digeraṭ:]poſſet hō du°.q̄liter dēat regi infirm⁹ vſꝗ ad ſtatum.cui Gal.rñdet dicēs ꝙ ꝯſue^{tudo} hip.eſt hec ꝙ qñ iuenit eg^{rum} potentē ſtare vſꝗ ad ſtatū ſi ne cibo.regis ipm vſꝗ ad ſtatū cū potibus.⁊ hoc de.4°. ℭ Te.ſic legaṭ:[minimū adiūgēdū.]h̄ ꝑ minimū intelli ge minimū inq̄ȝto ⁊ minimuȝ in nūo.inq̄ȝto qdē q: qñ ad dim⁹ in dieta ſit additio minor.in nūo vt ſiat additio rari⁹ [minui nāꝗ maxīe iuuatiuū eſt.]nō.ꝙ h̄ ſuplatiuū [ma xime:]poniṭ ꝑ cōparatiuo magis. ℭ Sed ꝯ.eſt ille aph. [In tenuib⁹ dietis peccāt:]⁊ rō.nā oē peccm̄ cū diminutio ne vtutꝭ eſt mai⁹ pctō qđ ſit cū additōe vtutꝭ:ſed peccm̄ in di minutiōe diete eſt cū diminutiōe vtutꝭ ⁊ peccm̄ cū additiōe ē cū additōe vtutꝭ.ḡ peccm̄ in diminutiōe diete eſt mai⁹ quā peccm̄ in additiōe diete. ℭ Ad ꝑ^{m} pȝ rñ°.ꝑ gloſaȝ quā feci ſup illo aph.in tenuib⁹ dietis peccāt ⁊c. ℭ Ad 2^{m}.dico ꝙ h̄ ꝑpō que dīc ꝙ oē peccm̄ qđ eſt cū diminutiōe vtutꝭ eſt ma ius pctō qđ ſit cū additiōe vtutꝭ.dr̄ pōt intelligi.vno qdeȝ mō ꝙ ambo illa pctā ſm ſe cōſiderata ſint eq̄lia inter ſe in malo.⁊ cum vno illoꝝ debilitaṭ virtus:⁊ cū alio fortifica tur.⁊ h̄ mō eſt va. Alio mō pōt intelligi abſolute.ſ.vt intel ligaṭ ꝙ omne peccatū cuiuſcūꝗ ſit quātitatꝭ cuȝ defectiōe vtutis ſit maius quālibet alio pctō cū additiōe virtutis ⁊ h̄ modo eſt falſa.pōt enim aliquod peccatū in ſeipſo eſſe adeo paruū ꝙ lȝ ei adiūgaṭ diminutio virtutis adhuc eſt minus q̄ȝ aliđ peccatū cū additione virtutiſ.ſi illa defectio virtutis ſit tollerabilis ſicut dicit lr̄a ſequēꝭ.[ſi tamē egro tollerabile ſit ⁊c.].i.ſi eger ſit ita fortis virtutꝭ ꝙ ipſe poſ ſit durare cū diminutiōe diete vſꝗ ad completū ſtatū mor bi.[⁊ morbus vſꝗ in ſtatu.dum ſtatū compleuerit.] i.ꝙ eger poſſit ſtare ſine cibo vſꝗ ad completū ſtatū:[⁊ dige ratur:]hoc ideo dixit vt reſtringat ſtatū ad ſtatū morbi ſa lubris.nā ſtatus ſm ſeipſum nō iclud̄it ſalutē neꝗ mort. ſed cū hac determinatiōe:[⁊ digeraṭ:]neceſſario includit poſſibilitatē ſalutꝭ.Uiſa expōe teſtus.videamus expoſitio nē co.[cū forme cuiuſꝗ ſpērū regiminis inuētio ſit ex re bus quas dixit hippo.in eis que ſunt ꝑmiſſa.]per res ꝑ miſſas intelligit Gal.illas quatuor radices ſup qbus fun daṭ forma regimīs.ſ.morbū virtutē.naturā ⁊ conſuetudi nē:[⁊ q: oportet vt ſciatur cū illo etiā illud qđ ipſe dixit.] ideſt nō ſolum ſufficit ſcire illas quatuor radices ſm ſuam eſſentiā:ſed opȝ ſcire earū quantitatē vt ex earū quātitate cognita.cognoſcaṭ artificialiṫ quātitas in forma regimīs in additione ⁊ diminutioneſ ſignificat ſuper illud in h̄ ſer mone queadmodū exponendū ꝑmiſimus.]ideſt in iſto.§. preſenti poniṭ hipp.iſtā regulā ꝙ diminutio in regimine eſt magis iuuatiua q̄ȝ additio.per quā regulā inuentio in quātitate forme regimīs declaraṭ ⁊ corrigiṭ:[qđ eſt quia diminutio vniuerſaliṫ eſt magis iuua^{tiua} in pluribus horis.] ſed cōtra.videṭ eni h̄ includere oppoſita.dicit eni vniuer ſaliter ⁊ in pluribus horis que ſunt cōtraria. ℭ Ad quod dōm eſt ꝙ h̄ aduerbium.vniuerſaliṫ.dīc vniuerſalitatem ſubiectorum ⁊ h̄ determinatio.[ſm plurimas horas.]in̄ nuit vniuerſalitatē tēporis.q̄re nō ſunt cōtraria:[⁊ innuit ꝙ permutatio in diminutione eſt quoniā cognitio ei⁹ ef fundit mēſuram que opȝ.]plus ea que eſt ad additionem ideſt iſta regula.ſ.ꝙ permutatio ad diminutionē debet fie ri magis q̄ȝ ad additionē hēt tūc locū quādo cognitio ra dicū ſuper quib⁹ fundaṭ forma regiminis nō eſt ſufficiēs. nā ſi pro certo cognoſcerem⁹ illas radices ex illis extrahe re formā regimīs.nō eligerem⁹ magis diminutionē q̄ȝ ad ditionē i regimīe.ſȝ quādo eēt diminuēdū diminuerem⁹. ⁊ quādo eſſet addendū adderemus in regimine.ſed q: ta lis cognitio non eſt bene certa in tali dubio poſiti declina mus ad min⁹ nocumentū qđ eſt cibum diminuere. ℣ Sed contra.hanc ſententiā hippoč.⁊ Gal.opponiṭ.ponit enim Gal. ꝙ medicus propter impotētiā cognoſcēdi perfecte formā regimīs per ſuas radices.dedit h̄ reme^{dium} ad illā im potētiam cognoſcendi per illā regulā que dicit ꝙ magis debemus diminuere q̄ȝ augere:[Si ergo ſit tollerabile.] ſed illa conditio que eſt adiecta regule.videṭ eſſe non mi nus.difficilis ad cognoſcendū q̄ȝ forma regiminis ꝑ ſuas radices.oportet enim in iſto caſu medicuȝ ſcire quātū de bet durare egritudo.ſ.an ſit ita breuis ꝙ eger poſſit ſtare ſine cibo vſꝗ ad ſtatum.vel nō poſſit ſtare que ſciētia non eſt minus difficilis q̄ȝ ſciētia extrahendi formā regiminis per ſuas radices.⁊ ſi ſubtiliter ꝯſideremus reuertiṭ in eā dem ſentētiā.nā illū qui dȝ ſcire an eger poſſit ſtare ſine ci bo vſꝗ ad ſtatum.opȝ cognoſcere q̄ȝtitateȝ egritudinis ⁊ virtutis ⁊ nature.⁊ cōſuetudinis.quare nulla erit alleuia tio per talē cañ. ℭ Ad qđ dōm eſt ꝙ ꝑ talem cañ.alleuia tur difficultas cognitionis per quā ordinaṭ forma regimī nis.nec obſtat qđ opponitur.nam cognoſcere an egro ſit tollerabile ſtare.vſꝗ ad completum ſtatuȝ ſine cibo nō eſt ita difficile ſicut inuenire formā regimīs ꝑ ſuas radices.hoc enī eſt ꝑticulare.illud vo eſt vlē.nā cū videro petrū hñteȝ fortē vtutē ⁊ hñtē egritudinē ꝑacutiſſimā ⁊ cuȝ accñtib⁹ fortiſſimis.q̄ duo facile eſt cognoſcē.tunc ego ſciā ꝙ egro eſt tollerabile ſtare ſine cibo vſꝗ ad ſtatū cōpletū.ordina re vo generalē formā regīs in additione ⁊ diminutiōe in q̄lȝ mor°.acu.eſt valde difficile.[qñ poſſum⁹ qñ videm⁹ vtutē iā ſuperatā dare iſti⁹ q̄ȝtitatē paruaȝ ex cibo.]ſȝ ꝯtra. nā quādo virtus eſt ſuperata nō pōt ſimul morbo reſiſtere ⁊ cibū digere.ſi vo cibus nō digeriṭ.tunc mā morbi au

getur ⁊ virtus nõ reſumitur. q̃re tale nocumentum nõ facile corrigit ⁊ nocumentũ qđ accidit ex additione. videt facile corrigibile. poſſumus enim egrũ qui peccauit in additione cibi dimittere ſine cibo. ⁊ h̄ videt coueniẽs. nã quãdo egritudo accedit ad ſtatũ. tunc rõnabile eſt ꝙ totã virtutẽ incitemus ꝯtra morbũ ⁊ nõ occupemus eam cibo ſm ꝙ dictũ eſt in illo aph. [quãdo egritudo fuerit in ſtatu.] ⁊ in ſuo. co. ergo facilius eſt emẽdare pctm̃ additionis q̃ pctm̃ diminutiõis. ℂ Ad qđ dõz eſt ꝙ ſi pctm̃ in additiõe eſſet adeo pũũ ꝙ poſſet emẽdari cũ ſola ſubtractiõe cibi ſcilz nõ dãdo egro aliqđ de cibo ⁊ pctm̃ in diminutiõe eẽt ita grãde ꝙ virt⁹ eẽt tm̃ ſupata ꝙ ipa nõ poſſet digerẽ cibũ. argm̃ bñ teneret. ſed nõ eſt ita. itendit eni Gal. ꝙ peccatũ in additione dz emendari per euationẽ. ſ. per flõmiã vel farm̃. que tunc tẽporis multũ ſũt nociue. ⁊ intendit ꝙ virtus nõ ſit tm̃ ſupata ꝙ ipſa non poſſit digerẽ cibum ⁊ operi ꝯtra morbũ. [ſed cũz minuat ex cibo qñ puenit ad ſtom̃ plus q̃z opz. ⁊c̃.] hoc nõ dz intelligi ſolum de cibo qui ad ſtom̃ venit ⁊ nõ vltra pceſſit: ſed hz locum etiã in cibo qui ad ſtom̃ tm̃ venit ⁊ in eo q̃ pceſſerat venas. nã ſic ſmo Gal. nõ hẽret locũ niſi in pctõ vnius cõmeſtiõis. Reliq̃ aũt que ſunt in h̄ co. plana ſunt. ℂ Qđ in qb⁹ morb⁹ ⁊ etatib⁹ opz fieri. [Gal. vo in ſua trã. de iſto textu vſq̃ ad finẽ. ca' facit. duos. §. ⁊ duo coᵃ. in hac vo vr̃ eſſe tm̃ vnus. §. ſed ſeq̃r. Gal. ⁊ tunc durabit iſte. §. in nr̃a trã. vſq̃. [⁊ alia bis neceſſaria.] ⁊ incipit in alia trã. ibi: [⁊ ego q̃dẽ ſm hoc.] In hũs co. ibi: [iã declaratũ eſt] in quo Gal. ſolũmõ oñdit intentionẽ Hip. quã applicabo teſtui L.fa. ſic legat: [qđ in quib⁹ morbis ⁊ etatibus dz fieri.] h̄ applicãdũ eſt ad hoc vt ſit oratio pfecta illud qđ ſequit. [ſubiungere parũ poſt opz.] Ita ꝙ h̄ lr̃a intelligat bis poſita ſm ꝙ due ſũt remiſſiões ad poſteriora. ℂ Dic̃ g̃ Gal. qđ talis eſt itẽtio Hipp. ꝙ cũ ipſe itẽderet determiare de regimie. acu. morboꝝ p. in gñali qđ fac̃ in trib⁹ pᵒtiˢ. itẽdebat. deterᵉ de reg. acu. morboꝝ in ſpãli. in alio liᵒ qui ſeq̃ret iſtos tres: ſed nõ iuenit ꝙ Hip. fecerit in regie. acu. aliq̃s liᵒʳ. poſt iſtos. 3. ⁊ ſi aliq̃s vellet dicẽ ꝙ ſcriptura illa q̃ ſcribit poſt ſmonez de balneis p. 4. liᵒ. eẽt. lib cõdit⁹ ab Hip. dico ꝙ h̄ nõ ẽ verũ. nã Hip. illũ. lim̃. nõ fecit: ſed illa q̃ ibi ſcripta ſũt. fuerũt inuẽta in domo Hip. poſt mortẽ ei⁹. ſic q̃dã memorialia q̃ adhuc nõ erãt redacta in ordinẽ. liᵉ. ⁊ q̃dã ei⁹ diſcipulus diſpſit ea ⁊ ppalauit hoĩb⁹ poſt mortẽ Hip. ℂ Et alia bis neceſſaria. [te. al. trã. icipit ibi: [⁊ hoĩ etiã in ẽ.] cui⁹ co. ibi: [iã rediꝫ Hip.] In q̃ Gal. ſolũmõ ponit intẽtionẽ Hipp. ⁊ dic̃ ꝙ Hip. pmiſit ſe reuerſuꝝ. ſ. ad pbandũ eundẽ ſmonẽ quẽ ſupra multꝭ expiᵉ pbauerat. ſ. ad hũc ꝙ ſbita mutatio nocet ĩfirmis q̄ nocet ſanis ⁊ pbatio h̄ ⁊ illa q̃ ſeq̃t eſt ſumpta a reb⁹ fraternis. i. a reb⁹ ſiĩlib⁹. aſi tñ q̃z ad illa ſiĩla reuertat. pbabit ꝙ ſbita mutatio nocet infirmis per rõnẽ q̃ ſumit imeᵉ ab ipſis accñtib⁹ ĩfirmorũ. et h̄ facit in imeᵒ caᵒ. L.fa. ſic legat. [et alia bis necĩa]. i. alia argᵃ adducã ſiĩla ſupradcis q̃ ſumunt a ſiĩtudine ſanoꝝ. et vr̃ mihi ꝙ text⁹ in q̃ Hip. reuerſur⁹ eſt. ad illa argᵃ ſit illud caᵐ. [vicine aũt res que accñt ſtõ.] nã ibi reuertit ad pbandũ ꝙ ſbita mutatio nocet egrᵒ eo ꝙ nocet ſanis. ſummendo argm̃ a nocumẽto totius corpis ſanoꝝ. ſuperi⁹ vo ſumpſerat. argm̃ ſolum a nocumẽto ſtomachi. co. planũz eſt.

ℂ Textus. XL.

ℂ Neq̃z morbi ſententiam mobilem ſubiungere in quo plurimũ ſermo noſter cõtinetur: ſed qđ precellẽtiſſimũ eſt ibi dicendũ eſt. Morb⁹ autẽ acutus eadẽ die qua initiũ hz: vel poſtea quãtũcũq̃ cibi aliquid recipiunt: alij autẽ quaſicũq̃ iuris partem aſſumunt. Ceteri vo potũ in quo panis fuerit infuſus: que quidez oĩa peiora ſunt: q̃z ſi his ꝯtrarijs dictarent: ſed tñ minus nociuuz eſt hoc tẽpore: q̃z duobus vel tribus diebus venas exinanire: tranſactis vo quatuor diebus: vel quinq̃z hmõi dictã ipartiri: peior vo his oĩbus venarũ euaporatio. In fine autẽ huiuſmodi diete ante morbi digõnẽ facta exhibitione: q̄ ⁊ hac ⁊ illa dieta vtẽtib⁹, celerius mors plurimuz intendit: niſi quãdo morbus in perfecta fuerit ſalute: nec etiã erroris in pricipio morbi facti emẽdatio ſicut hec impoſſibilis eſt: ſed medicabilior eſt.

ℂ Et melior ſignificatio in illo eſt: quia non eſt fraternum intentioni in qua glorificatur ſmo noſter: ſed melior ſermonũ in illo eſt h̄ quidez in quo icipit egritudo fortaſſe acuta: comedit in illo die quo incipit quoſdaz cibos: ⁊ fortaſſe ſumit cibũ a mane illius diei: ⁊ ex eis eſt qui bibit aliquid ſorbitionis quecunq̃ fuerit. Et ex eis eſt qui bibit vinũ in quo infuſus eſt panis: ſed totũ illud eſt deterius q̃z ſi regeret cõtrario illius: verũtamẽ eſt minous nocumenti cũ eſt in hac hora q̃z ſi infirm⁹ vteret vacuitate venarũ duobus dieb⁹: aut trib⁹ ex diebus pmis: ⁊ cum pertrãſirent egritudinis ſue quatuor dies aut quinq̃z: vterentur hoc regimine: ⁊ deterius illo eſt ẽt vt vtat vacuitate venarũ in iſtis dieb⁹. Et cũ fuerit in fine regat̃ hmõi regimine anteq̃z maturet eius egritudo: qđ eſt: q̄ mors feſtinat ad euz plus qui regit hoc regimie niſi egritudo fuerit in vltimo ſalutis: erroris aũt q̃ fit a principio egritudinis nõ eſt rectificatio ſicut rectificatio huius erroris impoſſibilis: ſz medicatio eius eſt facilior multũ.

ℂ Cõmentum Galeni.

ℂ In eis quidem que pmiſſa ſunt dixit Hippo. res accidentes ſanis quãdo mutat̃ illud quo currit coꝝ ꝯſuetudo ad infirmitatẽ per aſſimilationem: nunc autẽ dicit ꝙ pmutatio eius nõ eſt ex via aſſimilationis: ſed oſtẽdit in ipſa res ad cui⁹ declaratiõem intendit a pnᵒ ſui ſermonis abſq̃ medio: q̄ diſpõ eius hec eſt diſpoſitio eadẽ. ℂ Cõſideremus ergo quid ſit illud qđ dixit Hippo. q̄ nõ opz vt pcedas et alleuies infirmos in diebus pmis: ⁊ cũ appropinquat hora ſtatus egritudinis impleas corpa eorũ. In oĩ enim ſmone hoc quẽ dixit nũc oñdere intendit nocumentum acciñs ſuper infirmos pꝑter illũ eũdẽ errorẽ q̃ accidit qñ appropinquat hora ſtatus egritudinis eſſe magnũ: erroris aũt q̃ fit in inceptiõe egritudinũ dicit medicationẽ eſſe faciliorẽ: ⁊ in ſmone ſuo iſto ꝯdicit ei q̃ incipit igroſſare regimẽ infirmorũ circa diẽ q̃rtũ ⁊ q̃ntũ anteq̃z maturet egritudo.

ℂ Textus. XLI.

ℂ Ecce enim iuuamentũ in quo mihi videor tibi maxime pfuturũ. Cauẽdum itaq̃ eſt ne in primis diebus a principio morbi ab aliquib⁹ iurium: que etiam diuerſa conuenit eſſe egrũ prohibeas: paulopoſt eiſdem refecturus.

ℂ Videt mihi ꝙ ex maiori iuuamento qđ acquiſiui

quiſui tibi eſt: q2 nõ opꝫ vt ꝓhibeas infirmũ in primis diebus ſue egritudinis a quibuſdam ſorbitionibus ſm ꝙ ipſe diuerſificantur: ⁊ tu paratus es poſt paululum cibare ipſum qui/ buſdam illarum ſorbitionum.

Comentum Galeni.

Sermo hip. in hoc loco etiã eſt ipſe ſermo eius quẽ dixit in eis que ꝑmiſſa ſunt multotiẽs cũ ꝓcepit cibari illum cui nõ eſt poſe remanere vſq3 ad horam ſtatus ſue egritudinis abſq3 cibo aqua ordei in ꝑn° egritudinis ꝓter ꝙ ſumat ali/ quid de fece eius: qđ eſt: q2 fortaſſe cogimur permutari ab eo ad regimẽ qđ ẽ ſubtilius eo: aut cibare infirmũ ꝓpe ſta/ tus horã quando neceſſe eſt eis: ⁊ ſi fuerit regimen eorum in eis que preceſſerũt groſſius vt permutetur ab eo ad re/ gimen ſubtilius eo.

Textus. XLII.

Sunt eniz qui ptiſanã groſſaz dant in princi/ pio morbi: ⁊ nocitiuã ignorãt: cũ rurſus dede/ runt eã poſt venarũ inanitionẽ duobus dieb⁹ vel tribus ſeu pluribus factã. Sũt ⁊ alij q ſuc/ cuz eius dant: ⁊ ſimilis nociuũ neſciũt eẽ ſi dã/ di principiũ ſm vtilitatẽ non fuerit: nec quicq̃ attẽdunt aliud aut intelligunt: niſi q2 ſi ptiſane groſſuz añ morbi digeſtionẽ fuerit datũ ei: qui ſuccũ ſumere ꝯſueuit: maxima leſio ide ꝯtigit.

Inuenimus qui vtunẽ a principio egritudi/ nis ptiſana ordei ignorãtes: q2 nocet iſirmo qñ precipiũt vt faciũt ſorbere ipſuz illã poſtq̃ pre/ ceſſerunt: ⁊ vtunẽ in eo euatiõe venaꝝ duob⁹ diebus: aut tribus: aut plus illo. Et ſiſr etiã tu inuenis eos qui vtunẽ aqua ordei ignorãtes: q2 nocet infirmo: qñ in potu ei dãt illaꝫ ꝓter qđ incipiãt dare ei ipſaꝫ ſm rectitudinẽ: ⁊ nõ ſer/ uant tñ: ⁊ nõ ſciũt: niſi q2 bibat infirmus ptiſa/ nã ordei anteq̃ mutareẽ eius egritudo: cũ iaz cucurrerit eius cõſuetudo vti aqua eius facit accidere ſuper eũ nocumentũ magnum.

Comentum Galeni.

Hippocra. ꝙ medicis non eſt ſcientia de hora: in qua opꝫ dari infirmo ptiſanã ordei aut aquã eius: verũtñ ipſi ſciunt ꝙ dare infirmo ptiſanaꝫ ordei anteq̃ maturetur egritudo nocet ei. Quoniã aũt illud quod intelligitur ex eo qđ ſeq/ tur hic ex ſermone eius ſunt ille eedẽ res quas multotiens dixi: viſuꝫ ẽ mihi vt dimittã ipſuꝫ: cũ ſit ſermo eius ſanus.

Textus. XLIII.

In quibus plurimũ ipſi errore continentur: quippe qui ſepius egros euacuatis venis ad accipiendum ius tranſmutant: cuꝫ potius ab accepto iure ad euacuandas venas eẽt mutã/ dum maxime ſi tunc moleſtus fuerit morbus.

Et ipſi qdem ſm plurimũ ex illo ſunt ſuper errorẽ. Quod eſt: q2 multotiẽs mutãt infirmũ a vacuitate venarũ ad vtẽdũ ſorbitione in ho/ ris in quibus multũ iuuaretur per mutationẽ de ſorbitione ad vſuꝫ vacuitatis venaruꝫ ſi cõ/ tingat: vt moleſta fiat egritudo in illa hora.

Comentum Galeni.

Sermo hip. qđ eſt: q2 multotiens mutant infirmum de vacuitate venarum: ſignificat permutationem eorum qui permutant cũ permutatione ſcđa. inde eſt: q2 ſignificat per ſermonẽ ſuũ iſtũ ꝙ permutatio medicorum qua permutãt regimen ex diminutione cibi ad vtendum ſorbitione: eſt pro/ pẽe in illa hora in qua fit iuuamẽtũ per vſum ieiunij. Oſtẽ/ dit ergo per ſermonem ſuum iſtum etiã in hoc loco cuꝫ ex/ planatione: q2 neceſſario oportet vt adminiſtretur quãdo conſequetur egritudo ſtatum ſuum ſubtilius regimen.

Expoſitio Thaddei.

Poſtq̃ hip. ab illo loco. nam ⁊ cõſuetudines in dieta. vſq3 ad preſentẽ locũ. approbauit ꝓpriã ſniam de forma re giminis ⁊ iprobauit ſniam ꝯriã per rõnem mediataꝫ. ſ. per rõnem ſumptã ab accidẽtibus que accidũt ſanis ex ſubita mutatione. approbat in h cap. ſniam ꝓpriã de forma regi/ minis improbãdo ſniaꝫ ꝯriã per rõnẽ imediatã. ſ. ꝑ rõnem ſumptã ab accñtibus q̃ accidũt egris ex ſubita mutatiõe. Et diuidiẽ h cap. in. 2. ptes in q̃ruꝫ ꝑ° ponit rubricã in 2° proſequiẽ qđ intẽdit. durat ꝑ° vſq3. morb⁹ acutus. 2° di/ uidiẽ in. 2. i q̃rũ ꝑ° q̃ durat vſq3. multotiẽs aũt ⁊ a capite. iducit auc. approbationẽ ſue ſnie. ⁊ reprobationẽ ſnie alio/ rũ in gñali. In illa pte in ſpãli. ꝑ° iſtaꝝ diuidiẽ in. 2. in q̃rum ꝑ° q̃ durat vſq3. ſunt q ptiſanã in ꝑn° morbi dãtes. iprobat auctor ſniam alioꝝ q̃ nihil ꝯtinet veritatis. ibi 2° o im/ probat ſniaꝫ alioꝝ q̃ aliqđ ꝯtinet veritatis. ꝑ° diuidiẽ i. 3. in q̃rũ ꝑ° recitat auc. opiniones diuerſoꝝ đ forma regiminis differẽtes a vera opi. ſꝫ magis ⁊ min⁹. vſq3. q2 hac ⁊ illa dieta vtẽtibus. In illa 2° adducit. rõnẽ approbãtẽ diuerſi/ tatẽ illoꝝ erroꝝ ſm magis ⁊ minus exiſtẽtiũ. ⁊ h facẽ vſq3. ecce aũt iuuatiuũ. In illa 2° o pte 3° recolligit ex ſupradi/ ctis vtilitatẽ vere ſnie. de forma regiminis. ps aũt illa in qua improbat ſniaꝫ illoꝝ de forma regiminis q̃ ꝯtinet aliqđ ve ritatis diuidiẽ in. 2. i q̃rũ ꝑ° q̃ durat vſq3. in qbus ipſi plu/ rimi ꝯtinenẽ. recitat eoꝝ opi. in illa pte 2° oñdit illã opi. eſſe erroneã. ſunt g̃ i ꝓſenti cap. ptes. 6. De q̃rũ ꝑ° ſic dicẽ ꝙ poſtq̃ nos. ſ. poſuimus ſniaꝫ mobilẽ ⁊ excellẽtẽ de for° regiminis. volumus amplius ponere ſniaꝫ imobilẽ ⁊ excellẽ tiſſimaꝫ de forma regiminis morbi acuti. de cuius regimine maxime h intẽdimus. ⁊ h de ꝑ°. De 2° dicit qđ fuerũt q/ dã medici q ab ipſa ꝑ° die morbi acuti. vel poſtea faciebãt egros recipe quãtũcũq3 cibi. qdã 2° o alij faciebãt eos reci pere quãtũcũq3 iuris. Tertij erãt q faciebãt egros recipe potũ in quo erat panis iſuſus. ⁊ ille. 3. forme regiminis erant deteriores ſibi ꝯrijs. verũtñ ſunt minus male q̃ illa forma regis in q̃ eger abſtinet a ꝑn° morbi. vſq3 ad. 3. vel. 4. diem vl' 5ᵘᵐ. ⁊ poſtea vtiẽ dieta ſupradcã. Adhuc aũt peior ẽ for° regiminis in q̃ eger abſtinet oibus dieb⁹. in fine 2° o aſſumit dietã ſupradcãm añ morbi digõnẽ. ⁊ h de 2°. De 3° dicit qđ rõ ꝑꝑ quã iſte for° regiminis poſteriores ſunt deteriores priorib⁹. ẽ q2 obſeruãtes eas citius moriunẽ niſi morbus eſſet oino ſalutis. cã 2° o ꝑꝑ quã citius moriunẽ eſt q2 error regiminis cõmiſſus i ꝑn° ẽ emẽdabilior quã error cõmiſſus in fine. error 2° o ꝓorũ errantium erat in ꝑn° ⁊ error 2° o ſcđo/ rũ erratiũ ẽ in fine. ⁊ h de 3°. De 4° dicẽ qđ ex ſupradictis oibus h iuua^m collige. ſ. ꝙ caueas ne ꝓhibeas egruꝫ a ꝑn° ab vſu aliquoꝝ iuriũ. aliqbus dieb⁹ refecturus poſtea eg^m eiſdẽ viribus ⁊ h de 4°. De 5° dicit qđ ſunt qdã medici qui reficiũt egros a ꝑn° cũ ptiſana nõ colata. tñ ignorãt il/ lã eẽ nociturã ſi darẽ eã poſt venaꝝ inanitionẽ ⁊ darẽt eaꝫ multis diebus ꝓcedẽtẽ. ſunt ẽt qdã alij q ſiſr cibãt iſirmos a ꝑn° morbi. cũ ſuco ptiſane. ignorãtes ipſuꝫ eẽ nociturũ ſi dareẽ euacuatione venaꝝ ꝓce^{re}. plurib⁹ dieb⁹ ſꝫ h ſoluꝫ intelligũt ⁊ attẽdũt. ſ. ꝙ ſi eger ẽ a ꝑn° morbi vſus ſuco pti/ ſane multũ lediẽ ſi muteẽ in ꝓceſſu ſubito ad vtẽdũ groſſo ptiſane. ⁊ h de 5°. De. 6. dicit qđ lꝫ iſti videanẽ in aliquo verũ dicere. tñ adhuc multũ errãt: q2 ſepius ad h iciuientes

peducunť cũ mutant egros ab inanitione venarũ ad reple/
tionẽ.cũ debeāt eos mutare mutatione ꝯ͂ria. ⁊ ħ dicit ꝺ 6ᵒ.
¶ Nec morbi ſniaꝫ mobilẽ.]te.al.tra.icipit ibi.⌈ ⁊ melior
ſignificatio.]cuiꝰ co.icipit ibi.⌈ in eis q de q̃.]in quo. G.ſic
ꝓcedit.ꝑ.n.ꝯtinuat iſtõ cap̄. ad ꝑcedētia vſqꝫ. ⌈ ꝯſideremꝰ
ergo]ibi ponit ſniaꝫ quã Hip.itẽdit in hac decisiõe huius
cap̄. ℭ De p̄ iã patuit in ꝯtinuatiõe lectiõis. ℭ De 2ᵒ dicit
ꝙ in hac decisiõe huius cap̄.tria Hip.intẽdit.q̃uꝫ pᵐ ẽ ꝙ
nõ opꝫ in ꝑmis diebꝰ egritudinis facere egros abſtinere ⁊
appropinquãte ſtatu.replere illos cibo.ſm ꝟo qđ itẽdit ẽ
ꝙ nocuᵐ qđ ꝯtigit ꝑꝑ errorẽ ſcm̄ qñ appropinq̃t ſtatꝰ ẽ ma
ius q̃ꝫ nocᵐ qđ ꝯtigit ꝑꝑ errorẽ cõmiſſuꝫ in ꝑnᵒ egritudĩs.
3ᵐ aũt qđ intẽdit eſt.q2 p ħ ꝟba ꝯ͂dicit illis q ingroſſant re
gimẽ iſirmoꝝ añq̃ꝫ egritudo digerať lr̃a te.ſic legať. ⌈ nec
morbi ſniaꝫ mobilem.] ħ per mobilẽ ſniam itelligit rõneꝫ
mediatã q̃.ẽ.ſumpta fuit a ſilitudine cadẽte inter ſanos et
egros. ⌈ in quo p̄mus ſmo nr̃ ꝯtineť].i. in hac ſnia mo/
bili.de dieta morbi acuti.multiplicamus ſermonẽ nr̃m in/
ducẽdo varia exᵃ de accn̄tibꝰ ſanorũ ⁊ arguẽdo ſup egros
per ſilr̃.⌈ ſꝫ qđ ꝑcellẽtiſſimũ dõm ẽ].i.ponẽda eſt rõ imeˡᵒ.
ad ꝓbãdũ nr̃aꝫ ſniaꝫ ⁊ reprobãdũ ſniaꝫ aduerſarij. ⁊ dici/
tur iſta rõ excellẽtiſſima.q2 ſine medio extraneo arguit qđ
intẽdit Hip.⌈ eadẽ die q̃ initiũ hꝫ vel poſtea.]ħ p ħ qđ dicẽ
eadẽ die.intelligit mane illius diei i quo icipit morbꝰ. p ħ
ꝟo qđ dicit.⌈ vel poſtea.]itelligit ſero illius diei. nã aliqñ
infirmus icipiũt vti hac dieta ſtatiꝫ cũ icipit morbi.⁊ aliqñ
differũt aliquo ſpatio. ⌈ q̃ qdẽ oia ſunt peiora quã ſi ꝯ͂rijs
dietarenť.]in his qdẽ ꝟbis ponit Hip. cõparationẽ inter
tres formas dietãdi q̃s ꝑmiſit ⁊ formas illis ꝯ͂rias. ℭ Cir/
ca qđ q̃riť q̃ ſunt iſte ꝯ͂rie forᶜ dietãdi ⁊ q̃liter eis ꝯ͂riantur.
ℭ Ad qđ dic ꝙ ille.3. male forᶜ regimis ꝑdicte hñt vnum
generalẽ errorẽ.q2 nulla eaꝝ fac͂ dr̃iaꝫ inter patiẽtes acutã
egritudinẽ nec in ſpe cibi nec in tp̄e cibãdi.nã pᵃ reficiebat
infirmos q̃licũqꝫ cibo.a ꝑnᵒ vſqꝫ ad finẽ. Scđa ꝟo oẽs q̃li/
cũqꝫ iure vſqꝫ ad finẽ.3ᵃ forma regimis illaꝝ ſupradictarũ
cõtinet ſpãlẽ errorẽ.ſ.in ſpe nutrimẽti. nã potus vini infuſi
cũ pane.ſm ſui ſpẽꝫ ẽ nociuus in acutis paſ.forᶜ regiminis
ꝯ͂rie ſupradictis ſunt ille q̃ diſtinguũt in regimie diuerſorũ
egroꝝ.nã qbuſdã dãt cibũ determinatũ.puta ptiᵒˢ ⁊ in de/
terminato tp̄e.vt in ꝑnᵒ.⁊ in ſtatu ſubtrahũt.⁊ qbuſdã ius
determinatũ.vt ptiᵒˢ coˡᵒˢ.⁊ in determinato tp̄e.vt in ꝑnᵒ.
⁊ in ſtatu ſubtrahũt.⁊ nulla eaꝝ reficit infirmos potu quo
panis fuerit iſuſus.cũ a ſui ſpe noceat patiᵇꝰ morbũ acutũ
ſꝫ reficit eos potu cõueniẽti morbis acutis.ſ.oximelle. vel
mellicrato. vel iulep.⁊ his ſilibus.⌈ ſꝫ tñ ⁊ nociuũ ẽ minus
hoc tp̄e.].ſ. in ꝑnᵒ morbi.nã minus malũ ẽ cibare egros a
ꝑnᵒ vſqꝫ ad finẽ ſilr̃ q̃ꝫ facere egros abſtineri.a ꝑnᵒ. ⁊ ciba
re eos in ſtatu.⌈ peius ꝟo his oibus diebꝰ ⁊c̃.]ℭ Sed ꝯ͂
nã ħ Hip.p ꝟba ħ colligit ꝯ͂dictionẽ.nã ꝑus dicit qđ iſti fa
ciebãt egros vti diebus oibus eũone venarũ.ꝯt̃er ꝟo dicẽ
ꝙ exibebãt cibũ añ morbi digõnẽ.q͂re nõ faciebãt eos ab/
ſtinere.oibus diebꝰ morbi. cũ añ digõnẽ morbi reficerent
eos. ℭ Ad qđ dic ꝙ nõ itelligit Hip. cũ dicit ꝙ illi medici
faciebãt eos vti eũone venarũ oibus diebꝰ. oẽs dies vſqꝫ
ad finẽ morbi.ſꝫ itelligit ꝙ ipſi nõ diſtinguebãt tp̄s vtendi
euacuatione venaꝝ ꝑ certũ numerũ dieꝝ.ſ.triũ vel.4.vl.5.
ſicut faciebãt ꝑores.ſꝫ faciebãt eos abſtineri indetermiate
oibus diebꝰ.vſqꝫ ꝙ videbãt iſirmos ꝺficere. ⌈ q2 hac tuta
dieta vtẽtibus.]ħ ſcđo põt retorq̃ri ad vtrãqꝫ dietã errãtẽ
in ꝑnᵒ.ſ.ad illã q̃ determinabat dies abſtiᶜ. ⁊ ad illã q̃ non
determinabat.⁊ põt retorq̃ri ſolũ ad dietã q̃ nõ determina
bat abſtiᵒˢ ꝑ certos dies. ꝑorẽ ꝟo relationẽ credo veriorẽ
q2 magis cõcordat cũ ſequenti lr̃a.q̃ dicit.⌈ neqꝫ erroris in
principio morbi.⁊c̃.]⌈ Celerius more p̄mum intendiť.]
ħ no.ꝙ ħ aduerbiũ.⌊ plurimũ.]oꝫ cõponi cũ ħ.aduerbio.
⌈ celerius.]vt dicať celerius p̄mũ.⌊.multũ celerius.⌊ niſi
qñ morbus in ꝑfecta fuerit ſalute.]ħ no. ꝙ ħ dictio exce/

ptiua.⌈ niſi.]nõ excipit a velocitate mortis.ſꝫ a morte.naꝫ
ſꝫ erratũ fuerit in dieta errore magno q fit in ꝑnᵒ.tñ quãdo
morbꝰ fuerit in ꝑfecta ſalute.euadet iſirmus a morte. ⁊ dr̃
morbus tũc eẽ in ꝑfecta ſalute qñ tãta ẽ virtutis potentia.
ſup morbũ ꝙ ipſa ſupat morbũ ⁊ nocuᵐ factum ex errore.
ℭ Aut dic ꝙ tũc dr̃ morbus eſſe in ꝑfecta ſalute qñ criſis
fuerit ꝑuẽtura.].tẽpus abſtiᶜ.⌈ neqꝫ.n.erroris in ꝑnᵒ mor/
bi ſaci emẽdatio.]ꝑores qdem errantes errabant in ꝑnᵒ.
morbi reficiẽdo infirmos ſupflue ⁊ male. quorũ correctio
fiebat ꝑ ſubtractionẽ q̃ facilis eſt ꝑꝑ virtutis fortitudineꝫ.
ſꝫ ſcđi errabãt in ſtatu.vel ꝓpe ſtatũ agrauando virtutem
cũ cibo ⁊ nõ ꝯfortãdo ⁊ multiplicãdo mãm morbi. ¶ Sed
circa iſtuꝫ cañ.ob.q2 vr̃ error in ꝑnᵒ eẽ deterior errore q fit
in ꝓceſſu.vt habeť a phõ.in lib.de celo ⁊ mũdo.⁊ a Ga.11.
terapeu.cap̄.13ᵒ.§.⌈ ⁊ ſm hoc.]ℭ D. ponamus ꝙ in ꝑnᵒ
morbi fiat error in dieta rõne diminutionis. ⁊ fiat error in
ſtatu rõne diminutionis.tũc vr̃ ꝙ error factus in ꝑnᵒ ſit de/
terior quã error factus i ſtatu. vt colligiť.ẽ.cap̄.ꝑcedẽ.§.
⌊ necnõ ẽt in minutiõe tua.]ℭ Ad hec oia dõm ẽ ꝙ duplex
eſt ꝑnᵐ.ſ.ꝑᵐ radicale ⁊ ꝑnᵐ tp̄ale. ⁊ appello ꝑnᵐ radicale
illud ꝑnᵐ ſup quo fundanť ⁊ fabricanť oia ꝯ͂tia ꝑnᵐ ſiue
ſit ꝑ viã doctrine ⁊ notificationis.q̃lia ſunt ꝑnᵃ ſciarũ ex q/
bus demſtanť ⁊ notificanť oia q̃ ſequenť in ſcijs. ſiue ſit ꝑ
viã generationis. q̃lia ſunt ꝑnᵃ rerũ q̃ ꝑ generationẽ ꝓdu/
cunť.vt fundamentũ in domo ⁊ ſpma ⁊ ſanguis mẽſtruus
in hoie.⁊ de tali ꝑnᵒ. verũ ẽ dicere ꝙ error in ipſo factus ẽ
deterior errore q fit in ꝓceſſu.ꝑnᵐ ꝟo tp̄ale.dico ꝑᵃˢ partẽ
tẽporis ꝑ qđ mẽſurať aliqs totus motus.ſicut dr̃ qđ auro/
ra ẽ ꝑᵐ diei.mẽſuratur.n. motus diurnus.12.horis quarũ
prima ẽ aurora ⁊ tale tp̄s dᶠ põt cõſiderari. vno mõ cõpa/
ratũ ad motũ mẽſuratũ vniformẽ. ⁊ hoc mõ error factus i
ꝑnᵒ eq̃lis eſt errori facto in medio ⁊ in fine ſic dicimus. de
aliquo aratore qui aliquã peciã terre vniformem debeat
arare in tribus horis.tũc ꝑᵃ hora ẽ ꝑᵐ opationis eius ⁊ 3ᵃ
eſt finis ⁊ eq̃lis ẽ error ſiue male aret in ꝑᵃ ſiue in 2ᵃ. ſiue in
3ᵃ. Alio mõ põt cõparari tp̄s ad motũ diuerſi formẽ. ⁊ tũc
diuerſificať error. ſm magis ⁊ minus rõne ꝑncipij ⁊ rõne
finis.ſm diuerſitatẽ eoꝝ q̃ in illo motu fuit.ver.gra.ꝯſide/
remus ħ in tp̄e mẽſurãte morbũ ⁊ actiones virtutis ⁊ mor
bi ⁊ artis que fiũt in eo.tunc quidẽ error aliquãdo eſt ma/
ior in ꝑnᵒ.aliqñ maior in proceſſu. maior quidẽ eſt quãdo
magis nocet virtuti.⁊ magis impedit curationeꝫ morbi.⁊
tunc eſt minor quãdo minus impedit virtutẽ ⁊ minus im/
pedit curationẽ morbi.ver.gra. error additionis in cibo i
proceſſu ſiue in fine magis ledit virtuteꝫ ⁊ magis impedit
curationem morbi.in ꝑnᵒ autem minus.⁊ ideo talis error
minor eſt in ꝑnᵒ q̃ꝫ in fine.ſicut Hip.dicit.error autẽ dimi/
nutionis in ꝑnᵒ magis ledit virtutẽ ⁊ magis impedit cura/
tionẽ morbi.in proceſſu auteꝫ econuerſo.⁊ ideo talis error
maior eſt in ꝑnᵒ q̃ꝫ in fine. ⁊ ex his apparet ſolutio ad arˡᵒ
ſupradicta.⁊ ħ ẽt no.ꝙ generalis cã ꝓpter quã error factꝰ
in proceſſu eſt maior q̃ꝫ error factus in ꝑnᵒ eſt.q2 per erro/
rem factũ in proceſſu nõ remanet tm̃ de tẽpore ꝙ poſſit in
eo fieri emẽdatio.ſed poſt errorẽ factuꝫ in ꝑnᵒ remanet tm̃
de tempore ꝙ poteſt in eo fieri emendatio. ⁊ huic ꝯcordat
prouerbiũ vulgare qđ dicit.qui de ſero perdit boues. recu
perat eos tarde.coᵐ autẽ huius. §.planum eſt ¶ Ecce aũt
iuuamentũ.]alia tran.incipit ibi.⌊ videtur mihi ꝙ ex ma/
iori iuuamẽto.]cuius co.incipit ibi.⌊ ſermo Hip.]i quo
Gal.ponit ſolũmodo ſentẽtiã eius. Dicens ꝙ Hip. in hoc
loco dat nobis cañ.quẽ multot.dedit.ſ. de regimine illius
egrotantis qui non poteſt ſtare a principio morbi vſqꝫ ad
ſtatum ſine cibo.poteſt tamen ſtare vſqꝫ ad ſtatũ ſi cibetur
a ꝑncipio aqua ordei ſola.⁊ in regimine talis patiẽtis duo
docet nos Hip.quorũ vnum eſt eligendum.⁊ aliud fugien/
dum. eligendũ quidẽ eſt vt iſte infirmus talis ſit diſpõnis
ꝙ veniendo ad ſtatum poſſimus ſubtiliare regimen eius.

pota ſi a principio morbi reficiendus erat per ſolam aquã ordei.cũ erimus ꝓpe ſtatuz vel in ſtatu reficiemus eũ ſolo potu.ſ.idromelle.vel oximelle.h̃ enim eſt regula gñalis ꝙ ſemꝑ ꝓpe ſtatũ vel in ſtatu ſubtiliãda eſt dieta reſpectu die te q̃ data eſt a pn°. illud ̃do a quo ẽ cauẽdũ eſt ne ſic regas iſtũ infirmũ a pn° ꝙ i ſtatu vel ꝓpe ſtatũ oporteat te igroſſare dietã.⁊ h̃ erit qñ tu a pn° morbi dediſti ei ſolũ potum ⁊ qñ appropinquerit ſtatui nõ poterit ſtare virtus eius cũ ſolo potu. ⁊ tunc tu cogeris ingroſſare regimen dãdo ſibi aquã ordei.poſſet ẽt talis igroſſatio regimis ꝯtingere alio mõ.ſ.qz infirmus ad h̃ vt poſſet ꝑuenire ad ſtatũ. idigebat pti°.cũ toto.tu ̃do dediſti ſibi a pn° ſolũ aquã ordei.cũ ̃do infirmus fuit ꝓpe ſtatũ vel in ſtatu. virtus eius deficiebat cum aqua ordei ſola. ⁊ tunc tu cogeris ingroſſare regimẽ dãdo ſibi pti°ᵃ cũ ſba ordei. h̃ igit vꝫ mihi ſnia Gal. ſuper illo.§.quãuis ꝑ ̃ba truncata ⁊ ꝑegrina eã ponat. Textus ſic legat.[ab aliqbus viriũqꝫ ẽt diuerſa cõuenit eſſe. Iſta quidẽ iura diuerſa ſunt aqua ordei.aqua cãdarũſi.brodiũ cicerũ ⁊ his ſilia.[paulopoſt].i. in augmento vel in ſtatu. co.aũt planũ eſt. ¶ Sunt q ptiᵃˢ groſſam in pn° morbi dãtes. Ite.al.tran.incip.ibi.[inuenimus q vtunt.]cuius co. ibi.[Hip.dicit ꝙ meˡᵒ.]in quo duo not. Gal.quorũ pᵐ ẽ de generali ſnia Hip.in hoc.§. 2ᵐ ̃do eſt de excuſatiõe maloris expõnis. ¶ De primo dicit ſic ꝙ qdã antiqui medici nõ habebãt plenã ſciam in adminiſtrãdo ptiᵃˢ cum toto ⁊ aquã eius.ſciebãt tñ hoc ſolũ ꝙ dare ptiᵃᵐ ordei anteq̃ꝫ egritudo maturet nocet valde infirmo. Qz autẽ dicit de 2° planũ eſt.te.ſic legat.[Sũt qui ptiᵃˢ groſſaz in pn° morbi dãtes ignorãt nociturã ⁊c.]quaſi dicat Hip. quãuis iſti da rẽt ptiᵃˢ i pn° ignorabãt tñ dietã ꝯriã eẽ malã.ſ.facere egᵐ abſtineri a pn° ⁊ reficere eum poſt ptiᵃˢ ordei. quaſi dicat Hip. ꝙ non hꝫ plenã ſciam de regimine infirmorũ ille qui pro indifferẽti hꝫ regimen iuuaᵐ ⁊ nocitiuũ. [Sunt ⁊ qui ſuccũ dãt ſimili modo].i.ſunt alii medici qui dantes in pn cipio morbi aquã ptiᵉ.ignorãt eaꝫ eſſe nociturã ſi det poſt precedentẽ inanitionẽ pluriũ dierũ.⁊ hoc dicit lra ſequẽs. [ſi dandi pᵐ nõ fuerit ſm vtilitatẽ ei qui ſuccũ ſumere cõſueuerit].i.ſi aliquis infirmus a principio morbi vtebatur aqua ordei tñ.in proceſſu ̃do morbi reficit ptiſana groſſa multũ inde ledit.co.aũt planũ eſt. ¶ In quibus ipſi plimũ errore cont̃nẽtur. Ite.al.tran.incipit ibi.[⁊ ipſi quidẽ ſm plurimũ.]cuius co.ibi.[ſermo Hip.]in quo ponit Gal. ſolũmodo ſniaꝫ Hip. Dicẽs ꝙ qñ Hip.dic ꝙ iſti mutabãt egros ab euacuatione veterum ad dandum cibuꝫ.ipſe intellexit per illã mutationẽ.mutationẽ ſcdam.ſ. erroneam. qñ in eo tẽpore ꝙ debebant regimen ſubtiliare ingroſſabant ipſum. Lra te.ſic legat.[In quibus ipſi plurimuz.] errore continentur.i. quãuis iſti darẽt aliquando in principio morbi ptiſanã cum toto.⁊ aliquando aquã eius.⁊ in hoc recte faciebant.tamẽ multotiẽs errabant ignorãdo ꝙ talis dieta eſſet nociua ſi daretur poſt precedentem inanitionem.nam qui ignorat dietam nocitiuam eſſe nocitiuam vtitur pro indifferenti dieta nocitiua ⁊ iuuatiua. ⁊ propter hoc multotiens errant. ⁊ ad hoc facit qð dicit phs primo poſteriorum ꝙ nihil oportet demonſtratiuum eſſe notius principijs contrarijs diſcipline.qð autem remanet de textu ⁊ co.planum eſt.

¶ Textus. XLIIII.

¶ Multotiens autem ⁊ a capacitate:⁊ a partibus circũ pectus crudi de genere choleruz attrahuntur humores: vnde ⁊ illis vigilie accidunt que profecto digeſtioni morbi repugnãt ⁊ anguſtia ſuperabundat:⁊ murmurant:⁊ mẽ te perturbantur: oculi quaſi ſubito ſplendore obtunduntur:auricule vocũ tinnitibus implẽ tur:articuli frigent: vrina indigeſta et ſputum ſubtile:⁊ ſalſuꝫ ⁊ paruũ: ſatiſqꝫ colore tinctum circa collũ ſudor:inquietantur flatus ⁊ tractus inde ſic permutant:ſortius atqꝫ crebrius ducitur:timpora planãtur:ſi cui defectio ſpiritus accidenit:hoc peius eſt a pectore cooperimenta repellunt:manus tremunt:pluribus autem inferiora labia palpitant.

¶ Et multotiens quidem attrahunt a capite ⁊ a partibus pectoris humores crudos de genere cholere ⁊ accidunt eis vigilie prohibentes egritudinẽ a digeſtione:⁊ eorũ anguſtia fit vehemens: ⁊ murmurant ⁊ permiſcentur rationes eorũ:⁊ accidit coram oculis eorũ ſimile coruſcationi:⁊ implentur auditus eoruꝫ vocibus:⁊ infrigidantur ipſorum extrema:⁊ vrine eorũ ſunt indigeſte: ⁊ ſputum eorum eſt ſubtile:ſalſum:paruũ: tinctum colore puro: accidit eis ſudor in eis que ſunt circa colluꝫ: ⁊ accidit eis inquietudo: ⁊ mutatur anhelitus eoruꝫ in attractione eius ad ſurſuꝫ ⁊ fit frequens:⁊ magnificatur ⁊ plana fiunt timpora eorũ:⁊ quodcunqꝫ iſtorum accidere facit paruitatem ſpiritus eſt deterius ⁊ expellunt a pectoribus ſuis pannos ſuos:⁊ tremunt corpora eoruꝫ:⁊ multotiens ſalit labium inferius.

¶ Comentum Galeni.

¶ Dicit Hippo.ꝙ omnia iſta accidẽtia eueniunt eis qui regunt infirmos ex medicis regimine malo. ſcilicet qui ex eis exiccant corpus eorum in diebus primis: deinde permutantur poſt illud ad dandum cibos ſubito in die tertio:aut quarto:aut quinto:aut ſexto: anteq̃ꝫ cõſequatur egritudo eius ſtatum ſuum. Innuit ergo ad hoc ꝙ ſi egritudo conſequatur ſtatum ſuum in vno horum dierum permutatio eorum in regimine cucurrit ſm rectitudinem.qð eſt: quia ſermo eius:⁊ oportet vt mutetur regimen ſanorũ in hora egritudinum eorum videtur mihi ꝙ eſſe eius iam declaratum eſt:⁊ certificatuꝫ in eis que ſunt premiſſa ex ſermone. Qm̃ cum ſint diſpoſitiones corporis quattuor.ſcilicet ſanitas eius:⁊ diſpoſitio eius ab inceptione hore egritudinis eius vſqꝫ ad horam ſtatus eius:⁊ tertia poſt iſtas duas eſt diſpoſitio eius a principio illius vſquequo cõſumatur cõſumptione integra:deinde diſpoſitio. quarta poſt iſtas eſt diſpoſitio eius in qua regitur regimine cõualeſcentis vſqꝫ quo ſanatur ſanitate firma:oportet in vnaquaqꝫ haruꝫ ſpecierum:vt non permutetur a regimine ſm ꝙ eſt permutatione magna donec permutetur ex illa diſpoſitiõe ſm quã eſt ad diſpoſitionem aliam. Cum ergo poſſibile eſt vt conſeruet infirmum a principio egritudinis ſue cum prohibitione vehementi a cibo vſqꝫ ad ſtatum egritudinis cũ huiuſmodi regimine non ineſt alicui vt redarguat ipſum ſuꝑ illud. Et cui non eſt poſſibile conſeruare infirmum cũ hac diſpoſitione: qñ non ſecuratur quin cadat virtus eius in diſpoſitione illius:tunc manifeſtum eſt ꝙ peccauit in hoc quia prohibuit infirmum a cibo prohibitione vehementi cum illud exiccet corpus eius pluſq̃ꝫ oportet. qð eſt:quia ſi rogitur ei dare cibum in illa hora in qua oportet: vt ſubtilier in regimine eius:qñ ſtatus egritudinis iam appropinquat:tunc manifeſtum eſt ꝙ corpus eius exiccatur exicca

tione egrediente ab equalitate. ¶ Propter hoc ergo dicit Hippo. q ſequuntur illum cuius diſpoſitio eſt hec diſpoſitio ex regimine accidentia mala multa: deinde narrat omnia illa accidentia. ſcilicet vnum in veſtigio alterius: ⁊ poſuit primuʒ qđ dicit ex eis humores crudos qui ſunt de genere cholere: ⁊ non nominat eos hoc nomine. ſcilicet crudos: niſi qñ alteratio ſuperfluitatum apud eum nominatur digeſtio: quãuis non ſit poſſibile quando alterantur vt nutriãt corpus ſicut due cholere: ⁊ virtus. Ueruntamẽ quãuis ſit illud ita: tamen cum natura ſit vincens huiuſmodi ſuperfluitates currit conſuetudo apud eum vt nominet illud qđ ſuperat natura ex his digeſtum: ⁊ qđ non ſuperat natura indigeſtum: ⁊ propter illud dixit etiam in ſanie: qꝛ accidit ex apoſtematibus quando maturantur vel digeruntur: quãuis tu non inuenias aliqđ ex mẽbris corporis nutriri ex ſanie ſicut nutritur ex humoribus qui nominantur crudi: ⁊ ex flegmate quando completur digeſtio eius: ſm complementum vt ſit poſſibile in eo vt nutriat corpus animalis: ſm hoc ergo inuenimus digeſtionem in humoribus qui ſunt de genere cholere ſicut inuenimus illud ſanguini qui eſt in apoſtematibus quãdo fit ſanies. Et intellige nomen digeſtionis in hoc loco ſm intentionẽ primam generalem: ⁊ intentio quidem prima generalis in ea eſt: quãdo natura eſt vincens humiditates potẽs conuertere eas ſm virtutem ſuam. qđ autem putreſcit ex humiditatibus in corporibus non ſpirantibus: qñ caliditas innata nõ eſt ei auxiliatrix in alteratione earum: tunc propter illud eſt egrediẽs a genere eius qđ digeritur. Et accidit etiã ſimile huic multotiens in ſuperfluitatibus aquoſis que euacuantur cum vrina. Et propter illud dicitur in vrina: q ex ea eſt digeſta: ⁊ ex ea indigeſta: quãuis nõ ſit poſſibile corpus nutriri ex vrina digeſta: ⁊ nos quidem vtimur hac intentione ex intentionibus digeſtionis quando dicimus in corrizis: aut reumatiſmo: aut virus qđ egreditur de vlceribus ⁊ materijs que currunt in opthalmia q ſunt digeſti aut indigeſti. Secũdum hunc ergo modum dicitur in cholera: qꝛ eſt cruda aut digeſta q eſt qꝛ cholera que eſt vehementis rubedinis calida fetidi odoris eſt indigeſta: digeſta autem eſt cholera vehementis citrinitatis: cui nõ eſt mordificatio pauci fetoris. Dicit ergo Hip. qꝛ oportet neceſſario in eo qui regitur regimine malo: vt effundatur: ⁊ reſudet ad ſtomachũ eius cholera indigeſta deſcendens ad ipſum ex capite ⁊ pectore in vnaquaqꝫ duarum horarum. ſ. hora in qua prohibetur infirmus a cibo aut patitur famẽ plus qꝫ oportet: preter q ſedetur ſtomachus eius cum quibuſdã rebus iuuatiuis: ⁊ in illa hora in qua permutatur ex prohibitione a cibo vehementi ad ſumendũ cibos fortes prope ſtatum egritudinum. ¶ Deinde Hip. poſt illud ſpecificat accidentia alia q̃ accidunt ex regimine malo: quorum primum eſt vigilie. Et manifeſtũ quidem eſt q vigilie ſequuntur prohibitionem vehementẽ a cibis ⁊ ſuſceptionem eorum in non ſua hora: ⁊ iſta duo ſimul ſunt illaudabilia ex regimine medicorum: ⁊ manifeſtũ quidem eſt q ex vigilijs accidit ne digeratur egritudo: cum ſomnũ ſequatur digeſtio. ¶ Deinde dixit q vehemens fit horum anguſtiatio manifeſtum quidem eſt q illud accidit eis a duabus rebus ſimul. ſ. a prohibitiõe vehementi a cibo ſpatio longo: ⁊ ab acceptione cibi fortis ſubito propter quẽ grauatur ſtomachus: ⁊ quando grauatur ſtomachus malignus fit ſpiritus infirmi: ⁊ accidit ei tribulatio. ¶ Deinde dixit: ⁊ murmurant: ⁊ ſignificat per ſermonem ſuum iſtũ aut ſimile illi qđ ſignificat ſermo qui eſt ante ipſum. qđ eſt: qꝛ ſicut alicui hominum accidit tribulatio quando vincit ſuper ipſum melancholia: ſimiliter quidam eorum fit velocis ire multotiens quando aggregatur in ſtomacho eius cholera: aut propter amaritudinem que accidit eis in officijs ſuis ex huiuſmodi cholera: aut permixtionem rationis: nam de aptitudine eius eſt vt accidat ei qui eſt velocis ire: ⁊ ei in cuius ſtomacho aggregatur cholera: ⁊ in cerebro eius. ¶ Deinde dixit: ⁊ accidit ei coram oculis ſuis ſimile coruſcationi: ⁊ cauſa in illo eſt eleuatio vaporũ qui eleuãtur ex ſtomacho: ⁊ multitudo ſanguinis qui aſcendit caput: ⁊ primũ horũ duorũ accidit multotiẽs propterea q infirmus ſumit cibũ non in ſua hora: ⁊ ſcõm quidem fit propter fluxum ſanguinis nariũ a quo fit ꝓpter permixtionẽ rationis que accidit in paroxiſmo. Et ſimiliter impletio auditus ex vocibus: aut ꝓpter vaporẽ qui eleuatur ex ſtomacho aut ꝓpter ventoſitatẽ inflatiuam que generatur in capite. ¶ De extremitatibus aũt corporis: ⁊ ſunt manꝰ ⁊ pedes: ſcias: qꝛ infrigidãtur facile quãdo accidit ori ſtomachi leſio aliqua ꝓpter famẽ longã: qñ accidit in eo mordicatio ex materijs que ſunt in genere cholere: aut ꝓp mutationẽ que accidit in eo ex multitudine ciborũ qui ſumuntur in nõ ſua hora. Iſta duo accidunt a regimine cuius premiſimus rememorationẽ ⁊ diximus q medici precedũt ⁊ exiccant corpus infirmi in diebus primis: deinde permutant eũ poſt illud ſubito ad vſum ciborũ factorũ ex granis in hora qua eſt cõueniens vt ſubtilietur regimẽ eius. ¶ Et ſimiliter etiã inuenimus vrinã nõ digeri qñ regitur infirmus hoc regimine: qñ ſuper ſanguinẽ in hora qua exiccatur corpus infirmi qñ nõ datur ei in potu aqua ordei aut hydromel aut ſecaniabin vincit cholera: cũ non cõmiſcetur ei res alia neqꝫ mundatur: ſed in hora in qua permutatur infirmus ſubito ad edendũ cibũ. Tunc etiã qñ ſtomachus grauatur ⁊ laborat etiã virtus animalis: inde eſt q ſyncopis accidẽs propter os ſtomachi ſignificat ſignificatiõe manifeſta cõicatione virtutis animalis oris ſtomachi in leſionibus. qđ eſt: qꝛ huic mẽbro aduenit leſio ꝓprie ante reliqua mẽbra ex fame: ⁊ ex acceptiõe cibi in nõ ſua hora. ¶ Propter has ergo res etiã fit ſputũ eorũ ſubtile: ſalſum: paucũ: ⁊ tinctum coloribꝰ paruis: ⁊ accidit ſudor eius circa pectus tñ: ⁊ aduenit eis inquietudo ⁊ malitia anhelitus. qđ eſt: qꝛ egritudo manet indigeſta propter vnũquodqꝫ horũ duorꝫ ſuperfluentiũ. ſ. famẽ longam ⁊ acceptionẽ cibi in non ſua hora: ⁊ ſequitur digeſtionis priuationẽ ſputũ qđ narrauimus: ⁊ ſimiliter etiã ſudor qui accidit circa pectus ꝓpter caſum virtutis ex fame: ⁊ ꝓpter illud qđ grauat eam ex acceptatione cibi in nõ ſua hora: ⁊ ſimiliter inquietudo: ipſum enim eſt accidens qđ cõicat iſtis duobus ſimul. ſ. fami longe in qua impletur ſtomachus victꝰ: ⁊ acceptiõi cibi in nõ ſua hora qñ grauat ipſum: malitia ãt anhelitꝰ in q̃ mutatur anhelitꝰ accidit ꝓprie apud acceptionẽ cibi i nõ ſua hora: nõ apđ famẽ. qđ eſt: qꝛ anhelitus mutatio ⁊ ſtatio eius in hora exitus anhelitus eſt ſignificatio ſuper attractionẽ ⁊ ſpaſmũ: qñ attractio eius ad ſurſum fit apud exitum anhelitus: anhelitum aũt contrariũ huic narrat Hippo. in tractatu ſcđo. ⁊. vj. libri ſui qui dicitur epidimia in egritudinibus alguefedat. i. peſſimis: vbi dixit: ⁊ redditio duplicata ad interiora ẽ ſicut ille qui attrahit attractionẽ poſt attractionẽ: ⁊ declaratur tibi q hec ſpecies ex ſpeciebus malitie anhelitus accidit propter acceptionẽ ciborũ in nõ ſua hora nõ propter famẽ ex ſermone Hip. ⁊ fit frequẽs ⁊ magnificatur anhelitus in eo qui regitur regimine malo. qđ eſt: qꝛ anhelitus frequens ⁊ magnus accidit a coarctatione diaphragmatis ex cibis retentis in ſtomacho qñ nõ ſuperat eos ſtomachus ⁊ digerit eos bene: quare generatur ab eis ventoſitas. qđ eſt: qꝛ oportet neceſſario. tũc vt minoretur introitus aeris in anhelitum propter coarctationẽ diaphragmatis: quãuis dilatatio pectoris ſit equalis dilatationi eius que fuit in eo qui fuit ante: per quantitatem ergo diminutionis eius qđ attrahitur per aerem ad illum ſm q fuit ante eſt diminutio iuuamenti anhelitus: ⁊ propter hanc ergo diminutionem oportet neceſſario: aut vt ponat animal dilatationẽ pectoris ſui magnã: aut vt fiat frequens dilatatio: aut vt faciat duas res ſimul: ⁊ ego quidem iam locutus ſum in omnibus

ſpeciebus malitie anbelitus ſermonē multū in libro meo de malitia anbelitus: et annūtiaui in eo cās facientes illas ſpēs: et reliquas ſpēs malitie anbelitus cū demōſtratione ſup illud et ſumus cōtēti illic eo qḋ diximus. ℭ Uerūtamē Hip. dixit poſt illud qḋ timpora plana ſiūt in eo qui regit huiuſmodi regimine. Inuenimus aūt hūc ſermonē ſcriptū ſm duos modos. qḋ eſt: qꝛ inuenit rememoratio timporū in qbuſdā deſcriptionibus ſingulariter: ſicut ſi diceret. Et applanant timpora eius: et illud qḋ itelligit ex hoc ſermone eſt: ꝙ timpora eorū attrahunt ad latus aut ſurſuꝫ: et fortaſſe accidit illud apud tenſionē timporū duorum tenſione ſpaſmi: et tenſione vnius eorū: et fortaſſe accidit apud mollificationē vnius eorū. ℭ Deinde dixit Hip. et qḋ facit euenire ex iſtis accidētibus puitatem ſpūs eius eſt deterius. ſ. accidētiū que narrauit: et ꝓpter illud etiā repellūt pānos a ſe qñ inflāmat corpus et accidit eis anguſtia: et qñqꝫ accidit in manibus et pedibus eorū tremor: qñ magnificatur nocumentū. Saltus autem inferioris labij eius ſignificat mordicationem vehementē in ore ſtomachi: et ꝓpter illud ſit hoc accidens pronoſticans vomitum humorū acutorū.

Textus. XLV.

ℭ Que quideꝫ accidentia ſi in principio morbi appareant: nimiam mentis alienationeꝫ ſignificant et egrorum plurimi inde moriuntur.

ℭ Et quādo apparēt iſta accidentia in ꝑncipio egritudinū ſignificāt permixtionē rationis vehementem: et moriuntur infirmi ſm plurimū.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Dicit Hip. ꝙ iſta accñtia q̄ narrauit qñ accidūt in principio egritudinis: ſignificāt ꝑmixtioneꝫ rōnis vehementem et opꝫ vt intelligas ex ſermone eius principiū egritudinis in hoc loco totū tp̄s in quo nondū apparet aliqḋ ex ſignis digeſtionis. qḋ ē: qꝛ ego inde dixi in lib. meo de criſi: ꝙ nomen principij ordinat intentiones multas et ꝙ intelligitur ex huiꝰ noīe principij eſt vna diuiſionū aſſumptaruꝫ ex diuiſionibus earum ex partibus egritudinis vlibus: qñ dicimus ꝙ egritudo eſt cōpoſita ex principio augmēto et ſtatu et declinatione. Quādo ergo appent iſta accidētia: q̄ narrauimus añ ꝓpe ſtatum egritudinis: ſignificāt criſim que fiet in proximo: et manifeſtū qdē eſt ꝙ illud fit in egritudinibus ex quibus euadūt infirmi: et qñ apparent in principio egritudinis nō eſt poſſibile vt indicēt criſim. qḋ eſt: qꝛ non eſt poſſibile in aliqua egritudinū vt veniat in ea criſis in principio cū ipſa ſit: verum ipſa non ſignificant tunc niſi mentis ꝑturbationē. Ego qdē iā locutus fui de iſtis accidētibus ſermonē prolixū in lib. meo de criſi. Qui vult ergo intelligere illud: legat illum. qḋ eſt: qꝛ ſermo meus in eo ꝓlongatur a narratione in hac hora: verū ego contentus fui ſicut feci in reliquis rebus preteritis vt faciam in iſtis etiā et indicaui ſummā eoꝝ tm̄. ℭ Dico ergo ꝙ quādo curā hꝫ natura vt faciat criſim: accidit in corpore inquietudo que apparet propter iſta accidentia cuꝫ ſignificationibus manifeſtis ex ſignificationibus digeſtionis: quādo accidit aūt inquietudo propter hanc cauſaꝫ preter ꝙ natura curā habeat expellendi illas res nociuas: eſt illud ſignificatio timoris magni. Et ego quidem de accidentibus a quibus accidit criſis iam locutus fui in expoſitionibus in libris alijs: et narraui naturam eorum et in quo diſſentiunt accidentia que nominantur apparentia poſt: et ingrediūtur in numeris accidentium etiam ſigna digeſtionis. qḋ eſt: quis ego expoſui librum pronoſticorum: et librum humorum: et librum aphoriſmorum expoſui ante expoſitionem meam huius libri: et ſermo quidem in re aliqua iteratus multotiens eſt ex operatione eius qui diligit ꝓlōgationē ſermonis.

ℭ Textus. XLVI.

ℭ Qui ꝟo euadunt aut nato apoſtemate: aut ſanguine per nares fluente: aut groſſo empimatis ſputo liberantur: alioquin non.

ℭ Qui autem ex his euadit eſt eius euaſio aut propter exiturā que accidit ei: aut propter fluxum ſanguinis narium: aut propter ſputum ſaniei groſſe: per aliud ꝟo non.

ℭ Comentum Galeni.

ℭ Poſtq̄ꝫ dixit Hip. ꝙ infirmi moriunt apud euētū horum accidētiū: et nō dixit illud abſolute: ſꝫ excepit cū eo ſm plurimū: et voluit enūclare qualr ſit poſſe vt viuāt qdā eorum: tūc icepit narrare illud in hoc ſermōe: et dixit. Et ex eis ſūt qui euadūt: aut ꝓp exiturā: aut ꝓp fluxū ſanguīs nariū: aut ꝓp ſputū ſaniei q̄ digeſta ē maturatiōe vehemēti. Sigñat ḡ cū h̄ ꝙ iſta accñtia eueniāt ifirmis ex multitudie humorū.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Poſtq̄ꝫ Hip. in ꝑcedēti pte huius cap. ꝑ rōnē gñalē deſtruxit opinionē falſaꝫ regētiū infirmos mala forma regiminis. deſtruit in hac pte eādē op. ꝑ rōnē ſpālē. enumerādo accidētia mala q̄ ſequunt illā malā formā regīs. et ꝑ ꝯñs approbat ſuā et verā op. et diuidit lcō nr̄a in. 2. ptes. in q̄rū ꝑͣ. que durat vſqꝫ. ⌈ que qdē accͣ. ⌋ enumerat Hip. illa accͣ. in illa 2ͣ docet ꝓno. ꝑ illa accͣ ſup mortē et ſalutē infirmi patiētis ea. ps ꝟo ꝑͣ diuiſibilis eſt in tot ptes. quot accͣ ponūtur. quaruꝫ diſtinctio ꝑ ſe pꝫ. pōt alr diuidi h̄ ꝑͣ ps vt dicat ꝙ ipſa diuidit in ptes. 3. in q̄rū ꝑͣ q̄ durat vſqꝫ. ⌈ vnde et illis vigilie. ⌋ ponit Hip. vnū accñs gñale et imediͫ ꝯñs ꝓdcm̄ erroreꝫ. in illa ꝟo 2ͣ. q̄ durat vſqꝫ. ⌈ ſi cui quoqꝫ de facto. ⌋ ponit accͣ ſpālia q̄ ſequunt ꝓdcm̄ errorē mediaͭ illo accͭ gñali. in illa 3ͣ pte ponit gradū in maliͣ. ſꝫ magis et minꝰ. ſed ꝑͣ diuiſio magis cōcordat cū Gal. ps ꝟo 2ͣ ꝑncipalis. diuidit in duas. in q̄rū ꝑͣ q̄ durat vſqꝫ. ⌊ qui ꝟo euadūt. ⌋ docet ꝓnoſticari ꝑ illa accidētia ſup mortē ꝯtingētē vt plurimū et ſup ſalutē ꝯtingētē raro. in illa 2ͣ oſtēdit modū ſm quem euadunt illi q talia patiunt accͣ. ſunt ḡ. 3. ptes in ꝑſ. lec. ℭ De q̄rū ꝑͣ dicit ꝙ illi egri q dietant abſtinēdo a ꝑnͦ aliqbus diebus. et deinde ſubito reficiunt añ morbi digeſtioneꝫ. multotiēs patiunt h̄ accͣ q̄ narrant in lr̄a. plane et diſtincte. et hoc de ꝑͣ. ℭ De 2ͣ dicit ꝙ ſi predicta accͣ ꝯtingāt in ꝑnͦ morbi. ſigñt mētis alienationē. et iſtoꝝ alienatorū plīmi moriunt. et pauci euadūt. et hoc de 2ͣ. ℭ De 3ͣ dicit ꝙ illi pauci q euadūt tripl r euadunt. ſ. ꝑ apa. aut ꝑ fluxum ſan. nar. aut ꝑ ſputū groſſi empimatis. ⌊ multotiēs at a capite. ⌋ alia tran. incip. ibi. ⌊ et multotiēs qdē attrahunt. ⌋ iꝰ ſus co. ibi. ⌈ dicit Hip. ⌋ in quo ſic ꝓcedit Gal. nā ꝑmo ponit gñalē expōnē vſqꝫ. ⌊ deinde narrat ois illa accͣ. ⌋ ibi ponit expōnē ſpālē verificādo ꝯñtiā cuiuſlibꝫ maloꝝ accñtiū ad malā formā regiminis ꝑdictoꝝ medicoꝝ. ꝑͣ ps diuidit in. 3. in quarū ꝑͣ q̄ durat vſqꝫ. ⌈ innuit ergo. ⌋ ponit intētionē Hip. expſſaꝫ. in illa 2ͣ ponit itētionē Hip. ſubintellectā et hoc vſqꝫ. ⌈ qḋ eſt qꝛ ſermo eius. ⌋ in illa 3ͣ. illā ſubintellectā intētionē Hip. declarat ps illa in qua ponit expōnē ſpecialē ē diuiſibilis i tot ptes quot pōit accͣ. qñ vnūquodqꝫ illoꝝ verificat ꝑ ſe: ſꝫ qꝛ ptes ille ꝑ ſe patēt in lr̄a. iō aſſignationē illaruꝫ dimitto. ℭ Dicit ḡ qḋ Hip. in hoc loco ponit accͣ q̄ ꝯtingūt infirmis q regunt a medicis in ꝑnis dieꝰ egritudinis ꝑ abſtinētiā exiccātē deinde ſubito mutant ad aſſumēdū cibū anteq̄ꝫ egritudo cōpleuerit ſtatū. et hoc de ꝑͣ. ℭ De 2ͣ dicit ꝙ Hip. inuat per hec ꝟba. ſ. anteq̄ꝫ egritudo ꝯſequat ſtatū. qḋ regimē iſtorū medicorū bonū erat in illis egritudinibus acu. que perueniūt ad ſtatū ifra tp̄s ſue abſtinētie. et ſic not. h̄ Gal. qḋ regimē illorū medicoruꝫ erat interdū rectū. et hoc de 2ͣ. ℭ De 3ͣ dicit ꝙ rō per quā probat qḋ regimē illorū medicorū ſit rectū in morbis qui cōſequunt ſtatū ſuum in tp̄e abſtinentie. talis eſt. qñ recta

forma regiminis eſt vt nō fiat eius mutatio de qua ſit curā
dū niſi qñ mutat̃ corp⁹ ab vna diſpōne ad aliā. ſꝫ diſpōnes
corporis notabiles ſunt. 4. quarū p̄ᵃ eſt ſanitatis diſpoſitio
anteꝗ̄ incipiat egritudo. 2ᵃ eſt egritudinis diſpō a ſui p̄nᵒ.
vſqꝫ ad ſtatū eius cōpletū. 3ᵃ diſpō eſt ab ipſo ſtatu vſqꝫ ad
integrā ꝯſumptionē egritudinis. 4ᵃ eſt diſpō ꝯualeſcentie
que eſt a fine declinationis eius vſqꝫ ad ſequētē ſanitatē.
igit̃ opꝫ ꝙ regimē infirmi mutet̃ notabilr̃. qñ vna illarū
diſpōnū mutat̃ in aliā. ⁊ ꝯſeruet̃ vniformiter donec manēt
ille diſpōnes. cū ḡ ita ſit qḋ patiēs egritudinē acu. mutet̃ ex
diſpōne ſanitatis ad p̄nᵐ egritudīs. tūc opꝫ vt in p̄nᵒ egri/
tudinis mutet̃ regimē īfirmi. q̄ꝛ ipſe mutat̃ de vna diſpōne
in aliā. ⁊ q̄ꝛ ipſe a p̄nᵒ egritudinis vſqꝫ ad ſtatū cōpletū. ad/
huc p̄manet in vna diſpōne. dꝫ ſeruari regimē inchoatum
qñ ꝟo morbus trāſit de ſtatu ad declinationē. tūc opꝫ mu/
tari regimē: q̄ꝛ corpus īfirmi mutat̃ de vna diſpōne in aliā
q̄ꝛ mutat̃ de ſtatu ad d̄clinationē. ⁊ donec morbus ſteterit
in declinatione. non dꝫ mutari regimē mutatione notabili.
Cū aūt p̄mutabit̃ declinatio ad ꝯualeſcētiā. tūc dꝫ regimē
mutari notabilr̃. q̄ꝛ mutat̃ corpus eger d̄ diſpōne ad diſpo
ſitionē. qñ mutat̃ de diſpōne morbi ad cōualeſcētiā. ⁊ do/
nec p̄māſerit i ꝯualeſcētia nō dꝫ p̄mutari forma regiminis
notabilr̃. vſqꝫ quo mutet̃ ad diſpōnē ſanitatis ꝯſequentis.
pꝫ ergo qḋ in egritudine acuta q̄ pōt venire ad ſtatū in tp̄e
abſtinētie ſupradicte. non dꝫ fieri mutatio regimis vſqꝫ ad
declinationē niſi duplex. vna qdem incipiēte morbo. Alia
ꝟo poſt cōpletū ſtatū. ⁊ h̄ eſt gn̄alis expō coᵣᵢₒ. Spālis aūt
expō patebit applicādo cuilibet accn̄ti ſuā declarationem
ſentētiādo textū. ⸢crudi de gn̄e cholerū ⁊c̄. ⸥Gal̃. in decla/
ratione huius accn̄tis duo no. p̄ nāqꝫ oſtēdit q̄ dicant̃ hu.
crudi. de gn̄e cholerū. 2ᵒ pōit applicationē hui⁹ accn̄tis ad
errorē a quo p̄cedit. ℂ Dicit ḡ ſic de p̄mo qḋ h̄ intelligit
Hip. p̄ hu. crudos de gn̄e choler̄ hu. idigeſtos. ⁊ q̄ꝛ indigō
dicit p̄uationē. ⁊ p̄uatio cognoſcit̃ p̄ habitū. iō p̄mo diſtin/
guit digōnē: vt exinde habeat̃ diſtinctio indigōnis. ⁊ dicit
ꝙ digō humiditatū diuidit̃ ſm duas intētiones. q̄rū vna
eſt p̄ᵃ. ⁊ gn̄alis ⁊ altera eſt 2ᵃ ⁊ ſpālis. ℂ Digeſtio ꝟo p̄ᵃ ⁊
generalis ē alteratio humiditatū per quā nā vincit humi/
ditates. ita ꝙ ſit potēs cōuertere eas ſm ſuā virtutē. ſiue p̄
illā ꝯuerſionē iſte humiditates poſſint nutrire corpus. ſiue
nō poſſint ipſuꝫ nutrire. Digō ꝟo ſcḋa. ⁊ ſpālis habet̃ p̄ di/
uiſionē digōnis gn̄alis in duas ſpēs. q̄rū vna ē cōuerſio hu
miditatū talis ⁊ tāta vt ex eis poſſit corpus nutriri. q̄lis ē
digō cibor̄ in ſtō. ⁊ hu. in venis ⁊ humiditatuꝫ in mēbris.
Altera ꝟo ē cōuerſio humiditatū talis ⁊ tanta: vt nā dn̄et̃
eis i expellēdo eas a corp̄e facile. q̄lis ē digō que fit in ſup/
fluitatibus nō potētibus corpus nutrire. ſicut dicimus qḋ
egō eſt digeſta ⁊ vrīa ē digeſta ⁊ virus in vlceribus ē dige/
ſtum ⁊ ſanguis in a̅patibus ē digeſtus qñ cōuerſus ē in ſa/
niem. ⁊ ſic de alijs ſupfluitatibus expellēdis. ⁊ ex hac diſti/
ctione digōnis ſubaudit̃ a Gal̃. diſtinctio indigōnis. ē enīꝫ
indigeſtio p̄ᵃ ⁊ gn̄alis ⁊ ſcḋa ⁊ ſpālis. p̄ᵃ qdē ⁊ gn̄alis idi/
geſtio dicit̃ q̄ opponitur gn̄ali digōni. ſpālis ꝟo dicit̃ que
op̄ ſpāli. eſt ergo finalis intētio Gal̃. qḋ hu. crudi. de gn̄e
cholerū dicant̃ hu. p̄uati a duplici digōne. ſ. a digōne p̄pa/
rāte humiditatē virtuti nutritiue. ⁊ a digōne p̄parante hu/
miditates v̄tuti expulſiue. q̄les ſunt hu. cholerici vehemē/
tis rubedinis. multe caliditatis ⁊ fetidi odoris. tales enim
hu. nec apti ſunt ad nutriēdū nec apti ſunt ad expellēdum
hu. ꝟo digeſti quātū ad v̄tutē expulſiuā ſolū ſunt hu. cho/
lerici vehemētis citrinitatis ſine mordicatione ⁊ pauci fe/
toris. ℂ De 2ᵒ dicit Gal̃. ꝙ iſti hu. crudi. de genere chole/
rum trahunt̃ a capite ⁊ a pectore ad ſtomachuꝫ in duplici
tēpore illius erroris. ſ. in hora indebite abſtiᵉ. ⁊ in hora in/
debite refectionis. ⸢vnde ⁊ vigilie eis accn̄t que profecto
digōni repugnāt. ⸥In declaratione huius accn̄tis Gal̃. po
nit eius applicationē ad ſuū errorē. ⁊ cuꝫ hoc accidens ſit

duplex. ſ. vigilie ⁊ indigeſtio. verificat ꝯſequētiam indige/
ſtionis ad vigilias. ℂ De quoꝝ primo dicit ꝙ vigiliarū
inſtātia ſequit̃ p̄dictū errorē duplicē. ſ. indebitā abſtinētiā
⁊ indebitā defectionē. ℂ De 2ᵒ dicit ꝙ vigiliarum inſtātia
iō repugnat digeſtioni morbi: q̄ꝛ eius digeſtio fortificat̃ in
ſomno. ⸢⁊ anguſtie ſuphabundāt. ⸥in declaratione huius
accn̄tis Gal̃. duo no. ſ. applicationē huius accn̄tis ad ſuū
errorē. ⁊ verificationē vnius ptis eius. ℂ De p̄mo dicit ꝙ
anguſtia vehemēs accidit maniſeſte quādo infirmus ide/
bite abſtinet ⁊ quando indebite reficit̃ cibo forti. ℂ De 2ᵒ
dicit ꝙ fortis cibus ſubito aſſumptus. ſtoᵐ aggrauat. ſto/
machus ꝟo aggrauat⁹ ſp̄m facit malignū ⁊ tribulationē.
⸢murmurāt. ⸥in declaratione huius accn̄tis ponit Gal̃. ſo/
luꝫ expoſitionē vocabuli. dicēs qḋ p̄ murmurationē poteſt
Hip. vnū duoꝝ intelligere. quoꝝ p̄ᵐ ē accidēs ſimile an/
guſtie ⁊ tribulationi. qḋ accidēs eſt velocitas ire propter
aggregationē chole in ſtomacho. aut p̄pter amaritudinē
oris a chol̃a. ſm eſt p̄mixtio rōnis qm̄ p̄mixtio rōnis acci/
dit facile infirmo qui eſt velocis ire ⁊ in cuius ſtomacho ⁊
cerebro aggregat̃ cholera. ⁊ quātū ad iſtū ſm intellectum
innuit Gal̃. qḋ hoc accidēs. ſ. alienatio mētis exponit hoc
accidēs qḋ p̄cedit. ſ. murmurationem. ⸢oculi quaſi ſubito
ſplēdore obtūdunt̃. ⸥Gal̃. in declaratione huius accidētis
verificat ipſuꝫ per ſuā cām. dicens qḋ ſplendor ſiue coru/
ſcatio accidūt corā oculis propter duas cauſas. quarū p̄ᵃ
eſt eleuatio vapoꝝ de ſtomacho ad cerebrū. 2ᵃ ꝟo eſt mul
titudo ſanguinis. Aſcendentis ad cerebrū. eleuatio ꝟo va/
porū ad cerebrū cōtingit multotiēs qñ īfirmus ſumit cibū
in nō ſua hora. multitudo ꝟo ſanguinis aſcēdit ad cerebrū
dʳ vno qdem modo propter criſim que dꝫ fieri de proximo
per fluxū ſanguinis narīū. aut propter permixtionē rōnis
que accidit in proximo. ⸢auricule vocū tinitibus iplent̃. ⸥
in declaratione huius accidētis Gal̃. ponit verificationem
eius per cauſam. dicens qḋ aures implent̃ vocibus pro/
pter vaporē qui eleuatur ex ſtomacho. ad cerebruꝫ autem
propter ventoſitatem inflatiuā generatam in ipſo cerebro.
⸢articuli frigent. ⸥in declaratione huius accidentis expo/
nit Gal̃. vocabuluꝫ ⁊ verificat conſequentiam accidentis.
ℂ De primo dicit ꝙ per articulos debemus intelligere
extremitates. ſcilicet manus ⁊ pedes. ℂ De 2ᵒ ꝟo dicit ꝙ
extremitates facile frigent in tēpore indebite abſtinentie
propter choleraꝫ mordicātē os ſtomachi. ⁊ in tempore in
debite refectionis propter multitudinem ciboruꝫ fortium
aggrauantiū ſtoᵐ debilitatum. ⸢vrina indigeſta. ⸥Gal̃. in
declaratione huius accidentis ponit verificationē conſe/
quentie ipſius ad errorem. dicens qḋ vrina ſit idigeſta in
tempore indebite abſtinentie propterea q̄ꝛ tūc corpus exic
catur ⁊ exiccatio multiplicat choleram purā que nō mun/
dificatur ⁊ hec multiplicatio cholere facit vrinam indige/
ſtā. In hora ꝟo indebite refectionis ſit vrina indigeſta p̄p̄
grauitatem ſtomaci ⁊ laborem virtutis animalis cōmuni/
cantis cū ore ſtomaci. in leſionibus qḋ patet in ſincopi que
accidit propter os ſtomaci. ⸢Sputū ſubtile ⁊ ſalſuꝫ ⁊ paū
ſatiſqꝫ colore tinctū. ⸥Gal̃. in declaratione hui⁹ accidentis
ponit ſolūmodo verificationeꝫ conſequentie ipſius per ſuā
cauſam ad vtrāqꝫ partem erroris. dicens qḋ tale ſputū ſe/
quitur abſtinentiam indebitā ⁊ refectionē indebitā p̄pter
priuationem digeſtionis materie morbi. nam quando in/
firmus indebite abſtinet. aut indebite reficitur p̄uatur di/
geſtio materie ad quā priuationem ſequitur predicta ma/
litia ſputi. ⸢circa collum ſudor. ⸥Gal̃. in declaratione hu/
ius accidentis duo facit. nam primo exponit hoc vocabu/
lum. ⸤collum. ⸥⁊ verificat conſequentiam iſtius acciden/
tis ad vtrāqꝫ partem erroris per ſuam cauſam. Dicens ſic
de primo ꝙ hic per collum debemus intelligere pectus.
ℂ De 2ᵒ dicit ꝙ ſudor ſequitur indebitā abſtinentiaꝫ pro/
pter caſum virtutis reſolutū. ⁊ ſequitur indebitā refectio/

nem propter caſum virtutis aggrauatiuū.[Inquietant.] Gal. in declaratione huius accidentis verificat ſolūmodo conſequentiam ſuā ad vtrāqȝ partē erroris per ſuam cām. dicens ꝙ inquietudo accidit infirmo propter indebitam abſtinentiā. eo ꝙ ipſa multiplicat in ſtomacho virus pungens ⁊ mollificans ipſum ⁊ ꝓpter indebitā refectionē ſtomachum aggrauātem.[tractus ⁊ ſlatus mutatur ⁊c.] hāc lrām hȝ planiorē alia tran. que talis eſt.[⁊ mutat anhelitus corūȝ in attractione eius ad ſurſuȝ. ⁊ fit frequēs. ⁊ magnificat.] Gal. in declaratione iſtius accidētis. tria facit. qm̄ p̄ diſtinguit iiiā malī⁹ anhelitus in eius ſpēs. 2° verificat ꝯſequētiam eius tm̄ ad vnā partē ſui erroris. ſ. ad indebitaȝ refectionē. 3° remittit nos ad librū de mali⁹ anhelitus pro ſufficienti inueſtigatione cāruȝ oīum malarū ſpecierū anhelitus. ℭ Dicens de p̄mo ꝙ Hip. tangit hic. 4. maias mali⁹ anhelitus. quarū p̄ma eſt mali⁹ anhelitus ad ſuperiora. ⁊ hec eſt mali⁹ in emiſſione aeris. ⁊ eſt quedā ſtatio in emittendo aereȝ. 2ª vero mali⁹ anhelitus eſt ad interiora. ſ. in attrahendo aerē ⁊ hec mali⁹ ē attractio aeris duplata. 3ª vero mali⁹ anhelitus. eſt frequētia. 4ª eſt magnitudo. ℭ De 2° dicit ꝙ omnes iſte. 4. mali⁹ anhelitus ſequunt ſolūmodo indebitā refectionē ⁊ nō ꝓpter indebitā abſtinentiā. ⁊ hoc taliter declarat. qm̄ mali⁹ anhelitus ad ſupiora ſequit coartationē ⁊ ſpaſmū repletionis. coartatio vero ⁊ repletio ſequunt ſolūmodo indebitā refectionē. ℭ De mali⁹ vero anhelitus ad interiora planū eſt ꝙ ipſa ſequit indebitā refectionē ⁊ nō indebitā abſtinentiā. mali⁹ vero anhelitus in frequentia ⁊ magnitudine. ſequit indebitaȝ refectionem hoc modo. nā qn̄ infirmus ſubito reficitur cibis fortibus. tunc ſtomachus eius nō digerit eos bene. ꝓpter qđ generat ex eis vētoſitas coartās diafragma. coartatio vero diafragmatis minorat attractionē aeris. minoratio vero attracti aeris ex neceſſitate augmētat dilatationē pectoris. aut augmētat frequentiam. aut vtrāqȝ. ⁊ ſic fiet anhelitus aut magis aut frequens aut ſimul magis ⁊ frequēs. ℭ De. 4. dicit Gal. ꝙ ſufficiēs inueſtigatio cāruȝ iſtarū. 4. mali⁹ anhelitus. ⁊ aliarū ab eis. ſcripta eſt in lib. de mali⁹ anhelitus.[Timpora planant.] huius accidētis declaratio ita eſt obſcura in co°. qđ nullum videt habere intellectuȝ. cauſam cuius eſſe puto corruptelam ſcripture. indiuinabo tamē intentionem quā opinor Gal. habuiſſe ſupplendo defectum truncati textus. ℭ Dicit ergo Gal. ſic. qđ iſte ſermo.[Timpora planant.] inuenitur ſcriptus duabus deſcriptionibus. quarū vna eſt ſingularis ⁊ alia eſt determinata. ⁊ hunc ſm̄ modū ſcripture Ga. nō ponit quē credo ſcriptorē omiſiſſe. eſt ergo ſcriptura ſingularis talis.[timpora planant.] cuius intellectus ē generalis abſolutus. ſ. qđ timpora ſint extenuata. Scriptura vero determinata ē talis.[timpora planant diuerſimode.] cuius ſcripture intellectus eſt talis. ꝙ timpora aliqn̄ trahunt ſurſum. ⁊ aliquādo ad latus. ⁊ aliquando planant. qȝ ſpaſmant ambo timpora. ⁊ aliquādo applanant. qȝ tm̄ vnum ſpaſmat ⁊ alterū mollificatur qm̄ latus ſpaſmatū trahit. ⁊ latus mollificatū attrahit. ⁊ forte vult Gal. intelligere ꝙ in tēpore abſtinentie indebite fiat tractio ſpaſmoſa. ⁊ in tēpore idebite refectionis fiat dimiſſio mollificatiua. poſſet etiā aliter poni ſua diuerſitas ſcripture. vt dicat ꝙ iſte ſermo.[timpora planant.] inuenitur ſcriptus cū verbo ſimplici ⁊ cū verbo cōpoſito. cuȝ verbo quidē ſimplici vt dicat.[timpora planant.] cū verbo vero compoſito: vt dicat.[timpora aplanant.] ⁊ ponat diuerſitas intellectus. ſicut p̄us. hoc eſt ergo ſomnium meū ſup hac ſcriptura. ⁊ forte veniet alius qui rectius ſomniabit. aut qui forte habebit lrām cōpletam ⁊ ille non ſomniabit. Sed exponet.[ſi cui quoqȝ defectio ſp̄s.] videtur Gal. iſta tria vltima acc⁹ que ponit. ſ. paruitatem ſp̄s ⁊ timorē manuum ⁊ pedum ⁊ ſaltuȝ labij inferioris adaptare ad diſtinguendum gradus in mali⁹ predictorum accidentium. naȝ quando aliquod predictorum acc^{m}. facit paruitatem ſp̄s eſt deterius omnibus alijs ⁊ iſti habētes paruitatē ſp̄s repellunt a ſe pānos ꝓpter inflāmationē corpis. ⁊ anguſtiaȝ accidētē eis. ſilr timor accn̄s in manibus ⁊ pedibus ſigñt magnitudinē nocumēti prouenientis ab accidētibus. Itē ſaltus labij inferioris ſigñat non quālibet mordicationem ſtomaci. ſed vehemētē. ⁊ ꝓpter hoc prouocat aliquādo vomitū. ⁊ hec eſt expō corpis ſuper illa pª parte huius cap. ⁊ videt mihi ꝙ ad ſubtilr inueſtigandū veritatē tā teſtus qȝ co. regreret diſputatio duorū quaterniorū. ⁊ vltra qđ vtiqȝ tedioſum eēt. Si vero ſine diſputatione dimittat. demōſtrabitur impitia gloſantis. ꝓpter qđ aliqua dubia pauca icuitabilia tā in teſtu qȝ in co. mouebo p̄bēs viam ad inueſtigationē poſteris pleniorē. Ita ſic legantur.[Multotiēs aūt.] multotiens qdem dixit. ⁊ non ſemper. qȝ ſunt aliqui īfirmi ita fortis virtutis qui a tali errore nō inciderit acc⁹ que ſequunt.[⁊ a capite ⁊ circū pectus.] per hec mēbra comprehendit omnia mēbra animata. ⁊ omnia ſpūalia. a quibus propter locū ⁊ colligātiā ⁊ vicinitatē quā hñt cum ſtomacho. ⁊ ꝓpter eorū plenitudinē humoruȝ de facili fluit hu. crudus cholericus ad ſtom̄ leſum.[Crudi de genere cholerū.] Sed cōtra videt enim ꝯria colligere. hu. n. crudus ē de genere flegmatū. vt dicit p̄mo cañ. de humoribus. ⁊. 4. de re. ſani. §.[qđ crudus hu.] ℭ Ad qđ dic ꝙ crudus hu. dr̄ du^{r} vno quidē modo ſpāliter. ⁊ eſt quedā ſpēs flegmatis cōprehendēs ſub ſe fla vitreuȝ. ⁊ quoddā aliud fla qđ ē groſſius flegmate vitreo ſiſe ſaniei. ⁊ hoc legitur a Gal. de re. ſa. lib. 4. §.[qđ crudus hu.] ⁊ p̄mo de alimentis cap. de frumento. §.[⁊ ſiquidē idiota.] alio vero modo dicitur hu. crudus cōiter. ſ. omnis hu. qui eſt nāe rebellis. ⁊ hoc modo accip. h̄ Hip. qđ patet per co^{rēs}. ⁊ per modū loquēdi. dixit enim hu. crudus de genere cholerū. ⁊ nō dixit abſolute hu. crudus.[ad ſtom̄.] h̄ no. ꝙ ſtomachus apud grecos dicit du^{r}. ſ. pro ore ventris ⁊ pro meri. vt dicit 13° de in. ſa. credo tm̄ ꝙ h̄ accipiat pro ore vētris ⁊ forte accipit pro ore ventris ⁊ toto vētre. ſicut accipit apud arabes ſtomachus pro toto ventre.[attrahuntur hu.] h̄ not. ꝙ Hip. per hec verba tria tangit. ⁊ 4^{m} ſubaudit. tangit nāqȝ mēbrum a quo fit attractio. cū dicit.[a capite ad circumpectus.] ⁊ mēbrum ad qđ fit attractio cū dicit.[ad ſtom̄.] ⁊ tangit id qđ attrahitur cū dicit.[hu. de genere choleruȝ.] ⁊ ſubaudit cauſam attrahentē per hoc qđ dixit.[attrahūtur.] eſt autem cauſa attrahens nocumentū proueniens a mali⁹ regiminis indebite abſtinētie. ⁊ indebite refectionis. ℭ Sed de his dubitat. videt eniȝ qđ iſta attractio debeat fieri ab ep̄e magis qȝ a capite ⁊ pectore. ꝓpterea qȝ quādo venter euacuat ab ep̄e attrahit hu. vt dr̄ 3° cañ. fen 13ª de anotomia meri. ⁊ tertio de virtutibus naturalibus qđ etiā rōne patet. nā epar magis habūdat hu. qȝ caput vel pect⁹. ⁊ a pleniori mēbro facilius trahit mēbrum vacuuȝ. ℭ Ad qđ dic ꝙ ſtomachus du^{r} attrahit. vno modo ꝓpter famē naturalem. ⁊ tunc attrahit principalius ab ep̄e qȝ ab alijs mēbris. Alio modo attrahit ſtomachus propter nocumētum qđ accidit ei in egritudine acuta. qđ nocumentum eſt punctura vel aggrauatio. ⁊ tunc attrahit p̄ncipalius a mēbris que ſibi compatiuntur in illo nocumento. qualia ſunt mēbra animata ⁊ ſpūalia iſta enim mēbra ſtomacho patiē ti condolent. ⁊ maxime in egritudine acuta. ℭ D. videtur qđ talis attractio deberet fieri ad cor ⁊ non ad ſtomachū. qȝ in corde maior ē iſlāmatio in egritudine acuta qȝ in ſtomacho. ℭ Ad qđ dōm eſt ꝙ in tali abſtinentia. cor non ſic inanitur vt ſtomachus. neqȝ ſic pungitur nec aggrauatur propter refectionem indebitā.[vnde ⁊ illis vigilie accūt.] h̄ no. ꝙ per hoc qđ dicē illatiue.[vñ ⁊c.] vult Hip. velle ꝙ attractio hu. cholicorū ad ſtom̄. ſit imediatū ⁊ gñale accñs. qđ cōtingit ex p̄dicto errore. Reliqua vero acc⁹ q̄ ponit vſqȝ ad ſinē. vident ſeq ad p̄dictū errorē. mediāte hoc accñte qđ ē.

[bu.crudi de genere cholerū.]ſ3 ſm co. ⁊ tran. arab. vidē
tur omnia iſta acc' ſequi pncipaliter ad p̄dictū errorē. qḋ
p3 q̄m alia tran. nō h3 hāc dictionē: vide. ⁊ p3 etiā ex veri/
ficatione ꝯñe illorū accñtiū ad predictū errorem. ſed ambe
iſte lr̄e ſunt vere: ſed dubito ne forte prior ſit verior quāuis
Gal. ſcḋa3 ponat. [tractus ⁊ flatus pmutat̄.]per hoc qḋ
dicit. tractū. itelligit iſpirationē. ⁊ per hoc qḋ dicit. [flatū]
intelligit expirationem. [inde ſps ēt pmutatur.]Jntelligit
vtrāq3 ſimul permutari. ſ. inſpirationem ⁊ expirationem.
[atq3 fortius crebriuſq3 ducit̄]. i. ſps ſit maior ⁊ frequen/
tior. [pluribus aūt inferius palpitat labiū.]Sed hic q̄rit̄
quare in oībus alijs accidētibus. poſuit Hip. abſolutā cō/
ſequētiā. h̄ vō determinauit eā dicēdo. [vt in pluribus.]
¶ Ad qḋ dōm ē q̄ illa tria acc'. ſ. defectio ſps. tremor ma/
nuū ⁊ palpitatio labij inferioris nō ſequunt̄ vlr p̄dictum
errorē. ſ3 ſequunt̄ ſolūmō q̄n nocumētum ex illo errore eſt
mag̅ⁿ ⁊ ꝓpter hoc nō ponunt̄ accidere ab'': ſ3 cū determi
natione dicēdo. [ſi cui quoq3 ſps.]⁊ dicēdo. [plurib' āt.]
⁊ ſm hoc. hec determinatio. [pluribus.]h3 etiā determi/
nare hoc accñs. [manus tremūt.]hec ſufficiāt circa textū.
Lra co. ſic legat̄. [dicit Hip. q̄ oia iſta acc'. ⁊c. Sed ꝯ Ga.
enim ponit hic q̄ oia illa acc' ſequunt̄ p̄dictū errorē quā/
tū ad vtrāq3 partē ſui. ſ. quātū ad indebitā abſtinentiam ⁊
quātū ad indebitā refectionē qḋ nō videt̄ q: abſtinentia ⁊
refectio ſunt ꝯ̄ria ⁊ ꝯ̄riaꝝ cāꝝ ꝯ̄rij ſunt effectus. ¶ Ad qḋ
dōm eſt q̄ l3 abſtinētia ⁊ refectio ſm ſuas eſſentias ꝯſide/
rate ſint ꝯ̄rie. nihil tñ prohibet eas conuenire in faciendo
aliquē vnū effectū inquātū ambe ſunt indebite ⁊ p̄ter rōnē.
l3 enim ⁊ plus ⁊ minus ſm ſe cōſiderata ſint ꝯ̄ria. tñ inquā/
tū vtrūq3 eſt vitioſum. cōicant in effectu. ⁊ hec eſt rñſio ge/
neralis ad queſtionē gn̄alē. infra vō mouebo ſpālē de cer/
to accñti ⁊ ibi ponā ſolutionē ſpālē. [q̄m cū ſint diſpoſitio/
nes corpis. 4.]Sed ꝯ vident̄. u. diſpōnes corporis eſſe. v.
penes quas mutat̄ regimē. quarū p̄ª eſt ſanitas precedens
decidētiā. ſcḋa eſt decidētia: q: ſic ꝯualeſcētia eſt diſpoſitio
mutans formā regiminis. ita d3 eē decidētia. 3ª eſt diſpō a
pn° morbi vſq3 ad ſtatum. 4. declinatio. 5. conualeſcentia.
¶ P. diſpō. 3ª que accidit a pn° morbi vſq3 ad ſtatū cōple/
tum vr̄ eē tres diſpōnes morbi. q̄m in ea cōprehēdunt̄ tria
tēpora morbi. ⁊ in quolibet tp̄e morbi mutat̄ ſua diſpō. q̄/
re ſunt tres diſpōnes a pn° vſq3 ad ſtatū. ⁊ ſic erunt in vni/
uerſo. 7. diſpōnes. ¶ Ad p̄ᵐ dico q̄ decidētia innumeran/
do iſtas. 4. diſpōnes a quibus variat̄ forma regiminis
cōprehēdit̄ ſub diſpōne que eſt ſanitas. q̄re nō multiplicat
numerū diſpōnū a q̄bus ꝓcedit forma regiminis. na3 per
eādē partē artis. ſ. per regimē ſanitatis regit̄ corpus ſanū
⁊ corpus decidēs. vt habet̄ a Gal. exp̄ſſe de regimine ſa.
lib. 4. §. p̄mo. ſ3 ꝯualeſcētia cōprehēdit̄ ſub regimine mor
bi. ⁊ eſt alia diſpō quātū ad regimē q̄3 ſit declinatio p̄cedēs
eam ⁊ ſanitas ſequens eā. ¶ Sed ex hac rñſione emergit
qō fortior. nā vr̄ q̄ regimē decidētie ⁊ ꝯualeſcētie. ad eādē
partē artis ptineat. cū vtraq3 ſit diſpō neutra. q̄re vl' vtraq3
pertinebit ad regimen ſanit. vel vtraq3 ptinebit ad regimē.
egritudinis. ¶ P. regimē decidētie ēt magis vr̄ ptinere ad
partē artis curatiuā. q̄3 regimē ꝯualeſcētie. nā intentiones
in regimīe decidētie ſunt eedē intentionibus que debent̄ in
regimīe egritudinis: vt digō ⁊ euacuatio. ſ3 intentiones in
regimīe ꝯualeſcētie nō ſunt eedē intētionibus que debent̄
in regimīe egritudinis: q: in regimīe ꝯualeſcētie intētiōes
ſunt nutricatio ⁊ ꝯfortatio ⁊ non ſunt digō ⁊ euacuatio. vt
habet̄ exp̄ſſe in tegni de cauſis cap̄. [dehinc vō. ⁊ cap̄. re/
ſumptiua ⁊ enutriēs.]¶ Ad hāc qōnē rñſio ptinet ad duo
predicta cap̄. tegni. ⁊ iō in gloſis illorū q̄rat̄. ¶ Ad 2ᵐ arᵐ.
dico q̄ in egritudīe in qua pōt eger abſtinere a pn° vſq3 ad
criſim nō eſt niſi vna diſpō quātū ad regimē in illis tribus
tēporibus morbi: ſ3 in egritudīe in qua op3 infirmū cibare
an̄ criſi3. diuerſe ſunt diſpōnes egritudinis ſm illa diuerſa
tēpora ⁊ diuerſum cōperit regimē in diuerſis temporibus
Gal. aūt in h̄ loco poſuit diſpōnes corpis. 4. ſolū in morbo
in quo pōt eger abſtinere vſq3 ad criſi3. [Sicut due chol'e
⁊ virus.]¶ S3 ꝯ h̄. n. innuit Gal. q̄ chol'a ſola pōt digeri
cuius ꝯ̄rium dicit Auer. lib. 4. colliget cap̄. de fe. ſanguis.
dicit. n. q̄ chol'a. ſola nō ē apta recipe digeſtionē aliquam.
¶ Ad qḋ dōm eſt q̄ Auer. opi. ē q̄ nulla fe. de pura cho/
lera. vel de pura melā. ſit curabilis. nec eius materia dige/
ſtibilis. ſicut ipſe dicit lib. 3° cap̄. de morbis mālibus calis
ſed q̄n chol'a vel melā miſcet̄ cū ſan. vel cū humiditate mē
broꝝ ⁊ dn̄at̄ in eis. tūc ſit ex eis febris. ⁊ pōt curari ⁊ dige
ri pp̄ mixturā quā h3 cū ſan. vel cū hūiditate nutritiua mē
broꝝ ⁊ mouetur tali rōne. q̄m iſti hu. q̄n ſunt puri ſunt ita
horribiles nāe ⁊ calori īnato q̄ ipſa nō ꝯtractat eos p viā
digōnis. ſ3 agit ꝯ eos p viā expulſionis tm̄. quēadmodum
agit ꝯ venenū: ſ3 hāc opinionē credo eē verā in chol'a viri/
di q̄ nāni h3 veneni vl' in quolibet alio hu. q̄ ad tātā maliᵗⁱᵃᵐ
perueniret. ſ3 in alia chol'a forte nō h3 veritatē. credo nāq3
q̄ ſi fieret fe. ꝯtinua putrida vel interpollata. de hu. chole/
rico puro. poſſet digeri cū aq̄ frigida. vel cū alijs medicinis
frigidis. ⁊ ponamus q̄ oppilatio ſua veritate3 haberet in
oī chol'a ⁊ melā pura. tūc dicā q̄ q̄n Gal. dicit q̄ virus ⁊
due chol'e poſſunt digeri. hoc eſt verū q̄n recipiūt aliqua3
digōnē ſanguis vel humiditatis. ſ3 hec qō p ſe requireret ꝓ/
priā diſputationē. q̄ pp̄ lōgitudinē nō h3 h̄ locū. [Sicut nu
triunt̄ ex hu. q noiant̄ crudi. ⁊ ex flegmate q̄n cōplet̄ eius
digō.]ſ3 ꝯ. p hec. n. verba innuit Gal. q̄ hu. crudus. ⁊ fla
poſſūt ita digeri q̄ nutrit̄ corpus ex eis: ſ3 de flate qdē ex/
preſſe vep eſt. q: pōt digeri ⁊ mutari in ſan. de hu. vō cru/
do nō vr̄ verū qḋ ſic poſſit digeri vt nutriat corpus. q̄m hu.
crudus. de gn̄e flatis innālis eſt ſub quo cōprehēdit̄ fla vi/
treū ⁊ aliud fla groſſius eo. ſil'e humori q reſidet in vrinis
qui ē ſilis ſanici. ⁊ planū eſt q̄ nullū iſtoꝝ flatū pōt nutrire
corpus. ſi vō tu vis accipe hu. crudū largius. ſm q̄ dicit̄
de chol'a vtraq3 ſicut h̄ accipit Hip. planū eſt ēt q̄ corpus
nō pōt nutriri. ¶ Ad qḋ dēm eſt q̄ accipiēdo hu. crudu3.
prout ipſu3 dr̄ de flate innāli qḋ p̄dixi vel de vtraq3 chol'a.
nullo mō pōt ſic digeri vt corpus nutriat: ſ3 ſi accipiat̄ hu.
crudus pro flate qḋ nō eſt adhuc ſub forma nālis ſanguis
imo deficiūt a ꝓprijs formis pp̄ diminutā decoctionē. tunc
dico qḋ talis hu. crudus. pōt digeri ita q̄ nutriet. [qḋ autē
putrefit ex humiditatib' in corpibus non ſpirātibus ⁊c.]
¶ S3 ꝯ p hec. n. vba innuit Gal. q̄ hu. putreſcens non di/
gerit̄. cuius ꝯ̄riū dicit in tegni cū dicit q̄ ſi in hu. putrefactiq3
accēdit̄ fe. dᵉ eſt intētio. ſ. alteratio ⁊ eūo. ¶ Ad qḋ dic q̄
hu. putreſcēs q ē ſub actu putrefactiōis nō digerit̄. ſ3 ebul
liens in aerē nos circūdātē reſoluit̄ ⁊ groſſu3 eius incine/
ratur vt dr̄ 2° de fe. cap̄. finali. ſ3 an̄q̄3 ſit ſub actu putᵗⁱᵃ di/
geri pt. ⁊ digeſt' expelli. ſ3 huic qōni adiacet qō fortior. ſ.
an. hu. paratus putreſcere ſic digeratur poſtea deueniat ad
actum putredinis que ꝓpter longitudinē dimittat̄. [qḋ ē
q: cholera q̄ eſt vehemētis rubedinis. cal'a fetidi odoris ē
indigeſta. digeſta aūt eſt vehemētis citrinitatis cui non eſt
mordicatio pauci fetoris.]S3 ꝯ. chol'a. n. nālis. calior eſt
⁊ magis rubea q̄3 chol'a citrina innālis. nālis vō cholera
magis ē digeſta q̄3 inālis. ¶ P. additio caliditatis ⁊ coloris
⁊ fetoris nō facit hu. inobediētē ad expulſionē: ſ3 additio ī
groſſitie ⁊ ſubtilitate ⁊ viſcoſitate facit eam inobediētem
expulſiōi. quare nō videt̄ qḋ chol'a dicat̄ indigeſta q: cali/
dior vel rubior vel fetidior ſit. ¶ Ad p̄ᵐ dōm eſt q̄ addi/
tio in calore colore ⁊ fetore. dᵉ poteſt attendi. vno quidem
modo circa eandem ſpeciem cholere. ⁊ tunc reddunt cho/
leram indigeſtam. ponatur enim q̄ cholera ru. naturalis
diuidatur per digeſtam ⁊ indigeſtam. indigeſta quidē erit
calidior rubior ⁊ fetidiorq3 digeſta. Si vō intentio il/
larum qualitatum attendatur circa diuerſas ſpecies cho/
lere. tunc non reddit choleram indigeſtam. nam cholera

rubea naturalis calidioꝛ ꝛ rubioꝛ ꝛ fetidioꝛ eſt ꝙ͂ cholera
citri. ꝛ tñ ꝓpter hoc nō dͣ ꝙ cholͣa rub. ſit indigeſta ꝛ citri
na ſit digeſta. ℭ Ad 2ᵐ dico: ꝙ additio i coloꝛe caloꝛe ꝛ fe-
toꝛe reddūcit cholerā magis dignā expulſiōne. qꝛ magis ē
inimica nature: ſed nō reddit eā facilioꝛē ad expellendum
ꝓpter hoꝛribilitatē quā hꝫ nā ad illam pertractādam. Re-
fugit enim nā ab ea. deinde dixit ⌈ ꝛ accidit eis corā oculis
ſuis ſilē coꝛruſcationi. ꝛ cā in illo eſt eleuatio vapoꝛū q aſcē
dunt a ſtōcho ꝛ multitudo ſanguinis q aſcēdit ad caput. ⌋
Sed ꝫ. in hoc. n. acciñte videt̃ errare Hipp. ꝛ Gal. vͣ male
exponere. Errat. n. Hip. qꝛ ponit ꝙ īfirmus ꝓpter indebi-
tam abſtinentiā: ɔtingat coꝛruſcatio coram oculis qd̓ non
vͣ. debuit. n. potius dixiſſe ꝙ contingit apparitio nigredi-
nis. cū in talibus īfirmis aduraẗ cholͣa in ſtō. ex qua aſcen-
dunt ad caput vapoꝛes nigri. Coꝛruſcatio ꝟo appareat ex
vapoꝛibus rubeis ſanguinis. ſicut dͣ ab Hip. in 3ᵒ ꝓnoſ.
In illo capͥ. ⌈ ꝛ teſtant̃ doloꝛes in capite: ⌉ ꝛ in illo. ⌊ i febri-
bus ſi fuerit doloꝛ capitis. ⌉ ꝛ in cō. eoꝝ dicit Gal. hoc idē.
ꝛ in tertio de criſi. in talibus autē infirmis nō multiplicā-
tur nec vapoꝛes ſanguinei: ſed vapoꝛes nigri de cholͣa incē
ſa. Gal. ēt errat qꝛ ponit cās coꝛruſcationis duas. ſ. euapo
rationem vapoꝝ nigroꝛū de ſtōcho: ꝛ euapoꝛationē ſang.
eleuatio nāqꝫ vapoꝛum de ſtōcho: facit apparitionē nigre
dinis: ꝛ eleuatio vapoꝝ ſang. facit coꝛruſcationem. ℭ Ad
qd̓ dōm vͣ ꝙ Hip. in hoc loco large accipit coꝛruſcationē
ad apparitionē nigredinis: citrinitatis ꝛ rubedinis. quare
nec errauit ipſe nec Gal. exponēs. ℭ Aut dic ꝙ in iſtis ide
bite abſtinētibus nō aſcēdūt vapoꝛes nigri ſꝫ citrini: vel de
clināces ad rubedinē clarā: qꝛ nō eſt in eis cholͣa ſic aduſta
ꝙ ex ea eleuētur vapoꝛes nigri. nec obſtat qd̓ ponit Hip. in
3ᵒ ꝓnoſ. ꝙ apparitio nigredinis ɔtigit ꝓpter cholͣꝫ adu
ſtam. ibi. n. loqͣtur de apparitione nigredinis q̄ fit in tēpoꝛe
criſis fientis per vomitum in qua hu. cholerici erāt multi ꝛ
aduſti ex q̄bus eleuātur ad caput vapoꝛes nigri. ⌈ in vna-
quaqꝫ duarū hoꝛarū. ⌋ Sed ꝫ. ſubita nāqꝫ refectio debili-
tata virtute ꝛ caloꝛe inato non multiplicat cholerā ſꝫ phle
gma. nec attrahit cholerā ſtōchus ſubito replet᷑. nā reple
tio nō facit attractionē ſed vacuitas. ℭ Ad qd̓ dōm eſt: ꝙ
ſubita repletio nō multiplicat cholerā in ſtomacho: ſed at
trahit eā multiplicatā de partibus pectoꝛis ꝛ capitis. Nec
obſtat qd̓ opponit̃ ꝙ repletio nō attrahit: ſed vacuitas: qꝛ
repletio nō attrahit inquātū replet: ſed inquātuꝫ aggrauat
ſtōchum. naꝫ ſtōchus aggrauatus replōne: ꝛ adhuc infla-
tus ab inanitione p̄terita recipit ꝛ attrahit hu. cholericuꝫ
a capite ꝛ pectoꝛe. ⌈ cū ſomnū ſequatur digō. ⌋ Sed ꝫ. naꝫ
ſi ſomnum ſequeretur digō tūc ſomnus ɔferret in pn̄ᵒ paroxiſ
moꝝ qd̓ eſt falſum. ℭ Ad qd̓ dōm eſt: ꝙ ſomnus 2ʳ cōſide-
ratur. Uno qdem modo inquātū caloꝛē nālem adunat. ꝛ h̓
modo digōnem cōfoꝛtat in eo loco vbi caloꝛ nālis aduna-
tur. Alio modo ɔſideraẗ inquantuꝫ per ipſum attrahūtur
ꝛ fluūt hu. putridi ab exterioꝛibus ad interioꝛa: ꝛ tūc dige
ſtionem non ɔfoꝛtat. ℣ Aut dic ꝙ in feb. interpolatis ma-
teria feb. interpolatarū eſt in extremitatibus coꝛpis. ꝛ ꝓ
pter hoc melioꝛ fit digō materie i vigilijs: qꝛ caloꝛ nālis eſt
in loco vbi eſt mā. ⌈ malitia aūt anhelitus ꝛc̄. ⌋ Sed ꝫ. po-
nit enī hic Gal. ꝙ acciñs non ɔtingit tēpoꝛe abſtinētie inde
bite: qd̓ nō vͣ. nā frequētia anhelitus ſeqͣtur debilitatē v̓tu
tis ꝛ augmētū necītatis ſic̄ ꝛ frequētia pulſus. q̄re cū i tpe
abſtinētie v̓tus ſit ōbilitata ꝛ necītas ſit augmētata ꝓ īflā
mationē hu. choꝛicoꝝ ex necītate fiet ſpūs frequēs. ℭ Ad
qd̓ dōm eſt: ꝙ frequētia anhelitus quā hic itēdit Hip. ē fre
quentia cū magnitudine vel mediocritate q̄ ɔtingit ꝓ co
artationē diafragmatꝭ. Frequētia ꝟo anhelitus q̄ ſeqͥt de-
bilitatē v̓tutis ꝛ augmētū neceſſitatis eſt ɔiūcta paruitati.
Item frequētia ſpūs q̄ eſt a coartatione eſt nōbilioꝛ ꝙ͂ ea q̄
eſt a virtutis defectione. ⌈ Et ꝓpter hāc mutationē opꝫ ne
ceſſario vt ponat aial dilatationem pectoꝛis ſui magnā. ⌉

ℭ Sed ꝫ. magnitudo nāqꝫ anhelitus nō pōt fieri a debilita
te virtutis: ſed tales īfirmi hñt v̓tutē debilē. ℭ P. expꝛeſſe
ponūt īfra Hip. ꝛ Gal. ꝙ ſpūs ſit aliqñ paruus. ℭ Ad pᵐ
dōm eſt: ꝙ adhuc nō ꝑuenit in iſtis infirmis errātibus vir-
tus ad tātā debilitatē ꝙ nō poſſit facere anhelitū magnuꝫ
vel equalē. ℣ Uel dic ꝙ magnitudo ī anhelitu nō eſt ſignuꝫ
ſꝑ apparēs ī talibꝰ egris. pōt. n. aliqñ eſſe ꝑuus. ꝛ per h̓ pꝫ
rñſio ad 2ᵐ. ℣ Que qdē acciñtia ⌋ tex. alterius trāſla. icipit
ibi. ⌈ ꝛ qñ apparēt illa acciña. ⌋ cuius cō. ibi. ⌈ dicit Hip. ⌉
in quo. v. notat Gal. Nā ꝑ reperit dictū Hipp. vſqꝫ. ⌈ ꝛ opꝫ
vt itelligas. ⌋ in illa 2ᵃ exponit hāc dictionē. pnᵐ. vſqꝫ ⌈ qñ
ergo apparēt. ⌋ ibi rñdet tacite qōni. vſqꝫ. ⌈ dico ergo. ⌋ ibi
verificat caſū Hip. expꝛeſſum ꝛ ſubauditū. vſqꝫ. ⌊ ꝛ ego qui
dem fui. ⌋ ibi excuſat ſe de breui expōne. Qd̓ dicit Gal. de
parte pma planū eſt. ℭ De 2ᵃ dicit: ꝙ cū pmū dicatur tribꝰ
modis. ſ. punctū initiale moꝛbi: ꝛ tres pmi dies: ꝛ pᵐ tem-
pus de q̄tuoꝛ tꝑibus moꝛbi: in hoc loco itelligit Hipp. per
pnᵐ illud qd̓ eſt pᵐ de q̄tuoꝛ tēpoꝛibus moꝛbi. qd̓ eſt totuꝫ
tēpus qd̓ incipit a pūcto moꝛbi indiuiſibili. vſqꝫ ad tēpus ī
quo apparēt ſigna digōnis. ꝛ hoc de 2ᵃ. ℭ De 3ᵃ dicit. poſ-
ſet enim aliqͥs dubitare. q̄re Hip. dicit talia acciña a pnᵒ ap
parentia eſſe peſſima. cui rñdet dicēs ꝙ cā huius eſt qꝛ ta-
lia acciñtia pñt apparere ꝓpe ſtatū egritudinis in quo dꝫ
apparere criſis cito: ꝛ tūc talia ſigna nō ſunt neceſſario ma
la: qꝛ pñt ſignare laudabilē criſiꝫ: ſi p̄ceſſerit eā ſignū digō-
nis: ſed qñ apparēt in pnᵒ ſunt peſſima: qꝛ nō pñt eſſe ſigna
cretica bona: qꝛ criſis bona nō pōt fieri in pnᵒ moꝛbi. ꝛ hoc
de 3ᵃ. ℭ De 4ᵃ dicit: ꝙ illa acciña ingeta nō pñt eſſe bona in
ſtatu vel ꝓpe ſtatū: qꝛ ɔtingūt p̄cedentibus ſignis digōnis
qñ nā hꝫ curā ad faciendū criſim diuidendo mām moꝛbi ꝛ
ꝓparādo eā ad ſuā expulſionē: ſed qñ talia acciñtia appeꝛent
in pnᵒ: tūc non ɔtingūt ꝓpter curā nāe conātis facere bonā
criſim: ſed ɔtigūt ꝓpter motū moꝛbi ſynchomaticū ꝛ timo
roſum. ꝛ hoc de 4ᵃ. ℭ De 5ᵃ dicit: ꝙ planū eſt. Lra ſic lega
tur. ⌈ ꝛ egroꝝ plurimi moꝛiunt̃. ⌋ Sed ꝫ. illa nāqꝫ acciñtia
qñ veniūt in pnᵒ moꝛbi. ɔtingūt p̄dictis īfirmis ꝓ cām ex-
terioꝛē ꝛ nō ꝓ malitiā egritudinis. qꝛ ɔtingūt ꝓ erroꝛem
regis: ſed eadē acciña veniētia ex malitia moꝛbi ſunt moꝛta
lia necīo: ꝛ veniētia ex cā extriſeca nō ſunt moꝛtalia quāuis
ſint mala. imo recipiūt rectificationē in ſpatio diei ꝛ noctis
ꝛ h̓ legunt̃ in ꝑ ꝓno. in illo capͥ. ⌈ q̄ ſi fuerint in pnᵒ egritu-
dinis. ꝛ in eius cō. ꝛ 4ᵒ cañ. fen 2ᵃ de ſignis que ſumūtur a
foꝛma faciei. ℭ Ad qd̓ dōm eſt: ꝙ qñ Hip. dicit hic ꝙ pleꝛi
egri moꝛiunt̃ hñtes talia acciñtia in pnᵒ h̓ dꝫ retoꝛqueri ad
acciña talia ɔtingētia ex malitia egritudinis: ꝛ nō ad cōtin
gētia ex erroꝛe regis: qñ velit Hip. aſſignare h̓ dīiaꝫ iter ta
lia ſigna mala veniētia ex maliᵗ regis. ꝛ talia ſigna veniētia
ex maliᵗ moꝛbi. ℭ Aut dic ait ꝙ hec acciña que hic ponū-
tur fieri ab erroꝛe regis: nō ſunt in oībus moꝛbis acu. ſed ī
moꝛbis acu. quoꝝ malitia eſt magna: q̄bus ſi ɔiūgatur er
roꝛ regiminis vt plurimū fiunt moꝛtales: ꝛ ad hoc facit qd̓
dͣ in capͥo p̄cedenti cū dixit. ⌊ qꝛ hac ꝛ ita dieta vtētibus
plurimū moꝛs imēdit̃ niſi qñ moꝛbus in ꝑfecta ſalute fue-
rit. ⌉ Lra huius cō. huius. §. plana eſt. ⌊ q ꝟo euadūt ꝛc̄. ⌉
tex. alterius trāſla. incipit ibi. ⌈ q aūt ex eis euadit. ⌉ cuius
cō. ibi. ⌈ poſtꝙ͂ dixit Hip. ⌋ ī quo Gal. duo notat. Nā ꝑ po
nit ſniam Hip. vſqꝫ. ⌈ ſignat ergo. ⌉ ibi ponit cāꝫ dicti Hip.
ℭ De pꝛima dicit ergo ſic: ꝙ poſtꝙ͂ Hippo. dixerat ꝙ plu-
rimi egroꝛū moꝛiūtur quibus ɔtingūt talia acciñtia in pnᵒ
moꝛbi ꝛ nō dixerat ꝙ oēs moꝛiūtur. ponit in hoc loco mo
dos tres ſm quos illi euadunt. ꝛ hoc de pꝛima. ℭ De ſe-
cunda dicit: ꝙ ideo tales infirmi euadunt ſm tres modos
euaſionis: quia talia accidentia ɔtingebāt eis ex multitudi
ne hu. Lra tex. ſic legatur. ⌈ q ꝟo euadūt. ⌋ Sed ꝫ. hic eniꝫ
videtur Hippo. ponere iſtos tres modos euadēdi ſicut di-
minutos ꝛ difficiles. nam quādo talia acciñtia apparēt in
pncipio opꝫ criſim eſſe moꝛtalē aut difficilē: ſed criſis que

fit ad ſalutem per fluxū ſang. narium eſt facilior ⁊ velocior oībus criſibus: ergo nō debuit ponere hic euaſionē p fluxū ſanguinis nariū. ¶ R̄. qñ ſigna criſis apparent ante ſigna digōnis: ſignāt neceſſario vel mortē vel lōgitudinē egritudinis. vt dī in cōmē. illius apho. [paroxiſmos.] Criſis autem per fluxū ſang. nariū eſt criſis breuiū morborꝫ q: calidorꝫ. ergo nō debuit poni in talibus morbis. ¶ Ad hāc qōnē dōm eſt: ꝙ iſte tres cretice determinatiōes q̄s hic ponit Hippo. ōficiētes ſūt ⁊ difficiles reſpectu laudabiliū determinationū ↄgruētiū talibꝰ morbis ſꝫ differēter. Nā determinatio exituralis ⁊ empimatalis ſunt icōgrue in morbis acutis a toto gñe: q: morbi acuti reqrūt criſim pp euōnē q̄ fit velociter ⁊ ſine nocumēto mēbrorꝫ. ſ. per fluxū vētris: vel ſudorē: ⁊ his ſilēs. ſed iſte determinationes fiūt cū nocumento mēbrorꝫ q̄ fiūt tardius quāuis p eas tollat morbꝰ. Criſis aūt per fluxū ſang. eſt incōgrua in iſtis morbis nō a toto gñe ſed ſm ſpēm: q: ipſa ↄgruit morbis de caūa mā cito determinādis. ſed ↄſtat determinationē iſtorꝫ morborꝫ ꝓlōgari. nā qñ apparēt accñtia cretica añ ſigna digōnis: opꝫ infirmū vel cito mori: vel egritudinē eius fieri longā. vt dī in cōmē. illius apho. [paroxiſmos ⁊ ↄſiſtētias.] q̄re ipſa eſt talibus morbis ꝓlōgatis incōgrua: cū de ſui nā ſit velociter venire: ⁊ vī eſſe radix pp quā iſte determinatiōes priuantur a laudabilibus talia: q: morbus fuit ab initio peſſimus: ⁊ virtus infirmi fuit fortiſſima: ita ꝙ accñtia cretica mortalia ſunt añ debitū tpꝰ: ꝑpter peſſimitatē morbi: ⁊ q: virtus fortiſſima nō fuit. facta ē criſis mortifera velociter. Si. n. fuiſſet debilis vel mediocris ṽtus: veniſſet criſis mortalis cito. eſt ergo facta reuolutio ⁊ ꝑmutatio morbi de acuitate ad lōgitudinē ⁊ cū q̄dā lōga difficultate ⁊ labore ipſius ṽtutis terminabit ad bonum. ⁊ ex hꝫ pꝫ ſolo ad pᵐ ⁊ ad 2ᵐ argᵐ. [Alioqn ḃo.] hic q̄ritur pp qd tales determinationes ſint appropriate talibus morbis. ¶ Ad qō dōm eſt: ꝙ mihi vī talis eſſe rō q: in iſtis morbis tracti fuerūt humores de gñe cholere a capite ⁊ pectore ad ſtōm q̄re multiplicata erat mā in ꝑtibus capitis ⁊ pectoris. ſed qñ mā multiplicatur in ꝑtibus capitis declinat ꝓprie determinatio ad apa poſt aures vel ad fluxū ſang. nariū: ⁊ qñ multiplicat mā in ꝑtibus pectoris declinat determinatio ꝓprie ad empima ⁊ ad fluxū ſang. nariū. Lra cō. ſic legat. [aut per ſputum ſaniei q̄ digeſta eſt maturatione vehemēti.] hic nota ꝙ lꝫ in iſtis morbis veniſſent accñtia cretica ante digōnē, tñ q: poſt apparitionē iſtorꝫ accñtium nō fuit ſecuta criſis mortalis cito ꝓlōgata eſt pugna inter morbū peſſimū ⁊ ṽtutem fortiſſimā ⁊ ad vltimū virtus ſupauit morbuꝫ digerendo mām ⁊ ſecuta eſt criſis bona. Unde poſſumus dicere ꝙ morbus ⁊ virtus in ꝑncipio morbi ſic ſe habuerūt in prelio ſicꝫ duo fortiſſimi pugiles. quorꝫ fortis impegit i fortē ⁊ ambo pariter corruerūt ⁊ debilitati ſunt: ⁊ iterato inceperunt pugnā aliam longā: ⁊ in hac ſecūda pugna natura paulatim digeſſit mām ⁊ ſecute ſunt determinationes ille tres cretice bone quāuis difficiles. ⁊ hoc oſtendit Gale. cū dicit ſtatim. [ſignabit ergo cū hꝫ ꝙ illa accñia veniūt īfirmis ex multitudīe hu.] ſubaudiēs ṽtutē īfirmorꝫ eē fortiſſimā.

¶ Textus. XLVII.

¶ Neqꝫ ētiam quiſpiam medicorū mihi repertus eſt qui egrorum habitudinem cognoſcere queat ſicut oportet: ſi videlicet virtutis defectionem patiuntur: aut ſi ex ipſa venarū inanitione: aut ex alia furia: aut ex labore egrum afficiente: ſeu quouis alio torpore nature corporis accidente: vel ſimilibus accidentibus.

¶ Et non inueni medicos enūtiātes de eſſe infirmorum qualiter oporteat eos cognoſcere illud qō accidit ei de debilitate i egritudinibus: an ſit ꝓpter vacuitatē venarū: an ſtimulatione aliqua: aut labore eueniēte infirmis: aut eo qō euenit ex reliqs accñtibus propter naturā corporis: ⁊ eius diſpoſitionem ⁊ ſpecies illius.

¶ Commentum Galeni.

¶ Poſtq̄ꝫ Hip. poſuit ſermonē ſuū in fortitudine virtutis infirmi ⁊ eius debilitate: qm̄ iſte due ſunt ex accñtibus ſublimibus q̄ neceſſaria ſunt i cognitione regiminis: iterauit ſermonē ſuū nūc in illo: ⁊ dixit. Et nō inueni etiaꝫ medicos narrātes de eſſe infirmorū qualr̄ oporteat eos cognoſcere illud qō accidit eis de debilitate. qō eſt: q: debilitas ſit aut pp vacuitatē venarꝫ: nā vacuitas venarꝫ eſt vna ſignationū ſignificātiū illaꝫ ſignificatione pᵃ: ⁊ ꝓpter illud inuenimus Hip. multotiēs noiare ieiuniū vacuitatē venarꝫ: qm̄ de cōſuetudine hoīum eſt vti noie generis ſuper ſpēm q̄ eſt ſub eo: aut ꝓpter laborē: aut ꝓpriū ſicut dolor: aut q accidit ꝓpter mollificationē infirmorū in egritudinibus acutis. Et ex ea eſt q̄ ſit pp ſtimulationē: ⁊ nō eſt facile vt intelligatur intētio ſermonis eius ſtimulatio alia. qō eſt: q: ſi intelliget per ipm mordicationē accñtem in ſtōcho: aut īteſtinis: tūc manifeſtū eſt ꝙ hoc accidēs eſt īgrediēs in nomē doloris: ⁊ ſi intelligit per ipm vigilias aut ſyncopim accñteꝫ ꝓpter os ſtōchi: ⁊ tūc nō eſt ſermo eius ſm veritatē ſup qō ſignificat illud. ¶ Uerūtñ de virtute apparet vlr ꝙ cadit aut pp euōnem q̄ ſit per fluxū ſanguinis nariū: aut vomitu: aut ſolutione vētris: aut ſudore: aut pp ieiuniū longū ꝑtrāſiens illud qñ opꝫ: aut ꝓpter vigilias: aut propter fluxū aſſiduuꝫ aſcelādi: ⁊ cū hoc ēt ſit ꝓpter leſionē: aut dolorē oris ſtōchi donec accidit ſyncopis: ⁊ hoc qdem accidēs euenit: aut ex multitudine ciborꝫ ⁊ grauitate ipſorꝫ: aut ꝓpter qualitates ledētes: hꝫ enim duo ſimul fatigāt os ſtōchi: ⁊ faciunt cadere virtutē cū illo per cōitatem: oīa aūt nocumenta iſta eueniunt a cauſis manifeſtis. Et hꝫ ſunt nocumenta alia quorū cauſe nō apparent qñ corporis diſpoſitio infirmorū ſit hec diſpoſitio: preter ꝙ acciderit eis euacuatio apparens: aut vigilie: aut fames: aut ſentiāt in ore ſtomachi ſui aliquid ſicut illud qō narrauit Hipp. in ꝑncipio ſui libri de pronoſticis cū dixit: ⁊ ſit naſus eorꝫ acutus ⁊ oculi ꝓfundi: ⁊ tempora plana: ⁊ reliqua q̄ ſequunt illud: qm̄ iſta diſpoſitio corporis euenit aut a vigilijs: aut a ſolutiōe ſuperflua vētris: aut fame: ⁊ ſit abſqꝫ iſtis cauſis qñ accidit vt humores qui ſunt i corpe ſint ſubtiles: ⁊ caliditas febris adurēs. qō eſt: q: reſolutio eius qō ſubtiliat ex mēbris ſm hanc diſpōneꝫ ſit per euacuationē que occultat a ſenſu: ⁊ quorūdā hominum debilitat ēt virtus ꝓpter malitiā cōplexionis q̄ accidit in vno ꝑnᵒʳ: qñ aduenit ei leſio. Primūꝫ ergo cui aduenit labor eſt ꝑnᵐ a quo accidit leſio: deinde poſt ipſum duo ꝑncipia alia. Qō eſt: q: tu ſcis ꝙ vna virtutuꝫ eſt virtus q̄ eſt in neruis: ⁊ eius proceſſio eſt ex cerebro. Et virtus ſecūda eſt illa que eſt i venis pulſatilibus: ⁊ eius ꝑnᵐ eſt ex corde: ⁊ virtus tertia eſt in venis nō pulſatilibus origo eſt ab epate: multotiēs aūt accidit malitia cōplexionis ſuper virtutem vnius horꝫ mēbrorūꝫ quecūqꝫ fuerit que ei propria exiſtit: ⁊ ledūtur per leſionem eius etiaꝫ due virtutes alie. Magis ergo feſtināt in perditionē valde: qñ accidit leſio in corde: deinde ſecūda poſt ipſam qñ leditur cerebꝝ: perditio aūt accidēs ab epate eſt tardior earuꝫ: ⁊ ſicut iſta mēbra qñ ledūtur ꝓpter malitiaꝫ cōplexionis q̄ accidit in eis recipit virtus que ꝓpria eſt illi mēbro nocumētū magnuꝫ valde: ſilr̄ ēt qñ ledunt mēbra ꝓpinqua vnicuiqꝫ horū ꝑncipiorꝫ ꝓpter malitiaꝫ cōplexionis qua vincit ſuper ea aduenit nocumētū pp cōitatē illis ꝑncipijs: ⁊ ex mēbris ſunt mēbra quāuis nō ſint ꝓpinqua illis ꝑncipijs: verūtñ ꝓpter cōitatē eorꝫ cuꝫ ipſis in gñe: aut in qbuſdā proprietatibus

ſtis ledunť mēbꝛa ex quibus eſt ꝑncipiū illarū virtutum. Cum ergo oꝛi ſtomachi cōicat virtus aialis in leſione accidit ſyncopis: ⁊ qñ ledit ꝑ vtutis aialis leſionē accidit ab eo ꝑmixtio rōnis ⁊ ſpaſmus: ⁊ foꝛtaſſe accidit ab eo tenſio neruoꝝ: verūtñ iſte egritudines qñ cōfirmantur apparent oibus hoibus. In hoꝛa aūt euentus earū ⁊ ipſarū augmēto paulatim delētur ſup plures medicoꝝ: ⁊ opꝫ qdē vt cogn oſcātur nō qñ ꝯſequunť ex magnitudine vt nō occultentur vulgi: ſed in ꝑnᵒ euētus earum: ⁊ dū ꝑmanēt in gñone: hoc enim eſt melius ꝙ ſi nō ꝑparatur illud: ⁊ tūc eſt in hoꝛa augmēti earū ꝓcul dubio. Uñ enim mihi ꝙ Hip. ſignificauit per ſermonē ſuū iſtū oēs iſtas res cum dixit: qd accidit ex reliqs accñtibus ꝓpter nām coꝛpoꝛis ⁊ diſpōnē illꝰ ⁊ ſpēs eius: ſignificauit ergo ꝑ ſermonē ſuū nām coꝛpoꝛis cōplexionē eius: ⁊ per ſermonem ſuū diſpō eius cōplexionem ipſius. Qd eſt: qꝛ cuius coꝛpus nā eſt rarū: tunc raritas eius: ⁊ euentus ſyncopis eſt ei facilioꝛ: ⁊ cuius coꝛpus eſt ſpiſſum ꝓlōgatur egritudo eius: ⁊ ſimilr etiā mēbꝛa: ex hoibus enim ſunt ſuper quedā membꝛa quoꝛum vincens eſt frigus: ⁊ ex eis ſunt ſuper quedā mēbꝛa quoꝛꝫ vincēs eſt caloꝛ: ⁊ ex eis ſunt quedā mēbꝛa q̄ ſunt ſicciora: ⁊ ex eis ſunt quoꝝ mēbꝛa ſunt humidioꝛa. De natura eniꝫ cuiuſqꝫ eoꝛum eſt vt infirmetur infirmitate que eſt ei ꝓpꝛia.

Textus. XLVIII.

Malum eſt nimirum qñ egrū in doloꝛis vel moꝛbi acumine defectū in diuoꝛtij die potum aut cibū: aut ius accipere permittūt: qꝛ ipſam defectionē ex inanitione eſtimāt eſſe: ⁊ rurſuſ ecōtra malum eſt virtutis defectionē ex inanitione eſſe: quod ignoꝛans medicus cibum reſtringit: quo vtroqꝫ erroꝛe egri moleſtātur: verūtamē hoc vltimum eſt minus maluꝫ pꝛioꝛe: vnde tibi familiarius eſſe opoꝛtet. Si quis enī alius medicus ſiue plebeius ad egꝝ ingreſſus hoc accidēs intellexerit: eiqꝫ ea cibi vel potus que a pꝛioꝛe medico vetita fuerant accipere ꝑceperit: non eſt dubium quin egro iuuamētuꝫ ſit: qd huiuſmodi magno homini dedecus eſt: qꝛ his poſterioꝛ ſiue medicus vel vulgaris fuerit: velut moꝛtuum ſuſcitaſſe videtur.

Ex deterioꝛibus rebus eſt vt ſit debilitas virtutis infirmi per vehementiā doloꝛis ⁊ acuitatem egritudinis: ⁊ ꝑcipiatur infirmo accipere ex potu: aut ſoꝛbitione aut cibo: ⁊ pꝛecipiens illud exiſtimet: ꝙ debilitas infirmi nō ſit niſi ex vacuitate qꝛ ex deterioꝛibus ēt rebus eſt vt ſit debilitas virtutis: ex vacuitate venarū. Et nō ſciat illud medicus: ⁊ cōſtringit ſuper illum in cibo. Iſte enim erroꝛ etiaꝫ facit accidere ſuper infirmū timoꝛē: ⁊ verūtamē minus multum ꝙꝫ pꝛimus: ⁊ eſt dignioꝛ vt de eo videať plus ꝙꝫ erroꝛ pꝛimus. Quoniā ſi ingreditur ſuper infirmuꝫ medicus alius: aut aliquis ex vulgo: et cognoſcit illud qd accidit ei ⁊ pꝛecipit eum accipere cibos: ⁊ potus a qbus pꝛohibuerat euꝫ ille medicus pꝛimus: declaratur manifeſte iuuamentum eius infirmo: ⁊ dedecus ſuper illum cuius hec eſt diſpoſitio ex hominibus: eſt vehementius multum quod eſt: quoniaꝫ ipſi vident miniſtrantē poſtremo ſiue ſit medicus aut vir ex vulgo reſuſcitaſſe moꝛtuum.

Comentum Galeni.

Accidit infirmis multociēs ꝓpter doloꝛē vt deſtruať pulſus eoꝛū ⁊ deficiat ⁊ cadat anhelitus eoꝝ ⁊ non moueātur aliquo motu: ⁊ accidit ēt ſimile illi ab acuitate egritudinis: ⁊ ex hoibus ſunt in qbus non ſit caſus virtutis ꝑꝑ hāc cām: ſed ꝑꝑ vacuitatē venaꝝ ⁊ ſm quoſcūqꝫ modos fuerit illud ſit ꝓpter euōnē ſenſibilē: aut occultā a ſenſu ſiue ſit ꝓpter famē vehemētē ille cui accidit illud indiget acceptione cibi ⁊ ꝑperatione in illo. Ille ỽo cui accidit illud ꝑꝑ doloꝛem aut acuitatē egritudinis indiget ꝯtꝛio illius. ſ. qꝛ idiget multū euōne ꝓpꝛie nō additione in coꝛpe ſuo: ⁊ q iſtis dat aliqd ex cibo nocet eis nocumēto magno valde. Cuiꝰ aūt coꝛpus debilitatur ꝑꝑ vacuitatē venaꝝ ⁊ regitur regimine ſubtili nocet ei illud: ⁊ verūtñ declaratio illius nocumenti: ⁊ eius terminus nō eſt ſꝫ ſimilitudinē ſm quā eſt in ꝑte fetidū vel turpe qdē vt nō ſciatur an debilitas infirmi ſit ꝓpter vacuitatē ꝓpꝛie: aut ꝑꝑ doloꝛē: ⁊ reliqua aūt q̄ ſunt in hoc ſermone ſunt manifeſta. [Et ego qdem ſum dicens ſignificationes qbus opꝫ ſignificari ſuper vnūqdqꝫ.] Hip. iterū facit fidē in hoc ſermone ſicut fecit fidē pauloante ꝙꝫ ſcriberet libꝛum alium in egritudinibus acutis.

Expoſitio Thaddei.

Poſtqꝫ Hip. ſuperius cap̄. 7. in illo loco. [cū quo etiam moꝛbi cuiuſqꝫ diſpōnem.] mentionē fecerat de foꝛtitudine ⁊ defectiōe virtutis penes quas maxime variať foꝛma regiminis in hoc nono caplo ꝓpter ſublimitatē ſignationis ſumpte a virtute reuertiť ad diſtinguendū inter defectionē virtutis ꝯtingentē ab inanitione venarū: ⁊ defectioneꝫ virtutis ꝯtingentē a malitia moꝛbi ponēdo erroꝛē medicoꝛū ſup hac duplici defectione: ⁊ quo repꝛobato relinqtur veritas ſnie Hippo. Pꝛocedit aūt ſic in hoc cap̄ 9ᵒ: ⁊ qm̄ ꝑ ponit radicē iſtius erroꝛis: ⁊ h̄ vſqꝫ. [malū nimirū eſt.] in illa parte ſcḋa exprimit duos erroꝛes ꝓcedētes ab illa radice. ⁊ hoc vſqꝫ. [Uerūtñ hoc minus malū.] in illa tertia parte diſtinguit inter illos duos erroꝛes per maioꝛē ⁊ minoꝛem malitiā. docēs magis eſſe labendū in erroꝛē minus malū. ⁊ hoc facit vſqꝫ. [ſiqs medicus alius.] in ille ỽo parte. 4. declarat erroꝛē minus maluꝫ. ſunt ergo. 4. ptes in pñti lec.

De quarū pᵃ dicitꝫ ꝙ ego nō inueni aliquē medicoꝝ qui defectionē virtutis cognouerit ſicut opꝫ. Nam opꝫ eos cognoſcere ꝓpter quaꝫ cām ꝯtingat defectio. ſ. an contingat ex inanitione venarū: an ex alia furia: an ex laboꝛe afficiente egrū: an cōtingat ex quolibet alio accñte nāe coꝛpis vel diſpōni eius: ⁊ ipſi hoc nō cognouerunt. q̄re ignoꝛauerunt multiplicitatē defectionis: qꝛ ignoꝛauerunt multiplicitatē cauſaruꝫ eius: ⁊ hec ignoꝛātia eſt radix iſtius erroꝛis. ⁊ h̄ de pꝛima. De ſcḋa dicitꝫ ꝙ ꝓpter taleꝫ ignoꝛantiam duplex cōtingit erroꝛ quoꝛū pꝛimus eſt reficere infirmuꝫ per cibum aut potū deficienteꝫ ex acumine doloꝛis aut moꝛbi extimādo ꝙ ille defectus ſit ex inanitione venarum ⁊ ſecūdus erroꝛ eſt ꝯtrarius ꝑmo. ſ. pꝛohibere egrū a refectione cibi ⁊ potus deficientē ex inanitione venarum: extimando ꝙ ille defectus eſſet ex acumine doloꝛis ⁊ moꝛbi. ⁊ hoc de ſcḋa. De 3ᵃ dicitꝫ ꝙ iſtoꝛū duoꝛū erroꝛuꝫ: ſcḋs eſt minus malus ꝙꝫ pꝛimus: ⁊ ꝓpter hoc ad iſtū erroꝛē magis eſt declinādum ſi ꝯtingat nos dubitare. ⁊ hoc de 3ᵃ. De quarta dicitꝫ ꝙ lꝫ iſte ſecundus erroꝛ ſit minoꝛ pꝛimo. tamen adhuc eſt ſatis malus ſi contingat ipſum incidere: ⁊ qꝛ ſi alius medicus vel plebeius ingrediatur adhuc infirmuꝫ. cuius defectus ſit ex inanitione venarum ⁊ ſit pꝛohibitus a refectione per pꝛioꝛem medicum: ⁊ cognoſcens ꝙ talis defectio ſit ex inanitione venaꝝ refecerit īfirmū nulli dubiū eſt

ꝙ talis refectio īfirmo cōfert ⁊ ꝓꝫi medico facit dedecus et
qa vī ille ſcḋs medicus vel vulgaris mortuum ſuſcitaſſe.
¶ Neqꝫ medicoꝝ quiſquā ⁊c̄.] tex. alterius tranſla. inci/
pit ibi. [⁊ non inueni medicos.] cuius cōmen. incipit ibi.
[poſtqꝫ hip.] in quo ſic ꝓcedit. qm̄ ꝑ ↄtinuat capl̄m hoc.
⁊ hoc facit vſqꝫ. [⁊ dixit ⁊ nō inueni.] in illa 2ª pte cū hip.
in hoc loco poſuerit q̄tuoꝛ cās defectionis. exponit duas il
larū hanc. ſ. vacuitatē venarum ⁊ laboꝛē. ⁊ hoc facit vſqꝫ.
[⁊ ex ea eſt q̄ fit.] in illa 3ª parte exponit tertiam cām defe
ctionis hanc. ſ. ſtimulationē aliaꝫ. ⁊ hoc facit vſqꝫ. [⁊ quo/
rūdam hominū.] in illa parte q̄rta exponit q̄rtā cām defe
ctionis hāc. ſ. [aut eo ꝙ euenit ex reliquis accn̄tibus pro/
pter nām coꝛporis ⁊ eius diſpōnem ⁊ ſpēs illius. De p̄ iaꝫ
dixi qn̄ ↄtinuaui capl̄m ad precedētia. ¶ De ſcḋo dicit. G.
ꝙ vna ⁊ ꝑma cāruꝫ ꝓpter quas deficit virtus eſt vacuitas
venarū: qḋ probatur: qꝛ hip. vocat multotiēs vacuitatem
venaꝝ que eſt nomē gn̄is ieiuniū qḋ eſt nomen ſpēi. multe
nāqꝫ ſunt cāe q̄bus vene eūantur. quaꝝ vna eſt ieiuniuꝫ. 2ª
eſt laboꝛ: q labor duplex eſt. ſ. ꝓprius ⁊ cōis. ꝓprius q̄deꝫ
labor dī doloꝛ. cōis ḣo labor dī mollificatio infirmoꝝ ac/
cidēs in egritudinibus acutis: ⁊ h̄ de 2ª. ¶ De 3ª ſic proce/
dit Gal. Nā ꝑ ponit iſtam tertiā cām defectionis oſtēdens
eam eſſe difficilē ad intelligendū. ⁊ hoc facit vſqꝫ. [Uerū/
tn̄ de virtute.] ibi ḣo ponit quādā gn̄alem diuiſionē cārū
defectionis. vt ex illa diuiſione inueſtiget q̄ꝫ cām intelligit
hip. cū dixit. [ꝓpter ſtimulationē aliā. ¶ De ꝑ dic: ꝙ hip
po. poſuit vnā cām defectionis eſſe venarū. ſtimulationem
aliā. cuius expōnem difficile eſt intelligere. Nā ſi tu vis in
telligere per ſtimulationē aliā doloꝛē ⁊ moꝛdicationē acci
dentem ſtōꝛ ⁊ inteſtinis. talis expō ſtare non pōt: qꝛ talis cā
defectionis cōprehenditur ab hipp. ſub laboꝛe. q̄re dixiſ/
ſet bis idem. Si ḣo tu vis intelligere per ſtimulationē aliā
multitudinē vigiliaꝝ: aut ſyncopim accn̄tem ꝓpter os ſto
machi. tunc ſignātio defectionis facte ex ſtimulatione alia
nō ſignificaret ſup illud ſuper qḋ hip. intendit ſignificare.
¶ De 2ª dicit Gal. ꝙ vl̄s defectio virtutis dupl̄r cōtingit.
vno mō a cauſis manifeſtis. alio mō a cauſis occultis. Cāe
ḣo manifeſte q̄bus deficit virtus ſunt due. quaꝝ ꝑª eſt eūa
tio per fluxū ſanguinis nariū: p vomitū: per ſolōnē vētris:
per ſudoꝛē: per ieiuniū longū: per vigilias lōgas. Alia ḣo
cā manifeſta eſt leſio oꝛis ſtōi ↄtingēs ꝓpter nimiā quātita
tem ciboꝝ aggrauātiū: ⁊ ꝓpter malā qualitatē ciboꝛuꝫ le/
dentium os ſtōi: ⁊ talis defectio fit a nocumēto oꝛis ſtōi ꝓ
pter cōitatē quā h̄nt cū ſtō principalia membra. Cauſe ḣo
occulte defectionis virtutis ſunt ille cāe intrinſece a q̄bus
ſiunt illa accn̄tia que narrauit hip. in ꝑ pronoſti. qn̄ dixit.
[oculi profundi tempoꝛa ⁊c̄.] ſunt autē ille cāe intrinſece
humoꝛes ſubtiles: ⁊ caliditas feb. adurentis. Iſte enim due
cauſe. qn̄ cōueniunt ſubtiliāt mēbra inſenſibil̄r euacuādo
illa. ⁊ hic nota ꝙ ex verbis Gal. pōt colligi probabiliter ꝙ
iſte per ſtimulationeꝫ aliā intellexit iſtas cās occultas fa/
cientes virtutē deficere. ſ. caliditatē feb. adurentē. ⁊ hum.
ſubtiliātē. ſed verum h̄ ſit ita. diſputabit̄ ſtatiꝫ. ⁊ h̄ dic̄. G.
de 3ª pte ꝑncipali iſtius cō. De. 4. ꝑncipali ſic ꝓcedit. Nam
ꝑ oñdit q̄liter accidat virtutis defectio ꝓp maliciaꝫ cōplo/
nis mēbroꝝ. vſqꝫ. [Uerūtn̄ iſte egritudines.] ibi ḣo ſcḋo
tradit modum cognoſcēdi illas malas cōplōnes. vſqꝫ ibi.
[vi eniꝫ mihi.] ibi. 3ª applicat ad tex. hip. inueſtigantꝫ ex
poſitionem. ¶ Dicit ergo ſic de ꝑ: ꝙ virtus deficit in q̄buſ
dam hoībus ꝓpter malā cōplexionē mēbroꝝ principaliū.
cōpatientiū ſibi adinuiceꝫ in ſuis leſionibus: ⁊ deficit alio
mō virtus ꝓpter cōpaſſionem mēbroꝛū principaliū mem/
bris que nō ſunt ꝑncipalia. Modus aūt cōpaſſionis mem
broꝛum ꝑncipalium inter ſe. hoc modo fit. Naꝫ cū ſint tria
principalia mēbra. ſ. coꝛ qḋ eſt prinm̄ virtutis vitalis ⁊ ce/
rebrum qḋ eſt princim̄ virtutis animalis: ⁊ epar qḋ eſt ꝑnm̄
virtutis naturalis. Si mutetur cōplexio vnius iſtoꝛū mē/
broꝛum principaliuꝫ. leditur ꝑmo virtus illius membri. ⁊
duo cōpatiuntur illi mēbro in ſua leſione virtutes alioꝛuꝫ
duoꝛum mēbroꝛum principaliū. ⁊ ſic tandē leſis omnibus
virtutibus mēbroꝛum principaliū. fit gn̄alis defectio vir/
tutis totius coꝛporis: ⁊ ſic de alijs. ⁊ hic nota ꝙ in iſto no/
cumēto mēbroꝛū pricipaliū citius perducitur ad defectio/
neꝫ ⁊ moꝛtē homo qn̄ mala cōplexio ⁊ nocumētū fit in coꝛ
de. tardius aūt qn̄ mala cōplexio ⁊ nocumētuꝫ fit in epate.
Mediocriter autē qn̄ mala cōplexio ⁊ virtutis nocumētū
fit in cerebro. Modus aūt cōpatiendi mēbroꝝ principaliū
alijs mēbri que nō ſunt principalia duplex eſt. quorum pri
mus eſt cōpaſſio que fit ad alia mēbra eis ꝓpinqua. Alius
ḣo modus eſt cōpatiendi ad alia mēbra que nō ſunt eis ꝓ/
pinqua. Cōicant tn̄ cum mēbris ꝑncipalibus in q̄buſdam
proprietatibus. Uerbi grā: coꝛ cōpatitur ſtōcho dolēti pro
pter propinq̄tatē ſui ad ipſum. ⁊ tūc fit inde ſyncopis: ⁊ cō
patitur ſtōcho dolenti cerebrū ꝓpter proprietatē colligan/
tie quā hꝫ cerebrū cū eo per duos neruos. ⁊ tūc ex tali cō/
paſſione cerebri ad ſtōchum ↄtingit permixtio rōnis ⁊ ſpa
ſmus: ⁊ hoc de ꝑ. ¶ De 2ª dicit: ꝙ iſte diſpōnes membroꝛū
facientes defectionem coꝛporis totius: ⁊ per ↄñs ipſe defe/
ctiones tripl̄r poſſunt cognoſci. ſ. in ſui ꝑnº ⁊ in ſui augmē
to ⁊ in ſui cōplemēto. Cognitio quidē eaꝝ in ſui ꝑnº eſt ar/
tificialis ⁊ vtilis. cognitio ḣo earū in ſui cōplemento eſt in
artificialis ⁊ inutilis qꝛ eſt nota vulgo. Cognitio ḣo earuꝫ
in augmēto tenet mediū inter primā ⁊ ſcḋaꝫ: ⁊ hoc dicit de
ſcḋo. ¶ De 3ª dicit Gal. ꝙ qn̄ hip. dixit ꝙ defectio pōt cō/
tingere ex reliquis accn̄tibus ꝓpter nām coꝛporis. ⁊ eius
diſpōnem ⁊ ſpēs illius intellexit oīa que nos narrauimus.
Nam in eo ꝙ ipſe dixit nām coꝛporis: intellexit cōplexionē
⁊ per hoc qḋ dixit diſpōnem: intellexit cōpōnem coꝛporis.
Nam qn̄ coꝛpus eſt rarū: velociter. ⁊ facile deficit: ⁊ quan/
do coꝛpus eſt ſpiſſum difficile ⁊ tarde deficit: ⁊ hmōi mali/
tia cōplexionis facit nocumentū non ſolum in toto coꝛpo/
re: ſed in quolibet mēbro cui alia mēbra cōpatiunt̄. ⁊ non
ſolū in vna cōplexione mala: ſed in qualibet male cōplōnis
ſpecie. ſ. calida: frigida: humida ⁊ ſicca. ⁊ hec eſt expoſitio
Gal. ſuper p̄ſenti. §. Lra tex. ſic legatur. [egroꝛū habitudi/
nem] .i. cauſaꝫ defectionis virtutis egroꝛū. [ſi videlꝫ defe
ctionem patiātur.] in hoc loco intellige defectioneꝫ large
ad ſyncopim ⁊ lipothomiā. differūt enim proprie accipiē/
do ſyncopim ⁊ lipothomiā. quarum dr̄ia colligitur a Gal.
12º terrapē. cap̄. 6. §. [igitur predicta quidē.] ⁊ ab Aui. 3º
can̄. cap̄ de ſubito caſu virtutis: quā hic non pono ꝓpter ꝓ
lixitatem. [vel ex alia furia] .i. alia ſtimulatione euacuati
ua. hmōi autē expoſitio pꝫ per cōmē. [ſeu quo vis alio coꝛ
poꝛe nature accn̄te: vel ſilibus.] hanc lr̄am melius habet
arabica trāſlatio. ¶ Sed hic dubitat̄: qꝛ videt̄ ponere cāſ
defectionis inſufficiēter. Ponit enim ſolū quatuoꝛ cuꝫ ſint
multo plures vt colligit̄ ex 3º can̄. cap̄ de ſyncopi. ⁊ cap̄ de
ſubito caſu virtutis ⁊. 12. terrapē. per totū. ⁊ libro 4º de fe.
Iſaac cap̄ de ſyncopi. ¶ Ad qḋ dm̄ eſt: ꝙ hipp. in hoc lo
co non intendit tradere ſufficiētē doctrinā de cauſis ſynco/
pis gn̄aliter cōſideratę: ſed ſolūmodo tradit nobis doctri/
nam de cauſis ſyncopis que accidit in moꝛbis acutis quī
ſunt cū feb. Littera cōmē. ſic legatur. [poſtqꝫ hipp. poſuit
ſermonē ſuum in foꝛtitudine virtutis infirmi.] ſupra cap̄
7º. §. [cum etiā moꝛbi cuiuſqꝫ diſpōneꝫ.] [qm̄ iſta duo ex
accidentibus ſublimibꝰ.] hic Gal. excuſat hipp. de itera
tione ſermonis: qꝛ non eſt vicioſum in arte reiterare q̄ ſub/
limia ſunt ⁊ timoꝛoſa ⁊ ignota. vt habet̄ hic ⁊ in cōmen. ſi
lius aphoꝛiſmi. [iac dare caput dolētibus.] ⁊ q̄rto terra/
penti. caplº 3º. §. [eſt aut rerū.] [Iterauit ſermonē ſuū.]
Sed cōtra. non enim videt̄ hip. in h̄ loco iteraſſe ſermonē
de virtute: qꝛ hic nō ponit can̄. eundē de virtute quē poſuit
ſupra qḋ pꝫ iſpiciēti qḋ dī h̄ ⁊ ſupra. Ad qḋ dic ꝙ iteratio
fuit in hoc qꝛ ſupra poſuit ſermonē gn̄aleꝫ de ↄſideratione

virtutis. hic ꝟo illum generalē ſermonē ſpecificat quodā modo. [nam vacuitas venarū eſt vna ſignificationū ꝛc.] ¶ Sed contra. naꝫ vacuitas venarū eſt cā defectionis virtutis ꝛ nō ſignificatio. ¶ Ad qḋ dicitꝰ ꝙ vacuitas venarum eſt cauſa ꝛ ſignuꝫ defectionis. cā qḋē eſt eēntialr. ſignū ꝟo doctrinaliter. nā eſſe defectionis ab eūone ꝓcedit. doctrina ꝟo cibandi vel nō cibandi ſignificatur nobis ex cā defectionis. [ſignatione pᵒ.] qm̄ inter cās primas defectionis q̄ ſunt multe pncipalior ꝛ notior eſt eūo venaꝝ. ideo vocat eam primā. [aut ꝓpter laborē: aut ꝓpriuꝫ ſic dolor: aut qꝛ accidit pp mollificationē īfirmoꝝ in egritudinibꝰ acutis.] In his verbis Gal'. dimittens ſcḋam cām defectionis q̄ eſt ſtimulatio aliā ſubdit tertiā cām defectiōis poſitā ab Hip. que dā laborꝛ dicit ꝙ labor faciens defectionē eſt duplex vnus ꝓprius ꝛ alius cōis vel vnus ꝓpriē dictus: ꝛ alius īpropriē dictus labor qḋē ꝓprius eſt dolor. labor autē cōis dī mollificatio. ꝛ intelligo in hoc loco ꝑ mollificationē cōtingētē in morbis acu. defectionē q̄ ꝯtingit infirmis qm̄ nā dimittit regimē corpis exterius ita ꝙ hō nec ſentit nec mouet ꝛ ꝯuertit ſe nā tota ad interiora ad pugnādū ꝯ materiā morbi: ꝓpter acumē morbi: ꝛ de tali defectione loqꝛ Aui. 4. can. fen 2ᵃ cap̄ de vlībus ſignis criſis. §. [ꝛ nō eſt poſſibile tibi.] ꝛ hic nota ꝙ h̄ eſt illa defectio quā dicit Hip. infra ꝯtingere pp acumē doloris ꝛ acumē morbi ꝛ credo ꝙ defectio ꝓcedēs ab illo duplici laborꝛ eſt illa q̄ ꝓhibet cibuꝫ dari: ſed de hoc diſputabit' infra inꝰ ſequēti. §. [ꝛ ex ea eſt q̄ ſit pp ſtimulationē aliā.] i. eſt alia defectio q̄ nō ꝯtingit pp eūationē venaꝝ: nec ꝓpter laborē ſed ꝯtigit pp ſtimulationē quā vocat trāſla. greca furiā. [qḋ ē: qꝛ ſi itelligit ꝑ ipꝫ.] ¶ Sed ꝯ. Gal'. n. in iſto. §. facit argᵐ a diuiſione: qḋ ē ridiculoſum. Nā pᵐ mēbrū diuiſionis claudit' in 2ᵒ. nam mordicatio ſtōi comprehēditur ſub ſyncopi accn̄te pp os ſtōi. ¶ Ad qḋ dōm eſt: ꝙ pᵐ mēbrū non claudit' ſub ſcḋo. Naꝫ qn̄ Gal'. diſputādo dicit ſyncopi accn̄tē pp os ſtōi ipſe itelligit per ſyncopim defectionē q̄ ꝯtingit pp nocuᵐ ſtōi factū a q̄litate vel quātitate ciboꝝ. vt patebit ſtatiꝫ in ſequēti. §. cō. ꝛ tale nocuᵐ pōt eſſe ſine mordicatione ſtōi. [ꝛ ſi intelligit per ipſum vigilias aut ſyncopim.] Sed ꝯ. vi. n. ſermō Gal. eſſe nugatorius. nā dicēdo ſi ꝑ ſtimulationē aliā intelligit ſyncopim pp os ſtōi. tūc per hec verba ponit ꝙ ſyncopis ſit cā ſyncopis. ¶ Ad qḋ dōm eſt: ꝙ h̄ accipit ſyncopiꝫ īpropriē pro cā ſyncopis: qḋ pꝫ qꝛ aſſociauit ſyncopim cū vigilijs. vigilie nāqꝫ ſunt cā ſyncopis. ꝛ hic nota ꝙ iſte vigilie ſunt ſequētes nocumētū ſtomachi factū ꝓpter qualitatem vel quātitatē cibi: ꝛ ſm̄ hoc ponit ibi Gal'. diſiunctiuam pro copulatiua: ꝛ eſt talis ſenſus: ſi tu vis intelligere per ſtimulationē aliā h̄ aggregatū. ſ. nocumētū oris ſtomachi ꝛ vigilias. tūc ſermo eius nō eſt ſm̄ veritatē ꝛc. q̄re nō eſt ibi nugatio ſic exponēdo. [tūc nō eſt ſermo eius ſm̄ veritateꝫ ſup qḋ ſignatur illud.] Sed de iſta ꝯditia que dicit ꝙ ſi per ſtimulationē aliā itelligimus vigilias: aut ſyncopi accn̄tem ꝓpter os ſtōi. tūc ſermo Hip. nō eſt ſm̄ veritatem dubitat' q̄liter verificet' ꝛc. ¶ Ad qḋ dicitꝰ ꝙ hoc mō verificatur. nā intētio pncipalis Hip. eſt ꝙ defectio īfirmi facta ꝓpter ſtimulationē aliā indicet refectionē ſicut infra patebit: ſed defectio q̄ cōtingit ꝓpter os ſtōi leſum a qualitate vel quātitate ciboꝝ nō īdicat refectionē ſed poti' eūonē: ꝛ ſꝫ ſi Gale. abſtinuiſſet ab iſta diſputatione diuiſiua. expō ſua fuiſſet clarior. obſcurauit. n. eā cū ſua intricatiſſima ꝛ obſcuriſſima diſputatione: ꝛ fere dignuꝫ eēt ꝙ hō dimitteret verba ſua ſicut nō intelligibilia: aut forte in lr̄a eius eſt corruptio. [Uerūtamen de virtute ꝛc.] hic incipit Gal'. aſſumere omnes cās defectionis vt deueniat ad intelligenduꝫ illam cām defectionis quā Hippo. intelligit per ſtimulationem aliā. [ꝛ cum hoc etiā ſit ꝓpter leſionē aut dolorem oris ſtomachi.] In his verbis tangit Gal'. illas duas cauſas defectionis quas tetigit ſupra diſputādo. [. mordicationem accn̄tem ſtomacho ꝛ inteſtinis: ꝛ ſyncopim accn̄tem ꝓpter ſtomachi os. ad hoc ꝙ ipſe illas duas cās excludat ab itētione huiꝰ dictionis ſtimulatio alia. [ꝛ ſit abſqꝫ iſtis cauſis qn̄ accidit vt humores qui ſunt in corpore ſint ſubtiles ꝛ caliditas feb. adurens.] Hic nota ꝙ lꝫ Gal'. hic ponat ſolum duas cās occultas illius reſolutionis: tamē ipſe multas ſubaudit eis ꝯſimiles que ſunt debilitas virtutis cōtētiue totius corporis ꝛ debilitas oris ſtomachi: ꝛ eius ſenſibilitas ſuperflua ꝛ ſubtilitas ſpūuꝫ: qm̄ illa faciūt virtutem deficere occulte: ꝛ maxime qn̄ abſtinet infirmus a cibo. ꝛ iſta colliguntur ex verbis Gal'. in cō. primi pronoſti. ſuper illo. §. [que ſi fuerit in principio egritudinis.] ꝛ. 10. terrapē. cap̄ 2ᵒ. §. [Juuenis igit' qui captus eſt a feb.] ꝛ libro. xij. in pluribus locis. Itē nota ꝙ ex iſta īueſtigatiōe Gal'. expreſſe pꝫ ꝙ ipſe vult ꝙ Hip. intelligat per ſtimulationē aliā. iſtas cās occultas defectionis hic poſitas ꝛ ſub intellectas quāuis nō expreſſe dicat illud. nam in illo. §. ſequenti. [ꝛ quorūdā hominū debilitatur.] incipit Gal'. exponere quartā cām ſyncopis illā. ſ. quā Hippo. ponit cum dicit. [ſeu quo vis alio corpee nature accn̄te.] quare finiuit iam ſuā iueſtigationē de expōne huius dictionis. ſtimulatio alia. Reliqua ꝟo que ſunt in h̄ cōmē. dubitāda. reſeruētur ad ſequētem. §. textus. [Malū nimirū eſt ꝛc.] text. alterius trāſlationis incipit ibi. [ex deterioribus rebus.] cuius cōmē. incipit ibi. [accidit infirmis] in quo ſic procedit. Nā p̄ ponit expōnem neceſſariā. vſqꝫ ibi. [Reliqua autē.] ibi excuſat ſe de nō neceſſaria. In neceſſaria ꝟo expōne ſniat dictū Hippo. ſimul declarādo defectionē virtutis. ¶ Dicit ergo ſic de primo ꝙ multotiēs infirmi propter dolorem vel acuitatē egritudinis: patiūtur defectioneꝫ virtutis que defectio cognoſcitur per deſtructionē pulſus ꝛ defectionem anhelitus ꝛ defectionē motus voluntarij: ꝛ multotiens accidit talis defectio ꝓpter defectionē venarū. ſiue illa euacuatio ſit ſenſibilis: ſiue ſit occulta ſenſui. cum ergo accidit talis defectio propter euacuationē occultā vel manifeſtam neceſſaria eſt refectio cum cibo ꝛ potu. cū ꝟo accidit talis defectio propter dolorē vel acuitatem egritudinis. Refectio quidē non eſt neceſſaria: ſed multuꝫ nocitur: qꝛ corpus indiget tūc euacuatione ꝛ nō additione: ꝛ quāuis vterqꝫ iſtorū erroruꝫ ſit magnus. minor tamē eſt error non reficere infirmū deficientē ꝓpter euacuationē venarū q̄ꝫ reficere infirmū deficientē propter acumen morbi ꝛ doloris: ꝛ hoc de primo. ¶ De ſecūdo dicitꝰ ꝙ reliqua q̄ Hippo. ponit in hoc ſermone non indigent expoſitione: qꝛ ſunt manifeſta. ꝛ hic nota ꝙ trāſlatio greca deficit a tranſlatione arabica: ꝛ ponitur ille defectus ibi. [ꝛ ego quidem ſuꝫ dicens ſignificationes quibus opꝫ ſignificari ſuper vnum quodqꝫ.] cuius cōmen. incipit ibi. [Hippo. iterum fecit.] Et dicit Gal'. ibi ꝙ Hippo. in hoc loco remittit nos ad aliū libruꝫ in quo ponet ſignificationes particulares ſuper defectionē virtutis: ꝛ ille eſt quartus liber huius voluminis. Littera tex. ſic legatur. [malum nimirum eſt.] circa hunc caū. diſtinctiuum Hippo. dubitātur duo. quorū primuꝫ eſt an ſit verus ſm̄ eſt: an ſit ſufficiens. ¶ De quorum primo ſic agitur. videtur enim ꝙ vtrūqꝫ membrum ſue diſtinctionis ſit falſum. dicit enim in primo membro ſui caū. ꝙ malum eſt cibare egrum deficientem propter acumen doloris ꝛ propter acumen morbi.

Jo. Ba. Ni.

¶ Complementum examinationis iſtorum dubiorum non inueni in aliquo exemplari. Sed in omnibus que ad manus meas peruenere cecidit dealbatio ab hoc loco vſqꝫ ad textum ſequenteꝫ. Si quis igitur ex ſocijs noſtris aliquod exemplar ſine hoc defectu habuerit. ipſum in ſecunda eius impreſſione completum reddere non tedeat.

¶ Textus. XLIX.

¶ Uicine aũt ſunt he res ꝛ his que acciduñt ſtomacho: ſi eniʒ corpora cõtra conſuetudinẽ ſuã magna torpuerint quiete: non poſſunt ſtatim ꝯfortari. Qð ſi quieuerint atqʒ requieuerint ꝑ longum tempus: poſtea ꝟo ad laboris exercitia fuerint ſubito tranſlata: malũ eſt. Simili ꝟo modo ꝛ ſingula corporis mẽbra: vt videlicet pes vel qlibet artuum quieſcere ſolitus: ſi qñ ſubito ad inſolitũ transferantur laboris exercitiuʒ. Eodẽ modo ꝛ in dentibus: ꝛ in oculis accidit. Nullũ deniqʒ inuenitur membꝝ cui non itidem contingat. Molli ẽt iacere culcitra preter ſolitũ vſum fatigat corpus: ſuper auteʒ durum ꝛ ẽt ſub diuo indurat: ſi inſolitum eſt.

¶ Approximant aũt rebus accidẽtibus in ſtomacho iſte res. Quod eſt: qꝛ qñ corpus quieſcit quiete multa cõtra ꝯſuetudinẽ ſuaʒ non eſt poſſibile vt cõfortetur ſtatim. Nam ſi quieſcit: ꝛ requieſcit tẽpore longo: deinde poſt illud redit ad vtendũ labore facit operationeʒ malam manifeſte: ꝛ ſimilr etiã mẽbruʒ aliquod corporis. De pede enim fit ſimile huic operationi ꝛ de iunctura alia qñ nõ eſt de cõſuetudine eius cuius eſt vt faciat eũ laborare: ꝛ permutatur in quibuſdam horis ſubito ad faciendũ euʒ laborare: ꝛ accidit ſimile huic etiã in dẽtibus ꝛ oculis: ꝛ nunquã inuenitur membruʒ aliquod cui non accidat illud: inde eſt ꝙ ſomnus ſuper lectum mollẽ contra cõſuetudinem fatigat corpus: ꝛ dormire ſuper locuʒ durum ꝛ ſub diuo contra cõſuetudinem: indurat corpus.

¶ Commentum Galeni.

¶ Jam redit Hip. iterũ ad ſermonẽ ad quẽ intẽdit poſtqʒ cõpleuit ſermonẽ ſuũ ad quẽ reflexus fuerat ab alio ſermone: in debilitate virtutis: ꝛ dixit ꝙ iſte res quas dicere vult ſimiles rebus accidẽtibus in ſtõcho q̃s prius narrauit: qð eſt: qꝛ ipſe intẽdit ꝑ ſermonẽ ſuũ illã eãdẽ ſũmam quã verificauit ꝙ ꝑmutatio magna ſubito ad ꝯtrariũ facit euenire ſup infirmos nocu^m magnũ. Qð autẽ ſcripſit in hoc ſermone: eſt ſm hũc modũ. Sicut ſtõchus qñ deficit ab operatione ſua tẽpore lõgo nõ eſt ei poſſe vt bñ faciat operationẽ ſuã donec redeat ꝛ ꝯſueſcat illud: ſm ꝙ fuit paulatim: ꝛ appropinquat operationibus ſuis que ſunt ei proprie: ſilr ẽt corpus eius totum ꝛ vnũquodqʒ reliquoꝝ mẽbrorũ. Deinde dixit poſt illud vnũ poſt aliud ex illis mẽbris cũ nõibus ſuis: ꝛ dixit ĩ fine ſermonis ſui mutationẽ ſomni ꝛ verificauit ꝑ illud qð intẽdit a prĩ^o ſermonis ſui: in mutatione conſuetudinis.

¶ Textus. L.

¶ Uerbi gratia hõ quiuis in crure dubium vulnus hñs: cum commiſcerit ſe initio laboris ad medicandũ ita vt nec pedeʒ a loco dimouerit: abijt itaqʒ aꝑa hac ope atqʒ multo citius ſanus efficitur qʒ ſi in medicando iuerit ꝛ rediuerit: ꝙ ſi ſupra pedes ſtãdo. vj. vel. vij. die vel citius vel circiter: plus ilico accidit ſibi doloris qʒ ſi a principio in medicando iuerit ꝛ rediuerit: ſi quoqʒ aliud opus exercuerit: ſit ei^9 cauſa grauior qʒ ſi hoc modo in medicando eundem laborem eiſdem aſſueuerit diebus.

¶ Uidetᷣ aũt mihi iteꝝ quod opʒ vt ſcribã exẽpla earum reꝝ. Dico ergo ꝙ qñ accidit homini vlcus in crure ſuo: qð quidẽ vlcus nõ eſt ſaluum: neqʒ ſecuritas de eo habetur: ꝛ eſt vlcus eius in corpore ſuo nõ ſaluuʒ neqʒ malignum: ꝛ deinde proijcit ſeipſum a primo die ad curaʒ: ꝛ non mouet pedem ſuũ ꝛ non ſeparat ipſum ad aliquã partium: delẽtur illud aꝑa ab eo per operationẽ iſtam propie: ꝛ ſanatur corpus eius velocius multũ qʒ ſi curaretur ipſo incipiẽte ꝛ redeũte: ꝙ ſi ſurgat: ꝛ ambulet ſuper pedẽ ſuũ in die quinto ſexto aut circa illud: erit illud qð accidit ei ſtatim de dolore vehementius qʒ ſi curaretur a principio ſue egritudinis ipſo incedente ꝛ rediente: quod ſi fatigat ſeipſum ſubito in ſuperfluo labore ſit egritudo eius vehementior multum qʒ ſi curetur ſm hũc moduʒ: ꝛ laboret huiuſmodi labore in illis diebus.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hip. in hoc ſermone ẽt poſuit ſermonẽ ſuuʒ in mutatione ſua ſubita: ꝛ poſuit exẽplũ illius cũ reliqs exẽplis multis: quoꝝ rememoratio ꝑcedit vlcus qð accidit i pede: ꝛ dixit: ſi accidit alicui vlcus in crure ſuo: ꝛ opʒ vt regeſcat ꝛ requieſcat ꝛ dimittat illud: ꝛ ponit vt ambulet: ꝛ icedat deãbulatiõe mediocri. Qð eſt: qꝛ ſermo ei^9: icedit ꝛ redit: ſignĩat ꝙ nocet illud ei ꝑ ꝑuidubio: verũtñ illud nocumẽtũ eſt minus nocumẽto accñte ei qui qeſcit diebus pmis: deĩde incipit ambulare ſubito i die qnto aut ſexto aut circa illð. ſ. die 3° aut qrta. Et ex hoĩbus qdẽ ſunt q putãt ꝙ ſmo ei^9 circa illud: icẽdit ſup dies q ſunt poſt qntũ diẽ. ſ. ſextũ ſeptimũ 8^m ꝛ 9^m. Sed nec ẽ ẽt iſtis vt ſcriberẽt loco ſermonis ſui circa extra: illud aũt qð dicit nõ eſt poſſe in qbuſdã hoĩs vt accidat hoi vlcus: ꝛ icipiat ambulare in die. vij. aut. viij. cũ fuerit ante illũ qetus trãqllus: ꝛ faciat euenire ſuper eũ nocumẽtũ magnũ. Ego aũt dico ꝙ illud accidit multotiens valde qñ vlcus eſt magnũ valde: aut eſt malignũ vel fraudolẽtũ malũ: ꝛ plus illo multũ ſi aggregantᷣ iſta duo ſil: ꝙ ſi vlcus nõ eſt magnũ: neqʒ ĩfirmus mali vlceris maligni: ꝛ curetur ſm ꝙ opʒ: nũc opʒ vt itelligas ꝙ cũ eo cuius bona ſit diſpõ: ꝛ melioratᷣ circa diẽ ſeptimũ aut octauuʒ: ꝛ poſſe eſt ei vt icedat ꝑter qʒ noceat illud ei in aliquo: ꝓpter ꝙ ergo addidit Hip. in ſermone ſuo: in vlcere: ꝛ nõ eſt ſaluũ neqʒ ſecuꝝ. Oſtẽdit ergo per illud qꝛ ſignĩat ꝑ vlcera ſua: vlcera plana: ꝛ per ſermonẽ ſuũ infirma: ꝛ ſunt vlcera que ſunt in corpe eius ꝛ nõ ſalua neqʒ maligna mala ſicut dixi. qð eſt: qꝛ cui^9 diſpõ hec eſt: deinde non cadit in cura eius error niſi error ſuus in deambulatione ſua paulatĩ: ꝛ oportuit ei vt qeſceret: ꝛ regeſceret: aduenit ei nocumẽtũ: verũ illud nõ eſt magnũ ſicut ſi ipſe figeretᷣ ꝛ qeſceret in dieb^9 pmis: deide inciperet ambulare in die tertio: aut qrto: aut qnto: aut ſexto. Qui aũt hʒ vlcus magnũ: ꝛ vlcus qð ſit in corpe ſuo eſt vlcus malignũ malum: nõ eſt nocumentũ deambulationis ꝑ ſm^o ſue infirmitatis nocumẽtũ paruũ imo magnum valde: ſicut ille cuius vlcus qð accidit ei eſt paruũ: ꝛ ſunt vlcera q̃ acciduñt ei vlcera ſalua: ꝛ ſi figitᷣ ꝛ qeſcit in diebus primis deide incipiat ambulare circa diẽ qntũ aut ſextum non nocet illud ei nocumẽto magno: ſed ꝓpter ꝓpter hoc poſuit Hip.

ſermonem ſuū in eo cuius diſpō eſt hec media inter duo ꝯ/
ria: ⁊ intelligo per duo ꝯria: vlcus magnū ⁊ paruū: ⁊ q eſt
malignoꝝ vlcerꝝ ⁊ cuius vlcera ſunt ſalua. Qđ eſt: qꝛ vlc⁹
nō ſecurū nō nocet niſi aut per nām loci in quo fit qn̄ vlcus
eſt magnū: quāle ſit illud qđ diſrūpit ꝑꝑ ipm̄ de cute vel
carne paruū: aut ꝑꝑ quātitatē eius qđ diſrūpit᷑ in eo: ⁊ ꝑꝑ
illud et vlcus ſaluū. ſ. paruū planū: aut eſt ita ꝑꝑ nām loci
qn̄ eſt ignobilis: aut ꝑꝑ id qđ diſrūpit᷑ in eo qn̄ eſt paruū.

¶ Textus. LI.

¶ Que itaqꝫ iā dicta oia ad ſeinuicē teſtifican/
tur: qꝛ. vꝫ imutatio ſubita in ꝯtrariū: tā in his
ꝙ̄ in alijs nocumento magno conſtat eſſe.
¶ Oēs ergo res iſte ſibi ad inuicem teſtificātur
ſemper ꝙ mutatio ſubito ad cōtrarium apud
iſtos ⁊ apud alios facit nocumentum magnū
valde egrediens a menſura.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hippo. in ſucceſſione ois exempli quo exemplificauit re/
memoratur eius ad qđ intendit per ſermonem ſuum: inde
eſt qꝛ in hoc loco poſtꝙ̄ dixit exemplum quo exemplifica/
uit in vlcere fecit illam operationem.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſtꝙ̄ Hip. in precedenti nono cap̄. 2ᵉ diſtōnis determi/
nauit de cura morboꝝ acutorū ꝑ indicationes ſumptas a
defectione v̄tutis. Reuertit᷑ in hoc. 10. cap̄ ad oſtēdēdū ꝙ
ſubita mutatio ꝯſuetudinis nocet infirmis ꝑ ſubitā muta
tionē q̄ fit de qete ad motū: ⁊ d̄ motu ad qetē. ⁊ ex h̄ pꝫ ꝙ h̄
capl̄ꝫ eſt inordinatū. debebat. n. poni ſupra i loco illo vbi
ſumebat argumēta a ſubita mutatione ſtōi: ⁊ diuidit᷑ hoc
caplm̄ in duas ꝑtes. in q̄ꝝ p̄ᵃ q̄ durat vſqꝫ. ⌈ q̄ itaqꝫ. ⌋ ponit
ſuā ꝓbationē ſumptā a ſubita mutatione circa motū ⁊ qe/
tem. In illa v̄o pte cōparat iſtā ꝓbationē ad ꝓbōnes ſupe
riores q̄ ſumebant᷑ ab accn̄tibus ſtōi. p̄ᵃ v̄o iſtarū partiū
diuidit᷑ in duas. in quaꝝ p̄ᵃ q̄ durat vſqꝫ. ⌈ Uerbi gr̄a. ⌋ po
nit Hip. ſuā ꝓbationē ſumptā a motu ⁊ qete totius corꝑis
⁊ cuiuſlibet mēbri: ſm̄ ſe ⁊ ſimpliciter ꝯſideratoꝝ: in illa
parte ponit illā ꝓbationē inducēdo exēplū in motu ⁊ qete
mēbri vulnerati. Itē p̄ᵃ pars diuidit᷑ in duas. in q̄ꝝ p̄ᵃ q̄ du
rat vſqꝫ. ⌊ i molli v̄o culcitra ⌋ ſumit Hip. ſuā ꝓbōnē a mu/
tatione ſubita q̄ fit de qete ad motū. In illa v̄o parte ponit
ſuā ꝓbōnem ſumptā a ſubita mutatione de qete ad quietē.
Itē p̄ᵃ ps diuidit᷑ in duas. in q̄rū p̄ᵃ q̄ durat vſqꝫ. ⌈ Simi v̄o
mō. ⌉ ponit aucto. ꝓbōnē ſumptā a motu ⁊ qete totius cor
poris. in illa v̄o ponit ꝓbōnem ſumptā a motu ⁊ qete cu/
iuſlibet mēbri. ſunt ḡ in p̄nti lec. partes. v. ¶ De q̄rū p̄ᵃ di/
cit ꝙ res ſiles rebus accn̄tibus ſtō in ſubita mutatione ſūt
ille q̄s ego nūc dicā: ⁊ ſunt h̄. ſ. qđ ſi corꝑa ſolita qeſcere
ſubito mutent᷑ ad aliquē motū faciēdū vel oꝑationē labo/
rioſā: nō bn̄ ꝑficiūt illā oꝑationē imo recipiūt īde nocuᵐ.
⁊ h̄ de p̄ᵃ pte. ¶ De 2ᵃ dicit: ꝙ ſil᷑ eſt de ſubita mutatiōe to/
tius corꝑis de qete ad motū ⁊ de mutatione cuiuſlꝫ mēbri
de qete ad motū: nā ſic totū corpus in ſubita mutatiōe d̄ qe
te ad motū nō bn̄ ꝑficit illud ⁊ recipit inde nocuᵐ. ſil᷑ acci
dit de quolꝫ mēbro qn̄ ſubito mutat᷑ de lōga qete ad oꝑa/
tionē ꝓpriā: ſic̄ manifeſte pꝫ i oculis ⁊ dētib⁹. Nā iſta duo
mēbra qn̄ lōgo tp̄e ceſſauerit a ſuis oꝑationibus ſubito re
uerſa ad eas: nō bn̄ ꝑficiūt illas. ⁊ h̄ de 2ᵃ. ¶ De 3ᵃ dic̄: ꝙ ſi
aliqs ſolitus iacere ſup durū locū ſubito iaceat ſup mollem
culcitrā: ex tali decubitu fatigatur: ⁊ h̄ de 3ᵃ. ¶ De 4ᵃ dicit:
ponatur tale exēplū ꝙ ſi aliqs homo hn̄s in crure dubiū
vulnus. Iſte quidē hō in cura illius vulneris tripl᷑r pōt ſe
hre. vno mō vt ab ipſo ꝑnᵒ cure vſqꝫ ad finē eius qeſcat. 2ᵒ
v̄o mō vt a ꝑnᵒ cure ⁊ in toto tp̄e morbi moueatur eundo
⁊ redeundo. 3ᵒ mō vt qeſcat a ꝑnᵒ cure: deinde v̄o die. v. vel
vj. vel. vij. vel circa illā. ſ. tertia vel quarta ſubito incipiat
ambulare. Primus qdē modus curationis melior eſt 2ᵒ.
Scōs v̄o melior tertio. qn̄ crus qeſcere ſolitū plus ledi/
tur a ſubito motu ꝙ̄ ledatur a motu cōtinuato. ⁊ h̄ de 4ᵃ.
¶ De qnta dicit: ꝙ oēs iſte rōnes. ſ. illa que eſt ꝓpoſita i hoc
cap̄. ⁊ ille que poſite ſunt ſuꝑius que ſumunt᷑ ab accn̄tib⁹
ſtōchi ſibi inuicē teſtificātur ad verificādū ꝙ ſubita muta/
tio in ꝯtrium ꝯſuetudinis in oibus rebus magnū faciat no
cumentū. ¶ Uicine aūt res ⁊c̄. ſc̄ꝫ tex. alterius trāſla. incipit
ibi. ⌊ Approximāt aūt reb⁹ ⌋ cui⁹ cō. ibi. ⌊ iā redijt Hip. ⌋
in quo ꝑ cōtinuat hoc caplm̄ ad ꝑcedentia cum ſn̄ia ḡnali.
vſqꝫ. ⌈ qui aūt ſcripſit. ⌋ ibi ponit ſn̄iam ſpālem illius deci
ſionis: ⁊ hoc facit vſqꝫ ad finē cō. hec aūt duo ſunt manife/
ſta per ea q̄ dixi ꝯtinuando ⁊ ſn̄iando. Lr̄a tex. ſic legatur.
⌈ Uicine aūt res. ⌋ hic ꝑ res vicinas. intelligit Hip. nocuᵐ
ſilia q̄ accidūt a ſubita mutatione. qđ oñditur qꝛ dixit acci
dunt: nocumēta enim accn̄tia ſunt. ⌈ Si. n. ꝯ cōſuetudinem
ſuā magna torpeāt quiete. ⌋ Sed ꝯ Hip. intēdit hic ſume/
re argumētū a ꝑmutatione que fit ad inſueta qđ nō videt᷑.
nā ipſe tāgit hic duas mutationes cadētes inter tria extre
ma q̄ ſunt oia conſueta. Primus. n. labor erat homini con
ſueto: qđ pꝫ per tex. Hip. cū dicit. ⌈ cōtra ꝯſuetudinē. ⌋ Se
cūdū v̄o extremū. ſ. longa qes eſt iterꝝ conſueta ꝓpterea qꝛ
longa. oē enim qđ multū durat cōſuetū eſt. Tertiū v̄o ex/
tremū. ſ. ſcōs labor iterum eſt ꝯſuetū: qn̄ anteꝙ̄ hō qeſce/
ret longa qete: aſſuetus erat laborare. Cū igit᷑ iſta tria ex/
trema ſint oia ꝯſueta: nulla mutatio facta de vno ad alterū
erit ad inſueta: ⁊ ꝯfirmat᷑ h̄ argᵐ per illud verbū Hippo. in
2ᵃ particula aphor. ꝙ opꝫ ad nō conſueta trāſmittere. Uult
enim Gal. in cō. eiuſdē ꝙ hō debeat trāſmutari ad inſueta
vt oia fiant nobis ꝯſueta. ꝓpterea qđ in tali mutatione nō
fiat nobis nocumentū. ¶ Ad qđ dōm eſt: ꝙ iſta tria extre/
ma. ſ. primus labor. 2ᵃ quies ⁊ tertius laborꝫ oia ſint illis
cōſueta. tn̄ vna cōſuetudo eſt ꝯtraria alteri ꝯſuetudini. naꝫ
ꝯſuetudo que eſt ad laborē eſt cōtraria cōſuetudini que eſt
ad quietē: ⁊ equale eſt moueri ad iſueta: ⁊ moueri de ꝯrio
ꝯſueto ad ꝯriū ꝯſuetū. pōt ēt dici ꝙ quies ad quā fiebat ꝑ/
mutatio rōne ſui principij nō erat cōſueta qn̄ incepit ſed in
ſui fine facta eſt ꝯſueta ſil᷑r labor qui ſeqtur qetē lꝫ fuiſſet
prius conſuetus: eius tn̄ ꝯſuetudo fuit interrupta: ꝑꝑ lōgā
qetē que ꝑceſſit: ⁊ ſic rōne ſui ꝑncipij eſt factus quodāmō i/
ſuetus: ſi v̄o ꝑdurabit fiet iterꝝ ꝯſuetus. Uerbi gr̄a: ponat᷑
ꝙ petrus ſit ꝯſuetus arare poſtmodū longo tp̄e qeſcat ab
aratura: deinde reuertat᷑ ad arādū. tūc ꝑmus labor erat ei
ſimpl᷑r ꝯſuetus. qes v̄o ſequens eū fuit ei in ꝑnᵒ inconſueta
ſed in fine cōſueta. labor v̄o ſecūdus ſequēs quietem rōne
ſui ꝑncipij: eſt quodāmō inſuetus ꝓpter ꝯſuetudinē qetis
īterrūpētis. in proceſſu v̄o fiet labor ille ꝯſuetus. ¶ D. cū
īter iſta tria extrema ſit duplex mutatio. vna de labore ad
quietem: alia de qete ad laborē. queritur a qua illarū dua/
rum ſumit Hip. argumentū: vtrū a p̄ᵃ vel a ſcōa. ¶ Ad qđ
dic ꝙ Hip. ſumit argᵐ a ſcōa mutatione q̄ eſt de lōga quie/
te ad laborē qđ pꝫ per illum tex. ⌈ ⁊ qlibet artiū quieſcere
ſolitus ſi qñqꝫ ad inſolitū transferatur laboris exercitiū. ⌋
⁊ per exēplū qđ poſiturus eſt de dubio vulnere. vult enim
ꝙ hn̄s dubium vulnus: ſi qeuerit. vj. diebus: ⁊ poſtea ſubi
to moueat᷑. nocet᷑ inde ante nāqꝫ ꝙ̄ eſſet vulneratus exerci
tabatur ⌈ nō p̄nt ſtatim cōfortari ⌉. i. ſi ſubito incipiāt exer
citari illud exercitiū nō fiet bene ⁊ virtuoſe. ⌊ ⁊ ſi qeuerit. ⌋
hic ꝓbat qđ dixerat ꝙ non p̄nt ſtatim ꝯfortari: ⁊ ſic ponit᷑
hec ꝯiunctio copulatiua pro cāli ⌊ ad laboris exercitiū. ⌋
Sed ꝯ. exercitiū nāqꝫ laborioſum in cōſuetis ⁊ non cōſue/
tis ſemper eſt malū qꝛ inducit laſſitudinem que eſt diſpoſi/
tio neutra. q̄re debuit dicere exercitiū abſolute: ⁊ non exer
citium laboris. ¶ Ad qđ dōm eſt: ꝙ hic per laborem non
intellexit laborem qui eſt neutralitas: ſed intellexit exerci/
tium ſufficiens. Nam modicū exercitiū non fuiſſet nocuᵐ
de quo ſit curādum etiam in nō conſueto. ¶ Aut dic ꝙ ta/

ſe exercitiũ in hoīe cõſueto eſt exercitiũ abſolute ſed in non ↄſueto eſt exercitiũ laborioſum.[eodē mō i dētibus accidit ⁊ in oculis. Ibic nota ſubtilitatē Hip. facit.n. inductionē i duplici mēbro aīato.ſ.motiuo volūtarie ⁊ ſenſitiuo. motiuo qdem cũ dixit.[ad laboris exercitiũ. Iſenſitiuo cũ dic. [eodē quoqꝫ mō in dētibus.] ⁊ inter mēbra ſenſitiua elle/git illa q̄ ſunt iſta duoꝝ ſenſuũ extremoꝝ: q̄ ſunt tactus ⁊ viſus. Viſus.n.eſt ſpūaliſſimus ⁊ ſubtiliſſimus oium ſenſuũ. Tactus ṽo eſt corpaliſſimꝰ ⁊ groſſiſſimꝰ oīuꝫ: ⁊ iō poſuit iſtos duos extremos ſenſus q: in eis manifeſtiſſime cõtigit nocuᵐa ſubita mutatione: ⁊ q: p nocuᵗᵘ iſtoꝝ extremoꝝ pñt itelligi nocuᵐᵉdioꝝ.ſ.auditus: odoratus: ⁊ guſtus. [In molli qdē culcitra iacere pter ſolitũ corpus fatigat.] ¶ Sed ꝫ.aut.n.accipiſ h̄ fatiga: p labore abſoluto: aut ſpõtaneo: ſꝫ pro labore abſoluto nõ p̄t accipi q: labor abſolutus a nimio motu ꝓcedit. vt dī in cõ.illius apho. [laborioſis in ſe.] iacere aũt ⁊ p̄ſertim i ſomno eſt qes ⁊ nõ motus: nec ēt pro labore ſpõtaneo: q: labor ſpõtaneus fit a cā interiori. iacere aũt ⁊ maxime dormire eſt cā exterior cuꝫ ſit cā ↄmitiua. ¶ H.iacere ſup locũ mollē: dimittit poros corpis latiores ⁊ aptiores ⁊ iacere ſup locũ duꝝ fac totũ ↄtriũ: ⁊ ſed qñ pori ſunt latiores ⁊ aptiores: ſpūs ⁊ calor inatus liberiꝰ pñt p corpus trāſire ⁊ mēbra fortificare ⁊ ſuas opõnes oēs melius efficere: q̄re corpus ex tali decubitu nõ fatigaſ. [ſu per durā aũt ⁊ ſub diuo corpus idurat ⁊c̄.] ¶ Sꝫ ꝫ iacere ſup duꝝ locũ facit quodāmō mēbra lacertoſa dolere ꝓpter cõpreſſionē. ſꝫ ad locũ dolentē currit ſanguis ⁊ ſpūs: q̄re talis decubitus corpus mollificat. ¶ H.vi ꝙ debuiſſet ponē effectũ iſtiꝰ decubitus ↄtriũ effectui decubitus ſupioris. vt ſic diceret ꝙ iacere ſup duꝝ locũ corpus alleuiat. ¶ H.in iſto decubitu duo poſuit.ſ.locũ in quo figiſ corpus ⁊ aerē. In priori ṽo decubitu nõ poſuit niſi locũ: q̄re vel fuit h̄ ſupfluꝰ vel ſupius diminutus. ¶ Ad euidētiā ꝓpoſiti exēpli Hip. ⁊ qõnũ pmotaꝝ circa ipm: duo ſunt pnotāda. q̄rũ pᵐ eſt de ordinatione ⁊ expõne duoꝝ extremoꝝ iſtiꝰ exēpli. 2ᵐ eſt de cā veritatis ipſius exēpli. dico itaqꝫ ſic de pᵒ: ꝙ extᵃ huiꝰ exēpli ſunt duo. quoꝝ pᵐ ē. [pter ſolitũ ſup mollē culcitraꝫ iacē.] ⁊ credo ꝙ ad pmā ptē exēpli debeat ſuppleri h̄ determinatiuuꝫ. ſub coopto: vt eq̄lis ⁊ inter valde oppoſita fiat cõpõ. vt dicaſ decubitꝰ pter ſolitũ ſup mollē culcitrā ⁊ ſub coopto.i.calo aere: corpus fatigat. ⁊ ſup durā culcitrā ⁊ ſub diuo.i.frigido aere corpus idurat. ¶ Et nõ ꝙ idurare put h̄ poniſ nõ fortificat corpus ſꝫ potius reddit ipſum rigidũ ⁊ difficile mobile: qñ nocuᵐ dꝫ ineſſe corpi i vtraqꝫ mutatione: ⁊ iter iſta duo exēpla põt cadere mediũ.ſ.iacere ſup culcitrā mediocrē ⁊ ſub aere mediocri.ſ.neqꝫ calo neqꝫ frido. põt ḡ icipe mutatio ↄſuetudinis a medio decubitu ad qõlibet extremoꝝ ⁊ põt icipe ab vno extremoꝝ ⁊ ꝓcedere ad alteꝝ: ſed meliꝰ arbitror ꝙ mutatio icipiat ab vno extremorũ ⁊ ꝓcedat ad alteꝝ. Plus.n.lediſ ſolitus iacere ſup durā culcitrā ſi ſubito mutetur ad iacēdum ſuper mollē ꝗ̄ ſolitus iacere ſuper mediocrē ad decubitũ ſup mollē: q: quanto mutatio ſubito fit inter magis oppoſita tāto magis nocet. ¶ Viſo de pmo.ſ.de ordinatione iſtius exempli. videamus de ſcdo.ſ.de cā veritatis eius: de quo dico ꝙ cā ꝓpter quā iacere preter ſolitũ ſuper mollē culcitram corpus fatigat eſt duplex.ſ.gnālis ⁊ ſpālis. Generalis qdem cā eſt q̄a res ſolita eſt corpori ſilis: ⁊ res inſolita eſt ei ↄtraria. Vnũquodqꝫ corpus qñ moueſ a ſimili ad ↄtrariũ ſubito: neceſſario patitur ⁊ moueſ. Cā ṽo ſpecialis eſt talis. naꝫ qñ aliquis ſubito iacet ſuper re molli ⁊ ſub aere calido ⁊ pori ⁊ meatus corpis remanent latiores ꝓpter qđ humiditates copioſe diſcurrunt per mēbra neruoſa quorum villi repleti ⁊ mollificati: reddũt illa mēbra fatigata: ⁊ ex his pꝫ per contrarium que ſit cā: quare iacere ſup locum duruꝫ ⁊ ſub diuo: corpus indurat. his itaqꝫ duabus rõnibus intellectis: facilis eſt rñſio ad obiecta: ⁊ maxime his qui viderũt gloſam quā feci ſuper illo apho. [q̄cūqꝫ in multo tēpore conſueta ⁊c̄.] ¶ Verbi gra. qui vis hõ ⁊c̄.] tex. alterius tranſlationis incipit ibi. [Vt autē mihi.] cuius cõ. ibi. [Hip. in hoc ſermone.] in quo Gal. ſic ꝓcedit: qm̄ p̄ cõtinuat hūc §. ad precedētia cū ſnīa gnāli. vſqꝫ [⁊ dixit ſi accidit.] ibi ponit ſnīam ſpecialē ⁊ exponit hanc orõnē.ſ. [circa illud] vſqꝫ. [⁊ ex hoībus.] ibi reprobat falſam expõnem quorūdam illius orõnis. vſqꝫ [ꝓpter hoc ergo addidit.] ibi declarat hoc qđ dixerat. [dubiũ vulnus in crure.] loco cuiꝰ alia trāſlatio hꝫ hanc lrām. [⁊ eſt vlcus eius in corpe ſuo] nõ ſaluũ neqꝫ malignũ. ſunt ergo per. 4. in preſenti cõmen. ¶ De quaꝝ pma dicit: ꝙ Hip. in hoc loco intendit oſtēdere ꝙ ſubita mutatio nocet īfirmis: ⁊ hoc facit inducēdo exēᵐ de vulnere dubio in crure ⁊ ↄiūgat ipſum cũ reliqs exemplis que pceſſerũt. ¶ De ſcđa parte nõ opꝫ ponere ſnīam: q: iam patuit in ſnīando textũ. ¶ De 3ᵃ dicit: ꝙ quidaꝫ homines exponũt hāc orõnē. [circa illud.] vt intelligat Hip. per eam dies q̄ ſunt vltra. 7. diē.ſ. octauā ⁊ nonā: ⁊ nõ eos qui ſunt infra qntā.ſ. tertiā ⁊ quartā. quoꝝ expõ nõ eſt vera. duplici rõne. quarũ pᵃ ſumiſ a ſignificatione dictionis. Nā ſi Hip. itellexiſſet diē. 8. ⁊. 9. tūc debuiſſet dicere extra illud ⁊ nõ circa illud. ſcđa rõ ſumitur a veritate rei: q: nõ eſt ſemper veꝝ dicere ꝙ hñs dubiũ vulnus ſi quieſcat vſqꝫ ad. 7ᵃ diem: deīde ambulet ꝙ inde multũ ledaſ: q: poſſe eſt ꝙ hõ ſit ita melioratus in. 7. die. de dubio vulnere ꝙ ipſe põt deīcepꝰ ambulare ſine nocᵘᵐᵉ de quo ſit curādũ: ſed ſi vulnus nõ eēt dubiũ ſꝫ eēt malignũ vel magnũ. tunc eēt veꝝ dicere ꝙ ſi qeſceret vſqꝫ ad. 7. diē. deinde ſubito ambularet qđ accideret ei nocumētũ magnũ: ⁊ in iſto caſu hꝫt locũ expõ illorum. pꝫ ergo ꝙ illorũ expõ non eſt vñr vera: ⁊ hoc de 3ᵃ.
¶ De quarta parte ſic ꝓcedit. Naꝫ primo verificat Gal. per cām. poſitionē exēpli de dubio vulnere vſqꝫ. [⁊ intelligo p duo ↄria.] Ibi ṽo exponit nobis quale dicaſ dubiuꝫ vulnus per ſuas ↄditiones. ¶ Dicit ergo ſic de pma: ꝙ Hipp. ideo poſuit exēpiũ in dubio vulnere. i. in vulnere qđ nõ eſt malignũ: neqꝫ ſaluũ: q: regula ſua non eſſet vera in vulnere nõ dubio quale eſt vulnus ſecurũ vel malignũ. Nam ſi vulnus eſt ſecurũ ambulare a pncipio vſqꝫ ad finē nõ facit nocumētũ de quo ſit curādũ: ⁊ tñ Hip. vult hic ꝙ deambulare in toto tpe vulneris nocumētũ facit de quo eſt curāduꝫ. ſꝫ nõ ſit tm̄ nocumētũ quātũ eſt in eo qñ qeſceret in primis diebus. poſtea ambularet anteq̄ꝫ ſaneſ: ⁊ ſi vulnus eſt malignũ: tūc ambulare a pncipio vſqꝫ ad finē vulneris eſt valde nociuum: ⁊ tamen Hippo. vult in hoc loco ꝙ nõ ſit valde nociuum. ergo bene fecit Hip. qñ poſuit exēpluꝫ de vulnere dubio: qđ tenet medium inter duo vulnera contraria.
¶ De ſecũda dicit: ꝙ vulnus tenere mediuꝫ inter duo ↄtraria ſic dꝫ intelligi. ſunt enim duo vulnera ↄtraria hec.ſ. periculoſum ⁊ ſecurũ. Cõſiſtit autē periculũ vulneris in duobus.ſ. in magna quātitate eius quādo multũ diſrumpit de carne vel cute ⁊ in nobilitate mēbri vulnerati. Nā quādo mēbrum vulneratũ eſt nobile ſicut cerebrũ: aut oculus: aut pulmo. ſꝫ vulnus nõ ſit magnũ: tamē eſt periculoſum. Securitas aũt vulneris cõſiſtit in duobus ↄtrarijs.ſ. in parua quātitate vulneris ⁊ in vilitate mēbri. cum ergo vulnus tenet mediũ inter iſta duo ↄtraria vulnera. tunc dicit vulnus dubiũ. i. non ſecurũ neqꝫ malignum ſiue periculoſum. Lra ſic legatur. [Verbi gra ⁊c̄.] hoc dictũ duplr põt legi. Vno mō vt hoc dicaſ eſſe exēplum regiminis pcedentis que data fuit de ſubita mutatione quietis ad motũ. ⁊ hoc oſtēdit hec dictio. [Verbi gratia.] ⁊ hoc mō cõtinuaui hanc partem diuidendo. Alio ṽo modo vt dicatur ꝙ hoc ſit argumentum exēplare per ſe ſumptũ a crure vulnerato ad prohibendum ꝙ ſubita mutatio facit nocumentũ in morbis. ⁊ hoc videſ oſtēdere alia trāſlatio cũ dicit. [Videſ autem mihi iterũ ꝙ opꝫ vt ſcribam exēpla earuꝫ rerum.] ſed hec lra magis placet ſꝫ vtraqꝫ ſit vera. [q̄ vis hõ] i. ꝙ talis

homo

bō vulnerat⁹ nō ſit optime ꝯpoſitionis in toto corꝑe:neq̃ꝫ
peſſime:ſed mediocris:nam ſicut vulnus in hac poſitione
debet eſſe mediocre inter ſecurū ⁊ piculoſum:ſicut ⁊ corp⁹
hōis dꝫ eē medi⁹ inter optimā ⁊ peſſimā diſpōnē. ¶ In cru
re hoc vulnus ideo videt̃ mihi poſuiſſe in crure:q꜡ crus
eſt mēbrū medio⁹ ad tollerantiā vulneris ⁊ nocu^m erroris
non enim ita facile fert nocu^m in motu ſicut manus:nec ita
difficile ſicut pulmo:aut oculus:⁊ ex h̄ colli:q꜡ hip.tangit
h̄ triplicē mediocritatē.ſ.vulneris ⁊ toti⁹ corꝑis ⁊ mē⁹ vul
nerati:nam ab his tribus ſumit̃ ingeniū curationis:vt dī
3° terrapen.caꝑ 3°ꝑ totū:aut dic q꜡ ideo poſuit exe^m:in cru
re q꜡ ipſum eſt mēbrū maioris ⁊ fortioris motus:ꝓp q꜡ no
cumētū apparet in eo ex errore tali manifeſtius:ſed de iſto
expōne du⁹.in cō. ¶ habiꝫ itaq̃ꝫ ſpa hoc ope idest ꝑ talem
curā iſte euaſit ab ſpate qd̄ forte fuiſſet factum in crure cū
alio regimine ¶ atq̃ꝫ multo citius qm̄ motus facit currere
hu.⁊ ſpate:⁊ quies prohibet eos a curſu vel.7. h̄ nō.q꜡
alia trā.nō ponit.h̄ diē.vij.ſed greca vr̄ mihi melior:q꜡ fini
uit nu^m iſtoꝝ dieꝝ in die creticat̃ ſiue circa illud .ſ.i.diē.4.
aut 3^m:⁊ ꝑ h̄ nō:q꜡ tp̄s q̄ geſcit iſte infirm⁹ poſt qd̄ ambulat
ſubito eſt 2^s:nā qn̄ icipit moueri ſubito in die 3^a:⁊ tūc geuit
ſolū duob⁹ dieb⁹ ⁊ h̄ eſt ꝑ^m tēpus geuit:⁊ qn̄ icipit moue
ri.4.die:tūc geuit trib⁹ dieb⁹ ⁊ h̄ eſt ſm̄ tp̄s geuit:⁊ qn̄ in
cipit moueri 5^a die:tūc generat.4.dieb⁹:⁊ h̄ eſt 3^m tēpus:
⁊ qn̄ incipit moueri.vj.die:tūc generat.v.dieb⁹:⁊ h̄ eſt.4.
tēpus:⁊ qn̄ incipit moueri.7° tūc generit.vj.⁊ h̄ eſt.5^m tē
pus. Et nō.q꜡ nō in vanū poſuit hip.iſta varia tp̄a geſcēdi:
voluit.n.oſtēdere ꝙ varia ſunt tp̄a in morbis acu. vſq̃ꝫ ad
q̄ pōt ſtare infirmus ſine cibo ¶ plus illico ſibi accidit dolo
ris iſte qd̄ dolor eſt cā ꝓlōgādi curā vulneris ꝓp humoꝝ
decurſum ad ipm̄. ¶ Si quoq̃ꝫ aliud opus exercuerint .ſ.i.
ſi talis vulnerat⁹ adiūxerit aliū motū cū ambulatione ita
q꜡ ſint opa plura:tūc creſcit noc^m eius:ſed q̄tū ad trā.arā.
nō vr̄ in hoc loco multiplicaſſe mot⁹. ¶ Sed circa iſtā po
ſitionē hip.triplicis regiminis du⁹ ſponit.n.q꜡ ꝑ^m regimen
ſit optimum:⁊ 2^m ſit deficiēs ab optimo.3^m aūt ponit q꜡ ſit
peſſimum. Sed ꝯ.in ꝑ nāq̃ꝫ regimine ſit ſubita mutatio de
motu ad qetē nā iſte hō añq̄ꝫ eſſet vulneratus:ambulabat
oī motu:poſt vulnus aūt ſubito ⁊ totalr̄ geuit:in 2° ꝟo re
gimie iſte vulnerat⁹ nō mutauit ꝯſuetudinē niſi fortaſſe mo
dicū:nā añ vulnus ambulabat ⁊ poſt vuln⁹ ambulauit am
bulatione minori.in 3° ꝟo regimie mutauit ſe vulneratus:
de ꝯſuetu⁹ ambulādi ad quieſcēdū ⁊ ambulādū:nā generat
ꝑmis dieb⁹.⁊ ſcd̄is dieb⁹ icepit ambulare:q̄re nō mutauit
ſe ad alterum extremū:ſed ad ꝑmixtū ex vtroq̃ꝫ.ſ.ex motu
⁊ qete q̄re minor fuit mutatio ꝯſuetudinis in ꝑ regi.q̄ꝫ in
2° ⁊ 3°:⁊ vn̄ ꝑ^m regimē erit peſſimū:ſm̄ optimū.3^m medio
cre:⁊ ex h̄ ſequit̃ aliud incōueniēs:q꜡ hip. ꝑ h̄ ex^m nō pro
bat qd̄ itēdit:ſed potius eius ꝯriū:itēdebat.n.ꝓbare q꜡ mu
tatio conſuetudinis:eſt mala ⁊ ipſe oſtendit q꜡ eſt optima.
¶ Ad qd̄ dōm eſt:qd̄ ꝑ^m regimē in quo vulneratus geſcit
in tota egri⁹ eſt optimū:ſicut hip.ponit:nec ipedit ipm̄ ſu
bita mutatio de ſolito motu ad qetē:nā idicatio illius qe
tis nō ſumit̃ a re nāli q̄ eſt ꝯſuetudo motus ſiēdis tp̄e ſani
tatis:ſed ſumit̃ a re ꝑter nām.ſ.a vulnere:idicat.n.vulnus
qetē eſſe nec° faciendā:q̄uis añ vulnus ifirm⁹ eſſet ꝯſue
tus ad motū:⁊ vincit ⁊ obūbrat tūc idicatio ſupta a re pre
ter nām:idicationē ſuptā a re nāli:⁊ ſilr̄ huius ponit Gal.
viij.de in.ſa.caꝑ fin.de dieta febri^{lis}. ¶ Sed adhuc qs in
ſtabit dicēs q꜡ idicatio curatia q̄ ſumit̃ ſimr̄ a re nāli ⁊ a re
ꝑter nām fortior eſt idicatione q̄ ſumit̃ a re ꝑter nām tm̄:ſꝫ
in ꝑ regi.ſ.qn̄ vulnerat⁹ toto tp̄e morbi geſcit:ſumit̃ idica
tio ſolū a re ꝑter naturā.ſ.a morbo. In tertio ꝟo regimie
in quo vulnerat⁹ mutat̃ ad diſpōnē cōmixtā ex motu ⁊ qe
te ſumit̃ idicatio a re nāli.ſ.a ꝯſuetudine ⁊ a re ꝑter nāꝫ.ſ.
a vulnere.ꝯſuetudo.n.mot⁹ idicabat motū ⁊ vuln⁹ idica
bat qetē:ergo adhuc.3^m regimē eſt melius ꝑ. ¶ Ad qd̄ di
cēdū eſt:q꜡ qn̄ dr̄ q꜡ indicatio que ſumit̃ a re naturali ⁊ a re
preter naturā:eſt fortior ea que ſumit̃ a re ꝑter naturā tm̄:
h̄ eſt verū qn̄ ille due indicationes ſunt cōpoſſibiles eodeꝫ
tp̄e fieri:⁊ vna nō deſtruit aliā. ¶ Aut dic q꜡ qn̄ indicata ꝑ
duas ꝯrias indicationes poſſunt adinuicē cōmiſceri:tunc
oportet declinare ad mixtū ex eis.v.g.ſi aliqs febricitat ⁊
ſit cōſuet⁹ dieta ſicca:tūc feb.idicat eſſe dādā dietā:humi
dā:⁊ ꝯſuetudo idicat dietā ſiccā:tūc in iſto caſu:cōmiſcent̃
indicata ita q꜡ vnū alterū remittit:nec dꝫ dari dieta tm̄ hu
mida q̄tū regreret fe.ſi hō eſſet ꝯſuetus dieta tp̄ata:qn̄ ꝟo
idicata nō poſſūt cōmiſceri:tūc oportet eligere fortius indi
catū:⁊ dimittere debilius ex toto.v.g.qeſcere ⁊ moueri in
iſto vulnerato ſunt duo idicata ꝯria:quoꝝ vnū idicat:feb.
⁊ alterū idicat ꝯſuetudo:⁊ vnū non poteſt alteri cōmiſceri:
q꜡ impoſſe eſt ſimul moueri ⁊ qeſcere:⁊ in iſto caſu oportet
nos eligere qetē ſolū:⁊ dimittere motū:q꜡ qeſcere eſt forti⁹
indicatū:q꜡ ſuū indicans qd̄ eſt vulnus eſt fortius ꝯſuetudi
ne que indicat motū. ¶ Ad id ꝟo qd̄ dicebatur q꜡ hip.nō
ꝓbabat qd̄ itēdebat:ſed eius ꝯriū:dico qd̄ hip.ſi ſumit ar^m
de mutatione ſubita q̄ eſt de motu q̄ fiebat tp̄e ſanitatis ad
qetē ſequētē ipſum:ſed ſumit ar^m ſolū a ſubita mutatione q̄
ſit de qete quā ſeruabat vulnerat⁹ ad motū añq̄ꝫ ſanaretur.
¶ D.hip.ſupponit qd̄ qes duoꝝ dieꝝ ſit cōſueta:ponit.n.
q꜡ ſi vulnerat⁹ geſcit duob⁹ dieb⁹ ⁊ die.3° mouet̃:q꜡ tūc
mutat̃ a re ꝯſueta:ſed talis ſuppoſitio vr̄ falſa.naꝫ breuis
obſeruatio alicuius diſpōnis in ꝯtinuatis:nec bin⁹ act⁹ in
interpolatis:facit ꝯſuetudinē:qd̄ ꝓbat̃:nā ad h̄ q꜡ aliqs act⁹
ſit ꝯſuet⁹ nec° reqrit̃ q꜡ ſit triplex:ꝑm⁹.n.act⁹ eſt oino in
cōſuet⁹:ſcd̄s ꝟo act⁹ nō eſt cōſuetus:ſed tenet mediū inter
ꝯſuetū ⁊ incōſuetū:q꜡ nō eſt poſſe trāſire de extremo ad ex
tremū niſi ꝑ mediū.3⁹ ꝟo act⁹ pōt eſſe cōſuet⁹:⁊ h̄ qd̄ dī de
actib⁹ vnico ⁊ plib⁹ in interpolatis:poteſt intelligi de lon
ga ⁊ breui obſeruatione in cōtinuatis:breuis.n.obſerua
tio cū icipit:eſt inſueta:lōga ꝟo eſt ꝯſueta:mediocris autē
eſt media inter ꝯſuetā ⁊ incōſuetā. ¶ Ad qd̄ dōm eſt: q꜡ in
rebus q̄ multū durant ⁊ in reb⁹ in quibus numerus actuū
multiplicat̃ valde:nec breuis mora:nec binus actus facit
ꝯſuetudinē:ſed in rebus que parū durāt ⁊ in rebus in qui
bus nō multiplicat̃ numer⁹ actuū valde breuis mora ⁊ bi
nus actus:ꝯſuetudinē faciūt. ¶ D.hip. ſupponit h̄ q꜡ qes
ꝯferat vulneri ⁊ mot⁹ noceat:qd̄ nō vr̄:qes.n.ifridat ⁊ hu
mectat:q̄ maxime nocēt vulneri:mot⁹ aūt calefacit ⁊ deſic
cat:q̄ maxime proſunt vulneri. ¶ Ad qd̄ dōm eſt q꜡ quies
plus exiccat vulnus ⁊ cōſeruat calorē innatū ꝓhibēdo flu
xum humi.ad vulnus:q̄ꝫ humectet ⁊ infrigidet ꝓhibēdo
reſolōnē ab eo:⁊ motus plus humectat vulnus ⁊ ſuffocat
calorē innatū faciēdo fluxū:hu.ad vulnus q̄ꝫ deficcet re
ſoluēdo ⁊ ꝯfortet cal.inatum exagitādo eū. ¶ Et ex h̄ ex°
hip.in quo tāgit̃ mutatio ꝯſuetudinis mot⁹ ⁊ qetis:circa
crus mediocriter vulneratū:poteſt intelligi mirabilis ſub
tilitas:poteſt enim ex eo trahi.3^s re^a.de regi.acu.morboꝝ
quarum ꝑ^a eſt de dieta egritudinū acu.in quibus poteſt ſta
re infirmus abſq̃ꝫ cibo vſq̃ꝫ ad criſiꝫ:q̄les ſunt egritudines
terminande in die.7.vel.ſ.cū fortitudine virtutis:⁊ eſt ta
lis re^a:q꜡ nō debemus dare cibum vſq̃ꝫ ad diē.vij.ſi virtus
tolerare poteſt.2° re^a.eſt de regi.acu.egritudinuꝫ in qbus
nō poſſunt ſtare infirmi abſq̃ꝫ cibo vſq̃ꝫ ad criſim:⁊ eſt talis
re^a:q꜡ oportet a ꝑn° cibare infirmos taliter attenuādo regi
mē:vſq̃ꝫ ad ſtatū:⁊ ille due re^e:ſunt re^e ꝟe:ſm̄ ſententiam
hip.vt.ꝯ.libro eodem diſtinc.2°.caꝑ ꝑ.⁊ fere ꝑ totū iſtum.
2^m ꝯ^m.h̄ intendit hip. Tertia reg^a eſt:q꜡ in morbis acu.de
bemus trib⁹.aut.4.diebus facere egros abſtinere:deinde
cibare eos:⁊ h̄ re^a eſt falſa:quā poſuerant q̄daꝫ ſuperius:⁊
reprobat eam hip. Modus aūt trahēdi ꝑdictas re^{as}.ex ta
li ex°:hmōi eſt:qm̄ hipp.ponit in iſto ex°.3.caſus regimi
nis habētis du^m vulnus in crure:quoꝝ ꝑmus eſt:q꜡ talis
vulneratus a ꝑncipio:vſq̃ꝫ ad finem vtatur quiete.⁊ ex hoc

ſumit̃ p^a re^a: ſilr̃.n. eſt patiētē egritudinē acutam abſtinere vſq3 ad criſiz: ei qd̄ eſt hn̄tē du^m vulnus quieſcere vſq3 ad finez ſui vulneris: abſtinere nāq3 a cibo in egritudine acuta eſt q̄dam q̄es nature. Caſus ꝟo 2^9 eſt talis ꝙ iſte vulneratus a pn^o ſui vulneris debeat ambulare: ⁊ ex h̄ ſumit̃ re^a 2^a ſilr̃.n. eſt patiētē egritudinē acutā q non poteſt ſtare ſine cibo vſq3 ad criſim: cibari a pn^o vſq3 ad finē: ei ꝙ eſt talem vulneratū ab initio vulneris vſq3 ad finez eius ambulare: eſt.n. cibus nature debēti agere ꝯ morbū ſicut labor cruri vulnerato: in duob^9 tm̄ eſt dr̄ia: quoꝝ p^m eſt: q2 in regimine huius vulnerati eſt aliq̄s defect^9 a bono regimine: q regebat̃ pn̄us: ſed in regimine patientiū acu. p 2^am re^am nō eſt defectus: qm̄ ita bonū eſt regimē ſicut p^m: niſi forte appellaremus defectū aliquale īpedimētū: qd̄ recipit natura a cibo in agēdo ꝯ mām morbi: ſm ꝟo eſt: q2 in dietādo patientem acu. ꝓcedim^9 attenuādo dietā: ſz in hn̄te vulnus: q2 q̄ndoq3 oportet ꝓcedere diminuēdo ambulationē: ſed poſſumus eam in proceſſu augmentare. 3^9 caſus eſt talis: ꝙ iſte vulneratus debeat a pn^o quieſcere. 4. vel. 5. diebus: deinde incipiat ambulare: ante euacuationē vulneris: ⁊ ex h̄ ſumitur. 3^a re^a. ſilr̃ eſt patiētē egritudinē acutaz: q non pōt ſtare ſine cibo: vſq3 ad criſim ieiunare. 4. vel. 5. diebus: ⁊ poſtea cibari. ei: ꝙ eſt talē vulneratū q̄ſcere. 4. vel. 5. diebus: ⁊ poſtea ambulare ⁊ rō plana eſt: p ſupiora: ⁊ h̄ ſufficiāt: de tex. Itam cō. omitto: q2 nimis ꝓlongaui ſermonē circa textū. [Que itaq3 oīa] tex. al. tra. incipit ibi. [oēs res] cuius cō. ibi [in ſucceſſione] in quo gal'. ſolūmō ſentētiat dictū hip. ⁊ h̄ eſt planū in textu: ⁊ in cō.

Textus. LII.

Plus tñ ledit̃ ſtōchus: ex ſubita mutatione ab inanitis venis ad accipiēdū cibū multo magis q̄3 conſueuerit vel cum totū corpus commutatur ſubito a nimia q̄te ad multū laborē: q̄3 ex mutatiōe ab accepto cibo multo ad euacuandas venas. neceſſe eſt autez corpori quieſcat: ⁊ requieſcat: ſi mutatio eius ſit ſubita de labore in quietem: oportet inter ſtomachū: ab accepto cibo multo ceſſare: qd̄ niſi fiat: corpus vexatur atq3 fatigatur.

Nocumentum autem factum in ſtomacho apud permutationem ſubito ex vacuitate venarum ad vtendum cibo plus q̄3 conſueuit eſt multiplex multū. In reliquo autez corpore q̄n permutatur ex tranquillitate ſubito ad laborē vehementem eſt illud qd̄ ſuſcipit de nocumēto plus q̄3 illud qd̄ aduenit ei ex permutatione magna ex multitudine cibi ad vſum vacuitatis venarum: ⁊ indiget corpus in iſtis etiam vt quieſcat: ⁊ requieſcat. Et ſi eſt permutatio eius ex labore vehementi ſubito ad tranquillitatem ⁊ quietem: tunc oportet in iſtis etiā ſtomacho vt quieſcat a multiplicitate ſumendi cibum. Nam q̄n non faciunt illud fatigātur corpora eorum: ⁊ grauantur ea.

Commentum Galeni.

Hec eſt intētio hip. in eo qd̄ intēdit declarare. ſ. res pmutatiōis ſubito ad ꝯſuetū in eo qd̄ venit ad ſtōchū: deinde ipſe poſt illud cū permutat̃ a ſermone in re gn̄ali que etiaz nominat̃ vlis: loquit̃ in omni pmutatione facta ſubito ab eo quo currit ꝯſuetudo vſq3 ad hunc locū: qd̄ eſt: q2 cū ſint ſpecies cōprehēſe in generibus ⁊ res particulares in reb^9 vniuerſalibus: oportet vt ſit permutatio in omni re ſubito error. Uerūtñ hip. in hoc ſermone cū rediit ad loquēduz de eſſe ſtōchi narrauit ſpēs pmutationis que ſiunt in eo. Et dixit ꝙ nocumētū factuz a pmutatione in regimine q̄n eſt ex prohibitione cibi ad multiplicitatē comeſtionis ſubito eſt multiplicatio plus multo nocumēti q̄3 facti ex pmutatione a multiplicitate comeſtionis ad ꝓhibitionē a cibo: ⁊ aſſimilat̃ illud etiā ei qd̄ accidit toti corpi in motib^9 ſuis: qd̄ eſt: q2 nocumētū ſupueniēs corpori ad pmutationez ſubito ex tranqllitate ad motuz eſt minus eo qd̄ eſt ex pmutatione a motu ad q̄tē: ⁊ ſcripſit in hac pmutatione que etiā ſit in nō ſua hora rectificationē eius: ſicut ſcripſit illud in oīb^9 que ſcripſit in eis que ſunt pmiſſa: q̄3uis nō ſit ex rebus quaruz oportet rememorationē facere neceſſario neq3 ingrediatur in eo: qd̄ eſt in via eius. Hoc eſt ḡ qd̄ voluit in ſermone ſuo pcipiens ex pmutatione a tranqllitate ⁊ q̄te ad motus ⁊ operationes vt tranquillū ſit: ⁊ quieſcat corpus eius totū: ⁊ iſte eſt ſermo eius: q̄n homo habet famē: non oportet vt laboret: vt ſcd̄a pticula aphoriſmoꝝ dixit. Ubi indigentia non oportet laborare: qd̄ autem pmutatur ex labore vehemēti ad tranqllitatē ⁊ q̄tē hip. pcepit ei vt ſit illud qd̄ comedit de cibis minus eo q̄d comedebat ante illud: ⁊ hec eſt tranqllitas ſtomachi: q2 q̄n hoīs corpus laborat ⁊ comedit qd̄ comedere conſueuit: generant̃ in corpore eius humores multi: grauatur ergo propter illos humores ⁊ laborat: ⁊ labor quidem apud eum ſignificat in hoc loco nocumentū magnū: quare exiſtimat ipſum loco generis: qd̄ diuiditur ſuper ſpecies nocumenti multas.

Expoſitio Thaddei.

Hoc eſt ca^m. xj^m. diſtinctionis ſcd̄e. in quo hip. duo facit quoꝝ p^m eſt cōparare inter nocu^m qd̄ accidit ſtō ex ſubita mutatione. de inanitione ad repletionē ⁊ ecōuerſo: ⁊ inter nocu^m qd̄ accidit corpi ex ſubita mutatione. de motu ad q̄tem ⁊ ecōuerſo: ſm eſt corrigere noc^m qd̄ accidit: ex ſubita mutatione diete ad motū ⁊ ecōuerſo. p^m ḡ iſtoꝝ duoꝝ facit hippo. vſq3 [neceſſe eſt aūt corpi] ibi ꝟo facit ſm. Dicit ergo ſic de p^a pte ꝙ ſtōs plus ledit̃ ꝓp ſubitā mutationem. de inanitione ad repletione q̄3 propter ſubitā mutationem de repletione ad inanitionē. Itē plus ledit̃ ex ſubita mutatione de q̄te ad laborē: q̄3 econuerſo: ⁊ hoc de p^a. De 2^a dicit ꝙ q̄n corpus ledit̃ ex ſubita mutatione: de q̄te ad laborem oportet talem leſionē corrigi per multā quietem: ⁊ q̄n corpus ledit̃ per ſubitā mutationem: de labore ad quietem: oportet talem leſionem corrigi per diminutionez cibi multi conſueti: q2 corpus tunc temporis vexatur ⁊ fatigatur a multo cibo. [plus tamen leditur ſtomachus] tex. al. tra. incipit ibi: nocumētum autē factum: cuius cōmen. ibi [hec eſt intentio] in quo gal'. ſic procedit: nam p̄ ponit: generalem intentionem: huius capituli continuādo ipſum cū ſupradictis vſq3 [⁊ dixit] ibi ponit ſpecialē ſentētiā p^e ptis lcō. ⁊ hoc facit vſq3 [⁊ ſcripſit in hac permutatiōe] ibi ponit ſpecialem ſentētiam. 2^e partis ⁊ exponit hoc vocabulū: ſcilicet fatigat. Dicit ergo ſic de prima ꝙ cum hippo. intendat in magna parte huius ſcd̄i libri: oſtendere ꝙ ſubita mutatio: conſuetudinis noceat ſanis ⁊ per conſequens infirmis ⁊ ipſe iam ſupra in illo loco [nam conſuetudine: ⁊ in dieta dum adeſt ſanitas ⁊c̄.] poſuit illam oſtenſionē in generali: in qua generali oſtenſione comprehenduntur particulares: ⁊ illas particulares oſtenſiones poſtea explicaſſet circa mutationē cōſuetudinis in motu: ⁊ quiete in toto corpore: ⁊ in quolibet membro. reuertit̃ in hoc loco ad ponendum comparationem: ſm magis ⁊ minus in nocumēto qd̄ accidit circa illas mutationes ſubito factas: de inanitione ⁊ repletione in ſtomacho: ⁊ de motu ⁊ quiete in toto corpore: ⁊ in quolibet alio membro: ⁊ hec eſt ꝟa intentio

Gal. in hoc. §. licet ipſe per verba multū obſcura ⁊ pegri/
n a eā poſuit: ⁊ hoc de pᵃ. ℭ Sētentia vo ſcđe partis patet
per ſententiam textus: ⁊ hoc de 2ᵃ. ℭ De 3ᵃ. d. ꝙ hippo. in
hoc loco ſcribit correctionem nocumentoꝝ accidentiū ex
ſubita permutatione: de labore ad qetem: ⁊ de quiete ad la
borē: ꝗuis hoc non eſſet ei necᵐ ſcribere: ꝗtū ad principa
lem intentionē eius: ⁊ dicit ꝙ qñ aliquis eſt leſus ex ſubita
permutatione: de quiete ad motum correctio talis leſionis
fit per quietem totius corporis: ⁊ qñ aliquis eſt leſus ex ſu
bita permutatione: de labore ad qetē: correctio talis leſio
nis ⁊ nocumēti fit per diminutionē ꝯſuete cōmeſtionis: nā
qñ homo laborat. i. leditur: ⁊ comedit qđ conſueuit come
dere ante leſionē: multiplicant mali hu. in corpe eius pro
pter quos homo grauatur: ⁊ laborē patitur: ⁊ per talē la/
borē q fit ex iſtis hu. nō intelligit hippo. fatigam ſed nocᵐ
magᵐ: ſꝗre labor: ſm hippo. eſt ſicut genus qđ đi de multis
ſpeciebus: ⁊ h eſt qđ dicit de 3ᵃ. §. littera textus ſic legatur
[plus tamē leditur ſtomachus] h littera que īcipit h ⁊ du
rat vſqꝫ: neceſſe eſt: eſt inordinata: ⁊ defectiua: quare indi/
get reordinatione ⁊ ſupplemēto: reordinat autē hoc mōꝯ
vt illa determinatio cōparatiua: que ponitur ibi [ꝗꝫ ex mu
tatione ex accepto multo cibo ad euacuādas venas] redu
catur ſuperius: ⁊ ponat immediate poſt ſuum cōparatiuū: ⁊
erit tunc talis ordo in verbis eius [plus tamen leditur ſto/
machus ex ſubita mutatione ex inanitis veniſ: ad accipiē/
dum cibum multo magis: ꝗꝫ conſueuerat: ꝗꝫ ex mutatione
ex accepto multo cibo: ad euacuādas venas. Supplemen
tum littere ſic fiet: ponit enim hunc ſermonē [vel ſm totum
corpus cum mutatur ſubito ex nimia quiete ad nimiū la/
borem] iſte quidē ſermo truncatus eſt: debet enim ibi ſup/
pleri cōparatiuū ⁊ determinatio eius: ⁊ erit tunc talis ſer/
mo completus [vel leditur homo plus: ſm totū corpus cū
mutat ſubito: ex nimia qete ad laborē: ꝗꝫ ledat qñ mutat
ſubito ex nimio labore ad qetem] ⁊ h nō. qđ h diſiūctiua: ⁊
vel. ponit pro copulatiua. ⁊ qđ patet per aliā trā. ℭ Circa
iſtum. §. tria ꝗrūtur: quoꝝ pᵐ eſt: an conſideratio eligēdi
paulatinū ⁊ fugiendi ſubitaneū cadat in permutatione
que eſt de quiete ad motum: ⁊ econuerſo: ſm eſt. an ſubita
tio de motu ad qetem: ⁊ econuerſo: ſit nociua: 3ᵐ eſt: que ſu
bitatio magis noceat. ℭ De pmo ſic agitur. videtur enī ꝙ
nō cadat talis conſideratio in tali permutatione. electio
namqꝫ ⁊ fuga nō cadūt in neceſſariis ⁊ impoſſibilibus: eſ/
ſet. n. fruſtra: q2 necᵐ non poteſt euitari nec impoſſibile po
teſt acquiri: qđ etiā phs dicit in lib. ethic. ℭ Inquit. n. qđ
nullus eligit hylion. i. troiā eſſe captam: eo ꝙ necᵐ eſt eam
eſſe captā: ⁊ nullus fugit eam non eſſe captā: q2 impoſſe eſt
eam non eſſe captā: ſed in permutatione que eſt de quiete:
ad motū: ⁊ econuerſo ſubitaneum necᵐ eſt: ⁊ paulatinū eſt
impoſſibile: quies enim ⁊ motus ſunt contraria īmediata:
quare ſi fiet permutatio: de vno ad alterum: neceſſario erit
ſubita: q2 non tranſibit per medium: ⁊ ſic impoſſibile eſt ꝙ
ſit paulatina. ℭ Ad contrarium autem eſt qđ. d. hippo. in
cap̄ precedenti: ⁊ in illo apho. [ſm multū ⁊ repente] ⁊ hic
aliter tota ſcriptura medicinalis: qđ ꝯcedo. ℭ Ad argᵐ vo
factum in contrariū: dico ꝙ motus ⁊ quies adinuicē poſ/
ſunt comparari: 2ʳ vno quidem modo: ſm ſimplicitatem:
alio modo ſm aggregationem: dico autem comparatio/
nem ſm ſimplicitatē: vt ſi comparetur aliquis vnus motꝰ
ſolum quieti que ſequitur ipſū: ⁊ hoc modo motus ⁊ qes
poſſunt eſſe contraria meᵃ ⁊ immeᵃ. Immeᵃ quidem eſſe
poſſunt accipiendo medium pro medio eſſentiali ⁊ abꝰ.
Mediata quidem eſſe poſſunt: accipiendo mediū pro me
dio virtuali: ⁊ reſpectiuo: verbi gratia ponamus: ꝙ aliqs
bonus equitator intendat currere equum. tunc ipſe mouet
equū in pͥnᵒ curſus de quiete ad motum: paulatinum ⁊ de
bilem: deinde procedat ad fortem ⁊ velocem cum vo ap/
propinquat quieti: permutatur de illo motu forti ⁊ veloci
ad motū tardum ⁊ debilem: vltimo vo permutatur ad qe
tem: igitur ſi bene conſideras: quietē ⁊ motum in iſto cur
ſu non inuenis mediū abſolutū ⁊ eſſentiale inter quie
tem precedentem ⁊ motum qui ſequitur eam: nec inter mo
tum qui eſt in medio ⁊ quietem que ſequitur motū: q2 iſte
equus ſemper aut quieſcit aut mouetur. mediū vo virtua
le ⁊ abſolutum inuenitur inter vtrūqꝫ quietem ⁊ motum:
q2 motus tardus ⁊ debilis comparatus motui forti ⁊ ve/
loci ⁊ quieti: habet virtutem medii: ⁊ in tali permutatione
cum ſit paulatina: equus non leditur. Si vo iſte equus in
ſuo curſu ſubito permutetur: de quiete ad motum fortem
⁊ velocem ⁊ poſtea ſubito permutetur de motu forti ⁊ ve/
loci ad quietem: in tali quidem curſu non cadit mediū in/
ter vtrunqꝫ quietem ⁊ motum: nec eſſentiale nec virtuale.
ℭ Dico autem comparationem motus: ad quietem ⁊ quie
tis ad motum: ſm aggregationem: quādo regimen aggre
gatum ex motibus ſuperfluis: ⁊ quietibus diminutis: cō/
paratur regimini aggregato ex quietibus ſuperfluis ⁊ mo
tibus diminutis: ⁊ iſta ſunt duo extrema regiminis cōtra/
ria: ⁊ inter iſta duo extrema cadit regimen moderatū: ſcili/
cet regimen. in quo motus ſunt proportionati quietibus
porportione bona: verbi gratia agricola: quidē aggregat
motus ſuperfluos cum quietibus paucis: ſacerdos vo ag
gregat quietes ſuperfluas cū motibus paucis: homo vo
qui vtitur regi. ſanita. aggregat motus ⁊ quietes adinuicē
proportionatos. Si ergo agricola mutet regimen ſuū ad
regimen ſacerdotis non tranſeundo per regimen mediū:
ille mutat ſe de ſuperfluo motu ſubito ad quietem: ⁊ ſi ſa/
cerdos mutet ſe ad regimen agricole non tranſeundo per
medium ipſe permutat ſe ſubito de nimia quiete ad motū:
⁊ vterqꝫ iſtorum leditur ex tali permutatione: ſi vo iſti ꝑ/
mutent ſe de vno extᵒ regimine: ad alterum extremū tran
ſeundo per medium gradatim: ſcilicet: qđ non immediate
veniant ad medium ſed per ſuos gradus: ⁊ poſt modū de
medio per ſuos gradus tranſeant ad extremum: tunc mutā
tur: de mutatione naturali ⁊ rationali ⁊ ex tali permutatio
ne non leduntur: ⁊ hic nō. ꝙ licet regᵃ hippo. de permuta/
tione quietis ad motum: ⁊ econuerſo ſit vera in vtraqꝫ cō/
paratione motus ad quietem: ſcilicet in ea que eſt: ſm ſim/
plicitatem: ⁊ in ea que eſt ſm aggregationem ipſe tamē pͥn
cipalius intendit de ea comparatione que eſt ſm aggrega
tionem. ℭ De 2ᵒ ſic agitur: videtur enim ꝙ ſubita muta/
tio de nimia quiete ad motum: vel econuerſo non ſit noci/
ua: auctbᵉ ⁊ ratione auctbᵉ quidem hippo. dicentis. [In
omni motione corporis cū cepit ⁊c.] ⁊ gal. dicentis: hoc
idem de cauſis conſeruatiuis corporis optime ſani. Ratio
ne vero ſic nimius motus ⁊ ſuus effectus ⁊ nimia quies
⁊ ſuus effectus ſunt res preter naturam: omnis autem res
preter naturam indicat ſui deſtructionē per ꝯriū in equali
gradu: quare nimius motus ſuperueniēs quieti ſubito: de
ſtruit eam ⁊ ſuum effectū ⁊ nimia quies ſupueniēs nimio
motui ſubito deſtruit eum ⁊ ſuū effectū cū ſint ꝯria in equa
li gradu. ℭ P. nulla delitia eſt nociua: ſed in ſubito motu
de labore ad quietē ⁊ ecōuerſo: eſt delitia: ergo ſubita mu/
tatio de labore ad quietē: ⁊ econuerſo non eſt nociua: ma/
ior quidē patet eo ꝙ reductio de re preter naturam ad na/
turalē non eſt nociua: minor vo ſic probatur: delitia namqꝫ
eſt ſubita reductio: de re preter naturam ad rem naturalē:
vt dicit. 4. de acciñti ⁊ morbo. cap. 6ᵒ. ⁊ p cañ. ſeñ. 2ᵃ de cau
ſis deliciarum: ſed in ſubita permutatione. de motu ad qe/
tem: ⁊ econuerſo: ſit ſubita mutatio: de diſpoſitione preter
naturam ad rem naturalē: q2 vnū ꝯriū approximatum al/
teri: reducit ipſum ad mediū qđ eſt naturale. ℭ Ad ꝯrium
autē eſt hippo. in illo aph. [ſm multū ⁊ repēte euacuare]
⁊ in toto hoc libro 2ᵒ. ⁊ gal. in techni. de cauſis: cum dicit
[nature reſpuunt repentinas mutationes] qđ vtiqꝫ conce
dendum eſt. ℭ Ad argᵐ pᵐ factum in ꝯrium patet Rñº p

expōnem auctbo.bippo.⁊ gal'.intendentiū idem:intendūt
enim in ſuis verbis:ponere ſigᵐ ſufficientis exercitij:eſt au
tem illud ſignū doʳ.incipiens.i.laſſitudo que ſequiſ vnicū
exercitiū precedēs:⁊ ex hoc patet ꝙ illa motio nō erat ni/
mia:ſed ſufficiens neqꝫ conſueta:cū ſit vnica:nec etiā laſſitu
do ſequēs eam erat nocuᵐ cōſuetū:cū ſit incipiens.v.g.ali
quis homo exerceſ ambulādo gratia conſeruande ſanita.
tunc ipſe debet geſcere ab exercitio:qñ incipit fatigari:ta/
lis quidē ambulatio non diciſ nimia:ſed ſufficiēs ⁊ laſſitu/
do ſequēs eā non eſt nocuᵐ conſuetū:cū tunc incipiat. hip.
aūt in hoc caꝑ loquiſ.de gete ſuperueniēte nimie mutatio
ni:⁊ ꝯſuete diſpoſitioni male ſicut patet in extremo ſupio/
ri:de agricola ⁊ ſacerdote:qꝛ nō eſt ꝯrietas inter illa dicta.
¶ Ad 2ᵐ ꝯo dico:ꝙ ſubita permutatio de gete ad motum
non eſt nociua corpi ieſo ex multa gete rōne ꝯrietatis eadē
tis inter motū:⁊ getem:ſed eſt ei nociua rōne ſubitationis:
nam cū quies eſſet facta conſuetudinaria corpi nimiū quie
ſcenti eſt res naturalis:qꝛ omnis cōſuetudo res nālis eſt vt
diciſ in cō.illius aphō.ſ humide diete ⁊c.viij.terrapē.caꝑ
finali:⁊ hip.in lib.de aere:⁊ aqua cū dicit ꝙ cōſuetudo eſt:
altera nā:res aūt nālis cū ſit lapſa a tpamento nō ſubſtinet
ſubitationē. Itē diſpoſitio que duciſ per motū ꝯrīū diſpoſi
tioni inducte per getē:nō nocet cū introduciſ:aut cū intro
ducta eſt:ſi ordinate introducaſ:ordinate aūt introducitur
cū ſic introduciſ:vt introducta fuit diſpoſitio mala per ge/
tem illi ꝯriam:qes autē ꝯria paulatine induxerat malā di/
ſpoſitionē:qꝛ motus debet paulatine introducere bonā di
ſpoſitionē. ¶ Aut dic qꝺ anteqꝫ itroducaſ bona diſpoſitio
ꝑ motū:lediſ nā a ſubitatione plus enim nocet ſubitatio qꝫ
proſit ꝯrietas. ¶ Ad 3ᵐ.aūt rñº cōſiſtit in expoſitione huiꝰ
ꝓpoſitionis que dicit ꝙ vnū ꝯrium approxiatū alteri.redu
cit ipſum ad meᵐ qꝺ eſt nāle:nā tūc vnū ꝯrīū reducit alterū
ad meᵐ qñ approximaſ ei debito modo:debitus autē mo
dus approximādi contrariū eſt.quando ſic approximaſ cō
trarium contrario:vt inde non ledaſ natura que eſt ꝑnci/
palis operatrix:ꝯrīū.n.organicū nihilꝰ valet:qñ deficit ꝑnci
pale agēs. Approximatio aūt ꝯrij diſpōni male nāli:qñ ſu/
bita eſt ledit ⁊ perterret nām que eſt ꝑncipale agēs:qꝛ non
fit reductio ad meᵐ.paulatina ꝯo approxiatio ꝯrij:nō ledit
naturā:qre reducit ad meᵐ. ¶ De 3º.ſic agiſ:vz.n.ꝙ ſubi/
ta mutatio.de motu ad getem magis noceat qꝫ mutatio de
quiete ad motū auc.⁊ rōne:auc.quidē gal'.in cō.ꝑntis.§.in
quit enim ſ qꝺ eſt:qꝛ nocuᵐ ſupueniēs corpi apud permu/
tationē ſubito ex tranquillitate:ad motuꝫ eſt nimius:eo qꝺ
eſt:ex ꝑmutatione a motu ad getem ⁊. ¶ Rōne ꝯo tali:ois
ꝑmutatio ad rem magis nocētē qñ nocet ⁊ minus iuuantē
qñ prodeſt:eſt magis nociua qꝫ ſua ꝯria:ꝑmutatio ſubita.
de motu ad getē eſt permutatio ad rem magis nocētē qñ no
cet ⁊ minus iuuantem qñ iuuat:ergo permutatio:de motu
ad getē eſt magis nociua.maior per ſe patet:minor ſic pro/
baſ:qes enim qñ nocet:mortificat calꝰ nālem.motus autē
inflāmat:eſt aūt deterior mortificatio inflāmatione. Item
quies gñat morbos fridos:motus ꝯo calidos:morbi aūt
frigidi ſunt deteriores calidis:vt dꝛ ꝑ can.fen.4ª.caꝑ ſcdo.
Itē motus a nobis nālr diligiſ:qes ꝯo nō ſic:vt innuiſ ꝑ.
de regi.ſani.qꝺ aūt naturalr diligiſ.minus nocet:eo qꝺ nō
eſt tale. Itē qes multiplicat ſupfluitates:motus ꝯo euāt:
ſed multiplicatio ſuperfluitatū:eſt deterior ſua euacuatio/
ne ⁊ ſic in alijs ſilibus effectibꝰ:patet igiſ ꝙ qes.qñ nocet
eſt deterior qꝫ motꝰ. Itē qñ iuuat qes minus iuuat qꝫ mo/
tus qꝺ patet auctbo.⁊ ratione auctbo.quidem vt colligiſ:
ab aliab.caꝑ.de regi.ſani.per motum:⁊ quietem ⁊ a gal'.ſe
re per totum librū.de regi.ſani.⁊ maxime libro 2º. Ratio/
ne ꝯo monſtratur tali:quies enim non eſt niſi propter defe
ctum motus:ſi ⁊ enim homo in ſuis operationibus nō fati
garetur ⁊ langueſceret:nō indigeret quiete.operatio nāqꝫ
finis eſt:non ſolum hominis ſed omnium rerum. ¶ Ad cō
trarium:videtur enim ꝙ ſubita mutatio.de quiete ad mo/
tum magis noceat qꝫ ſua ꝯria:auctbo.⁊ ratione. auctbo.qui
dem hippo.in hoc caꝑ. Ratione ꝯo tali.peccatū in re ma/
gis iuuatiua eſt maius peccato qꝺ fit in re minus iuuatiua
ſed ſubitatio ad motum eſt peccatuꝫ:in re magis iuuatiua
eo ꝙ motus vniuerſaliter eſt magis iuuatiuus qꝫ quies:
ergo ſubitatio ad motum magis nocet. ¶ P̄.motus auget
nocumentū ſubitationis:propterea qꝛ ſua operatio eſt ve/
locior ⁊ fortior qꝫ operatio getis:⁊ qꝛ ſuū nocumentuꝫ.eſt
exagitatiuū hu.per corpus fluentium opilantium:⁊ replē
tium ipſum:ex quibus multa ⁊ magna nocumenta proue/
niunt:⁊ quia reſoluendo facit morbos inanitionis qui ſunt
deteriores morbis repletionis:⁊ qꝛ morboꝝ acu.furioſa:
nocumenta magis generat motus qꝫ qes:⁊ ſic in alijs mul
tis ſimilibus effectibus. ¶ Ad hanc queſtionem dicendū
eſt:ꝙ nocumentū ex gete ⁊ motu ratione ſubitationis:ma
ius eſt qꝫ nocumentū motus ad quietem:ratione ꝯo alioꝝ
modorū peccandi ſicut ex parte qꝫtitatis qualitatis ⁊ alia/
rum circūſtantiaꝝ:maius ⁊ multiplicius eſt peccatuꝫ pro/
ueniens ex quiete:qꝫ ex motu. ¶ Ad argᵐ ꝯo ꝑᵐ factuꝫ in
cōtrarium ex auctbo.gal'.dico ꝙ gal'.textus corruptꝰ eſt:
vitio ſcriptoris:debet enim ſic ſcribi ⁊ quod eſt qꝛ nocumen
tum ſuperueniens corpori apud permutationem ſubito ex
gete. ¶ Ad ſcdm dico:ꝙ licet ſubitatio ponatur hic com
munis:in vtraqꝫ permutatione:tamē ſua operatio non re/
cipitur cōmuniter:ab vtraqꝫ permutatione.magis eniꝫ au
get nocumentū ſubitatio coniuncta motui qꝫ coniuncta ge
ti. Regula nāqꝫ ꝑhiſica eſt qꝺ receptū: eſt in recipientē per
modum recipientis:⁊ non per modum recepti ſ neceſſe eſt
autem corpori vt quieſcat. ¶ Sed contra:videtur enim
hic hippo.inſufficienter:⁊ male ponere correctionem iſto/
rum nocumentoꝝ:⁊ cū enim generentur a ꝯrijs cauſis:ha/
bere debent correctionem per cauſas cōtrarias cauſis ge/
nerantibus:vt ſic dicatur ꝙ nocumentum proueniēs ex ſu
bita quiete ad motū:corrigatur per multam quietem ⁊ ꝑ
augmentū cibi ⁊ nocumentum qꝺ generatur ex ſubita mu
tatione.de motu ad quietē corrigaſ per multū motū ⁊ per
diminutionē cibi:ex verbis tñ eius ⁊ ꝯmētatoris:videſ ꝙ
diminutio cibi ſit omnis correctio in vtroqꝫ peccato. ¶ Ad
qꝺ dicēdū eſt ꝙ diminutio cibi eſt ois correctio in vtroqꝫ
peccato:nec obſtat qꝺ opponitur ꝙ cauſe corrigentes no/
cumenta debent eſſe ꝯrie ⁊ equales:cauſis generantibꝰ ea.
quāuis hoc ſit generaliter verū:tñ fallit particulariter pro
pter nocumentum factū a ſubitatione:cum etenim aliquis
permutaſ de nimio motu ſubito ad quietem:minuiſ reſo/
lutio:⁊ fit natura pigra indigerendo:quare debet minui ci
bꝰ ⁊ cū aliquis permutaſ ſubito:ad motū fatigatur natu/
ra ex inſolito motu ⁊ agitantur hu.quare nō poteſt regere
nutriᵐ ſicut prius. ¶ De cō.dubʳ ſ ⁊ iſte eſt ſermo eius:qñ
homo habet famē non oportet vt laboret ⁊ hic enim videſ
hippo.allegare fruſtra iſtū aphō.ſ vbi indigētia non opor
tet labor. ⁊ In nullo enim concordat ſentētia hꝰ aphō.cuꝫ
ꝑcedētibus dictis. ¶ Ad qꝺ dōꝫ eſt ꝙ iſte aphō.adaptaſ.
ad qddam ſubauditū vel deficiēs ex corruptione ſcriptu/
re:ſubauditū autē eſt:hoc.ſ.ꝙ ille q permutatur.de gete
ad motū:debet minus comedere:qꝫ ꝑ comedebat ⁊ ad par
uā comeſtionem ſequitur paucus motus:qꝛ vbi indigētia
non oportet laborare ſ qñ qñ corpus hōis laborat ⁊ come
dit:qꝺ comedere conſueuit ⁊c. ⁊ hic pro labore debemꝰ in/
telligere ledi ⁊ noceri a motu ſ quare extimat eum loco ge
neris ⁊ hꝰ loco genus diciſ eſſe labor:⁊ ſpecies eius ſunt fa/
tigaꝰ ⁊ dolor:ſiue qꝺlibꝫ aliud nocumentum preter fatigā:
⁊ ambo illa ſunt nocumenta.

¶ Textus. LIII.

¶ His autē oībus de īmutatione qdē repletio
nis ⁊ inanitionis maxime agiſ. Ualēt etiā ad

omnium accidentium cognitionem: ⁊ ad eaꝝ vnde ſermonē habui in acutis: ſcilicet morbis. ad modum dandi cibum ſm vtilem imutationem: ad ſurie quoq; ſignificationē necnō ſicut appareat a loco qui eſt ſub diaphragmate: ſicut dicturus ſum. Oportet eniꝫ vt ſit permutatio ſicut precepi: de ea: deinde vt non adminiſtretur aliquid de ſorbitione donec digeratur egritudo: aut vt appareat in inteſtinis ſignum prouocans ad dimittendū ꝓhibitionē ab vſu cibi.

¶ Plurimū auteꝫ ſermonis mei non eſt niſi in permutatione ad repletionē ⁊ euacuationeꝫ. Et iuuamentū qdeꝫ ſit per cognitionē eius in oībus egritudinibus: ⁊ ſit iuuamentū etiam in eo in quo eſt ſermo meus: ſcilicet ex permutatione in egritudinibus acutis ab vſu ſorbitionis ad vacuitatē venaꝝ. Oportet eniꝫ vt ſit ꝑmutatio ſicut ꝑcepi de ea: deinde non adminiſtretur ſubito aliqd ex ſorbitione donec digeraſ egritudo: aut appareat in inteſtinis ſignuꝫ aliud prouocans ad dimittendam prohibitioneꝫ: ab vſu cibi: aut ſignū ſtimulans: aut oſtenditur ex eſſe locorum que ſunt ſub hypocundrijs: qd̄ ego narrabo in ſequentibus.

¶ Commentum Galeni.

¶ Iaꝫ aggregauit Hip. totū ſermonē ſuū in hoc ſermone in ſūma vna: ⁊ ꝑcepit in eo cuius diſpoſitio eſt diſpoſitio vna ſua vt nō mutet regimē ſuū. Illis aūt qui ꝑmutantur a ſanitate ad egritudinē ꝑcipit vt ꝑmutent regimen ſuū. Verūtamen non oportet vt ſit ꝑmutatio qua ipſos ꝑmutās: ſimilis permutationi reliquoꝝ medicoꝝ. ¶ Deinde ſcribit poſt illud in ſūma vna intētionē in regimie eius q habet egritudineꝫ acutā: qd̄ eſt: qꝛ ꝑcepit vt ſi egritudo iam digeſta eſt ꝙ deſ aqua ordei: ⁊ ſi nōdum eſt digeſta: tunc oportet vt ꝑmutes ipm ad illud: niſi appareant tibi aliqua accidētia que ſignificēt caſum virtutis: vt eſto vētris ſuꝑfluus aut ſtimulatio diſpōnis alterius accidat q̄ non fuit ante illud: ⁊ aggregat in ſermone ſuo ſtimulatio: omne qd̄ facit cadere v̄tutē aliquo modo: in quo ingrediunſ mordicatio q̄ ſit in inteſtinis aut in ſtomacho ab humorib⁹ acutis: ⁊ ꝓpꝛie in ore ſuo: ⁊ vigilie ⁊ tribulatio ⁊ anguſtia ⁊ vermes q aſcēdunt de inteſtinis ad ſtōchū: ⁊ pruritus cutis: aut quorūdā mēbroꝝ qn̄ ſtimulat in nocte. Fit ergo ex eo caſus virtutis qui non eſt ꝑꝑ mordicationē tm̄: ſed ꝑꝑ vigilias etiā. ¶ Deinde dixit ⁊ loca etiā que ſunt ſub hypocūdrijs qn̄ videmus ea ſicut ego ſum narrās in eis q̄ ſunt poſt ſignificāt cuꝫ eo qd̄ diximus: qꝛ opꝫ vt deſ infirmo: aut ꝓhibeaſ ex eo. Poſſe eſt. n. vt intelligant hec duo ſimul ſm ꝙ exigit intētio huius ſermonis: qd̄ eſt: qꝛ Hippo. poſt prohibitionē ſuam ab acceptione priſane ordei donec maturetur egritudo: ⁊ manifeſtum eſt ꝙ illud eſt quādo tolerans eſt infirm⁹: addidit ad illud hūc ſermonē: ⁊ dixit. Niſi appareat in inteſtinis ſignuꝫ ſignificans ꝓhibitionē a dimiſſione vſus cibi aut ſtimulationē: aut oſtēdaſ ex eſſe locoꝝ que ſunt ſub hypocūdrijs illud qd̄ ego narrabo in eis q̄ ſunt poſt. Innuit ergo ad hoc ꝙ iſtud etiā ꝓuocat ad dādū priſanā ordei anteq̄ꝫ matureſ egritudo. Licitū ergo eſt ꝙ vult per ſermonē ſuū iſtū: illuꝫ cuius loca q̄ ſunt ſub hypocūdrijs eius ſunt exiccata exiccatione vehemēti macra: extenuata. Scd̄m enim hūc modū poſſe eſt vt ſignificēt loca q̄ ſunt ſub hypocūdrijs eius dandā eſſe ſorbitionem cū mō que ſignificat mortē narratā in libro pronoſticoꝝ: in quo dixit Hip. Et eſt naſus eoꝝ acutus: ⁊ oculi ſubmerſi: ⁊ timpora depreſſa. qd̄ eſt: qꝛ cuꝫ aggregatione hoꝝ ſignoꝝ inueniunſ loca q̄ ſunt ſub hypocundrijs eoꝝ depreſſa valde: ita vt erret in eſſe eoꝝ q nō eſt exercitatus: ⁊ exiſtimet qꝛ ſunt curuati ſurſum: ſed non eſt hoꝝ locoꝝ depreſſio ꝑꝑ multitudineꝫ ſiccitatis in eis: ⁊ attractio eoꝝ ſurſum ꝑꝑ apoſtema qd̄ ſit in eis aliqd̄. qd̄ eſt: qꝛ ex ſiccitate corporis ꝑtrāſeunte menſurā: qn̄ tendiſ diaphragma tēſione magna: attrahunſ etiā loca que ſunt ſub hypocūdrijs ſurſum apud hoc. Neceſſe eſt ergo tibi propꝛie vt conſideres cū mēte tua: ⁊ diſcernas illud qd̄ accidit de illo ꝑꝑ ſiccitatē ab eo qd̄ euenit ꝓpter apoſtema: qm̄ inter medicationes eoꝝ eſt differentia. qd̄ eſt: qꝛ cū hoc accidēs accidit: indiget regimine ſubtili: ⁊ cui accidit illud ꝓpter ſiccitatē indiget vt regas ipm ecōtrario illius regiminis. ſ. vt des ei de aqua ordei quātitatē multā paulatim.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In h̄ cap̄. xij. diſtin. 2ᵉ hippo. epilogādo colligit vtilitateꝫ gn̄alē ſcd̄e diſtinctionis huius: ſcd̄i libri. In quo ſic ꝓcedit: qm̄ ꝑ epilogādo dicta tāgit vtilitateꝫ ꝑdictoꝝ in regimine ſanoꝝ vſq; valēt etiā ꝑdicta ibi ꝛ̄o tāgit vtilitatē ꝑdictorū in regimine gn̄ali oīum egri^m. vſq; ⁊ ad eam vn̄ ſmonē ibi ꝛ̄o tāgit vtilitatē in regimine egrit^{is} acute ſolū: ſūt g. 3. ꝑticule in pn̄ti lcō. ¶ De quaꝝ ꝑ^a. d. ꝙ oīa q̄ ſūt dicta maxime valēt ad regimē qd̄ ꝯſiſtit i mutatione ad replōnē ⁊ inanitionē: ⁊ h̄ de ꝑ^a. ¶ De 2^a. d. ꝙ illa que ſunt dicta ſuꝑ valēt etiā ad regimē oīum egri^m: ⁊ h̄ de 2^a. ¶ De 3^a. d. ꝙ illa que ſūt dicta valēt ꝑtinēter ad vtilem mutationē dādi cibū i egrit^{ib⁹} acu. vtilis aūt mutatio eſt: vt ꝑmuteſ infirm⁹: ab vſu ſorbitionis: ad inanitionē venaꝝ ſicut ꝑcepi ſupra. ſ. paulatine: vtilis etiā ꝑmutatio de inanitione venaꝝ ad ſorbitionē eſt qn̄ egrit⁹ digeriſ: aut qn̄ apparet in inteſtinis ſignū qd̄ ꝓuocat ad dimittēdū ꝓhibitionē ab vſu cibi: aut qn̄ apparet ſign̄atio ſurie: aut qn̄ apparet locus q eſt ſub diafragmate ſic ego ſum dictur⁹. ¶ His itaq; ⁊c̄] tex. al. tra. incipit ibi[plurimū aūt ſmonis]cuius cō. incipit ibi[iaꝫ aggregauit hip.]in q̄ ſic ꝓcedit: qm̄ ꝑ ponit gn̄alē intētionem huius capli: vſq;[⁊ ꝑcepit in eo]ibi ꝛ̄o ponit expōnē eius ſpālē ⁊ in hac ꝑ exponit duas ꝑ^{as} ꝑtes lcō. vſq;[deinde ſcribat]ibi exponit. 3^{am} ꝑtē lcō. In hac 3^a ſic ꝓcedit: qm̄ ꝑ exponit can̄. ꝑncipalē: quē intēdit cū duab⁹ ſuis exceptionib⁹: ⁊ exponit eam: vſq;[⁊ deinde dixit]ibi exponit. 3^{am} exceptionē can̄. ⁊ h̄ vſq; ad finē cō. ſunt ergo. 4. ꝑtes. in ꝑſenti cō. ¶ De quaꝝ ꝑ^a. d. qd̄ Hip. in h̄ cap̄. aggregauit. in h̄ cap̄. in ſūma vna totū ſermonē ſuū: quē ꝑmiſerat: ⁊ h̄ d̄ ꝑ^a. ¶ De 2^a. d. ꝙ corpus: cuius diſpō eſt vna. ſ. corp⁹ ſanū nō debet mutare ſuū regimē: ſicut. n. eſt vnius diſpōnis: ſic dꝫ vnū obſtare regimē: ſm corpus qd̄ eſt pluriū diſpōnū. ſ. corpus qd̄ mutatur: de ſanitatē ad egrit^{em}: dꝫ mutare ſuuꝫ regimē ſicut ꝑmutaſ ſua diſpō. nō tali ꝑmutatione q̄li ꝑmutauerūt q̄dā irrōnabiles: ſed mutatione q̄ mutauit ipſum hippo. ⁊ h̄ de 2^a ꝑte. ¶ De 3^a. d. ꝙ. hip. poſuit in ſūma vna: regimē egrit^m acu. dicēs ꝙ in egri^e acuta: nō dꝫ dari aq̄ ordei: niſi mā ſit digeſta: vel niſi appareāt in infirmo ſigna demoſtrātia caſū virtutis ſicut eſt ſolō vētris ſuꝑflua: aut ſtimulatio diſpoſitionis q̄ nō fuit ante. ⁊ intelligit hip. in hoc loco ꝑ ſtimulationē: oē qd̄ facit cadere v̄tutē aliquo modo: diuerſum a ſolutione vētris: q̄lia ſunt mordicatio inteſtinorū ⁊ ſtō^i ⁊ propꝛie oris eius ab hu^{ib⁹} acutis: ⁊ multitudo vigiliaꝝ ⁊ tribulatio multa ⁊ anguſtia: ⁊ aſcenſus vermium ad ſto^m: ⁊ fortis prurit⁹ cutis totius corpis: aut quorūdaꝫ mēbroꝝ: ⁊ h̄ de tertia. ¶ De 4^a. d. ꝙ q̄uis multa verba dicat tn̄ abreuiata ad tria verba reducunſ: quoꝝ ꝑ^m eſt de ampliatione ſign̄atiōis iſtius ſigni. ſ. diſpōnis quā. ſ. dicturus eſt: ⁊ de ꝯditione verificante can̄. hip. ſm ꝛ̄o eſt de expōne iſtius ſermonis. ſ.[nec nō ꝙ appareat ⁊c̄.]⁊ diſtiādē ipſi⁹.

ſm diuerſas cãs.3^m aũt eſt.de ſollicitãdo medicũ circa di/
uerſitatẽ huius ſigni:⁊ ſui ſignificati:quoꝝ p^m facit.v.q̃ſ i
citũ ĝ eſt]ſm:vſq[apud h ergo]3^m:vſq ad finẽ.℄De p
d.ꝙ h diſpõ hypocõ.q̃z hip.hic ponit:duo ꝯ͂ria ſigt:ſigt.n.
interdũ cibũ eſſe dãdũ:⁊ interdũ cibũ eſſe ꝓhibẽdũ:ꝙ aũt
ſignificet cibũ eſſe dandũ:ꝓbaſ ex cañ.4.quẽ hip.poſuit
dixit,n,cañ.eius ꝙ non oportet dari cibũ:in morbo acuto:
vſq ad horã digõnis:q̃uis talis cañ.nõ ſit verus niſi cum
hac conditione.ſ.ꝙ virtus poſſit tollerare:tñ adhuc addit
hip.tres exceptiones ab illo cañ.in quib⁹ oportet dare ci/
bũ añ digõnẽ:⁊ ſunt ille tres exceptiones:iſte.ſ.ſig^m appa/
rẽs in inteſtinis.i.loĩo vẽtris:⁊ ſtimulatio ⁊ diſpõ hypoc.
mala.patet ĝ ꝙ qñ talis eſt diſpõ hypocõ.dz dari cib⁹ ante
digõnẽ:ꝙ aũt talis diſpõ ſigt cibũ eẽ ꝓhibendũ:oñdeſ.j.
℄De 2°.d.ꝙ diſpõ hypocõ.q̃z dicturus eſt:eſt vehemens
exiccatio:⁊ demacratio coꝝ:⁊ ꝯtingit talis diſpõ hypocõ.
du^r vno qdẽ mõ a iiquefactione ⁊ exiccatione membroꝝ a
calore febrili:⁊ deſectione ꝯtẽtiue ṽtutis ⁊ his ſilib⁹ facta:
ſicut dixit hip.in 2° ꝓn.qñ dixit nares acute:timpora pla/
na ⁊c̃.Alio° ꝯtingit talis:demacratio hypocõ.ꝑ aꝑa vi/
ſceꝝ:a quo ꝓhibenſ nutriri ipſa hypocõ.ꝑ qd extenuanſ.
℄De 3°.d.ꝙ medicus dz eẽ atẽt⁹ vt diſtinguat regimen
ſuũ ſm diſtinctionẽ iſtius diſpõnis hypoc.nã ſi talis diſpõ
eſt:ꝑ iiquefactionẽ ⁊ exiccationẽ mẽbroꝝ ⁊ toti⁹ corꝑis:
tũc dz cibũ ſuũ augere:ſi ṽo ꝯtingat talis diſpõ ꝑ aꝑa vi/
ſceꝝ:tũc dz cibũ ſuũ minuere.Lra tex.ſic legaſ[his itaq
oibus dictis]h põt referri ad oia q̃ ſũt dicta.in p.⁊ 2° lib.
vt iſte epilogus dicaſ cõis:ad oia ſupradicta:⁊ põt referri.
ſolũ ad ea q̃ ſunt dicta.in iſto 2° li°.⁊ 3° mõ põt referri:ad
ea q̃ ſunt dicta ab illo loco[at ṽo vbi opus fuerit ptiſane]
vſq ad pñtẽ locũ[de mutatione qdẽ repĩonis maxime agi,
tur ⁊ inanitionis]h qdẽ dictũ dz retorqueri ad regimẽ ſa/
noꝝ ꝑ viã negationis:q: ſani nõ debẽt mutari.de inanitiõe
ad repletionẽ:nec de repĩone ad inanitionẽ:ſed in ſua ꝯſue,
tudine ꝑmanere[valẽt ⁊ ꝑdicta ad oium accidentia cogni,
tionẽ].i.ꝑ ea que dicta ſunt ſupius nõ ſolũ iuuaſ medicus
in regimine ſanoꝝ:ſed etiã iuuaſ in regimine egroꝝ ꝑ viaz
affirmationis:dz.n.regimẽ egroꝝ mutari q: corꝑa ſua ſunt
mutata ⁊ h° exponẽdo debem⁹ itelligere ꝑ cognitionẽ acci,
dẽtiũ:idicationẽ curatiuã ipſoꝝ accñtiũ.i.mor°ꝝ.℣ Poſſet
exponi etiam aliter ita.ſ.vt dicaſ ꝙ ꝑ ea que dicta ſunt oñ,
de mutatione ꝯſuetu^i:nos poſſumus cognoſcere accña q̃
poſſunt cõtingere in egris ex mali^s regiminis:⁊ q̃ poſſunt
ꝯtingere ex mali^s egritudinis.℄Sed ꝯ.hũc textũ oppo^r.
in hoc.n.lib.nõ agit autho.niſi de regi.acu.morboꝝ.ergo
ꝑdicta nõ valẽt ad cognitionẽ oium morboꝝ:ſed ſolũ acu/
toꝝ.℄Ad qd dõm eſt:ꝙ ea que ſunt dicta pncipalr valẽt
ad notitiã morboꝝ acu.ſcdario tñ valẽt ad notitiã omniũ
morboꝝ curãdoꝝ ſm vtilẽ imutationẽ]h ꝑ mutationem
itelligit hip.mutationẽ ad inanitionem:qd pz per aliã tra.
[oportet.n.vt ſit ꝑmutatio ſicut ꝑcepi de ea].i.qñ infirm⁹
ꝑmutaſ ad inanitionẽ:nõ dz ꝑmutari ſubito ſicut ꝑmutant
eos qdã me^ci facientes a pn° eos abſtinere.3.aut.4.diebus
niſi criſis eẽt ꝑuẽtura.j.illud tẽpus:ſed dz eẽ ꝑmutatio
ad inanitionẽ paulatinã ⁊ gradatã[deinde vt non admini/
ſtreſ aliqd ad ſorbitionẽ donec digeraſ egrit°.]℄Sed ꝯ.
ponamus.n.egri^{ne m} acutã durare.xiiij.dieb⁹:h.n.eſt ter/
minus egrit^{ıs} acute ab^{te}:⁊ ponam⁹ ꝙ ſig^m digõnis mani/
feſte.incipiat die alia ⁊ ſig^m digõnis ꝑfecte.incipiat die.xj°.
tũc ſm iſtũ cañ.dz talis eger abſtiner:vſq ad diẽ.7^{am}.vel
vſq ad diẽ.xj^{am}:⁊ tũc dz reficitale aũt regimẽ dio vĩ incõ/
uenẽs:cibabiſ nãq eger in augmẽto morbi vel in ſtatu ⁊
abſtinebit in pn°:qd eſt ꝯ re^{am} dotã.in p li° aph.⁊.ẽ.in illo
cap[at ṽo]ꝯtẽ lõgior terminus abſtinẽdi eſt.vij.dieꝝ:nõ
ĝ põt abſtinere:vſq ad.xj.diem.℄Ad qd dõm eſt ꝙ hip.
in h lib° agit de regimi.acu.morboꝝ via exẽplari:⁊ ponit
exe^m in pleureſi:ſicut dictũ eſt.ĩ.lib.p.cohareſ ĝ iſte cañ.

ad pleſim ⁊ termineſ.in.xiiij.dieb⁹.dico tũc ꝙ in iſto caſu.
in.7.die.vel antea apparebit ſig^m digõnis in ſputo:⁊ tunc
poterit iſirm⁹ ſumere ptiſanã:nec ob.qd oppo^r ꝙ infirm⁹
dz abſtinere in augmento vel in ſtatu morbi:⁊ dz cibari in
pn°.qm talis pleureſis in alia die.iam trãſiuit ſtatũ q̃tum
ad accidentia:licet ſit in augmento q̃tum ad alterationem
materie.℄Aut dic aliter ⁊ melius:qd iſte cañ.qui dicit
ꝙ non oportet adminiſtrare aliquid donec digeratur egri/
tudo.dz itelligi cũ hac cõditione ſi virtus fuerit tollerans:
ſicut dicit hip.ſuꝑ lib.p.⁊ gal.in cõ.huius capli:⁊ ꝑ qd.d.
[donec digeraſ egr°]dz itelligi ꝙ mã egr^{ıs} ſit digeſta cũ
effectu digõnis.eſt aũt effect⁹ digõnis.expulſio:eſt ergo ta
lis ſenſus iſtius cañ.ꝙ in egrit^s acuta nõ dz dari cib⁹:vſq
ad criſiz cõpletã:vel diminutã ſi virtus valet tolerare ⁊ ſic
exponẽdo ceſſat ois obiectio.[Aut apparet in inteſtinis ſi
gnũ ꝓuocãs ⁊c̃.]Sed ꝯ.tale nãq ſignũ:ſm gal'.in cõ.h eſt
aliqñ ſolo vẽtris ſuꝑfluũ:talis aũt ſolo põt ꝯtingere ex ple
nitudine nimia:egrit° aũt replõnalis nõ indiget additione
cibi:ſed potius diminutione:ꝑ illũ aph.[q̃cũq ex plenitu/
dine.]℄Ad qd dic ꝙ qñ aliq̃ egrit° ꝯtingit.de replõne ⁊
ſuꝑuenit ſolo vẽtris debilitãs.tũc iam ceſſauit plenitudo ⁊
ſuperuenit ianitio[aut ſurie quoq ſignificatio]De hac lit
tera dubitabiſ in expõne cõ.[ſicut dicturus ſum.]℄Sed
q̃riſ vbi hãc diſpõnẽ hypocõ.hip.ſit dictur⁹.℄Ad qd dic
ꝙ.j.lib.3° cap.de hydromelle in duob⁹ locis facit mẽtio/
nẽ.de mala diſpõne hypo.dicendo ꝙ hydromel nocet ha
bẽtib⁹ magna viſcera:viſcera qñ ſũt mag.i.aꝑata faciunt
ꝯctionẽ hypo.ad ſuꝑiora:hec ꝯctio fit etiã ꝑ exiccationẽ
coꝝ ⁊ ꝯſũptionẽ hũi.ꝑ fe.acu.ſine aꝑatẽ:⁊ ſic poſſum⁹ di
cẽre ꝙ ibi ſit dictur⁹ hãc diſpõnẽ.℄Aut dic ꝙ forte hip.h
retulit ad li^m 4^m:quẽ itẽdebat facẽ in regi.acu.morb.quẽ
nõ fecit eo ꝙ morte ꝑuẽt⁹ fuit.nã liber quẽ i h volumie:po
nim⁹.4^m:nõ fuit edit⁹ ab hip.ſic pz ꝑ gal'.i plib⁹ locis h⁹
cõ.℄Aut dic.3° ꝙ hip.dix ſic ego dictur⁹ ſuz.referẽdo ad
ſig.ꝓnoſtica q̃ ipſe poſuit in lib°.ꝓno.añ hũc librũ:⁊ ſic de/
huiſſet dicere.ſic dixi:tñ authores vtunſ hac in proprietate
loquẽdi multotiẽs:vt dicãt de dicẽdis dicta:⁊ de dictis q̃
ſunt dicẽda:⁊ h exponi vĩ aliq̃liter cõſentire gal'.i cõ.h⁹.ℊ.
vbi.d.[ſm hũc modũ poẽ eſt:vt ſignificẽt loca q̃ ſunt ſub
hypocõ.]Lra cõ.ſic legaſ.[Et ꝑcepit i eo cui⁹ diſpõ ẽ vnas.
vt nõ mutet regimẽ ſuũ].i.ꝑcepit ꝙ hoies ſani non debent
mutare ſuũ regimẽ q̃ regunſ in ſua ſanitate.℄Sz ꝯ.dz.n.
mutare regimen ſanoꝝ:ſm mutationẽ etatũ.⁊ tẽpoꝝ:nam
aliud regimẽ cõpetit i vna etate:⁊ aliud i alia:⁊ aliud i vno
tpe:⁊ aliud i alio.℄D.hip.d.i illo aph.[q̃cũq ex multo
tpe ꝯſueta]ꝙ dz corp⁹ mutare ad nõ ꝯſueta loq̃ns.d ſanis.
℄Ad p^m dic.ꝙ q̃uis in ſanis muteſ regimẽ pticulare:ſm
diuerſitatẽ etatũ ⁊ tpũz:ſi tñ mutaſ regimẽ vĩ:nã iz diuer
ſi cibi ⁊ pot⁹:⁊ diuerſa exercitia ꝯueniãt adoleſcẽtib⁹:iu/
uenib⁹ ⁊ ſenib⁹ i ꝯſeruatiõe ſue ſani.vĩs tñ itẽtio q̃ ẽ ꝯſer
uare ꝑ ſiĩa effectiue non mutaſ:nã in q̃libet etate:⁊ q̃lz tpe
talr debem⁹ approxiare eos nõ nãles ꝙ cor^a ꝯſeruenſ i ſua
diſpõne.Et ex h pz ſolo ad ſm.[Et aggregat i ſmone ſuo
ſtimulatio:oẽ ꝙ fac cadere ṽtutẽ aliq̃ modoꝝ.]℄Sed ꝯ:
vĩ.n.male expõere hãc dictionẽ ſtimulatio:nã ex ei⁹ expõe
ſeqſ ꝙ p^a exceptio q̃ ẽ accñs iteſtioꝝ ſit ſuꝑflua.naz accñs
iteſtioꝝ eſt qddã qd facit cadere ṽtutẽ:⁊ ipſe exponit ꝑ ſti/
mulationẽ oẽ qd fac cadere ṽtutẽ.℄Cui dõm ẽ ꝙ accñtiũ
faciẽtiũ cadere ṽtutẽ q̃dã faciũt illud cũ manifeſta euone:
ſic eſt ſolo vẽtris:fluxus ſan.nar.ſudor:⁊ his ſilia:⁊ q̃tum
ad h poſuit p^m ſig^m qd eſt:ꝙ inteſtinis apparet aliqd ꝓuo
cãs ad dãdũ cibũ:⁊ q̃dã faciũt cadere ṽtutẽ:ſine manifeſta
euone:vt qñ ſit ſola euo ſpirituũ:vel alteratio coꝝ:ſicut eſt
mordicatio oris vẽtris ⁊ vigilie ⁊ anguſtie ⁊c̃.⁊ h ſignauit
hip.cũ dixit:aut ſig^m ſtimulãs:ſic pz ꝑ gal'.exponẽdo:vnde
qñ dixit oẽ qd facit cadere ṽtutẽ aliquo modoꝝ:intellexit
iſtũ ſz mo^m.℄D.vĩ hãc exceptionẽ q̃ ſigaſ ꝑ ſtimulationẽ

hip. male ponere ⁊ gal. male exponere: volunt. n. ambo ꝙ talis ſtimulatio iudicet ptiſanā eſſe dādā: qḋ nō vr̄ qm̄ in tali ſtimulatione: deficit vr̄ ꝓpter acumē morbi ⁊ eius accn̄a: in tali aūt defectione nō oꝫ cibū dari iſirmo vt dicit hip. ſup̄ in illo cap. [neqꝫ q̄ſpiā medicoꝝ.] ℭ Ad qḋ dōm eſt ꝙ talia accn̄a du° poſſunt facere caſū ꝟtutis: vno° tenēdo naām occupatā vt defendat ſe ab eis: ⁊ in tali defectione non debet dari cib°: qꝛ nā tunc dimitteret ſuā defenſionē ab illis accidētib° ⁊ intēderet circa digōnē cibi: ⁊ illa accn̄a inualeſcerēt ſup eā ⁊ ħ poſſet eſſe cā mortis: alio° poſſunt ↄſiderari illa accn̄a inq̄ꝫ cū aſſociat̄ eis aliq̄ euacuatio ſpirituū occulta: ⁊ in iſto caſu defecto facta a talib° accn̄tib° indicat adminiſtratiōnē cibi: cuius exm̄ eſt qꝛ ſi aliqs hō ſit in aliq̄ domo ⁊ inimici eius ſint apud hoſtiū domus volētes īgredi domū violēter ⁊ eū occidere ⁊ ipſe ſit apud hoſtiū dom° ⁊ hoſtiū defēdat viril̄r ⁊ ↄtingat eū eſſe debilitatū: tūc talis debilitas 2r pōt eſſe: vno qdem mō ꝓpter ſolū laborē pugne: alio ſcḋo mō ꝓpterea qꝛ longo tpe abſtinuerit a cibo vel qꝛ vulneratus fluxit multū ſanguinis ab eo. in p̄ qdē caſu debilitatis. cib° ſibi dat° nocebit: qꝛ nō poterit ſimul comedere ⁊ pugnare viril̄r. in ſcḋo ſo caſu cib° ꝯferit [⁊ deinde dixit.] ħ exponit gal. tertiā exceptionē a can. p̄dicto q̄ ſumit̄ a diſpōne hipocō. ⁊ eſt eius expoſitio in ſūma talis: ꝙ talis diſpō hypocō. 2r pōt ↄtingere: vno qdē mō ꝓpter exiccationē illoꝝ membroꝝ: alio° ꝓpter apa qḋ ſit in eis: in p̄ qdē caſu oporteret augēre oblationē pti°: in 2° ſo caſu oꝫ minueret. poīe eſt. n. vt intelligant̄ ħ duo ſiḃ ⁊c.] ℭ Sed ↄ. impoīe nāqꝫ vr̄ vt ħ duo. ſ. cibū augere ⁊ cibū minuere poſſint ſimul intelligi p̄ talē diſpōnē hypocō. qm̄ duo ↄria nō poſſunt ſignificari ab eodeꝫ ſigno. ℭ Ad qḋ dōm eſt ꝙ talis diſpō hypocō. lꝫ ſit vna q̄ꝫ tum ad ſuā eſſentiā: nō eſt tn̄ vna q̄ꝫtum ad cauſam facientē eam: qm̄ cā faciēs talē diſpōnē eſt 2r. ſ. multa exiccatio hypoc. ⁊ apa viſceꝝ: ⁊ ꝓpterea q̄ꝫtū eſt de rōne cauſe diuerſe hn̄ poſſunt ſignificari iſta duo ſimul ↄria p̄ talē diſpōnem. ℭ Uel dic. ꝙ licet talis diſpō ſignans duo ſimul non poſſit repiri in diuerſis infirmis: tn̄ ꝙ in vno infirmo cā extenuationis ſit ↄſūptio humiditatis: ⁊ in alio ſit cā. apa: ⁊ tūc talis ↄſūptio ſiue depreſſio ſimul ⁊ ſemel ſignificant diminutionē cibi ⁊ eius aug° in diuerſis ſubiectis [vendā eſſet ſorbitionē cū mō qui ſigs mortē narratā in lib. pn. ℭ Sꝫ ↄ. in his. n. verbis colli°r ꝙ morituri ſint dietādi: cuius ↄriū dicit̄ in cōſilus apho. [q̄ſi iā ſtatu eſt egri° ⁊ c. xi. de inge. ſani. ℭ Ad qḋ dōm ꝙ depreſſio hypocō. ħ poſita eſt ſilis ei que ponit̄ in lib. pn. q̄ꝫtū ad cauſam: verūtn̄ nō q̄ꝫtū ad q̄ꝫtitatē. q̄ꝫtū ad cām qdē eſt ſilis: qm̄ vtraqꝫ ſit ex ↄſūptione humi. ſiue talis ↄſūptio ſit propter morbi malitiā: ſiue ſit ab aliis accn̄tib° exterioꝛib°: puta: vigiliis fame ⁊ c. q̄ꝫtū ad q̄ꝫtitatem eſt diſſimilis: qm̄ depreſſio hypocō. ħ poſita: nō eſt tāta q̄ꝫta eſt illa q̄ poſita eſt in lib. pn. ⁊ ꝓpterea illa q̄ po° in li. pn. eſt ſig̃m mortis: iſta autem non.

ℭ Textus. LIIII.

ℭ Multe vigilie faciunt cōtra cibi potuſqꝫ digeſtionem. Similiter autem mutatio in diuerſam partem eius mollit inſtrumentū: ipſumqꝫ quaſi coctū reddit: ⁊ grauat caput.

ℭ Uigilie vehemētes ꝓhibēt cibū ⁊ potum a digeſtione: ⁊ ſimiliter etiā permutatio ad partem aliam mollificat corpus: ⁊ ponit ipm̄ ſicut illud quod coquitur: ⁊ grauat caput.

ℭ Commentum Galeni.

ℭ Jam multotiens per mentem meam tranſiuit in hoc lib. qꝛ inuenit eū in codicillis dtros: ⁊ poſt q̄ꝫ mortuus eſt hip. extraxit ad homs. qḋ eſt: qꝛ diuerſitas in ordine ſermonū q ſunt in eo: non eſt rectū vt cadat niſi ꝓpter hāc cām: ⁊ qꝛ hip. nō firmauit illa exēpla niſi poſt q̄ꝫ inuenit ea p̄ verificationē ſuam ad intētionē vniuerſalē in ħ lib: o. ſ. quedā coꝝ ſuper marginēs eius: ⁊ quedā coꝝ ſuper dorſum ipſius. Et non fuit poſſibile ſcriptori primo vt poneret vnūquodqꝫ horuꝫ exēploꝝ in loco in quo oportuit vt poneret̄. inde eſt: ꝙ illo qḋ dicit in hoc ſermone cuius p̄miſimus rememoratiōnē: eius dicit̄ in nō ſuo loco. qḋ eſt: qꝛ locus eius nō eſt iſte locus: ſed ante ipſum parū ſucceſſione ſermonis in quo dixit hip. exēpla in permutatione ad ↄtrariū ſubito ↄtra ↄſuetudinē. Oportet enim vt firmaret̄ etiā iſte ſermo cum illis rebus. ſ. ꝙ p̄mutatio ↄtra ↄſuetudinē ad vtendū vigiliis prohibet cibos ⁊ potus qui ſumunt̄ a digeſtione. verū permutatio ab vſu vigiliarū ad multiplicitatē ſomni cōtra ↄſuetudinē facit accidere grauitatē capitis ⁊ mollificationē corporis. qḋ eſt: qꝛ rememoratio decoctionis ⁊ mollificatiōis: q̄ſi aggregant̄ ſimul in ſūma vna ſignificat ſūma illa caſuꝫ virtutis: ſed nomen decoctionis ſolum ſignificat caſum virtutis q accidit ꝓpter humiditatē acutam nō a ſiccitate qm̄ de aptitudine vigiliarum eſt vt reſoluāt corpus ⁊ exiccent ipſuꝫ: de aptitudine ſo ſomni eſt vt digerat ⁊ humectet loca intrinſeca corporis: ⁊ ꝓhibet ſpiritū: ⁊ qḋ currit in corpus a motu. Et ꝓpter hoc opꝫ vt multiplicent̄ in corpore eius qui dormit ſomno multo plus q̄ꝫ fuit conſuetudo: ſuperfluitates vaporoſe: quare ſit eius corpus per illaꝫ cauſam mollificatum ſicut illud qḋ decoquitur.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Capm̄. xliij. diſtinctionis 2e. inordinatū in quo oſtēdit hippo. ꝙ ſubita mutatio circa ſomnū ⁊ vigilias nocum̄ inducit ⁊ habet hoc capm̄. 2. ptes. in q̄ꝫrū p̄a q duraꝫ vſqꝫ [ibi aūt ē] ponit nocum̄ qḋ operat̄ ſubita mutatio ad multitudinē vigiliarū. in illa 2a. ponit nocum̄ qḋ facit ſubita mutatio ad multitudinē ſomni. ℭ De p̄a. d. ſic. ꝙ ſubita mutatio ad multitudinē vigiliaꝝ facit nocum̄ digōnis in cibo ⁊ potu. ℭ De 2a. d. ꝙ ſubita mutatio ad diuerſaꝫ partē facit ħ nocumētū qm̄ corp° mollit ⁊ reddit ipſum coctū ⁊ aggrauat caput. [Et multe vigilie] ſcḋ. al. tra. incipit ibi [vigilie vehementes] cuius cō. ibi [iaꝫ multotiēs] in quo gal. ſic p̄cedit: qm̄ p̄ ponit cauſam inordinationis huius capli: ⁊ ſententiat ipſū vſqꝫ qḋ eſt qꝛ rememoratio] ibi exponit duo vocabula. in ħ cap. poſita ⁊ hoc facit vſqꝫ qm̄ de aptitudine] in illa p̄te verificat ↄditiam iſtoꝝ nocumētoꝝ a ſubita mutatione ſomni ⁊ vigiliaꝝ. De p̄a p̄te. d. ſic ꝙ cā ꝓpter quā iſtud capm̄ eſt inordinatū eſt: qꝛ hip. mortuus fuit an̄ q̄ꝫ iſte liber cōpleret̄ ⁊ hoībus publice traderetur: ſcribebat aūt hip. in iſto li. doctrinā ſuā particulariter ſm̄ ꝙ eā inueniebat in p̄ticularibus operationibus ⁊ ꝓpter ħ tunc nō potuit eā ordinare: poſt mortē aūt eius venit qdā qui vocatus fuit otres ⁊ iſtū lim̄ publicauit in pluribus locis inordinatū: qꝛ hip. qui fuerat primus ſcriptor non potuerat ipſum adhuc ordinaſſe: debebat autē ħ capm̄. ſi bene fuiſſet ordinatū poni ante cam̄ imediate p̄cedēs: ⁊ poſt cam̄ de nocum̄ ſto°: ita ꝙ eſſet in medio ipſoꝝ. ℭ Qḋ aūt. d. de ſnia hui° capli planū eſt. ℭ De 2a. d. ꝙ ħ nomē decoctiōis ſiḡat: vno° qm̄ ponit̄ cū alio nomine. ſ. mollificatio: ⁊ ħ° ſiḡt aggregatio illo duoꝝ. caſuꝫ ꝟtutis. Alio° ſiḡt qm̄ ponit̄ ſolū: ⁊ tūc ſiḡt caſū ꝟtutis ꝓpter hūiditatem acu. ℭ De 3a. d. ꝙ mutatio ſubita ad multitudinē vigiliaꝝ iō ipedit digōnē cibi ⁊ pot°: qm̄ ipſa reſoluit corp° ⁊ deſic. ⁊ ſic p̄ ↄñs īfri. ⁊ deſic. ↄ infri. aūt ⁊ deſic. digōnē ipedit̄. mutatio ſo ſubita ad multitudinē ſōnii. iō facit nocum̄ p̄dictū: qm̄ aptitudo ſōnii ſuꝑflui digōnē facit: ⁊ mēa intrinſeca humectat ⁊ ꝓhibet ſpm̄ ⁊ calorē inatū diſcurrere p̄ corp°: ⁊ ꝓpter taleꝫ ꝓhibitionē multiplicant̄ ſuꝑfluitates vaporoſe in corpe. ⁊ ꝓpter ħ totū corp° reddit̄ mollificatū ſic mollificant̄ res que decoquunt̄ per elixationē. ℭ Circa ħ cam̄. tam in textu q̄ꝫ in cō. a queſtionibus prorſus abſtineo: non qꝛ non cadant in eo graues q̄ōnes: ſed qꝛ ſum nimiū fatigat°.

ℭ Thaddei floř. in 2m̄ reg. acu. mor°ꝫ hip. lim̄ expō claudit̄.

probatā cōcludit.4.ex cuſat Hippo.ſolum̄ de defectu,du/
rat p̄ma vſq3.[q eſt q2.]ſcd̄a vſq3.[cum ergo iſte res.]3ᵃ
vſq3.[veruntamē cum inueniamus.]4.ab inde vſq3 ad finē.
p̄ma pars ⁊ tertia ⁊ quarta.remanēt indiuiſe.ſed ſcd̄a.di/
uidit̄ in.3.in quarū p̄ma ponit differētias vinorum ꝓprias
extraneas ſiue cōmunes.in tertia differentias ꝓprias di/
uidit in differentias eſſentiales ⁊ accidētales.oſtendendo
que ſunt ſubſtātiales ⁊ que accītales.p̄ma vſq3.[quidaȝ
autē hominū.]2ᵃ vſq3.[⁊ ex diīs.]3ᵃ.ab idē vſq3.ad ꝯm
locū.[cū ergo.]p̄ᵃ iſtarum triū diui' in.3.in quarū prima
enumerat diīas vinorū ꝓprias ordinate.in.2.declarat illas.
in 3ᵃ parte.iponit finē.durat p̄ma vſq3.[diuerſitas ergo.]
2ᵃ vſq3.[iſte ergo ſunt diie vinorū.]pars illa in qua decla
rat differētias vinorū diui' in partes.v.in q̄rū p̄ma.decla/
rat p̄mā diīam que ſumit̄ a parte coloris. in 2ᵃ.2ᵃᵐ.q̄ ſu/
mit̄ a parte ſaporis.in 3ᵃ 3ᵃᵐ que ſumit̄ a parte ſubē.in 4ᵃ
4ᵃᵐ que ſumit̄ a parte odoris in 5ᵃ 5ᵃᵐ.que ſumit̄ a parte
virtutis.du.p̄ma vſq3:[diia ꝯo in ſapore]2ᵃ vſq3:[diuer
ſitas autē in ſubā:]3ᵃ vſq3.[diuerſitas.eorū in odore]4.
vſq3 diuerſitas autē eorū in virtute.5ᵃ vſq3 ad locum ꝯcīu.
[iſte ergo.]pars autē illa.[quidā aūt.]in qua Gal.ponit
diīas extraneas ſiue cōes.diuidit̄ in.2.in quaꝝ p̄ma ponit
diīas vini extraneas ſiue cōes.in.2.reducit eas ad ꝓprias
ſiue extraneas.p̄ma vſq3.[et magᵘˢ quidē.]pars aūt illa.[⁊
ex diīs.]in qua Gal.diuidit ꝓprias diīas in eſſentiales ⁊
accītales.diui' in duas.quonā primo ponit̄ co. Gal.ſcd̄o
ſequit̄ co.humain.declarans qd̄ de ſmone Gal.erat occul
tū.durat co. Gal.vſq3.[ſmone iſtum.]ibi incipit cōm.hu
main.ſunt igit̄ in preſenti.co.parti.xiiij.¶ De quarum p̄ᵃ
ſic dicit Gal.q Hipp.ponēdo diīas vini.duplr peccauit.
vno modo q2 eas male ordinauit.alio modo q2 diuiſit plu
res diīas vinoꝝ.¶ De ſcd̄a dicit.q diie vinoꝝ ſunt.v.
quarū p̄ma eſt color,2.ſapor.3.ſuba.4ᵃ.odor ⁊.5ᵃ.virtus.
¶ De 3ᵃ dicit q diuerſitas vinorū in colore eſt talis.quia
ipſorum quoddā eſt album ⁊ qd̄dam nigrum.qd̄dam pal
lidū ⁊ quoddā citrinū ⁊ quoddaȝ rubeum clarum ⁊ inter
iſtas differentias ſunt alie diie plures ⁊ ſm diuerſitatē vi/
norū in colore.diuerſificant̄ etiam ipſoꝝ virtutes.¶ De
4ᵃ dicit q differētia vinorū in ſapore eſt triplex.ſ.dulcedo
ſtipticitas ⁊ ſapor medius iter eas ⁊ iſte ſapor medius ē
duplex quonīā vnus eſt per viam ꝓuatiōis ſaporum extre
moꝝ ⁊ eſt ille in q̄ nullus extremoꝝ ſaporū ſentit̄.Alius
ꝯo eſt medi' ſm cōpōnē.⁊ eſt ille ſapor i quo ql3 duoꝝ ex/
tremoꝝ ſaporuȝ aliqualiter ſentit̄.¶ De 5ᵃ.parte dicit q
differentia vinorū in ſubſtātia eſt quincuplex.ſ.ſubtilitas
⁊ groſſities que ſunt extrema ſube.⁊ ſuba ꝯe media inter
iſtas.⁊ ſubſtātia que tenet mediū inter ꝯe mediā ⁊ ſubtili
tatē.⁊ ſuba que tenet medium inter ꝯe mediaȝ ⁊ groſſitiē.
¶ De.vj.dicit q differentia vini in odore eſt triplex qua/
rum p̄ma eſt aromaticitas delectabilis apud odoratū.2ᵃ
eſt percuſſiua odoratus abſq3 delectatiōe.⁊ 3ᵃ eſt priuatio
omnimoda cuiuſlibet odoris ſuauis ⁊ horribil.¶ De 7ᵃ
dicit q differentia vini ratiōe ꝟtutis eſt quincᵉ.quarū pri/
ma eſt fortitudo.2.debilitas.3ᵃ ꝯe medietas inter iſtas ex
tremas ꝟtutes.4.medietas que tenet mediū inter veram
medietatē ⁊ fortitudinem.⁊ 5ᵃ medietas que tenet mediū
inter verā mediū ⁊ debilitatē.¶ Et h̄ nota.q vinū forte di
cit̄ illud qd̄ calefacit fortiter corpus ⁊ replet caput.debilē
autē eſt qd̄ facit contrarias operationes.vinum autē me/
dium in virtute eſt quod facit operationes.medias.Item
nō.q vinum fortis ꝟtutis nominatur vinoſum.⁊ qd̄ eſt de
bilis ꝟtutis nominat̄ aquoſuȝ quonīā eſt ſimile aque in co
lore.ſuba ⁊ priuatione odoris ⁊ paucitate calefactionis.
mediū autē proprio nomine caret.¶ De 8ᵃ dicit.q predi/
cte quinq3 ſunt ꝓprie differentie vinorum.¶ De.9ᵃ.par/
te dicit.q differentia vinorum ratiōe tēporis eſt triplex.ſ.
antiquitas.recētia ⁊ mediocritas inter ambas.¶ De.x.

dicit q differentie temporales vini.nō ſunt proprie diffe/
rentie ipſius vini.quonīā accidunt a cauſis extrīſecis.naȝ
tempus res extrīſeca eſt.⁊ ſm eius defluxum mutat̄ vinū
ſm proprias differētias.ſ.colorē.ſaporē.ſubſtātiam.odo
rem.⁊ ꝟtutem ⁊ propter h̄ quia mutatio temporis mutat
vinum ſm proprias differētias eius.non fuit multuȝ neceſ/
ſaria talis differētia temporalis.q2 iuuamenta ⁊ nocumē
ta que fiūt a vino non fiūt ratiōe mutati tēporis:ſed ratio
ne ꝓpriarum differētiarū mutatarū ſm tēporis defluxuȝ.
¶ De.xjᵃ dicit q differentiarū ꝓpriarū vini quedā ſunt ex
quibus proueniunt iuuamēta ⁊ nocumēta naturaliter ⁊ ꝑ
ſe.quales ſunt ſapor.ſubſtantia ⁊ ꝟtus:⁊ q̄dam ſunt ex q̄/
bus proueniūt iuuamēta ⁊ nocumēta per accidēs.quales
ſūt color ⁊ odor.¶ De.xijᵃ.dicit hunaim.q diie que ſum/
munt̄ a colore ⁊ odore ſunt accidentales q2 per accidens
ſignificāt ſuper iuuamēta ⁊ nocumēta vini.q autem co/
lor per accidēs ſignificet.ſic declarat.vinum enim album
ideo parum percutit caput.q2 parue caliditatis eſt.vinuȝ
autē nigrum tenet medium.q2 minus percutit caput q̄ȝ vi
num citrinū ⁊ magis q̄ȝ vinum albuȝ.minus autem percu
tit caput q̄ȝ vinum citrinum q2 minoris caliditatis eſt eo.
magis autē percutit caput q̄ȝ vinum albū.q2 eſt tardioris
deſcēſus ⁊ per viā ventris ⁊ per viā vrine.vnde ꝓpter ma/
iorem moraȝ eius in corpore magis percutit caput.¶ Vi
ſo qualiter color ſignificet per accidēs ſuper iuuamenta ⁊
nocumenta vini.videndum eſt qualiter odor ſignificet per
accidens ſuper eadem.qd̄ ſic declarat.vinū ⁊ enim aroma
ticum q2 eſt boni chimi magis replet caput.⁊ hoc ideo q2
vinum boni chimi eſt calius ⁊ ſubtilius.vinū autem mali
odoris q2 eſt mali chimi.non minus replet ⁊ ledit caput.
⁊ cauſa ꝓpt̄ quā eſt mali chimi eſt q2 eſt frigidius ⁊ groſ/
ſius.vinuȝ autē qd̄ omni caret odore nihil prorſus facit in
capite ꝓpter vehementē ſuam groſſitiem.¶ De.xiij.dicit
Gal.q ex predicta diuiſione vinorum in ſuas differentias
ſiue ſpecies ⁊ earum ordinatione.p3 qualiter Hippo.in or
dine differentiarum vini.⁊ earū paucitate peccauit.¶ De
xiiij.dicit.q Hippo.parcendū eſt in hoc peccato.q2 ipſe in
proceſſu iſtius.lib.determinauit omnes differentias vini
per quas fit iuuamētum.¶ Circa iſtam tertiā partiᵃᵐ et
preſertim capl'o de vino propter infirmitatē queſtionuȝ ⁊
q2 determinaui eas in practica abreuiata.non intendo mo
uere queſtiones.niſi ſolūmodo neceſſarias ad ire intellīu. Hāc pra/ cticā cuꝫ ceᵃ ꝯſilijs. ego Joā. bap.m. ꝓ/ pediē i lu/ ceȝ deda/ cam.
¶ Lra ſic legat̄:[potus dulcis].i.vinū dulce.¶ Et h̄ nō.
q Hippo.ponendo in ſapore vnā ſolā extremā differētiaȝ
vini itelligit aliā extremā diīam vini que eſt ſtipticitas et
etiā diīas medias:[vel vinū:]per vinū itelligit vinū forꝫ
ꝟtutis.⁊ h̄ etiā nō q dimiſit aliaȝ extremā diīaȝ vini in vir
tute que eſt debilitas.⁊ diīas medias.[ſiue album ſiue ni
grū.]h̄ ponit Hip.ſolū extremas diīas in colore.ſ.albū ⁊
nigrū ⁊ dimiſit diīas meᵈᵃˢ.¶ Itē nō.q Hip.dimiſit diīas
vinoꝝ que ſummunt̄ a ſuba ⁊ q̄ ab odore.⁊ ex his p3 q̄uo
Hip.fuit diminut' ponēdo diīas vinoꝝ.[⁊ aqua mellis.]
ideſt hydromel.[⁊ aq̄.]per aquā itelligit aquā ſimplicē.
[poſt multā ꝯſiderationē in his.]poſtq̄ȝ Hip.in iſto cāu.
terigit mālia.ſ.potus qui debēt dari in acutis morbis.tā/
git h̄ formalia.ſ.q̄liter iſti pot' debeāt exhiberi.⁊ itelligit
per iſtā cōſiderationē iuuaᵗᵃ ⁊ nocuᵗᵃ iſtorū potuū ⁊ opera
tionē ipſoꝝ iuuaᵗⁱᵛ ⁊ nocuᵗⁱᵛ.adiuicē que q̄dem ponunt̄ in
ꝓceſſu libri.¶ Lra co.dubitabilis ſic exponat̄.[qd̄ eſt q2
vns rerū.⁊c̄.]ex hac pōne cognoſcit̄ ⁊ corrigit̄ defectus
Hip.⁊ inordinatio.poſuit enī.3.diīas vini.cū debuiſſet po
nere.v.⁊ iponēdo eas debuit ſeruare ordinem quē Gal.in
hoc loco ſeruauit.qm̄ prius debuit ponere diīam que ſu/
mit̄ a parte coloris.2ᵃ illam que ſumitur a parte ſaporis.⁊
tertio que a parte virtutis.⁊ ipſe fecit ecōtra.¶ Cauſa ꝯo
propter quā debuit incipere a colore eſt duplex vna q̄uidē
ex parte modi.q2 per colorem.alie diie vini cognoſcitur.

colo: vo per alias differētias nō cognoſcitur. alia quidem ex parte temporis. quia colo: prius occurrit cognitiōi. q̄ꝫ ſapo: ꝛ virtus. Sapo: autē precedit v̄tutem q: virtus non cognoſcitur per aliquē ſenſum imediate: ſed cognoſcitur p̄cōmunē qm̄ cognoſcit̄ mediāte colore ꝛ ſapore ꝛ mediā te calefactiōe mag̃ vel parua. ſiqͥs aūt vellet diſputare ſ̄ ordie totali quē Gal. ſeruat, imponēdo iſtas. v. dr̄ias vini. eſſet diſputatio longa ꝛ inutilis ꝛ p̄pterea dimittat̄. [diui ditur in dulce ꝛ ſtipticū.] ❧ Sed contra nō enim videt̄ ꝙ iſti duo ſapores. ſ. dulce ꝛ ſtipticum ſint cōtrarij. Sed po tius ſapo: dulcis ꝛ amarus. ſicut ponit Ariſt. 2° de anima. ❧ Ad quod dōm ꝙ iſti duo ſapores ſunt cōtrarij ex parte operationum quas in corpe noſtro efficiunt. Nam ex par te operationū p̄imarum ſunt ɔtrarij. q: vinum dulce tēpe rate calefacit. ſtipticum autē temperate īfridat. Itē ex par te operationū ſcdarū ſunt ɔtrarij. q: vinuꝫ dulce ſoluit vē trem. ſtipticū autē cōſtringit: ꝛ iterū vinum dulce p̄uocat ſcreatū. ſtipticum autē prohibet: [ꝛ aliud eorū eſt cui pe nitus nō eſt odor.] ɔtra nō eni videt̄ ꝙ ſit aliqͦ vinuꝫ cui nullus ſit odor qm̄ omne vinū calīm eſt ꝛ reſolubile. ꝛ om ne qͦ eſt hmōi habet odorē. qm̄ odor fit per reſolōnē ali cui' partis ſubtilis calc. ❧ Ad qͦ dōm eſt ꝙ nullū eſt vi nū qͦ p̄prie ꝛ abſolute odore careat: ſed eſt aliqͦ vinū qͦ hꝫ ita modicū odoris. ꝙ ille modicus odor a nobis nō ſen tit̄. ꝛ cauſa p̄pter quā nō ſentit̄ eſt duplex vna eſt qm̄ hō inter cetera aīalia hꝫ peiorē odoratuꝫ. ſicut dicit̄ 2° de aīa. alia eſt quoniā pars ſubtilis calīa que reſoluit̄ ex tali vio. eſt res modica ꝛ parue v̄tutis. ꝛ ideo hꝫ habēs diſpōnem appellam' penitus ſine odore. [qͦ eſt q: ex vinis eſt qͦ eſt antiquū ꝛc.] ❧ Sed querit̄ qͦ vinū dicat̄ recens ꝛ ꝙ an tiquū ꝛ qͦ mediocre. ❧ Ad qͦ dic ꝙ Iſaac lib° 3°. dietarū particularū ca° de vino. ponens vini etates. dicit ꝙ vinum recēs eſt illud qͦ eſt vnius: vel duorum annorū. vinū autē vetus. a. 4. eſt annis. vſqꝫ ad. vij. vinum vo mediocre. eſt a duobus annis. vſqꝫ ad. 4. ❧ Sed videt̄ ꝙ dictū Hippoc. nō hēat v̄itatē. videmus eni ad ſenſum ꝙ vinū cōmune de p̄rib' nr̄is dicit̄ eſſe eodē anno recēs. mediocre ꝛ antiquū. ❧ Ad qͦ dōm eſt ꝙ dcm̄. Iſaac hꝫ v̄itatem de vinis altiſſi mis. ſicut eſt vinū de vernatia. vinū de monouaſia. vinum cā p̄enſe ꝛ ſimilia. ❧ Vel dōm ꝙ dcm̄ Iſaac hꝫ veritatē dum mō vinū non aceſcat neqꝫ mutet̄. poſito enim ꝙ vinū nr̄um nō aceſcat neqꝫ mutet̄ hū poterit dici recēs vſqꝫ ad duos ānos. ꝛ a duob' vſqꝫ ad. 4. mediocre. ꝛ ad. 4. vſqꝫ ad. vij. ātiquū. ꝛ rō hui' ē q: caliditas eius ſemp̄ auget̄ in 2ª ꝛ 3ª eta te. [qͦ ē q: acuitas ꝛ vini calefactio. ꝛc.] Dic̄ Gal. ꝙ acui tas ꝛ caliditas augmētant̄ ſm̄ p̄ceſſuꝫ tēporis. ſed non vi det̄. q: q̄ꝫto vinū magis procedit in tēpore tāto magis re ſoluunt̄ ex eo p̄tes ignee ꝛ ſubtiles ꝛ quanto magis calee partes reſoluūtur. tāto efficit̄ vinū fridus. ❧ Ad qͦ dōm eſt ꝙ partes ignee q̄ ſunt in vino nō reſoluunt̄ ſm̄ debituꝫ tēporis p̄ceſſum. imo p̄tes ignee ɔſumūt ꝛ conuertunt ad ſui nām partes aqueas indigeſtas ꝛ p̄tes aereas. p̄pter q̄ rū digeſtionē ꝛ cōuerſionē. vinū efficit̄ calidius. [ꝛ ex diſ ferētijs etiā que ſunt p̄prie vinis.] ꝙ Nō videt̄ ꝙ ſapor ſit differētia vini per ſe. quoniā illud qͦ nō facit iuuamenta ꝛ nocumēta per ſe. nō eſt dr̄ia vini per ſe. ſed ſapo: vini nō facit iuuamēta ꝛ nocumēta niſi mediāte complone ꝛ ſbā. ſicut dicit̄ in co. ſequētis. ß. ergo ſapo: vini nō eſt p̄ ſe dr̄ia vini. ❧ Ad hanc q̄ſtionē dōm ꝙ ſapo: eſt dr̄ia vini per ſe. qm̄ aliqua opatio ineſt ſapori que nō eſt ſibi mediāte ſubē vel complone. hͦ aūt opatio eſt facilitas ꝛ difficultas con uerſiōis eius ad mēbrū vel ſpiritū. nā vinū habēs ſaporeꝫ delectabilē facile in mēbrū vel ſpm̄ recipit conuerſionē. vi nū autē habēs ſaporē indelectabilē. difficile recipit in mē brū vel ſpm̄ cōuerſionē. Itē res hn̄s ſaporē dulcē facile cō uertit̄ in cholerā. in quā non eſt apta conuerti res aliaque ſit ſimilis cōplexionis ꝛ ſubē dūmodo nō ſit dulcis. ꝛ p̄ h.

pꝫ riſio ad argm̄. qm̄ lꝫ ſapo: multotiēs operet̄ mediante cōplexione ꝛ ſubā. tn̄ aliqn̄ operat̄ per ſe imediate. ꝛ h ſuf ficit ad hoc vt ſit dr̄ia vini per ſe. [qm̄ ꝙ exu'] hͦ ponit hu iuſm̄ duas cōſequētias. vna q̄ruꝫ eſt ꝙ quāto vinū eſt me lioris odoris. tāto eſt melioris chi. ꝛ alia eſt ꝙ quāto vinū eſt melioris chimi. tāto magis replet caput. ❧ Sed argui tur ɔ̄ vtranqꝫ ɔſitiam. ꝛ primo ɔtra p̄mā. q: quāto vinum eſt melioris odoris. tanto eſt calīus ꝛ ſiccius. ſed vinuꝫ qͦ eſt calīus ꝛ ſiccius vino mediocri nō eſt melioris chimi vi no mediocri imo peioris. ſicut pꝫ per Iſaac in dietis p̄ti' li° 3° ca° de vino. q̄re nō videt̄ ꝙ quāto vinum eſt melioris odoris. tanto ſit melioris chimi. ❧ Ad hūc argm̄ eſt riidē dū per interēptionē maioris. nō eni eſt verū ꝙ quāto vinū eſt melioris odoris tanto ſit calīus ꝛ ſiccius. niſi velimus itelligere per meliorē odorē. odorē magis acutū ꝛ magis pungitiuū odoratus: ſed itelligendo per odorē meliorem odorē magis delectabilē ꝛ magis ſuauē ſic dꝫ itelligi: quā to vinū eſt melioris odoris. tanto eſt melioris chimi. quo niā talis odor tēperiē vini ſignat. ɔ̄ 2ᵃᵐ ɔſitiam argr̄. q: q̄n to vinum eſt melioris chimi tanto magis attrahit̄ a ſtōa cho ꝛ a mēbris ſibi p̄pinquis. ꝛ quanto magis attrahit̄ a p̄pinquis membris. tāto minus replet caput. ❧ Ad qͦ dicendū eſt ꝙ hoc vinū replet caput. anteq̄ꝫ conuertat̄ in chimū. ſ. eo exiſtente in ſtōacho. ſicut eni epar attrahit ſibi res dulces. ꝛ oīa alia membra res ſibi cōuenientes q: in eis delectant̄. Sic mēbrum attrahit ſibi hui' vinuꝫ p̄pter ſui aromaticitatē tanq̄ꝫ ſibi ɔueniēs ꝛ delectabile ex cui' at tractiōe ꝛ vini euapoꝛatiōe capitis proueniet repletio.

❧ Textus. II.

❧ Dulcis autē potus minus aggrauat caput q̄ꝫ vinum: mentem percutit minus: inteſtina vtraqꝫ magis expurgat: ſed viſcera inflat: ſple nem videlicet ꝛ epar oppilat: choleram autē habentibus amarā ineptus eſt: quia eis ſitim infert: ſuperioribus quoqꝫ inteſtinis eſt iuua tiuus: nec tamen contrarius īferioribus: licet inflatiuus ſit preſertim cum eius inflationi fa cilis minime ſit deſcenſus: ſed potius in locis qui ſub diaphragmate ſunt immoratur.

❧ Potus dulcis minus grauat caput q̄ꝫ vino ſus: ꝛ minus percutit mentē: ꝛ plus euacuat inteſtina in quibuſdam rebus q̄ꝫ potus vino ſus: verumtamē inflat viſcera ſcilicet ſplenē: ꝛ epar: ꝛ non conuenit habentibus choleram amarā. qͦ eſt: q: facit euenire ſitim in eis quo rū diſpoſitio eſt hec: ꝛ eſt cū hoc iuuatiu' inte ſtinis ſuperioribus: verumtamen non eſt no cens inferioribus inteſtinis ſm̄ illud qͦ acci dit de inflatione facta a potu dulci: quoniam deſcenſus eius non eſt velox ſed tardatur: et morat̄ in locis que ſunt ſub hypocundrijs.

❧ Commentum Galeni.

❧ Potus dulcis noiat̄ hoc noie ex qualitate ſua in ſapore ꝛ ſilr̄ ſtipticus ꝛ acer vel acutus. Aquoſi autem dimiſit re memorationē: qm̄ ingredit̄ in ſtiptico: q: in ipſo eſt ſtipti citas parua. qͦ eſt: q: qn̄ tu cōparas ſaporē ei' cui' diſpoſi tio eſt hec ex vinis cū aq̄: inuenis ipm̄ qn̄ ipm̄ cōparas ma nifeſta inuētione q̄ſi ꝙ iā recipit rē modicā ex ſtipticitate. aquoſum aūt ex potu noiant oēm potū q aſſimilat̄ in colo re ꝛ ſubā ſua aq̄. qͦ eſt: q: h vinū vides lucidum clarū qͦ

penetrat lumē ſubtile in ſuba ſua: ⁊ virtus cuiꝰ diſpoſitio eſt hec ē: ex vinis eſt ꝓpinqua aque. Qm̄ nō īprimit in caput debile veſtigiū ōino: neqꝫ in eo qđ eſt ex neruis debile. qđ eſt: qꝛ nō calefacit manifeſte. Et ego qdem ero dicēs in hac ſpecie vinorū in eis q̄ erūt poſt. Potꝰ aūt dulcis noiatur h̄ noie ex ſapore ſuo: ⁊ dr̄ia qdē inter ipm ⁊ inter aquā in colore ſuo ⁊ ſuba ſua eſt valde magna. qđ eſt: qꝛ tu nō inuenis vinū dulce in aliqua horꝫ ſubtile in ſūmo ſubtilitatis: neqꝫ albi coloris: verūtn̄ minuit̄ in his duobꝰ: ⁊ addit̄ ⁊ nō inuenimꝰ in eo aliqđ vtroruqꝫ ſoluꝫ: inde eſt ꝙ vina dulcia fumoſa ſunt. Uinū nominatū heroie: ⁊ noiatum ſacrū litie: ⁊ iſta duo vina ſūt groſſa: qꝛ̄ū vtrūqꝫ eſt nigrū: ⁊ vina etiā q̄ ſunt in Macedonia: ⁊ vinū noiatū temuiſe: ⁊ noiatū caradie: ⁊ ſunt vtraqꝫ dulcia. Et dr̄ia quidem inter vtraqꝫ eſt in groſſitudine ⁊ nigredine: ⁊ inter h̄ vinū cuiꝰ ꝑmiſimꝰ rememorationē eſt ꝑ quātitatē diminutionis eorū ab eo in dulcedine: ⁊ vini etiā nominati hunci bitegi ſcđm expꝛeſſione vue poſtq̄ decoquit̄ q̄ntitas additiōis in dulcedine ſuꝑ vnū eſt per quātitatē coloris eiꝰ ⁊ groſſitudis eiꝰ in ſuba ſua. ¶ Et ego qdē iā oñdi in tractatu quarto libri mei de medicinis ſimplicibꝰ: ꝙ ois humoꝛ dulcis fit a caliditate nō egreſſa a tēperamēto vel ab eq̄litate fortiſicut illa a qua fiunt res acres vel acute facientes in eis caliditatē vehementē: acrimonia eni eſt inſeparabilis ab eo cuius diſpō eſt hec. Et iuenit̄ iterū vinū dulce apud vſum ſui calefacere corpꝰ calefactione tēperata: ⁊ facit ſitim. Et cā in illo eſt caliditas eius ⁊ ipſius groſſitudo: inde eſt ꝙ inuenis expꝛeſſionis vue additionē eſſe in groſſitudine ⁊ nigredie ⁊ dulcedine ꝑ quātitatē tarditatis moꝛe eiꝰ ſuꝑ ignē. Naꝫ ſi ꝑtrāſit in decoctione ſua equalitatē ꝯuertit̄ ad amaritudinē. Etiā fit mel qđ eſt dulcius oibꝰ rebus: qm̄ multiplicas decoctionē eiꝰ fit amarū. Et ego qdem iā narraui ſicut dixi dē ſaporū oium in tractatu q eſt q̄rtus libri mei in medicinis ſimplicibꝰ. ¶ Et ego qde ſum incedēs in hac hora etiā ſicut iceſſi in reliq̄s expōnibꝰ meis: qbꝰ expoſui libros Hip. dimittēs rememorari demonſtrationū ſuꝑ ſermones eius: ⁊ accipiās ſūmas vel aggregationes eius tm̄. ¶ Dico ḡ ꝙ cū oē vinuꝫ dulce calefaciat ⁊ ſit ſicut dixi groſſum in ſuba ſua: opꝫ vt virtutes ꝑticulares q̄ apparēt ab eo qn̄ bibit̄ nō ſint niſi ab iſtis duabꝰ q̄litatibꝰ. qđ ē: qꝛ colori in ſe nō eſt v̄tus in nocuꝰ aut iuuamētoꝝ: ḡ ꝑ q̄ntitatē groſſitudis huiꝰ vini eſt tarditas penetratiōis eiꝰ. Opꝫ ḡ ex illo vt nō ſolū agiat oppilatiōes aliculꝰ mēbroꝝ: ſꝫ faciat in eis oppilatiōes: ⁊ ꝓꝑ hāc cām ſit nocumētū eius epati: ⁊ qn̄ in ipſo eſt īfirmitas nocumentū eſt magnum: ⁊ ꝓpꝛie ſi in eo eſt aꝑa aut lapideitas: ⁊ nocet huic mēbro etiā nocumēto nō pauco qn̄ oppilōnes q̄ ſunt in eo accidūt ab hūoꝛibꝰ groſſis: aut ꝓꝑ debilitatē in eo ſicut illud qđ ſit ſuꝑ ipm in īfirmitatibꝰ q noiant̄ ꝓpꝛie doloꝛes epatis. Deinde mēbrum ſcđm cui aduenit nocumētum poſt epar de vino dulci eſt ſplen. Res aūt nō eſt ita egritudibꝰ pulmonis qn̄ eſt retentus in cānis q̄ ſunt in eo humoꝛ groſſus. qđ eſt: qꝛ penetratio eiꝰ in epate eſt ex venis q̄ noiant̄ ampla poꝛta ad venas ſtrictas q̄ ſūt in latē eiꝰ cōcauo: ⁊ q̄ ſūt in latere eiꝰ gibboſo: ⁊ et in iſtis venis ſit penetratio oium humoꝝ q̄ penetrāt ad totū coꝛpꝰ. In pulmōe aūt accidit ꝯ̄riū illiꝰ. qđ eſt: qꝛ ꝑuenit ad cānas eiꝰ poſt penetrationē ipſiꝰ in venis multis: ⁊ digeſtionē eiꝰ in eis: ⁊ ꝑ̄ illoꝝ ſpacioꝝ ad q̄ ꝑuenit ad cānas pulmōis ſūt ſpacia pulmōis ſtricta: deīde penetrat ex illis ad ſpacia amplā: ⁊ penetrāt cū eo in trāſitu ſuo illi hūoꝛes groſſi: ⁊ q nō ſolū ſūt calidioꝛes eoꝝ ſꝫ ſūt ſubtilioꝛes ē eoꝝ nos qdē ſcimꝰ ꝙ mūdificatio pulmonis ab eo qđ eſt in eo ex hūoꝛibꝰ groſſis ſit ꝑ tuſſim. qđ eſt: qꝛ oēs res ad ſe ſubtiles in vltio currūt in ꝯcauitate aeris extrinſeci i tuſſi: ⁊ effundunt̄ ad ꝯ̄riū ꝑtis in q̄ icedit aer: ⁊ qm̄ cū aere extrinſeco in tuſſi ferunt̄ illi humoꝛes loco materiei. Et manifeſtum qdē eſt ꝙ opꝫ vt ſit groſſitudo humoꝝ cum menſura vt ſit

poſſe aeri deferre illos hūoꝛes: ⁊ nō ſint ſic lutū qđ ſixū eſt: ⁊ tenet̄ in cāna pulmonis: ⁊ ꝓꝑ hāc cām nō īuenimꝰ tuſſim mūdificare humoꝛes groſſos ⁊ viſcoſos q ſūt in pulmōe: qn̄ hūoꝛes groſſi viſcoſi qn̄ moꝛant̄ in ꝓfundo pulmonis adherēt illis cānis q̄ ſūt in eo ſic ſputū: ⁊ illud quo indigēt medicine mūdificātes hūoꝛes groſſos retētos in pulmone eſt vt ſit diſpō hūoꝝ tēꝑata in groſſitudine ſua ⁊ ſubtilitate ſua. In hūoꝛibꝰ aūt viſcoſis nō ſolum necē eſt humectare eos: ſꝫ idigēt ē abſterſiōe: abſterſio aūt ſit a rebꝰ acetoſis: ⁊ ꝓꝑ hāc cām ſit hydromel ex cōuenientioꝛibꝰ rebus ſcreatui reꝝ groſſarū ꝑ ſputū. Secūdū ibi aūt hūoꝝ viſcoſoꝝ: ⁊ ſcđm poſt ipm hydromel eſt aq̄ oꝛdei: vini aūt dulcis potꝰ ꝯuenit poſt potū aq̄ oꝛdei. Et opꝫ vt ſit potꝰ eius etiā poſt maturitatē aꝑatis facti in pulmone in egritudie que noiat̄ ꝑipleumonia: aut in pleureſi: aut in hora ꝯ̄uitatis coꝛpoꝝ hoꝝ ⁊ aꝑatis eoꝝ: ſed poſt maturatione aꝑatꝫ ſi aūt vinū qn̄ bibit̄ facit ſitim: tūc ꝯuenientia eius in ſcreatu: qđ neceſſe eſt ſcreari per ſputū eſt minoꝛ. Et vt̄r quidem vinū dulce in egritudinibꝰ acutis eſt cōueniēs ad ſcreādū illud qđ excreari neceſſe eſt per ſputū ꝓꝑ opōnes eiꝰ quas narrauimus: ⁊ ꝓꝑ cām cōem oibꝰ vinis. ſ. ꝯfoꝛtatione virtutis. h̄ autem nēcia eſt ꝓpꝛie in eo qui vult excreare humiditates retentas in pectoꝛe ſuo ⁊ pulmone ſuo per ſputū. Qđ aūt per ſputū eijcit̄ ſit diuerſum in ſuba ſua ⁊ ſapoꝛe ſuo ⁊ virtute ſua: ſicut dixit Hippo. in lib. ꝓnoſticoꝝ: in locis in qbꝰ narrauit ſpēs eiꝰ qđ expuit̄. Et nos qdē nō inuenimꝰ in eo cuiꝰ eſt diſpō hec ex vinis qn̄ bibit ipm ille qui febrē hꝫ: iuuamētū aliud niſi hoc iuuamētū: verūtn̄ nocumētū eiꝰ qn̄ bibit̄ eſt minus nocumento potus vinoſi qđ eſt vehemētioꝛis caliditatis eo: ⁊ non eſt in eo iuuamētuꝫ ꝓter hoc iuuamētū qđ narrauimus: niſi qꝛ adiuuat ad euacuādū vētrē parū. Et ꝓꝑ hoc iuenimꝰ Hippoč. incepiſſe in ꝓncipio ſmonis ſui narrare res: nocumenta quarū ex potu hꝰ vini ſunt parua: qm̄ ſunt plures: deinde redit poſt illud in fine ſmonis ſui: ⁊ narrat iuuamenta que huic vino ſūt ꝓꝑa cū ſint pauca. Narremꝰ ḡ illud qđ ipe dixit: ⁊ ſeq̄mur in illo veſtigiū ſmonis ſui narrando illud qđ dixit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In iſto 2° ca° agit Hippo. de regi. acu. moꝛ. ꝑ potum vini. habet autē capl'm iſtud tres deciſiōes in q̄rū ꝓma agit. de operatione vini dulcis. in ſcđa de operatiōe vini vinoſi. in tertia agit de operatiōe vini ſtiptici nigri ſiue palmei. durat ꝓma vſqꝫ: ⌈de vino autē alboꝛ⌋ ſcđa vſqꝫ: ⌊potus palmeus⌋ tertia vſqꝫ ad finē capituli. prima deciſio diuidit̄ in partes plures. ſ. vij. quoniā in ꝓma parte ipſe ponit operationē vini dulcis circa caput ⁊ v̄tutē eius in 2° ponit operationē circa īteſtina. in 3° ponit opōnē eiꝰ circa epar ⁊ ſplenē. in. 4. ponit operationē eiꝰ circa ſtoᵐ. in 5° r̄ndet duabus tacitis q̄onibꝰ. q̄rum vna cadebat in operatiōe vini dulcis. circa caput. ⁊ alia in eiꝰ operatiōe circa inteſtina. in. vj. ponit operationē vini dulcis. circa mēbra vrinalia. in. vij. ponit eius operationē circa mēbra ſpūalia. durat ꝓ° vſqꝫ: ⌈ inteſtina vtraqꝫ⌋ 2° vſqꝫ: ⌊ſed viſcera.⌋ tertia vſqꝫ: ⌈choleraꝫ ā.⌋ 4° vſqꝫ: ⌊ſuperioꝛibꝰ quoqꝫ.⌋ 5° vſqꝫ. ⌈ſed plurimū.⌋ 6° vſqꝫ: ⌈⁊ eam⌋ 7° vſqꝫ ad finē capl'i. ꝓme. v. partes. ſūt ꝑ̄titiles. quarū ꝓme. 4. remanēt indiuiſe. ſed vltia diuit̄ in ptes 2ᵃˢ. qm̄ in ꝓ° r̄ndet vni q̄oni. in 2° parte. r̄ndet alteri. ꝓ° vſqꝫ: ⌊mentē leuius⌋ ſunt igit̄ ꝑſentis lect. ꝑ. vj. ¶ Pōt etiam aliter diuidi iſta deciſio. vt dicat̄ ꝙ Hip. ꝓmo dicit de operatiōe vini dulcis cōparando ipſum ad vinū vinoſum. abſolute. ⁊ h̄ facit vſqꝫ: ⌊mentem leuius.⌋ ibi 2° cōparādo ipſum ad oia vina foꝛtioꝛa eo. ⁊ h̄ facit vſqꝫ: ⌊ſed plurimū minus.⌋ ibi 3° comparādo ipſum ad vinū vinoſuꝫ albū. ⁊ videt̄ mihi ſm̄ iſtū modū diuidēdi ꝙ ꝓme due cōparatiōes ſint inter vinum dulce ⁊ vina que nullo mō cōꝑetunt in moꝛbis acutis. 3° 2° cōparatio ē īter vinū dulce ⁊ vinū qđ poteſt dari in acu. paſſio. qđ eſt vinum vinoſuꝫ album.

¶ De quarum prima dicit hippo. ꝙ vinum dulce huiuſmodi habet efficere operationem. quoniam minus aggrauat caput. ⁊ minus ledit mentem ꝙ̃ vinũ vinoſum. ¶ De ſecũda dicit ꝙ vinum dulce magis euacuat inteſtina ſuperiora. ⁊ inferiora ꝙ̃ vinum vinoſum. ¶ De tertia dicit ꝙ vinum dulce oppilat viſcera. videlꝫ. ſplenē ⁊ epar. ¶ De quarta dicit. ꝙ vinũ dulce non competit habentibus cholerã amarã. quoniam facit in eis ſitim. ¶ De quinta qa hippo. dixerat ꝙ vinũ dulce abſtergebat vtraqꝫ inteſtina. ⁊ ita erat eis iuuatiuum. poſſet aliquis dicere nõ videtur ꝙ vinũ dulce ſit iuuatiuũ inferioribus inteſtinis. quoniaꝫ generat ventoſitatem cui reſpondet hipp. dicens ꝙ vinũ dulce eſt iuuatiuũ ſuperioribus inteſtinis ⁊ inferioribus. quoniam iꝫ ventoſitatem generet. illa ventoſitas eſt tarde deſcenſiõis propter qḋ moratur ſub dyafragmate ⁊ nocumentũ inferioribus inteſtinis non infert. ¶ De. vj. dicit ꝙ hippo. in operatione vini dulcis circa caput poſuerat ſolum operationem ad vinũ vinoſum. ¶ Poſſet aliquis du. nunquid iſta comparatio extendatur ad alia vina. aut ſit hoc verũ ꝙ omne aliud vinum preter vinoſum minus ledat caput. ꝙ̃ dulce vel equaliter. cui reſpondet hippo. dicens qḋ iſta comparatio nõ ſolum habet locum ad vinum vinoſum: ſed ad omne aliud vinũ qḋ eſt fortius dulci. quoniam omne vinũ fortius dulci. magis ledit mentem ꝙ̃ dulce. ⌊ Dulcis potus ⁊c̃. ⌋ ĩe. al. trã. icipit: ibi. ⌊ potus dulcis minus grauat caput. ⌋ Gal. de iſtis. vj. §. facit vnam ſeriẽ. ⁊ incipit ibi: ⌊ potus dulcis minus grauat caput: ⌋ cui⁹ co. incipit ibi: ⌊ potus dulcis nominatur: ⌋ in quo co. Gal. ſic procedit. quoniam primo ponit quãdam ſummã notificãtem nobis naturã vini dulcis in generali. in. 2. parte reſumit litteram ſeriei. ad hoc vt operationes vini dulcis ſpecialiter per earum cauſas notificet. prima du. vſqꝫ. ⌈ ⁊ percuſſio eius qua percutit mentem. ⌋ In ſumma autem ſic procedit. qm̃ p⁹ premittit quedã generalia. antecedentia doctrinam vini dulcis. 2° illa generalia applicat ad particulares operationes ipſius vini dulcis. du. prima vſqꝫ. ⌊ ⁊ ego quidem ſum incedens: ⌋ proſequar ergo pmo ſubdiuiſionem prime partis ⁊ ſententiabo eam. 2° redibo ad ſecũdam partem pncipalem. pars autẽ prima diuidit̃ in tres partes. in quarũ prima ſignificat differentiã iter denominationẽ vini aquoſi ⁊ denominationem vini dulcis. ⁊ aliorũ. in 2ª. parte inueſtigat duas radices vini dulcis. vniuerſales. a quibus procedunt operationes ipſius particulares. in 3ª parte excuſat ſe de inſufficientia. du. prima vſqꝫ. ⌊ ⁊ dña quidem. ⌋ ſcḋa vſqꝫ: ⌊ ⁊ ego quidem iam narraui: ⌋ ſcḋa iſtarũ trium diuidit̃ in partes duas in quarũ pma inueſtigat radicem vini dulcis que ſumit̃ a ſubã eius que eſt groſſities. in ſcḋa ꝟo inueſtigat radicem que ſumitur a complexione. durat. pma vſqꝫ: ⌈ ⁊ ego quidẽ iam oſtẽdi in tractatu. 4. ⌋ pma iſtarum diuidit̃ in. 2. in quarum prima ponit differentiam inter vinũ dulce ⁊ aquã ex qua dña colligitur ſubſtãtia vini dulcis. in ſcḋa parte declarat illam dñam. durat p⁹. vſqꝫ: ⌈ verũtamen minuitur: ⌋ pars autem in qua ponit radicem que ſumit̃ a complexione diuidit̃ in. 2. in quarũ prima ponit illam radicem remittẽdo nos ad alium lib. in 2ª ꝟo parte declarat illam. durat pma vſqꝫ. ⌊ ⁊ inuenitur iterum. ⌋ Sunt ergo in iſta prima particula pncipali iſtius ſũme particule ſcḋarie. vj. ¶ De quarũ prima dicit. ꝙ vinuꝫ aquoſum differt a vino dulci ⁊ ab alijs vinis in ſui denominatione. quoniam vinũ dulce ⁊ alia vina denominãtur a qualitate ſui ſaporis. dicimus enim vinũ dulce ſtipticũ. acre ⁊ acutũ: ſed vinum aquoſum non denominat̃ a qualitate ſui ſaporis. quoniã ſapor ſtipticus qui reperit̃ in eo eſt ita modicus. ꝙ ab eo nõ lꝫ denominationeꝫ fieri. qꝛ denominatio fit a dominãti. verũtamen vinum aquoſum denominat̃ a ſimilitudine quã habet cũ aqua. ⁊ iſta ſimilitudo conſiſtit in tribus. ſ. colore ſubſtantia ⁊ virtute. colore. qa vinum aquoſuꝫ eſt albũ. lucidũ ⁊ penetrabile ſicut aqua. in ſubſtãtia. quoniã eſt ſubtilis ſubẽ. in ꝟtute quoniã nullum nocumentũ infert cerebro debili ⁊ neruis debilibus ⁊ omnia iſta tria cõtingunt ꝓpter imanifeſtam caliditatem exiſtentem in vino aquoſo. ¶ De ſcḋa parte dicit ꝙ dña inter vinũ dulce ⁊ aquã eſt in duob⁹. ſ. ſubã ⁊ colore. nam vinũ dulce ſemper eſt groſſe ſubẽ ⁊ nigri coloris aqua autẽ eſt ſubtilis ſubẽ ⁊ albi coloris. ¶ De tertia dicit. ꝙ vina dulcia ſunt diuerſa in ſubã ⁊ colore ⁊ eorũ diuerſitas eſt ꝑ quãtitatem dulcedinis eorũ. nam quãto vinum eſt magis dulce tanto eſt groſſioris ſubẽ ⁊ nigrioris coloris ⁊ quãto min⁹ eſt dulce. tãto eſt min⁹ g̃ſſuꝫ ⁊ min⁹ nigrũ. ⁊ ad hꝫ ꝓbãduꝫ ipſe adducit quedã extrema in qbuſdã vinis famoſis crudis ⁊ in vino cocto. ¶ De. 4. dicit ꝙ ſapor dulcis fit a caliditate parum excedente temperamentũ. ſicut dixit i. 4. de ſimplicibus medicinis. nã caliditas multũ egrediens a temperamẽto. facit res amaras ⁊ acutas. ¶ De. 5ª dicit ꝙ ratio qua probat̃ vinum dulce eſſe temperate complexionis eſt duplex quarũ prima ſumit̃ ab eius pma operatiõe. 2ª ſumit̃ ab eius operatione 2ª que eſt. facere ſitim. ¶ Dicĩ igitur de prima ratione ſic ꝙ vinũ dulce probat̃ eſſe tẽperate complexionis qꝛ inuenim⁹ ipſum tẽperate calefacere corpus. ¶ De 2ª ratione dicit ꝙ vinũ dulce eſt temperate caliditatis ꝓpterea inuenim⁹ ipſuꝫ facere ſitim. nã quãdo ipm aſſumit̃ per vlteriorem decoctionẽ factam in corpore permutat̃ eius dulcedo in amaritudinẽ ex qua contingit ſitis. ꝙ aũt vinum dulce per vlteriorem ei⁹ decoctionẽ cõuertat̃ in amaritudinẽ. pꝫ per vina que decoquunt̃. nã quãdo multũ decoquunt̃ tranſeũt in amaritudinẽ. pꝫ etiã per decoctionem mellis. qḋ ꝙ̃uis ſit dulci⁹ omnib⁹ rebus. tamẽ per eius nimiaꝫ decoctionẽ fit amaruꝫ. ¶ De. vj. qḋ dicit̃ planũ eſt. Expedita prima pte pncipali hui⁹ ſũme. ſequit̃ ſcḋa que incipit ibi: ⌊ ⁊ ego qdem ſum incedens ⌋ in qua Gal. ſic procedit qm̃ primo ipſe ponit modũ ſui pceſſus. 2. proſequit̃ qḋ intẽdit. durat pma vſqꝫ. ⌊ dico ergo. ⌋ illa 2ª diui̇̃ in. 2. qm̃ pmo ipſe adaptat opationes vini dulcis ad ſuas radices in generali. 2° ipſe adaptat eas in ſpãli. 3° ponit ordinẽ in ſermone hipp. durat pma vſqꝫ. ⌊ ergo per quãtitatẽ. ⌋ 2ª vſqꝫ: ⌊ ⁊ ꝓpter hoc inuenim⁹. ⌋ 2ª iſtaruꝫ diui̇̃ in partes. 2. qm̃ primo ponit vnã operationẽ vini dulcis. que eſt oppilatio ⁊ adiũgit alias operatiões vini dulcis repetendo operationẽ quã facit in pulmone. du. pma vſqꝫ. ⌈ ⁊ vir qdem vinũ dulce. ⌋ ¶ Prima iſtarũ di̇̃ in. 4. qm̃ Gal. ex vna radice cõcludit vnã operationẽ vini dulcis particularẽ q̃ eſt oppilatio. 2° ipſe oſtẽdit circa qḋ mẽbrũ vinũ dulce habeat facẽ iſtã operationẽ ⁊ circa qḋ mẽbruꝫ hẽat efficere operationẽ ꝯ̃riam. ſ. apertionẽ. 3° reddit cãm talis ꝯ̃rietatis. 4. ponit ſpãlem moduꝫ ſm quẽ hꝫ pulmonẽ aperire. durat p⁹ vſqꝫ. ⌊ ⁊ ꝓpter hanc cãm. ⌋ 2ª vſqꝫ. ⌊ qḋ eſt qꝛ penetratio ei⁹. ⌋ 3ª vſqꝫ. ⌊ ⁊ penetrat cũ eo. ⌋ ps illa in qua ponit ſpãlẽ modũ ſm quem vinũ dulce hꝫ pulmoneꝫ apire ſiľr diui̇̃ in. 4. qm̃ p° ipſe oſtẽdit ſm quã virtuteꝫ vinũ dulce habet aperire pulmonẽ. 2° ponit dñaꝫ inter vinũ dulce ⁊ alios pot⁹ aperientes pulmonẽ. 3° oſtendit in quo tẽpore morbi vinuꝫ dulce debeat dari. 4. qꝛ iſta operatio vini dulcis circa pulmonẽ nõ hꝫ vniuerſaľr ꝟitatem. oſtendit in quo caſu talis operatio fallat. p⁹ durat vſqꝫ: ⌊ in hũorib⁹ aũt viſcoſis: ⌋ 2ª vſqꝫ: ⌊ ⁊ opꝫ vt ſit potus. ⌋ 3ª. vſqꝫ. ⌊ ſi aũt hoc vinũ. ⌋ Sũt igit̃ pſen. p. xj. part̃. ¶ De q̃rũ pma. qḋ dicit̃ planũ eſt. ¶ De 2ª. dicit ꝙ cũ vinũ dulce hẽat duas q̃litates. ſ. tẽperatã caliditatẽ ⁊ groſſam ſubãm neſcio omnes particulares operatiões ei⁹ exhibiti nõ ſũt niſi per has qualitates. ¶ De tertia dicit ꝙ a groſſitudine vini ſit tarda penetratio per membra. ⁊ ſm q̃titatem groſſitudinis eſt quantitas tarditatis eius: ſed a tarditate penetrationis procedunt oppilatiões ab eo. ¶ De quarta dicit ꝙ vinũ dulce propterea qꝛ eſt oppilatiuuꝫ nocet generaliter in

egritudinibus epatis ⁊ ſplenis, ſed in egritudinib⁹ epatis
nocet tripliciter. vno quidē modo quādo i ipſo eſt apoſte/
ma calīm aut durum. 2° ꝟo modo nocet nocumēto minorī
quādo epar eſt oppilatum ab hu. groſſis ⁊ viſcoſis. 3° ꝟo
modo nocet epati ꝓpter debilitatē exiſtentē in eo deinde
poſt nocumētū qḋ facit in epate. facit nocumentū in ſple/
ne ſimili modo. in egritudinibus autē pulmonis facit con
trariā operationē. quīa exoppilādo expurgat. hu. groſſum
contentū in cānā pulmonis. ℭ De. 5. dicit ꝙ ratio ꝓpter
quā vinū dulce oppilat epar ⁊ exoppilat pulmonē eſt du/
plex quarū ꝑma eſt qꝛ vinum dulce venit ad pulmonē ma
gis digeſtum ⁊ ſubtiliatū ꝙ̄ ad epar. 2. ꝟo ratio eſt diuer/
ſitas ꝓcedendi per loca iſtorum mēbrorū. nā in epate pro
cedit de via ampla ad ſtrictum. quoniā tranſit de vena am
pla que eſt in ſima epatis ad venas minutas que ſunt in ſi/
ma epatis ⁊ in gibbo. In pulmone autē facit trāſitū modo
contrario. quoniā ꝓcedit de venis per quas incedit ad cā/
nas pulmonis que ſunt in ꝑncipio ſui anguſtiſſime. deīde
procedēdo verſus cānam magnā dilatantur. ℭ De. vj. di/
cit. ꝙ quādo vinū dulce tranſit per cānas pulmonis libē.
penetrant cum hu. contenti in cānulis pulmonis. qui hu.
aliquādo inueniūtur groſſiores ⁊ viſcoſiores. ꝙ̄ expediat
virtuti expulſiue. per tuſſim: ⁊ aliquando inueniuntur ſub
tiliores ⁊ partibiliores. hu. enim groſſe ſubē ⁊ viſcoſe non
obediunt propter ſui fixionē ⁊ adherētiam virtuti expulſi
ue per tuſſim: hu. ꝟo ſubtiliores ⁊ partibiliores non obe/
diunt virtuti expulſiue per tuſſim. propterea qꝛ circūfluūt
aeri impellenti ad exteriora. ſed reuertunt̃ ad interiora et
propter hoc oportet ꝙ materia que per tuſſim expellitur
ſit temperate ſubē inter groſſum ⁊ ſubtile ⁊ viſcoſum val/
de ⁊ ſolubile. hanc autem operationē mediocrem facit vi
num cum ſua ſubſtātia groſſa. inſpiſſando humo. ſubtiles
⁊ cum ſua humiditate temperata aggregando partibiles
⁊ cū ſua temperata caliditate ſubtiliat groſſos. ⁊ cum ſua
virtute abſterſiua que ſequitur dulcedinē abſtergendo ali
qualiter incidit viſcoſos. ℭ De. vij. dicit ꝙ humo. viſcoſi
⁊ groſſi. diuerſis indigent cauſis agentibus. nam groſſi in
digent ſubtiliantibus. viſcoſi abſtergētibus. quorum ab/
ſterſio ſit cum rebus acetoſis ⁊ propter ħ hydromel cū ſit
ſubtiliatiuum operatur optime circa res groſſas excrean
das. oximel ꝟo propterea qꝛ acetoſum eſt. operatur opti/
me circa humo. viſcoſos expellēdos ⁊ ſcḋo poſt ipſuz ope
ratur hydromel ⁊ 3° aqua ordei ⁊. 4. vinum dulce. ℭ De
8°. dicit ꝙ vinum dulce non debet dari omni tempore in
apoſtemate pulmonis vel pectoris. qꝛ non debet dari an/
te maturationem apoſtematis. ſed maturatione iaꝫ facta.
ℭ De. 9. dicit ꝙ lꝫ dictum ſit ꝙ vinum dulce aperiat pul/
monem. tamen hoc non facit ſemper. quia quando indu/
cit ſitim. tunc caliditate ſitis ſputum commiſcēdo ingroſ/
ſat ⁊ propterea ſcreatum facit difficilem. ℭ De parte. x. di
cit ꝙ vinum dulce in acu. egritudinibus. facit iuuamen/
tum ⁊ nocumentum iuuamentum quidem eſt duplex vnū
in adiuuando ſcreatum. aliud ꝟo in ſoluēdo ventrē. ſcrea/
tum autem adiuuat propter duas cauſas. quarum vna eſt
propria ipſi vino dulci. ⁊ alia eſt cōmunis cum alijs vinis.
cauſa propria vini dulcis eſt quia temperat ſubſtantiam
eius quod debet excreari ⁊ lenit vias vt dictum eſt ſupra.
cauſa ꝟo cōmunis eſt. qꝛ confortat virtutem expulſiuam
ſicut reliqua vina: nocumentū quod facit vinum dulce in
acutis morbis eſt qꝛ caliditatem aliqualiter auget ⁊ men
tem percutit: ſed non tantum quantum vinum vinoſum.
ℭ De. xj. dicit ꝙ Hippo. in ſermone ſuo ſic procedit. quo
niam prius narrauit nocumenta contingentia ex potu vi/
ni dulcis que ſunt parua. propterea qꝛ ſunt plura. poſteri/
us ꝟo narrauit iuuamenta que ſunt propria iſtius vini. ꝓ
pterea quia ſunt pauca: ſed iſte ſermo eſt obſcurus quē ex
ponemus infra. [Et percuſſio eius que percutit mentē.]

expedita prima parte principali iſtius co. in qua Gal. no/
tificauit nobis naturam vini dulcis in generali ſequitur
pars ſcḋa principalis in qua Gal. reſummit quoſdaꝫ tex/
tus poſitos ſuperius in ſerie vel eis proportionales ad ħ
vt quoſdam eorum ſpecialiter exponat. ℣ Diuidit̃ autem
hec pars in. 4ᵒʳ. quoniam in prima reſumit teſtum illum.
[dulcis potus minus. aggrauat caput:] ⁊ euꝫ exponit. in
ſecunda reſumit. duos textus. ſ. illum. [⁊ plus euacuat in
teſtina.] ⁊ illum. [inflat viſcera:] ⁊ pro eorum expōne re/
mittit nos ad ſummam prius poſitam. in tertia reſumnit.
textum illum. [⁊ non conuenit habētibus choleram ama
ram:] ⁊ eum exponit. in 4ᵃ reſumit. textum proportiona/
lem illi: [⁊ eſt cum hiuuatiuus inteſtinis ſuperioribus:]
⁊ ipſum exponit ⁊ etiam ponit expoſitionē illius te. [⁊ in
flat viſcera.] durat prima vſq;: [verūtamen Hipp. dixit.]
ſcḋa vſq;: [deinde Hippo. dixit.] tertia vſq;: [cuius ergo.
diſpoſitio. ⁊c.] quarta vſq; ad finem expōnis iſtius ſeriei.
ℭ De ꝑma dicit ꝙ cauſa propter quā potus dulcis percu
tit mentem id eſt minus facit permixtionem rationis ⁊ mi
nus aggrauat caput ꝙ̄ vina fortiora. eſt propterea qꝛ po/
tus dulcis eſt minus repletiuus capitis humoribus ⁊ va/
poribus. ⁊ ħ ideo contingit quia eſt minoris caliditatis.
ℭ De ſecunda dicit ꝙ planum eſt quod dicitur. In tertia
dicit duo. nam primo reddit cauſam propter quaꝫ potus
vini dulcis in habentibus choleram amaram facit ſitim.
ſcḋo ꝟo reſpondet tacite queſtioni. prima vſq;. [⁊ non ſo/
lum non conuenit.] ℭ Dicit ergo ſic de prima. ꝙ potus vi
ni dulcis in habentibus choleram amaram ideo facit ſiti.
quia multiplicat̃ in eis cholera rubea. hanc autem multi
plicat: propter conuenientiam duarum cauſarum ſcilicet
efficientis ⁊ materialis. corpora enim in quibus domina/
tur cholera propter caliditatem ⁊ ſic. ſue complexionis.
ſunt potentiſſima cauſa efficiens ad generandam cholerā.
potus autem dulcis eſt cauſa materialis aptiſſima ad ge/
nerationem co. quando coniungitur cuꝫ cauſa efficiente. ⁊
propter hoc quāto res eſt dulcior. tanto eſt aptior ad gene
randum choleram ⁊ ideo mel cuꝫ ſit dulcius omnibus re
bus. magis omnibus rebus in choleram conuertitur. in
eo qui habet cauſam efficientem co. ſ. complexionem cali/
dam ⁊ ſiccā ⁊ poſt ipſum vinū dulce ⁊ hoc de ꝑmo. ℭ De
ſcḋo dicit. ꝙ poſſet quis dubitare contra dictum Hippoč.
dicendo ꝙ potus dulcis. non videtur ꝙ neceſſario facit
ſitim. qꝛ multiplicat choleram. qꝛ ſicut eſt cauſa multipli/
candi eam. ita poteſt eſſe cauſa euacuandi. prouocandi vri
nam ⁊ ſoluendi ventrem. ℭ Ad hoc reſpondet Gal. di/
cens ꝙ vinum dulce propter groſſitudineꝫ ſue ſubſtantie
non prouocat vrinam ⁊ ſic nōn euacuat choleram per hāc
viam. ventrem autem non ſemper ſoluit quare in iſto caſu
non euacuat co. per viam ventris. cum ergo ita eſt ꝙ vi/
num dulce nunꝙ̄ prouocet vrinaꝫ ⁊ aliquando non ſoluit
ventrem in iſto caſu non euacuat choleraꝫ ⁊ ſic neceſſario
facit ſitiꝫ. In parte. 4ᵃ. ſic procedit. nam primo repetit tex
tum proportionalem. illi textui: [⁊ eſt cum hoc iuuatiuus
inteſtinis ſuperioribus:] ſcḋo ponit co. du. ꝑma vſq;. [qḋ
eſt quia.] in co. ꝟo duo facit. nam primo ponit cauſam ꝓ/
pter quā vinum dulce confert ſuperioribus iteſtinis. ſcḋo
cauſam ponit propter quā non nocet inferioribus. durat
prima vſq;. [verum inteſtinis inferioribus:] et hoc facit
valde confuſe. ℭ Dicit ergo ſic de primo ꝙ vinum dulce
ideo confert ſuperioribus inteſtinis. quoniā adiuuat eua/
cuare. propter vaporoſam ⁊ groſſam ventoſitatē quā ge/
nerat. que ſuo impetuoſo motu virtutem adiuuat expulſi/
uā. cauſa autem propter quā vinū dulce generat ventoſi/
tatem eſt groſſitudo ſubſtantie. nam humiditas groſſa ge
nerat ventoſitateꝫ. humiditas ꝟo ſubtilis non generat. et
ſi gnāt cito diſſoluitur. ℭ De 2° ꝟo. d. ꝙ vinū dulce iferio
rib⁹ iteſtinis nō facit nocuᵐ cum ſua vētoſitate. qꝛ ipſa non

ſubito deſcendit ad ea ſed morat̃ diu ſub hypocū.propter quā morā ſubtiliat̃ ⁊ digeritur anteq̃ꝫ perueniat ad inteſtina inferiora.cum ergo peruenit ad ipſa ſubtiliata ⁊ digeſta.nō facit nocumētū de quo ſit curandū.obſcuriſſima igit̃ ⁊ difficile ordinabilis fuit ſūma gñalis quā Gal.fecit ſuper iſta ſerie nec minus obſcura fuit expoſitio particularis.quā facit repetendo textus pticulares.⁊ propter hoc tu qui legis ſentētiam co'ᵗᵉ ⁊ eius ordie multotiēs:⁊ multotiēs legas q: per vnicam lect.non intelliges:⁊ nō intelligendo reprehendes expoſitionē iniuſte.Littera ſic legatur ⌊potus dulcis.⌋.i.vinū dulce.⌊ min⁹ aggrauat caput.q̃ꝫ vinū ⌋.ſ.vinoſum album ⁊ ratio huius eſt quoniaꝫ minus replet caput:⁊ ideo minus replet caput:q: minus euaporabile.⁊ ideo minus eſt euaporabile:q: minoris eſt caliditatis ⁊ groſſioris ſubē.⌈⁊ mentem minus percutit:⌋ idest minus facit permixtionem rationis:⁊ ratio eſt illa que ſtatim dicta eſt.℄ Sed cōtra illud vinum qđ magis conuertitur in choleraꝫ magis facit permitixonē ratiōis q̃ꝫ aliud vinum.q: cholera eſt humor faciens permixtionem rationis ſed vinum dulce magis conuertit̃ in choleraꝫ q̃ꝫ aliud vinum.ſicut dicit Gal.in h co.ergo vinum dulce magis facit permixtionem q̃ꝫ vinoſuꝫ.℄ P.illud vinum quod fortius inebriat magis facit alienationeꝫ q̃ꝫ aliud vinum.ſed vinum nigrum dulce fortius inebriat q̃ꝫ aliud vinum ſicut dicit iſaac libro.3°dietarum particularium caplo de vino ergo vinū dulce magis facit pmixtioneꝫ rationis.q̃ꝫ aliud vinum vinoſum.℄ P. illud vinum qđ eſt maioris caliditatis magis facit permixtioneꝫ rationis:ſed vinum dulce maioris eſt caliditatis q̃ꝫ vinum viſcoſum album.ſicut dicit Gal.inferius.in co.§.illius.⌈de potu autem vinoſo albo ⁊c̃.⌋ergo vinum dulce magis facit permixtionem rationis q̃ꝫ vinoſum.℄ Ad pmū argumentum dicenduꝫ ꝙ vinum dulce facit minus permixtionē rationis dummodo nō conuertat̃ in cholerā aſcendentem ad caput.℄ Ad ſecundū dicendū eſt ꝙ fortis ebrietas oꝫ duplr.vno modo quātū ad eius durationem:⁊ ſic vinum dulce fortius inebriat q̃ꝫ vinum vinoſum.quoniam pꝑter groſſitudinē ſuorum vaporum eius ebrietas tarde reſoluitur. Alio modo poteſt dici fortis ebrietas quātū ad ſui intenſionem ⁊ velocitatem ⁊ h modo vinum dulce non inebriat fortius alhs vinis.℄ Ad tertium argumentū patet Re°.infra in illo.§.⌊de potu autē vinoſo albo.⁊c̃.⌋⌊inteſtina autem vtrūq̃ꝫ magis expurgat:⌋cuius cauſa eſt quia eſt abſterſiuū ⁊ q: conuertibile in choleram.⌊viſcera inflat ⌋.i.oppilat cui⁹ cauſa eſt groſſities ſue ſubē:⁊ velocitas ſue attractiōis ꝓpterea q: eſt amabile viſceribus ⁊ q: tranſit in eis de via larga ad ſtrictam.vtrū autē iſta tertia cauſa verificetur de ſplene.queretur in dubijs.de com'ᵒ.⌊cholam autem amaram habentibus:⌋idest habentibus.ca.⁊ ſic.complexionem.q: in hac complexiōe multiplicatur talis cholera.eſt ineptus.i.nociuus:⌊q: eis ſitim iſert.⌋cuius cauſa eſt q: multiplicat choleraꝫ:⌊ſuperioribus quoq̃ꝫ inteſtis iuuatiu⁹:⌋cuius cauſa eſt groſſa vētoſitas ab eo genita.que ad iuuat expulſiuam.⌊nec tamē inferioribus cōtrarius:⌋.i. non nocet inferioribus iteſtinis.inferendo dolorem cum ſua ventoſitate.q: vētoſitas ab eo genita fuit digeſta in ſuperioribus inteſtinis.pꝑter longam moram in eis.℄ Sꝫ circa hoc dubitat̃.videt̃ enim ꝙ ſuperioribus inteſtinis dolorem inferat a pncipio.q: ventoſitas illa eſt que in eis eſt a principio indigeſta.℄ Ad qđ dicendū eſt ꝙ ventoſitas.lꝫ ſit a principio groſſa in ſupioribus inteſtinis.tamē q: inteſtina ſuperiora ſunt propiqua epati ⁊ cordi que ſūt membra valde calida:nō tn̄ nocet eis quātū noceret inferioribus ⁊ ſic relinquitur ꝙ maius iuuamentū facit in iuuando expulſiuā.q̃ꝫ faciat nocumentū extenſionem faciēdo in locis qui ſunt ſubdyafragmate.per loca quidē que ſunt ſub dyafragmate.intelligit auc.ſtomachum ⁊ inteſtina gracilia que calefiunt a caliditate epatis ⁊ cordis.mediāte diafragmate moto.⌊ mentem leuius q̃ꝫ fortiora vina percutit.⌋cauſa huius repetitiōis dicta eſt ſupra.in diuidendo ⁊ ſentētiando.⁊ h finitur expoſitio.tc. hippo.premiſſe ſeriei.℄ Circa co.ſic dubitat̃.⌊potus dulci noiatur h nomine ⁊c̃.℄ Sed contra.videt̃ eniꝫ eſſe ſuperfluus q: de nominibus inueſtigat.quorum inueſtigationem Gal. vbiq̃ꝫ vituperat.℄ Ad qđ dicendum eſt ꝙ ex tali denominatione relinquit̃ aliqua noti⁴realis ipſorum vinoruꝫ dulcis ⁊ aquoſi.relinquit̃ enim ꝙ vinum dulce ſit groſſioris ſubē ⁊ fortioris virtutis q̃ꝫ vinum aquoſum.⌊ ⁊ diis quidem inter ipſum ⁊ aquā in colore ſuo.⌋℄ hic nota.ꝙ lꝫ Gal.ponat differētiam inter vinum dulce ⁊ aquā.non tamen intendit eam pncipaliter aſſignare:ſed vt ex ea relinquatur differentia inter vinum dulce ⁊ aquoſum.⌊ verūtamen minuitur in his duobus ⁊ additur:⌋.i.diuerſificatur vinū dulce in priuatione ſubtilitatis ⁊ albedinis:quia quoddā vinum dulce magis priuat̃ ſubtilitate ⁊ albedine q̃ꝫ aliud:⌊ ⁊ non inuenim⁹in eo aliqđ vtroruq̃ꝫ ſolum:⌋.i. non inuenitur in vino dulci nigredo ſine groſſitie.nec groſſities ſine nigredine.⌈⁊ differētia quidem inter vtrūq̃ꝫ in groſſitudine ⁊ nigredine ⁊ cetera.⌋℄ Gal.inuit hic taleꝫ conſequētiam ꝙ quāto vinum dulce eſt dulcius tanto eſt groſſius ⁊ nigrius ⁊ ponit etiam cōuerſā.videlꝫ ꝙ quāto vinum eſt groſſius ⁊ nigrius tanto eſt dulcius.℄ Sed cōtra.talis enim conſequentia nō tenet in ſanguine.non eniꝫ eſt verū dicere ꝙ quāto ſanguis eſt dulcior tanto groſſior ⁊ nigrior.nec ecōuerſo.ſ.q̃to ſanguis ē groſſior ⁊ nigrior. tanto dulcior ⁊ ſic nō debet tenere in vino:⁊ ratio pme cōſequētie eſt.q: quāto ſanguis eſt dulcior.tāto magis recedit a nā melica.⁊ q̃to magis recedit a nā melica tanto eſt minus groſſus ⁊ minus niger.q: melia ſanguinē inſpiſſat ⁊ nigrificat.ratio autē ſecunde conſequentie eſt quoniam quanto ſanguis eſt groſſior ⁊ nigrior tanto magis participat natura melancholica cuius ſapor eſt acetoſus vel ponticus ⁊ ſic magis recedit a dulcedine.℄ P.talis conſequētia non tenet in zuccaro.nō enim eſt verum dīc ꝙ quanto eſt dulcius tanto groſſius ⁊ nigrius:ſed potius ecōtra.ſ. ꝙ quāto dulcius.tanto ſubtilius ⁊ albius.℄ Ad primā inſtantiā.dicendū ꝙ ſanguis duplr accipitur.vno modo pro maſſa ſanguinea alio modo pro ſanguine puro.vnde dico ꝙ accipiendo ſanguinē pro maſſa ſanguinea.inſtātia va eſt.accipiendo ſanguinem pro ſan.puro.iſtantia nō eſt vera.nā quanto ſanguis purus dulcior eſt tanto eſt groſſior ⁊ nigrior.i.rubrior ⁊ econuerſo.quanto groſſior ⁊ rubrior tanto dulcior.℄ Ad iſtantiā de zuccaro.dōm ꝙ cōſequentia tenet ex eius ſapore ad eius ſubam ⁊ proprium colorem qui eſt albedo.quēadmodum in vino tenet conſequētia ex eius ſapore ad ſubam ⁊ proprium eius colorem qui eſt nigredo.verum enim eſt dīc. ꝙ quāto zuccarū eſt dulcius.tanto eſt groſſioris ſubē ⁊ albiorꝭ coloris.quēadmodū eſt verū dīc ꝙ quanto vinum eſt dulcius tanto eſt groſſioris ſubē ⁊ nigrioris coloris.⌈omnis hu.dulcis ſit a caliditate nō egreſſa ab eq̃litate forti egreſſiōe.⌋℄ Sed contra.dulcedo nāq̃ꝫ pura qualis eſt que eſt in zuccaro.tenet vere medium inter.4.qualitates vt dicit̃ in dictis vniuerſalibus de cognitione medicinarum per rationem.ponit enim ibi ꝙ ſapor dulcis ⁊ vnctuoſus ⁊ inſipidus ſunt temperate complexionis.℄ Ad quod dōm ꝙ dulcedo duplr ponitur in gradu.vno modo comparata ad alios ſapores manifeſte diſtemperatos.quales ſunt ſapor acutus amarus.ſalſus ponticus.ſtiptic⁹ ⁊ acetoſus ⁊ ad iſtos ſapores comparata.dicitur temperata iter.4.qualitates. Alio modo ponitur in gradu.comparata ad operationeꝫ quā facit in corpore humano.⁊ hoc modo dulcedo dicit̃ temperate calida.⁊ hoc modo accepit eam Gal.in h co'ᵒ. cū dixit:⌈⁊ inuenit̃ iterū vinum dulce calefacē corp⁹ cale/

factione temperata.]ꝛ ad hoc facit qꝺ dicit. Auic. 1. can.
cap° de ſuc. dicit eni ꝙ ſuc. eſt calidum in fine primi gra.
ꝛ qꝺ dicit Gal. de ſimplicibus medicinis lib. 4. diſtinctio
ne. 3. ca° pmo. [ꝛ facit ſitim.] ꝛ cauſa illius eſt calitas ei⁹
ꝛ ipſius groſſitudo. ¶ Sed ꝯtra. cauſa eni ꝑpter quā faĉ
ſiti eſt conuerſio eius ad cholām: vt infra ſuper illo. §. [et
percuſſio eius.]ſed parua calitas ꝛ groſſitudo ſubē nō fa
ciunt rē in qua ſunt multū facile ꝯuertibilem ad cholām.
qꝛ cholā ē caliſſime cōplōnis ꝛ ſbtilis ſbe inſ oēs hūores.
¶ Ad qꝺ dico ꝙ duplex eſt cauſa ꝑpter quā vinū dulce
facit ſitim. vna quidē imediata. ꝛ h eſt facilis eius ꝯuerſio
ad cholā. a° ꝟo mediata: ꝛ hē tēpata ei⁹ calitas ꝛ groſſi
tudo ſbe. cū enim occurrit corpi tēperatā hūs calitatē ad
modū ſanguinis iterū caleſit. ꝛ ſic fit in eo calitas additaꝛ
qꝛ eſt groſſe ſubē tranſire moraſ ꝑpter qꝺ ſupflue caleſit: ꝛ
calefactū cōuertiſ in cholām. aggregādo ergo iſtas duas
cās ſimul vinū dulce inter omnia vina ꝯuertibilius eſt ad
cholām. ¶ Qꝺ ſi forte. ob. ꝙ vinū acutū videſ eſſe ꝯuerti
bilius ad cholām eo ꝙ calitatē excedentē habet actualē
dulce ꝟo potentialē. iā patet Rꝫ°. nā lꝫ vinū acutū ſit cali
dius vino dulci. tamē qꝛ nō trāſire moraſ in partibus epa
tis ꝛ ſplenis ideo nō ita facile cōuertiſ ad cholām. [nam
ſi pertrāſit in decoctiōe ſua eqlitatē. tranſit ad amaritudi
nē.] ¶ Sed ꝯtra. decoctio eius eſt actus digerēs adeqns
rē que decoquiſ. ergo nō diſtēperat eam. ¶ Ad qꝺ dic ꝙ
decoctio dum hꝫ māiā adequādam ꝑ decoctionē nō diſtē
perat ſed quādo pro mā hꝫ rē iam adequatā. tūc illam di
ſtemperat. ꝛ in iſto caſu talis alteratio non eſt ꝑpie deco
ctio: ſed calefactio vel adhuſtio. nā idem agens in diuerſa
mā. ꝯtrarios facit effect⁹ ꝛ huic cōcordat qꝺ dicit Gal. 4.
de ſimplicibus. diſtinc. 3°. ca°. 5°. §. [ꝛ ſi eſſet nobis poſſi
bile:] Inqt eni ꝙ tale eſt lac in venis qle mel extra venas.
res ergo dulcis. quādo amplius caleſit in cholām ꝯuerti
tur. [ꝛ ſimilr ē mel ꝙ eſt dulcius oibus rebus.] ¶ Sꝫ
ꝯtra ſucca^m eſt dulci⁹ melle vt diciſ in dietis vniuerſalib⁹
de cognitiōe ciboꝝ per rōnē. ¶ Ad qꝺ dōm eſt ꝙ mel di
ciſ dulcius oibus rebus accipiendo ipm large ad mel cā
ne ꝛ ad mel apum: ſed accipiendo ſtricte. pro melle apum.
non eſt dulci⁹ omnibus rebus. [opꝫ vt virtutes particula
res ꝛc.]per virtutes particulares itelligit ꝟtutes per qs
vinū dulce aggrauat caput ꝛ pcutit mentē ꝛ purgat iteſti
na ꝛ reliquas qs ponit Hipp. in textu. [ergo ꝑ quātitatem
groſſitudinis vini eſt tarditas penetratiōis eius.] ¶ Sed
cōtra. in vino dulci ſunt due ꝓprietates ꝯtrarie ſibi inuicē
ſcilꝫ groſſitudo ꝛ dulcedo. groſſitudo eni reſiſtit penetra
tioni. dulcedo adiuuat eā. quoniā dulcedo facit rem velo
citer trahi ad epar ꝛ ad mēbra: vt diciſ. pmo can. fen. 3°. ꝺ
reg. eius qꝺ comediſ. ꝛ bibiſ. quare videſ ꝙ vinū dulce
ſit velocis penetrationis: qꝛ vna ſuarū ꝓprietatū adiuuat
eam ꝛ alia ipedit. ¶ Ad euidētiā huius. qōnis notifican
da eſt velocitas, tarditas ꝛ medietas penetratiōis. dico er
go ꝙ velocitas penetratiōis ꝛ tarditas ꝛ mediocritas. pē
dent ex nā triū rerū ſimpliciū ꝛ vnius cōpoſite. ex nā qui
dē triū rerū ſimpliciū. ſ. ex natura rei penetrātis ex natura
vie ꝑ quā fit penetratio ꝛ ex natura virtutis duplicis mē
bri. ſ. mēbri a quo incipit penetratio ꝛ mēbri ad qꝺ tēdit.
ex nā ꝟo rei penetrantis pendet. duplr. ſ. rōne ſubē ꝛ rōne
qualitatis. rōne quidē ſubē quoniā res groſſa tarde pene
trat res ſubtilis velociter ꝛ mediocris mediocriter. Rōne
ꝟo qlitatꝭ. qm̄ res calā velociter penetrat. res frigida tar
de. ꝛ res tēperata mediocriſ. Ex nā ꝟo vie per quā fit pe
netratio tripl̄r. ſ. ex natura quantitatis ex natura nūi ꝛ ex
natura plaſmatiōis. ex nā quātitatis. quoniā ꝑ viā amplā
fit penetratio velox. per ſtrictam tarda. per mediocrē me
diocris. Ex natura nūi qꝛ per plures vias fit velox pene
tratio ꝑ paucas tarda per mediocres. mediocris. ex natu
ra plaſmatiōis quoniā ꝑ vias rectas ꝛ lenes fit velox pe
netratio. per vias obliquas ꝛ aſperas. tarda ꝛ per medio
cres. mediocris. ¶ Ex nā ꝟo duplicis virtutis. ſ. membri
a quo incipit penetratio ꝛ mēbri ad qꝺ tendit. pendent ve
locitas. tarditas ꝛ mediocris penetrationis h modo. qꝛ in
membro a quo incipit ſunt due ꝟtutes. ſ. expulſiua ꝛ retē
tiua. expulſiua quidē fortis auget velocitatē penetratiōis
retētiua eam minuit. in membro autē ad qꝺ tendit eſt vir
tus attractiua. que ſm ſuā fortitudinē ꝛ debilitatē auget
ꝛ minuit velocitatē penetrationis. ꝛ iſti. 3. modi cauſarū.
ſunt ſimplices. ¶ Ex nā ꝟo rei compoſite eſt 4⁹ modus q
componiſ ex nā rei penetrātis ꝛ nā membroꝝ que ſunt ex
trema penetratiōis: ꝛ iſte modus eſt cōgruitas vel incon
gruitas rei penetrant cum membris extremis. nā res que
habet cōgruitatē ſiue conuenientiā cū membris velociter
attrahiſ. ſiue illa cōgruitas ſit per qlitatē ſiue ꝑ formā ſpe
cificā. res ꝟo que hꝫ incōgruitatē cū mēbris tarde attra
hiſ. ꝛ res mediocris attrahiſ mediocriſ. Cū ergo plures
ex iſtis cauſis facientib⁹ velocitatē penetratiōis cōueniūt
ꝛ ſunt eqles in fortitudine. tūc velocitas penetrationis eſt
magna ꝛ quādo iſte ſibi ꝯtradicūt. tūc remittiſ velocitas
penetratiōis ꝛ quādo cauſe ꝯtrarie ſunt ineqles numero.
tūc vincit cauſa multiplicatior. quādo ꝟo cauſe contrarie
ſunt equales. tūc velocitas penetrationis tenet medi^m. ſi
milr intelligendū eſt quādo ſunt fortiores. nā quādo que
libet earū ē fortior. tūc facit velociorē penetrationē ꝛ quā
do eſt debilior tūc facit penetrationē tardiorē. Ex his ita
ꝙ manifeſta eſt nobis velocitas ꝛ tarditas ꝛ mediocritas
penetrationis. Ad formā autē argumēti ſic rūdeo. dicens
ꝙ vinū dulce cum ſit groſſe ſubē ſi comparef ad illud dul
ce qꝺ ſit min⁹ groſſe ſubē tardius penetrabit. qꝛ compara
tio relinquiſ ſolum inter groſſum ꝛ ſubtile: ſed ſi compa
raref vinū dulce exiſtens groſſe ſubē ad aliquā rē ponti
cam que ſit ſimilr groſſe ſubē. dico ꝙ vinum dulce citius
penetrabit qꝫ res illa pontica. nā delectatio rei dulcis fa
cit velocius penetrare ꝑpter fortitudinē attractiue mem
bri deſiderātis ꝛ iſta velocitas durat dōec durat ordo mē
broꝝ attrahentiū. in vltimo. tamen mēbro ad qꝺ ſit attra
ctio tardaſ penetratio rei dulcis ꝑpter nimiā quātitatem
aggregatā circa illud membrū ad qꝺ finalr facta eſt pene
tratio. ꝟbi grā vinū dulce qꝛ delectat. linguā. meri. os ſto
machi. ſtomachū totū ꝛ ipſum epar ſicut dicit Gal. infra
de hydromelle. §. [aqua mellis multam ꝑuocat vrinam]
penetrat velocius per h mēbra vſqꝫ ꝙ perueniat ad epar.
quē tranſiret ſuccus citonioꝝ. habendo equalem ſubam
cum vino dulci. quādo autē peruenit vinū dulce ad epar
propter velocitatē ſue penetratiōis multiplicata eſt quan
titas eius circa meatus anguſtos epatis ꝛ ſubſtātia eius
remanet cruda. ꝑpter que dudū nō penetrat per epar velo
citer: ſed in eo incuneat ꝛ oppilat. ꝛ ſuccus citoniorum qꝛ
non diligebaſ ab iſtis membris. nō ita velociter tranſit. ſi
cut vinum dulce. ꝛ ideo nō tantā aggregationē facit circa
epar ex parte groſſe ſubē. quātam facit vinū dulce. ex par
te groſſe ſubſtātie ꝛ quātitatis multe. [ꝛ nocet huic mem
bro etiā nocumento pauco.] ¶ Sed cōtra. videſ enim ꝙ
magis noceat. vinū dulce epati oppilato ex humo. groſſis.
ꝛ viſcoſis. qꝫ epati oppilato ex apoſtemate. nā oppilatio
ex humo. groſſis ꝛ viſcoſis pōt comprehēdere totū epar
ſed apoſtema nō comprehēdit totum epar. ¶ Ad qꝺ dicē
dum eſt ꝙ comparādo equalem quantitatē oppilationis
facte ab humoribus ad equalē quātitatem oppilationis
facte ab apoſtemate. magis nocet epati oppilato ꝑpter
apoſtema. qꝫ oppilato ꝑpter humo. tum qꝛ oppilatio fa
cta ab apoſtemate eſt firmior. tum qꝛ in epate apoſtema
to conuertitur vinum dulce ad choleram. [deinde mem
brum ſm ꝛc.] ¶ Sed contra non enim videtur ꝙ vinum
dulce. noceat ſpleni. quoniam anteqꝫ vinum dulce perue
niat ad ſplenem digeritur in epate. cū igitur digeſtio acq

rat vino dulci vim aperitiuā ſic̄ inuit Gal. in h° co. ⁊ etiam iſaac in dietꝫ ꝑticularib⁹ ca° de diuerſitate vini. per ſaporē. n̄ vī ꝙ vinū dulce hēat oppilare ſplenē nec ꝑ ꝯñs ei nocē.

¶ D. ſplen. eſt membrum rarius ꝗ̄ epar ſic̄ dī de iuuamētis membroꝝ libro. vj. caplō. 4° illud ergo qđ trāſit per epar. ⁊ non opilat ipſum multo magis poteſt tranſire per ipſuꝫ ſplenē: ſed vinuꝫ dulce qđ peruenit ad ſplenē tranſiuit per ipſum epar ⁊ ipſum non opilauit ergo nullo modo debet opilare ſplenē cum ſit membrum rarius epate.

¶ D. videt̄ ꝙ vinum dulce magis noceat ſpleni. ꝗ̄ epati auctoritate iſaac. in dietis vniuerſalibus ca° de cognitiōe ciborū per rationē. dicentis ꝙ dulcia magis noceāt ſpleni. ꝗ̄ epati du⁽ᵃ⁾ de cā. quarū vna eſt q: vie ſplenis ſunt ſtrictiores ⁊ eius v̄tutes debiliores. 2ª eſt q: ſplen attrahit ſibi fecē ſanguinis. ſ. melincholiā. cū ergo vinū dulce. ſit groſſum cōiungunt̄ duo groſſa in ſplene magis nocebit ei vinum dulce ꝗ̄ epati. ¶ Ad ꝑmū argumētū dōm ꝙ lꝫ vinū anteꝗ̄ ad ſplenē veniat ſit digeſtū in epate. ſplen tamē attrahit ex illo digeſto partē groſſiorē. ſ. melincholiaꝫ. que ſufficienter pōt ſplenē oppilare. ¶ Ad ſcōm dicendum ꝙ ſplen eſt rarior quātū ad ſubāꝫ ſuā: ſed ꝗ̄tū ad eius venas eſt ſtrictior. ¶ Ad tertiū ſumptū ex auctoritate iſaac. dōm ꝙ vinum dulce magis nocet ſpleni. ꝗ̄ epati nocumēto ꝓprio: q: eius virtus magis ꝓſternit̄: ſed epar exoppilatiōne vini dulci nocet̄ nocu⁽ᵐᵉⁿ⁾ᵗᵒ cōi. nā ex oppilatiōe epatis magis nocet̄ totum corpus ꝗ̄ ex oppilatiōe ſplenis: ⌊res autem nō eſt ita in egritudinib⁹ pulmonis. ⌋ Gal. ponit duas cauſas. ꝓpter quas vinū dulce exoppilat pulmonē ⁊ oppilat epar. quarū ꝑma eſt. quoniā vinū dulce trāſit in pulmonē ex vijs ſtrictis ad amplas in epate ⁊ econuerſo. 2ª eſt q: vinū dulce trāſit ad pulmonē magꝭ digeſtū ꝗ̄ ad epar.

℣ Sed contra. videt̄ enim ꝙ in pulmone vinum nō tranſeat ex vijs ſtrictis ad amplas ſed potius ecōuerſo. vinum enim dulce trāſit ad pulmonem per venam ⁊ arteriā egredientes a corde que quidē vena ⁊ arteria quāto magis ꝓcedit per pulmonē tāto magis vadūt ſe diuidēdo donec ꝑueniant ad capillares. ergo tranſeūdo in venas ⁊ arterias ſemꝑ ꝓcedit ex vijs amplis ad ſtrictas. Item tranſeūdo ex venis ⁊ arterijs in cānulas. tranſit ex vijs amplis ad ſtrictas. quoniā orificia cānarum pulmonis ſunt ſtrictiora ꝗ̄ orificia venarū ⁊ arteriarū. ſicut dicit̄ ab Auic. 3. cañ. fen 10ª. caplō ꝑmo de anothomia epiglotis ⁊ cāne pulmonis.

¶ D. videtur ꝙ vinum dulce nō debeat exoppilare pulmonē. ꝓpterea q: tranſit ad ipſum digeſtū. quoniā digeſtio ꝓcedit per inſpiſſationē. ſicut dicit̄ a Gal. in co. ſcdī prono. caplō de vinis. ⁊ ab Ariſto. 4. metaurorum. quāto ergo vinum dulce magis eſt digeſtum tanto magis eſt groſſuꝫ. ⁊ per ꝯſequēs magis aptum ad faciendum oppilationeꝫ.

¶ D. videtur ꝙ vinum dulce debeat exoppilare epar per iſtas eaſdem cauſas quas Gal. ponit in pulmone. ꝑmo q: viauꝫ tranſit per epar poſtꝗ̄ digeſtū eſt ꝑma digōne ⁊ 2ª. ꝑma in ſtomacho. 2ª in ſima epatis. iteruꝫ q: tranſit ex vijs ſtrictis ad amplas: quoniam tranſit ex extremitatibus venarum capillarium ad venam chilis que ampliſſima eſt.

¶ Ad euidētiam predictorū argumentorū prenotandum eſt ꝙ cā ꝓp quā vinū dulce oppilat epar ⁊ exoppilat pulmōnē eſt 2ᵉˣ ꝗ̄rū vna eſt in medi⁹. ⁊ totalis. ⁊ h eſt velocitas penetrationis per pulmonē. ⁊ tarditas penetratiōis eius per epar. alia vō cauſa eius eſt. cauſa mediata ⁊ partialis ⁊ h eſt duplex quarum ꝑma eſt penetratio vini in pulmone de ſtricto ad amplum ⁊ in epate de amplo ad ſtrictum. ⁊ iſt̄ tertia eſt v̄a in pulmone ſolūmodo quādo vinū peruenit ad cannulas pulmonis: q: ille ſole procedūt de ſtricto ad amplum. In epate vō habet locū iſta cauſa in omnibus venis que ramificant̄ a porta ⁊ procedit per cauuꝫ epatis ⁊ per gibbū donec perueniāt ad eam partē gibbi in qua incipiunt ampliari. in illo enī loco incipit vinū procedere de ſtricto ad amplum ⁊ in illo loco medio vbi ſunt vene epatis ſtricte ſit oppilatio. ⁊ ꝓ̄ſertim in venis que ſūt in eius ſima. 2ª vō cauſa eſt maior ⁊ minor digeſtio. nā ad pulmonem peruenit vinum dulce digeſtū magis: ad epar vō minus digeſtū. ⁊ iſta cauſa ſcđa facit velociorem penetrationē non ſolum per cānulas pulmonis: ſed etiam per totū. nam vinū quia magis eſt digeſtum in pulmone ꝗ̄ in epate. ideo per pulmonē totum velocius tranſit ꝗ̄ per totum epar. pōt etiā addi cauſa 3ª mediata propter quā vinum dulce oppilat epar ⁊ non pulmonē ⁊ eſt maior multitudo corporū groſſorū tranſeuntiū per epar ꝗ̄ per pulmonem. nam per epar tranſeunt hu. totius corporis per pulmonem vō non trāſeunt niſi hu. nutrientes ipſum. omnis autē res magis oppilat quādo eſt cuꝫ multitudine ꝗ̄ quādo eſt cum paucitate ⁊ ex hac diſtinctiōe. pꝫ ℞° ad ꝑmum argumentū. ꝓ̄terꝗ̄ ad vnaꝫ ꝓpoſitionē que debet interimi eſt autē illa propoſitio. h. ſ. ꝙ orificia cānularum ſunt ſtrictiora orificijs venarū ⁊ arteriaruꝫ. ſumitur enim ex teſtu Auic. male intellecto. nō enim eſt intētio Auic. in illa auctoritate ponere comparatiōeꝫ inter orificia cānularuꝫ ex vna parte. ⁊ orificia venarum ⁊ arteriarum ex alia: ſed eſt ſua intētio ponere comparationē inter orificia cānullaruꝫ arteriarum ⁊ venarū ex vna parte. ⁊ orificia viarū exiſtentiū in medio inter canales ⁊ venas ⁊ arterias. orificia enī venarum ⁊ arteriarum nō imediate iungūtur orificijs cānularum: ſed mediate ſubſtātia pulmonis. cuius ſubſtātie intermedie orificia ſunt ſtrictiora ꝗ̄ orificia venarum ⁊ arteriarū orificia tamē cānularum ampliora ſunt orificijs arteriarum ⁊ venarum. ¶ Ad ſcōm argumentū dicendū ꝙ digeſtio duplex eſt. vna eſt ꝯcoctio. ⁊ alia eſt ſeꝑatio groſſi a ſubtili ⁊ puri ab impuro. ꝑma digeſtio ſemꝑ procedit per inſpiſſationeꝫ. ſcđa digeſtio procedit per inſpiſſationē ⁊ ſubtiliationē. nam inquantum ſeparat humo. groſſos a ſubtilibus inſpiſſat groſſos ⁊ ſubtiliat ſubtiles. ¶ Ad tertium argumentū dicendū ꝙ quāuis vinum dulce trāſeat per epar aliqualiter digeſtū. nō tamen eſt ita digeſtū ⁊ purificatū quādo tranſit per ipſum epar. ſicut quādo tranſit per pulmonē. quoniā quando ſanguis venit ab epate ad venā chili. ibi ſit ſeparatio groſſi a ſubtili ⁊ puri ab impuro. ⁊ groſſus ⁊ impurus mittit̄ ad partes inferiores. ſubtilis ⁊ purus mittit̄ ad ſuperiores ⁊ quilibet iſtoruꝫ digeſtionem recipit adhuc in venis. ⁊ propter hanc cauſam ipſum epar oppilat. pulmonē autē exoppilat. ¶ Ad quartum argumentum dicendū ꝙ quantū ad quandā partem epatis bene ꝓcedit vinum ex ſtricto ad ampluꝫ: vt puta in gibbo epatis ſcilꝫ quādo vene appropinquāt chili. verūtamē deficit ibi alia cauſa. quoniā nō eſt ita digeſtū ⁊ purificatum. ſicut quādo trāſit ad pulmonē ⁊ ꝓpterea aliquādo vinum dulce facit in gibbo oppilationem. multo tamē rarius ꝗ̄ in ſima: ⌈ Et penetrant cū eo in trāſitu ſuo illi humo. groſſi qui nō ſoluꝫ ſunt calidiores ſed ſubtiliores etiā eo. ⁊c̄. ⌋ Icc hāc diſtinc. ſ. calidiores. dub̄. q: nō videt̄ ꝙ h debeat facere mētionem de maiori caliditate iſtorum hu. ſed ſolūmodo de ſuba eorum. quoniā ſuba hu. eſt illa que operat̄ ad facileꝫ vel difficilē expulſionē. hu. ¶ Ad quod dupliciter reſpōdēdū eſt. vno modo per litterē correctionē vt ſic ſcribat̄. qui nō ſoluꝫ ſunt ſubtiliores: ſed etiā groſſiores, quaſi dicat vinū dulce inuenit in pulmone quoſdam humo. groſſiores eo⁊ ⁊ quoſdam ſubtiliores. quos digerit ingroſſando ſubtiles ⁊ ſubtiliādo groſſos per viam commixtionis ⁊ h manifeſtat littera ſequētis. §. ℣ Alio modo reſpōdet̄. ſaluando litteram. ſicut cōmuniter ſcribitur exponēdo eam h modo. quoniam humo. exiſtentes in pulmone ſunt inobedientes ad expulſionem propter qualitatē: ⁊ ꝓpter ſubam. repugnat enim humo. digeſtioni. q: nimis calidus: ⁊ nimis frigid⁹: vl' q: nimis groſſus ⁊ nimis ſubtilis. vinum aūt dulce adequat qualitatē ⁊ ſubſtantiā.

⌊ ⁊ non ſit

[⁊ non ſit ſicut lutū ꝙ eſt fixū. ⁊ videt' in cāna pulmōis.]
Sꝫ h̄ qrit' ꝓp qd groſſum dicat' fixū. ¶ Ad qd dōm ꝙ ali/
quid dr̄ fixū. d' vno mō rōne ſui: qꝛ graue. alio mō rōne vie
per quā dꝫ moueri qñ fuerit ſtricta. [hu. groſſos ⁊ viſco/
ſos.] h̄ no. ꝙ hu. aliqñ eſt groſſus ⁊ nō viſcoſus. aliqñ vi/
ſcoſus ⁊ non groſſus. ⁊ aliqñ ſimul eſt groſſus ⁊ viſcoſus.
[In hu. aūt viſcoſo. nō ſolū neceſſe ē humectare eos ⁊c̄.]
humectatio nāqꝫ eſt qdā ꝑparatio rei viſcoſe. vt facile inci/
dat'. [ſꝫ indigent ēt abſterſione] i. inciſiōe qd ꝓbat' qꝛ ſuꝑ
dixerat. [in hu. aūt viſcoſis.] ſꝫ patēs eſt ꝙ hu' viſco. de/
bet' inciſio ꝑncipalr. ꝓbat' ēt qꝛ dicit ꝯñter abſterſio aūt fit
a rebus acetoſis. ſꝫ planū eſt ꝙ inciſio a rebus fit acetoſis
ꝑncipalr. [⁊ ꝓp hāc cāꝫ fit hydromel ex ꝯueniētioꝛib' re/
b' ſcreatui rerū groſſaꝝ ꝑ ſputū. oximel āt reꝝ viſcoſaꝝ.]
In iſtis verbis innuit Gal. ꝙ hydromel ē potētius in ſub/
tiliatione humoꝝ groſſoꝝ q̄ꝫ oximel. ⁊ qd oximel eſt potē
tius i iciſione rerū viſcoſaꝝ q̄ꝫ hydromel. ¶ Sꝫ ꝯ. vi. n. ꝙ
hydromel nō habeat hu. groſſos ſubtiliare: ſꝫ potius īſpiſ/
ſare. qñ ſi hydromel hꝫ ſubtiliare. aut hoc hꝫ ex pte aque
aut ex pte mellis. nō ex pte aq̄. qñ aqua ꝓp ſuā frigiditateꝫ
inpiſſare hꝫ nō ſubtiliare. nō ex pte mellis. qñ mel ē groſſe
ſubē. ⁊ illud qd ē groſſe ſubē nō hꝫ ſubtiliare: ſꝫ inſpiſſare.
¶ Q aūt mel ſit groſſe ſubē pꝫ. qñ mel eſt dulce. ⁊ dulce/
do fundat' in ſba groſſa. ſic habet' ab Auic. 2. cañ. cap. 3. d'
cognitione medicinaꝝ ꝑ rōnē. ⁊ 4° de ſimplicib' medicis.
¶ Ad qd dōm ꝙ hydromel nō hꝫ ſubtiliare rōne aq̄ ſolū
nec rōne mellis tm̄. ſꝫ rōne vtriuſqꝫ. naꝫ ſubtilitas aq̄ groſ/
ſitiē remouet mellis. ⁊ mellis calitas remouet aq̄ friditatē.
ita ꝙ efficit' hydromel ſubtilis ſbe ⁊ tpate caliditatis. ⁊ de ꝓ/
prietate talis me' eſt ſubtiliare. nā ſicut dr̄ 2° cañ. cap. 4. de
operationibus medicinaꝝ ſingulariū. me' ſubtiliatiua ē illa
cuius ꝓprietas ē vt ponat eēntiā humorē ſubtiliorē cū cali
ditate tpata. ¶ Sꝫ ꝯ iſtā ſolutionē obijcit'. vi. n. ꝙ hydro/
mel. nō ſit me' tpate caliditatis: ſꝫ ſit frida. qñ in hydromel
ingredit' plus aq̄ q̄ꝫ mellis. nā ſm Meſue ingrediuntur. 8.
partes aq̄. ⁊ vna mellis. ⁊ ſm Auicē. ingrediunt' due ptes
aque ⁊ vna mellis. cū igit' aq̄ ſit plus frida q̄ꝫ mel calidū. ⁊
intret in hydromelle plus de aq̄ q̄ꝫ de melle. vr̄ ꝙ ipſuꝫ ſit
frigidū. ¶ Ad hāc qōnē patebit rñſio īfra cap. de hydro/
melle. ¶ P. vr̄ ꝙ oximel ſit magis ſubtiliatiuū q̄ꝫ hydro/
mel qñ in oximelle cū aq̄ ⁊ melle addit' acetū. qd qdeꝫ eſt
valde ſubtilis ſbe ⁊ penetratiue. ⁊ ꝑ ꝯñs magis ſbtiliatiuū.
¶ Ad qd dōm ꝙ hydromel eſt me' ſubtillatiua. oximel āt
eſt me' inciſiua. circa qd intelligēdū ꝙ me' ſubtiliatiua ⁊ i/
ciſiua ꝯueniūt ⁊ differūt. ꝯueniūt qñ vtraqꝫ hꝫ facere māꝫ
circa quā agit. facilis expulſionis. differūt iſte me' in trib'
ſꝫ in obiecto, in actu ⁊ in organo. in obiecto differūt. qñ
me' ſubtiliatiua opat' circa hu. eēn̄am faciēdo eā ſubtilio/
rē. me' vero inciſiua opat'. circa adherētiā hu. viſcoſi ſepan/
do illā adherētiā. ſiue illa adherētia ſit ipſius hu. ad mēbri
ſupficiē. ſiue illa adherētia ſit ptiū hu's inter ſe. differūt qdē
in actu. qñ me' ſubtiliatiua operat' alteratione. me' auteꝫ
inciſiua operat' penetratione. differunt quidē organo. qñ
medicina ſubtiliatiua operat' cū tpata caliditate. me' autē
inciſiua operatur cū ſubtilitate ſubſtātie. ⁊ hec omnia eliciū/
tur ex diffinitionibus me' ſubtiliatiue ⁊ inciſiue poſitis ab
Auic. 2° cañ. cap. 4. ex his ergo dictis. patet ſolutio ad arm̄.
qñ iꝫ oximel fiat ex hydromelle ⁊ aceto. tñ qꝛ ipſum opa/
tur ſubtilitate ſubſtantie ⁊ non cum calefactione tempera/
ta ⁊ etiam qꝛ operatur circa adherentiam hu. ⁊ non circa
eius ſubſtantiam. dicitur medicina inciſiua ⁊ non ſubtilia/
tiua. [⁊ ſm poſt ipſum hydromel ⁊ aqua ordei.] notāduꝫ
eſt hic ꝙ h̄ lr̄a. pōt legi cū hac copulatiua coniunctione. ⁊.
⁊ poteſt legi ſine ea. ſi legatur cū ea. tūc intētio Gal. eſt po/
nere ordinem rerum competentiū hu. viſcoſo excreādo vt
ſic dicatur. in excreatione hu. viſcoſi. pm̄ ⁊ magis ꝯueniēs
eſt oximel. ſm poſt ipſum eſt hydromel ⁊ aqua ordei. ⁊ 3m̄
eſt vinum dulce. ſi autem legat' ſine illa copulatiua cōiun/
ctione. ⁊ tunc intētio Gal. eſt ponere ordinem rerum cūpe/
tentium. hu' groſſo excreando. vt ſic dicatur pm̄ ⁊ magis
cōueniens in excreatione hu's groſſi eſt hydromel. 2m̄ eſt
aqua ordei. ⁊ 3m̄ eſt vinuꝫ dulce. [⁊ oportet vt ſit ptūt eius
poſt maturationē.] Sed contra. qñ illud qd digerit ⁊ ma
turat. ⁊ virtutem confortat omni tempore poteſt dari: ſed
vinuꝫ dulce. digerit ⁊ maturat materiā exiſtētē in pulmo/
ne ⁊ virtutē ꝯfortat. ergo in omni tempore pōt dari. maior
patet qꝛ digō omni tēpore eſt bona. vt dr̄ in co. illius aph.
poriſmos. ⁊ in pmo de criſi per totū. minor vero pꝫ ꝑ co'es
in. §. precedēti. dicit enim ꝙ h̄ vinuꝫ eſt cōueniens ad inci/
dendū ⁊ ſubtillādū poſt aquā ordei. ⁊ per Hip. in hoc cap.
dicentē ꝙ vinū dulce adiuuat ad excreādū. ¶ Ad qd dic
ꝙ vinū dulce rōne digeſtionis ⁊ cōfortationis virtutis hñ
cōpetit in pn°. verūtamē prohibetur in pn° propter aliud
nocu'm qd facit. ⁊ iſtud nocumētū eſt euacuare māṁ idige/
ſtam. ſicut habet'. 11. de in. ſa. cap. 9. qd quidē nocumentuꝫ
ſuperat illa duo iuua'a. poſtq̄ꝫ autē materia eſt digeſta. vi/
num dulce competit rōne euacuationis ⁊ ꝯfortationis vir
tutis. ⁊ ideo tūc tēporis exibendū eſt. [in egritudine q̄ no/
minat' piplenmoniā. aut pleureſiꝫ. aut in hora grauitatis
horū corporū ⁊ apationis eorū.] Sed cōtra. nō enim vr̄ ꝙ
vinū dulce competat in pleureſi ⁊ peripleumonia quando
corpora aggrauant'. qñ quādo aggrauant'. tunc egritudo
eſt in pn°. ⁊ quādo egritudo eſt in pn°. tunc non competit
vinum dulce. ſicut imeꝰ dictū eſt. ¶ Ad qd rñdēdū eſt per
mutationē iſtius dictionis. aut. ſiue per eius correctionem
permutationē vero vt loco eius ponatur. non. per correctio
nem autem vt h̄ dictio. aut. ſcribatur cuꝫ aſpiratione. ⁊ tūc
eſt aduerbium negādi. per operationes eius quas facit cū
caliditate temperata. circa materiā excreabilē. eam ſubti/
liando ⁊ abſtergendo. [⁊ propter cauſam cōmuneꝫ oibus
vinis ⁊c̄.] ¶ Sed cōtra. non enim videt' ꝙ vinū confortet
virtutē febriē. acute. quales ſunt pleuretici ⁊ peripleumo/
nici. ſed potius debilitet. qñ ſc. habēt cōplexionē calidam
⁊ vinum hꝫ cōplexionē ca. ſed potius calidus cōplexioneꝫ
calidā debilitat ⁊ frigidā fortificat. ⁊ potus frigidus de/
bilitat frigidam cōplexionē. ⁊ fortificat calidaꝫ. ſicut dicit
Auic. primo cañ. fen 2ª doc. 3ª ſumma de pulſibus cap. 11.
¶ Ad qd dōm ꝙ vinum cōparatur ad virtuteꝫ d'. ſcilicet
ratione cōplexionis ⁊ ratione ſubſtātie. ratione cōplexiōis
vinum quādoqꝫ debilitat ⁊ quādoqꝫ confortat. qñ vinum
calidum confortat cōplexionem frigidā ⁊ calidā debilitat
⁊ vinum frigidū cōplexionem calidā confortat frigidā aūt
debilitat: ſed ratione ſubſtantie vinum ſemper virtutē cō/
fortat qñ multiplicat ſpiritus quibus multiplicatis vtus
confortatur. [⁊ propter hoc inuenimus Hipp. incepiſſe in
principio ſermonis ſui narrare eos ⁊c̄.] Gal. in iſto. §. iter
ea que ponit expreſſe ⁊ ea que ſubaudit duo ponit. ſ. ordi/
nem quem Hip. ſeruauit in ponendo iuua'a ⁊ nocu'a vini
dulcis ⁊ cauſam ordinis. ordinem ponit taleꝫ. qꝛ prius de/
terminauit de nocumentis. ⁊ 2° de iuuamētis. cauſam aūt
ordinis ponit talem. nam determinauit primo de nocumē/
tis: q̄ ſunt cōmunia ⁊ ſunt plura ⁊ ſunt parua. de iuuamē/
tis autem determinauit 2°. qꝛ ſunt propria ⁊ ſunt pauca ⁊
ſunt parua. nocumenta eniꝫ eius ſunt plura q̄ꝫ iuuamēta:
quia nocumenta ſunt. v. ſcilicet grauitas capitis percuſſio
mentis oppilatio ſplenis ⁊ epatis ſitis ⁊ priuatio prouo/
cationis vrine. Iuuamenta vero ſunt duo tm̄. ſcilicet ſolutio
ventris ⁊ prouocatio ſputi. Item nocumenta dicuntur cō/
munia qñ omnia ſunt nociua in omnibus morbis acutis
ſcilicet in eis que ſunt cum apoſtemate ⁊ in eis que ſunt ſi/
ne apoſtemate. Iuuamenta autem dicūtur propria. qñ nō
conueniunt in omnibus morbis acu. nam ſolutio ventris
qd eſt pm̄ iuuamentū non contingit niſi in egritudine acu/
ta. vbi indigemus ſolutiōe ventris. ⁊ propterea dixit Hip.

ſupra lib. pmo cap. de laude ptiſ. q ptiſana facile abluit ſi opus fuerit. Iuua^m aūt 2^m eſt propulum. qm non comperit niſi in morbis acutis que ſunt cuz apate pectoris. vel pulmonis. ⁊ cōperit in iſtis ſolū qm nō facit ſitim. ⁊ poſtq̄ mā eſt digeſta. Item nocumenta iſta dicuntur parua. per cōparationem ad nocumēta aliorū vinorū fortiorū. nā repletio capitis ⁊ percuſſio mentis minores fiunt a vino dulci. q̄z a vinis fortioribus eo. oppilatio autem ſplenis ⁊ epatis dicitur paruuz nocu^m. reſpectu eius qd faciūt vina fortiora: in inflāmādo febrez. ⁊ nocendo capiti. ⁊ menti. ⁊ ſimiliter dico de ſiti. priuatio autem prouocationis vrine eſt nocu^m paruū: qr eſt ſolū priuatio iuua^ti. Iuua^ta autē dicunt magna qm ſolutio vētris euacuat materiā de toto corpore. puocatio ſputi euacuat mām contentā in pectore ⁊ pulmone ⁊ euacuatio materie facientis egritudinem eſt magnum iuua^m. Intelligendū tn̄ eſt. q ordo quem hip. obſeruat in ponendo iuua^ta ⁊ nocu^ta vini dulcis non eſt continuatus. ita q ponat prius omnia nocumēta. deinde ſubiungat iuuamenta. ſz eſt diſcontinuatus. nā primo ponit nocu^ta que facit vinum dulce circa cap. ⁊ mentez. poſtea ſubdit vnum iuua^m q facit circa inteſtina. poſtmoduz reincipit ponere nocumenta. deinde ſubdit iuua^m. ita q ipſe ſemper premittit iuua^ta nocu^to. ⁊ iſta quidem videtur mihi eſſe intentiō Gal. ſupplendo textum eius trūcatū ⁊ exponēdo obſcurū.

¶ Textus. III.

¶ Mētē leuius ⁊ minꝰ q̄z fortiora vina pcutit.
¶ Et percuſſio eius qua percutit mentem eſt minor percuſſione vinorum fortium.

¶ Comentum Galeni.

¶ Significauit hippo. q ipſum vinū dulce facit permixtionem rationis minus. qd eſt: qr vina fortiora propter vehementiā ſue caliditatis replent caput humoribus ⁊ vaporibus: ⁊ calefaciunt ipſum: per quātitatem ergo diminutionis caliditatis vini dulcis eſt paucitas grauitatis ſue qua grauat caput: ⁊ percuſſionis ſue qua percutit mentem: verūtamen hippo. dixit: qr vehementius euacuat inteſtina q̄z reliqua vina: ⁊ qr inflat viſcera ⁊ addit in apoſtemationē eorum: ⁊ ego quidez iā narraui res iſtas ante. ¶ Deinde hippo. dixit poſt illud: ⁊ non conuenit vinuz dulce habentibus cholerā. ſ. amarā ſuper complexionem corporis cuius cholera eſt vincens. Et de conſuetudine quidez medicorum eſt vt intelligāt per ſermonem ſuum: cholerā abſolute: cholerā citrinā aut rubeā. In cholera autem nigra non abſoluunt ſermonem vt dicāt cholerā tm̄: ſed addunt ad illud nigrā: ⁊ cholera quidem nigra eſt acetoſa: ſed cholera citrina eſt amara. Propter hanc ergo cauſam nominauit hippo. illos ſuper quos vincens eſt cholera habentes choleram amarā: ⁊ quando permiſcetur huic cholere virtus aquoſum videbis ſubtiliorem ⁊ vehementioris citrinitatis. Cum ergo non permiſcetur ei aliquid videbis eaz groſſam rubeā rubedine clara: ⁊ cholera quidem generatur in corporibus quorum eſt complexio calida ⁊ ſicca. Et conuenientiores materie in generatione cholere ſunt res dulces: ⁊ propter hoc fit q mel plus rebus omnibus generat choleram: qm ipſum eſt dulcius omnibus rebus: ⁊ ſm poſt ipſum vinum dulce. Et non ſolum non conuenit ei qui hz febrem illud cui eſt h̄ diſpō ex vinis: qm cuius caliditas eſt vehemens amaricat humores propter: cum eſt complexio eius calida ⁊ ſicca: ſed ipſum etiā propter groſſitudinē ſuā non puocat cū vrina velociter: neq̄ diſſoluitur velociter. Opz ergo ex illo vt nō egrediant cū exitu eius humores cholere nigre: neq̄ euacuat eos cum eōne ſua. Iuuamentū ergo in eo nō eſt niſi vnū. ſ. qd ipſuz ſoluit ventrem: qm qn nō facit illud nocet ei ex omnibus modis. qd eſt: qr cū reliquis que ſunt in eo facit ſitim. Significat ergo illud de eo velocitatem alterationis eius ad choleram.

¶ Textus. IIII.

¶ Sed plurimuz minus: in vrina penetratiuū.
¶ Cuius ergo diſpoſitio eſt hec ex vinis ipſuz etiam inflat.

¶ Comentum Galeni.

¶ Quod eſt: qr humores groſſi quādo calefiūt generant ventoſitatem ſimilem eis vaporoſam groſſam ⁊ euentus inflationis fit ab hac ventoſitate. Quoniā a vinis ſubtilibꝰ nō generat ventoſitas: ⁊ ſi generatur ventoſitas ab eis in aliqua horarū eſt ſubtilis aerea non caliginoſa vaporoſa. Uerum de inteſtinis inferioribus dicit hippo. q vinum dulce non nocet ſm q ventoſitas generata ab eo tarde penetrationis moratur tēpore longo in locis que ſunt ſub hypocūdrijs: ⁊ propter hanc cauſam non nocet inteſtinis inferioribus leſione vehementi. ſ. per longitudinez more ſue in locis que ſunt in corpō eſt ſub hypocundrijs vſquequo digeratur illic digeſtiōe cōpleta: ⁊ ſubtiliet. Et qm ſuſcipit illa ventoſitas digeſtionē ſemel fit penetratio eius facilior ⁊ inflatio accidens ab ea ſubtilis. Et cauſa quidez propter quā expellitur ab inteſtinis ſuperioribus ad inteſtina inferiora eſt cauſa qua egreditur ventoſitas extra.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſtq̄ Gal. premiſit ſummā in qua cōprehendit expoſitionem generalem intentionis hip. de vino dulci. reſumit modo textus particularis vel eis proportiōales quos poſuerat in ſerie addens illis expoſitionez particularem. que continebatur in generali ſūma. [qd eſt qr vina fortis propter vehementiā ſue caliditatis replēt caput vaporibus ⁊ calefaciunt ipſum.] In his quidē verbis Gal. tangit duos effectꝰ quos faciūt vina fortia. ſ. capitis repletionē ⁊ eius calefactionez. ⁊ tāgit duplicē mām per quā facit hos duos effectus. ſ. hu. ⁊ vapores. vinum ⁊ enim primo cuz ſto^m ingreditur reſoluitur in vapores. 2° conuertitur in hu. cum ad epar peruenerit. ⁊ iſti vapores ⁊ hu. replent caput ⁊ calefaciūt ipſum. ⁊ hoc faciendo ſpiritus qui ſunt in cerebro perturbādo ⁊ calefaciēdo permutāt. ⁊ ex hac permutatione ⁊ calefactione alienat mēs. [Et cholera quidem nigra eſt acetoſa.] ¶ Sed cōtra. nulla enim ſpecies cholere ni. ē acetoſa. niſi cholera ni. innālis que generatur ex aduſtione cholere nālis quātū ad ſubtilem ptem eius. ſicut colligitur primo can. de hu. cap. primo. ¶ Itē ſapor acetoſus fundat in ſba ſubtili: vt dicit 2° can. tra. primo. cap. de cognitione medicinarum per rōnem. ⁊ de ſimplicibus medicinis lib. quarto. diſtin. 4. cap. pmo. ſba autē cholere ni. eſt ſba groſſa. q̄re nō hz ſaporē acetoſum. ¶ Ad qd dōm eſt q cū Ga. dicit cholerā ni. eē acetoſam. ipſe accepit ſaporē acetoſum pro omni ſapore qui pcedit a complexione frigida ⁊ ſicca. chola aūt nigra dr eē frigida ⁊ ſic. quātū ad eius nālem ⁊ vlem complexionē. ¶ Aut dic q comparādo eā ad nālem ſaporē ſanguinis qui eſt dulcedo. ⁊ ad nālem ſaporē chole qui eſt amaritudo ⁊ ad nālem ſaporē flegmatis qui eſt inſipiditas. ipſa vlr ſumpta dicit acetoſa: ſz comparādo eā ad ſuas ſpecies. aliqn hz vnū ſaporē. aliqn aliū. [Cū ḡ nō pmiſcet ei aliqd videbis eaz groſſam rubeā rubedine clara.] ¶ Sz ꝯ. chola. n. impmixta ē chola nālis. chola aūt nālis eſt ſubtilior quolibet hu. cū ſit de nā ignea. ¶ Ad qd dic q chola ru. nālis cōparata ad alios hu. nāles cōplexos ē ſubtilior quolibet hu. ſz cōparata ad ſpēs innāles coꝝ. nō ē ſubtilior quolibet hu. nā qn pmiſcet cuz aquoſitate flegmatis ſubtiliat. [⁊ ꝯuenientiores māe i gnōne chole ſunt res dulces.] Sz ꝯ. inter dulce ⁊ amarū ē maxima diſtātia: qr ipſa ſunt ꝯria. ⁊ ſic maxie diſtātia. ſicut dicit Ariſt. methauroꝝ. 4° ſz eorū que maxime a ſe diſtāt permutatio in ſe inuicem eſt impoſſibilis. vel difficillima ſicut vult pħs in ſcdo generationis. ⁊ Gal. in 3° de complexionibus. cap. 4. ¶ Ad qd dōm q dulce ⁊ amaruz ſi cōparent ad amorem vel odium

guſtus ⁊ totius nãe hũane, amarũ ⁊ dulce ſunt ꝯ̃ria. ⁊ maxime inter ſe diſtãtia. nã dulce nã maxie amplectit̃ ⁊ amarũ. maxie fugit. ſi ꝟo amarũ ⁊ dulce ꝯſiderent̃ quãtũ ad eſſe ſuũ mãle ⁊ quãtũ ad calorẽ ꝑmutãtẽ vnũ in alteruʒ. dulce ẽ propinquũ amaro. ſʒ amaꝝ nõ ẽ ꝓpinquũ dulci. dulce nãqʒ eſt mãle ad amarũ. ſʒ amarũ nõ ẽ mãle ad dulce. ⁊ hoc dico in humorib⁹. ꝯuertit̃. n. per actionẽ caloris dulce i amaꝝ facile. ſʒ amarũ nõ ꝯuertit̃ in dulce. nec facile nec difficile. ⁊ ꝑꝑ h̃ fit ꝙ mel plus rebus oĩbus gñat co¹³. ¶ Sʒ ꝯ̃. vĩ ꝙ abſinthiũ ⁊ ariſtologia plus gñent cholãʒ ꝙ̃ mel. qm̃ ꝯueniũt cũ cholã i cõplone ⁊ ſapore. i cõplone q₂ ſunt calĩa ⁊ ſicca. i ſapore q₂ ſunt amara. mel aũt cũ cholã nõ ꝯuenit niſi in cõplone. q̃re cũ coꝝ q̃ ſimbolũ hñt in inuicẽ facilior ſit trãſitus. vĩ ꝙ abſinthiũ ⁊ ariſtol. plus generẽt cholãm ꝙ̃ mel. ¶ Ad euidẽtiã iſti⁹ q̃nis ꝑnotãda ſunt duo. quorum ꝑͫ erit de cã ꝑꝑ quã mel. ⁊ vlr res dulces plus alijs rebus ꝯuertunt̃ in cholãʒ. 2ͫ erit de diſtinctiõe cãrũ generantiũ cholãm. dico ꝙ̃ ſic de ꝑ ꝙ cã ꝑꝑ quã res dulces maxime ꝯuertunt̃ in cholãm in calĩs cõplonib⁹ eſt hꝫ. qm̃ rerum q̃ in hu. ꝯuertunt̃. q̃dã indigẽt mutatione ſolũ quãtũ ad ſubãm. ⁊ q̃dã indigẽt mutatione quãtũ ad ſubãm ⁊ ſaporẽ ſil. ad hoc. n. vt res dulces in ſanguinẽ mutent̃. idigẽt ſolũ mutatione quãtũ ad ſubãm. mutatione aũt quãtũ ad saporẽ nõ indigẽt. qm̃ cũ ſanguine in ſapore ꝯueniũt. res ãt alterius ſaporis a dulci ad hoc vt in ſanguinẽ ꝯuertantur. indigẽt ꝯuerſione quãtũ ad ſubãm ⁊ quãtum ad saporẽ. ⁊ propter hoc ad ꝯuerſionẽ rerũ dulciũ in ſanguinẽ reqritur debile agẽs. ad ꝯuerſionẽ aũt aliarũ rerũ in ſanguinẽ reqrit̃ agẽs forte. Cũ ergo res dulces iueniunt forte agẽs nõ ſolũ mutant̃ ſm̃ ſubãm. ſʒ ẽt ꝑꝑ ſuperfluã decoctionẽ in ſapore ⁊ inde ẽ ꝙ res dulces in hñtibus cõplonẽ calãʒ plus oĩbus rebus in cholãm ꝯuertunt̃. De 2° ꝟo dico ꝙ reruʒ generãtiũ cholãʒ q̃dã ſe hñt ad chole generationẽ ſic mã. cuiuſmodi ſunt res dulces vnctuoſe ⁊ acute. ſicut dĩ primo cañ. fen ꝑ ª. cap̃. de q̃litate gñonis hu. q̃dã ꝟo res ſe hñt ad chole generationẽ ſic cã efficiẽs. cuiuſmodi ſunt abſinthiũ ⁊ ariſtol. ⁊ alia a mã. q̃ ſunt calĩe ⁊ ſic. cõplonis. nã iſta ad generationẽ chole adiuuãt. calefaciẽdo ⁊ deſic. mẽbrum ⁊ acuẽdo ſpm ⁊ ẽt calefaciẽdo mãm. q̃ dʒ in cholãm ꝯuerti. ⁊ ꝑ hoc pʒ ſolutio ad rõnẽ in oppoſituʒ. nã mel plus generat cholãʒ ꝑ modũ mẽ ꝙ̃ abſinthiũ. ⁊ ariſtol. iſta aũt plus generãt cholãʒ ꝙ̃ mel ꝑ modũ efficiẽtis. eo ꝙ ſunt calidiora ⁊ ſicciora melle. ⁊ cũ hũ nõ ẽ q₂ in abſinthio ⁊ ariſtol. nõ ẽ nã cibalis q̃ ſit mã hu. in melle aũt eſt nã cibalis. q̃ ſuo mõ hñ decocta bonũ gñat ſanguinẽ. ⁊ ꝑ ꝯñs bonũ nutrimẽtuʒ. ſʒ decocta vltra quã expediat in cholãm ꝯuertit̃. ⁊ ꝑꝑ hoc dicit Gal. in 2° de cõplonibus. ꝙ mel in ſenibus ꝯuertit̃ i ſanguinẽ benignũ. in iuuenibus aũt ꝯuertit̃ in cholãm.

¶ Textus. V.

¶ Sed plurimum in vrina minus penetratiuũ ꝙ̃ vinum album.

¶ Quod eſt: q₂ potus iſte dulcis minus ꝓuocat vrinã ſm̃ plurimũ ꝙ̃ potuſ vinoſus albuſ:

¶ Commentum Galeni.

¶ Oportet vt inquiras ⁊ conſideres ꝙ ex vinis nominauit Hip. vinoſum album. qđ eſt: q₂ nos iã diximus in his que ſunt premiſſa ꝙ potus vinoſus nominatus vere hoc nomine eſt vinum contrarium vinis aquoſis. Oportet ergo ex hoc vt celerius calefaciat hoc vino calefactione forti valde: ⁊ ſit replens caput: ⁊ faciat permixtionem rationis: ⁊ et addit in caliditate febris: verũtamen illud cuius diſpoſitio eſt h: ex vinis non eſt album: neqʒ quando eſt recens neqʒ quando eſt vetus. qđ eſt: q₂ tu non inuenis ex reliquis vinis antiquis pure albuʒ: quãtis ſit in principio ſui eſſe album: ſed ſit ſemper quãto plus antiquatur citrinum: cum ergo eſt in fine ſuo ſit citrinus color eius. Simile eſt ergo qđ Hippo. intelligit per ſermonem ſuum potus albus: vinum ſtipticum. Et nos quidem non inuenimus hoc vinum prouocare vrinam: ⁊ ſi eſt groſſum tardatur mora eius in locis que ſunt ſub hypocũdrijs. Et ſi non eſt groſſum non moratur illic tempore longo ſicut vinum nigrum: neqʒ penetrat: ⁊ egreditur cum vrina ſicut vinum albuʒ pauce ſtipticitatis. quod eſt: q₂ vina iſta prouocant vrinam. Et cauſa in illo eſt ſalus ipſorum a duobus nocumentis ſimul: cã quorum tardatur exitus aque ⁊ vini nigri: aque enim tardatur exitus propter frigus ſuũ: ⁊ vini nigri propter groſſitudinem ſuam. quod eſt: quia vinum ſtipticum eſt pauce caliditatis quando comparatur reliquis vinis: ⁊ propter hoc ſit ꝙ potus eius confert diarie: verũtamen non prouocat vrinam prouocatione vehementi. Dignum eſt ergo qđ Hippo. dixit in hoc vino: quia minus eſt prouocatiuũ vrine cum comparauit ipſum vino nigro.

¶ Textus. VI.

¶ Et eam que cum ſputo fit excreationeʒ plus ꝙ̃ alius potus iuuat.

¶ Et vinũ dulce eſt magiſ iuuatiuũ ad excreãdum quod ſcreatur per ſputũ: ꝙ̃ vinuʒ aliud.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Per potum alium intelligit Hippo. aut potum quẽ comparauit potui dulci: ⁊ eſt locutus in eo. quod eſt: q₂ iſte potus eſt minus prouocatiuus vrine ſm̃ plurimum ꝙ̃ potus vinoſus albus: aut intelligit per ſermonem ſuum: ꝙ potuſ alius non habet tãtum: ſed omne vinuʒ in quo non eſt dulcedo abſoluta. Cum ergo occultetur cognitio huius ſermonis ex ſermone ſuo: ⁊ illud quo ſit iuuamentuʒ eſt vt ſit ſermo eius in potu vinoſo albo: addit etiam illud ei occultationem: quoniaʒ non declaratur oſtenſione manifeſta ꝙ vinorum eſt potus vinoſus albus: an ſit vinum forte vehementis calefactionis: aut vehementis ponticitatis: qđ nominant illi de noſtra lingua ponticuʒ: ⁊ nominant vinoſuʒ qđ eſt leuius eo ſtipticum: ⁊ ſuper qđ iſtorũ eſt ſermo eius. ¶ Ego ſum declarans veritatem eius ad qđ intendit: dico ꝙ potus dulcis eſt magis iuuatiuus vinorum omnium ad excreandum illud qđ excreatur per ſputum quãdo non eſt vehementis groſſitudinis: neqʒ etiam eſt propinquius potui citrino diminutus in groſſitudine ſua ⁊ ſua dulcedine: vinum autem citrinum eſt malũ in eo quo indiget ille qui habet febrem: qm̃ eſt calidum vehementis caliditatis: vinum ergo conueniens ei qđ neceſſe eſt excreari ex pulmone poſt vinum dulce qđ non eſt vehemẽtis groſſiciei ⁊ dulcedinis eſt vinum aquoſum cum confortet virtutem debilem ⁊ humectet humores: ⁊ incidat eos inciſione parua: ⁊ potus etiam huius vini eſt etiaʒ minoris timoris in eo qui habet febrem: ꝙ̃ potus reliquorum vinorum.

¶ Textus. VII.

¶ Qui autem huiuſmodi vinum bibendo patiuntur ſitim: minus ſcreant ꝙ̃ ſi aliud biberẽt vinum: qui ꝟo non: contrarium.

¶ Qui aũt facit potus huius vini euenire ſitiʒ: eſt ꝙ ipſe excreat ꝓpter potũ eius min⁹ eo qđ ipſe excreat ꝑꝑ potũ vini alterius: ſed cui ſitim euenire illud nõ facit qđ excreat ꝑ potuʒ eius eſt plus eo qđ excreat per potuʒ vini alterius.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Intelligit per ſermonem ſuum in hoc loco Hippo. vinuʒ aliud: omne vinũ qđ non facit accidere ſitim. Cã aũt ꝓpter quã ſit ꝙ id ex vinis facit accidere ſitim minus eſt iuuatiuum ad excreãdum ſputũ facilis tibi eſt inuentio ſi es memor eius qđ ꝓceſſit de ſermõe nr̃o. qđ eſt: q₂ ſitis moratur in

quibuſdam hominibus quādo bibitur vinum dulce: qm̄ calliditas feb. quā hꝫ eſt magis addita calliditatis ⁊ malicie ⁊ quādo caliditas fe. eſt cum hac diſpoſitione exiccat ſputum ⁊ ponit ipſum groſſius ⁊ vehementioris viſcoſitatis ⁊ non eſt neceſſe nobis dicere qḋ illud cuius diſpoſitio eſt hec ex ſputo ſcreare eſt graue.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſtq̄ Hip. in p̄cedenti pte determi. de opatione vini dulcis. circa caput ⁊ virtutes eius ⁊ ēt de opatione eius. circa inteſtina ⁊ ſplenē ⁊ epar ⁊ ſtom. determinat in hac parte de opatione vini dulcis. circa mēbra vrinalia ⁊ mēbra ſpiritualia diuidit̄ aūt pᷣs iſta in. 2. in quarū pᵃ deter. de opatione vini dulcis circa mēbra vrinalia. in 2ᵃ ꝯo determinat de eius opatione circa mēbra ſpiritualia. durat pᵃ vſq;. ⁊ eā que cum ſputo. Et iſta 2ᵃ diuidit̄ in. 2. qm̄ in pᵃ ponit opationē vini dulcis. circa mēbra ſpūalia. In 2ᵃ ꝯo qꝛ illa opatio poterat ipediri. modificat illā operationē. du' pᵃ vſq;. qui aūt huius vinū. ſunt igit̄ p̄ſentis lec. p. 3. ¶ De qrū pᵃ dicit Hip. ꝙ vinū dulce multo minus ꝓuocat vrinam q̄ꝫ vinū vinoſuꝫ albū. ¶ De 2ᵃ dicit̄ ꝙ vinū dulce plus adiuuat ad excreādū illud qḋ cū potu ē neceſſe excreari q̄ꝫ aliquod aliud vinū. ¶ De 3ᵃ pte. dic̄ ꝙ ſi ꝯtingat vinū dulce facere ſitim. tūc minus adiuuat excreationē ꝑ ſputū q̄ꝫ aliud vinū ſed qn̄ vinū dulce ſitiꝫ nō infert. tūc magis adiuuat excreationē ꝑ ſputū q̄ꝫ aliud vinū. ſꝫ plurimū minus. Ite. al. trā. incip. ibi. qḋ ē qꝛ potus iſte dulcis. cuius co. ibi. opꝫ vt ingras ⁊ ꝯſideres. Gal'. ſup hoc. ℣. declarat ſolū q̄le vinū debemus intelligere per vinū vinoſum albū. In cuius declaratione ſic ꝓcedit. nā p̄mo ponit qd agēdū. 2ᵒ ingrit. 3ᵒ inquiſitū ꝯcludit. pᵐ quidē facit vſq;. qḋ eſt qꝛ nos. ſm vſq;. ſile ē ḡ. 2ᵃ diuidit̄ in. 2. qm̄ p̄mo oñdit ꝙ per vinum vinoſum albū nō intelligit Hip. vinū vere vinoſuꝫ nec eius ꝯriū. qḋ eſt aquoſuꝫ. ꝑ arᵐ ſumptū a virtute eoꝝ. ſcḋo oſtēdit qḋ ꝑ vinū vinoſum albū nō intelligit aliqḋ iſtorū vinorum. ꝑ arᵐ ſumptū a colore. durat pᵃ vſq;. verūtn̄ illud. pars illa in qua ꝯcludit diuidit̄ in. 3. qm̄ primo ꝯcludit. 2ᵒ ꝯcluſionē reſtringit. 3. reſtrictā reſumit. pᵃ vſq;. ⁊ nos quidem. 2ᵃ vſq;. ⁊ dignū ē ḡ. ſunt igit̄ p̄ſ. lec. p. 6. Quarū pᵃ plana ē. ¶ De 2ᵃ dicit ꝙ vinū vere vinoſuꝫ ⁊ vinū aquoſum ſunt ꝯria. vt dictū ē ſupra. in co. pᵃ cap. qm̄ virtutes eorum ſunt ꝯrie. qꝛ vinū vere vinoſuꝫ ꝑꝑ maximā ſui caliditatē. caput replet ⁊ rōnē ꝑmiſcet. ⁊ intēdit caliditatē fe. vinū autē aquoſuꝫ ꝯriā hꝫ virtutē qm̄ ꝑꝑ ſui ꝑuā caliditatē. neq; caput replet. neq; rōnē ꝑmiſcet. neq; fe. intēdit ex hac ḡ habitudine ꝯrietatis tale intēdit Gal'. arᵐ colligere: vt mihi vi. vinū quidē vere vinoſuꝫ ꝑꝑ fortitudinē ſue virtutis ⁊ ſue operationis nocet in fe. acuta. nocumēto maxīo. oī tpe morbi. ⁊ ꝓpter hoc ē ex toto ꝓhibēdū. vinū aūt aquoſum ꝑꝑ debilitatē ſue virtutis ⁊ ſue opationis in nocēdo poſt apparitionē ſignorū digōnis ſemꝑ ꝯcedit̄ in febribus acutis vinum aūt vinoſuꝫ albū qḋ h̄ ponit Hip. ex pte cōcedit̄ ⁊ ex parte ꝓhibet̄. ḡ ꝑ vinū vinoſuꝫ albū nullū iſtorū pōt itelligere. ¶ De 3ᵃ dicit ꝙ vinū vere vinoſuꝫ nullo tpe inuenit̄ albū. vinū aūt aquoſuꝫ ſemꝑ inuenit̄ albū. Reliquoꝝ aūt vinoꝝ quedā in p̄nᵒ ſui inueniunt̄ alba. ſꝫ in ꝓceſſu tēdūt ad citrinitatē. Intēdit ḡ h̄ Gal'. per h̄ verba talē demōſtrationem. Illud vinū qḋ in p̄nᵒ ſui ē albū ⁊ in ꝓceſſu efficit̄ citrinū nō pōt eē neq; vinū vere vinoſum. neq; vinū aquoſum. vinum vinoſum albū ē hꝫ. ḡ ⁊c̄. ¶ De 4ᵃ parte cōcludēdo dicit ꝙ ex p̄dictis duab⁹ rōnib⁹ verifit̄ ē ꝙ Hip. intelligit. ꝑ vinū vinoſuꝫ albū. vinū albū ſtipticū. nā poſtq̄ꝫ ꝑuata ſunt extrema. relinquit̄ mediᵐ. ſꝫ. n. mediū vinū ſtipticū albū iter vinum vere vinoſuꝫ ⁊ vinū aquoſum. ¶ De 5ᵃ dicit ꝙ iſta cōcluſio nō ē ꝯa ſimplr̄. qꝛ nō oē vinū albū ſtipticum ꝓuocat vrinā neq; potēter ꝓuocat eā. ¶ Nā vinū albū ſtipticū eſt 2ˣ. qꝛ quoddā ē groſſum. ⁊ quoddā nō eſt groſſuꝫ. groſſuꝫ aūt nō ꝓuocat vrinam. qꝛ tardat trāſire. illud ꝯo qḋ nō eſt groſſum hn̄ ꝓuocat vrinā. ſꝫ nō ita potēter ſicut vinū aquoſum. qꝛ iſta duo vina. ſ. ſtipticū albū. ⁊ aquoſum ꝓuocant vrinā. qꝛ ſunt ſalua a duobus nocumētis qbus ꝓhibet̄ ꝓuocatio vrine. ſ. a friditate aq̄ pure ⁊ a groſſitie vini dulcis aqua enim non prouocat vrinā: qꝛ eſt frigida. ⁊ vinū dulce non prouocat vrinā: qꝛ eſt groſſum. ergo iſta duo vina. ſcꝫ vinum aquoſum ⁊ vinū albū ſtipticū ꝓuocāt vrinā. ſꝫ non equaliter. nā vinū aquoſum magis prouocat q̄ꝫ ſtipticum albū ꝑꝑ ſtipticitatē maiorē quā hꝫ. ꝙ autem hoc vinum ſit ſtipticū ⁊ frigidū. pꝫ qꝛ curat diariā caſ'am. ¶ De 6ᵃ cōcludendo dicit. G. ꝙ digᵐ eſt ex p̄dictis ꝙ Hip. intelligit per vinū vinoſum albū vinū albū ſtipticū. qꝛ ipſum eſt multuꝫ ꝓuocatiuū vrine. cōparatū vino dulci. hec igit̄ videt̄ mihi eſſe ſnīa Gal'. quāuis cū quadā difficultate poſſit ex verbis eius trahi. ⁊ iuro tibi ꝙ hoc co. vel hꝫ lr̄am corruptā. vel Gal'. in ipſo ſomniauit in ꝑnaſi. ¶ Et eā que cū ſputo. Ite. al. tran. incip. ibi. ⁊ vinū dulce. cuius co. ibi. per potū aliū intelligit Hip. in quo Gal'. ſic ꝓcedit. qm̄ p̄mo ꝓponit ſub qōne ꝙ vinū debeamus intelligere per hoc ꝙ dixit. vinū aliud. 2ᵒ dat cām illius qōnis oſtēdēdo illā eē rōnabilē. 3ᵒ motā qōnem determinat. 4ᵒ ponit cōparationē inter vinum dulce ⁊ vinum aquoſum reſpectu eius ꝙ eſt prouocare ſputum. durat pᵃ vſq;. cū ergo occultetur. 2ᵃ vſq;. ſup ꝙ iſtorū. 3ᵃ vſq;. vinum ergo conueniens. 4ᵃ vſq; ad fineꝫ. Sententiā p̄me partis plana eſt. ¶ De 2ᵃ dicit ꝙ bene feci: qꝛ qōnem moui de quo duorū vinoruꝫ intelligat Hip. per hoc qḋ dixit. vinum aliud. qm̄ ſmo dubius dꝫ poni ſub qōne ad hoc vt itelligat̄. ſꝫ h̄ ſermo Hip. ſ. quaꝫ vinū aliud. eſt ſermo dubius. ergo de ipſo eſt querenduꝫ maior ꝓpoſitio verificat̄ in dialectica. minorē aūt probat h̄ Gal'. dicens ꝙ iſte ſermo. ſ. ꝙ vinū aliud. dᵣ. eſt occult⁹ vno mō eſt occultus in ſeipſo cum poſſit dᵣ intelligi. Alio modo eſt occultus ſi intelligamus. ꝑ vinū aliud vinum vinoſum albū. cuius cā eſt qꝛ adhuc nō eſt perfecte declaratum quale vinū debeamus intelligere per vinum vinoſum albū. ſ. an vinū vere vinoſum qḋ eſt valde forte. ⁊ valde calidum. an debeamus intelligere per ipſum vinum pōticū. cuius quidem due ſunt ſpecies. quarū pᵃ eſt vinum valde groſſum. ⁊ hoc vocat̄ ꝓprie vinū pōticum. ſcḋa ſpecies eſt vinum ponticum qḋ non eſt valde groſſuꝫ ⁊ hoc vinū non vocatur proprie ponticū. ſed vocat̄ proprie ſtipticū. ⁊ tale poteſt dici vinoſum album. ⁊ ꝓbatio huius propoſitionis fundat̄ ſuper hac maxima propoſitiōe qua dicit̄ ꝙ omnis ſermo eſt occultus. in quo fit cōparatio alicuius ad occultum. ¶ De 3ᵃ dicit ꝙ ad premotam queſtionem rn̄deo ꝙ quando Hip. comparat vinum dulce ad aliud vinum ipſe intelligit. per vinum aliud. omne vinum qḋ non eſt dulce. ⁊ non intelligit. per vinū aliud. ſolūmō vinū vinoſuꝫ albū. qm̄ vinū vinoſuꝫ adiuuat ad excreādū magis q̄ꝫ aliud vinū ꝙ nō ē dulce. ⁊ h̄ nō dico abſolute de oī vino dulci: ſꝫ hoc dico de vino dulci qḋ nō eſt vehemētis dulcedinis nec vehementis groſſitudinis. ſed eſt diminutuꝫ in eis. qm̄ qn̄ vinum dulce eſt diminutū in groſſitudine ⁊ dulcedine ſua. nō eſt propinquū vino citrino in ſua operatione. operatio autem vini citrini. in fe. acu. eſt propter magnam caliditatē eius. ¶ De 4ᵃ parte dicit ꝙ vinum aquoſum eſt conuenientius vinum ad excreandū ſputū poſt vinum dulce qḋ non eſt multe dulcedinis ⁊ multe groſſitiei. omnibus alijs vinis. propter tres cauſas quarum pᵃ eſt qꝛ confortat virtutem excreatiuam. 2ᵃ eſt qꝛ preparat materiam excreabilem humectando ⁊ incidendo inciſione parua. tertia cauſa eſt. qꝛ non addit in fe. cuius additio ſputum facit viſcoſuꝫ. ⁊ ſic difficile excreabile. ¶ Qui autem huius vinū bibendo. Ite. al. tran. ibi incip. cui autēꝫ facit euenire potus. cuius co. ibi. intelligit Hip. in quo ſic procedit. naꝫ primo exponit quale vinum debeamus intelligere. per potum alium. ꝑpoſitum in pᵃ comparatione. 2ᵒ ponit cauſam

ꝓpter quā vinū dulce qđ facit ſitim prohibet ſcreatum: durat pº vſq. ſ cauſe autem.] Dicit ergo ſic de parte pª ꝙ quādo Hip. comparauit vinū dulce faciēs ſiti alij vino dicendo qđ minus adiuuat excreare ꝙ̄ vinum aliud intellexit per vinū aliud. omne vinū qđ nō facit ſitim. ¶ De. 2. dicit ꝙ cauſa ꝓpter quā vinuʒ dulce faciens ſitim eſt minus iuuatiuū ad excreandū. plana eſt ex predictis. ⁊ eſt talis. qꝛ vinū dulce qñ facit ſitim per conuerſionē eius ad cholerā augmētat eam. ⁊ augmētū chole. augmētat caliditateʒ fe. ⁊ calitas fe. augª ingroſſat ⁊ inuiſcat ſputū. ⁊ ſic de pmo ad vltimū vinū dulce faciēs ſitim nō adiuuat ad excreandū. ⁊ hoc eſt qđ dicit. ¶ Littera greca ſic legitur. ſ ſed plurimū minus in vrinā penetraret.] Hꝫ oratio dr̄ pōt intelligi. vno mō vt ſit talis ſenſus ꝙ vinū dulce plurimum minus prouocat vrinā. i. multo minus prouocat vrinā. Alio modo vt ſit talis ſenſus qđ vinū dulce plurimū minus prouocat vrinaʒ. ꝙ̄ vinū vinoſum albū. i. multotiēs ꝓuocat minus vrinam ꝙ̄ vinū vinoſum albū. ⁊ videt tran. arab. velle iſtū intellectū. ſic. n. dicit. ſ qđ eſt qꝛ potus iſte dulcis ſm plurimū minus prouocat vrinā ꝙ̄ potus vinoſus albus.] ⁊ eſt diuerſitas ſcripture. inter iſtas duas tran. greca eniʒ dicit. ſ plurimū.] arab. [ſm plurimū.] Ité arab. ſepat iſtas duas dictiones. ſ. ſ minus. ⁊ ſm plurimū.] greca coniūgit. dicit. n. [ſed plurimū minus.] adhuc tamen poſſet arab. trahi ad grecā. vt exponat hoc qđ dicit. [ſm plimū.] i. ſm magnā quātitatē. ſʒ de iſto 2º intellectu querit. naʒ ex eo ſequitur qđ vinū vinoſum albū. aliquando nō prouocet vrinā magis ꝙ̄ vinū dulce, qđ non videtur poſſibile. nam vinum vinoſum ſemper eſt calidius ⁊ ſubtilius ꝙ̄ vinū dulce. ergo ſemper magis prouocat vrinā ꝙ̄ vinū dulce. ¶ Ad qđ dicendū ꝙ vinuʒ vinoſum ratione ſue nature que pendet ex complexione calida ⁊ ſubſtātia ſubtili ſemper magis prouocat vrinā ꝙ̄ vinū dulce. ſed ratione ſinthomatis pōt fallere. dico aūt ratione ſinthomatis quādo vinū vinoſuʒ replet caput percutit mentem. ⁊ addit in febrem. in hoc eniʒ caſu vinū vinoſum cū feratur ad caput ⁊ per totū corpus non fertur ad vias vrine. ¶ Et hic not. ꝙ quāuis vterq intellectus iſtius orationis poſſit eſſe verus conſideratus ſm ſe. pimus tamē videtur mihi magis eſſe de intentione Hip. ⁊ Gal. ſ ꝙ̄ albū vinoſum.] Sed contra videtur enim in hac oratione colligere contraria. nam albedo ⁊ vinoſitas in vino ſunt cōtraria. albedo nāq vini ſignificat ſuper virtutē vini debilem procedentē a parua calefactione vini. vinoſitas autem ſignificat ſuper virtutem fortē procedentem a calefactione vehe. vt dicit in cō. huius lectionis. ¶ Ad qđ dic ꝙ 2ª eſt vinoſitas vna quidem vera. ⁊ hec eſt ſemper coniuncta vehe calefactioni. qualis inuenitur in vino rubeo claro ⁊ in vino vere citrino. eſt enim dr̄ citrinitas vt infra dicetur in cō. illius. §. ſ potus palmens.] Alia eſt vinoſitas non vera ⁊ hec non eſt coniuncta vehe calefactioni. Itemº attenditur albedo in vino. vna quidē vera. ⁊ hec reperitur in vino aquoſo. ⁊ eſt alia non vera que reperitur in vino ſtiptico nō pontico. dico ergo ꝙ vera vinoſitas ⁊ vera albedo nūq coniunguntur in codeʒ vino. vnde vinū ꝙ auctor appellat vinoſum album tenet mediū inter vinum vinoſum ⁊ aquoſum. ſ Et eam que eſt cū ſputo excreationem ⁊c̄.] ſed contra videtur enim eſſe ſuperfluus qm̄ in ipſa excreatione ſemper intelligitur ſputum. ¶ Ad qđ dōm ꝙ in hoc qđ dicit excreationem bene intelligebatur ſputum. verūtamen fuit quidam modus loquendi Hip. quē obſeruauit cū dixit. ab albo flegmate hito ⁊c̄. dixit in ſpondilibus dorſi. ſignificauit enim in hoc ꝙ flegmatis proprium eſt eſſe album ⁊ ſpondilium propriū eſt eſſe in dorſo. ita ⁊ hic per excreationem cum ſputo intelligit excreationem cuius propriuʒ eſt cū ſputo egredi. ſ alio potu.] idest quolibet potu vino dulci. [qui autem huius vinum bibendo ſitim patiuntur. ſ hic notandū eſt ꝙ cauſa generalis ⁊ imeª ꝓpter quā vinū dulce facit ſitim eſt conuerſio eius ad choleram. vt dictuʒ eſt ſupra. in co. illius. §. ſ ⁊ ꝑcuſſio eius.] ſed talis cōuerſio ad choleram dr̄ poteſt contingere in feb. acuta. vno modo a parte corporis. alio modo a parte ipſius vini. a parte quidem corporis dr̄ ſciliʒ a parte complexionis ⁊ a parte compoſitionis: vt ſcilicet patienti fe. acu. dominetur cholera. tunc enim vinum dulce generat in eo ſitim. ſicut dictum eſt ſupra ab Hip. in illo §. ſ choleram autem habentibus amaram eſt ineptus. qꝛ eis ſitim infert.] ex parte autem compoſitionis conuertitur vinum dulce ad choleram. vt ſi patiens acu. patiatur oppilationem viſcerum. ſicut dicitur infra cap̄. de hydromelle. in co. pimi ⁊ ſcdi. §. ex parte quidem ipſius vini ſit conuerſio in choleram. puta quando ipſum vinū dulce fuerit vehementis groſſitiei ⁊ dulcedinis propter groſſitiem nimiuʒ tranſire moratur. ⁊ ſic cōuertitur in choleram ⁊ propter dulcedinem nimiam maiorē habet aptitudinem vt in choleraʒ conuertatur. ¶ Et hic no. ꝙ febris acuta eſt cauſa cōmunis adiuuans ad cholere generationem. in vtroq caſu. ſcilicet quando ſit generatio cholere ex parte corporis. vel ex parte vini. [minus ſcreant.] hic innuit Hippo. ꝙ vinum dulce quando facit ſitim aliqualiter adiuuat ad excreatum. ſʒ non tantum adiuuat quātum adiuuat vinuʒ dulce quando facit ſitim. ¶ Sed contra. illud qđ inuiſcat ſputum. ⁊ ingroſſat nullo modo adiuuat ad ſcreandū. ſed ſimpliciter prohibet. ſed vinum dulce quando facit ſitim ingroſſat ⁊ inuiſcat ſputum. ergo non adiuuat ad ſcreandum. maior ꝓpoſitio eſt per ſe manifeſta. minor ponitur a Gal. in co. iſtius. §. ¶ Ad qđ dicendum ꝙ omne vinum a generali natura potus habet humectare ſaltim in ſuo pnº. qm̄ potus a generali ſua natura habet ſedare ſitim in qua eſt appetitus frigidi ⁊ humidi. ⁊ quantuʒ ad hoc omne vinum adiuuat aliqualiter ad ſcreandum in ſui pnº. ille autē qui nihil bibit nullam recipit humectationem a potu. nec in ſui principio nec in proceſſu. cuʒ ipſe nihil bibat. ⁊ propter hoc bibens vinum dulce faciens ſitim aliqualiter adiuuatur ad ſcreandum. comparando ipſum illi qui nulluʒ potum aſſumit. ſed comparando ipſuʒ illi qui aliquē potū non facientē ſitim aſſumit impedit ad ſcreandū. ¶ Addūt reſpondendum aliter. ſcilicet per expoſitionem huius cōparationis. ſ. ſ minus ſcreant.] eſt eniʒ dicere. minus excreant. idest eorum ſcreatus impeditur. [ꝙ̄ ſi aliud biberent vinum.] Sed contra. videtur enim ꝙ vinum ponticuʒ minus adiuuet ad ſcreandum ꝙ̄ vinum dulce. qm̄ illud vinuʒ qđ minus penetrat in venas ⁊ meatus pectoris ⁊ pulmonis. minus adiuuat ad ſcreatum. ſed vinum ponticum minus penetrat in venas pecto. ⁊ pulmonis. ꝙ̄ vinum dulce. ergo vinum ponticum minus adiuuat ad ſcreanduʒ. ꝙ̄ vinum dulce. maior eſt manifeſta. minor probatur per rationem aſſignatam ab Iſaac lib. 3º dietarum parti. cap̄. de vino pontico. dicit enim hunc ſermonem. ſ vinuʒ ponticum venas difficilius dulci perforat: qꝛ dulce calidius ⁊ acceptabiliorem habet ſaporē. ponticum rō videtur eſſe terreſtre aſperum habens ſaporem.] ¶ Ad hoc dicendum ꝙ licet vinuʒ dulce magis penetret in venas ⁊ meatus pec. ⁊ pulmonis ꝙ̄ vinum ponticum. tamen qꝛ ipſum vinum dulce facit ſitim. minus adiuuat ad ſcreandum ꝙ̄ vinuʒ ponticū qꝛ non facit ſitim. nam vinum dulce magis prohibet ſcreatum propter ſitiʒ quā inducit ꝙ̄ adiuuet ipſuʒ propter maiorem penetrationem. ¶ Preterea dubitatur de intentione totius. §. innuit eniʒ Hip. in hoc. §. ꝙ ſitis nocet in apoſtemate pec. ⁊ pulmonis indigentibus ſcreatu. ¶ Sed cōtra. illud qđ conſumit materiam ⁊ minuit. confert in apoſtemate pect. ⁊ pulmonis. ſed ſitis materiam conſumit ⁊ minuit. ergo competit in apoſtemate pec. ⁊ pulmonis. maior eſt manifeſta per ſe. minor probatur per diffinitionem ſitis. eſt enim ſitis appetitus frigidi ⁊ hu. ⁊ etiā. qꝛ omnes

auctoꝛes noſtri pꝛecipiunt tollerantiam ſitis in hydropiſi
⁊ alijs egritudinibus humidis ad hoc vt materia conſu/
matur.¶ Pꝛeterea fames cōfert in apoſtemate pec.⁊ pul/
monis.qm̄ pꝛecipitur in eis ſubtilis vel ſubtiliſſima dieta.
eadem ergo ratione ⁊ ſitis debet conferre.qm̄ eundem effe
ctum foꝛtiuntur fames ⁊ ſitis.vtrūq3 enim euacuat per ac/
cidēs.vt dicitur in co.illius apho.4.p.in pharmatijs.⁊ in
illo apho.7.p.[coꝛpoꝛibus humidas carnes habētib⁹.]
¶ Ad pͥm dicendum q̄ ſitis bene confert ſi conſumeret tā/
tam materiam.verum q2 ſubtilem partem eius conſumit.
ponit reſiduum eius groſſioꝛis ſubſtātie ⁊ difficilioꝛis ad/
herentie. ⁊ pꝛeſertim hoc facit in membꝛis ſpiritualibus.
pꝛopter motum anhelandi.anhelitus enim cū eſt frequēs
inuiſcat ſputum:vt dicitur ſupꝛa lib.pꝛimo cap̄.4°.¶ Ad
2m dico q̄ non eſt ſimile de fame ⁊ ſiti.qm̄ fames confert in
apoſtemate pec.⁊ pulmonis pꝛopter duo.vnum qm̄ ſi da/
retur multus cibus.tunc natura intenta circa ipſum impe/
diretur a digeſtione moꝛbi. Aliud eſt q2 ipſe cibus multi/
plicat materiam ipſius moꝛbi.ſicut diciť in co.pꝛimi aph.
potus autem q2 pauciſſimum nutrit. ⁊ facile digeritur.non
facit illa duo nocumenta.⁊ cum hoc facit iuuamentu3 per
modū medicine.ſcilicet auferendo ſitim ⁊ pꝛeparādo ma/
teriam ad ſcreandū.¶ Aut dic aliter q̄ i3 in acutis egritu/
dinibus pꝛecipiať tenuis vel tenuiſſima dieta.nā tñ indu/
citur fames naturalis. Littera co.ſic legatur.[quod eſt q2
nos iam diximus].ſ.ſupꝛa in co.pꝛimi cap̄.in illo.§.[me/
dium autem inter hec duo.][nec eſt albu3 nec quando eſt
recens neq3 quando eſt vetus.]hic autem innuit Hipp. q̄
vinum quanto calidius.tanto magis recedit a coloꝛe vini
aquoſi.¶ Sed contra.vinum eni3 de vernatia ⁊ vinū cre/
tenſe magis recedūt a coloꝛe vini aquoſi. verſus tincturā3
q̄3 vinum de monauaſia. ⁊ tamen non ſunt calidioꝛa ipſo.
¶ Ad hanc dubitationem patebit ſolutio in co.ſequentis
lec.[⁊ nos quidem non inuenimus hoc vinum pꝛouocare
vrinam.]q2 concluſerat q̄ per potum vinoſum albū Hip.
intelligit vinum album ſtipticū.⁊ hoc non erat veru3 vni/
uerſaliter.ſtatim verificat eam reſtringendo ſeu diſtinguē/
do vinum ſtipticum.dicens qd̄ vinum ſtipticum eſt tripl'r
quoꝛū pͥm eſt vinū multe ſtipticitatis.⁊ hoc vinu3 pꝛopꝛie
dicitur ponticum.⁊ tale vinum pꝛopter ſui groſſitiem non
pꝛouocat vrinam.ſm̄ 2m eſt vinū pauce ſtipticitatis. ⁊ ta/
le vinum dicitur aquoſum.⁊ hoc vinu3 maxime pꝛouocat
vrinam. 3m vinum ſtipticum eſt.qd̄ in ſua ſtipticitate tenet
mediū inter iſta duo extrema.ſcilicet inter ponticū ⁊ aquo/
ſum.⁊ hoc vinum dicitur ſtipticu3 abſolute ⁊ mediocriter
pꝛouocat vrinam.[qd̄ eſt q2 vina iſta pꝛouocant vrinam.]
hic intelligit auc.per iſta vina.vinum ſtipticu3 abſolute.⁊
vinū ſtip.⁊ eſt pauce ſtipticitatis.[⁊ cauſa in illo eſt ſalus
ipſoꝛū a duobus nocumentis ſimul.]ideſt a duobus cau/
ſis pꝛohibentibus vrinam.aque eni3 tardatur exitus pꝛo/
pter frigidus ſuum.¶ Sed contra.acetum enim frigidu3
eſt.⁊ tamen ſuus exitus. non tardatur cum ſit valde pene/
tratiuū.¶ Ad qd̄ dicendum q̄ acetum non eſt pure frigi/
dum ſicut aqua. neq3 tñ eſt frigidum quantum aqua:ſed
cum frigiditate ſua habet quoddam acumen dereli̇ctu3 a
putrefactione generante ipſum. ſicut diciť de ſimplicibus
medicinis lib.4.diſtin.3a cap̄.2°.[qd̄ eſt q2 vinu3 ſtipticū
eſt pauce caliditatis.]q2 dixerat qd̄ vinum ſtipticum ab/
ſolute.pꝛouocando vrinā competebat in acutis moꝛbis ⁊
in hoc pꝛouocat vrinam.opoꝛtet ipſum eſſe calidū ⁊ omne
calidum nocet in fe.acu.reſpondēdo huic tacite queſtionī
dicit q̄ hoc vinum eſt pauce caliditatis per comparationē
ad vina foꝛtioꝛa:[⁊ pꝛopter hoc ſit qd̄ potus eius confert
diarie.]ſcilicet que ſit a cauſa calida.ſicut dicit Yſaac i die/
tis particularibus.cap̄.de vino pontico.[verūtamen non
pꝛouocat vrinam pꝛouocatione vehementi].ſ.ſicut pꝛouo
cat vinum aquoſum. vinum enim aquoſum eſt minus ſti/
pticū q̄3 ſtipticū abſolute.[Dig.m eſt ergo q̄ Hip. dixit in
hoc vino q2 minus eſt pꝛouocatiuū vrine cu3 comparauit
ipſum.vino nigro.]¶ Sed contra.hoc enim vinū de quo
Hip.in hoc.§.loquiť eſt vinū dulce.de ipſo eni3 dixit Hip.
qd̄ minus pꝛouocatiuū eſt vrine. ſed dicere qd̄ vinū dulce
comparatū nigro ſit minus pꝛouocatiuum vrine eſt oꝛatio
nihil ſignificans.qm̄ omne vinū dulce eſt nigrū vt infra di/
cetur.eſt ergo dicere qd̄ vinū comparatu3 nigro eſt minus
pꝛouocatiuū vrine.quare comparať idē ad ſeipſum.[Q3
ſi foꝛte dicat aliquis qd̄ vinū nigrū.eſt dr.ſ.dulce ⁊ ponticū
Gal.aūt comparat h̄ vinū dulce ad vinū nigrū ponticū. ⁊
ſic non comparat idē ad ſeipſum. dico q̄ talis rñſio nulla
eſt.q2 vinū nigrū dulce non minus pꝛouocat vrinam q̄3 ni/
grum ponticū.ponticū minus pꝛouocat vrinam q̄3 vinum
dulce.ſic dicit Yſaac in dietis pticu.li.3°cap̄.de vino pōtico.
¶ Ad hoꝛū argumētoꝛū ſolutionē plenariā. duo ſunt no/
tanda.quoꝛu3 pͥm erit de expoſitione iſtius oꝛationis.[In
hoc vino.]ſm̄ erit de littere coꝛrectione.dico ergo qd̄ per
hanc oꝛationem.[in hoc vino.]poſſumus intelligere dr.
vinū vinoſum ſtipticū albu3 de quo Gal. imediate fecerat
mentionem in hoc co.⁊ vinū dulce de quo. Hip. fecit men/
tionem in.§.coꝛreſpondēte iſti co.ti. coꝛrectio aūt littere in
duabus dictionibus fieri pōt.ſ.in hac dictione.[minus.]
⁊ in hac dictione.[vino nigro.]nam ſi nos intelligamus
per hanc oꝛationem.[in hoc vino.]vinū ſtipticū albū.tūc
cadit coꝛrectio ſuper hac dictione.[minus.]⁊ d3 dicere,
[nimis.]⁊ eſt tunc talis ſenſus.dignū eſt qd̄ Hip. dixit in
vino albo ſtiptico:q2 eſt nimis pꝛouocatiuū vrine cū com/
parauit ipſum vino nigro.ſ.dulci.⁊ iſta littera. concoꝛdat
cū ſnīa generali quā poſuimus.Si aūt per hanc oꝛationē,
[in hoc vino.]intelligamus vinū dulce tunc coꝛrectio ca/
dit ſuper hac dictione ſiue oꝛatione.[vino nigro.]⁊ debet
ſcribi.[vino magno.]ſicut in quibuſdam libꝛis inueniť.⁊
eſt tūc talis ſenſus.digm eſt illud qd̄ dixit Hip.in vino dul/
ci:q2 eſt minus pꝛouocatiuū vrine cu3 comparauit ipſum
vino vinoſo albo.[qm̄ non declarať oſtenſione manifeſta
qd̄ vinoꝛū eſt potus vinoſus albus.]per hec verba dat in/
telligere Gal. qd̄ adhuc non eſt perfecte declaratu3 quale
vinū debeamus intelligere per vinū vinoſu3 albū. Coīnē/
tū tertij.§.ē planū p dubitationes motas ⁊ ſolutas i textu.

¶ Textus. VIII.

¶ De vino autē albo vtru3 ſit laudabile vel il/
laudabile pꝛimo dictum eſt in his que de dul/
ci potu tractauimus:ſed eius tranſitus in veſi/
cam facilioꝛ eſt q̄3 cuiuſlibet alterius potus:cū
quo etiam vim aperitiuā habere dignoſcitur:
que in his moꝛbis ſemper iuuatiua eſt:verum
etiā in alijs minus alio vino 2ueniens eſt:ſed
tamē ſi qd in coꝛpoꝛe mundificat per vias veſi/
ce eſt neceſſe vt a moꝛbo liberet:ſi put opoꝛtet
pꝛopineť.Q3 bonum eſt cognoſcere illā ſigni/
ficationem vini:que iuuamēti ⁊ nocumenti eſt
monſtratiua:cuius quidem totius notitie oēs
quidem medici pꝛioꝛes expertes fuere.

¶ De potu autē vinoſo albo iam narraui ma/
ioꝛes res que laudantur in eo ⁊ vituperanť:⁊
plures earū ſunt in ſermone meo de vino dul/
ci:⁊ quoniam penetratio eius ad veſicam eſt
velocioꝛ multum q̄3 alius potus:⁊ in ipſo etiā
eſt apertio:qua ſit iuuamentu3 ſemper in egri/
tudinibus iſtis ⁊ in rebus alijs.qd̄ eſt: q2 quā/

uis ſit in rebus alijs minus cōueniēs q̄ vinū aliud: verūtamen ſm diſpoſitionez q̄ñ mūdificat corpus per viā veſice facit euadere ex egritudine quādo adminiſtratur ſʒ ꝙ oportet. Oʒ bonū eſt cognoſcere has ſignificationes ſignificātes iuuamēta vini ⁊ nocumēta eius: quarꝫ ſcia non fuit illis qui antiquiores me fuerunt.

Cōmentum Galeni.

Jam narraui eſſe huius vini in ſermone meo de potu dulci. qḋ eſt: q2 Hippo. cōparat ipſum ei ⁊ inquirit de virtute eius in hoc tractatu. Dixi enim ꝙ inquiſitio de potu vinoſo albo non eſt parua. qḋ eſt: q2 nō eſt poſſibile alicui ex vinis albis vt calefaciat calefactione vehementi: verūtamē cuius calefactio ex vinis eſt vehemēs: erit color illius etiā rubeus clarior: 2m poſt ipſum eſt vinū qḋ nominat citrinū: 3m poſt hec duo ē vinū rubeū: ⁊ potus dulcis eſt 4m. Vinū aūt albū eſt minoris calefactionis omnibus vinis: ⁊ differētie particulares in hoc vino in multitudine ⁊ paucitate ſunt multe: illud aūt ex vinis cuius diſpoſitio eſt hec diſpoſitio iam diximus in eis que ſunt premiſſa: qḋ eſt velocioris penetrationis ad veſicam q̄ȝ potus dulcis. In hoc aūt ſermone dixit Hip. ꝙ cōueniētia eius in reb9 alijs eſt minor q̄ȝ vini dulcis. Res aūt iſte ſunt vētris ſol'oē ⁊ excreatio eius qḋ excreat per ſputū. deinde dixit. Oʒ bonū eſt cognoſcere ſignificationes ſignificantes virtutem vini.

Expoſitio Thaddei.

In precedēti ꝑ. determi. Hip. de operatione vini dulcis in febribus acu. cōparando vinū dulce ad alia vina. ⁊ preſertim vino vinoſo albo. In iſta pte determi. de opatione vini vinoſi albi cōparādo ipſuʒ alijs vinis. ⁊ pſertiʒ vino dulci. addēdo ad doctrinā quā poſuit. ⁊ h̄ fac̄ vſq3. [quā bonū.] In illa pte q2 cōrigebat vinū dulce ⁊ vinoſuʒ albū nocere ⁊ prodeſſe. laudat nobis reg'a cognoſcēdi ⁊ cōferēdi iuuam ad nocu ⁊ cōtra vt ſciamus eligere qḋ melius eſt. p9 ps diuidit in. 2. in quarū p̄ª. que durat vſq3. [ſʒ trāſitus.] Jremittit nos ad ꝑcedētē ptē pro noticia vini vinoſi albi ſcōaria que habet ex cōparatiōe vini dulcis ad ipſum. in illa pte. 2ª dat nobis ꝑncipalē doctrinā. de opatione vini vinoſi albi. ſunt ergo. 4. p. ꝑſ. lec. De q̄ruʒ p̄ª dicit ꝙ de vino vinoſo albo qualr̄ ſit laudabile. vel illaudabile. iā dictū ē i doctrina vini dulcis. De 2ª dicit ꝙ trāſit9 vini vinoſi albi in veſicaʒ eſt facilior quā trāſitus cuiuſlibet alterius potus. ⁊ cū h̄ ēt hʒ virtutē apitiuā q̄ ſemp ē nccia in morbis acu. verūtā in alijs opationib9 ꝑter vrine ꝓuocationē ⁊ apitionē minus ē cōueniēs q̄ȝ aliud vinū. ſʒ iuua ipſi9 gn̄ale in mūdificādo corpus. i ꝓuocatiōe vrine ꝯſiſtit. dūmō adminiſtret ſic opʒ. De 3ª dicit ꝙ valde bonū ē hr̄e ſignificationē ꝑ quā cognoſcimus iuua ⁊ nocu potuū ſiue vinoꝝ ⁊ eoꝝ adiuicē cōparationē ⁊ huius ſignificatiōis noti'. oēs q me ꝑceſſerūt ſine pte fuerūt. [De vino aūt albo vinoſo.]re. al. tran. Incip. ibi. [de potu aūt vinoſo albo iā narraui maiores.] cuius co. ibi. [iā narraui eē huius vini.] in quo Gal. ſic ꝓcedit. nā ꝑ declarat p̄as pte iſti9 ſeriei. [vſq3. deinde dixit.] ibi ſniat 2as. p̄ª ps diuidit in. 4. in q̄rū p̄ª ponit Gal. ꝯtinuationē hui9 ptis ad ꝑcedētē vſq3. [verūtñ cui9 calefactio.] ibi. q2 fcā erat mētio de calefactiōe vini: diſtinguit gradus vinoꝝ in calefaciēdo vſq3. [⁊ differētie ꝑticulares.] ibi ſe excuſat a determinatiōe dr̄aꝝ iſtius vini vſq3. [illud āt.] ibi exponit duo v̄ba poſita i textu. ſunt ḡ. 5. p. ꝑſ. co. De quarū p̄ª dic̄ ꝙ iā determinatū ē de iſto vino vinoſo albo in ſermone de potu dulci. q̄ñ ipe cōparauit potū dulcē ad iſtud vinū. nā ois cōparatio relinq̄t noti'a eius ad qḋ fit cōparatio. in iſto aūt loco. inueſtigat Hip. ꝑncipalr̄ de virtute hui9 vini vinoſi albi. q2 ſua inueſtigatio ⁊ noti9 ē multe vtilitatis in regimie morbi acu. cuius ꝓbō ē. q2 i morbis acu. nec ē vinū qḋ nō calefaciat vehemēter. nullū āt vinū albū vehemēter calefacit. ē ḡ ſua noti9 multū vtilis in regimine morbi acu. De 2ª dic̄ ꝙ gradus vinoꝝ in calefaciendo ſunt. 5. ꝑmus ⁊ maximus gradus ē vini rubei clari. ſcd's poſt ipſuʒ eſt gradus vini citrini. ⁊ tertius gradus rubei. ⁊ q̄rt9 ē vini dulcis. ⁊. 5. ē vini albi. De 3ª ꝑte dic̄ ꝙ nō ſūt a me in h̄ loco ꝑticulares dr̄as vini vinoſi albi. q̄ñ ille ſunt multe. q̄rū inueſtigatio nō ē h̄ ꝯueniēs. Snia v̄o 4 ptis patebit i expōnete. De 5ª planū ē qḋ dic̄. Lr̄a ſic lgat. De vino aūt albo vinoſo. h̄ aūt ꝑnotādū ē qḋ trā. arab. hʒ plus q̄ȝ greca. dic̄. n. [De potu aūt vinoſo albo. iā narraui maiores res. q. d. arab. trā. qḋ iā in ꝑcedēti ſmone fuit dicta maior ps doctrine iſtius vini vinoſi albi. minor pō ē illa que de nouo h̄ tradit. q̄lr̄ āt h̄ ſit ſtatiʒ patebit. [an ſit laudabile.] h̄ no. qḋ ex ꝑcedēti determinatōe quā fecit H. d̄ vino dulci dupl'r colligit laus vini vinoſi albi. vno mō explicite. alio mō iplicite. Explicite. n. colli'r laus eius: qꝛ dr̄ ē ineptū h̄ñtib9 co. amarā. vinū. n. dulce. ē ineptū in talibus. vinū aūt vinoſuʒ nō ē ineptū. vt dʒ in illo. §. [ſcd'o āt narrā.]re alie laudes poſſent elici ſubtilr̄ ꝯſiderāti. [an ſit illaudabile.] Sʒ ꝯ. in nullo. n. loco in ꝑcedēti cap. vi. Hip. vituperaſſe vinū vinoſuʒ albū. Ad qḋ dōm ꝙ Hip. dic̄ ipſʒ eē illaudabile in ꝓuocādo ſputū. q̄ñ ē deficiēs a iau. vini dulcis. ratiō. n. defect9 vituperii dr̄. [ſʒ trāſit9 eius i veſicā facilior ē cuiuſlibet alterius pot9.] ꝯ. meo iudicio exponit h̄ pctū qḋ Hip. i ꝑcedēti cap. dixerat qḋ h̄ vinū magis ꝓuocat vrinā q̄ȝ vinū dulce: in h̄ aūt loco dic̄ ꝙ magis ꝓuocat vrinā q̄ȝ qḋlibet aliud vinū. ⁊ ex h̄ collige qḋ Hip. repetiuit hāc opationē ad oē vinū. ⁊ mutauit ordinē cōtradictā. q̄ ꝯ. icepit opatio a vino dulci h̄ aūt incipit a vino vinoſo albo. Sʒ ꝯ ſniaʒ Hip. opponit. ponit. n. h̄ qḋ vinū vinoſuʒ albū magis ꝓuocat vrinā oībus potib9 qḋ falſū ē. vinū. n. aquoſuʒ dʒ magis ꝓuocare vrinā: vt innuit G. in co. illi9. §. [ſʒ plāmū min9.]]re expſſe dic̄ h̄. 7. de iuuā. ip. 5ª. Dō. dī ꝙ vinū vinoſuʒ magis ꝓuocet vrinā q̄ȝ vinū vinoſuʒ albū q̄ñ vinū vinoſuʒ ē calidius ⁊ acutius q̄ȝ vinū vinoſuʒ albū. aliud aūt qḋ vrinā ꝓuocat dʒ eē calm ⁊ acū valde. ſic dī 5ª de ſimplici me' diſtin. 3. cap. ꝑ. §. dico. Ad hec duo ar'. pʒ rñſio. ſ. in fine cap. d̄ vino. nā ibi d̄ ⁊tare intēdo qḋ vinū magis ꝓuocet vrinā. [cū quo ēt apitiuā viʒ dignoſcit hr̄e i h̄ loco pōit Hip. nouā opationē vini vinoſi albi. ſ. apitionē quā nō poſuerat i ꝑce'' cap. ⁊ ſic addit ad ꝑcedē. doctrinā. ⁊ h̄ iſinuat lr̄a q̄ dic̄. [cū quo ēt.] C. 5 ꝯ. dic. ponit h̄ duas opatiōes fieri ab iſto vino. ſ. ꝓuocatiōē vrine. ⁊ apitionē qḋ nō dʒ poſſe. ꝓuocatio vrie regt̄ ie calidiores ⁊ acutiores quā apitio. vt dī 5ª de ſim. me'. diſtin. 3ª cap. ꝑ. Ad hāc q̄ōnē pʒ ſol'o i fine cap. [Quaq̄ hic morbis ſemp ē iuuatiua.] h̄ hʒ alia trā. plus. dic̄. n. [ipo eſt apitio a q̄ fit iuua ſemp in iſtis egritudib9 i reb9, ⁊c.] intelligit aūt Hip. ꝑ res al's qḋ v̄tus apitiua iſtius vini alia fac̄ opatiōes ꝑter ꝓuocationē vrine. ſubtiliat. n. māam ⁊ ēt in venis ⁊ apit meat9 i oī pte corporis: vt facilis fiat euācuatio māe ſe. ꝑ oēm ptē eius. Hic aūt dubitat̄ d̄ eo qḋ dicit ꝙ vis apitiua ſemp ē iuuatiua in morbis acu. Sʒ ꝯ. h̄. n. dicto ſequit̄ qḋ vinū ſemp cōperat i morbo acu. cū habeat viʒ apitiuā. qḋ ē fſm. nō. n. cōpetit niſi digeſta mā. ſcd'ʒ a Gal. 11. terapē. Ad qḋ dōm ꝙ rōne apitiōis vinū ſemp cōpetit i mor. acu. nā inquātū apit digerit. verūtñ ꝓhibet̄ añ digōnē pp turbationē h̄uoꝝ quā iduc̄. ſic dic̄ Aui. de cura fe. pu. in gn̄ali. ⁊ ꝓhibet̄ ēt pp cōnez quā fa ſic habet. 11. terapē. [verū ⁊ in alijs min9. alio vino dulci ē.] hic ꝑ alia itelligit Hip. ſol'onē vētris ⁊ ꝓuocationē ſputi ⁊ ex h̄ colli'r ſʒ expōnē. G. ꝙ Hip. i h̄ loco. addit ad doctrinā quā poſuerat in ꝑce'' cap. addit. n. q2. d̄. cōparet vinū vinoſuʒ albū. ad vinū dulce. q̄tū ad ꝓuocationeʒ vri. ⁊ ad ſol'onē vētris. [ſʒ tñ ſi q̄d mūdificat a corpe ꝑ vrinā ⁊c.] q̄ñ Hip. poſuerat. 2. opatiōes vini vinoſi albi. ſ. ꝓuocationē

vrine: apelonē. aſſignat mō dñiaʒ inter iſtas .2. operationes. ⁊ dicit ꝙ vinū vinoſuʒ albū. inquātū ē diureticū. nō ſemp cōpetit in mor. acu. ſʒ qñ ꝓpinat ſic opʒ ꝓpinat qñ opʒ qñ indiget⁹ euacuatione p vrinā. b aūt ē poſt iceptionē digōnis. vt ot in .3. ter pē. cap. 14. inquātū aūt vinū vinoſuʒ albū hʒ viʒ aptiuā ſemp cōpetit in mor. acu. ⁊ ex h collit ꝙ Hip. addidit in iſto cap. ad doctrinā vini vioſi albi ſup doctrinā quā poſuerat in cap. pce. oportunā ꝓpinationē qʒ bonum. i. valde bonū. cū ſignificationē. Jp ſignificationē qdē itelligo cōparationē q̄ cadit iter iuua^m ⁊ nocu^m q̄ fiunt ab iſtis vinis predictis. nā cū oē vinū ꝑdictū in acu. mor. noceat ⁊ pſit. qñ iuua^m ſupat noc^m. ſcʒ vtriqʒ adiū ē. qñ ē cō. tē vtriqʒ ꝓhibēdū ē. vt di. 1. tera. c. 11º. ❡ Lra co. ſic legat. Nā narraui eē hu ſ⁹ vini ſmōē ǒ potu dulci. Tex hiſ ꝯ bis no. ꝙ cap. ꝑcedēs fuit ꝑcipalr ǒ potu dulci. ⁊ ſcōario ǒ vio vinoſo albo. ⁊ h cap. eē. L ⁊ ingrit de ſtute eius in h tractatu. J. i. addit i h tractatu doctrinā ſup doctrinā quā ibi tradidit. Qliter aūt additā pʒ ex lectura teſt⁹ hui⁹. §. Dic. n. qd ingſito ⁊c. q. d. ñ feci. qd multiplicaui doctrinā de vino vinoſo albo ꝑpt qz adminiſtratio eius hñ examinata. nō ē pura in morbis acutis. ꝑpt qz nō calefac fortiē aliqd vinū albū. Ꝟ veranī eſt calefactio. J qz dixerat qd vina alba nō calefaciūt multū. ꝑnit. v. gradus calefactiōis in vino diſtinctos per nos. valores. Ꝟ ⁊ pot⁹ dulcis ē 4^m. Jh itelligit ꝑ potū dulcē. potū nigrū dulcē vt excludat nigꝝ ſpōticū. L vinū aūt album ē mouis ⁊c. Jh itelligit ꝑ vinū albū duo vina alba. ſcʒ vinoſuʒ hū. ⁊ aquoſuʒ. de ꝯitate aūt iſtius dictiōis gradualis dubitabl. J. i fine. cap. de vinoꝝ ⁊ dlie pticlares in hoc vin. ❡ Dic no. ꝙ dⁿ ē dria q̄ differūt vina alba a ꝑdictis. vna ialis ⁊ alia prialis. gnalis qdē ē q̄ differūt vina alba a .4. nis ſupiorib⁹. dria ſcda prialis. ē q̄ differūt vina alba iter vinū. n. albū aquoſuʒ min⁹ ē cal^m qʒ vinū albū vinoſum vnūqdqʒ iſtoꝝ hʒ latitudinē in ſua caliditate ſm magis ⁊ min⁹. L olxit in eis q̄ ſunt ꝑmiſſa. q̄ eſt velocioris penetratōis ad veſicā. qʒ pot⁹ dulcis. Jh aūt ſupplēdū eſt dcm Gal. mō qd in ꝑce. cap. poſuit Hip. ſolūmō. hāc cōparationē vini vinoſi albi. ſ. ꝓuocationē vrine velocē. h āt nō ſolū hoc ponit. ſʒ ponit ēt ꝙ hʒ viʒ apitiuā. L Jn hoc dīt ſermone ⁊c. J Jn hoc verbo exponit qd dixerat Hip. Ꝟ in alijs mitis. Jt intelligit per alia prouocationē ſputi. ⁊ ſolutionē mitis. q̄ ſunt due opatiōēs in qb⁹ vinū dulce ſupat vinoſuʒ hū. ſʒ in cap. ꝑce. tetigit exceſſum vini dulcis ad vinū vinoſuʒ albū ſolū in ꝓuocatiōe ſputi. ⁊ ſic ex iſto. §. vꝫ Gal. aſpnare diſiam inter doctrinā vini vinoſi albi. poſitā in cap. ꝑceden. ⁊ doctrinam poſitam in hoc loco.

❡ Textus. IX.

❡ Ponticus potus qdeʒ ⁊ niger ⁊ pōticus in his morbis vtilis ē ſi nō fuerit capitis grauitas ac mentis non timeas: nec fuerit difficilis ſputi ſcreatus: ⁊ exitus vrine nō ē difficilis: ⁊ ſterc⁹ humidū ⁊ liquidū: ⁊ ſimile loture inteſtinorūʒ: horū autem ſiquid lʒ affuerit album vinū: ⁊ oia vinorū ſimilia non dare bonum eſt.

❡ De aūt ci vino citrino ⁊ nigro ſtiptico in iſtis egritudinib⁹ ē hʒ rectitudinē qñ nō ē i capite grauitas: neqʒ times ꝙ ledat mentē: neqʒ ēt ſputi excreatio ē difficilis: aut ē exit⁹ vrine difficilis: aut egeſtio ſubtilis humida ǒ genere alcorati: nā rectius ē qñ aliqua harū rerū ē vt dimittas vti vino hoc: ⁊ oē qd ſimile eſt ei ex vinis.

❡ Cōmentum Galeni.

❡ Omne vinū dulce eſt nigrum: ſed non oē vinū nigrum eſt dulce: verum inuenis in vinis nigris vinuʒ nigrū qd eſt ſtipticū: ſicut vinum qd inuenit apud nos in Aſia ꝓpe ciuitatem Pergamū in ciuitate que nominat Samarte: ⁊ in ciuitate que nominat Dalas. Vina autē que ſunt in kabibel: que nominat anatis ſunt ſtiptica dulcia compoſita ex duobus ſaporibus ꝯtrarijs: ⁊ ꝓpter hāc cām ſit malū: qñ nō penetrat in venas neqʒ deſcendit a ſtomacho velociter: ſed moratur in eo tempore longo: ⁊ inflat ipſum: per illud autem qd ex vinis eſt nigri coloris ſtipticum in quo nō eſt dulcedo ſit iuuamentum in quibuſdam egritudinibus accidentibus in ventre: quādo deſcendit qd ad ipſum puenit plus qʒ oportet: aut eſt illud qd egreditur ex eo de genere alcorati: tūc enim inuenis ꝙ hoc vinū eſt cōueniens: ⁊ ſile etiam vinum album: ⁊ ſimiliter etiam vinum ſtipticum et relique medicine conuenientes. Hippo. eniʒ dicit in eo cuius diſpoſitio eſt hec: ꝙ vinum citrinum etiaʒ conuenit eis ⁊ nō dicit illud abſolute in omni vino citrino: aut palmeo: ſed in eo quod eſt ſtipticum citrinum. quod eſt: qz oportet tibi vt intelligas ſermonem eius ſuper hec duo ſimul ſicut dixit. Vino autē citrino ⁊ ſtiptico opʒ te vti in huiū infirmitatibus. qd eſt: qz vinū citrinū dicit de duobus poribus ⁊ ſimiliter nigrū: quorū vnū eſt vinū dulce: ⁊ alterū vinum ſtipticum: ⁊ hic eſt etiam vinū aliud tertiū preter hec duo: compoſitū ex iſtis duobus ſaporibus: verūtamē illud cuius ſapor eſt minus: nominatur ex colore ſuo duobus nominibus. Vinum autē citrinū vehementius ledit caput ⁊ mentem: qñ eſt caliditas nigro: ⁊ propter hanc cauſaʒ ſit addēs in febribus. qd eſt: qñ conuenientiora vina in febrib⁹ ſunt vina aquoſa tñ. ❡ Neceſſario ergo prohibet Hippo. vti vinis ſtipticis: quorum color eſt citrinus aut niger: quādo in capite eſt grauitas: aut in mente nocumentum. ſ. quādo feb. tangit mentem ⁊ ledit ipſam: ⁊ in egritudinibus etiā que fiunt in pectore ⁊ pulmone quando in eis ſit graue eijcere ſputum: ⁊ dicit iterum in eo cuius diſpoſitio eſt hec ex vinis. quod eſt inconueniens quando vrine exitus eſt difficilis: ⁊ manifeſtum quidem eſt ꝙ illud eſt propter groſſitudinem ⁊ ipſius ſtipticitatem.

Textus. X.

❡ Sciēdū eſt ēt tibi ꝙ ſupioribus ⁊ inferiorib⁹ mēbris minus nociuū eſt ſi aqua ſupmiſceat: circa aūt inteſtina ſalubrius ſi fuerit purū vinū.

❡ Ibi aūt neceſſe eſt vt ſcias ꝙ nocumētū eius omnibus mēbris ſupioribus ⁊ mēbris que ſequunt veſicā ē minus qñ ē ꝑmixtū ſupflua ꝑmixtione: in ptibus aūt inteſtinorū iuuamētuʒ eius ē plus quādo puritati ꝓpinquius exiſtit.

❡ Cōmentum Galeni.

❡ Vti vino ſtiptico eſt conueniēs in infirmitatibus accidentibus in inteſtinis que narrauit Hippo. iterum: ⁊ per illud ſit ꝙ iuuamentum eius in eis eſt quando bibit exiſtēs purum propter ſtipticitatē ipſius qua ſit iuuamentū in eis loco eius. Et hec quidem ſtipticitas remouet ab eo quando miſcet cum aqua mixtione multa: ⁊ ſicut iuuamentū eius eſt in iſtis propter ſtipticitatē que eſt in ipſo quando bibit exiſtens purum: ſimiliter nocumentū eius eſt in partibus pectoris ⁊ capitis vehementius quando bibit puruʒ. Hec ergo ſunt membra que ſignificauit Hippo. per ſermonem ſuū: ⁊ dixit: qz nocet omnibus mēbris ſuperioribus: ⁊ nocet etiā corporibus que indigent euacuatione per vrinam. qd eſt: qz vinū ſtipticū prohibet omnes ſpecies euacuationis per vrinā ⁊ abſcindit eā. ❡ Cum ergo abſcindit ſermonem ſuum: in vino: hoc loco ſecutus eſt illum in ſermone cum hydromelle: ⁊ ipſe quidem iam narrauit in ſermone ſuo totum qd neceſſarium eſt ſcire de vini eſſe niſi parum: ipſe enim dimiſit rem vnam quā nō expoſuit ⁊ hec eſt quā

ego dixi in partibus ſermonis mei.ſ.ꝙ ↄuenientius ex vi‑
nis oibus ei qui hʒ egritudinē acutā eſt vinū aquoſum. Et
h vinū eſt vinū cuius color eſt albꝰ ⁊ eius ſubā eſt ſubtilis:
⁊ nō oñdit in eo aliqua ex q̄litatibus q̄ inueniunt in reliqs
vinis:nō ſtipticitas:neqȝ ponticitas:neqȝ aſperitas:neqȝ dul‑
cedo:neqȝ amaritudo:neqȝ vētoſitas eſt ei:qꝛ h vinū ſolū
inueniť priuatū nocumētis:q̄ ↄueniūt ex potu aq̄:⁊ oi ma‑
litia quā euenire faciūt reliq̄ vina. Et nos q̄dē inuenimꝰ hꝫ
vinū in multis locis in regione Italie:⁊ in regione Aſie:in
regione q̄dē Italie vinū qđ noiatur menoſum de q̄ in potu
dať febricitātibꝰ:ſed in regione Aſie vinū citriſes: ⁊ vinū
qđ noiať ſibiles:⁊ vinū qđ noiať cicblis. ¶ Et qꝛ iā intel‑
lexiſti ſigñationes eius:tūc facilis eſt hꝫ ex vinis inuētio i
vnoquoqȝ populoꝝ in regionibꝰ in q̄bus fit difficilis inuē‑
tio vinoꝝ ſubtiliū aquoſoꝝ. Inde eſt ꝙ ego inueni hꝫ vinū
calicbeli ⁊ necbiri ⁊ acritis ⁊ critȷ:⁊ fortaſſe nō inueniunť
in iſtis locis vina ſubtilia aquoſa:verūtñ q̄ñqȝ inueniunť i
iſtis locis hꝫ vina quāuis paꝝ:⁊ mirabilius illo eſt quod
ego vidi in egypto.qđ eſt:qꝛ vina groſſa vehemētia fortis
odoris inueniunť in locis calidis:in regiōe aūt Italie ⁊ regio‑
ne bicreiuimati ⁊ i regiōe Aſie nō eſt aliꝫ ſi in eis ſunt vina
aq̄ſa multa. ¶ Opꝫ aūt vt ingreť ⁊ ↄſideremus q̄ cā fuit i
dimiſſione Hip. vt nō loq̄reť in h vino ſermonē ꝓpriū in
ſmone q p̄ceſſit ſm ꝙ ipm ē minoris nocuꝰ q̄ʒ reliq̄ vina ei
q hꝫ febres.qđ ēqꝛ nō ē tibi poſſe vt dicas ꝙ Hipp.nō fuit
ſciēs h vinū.qđ ē:qꝛ tu inuenis poſt paululū i ſmone ſuo de
hydromelle ſcripſiſſe hūc ſmonē:⁊ ē i q̄buſdā rebꝰ fortiꝰ
vino ſubtili:paꝝ tolerās aquā cui nō eſt odor:⁊ in q̄buſdā
eꝝ debiliꝰ:⁊ nō dixit hūc ſmonē niſi cū ipſe cōparauit hy‑
dromel vino ſbtili qđ paꝝ tolerat aquā cui nō ē odor. Nar‑
rauit ḡ ſigñationes vini aquoſi cū exq̄ſitiōe ⁊ p̄certatione.
Dignū eſt ergo ꝙ poſtq̄ʒ narrauit eē potꝰ vinoſi:⁊ dixit:qꝛ
ledit caput ⁊ percutit mentem:viſum eſt ei ꝙ illud ſufficie‑
bat in intellectu vini aquoſi:quoniā poſſibile eſt ei qui con‑
ſiderat vt ſciat res multas ex cōtrarijs earūdem.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſtq̄ʒ Hip. determinat de regie acu.mor.p potū dulcē
⁊ potū vinoſuʒ albū determinat de regie eoꝝ p potū ponti‑
cū:cꝰ due ſunt ſpēs.ſ.nigꝝ ⁊ palmeū.⁊ diuidiť h caplm i par‑
tes duas.in q̄ꝝ pᵃ determinat de ipſiꝰ admiſtraᵗⁱᵉ penes ↄdi‑
tiones q̄ rectificāt eiꝰ obiationē.⁊ h facit vſqȝ.[ſcienū ꝟo]
ibi ꝟo determinat de ipſiꝰ admiſtraᵗⁱᵉ penes mixturā ⁊ pu‑
ritatē. ¶ Dicit ḡ ſic de pᵃ pte:ꝙ vinū pōticū ſiue ſit palmeū
ſiue ſit nigꝝ eſt vtile in mor.acu.determinatȷ cū.v.ↄdōibꝰ.
q̄rū pᵃ eſt ꝙ nō timeať grauitas capitȷ.2ᵃ ꝙ nō timeať pcuſ‑
ſio mētis.3ᵃ ꝙ nō ſit difficilis ſcreatꝰ ſputi.4ᵃ ꝙ nō ſit diffici‑
lis exitꝰ vrine.5ᵃ eſt ꝙ egō ſit liq̄da ſiūs loture ireſtinoꝝ.q̄‑
liber.n.iſtaꝝ ↄdōnū qñ defecerit admiſtraᵗᵒ talis vini mala
eſt:⁊ p̄ſītibꝰ talibꝰ cōdōnibꝰ admiſtraᵗᵒ talis vini eſt bona.
¶ De 2ᵃ pte.d.ꝙ admiſtraᵗᵒ talis vini mēbris ſupioribꝰ ⁊ iſe‑
rioribꝰ.ſ.vrinalibꝰ ⁊ grotāribꝰ minꝰ eſt nociua ſi tale vinuʒ
fuerit cōmixtū cū aq̄.inteſtis aūt egrotātibꝰ vtiliꝰ eſt ſi offe‑
rať puꝝ.[potus palmeus ⁊c.] tex.alterius trāſla.incipit
ibi.[te aūt vti vino.] cuiꝰ cō.ibi.[oē vinū dulce.] in quo
Gal.ſic ꝓcedit. Nā p̄ mōſtrat diuiſiōē cadētē inter vinum
nigꝝ:⁊ vinū dulce:⁊ p h vult expōnere eiꝰ qđ dixerat.[ni‑
ger pōticus.] ⁊ h facit vſqȝ.[vina autē q̄ ſunt.] in illa pte
2ᵃ icidēter tāgit vinuʒ cōpoſiti ſaporis ex ſtiptico ⁊ dulci ⁊
eius opationē.⁊ h facit vſqȝ.[p illud aūt qđ ex vinis.] i il‑
la pte 3ᵃ dclat Gal. vltimā ↄdōnē.ſ.qntā quā hip.poſuerat
in cañ.⁊ h facit vſqȝ.[vinū aūt citrinū.] i illa pte 4ᵃ decla‑
rat ⁊ verificat pᵃᵐ ⁊ 2ᵃᵐ ↄditionē.vſqȝ.[⁊ in egritudinibus
q̄ ſūt in pec.⁊ pulmōe.] i illa 5ᵃ verificat ↄdōnē 3ᵃᵐ ⁊ 4ᵃᵐ
⁊ h vſqȝ ad finē.ſunt in p̄ſīti cō.p.v. ¶ De q̄ꝝ pᵃ dicit:ꝙ oē
vinū dulce eſt nigꝝ:ſʒ nō oē nigꝝ eſt dulce.qꝛ inueniť q̄ddā
vinū nigrū ſtipt.q̄.d.Gal.ꝓp hoc dixit Hip. vinū nigrū pō‑
ticū vt oñderet ꝙ vinū nigrū erat duplex.ſ.dulce ⁊ pōticū.

¶ De 2ᵃ ꝟo dicit:ꝙ lʒ pōticum ⁊ dulce videanť eſſe oppoſi‑
ta.tamē pñt inueniri in eodē vino.ſunt eniʒ q̄dā vina cō‑
poſita ex duobus ſaporibus ↄrijs.ſ.ex pontico ⁊ dulci. ⁊
ꝓpter talē cōpoſitionē ex ↄrijs operatio iſtius vini eſt noci‑
ua:qꝛ non penetrat per venas ꝓp ſui groſſitiē:neqȝ veloci‑
ter deſcendit de ſtōcho ꝓpter ſui ſtipticitatem:⁊ ꝓpter hoc
morať ibidē ⁊ gñat inflationē. ¶ De 3ᵃ dicit:ꝙ vinū nigꝝ
ponticū ⁊ vinum citrinū ponticū.conferunt in egritudini‑
bus in q̄bus venter eſt ſupflue ſolutus:ſiue ſit ſolutio ven‑
tris abſoluta:ſiue ſit cū raſura quēadmodū cōperiūt alie me‑
dicine pōtice:ſiue ſtiptice.⁊ iđ dixi vinū citrinū pōticū:qꝛ ñ
ſic inueniť 2ᵐ vinū nigꝝ.ſ.dulce ⁊ ponticū.ita inueniť duplex
citrinū.ſ.ponticū ⁊ acutuʒ. ¶ De 4ᵃ dicit:ꝙ p̄dicta vina.ſ.
nigrū ⁊ citrinū ledunt caput ⁊ pcutiunt mētē ꝓp caliditatē
ſuam. Uerūtamē vinum citrinū eſt calidius q̄ʒ nigrū. ⁊ ꝓ‑
pter hoc magis nocet capiti ⁊ mēti ⁊ addit in febrem:⁊ ꝓ‑
pter hoc dico ꝙ iſta vina nocēt i feb.ꝓpter ſuā caliditatē,
ꝓpterea qꝛ nulla vina ſunt ex toto cōueniētia in fe.acu.niſi
aquoſa. ¶ De 5ᵃ dicit:ꝙ in egritudinibus pec. ⁊ pulmōis:
in q̄bus difficilis eſt ſcreatus ⁊ in egritudibꝰ in q̄bꝰ eſt dif‑
ficilis exitus vrine:vinū nigꝝ ⁊ citrinū pōtica nocēt ꝓp ſui
groſſitiē ⁊ ſtipticitatē. ¶ Sciēdū ꝟo tibi eſt. [tex.alterius
trāſla.icipit ibi.[tibi aūt necē eſt.] cꝰ cō.ibi.[vti vino ſti‑
ptico.] in q̄ ſic ꝓcedit:qꝛ p̄ exponit vocabula. ⁊ verificat
cañ.ſil.⁊ hoc facit vſqȝ.[cū ḡ.] ibi ꝟo ↄtinuat dicta dicen‑
dis.⁊ h vſqȝ.[⁊ ipſe iaʒ narrauit.] ¶ De pᵃ dicit ſic:ꝙ per
mēbra ſupiora intēdit Hip.mēbra animata ⁊ mēbra ſpiri‑
tualia.⁊ per membra inferiora intelligit mēbra vrinalia.⁊
nō inteſtina:⁊ hec eſt verboꝝ expō.[Cā que cañ.verifice‑
talis eſt ꝙ cū iſtud vinū ponticū noceat membris aiatis ſpi‑
ritualibus ⁊ vrinalibus:⁊ ꝓſit inteſtinis ſolutionē patien‑
tibus. Mixtura.n.multa cū aqua minuit nocumētū mem‑
broꝝ q̄bus nocet:⁊ minuit iuuamētū mēbrorū q̄bus ꝓ‑
deſt:cuius cā eſt qꝛ mixtura eius cū aq̄ minuit eiꝰ ſtiptica‑
tem ⁊ groſſitiē ⁊ calitatē. Mēbris aūt q̄bus nocet ꝓp cali‑
ditatē:⁊ ꝓp ſtipticitatē ⁊ groſſitieʒ nocumētū faciebat.mēbris
aūt q̄bus ꝓderat q̄lia ſunt inteſtina ſoluta cōferebat ꝓpter
ſtipticitatē:groſſitiē:⁊ caliditatē. Iſte ꝟo ꝓprietates obi‑
bēdo euacuationes ↄfortant retentiuā. De 2ᵃ planū eſt ꝙ dē.
De 3ᵃ ſic procedit.nam p̄ mouet queſtionē de defectu con‑
tra Hip.ſcđo remouet falſas rñſiones q̄ poſſent fi.3ᵒ po‑
nit verā rñſionem.pᵃ vſqȝ.[⁊ h vinū.] 2ᵃ vſqȝ.[opoꝛtunum eſt
ergo.] Sñia p̄me partis plana eſt.de 2ᵃ parte ſic procedit.
poterat eniʒ rñſio falſa duplex eſſe.quaꝝ pᵃ eſt Hip.non
fuit locutus de vino aquoſo:qꝛ tale vinū non inueniť in re‑
gione ſua.ſcđa ꝟo rñſio poterat eſſe ꝙ lʒ tale vinum inue‑
niatur.tñ Hip.ignorauit virtuteʒ eius.pᵃ dr̄ vſqȝ.[opꝫ
aūt vt ingramus.] ¶ De parte pᵃ dicit:ꝙ ſi q̄s vellet di‑
cere ꝙ tale vinū nō inuenireť i regione Hipꝰ ⁊ ſic excuſare‑
tur Hip.reſpō.ꝙ falſum eſt tale vinū nō inueniri qđ ſic pro‑
batur.vinū aquoſum eſt illud cuius color eſt albꝰ ⁊ cuius
ſubā eſt ſubtilis:⁊ cuiꝰ ſapor eſt puatus ſapore aliorū vi‑
norū:qꝛ nō eſt ſtipticū:neqȝ dulce ⁊c.⁊ vinū hñs iſtas pro‑
prietates inueniť in italia in multis locis:⁊ i Aſia q̄ eſt re‑
gio Hip.in multis ciuitatibus falſū ḡ erat dicere ꝙ non
inuenireť tale vinū. ¶ De 2ᵃ dicit:ꝙ eʒ nos cōſiderare cāʒ
q̄re dimiſit.⁊ ſi aliq̄s vellet dicere ꝙ ipſe dimiſit doctrinaʒ
eius qꝛ ignorauerit ipm.Dico ꝙ h eſt falſum:qꝛ ipſe fecit
mētionē de ipſo i caplo de hydromelle in illo.ꝗ.[eſt tñ qñ
illa eſt fortior illo vino leui ⁊c.] ¶ De vltima dicit:ꝙ cā ꝓp
quā Hip.diſit doctrinā eiꝰ.eſt qꝛ ſubaudiuit eiꝰ doctrinā p
doctrinā vini vinoſi qđ eſt eiꝰ ↄrū.Dixerat.n.de vino vino‑
ſo:qꝛ pcutit caput ⁊ ledit mētē. Nā ꝟo ↄriorum eſt:ꝙ vno
ↄriorum hīi cognito reliquū cognoſciť.⁊ ꝓp hoc dixit Phs
ꝙ ↄrioꝝ eſt eadē diſciplina. Ita tex.ſic legať.[potus pal‑
meus] in h.ꝗ.tria facit Hipp.qꝛ p̄ ꝓponit cañ. gñalē de
adminiſtratiōe vini palmei ⁊ nigri ⁊ ſtiptici.vſqȝ.[ſi capl‑

tis nõ ſit grauitas.] ibi ponit ↄdõnes ↄbentes caſ. illũ ge neralẽ ad verũ intellectũ. vſqȝ. [bonũ. n. ſi qlibet.] ibi ↄdi tiones illas approbat vſqȝ ad finẽ. §. [palmeus. ſ. citrinus ⁊ niger ⁊ ponticus.] Sed ↄ. hoc obijcitur. vĩ enim Hip. eẽ ſuperfluus ponendo iſtos colores. debebat enĩ ponere ſo lũmodo ſaporẽ ponticũ: quoniã a ſapore pontico iſtius vi ni ſumitur hec indicatio dãdi vel non dandi tale vinũ. a co lore autẽ non ſumitur. ❡ Ad qḋ dõm: ꝙ iȝ imediata indi catio dandi vel non dandi tale vinũ principaliter ſumatur a ſapore pontico. tñ iſti duo colores. ſ. palmeus ⁊ niger ma gnificant ⁊ determinãt indicationẽ ſumptam a põticitate. oſtẽditur enim per tales colores gradus põticitatis ⁊ gra dus caliditatis ſm magis ⁊ minus. Nam potus palmeus eſt minus põticus ⁊ magis calidus qȝ niger. [in his mor bis] .i. in morbis acutis cũ ſpẽre vel ſine. [ſi capitis non ſit grauitas.] hic nota ꝙ iſte conditiones ſunt. v. ⁊ oẽs ſu muntur ab accñtibus mor. acu. quoꝝ duo pma. ſ. grauitas capitis: ⁊ percuſſio mentis ſunt accidẽtia mẽbri ꝑiari. ſ. ce rebri. 3m. ſ. ſcreatio ſputi eſt accñs. ſ. membroꝝ ſpũalium, ſ. pectoris ⁊ pulmonis. 4m vo. ⁊ 5m. ſ. difficultas vrine ⁊ liqui ditas ſtercoris ſunt accñtia mẽbrorum nãlium. Item. 4. ex eis priora pronũtur ſub negatione; 5m autẽ ⁊ vltimum pro ponitur ſub affirmatione. Itẽ a quatuor primis ſumitur indi catio adminiſtrãdi tale vinũ permiſſiua. Naȝ illa quatuor ac cidẽtia qñ negantur a morbo acu. oia ſimul permittunt da re tale vinũ in morbo acuto: ⁊ ſua ↄria prohibẽt: ſed diuer ſimode: quoniã ad permittẽdũ dare vinum oia ſimul aggre gantur iſt ad ꝓhibẽdum dare tale vinũ vnum ſolũ ſufficit. A quinto vo ⁊ vltimo accñte qḋ eſt ventris ſolutio ſumit̃ in dicatio ꝓceptiua. Nam ſolutio vẽtris precipit in morbis acu. dandum eſſe vinũ ſtipticum. eſt ergo tota indicatio iſta q̃ ſumitur ab accñtibus iſtis quinqȝ cõpoſita ex permiſſi ua preceptiua. permiſſiua ſumit̃ a remotione nocumẽto rum illo vini. ꝓceptiua ſumit̃ a poſitione iuuamẽti. eſt er go olatio talis vini iuuatiua ſine nocumẽto. cuius ↄrium dicit Gal. xj. terrapẽ. dicit enim. [qḋ nihil eſt iuuamentum preter aliqd leſionis. ❡ Ad qḋ dõm: ꝙ quãuis iſtud vinũ nihil noceat rõne accñtiũ. rõne tñ morbi aliqliter nocet qm diſſoluit febrilẽ adauget. Unde dõm eſt ꝙ lrã arabica ex qua ſumitur illa auctas eſt corrupta: qḋ pȝ per trãſlationẽ grecã. non enĩ negat poſſibilitatẽ inueniẽdi aliquod iuua mentum ꝑter aliqd leſionis. quẽadmodũ facit arab. ſed ne gat eius facilitatem. dicit. n. qḋ difficillime eſt reperire ali qḋ auxiliũ qḋ nihil nocẽs ꝓſit multũ. [⁊ fuerit ſtercus liq dũ ⁊ humidũ ſile loture inteſtinorũ:] circa iſtã lrãm videtur eſſe diuerſitas inter tex. ⁊ cõ. Hip. enim non vĩ ponere niſi vnam ſpeciẽ egõnis. ſ. peccantem in ſubã qñ continuato ſermone dicit ſtercus liquidũ ⁊ humidũ. ſimile loture inte ſtinorũ.] co. aũt ponit duas ſpẽs egõnis. ſ. peccantẽ in ſub ſtãtia ⁊ peccãtẽ qualitate. in ſubã quidẽ qñ eſt liquida ſi milis loture inteſtinorum. in quãtitate aũt qñ eſt ſuperflue quãtitatis. ❡ Ad qḋ dõm eſt: ꝙ arbitror ibi debere poni ↄiũctionem copulatiuã: vel diſiũctiuam: vt ſic dicat. [⁊ fue rit ſtercus liqdũ ⁊ humidũ vel ſile loture iteſtinoꝝ.] ⁊ tũc in ſtercore liquido ⁊ humido eſt peccatũ ſube ⁊ quãtitatis. ⁊ per ſtercus ſile loture inteſtinoꝝ intelligit egeſtionẽ cum qua eſt raſura inteſtinoꝝ. poſſet ẽt reſpõderi per modũ pũ ctãdi. vt ſic pũctetur. [ſi fuerit ſtercus liqdũ: ⁊ fuerit ſter cus humidũ ſimile loture inteſtinoꝝ.] [hoꝝ enim] .ſ. 4or accñtium negatoꝝ. [ſi qḋ libet] .i. qḋcunqȝ libet. qñ dicat ꝙ qḋcunqȝ iſtoꝝ accñtium quatuor affuerit ſolũ prohibet ad miniſtrationẽ iſtorum vinoꝝ ſtipticoꝝ. naȝ quãuis egeſtio liquida requirat tale vinũ. tñ ꝓp illa accñtia ↄdicunt: vel oia vel aliqua: vel vnum ex eis nõ poſſumus dare tale vinum [album vinũ] .i. palmeum ſtipticũ. [eo oia vina ſimilia.] .i. omnia vina participãtia ſtipticitate multa. qualia ſunt vi na nigra. Sed cõtra intellectũ huius. §. arguitur. ſupponamus enim aliquẽ feb. acute habere capitis grauedinem. ⁊ habere ventrẽ ſuperflue ſolutum cũ raſura inteſtinorũ. tũc queritur nũquid iſti competat tale vinum. Et videt̃ ꝙ nõ per textum hic poſitũ. ⁊ videtur ꝙ ſic: qm quãdo duo acci dentia cõiungantur faciẽtia ↄriam indicationem opȝ decli nare ad illud accidẽs qḋ eſt periculoſius: ſed egeſtio liqui da eſt raſura inteſtinorũ manente feb. acu. eſt periculoſior qȝ grauitas capitis ſola. dicit enim virtutem ⁊ mõſtrat ma teriam morbi eſſe multã. cum morbus non minoretur pro pter talem euacuationẽ. ❡ Ad qḋ dõm eſt: ꝙ Hip. intelligit hĩ per capitis grauitatẽ periculoſam grauitatem minantem ap̃a cerebri venturã in breui. Talis aũt grauitas deterius eſt qȝ ſit vẽtris ſolutio. Itẽ poſſumus recurrere ad alia me dicamina ſtiptica que caput nõ grauabũt. [minus ẽ nociuum ſi ſupermiſceatur cũ aqua.] Sed ↄtra. aqua enim nõ vĩ minuere nocumẽtũ illius vini ſtiptici in ꝓuocãdo vrinã: qm aq̃ ꝓp ſuã fridiatẽ trãſire moraſ. vt dĩ infra cap̃ de aq̃. ĝ ꝓhibet euacuationes. ❡ Dõ. ſubtilitas aq̃ nõ dȝ minuere ſtipticitatẽ vini quãuis minuat ſuã groſſiciẽ. aq̃. n. pluuialis ſubti lior eſt aq̃ puteoꝝ ⁊ fluminũ. ⁊ tñ eſt magis ſtiptica qȝ illa.

❡ Ad 3m dõm eſt: ꝙ iȝ aq̃ aſſumpta ſola ꝓhibeat euacuationẽ per ſputũ: ⁊ per vrinã rõne ſue fridiatis. tamen quando mixta eſt cum vino ſua frigiditas eſt deſtructa: ⁊ ratione ſue ſub tilitatis ⁊ inſipiditatis minuit põticitatem vini qz ſubtiliat ſubam terreſtrẽ q̃ eſt ſubȝ põticitatis. ❡ Ad 2m dõm: ꝙ aq̃ pluuialis nõ dĩ ſtiptica ꝑ ſe. ſ. rõne q̃litatis ſtiptice quã i ſe hẽat. ſed dĩ ſtiptica ꝑ accñs. ſ. rõne ſue velocis penetratio nis ad exterius ⁊ ſue velocis reſolutionis. ꝓp quod nõ humectat cibũ. ſic aq̃ alia q̃ ꝓp ſui groſſitiẽ trãſire moraſ ⁊ ꝑ ↄñs cibũ humectat. ſicut dĩ 3o can. fen. 16. cap̃ de cura ſolutionis vẽtris omnium modorũ. §. [⁊ opȝ vt ſic.] circa cõ. aũt preſentis §. nihil diſputabitur propter varia impedimenta.

❡ Textus. XI.

❡ Hydromel ſi in oibus tpibus morbi bibitur in acutis egritudinibus eius ↄueniẽtia plimũ minor eſt eis qui choleram hñt amaraȝ: quiqȝ magna habẽt viſcera qȝ non habentibus.

❡ Hydromel aũt qñ bibitur in omnibus horis infirmitatis in egritudinibus acutis eſt conue nientia eius ſm plurimũ habentibus cholerã amaram: ⁊ quorum viſcera ſunt magna minus qȝ ſit conuenientia eius eis qui non ſunt ita.

❡ Commentum Galeni.

❡ Sermo eius in oibus horis infirmitatis: ſignat ꝙ ſermo eius eſt i egritudinib9 acutis i qb9 dixit ꝙ te vti ptiſana ex dei anteqȝ ↄſequaſ egritudo ſtatũ ſuũ: eſt icõueniẽs: qm qñ hõ hȝ febrem acu. ⁊ nõ eſt in pectore ei9 ⁊ in pulmone ipſius aliqd ex morbis: ⁊ virtus eius eſt fortis de aptitudine egri tudinis ei9 ẽ vt ↄſequaſ ſtatũ ſuũ circa diẽ 5m: tũc ſufficit vt remaneat ꝑ potũ hydromellis tm̃ ⁊ toleret illud hydromel qḋ in oibus infirmis eſt ↄueniẽs valde in hĩ egritudib9. Hñ tibus aũt cholerã amarã iuuam̃ eoꝝ ꝑ ipm eſt minus. qḋ ẽ qz ↄuertiſ in eis ad cholerã: niſi añcedat ⁊ egrediaſ: aut ex inteſtini: aut ex veſica. nã ſi antecedat ⁊ egrediatur cũ eo qḋ nõ nocet: ſit iuuam̃ ꝑ ipm iuua1o magno valde. qḋ eſt: qz egrediſ cũ exitu ei9 chola. Et Hip. qdẽ ſignauit in hĩ ſmo ne in eo qḋ dixit cõplonẽ hydromellis. Q ḋ ẽ: qz magis in uatiuũ eſt vt ſit illud de eo qḋ bibit ille cui9 diſpõ nãe cuius eſt hec diſpõ: ꝙ permixtũ eſt permixtione vehemẽti donec ſiat ꝓpinquius aque: tunc enim nõ excitat ſitim: neqȝ gñat cholerã. Et ſicut nocet habẽtibus cholerã amarã: ſic etiã dicit in eo: qz nocet eis quoꝝ viſcera ſunt magna: ⁊ intelligit i hĩ loco ꝑ viſcera magna nõ illũ cui9 viſcera ſunt magna ꝑ nãm: ſȝ illũ cuius viſcera ſunt magnificata ꝓp ap̃a lapidea

in eis:aut ex apoſtemate calido:aut ex apoſtemate molli.
Quod eſt:q2 hydromel nocet iſtis:qm̄ non eſt poſſibile in eo
vt antecedat ⁊ egrediať a corpoꝛibus eoꝝ velociter:ſ3 cō/
uertitur ad cholerā facilere propꝛie in apa.ibus calidis:⁊
cā in illo eſt caliditas eius:qm̄ in apoſtematibus reliquis
egredientibus a natura eius eſt minoꝛis nocumenti.

℄ Expoſitio Thaddei.

℄ Poſtq̄ȝ in precedenti cap̄ determinat Hip.de regi.acuto.
moꝛ.per potū vini . determinat in h̄ cap de regimi.acu.
moꝛ.per potū hydromellis.⁊ diuiditur hoc caplm̄ in par/
tes duas:qm̄ in pꝛima agit de adminiſtratione hydromel/
lis in moꝛbis acu.indiſtincte.in ſcōa v̄o parte diſtincte.ſ.
q2 ipſe aſſignat differētiā inter hydromel coctū ⁊ nō coctū.
durat p̄ma vſq3.[coctū autē mel.] p̄ma diuiditur in duas.
qm̄ in pꝛima agit de adminiſtratione hydromellis in moꝛ/
bis acutis:in qbus ſufficit ſolus potus.in ſcōa agit de ad/
miniſtratione hydromellis in moꝛbis acu.in qbus nō ſuf
ficit ſolus potus:ſed reqritur ⁊ potus ⁊ ptiſana.durat pꝛi/
ma vſq3.[poſt ptiſanā v̄o.] p̄ma diuidiť in.vj.qm̄ in p̄ma
parte agit de adminiſtratione hydromellis per indicatio/
nem ſumptā a dn̄io ⁊ nō dn̄io cholere:⁊ a magnitudine et
nō magnitudine viſcerū i ſecūda parte agit de adminiſtra/
tione hydromellis per opationes quas efficit circa mem/
bꝛa ſpūalia:ponēdo cōparationē inter hydromel ex parte
vna ⁊ vinū ⁊ oximel ex parte alia. In 3ª agit de adminiſtra
tione hydromellis ponēdo opationes q̄s efficit circa mē/
bꝛa nālia. In 4ª agit de adminiſtratione eius explicādo dif
ferentiam inter hydromel pauce cōmixtionis ⁊ multe cō/
mixtionis. In 5ª agit de eius adminiſtratione ponēdo com
parationē inter hydromel ex parte vna ⁊ ptiſanā ⁊ gnāli
ter oēm potū ex alia. In.vj.agit de adminiſtratione hydro
mellis ponēdo cōparationē iter hydromel ex vna parte.⁊
aquā ⁊ vinū aquoſum ex alia.p̄ma durat vſq3.[hydromel
plurimū minus.] 2ª vſq3.[aqua mellis multā.] 3ª vſq3.[ſ3
ſi in his moꝛbis.] 5ª vſq3.[que tamē foꝛtioꝛ.] 6ª vſq3.ad lo
cum illū.[poſt ptiſanā v̄o.] ſunt ergo pn̄tis capli decifio
nes.8.quarū p̄ma eſt pn̄tis lectionis. ℄ De qua dicit:q ſi
moꝛbus acutus i quo cōpetit hydromel ſit talis natureq
hydromel ſufficiat in oībus tēpoꝛibus eius.tūc minus cō/
petit in habentibus cholerā amarā ⁊ magna viſcera:q̄ȝ in
non hn̄tibus.[hydromel autē ſi omnibus moꝛbi tempo/
ribus.] tex.alterius trāſla.incipit ibi.[hydromel autē qn̄
bibitur.] cuius cō.ibi.[ſermo eius.] in quo cō.Gal.ſic p
cedit:qm̄ p̄ oſtendit in qbus egritudinibus hydromel ha
beat maioꝛē ↄueniētiā.in ſcōa pte oſtēdit in qbus egritu/
dinibus hēat minoꝛē.durat pª vſq3.[hn̄tibus aūt cholerā
amarā.] iſta.2.diuidiť in duas:qm̄ p̄ oſtēdit in qbus egri
tudinibus hydromel hēat minoꝛē ↄueniētiā rōne dn̄ij cho
lere.2ª oñdit in qbus h3 minoꝛē ↄueniētiā rōne magnitudi
nis viſceꝝ.pª vſq3.[⁊ ſicut nocet.] pª iſtaꝝ diuidiť i duas:
qm̄ in pª oſtēdit q̄liter hydromel aliqn̄ noceat:⁊ aliqn̄ pꝛo
ſit in hn̄tibus cholerā amarā.in 2ª oſtēdit q̄le eſt hydromel
de quo hic loqtur Hip.pª vſq3.[⁊ Hip.qdem.] illa v̄o pa.
[⁊ ſic nocet.] diuidiť in duas:qm̄ in pª oñdit qd intelligit
Hip.per viſcera magna.in.2.oñdit pp̄ qd hydromel nocet
hn̄tibus viſcera magna.pª vſq3.[qd eſt:q2.] ſunt igiť pn̄.
cō.pti.v. ℄ De quarū pª dicit.G.q moꝛbus acu.in quo cō
petit hydromel in oībus tpibus eius eſt ille moꝛbus in q̄
nō cōpetit ptiſana vſq3 ad ſtatū egritudis completuȝ.⁊ iſte
moꝛbus d3 habere 4ºʳ ↄditiōes.ſ.q ſit feb.acuta.⁊ q ter/
minetur in 5ª die vel infra:⁊ q non ſit in pect.vel pulmone
apa:⁊ q virtus ſit foꝛtis. ℄ De 2ª dicit:q hydromel in ha/
bētibus cholerā aliqn̄ pꝛodeſt ⁊ aliqn̄ nocet. Nocet qdem
quādo moꝛatur trāſire per viā veſice vel inteſtinoꝝ:qm̄ cō
uertitur ad cholerā pꝛodeſt qn̄ non moꝛať trāſire ſed egre/
ditur cito qd cholerā euāt per viam inteſtinoꝛum ⁊ veſice.
℄ De 3ª dicit:q Hip.intelligit hic de hydromelle permix/
to multa permixtione:ita q ſit vicinum aque:qm̄ tale hy/
dromel non facit ſitim neq3 generat cholerā. ℄ De 4ª dicit
q Hip.itelligit p viſcera magna nō viſcera magna p nām
ſ3 viſcera magna pp̄ apatiue ſit apa durum:ſiue molleſi/
ue calidū. ℄ De 5ª dicit:q hidromel nocet hn̄tibus viſce/
ra magnificata:qm̄ non poteſt egredi velociter ex coꝛpoꝛe
ſed moꝛatur tm̄ q cōuertitur ad cholerā:⁊ maxime hoc cō
tingit in apate calido ꝑpter ſuā caliditateȝ. In alijs autem
apatibus eſt minus nocuū. Lr̄a tex.ſic legatur.[hydro/
mel aūt ſi oībus moꝛbi tēpoꝛibus in acutis egritudinibus
bibatur.] ℄ Sed ꝫ.in feb.enī3 pacutis ⁊ maxime in his
que terminātur infra.v.diē.hydromel auget caliditatem.
vt dī.xi.terrapē.6.[mellicratū enī3 quāto ⁊c̄.] qd ēt rōne
p3. Nā hydromel in feb.tāte acuitatis propter ſuā dulcedi
nem d3 cōuerti in cholerā ꝑpter qd auget caliditatē feb.ni
hil autē qd auget cali.feb.cōpetit in feb.pacuta tāte ignei
tatis. ℄ Ad qd dic:q hydromel dupl'r cōparať feb.acute.
vno mō rōne diſcraſie quā auget. Alio mō ratione materie
feb.quā ſubtiliat ⁊ euāt:⁊ etiā rōne virtutis quā aliquātu
lum ſuſtentat.p̄ modo qn̄ caloꝛ feb.fuerit multotiēs imo/
deratus pꝛoꝛſus nō cōpetit.ſcōo modo cōpetit ſiat ergo cō
paratio inter iuuamētū qd h3 facere rōne cauſe:⁊ nocumē
tum qd h3 facere rōne diſcraſie hoc mō qn̄ diſcraſia fe.fue
rit multum foꝛtis:tūc nō debemus dare mellicratū:q2 ma
ius eſt nocumentū qd facit rōne diſcraſie q̄ȝ iuuamentum
qd facit rōne cauſe. Qn̄ autē diſcraſia feb.nō fuerit multū
foꝛtis.tunc debemus dare mellicratū qm̄ maius eſt iuua/
mentum qd facit rōne cauſe q̄ȝ nocumentū rōne diſcraſie.⁊
hec ſunt verba Gal.xi.terrapē.pꝛeallega.cap̄.inquit enim
itaq3 difficilimoꝛū eſt inuenire aliqd auxilioꝛum tale qd ni
hil nocens pꝛoſit multuȝ. ℄ Uel dic:q Gal.in.xj.negat in
acu.feb.dari mellicratum:ſed non negat dari hydromel.
Nam mellicratū ⁊ hydromel non ſunt idē.ſit enim hydro
mel ex vna parte mellicra.⁊ octo partib⁹ aque. Mellicra/
tum autē ſit ex 4ºʳ partibus vini.⁊ duabus partibus mel/
lis.⁊ hoc dicit Meſue in ſuo antidotario caplo de aqua
mellis.⁊ caplo de mellicrato.[oībus tēpoꝛibus moꝛbi.]
℄ Sed ꝫ.non enim vī q hydromel cōpetat oībus tempoꝛi
bus moꝛbi.Diciť enim ſupꝛa libꝛo ſcōo in cō.illius capli.
multotiēs a capite ad circumpectus ⁊c̄.] q.4.ſunt diſpo/
ſitiones coꝛpoꝛis ſm̄ quas op3 mutari regimē.quarū pꝛi/
ma eſt ſanitas:ſcōa eſt diſpō eius ab nceptione hoꝛe egri/
tudinis vſq3 ad hoꝛaȝ ſtatus eius.⁊ tertia diſpō eſt que eſt
poſt iſtas duas.⁊ durat vſq3.qd ↄſumať egritudo integre.
4ª diſpō eſt ↄualeſcentia:que durat vſq3 ad ſanitatē.in hoc
ergo cōmē.vult Gal.q.4.debeant eſſe mutationes in egri
tudine infirmi ſm̄ q quatuoꝛ ſunt diſpoſitiones diuerſe.er
go non eſt poſſibile vti hydromelle in oībus tēpoꝛib⁹ moꝛ
bi:q2 tūc variaretur foꝛma regiminis. ℄ P.tēpoꝛa moꝛbi
ſc3 ſtatus ⁊ declinatio diſtant inter ſe diſtantia maxima.er
go ⁊ diſpōnes egroꝛum ſm̄ iſta tempoꝛa diſtant inter ſe di
ſtantia maxima.quare op3 dietam illoꝛū ſm̄ diuerſa tēpo/
ra habere in ſeipſa diſtātiam maximā.q2 indicatio dietan
di ſumitur a diſpōne egroꝛū. ℄ Ad pꝛimū dico:q duplex
eſt mutatio diete.vna quidē ſm̄ ſpēm nutrientis alia ſm̄
quātū.mutatio diete ſm̄ ſpēm eſt quādo mutantur nutriē/
tia de vna ſpecie in aliam:ſicut quādo mutatur hydromel
in ptiſanam vel ptiſana in hydromel ⁊ talis mutatio non
competit in moꝛbis peracutis ſm̄ diuerſa tempoꝛa cū qui
bus eſt foꝛtitudo virtutis. Mutatio ſm̄ quātum eſt quan/
do datur de eodem nutriente ſm̄ ſpeciem plus vel minus
⁊ talis mutatio competit ſm̄ diuerſa tempoꝛa. Nam plus
competit de hydromelle in pꝛincipio moꝛbi q̄ȝ in augmen
to:⁊ in augmēto plus q̄ȝ in ſtatu. In declinatione v̄o plus
q̄ȝ in ſtatu.⁊ hoc dico ſi declinatio latitudinem habet.poſ/
ſet enim moꝛbus totus declinare in vno paroxiſmo in quo
poſſet eger ſtare ſine cibo.⁊ ex his patet reſponſio ad ſe/

cundum: quoniam maxime eſt diſtantia inquantum nutrien
tis quod cōpetit in declinatione ab eo quod cōpetit in ſta
tu ſm naturā talis egritudinis: q2 in declinatione cōpetit
plus de hydromelle q̃ȝ in ſtatu. ℂ Hic tñ nota: ꝙ poſſet ſta
tus ⁊ declinatio tota ſumi in vno paroxiſmo: quo eger nihil
aſſumeret de nutrimēto: ⁊ tunc ſtatus ⁊ declinatio eēnt eq̄
les: ⁊ nihilominus eſſet verū dicere ꝙ eger in toto iſto mor
bo ſtaret cū ſolo hydromelle: ſiue egritudo hēret criſim in
qua nō eſſet ↄſumpta tota egritudo ſȝ veniret ad meliorē
ſtatū: tūc in h caſu poſſet ſtare vſq ad criſim talē cum ſolo
hydromelle: ſed poſt talē criſiȝ neq poſſet vti ptiſana vſq
ad ↄualeſcentiā: ⁊ ſic fieret mutatio ſm ſpēm nutrientis q2
mutaretur hydromel in ptiſanā. ⌊ Conuenientia plurimū mi
nor eſt. ⌋ ℣ Circa h q̄ritur nunqd hydromel aliquo mō cō
ꝑetat in hn̄tibus cholerā amarā: ⁊ viſcera magna. ℣ Ad
hāc q̄ōnem pȝ ſolō in q̄ōnibus de cholera. ⌊ q cholerā hn̄t
amaram. ⌋ ſed hic q̄rit̄ ꝓpter qd dixit hn̄tibus choleram
amarā. ⁊ nō dixit hn̄tibus cōplōnē calidā ⁊ ſic. ℂ Ad qō
dōm: ꝙ cā huius eſt q2 hr̄e cholerā amarā eſt gnālius q̄ȝ
hr̄e cōplōnem ca. ⁊ ſic. pōt enim aliq̄s habere chole. ex ni
mia abſtinētia cibi vel ex nimio labore corporali ⁊ aīali: ⁊
nō habere cōplexionē nālē ca. ⁊ ſic. ⁊ ꝓpter hoc quicunq
ſi abūdat in eo cholā amara nō iuuatur ab hydromelle: ⁊
ſi abūdat in eo phlegma iuuat̄ ab hydromelle. ℂ H. q̄rit̄
ſi aliq̄s abūdat in cho. nigra nunquid ↄueniat hydromel.
ℂ Ad qō dōm: ꝙ ſi abūdat cho. nig. nālis. tunc cōpetit hy
dromel q2 rectificat eius nocumētū. Si ꝟo abūdat cho. ni
gra in.l̄is que gn̄atur ex aduſtione chole ⁊ aduſtione ſan
guinis. tūc non cōpetit q2 ↄuertit̄ in eis ad cholerā quāuis
nō tm̄ ↄuertatur ad cholerā quātū ↄuertit̄ in hn̄tibus cho
leram amarā. ℂ H. pōt ſilr̄ qō fieri: ſi pōt dari hydromel
abūdātib9 i ſanguine. ℂ Ad qō dōm: ꝙ egroti abūdātes i
ſanguine: tenēt mediū inter abūdātes in cholā: ⁊ abūdātes
in phlegmate. q̄re mediocriter cōpetit eis hydromel: q2 nō
ita ↄuertitur ad cho. in eis ſicut in cholericis: nec ita ↄuertit̄
ad bonū ſanguinē: ſicut in phlegmaticis. ⁊ ex his pȝ ꝙ ha
bentes tpantiam hu. ⁊ cōplōnis magis mediocriter ſe hn̄t
ad iuuamentū ⁊ nocumentum hydromellis q̄ȝ habentes
cōplexionem ſanguineā. ⌈ quiq magna viſcera. ⌋ Sed cō
tra. hydromel enī eſt abſterſiuū. vt dicit Meſue in ſuo an
tidotario caplō de aqua mellis. qō aūt abſterſiuū eſt com
petit viſceribus magnis. i. apoſtematibus. ℂ Ad qō dicē
ꝙ hydromel cōpetit viſceribus apatis: ratione abſterſio
nis ſi pōt abſterſionē facere anteq̄ȝ cōuertatur in cholerā.
Veritamē q2 in apatibus trāſire moratur propter hoc cō
uertitur ad cholerā anteq̄ȝ ſuam faciat abſterſionē. ℂ Vi
ſis dubijs de textu veniamus ad cōmētū. ⌈ Anteq̄ȝ conſe
quatur egritudo ſtatū ſuū. ⌋ Sed hic querit̄ ſi poſtq̄ȝ egri
tudo eſt ↄſecuta ſtatū ſuū immediate cōperat ptiſana. ⁊ hoc
idem eſt ꝙ q̄rere ſi in declinatione cōperat ptiſana. ℂ Ad
qō dicē ꝙ ſi declinatio hȝ latitudinē plurium paroxiſmorū
ptiſana cōpetit in paroxiſmis qui ſequūtur ſtatū: ſȝ ſi in eo
dem ꝑoxiſmo cōpleatur ſtatus: ⁊ declinatio qō vtiq eſt
poſſibile tūc in declinatione non cōpetit ptiſana. ⁊ hoc di
ctum eſt ſupra in q̄ōnibus de textu. ⌊ ⁊ non eſt i pec. ⁊ pul
mone ipſius aliq̄s ex morbis ⁊c̄. ⌋ Sed cōtra. iſta enim cō
ditio videt̄ ſupflua qm̄ hydromel pōt cōpetere oībus tem
porībus morbi in pleureſi ⁊ peripleumonia qui ſunt mor
bi pectoris ⁊ pulmōis. ℂ Ad quod dicē ꝙ qn̄ Gal. dicit ⁊
non eſt in pectore ⁊ pulmone aliq̄s ex morbis. non intendit
excludere hydromel ↄuenire hn̄tibus in pectore ⁊ pulmo
ne morbū. ſ. apoſtema: ſed intēdit vti ↄſequentia per locū a
minori. vt ſit talis ſenſus ꝙ ſi hydromel cōpetit omnibus
tēporibus morbi in non habētibus in pectore ⁊ pulmone.
apoſtema quibus minus videt̄ competere. tunc multo ma
gis competit in habētibus in pectore ⁊ pulmone morbū.
q2 ſi aliqd ineſt ei cui minus videtur ineſſe. de neceſſitate
ineſt illi cui magis videt̄ ineſſe. ⁊ hoc ꝓbatur per Gal. ſu
pra libro eodē in cōmen. illius. ⌈ potus dulcis minus ag
grauat. ⌉ inquit enim. ⌈ ⁊ ꝓpter hāc cauſam fit hydromel
ex cōuenientibus rebus ſcreatus rerum groſſarum per ſpu
tum. ⌉ ⁊ de aptitudine egritudinis eſt vt ↄſequatur ſtatuȝ
ſuum circa diem quintū. ℣ Sed cōtra. videtur enim ꝙ de
beat dicere circa. vij. vt dicit̄ ſupra libro pͦ caplō. v. ⌈ ſi
dolor loco ingruerit. ⌉ ℂ Ad quod dicē ꝙ raro cōtingit ꝙ
eger poſſit ſtare vſq ad. vij. dies ſine cibo: ſed frequēter po
teſt ſtare vſq ad. v. ſicut dicit Gal. in eodē cōmē. ℂ Vel dic
ꝙ dicit circa diē. vij. in quo cōprehēditur vſq ad. vij. ⁊ in
fra. ſ. in q̄rta ⁊ ſecūda. ⌈ Habētibus autē cholerā amaram
iuuamētum eorū per ipſum eſt minus. qō eſt: q2 cōuertitur
in eis ad cholerā ⁊c̄. ⌋ Ex his verbis inſinuat Gal. ꝙ hy
dromel cōfert hn̄tibus cholerā amarā: ſi cōtingat ipſum
exire per inteſtina vel veſicā purgādo cholerā anteq̄ȝ con
uertatur i cholerā. q̄ſi dicat. Gal. ꝙ hydromel duplr̄ ſe ha
bet ad hn̄tes cholerā amaram. vno mō vt conuertibile ad
cholerā: ⁊ augmentans eam. ⁊ hoc modo nō cōpetit. Alio
modo vt purgatoriū cholere ⁊ diminuēs eā. ⁊ hoc modo
cōpetit. ⁊ ex hoc ſoluit̄ q̄ſtio que tacta fuit ſupra in textu q̄
querebat. an hydromel aliquo modo competeret hn̄tibus
cholerā amarā q̄ā ego dixi me ſoluturū in cō. ℂ Sed ex
hoc emergit alia q̄ſtio. ſ. vnde procedat iſta duplex habitu
do hydromellis ad hn̄tes cholerā amarā. ℂ Ad qō dicē ꝙ
cauſa iſtius diuerſe habitudinis hydromel ad cholerā eſt
diuerſa habitudo virtutis ⁊ morbi ad hydromel. Nā ſi vir
tus expulſiua corporis ſit fortis ⁊ retentiua debilis ⁊ qua
litas morbi nō eſt multum excedentis potentie in cōuertē
do hydromel ad cholerā. tunc hydromel euacuat cholerā
⁊ non multiplicat eā. Si ꝟo ſit ecōtrario. ſ. ꝙ virtus expul
ſiua ſit debilis ⁊ retentiua fortis ⁊ qualitas morbi ſit mul
tum excedētis potentie in cōuertendo hydromel ad chole
ram. tūc cōuertitur ad cholerā ⁊ multiplicat eam. ⌈ niſi an
tecedat̄ ⁊ egrediat̄: aut ex inteſtinis: aut ex veſica. ⌉ ℂ Hic
queritur qn̄ hydromel ↄuertitur ad inteſtina: ⁊ quādo ad
veſicam. ℂ Ad qō dicē ꝙ ad inteſtina ↄuertitur quādo hy
dromel eſt paruȝ mixtum ⁊ venter eſt facile ſolubilis. Ad
veſicam autē ↄuertitur qn̄ hydromel eſt multum permix
tum ⁊ venter eſt difficile ſolubilis. ⌈ ⁊ Hip. q̄lē ſignauit i h
ſmone cū eo qō dixi cōplōnē hydromelli. ⌋ Sȝ q̄ritur quō
Hippo. per hūc ſermonem ſignificauit complexionem hy
dromellis. ℣ Ad quod dicē: qō modus ſignificādi eſt talis.
Dixerat enim Hippo. hydromel cōpetere omnibus tēpo
ribus morbi. hydromel autē ꝙ omnibus tēporibus mor
bi cōpetit non poteſt eſſe niſi hydromel multum permixtū
q2 parum permixtum eſt maioris acuitatis ⁊ magis ſolu
tiuum ventris q̄ȝ hydromel multū permixtum, quare non
cōpetit in morbis tante acuitatis q2 calefaceret nimis cor
pus, ⁊ etiā propter virtutē ſolutiuā maiorem quā hȝ non
cōſeruaret virtutē datam ſolū in omni tēpore morbi: ⌊ Diſ
poſitio cuius eſt huius diſpō. ⌋ i. ille cui ſufficit hydromel
omnibus tēporibus morbi cū habeat egritudinem valde
acutam nō pōt ſuſtentari ⁊ corrigi cum hydromelle pauce
permixtionis cum nō infrigidet corpus egrotātis ⁊ nō ſu
ſtentet virtutem propter multam ſolutionem ventris. ⌈ tūc
enim non excitat ſitim neq generat cholerā. ⌉ per hec ver
ba probat Gal. ꝙ hydromel qō competit omnibus tēpori
bus morbi dȝ eſſe hydromel aquoſum. Nam excitare ſitiȝ
⁊ generare choleram non cōtingit in morbis multe acuita
tis q2 facit eos acutiores ⁊ magis moleſtos. ⌊ ⁊ intelligit̄
in hoc loco per viſcera magna non illū cui ſunt magna vi
ſcera per naturam. ⌋ Sed contra. non enim videtur viſce
ra fieri magna per naturam. q2 omnis magnitudo eſt mor
bus in quantitate ⁊ nullus morbus in quātitate eſt ſm na
turam. ergo nulla magnitudo eſt ſm naturam.
ℂ Ad quod dicē ꝙ hec propoſitio que dicit. nullus morbus

eſt ſm naturam eſt duplex. Nam ſi hec determinatio ſm naturam ſit idē dicere q̄ a generatione propoſitio tunc eſt falſa q: multi ſunt morbi a gn̄atione: ſi vo ſit idem dicere q̄ ſm equalitatem cōplexionis vel cōpōnis: vel ſm operationez verā. tūc propo eſt vera: q: nullus morbus eſt equalitas cōplexionis vel cōpōnis. ⁊ etiā nullus morbus eſt cū perfectione opationū. ⌈propter apa lapideum.⌉ hic ponit Gal'. 3. cauſas magnitudinis viſcerū preter naturaz. ſ. apa lapideuz. ⁊ apoſtema molle: ⁊ calidū: ſed due prime. nō videtur hic habere locū. Nam apoſtema lapideū cū ſit melācholicum ⁊ apoſtema molle cū ſit phlegmaticuz de neceſſitate ſunt frigida: q̄re nō faciūt ɔverſionez hydromellis ad cholerā: q: res frigide non generāt cholerā: ſed extinguūt eam. Hydromel aūt nocet in iſtis morbis q: cōuertitur ad cholerā. ⁋ Ad qd̄ dōm: q̄ apoſtema lapideū ⁊ molle non operant ɔverſionē hydromellis ad cholerā rōne ſue complexionis: ſed rōne cōpōnis. i. oppilationis: per quam facit retentionē hydromellis maiorez q̄ expediat: ⁊ hoc mō aq̄ frigida gn̄at cholerā non a parte ſue cōplexiōis ſed q: trāſite moratur. Apa vo calidū duplr ɔvertit hydromel ad cholerā. ſ. ex parte cōplexionis calide: ⁊ ex parte oppilationis: ⁊ hoc inſinuauit Gal'. cū dixit pax infrigidat: ſed ɔvertitur ad choleraz facile: proprie in ſpatibus calidis.

⁋ Textus. XII.

⁋ Hydromel aūt plurimū minus ſitis furiaz accendit q̄ vinum dulce: q: pulmonez humefacit: ⁊ ad ſputum excreandum iuuamentū temperatum preſtat: tuſſim ſedat: hoc autem ideo q: virtutis habet quiddam lauatiue: ⁊ ſputuz viſcoſum plus q̄ oportet reddit.

⁋ Hydromel autem ſm plurimum minus excitat ſitim q̄ vinum dulce. quod eſt: q: mollificat pulmonem et adiuuat ad ſcreādum quod excreari neceſſe eſt cum ſputo iuuamēto equali ⁊ ſedat tuſſiz: ⁊ cauſa in illo eſt: quia in eo eſt quiddam ablutionis: ⁊ hec quidem ablutio facit ſputum viſcoſum plus q̄ oportet.

⁋ Commentum Galeni.

⁋ Jam propoſui vel enūtiaui in eis que premiſſa ſunt cām propter quā ſit hydromel' minus excitans ſitiz q̄ vinū dulce in locis in qbus oſtēdi q̄ ipſa ambo ſimul ſm dulcedinem ſuā ꝑperant ɔverſionē ad cholerā: ⁊ q̄ hydromel ſm ſubtilitate ſuā ⁊ penetrationē ſuam ad oīa loca eſt minus excitās ſitim: q̄ñ quādo moratur in ſtomacho ſpatio longo excitat etiā ſitim: nō minus q̄ excitat ipſam etiā vinum dulce: verūtamen hoc accidit raro. Velocitas aūt penetrationis eius a ſtomacho ⁊ inteſtinis ⁊ epate ad renes ⁊ veſicam plus q̄ vinū dulcis: nō ſolum accidit raro: ſed eſt inuenta in hydromelle in oībus horis: propter hoc ergo factum eſt hydromel minus excitās ſitim q̄ vinū dulce. Hippo. autē non loquitur in eo ſicut dixi: ſed enūtiat hanc intentionem ſm aliū modū: ſignificat ergo virtutem hydromellis ex opatione eius in pulmone. qd̄ eſt: q: ipſe oſtēdit ſ hydromelle: q: nō faceret illas opationes ſi ipſuz nō penetraret in ſpatijs que ſunt in pulmone: ⁊ abſtergat ea: iuuamētum aūt eius ad ſcreādū illud qd̄ neceſſe eſt ſcreari de ſputo: nō dixit ſermone abſoluto: ſed addidit cū eo: cū quātitate equali. ſ. ſm facilitatē paruper. qd̄ eſt: q: non pōt adiuuare ad illud qd̄ excreat' iuuamēto magno: ſicut ſecaniabin: preter qd̄ in eo eſt ſedatio que nō eſt in ſecaniabin penitus. qd̄ eſt: q: ſecaniabin excitat tuſſim q̄ñ mordicat ⁊ exaſpat ꝑpter vehementiā ſue abſterſionis. Hydromellis aūt ⁊ ꝑprie qd̄ ex eo eſt multe cōmixtionis abſterſio eſt pauca vel

dic: ⁊ noīatur illud. cuius virtus eſt hec virtus lotiua: ⁊ non dixit in eo Hip. in hoc loco: q̄ in eo eſt qddam ablutionis: niſi ꝑpter hāc virtutē: ⁊ ſignificauit paucitatem que eſt in ipſo de hac virtute per ſermonē ſuū: quiddaz. hec enim dictio qddā: q̄ñ additur ei ad qd̄ addit' ſignificat paucitatez: ⁊ hec ergo ablutio parua inuēta in hydromelle: multotiens viſcoſum efficit ſputū: nō q̄ñ illud in quo eſt virtus illa faciat illud: ſed ꝑpter paucitatē eius qd̄ eſt in ipſo de illa. qd̄ eſt: q: neceſſaria eſt in eo qd̄ de ſputo eſt groſſum medicina vehemētis abſterſionis que poſſit abſtergere humorez viſcoſum: qui iaz tenet' in cāna pulmonis. Si aūt iſte humor groſſus eſt aggregatus in loco qui eſt inter pectus ⁊ pulmonem: tūc forſitan neceſſaria eſt in excreatione eius plus multū medicina: cuius virtus in abſterſione ⁊ inciſione ſit fortis vt abſtergat illū humorē a pāniculo tegēte coſtas: ⁊ incidat ipm ⁊ ſubtiliet eū. qd̄ eſt: q: nō eſt poſſibile vt penetret iſte humor in pāniculū velantez. i. cooperientē pulmonem: ita vt veniat ad cānaz eius niſi ſm hanc diſpoſitionē. Non ergo bene fecit Hip. in hoc q̄ addidit ad ſermonem ſuū: ⁊ cā in illo: q: in ipſo eſt qddaz ablutionis ⁊ ſermonem ſuū: ⁊ hec ablutio viſcoſum efficit ſputū plus q̄ opz. qd̄ eſt q: melius eēt vt diceret ſm hūc modū. ⁊ cā in illo eſt: q: in hydromelle eſt ablutio parua qua multotiēs facit deſcendere ſputū: ⁊ augmētat viſcoſitatē eius plus q̄ opz. qd̄ eſt: q: augmentatio viſcoſitatis ſputi non eſt: q̄ñ diſpō hydromellis eſt hec diſpō: ſz illud eſt res que ꝑpria eſt ſputo: per hydromel aūt nō ſit in eo iuuamentū aliqd̄ ſed dimiſit ipm remanere ſm nām ſuam: melius ergo fuit vt diceret' q̄ per hydromel non ſit iuuamentum in ſputo viſcoſo: niſi q: addit in viſcoſitatē ſputi: ſermo enim Hip. inuiſcat ſputū: eſtimatio eſt in hydromelle: q: ponit ſputū in hac diſpōne.

⁋ Jnquit Humain. Sermonē dixit Gal'. in quo fecit errare Hip. diligēs victoriā de eo. Jnde eſt: q̄ tu inuenis euz poſt paululū in expōne ſua qua exponit ſermonē Hip. in quo diſcernit inter operationes hydromellis vehemētis puritatis: ⁊ opationes hydromellis vehemētis cōmixtionis teſtificari in eo hydromelle: q: q̄ñ eſt quātitas eius quod eſt in ipſo de melle multā excitat ſitim: ⁊ viſcoſum efficit ſputuz. Et ego quidē faciā te ſtare ſuper ſermonē eius iſtum: quādo peruenies ad ipſum. Nō eſt ergo ſermo Hip. in hydromelle poſtq̄ dixit: ⁊ cā in illo eſt: q: in eo eſt quiddaz ablutionis: ⁊ hec ablutio viſcoſum efficit ſputū plus q̄ opz: nō rectus ſermo. Et manifeſtum eſt q̄ ſermo iſte nō eſt ſermo abſolutus in oī hydromelle: ſed in eo: qd̄ ex eo eſt vehemētis puritatis: ita vt ꝑpter vehemētiā caliditatis ſue ⁊ propter multitudinez eius qd̄ eſt in eo de melle excitat ſitim: ⁊ ſputū efficiat viſcoſum. qd̄ eſt: q: cū ablutio. ſ. abſterſio nō fiat in hydromelle niſi ꝑpter mel: ⁊ abſterſio etiaz non fiat melli: niſi ꝑpter caliditatē eius: ſicut in qbus eſt abſterſio. Propter illud dixit Hip. in virtute hydromellis que noīatur ablutio q̄ q̄ñ eſt i hydromelle plus q̄ opz efficit viſcoſum ſputū: non q̄ñ abluit ⁊ abſtergit: ſed quoniā calefacit ⁊ inflāmat. Cum ergo iſtud ſit: tunc non opz vt redarguatur Hippo. ⁊ dicat' errare in ſuo ſermone: neq̄ vituperetur etiam Gal'. nam qd̄ nunc diximus vt diſputaremus per illud de Hippo. non accepimus illud niſi ab eo.

⁋ Expoſitio Thaddei.

⁋ Jn precedēti parte determinat Hip. de adminiſtr. hydromellis per indicationē ſumptā a dñio ⁊ non dñio cholere. ⁊ a magnitudine ⁊ non magnitudine viſcerum. Jn iſta pte determinat de adminiſtra. hydromellis per opationes q̄s efficit circa mēbra ſpiritualia ponendo cōparationez inter hydromel ex parte vna ⁊ vinum ⁊ oximel ex alia. ⁊ hoc facit vſq̄ ad locum illū. ⌈Aqua mellis.⌉ hec pars diuiditur in duas. in quaꝝ pa que durat. vſq̄. ⌈⁊ ad ſputum.⌉ ponit cōparationē inter hydromel ⁊ vinū dulce. ī illa 2a pte ponit cōparationē inter hydromel ⁊ oximel. ⁊ hec 2a diuidit' i duas

in quaꝝ pᵃ que durat vſqꝫ.[hydromel ſputum viſcoſum.]
ponit comparationem inter hydromel ⁊ oximel penes iu-
uamentũ ſcreandi ⁊ ſedationem tuſſis. ibi ponit cõparatio
nem inter hydromel ⁊ oximel penes viſcoſitatẽ ſputi. ſunt
ergo tres partes in pñti lectione. ¶ De quarũ pma dicit ꝙ
hydromel vtpluꝫ minus excitat furiã ſitis q̃ȝ vinuȝ dulce.
cuius cã eſt:qꝛ pulmonẽ humectat magis q̃ȝ vinum dulce.
¶ De ſcđa dicit:ꝙ hydromel preſtat adiutoriũ puũ ad ex-
creandum ſputum. oximel ƺo preſtat adiutoriuȝ magnũ.
Itẽ hydromel ſedat tuſſim:ſed oximel excitat eam. ⁊ cã p-
pter quã hydromel facit iſtas duas operationes eſt qꝛ hy-
dromel hꝫ modicũ lauatiue virtutis. oximel ƺo hꝫ virtutẽ
inciſiuam. ¶ De tertia dicit:ꝙ hydromel efficit ſputum vi
ſcoſius q̃ȝ opꝫ. oximel aũt viſcoſitatẽ diuidit incidendo. Et
nota ꝙ in hac põne ſentẽtie ego poſui intentionẽ Hip. ex-
preſſam ⁊ ſubauditã. [Hydromel autẽ.] tex. alterius trã-
ſla. ibi. [Hydromel aũt ſm plurimũ minus excitat ſitim.]
cuius cõmen. ibi. [iã ꝓpoſui in eis que ſunt.] in quo Gal.
ſic procedit. qm̃ p̃ exponit primã partẽ huius cm̃i. vſqꝫ. [iu
uamentum aũt.] ibi exponit ſcđam. vſqꝫ. [hec ergo abla-
tio pua.] ibi. 3ᵃ vſqꝫ ad finẽ. pma diuidit in duas. in quaꝝ
pma q̃ durat. vſqꝫ. [Hip. aũt nõ loquit.] ponit ꝓpriã expõ
nem ſuper cõparationẽ cadẽtẽ inter hydromel ⁊ vinũ dul-
ce. ibi ƺo ponit expõnem q̃ ſumitur ex textu Hip. 2ᵃ pᵒ prin
cipalis diuidit in tres. in quaꝝ pᵃ que durat vſqꝫ. [pter ꝙ
in ipſo eſt ſedatio.] exponit iuuamẽ qđ facit circa ſcreatũ. in
illa pte. q̃ durat vſqꝫ. [i hydromelle ãt.] exponit iuuamẽ qđ
facit circa tuſſiȝ. in illa 3ᵃ parte exponit ƀ qđ dixerat. [hoc
aũt. ideo qꝛ vtutis lauatiue.] pᵒ aũt 3ᵃ pncipalis diuidit i
duas. ſ. i cõ. G. ⁊ additionẽ Humain. durat co. vſqꝫ. [inquit
Humain.] pᵃ i duas. in quarũ pᵃ. que durat vſqꝫ. [nõ ergo
hñ fecit.] ponit expõnẽ dicti Hip. in illa pte infert reprehẽ
ſionem ꝯ Hip. ſunt ergo i pñ. cõ. cũ additione Humain par
tes. 8. de quaꝝ pᵃ dicit Gal. ꝙ cã ꝓpter quã hydromel exci
tat minus ſitim q̃ȝ vinũ dulce dicta eſt a me ſupra in locis i
qbus oñdi ꝙ iſta duo. ſ. hydromel ⁊ vinuȝ dulce. ꝓpterea
excitãt ſitim:qꝛ velociter ꝯuertunt ad choleraꝫ:⁊ qꝛ hydro
mel ꝓpter ſuã ſubtilitatẽ velocius penetrat per omnia lo-
ca q̃ȝ vinum dulce. ꝓpterea minus cõuertitur ad cholerã.
quoniã ſi tardaret trãſitum ſuũ tm̃ quãtũ vinuȝ dulce exci
taret ſitim nõ minus q̃ȝ vinum dulce. mora eius in ſtõcho
eſt aliqñ equalis more vini dulcis:ſed raro. Velocitas ƺo
penetrationis a ſtõcho ⁊ inteſtinis:⁊ ab epate ad renes:⁊ ve
ſicam nõ accidit raro ſed ſemp. Et ꝓpterea bene dixit Hip
po. qñ dixit ꝙ hydromel minus excitat ſiti; q̃ȝ vinũ dulce.
¶ De ſcđa dicit:ꝙ Hippo. poſuit aliter cãm ꝓpter quã hy-
dromel minus excitat ſitim q̃ȝ vinũ dulce:⁊ eſt illa cã ſum-
pta ſolũ ab opatione hydromellis in pulmone eſt talis:ꝙ
hydromel iõ minus excitat ſitim q̃ȝ vinũ dulce:qꝛ ipſum p
vias que ſunt in pulmone velocius trãſit abſtergẽdo eas.
¶ De 3ᵃ dicit:ꝙ Hip. qñ dixit ꝙ hydromel adiuuat ad ſcreã
dum tẽperate intellexit per tẽperatũ iuuamentũ excreatio
nis iuuamẽtum paruũ per cõparationeȝ ad iuuamẽtũ oxi-
mellis. ¶ De 4ᵃ dicit:ꝙ in hydromelle eſt virtus ſedatiua
tuſſis. in oximelle ƺo eſt virtus excitatiua eius qꝛ oximel
mordicat ⁊ exaſperat ꝓpter ſupfluã abſterſionẽ. ¶ De qu-
ta dicit:ꝙ in hydromelle ⁊ ꝓprie in eo qđ eſt multe cõmix-
tionis eſt abſterſio pauca valde:⁊ propter hoc notatur hy
dromel lotiuũ:⁊ hoc ſignificauit Hippo. qñ dixit ꝙ in hy-
dromelle eſt qddam ablutionis. Nã hec dictio. qddam. ſi-
gnificat diminutionẽ illius rei cui adiungitur. ¶ De ſexta
dicit:ꝙ iſta parua ablutio que inuenitur in hydromelle:fa
cit multotiens ſputum viſcoſum nõ inquantũ ipſa eſt ablu
tio. ſed inquãtum ipſa eſt parua. Nam quãdo materia que
ſpuitur eſt groſſa indiget forti abſterſione:qꝛ parua abſter
ſio illã groſſam materiã mouet agitando. ⁊ non educit eã
foras quare magis inuiſcatur:⁊ iſta groſſa materia habet

difficultatem eductionis maiorẽ ⁊ minorem ſm diuerſita-
tem ſue poſitionis. Naȝ ſi ipſa eſt poſita in canalis pulmo-
nis habꝫ minorem difficultatem eductionis q̃ȝ ſi eſt poſita
in ſpatio mediaſtino pectoris ⁊ pulmõis:qꝛ ad hoc vt edu-
catur materia poſita in illo ſpatio mediaſtino indiget ab-
ſterſione a pãniculo tegente coſtas ⁊ penetratione per pan
niculum tegẽtem pulmonem. naȝ iſte ſolus eſt modus per
quem materia cõtenta in pectore educitur per pulmoneȝ ⁊
eius cãnam. ¶ De ſeptima dicit:ꝙ ex predictis. pꝫ ꝙ Hip
po. nõ bene fecit. quando dixit ꝙ cã in illo eſt qꝛ in ipſo eſt
quiddã ablutionis:⁊ iſta ablutio facit ſputũ magis viſco-
ſum q̃ȝ opꝫ. melius eſſet vt ſm hũc modũ dixiſſet:ꝙ in hy-
dromelle eſt parua ablutio que facit ſputũ deſcendere mul
totiens ſine eductiõe ⁊ nõ debebat dicere ꝙ illa parua ab-
lutio augmẽtaret viſcoſitatẽ. Nam augmẽtũ viſcoſitatum
in ſputo nõ ſit ꝓpter illã paruam abſterſionẽ que eſt in hy-
dromelle:ſed ſit ꝓpter propriã naturam ipſius ſputi:qꝛ hy
dromel dimittit illud ſputũ remanere ſm ſuã nãm. Sentẽ-
tia ƺo. 8. partis. ſ. additionis Humain. pꝫ i qõnibus de cõ.
[Hydromel plurimũ minus ſitis furiã accendit q̃ȝ vinum
dulce.] in hac quidẽ oĩone ponũtur iſte due dictiones de-
terminatiue. ſ. [plurimũ ⁊ minus.] que 2ᵒ poſſunt ordina-
ri. p̃ mõ vt hec dictio. [plurimũ.] determinet hanc dictio-
nem. [minus.] ⁊ eſt talis ſenſus. plurimũ minus. i. multo
minus. 2ᵒ modo vt determinet hoc verbum accendit. ⁊ eſt
tũc talis ſenſus hydromel plurimũ accẽdit furiam ſitis. i.
pluries accẽdit furiam ſitis minus q̃ȝ vinuȝ dulce. ⁊ cã hu-
ius eſt qꝛ ſi tm̃ moraretur in ſtõcho. hydromel quãtũ vinũ
dulce nõ accẽdit minus ſitim q̃ȝ vinum dulce:⁊ vtroqꝫ mo-
do põt verificari dictũ Hip. tñ ſm Gal. intellexit Hipp. ſm
modũ:⁊ hoc melius declarabit in cõ. [qꝛ pulmonẽ hume-
facit.] Iſta quidẽ humefactio ſit a mel que expellit p can-
nas pulmonis. Et hic nota ꝙ iſta humectatio aliqñ põt at-
tribui egro. vt dicatur eger humidior ⁊ ſiccior:⁊ aliquãdo
ori. vt dicatur os humiduȝ ⁊ ſiccum. vt ſupra libro p̃ caplo
2ᵒ. §. [Secũdo ſi eger ſiccior ⁊c̃.] ⁊. §. [qđ ſi tũc os factuȝ
fuerit humidũ.] ⁊ aliqñ poteſt attribui pulmoni. vt dicat
pulmo huius. vt in hoc. §. [⁊ ad ſputuȝ excreãdum.] ſpu-
tum quidẽ genus eſt ad oẽm ſuperfluitateȝ que expellitur
ab ore. Screatus autẽ eſt ſpẽs eius qđ expellit a pulmone
per cãnam eius. [tuſſim ſedat.] Sed ꝯ. nam hydromel ad
iuuat expulſionẽ ex pulmone. Expulſio aũt materie groſſe
que expellitur ex pulmone ſit ſolũ per tuſſim. ergo hydro-
mel prouocat tuſſim qꝛ facit expulſionem maioreȝ. ¶ Ad
quod dic ꝙ hydromel non dicit ſedare tuſſim inquantum
adiuuat expulſionẽ ſientem per tuſſim. ſed dicit ſedare tuſ-
ſim quãdo nõ mordicat ſicut oximel. Unde oximel excitat
tuſſim duplr. Uno modo inquãtuȝ adiuuat expulſionem.
Alio modo inquãtuȝ mordicat mẽbra ſpiritualia. ⁊ ſic ex-
citat tuſſim per ſe ⁊ per accidẽs. hydromel ſolũ per accñs.
[hoc autẽȝ ideo ⁊c̃.] hic reddit cãm de duplici dicto. ſ. de
illo. [⁊ ad ſputum excreãdum.] ⁊ de illo. [tuſſim ſedat.]
Nam inquãtum tangit virtutẽ lauatiuam monſtrat iuua-
mentum ad ſcreãdum. inquãtum tangit diminutioneȝ vir-
tutis lauatiue monſtrat tẽperamentũ ſui iuuamẽti ⁊ ſeda-
tionem tuſſis. [hydromel ſputuȝ viſcoſum.] Sed contra.
nullum abſterſiuũ inuiſcat. hydromel autẽ eſt abſterſiuuȝ
ergo non inuiſcat. ¶ Ꝺ. dicit ꝙ inuiſcat plus q̃ȝ oporteat
⁊ ex hoc videt ꝙ ſit quedã viſcoſitas oportens. qđ non vi-
detur. nam viſcoſitas vetat elabi qđ proijcitur per ſputuȝ.
vt ſupra libro pmo. caplo quarto. §. [quoniam vnũqđqꝫ.]
¶ Ad qđ dicẽdum:ꝙ hydromel non inuiſcat ab eo qđ ab-
ſterſiuum eſt:ſed inquãtum paucã hꝫ virtutem abſterſiuaȝ
propter quã mouet ⁊ non cõplet expulſionẽ ſed de hoc di-
cetur melius in cõ. ¶ Ad ſecundum dicendum:ꝙ duplex
eſt viſcoſitas in ſputo. Una quidẽ eſt viſcoſitas moderata
per quã adherent partes ſputi inter ſe ⁊ non diffluunt:ſed

obediunt ictui feriẽtis aeris ⁊ talis viſcoſitas i ſputo facit
ipſum obediens virtuti expulſiue. ⁊ ſic eſt quedã digeſtio
ſputi:eſt ⁊ alia viſcoſitas imoderata per quã ſputũ adhe/
ret mẽbro in quo tenet᷑:⁊ hec viſcoſitas ipedit expulſiuam
virtutẽ:⁊ hoc mõ viſcoſitas in ſputo eſt idigeſtio eius. ⁊ ſic
pʒ ꝙ in ſputo dʒ eſſe aliqua viſcoſitas:⁊ iſta diſtinctio col/
ligitur ex ſcđo prono. cap̃ de ſputo. §. ꝑ. ⁊ ſupra ex cõ. pmi
libri in pluribus locis. ❡ Uiſis dubijs de tex. veniendum
eſt ad dubia de cõmẽ. ⌈ iã dixi itez in eis que ſunt pmiſſa.⌋
ſcʒ ſupra in cõ. ſcđi capli ſuper illa deciſione. ⌈ potus dulcis
minus aggrauat caput.⌋ In qbus oſtẽdit ꝙ ipſa ambo ſi/
mul ſm dulcedinẽ ſuam properãt ↄuerſione ad cholerã.⌋
❡ Sed ꝯ. nõ enim vĩ ꝙ dulcedo ſit cã ↄuerſionis ad chole
ram ſed ↄuerſionis ad ſanguinez. Cholera. n. amara ẽ ſan
guis dulcior:⁊ coꝝ eſt facilis trãſitus in inuicẽ que ſymbo/
lum hñt:⁊ coꝝ que ↄrietatem hñt eſt difficilis. vt dicit Ar.
ſcđo de gñone. ⁊ Gal. 4° de ſimpli. ⁊ 3° de complexionibꝰ.
❡ Ad hoc pʒ rñſio per ea q̃ dicta ſunt ſupra de vino dul/
ci in cõ. ❡ P. ex verbis eius vĩ ꝙ vinũ dulce ⁊ hydromel
equalr̃ ↄuertant᷑ ad cholerã qđ nõ vĩ. magis enim vĩ ↄuer
tibile ad cholerã vinũ dulce ꝙ̃ hydromel:q̃m i hydromel
le ſunt. viij. par. aq̃ ⁊ vna mellis ſm Meſue. in vino autez
dulci nõ eſt aliq̃ pars aque ſm ſuã ſpẽm:⁊ ſi eſt ibi aliq̃ pe
aque non tñ ſunt ibi octo partes aque. ❡ P. vinũ dulce eſt
in gradu dulcedinis imediato poſt mel. vt dicit᷑ ſupra i cõ.
cap̃ de vino ſuper illo. §. ⌊ mẽte leuius ꝙ̃ fortior a vino.⌋ q̃
re cũ mel ſit dulcius oĩbus rebus. vt dr̃ ibidẽ vĩ ꝙ vinum
dulce ſit propinquus melli ꝙ̃ hydromelli in dulcedine:⁊ ſic
magis ↄuertibile ad cholerã. ❡ P. res frigida difficilius
ↄuertitur ad cholerã ꝙ̃ res tẽperate caleã:ſed hydromel eſt
frigidũ. cuius rõ eſt q: ſit ex octo ptibus aq̃ ⁊ vna mellis:
⁊ ẽt q: cõpetit in febribus acutis. Uinũ aũt dulce eſt tempe
rate caliditatis. q̃re citius ↄuertitur ad cholerã vinũ dulce
ꝙ̃ hydromel. ❡ Ad hec oĩa põt patere rñſio ex his que di
cta ſunt ſupra cap̃ de vino dulci. ⌊ Et ꝙ hydromel ſm ſub
tilitatẽ ſuã ⁊c̃.⌋ Sed ꝯ. res enim ſubtilior cõuertibilior eſt
ad cholerã. ❡ Ad qđ dđm eſt:ꝙ res ſubtilis rõne ſue ſubti
litatis eſt cõuertibilior ad cholerã ꝙ̃ res nõ ſubtilis:ſed qñ
ↄiungitur velociori penetrationi ꝓpter talẽ velocitatez re
cipit minus ↄuerſionẽ ad cholerã ꝙ̃ res nõ ſubtilis. ⌈ ⁊ pe
netrationem ſuã ⁊c̃.⌉ hic vĩ eſſe ſuperfluitas verboꝝ. ſuffi
ciebat enim dicere ſm penetrationẽ ſuam ad oĩa loca ⁊ di
mittere ſubtilitatẽ. ❡ Ad qđ dđm:ꝙ iſta lr̃a põt legi cau/
ſaliter:vt ſit ſenſus ꝙ hydromel eſt facilioris penetratiõis
ꝙ̃ vinum dulce ꝓpter ſubtilitatẽ maiorẽ. ❡ Uel dic ꝙ pene
tratio dependet a duobus. ſ. a ſubtilitate ſube ⁊ ab abſter/
ſione. Hydromel aũt non ſolũ eſt ſubtilius vino dulci:ſʒ ẽt
eſt magis abſterſiuũ:⁊ ꝓpter hoc non eſt hic ſuperfluitas
verborum. ⌈ Uerũtñ hoc accidit.⌋ i. raro ↄtingit ꝙ hydro
mel moret᷑ in ſtõ:lõgo ſpatio ſicut vinũ dulce. ⌈ Sʒ circa h
q̃rit᷑ in quo caſu. ⁊ ex qua cã hydromel moret᷑ i ſtõ ſpatio
lõgo ſicut vinũ. nã qđ raro accidit aliq̃n accidit. ❡ Ad qđ
dđm:ꝙ cã ꝓpter quã hydromel aliq̃n moraẽ ſpatio lõgo i
ſtõ. ſicut vinũ dulce eſt q: hydromel aliq̃n nõ deſideratur a
viſceribus ꝓpter qđ manet in ſtõ:ꝓpterea q: nõ attrahit᷑ a
viſceribus q: nõ eſt eis ita delectabile hydromel ſicut vinũ
dulce. ⌊ Uelocitas penetrationis eius a ſtõcho ⁊ inteſtinis
⁊ ab epate ẽt ad renes ⁊ veſicã plus ꝙ̃ vini dulcis nõ acci/
dit raro ſed eſt inuentus in hydromelle in oĩbus horis ⁊c̃.⌉
❡ Sed ꝯ. hic enim Gal. colligit ↄtradictionẽ. ponit. n. ꝙ in
hydromelle ſemꝑ inuenit᷑ maior velocitas penetratiõis ꝙ̃
in vino dulci:⁊ tñ aliq̃n moraẽ i ſtõ ꝙ̃ᵐ vinũ dulce. dixerat
enim ſtatim ꝙ ſi hydromel moraret᷑ in ſtõ longo tẽpore nõ
minus excitaret ſitim ꝙ̃ vinũ dulce. Et ex hoc etiaz ſeq̃tur
aliud incõueniẽs. ſ. ꝙ effectus nõ ſemꝑ ſeq̃tur ad ſuã cãm.
nã hydromel ſemꝑ velocius penetrat ꝙ̃ vinũ dulce ſed nõ
ſemꝑ minus excitat ſitim. q̃re minus excitare ſitiʒ qđ eſt ef

fectus:nõ ſemꝑ ſeq̃tur ad velociorẽ penetrationẽ qđ eſt cã.
❡ Ad pᵐ dic ꝙ hydromel ꝑ ſe. ſ. rõne ſue ſube ſemꝑ velociꝰ
penetrat ⁊ minus excitat ſitim ꝙ̃ vinũ dulce:ſed per accñs
aliq̃n fallit. puta qñ hydromel abhoret᷑ a viſceribꝰ:ꝓp qđ
nõ attrahũt ipſum ſemꝑ velocius ſicut vinũ dulce:⁊ ex hoc
pʒ rñꝰ ad 2ᵐ. nam velocitas penetrationis maior ſemꝑ inue
nitur in hydromelle ſm ſe ↄſiderato. ⌊ Hip. aũt nõ loquit᷑ i
cõ. ſicut dixi ſed enũtiat hanc intẽtionẽ ſm modum aliũ.⌋
hic q̃ritur q̃liter in dicto Hip. ⁊ Gal. eſt eadẽ intẽtio ⁊ mo/
dus alius. ❡ Ad qđ dic:ꝙ cã quã reddit Gal. ⁊ cã quã red
dit Hip. eſt eadẽ in gñe. ſ. velocior penetratio inuẽta in hy/
dromelle ⁊ ſicut eſt eadẽ intẽtio in gñe. Modus eſt alius
q: in dicto Gal. cã eſt velocitas penetrationis maior in mẽ
bris nãlibus que ſunt ſtõchus ⁊ inteſtina ⁊ epar:⁊ renes:
⁊ veſica. in dicto ꝟo Hip. cã eſt velocitas penetratiõis ma
ior ad mẽbra ſpũalia:⁊ hoc mõſtrauit Hip. cum dixit. ⌈ qđ
pulmonẽ humefacit ⁊c̃.⌋ ⌈ ſm facilitatez ⁊ paruper.⌋ hic
not. Gal. duas drĩas inter hydromel ⁊ oximel. quarũ vna
eſt ſumpta a parte modi ꝓuocãdi ſputũ. alia ſumpta eſt a
pte quãtitatis. Oximel enim cũ maiorẽ difficultate ⁊ peri/
culo ⁊ in maiori quãtitate adiuuat excreare ꝙ̃ hydromel:
⁊ hec plenius erunt infra cap̃ de oximelle ⌈ pter ꝙ in ipſo
eſt ſedatio.⌉ hic reperit᷑ duplex lr̃a. vna quarum ſcribitur
ſicut dictũ eſt. alia ſcribit᷑. ⌈ ꝓpter qđ in ipſo.⌋ Et vtraq; ſta/
re poteſt. ⌈ que nõ eſt in ſecaniabin penitus.⌉ Sed ꝯ. nam
ſecaniabin fortius operatur ad expulſionẽ materie ↄtente in
pectore ⁊ pulmone ꝙ̃ hydromel. ergo cũ tuſſis ſit motus
ad expellendũ qđ ↄtinetur in pectore ⁊ pulmone. vĩ qđ oxi
mel ſit magis ſedatiuũ tuſſis q: cã ꝓp quã ſit tuſſis potẽtiꝰ
educit. ❡ Ad qđ dic ꝙ q̃tũ ad mãz que expellit᷑ per tuſ
ſim rõne ſue groſſitiei ⁊ quãtitatis magis ⁊ citiꝰ ſedat tuſ/
ſim oximel ꝙ̃ hydromel:ſed rõne mẽbroꝝ in quibus ma/
teria ↄtinetur oximel nõ ſedat tuſſim:ſed potius excitat q:
illa mordicat ⁊ exaſperat. ⌊ ꝓpter vehemẽtiã ſue abſterſio
nis ⁊c̃.⌋ cã huius vehemẽtie eſt mixtura aceti cum hydro
melle. Fit enim oximel ex hydromelle ⁊ aceto. ⌈ Abſterſio
eſt pauca valde.⌋ hic nõ ꝙ 4ᵒʳ ſunt gradus abſterſionis
ſm magis ⁊ minus:duo q̃dez inuẽti in hydromelle ſm ꝙ
2ˣ eſt hydromel. ſ. parũ cõmixtum ⁊ multũ cõmixtũ. ⁊ duo
inueniũ in oximelle ſm 2ˣ oximel. ſ. parũ cõmixtum ⁊ mul/
tũ. poſſumus ẽt addere alios duos accipiẽdo hydromel
mediocriter cõmixtum:⁊ oximel mediocriter cõmixtum.
⌊ Et noiatur ẽt virtus hec ꝟtus lotiuũ. ❡ Sed ꝯ. abſterſio
⁊ lotio ſunt due diuerſe operationes ſm ſpẽm. ſicut pʒ per
Aui. 2° can. tracta. ꝑ. cap̃ 4°. q̃ñ medicina lotiua nõ dr̃ ab/
ſterſiua. ❡ Ad qđ dic:ꝙ abſterſio ⁊ lotio ſunt duo motus
in quoꝝ vtroq; ſunt tria. ſ. id qđ ſepat᷑:⁊ id per qđ ſepat᷑:⁊
id a q̃ ſepat᷑. id aũt qđ ſepat᷑ ẽ ſupfluitas remouẽda. id aũt
per qđ fit ſeparatio eſt ꝟtus rei remouẽtis. id ꝟo a quo fit
ſeparatio:eſt mẽbrũ a quo remouet᷑ ſupfluitas. h aũt 3ᵐ remo
to. ſ. mẽbro in q̃ cõicant abſterſio ⁊ ablutio. idez. n. mẽbrũ
abſtergit᷑ ⁊ abluitur. cõſiderando ſunt duo reſidua in qui/
bus abſterſio ⁊ ablutio differũt. hec aũt duo ſunt id qđ re
mouetur. ſ. ſuperfluũ:⁊ id per qđ aliq̃d remouet᷑. ſ. virtus
remotiua per quã ſuperfluum remouetur. ⁊ penes iſta duo
differunt ablutio ⁊ abſterſio. Nam ablutio remouet rẽ mi
nus adherentẽ ſicut aqua cucurbite ⁊ aqua ordei que re/
mouẽt a mẽbro ſuperfluũ minus adherens. Abſterſio au/
tem remouet rem magis adherẽtem mẽbro. Item in ablu
tione fit remotio per debiliorẽ virtutem. ſ. per humiditatẽ
ſed in abſterſione fit remotio per fortiorez virtutem. ſ. per
ſiccitatem:⁊ hec eliciuntur ex verbis Auicẽ. ſcđo can. pre/
allegato caplo. ⁊ ex predictis pʒ ꝙ abſterſio ⁊ ablutio re/
late ad rem per quã fit remotio differunt ſm ſpeciem. Re/
late ꝟo ad rem q̃ remouet᷑ differũt ſʒ magis ⁊ minus. ⁊ h
modo ſaluat᷑ dictum Gal. ⌈ hec ꝙ̃ ablutio pura⌉. i. abſterſio
pura. ⌈ nõ q̃m id in q̃ eſt hec ꝟtus faciat illud ſʒ ꝓp paucita/

tem eius qḋ eſt qꝛ ⁊c.] Sꝫ ꝯ.ſi ſufficiēs ablutio vel abſter
ſio tollit viſcoſitatē ſputi ſufficiēter.tunc parua ablutio tol
let eam paꝝ.nam ſi ſufficiēs cauſa ſufficiēter facit opatio/
nem.tunc deficiēs cā deficientem facit operationē. ¶ Ad
qḋ dōm ē itaqꝫ parua ablutio vel abſterſio facit ſputū viſco
ſius per accñs.ꝓpō q̄ dicit ſi ſufficiēs cā facit ſufficiētē ope
rationem tūc deficiēs cā deficientē facit opationē hꝫ locū
in agētibus p ſe.[qḋ de ſputo eſt groſſum.] hic per ſputū
groſſum:itellige ēt viſcoſū.[ſi aūt humor iſte groſſus eſt
aggregatus in loco q eſt inter pectus ⁊ pulmonē.] ĩō nō ꝙ
hu.excreādus cū ſputo hꝫ tria loca:nā aliqñ ꝯtinet i canu
lis pulmonis:⁊ tūc leuiore indiget medicina:⁊ aliqñ ꝯtine
tur ſub pāniculo tegēte coſtas ſicut fit in pleureſi.⁊ tūc idi
get fortiſſima medicina excreatiua:⁊ aliqñ ꝯtinetur in ſpa/
tio qḋ eſt inter pulmonē ⁊ pāniculū tegentē coſtas.⁊ tūc vi
idigeret medicina excreatiua mediocriter:ſed hoc tertiū
nō eſt expſſe dictū a Gal.hic.⁊ ex h̄ ēt vꝫ ſeq ꝙ in pleureſi
debeant fortiora excreatiua q̄ꝫ in peripleumonia:⁊ oia iſta
ſunt dubitabilia fortia de qbus ſi vellē ꝓſeq diligēter pro/
lōgaretur expō.[vt abſtergat illū hu.a pāniculo tegēte co
ſtas.] hic nō ꝙ hu.abſtergit a pāniculo tegente coſtas ꝯ
uenō mō q̄ñ ille hu. ꝯtinet ſub pāniculo vel in ipſo pāniculo
lo:ſicut fit in pleureſi. Alio mō abſtergit a pāniculo tegē/
te coſtas:q̄ñ ipſe hu. ꝯtinetur in ſpatio mediaſtino poſito i
ter pāniculum ⁊ pulmonē:ſicut fit in pleureticis q̄ñ rūpit
pleureſis ⁊ puenit ad ēpima.ſanies.n.i pleureticis q̄ñ ꝑue
niunt ad rupturā.ſ.ad empima ſtat in ſpatio qḋ eſt iter pā/
niculū ⁊ pulmonē.[qḋ eſt:qꝛ nō ē poſſe vt penetret iſte hu.
in pāniculū velantē pulmonē:ita vt veniat ad cānā eius ni
ſi ſm hanc diſpōnem ⁊c.] ¶ Sed ꝯ.pellicula nāqꝫ pulmo
nis ita eſt ſpiſſa vt aerē intrantē pulmonē prohibeat egre/
di ad ſpatiū qḋ eſt inter pectus ⁊ pulmonē:ſed nullus hu.
pōt tm̄ ſubtiliari ꝙ fiat ſubtilior aere.q̄re ſi aer non poteſt
exire de pulmone ad cauum pectoris.tūc hu.exñs in cauo
pectoris nō pōt indñ ſubtiliari vt intret pulmonē: ꝓpterea
qꝛ ꝑ qḋ nō penetrat magis ſubtile non pōt penetrare min⁹
ſubtile. ¶ Ad hanc q̄ōnē poteſt patere rñſio per ea q̄ dicta
ſunt in 2° ꝓno.cap̄ de ſputo:tam ſup textū q̄ꝫ ſuper cōmē^m.
¶ Uel dōm ꝙ ingreſſio aeris in pulmonem ⁊ eius mora in
eo ⁊ egreſſio m̄ae humoralis de loco mediaſtino ⁊ mora
eius in eis dū durat frigiditas eius eſt nālis qꝛ iuuamētū
ꝯfert calori inato qui eſt in corde euētādo ipſum:⁊ poſtq̄ꝫ
ſupcaleſactus eſt iuuat cordi ſua egreſſio qa educit fumo/
ſas ſuperfluitates egreſſio m̄ae exñtis in loco mediaſtino
ad pulmonē eſt ſimpliciter nālis:etenim mora eſt ſimplicit
ꝑter nām:⁊ ꝓpter hoc cū maximo conamine ⁊ igenio na
ture expellit m̄a ꝯtenta in ſpatio mediaſtino ſicut res ma/
xime nocēs nō hꝫ vias alias exeundi niſi duas.vnā quidē
maxime prōptam ⁊ frequētiſſime fientē.ſ.per pulmonem:
aliā ỽo minus prōptā ⁊ raro fientē.ſ.per penetrationē ad
epar ex quo poſtea fit expulſio eius foras per fluxū vētris
aut per vrinā. Ex his itaqꝫ pꝫ ꝙ cū maxio conamine ⁊ ige/
nio nā abijcit materiā exeuntē in loco mediaſtino.aerē au
tem intrātem pulmonē non expellit per poros pellicule te
gentis pulmonē eo ꝙ indiget eo duꝫ durat eius frigiditas
⁊ q̄ñ fuerit inflāmatus hꝫ viam manifeſtā per quā exeat.ſ.
canales pulmonis.quapropter nō idiget penetratione per
poros pellicule tegētis pulmonē. ¶ D.querit nūquid iſte
hu.penetret in pulmonē attractus vel expulſus vel vtroqꝫ
modo. ¶ Ad qḋ dicitꝙ penetrat vtroqꝫ mō.ſ.attractus et
expulſus. Attractus quidē a virtute vacui ne fieri pulmo/
ne cū dilatatur. Expulſus ỽo a virtute mēbrorū leſorum.
expellant enim mēbra humorem a quo leduntur. ¶ D.que
ritur de ſubtiliatione iſtius humoris penetrātis in pulmo
nem nunquid ipſa mutet humo.a ſui ſpecie.⁊ videtur ꝙ ſic
qꝛ talis ſubtiliatio redigit hum.in vaporē.qꝛ ſi hu.debent
penetrare per pelliculā pulmonis vulneraret eam.hu.au/
tem ⁊ vapor ſunt diuerſarū ſpērum. ¶ Ad ꝯ̄ōm autē vi
detur q̄ñ ſi hu.qui ꝯtinetur in pectore cū ſanies ingrediēs
in pulmonem ſimilr̄ eſt ſanies:⁊ ſi eſt ſanguis ingrediēs in
pulmonē ſimilr̄ eſt ſanguis. Seruat igit̄ res ꝯtēnta in pe/
ctore eandē ſpēm q̄ñ eſt in pectore:⁊ quādo eſt ī pulmone.
¶ Ad quod dicitꝙ materia que ꝯtinetur in pectore q̄ñ per/
mutatur in pulmonē ſeruat eandē ſpeciē ſed diuerſificatur
in qualitate.naꝫ ſubtilitas ⁊ groſſities quas medicus ap/
pellat ſubſtātias ſunt equales diuerſe ꝓpter qḋ non relin/
quunt diuerſitatē ſpecierū.[niſi ſm hanc diſpōnē.] .i.per
inciſionem ⁊ ſubtiliationē.[⁊ cū in illo eſt qꝛ in hydromel
le ē ablutio pauca:que multotiēs facit deſcēdere ſputū ⁊c.]
Sed cōtra.nam parua ablutio hydromellis nō facit ſputū
deſcendere:q̄ñ deſcēdere eſt a ſuperiori ad inferius muta/
ri.ſed iſta parua ablutio nō mutat ſputū de ſupiori ad infe/
rius. ¶ Ad quod dic ꝙ hic accipit hoc verbū deſcendere
pro eo ꝙ eſt nām que dꝫ ſputari a ſuo loco remoueri ⁊ nō
perfecte excludi.[⁊ augmētat viſcoſitatē ei⁹ plus q̄ꝫ opꝫ.]
Sed cōtra.hic enim videt̄ idem affirmare ⁊ negare.ponit
enim hic ꝙ pua ablutio augmentat viſcoſitatē ⁊ ſtatim pi/
cturus eſt ꝙ augmētatio.viſcoſitatis nō eſt propter paruā
ablutionē ſed propter propriā naturā ipſius ſputi. ¶ Ad
qḋ dicitꝙ credo hic deficere vnā negationē vt dicat.[⁊ nō
augmētat viſcoſitatē eius quā opꝫ plus.] ⁊ hoc monſtrat
lrā ſequens.[qḋ eſt:qꝛ ⁊c.] [res que propria eſt ſputo.]
Sed ꝯtra.ſputū enim ex ſeipſo non inuiſcatur:ſed inuiſcat
ipſum agitatio. ¶ Ad qḋ dicitꝙ parua ablutio ab eo ꝙ ab
lutio eſt nō auget viſcoſitatē ſputi ſed motus qui fit in ſpu/
to augmentat viſcoſitatē:⁊ ꝓpter hoc dicit tale augmētū
viſcoſitatis eſſe ꝓprietas ſputi. Nā ſi agitaretur ſputū au/
geretur eius viſcoſitas ſine omni ablutione.[Sed dimit/
tit ipſum remanere ſm naturā ſuā.] Sed cōtra. Hip.enim
expreſſe dicit in textu:ꝙ hydromel ſputū viſcoſum plus q̄ꝫ
opꝫ reddit. ¶ Ad qḋ dic ꝙ forte Gal.reprehēdit in hoc lo
co Hippo.vtrū aūt eius reprehēſio ſit iuſta vel iniuſta:vel
mentalis:vel verbalis declarat additio Humain que val/
de obſcura eſt indigēs inquiſitione eius qḋ dixit.[⁊ maio
rē eſt ꝙ ſermo eius iſte nō eſt ſermo abſolutus in omni hy
dromelle:ſed in eo ꝙ ex eo eſt vehementis purificatio.] Sꝫ
cōtra.hic enim videt̄ Humain ꝯtradicere Gal.cuius ꝯtra/
rium dicit in fine ſue additionis.ait enim ꝙ Gal.nō eſt hic
vituperādus. Cōtrarietas aūt inter eos hoc modo colligi
tur. Dixerat eniꝫ Gal.ſupra eodē cōmento hūc ſermonem.
[In hydromelle aūt ⁊ proprie in eo qḋ cū multe cōmixtio
nis abſterſio eſt pauca valde.] in quo dicto ponit ꝙ pau/
ca abſterſio que facit ſputū viſcoſum inuenitur magis i hy
dromelle multe cōmixtionis q̄ꝫ in hydromelle pauce com
mixtionis. Humain ỽo in verbis ſuis dicit ꝙ facere ſputū
pertinet ſolum ad hydromel pauce cōmixtionis. q̄re con/
tradicit Gal. ¶ Ad qḋ dic ꝙ credo ſm veritatē Humain
cōtradicere Gal.in hoc loco ſi ſubtiliter ꝯſiderentur verba
vtriuſqꝫ:ad id aūt qḋ opponitur ꝙ Humain laudat Gal.dī
eo ꝙ nō laudat eum abſolute:ſed ſoluꝫ in eo ꝙ Gal.poſuit
hanc diſtinctionem:ſcilicꝫ ꝙ hydromel eſt duplex.ſ.multe
cōmixtionis ⁊ pauce commixtionis.

¶ Textus. XIII.

¶ Aqua mellis multum prouocat vrinam niſi huic aliquod viſcerum contradicat.

¶ Hydromel etiam prouocat vrinam vehemē/ter:niſi prohibeant ab illo quedam viſcera.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Jam ante dixit ꝙ hydromel prouocat vrinam:q̄ñ pene/
tratio eius ab omnibus viſceribus que ſunt inter ſtochus
⁊ renes eſt facilis. Et oſtendi iterū ꝙ quando egritudo eſt
in epate:ꝙ nō opꝫ vt bibatur hydromel:⁊ nocet etiaꝫ ſple
ni quādo in eo eſt apoſtema calidū. Quod etiā ꝙ ꝯuerti/
tur ex

tur ex calore igneo qui eſt in apoſtemate calido velociter ad choleram. Et ſignū eſt etiā ꝙ viſcera delectentur hydromelle propter dulcedinem eius ſicut ſtomachus quare prouocat ea ad attrahendum illud cum velocitate: ⁊ ſimiliter etiam reliquę res dulces: nam ineſt vt dicat in eis: ſicut ipſe ſunt delectabiles apud ſtomachū: ſimiliter ſunt delectabiles apud omnia viſcera: ⁊ de ſtomacho quidem apparet ꝙ ipſe delectatur ex huiuſmodi rebus. qḋ eſt: q: poſtq̄ deglutimus eas: ſentimus quaſi ſtomachū deſiderare eas ſicut ſentimus eum ſemper ledi aſperis rebus ⁊ amaris: nō in hora qua comedimus eas tm̄: ſed poſt illud etiam ꝑ tēpus: ⁊ propter illud etiā non inuenimus aliquē qui ſumat eas in aliqua horarum niſi ſm̄ viam medicine propter humores aggregatos non ſm̄ curſum naturalē in ſtomacho. Quādo ḋo ſtomachus ſeruat ſanitatem ſuam leditur omnib⁹ iſtis rebus: res autē delectabiles in venis ſunt res dulces tm̄: ſed etiam ⁊ mery inuenimus delectari delectatione vehemēti qn̄ deglutiuntur res dulces: qm̄ hoc membrū eſt aptū in natura ſui conueniens ei: cuius diſpoſitio eſt hec ex rebus. Huiuſmodi autē mēbri generatio eſt ex panniculo intrinſeco ex panniculis ſtomachi: ⁊ tegit iſte panniculus etiam linguam: verūtn̄ ex lingua manifeſte apparet ſenſus eius de rebus dulcibus. Ex mery autem ſentimus ꝙ ipſū delectatꝛ deinde os ſtomachi ex rebus dulcibus quādo deglutiunꝛ cū animal eſt remanens ſm̄ ſanitatē ſuā: ſm̄ hoc ergo etiā oportet ꝙ viſcera delectenꝛ ex rebus dulcib⁹: q: attrahunt ex eis velociter quātitatē multā in hora ſanitatis ⁊ nutriunꝛ ea. Cum ergo ſunt in hora qua ledunꝛ a febre ⁊ apoſtematibus calidis: conuertūtꝛ illis res ad cholerā: inde eſt ꝙ tu inuenis epar in eo qḋ nutrit ex dulcibus per comeſtionē ficuū magnū valde delectabile delectatione manifeſta. Quoniam epar nutritur ⁊ impinguatꝛ ex comeſtione rerum dulcium. In apoſtematib⁹ autē calidis ⁊ feb. non ꝯuertunꝛ huiuſmodi res ad hoc vt addant in magnitudine epatis: ſed generat cholerā: qḋ eſt: q: calor febris eſt vehemens: ſed caliditas innata eſt equalis.

Inq̄t Humayn. Jam declaratū eſt de Gal. in hoc loco: q: poſuit cauſam nocumēti accidētis in viſceribus ꝯuerſionē rerū dulciū ad cholerā ꝓꝑ caliditatē que eſt in apātib⁹ calidis. Et iſte qdem ſermo verificatꝛ in apātib⁹ calidis tm̄: in oppilationib⁹ ḋo ⁊ apātib⁹ lapideis ⁊ in oīb⁹ his ſimilibus in qbus cū ſunt in viſcerib⁹ addūt res dulces: cuꝫ comedunꝛ ⁊ bibunꝛ non. Cauſam aūt cōem in hoc ꝙ res dulces nocent oībus iſtis morbis iam dixit Gal. in poſtremo tractat⁹ ſui de regimine ſubtiliatiuo: ⁊ ego ponā ſermonē illū ſuū cū dictionib⁹ ſuis: ⁊ eſt hic. Inquit. Sicut vina dulcia qn̄ cū eis miſcenꝛ alique medicine ſubtiliatiue mundificant groſſos humores viſcoſos flegmaticos: qui ſunt in pectore ⁊ pulmone. Similiter etiā qn̄ epar eſt apātum: aut ſplen: eſt nocumētū accidēs ab eis maius q̄ iuuamētū eorū. qḋ eſt: q: iſta mēbra trahūt ad ſe res dulces qn̄ ꝑueniūt ad ſtōchū velociter: quare coarctanꝛ ꝓꝑ illā cauſam in extremitatibus vene que ſunt in eis faciles: ⁊ proprie vene que ſunt in epate in locis in qbus ꝯcurrunt extremitates venarum diuerſaꝝ ex vena que eſt in latere cōcauo eius nominato porta: ⁊ extremitates venaruꝫ ramificatarū ex vena que eſt in latere gibboſo eius que noīatur profunda. Non ergo conueniūt res dulces iſtis viſceribus qn̄ in eis ſunt apāta: neq: quādo in eis eſt lapideitas: neq: qn̄ ſunt orificia venarum minutarum: que ſunt in eis oppilata: neq: etiā ipſum mel: quāuis ſit in eo virtus inciſiua: verūtn̄ medici frangūt vehementiā virtutis dulcedinis mellis cuꝫ aceto quare fit ſecaniabin qn̄ probas ipſum cū rōne ⁊ experimēto conueniētius rerū: ⁊ magis iuuatiuū earū in regimine ſubtiliatiuo. Cum ergo ſcis hec de diſpōne Gal. tunc non eſt neceſſe tibi vt audias a me in eo rem aliā. qḋ eſt: q: iam declaratū eſt tibi in ſermone vno cōmuni ꝙ res dulces nocent in omnibus infirmitatibus accidentibus in viſceribus in quibus coarctatur via ſi illud eſt ꝓꝑ apoſtemata: aut eſt ꝓꝑ opilationes: ⁊ eſt ſermo eius iſte quē dixit in regimine ſubtiliatiuo. Apoſtematibus autem calidis que accidunt in eis nocent proprie res dulces. qm̄ res dulces ſi earum penetratio non eſt facilis ⁊ feſtina: conuertuntur ex caliditate illorum apoſtematum ad choleram.

Textus. XIIII.

Humores de genere cholere purgat ab īfra. qḋ autem purgat aliqn̄ bonū eſt in colore: aliqn̄ ſatis plus q̄ debet tinctuꝫ plus q̄ ſpumoſum: qḋ maxime choleram habentibus quiq: magna viſcera habent contingit.

Et ſoluit etiā humores q ſunt de genere cholere inferius: ⁊ qn̄q: eſt qḋ ex eis educit bonuꝫ īferius: ⁊ qn̄q: eſt tinctū plus q̄ opꝫ ⁊ pluſ ſpumoſum: ⁊ plus qdeꝫ accidit hoc in habētibus cholerā: ⁊ quoꝝ viſcera ſunt magna.

Commentum Galeni.

Oportet vt rememoreris in hoc loco ſermonis eius precedentis in quo cū cōparauit inter hydromel ⁊ vinum dulce: dixit in hydromelle: ꝙ minus excitat ſitim q̄ vinum dulce: ergo ſilr̄ etiā in hoc loco inuenim⁹: ꝙ cū cōparauit hydromel cū vino dulci dixit. Et ſolōne educit humores qui ſunt de gn̄e cholere īferius plus. qḋ eſt: q: vinū dulce etiaꝫ ſoluit: verūtn̄ qn̄q: hydromel ſoluit humores de gn̄e cholere: ⁊ qn̄q: ſolōne educit humores maiores: ⁊ iſti humores mali ſunt de gn̄e cholere: qbus res alia penitus nō eſt admixta: ⁊ color cholere q eſt in eis eſt color igneus: ⁊ color rubeus groſſus clarus: ⁊ ſpuma que accidit in iſtis humoribus eſt multotiēs ſicut euent⁹ eius etiā in eo qḋ calefit ꝑ igneꝫ calefactione forti. Supiſtas nāq: res natat ſpuma: ⁊ qn̄q: eſt euētus ſpume in eis ſicut euētus eius in humiditatib⁹ qbus nocēt vētis: ⁊ venit ab illa ſpuma. ⁊ ꝑmū qdeꝫ horū duoꝝ ſignificat caliditatē egredientē ab eq̄litate: ⁊ 2m ſignificat coarctationē inſtrumētoꝝ ⁊ aggregationem agitationū ventoꝝ inflātiū retentoꝝ in locis qbus non eſt penetratio: ⁊ hꝫ quidē vētoſitates egrediunꝛ qdē multotiens in febribus in qbus liquefit corp⁹. Et potus qdē hydromellis in his febrib⁹ eſt in vltimo cōtrarietatis ei qḋ in eis eſt neceſſariū: ⁊ nocet vltimo nocumēto eis qui minorantur. Potus aūt aque frigide eſt ſm̄ ꝯtrariū illius cōferēs vltimo iuuamēto. Hippo. aūt dicit ꝙ euētus huius egōnis eſt ꝓprie propter potū hydromellis in eo ſup quē vincēs natura eſt cholera. ſ. cuius cōplexio eſt calida: egrediēs in caliditate ſua ab eq̄litate: ⁊ habet in egritudine ſua apoſtema calidū in quibuſdā viſceribus ſuis. qḋ eſt: q: nomen egritudinis cōmunis in hꝫ loco eſt propriū ei q habet apoſtema calidū: qm̄ non fit inflāmatio febris ab apoſtemate lapideo: neq: ab apāte molli: ergo manifeſtuꝫ eſt: q: qn̄ fit in qbuſdā egritudinib⁹ calidis in qbus eſt noſter ſmo apātūc eſt apā calidū: nō apā molle. i. flegmaticū: aut apā lapideū. i. melancholicū: ⁊ illiū cuius diſpō eſt h̄ diſpō: noīauit Hippo. in hoc ſermone magnoꝝ viſcerū.

Expoſitio Thaddei.

In ꝓcedēti par. deter. hip. de adminiſtratione hydromel per opationes q̄s efficit circa mēbra ſpiritualia ponēdo cōparationē inter hydromel ex ꝑte vna ⁊ vinum ⁊ oximel ex ꝑte alia. In pn̄ti parte deter. de adminiſtratiōe hydromel ponēdo opationes quas efficit circa mēbra nālia: ⁊ h̄ facit vſq: ad locū illū ſcreatus oportun⁹: Ipſ autē pars iſta i. ẜ. in q̄rū ꝑ que durat vſq: ſbu. de gn̄e coleꝝ agit de opatione hydromellis circa mēbra nālia deſeruiētia vrine: in illa 2. ꝑte agit de opatione hydromel circa mēbra nālia deſer

uiĉtia dig꜕ni. ℭ De pᵃ.d.ſic ꝙ hydromel ꝓuocat multum vrinā niſi ꝯdicat ei aliqđ iteſtinoꝝ. ℭ De.2.d.ꝙ hydromel purgat hu.de gn̄e choleruʒ ꝑ inteſtina: ꝛ iſti hu.aliqñ ſunt boni ꝛ aliqñ ſunt mali.ſ.magis tincti q̄ʒ debeant ꝛ magis ſpumoſi ꝛ h̄ acc̄ns maxime ꝯtingit habētib⁹ cholerā multā ꝛ habētibus viſcera magna.ſ Aqua mellis ꝛc̄. Iter.al.erā.incipit ibi ſ hydromel ꝓuocat etiā]cuius cō.icipit ibi.ſ iam añ dixi.]ꝛ durat vſq; ſ humayn]ibi ponit̄ addictio humayn.cō.aūt gal.di' in.2.in q̄rū pᵃ.q̄ durat vſq; ſ ꝛ oñdi ſtreū]verificat ꝑtē cañ.ꝑiacētē ꝑ ſuā cām hāc.ſ.ſ aqua mellis multā ꝓuocat vrinā]ibi verificat partē cañ.exceptiuaʒ hanc.ſ.ſ niſi hic aliqđ viſcerū ꝯdicat]ſilr per ſuā cauſam. ℭ Pars iſta 2ᵃ di' in.2.in quaꝝ pᵃ.q̄ durat vſq; ſ ꝛ digniuʒ eſt ꝛc̄.]ponit cām verificāīe ꝑtē cañ.exceptiuā ibi aliā cauſam declarādo ꝑtractat. Iſta ꝑtractatio cōſiſtit in aſſignatione die cadētis inter hītudinē hydromellis ad aīal ſanū: ꝛ ad aīal febriēs: ꝛ apatū.procedit autē circa iſtā diāʒ ſic: nā ꝑ ponit hītudinē q̄ ſe habet hydromel: ꝛ omne dulce ad aīal febriens ꝛ apatū: vſq;]inde eſt ꝙ tu]ibi adducit ꝓbationē illius diuerſe hitudinis vſq; ad finē cō.ſunt igit̄ in cō.gal.ꝑtes.5.de quarū pᵃ.d.ꝙ cā ꝑꝑ quā hydromel multum ꝓuocat vrinā eſt facilis: ꝛ velox penetratio ipſius ab oīb⁹ viſcerib⁹: que ſunt inter ſtoᵐ ꝛ renes. ℭ De 2ᵃ.d.ꝙ viſcera que prohibēt hydromel a tali opōne ſunt ſplen ꝛ epar: qñ ſunt apata apate calđ: ꝓpterea q̄ꝛ hydromel in eis velociter ꝯuertit̄ ad co.ꝑꝑ caliītatē igneā que eſt in ꝑdictis membris apatis. ℭ De 3ᵃ.d.ꝙ verū eſt: ꝙ ego dixi ponēdo cauſam huius dictiꝛnā viſcera aīaliū ſanoꝝ.ſ.epar ꝛ ſplen.trahūt ad ſe hydromel: ꝛ alias res dulces velociter ꝛ i magna q̄ātitate propterea q̄ꝛ delectant̄ in eis ſicut ſtōs q̄ꝛ oīa delectabilia velocius ꝛ in maiori q̄ātitate attrahunt̄ ad membra: ꝙ aūt ſtōs delectet̄ in reb⁹ dulcib⁹ manifeſte apparet ꝑ deglutionē: nam qñ deglutim⁹ res dulces nos ſentimus ſtoᵐ moueri: cum magno deſiderio ad eoꝝ attractionem ꝛ etiā poſt eaꝝ deglutionē aliquo tꝑe delectat̄ i eis: in deglutione ꝟo rerū amararuʒ ꝛ aſpaꝝ ꝯtriſtat̄ ꝛ ledit̄ nō ſolum cū aſſumunt̄: ſed poſt aliqđ tꝑs aſſūptionis ꝛ hoc ꝓbatur: q̄ꝛ nullus hō aſſumit res amaras ꝛ aſpas niſi ꝑ viaʒ meᵉ.ſ.qñ hēt aliquos hu.in ſtō ſuo q̄b⁹ res amare ꝛ aſpe ſunt cōtrarie ꝛ curatiue. Itē nō ſolū ſtōs delectat̄ in aſſūptione rerū dulciū: ſed etiā meri delectat̄ in eis: qñ deglutiunt̄ ꝛ ſic aſſimilat̄ in h̄ ſtō.gn̄at̄ etenim ex pānicuło itrinſeco ipſius ſtōi: ꝛ extēdit̄: etiā iſte pāniculus vſq; ad linguā tegēs eaʒ: ꝛ h̄ nō.ꝙ iſta tria mēbra.ſ.lingua meri: ꝛ ſtōs delectant̄ in rebus dulcib⁹ diuerſimode ꝛ ordinate.nā lingua delectat̄ prius ꝛ magis: ſcđo delectat̄ meri.3ᵒ ꝟo os ſtōchi: ꝛ h̄ dico aīali ſe hñte ſm naturā: verū eſt ergo qđ dictū eſt.ſ.ꝙ viſcera trahūt ad ſe velociter: ꝛ in magna q̄ātitate cū ſunt ſana res dulces ꝑꝑ delectationē. ℭ De 4ᵃ.d.ꝙ iſta viſcera cōuertunt res dulces ad choᵃᵐ: qñ ipſa ſunt inflata a febre: ꝛ apatib⁹ calīs. ℭ De 5ᵃ.d.ꝙ ſignū ꝑ qđ oñdit̄ ꝙ iſta viſcera delectant̄: ꝛ nutriunt̄ multū ex rebus dulcib⁹ eſt: q̄ꝛ aīalia ſana qñ comedūt multitudinē ficuū habent epar valde magnū ꝛ valde delectabile: ꝓpterea q̄ꝛ ipſum epar magnificatur ꝛ impinguat̄ propter aſſumptionē rerum dulciū: ſed in calidis apoſtematibus ꝛ feb.res dulces non conuertūtur ad nutriēdū ꝛ magnificādū epar: ſed cōuertunt̄ ad choᵃᵐ: ꝛ ratio iſtoꝝ duoꝝ.ſ.ꝙ dulcia magnificāt epar ſanū ꝑ viaʒ nutrimenti ꝛ conuertunt̄ ad choleraʒ in epate apoſtemato eſt q̄ꝛ caliītas feb.eſt caliditas fortis ꝛ incenſiua conuertēs res dulces in choleram: ſed caliditas naturalis eſt equalis conuertens res dulces in nutrimentuʒ epatis. humayn ꝟo opponit ꝯ gal.de defectu: q̄ꝛ non fecit mentionem de conuerſione rerū dulciū ad choleram: niſi in apoſtematib⁹ calidis: in opilationibus ꝟo ꝛ apoſtematibus lapideis ꝛ in habentibus orificia venarum capillarium anguſta nullam fecit mentionem. ℭ Ad qđ ipſe. Rñdet ꝙ gal. ſubaudiuit: ꝛ ad hoc adducit autho. gal.in lib° de regimine ſubtiliatiu o. ℣ Littera tex.ſic legatur]aqua mellis multū prouocat vrinam: ſed ꝯ: aqua namq; non prouocat vrinam q̄ꝛ tranſire morat̄: vt dicit̄.].libro eodeʒ.de aqua.q̄re non ꝓuocat vrinam. Item nec mel prouocat vrinam: q̄ꝛ eſt ſolutiuū ventris quod ꝟo ſoluit vētrē minuit vrinam: vt in illo aphori.[vrina noctu ꝛc̄.] ℭ Ad qđ dic ꝙ ꝯpoſita q̄dā hñt virtutem a parte cōpoſitionis quā nō hñt eius cōponētia qđ pꝫ in tyriaca in qua venenū tyri ingredit̄: ꝛ tñ ipſa curat a veneno ratione ſue cōpoſitionis ex qua reſultat forma ſpecifica ꝯ venenū: patet etiam ex.5ᵒ.cañ.tra. finali.cap̄ pᵒ.ꝛ ſcđo: niſi huic aliqđ viſceꝝ ꝯdicat: h̄ ꝑ viſcera itelligit epar ſplē. ꝛ meſaraicas. ℭ Circa cō.q̄rit̄ hoc mō]iaʒ ante dixi ꝛc̄.] ſed q̄rit̄ vbi. ℣ Ad qđ dic ꝙ h̄ dixit gal.s.ſuper cap.2ᵒ.§.ſ potus dulcis min⁹ aggrauat caput ꝛc̄.]ſ ꝛ oſtēdi iterū].ſ.ſupra prīi cap.§.pᵒ.ſ ꝙ qñ i epe eſt egritudo ꝛc̄.]h̄ q̄rit̄ ꝑꝑ q̄d loquēs.de epate dixit egritudineʒ abſolute loquens autē de ſplene dixit apoſtema calm. ℭ Ad qđ dic ꝙ epar generalius impedit hydromel ꝓuocare vrinā q̄ʒ ſplen impedit enim epar apoſtematū: ꝛ non apoſtematū puta qñ eſt ſupercalefactū: ſplen aūt nō impedit ipſum niſi apoſtematū apoſtemate calido: q̄ꝛ ſplen non eſt ita paratus calefieri ſicut epar: q̄ꝑꝑ non conuertit hydromel ad choleram ſicut epar ſ ꝛ nocet etiā ſpleni qñ in eo eſt apoſtema calidū]h̄ nō.ꝙ hydromel 2ʳ nocet ratione ſplenis apoſtemati: vno q̄dē modo particulariter augendo apoſtema calm: alio modo totaliter.ſ.augmētādo caliītatē febrilem in toto corpore. ſ ꝛ dignū etiā eſt].ſ.ꝙ hydromel conuertatur velociter ad cholam: ꝓpter epar ꝛ ſplenē ieſa ſ viſcera delectantur hydromelis ꝑꝑ dulcedineʒ]ſed ꝯ: viſcera nāq;.ſ.ſplen ꝛ epar carent ſenſu ſm ſuam ſubſtantiam carnoſam ſicut dicitur pᵒ cañ.cap.de mēbris. ergo non percipiunt laborē: quare non delectantur ex eo. ℭ Ad qđ dic ꝙ ſplen ꝛ epar ꝑcipiūt ſaporem ꝛ delectant̄ ex eo ꝑceptione: ꝛ delectatione naturali ꝛ non aīali guſtatiua]ſicut ſtomachus]ſed ꝯ: ſtomachus delectatur ꝛ triſtatur in ſaporibus delectatione: ꝛ triſtitia naturali ꝛ aīali q̄ꝛ mēbrū ſenſitiuū eſt: viſcera ꝟo delectantur ſolum delectatione naturali: non ḡ delectant̄ viſcera ſicut ſtomachus. ℭ Ad qđ dic ꝙ viſcera delectant̄ ſimiliter ſtomacho ſimilitudine gn̄ali: ꝛ non ſpāli.ſ qđ eſt q̄ꝛ poſtq̄ʒ deglutim⁹ eas ſentim⁹ q̄ñ ſtomachū delectare eas:]ſed ꝯ: ſtomachus nām non habet ſenſum guſtus: quare nō ſentit ſapores rerū que ſunt in eo. ℭ Ad qđ dic q; ſtomachus non ſentit ſapores rerū: in q̄ātū ſapores ſed ſentit eos in q̄ātum ſunt nociui vel iuuatiui. ℭ Uel dic ꝙ ſtomachus aliq̄ modo ꝑcipiat v̄tute guſtatiua ꝑꝑ cōītatē quā habet ad linguā per pelliculā ſ res aūt delectabiles inuenis res dulces tñ]ſed ꝯ.ſtōs nāq; eſt mēbrū neruoſum ꝛ q̄ātū ad h̄ eſt frigidus ꝛ ſiccus: q̄re dꝫ delectari in his que ſunt ſibi ſilia: delectabitur ergo ex rebus acetoſis ponticis, ꝛ ſtipticis: que ſunt frigide ꝛ ſicce: ꝛ nō ex rebus dulcibus: que ſunt calīe ꝛ humide cū omne mēbrū nāliter diſpoſitū delectetur ſilib⁹. ꝛ triſtet̄ ꝯrijs ſicut dicit̄ in techni de ſignis ventris. ℭ Ad qđ dic ꝙ in ſtō eſt 2ˣ appetitus.ſ.proprius ꝛ cōis. proprius appetitus eſt ille quo appetit ſuū nutrimētū ſiue ſit nutriᵐ pᵐ ſicut eſt cib⁹ quē hō comedit: ſiue ſit nutrimētū 2ᵐ ſic eſt ſanguis veniēs ad ipm ab epe per venas. ℭ Dico ḡ ꝙ q̄ātū ad tale nutrimētum ſtomachus ſemꝑ appetit nutrimētum ſilē. nam de cibo qui intrat ipſum.ſ.de pane ꝛ carnibus ꝛ alijs cibis ſemꝑ appetit cibum frigidum ꝛ ſiccum: ꝛ de ſanguine veniente ab epate ſemper appetit ſanguinē frigiduʒ ꝛ ſiccū: cōmunis ꝟo appetitus eſt ille quo appetit nutrimētum totius corporis: ꝛ q̄ꝛ nutrimentum totius corporis fit ex humi.in quibus dn̄atur ſanguis de neceſſitate eſt dulce ꝛ per talē appetitum appetit ꝛ delectatur in rebus dulcib⁹. ꝛ iſte cōmunis appetitus cum homo eſt ſanus vincit appetitū propriuʒ. ꝛ dico ꝙ talis appetit⁹ cōmunis eſt animat⁹.

de quo dicit gal. 4. de accīti ⁊ morbo: ꝙ appetit⁹ aīat⁹ dē ſinis oium. ℭ Q. ipſe itelligit ꝑ viſcera ſplenē ⁊ epar ſed nō vꝫ ꝙ ſplen delectet in dulcib⁹: qꝛ eſt mēbrū melicū eo ꝙ ex ſan⁸. melico nutritur: ergo delectat in reb⁹ pōticis ⁊ aceto ſis. ℭ Ad qḋ dic ꝙ ſan. melicus ḋ quo nutrit ſplen. adhuc remanet dulcis q̄ntuis in eo ſit plus de melā q̄ꝫ in ſan⁸ nutri ente epar. nā ſola melā ab omni ſanguine depurata non nu trit ſplenē. ſ per comeſtionē ficuū ꝓ h̄ exᵐ particulare pro bat generalē cañ. ſ. ꝙ viſcera delectent ⁊ maxime nutriant ex reb⁹ dulcib⁹: ſed ꝯ. fic⁹ enim apiunt epar: ⁊ ſplenē: ſicut dicit aui. 2. cañ. de ficub⁹. ℭ Ad qḋ dic ꝙ nihil probibet fi cus addere in ſbam eparis carnoſam multum ⁊ apire vias eius: habēt enim ficus q̄ddā ſbam abſterſiuā per quā apiūt ⁊ q̄ꝫdam ſbaꝫ ſpiſſā dulcē ꝑ quā addūt in ſbam eius. ℭ Q. q̄rit nunqd h̄ ſit verū in qualibet etate ꝙ ficus magnificēt epar: ⁊ videt ꝙ ſic q̄ñ in qualibet etate poteſt augeri ⁊ mi nui caro ⁊ ſanguis: ergo cum epar ſit caro generata ex ſan guine coagulato vꝫ ꝙ dictū eius verificet in qualibet eta te. ℭ Ad ꝯriū: vꝫ. qꝛ ſicut corp⁹ totū nō augmētat poſt ado leſcētiā. ita nō vꝫ ꝙ poſſit augmētari poſt adoleſcētiā aliqḋ mēbrū ꝓncipale: ſequeret enim ꝙ coꝛ poſſit augmētari ſili modo poſt adoleſcētiā qḋ vꝫ incōueniēs: nā ſequeret ꝙ ca loꝛ nālis qui eſt in corde ⁊ omnes operationes virilitatis diminuerēt per comeſtionē rerū q̄ multuꝫ nutriūt corpus: nam q̄ꝫto corpus eſt maius. tanto aīal eſt debilius ⁊ vilius. ℭ Ad hāc q̄ōnem rñ⁹ ꝑtinet ad phyloſophū nālē. ſ hu. de genere choleꝝ. ꝉ tex. al. trā. icipit ibi ſ ⁊ ſoluit eē humores ꝉ cuius cō. incipit ibi ſ ⁊ opoꝛtet vt rememoreris ꝉ in q̄ ꝓ po nit gñalem expoſitionē huius. ꝗ. vſq; ſ verūtñ hydromel ꝉ ibi ponit expoſitionē ſpālem in qua ſic procedit: nā ꝓ expo nit hāc oōnē ſ aliq̄ñ ſatis plus q̄ꝫ debeat tinctū ꝉ vſq; ſ ſpu me que accidit ꝉ ibi exponit hāc oōnem. ſ. ſ pius que ſpon ſum ꝉ ⁊ durat: vſq; ſ hip. aūt. d. ꝙ euētus ꝉ ibi tacitā duᵐ tol lit ſunt ergo. 5. partes in p̄nti cō. ℭ De q̄rū pᵃ. d. ꝙ queād modū hip. poſuit ſupius cōparationē inter hydromel ⁊ vi num dulce reſpectu eius qḋ eſt ſoluere egōnes cholicas ⁊ ſpumoſas plus vel minus: dicēs ꝙ hydromel plus prouo cat tales egōnes q̄ꝫ vinū dulce. ℭ De 1ᵃ. d. ꝙ hydromel 2ʳ purgat cholericos. ſ. aliq̄ñ bñ aliq̄ñ male: male qdeꝫ pur gat hu. colicos: q̄ñ purgat eos puros ſine aliqua mixtione ſunt aūt hu. colici puri iiii q nullā habēt admiſtionē alteri⁹ imo ſunt cholā pura: ⁊ talis choīa habet colorē igneū vel rubeū claꝝ vel croceum. ℭ De 3ᵃ parte dicit ꝙ generatio ſpume in iſtis hu. cholicis 2ʳ ſit: vno mō ꝑ caliditatē igneam facientē ebullitionē in eis: alio mō ꝑ motū agitātē illos hu. ⁊ ſpuma gñata ꝓ modo ſigñat magnū exceſſum caliditatis ab equalitate: 2ᵒ mō gñata ſigñt coartationē mēbroꝝ ⁊ agita tionē vētoſitatis non potētis penetrare ⁊ egredi. ℭ De 4ᵃ parte dicit ꝙ poſſet q̄s duˢ mūqd iſta ventoſitas genera tiua ſpume ſiat ſoluꝫ ex hu. cholericis ſupradictis. cui gal. Rñdet dicēs ꝙ non ſemper ex eis. ſed ſit interdum ex hu miditate membroꝝ liquefacientium: ⁊ in talibus morbis eſt hydromel valde nociuum ⁊ aqua frigida valde iuuati ua. ℭ De. 5ᵃ. d. ꝙ iſta egeſtio de qua hippo. h̄ loquit ſit per potum hydromel. in duplici coꝛpe egrotāte. ſ. in coꝛpe qḋ habet magna viſcera. ⁊ h̄ per magna viſcera debemus in telligere non viſcera magna per naturam: ſed viſcera ma gna per apoſtema qḋ eſt in eis ⁊ non per qḋlꝫ apoſtema: qꝛ nō per apoſtema lapideum aut molle: ſed per apoſtema caꝫ. ſ ⁊ hu. ḋ gñe ⁊c. ꝉ ſed q̄rit ꝑ quid dixit hu. de genere cholerum: ⁊ non dixit humo. cholericos. ℭ Ad qḋ dic ꝙ h̄ ideo fecit: vt oſtenderet multitudinē ſpecieruꝫ iſtius ege ſtionis nam ipſa aliq̄ñ eſt bona ⁊ aliq̄ñ mala ſicut patet per litteram ſequentem ſ cholerum ⁊c. ꝉ tra. arabi. habet aliaꝫ litteram: ſcilicet ſ cholere ꝉ ſed grecam puto melioꝛeꝫ: qꝛ nu merus pluralis magis eſt aptus multitudini q̄ꝫ ſingularis: hoc autē manifeſtat per diuiſionem iſtius egeſtionis cho

lerice quā ſubiungit dum dixit ſ ꝙ autem purgat aliq̄ñ bo num ⁊c. ℭ Q. vꝫ ꝙ debuer it dicere: humorē de genere fle gmatum: ⁊ melāꝝ: ⁊ ſanguinum. nam me⁹ abſterſiua non purgat eligendo: ſed generaliter omne quod inuenit in via adherens. ℭ Ad qḋ dic ꝙ hydromel ſua abſterſione hu. omnes quos inuenit in via purgat: ſed qꝛ in feb. acuta ma gis dominatur co. q̄ꝫ alius hu. ideo dixit ꝙ purgat humo res de genere cholerum ſ purgat ꝉ non virtute attractiua ſi cut ſcamonea neq; compreſſiua ſicut mirab. neq; lambiſi catiua ſicut manna: ſed virtute abſterſiua: ꝉ Ad inferioꝛa ꝉ ideſt per inteſtina: nam licet purgatio per vrinam fiat per inferioꝛa ſcilicet per veſicam ⁊ virgam: tamen hoc verbuꝫ purgatio magis propꝛie attribuitur membris inferioꝛib⁹ que ſunt inteſtina q̄ꝫ mēbris inferioꝛibus que ſunt vie vri nales: non tamē nego quin poſſit dici purgatio egreſſio rei per viam vrinalem ſ ꝙ autē purgat aliq̄ñ bonū ꝉ ſed cōtrat purgatio nāq; boni: ſemper eſt mala: qꝛ eius retentio ſemꝑ eſt bona. ℭ Ad qḋ dic ꝙ h̄ dictio boū. h̄ poſita dicit boni tatē effectiue ⁊ non bonitatem qualitatis retinende: qꝛ ta lis purgatio confert licet per eaꝫ purget res nocēs ꝉ pluſq; ſpumoſum ꝉ ſed ꝯ. egeſtio namq; recipit tincturā: ſm̄ ma gis ⁊ minus ⁊ ſm̄ equale: ſed ſpumam non recipit ſm̄ iſtos gradus quia in naturali egeſtione non debet eſſe ſpuma. vt dicitur ꝓ cañ. fen 2ᵃ caꝑ vltimo de egeſtione. ℭ Ad qḋ dic ꝙ h̄ oratio comparatiua que dicit ſ pluſq̄ꝫ ſpumoſum ꝉ non dicit comparationem ad paruam q̄ꝫtitatem ſpume: quoniā parua q̄ꝫtitas ſpume non dicit nocumentum de quo ſit cu randuꝫ ſ ꝙ maxime cho. habētib⁹ ꝉ q̄ꝫuis aūt talis egeſtio cholerica ⁊ ſpumoſa poſſit contingere in omni ꝯne natura li ⁊ in omni egritudine acuta calā. tamē maxime ſit in cho lericis ⁊ in habentibus viſcera apoſtemata. ℭ Q. in hac egeſtione mala ponit hip. duo accidentia que non vidētur compoſſibilia ponit enim eam eſſe magis tinctam q̄ꝫ opoꝛ tet ⁊ ponit eam magis ſpumoſaꝫ: ſed maioꝛ tinctura demō ſtrat exceſſum cholere: cholera ꝯo excedens non generat ventoſitatem. quare neq; ſpumam immo deſtruit: quoniaꝫ calītas cholere: opponitur ſpume ratione duoꝝ corpoꝝ componentium ſpumam: ſcilicet humiditatis flegmatice ⁊ ventoſitatis quare vtraſq; deſtruit. ℭ Ad qḋ dicendū ꝙ q̄ꝫcūq; humoꝛ ſit calidus ⁊ ſiccus habet q̄ꝫdam humidi tatem naturalem reddentem eum liquidum ſicut patet ex diffinitione humoꝛis ⁊ talis liquiditas reddit hu. extenſi bilem: ad cuius extenſionem ſequitur ingreſſus aeris: vel ventoſitatis ⁊ ex hoc generantur ampulle: ⁊ ex ampullis ſit ſpuma nec humoꝛ ſua calidate poteſt illam ſpumam de ſtruere interdum ⁊ maxime q̄ñ fuerit hu. preter naturam qui non regulatur ab ea: ⁊ ſic patet ꝙ poteſt ſimul eſſe cho lerica ⁊ ſpumoſa ⁊ ad hoc facit diffinitio cholere dicens ꝙ cholera eſt ſpuma. ſanguinis. ℭ Circa cō. duʳ hoc modo ſ ⁊ ſolutione educit humoꝛes qui ſunt de genere cholere in firmus plus ꝉ. ſ. q̄ꝫ vinuꝫ dulce. ꝉ Et iſti hu. mali ſunt de ge nere q̄bus res alia non eſt admixta penit⁹ ꝉ h̄ alia res que eſt admixta cholere duplex eſt. ſ. fex cibalis ⁊ alius hu. ⁊ maxime flegmaticus: nam cholera quādo miſcetur cuꝫ fe cibus ꝓme digeſtionis vel miſcetur cum flegmate non di citur eſſe pura: ſed mixta ꝉ ⁊ coloꝛ cholere qui eſt in eis eſt coloꝛ igneus: ⁊ coloꝛ rubeus clarus ⁊ groſſus ꝉ h̄ tangit autho. tres coloꝛes ipſius cholere variatos ſm̄ magis ⁊ minus: ⁊ poſſibile eſt ꝙ littera ſit coꝛrupta nam vbi di cit groſſus foꝛte debet dicere croceus: ſed ponatur ꝙ lit tera ſit recta: tunc dicemus colorem cholere eſſe groſſum: quando eſt magis tinctus q̄ꝫ coloꝛ rubeus clarus ⁊ talis coloꝛ inuenitur: in cholera aduſta. ſ retentoꝝ in loco qui bus non eſt penetratio: ꝉ ſed ꝯ. nam ſi iſti venti ſunt in loco taliter ꝙ penetrare non poſſunt: tunc non generabūt ſpu mam: nam in omni ſpuma opoꝛtet ventum penetrare ad lo cum in quo colligitur. nam ſi ſtaret in ſubſtantia humoꝛis

diſſeminatus non faceret ſpumam: ſed inflationem. ¶ Ad qđ dic ꝙ ħ intelligit ꝑ penetrationē negatiua exitū ventoſum a corpore negatū. [Et huius quidem vētoſitates egrediuntur multotiēs in febribus quibus caleſit corpus] ſed ȝ. febres nāqȝ calefaciētes corpus ſunt: febres maxime calide ⁊ tales febres ventoſitates conſumunt: vt dicit gal. in cō. illius apħ. [Si dolor nō a flobothomatione habeat ⁊c̄. ¶ Ad qđ dic ꝙ febris fortis ventoſitatem inuentā deſtruit ⁊ qñ habet materiaȝ groſſam in quā agat generat ex ea vētoſitatem. ſemper enim generatio ventoſitatis atteſtat̄ impotentie caloris non potentis reſoluere abſolute ſicut colligitur a gal. in cō. illius apho. [quibuſcūqȝ tortiones ⁊ dolores ⁊c̄.] ſed de hac materia ſufficienter eſt dictum ſuper cō. illius apho. [Stranguiatorꝫ: ⁊ habet in egritudine ſua apoſtema calidum] ħ ſmo debet intelligi ſeparatim a predicto: nam talis egeſtio cholerica: ⁊ ſpumoſa egreditur. ab homine cholerico per naturam ⁊ ab eo qui habet apoſtema calidū [qñ non fit inflāmatio febris ab apoſtemate lapideo: neqȝ ab apoſtemate molli] ſed ȝ. d. eniȝ humain. in cō. precedentis deciſionis ꝙ res dulces conuertuntur ad choleram in omnibus apoſtematibus ⁊ oppilationibus viſcerum: hydromel ergo cum ſit dulce cōuertetur ad cholerā. in talibus apoſtematibus igitur inflāmabit febreȝ. ¶ Ad qđ rñdendū eſt per expoſitionem littere: cum dicit ħ gal. ꝙ non fit ħ inflāmatio febris ab apoſtemate lapideo neqȝ ab apoſtemate molli ipſe intelligit ꝙ iſta duo apoſtemata nō generant febrem acutam: ⁊ non intelligit ꝙ aſſumptum hydromel non generet choleram in talibus apoſtematibus: ⁊ qñ generat eam: ſed non ita cito ſicut in apātibus calis.

¶ Textus. XV.

¶ Screatus opportunus cum ſputo ac pulmonis humectatio: maxime fit ex potu aque mellis plus mixte. Sed egeſtio ſtercoris choleraȝ habentium ⁊ calorem fit ex potu aque mellis cuius mixtio puro vicina fuerit multo plus ꝙ̄ȝ eius cuius commixtioni aqua dominatur.

¶ Screatus ergo eius qđ excreatur per ſputuȝ ⁊ mollicies pulmonis fit proprie ex potu hydromellis commixti commixtione ſuperflua. Deſcenſio autem egeſtionis ſpumoſe: ⁊ illius ſuper quā vincens cholera calida eſt: fit potu hydromellis: cuius commixtio eſt vehementioris puritatis plus ꝙ̄ȝ illius ſuper cōmixtionem: cuius vincens eſt aqua.

¶ Commentum Galeni.

¶ Jam dixi iterū in eis que ſunt premiſſa: ꝙ hydromel conuertit̄ in egritudinibus acutis ad cholerā: ⁊ nocet eis propter illud. Aque aūt tardatur penetratio: ⁊ morat̄ in locis qui ſub hypocūdrijs ſunt tēpore longo: ⁊ propter hoc neceſſe eſt tibi vt fugias ab vſu eius. Rectius eſt ergo vt vtaris potu commixtio ex vtriſqȝ ſimul: ⁊ ſit commixtio tua q̄ commiſces ea ex quātitate multa aque cum quātitate pauca mellis: mel enim facit penetrare penetratione ſua ipſaȝ: qđ eſt: qꝛ vrine exitus fit facilis per hunc potum: ⁊ excreatio eius qđ excreatur per ſputum fit facilior ⁊ velocior qñ tu acceperis ipſum ſm̄ hunc moduȝ: ꝙ ſi tu permiſceas eſt hac quātitate aque quātitatem mellis maiorem hac quātitate facit euenire velociter ſitim ⁊ addit viſcoſitatē ſputi. ¶ Jnquit Humayn. Jſte locus eſt in quo promiſi in eis que premiſſa ſunt: ꝙ facerē ſtare te ſuper ipſuȝ ex ſermone gal. quo inuenimus eum confiteri confeſſione manifeſta: ꝙ hydromel ꝯmixtū ꝯmixtione pura facit euenire ſitim: ⁊ ſputum efficit viſcoſuȝ: non ergo meretur Hippo. vituperationem ſuper ſermonem ſuum in hydromelle: qꝛ quādoqȝ facit ſputum viſcoſum: q̄uis Gal. 2ꝛium illius videatur: ꝓpter has ergo res fit hydromel cōmixtum cōmixtione multa conueniētius in excreatione eius qđ excreari neceſſe eſt per ſputum ⁊ in prouocatione vrine: propinquum autē puro inuenimus vehementius conueniens in ſolutione nature. Qđ eſt: qꝛ mordicatio eius q̄ȝ ꝓ eſt maior: ⁊ eſt velocitas ſolutionis eius qua ſoluit ventrem: ⁊ multitudo eius ſm̄ illud: ⁊ qñ clyſterizatur etiam eſt multitudo ſolutionis eius per quātitatem puritatis eius. Hec eſt ergo cauſa in ſolutione eius cuius diſpoſitio ex hydromelle eſt hec diſpoſitio qua ſoluit egeſtionem ſuper quā vincēs eſt cholera imbibita tinctura: ſcilicet ſuper quā vincēs eſt cholera victoria vehementi ⁊ egeſtionem ſpumoſam. qđ eſt: qꝛ exit⁹ huius egeſtionis inuenitur ex hydromelle: cuius diſpoſitio eſt hec diſpoſitio: ⁊ ipſum cum hoc inuenimus mordicare inteſtina ⁊ abſtergere ea: ⁊ quādo conuertitur iteꝝ in choleram: addit in multitudine egeſtionis ſuper quā vincēs eſt cholera. Propter illud non laudauit Hippo. vſuȝ eius: ⁊ ſignificat illud per ſermonē ſuum: ⁊ etiam illa ſuper quā vincens eſt cholera plus q̄ȝ oportet. Egeſtionem autē ſpumoſam vituperauit etiam in libro ſuo de ꝓnoſticatione: ⁊ egeſtio ſuper quā vincens eſt cholera: ſcilicet illa cui non permiſcetur aliquid aliud eſt mala. qđ eſt: quia oportet vt egeſtio ſit nō vehemētis tincture: neqȝ in diſpoſitione vt ei non permiſceatur res alia: ſed ſit equalis inter hec duo: ⁊ quidem non eſt differentia inter ſermonem meum in hoc loco equalis aut parue cōmixtionis. Cum ergo fueris ſeruans has res: ⁊ videris infirmū egerere egeſtionē ſpumoſam ſuꝑ quā vincēs eſt cholera: tunc ſcias: qꝛ feb. eius eſt ex feb. liquefacientibus: ⁊ propter illud neceſſe eſt tibi vt ꝓhibeas ab vſu hydromellis i huiuſmodi febribus: ⁊ vtaris aqua ordei: ⁊ attendas ⁊ ꝯſideres apparitionem ſignificationis vrine: quāuis ſit vilis que apparet tibi in vrina ſignificans digōnē egritudinis. quod eſt: qꝛ qñ tu das ei in potu in illa hora aquā frigidā iuuas eū iuuamēto magno.

¶ Textus. XVI.

¶ Sed etiā cuius egeſtio hāc habuerit qualitatem ipſi maximo nocumento eſt: neqȝ enim ardoreȝ qui ſub diaphragmate eſt extinguit: ſed potius furorem ⁊ feruorem ſtimulat: atqȝ infirmo infert morbi intolerantiam: membriſqȝ generat moleſtiam. Jn inteſtinis autem ⁊ in ſtomacho vulnera generat.

¶ Jn illa auteȝ egeſtione cuius diſpō eſt hec diſpoſitio ſunt iterū nocumenta alia magna: qđ eſt: qꝛ non extinguit inflāmationeȝ factā in locis que ſunt ſub hypocūdrijs: ſed excitat eaȝ: ⁊ accidit ab ea prauitas tolerādi egritudinem ſuper infirmū: ⁊ inquietudo mēbroꝝ: ⁊ facit accidere vlcera inteſtinis ⁊ ſtomacho.

¶ Commentum Galeni.

¶ De conſuetudine Hipp. eſt vt noīet res ledentes nocumēta: ſicut fecit in lib. de reſtauratione: ⁊ in libro ſuo de ulceribus: quod eſt: qꝛ de ꝯſuetudine illoꝝ de Græcis eſt vt vtantur loco ſermonis eoꝝ: nocet: ledit: ⁊ ſimiliter etiaȝ inuenimus Hippo. vti illo multotiēs: ⁊ dixit in hoc loco ꝙ nocumēta huius egeſtionis cuius ꝓceſſit rememoratio ſunt magna. [egeſtio ſuper quā eſt vincēs cholera ſpumoſa. Et de ꝯſuetudine q̄dē eius eſt vt vtatur multotiēs dictionib⁹ q̄ ſignificāt cauſas ledentes: ⁊ corpora q̄bus aduenīūt nocumēta ſuper ſignificationes: inde eſt ꝙ melius fuit vt diceret in hac egōne: qꝛ ſignificat nocumēta magna: nō ergo di

xit: qꝛ ſignificat nocumētū: ſed in ea ſūt nocumēta; q̄ d̄ iſta nocumēta nō eueniant niſi in corporibus leſis. Cauſe autē ſunt faciētes illa nocumēta: ⁊ ſignificationes ſignificāt ea. Audi ergo ex Hippo. nocumēta que ſignificant̄ ex huiuſmodi egeſtione: dixit. n. qḋ eſt: qꝛ nō extinguit inflāmationem que eſt in locis que ſunt ſub hypocūdrijs: ſed excitat ipſam ⁊ non dixit hunc ſermonem: niſi qm̄ multotiens ſedat exitus egeſtionis ſup quā vincēs eſt cholera inflāmationē factā in locis que ſunt ſub hypocūdrijs: ⁊ ꝓpter hoc addidit in ſermone ſuo: egeſtione ſpumoſa: ſup quā eſt vincens cholera: qm̄ non extinguit inflāmationē: ſed facit accidere ꝯtrū illius. ſ. qꝛ addit in ea vel augmentat eam. qḋ eſt: qꝛ qui aſcellat huiuſmodi aſcellationē non ſedat̄ ab ea inflāmatio que eſt in locis que ſunt ſub hypocūdrijs: ſed facit eam feruētem ⁊ malignā: ⁊ facit accidere infirmo inquietudinem. ſ. anguſtiam ⁊ ſyncopim: ⁊ prauitatē tolerādi egritudinem: qm̄ huiuſmodi egeſtio accidit a cauſa que inflāmat loca que ſunt ſub hypocūdrijs: ⁊ a deſceſſione eius in inteſtinis accidit alcorati inteſtinorū. Et cauſa in illo eſt acuitas: ⁊ cū euentus alcorati inteſtinoꝝ eſt egeſtio referta ſup quā vincens eſt cholera. Cauſa autem que eſt in locis que ſunt ſub hypocūdrijs non eſt niſi ſignificatio ſignificans ſuper ea. Et de ꝯſuetudine qdē Hippo. eſt ſicut dixi multotiens vt vtatur dictionibus que ſignificāt cauſas facientes morbos ſuper ſignificationes que ſignificant eas.

Textus. XVII.

Diuerſitatem autem medicamentorum neceſſariorum ad hos morbos medicandos poſtea intimabo.

Species autē curationis qua iſte egritudines curant̄ ego narrabo in eis que ſunt poſt.

Commentum Galeni.

Significauit iterū Hippo. in eo qḋ ꝓceſſit d̄ ſermone ſuo: qꝛ mēſurat narrationē curationis cuiuſq; egritudinū acutarum: ⁊ ſignificat illud etiā in hoc ſermone: non minus eo qḋ ſignificat illud in eo qḋ ꝓmiſſum eſt: ⁊ ego inquiram de rebus additis in hoc libro poſt ſermonē: in balneatione: ⁊ ab eo qḋ eſt in libro ſuo de egritudinib⁹: ⁊ in libro ſuo de cauſis: ꝯſint digni vt pertineant Hippocra. in expoſitione mea qua exponam illos libros.

Expoſitio Thaddei.

In ꝑcedēti pte q̄ incipit ibi aqua mellis determinat gal. de adminiſtratione hydromellis ponēdo operationes q̄s efficit circa mēbra nālia. in iſta parte que durat vſq; ſed ſi in his morbis agit de adminiſtratione hydromellis ponēdo dr̄iam inter hydromel multe cōmixtionis ⁊ pauce: ⁊ diuidit̄ h̄ pars in duas: in quarū p̄a q̄ durat vſq; egeſtio ſtercoꝝ ponit dr̄iam inter hydromel multe cōmixtiōis ⁊ paucē in opatione iuuatiua quā faciūt circa mēbra ſpūalia: ibi ponit: differētiā inter ea in operatione: nociua quā faciunt circa nālia. ps autē 2ª diuid̄ in. 3. in quaꝝ p̄a que durat vſq; ſed ⁊ cuius egeſtio ꝑponit hip. ꝑdictā differentiā. ſ. in operatione nociua: ibi 2ᵒ nocu^m illius operationis declarat ⁊ auget vſq; ad locum illum diuerſitatē autē medicamentoꝝ in illa 3ª parte Rn̄det incidēti q̄ōni: ſunt igit̄. 4. partes in lec. ꝓſ. De q̄rū p̄a. d. ꝙ talis dr̄ia eſt inter hydromel pauce cōmixtionis: ⁊ multe: circa operationē mēbroꝝ ſpiritualiū qꝛ hydromel multe cōmixtionis magis prouocat ſputū: ⁊ pulmonē humectat q̄ȝ hydromel parue cōmixtionis. De 2ª. d. ꝙ inter hydromel parue cōmixtiōis ⁊ multe cōmixtionis: eſt alia differentia circa operationē mēbrorū naturalium talis ꝙ hydromel parue cōmixtionis magis facit egeſtionē cholericam ⁊ ſpumoſam: q̄ȝ hydromel multe cōmiſtiōis. De. 3. d. ꝙ iſta egeſtio cholerica ⁊ ſpumoſa: maxime nociua eſt propter tria. quoꝝ p̄m eſt qꝛ nō extinguit ardorē qui eſt ſub diafragmate ſed potius intēdit. 2^m vero eſt qꝛ facit in infirmo itollerātiā morbi ⁊ mēbrorum moleſtiā. 3^m eſt qꝛ in ſtō ⁊ inteſtinis generat vulnera. De 4ª. d. ꝙ ſi tu q̄ras q̄liter iſta diuerſa accn̄ia: q̄ ſiūt ab hydromelle debeant curari. Rn̄ᵒ ꝙ non oportet in hoc loco ponere curā eoꝝ eo ꝙ ipſa pertinet ad ſpālē doctrinā morborū acutoꝝ que iteꝝ habet̄. 3. lib. 4ᵒ. Poteſt ⁊ aliter poni ſentētia huius. ꝗ. vt dicat̄ dn̄e hip. tu videris vti in cura morboꝝ acutoꝝ hydromelle ſolo: ſed h̄ cura nō vr̄ ſufficiēs tibi reſpōdet hip. dicēs: ꝙ in h̄ lib. toto: vſq; ad 4^m librū ego nō itēdo determinare verā curā morboꝝ acutoꝝ: eo ꝙ ego determinabo eam poſtea. in 4ᵒ lib. ſcreatus oppor tunus ꝑe. al. trā. incipit ibi ſcreatus ergo ꝯuitus cō. incipit ibi iam dixi iteꝝ in eis in quo ſic ꝓcedit. nā p̄ oſtēdit neceſſitatē vtendi hydromelle. vſq; ⁊ ſit cōmixtio eius ibi diuidit hydromel. in paꝝ ꝑmixtū ⁊ multū ꝑmixtum: ⁊ aſſignat differētiā inter vtrūq; per operationes vtriuſq;: vſq; ſinge humayn ibi ſtercoroſus humayn interſerit q̄dam ſuā memoriā circa dictū gal̄. vſq; ꝓp has ḡ res ibi vero gal̄. cōcludit opationes penes quas hydromel multū permixtū differt ab hydromelle paꝝ permixto vſq; propinquū autē aut puro ibi vᵒ ponit opationes hydromellis parū ꝑmixti. vſq; cum ergo fueris ſeruās ibi ꝯcludit cognitionē febriū liquefactiuaꝝ ꝑ egōnem ſpumoſam ⁊ cholericā ⁊ cōcludit ꝓhibitionē hydromellis in talib⁹ feb. ⁊ conceſſionē aque ordei ⁊ aque frigide. pars aūt. 5ª. diuit̄ in 3. in q̄rū p̄a q̄ durat vſq; h̄ eſt ergo eā oſtendit cauſā propter quā hydromel paꝝ cōmixtū magis ſoluit vētrē q̄ȝ hydromel multū cōmixtū. in 2ª q̄ durat. vſq; egōnē autē ſpumoſā oſōdit gal̄. cām ꝓp quā hydromel parū ꝑmixtū ſoluit egōnē cholicā ⁊ ſpumoſam. in illa vᵒ oſōdit egōnē ſpumoſaȝ ⁊ cholicā eſſe malū ſig^m: ꝑiclat̄ ergo ꝑ illa quā ponit humain ſicut ordinis turbatiuū. ſūt igit̄ ꝑtes huius cō. vij. De quaꝝ p̄a. d. ꝙ hydromel in acutis egritudinib⁹ cōuertit̄ ad cho^am ꝓp qḋ nocet in eis: aqua aūt trāſire morat̄ in locis que ſunt ſub hypocū. lōgo tpe ⁊ ſic nocet. ḡ fugiendū. eſt ab vſu vtriuſq; ꝑ ſe aſſūpti: eligēda ſūt igit̄ ambo cōmixta: De 2ª. d. ꝙ iſtud hydromel eſt 2ᵖ. ſ. multū mixtū ⁊ parū mixtū: multum mixtū eſt illud in quo cum aliqua q̄ntitate mellis miſcet̄ multa aqua. ⁊ parū mixtum eſt illud in quo miſcet̄ pauca aqua: ⁊ dr̄ia eſt inter vtrūq; in opatiōe. nā hydromel multū ꝑmixtū ꝓuocat magis ſputū ⁊ vrinaȝ hydromel aūt parū ꝑmixtū ꝓuocat ſitim velociter ⁊ facit ſputū magis viſcoſum. De 3ª. d. ꝙ ex predictis patet ꝙ hydromel multū ꝑmixtū ꝓuocat magis ſputū ⁊ vrinaȝ q̄ȝ hydromel parum permixtum. De. 4. d. ꝙ hydromel parum permixtum ſiue bibitum ſiue cliſterizatū magis ſoluit ventrem q̄ȝ hydromel multum ꝑmixtuȝ ⁊ intelligo per magis ſoluere ventrem velocius ⁊ in maiori q̄ntitate ſoluere vētrē: ⁊ cauſa huius maioris ⁊ velocioris ſolutionis eſt qꝛ hydromel parum permixtum eſt mordicatiuū inteſtinorum. De. 5ª. d. ꝙ cā propter quā hydromel paruȝ ꝑmixtum ſoluit ventrem eſt illa eadem ꝓpter quā ſoluit egeſtionem cholericam ⁊ ſpumoſam ſcilicet mordicatio q̄ mordicat inteſtina ⁊ etiam poteſt eſſe alia cauſa. ſ. cōuerſio ipſius hydromellis ad choleram. nam qn̄ conuertitur in cholerā magis mordicat ⁊ tunc proprie multiplicat egeſtionē cholericam ⁊ ideo eſt illaudabile. De 6ª. d. ꝙ ambe iſte egeſtiones. ſ. cholerica ⁊ ſpumoſa ſunt mala ſigna: malitiam quidem ſpumoſe egeſtionis monſtrauit hip. in lib. prono. malitiam aūt egeſtionis cholerice. ſ. illius in qua eſt cholera pura poſſumus etiam oſtendere per hip. in prono. dicit enim ibi ꝙ egeſtio non debet eſſe vehementis tincture neq; eſſe debet omnino ſine tinctura: ſed debet habere tincturaȝ equalem que quidem tinctura procedit a parua permixtione cholere. De. 7. ⁊ vltima dicit ꝙ quādo tu videris in aliquo infirmo egeſtionem ſpumoſam ⁊ cholericam debes

ſcire ꝙ infirmus ille habet febrē liquefactiuā: ⁊ ꝓp hoc de-bes prohibere ipſum ab hydromelle ⁊ debes eum regere cū aqua ordei ⁊ aqua frigida: ſed aquā frigidam tunc de-bes dare: qn̄ in vrina apparet ſignū digeſtionis ꝗuis tale ſignū ſit vile: ⁊ hoc eſt qđ dicit. de cō. paciētī. Littera tex. ſic legatur: ſcreatus opportunus ac pulmonis humecta-tio ⁊c̄. ¶ Sed hic videtur eſſe ſuperfluitas. nam ſcreatus op-portunus ⁊ humectatio pulmonis idem ſignificat. ¶ Ad qđ dic ꝙ hec duo non ſigīt idem: nam ſcreatus opportunus ſignificat bonam qualitatem eius qđ expellitur. ſ. digeſtio-nem ⁊ dicit etiam vtilitatē quā preſtat. ſ. imo ſiue neceſſita-tem expulſionis: ſed humectatio pulmonis multā ⁊ muta-tam qualitatem membri per qđ ſit expulſio: ⁊ ſimilem mo-dum loquendi habuit ſupra lib. p̄ cap. 2°. §. ꝙ ſi tunc os factū fuerit humidū. ⁊ h̄ expoſitio patet per com. illius. §. ⁊ per proprietates verboꝝ h̄ poſitoꝝ. Aut dic ꝙ coniunxit iſta duo. ſ. ſcreatum opportunum ⁊ humectationē pulmo-nis vt oſtenderet ꝙ intētio ſua erat circa egritudines mem-broꝝ. ſ. pecto. ⁊ pulmonis: ſed inter ſermonē hip. h̄ poſitū ⁊ poſitū ſupra lib. p̄. aliq̄ dīa eſt. nam ſupra dixit os humi-dum: hic autē dixit pulmonē humidū: ſed de tali diuerſita-te cum ſit verbalis non curo. idem ēnim eſt dicere realiter os eſſe humidū: ⁊ pulmonē eſſe humidū. Itē eſt alia diffe-rentia: nam. ī. accipiebat os humidum. in ꝗtum erat ſigⁿ ex-bibēdi plus de ptiᵒ hic accipit pulmonē humidū inꝗtū refert ad cauſam curatiuam certe ſpeciei. ſ. ad hydromel multe cōmixtionis. Item eſt differētia inter iſtos duos ſer-mones in ordine. nā ſupra premiſit humectationem oris ⁊ poſtpoſuit ſcreatum: opportunū h̄ ꝟo facit eꝫ. ⁊ iterum de hac diuerſitate non curo: maxime ſit. ¶ Sed non videt ꝙ hy-dromel magis ꝑmixtū prouocet magis ſputū ꝗ̄ parū per-mixtū: qn̄ mel permixtū eſt magis abſterſiuū ⁊ magis dul-ce ⁊ ratione vtriuſꝗ proprietatis debet hydromel magis ꝑtꝫ fortius ⁊ plus mūdificare pulmonē ⁊ pectus. ¶ Ad qđ dic ꝙ operatio hydromellis: minus permixti propter ſui fortitudinē incipit plus: circa ſtomachū ⁊ inteſtina ⁊ ſic poſtea debilitatur ſua operatio circa pectus ⁊ pulmonem non enim poteſt duas operationes ꝯrias potenter efficere. ¶ S. videtur hip. diminutus: ⁊ gal. cū eo qꝛ non poſuit rīt ꝗtitatē equalē illius permixtionis in equale: aut non po-teſt cognoſci: niſi cognoſcatur equale. ¶ Ad hanc qōnem. Rn̄debit in co. egeſtio ſtercoꝝ ſpumoſoꝝ ⁊ chol erā ha-bentiū: ⁊ calidiorem ⁊c̄. ¶ Sed ꝯ. h̄ ponit duas egeſtiones ſpumoſam ⁊ cholericā: que ſunt contrarie inter ſe. nā ſpu-moſa eſt de materia flegmatica. Ampullarum nāq̄ ex qui-bus fit ſpuma generatio eſt ex flegmate vt innuitur in cō. il-lius apho. ſtrangulatoꝝ quare nō poſſunt fieri ambe ab eadem cauſa ⁊ ſimul manere. cū ꝯria approximata ſe deſtru-ant. ¶ Ad qđ dōm ꝙ generatio: ſpume non fit de neceſſita-te ex flegmate: ſed de neceſſitate fit de humore viſcoſo: ⁊ oīs humor habet tantam viſcoſitatem ꝙ ex eo pōt fieri ſpuma: per agitationem vel ebullitionē. vñ gal. in com. illius aph. ſtrāgulatoꝝ nō dixit ſpuma fieri ex hu. flegmatico: ſꝫ di-xit eam fieri ex hu. viſcoſo. ¶ S. vi ꝙ ſuperfluit quod dixit ⁊ calorē. nam dixit cholerā habētiū qđ cōprehēdit calorē. ¶ Ad qđ dic ꝙ per h̄ qđ dixit ⁊ calorem ꝯxit choleram ad cholerā rubeam: multe igneitatis qualis eſt color cholere rubee pure cuius cōmixtio puro vicina fuerit qualr au-tem debeat confici hydromel multe aquoſitatis ⁊ pauce di-cetur in com. ¶ Expoſito textu veniamus ad cōmētū iaꝫ diximus in eis que ſunt premiſſa ꝙ hydromel hic reperi-tur duplex littera: quarum vna dicit hydromel: ⁊ alia dicit mel. ⁊ hanc 2ᵃᵐ lrām. puto veriorē. dixerat enim gal. ſupra cap̄. de vino ꝙ mel conuertebatur facile ad cholerā: ſi ꝟo littera que dicit hydromel ſit ꝟa: tunc referat dictum gal. ad cōmen. illius. §. qui preceſſit hydromel etiam prouo-cat vrinā aque aut tardatur penetratio. cauſa huius tardi-

tatis eſt frigidas ⁊ non ſubſtantia eius qn̄ aqua ſubtilior eſt omnibus liquoribus: vt dicitur a pho de ſenſu ⁊ ſenſa-to ⁊ propter hoc neceſſe eſt tibi vt fugias ab vſu eius h̄ debes intelligere ꝗtum ad quotidianū vſum: qn̄ interduꝫ datur in acutis morbis ad alterationem creticam facien-dam rectius eſt ergo vt vtaris potu cōmixto ex vtriſꝗ ſi-mul. ¶ Sed talis conſequentia non videtur valere: nam ſi duo componentia nocent per ſe ſumpta: non ſequitur ꝙ com-poſitum ex vtriſꝗ proſit. nam piper per ſe ſumptum nocet feb. ⁊ ſimiliter zinziber per ſe ſumptū neꝗ ꝓpter h̄ ſequit ꝙ piper ⁊ zinziber ſimul cōmixta proſint. ¶ Ad qđ dic ꝙ conſequentia quā ponit gal. tenet: ſed tamen ſimplicia poſ-ſunt nocere interdum per contrarias virtutes ⁊ tunc adin-uicem cōmixta ſe corrigūt ſi ꝟo noceant per ſimilem virtu-tem tunc adinuicem cōmixta ſe non corrigūt ⁊ remanet eo-rum nocumētum ⁊ augmentatur nocumentū minus nocen-tis ⁊ ſit commixtio tua. ⁊c̄. hanc mixturam ponunt au-ctores diuerſimode. nam auicen. libro. 5°. tra. de ſirupis ponit ꝙ debet fieri ex duabus partibus aque ⁊ vna mellis. Almanſor autem lib. 4° cap̄. de potibus qui ſumuntur lo-co vini ponit ꝙ debet fieri ex ſex partibus aque ⁊ vna mel-lis. Meſue in ſuo antidotario: ponit ꝙ debet fieri ex. viij. partibus aque: ⁊ vna mellis ⁊ tanta diuerſitas non videt bene poſſe ad concordiam adduci: niſi diſtinguamus dicē-do ꝙ hydromellis confectio 2ˣ eſt. vna quidem ad reſerua-tionem ſcilicet quādo facimᵘ hydromel. volentes ipſuꝫ cō-ſeruare ſicut facimus alios ſirupos: ⁊ hoc modo intelligit auicen. alia ꝟo eius confectio eſt ad ſubitam oblationeꝫ ⁊ hanc confectionem intelligit. alman. ⁊ meſue: inter quos eſt parua differentia que forte fuit inter eos propter diuer-ſitatem regionum in quibus operabantur: nam forte me-ſue erat in regione calidiore ꝗ̄ alman. ⁊ forte gal. intelli-git hic iſtum modum confectionis eius: nam loquitur de hydromelle inꝗtum eſt potus. hydromel autem qđ fit ex duabus partibus aque ⁊ vna mellis: ⁊ decoquitur vſꝗ ad remanentiam 3ᵉ partis non videtur potus. Et hic nō. ꝙ qn̄ hydromel primo modo factū adminiſtratur. requirit mul-tam mixturam aque ꝙ ſi tu permiſceas cum hac ꝗtitate aque ꝗtitatem mellis maiorem hac ꝗtitate facies eueni-re in iſtis verbis tangit gal. aliam confectionem hydro-mellis indefinitā tamē qn̄ in ea ponit ꝙ ſeruetur equalis ꝗtitas aque cum priore ⁊ ponit ꝗtitatem mellis eſſe ma-iorem ꝗtitate prioris confectionis: ſed non determinat il-lam maiorem ꝗtitatem: ⁊ propter h̄ fuit ſermo gal. obſcu-rus. propinquū autem puro per hydromel auteꝫ propin-quuꝫ puro intelligit gal. hydromel pauce cōmixtionis ꝙ dicitur propinquuꝫ puro ideſt mellis in ſolutione nature ideſt ventris qđ eſt qꝛ mordicatio eius. ¶ Sed cōtra hydro-mel enim eſt meᵍ abſterſiua ⁊ non mordicatiua. vt patet 2° can. tra. p̄. cap̄ 4°. ¶ Ad quod dic ꝙ hic accipit. gal. large mordicationem ad veram mordicationem ⁊ ad abſterſio-nem. nam quando hydromel conuertitur ad cholerā: tunc facit veram mordicationem: quando autem non conuer-titur ad choleram: tunc facit ſolum abſterſionem per ꝗ-titatem puritatis eius. ideſt per propinquitatem puritatis ⁊ h̄ ergo eſt cauſa in ſolutione eius cum diſpoſitio ex melle eſt. h̄ reperitur 2ˣ littera. ſ. quarū vna dicit ex melle. ⁊ alia dicit ex hydromelle: ſed hanc 2ᵃᵐ puto meliorem ⁊ quā-do conuertitur verum ad choleram ⁊c̄. h̄ monſtrat gal. qđ 2ᶠ hydromel multiplicat egeſtionem cholericam ⁊ ſpu-moſam: vno quidē modo quando ipſum hydromel nō per-mutatur ad choleram per ſuam virtutem mordicatiuam ⁊ abſterſiuam facit tales egeſtiones. Alio modo multipli-cat eas quando conuertitur ad choleram ⁊ magis multi-plicat egeſtionem cholericam ꝗ̄ ſpumoſam ⁊ ꝓp h̄ nō lau-dauit hippo. vſum eius ⁊c̄. h̄ queritur nūquid hydromel pauce cōmixtiōis aliquo modo cōpetat in acutis morbis:

⁊ videſ ꝙ non authoritate ⁊ ratione: authoritate quidem gal. ⁊ hip. in hoc cap. rõne qm̃ tale hydromel ſiue conuertatur ad cholam: ſiue non calefacit. ⁊ omne tale prohibet in acutis fe. ſiue ſint cum apoſtemate ſiue ſine ipſo. ¶ P. hydromel pauce cõmiſtionis facit ſputũ viſcoſius ꝙ̃ oportet ſicut dictum eſt ſupra. ¶ P. vinum vinoſuȝ vt patuit ſupra in pͥº iſtius libri poteſt dari in acutis morbis. ergo multo magis hydromel pauce cõmixtionis cũ ſit minoris caliditatis ⁊ fumoſitatis. ¶ Ad ꝯ̃riũ. nam in morbis acutis eſt neceſſaria cõis ſolo ventris ⁊ apertio opilationũ ⁊ interduȝ eſt neceſſaria purgatio cholere: ſed hic tria operatur hydromel pauce cõmixtionis: plus ꝙ̃ hydromel multe commixtionis: ſicut patet ex verbis hippo. ⁊ Gal. in hoc cap. ¶ P. contingit aliquãdo habentẽ egritudinẽ acutã eſſe ſenem ⁊ in tẽpore ⁊ regione frigidis: ſi ergo in regionibus tẽporibus ꝯ̃nibus ⁊ etatibus calidis vel equalibus competit hydromel multe cõmixtionis: tunc neceſſario. in ꝯ̃ne regione tẽpore: ⁊ etate frigidis: cõpetit hydromel pauce cõmixtionis q2 cura debet eſſe per ꝯ̃rium in equali gradu. ¶ P. hip. determinat. in h cap. de hydromelle prius in generali non deſcendendo ad aliq̃ȝ eius ſpeciem ⁊ poſtea determinat. in ſpeciali: ergo ſi nõ cõpeteret hydromel pauce cõmixtionis in acutis morbis: tũc nõ determinaſſet de ipſo in generali: ſed ſolũ in ſpeciali prohibendo hydromel pauce cõmixtionis: ⁊ concedendo hydromel multe cõmixtionis. ¶ Ad hãc q̃ſtionẽ. dico ꝙ oppinor hydromel pauce cõmixtionis non cõpetere in acu. morbis ſiue ſint cũ apoſtemate ſiue ſine ⁊ cõcedo autho. ⁊ rationes. ad hanc partem adductas. ¶ Ad pͫ arͫ dico ꝙ vinum vinoſum nunq̃ȝ datur in acutis morbis: niſi multũ cõmixtum. vñ concedo ꝙ ſicut vinum vinoſum datur multum cõmixtum. ꝟ. hydromel datur multũ cõmixtũ. ¶ Ad 2ͫ argͫ dico ꝙ licet hydromel pauce cõmixtionis faciat iſta iuuamẽta. ſ. ſolutõeȝ vẽtris apertionẽ viaꝝ ⁊ purgationem cholere: tñ facit alia nocumẽta: que preualent iſtis iuuamẽtis: ⁊ ſunt illa que tãgunt in iſto. §. [ſed cuius egeſtio hanc habuit ⁊c.] ¶ Ad 3ͫ autẽ dico ꝙ q̃uis diuerſitas ſit inter egrotantes acute penes ꝯ̃nẽ ⁊ etatẽ regionẽ ⁊ tẽpus. tñ illa diuerſitas nõ eſt tanta ꝙ propter hoc cõcedat exhibitionẽ hydromellis pauce cõmixtionis: cuius ratio eſt: q2 fe. acuta que ſit ĩ ꝯ̃ne etate regione ⁊ tpe fris: eſt tanto fortior ꝙ̃ illa que ſit in predictis diſpoſitionibꝰ calis: vt patet per illũ aphori. [in morbis] ꝙ ipſa non permittit exhibitionem talis hydromellis. ¶ Ad 4ͫ dico ꝙ hippo. determinat. de hydromelle in generali: vt ſciremus operationes eiꝰ generales ⁊ diſtingueremꝰ inter ipſum ⁊ vinũ ⁊ nõ determinat. de ipſo oñdẽdo ꝙ cõpetat in acu. morbis [⁊ propter illud eſt neceſſe vt ꝓhibeas: ab vſu hydromellis: in huius febribꝰ] qm̃ in eis maxime conuertitur ad cholam: ⁊ intellige hic omnẽ ſpeciem hydromellis [⁊ attendas ⁊ conſideres apparitioneȝ ſignificatiõis vniꝰ q̃uis: ſit vilis] ſed ꝯ̃. digeſtio nãq; in vrina non eſt vilis ſignificatio imo eſt potẽtiſſima vt habet ꝑ totũ librũ de criſi. ¶ Ad qð dic ꝙ nõ intelligit per hanc dictionẽ vilis ꝙ digeſtio ſignũ ſit vile q̃tum ad ſui totalitatem ſed intelligit hic per vilẽ ſignificationẽ inceptioneȝ digeſtionis anteq̃ȝ ſit perfecta. nã ad dandã aquã frigidã ſufficit digeſtio apparens licet non ſit perfecta [qð eſt q2 quãdo tu das ei in potu] h nõ. ꝙ aqua frigida 2ͬ poteſt dari: vno modo q̃tũ ad omnẽ vſuȝ potandi. ſ. ꝙ detur in parua q̃titate. ¶ Alio modo dari poteſt q̃tum ad ſpecialẽ vſuȝ ſcilicet vſq; ad ſatiatũ appetitum ⁊ hoc modo datur qñ expectamus per eam ſubitã ⁊ totalẽ extinctionem febris per ſolutionẽ ventris: vel ſudorem: vel aliam euacuationẽ que ſunt cauſe terminãtes egritudinẽ ad ſaluteȝ: ⁊ forte ꝙ h qð dicit gal. ꝟitatẽ habet ĩ vtroq; modo exhibẽdi aquã frigidam: ſed de adminiſtratione aque frigide dicemus ſufficientius. ꝟ. in proprio cap [ſed ⁊ cuius egeſtio] tex. al. trã. incipit ibi [in illa autẽ egeſtione] cuius cõ. ibi. [de ꝯſuetudine hippo. eſt] in quo ſic procedit. nam pͦ exponit hũc caſ. ſcilicet [in illa autẽ egeſtione cuius diſpoſitio eſt h diſpoſitio ſunt iterũ nocumẽta alia magna: vſq;] audi ergo ex hypocrate ibi exponit reſiduũ textũ iſtius. §. ſ. declarationeȝ caſ. pars aũt 2ª diuiditur in duas. nam pͦ ponit ſignificationeȝ iſtius dictionis nocumẽta impropriã ⁊ ſignificationẽ propriam huius dictionis egeſtionẽ vſq; [inde eſt quia melius fuit] ibi corrigit moduȝ impropriũ loquendi hippo. pars autẽ illa [audi ergo ex hip.] diuidit in. 4. in quaꝝ pª que durat vſq; [⁊ facit accidere infirmo] declarat pͫ nocuͫ: qð facit accidere iſta egeſtio ſpumoſa cholerica: ibi declarat 2ͫ vſq; [⁊ a deſcenſione eius] ibi declarat 3ͫ nocumẽtum vſq; [cauſa autẽ] ibi tollit incidentem duͫ: ſunt ergo in pref. cõ. p. vj. de quarũ pª dicit qð conſuetudo hippo. eſt noiare nocumenta res ledentes ſicut patet ex lib. de reſtauratione ⁊ lib. de iuncturis: cuius ratio eſt q2 cõſuetudo eſt grecoruȝ vt vtant loco huius verbi nocet h verbo ledit: ⁊ hunc vſum ſeruauit ipſe hippo. multotiẽs: ⁊ preſertim in h loco qñ dixit ꝙ in hac egeſtiõe cholerica ſpumoſa ſunt nocumenta magna: ⁊ multotiẽs hippo. vtit dictionibꝰ ſignificantibus cauſas nocẽtes: ⁊ corpora quibus adueniunt nocumenta ſuper ſignificationes hoc autem exponam melius legendo litteram. ¶ De 2ª parte dicit ꝙ hippocra. melius feciſſet ſi in hoc loco dixiſſet: in hac egeſtione ꝙ ipſa ſigt nocumẽta: ipſe ꝟo nõ dixit ita: ſed dixit qð in iſta egeſtione ſunt nocumenta magna cũ nocumentũ non ſit niſi in corporibus nocitis ⁊ habẽt illa nocumẽta cauſas faciẽtes ea ⁊ ſignificationes ſignificantes ea. ¶ De 3ª. d. attendas igitur illa tria nocumenta que ſignificant ex iſta egeſtione quoꝝ pͫ eſt q2 talis egeſtio cholerica ſpumoſa non extinguit inflãmationẽ que eſt ſub hypocũ. ſed potius eam excitando augmẽtat: cũ deberet eam extinguere ſi bona eſſet egeſtio: nã qñ ipſa expellit nature dñio: ⁊ nõ vi ſintomatis facti ex malitia regiminis ſedat inflãmationẽ ſub hypocũ. ¶ De parte. 4. d. ꝙ egeſtio cholica ſpumoſa facit intollerantiã morbi: qm̃ facit accidere infirmo inquietudinẽ ⁊ anguſtiam ⁊ ſincopim ⁊ cã huius eſt q2 talis egeſtio ꝓcedit a cauſa. que inflãmat loca que ſunt ſub hypocun. ¶ De. 5. d. ꝙ a deſcẽſione talis egeſtionis per inteſtina gñat excoriatio ipſoꝝ ꝓpterea q2 in tali egeſtione vincit cholera ebulliens: ſententiã autẽ ſexte partis propter ſuam obſcuritateȝ dicã legendo litteram com. tex. ſic legat [ſed ⁊ cuius egeſtio hanc habuit qualitatem: ipſi maxime nocumento eſt] in hac quidẽ oratione obſcurus eſt cõſtructus indigẽs ſupplemẽto: hoc modo. ſ. vt huic relatiuo. cuius. ſuppleat ſuũ antecedẽs inter que cadit mutua relatio ⁊ iſte terminꝰ egõ bis ponatur vt ſic dicatur: ſed ⁊ egeſtio illius cuius egeſtio hanc habuit q̃litatẽ eſt ipſi maxime nocuͦ ⁊ eſt ſilis ꝯſtructus ei qui ponit in hac dione: h res eſt mihi cureȝ iſti duo datiui. ſ. ipſi ⁊ nocumento regunt ab hoc verbo eſt ex vi acq̃ſitionis: ſententia per alia ꝟba poſita plana eſt nam vult dicere ꝙ que talẽ habet q̃litateȝ maxima nocuͦ facit in corpe illius qui facit eam [neq; enim ꝗ ſub dia. eſt] in iſta qdẽ egeſtione tangit hip. negationẽ iuuaͤ ꝙ conſueuit aliquãdo facere iſta egeſtio ⁊ tãgit affirmationẽ nocumentoꝝ: pͫ facit vſq; [ſed potius] ⁊ eſt talis modꝰ loquẽdi in rebus ambiguis q̃ interdũ proſunt ⁊ interdũ nocẽt. Et nõ. ꝙ hic ponit hip. tria nocuͣ: quoꝝ pͫ eſt augͫ furioſuȝ ardoris: 2ͫ eſt intollerãtia morbi ⁊ membroꝝ moleſtia. 3ͫ eſt generatio vulneꝝ in inteſtinis ⁊ ſtõ. ꝟ Et ſiqs vellet ſubtilius cõſiderare: vꝫ hip. ponere. 4 nocuͣ. ad quoꝝ pͫ ſequũtur alia tria. nocuͫ aũt pͫ ꝙ hãc egeſtionẽ ſequit eſt excitare ardoreȝ in locis q̃ ſũt ſub dyafragmate: ad furiã. ⁊ ad iſtud nocuͫ eius ꝑncipale ſequunt poſtmodũ tria nocuͣ ſcõaria que ſunt intollerãtia morbi ⁊ mẽbroꝝ moleſtia ⁊ vulnera ſtõi ⁊ inteſtinoꝝ: [ſub dyafragmate] h ꝑ locũ q

eſt ſub diafra. itelligit ſto^m^ ⁊ iteſti, q̄ maxime pciplũt noc^m^
huius egõnis. credo etiã ꝙ poſſum⁹ itelligere epar ⁊ ſpie/
nemnam ⁊ iſtis mẽbꝛis talis egeſtio plerũqꝫ nocet licet di
caſ pnci^r^ nocere ſtõ: ⁊ inteſtinis q2 ſunt ſenſibilia ⁊ imedia
te egõnẽ tangẽtia〚 atqꝫ infirmo 〛iſta lr̃a 2^r^ põt legi vno mõ
vt talis egõ faciat iſta tria nocu^a^ q̄ ſequẽ mediãte p̄ nocu
mẽto qð eſt ardorẽ ſtimulare ſub diafra. Alio^o^ põt legi 2 vt
iſta egeſtio faciat itollerãtiã moꝛbi ꝑ ſe ipſam: hoc aũt põt
eſſe ꝓpter corruptionẽ caloris naturalis factã a tali ege/
ſtione ⁊ ꝑꝑ acumẽ ſuũ corroſiuũ mẽbꝛoꝝ: ſed h̄ q̄rit̃ d diffe
rẽtia cadẽte inter iſta tria accña. ¶ Ad qð dic ꝙ intollerã
tia moꝛbi reſpicit nocu^m^ virtutis totius cõparate ad totũ
moꝛbũ: moleſtia mẽbꝛoꝝ reſpicit ꝓprie nocu^m^ mẽbꝛorum
que ſunt ſub dyafra. vulnera ſto^i^ ⁊ inteſtinorũ reſpiciunt
ſpãle nocu^m^ illoꝝ mẽbꝛoꝝ. ſ. ſolutionẽ cõtinui excoriatiuã
poſſet aũt iſta lr̃a. ſ.〚 atqꝫ infirmo 〛vſqꝫ ad finẽ iſti⁹ deciſio
nis ita legi ꝙ nõ tangat h̄ niſi duo nocu^ta^: quoꝝ p̄^m^ eſt itol/
lerãtia moꝛbi. 2^m^ moleſtia mẽbꝛoꝝ ⁊ ꝙ poſtea ſubdit〚 in/
teſtinis aũt 〛adducit ad probãdũ moleſtiã mẽbꝛoꝝ quã di/
cat bñ dixi ꝙ talis egeſtio inducit moleſtiã in mẽbꝛis: q2
inteſtinis ⁊ ſtõ vulnera generant: littera cõ. ſic legat̃〚 ⁊ de
ꝯſuetudine eius eſt: vt vtatur multotiẽs dictiõib⁹ q̄ ſigant
cauſas ledẽtes ⁊ corpa quib⁹ adueniũt nocu^a^ ſup ſignifica
tiones 〛in his verbis vtit̃ gal. obſcuro modo loquendi ad
quẽ declarãdũ duo oportet facere exponẽtẽ: quoꝝ p̄^m^ eſt di
ſtinguere ſignificationes iſtius dictionis. ſ. nocu^m^. 2^m^ eſt ve
nire ad imediatã expoſitionẽ iſtoꝝ verboꝝ. ¶ Dico igitur
ſic de p̄: qð h̄ dicto nocu^m^ prout mihi videtur põt habere.
4. ſignationes: q̄ ſũmunt̃ hoc mõ. dicit̃ enim p̄ mõ nocu^m^
motus actiuus per quẽ nocẽs nocet: 2° modo dr̃ nocu^m^ mo
tus paſſiuus ꝑ quẽ^r^ res nocita nocet̃ 3° dr̃ nocu^m^ ipſa res
nocens vel diſpoſitio per quã nocet. quarto modo dicit̃ no
cu^m^ diſpõ q̄ iprimit̃ in rem nocitã. ¶ De 2° dico ꝙ cũ hip.
dixit ꝙ in illa egõne cuius h̄ eſt diſpõ ſũt nocu^ta^ magna. ipe
vtit̃ hac dictione. ſ. egõne q̄ eſt ſig^m^ ꝓprie loquẽdo ꝓ cauſa
ac ſi diceret ꝙ talis egeſtio facit magna nocu^ta^〚 q̃uis no/
cumẽta nõ inueniant̃ niſi in corpib⁹ leſis 〛ſed ꝫ. nocumẽta
nãqꝫ inueniunt̃ nõ ſolũ in corpib⁹: ſed in cauſis ⁊ ſignis: ſi/
cut dicit ioanni. de cauſis cap p̄. ¶ Ad qð dic ꝙ nocumen
ta cũ ſint accidẽtia dicunt̃ eſſe proprie in corpib⁹ cum ſint
ſubiecta. nã accidẽtis eſſe eſt ineſſe: in cauſis autẽ ⁊ ſignis
nõ dicunt̃ eſſe ita proprie: ſed dicunt̃ eſſe per viã generatio
nis vel ꝑ viã notificationis ⁊ tale ineſſe nõ dicit̃ proprie de
accidenti ab eo ꝙ accidẽs eſt. ¶ D. videtur qð proprie di/
cat̃ de egeſtione ꝙ ipſa ſit cã nocẽs. nã excoriat ſto^m^ ⁊ inte/
ſtina. Ad qð dic ꝙ in q̃tũ trãſeundo ſtomachũ ⁊ inteſtina
vulnerat ea: dicit̃ proprie cauſa nocens: ſed in q̃tũ egreſſa
eſt cũ ſpuma cholerica: dicit̃ ſignũ nocumẽti. Itẽ dicit̃ ſig^m^
a generali ſua natura: eſt enim exiens a corpore imutatum
h̄ enim eſt p̄^a^ dixi^o^ accñtia. ſ. exiens mutatũ: qualitas mu/
tata ⁊ operatio leſa.〚 Audi ergo ex hip. nocumẽta que ſi/
gnificantur: ex huius egeſtione 〛ſed ꝫ. talia nãqꝫ nocumen
ta videntur cauſari ab hac egõne ⁊ non ſignificari. ¶ Ad
qð dic ꝙ talis egeſtio ⁊ ſigt iſta nocumẽta: ⁊ facit ſɱ diuer
ſos modos quos p̄dixi〚 ⁊ non dixit hunc ſermonẽ niſi qm̄
multotiẽs ſedat exitus egeſtiones ſup q̄ꝫ vincens eſt choiã
iſlãmationẽ 〛ſed ꝫ. vr̃ eniꝫ ꝙ exitus egõnis cholice ſpumo
ſe ſemꝑ minuat nocumẽta p̄dicta qm̄ q̃to plus egreditur
de mã. ſ. cholica ſpumoſa de corpe. tãto minus remanet in
corpore de tali materia. ⁊ q̃to materia minor eſt: tanto mi/
nor eſt ardor ⁊ moleſtia: ⁊ viceratio ſub hypocũ. ¶ Ad qð
dicẽdũ ꝙ talis egeſtio 2^r^ põt exire: vno modo nature dñio
digerẽtis ⁊ expellẽtis: alio mõ põt exire furia humoꝝ cho
lericoꝝ: p̄^o^ egrediens ſedat nocumẽta p̄dicta. 2° modo au/
get: ſic dicitur in commẽ. illius apho. 4^e^ pri^e^〚 in farmatijs
talis 〛ſed adhuc videt̃ ſtare obiectio fundata ſuper illa ꝓ/
poſitione ꝙ ad diminutionem cauſe ſequitur diminutio ef/
fectus. ¶ Ad qð dicendũ ꝙ cũ tali diminutione cauſe ma/
le. diminuitur plus de materia ⁊ eius v̄tute q̄ꝫ de mala ma
teria: ⁊ ꝑꝑ h̄: arg^m^ ceſſauit〚 ſed facit eam fortẽ ⁊ malignã 〛
cã huius eſt q2 excitat materiã inflãmantem q̄ prius quie/
ſcebat quare excitat canẽ dormientẽ〚 qm̄ huius egeſtio ac
cidit actiua que inflãmat loca que ſunt ſub hypocũ. 〛ſed q̄
ritur que ſit iſta cã que inflãmat. ¶ Ad qð dic ꝙ iſta cã eſt
diſpõ pter naturã que eſt in epate: aut ſplene aut ſtõ excita/
ta ab hydromelle pauce cõmixtionis〚 egeſtio referta ſup
q̄ꝫ vincẽs eſt cho^a^. 〛egeſtio quidẽ referta dici^r^ egõ repleta
⁊ deriuat̃ a refertio: refero qð ſtat pro replere〚 cauſa autẽ
que eſt in locis que ſunt ſub hypocũ. non eſt niſi ſignifica/
tio ſigñans ſup eam 〛h̄ quidem eſt illa littera quã dixi eſſe
obſcurã ⁊ dixi ꝙ in ea remouet̃ du^o^ potẽs incidere q̄ ſic po
teſt formari: tu dixiſti ꝙ h̄ egeſtio eſt ſigñatio ⁊ eſt cauſa ſꝫ
querit̃ quõ eſt ſigñatio ⁊ quõ eſt cã. ¶ Ad qð dic ꝙ eſt ſi/
gnificatio ab eo ꝙ eſt exiẽs a corpe ⁊ eſt cã ab eo qð tranſit
ꝑ illa loca excoriãdo ipſa. ⁊ hoc vult dicere cũ dicit ꝙ cau/
ſa nõ eſt niſi ſigño. i. talis egeſtio eſt cauſa mali ⁊ ſigño ma
li. ¶ Poſſet autẽ ⁊ h̄ littera aliter exponi. ſ. vt dicamus ꝙ
lr̃a ſit corrupta. nam vbi dicit〚 cauſa aũt ⁊c. 〛dicam⁹〚 dẽ
autẽ 〛in caſu genitiuo ⁊ tunc intellectus eſt planior ⁊ eſt ta
lis ſenſus ꝙ egeſtio cholica ſpumoſa in q̃tũ egredit̃ a cor/
pore non eſt niſi ſignificatio male diſpõnis locoꝝ que ſunt
ſub hypoc. ſed h̄ querit̃. que ſunt iſta loca que dicit eſſe ſub
hypocũ. de quibus gal. totiẽs facit mentionẽ. ¶ Ad qð di
cendũ ꝙ credo iſta loca eſſe epar. ſplenẽ ſtomachũ ⁊ inte/
ſtina.〚 Et de cõſuetudine quidẽ hip. eſt 〛h̄ repetit gal. ver/
bũ qð dixerat ſupra. in 2^a^ parte co. ad h̄ vt melius decla/
ret̃ improprietas que eſt in iſto modo loquẽdi hip. cũ di/
xit in illa aũt egõne cuius diſpõ eſt h̄ diſpõ ſunt iteꝝ nocu/
menta alia magna. ⁊ h̄ nõ. ꝙ 2^x^ diſpoſitio mala conſiderat̃
eſſe in iſtis mẽbꝛis quaꝝ vna eſt diſpõ mala iſtorũ mẽbꝛoꝝ
nutritiuoꝝ a qua generatur talis egeſtio cholica ſpumoſa:
alia v̄o diſpõ mala eſt diſpoſitio que ſit ab iſta egeſtione. ſ.
excoriatio: p̄^a^ ergo mala diſpõ gñat hanc egõnem 2ª mala
diſpoſitio generat̃ ab ea〚 vtat̃ dictionibus que ſigant cau
ſas facientes moꝛbũ 〛ſed hic q̄rit̃ que ſunt iſte dictiones ſi
gnificãtes. ⁊ que ſunt iſte cauſe ſignificate. ¶ Ad qð dic ꝙ
dictiones ſignificantes ſunt iſte ſcilicet in illa egeſtione ⁊c.
cauſe ſignificate per illas egeſtiões que ſunt humores ma/
li facientes moꝛbũ quibus natura dñari nõ poteſt〚 ſup ſi/
gnificationes que ſigant eas 〛. i. vtunt̃ nominibus ſigno/
rũ loco nominũ cauſaꝝ. nã egõ nomẽ ſigni eſt: ⁊ vtit̃ ea lo/
co nois cauſarũ cũ dicit ꝙ in hac egõne ſunt nocumenta. i.
h̄ egeſtio facit nocumẽta〚 diuerſitatẽ autẽ medicamẽtoꝝ 〛
tex. al. tran. incipit ibi〚 ſpẽs autẽ curationis 〛cuius cõ. ibi
〚 ſignificauit iterũ hip. 〛in quo nihil aliud facit niſi q2 ma
nifeſtat intentionẽ hip. cõſequẽtẽ: ⁊ ꝓcedit hoc modo: qm̄
p̄: adducit quãdã cõcordãtiã h⁹ lr̃e vſqꝫ〚 ⁊ ego inquiram 〛
ibi manifeſtat locũ in iſto volumine in quo determinabit
ſpecialiter de cura moꝛboꝝ acutoꝝ. 2° ibi〚 ⁊ ingrã. de re/
bus. 〛¶ De p̄^o^. d. ſic ꝙ hippo. in alio loco ſuperiori mon/
ſtrauit ſe determinaturum de ſpeciali cauſa moꝛboꝝ acu.
⁊ ſimiliter facit in hoc loco remiſit enim nos ad locum in
quo determinabit de illa cura ſpeciali. ¶ De 2° dicit ꝙ de
iſta cura ſpeciali addita ego inquiram in ſermone qui con/
tinuatur cum cap. de balneo. id eſt in 4° lib. huius volumi
nis littera tex. ſic legantur〚 diuerſitatem autem medicamẽ
torum 〛id eſt ſpecialem curam: per diuerſa genera medica/
minũ〚 ad hos moꝛbos 〛per hos moꝛbos poſſumus in/
telligere vniuerſaliter omnes moꝛbos acutos: de quibus
determinabit in 4° libꝛo littera commen. ſic legatur〚 in eo
ꝙ preceſſit de ſermone ſuo 〛id eſt ſupra libꝛo 2°. in illo loco
〚 ꝙ in quibus moꝛbis: ⁊ etatibus oportet fieri ⁊c. 〛〚 men/
ſurat narrationem 〛hic determinat. de cura moꝛborũ acu/
torum in ſpeciali.〚 ⁊ ego ingrã de reb⁹ additis in h̄ li. 〛

ego inueſtigabo iſtã ſpālē curā morboꝝ acuto.ſ. in 4°.lib.

¶ Textus. XVIII.

¶ Sed ſi in his morbis acutis pro iure vel potu aquam dederis mellitã vtile tibi in multis operis: nec multū delinquis. Quē autē oporteat illā bibere ⁊ quem nō dictum eſt vt oportuit: diximus etiam cur denegetur infirmo.

¶ Et ſi vteris in his egritudinibus loco ſorbitionū ⁊ totius quod bibitur hydromelle erit tibi rectum in rebus multis: ⁊ nō erit tibi poſſibile vt erres multo errore. Cui autem oporteat illud dari in potu: ⁊ cui nō oporteat illud dari in potu iam diximus ſm ꝙ oportet vt in eo dicatur: ⁊ enunciauimus etiam cauſam in qua nō opꝫ vt in potu detˀ infirmo hydromel.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Iam ſignificauit hippo. etiam ſignificatione manifeſta: quia precepit vti hydromelle tm̄: vſqꝫ ad horaꝫ euētus criſis. quod eſt: qꝛ non vtimur aqua ordei niſi in egritudinibus tm̄ quibus liqfit corpus: aut in eo cui virtus nō tolerat vt moretˀ vſqꝫ ad horā criſis. In reliquis autē egritudinibus eſt rectius vt regatˀ infirmus in eis hydromelle tm̄.

¶ Textus. XIX.

¶ Sed quidam iam dimittunt dare illam: qꝛ videlꝫ debilitat illa virtutem bibentium: vnde ⁊ illis eam citam mortem credunt impendere: qꝺ ita eſſe idcirco videtˀ ſibi: qꝛ is qui bibit minime poteſt ſuſtentari. Sunt enim quidam ea tm̄ vtentes qui ⁊ ſi opportune vtuntur ea.

¶ Dimittunt autem homines vti hydro. quoniam facit accidere debilitatem in virtute eiꝰ qui bibit ipſum: ⁊ propter hoc putant quod faciat euenire mortem velociter: ⁊ non dicitur illud in eo niſi quoniam bibenti ipſum non eſt poſſibile: vt moretur per vſum eiꝰ. Quod eſt: qꝛ ex hoibꝰ ſunt q vtuntˀ hydromelle tm̄: ſꝫ ꝙ vſus eiꝰ in qbuſdā cucurrit ſm rectitudinem.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Non eſt ſermo hippocra. dicentis in potu hydromellis: quia proſternit virtutem infirmi ⁊ ſermo eius: quia nō nutrit eum prorſus: aut nutrit eum nutrimento pauco vnus: veruntamen iſte operationes tres adinuicē ſunt diuerſe: ſiue ſint ex eis que proſternunt virtutem ſuam ſicut fluxus ſanguinis ex naribus: ⁊ fluxus ventris ſuperfluus: ⁊ ſudor: ⁊ vomitus: ⁊ prohibitio a cibo per accidēs: neceſſario dicitur in eo: quia proſternit virtutem. In eo autē quod prorſus non nutrit ſicut aqua: ſermo: qꝛ proſternit virtuteꝫ aut confortat eam: non ſm veritatem: ſed ſm viam tranſumptionis inde eſt ꝙ aqua non ſolum confortat infirmuꝫ ſm ꝙ ipſa nutrit ipſuꝫ: ſed eſt loco medicine que reducit complexionem eius ſuper quem ſuperfluit malitia complexionis donec cōuertit illam ad equalitatem: tertia autem cuꝫ iſtis duabus eſt cuius nutrimentum eſt paruum: ⁊ eſt poſſibile vt moriatur homo ſi vtatur eo ſolo cuiꝰ diſpoſitio eſt hec: non ſm ꝙ virtus eius cadat ex vſu illius: ſed quoniaꝫ non addit in ea magnam additionē: ⁊ ex iſtis rebus eſt hydromel. Quod eſt: quia quando infirmus prohibetur a cibo quattuor diebus: ⁊ de aptitudine eius eſt vt moriatur: tunc poſſibile eſt ei per vſum hydromellis vt remaneat: nō vſqꝫ ad diem quintum: ſed etiam vſqꝫ ad dieꝫ ſextum: ⁊ et intellige iſtum ſermonem iterum in melle: natura enim mellis eſt illa que ponit hydromel ex rebus que nutriunt nutrimento paruo. quod eſt: quia aqua non eſt niſi compoſitrix cibi: non cibus: ⁊ neqꝫ hippoc. illud tm̄ dixit: ſed reliqui boni medici: verum pauci ex eis dixerūt illud in aqua ꝙ ipſa eſt compoſitrix cibi. Iſte ergo res quas dixit nunc hippocra. ſunt in hydromelle: quod autem ſequitur illud non eſt occultum tibi: quia dicitur etiam in melle.

¶ Textus. XX.

¶ Non tamen hic ſenſus hoc mō perfectꝰ eſt.

¶ Hec autem ſententia vera non eſt ſm hoc.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Non eſt iſte ſermo: ꝙ hydromel attrahat mortē ſuper illū qui tolerat patientiam ſuper ſeipm̄: verus: in quo nō ſit ambiguitas. qꝺ eſt: qꝛ mors venit etiam ſuper ipſos q̈uis bibāt aquam ſolā iterū. Cum ſit nutrimentū quod puenit ad corpus ex hydromelle paruū nō eſt poſſibile vt ſeruetˀ per ipſum corpus: ita vt remaneat ei vita ſua per potum eius tm̄: ſicut ſi biberet infirmus aquam ordei ſolam.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ In pce'. parte. que incipit ibi: ⌊ſcreatˀ opportunꝰ.⌋ determinauit hip. de adminiſtratiōe hydromellis. ponēdo diuaꝫ inter hydromel multe ⁊ pauce cōmixtiōis. In iſta parte determinat de adminiſtratiōe hydromellis ponendo cōparationē inter hydromel ex parte vna ⁊ ptiſanā ⁊ oēm alium potum ex parte alia improbando cum h̄ errores quorūdam circa vſum eius. ⁊ diuiditˀ pars h̄ in duas. in quarum. pᵃ que durat vſqꝫ: ⌊ſed quidam dimittunt.⌋ ponit predictam comparationē. ibi 2ᵒ tangitˀ errorem quorūdā circa vſuꝫ hydromellis. pᵃ diuiˀin. 2. in quarum pma que durat vſqꝫ. ⌊⁊ quando aliam bibere.⌋ ponit illam cōparationē in illa parte excuſat ſe de defectu. pars autēꝫ illa in qua tangit errorē quorundā. diuiˀ. in. 2. in quarum pma que durat vſqꝫ ⌊nō tamē his ſenſus.⌋ ponit errorē illoruꝫ ibi 2ᵒ improbat eū. ſunt ergo. 4. partes in lec. preſen. de q̈rū pma dicit ꝙ ſi tu vteris loco ptiᵉ. ⁊ loco oīs potus hydromelle in morbis acu. vſus tuꝰ erit in multis vtilis ⁊ parum delinquis. ¶ De. 2ᵃ dicit ꝙ nō opꝫ me in h̄ loco diſtiguē. qñ eſt vtilis exhibitio ſua ⁊ qñ eſt in ea delictū. qꝛ iā dcm̄ eſt ſupra quādo opꝫ bibere hydromel. ⁊ qñ non opꝫ ⁊ de h̄ dicta eſt cā. ¶ De. 3ᵃ. dicit ꝙ qdā dimittunt exhibitionē hydromellis in morbis acutis. qꝛ ipſa debilitat v̇tutē ⁊ pp̄ hoc credūt ꝙ ipſa citā mortē iducat. ⁊ cā huiꝰ opiniōis eſt ꝙ ille q bibit ipm̄ nō p̄t diu ſuſtētari qa ſunt qdā q adminiſtrant hydromel ſolū opportune vtentes eo. ¶ De 4ᵃ. dicˀ ꝙ iſtorū ſnīa nō eſt perfecta. ⌊ſed ſi in his morbis.⌋ Ite. al. trā. icipit ibi: ⌊⁊ ſi vteris:⌋ cuiꝰ co. incipit ibi. ⌊iā ſignauit hip.⌋ in quo co. Gal. diſtiguit qñ opꝫ vti hydromelle in morbis acu. ⁊ qñ nō opꝫ vti. dicēs ꝙ hip. mſtauit in iſto ſuo ſmōe ⁊ in eo q pceſſit ꝙ dēmꝰ aliqñ. vti hydromelle ſolo vſqꝫ ad criſiꝫ. aliqñ 2ᵒ nō poſſumꝰ vti hydromelle vſqꝫ ad criſim ſꝫ debemꝰ vti aq̄ ordei ⁊ h̄ in duobꝰ caſibꝰ ſolum. q̈rū pmꝰ eſt in egriᵗᵘᵈ liq̄factiuis corpis. 2ꝰ eſt in egrotātibꝰ in qbꝰ hydromel nō ſuſtētat v̇tutē vſqꝫ ad criſim pp̄ paucitatē ſui nutriᵗⁱ lra. ⁊c. ſic legatˀ: ſ in his morbis ⌊ſ. acutis.⌋ ꝓ iure vel potu. ⌊h̄ ꝓ iure itelligit ptiᵃᵐ. ꝓ potū aūt itellit vinū ⁊ aquā ⁊ hydromel. dicˀ. n. trā. arab. ⌊loco ſorbitiōis ⁊ totiꝰ ꝙ bibitur.⌋ ꝗ itellit ꝓ potū oē qꝺ bibitˀ: ſꝫ h̄. ponit. n. h̄ hip. ꝙ hydromel ponitˀ loco ptiᵉ. ⁊ loco oiꝫ potꝰ qꝺ nō vꝫ poſſe. nam qꝺ loco alteriꝰ pōitˀ dꝫ hēre v̇tutē illiꝰ ꝓ q̄ ponitˀ. ſꝫ hydromel nō hꝫ v̇tutē ptiᵉ. qꝛ nō nutrit neqꝫ alterat vt ipſa neqꝫ hꝫ v̇tuteꝫ vini qꝛ nō cōuertitˀ in ſpūs ſic vinū. neqꝫ hꝫ v̇tutē aq̄ qꝛ nō alterat vt ipſa. neqꝫ hꝫ v̇tutē oximellis qꝛ nō icidit vt oximel ſicut pꝫ in ſequēti caᵒ. ¶ Ad qꝺ dic ꝙ multiplicitˀ. ɔtigit dare aliqd alteri. vno qdē modo pp̄ defectū iuentiōis

puta quādo nō inuenit̄ abſinthiū vtimur camomilla ꝛ de
hoc loquit̄ Gal'.xj.terrapeu.ca°.xvj. Alio modo ꝓpter ꝺe
fectum operationis. hic autē defect⁹ multip'. eſſe poteſt.
vn⁹ qdē a parte nūeri. 2⁹ a pte q̄ti. 3⁹ a pte q̄li. ℭ Defectus
a pte numeri. poteſt eſſe a pte medici ꝛ a pte infirmi. a par/
te medici. q꞉ facili⁹ erratur a medico in oblatiōe multoꝝ q̄
in obl'one vnius. ℭ A parte infirmi q꞉ magis occupat̄ nā
in oblatiōe min⁹ recta pluriū q̄ vnius. A pte vo quāti ga
multa quātitas interdū reqrit̄ ꝓpter fortē appetitū ſicut
cū aliquis hn̄s fortē appetitū indiget pauco nutrimēto vt
quādo dam⁹ olera loco carniū ꝛ ecōuerſo. puta quādo ho-
mo indiget multo nutrimēto ꝛ v̄tus ſtomachi eſt ꝓſtrata.
A pte vo q̄lis. ſicut quando indigem⁹ augere vel minuere
q̄litatē oblatoꝝ. puta ſi dabam⁹ frida. in 3° gradu dam⁹
loco illoꝝ frida in 4°. vel. j. in. 2°. Et ex hoc p3 q̄liter intel
ligit̄ ꝓpoſitio h̄ ꝙ quādo aliqd ꝓponit̄ loco alteri⁹ debet
hēre v̄tutē illius pro quo ponit̄. ex qua itellecta ſoluit̄ ar/
gumētū. Et nō. ꝙ h̄ ponit̄ diſiūctiua pro copulatiua. ⌊vti/
le tamē in multi̇ opariꝰ. ⌋ ſed q̄rit̄ q̄ ſint iſta multa. ℭ Ad
qđ dic ꝙ illa multa intelligunt̄ per illos tres modos pec/
cādi quos ꝑdiximus: vel dic ꝙ per multa debes itelligere
illa que reſpiciūt v̄tutē ꝛ illa que reſpiciūt morbū. cauſam
morbi. ꝛ accidēs. ⌊nec multū delige. ⌋ q꞉ in tali oblatione
in q̄ offerrim⁹ vnū pro multis cōtingit peccare. determiat
h̄ quātitatē peccati dicēs ꝙ in oblatiōe vni⁹ min⁹ delinq̄t
q̄ in oblatiōe multoꝝ. ℭ Sed ꝯtra hūc textū opponit̄. vr̄
eni ſupponē. ꝙ neccīū ſit peccare in tali oblatiōe. qđ nō vr̄.
nā in artificiali opatione nō ꝯtingit error. eſt eni ars habi/
tus cū rōne vera factiu⁹ ſicut dic. Ari. vj. ethicoꝝ qđ etiam
p3 per artis inuētionē q̄ fit per experimētū ꝛ rōnem qbus
ꝯcurrentib⁹ friditas ab arte totaliter eſt excluſa. ℭ Ad qđ
dicendū ꝙ in operatiōe medici. 4. concurrūt. ſicut dicitur
vj. terrapeu. caplo pmo. ars artifex fortuna ꝛ dorema. vn
de dico ꝙ artis ꝛ artificis in quātū artifex eſt non contigit
error. pōt tamē cōtingere a parte fortune: vel doremat3:
vel dic ꝙ de natura artificis eſt vt multotiēs attingat ve/
rū ꝛ raro erret ſicut dicit̄ in comēto. 3'. prono. §. penultio
ꝛ tūc non op3 abſolute cōcedē hanc propoſitionē ꝙ in ar/
te ꝛ artifice nullo modo cōtingat aliqs error: ſed eſt ibi ve
ritas vt multum ꝛ error ſm parū. dicit enim Gal'. 3°. ꝓno.
hūc ſmonē. ⌊paucitas aūt erroris eſt de aptitudine prudē
tum in arte tm̄. Et quādo illam bibere op3. ⌋ h̄ duo tangit
eſſe dicta. quoꝝ pmū eſt dictū. q꞉. ꝛ ſcdm propter qd. S3 q̄
ritur vbi h̄ ſint dicta. ℭ Ad qđ dic ꝙ ſunt dicta in toto ca/
pitulo de hydromelle. lr̄a co''. ſic legat̄: ⌊ qđ eſt qa nos nō
vtimur aqua ordei. ⌋ ſed contra videtur enim ꝙ poſſumus
vti aqua ordei in omnibus. fe. acu. materialib⁹. quoniam
aqua ordei digerit materiā ꝛ euacuat eam ꝛ virtutē ſuſten
tat vt dicit̄ a Gal'. ſupra li°. p̄ ca. p̄ ſed oē qđ eſt tale poteſt
dari in omnib⁹. fe. acu. ꝛ in non acutis. qa in cura vtrarū/
q3 indigem⁹ illis tribus operationibus. nō ergo bene fecit
Gal'. cū poſuit ſolū predictos duos modos vtēdi aq̄ ordei
ℭ Ad qđ dic ꝙ Gal'. in hoc loco intelligit adminiſtratio/
nem. aque ordei. quando ipſa ſola ſufficit regere ifirmum
vſq3 ad completam criſim. in feb. autem nō acuta. nō ſuffi/
cit aqua ordei vſq3 ad criſim. ℭ P̄. in regimine egrotantis
oportet vti gradatiōe procedēdo a groſſo ad ſubtile ſicut
dictū eſt. ſupra li°. primo. in textu. ꝛ comēto. ergo nō conue
nienter dabitur aqua ordei vſq3 ad criſim ſi oportebit pri/
mo dare aquā ordei ꝛ procedēdo verſus criſim oportebit
dare hydromel. vel iulep. ℭ Ad qđ dicit ꝙ triplex eſt gra
datio in dieta. vna quidē quātum ad diuerſa nutriētia ſm
ſpeciē vt ſi in principio morbi daret̄ priſana ꝛ in ꝓceſſu da
retur hydromel: vel iulep. Alia gradatio eſt quātum ad
diuerſitatem nutriētiū eiuſdē ſpeciei. ſicut ſi a ꝓncipio mor
bi daretur priſana nō colata. circa ſtatum vo daretur cola
ta. 3° gradatio eſt a pte ſolius quātitatis vt ſi a ꝓncipio. da

ret̄. vj. ℥. de priſana. in vice circa ſtatum vo daretur ſolum
3. ℥. ꝛ ex hac diſtinctione patet ſolutio ad argumentum.
ℭ P̄. h̄ innuit Gal'. ꝙ hydromel non poteſt ſuſtentare vir/
tutē ſicut aqua ordei. ſed contra videt̄ ꝙ hydromel magis
poſſit ſuſtentare v̄tutem q̄ aqua ordei. nam aqua ordei fit
ex. xx. partibus aque ꝛ vna ordei: vt dicit̄. 4. can. fen pma
caplo de dando in potu ſirupum acetum ꝛ aquā ordei. hy
dromel autem vt ſuperius oſtenſum eſt cōficitur ex vna p/
te mellis ꝛ octo partibus aque. quare cum mel nō ſit min⁹
nutritiuū q̄ ordeum: vel ſi deficit a nutrimento ordei non
deficit per dimidietatē. videtur ꝙ hydromel magis poſſe
ſuſtētare v̄tutem q̄ aqua ordei. ℭ Ad qđ dic ꝙ duplex eſt
aqua ordei. ſ. virtualis ꝛ corporalis. virtualis eſt illa in q̄
nō eſt de ordeo niſi virtus ꝛ forma. corporalis eſt illa in qua
eſt de ordeo corpus ꝛ farina eius. ꝛ hanc diſtinctionē po/
nit Aui. in prealleg. ca°. dico ergo ꝙ ſi comparet̄ aqua or
dei v̄tualis ad hydromel. pauce cōmixtio. credo ꝙ aq̄ or/
dei in equali q̄titate oblata min⁹ nutriat q̄ hydromel: ſ3
ſi fiat cōparatio vniformis. ſ. vt comparet̄ aqua ordei cor/
poralis ad hydromel pauce cōmixtiōis. ꝛ aq̄ ordei v̄tua/
lis ad hydromel multe cōmixtionis v̄tutem magis ſuſten
tat aqua ordei q̄ hydromel. ℭ P̄. iſti duo modi vtendi aq̄
ordei nō videnṫ diuerſi. nā infirmū liq̄ſcere ꝛ infirmū non
poſſe durare vſq3 ad criſim idē ſunt. nā ꝓpterea q꞉ infirm⁹
liq̄ſit ꝓpter hoc nō pōt durare vſq3 ad criſi3. ℭ Ad qđ dic
ꝙ l3 liq̄factio finalr̄ ad defectū v̄tutis adducat. eſt tn̄ qda3
defectus v̄tutis ꝑter liq̄factionē ꝛ cōtingit talis defect⁹ ex
peccato contingēte in ſpiritu rōne q̄titatiꝰ. vel q̄litatis vel
vtriuſq3: ⌊ in reliqs autē egritudinib⁹. ⌋ Sed q̄ritur q̄ ſint
iſte reliq̄ egritudines. ℭ Ad qđ dic ꝙ iſte ſunt egritudies.
in qb⁹ corp⁹ ꝑmanet in ſupficie. aut parū minuit̄ ꝛ ſūt egri
tudines in qbus poſſe eſt v̄tutē venire ad ſtatū cū ſolo hy/
dromelle. ⌊ſ3 qdā dimittūt illā dare. ꝛc. ⌋ lr̄a alte. trā. inci/
pit ibi. ⌊dimittūt aūt hoies. ⌋ cui⁹ co. incipit ibi. ⌊nō eſt ſer
mo dictis: ⌋ in q̄ Gal'. tria facit. pmo enim exponit hāc ora
tionē: ⌊hydromel facit eadē v̄tutem. ⌋ 2° ridet tacite que/
ſtiōi. 3° excuſat ſe de inſufficienti determi°. durat pma vſq3:
⌊ꝛ itellige hūc ſmonē: ⌋ 2ª vſq3: ⌊ ꝙ autem ſequitur illud. ⌋
ℭ Dicit ergo ſic de pª. ꝙ cū dr̄ de aliq̄ re. res iſta ꝓſternit
v̄tutē pōt 3r intelli. vno° vt dicat̄ ꝓprie ꝓſternē v̄tutē ſicut
dicit̄ de ſōnia ꝛ fluxu ventris ꝙ ipſi ꝓſternunt virtutē. 2°
mō. dicit̄ aliqd ꝓſternē v̄tutē iproprie qn̄ non nutrit ſic di/
cim⁹ ꝙ aq̄ v̄tutē ꝓſternit. 3° modo dr̄ aliqd ꝓſternē v̄tute3
magis iproprie ſic dicit̄ de re q̄ parū nutrit ꝙ ipſa ꝓſternit
v̄tutē ꝛ iſto tertio mō hydromel ꝓſternit v̄tutē qa dat nu/
trimētū paucū. ita ꝙ ꝑꝑ paucitatē eius nutrimēti nō ſuſten
tat infirmū vſq3 ad criſim. ℭ De 2° dicit ꝙ poſſet qs q̄rere
ꝓpter qđ hydromel parū nutrit. ꝛ ꝓpt qđ aq̄ nō nutrit cu3
ingrediat̄ in nutrientia. Ad qđ rīdet. dicens ꝙ hydromel
h3 v̄tutē paucā nutriēdi a melle qđ igredit̄ ei⁹ mixtiōe3. aq̄
vo nihil nutrit q̄uis igredit̄ i nutriētia q꞉ ipſa non intrat
in nutrientia vt nutriat ſed vt nutriētia cōponat. ℭ De 3°
dicit ꝙ nō q̄ras a me expōnē alioꝝ q̄ in hac ſerie ponunt̄
qa manifeſta ſunt p ſe. textus ſic legat̄: ⌊ ſed qdā dimittunt.
illā dare q꞉ videl3 illa debilitat v̄tutē: ⌋ hip. cc. pōnē opio
nis iſtoꝝ tria fac̄ q꞉ pº ponit cau̇. ꝑuatiuū exhibitiōis pci°.
cum ſua cā putatiua. vſq3: ⌊ ꝙ ita eſſe iccirco. ⌋ 2° ponit ra/
dicē a qua mouebant̄ ad credendū illā cām putatiuā vſq3
⌊ ſunt eni quidā. ⌋ ibi vo illā radicē pertractat. ℭ Dicit ḡ ſic
de pª parte ꝙ qdā medici dimittūt dare hydromel ifirmis
q꞉ debilitat v̄tutē eoꝝ intm̄ ꝙ cito perducit eos ad mortē.
ℭ De ſcda dicit ꝙ cā ꝓpt quā vr̄ eis ꝙ hydromel debilitet
v̄tutem vſq3 ad mortem eſt q꞉ ille qui bibit ipſum non po/
teſt diu ſuſtentari per ipſum ita ꝙ veniat ad criſim. De ter
tia dicit ꝙ quidam ſunt infirmi qui poſſunt ſtare cum vſu
ſoli⁹ hydromellis vſq3 ad criſim ſi opportune vtant̄ illo ꝛ
iſte eſt planior modus ſniandi iſtā pte q̄uis ſuperius ſen/

tentiā veri iſtaȝ partem totam ſimul.ſ. nō diuidēdo ipſam: ¶ſunt enim qdam tm̄ opportune eo vtentes.⁊ In hoc loco videt̄ Hipp. incipe reprobationē iſtorū. q̄uis Gal. non diſtinxerit iſtam partē hoc mō. ⁊ videt̄ ꝙ in reprobatiōe opoſitionis iſtorū. duo faciat Hip. nā p̄mo reprobat opinionē iſtorū ponendo ꝯtrariā ſniam cōditionatā vſq;. ¶ nō tm̄ his ſenſus:⁊ ibi exponēdo cām quā illi aſſignabāt cū ſuo cañ. p̄uatiuo. verūm q2 oȝ nos ſeq. Gal. diuidēdo etiā hāc p̄tē vt p̄us diuiſi. ¶qui ſi ⁊ opportune vtant̄.⁊ Iſta qdē lr̄a videt̄ eſſe diminuta vel corrupta. ⁊ ſi eſt diminuta hoc mō ſupplet̄. ſunt qdam tm̄ eo vtentes q ſi ⁊ opportune vtant̄ recte vtunt̄. ſi xō ſit corrupta tūc ita corrigit̄. nā vbi dicit̄. ¶qui ſi ⁊ opportune vtant̄.⁊ dicat̄. q̄ſi ⁊ opportune vtant̄. ſed potius credo lr̄aȝ eſſe diminutā q̄ȝ corruptā qd̓ pȝ per alā trā. lr̄a. co. ſic legat̄. ¶inde eſt ꝙ aqua nō ſolū confortat infirmū ſm ꝙ ipſa nutrit ipſaȝ ⁊c̄.⁊ ſed ꝯtra ex hoc eni mō loquēdi colligit̄ ꝙ aqua nutriat. ¶ Ad qd̓ dōm ꝙ credo ꝙ ibi deficiat negō. vt dicat̄ ſic: ¶ide eſt ꝙ aq̈ nō ſolū nō cōfortat ⁊c̄.⁊ aut abijciat̄ h̄ dicto ſolum. vt dicat̄. ¶inde eſt ꝙ aqua nō cōfortat.⁊ Et videt̄ Gal. oñdere h̄ ꝙ aqua proſternit v̓tutē. i. nō cōfortat eam ⁊ cōfortat eā. proſternit quidē inquātū non nutrit. cōfortat aūt inquā corrigit malam cōplexionē calīdam. ⁊ h̄ eſt verū de aqua calīa ⁊ frida cōpata ad ꝯtrarias cōplōnes corporis. nā aqua calīa non nutrit ⁊ ſic nō cōfortat. ⁊ alterat cōplōnē fridā corpis. ⁊ ſic cōfortat. ¶tunc poſſe eſt ei per vſuȝ hydromelis vt remaneat nō vſq; ad diē. 5m. ſed vſq; ad diē. vi.⁊ Sȝ circa h̄ q̄rit̄ vnde potuit Gal. vel quiliȝ alter inueniſſe v̓itatē hui9 cañ. ¶ Ad qd̓ dicē ꝙ v̓itas eius potuit inueniri rōne ⁊ experi°. rōne qdē qm̄ ſi infirmus nō poterat ſtare vſq; ad. 4tm diē ſine cibo tunc ſi daret̄ ſibi cibus pauci nutrimēti ſicut eſt hydromel poſſet tūc ſtare vſq; ad. vj. diē. nā cibus pauci nutrimēti pōt rōnabilr̄ prolōgare vitā hoīs tribus diebus. Experi° quidem qm̄ ſi vidimus aliquē infirmū q ſtando vſq; ad. 4tm. diem ſine cibo mortuus fuit p̄pter defectū nutrimēti. ⁊ vidim9 aliū cū ceteris parib9 perueniſſe ad. vj. diem cū vſu hydromellis. ⁊ euaſiſſe. experi° cognoſcit̄ ꝙ vſus hydromellis p̄longauit ei vitam vſq; ad. vj. diē. ¶ D. non videt̄ bn̄ poſuiſſe. vj. diē. q2. vj. dies eſt dies male criſis. ſed debuit ponere. vij. diē. q eſt potētiſſima dieꝝ creticorū. ¶ Ad qd̓ dic ꝙ qñ Gal. dicit ꝙ infirmus pōt remanē cū vſu hydromellis vſq; ad. vj. diē. tūc iſta dictio, vſq;. ponitur icluſiue ⁊ ſic perueniet infirmus ad diē. vij. in qua. ſit criſis laudabilis. ¶ Aut dic ꝙ forte littera eſt corrupta ⁊ debet dicere vſq; ad dieȝ. vij. ¶qa ipſa eſt cōpoſitrix cibi.⁊ Et h̄ nota ꝙ aqua eſt duplr̄ compoſitrix cibi vno mō ita ꝙ ipſa ſola eſt alterū cōponentiū ſicut qñ miſcem9 farinaȝ cū aqua. Alio modo ita ꝙ cōponit diuerſa nutrientia ſicut ſi miſceamus mel ⁊ farinā cum aqua. mel xō per ſe ⁊ farinaȝ per ſe ſunt nutrientia, aqua v̓o illa duo ꝯmiſcet ⁊ illa duo ꝯmiſcēdo inter ſe ꝯmiſcet [illegible] cū illis duobus. ¶ Sed circa h̄ q̄rit̄ nūqd aliq̈ pars aq ingredientia compōnē cibi nutriat ⁊ videt̄ ꝙ ſic. q2 aq̄ dicit̄ nō nutrire q2 [illegible] corpus ſimplex. ſicut dicit Auic. p̄imo cañ. ca° de humoribus. ſed in tali cōpōne nō eſt ſimplex. ergo nutrit. ¶ D. Gal. dicit ſup ſeq̄nti. ꝙ. ꝙ bibēs aquā poſſit diutius ſtare ſine cibo q̄ȝ nō bibēs ex quo videt̄ ꝙ aq̈ ſola nutriat multo ergo magis ⁊ cōpoſita. Ad cōtrariū. nam aquoſitas vrinalis ſit ex eo qd̓ bibit̄ ⁊ nō nutrit. ſicut dicit̄. p̄mo cañ. de humoribus. ſed ſi aliqd eſt qd̓ bibat̄ ⁊ nō nutriat. illud ē aqua. ⁊ ponat̄ ꝙ homo cui9 eſt h̄ aq̄ſitas vrinalis nō bibat aquā ſolā ſed bibat aquā cū vino ⁊ comedat etiā res mixtas cum aqua. ſicut ſunt olea ⁊ brodia. ex h̄ ergo manifeſte videt̄ ꝙ aqua illa commixta nō nutriat. ¶ Ad qd̓ dic ꝙ in aqua que ſumit̄ mixta cū alio eſt aliqua pars que nutrit per virtutem mixtionis. q̄uis propter eam multiplicet̄ vrina. nam plus habet de parte nō nutritiua q̄ȝ hēat nutrimentuȝ abſolute. ⁊ etiam olco ꝙ ex nutrimento abſolute ſeparat̄ aliqua pars aquea q tranſit per vrinā q̄uis non ſit tanta q̄ta eſt illa q ſeparatur ab aq̈ cōmixta. cuȝ cibo. nec ob. qd̓ opponit̄. ꝙ aquoſitas vrinalis ſit ex eo qd̓ bibit̄ ⁊ non nutrit qm̄ illud qd̓ bibit̄ de aqua cōmixta nō cōuertit̄ totū in vrinā. ¶ Similr̄ argm. per qd̓ p̄babat̄ ꝙ aq̈ ſola nutriret nō valet. qm̄ aqua ſola nō facit diutius ſtare infirmū ex eo ꝙ nutriat. ſȝ facit ipſum ſtare diuti9 ex eo ꝙ reſiſtit calori conſumenti. ¶nō tm̄ h̄ ſenſus. ⁊c̄.⁊ Ite. alte. trā. incipit ibi. ¶ h aūt ſnīa:⁊ cui9 co. ibi: ¶nō eſt iſte ſmo.⁊ in q Gal. exponit hūc ſmonē ¶vñ ⁊ illis eā cito mortē. intendere credunt.⁊ ⁊ dic ꝙ ſmo Hipp. q dicit ꝙ hydromel iducit mortē in̓ his q nō poſſūt durat̄ vſq; ad criſiȝ nō eſt ſmo verus ſine ambiguitate. q̄niā ille idē ſmo v̓ificat̄ ⁊ aq̈ ſola. nā ſi hō bibit aquā poſſe eſt ꝙ cū ea nō p̄ueniat ad criſim ſȝ moriat̄ p̄p defectū nutrimēti. intētio tm̄ abſoluta eſt ꝙ infirm9 nō pōt tāto tp̄e durare cū vſu hydromellis q̄to pōt durare cū vſu aque ordei. ¶ Lr̄a. te. ſic legatur. ¶nō tm̄ his ſenſus.⁊ .i. non hui9 ſnīa. ¶h̄ vino eſt p̄fectus:⁊ .i. hoc mō. hȝ v̓itatē p̄fectam. qa nō morit̄ infirm9 p̄p vſum ydromellis. ab eo ꝙ hydromel ſed morit̄ p̄pterea qa ei9 nutrimētū nō ſufficit vſq; ad criſim. Lr̄a coīs. ſic legat̄: ¶qd̓ ē qa mors venit etiā ſup eos q̄uis bibāt aquā ſolā.⁊ ¶ Ego dubito de hac lr̄a. qa videt̄ irrationabilis. nā nulli dubiū eſt ꝙ ſi īfirm9 nō pōt ſtare vſq; ad criſim p̄fectā p̄ hydromel ꝙ ipſe nō pōt ſtare p̄ aquā ſolā. cū hydromel det aliqd̓ nutrimētū. aq̈ xō nulluȝ. ¶ Ad qd̓ dic ꝙ voluit Gal. oſtēdere ꝙ nō poſſe. ſtare vſq; ad criſiȝ. nō cōpetat ſolū. in vſu hydromellis. ſȝ etiā in vſu aq̈ ſoli9. ¶ Aut dic alr̄ ꝙ forte iſta lr̄a eſt defectiua. nā vbi dicit q̄uis bibāt aquā ſolā. dȝ dicē q̄uis bibant aquā ordei ſolā ⁊ tunc eſt intētio. Gal. talis ſicut ille qui bibit ſolū hydromel aliquādo nō poteſt viuē per ipſum vſq; ad criſim. ſimiliter ille qui bibit aquā ordei ſolā aliquādo nō pōt p̄uenire ad criſim v̓bi gratia. ſi aliqs habet egritudinē durabilem vſq; ad nonam dieȝ vtendo hydromelle ſolo morit̄ propter defectū nutrimēti. ſimilr̄ ſi aliquis habeat egritudinē acutā duraturam vſq; ad. xx. dies. vtēdo aqua ordei ſola morietur propter defectum nutrimēti. intentio tamē Hippoc. ſemper manet firma ſcilicet ꝙ plus pōt infirmus durare cum aqua ordei q̄ȝ cum hydromelle ⁊ ſic patet ꝙ aliquod artificium fuit in verbis ſuis.

¶ Textus. XXI.

¶ Que tamen fortior eſt ſi ſola bibatur niſi ventrem ſoluerit.

¶ Verūtamen hydromel eſt fortius nutrimētum quando bibitur ſoluȝ ſi non lenit ventrē.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Putatur de Hip. q2 ſignat per ſmonē ſuū: fortius multū aqua: ꝙ in aq̈ eius eſt v̓tus ex q nutrit̄ corpus: ⁊ poſſe q̄dē eſt vt aq̈ quādo corp9 exiccat̄ p̄pter dimiſſionē cibi qd̓ humectat ⁊ roridū efficit vt morēt per potuȝ eius īfirmus tp̄e longiori tp̄e quo remaneat qñ nō bibit aquā oīno. Inuenim9 aūt Hip. determinare in eo qd̓ addidit in ſmōe ſuo hydromelle: niſi lenificet vētrē. qd̓ eſt: q2 hydromel p̄ſternit v̓tutē nāe: ⁊ debilitat eā p̄pter euacuationeȝ in eo cuius leuit vētrē cū hoc ꝙ h̄ dictio ſignat multitudinē ſolutiōis vētris ⁊ nō eq̈litatē eius. Et opȝ qdē vt ſcias ꝙ hydromel purū eſt plus ad ſoluendū ventrē: ⁊ qd̓ ex eo bn̄ decoquitur eſt pluris nutrimenti: ⁊ intellige hoc: ⁊ ſerua illud ſuper vias tuas. Qd̓ autē ſcribit Hipp. poſt in comparatione hydromellis cū vino ſubtili aquoſo auſculta vt intelligas illud.

¶ Textus. XXII.

¶ Eſt etiam quandoq; illud fortius illo leui vino quod aquam ſuſtinere nō poteſt: eſt ⁊ quandoq; debilius.

Et nos inuenimus ipſum etiã eſſe fortiꝰ vino ſubtili parum toleranti aquam in quibuſdam horis: ⁊ in quibuſdam earum debilius.

Cõmentum Galeni.

Fuerũt ex hoibus qui ſcripſerũt loco fortioris ⁊ debilioris: vehemẽtioris virtutis: ⁊ vehemẽtioris debilitatis: ⁊ ex eis fuerũt q ſcripſerũt iꝰ ſm ꝙ nos ſcripſimꝰ ipm: ⁊ ex eis fuerũt q ſcripſerũt loco quarũdã horarũ qñqꝫ ſm hoc exẽpliũ: ⁊ qñqꝫ inuenies ipm etiã fortius vino ſubtili aquoſo: ⁊ qñqꝫ inuenies ipm etiã debiliꝰ ipo. Qḋ aũt nũc intelligiẜ ex oĩbꝰ iſtis deſcriptiõibꝰ eſt vna eadẽ res. qḋ eſt: qꝛ Hipp. diẜ in hydromelle: qꝛ in qbuſdã horis eſt fortior vino ſubtili aquoſo: cuiꝰ eſt hec diſpõ. Et ego qdẽ iam narraui cuiꝰ ex vinis diſpõ ſit h̃ diſpoſitio in ſmone de vinis. Hipp. aũt abſtinuit a rememoratiõe eiꝰ qñ ignorauit illud: ⁊ ſignauit illud in hoc ſmone ſignatiõe manifeſta: narrãdo ſubſtãtiã eius in ſmone ſuo, ſubtilis: ⁊ narrãdo vtutẽ eiꝰ in ſmone ſuo: parũ tolerãs aquã. qḋ eſt: ꝙ vinũ nõ noiaẜ parũ tolerans aquã: niſi cũ nõ eſt neceẽ vt pmiſceaẜ ei de aq̃ vt bibatur: niſi quãtitas parua valde: qm̃ qḋ eſt cum ɔ̃ria illius. ſ. cuiꝰ pmixtio indiget aqua multa noiaẜ plus tolerãs aquã. Vinũ ergo nõ tolerans aquã eſt debilis vtutis: quo nõ fit iuuamẽtũ in bibẽte qñ miſceẜ cũ aqua multa. Et ſmo eiꝰ iterũ in hoc vino: qꝛ nõ eſt odor ei: ſignat ſignatiõe magna debilitatẽ valde eiꝰ ⁊ frigus ipſiꝰ: ⁊ eſt ſile in his duobus aque: ſicut h̃ vinũ eſt fortis odoris: ſignat illud ex eo ſignatiõe magna valde vehemẽtiã vtutis eiꝰ. qḋ eſt: qꝛ alteratio vini aquoſi dũ permanet vna eiꝰ in vite eſt parua valde: et illud qḋ admiſceẜ ei de elemẽto terreo etiã eſt q̃ntitas parua valde: ita ꝙ ipm eſt loco eiꝰ cui admiſceẜ q̃ntitas parua ex ſubſtãtia terre ⁊ ignis: ⁊ nõ eſt neceſſaria in deſtruendo hec duo ſimul: niſi digeſtio parua valde. Vinũ autẽ cuius diſpoſitio eſt hec diſpoſitio. ſ. multũ tolerans aquã: nõ ſit cum hac diſpõne ex digõne pauca: qm̃ longitudo eius ab aqua eſt longitudo multa valde: ⁊ q̃ntitas caliditatis quã acquirit ꝓpter illud eſt multa: ⁊ habet cum illo odorem.

Expoſitio Thaddei.

In pcedẽti pte que icipit ibi. [ſꝫ ſi in his morbis.] determ. Hip. de admĩſtratiõe hydromellis ponẽdo cõpõnẽ inẜ hydromel ex pte vna ⁊ priꝰ ⁊ gñalr oẽm potum ex alia pte. In iſta pte determ. de admiſtrõne hydromellis ponendo cõparatõez iter hydromel ex vna p̃te ⁊ aquã ⁊ vinũ aq̃ſuz ex alia. ⁊ diuiᷣ p̃s h̃ in .2. in q̃rũ pᵃ q̃ durat vſqꝫ: [eſt in qñ illas] ponit cõpõez iter hydromel ⁊ aquã. ibi ꝟo põit cõpõnẽ inter hydromel ⁊ vinũ aq̃ſum. 2ᵒ diuiᷣ in .2. in q̃rũ pᵃ que durat. vſqꝫ. [diſa aũt inter vtutẽ vini.] ponit aliã cõpõnez ibi ponit eiuſdẽ approbationẽ. ſunt ḡ .3. ptes in pñ. lect. in q̃rũ pᵃ diẜ. ꝙ hydromel ſi bibaẜ ſolũ eſt multo fortiꝰ q̃ꝫ aq̃ niſi ſoluat vẽtrẽ. De .2. d. ꝙ hydromel qñqꝫ eſt fortiꝰ vino leui ꝙ aquã tollerare nõ põt ⁊ qñqꝫ eſt debilius. De 3ᵃ. d. ꝙ diãa p̄dcã magna inẜ hydromel ⁊ vinũ h̃ mõ ꝓbaẜ. ꝙ ſi aliqs biberit duplũ vini aq̃ñ puri q̃ꝫ mellis mel illud magis ɔfortat vtutẽ q̃ꝫ vinũ niſi ventrẽ ſoluat ⁊ egerit duplũ ſtercoris: [q̃ tñ fortior eſt.] re. al. trã. icipit ibi. [verũtñ.] [cuiꝰ co. ibi.] [putaẜ de Hip.] in q̃ Gal. ſic pcedit nã pᵒ remouet incidẽtẽ duᵐ vſqꝫ. [iuenimꝰ Hipp.] ibi exponit hũc ſmonẽ. [niſi ventrẽ ſoluat.] vſqꝫ. [⁊ opꝫ quidẽ.] ibi aſſignat diãm inẜ hydromel coctũ ⁊ crudũ. vel inter hydromel parũ coctũ ⁊ bñ coctum. vſqꝫ: [ꝙ aũt bñ ſcribit] ibi reddit diſcipulũ attẽtũ ad ɔſiderãdũ cõparatiõnẽ quã ponit inter hydromel ⁊ vinũ. ſunt ergo .4. partes in h̃ [...]ratiõe quã ponit Hip. inter hydromel ⁊ aquã [...] aq̃ ſola ſit vtus nutritiua. nã ſi hydromel eſt [...] aq̃ in ſuſtẽtando vtutẽ. tũc eꝫ vtute cõpõnis ſeq̃ẜ. ꝙ ambo iſta. ſ. aq̃ ſola ⁊ hydromel nutriant corpus ſed hydromel nutrit plus q̃ꝫ aq̃ ſola. nam

dẽ cõparatiuũ relinquit ſuũ poſitiuũ. nam ſi nix eſt albior cigno. tũc cignus eſt albus. Ad hanc q̃õnez rñdet Gal. dicẽs ꝙ aqua ſola nõ nutrit verũtamẽ humectat corpus ⁊ roꝛificat ipſum ꝓpter ꝙ longiori tẽpore põt remanere infirmus ſi potat aquã q̃ꝫ ſi nihil potat. De 2ᵃ dicit ꝙ quãdo Hipp. dicit niſi vẽtrẽ ſoluat intelligit per ſolonem ventris multitudinẽ ſolonis excedentẽ eq̃litatẽ ſolutiõis ⁊ ſeq̃tur h̃ ex ſermõe Hipp. ꝙ hydromel ſit de numero ɔſeruentiũ vtutẽ ſm veritatem. quoniã ſoluit per virtutem euãtiuam. De tertia diẜ. ꝙ inter hydromel crudũ ⁊ bene coctũ eſt differẽtia in quãtitate nutrimẽti ⁊ ſolutiõis quandoqꝫ hydromel crudũ magis nutrit. ⁊ minus ſoluit ventrẽ. De quarta dicit ꝙ in ſequẽti pte deter. Hippo. cõparationem inter hydromel ⁊ vinũ ſubtile aquoſum quã cõparationẽ opꝫ te diligenter aſcultare et intelligas eam.

Lrã te. ſic legaẜ [que tamẽ fortior q̃ꝫ aquã.] In iſta qñdẽ trã. eſt defectus. nã in ara. poniẜ h̃ aduerbiũ multũ. vt dicaẜ ꝙ aqua mellis eſt multũ fortior q̃ꝫ aqua. Sed h̃ q̃ritur numquid ponat cõparationẽ inter aquã ⁊ hydromel mixtũ multũ. ⁊ parũ mixtũ. vel ſolũ inter aquã ⁊ alterũ illorũ ⁊ videẜ ꝙ comparet aquã ſolũ ad hydromel pauce cõmixtiõis ꝓpter maiorẽ vtutẽ nutritiuã quã habet ⁊ ꝓpter exceptionẽ quã ponit. ſ. niſi vẽtrẽ ſoluat. ⁊ vẜ ꝙ ad vtrũqꝫ quoniaꝫ aqua mellis vtutẽ nutritiuã habet a melle. vt dixit Gal. in coᵒ pcedẽ lec. ergo q̃uis hydromel multum cõmixtũ minꝰ hẽat de melle q̃ꝫ parum mixtũ. nihilominꝰ hẽt aliquã vtutẽ nutritiuã ⁊ ſolutiuã vẽtris. aqua ꝟo neutrũ hẽt illarũ. Ad qḋ dõm ꝙ comparat aquã ad vtrũqꝫ hydromel q̃uis virtus cõparatiõis ſint fortior inter aquam ⁊ hydromel pauce cõmixtiõis. H̃. videẜ ꝙ aqua ſit fortior hydromelle. nam aqua ꝓpter ſuam friditatẽ corpꝰ calefacta fortificat qꝛ reducit cõplexionẽ eorũ ad tẽperamẽtum ⁊ ad hoc facit ꝙ dicit Avi. iiᵒ pmo de pulſibꝰ. caᵒ. xj. dicit eñi. [eſt namqꝫ cũ res fride eoꝛ fortes reddit q cõplexionẽ malã calam habẽt.] ſed corpoꝛa patiẽtiũ fe. acu. de qbus Hipp. h̃ loquiẜ omnia ſũt calefacta. quare videtur ꝙ fortior ſit aq̃ q̃ꝫ hydromel. Ad qḋ dõm ꝙ h̃ loq̃ẜ Hipp. ſolum de fortitudine que ſit per viã nutrimenti. [ſi ſola bibaẜ:] ſed cõtra. hydromel eñi ſiue detur ſolum ſiue nõ ſolum ſemp fortius eſt aq̃. ergo iſta cõdictio ſuperfluit. Ad qḋ dicit ꝙ h̃ cõdictio. ſ. ſi ſola bibatur. i. quãdo ſola bibiẜ oñdit nobis cõparationẽ in h̃ loco fieri in ĩfirmõ qui regiẜ ſolo potu. ⁊ ratio huiꝰ eſt qꝛ magis pꝫ differentia inter aliqua duo quãdo danẜ ſola q̃ꝫ ſi darenẜ cũ alijs nam mixtio alioꝛũ põt impedire cõparationẽ. Verbi gratia ſi ſint duo patiẽtes acu. quoꝛũ vnus regaẜ per potũ aque ſolius ⁊ alius per potuꝫ hydromellis ſolius. magis patet differẽtia inter iſtos duos potus q̃ꝫ ſi regerenẜ illi infirmi cum iſtis potibꝰ ⁊ cũ ptiᵃ. vel candaruſo. [niſi ventrẽ ſoluat.] ſed ɔtra iſta nãqꝫ cõdictio videẜ eſſe inutilis. qꝛ hydromel dẽ reſpectu aq̃ ſemp. ſoluit ventrẽ. ⁊ etiã hydromel multe cõmixtiõis nõ [...] ſoluit ventrẽ ſed multum ꝓuocat vrinam. ſicut [...] eſt ſupra eodeꝫ capĩo. Ad qḋ dõm ꝙ hydromel duplr poteſt ſoluere ventreꝫ. vno modo ſolutione equali ⁊ hanc ſolutionẽ facit ſemper. alio modo poteſt ſoluere vẽtrem ſolutione ſuperflua ⁊ hanc nõ facit ſemper ſed quando exuberat vtus mordicationis qḋ contingit ꝓpter multam ſenſibilitatẽ ſtomachi ⁊ inteſtinoꝛũ ⁊ hanc diſtinctionẽ innuit Gal. in comento. Littera eo. ſic legaẜ. [vt ſuſtentetur per potuꝫ eius infirmus tẽpore longiori.] cauſa huius eſt qꝛ aqua ſola reſiſtit cõſumptioni caloris innati ⁊ caloris. febrilis. [ꝙ eſt qꝛ hydromel proſternit vtutem vere.] hoc ideo dicit vt oſtendat ꝙ hydromel dupliciter proſternit virtutem. vno modo vero ſcilicet quando facit ventris ſolutionem inequalem. Alio modo ſecundũ viaꝫ tranſmutationis ſcilicet quia dat paucum nutrimentum. ⁊ hoc dixit Gal. in collilius. ḋ. [ſed qdam dimittunt illam

dare. ⁊ opȝ qđ vt ſcias ꝙ hydromel purum eſt plus ad ſol
uendū. Sed contra. h non videt̃ eſſe dīa iuſta. qm̄ hydro
mel purū poteſt eſſe ⁊ bene decoctū. ⁊ male decoctū ⁊ hy/
dromel bn̄ decoctū poteſt eſſe purū ⁊ impurū. ℭ Ad qđ
dic ꝙ credo h eſſe lrām corruptā ⁊ debet ſic corrigi. ⁊ oȝ
qdē vt ſcias ꝙ hydromel crudum. aut corrigat̃ alr̃ vt ſic
dicatur. hydromel parū decoctū. ⁊ qđ ex eo bn̄ deco/
quit̃ eſt pluris nutrimēti. h per bonā decoctionē intelli/
ge decoctionem tēperatam. nam ſi decoctio fuerit multū
diſtēperata poſſet hydromel ꝯuerti ad amaritudinē ⁊ tūc
non eēt multi nutrimēti. eſt tamē quādo illa fortior. Ite.
alte. tra. Incipit ibi: ⁊ nos inuenim⁹. cui⁹ co. ibi. ex hoi/
b⁹ fuerūt. in q ſic ꝓcedit. nā p⁹ ponit diuerſitatē ſcripture.
vſqȝ ꝙ eſt q̄ hippoc. dicit. ibi ponit expōnē iſtius cañ.
comparatiui. pars h diuidit̃ in. 2. in quarum pma que du/
rat vſqȝ ⁊ ego qdem iā narraui. ponit cañ. cum expoſi/
tiōe hui⁹ orationis. ſ. illo leui vino. qđ aquā ſuſtinere nō
pōt. ibi 2o q̄ mentio facta erat de vino aquoſo. notificat
vinū aquoſuȝ per eius ſubam ⁊ v̄tutē. ℭ Dicit ergo ſic de
pma parte. ꝙ qdā hoies ſcripſerūt iſtuȝ ſermonē alio mō.
nā loco iſtoꝝ duoꝝ comparatiuoꝝ. ſ. fortius ⁊ debilius
ſcripſerūt hunc ſermonē. ſ. ꝙ h vinuȝ eſt vehemētioris vir
tutis ⁊ vehemētioris debilitatis: ⁊ alij. ſcripſerunt ſic nos
ſcripſimus. Itam fuit alia diuerſitas in ſcriptura. naȝ loco
iſtius orationis. in qbuſdam hoib ſcripſerunt h. ad quan
doqȝ dicēdo ꝙ hydromel quandoqȝ eſt fortius vino ſubti
li aquoſo ⁊ quādoqȝ eſt debili⁹. ſed de tali diuerſitate ſcri/
pture non eſt curandum q̄ res ſignata per eas eſt eadem.
ℭ De ſecunda parte dicit ꝙ hippo. dixit in hoc loco talem.
cañ. ſ. ꝙ hydromel in qbuſdā hoib eſt fortius vino aquo
ſo. ⁊ in quibuſdam eſt debilius vino aquoſo cui⁹ diſpoſi/
tionē ego dicam. ℭ De tertia parte dicit ꝙ ego iam ſupe/
rius narraui diſpoſitionē vini aquoſi. hipp. 2o abſtinuit
a narratione eius. nō quia ignorauit ipſum qđ probat̃. q2
iſtud vinum aquoſum eſt vinū qđ eſt ſubtile in ſubſtantia
⁊ debile in v̄tute. ⁊ ſubtilitatē eius tetigit hippo. cū dixit
ꝙ hydromel erat fortius vino ſubtili ⁊ debilitatē virtutis
tetigit cū dixit parum tollerāte aquā. nā parua tollerantia
mixtionis aque cum vino ſignificat debilitatē v̄tutis eius
ſicut multa tollerantia aque ſignificat fortitudinē eius vir
tutis. probat̃ etiā debilitas virtutis eius. per ꝓuationem
odoris. vinū enim aquoſum nō habet odoreȝ vini. de quo
ſit curādum. fortitudo autē odoris vini ſignificat fortitu/
dinē virtutis eius. cauſa autē propter quā iſtud vinū par/
uam habet v̄tutem. eſt ꝓpterea q2 vua eius dum erat in vi
te habebat paruā quātitatē terre ⁊ ignis ⁊ indigebat par/
ua decoctione ad ſui maturationē. cuius cōtrariū eſt d vi/
no tollerante multā aquā. qđ appellatur vinum vinoſum.
Ipſum enim habet multum de terra ⁊ igne ⁊ habet multā
decoctionem propterea quia valde elongatum a nā aque.

Jo. Ba. Ni.

ℭ Uos Doctores clariſſimi ⁊ ſcolares acutiſſimi. mihi que
ſo parcatis. Si hāc thaddei noſtri expoſitionē incōpletaȝ
vobis trado. ipſam eni amplius ſup his libris inter coruȝ
textus ⁊ commenta inſertam non inuenietꝭ. duo. tamen. me
mouent ad exiſtimādum thaddeū vlterius non ſcripſiſſe.
quoꝝ vnum eſt. q2 cum multa hec diuerſa exemplaria ꝑ
currerim. ipſam in nullo eorum terminum iſtum pertran/
ſire deprehendi. 2m 2o eſt q2 thaddeus fere omnes ſuas ex
poſitiones incompletas nobis reliquit. Si quis tamen ve
ſtrum hui⁹ expoſitionis exemplar aliqd apud ſe habuerit
in quo hec tam celebris expoſitio cōpleta (qđ non credo)
reperiat̃. mirum imodum mihi paſſo grauiora gratum ſe
feciſſe exiſtimet ſi eā cōpletā poſteris reliquere dignabit̃.

ℭ Textus. XXIII.

ℭ Differētia aūt que eſt iter virtutē vini aquo
ſi ⁊ mellis: vel vtriuſqȝ nō cōmixti magna eſt:
qui eni duplū vini puri biberit q̄ȝ mellis eius
virtuteȝ magis illud mellis confortat: niſi na/
turā humefaciat: ſtercoris etiā dupluȝ egerit.
ℭ Et dīa inter vſum vini ⁊ mellis nō mixtoꝝ
in virtute cuiuſqȝ eoꝝ eſt magna: qm̄ ſi aliqs
bibit de vino puro duplū eius ꝙ ipſe bibit de
melle: cōfortat̃ virt⁹ eius ex potu mellis plus
multū: ſed nō lenit naturā tātū. quod eſt: quia
egeſtio etiam que egreditur ab eo dupla eſt.

ℭ Cōmentum Galeni.

ℭ Si diceret hip. loco ſmonis: mel. hydromel: eēt ſmo ei⁹
manifeſtior. qđ eſt: q2 ſmo ei⁹ fuit vſqȝ ad hūc finem in hy
dromelle: ⁊ ipm cōparauit cū vino: ⁊ manifeſtū eſt qdē ꝙ
cōparatio ſua q cōparauit ipm fuit cū vino mixto cū aqua
nō cū vino puro. Uerūm cū intēdit vt eſſe cōparatiōis ſue
curreret ꝓȝ iuſtitiā ſuā: poſuit ſmonē ſuū in vīo ⁊ melle.
qđ eſt: q2 ex hoib⁹ eſt q errat in cōpatiōe ſua inter hec duo
ꝑ ītētionē ex ea vt faciat errare aliū: ⁊ ex eis eſt q errat in il
lo abſqȝ volūtate ſua ide eſt: q2 expiunt̃ res ꝑter h ꝙ admi
ſceat̃ ei res alia: ⁊ ponūt v̄tutē earū nō eis qbus nō miſcet̃
aliqd aliud miſtū: ſȝ qb⁹ miſcet̃ q̄cūqȝ cōmixtio fuerit. Et ſic
inuenim⁹ etiā alios expiētes res q cōmixte ſunt cōmixtiōe
multa: ⁊ indicāt ex eis ſup oē qđ mixtū eſt q̄cūqȝ cōmixtio
fuerit: ⁊ nō eēt eis neceſ̄ū vt ponerēt iudiciū ſm h exēpluȝ:
ſed eēt eis ꝯueniēs vt ſcirēt ꝙ hydromel qn̄ miſcet̃ opȝ vt
ſit cōparatio ei⁹ cū vino cui mixta eſt aq̄: q2 qm̄ ſi fuerit apti/
tudo ſua vt ſit cōparatio ſua iter vinū purum ⁊ hydromel
multe cōmixtiōis: non erit iuſta: ⁊ qm̄ cōpatio ei⁹ difficilis
eſt in eo cui admiſcet̃ res alia ab eo poſuit hip. ſmonē ſuū
in reb⁹ qbus nō admiſcent̃ alia ab eis: ⁊ ſunt ille q dicunt̃
pure. Cōpauit ḡ iter vinū: qđ nō cōmiſcet̃ : ⁊ iter hydromel
⁊ dixit: ⁊ qn̄ aliqs bibit de vino duplū ei⁹ qđ bibit de hy/
dromelle: eſt nutrimētū ei⁹ min⁹ nutrimēto hydromellis.
Et qm̄ gn̄a vinoꝝ multa ſūt. nō poſuit ſmonē ſuum in eo
qđ ex eis eſt forte ipmēs in capite: ⁊ faciens ꝑmixtionē in
tūne: ſed in debili ex eis aquoſo. Cōparat ḡ h vinū cū mel/
le: ⁊ manifeſtū eſt ꝙ mel eſt pluris nutrimēti ipſo: ⁊ qn̄ ipe
ꝑcepit vt cōparet̃ int̃ quātitatē vini ⁊ medietatē ei⁹ ex mel
le: nō vult ꝙ oporteat vt bibat infirm⁹ vnūqđqȝ eoꝝ ꝓter ꝙ
admiſceat̃ aqua ei. Sed poſtq̄ȝ menſurat̃ de vnoquoqȝ eo
rū quātitas quā vult ex eo ⁊ det ea in potu infirmo qualr̃
vult: nā illud nō nocet in ꝓhibitione tua aliqd qđ eſt: q2
poſſibile eſt tibi vt accipias de melle quātitatē vncie ⁊ di/
midie: ⁊ des ei ipſi in potu: poſtq̄ȝ permiſcueris in eo de a/
qua qđ ipſe vult: ⁊ facias illud omni dietē: etiā accipies ite/
rum de vino quātitatē triū vnciarū in die: ⁊ des ei in potu
ipſum poſtq̄ȝ ꝑmiſcueris ipm ſicut diligit. qđ eſt: q2 tu po/
tes hoc quādo tu expiris in numeris hoium pluriū ſiliū
in oibus diſpōnibus ſuis: ⁊ in vno ex hoib⁹ etiā nō in vna
hora ⁊ eadē: vt cognoſcas v̄tutē cuiuſqȝ eoꝝ ſm ꝯtietatem
eoꝝ: q2 qn̄ mel nō lenit nām ꝓpter ꝓprietatē ſuā: poſſibile
eſt ei qui vtit̃ melle vt moret̃ diebus multiſ. Cū ergo iſtud
ſit ita: q̄re ḡ dixit hippoc. in pn̄⁹ ſmonis ſui: ⁊ inuenimus
etiā ipm fortius vino ſubtili parū tollerāte aquā in qbuſ/
dā hoib: ⁊ in qbuſdā eoꝝ debilius: qm̄ nō eſt declaratiū
q2 quādoqȝ eſt fortius: quandoqȝ eſt debilius: ſed inuitur
ſemper ſm ꝙ dixit ante fortius. Cauſa autem in illo eſt ꝙ
hippo. cū compleuit ſermonem ſuuȝ preter ꝙ diſcerneret
ipm ⁊ enunciaret cōparationē eius equalē in illo: ⁊ diſcer/
neret ipſum recte dixit: ꝙ mel inuenit̃ in qbuſdā hoib for

tius vino: ⁊ in q̄buſdā carū debili⁹. qđ eſt q̄a qñ nõ diſcernit̃ eẽ cõmixtiõis cuiuſq; eoꝝ multotiẽs putatur ꝙ vinū eſt debilius: ⁊ quãq; exiſtimat̃ ꝙ hydromel eſt debilius: et quãq; exiſtimat̃ aliud ab alio. Cū ergo diſcernis illud ſicut dixi: ⁊ addideris ad illud diſcretionē in lenitate nãcĩmenies hydromel fortioris nutrimẽti ſemꝑ q̃ʒ vinū cõmixtū ſm illā mixtionē: ꝙ ſi ex egeſtiõe quā educit hydromel tẽperata non cadit virtus: q̃uis oporteat vt ſcias ꝙ illud qđ egredit̃ ex hydromelle eſt duplicia multa eius qđ egreditur in eo q nutritur potu vini tm̄. Addit etiam tibi illud in hoc ꝙ hydromel eſt pluris nutrimẽti multū q̃ʒ vinum. qđ eſt: q: ſi egđ que egredit̃ ab eo eſt duplicia multa: ⁊ tolerat infirmus: vt remaneat per hoc ꝙ nutritur cum hydromelle tm̄ diebus multis: tunc manifeſtum eſt ꝙ mel eſt fortioris nutrimenti q̃ʒ vinum.

¶ Textus. XXIIII.

¶ Poſt ptiſanā v̊o ſi aqua mellis bibatur ſaturat nimia repletiõe ⁊ inflat: eiſq; que ſunt ſub diaphragmate locis: minime iuuat. Antea vero non ſit adeo nocitiua: ſed etiam iuuamento habilior habetur.

¶ Et ſi ſorbeat ptiſanam ordei: deinde bibat poſt ipſam hydromel: ſatiat ipſum illud ſatietate vehementi: ⁊ inflat eum: ⁊ non ſit iuuamẽtum per illud in locis que ſunt ſub hypocundrijs. Si autem bibat hydromel ante ſorbitionem non nocet ei illud ſicut eſt nocumentum eius quando bibitur poſt ptiſanā ipſum: ſed quandoq; ſit iuuamentum per illud etiam.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Hūc ſmonē dixit Hip. in ordine ſm quẽ opʒ te ordinare vſum hydromellis ⁊ ptiſane ordei. Et ſcias ꝙ ſmo ei⁹ iſte eſt ſmo cõis: q intelligit̃ ex vno exẽploꝝ pticularium .ſ. hydromel ⁊ ptiſana ordei. Qđ eſt: q̄a opʒ ſemꝑ vt ſumat̃ in pmis illud cuius corruptio eſt facilior: ⁊ ei⁹ deſcẽſio ſit velocior: deinde ſcđo poſt ipm qđ eſt ſm ꝯrīū illius: ptiſana v̊o ordei eſt velocioris corruptiõis q̃ʒ hydromel: ⁊ tardioris deſcẽſionis. Cū ergo bibit̃ in pmis hydromel eſt in loco faciẽtis penetrare: ⁊ faciẽtis deſcẽdere ptiſanam ordei. Et ſi bibat̃ in pmis ptiſana ordei: tunc hydromel ꝓhibet deſcẽdere: q̄re ſtimulat loca que ſunt ſub hypocundrijs: et ꝯuertit̃ etiā ſm longitudinẽ tpis ad choleram: ⁊ qñ ꝯuertit̃ corrūpit ptiſanam ordei etiam quadam corruptione.

¶ Textus. XXV.

¶ Coctum autem mel vſui apparet melius: q̄a ſubtile: ⁊ album lucidū q; videtur perforabile. Sed eam bonitatem illud habere qua crudo preferatur dicere non poſſum: non. n. ſaporoſius crudo: ſi mel ante coctionē bonū inuenitur; ſed etiā plus defectū: ⁊ ad egerendū ſtercus inualidius cõprobat̃: quoꝝ neutrū quãtū ad iuuamentū neceſſariū eſt. Ad qđ aũt coqui expediat̃ indicabo. Si ergo mel malū fuerit: aut imundū inepti odoris nigriq; coloris: coctio eius malignitatem minuit aut turpitudinem.

¶ Decoctū autem hydromel melius eſt in cõſideratione ſua q̃ʒ illud quod nõ decoquitur. quod eſt: quia vides ipſum ſubtile albū quod penetrat lux: ſed ꝙ in eo ſit bonitas que antecellat illud qđ ex hydromelle crudum eſt ego non poſſum dicere: quoniā non eſt ſaporoſius crudo ſi contingit ꝙ mel ſit bonū: verū quod ex hydromelle decoctum eſt: debilius eſt crudo: ⁊ minus ſtercus faciens deſcendere: ⁊ nõ eſt aliquod horum duorum neceſſarium in iuuamẽto. Et propinquius quod prouocat ad vtendū eo decocto eſt quando contingat vt mel ſit malum: non mundum: neq; boni odoris nigri coloris: decoctio nanq; diminuit de malitia eius: ⁊ vehementia ſue feditatis.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ In toto ſermone ſuo narrauit Hippo. differentiam inter illud quod coctum eſt ex hydromelle: ⁊ iter illud quod nõ decoquitur: nõ ergo neceſſaria eſt in eo penitus expoſitio.

¶ Textus. XXVI.

¶ Potus autem qui oximel dicitur in hyeme datus in acutis paſſionibus plurimum iuuãtior eſt: quibus enim neceſſe eſt ſcreare iuuat: flatum bonum facit.

¶ Potus aũt qui nominatur ſecaniabin vſus in multis ex egritudinib⁹ eſt iuuatiu⁹. qđ eſt: q: adiuuat ad excreandū illud qđ per ſputum excreari neceſſe eſt: ⁊ bonum efficit anhelitū.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Scim⁹ ꝙ vſus Hip. in ſmone ſuo noiat̃ ⁊ vocat̃ ⁊ q̄ ſunt ſilia illis: q̃nq; eſt qñ ꝯſuetudo nõ currit cū vſu illius noiæ apud hoies ois lingue: ⁊ q̃nq; qñ nõ noiat̃ illa res illo noie ſm veritatẽ: ⁊ q̃nq; eſt qñ vult ſignare ꝑ ipm rẽ artificialẽ: ſicut oſtẽdim⁹ in lacertis timporū ⁊ maſticantiū. Et manifeſtū qdẽ eſt apud oẽs hoies ꝙ ſecaniabin non noiat̃ h̄ noie vt ſignificet aliquā operationū. Reſtat ḡ ꝙ Hipp. nõ dixit in eo noiat̃ ſecaniabin: niſi ꝓꝑ vnā duarū rerū: aut ꝓꝑ vituperationẽ q̄ vituperauit h̄ nomẽ: ſicut dixit in lacertis timporum ⁊ maſticantiū: aut qm̄ ꝯſuetudo nõ currebat cū vſu hui⁹ medicine: q̄re addidit in ſmõe ſuo in ea ꝓꝑ hãc cãm noiat̃. Et poſſe qdẽ eſt vt ſit vnūquodq; horū duoꝝ: qm̄ lʒ nõ ꝓpriū fuerit intẽtioni vſus eius eẽ in illa hora. Et lʒ Hip. vituperauerit h̄ ipm nomẽ cū ſignificet ſup hoc qđ eſt medicina cõpoſita ex aceto ⁊ melle tm̄: ſm diſpõnẽ v̊o mellis in ſeipſo in h̄ noie in greco poſſe eſt vt intelligat̃ ꝑ ipm mel acetoſum. Iā ḡ oſtẽdim⁹ qđ voluit Hip. ꝑ ſmonẽ ſuū: ſecaniabin: nominat̃. Qđ aũt neceẽ eſt ſcire de eſſe ei⁹ in arte me^{ne}: opʒ vt intẽdam⁹ eius itẽtionẽ. ¶ Dico ḡ ꝙ cõpoſitio ſecaniabin nõ eſt ex aceto ⁊ melle tm̄: ſed eſt ex hydromelle ⁊ quãtitate parua aceti: ⁊ melius qdẽ in eo eſt vt decoquat̃. qđ eſt: q̄a virtus mellis frangit̃ qñ decoquit̃: q̄re acquirit hydromel ꝑmixtū ei iuuamẽtū qđ ex eo neceſſarium eſt: ⁊ nõ eſt poſſibile in eo vt noceat. ¶ Hip. autẽ narrauit in ꝑncipio ſmonis ſui iuuamẽta que ſequunt̃ ex vſu ſecaniabin: ⁊ narrabim⁹ etiā nos ea in ſequẽtib⁹: nocumẽta v̊o accidẽtia ab eo monſtrat Hip. in fine ſmonis ſui. Qđ autẽ dixit in fine ſmonis ſui iſtius quẽ ꝑmiſimus eſt ſmo eius. qđ eſt: quia adiuuat ad excreandū illud qđ excreari neceẽ eſt per ſputū: ⁊ facit etiā bonū anhelitū: ⁊ nos qdẽ narrabim⁹ illud qđ ipſe dixit in hoc ſermone ſequẽte ⁊ in illo veſtigium eius.

¶ Textus. XXVII.

¶ Hore v̊o quibus vtitur eo ſunt iſte.

¶ Hore v̊o eius ſunt iſte.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Intellexit ꝑ horas eius iſtas horas in q̄b⁹ opʒ vt admini/

ſtretur: ſicut cucurrit conſuetudo cum illo: aut iuuaméta: que acquiruntur ex eo. Et ego quidez iam oſtendi ꝙ Hip. multotiens vtitur hac dictione ſm hanc intentionem.

¶ Textus. XXVIII.

¶ Acidiſſimus ꝟo his quibus ſputum ſcreare eſt neceſſe: non parũ facit iuuamẽti: ꝙ ſi id qḋ incluſum eſt adiuuat excreari lubꝛicuz faciẽs: atqꝫ cãnalia pulmonis dilatans: pulmoni preſtat quiddã quietis: quia illum humiduz reddit. Itaqꝫ maximũ impendit iuuamentũ: quãdoqꝫ ꝟo plurimum: videlicet acidiſſimus opportunũ ſcreatũ ꝑ ſputũ fieri anuttens † adiuuare non poteſt: quare ſputi viſcoſitas augmẽtatur: vnde ꝛ opus illius impeditur.

Alias ab-ſuens.

¶ Qḋ eſt: qꝛ ei qui acetoſus eſt valde ex eo. nõ eſt poſſibile vt efficiat operationẽ mediã in excreatione eius qḋ excreari per ſputuz neceſſe eſt: qm̃ ſi adiuuat ad excreandũ res retentas: ꝛ facit accidere eis lubꝛicitatẽ: ꝛ dilatat cãnaz pulmonis: tunc quieſcere facit cãnam pulmonis quadã quiete. quod eſt: qꝛ lenit eã. Et cuz efficit has operationes confert iuuamentum magnum: ꝛ quãdoqꝫ nõ eſt poſſibile ei qui ex eo acetoſus eſt valde vt poſſit facere excreare qḋ excreari neceẽ eſt ꝑ ſputũ: cuz ergo illud eſt addit in viſcoſitatẽ ſputi: ꝛ nocet vſus eius.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Hippo. nũciat in ſmone ſuo iſto nocuméta que accidunt multotiẽs ei q indiget tm̃ vti ſecaniabin acetoſo. qḋ eſt: qꝛ ꝗ nõ indiget vti medicina cuiꝰ acetoſitas ꝯſequaẽ hãc ſummã tũc ſupfluũ eſt narrare nocumẽta ꝗ accidunt ei ab ea. qḋ eſt: qꝛ Hippo. nõ dicit acetoſuz tm̃: ſed addidit ad illud valde: ſicut ſi diceret: vehementis acetoſitatis: ꝛ ille cuius diſpõ eſt ex ſecaniabin hec diſpõ: non eſt poẽ vt efficiat in ſputo groſſo viſcoſo retẽto in pulmone opationẽ mediã: ſz ſi ut incidit illas mãs ꝛ abſtergit eas: ꝛ adiuuat ad excreãdũ eas: tũc claudicat ab hac operatiõe: quare exiccat eas: qm̃ ſicut illa ex medicis cuiꝰ diſpõ eſt hec diſpõ: incidit materias ꝛ abſtergit eas: ſiĩr etiã iuenimꝰ eã exiccare eas. Et nos qdẽ nõ vtimur ea niſi in excreatiõe mãerũ groſſarum retẽtarũ in pulmone: nõ ad exiccãdũ eas: nã tunc eſt nociua: ſed vt incidat eas ꝛ abſtergat ipſas. Cum ergo nõ eſt ei poẽ vt efficiat illud nõ fit iuuamẽtũ ꝑ eam proꝛſus: ſed nocet nocumẽto magno valde. Et Hipp. qdẽ narrabit in ſequẽtibus qm̃ nõ eſt poẽ in ea vt incidat ꝛ abſtergat qḋ eſt in hoc loco. Videẽ ꝗ mihi vt loquar in eſſe deſcriptionis ſm quã ſmo iſte deſcriptus ineniẽ in multis libris. qḋ eſt: qꝛ ineniẽ deſcriptũ in multis deſcriptiõibꝰ loco medij: nã gñũita vt fiat totus ſmo ſm h̃ exẽpluz. qḋ eſt: qꝛ acetoſo valde nõ eſt poẽ vt efficiat opationẽ magnã: ſmo ꝟo iſte eſt vanus. qḋ eſt: qꝛ Hipp. oñdit in eis que ſunt poſt: ꝙ ſecaniabin acetoſus valde: multotiẽs per vſum eiꝰ fit iuuamẽtũ magnũ: ꝛ nocet qñqꝫ nocumẽto magno. Ergo actio eius ſemp eſt actio magna: ꝛ nõ efficit in aliq̃ hoꝛarũ opationẽ paruã. Qḋ ergo mereẽ etiã eſt vt dicaẽ ꝙ opatio eiꝰ ſemp eſt: aut iuuamẽtũ magnũ: aut nocumẽtũ magnũ: melius eſt ꝗ vt dicaẽ in eo: qꝛ non fit ab eo operatio media.

¶ Textus. XXIX.

¶ Accidit autem hoc illis maxime quoꝛũ moꝛbus piculoſus eſt: vndecũqꝫ fuerit: neqꝫ tuſſire: neqꝫ ea q̃ in pulmõe ſũt clauſa: ſcreare pſit.

¶ Ille autem cui plus accidit illud pꝛopꝛie eſt cuius egritudo fuerit periculoſa ex quacunqꝫ cauſa fuerit illud: neqꝫ poſſibile eſt ei tuſſire ꝛ ſcreare res retentas in pulmone.

¶ Cõmentum Galeni

¶ Dicit Hippo. ꝙ vehementia viſcoſitatis eius qḋ excreatur cum ſputo ꝛ groſſitudo eius quando non iuuatur per vſum ſecaniabin acetoſi: accidit in eo cuius diſpoſitio eſt diſpoſitio exigens perditionem. ſ. in egritudine cuius non eſt digeſtio omnino: quoniam ille cuius diſpoſitio eſt hec: non excreat per ſputum aliquid penitus.

¶ Textus. XXX.

¶ Qꝛ ſi ita fuerit: vires infirmi neceſſe vt cognoſcas: ꝛ an ſibi cũ illud dederis: ſalus ſperetur.

¶ Cum ergo illud ſit: tunc opoꝛtet vt cognoſcas vehementiam virtutis infirmi: ꝛ an ſperetur ei euaſio quando vtitur eo.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Cum preceſſit ꝛ dixit: ꝙ ille cuius egritudo eſt periculoſa non iuuaẽ per vſum ſecaniabin acetoſi iuuamento manifeſto: ꝛ ꝙ ex eis qdã foꝛtaſſe euadũt qñ iuuanẽ ꝑ ipm: ꝛ nõ dimiſit qn rememoreẽ partẽ qua iuuanẽ iſti raro: ꝛ hoc qdẽ iuuamẽtũ eueniẽs ab vſu ſecaniabin vehemẽtis acetoſitatis ꝓuenit qñ infirmus eſt vehementis ṽtutꝭ. Quoniã abſqꝫ hoc eſt ei impoẽ vt iuuetur per illud cuius diſpõ eſt hec ex ſecaniabin iuuamento manifeſto: quãuis nõ careat iſte ſecaniabin vna duarũ operationũ: aut nõ incidat illos humoꝛes penitus: ſed addat in viſcoſitatem ſputi: aut incidat eos: ꝛ abſtergat ipſos. Cũ ergo efficit illud accidit ex eo ſcreatus illarum mãeruz ſubito cum multitudine ꝑter ꝙ virtus ſit foꝛtis ſup illud: manifeſtum eſt ergo ꝙ illud quod ſequitur hanc operationem eſt vt pꝛefoceẽ infirmꝰ.

¶ Textus. XXXI.

¶ Sed egroto oxymel quando dare volueris illud in vltimo tunc tepiduz eſſe opoꝛtet: atqꝫ paulatim dari: neqꝫ multum neceſſe eſt.

¶ Et opoꝛtet vt ſit quod ex eo ſumit in potu infirmus: quando vis dare ei in potu ſecaniabin cuius diſpoſitio eſt hec diſpoſitio: tepidũ in vltimo: ꝛ ſit quod das ei in potu ex eo paruum non cum multitudine.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Hippo. ꝑcepit vt in potu detur ei qui non ſcreat aliquid omnino ꝓpter groſſiciẽ ſputi ꝛ viſcoſitatem eius: ꝛ virtus eius nõ eſt debilis ſecaniabin vehementis acetoſitatis tepidus in vltimo. Et ſit qḋ ex eo in potu ſumit parum: tepidus autẽ in vltimo eſt: qui eſt medius inter calidum ꝛ frigidũ ſm veritatẽ. qḋ eſt: qꝛ ṽtus huius ſecanibin cum ſit ṽtus foꝛtis valde: facit cauere Hipp. ne deẽ in potu ex eo quãtitas multa in vice vna. Et ſiĩr et inenimꝰ eũ facere cauere a potu eius debilẽ cũ ſit frigidus: ſicut ꝑcepit de eo in eis que ꝑmiſſa ſunt: qm̃ in pleureſi ꝛ peripleumonia quãdo nõ excreaẽ aliqd: ſigñat illud ꝙ ipſe nõ ſunt digeſte: rei autẽ indigeſte cõfert ſemper caloꝛ ꝛ nocet ei frigus. ¶ Cã aũt ꝓp quã ꝓhibet Hip. ab vſu ſecaniabin calidi eſt cautela eius vel timoꝛ ex malitia egritudinis ꝓp cãmeqꝛ qñ daẽ in potu ĩfirmo hꝭ ſecaniabin ꝑmanet egritudo eiꝰ indigeſta: ꝛ accidit ei ex potu eiꝰ qñ eſt calidus vt addatur ſitis plus q̃ꝫ fuit. Et ego qdẽ iam oñdi tibi ꝙ hoc accidens addit in viſcoſitatem ſputi. Fiducialius eſt ergo apud euz vt

ſit ſecaniabin calidus parum: ⁊ illud eſt propterea ꝙ refugit ab eo quod poſſibile eſt accidere a ſecaniabin calido: ⁊ ſequitur vſum ſecaniabin frigidi parum neceſſario.

¶ Textus. XXXII.

¶ Parum acidiſſimum datum. os ⁊ palatum humidum facit: ſputū adiuuat excreari: ſitim extinguit: locis: qui ſub diaphragmate ſunt et viſceribus aptum eſt: atq; leſioni que ex melle acciderit repugnat ⁊ amaritudinem ab eo procedentem mortificat.

¶ Qui autem parue eſt acetoſitatis humectat os: ⁊ palatum: ⁊ adiuuat ad excreandum ſputum: ⁊ ſedat ſitim: ⁊ eſt conueniens locis qui ſunt ſub hypocundrijs ⁊ viſceribus: ⁊ prohibet a nocumentorū euētu a melle. quod eſt: quia refrenat choleram que prouenit ab eo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Poſtq̄ cōpleuit ſmonem in ſecaniabin acetoſo rediit in ſmone ſuo iſto ad narrationē ſecaniabin parue acetoſitatis ⁊ dixit in eo ꝙ humectat os ⁊ planū: ⁊ adiuuat ad excreādū ſputū: ⁊ ſedat ſitim. qḋ eſt: ꝙ cū ipſe aggreget res qb⁹ fit iuuamētū in ea ex egritudinib⁹ cui⁹ diſpoſitio eſt hec diſpoſitio: nō eſt poſ̄e vt fiat ex eo nocumētū vmūꝫ cā in illo eſt bonitas cōmixtionis ei⁹ qm̄ quātitas q̄ in ipo pmiſcet̄ hydromelle ex aceto eſt quātitas q̄ fit ſufficientia in refrenatione cholere: q̄ ꝓuenit a melle. ſ. ꝙ minuit ex illa cholerā: ⁊ ſedat inimicitiā eius. Qḋ eſt: ꝙ iam oſtēdi in tractatu q̄rto libri mei de medicinis ſimplicibus: ꝙ virtus eius: qḋ eſt dulce in ſapore ſuo eſt ꝯ̄ria virtuti eius qḋ eſt acetoſum. Cū ergo in hydromellis v̄tute reliq̄ ſint que neccīa ſūt in h̄ egritudibus excepta re vna in qua ꝯ̄riū eſt eis. ſ. cuꝫ caleſit plus q̄litate eq̄li ꝯuertit̄ ad cholerā: ⁊ ꝑmixtio aceti cū eo ꝓhibet hāc alterationē euenire: tūc manifeſtuꝫ eſt ꝙ acetū ponit ipm medicinā in vltimo bonitatis. qḋ eſt: ꝙ fit ꝓꝑ acetū ſedatiu⁹ ſitis facilē efficiens ſcreatū eius qḋ ex ſputo nō eſt in vltimo groſſitudinis ⁊ viſcoſitatis: ⁊ cōmitat̄ has duas operatiōes ex opationibus ei⁹ cuius diſpoſitio eſt hec ex ſecaniabin: vt humectet partes oris ⁊ palati. Et ꝑ hāc opationē etiā q̄ fit ab eo inuenimus ipſuꝫ vehemētius cōferre ſpleni ⁊ epati: quoniā aperit oppilationes accidentes in viſceribus: ⁊ mundificat ea abſq; leſione.

¶ Textus. XXXIII.

¶ Rurſus ventoſitateꝫ relaxat: vrinā ꝓuocat.

¶ Et eſt iterum reſolutiuus ventoſitatum: et prouocatiuus vrine.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Cum ſit ſermo eius adhuc in ſecaniabin parue acetoſitatis narrat maius iuuamentum propter quod adminiſtrat̄ in ifirmitatibus pectoris ⁊ pulmonis. Maius autem iuuamentum quod fit ex vſu eius eſt propter cōmixtionem aque cum aceto ⁊ melle in eo per equalitateꝫ. qḋ eſt: quia ille cuius diſpō eſt hec diſpō ex ſecaniabin: cū reſoluat ventoſitatē groſſam iflatiuā que eſt in locis que ſunt ſub hypocūdrijs: fit ꝙ educit illam ventoſitatē groſſam: iflatiuaꝫ ab iferiori: ⁊ cū aperiat ⁊ mundet oēs vias: euāt humores aquoſos ⁊ illos qui ſunt de genere cholere per vrinam.

¶ Textus. XXXIIII.

¶ Sed in inferiorib⁹ inteſtinorū vltra q̄ opus ſit: humiditatem infert eaq; excoriat.

¶ Partē autē aliā inteſtinorū humectat plus q̄ oportet: ⁊ facit accidere in ea excoriationē.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Cum dixit Hippoc. In humiditate: ꝙ plus eſt q̄ opꝫ ſignificauit illud: ꝙ ipſa eſt egreſſa a quātitate naturali. Dicit ergo Hipp. ꝙ ſecaniabin facit illud per hoc ꝙ abradit ⁊ attrahit humores groſſos viſcoſos: qui tenebant̄ in locis ſupiorib⁹ ⁊ incidit eos ⁊ mouet eos ad exitū: ⁊ fit eis facilis ꝑ hāc v̄tutē deſcēſus ſupfluitatū que deſcendunt ex epate. Cum ergo aggregant̄ iſte humiditates in inteſtinis ꝓpe iſerioribus eorū: accidit a multitudine earuꝫ vt pertranſeant in illis q̄titatē nālē: ⁊ excorient inteſtina ꝓpter qualitatē ſuā: ⁊ qm̄ in ſecaniabin ē eſt virtus abſterſiua: eſt poſ̄e in eo quando adminiſtratur tempore longo vt excoriet iteſtina: ⁊ ſuperfluitatis cholerice etiam que cuꝫ eo deſcendit v̄tus eſt hec eadem virtus: ⁊ propter hanc virtutem ſi accidat etiam in quibuſdam horis vt multiplicentur: preter ꝙ ſumatur ſecaniabin excoriant inteſtina.

¶ Textus. XXXV.

¶ Quod maluꝫ in acutis plerūq; accidit morbis: maxime quia ventris vētoſitas exire prohibetur: ſurſumq; remittitur: ⁊ quia debilitat virtutem: articulis etiam frigus importat.

¶ Et quādoq; etiā accidit hec paſſio in egritudinibus acutis: ⁊ proprie propterea ꝙ prohibet ventoſitates penetrare: ⁊ facit eas redire ad ſuperiora: ⁊ quoniā etiam facit cadere virtutem ⁊ facit accidere frigus extremitatum.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Euētus aūt excoriationis iteſtinorū ſm plurimum nō eſt laudabilis in egritudinibus acutis. Excoriatio v̄o inteſtinorū eſt vlceratio eueniēs in ſupficie eorū apparēte. Cum ergo illud eſt ita: tunc nō ledunt̄ niſi cū oibus que ꝓcedūt ad exitū: ⁊ ꝓprie cum rebus mordicatiuis: ⁊ qñ ledunt̄ inteſtina: ⁊ nō ꝓcedunt ſtatim inferius ille res mordicantes: ⁊ redeunt ille res que penetrauerunt ex eis ad exitū aſcēdendo ſurſum. Propter hanc ergo eandēq; cām accit etiā ventoſitatibus iflatiuis: vt redeāt aſcendēdo ſurſum. Qḋ eſt: ꝙ operatio iteſtinorū nālis: ſicut oſtendi in libro meo de v̄tutibus nālibus: eſt expreſſio eius qḋ eſt in eis ab oibus partib⁹: ⁊ operatio hui⁹ v̄tutis eſt expulſio rerū retētarū in iteſtinis ab eis. Cū ergo icipit motus iſte a ſuperiorib⁹: euacuant̄ ille res retente in iteſtinis ab iferiori: ⁊ qñ icipit ab iferiori: pellunt̄ ille res rurſuꝫ: ⁊ declarat̄ hoc accidens oſtēſione apparente in hora ſanitatis: quādo deſcēdit in qbuſdam horis ſubito cholera ad inferiora iteſtina: ⁊ prohibemus eam ab euacuatione aut ꝓpter occupationem noſtram cū actione quā facimus quā abſcidere non poſſumus: aut quoniā locus in quo fit euacuatio eſt longinquus. qḋ eſt: ꝙ nos ſentim⁹ in h̄ horis cholerā illam ꝓperare ad aſcendēdū ſurſum: ita ꝙ nō egredit̄. Eſt enim ex hoibus cui accidit ꝓpter reditionē illius cholere leſio in ſtomacho ſuo: ⁊ ex eis eſt cuius caput impletur: ⁊ facit ei ſodam. i. dolorē capitis: ⁊ ledit ipſum: ⁊ ex eis eſt cui accidunt iſta duo ſimul. Secūdū hoc ergo etiam inuenimus ꝓpter excoriationem iteſtinorum quandoq; feſtinare exitus egeſtionis: ⁊ deſcenſus eius ad iferiora: quoniam inteſtina nō tolerant illud qḋ ſuſcipiunt illa loca excoriata ex dolore: ⁊ quandoq; ipellitur illa egeſtio penetrans ad exitum ab iferiori: qm̄ non procedit ab ano hora qua ipellit̄ ad ipſum: ſed coartat̄ ille lacertus rotūdus qui eſt in ano: ⁊ oppilat̄ extremitas iteſtini recti: quare ponit ꝑncipium mot⁹: q exprimit qḋ eſt in iteſtino ſm rotunditatē ab inferiorib⁹: nō q̄ tm̄ vētoſitates egrediunt̄: ſed ſupfluitates ē in huiꝰ egritudine redeūt aſcendēdo ſurſuꝫ. Et accidit ēt ide vt ſuſcipiat v̄tus nocumētū ꝓꝑ mordicationē ꝓhibentē penetrare

ſtim penetrare illas res q̄ trāſeūt in inteſtinis. qḋ ē ſtq; loca excoriata ledunt̃ leſione vehemēti: quāuis mordicatio illarū rerū q̄ trāſeūt in eis ſit parua valde. Et tu quidē iam ſciuiſti ꝙ omnis dolor diſſoluit virtutem ⁊ facit eam cadere: propter hanc cauſam euenit etiā frigus extremitatum.

℄ Textus. XXXVI.

℄ Itaqꝫ quod nocumentum eſt oximelle naſcitur: illud notari neceſſarium eſt.

℄ Hoc autem nocumentum tm̄ factū ex potu ſecaniabin ſcias: q: meretur vt ſcribatur.

℄ Commentum Galeni.

℄ Jam oſtēdimus in eis q̄ pmiſſa ſunt ex ſermone noſtro ꝙ ſecaniabin tēperatus in cōmixtione ſua non facit aliqḋ ex nocumentis que fiunt ab hydromelle ⁊ vinis ⁊ aqua: qḋ ſi nocet in aliqua hora: tunc nocumētū eius tm̄ nō eſt niſi qḋ excoriat inteſtina: ⁊ non accidit illud ab eo in quibuſdam horis: niſi in eo in quo inteſtina ſunt naturaliter debilia preparata ad ſuſcipiendum hanc paſſionem.

℄ Textus. XXXVII.

℄ Bonū qdē eſt bibere egrū inde parū de nocte ieiunus ante accipiēdū ius: nec ꝗcquā inde prohibet dari poſt cibū: ſed poſt longū tēpus.

℄ Et ꝯuenit potare quātitatē paruā ex ipſo in nocte: ⁊ ſup ieiunū ante vſū ſorbitionū: ⁊ non ꝓhibet etiā a potu eius aliquod poſt acceptionem cibi qn̄ preterijt ſuper illud tēpus longū.

℄ Comentum Galeni.

℄ Hippo. poſtq̄ narrauit virtutem ſecaniabin rediJt in ſermone ſuo iſto ad narrādū horā in qua opꝫ vt bibat̃ ꝓprie ⁊ primū qdē qḋ narrat in eo eſt hora in qua poſſe eſt hoī ꝓprie vt vtat̃ eo qn̄ eſt ex eis q reguntur ꝑ vſū ſorbitionū: deinde narrat poſt illud horā in qua opꝫ vt adminiſtret̃ qn̄ regit̃ infirmus qbuſdā potib⁹ nō ſorbitionib⁹. Dixit. n. de eo q vtit̃ ſorbitionib⁹: q: neceſſe eſt ei vt caueat potū eius in hora tm̄ in qua ſumit ſorbitiones: ⁊ manifeſtū qdem eſt ꝙ illa ſorbitio eſt aqua ordei: ⁊ vtimur ea vt cibet̃ ea corpus ⁊ cōfortet̃: ⁊ hec qdē duo cōplent̃ in ea bn̄ qn̄ digeritur: eius autē digō bona fit: qn̄ ſola eſt illa hora in ſtomacho. Qḋ eſt: q: iā ſciuiſti ex ſermone nr̄o in eis q̄ premiſſa ſunt ꝙ diuerſitas ſpecierū rerū q̄ comeduntur ⁊ bibunt̃ ꝓprie qn̄ nō ſunt ſiles in virtutibus ſuis: facit ſtomacho ingeſtiudinē: ꝓꝑ hāc ergo cāṁ nō opꝫ vt bibat̃ ſecaniabin: donec digerat̃ aq̄ ordei. Cūqꝫ digerit̃ abſoluit̃ potus eius in nocte ⁊ in mane illius diei anteq̄ ſumat ſorbitiões. Et ſuffic̄ qdē vt ſit hora q̄ eſt inter acceptionē ſorbitionis ⁊ inter potum ſecaniabin quātitas duaꝝ horaꝝ. qḋ eſt: q: ſecaniabin precedit in hoc ſpatio: ⁊ penetrat pars eius ad venas: ⁊ pars eius deſcēdit: venit ergo ad ſtomachū aq̄ ordei ⁊ ē vacuus mundus: qm̄ preceſſit ⁊ euacuatus eſt a ſecaniabin.

℄ Textus. XXXVIII.

℄ Qui autē ſolo potu dietantur: nō groſſe ptiſane quicq̄ accipiētes nō illis oxymel cōuenit ſolū: precipue cū conſtet ꝙ excoriet inteſtina: ad hoc enim agendum cum vene inanes ſunt ſua maior preualet potētia: quippe non habet fecem ſed aqua mellis minuit eius virtutem.

℄ Qui ꝟo vtitur in regimine ſuo eo tm̄ qḋ bibitur: ⁊ non ſumit ptiſanā ordei: non cōuenit ei vti ſecaniabin ſolūmodo: ⁊ proprie cū abradit inteſtina ⁊ excoriet ea. quod ē: q: maior potentia eius eſt ſuper hanc actionē: quando vene ſunt vacue ⁊ plus cū non ſit ei fex: ⁊ cū h̄ etiam minuit de virtute hydromellis.

℄ Comentum Galeni.

℄ Utit̃ eo qḋ bibit̃ tm̄ ⁊ nō ſuſcipit ptiſanā ordei: non ꝯuenit ei potare ſecaniabin oibus horis egritudinis: qm̄ abradit inteſtina vehemēter cū ſunt nuda: nec tegat ea aliqd. qḋ eſt: q: abſtergunt̃ a ptiſana ordei qn̄ ſumit̃: ⁊ qm̄ prohibet vt ꝑueniat ad corpus aliquid ex iuuamentis que acqrit ex hydromelle. Et Hip. qdē iā narrauit i eis que pmiſſa ſunt ex iuuamentis quibus iuuatur ex potu hydromellis.

℄ Textus. XXXIX.

℄ Si ergo ad infirmi iuuamē oxymel omni tēpore morbi noueris eſſe neceſſariū: aceti parū aque mellis imiſce prout tibi ſcꝫ ad iuuamētū tm̄ vſ̄ poſſe ſufficere: quod eius qdem minuit nocumentū: ac iuuamētū impēdit neceſſariū.

℄ Qꝫ ſi vides infirmū iuuari per vſum ſecaniabin in omnibus horis egritudinis iuuamēto magno: tūc miſce cū hydromelle ex aceto quātitatē paruā: ita vt nō oſtendatur ſapor eius in eo tm̄: tūc enim minoratur nocumētū eius valde: ⁊ iuuatur qui indiget iuuari per ipſum.

℄ Cōmentum Galeni.

℄ Quādo excitat infirmo potus hydromel. ſitim: aut ſunt in cāna pulmonis eius humores viſcoſi retētiꝫ aut vehemētie groſſitudinis: tunc tm̄ vſu ſecaniabin indiget: ⁊ opꝫ vt ſis memor ꝙ iſte res dicte ſunt in eo q vtit̃ eis que bibunt̃ tm̄: ⁊ nō vtitur ptiſana ordei. Quādo ergo indiget ſecaniabin vti ſicut dixi: opꝫ vt fundas ſuper hydromel quātitatē paruam ex aceto: vt fiat ei iuuamentū aceti ⁊ priuetur nocumentum qḋ prouenit ab eo. Et manifeſtū eſt: q: oportet vt decoquatur acetū cum hydromelle quando permiſces ipſum cū eo qḋ eſt: q: nocumentū eius tunc eſt minus.

℄ Textus. XL.

℄ Uniuerſaliter autē acredo aceti eos iuuat q habēt cholerā amarā: nō autē qui nigrā: cholera aūt euaneſcēdo in naturā flegmatis transfertur: cum ab aceto trahitur: nigra ꝟo bullit ⁊ creſcendo multiplicatur. Acetum enī cholerem nigrā adiuuat multiplicari ⁊ procreari.

℄ Acetoſitate aūt aceti vniuerſaliter iuuant̃ habentes cholerā amarā: ⁊ nō habētes cholerā nigrā. qḋ eſt: q: cholera amara expirat: ⁊ ꝯuertitur ad naturā flegmatis: quādo eradicat eā acetum: cholera autē nigra ebullit ⁊ creſcit ⁊ multiplicatur in multitudine. quod eſt: q: acetum adiuuat ad generationem melancholie.

℄ Comentum Galeni.

℄ Hippo. intelligit ꝑ ſuū ſermonē hn̄tes cholerā amarā: illos in quorū corpore chimus amarus ḡnat̃ nā: ſcꝫ cholera citrina: ⁊ iſti quidē ſunt illi in quibus dixit Hip. ꝙ acetum confert eis. Naturis autem melancholicis nocet valde: ⁊ cauſa in illo eſt: qm̄ cholera nigra eſt acetoſa quando eſt pura: ⁊ eſt diſpoſitio corporis egrediens a diſpoſitionē naturali. Quod eſt: quia ſapor eius quando corpus eſt ſanum eſt propinquus huic ſapori quem narrauimus: ⁊ non ex eo ſm̄ finem. Reliqua aūt que ſunt in hoc ſermone manifeſta ſunt. qḋ ē: q: Hip. narrat in eo quo modo iuuant̃ ꝑ acetum habētes cholerā amarā: quādo calidiores eſt vi-

cibus ſuper complexionē eorum cum acetum ſit frigidum.

¶ Textus. XLI.

¶ Acetum feminis plus q̄ maſculis inimicatur: quia vulue nociuum eſt.

¶ Mulieribus aut̄ ſm plurimū acetuȝ eſt magis inimicū q̄ viris. Quod ē: q: ledit matricē.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Q: autem acetum noceat neruis experimentum teſtatur ſuper illud: ⁊ ratiocinatio ſignificat illud. Quod ē: q: nerui ſunt priuati ſanguine frigidi. Propter illaȝ ergo cauſaȝ opȝ vt eueniat eis nocumentum facile ex omni materia in natura ſua frigida ſubtiliū partiū. Nocumentū ergo aduenit neruis ex omnibus rebus frigidis i naturis ſuis: veruntamē acetū ꝓpter ſubtilitatē ſubſtantie ſue hȝ penetrationem in profundum mēbrorum: ⁊ penetrat in totū mēbrum ita vt non remaneat in eo pars: q̄uis ſit parua valde: cui non noceat: ſm hoc ergo nocet acetum mēbris neruoſis. Omnes ergo auctores anathomie conueniunt ſuper hoc q̄ mēbrum neruoſuȝ eſt matrix: ⁊ tu quidē indicas ſup ipſaȝ quā do vides in anathomia abſq̧ ſermone anathomicorū: q: eſt mēbrum qḋ dilatat̄ ⁊ extendit̄ dilatatione ⁊ extēſione valde magna: ⁊ cōtrahit̄ donec minorat̄ quātitas eius valde. qḋ eſt: q: inuenit̄ ſemp cōprehendere infanteȝ ⁊ obſidere ipſum ſm magnitudinē: ⁊ impletur ex eo oē ſpatiuȝ qḋ eſt ei ſiue paruū ſit: aut magnuȝ ſit ſicut ſtomachus qū implet̄ cibis: veruntā ſtomachus nō ꝑmutat̄ permutatione magna valde ad cōtraria: in matrice aūt accidit ꝑmutatio magna valde. Dilatatio aūt mēbrorū ⁊ eorū cōtractio cuȝ multitudine eſt res que eſt propria corporibus neruoſis.

¶ Textus. XLII.

¶ Aque vo nullū opus inueni: niſi q: in acutis bibitur morbis: neq̧ eniȝ in pleureſi vl̄ ꝑipleumonia ſitiȝ vel tuſſiȝ ſedat. Sputū nō adiuuat ſcreare ⁊ in his minus oībus aliis potib⁹ opat̄: maxie ſi eger oī tēpore morbi vtitur ea. Si vo de ea parū inter oxymel bibat ⁊ aquaȝ mellis ſcreatui ſputi adiutoriū largitur: cuius rei cauſa eſt potuū ipſoruȝ qualitatis mutatio que ab ea ſit. Aliter eniȝ nullo mō repimus eā ſitiȝ ſedare: verū magis furiā incitare. Et aque potus in cholericis ⁊ in q̄bus ſub diaphragmate cholera dominat̄: in cholerā mutat̄. Qui aūt eaȝ bibunt ventre eorū exiſtente inanito: eorū corpora in defectionē adducit: magnitudinē ſplenis ⁊ epatis auget. Si incēſionē habeant: rugitū facit. In ſtomacho natat: q: tranſire morat̄. qḋ inde eſt: q: frigiditati pertinet: ⁊ indigeſtibilis eſt: neq̧ fecē deſcēdere facit: nec vrinā prouocat: nociuior eſt: q: naturaliter non hȝ feceȝ. Sed ſi cui pedes frigent aquaȝ bibat eius nocumentuȝ augmentatur multomagis.

¶ Aque vo nullā aliā inueni operationē: niſi q: in acutis bibitur egritudinibus. qḋ eſt: q: non ſedat tuſſiȝ peripleumoniacor: neq̧ adiuuat ad ſcreādū ſputū: ſed operatio eius in illo eſt minor operatione reliquorū potuū quando vtit̄ infirmus potu eius in oīb⁹ horis egritudinū. Si aūt bibat ex ea quātitatē paruā inter potuȝ ſecaniabin ⁊ hydromel: adiuuat ad exſcreādū ſputū: ⁊ cauſa in illo eſt mutatio qualitatū illorū potuū. qḋ eſt: q: facit in eis roꝛcitatē. Scḋm vo aliū modū nō inuenimus eaȝ ſedare ſitim: imo excitat eā. qḋ eſt: q: potus aque habentibus cholerā rubeā ⁊ amaraȝ natura: ⁊ in illis in quibus vincit cholera in locis que ſunt ſub diaphragmate addit iterū in malitia eius: q: conuertitur ad cholerā: ⁊ debilitat corpora qū bibitur vacuo ventre: ⁊ addit in magnitudine ſplenis ⁊ epatis quando in eis eſt inflāmatio: 2.i.Mario
⁊ facit accidere rugitū: ⁊ natat i ſtomacho. qḋ eſt: q: penetratio eius tardatur: ⁊ cauſa in illo eſt declinatio eius ad frigus: ⁊ q: eſt indigeſtibilis ⁊ nō facit deſcēdere egeſtionē: neq̧ prouocat vrinā: ⁊ addit etiaȝ in nocumento eius: q: non eſt ei fex in natura ſua: ⁊ ſi fuerint pedes in aliqua horarum frigidi ⁊ bibat aquam multiplicantur nocumenta eius in omnibus iſtis ad quodcunq̧ eorum declinet.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Non inuenitur in aqua virtus inciſiua: ſicut inuenit̄ illud in aceto: neq̧ calefactio: ſicut inuenit̄ illud in melle: ⁊ mel etiam cum calefactione ſua abſtergit ⁊ incidit. Et propter hanc cauſaȝ opȝ vt ſit aqua tota tarde penetrationis: difficilis digeſtionis: difficilis deſcenſionis: q̄uis ſit ex parte alia laudabilis de qua nihil vituperatur. qḋ eſt: quia aque graues: aut ille quarum odor eſt fetidus: aut ſalſe: aut ille in quibus oſtenditur ſapor alius ex ſaporibus medicinarum non ſunt aque ſimplices tn̄: ſed aque quibus permiſcetur hec medicina in qua oſtēditur ſapor eius: ſicut ſi conaris experiri mel malum: aut aquam ordei corruptā: aut vinum: aut acetum: aut que illis ſunt ſimilia. qḋ eſt: quia tu vituperas ex vno quoq̧ iſtorum: non totum genus: ſed illam ſpeciem tn̄ ad cuius intendis viſum: ⁊ qm̄ Hip. ſermo eſt in melioribus cuiuſq̧ rerum quas experitur. neceſſe eſt tibi vt tu itelligas ab eo in hoc loco ſermonē eius in aqua ſm hanc ratiocinationē: ⁊ q: ipſe comparat vnāquāq̧ rerum quas narrat ad meliores aquarum: ⁊ eſt aqua clara cui non permiſcetur qualitas alia niſi ex ſuo genere. Hanc ergo aquā q̄uis ſit melior aquarum tamē inuenimus eā morari in ſtomacho tempore longo: quare facit in ea accidere rugitum ſm plurimū: ita vt ſi accidat q̄ cholera vincat ſuper ſtomachum in natura ſua: corrumpitur aqua in eo propter illam cauſam: ⁊ quando deſcendit poſt laboreȝ ſuum de ſtomacho ad inteſtinum ieiunuȝ: non penetrat ex ipſo facile: neq̧ ad epar: neq̧ ad renes: ⁊ pectus: ⁊ pulmonem. Et propter hanc cauſam ſit q̄ aqua nō prouocat vrinam in natura ſua: neq̧ adiuuat ad excreādū ſputum neq̧ ad reſoluēdū corpus totū. qḋ eſt: q: hec operatio nō ſit niſi a rebus ſubtilis ſubē ſubtiliū partium calidis: nō a rebus frigidis groſſis: ⁊ nō iuenimus potū aque etiā ſedare ſitiȝ: ⁊ cauſa in illo eſt etiam longitudo more ſue in ſtomacho ⁊ inteſtinis. Neq̧ ſubmergitur aqua etiaȝ in profundo corporis: neq̧ rorē ei tribuit: neq̧ humectat ariditatem eius: ⁊ q̄ autem ipſa non nutriat corpus iam dixi illud in eis que ſunt premiſſa. Propter hoc ergo nō inuenimus ipſaȝ poſſe confortare virtuteȝ animalē. Et iſte quidem ſunt cauſe que prouocauerūt Hip. ad vtēdū aqua ordei ⁊ ſecaniabin ⁊ vino in infirmis: ⁊ dimittere vti aqua. Scḋm ergo hec res non oportet vt adminiſtretur aqua ſola in infirmitati

bus aliqua horarū: verūtamē tu inuenis aliquos medicos vti ea: ⁊ Hip. etiā: ſed Hip. vtitur ea minus ꝙ̃ vtanť reliqui medici. Qđ eſt: q2 ipſi refugiūt ad vtendū aquā: qm̃ nocumentum eueniens ex errore in vſu eius minus eſt nocumēto eueniēte ex errore in vſu reliquorū potuū. ⁊ cā in illo eſt q2 virtus eius nō eſt vehemēs. Et Ariſiſtrates locutus eſt in ea in hoc ſermōe: ⁊ eſt: q2 dixit ꝙ cibi fortes ⁊ potus qñ adminiſtranť in horis ſuis cōferūt iuuamētū magnū valde: ⁊ qñ adminiſtranť in horis nō ſuis: nocent nocumento magno valde. Nocumentū aūt prouenit ex vſu ſecaniabin ⁊ hydromellis: ⁊ vini: aut ꝓpter permutationem ſubito in vſu eorū ad cōtrariū ſicut dixit Hip. aut ꝓpter cōmixtionē aque dulcis cū eis. Medici eniꝫ ſm̄ plurimū qñ vtunť eis conuertunt cōmixtionē eorum. inde eſt: ꝙ ego dedi in potu ſemel viro decrepito infirmo in omni die vinū aquoſum: ⁊ intrāuit ſuper cū medicus ex hꝫ medicis. Cum ergo vidit me fundere ex eo ſuper aquā quātitatē paruā valde riſit ⁊ dixit. Iſte infirmus nō bibit vinū: ⁊ nō facit niſi q2 videt vinum tm̄ viſione. Et ipſe qdeꝫ non intellexit ꝙ quātitas cōmixtionis vini cū aqua qñ bibiť querēdo delectationē eſt preter quātitatē cōmixtionis eius qñ bibitur vt ipſum fiat iuuamētū. qđ eſt: q2 opꝫ vt miſceať de aqua cū vino quātitas parua valde: vt adiuuet ad penetrationē aque: ⁊ extrahat eā ab hoc vt ſit aqua pura tm̄: ⁊ nō ponat aquā ⁊ vinū. Et nos qdem inuenimus multos ex ſanis bibentes vinuꝫ poſtꝙ̃ ꝓmiſceť cū eo aqua quātitatis multe: verūtamē nō oportet vt vincēs ſup ſaporē eius ſit aqua: ſꝫ vinū. In egris aūt opꝫ vt ſit apparitio ſaporis vini i eo qđ bibiť occulta. Et ſiir ēt inuenimus Hip. dixiſſe in ſecaniabin pauloante: cū ipſe miſcuit ex eo aque multe cōmixtionis: ⁊ hydromellis ēt qñ voluit ſecurari a timore i vſu eius: vtiť eniꝫ aquoſo ex eo mixto cum aqua cōmixtione multa. qđ eſt: q2 eius qđ ex eo purū eſt ſi nō ꝓcedit ⁊ ſoluit vētrē: nocet eius vſus ⁊ ꝓprie in habētibus cholerā amarā ⁊ quorū viſcera ſunt magna. ſ. oppilata: ⁊ aqua ēt nocet iſtis qñ conuertitur in eis ad cholerā ꝓpter longitudinē more ſue in locis q̃ ſunt ſub hypocūdrijs. qđ eſt: q2 in aqua cū reliqs q̃ in ea ſunt de nocumētis eſt: q2 nō eſt ei ſexꝰ ēt nō ſoluit vētrē. Nocumentum aūt eueniēs ab aque potu in principio paroxiſmoruꝫ febris qđ intelligit Hip. per ſermonē ſuū: ⁊ ſi fuerint pedes in aliq̃ horarū frigidi ⁊ bibat aquā duplicať nocumētum eius: in oibus iſtis eſt ex iſtis rebus manifeſtis apud oēs homines ſuper quas conueniūt. Per potū aūt aque ſit iuuamentū quādo regimē infirmi eſt cū eo qđ bibitur tm̄: ⁊ non eſt poſt vſum aque ordei. qđ eſt: q2 in potu datur aqua quādo regimē infirmi eſt cū eo qđ bibitur tm̄ inter potum illarū medicinarū: ⁊ ꝓprie quando infirmus hꝫ ſitim. qđ eſt: q2 aqua facit accidere illis potibus ſicut dixit Hip. rōtelitatē: ſcilicet per multitudinē humectationis ſue. Et propter hanc cauſam precepit Hippo. dare in potu quātitateꝫ aque paruā inter potum hydromellis ⁊ ſecaniabin vt adiuuet ad humectādaꝫ illas res quas excreari neceſſe eſt: ⁊ datur in potu iterū aqua qñ potus vini nocet nocumento magno: opꝫ aūt vt audias ab Hip. ſermonē eius in illo.

Textus. XLIII.

Si dolorem capitis timeas mentiſqꝫ percuſſionem: ab vſu vini ſummopere tibi cauenduꝫ eſt: danduꝫ ergo pro eo tm̄ aqua: aut vinū palmarū colori ſimile: ſine odore aquoſuꝫ ⁊ plus mixtū: poſt quod etiā aque propinādū ē parū qđ eius virtutē minuat in capite ⁊ in mente.

Cuꝫ ergo times in iſtis egritudinibus ex dolore capitis aut percuſſione mētis oportet vt alienes vſuꝫ vini abſtinētia vehemēti: ⁊ vtaris eius loco: aut aq̃ aut vino coloris coſctj aquoſo cōmixto cuꝫ aqua cōmixtione multa: cui nō eſt odor: deinde da ei i potu poſt potū eius ex aqua quātitatē paruā: quod eſt: q2 virtus vini tunc minoratur: ⁊ leſio in mēte ⁊ capite.

Cōmentum Galeni.

Dicitur in feb. ⁊ in egritudine: q2 ambe percutiūt menteꝫ quando faciūt accidere in corpore infirmi permixtionem. Scđm hoc ergo inuenimus Hippo. intelligere per ſermonem ſuū in hoc loco: percuſſio mentis: permixtionē rōnis: ⁊ precipit vt alieneť ab vſu vini quādo accidit illud. Et ſimiliter etiam precipit alienationem eius in doloribus capitis vehementibus. Et ego quidem iā locutus ſui in his duobus ſimul: in his que premiſſa ſunt de ſermone in eo: verūtamē Hippo. in hoc loco cuꝫ preceſſit ⁊ dixit: ⁊ oportet tibi vt alienes vſum vini alienatione vehementi quādo accidunt iſta accidentia q̃ narrauit: dixit ſucceſſione illius ſermonis: q2 neceſſe eſt tibi vt des in potu vinum coſicn. ſ. palmeum aquoſum cōmixtum cū aqua cōmixtione multa cui non ſit odor. Et ſermo eius: aquoſum cōmixtū cū aqua cōmixtione multa cui non eſt odor: eſt ſermo rectus. Sermonē autem: coſicn non recipio. quod eſt: q2 melius eſſet vt vtereť in iſtis vino aquoſo albi coloris. Illud autem quod precepit: vt detur in potu ei cuius diſpoſitio eſt hec diſpoſitio ſucceſſione vini: eſt vehementia cautele eius. qđ eſt: q2 dixit ꝙ virtutis vini tunc minoratur leſio in capite ⁊ mēte: ⁊ non dixit: in vino quod ipſum percutit caput ⁊ mentem: niſi propter caliditatem eius ⁊ velocitatem aſcēſionis eius ad caput ⁊ eleuationē humoꝝ qui in corpore vincūt cū eo. ⁊ nocumentū capitis nocet menti. quod eſt: q2 partis cogitatiue ex partibus anime manſio eſt in hoc membro.

Textus. XLIIII.

Cui autem ſolaꝫ aquā bibere expediat: cuiqꝫ multū aut parū: ⁊ cui calidū aut frigidū ꝓtiꝫ iaꝫ diximus. Quod vero reſtat ſuo tp̄e ſubiūgemꝰ.

Quem autem oportet in potu ſumere proprie aquaꝫ tm̄: et quem oportet in potu ſumere ex ea quantitatem multā valde: ⁊ quē oportet minorare quantitatem eius quod ex ea in potu ſumiť ⁊ in quo oporteat vt ſit illud quod in potu ſumit ex ea calidum: iam partem eius narraui in his que ſunt premiſſa: ⁊ ego narrabo partem eius in horis ſuis.

Cōmentum Galeni.

Eraſiſtrates aūt redarguit Hippo. propter malitiā intentionis ſue in tractatibus quos edidit in febribus: ⁊ dehoneſtat diſcipulos ſuos. ſ. Appolinium ⁊ Darancis: ⁊ dixit in eis: ꝙ ipſi fecerūt mēſuras ex nouē vncijs quarū omnes nouem erant cotila vna: ⁊ cotila vna eſt nouem vnciarum: implebant ergo vnam ex eis ⁊ duas: ⁊ dabant illud ei in potu qui habebat fe. de Hippo. autem apparet: q2 ipſe vtebatur omnibus potibus ſm amplitudinem non in hoc ſermone tm̄: ſed in reliquis que preceſſerunt de ſermone ſuo. Illud autem qđ dixit in oratione precedēte: ex eo qđ ſignificat ſignificatione manifeſta: illud eſt ſermo eius quē opꝫ in potu ſumere proprie aquaꝫ tm̄: ⁊ quem oportet ſumere quātitatem ex ea magnā valde. qđ eſt: q2 declaratur ex eo etiam q2 vtebatur ex aqua quantitate magna valde. Sufficeret aūt per ſermonē ſuū: in illo ſi dixiſſet ꝙ nos damus quandoqꝫ infirmo in potu quātitatem aque multā preter ꝙ adderet ad illud: valde: in redeūdo ſuper Eraſiſtrateꝫ: ⁊ detegendo malitiam operationis eius in eo ꝙ ipſe reme/

moratus eſt Appolinij ⁊ Daracis. Et ipſi quidez ſunt duo viri de quibus impoſſibile eſt oſtendere ꝙ ipſi ediderūt librum oīno: verūtamen ego ſum potens oſtendere de Hip. quia dixit. Et oportet multotiēs vt adminiſtretur ex aqua multa valde: ⁊ ſermo etiā eius eſt in eis que ſunt premiſſa cum precepit in potu dare aquaz inter potum hydro. ⁊ ſecaniabin: ꝙ per potum aque fit iuuamentum: qm̄ facit decidere maliciaz multe humiditatis ſignificat hoc: ⁊ ſermo etiam eius in hydromel. ⁊ ſecaniabin cōmixtis cum aqua cōmixtione multa: que ambo humectant os ⁊ prouocant vrinam: non ſignificat ꝙ ipſe in potu dederit de vnoquoqꝫ eorum vnam vnciam aut duas vncias: ſed quantitatē multam cui eſt quantitas cuꝫ qua poteſt humectare os ⁊ prouocare vrinam: ⁊ adiuuare ad excreandum illud qḋ neceſſe eſt excreare ex pulmone. In ſecaniabin autem ſcripſit hunc ſermonem: ꝙ ſi videris ꝙ iuuamentum fiat per vſuz huius potus cum multitudine in omnibus horis egritudinis: addidit ergo in ſermone ſuo: cum multitudine vt ſignificet illud qḋ diximus. ¶ Sufficit ergo illud qḋ diximus in cognitione malitie intentionis Eraſiſtratis cuꝫ Hippo. Scias ergo ꝙ Hip. fiduciam facit in hoc ſermone iterum: ſicut fecit fiduciā in eis que ſunt premiſſa de ſermone ſuo: ꝙ loquetur in vnaquaqꝫ egritudinum ſermonem qui ei eſt proprius cum ipſe non exponat in libro ſuo iſto eſſe artis regētis egritudines: ſed non narrat niſi res vniuerſales in egritudine vna ſm ſemitam exempli ⁊ eſt pleureſis.

Textus. XLV.

¶ Dicaꝫ quoqꝫ quo tēpore debet dari potus: ſicut ille qui ex ordeo ē factus ⁊ qui cū herbis: qui quoqꝫ de vuis paſſis: ⁊ qui de frumento: ⁊ qui de melle: ⁊ qui de iure: ⁊ qui de malis granatis: ⁊ qui de alijs factis cū ſpeciebus.

¶ Et ſimiliter etiā ego narrabo horā in qua opꝫ vt adminiſtrētur reliqui potus: ſicut potus factus ex ordeo: ⁊ potus facti ex papauere. Et potus facti ex vuis paſſis: ⁊ factus ex expreſſione vue: ⁊ factus cū frumento: ⁊ factus cū cartamo: ⁊ factus ex aqua granatorū: ⁊ potus facti ex reliquis rebus remanētibus: ⁊ narrabo etiā horā in qua oportet vt adminiſtrentur potus reliqui facti ex medicinis cōpoſitis.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ In hoc ſermone iterum promiſit Hip. ſermonem in vnaquaqꝫ egritudine proprium. Manifeſtum eſt ergo ꝙ libri in quibus ſcripſit Hippo. medicationem cuiuſqꝫ egritudinis acutarum ſm ſingularitatē ſuam: aut non fuerunt ſeruati vſqꝫ ad hanc horam: aut Hip. prorſus eos non edidit. qḋ eſt: qꝛ ſi iſti libri qui inueniuntur nunc attributi Hip. nō ſimilantur ſermoni eius: verūtamen in eis ſunt res multe declinantes ad ſententiam eius: ſicut ſermones inuenti in ſucceſſione ſermonis eius in balneatione in hoc libro. Et ego quidem exponam vnūquodqꝫ illarum ſicut dixi ſm veritatem in expoſitione mea de eis.

¶ Textus. XLVI.

¶ Balnea vero in quibuſdā morborū iuuant: in quibuſdā vero minime. Rurſus bona quidem in quibuſdā locis plus: in quibuſdā minus: ſi videlicet neceſſaria aliquādo preſto non ſint. Cū vtiqꝫ huic inſtrumenta operi neceſſaria ſiue vtilia: aut idonei miniſtri raro inueniuntur. Cū vero infirmus non bene balneatur maximū inde patitur nocumentum. Neceſſe eſt enim huic officio locus coopertus ⁊ a fumo tutus ⁊ maxima aque plenitudo: non autem cerebro balneandum eſt: niſi fuerit forte neceſſe.

¶ Per vſuz autē balneationis poſſibile eſt iuuamentū fieri in multis egritudinū: in quibuſdā earū ſemper: in quibuſdā earū nō. Et quādoqꝫ eſt rectius vt minoretur vſus eius: quādo non eſt illud quo indigetur cū ea. quod eſt: qꝛ inſtrumēta que neceſſaria ſunt in vſu eius: ⁊ miniſtri qui miniſtrant ſm ꝙ oportet nō inueniuntur niſi in paucis manſionibus. Et qñ nō balneat̄ bene infirmus: poſſibile eſt vt eueniat ei nocumētū magnū. quod eſt: qꝛ indiget infirmus in balneatiōe loco tegēte ipm̄ in quo nō ſit fumus: ⁊ quātitate aque multe: ⁊ vt balneatio nō ſit cū mubaſez: niſi illḋ ſit neceſſariū.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Simile eſt ꝙ in diebus Hipp. balnea facta non erant. qḋ eſt: qꝛ ſermo eius: ꝙ inuentio inſtrumentorum que neceſſaria ſunt in vſu eius: ⁊ miniſtri qui miniſtrant ſm ꝙ opꝫ: nō inueniuntur niſi in paucis manſionū. Et ſermo eius iterū: qꝛ neceſſarius eſt in balneatione locus in quo tegatur ⁊ in quo non ſit fumus: ⁊ quātitas aque multa: ⁊ reliqua que ſequuntur illud: ſignificat ꝙ homines adhuc quando volebant balneari calefaciebant aquā in vaſis: ⁊ fundebant eam in tinam: deinde ſedebant in illa tina. Qḋ aūt dicit in fine ſermonis ſui ē ſermo eius. Et eſt neceſſe. vt balneo nō ſit cū mubaſez. ſ. niſi illud ſit neceſſariū opꝫ vt ſeruet̄ in eo qḋ venit de ſermone ſuo poſt. qḋ eſt: qꝛ inuenis enunciare Hip. in eis q̄ ſunt poſt de illo q indiget in qbuſdā horis balneatione almubaſez. ſ. aque infuſione ſup infirmū. Qꝫ ſi nō diceret illud q̄remus ab eo: ⁊ nō diceremꝰ illud abſolute: neqꝫ ſuperflue ſed ſm ordinē: ⁊ ſequeremur ſermonē eius.

¶ Textus. XLVII.

¶ Ubi autē corpus egroti deponēduz eſt non niſi calidius q̄ꝫ ipſe conſueuit: eſſe opꝫ: primo itaqꝫ parū aque: deinde crebrꝰ ſupponēdū ē.

¶ Et oportet ne abſtergatur corpus infirmi: ꝙ ſi abſtergatur: tūc ſit illud quo abſtergitur calefactuz duplicibus multis ſm ꝙ cucurrit cuꝫ eo cōſuetudo: ⁊ fundat̄ ante vſum eius ex aq̄ quātitas nō parua: ⁊ poſt ipſuz iterū velociter.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Non indiget aliqs infirmorū vt abſtergatur corpus eius qñ balneat̄ niſi ſuper ipſuz ſit aggregata ſordicies: aut habeat pruritum. qḋ eſt: qꝛ ſeſſio infirmi in aqua ⁊ balneatio eius cū ea opꝫ vt ſit abſqꝫ labore: neqꝫ ledēs. Abſterſio aūt corporis ſit cū rebus qbus abſtergit̄. Res aūt iſte omnes ſunt mordicatiue exiccatiue: et iſta ergo eſt operatio contraria ei qḋ neceſſariū eſt de balneatione ad iuuamentum qḋ acquiritur ex ea. Cum ergo indiget infirmus vt abſtergatur corpus eius: aut propter ſordiciē que aggregat̄ ſuper eū: aut propter pruritū quē inuenit: opꝫ ꝙ frangat̄ virtus medicine cū qua abſtergit̄: ita vt miſceat̄ cum ea ex aqua quātitas multa: ⁊ miſceatur cū aliquo ex oleis: ⁊ propter hoc dicit Hip. Et ſit vſus eius quo abſtergitur multiplicia multa ſm illud quo cucurrit cōſuetudo ſcilicet plus q̄ꝫ cucurrit conſuetudo ſanorū cū vſu eius. qḋ eſt: qꝛ non ſolum precipit vt ſubſtātia medicine qua abſtergatur corpus ſit

multiplicia multa quando neceſſariũ eſt vt abſtergat̃ corpus infirmi plus: ſed precipit: vt ſit aqua que admiſceat̃ cũ rebus quibus abſtergit̃ multiplicia multa. qḋ eſt: qꝛ hec intentio ſignificat ꝙ oportet vt diminuatur vſus abſterſionis niſi prouocet ad illud ſordicies aggregata ſup corpus. aut pruritus. Et vt nõ adminiſtrent̃ in illo medicine acute quibus non admiſceatur aliquid aliud: ⁊ ſicut frangi inuenimus acuitatẽ medicine qua abſtergitur corpus cuꝫ qua miſcet̃ aque quãtitas multa: ita etiã frangi inuenimus virtutẽ abſterſiõis ꝑ effuſionẽ ſup corpꝰ añ vſuꝫ eius aq̃ mite calefacte: ⁊ effuſionẽ ſup ipſuꝫ etiã poſt eũ cũ aq̃ aluminis.

¶ Textus. XLVIII.

¶ Uia ergo breuis ſit ad ſolium.

¶ Et eſt neceſſe vt ſit ſpatiũ ad locũ vie breue.

¶ Comentum Galeni.

¶ Hec operatio eſt operatio cõis: ſiue in balneo: aut in quibuſdam domibus quando accenditur in eo ⁊ impleť tina aqua calida: ſicut faciunt nunc multi in mãſionibus qñ indiget balneatione: ⁊ non ſunt in loco balnei.

¶ Textus. XLIX.

¶ Introitus ꝟo ⁊ exitus eſſe facilis debet.

¶ Et ſit ingreſſus ad eã: ⁊ exitus ab ipſa facilis.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hippo. videť de balneo ꝙ non opꝫ vt laboret infirmus ⁊ propter hoc precipit vt ſit ingreſſus ad tinaꝫ ⁊ egreſſus ex ea facilis: ⁊ illud quidem ſit qñ non ſunt parietes continẽtes tinam eleuati neqꝫ ſtricti: melior autem tinaruꝫ eſt ampla que ſit propinqua balneis: omẽs enim iſte exceptis paucis ſiunt non habentes eleuationem: ſed propinque terre.

¶ Textus. L.

¶ Qui autem lauatur quietus: tacitus: nec gequã agens: ſed aquam alius ſuperponẽs corpus diligenter fricando pertractet.

¶ Et oportet vt qui balneatur ſit quietus: tacitus: nõ faciens aliquam oꝑationũ: ſed ſit alius qui fundat ſup ipſuꝫ aquã: ⁊ fricet corpus eiꝰ.

¶ Comentum Galeni.

¶ Iſte res etiam adiuuant ad paucitatem laboris: ſicut rerum quarũ ꝓceſſit rememoratio. Et quies infirmi etiã eſt iuuatiua in mollificatione corporis eius ⁊ lenitate ipſius cum multitudine. qḋ eſt: qꝛ lacerti tendunť in hora motus: ⁊ qñ tenduntť lacerti minorat̃ lenitas eius ⁊ ipſius mollificatio.

¶ Textus. LI.

¶ Deinde multe aque permixte preparatio.

¶ Cum ergo fuerit poſt illud: prepara multam aquam commixtam.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Hippo. videť vt ꝑparet aquã multã: quã vult fundere ſuper infirmũ poſt exitum eius de tina: ſicut de conſuetudine medicorum eſt in hoc tẽpore noſtro quãdo volunt vt balneeť infirmus: ipſi enim nõ concedũt ei introitũ ad locũ in quo eſt aqua frigida: neqꝫ ad locũ in quo eſt tina ſubito: ſꝫ fundunt ſuper ipſum loco eius aquã tepidã. Et ex hoibus ſunt qui etiã implẽt tinã ex huiꝰ aqua: ⁊ faciũt ſedere infirmũ in ea. qḋ eſt: qꝛ poſtq̃ corpus eius eſt extenuatũ ⁊ rarificatum ꝑꝑ balneationẽ cũ aqua calida: aggregat ipſum ⁊ ſtringit corpus eius paulatiꝫ: ⁊ qñ illud adiuuat ad additionem in virtute neqꝫ ſit facile vt eueniat eis nocumentũ: quãuis ꝑpareť vt eueniat in aere cõtinẽte permutatio ſubita ad contrarium: inde eſt ꝙ tu inuenis ſanos ꝓijcere ſe ꝑꝑ hãc cãm in aquã frigidã poſt balneationeꝫ ipſorũ cũ aqua calida: veruꝫtamen infirmi ⁊ corpus cuius eſt debile ꝓpter aliquã cauſarũ non tolerant vt tangat corpus eorũ aquaꝫ frigidam qn ledanť per illud. Et ꝑꝑ hanc cãm inuenimus Hip. frangere ex frigore aque miſcendo ei aquã calidam.

¶ Quãtitas ꝟo aque quã permiſceri opꝫ ex aq̃ calida cũ aqua frigida ſumitur in primis ex ꝯſideratione in diſpõne corporis preſentis: deinde ex conſideratione in nã infirmi propria ⁊ in cauſa hore preſentis ex horis anni ⁊ regione ⁊ diſpõne aeris continentis preſente. Homines ꝟo melius operãtes ſunt q preparant tres ſpecies ex ſpeciebus aque tepide que adinuicẽ diuerſe ſunt vt vtanť eis poſt balneationẽ ſuã cũ aqua calida. Et eſt prima ſpecies ex eis tepida vehemẽti tẽperie: ⁊ ſecũda poſt ipſam eſt minoris teporis: ⁊ tertia eſt ꝓpinquior frigori q̃ ſecũda. Et ſimile quidem eſt ꝙ Hip. nõ voluit in eo qḋ ꝑcepit ex ꝑparatione aquarũ mixtarũ multaruꝫ: niſi hoc qḋ dixi. qḋ eſt: qꝛ non opꝫ vt ſit ſermo eius: aqua multa ſermo abſolutus: ſed melius eſt qḋ voluit per ſermonem ſuum: ⁊ preparet aquã cõmixtaꝫ multam: numeros ſpecierum multaruꝫ ex ſpeciebus aque cõmixte vt ſit permutatio ex vſu aque calide ad vſuꝫ aque frigide paulatim: quoniam infirmus non tolerat permutationem ad contrarium ſubito.

¶ Textus. LII.

¶ Ultimum deinde ſuper verſa.

¶ Et ſit effuſio aque velox.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Oportet vt intelligatur ab eo ex ſermõe eius velox: quia intendit ſuper ipſam actionem: aut ſuper ipſum ſpatiuꝫ qḋ eſt inter effuſionem aque: ita vt non ſit inter effuſioneꝫ primã: ⁊ inter effuſionem ſcḋam interpoſitio: ⁊ nominať hec actio ſm veritatem: actio non velox ſed frequens. Et nos quidem inuenimus hec duo nomina q̃ſi equalia apud antiquos. ſ. velox ⁊ frequens. qḋ eſt: quia ipſi quandoqꝫ nominant actiones frequentes veloces.

¶ Textus. LIII.

¶ Poſtqꝫ loco fricatorij vtere ſpongia ad deſiccandum corpus.

¶ Et vtere loco exiccationis cuꝫ fricatorijs exiccatione cum ſpongia.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Non inuenimus medicos neqꝫ aliquem hominuꝫ in hac noſtra hora vti in exiccatione corporis infirmi: neqꝫ fricatorijs neqꝫ ſpongiis: ſed inuenimus eos vti in exiccatione infirmorum poſt balneationem mantilibus: ⁊ in quibuſdaꝫ eorũ pãnis ⁊ proprie crudis q ex eis nõ ſunt cãdidati. Inuoluũt eniꝫ cũ eis corpus iſirmi ab omni latere: ⁊ inuoluũt ipſum cũ eis inuolutione vehemẽti vt ſudet ſudore multo: ⁊ non eſt neceſſe ſemꝑ vt ſudet infirmus ſudore multo poſt balneationẽ ſuam. qḋ eſt: qꝛ nos vtimur balneatione multotiens non ad euacuandũ corpus: ſed ad contrariũ illius ſcꝫ humectãdũ ipſum ⁊ mollificãdũ qñ eſt vehemẽtis ſiccitatis: qñ ergo indiges in eo hoc non opꝫ vt dimittas morari in balneo mora longa: q̃re ſudet ſudore multo: ſꝫ opꝫ vt properes ad intromittendum ipſum in tinã: cũqꝫ extraxeris ipſum ex exterieca corpus eius velociter.

¶ Textus. LIIII.

¶ Neqꝫ oleũ quando multũ ſicci ſunt adiunge.

¶ Neqꝫ opꝫ vt vngatur corpus eius cum oleo aliquo: dum eſt vehementis exiccationis.

¶ Cõmentum Galeni.

¶ Duẽ ſermonẽ dixit Hip. in ſucceſſiõe ſermonis ſui: ⁊ opꝫ vt vtaris loco exiccatiõis cũ fricarijs exiccatõe cũ ſpõgia: ⁊ melius qḋẽ ẽ vt itelligat̃ ſup vſuꝫ balneatõis vt nõ exiſtimet aliqs de Hip. qꝛ dimiſit dicere aliqḋ ex eo: ad cuiꝰ rememorationẽ ſit coactio. qḋ ẽ: qꝛ nos iuenimus eũ poſtq̃ exiccat iſirmũ cũ ſpõgia poſt balneationẽ nõ oſtendere an

oportet vti aliquo oleo an non. Qz ſi vtatur eo in aliquā hora maiū eſt: qz non vngit̃ infirmus cū oleo corpore eius humido nīſi dicat aliquis: qz exiccet̃ corpus infirmi. ſ. adiūgēdū ē aliqd ad oleū p̄ exiccationē eius ex aq̄. Manifeſtū eſt ergo q̄ res quarū ſciētia ſit iuuamētū: eſt inqſitio d̄ vſu aliquo olei poſt balneationē: ⁊ vehemētior illa neceſſaria eſt inqſitio de vſu eius in hora balneationis: ⁊ an oportet vt effundat̃ oleū ſup̄ balneatū: poſtq̄ ſudat: aut anteq̄ ſudet: ⁊ corpus ſit ſiccū ſicut hora qua exiuit pānos ſuos: aut nō oportet vt vtat̃ aliquo hor̄ duor̄: ſ; qñ incipit corpus frigidū fieri. Qui aūt rememorat̃ eius qd̓ dixi in virtute olei alicuius in lib. meo de medicinis ſimplicibus: ſcit ſcientia certa q̄ melior horarū vtēdi oleo aliquo eſt hora tertia ex horis ex qbus adminiſtrat̃ aliqd̓ oleū: ⁊ ſcim⁹ ēt q̄ op; vt cū eo oleo vngat̃ corpus. ſ. corpus balneari poſtq̄ balneat̃. qd̓ ē: qz oleū calefactū mollificat corpus ⁊ apit poros eius: ⁊ reſoluit̃ ipſū. Oleū aūt cui⁹ tactus ē frigidus nō ſolū nō facit aliquā harū opationū: ſ; inuenimus ipm̄ facē tremorē.

Textus. LV.

Sed ⁊ caput quātum plus poſſis cum ſpongia deſiccandum eſt.

Oportet ergo vt caput proprie exicces exiccatione per ſpongiam quantum potes: ⁊ ſis ſollicitus de illo.

Cōmentum Galeni.

Res aūt i hoc: qz oportet vt exiccet̃ caput poſt balneationē exiccatione exquiſitaita vt nō remaneat ſup̄ ipſum aliqd humiditatis ēt ſi parū ſit: eſt manifeſta. quod eſt: qz de aptitudine ois qd̓ remanet ſup̄ ipſū de humiditatē eſt vt infrigidet ipſū: veruntamē nō eſt tibi poſſibile vt facias illud p̄ ſpōgiā: niſi ſit illud in principio rei poſt vſū aque cōmixte: ⁊ melior quidem vſu ſpongie in illo eſt vſus mandilium.

Textus. LVI.

Et cauendus eſt ne articuli ⁊ caput nec quicquā totius corporis frigeſcat.

Non oportet etiam vt infrigidētur extrema: neq; caput: neq; aliqd̓ ex reliquis corporis.

Cōmentum Galeni.

Sermo iſte apud me eſt minor q̄ vt rememoret̃ ſolū qm̄ manifeſtū eſt apud oēs hoīes: qz nō op; vt dimittat̃ aliqd ex mēbris nudū in hora qua exiccatur corpus ex aqua que adminiſtratur poſt balneationem. qd̓ eſt: qz oēs homines ſciunt q̄ ad membra feſtinat frigus quando ſunt nuda.

Textus. LVII.

Sed neq; balneandum eſt parua tp̄is mora tranſacta poſt acceptū ius vel quē q̄ potum.

Neq; oportet vt vtatur balneatione neq; qñ eſt propinquus terminus receptiōis ſorbitionis: neq; quādo eſt propinquus terminus potationis alicuius ex potibus.

Cōmentum Galeni.

Non infirmis tm̄ ſed etiam ſanis non eſt conueniens: vt vtantur balneatione hora qua ſuſcipiant cibum ⁊ potum. Qd̓ eſt: quia qui vtitur aliquo potuum: deinde balneatur: poſt illud repletur caput eius: ⁊ qui ſumit cibū: deinde vtitur poſt ipſū balneatione: repletur caput ipſius: ⁊ reliquū corpus ipſius propterea quia attrahit cibum ad ſe ex ſtomacho ante digeſtionem eius.

Textus. LVIII.

Neq; quicquā potuum circa ipſas horas balnei propinandum eſt.

Neq; oportet etiā vt vtatur ſorbitione: neq; aliquo ex potibus hora qua balneatur.

Cōmentum Galeni.

Melius quidem eſt vt ſuſcipiat homo cibum: ⁊ potum poſt quietē corporis eius ex inquietudine accidente propter balneationem: ſicut facit illud etiam poſt quietem inquietudinis accidentis ab exercitio: qd̓ eſt qz vſus ciborū ⁊ potuum poſt balneationem ſtatim implet caput: ⁊ natat qd̓ ex eo ſumitur ſuper os ſtomachi ſm̄ plurimum.

Textus. LIX.

Qui balneum amant vel ſani conſueuerunt eis: maxime adhibendum eſt: hi nāq; deſiderant ⁊ iuuat: ſi ergo dimiſerint: nocet.

Et oportet vt adminiſtretur balneatio īfirmis plus in eis qui indigēt illa: conſueti ipſa in hora ſanitatis ſue. quod eſt: qz iſti deſiderant eā: ⁊ iuuant̃ illa: ⁊ leduntur quando dimittitur illa.

Cōmentum Galeni.

Iam oſtendi in maiori parte tractatus ſecundi mei expoſitionis qua expoſui hunc librum ſummam virtutum conſuetudinis in ſermonibus quibus ſignificauit Hip. ſignificatione manifeſta virtutem conſuetudinis.

Textus. LX.

Balneare in peripleumonia iuuantius eſt q̄ in acutis feb. in latere eni; tenero coſte atq; inter ſpatulas exiſtentem dolorem mitigat. Ite; excoquitur qd̓ per ſputum neceſſe eſt excreari ⁊ adiuuat: flatū etiam bonificat: ⁊ ſcreatus aufert laborem: quia artus: mollit cutem: humidam facit: vrinam expellit: capitis releuat grauitatem: nares humidas reddit.

Iuuamentū aute; balneationis ſm̄ plurimū in peripleumonia, eſt plus q̄ ſit in febrib⁹ adurentibus. quod eſt: qz ſedat dolorē in latere accidentē ⁊ thorace ⁊ inter duas ſpatulas: ⁊ maturat quod ſcreari neceſſe eſt per ſputū: ⁊ adiuuat ad illud: ⁊ bonum efficit anhelitum ⁊ ſedat penā. quod eſt: quia lenit iuncturas: ⁊ humectat cutem: ⁊ prouocat vrinā ⁊ reſoluit grauitatem capitis: ⁊ humectat nares.

Cōmentum Galeni.

Hippo. oſtendit in ſermone ſuo iſto cauſam propter quā ſit iuuamentum per balneationem in peripleumonia ⁊ in febribus adurētibus in ſermone ſuo. quod eſt: quia ſedat dolorem accidentem in latere ⁊ thorace: ⁊ ſpatulis: ⁊ maturat quod excreari neceſſe eſt per ſputum ⁊ adiuuat ad illud: ⁊ bonum efficit anhelitum. Propter has ergo res ſit balneatio iuuatiua valde in pipleumonicis. qd̓ eſt: qz peripleumonici euadūt ab egritudinibus ſuis qñ excreāt humores retētos in pulmone p̄ ſputū: pleureticus etiā iuuat̃ per ipſā iuuamēto magno: qz ſedat dolorē quē h;: ⁊ propter hoc melior eſt vna duarū rerū aut vt ſcribatur. ⁊ etiā iuuamētū in pipleumonia ⁊ pleureſi eſt plus q̄ ſit in febribus adurētibus: aut vt intelligatur ab eo ex ſermone eius peripleumonia: ⁊ pleureſis. quod eſt: qz dolor lateris non accidit niſi in pleureſi nō in pipleumonia. Et ſignificat ēt p̄ ſermonē ſuū: ⁊ iuuamentum per balneatione; in peripleumonia: eſt plus q̄ in febribus adurentibus: qz iuuant̃ per balneationē etiam quidā qui habent febrem adurentē. Et

manifeſtum eſt ꝙ neceſſaria eſt in cognitione eius qui ex habentibus febrem adurentem indiget balneatione diſcretiore non eſt poſſibile vt dicamus in illo aliquid: cum Hip. nondũ dixerit in hora in qua oportet vt adminiſtretur balneatio aliquid: poſtq̃ ergo audiemus ex eo in primis quã oporteat vti balneatione in ſermone qui hunc ſermonẽ ſequitur: redibit ad ſermonẽ ſuũ in hora qua opꝫ vt vtatur.

℄ Textus. LXI.

℄ Balneare humidũ vltra modũ ventrem habentibus non eſt plurimuꝫ neceſſarium: neqꝫ eis qui ſtiptici ſunt plus debito niſi vẽtre prius purgato: neqꝫ defectus cõuenit: neqꝫ faſtidio vomentibus: neqꝫ ructus de genere cholere emittẽtibus: neqꝫ fluxuꝫ ſanguinis per nares habentibus: niſi illud minus oportuno fuerit. tu quoqꝫ ſcis quantum oporteat eſſe. Si ergo minus ſit: balneum eſt adhibendum: ſi tamẽ corpori videtur neceſſarium.

℄ Illos aũt minus opꝫ vti balneatione: quorum vẽter in egritudine ſua eſt mollis plus q̃ꝫ opꝫ: neqꝫ oportet etiã illos vti balneatione quorum vẽter in egritudine ſua eſt ſtrictus plus q̃ꝫ opꝫ niſi euacuetur venter eorum in primis: neqꝫ in eis qui ſunt proſtrati: neqꝫ in eis: quorum aĩa nauſeat: aut q habeãt vomituꝫ: neqꝫ in eis qui eructuãt aliqd ex genere cholere: neqꝫ ĩ eis quibus aduenit fluxus ſanguinis nariũ niſi ſit minus q̃ꝫ opꝫ. Et tu qdẽ ſcis quãtitatem ſm quã opꝫ: vt ſit fluxus ſanguinis narium. Qꝫ ſi fuerit minus q̃ꝫ opꝫ: tunc vtere balneatiõe ſi corpus indiget illa: ꝛ iuuaẽ p eã in reliqs reb' in qbuꝫ iuuatur per eã quãuis caput tm̃ indigeat illa.

℄ Cõmentum Galeni.

℄ Qui fluxum ventris habet ſuperfluum abſcidit ab eo illud introitus ad balneum: propterea qꝛ trahit illas materias ſm contrarium ad totum corpus. Cum ergo illud ſit ita aduenit ei nocumentum ex ea. Cuius autẽ natura ſtringitur ꝛ non egreditur: non debetur ſuper aliqueꝫ quin melius ſit: vt euacuetur venter eius in primis ex fece antiqua que eſt in eo: deinde precipiat poſt illud balneari. Et ſimiliter etiam qui eſt proſtratus: ſcilicet cuius virtus diſſoluta eſt: ꝛ victa eſt. quod eſt: qꝛ balneum addit in reſolutione eius ꝛ caſu ipſius. Et cuius anima etiam nauſeat: ꝛ habet vomitum non oportet vt balneetur. qȯ eſt: qꝛ timetur ſuꝑ ipſum: quod reſoluaẽ virtus eius ſubito: ꝛ accidat ei ſyncopis proueniẽs a ſtomacho: ꝛ illorũ etiã quorũ in ore ſtomachi aggregatur cholera: ꝛ ſunt illi quos ſignificat Hip. per ſermonẽ ſuũ: eructuans eructuatione de genere cholere eſſe: ꝛ eſt propinquũ eſſe iſtorum. Et ſimiliter etiã nõ opꝫ vt vtaris balneatiõe in eis q habẽt fluxũ ſanguinis ſuperfluum nariũ. quod eſt: qꝛ habẽtes fluxũ ſanguinis narium quãdo balneanẽ pertranſeunt menſuraꝫ multitudine ſuat manifeſtũ eſt ergo tibi vt precipias vti balneatione quãdo fluxus ſanguinis nariũ eſt diminutus ab eo quod neceſſarium eſt de ipſo. Et iſtis quideꝫ neceſſaria eſt balneatio cũ feſtinatione vt properet motus ſanguinis qui eſt in capite: ꝛ quidẽ nos vtimur balneatione quãdo indigemus: vt ꝫ veniat fluxus ſanguinis nariũ: ꝛ nõ euenit. Illud autẽ qȯ addidit Hip. in ſermone ſuo ſi corpus indiget illa ꝛ iuuaẽ per eam in reliquis rebus in quibus per eaꝫ iuuaẽ quãuis tm̃ caput indigeat illa ſignificat per illud ſignificatione manifeſta: ꝛ qꝛ eſt neceſſariũ multotiens: vt calefiat aliqua ex domibus ꝛ ſedeat infirmus in ea abſq̃ tinaꝛ: ꝛ fundatur aqua calida ſuper caput eius tm̃ abſq̃ reliquo corpore eius.

℄ Textus. LXII.

℄ Balneare non nocet amantibus: ꝛ ſi bis in die preceperis.

℄ Qui autem eſt diligens balneationem non nocet ei ſi precipiatur balneari bis in die.

℄ Cõmentum Galeni.

℄ Inuenimus hunc ſermonem cum ſermonibus aliis ſcripſiſſe medicum qui tranſcripſit Victorino conſuli Ceſaris tractatum in regimine ſanitatis ſm ſententiam Hippo. ſm medietatem: ſicut fecit etiã de ſermone: in quo dixit Hip. qꝛ non oportet vt prohibeatur infirmus in diebus primis egritudinis ſue a quibuſdã ſorbitionibus: aut in ſermone in quo dixit Hip. etiã. Cuius cucurrit conſuetudo vti cibo bis in die: opꝫ vt deẽ cibus ei bis: verũtamen inuenis eum dimittere ex vnoquoq̃ horum duorũ ſermonum medietatem eius: de hoc autẽ ſermone quẽ premiſſimus ad exponendum non dimiſit aliquid. verũtamen non narrauit horam in qua precepit vti Hippo. balneatiõe in die bis in eo qui indiget balneatione. Et manifeſtum eſt ꝙ Hippo. intelligit per ſermonem ſuũ: qui delectãẽ balneatione in hora ſue ſanitatis prouocat eos illud ad vtendum multotiẽs ea in die. qȯ eſt: qꝛ iſti quando vtuntur balneatione bis in die faciunt currere rem ſuam in illo ſm conſuetudineꝫ que cucurrit eis: oportet ergo vt intelligaẽ ab Hippocrate hora in qua precipit vti balneatione.

Textus. LXIII.

℄ Balneum multo conuenientius eſt ptiſanaꝫ cum fece ſumentibus: q̃ꝫ eis qui accipiunt ſolum ſuccum: quibus tamen interdum conuenire videtur quandoqꝫ rurſus: ꝛ in his minus congruum eſt: qui ſolo potu dietantur: ſed in illis aliquando conueniens eſt.

℄ Et vſus balneationis in eis qui ſumunt ptiſanam ordei ꝛ cum ea fecem eius poſſibilior ẽ multuꝫ q̃ꝫ ſit in eis qui vtuntur aqua eius tm̃: ꝛ quandoqꝫ eſt poſſibilis vſuꝫ balneationis in iſtis etiaꝫ: ꝛ minus quidem poſſibile eſt vti ea in illis qui reguntur potibus tm̃: ſed poſſibile eſt etiam vti in iſtis ea.

℄ Cõmentum Galeni.

℄ Oſtendit Hippo. in ſermone ſuo iſto horã in qua oportet vti balneatione: ꝛ ſi ipſe feciſſet illud in principio ſermonis ſui nõ occultaretur nobis multũ ex ſermonibus ſuis quos dixit medios ſermonis ſui. qȯ eſt: qꝛ Hippo. dat illis aquã ordei cum fece ſua quorum egritudo eſt quieta: quorũ aũt diſpoſitio eſt deterior hac diſpoſitiõe dat eis in potu aquã ordei tm̃: ꝛ quorum diſpoſitio eſt deterior diſpoſitione horum duorum: ꝛ quorum eſt acutior inuenimus Hippo. vti in eis potibus tm̃. Et ego quidem multotiens iam oſtendi: ꝙ ſermo eius in hoc lib. totus eſt in morbis pectoris ꝛ pulmonis: ꝛ ꝙ narrauit in hoc lib. plures res vniuerſales ſm ſemitam exemplificandi in egritudinibus horum mẽbrorum: ꝛ proprie in pleureſi: ꝛ oſtendi iterum: qꝛ precipit vti ptiſana ordei apud maturationem egritudinũ: ꝛ in hac hora vſus balneationis eſt abſq̃ timore quoniam adiuuaẽ iuuamento magno ad excreandum humores retentos in pectore ꝛ pulmone in eo cuius diſpoſitio eſt hec diſpoſitio ꝛ conſuetudo etiam eius currit cuꝫ vſu illius: tunc nõ pro-

bibet aliquid quin in eo adminiſtretur balneatio ſm̄ duplum. Qui aūt potibus tm̄ vtitur Hippo. dicit ꝙ iuuamentū eius in balneatione eſt paruū valde. Quidā autē intellexerunt ab eo ex ſermone eius paruū valde: qꝛ non opꝫ vt adminiſtretur penitus. res aūt nō eſt ita: quoniā Hip. dicit poſt illud. Et qñqꝫ eſt poſſibile vti balneatione in iſtis etiā: ⁊ nō narrauit qñ poſſibile eſt vti balneatione in eis. neceſſe ē ergo nobis vt narremus illud: ⁊ ſequamur in eo qḋ dicimus ſniam Hip. Dico ergo ꝙ Hip. vtit̃ potibus tm̄ in eo cuius egritudo eſt egritudo acuta qñ pertranſit vt toleret infirmus expectationē ſuper illud vſqꝫ ad primā horā ſtatus egritudinis. Status autē egritudinis qñqꝫ eſt multotiens cum maturitate eius: ſicut illic qui accidit in morbis pectoris ⁊ pulmonis. qḋ eſt: qꝛ egritudines in iſtis hora q̄ maturant̃ incipiūt ſcreare illud qḋ excreari neceſſe eſt: nec eſt poſſibile in aliqua horarū vt addat̃ egritudo co₊: neqꝫ in ipſa natura ſui: neqꝫ in accidētibus comitātibus ipſam. Qḋ eſt: qꝛ egritudo multotiens eſt egritudo quieta ⁊ accidentia comitātia ipſam addunt̃ ſicut dixit Hip. in membris apoſtematis: ꝙ dolores ⁊ febres in hora aduētus ſanici accidunt plus q̄ꝫ qñ facta eſt: ⁊ multotiēs addunt̃ ⁊ minuunt̃ cū quātitate accidētiū ⁊ quātitate egritudinis: ⁊ illud qdē fit in apoſtematibus in quibus ſanies que in eis generat̃ hꝫ egreſſionē ſicut de cōſuetudine eius eſt vt accidat in quibuſdā exituris ⁊ peripleumonia ⁊ pleureſi: poſſibile eſt enim in his egritudinibus vt iuuet̃ infirmus per vſum balneationis: ⁊ regimē eius adhuc fit cū potib⁹ tm̄. qḋ eſt: qꝛ Hip. dicit ꝙ balneatio ſedat dolores accidentes in eis: ⁊ maturat qḋ excreari neceſſe eſt ꝑ ſputū: verūtm̄ manifeſtū eſt ꝙ opꝫ vt vtaris ea poſt euacuationeꝫ corporis.

¶ Scias enim vniuerſaliter ꝙ ſi balneatio adminiſtretur ante euacuationeꝫ corporis: attrahet ad loca que ſunt ſub hypocūdrijs mās: ⁊ ſi fiat poſt euacuationē iuuat ad maturationē: ⁊ iuuamentū qdē balneationis qñ adminiſtrat̃ in hora ſua: eſt in egritudinibus in qbus poſſibile eſt vti balneatione in toto corpore. Et ꝓpter hāc cām fit iuuamentū per eam tm̄ in eo qui hꝫ feb. adurentem ei qui cum feb. nō hꝫ apoſtema calidum neqꝫ aliqḋ ex apoſtematibus factis a cholera citrina tm̄ que ebullit in corpore ſuo: ⁊ quando ſigna maturitatis eius apparent in eis: tunc iuuamentum eorum per balneationem eſt plus multum. Et quoniaꝫ febris adurens: quādoqꝫ eſt a flegmate ſalſo putrefacto: tūc oportet vt ſcias ꝙ illi qui huiuſmodi feb. habet balneum eſt contrariuꝫ valde. qḋ eſt: qꝛ humor flegmaticus non reſoluitur per balneum ſicut reſoluitur cholera: quoniaꝫ eſt groſſus: viſcoſus: ⁊ eius caliditas nō extinguitur: neqꝫ extinctionem ſuſcipit: quoniā indiget ſpatio longo in maturatione: nos aūt non poſuimus ſermonē in eo: niſi vt rememoret̃ eius in fine. ¶ Recordor autem: qḋ Hippo. dixit in principio expoſitionis mee qua expoſui hunc librum in reſiſtendo medicis qui ſunt ex illis de aſſidis: hunc ſermonē: de rebus autē quas opꝫ medicum ſcire preter ꝙ infirmus eas ipſi dicat plures dimiſerunt. Iſte autem res apud illos quibus videt̃ ꝙ Hippo. ſit ex logicis ſunt membra leſa: ⁊ morbi accidentes in eis ⁊ cauſe facientes illos morbos. Quibus autē videtur ꝙ ſit de empericis ſunt hore anni: ⁊ conſuetudines: ⁊ etates: ⁊ diſpōnes aeris continentis nos: nos enim ſcimus ꝙ per cognitionem omnium harū reruꝫ quas dicunt logici ⁊ emperici iuuant̃ medici: ⁊ nos quidē inuenimus Hippo. poſtq̄ꝫ narrauit id in hoc libro intētiones multas quas quando format homo in mente ſua: pōt ſcire regimen: non dixiſſe aliquid in rebus que dicte ſunt: niſi conſuetudines: preter ꝙ ipſe dicit interpoſitione illius res alias quas ego narrabo tibi. qḋ eſt: qꝛ ꝙ ego poſtpoſui ſermonē in eis nō fuit niſi vt narrē eas in ſermone breuiori: vt facile ſit ei qui legit hunc librum intelligere ſermonē meū. ¶ Dico ergo ꝙ vna intētionū ⁊ prima earū eſt intētio quā Hippo. dicit ſm̄ viam exēplificationis in vna egritudinum: ⁊ eſt pleureſis hac dictione. Quantitas etiam que datur infirmo de ſorbitionibus in vice ſcḋa: ſi egritudo eſt acutior q̄ꝫ opꝫ nō oportet vt ſit multa: ſed opꝫ prius bibat, antequā ſumat ſorbitiones hydromellis: aut vinū: aut qḋ eorū videris magis iuuatiuū. Deinde dixit poſt illud etiaꝫ hunc ſermonē: ꝙ ſi humectatur os: ⁊ illud qḋ excreatur de pulmone: ſm̄ ꝙ oportet: tunc oportet vt des ei oīno ſorbitiones vice ſecūda: omnes eniꝫ has res ⁊ que eas ſequunt̃ nō inuenimus medicos de aſſidis dixiſſe. ¶ Hippo. auteꝫ poſt hunc ſermonē etiam dixit: qꝛ oportet vt conſideretur in digeſtione egritudinis: ⁊ hoc apud eum eſt ex maiorib⁹ intentionibus in cognitione forme regiminis: ⁊ omnium particulariū mutationū q̄ fiunt in eo. ¶ Deinde dixit poſt has res hunc ſermonem: nam in cuius ventre eſt ſuperfluitas cibi retenta: ⁊ dat ei hanc ſorbitionē aliquis preter qḋ euacuet corpus eius ab illa ſuperfluitate: ⁊ cum hoc etiaꝫ ſi tunc hꝫ dolorē addit in eo: ⁊ ſi non habuerit dolorē euenit ei. ¶ Et dicit iterū poſt illud hūc ſermonē. Et cū illo ēt ſi fuerit dolor lateris ſemꝑ qui non alleuiat̃ euaporationē ⁊ ſputū non egredit̃: ſed addit̃ eius viſcoſitas abſqꝫ maturatione: tunc ſi non reſoluit̃ dolor aut per mollificationem vētris aut per flobothomiā ſm̄ ꝙ ſignificat̃ qꝛ indiget ea: ⁊ dant ptiſanam habentibus hanc infirmitateꝫ: ⁊ ipſi ſunt tūc cū illa diſpōne: ſuperuenit eis mors velociter. Deinde poſt illud etiā diſcernit ſermonē ſuū: ⁊ dicit ꝙ quando incipit inuadere febris cū dolore: aut abſqꝫ dolore: ⁊ terminus eius ab acceptione cibi eſt ꝓpinquus: ⁊ vēter eius nō euacuatur: tunc oportet vt ꝓhibeas eū ab acceptione ſorbitionum donec ſcias ꝙ cibus eius iam deſcendit ad inferiora inteſtina. ¶ Et ſcripſit iterum poſt hunc ſermonē ⁊ quādo cibus antiquus non deſcendit: ⁊ terminus alius cum cibo alio eſt propinquus: ⁊ virtus eius eſt tolerans: ⁊ etas eius eſt ſtatus iuuentutis: tunc oportet vt clyſterizet̃: ⁊ ſi eſt debilis oportet vt ponat̃ ſuppoſitoriū: niſi egrediat̃ cibus ex ſeipſo egreſſione bona. ¶ In hoc ergo ſermone inuenim⁹ eum narrare etiam cum eo ꝙ narrauit intentioneꝫ ſumptā a virtute ſicut facit in ſermonibus qui ſequuntur hunc ſermonem: ipſe enim conſiderare precipit in multis locis in cauſa que facit cadere virtuteꝫ: vbi dicit ꝙ medici nō ſciūt illud. ¶ Et dicit iterū ꝙ illi in quibus peruenit dolor vſqꝫ ad loca que ſunt ſub hypocūdrijs iuuantur cum medicina tali ⁊ tali. Illorum autē quibus aſcendit dolor cū grauitate vſqꝫ ad adiutorium ⁊ principia pectoris iuuamentuꝫ eſt per flobothomiā. ¶ Inuenimus ergo medicos qui fuerūt ex illis de aſſidis dimiſiſſe rememorationē omnium harū rerū ⁊ reliquaruꝫ que eis ſunt ſimiles: ⁊ rerum etiā que dicte ſunt in egritudinibus ꝯſumētibus penitus: ⁊ plus illo multū res naturarum ⁊ ſpecies corporū quas inuenimus Hippo. in multis locis dixiſſe: ⁊ nominauit quoſdā homines habentes cholerā amarā: ⁊ quoſdā eorū flegmaticos: ⁊ quoſdā eorū nigrā. qḋ eſt: qꝛ in veſtigio harū rerū narrauit ꝑmutationeꝫ regiminis in ſanis: ⁊ quomodo oporteat rectificari: ⁊ regimē infirmorū. Et in ſermone ſuo in vino ⁊ hydromelle: ⁊ ſecaniabin ⁊ aqua inuenimus eum dicere has eaſdem mutationes. Et dicit etiā in alio loco eſſe mutationis egritudinum: ⁊ nō eſt hec apud eum intentio vilis in cognitione forme regiminis ⁊ permutationis in eo. Et ſimiliter inuenimus eum dicere in ſtatu egritudinis quidam ſermonis: ⁊ ponit conſiderationē in hoc etiā in cognitione regiminis rem non paruam. Omniū ergo haruꝫ rerum: ⁊ aliarum que ſunt ſimiles illis dimiſerūt rememorationē medici qui ſunt de illis de chindis. Et medicus indiget vt ſciat eas omnes preter ꝙ infirmus eas ei dicat.

¶ Liber tertij regiminis acutorum morborum Hippocratis Finis.

¶ Licet Galenus in principio huius quarti libri regiminis acutarum egritudinũ dicat nõnullos opinatos fuiſſe librũ hunc ſequentẽ non fuiſſe Hip. ⁊ ipſe etiã eandẽ ſequat̃ opinionẽ: ⁊ dicit locis in multis. Dicit eniꝫ in iſto tertio lib. regiminis acutoꝝ in cõ. 17. illius textus. Diuerſitatẽ aũt medicamentoꝝ ꝙ ipſe ingrerit ea que addita ſunt ſermoneꝫ in balneatione hoc eſt poſt tertiũ librũ acutarũ: in fine: cuius Hip. de balneatione determinat an ſint digna: vt Hip. attribuantur. Idẽ ẽt Gal. cõmẽto vltimo ſecũdi acutaruꝫ ait ꝙ multotiẽs per mentẽ ſuã tranſiuit ꝙ Doiros medicus i codicillis Hip. inuenit multa poſt mortẽ eius que poſtea hominibus manifeſtauit ordinãdo ea ordine meliori quo fieri potuit: ⁊ ita ſuſpicandũ eſt hunc medicũ quartũ librum cõpoſuiſſe: vel multa addidiſſe ⁊ aliq̃ ſubtraxiſſe vt libuit ſi ipſe Hip. cõpoſuit: ⁊ idẽ in ſecũdo acutaꝝ in cõmẽ. illius. Q̃d i quibus morbis ⁊ etatibus opꝫ fieri ait. q̃d eſt: q: q̃d inuenitur ſcriptũ in hoc libro poſt ſermonẽ in balneatione eſt res inuenta in domo Hippo. ⁊ reliqua quicquid ſit. volui tamen hunc librum iam mortuuꝫ tribus ſuperioribus inſerere: cum dignus ſit multa continens ⁊ in practica ⁊ in theorica: vt de eo ſermo habeatur.

¶ Claudi Galeni Pergameni Medicorum Principis: In regimine acutorum morborũ Hippo. Liber Quartus: Fauſte incipit.

In libro de dieta ea que poſt ſermonem de balneis dicta ſunt decẽter ſuſpicati ſunt non pauci medicorum vt non Hip. exiſtentia: etenim virtute interpretationis ⁊ ſubtilitate contemplationum deficiunt multum ab anteriori: ſed tamen neq; irrationabiliter promodi ſunt qui eſtimarunt Hip. eẽ: ⁊ hoc ſm electionẽ vel voluntatem: ⁊ enim illius mens eorum que ſcripta ſunt eſt vt eſtimetur diſcipulus eius quedam ſcripſiſſe: multa ẽo in eis ⁊ ſeriem inculpabilem habent cũ mente vt eſtimentur rurſus ab ipſo Hippo. ea ſcripta eſſe preparãte cõponere librum vt promiſerat ſcd̃m librum de dieta acutarũ: in quo particulariter vniuſcuiuſq; acutarũ egritudinum curam doceret: ⁊ hoc quideꝫ vtiq; ⁊ alias etiã ſeries inuenire eſt in preiacẽte hoc lib. manifeſte nõ exiſtẽtes dignas Hipp. ⁊ vt eſtimetur inter ſcriptas eſſe proprias ⁊ certis ſicut deinde ⁊ ſm aphoriſmos apparuerũt multi tales aphoriſmi: in vltimis ptibus libri: in ſcdo. n. in memoria multis ẽa coſcriptionum qui interſcripſerunt. In vltimo interſcripſerũt hoc: deinde ipſum ⁊ ſm libruꝫ de traumatibus vel tragmatibus. i. vulneribus q̃ i capite apparent factũ: adhuc aũt ⁊ ſm librum epidimiarum: ſimiliter aũt ⁊ ſm librum qui nunc nobis prepoſitus eſt inuenire eſt iterpoſita: ⁊ magis adhuc i vltimis libris. Quatuor igit̃: vt ita dicã ſpeciebus exiſtẽtibus in eoꝝ alia q̃dẽ digna ſm ſeriẽ: ⁊ ſm mentẽ Hip. iſta ẽo ſm alterũ ſolum: aut ſm ſeriem: aut ſm mentem: quibuſdã autẽ ſm neutrum: veruꝫ ſignificabimus hoc ipſum ſm vnumquodq; tractatuꝫ: ⁊ ſm vnãquãq; tractatarum ad expoſitionem ſerierum.

¶ Textus. I.

Auſus autem ſit: cum ex ſiccitate venule in eſtiua hora euulſerit dryrmeos: ideſt acres et cholericos hycores ideſt liquores ad ſeipſos.

¶ Commentum Galeni.

Eſtiuam horam dixit eam que calida ⁊ ſicca ſiue in fine veris ſiue in principio eſtatis: ſiue i medijs vel vltimis: ſiue ſm principium autũni ſuerit: monſtrata autẽ eſt in monumẽtis epidimiarum craſis: que continentis nos aeris cum hãc tranſmutat diſpoſitionem corporis: ſicca quidẽ ad ſiccius humida ẽo ad humidius. Supra demonſtratum autẽ eſt ⁊ quoniam craſim que ſm naturam cõmoderata bona cuſtodit alijs: videlꝫ omnibus ſimiliter habentibus quicũq; ſm totam dietam homines gerunt. Supra demonſtratum eſt autem ⁊ quoniam ab eſſentia ⁊ a conſiſtentia que ſm naturam: ⁊ que moderata fuit deſiſtens corpus ſm quantumcunq; exiuerit: ⁊ tranſmutatum fuerit: ſm hoc ⁊ proprio auxilio indiget: ſiccatum quidem humectari: humectatum autem ſiccari: calefactum autem infrigidari: infrigidatum autem calefieri. Cum igitur ſm aliquam circunſtantiam vel conſiſtentiam rerum quarum ipſe dicit exempla contigerit aliquas ſiccari venulas ſm quamlibet partem ſui corporis euellent he humiditates que ex propinquantibus particulis. Igitur ſiquidem ſicut ſi conſiſtentia naturam humidam habuerit: ita ⁊ virtutem humectatiuã haberet humiditates que ad exiccatas venas afferuntur: eucraſiam que ſm naturam humidam reſumit pericula: ſi ẽo dryrmea: ideſt acris q̃ꝫ fuerit ſm qualitatem ⁊ ſiccatiua ẽo ſm virtutem humiditas corpus exuritur: quemadmodum ſi vrinam quis ſitiens biberit repente vel vinum tempore cum aqua marina faciunt merum impermixtum vel aquam ſalſam: ego deniq; noui ⁊ ipſe quandoq; ex itinere eſtiuo ſiticuloſus factus demum bibens vini veteris kilicam ideſt calicem vnum mery impermixti breuem adaugens magis non ceſſare faciens in eo ſitiꝫ. ſicut igitur nos ⁊ mentem habentes preſiſtentes appetentibus: ideſt deſiderijs: quandoq; quidem negligentius: quandoq; petulãtius: eſt autem quando in nõ eſſendo melius coacti ſumus ad aliquem ſalſorum ⁊ dryrmeorum: ideſt acrium deuenire potuꝫ: ita ⁊ virtus que eſt in attractiua vena ſemper euellit humiditatem que ex appropriantibus non diiudicans ⁊ ſeparans ſubſtantiam eius qualis quedam eſt. Non eniꝫ habet mentem vt ſcrutetur ꝙ de meliori: ſed ſicut pueri et bruta contingens humidum eligunt ſcientia ſm eundem modum: ⁊ illa igitur ſiquidem ſm vnam quandam parteꝫ corporis diſpoſitio hec facta fuerit ſm hanc ſolaꝫ heriſipiloſa aliqua paſſio erit. Uere ẽo que ſm totũ corpus ſunt ſuperſiccate humiditates que ex carnibus ſi euulſerint calidas exiſtentes in toto corpore ſit ⁊ inde cauſonidis diſpoſitio. ¶ Sed que cauſon proprie nominatur non ſolum vehementia caloris qui per totum corpus ſit differt: ſed ⁊ ſiti: violenta enim eſt in hac febre ⁊ inceſſabilis. Deficit igitur preiacenti ſerie de generatione cauſon ſermo quidem particularis: quem nos nuper adiecimus: nam quandoq; quidem ſm vnamquamq; partem: quandoq; vero ſm totum corpus cauſon fit: in cauſon quidem qui ſecũduꝫ totum corpus factus eſt ſemper ſitim operantur: in eo vero qui ſm vnam quandam partem non ex neceſſitate niſi ipſa pars ſitim operatur: quod primum ⁊ maxime os ventris deinceps quidem venter: ⁊ poſt hunc ſtomachus ⁊ iſophagus: deinde pulmo: deinde ieiunum: non igitur ita ſolum fit cauſus vt dixit cum euulſerint venule dryrmeas: ideſt acres ⁊ cholericos hycores ad ſeipſas: ſed et carne hoc idem patiente erit cauſus: ſicut qui ſm particulam ſiue ſm totum corpus contigerit pati ea. Monſtratum enim eſt ⁊ hic virtutem attractiuam habens eorum quibus indiget ipſa: ⁊ nimirum aliquando ſm alterum modum licet fieri ſimilem diſpoſitionem: dico autem cum mittuntur ad aliquam particulam imbecilliorẽ a fortioribus ſuperfluitates: monſtratum enim eſt ſicut attractiua virtus in vnaquaq; particularum eſt: ita ⁊ expulſiua. non impoſſibile igitur eſt quandoq; quidem ex vna parte: quandoq; vero ex pluribus dryrmeas: ideſt acres et cholericos hycores ideſt liquores excretos ſuperinfundi predictis particulis: quoniam autem hycores nominat ſubtiles humiditates manifeſtum eſt.

¶ Textus. II.

¶ Sed ⁊ febris multa detinet corpus: ſicut ab oſteocopo ideſt oſſium labore habitum laborat ⁊ dolet.

¶ Commentum Galeni.

¶ Igitur febris quidē multa detinet pp hycop.i.liquoꝝ nāq; quos oxymios.i.acres ⁊ cholericos dixit:talibus.n. vehemētiſſime febriū ſuperueniūt hoc eſt que multū ⁊ oxymicatum.i.acerrimū habēt calorem:ſicut qui minorē ⁊ minus oxymiam habēt:phlegmaticos ſequūtur humores.laborat aūt totum corpus ob oxymitică.i.acredinem hycoruꝫ i.liquoꝝ oſteocotoſum.i.vlceroſum labore:dictū eſt finaliter de oīa omnium laborū in hygrinis.i.ſaguiuis.

¶ Textus. III.

¶ Fit autem ꝙ multum:⁊ ex ambulatione lōga ⁊ ſiti longa:cum reſiccate venula oxymia ideſt acria ⁊ calida reumata euellunt ad ſeipſas.

¶ Commentum Galeni.

¶ Et ſm principiū dictum eſt hoc:nunc autem rurſus reſiccatum eſſe adiecit procatarticas.vꝫ.cauſas notatas oſtendens quidem vt in exemplo. Nam omnes quidē cauſe calide ⁊ ſicce cauſos operari poſſunt:quoſdā enim vidi propter potuꝫ vini cum aqua marina facti amplioris occupatos a cauſone:quēadmodū alios per tarchuꝫ.i.oua piſciū ſiccata:⁊ per tarchitas carnes.i.ſiccas:per comeſtionē quorūdam aliorum aliquorum.i.ſalſorum imoderataꝫ. Alius autem quidā ex ambulatione ⁊ caumate.i.eſtu veniēs balneatus quidē primū abiens domi ⁊ bibēs vini ſm mixtionem habentis vini plus icepit febrire mox cauſonide feb. ſed ⁊ alius quidem vehementer iratus ⁊ vigilans.

¶ Textus. IIII.

¶ Fit autem lingua aſpera:⁊ ſicca ⁊ nigra valde ⁊ que ſm indicon.i.ventrem morſus dolet ⁊ ſubegeſtiones humide:⁊ ocre fiūt:⁊ ſitis vehemens ineſt:inſunt ⁊ vigilie:aliquando vo ⁊ alterationes frenum.i.ſapientie.

¶ Commentum Galeni.

¶ Ea que aſſequūtur cauſos in hoc ſermone pertrāſit que vtiq; ⁊ cauſſidentia vocāt:ſunt aūt hec:lingua ſicca:⁊ aſpera:⁊ nigra.mordicatio in vētre:ſubegeſtiones pallide:⁊ ſitis vehemēs ⁊ vigilie:quādoq; vo ⁊ deſipiētia. ¶ Igitur quidē lingua ſicca fit:q: ⁊ diſpoſitio tota corpis ſicca eſt:⁊ calida ſi feb.ipſa talis. ¶ Mordicatio vo eorū que ſm vētrem propter oxymicriam.i.acredinē liquorū qui in eū influunt. ¶ Egeſtiones vo colorate ſm ſuperabūdātē humorem:humidas vo dixit eas nequaquā digeri oſtendēs:⁊ digeſtio deniq; oia cogit coadunat ⁊ ingroſſat. ¶ Vigilare vo his qui ita patiūtur propter ſiccitatē ꝯtingit: mōſtratū enim eſt imoderata humiditas caraſoſa.i.imēſum ſomniū: vigilias aūt multa ſiccitas operatur. Aduenit autem ⁊ ab alijs ſynthomatibus afflictio vigiliarū cā ſiēs. ¶ Deſipiētiam vo dicimus fieri ꝑpter cholerā recurrentē ad caput: ⁊ ꝑpter ſiccitatē ⁊ calidītatē craſeos:cum aūt dicat qs ſimpliciter choleriā manifeſtū eſt qm amara dr: qm deīde eādem cholerā nominat pallidā ⁊ xantā.i.rubeā. Sic igit nihil derelictū eſt eoꝝ que ſm cholericū cauſum:niſi demūꝫ qȯ nō dixit ſm influxionē hycoꝝ fieri:ſed ſoluꝫ propter attractionē illa ſufficiēter ſcripta ſunt:quedā.n.eoꝝ que ſcripta ſunt:quedā quidē ſunt pagata pactagabonica.i.paſſionis cognoſcitiua ſynthomata:quedā vo coaſſidentia cauſarum faciētium ⁊ generātium eos:he quideꝫ ſunt probygninene.i.antecedētes:he vo procatatibometes.i.poſt icipientes demū vocate a medicis. ¶ Omniū deniq; que dixi probygninatū.i.antecedētiū ſynthomatū lꝫ tibi catalogū

.i.annumerationem vt vtiq; volueris facere. Sed ille qui ſcripſit hūc incepit quidē a probygninenis.i.ab antecedētibus:ſiccari enim venulas probygninena.i.aſis cā eſt:deinceps autē congruo exiſtēre dicere procatarticas.i.preincipientes:puta ambulationē longam ⁊ ſitim:⁊ non has dixit:ſed pathomigarū aliquā.ſ.multam feb. Opꝫ aūt h adijcere vehementem ſitim:quā poſtea ſimul cum alijs accidētibus dixit:que coaſſidentia nolantur:quoꝝ he quidē aliquando he aūt ſemper exaſſiſtunt cauſis:hoc auteꝫ ⁊ ipſe oſtendit dicēs:aliquādo vo ⁊ alterationes frenū.i.ſapientie:aliquādo enim ad ſemper oppoſitu. Ego autē ſemper aio ⁊ morderi ea que circa indū.i.ventrem ⁊ egerere cholerica nō eſſe eorū que ſemꝑ coexiſtūt cauſis.i. ardentibus propter magnitudinē enim egritudinis:⁊ ꝑpter intus remotionē oxymeoꝝ.i.acrium hycorū.i.liquoꝝ hec ꝯtingūt his qui ſm ventrē ⁊ epar habēt velut eſſ ia.i.laborē cauſi. His autē qui ſm pulmonē h quidē non valde aliquo cōtingunt:ea vo que ſm linguā dicta ſunt:⁊ ſm deſipientias magis:⁊ diſniant hi diſnia que ſm ſpiſſum ⁊ magnū ſpū:⁊ ⁊ exuſſiant ꝯtinue aperiētes os:⁊ effuſione ignei ſpūs ſibilare:igitur qȯ quidē diſnie totū derelictū eſt: ⁊ nimirum demū in ꝑnoſtico dictū nos oſtēdimus:inordinate aūt ſunt ſcripta ſynthomata que ſm linguaꝫ oxymeā oportuit ſcriptam eſſe ſiccā:ſcda eniꝫ aſpera:ꝑpter imoderatā enim ſiccitatem aſperā cōtingit eſſe linguaꝫ:quare aſpera exiſtens oīno ⁊ ſicca:quoniā aūt nigratur propter imoderataꝫ caliditatem ſicut ad ſolē morātibus cutis predidicimus iam.

¶ Textus. V.

¶ Huic bibere aquam ⁊ mellicratum coctuꝫ da aquoſum quantum vult.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hic liber ⁊ ſi non Hippo.eſt cōſcriptio:vetus tamen eſt:vt ſm tempora Eraſiſtrati iam adiaceret proprio.i.tribus ſuperioribus. Mirabile igitur qualiter auſus eſt iniuriari ea que de cercis kilicis ideſt calicibus in apollinem ⁊ deximum Eraſiſtrates:qui enim ⁊ hec ſcripſit mentem Hip. melius Eraſiſtrato cognoſcens:quātum volunt bibere cōcedit cauſum patiētibus. Monſtraui autē hec ⁊ ſm certā propriam partem huius conſcriptionis ita cognoſcentem Hippo.igitur de maligna quidem Eraſiſtratis cōſuetudine ſufficientia:⁊ h ſcrutemur autem iam ea que quideꝫ ſm ſeriem dicta ſunt:iubet enim neq; in aqua ſolo:neq; in melle ſolo nutrimur:nam aqua quidē di.dicitti ꝙ natura frigida exiſtens tarde incedens eſt:⁊ manens in hypocundrio plurimo tempore corrumpitur ſm acutas feb.mel autem facile excoleratur:propterea dignū exiſtimat aquoſum dare mellicratum:vt aqua non prolonget ſm ſuperiorem vētrem deductum admixto melle ad anatoſim.i. reductionē. Propter h eadem ⁊ coctum idem dat:inſiticuloſius eniꝫ ⁊ inuentoſius hoc:crudo vrinam ⁊ mictionē magis mouēs quēadmodum egeſtionem crudum:minus enim fit oxymy ideſt acre quod coctum eſt non ſolū in eo qȯ digeritur ſm coctionem:ſed ⁊ in eo ꝙ ſpumoſum eius eſſe auferturꝫ ſm autē id qȯ oxymy.i.acre ⁊ fyſodes.i.inflatiuum eſt in ſubſtantia mellis:coctum autē imordax ⁊ inuentoſuꝫ fit amaridore.i.redditur magis ꝙ ſubeat ſm inteſtina:quare nutrit magis crudo. Indigent auteꝫ qui ita egrotant:vt vtiq; non ſuſcipientes ſuccum priſane ex mellicrato mixtum:ꝑdictum eſt enim in propria ⁊ certa parte huius lib. de hoc ꝙ oportet dietare in acutiſſimis egritudinibus ſoluꝫ potibus:⁊ hec qdem mihi omnia que ſm cōmentationē huius que nunc preiacet cōſcriptionis his qui prelegerunt ⁊ meminerūt cōmentationes q̄ in illis facte ſunt ita dicetur.

¶ Textus. VI.

¶ Et ſi amarum os fuerit:vomere confert ⁊ vētrem clyſterigare.

¶ Commentum Galeni.

¶ Amaritudo cholere amaꝛ operatur oſtēdis enim ⁊ vna
tunica eſt que intus in ventre ⁊ oꝛis ꝙ̄ ſubiungit os: ſm rō
nez igitur ⁊ ꝯſcriptoꝛ euacuat cho. per vomitū ⁊ clyſtere.

¶ Textus. VII.

¶ Si vero adhuc non ſoluatur: lacte aſine co/ quens purga.

¶ Commentum Galeni.

¶ Qui autem oīno quidem euacuare vult cholerā que in
ventre: veretur autē expurgantia pharmaca: q2 oxymea. i.
acria ⁊ calida ſunt omnifariā propterea ad lac aſine deue/
nit: demitricā quidem. i. acredinem nullam eſt hñs. Quē/
admodum neqꝫ aliud quidem: ſed ſuperabundat humidi
tate ſoluꝫ quidem ab omnibus alijs lactibus: ⁊ propterea
ſolum ſubit egeſtionē: precoquet enim id propter ſeroſita/
tem. Sed tu denum ſolo ſero poteris vti ſeparans eū cum
lac precoxeris: paroxidames ſi imiſeris vas eneū aq̄ ple/
num in lac: eteniꝫ h̄ bñ imiſſio ſicē ſeparat ſerū a caſeato.

¶ Textus. VIII.

¶ Salitum autem nihil neqꝫ oxymi. i. acre of/ ferre: non enim ſubducet.

¶ Commentum Galeni.

¶ Salſus quidē humoꝛ qui aiſs quidam eſt in ſale apparet:
de ſubſtātia ⁊ virtute ꝟo oxymeis. i. acris dictū eſt ſm q̄r/
tum librū ſimplicium pharmacoꝛū: quoniā ⁊ ſynapis ⁊ py
retruꝫ: ⁊ queciqꝫ alia calida virtutibus: ſunt ⁊ oxymea ap
parent guſtātibus: vbi ergo quo ad augētia diſpoſitionez
cauſodoꝛum frigentur iubet oxymea. i. acria ⁊ ſalſa: hec. n.
deſiccant magis oxymeibus. i. cribus: ⁊ ſi enim non ſimili/
ter illis calefaciant: ſed non minus calefaciunt.

¶ Textus. IX.

¶ Soꝛbitiones autem donec extra criſim dies facta fuerit: ne des.

¶ Commentum Galeni.

¶ Ubi ſuberuditos roboꝛari virtutem habent hunc ſermo
nem audi: facit enim ita doctrinā ⁊ ipſe Hippo. ꝙ̄ multum
negata ſm vnāquāqꝫ intentionem ſcribere. Deinde ita ſe/
mel dicens ſibiinuicem opoꝛtere comparere ea que oſten/
ſa ſunt virtutes eoꝛum ſuperſcrutantē: qm̄ autem non con
gruum eſt dare ſoꝛbitionē ante criſiꝫ ſi virtus ſufficeret ſꝫ
pꝛimam partem pꝛopꝛiā ⁊ certam ſibi oſtenſum eſt.

¶ Textus. X.

¶ Et ſi ſanguis ex naribus fluxerit: ſoluitur paſ ſio ⁊ ſudoꝛes ſuperuenerint cretici gniſij. i. ꝓ/ pꝛij ⁊ certi: ⁊ cum vꝛinis albis ⁊ groſſis ⁊ leni bus ſubſiſtentibus hypoſtaſibus.

¶ Comentum Galeni.

¶ In acutis febꝛibus ad caput fertur: quod feruēs ſanguis
nuncupatur: tunc igitur reſidens in venas natura effundit
hunc cum coactis vapoꝛibus: ⁊ coadunatis paratius ⁊ eiſ
quoꝛū dominatur: ſm eandem ꝟo rationē cuꝫ ⁊ per ſudo/
res effunduntur feruentes icoꝛes. i. liquoꝛes ſanat egritu/
dinem cū digeſta egritudine ſuperueniunt: dictum eſt eniꝫ
iam de hoc multotiens in alijs quibuſdā monumentis cō
mentarijs: ⁊ in his que de criſibus: qnēadmoduꝫ in pꝛima
parte huius lib. que ſm omnes ꝯceſſa eſt gniſia. i. pꝛopꝛia
vel certa: intentionē que a digeſtione egritudinis vt vtileꝫ
ad digeſtam ſuſcipitur: ⁊ nunc apud dictionē ipſam qdeꝫ
non ſcripſit digeſtionis notā: certiſſimum aūt ſignum eius
in vꝛinis ſcripſit. Igitur optima quidē eſt que albam ⁊ le/
nem hꝫ hypoſtaſim vꝛina: vt in pꝛonoſticis ſcriptū eſt: non
tamē dignū eſtimes deinde ſemper apparere hanc: ſed ſuf
ficit tibi multotiens vt in coloꝛe ⁊ conſiſtentia que ſm na/
turam benignum eneoꝛima. i. ſublime appareat ad ſalutis
ſpem: ⁊ vtiqꝫ his ita habētibus ſuperabundauit ſm inter/
pretationem hec ſeries: additis enim vꝛinis oſtendit eſſe ⁊
creticos ſudoꝛes: quare ex ſuperabundanti: hoc ꝟo gniſij
ideſt pꝛopꝛij nō pꝛincipaliter in eis dicitur: ſm eniꝫ egeſtio
num ſpeciem inferre aſſueuerunt talem nuncupationem ⁊
alij optimoꝛū medicoꝛum: ⁊ ipſe Hippocrates in vꝛina.

¶ Textus. XI.

¶ Et ſi apoſtema aliquod factum fuerit.

¶ Commentum Galeni.

¶ Rariſſimum eſt iudicari criſi per apoſtema cauſum: ad/
huc autem magis ſi ſine adijciendo particulam aliquā coꝛ
poꝛis cruciationem quis faciat. nam parotinibus quideꝫ
ideſt apoſtematibus que circa aurem vidi quoſdā cauſos
iudicatos: ſed non gniſios. i. pꝛopꝛios: hoc autem parum
poſt diſces poſt cōuentionem ⁊ cōmentationem.

¶ Textus. XII.

¶ Si ꝟo ſine his ſoluta fuerit: reuerſio rurſus erit egritudinis: vel vertebꝛi: cruriū ꝫ doloꝛ cō tinget: ⁊ expuet groſſa ſi dꝫ ſanus eſſe.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hemoꝛroſagie ⁊ ſudoꝛis memoꝛans ſi ſine his cauſus ge
nerit aut reuertetur: non parum poſt erit eniꝫ ait ſm reuer
ſionem doloꝛ cruriū vel hyſchij. i. vertebꝛi: ⁊ expuet groſ/
ſa: nam indigere quidem hemoꝛroſagia vel ſudoꝛe vel apo
ſtemate eum qui deberet iudicari criſi poſſet vtiqꝫ aliquis
eſtimare dictum eſſe ſane ſi adijciantur dictis qui curans
. i. medens ipſe dixit vomere iubens ⁊ ventreꝫ ſubducere:
dans potum aquā ⁊ mellicratū aquoſum copioſum: qua/
re ſi cum his quis dicat hemoꝛroſagiam ⁊ ſudoꝛē: ⁊ apo/
ſtema ſoluere cauſum: alias enim nō poſſe ſolui foꝛtaſſe vi/
debitur rationem quādam manſuetā dicere: manſuetam
dixi vt moderate verum dicentem ⁊ magis eo qꝺ ante eſt:
non tamē inculpabile deinde omnifariam: non eniꝫ verus
eſt ſermo. Qꝺ enim ſm aphoꝛiſmos dictū eſt a cauſone ha
bito rigoꝛe ſuperueniēte ſolutio fit veriſſimuꝫ eſt: ſequitur
aūt ex neceſſitate rigoꝛē hunc quādoqꝫ quidē ſudoꝛ ſoluit:
quādoqꝫ ꝟo vomitus choleritoꝝ ſuꝑioꝝ vel inferius ege/
ſtio ſola: multotiens aūt dictoꝛū triuꝫ fiunt duo ⁊ quādoqꝫ
rurſus tria: duoꝛū enim hoꝝ neceſſe eſt in cauſon fieri alte/
rum ſi dꝫ ſolui finaliter vel extra mitti externi cholericos
humoꝛes vel extingui. Ideoqꝫ derelicta eſſe videbit pꝛin/
cipaliſſima ſanatio cauſoꝝ potio frigide aque qua ſemper
nos curauimus cauſos nullo moꝛiēte cui frigidaꝫ aquam
dedi quidē in cōuenienti tempoꝛe: de quo cōmentationem
pꝛioꝛis partis huius lib. tractaui i paucis ⁊ in alijs monu
mentis ⁊ cōſcriptionibus amplius. Foꝛtaſſis igitur eſtima
bit me quis dicere nulli cauſum habētium moꝛituruꝫ eſſe
bibentem frigidam aquā in conuenienti tempoꝛe: ⁊ nimiꝝ
hoc non ego dixi: ſed quoniam omnes quibus dedi ꝙ̄ plu
ribus exiſtentibus: vt neqꝫ meminiſſe poſſim numeruꝫ eo/
rum inſecuta eſt vtilitas: ⁊ ſalus: hoc autem non ideꝫ eſt ei
ꝙ̄ ſanabuntur omnes qui cauſum habent ſi aquaꝫ frigidā
biberint. Qui enim periculoſe ⁊ inſalubꝛiter habent neqꝫ
per aliquod aliud neqꝫ per aquam ſanare poſſibile eſt: hiis
aūt neqꝫ tentare dare quidem. qꝺ autem in fine ſeriei dictū
eſt. Et expuet groſſa ſi dꝫ ſanus eſſe: obſeruandum eſt tibi
ſm illos ſolos cauſos quicunqꝫ patiente pulmone fiunt.

¶ Textus. XIII.

¶ Cauſi genus aliud ventrem ſubducēs: ſitiqꝫ plenus: ligua aſpera: ſicca: ſalſa: vꝛine defectio: vigilie: extremitates infrigidate.

¶ Commentum Galeni.

¶ Nos inuenimus veteres grecos ſꝫ omonimas: ideſt equi
uoca dicta ferentes: habentia quidem vnum ſignificatum
ex incïſione vero que ſm ipſum in differentias plures de/

tentiā:in quo multotiēs dicere aſſueuimus gñales eſſe differētias huius rei duas vel tres vel quatuor vel quātaſ cūq; poſſibile. exiſtibus autē omonimis duplicibus: qbuſ dam quidē neq; vniuerſaliter ſibiinuicem cōicātibus: qui buſdam aūt ſm quid neq; ſynonimis: ſimiliter aūt cum ab vno habuerint nūcupationem factam vbi nunquā referū tur duo genera cauſoꝝ ſuperſcrutandū: cognoſcatur autē certiſſime hi ea que ſm nomen rōne ſubſtātie alterius ex tenſa: qꝛ ꝯo ratio ab intelligētia iudicatur: ſcrutandū ſi in telligentiā haberemus cauſi febris concordem ita vt ouiſ e bouis: ꝛ equi ꝛ hominis: ꝛ ex eodē ꝯo ſermone debente in longitudinē maiorem q̄ ſm monumentum opꝫ cohercere eum ſicut ꝛ alios in breue capitulū: propterea principium ſermoni hoc faciētes. ¶ Cauſon febꝛe inuenio medicos dicentes quādo calor facit ardere hominē ꝛ inquieſcibilem ſitim hꝫ: ꝛ ſi ita hꝫ hec eum qui ſine ardendo corpus ſitim mitigatam hꝫ cauſum quidem ſimpliciter: certuꝫ autem ꝛ gniſium .i. naturalē non dicemus: expreſſe ꝯo exiſtētem talem anomaluꝫ nominat gratia cōpendioſe doctrinē notum .i. adulterinum cauſū: ſicut in tertianis febꝛibus aſ ſueuimus vti nuncupationibus: ita audiemus duo genera cauſoꝝ febꝛilium: ac ſi demum ꝛ genera tertianaruꝫ quis dicat duo: hanc quidē certam ꝛ propꝛiam ꝛ gniſiam: alteraꝫ ꝯo notham: cui quedā quidem adſunt ſynthomatuꝫ q̄ huiuſmodi: quedā ꝯo non: quoniā autem ſecūdus cauſus de quo nunc preiacet dicere quaſi defectiuus quidē eſt: ꝛ non ſimaliter certioꝛatus noſcēs manifeſte attendēs mentē his que ab ipſo cōſcriptore elicitātur ſynthomatibus ab eo fieri. Nam ſm principiū quidē dixit vēter ſubductus: ſiti plenus: lingua aſpera: ſicca ſalſa nō adijciens qḋ addiderit in priorē: morbus enim ſynthomatū gniſij cauſi alteꝝ quideꝫ hꝫ: alterum nō hꝫ: rurſus autē dicens deinceps linguā eſſe aſperā ꝛ ſiccā: non addidit nigram ſicut in priori: ſed pro ſ ſynthomate dixit: ſalſum: ſicut enim cum lingua facta fuerit amara: xantā indicat abūdare cholerā: ita cum ſalſa ſalſum nominatū humorē qui vna quedā eſt phlegmatis ſpecierum tribus exiſtentibus vt didiciſti: acido: ſalſo ꝛ dulci. ¶ Sicut igiſ prior cauſus in amara cholera ꝯſiſtēs pallidas excreationes operaſ ſm duplicē cauſam: ꝛ qm̄ ſubtilis eſt: ꝛ qm̄ ſm eā ardens febris augeſ adueniēte in eo xāta cholera: ita nūc phlegmaticus humor non facile excreabilis exiſtens neq; auget feb. neq; flāmeam ſitim hꝫ febꝛiens neq; ventoſaſ: ꝛ ꝓpterea dictū eſt ab eo ventrē ſubducentē egerere eā ſolā oſtendēs cōtrariuꝫ exiſtens ei non egerere. Nam ſubit ei quidem venter non tū ſm humoris alicuius ſpēm: ſed ipſis qui offerūtur in pꝛiculum cibis corruptis: nō enim in ſolis potibus hi dietanſ: quēadmodū plurimi eoꝝ qui ſm priorē cauſum egrotant: qꝛ ſine ſorbitione citrilli etiam habēt: in ſubtile ꝛ feruētē humore exiſtēte: ꝯtardant ꝯo hic ꝓpter frigiditatē ꝛ viſcoſitatē ꝛ groſſitiē ſubſtātie phlegmatis: non igitur ꝯuenit ſoꝫ potu eos vti qui ita egrotāt: hoc aūt didicimus in his q debēt digeri circa quartum vel ſeptimū diē: forti. vꝫ. exiſte virtute. ſi ꝯo in. 9. vel in 11. vel in. 14. vel in. 20. incidere dꝫ egritudo: ſucco priſane ſm° in eo vtimur: vrine defectio aſſueuit dici ita ab eis: cuꝫ vel nō digna rōne vel nequaq̄ fertur: fit aūt hoc ſm preiacentem in hoc ſermone cauſuꝫ in groſſitie humoris. ¶ Vigilie. Hoc cōe vtroꝛūq; cauſoꝝ: ꝛ ꝓpterea ſm priorē meminit huius: etēniꝫ fit magis in illo: qꝛ ꝛ in capite magis exurunſ. ¶ Extremitates infrigidate. Hoc ſynthoma ſecundi cauſi eſt: nō aūt opꝫ ſimplr̄ dici hunc ſermonē: ſed cū determinatione quadā: non enim ſemp tales: ſed cū male moꝛigeratus eſt .i. malitioſus fuerit. nā ſm cholericas quidē ꝛ ardentes feb. vſq; ad fines corporis extendit calorem: ꝛ ſi nō male moꝛigeratus cauſus fuerit: ſm phlegmaticas aūt fumoſa caloris ſubſtantia: cum in locis que ſm ventrem vel epar vel pulmonē facta fuerit putrefactio halici .i. humoris ſalſi: ſꝫ illā aūt ignea calor fit: maligna ꝯo facta egritudine extremitates infrigidātur ꝓpter infirmitateꝫ virtutis ꝛ magnitudinē phlegmonis ad ſeipꝫ trahētis oēm ſanguinem: ſine his eñ nequaquā fit pnicioſa vnq̄ egritudo.

¶ Textus. XIIII.

¶ Tali cauſo niſi ſanguis ex naſo fluxerit vel apoſtema circa collum factum fuerit: vel crurium dolor contigerit: vel ſputa groſſa expuerit: hec enim conſiſtente ventre fiunt: vertebrorum dolor vel pudendorum liuor non iudicatur cum teſticulis tenſis creticum.

¶ Commentum Galeni.

¶ Quoniā aūt q per ſpūa magis q̄ per excreationes que in phlegmate putrefacto fiūt febꝛes ſolutioneꝫ habēt multotiens monſtratū eſt: ſm preiacētē aūt cauſum non ſparatim ſolū meminit: ſed adiecit ꝛ hemoroſagiā fientē in illis magnis cauſis .i. febꝛibus in qbus ꝯſiſtentia paſſionis in pulmone fit. Calefactū .n. i tali diſpōne caput impletur ſanguine ꝛ effundit qḋ ſupabūdat eius ſciſſis vel apertis venis: ꝓpter eandē ꝯo cām: ꝛ circa collum ſpare parotidas ſūt his qui ita patiūtur: quibus aūt paſſiones ꝯſiſtētia in partibus q̄ circa ieiunū vel epar facta eſt inferius magis apoſtaſeos .i. abſceſſus his ꝯtingunt: qꝛ ꝛ dolor vertebroꝝ ꝛ liuor pudendoꝝ ꝛ tēſio teſticuli: his qui ita laborāt hoc magis ꝯtingit: fit aūt tenſio teſticuli q̄nq; quidē a phlegmone qui eſt ſm ipſum: q̄nq; ꝯo vlcerati ab aliquo eoꝝ qui ſurſum eſt phlegminātibus: ſpuere ꝯo ꝛ ſputa groſſa quoſdā eoꝝ in hñtibus ſm pulmonē paſſionē dictū eſt digōne iam facta manifeſta. Igiſ ex hoc ꝯfuſio ꝛ inordinatio ꝛ indeterminatio hui⁹ doctrine q hypotipoſiꝫ .i. ſubſignationē qdē gr̄a ꝯſcriptionū fiēte de Hip. ꝛ ꝯſcriptionū ꝯo nequaq̄ eſt ꝓpꝛiū. In multis .n. ꝑtibus patiētibus fiētibus talib⁹ oportebat dicēs ſynthomatū ſcribere catalogū ꝛ nō indeterminate ꝛ inordinate: ſꝫ ſm ꝓpꝛiā preiacētē egritudinē facere.

¶ Textus. XV.

¶ Et hoc .i. venter ſubducens ſm eundem dictum eſt modum.

¶ Commentum Galeni.

¶ Cauſi febꝛis nō ſemp exiſte hoc ſynthomate: ſed vt aliqñ. his .n. qui in vētre predictā diſpōnē hñt corruptis cibarijs egeſtiones humide ſunt: his .n. q in pulmone hñt vētre impaſſibili exiſtente nō neceſſe eſt ea que egeruntſ talia eſſe: ꝯtingit enim aliqñ ita diſpoſitis ꝯtingit: dur ꝛ difficile egeſtibilē eſſe ventrē: ꝛ hoc quidē vtriq; ꝛ qbus ſm epar eſt velut radix cauſi ꝛ his q ſm epar cauſum patiunſ: q̄nq; quidē excreatio humida q̄nq; ſicce egeſtiones eoꝝ excernunſ quales vocare ſpetātodes .i. ſquibala ſup aduſtis: videlꝫ ſquibalis a phlegmone q in viſcere: igitur cāꝫ qḋ phlegminās ſolū hoc operatur. cū aūt cū phlegmone fuerit adibima .i. imbecillitas humida egerūt non potente vēter ad ſeipm̄ cibum trahere: determinanſ he tales egōnes ab his q̄ a ventre patiēte fiunt keochiliate ſunt .i. ſuccus facere in ventre.

¶ Textus. XVI.

¶ Roſmata ꝯo .i. ſorbitiones epiſpaticas: id eſt eūlſiuas: da.

¶ Commentum Galeni.

¶ Qḋ multotiens aſſueui dicere q aſſafis .i. imanifeſta dictio nō docet: hꝫ nūc ꝛ dico: egrotātibus .n. ꝓpter maliciam phlegmatis potus qdē oxymellis vtiliſſimus eſt: cib⁹ ꝯo ſuccus priſane: tꝫ tū ego ꝛ nimiruꝫ nō cognoſcēs hoc ꝛ ab alio nullo diſcēs nō habeo diuinare q̄s nunq̄ dixit epiſpaticas .i. eūlſiuas ſorbitiones: oxymel .n. inciſiuū ꝛ purgatiuuꝫ licet dicere epiſpaticū autē .i. eūlſiuū nullatenus: ſicut eniꝫ nō poſſumus oſtēdere id qḋ euellit ab corꝑe neq;

In ſuccum priſane epiſpaticum.i.euulſiuum eſſe dicimus. Fortaſſe dicet quis iubere cum ventrem ſubducere epiſpaticis euulſiuis:hoc eſt his qui euellunt groſſum humorez qualis eſt qui phlegmaticus:ſʒ nō dixiſſet ſorbitiones pharmacorum enim hec talis opera nō ſorbitionū eſt:quemadmodum neqꝫ potuum. Manifeſtum igitur factum eſt ꝙ in immanifeſtis dictionibus nihil cognoſcimus certum:ꝛ propterea nil hac dictione tentamus:nil enim determinatum vel certū ab ea eſt inuenire.ſed nūc noui ꝗliter hoīes quēadmodum in alijs multis aperte peccāntes etiā in letando in his que immanifeſte dicta ſunt:ꝛ nimirum omnes velut ex vno oꝛe manifeſtationem quidem virtutez eſſe interpretationis dicant:immanifeſtationem ꝟo malitiam.

℄ Textus. XVII.

℄ **Acutas autem paſſiones phlobothomabis ſi fortis appareat egritudo ꝛ qui habent iuueneſcunt etate ꝛ robur aderit eis.**

℄ Commentum Galeni.

℄ Hic ſermo dignus eſt Hip. admiroꝛ autem qualiter non ſcripſit cum in aphoꝛiſmis: in pauca enim ſerie virtus eſt magna:quēadmodū in aphoꝛiſmis:de indigentib⁹ deniqꝫ phlobothomia dictū eſt multotiēs a medicis quoꝝ que videntur ſuaſibilia de flomia inſaliaciter dicte ſunt per duos libros a me ſcriptos:igitur alter quidē eoꝛū intitulatur de flomia:in quo oīa vtilia docentur:alter ꝟo ſcriptus eſt ut dixi medicis empicis ꝛ dogmaticis. Ametodi ꝟo.i. idoctrinales theſalij:ſicut ꝛ alia ſine demōſtratione ſimplr debētia vt phlobothomiā enūtiāt calaſticū.i.depreſſiuū eſſe auxilium:calaſticū ꝟo ipſi diuerſe exponūt ſicut mōſtratū eſt ante per mea monumenta de methodica hereſi. Eraſiſtrate ergo volēti qdem vniuerſum intelligere que de phlobothomia eſt hyſtoꝛiā ineſt legere noſtros:ꝛ alioꝝ medicoꝝ libros. ℄ Nūc aūt eius capitulū ipſum audi in paucas iterum recolliectū intentiones:phlobothomabis eniʒ pn⁹ vel primū ſi tibi appareat magna egritudo:manifeſte quidem ab eo intelligit ꝙ magno hoc auxilio vtitur ꝑpter prauas paſſiones:non differt demum itaqꝫ foꝛtē vel magnā egritudinem dic. Secūda intētio flomie eſt:ſi iuueneſcit ſm etatem laborans:neqꝫ eniʒ puer neqꝫ ſenex ferūt flomiā: neqꝫ ſi magna egritudine egrotant. Tertia ꝟo intentio dicta eſt ab auctore ꝛ ſcriptoꝛe ʒodiace virtutis:robur eteniʒ iuueneſcentium in egritudinibus nō ſemper robur apparet:foꝛtaſſis ergo alicui videbit ħ duo ſufficere ſola:intentiones ſupponere phlobothomie magnitudo egritudinis ꝛ virtutis robur:ſenex deniqꝫ nō propter longeuitatem ipſam ſm ſeipſam:ſed ob imbecillitatē virtutis non fert phlebothomiam. Sed pueri demū foꝛtes ʒodiaca virtute exiſtentes:tamē neqꝫ ipſi flomiā ſuſtinent:euapoꝛatur enim prompte carū ſubã:ꝛ propter humoꝛes ꝛ ꝑpter calliditatē craſios:nō igit indigēt phlobo.hñtes euāationem que ex craſi:propter hoc igit non ſufficit magnitudo egritudinis ꝛ robur virtutis intētiones eſſe flomie:ſed melius eſt adijcere ꝛ etatem iuueneſcētium:qd demū deniqꝫ in pncipio ſeriei dictū dignū eſt ſcrutari:qualiter dictū eſt:acutas paſſiones phlobothomabis:ꝛ chronicarum aūt.i.prolixarū qualitatū non meminit: qꝛ de acutis ei nunc eſt doctrina:ꝛ propterea de his ſolum meminit. ℄ Indigēt enim ꝛ chronicarumʒ multe phlobothomia cū ꝛ ipſe predictis tribus ſubiacent intentionibus:recte ꝟo omnibus his dictis nō recte exiſtimandum vti a quibuſdā quoꝝ eſt ꝛ imoderatus empericus in ſolo plectoꝛio ꝛ dicto ꝯcurſu dicens obſeruari flomiā:nos aūt ꝛ nunc preſente eo flomamus:cū doloꝛ vehemēs aſſumat hominez repente vel facta fuerit aliqua particularis vel os expulſum fuerit ſm modū.i.articulū:vel aliquis alius articulus coeleuatus fuerit:non antē phlobothomamus qñqꝫ ꝛ nimirū plectoꝛico cōcurſu facto:per fricationez ꝟo ꝛ balnea plura ꝛ dietā indigētē duobus diebus vel tribus ad qd ſm naturā ducimus:dictū eſt aūt de eis amplius in lib.de plicijs.i.de multitudine:ꝛ i libro d phlobothomia:ꝛ adhuc in lib.terrapen.mehodi.i.curatiue doctrine:igit ſufficiāt quidē ꝛ hec ad pſentia:vt i monumēto de flomia dicat. Adijciā aūt gratia deſciēdi nīi intētionē que a continente nos aere:cū fuerit calidus ſufficiēter ꝛ ſiccus vt euapoꝛet cito ab hoc coꝛpus:tūc enim deſiſtimus a flomia ꝛ ſi magna fuerit egritudo ꝛ iuueneſcēs homo fuerit:hoc igitur ꝯſcriptoꝛ libri dereliqt:ꝛ habitū ipſius patiētis coꝛpoꝛis:ſed in ꝑcedēti ſcriptione ꝛhabitus meminit patiētis ꝛ dāīes etatis in ſeipſo comprehendens vt oſtendam.

℄ Textus. XVIII.

℄ **Igitur quid eſt ſiquis ſynanticus vel ſquinãticus electro.i.electuario munda ſiue aliquid pleureticoꝛum:ſi ꝟo imbecillioꝛ appareat ſi et plus ſanguinis auferas clyſteri ſm ventrem vti per tertium diem:donec in fallacia factus fuerit egrotans ꝛ fame indiget.**

℄ Commentum Galeni.

℄ Synantia particularū que ſm fringā eſt.i.caput iſophagi phlegmon potēs poſt flomiā electis electerijs.i.electuarijs emūdari:hoc eſt ipſa ꝙ ꝯtinet ſm phlegminātes particulas euāare per ſputa:immundū.n.coꝛpus ꝛ peremptomaticum.i.ſupfluitatibus plenū decēte vtiqꝫ ge emūdare dicē alias ꝟo egritudines acutas relinquēs de pleuretico dixit velut ꝛ ēt in pma parte libri fecit. Si ꝟo imbecilllioꝛes ſit eſſe videātur vel ꝑpter multitudinē ſanguinis qui ſm flomiam ablatus eſt:vel aliter pro emūlando clyſteri vtere ꝑ tertiū diē.collato eniʒ.i.remiſſo coꝛpoꝛe a flomia quantūcūqꝫ dericlctū eſt ſm qualitatē malitiohm humoꝝ facientium egritudinē:hoc ꝑ clyſtere euāare vult:manifeſtū autez eſt ꝙ intentionē hʒ ſubducere nō ſolū ſuperfluitatē cibi:ſʒ patientē locū emundare:quod aūt addit in fine ſermonis hic.i.ꝛ fame idiget ſi vires hʒ:manifeſtū ē his q meminerūt eoꝝ ꝙ in pn.ſermōis vel in ꝑ ſmone a me docta ſunt.

℄ Textus. XIX.

℄ **Phlegminātia hypocundria non ſpūum aſſumptione fremon.i.diaphragmatis incēſionis vel ſpūum accenſiones oꝛthomie ſicce quibus nō pus ſubit:ſed ad deſectionez ſpiritus paſſiones he ſuperueniunt:maxime ꝟo ꝛ etatis doloꝛes: ꝛ conuerſiones egritudinum nō poſſunt ſolui:ſi quis prius tentauerit phamacare.i.pharmacuʒ dare:ſed phlobothoma talium hygenionicuʒ.i.principale eſt:deinde ꝟo in clyſteribus niſi magna ꝛ foꝛtis egritudo fuerit:ſi ꝟo non et poſtea pharmacia indiget: aut in fallacia. Et moderatione poſt phlobothomiam:pharmacia.**

℄ Commentum Galeni.

℄ Catalogus eſt egritudinum phlobothomiā quidem prima in ea:ꝛ ꝟo purgatione indigentiū quarū prima deſcripta eſt phlegminātia hypocundria ſm conſuetudinē Hippo.audi phlegminantē vocem:omnes enim flāmee ꝛ calide oſtēdūtur egritudinū hériſipliate:herpetes:carbunculi:ꝛ ipſi qui ꝑprie nominant phlegmones. Uniuerſi eni iuniores medicoꝝ ꝛ melioꝛes de vna ſpecie phlegminantius coꝛpoꝛū inferunt vetus omniū cōmune nomē:ꝛ vocant ita ſolum illū tumoꝛez qui renitens et ꝛ doloꝛoſus cuʒ caloꝛe multo:exiſtentibus aūt ꝛ alijs tumoꝛibus preter naturam

puta kirro.i.duro:ꝛ eo qui vocaᵗ a iunioribꝰ medicis hy/
demate:fuit enim ꝛ olim hoc cōe nomen oium tumoꝝ qui
preter nām:adhuc ꝟo ꝛ pneumatoſi.i.ventoſitate dictum
eſt a nobis alibi per vnum libꝝ de tumoribus preter nām.
In ſermone ꝟo qui nunc inſtat:ſicut alia particula:ꝛ hoc
dictū eſt in kirrus ꝛ ſchlirus quidē.i.durus tumor ꝛ reni/
tens indoloroſus. ¶ Pneumatoſis aūt.i.ventoſitas fit du
pliciter ſm quaſdam cōcauitates.i.ſenſibiles coaceruato
ſpiritu hyſodc.i.ventoſo:aut rōne cōtemplabiles:quēad/
modū quidā medici tumores preter nām in muſculis inci/
derunt vt in fundo pus inuenturi:deinde inueniētes nihil
aliud preter ſpūm in omni carne ſm parua diſſeminatū:ꝛ
nimiꝝ ꝛ trumbos qñqꝫ ſobs qui ita incidunt:vel viſcoſuꝫ
humidum:vel mucilaginoſum inuenerūt:ſed in talibus tu
mor ſm trumbū:vel muciaginem erat ſimiliter apparen/
te diſpoſitione carnis:ſpiritus autē ꝛ ventus ſm parum ꝛ
diſſeminatus in hac:ſm ſriem igitur q placet in ſermone
hic.i.phlegminātia hypocūdria:vt mihi nō ſm cōſuetum
Hippo.ſignificatū dictum eſſe:quē enim habebat intelle/
ctum ꝙ adijcitur ei hoc..non ſpirituū aſſumptione phleg
minio calore in hypocūdrijs ſiue cuꝫ ſpiritu fuerit:ſiue nō
eandē indicationē habente:non tñ neqꝫ ita videᵗ dicere vt
dicaᵗ in ꝯuentu.i.coadunatione ꝛ inflāmatione:ꝛ ſpirituū
aſſumptione fiētibus:cō eſt falſuꝫ:nunqꝫ.n.aſſumptio ſpi
rituū infert flāmeā diſpōnē in hypocundrio. Cū igiᵗ q ſcri
pſit hec phlegminātia dicere hypocūdria que in tumorem
eleuanᵗ his deinceps meminit frenū.i.diaphragmatis in/
cēſionis:deinde ſpūum accēſiones:igitur intētio qdē frenū
manifeſta eſt:accēſio aūt ſpūs videtur dicere q velut inci/
ſi:de qbus in priori pte huius libri ſcriptum eſt. Spūs inci
dens in ſupiori ablatione ꝛ dictum eſt de eo ſm cōmētatio
nem illius ſeriei:ſicam ꝟo orthomiā dixit eā que ſine ſpi/
ritibus vel ſurſum recuſſione fortez ita diſniam vt nō ferat
declinationē:ſed ſuffocetur de qua didiciſtis:ꝙ a coarcta/
tione vētriculoꝝ fit qui ſpūs ſm pulmonē ſunt:qui hic pe
riuntur:accubātibus qdē oibus magis:ſtātibus autē mi/
nus:reſidentibus vꝫ oibus rectis ſm thoracē. Idcirco vo
catur orthomia.i.recta ſpiratio:fiēte ꝟo ea:aliqñ quidem
ꝑpter phlegmonē viſceꝝ:quēadmodū i peripleumonicis:
aliqñ ꝟo brāchijs.i.cānalibus pulmonis:flomia indige/
re aūt eos q orthomiā patiunᵗ qbus nō pus coaceruatum
eſt. Manifeſtū eſt.n.ꝙ illi cūari pus indigent:eos aūt qui
a ſpirituū aſſumptione qō eſt coaceruato ſpiritu hec patiū
tur phlobothomādos eſſe aīt. Silr aūt ꝛ epatis dolores:
ꝛ ſplenis ꝛ alias iflāmationes iuuat phlobothomia:ꝛ cō/
uerſiones egritudinū.decens aūt eſt cōuerſiones dici egri/
tudinū q̄ a tumētibus particulis fiunt:audio.n.ꝛ hāc mul
tos dicantes:ita in noſtra Aſia oēs timores qui ꝑpter na/
tura. In his.n.abrenūtiare opꝫ purgare anteqꝫ flomentur:
ꝛ minꝰ hāc mentē:deinceps ipſe dicit ſm hanc ſeriem.

¶ Textus. XX.

¶ Queſiqꝫ ꝟo phlegminātia in principio egri
tudinu mox conanᵗ ſoluere pharmacia cōten
ti quidem ꝛ phlegminātis nil auferūt neqꝫ re/
mittit cruda exiſtens paſſio:reſiſtētia ꝟo egri/
tudini ſatꝫ colliquant:imbecilli ꝟo corpore fien
te egritud. dominatur:cū autez egritudo do/
minatur corpori:hoc tale inſanabiliter habet.

¶ Commentum Galeni.

¶ In aphoriſmo pharmacare matura ꝛ mouere non cruda
ꝑexpoſuimus aphoriſmū hūc. In eiſdē ſynthomatibus q/
bus nūc recte ad flomiā ire dignū exiſtimat prius qꝫ qdaꝫ
humores mali cōfluāt:ꝛ coaceruenᵗ ſm aliquā particulā:
qō vt dixi cōuerti dicit in hoc loco:qō autez in fine eſt pre/
ſcripte ſeriei qdā faciunt illegibile nō recte ſcribētes phar
macie nomē ſm finē dicēte ꝯſcriptione in fallacia ꝛ mode/
ratione idigere flomia poſt pharmaciā vocatū accuſatiuū
caſum pro genitiuo facientes. In tota.n.ſerie hoc eſt ab eo
ꝯſultū ad flomiaꝫ deuenire ꝑus deinceps ad pharmaciam
non ꝯtrū vt illi ſcribāt ad pharmaciā prius aſſumptā:dein
de ita ad phlobothomiā deuenire.alia ꝟo ſerie manifeſta
his deuū qui attenderunt certiſſime intellecta que dixi.

¶ Textus. XXI.

¶ Fieri ꝟo aſſonū.i.inuocalē repente venaruꝫ
aſſumptiones faciunt:ſi ſano hoc homini con
tingat ſine occaſione vel alia cauſa forti.

¶ Commentum Galeni.

¶ Defectio vocis aſſumptionis venarum noīauit repletio/
nes in multitudine fientes. Cuꝫ igiᵗ he ſuperimplete fiunt
grauari virtutē neceſſe eſt:in periculo deuenire inatum ca
lorem extiguēdi ſuffocationi quid ſimile patiēti a multitu
dine:epilepſie eni ꝛ apoplexie:ꝛ cardiace ſyncopes fiunt:
grauiū eniꝫ ſynthoma cōe per aſſoniā.i.inuocalitatē hec ta
lia ſynthomata oſtēdit:adiecit aūt ſermoni B.i.ſi ſano hoc
ꝯtingat ſine occaſione vel alia cā forti occaſionē qdē dicēs
apertā cām:vt ſit pugnās quidē vel pūctione certās ex cir/
cūpaſſione cubitoꝝ in periculū circūducaᵗ ſuffocādi:cām
aūt aliā fortē qualis ſtupefactio ꝑpter timorem:vel ꝑpter
triſtitiā maximā fit:in egritudinibus aūt aſſonia.i.inuoca
litas pōt fieri:ꝛ ipſis ſolis qñ opꝫ vocalibus organis noci
tis.i.leſis vel reſpirātibus aut reſpiratiuis. Poſſunt autez
vtriqꝫ ꝛ ꝑpter reſolutionē aliquā qdē ꝛ maliciaꝫ ꝟtutis.ab
his aūt aſſonijs.i.inuocalitatibus determinās eā q in hoc
ſermone pcīacet ꝑpterea adiecit. Si ſano hoc cōtingat.

¶ Textus. XXII.

¶ Et auferre ſanguinē ſm habitum ꝛ etatē ex/
cogitans quidē qō plurimū ꝛ qō minus.

¶ Commentum Galeni.

¶ Antea quidē qñ intentiones phlobothomie dixit habitū
corporis dereliquit.nunc aūt virtutē nō dixit.eſtimāt autē
quidā ꝙ noīe ꝟtutis habitū eſſe dictū ſm vnaꝫ rem vtraqꝫ
dicta nō recte exiſtimātes:nā habitum quidem cōſiſtētiaꝫ
corporis ſerena dicimus:cum hic quidem aliquis fuerit
mollis:hic ꝟo durus:fortitudinē autem virtutis vehemē/
tiam energiarum.i.actuum cognoſcimus quaſi ſint due he
intentiones indicatione quidē euacuandi ex adeſſendo ha
bentes:ad ſeinuicē ꝟo differentes:quēadmodum dentum
ꝛ ab etate:iꝫ aūt magis ꝙ habitū corporis referre etatem
nō virtutē:etenim ꝑpter mollitiē habitus facile pueri va/
porabiles:deinde ſunt ꝛ ſeniores ꝑpter ſiccitatē ꝛ frigidi/
tatem difficile euaporabiles:ꝛ pōt quis adijcere his tribꝰ
intētionibus flomie:ꝛ ex magnitudine que ſm paſſionem
que curaᵗ:ꝛ ex habitu ꝛ virtute indicationē excipientibuꝫ
nobis hanc oportere euacuare.dictū eſt aūt ꝛ antea:ꝙ qñ cō
prehendens nos aer qualiter habet crāſim:ſcrutari opꝫ.

¶ Textus. XXIII.

¶ Accidunt aūt plurimis eoꝝ talia:rubores fa
ciei:ꝛ oculoꝝ ſtationes:diſtātie manuū ſtrido
res dentiū:pulſus:maxillarū coactio:ifrigida/
tio extremitatū:ſpūum defectiones in venas.

¶ Commentum Galeni.

¶ Eoꝝ que repente ꝯtingūt que ſcripta ſunt faciei ſolius ru
bores multitudinē ſanguinis indicant. Statio oculorūꝫ ꝟo
eſt imobilitas ꝛ diſtantie manuū nocitas quidē eſſe ꝛ eas
ꝯtingit propter ſpūm nervorum:ſed alio modo a ſtatiōe ocu
lorum.nā he quidē velut torporez qdem circa energias.i.
actus oſtēdit:diſtantie ꝟo manuū ꝛ ſtridores dentium nō
propter quietem neqꝫ imobilitatē ꝑncipij:ſed ꝑpter delin/
quentem motū fiunt. Pulſus ꝟo ꝙ inquantum oſtēdit mō.

diꝫ manifeſtū eſt:q: de doloroſis in phlegminātibus ꝑti/culis motibus inferebāt veteres hoc nomē:⁊ de palpis.i. de ſaltibus:⁊ adhuc de hac que i arterijs vehemēti motio ne:⁊ coactio ꝟo maxillaꝝ ſpaſmoſum eſt ſynthoma:⁊ diſtū/ctie manuū:⁊ ſtridores dentiū:⁊ifrigidatio demū vtriqꝫ extre mitatū in talibus paſſionibus a multitudine humoꝝ oſtē dit grauari inatū calorē.qꝺ aūt in fine fieri dictū eſt: ſpūuꝫ defectiones in venas decens eſt in aſeſia.i.in pulſatione di cit:venas eniꝫ veteres vocabāt arterias:defectiones igitur ſpūum velut ꝯcluſiones ⁊ qetes poſſibile dicere. quādam aūt ſcḋe ſeriei alteraꝫ habētis mentem principium ponit hunc textum cui copulat eum qui deinceps ſcriptus eſt.

¶ Textus. XXIIII.

¶ Quicūqꝫ dolores proſgemite.i. aduenerint nigre cholere ⁊ drymeoꝝ.i.acrium reumatuꝫ influxiones fiūt: dolent aūt intus morſa:mor/ſe ꝟo vel ſicce facte vene tendūtur:⁊ phlegmi nantes euellunt influentia vnde corrupto ſan guine ⁊ ſpiritibus nō potentibus in eo vias q̄ ſꝫm naturam ambulare infrigidationes fiūt ac cenſiones ⁊ ſcotoſies.i.tenebroſitates ⁊ affo/nia.i.inuocalitas:⁊ caluaria.i.capitis grauitas ⁊ ſpaſmi:ſi iā in cor vel epar vel in venā vene/rit:vnde epileptici fiunt vel parapliges: ideſt apopletici:ſi in loca continentia inciderint ſpi/ritus: ⁊ a ſpiritibus non potentibus tranſire deſiccatus fuerit.

¶ Commentum Galeni.

¶ Ex eodem genere predictoꝝ ſermonuꝫ:⁊ qui nūc eſt qui dam hunc illis copulant:⁊ propterea ſcriptura verbi proſ genia ceideſt aduenerint:duplex inuenit: copulātibus qui/dem preſentem ſermonē predicto ſyllabā pro ſcribentibus cuꝫ.s.littera:nō copulātibus ꝟo per pro fine.s.vel proge niace.ſ.i. ꝓuenerit:quod aūt dicitur tale eſt. Motio dolo/rum aſſueuit mouere influxioneꝫ humoꝝ in particulam q̄ dolorē hꝫ:cuꝫ igitur cachochimū fuerit corpus nigre cho lere ⁊ drymeoꝝ.i.acriū ⁊ alioꝝ humoꝝ influxiones fiūt propter quas adhuc magis dolet laborans ⁊ mordētur q̄ intus a predictis humoribus veneque in patiēte particu/la:⁊ anxiant morſe. Et hoc ipſum alterius fit cauſa:imple ta enim patiēte parte a pluribus reumatibus: corrūpitur quidē ipſe ſanguis primus:ſupimplent aūt vaſa: ⁊ hoc oēs in eo ſpirituū tranſitus prohibet.manifeſte aūt hoc demū ipſe oſtendit dicens. Spiritibus ꝟo non potentibus in eo vias que ſꝫm naturā ambulare:qꝺ parū an: ea vocauit ſpi/rituū defectiones. Cum aūt eſt hoc de eſſe ſanguinis: ⁊ cuꝫ eo videlicꝫ ⁊ ſpiritus infrigidationes fiunt tenebrationes affonie.i.inuocalitates:capitis grauedines:⁊ ſpaſmi: hec autē ſequuntur epilepſie:apoplexie:cum in ꝯtinentia loca plenas venas inciderint reumata:loca dixit videlꝫ particu las corporis quas aſcripſit ipſe cor ⁊ epar:⁊ venaꝫ:que co pulat videlicet predicta viſcera:atque caua propterea a me/dicis nominata eſt:q: eſt vna venaꝝ que ſꝫm corpus aialis eſt latiſſima. Decenter igit̃ ſanguis qui in his locis propte rea q: plene ſunt vene:non adhuc ꝯcedit pertrāſire ſpiritu: ſed ſicut in corpore mortuo coagulatur: hoc autem ipſe cō ſcriptor oſtendit ⁊ a ſpiritibus non potentibus trāſire de/ſiccatus fuit. Magis ꝟo proprie eſt etiam dicere: coagula tus fuerit.nā coagulant qdē vtriqꝫ ⁊ que ſiccantur ⁊ que infrigidant:nūc autēꝫ nō propterea q: ſiccant coagulatur ſanguis:⁊ qui influūt in eo mali humores: exeuntibus.ſ. eum ⁊ flabellant ⁊ incorruptibilē ſimul ⁊ hecbimonium.i. humane eſſe ſꝫm naturā habere operantur vniuerſum ſan/guinē.ſtantibus aūt ſpiritibus ⁊ inatum calorē abijcien tibus:⁊ extinguētibus coagulatio ſanguinis vt in corpo/re mortuo fit. Phlobothomatis igitur qui ita laborāt fri. ⁊ groſſus effluens ex venis videt ſanguis ꝓpter frigidita tem demū hanc:qñqꝫ ꝟo per totū corpus fiūt ſpaſmi: ⁊ ad bonum demū ⁊ cōferant eſt qñqꝫ:concutientes enim totuꝫ corpus oēs particulas calefaciūt vt hoc quideꝫ euaporet multitudinis:hoc aūt expellatur ad aliquā particularum in principalium:in quibus cum difficile ſolubiliter ⁊ incu/reabiliter paraplιgiam.i.apoplexiaꝫ operatur. Mōſtratū enim eſt ꝙ ita Hippo. nominauit paraliſees que ex apople xia vel epilepſia in aliqua etiam principalioruꝫ particula/rum deſcendētes:qñqꝫ ⁊ ſine ſpatio apoplexia facta in par ticularem paralyſim quibuſdam deſinit hec paſſio que vo catur paraphligia:alia ꝟo ſeriei manifeſta ſunt.

¶ Textus. XXV.

¶ Et oportet hos tales prefomētātes phlobo/thomare in principio confeſtiꝫ ſublimibus exi ſtentibus omnibus circūſtantibus ſpiritibus ⁊ reumatibus:facile enim auxiliabiliora ſunt.

¶ Comentum Galeni.

¶ Prefomentare opꝫ eos qui ita ſe habēt:quia coagulatuꝫ eſt in eis ſanguis:⁊ difficile fluens eſt:ſed q: ⁊ fricatio q̄dā in fomentando:ſit melius gerere qꝺ nos ſcripſimus:dein/de incidere cōfeſtim venam interiorē que in cubito:nō ſem per enim coagulatus ſanguis ita vt nō poſſit fluere inueni tur: fricare ꝟo in eo tēpore opꝫ per multos homines oēs corporis particulas:⁊ ſiquidē fluxerit cōmoderare:rurſus fricare iteꝝ ⁊ ſuper auferre:ſi ꝟo non fluxerit iterum frica re ⁊ fomentare donec fluat:vbi autē in paraphligiam de/ſcenderit paſſio:licet fricare ī tpe breui rurſus ⁊ fomenta re ⁊ fricare donec citiſſime quieuerit:ꝯ adhuc ſublimibus exiſtentibus ſpiritibus ⁊ euari nō difficile ſolubilibus.

¶ Textus. XXVI.

¶ Et reſumentem ⁊ criſeos ſuper conſideran/tem pharmacare:ſi non alleuiatur ſurſum. In/feriorem autēꝫ vētrē ſi non ſubegerit clyſtere: aſine lac coctum da ⁊ bibat non minus. xij. co tilis:ideſt pugillis. Si ꝟo robur circumtenet non minus ſed plus.xvi.

¶ Commentum Galeni.

¶ Poſt euacuationeꝫ phlobothomie reſtaurare iubet ⁊ ro/borare hoieꝫ:vt ſi nullo appareat alleuiatus ꝑ phlobotho miā:ad purgationē ducatur:que ꝟo ſuperioꝝ particularū qꝺ eſt eā que perueniat purgationē derelinquit dicere no/minatim pharmacū purgatiuū:neqꝫ oſtendit faciens eius electionē:manifeſtum eſt qm̄ ad magnitudinē egritudinis ⁊ virtutis robur reſpicientes vel album elleborum vel ali quid alioꝝ que vomitū mouent dabimus:que ꝟo de infe/riore ventre dicta ſunt:manifeſta ſunt. Neqꝫ mireris autēꝫ multitudinē lactio:ita enim apud veteres cōſuetudo erat: dictū eſt aūt in anterioribus:qm̄ ꝓpter humiditatem aſine lac ⁊ dat cū alijs:neqꝫ coagulatur cū bibitur quēadmodū groſſa lactea:admiſcere ꝟo ei mellis ⁊ ſalis conuenit.

¶ Textus. XXVII.

¶ Synāchus aūt fit:cū ex capite reuma multuꝫ ⁊ ꝯglutinoſum hora hyemali vel vernali ad ſa gitidas.i.occiſiuas venas ſupfluat:⁊ ſpūm am pliorē ꝓp latitudinē epiſpaſon euellēt. Cū reu ma aūt frigidū exiſtens ⁊ ꝯglutinoſum eſt en/fractabit.i.oppilabit trāſitus ſpūs ⁊ ſanguinis epcſratās coagulat eas que proprie ſanguinē

ꝛ imobilem ꝛ ſtabilem facit natura frigidū exi‑
ſtens ꝛ enphꝛaticū.i.oppilatiuū: ꝛ propterea
coagulatur:lingua liuida effecta ꝛ rotundata:
ꝛ recuruata ꝓpter venas que ſub lingua ſunt:
ſubciſe enim vene:hi ꝟo colūnulam vocāt al‑
terutrūqꝫ venam groſſam. Cum igitur plene
exiſtentes he ad linguaꝫ firmantur ꝛ terminā‑
tur raram exiſtentem ꝛ ſpongioſaꝫ propter ſic
citatem:deinde hec a violentia humidum qḋ
ex venis ſuſcipiens ex lata quidem rotūda fit:
ex bene coloꝛata ꝟo liuida: ex molli ꝟo dura:
ex bene ꝟo curuabili incuruabilis:vt cito ſuf‑
focet niſi quis cito auxiliabitur phlobothomi‑
am faciens a brachijs:ꝛ venas que ſub lingua
ſuccidens:ꝛ pharmacijs attractiuis:ꝛ garga‑
riſmis calidis ꝛ caput radens:ꝛ cerotum col‑
lo:ꝛ capiti circumpone:ꝛ lanis circūuoluere:
ꝛ ſpongijs mollibus:ꝛ aqua calida exprimen‑
te ſomentare:ꝛ bibere aquam:ꝛ mellicratum
non frigida da:ſuccum autem offerre cum cri
ſis in fallacia iam fuerit.

Commentum Galeni.

Siue ſynanchum vis dicere ſiue chinanchū:vel alterum quidē eoꝝ ſynanchā:alterum ꝟo chinānchā ambo vocaue ris:ſcire opꝫ duos ſermones eſſe ſynāchi vel chinācheꝛ:ad curā aūt nil noībus indigemus:aſſueuit eam.n.docere lō‑ge meliorem his q̄ in noībus procendat:ſcribā autē tibi ꝑ breuem ſermonē ſpēm talis doctrine principiū hoc faciēs. Reumatum que ex capite deferūtur:quedā ſunt ſubti‑lia ſm cōſiſtentiam:quedā ꝟo ex groſſis ꝛ viſcoſis humori bus:igiť quecūqꝫ quidē ſubtiliū ſunt pertrāſeūtia latas ve nas in ſtercoribus detinent:talia ꝟo ſunt que ſunt ſꝫ pha ringam:ꝯtrium autē in groſſis cōtingit venientibus non in oēs que valde ſtricte ſunt venas:veniētibus autem ſm ſpa tioſas earū detineri:incuneatis igitur talibus humoribus in venis que ſunt ſm pharingā in tumorē fertur particulaꝫ ſicut larix.i.faux in alijs ſeu vtiqꝫ q̄ꝫ multū ſtrictis exiſtēti‑bus his venis que laringis vel pharingis. Eſſe ꝟo opꝫ ap rum.i.ſine ſuperfluitatibus omne corpus:ꝛ nō plectoricuꝫ duorum gratia ꝛ antipaſcos.i.reuulſionis que ad qḋ eua‑cuat:ꝛ q2 euacuatū cum apocūomechas:ideſt expellemus a patiētibus locis qḋ influit ſuper ſuſcipiet facile ſiue eua‑porare voluerimus calefaciētes nil calefacto loco hoc pre bebit:igitur ꝛ totū quidē corpus opꝫ euacuari per phlobo thomiam vel purgationē vel clyſtere:ipſas autē patientes euacuare particulas poſt ſtiphātia pharmaca apocruātia: ideſt expellentia influētes humoꝝ. Et pharmacorū qūqꝫ ꝟo demū vbi vehementer ſunt emphratati:ideſt oppilati: ꝛ nō valde viſcoſi ꝛ non groſſi:ꝛ per calida ꝛ oxymia.ideſt acria euaporātis humores qui ſm particulas patiētes cō tinētur:ſine pharmacijs aūt vene que ſub lingua iciſe phle gmonē qui i pharinge eliant:q2 ꝟo huoꝝ qdā viſcoſi ſunt ꝛ groſſi:multa oxymiorū:ideſt acriū pharmacorūꝫ his eſt neceſſitas incidere:vꝫ ꝛ diuidere in ſubtilia ꝛ frāgere groſ ſa ꝛ viſcoſa potētibus ad exteriorem ſuperficiē antiſpera‑re:ideſt euellere opꝫ humores circūponentes collo phar‑maca virtutem habētia attractiuā:melius enim qḋ ſm cu tem magis q̄ꝫ profundū colli pati:q2 ſpiritus quidē ſm in‑ſpirationes incidit pharigi:ideſt iſophago:ꝛ laringi:ideſt fauci.ſm expirationes aūt extra per os fertur:multotiens nimirū aduenientia ad predictas particulas reumata trāſ‑portantur ad alias quaſdam particulas:vnā extrahēte eo vel exprimente:ꝛ qūqꝫ ſm pꝛincipium confeſtim iſta declara ſunt:vt rurſus alie differētie fiant reumatis qḋ ſm pharin gam:ꝛ qḋ ſm laringā. Manifeſtum eſt q2 q̄ que ad cutem incedūt:multū his que ad fundū deſcendunt facile ſunt ſa‑nabiliora:cōe ꝟo in vtriſqꝫ auxilium ꝛ eorū que ſm collū ꝛ eoꝝ que ſm caput a quo procedūt reumata fiat tibi hec ſermo:edocuit ſpēs ſynanchoꝝ ꝛ cauſas eoꝝ:ꝛ patiētia lo ca ꝛ curas:nil indigemus noiare ſynanchum ꝛ ſynāchem quēadmodū neqꝫ chinanchū ꝛ chinancham. Qui igiť ſcripſit librū hunc nil curans noiare omnes paſſiones que ſm pharingam ꝛ laringam cōſiſtunt:ꝛ coarctās reſpiratio nem nominās ſynāchus:duas ait earū exiſtere ſpēs:altera qdē glutinoſo ꝛ frigido reumate fientē:qḋ eſt vocare phle gmaticum:altera ꝟo a calido ꝛ oxymio.i.acuto ꝛ acri: qḋ rurſus phlorocolum:ideſt amarum nominās vel choleri‑cum ſimplr nequaq̄ꝫ peccabis:deſcendere aūt ait qḋ pꝛīuſ dictorum reumatum ad latiores venas oſtendens:quoniā alterum qḋ cholericū eſt ad ſubtiliores deuenit:alia ꝟo ſe rici manifeſta. Opꝫ autem attendere his que dixi mente:ſi ꝟo non intelligens primum bis ꝛ ter relegens intelliges: ego ꝟo tranſibo ad ſecundā ſpeciem ſynanchi.

Textus. XXVIII.

Cum ꝟo in eſtiua vel autumnali hora ex ca‑
pite calidū reuma defluxerit:ꝛ nitroſuꝫ ceu ab
hora oxymi.i.acre ꝛ calidum factū:mordet au
tem hoc tale exiſtens ꝛ vlcerat ꝛ ſputo implet:
ꝛ orthomia aduenit ꝛ ſiccitas multa:ꝛ que in‑
ſpiciuntur iſophia.i.ſubtilia apparent.

Commentum Galeni.

Qualiter ꝛ ꝓpter quid q2 a calidis ꝛ oxymeis.i.acrib9 nā prius quidē reuma phlegmaticū in hyeme ꝛ vere deſcē dere dixit.h aūt in autūnali:vel eſtiuali hora:in alijs autēꝫ horis ꝓportionabilr vt dictū eſt antea. Orthomia aūt huic ſpēi ſynanchie adeſſe ait que orthomia magne eſt coarcta tionis cognitio ſm aliquā reſpiratiuaꝝ particularum mo leſtantē ſicut antea oſtēdimus:ſi ꝟo iuſſeris os apire ma‑xime ꝛ ꝯxeris linguam.i.cōpreſſeris proſpiciendo que ſm pharingam:nullū talē preter nām tumorem qualē in antea dictis inuenis:oſtendit aūt ꝯſcriptor hoc propterea q2 aitꝫ ꝛ que vidētur iſophia.i.ſubtilia apparent:qḋ ipſum phle gmon in loco pharingis inuiſibile eſt:q2 ꝟo viſibile eſt aperiētibus os hoc omne a phlegmaton.i.ſine phlegmo‑ne eſt ꝛ iſophie.i.ſubtiles ſunt pticule dixit:iſophon enī.i. ſubtile:q̄nqꝫ dixit ad oppōnem eoꝝ que pꝫter nām tument qdā aūt nō intelligētes ſignificatū ex voce iſophon.i.ſubti lis qualiter dictū eſt nunc:cōmentantur dictionē deriſibili ter:quidā aūt tranſferūt ſicut ꝛ qui ita ſcribunt:ꝛ que vidē tur achua:ideſt inutilia apparēt:hi inuicē demum qui di‑ſpoſiti ſunt:q̄nqꝫ reumatis quidem ꝛ appropriantes larin gi diuidunt muſculos qui poſt eū ſunt ordinati vbi iſopha gus ꝛ ſtomachus qui ꝛ ipſe ſimul cū eo diſponitur multo‑tiens:poſt hec deniqꝫ in propoſita ſerie:ꝛ hoc ſcriptū eſt.

Textus. XXIX.

Et poſteriores thenantos in collo tendit et
videtur vt thetanus tendi ꝛ vox apoſoge ꝛ ſpi
ritus paruus.

Commentum Galeni.

Quod autem deinceps dictum eſt adhuc magis oſtendit adhuc pati laringam:mōſtratuꝫ enim eſt in hac particula animalis generationē perficiꝫ:propterea deniqꝫ ait. Et vox apoſoge:ideſt perit ꝛ ſpiritus paruus enim vox quidem omnipharium apoſoge:ideſt perit patiente vt dictum eſt: laringe:reſpiratio ꝟo parua fit propter coarctationē po‑
riſdictum

riuolctum eſt autem in libris quid ē diſnia quando longior tempore ⁊ interuallo ſpiſſior: hoc autem ipſum ⁊ conſcriptor nunc ita interpretatus eſt.

¶ Textus. XXX.

¶ Et antipaſis ſpiritus ſpiſſa ⁊ violenta fit.

¶ Commentum Galeni.

¶ Spiritū ⁊ eam que poſt inſpirationē: ſcilicet expirationē: ⁊ eam que poſt expirationē ſcḋam inſpirationē breuis dixit: alterutrinqꝫ enim ſpiſſus fit ſpiritus: etenim quies que eſt poſt inſpirationē currēs: ideſt breuis eſt his qui ita diſponunt᷑: ⁊ que eſt poſt expirationē: aut inſpirationē: demōſtrationes ꝟo eorum in his que eſt diſnia habes dictas.

¶ Textus. XXXI.

¶ Sed ⁊ arteriam vlcerat his qui ita diſpoſiti ſunt: erit autem propter drymica: ideſt acredinem humoris vs.

¶ Commentum Galeni.

¶ Pulmonem ꝟo igniri conſtrictum dixit cōſulens: ſermonem ꝟo dogmati: mōſtratum enim eſt in libro de vtilitate reſpirationis non indigentia ſi ſuberit patiēs vel in priuatione reſpirationis: ſed qm̄ refrigerationē ⁊ vētilationem perdit innatus calor detētus ab imoderatione poſſeſſus incendit pulmonē. Hanc ergo ſynāche ſpeciē verſutiorem ⁊ ineffugibiliorē ait priore: ⁊ propter predicta ⁊ pp̄ eſſendo eſtiuā ⁊ autūnalē: ⁊ qm̄ drymiciorib⁹.i. acrioribus naſcit᷑ humoribus: eſt ſcriptura melior: igit᷑ que eſt cū cōiunctione ea que ſine. ⁊. coniunctione: id oſtendit ꝟo ⁊ cū predictis ꝓpter horā in qua fit ⁊ propter humorē a quo difficiliorē eſſe ſpēm ſcḋam ſynanche: non ſimplr̄ igitur eſſe ſcribēdū: qm̄ verſutior ⁊ ineffugibilior eſt ꝓpter horā. Si ꝟo ⁊ ſine coniunctione ſcribi voluerit quis: cuſtodire neċe eſt: ⁊ ita ſubaudire eā: ac ſi ſm̄ ſeriē dictū erit: multa. n. ⁊ talia q̄ ſm̄ defectionē inueniunt᷑ vel defectuū mo^m apud veteres ſcripta ſunt.

¶ Textus. XXXII.

¶ Si febris aſſumpſerit veteri ſtercore ſubeunte: vel nouiter comeſtori exiſtentū ſiue cum dolore coſte: ſiue non: quietem agere donec deſcenderit cibus primū ad inferiorem ventrē.

¶ Commentum Galeni.

¶ Et per has ſeries idicatio fit nō eſſendi ea que adiacēt in libro qui de dieta acutaꝝ in primis tribus conſcriptionem Hippocratis. non enim oportebat que ꝑfectiſſime tractās in gniſia: ideſt in prima vel propria parte libri ſcripta ſunt de pleuretide hic rurſus pauca interponere.

¶ Textus. XXXIII.

¶ Potu autem vti oxymelle.

¶ Commentum Galeni.

¶ In determinatione vel indeterminate dictum eſt ⁊ compertū eſt in gniſia.i. ꝓpria parte libri qḋ ſcriptū eſt hoc: q̄ poſt hoc viſquequo ⁊ piſcretum vel piſcium meminit Hip. qꝛ de egrotātibus ſermo ei ſm̄ illum librū erat non de reſumptis ex egritudine: alia ꝟo ſeriei manifeſta.

¶ Textus. XXXIIII.

¶ Si ꝟo lappato: ideſt fluxibili exiſtenti cauſus ſuperuenerit: ſi tibi videbit᷑ pharmacie apte habere in horis trium dierum non pharmacare debes: ſed quartanum.

¶ Commentum Galeni.

¶ Quā in rupanee qḋē h rurſus meminit cauſi: ꝑdictis in ꝓhemijs eius ⁊ cauſis manifeſtū eſt: etenim ſeries iſte ſm̄ mētē illius aph. ſūt pharmacare matura: ⁊ mouere non cruda: neqꝫ in ꝑncipijs niſi orgāt.i. iperū faciāt: plīma ꝟo non orgent.i. ſtimulāt: qḋā aliter ſcribūt in ꝓn. cauſos dignū exiſtimātes pharmacare: decet igit᷑ nō vt h oēs poſt tres dies: ſed vt aph̄o. eſt h: in acutis paſſionib⁹ paucis vicibus ⁊ in principijs pharmacijs vti: ⁊ oportet ſm̄ aph̄o. determinare ⁊ ſcrutari: qm̄ ſm̄ principia vtēdū pharmacia: ⁊ qm̄ digōnē expectātes egritudinis. Si ꝟo quis aut ſm̄ ꝑncipia dixerit ſimpliciter: aut non determinans alterum: ſallitur.

¶ Textus. XXXV.

¶ Cum autem pharmaca veris ſorbitionibus vtere obſeruans paroxiſmos febriū: vt nunq̄ꝫ offeras exiſtentibus neqꝫ debentibus eſſe futuris: ſed deſinentibus vel quieſcētibus: ideſt ceſſantibus ⁊ vt longiſſime a principio.

¶ Commentum Galeni.

¶ De ꝑticulari tp̄e cibi dictū eſt nihi: ⁊ in gniſia.i. ꝓpria pte lib. ⁊ i paucis: ⁊ nūc dī ꝑ lōgiora ⁊ aptiora: vt ſit ſermo h expoſitio illi⁹ cuſtodita mēte Hip. qḋ ⁊ in alijs dixit: ⁊ i his q̄ de eo ꝙ feb. ex thorace qḋē accēdit᷑: h eſt ex corde. ad caput aūt remittit flāmā.

¶ Textus. XXXVI.

¶ Quibuſcūqꝫ ꝟo diateleos: ideſt finaliter venter humidus in febribus: his differenter pedes calefaciens ⁊ periſtellens: ideſt conſtringens cerotis ⁊ coronis circūuoluens caue vt nō ſint frigidiores alio corpore: calidis ꝟo exiſtētibus: calefactiones nullas offeres: ſed obſerua vt non infrigident᷑: potu ꝟo vtant᷑ q̄ꝫ minima aqua frigida vel mellicrato.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hoc.i. diateleos ⁊ per omne tēpus ideꝫ ſignificāt: multis aūt exiſtibus diſpōnib⁹ in qb⁹ cōtingit per totā egritudinē vētres humidos eſſe ⁊ nimiꝫ ipſis nō potētibus vnam hēre curā: vt mōſtratū eſt: multotiēs non ſolū nil eſt ex hac ſerie doceri benignū: ſed ⁊ noceri credētes ſcriptū modum curationis in multis diſpōnib⁹ ꝯuenire: vt eniꝫ alia derelin quā vētre humidiore eſſe potēte: ⁊ pp̄ flegmonē qui ſm̄ vētrē ⁊ ꝓpter colliquatiuā feb. Potus frigide aque ꝯtiliſſimus eſt flegmoni: vtiliſſimus colliquatiuis febrib⁹ ſm̄ id qḋ dixiſti tēpus fiens.

¶ Textus. XXXVII.

¶ Quibuſcūqꝫ in febrib⁹ vēter hūidus ⁊ mens turbata: ⁊ multi taliū croydas: ideſt vellera auferūt ⁊ naſos fodiūt: ⁊ ſm̄ parū quidem rñdēt ad interrogata: ipſi ꝟo a ſeipſis nihil dicūt recte: vident᷑ igit᷑ mihi hec talia melācholia eſſe. Si ꝟo talib⁹ exiſtētib⁹ venter humidus fuerit ⁊ colliquat: videt᷑ mihi ſorbitiones fridiores ⁊ groſſiores offerre ⁊ potus ſtipticos: ideſt cōſtipatiuos ⁊ vinoſiores vel compactiores.

¶ Commentum Galeni.

¶ Talia qḋē ſunt freneticoꝝ ſynthomata: qḋ autē humidioris vētris fit qḋē qūqꝫ ⁊ cū frenetide: nō m̄ ꝓpriū huius eſt: qꝛ humidū qḋē vētrē ex determinationib⁹ opꝫ curare: freneſim ꝟo propria cura alia curari: quā autē hic ſcripſit curā nequaq̄ꝫ cōuincit frenetidē: ſed magis mihi videt᷑ velle curare quādā diſpōnē ex eo ꝙ ſm̄ vētrē ꝓmotā: in cōpaſſionē caput epiſpatē.i. euellētē vt politer.i. deſipiat in paſſione vētris. nō recte autē dictum eſt: melāchōlica eſſe hec talia: magis enim a xanta cholera hec talia fiunt vētre detēto.

¶ Textus. XXXVIII.

¶ Quibuſcunqꝫ ꝟo febrium verſiones a principio: ⁊ pulſus capitis ſunt ⁊ vrina ſubtilis

his oportet expectare ad criſes exacuituram
eſſe febrem: non admirari vo ſi deſipuerint.

¶ Commentum Galeni.

¶ Cum caput circūferri imaginantur dancos: ideſt vertigo
nominatur hec paſſio: cū autem ⁊ tenebroſus viſus ſimul
cū hoc apparuerit ſcotinoſos: ideſt tenebroſa vertigo vo/
catur: ⁊ ſit propter motū inordinatum ſiſodis.i.ventoſi ſpi
ritus: vel ſm caput habentis localē generationē vel deor/
ſum redati. omnes enim taliū ſpirituū generationes turba
tionis ſunt oſtenſiue: propter quas ⁊ criſes fiunt cū ſyntho
matibus turbatiuis. Scire enim oportet tales diſpoſitio/
nes in medio quodāmodo exiſtentes ⁊ piculoſoꝝ ⁊ impe/
riculoſorum: nam tātat quidē innatus calor diſcernere diſ/
ſoluere ⁊ effūdere humores qui ſm corpus: ſubtiliare vo
certiſſime eget: ⁊ ſm imanifeſtum ſenſum excernere nō po/
teſt: finaliter autē languens. neqꝫ inciat tentare ſolutionē:
⁊ ſm hoc ſpiritus ventoſus languēte vltimo innato calore
generatur. igitur languere quidem impericuloſiſſimū eſt:
ſuperat enim egritudinē natura: vltime vo lāguere perni/
cioſum: ſuperat enim non parū. Quādo autē non ſuperat
predicta fiunt ſynthomata: ⁊ poſtq̄ꝫ egrotauerit criſes ſiūt
⁊ perficiuntur/ quedam quidē ad ſanitatē: quedam vo. ad
mortē: pulſus autē nimirum demū ſm caput fiētes hoc eſt
ſenſibiles motiones que arteriarum caloris ſunt multi ſyn
thomata: propter quas ⁊ deſipientie fiūt multotiēs: ita igi
tur habentibus vniuerſaliter pdictis: tamen incipiēte ali/
quo imbecilli eſſe a ſubtilitate qdē vrine indigeſta eſſe oſtē
dit egritudo. caput autē impletū eſſe ſpiritu ventoſo ſigni/
ficāt danis: ideſt vertigines cum pulſibus: ſcire oportet na/
turam non qeſcētē ſed ſuperimpoſitam quādoqꝫ contentis
in corpe malis humoribus vt ⁊ decernat a benignis eos
⁊ decernat ſm quēcūqꝫ oportet modum vel adimi: ideſt nō
principalē deponat vel expellat particulā. Dictus igit ſer/
mo vtiliſſimus eſt ad pronoſticationē dictoꝝ quādoqꝫ enim
a pn° egritudinis febris quidē moderate fiunt: ſynthoma/
ta vo talia ſm caput ſunt propter eſtum vel propter antia
ſim.i. vaporationē ex contentis ſm corpus ventris humo/
rib⁹: calorē igit q̄litercūqꝫ habitū ab ipſo capite ſolo tali
diſpōne capitis balneū iuuat: ⁊ ſorbitionē ſuffeciſſe ſuccū
ptiſane: cū autē ex malitia hoꝝ humoꝝ ad caput refertur
ca. ſpūs vētoſus non balneare confert hos: infallaciter aūt
oportet hec oia gerere ſingula. Determinatio vo diſpōnū
vna ſola eſt ex vrinarū digōne ⁊ indigōne: quarū recte con/
ſcriptor meminit dicens vrinā ſubtilē: qḋ dictū eſt multo/
tiens indigeſtionis eſſe ſignū: quare nullus medicoꝝ in ta
libus egritudinibus negligit ſcrutationem vrinarum.

¶ Textus. XXXIX.

¶ Quibus vo in principio vrine nebulo formes
vel groſſe hos tales ſubpurgare ſi ⁊ alia confe
runtur. Quibuſcūqꝫ vo in principio vrine ſub
tilis ne pharmaces hos tales: ſed ſi videt vti/
le clyſterizari hos confert curari.

¶ Commentum Galeni.

¶ Siue copulat hoc his que dicta ſunt ſm predictam ſeriē:
ſiue nō: qḋ ex eis vtile hēre pōt quis cōmune: qꝫ cuſtodire ⁊
purgare corpa oīmoda indigeſtione exiſte humorib⁹ oſtē/
dit dicēs. Urine ſubtiles: qḋ deinde groſſe digōnis habent
iam hoc ipſum ſubſiſtētia: ſed nebulo formes eas: videlicet
q̄ nebulā habēt: videlꝫ oſtēdit: adieciſſet enim nigras ſi de/
mū illas audire nos voluiſſet: multa.n. cōſium noiuꝫ ſine de
terminatione dicere aſſueuerunt: cū qḋ melius in ipſis re/
bus in ſignatione oſtēdere voluerūt. Ita igit cum in ſalutē
definant criſes: dīt ſimplr criſes mortuo vo iudicato non
ſimpr: ſed totū hoc dicūt criſis mortuus eſt: ſed cū cholerā
excretā qs ſimplr dicat eſſe choꝛam.i. flauā non nigraꝫ in/
telligimus: ita igit ⁊ nō nūc audiētium vrinas nebuloſor/
mes eas q̄ albas habēt nebulas que ſūt digeſtionis ſignat
qꝫ igit matura pharmacat: ⁊ nūc ita ſcripſit ꝑpter hoc qui
huius libri cōſcriptor: cōfert his ita curari: nihil autē dicēs
hic de flotbomia: particularia alia pcurrit oia deinceps: non
qꝫ nunq̄ꝫ hi qui ita habēt indigeat flotbomia: ſed qꝫ ⁊ nūc
alia docere vult ſola: de flotbomia.n. ſufficiēter in anteriori/
bus dictū eſt ita curari.

¶ Textus. XL.

¶ Corpori quidem quietem ducentem ⁊ vngē/
tem ⁊ periſellonata: ideſt circūconſtringentes
homales: ideſt equaliter: puto vero vti melli/
crato aquoſo ⁊ ſorbitione ſucco ptiſane ad ve/
ſperā: ventrē autē ſubducat ſm principia clyſte
re: pharmaca vero ne adducas his in pricipio
ſi enim aliquid mouebis ſm ventrē vrina non
matura: ſed amendros: ideſt iſudabilis ⁊ acri/
thoy.i. incriſibilis febris per multū tēpus erit.

¶ Commentum Galeni.

¶ Et hūc ſermonē tractat intētionē habēs in eo quietē q̄ eſt
cū moderata calphy.i. ſoxura.i. fomētatione ⁊ ſtricturaꝫ
ſuccū aūt ptiſane dat ex pn° vt vtiqꝫ nō potētē ſufficere vſqꝫ
ad ſtatū ⁊ criſim in mellicrato cū indigeſta egritudo: non
proprie vo maturationes: dat autē mellicratū aquoſuꝫ: qꝫ
aquā monſtratū eſt nullū bonū habere ipſam ſm ſeipſam
ſolam. in veſpeꝫ autē magis dignū exiſtimat dare ptiſanā
ei q̄ꝫ mellicratū. Predicētibus autē nobis antea in pª parte
huius cōſcriptionis: qꝫ poſteriorē oportet ptiſanam offerri
mellicrato: ⁊ melius etiā ⁊ nūc ita dici: mellicratū qdē pᵐ:
poſtea vo ſuccum ptiſane offerri: cū autē producere poſtea
dixerat in veſpam particulariorē doctrinā facit nō vniuer/
ſaliorē: propter quid autē iubet non purgare in quibus in/
digeſtio oīmoda eſt: cām ipſe dicit empilogiſticā magis q̄ꝫ
anologiſticā: eſt.n. deniqꝫ eam dicere ⁊ cognoſcēti ſolū que
ſit ſine indicatione logica: ſed exēperia.i. experiētia ſola: lo
gmatici autē viri erat docere: ꝑpter quid pugnātibus no/
bis eos q ita ſe habēt neqꝫ digerit vrina ⁊ amēdros ⁊ acrꝫ
thoꝫ ſcli. ꝑmanet: igitur ſinalibus quidē in alijs de talibus
omnib⁹ ſcrutati ſumus: nūc autē in capitulis dicet qḋ vtile
ad pñria. Tu vo attēde mihi intellectu: quatuor exiſtētib⁹
virtutib⁹ vt didiciſti: nō nimiaꝫ autē in eis fortitudinē ha/
bēte ⁊ alterationē ſm quā aſſimilat corpibus que ab ea diſ
ſpēſant cibū: natura vo hec digeſtio nominatur ſm quali/
tatē trāſmutatio debētis nutrire ſubſtātia exñs: indiget.n.
natura ſicut in vētre abſorpto vel a ſcripto cibo quietē qui
dē ab alijs motib⁹ vt actui qui circa digeſtionē ſoli vacet
auxilio vo aliquo extroꝛſum cum imbecillior facta fuerit
quando ſm eundem modum indigeſtione ſecūda humo/
rum qui in venis quiete quidem indiget aut ſm calorē ex
eo qꝫ infrigidatum eſt ⁊ calefactum ⁊ ſiccatum ⁊ hume/
ctatum: ſm aliud ⁊ aliud videlicet tempus ſingulo horum
fiente: ſm hoc ergo qui ſcripſit hoc conſuluit quietē ducen
tē corpori curari hoiem vnctū ⁊ periſtollomenū: ideſt cir/
cunſcriptum: homoios: ideſt equaliter pannis ad virtutē
autem que ex febre antipatina.i. contrariam exiſtimauit
vtiqꝫ eſſe humiditatem que ex vnctionibus: cum neqꝫ cale
faciēdo fortiter neqꝫ infrigidando: ſed leniēdo quibus ma
xime indigent que digeruntur: ⁊ ſi hoc confert digeſtioni
humorum purgationes contrarie ſunt: nam mouentes q/
dem vehementer corpus ſcindunt: talis enim virtutis om
nia ſunt purgantia pharmaca: hec igitur quidem eſt cauſa
aduerſandi purgationes digeſtionibus: ad continuū au/
tem ſermonis hic eam iam.

¶ Textus. XLI.

¶ Sorbitiones autem cū prope criſis fuerit ne

des ſi turbetur: cum autem remiſerit ⁊ addiderit ad melius. cuſtodire v̾o oꝫ ⁊ oium ſebrium criſes ⁊ auferre ſorbitiones ſm̄ hoc tempus.

¶ Commentum Galeni.

¶ Cuſtodit ⁊ hic mentem Hippocratis qui libri cōſcriptor in principio quidem cum mellicrato ⁊ ſucco ptiſane dietās prope criſeos autem auferens ſuccum.

¶ Textus. XLII.

¶ Didicerunt autē he longe ſebres fieri ⁊ apoſtemata: idest abſceſſus habere ſiquidē inferiora frida fuerint circa aures ⁊ colluꝫ: ſi v̾o nō frigida fuerint: ſed habent trāſmutationes: fluit aūt ſanguis ex narib⁹: ⁊ vētres talib⁹ turbant̄.

¶ Commentum Galeni.

¶ Quibus eſt ſubtilis vrina propter indigeſtionē humoꝝ decenter prolongātur ſebres non potentes ſolui ante digeſtionē. Quoniā autēꝫ apoſtematibus: idest abſceſſionibus he tales iudicant̄ multotiens iam dictū eſt: rarius v̾o alicubi: ⁊ per excreationes ſolutiones eoꝝ ſiūt: vtrum autem ſurſum corporis vel deorſum apoſtema generabitur his q̄ in pronoſticis ſcripta ſunt concordāt que nunc dicta ſunt.

¶ Textus. XLIII.

¶ Quibuſcunqꝫ v̾o ſebres aſſodes: idest anxia ſiunt ⁊ hypocundria: idest precordia tenduntur ⁊ iacentes nō ſuſtinent in eodeꝫ ⁊ extrema infrigidant̄ omnia plurima diligentia ⁊ cuſtodia indigēt: deducere vero eis offerentes nil aliud q̄ꝫ oximel aquoſum: ſorbitiones autē nō offerri donec deſinat ⁊ vrina digeſta fuerit.

¶ Commentum Galeni.

¶ Aſſodes nominat ſebres in quibus laborantes aſſontes idest anxiantur ⁊ indelectabiliter habent: dyſforme autem: idest difficulter ferre ſequens: quādoqꝫ quidem in eſſendo monimo: idest permanentē ſeb. ⁊ cauſonide: idest eſtuoſam. multotiens autem ⁊ malignitate ſtomachi: oꝝ autem ventris ita me dicentem nunc audi incipit quideꝫ ab ipſis ſeb. aſſodes: dicens eas ⁊ hypocūdria tēdentes: deinceps v̾o ad ſebrientes tranſit: hoc enim idest iacentes non ſuſtinent in eodē de ſebrientibus dictū ⁊ quemadmodū ⁊ hoc idest extrema infrigidantia: igitur hoc quidem idest nō ſuſtinere iacentes in eodē: aſſenton idest anxiantium: ⁊ diſſoriton idest difficulter ferentiū eſt cognitio: hoc autē infrigidari extrema flegmonis magni in groſſis humoribus ⁊ vt ſupra oſtendi: cum de ſcda ſpecie cauſi ſermo erat: ⁊ ſiquidem vehemens infrigidatio fuerit conſectura iam tibi eſſendi ⁊ virtutem in robuſtā fortiter. Decenter igitur dixit plurima diligētia indigere laborantes ita: decenter autem oxymel dat eis a groſſis ⁊ viſcoſis humorib⁹ moleſtatis: ⁊ adiecit auteꝫ ſermoni aquoſum: vt addatur quibus his in pulmone tales continentur humores. Multum enim oxymel acutius in illū eſſe oportet: qꝛ ꝑp lōgitudinē allationis viē que ſm̄ anadoſim: idest reditionem ad patientē particulā neceſſariū diſſolui virtutē oxymellis his aūt que ſm̄ hypocūdriū mox incidit talē quale habitū eſt: hoc autem ⁊ idest nequaq̄ꝫ dare ſorbitionē his qui ita habēt aūq̄ꝫ digeſta ſit egri⁹: ⁊ indeterminate dictū eſt ſeruantibus demū nobis qđ edocuit Hippo. adiicere oportet huic ſermoni ſi ſuſſecerit qui egrotat: qđ vt manifeſtuꝫ fortaſſis dereliquit.

¶ Textus. XLIIII.

¶ Acubere vero ad obſcuras domos ⁊ accubare in molliſſimis ſtratis multo tempore ad eādem defluentem: ⁊ vt minime reijciat ſe: maxime vero hoc tale tales iuuat.

¶ Commentum Galeni.

¶ Accubationem que in obſcuris domibus non vt maturatiuū auxiliū conſuluit nunc: ſed vt diſſorme: idest difficilis patientie que propter anſim: idest anxietatem ſit correctiuū: cuius grā ⁊ mollis ſtrati meminit: h̾ aūt idest tētare nō reijcere ſeipm̄: ſed geſcere alterutrinqꝫ vtile laboranti ⁊ vt digōni totius egritudinis conferēs ⁊ vt cuſtodiēs virtutē.

¶ Textus. XLV.

¶ Hypocūdrio v̾o lini ſemen inūgēs apponere cauēs vt nō frixerit: idest frigeat appoſituꝫ: ſit autem ſumme tepidum coctum aqua ⁊ oleo.

¶ Commentum Galeni.

¶ Mollificatiuum eſt lini ſemen ⁊ non calefaciens apparenter quibus maxime indiget flegmon olei: ⁊ nimiruꝫ ſm̄ tactū id preparat tale quale ⁊ ſm̄ virtutē eſt ſumme tepidū dignans offerre: ſed mixtio olei ⁊ aque tepidi caloris eſt generatiua cū mollificādo ⁊ mitigādo moderate exiis virtutis maxi' mōſtratū eſt oportere eſſe ⁊ digerūt ⁊ euaporāt.

¶ Textus. XLVI.

¶ Coniecturari vero ex vrinis quod futuruꝫ eſt eſſe: nam ſiquidem fuerint groſſiores ⁊ ochotere: idest flauiores ſunt meliores: ſi v̾o ſubtiliores ⁊ nigriores: pernitioſiores.

¶ Commentum Galeni.

¶ Non omne futurum eſſe docet ex vrinis ſed ſalutem vel mortē: nam ſi ſalutem quidem oſtendunt groſſiores ⁊ eiſ flauiores manifeſte groſſiores quidem ſubtilibus comparatis non his que ſm̄ naturam vt ⁊ parū antea dignū exiſtimaui audire: neqꝫ enim vtiqꝫ groſſas dices interpretari recte volēs: neqꝫ ſubtiles vrinas que ſm̄ naturāqꝫ: que deinde nimirū ſubtiles ⁊ nigre peſſime ⁊ ſubtilibus eniꝫ ſolis ſientibus indigeſta oſtēditur egritudo: certiſſime eniꝫ ſubtilis aquoſa eſt: quare ⁊ alba: ſꝑ cognitiones autem vrinarū in monumentis que in pronoſtica dicte ſunt.

¶ Textus. XLVII.

¶ Si autē tranſmutationes habuerint ⁊ tēpus ſignificāt: neceſſe egritudineꝫ trāſmutari ⁊ ad deteriora: ⁊ meliora anomaliā .i. inequalitatē.

¶ Commentum Galeni.

¶ Et hoc enim obſeruans in egrotantibus inuenies verum in tempus amplius ⁊ tranſmutationes in medio fiētes incidentem hominem in varijs vrinis: ampliores enim diſpoſitiones oſtendunt̄ ⁊ que nō eadē cura indigentes neqꝫ parem habēt prothemiā .i. terminum ſolutionis.

¶ Textus. XLVIII.

¶ Inconſiſtentes autem ſebrium ſinere donec ſtent: cum v̾o ſteterint obuiare cum dieta ⁊ cura decenti ſm̄ naturam conſiderans.

¶ Commentum Galeni.

¶ Incōſiſtentes ſeb. dixit: que nihil habēt certū: ſunt autem certe que in pioďis: idest circuitionib⁹ apparēt ⁊ in vrinis adhuc aūt ⁊ incertiſſimis ſebriū. Igit̄ pioď quidē nullatenus apparent in primis diebus: vrine v̾o ſuperueniūt alia ⁊ alia vice: ⁊ multotiēs ter vel quater quotiens vrinare ⁊ per diem demū: ⁊ per noctem cōtingit: ⁊ diſſimiles apparēt ad ſe inuicē vrine: ſpēm igitur talis ſeb. incōſiſtenteꝫ eſſe dix: qđ idē ſignat ei: que nō ſeruat ſpēꝫ vnā certiſſime. Oſtēdi v̾o tibi certiſſimas ſpēs ſeb. in monumētis de differētiis cap. ⁊ in ſcdo de criſi: in talibus igit̄ ſebribus dignū exiſtimat nō ſm̄ principia dieta vti ſed ſinere donec videas quales ſunt ſebres: ⁊ tunc diete ſpeciem terminare.

¶ Textus. XLIX.

¶ Sunt autem viſiones multe laborantium.

¶ Commentum Galeni.

¶ Viſiones dixit quaſi diias vel modos vel ſpēs: laborātiū aūt pro h.i. pro egri^{bꝰ} q̄ laborātibꝰ ſiūm mōſtratū eſt autez iam multotiēs: q̄ oībꝰ veteribꝰ cōſuetudo eſt a paſſionibꝰ ad patiētes ipſas trāſferre nūcupationes: ⁊ a patiētibꝰ ad paſſiōes vt nihil differat febriū dicere diias vel febrientiū: ita vero ⁊ pleureticoꝝ ⁊ ſynāchoꝝ: vel pleureitidis ⁊ ſynanche: viſiōes igit' laborātiū: q̄ oculis eoꝝ ꝯſiderātes inueni/mus diias. ¶ Textus. L.

¶ Ideoq; attendendum eſt ſananti vt nō obli/uioni tradatur aliqua occaſione.

¶ Commentum Galeni.

¶ Didicimus q̄m manifeſtas cauſas noiat occaſiones: ſed ⁊ nūc manifeſtū eſt in hoc ferēs nūcupationē infert deniq;.

¶ Textus. LI.

¶ Neq; eorum que ſm mentem.

¶ Commentum Galeni.

¶ Quaſi cauſarum has quidem manifeſte omnibus cogno ſcētibus bene ſine artificiali mente: has autem ſolis his que vtuntur artificiali mente. Attendere autez oportet ait in illis quas ad par vel impar apparere oportet.

¶ Textus. LII.

¶ Igitur maxime quidem oportet imparez nu merum vtriuſq; hi dies heteropes: ideſt alte ro repentes faciunt laborantes.

¶ Commentum Galeni.

¶ Nō ſimplr audiēdus eſt: ſed in acutis egri^{bꝰ} multū poſſe impares dies vt trāſmutationes aliter vtrinq; dignas ra/tione faciētibꝰ ad ſanitatē ⁊ ad mortē: hec.n. ſigt iſtud he/teropes.i. altero repētes in acutis qdē.iij.⁊.v.vij.ix.⁊.xj.⁊ xiiij. in chronicis aūt.i. tpalibꝰ ⁊ ꝓlixis ſexageſima ⁊ octua geſima: medij autē eoꝝ ſunt.xx.xxxiiij.xl. ipares autez he.

¶ Textus. LIII.

¶ Cuſtodire igitur oportet primā diem qua in cepit imbecillus eſſe qui laborat ſcientem prin/cipium ex quo ⁊ quid antecedit ei: hoc enī pri mum ſcire. Cum autez iterrogauerit eū ⁊ ſcru tatus fuerit omnia: primū qualiter quidez ca/put habet: ſi indoloroſum ⁊ nō grauedinē hēt in ſeipſo: deinde hypocūdria ⁊ coſtas ſi indo/loroſa: nā hypocūdriū quidē ſi doloroſum eſt vel eleuatū vel ſcolioma: ideſt cōuerſionez hēt vel ſatietatem: vel coſte dolor inſit ⁊ ſimul cum dolore vel tuſſicula vel torſio vel dolor vētris: cū autē quid hoꝝ affuerit hypocūdrio: tūc ma xime ſoluere ventrē clyſteribꝰ: bibat autē mel licratū calidū coctū. Adijcere † vo que in ſur/rectionibꝰ ſi lippothomizat: ⁊ ſi ſpūs euforia.i. bona patiētia cū habet. Videas autē egeſtio/nē: ne aliquē forte nigrū egeſſerit colorem vel purū: quales ſani vtiq; hominis egeſtiones: ⁊ febris etiā in tertiā diem ſuperexacerbata in/ſpiciens valde bene tales in his egritudinibꝰ tertianas: adhuc iam ⁊ alia cōſpiciēs ſi quarta tertie diei ſimile quid habet qd horum ipſoꝝ periculoſius ſit. Signa vo: nigra quidem ege/ſtio mortem ſignificat: ſimilis autem ſano cū oibus vtiq; diebus appareat ſalubre.

Al.i. Addi ſcere.

¶ Commentum Galeni.

¶ Cuſtodire ait oportere pm̄ qdē pam̄ diē in qua cognoſcere iubet cām egri^{tudis}: h.n.i. ex quo ⁊ qd h.i. vnūquoq; egriꝰ eſt oñdit. Interrogare vo iubet pm̄ qdē caput q̄ir hēt: deinde hypocūdria ⁊ coſtas: hypocūdriū qdē ſi qs eſt dolor vel ſi depreſſa ſunt vel habēt aliquā ex ſcolionia.i. anomaliaz h eſt inequalitatē: qd etiā in ꝓnoſtica ſm hāc ſeriē ſcripſit. Si eq̄lr dextris diſpoſitū ⁊ ſiniſtris: vel ſi coctoni.i. ſatietatem hēt ait: h aūt mihi vi impletionē cibarioꝝ eē: iterrogare vo dignatur ⁊ alia circa eam etiā q̄ deinceps ſeriē. deīde iubet hypocūdrijs patiētibꝰ ſoluere vētrē clyſterijs: bibe/re vo mellicratū calm decoctū: indeterminate vo h dicēs: deinceps ſcribit. Adijcere † iubeo oz ⁊ q̄ in ſurrectionibus ſi lippothomizat: ⁊ ſi ſpūs ait euforia.i. bona patientia hēt eū: h opponit' lippothomizāti. Inſpicere vo dignat' egōnē vtrū nigra eſt vel pura vel inculpabilis q̄lis ſanorū fit: ⁊ ſi febris in tertiā die ſuperacerbat: his itaq; habētibꝰ ſi q̄rta tertie ſilē hēt qd ſm paroxiſmū piculoſaz hāc: videlz ait: neo terize.i. inouare qd ⁊ q̄rtā die.xj. ex ſitem ſeptime difficilli/mū eſt ſignoꝝ: neteoriſmus aūt.i. inouatio manifeſta. ſi.n. pᵃ dieꝝ ⁊ tertia paroxiſmus factus eſt: ſcda vo non factus eſt: cōgruū hic eſſet q̄rtā paroxiſmū: q̄rtā vo non habere: hs bens igit' ⁊ h mali alicuius alterius egōnē indicat: ſi vo ⁊ nigra egeſſerit mortē futurā eſſe oñdit. Memēro itaq; hu/ius derelinquēs multa eoꝝ q̄ dicta ſunt. ſi.n. pᵃ dieꝝ tertia ꝓportionale attulerit paroxiſmū: nouū qdē ſi ⁊ q̄rta exacuit: ſi vo nigra egeſſerit: pnitioſum eſt ſignū: ſi vo rurſus ſilia ſanis p oēs dies egeſſerit: ſalubre ſpa laborāti eē hoc.

Al.i. Addi ſcere.

¶ Textus. LIIII.

¶ Cui autē non obeditur † balneo: ideſt ſuppo/ſito: dormit: inſit autē ſpūs euforia: ideſt bona patiē tia: ſurgens in thoꝝ vel tronū vel ibi in lectulo ſit † abſithia.i. inſioſitas inſit: hec aūt cū aderunt laboriti maſculo vel femine ⁊ ſm principia in naſcunt': deſipientiam expecta futuram.

Al.i. balio

Al.i. ſi pa thia.i. malum ꝯpoſitū

¶ Commentum Galeni.

¶ Cōfuſa eſt ſeriei huius mēs: expectare.n. deſipiētiā cū bal neū nihil ꝓficiat: vt aūt euforos.i. quieſcibili' hic laborās: ⁊ cū etiā ex ſurrectionibꝰ lippothomizat.i. aio deficit: mihi male dictū eſſe videt': neq; expiētia teſtāte ei neq; rōne: fiet .n. q̄nq; ⁊ tale qd.i. deſipere. Pronoſticationes aūt ſunt nō eoꝝ que raro fiunt: ſed eoꝝ que ſemp ⁊ q̄z multum.

¶ Textus. LV.

¶ Attēdere vo ⁊ manꝰ. ſi vo tremule fuerit: ex pecta tali diſtillationē ſāguinis p naſū futurā.

¶ Commentum Galeni.

¶ Et h ſmo nō qd ꝯtinue: neq; qd multū fit: ſz qd raro docet.

¶ Textus. LVI.

¶ Inſpicere vero oportet ipſas nares: ſi ſimili/ter ſpiritus per vtraſq; trahatur: ⁊ ſi multus fe ratur ex naribus: amat fieri ſpaſmus.

¶ Commentum Galeni.

¶ Exiſtētibus manibus tremulis: ſic enim docens dicere: ſi ſpūs multus feratur per vtraſq; nares ſpaſmuz ſuperuenire ait. Aſſueuit.n. ita vocare ſpaſmoſam diſpoſitionem fien/tem ſm muſculos qui prerbigia: ideſt extrema naſi mouēt.

¶ Textus. LVII.

¶ Si vo in febre hyemali lingua aſpa facta fue rit: ⁊ abſichie ideſt inanimoſitates inſint: amat huic tali ⁊ remiſſio eſſe febris: ſed tamen hunc

ſalem cuſtodire in famē velis: ⁊ aque potu ⁊ mellicrati potu ⁊ etiam in ſuccis cuſtodi: neqꝫ credes remiſſioni febris huic: qꝛ qui quidē talia habēt ſigna: periculoſi ſunt mori.

℄ Commentum Galeni.

℄ Hyemalem feb: ē quidam ſimpliciter audiunt eaꝫ que in hyeme fit. quidam autē eā que familiaris natura erit hyemi: erit autē hec talis in flegmate: queadmodum de eſtiua in cholera. ſi igit̃ aūt in tali febre lingua facta fuerit aſpera ⁊ lippothomia: oportet cognoſcere eā eſſe periculoſaꝫ. Et propterea noli credere remiſſionibus febriū quando cum ſynthomatibus vel ſignis malis fiūt ſicut nūc ſimul cū lippothomia ⁊ aſpͥtate lingue. Ne igit̃ ait negligant dietam vel cibū laborantes ſed aquā ⁊ mellicratū ⁊ ſuccum ptiſane ſorbere da. videntur aūt hec ꝯ̃ria eſſe ei ꝙ oportet fame cruciare: famis enim cruciatio maxime quidē: idest ieiuniū inediā omnimodā ſignificat: ſi vͦo non: ſed dietam demum que in potibus ſolis. hoc autē mellicratuꝫ ⁊ ſuccū ptiſane cōceſſit dari: videtur autē mihi ꝓpterea fame cruciare dicere eos: quoniam tardant prolixe habētes remiſſiones febriū euphorātates: idest facillimas vt decepti quidam cibum fortiorem dederūt: ⁊ maxime propter lippothomiā: et. vt ad talem igitur dietam que per mellicratum ⁊ ſuccum fit multis diebus recte dicta eſt famis cruciatio.

℄ Textus. LVIII.

℄ Cum in febribus terribile quid factuꝫ fuerit quintanis exiſtentibus: vel venter repēte humida egeſſerit: vel abſichia idest inanimoſitas facta fuerit: vel aſonia idest inocalitas aſſūpſerit: vel ſpumoſus factus fuerit vel ſingultuoſus: in his aſſodis: idest anxius amat fieri: ⁊ circa hypoꝛino: †idest qꝺ ſub nares ⁊ fronteꝫ ſudores ⁊ collū retroſuꝫ capitis. Qui vͦo hec patiuntur moriunt̃ inflati non in longum.

℄ Commentum Galeni.

℄ Horū vͦo que ex obſeruatione emperice ſcripta ſunt a medicis quedā hoc eſt ex ipſis que viſa ſunt ſemel vel bis eruꝯtuationem habent vniuerſalia modi ⁊ ſepiſſime in eiſdē ⁊ ſimiliter potentia conſiderari: tale vtiqꝫ qdem eſt hoc qꝺ nunc dicitur: videns enim ſcripſit hoc: quintanum quēdaꝫ egerentem quaſdam humidas egeſtiones: lippothomiꝫantem vͦo ⁊ aſonum idest inuocalem factum. alium aūt ſpaſmoſum: ⁊ poſtea: aut deinde vtroſqꝫ aut alterum aſſodera idest anxium: ⁊ que circa faciem ⁊ colluꝫ ſudantes: deinde morientes ſcripſit quod exiſtimat: ſydromiam: idest cōcurſum ſignoꝝ empericoꝝ: ſunt auteꝫ ea potentia ⁊ ſtomachi eam accendere ſyncopā: potentia vͦo ⁊ propter multitudinē fieri cōpreſſa virtute: vel ⁊ aliter languente: ſinguluꝫ deniqꝫ eorum que dicta ſunt ⁊ ſm̄ ſeipſum malū eſt nedū conueniētia omnia. Lippothomiꝫare enim in repentinis egritudinibus periculoſum: queadmodū ⁊ aſſonum: idest inuocalem factum eſſe: ⁊ aſſoderam idest anxiū: ⁊ non bonū autem ſudare circa faciem ⁊ caput ſolū: queadmodū igit̃ h̃ multa ⁊ mala ſynthomata ſunt: ita ⁊ alia que in ꝓnoſtica ſcripta ſunt ⁊ pōt quis cōplicans eā ſibiinuicē videre qꝺ quidē docere nouim⁹. Si vͦo alicubi ⁊ dictionē imanifeſtam miſceat ſermoni: queadmodū enigma multis quidē: ⁊ ex h̃ ſapiētioꝛ eſſe videbit̃: admirantib⁹ enim vel intelligētib⁹: hoī vͦo nō ſciēti diſcernere apathanomico cōcurſu .i. q̃ facit cognoſcere ea que ſupueniūt caſu capietur: varius qdē: inutilis vͦo ſermonam pathomicus cōcurſus egritudinis ſpēm indicat: ſupueniētia vͦo ſynthomata nāſuetudineꝫ ⁊ malā moꝛigerationē eius. Et oportet diſcentē hoꝝ ſinthomarū vniuſcuiuſqꝫ virtutē excogitare ⁊ cōparare inuicē ea que apparent: ⁊ ſiquidē fortiora fuerint ⁊ plura appareāt bonis mala: cognoſce in ꝑiculo hoīem exiſtere. ſi vͦo bona malis fortiora ⁊ plura fuerint. bonoꝝ expectationeꝫ hēre oportet in laborante: hoc autē ⁊ ipſe Hippo. dignuꝫ exiſtimat te gerere. in ꝓnoſtico deniqꝫ oīum ſynthomatū ⁊ ſignorum ſinguli ſingulariter docuit virtuteꝫ. In fine vͦo huius ꝯſcriptionis ait. Oportet autē debentē recte predicere euaſuros ⁊ morituros: ⁊ quibus oportet vtiqꝫ plurib⁹ dieb⁹ ꝑmanere egritudo: ⁊ quibus vtiqꝫ paucioribus ſigna diſcētem oīa indicare ⁊ excogitantem ꝓnoſticari ex his qꝺ eueniet: igit̃ ibi qdē bonis mala mixta ſunt adequata mō quodā virtutibus exercitato qdē viro indiget: qui cōſiderauerit in operis īfirmis ea multotiēs. vbi autē ſunt aut omnia mala queadmodū ⁊ nunc: aut omnia bona manifeſtū omnibus qꝺ fiet: exiſtente enim ⁊ ſm̄ ſeipſum: ſigno malo iſto egerēte vētre lippothomiꝫare: malo vͦo ſimilr: ⁊ aſonia .i. inuocalitate ſi cū his ⁊ ſpaſmoſus ⁊ lygmodis idest ſingultuoſus vel aſſoidis idest anxius laborās factus fuerit apertius iudicabit ꝑiculū. Si vͦo ⁊ aliqꝺ aliud malū ei ſignum ſupuenerit: queadmodū qui circa collū ⁊ faciē ſudores: adhuc ⁊ magis que dicta ſunt nūc ab ipſo qui ſcripſit librum nullo bono ſigno mixto: malis igit̃ qñqꝫ qdē h̃ talis ex neceſſitate morietur manifeſtū ex coaceruatione maloꝝ ſignoꝝ: hoc autē pneumathaochiſete idest inflabitur fini ſerici huius ſicut enigma interiectū: hoc eſt: vt quid eoꝝ que ex neceſſitate oſtenduntur vel concedunt̃ futura erit quodcunqꝫ ſignificat hoc puta pneumaochiſete vtrum multitudinem ſpirituum qui ſm̄ ventrem vt poſſibile ſit ventrem ipſum inflari omnem: ſiue magnam ⁊ ſpiſſam inſpirationem: ſed ⁊ hanc didicimus his quas ſequitur diſpoſitionibus non bonum ſignum quemadmodum ⁊ ea que ventris quare non oportet querere alia ſigna his ex neceſſitate pigmeneis: idest antecedentibus: in his enim non adhuc vel in quibuſdam non in his que ſm̄ fortunā facta ſunt in fallacia eorum que contingent aliqua fit pronoſticatio.

℄ Textus. LIX.

℄ Quibuſcunqꝫ autem in febribus crura fiunt hyſmadra: idest vlceroſa ⁊ morantia non maturantur exiſtentibus febribus: ſi ⁊ acciderit ſuffocatio pharingis idest faucibus ſubtilibus exiſtentibus que circa pharingaꝫ: ⁊ neqꝫ digerit̃ ſed neqꝫ extinguitur: amat huic tali ſāguis fluere ex naſo: ⁊ ſiquidem multus fluxerit: ſolutionem ſignificat egritudinis: ſi vͦo non: lōgā: quātocūqꝫ vͦo paucioꝛ fluxerit: tanto deteriorem ⁊ longiorē ſi vͦo alia facillima facta fuerint huic expectare ad pedes dolores: ſi vͦo dolores tetigerint pedē: ⁊ doloroſus factus permaneat ignitus factus ⁊ non ſolutus fuerit paulatim veniēt ad collū dolores: ⁊ ad clauum: ⁊ ad humerū ⁊ ad pectus ⁊ articulum: ⁊ hoc īdigebat ſymathodis: idest vlceroſus fieri. Extinctis autē his ſi manus cōtrahunt̃: vel tremule facte fuerint ſpaſmus hūc talē ſuſcipit ⁊ deſipientia: ſed ⁊ phligaria: idest ampulle ſupercilio ⁊ rubores habet, ⁊ palpebra altera circa alterā palaſtrarij idest germinat durus flegmon detinet: ⁊ hydent idest tument oculi ⁊ deſipiētia multum ſuperaddit: noctes autem magis ſu-

perſignificant ꝙ dies ea que circa deſipiētiā. ſigna ꝟo maxima multa fiunt in imparem numerum ꝙ parem: quicūqꝫ ꝟo horum numerorum fiunt periculoſi ſuperuenerunt.

¶ Commentum Galeni.

¶ Et omnia hec que nūc dicta ſunt: videtur mihi deinceps ſibimuicē qui compoſuit hanc cōſcriptionē vniuerſalē quēdā ex particulari obſeruatione ſermonē feciſſe procaciter. melius enim eſſet ſicut Hippo. in libris epidimiarū aſſueuit ſcribere: ita ⁊ ipſū feciſſe predicētē quidē in ṗn° nomen patiētis: ⁊ poſtea dices in quibus ſingulū factū eſt: quemadmodū in his que nunc dicta ſunt ſynthomatibus liber facere. Facta enim ſunt alicui crura ſymathodera ideſt vlceroſa ⁊ non maturantur: adhuc autē ſubijciātur ⁊ febricoſus eſſet ⁊ ſuffocatus factus quieſcat. exiſtimabit autē qs vtiqꝫ ſurſum factā eſſe trāſitionem humoꝝ qui in cruribus ſunt que in tranſitibus ſuffocabilē hoīem facit. Si igit' hec taliter vt Hippo. dixit eſt euſurus emotoyzare vel hemorogizare: ideſt ſanguinē fluere per naſum potēter oportet: ⁊ ſi multus fuerit ſanguis ſoluit egritudinē: ſi ꝟo non: chronicā facit: ⁊ ſi alia bene facta fuerint rurſus ad pedes dolores deſcēdere poſſibile eſt. Supponatur vtiqꝫ ⁊ hoc factum eſſe quēadmodū ⁊ periphlegam hoīem in his factum eſſe qd aut calorem multū circa pedem oſtēdere conſueuit: aut feb. multā ⁊ igneā: ⁊ ſi in his nō ſoluūtur ſynthomata: rurſus ſurſum recedens magna multitudo generabit dolores ſm collū ⁊ clauos: ⁊ humerū: ⁊ pectus: vt autē omnia hec contigerant ei irrationabiliter: hoc enim eſt extingui manus ſupponat' factas eſſe tremulas: deinde ſpaſmū ſequi multitudinē humoꝝ deſcēdētem ad neruoſas particulas: ⁊ ipſum principiū coꝝ aſſumētem. Huic enim deſipientie: conſiderans igit' qui ſcripſit aliquem coꝝ qui ita egrotauerunt ampullas ſm cillum habere. Hoc enim ſignificat phligaria: procaciter enūtiauit omnibus qui ita habent futurꝝ hoc ſynthoma: ⁊ de his que deinceps ſcripta ſunt idē ſermo: qd enim factum eſt alicui eorum qui ita egrotauerunt ſiue duobus ad omnes extēdēs dixit ⁊ rubores hēre eos ⁊ palpebrā alteram ad alteram paluſtra ideſt germinare: ⁊ ſiccum ſeu durum fieri flegmonē: ⁊ tumore fortiter oculos: horū enim alis quedā manifeſta ⁊ paluſtrari: germinare cilium alterum imanifeſtum eſt vtrum ex parte eorum quandam fientem iunctionem: vel carnoſum aliqd germen qd in altero quidem innatum: ad alterum ꝟo extenſum voluit oſtendere: ſi ꝟo aliquid vtile eſſet ex inuentione eius habere plus vtiqꝫ de eo ſcrutaretur.

¶ Textus. LX.

¶ Hos autem tales a principio pharmacare elegeris ante quintā: ſi voruorizat ideſt gurguliſat venter: ſi ꝟo non: ſine re apharmaliētos. i. impurgatos eſſe: ſi ꝟo diauorizet ⁊ egeſtiones cholerice fuerint ſcamonea ſubpurga moderate: alia ꝟo cura ꝙ minimos offerre potus ⁊ ſorbitiones vt melius habeat: ſi ꝟo non ſuperuenerint quartamdecimam excedentes.

¶ Commentum Galeni.

¶ Curam ſcribit cōcurſionis ſiue coadunationis predictoꝝ: non autē ea mihi quidē vt dixit: neqꝫ hoc videtur bonum: ſed ⁊ cura nihil cōmune habet preter ea que antea iam dicta ſunt multotiens. Scrutari enim te dixit: ⁊ que in vētre ⁊ cognoſcētē hoc per vouorliſmos: ideſt gurgulatiōes purgare. Si ꝟo ⁊ cholerica que inferius repeant fuerint: ſcamoneā dat cholerica pharmacū purgans. In alia ꝟo cura iubet offerre minimas ſorbitiones donec fuerint ſuper excedentes quartādecimā diē: hoc autē ſermone cōiudicatur ſi quartādecimam non poſſe digeri egritudinem.

¶ Textus. LXI.

¶ Cum febricitanti quartadecima exiſtēti affonis ideſt inuocalitas affuerit: non amat ſolutionem cita: neqꝫ egritudinis erectionē fieri: ſed tempus hoc tale ſignificat: cum autē apparuerit in die hac. i. quartadecima: longius accidit.

¶ Commentum Galeni.

¶ Hic ſermo ſuperfluus eſt his qui dixerunt mala ſynthomata maiorem virtutem habere in criſis diebus apparentia: hoc. n. vniuerſali vtit': ⁊ nūc qui ſcripſit librū i vna particulariū reꝝ in quartadecima die: ſicut enim in alijs criſis dijs ideſt indicatiuis: ita ⁊ in hac ſi apparuerit aliqd aliud malū ſinthoma maiorem virtutem habere: oportet autem enūtiationē eius qd futurꝝ eſt facere: nā ſiquidē quedā bonoꝝ ſignoꝝ maiorē virtutē habētia affuerint laborāti qui egrotat ṫpe ampliori poterit ſaluari: nullo ꝟo exiſtenti tali morietur: nequeūte virtute ſufficere digeſtioni egritudinis. Male igit' qui hoc ſcripſit dixit: lōgiorē omnino futuram eſſe egri[tudi]nem ṫpōe. n. ⁊ velociter mori q affoniā. i. inocalitatē in q̄rtadecima hꝫ cū alijs malis ſignis fiēte h̄ ſynthomate.

¶ Textus. LXII.

¶ Cum autem febrienti quartano lingua turbata verba loquitur: ⁊ vēter cholerica ſubegerit humida: amat delirare hic talis.

¶ Commentum Galeni.

¶ Sed ⁊ in aliq̄ alia dieꝝ: ſi ꝟo in q̄rtana apparuerit ṗ[m] piculoſiorē ſeptimā oſtēdit: hoc eſt ea que in illa fient.

¶ Textus. LXIII.

¶ Eſtiua ⁊ autumnali hora ⁊ in acutis ſanguinis diſtillatio repente fiens ſinconiaꝫ ideſt fortitudinem ⁊ multam inflāmationeꝫ ſm venas oſtendit: ⁊ in poſteriore ſubtilium vrinaruꝫ ſuperapparētias: ⁊ ſi tendit ad ſtatum etate ⁊ corpus ex gymnaſijs: vel euſarchiam ideſt bonam carnoſitatem habeat: vel melancholicuꝫ: vel ex potu man⁹ tremule bonum habet: deſipientiam predicere vel ſpaſmum.

¶ Commentum Galeni.

¶ Et hec rurſus ſeries cōplicationē habet ſynthomatū multoꝝ non cōuenientiū ſimul in hoīe omni egrotāti: idcirco ⁊ inutilia que ita ſcribunt' vtili doctrina ꝑ vniuerſalia cogitata: vt Hippo. aſſueuit facere: dictū eſt autē quoniā vniuerſaliū: hec qdē continuā habent veritatē quādā ⁊ vniuerſalitatē: hec autē vt multū veritatē habent: ſi qd ꝟo ad diſidoſum ideſt ad ambo opinabile vel rarū eſt inutile ad doctrinā. Que deniqꝫ ſcripſit. Scrutent' ſm partem ⁊ ṗ[m]: deinde qd ṗ[m] ſcriptū eſt. Eſtiua ⁊ autumnali hora: melius fuiſſet dicere ſinconiā ideſt fortitudinē indicare cura indigere venas. Scim⁹ aūt ꝙ diſtillationes ſanguinis ex naribus malū ſemꝑ ait eſſe: ꝓpterea q: natura qdem deſiderat extenuare: excernere: ⁊ expellere ſuꝑfluitatē: negt autem aut ꝓpter imbecillitatē propriā: aut ꝓpter groſſitiē ſanguinis: vel ꝓꝑ denſitatē particularū: vel propter q̇dā hoꝝ vel oībus conuenientibus: malo ꝟo exiſtente ſemper hoc ſigno: ⁊ magis autem aliquo ſm eſtatis ⁊ autūni primam virtutem eius contingit ſuperintendi. In his enim diebus ⁊ xantra ſuperabūdat cholera: ⁊ qd continet aer calidū eſt: quare euthon ideſt bene fluxibilem oportet propter ambo eſſe ſanguinē: magnitudo igitur cauſe oſtēditur propter quā prohibetur fluere: quā ſinconiā ideſt fortitudinē eſſe ait fortaſſis deſi-

rorem ita nominans:indigere demum vſq; cura ſm venas eos qui ita habent nondū docet anteq; dicat:ſiquā dicit curam:non tamen dicit.per dictionē autē ſolā pᵃᵐ ſcripſit:vinarum ſubtiliū ſuper apparentias fieri ſm poſteriorē dicꝫ non ſm ſolam hanc ex neceſſitate declaris eiꝰ indigētis:ſed ſm eas que ante ipſam ⁊ ſpaſmum ait:⁊ deſipientiam futuram eſſe laborantē ad ſtatum tendente ſm etatem ita adhuc cum his ⁊ egymaſtia ⁊ euſarchie idest bone carnoſitatis eius meminit ⁊ craſeos:melancholici enim craſeos nomen ⁊ nimirū ⁊ ex potatione ait eūꝫ manus habere tremulas. Igitur ſynthomata quidem hec poſſibilia ſunt ſibilinuicem cōplicari : non tamen ex neceſſitate:deinde velut ad multum hos ſuperſequitur deſipientia ⁊ ſpaſmus.

Textus. LXIIII.

Et ſi quidē imparibus ſuperuenerit melius: in criſi vo pernitioſuꝫ niſi multus abundanter excurſus ſanguinis exitum faciet ſuperabundantie ſm naſos vel anum epyſces methaſes vel apoſtaſes vel dolores hypocūdriorūꝫ:vel ad teſtem:vel ad crura:ſolutis autem his exitus fiunt per ſputa vel ſputorum ⁊ groſſarum vrinarum leuium albarum exitus.

Commentum Galeni.

Due ſcripture ſunt huius dictionis.i.epygineſte:vna quidem per literā.g.ſcripta:alia vo per.t.ſed ſiue ſm priorē epygineſte.i.ſuperuenire dicat laborantes in paribus diebus:ſiue ſm ſecundā epytineſte idest ſuperintendi predicta ſynthomata ſm pares dies non confeſtiꝫ eſt ⁊ melius:hoc autem ipſe dixit:neq; enim ſi pares dicebat inueni:ſed ſi ⁊ criſim in quartā deniq; diē parem exiſtentē:⁊ ipſe deinceps parū antea dixi ꝫ quoniā maximā virtutē habet:qꝺ autem quippe demū deinceps dictū eſt verū. Si enim ſanguis multus ſm quēcūq; moduꝫ extractus fuerit:ſalutis hēt ſpem:⁊ per apoſtaſim idest abſceſſum eos ⁊ per methaſim.i.trāſpoſitionē ait ſaluari:apoſtaſim quidē quaſi per propriam nūcupationē oſtēdēs:methaſim autē indicēdo labores in hypocūdrio vel ad crura vel ad teſtē. Differūt aūt a ſeipſis inuicē in eo qꝫ apoſtaſis idest abſceſſus ipſaꝫ criſim infert:⁊ eripit ab omnibus moleſtationibꝰ laborātem:methaſis autem aliorum habet principium paroxiſmoꝝ ⁊ doloꝝ:⁊ vt indigeat rurſus alio tēpore ad digeſtionē locus corpis: in quem methaſis facta eſt contriſtantiū vel circūſtantiuꝫ humoꝝ:ideoq; adiecit. Digeſtis autem his exitus fiūt ſputorum vel groſſarum vrinaꝝ albarū ſigna docens digeſtaꝫ eſſendi methaſim ex digeſtis ſputis ⁊ vrinis.

Textus. LXV.

Febri ſingultuoſe opum vel opos idest ſuccum ſilphij oxymel daucuꝫ terens bibere da: ⁊ galbanum in melle ⁊ cyminum ellicticū idest electuarium ⁊ ſuccum ptiſane in his ſorbere: afflictos idest impaſſibiles autem hic talis:niſi ſudores cretici vel ſomni homales ſuperuenerint ⁊ vrine groſſe ⁊ oxymies decurrant:vel in apoſtema firmentur.

Commentum Galeni.

Riges aſſueuerūt ⁊ lignos.i.ſingultus nominare:ſunt auteꝫ motus qdā ſtōi ſpaſmoſi:fieri vo habēt pp imoderatā euacuationē vel impletionē:igit qui quidē poſt euacuationeꝫ fiūt:fere incurabiles exiſtūt:qui vo propter impletionē ab auxilijs ripcantibus idest expurgantibus que amplectant idest inherent curant:talia vo ſunt que nūc ſcripta ſunt:videt autē nūc hec mordacitas ſineſte ꝑpter oxymatrica.i. acredinem hoc eſt acuitatē mordentē ſtōᵐ:vt cum quis piper plus vel quid tale trāglutiat:⁊ nimiꝝ febricitātiū quidam ſingultantes vomūt corroſiuū:⁊ oxymicarū idest acerrimū humorē in quo finalr ceſſauerūt a ſynthomate:cuiꝫ hec demū febris nō vocat llmodis.i.ſingultuoſa:amplius aūt oportet ꝑmanere ligmon.i.ſingultū:vel ⁊ per totā egriᵗᵘᵐ eſſe acerbarūl cū febris vel llgmodis.i.ſingultuoſa nominet. Hāc talē febrē a ſudoribus criſimis.i.creticis. Et ſomnis homalibus.i.equalibus:⁊ vrinis oxymiribꝰ idest acribꝰ. Et groſſis euacuatis curari ait. Aut demū his talibus excretis:⁊ extractis:aut in apoſtema firmata fuerint.

Textus. LXVI.

Cotallus ⁊ myrra elicton idest electuariū:bibere autē his talibus oxymel da qꝫ minimuꝫ.

Commentum Galeni.

Inordinate hoc autē ſcriptū eſt:melius eſſet id parū antea ſcriptū fuiſſe ſm illā ſermonis partē vbi curauit eos q indigent thoracē ⁊ pulmonē per ſputa expurgare ⁊ non ad ligmodeam febrim:ſed ⁊ ipſum qꝺ ſcriptū eſt:manifeſtum eſt. Cotallus enim ab eo dictus non ita ſed conus magna ab antiquis grecis nominabat:quēadmodū a iunioribus medicis fere omnibus ſtrobolus.i.pinea:aſſueuit autē ex eis conſtrui electuarium cum fuerit pinguis:maxime hoc eſt multū circūfuſam habens propriā raſinā coquētes eaꝫ recentē in aqua cū toſſia idest praſſio vel marubio : deinde coctioni miſcētes mel cōmederatū ⁊ coquētes rurſus hoc vſq; ad melleā cōſiſtentiam:ita facto pharmaco vtuntur ad expuitiones ex thorace ⁊ pulmone:ſicut autē ⁊ ad alia quedam mittimus talia alicui pharmaco multotiēs:ita eſt cōueniēs ⁊ eū qui cōſcripſit hic myrrā immittere. Deinde per breuia oſtēdit:⁊ hoc cotallū ⁊ myrrā electuariū dicēs:poteſt autē ipſum pineā cum myrra dare foꝛtaſſis hoc rurſus nobis audientibus nō male miſceri mel huic pharmaco: igit quidem quidā ſeparantes a preſcripta hāc ipſam ſm ſeipſam ſcribunt:quidam autē finem eius principiū faciūt ſm hunc modū. Si autē apoſtema firmatū fuerit cotallum ⁊ myrra electuariū vt egritudinē que in apoſtema firmantur audiamus ei pharmacuꝫ exiſtere. Eſt autem irrationabile hoc ⁊ maxime propter illud qꝺ infertur:in quo ait bibere his talibus oxymel qꝫ minimū:nam in ſingultuoſa quidem febre habet rōnē formidare acetū:in his autēꝫ que in apa firmant nulla:⁊ propterea quidā alij ſm qd qdē copulāt ſeriē hāc ꝓſcripte:ſm qd alit diſiūgūt adijciētes cōiūnctionē. autē:⁊ ſcribētes.ita. Si vo firmatū fuerit de ſingultuoſa febre q ꝑdicta eſt:⁊ hoc eſt dictū:vel cōciliāte eo qui ſcripſit libꝝ:ſi etiā in apa cōrigerit qnq; firmatū eſſe ſingultuoſam febrē cotallū cū myrra dare cauere copioſum potum oxymellis:hic autē ſiue per.ꝫ.literā vltima ſyllaba ſtirixi idest firmet ſcribat:ſiue per.x.ſtrixi idest firmata fuerit:magnam nullam exalterationem ſermo habebit.

Textus. LXVII.

Si vo ſiticuloſi vehemēter fuerint:ordeacee aque bibat quidem.

Commentum Galeni.

Quoniā quidē vt ſiticuloſis potus manifeſtū eſt:melius vo dictū eſſe ab eo qualiter oportet conſtruere ſticbias.i. verum infundentes ſimpliciter vel vt qui nunc chyzon.i. ex eis faciunt ſm alium aliquem modum.

Textus. LXVIII.

Peripleumōica ⁊ pleuretica ita oportet ſcrutari ſi acuta febris fuerit:⁊ dolores lateris alterius vel amborū ⁊ ſpiritu ſurſum delato ſi doleat:⁊ tuſſes inſint:ſputa expuit ignea vel liuida ⁊ ſubtilia ⁊ ſpumoſa ⁊ anchira idest florida

vel crocea: ⁊ ſi quid aliud diuerſum habet preter ea q̄ edocta ſunt: hos ita oportet deducere.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Magna ⁊ quidē digna rōne pleureticis ⁊ peripleumonie determinata ſunt oia ſm gniſiā.i. propriā partē libri: que ꝟo oibus medicis ſunt cognita derelicta ſunt ea que nunc hic ſcripſit: ⁊ hꝰ qdē cōcurſum noiatū.ſ. ſignoꝝ a veteribꝰ empericis: veteres autē ſine deuorita idest cōſiderātia vocabāt talia ſymthomata: febris igit̄ acuta ⁊ dolor lateris alterius vel vtrorūqꝫ maxime ſm expirationē: hoc enī eſt ⁊ ſpiritu ſurſum delato ſi dolea ⁊ tuſſes ⁊ ſputa ignea vel liuida: ⁊ ſubtilia ⁊ ſpumoſa: ⁊ anchyra.i. florida: ⁊ q̄litercunqꝫ aliter exalterata p̄ter que in conſuetudine: hoc.n. oſādit dicēs. Et ſi quid aliud differēs habeant preter ea que edocta ſunt, hec omnia pleureticis ⁊ peripleumonicis apparere ait contingentia: hos ita oportet deducere.

¶ Textus. LXIX.

¶ Si ꝟo dolor ſurſum finiat ad clauū vel circa vbera ⁊ brachia: incidere oportet in brachio venā que intus ad q̄leſcūqꝫ ptiū fuerit ſm hāc.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Et hic rurſus explanat mētē gniſie partis huius libri: q̄ derelictū erat qḋ itelligit̄ his que dicta ſunt ei adiecit: puta h ſm rectū patiētis lateris facere flobothomiā: qḋ oſtēdit dicēs: icidere opꝫ venā qua in brachio q̄ intꝰ ad q̄leſcunqꝫ partiū ſm hāc agte ſuccedēs iterpretationē neglexerit cum deceret eū dicere venā q̄ ſm cubitū: eaꝫ q̄ in brachio dixit.

¶ Textus. LXX.

¶ Sub auferre ꝟo ſm habitum corporis ⁊ horam ⁊ etatem ⁊ colorem: plus autem audens ſi acutus dolor fuerit ducere ad lippothoſim idest defectionem animi.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Hic rurſus plus in ſūma intētiones flobothomie oēs dicere largiēs: tñ dereliqt q̄ſdā: neqꝫ.n. virtutis meminit neqꝫ trāſmutationis ſanguinis: ſed neqꝫ regionis vel cōſiſtētie: plus autē auferre iubēs ⁊ audere ⁊ qdē vſqꝫ ad lippothomiā agere peccauit in dictione adijciēs pp quid audere decet nō propter acumē quidē doloris ad plus euacuādū ſanguinis deuenimus: ſinere ꝟo fluere non ex acumine ſed ex alijs habemus. ſi vtus robuſta: ⁊ etas iuueneſcētiū ⁊ multitudo ſanguis ⁊ nā laborātis dēſior ⁊ durior ⁊ difficile euaporabilior: ⁊ multi cruor ⁊ hora āni: ⁊ ꝯſiſtētia eucrata: ita .n. ⁊ regio audere vſqꝫ ad lippothomiā ducēte ex his aduenit.

¶ Textus. LXXI.

¶ Demum ſubclyſterizare poſt hoc.

¶ Cōmentū Galeni.

¶ Poſt flobothomiam clyſterizare iubet: melius autē eſſet adiecisse hippocraticam determinationem niſi fortuita.i. ſpontanea exierint bene.

¶ Textus. LXXII.

¶ Si ꝟo ſubtus inferius thorace dolor fuerit ⁊ tēdit valde pleuretico vētrem ſub purgare: in medio ꝟo purgationis nihil da: poſt purgationem autē oxymel: pharmacare ꝟo quartanū.

¶ Cōmentū Galeni.

¶ Pleureticum nominat id qḋ dictum eſt ab hippocrate in iſta quarta parte libri in qua purgat eos qui ita habēt pleureticos: conſtituit autē id dupliciter: pharmacare ꝟo q̄rtanum indeterminate dixit: ⁊ hoc ipſum a principio: nihil.n. taliū auxiliorum gerendum laboranti intentionē facientem dierum numerū. Sed qḋ hippocrates dixit aut ⁊ poſt principium confeſtiꝫ anteq̄ firment̄ humores iubes pharmacare: aut poſtea cum digeſti fuerint: quare circa primos dies: aliqñ ꝟo ⁊ ſcḋam ⁊ quartā: eſt autem ⁊ quādo q̄nta pharmacauimus non in quarta ſolum ſicut hic ſcripſit.

¶ Textus. LXXIII.

¶ Si ꝟo non facile erectus fuerit: minorem potum ⁊ ſorbitionem paucam ſuccum ſubtilem ⁊ ſemel in quacunqꝫ hora melius agit: cognoſces autem ex vrinis.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ De particulari tēpore cibi ſeruās hippocrates: ſed ipſe hic qui hoc ſcripſit his que ſuperius ſcripta ſūt calori attēdere dignum exiſtimauit: qui calor ſm thoracem ⁊ pedes: qui enim vrinarum non tempore cibi eſt vtilis quare nō recte dixit nunc ſuccum ſubtilem ſemel dare ſm quā horam melius agit: cognoſci ꝟo eam ex vrinis: ⁊ ſi enim q̄ꝫ maxime breuē reputationē ad melius habeant vrine ſm particulares paroxiſmos: ſed nō ita longū tēpus idest vt deponamus illud nos: ⁊ expectemus vtrū nebulas ⁊ enorimata idest ſublimes vel inferius cōtes habeāt: hec enim in multo tēpore fiunt: cibari ꝟo in acutis egritudinibus laborantes aliqñ neceſſariū eſt in principio declinationis.

¶ Textus. LXXIIII.

¶ Matura ꝟo ſunt paryſcela idest ſputa cum facta fuerint ſimilia pyo: idest puri: vrine vero mature ſunt que hypoſtaſes habent ſubrubeas quales orobum.

¶ Cōmentū Galeni.

¶ Neqꝫ ſuiipſius meminit per ſuperiora ita dicentis de digeſtis vrinis: neqꝫ hippocrates aliter dicentis. Urina ꝟo optima cū hypoſtaſi alba ⁊ lenis ⁊ homala idest equalis.

¶ Textus. LXXV.

¶ Peripleumonie electuarium cotallū galbanum attractiuum cum melle attico abrotanū in oxymelle, piper: elleborum vel electuarium nigrum decoquens: ⁊ pleuretico ⁊ peripleumonico in principio circūdoloroſo exiſtēte da bibere. bonum autem ⁊ panaces in oxymelle bullientem ⁊ colantem da bibere.

¶ Commentum Galeni.

¶ Alia ꝟo ſeries: que de pleureticis ⁊ peripleumonicis manifeſta ⁊ ſine mea expoſitione: ⁊ vbi ab his que ab hippocrate ſcripta ſunt: qui hoc ſcripſit recedit: ⁊ vbi maxime omnino vel ex parte demum aliqua ea ſequitur. Et primū ⁊ ſecundum pharmacorum reductura ſputorum ſunt: qḋ autem per nigrum elleborum vel electuarium ventris ſubductiuum: quod autem per panaca ita dixit ſimiliter in qḋ vtiqꝫ vtile exiſtit.

¶ Textus. LXXVI.

¶ Diſſinteria apoſtema aliquod vel eleuationem quieſcens: idest ceſſans facit niſi in febribus ⁊ ſodores ⁊ vrine groſſe ⁊ albe ⁊ lenes ſuperapparēt: vel in tertianis diebus vel achyrſon idest varicem: vel ad teſtē vel ad crura dolor vel ad hyſchion idest vertebrum firmetur.

¶ Commentum Galeni.

¶ Et hic ſermo indeterminatus eſt: neqꝫ qui dicit ad diſſinteriā indicāte cōſcriptione: neqꝫ omnis ceſſauit h inferēs.

¶ Textus. LXXVII.

¶ In febre cholerica ante ſeptimum cum rigore ictērus ſuperinnatꝰ ſoluit febrē: ſine rigore

ꝟo ſi ſuperinnaſcatur extra tēpora pnitioſum.

Commentum Galeni.

Nō vtiqꝫ alicubi aſt ſeptimā cū rigore ſupuenit ictericus ſoluit febrē. neqꝫ ꝟo poſt ſeptimā: ſed determinatio eſt talis: febricitātib⁹ ictericus ſupuenit aliqñ quidē vt ſymbolma diſpōnis que ſm epar: aliquādo ꝟo choleram natura excernere per cutem tentante: deinde nequeunte id: quemadmodum aſſueuit in omnibus fieri apoſtematibus: dictū eſt autem de talibus icteris in aphoriſmis.

Textus. LXXVIII.

Thetani ꝟo lumborum ⁊ in melancholicum per venas ſpirituum defectiones cū fuerint: flobothomia ſoluit.

Cōmentum Galeni.

Cū autē aliqñ per melācholicū ſanguinem ſuperabundantē in venis ſpirituū defectiones fiūt: flobothomia hec omnia ſoluit ſpirituū ꝟo defectiones ſiquidē eorū qui ſm arterias: dicit eteniꝫ has venas nominabāt veteres: que alia qꝫ aſſigia idest impulſatio fiet vtiqꝫ paſſio. ſi ꝟo eorꝫ qui ſm pulmonē rurſus ħ vocata ſupinā idest nō ſpirationeꝫ enigmatice inſinuat: poſſunt autem ⁊ multitudine ⁊ groſſitie ſanguinis non ſolum per arterias ⁊ ſpirationes exitum non habere: ſed ⁊ quādoqꝫ per proprie vocatas venas.

Textus. LXXIX.

Cum autem a tenantibus anterius vehemēter ſpaſmantur: ⁊ circa collum ⁊ facies ſudores a dolore morſis ⁊ ſiccatis tenantibus vrodeibus. idest caudatis groſſiores dorſum cōtinent: vel medie colligatiōes innate vt ad pedes deſinit: huic tali niſi febris ⁊ ſomnus ſuperuenerit: ⁊ ſequentes vrine digeſtioneꝫ habentes venerint ⁊ ſudores cretici: bibere vinū citrinum vinoſum: ⁊ alicio idest pulentam coctam comedere ⁊ ceroto vngere: crura circūuoluere vſqꝫ ad pedes calidos ⁊ infundenteſ ſcaphe idest catino ⁊ brachia deuoluere: ⁊ lūbos a collo vſqꝫ ad vertebra idest ſciam incerans vt ⁊ anteriora contineat ⁊ dimittens fomenta vitreolis: calidam autem aquam infundens ⁊ extendens lintheo accumbans eū: ⁊ ne ventrem ſoluas niſi balano idest ſuppoſitorio ſi multo tempore exiſtens non egeſtibilis.

Commentum Galeni.

Et hic ſermo indeterminate dictus eſt cū eo qꝺ īproprie quedā nominū ſcripta ſunt. hoc eniꝫ idest a dolore mordentes tenantes improprie dictū eſt drymitibus hu. idest acribus cōmordere verbo nō laboribus: ⁊ nimirū ⁊ ſm principiū ſerici in dicendo vehementer anterius ſpaſmant: poſt hoc aitſecatis tenantib⁹ vrodeibus idest caudatis groſſiores deorſum continēt eos que vſqꝫ ad vrcam idest caudaꝫ vocant: ita vocāt autē vrcio ſinē oſſis. ſi ꝟo vtraſqꝫ parteſ oſtendi vult tendi ⁊ circa anteriora ⁊ poſteriora thetanuꝫ extendi poſſibile: ſicut parū antea dixit. Thetani ꝟo lumborū: non īfallaciter autē neqꝫ digeſtioni vrinarū alleuiationē paſſionū precognouit: febrilis eni egritudinis indigeſtiones per vrinam oſtendunt manifeſte. egritudinū autē que ſm muſculos nō infallax eſt ſignificatio que per vrinas: ſed hoc quidē parū: dare ꝟo vinū eis ſine hoc idest vt determinet vtrum a frigore paſſi ſunt: vel propter aliam cauſam: non paruum peccatum eſt: ſed ⁊ valde audax: rationabiliter autem dictum eſt: ⁊ hoc ventrem autem neqꝫ ſoluere enim niſi balano idest ſuppoſitorio: ſoluitur enim vtiqꝫ in talibus vtiliter: alia ꝟo ſerici pene manifeſta.

Textus. LXXX.

Egritudines autem ſoluūtur omnes vel ſm os: vel ſm ventrem: vel ſm veſicam.

Commentum Galeni.

Non eſt hic ſermo vniuerſalis neqꝫ cōmunis omniū: nō enim per hec ſola ſed per matricē: ⁊ per hemorroſagiam que per naſos ſit ſolutiones ſiunt egritudinum.

Textus. LXXXI.

Elleborizare oportet eos quibus a capite fertur reuma.

Commentum Galeni.

Non neceſſarium quibuſcūqꝫ a capite fertur reuma omnes elleborizare: ſed quandoqꝫ capitis ſolius facere prouidentiam aſſueuimus.

Textus. LXXXII.

Quibuſcūqꝫ ex apoſtematibus vel phleborogia: idest vene ſciſſione vel ꝓpter aliā ſorteꝫ cauſam empici ſiunt ne des ellebor: neqꝫ enī proderit: ⁊ ſi quid patiat: cauſa videbitur elleborus eſſe. ſi ꝟo dialipite corpus vel dolor in capite vel emplaſtrate aures vel naſus: vel ex prutio: vel geniculorꝫ grauedo: vel corporis tumor preter conſuetudinem quodcunqꝫ cōtigerit elleborizare opꝫ: neqꝫ a potibus neqꝫ a venenis vel venereis: neqꝫ a triſtitia: neqꝫ a ſollicitudinibus: neqꝫ a vigilijs ſi quid quidem horū habeat cauſam ad hoc facere curam.

Commentum Galeni.

Phleborogiā quidē dicit vene ſciſſionē: quoniā aūt neqꝫ eos qui ex tali cauſa empici facti ſunt elleborizare ꝯuenit neqꝫ eos qui ex apātib⁹: neqꝫ eos qui ex alia tali cauſa manifeſtū eſt: empici ꝟo ꝓpter incōtinētiā male in hoc catalogo idest nūatione nūc dicunt incontinētis qua ſm ſeipſam nocēteꝫ icōtinētes puta plenitudine: idigeſtiōe: nocbigia. i. ebrietate venereis multis: ⁊ multis vigilijs: ⁊ quecūqꝫ talia. ꝑdicēs aūt qb⁹ elleborum nō opꝫ dare ait. Si dialipite corp⁹ ħ eſt ſi diſſolutū ſufficient ſcꝫ fuerit ſine occaſiōe: vr delꝫ vel dolor in capite chronic⁹. i. plixus: ⁊ difficile ſolubilis. ſubaudire eni te ħ ⁊ dolori capitis opꝫ: ⁊ oib⁹ his q̄ deicepe dicta ſūt: ⁊ aurib⁹ emplis: ⁊ naſo: ⁊ expuitiōi: adijcit aūt genuū grauedinē ⁊ dolorē ⁊ corpis tumorē ꝑter cōſuetudinē. In oib⁹ eni his ſine manifeſta cā factis elleborizare ꝯſiliat: ⁊ diuidēs vlēm hunc ſmonē in ꝑticularia dixit: neqꝫ a venereis: neqꝫ a ſollicitu^ne vel vigilijs ꝑdicta ſcꝫ ſint: ſi eni ex aliquo horū fuerint facta ad cām que fecit curari iubet: que autē ex oib⁹ que dixit ⁊ vere certiſſime dicta ſunt: ⁊ que nō didiciſtis a libris hip. ⁊ a nr̄is negocijs.

Textus. LXXXIII.

Que ex itinere dolores laterum doloroſi hyſchion: idest vertebrorum ⁊ quecūqꝫ reſpirantes dolent occaſionē habētes: multotiēs eniꝫ didicere venire ex crapulis: ⁊ eſcaſ vētoſis dolores ⁊ ad lumbū ⁊ ad hyſchiū ⁊ hylum: quibuſcunqꝫ autē horꝫ fuerint alia diſſurie idest diſſuriantur: idest difficulter mingunt: horꝫ autē item cauſa ⁊ corizarum ⁊ branchorum.

Cōmentum Galeni.

Non eni ordinate interpretatus eſt hoc: predicens enim

dolores qui ex itinere ꝛ dolóres laterū dorſi lumbꝛoꝝ ſecundū ſtiõnē ſcriptꝫ debes dicere qualiter talia curent: demū cuiꝫ eis adiiciens. multotiēs enī diidicerūt ventre ex crapulis ꝛ eſcis ventoſis. poſt hoc intulit: quecūqꝫ ſiunt talia difficil ter mingunt: ꝛ poſt hoc rurſus deinceps ait: horum autē itē cauſa ꝛ cōriçarū ꝛ brancborū: ꝛ aſcephalū: idest ſine ca pite vt vtiqꝫ dixerit quia faciens ſermonē.

Textus. LXXXIIII.

Quecunqꝫ vero a diematibus: ideſt dictis ſunt: multa quidem vnuſquiſqꝫ ſicut vtiqꝫ pre ter conſuetudinem dictatus fuerit maxime in ſignit: etenim quicunqꝫ non diſcentes pran dere ꝛ pranderent vel prāſi fuerint: eis tumor ventris erit multus ꝛ rictaſin⁹ ideſt proiectioꝫ ꝛ plectoria ideſt multitudo: ꝛ ſi cenauerint vē ter turbatur: mihi vō non neceſſarium in tali bus prolongare ſermonem.

Cōmentum Galeni.

Meminim⁹ vtiqꝫ alicubi hūc vniuerſum ſmonē in gri ſia.i. vera ꝛ ppria parte cōſcriptiōis ſufficient tractatū: ex illis igitur poteris ſimilr dicta hec ꝛ legē ꝛ indicare: mihi vō non neceſſariū in talibus prolongare ſermonē.

Textus. LXXXV.

Eſce vō maxime inſigniunt non ex ratione aliqua: ſed experientia docet iudicare cibario rum virtutem.

Cōmentum Galeni.

Non differt aūt nunc eſcas dicē vel cibaria: ꝛ nimirū qui ſcripſit hoc tale quid rerū eſſe indicat per dictionē inſigni te. inſignis enī ait corporib⁹ fit ſm vnūquēqꝫ diē alteratio ex fortibus cibariis deinceps ea enumerat.

Textus. LXXXVI.

Allium ſyſam ideſt ventoſitatē ꝛ calorem ad thoracem ꝛ capitis grauitatē: ꝛ ſiquidem aliū dolorem dididicerat ante exacuit. vreticum au tem eſt ꝛ hoc habet bonū: optimum autem ꝛ id comedere debenti ad potum ire vel ebrio.

Cōmentum Galeni.

Si experiētia oportet iudicare vnūqōdqꝫ eorū que come dunt nō recte dicet vētoſum eſſe alliū neqꝫ caloris amplio ris qꝫ ſm cepas ſenſum ferēs his qui comedūt: neqꝫ in ali qua alia parte corporis: neqꝫ thorace. ſm eūdē vō modū neqꝫ aſſam ideſt turbationē: ꝛ maxime ſiquis id preexſer uecēs aſſumat. multa vō idem aūt cū plectoricū fuerit cor pus calefacit: cū preeuacuatū autē fuerit ſiccat: deinde vel demū fortiter. Peccauit igit conſcriptor hui⁹ libri ſine de terminatiōe nunciationē faciens. melius enim eſſet deter minaſſe: ſicut dictū eſt. nūc aūt ſimpliciter eorū enunciauit de allio. meli⁹ autem eſſet dicere. ſiccare vō ꝛ calefacē id ꝛ nō ventoſum eſſe. Nō enim aduerſus indeterminatū enun ciare cōſuetudo eſt: ſubaudire vō cū in tēpore datū fuerit cū preparato corpori oſtēdit. ꝑparatū autē cū neqꝫ plecto ricū exiſtens: neqꝫ cacochimū: nō recte igitur capitis gra uedinē ab eo fieri ait. ſi enī ꝑeuacuās corpus offeras alliū ꝛ capitis grauedinē ſanabis: ꝛ oīs alterius particule. Ad miror autē qualiter vſqꝫ nūc ꝑdicēs ea que narrauit in eo deinceps ait op: imū aūt id comedē debēri ad potū ire vel ebrio. apparet enim ex his neqꝫ crapulaꝫ neqꝫ ebrietatem operans ſed ꝛ precuſtodirinū id exiſtēs vt ꝛ grauedinē ex pellere poſſit ꝛ curatiuū ſyſarum: ideſt vētoſitatū: vere qui deꝫ dixit hoc ꝛ adhuc vreticorum: ideſt vrinariuarum eſſe pharmacorum id: mendaciter autem alia adiecit ſimul cū dicendo impugnantia ea.

Textus. LXXXVII.

Caſeus autem ſyſam: ideſt ventoſitatem ge ſtora ideſt ſtrictionem ꝛ cibariorum accenſio nem facit: crudum autem adhuc ꝛ indigeſtuꝫ peſſimum autem potu comedere repletis.

Cōmentum Galeni.

Vētoſus magis eſt mollis ꝛ recēs caſeus ꝛ min⁹ ſegnis. ſ. ſtringit vētrē: ꝛ nimirū ſiticuloſius eſt magis qō indicauit dicēs. Cibariorū accenſionē facit: hoc aūt ideſt crudū ꝛ in digeſtū in medio interiacet ſm ſeriē non diligēter in inter pretationē deductū: oſtendit deniqꝫ quoniā omne crudū ꝛ indigeſtū in hu. quod ſm corpus inſurgit ex talibus ciba riis aptū natū eſt fieri qualis eſt caſeus, crudū ꝛ indigeſtuꝫ cibariū: ac ſi etiā diceret ita: caſeus autē ſyſam ꝛ ſtegnoſi ca: ideſt ventoſitatē ꝛ ſtrictionē operatur ꝛ cauſodis ideſt eſtuoſus eſt: adhuc autē crudū ꝛ indigeſtum eſt cibariū ꝛ hu. caliuꝫ gēatiuū. peſſimū aūt ait ꝛ hoiem impletū cū po tu comedē id quod etiā manifeſtū idiotis non eſt qō ꝛ ali ter nō bonū cibariū: caſeus ceu vtiqꝫ perthychimus ideſt groſſi hu. gēatiu⁹ ꝛ diſpetus: ideſt difficulter digeſtibilis exiſtēs. Si vō in bibēdo quis vtatur eo impletus exiſtēs: peſſim⁹ omniū cibariorū fit grauās os vētris: ꝛ ipſe quidē ꝑmum corrumpit: deinde ſecum corrūpens ꝛ alia.

Textus. LXXXVIII.

Legumina vō oia ventoſa ꝛ cruda ꝛ cocta ꝛ frixa: minime vō infuſa ꝛ viridia: ꝛ his auteꝫ non vti niſi per yſimon: ideſt cibaria: habet au tem ꝛ proprias malitias ſingulum horum.

Cōmentum Galeni.

Implent vētrem omnia legumina: cū his autē ꝛ indige ſtibiliſſima eorū ſunt que ſunt cruda: que vō frixa ventoſa quidē minus: ꝛ idigeſtibilia vō nullo minus: quecūqꝫ vō plurimū coquunt moderatiora. qō autē deinceps in qui buſdā quidē exemplarium ſcriptū eſt: ꝛ infuſa ꝛ viridia vt ꝛ in his talibus ꝑdictas malitias habētibus: in pluribus autem non ita: ſed ab alio ꝑncipio: minime vō infuſa viri dia quidē dicunt que nō ſicca neqꝫ certiſſime iam oia per fecta: infuſa vō que aqua infundunt. Conſiliatur igitur ſi ne ſychis: ideſt cibariis leguminibus nō vti ſycia. i. cibariaꝫ vꝫ: maxime quidē panis qui ex frumento dicēs vel ſimpli citer vniuerſi qualitercūqꝫ cōſtruunt: forſaſſis autē ꝛ alia omnia ex quibus panes ſiūt: ſias ideſt ſpeltas: ꝛ ſiphaſ ideſt ſigalas ꝛ ordeum: ruſtici vō ꝛ a millio panes faciunt.

Textus. LXXXIX.

Cicer ſyſam ideſt ventoſitatem quidem cru dum ꝛ frixum ꝛ laborem facit.

Cōmentum Galeni.

Quidam ſcribunt propter hoc id ventoſitatem facere vt tendens pudenda: ideſt extendens genitalia membra: pro pter hoc deniqꝫ quod ſcriptum eſt ſeriei laborem fecimus inde dolorem qui propter inflationem venit.

Textus. XC.

Lens autem ſliptica: ideſt ſtipat ꝛ aridum fa cit ſi cum cortice fuerit.

Aridā vocē dixit ſignificare turbationeꝫ quandam ꝛ ve lut pugnam in ventre fientē ex diuerſis virtute cibariis ſi cut ꝛ nūc cū cortice offerat multū carne ei⁹ eſt idigeſtibil.

Textus. XCI.

Lupinum autem minime horū minima ma la habet.

Cōmentum Galeni.

Hoc ideſt minime ꝫ iuꝫ ſignificat huic: ideſt maxime ma

ꝯſeſtū: quoniā lupinū minima predictoꝝ hēre ait mala.

ℭ Textus. XCII.

ℭ Silphiū autē ⁊ opos: ideſt ſuccus eſt quidē quib⁹ maxime: inexpertis aūt nō trāſit vētrē.

ℭ Cōmentum Galeni.

ℭ Radicē ſilphij vocare ꝯſueuerūt bolbus a noīe ideſt equiuoce toti herbe: hāc hic ait: ⁊ adhuc opos: ideſt ſuccū herbe inexpertis: ideſt inſuetis ſiccaꝫ operari cholerā. minus aūt ⁊ hic: parū eni poſtea ipſe dicit ſcribēs ita. Et cholera vo ſicca vēter inflat ⁊ ſonitus inſunt ⁊ indurationes inſunt: manifeſtū igit̄ quoniā ſpiritus ventoſus coadunatur ſm ventrē ex oblatione ſilphij: eſt autē oxymi: ideſt acre.

ℭ Textus. XCIII.

ℭ Et cauſodes: ideſt eſtuoſum hoc.

ℭ Cōmentum Galeni.

ℭ Quid vtiq̄ igitur ſignificat hoc ideſt eſtuoſum eſt: quibus quidem nihil ex textu manifeſtum eſt: ⁊ propterea cōmentans quis ſingulum horum dicit quod ſuaſibiliſſimū ſibiipſi valde videtur apporum ideſt difficile dicere q̄ ſm rationem in talibus eſt.

ℭ Textus. XCIIII.

ℭ Maxime vo fit: ſi cum multo caſeo mixtum fuerit: vel cōmixtione bouinarum carnium.

ℭ Cōmentum Galeni

ℭ Xantam ideſt choleram rubeaꝫ ab eo vocataꝫ: ⁊ maxime fieri ait his qui ſimul ſilphium cum caſeo plus obtulerunt vel cum bouinis carnibus: ſyſa enim ideſt ventoſitas que ex ſilphio generatur emplaſticis: ideſt conglutinatiuis: ⁊ bradeporis: ideſt tarde pertranſeuntibus cibarijs mixta manet ſm ventrem non exiſtens.

ℭ Textus. XCV.

ℭ Melācholice qdē exacuunt̄ paſſiōes a bouinis carnibus anipblytos: ideſt inſepabilis nā carū ⁊ nō cōtingentis vētris eſt digerere.

ℭ Cōmentū Galeni.

ℭ Erat quidē eidē de ſilphij virtute ſmo: miſcuit aūt huic cōmixtionē bouinarū carniuꝫ: ⁊ poſt hoc deinceps ſupeatrāſiens melācholicas paſſiōes exacuit. aniperblytos eni ideſt inſepabilis natura: carū igitur vſus eſt quidē coniunctiōe ac, ideſt eſt ſicut illi qui cauſas eorū que dixerūt oſtēt non tamē huius ipſius: ideſt exacui melancholicas paſſiones a carnib⁹ bouinis dixit cām. Quandā autē aliā cōmunionē dixit cām eā que ſm difficile eſt coquibile ⁊ forte nature: natura eni aniperblytos: ideſt inſepabilis eſt illa quā nequaq̄ quis hyperballita: ideſt ſuperaret.

ℭ Textus. XCVI.

ℭ Optime vo vtiq̄ eripientur: ſicut ſi ⁊ coctis vtantur ⁊ vt vetuſtiſſimis.

ℭ Cōmentum Galeni.

ℭ Et hoc vniuerſalius habet conſiliū nō ſm melācholicas paſſiones: bouinis eni carnibus melius vti: ⁊ coctis ⁊ veterib⁹ quēadmodū his oīb⁹ digeſtibilib⁹ non proprie vo vſus eſt dictiōe hac: ideſt optime: neq̄ eni qui melācholice egrotāt neq̄ alius quis hō ſan⁹ vel egrotās optime vtiq̄ eripiet̄ per bouinas ⁊ coctas ⁊ veteres carnes oblatas: ſꝫ comedēriū oīum ſunt he nō bonus cib⁹: ſed min⁹ alijs q̄ talibus offerunt̄ nocent̄ igit̄ transponēs hāc dictionē: ideſt optime ⁊ faciens ſermonē minime inculpabilē opaberis.

ℭ Textus. XCVII.

ℭ Caprine vo carnes ⁊ quecunq̄ in bouinis ſunt male: omnia enim habēt ⁊ indigeſtioneꝫ ⁊ vētoſiores ⁊ eructuoſiores ⁊ cholerā faciūt: ſunt autem bene odorabiliores ſolide ⁊ delectabiliſſime: he optie cocte ⁊ fride: q̄ vo idelectabiles fetide ⁊ dure: he peſſime ⁊ inrecētes: optie vo ſūt eſtiua hora: autūnali vo peſſime.

ℭ Cōmentū Galeni.

ℭ Et rurſus dixit hic cām oſtendi deteriores caprinas bouinis carnib⁹: digeſtibiles eni ſilr exiſtētes caprine deteriores ſūt bouinis ⁊ eructuatiōes multotiēs faciūt pniſioſaꝫ habētes qualitatē: oxydimie ideſt acriores aūt exiſtētes calidiores bouinis: ſi indigeſte remāſerint: ⁊ cholerā opant̄: ideoq̄ frigidas magis q̄ calidas opꝫ comedē eas. Optie vo ſunt eſtiua hora: autūno vo hac hora peſſime: optias eē in eſtate ait ſui ipſarū carnes caprarum: nō eni eſt vtiq̄ aliarū carniū: igit̄ opoꝛtebat quidē quantū in hora eſtiua peſſimas eſſe. Contingit autē meliorē eſcā eis ſm eſtatē capris eē: quēadmodū que herbaruꝫ comeſtiua aialiū male ſunt eſtate inueniri ppter nō habēdū adhuc herbā viridē: capris aūt aptiſſima eſca rami arborū: ⁊ melior eſt vt in fine veris: habent autē copioſas eſcas ſm eſtatem: quoniā autem eſca ſm plurimum poteſt ad carnium aptitudineꝫ: vt ex vulpibus licet tibi addiſcē: in autūno autem habent optimā propter vuas carnē: ita vo ⁊ paſſer ⁊ gallus optimā habent carnē: autūno autē capre indigentes eſca apta peſſimā ⁊ ſubtiliſſimā habent carnē: ſm vo hyemem rurſus meliorem habitum corporis habent naturalē diſcraſiam a craſi que ſm horam dirigentes.

ℭ Textus. XCVIII.

ℭ Chyri ideſt porci pernicioſe cuꝫ enorme: ideſt crude vel ſanguinee: ideſt circumaſſe cholerice vo vtiq̄ erunt ⁊ turbatiue: ſume vo omnium carnium optime: validiſſime vo omniū que non fortiter craſſe neq̄ ſubtiles macre neq̄ etate ierij ideſt ſacrificij veteris: comedere vo ⁊ ſine forma vel ſubfrigidas.

ℭ Cōmentū Galeni.

ℭ Chyriū ideſt porcū precipue nominabant veteres cuꝫ q̄ paruuꝫ valde ſicut apud porcā eſt iuenire: ideſt apud ethymicē: ideſt non dumoſi idē ſeruis pareſtin: ideſt licet cinaſe ideſt porcinas ⁊ cratafilias hyas: ideſt ſues: ſponſi vo ſcilꝫ ſpermatiſantes neſcio qualiter ſyalos comedebāt: eos eni qui ſupra perfectos etate ita nōiabant veteres inſenſibiliſſimi omniū erant ſponſi indigeſtione ciborū ſanorum ſimul ⁊ delectabiliū cibariorū: ſicut ⁊ in comedendo ventres caprarū ⁊ plenos ſanguine ⁊ pinguedine qd̄ diſdigeſtibilius vtiq̄ inuenies cibariū. Optima vo caro in delectatione ⁊ digeſtione eſt que mediorū ſm etatē: hec autē ⁊ generatiua eſt ſanguinis benigni: peſſima vo eſt que vetuſtiſſimi: ⁊ que eius que poſt parturitionē cōfeſti comedit̄: ⁊ fere omniū peſſima quā hō comedit aialiū terreſtriū: humidiſſimā eni habēt carnē: ⁊ propterea ſupabundāter humida caro eorū qui modo nouiter geniti ſunt exiſtēs flegma generat plurimū: ſi vo enorme: ideſt crudiores cōrigerint multū magis. Hac eadē autē ratione ⁊ carnē ſuū pinguiſſimā exiſtētē deteriorē exiſtimat carne mediorum euphalcorū: ideſt bn̄ carnoſorū: ſuſpicans eius humiditateꝫ propter quā omnis pinguedo homogenea. i. vnigena carne deterior eſt ad digōne ⁊ nutrimentū ſꝫ ⁊ circumaſſe ſm aſſationē inepte ad euchimiā ⁊ digōnē ſūt ⁊ cholē factiue ꝑ accrſītē eis oxymitricā. i. acredinem: cōis eniꝫ hec militia cholicoꝝ cibariorū eſt cū hūida fuerint: ⁊ oxymia. i. acria. Corrūpunt̄ eni ⁊ ſimplr hec talia ⁊ oxymec: ideſt acredine ora vaſorū que deſcēdūt in vētrē remordentia cibaria reumatū que ex toto corpore ad eū cauſa fiunt: hoc autē: id eſt ſine forma opoꝛtet nos comedē carnes porcinas hoc eſt ſine pelle: ſcilꝫ non enim ſimilr carni animalis cutis digeri

apta nata eſt: ſeu vtiqꝫ frigidioꝛ exiſtēs, cutis: ſubfrigidas autē has omnes opoꝛtet dignū exiſtimans comedē manifeſtū eſt. calidas oēs verēs carnes. exiſtimās foꝛtaſſis eas ardētioꝛes ⁊ vētoſioꝛes ſubfridas eē. Ego vo in capꝛinis quidē carnibus ⁊ quecūqꝫ alie natura calide hunc ſermonem accipio: in euchiariis autem ſm caliditatem ⁊ frigiditatē quales ſuā ſunt ſimpliciter ita dictum indeterminate accipio: nō determinate eni aptioꝛes fient: calide vo frigidis.

Textus. XCIX.

A cholera vo ſicca vēter inflatur: ⁊ ſonitus inſunt ⁊ doloꝛ coſtarum ⁊ lumbi: egerunt eniꝫ nihil inferius: ſed conſtringuntur.

Cōmentum Galeni.

Eā quē ſimplr̄ noiat ab oibus cho. hūiditate determiat a ſicca choſa: noie vo cōi ſm ambo vtit ad modū gēnatonis reſpiciēs exiſtētē cōem: ſicut eni humida choſa fit oxymeis. i. acrib⁹ humoꝛib⁹ ex coꝛruptiōe humoꝛū que comeſta ſunt fcia. ita ſicca ſpiritu vētoſo ⁊ oxymel. i. acri. Ideoqꝫ appꝛopꝛiāt ventri neruoſa coꝛpa moꝛſa ⁊ tenſa doloꝛes faciūt: potētib⁹ aūt ſpirib⁹ hic qñqꝫ qdē detineri ⁊ qñqꝫ vo exire ꝓpter detentos ſpirit⁹ ſiccā cholerā generari non audeo dicē: ſuaſibilius eni eēt ita noiare ea que egerunt.

Textus. C.

Huic talē cuſtodi vt nō vomat ſed vēter ſubducatur clyſterizās: q̄zcito aqua calida ⁊ pinguiſſima: ⁊ etiam aquā vngēs plurimā immite calidam in ſcapha: ideſt pelui accubare faciens: ⁊ calide aque parum ſuperinfunde: ⁊ ſi calefactus ei venter ſubducitur: ſoluitur.

Cōmentum Galeni.

Hoc qdē ideſt q̄zcitiſſime clyſteriçare ⁊ ꝓhibere vomere cōia pcepta oium que in vētre ꝯtinent̄ p̄ter nām ſtudemus excerni iteri⁹: ſm eūdē aūt modū ⁊ calia clyſteriçare. Pꝛouocatiuū eni calm ſicut apocruſticaꝫ: ideſt repercuſſiuum frigidū eſſe: pingue vo clyſtē ſicce diſcraſie ꝓpꝛia ſanatioꝛ qꝛ ⁊ vtuſe ꝯꝛiū eſt humectās ſiccitatē: mitigās moꝛdicatione eiſdē adheret intētionib⁹: ⁊ hoc ideꝫ p aquā ⁊ oleūꝫ calefacē ⁊ mitigare in ſcapha: pyriantē: ideſt fomentantem.

Textus. CI.

Confert autem ⁊ doꝛmire huic tali.

Cōmentum Galeni.

Manifeſtū aūt verū in ſcapha: ideſt pelui fomētatū eē vt ſine illa doꝛmire iubet: ipm aūt p ſeipm ⁊ ſm ſeipm ſcrutāti manifeſtum: qm̄ oib⁹ q̄ ex indigēne vtiliſſimū eſt doꝛmire.

Textus. CII.

Et bibere vinum ſubtile: ⁊ vetus ⁊ acreſterō: ideſt meratius.

Cōmentum Galeni.

Vinū qdē vt digōni cōferēs dat ſubtile vt nō maneat ſm vētrē: vetus aūt ⁊ merati⁹ gr̄a calefaciēdi magis: oē eni vinū coꝛpus calefacit exin. i. habitū maxime aūt quod vet⁹.

Textus. CIII.

Et oleum da vt quieſcat ⁊ vēter ſubeat ideſt egerat: ⁊ ſoluitur doloꝛ.

Cōmentum Galeni.

Oxymeoꝛum: ideſt acrium mitigatiuum oleum ⁊ ſiccitatis coꝛrectiuum ſubducit moderate ventrem: quibus omnibus opus eſt ei qui curatur.

Textus. CIIII.

A cibis aūt ⁊ potib⁹ abſtineāt: qb⁹ indigētia qdē nulla ē ſm coꝛp⁹ neqꝫ op⁹ appōne: idigeſta vo qdā cōtinēt̄ digeſtiōe idigētia: huic quidē quiete eſt opus: cibariis autem nō anteq̄ꝫ digerant̄ moderate que cōtinentur: ſi vo nō remiſcerit doloꝛ. lac aſine da bibe vt purget̄.

Cōmentum Galeni.

Si vo qd̄ predictū eſt faciēte te: doloꝛ nō ſoluit̄ amplioꝛ eſt oxymicris: ideſt acredo contriſtātis cauſe: ⁊ ꝓpea purgare cōuenit coꝛpus. Aſine vo vel lacte iubet purgātibus oibus pharmaciis exiſtēti humilioꝛi ⁊ abſtractioꝛi: ideſt ſopabilioꝛi. Hoc eni eſt alio lacte humidius ⁊ ſubducti⁹.

Textus. CV.

Si vo humidus vēter fuerit: ⁊ choſa ſubit. i. egerit: ⁊ toꝛſiōes ⁊ vomit⁹ ⁊ moꝛdicatiōes his validiſſimū qeſcere: bibere mellicratū ⁊ nō vomere: ſubducere aūt ſm eū moderate ⁊ qete.

Cōmentum Galeni.

Manifeſtū ſiue de ſicca cholera adhuc ⁊ nūc eſt ei ſmoꝛſiue hoc audire opoꝛtet ſm ſeipſam: qualitercunqꝫ vo habeat apparet cholera oxymea: ideſt acris difficile laudabilis vel laudabilia contineri ſm ventrē: hanc autē ſubducere tentat moderate ſimul cuꝫ digerendo que cōtinent̄ ſm eum. Multotiens eni in talibus diſpoſitionibus agoniſtice: ideſt violenter adiuuans repentinā ſimul expurgat cachochimiā foꝛti pharmacho ⁊ perſcrutās habitū ⁊ virtutem egrotantis ⁊ hoꝛam ⁊ etatē ⁊ cōſtitutionē: ideſt conſiſtentiā: id autē quod in fine ſeriei dictum eſt: ideſt bibere vero mellicratū ⁊ vomere vt volente conſcriptoꝛe purgare ſuperioꝛem ventrē dictum eſt: melioꝛ aūt altera ſcriptura que eſt ſuperius cū nō: recticuꝫ enim ideſt expurgatiuū exiſtēs mellicratū ad viā que ſm nām reuoluit ea que coꝛrupta ſunt ſine nocere ⁊ periclitari os vētris ſm vomit⁹.

Textus. CVI.

Et hydropū due ſunt ſpēs ſiue nāe: quoꝛuꝫ hic qdē hypoſarchidius conās fieri ineffugibilis: hic vo cū inflationib⁹ multa bona foꝛtunatiōe indigēs: maxime vo afflictiōe ⁊ pyria: ideſt fomētatiōe: ⁊ eucratia. i. ꝯtinētia cibi: ſicca vo ⁊ oxymia. i. acria comedat: ita eniꝫ vritiuꝛ totat⁹. i. vrinatiſſim⁹ erit ⁊ foꝛtis erit maxime: ſi vo diſpnus. i. difficile ſpirabilis fact⁹ fuerit: ⁊ hoꝛa vernalis exiſtēs cōtigerit ⁊ etas in ſtatu ſuo ſit ⁊ robur fuerit: a brachio ſanguinē auferre: deinde panes caſos ex vino nigro ⁊ oleo infundēs comedat: ⁊ q̄ꝫminime bibēs q̄ꝫ plurimū laboꝛet: ⁊ carnes ſuinas carnoſas comedat cum aceto coctas vt ad difficiles ambulationes obuiet: ideſt ſufficiat.

Cōmentum Galeni.

Quidā enim hypoſarchidiū: ſed epyſarchidiū ſcribunt: nō tamē anaſarcha vel cataſarcha ſcriptū inueni alicubi: ⁊ nimirū iunioꝛibus ita nominantibus: dicēte vo eo duas naturas eſſe hydropū: ⁊ de ſcd̄o quidē inflationes ſcribente: aliud autem nullū ſynthoma adiiciente. Impꝛopꝛie vo nihil omniphariam dicente: manifeſtum eſt quoniā ſm q confunditur ⁊ fallit̄ ſm differentiā hydroꝛū: ideſt hydropum: igitur hi quidā medicoꝛū quattuoꝛ dicunt eſſe differentias hydroꝛū aperte ſuperexcedentes quod congruuꝫ: ſed non nūc tempus redarguere eos: qui antē hoc ſcripſit deficit apte: ⁊ enim hyderoꝛū hinc quideꝫ humidi ſubtilis ſm conſiſtentiā coaceruans multitudinem in iferioꝛe thoracis regiōe omni: hūc pacheitātes: ideſt purgātes: quandoqꝫ quidē humidū eūans alius autē non ſq̄ ſed ſpiritu

h₃ hanc regionē plenā: ⁊ fere ſupiora oīa tumefacta: hanc tympaniā nuncupam⁹. alius aūt p hl'ate h₃ totū habitum plenū: hūc hypoſarchidiū quidā nūcupant: itaq₃ deficiēt dixit hic hyderorū eſſe duas nās: nō tamen neq₃ rōne dixit hoc: idēſt conās fieri ineffugibilis: veri⁹ eni₃ vtiq₃ dixiſſet ⁊ ita ſcribēs: iterficit autē mox hyderus cū factum fuerit. ¶ Scribit autē ſeries: ita male ſcripta ab eo qui pmū ſcri pſit: alter nimirū: deinde hydropū quē cū inflatiōib⁹ ait fie ri curā ſcripſit hoc qdē cōmune habētē omniū hyderorū: quādo ſm pncipiū ſcripſit afflictionem ⁊ fomentationē ⁊ cōtinentiā cibi cōſilians comedere calida ⁊ ſicca: hoc autē quidē ſolus qui anaſarcha quē incurabilē derelingt. Hic enim ſolus incipiēs quādoq₃ indiget flobothomia: cū de/ mū ex hemorroidarū retentione: vel menſtruorū mulieri/ bus vel ex aliqua ita plectorica cā incipiens cōſiſtit. Tym panū autē vel aſclytē hyderu₃ nullus auſus neq₃ viſus eſt per flōmiā ſanare: in eo igit demū qui indiget flōmia cura que deinceps calida ⁊ ſicca fiet vtiq₃: hoc igit ſcribens: qd decēs cōiecturaſſe videt: ⁊ qui hoc ſcripſit nō recte demu₃ dixit. ſi ꝟo diſnus: idēſt difficile ſpirabilis fuerit q laborat flōmia indiget ꝓpter plectoriā nāe forte in hyderū incidēs ſicut ignis periclitat extingui imiſſis ei lignis multis hu/ midis: niſi qs de multitudine auferat: ita ⁊ in eo qui ꝓpter multitudinē ſanguinis frigidioris extingui periclitat ma xima eſt ſanatio flōmia ſm quācūq₃ horā₃ piculū h aſſum pſerit. Male igit addit huic ſermoni: hoc idē hora eſtiua lis exiſtens: nō auferēdi quidē plus vel min⁹: ⁊ alia qdam ⁊ hora ſunt intētio: hmōi autē flōmie intētio eſt auxilij na/ tura paſſiōis: quidā autem vt Diaſcorides nō eſtiuale₃ ho ram ſed vernalē ſcripſerūt: ſuſpicās eſtiualis quidē diſſo/ lutionē virtutis: hyemalis autē ad venturā paſſioni frigi/ ditatē. ¶ Idiotice ꝟo idēſt vulgariter ⁊ vetuſte, valde pa/ nes ca. ex vino nigro ⁊ oleo dat comedere ei qui flōmatus eſt: intentionē quidē habens veram. ſ. roborare virtutē vt ſufficiat afflictiōib⁹ que ſm gymnaſia. i. exercitia: nō inue/ nies autem materiam dignam intentione. Nigrū enim vi/ num plurimū ſanguinem generat: tantū autē vt ſuperfluū ⁊ melancholicū faciat: ideo melius eſt chirū: idēſt ſubrubeū vinum dare ſubtile quidem conſiſtentia vt ⁊ vrinationem eorū moueat: etate ꝟo non nouū quēadmodū ⁊ muſtū cō/ tingit: nouorū ꝟo vinorū nullum vinū chirum: ſed ⁊ albū aut citrinū: rubeū aut nigrū: ſuccē ita ꝟo chira ſūt ⁊ xan/ ca. hoc autē deinde nimirū qꝫ minimū bibentē plurimum laborare rectiſſime dictum eſt: ſiccat enim talis dieta ⁊ ca/ lefacit. Suine ꝟo carnes ſm illum qui dictus eſt modum comeſte in ſtatu exiſtentibus ⁊ fortibus non bene vtiq₃ da buntur: aliaru₃ carnium ꝟo nullus vtiq₃ poterit digerere bene eas iam periclitans extinguere inatum calorem: me/ lius igit quecūq₃ bene digeruntur dare his ita ſe habent.

¶ Textus. CVII.

¶ Quicunq₃ ventres infimos inferiores cali/ dos habent: ⁊ dryme: idēſt acres egeſtiones ⁊ anomale: idēſt inequales exeunt a colliqua/ tione eis fit ſiquidem potentes fiant: elleboro antiſpaſe. i. reuellere. Si vero non ſuccus fru/
a. l. ſaba/ menos. mentarij tritici groſſus factus: et † ſabatinus ⁊ etnos: idēſt ſabe integre aqua cocte iuris pi
a. l. eucri ſe. guamē: ⁊ panes † eucitiſis: idēſt ſubcinericij: ⁊ piſces febrienti quidem cocti: infebrienti ꝟo exiſtēti aſſi: ⁊ vinum nigrum infebrienti: ſi ꝟo non aqua a neſpillis vel myrtibus vel malis granatis vel ſinico balanis: idēſt dactylis: vel
a. l. yrian thos. anathos †: idēſt flore vinearum vitis.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Magis proprie vtiq₃ dixiſſet egeſtiones his ab incēdio a combuſtione a coartiōe nō a colliquatione extremā colli quatio qdem in ipſo fit ꝓpter febrē male morigeratā colli quata pinguedine vel a carne molli: coartio ꝟo in vētre co meſtis a colore drymeo: idēſt acri per quē infebrire contin git: huic elleborū iubet dare album: indicauit autē hoc an tipaſſe: idēſt reuelle verbū: quia per ſuperiorem ventrem ſi ꝟo non poterit propter quācūq₃ cauſam elleborum acci pere drymiere: idēſt acredine domināte huic cibaria iubet dari ⁊ potus ſtipticātia ⁊ infridantia: adijcit autem ciba/ rijs ⁊ que ſiccare poſſunt: quēadmodū eucitiſas: idēſt ſub/ cinericios panes ⁊ aſſos piſces. ¶ His ita rationabilr di/ ctis ſcrutādū quē dicit inferiorē ⁊ ſuperiorem ventrem: nā quādoq₃ quidē veteres thoracem ſuperiorē ventre₃ nomi nātes omne cibi vas qd poſt diaphragma inferiorē ventrē nuncupant: quādoq₃ ꝟo inferiorem ventrem nūcupant in quē cibaria tranſglutimus aliquādo omnia que poſt eum vocant ventrem inferiorē: quādoq₃ ꝟo ſola groſſa inteſti/ norū: ſunt autem qui colon ſolū nominant iferiorē ventrē. Fortaſſis igit vtiq₃ queremus quā pdictarū particularu₃ vel quas ſuaſibilius eſt nūc audire: ſi magnū quid lucrari deberem: qꝛ ꝟo inuentio horū talium nil quidē nos docet plus his que ſcimus ⁊ indicamus ipſi de eo que quidē re/ cte dicta ſunt: que ꝟo magis autē habent circūſcrutationē cognitionis qꝫ vtilitatē melius derelinquere eſt citore ma xime neq₃ vbi gniſia .i. propria eius eſt hec conſcriptio.

¶ Textus. CVIII.

¶ Si ꝟo febrem habeat ⁊ torſiones fuerint: lac aſininum paucum ⁊ calidum paucum primū: deinde ex inductiōe plus ⁊ lino ſperma: idēſt lini ſemen: ⁊ triticea alphita: idēſt polētas: id/ eſt faria noui tritici vl' ordei toſti ⁊ cocti ⁊ egy ptiarum fabarum: auferens amara excoriās ſemina bibat: vel oua ſemicoagulata comedat aſſa: ⁊ ſimilaginem ⁊ milium ⁊ coriandrum co ctum vel cōdrum in lacte cocto frigida come/ dere: ⁊ que his ſilia ⁊ pot⁹ ⁊ cibaria offerant.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Plurimi qdē eorū q cōmētati ſunt meli⁹ his q pdicta ſunt copulāt hoc de his q ca. hñt inferiorē vētrē exiſtimātes: ⁊ nūc adhuc fieri ſmonē. pauci ꝟo quidā ſedātes ſingularit hoc cōmentant. Intētio ꝟo eſt in eis huic quidē a ſupiori/ b⁹ purgare cachochimie: huic aūt epikarſe: idēſt cōmiſcē ⁊ quieſcē: huic aūt ſupſiccare: huic aūt ifridare: igit qdem lac aſininū purgare pōt epitaramine: idēſt cōmiſcē: lini ꝟo ſemē ſiccare ⁊ ifridare: alphita ꝟo que ex frumēto epichē raſticū: idēſt cōmixtiuū habēt: ⁊ ordeacea bene eis cōmiſcē tur ſiccantiū ⁊ infridantia: egyptia ꝟo faba tm̄ infridare pōt: oua ꝟo ⁊ ſimilago ⁊ hypocundra ⁊ pacyncima ⁊ eu/ chima: idēſt groſſa ⁊ bona amenib⁹ vel humorib⁹ ⁊ ephy riſta. i. cōmixtiua: ſed exiccat ſufficient ⁊ in cibarijs miliu₃ quēadmodū ifridat: hec ꝟo oīa dat frida ꝓp drymica: idēſt acredinē ⁊ calorem humorum qui operantur paſſionem.

¶ Textus. CIX.

¶ Dietatiue maximum eſt obſeruare ⁊ cuſto/ dire ſicut in acutis ⁊ in longis egritudinibus ⁊ intenſiones febrium et remiſſiones vt tem/ pora cuſtodiat: quandoq₃ non oportet cibaria offerre ⁊ infallaciter quando oporteat afferre ſciant: adhuc autem quando plurimum diſtāt ab intenſione.

Cōmentum Galeni.

Dietatiue artis maximū eſſe ait h:ideſt cognoſcē ꝑicula re tꝑs cibi:ipſe igiẗ vnā intēſionē aut plūmū diſtare tꝑs illud in quo cibū dare opꝫ ab intēſiōe:eſt aūt dicere intēſionē ꝑncipiū paroxiſmi.hoc aūt nō ſolū in cronicis:ideſt ꝓlixis ⁊ tēporalib⁹ morbis:ſed in acutis : verūetiā exiſtimat, ꝓpter qđ igiẗ adiecit in longis egritudinib⁹ qm̄ magis in his ſolis manifeſta hic cibādi intentio:vel fortaſſis in his ſolis.in acutis eni ſufficiens eſt cognitio tꝑis cibi deſcēdere ad pedes:nō tñ in chronicis cibādus eſt ita:ſed expectare decet que optima remiſſiōis:ſm acutas enim egritudines expectare nō licet timore debētib⁹ cito intēſionis futu re eſſe:quidā autē hāc ſeriem ſcribūt ita.Dietatiue eſt maxime vt obſeruare ⁊ cuſtodire ſicut in acutis:⁊ ita in chronicis ſcire qño opꝫ cibare:quidā autē finē huius ſeriei ita ſcribūt.Adhuc autē cū plurimū diſtant ab intēſiōe ſcire vt cū aliis que iuſſit nos ſcrutari circa infirmū ⁊ hoc ꝯſiliāte eo:apparet autem ſi ipſum quis inueſtigauerit:hoc nō copulans particulari inuentioni temporis cibationis.Intēporaneum preceptum quod de cibatione nullo dignum.

Textus. CX.

Scire vo cephalargicos ideſt capite doloroſos ex gymnaſijs vel curſib⁹ vel ambulationibus vel venatibus vel aliquo alio labore intemporaneo vel ex venereis decolores branchoſos ſpleneticos liphenios.i. defectos ſanguine ⁊ fiſoderas.i.inflatos ⁊ ſicce tuſſientes: ſiticuloſos venis defectos:⁊ tēſos hypocundrijs ⁊ laterib⁹ ⁊ metaphrenis ideſt ſcapulis torpentes ⁊ obtuſe videntes quibus ſonitus auriū incidūt:⁊ vrinationē nocturnā incontinen diſpoſitos ictorodes:⁊ quorū vētres cruda emittūt:hemorrogentes ex narib⁹ vel ſm anum vehementer vel in ephiſematibus exiſtētes vel in eis labor occurrit vehemēs:⁊ nō cōtinent:horū nullū pharmacare:etenim pericula:quia enim accepta ⁊ nihil iuuant : ⁊ eas que ad curam ereptiones ⁊ criſes auferes.

Cōmentum Galeni.

Quī qdē inordinate mō ꝑparatiōis monimenti vniuerſa que ſm librū hunc ſcripta ſunt:manifeſtū exiſtimo omibus: multa vo vt dixi in eo hn̄ dicta pp que ⁊ his q̄ dicta ſunt nō recte inſtituerūt qdā:⁊ magis qcūqꝫ ſunt ꝯſcij ſunt ſibi ipſis:qui nō habēt doctrinā indicatiuā eorū que dcā ſunt que vo in hac ſerie dicta ſunt catalogum.ideſt numerum hn̄t ineptorū pharmacari:purgari vo in idē contingit ad pharmacari:quēadmodū oemū apharmacare in purgaẗ. Videam⁹ igiẗ quos a ꝑn⁹ deciderit interemit:cephalargieos ait ex gymnaſijs.i.exercitijs vel ab aliquo alio labore intēporaneo ſyncomos:ideſt ſuccinte:igiẗ audiēs eos q ex intēporaneis laborib⁹ cephalargici facti ſūt ne purges.In tꝑanei labores ait ſunt qđ pñs ſm illud tꝑs diſpō corporis ferre nō pt. Rememorabor aūt nūc ad multa vtilis rei: cui⁹ ⁊ ſemp dignū exiſtimo meminiſſe corpe noſtro ⁊ qñqꝫ egritudinis ꝑparatiōe participāte ꝓprie vt cōpleta ſit exteriorū qnidē accidēs redarguit diſpōnē eius:ſebrim accendens vel cephalargiā:ideſt dolorē capitis: vel catarrū vel tuſſim mouēs vel tale qđ aliud:deinde ex h ſm cōtinuitatē languent periclitanẗ:neqꝫ curſu egritudinem generante vel vniuerſali forti motu:quēadmoduꝫ neqꝫ inequalitate vel frigiditate vel aliquo alio taliū:nullū enim eorum ſufficiens eſt ſm ſuipſius nām languorē operari vehementē:

ſed ſiue ſebris ab aliquo eorū facta fuerit effimerarum nominatarum hec talis eſt ſebris:ſiue aliqđ aliud ſynthoma curte:ideſt breue inde erit multotiens.Et hoc demū vt dixi ꝓpter diſpōnē corpis ſingulū taliū nō cā egritudinis:ſꝫ occaſio ſit:proprie eni vtiqꝫ qs maxime tales,cauſas noiat occaſiōes nō ſimpliciter apertas vt multotiens aſſueuerūt ipſi vocare cū ab aliq̄ manifeſtarū cauſarū nocumentū factū fuerit manifeſtū in corpore:nulla eni alia diſpōne egrotatiua ſubiecta:neqꝫ egritudo digna rōne ſequaẗ ⁊ facti in corpore nocumēti qđ fecit id cā eſt. Scias igiẗ ei preſentē ſmonē in talibus cauſis fientē que neqꝫ ſm ſuipſius rationē nocent corpus:capitulū aūt eorū eſt vnum qdem:⁊ primū labores multiformes particulariter exiſtētes:curſus ⁊ pugne ⁊ penetratiua venerea tertiū eſtuatio:infridatio:vigilie:ira:triſtitie:timores:igiẗ venereorū quidē meminit, alia vo derelinquit:⁊ nimirū eandē vtutē hñtia.Que eni vt dcm̄ eſt ſpiritū turbant:purgatione nō indigēt:ꝓpterea qa neqꝫ in cacochimia facta eſt egritudo hec:Tranſiens autē ab his cognitionib⁹:ipſe mōſtrauit quos quidā hus dixit:ꝓprie vo vocant decolores lymphimos.i.defectos ſanguine.adhuc autē eos q ꝓpter aliā diſpoſitionē nō ſm nām habēt corpus cachochimos.i. mali colores vocant: hi ergo achori:ideſt decolores caleſieri idigēt per gymnaſium:⁊ potū vini calida vtute:⁊ ciberia ſilia.Sed ⁊ branchoſos:ait eni ⁊ horuꝫ humiditatē ⁊ infrigidationē diſſeminari in laringa reumatis ſanare decet caput ſiccantes ⁊ patiētes particulas per localia auxilia.Sed ⁊ ſpleneticos ait nō indigere purgatiōe:hoc mihi videẗ nō dicē recte:indigent eni ſi vnqꝫ aliq alij indigent ⁊ hi purgari melona.i. nigra.Deinceps his liphemorū meminit:hoc eſt eorū qui deficiētē habēt ſanguinē:⁊ ſi nōdū manifeſte ſiūt achroi.i. decolores.Poſt eos aūt meminit neupmatoſorū.i.ventoſorū ⁊ ſicce tuſſientiū ſiticuloſorū imanifeſte interpretās vt nō oſtendat vtrū ſingulū ſingulariter audiēdū eſt:vel his tribus ſimul factis.eſt aūt neqꝫ ſeparatim vnūquodqꝫ dictum manifeſtum vt ⁊ antea iam alicubi dictū eſt:neupmatodes enim ideſt ventoſos q̄ꝫmultū .quidā nomināt eos q ſm inſpirationē aere indigent:eti autē quādo ⁊ eos q ventoſi ſunt:ſed ⁊ alterutrū eorū multas cauſas habent:⁊ ſi omnes pertrāſiero longior ſmo erit:cū apparendo quoſdam quidē eorū flobotbomia indigētes quoſdam purgationes quoſdā autē alio auxilio.Ita vo ⁊ q ſicce tuſſiunt non ſm vnā ſunt diſpoſitionē:neqꝫ qui ſiticuloſi eorū : ita vo neqꝫ de ſebriētibus ſiticuloſis:ſmo eſt ei:ſcimus nunc nos:vel in ſebriculoſis;vel de vtriſqꝫ:⁊ ſi enim vni⁹ eorū meminero q ſm aphoriſmos dictus eſt i vniuerſale detraheẗ:dcm̄ eſt enim in aphoriſmis ita.In ſebrienti exiſtēti apoſicia.i. ſine appetitu eē ⁊ dolor oris ſtomachi ⁊ tenebroſitas oculorū ⁊ os amaricatū ſurſum pharmacia indigere ſignat.ſi vo examaricaẗ os ſiticuloſi ſutūta vo ⁊ fyſodes:ideſt vētoſi:ꝓmū quidē qui ab eo dicūẗ ignoro:vel ſi cū venis defectos eos q facti ſunt fyſodes:ideſt vētoſos audiemus quibuſdā legentibus ſm ſe ⁊ tranſmutare ſeriei hui⁹ ſingulaꝝ poſſe ⁊ oia cognoſcere vtilia ſe docere nō multos cōplēs libros:quēadmoduꝫ ⁊ de his que deinceps dicta ſunt:ait eni.Extenſos hypocundrijs ⁊ lateribus:⁊ ſcapulis:⁊ obtuſe vidētes:⁊ quibus tinnitus auriū ſunt : ⁊ qcunqꝫ vrinebium.i.potētia virge icōtinēter diſponunẗ:ſm vnūquīqꝫ enim horū paſſionū ⁊ cauſe ⁊ diſpoſitiōes ſunt multe ⁊ curis diuerſis indigētes:earū quedā eſt igiẗ quādo ⁊ purgatione indigebūt que per colagogū pharmacū:ideſt choleredeductiuū.De omnibus igiẗ his adhuc aūt ⁊ de his que deinceps dicta ſūt nō enūciationes indeterminatas:ſed determinatas:⁊ manifeſtas doctrinas:⁊ longa experiētia iudicatas in noſtris habes opibus:que eligēs eris ſufficiēs indicare vniuerſa que ab iſto dicunẗ:memorādo partis q̄ gniſia.i.propria eſſe ꝓfeſſiōe deducta eſt:⁊ a nobis doctri

nas hꝫ vtiles. oīa enī in ea ſcripta ſūt cū demōſtratiōib⁹ et explanatiōe ⁊ determinatiōibus decētib⁹: que vo ita diſſeminata: quēadmodū que nūc ſubiacet ſeries nihil iuuat: ſi eni nūc audiet qs ſimplr ſingulū horum ſine determinādo multa male geret ſm artē. Si eni vnuſqſqꝫ vt opꝫ determinabit ſi ⁊ pmū qdē qđ nihil hꝫ ad inuētionē eorꝫ adiuuās demū multis libris indigēs ad ſcrutationē que de placētibus: ſed tn̄ nō eſt ſu adē multis horum ſupuenire qdā manifeſtis pſcriptiōib⁹ ſolis: reliquē vo his q ſcripſerūt eas que nō tales: etenī iuſtū eſt: ſed nullam curā illi qui ſcripſerunt cognoſcendi libros cum ſollicitudine ⁊ cura cognoſcendi nos que ſcripſerunt fecerūt: ſed nos inſtanter inuidiāte querentes: ⁊ diuinantes que dicunt.

¶ Textus. CXI.

¶ Si vo ſanguinem alicui confert auferre: ſolidum facere ventrem ⁊ ita auferre ⁊ fame cruciare ⁊ vinum auferre ab eis: deinde dieta cōuenienti reliqua eorum: ⁊ pyria. i. fomentatione: ⁊ hyginis. i. immiſſionibus cura.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Nō opꝫ fluēte vētre auferre ſanguinē: ſi eni pmaneat poſt ablationē fluēs diſſoluit vētrē vel virtutē fame trucidare vel cruciare qbus aufer ſanguinē ⁊ a vino abſtinē recte dictū eſt: quēadmodū dieta ꝯueniēti vti: ⁊ curare non pyrijs idest fomētationib⁹ ⁊ hyginis. i. imiſſiōibus. i. clyſterib⁹ ⁊ ſuppoſitorijs: ſi quidē omnib⁹ dicatur auferentib⁹ ſanguinem falſum eſt: ſi vo in qbuſdā oportet dicere qui ſunt.

¶ Textus. CXII.

¶ Si vo tibi venter denſus videatur eſſe: molli clyſteri clyſteriza.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Nō dignū cōſcriptione hoc: manifeſtū enim eſt omnib⁹.

¶ Textus. CXIII.

¶ Si vo pharmacare opꝫ: elleboro ifallaciter ſurſum purga: inferius autem nulli talium.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Ut pdicēs paſſionē in q̄ iubet hoc egeri. i. idigeri hūc ſermonē facit ⁊ nimirū nil pcedēs: aut igiť perit aliq̄ ſeries in qua paſſio hmōi oſtēdebať aut obliuioſus fuit qui h̄ ſcripſit: ⁊ talis q̄lis qui nūc nominatur a veteribus ſublimis.

¶ Textus. CXIIII.

¶ Calidiſſimum autē ad vrinationem ⁊ ad ſudores ⁊ ambulationes ducere: ⁊ fricatione geta vti vt modo non denſes habitum: ſi vo chinopees. i. ſedens fuerit: alij fricent eum.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Et hoc ita: vt predicens paſſionem ſcripſit.

¶ Textus. CXV.

¶ Et ſiquidē in thorace ſuper frenas id eſt diaphragma contriſtat paſſio eum: reſedeat quā multotiens ⁊ minime acclinent: donec valentes fuerint: ⁊ ſedentem fricent multo tempore multa aqua calida. Si vo in inferiore ventre ſub frenes hēat dolores: ei iacere cōfert: ⁊ nullo motu moueri tali corpori extra fricationes.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Ex hec ſerie conijciet vtiqꝫ quis hoc ⁊ que ante hec omnia de doloribus ſcripta eſſe ea q̄ꝫ in principio ſeriei derelicta eſſe peccante primo huius libri ſcriptore: ⁊ poſtea menente peccato. Itaqꝫ neqꝫ inueſtigare eam que in his que dicta ſunt veritatem poſſibiles ſumus: ne cui ſaltim in talibus amplius inaniter immorari videamur.

¶ Textus. CXVI.

¶ Que ex iſeriore ventre ſoluunť per vrinas ⁊ ſudores vt lubricitate decidāt moderate a caſu ſoluunť que parua: que vo vehemētia: pniſtioſa: tales eniꝫ vel percūt vel ſine malis alijs nō ſiūt ſani: ſꝫ ꝯſiſtūt hmōi morbi: poſt hydropē cātarides tres auferēs caput vniuſcuiuſqꝫ ⁊ pedes ⁊ alas terēs in trib⁹ cyathis. i. pugillis aque corpora. Cū autē voluerit qui bibat: calida ifundať: vnct⁹ aūt prius: ieiun⁹ autē bibat ⁊ comedat panes calīos ex alphato. i. olēo.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Et per hāc ſeriē licet cōuincere de dolorum cura oīa que prius ſūt dicta eſſe. Hanc quis legēs ſeriē medicus audax auferens pdictas particulas cantaridarū dedit hydropiētire poſt vnā diem apoſtema qđdā habere in gaſtrochiumia. i. coxa: deinde poſt tres alias inciſus ab eo multa fluēte aqua viſus eſt curat⁹ eſſe: contractū eſt enim cōtinuo pluriniū tumoris qui pter nām: ſed tamē mortu⁹ eſt: ⁊ nō poſt multos dies. Increpauit igiť quis medicū dicens male data eſſe corpora cātaridū. i. cantarelliarū: oportebat eniꝫ auferentē ſua corpora dare bibē caput ⁊ pedes ⁊ alas: ⁊ hoc eſſe qđ ſm hūc librū dcm̄ eſt. Non pigritans igiť qui audax medicus in alio rurſus dedit ita: deide apoſtemate. i. abſceſſu ſilr ſm coxam facto: ⁊ icēſo eo vel inciſo ſilr fluēte humido poſt multos dies mori contingit. cū hunc liceat demū vtiqꝫ vreticord: idest vrinatiuo pharmaco p cātarides ꝯſtructo vtentes quoſdā ſine nocumēto bibentium id.

¶ Textus. CXVII.

¶ Opon. i. ſuccum fici in lana apponere intus ad venā. i. narem vel periterā. i. coagulum cōuoluēte hize. i. obſtruere in naſum: vel de calchandide. i. vitriolo circūuellēs comprime: ⁊ carthilagines extrorſuꝫ cōprime alterutriqꝫ: ⁊ vētrē ſolue aſine lacte cocto: ⁊ caput radēs ſtiptica. i. conſtipatiua offer ſi hora calida ſiat.

¶ Cōmentum Galeni.

¶ Manifeſte ex talibus oſtendiť hūc librū monimentū cōmixtarū eſſe cōtemplationū: in quo inordinate trāſitiones ab alio ad aliud fiunt: ſicut ⁊ nūc in hemorrogia que ex naribus ſcripta ſūt auxilia: hec quidē ipſi parti que hemorrogebat oblata: hec aūt antiſpeſtica. i. remiſſiua vel reuulſiue quēadmodū vētrē ſoluť: hec aūt capitꝫ deſatiua ⁊ ſtiptica: idest cōſtipatiua quēadmoduꝫ ea que iſridant. q̄ vo deinceps his vniuerſa pharmacoꝝ habēt ſcripturas: ⁊ q̄dā admixta auxilia: igiť de pmo quidē ſmonem facit de vocata ſiſamo: deinceps aūt pilorū in palpebris chirurgiā ſcripſit: quā noīat ambrochiſiū. i. corroſiuū: ⁊ poſt hoc rurſus ſimilr hemorroidarū ⁊ de alia ſanatione: deinde emplcoꝝ pharmaca ⁊ ſorbitiōes: ⁊ poſt hoc cōſtructiōes pharmacorū oculorum: deinde deyſtericon. i. matricalib⁹ ſientibus: demū ⁊ de mycone. i. papauē: demū deinceps hydragogū. i. aque ductiuū pharmacū: deide hydroticon. i. ſtercoris ductiuū: deinde edricis idest in ano patientib⁹: ⁊ hydericis. i. hydropicis dat diamiconoſ. i. qđ per papauer ⁊ hytrian: idest vermicellos. Sunt igiť eorum que dicta ſūt plurima quidem manifeſta: adiacent autem quedam ⁊ immanifeſta: de quibus deinceps faciet ſermonem.

¶ Finis Cōmenti Gal. in librum quartum Regiminis acutorum morborum Hippocratis: feliciter explicit.

Queſitorũ in libris regiminis acutorũ index

Eorũ que a Thaddeo florentino in regiminis acutorum morborum Hippocratis libris queruntur Index.

In primo

Utrũ medicus dẽat interrogare infirmũ de oĩb⁹ accĩtib⁹ ⁊ de eis facẽ librũ. fol.247.col.3.
Utrũ aliq̃ nota vulgo.arti medicinali addenda ſint. fol.247.columna.4.
Utrum medicus curaturus aliquam egritudinem debeat prius eam cognoſcere. fol.248.columna.3.
Utrũ medicatio ſit finis medicine. fol.248.col.3.
Utrum medici p̃cedẽtes Hippoc.tradiderint pauca medicamina. fol.249.col.3.
Utrum iudicium vulgare ſit verum fol.250.col.4.
Utrum vulgus cognoſcat tantũ ea in quibus medicus hominis cum malo comunicat. ibidẽ
Utrum ptiſana conueniat in acutis morbis fol.256.col.1.
Utrum ptiſana ſit viſcoſa. ibidẽ
Utrum lenitas rerum conferat in febribus acutis ibidẽ
Utrũ vniuerſale ſit notius particulari. fol.256.col.3.
Utrũ digeſtio dẽat cãe añcedẽti vel ↄiũcte fol.256.col.4.
Utrũ ptiſana ſit ſilium partiũ vel diſſimiliũ. ibidẽ
Utrũ ſal ↄueniat in cibis morboꝝ acutorũ fol.257.col.1.
Utrũ diuerſitas ciboꝝ ↄueniat in morbis acutis f.257.c.1.
Utrum ſeruanda ſit conſuetudo in cibando egros.quaꝫ habent tempore ſanitatis. fol.258.col.3.
Utrũ cib⁹ in p̃ceſſu egritudinis ſit augẽdus ibidẽ
Utrum vinum album dulce ⁊ hidromel ſit pluris humectationis q̃ꝫ aqua ordei. fol.260.col.2.
Utrũ pti⁹ cũ toto ſit admiſtrãda i p̃n⁹ pleureſis.fo.260.co.4.
Utrum piſces petroſi cum aneto porris ſale ⁊ oleo preparati febricitantibus conueniant. fol.261.col.3.
Utrũ ptiſana ordei fiat labilis p̃ decoctionẽ fol.262.col.2.
Utrum lubricitas faciat ptiſanam digeſtibiliorẽ ibidẽ
Utrũ pti⁹ poſſit eẽ ſi facilis digõnis ⁊ ſitis extĩctiua ibidẽ
Utrum calefactorium appoſitum loco dolẽti in pleureſi alleuiet dolorem fol.263.colum.3.
Utrũ pl'eſis v̾a eueniat i ſolo pãniculo tegẽte coſtas.263.4.
Utrum oximel conueniat in pleureſi. fol.268.colũ.1.
Utrũ oximel ſit adminiſtrãdum in p̃n⁹ pleureſis. ibidẽ
Utrũ pleuretico valde ſitiẽti.idromel ſit exbibẽdũ ibidẽ
Utrũ aqua frigida ſola ſit in pleureſi exbibẽda fo.268.c.2.
Utrum oximel aſſumptum digeratur fo.268.co.3.
Utrũ aq̃ fria exbibita i febre vadat actu fri⁹ ad mẽb⁹ ibidẽ
Utrum intentio medicationis ab egritudine.cibationis v̾o a virtute ſummatur fol.269.colũ.2.
Utrum cibus ſemper noceat ratione morbi ibidẽ
Utrũ pl'eſis poſſit ſtare ſine cibo vſq; ad 7ᵐ diẽ fo.265.c.4.
Utrꝝ ſecandũ ſibi dẽat ſolũ v̾tutẽ me⁹ ⁊ nõ cibi fol.269.co.4.
Utrũ itẽtio exbibẽdi.cly⁹.ſumat ab etate. fol.272.col.2.

In ſecundo

Utrꝝ euapo⁹ i cor⁹ pletorico plꝰ attrahat q̃ꝫ reſoluat.f.273.3.
Utrũ euaporatoᵐ in pl'eſi.ex aq̃ caſa ſcm̃ ↄueniat 274.c.3.
Utrũ pãnus antiquus ſiccus ſit ponendus inter calefactorium ⁊ corpus pleureticum. fol.275.co.4.
Utrꝝ vapor calefacto.igrediẽs p̃nares ple⁹ noceat ei.275.4
Utrum inter calefactorium ⁊ latus pleuretici aliquod medium liquidum poni debeat fol.275.co.4.
Utrũ acetũ fortificet op̃ationẽ vaporationis fo.275.co.4.
Utrũ orobũ ſit fortius in reſoluẽdo q̃ꝫ ordeũ ibidẽ
Utrum ſal ⁊ miliũ ex quib⁹ calefactoriũ eſt faciẽdũ.teri debeat.f.276.c.1.
Utrũ ſal ſit mordicatiuũ ibidẽ
Utrꝝ euapo⁹ ſit dimittẽda poſt euõnẽ totius fol.276.co.3.
Utrum flobotbomia conueniat in pleureſi fol.278.col.1.
Utrum flo⁹ boſilice ↄueniat in pleureſi fol.278.co.3.
Utrũ flõmia baſilice ſufficiat in pleureſi ibidẽ
Utrꝝ flo⁹ i pl'eſi ſit ſiẽda i eodẽ latẽ vel i oppoſito ibidẽ
Utrꝝ muta⁹ color) ſang⁹ ſit t'min⁹ q̃nalis cuiuſꝫ flo⁹.278.4.
Utrꝝ mut⁹ color) ſãg⁹ ſit v̾idicũ ſigᵐ cõple⁹ cuiuſꝫ flo⁹.ibiđ
Utrũ muta⁹ coloris ſãg⁹ ſit ſigᵐ ſufficiẽs cõplete flo⁹.279.1.
Utruꝫ ſanguis exñs in apoſtemate pleuretico ſit proportionatus ſanguini totius corporis. fol.279.colum.2.
Utrꝝ color rube⁹ clar⁹ ſan.ſit medi⁹ int' rubeũ ⁊ nigrũ ibiđ
Utrum pleureſis aliq̃ fiat ſub diaphragmate fol.280.c.2.
Utrũ pleu'exñte in pãniculo tegẽte q̃ntã cõſtã.dolor aſcẽdat ad furculã vel deſcẽdat ſub hypocundria ibidẽ
Utrum pleureſi exñte in dyaphramate dolor aſcẽdat tm̃ ad furculam vel deſcendat tm̃ ad hypocũdria. fo.280.c.3.
Utrũ deſcẽſus doloris i pl'eſi ſignẽt idigẽtiã farmacie ibidẽ
Utrum excercitium cõfortet digeſtionẽ ibidẽ
Utrũ exercitiũ magis cõfortet digeſtionẽ q̃ꝫ ſomn⁹.285.c.2.
Utrũ deſcẽſus cholẽ ad inteſtina augeat ſolõnẽ vẽtris.239.3
Utrũ hoies q̃rũ ſto⁹ abũdat fleg.ferãt ieiuniũ facile ibidẽ
Utrum regimẽ decidẽtium ⁊ conualeſcentium ad eandem artis partem pertineat fol.298.colum.3.
Utrum ſola cholera inter humores digeri poſſit. f.298.c.4.
Utrum digeſtio ſequatur ad ſomnum fol.299.colũ.1.
Utrũ q̃es in vulnerib⁹ cõferat.mot⁹ v̾o noceat fol.303.c.2.
Utrꝝ ſbita mn⁹ õ nimia q̃ete ad motũ ⁊ eꝫ ſit nociua. 304.4
Utrum ſubita mutatio de nimia quiete ad motum ſit magis nociua q̃ꝫ econtra fol.34.colũ.3.
Utrꝝ hoies ſani dẽant mutare regimẽ i ſua ſanitate. 35.c.4.
Utrum morituri ſint dietandi fol.306.colum.4.

Tertij libri

Utrũ ſapor ſtipticus ⁊ dulcis ſint ↄ̃rij fo.307.colũ.3.
Utrꝝ acuitas ⁊ caliditas augeãt i vino in p̃ceſſu t̃pis ibidẽ
Utrum ſapor ſit diƺa propria vini. col.307.colũ.3.
Utrũ vinũ ml.dulce magi faciat p̃mix⁹ rõis q̃ꝫ vioſũ. 319.3.
Utrum vinum dulce noceat ſpleni fol.310.col.2.
Utrũ vinũ dulce exopilet plõnẽ ⁊ opilet epar fo.310.co.3.
Utrꝝ idromel ſit humoꝝ groſſoꝝ ſubtiliatiuũ. fo.311.c.1.
Utrum idromel ſit magis ſubtiliatiuũ q̃ꝫ oximel ibidẽ
Utrũ vinũ ↄfortet v̾tutẽ acute febricitantium fol.311.co.2.
Utrũ reperiat' cholera nigra que ſit acetoſa fo.311.co.4.
Utrꝝ ex reb⁹ dulcib⁹ apti⁹ g̃net' chola q̃ꝫ ex amaris. 312.c.1.
Utrꝝ vinũ dulce q̃ſi fac' ſiti adiuuet ad ſcreãdũ fo.313.co.2.
Utrũ vinũ põticũ magi adiuuet ad ſcreãdũ q̃ꝫ dulce ibidẽ
Utrꝝ vinũ vioſũ albũ magi p̃uocet vrinã q̃ꝫ ceti por⁹.314.2.
Utrum idromel cõueniat in febrib⁹ peracutis fo.316.c.2.
Utrꝝ idro.ↄuẽiat hñtib⁹ cho. amarã ⁊ viſcera mag. 316.3.
Utrum idromel ↄueniat habũdãtib⁹ in chola nigra ibidẽ
Utrum idromel cõueniat habũdãtib⁹ in ſanguine ibidẽ
Utrꝝ pti⁹ ↄueniat in declinatiõe morboꝝ acutoꝝ. f.316.c.3.
Utrum idromel ſedet tuſſim fol.317.colum.4.
Utrum idromel faciat ſputum viſcoſum. fo.317.co.4.
Utrũ dulcedo i reb⁹ ſit cã ↄuerſiõis eaꝝ ad cholerã 318.1.
Utrũ vinũ dlce ⁊ idromel eq̃lr ad cholaꝫ ↄuertãt'. 318.c.1.
Utrum idromel faciat deſcendere ſputum a ſuperiori ad inferius fol.318.colum.4.
Utrum aqua mellis prouocat vrinam fol.319.co.4.
Utrũ ſtõach⁹ ſentiat ſapores rerũ q̃s aſſummit fo.319.c.4.
Utrum ſtomachus delectetur rebus dulcib⁹ fo.319.co.4.
Utrum ſplen delectet' rebus dulcibus fol.320.col.1.
Utrum idromel magis permixtum.magis prouocet ſputũ q̃ꝫ parum permixtum. fol.321.colum.3.
Utrum poſſumus vti aqua ordei conuenienter in omnibus febribus acutis materialibus fol.323.colũ.3.
Utrũ idromel poſſit ita ſuſtẽtare v̾tutẽ ſicut aq̃ ordei. 323.c.4.
Utrum aqua mixta cum cibo. Nutriat fo.324.colũ.1.

Honor ⁊ gloria tibi vniuerſi conditor aſcribatur.

¶ Thaddei Florentini in Iſagogas Ioānitia/ nas expoſitio fructuoſa per Ioānem Baptiſtam Nicollinum Sa/ lodienſem in cōmunez ſociorū ſuorū vſuz propalata.

Edicina diuidit in duas partes: in theoricā ꝛ practicā: quarū theorica diuidit in tria. ſ. in ꝯtēplationē rerū nālium ꝛ nō nālium: ꝛ earꝫ q̄ ſunt ꝯ nām: ex qb⁹ egritudinis ꝛ ſanitatis ꝛ neutralitatis ꝛ ſuarū cāꝝ: ꝛ ſignificationū ſcia pcedit: qm̄ extra curſuz nālez humores quatuor exereſcūt: ex qua occaſione vel ex qua ſignificatiōe egritudo habeat.

¶ Expoſitio Thaddei.

Uoniā cōpēdioſa ꝛ lucida breuitate audiētiū animi demulcent (tāto. n. qd citius diſcit quāto maiori breuitate collectum aſtringit firmiuſqꝫ in memorie theſauro recōſitū firmat.) Iō pp breuitatē vite humane ꝛ artis medicine plixitatē ꝯfuſam putile fuit vt qđ p lōga e diſperſum volumina ad capl'orū vtiliū breuitatē cōduceret aſtrictū. ꝛ ppea Gal. ꝛ Ioānitius cōpoſuerūt de medicia libellos q ſub capitulis totalē me' cōprehēſionē recollegerūt i vnū. vt ſenex medicū cōmemorās totius recalieret artis plixitatē. ꝛ iuuenis pauca ꝛ breuia intelligēs. fieret potens ad vlteriora pdire cū po⁹ pperata. Quo circa lōgitudini plogoꝝ idulgēs (qm̄ ꝛ ipſoꝝ plixitas ꝯſueuit aios promouere) accedo ad aſſignandas cās quatuor q̄s de meā ꝯſuetudine in pn° cuiuſlibet libri pquiro. ſ. que mālis. q̄ formalis. q̄ efficiēs. que finalis eā dicat. ¶ Cā mālis hui⁹ ē collectio capl'° vtiū cōprehēdētiū ſub ſe totā ſciam me' aut res medicinales. ꝛ intelligo p rē medicinalē oēm rē q̄ in me° neciā eſt. de h̄ aūt diſputabo ifra. ¶ Cā ꝟo formal' ē d'. ſ. forā tractat⁹ ꝛ forā tractādi. forā tractatus ē diſtinctio ptiū libri inter ſe. ſ. qꝛ p̄ agit de theorica. ſcđo de practica. ꝛ agēs de theorica. pmo agit de re nāli. ſcđo d̄ re nō nāli. tertio de re ꝯ nām. forā ꝟo tractādi ē modus quē ſeruat. ſ. diuiſiuus. ¶ Cā ꝟo efficiēs fuit Ioānitius. ¶ Cā ꝟo finalis ē d'. ſ. finis operis ꝛ finis opatoris. ꝛ dī finis opis vtilitas quā qs ꝯſe' de cognitiōe huius libri. ꝛ ē vt tota me° ſub breuitate cōprehēſa doceat vt demū ea hita ſciat qs p eā hitā ſanitatē ꝯſeruare ꝛ recuperare amiſſam. Cā ꝟo finalis opatoris ē id qđ mouit auctorē ad cōdēdū librū. ꝛ ē d'. ſ. exercitiū itellectus in vita. ꝛ poſt mortē fama cū laude ſic dī in 7° de in. ſa. ꝛ in almageſti ptolomei q dicit ꝙ qui ſuſcitauit ſciaz non eſt mortuus. ¶ Aſſignatis aūt his cāis ad libri diuiſionē veniamus. h̄ ergo liber in duas diuidit ptes. nā p̄ ponit diſionē me' generalē. Scđo ꝓſequit mēbra diuiſionis p ordinē. p̄° durat vſqꝫ. [Quarū theorica. Iſcđa in duas p̄ agit de theorica. ſcđo de practica. p̄° durat vſqꝫ. [Occaſiones egritudinum ſunt tres. Ip̄° diuidit i duas. nā p̄ auc. pōit diſionē theorice. Scđo ꝓſequit mēbra diſionis. durat p̄° vſqꝫ. [Res ꝟo nāles. Ip̄° diuidit in tres. nā p̄ auc. ponit diuiſionē. ſcđo approbat eā. tertio rn̄det tacite qōni. durat p̄° vſqꝫ. [Ex quibus. ſc° vſqꝫ. [Qm̄ extra. Iſnia ē plana in lra. ¶ Circa iſtā lectionē q̄runt duo. p̄m̄ ē de expōne quoꝝdā vocabuloꝝ h̄ poſitoꝝ. ſcđm ē de qbuſdā dubijs. ponamus ḡ diffōnē me' ꝛ practice ꝛ theorice. me° qdē ſic diffinitur a Gal. in tegni. me° ē ſcia ſanoꝝ ꝛ egroꝝ ꝛ neutroꝝ. ¶ Diffinit ab Iſaac lib. fe. circa pn̄m ſic. me° ē ſcia q̄ hūanū corpus ꝯſeruat i eo qđ ē. ꝛ reducit de innāli diſpōne ad nālē. Itē diffinitur ab Auic. p̄ cap. p̄' li. ſic. me° ē ſcia qua hūani corpis diſpōnes noſcuntur ex pte q̄ ſanat. ꝛ ab ea remouet vt hita ſanitas cōſeruet ꝛ amiſſa recupet. Et qꝛ alie plane ſunt hāc ſolam exponamus. ¶ Dicit ḡ ꝙ me° ē ſcia. h̄. n. ē genus me' ꝛ ſeparat ipſa me° ab hitib⁹ q nō ſunt ſcia q̄les ſūt itellect⁹ prudētia ſapiētia ꝛ opinio. Intell's. n. differt a ſcia qꝛ itellect⁹ ē ſolūmō circa pn̄°. ſcia ꝟo circa cōcl'oně. ſic dī in fine poſterioꝝ. ꝛ in 6° ethicoꝝ. dic̄. n. ibi ꝙ itellectus ē pceptio pncipioꝝ quoꝝ nō ē rō. ſꝫ ſcia ē demōſtratiuus habit⁹ ex pmiſſis. Itē differt ſcia a prudētia nā ſcia ē circa vlia ꝛ prudentia circa pticularia vnde Ariſ. in lib. ethicorū ait ꝙ prudētia ē hitus ꝯſiliatiuus circa bona ꝛ mala hūana. Itē differt a ſapia. qꝛ ſcia ē ſolū cognitio cōcl'onis. ſꝫ ſapia ē cognitio pncipioꝝ ꝛ cōcl'onis. Itē differt ab opiniōe. nā opinio pōt eē ꝟa ꝛ fla. ſꝫ ſcia ſolū ꝟa. ſic dī i p̄ poſterioꝝ. circa finē. ſequit poſtea in diffōne iſta pticula. [Quī hūani corpis diſpōnes noſcuntur. Ie ſepatur me° p eā ab illis ſcijs q̄ nō ꝯſiderāt diſpōnes hois q̄lis ē aſtrologia ꝛ muſica q̄ ꝯſiderāt diſpōnē corpoꝝ celoꝝ ꝛ diſpōnē cant⁹. p h̄ ꝟo qđ dic̄. [ex pte q̄ ſanat ꝛ ab eo remouet. Iſepat me° a ſcia nāli q̄ ē d corpe humano: ſꝫ nō inquātū ſanat aut infirmat. ſꝫ put ē qd mobile. [vt hita ſanitas ꝯſeruet ꝛ amiſſa recupet.]h̄ dic̄ vt oſtēdat hitudinē theorice ad practicā. nā practica eſt finis theorice. ¶ Nō videam⁹ qd ē theorica. h̄ autē ſic diffinit ab Auic. p̄ cap. p̄' lib. Theorica ē ſcia ſcialis. i. ſcia ad ſciēdū ſolū. Itē ab Ariſt. in ſcđo meta°° ſpeculatiua ſcia eſt q̄ ſcit pp ſcire. Itē a cōſtātino ſic. theorica ē certa noticia rerū ſolo itellectu capiēdaꝝ ſubiecta memorie rerū opandarū. Quā breuiter exponam⁹. certā noticiā dixit ꝛ nō dixit noticiā abſolute: qꝛ ſcia quāto magis ē circa vlia tanto ē magis certa ſic dī i p̄ met°. ſꝫ ſcia theorica ē magis circa vlia q̄ꝫ practica. q̄re dixit noticia certa. Vel aut dic ꝙ dixit certa vt ſepet a noticia q̄ ē cū errore. [rerū ſolo itellectu capiēdarū.]h̄ dixit ad driaz practice. nā in p̄ctica non capiunt res ſolo itell'u. nō tn̄ credas me dic ꝙ p̄ctica nō ſit ſcia intellectualis. nā ois ſcia ē in itellectu ſic dī i poſteriorib⁹. Sꝫ qꝛ q̄dam ſunt res q̄ capiunt in itellectu ſolo. ſ. pn̄°. nā ſic dicit phs in poſteriorib⁹. ꝛ in ethicis pn̄° ſolo itellectu capiunt vn̄ theorica ꝯſiderat ſuas cās intellectu ſolo. i. itellectu nō copulato ad opus. ſꝫ p̄ctica ꝯſiderat ſuas cās itell'u nō ſolo qꝛ ꝯſiderat itell'u copulato ad opus. ꝛ h̄ ē qđ dic̄ phs i ſcđo metha. nā dic̄ ꝙ theorica q̄rit ſcire pp ſcire. Sꝫ p̄ctica ſcire ppter opus. ꝛ h̄ idē vult Auic. p̄ cañ. p̄ cap. ꝛ eodē fen tertia cap.) ¶ Et ex h̄ ſoluit qđ q̄ poſſꝫ fieri: qꝛ dic̄ aly. ꝙ ſpeculatio medicinalis nō trāſcēdit ſenſuz. ꝛ iſte dic̄ ꝙ ſolo intell'u ꝯſiderat res theorica. [Subiecta memorie.]h̄ tāgit hitudo ad p̄cticā. nā theo°° dꝫ añcedē p̄cticā ſic effectiuū p̄cedit ſuū effectū vl' finē. vn̄ ē dīe ſbiecta. i. añcedēs tpe. ſꝫ nō intētiōe. dē. n. qđ ē p̄m̄ in itētiōe ē vltimū in ope. ſicut dī 7° metha. Ari. ꝛ i me° algaꝫel. [memorie rerū opandaꝝ]. i. practice. ¶ Uiſo qd ē theorica mō videam⁹ qd ē p̄ctica. h̄ aūt ſic diffinit ab Auic. p̄ctica ē ſcia opatiua. i. ſcia q̄ docet modū ꝛ q̄litatē opatiōis. ꝛ ē in p̄ cap. p̄' li. eiuſdē fen tertia. Itē a Cōſtā. ſic. p̄ctica ē ſubiectā theoricā demōſtrare i ꝓpa ſuiū ſenſuū ꝛ opationē manuū ſꝫ pcitis theorice itell'uz q̄ꝫ breuiter exponam⁹. [Subiectā theoricā demſtare]. i. añcedētē theoricā declarare ꝛ deducē ad ſuū finē ad quē pncipalr ordiat. ſ. ad opus. nō itelligas demſtare. i. pbare. nāꝫ

posterius nõ ꝓbat id qđ est p̄us. ꝛ p h̄ sepaŕ a theorica. nã
theorica nõ duc̃ scipsã ad finẽ suũ. ſ in ꝓpatuum sensuũ ꝛ
opatione manuũ]. i. cõducit p̃ctica theoca ad h̄ ꝙ secũ litte/
ra doceat opari sensibilr ꝛ manualr. nã p̃ctica fulcita theo
rica añcedẽte docet quõ debeat qs opari. ꝟ. g. sciẽs aliqs
per theoricã ꝙ febris ẽ de cã cai a ꝯiũgiŕ cũ p̃ctica q̃ dic̃ ꝙ
ꝯria debẽt curari p ꝯria. ꝛ p̃cipit tũc ꝙ deŕ ei aq̃ frida q̃ est
manualis opatio. ꝛ p h̄ sepaŕ p̃ctica mee a practica q̃rũdã
aliaꝝ sciarũ. s. a p̃ctica gramatice ꝛ diace q̃rũ practica nõ i
opatiõe manuũ: sꝫ in opatiõe itell'e cõsistit vt practica gra/
matice ẽ docẽ ꝯstruere. ꝛ dialectice docẽ silogiçare. [Scđo
p̃cũtis theorice ꝛc̃.] h̄ tãgiŕ bida eius ad theoricã. ꝛ p h̄ se/
peraŕ p̃ctica q̃ ẽ scia a practica visuali quã faciũt vetule. nã
illã nõ p̃cedit theorica. ¶ Uisis istis diffinitiõibꝰ mõ venia
mus ad dubia. circa hãc lec. 6. dubitanŕ p^m ẽ de sbo huius
li. sm ẽ videre cui pti phie mee supponaŕ tertiũ ẽ videre an
doctrina huius li. sit ordiaria. vl' nõ. ¶ Quartũ ẽ vidẽ du/
bia circa diffõnes p̃ctice ꝛ theorice. Quintũ de hac diffini
tiõe mee. Sextũ de ista. ꝟ De p̄ g̃ sic ꝓcedo vi ꝙ corpꝰ hu/
manũ sit subiectũ huiꝰ li. nã in h̄ lib. agiŕ de tota mee. cor/
pus aũt hois est subiectũ mee sic dic̃ Cõstã. ꝛ Auic. de dif/
finitiõe mee. g̃ corpus hũanũ ẽ sbm huius lib. ꝟ Ad ꝯriũ
dicit Tulliꝰ ꝙ illud ẽ sbm in scia de quo agiŕ in ea. sꝫ i hoc
lib. nõ solũ agiŕ de corpe hũano. sꝫ de multis q̃ nõ sunt hõ.
nã nulla res nõ nãlis ẽ hõ vel in hoie neq; ẽt res nãlis neq;
cõtra nãm ẽ hõ q̃re nõ ẽ sbm. ꝟ Ad hãc qõnẽ satĳ diligẽter
in glosis tegni risũ ẽ. tñ ꝛ h̄ repetamꝰ. dico g̃ ꝙ sbꝫ dupli
ponit in aliquo lib. vno mõ p p̃dicationẽ. ꝛ di sbm p p̃dica
tionẽ qđ p̃dicaŕ de oi eo qđ in scia illa determinaŕ sic ens
i methaca. Itẽ di sbm alio mõ p viã finis ad quẽ oia in scia
dicta cõparanŕ sic i methaca di sbm cã pa. nã oia q̃ in scia il/
la determinanŕ reducunŕ ad eã tãq̃ ad finẽ. h̄ aũt leganŕ. ꝛ i
p̄no illiꝰ lib. ꝛ in p̄ q̃rti. ꝟ Silr dico in h̄ lib. ꝙ illud qđ ẽ
sbm p viã p̃dicatiõis ẽ res medicinalis. nã ipsa p̃dicaŕ de
oi qđ in h̄ lib. agiŕ. nã res nãlis ẽ res medicinalis ꝛ nõ nã/
lis ꝛ ꝯ nãꝫ. nã ego voco rẽ medicinalẽ oẽ qđ ꝯsideraŕ a me
dico. alio ꝟo mõ põt poni sbm p viã finis ad quẽ oia ordi/
nanŕ. ꝛ h̄ mõ sbm huiꝰ lib. ẽ corpus hũanũ. nã ad ipm tãq̃
ad finẽ oia ordinanŕ. si assigneŕ sbm p̄ mõ. tũc pao q̃ ꝓbaŕ
de ipso ẽ cognitio illiꝰ ꝟitatis medicialis. ꝛ dignitas p quã
est diuisio ꝛ diffõ. sꝫ raro differãt. si ꝟo ponaŕ sbm. scđo mõ.
tũc passio q̃ ꝓbaŕ d ipso ẽ sanitas ꝛ egritudo ꝛ neutralitas
h̄ sufficiãt de hac qõne. ¶ De scđo quesito sic ꝓcedo vi ꝙ h̄
scia supponaŕ nãli. nã ei subalternaŕ: q2 p̄no multa mee ac/
cipiunŕ credita ab ipso nãli sic pꝫ p Aui. p̄ can. cap. 3o. ꝛ 2o
ergo ei subĳciŕ. ¶ D. planũ ẽ ꝙ nõ supponaŕ morali. q2 i ea
nõ agiŕ de moribꝰ. neq; ẽt supponiŕ rõnali. nã nõ supponi/
tur diace: q2 in ea nõ agiŕ. neq; de termio neq; d ꝓpõne neq;
de silso. g̃ a diuisiõe supponiŕ nãli. ¶ Ad ꝯriũ mea nõ ẽ to/
ta theca. sꝫ ps ẽ theca. ꝛ ps p̃ctica. sꝫ scia nãlis tota ẽ theca sic
di 6o metha. g̃ nõ subĳciŕ ei. ꝟ Ad istã qõnẽ vi dic Cõstã. ꝙ
p pte subĳciŕ nãli. ꝛ p pte diace: q2 nõ ꝓcedit mea tm̃ per
argumẽta nec̃ia: sꝫ ẽt p ꝓbabilia. Sꝫ distinguẽdũ ẽ. q2 mea
põt ꝯsiderari dur vno mõ ex pte rei. s. rõne suoꝝ p̃ncipioꝝ
ꝛ h̄ mõ solũ nãli subĳciŕ. q2 sua p̃ncipia subalternanŕ nãlibꝰ
p̃ncipĳs. Alio mõ põt subĳci rõne modi quo vtiŕ in suo p/
cessu. s. rõne modi argumẽtãdi. ꝛ h̄ mõ põt subĳci dice. Sꝫ
salua reuerẽtia monachali talis modus subĳciẽdi nõ ẽ ille
qui q̃riŕ in disciplinis. ¶ Ad arm ꝟo p qđ ꝓbaŕ ꝙ nõ sup/
ponaŕ nãli. q2 nãlis scia ẽ tota theorica dico ꝙ ibi accipiŕ
theoca p speculatiua. ꝛ h̄o p̃ctica nr̃a ẽ specua: q2 tã p̃ctica
q̃ theoca ẽ specua scia. h̄ ãt di ab Aui. p̄ can. fen 3a cap. p̄. ꝛ
sic equoce accipiŕ theorica qñ di ꝙ tota nãlis scia ẽ thoca.
ꝛ qñ di ꝙ mea q̃dã ps ẽ theorica ꝛ q̃dã p̃ctica. nã dic̃ Aui.
p̄mo cap. p̄i lib. ꝙ in oi scia ẽ q̃dã praca ꝛ q̃dã theca. ¶ De
tertio sic ꝓcedo vi ꝙ ista doctria sit ordiaria: q2 dic̃ Cõstã.
ꝙ doctria diuisiua ẽ ordiaria. sꝫ ista scia ẽ diuia. g̃ ẽ ordina.

¶ D. oẽ scibile ẽ ordinabile. nã alr nõ possꝫ sciri aliqd nisi
posset ordiari in p̃dicato ꝛ sbo. g̃ ista scia ẽ ordiaria. ¶ Ad
ꝯriũ dic̃ aly. in co. tegni. ꝙ doctrina diuisiua nõ ẽ ordiaria.
¶ D. p doctrinã ordinariã acq̃riŕ q̃ſitũ. sꝫ p diuisiuã nõ ac/
q̃riŕ q̃ſitũ. g̃ nõ ẽ ordinaria. ¶ Ad hãc qõnẽ dico ꝙ doctrina
ordiaria accipiŕ tripl'r. vno mõ cõiter. ꝛ h̄ mõ di doctrina
ordiaria ois doctrina q̃ ꝓcedit p ea q̃ hñt aliquã cõpaginẽ
ꝛ ordinationẽ. ꝛ h̄ mõ diuisiua est ordiaria: 2o docta ꝓprie
di ordiaria ea q̃ ꝓcedit p ea q̃ hñt adiuicẽ ꝯsequẽtiã aut cõ
tinuationẽ sic dic̃ haly. ꝛ h̄ mõ diuisiua nõ ẽ ordinaria: sed
solũ ille tres q̃ ponunŕ in tegni. Tertio ꝟo mõ di doctrina
ordinaria magis ꝓprie ꝛ ẽ illa solũ q̃ incipit a causis p̃mis
notis. ꝛ ꝓcedit vsq; ad cãs imediatas ꝓximas rei q̃ſite. ꝛ h̄
mõ diffiniŕ doctrina ordinaria a cor sup p̄ ꝑboꝝ Aris. do
ctrina ordinaria. inq̃t ẽ icipe a cognitiõe cãꝝ p̃maꝝ rei p/
fecte cognoscẽde deinde intẽdere ad cognitionẽ cãrum re/
motaꝝ sm ordinẽ donec ꝑueniamus ad cãs ꝓpinq̃s. ꝛ sm
hãc diffõnẽ doctrina oĩno diffinitiua nõ ẽ ordinaria: q2 nõ
demõstrat p cãs. p hãc g̃ distinctionẽ pꝫ plane solo. nã acci
piẽdo ordinariũ. p̄ mõ. ista doctrina bñ põt dici ordinaria.
Sꝫ scđo mõ. ꝛ tertio nõ di ordinaria: sꝫ in ordiaria. ¶ De
quarto sic ꝓcedo. q̃ro de theorica an ipsa adiuuet nos i ope
aut nõ. ꝛ vi ꝙ sic. q2 theorica ẽ sba memorie rerũ opandaꝝ.
sic dicit Cõstã. g̃ adiuuat nos in opatiõe. ¶ D. oia q̃ añce/
dũt finẽ adiuuãt ad finẽ. sꝫ theorica ẽ ad p̃cticã tãq̃ ad finẽ
ergo adiuuat nos ad opus. ¶ Ad ꝯriũ vi ꝙ nõ ꝯferat no/
bis auxiliũ ad p̃cticã q2 dic̃ Auic. fen 3a cap. p̄ ꝙ theorica
nõ ꝯfert nobis auxiliũ in declaratiõe opatiõis. sꝫ p̃ctica est
declaratio opis. g̃ nõ iuuat nos ad p̃cticã. ¶ Ad hãc qõnẽ
sic rñdeo. ꝙ dr ẽ auxiliũ. imediatum. ꝛ h̄ mõ nõ iuuat nos
ad p̃cticã. i. ad opus p̃ctice. q2 solũ scia p̃cticalis adiuuat
nos ad p̃cticã ꝯprehẽdẽdã. ꝛ ẽ auxiliũ mediatũ. ꝛ h̄ mõ bñ
adiuuat nos ad opus. q2 ꝯiũcta ẽ p̃ctice. ¶ Itẽ q̃riŕ d h̄ qđ
dicit ꝙ theoca ꝯsiderat res solo itellu. sꝫ dic̃ haly. ꝙ medici
nalis speculatio nõ trãscẽdit sensuꝫ. ¶ D. q̃riŕ vtrũ p̃ctica
precedat theoricã. ꝛ vi ꝙ sic. q2 diffõ dicit ꝙ theorica ẽ sba
memorie rerũ opandarũ. i. p̃ctice. ꝛ sic vi ꝙ p̃ctica p̃cedat
theoricã qñ sm istã diffõnẽ. q̃libet hꝫ p̄us in memoria p̃/
cticã q̃ theoricã. ¶ Ad p̄us pꝫ solo p ea q̃ diximꝰ expon/
do diffõnẽ theorice. ¶ Ad sm dico ꝙ p̃ctica p̃cedit the/
oricã intẽtiõe: q2 finis semp p̃cedit ea q̃ sunt ad finẽ itẽtiona/
liter sic dic̃ Ari. 7o metha. sꝫ theorica p̃cedit p̃cticã quãtũ
ad eẽ ꝓpriũ. nã tã theorica q̃ p̃ctica est in aia p modũ scie.
¶ Uiso de diffõne theorice videamus mõ de p̃ctica. ꝛ q̃ro
de practica an sit opatio vel nõ. ꝛ vi ꝙ sit opatio. Nã Joã/
nitius ꝓsequẽdo de p̃ctica dic̃. opatio mee triplicẽ hꝫ effm̃.
ergo vult ꝙ p̃ctica sit opatio. ¶ D. Cõstã. inuit p suã diffõ/
nẽ ꝙ sit opatio. nã dic̃ in opatiõe manuũ ꝛc̃. ¶ D. pꝫ p ex/
põnẽ nois. nã p̃xis ẽ idẽ qđ opatio. g̃ p̃ctica ẽ opus. ¶ Ad
ꝯriũ sic. nulla scia ẽ opatio. sꝫ p̃ctica ẽ scia. ergo nõ ẽ opatio.
¶ D. expsso sermõe dic̃ Auic. p̄ cap. p̄i li. ꝙ p̃ctica non est
opatio. ¶ Ad h̄ dico ꝙ p̃ctica nõ ẽ opatio. ꝛ ꝯcedo ara ad
hoc scã. ꝛ ad ꝯria sic rño. nã cũ dic̃ Joãnitius ꝙ opatio mee
triplicẽ hꝫ effm̃ itellĩt p opationẽ. sciaꝫ opatiuã. vñ nõ loqŕ.
ibi ꝓprie. ¶ Ad sm dico ꝙ Cõstã. nõ dic̃ ꝙ practica nõ sit
opatio. sꝫ dicat ꝙ demõstrat theoricã i opatiõe manuũ. imo
intẽdit ꝙ theorica p p̃cticã deduciŕ ad h̄ ꝙ docet nos opa/
ri manibꝰ. nã p̃ctica ẽ scia q̃ docemur operi manibꝰ ime/
diate. ꝛ theoca docet nos mediate. sic. s. diximꝰ. ¶ Ad 3m
dico ꝙ p̃xis bñ ẽ opatio. tñ argm nõ valet. q2 cũ dico p̃cticã
dno dico: q2 dico sciaꝫ ꝛ dico eã eẽ sup opationẽ. vñ sic non
valet. iste cultellus ẽ ferreus. g̃ ẽ ferrũ. ita nõ valꝫ h̄ est p̃cti
cũ. g̃ ẽ opatio. sꝫ debes sic iferre. h̄ ẽ p̃cticũ. g̃ ẽ de opatione
sic h̄ ẽ ferreũ. g̃ ẽ de ferro. ¶ Itẽ q̃riŕ q̃ fuerit p̃or an p̃ctica
an theorica. ꝛ vi ꝙ p̃ctica. nã ois scia, icipit a sensu sic di i p̄
posterioꝝ. ꝛ in p̄ metha. g̃ cũ p̃ctica sit ꝓpinquior sensui q̃
theorica ipsa ẽ p̃or. ¶ D. p̄m scie ꝛ artis ẽ expiẽtia ꝛ sensus

ſicut dicit phs in 2° poſte. ⁊ i ꝑ metha. nā. d. ꝙ expiētia fac artē. ¶ Ad ꝯriū pz ꝑ diffōnē ꝯſtātini. nā dicit. [Scḋʒ ꝑcā‑tio theorice itellm. ¶ P. pz ꝑ Auic. ꝑ cañ. nā dicit ꝙ theorica ē ſcia ad ſciēdū pn°. ſʒ pn° opz ꝑus ſcire ꝗ̃ modū opatiōis. ḡ ꝑctica ē poſterior theorica. ¶ Ad ħ dico ꝙ theoᶜᵃ eſt ꝑor ꝗ̃ praᶜᵃ ſm eē. nō tñ ſm intētionē ſic. ḡ. dixi. ¶ Ad arg. ꝟo qḋ fit in ꝯriū ſic dico ad ꝑᵐ. ꝙ oīs ſcia hñ incipit a ſenſu. ⁊ practica ⁊ theoᶜᵃ iceperūt a ſenſu: ſʒ ꝑ theoᶜᵃ. ¶ Q̄ ſi tu dicas: ꝑctica ē ꝓpingor ſenſui. dico ꝙ ħ ē veꝝ ꝗ̃tū ad vſuʒ theᶜᵃ ⁊ ꝑctice ad opus. Sʒ nō ē veꝝ ꝗ̃tū ad gñationē eaꝝ. nā in iuētione ꝑ° fuit theᶜᵃ ⁊ pnᵐ iueniēdi fuit expiētia ⁊ illa expiētia nō fuit praᶜᵃ. ⁊ ꝑ ħ pz ſolō ad 2ᵐ. ¶ De 5° ſic ꝓcedo vr ꝙ hec diuiſio q̄ diuidit in theᶜᵃᵐ ⁊ ꝑcticā nō ſit diuiſio gñis in ſpēs qr. d. boeti⁹ in 4° thop. ſuoꝝ ꝙ vna ſpēs nō adiuuat oppoſitā ſpēm ad eē: ſʒ theᶜᵃ iuuat praᶜᵃᵐ ad eē. ergo nō ſunt ſpēs meᵉᵉ. q̄re nō ē diuiſio gñis i ſpēs. ¶ P. vna ſpēs non ſeqtur ad aliā: qr vna ſpēs opponit alteri: qr ea q̄ ad eādē diuiſionez veniūt ſunt oppoſita: ḡ cū theᶜᵃ ſeq̄tur ad practicā. nō ſunt ſpēs veniētes ad eādē diuiſionē: q̄re nō ē diuiſio gñis in ſpēs. ¶ P. totū gen⁹ ſm ſuā eēntiā dz ſeruari in q̄libet ſui ſpē. vt al' totū in quolibet alio: ſʒ meⁿᵃ ſm ſuaʒ eēntiā nō ſaluat tota in theᶜᵃ neqȝ tota in praᶜᵃ ſic pz ꝑ diffinitionē Auic. ḡ nō ē diuiſio gñis in ſpēs. ¶ Ad ꝯriū. dic cōſtātinus ꝙ ē diuiſio q̄ſi gñaliſſimi in ſuas ſpēs. ¶ P. oīs ꝑdicatio q̄ nō ꝯuertit aut ē de gñe aut ḋ accñte ſic dr i ꝑ thop. ſʒ iſta ē ꝑdicatio: theᶜᵃ ē meⁿᵃ ⁊ nō cōuertit cū ſuo ꝑdicato: ḡ aut ē de gñe aut de accñte: ſʒ nō de accñte: qr medicina non accidit theorice: ḡ ꝑdicatio de gñe. q̄re medicia ē gen⁹: ⁊ ḡ ē diuiſio gñis in ſpēs. ¶ P. totū itegrale ꝑdicat ḋ ꝑtēs: ſʒ medicina ꝑdicat de theᶜᵃ ⁊ ꝑctica: ḡ nō ē totū: ſʒ genus. q̄re ē diuiſio gñis in ſpēs. ¶ Ad iſtā q̄ōnē ſic r̄ndeo. Dñt qdā ꝙ ſit diuiſio gñis in ſpēs. qdā ꝟo toti⁹ integri i ꝑtes. de aliis ꝟo opinionib⁹ nō curo qr ſunt ſophyſtice: ſʒ ego dico ꝙ hec diuiſio ē mixta ex diuiſione gñis in ſpēs ⁊ ex diuiſione toti⁹ integri in ꝑtes. ⁊ hūc modū diuiſionis ponit boeti⁹ i libro diuiſionū cū dic. aīa alia dr vegetabilis alia ſenſibilis ⁊ alia rōnalis. ħ. n. ē diuiſio mixta nā aīa in eo ꝙ ꝑdicat de quolibet diuidētiū ſic gen⁹ ē diuiſio gñis in ſpēs. i eo ꝟo ꝙ nō tota eēntia aīe ſaluat in q̄libet ꝑte diuidēte. ē diuiſio totius integri in ꝑtes. Quare ē diuiſio mixta: ⁊ ſilr ē ħ illi. nā in eo ꝙ medicina nō ſaluat in q̄libet ꝑte diuidēte. dr diuiſio gñis i ſpēs. q̄re eſt diuiſio mixta. ḡ argumēta q̄ adducunt ad vtrāqȝ ꝑtē ꝯcludūt verū ſm qd: alie ꝟo rōnes nihil valēt. ſi q̄s nr̄aʒ itētionē ꝯſideret. ideo nō ifringamus eas. ¶ De ſexto ſic ꝓcedo. Dicit auctor ꝙ tūc ſit egritudinis cōgregatio q̄ñ 4ᵒʳ humores excreſcūt. Sʒ ꝯ q̄ñ ſit egritudo ſolū in mala cōplōne nō excreſcūt humores. ḡ male dic. ¶ P. in morbo cōpōnis nō ē necᵐ ꝙ humores excreſcāt. ¶ P. in ſolōne ꝯtinuitatis nō excreſcūt nec° humores. ¶ P. in morbo ꝯſumptiuo. humores deficiūt. ḡ male dicit. ¶ Ad hoc dōm ē ꝙ auctor nō ponit ħ ꝓ cā vñ diuʒ morboꝝ. ſʒ ꝓ cā cuiuſdā exēpli. Jtē nō ē intelligēdū ꝙ humores ſolū creſcāt in quātitate. ſʒ ē itelligēdū excreſcere humores. quocūqȝ mō curſum nālē egrediant. ſiue ad plus ſiue ad minus. [Medicina.] hoc voᵐ medicina. dr tribus modis. naʒ aliquādo eſt ſcia exñs in aīa. ⁊ hoc mō accipit hic: aliquādo eſt inſtrumētū medici. ⁊ hoc dupl'r. nā aut eſt inſtrumētū ſpāle. ſicut ē medicina ſolutiua. aut eſt inſtrumētū generale. ſ. cōprehēdēs tria in ſe. ſ. dietā potionem ⁊ cirurgiā. ⁊ ſic accipit a Joānitio in practica q̄ñ dicit. [omnis medicina aut eſt eoꝝ ſex que ante diximus ⁊c̄.] [excreſcūt]. i. extra curſum nālem exeunt. ſiue ſuperabūdando ſiue deficiendo. ſiue ſe in qualitate mutādo. [ex quo occaſione ⁊ qua ſignificatione egritudo habeat.] idest ex cauſa ſumpta ab humoribus ipſis exeuntibus. nam ex ſignificatione ſumpta ab eis. habetur egritudo. idest cognoſcit egritudo. ⁊ hec ſufficiant ad preſens in hac lectione.

¶ De rebus naturalibus. Cap. II.

¶ Res ꝟonāles ſunt ſeptē. ſ. elñta cōmixtiōes: cōplōnes: mēbra: ꝟtutes: opatiōes ⁊ ſpūs. Et alij addiderūt his alia q̄tuor. ſ. etates: colores figuras: ⁊ diſtantiā inter maſculū ⁊ femininū.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit diuiſionē theorice in. 3. ꝑtes ſtatiʒ ꝓſeqtur ḋ q̄libet illaꝝ ꝑ ordinē ⁊ ꝑ ꝓſeqtur de ꝯtemplatiōe rerū nāliū vſqȝ. [aeris imutatio.] ibi ꝓſeqtur ḋ rebus nō nālib⁹ vſqȝ. [febris.] ibi ꝓſeqtur de reb⁹ ꝯ nām. ꝑᵃ in duas. nā ꝑ agit ḋ rebus nālib⁹ gñaliter. 2° ſpāliter. durat ꝑᵃ vſqȝ. [elenta.] ſñia plana ē. ¶ Ad euidētiā hui⁹ lectiōis duo notāda ſunt ꝑᵐ de expoſitione vocabuloꝝ. 2ᵐ ē ḋ dubiis. ¶ De ꝑ ſic ꝓcedo. Res nālis notificat ſic a cōſtātino cap. de diuiſione. ꝙ res nālis ē in reb⁹ aīatis de terra ꝓcedētib⁹ in corꝑib⁹ ſenſibilib⁹. Qua nō ſubſiſtēte neċe ē corꝑa nō ſubſiſtere. ꝑtinētia ad cōſtruere vel deſtruere. q̄ ſic breuiter exponēda ē. in eo. n. qḋ dixit. [in reb⁹ aīatis de terra ꝓcedētib⁹.] tria excluſit. nā in eo qḋ dic. [in reb⁹.] excludit res non nāles. q̄ nō ſunt in reb⁹. ſʒ ex̄. vt dr ab Auic. ꝑ cañ. fen 1ᵃ cap. ꝑ ⁊ a Gal'. in tegni in libro cauſaꝝ cap. 1°. in eo ꝟo qḋ dic. [aīatis.] excludit ea q̄ ꝯſtituūt corꝑa inanimata vt lapidē ⁊ ligna ⁊ ꝯſilia. in eo ꝟo qḋ dixit. [De terra ꝓcedētibus.] excluſit pn̄ᵃ corpoꝝ celoꝝ. q̄ lʒ ſint in reb⁹ aīatis ſic vult phs. nō tñ de terra ꝓcedētib⁹. eo ꝙ nō ſunt elñta. ſeqtur poſtea i diſcriptiōe. [i corꝑib⁹ ſenſibilib⁹ ⁊ iſenſibilib⁹] ꝑ qḋ dnotat hitudo rerū nāliū ad ea i qb⁹ ſunt. nā rerū nāliū. qdā ſunt i reb⁹ ſenſibilib⁹ ⁊ iſenſibilib⁹. ſic ell'a cōplōnes ⁊ actiōes. q̄dā ꝟo ſunt in reb⁹ ſenſibilib⁹ tñ. ſic hūores mēbra ꝟtutes ⁊ ſpūs. Seqtur poſtea in deſcriptiōe. [Qua nō ſubſiſtēte neċe ē corꝑa nō ſubſiſtere ⁊c̄.] ꝑ hāc qdē ꝑteꝫ excludunt res ꝯ nām. nā ipſe nō ſunt cāe q̄re res ſubſiſtāt imo cāe q̄re ḋſtruunt. ¶ Viſo qd ē res nālis mō videam⁹ qd ē res annexa rei nāli. cui⁹ diffō ex diuerſis auctorū dictis ſic colligit. Res annexa rei nāli ē accñs cōplōni attributū ſeꝑabil'r vl' inſeꝑabil'r ſbm cōmitāe. hāc aūt ſic expono. i eo. n. qḋ dic. [accñs.] excludunt res nāles q̄ nō ſunt accñtia: ſʒ de ſubā corꝑis hūani. ꝑ ħ ꝟo qḋ dic [cōplōni attributuʒ.] inotificat hitudinē rei annexe ad rē nālē. nā dic ꝯſtātinus ꝙ oēs res annexe rei nāli attribuunt cōplōni ꝑ ħ qḋ dic. [ſeꝑabil'r. vl' inſeꝑabil'r ſbm cōcomitāe note.] diuiſio eaꝝ. nā q̄daꝫ ex eis ſeꝑabil'r adherent ſbō. vt figura. color ⁊ etas. q̄dam ꝟo iſeꝑabil'r vt ſex⁹. ¶ Et pōt dici ꝙ oēs iſeꝑabil'r adherent q̄tū ad totū ſuū ambitū. lʒ nō q̄tū ad ſpēs. ¶ Viſo de ꝑ mō. videam⁹ ḋ ſcḋo. circa qḋ duo dubitant. ꝑᵐ ē de reb⁹ nālib⁹. ſm de reb⁹ annexis reb⁹ nālib⁹. De reb⁹ nālibus duo dubitant. ꝑᵐ ē de nūero. ſm de hitudie earū ad res in quib⁹ ſūt. ¶ De ꝑ ſic ꝓcedo. vr ꝙ ell'a nō ſint res nāles tali rōne. qr oē qḋ fac ad deſtructionē rei. nō ē nāle. Ell'a faciūt ad deſtructionez rei. ḡ ell'a nō ſunt res nāles. maior pz q̄ñ res nāles ꝯſtituūt eēntiā cui⁹ ſūt. mior ꝟo ſic ꝓbat. dic phs ꝑ phiᶜᵉ. ꝙ ꝯria ſemꝑ ſt corruptiua. ⁊ iō oē elñtatū corrūpit qr ex ꝯriis cōpoſitū ē. ⁊ iō cū ell'a ſint pnᵃ ꝯrietatis: ſunt pnᵃ deſtructiōis. ¶ P. vr ꝙ cōpl'o nō ſit res nālis. nā cōpl'o eſt q̄litas ſic dic diffō ei⁹ poſita ab Auic. ⁊ oīs q̄litas ē accñs ſic pz in ꝑdiaᶜᵃ ⁊ nullū accñs ē res nālis. ſic pz ꝑ diffōnē rei nālis. ḡ cōpl'o nō ē res nālis. ¶ P. vident eē plures q̄ȝ. 7. nā egritudo ſic dic phs i 7° phi. pōt eē a nā. ⁊ oē qḋ ē a nā ē res nālis ſic dr ſcḋo phi. ḡ egritudo ē res nālis. ¶ P. ſanitas ē aliqd qḋ nō ē res ꝯ nām neqȝ non nālis. ḡ ē res nālis. ¶ P. Calor nālis ē aliqd nec ē res nō nālis. neqȝ ꝯ nām. ḡ eſt nālis res. ¶ Ad ꝑᵐ dico ꝙ ell'a hñt duplicē ꝯſideratiōnē in elñtato vnā videlʒ i eo ꝙ ꝑ ſui ꝯtractionē ⁊ cōmixtiōnē ſbſtētāt illō. ⁊ ħ mō dñr res nāles. alio mō i eo ꝙ hñt in ſe ꝯrias q̄litates penes q̄s mectio corrūpent. ⁊ ħ mō nō dñr res nāles a medico. Aut dic ꝙ nō ē ꝯ nām ell'ari vt corru‑

patur corruptiōe nālī. ſʒ corruptiōe accñtali ſic. ℣ Ad ſm dico ꝙ cōplo lʒ ſit apud dyaͨⁱˢ q̄litas tñ apud medicuʒ eſt ſb̄a ſic dī a Gal. in li. ð iuuamēto mēbꝛoꝝ. cap. 2. ꝙ ſi mihi opponas Auic. dic̄ ꝙ ē q̄litas diſtinguēdū ē in q̄liᵗᵉ q̄m eſt ſubalis ꝛ accñtalis ſic̄ dī ſcḋo ꝛ p̄ metha. vñ cōplo apḋ medicū ē q̄litas ſubalis. ℭ Ad 3ᵐ dico ꝙ res nālis dī duob⁹ modis. vno mō ꝓut fac̄ ad ꝯſtōnē ꝛ eē nām corpis hūani. ꝛ hoc mō accipiꝭ apud medicū. alio mō dī res nālis oē ꝙ ſit a cā intrinſeca. ꝛ h̄ mō vocaꝭ res nālis ab ipſo nālī. p̄ ḡ mō egritudo nō ē res nālis. 2° ꝟo mō egritudo. bñ ē res nālis. ℭ Ad 4ᵐ dico ꝙ ſanitas nō ꝯnumeraꝭ iter res nāles neq̄ʒ dʒ ꝯnumerari lʒ nō ſit res nō nālis neq̄ʒ ꝯ̄ nāʒ q̄m res nālis dic̄ cāīn. ſanitas ꝟo ē res cāta. vñ ꝓpꝛie dʒ vocari res nāta ℭ Ad 5ᵐ dico ꝙ caloꝛ cōpꝛehēditur ſub ſpū q̄m caloꝛ non differt a ſpū niſi ꝑ groſſuʒ ꝛ ſb̄tile ſic̄ dī ab haly. i co. tegni ſup cāis. ℣ Ad euidētiā hui⁹ notāda ē ſufficiētia reꝝ nāliū res nālis cū ſit cā corpis hūani. aut hʒ ſe in habitudine cāe mālis aut foꝛalis aut ef. aut fi. ſi i hitudie cāe mālis tūc diſtingue. nā aut mā illa ē remota ꝛ talis mā ſunt elſa. aut ꝓpinq̄. ꝛ talis mā ſunt mēbꝛa ꝛ ſpūs aut media ꝛ talis mā ſt hūoꝛes. ſi ꝟo hēat ſe in hitudie cāe foꝛalis talis eſt cōplo. ſi efficiētis talis ē ꝟtus. ſi finalis talis ē opatio. ℭ Mō videam⁹ de hitudie reꝝ nāliuʒ ad ea in q̄bus ſunt. ꝛ de h̄ videam⁹ tres q̄ones. p̄ᵃ an ſps ſit in reb⁹ iſenſibilib⁹. vel nō. Scḋa an ꝟtus ſit ſolū in reb⁹ ſenſibilib⁹ vel nō. 3ᵐ ð opatione an ſit i reb⁹ iſenſibilib⁹ vel nō. ℭ De p̄ᵃ ſic ꝓcedo. vī ꝙ ſps ſit i plātis q̄ nō ſunt res ſenſibiles. nā oē qḋ hʒ aīam hʒ ſpm̄. plāte hʒ aīaʒ ḡ hʒ ſpm̄. maioꝛ ſic ꝓbaꝭ dic̄ Auer. i coᵒ lib. de aīa ꝙ ſps ē ſb̄m aīe. Itē Auic. 6° de nālib⁹ dicit ꝙ ſps ē vehiculū aīe. ḡ oē hñs aīaʒ hʒ ſpm. ℭ P̄. vita nō pt eſſe ſine ſpū q̄ niſi eēt ſps q̄ deferet ꝟtutem faciētē vitā nō poſſet vita fieri q̄re ſi plāte viuūt hñt ſpm. ℭ Ad ꝯ̄riū dicit coᵒ ꝯtpſſe cap. de diſōe me⁹ ꝙ ſps nō ē niſi i reb⁹ ſenſibilibus. ℭ P̄. ſi plāte hñt ſpʒ hñt ꝟtutē ſpūalē ſʒ dic̄ Auic. ca. de ꝟtute ſpūali ꝙ plāte nō hʒ hāc ꝟtutē. ℭ P̄. nihil carens ſanguine hʒ ſpm: ſʒ plāte carēt ſanguie. ḡ plāte nō hñt ſpʒ. Maioꝛ ꝓbaꝭ ꝑ diffōnē ſps q̄ poniꝭ ab Aui. cap. de ſpūali virtute q̄ talis eſt. ſps eſt ſb̄a ſb̄tilis ex hūoꝝ vapoꝛib⁹ ſm aliquā cōplōnē ḡñata. ꝛ ſm ꝙ diffiniꝭ a Gal. in 7° ð iuuamēto mēbꝛoꝝ. dic̄. n. ꝙ ſps ē ꝯpatus vapoꝛ ſanguis. ꝙ aūt plāte careāt ſanguie planū ē. q̄m ſi hērēt ſanguinē haberēt coꝛ. ℣ Ad iſtā q̄onē rñ. ꝙ plāte nō hñt ſpm. ꝛ ꝯcedo argu ad iſtā p̄tē ſcā. ℭ Ad arᵐ ꝟo ſcā in ꝯ̄riū ſic rñdeo. dico ḡ cū dic̄. oē qḋ hʒ aīaʒ hñt ſpm̄. h̄ ē verū ſi illa aīa hʒ ꟹtutes q̄ꝝ radix ſit ſps vitalis. ℭ Aut vis dic̄ ꝙ ſuaꭍ ibi ſps large ꝓ caloꝛe nāli. ꝛ ex h̄ pʒ ſolo ad ſʒ. ℭ De 2° q̄one ſic ꝓcedo vī ꝙ plāte hēant ꝟtutē. nā plāte nutriunꭍ. augenꭍ ꝛ ḡñant. ḡ hñt ꝟtutes nāles. ℣ P̄. plāte hñt aīaʒ. ḡ hñt ꝟtutes. naʒ nō eſt aīa ſine ꝟtute. ℭ Ad ꝯ̄riū dic̄ ꝯſtā. cap. ð diſiōe me⁹ ꝙ ꝟtus nō ē niſi in reb⁹ ſenſibilib⁹. ḡ. nō ē i plātis. ℭ Ad h̄ dico ꝙ plāte bñ hñt ꝟtutē. Sʒ non hñt ꝟtutē q̄ fundetur ſup ſpū q̄lis ē ꟹtus vitalis ꝓcedēs a corde. vñ lʒ hēant nālē ꟹtutē tñ illa nō ē fulcita ſpū. ℭ De 3° q̄one ſic procedo. vī ꝙ plāte hñt actōes vl' opatōes: q̄ dic̄ ꝯſtā. ꝙ opatio ē cōis tā reb⁹ ſenſibilib⁹ q̄ʒ inſenſibilib⁹. ℣ P̄. plāte digerūt ſuū nutrimētū. ḡ cū ois digō ſit opatio. tūc plāte hñt opationem. ℭ Ad ꝯ̄riū aūt vult Aui. de ꝟtutib⁹ ꝙ ois opatio fiat a ꝟtute. ḡ ſi plāte carent ꝟtute ſic dic̄ ꝯſtā. carēt opatōe. ℣ Ad hāc q̄onē ſic breuiꭍ dico: ꝙ ſic plāte hñt ꝟtutē. ita hñt opationē. ꝛ ſic carēt ꝟtute. ſic carēt opatiōe. Nā opatio ē mot⁹ ꟹtutis ad id qḋ efficiꭍ. ſic dic̄ haly. neſcio ḡ qd ibi dicat cōſtātin⁹ cū dic̄ ꝙ actio ē cōis reb⁹ ſenſibilib⁹ ꝛ iſenſibilib⁹. ℭ Viſo de reb⁹ nālib⁹ mō videam⁹ de annexis. vī ḡ ꝙ debeāt eē plēs q̄ʒ q̄tuoꝛ. nā aſpitas ꝛ leuitas ꝛ magnū ꝛ puū ꝛ durū ꝛ molle vñr annexe eē reb⁹ nālib⁹. ℣ P̄. q̄ro quare res annexe ſunt tñ q̄tuoꝛ. ℭ Ad p̄ᵐ dico ꝙ aſpꝛuʒ ꝛ lene ꝛ alia q̄ ſequunꭍ ſi excedūt modū ſunt de nūero egritudinū.

ſi ꟹo ſunt moderata reducūtur ad ſanitatē. q̄re ſic̄ nec ſanitas poniꭍ iter res nāles nec iter annexas ita nec iſta. ℭ Ad ſm dico ꝙ ois res annexa attribuiꭍ cōplōni. ſʒ cōplōni pt multiplr attribui aut in ꝯpatiōe ad hūorē. ꝛ ſic ē coloꝛ. aut ad mēbꝛū. ꝛ ſic ē figura. aut ad ꟹtutē. ꝛ tūc aut in ſb̄o eodē. ꝛ ſic eſt etas aut ad diuerſuʒ. ꝛ ſic eſt ſexus. nam ſexus diuerſus non poteſt eſſe in eodem.

ℭ De quatuoꝛ elementis. Cap. III.

Elſa ſunt q̄tuoꝛ: ignis: aer: aq̄: ꝛ terra: ignis calid⁹ ꝛ ſicc⁹: aer calid⁹ ꝛ hūid⁹: aq̄ frida ꝛ humida: terra frida ꝛ ſicca.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Cū enumerauit auc. res nāles. ſtatiʒ ꝓſequiꭍ de illis. iter q̄s p̄ ꝓſequiꭍ de elſis. ſcḋo de alijs ꝑ oꝛdinē. nos ꟹo ð elſis videam⁹ p̄ q̄dā ḡñalia. Scḋo q̄dā ſpālia. ꝛ ē lcō pñs ð ḡñali ꝯſideratiōe ipſoꝝ. ℣ In hac ḡ lcōne duo notāda ſunt p̄ᵐ. ſ. de expōne hui⁹ nois elſm. ſm ē de q̄ōibus q̄ circa h̄ incidūt ḡñalr. de p̄ ḡ videam⁹ tria. p̄. n. dicam⁹ dr̃iaʒ iter h̄ tria vocabula. ſ. cāīn. p̄ñᵐ ꝛ elſm. Scḋo videamus quot modis dicaꭍ elſm. tertio qd ē elſʒ. ℭ Dico ḡ de p̄ ꝙ h̄ tria vocabula ꝯ̄ cadūt in vſu auctoꝝ. ſ. ꝓpꝛie ꝛ ipꝛopꝛie. ſi accipiaꭍ elſm ꝓpꝛie. tūc elſm dī ſolū de cā mālī. vñ Ariſt. in 5° metha. dic̄ ꝙ elſm ē mā ei⁹ cui⁹ ē elſm. p̄ñᵐ ꟹo dī ꝓpꝛie de cā extrinſeca. ſ. de fine ꝛ efficiēte ſic̄. d. pħs in 12° met. ꝛ i 5° me. cā ꟹo dī duob⁹ modis. de oib⁹ ḡñib⁹ cāꝝ ſic̄ dī i ſcḋo phiſi. ꝛ in 5° metha. ipꝛopꝛius aūt vſus ē ſm ꝙ vtimur vno ꝓ alio qḋ ſepe faciūt phī. ℭ De ſcḋo dico ꝙ elſʒ diſtinguiꭍ duꝛ. ſ. a pħo ꝛ a medico. a pħo qdē h̄ mō. dic̄ Auer. ſup coᵉ metha. ꝙ elſm diſtinguiꭍ penes idiuiſibilitatē. ḡ quot modis dī aliqd indiuiſibile tot modis dī elſm. ſʒ idiuiſibile dī tripl̄r. ſ. ſm diffōnē ꝛ ſm q̄ꝛitatē ꝛ ſm ſpēʒ. ꝛ dr̃ idiuiſibilia ſm diffōnē ḡñā ḡñaliſſima: q̄ nō pñt diffiniri cū careāt ḡñe. ꝛ h̄ mō dr̃ elſa. idiuiſibile ꟹo ſm q̄ꝛitatē dī illud qḋ nō pōt diuidi i ſuas ptes. ꝛ h̄ mō dī idiuiſibile pūct⁹ ꝛ vnitas. 3° mō dī idiuiſibile ſm ſpēm ſic̄ ignis q̄ nō pōt diuidi i diuerſas ſpēs. ꝛ tale idiuiſibile aut ē ſola poᵃ. ꝛ talis ē mā p̄ᵃ. vñ. d. Ari. ꝙ mā p̄ᵃ dī maxie elſm. aut tale idiuiſibile ē actu. ꝛ tale eſt elſm ſic̄ terra ꝛc̄. ℭ Apud medicū ſic diſtinguiꭍ elſm a 9° ca. de elſis. Elſa q̄dā ſunt vēa. ſ. ignis. aqua. terra. ꝛc̄. q̄dā pricipalia ſic̄ mēbꝛa. ꝛ q̄dā media. vt hūoꝛes q̄tuoꝛ. ℭ De 3° ſic ꝓcedo diffiniꭍ aūt elſm a pħo in 5° met. hoc mō. Elſm ē illḋ ex quo res p̄ cōponunꭍ i exñte idiuiſibili ſpē in aliā ſpēʒ. Itē ab Auic. p̄ can. cap. 3°. ſic. elſa ſunt corpa. ꝛ ſunt p̄ᵉ ptes hūani corpis ꝛ alioꝝ q̄ in ptes diuerſarū foꝛmaꝝ diuidi mime pñt ex quoꝝ cōmixtione diuerſe ſpēs ḡñatoꝝ ſiūt. Itē a Gal. i lib. elſmtoꝝ ſic. elſm ē minima ps cui⁹ ē elſm. Itē ab Iſaac i lib. elſmtoꝝ ſic. elſm ē ſimplex ꝛ minima ps el⁹ cuius ē elſm. Elſm. n. ē exiſtēs in elſmtato poᵃ ꝛ nō actu. ℭ His poſitis exponam⁹ ſolū p̄mā ꝛ ſcḋaʒ. dic̄ ḡ Ari. elſm ē illḋ ex quo p̄ res cōponiꭍ. h̄ dcm̄ ē: q̄ q̄dā ſunt q̄ corp⁹ cōponūt p̄ ſic̄ i hoīe mēbꝛa ꝯſilia. ꝛ q̄dā cōponūt ſcḋo. vt mēbꝛa of. vt ḡ excludat ea q̄ cōponūt elſmtatuʒ cōpōne ſcḋa dic̄ ex quo cōponiꭍ p̄ ꝛc̄. [i ne exñte.] p̄ h̄ no. ꝙ elſm nō dī niſi de mā ꝑmanēte i elſmtato q̄ [iexiſtēs] dī illḋ qḋ ē in re ꝛ ꝑmanet in ea. [idiuiſibili ſpē i aliā ſpēʒ.] h̄ dic̄ ad excludēdū mēbꝛa organica ꝛ oia q̄ ſūt eterrogenee nāe. nā ea nō diuidunꭍ niſi in ea q̄ ſunt eiuſdē ſpēi ſic̄ elſm. nam ignis nō pt diuidi niſi i ignē ꝛ aq̄ i aquā. ℭ Mō videam⁹ diffōnē Aui. dic̄ ḡ ꝙ elſa ſunt corpa. h̄ dic̄ vt excludat māʒ p̄ᵐᵃᵐ. nā ipſa nō ē corp⁹ in actu. ſic̄ dic̄ Auer. ſup p̄ phicoꝝ. ꝛ vt excludat rē nālē. q̄ nō ē corp⁹ ſic̄ cōplōnez ꝛ opationē ꝛ ꟹtutē. [ꝛ ſunt p̄ᵉ ptes.] h̄ dic̄ ad excludēdū ea q̄ ſcḋo cōponūt hoīeʒ ſic̄ hūoꝛes ꝛ mēbꝛa. [q̄ in corpa diuerſaꝝ foꝛmarū mime diuidi pñt.] hoc̄ ē h̄ vt excludat oia eterrogenea ſic̄ mēbꝛa officialia q̄ diuidunꭍ i ptes diuerſaꝝ ſpēꝝ. [ex q̄ꝝ cōmixtione ꝛc̄.] p̄ hoc notaꭍ hitudo elſmtoꝝ ad elſmtata.

¶ Viſo ergo de pmo notabili vł. mó videamus d̃ ſcdo de quo qnqȝ qrunt᷑. pmo. n. qrit᷑ de numero ell'oꝝ. ſcdo ð his qualitatib⁹. ſ. ca. fri. ⁊c. an ſint ſubãles ſorme. vel non. 3° querit᷑ an cal'm ⁊ fridũ in ell'ntis ſint cãe grauitatis ⁊ leuitatis. vel eꝫ. q̃rto q̃ritur an ell'a ſint in ell'ato po° vel actu. q̃nto q̃rit᷑. an vnũ ell'm hẽat duas q̃litates in ſumo vel non. ¶ De p̃ ſic pcedo. vĩ ꝙ ell'a ſint ſolũ duo. qꝛ dicit phs in p̃ phi. ꝙ in quolibet gñe ẽ vna ꝯrietas. ſꝫ vna ꝯrietas non hꝫ niſi duo extrema. q̃re in ell'is nõ ẽ niſi vna ꝯrietas. q̃re duo erũt extrema. ⁊ ſic duo ell'a. ¶ P̃. dicit phs i ſcdo de aia ꝙ vnus ſenſus nõ ẽ niſi vni⁹ ꝯrietatis. ſꝫ tactus pcipit oĩa ell'a. ſicut dĩ i ſcdo gñationis. q̃re nõ ẽ in eis niſi vna ꝯrietas. q̃re ſolũ duo ſunt ell'a. ¶ P̃. in quolibet ell'o ẽ vnus motus nãlis ⁊ nõ plures neqȝ vnus motus ẽ in plurib⁹ ell'is. ſicut dĩ i celo ⁊ mũdo. q̃re cũ mot⁹ corpoꝝ ſimplicium non ſint niſi duo. ſ. ſurſuꝫ ⁊ deorſuꝫ. tũc ipa ell'a nõ erũt niſi duo. ¶ P̃. vĩ eſſe. 6. ell'a. qꝛ dicit Ariſt. in pmo phi. ꝙ inter q̃libet duo ꝯria dꝫ eẽ vna nã media. ergo cũ ell'a faciãt duas ꝯrietates. ⁊ ſit ibi vnũ mediũ. tũc eẽnt. 6. ¶ P̃. ſi aliqd eſt poſſe in ſpe. eſt poſſe in gñe. ſꝫ in ſpe eſt h̃ poſſe. qꝛ morb⁹ põt cõponi ex cal'o ⁊ frido. ſicut dĩ pmo ð accñti ⁊ morbo. ergo erit poſſe in ell'is. ergo ſi ell'ꝫ poterit cõponi ex cal'o ⁊ frido. hu. ⁊ ſic: erunt ſex cõbinationes poſſes. ⁊ ſic ſex ell'a. ¶ P̃. vĩ ꝙ ell'a nõ ſunt niſi q̃tuor. ⁊ hoc du^{ıı} rõne. pmo rõne ſumpta a q̃litatibus alteratiuis hoc mõ q̃litates ſunt q̃tuor. ſ. ca. hu. fri. ⁊ ſic. ⁊ ille nõ pñt niſi q̃tuor cõbinatiões facere. ſ. ca. cũ hu. ⁊ facit aerẽ. ca. cũ ſicco. ⁊ facit ignẽ. ⁊ fridũ cũ hũido. ⁊ facit aquã. ⁊ frigidũ cũ ſicco. ⁊ facit terrã ca. aũt cũ frido. hu. cũ ſicco. nõ pñt cõponi. cũ ſint ꝯria. q̃re ell'a nõ ſunt niſi q̃tuor. ⁊ hec rõ ẽ poſita in ſcdo gñationis. ¶ Alia rõ ſumit᷑ a q̃litatibus localib⁹ q̃ ponit᷑ in celo ⁊ mũdo q̃ talis ẽ. grauitas ⁊ leuitas ſunt forme eẽntialis ell'oꝝ. ſꝫ aut ẽ in eis leuitas abſolute. ⁊ ſic facit ignẽ. aut reſpectiua. ⁊ ſic facit aereꝫ. aut eſt eis grauitas abſoluta. ⁊ ſic facit terraꝫ. aut reſpectiua. ⁊ ſic facit aquã. ⁊ iſtas duas rões qꝛ veꝝ ꝯcludũt ꝯcedo. ¶ Ad ar^m ⁊o q̃ ꝓbãt ꝙ duo ſolum ſint rñdeo ſic ad p^m. nã qñ dicit ꝙ in quolibet gñe ẽ vna ꝯrietas ſolũ h̃ eſt verũ de cõtrarietate q̃ dicit hitũ for^e p^e. ⁊ pũationẽ. ⁊ nõ eſt verũ de alia ꝯrietate. nã in loco ſunt multe ꝯrietates ſicut ſurſum aut deorſum. ante ⁊ retrorſum. ⁊ dextrorſum aut ſiniſtrorſum. ⁊ ſilr in q̃litate. ¶ Ad ſcdm dico ꝙ qñ dicit Ariſto. ꝙ vnus ſenſus nõ ẽ niſi vnius ꝯrietatis. hoc ẽ verũ accipiẽdo ꝯrietatẽ ꝓ hitu ſui ſenſibilis. ⁊ pũatiõe ſua vt auditus pcipit ſonũ ⁊ abſonũ. tñ vnũ p ſe ⁊ aliud p accidens: ſilr viſus pcipit lucẽ ⁊ tenebras. ⁊ tactus pcipit tactibile. ⁊ qð nõ põt tãgi tñ habitũ p ſe ⁊ pũationẽ p accidẽs: vñ ſub vna parte iſtius ꝯrietatis cõpꝛehẽdunt᷑ multa ꝯria qꝛ ſub tãgibili cõpꝛehẽdunt᷑ ca. hu. fri. ⁊ ſic. q̃re nõ cõcludebat. ¶ Ad ar^m q̃ pꝛobãt ꝙ erãt. 6. ſic rñdeo ad p^m. nã cũ dĩ ꝙ inter duo ꝯria eſt nã media. hoc ẽ verũ. ſic intelligẽdo ꝙ inter formã ⁊ pũationẽ eſt media nã q̃ motum ſubſtinet: vñ inter duo ell'a ꝯria hñ ẽ nã media. tñ nõ eſt ell'm. qꝛ eſt ibi mã p^a. q̃ corruptionẽ vni⁹ i aliũ ſubſtinet. ¶ Ad ſcdꝫ dico ꝙ vn⁹ morb⁹ non põt cõponi ex ca. ⁊ frido vtroqȝ dñante niſi ſm veritatem talis aũt cõpõ nõ ꝯcludit. qꝛ q̃litates i ell'is ſunt mixte ⁊ nõ vicine. ¶ De 3° ſic procedo. vĩ ꝙ caliditas ⁊ friditas ſint forme ſubſtãtiales ell'oꝝ: qꝛ dicit Ariſt. in 4° methau. ꝙ ca. ⁊ fri. ⁊ hu. ⁊ ſic. ſunt cãe ell'oꝝ. ⁊ ſi ſunt cãe ell'oꝝ. tũc nõ ſunt accidẽtia: qꝛ accñs nõ cauſat ſpẽm. ¶ P̃. cõpl'o eſt ſubſtãtialis forma mẽbꝛoꝝ. ſicut dicit Gal'. p̃ de iuuamentis. ſꝫ ſic ſe hñt iſte qualitates ad ell'a ſicut cõpl'o ad mẽbꝛa ergo ſunt forme ſubſtãtiales. ¶ Ad ꝯriũ dicit Auer. ſuper ſeptimo metha. ꝙ nõ ſit actio a forma ſubſtãtiali: ſed ell'a agũt ⁊ patiunt᷑ p hõ q̃litates. g̃ nõ ſunt ſubſtantiales. ¶ P̃. Ariſt. vocat iſtas q̃litates paſſiones ell'oꝝ in 8° methau. ſꝫ nulla paſſio eſt forma ſubſtãtialis. qꝛ omnis paſſio abiicit a ſba. ergo nõ ſunt ſubſtãtiales. ¶ P̃. ſcdm formas ſubſtãtiales nõ recipit aliqd magis ⁊ minus. ⁊ ſm has q̃litates aliqd recipit magis ⁊ minus. ergo non ſunt ſubſtantiales. ¶ Ad iſtã q̃onem dico ꝙ ell'a pñt dupl'r ꝯſiderari vno mõ prout agũt ⁊ patiunt᷑. ⁊ h̃ mõ dñr iſte qualitates eẽ forme ſubſtãtiales ell'oꝝ ſi ⁊o ell'a ꝯſiderent᷑ ieo ꝙ ſunt ſbe q̃daꝫ cõplẽtes vniuerſum. tũc dico ꝙ ſunt ei accidẽtales: ⁊ pono. tibi tale ſile. dico ꝙ niuis in eo ꝙ viſũ diſgregat ẽ ſubſtãtialis fora albedo, in eo ꝙ eſt ſba q̃dã eſt ei accidẽtalis. ¶ De 3° ſic pcedo. vĩ ꝙ ca. ⁊ fri. ſint cãe grauitatis ⁊ leuitatis. qꝛ calitas ẽ cã ipſi⁹ ignis. nã calitas facit ex aere ignẽ. ergo ſi iſte q̃litates ſint cãe ſbi erũt cãe forme illius ſbi. q̃re caliditas ⁊ frigiditas ſunt cauſe grauitatis ⁊ leuitatis. ¶ Ad ꝯriũ grauitas ⁊ leuitas ſunt fore ſubſtãtiales ipoꝝ ell'oꝝ. ſicut dicit Auer. in 10. metha. ⁊ in celo ⁊ mundo dĩ ſilr. calitas ⁊o ⁊ friditas ſunt accidẽtales ⁊ accidẽs nõ põt eſſe cã ſbi. ſicut dĩ in 7° methau. g̃ grauitas ⁊ leuitas ſunt poti⁹ cãe ca. ⁊ fri. q̃ꝫ eꝫ. ¶ Ad iſtaꝫ q̃onẽ dico ſicut dixi ad pꝛiorem q̃onẽ. nã ſi ꝯſideres ell'a in eo ꝙ agũt ⁊ patiunt᷑ ad inuicẽ ⁊ gñant᷑ vnũ ex alio. dico ꝙ ca. ⁊ fri ſunt cãe gra^{tis} ⁊ leuitatis ſi ⁊o ꝯſiderent᷑ put ſunt ſbe q̃dã ſite in tali loco hoc mõ nõ ſunt cãe earũ. ſꝫ poti⁹ eꝫ. ¶ De q̃rto ſic pcedo vĩ ꝙ ell'a ſint in ell'ato po° ⁊ nõ actu. ⁊ hoc auctoritate ⁊ rõne aut^e. qꝛ dicit Jſaac in lib. ell'oꝝ ꝙ nõ ſunt ell'a i ell'ato actu ſꝫ po°. Jtẽ phs dicit h̃ idẽ in celo ⁊ mũdo. ¶ P̃. pꝫ rõne. nã dicit phs ꝙ ex multis actu exiſtẽtib⁹ nõ põt fieri vnũ actu ⁊ ẽ h̃ in 7° metha. ergo cũ ex ell'is fiat vnũ ell'atũ in actu nõ ſunt in eo ell'a actu. ¶ P̃. pres ſunt in toto po° ⁊ nõ actu ⁊ ell'a ſunt pres. ergo ſũt po° ⁊ nõ actu. ¶ P̃. ſi ignis eẽt actu in ell'ato necio cõbureret. q̃re ẽ in eo ſola po°. ¶ Ad oppoſitũ. ell'a nẽcio agũt in nobis. ſꝫ oĩs actio ẽ in eõ qð eſt actu. nã nõ agit illud qð ẽ in po° niſi deducat᷑ ad actũ. ſicut dĩ p̃ de cõpl'onibus. ⁊ 2° de aia ꝙ aut ell'a agãt in nobis. ad inuicẽ pꝫ. qꝛ ſi nõ agerẽt. tũc ell'atũ nõ eẽt corruptibile. ¶ P̃. oẽ qð infert aliqð hꝫ illud actu. ſꝫ ell'atũ ifert ell'ꝫ. ergo hꝫ illð actu. ¶ Ad h̃ dico ꝙ ell'a pñt ꝯſiderari dupl'r. vno mõ quãtũ ad ſbam ⁊ eẽ diſtinctũ. ⁊ hoc mõ ſunt in ell'ato po° ⁊ nõ actu. alio mõ ꝯſiderant᷑ quãtũ ad ſuã opationẽ. ⁊ h̃ mõ ſunt in eis actu nõ tñ credas ꝙ dicã ꝙ opationes diuꝫ coꝝ ſint diſtincte: ſꝫ ꝯfuſe ad inuicẽ. tñ in illã totali cõfuſione eſt quidã actus pp quẽ dñr eſſe actu: ¶ De 5° ſic pcedo. vĩ ꝙ ell'm hẽat duas q̃litates in ſumo. ⁊ rõne ⁊ auctate. rõne ſic qꝛ ſi ignis hꝫ ſiccitatẽ remiſſaꝫ. tũc hꝫ admiſtionẽ ſui ꝯrij. nã dic̃ Ariſt. tertio topicoꝝ ꝙ albius eſt illud qð ẽ ipermixtius nigro. g̃ ſi ignis nõ ẽ ſicciſſim⁹. tũc hꝫ aliqd de humiditate. q̃re erit corpus cõpoſitũ qð ẽ ipoſſe. ¶ P̃. pꝫ auctoritate. nã dic̃ Gal'. in lib. ell'oꝝ ⁊ in lib. cõpl'onũ ꝙ ell'm hꝫ duas q̃litates in ſumo. ¶ Ad ꝯriũ dicit Ariſto. 2° gñonis. ꝙ ignis ẽ magis calidus q̃ꝫ ſicc⁹. ⁊ aer magis hu° q̃ꝫ cal's. ergo nõ ſunt due q̃litates in ſumo in igne. nec i alio quoꝫ. ¶ P̃. dic̃ cõſtã. cap̃. de ell'is ꝙ ignis hꝫ calitatẽ eẽntialiter ⁊ ſiccitatẽ acq̃ſitã a motu lune ⁊ aer hꝫ humanitatẽ nãlẽ ⁊ calitatẽ acq̃ſitã ab igne. ⁊ ſic de alijs. ſꝫ illa q̃litas que ineſt eẽntial'r p magis ineſt q̃ꝫ illa q̃ ineſt accñtal'r. g̃ nõ hꝫ duas q̃litates in ſumo. ¶ P̃. ſi repugnat ſiccitas remiſſa ſimplicitati ignis ſm ꝙ ipſi ꝯcludũt h̃ oppinant᷑. tunc pari rõne ſubtilitas remiſſa ⁊ leuitas remiſſa repugnabũt ſimplicitati ell'oꝝ. qꝛ relinquẽt admixtionẽ ꝯrij ſic ſiccitas remiſſa ergo erit in aere ſubtilitas i ſumo ⁊ leuitas in ſumo qð eſt penitus ꝯ veritatẽ. Jtẽ eodẽ mõ in aq̃ erit grauitas abſoluta qð ẽ ꝯ ꝟitatẽ. ¶ P̃. qñ ſuplatiuũ dĩ de aliqb⁹ duob⁹ opꝫ illa eẽ vnũ i numero aut vnũ ſub altero ꝯtineri. ſic̃ deſñ ẽ in 7° thopi. g̃ ſi ſuplatiuũ. ſ. caliſſimũ d^r de duob⁹. ſ. de igne ⁊ aere. tũc opꝫ ignẽ ⁊ aerẽ eẽ vnuꝫ in numero. aut alterũ ſub altero ꝯtineri qð ẽ ipoſſe. ¶ P̃. dic̃ Ariſt. in 5° thopi. ꝙ illð qð p ſupabũdãtiã dĩ vni ſoli ꝯuenit. g̃ caliſſimũ nõ cõuenit niſi igni. q̃re nõ ſunt due q̃litates in ſumo i vno ell'o. ¶ Ad hoc dicũt q̃dã idiote ꝙ ell'a hñt duas q̃litates in ſumo ad

hereticos illis duab⁹ rónib⁹ q̃s ad h́ pnńſimus ⁊ ad ar^m per dcā phi ſcā dñt φ ph̃s loq̃baſ de elĩs acceptis ſm ſenſuz. ſʒ Gal' loquiſ de elĩs ſm v̓itatē ſʒ h́ ē mirabilis aſineitas ſeʒ dīe φ medic⁹ q ē artifex ſenſibilis loquaſ ð elĩs puris, ⁊ ph̃s ēt q ē artifex itelligibilis loquaſ de ell'ntis puris ſʒ ſen'um ⁊ nō ſm veritatē acceptis. poſtea v̓o vlterius adiſcētes cōpuſi rōnibus ꝯ̃rijs tāq̃ʒ indocti in bellis icepcerūt aliq̃d rōnabili⁹ dīe ⁊ dixerūt φ ell'a hn̄t duas q̃litates in ſūmo actu p̃. ſʒ nō hn̄t niſi vnā in ſumo actu ſcd̃o. ſʒ h́ ēt nihil ē, nā aūt accipiūt actū ſm p̃ po^a, ⁊ tūc dico φ ell'a nō ſolū hn̄t duas q̃litates in ſūmo: ſʒ ēt q̃tuor. qꝛ ignis pōt eſſe aq̃ ⁊ aer ⁊ terra. qꝛ ex quolibet ell'oꝶ pōt fieri q̃dlibet. q̃re pro po^a poniſ nihil ē dictum. ſi v̓o accipiūt actū p̃mū pro forma hita iā acq̃ſita ſic dī de hoīe q ē ſcriba bonus. φ ſcrihit actu. p̄mo ſic accipit ph̃s in p̄n° ſcd̄i de aīa. tūc iteꝶ nihil ē qꝛ vult ph̃s ſcd̃o de aīa φ aliq̃s p̄t venire ð actu p̄mo ad ſm ſine alteratiōe fcā extrinſec⁹. ita φ nō ē ibi mutatio niſi de actu ad actū. vn̄ dī φ nō hn̄ ſe hʒ dīe ſapiēs cū oporteat alterari. ḡ ſi aer ē cal's i ſūmo actu primo, tunc poterit duci ad ſm ſine motore exteriore φ ē ꝯ̃ ſenſuz. ¶ P̄. omnē hitū p̄ceſſit actus ſic dī in nono metha. ergo aer aliq̃n fuit actu ſcd̃o calidiſſim⁹. ¶ Dicā ḡ φ iſta ē vera opinio. cum iā nō ſit illa plus digna memoria φ in elĩs nō ē niſi vna q̃litas in ſūmo ſic vult ph̃s. ⁊ ad h́ faciūt rōnes quas ſupra p̄ nobis adduximus. Sʒ ad ar^m in ꝯ̃riū fcā ſic breuiter r̄ndeo ⁊ p̄ ad p̄^m. qꝛ nō ſequiſ ſi ignis nō ſit ſicc⁹ i ſūmo ē admixt⁹ cū humiditate. qꝛ regula phi vera ē in ell'atis: ſʒ in elĩs nō eſt neciū ſi aliq̃ q̃litas ē ibi remiſſa φ pp̄ h́ ſit ibi admiſtio. nā poſſibilitas illa eſt pp̄ mām p̄^am q̄ imediate ſuſcipit ell'arē formā: vn̄ mā p̄^a ſine aliq̃ cōmixtiōe fac̄ poſſibilitatē recipiēdi duo ꝯ̃ria. quāto ḡ fac̄ maiorē poſſibilitatē recipiendi ſiľ magis ⁊ min⁹. pōt ḡ ignis ſine aliq̃ ſui cōpōne ſuſcipere ſiccitatē remiſſaʒ. ⁊ h́ pp̄ po^{as} māe p̄^e q̄ ſubſtat ei. h́ aūt nō videt illi ignorātia ſeda ꝯfuſi. ¶ Ad ſm dico φ cū dic̄ Ga. in lib. ell'oꝶ φ ignis hʒ duas q̃litates in vltio nō intelligit ibi duas q̃litates eē in ſuplatiuo. ſʒ itelligit qꝛ ſunt ibi q̃litates ſimplices q̄ nō reſultāt ex corpe cōmixto: vn̄ tātū eſt dīe φ ibi ſunt q̃litates due in vltio. i. ſimplices ſine cōmixtione. φ ſic debeat itelligi legaſ ca. illō vbi Ga. dic̄ h́ v̓ba ab aliquo q nō hʒ aiaʒ affectā errore. neq̃ʒ diligat vľ odiat id qd̄ ꝓfert. nā talis d^r ingſitor v̓itatis ſic dī in celo ⁊ mūdo. ⁊ ſcd̃o metha. ḡ euaneſcat ampli⁹ h́ fabula ab auribus viroꝶ. ſic dilaniata p̄ petias. ¶ Ell'a ſunt q̃tuor. vidimus in p̄cedētib⁹ de elĩs in gn̄ali mō videam⁹ in ſpāli de q̄b⁹ duo videamus. ſ. q̄ ⁊ q̄t ſunt cāe elloꝶ. ſcd̃o q̄dā dubia circa ea. ¶ Dico ḡ de p̄ φ cāe ell'oꝶ ſunt q̃tuor. ſ. mālis for. effi. ⁊ finalis. ¶ Cā ḡ mālis eſt mā p̄^a q̄ dī a phis yle. q̄ ſic diffiniſ ab Ari. in p̄ gn̄onis yle ē ſbm gn̄onis ⁊ corruptionis. ⁊ de hac mā dic̄ plato in timeo φ ipſa tenet mediū inter aliquā ſbaʒ ⁊ nihil cū q̄dā imaginatōe adulterina oppinabili quā cū imaginamur putamur veluti ſomniātes. h́ mō deſcribit eā plato. ¶ Hn̄t iterū ell'a cām mālē trāſeūtē. ⁊ iſta ſunt ipſa ell'a ⁊ ell'ata. nā ex vno ell'o pōt fieri aliō ⁊ ex ell'ato p̄t fieri ell'm p̄ diſſolōnē. ¶ Cā v̓o formalis d^r deſignaſ. vno mō per vnū vocabulū. ſ. in igne. igneitas ⁊ in aq̃ aqueitas. ⁊ ſic de alijs. aut quouis alio noīe. nō enī facio i noīe vim. alio v̓o mō deſignaſ cā formalis p̄ deſcriptionē eorum. nā dic̄ ph̃s ſcd̃o phiſi. φ diffō ē cā formalis diffiniti. q̃re ponam⁹ eas q̄s ponit Auic. in p̄ ca. 3°. ¶ Dic̄ ḡ φ terra eſt corpus ſimplex cui⁹ nālis loc⁹ in medio totius et in quo nāliť manet q̃eta ⁊ ad ipʒ cū ab eo ſepata fuerit nāliť reuertiſ. ⁊ h́ ē grauitas abſoluta cui⁹ nā ē frida ⁊ ſicca. h́. n. diffō ſic exponiſ hic. n. notificat eā p̄ 3^a. ſ. p̄ ſbaʒ. ⁊ h́ cū dic̄ corpus ſimplex. ⁊ per li corpus ſepaſ a reb⁹ nālibus q̄ nō ſunt corpa. p̄ li. ſimplex ſepaſ ab ell'ato. Itē notificat p̄ q̃litatē eius localē. ⁊ h́ cū dic̄. cuius loc⁹ nālis in me° toti⁹ exiſtit. ⁊ in ipſo manet q̃eta nāliť. ⁊ ad ipſum nāliť reuertiſ cū ab eo ſepata fuerit hec ē eius grauitas abſoluta. nā oia h́ v̓ba nō dn̄t niſi grauitatē terre abſolutā. ⁊ p̄ h́ ſepaſ terra ab alijs elĩs quātū ad q̃litatē eoꝶ localē. Itē notificat eā p̄ q̃litatē actiuā ⁊ paſſiuā. ⁊ h́ cū. d. cui⁹ nā ē frida ⁊ ſic. ⁊ p̄ h́ ſepaſ terra ab alijs ell'tis q̃tū ad q̃litatē eoꝶ actiuā ⁊ paſſiuā. ¶ Aq̃ v̓o ſic diffiniſ. aq̃ ē corp⁹ ſimpl^x cui⁹ loc⁹ nāľ ē vt ſit circūdās terrā ⁊ circūdata ab aere. ⁊ h́ ē grauitas cōparatiua q̄ ē frida ⁊ hu. hāc ūt diffōnē nō expono qꝛ pʒ p̄ expōnē p̄orī. ¶ Aer ē corpus ſimplex cui⁹ loc⁹ nālis ē vt ſit ſup aq̃ ⁊ ſb igne. ⁊ h́ ē eius leuitas cōparatiua cui⁹ nā ē ca. ⁊ hu. ¶ Ignis ē corp⁹ ſimplex cui⁹ loc⁹ ē ſup oia ell'a ſup oēs ell'arias ptes ē ꝯcaua celi ſupficies. ⁊ h́ ē eius leuitas abſoluta. cui⁹ nā ē cal'a ⁊ ſicca. oēs iſte patēt p̄ ſupiora. ¶ Cā v̓o effi. ē d^r. ſ. nālis ⁊ ſup nām. cā v̓o ſupnām ē deus. nā cū p̄^a cā creauit mundū, creauit ell'a. cā v̓o nālis ē d^r, vna vlis. ſ. corp⁹ celeſte φ ſuo motu fac̄ gn̄onē ⁊ corruptionē elloꝶ, cā v̓o p̄ticlaris ē ipʒ ell'm, nā ignis cū dn̄aſ fac̄ ig^m, ⁊ aq̃ cū dn̄aſ fac̄ aquā ſicut hō fac̄ hoīeʒ. ¶ Cā v̓o finalis ē d^r. vna ē cōplemētū vniuerſi. ad h́. n. ſunt fcā ell'a vt cōpleaſ vniuerſuʒ. alia v̓o cā finalis ē vtilitas quā ꝯferūt ell'atis de q̄ videam⁹ ſm vnūq̄dq̃ ell'm. dico ḡ φ terra ſic dic̄ Auic. tria ꝯfert ell'atis. ſ. fixionē ⁊ retētionē ⁊ figuraꝶ cōſeruationē. vtilitas v̓o quā cōfert aq̃ ell'atis ē q̄drip^x. nā aq̃ ꝯfert ell'atis extētionē ⁊ cōmixtionē ⁊ lineationē ⁊ impreſſionē figuraꝶ. ¶ Utilitas v̓o aeris ē trip^x. nā aer ꝯfert ell'atis ſbtilitatē ⁊ raritatē ⁊ leuitatē. ¶ Utilitas v̓o ignis eſt vt maturet ⁊ vt p̄miſceat ⁊ vt ſbtiliet ⁊ vt frāgat frātē duoꝶ elloꝶ. hec ē ḡ cā finaľ eoꝶ. ¶ Circa iſtā le. q̄nq̃ q̃rūſ p̄^m ē qd̄ ell'ʒ magis dn̄eſ i nobis ſm ē q̃rere q̄dā de igne. 3^m eſt vidē q̄dā de aere. 4^m eſt videre q̄dā de aq̃. q̄ntū ē videre q̄dā de terra. ¶ De p̄ ſic p̄cedo vī φ in hoīe dn̄eſ aq̃ ⁊ terra. nā dic̄ Ari. i q̃rto metha. φ aialia viuunt ſolū in terra ⁊ aq̃: ſʒ illa ell'a magis dn̄antur in nobis in q̄bus nos viuimus. ḡ aq̃ ⁊ terra dn̄aſ i nobis. ¶ P̄. dic̄ ph̃s in p̄ de celo ⁊ mūdo φ dē corpus cōpoſitū ſuāt motū ell'i qd̄ dn̄aſ i ipſo: ſed nos mouemur motu aq̃ ⁊ terre qꝛ deorſuʒ. ḡ dn̄aſ in nobis terra ⁊ aq̃. ¶ P̄. dic̄ Aui. φ ell'a grauia. ſ. aq̃ ⁊ terra dn̄anſ i gn̄atiōe mēbroꝶ ell'a v̓o leuia dn̄aſ in gn̄atiōe ſpūuʒ. ḡ cū maior p̄s n̄ri corporis ſint mēbra, ell'a grauia dn̄āſ i nobis. ¶ Ad ꝯ̃riū dic̄ Iſaac in dietis vlib⁹ ca. de chilo ⁊ Ga. in. 5. de ſimplici me^a. φ hō ē ca. ⁊ humidꝯ in ſcd̃o gradu. ḡ dn̄anſ in nobis ell'a cal'a. ¶ P̄. nobili aīe debeſ nobilis ꝯplo. ſic dic̄ Aui. 6° de nālib⁹. q̃re cū ex aq̃ ⁊ terra nō fiat nobilis ꝯplo. nō p̄nt dominari in nobis. q babem⁹ nobilē aiaʒ. ¶ P̄. dic̄ Ga. 6° de accidē. ⁊ mor. ⁊ Aui. cap. de v̓tutib⁹ φ fridū nō itrat opus nāe. q̃re cū terra ⁊ aq̃ ſint ell'a frigida nō dn̄anſ in nobis. ¶ Ad iſtā q̄ōnē dico φ ell'a p̄nt cōſiderari du^r. vno modo quātuʒ ad q̃litates locales q dn̄t grauitas ⁊ leuitas. ⁊ h́ mō dn̄anſ in nobis terra ⁊ aq̃. alio mō ꝯſideranſ q̃tū ad q̃litates actiuas ⁊ paſſiuas. ⁊ h́ mō dn̄anſ in nobis aer ⁊ ignis. ¶ De ſcd̃o ſic q̃ro q̃re ignis n̄ vī i p̄prio loco. ¶ P̄. q̃riſ an vēiat admixtionē vľ nō. ¶ Ad p̄^m dico φ iō nō vī: qꝛ ignis in ſui nā ē diafanus ⁊ magis q̃ʒ aer qꝛ corp⁹ ſubtili⁹ eſt q̃ʒ ſit aer. q̃re cū aer ſit diafan⁹ ⁊ nō pōt videri multo magis ignis. ſʒ q̄ñ ꝯiūgiſ alicui māe vt vapori. tūc ſit viſibilis qꝛ inſpiſſaſ lux eius in illo corpe groſſo. vn̄ dic̄ Ariſt. in gn̄atiōe φ flāma ē fum⁹ ardēs. ¶ Ad ſm dico φ ignis q in ſpera ſua ē, nō venit ad mixtionē lʒ q̄dā dicāt φ venit p̄ radios ſolares. rō cui⁹ ē h́. qꝛ oporteret ipm trāſire p̄ aerē totū. q̃re eēt mortificat⁹ antq̃ʒ ad iferiora eēt ꝯtingēs: ſʒ dico φ i mā eſt po^a ad q̃dlibet ell'm. vn̄ p̄ actionē ſcāʒ i corpib⁹ q̄buſcūq̃ pōt fieri ignis. qꝛ po^a p^e māe ē ad oia ell'a eq̄liter. aut ſi velles dīe φ iſte ignis ad mixtionē veniret poſſʒ eē p̄ ipreſſionē q̃litatis. nā iprimit i aerē ⁊ illa ipreſſio poſtea figiſ in iſtis inferiorib⁹. iſta aūt qd̄ plus de diligētia reg̃reres, ⁊ iō mō ſub breuiloq̄o trāſcūdū decreui. ¶ De 3° ſic q̃riſ ð aere in me° ſui regiōe. q̃uo ibi pōt eē fridītas cū aer ſit nāliť

calidus ⁊ i meᵒ ſui oꝫ eē magis nālis cōplōnis ꝙ̄ in extre/mis: q2 exᵃ afficiunṫ ꝑtes a q̄ ſibi cōiūgunṫ. ℭ D. q̄riṫ an aer inueniaṫ pur⁹ ſine alijs ellīs. ℭ D. q̄riṫ an aer ſit hūidior an aq̄. ꝙ aq̄ ſit hūidior pꝫ p Ari. i q̄rto methaurorū. q2 diċ ꝙ aq̄ ē pmᵐ. oiuꝫ hūidoꝝ. ℭ Ad ꝯⁱūᵐ aer dꝛ hūid⁹ i ſūmo ſic dꝛ in 2ᵒ gñonis. ğ ē magis hūidus aer ꝙ̄ aq̄. ℭ Ad pᵐ dico ꝙ aer i meᵒ ſui ē fridus ⁊ hu. accidētalr ⁊ cā illi⁹ fridītatis eſt ellevatio vaporū q2 elleuāṫur ex terra ⁊ aq̄ q nālit̄ ſunt frᵃ. ꝙ ſi tu opponas mihi: ğ deberet iferioꝛ ps aeris eē frida q2 ibi ſilr ſūt vapores. tūc dico ꝙ radij ſolares q reflectūṫ nō ꝑmittūt illā ꝑtē eē fridā. nā pᵃ regio aeris tm durat q̄tū durat reflexio radioꝝ ſolis. ℭ Ad ſꝫ dico ꝙ aer nō inueniṫ pur⁹. nā aer q ē in pᵃ ⁊ ſcd̄a regiōe nō iueniṫ purus. q2 ē admiſtus iſtis vaporib⁹. aer ꝟo. 3ᵉ regiōis nō inueniṫ pur⁹ q2 eſt admixt⁹ fumo igneo. Jtē diċ Ari. i lib. gñatiōis ꝙ extre/ma elloꝝ inueniunṫ pura. ſꝫ meᵃ cōmixta. q̄re cū aer ſit me/dius neqꝫ ipſe neqꝫ aq̄ inueniṫ pura. ℭ De q̄rto ꝟo q̄ſito pꝫ per tertiū. ⁊ iō nō q̄ro. ℭ De q̄nto dubitaṫ p. an terra inue/niaṫ pura vel nō. ſcd̄o d ſitu eius. ℭ De p ſic vī ꝙ inueniaṫ pura. q2 diċ phs in gñatiōe ꝙ extrēa elloꝝ inueniunṫ pura. ℭ Ad ꝯⁱūᵐ nos videm⁹ ꝙ ſiūt ex terra fruct⁹ ⁊ nutrimēta arboꝝ: ſꝫ ex puro ellō nō poſſet fieri aliqd̄ borū. q̄re nō eſt pura. ℭ Ad ꝟ dico ꝙ terra pōt iueniri pura: ſꝫ nō i ſupficie ſꝫ circa cētrū. ibi. n. ē pura. ℭ De ſcd̄o ſic q̄ro cum terra ſit meᵐ toti⁹ ſic diċ Aui. q̄re ñ coopiṫ tota ab aq̄ ita ꝙ vbi nos bitam⁹ eēt coopta aq̄. nā diċ phs ꝙ aq̄ cōtinet terrā ſic aer aquā ⁊ ignis aerē ⁊ celū ignē. ℭ D. q̄ro qd ē illō q̄d terrā tꝫ i medio. ℭ Ad pᵐ dico ꝙ ſi terra nō eēt ſpōgioſa. ⁊ hñs in ſe cōcauitates p q̄s aq̄ penetrās diffunderet ſine dubio coopiret totā terrā. ſꝫ q2 terra ē ſpōgioſa. ⁊ ꝯcaua ⁊ plena canalib⁹ remāſit de terra aliqd diſcoptū in quo bitamus. ℭ Ad ſm dixerūt qdā phi ꝙ iō terra ſtabat i meᵒ. q2 q̄libꝫ ps celi trahebat eā ad ſe. ⁊ iō cū celū ſit eq̄potēs i oib⁹ ꝑti/bus ſuis. iō ſtat in meᵒ terra. ꝟ aūt nō ſuſtineo neqꝫ illō phs aſſerit in 3ᵒ phy. q2 q̄uo celū trahēt tā turpe qd, ſic ē terra. ℭ D. ps terre eſſet ꝓhibilis ab vna ſupficie. q̄re vna ps celi traheret puluerē ſalīs q eēt ab vna ꝑte. q2 alia ps nō poſſꝫ ei ꝯtēdere cum nō eēt i ꝑte illa adeo fortis. ſꝫ dico ꝙ iō ſtat in meᵒ: q2 grauia tēdūt nālit̄ deorſuꝫ: vñ cū celū ſit vndiqꝫ ſurſuꝫ. tūc opꝫ ꝙ deorſuꝫ ſit recte i meᵒ. q̄re opꝫ terrā ſtare in meᵒ: q2 ſemp tēdit deorſuꝫ: vñ fulcit ſeipāꝫ in calcādo ſe circa cētruꝫ: vñ dato ex ypotēſi ꝙ terra eēt pforata ab vna ſupficie vſqꝫ ad aliā ⁊ ꝓiceret mola plūbi p foramē terre tūc q̄n̄ do ad centrum veniſſet vtiqꝫ ſtaret: q2 ſi plus ꝓcederet aſcenderet ſurſum.

ℭ De commixtionibus. Cap. IIII.

Commixtiões ſunt nouē: octo ieq̄les: ⁊ vna eq̄lis: d ieq̄lib⁹ ꝟo q̄tuoꝛ ſṫ ſim/plices: hoc ē calꝫ: fridū: hūidū: ⁊ ſiccū: ⁊ q̄tuoꝛ ex his cōpoſite. ſ. ca. ⁊ hu. ca. ⁊ ſic. fri. ⁊ hu. fri. ⁊ ſiccū: eq̄lis ꝟo eſt q̄ſi cū mo/deratione corpus in incolume ducitur.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Cū poſuit auctoꝛ. cap. de ellīs ponit cap. d cōplōnibus de quo duo videam⁹. p q̄dā gñalia. 2ᵒ q̄dā ſpālia. ℭ De p erit p̄ſens lectio de q̄ duo videam⁹. p q̄dā ad expōnē cōplōnū 2ᵒ dubia. ¶ De p. 3ᵃ videamus. p quot modis dꝛ cōmixtio. 2ᵒ qd ē cōmixtio. 3ᵒ quot ⁊ q̄ ſunt cāe cōmixtionis. ℭ De p ergo dico ꝙ cōmixtio dꝛ dupl̄r vno mō artificial̄r ſic cōmi/xtio q̄ cōmiſcenṫ ſpēs i ellectuarijs: vñ ſit artificialis ꝯplō. alio mō dꝛ cōmixtio nālit̄. ſ. cōplō hoīs aut eq̄. ¶ Jtē diuidiṫ cōplō alio mō. ſic. cōplō. alia pᵃ alia 2ᵃ. cōplō qdē pᵃ ē illa q̄ prouenit ab ellīs: vt cōplō diuꝫ ſpērū ⁊ medicinaꝝ ſimpli/ciū igrediētiū tyriacā. cōplō ꝟo cōpoſita ē ꝯplō ipſi⁹ tyria/ce. Jtē cōplō lactis ē ſcd̄a. cōplō ꝟo ſeri ⁊ caſei ⁊ butiri cō/plexio pᵃ ē. nā q̄dlꝫ iſtoꝝ ē cōpoſitū de ellīs ꝟ ſūt ꝟba Aui. 2ᵒ cañ. cap. p. ℭ Uiſo quot modis dicaṫ cōmixtio. vī q̄uo veniam⁹ ad diffinitionē. hāc aūt iuenio a phō ⁊ ab Aui. a cōſtātino ⁊ ab Auer. ⁊ nō facio nūc dᵃˢ inter cōmixtionē ⁊ ꝯplōnē. diċ ğ Ari. ꝙ ꝯmixtio ē miſcibiliū alternatoꝝ vnio. in p gñatiōis. cap. de mixtiōe. Jtē ab Auic. p cañ. cap. d cō plōnib⁹. diċ ꝙ cōplō ē q̄litas q̄ ex actōe ⁊ paſſiōe diuerſaꝝ q̄litatū in ellīs inētaꝝ quoꝝ ꝑtes ad tātā ꝑuitatē ſunt reda/cte vt plūmū cuiuſqꝫ eaꝝ plūmū alteri⁹ ꝯtigi ꝓuenit. Jtē diſ/finiṫ ab Auer. i cōmēto gñonis ſic. cōmixtio ē q̄litas meᵃ i/ter ꝯ²rias q̄litates i corꝑib⁹ agētib⁹ ⁊ patiētib⁹ adinuicem eq̄liter. Jtē a ꝯſtātino diffiniṫ ſic. cōplō ē ꝙ ex elloꝝ q̄litati bus ꝯficiṫ. ¶ Sꝫ oibus poſtpoſitis diſ. Aui. expōnā. diċ ğ ꝙ cōplō ē q̄litas. ꝟ diċ ad excludēdū illas res nāles q̄ ſunt corp⁹. ſ. ellꝫ hūorē mēbꝝ ⁊ ſpūs. que ex actōe ⁊ paſſiōe ⁊c̄. vſqꝫ ad finē dixit ad excludēdū res nāles q̄ nō ſunt coꝛᵃ. ſic opatiōes ⁊ ꝟtutes. ⁊ ꝟ dixit ad denotādū diſpōnes miſcibi/liūᵃ q̄ ſunt ſex ſic. J. dicā. vñ vſqꝫ ad locū illū eius expō plena differaṫ. ℭ Mō ad cās ꝯplōnis veniam⁹ dico ğ ꝙ cā mā/lis ē 2ᵃ. ſ. diſpoſita ⁊ idiſpoſita. ⁊ dꝛ idiſpoſita corp⁹ elloꝝ añ ꝙ̄ ad mixtionē deducaṫ. diſpoſita ꝟo cā mālis dicitur ipᵐ miſcibile. ad cui⁹ euidētiā videam⁹ quot exiguṫ ad ꝟ vt aliq̄ ſint miſcibilia. ⁊ eſt ſciēdū ꝙ ſunt. 6. ſ. ſint coꝛᵃ. nam accidēs accidēti nec accidēs corꝑi nō pōt miſceri. ℭ Scd̄ꝫ eſt ꝙ ea q̄ miſcenṫ ſint agētia ⁊ patiētia adinicē: vñ opꝫ ea cōicare i mā. nā corꝑa celeſtia cū iſtis iferiorib⁹ nō miſcēṫ. nā nō agūt neqꝫ patiunṫ adinuicē: q2 in materia nō cōicāt. ℭ Tertiū ꝟo ē vt miſcibilia ſint bñ terminabilia. ⁊ dīr bñ terminabilia dupl̄r. ſ. ꝙ nō ſint viſcoſa. ſꝫ habeāt hūiditatē ſubintrātē ꝑp quā poſſint bñ cōmiſceri. ⁊ ꝙ ſint eq̄potētia. vñ diċ phs ꝙ vna gutta vini nō miſceṫ milie millib⁹ āphoris aq̄. debēt. n. eē miſcibilia talia ꝙ vnū nō trāſeat i aliud tāꝙ̄ i dñans. 4ᵐ ꝟo ē vt ꝑtes miſcibiliū ad tātā ꝑuitatē ſint redacte vt non diſcernanṫ ſenſu. 5ᵐ ꝟo ē vt miſcibilia ſint etherogenee nāe. ⁊ ꝟ mō mēbra organica nō dīr cōmiſceri eo ꝙ ſunt eterogenee nāe. 6ᵐ ꝟo ⁊ vltimū ē vt miſcibilia nō ſint penit⁹ eadē nec penit⁹ diuerſa ſibiipſis añꝙ̄ miſceanṫ. nā ſi penit⁹ eēnt eadē nō fieret alteratio. ſi ꝟo eēnt penitus diuerſa eēt iā gñatio ⁊ corruptio. his igiṫ ſex cōdictiōibus diſponiṫ mā mixtiōis. ℭ Cā ꝟo foꝛal̄ cōmixtiōis ſiue cōplō nis ē tenacitas ꝑtiū miſcibiliū in mixto. nā p hāc tenacitatē durat cōmixtio. ⁊ cōplō. ℭ Cā ꝟo efficiēs ē mot⁹ corꝑorū celoꝝ. nā ipſe ē cā ois mot⁹. ſic dꝛ i celo ⁊ mūdo. ⁊ 8ᵒ phy. ℭ Cā ꝟo finalis ē dupl̄r. nā vna ē ꝑpetuatio vniuerſi. nam mixtio ē ad gñationē ⁊ p gñonē ſaluaṫ vniuerſuꝫ. alia ꝟo cā finalis ē opatio. nā cōplō ē iſtrm opatiōis. ſic dꝛ in lib. de iuuamēto mēbroꝝ. ⁊ ois opatio ē huius iſtri. ℭ Circa iſtā lectionē tria dubitanṫ. pᵐ ē an cōplō ⁊ mixtio ſint idꝫ vel diuerſa. 2ᵐ ē an cōplō ſit foꝛa ſubalis mēbri vel nō. 3ᵐ an cōplō vel ſubalis foꝛa añcedat i ſbo. ℭ De p ſic ꝓcedo. ⁊ vī ꝙ mixtio ⁊ cōplō nō ſit idē: q2 ea quoꝝ diffōnes ſunt diuerſe ipſa ſunt diuerſa: ſꝫ diffō mixtiōis ⁊ cōplōnis ſunt diuerſe. nā mixtio ē miſcibiliū alternatoꝝ vnio: ſꝫ cōplō ē q̄litas q̄ ex actiōe ⁊ paſſiōe ⁊c̄. ℭ D. diċ ꝯſtātin⁹ ꝙ mixtio eſt cā cōplōnis: ſꝫ cā ⁊ effect⁹ nō ſunt idē. q̄re neqꝫ cōplō ⁊ mixtio ſunt idē. ℭ Ad ꝯⁱūᵐ. ſi cōplō ⁊ mixtio ſunt diuerſa. tūc res nāles ſunt 8ᵒ. ℭ D. Auer. i cōmēto gñatiōis. diċ ꝙ mixtio ē q̄litas meᵃ iter duas ꝯ²rias q̄litates q̄ñ coꝛᵃ agūt ⁊ patiunṫ adiuicē eq̄liter: ſꝫ ꝟ diffō idē diċ ꝙ diffō cōplōnis. quare ſunt idē. ℭ Ad ꝟ dico ꝙ mixtio pōt cōſiderari dᵣ p. prout ē in fieri. ⁊ hoc mō ē cā cōplōnis. nā mixtio ē motus cōplō ꝟo ē res q̄ cauſaṫ ab illo motu. ⁊ ſic nō ſunt idem. ſi ꝟo ꝯſideraṫ mixtio in facto ꝑut diċ formā ꝟ mō ſunt idꝫ. ℭ De ſcd̄o ſic ꝓcedo. vī ꝙ cōplō ſit foꝛa ſubalis mēbri. naꝫ dicit Gal. in p de iuuamēto mēbroꝝ ꝙ cōplō ē ſba mēbri. ℭ D. deſtructa cōplōne deſtruiṫ mēbruꝫ. ğ ipſa ē ſba eius. ℭ Ad ꝯⁱūᵐ ſic. cōplō ē q̄litas: ſꝫ ois q̄litas ē accñs. q̄re non

eſt forma ſubalis. ¶ P̄. Auic. dicit in lib. de aīa° φ cōplo eſt accn̄s. ḡ nō eſt ſuba. ¶ P̄. cōplo recipit magis ⁊ minus ſed nulla ſubalis foꝛa recipit magis ⁊ min⁹. ḡ nulla cōplo eſt forma ſubalis. ¶ Ad hāc qōnē dico φ cōplo cōparat̄ ad mēbrū duplr̄ vno mō ꝓut mēbrū eſt ſba. ⁊ h̄ mō non ē ei forma ſubalis. imo accn̄talis. alio mō cōparat̄ ad mēbrū ꝓut ē inſtr̄m opationis. ⁊ hoc mō dico φ cōplo ē mēbro forma ſubalis. nā p cōplonem opatur mēbrū ⁊ tenet̄ ieſſe inſtrumētū. ¶ De 3° ſic ꝓcedo. vr̄ φ ꝯplo ꝑus adueniat ſbo q̄ȝ forma ſubalis. nā dicit Aui. cap̄. de eo qđ comedit̄ ⁊ bibit̄ φ cōplo ꝑparat rē ad recipiēdū formā ſpecificā. ḡ cōplo an̄cedit. ¶ P̄. cōplo eſt ꝑmus effectus q̄ ſequit̄ el'a qn̄ cōmiſcēt̄. ḡ an̄cedit formā ſubalē. ¶ Ad ꝯ̄riū ſic. cōplo ē accidēs. ſȝ oē accidēs ē aduentitie nāe. ergo venit poſterius. ¶ P̄. dicit Ari. 7° meta. φ ſba eſt poꝛ accidēte ⁊ diffōne ⁊ nā ⁊ tpe. ergo cōplo cū ſit accn̄s ē ſequēs ſbaȝ. ¶ P̄. oē accidēs eſt in ſubiecto ſicut dicit Ari. ſed ſbm dicit mām ⁊ foꝛaȝ ergo forma ē poꝛ. ¶ Ad iſtā qōnē dico φ forma ſubſtātialis pōt du' ꝯſiderari. vno qdē mō ꝓut ē foꝛa q̄ ē cōplemētuȝ ⁊ totū. ⁊ h̄ mō foꝛa ſubalis ſequit̄ cōplonē. alio ꝟo mō accipit̄ ꝓut eſt foꝛa relata ad p̄tē rei. ⁊ h̄ mō forma an̄cedit cōplexionē nec imerito. q2 qn̄ cōplo venit i mēbrū. tūc aliquā formā ſubalēȝ iuenit in illis p̄tibus q̄ cōplonant̄. nā accn̄s ſemꝑ opȝ φ ſit in ſbia cōpleta: q2 ſemꝑ ē in ſbto ⁊ ſbtū i ſbia cōpleta. ⁊ h̄ ſufficiāt de cōplonibus in gn̄e. [Cōmutiōes.] cū ſup determinauimus de cōplone in gn̄ali mō videamus in ſpāli. diuiſio ⁊ ſnia lectionis p ſe pȝ. ſȝ veniamus ad notabilia exterius q̄ ſunt duo ⁊c̄. vnū ē de cōplone eq̄li. aliū ꝟo de cōplone ineq̄li. de p̄ ḡ videamus ſex. nā p̄ ponamus diſtinctiōes cōplonis eq̄lis. ſcḋo videamus an cōplo eq̄lis quo ad pōdus poſſit iueniri. 3ᵐ ē an cōplo eq̄lis ad iuſtitiā poſſit iueniri. 4° dato φ ineniat̄ an inueniat̄ ſoluȝ in hūana ſpecie aut ex̄. 5ᵐ eſt dato φ inueniat̄ cōplo eq̄lis ad iuſtitiā an inueniat̄ in ſolo idiuiduo an in plurib⁹. 6ᵐ eſt vtrū inueniat̄ meᵃ tpata. ¶ De p̄ ſic ꝓcedo cōplo eq̄lis ē du'. vna ē quo ad iuſtitiā. alia ē quo ad pondus. cōplo eq̄lis quo ad pōdus ſic diffinit̄ ab Aui. cōplo eq̄lis quo ad pōdus ē eq̄lis quātitas q̄litatū ꝯ̄riaꝝ eq̄les non ſupantes neqȝ ſupate. Itē diſ. ſic a ꝯſtā. cōplo eq̄lis ad pōd⁹ ē cōplo eq̄lis ex oībus p̄tib⁹ ſuaꝝ extremitatū. 4°ʳ elloꝝ q̄litatē eq̄liter ꝯtinēs. Cōplo eq̄lis ad iuſtitiaȝ ē cōplo ſm φ necē ē vniuſcuiuſqȝ corꝑis tpamētū eē ſȝ ꝯſtā. Itē ſm Aui. cōplo eq̄lis ad iuſtitiā ē cōplo in q̄ ē de q̄litatib⁹ q̄litatū elloꝝ ad mēſurā quā dȝ hīe hūana nā ſȝ meliorē ꝓportionis ⁊ diuiſionis eq̄tatē. ¶ Not. ergo φ ꝯplo eq̄lis ad iuſtitiā dr̄ ab Aui. 8° modis. nā aut dr̄ eq̄lis: ſȝ ſpēm. aut ſm p̄tē ſpēi. aut ſm indiuiduū. aut ſm p̄tē indiuidui. ſi ꝟo dr̄ eq̄lis ſm ſpēm hec eſt duobus modis. aut. n. cōparat̄ ſpēs ad ea q̄ ſunt extra. aut ad ea q̄ ſunt intus. ſi ad ea q̄ ſunt ex̄ talis eq̄litas repitur in ſpe hūana tota. qn̄ ſpēs hūana cōparata ad alias ſpēs rerū tūc tota dr̄ eē eq̄lis. ⁊ h̄ hȝ magnā latitudinē. q̄ ꝯtinet in ſe duo extrema. ab vno quoꝝ cū egreſſuȝ fuerit cōplonatū nō erit in ſpe hūana. ſi ꝟo cōparet̄ ſpēs ad ea q̄ ſunt intus ille ē ſcḋs modus eq̄litatis. ⁊ dr̄ eſſe equalitas que reperit̄ in idiuiduo ſpēi humane qđ hȝ maiorē equalitatē q̄ ſit poſſibilis i ſpe hūana. ⁊ hoc in etate in qua ad ſuū cōplemētū peruenit̄. ſi ꝟo iſta equalitas ſit ſm p̄tē ſpēi. ſ. ſm clima. tūc diſtingue. nā aut eſt iſta equalitas cōparādo gētē vni⁹ climatis. ad gentē alterius climatis ⁊ iſte eſt tertius modus ſm quē dicimus φ ſclaui hn̄t equalitatē in ſuo climate per cōparationē ad indos. aut cōparat̄ gēs vnius climatis ad ſeinuicē. ⁊ tūc eſt quartus modus. ⁊ ſm hoc dicim⁹ φ ille qui hȝ inter ſclauos equaliorē cōplonē hȝ cōplonē equalē ad iuſtitiā quātū ad clima. ſi ꝟo dr̄ equalitas quātū ad indiuiduū: aut cōparat̄ ipſum indiuiduū ad ea q̄ ſunt extra. aut ad ſeipſuȝ. ⁊ ſi ad ea q̄ ſunt extra. tūc eſt q̄tus modus. ⁊ hec eſt equalitas quā hȝ indiuiduū i qua viuū ⁊ ſanū reperitur. ⁊ dr̄ iſta equalitas per cōparationē ad alia indiuidua qn̄ in pectore ē q̄dā equalitas qua ſanus ⁊ viuus exiſtit in qua nullus indiuiduuȝ ſanᵐ ⁊ viuuȝ exiſtere poſſet. aut cōparat̄ ad ſeipſum in diuerſis ſuis diſpoſitionibus. ⁊ hic eſt ſextus modus. ⁊ talis equalitas repit̄ in indiuiduo in tpe in quo eſt in meliori diſpōne q̄ȝ eē pōt ſicut in iuuētute. ⁊ eſt inter iſtū ⁊ ſm modū dīa. qn̄ equalitas i ſcḋo mō dr̄ p cōparationē ad alia indiuidua. ⁊ nō inuenit̄ niſi in corpore optime ſano. iſta ꝟo equalitas dr̄ per cōparationē ad indiuiduū a ſeipſo. ⁊ pōt repiri in corpore nō optime ſano. ſi ꝟo dr̄ equalitas ſm mēbra. tūc diſtingue. aut. n. cōparat̄ mēbrū ad alia mēbra. ⁊ hic eſt modus 7°. ⁊ hoc mō dr̄ φ cor hȝ equalē cōplonē per cōparationē ad cerebrū. ſua enī equalitas ē φ excedat in caliditate ⁊ ſiccitate. aut cōparat̄ mēbrū ad ſeipſum. ⁊ iſte eſt octauus modus. Et talis equalitas reperit̄ in corde aut in quolibet alio mēbro qn̄ eſt in meliori diſpōne q̄ȝ eſſe poſſit. ¶ De 2° ſic ꝓcedo. ⁊ vr̄ φ cōplexio ad pondus reperiat̄ qnqȝ rōnibus. ꝑmo q2 dicit cōſtātinus φ ipſa repit̄ ſm intellectū. ſȝ intellectus nō eſt niſi verorū. ſicut dr̄ in poſterioribus. ſȝ verū ⁊ ens ꝯuertuntur. ergo ſi poſe eſt ipſam reperiri in intellectu poſe eſt ipſam repiri in ſenſu. ergo ipſa repit̄ ſm ſenſum. Itē alia rōne. cōplexio ad pondus diffinit̄ ab Aui. ⁊ cōſtātino: ergo ipſa ē ens. q2 non entis nō ſunt gn̄a neqȝ ſpēs. ſȝ verū ⁊ ens ꝯuertunt̄. ergo cōplo equalis ad pondus repit̄. Itēȝ alia rōne. circa q̄cūqȝ nata ſunt fieri extrema ⁊ mediū. ſȝ circa complexionē inequalē eſt nata fieri cōplo inequalis ad pōdus ergo circa cōplexionē equalē nata erit fieri cōplo equalis ad pondus. ḡ poſe ē repire cōplonē equalē ad pondus ſm ſenſuȝ. Itē alia rōne. Si poſe ē repire cōplexionē inequalē ad pōdus in vno ꝯ̄rioꝝ vt puta corpus diſtēperatū ad frigiditatē ad pōdus: ⁊ poſe ē ipſuȝ diſtēperari ad caliditatē. ⁊ trāſitus nō ſit de vno ꝯ̄rioꝝ ad aliud niſi p meᵐ. ḡ poſe ē reperire cōplonē tpatā ad pōdus. Itē ē 5° rō ad h̄. Dic̄ Yſaac in dictis vlib⁹ φ teſtudo ē tpate cōplonis: ſȝ eius cōplo nō eſt eq̄lis ad iuſtitiā: q2 ſolū humana cōplo ē equalis ad iuſtitiā ſic pȝ p diffinitionē Auic. ḡ ipſa eſt eq̄lis ad pondus. ¶ Ad oppoſitū ē auctoritas Auic. ¶ P̄. eſt rō. q2 ſi elīta eēnt in mixto eq̄liter nō poſſet ſtare in loco. q2 non in terra cōtradicēte igne. ⁊ ecōuerſo. Aut ſi in loco alicuius elītorum poneretur ſtaret in loco illius elīti cui adiūgeretur. ¶ Ad hāc qōnē dōm eſt φ eā inueniri impoſe ē: ⁊ ad hāc p̄tē ꝯcedo rōnē. Ad ꝑmū ꝟo argumētū in ꝯ̄rium ſic r̄ndeo. qn̄ duplex eſt intellectus. ſ. apprehēdēs ⁊ iudicās. vn̄ iudicans nō pōt decipi circa verū vel falſum. ſed apprehēdens vtiqȝ pōt falli circa verū ⁊ falſum. ¶ Aut aīr ⁊ melius qn̄ in intelligendo duplex ſit motus. vnus eſt de re que apprehenditur in imaginatione. ⁊ in iſto motu pōt eſſe deceptio. qn̄ imaginatio in iſto motu pōt apprehēdere ⁊ fingere ſibi qđ eſt. ⁊ qđ nō eſt. ſicut pȝ per 3ᵐ de nālibus cap̄. primo. Eſt alius motus qui eſt de imaginatiua ad intellectū. qn̄ intellectus agēs illuminat ea q̄ ſunt formālia imaginē quēadmodū lumē illuminat colores. que poſt modū illuminata ꝑficiūt intellectū mālem ſicut colores illuminati ꝑficiūt viſuȝ. in hoc ergo motu itellectus nō pōt decipi: qn̄ q̄cq̄d illuminat̄ in virtute imaginatiua recipit̄. ſic ibidē inuenit̄. ſi forte imaginatio fuit deceptio. illa deceptio non fuit ꝑp peccatū intellectus. ſed propter peccatum imaginationis. ¶ Ad 2ᵐ dico φ nō ens ſimplr̄. diffiniri nō p̄t. h̄ aūt cōplo lȝ nō ſit ens ſm nām. ē tn̄ ens ſm itellm̄. ⁊ eo mō quo ē ens. pōt bn̄ diffiniri. nā dr̄ i 2° poſterioꝝ φ diffō pōt eē nō entis. q2 diffō nō ponit diffinitū eē vt diffō circuli nō ponit circulū eē. ¶ Ad 3ᵐ dico φ qn̄ dr̄ φ mediū ⁊ ex̄ma nata ſt̄ fieri circa idē. dōm φ verū eſt circa idē ſbm eo φ oppoſita nata ſunt fieri circa idē ſbm. ſȝ hō nō ē ſbm eq̄litatis ⁊ ieq̄litatis. ¶ Sȝ forte tu oppones ḡ iſta eq̄litas ⁊ ieq̄litas cū ſint ꝯ̄ria erūt nata fieri circa idē. ſ. circa corp⁹. ḡ talis eq̄litas reꝑit̄.

¶ Ad hoc dõm est: q mediũ cũ extremis nõ hñt oppõnẽ ꝯtrioꝝ: sed potius relatiuoꝝ. nã extremũ dr̃ p cõparationem ad mediũ ⁊ mediũ ad extremũ in relatiuis. q̃re mediũ ⁊ extremũ relatiuũ nõ est opoꝛtunũ q circa idẽ subiectum sint. ¶ Aut dic q subm. ſ. corpus quãtũ est de ſe est ſuſceptibile ipſi⁹ eq̃litatis ad põdus: ſʒ ipſa q̃litas non põt inueniri. ⁊ ſilr̃ est de igne. nã cuʒ ſit ſuba ꝯʒ eſſe ſuſceptibilis ꝯtrioꝝ. h̃ aũt veꝝ est inquãtũ est corpus fm ſe. ſʒ ipſa calitas ſic adhereat q diſpartiri nõ poſſit. ¶ Ad 4m dico: q in cõplõne humana nõ est poſ̃e ponere frigidũ fm põdus: q2 tota humana cõplõ est cal̃a i 2° gra. in cõpara ad eã q̃ est ad pondus. g̃ nõ põt poni frigidũ ibi. Q. ſi dixeris q h̃ erit poſ̃e i alio corpe. ſ. in lapide q2 poſ̃e est de corpe calido ad põdus fieri corpus frigidũ ad põdus. g̃ trãſit p mediũ. q̃re tranſit p mediũ qd̃ est eq̃le ad põdus ⁊c̃. Dico q trãſit hñ p mem: ſed illud nõ est mediũ ad põdus eq̃le: ſed quo ad iuſtitiam. ¶ Ad 5m dico: q teſtudo dr̃ eq̃lis quo ad iuſtitiã ⁊ nõ quo ad põdus tñ nõ p relationẽ ad ſubam: ſed ad effectũ q2 non hʒ iprimere in corpus humanũ tpatũ aliquã alterationeʒ. ¶ De 3° ſic pcedo: vr̃ q cõplõ eq̃lis ad iuſtitiã nõ poſſit inueniri: q2 ſi talis inueni^r. tũc inueniret corpus optime ſanũ ſed h̃ forte nõ repi^r ſic Haly dic. g̃ ⁊c̃. ¶ P. cõplõ ineq̃lis ad põdus nõ repi^r. ſicut dic Aui. cap̃ de cõplõnibus. ſʒ cõplexio eq̃lis ad iuſtitiã est ineq̃lis ad põdus. ergo nõ repi^r. ¶ Ad ꝯtriũ est Aui. ⁊ oẽs auctores ponũt ipſam. ¶ P. corpus optime ſanũ hʒ ſigna q̃ Gal. ponit in techni. g̃ ipm inuenitur: q̃re ⁊ cõplõ eq̃lis q̃ ſibi debe^r. ¶ Ad hoc dico: q talis eq̃litas est poſ̃e: tñ non est nec̃ia inueniri. põt eni eẽ q aliquis hõ ſit modo. cuius cõplõ ad vltimã eq̃litatẽ puenerit ⁊ põt eſſe q nõ. ¶ Ad argm pm qd̃ probabat q nõ poſſit inueniri ſic rñdeo: q Haly non negat ipm eſſe: ſʒ ipm eẽ quãtum ad ſenſibile iudiciũ: hoc aũt nõ ꝯdicit. ¶ Ad 2m dico: q qñ dr̃ q cõplexio ineq̃lis ad põdus nõ inueni^r: nõ debes hoc itelligere abſolute: q2 ſine dubio inueni^r. Sed nõ inuenitur quãtũ ad ꝯſiderationẽ medicinalẽ. Nã dicit Gal. i li° de cõplõ. q calm ⁊ fri. ⁊c̃. abſolute dcã nõ ſunt de ſua ꝯſideratione. ¶ De 4° ſic pcedo. vr̃ q cõplõ eq̃lis ad iuſtitiã nõ ſit niſi i hoie qd̃ pʒ p diffõnẽ ⁊ diuiſionẽ quã ponit Aui. de ipſa. nã dicit q cõplõ eq̃lis ad iuſtitiã est qñ i corpe est de quãtitatibus ⁊ q̃litatibus elmtoꝝ mẽſura quã dʒ hr̃e hũana nãa fm meliorẽ modũ q põt eſſe. ergo ſoluʒ in hoie inuenitur. ¶ P. hoc indicat ſua diuiſio. nã oẽs illi octo modi eq̃litatis quos ponit ſunt ſolũ in hoie. ¶ Ad ꝯtrariũ ſic opponitur. Dicit Cõſtãtinus cap̃ de cõplõnibus: q cõplexio eq̃lis ad iuſtitiã est fm q neceſſe est eſſe vniuſcuiuſq̃ tpamentuʒ. hec enĩ diffõ oſtendit q illa equalitas põt inueniri in quolibet gñe reꝝ. ¶ P. Gal. dicit i p̃ lib⁹ de cõplexionib⁹: q iſta equalitas ad iuſtitiã nõ est ſolũ in aialibus ſʒ in plantis. vt dr̃ equalis ficulnea qñ bonas ficus pducit: ⁊ bonus ⁊ eq̃lis equs qñ bene defert ſeſſorẽ ſuũ. ¶ Ad hoc dico: q cõplõ eq̃lis ad iuſtitiã dr̃ dupliciter. Uno modo ſtricte ſumpta. ⁊ ſic ſolũ in hoie inueni^r: ⁊ ſic accipi^r ab Aui. ⁊ dr̃ eq̃lis ſtricte ſumpta: qñ ponit mediũ gñale ad qd̃ cõparãtur oia q̃ ponunt in gradu quãtũ ad ſuaʒ cõparationem. Alio mõ dr̃ large: ⁊ hoc mõ põt inueniri in quolʒ gñe rerũ. nam ois ſpẽs rei hʒ certã pportionẽ equaleʒ de iſtis q̃litatibus elmtoꝝ: ⁊ h̃ mõ ponit a Gal. ⁊ a Cõſt. ¶ De 5° ſic pcedo. vr̃. n. q iſta eq̃litas ſit ſolũ in vno indiuiduo. nã iſta eq̃litas est i ſummo: ⁊ qd̃ est i ſummo dr̃ in ſuplatiuo: ⁊ qd̃ per ſupabũdãtiã dr̃ vni ſoli ꝯuenit. q̃re nõ erit niſi vnũ idiuiduũ qd̃ ſit eq̃liſſimũ. ¶ P. Auicẽ. d. q iſta eq̃litas inueni^r in idiuiduo qd̃ est in ſummo eq̃litatis illius medie cõplõnis: ⁊ h̃ in etate in q̃ venit ad cõplemẽtũ. ¶ Ad ꝯtriũ ego video q res cal̃a in 4° gradu est caliſſima ⁊ tñ pñt plures res eſſe cal̃e in 4° gra. q̃re eẽ in ſummo nõ phibet plres eſſe. ¶ P. dato qd̃ ſcire tres regulas in grãmatica ſit ſci^r grãmaticã in ſummo qd̃ phibet m̃ltos hoies ſcire illas tres regulas: ⁊ ſic m̃lti hoies

ſcient grãmaticã in ſummo: ⁊ ſilr dico de cõplexione equali q ipſa in ſe est vna. tñ põt participari a multis. ¶ Ad hoc dico q poſ̃e est eã in multis pĩbus inueniri. ad id ꝟo qd̃ tu oppõis q ſuplatiuũ q2 dr̃ p ſupabũdantiã ꝯuenit vni ſoli ſicut dr̃ 5° top. dico q ſuperlatiuũ dicit excluſionẽ: ſʒ illa excluſio põt fieri reſpectu gradus q̃litatis: ⁊ h̃ mõ veꝝ est qd̃ dr̃ aut re ſubiectoꝝ: ⁊ h̃ mõ falſuʒ est. ꝟ. g. ſi dico petrus ẽ eq̃liſſimus tũc ſi hoc ſuplatiuũ dicat excluſionẽ tertij grad. eq̃litatis verũ est: q2 nõ inueni^r aliqs gradus eq̃lior. ſʒ quãtũ ad ſubta falſuʒ est. q2 eẽt ſenſus q i nullo alio ſubo talis equalitas inueni^r. ¶ De 6° ſic pcedo. vr̃ q nõ poſſit inueniri medicina tpata q2 id qd̃ est tpatũ nõ permutat. ſicut dicit Gal. in lib° de ſimplici medicina in p̃ q de pprietate medicine est vt alteret. ¶ Ad ꝯtriũ est qd̃ dicit Aui. in cap̃ de cõplexio. nã dic̃ q inueni^r medicina tpata. Ad h̃ dico q medicina tpata inueni^r. Ad argm ꝟo qd̃ ſit in ꝯtrm̃ dico q medicina dr̃ tpata: nõ q2 in ſui ſuba ſit tpata ſed qñ affecta fuerit a calore nãli afficiet eũ ea qualitate qua nõ educit corpus ex tpamentũ in quo eſſe dʒ: ſed ſi lapſum fuerit reducit ipſum ad idẽ in quo erat. Q. ſi dicas hoc mõ. ois medicina est tẽperata: q2 dum per paruũ tẽpus adiungatur corpori faciet ideʒ qd̃ tẽperata in multo: ⁊ ois medicina dr̃ diſtemperata per longitudinẽ tẽporis. tu aũt dic q tpeponit i gradu medicinã ⁊ aufert fm maiorẽ ⁊ minorem durationeʒ. ¶ Uiſo de cõplexiõe eq̃li modo videamus de inequali de qua tria videamus. Primũ est quot modis dica^r cõplexio ca. ⁊ fri. ⁊ humi. ⁊ ſicca. Scdm est videre quõ fiat reſpõſio ad qõnẽ de cõplexione. Tertiũ est de quibuſdaʒ dubijs. ¶ De pmo ſic pcedo: dico q calm dici^r multipliciter. Nam dr̃ abſolute: ⁊ hoc est pmus modus ⁊ talis ca. ſicut dicit Gal. in p̃ de cõplõne nõ inueni^r niſi in corpibus elmtoꝝ. ⁊ dr̃ calidũ reſpectiue: ⁊ h̃ tribus modis. nã aut dr̃ per cõparationẽ ad medium: aut ad ſeipm: aut ad qd̃libet extraneũ. Item ſi ad medium. tunc qa medium triplr̃ dr̃. nam qd̃dam medium est quo ad põdus: ⁊ aliud mediũ est quo ad iuſtitiã: ⁊ hoc 2r dr̃. nã aut est gñale ⁊ tale mem dr̃ hõ in toto ente ſicut dr̃ a Gal. in 2° ⁊ p̃ de cõplexionibus: aut est ſpãle ſicut hõ qdaʒ tpatus in gñe hoiũ: ⁊ leo quidaʒ in gñe leonis q tpatioꝛ est inter leones. ¶ Dico g̃ q aliqd põt dici calm per cõparationem ad mediũ ad põdus: ⁊ hoc mõ dr̃ cõplõ huma. cal̃a ⁊ hu. in 2° gradu. alio ꝟo mõ. ſ. 2° mõ dr̃ q hõ nõ est calidus neq hu. neq i aliquo gra. q2 hõ est eq̃lis cõplõnis. q2 neq est ca. neq est fri. neq alicuius cõplõnis excedẽtis. Iteʒ dr̃ aliqd calm per cõparationẽ ad mediũ ad iuſtitiã qd̃ ẽ gñale: ⁊ h̃ mõ dicimus de leone qd̃ est cal̃s ⁊ ſic. ⁊ h̃ ẽ ſcd̃s modus. 3° ꝟo mõ p cõparatiõẽ ad mem ſpãle ⁊ dr̃ mem ſpãle mem in qlʒ gñe: ⁊ h̃ mõ dr̃ q i ſpẽ huma. est mem. ſ. hõ eq̃liſſime cõplõnis q̃ eẽ ſit poſſi: ⁊ p cõparationẽ ad tale mem dr̃ q quidã hõ est cal̃s ⁊ qdã fri. ⁊ qdã ſic. ⁊ qdã hu. dr̃ g̃ aliqd ca. 3r p cõpõnẽ ad mem cũ 3r ſit mem. ſ. mem ad põdus qd̃ est ſolo intellectu: ⁊ h̃ mõ oia entia nãlia ſunt in gra. ⁊ aliõ mediũ est mem ad iuſtitiã: ⁊ est mediũ gñale. ⁊ h̃ est hõ ad quẽ cõparãdo oia ponim⁹ in gdu. 3m mem est ſpãle ad iuſtitiã: ⁊ tale est hõ tpatus in gñe hoiũ: ⁊ os tpatũ in gñe oſſiũ. Pmõ videamus quõ dr̃ aliqd calm p cõparationẽ ad ſeipm: ⁊ est ſciẽdũ q oẽ qd̃ viuit dr̃ calm p cõparationẽ ad ſeipm qñ est mortuũ. Uñ qñ dr̃ hoĩs caro est ca. vel oẽ aial ẽ calm itelligi^r dũ viuit. ¶ Hoc viſo videam⁹ quõ dr̃ aliqd calm p cõparationẽ ad ex̃neũ qd̃lʒ: ⁊ h̃ mõ dr̃ q plato q cũ ſit frid⁹ p cõpõnẽ ad mediũ in gñe hois eſſet ca. relatus ad martinũ. ſilr dr̃ canis relatus ad hoiem calidus: ⁊ relatus ad leonẽ frigidus. pʒ igi^r q ca. dr̃ triplr̃. ſ. p cõparationẽ ad mediũ ad ſeipſum ⁊ ad extraneũ: ⁊ ſicut dico q calidũ dr̃ triplr̃: ⁊ ita intelligas de frido hu. ⁊ ſic. hec oia legun^r p̃ de cõplõnib⁹ valde diffuſa. ¶ De 2° dico q qñ q̃ri^r de aliq̃ re an ſit ca. vel fra pt fieri rñſio 2r. Uno mõ diſtinguẽdo vt dicat rñdens q̃rẽti frater: aut tu dicis: an hec res ſit calida cõparata ad mediũ ad

pondus aut ad mediũ ad iuſtitiã vel cõparãdo ipſam ad ſe vel cõparãdo ipſam ad aliqđ aliud: ⁊ tũc ſm ꝙ ipſe querẽs determinabit ita debes ſibi rñſionẽ dare vt ſi q̃rat eſt ne hõ calidus ⁊ tu debes dicere ſi dicis per cõparationẽ ad me^m ad põdus eſt ca. ⁊ hu. in ſcđo gradu. Si ꝟo q̃ris ꝑ cõparationẽ ad me^m ad iuſtitiã qđ eſt gñale. tũc debes dicẽ ꝙ hõ ñ calidus nȝ in aliq̃ gđu. Itẽ ẽ ali⁹ modus rñdẽdi q̃ regulaᷓ ꝑ ſpecies modũ iterrogãdi. ꝟ. g. ſi q̃ras: ſũt ne oſſa ſicca. tũc hĩ modus iterrogãdi dat tibi modũ rñdẽdi per cõparationẽ ad mediũ ad põdus. Si ꝟo ſic dicã: ſunt ne oſſa leonis ſicca. tunc daᷓ tibi modus rñdẽdi ꝑ cõparationẽ ad mediũ i gñe oſſiũ q̃lia ſunt oſſa hoĩs. Si ꝟo q̃raᷓ ſic: ſunt ne oſſa hui⁹ leonis ſicca. tũc daᷓ tibi modũ rñdẽdi talis. ſ. ꝑ cõparationẽ ad mediũ in gñe oſſiũ leonis: vel ad oſſa alteri⁹ leonis. Itẽ ad idẽ exẽ^m põt ſoᷓari talis rñſio. Si q̃raᷓ eſt ne hõ ſuba cal'a. tũc daᷓ itelligi ꝑ cõparationẽ ad mediuȝ i gñe toti⁹ ſube qđ eſt ad põdus. Si ꝟo ſic q̃raᷓ: eſt ne hõ aial calm. tũc datur mõ rñdẽdi ꝑ cõparationẽ ad mediũ in gñe aialiũ qđ eſt hõ. Si ꝟo q̃raᷓ. eſt ne iſte hõ cal'a. tũc daᷓ mõ rñdẽdi ꝑ cõparationẽ ad mediũ in ſpẽ hoĩs: aut ad quẽlibet aliũ hoĩem ꝯtentum ſub ſpẽ humana. ℭ De 3° ꝟo queſito nõ diſputabo q2 deficit charta ꝑp ꝯceſſionẽ ſmonis ne accideret falſitudo.

ℭ De humoribus. Cap. V.

Compoſitiones ſunt q̃tuor. ſ. ſanguis phlegma. chole. rub. ⁊ chole. nig. ſanguis eſt ca. ⁊ hu. phlegma frigidum ⁊ humidũ: cholera rubea calida ⁊ ſicca cholera nig. frigida ⁊ ſicca.

ℭ Expoſitio Thaddei.

ℭ Cũ poſuit capl'm de cõpl'onib⁹ ponit ſtatĩ capl'm de hũoribus de q̃bus ꝑ agit in gñali 2° in ſpẽli. durat ꝑ⁸ vſq; [phlegmatis.] ꝑ⁸ in duas. nã ꝑ agit de his ponẽdo quot ⁊ q̃ ſũt hũores. 2° oñdit q̃les ſunt. durat ꝑ⁸ vſq; [ſanguis ẽ cal's.] ſñia plana ẽ. ℭ Circa iſtã lcõnẽ ſeptẽ dubitaᷓ. ꝑ^m ẽ de diffõne hũoris. 2^m eſt de loco gñonis. 3^m eſt an gñenᷓ ſil' vel ſucceſſiue. 4^m eſt: an gño eorũ ſit reciproca. ſ. ꝙ q̃lȝ poſſit fieri ex q̃libet ꝯuerſo mõ. 5^m ẽ: an poſſit inueniri hũor pur⁹. 6^m eſt an poſſit inueniri hũor tpatus. 7^m eſt: vtȝ ſoᷓa et ſpẽs detuᷓ ꝯuorib⁹ a cã efficiente: an a cã mãli. ℭ De ꝑ⁸ ſic ꝓcedo: ipſe dicit ꝙ humor ẽ corpus hũi. Sȝ ꝯ. chol'a ⁊ mel'a ẽ corpus ſiccũ. ℭ ꝟ. ipſe. d. ꝙ ẽ corpus liq̃dũ. Sȝ ꝯ. fl'a vitreuȝ nõ vȝ eẽ liq̃dũ: q2 ꝑforat iteſtina q̃ſi terebellũ ſic. d. G. ⁊ ꝑut dicit Cõſt. tale aũt fl'a nõ poſſet eẽ liq̃duȝ. ℭ ꝟ. cho. eruginoſa ñ vȝ liq̃da: q2. d. Aui. ca. de cho. ꝙ i ea eſt ꝯſumpta hũiditas q2 agit calm ⁊ ſic. ℭ ꝟ. d. ꝙ nutriẽs ꝯuertiᷓ in hũores. Sȝ ꝯ. nihil dȝ nutrire ꝓpꝛie niſi cũ aſſil'aᷓ mẽbro ſic dȝ 3° de cõplexio. ⁊ ꝑ de nãlib⁹ ṽtu. ſȝ qđ aſſil'aᷓ iã mẽbro. hĩ eſt hũiditas. g̃ hũiditas ꝯuertiᷓ in hũores qđ eſt falſum. ℭ ꝟ. forte vellet q̃s dicere ꝙ nutriẽs eſſet maſſa ptiſanaria. Sed ꝯ. maſſa ptiſanaria nõ pt nutrire: q2 nihil nutrit niſi ꝑ tertiaȝ digõnẽ traſeat. ſic dȝ 3° de cõpl'o. hĩ aũt nõ facit maſſa ptiſanaria. ℭ ꝟ. maſſa ptiſanaria ꝯuertiᷓ i vrinã: ſic̃ i hũores. g̃ vrina eſt hũor. ℭ ꝟ. q̃riᷓ qđ excludaᷓ ꝑ q̃lȝ ꝑticulã poſitã in diffõne. ℭ Ad hui⁹ q̃ſiti euidẽtiã. ꝑ videam⁹ expõnẽ diffinitionis de hũorib⁹ ⁊ poſtea ad arg^a ⁊ rñſiones. Dico g̃ ꝙ hũor diffiniᷓ tripl'r. ſ. cõiter aſſumpt⁹ ⁊ ꝓpꝛie ⁊ magis propꝛie. Cõiter q̃dẽ diffiniᷓ ab Aui. cap̃ õ mẽbris ſic. [hũores ſũt corpa q̃ gñanᷓ ex ꝑ⁸ cõmix^{ne} ciboꝝ.] Iuã iſta diffõ cõpetit nõ ſolũ hũorib⁹ ſȝ ẽt maſſe ptiſanarie. Itẽ diffiniᷓ magis ꝓpꝛie aſſumpt⁹ i ca. de hũorib⁹ [hũor ẽ corp⁹ hũidũ liq̃dũ i q̃ i ꝑmis ꝯuertiᷓ nutriẽs.] Diffiniᷓ itẽ magis ꝓpꝛie i libro aialiũ Aui. ſic [hũor eſt corpus hũidũ currẽs ⁊ ꝯuertiᷓ ad mẽbra.] Et dico ꝙ iſta diffõ daᷓ de hũore ſũpto magis ꝓpꝛie: q2 ꝯuenit ſolũ bono hũori. ℭ Viſis diffõnib⁹ exponamus diffõnẽ 2^{am}. Dic̃ g̃ ꝙ hũor ẽ corp⁹ ⁊ ꝑ hĩ ſepaᷓ a rebus nãlib⁹ q̃ nõ ſũt corpa: ſic̃ ſũt cõpl'ones ⁊ opõnes: q̃ nõ ſunt corpora ⁊ ṽtutes. Itẽ ꝑ hĩ qđ dic̃ [hũidũ] ſepaᷓ ſpũs q̃ ẽ ſiccus ſm ꝙ q̃dã dicũt. ſȝ nõ pt eẽ q2 hĩ qđ dic̃ ſiccũ nõ dic̃ hũiditatẽ potẽtialẽ: q2 iã chol'a nõ eẽt hũor. Sȝ q̃ñ ſcimus nos ꝙ ſpũs nõ ſit hũidus actu ãmo vȝ eẽ hũidus actu ⁊ tpat⁹ po^s. Nã dicit. G. in 6° de iuua^{to} mẽbroꝝ ꝙ ſpũs ẽ vapor ſanguinis tpatus: ſed ꝯgo dico aliᷓ: q2 hĩ qđ dicit. humiduȝ. dȝ legi expoſitiue cũ hac dictione liq̃duȝ. Ita ꝙ veniat appoſitiue vt hoc totũ. ſ. liq̃dũ hũmidũ ſepeᷓ a mẽbris q̃ nõ ſunt liq̃da: per hĩ ꝟo qđ dicit [in qđ in ꝑmis ꝯuertiᷓ nutriẽs] ſeparãtur et'na q2 in ea nõ ꝯuertiᷓ nutriẽs. Itẽ in eo qđ dic̃ [in ꝑmis]. i. nõ mediate excludũtur ſpũs q2 maſſa ptiſanaria nõ ꝯuertiᷓ ime^{te} in ſpũs. ſȝ ꝯuertiᷓ in ſpũs mediãte hũore. Nã dicit Aui. cap̃ de ṽtute ſpũali: ꝙ ſpũs gñanᷓ ex vapore humoꝝ. Itẽ excludunᷓ humiditates q2 nõ ime^{te} ꝯuertiᷓ nutriẽs in eas. ℭ His viſis rñdeo ad arg^{ta}: ꝑ ſic. ꝙ hũidũ nõ dic̃ diſpõnẽ cõpl'onis ſed ſube. Vñ dico ꝙ humidũ exponitur ꝑ hoc qđ ſequitur. ſ. liq̃dũ. Naȝ. d. Cõſt. iꝑ de cura feb. cap̃ de diſtõne cõplonũ: ⁊ Iſaac i lib⁹ feb. ꝙ ſunt q̃dã res q̃ ſunt in ſuba hũide ⁊ nã ſunt ſicce: vt mel ⁊ vinũ. quedã ꝟo ſunt in ſuba ſicce: ⁊ in nã humide vt pip lõgũ ⁊ zīziber: ⁊ q̃dã ſunt in vtroq; ſicce vt lapis. Vñ dico ꝙ humidũ põt dicere diſpõnẽ ſube. ℭ Ad 2^m dico: ꝙ fl'a vitreũ lȝ dicatur vitreum. non tñ eſt ſolide ſube q2 aſſilaᷓ vitro liq̃facto. Vñ ſi dicis ꝙ ꝑforat iteſtina: tũc dico ꝙ põt eẽ ꝙ aliq̃ pars flatis eſſet dura: tñ hoc raro ꝯtingit. ℭ Ad 3^m dico: ꝙ mel'a eruginoſa lȝ in ea ſit ꝯſumpta humiditas tñ eſt liquida. ℭ Ad 4^m dico: ꝙ nutriẽs dȝ 3^r. Nã diciᷓ nutrimẽtũ futurũ: ⁊ nutrimentũ quaſi nutrimẽtũ: ⁊ nutrimentũ verũ: nutrimentũ futurũ dȝ panis ⁊ vinũ in ſtomacho: ⁊ ois humor dum eſt in venis. nutrimentũ ꝟo qđ eſt quaſi nutrimentũ dȝ qđ iaȝ apponiᷓ mẽbro: ſed nondũ aſſilatur ⁊ nutrimentũ verũ dȝ id qđ aſſimilaᷓ mẽbro. hec diſtõ ponitur in libro de virtutibus nãlibus: ⁊ in 3° de cõpl'onib⁹. ſic ergo pȝ ꝙ maſſa ptiſanaria põt dici nutriẽs vno mõ quantũ in futurore ex hoc pȝ ſol'o ad 5^m. ℭ Ad 6^m dico: ꝙ maſſa ptiſanaria nõ ꝯuertitur in vrinã imediate ſed mediãte humore confuſo. ℭ Ad 7^m iam pȝ ſol'o ꝑ ꝑdicta in expõne diffõnis. ℭ De 2° ſic ꝓcedo: vȝ ꝙ humor non poſſit gñari niſi in epate: q2 humor eſt effectus ſcđe digõnis: ⁊ ſcđa digõ non eſt niſi in epate. ergo ſolũ in eo ſit humor. ℭ Ad ꝯtrariũ dicit Hip. in regimine ꝙ hydromel ꝯuertiᷓ ad cholerã in ſtomacho. ergo ſit humor in ſtomacho. ℭ ꝟ. cholera praſſina ſit i ſtõcho ex oleribus. ſicut dicit Cõſtan. ⁊ Gal. in libro de nãlibus virtutibus. ergo ſit humor in ſtõcho. ℭ ꝟ. dicit Gal. in 4° de iuuamẽtis capl'o 4°: ꝙ vene faciunt ſanguinẽ q̃re non ſoluȝ epar. ℭ ꝟ. dicit haly de ſignis epatis: ꝙ q̃tuor humo. generantur in venis: ⁊ in mẽbris alijs. ergo nõ ſolũ in epate. ℭ ꝟ. dicit Iſaac in lib° feb. de febribus iterpollatis ꝙ ois febris interpollata ſit ex actione caloris in ſupfluitates tertie digõnis. g̃ cuȝ ois febris interpollata ſiat ex humore: ⁊ tertia digõ ſiat i mẽbris. opȝ humorẽ fieri in mẽbris. ℭ ꝟ. vȝ ꝙ gñenᷓ in corde. Nã dicit Ar. ꝙ cor eſt ꝑn^m gñationis ſanguinis. g̃ nõ ſolũ in epate. ℭ Ad hĩ dico ꝙ duplex eſt locus gñonis humoꝝ. vnus ꝑncipalis. ⁊ hic locus eſt epar: alius eſt ſcđarius: ⁊ iſte põt multiplex eſſe: q2 ſtõs ⁊ vene ⁊ mẽbra alia ſunt in q̃bus ꝑter nãm gñaᷓ interdũ malus humor: in corde aũt non gñatur humor ſed cõpleᷓ gño eius. ℭ De 3° ſic ꝓcedo: vȝ ꝙ humores gñentur ſucceſſiue q2 quedam ex eis gñanᷓ a calore diminuto: quidã a calore tpato: quidã a calore excedẽti. ergo cum nõ ſit niſi vnus calor in corpe opȝ ꝙ dicaᷓ diminus ⁊ tpatus ⁊ excedẽs a diuerſitate tpis. g̃ gñanᷓ ſucceſſiue. ℭ ꝟ. ois res q̃ minori idiget decoctione citius cõpleᷓ: ſed fl'a minori indiget decoctione q̃ȝ ſanguis. ergo citius cõpleᷓ. ergo ſucceſſiue. ℭ ꝟ. d. Ar. in 6° top. ꝙ fl'a eſt ꝑn^m qđ ꝓuenit a cibis. g̃ nõ ſil' ſȝ ſucceſſiue. ℭ ꝟ. planũ eſt ſic̃ vult Aui. cap̃ de humo. ꝙ ex flate põt fie-

ri ſanguis:⁊ ex ſanguine cholʼa:⁊ ex cholʼa melā.ǵ fiūt ſuc
ceſſiue.¶ Ꝯ.d. Theophilus ꝙ fla ſit ꝑus ꝙ̄ alij hu.¶ Ad
ꝯ̄riū ſic pʒ ꝑ Auic.cap̄ de gn̄one hūoꝝ:⁊ Iſaac in liº vrina-
rū in p̄.⁊ Galʼ.de v̄tutibꝰ ꝙ hūores gn̄ant̄ ꝑ ebullitionē fa-
ctā in epe.ſic bullit muſtū:⁊ in illa ebullitiōe gn̄ant̄ humo
res.ſic̄ pʒ ibidē ſilʼ:⁊ i eodē tpe.¶ Ꝯ.ſi gn̄ant̄ ſucceſſiue tūc
eſſet dare quādā horā in qua corpus totalr̄ eēt calm̄ .ſ.tp̄s
in quo gn̄at̄ cholʼa:⁊ eēt tp̄s in quo totū eēt frigidū.ſ.tp̄s i
quo gn̄at̄ fla ⁊ melā qḋ non eſt veꝝ.¶ Ad h̄ dico ꝙ hūo-
rum gn̄atio cōſideratur dupl̄r.vno modo prout variat̄ eo
rū gn̄o penes diuerſitatē mā̄e ex q̈ gn̄ant̄.alio mō put va-
riant̄ penes diuerſitatē agētis.nā fiūt aliq̄ diuerſi humo-
res ꝑꝑ diuerſitatē ciboꝝ q comedunt̄ vt fla ex blitis ⁊ cho
lera ex cepis.Aliq̄ v̄o fiūt humores diuerſi ꝑꝑ calorē agē
tem plus aut minus.nā calor agēs in aliquo cibo minꝰ fac̄
ide fla 2º plus agēs fac̄ ide ſanguinē.3º plus fac̄ ide cholʼaʒ
ſic variat̄ gn̄o hoꝝ hūoꝝ penes diuerſitatē agētis.¶ Di-
co ǵ ꝙ humores ſi varient̄ penes mām variam.tunc ſimul
pn̄t gn̄ari oēs.Nā idem calor agēs in maſſaʒ ꝑiſanarī ſſi-
mul faciet oēs humores:ſed cholerā ex calidiori parte illius
mā̄e ⁊ ſanguinē ex minus calʼa ⁊ phlegma ⁊ melāʒ ex fri-
gida.ſi v̄o tu velis ꝯſiderare humores penes diuerſitatem
cāe efficiētis fiūt tunc ſucceſſiue ſicut mō dixi.¶ De 4º ſic
ꝓcedo vī ꝙ fiat gn̄atio reciproca:q2 calor nālis pōt facere
ex humore calʼo frigidum.nā nālis calor facit ex ſanguine
lac ⁊ ſperma:⁊ tn̄ lac ⁊ ſp̄ma ſunt minus calʼa ꝙ̄ ſanguis.ſi
cut dicit Galʼ.in cōmē.apho.libº 5º.ergo hēo ꝙ nālis calor
pōt facere humorē infrigidādo ipſuʒ.ǵ poterit calor nālis
facere ex ſanguine fla ⁊ ex cholʼa ſanguinē.¶ Ꝯ.dic̄ Iſaac
in libº febriū de febre phlegmatica:ꝙ fla eſt ſanguis ſcḋo
coctus in frigiditatē ⁊ albedinē cōmutatus.vult ergo ꝙ ex
ſanguine fiat fla.q̄re ſit reciprocatio.¶ Ꝯ.ſiquis purū ſan
guinē comederet tūc indifferēter nec̄io phlegma fieret pro
parte q2 ex quolʒ cibo fiūt q̈tuor humores.¶ Ꝯ.d.hip.in
3º regiminis ꝙ acetū mutat cholerā in phlegma.¶ Ad ꝯ̄riū
dicit Cōſt.de humoribꝰ ꝙ illud qḋ eſt coctū nō pōt icruda-
ri:⁊ ꝑꝑ h̄ humor magis coctus ſic̄ ſanguis nō pōt fieri flā:
⁊ ſic de alijs per ordinē.¶ Ꝯ.dicit Aui.cap̄ de hūoribꝰ:ꝙ
cholʼa nūq̈ pōt fieri ſanguis tn̄ phlegma pōt fieri ſanguis.
ǵ nō ſit reciprocatio.¶ Ad h̄ dico ꝙ dū humor eſt in regie
nā̄e ⁊ nō eſt derelictus a nā nō pōt ex hūore plus cocto fie-
ri humor minꝰ coctꝰ tn̄ bn̄ pōt ſpēs hūoris alterari.lʒ ſpēs
tota nō poſſit corrūpi.v̄.g.pōt eē ꝙ nā ſanguinē infrigidet
cū vult nutrire mēbꝝ fridū.ſic̄ pʒ in oſſe ꝙ ſanguis ifridat̄
tn̄ non corrūpit̄ ſpēs ſanguinis ꝙ fiat melā:aut fla.⁊ dico
dū eſt i regimie nā̄e.q2 qn̄ dimittit̄ ſanguis a nā ⁊ nō regit̄:
pōt eē ꝙ ifrigidet̄ ⁊ putreſcat ⁊ fiat fla corruptū.ſic̄.d.Iſa.
⁊ ex his verbis pʒ ſolʼo q̄ſiti.¶ De 5º ſic ꝓcedo:vī ꝙ in cor
pore poſſit iueniri humor purus:q2 nos iuenimus i mūdo
elm̄tū puꝝ.ſ.ignē ⁊ terraʒ.Vn̄ Aꝑ.d.in 2º gn̄onis ꝙ elm̄ta
eīntoꝝ ſunt ſincera:ſʒ ita eſt ꝙ hūores ſunt filij elm̄toꝝ.ſic̄
dic̄ Cōſt.ǵ pōt hūor purus iueniri.¶ Ꝯ.d.Iſaac in ꝑ vrina
rū ꝙ cholʼa citriſſellis eſt pura cholʼa ǵ iuenit̄ hūor purꝰ.
¶ Ꝯ.cholʼa.praſſina vī eſſe pura cholʼa ſine aliq̈ mixtione.
¶ Ad ꝯ̄riū.d.Galʼ.i cō.ꝓno.cap̄ de vomitu:ꝙ viſuʒ ē hip.
ꝙ nō iuenit̄ hūor purꝰ.¶ Ꝯ.idē Galʼ.d.in 6º de iuua.mēb.
ꝙ in corꝑe nō iuenit̄ hūor purus i corꝑe.¶ Ad h̄ dico ꝙ
1º eſt puꝝ.ſ.ſimplex qḋ nullā hʒ mixtioneʒ penitus:⁊ h̄ mō
nō iuenit̄ puꝝ aliqḋ i corꝑe.Alioº dī puꝝ qḋ hʒ purā miſtu-
ra:⁊ h̄ mō bn̄ hu.pōt iueniri purꝰ i corꝑe.h̄ āt diſtiō ponit̄ a
Ga.i cō.ꝓno.ca.ḋ vōitu.¶ De 6º ſic ꝓcedo:vī ꝙ poſſit iue
niri hūor tpatus.nā ſi tp̄ata ē cā.tp̄atus dʒ eē effectus.Sʒ i
uenit̄ epar tp̄atū ⁊ cor.⁊ iuenit̄ mā tp̄ata.ſ.cibus tp̄atus.ǵ
poterit iueniri ſanguis q ē effectꝰ tp̄atꝰ.¶ Ꝯ.iuenit̄ cōplo
tp̄ata.ǵ a ſili dʒ iueniri hūor tp̄atus.¶ Ꝯ.d.Boeꝰ i liº ꝯſo-
lationis ꝙ in vnoq̈ʒ gn̄e ē aliqḋ ipfectū ⁊ ꝑfectū.ſʒ diſtēpe-
ratus hūor ē res ipfecta.ǵ iuenit̄ hu.tp̄atus qui eſt ꝑfectꝰ.

¶ Ad ꝯ̄riū ſic pʒ ꝑ iductionē i ſingulis hūoribꝰ ꝙ nō ē aliqs
tp̄atus.¶ Ꝯ.pʒ ꝑ ſilē.nā elm̄ta q ſunt cāe hūoꝝ ſunt oia di-
ſtēperata.ǵ nullus hūor ē tp̄atus cū ſint filij eīntoꝝ.¶ Ad
h̄ dico:ꝙ ſi tu velis cōparare hūorē ad eq̈litatē q ē i hoie i
ſimo ad iuſtitiā tūc nullus hūor eſt tp̄atus:neq̈ aliqḋ mē
brū ē tp̄atū niſi cutis.ſic̄.d.Aui.cap̄ de cōplo.⁊.G.i 1º cōplo
nū.ſi v̄o tu velis cōpare hūorē ad hūorē q eſt i ſua ſpecie vt
ſanguinē ad ſang.⁊ cholerā ad cho.⁊ ſic ḋ alijs dico ꝙ bn̄
iuenit̄ hūor tp̄atus.Itē pōt dici hūor tp̄atus cōparādo ad
opus nā̄e.nā dī ſanguis tp̄atꝰ cōpando ad alios hūores q2
magis itrat opus nā̄e.¶ Ad argm̄ v̄o qḋ ꝓbat ꝙ iuenitur
hūor tp̄atus ſic dico:q2 epar ⁊ cor iueniunt̄ tp̄ata ꝑ cōpara
tionē ad ſeip̄a i ſuo gn̄e q2 dī cor tp̄atū cōperādo ipſum ad
corda diſtēperata:ſilr̄ dico de epe.vn̄ tale tp̄amētū nō reli-
quit effectū tp̄atū ſimplr̄.¶ Ad 2m̄ dico:ꝙ hūor tp̄atus nō
eſt ꝑfectior ꝙ̄ ille diſtēperatꝰ q ē i corꝑe nr̄o q2 non magis
ꝯueniret mēbris nutriēdis.Vn̄ dico ꝙ in gn̄e hūoꝝ bn̄ eſt
ꝑfectus ⁊ ipfectus.i.bonꝰ hūor ⁊ malus.ꝙ ſi q̄ras cuiꝯ cuʒ
ſit mēbꝝ tp̄atū de q nutrit̄ cū nutrim̄ dēat fieri a ſili:dico ꝙ
cutis nō nutrit̄ ſic̄ dī a.G.i acci.⁊ mor.aut dic̄ ꝙ nutrit̄ ex
ſanguine tp̄atiori q iuenit̄:⁊ ille q2 venit ad cutē.ſ.aerē ifri
gidat̄ q̄re reducit̄ ad tp̄amētū.¶ Ad 3m̄ dico:ꝙ nō ē ſilʼe ḋ
cōplōne ⁊ hūore q2 cōplo eq̈lis reſultat i toto:vn̄ ē foia ſu-
perueniēs mixto:ſʒ hūor ē elm̄tū in q ē maior ſimplicitas ꝙ̄
re ꝯ̄rietas nō fuit ꝯfracta i eo.¶ De 7º ſic ꝓcedo:vī ꝙ ſpēs
det̄ hūori a mā ſua.nā.d.G.in liº de nālibꝰ v̄tu.ꝙ cibꝰ calʼs
⁊ ſic.facit choleraʒ ⁊ fridus ⁊ humi.facit fla.⁊ ſic de alijs.
¶ Ꝯ.d.Galʼ.in liº de cōplōnibꝰ:ꝙ fla ſit a cibis ⁊ nō a ca-
lore.¶ Ad ꝯ̄riū dē agēs aſſilʼat ſibi patiēs h̄ aūt nō fac̄ niſi
ip̄rimēdo formam ſuā vel ſui ſilem in ipſa mā.ǵ dat̄ foia ⁊
ſpūs ab agēte.¶ Ꝯ.d.G.in cō.tertij regis datū mel iuuent
ꝯuertit̄ ad cholerā ⁊ datū ſeni ꝯuertit̄ ad ſang.ǵ dat̄ ſpēs
hūori ab agēte ⁊ n̄a mā.¶ Ad iſtā.q.dico ꝙ foia gn̄alr̄ da
tur ab agēte:ſʒ ſʒ exigētiā talʼ foie dat̄ a mā.nā qn̄ agit ca
lor nālʼ i māʒ calidā ⁊ ſiccā fac̄ cho.⁊ qn̄ agit i māʒ frigidā
⁊ humidā facit fla:⁊ h̄ facit exn̄s vnus ⁊ idē calor.Vn̄ ab
ipſa mā q2 talis eſt cōplōnis dat̄ exigentia talis forme:⁊ h̄
eſt veꝝ in gn̄one hūoꝝ dū ſit ſimul:ſʒ in gn̄one hūorū q ſit
ꝑ ſucceſſionē datur forma ſolū ab agente.naʒ qn̄ agit calor
in cibum ⁊ facit inde phlegma tūc qn̄ plus agit facit inde
ſanguinē ⁊ poſt ſi plus agit facit ide choleraʒ:⁊ ſic pʒ ꝙ a
materia nō datur:neq̈ a forma:neq̈ exigētia forme:ſʒ ſolū
ab agente plus vel minus ſicut plane patet.

¶ Sʒ ſanguis ⁊c̄.] Cū iā vidimꝰ ḋ hūoribꝰ i gn̄ali mō videa
mus i ſpāli:⁊ p̄ de ſanguie de q duo videamꝰ.p̄ q̈dā narrā
do.2º q̈dā diſputādo.¶ De narratiōe tria videamꝰ.p̄.n.vi
deamꝰ q ⁊ q̈t ſint ſpēs ſanguis.2º videamꝰ diffōnē eiꝰ.3º aſ-
ſignabimꝰ cās.¶ De p̄ ǵ dico ꝙ ſang.aliꝰ nālis aliꝰ inālis.
nālis āt nō dicit̄.Itē ſang.nō nālis aliꝰ ē corruptꝰ ꝑ ſolā al
terationē:⁊ iſte eſt 4r.nā aliꝰ ē calefactus.aliꝰ ifridatꝰ:aliꝰ
exſiccatꝰ:aliꝰ hūectatꝰ.Itē dī ſang.nō nālis ꝑ cōmixtioneʒ
alteriꝰ hūoris:⁊ iſte aliꝰ melicꝰ:aliꝰ flaticꝰ:aliꝰ cholicꝰ.ſic̄
dī caº ḋ hūoribꝰ.¶ De 2º dico:ꝙ ſang.pt 2r diffiniri.ſ.diffō
ne gn̄ali q cōp̄hēdat ſanguinē nālē ⁊ inālē ⁊ diffōne ſpāli.
Diffō āt gn̄alʼ ē ꝙ ſang.ē hūor ca.⁊ hu.ꝑ h̄ qḋ dic̄ hūor ſe
parat̄ ſanguis ab alijs rebꝰ nālibꝰ.ꝑ h̄ v̄o qḋ dicit calʼs ⁊
hu.ſepat̄ ab alijs hūoribꝰ.¶ Sʒ q̄rit̄.nā Cōſt.cap̄ de hu-
mo.ponit ꝙ h̄ diffō ſang.dat̄ de ſanguine nāli.Aui.ponit
eā de ſanguie cōiter ad nālē ⁊ nō nālē.¶ Ad qḋ.d.ꝙ Aui.
ponit hāc determiatonē nā.ſʒ Cōſt.ponit ꝙ ē calidus ⁊ hu-
mi.abſolute.Vn̄ ois ſanguis nālis aptitudie calʼs eſt ⁊ hu.
lʒ cōparādo ſanguinē vnū ad aliū dicat̄ q̈dā calʼs q̈dā fr̄s.
Diffō āt ſpālis ē h̄ ſang.nālis ē ſang.cꝰ color eſt rub.carēs
odore malo valde dulcis ⁊ ponit̄ ab Aui.cap̄ de ſanguine.
¶ De 3º dico:ꝙ cā mālis ſanguinis eſt illḋ tēperamentū qḋ
de cibꝰ ⁊ potibus intrat corpus noſtꝝ.cā v̄o formalis eſt
tēperata decoctio.cā v̄o efficiēs eſt calor tēperatus.cā v̄o

ſinalis eſt vt nutriat mēbra. hoc dicit Auicē. caplo de qualitate gñionis humorꝝ. ℂ His viſis veniam⁹ ad dubitatiões de quo dubitant̄ quatuor. Primū ē: an ſolus ſanguis poſſit nutrire. Scđm eſt: an eſſe ſanguinis detur a corde vel ab epate. Tertiū eſt: an ois ſanguis poſſit putreſcere exiſtens ſub ſpecie ſanguinis vel nō. quartū eſt de cōplone ſanguinis. ℂ De p̄ ſic vr q̄ ſolus ſanguis nutriat. Nā dicit Ar. in lib. de aialibus: q̄ ſolus ſanguis eſt mā membrorꝝ ⁊ cibus eorum. ergo ſolus ſanguis nutrit. ℂ Itē. dicit Iſaac in lib° vrinarū: q̄ ſanguis nō nutrit niſi p̄us mundificetur a phlegmate: ⁊ ab vtraq; cholera. ergo ſolus ſanguis nutrit. ℂ Itē: nihil nutrit niſi dulce. ſicut dicit Ar. i lib° de ſenſu ⁊ ſenſato: ⁊ Iſaac in dietis vlibus: ſed ſolus ſanguis eſt dulcis inter alios humores: ergo ſolus ſanguis nutrit. ℂ Ad ꝯtrium ſic ꝓcedo: omne nutrimentū dz fieri a ſili. ſicut dicit Gal. p° de nālibus: ⁊ 3° de cōplexionibus: ⁊ Phs 2° de aia. ⁊ 8° phyſi. ergo cum ſint q̄dā mēbra melancholica ſicut oſſa: ⁊ q̄dam phlegmatica ſicut cerebꝝ: ⁊ quedā cholerica ſicut pulmo: tūc opȝ q̄ nō ſolus ſanguis nutriat. ℂ Itē. Aui. dicit: q̄ mētit̄ ille q dicit q̄ ſolus ſang. nutrit. ḡ non ſolus ſang. nutrit.

ℂ Ad hoc dico: q̄ ſolus ſanguis nō nutrit: tñ poſſet nutrire ſm qđ eſt per ſe humor ſine cōmixtione aliq̄. Pone. n. q̄ ſolus ſanguis mō ponat̄ in ꝯcauitate oſſis: dico q̄ ꝯuerteretur ad nām oſſis: ⁊ infrigidabit̄ ⁊ exſiccabit̄ per longitudinē tēporis: tñ citius ꝯuerteretur ad naturā oſſis: ſi eſſet cum eo admixta de melācholia: hoc aūt legas ab Aui. cap° de hu. circa finē vbi loqtur de mora ſanguinis in mēbro. ¶ Ad argumēta q̄ ꝓbāt q̄ ſanguis purus nutrit ſine alijs humoribus. dic q̄ non nutrit ſine eis. ſȝ poſſet nutrire. Vñ Ariſt. ⁊ Iſaac qñ dicūt q̄ ſolus ſanguis nutrit nō intelligūt ſolum ſanguinē. i. ſine oi alio humore: ſed itelligūt ſolū ſanguinē. i. ſine alijs humoribus q ſunt ſupflui quorꝝ qdā mittit̄ ad chiſtim fellis: qdā ad pulmonē: quidā ad iūcturas. ℂ De 2° ſic ꝓcedo. vr q̄ ſanguis cōpleat̄ in epate: q: oēs auctores medicie ponūt q̄ ſanguis gñat̄ i epe. ℂ Itē. epar ē ca. ⁊ hu. ⁊ ſang. ſilr. ḡ cuȝ oē agēs debeat aſſimilari patienti. tūc opȝ q̄ epar ſit gñatiuū ſanguis. ℂ Itē. oēs auctores q anothomiā faciūt: ponūt q̄ ep mittit cordi ſanguinē. ℂ Ad ꝯtriuȝ dicit Ar. 3° de aialib⁹ q̄ cor eſt magis ſanguineū mēbrū q̄ȝ aliquod qđ ſit in corpe. ḡ ipſum eſt p̄nm ſan. ℂ Itē. ſang. eſt calidior q̄ȝ ſit ep. ſicut dic Aui. cap° de cōplone mēbrorꝝ. ḡ nō pōt fieri ab epate cū nihil poſſit dare calorē maiorē q̄ȝ ipm hēat. ℂ Itē. ſanguis ſicut. d. Ar. 3° de aialib⁹ eſt in corde tanq̄ȝ in fonte: ſȝ vbiq; in corpe eſt tanq̄ȝ in riuulo. ḡ cor eſt p̄nm ſanguis ſic fons eſt p̄nm aque ⁊ nō ep. q: ſang. in epe i venis ſolum eſt. ℂ Ad h̄ dico: q̄ eſſe ſanguis 2ᵗ eſt. ſ. m̄āle ⁊ formale. Vñ dico q̄ eſſe m̄āle dat̄ ſibi ab epate eo qđ chilus ab epe ad ſtōm veniēs ſuſcipit māȝ ꝓpinquā ad verā formā ſang. ¶ Eſſe autē formale dat̄ ſibi a corde: ⁊ nota q̄ a corde dat̄ 2ʳ. nā aut datur a corde ita qđ in corde: ⁊ h̄ ꝑficit̄ ſang. qui nutrit pulmones ⁊ ſang. ex quo fit ſpūs. ſicut dī 6° de iuua. mēbrorū. Alio ꝟo mō perficit̄ a corde ſed nō in corde ſȝ in epate. q: ſanguis ſtās in epate ſuſcipit influentiā a corde: ⁊ poſt caleſit a calore cordis deide fluit ad oīa mēbra corporis. ℂ De 3° ſic ꝓcedo. vr q̄ ſanguis poſſit putreſcere exñs ſanguis. a ſili. nā phlegma putreſcit exñs phlegma ⁊ cholera ⁊ mela. ḡ ⁊ ſanguis ſilr. ℂ Itē. ſanguis anteq̄ȝ corrūpatur ad cholerā dȝ moueri: ⁊ in q̄lȝ motu expedit tp̄s. ḡ in illo tpe medio ſanguis putreſcit: ⁊ nō ē chola adhuc factus. ℂ Itē. oēs auctores. ſicut Ioā. Iſaac Cōſtā. ponūt quādam ſpēm febris putride de ſang. ⁊ quādaȝ de cholera: ⁊ quādam de phlegmate: ⁊ quādā de mela. ergo ſanguis putreſcit ſub forma ſanguinis. ℂ Ad ꝯtrium eſt auctoritas Gal. in ſcđo de criſi in cō. apho. Naȝ dicit q̄ qñ ſanguis putreſcit tūc ꝯuertitur ad cholerā. ℂ Itē. ſi ſanguis putreſcēs remaneret ſanguis: tūc deberet per artē nāe eſſe inuēta medicina euatiua ſanguinis ſicut eſt inuēta medicina euacuatiua cholere phlegmatis ⁊ mele. ℂ Itē. oē qđ putreſcit corrūpitur qđ pȝ ex diffōne putrefactionis data a Pho quarto metheo. dicētis q̄ putrefactio eſt corruptio proprie caliditatis ab aliena caliditate in vnoquoq; humido. ergo ſi vbicūq; eſt putrefactio eſt corruptio: ⁊ vbi eſt corruptio ibi ꝑditur ſpēs. tūc nō ſolū ſanguis: ſed nullus alius humor poteſt putreſcere manēs ſub eadē forma ſubali ſub qua prius erat. ℂ Ad iſtā q̄ōnem nō reſpōdeo: q: ꝯtrouerſia vr eſſe inter Aui. ⁊ Gal. inter quos ego non ſum mediator cū vnus aliū repꝛhēdat. ſufficit ḡ q̄ ad vtrāq; ptēȝ diſputaui ſed hāc q̄ōnē melius diſputabo ca. de feb. ℂ De 4° ſic ꝓcedo. vr q̄ ſanguis ſit cōplonis tpate. nā ſang. ē filius nāe. ſic dic Iſa. ſȝ nā gaudet in medio ⁊ triſtat̄ i extremo. ḡ ſanguis ē tpate cōplonis cū per eū gaudeat nā. ℂ Itē. d. Auic. q̄ ſanguis a cibo tpato fit ⁊ a calore tpato: ſed oē qđ hȝ māṁ tēperataȝ ⁊ cām efficiētē tpatā eſt tpatū. ḡ ſanguis eſt tpatus. ℂ Ꝯtrā q̄ ſit fride ⁊ ſicce cōplonis q: maior ps mēbrorꝝ q̄ nutriuntur in corpe ſunt frida ⁊ ſicca: ſic oſſa cartilagines ligamēta neruí: ⁊ pāniculi: ⁊ ſilia. ℂ Itē. vr calide ⁊ hu. complonis q: ſic dicūt oēs auctores: ⁊ q: epar qđ facit ipm eſt calidū ⁊ hu. ⁊ ois cā efficiēs dȝ eſſe eiuſdē nāe cuȝ ſuo effectu. Ad h̄ dico q̄ ſanguis pōt cōparari ad cōplonē eq̄lem ad iuſtitiā q̄ in toto corpe iueniſſe quātū ad h̄ eſt calide ⁊ hu. cōplonis. Itē pōt cōparari ad alios humo. ⁊ h̄ mō eſt tpate complexionis q: ipſe ꝯuenit magis nāe humane q̄ȝ aliqs alius humor eo q̄ eſt filius nāe: ⁊ mā mēbrorꝝ. Vñ ſiqs bñ conſideret p hāc diffōnē poterit ſoluere argᵃ ad vtrāq; ptē facta. ſȝ nō qlibet. ſȝ abūdās intellectu: ⁊ pro iſto facio gloſas.

ℂ De phlegmate. Cap. VI.

PHlegmatis aūt quinq; ſunt modi. Eſt autē phlegma ſalſuȝ calidius ⁊ ſicci⁹ ceteris: īfectū humore cholerico. Et eſt phlegma dulce ptinēs ad caliditatem ⁊ humectationē: īfectū ſanguíeo. Eſt ⁊ acre ptinēs ad friditatē ⁊ ſic. infectū melico. Eſt etiam phlegma vitreū qđ naſcit̄ ex magna frigiditate ⁊ coagulatione: ſicut in ſenib⁹ nāli calore deſtitutis. Et eſt aliđ frigidū ⁊ hu. illud ꝟo ſaporē nō hȝ: ſed ꝓpriā retinet frigiditatē ⁊ hūiditatē.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ Cū vidimus de ſanguine lȝ auctor nō ponat de ipſo ſpāle caplꝫ, videam⁹ de fla. ⁊ diuidit̄ h̄ caplm i duas ptes. Nā p° ponit quot ſunt modi flatis. 2° ꝓſeqt̄ eos. durat p° vſq;. Eſt enim fla ſalſuȝ. 2ᵃ diuidit̄ in. 5. Nā p ponit qualr fiat phlegma ſalſū. 2° qualiter fiat phlegma dulce. 3° qualr fiat acre. 4° qualr fiat vitreum. 5° qualr fiat fla nāle. durat p̄ma vſq;. ⁊ ē aliud dulce. 2ᵃ vſq;. eſt ⁊ acre. 3ᵃ vſq;. ē ēt vitreū. 4ᵃ vſq;. eſt ⁊ aliud fridū. ⁊ ſnia ſatꝭ pȝ. ℂ Circa iſtā lcōnem duo opȝ nōre. p̄m eſt narrare quedā de flate ad expōnē. 2ᵐ eſt diſputare de flate. De p̄ tria opȝ videre. p̄m ē diſtīguere ſpēs ei⁹. 2ᵐ eſt diffinire ipm. 3ᵐ eſt ponere cās ei⁹. ℂ De p̄ ſic ꝓcedo. fla hȝ. 8. ſpēs: q̄rū vna eſt nālis: ⁊ octo innāles ⁊ ſumunt̄ h̄ mō. fla innāle aut eſt innāle rōne ſaporis: aut rōne ſubſe: ſi rōne ſaporis: aut acqrit hūc ſaporē a cholā: ⁊ h̄ ē fla ſalſū: aut acqrit ipm a ſanguie ⁊ tale dī inſipidū ab Aui. ſȝ a Ioā. vocat̄ dulce. ſi ꝟo acqrit ſaporē a mela. tūc aut a mela pōtica ⁊ tale ē fla pōticū: aut a mela acetoſa ⁊ tale eſt fla acetoſum. Nōtā q̄ iſti duo ſapores. ſ. acetoſus ⁊ pōticus pñt fieri in flate abſq; admixtiōe alteri⁹ hūoris. naȝ pōt fla dulce acceſcere ſic fit i re dulci pp exhalationē ſui caloris nāl. ſic fit de vino acetū. ſicut dī 4° de ſimplici medicina. ſilr pōticitas poteſt fieri in eo ꝓpter admixtionē melācholie. ſ. pp intēſam frigiditatē q̄ ipm ad terreſtreitatē ꝑduxit. ⁊ ſic fit pōticū: ⁊ h̄ dicit Aui. cap° de hūoꝛ. ℂ Sūt ḡ ſpēs innālis flatis

a ſapore quatuoꝛ.ſ.ſalſum:inſipidũ:ponticũ:⁊ acre. ſi ṽo
dicitur phlegma inãle a ſubãtũc aut qꝛ eſt groſſius q̃ʒ ex/
pediat:aut ſubtilius.⁊ tũc eſt phlegma aquoſum:ſi groſſi
us:tũc aut paruʒ groſſius:⁊ tũc eſt mucilaginoſum:aut qz
multũ groſſius:⁊ tũc aut eſt groſſius qꝛ humiduʒ exhala/
uit:⁊ tale eſt phlegma gipſeũ:aut humidũ non exhalauit:
ſed coarctatũ eſt ⁊ cõgellatum ⁊ tale eſt vitreum.ſunt ergo
quatuoꝛ ex pte ſubſe.ſ.aquoſum:muciláginoſum:gipſeũ:⁊
⁊ vitreũ.℄De ſcdo dico ꝙ phlegma põt diffiniri generali
ter ⁊ ſpãliter. Gñaliter quidẽ prout cõprehẽdit in ſe phleg
ma nãle ⁊ accidẽtale.vt dicatur.phlegma eſt humoꝛ frigi/
dus ⁊ humidus. Nã per hoc qḋ dicit.phlegma ẽ humoꝛ.
excludit oẽs res naturales ab humoꝛe diuerſas.⁊ per hoc
qḋ dicit.frigidus ⁊ hu.ſeparatur ois alia ſpẽs humoꝛum.
℄Itẽ diffinit a pho.6.top.ſla eſt ṗᵐ indigeſtoꝝ a cibis,pue/
niẽs.Itẽ diffinit ſpãlr.ꝑ qdẽ pro ſlãte nãli:⁊ h̃ ab Aui.caᵒ
de humo.ſic.ſla nãle eſt ſla qḋ eſt poſe vt aliq̃ hora fiat ſan/
guis:aut ſic ſla nãle eſt ſanguis nõ bñ decoctus.℄Itẽʒ ab
eodẽ.xv.de aialib⁹ ſla eſt hũoꝛ q ẽ ſupfluitas boni cibi quo
idigeret ſʒ q vult hãc intelligere legat illũ librum.℄Itẽ a
Gal.de ṽtu.nãli.phlegma ẽ hũoꝛ fridus ⁊ hu.velut ſemi/
digeſtũ aliqḋ nutriᵐ.Et a Cõſtã.ſic.ſla nãle eſt ſanguis me
dius coctus.℄Itẽʒ ab Iſaac pro ſlãte inãli ꝑut eſt mã fe/
briũ in liᵒ feb.cap de interpolat̃ ſla eſt ſanguis 2ᵒ coctus i fri
giditatẽ ⁊ albedinẽ cõmutatus:⁊ itellige cõmutatus nõ a
nãli caloꝛe ſʒ a caloꝛe accñtali igneo q gñat febrẽ.℄De 3ᵒ
.ſ.ḋ cã mãli eſt.⁊ foꝛali:⁊ defiñali.dico ꝙ cã mãlis ẽ frigi
dũ ⁊ hu.qḋ igredit corpus nr̃m de cibis ⁊ potibus.cã ṽo
foꝛmalis eſt decoctio diminuta.cã ṽo efficiẽs ẽ caloꝛ diminu
tus.cã ṽo finalis 2ˣ eſt.ſ.neccia ⁊ iuuatiua.neccia eſt 2ˣ vna ẽ
vt ſtet iuxta mẽbꝛa vt tpe famis qñ deficit ſanguis nã fa
ciat ide ſanguinẽ:⁊ nutriat ide mẽbꝛa.alia eſt vt miſceat cũ
ſanguie ad nutriẽdũ mẽbꝛa ſlãtica q̃le ẽ cerebꝝ.℄Cã ṽo
iuuatiua eſt vt vadat ad iũcturas vt humectet eas ne defic
cent ꝑꝑ foꝛtẽ motũ.℄His viſis ad dubia veniam⁹ ⁊ dubi
tantur.v.ṗᵐ eſt:an ſolũ ſla poſſit nutrire.2ᵐ eſt:an ſla dulce
nõ nãle poſſit nutrire.3ᵐ eſt:an ſla hẽat receptaculũ.4ᵐ eſt
de phlegmate ſalſo.5ᵐ eſt:de ſlãte vitreo.⁊ poteſt addi.vi.
de tex.℄De ṗ ſic ꝓcedo:vr̃ ꝙ ſolũ ſla poſſit nutrire.nã ſic̃
ſe hʒ mẽbꝝ ſanguineũ ad ſanguinẽ:ita mẽbꝝ ſlaticũ ad ſla
ſʒ mẽbꝝ ſanguineũ põt nutriri ex ſolo ſanguine.ḡ phlegᵐ
põt nutriri ex ſolo ſlãte.℄D̃.oẽ qḋ eſt ꝯuertibile in mẽbꝝ
põt ipm nutrire ſʒ ſla eſt ꝯuertibile i mẽbꝝ ſlaticũ.nã eoꝛũ
q̃ ſymbolũ hñt facilioꝛ eſt trãſitus.ḡ ſolum ſla põt nutrire.
℄Ad ꝯriũ dic̃ Ar̃.in libᵒ de aialib⁹ ꝙ nihil nutrit niſi ſan
guis.ḡ ſolũ ſla nõ põt nutrire.℄D̃.nihil nutrit niſi dulce:
ſed nullus hũoꝛ ẽ dulcis niſi ſanguis.ḡ nihil nutrit niſi ſan
guis q̃re nõ ſolũ ſla cũ ſla nãle careat ſapoꝛe.℄Ad h̃ dico
ꝙ phlegma niſi ṗ ꝯmutet ad ſanguinẽ non põt nutrire.⁊ h̃
ſignãt Aui.cũ dicit ꝙ ſla põt nutrire mẽbꝝ dũmõ ꝯuertat
ad ſanguinẽ:⁊ hoc qꝛ mã corpis ẽ ſanguis.℄Ad argᵗ ṽo
ſic rñᵒ.cũ.n.dicis ꝙ ſic̃ ſe hʒ ſanguis ad mẽbꝛa ſanguinea
ita ſla ad ſlatica:dico ꝙ falſũ ẽ:qꝛ vita ⁊ ſanitas ſit ꝑ calʒ.
ſic̃ Aui.d.cap de cõplonib⁹.vñ opʒ neccio ꝙ i mẽbꝛo q̃ʒtũ/
cũqʒ ſit ſlaticũ ſit calitas ſanguis.℄Ad 2ᵐ dico:ꝙ ſla ñ hʒ
mai⁹ ſymbolũ cũ mẽbꝛo ſlatico q̃ʒ hẽat ſanguis ſlatic⁹ qꝛ i
mẽbꝛo ſlatico neccia eſt calitas vñ fiat vita.℄De 2ᵒ ſic ꝓce/
do:vr̃ ꝙ ſla dulce poſſit nutrire:nã oẽ dulce põt nutrire:⁊ qz
eſt ſiſe cõploni hũane.ſic̃ dic̃ Iſaac.ḡ põt nutrire.℄D̃.dic̃
Cõſt.liᵒ ṗ cap 4ᵒ ꝙ ſla dulce qḋ ſanguini ꝓtinʒ leui⁹ decoq
tur q̃ʒ ſla qḋ nõ hʒ ſapoꝛẽ ⁊ vocat illud nãle.ḡ magi nutrit
q̃ʒ nãle cũ citi⁹ decoq̃t.℄D̃.iſtud ſla cõponit ex ſanguine
⁊ ſlãte:⁊ qḋlʒ iſtoꝝ põt ꝑ ſe nutrire.℄Ad ꝯlũ nulla hu.i/
nãlis ṗt nutrire.ſic̃.d.Ga.6ᵒ de acc.⁊ moꝛ.ſʒ iſtud ſla ẽ hu.
inãlis.ḡ nõ ṗt nutrir̃.℄Ad h̃ dico:ꝙ hũoꝛ ṗt 2ˣ corrũpi.ſ.
paꝝ ⁊ multũ:⁊ ſi paꝝ corrũpat ita ꝙ poſſit corrigi.tũc di/
co ꝙ põt nutrire:⁊ ſi corrũpit multũ:ita ꝙ nõ poſſit corri/
gi nõ ṗt nutrire:⁊ h̃ diſtõ ponit ab Aui.ꝑ can.ca.ḋ hũoꝛib⁹
circa ṗnᵐ:⁊ a Gal.i cõ.illi⁹ aphõ.vbi cib⁹ ṗter nãm.Vñ ⁊
ſi ſanguis ⁊ ſla i iſta mixtura ſint multũ corrupta:dico ꝙ ñ
ṗt tale mixtũ nutrire:ſʒ ſi pauca ſit corruptio i eis.bñ ṗt ſie
ri nutritio.℄De 3ᵒ ſic ꝓcedo:vr̃ ꝙ ſla hʒ receptaculũ:qꝛ di
cit Iſaac i ṗnᵒ li.ſeb.cap ṗ:ꝙ pect⁹ ⁊ pulmo ſt receptacula
ſlaꝝ.℄D̃.iũcture ſũt ei⁹ receptaculũ.℄Ad ꝯlũ dicit.G.
in 3ᵒ de nãlib⁹ ṽtutib⁹ ꝙ nã nõ fec̃ receptaculũ ſlati.℄D̃.
ſla nãle erat neccĩũ toti corpi ſic̃ ſanguis.q̃re nõ debuit hãc
receptaᵐ niſi ſic̃ ſanguis.℄Ad h̃ dico ꝙ ſla bñ hʒ recepta
culũ ſʒ nõ ꝓpꝛiũ ſʒ hʒ ipʒ cõe cũ ſanguie ꝑꝑ neccitatẽ quã hʒ
cõem.qḋ ſi opponas ꝙ pulmo ẽ receptaᵐ.Dico ꝙ nõ eſt re
ceptaᵐ.nã illud dr̃ recepᵐ qḋ recipit aliqd ꝑꝑ cõem vtilita/
tẽ toti⁹.ſ.vt ſanguinẽ mũdet ſic̃ chiſtifelt q recipit cholã
ꝑꝑ vtilitatẽ toti⁹.ſ.vt ſanguinẽ mũdet ⁊ ſplen vt mela ſan
guinẽ mũdet ⁊ veſica:ſʒ pulmo ꝯtinet ſla ꝑꝑ ſui vtilitatẽ.ſ.
vt nõ exſiccet ꝑꝑ motũ.℄Ad id qḋ opponis ḋ ſtõ ⁊ pecto
re dico ꝙ nõ recipiũt niſi accñtalr.℄De 4ᵒ ſic ꝓcedo:q̃rit
an i ſlãte ſalſo dñet chola vel ſla:⁊ vr̃ ꝙ chola qꝛ ſapoꝛ ſal
ſus ẽ eiuſdẽ ſpẽi cũ ſapoꝛe amaro ⁊ nõ differt ab eo niſi ſʒ
magis ⁊ min⁹ ſic̃ dr̃ i ſenſu ⁊ ſenſato.⁊ ab Aui.cap de hu.
ſʒ ſapoꝛ amar⁹ ẽ ſapoꝛ chole.ḡ magis diſtat ſapoꝛ ſlatis ſal
ſi a ſapoꝛe phlegmatis ſimplr̃ q̃ʒ faciat a ſapoꝛe chole.ḡ eſt
in eo plus de cholera.℄Ad ꝯriũ nos videm⁹ ꝙ a ſlãte ſal
ſo ſit febris quotidiana ⁊ nõ tertiana.ḡ plus eſt ibi de ſla/
te.℄D̃.d.Ar̃.in ṗ phicoꝝ:ꝙ q̃libʒ res denominatur a ſu
perabundãti:⁊ ḡ ſi ſla ſalſũ dicat ſla.tũc plus ẽ de ſlãte i eo.
℄Ad h̃ dico ꝙ i ſlãte ſalſo ꝯſiderantur duo.ſ.ſapoꝛ ⁊ ſbã:
vñ dico ꝙ ex pte ſapoꝛis plus eſt ibi ḋ ṽtute chole ſʒ ex pte
ſubẽ plus eſt ibi de ſlãte:⁊ cã hui⁹ ẽ qꝛ ſapoꝛ ſit ꝑ quãdã re
ſolutionẽ corpis ſapoꝛabilis:⁊ chola cũ ſit acutioꝛ ⁊ ſubti/
lioꝛ q̃ʒ ſla ẽ magis reſolubilis in illo mixto.℄De 5ᵒ ſic ꝓce
do:vr̃ ꝙ ſla vitreũ nõ poſſit iueniri i corpe viuo.qꝛ ſic̃ dicit
Aui.ſla vitreũ ſit ꝑ ꝯgelationẽ.nã aqſum ſla coagulatur a
frigoꝛe ſic ſit vitreũ.℄Sʒ h̃ nõ vr̃ ſlaꝛ:qꝛ Gal.d.i li.ḋ cõplo
nibus ꝙ nulla res põt eẽ i corpe hũano dura ⁊ hũida:qꝛ nõ
eſt tãta frigiditas ꝙ poſſit facẽ ꝯgelationẽ in corpe viuo.vñ
dic̃ ꝙ i corpe hũano nõ hʒ iſtãtiã hec regula oẽ duꝝ eſt ſic/
cũ ⁊ oẽ molle humidũ.℄Ad h̃ dico ꝙ ſla vitreũ ſʒ ſit duꝝ
cõpando ipʒ ad aliud ſla:tñ nõ eſt tãte duritiei ꝙ ꝑꝑ h̃ iudi
cet ſicce cõplonis.nã aſſilat vitro liq̃facto:⁊ nõ ſolido.ſic̃
dic̃ Aui.℄De 6ᵒ ſic ꝓcedo.q̃rit q̃re Auicẽ.poſuit.lx.ſpẽs
ſlãtis ⁊ iſte ſolũ qnqʒ.℄D̃.q̃rit.naʒ.d.Aui.ꝙ ſla nãle eſt
dulce.iſte ṽo dic ꝙ eſt inſipidũ.℄D̃.q̃rit.q̃re Aui.appel
lat ſla:ꝙ ſla ſit ex cõpõne ſlatis ⁊ ſanguinis iſipidũ.iſte ṽo
appellat ipm ſla dulce.℄Ad ṗᵐ dico:ꝙ Joã.poſuit ſolum
ſpẽs ſlatis famoſas:ſʒ Aui.poſuit famoſas ⁊ occultas ſʒ
verã ꝑſcrutationẽ.℄Ad 2ᵐ dico.dulce dr̃ 2ˣ.vno mõ qḋ ẽ
amicũ mẽbꝛoꝝ:⁊ h̃ mõ põt dici ſla nãle dulce eo qḋ ex ipſo ẽ
poſe nutrimẽtũ mẽbꝛoꝝ fieri.vñ dulce tñ valet quãtũ ami
cũ mẽbꝛo.℄Alio mõ dr̃ dulce ſm guſtũ:⁊ h̃ mõ ſla nãle ñ
eſt dulce ſʒ caret ſapoꝛe.℄Ad 3ᵐ dico qñ Aui.dicit:ꝙ ſla
qḋ ſit ex ſanguine ⁊ ſlãte eſt inſipidũ itelligit iſipidũ qꝛ hʒ
dulcedinẽ quãdã iſipidã tñ nõ hʒ veram dulcedinem.

℄De cholera rubea. Cap. VII.

Cholera rubea qnqʒ modis ꝯſtat. Eſt
chola rub.clara vel pura nãlr:⁊ ſuba
liter calã:cui⁹ origo eſt ab epate:eſt ci/
trina:cui⁹ exoꝛdiũ ẽ ex cõpõne aquoſi
phlegmatꝭ ⁊ chole rubee pure.ideoqʒ ẽ min⁹ cali
da:⁊ ẽ chola ſilis vitellis ouoꝝ:q̃ naſcit̃ ex cõ/
mixtione phlegmatis coagulati ⁊ chole rubee
clare q̃ eſt minus cali.Quarto mõ eſt cholera
viridis quẽadmodũ praſſinũ:cui⁹ origo magis

eſt a ſtomacho q̃ȝ ab epate. eſt autem cholera
viridis quemadmodū viridis eris herugo: ⁊
vrit in modum veneni: naſcitur ex nimia adu/
ſtione: q̃ propriū hȝ colorē propriāq; malitiaȝ.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit auctor caplm̄ de flate ponit caplm̄ de cholera.
⁊ diuidit̄ in duas ptes. Nā p̄ ponit quot modis dr̄. 2° pſeq
tur exponēdo illos modos. durat p̄ᵃ vſq;. ē āt chol'a. 2ᵃ diui
ditur in. v. Nā p̄ exponit cholerā ru. 2° citrinā. 3° vitellinā.
4° praſſinaȝ. 5° eruginoſam. durat p̄ᵃ vſq;. citrinā quoq;. 2ᵃ
vſq;. ⁊ eſt chol'a filis. 3ᵃ vſq;. eſt ēt chol'a. ſnia plana ē i tex.
¶ Ad euidētiā hui⁹ lcōnis duo ſunt nōnda. p̄ᵐ eſt de narra/
tiōe q̃dā ad explanationē ⁊ notitiā chole hȝ ē diſputare de
ipſa. ¶ De p̄ tria videamus. p̄ᵐ eſt videre diffōne cholere.
2ᵐ eſt videre diuiſionē. 3ᵐ eſt ponere cās eius. ¶ De p̄ dico
q̄ chol'a diſtinguit̄ ab Aui. ⁊ Cōſt. ⁊ Iſa. ⁊ Ioā. ſȝ oēs iſti
auctores p̄ter Aui. nō ponūt niſi. v. ſpēs ſm̄ q̄ ponit Ioan.
plane i tex. ſed Aui. ponit. 7. ſpēs: ⁊ iō illius diuiſionē bre/
uiter exponam⁹. ¶ Dicit ḡ q̄ chol'a alia eſt nālis: alia ē in/
nālis: ⁊ dr̄ chol'a nālis: q̄ nā facit ide aliqđ opus. inālis q̄
nā nihil facit ide: ſȝ ſolū p̄ſtat ipedimētuȝ. ¶ Hec autē q̄ dr̄
innālis: aut dr̄ inālis: q̄ corrupta eſt ſm̄ ſuā ſubam: aut q̄a
admiſcet̄ ſibi aliqd extraneū. hec aūt cui fit p̄mixtio ſubdi
uidit̄: q̄ alia eſt famoſa: alia ē nō famoſa: ⁊ dr̄ famoſa iſta
q̄ fit ex mixtione flatis ⁊ chole ru. nā ſi cholera miſcet̄ cuȝ
flate aquoſo tūc fit chol'a citrina: ſi cū flate ſpiſſo tūc fit vi/
tellina. ¶ Si v̄o eſt infamoſa hec vocat̄ aduſta que eſt 2ᵃ.
Nā aut fit ex mixtione melle ſibi extra venientis: aut fit q̄
chol'a adurit̄ ⁊ fiunt inde due ptes. ſ. pars cineroſa ⁊ pars
ſubtilis: tū iſte due partes nō ſeparantur: ſed ſunt cōmixte.
¶ Si v̄o chol'a fit inālis q̄ in ſui fit ſuba corrupta: tūc aut
gñatur in ſtō: aut in epate: ⁊ ſi in epate iſta eſt chol'a inālis
q̄ ſic fit. ſanguis aliqñ adurit̄ in epate ⁊ eius ſubtile fit cho
lera: ⁊ groſſum fit cinis ⁊ eſt melā. ¶ Si v̄o fit iſta chol'a
in ſtō: tūc eſt praſſina ⁊ eruginoſa q̄ ſic fiūt aſcēdit q̄dē cho
lera vitellina de epate ⁊ vadit ad ſtōm: ⁊ agit calor in eā: ⁊
facit eā viridē obſcurā ſicut ſunt folia praſſij: q̄ ſi calor tm̄
agat q̄ ꝯſumat humidū. tūc facit eā viridē ad albedinē de
clinantē: ⁊ hec eſt chol'a eruginoſa. nā dū calidū agit in hu
midū denigrat. dū v̄o agit in ſiccuȝ dealbat: ⁊ hec eſt diffō
ſm̄ Auicē. ¶ De 2° ſic p̄cedo diffinitur cholera ſic: diffōne
gñali que talis eſt. Chol'a eſt humor cal's ⁊ ſiccus: ⁊ p̄ hoc
qđ dicit humor ſepat̄ ab alijs nālibus reb⁹ que nō ſunt hu
mores p̄ hoc qđ dicit cal. ⁊ ſic. ſepatur ab alijs humorib⁹.
Itē diffinit̄ diffōne ſpāli que cōpetit ſolū cholere nāli hoc
mō. Cholera nālis eſt ſpuma ſanguis cui⁹ color eſt rubeus
clarus leuis ⁊ acutat: ⁊ hec diffō plana eſt per ſe. ¶ De 3° .ſ.
de cauſis. dico q̄ cā mālis cholere eſt oē ſubtile calidum ⁊
acutū ⁊ dulce ⁊ vnctuoſum qđ cū cibis ⁊ potib⁹ intrat cor
pus nr̄m. Cā v̄o effi. ē calor igne⁹. cā v̄o formalis ē ſupflua
decoctio. cā v̄o final' ē ei⁹ necītas ⁊ iuua^m. Uideam⁹ ḡ q̄liṫ
fit iuua^m ⁊ necītas. nā alia cho. ē q̄ vadit cuȝ ſanguine: alia
v̄o q̄ vadit ad chiſtim fellis. ¶ Iſta v̄o q̄ vadit cū ſangui
ne vadit p̄p necītateȝ ⁊ iuua^m. necītas eſt vt miſceat̄ cū ſan
guine ad nutriēdū mēbra cholica ſicut pulmo. iuua^m eſt vt
faciat ſanguinē ſubtilē ⁊ habilē ad motū. ¶ Illa v̄o q̄ va/
dit ad chiſtim vadit cā iuuamenti ⁊ necītatis: ⁊ dr̄ necītas
2ᵃ nālis vt. ſ. mundificet de ſe totū corpus. ⁊ p̄ticularis. ſ. vt
nutriat chiſtim fellis de ſanguie ſecū miſto. ¶ Cā iuuatiua
eſt 2ᵃ ſm̄ duplicē poꝝ eius. nā chiſtis fellis hȝ duos poros
ſic dr̄ in 2° de cōplexionibus: ⁊ in 5° de iuuamētis mēbroꝝ: ⁊ i
dietis vīibus: ⁊ in cō. regi. acu. ¶ Un⁹. n. illoꝝ dirigit̄ ver
ſus ſtōm: ⁊ dr̄ eē minor q̄ȝ iferior: ⁊ portat cholerā cā ꝯfor/
tādi calorē i ſtō. ſic. d. Cōſt. ⁊ Iſa. ¶ Ali⁹ v̄o porus q vadit
ad iteſtina duo facit. p̄mo. n. mūdificat ea a flate viſcoſo. 2°
fac̄ euigilare v̄tutē expulſiuā p̄ pūctioneȝ faciēdo. hec ē ḡ cā
finalis. ¶ His viſis veniam⁹ ad dubia. circa iſtā lec. 8. que
runt̄. p̄ᵐ eſt: an chol'a pura poſſit iueniri. 2ᵐ eſt: an cholera
pura poſſit nutrire. 3ᵐ ē de receptaculo chol'e nālis. 4ᵐ eſt:
vtꝝ chol'a inālis hīe dēat receptaculū. 5ᵐ eſt de mō gñonis
chole praſſine ⁊ eruginoſe. 6ᵐ ē: an cho. ſit calidior res q̄ ſit in
corpe. 7ᵐ ē: an chol'a q̄ vadit ad ſtōm iuuet digōnē vel nō.
8ᵐ eſt de diffōne chol'e. ¶ De p̄ ſic p̄cedo. vr̄ q̄ poſſit pura
chol'a iueniri auc̄tate Iſaac q dicit in p̄ vrinaꝝ q̄ id qđ ad
chiſtiȝ fellis vadit poſtq̄ȝ nutritū ē fel ē cho. pura. ¶ D̄. pȝ
rōne. nā cho. pura p̄portiōat̄ igni q̄a ē filia ei⁹. ſic. d. Cōſt.
ḡ ſi ignis iuenit̄ pur⁹ poterit iueniri hec pura. ¶ Ad ꝯtrā. d.
Hip. ſm̄ q̄ recitat Gal. i cō. p̄no. cap̄ de vomitu q̄ nullus
hūor ē pur⁹. ¶ D̄. d. Gal. i 6° de iuuamēto mēbroꝝ q̄ nihil
eſt i corpe puꝝ. ḡ nec chol'a. ¶ Ad h̄ dico ſic dixi de flate.
¶ De 2° ſic procedo. Ur̄ q̄ ſola cho. poſſit nutrire: q̄ cho.
mixta ſanguini fac̄ ipm̄ aptū vt nutriat mēbra: ſȝ p̄p q̄ vnū
q̄dq; ⁊ illud magis. ḡ cū ſanguis p̄p cholerā nutriat mēbra
cholica. tūc chol'a magis nutriet. ¶ D̄. q̄nto aliqd ē magis
ſile tāto magis nutrit ſȝ chol'a magis aſſilat̄ mēbro choli/
co ḡ magis nutrit: q̄ autē magis ſile magis nutriat. dicit
Gal'. i lib. de nālib⁹ v̄tutib⁹. ⁊ Ar̄. i 2ᵒ de aia ⁊. 8. phicoꝝ.
¶ D̄. ſic ſe hȝ ſanguis ad ſanguinea mēbra ſic chol'a ad cho.
lerica: ſȝ ſanguis pōt nutrire mēbra ſanguinea. ḡ chol'a nu
trit mēbra cholica. ¶ Ad ꝯtrā ſic nihil nutrit niſi dulce: ſȝ
hūor cholicus nō ē dulcis. ḡ nō nutrit. ¶ D̄. d. Ar̄. i de aia
lib⁹ q̄ nihil nutrit niſi ſanguis. ḡ nō chol'a. ¶ Ad h̄ dico q̄
ſola chol'a nō nutrit neq; pōt nutrir̄. ¶ Ad arg^m v̄o p̄ᵐ qđ
dr̄ in ꝯtrā: dico q̄ nō ſeq̄t̄ ſi ſanguis nutrit mēbꝝ cholicum
p̄p cholerā q̄ p̄p h̄ chol'a magis nutriat: q̄ chol'a nō dat ſā
guini totū eē nutritiuū. ſȝ ſolū habilitationē ad nutri^m dat
ei. Ad c⁹ euidētiā no. q̄ nutri^m hȝ ad nutritū duplicē habi/
tudinē. ſ. p̄mā ⁊ 2ᵃᵐ: ⁊ voco p̄ᵃᵐ hītudinē quā hñt ligna ⁊ la
pides ad h̄ q̄ ſint mā dom⁹. nā lana aut linū nō ē couenies
mā dom⁹: ſȝ ligna ⁊ lapides ſic: ⁊ h̄ ꝯtigit p̄p ſoliditatē ⁊ i/
ciſibilitatē q̄ ſunt i eis. ¶ Itē alia hitudo māe ad mātū q̄ ē
diſpō māe ⁊ talis eſt in lapidib⁹ ⁊ lignis bñ p̄atis. ¶ Uide
ḡ q̄ eē idiſpoſitū eſt ſic fundamētū ad eē diſpoſiti. ſiſ dico
q̄ ſanguis dat eē māle p̄ᵐ qđ eſt fundam̄^m nutriti: ſȝ chol'a
dat eē ſm̄ qđ eſt ſic diſpō: q̄re non dat ſanguini totū eē ad h̄
vt nutriat: ⁊ p̄p h̄ nō vȝ ſi ſanguis nutrit p̄p cholerā. ḡ cho.
magis. q̄ iſta regula tenet in cā q̄ ē tota cā. ⁊ p̄ ſe. ¶ Ad 2ᵐ
dico: q̄ chol'a nō eſt magis ſilis mēbro cholico q̄ȝ ſanguis
q̄ nō eſt adeo mēbꝝ cholicū q̄ nō hēat plus ſanguinis q̄ȝ
cholere: ⁊ ex h̄ pȝ ſolō ad arg^m 3ᵐ. ¶ De 3° ſic procedo. vr̄ q̄
receptaculū chol'e dēat eē in capite hoīs: q̄ oē elītatuȝ nō
vindicat ſibi locū ſm̄ elītū qđ in eo dñat̄. ſic dr̄ i p̄ de ce. ⁊
mū. ſȝ i chol'a dñat̄ ignis. ḡ ipſa i corpe dȝ vidicare ſibi lo/
cū nālē i ſupiori pte: ſic ignis hȝ locū nālē ſupius ⁊c̄. ¶ D̄.
dic̄ Iſa. i dietj vīib⁹: q̄ nā iō q̄ odiū hȝ cū chol'a p̄p h̄ reclu
ſit eā in ſaculo ⁊ fecit ei carcerē. ḡ ſi ita ē. debuit eā remouē
a mēbris p̄n̄ᵇ⁹ ⁊ ponē eā i loco viliori ſic i pedib⁹: ſic fecit i
ceruo cui⁹ cholerā poſuit i cauda. ¶ D̄. vr̄ q̄ debuerit eā
ponē ſolū circa epar vbi eā poſuit: q̄ ſi elōgaſſet eaȝ a loco
ſue gñonis. tūc p̄p trāſitū lederent̄ mēbra p̄ q̄ tranſiret: q̄re
debuit eē ſolū i epe. ¶ D̄. vis attra⁹ nō potuiſſet eā attrahē
ita a remoꝶ: q̄re oportuit q̄ eēt p̄pe locū ſue gñonis. ¶ D̄.
vtilitates q̄s hȝ i ꝯfortādo digōnē ſtōi ⁊ abſtergēdo ite^m.
nō ita poterat hīe i ptib⁹ iferiorib⁹. ¶ Ad h̄ dico: q̄ ver⁹
⁊ nālis ſu⁹ loc⁹ debuit eē in epe ſic fuit: ⁊ ꝯcedo rōnes ad h̄
ductas. ¶ Ad p̄ᵐ arg^m in ꝯtrā. dico q̄ lȝ i chol'a dñet̄ ignis
q̄ntū ad alios hūores tñ ſi dñat̄ tm̄ q̄n ad h̄ plus dñet̄ terra
i ea q̄ntū ad q̄litates locales: nā ſi ſuſpēdes chol'āȝ ⁊ dimit
tes. eā petit locū deorſūȝ. ¶ D̄. ifert̄ ei violētia a nā ⁊ cogit̄
ſtare i loco me⁹: q̄uis ēt ꝺ ſui nā ſit aſcēdē ſurſū. ¶ Ad 2ᵐ
dico q̄ bonū eēt p̄p nobilitatē mēbroꝝ vt eſſet remota ab
eis: tm̄ p̄pter alias vtilitates melius fuit v̄: eēt circa epar.
¶ De 4° ſic p̄cedo vr̄ q̄ cholera inālis hēat receptaculū q̄a

dicit Yſaac in dietꝭ ꝙ nã parauit ei ſtõꝫ: pectus ꝛ pulmonẽ.
ſ; hꝫ receptaculũ. ¶ Ꝺ. ſi cã q̃re habuit receptaculum fuit
odiũ nãe multo magis debuit hĩc cholera inñlis qꝛ ipſa cũ
magis noceat nãe magis odit̃ a nã q̃ꝫ cholˀa nãlis. ¶ Ad
ꝫriũ res q̃ nõ currũt curſu nãe nõ debẽt hñe receptaculum
in corpore eo ꝙ ſimplr̃ debẽt expelli ꝛ nõ retineri: ꝛ qꝛ ipſe
res ſunt ifinite nõ potuiſſet nã eis facere receptaculũ ſingu
lare. ¶ Ad h̃ dico ꝙ cholˀa inñlis nõ hꝫ receptaculũ ꝓpriũ
ſ; cõe. Uñ ſi dicis Yſaac. d. ꝙ locus eſt in ſtõ. Dico ꝙ ſtõs ſi
eſt ꝓprius locus eius. qꝛ nõ fuit factus ad h̃ ſed ꝓꝑ cibũ di
gerẽdũ. qꝺ aũt in eo habitet. h̃ eſt ꝑ acciñs ꝛ nõ per ſeqꝛ nõ
potuit eẽ alius locus ei cõpetentior. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ lꝫ nã
habuerit odio inñlẽ magis q̃ꝫ nãlem qꝛ tñ nãlis vtilis erat
in corpe ꝓꝑ neceſſitatẽ ꝛ vtilitatẽ quã dixi ſupra. iõ nõ potuit
ea carere. ſed inñlis nõ fuit de intentione nãe. Uñ oportuit
neceſſio ꝙ hẽret illã ſed illã nõ. ¶ De 5° ſic ꝓcedo. vꝫ ꝙ cho.
praſſina gñet̃ in ſtõ totalr̃. nã dicit. G. i li° de nãlib⁹ virtuti
bus ꝛ 9° cap̃ de humo. ꝙ ipſa gñat̃ in ſtõ ex herbis calis. g
nõ vꝫ ꝙ ab epe ꝓcedat. ¶ Ad ꝫriũ vꝫ: ꝙ cholˀa vitellina fi
at dũ aſcẽdit ad ſtõm praſſina per actionez caloris i hũidũ.
nã hoc. d. Aui. cap̃ de humo. ꝛ ſic nõ tota fit in ſtõ: ſed ſolũ
cholˀa viridis. ¶ Ꝺ. dicit Yſa. in dietis vlib⁹. ꝙ cholˀe praſ
ſina fit cũ aſcẽdit cholˀa ad ſtõm: ꝛ ſic vꝫ ꝙ praſſina ꝛ erugi
noſa fiãt ex alia cholˀa. ¶ Ꝺ. Joã. d. ꝙ fit magis a ſtõ: ꝛ ſic
innuit ꝙ fiat aliquo mõ ab epate. ¶ Ad h̃ dico ꝙ tñ ea eſt 2ᵉ
eẽ. forale. ſ. ipſa viriditas ꝛ h̃ dat̃ ſolũ in ſtõ: ꝛ ẽ eẽ nãle: ꝛ h̃
põt eſſe 2ᶜ. vno° qꝛ ſolũ in ſtõ gñetur ex eſu acruminũ: aut
qꝛ ex epate ipſo aſcẽdat vitellina ad ſtõm: ꝛ hĩc vꝫ eſſe ali
quo mõ diuerſitas iter authores: ſed ego pono in h̃ vtrãq̃
partẽ verã. ¶ De 6° ſic. vꝫ ꝙ cholˀa calidius ſit qꝺ ſit in cor
pore qꝛ ipſa eſt filia ignis. g ſicut in maiori mũdo ignis eſt
calius corpus qꝺ ſit. ita dꝫ eẽ i minori: qꝛ eſt ei⁹ filia. ¶ Ꝺ.
Gal. d. de mali° cõplõ. ꝙ cholˀa eſt calius qꝺ ſit in corpore.
¶ Ꝺ. nos videmus ꝙ ex ipſa hũt magis calˀe egritũdĩes: ꝛ ci
tius terminabiles q̃ꝫ de aliquo alio hũore: q̃re ẽ calior res
q̃ꝫ poſſit inueniri. ¶ Ad ꝫriũ dicit Aui. cap̃ de cõplo. mẽ
broꝝ ꝙ cor ꝛ ſpũs ſunt duo calidiora q̃ ſint in corpore nr̃o.
¶ Ꝺ. dicit Gale. in de cõplonibus ꝙ ſanguis eſt calior res
q̃ ſit in corpe. ¶ Ꝺ. Jtẽ cuꝫ humiditas ſit ſubm caliditatis. vbi
nõ eſt multa hũiditas. ibi nõ eſt multa calitas: ſed in cholˀa
eſt multa ſiccitas. ergo non eſt multa calitas. ¶ Ad h̃ dico
ꝙ 2ᵉ eſt calidiras. vna. ſ. q̃ eſt idẽ qꝺ gdꝫ vapor caliditatis
q̃ eſt in ſtõ corpis ꝛ rector totius: ꝛ quãtũ ad iſtaꝫ calidita
tem. dico ꝙ cholera nõ eſt calior res q̃ ſit in corpe. nam ſan
guis plus hꝫ de iſta calitate amica nãe: ꝛ cor ꝛ ſpũs. Nam
dic. G. ꝙ ſpũs eſt vapor ſanguis. Alio ꝟo mõ dr̃ calitas q̃
eſt cõplo: ꝛ h̃ mõ ipſa eſt magis acuta in cholˀa q̃ꝫ in aliq̃ re
nr̃i corpis: ꝛ de h̃ nõ eſt qꝺ. ¶ De 7° ſic ꝓcedo. cho. q̃ venit
ad ſtõꝫ nõ vꝫ ꝙ poſſit iuuare digõnẽ qꝛ calor digeſtiuus dꝫ
eſſe hũidus. ſꝫ calor cholˀe eſt ſicc⁹. ¶ Ꝺ. cholˀa q̃ vadit ad
ſtõꝫ corrũpit digõnẽ ſic dicũt oẽs authores. ¶ Ad ꝫriũ eſt
Cõſtã. cap̃ de hũorib⁹ q dic: ꝙ cholˀe vadit ad ſtõm vt ꝯfor
tat digõnẽ: ꝛ h̃ idẽ inuenit̃ a. G. in techni cap̃ de ſignis mẽ
broꝝ officialiũ: ꝛ in 2° cõplonũ: ꝛ in cõ. regiminis: ꝛ pꝫ per
aſaiia vinẽtia de rapinis in qbus mittit̃ multũ de cholera
ad ſtõchum ꝓꝑ cruda ꝛ dura cibaria que comedũt. ¶ Ad
hoc dico ꝙ cholera bñ mittit̃ ad ſtõchum ad cõfortandaꝫ
digõnem: ꝛ hoc facit eũdo ad fundũ. ſed eũdo ad os cõfor
tat expulſiuã per acciñs ſed non intrat in ſubam cõcauã ſto
machi niſi mittat̃ plus q̃ꝫ expediat. aut dato ꝙ intret fun
dum ꝯcauum ſtõchi tñ dꝫ eſſe adeo pauca qꝺ non noceat.
¶ Aut dic ꝙ adiuuat ſtõchum digerere per acciñs. nã ad
iuuat eũ in eo ꝙ mundat ſtõchum a phlegmate viſcoſo qꝺ
impediebat digõnem: ꝛ ex hoc pꝫ ſolo ad obiecta. aut dic
qꝛ calor cholˀe cõmiſcet̃ cũ calore ſtõi: ꝛ calor ſtõi acuitur ꝛ
calor cholere obtũdit̃: ꝛ hec eſt melior ſolo. ¶ De 8° ſic ꝓ
cedo ipſe dic: ꝙ cholˀa eſt ſpuma ſanguis: ꝛ h̃ non vꝫ. nam

ſpuma eſt ex mã viſcoſa ꝛ frida. ſicut dꝫ in cõ. Illius aphõ.
ſtrãgulatoꝝ: ꝛ in cõ. ꝓno. g cũ cholera nõ ſit h̃ nõ põt eſſe
ſpuma. ¶ Ꝺ. Yſaac in li° vrinaꝝ dicit ꝙ ſpuma q̃ appareſt i
ſanguine eſt ſla. ¶ Ad ꝫriũ pꝫ per Auic. ꝙ ſpuma ſanguis
eſt cholˀa: ꝛ pꝫ per diffõnez cholˀe. dicit. n. ꝙ ipſa eſt ſpuma
ſanguis ꝛc̃. ¶ Ad h̃ dico ꝙ in ſpuma duo ꝯſiderant̃. ꝓmũ
eſt mã ipſaꝝ ampulaꝝ q̃ cũ viſcoſa ſit ꝛ frida non eſt de nã
cholˀe ſꝫ potius de nã ſlaˀs. ſm qꝺ ꝯſideraf̃ i ſpuma eſt qd
dam rubeũ diſpſum ſup illo viſcoſo albore: id dꝫ cholera: ꝛ
per h̃ pꝫ ſolõ ad 2ᵐ ⸤cholera rubea.⸥ hoc vocabulũ. cho.
rubea. dꝫ 2ʳ. ſ. gñaliter. ꝛ hoc mõ cõpꝛehendit in ſe oẽs mo
dos cholˀe. nã cho. rub. eſt genus oĩuꝫ ſpẽꝝ cholˀe. alio ꝟo
modo eſt vocabulũ propꝛium: ꝛ hoc eſt nomẽ quod ſolum
in ſe compꝛehendit cholerã rubeam naturalem.

¶ De cholera nigra. Cap̃. VIII.

Cholera nigra duobus modis cõſtat.
Uno mõ ẽ nãlis in modũ fecis ſangui
nis ꝛ eiuſdẽ ꝑturbatiõis ꝛ cognoſcit̃
eẽ a colorib⁹ nigris cũ iſeri⁹ vel ſupius
extra manat: ꝛ iſte modus ẽ veraciter fridus ꝛ
ſicc⁹. Ẽ ꝛ ali⁹ modus extra nãlẽ curſuꝫ: ꝛ origo
ei⁹ eſt de vſtione cholerice cõmixtionis: ꝛ hic
veraciter appellat̃ niger: ꝛ eſt calidior ꝛ leuior
a ſuperiori modo habẽs in ſe impetũ pernecca
bilem ꝛ qualitatem pernicioſam.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cũ poſuit caplm̃ de cholˀa ru° ponit mõ caplm̃ de cholˀa
nigra: ꝛ h̃ caplm̃ diuidit̃ i duas. Nã ꝑ ponit quot ſunt mo
di cholˀe: 2° exponit quẽꝫ coꝝ ꝑſe. durat ꝑ° vſq̃. ⸢vno.⸣ 2°
diuidit̃ in duas. Nã ꝑ agit de cho. nigra nãli. 2° de innãli.
durat ꝑ° vſq̃. ⸤ẽ ꝛ ali⁹ modus.⸥ ſentẽtia plana eſt i littera.
¶ Ad euidẽtiã huius lectionis duo no. Primũ de narratio
ne quorũdã ad notitiã melie. Scõm eſt de diſputatiõe. de ꝑ
tria opꝫ notare. ꝑᵐ ẽ vidẽ diuiſionẽ melie i ſuas ſpẽs. 2ᵐ ẽ
videre diffõnẽ eius. 3ᵐ eſt videre cãꝝ aſſignationẽ. ¶ De ꝑ
ſic ꝓcedo. melia alia nãlis alia inñlis: nõ nãlis eſt multiplx
nã alia ẽ cinis cholˀe: ꝛ vocat̃ melia cholica alia cinis ſlatis
ꝛ vocat̃ ſlaticaꝛ: 3ª ẽ cinis ſanguinis ꝛ vocat̃ ſanguinea: 4ª
melie nãlis: ꝛ vocat̃ melica. ſt g. v. ſpẽs melie. ¶ De 2° ſic ꝓce
do. melia diffinit̃ diffõne gñali q̃ talis. ẽ melia ẽ hu. fridus
ꝛ ſic: ꝛ ſpãli q̃ cõpetit ſolũ nãli q̃ tal̃ ponit̃ ab Aui. cap̃ de
hu. melia eſt fex ꝛ ſupfluitas: ꝛ turbulẽtia ſang. cui⁹ ſapor
iter dulcedinẽ ꝛ põticitatẽ exiſtit. ¶ Jn hac g diffõne ponũ
tur tria. ꝑᵐ ẽ: qꝛ ipſa ẽ fex: ꝛ h̃ eſt iõ qꝛ reſidet i fũdo: ꝛ ẽ ꝑs
terreſtris. aliũ ẽ: qꝛ ipſa eſt ſupfluitas: ꝛ h̃ ẽ iõ qꝛ oẽs hu. cõ
parati ad ſang. ſt ſupfluitates. 3ᵐ ẽ: qꝛ ipſa eſt turbulẽtia: ꝛ
h̃ iõ qꝛ cũ ipſa ſit nigra. ꝛ qñ ſla mixª cũ ſanguie turbat ipꝫ ꝛ
ſepata clarificat ipm: ꝛ h̃ tria ponunt̃ in hac diffõne ad ma
nifeſtãdũ ſubam ei⁹. ¶ Jtẽ ponit̃ 4ᵐ ad exꝑmẽdũ q̃litatẽ
ei⁹: ꝛ h̃ ẽ cũ dic. cui⁹ ſapor ꝛc̃. qꝛ ẽ aliqd dulcedis i ea qꝛ vn
ctuoſum ſanguis quodãmõ attrahit̃ cũ ea ꝛ põticitas eſt
ibi. qꝛ ꝯſtrictio ꝛ iſſatio ꝑtiuꝫ h̃ opat̃. ¶ De 3°. l. de cauſis
ſic ꝓcedo. cã ei⁹ mãl̃ ẽ groſſuꝫ ꝛ terreſtre igrediẽs corp⁹ nr̃m
de cibis ꝛ potib⁹. efficiẽs ẽ calor nãlis ſparus. nã idẽ calor
q fac̃ ſang. fac̃ ypoſtaſiꝫ ei⁹. ¶ Cã foꝛalis ẽ fex ypoſtaſiua.
¶ Cã finalis ẽ neceſſitas ꝛ vtilitas. ẽ g q̃dã melia q̃ vadit cũ
ſanguie: ꝛ tal̃ vadit ꝓꝑ neceſſitatẽ ꝛ iuuamẽtũ. ¶ Neceſſitas ẽ vt
nutriat mẽbra melica cũ ſanguine mixta. ſic oſſa neruos ꝛ
ſilia. ¶ Cã iuuatiua ẽ vt iſpiſſet ſanguinẽ ꝛ ꝯdẽſet ad ꝯuer
ſionẽ i mẽbra. q̃dã ꝟo ps meᶜᵉ vadit ad ſplenẽ: ꝛ iſta vadit
cã neceſſitatꝭ ꝛ iuuamẽti ꝛ ẽ vtilitas vt aſcẽdat ad ſtõꝫ aut ꝯpꝛi
mat ꝛ iſpiſſet ipꝫ ad ꝯſtrictionẽ ciboꝝ ꝛ ſua q̃litate excitat
appetitũ i eo. neceſſitas ꝟo ẽ vt purget totũ corp⁹ a ſeipſa nã ſi
miſceret̃ cũ ſãg. nã abhoꝛeret ipꝫ. q̃re ñ poſſꝫ ex eo nutriri.

¶ Itē qꝛ nutrit ſplenē de vnctuoſitate q̄dā ſanguis q̄ remanſit in ea: hec legunt̄ ab Aui. cap̄ de hu. ⁊ q̄litate gn̄onis eorum. ¶ His viſis ad dubia veniamus: ⁊ eſt ſciēdū ꝙ q̄nqꝫ dubitant̄. ¶ Primū eſt an melā ſit plus frigida q̄ꝫ ſfā aut ecōuerſo. ¶ Scōm eſt an melā ſit ſiccioꝛ cholā. ¶ Tertiū eſt de quo ſit plus in corpoꝛe vel de ſanguine vel de melā. ¶ Quartū eſt de cauſis ei⁹. ¶ Quītū ē de diſſōne ⁊ q̄buſdam alijs dubijs. ¶ De p̄ ſic procedo. vī ꝙ melā ſit frigidioꝛ q̄ꝫ phlegma tali rōne. ¶ Ille humoꝛ ex quo ſiunt longiores egritudines eſt frigidioꝛ: ſed ex melā ſit lōgioꝛ egritudo q̄ꝫ ex phlegmate. ergo eſt frigidioꝛ. ¶ Maioꝛ probatur ſic qꝛ frigiditas cāt lōgitudinē egritudis. ſicut dic̄ Ga. in cō. apho. ⁊ ꝓno. minoꝛ patꝫ per ſe. ¶ P̄. oīs res que tardius putreſcit eſt magis frigida: ſꝫ melā tardius putreſcit q̄ꝫ phlegma. ğ ⁊c̄. Maioꝛ pꝫ ꝑ Iſaac in li° feb. ⁊ per Ar. i 4° methau. cap̄ de putrefactione. pꝫ minoꝛ ꝑ ſe ſicut i febribus q̄rtanis ⁊ quotidianis. ¶ P̄. cuius cā ē frigidioꝛ ipꝫ eſt frigidius: ſed cā melē eſt frigidioꝛ q̄ꝫ phlegmatis. ğ ⁊c̄. Maioꝛ pꝫ per Ar. 2° gn̄onis. Minoꝛ pꝫ ꝑ Aui. cap̄ de mō gn̄onis hu. ¶ Ad 2ᵐ dicit Gal. in p̄ cōplōnum ⁊ de malitia cōplōnis ꝙ ſfā eſt fridioꝛ res q̄ ſit in corpe nr̄o: ⁊ h̄ idē Aui. cap̄ de cōplōne mēbroꝝ. ¶ P̄. ſfā ꝓportionat̄ aq̄ qꝛ ē fili⁹ ei⁹ ⁊ melā terre. ğ cū aq̄ ſit fridioꝛ terra ſic. d. Phs. tūc opꝫ ꝙ ſfā ſit frius melā. ¶ Ad h̄ dico ꝙ 2ᵉ eſt ꝯſideratio q̄litatis: vna quātū ad ſuā eēntiā ⁊ alia q̄ꝫtū ad ipꝛeſſionē ⁊ tenacitatē. v̄. g. in aq̄ eſt plus de friditate eēntialr̄ q̄ꝫ i lapide ſed quātū ad ipꝛeſſionē plus eſt in lapide de friditate q̄ꝫ in aq̄: qꝛ magis ipꝛeſſa ē i lapide q̄ꝫ in aq̄ ſfa. ¶ Scōm h̄ ğ dico ꝙ melā ē fridioꝛ q̄ꝫ ſfā quātū ad ipꝛeſſionē ſꝫ nō q̄ꝫtū ad eſſentiā: ⁊ ſimo eſt eꝯ̄trio lꝫ arg° oīa nō bn̄ ꝯcludant. ¶ De 2° ſic ꝓcedo vī ꝙ cholā ſit ſiccioꝛ q̄ꝫ melā: qꝛ ſiccitas ꝯiuncta caliditati magis eſt acuta q̄ꝫ ꝯiuncta frigiditati: eo ꝙ caliditas ꝯſumit humiditatē ⁊ frigiditas ꝯſeruat. ¶ Ad 2ᵐ melā ꝓportionatur terre ⁊ terra eſt ſiccius q̄lbet elmtoꝝ. ſicut dicit Ar. 2° gn̄onis. ergo melā ē ſiccioꝛ cholā. ¶ P̄. in febre q̄rtana ſtat plus caliditas febrilis q̄ꝫ i tertiana: qꝛ affligit. 24. horis: h̄ aūt nō ꝯtingit niſi ꝓp ſiccitatē melē. q̄re melā eſt ſiccioꝛ. ¶ P̄. Cōſtā. d. expſſe h̄ in theoꝛica cap̄ 3°. ¶ Ad h̄ dico: ꝙ melā eſt ſiccioꝛ q̄ꝫ cholā. ¶ Ad argᵐ i 2ᵐ factū dico ꝙ caliditas q̄ eſt in cholā nō agit in hūiditatē ipſius ſic̄ neqꝫ caliditas ignis nō agit in ſiccitatē ignis qꝛ ſpecifice q̄litates ad eādē ſubam. ¶ Aut dic ꝙ caliditas non repugnat hūiditati neqꝫ friditas neccio parit hūiditatē. ſic̄ vī in p̄ de cōplō. ¶ De 3° ſic ꝓcedo vī ꝙ in corpe ſit plus d̄ melā. nā mēbra melica ſunt pl'a q̄ꝫ ſanguinea. qd̄ pꝫ nūando ea. ¶ P̄. in cibo dn̄at̄ terra eo ꝙ de terra natus ē. ğ maioꝛ ps cibi dꝫ trāſire i melā cū ipſa ſit terreſtris. ¶ Ad 2ᵐ cib⁹ toti⁹ corpis eſt ſanguis. ſic̄. d. Phs. ğ plus ē de ſanguine. ¶ P̄. d. Haly ꝙ in ſang. mixto dn̄at̄ ſanguis: ⁊ ꝓp h̄ denoiat̄ ab eo tanq̄ꝫ apl'o. ¶ P̄. d. Cōſtā. in li° de fe. cap̄ 3°: ꝙ cholā ē i corpe pluris q̄ꝫtitati q̄ꝫ melā. ⁊ ſanguis ē plus q̄ꝫ chol. ğ ⁊c̄. ¶ Ad hoc dico ꝙ ſanguis eſt plus q̄ꝫ melā. ¶ Ad argᵐ qd̄ 2ᵐ ꝯcludebat: dico ꝙ ēt in mēbro melico itrat ſanguis. Vn̄ dico ꝙ ſi mēbꝝ melicū nutriret̄ ſolū ex melā bn̄ ꝯcluderet: ſed qꝛ in ei⁹ nutrimēto itrat ſanguis: iō nō ꝯcludit. ¶ Ad 2ᵐ ꝟo dico ꝙ i cibo dn̄atur terra q̄ꝫtū ad q̄lit̄es locales q̄ ſunt ğue ⁊ leue nō tn̄ q̄ꝫᵐ ad q̄lit̄es actiuas ⁊ paſſiuas. ¶ De 4° ſic ꝓcedo ipſe dic̄ ꝙ cā ſoꝛalis melē eſt fex ypoſtaſiua: ſꝫ ꝯ̄ fex eſt ſuba ⁊ corpus: ⁊ q̄re cū nulla ſoꝛa ſit corpus. ipſa nō erit cā ſoꝛalis melē. ¶ Ad h̄ dico ꝙ fex pōt 2ᵉ accipi. Vno mō ꝓut noiat ꝯcretū qd̄dā ex ipſa reſidētia ⁊ corpe in quo eſt ipſa reſidētia ⁊ ſic ſumit̄ i diffōne cū dī melā ē fex ⁊c̄. ¶ Alio° ſumit̄ ſolū p̄o ipſa reſidentia: ⁊ ſic eſt cā ſormalis. ⁊ h̄ dat̄ itelligi ꝑ h̄ qd̄. d. fex ypoſtaſiua. ¶ P̄. ipſe dic̄: ꝙ cā efficiēs ei⁹ eſt calor tpatus qd̄ nō vī: qꝛ eſt ſfa. ſed c⁹ cā eſt tpata ipꝫ ēt tpatū. ğ aut melā eſt tpata: aut calor q eſt cā eius nō eſt tpatus. ¶ Ad h̄ dico ꝙ 2ᵉ dat̄ hūoꝛi cōplō. Vno° a mā: ⁊ hoc mō dat̄ melē friditas ⁊ ſic. Alio° ab agēte ⁊ hoc mō nō dat̄ ei ſua cōplō. naꝫ ſic bn̄ eēt cōplōnis tpate. ¶ De 5° ſic ꝓcedo ipſe dic: ꝙ melā eſt ſupfluitas ſanguis. ğ decidit̄ a ſanguine. q̄re cū oē qd̄ decidit̄ ab aliq̄ atteſtet̄ ei a q̄ decidit̄: tūc opꝫ meläm atteſtari ſanguini q̄re nō dī ſfa ⁊ ſic. ¶ Ad h̄ dico: ꝙ aliqd decidit̄ ab aliquo 2ᵉ. vno° ꝑ viam diuiſionis vt aq̄ ex puteo: ⁊ h̄ mō id qd̄ decidit̄ neccio atteſtat̄ ei a q̄ deciditur: ⁊ eſt eiuſdē cōplōnis. ¶ Alio ꝟo mō decidit̄ aliqd ab aliquo ꝑ viā ſupfluitatis ⁊ reſiēdtie: ⁊ hoc mō nō eſt opoꝛtunū ꝙ in cōplōne ꝯcoꝛdēt: qꝛ i eo qd̄ reſidet demōſtrat̄ diuerſitas cōplōnis ⁊ nāe.

¶ De modis membrorum. Cap. IX.

Membroꝝ modi ſunt quatuoꝛ. Coꝛū enim ſunt q̄dā principalia. ⁊ ſunt q̄ſi mā ⁊ fundamēta. ſ. cerebꝝ: coꝛ: epar: ⁊ teſticuli. ⁊ ſunt alia q̄dā que predictis p̄ncipalibus deſeruiūt vt ſunt nerui q cerebro miniſtrāt: arterie que deſeruiūt coꝛdi: vene que deſeruiūt epati: ⁊ vaſa ſpermatica q̄ teſticulis ſperma miniſtrāt. Sunt ꝟo de mēbris alia propriā virtutē hñtia. vnde eadē membra regunt̄ ⁊ eoꝝ qualitas ꝯſtat: vt ſunt oſſa ⁊ cartilagines: ⁊ mēbrane q̄ ſunt inter coꝛium ⁊ carnē: ⁊ muſculi: ⁊ pinguedo ⁊ caro. Alia ſunt q̄ propria virtute enixa: tn̄ principiū hñt: ⁊ vigoꝛem a p̄ncipalibus fundamētis: vt eſt ſtōs: renes: inteſtina: oēſqꝫ lacerti. hec. n. ſua virtute ꝓpria appetūt cibū ⁊ mutant: ⁊ operantur ſuos actus ſm naturam. Habent ⁊ alias proprias virtutes decurrentes a principalibus fundamentis: de quibus principalibus conſtat ſenſus, ⁊ vita cum voluntario motu.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Poſt hu. determinat de mēbris. ¶ De q̄bus p̄ q̄daꝫ gn̄alia ꝓſeq̄mur. 2° de ſingulis ꝑ oꝛdinē. de p̄ erit lcō pn̄s. de q̄ tria videam⁹. p̄. n. videamus qd eſt mēbꝝ. 2° diſionē. 3° dubia circa ea. ¶ Dico ğ ꝙ mēbra ſunt corpa gn̄ata ex p̄° cōmixtione humoꝝ. ſicut dicit Aui. cap̄ de mēbris. dicit ğ ꝙ mēbra ſunt corpa. vt excludat res nāles q̄ nō ſunt corpa vt ꝟtutes ⁊ opōnes. ꝑ hoc qd̄ dicit ex p̄° cōmixtione humoꝝ gn̄ata. excludit alias res nāles q̄ ſunt corpa. ſ. elemēta que nō cōponunt̄ ex humorib⁹ ⁊ humores ipſos q nō gn̄antur ex humorib⁹ ⁊ ſpūs q non gn̄ant̄ ex cōmixtione hu. ſed ex vapoꝛatione hu. ¶ Itē ꝑ hoc qd̄ dicit. p̄°. excludit totū corpus qd̄ nō cōponit̄ p̄ ex hu. ſed ex mēbris. ¶ De 2° ſic ꝓcedo. diuiſio mēbroꝝ pōt 3ᵉ ſumi. ſ. a cā ſoꝛmali māli ⁊ finali. ¶ A māli ſumunt̄ due diuiſiones ⁊ ſunt hee. mēbroꝝ q̄dā ſunt ꝯſīlia: ⁊ q̄dā ſūt officialia. ⁊ dn̄r officialia q̄cūqꝫ nō cōicant cū ſuis ꝑtibus in noīe ⁊ rōne: vt caput ⁊ oculus ⁊ ſimilia: aut dic ꝙ mēbra officialia ſīt mēbra cōpoſita ex ſimilibus: ⁊ ſunt aīe inſtr̄a ſic̄. d. Aui. ⁊ Haly. ¶ Cōſilia ꝟo dicunt̄ q̄cūqꝫ cōicant cū ſuis ꝑtibus in noīe ⁊ rōne. ſicut caro ⁊ os ⁊ ſilia. ¶ Alia ꝟo diuiſio a cā māli eſt h̄. mēbroꝝ q̄dā ſunt gn̄ata ex ſanguine: ⁊ alia ex ſpmate. ¶ Diuiſio ſumpta a cā ſormali eſt 2ᵉ vna q̄ ſumit̄ a complōne ⁊ alia a virtute. ¶ A cōplōne vt mēbroꝝ quedā ſūt ca. ⁊ q̄dā ſfa. ca. ⁊ hu. vt epar. ca. ⁊ ſic. vt coꝛ ⁊ pulmo. q̄dam ꝟo ſfa ⁊ hu. vt cerebꝝ ⁊ pinguedo: ⁊ ſic de alijs. ¶ Diuiſio ꝟo q̄ ſumit̄ a virtute eſt 2ᵉ. vna eſt medicoꝝ alia ꝟo dubitabili. ¶ Pri° talis eſt mēbroꝝ q̄dā ſunt p̄ncipalia ⁊ q̄dā ſeruiētia p̄ncipalib⁹. ⁊ mēbroꝝ q̄dā hñt ꝟtutē inatā tm̄. alia inatam ⁊ influentē.

alia ꝟo

Alia ꝟo in qua eſt dubitatio eſt h. mēbꝛoꝝ quodā ē qđ ſolū fluit ſicut coꝛ. quodā ꝟo eſt: qđ nec recipit nec dat: ſicut os ⁊ cartilago. Quodā qđ recipit ⁊ tribuit ſicut cerebꝛū qđ ſuſcipit a coꝛde virtutē vitalē ⁊ tribuit alijs ꝟtutē motiuā ⁊ ſenſibilē: quodā ꝟo eſt: qđ ſuſcipit ⁊ nō tribuit: vt caro q̄ ſuſcipit a coꝛde vitā ⁊ a cerebꝛo ſenſum. ℣ 3° mō ſumit̄ diuiſio a cauſa finali ⁊ h eſt 2ª mā q̄daꝫ eſt gñalis: vt mēbꝛoꝝ alia aiata alia ſpūalia alia generatiua alia nutritiua. Itē q̄daꝫ ē ſpecialis diuiſio: vt h. Mēbꝛoꝝ quedā faciunt operationem tm̄ vt coꝛ. Quedā ꝟo iuuamentū tm̄ vt pulmo. Quedā ꝟo operationē ⁊ iuuamētū: vt epar. ¶ His viſis ad dubia veniam⁹. Duo dubitant̄: pͥm eſt de diffi. ſcḋm de diuiſiōe. ¶ De pͦ ſic. ipſe diffinit mēbꝛa in plurali q̄re h fit quero. ¶ Ꝑ. videt̄ ꝙ iſta diffinitio nō competat omni mēbꝛo: nam mēbꝛa officialia non vident̄ gñari ex pͣ cōmixtione humoꝝ: ſed ſunt ex cōpoſitione mēbꝛoꝝ conſiliū. ¶ Ꝑ. mēbꝛa gñata ex ſpate nō ſunt facta ex cōmixtione humoꝝ: ſed ex ſpate ergo nō cōpetit omni mēbꝛo. ¶ Ꝑ. vī h diffinitio non conuenire ſoli diffinito: ſed maſſe ſanguinee. nam in ipſa aggregant̄ oēs humores ⁊ totū illud eſt cōpoſitū ex humoꝛib⁹ ⁊ tamē nō eſt mēbꝛum. ¶ Ꝑ. h diffō videt̄ cōpetere humiditatib⁹. nam ipſe ſunt coꝛpa gñata ex cōmixtione ⁊ tn̄ nō ſunt membꝛa. ¶ Ad pͥm dico ꝙ ideo in plurali diffiniuit q2 membꝛa habēt multas ſpecies ⁊ multas varietates. ¶ Ad ſcḋm dico ꝙ mēbꝛa officialia ſunt cōpoſita ex pͣ cōmixtione hu. nam idem eſt dicē ex pͣ cōmixtione hu. hac ſi diceret mēbꝛa pͦ ⁊ oꝛigīaliter ex humidi. q̄tū ad ꝯſiderationē medici gñant̄. ¶ Aut dic: ꝙ ſunt facta ex cōmixtione hñte aliquā latitudinē vnde totū dr̄ fieri pͦ. qđ fit ꝑ mediū qđ eſt mēbꝛuꝫ propinqua cōpoſitione: ſed pͦ mū ſtat melius. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ mēbꝛa facta ex ſpmate ſunt bene ex humoꝛib⁹ oꝛiginalr̄ ⁊ ita prius ſunt ex eis: Aut dic ꝙ humoꝛ ſumit̄ h large. ſ. ad humiditatē ⁊ humoꝛē. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ in maſſa ſanguinea nō eſt ꝟa ꝑmixtio humoꝝ ſicut debet eſſe in mēbꝛo: nā mixtio que eſt in mēbꝛo eſt ex humoꝛib⁹ mixtis perfectis exiſtentib⁹ qđ non contingit in maſſa illa. ¶ Ad 5ᵐ dico ꝙ humiditas licet ſit facta ex cōmixtione humoꝛū non tamen eſt ibi permutatio eſſentialis: q2 ad h vt membꝝ fiat expedit: vt ſit ſolide ſubſtantie ⁊ ſpiſſitudis q̄ ſint humiditates. ¶ De ſcḋo 4ᵒʳ q̄runt̄ pͥm eſt an aliqđ mēbꝛū ſit qđ neq̄ recipiat neq̄ tribuat ſicut eſt cartilago ⁊ os ⁊ ſimilia: ſcḋo an aliqđ mēbꝛū ſit qđ poſſit ſolū tribuere ⁊ nō recipe. 3° queritur an pulmo ſolum habeat iuuamētū vel non. 4°. q̄rit̄ an coꝛ. habeat ſolam operationem an non. ¶ De pͦ ſic ꝓcedo videtur ꝙ os ⁊ cartilago neceſſario recipiant virtutem ab epate ⁊ a coꝛde. nam nihil pōt viuere ſine influentia virtutis vitalis: ſed omne mēbꝛū recipit virtutem vitalē a coꝛde ergo cū illa mēbꝛa ſint viua: q2 habent influentiā a coꝛde: ⁊ ſimiliter nutritiuā ab epate. ¶ Ꝑ. d. auic. ꝙ ſi ligetur via q̄ eſt: inter epar ⁊ os carebit nutrimento. ergo aliqua virtus fluebat ſibi ab epate. ¶ Ad ꝯ̄rium. d. ioā. ⁊ gal'. in tegni ꝙ illa membꝛa: ſcilicet oſſa ⁊ ſimilia habent virtutem innatā tm̄. ¶ Ꝑ. ſi illa membꝛa recipiunt virtutem tunc aut a cerebꝛo: aut ab epate: aut a coꝛde: ſed non a cerebꝛo: q2 in ipſis nō intrat neruus ⁊ cerebꝛū nulli mandat virtutem niſi per neruos: ſed nec a coꝛde: q2 ī iſta mēbꝛa nō intrāt arterie ⁊ coꝛ nō mandat virtutem niſi per eas neq̄ ēt ab epate q2 in iſta mēbꝛa nō intrat vena. ⁊ epar non mittit aliūde virtutē niſi per venas. ergo non habēt influentiā: ab aliqua parte coꝛpis. ¶ Ad iſtā q̄ōnē dico ꝙ influentia virtutis conſideratur dupl'r. ſ. ſcḋm veritatē ⁊ iudiciū ſenſibile: vnū dico ꝙ os ⁊ ſilia: ſcḋm veritatē recipiunt influentiā: ſed non ſcḋ iudicium ſenſus: cum medicinalis ſpeculatio non tranſcēdat ſenſuꝫ ⁊ hanc ſolutionem comꝓbat Auicenna ⁊ alyr. capitulo. de ſignis: non eniꝫ videt medicus vias ſenſibiles per quas recipiat os illam influentiam: ⁊ ideo. d. ꝙ a ſe habent. ¶ De ſcḋo ſic procedo videtur ꝙ coꝛ non recipiat influentiam ab aliquo: nam coꝛ eſt pͥm membꝛoꝝ in quo aīa fundata eſt ſicut. d. ari. ⁊ aui. in lib. de aialibus cū tota aīa fiat ſimul tunc tota ſubſtantia anime eſt in coꝛde ⁊ fuit anteq̄ alia membꝛa eſſent foꝛmata. Alias enim opoꝛteret ꝙ anima noſtra eſſet multe ſubſtātie cōgeſte adinuicem q̄re cum mēbꝛum pͦ habēs virtutem non recipiat. a ſcḋo habēte tūc opoꝛtet ꝙ coꝛ recipere non poſſit aliquā influentiā. ¶ Ꝑ. ari. d. ꝙ coꝛ eſt pͥm ſenſus ⁊ motus: ⁊ vite ⁊ nutrimēti q̄re omnes virtutes fluunt ab eo ⁊ ad ipſum nulla fluit alias eſſet motus circularis qui nunq̄ haberet finem. ¶ Ad h dico ſic: ꝙ 2ᵉ eſt eſſe virtutis. ſ. radicale ⁊ h habēt omnes virtutes in coꝛde: ⁊ habēt eſſe completum: ⁊ iſtud eſſe cōpletum nō habēt in coꝛde: niſi vna. ſ. vitalis: alie ꝟo. ſ. naturalis ⁊ aialis complentur in cerebꝛo: ⁊ epate tanq̄ in ſuis inſtrumētis. ℣ Unde dico ꝙ coꝛ dat oībus membꝛis virtutē ſcḋm ſuū eſſe radicale ⁊ virtutem vitalem: ⁊ dat eis in eſſe cōpleto ⁊ radicali: ſed aialē ⁊ naturalē nō dat eis niſi in eſſe radicali: ⁊ coꝛ recipit eas ab eis in eſſe completo ſicut ſtomachus q dat epati cibū in eſſe naturali ⁊ diſpoſito ⁊ recipit poſtea cibum in eſſe completo ⁊ h ſolutio ponit̄ ab auicē. ſexto de naturalibus cap. vltimo. ¶ De tertio ſic procedo videtur ꝙ pulmo habeat operationem: nam ipſe habet virtutem: q2. d. gal'. ꝙ omne membꝛuꝫ habet quattuoꝛ virtutes ⁊ ꝙ omne qđ habet virtutes habet operationes. naꝫ operatio eſt actus virtutis ad id qđ efficit̄ cuꝫ auicen. d. ꝙ virtus ⁊ operatio conuertuntur ergo pulmo habet operationem. ¶ Ꝑ. operatio eſt motus virtutis ⁊c̄. Sed in pulmone eſt motus virtutis ergo in eo eſt operatio. ℣ Preterea. omnis egritudo ledit operationem. ergo vbicunq̄ eſt egritudo ibi eſt operatio. quare cū peripleumonia ſit egritudo tunc pulmo habet operationem. ¶ Contra dicit auicen. ꝙ pulmo non habet operationem: ſed ſolum iuuamētum. in cap. de membꝛis. ¶ Ad hoc dico ꝙ pulmo cōſideratur 2ʳ vno modo q̄tum ad eſſe ſuum abſolutum: ⁊ hoc modo habet operationem ſicut cetera membꝛa. nam digerit Retinet ⁊ expellit ⁊ appetit ſicut ⁊ alia mēbꝛa: ſed ſi cōſideratur per comparationeꝫ: ad eſſe ſingularis totius tūc non habet operationem: q2 quicquid eſt in eo: non eſt ibi niſi propter coꝛ ⁊ propter vocē: nam ſi coꝛ poſſet ſtare ſine euentatione tunc poſſet hō viuere ſine pulmone. ℣ Quod ſi mihi obicis. pulmo generat ſpiritū ſicut dr̄. 7° de iuuamentis tūc habet operationem: nam dic̄ auicē. ꝙ generatio ſpiritus eſt operatio: qđ eſt ad eſſe ſingularis. ℣ Ad h dico ꝙ pulmo non generat ſpiritum: ſed conuertit aereꝫ in in q̄ſdā habilitatem: vt ſuſcipiat foꝛmam ſpiritus: ⁊ ſic intellexit gal. ⁊ ſic. d. conſtā. cap̄. de anothomia pulmonis. ¶ De 4°. ſic procedo videtur ꝙ coꝛ habeat iuuamentum: nam ipſum mittit pulmoni ſanguinem tam per arteriam q̄ per venam ſicut dicitur ſexto de iuuamentis ⁊ per illum ſanguinē nutritur: quare ſeruit pulmoni. ¶ Ꝑ. vult phs in ſomno ⁊ vigilijs: ⁊ de aialibus ꝙ coꝛ preparat ſanguinem toti coꝛpoꝛi: ⁊ digerit ipſum ergo habet iuuamentum. ¶ Ꝑ. d. gal. in pͦ. de interioꝛibus ꝙ membꝛum poteſt carere operatione: ſed non iuuamēto ergo habet iuuamētum. ¶ Ad hoc dico ꝙ 2ᵉ eſt iuuamentū vnuꝫ eſt: qđ retoꝛquetur ad vtilitatē membꝛi ſeruientis ſicut ſeruitiū per qđ ſeruit coꝛ pulmoni: nā ſi coꝛ preparat pulmoni cibū h non facit niſi vt pulmo ſeruiat ſibi preparādo aerē ⁊ tale iuuamentū bene poteſt facere coꝛ. ¶ Iteꝫ eſt aliud iuuamētū. ſ. ꝙ nō retoꝛquetur ſuper mēbꝛo ſeruiente: ſed terminat̄ ad membꝛum cui ſeruitur: ⁊ tale iuuamentuꝫ non eſt in coꝛde: ſed in pulmone: nam iuuamentū qđ facit pulmo coꝛdi terminat̄ ad ipſum coꝛ neq̄ reflectit̄ ſuper pulmonem q̄tum eſt de intentione nāe facientis coꝛpus. ¶ Cū vidimus de mēbꝛis in generali modo videamus in ſpeciali ⁊ pͦ de mēbꝛis principalibus: de quibus pͦ. videamus in generali: ⁊ de h erit lec. pſen. ¶ Ad cuius euidē. duo opoꝛtet notare.

Prim est videre notitiã mẽbroꝝ ꝑncipaliũ. Scd̃m eſt de qui buſdã dubijs. ¶ Videamus ergo ꝓ diffinitiõ: ſcd̃o diuiſio nẽ. ¶ Diffiniũt ergo ab aui. ſic. mẽbra ꝑncipalia ſunt mẽbra que habent pn ꝑmarũ virtutũ que ſunt in corpe que ad h̄ ſunt neceſſaria: vt indiuiduũ: aut ſpecies perduret: per h̄ qd̃. d. [ꝑncipalia membra] : excludit alias res naturales ꝑ h̄ qd̃. d. que habẽt [pn ꝑmaꝝ vtutũ] excludunt mẽbra ſeruiẽtia ꝑncipalibus: et mẽbra que habent virtutẽ innatã: ꝛ que habẽt innatã ꝛ influentẽ: nam iſta ꝛ ſi habeãt vir tutes tamẽ nõ habẽt caſum pn coꝝ. ¶ Item per h̄ qd̃. d. [que adhuc ſunt neceſſarie ꝛc.] tangit diuiſionẽ mẽbrorũ ꝑncipalium: nam alia ſunt ad neceſſitatem indiuidui: vt ce rebrũ: cor ꝛ epar: alia vero ad neceſſitatem ſpeciei: vt teſtes de diuiſione planum eſt: nam mẽbra principalia ſunt qua tuor. ſ. cor epar cerebrũ ꝛ teſtes ꝛc. ¶ Circa iſtã lec. 4or du bitant pm eſt de diffinitiõe: ſm eſt de diuiſione. 3m eſt an mẽ bra principalia ſunt conſimilia vel nõ. 4m eſt an mẽbra ꝑn cipalia habeant virtutem innatam: ꝛ influentem vel non. ¶ De ꝓ ſic procedo queritur quare. d. ꝙ mẽbra ꝑncipalia habent pn ꝑmaꝝ vtutũ que dicit pn ꝑmaꝝ virtutũ. ¶ Ꝺ. videtur qd̃ non bene dicat ꝑmaꝝ virtutum: nam ſi virtus eſt pa non eſt niſi vna: nã pm nõ eſt niſi vnũ ſicut dr̃ ſexto tho pico. ꝛ gal. idẽ. d. ꝓ. de ia. in. cap. 3o ergo male dixit in plu rali. ¶ Ꝺ. virtus non eſt niſi vna. ſ. vitalis ſicut patet ꝑ aui cẽ. cap. de vir ſpirituali. ¶ Ꝺ. d. ꝙ iſte pe virtutes ſunt ne ceſſarie: ſed. d. phs. 5o. metaphi. qd̃ neceſſarium eſt: id ſine quo impoſſibile eſt rem eſſe. ergo impoſſibile eſt: hominẽ eſſe ſine virtute generatiua qd̃ falſum eſt: nã videmus teſti bus eunucatũ viuere. ¶ Ad pm dico: ꝙ mẽbra quedã ha bẽt pas virtutes per modum influentie ſibi ab alio ꝛ hoc modo caro habet has virtutes que influunt ſibi a corde ꝛ cerebro ꝛ ab epate: q̃dam vero mẽbra habent has virtutes: vt radix in qua radicate ſunt: ꝛ hoc modo habet eas ſo lum cor. Itẽ q̃dam membra habent has virtutes ꝑmas: vt inſtr̃a principalia: in q̄bus perficiunt: ꝛ hoc modo cerebꝝ habet virtutẽ aĩalem ꝛ cor ſpiritualem ꝛ epar naturalẽ ꝛ te ſtes. ¶ Ut ergo oſtenderet: qd̃ iſta mẽbra hñt iſtas virtu tes pas tanq̃ ꝑncipalia inſtrumenta earum dixit que habẽt pn pas virtutũ: vt per eam locutionem excludat alios mo dos: habẽdi virtutes ꝑmas dixit que habent prin ꝑmarũ virtutum. ¶ Ad 2m dico. ꝙ qñ. d. ariſto. qd̃ pm non eſt: niſi vnũ: h̄ eſt intelligẽdo in illo genere: vnde in genere animalis nõ eſt niſi vnũ: aĩal pm qd̃ ẽ genus. ſ. gñe aĩalis: ꝛ ſic i q̃lz alio genere: vnde in genere virtutis aĩalis non eſt pm niſi illa q̃ eſt in cerebro: ꝛ ſic de alijs: aut dic. ꝙ pm poteſt excluſionẽ dicere dupliciter: vnam ad latera ꝛ hoc modo non eſt niſi vnũ pm: ꝛ poteſt dicere excluſionẽ ad ſuperiora: ꝛ hoc mõ poſ ſunt eſſe pl'a po. ¶ Aut dic ꝙ verum eſt: qd̃ dr̃ de po abſo lute dicto: ſed non eſt verũ: de po relato. ¶ Ad 3m dico: ꝙ radicalr̃ loquẽdo: de virtute non eſt niſi vna pa: ſed q̃tũ ad habitudinem inſtrumentoꝝ multe poſſunt eſſe virtutes pe: q2 habent multa pa inſtr̃a. ¶ Ad 4m dico ꝙ oĩs virtus pa naturalis eſt neceſſaria: aut in eſſe indiuiduali: aut ſpecifi co: vnde dico. de homine eunucho: qd̃ ipſe non eſt hõ q̃tum ad eſſe ſpecificum. ¶ De 2o ſic procedo videtur: qd̃ mẽbra ꝑncipalia non ſit niſi vnũ: q2. d. auicen. in lib. de aĩalibus ꝛ phs ꝙ pm mẽbrũ qd̃ creat̃ eſt cor: ꝛ ita non eſt niſi vnũ ꝑn cipale. ¶ Ꝺ. d. ari. in q̃rto topicoꝝ ꝙ pm ꝛ pnm ſunt idem: ꝛ. d. in ſexto eiuſdẽ qd̃ pm nõ eſt niſi vnũ ergo pna in genere membroꝝ non ſunt niſi vnum. ¶ Ad 2m: omnes autho res ponunt ꝙ mẽbra ꝑncipalia ſunt. 4or. ¶ Ꝺ. operatio quo libet requirit ſuũ inſtrumẽtũ ſicut. d. aui. 6o. de naturalibus ergo cum operationes ſint quatuor tunc membra que ſunt operationũ inſtrumẽta erunt quatuor. ¶ Ad euidentiã hu ius lec. Notãdũ eſt ꝙ mẽbrũ ꝑncipale: poteſt 2r accipi. vno modo q2 dicatur ꝑncile eo ꝙ ſit inſtrumẽtum ꝑncipale ope rationis: ꝛ hoc modo ſunt quatuor: q2 quatuor ſunt inſtr̃a operationũ. ¶ Alio vero modo accipit̃ mẽbrũ ꝑncipale cor ꝙ ſit pa radix in qua virtus ſit radicata a primis, cõponen tibus ꝛ hoc modo non eſt niſi vnum. ſ. cor. nam ipſum eſt pa ſedes anime in qua virtus quieſcit ꝓ: ꝛ radicalr̃. ¶ De 3o ſic procedo vr̃ ꝙ mẽbra ꝑncipalia ſint cõſimilia: nã tota aĩa eſt nature cõſimilis. Nam. d. damaſcenus in lib. de tri nate ꝙ anima eſt coniuncta corpi tota toti: ꝛ nõ pars parti ꝛ continet illud ꝛ non continetur ab eo: ꝛ hoc idem. d. phs in fine pi de aĩa. ergo videt̃ nature anime eſſe cõſĩlis licet in proprie dicat̃ de aĩa ꝙ ſit cõſimilis. ¶ Ꝺ. mẽbra ꝓ ſunt fa cta ex ſꝑmate ſicut ex fundamẽto qd̃ tñ ẽ nature cõſimilis. ¶ Ad contrariũ patet per diffinitionẽ membri conſimilis. nam mẽbrũ cõſimile eſt illud cuius quelibet pars cum toto ſuo cõmunicat in nomine ꝛ ratione: ſed ps cordis. aut cere bri: vel cuiuſlibet alterius non cõicat cũ ſuo toto in noĩe: ꝛ ratione ergo non ſunt mẽbra cõſimilia. ¶ Ad hoc dico ꝙ membra ꝑncipalia a ſua totalitate ſunt officialia: ſed a ſua materia ſunt cõſimilia vnde propter illam materiam ꝯſimi lem bene poteſt anima conformis conformari cum eis. ¶ De 4o ſic procedo videtur ꝙ mẽbra principalia nõ ha beãt virtutẽ innatã ꝛ influentem: nam ſi quis inducat ſuper omnia mẽbra que inducũt auctores: ꝛ ponunt̃ habere vir tutem innatam ꝛ influentem non inueniet aliqd̃ mẽbꝝ ꝑn cipale eſſe de illis. ¶ Ad ꝯtriũ. ego video ꝙ cerebrũ habet virtutẽ que digerit ꝛ que appetit: ꝛ facit alias operatio nes naturales ergo habet virtutem innatam. ¶ Item cere brũ recipit a corde virtutẽ vitalem ꝛ ab epate nutritiuam: ergo habet influentem: ꝛ ſic de alijs q̃re mẽbra ꝑncipalia habẽt innatã: ꝛ influentẽ. ¶ Ad hoc dico ꝙ oĩa mẽbra ꝑn cipalia habẽt virtutẽ innatam: ꝛ influentem ſicut opõ pro bat: ſed nõ recipiunt denominationem ab illis operatio nibus: nam in cerebro corde: ꝛ epate eſt natura qua recipit vnum ab alio ꝛ ab hac natura dicantur habere virtutem influentem q2 eis influitur: ꝛ q2 iſta eſt vilis proprietas eo ꝙ ſonat in defectu. ideo non receperũt denoiationẽ ab illa natura ſicut ſtõs renes: ꝛ veſica ꝛ ſimilia. Item habẽt aliam naturam: per quã vnũ dat alteri: ꝛ omnibus membris cõ munis: ꝛ influũt virtutẽ alijs mẽbris: ꝛ ab iſta proprietate eo ꝙ eſt nobilis: q2. d. agere ſuſceperũt denominationem ꝛ ſic vocant̃ membra ꝑncipalia: ꝛ propter h̄ non fuerũt vo cata habẽtia virtutem influẽtem. ¶ Viſo de membris ꝑn cipalibus in generali. modo videamus in ſpeciali: ꝛ ꝓ de cor de de quo nouem videamus. ¶ Primo enim videamus qd̃ eſt cor. ¶ 2o vtrum cor ſit pm membroꝝ corporis. ¶ 3o an cor ſit factũ ex ſꝑmate: vel ex ſanguine. ¶ 4m an ſit ꝯ eius calida vel nõ. ¶ 5o an in eodem ſint nerui an non. ¶ 6o an motus eius ſit naturalis vel animal'. ¶ 7o vtrũ motus eius ſit continuus vel interſectus. ¶ 8o an vene oriantur ab eo vel non. ¶ 9o de generatione ſpiritus. ¶ De ꝓ dico ꝙ cor ſic diffinitur. Cor eſt pnm vite: ꝛ cor eſt radix ꝛ fundamẽtum virtutis vitalis: ꝛ per cõſequẽs oĩum aliarũ virtutũ. ¶ Item ſexto de iuuamẽtis ſic. Cor eſt radix ꝛ fons caloris per quẽ regimẽ aĩalis exiſtit. ¶ De 2o ſic ꝓcedo videt̃ ꝙ cor ꝓ ſit ge neratum q̃z aliqd̃ mẽbrũ corpis. Nam ari. ꝛ auicẽ. h̄ dicũt in libro de aĩalibus. ¶ Ꝺ. virtus vitalis eſt pnm: ꝛ fundamẽ tum oĩum virtutũ aliaꝝ ſicut. d. auicẽ. cap. de virtute ſpiri tuali: ſed cor eſt inſtrumẽtũ huius virtutis. ergo cor debet primo generari. cum prioris virtutis ꝑus debeat eſſe inſtru mentum. ¶ Ad ꝯtrium. membra facta ex ſpermate debent ꝓ fieri q̃z mẽbra facta ex ſanguine: q2 ſunt fundamẽtum to tius corporis: ergo cum cor fiat ex ſanguine ſicut. d. cõſtã. oportet qd̃ ſit factum poſt alia membra ſpermatica. ¶ Pre terea. d. cõſtãti. cap. de fetu: ꝛ gal. in libro. de nãlibus in 2o complexionũ ꝙ pellicule ſeu pãniculi ꝑus generant̃ q̃z cor ergo nõ eſt pm factum. ¶ Preterea. cor nutritur: ſed qd̃ nu tritur indiget nutrimẽto: ꝛ membris preparantibus illud quare anteq̃z cor eſſet oportuit eſſe factum epar venas ꝛ

arterias que preparāt ei nutrimētū. ¶ Ad hoc dico: ꝙ cor eſt pᵐ mēbꝛum qḋ generatur in corpoꝛe: ⁊ cōcedo ꝑmas rationes h̄ probantes. ¶ Ad pᵐ autē rōnē factam in ꝯriū dico: ꝙ cor non eſt factū de ſꝑmate pꝛopꝛie ſicut dicā in ſequētibus. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ panniculoꝝ duo ſunt genera. nam ſunt quidam pāniculi qui remanēt in ſubſtantia hominis poſt natiuitatē ſicut eſt ſyphac: ⁊ diafragma ⁊ pāniculi pectoris: ⁊ tales pāniculi fiunt poſt cor: ſed ſunt alij panniculi qui euaneſcūt: ⁊ non ſunt vtiles niſi ad generationē: ⁊ nutrimentū infantis dum eſt in matrice: ⁊ tales ſunt quatuoꝛ panniculi. ſ. ille qui continet ſpermata ꝑ quādo miſcentur. ¶ Et ſcōs eſt ſecondina. ¶ Tertius eſt pāniculus qui recipit vꝛinam infantis. ¶ Et quartus eſt pāniculus q recipit ſudoꝛem eius: iſti ergo pāniculi euaneſcūt qñ naſcit̉ infans. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ anteq̄ eſſet factū cor fuerunt facte quedam vene ⁊ arterie que ſuſceperūt: ⁊ ſuſcipiunt ſanguinem a corpoꝛe matris: ⁊ ſunt cōtexte in ſecundina ⁊ per illa mēbꝛa nutritur cor donec ſint facte arterie ⁊ vene ſui corpoꝛis: quare potuit nutriri ſine venis ⁊ epate ſui corpoꝛis.

¶ De 3° ſic procedo videtur ꝙ cor ſit factum de ſpermate: nam h̄. d. aui. in lib. de animalibus: nam. d. ꝙ factū eſt cor ex puriori parte ſpermatis. ¶ P. arterie ſunt facte ex ſpermate: ⁊ naſcunt̉ ex coꝛde: ergo ⁊ cor eſt factū ex ſpermate. ¶ P. cor eſt principalius membꝛum ⁊ fundamentū totius corpoꝛis: quare debet eſſe ex materia magis conuenienti ⁊ magis nobili: quare debet eſſe ex ſpermate. ¶ P. in coꝛde ſunt pāniculi ⁊ villi: ⁊ ligamēta que omnia ſunt ex ſꝑmate: quare ⁊ ipſum eſt ex ſpermate. ¶ Ad ꝯriū. videt̉ eniꝫ ꝙ ſit ex ſanguine. nam. d. conſtantinus. cap̄. de ſetu. ꝙ cor eſt factū ex ſanguine arteriali. ¶ P. d. ariſto. 13°. de animalibus ⁊ gal. in lib. de ꝯnſibus ꝙ cor eſt magis ſanguineū membꝛū qḋ ſit in corpoꝛe: q̄re debet eē ex ſanguine. ¶ P. in coꝛde eſt caro: ſed omnis caro facta eſt ex ſanguie: ſicut. d. auicē. ergo ⁊ cor factum eſt ex ſanguine. ¶ P. d. gal. in ſcōo de naturalibus virtutibus: ꝙ oſſa ⁊ neruus: ⁊ vene ⁊ cartilago ſunt ex ſanguine: quare ſi oſſa de quibus magis videtur ⁊ vene ⁊ arterie ſunt ex ſanguine: tunc multo magis ipſum cor. ¶ Ad iſtam queſtionem dico: ꝙ in coꝛde ſunt quedaꝫ partes carnoſe ⁊ ille fiunt ex ſanguine arteriali: ⁊ ſunt in eo partes quedā villoſe ⁊ ligamentales ⁊ panniculares ⁊ iſte ſunt ex ſpermate ⁊ ille partes fuerant facte in ꝑ gradu generationis anteq̄ factum eſſet ſꝑma embꝛio: nā qḋdam tēpus eſt: in quo dicitur ſperma: ⁊ qḋdam in quo dicitur embꝛio: ⁊ qḋdam in quo dicitur infans cōpletus. iſti 4ᵒʳ gradus conceptionis: ⁊ formationis leguntur a ꝯſt. cap̄. de embꝛione: vnde in ꝑ gradu factum fuit cor ſolum ex ipſo ſpermate: ſed in ſcōo gradu fuit repletū ex materia ſanguinis arterialis ⁊ ſic poteſt dici qḋ quātum ad pᵐ gradum ſit ſolū ex ſpermate: ꝙ ſi aliquis obijciat quomodo dicis cor fieri de ſanguine arteriali: cum ipſum ſit duruꝫ ⁊ terreſtre: ⁊ indigeat nutrimento duro: ſicut. d. gal. in. 6°. de iuuamento ſanguis aūt arterialis ſit ſanguis ſubtilis valde. ¶ Ad h̄ dico: ꝙ ille ſanguis licet ſit ſubtilis: ⁊ leuis tamen inſpiſſatur ⁊ ingroſſatur per motum eius quē continuat ⁊ partes exſiccat. ¶ Ad vltimum argumentum: qḋ probat ꝙ ſit ex ſanguine opoꝛtet reſpondere: q2 ipſe concludit totum eſſe de ſpermate: ad qḋ dico: ꝙ gal. qñ. d. oſſa: ⁊ neruos ⁊ venas fieri ex ſanguine non loquitur ibi niſi de materia que fac̄ extēſionē: ⁊ complementum membꝛi: vult enim ꝙ virtus que eſt in ſpermate permutet ſanguinem venienteꝫ ad ſe ad naturam ſuam: ⁊ facit ipſum ſibi ſimilem: vt quando ſemen conceptum eſt: tunc cum aliqua parte ſpermatis miſcetur ſanguis: ⁊ ſit totū illud in forma ſpermatis ⁊ ſit inde dos: ⁊ ſperma eſt ibi ſic artifex: hoc autem concludit ꝙ non ſit de ſpermate: ſed cōcludit ꝙ ſanguis tranſiuit in ſperma: nam natura non cuſtodit aliquā ſpeciem: in membꝛo: ſed permutat: vnde permutat ſpeciem ſanguis. ⁊ hoc intendit: ſed dante domino melius exponam hanc pꝛopoſitionē cuꝫ ad illum libꝛum gloſaturus accedam qḋ faciam ſi vixero ſtudēs.

¶ De 4° ſic procedo videtur ꝙ cor ſit frigide complexionis: nam omne membꝛum eſt illius complexionis naturaliter cuius cōplexiōis eſt cibus qui nutrit ipſum ſicut dicit auicen. cap̄. de complexio. membꝛoꝝ ⁊ gal. in 5°. de iuuamentis membꝛorum: ſed cor nutritur de ſanguine groſſo: ⁊ terreſtri ſicut dicitur in. 6°. de iuuamentis ergo eſt complexionis melācolice. ¶ Preterea. cor eſt de genere neruorum. nam dicit Ariſto. 13°. de animalibus ꝙ cor eſt pars ſuarum partium: ergo cum omnis vena ſit naturaliter frigida eo ꝙ omnē membꝛum neruoſum eſt frigidum tunc cor eſt frigidum. ¶ Preterea. cor dat nutrimentū durum ⁊ terreſtre aſſumptum in corpoꝛe noſtro ſicut dicitur in libꝛo dietarū particularium ergo eſt frigidum. ¶ Preterea videtur eſſe calidū ⁊ humidū. nam dicit Ariſto. 13°. de animalibus ꝙ ipſum eſt magis ſanguineum membꝛuꝫ qḋ ſit in corpoꝛe: ergo eſt calidū: ⁊ humidū cum omne ſanguineum membꝛum ſit h9: ⁊ h̄ idem dicit gal. in ſcōo cōplexionum. ¶ Preterea. cor eſt principium vite ſicut dicit auicē. cap̄. de membꝛis: ſed nos viuimus per calidū ⁊ humidū ſicut dicitur a damaſceno ergo eſt calidū ⁊ humidū. ¶ Preterea videtur ca. ⁊ ſiccum. naꝫ dicit auicen. ꝙ cor eſt calius aliquo membꝛo corpoꝛis. in cap̄. de complexione membꝛorum. Item cor cū ſit dure ſubſtantie neceſſario eſt dure cōplexionis: nam dicit gal. in lib. de cōplexionibus ꝙ omne membꝛum durum eſt ſiccum: ergo eſt calidum ⁊ ſiccum.

¶ Ad iſtam queſtionem dico ꝙ cor poteſt conſiderari tripliciter: vno enim modo conſideratur ab eo quod ſuſcipit multum de caloꝛe a motu ſuo: ⁊ ſanguine: ⁊ ſpiritu qui agitatur quotidie in eo ⁊ generatur in eo: ⁊ q2 eſt ſons caloꝛis ⁊ hoc modo dico ꝙ eſt calidum ⁊ ſiccum: ⁊ iſta eſt ſua conſideratio in eo ꝙ viuum in corpoꝛe: ⁊ eſt conſideratio eius formalis. Alio ƺo modo conſideratur ratione ſue ſubſtantie naturaliter: ⁊ in eo ꝙ nutrimentum ſuſcipit: ⁊ in eo ꝙ nutrimentum tribuit comeſtuꝫ: ⁊ hoc modo dico qḋ eſt frigidum ⁊ ſiccum ⁊ hec eſt conſideratio eius naturalis. 3° modo conſidera ratione ſui effectus: ſcilicet in eo ꝙ ſanguinem facit: ⁊ ſpiritum: ⁊ hoc modo ponitur calidū ⁊ humidum. formaliter ergo eſt calidum ⁊ ſiccum materialiter autem frigidum: ⁊ ſiccum: effectiue eſt calidū ⁊ humidū ⁊ ex his patet ſolutio ad queſtionem.

¶ De 5°. ſic procedo videtur ꝙ in coꝛde ſint nerui. naꝫ dicit Ariſto. in 3°. de animalibus ꝙ cor eſt ꝑncipiū neruorum cuius ſignum eſt: q2 in ipſo inueniuntur nerui: ergo in ipſo ſunt nerui. ¶ Preterea dicit gal. in. 6°. de iuuamētis membꝛoꝝ ꝙ in ipſo ſunt nerui: q2 ipſum eſt principium virtutis iraſcibilis. ¶ Preterea omne membꝛum quod ſentit habet neruos. ¶ Ad contrarium: omne membꝛum qḋ habet neruos per quos mouetur habet motum voluntarium ſicut dicit Conſtan. ſed cor non mouetur voluntarie ergo non habet neruos. ¶ Preterea. gal. d. in 6°. de iuuamentis ꝙ in coꝛde nō ſunt omnino nerui ſicut nec in renibus. ¶ Preterea ſi in coꝛde eſſent nerui tunc cor eſſet lacertus: nam in eo eſſet mixta caro cum neruis: ⁊ lacertus nihil aliud eſt: niſi ſubſtantia quedam compoſita: ex pᵃ carne: ⁊ neruis ſicut dicitur in tegni. Ad hoc dico: ꝙ in coꝛde non eſt neruus ita ꝙ neruus ſit ſubſtantia eius: ſed ſuper carne eius eſt quedam pellis que eſt neruoſa ſicut omnis pāniculus: ⁊ in ea ſunt expanſi nerui: ⁊ ab illa ſentit: ſed in ſubſtantia eius non eſt aliquis neruus: ſed ſunt in eo coꝛpa ſimiliaᵗ neruis: nam in eo ſunt ligamenta: ⁊ villi qui ⁊ que aſſimilantur neruis: ⁊ non poteſt dici ꝙ iſti villi ſint ƺe nerui: nam dicit gal. in lib. de cōplexionibus ꝙ villus coꝛdis eſt pꝛopꝛius villus: ⁊ non eſt villus lacertoſus: nec etiam ligamenta que ſunt in eo ſunt nerui: nam dicit aui. ꝙ villus: ⁊ ligamenta non habēt ſenſum: ſed omnis neruus habet ſenſum: vnde dico ꝙ ſi aliqu

tertius inuenit ꝙ nerui ſint in corde debet hoc intelligi large pro ut neruus eſt nomē cōe ad ligamentū ⁊ villū ⁊ neruum ꝯc. ¶ De 6°. ſic procedo videtur ꝙ mot⁹ eius ſit animalis: nam motus naturalis ſemper eſt ad vnā partē: ſicut .d. auicen. cap̄. de virtute ſpirituali: ⁊ ariſto. in ſc̄do phicoꝝ. cor autēꝫ mouetur ad contrarias partes: ergo motus eius eſt animal. ¶ P̄. motus corporis terreſtris naturalis eſt vt ſolum deorſum moueatur: ⁊ non ſurſum: ſed cor mouet̃ ſurſum ⁊ deorſum: ergo motus eius non eſt naturalis. ¶ Ad ↄtrariū vꝫ: ꝙ motus eius ſit naturalis: nam .d. gal. in 2°. de acci. ⁊ mor. ꝙ motus cordis eſt naturalis. ¶ Idem gal. d. in 6°. de iuuamētis ꝙ motus cordis eſt naturalis. ¶ P̄. oīs motus localis: qui eſt in corpe noſtro ſit: aut ab anima aut a natura: ſed motus cordis nō eſt ab anima: q2 ſiam pro voluntate moueretur: ergo mouetur a natura. ¶ Ad hanc queſtionem dico: ꝙ cor nō mouet̃ neqꝫ a natura neqꝫ a virtute animali ſimpliciter: ſed mouet̃ a v̄tute ſpirituali ⁊ iſta partim aſſimilat̃ virtuti animali. ſ. ꝙ in eo qd̄ mouet̃ ad ↄrias partes: vnde per iſtam diſtinctionem ſoluunt̃ vndiqꝫ queſtiones: ⁊ ponit̃ hec diſtinctio. in cap̄. de virtute ſpirituali ab aui. vnde omnia argumēta cōcludūt verū pro parte. ¶ De 7°. ſic procedo videt̃ ꝙ motus cordis ſit continuus. naꝫ .d. gal. in lib. de acci. ⁊ mor. in 5°. ꝙ motus eius eſt continuus cap̄. de iectigatione. ¶ P̄. per motū cordis datur vita ſicut .d. aly. ſed vita in animali eſt cōtinuus motus: ergo ⁊ mot⁹ cordis eſt continuus. ¶ Ad ↄriū ꝓbatū eſt. in 6° phicoꝝ ꝙ inter quoſlibet duos motus intercidit vna quies. ergo cuꝫ in motu cordis ſint duo motus. ſ. dilatatio ⁊ conſtrictio ibi eſt quies in medio: quare motus cordis nō eſt continuus. ¶ P̄. d. Gal. in lib. 4°. de accidenti ⁊ morbo: ꝙ motus cordis ſit cum quadam quiete: ſed motus cerebri non quieſcit niſi in ſomno. ¶ P̄. hoc idem .d. gal. cap̄. de pulſibus. ¶ P̄. d. ari. i ſōno ⁊ vi. ꝙ omne agēs niſi quieſcat oportet languere. Ad iſtam q̄ſtionem dico: ꝙ in motu cordis eſt quies ſicut probatū eſt: ⁊ volunt omnes auctores. ¶ Ad p̄m argm ſic dico: ꝙ cū .d. gal. ꝙ motus cordis eſt continuus: hoc eſt verū per cōparationē ad iectigationem: nam iectigatio: cuꝫ ſit motus ↄ naturam ſit aliq̃n: ſed motus cordis ſit ſemper licet ibi intercidat quies. ¶ Ad 2m dico: ꝙ licet vita ſit continua ⁊ fiat per motū cordis tamē nō propter hoc mo' continue. Ita ꝙ nulla quies intercidat: nam virtus profluens a corde continue diffundit̃ per corpus ab ipſo ſpiritu profluente a corde: vnde dico: ꝙ motus virtutis dantis vitam continuus eſt: licet cor quieſcat interdū. ¶ De 8° dicem⁹ cap̄. de epate: ⁊ ideo ad preſens nō diſputo de venis. ¶ De 9°. ſic procedo. de quo non diſputo: ſed ſolum narro. dico ğ ꝙ generatio ſpiritus dependet a tribus. ſ. a materia: ⁊ ab effi. ⁊ a loco. dico ꝙ materia ſpiritus eſt duplex: vna eſt extrinſeca: ⁊ eſt aer qui intrat per pulmoneꝫ: ⁊ porros cutis: alia ꝟo materia interior. ſ. illud ſubtile vaporabile: qd̄ eſt in ſanguine: ⁊ qd̄ eſt conuertibile in ſpiritū: vnde .d. auicen. cap̄. de virtute ſpirituali ꝙ ſpiritus ſit de ſubtilitate ſanguinis ⁊ gal. in 6°. de iuuamen. qd̄ ſpirit⁹ eſt vapor ſanguinis: eſt ergo duplex materia. ſ. īterior ⁊ exterior. ¶ Effi. autem eſt 2ᵃ. ſ. artifex: vt ipſa virtus ⁊ inſtrumētū: ⁊ hoc eſt 2ᵃ calor naturalis ipſius cordis: ⁊ ipſum cor: qd̄ per quādā conſtrictionem generat ſpiritū: ⁊ motuꝫ arteriaꝝ: locus auteꝫ generationis eſt 2ᵃ vnus qui habilitat materiam aereaꝫ vt fiat ſpiritus: ⁊ hic locus eſt pulmo: nam .d. Gal. in 7°. de iuuamentis ꝙ aer generat ſpiritum: ⁊ conſtan. d. cap̄. de anothomia pulmonis ꝙ pulmo preparat aereꝫ ad hoc vt fiat ſpiritus: alius autē locus eſt: in quo generatur ſpiritus: ſed hoc eſt 2ᵃ: nam alius eſt locus in quo generatur ſpiritus generatione cōmuni: ⁊ iſte locus eſt cor ⁊ arterie: ⁊ eſt alius locus in quo generatur particulariter: ⁊ iſte locus eſt triplex. ſ. cerebrum epar: ⁊ teſtes: nam ſpiritus vadēs de corde ad iſta membra ibi digeritur: ⁊ ſuſcipit aliam complexionem

q̄ƺ haberet: dum eſſet in corde: nam vadens ad cerebrum ſuſcipit quādā cōplexionē per quā meret̃ fieri vehiculū ſpiritus animalis: ⁊ vadens ad epar recipit cōplexionē ꝑ quā mereatur fieri vehiculū virtutis naturalis: ⁊ ſimiliter ſi vadat ad teſtes: hec ergo ſufficiant cauſa breuitatis. ¶ Viſo de corpore videamus de cerebro. de quo ſex videamus p°. ñ. videam⁹ quid eſt cerebrū: ſc̄do an cerebruꝫ ſit ex ſanguine vel ex ſpermate. 3° an ſit calm vel frigiduꝫ. q̄rto an ſit origo neruoꝝ ab eo vel a corde. 5°. an cerebrū cum nucha ſit continuum: vel nō. 6°. an cerebrum ſentiat vel non. ¶ De p̄. ergo ſic procedo: ⁊ dico ꝙ diffinit̃ cerebrū materialiter ab haly. de ſignis cerebri: hoc modo cerebruꝫ eſt medulla capitis. Item poteſt talis elligi diffinitio: cerebrū eſt p̄n̄m inſtrumētale animate virtutis: ⁊ dico p̄n̄m: vt excludat membra que non ſunt p̄ncipia: vt ſtomachus: ⁊ pulmo ⁊ dictū' eſt inſtrumentale: vt excludat cor: nam cor eſt radicale p̄n̄m oīuꝫ virtutū: ſed non inſtrumētale: ⁊ hoc notat̃ ab aui. ⁊ p. canō ⁊ .6°. de naturalibus cap̄. vltimo ꝑ hoc qd̄ .d. aiate virtutis excludit membra principalia: que nō ſunt inſtrumenta virtutis. ¶ De 2°. ſic procedo videt̃: ꝙ cerebrū ſit ex ſanguine. nam d. Aui. 12°. animaliū ꝙ cerebrū generat̃ ex ſupſluo ſanguine mēſtruo qui ſuperfluit cordi. ¶ P̄. cerebrum eſt magne quātitatis ſpma autem eſt paucū quare: non poteſt fieri ex eo. ¶ P̄. omnis medulla eſt. de ſanguine ſicut .d. haly de ſignis cerebri: ergo ipſum eſt ex ſanguine. ¶ Ad ↄrium .d. conſtan. cap. de embrione ꝙ ipſuꝫ eſt de eſſentia corporis ſpermatis: ergo eſt de ſpermate. ¶ P̄. omnia membra alba ſunt de ſpermate ſicut conſtan. d. cap̄. de embrione: ſed cerebrum eſt hꝫ: ergo eſt de ſpermate. ¶ P̄. membrū p̄ncipale debet eſſe ex materia p̄ncl̄i: ſed ſperma eſt hꝫ ergo eſt ⁊c. ¶ Ad hoc dico: ꝙ ipſum eſt de ſpermate. ¶ Ad rationes ꝟo in ↄriū: ſic dico: qñ .n. d. aui. cerebrū eſt ex ſuperfluo ſanguine menſtruo cordis intelligit̃ ex ſupſluo ſpmatico: aut ſi vis ꝙ ſit ſuperfluus ſanguis dic ꝙ ille ſanguis materialiter miſcet̃ cū ſpermate. ⁊ totuꝫ hoc eſt cōpleta materia eius: ⁊ ſpma dicit̃ ſicut coagulū eius. ¶ Ad 2m. dico ꝙ lꝫ cerebrū ſit magne quātitatis: tñ nō propter hoc ſit ex ſpermate: q2 non eſt ibi de ſpermate niſi ad modum fermēti ⁊ coaguli. ¶ Ad 3m dico ꝙ 2ᵃ eſt medulla: nam vna eſt: que nutrit illud in quo eſt: ⁊ talis eſt illa que eſt in oſſe: ⁊ vocatur ſuperfluitas ab Ari. in. 12°. aialiū: ⁊ talis medulla non eſt mēbrū: ſed ſupfluitas eſt: ⁊ alia medulla que eſt mēbrū: ⁊ hoc modo cerebrū eſt medulare talis diſtinctio ponit̃ a gal. in 2°. de cōplexionibus. ¶ De 3° ſic videt̃ ꝙ cerebrū ſit cali. nā .d. iſac in dietꝫ vniuerſalib⁹: ⁊ p̄ticularib⁹ ꝙ cerebrū eſt ꝙ naturalr calm: ⁊ accidētalr eſt frigidū. ¶ P̄. d. ari. in libro de aialibus ꝙ cerebꝝ fuit factū ſine carne: vt poſſet infrigidari: ergo fuit factū naturalr calm: ſed poſtea fuit infrigidatū. ¶ P̄. cerebrū eſt p̄n̄m motus: ⁊ apprehēſiōis q̄re debet eſſe calidum: nam talis operatio non fit: niſi per calidum. ¶ Ad ↄriū eſt text⁹ ari. in. 12°. aialium. nam .d. ꝙ cerebrū eſt: frigidū magis oībus mēbris corporis: ⁊ ibi .d. ꝙ creatio cerebri eſt ex materia frigida ⁊ ſicca naturalr q̄re eſt eius cōplexio frigida. ¶ Item idem in libro de ſomno: ⁊ vigi. d. ꝙ locus cerebri eſt frigidiſſimus. Item hoc ideꝫ .d. aui. ⁊ cōſtan. ⁊ gal. in oībus locis: vbi faciūt mentioneꝫ de ipſo. ¶ Preterea. cū diſcretio impediat̃ per calorē: ſicut .d. ariſto. in. 12°. aialiū: ⁊ 7° phicoꝝ debuit cerebrū eſſe naturaliter fridū cū ſit p̄n̄le inſtrumentū apprehēſionis. ¶ Preterea ipſum eſt in continuo motu: ⁊ continua opatione q̄re debuit eſſe naturalr frigide ⁊ humi. cōplexionis: vt nō conſummaret̃ ꝑ motū ſuū. ¶ Ad hoc dicūt q̄m multi ignorantes ꝙ iſaac mentit̃: q2 neſciūt ſoluere ↄrietatē apparentē: ſed ego dico ꝙ in cerebro eſt duplex cōplo. ſ. accidētalis: ⁊ naturalis: ⁊ dicit̃ accidētalis illa que acqritur ſibi ab aere circūdāte: ⁊ permutante ipſum: ⁊ quātū ad iſtam ipſum eſt fri. ⁊ hu. cōplonis. Itē dicit̃ alia ſua cōplo naturalis: ⁊ iſta eſt

duplex vna eſt eniꜩ per cōparationē ad alia mēbra.ſ.cor ⁊
epar ad cutem:⁊ quātū ad iſtā ꝯplōnē eſt cerebrū frigide ⁊
humide complexiōis quare minus habet de caliditate ꝙ̄
hēt aliqđ alioꝝ mēbroꝝ corporis. Itē dicit̄ alia cōplexio
naturalis per ꝯparationē ad ſuā operationē quā habet effi
cere ⁊ quātū ad iſtā dicit̄ cōplexio eius calida ⁊ humi.ab
ipſa natura data fuit ſibi maior caliditas ꝙ̄ ſua op̄atio req
reret:ſciebat enim natura ꝙ debeat eſſe expoſita aeri:⁊ in/
frigidari valde.quare dedit ſibi a p̄n°tantūde caliditate vt
poſſet reſiſtere illi permutationi facte ab aere:vnde dico ꝙ
ſi cerebrū ſeruaret ꝯplexionē quā habuit a natura tūc neceſ
ſario eſſet calidior ꝙ̄ ſua operatio requireret modo autē
qꝛ permutatū eſt ab aere rediuit ad caliditatem remiſſam.
¶ De 4°.ſic p:ocedo videt̄:ꝙ origo neruoꝝ non ſit ex ce/
rebro.ſed ex corde.qꝛ mēbrū durū conuenientius oritur ex
mēbro duro ꝙ̄ ex molli:ſed cerebrū eſt mēbrū molle:⁊ cor
eſt mēbrū durum ergo non poſſunt oriri ex cerebro:ſed ex
corde:cum nerui ſint dure ſubſtantie. ¶ P.d.ari.3° de aia/
libus ꝙ nerui oriunt̄ ex corde:ſignū cuius eſt:qꝛ in corde
īueniūt̄ nerui. ¶ P.in cerebro non eſt neruus ergo nō poſ
ſunt ab eo oriri. ¶ Ad ꝯ̄rium eſt authoritas omniū medi/
coꝝ. ¶ P.cor non mouetur motu voluntario ⁊ motus ner
uoꝝ eſt volūtarius:ſicut.d.conſtā. ergo cor non eſt p̄n^m ner
uoꝝ. ¶ Ad h̄ dico:ꝙ nerui ſimplr:⁊ ſm veritatē ortū ha/
bēt ex corde ſic.d.ari.ſed vt cōcordemus vtroſq; tali opor/
tet diſtinctione vti:dico ꝙ neruus conſideratur dupliciter
vno modo prout eſt inſtrumentū ſenſus ⁊ motus perfecto
ruꜩ:⁊ hoc modo:qꝛ cerebrū eſt p̄n^m ſenſus ⁊ motus perfe
ctoꝝ erit p̄^m neruoꝝ prout ſunt inſtrumēta deſeruiētia iſti
virtuti:ſed prout nerui cōparantur ad ſenſum ⁊ motū iper
fectos:tūc p̄n^m eſt cor illoꝝ neruoꝝ:nam ipſuꜩ cor erat p̄n^m
illius virtutis imperfecte:ergo debuit eſſe p̄n^m neruoꝝ in
eo ꝙ ꝯparant̄ ad talem virtutē. ¶ De 5°.ſic procedo videt̄
ꝙ nuca non ſit continuata cū cerebro.nam.d.ari.ꝙ cerebro
nō cōtinuatur aliqđ mēbrū quare neq; nucha. ¶ P.d.ari.
in.12°.aialiū ꝙ nucha eſt ꝯ̄ria cerebro:⁊ poſuit eaꜩ natura
in ꝯ̄rium cerebri:vt ſui caliditate frigiditatē cerebri tempe
raret ergo cum ſit ꝯ̄rie cōplexionis non continuatur ita ꝙ
nucha ſit pars eius. ¶ Ad ꝯ̄riū.d.haly.ꝙ nucha oritur ex
cerebro ſicut crus de radice arboris.ergo continuat̄ ſecuꜩ
⁊ facit vnam ſubſtantiā:⁊ in hoc concordant omnes autho
res me^ci. ¶ P.ipſa cōponit̄ ex medulla:⁊ duabuꜩ materie
bus ſicut cerebrū:⁊ eſt frigi.⁊ humi cōplexionis ſicut cere
brum:quare continuat̄ cum eo. ¶ Ad hoc dicenduꜩ eſt:ꝙ
nucha continuatur cum cerebro quātuꜩ ad vnā conſidera/
tionem:⁊ quātū ad aliā non:nam in nucha conſiderat̄ com
plexio radicalis:⁊ ab iſta cū ſit de genere medulle:eſt ca/
lida ⁊ humi.⁊ ſic eſt ꝯ̄ria natura eius nature cerebri:⁊ po/
ſita fuit ad reſiſtendū frigiditati eius:⁊ hoc modo non eſt
continua cum eo:alio ꝟo modo conſideratur quātū ad cō
plexionē quā acq̄ſiuit ab ipſo cerebro.nā licet nucha agat
in cerebrū calefaciendo ipſum tamē plus patit̄ a cerebro ⁊
ſic fit per accidēs frigida:⁊ hoc modo poſſunt medicus ⁊
ph̄s cōcordari:de cōplexione nuche ⁊ non aliter. ¶ De 6°
ſic procedo videt̄ ꝙ cerebrū ſentiat:naꜩ ꝓpter qđ vnū qđq;
⁊ illđ magis:ſed propter cerebrū ſentiunt omnia alia mem
bra ergo ipſum magis ſentit. ¶ P.d.gal.in quarto de ac/
cidēti ⁊ morbo ꝙ cerebrū eſt ſenſatū:ſed omne membꝝ ſen
ſatū ſentit ergo cerebꝝ ſentit. ¶ P.cerebꝝ dolet:ſed omne
mēbrū qđ dolet ſētit ergo cerebrū ſentit. ¶ Ad ꝯ̄riū.d.ari.
in.12°.de animalibꝰ ꝙ cerebrū nō ſentit ſicut neq; ſanguis.
¶ Preterea nullū mēbrū ſentit in quo nō ſunt nerui:ſed in
cerebro non ſunt nerui ſicut.d.ari.ergo nō ſentit. ¶ Prete/
rea.patet per experientiā.nā ſiquis tangat cerebrū in me/
dulla nullo modo ſentit. ¶ Ad hoc dico.ꝙ cerebrū nō ſen/
tit in ſubſtantia ſua medullari niſi per accidēs. ¶ Ad aliud
arg^m:qđ ꝓbat ipſum ſentire dico ꝙ non ſequit̄ ſi propter
cerebrū:alia mēbra ſentiunt ꝙ ꝓpter h̄ p̄n^le ⁊ plus ſentiat
ꝙ̄ alia mēbra.nam cerebrū non eſt tota cauſa ſenſus.nam
indiget adhuc:vt fiat ſenſus particularibꝰ inſtrumentis.ſ.
oculo aure:⁊ ſic de alijs.regula auteꜩ ari.eſt ꝟa in cauſa q̄
eſt tota cauſa per ſe. ¶ Ad 2^m dico:ꝙ qñ dicit gal.ꝙ omne
mēbrū eſt ſenſatuꜩ.ipſe intelligit nō ꝙ ſentiat:ſed qꝛ p̄n^m eſt
ſenſus. ¶ Ad 3^m.iam patet ſolutio:nam non ſentit dolores
niſi per pāniculos. ¶ 7° poſſet queri de nobilitate eius:⁊
videt̄ ꝙ cerebrū ſit nobilius corde.nam.d.conſtan.cap̄.de
anothomia cerebri ꝙ cerebrū eſt nobilius mēbruꜩ corpis:q̄re
eſt nobilis corde. ¶ Ad ꝯ̄riū.nam.d.gal̄.de ſignis muſcu/
lorum in tegni:⁊ cōmē.ꝙ cor eſt nobilius mēbrū corporis.
¶ Ad hoc dico.ꝙ cerebrū eſt nobilius quātū ad bene eſſe
hominis:ſed non quātuꜩ ad eſſe:⁊ eſt ſimile ſicut de viſu ⁊
auditu licet non ex toto. ¶ Cū vidimus de cerebro videa/
mus de epate:de quo.vj.videamus.p̄.n.dicamus quid eſt:
2° an ſit de ſan.vel de ſpermate.3° de cōplexione eius.4° an
ab eo oriant̄ vene:vel nō.5° de operatione eius.6°.an vena
ſit p̄ncipalior pars in eo que faciat operationē eius. ¶ De
p̄.ergo ſic procedo diffinit autē epar gal̄.q̄rto de iuuamen
tis mēbroꝝ ſic.epar eſt p̄n^m inſtrumētoꝝ generantium ſan
guinē. Item pōt ſic poni eius diffinitio epar eſt p̄n^m inſtru/
mentale naturalis virtutis regitiue:has non expono:qꝛ
non eſt locus h̄ ſcribendi. ¶ De 2° ſic procedo.vī ꝙ ſit de
ſp̄mate.nam p̄ncipali mēbro p̄ncipalis debet̄ materia:ſed
epar eſt mēbrum p̄ncipale ⁊ ſperma eſt materia p̄n^le.ergo
epar eſt de ſpermate. ¶ Preterea.quod ē materia ⁊ origo
mēbrorum ſpermaticoꝝ ipſum eſt ſpermaticū neceſſario:
ſed epar eſt materia ⁊ origo venaꝝ que ſunt mēbra ſperma
tica ergo epar eſt de ſpermate. ¶ Preterea.omne mēbrum
qđ reſtaurari non poteſt eſt ſp̄maticū:ſicut.d.aui.ſed epar
non poteſt reſtaurari ſi ſcindat̄ ergo eſt ſpermaticū. ¶ Ad
ꝯ̄rium omne mēbrū rubeū eſt de ſanguine.epar eſt mēbruꜩ
rubeū ergo eſt de ſanguine. ¶ Preterea.d.Cōſtā.expreſſe
cap̄.de embrione ꝙ epar eſt de ſanguine mēſtruo. ¶ Pre/
terea h̄ idē.d.aui.11°.de aialibus. ¶ Preterea.d.auicē.ꝙ
epar eſt ſan.coagolatus.ergo non eſt de ſpermate. ¶ Ad h̄
dico ꝙ accipiēdo epar pro vt capit in ſe ⁊ pāniculū tegēteꜩ
ipſum ⁊ venas ⁊ arterias pro parte eſt de ſpermate.qꝛ ra/
tione duarū partiū.ſi ꝟo accipiatur ſolū prout.d.carnoſita
tē quādā per quā ſit generatio ſanguinis tūc eſt de ſangui/
ne:naꜩ illa caro eſt p̄ncipalis ps per quā ſit officiū eꝑis ⁊ h̄
modo ſolū eſt ex ſanguine mēſtruo. ¶ Ad arg^m ꝑ̄^m qđ ꝓ/
bat ꝙ ex ſpermate ſit:dico ꝙ licet ſperma dicatur p̄ncipa/
lior materia ꝙ̄ ſanguis:qꝛ prior eſt ⁊ tenacior:tñ non p̄nci/
palior eſt quātū ad officiū ⁊ ipſius epatis.nā nō cōpeteret
officio digeſtionis totius corporis ſi eſſet materia ſperma/
tica:mēbra.n.ſp̄matica ſunt omnia frigida ⁊ dura.mēbra
ꝟo digeſtiua debent eſſe cal̄a ⁊ humi. ¶ Ad 1^m dico.ꝙ ve
ne non oriunt̄ naturalr̄ ab epate ſicut dicā in ſequentibus.
¶ Ad 3^m dico.ꝙ mēbruꜩ 2^r dicit̄ irreſtaurabile vno mō:qꝛ
de ſpermate:⁊ ſic propter materiā:⁊ hoc modo oſſa ſunt ir
reſtaurabilia:alio ꝟo modo dicit̄ mēbrum irreſtaurabile
propter nobilitatē ſui officij:⁊ hoc modo epar eſt in reſtau
rabile quoniā ſi nobile mēbrū rūpit̄ fundit̄ ſanguinis neq;
ſalus ſperat̄ ſi multus ſit. ¶ De 3° ſic ꝓcedo videt̄.ꝙ epar
ſit frigide cōplexionis/nam ipſum comeſtū dat nutrimētū
groſſum.ergo eſt talis cōplexionis quale eſt ſuū nutrimen/
tum. ¶ Preterea in epate generatur fl̄a qđ eſt frigidū ⁊ hu
midū:⁊ cholera que eſt cal̄a ⁊ ſic.ſed omne mēbrū agit ſuā
operationē per cōplexionē quā habet.ergo ſi epar facit fl̄a
ipſum eſt frigidū ⁊ ſi facit cholam ipſum eſt calm:⁊ ſic eſt
ꝯ̄rarū cōplexionū. ¶ Ad ꝯ̄riū videt̄.ꝙ ſit calide ⁊ humide
complexionis.nam omne mēbrū carnoſum eſt hmōi ergo
eſt ca.⁊ humi. ¶ Preterea ipſum eſt factor ſanguinis q̄re
cum ſan.ſit ca.⁊ humi.⁊ ipſum erit hōi:⁊ adhoc cōcordant
omnes autho. ¶ Ad hoc dico ꝙ epar dū eſt mēbrū viuuꜩ

eſt ca. ⁊ hu. ſed cuꝫ comeditur remanet terreſtris nature ⁊
ſic fit melācolice cōplexionis. ¶ Ad h̄ qḋ ſcḋo q̄rebat̄ di/
co ꝙ generatio chole ⁊ fl̄atis: nō ponit ipſū diuerſe comple
xionis: q2 illa diuerſitas gn̄atoꝝ procedit a diuerſitate ma
terie ⁊ a diuerſitate temporis. a mā ꝟo hoc modo: nam illa
materia cal'a ⁊ ſicca q̄ eſt in cibo facit fieri choleram: ⁊ illa
que eſt frigida ⁊ humi. facit fl̄a. Itē a diuerſitate temporis
hoc modo: nā quādo cibus paꝝ ſtat in epate facit flegma:
qn̄ plus facit ſanguinē: aut cholerā. De 4° ſic ꝓcedo vide
tur ꝙ vene incipiant̄ a corde: p̄ q2 ariſto. h̄. d. dicit enī ꝙ
cor eſt pn̄ᵐ venaꝝ ⁊ neruoꝝ. ¶ 2̄. patet ratione: naꝫ in cor
de nō eſt vena pertrāſiēs: ſed eſt in eo ſanguis tanq̄ꝫ in fon
te. ⁊ in epate ſunt vene tranſeuntes: ⁊ hoc ſignificat: q2 vene
ꝓcedunt a corde tanq̄ꝫ riuuli: ⁊ cuꝫ riuuli oriantur a fonte:
oportet ꝙ vene orian̄t a corde. ⁊ non ab epate. ¶ 2̄. epar
eſt mēbrū ſanguineū vene aūt ſunt mēbra ſpermatica ergo
non naſcuntur ex eo cū mēbrū ſpermaticū nō poſſit naſci ex
membro ſanguineo. ¶ 2̄. cor eſt magis pn̄ᵐ ſanguinis q̄ꝫ
epar q2. d. gal. in ſcḋo cōplexionū ꝙ cor eſt magis ſanguine
um mēbrū q̄ꝫ aliqḋ mēbrū corꝑis: ergo cū idem debeat eſſe
ꝑnciᵐ ſanguis ⁊ venaꝝ: tunc cor eſt pn̄ᵐ venaꝝ. ¶ Ad hoc
dico ꝙ vene cōſiderant̄ 2ʳ vno modo in ſe ratione ſue ma/
terie abſolute: ⁊ hoc modo oriuntur ex corde abſq̄ꝫ aliqua
dubitatione: alio ꝟo modo cōſiderant̄ vene ratione eiusqḋ
defertur per eas. ſ. ratione ſanguinis: ⁊ q2 ſanguis 2ʳ hēt
eſſe. ſ. incōpletū ⁊ hoc habet ab epe ⁊ cōpletū ⁊ h̄ habet a
corde: nam. d. aui. cap̄. de cōplexione membroꝝ. in p̄ ꝙ cor
cōplet ſanguinē: tūc dico ꝙ ſi cōſiderent̄ vene ratiōe ſangui
nis imperfecti ⁊ materialiter accepti naſcunt̄ ⁊ originem
habēt ab epate: ſi ꝟo rōne ſanguinis pfecti ⁊ cōpleti tunc
habēt originem a corde ⁊ ex his patet ſolutio. ¶ De 5° ſic
ꝓcedo videt̄ ꝙ epar nō poſſit attrahere cibuꝫ: nam. d. aui.
ꝙ omnis motus localis fit per villos: ſed epar caret villis
ergo non poteſt attrahere cibū. ¶ Ad 2̄riū. d. gal. ꝙ omne
mēbrū habet 4ᵒʳ virtutes ergo habet attractiuaꝫ. ¶ Ad
hoc dico: ꝙ epar attrahit cibū: ⁊ h̄ facit cū villis: ſꝫ illi villi
non ſunt in ſubſtātia ſua carnoſa: ſed ſunt in venis eius ⁊ ꝑ
hos attrahit. ¶ De 6° ſic procedo videt̄ ꝙ vena ſit princi/
palior pars eius: nam in ipſa fit decoctio ſanguinis: ⁊ fit at
tractio ⁊ remiſſio eiꝰ: q̄r videt̄ qḋ ſit mēbꝝ vel pars princi
palis. ¶ Ad 2̄riū: ſic videt̄ enim ꝙ ſubſtātia carnoſa ſit pn
cipalis pars. nam. h. d. gal. 4° de iuuamētis: cap̄. de iuua/
mētis epatis. ¶ Ad hoc dico: ꝙ caro illa rubea in qua ſūt
vene eſt pncipalis pars: ſicut dicit̄ in 2ᵃ rōne. ¶ Ad arᵐ ꝟo
dico ꝙ vena nō fuit creata ad digerendū ſanguineꝫ: ⁊ licet
aliqn̄ digerat: ſed ad deferendū: vt dī 4°. de iuuamētis cap̄
vltimo. ¶ Uiſo de epate videamus de teſtibus de quibus
. ſ. videamus p̄io enim videamus quid ſunt: 2° de gn̄one
eoꝝ. 3° d̄ ꝯplōne eoꝝ. 4° d̄ opōne eoꝝ. 5° d̄ nec̄itate. ¶ De
p̄ ſic ꝓcedo teſticuli ſunt mēbra pncipalia ad conſeruatio/
nem ſpeciei. ⁊ ad meliorationē indiuidui. h̄ diffinitio trahi
tur ab aui. licet non expreſſe ponat̄ ī cap̄ mēbroꝝ ipſi enim
teſticuli adiuuāt ad ſpeciē in eo ꝙ ſperma generant: etiā ad
iuuāt ad meliorationem indiuidui: q2 adiuuāt ad formam
maſculineitatis. Itē diffinit̄ ab aui. 3° can̄. cap̄. 10°. de ano
thomia teſticuloꝝ ſic: teſticuli ſunt mēbra pncipalia in qui
bus generatur ſpma ex ſupfluitate veniente ad eos que eſt
quaſi ſuperfluitas quarti cibi. ¶ De 2° ſic ꝓcedo: videt̄ ꝙ
teſtes ſūt de ſpermate q2 ipſi generant ſperma ⁊ omne qḋ
generat aliqd ē eiuſdē ſpeciei: quare ſunt de ſpmate. ¶ 2̄.
omnia mēbra alba preter pinguedinē ſunt de ſpermate: ſed
teſticuli ſunt mēbra alba: ⁊ non ſunt pinguedo. ergo eſt ma
teria eoꝝ de ſpermate. ¶ Ad 2̄riuꝫ ſic ꝓcedo: oīa membra
ſpermatica ſunt frigida ⁊ ſicca. teſti. non ſunt frigidi ⁊ ſicci
ergo non ſunt de ſpermate. ¶ 2̄. omne membrum glandu
loſum eſt de ſanguine: ſed teſticuli ſunt membra glādulosa
ergo ſunt de ſanguine. ¶ Ad hāc queſtionem dico ꝙ teſtes

ſunt de ſanguine menſtruo. ¶ Ad 2̄ria ꝟo argumēta dico
ꝙ teſticuli dant ſpermati formā cōplerā: nec tamē ſunt pro
pter h̄ de ſpermate: q2 illa regula pbi habet veritateꝫ in to/
tis cauſis: ſic̄ hō qui generat hoiem: ⁊ equus equū. ¶ Ad
2ᵐ dico: ꝙ mēbra glāduloſa ſunt omnia alba licet non ſint
de ſpermate. d. n. cōſtā. ꝙ 3ˣ eſt ſpecies carnis. ſ. glanduloſa
⁊ lacertoſa ⁊ caro pura: vnde debet poni falſa illa propoſi/
tio. ¶ De 3° ſic ꝓcedo: videt̄ ꝙ teſticuli ſint cōplexionis
cali. ⁊ hu. nam ab eis generatur ſperma qḋ eſt calm̄ ⁊ hu.
ergo ⁊ ipſi ſunt huiuſmodi. ¶ 2̄. mēbra generationis de/
bent eſſe cali. ⁊ humi. nam per cali. ⁊ humi. dūmodo nō ex
cedāt nimis fit generatio ſicut dicit̄ in com. apho. 5°. lib. ⁊
ari. vbiq̄ꝫ in lib. de aialibus: q̄re videt̄ ꝙ mēbrū tale ſit ca.
⁊ humi. ¶ 2̄. omne mēbrū carnoſum eſt calm̄ ⁊ humidū:
ſed teſticuli ſunt mēbra carnoſa q̄re ſunt calidi ⁊ humidi.
¶ Ad 2̄rium caro teſticuloꝝ: ⁊ caro mamillaruꝫ ſunt eiuſ/
dem nature: ſed caro mamillaꝝ eſt frigida ſicut. d. gal. in
5ᵃ parᵃ apho. ergo ⁊ caro teſticuloꝝ ſilr. ¶ 2̄. aui. qn̄ po/
nit in p̄. cap̄. de cōplexione mēbroꝝ cōplōnē cuiuſlibet mē/
bri nō ponit teſticulos eſſe calidos neq̄ꝫ fridos quare non
ſunt cal'e cōplōnis. ¶ Ad h̄ dico: ꝙ teſti ſunt cali. ⁊ humi.
cōplexionis ab eo ꝙ caro ſunt: ⁊ omnis caro ca. ſed per cō
paratione ad aliā carnē ſine dubio poſſunt eſſe frigide cō/
plexionis ſicut ⁊ caro mā̄millaꝝ. ¶ Nō. tamen ꝙ ſi nos vo
lumus loqui de complexione teſti. acq̄ſita per curſum calo
ris naturalis ⁊ ſpiritus ad ipſos de toto corpore dico ꝙ
ſunt calide cōplexionis abſolute. d. enim haly. ꝙ ad eos va
dunt omnes virtutes corporis quare cum virtus nō vadat
ſine ſpiritu ⁊ calore fit maxia confluētia caliditatis ad ipſos
vnde naturaliter loquēdo de complexione eoꝝ aliter eſt di
cēdū q̄ꝫ acq̄ſitiue. hec verba ſoluent omnes queſtiōes bre/
uiter conſcripta ⁊ non a quolibet ſed a bono. ¶ De 4° ſic
procedo. quero an ſperma generetur in teſticulis. nam an/
teq̄ꝫ ad eos veniat non habet ſperma virtuteꝫ generādi: q̄r
eius forma completa datur in eis: qḋ patet q2 caſtrati non
poſſunt generare neq̄ꝫ coire. ¶ 2̄. dicunt omnes authores
ꝙ teſticuli fuerunt facti aibi vt generarent ſperma albuꝫ:
quare in eis ſperma fit. ¶ Ad 2̄riū. d. hip. in lib. de aere ⁊
aqua: ꝙ ſperma ꝓcedit a cerebro in coitus hora. quare cuꝫ
in modico tēpore fiat eius tranſitus non poſt generari in
teſtibus. ¶ 2̄. ariſto. d. in lib. de aialibus ꝙ ſperma gene/
ratur in venis qbuſdam paruis circa renes quare videt̄ ꝙ
non generetur in eis. ¶ Ad hoc dico ꝙ 2ˣ eſt generatio ſp
matis vna materialis ⁊ incompleta: ⁊ iſta non fit in teſticu
lis: ⁊ alia formalis ⁊ cōpleta ⁊ iſta datur in teſtibus ⁊ ꝑ h̄.
patet ſolutio ad oīa. ¶ Uideamus modo de mēbris deſer/
uiētibus ⁊ de eis vnicā queſtionē. ſ. an nerui vene ⁊ arterie
habeant virtutē innatam ⁊ influentē. Item 2° poteſt queri
an vene ⁊ arterie habeant ſenſum: vel nō. ⁊ de neruis ſimili
ter. ¶ De p̄ ſic procedo: videt̄ ꝙ iſta mēbra hēant virtuteꝫ
influentē. ⁊ non ſolum innatam. nam omne mēbrum qḋ ha
bet vitā vel ſenſum a principalibus fundamētis habet vir
tutē influentē: vene arterie ⁊ nerui habēt vitam vel ſenſuꝫ:
vel vtroſq̄ꝫ a principalibus fundamentis. ergo habēt virtu
tem influentem: maior autem huius patet per textū huius
authoris: minor ꝟo patet per ſeipſam. cum. n. arterie ⁊ ve/
ne vitam habeant. conſtat ꝙ a corde habeant ⁊ cum nerui
habent ſenſum cōſtat ꝙ a cerebro habeāt: ꝙ aūt habeāt in
natā virtutem planū eſt: nam in eis eſt virtus appetitiua di
geſtiua: retētiua: ⁊ expulſiua que ſunt virtutes innate ergo
iſta mēbra habent virtutē innatā ⁊ influentē. ¶ Ad 2̄riuꝫ
authores qn̄ enumerāt mēbra que habēt virtutē influentē
nō ponunt inter ea venas ⁊ arterias ⁊ neruos ſicut patet ꝑ
haly. in tegni cap̄. de ſignis mēbroꝝ habentiū virtutē inna
tam ⁊ influentem ſunt. n. h̄ pulmo ſtomachus ⁊ diafragma
inteſtina veſica matrix renes ſplen ⁊ his ſimilia. ¶ Ad hoc
dico ꝙ ſine duᵒ illa mēbra habēt virtutē innatā ⁊ influētē

tñ nõ receperũt de noiatione ab illa ſitudine ſꝫ ſolũ ab offõ
q̃re ſeruiũt mẽbris pncipalib⁹:⁊ per hoc patet veritas q̃/
ſtionis. ❡ De 2° ſic procedo videt̃ ꝙ vene ⁊ arterie habẽt
ſenſum:q2 mẽbrum neruoſum habet ſenſuꝫ:vene ⁊ arterie
ſunt mẽbra neruoſa ergo habẽt ſenſum ꝙ autẽ ſint mẽbra
neruoſa:patet per auicẽ.cap̃.de cõplone mẽbroꝝ. ❡ P̃.oẽ
mẽbruꝫ qḋ mouetur localr̃ ſentit vene ⁊ arterie; ſunt hmõi
ergo ſentiunt:maior autẽ ſic patet.d.aui.in 6°.de naturali/
bus ꝙ ſenſus ⁊ motus adequãtur:ergo ſi arterie mouẽtur
localiter tunc neceſſario ſentiunt. ❡ Ad 3ũ ſic patet:maꝫ
omne ꝙ ſentit habet motũ volũtariũ:ſed vene ⁊ arterie nõ
habent motũ volũtariũ:ergo nõ ſentiũt. ❡ P̃.ſi arterie ſen
tirẽt tũc eſſent mẽbra cõpoſita ſicut lacerti:ſed ↄſtat ꝙ ſunt
mẽbra ſimplicia ergo non ſentiunt tñ iſta ratio non conclu
dit neceſſario:q2 idẽ poſſet opponi de pãniculo. ❡ P̃.nihil
ſentit niſi mẽbrũ ad qḋ veniunt villi neruoſi:ſed ad arteriã
⁊ venã non veniunt villi neruoſi:ſicut dicit̃ in lib.de com/
plexionibus.quare non ſentiũt. ❡ Ad hoc dico ꝙ ſine du°
vene ⁊ arterie nõ ſentiunt:ꝙ ſi mihi opponis in eis ſunt ner
ui:q2 ſunt mẽbra neruoſa ſicut.d.aui.dico ꝙ auicẽ.dicit ea
mẽbra neruoſa.ſ.villoſa.vñ villi habẽt ſimilitudinẽ cũ ner
uis in colore ⁊ in cõplone licet non cõmunicẽt corporaliter
in virtute. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ arterie licet habeãt motũ loca
lem:hũc nõ habẽt a virtute motiua volũtarie ſed a virtute
motiua ſpiritualiꝫ vel naturali ſicut dicit̃ ab aui.cap̃.de ſpi
rituali virtute ⁊ a gal.5° de accidenti ⁊ morbo. dicit.n.ibi
qḋ motus cordis eſt a virtute que eſt mixta ex naturali ⁊
aĩali ⁊ illa eſt virtus vitalis:⁊ gal.d.ꝙ mot⁹ cordis eſt na/
turalis ⁊ nõ voluntarius:ħ ſufficiant diſputãdo.modo ve/
niamus ad litterã exponẽdo ⁊ aliqd diſtinguẽdo ſi permi/
ſerit nos iacobus de ponticilio ꝓ ergo diuidemus ⁊ ſcdõ
exponemus textũ. ⌈ Mẽbroꝝ ⌉ cũ proſecut⁹ fuit de humo
ribus ſtatim proſequitur de mẽbris ⁊ diuiditur iſtud caᵐ
in duas partes.nam ꝓ author ponit duas diuiſiones mem
broꝝ:ſcdõ proſeqtur eas:durat pᵃ vſq3 eoꝝ enim ⌋ ſcdã di
uidit̃ in duas.nam ꝓ ꝓſequit̃ quãdã diuiſionẽ eoꝝ que ſu
munt̃ a pncipatu:⁊ ſeruitio eoꝝ:ſcdõ proſequitur aliã diui
ſionẽ que ſumit̃ ab ipſa participatione virtutis durat pma
vſq3 ⌋ ſunt eniꝫ de mẽbris ⌋ pᵃ diuiditur in duas nam primo
proſequit̃ de mẽbris pncipalib⁹:ſcdõ ð mẽbris ſeruiẽtib⁹:⁊
durat pᵃ vſq3 ⌋ ⁊ ſunt alia q̃dã ⌉ pars aũt in qua ꝓſequit̃ 2ᵃᵐ
diuiſionẽ mẽbroꝝ diuidit̃ in duas.nam ꝓ proſequit̃ de mẽ
bris que v̉tutẽ innatã habẽt:ſcdõ de his que habent inna/
tam ⁊ influentẽ:durat pᵃ vſq3 alia quoq3 ſunt. ⌉ ⌈ Eoꝝ.n.
ſunt ⌋ poſſet queri nũqd omnia mẽbra in hac diuiſione clau
dantur ⁊ rñdeo ꝙ 2ʳ dr̃ ſeruitiũ:vnũ ꝓ primũ.ſ.deferre vir/
tutẽ mẽbri pncipalis oĩbus aliis mẽbris:⁊ ħ modo accipi
endo non eſt generalis iſta diuiſio claudens in ſe oĩa mem/
bra:alio ꝯo modo poteſt accipi ſeruitiũ mẽbroꝝ pro omni
vtilitate quã mẽbra faciũt:⁊ hoc modo oſſa ⁊ cartilagines:
⁊ oĩa mẽbra ſunt deſeruientia mẽbris pncipalibus. mẽbra
principalia ſunt pncĩᵃ ⁊ fundamẽta ⁊ ab alia ꝓprietate di/
cunt̃ pnᵃ ⁊ ab alia fundamẽta.naꝫ pnᵃ dr̃ ab eo ꝙ ab eis
fluũt virtutes aliis mẽbris ⁊ fundamẽta dicũtur ab eo ꝙ ꝓ
creant̃ in corpe ſic ꝓ ſit fundamẽtũ in domo q̃ꝫ alie partes.
⌈ Et ſunt 4ᵒʳ ⌉ ſed q̃ret aliqs quare fuerũt. 4ᵒʳ.tu autẽ dic
ꝙ ħ eſt aliqñ mẽbrũ pncipale,aut facit ad neceſſitateꝫ ſpe/
ciei ⁊ ħ eſt teſticulus:aut ad neceſſitatẽ indiuidui ⁊ tũc aut
iſtud mẽbrũ eſt pnᵐ virtutis vitalis ⁊ tale eſt cor.aut aĩalis
⁊ tale eſt cerebrũ aut naturalis ⁊ tale eſt epar:ħ ſunt verba
aui.ꝓ canõ.cap̃.ð mẽbris ⌈ neruiq cerebro miniſtrãt ⌉ ⌈ no.
ꝙ quedã mẽbra deſeruiũt cerebro deferẽdo ſicut nerui q a
cerebro aliis mẽbris portãt ſenſum ⁊ motum quedam ſer/
uiunt preparãdo ſicut cor ꝙ ꝓparat cerebro virtutẽ vitalẽ
⁊ ſanguinẽ arterialẽ ⁊ epar ꝙ preparat ei nutrimẽtũ ⁊ ſto
machus.aliꝫ quedã ſeruiũt defendendo ſicut craneũ ⁊ pan/
niculi ⁊ cutis vnde vniuerſaliter poteſt dici ꝙ 4ᵒʳ modis

poteſt ſeruire mẽbris principalibus.ſ.deferendo vt nerui
aut preparando:vt cor epar:ſtomachus:aut defendẽdo vt
craneũ:aut ſubſtentãdo vt oſſa ſpondiliũ ⁊ totũ corpus in/
ferius.⁊ ſicut dico de cerebro qḋ habet quatuor ſeruitia ſic
intelligas de corde cerebro teſtibus:tu autẽ per ſimile col/
ligas:ſed q̃ret aliqs qũo poteſt ſpũs a cerebro tranſire per
neruos cũ dicat gal.in 8°.de iuuamẽtis mẽbroꝝ ꝙ nullus
neruus ſit foratus niſi neruus qui portat ſpiritũ ad oculos
ſequeret̃.n.ꝙ duo corpa eſſent in eodẽ.ad qḋ dic.ꝙ ibi ſu/
mit̃ foramẽ pro manifeſto:vnde omnis neruus habet mea
tus licet nõ manifeſtos:vaſa ſpmatica deſeruiũt teſticulis
deferẽdo.nã ſunt q̃dam vene poſite inter virgã ⁊ teſtes per
quas ſperma ad virgã porrigitur:ſed vene quedaꝫ minute
que ſunt inuolute circa renes ðſeruiunt eis preparando q2
habilitãt ſanguinẽ ad ſuſcipiendã formã ſpermatis cõple/
tam ⌈ vnde eadẽ mẽbra regunt̃ ⁊ eoꝝ q̃litas cõſtat ⌋ duo ħ
tãgunt̃ in iſtis mẽbris.ſ.regimẽ eoꝝ ⁊ ſubſtãtia qualitatis
pᵐ.d.q̃ꝫtũ ad operationẽ virtutis.ſ.apetere digere ⁊c.ſm
ꝯo.d.quãtũ ad firmitatẽ ⁊ ſtabilitatẽ cõplõnis. ❡ Sed q̃/
ret aliqs nũq̃ꝫ poſſet caro:aut oſſa regere ſeipſum niſi vir/
tute ſuſceperit a corde ⁊ ab epate:tu autẽ dic:q2 nõ recipit
aliqḋ hoꝝ mẽbroꝝ a cerebro vel a corde vel ab epate virtu
tem ſenſibiliter:q2 non ſunt meatus ſenſibiles per quos ſit
portio virtutis:ſed ſm veritatẽ bene recipiunt virtutẽ:ſm
qḋ.d.aui.⁊ ariſto.⁊ haly.de diuiſione mẽbroruꝫ ⌈ membra
naꝫ ⌋ ſed aliqs q̃ret nũqd mẽbrana ſuſcipiat virtutem a cere
bro videt̃ eniꝫ qḋ ſicut ã ipſa ſentit ⁊ nihil ſentiat niſi virtu
tem ſenſibilem a cerebro ſuſcipiat:tu aũt dic ꝙ pãniculus
omnis poteſt 2ʳ accipi.vno modo prout facit ad ↄſtitutio/
nem ⁊ integritatem corporis.ſ. prout ligat ⁊ cõponit mem
bra corpis:⁊ ħ modo eſt mẽbra ſine virtute aliqua ſinẽte:
alio ꝯo modo poteſt accipi prout ponit̃ ad percipiendum
nocumenta que ſiũt in mẽbro ꝙ ab eo vincit̃ ⁊ regitur ⁊ ħ
modo ſuſcipit virtutẽ ſenſibilẽ a cerebro. ⌈ Itẽ coriũ ⁊ car/
nem ⌋ coriũ ħ vocat̃ cutis exterior.mẽbrana ꝯo dr̃ cutis in
terior.nam 2ʳ eſt cutis ſicut dicit̃ in co. ꝓnoſticoꝝ ⁊ in com.
eph.in tertio canõ. aui.in li.de aĩalibus ⁊ ari. ⌈ muſculi ⌋ ſꝫ
quereret aliquis de muſculo:nam videt̃ habere virtutem in
fluentẽ.nam ipſe mouet corpus mediãte neruo q ipſum cõ
ponit ⁊ per ipſum ſuſcipit virtutẽ a cerebro. ❡ Ad ħ dico
ꝙ muſculis poteſt 2ʳ ↄſiderari vno modo inquãtũ diſpo/
nit corpus noſtrũ quale.ſ.carnoſum ⁊ coloratũ ⁊ piloſum:
⁊ hoc modo eſt mẽbrũ habẽs virtutẽ innatã tñ ⁊ ſic accipi
tur ab ipſo gal.in tegni qñ ponit ſigna muſculoꝝ eſſe ſigna
mẽbroꝝ habẽtiũ virtutem innatã tñ:alio ꝯo modo poteſt
cõſiderari prout diſponit corpus noſtrũ mobile localiter ⁊
ſenſibiliter:⁊ hoc modo debet ꝓprie vocari lacert⁹ ⁊ ſic
non habet virtutẽ innatã tñ de ħ autẽ ſatis diſputaui in te/
gni ⁊ vadas illuc pro eodẽ ⌈ pinguedo ⌋ ħ ſumit̃ pinguedo
large ad pinguedinẽ ⁊ adipeꝫ. ⌈ Et caro. ⌋ Sed q̃ret aliqs
qũo poteſt dici ꝙ caro hẽat virtutẽ innatã tñ cũ dicat gal.
in ſcdõ cõplõnũ ꝙ nõ inuenit̃ caro pura:tu autẽ dic ꝙ caro
2ʳ cõſiderat̃ ſicut diximus de muſculo. ❡ Itẽ q̃ret aliquis
glãdula eſt mẽbrũ qḋ habet virtutẽ innatã:ſicut ponit gal.
in tegni. ❡ Ad qḋ dic ꝙ glãdula cõprehendit̃ ſub carne:
nam.d.Cõſtãti.cap̃.de carne:ꝙ triplex eſt caro.ſ.lacertoſa
glãduloſa ⁊ pura ⌈ pnᵐ habẽte ⁊ vigorẽ ⌉ pnᵐ.d.quãtũ ad
ſubſtãtiã vigorẽ.d.quãtũ ad operationes ⌊ omneſq3 lacerti/
mẽ ⌋ ſiquid dubitari poſſet legatur ſupra de muſculo ⌊ de q
bus principalibus conſtat ſenſus ⁊ vita cũ volũtario mo/
tu ⌋ ⁊ ſic videtur ꝙ non ſuſcipiant iſta membra ab epate:tu
autem dic ꝙ ſuſcipiunt ſcilicet virtutem nutritiuam ⁊ au/
gmentatiuam licet non ibi fecerit author mentionẽ de hoc
❡ Sed quereret aliquis quare dixit cum voluntario motu:
tu autem dic qḋ dicit ħ propter motum naturalis virtutis:
ſcilicet attrahere expellere quẽ motum habet de ſe. ❡ Sed
poſſet quis iterũ querere nũquid cor hẽat virtutem influẽ/

tem ab alio:⁊ videt̃ ꝙ ſic. nam coꝛ ſentit ⁊ omne mēbꝛum ſenſibile ſuſcipit virtutē ſenſibile a cerebꝛo. ¶ Ad h̃ autez iam ſatis reſpōſum eſt:dico.n.ꝙ ſenſus conſideratur 2ʳ vno^o quātū ad eſſe materiale ⁊ rude ⁊ hoc modo coꝛ tribuit eiꝫ cerebꝛo.nam.d.ari.ꝙ coꝛ dat ſenſum ⁊ motū omni mēbꝛo coꝛpis.alio ꝯo modo quātū ad eſſe cōpletū.⁊ pfectuꝫ ⁊ ſic coꝛ recipit ⁊ motū ⁊ ſenſum a cerebꝛo:nec eſt mirū:nā nos videmus ꝙ ſtomachus dat epati ⁊ ſuſcipit ab eo dat qppe nutrimētū rude ſuſcipiens ab eodē ſanguinē ex quo nutrit̃ h̃ verba legunt̃ ab aui.6° de naturalibus cap̃. vltimo ibi ergo legas ⁊ inuenies id qȯ ignorātes:⁊ rudes medicoꝝ ne ſciūt concoꝛdare.māciauellus autē ⁊ iacobus de pōticillo conant̃ ſociū ſuū ex poſſeſſionare:inferūt que ſibi iniuriā ſed naufragiū gratie non poteſt pati licet tēpeſtate vexetur aliquādo.conſtat enim eius res inconcuſſa omnibus volentibus ⁊ inuitis exhibendas.

¶ De numero virtutum ⁊ diuiſione. Cap̃.X.

Vⁱrtutis itaqꝫ trina ſit pertitio. Eſt virtus animalis:eſt ſpiritualis:eſt ⁊ naturalis. Uirtus ſiquidem naturalis vna eſt que miniſtrat:altera cui miniſtratur. Sed naturalis virtus cui miniſtratur modo generat:modo nutrit:modo paſcit. Uirtus autē que miniſtrat ⁊ nō miniſtratur eꝛmodo appetit:retinet.digerit:⁊ expellit: que deſeruiunt paſcenti virtuti quemadmodum paſcens virtus nutribili:⁊ generāti virtuti deſeruiunt alie due. vna que immutat cibum altera que infoꝛmat: que a ſe differūt. Nam pꝛioꝛ virtus imutat cibum:⁊ miniſtrat virtuti generāti ſine iſoꝛmatione. Scda ꝯo imutat ⁊ miniſtrat generanti virtuti cum infoꝛmatione:ſed infoꝛmatiue virtutis operationes ſunt quinqꝫ.aſſimilatiua concaua:perfoꝛabilis:aſpera:⁊ lenis. ¶ De virtute ſpirituali duo procedunt. vnum operatiuum:⁊ aliud ab hoc operatum. Operatiua virtus eſt que coꝛ dilatat ⁊ arterias.⁊ iterꝫ conſtringit:ab operata ꝯo hec naſcūtur:ira:indignatio:victoꝛia:dominatio:aſtutia:⁊ ſollicitudo. ¶ Zodiaca virtus tria complectitur. eſt vna virtus animalis que oꝛdinat ⁊ componit ⁊ diſcernit. Scda que mouet volūtario motu tertia que ſenſibilis vocatur. De oꝛdinatiua ⁊ diſcretiua ⁊ compoſitiua virtute hec ꝓcedūt: phantaſia in fronte.cogitatio vel ratio in cerebꝛo:memoꝛia in occipitio. Uirtus ꝯo voluntarie mobilis lacertos quibus cetera mēbꝛa mouentur mouet:que voluntario motu mouentur. Uirtus itaqꝫ ſenſibilis conſtat viſu: auditu: guſtu:odoꝛatu:⁊ tactu.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit au.capᵐ. de mēbꝛis ſtatim agit de virtutibꝰ ⁊ de virtutibꝰ moꝛe ſolito proſequemur ob iniuriā quoꝛundam imperitoꝝ dilatantiū fibꝛias circa naturales queſtiones in quibus vocant cuiuſlibet ſapoꝛis coꝝ nitidioꝛes ꝙ̃ miſtula exiens a carniſpuio quadrageſima ſubintrante. ¶ Uideamus ergo pꝛimo de virtutibus in generali ⁊ hoc in pꝛeſenti.lectione dicam ergo de virtutibus duo ꝓ notificabo eas. Scdo diſputabo quedam generalia. De p̃.3ᵃ notanda ſunt ꝓ enim videamus quot modis dicatur virtus. ſcdo quid eſt virtus. 3° que ſunt cauſe virtutis. ¶ De pꝛimo ſic procedo videtur ꝙ virtus dicatur quatuoꝛ modis vno modo dicitur habitus, penes quem dicit̃ quis bonus ⁊ h̃ modo conſideratur virtus a moꝛali artifice:ſm qȯ diuidit̃ virtus in pꝛudentiam temperantiam foꝛtitudinem ⁊ alias ſcdo ꝯo modo dicitur virtus qualitas actiua ⁊ hoc modo dicit Auicen.capitulo de complexione ꝙ elementa habēt. 4ᵒʳ virtutes:ſcilicet cali.frigi.ſic.⁊ humi. 3° autem modo dicitur virtus de foꝛma ſpecifica : ſm ꝙ dicitur de peonia qȯ habet virtutem depellendi epilepſiam:⁊ hoc modo accipitur ab Auicē.capitulo.de eo qȯ comeditur ⁊ bibitur: quarto ꝯo modo dicitur virtus pro potentia anime qua anima agit ſuas actiones:⁊ hoc modo accipitur virtus in hoc cap̃. Item poteſt addi quintus modus:nam virtus dicitur ſubſtantia:vnde dicit Gal.in 6° de accidenti ꝙ cibus inflatiue virtutis facit ventoſitatem. ¶ De ſcdo ſic procedo ego inuenio.4ᵒʳ diffinitiones de virtute:pꝛima eſt data a pħo in ſcdo ethicoꝝ de virtute moꝛali:qui ſic dicit. virtus eſt habitus electiuus immediate conſiſtens quo ad nos.i. virtus eſt diſpoſitio quedam aie per quā inter duo extrema tenemus medium. Item ſcda diffinitio datur ab Ariſto.in libꝛo de celo ⁊ mundo que ſic dicit virtus eſt vltimum qȯ eſt in re de potentia. Item tertia diffinitio data ab Auicen. cap̃.de virtutibus pꝛimo.que ſic dicit.virtus eſt pꝛincipiū operationis:quarta datur a Gal.pꝛimo in libꝛo de ſimplicī mediciarū ⁊ ab haly.de ſignis cerebꝛi que dicit.virtꝰ eſt quedam cauſa agens. Item eſt quinta diffinitio que talis eſt in animalibus:virtus eſt potētia aie mēbꝛis eſſentialiter attributa ad ſuas operationes peragēdas:in qua quidem.4ᵒʳ tanguntur.pꝛimo ponitur potentia loco ſui generis:⁊ bene vocatur virtus potentia.nam potentia:ſm ꝙ dicit Ariſto.in 9°.metaphyſicoꝝ eſt pꝛincipium tranſmutandi in aliud in quantum aliud eſt:vt virtus recte eſt pꝛincipium per qȯ anima tranſmutat ea que ipſa ꝑmutat : ſcdo loco ponitur iſta dictio anime per quā notatur habitudo virtutis ad radicem eius.ſcilicet ad animaꝫ.nam anima eſt ſubſtantia in qua radicantur virtutes. 3° loco ponitur iſta dictio membꝛis eſſentialiter attributa per qȯ notatur habitudo virtutis ad inſtrumētū ⁊ obiectū ſuuꝫ.nam mēbꝛa ſunt inſtrumēta ⁊ ſubiecta vel obiecta virtutis circa q̃ ſuas facit actiones. 4° loco ponit̃ iſta dictio ad ſuas opationes ꝑagēdas per quā notat̃ hītudo virtutis ad ſuū finē:naꝫ operatio eſt finis virtutis. ¶ De 3° videamus hoc mō cū cauſe ſint 5ᵉ.ſ.materialis:⁊ foꝛmalis.effi.inſtrumētalis ⁊ finalis ſicut.d. Gal.in 6°. de iuuamētis nō aſſigno ꝟtuti cauſaꝫ foꝛmalē.nā ipſa tota eſt foꝛma:ſed alias 4ᵒʳ cauſas.dico ergo ꝙ cauſa materialis eius in qua eſt 2ᵉ vna imediata.ſ.ſubſtātia ipſius aie.ſicut iam dixi ſupꝛa:alia ꝯo eſt me^{ta} ſicut coꝛpoꝛa:nā coꝛpus eſt materia aie ⁊ ꝯſequēs virtutis. Itē cauſa effi.eius eſt 2ᵉ:vna.n.eſt que facit virtuteꝫ in ſuo eſſe potētia ⁊ alia eſt q̃ fecit eam in ſuo eſſe actuali:ſupponat̃ ergo mō ſpma incidiſſe in matricē:cōſtat equidē ꝙ in eo nō ſunt ꝟtutes niſi in poᵃ:⁊ h̃ poᵃ data fuit ſpmati a virtute paterna agēte in ſupfluū 3ᵉ digōnis ſm exigētiā mēbꝛi in quo eſt ꝟtus:ꝟtus.n. oſſis agit in ſupfluo ſpmatico ſm ꝙ nā oſſis reqꝛit dādo ei cōplonē actiuam vt eo poſſit deduci virtus actualis.cā ꝯo que ꝟtutē exiſtē in poᵃ in ipſo ſpmate deduxit ad actū eſt ipſa matrix cū ſuo caloꝛe decurrēte ad ipſam ab oībus mēbꝛis:⁊ q̃ſi ſicut ſuſcitat̃ ignis ex lapide ꝑ ꝯfractionē ſic illa ⁊ caloꝛ agēdo in humidū deducit virtutē ad actū de quo multa poſſet dici:ſed mō ꝓꝑ bꝛeuitatē ꝑtermitto:cauſa ꝯo inſtꝛalis virtutis fuit ſpiritus ⁊ caloꝛ ſicut ſepe dixi.nam virtus paterna agendo in ſemine ſuo agebat cū caloꝛe ⁊ ſpiritu velut duobus inſtrumētis:cā ꝯo finalis

eſt operatio ⁊ opera eſt ſic dictum eſt. ¶ His viſis veniamus ad dubitandū. duo ergo dubitant̄. pͥmo enim videamus an iſte tres virtutes ſunt vna ſubſtantia. vel non. ſecūdo an virtutes differant a ſe inuicem ſolum penes diuerſitates membrorum. aut penes diuerſitatem ſuarum differentiarum ꝓpͥarū ⁊ non a ſubā. ¶ De pͥmo ſic procedo videtur ꝙ virtutes tres ſunt diuerſe hoc modo. quecūqȝ ſunt talia ꝙ vno operante alterum quieſcit ſunt diuerſa in ſubſtantia. nam duo ꝯtraria eſſent ſimul in eodē ſubō. ſed virtutes ſunt tales ꝙ vna operante altera qeſcit. ſic patet in ſomno in quo qeſcit virt⁹ animalis naturali operāte. ergo virtutes ſūt diuerſe in ſubſtantia. ¶ P̄. quecūqȝ talia ſunt ꝙ vno deſtructo alterū remanet illa ſunt diuerſa in ſubſtātia. nā ea que eadē ſūt ſbā poſita ſe ponūt ⁊ deſtructa ſe deſtruūt. ſed virtutes ſunt tales ꝙ vna earum deſtructa ſicut ſenſibili remanet altera ſic vitalis ſic patet in membro paralitico. ergo iſte virtutes ſunt diuerſe in ſubſtantia. ¶ P̄. quecūqȝ habent diuerſa pͥncipia ⁊ diuerſos proceſſus. ⁊ diuerſos fines ſūt diuerſa in ſubſtantia. ſed iſte virtutes habent diuerſa pͥncipia diuerſos fines ⁊ diuerſos pceſſus. ergo ſūt diuerſa in ſubā. ꝙ autem habeāt diuerſa pͥncipia. ⁊ diuerſos proceſſus. ⁊ diuerſos fines patet qꝛ pͥncipiū vitalis eſt cor ⁊ animalis cerebꝝ ⁊ naturalis epar. ⁊ proceſſus vitalis ſūt arterie ⁊ animalis ſunt nerui ⁊ naturalis vene. Item ꝙ habeant diuerſos fines patet. nā vitalis finis. eſt dare vitam. animalis dare ſenſum ⁊ motū. naturalis dare nutrimentū ergo complexio vna. ¶ Ad contrariū anima in toto corpore eſt vna in ſbā ſicut vult phꝰ in pͥmo de aīa ⁊ in lib⁹ de animalib⁹. ergo cū iſte virtutes ſūt radicate in ſubſtātia iſta neceſſario ſūt vne in ſubſtātia. ¶ P̄. quecūqȝ talia ſunt quorū vno operante alterū impedit̄ illa cōmunicant in ſubā. ſed operante animali virtute impedit̄ naturalis. ergo cōicant in ſubā. nam per operationes vigiliarū impedit̄ naturalis virtus. ¶ P̄. ſi iſte virtutes eſſent multe ⁊ diuerſe tūc ex multis actu fieret vnū actu. nam pfectio corporis humani eſt vna in actu ⁊ componit̄ ex illis v͛tutib⁹ ergo ex multis formis actu fieret vna in actu ꝙ eſt ꝯtra Ariſto. in ſeptimo metha. ¶ P̄. dicit damaſcen⁹ in lib⁹ de trinitate ⁊ Ariſto. in pͥmo de anima ꝙ anima eſt coniūcta corpori tota toti ⁊ non pars parti. ꝙ ſi iſte virtutes eſſent diuerſe. tūc pars pti eſſet coniūcta. ¶ Ad hoc dico ꝙ iſte tres virtutes cōicant in ſbā que eſt ſbiecta potentijs ⁊ differūt in ſbā que eſt ratio vel eēntia. nā ratio dicit̄ ſbā ſic dī ſeptimo methoꝝ. ⁊ ad hoc facit illō ſimile qō ponit Auer. in co. pͥmi de anima. nam dicit. ſic pomū qō eſt vna ſuba ⁊ in eo ſūt diuerſe proprietates. ſ. color ⁊ ſapor ⁊ odor illa eſt de virtutib⁹ ⁊ potentijs anime. nam in ſuba cōicant ⁊ in ratione differūt. ad vtraſqȝ ergo partes ratiōes adductas cōcedo pro parte. ¶ De ſcdo ſic pcedo videt̄ ꝙ ſolū a diuerſitate membrorū ſit diuerſitas inter virtutes. nam virt⁹ tota anime pͥo fuit in corde ſic dicit Auic. in. xij. animaliū ⁊ poſtea cū peruenit ad cerebrū ſit animalis. cū ad epar ſit nālis. quare ſolū membroꝝ diuerſitas videt̄ cauſare diuerſitatē virtutū. ¶ P̄. h patet i virtute viſibili ⁊ audibili. nā non eſt cauſa in diuerſitate earū niſi diuerſitas mēbrorū. ſ. neruorū audibiliū ⁊ viſibiliū. ¶ Ad cōtrarium anima eſt coniūcta toti ⁊ non pars parti. ergo quelibet poᵃ anime eſt in quolibet membro tota q̄re non recipit diſtinctionē penes diuerſitatem membrorū. ¶ P̄. incorporeū non permutat̄ a corpore. ergo virt⁹ que eſt res incorporea non variatur. quare neqȝ multiplicat̄ penes corporū diuerſitatem. ¶ P̄. ad hoc facit qō dicit Auic. in caᵒ primo de anima. qꝛ dicit ꝙ virtutes diuerſant̄ penes proprias differentias ⁊ Aui. idē vult in. vj. de nālibus. ¶ P̄. finis imponit neceſſitatem his q̄ ſunt ad finē ſic pbatū eſt ſcdo phicoꝝ ſed anima eſt finis corporis ſic dicit Ariſt. in ſcdo de anima. ergo membra fuerūt facta talia ⁊ diuerſa ꝓpter diuerſitatē virtutū vnde cor fuit factū talis complexiōis ⁊ talis compoſitiōis ſm indigentiā virtutis ſpiritualis ⁊ ſm h. diuerſitas in virtute fuit cauſa diuerſitatis membrorū ⁊ nō ecōuerſo. ¶ Ad hoc dico ꝙ virtutū diuerſitas conſiderat̄ dupliciť vno modo. quātū ad eſſentiā earū virtutū ⁊ hoc modo ſūt diuerſe virtutes per proprias differentias ipſarū virtutū. alio modo conſiderant̄ quātum ad opus. nam hoc modo virtutes diuerſant̄ per diuerſa membra qꝛ manifeſtantur opera diuerſarū virtutū per inſtr̄a. ⁊ pono tibi vnū ſimile ſit ꝙ magiſter bona gratia ſit bon⁹ ſcriptor ⁊ factor loricarū. ſ. ꝙ ſit moiari⁹. anima nempe ei⁹. habet duas potētias diuerſas qꝛ duas artes diuerſas habet. ſȝ manifeſtatio iſtarum artiū non poteſt fieri ſine diuerſitate inſtr̄orū. nam nō poſſet magiſter bona gratia cū pēna manifeſtare artem loricādi ſed cū cuneis ferreis ⁊ malleis nec habet nempe artificioſas man⁹. ſilr dico ꝙ in ſuba aīe ſunt iſte virtutes diuerſe ⁊ opera illarū v͛tutū manifeſtant̄ diuerſa per diuerſitatem inſtr̄orū. pȝ ergo ſolutio per h verba ad oia ſupra dicta ſi placet magiſtro bona gr̄e qui comedit h ſero duos panes. ¶ Cū vidim⁹ de virtutib⁹ in gn̄ali modo proſequamur de eis in ſpāli ⁊ pͥmo de nāli virtute q̄ cū ſumat̄ ab h vocabulo nā videamus quot modis dicit̄ nā ⁊ qualr̄ nā ⁊ aia differūt. ¶ De pͥmo ſic proſequor dico ergo ꝙ nā dicit̄ multiplr̄ apud medicū. ſ. ⁊ apud phm. ſed p̄ videam⁹ quoties apud phm dicat̄. ſcdo apud medicū. dico ergo. ꝙ apō phm dicit̄ nā vno mō gn̄aliſſimo de oi re que pōt intelligi ſiue illa ſit ſbā ſiue accn̄s ſiue ſit res creata ſiue icreata ⁊ in hac ſignificatione ſic diffinit̄ apud Boe. in libro de duab⁹ naturis. nā inqt eſt earū rerū que quoquo mō itellectu capi poſſūt. q̄ ſic exponit̄. nā eſt omnis res q̄ poteſt itelligi ⁊ dixit quoquo mō. qꝛ de⁹ ⁊ mā pͥma nō poſſūt ꝯo intellectu capi. nā dicit Ari. in libro de cauſis ꝙ deus nō pōt intelligi cum careat cauſa. ⁊ plato dicit de materia pͥma cum ipſaȝ imaginamur patimur veluti ſomniantes quare neqȝ deus neqȝ pͥma materia poſſunt ꝯo modo intelligi. ſcdo modo dicit̄ natura minus generaliter. nam dicit̄ de omni ſubſtātia tam generata q̄ȝ ingenerata ⁊ taȝ corruptibili q̄ȝ incorruptibili ⁊ tam ſimplici q̄ȝ compoſita ⁊ taȝ corporea. q̄ȝ incorpea ⁊ hoc modo ſumit̄ a Boetio in dicto lib. quā ſic deſcribit. natura eſt omne id qō pōt agē vel pati. ⁊ dixit agere quātū ad ſubſtantias ſpirituales. ſ. deuȝ ⁊ angelos que ſolū agūt ⁊ nūquā patiunt̄. ⁊ dixit pati quātū ad illas ſubſtantias que agūt ⁊ patiuntur. ¶ Item ſubſtātia poteſt cōſiderari ſpecialiter hoc modo. aut iſta ſuba ē materia aut forma aut cōpoſitū. ⁊ ſi materia. ipſa dicit̄ nā. ſic dicit̄ ab Ariſto. ſcdo phicoꝝ ⁊ qnto methoꝝ. ſi ꝯo accipit̄ ꝓ forma ipſa forma eſt duplex. ſ. forma deſignata in nā ſbiecta. ſ. in eo qō tenet reȝ in eſſe. ſ. forma hoīs ⁊ complementū hominis ⁊ iſta dicit̄ natura. vnde dicit Ariſt. qnto methorū ꝙ non dicimus rē hēre nām niſi cū habet formaȝ. alia ꝯo forma eſt deſignata in rōne motoris ⁊ h dī natura. q̄ diffinit̄ in ſecūdo phicorū ſic. nā eſt pͥn̄ᵐ mouendi ⁊ qeſcendi in quo pͥmū eſt ⁊ per ſe ⁊ nō ſm accidēs ⁊ iſta eſt ꝓpria ⁊ ꝯa ſignificatio nature. ⁊ diffinit̄ a pla. ſic. nā eſt ſuba ſapiēs cum artificio reꝝ formatarū. ſi ꝯo ſbā eſt compoſitum tunc etiam dicit̄ nam. vn̄ qōlibet ellementoꝝ dr̄ natura ſic dicͭ Iſaac in liᵒ diffōnū. Item dicit̄ nā de motu quē facit iſta v͛tus q̄ nā dicit̄. ſic dr̄ qnto metaphoꝝ. his ergo ſepteȝ modis dicit̄ natura apud phos. ¶ Apud medicū dicit̄ nā trib⁹ modis. ſ. de v͛tute. inſtrumento virtutis ⁊ de obiecto. de virtute qdem dicit̄ tripliciť. nā vno modo dicit̄ nā aggregatio oīum v͛tutū corpis ⁊ h modo dī nā v͛tus regitiua totius ſicut dicit Gal. vj. de accidenti. ⁊ morbo. caᵒ p̄ alio vero mō dr̄ nā put nā diuiďꝯtra aiam. i. ꝯtra v͛tutē animalē ⁊ ſic cōprehendit in ſe nālē v͛tutē ⁊ ſpūalē ⁊ h mō ſumit̄ a Gal. in liᵒ p̄ de nālibus v͛tutib⁹ ⁊ a ꝯſtā. cū dicͭ ꝙ motor in corᵉ humano aut eſt nā aut eſt aia. 3ᵒ ꝯo modo dī natura de v͛tute

naturali tñ ſm ꝙ naturalis virtus opponitur ỽtuti ſpũali
ꝛ animali ꝛ hoc mó ſumiť nã in hoc caplo cũ virtus nãlis
ſumiť a nã ꝛ illa nã ſic diffiniť ab Hip. referẽte iſaac. in li°
diffinitionũ dicit. n. ꝙ natura eſt ꝑncipiũ interi⁹ vigorans
corpora ꝛ ꝑparans eis ꝑparatione nutrimẽti ꝛ reliquoꝝ
ꝛ expellit nocumenta ab eis ſm ỽtutẽ ꝛ poſſibilitatẽ eius.
ergo tribus modis diciť nã de virtute. Item diciť natura
de inſtro virtutis ꝛ iſtud inſtrumentũ aut eſt corporeũ aut
incorporeũ. ſi ỽo incorpeũ. aut eſt vi acquiſitũ ꝛ hec eſt cõ
ſuetudo de q̃ dicit Gal. in lib° de cõplonibus in ſcdo ꝙ cõ/
ſuetudo eſt nã acquiſita. ꝛ Cõſtã. dicit ꝙ ꝯſuetudo eſt alte
ra nã ꝛ in lib° de aere ꝛ aqua ab Hip. h̃ idẽ diciť ab auer.
in co. ꝑmi pꝺorũ ꝛ a Ioãnicio. in illo apho. vẽtres hyeme
ꝛ vere ꝛc̃. ꝛ ab Aly. in co. cauſarũ ꝛ ẽt Ariſto. innuit in pre/
dicamẽtis hoc idẽ. aut ẽiſtrm nãle ꝛ tunc aut eſt cõplo aut
compõ. ꝛ diciť cõplo nã ſicut diciť in li° de interioꝛib⁹ vbi
diciť ꝙ humoꝛ ꝛ natura. i. complo ꝑmutant animam ꝛ in
toto ſm Aui. ſic ſumiť natura qñ querit de gradu medici/
narũ ꝛ diciť cõpoſitio nã. ꝛ ſic ſumiť ab Hipp. in ſcdo regi
minis qñ dicit. cũ quo etiã moꝛbi diſpõnẽ ꝛ egri nãm opꝫ
agnoſcas. ſi ỽo inſtrm eſt corpus. tũc aut eſt mẽbrũ aut nõ
ẽ mẽbꝝ. ꝛ ſi nõ eſt membrũ. eſt caloꝛ nãlis ꝛ ꝙ caloꝛ nãlis
dicať nã diciť a Gal. in illo apho. calni ſaniẽ faciens. ꝛc̃. ſi
ỽo inſtrm eſt mẽbrũ tũc aut eſt mẽbrũ nutritũ ꝛ tale eſt vẽ
ter vñ Hipp. in ſcdo regis dicit ꝙ opꝫ mollire nãm ꝛ ven/
trẽ ꝛ omnes auctoꝛes hoc vocabulo vtunť. aut illud mem
brũ eſt membrũ generatiuũ ꝛ hoc eſt cutis vel vulua ſicut
diciť in illo apho. quecũqꝫ craſſe exiſtes ꝑter nãm nõ con/
cipiunt. Itẽ diciť nã de obiecto. ſ. de ipſo humoꝛe. vñ dicit
iſaac in li° diffinitionũ ꝙ nã diciť de quatuoꝛ chimis. patꝫ
ergo ꝙ nã diciť ſeptẽ modis apud pꝺos. ꝛ. x. apud medi/
cos ſicut per predictas auctoꝛitates iã ſatis patuit. ℭ De
ſcdo ſcilꝫ de dña inter aiam ſatiſ pꝫ. ℭ Cum de nãli virtute
vidimus in generali modo videamus in ſpãli. ꝛ pꝛimo de
nutritiua de qua duo videam⁹ ꝑmo noticiã eius ſcdo du/
bitatiões. de ꝑmo ꝫ° videam⁹. ꝑ. n. videam⁹ qd eſt ipſa vir
tus nutriẽs. ſcdo videam⁹ de nutribili. ꝫ° de mõ per quem
nutriens nutrit. ℭ De ꝑ° ergo ſic ꝓcedo inueniť q̃druplex
diffõ hui⁹ virtutis. ꝑ° eſt Ariſto. in ſcdo de aia que talis eſt.
[virtus nutritiua eſt po° ſaluare ſuſcipiens ipm ſm ꝙ eſt
hui⁹.] ſcda poniť a Gal. in ꝑmo de nãlibus ỽtutibus. ingt
enim ꝙ virt⁹ nutritiua eſt po° ꝛ cã nutricatiõis. ꝫ° eſt Aui.
in. vj. de nãlib⁹ que talis eſt. [virtus nutritiua eſt vis ꝯuer
tens corpa a corpoꝛeitate in qua erãt in ſilitudinẽ corpoꝛis
in quo eſt ꝛ vniť ei pro reſtauratione eius qd ſolutuꝫ eſt ex
illo.] quarta ẽ eiuſdẽ ꝑmo canõ. ca° de ỽtutib⁹ miniſtrãtis
ingt enim ꝙ ỽtus nutritiua eſt que cõuertit nutriẽs in ſimi
litudinẽ nutriti. ad h̃ vt per ipm ſuſcipiat reſtauratiõnẽ ei⁹
qd diſſolutũ eſt ex eo. quĩta eſt ꝯſtã. q̃ talis eſt. [ỽtus nutri/
tiua eſt virtus q̃ poꝛtat ſubam ꝑ coꝛpa ad oia mẽbra ſm ꝙ
coꝛp⁹ expetit eẽntia vt diſſoluta reſtauret.] Reſumam⁹ au
tẽ diffõnẽ pꝺi ꝑmo. ꝛ exponamus eam. dicit ergo ꝙ ỽtus
nutritiua eſt po° ꝛ poniť ibi po° loco gñis vt ſepareť nutri
tiua virtus ab alijs rebus nãlibus que nõ ſũt ỽtutes. Itẽ
dicit potis ſaluare ſuſcipiens ipm. i. po° que ſaluat ꝛ cõſer/
uat ſubam illi⁹ coꝛpoꝛis in quo eſt, ꝛ per h̃ ſeparatur ỽtus
augmẽtatiua. nã augmẽtatiua opať circa quãtũ ſubi ſui ꝛ
nõ circa ſubam ſicut dicit Ari. ibidẽ. ꝑ h̃ ỽo qd dicit. [ſm
ꝙ eſt hui⁹.] excludit gñatiuã. nã gñatiua non ſaluat ſubm
in quo eſt ſed ſaluat ſibi ſimile. ſm ſpẽm h̃ aũt ſaluat ſubm
ſm ꝙ hui⁹ eſt. i. in eſſe ſuo ſingulari. ℭ Diffõ autẽ Aui. ex/
planať amplius. dicit ergo ꝙ virtus nutritia eſt vis ꝛ hoc
eſt genus ei⁹ per qd ſepať a reb⁹ nãlib⁹ que nõ ſũt ỽtutes.
Itẽ dicit que ꝯuertit corpus a corpoꝛeitate. in qua erat. i.
que ꝑmutat cibũ a ſba ſua coꝛpali. ꝛ per hoc ſepať a ỽtute
augmẽtatiua. nã ipſa nõ ꝑmutat cibũ ſed addit ſoluꝫ in q̃r/
to. Itẽ per hoc qd dicit. ꝛ cõuertit in ſilẽm. h̃ dicit ad dñaꝫ
gñatiue nã ipſa cõuertit aliqd hĩ coꝛpoꝛe in quo eſt ſed ſe/
parat ab eo parteꝫ illi ſilem ꝛ ipam facit ſileꝫ in actu ſicut
dicit Aui. Alias dñas poſtpono qꝛ note ſunt. ℭ De ſecun
do ſic dico ꝙ nutribile eſt duplex vnũ ꝓpꝛie dcm ꝛ hoc eſt
coꝛpus aiatum. nã dicit Ariſt. in ſcdo de aia ꝙ nihil nutri
tur niſi ꝙ aia participat. Itẽ eſt aliud nutribile qd nõ diciť
ꝓpꝛie nutribile ſed per quãdã methafoꝛã. ꝛ hoc mõ diciť
caloꝛ nãlis nutriri a ſanguine. ꝛ ignis ab oleo ſicut dꝛ ab
Aui. ca° de cõplonib⁹. nã dicit ꝙ caliditas nutritur ab hu
miditate. ꝛ Ariſt. dicit ꝙ ignis nutriť ab oleo ꝛ h̃ nutribi
le nõ diciť ꝓpꝛie nutriri. ℭ De ꝫ° ſic ꝓcedo dico ergo ꝙ me/
diũ ꝑ qd agit ỽtus eſt triplex. ſ. mã foꝛma ꝛ inſtrumẽtum.
ℭ Et diciť mã cibus. nã per cibũ agit virtus digeſtiua tã/
quã per viã. vñ Auic. dicit caplo de eo qd comediť ꝛ bibi
tur ꝙ cibus imutat ꝛ operať in coꝛpoꝛe noſtro a materia.
ℭ Foꝛma ỽo eſt ipſe actus ꝑ quẽ ỽtuſ agit ꝛ diciť nutrica
tio. nã agit ỽtus nutritiua mediante nutricatione ſic fabꝛi
cat faber mediante fabꝛicatione de q̃ nutricatiõe videam⁹
duo. ſ. qd ẽ nutricatio ꝛ quot modis dꝛ nutricatio. Nutri/
catio ỽo ſic diffiniť a Ga. li° ꝑ de aialib⁹. nutricatio eſt ap
plicatio cibi cuilꝫ particule eius qd nutriť ſm ꝙ iſtuit in
ſpẽm. i. ſm ꝙ cõſeruat ſubſtantiã in ſuo ſubo. Itẽ ab eodeꝫ
in tertio de complexionib⁹ ſic diffiniť. nutrimentũ eſt per/
fecta ſimilitudo nutrientis in nutrito donec ſiat ei ſimile.
ℭ Nutricatio ỽo diciť tripli̾. nã nutrimẽtũ eſt qddã ſut̃
vt omne qd cõtinetur i venis ꝛ ſtõ quouſqꝫ veniat ad appo
ſitionẽ. ſcdo ỽo mõ diciť nutrimẽtũ quaſi nutrimentũ ꝛ h̃
eſt dum apponiť aut dũ vniť mẽbro. tertio ỽo mõ dꝛ vꝛe
nutrimentũ ꝛ h̃ eſt duꝫ cibus aſſimilať. ꝛ illa actio que eſt
aſſimilatio dꝛ nutricatio. nã h̃ diſtinctio poſita eſt in ꝑ° de
ỽtutib⁹ naturalib⁹. ℭ Tertiũ aũt inſtrm eſt duplex. ſ. coꝛ/
poreũ vt caloꝛ naturalis. caloꝛ. n. nãlis diciť inſtrm ỽtutis
ſic dꝛ ab Auic. ca° de etatibus ꝛ qddam eſt incoꝛpoꝛeũ ſic
complo. ꝛ ꝙ cõplexio ſit inſtrm virtutiſ dic̃ Gal. in ꝑmo de
iuuamentis. caplo ſcdo. ℭ Circa iſtam lec. quatuoꝛ que/
runť. ꝑmũ. an h̃ virtus agat continue vel interpolate. ſcdo
an h̃ virtus ſit in vno membꝛo infixa vel impꝛeſſa per totũ
coꝛpus. tertio vtrum cibus imutet membꝛũ vel non. quar
to vtrum nutrimẽtum ſiat a ſimili vel a cõtrario. ℭ De pꝛi
mo ſic pꝛocedo videť ꝙ agat cum quiete. nã diciť in ſom/
no ꝛ vigilia ꝙ omne agens cũ tẽpus exceſſerit neceſſariũ
eſt quieſcere. ergo cũ ỽtus nutritiua ſit agens cum tempus
exceſſerit neceſſariũ eſt langueſcere. quať aut quieſcet aut
infirmabiť. ℭ P̃. omne agens coꝛpoꝛeuꝫ fatigať. ꝛ oẽ qd
fatigatur idiget quiete ergo iſta virtus quieſcit. ℭ P̃. om
ne qd mouetur de habitudine ad actuꝫ quieſcit aliquãdo
ſed iſta virtus moueť aliquãdo de habitu ad actũ ergo ali
quãdo quieſcit. ꝙ autem h̃ virtus moueatur de habitudi
ne ad actum patet qꝛ in diffinitiõe anime poniť actus ꝑm⁹
ſed actus pꝛim⁹ eſt habitus. ergo ꝛ nutritiua mouetur de
habitudine ad actum. ℭ P̃. animalia acubantia in cauer/
nis non nutriunť in eſtate quare aliquãdo quieſcit. ℭ Ad
contrarium ſic dicit Ariſto. in octauo phyſicoꝝ ꝙ in ani/
mali eſt qddã qd ſemper mouetur. hoc autẽ nõ eſt niſi ani/
ma nutritiua ꝛ caloꝛ naturalis quare ſemꝑ agit. ℭ P̃. nu/
tritiua agit in ſomno ꝛ in vigilijs ſed omne tempus eſt aut
ſomni aut vigiliarũ ergo omni tẽpoꝛe agit. ℭ P̃. dic̃ Ari.
in ſecũdo generationis ꝛ ſcdo topicoꝝ ꝙ aialia ſemꝑ nu/
triũť ergo ſemꝑ agit. ℭ Ad hoc dico ꝙ h̃ virt⁹ ſemꝑ agit
ſine aliqua interpolatione ꝛ cõcedo ad hoc factas ratiões
ad ꝑmum autẽ argumentuꝫ ſic dico quãdo enim diciť ꝙ
iſta ỽtus excedit tꝑs dico ꝙ ſiſm eſt. nã nõ ꝯtigit hãc ỽtutẽ
excedere tẽpus. ℭ Ad ſm dico ꝙ iſta virtus nõ fatigatur
cauſa cuius eſt qꝛ ipſa de ſe cũ ſit incoꝛpoꝛea non poteſt fa
tigari neqꝫ poteſt fatigari ex parte ſui inſtrumẽti. nam que
dam ſunt virtutes que habent inſtrumentũ qd in ſua actio
ne reſoluiť ꝛ ꝯſumiť. ꝛ talis eſt virtus aialis. nã ipm cere/

dū qd̄ eſt eius inſtrumentum ⁊ ſpiritus conſumūtur circa ſuū obiectum qd̄ eſt ſenſibile. Item eſt quedam virtus que agit cū inſtrō ⁊ iſtud nō reſoluit̄ ſicut calor nālis. Immo dum agit confortat̄ ſicut ignis ꝯfortatur in agendo in humidū ligneum vnde calor naturalis nunq̄ȝ fatigatur. quare neq̄ȝ nutritiua deficit in agendo neq̄ȝ fatigatur dum animal viuit. ¶ Ad tertiuȝ dico ꝙ in quibuſdam virtutibus anime habit⁹ eſt diſtinguibilis ab actu ſicut in virtute animali ⁊ in q̄buſdam habitus nō eſt diſtinguibilis ab actu ſed ſemper coniunctus illi inuenit̄ ſicut in virtute nutritiua. ¶ Ad quartū dico ꝙ aialis accubātia in cauernis nutriūtur ⁊ licet non accipiāt cibuȝ per plures menſes cū aliqualiter nutriunt̄ ſed q2 in eis calor minuit̄ ⁊ humiditas eſt viſcoſa diu durat illud humidū. q2 quodāmodo circulat̄. nā ſtomach⁹ trahit quādo eſt vacu⁹ humiditatē ⁊ illa hūiditas p̄mo recurrit ad mēbra. ¶ De ſcd̄o ſic ꝓcedo. videt̄ ꝙ iſta virtus ſit fixa in epate. nā dicit ꝯſtā. ꝙ virtus nutritiua fluit ab epate ad totū corpus. quare eſt p̄ncipiuȝ ei⁹ in ep̄e. ¶ P̄. Auic. dicit de virtutibus nālibus ꝙ ſi liget̄ via que eſt inter epar ⁊ membra ipſa carēt nutrimento q̄re ab epate fluit virtus ergo ipſa eſt virtus fixa in epate. ¶ P̄. Ari. dicit ꝙ cor eſt fundamētum omniū virtutuȝ ergo eſt fixa in corde. ¶ Ad contrariū dicit damaſcenus in lib° de trinitate ꝙ anima eſt coniuncta tota toti ⁊ nō pars parti ⁊ idem dicit Ariſt. in p̄mo de anima. ergo cum iſta virtus ſit pars anime nō eſt fixa alicui parti corporis. ¶ P̄. dicit Ariſt. in primo de aia ꝙ ſi amputētur aialia anuloſa tunc remanet anima in qualibet parte ita ꝙ ſi nutrimentū poſſet ſuſcipere per organa actu viuerēt. ergo tota anima eſt in qualibȝ. ¶ Ad hoc dico ꝙ v̄tus h̄ cōparatur ad corpus tripl'r vno modo ſicut ad radicē ⁊ fundamentū primum ⁊ ſic eſt fixa in corde. alio m̄o cōparat̄ ad inſtrm̄ p̄ncipale ⁊ ſic eſt fixa in epate. 3° m̄o nō cōparat̄ ad corpus tanq̄ȝ ad ſubm̄ ⁊ h̄ mō eſt fixa in toto corp̄e. nā totū corp⁹ nutrit̄ ab ea. ¶ De 3° ſic ꝓcedo vı̄ ꝙ v̄tus nutritiua nō patiatur a cibo. ſed ꝯ̄. nā dicit Auerois ſup̄ p° de aia ꝙ aia vegetabilis eſt in actione ſed ſenſibilis eſt in paſſione cū ergo nutritiua ſit po° aie vegetabilis ipſa ſoliū aget. ¶ P̄. nutrimentū verū nō eſt niſi cū ſit aſſimilatio ſed membrū nō patit̄ a ſili cū ois paſſio ſit a ꝯ̄rio ergo v̄tus ⁊ mēbrū nō patiunt̄ a cibo. ¶ P̄. cib⁹ eſt m̄a mēbri ſed m̄a nō agit q̄re neq̄ȝ cib⁹ aget in corpus. ¶ P̄. dicit Aui. ꝙ q̄ñ cibus trāſit ad aſſimilationē tūc non ꝑmutat ⁊ hoc dicit in ca° de eo qd̄ comedit̄ ⁊ bibitur. q̄re membrū nō patitur a cibo. ¶ Ad contrariū ſic. oē qd̄ agit nāl'r patit̄ ſicut dı̄ tertio ph̄icorū Ariſt. ⁊ a Gal. in. vj°. de acci. ⁊ morbo ergo ſi mēbrū ⁊ ſua v̄tus agunt in cibū tunc opȝ ipſum pati a cibo. ¶ P̄. dicit Gal. ꝙ quedā arbor fuit que plantata in egypto faciebat bonos fructus. ſed in p̄ſia faciebat fructus venenoſos quare h̄ cōtingebat a nutrimēto. ergo cibus agit in cibatū. ¶ P̄. in lepra cibus eſt in cauſa quādo male aſſimilat̄ aut opȝ nos ponere ꝙ nā faceret morbū qd̄ eſt abſurdū. aut opȝ ponere ꝙ cibus agit in materiā mēbrorū. ¶ Ad hoc dōm ꝙ Gal. vult oibus modis qd̄ mēbrū patiat̄ a cibo in. vj. de accidēti ⁊ morbo. ſed ego diſtinguo i mutatione ⁊ dico ꝙ virtus ⁊ mēbruȝ ꝑmutant cibū ſm̄ ſpēm nam v̄tus nutritiua que eſt in oſſe ꝑmutat cibum. ſ. panē ⁊ vinum in ſpecie oſſis ⁊ virtus que eſt in neruo permutat cibū in ſpēm nerui ⁊ eſt alia ꝑmutatio que nō eſt ſm̄ ſpēm ſed eſt ſm̄ aliquas varietates ꝟbi gratia cib⁹ calidus ſicut aialia mutat oſſa ⁊ carnem ad aliqualē caliditatē ⁊ cibus frigidus permutat membrū ad frigiditateȝ ſed nō trahit membruȝ extra ſpēm ſuam. q2 ergo maior eſt permutatio cibi ab ipſo membro ⁊ eius virtute q̄ȝ mēbrū ab ipſo cibo ideo dicit̄ ꝙ iſta virtus agit ⁊ nō attribuit̄ ei pati lȝ ſm̄ veritatē patiatur ſicut vult Gal. in. vj. de accidēti ⁊ morbo ex his ergo ꝟbis poſſunt ſolui argumēta in cōtrarium adducta. ¶ De quarto ſic ꝓcedo videtur ꝙ nutrimentū fiat a contrario nā in nutrimento ſit motus ⁊ omnis motus eſt a cōtrario. ⁊ inter cōtraria ſic dicit Ariſt. ⁊ Gal. in libro de complexionib⁹ ⁊ in primo de malicia complexionis. ⁊ iſaac in dietis vniuerſalibus dicit hoc ideȝ. ergo nutrimētū ſit a cōtrario. ¶ P̄. dicit iſaac in proemio dietarū vniuerſaliuȝ ꝙ nequeunt a ſili reſtaurari mēbra omnia quare opȝ ꝙ fiat nutrimentū non a ſili. ¶ Ad contrarium ſic dicit Gal. in p̄mo de naturalibus ⁊ in ſcd̄o de cōplonibus ꝙ nutrimētū ſit a ſili ⁊ h̄ idem dicit in libro de m̄a. cōplexionis. ⁊ Auic. in ca° de eo qd̄ come. ⁊ bibit̄. ¶ P̄. dicit Gal. in p̄mo de ſimplici medicina ꝙ de proprietate cibi eſt vt addat in ſubſtātiā noſtri corporis non vt alteret nā h̄ eſt proprietas medicine. ſ. ꝙ alteret corpus nr̄m. quare ſit nutrimentū a ſili. ¶ Ad hoc dico ꝙ triplex eſt nutrimentū. ſ. verū. ⁊ quaſi nutrimētum. ⁊ nutrimentū futurū ſic dicit̄ in p° de nālib⁹ v̄tutib⁹ ⁊ in ſcd̄o de cōplexiōib⁹ ⁊ iaȝ ſupra expoſui iſtam diuiſionē in hac lec. vnde dico ꝙ nutrimentuȝ ſit a ſili quātū ad verū nutrimētum. Nā vere dı̄ qd̄ nutrire q̄ñ aſſimilat̄ ⁊ quātū ad nutrimētū futurū nutrit̄ mēbruȝ a ꝯ̄rio ēt h̄ ⁊ dicit Ariſt. in ſcd̄o de aia naȝ dicit ꝙ nutritur animal a ſimili ⁊ a contrario ſm̄ diuerſos modos.

¶ Cum vidimus de nutritiua agendū eſt modo de augmentatiua de qua duo videam⁹ p̄mo enim vidēduȝ eſt de ipſi⁹ noticia ſcd̄o videnda ſunt quedā dubia circa ipſam. de primo autē. v. ſunt vidēda. p̄mū eni videam⁹ qd̄ eſt virt⁹ augmentatiua. ſcd̄o qdem augmētabile. 3° de medio ꝑ qd̄ iſta virtus agit. q̄rto de cōdictionibus que requirunt̄ ad augmentū quinto cui attribuit̄ augmentuȝ an m̄ae an forme. ¶ De p° ſic ꝓcedo diffinit̄ v̄tus augmētatiua ſic a p̄ho ſcd̄o de aia. ⌊ v̄tus augmentatiua eſt v̄tus factiua quāti. ⌋ Item a Gal. in p̄ de nālibus v̄tutibus ſic diffinit̄. ⌊ v̄tus augmētatiua eſt po° faciens diſtendere corpus vndiq̄ȝ ipſuȝ continuū ſibi manēs ⁊ p̄ncipalē ⁊ vniuerſam cuſtodiēs ſpēm ſine influente cibo appoſito non potēs fieri. ⌋ h̄ autē ſic exponit̄. po° ponit̄ vt ſit genus ꝑ qd̄ ſepat̄ ab alijs rebus naturalib⁹ que nō ſunt v̄tutes. Itē ſequit̄ ⌊ faciēs diſtēdē corpus vndiq̄ȝ. ⌋ i. extēdens corp⁹ ſm̄ oēm diamet[m]. ſ. in longū latū ⁊ profundū. ⁊ per h̄ excludit̄ ab augmento illa ingroſſatio q̄ ſit poſt cōſiſtentiā nā illa nō eſt augmētū cū nō ſit niſi ſm̄ latitudinē. ¶ Et virtus nutritiua q̄ non addit in quarto ſed ꝯſeruat ipaȝ. ⌊ Itē ſequit̄ manēs ꝯtinuū ſibi. ⌋ ideſt q̄ñ auget̄ nō diſſoluit̄ ⁊ per h̄ excludit̄ illud augmētū qd̄ faciunt pueri in veſica fricādo eaȝ in cinē ⁊ inflando ipſaȝ. que lȝ augeat̄ tamē dicit Gal. ꝙ tm̄ ſubtiliatur quātum groſſeſſit ⁊ propter h̄ non manet cōtinuū corpus ei⁹ h̄ eniȝ ſoli nature eſt poſſibile. ſ. ꝙ corpus extendat̄ ipſo exiſtente cōtinuo ſicut dicit Gal. in ii°. p° de nālibus v̄tutib⁹ ſeq̄t̄ poſtea. ⌊ ad p̄ncipalē ⁊ vniuerſalē cuſtodis ſpeciē. ⌋ ideſt ꝙ res augmentata cum iam ſit augmentata remanet in eadem ſpecie in qua p̄mus erat vt os cū augetur remaneat os. ⁊ man⁹ remaneat man⁹ ſic p̄us erat. nā dicit Ariſt. ꝙ magnū ⁊ paruū ſūt idē in ſpecie ⁊ per hoc ſeparat̄ v̄tus gn̄atiua. nā ipſa nō cōſeruat ſpēm illius de quo eſt ſed corrūpit ipſam. virt⁹ eni que gn̄at̄ de ſpermate ⁊ ſanguine mēſtruo corrumpit ſanguinē menſtruū ⁊ ſperma ⁊ gn̄at̄ mēbrū. ⌊ Itē ſequit̄ ſine influente cibo non potēs fieri. ⌋ ꝑ hoc notatur habitudo virtutis nutritiue ad augmentatiuā. nā nutritiua miniſtrat ei materiā cibalem ⁊ excludit augmētum artificiale. naȝ poſſem ego facere ſperam cereaȝ ⁊ augere eam ſm̄ omnem diamet[m] tamen hoc non ſit per nutrimentum ſed ex appoſitiōe factum eſt. ¶ Itē diffi. ab Aui. in primo canonis capitulo de virtute miniſtrata hoc modo. ⌊ virtus augmentatiua eſt virtus que addit in diametris totius corporis ſm̄ naturalem proportionalitatē quouſq̄ȝ corpus ad augmēti finē ꝑducat per illud qd̄ ipſum ingredit̄ ex nutrimēto. ⌋ Item ab eodē in ſexto de nālib⁹ ſic diffi. ⌊ v̄tus augmentatiua eſt v̄tus augens corpus in q̄ eſt

ex corpore qḋ aſſimilat ei ſm naturalē ꝓportionē in omni
bus diametris. Itē a ꝯſtan. ſic diffinit᷑. virtus augmentati
ua eſt virtꝰ augmentās membra ⁊ de ꝑuitate ad magnitu/
dinē ꝓducit. Sed iſte diffinitiōes patet ꝑ expōnē diffinitio
nis poſite a ga. ⁊ ideo omitto ꝓpter breuitateꝫ. ¶ De ſcḋo
ſic ꝓcedo augmētabile eſt duplex. ſ. ꝓprie dcm̄. ſic eſt cor/
pus participās aīa ſicut vegetabilia ⁊ animalia. alio vero
mō dicit᷑ augmētabile īproprie ſic īnaīata vt lapides ⁊ ligª
que aīa carent viī ꝓprie maioratio dī ⁊ non augmentum.
¶ De 3° dico ꝙ meᵐ per qḋ augmētat᷑ augmētabile. eſt tri
plex. ſ. mā. iſtrm̄. ⁊ motus ſiue actus. ⁊ dicit᷑ mā cibꝰ. nam
cibꝰ eſt mā augmenti. Itē calor eſt inſtrm̄ ꝑ qḋ v̓tus auget
corpꝰ extēdēdo ⁊ ampliādo ⁊ ꝓfundādo. ¶ Actꝰ autē eſt
ipſa annūciatio que ſic diffi. ab Ariſt. in p̄ de gn̄atiōe. aug/
mētū inquit eſt p̄exiſtētis magnitudinis aditamētuꝫ. Item
augᵗⁱᵒ in libᵒ de nālibꝰ v̓tutibus ſic diffinit᷑. augmētatio eſt
aditamentū dimēſionū ſm latū longū ⁊ ꝓfundū ſolidaruꝫ
partiū aīalis quarū plaſmatio fuit. ¶ De q̄rto ſic ꝓcedo di
co ꝙ augᵐ. vj. ꝯdictiōes hꝫ. quaꝝ. 3. ſunt ſm habituꝫ ⁊. 3.
ſm ꝑuationē. ſm habitū. ſunt iſte. ſ. res que augeatur ma/
neat ſm eandē ſpēm in qua erat ꝑus vt ſi p̄° erat brachiuꝫ
poſt cū auctū fuerit brachiū remaneat. ſcḋa ꝯdictio eſt ꝙ
fiat augᵐ per additionē rei veniētis ab extrinſeco ſic cibꝰ.
3ª cōdictio eſt vt cuilibꝫ parti rei que augetur fiat maiora/
tio. ꝯdictiōes v̓o que ſūt per modū ꝑuatōis ſūt iſte. ſ. ꝙ nō
ſit vacuitas in corpe nā ſi vacuū eſſe in corpe tunc nō heret
augmentuꝫ ſed repletio partis vacue. ſcḋa condictio eſt vt
nō ſint duo corpa in eodē nā ſi h̓ eēt nō fieret ꝑuū extenſio
cū poſſet nutriens ⁊ nutritū eſſe in eodē loco. tertia v̓o eſt.
vt id qḋ nutrit ſit corpꝰ ⁊ nō ſit incorporeū. nā incorporeū
nō auget qꝛ punctū cū puncto cōpoſitū nihil auget. ¶ De
quinto dico ꝙ augmētū attribuit᷑ forme ⁊ nō māe ſm ꝙ di/
cit Ariſt. in ꝑmo de gn̄atiōe. ⁊ h̓ moᵒ ꝓbat᷑. mā membri nō
ſtat ſed fluit ita qḋ pars reſoluit᷑ poſt partē ⁊ ita ſibi nō at/
tribuit᷑ augmētū cū ipſa mā nō ꝑmaneat ſed fluat. ſed for/
ma membri manet firma ſicut patet in manu. nā nutrimen
tū qḋ manet itrat diffluit ⁊ labit᷑ ſed figna manꝰ ⁊ eius for
ma manet firma ⁊ ita forme debet attribui ⁊ nō māe. ¶ De
ſcḋo. ſ. de dubijs quattuor querunt᷑. ꝑmo enim querit᷑ an
augmentum poſſit fieri vel nō. ſcḋo an virtus augmenta/
tiua ſit eadem cum nutritiua vel non. 3° queritur. an augª
operet᷑ ſemper vel ad tempus. q̄rto an augmētatia operet᷑
continue vel interpolate. ¶ De ꝑmo ſic ꝓcedo videtur ꝙ
augmentū nō ſit poſſibile. nam probatum eſt in tertio phi/
ſicorū ꝙ nihil eſt vacuū ergo ſi debet fieri augmētū ex ſub
intrante cibo. aut oꝫ duo corpa eſſe in eodē aut vacuuꝫ. qḋ
ſi dicas corpus extendet᷑ quare poteſt corpus ſubintrare
in locū extenſionis. tūc contra. ipſe aer qui circūdat corpꝰ
oꝫ ad aliū locum ire quare ſemꝑ erunt duo corpora in eo
dē loco. ¶ P̄. in augmēto ſicut vult Gal. in libᵒ de nālibus
virtutibꝰ ⁊ Ariſt. in p̄ gn̄ationis oꝫ fieri additamētuꝫ ad
quālibet partē eiꝰ rei que auget᷑. quare ſi cuilibet parti ſit
additio tunc ſit mixtio partis addētis ⁊ addite ſed quan/
do ſit mixtio tūc nō ſit augmētū ſed ſit trāſitus in tertiū qḋ
qḋ in augmēto nō cōtingit cū oporteat ſpeciem permanē.
¶ P̄. augᵐ eſt preexiſtentis magnitudinis aditamentum.
ſed nulla magnitudo preexiſtit cū corpora ſint in continua
reſolutiōe quare augmētatio nō eſt poſſibilis. ¶ Ad con/
trarium nō oppono qꝛ ſenſus ipſe demonſtrat. ¶ Ad h̓ di
co ꝙ augᵐ eſt poſſe. ꝙ ſi mihi opponas ꝙ oꝫ fieri vacuuꝫ
aut duo corpa in eodē quorū vtrūqꝫ eſt impoſſe. ergo augᵐ
nihil ē. tūc ita tibi rn̄deo. videas eni ſolū modū ſm quē ſit
augᵐ ſicut ponit auerrois. modus autem talis eſt corpora
noſtra fuerūt generata plena quibuſdam foraminibꝰ cuꝫ
ergo in corpore generat᷑ humiditas per tertiā digeſtioneꝫ
tunc illa humiditas replet foramina in qua quidē humidi
tate alia iterū foramina generant᷑ ⁊ in generatione iſtoruꝫ

foraminū ⁊ eorum repletione ſit extenſio quedam ſm pa/
rietes corporis quare ſit additamentum ſm omnē parteꝫ
vnde ſi hūc modum conſideras neqꝫ duo corpora in eodeꝫ
erunt neqꝫ vacuum aliquid eſt. ¶ Quod ſi dicas illa fora/
mina in que intrat humiditas videntur eſſe vacua qꝛ alias
nō reciperent. dico ꝙ non ſunt vacua. ſed ſine dubio aere
plena ex quibus extra fluit aer adueniēte humiditate cor/
poris. Itē ſi mihi opponis. ꝙ ſunt duo corpora in eodem
eo ꝙ aer circūdans corpus vadit ad alium locuꝫ. dico ꝙ
ſit iſpiſſatio ⁊ coartatio. Ita ꝙ nō ſunt ꝓpter h̓ duo corpa
in eodeꝫ. ¶ De ſcḋo ſic ꝓcedo videt᷑ ꝙ virtus augmenta/
tiua ⁊ nutritiua ſint idē. nam ad hoc vt aliquid augeat᷑ ſi/
cut patet in domo que augetur tria requiruntur. ſ. qḋ fiat
appoſitio partis ⁊ vnitio ⁊ aſſimilatio ſed virtus nutritiua
facit h̓ tria. nā apponit vnit ⁊ aſſimilat ſicut dicit᷑ ab Aui.
caplᵒ de virtute miniſtrata. ⁊ a Gal. in ꝑmo de naturalibꝰ
virtutibus. ergo ſunt penitus idem. ¶ P̄. iſte virtutes nō
differunt in ſuba neqꝫ differunt in inſtrumēto. qꝛ calor eſt
idem inſtrumentū vtriuſqꝫ. neqꝫ in materia ex qua. quia ci
bus eſt materia vtriuſqꝫ virtutis. neqꝫ differunt in obiecto
qꝛ ambo operant᷑ circa membruꝫ quare ille virtutes ſunt
prorſus ideꝫ. ¶ P̄. dicit Gal. in primo de ſimplici medicia
ꝙ de proprietate cibi eſt vt addat in ſubſtātia corporis no
ſtri quare de ꝓprietate iſtius virtutis cibatiue eſt vt addat
⁊ extendat cibum per corpus ſm additioneꝫ ergo ſemper
auget nutritiua quare ſunt idem per has tres rationes.
¶ Ad contrarium patet nam omnes auctores ponūt has
virtutes diuerſas. ¶ P̄. quecūqꝫ habent diuerſos termios
ſunt diuerſa ſicut dicit porſirius ſed virtꝰ nutritiua ⁊ aug/
mentatiua habent rationes diuerſas ſic ſupra patet. ergo
ſunt diuerſe. ¶ P̄. quecūqꝫ talia ſunt ꝙ vno deſtructo alrᵐ
remanet illa ſunt diuerſa. Sed deſtructa augmentatiua vt
tempore ſenectutis adhuc remanet nutritiua ergo ſunt di/
uerſe. ¶ Ad hoc dico ꝙ iſte due v̓tutes cōmunicāt in ſub/
ſtantia ⁊ inſtrumēto ⁊ in ſpecie materie ⁊ in ſpecie obiecti
ſed differūt in fine ⁊ in quātitate materie ⁊ in quātitate ob/
iecti. nā nutritiua intēdit conſeruare ſubam indiuidui. ſed
augmentatiua intendit augere quāᵗⁱᵗᵐ ſic dicit᷑ ſcḋo de aī
ma vnde vna ⁊ eadē ſubſtantia eſt que h̓ duo facit. Itē dif/
ferunt in quātitate materie cibalis nam nutritiua ab eo ꝙ
nutritiua requirit tm̄ de cibo quātū reſoluitur. ſed augmē
tatiua plus de cibo requirit q̄ꝫ diſſoluat᷑. Item differūt in
quantitate ⁊ poteſtate cibi. naꝫ augᵗⁱᵃ requirit ſubm quod
poſſit extendi ſm omnem diametrᵐ nutritiua v̓o non, h̓ eſt
ergo dr̄ia inter has virtutes ⁊ conuenientia ex quibus pa
tet ſolutio ad queſtiones ſubtiliter intuēti. ¶ De tertio ſic
procedo videtur ꝙ augmentatiua ſemper augeat. ſ. qḋ ip
ſa duret ſemper in animali dū viuit. nam in corpore anima
lis ſemper cibus apponit᷑ ergo cum omne appoſitum ali/
cui magnitudini preexiſtēti augeat. oportet ꝙ ſemper fiat
augmentum. ¶ P̄. cibus ſemper eſt in corpore noſtro eo
ꝙ nutritiua ſemper operatur. Sed dicit Gal. in primo de
ſimplici medicia ꝙ de proprietate cibi eſt vt addat in ſub
ſtantiam corporis quia ſemper ſit augmentum. ¶ P̄. quā
docunqꝫ augens eſt preſens ⁊ materia ⁊ inſtrumentum de
bet ſemper fieri auctio. ſed in omni etate habemus in cor/
pore animā que eſt augens ⁊ materiā nam ſemper poſſu/
mus de cibo aſſumere in maiori quātitate q̄ꝫ reſoluatur ⁊
calor naturalis quātum eſt de ſe nunq̄ꝫ deficit in augmēto
quare ſemper ſit augmētum. ¶ Ad cōtrariū eſt experiētia
nam videmus aīalia nō ſemper augeri. ¶ P̄. pꝫ rōne nam
dicit Ari. in p̄ de gn̄atiōe ⁊ in ſcḋo de aīa ꝙ aīalia ſemper
nutriunt᷑ ſed nō ſemꝑ auget᷑. ¶ P̄. oīum nā ꝯſtā. eſt termi/
nus augmēti ſic dī in ſcḋo de aīa quare oportet aliquādo
ſtare ⁊ nō ſemꝑ augeri. ¶ Ad hoc dico ꝙ augmentuꝫ non
durat niſi vſqꝫ ad. xxx. ānos. ⁊ vſqꝫ ad. xxxv. ſꝫ Aly. in co.
cauſarum ⁊ concedo rōnes ad h̓ factas. ¶ Ad p̄ᵐ iſt argᵐ.

dico ꝙ licet cibus ſemꝑ apponat̃ corpi nõ tamẽ augmẽtũ
fit ſemper nam dicit Auicen.in.vj° de naturalibus ꝙ ali/
qñ plus addit̃ ꝙ̃ reſoluatur vt tpe adoleſcẽtie. ⁊ aliquã/
do equalr̃ vt tẽpore iuuentutis. ⁊ aliquando min⁹ vt tpe ſe
nectutis. vñ ad hoc vt fiat augmẽtũ nõ ſufficit ꝙ fiat appo
ſitio ſed opʒ ꝙ plus addat̃ ꝙ̃ reſoluatur. ℭ Ad ſm̃ dico
ꝙ cibus ſemper addit in corpore. tamẽ nõ ſemꝑ auget. nã
cum n. deb̃ fieri augmentuʒ oportet pr̃exiſtẽ corpus cui fit
additio. ȷ. ꝙ non fiat reſolutio ħ autẽ non cõtingit ſemper
ſed ſolum in adoleſcẽtia. ℭ Ad tertiã dico ꝙ materia aug
menti non eſt ſemꝑ pñs. nam ſitu dicis ꝙ ſemper cibus eſt
pñs quẽ poſſumus comedẽ. tunc dico ꝙ duplex eſt ma/
teria in augmento. vna eſt materia repletiua. ⁊ hec eſt ſup
fluitas influẽs. alia ṽo eſt materia extẽſiua ⁊ ħ mã eſt hũi/
ditas ſpermatica. vnde qr̃ materia extẽſiua deficit ab ado/
leſcentia vitra. Ideo nõ fit augmẽtũ. ℭ De quarto ſic pro
cedo videtur ꝙ augmẽtatia nõ ſemper operetur in tẽpore
adoleſcẽtie. nã poẽ eſt ꝙ aliquis abſtineat a cibo ⁊ quã/
do caret cibo tunc nõ fit augmẽtum. qr̃ dicit Gal. in lib° de
naturalibus virtutibus in primo ꝙ non põt fieri augmen
tũ ſine influẽti cibo. ergo operat̃ cuʒ interpoſitione. ℭ Ꝥ.
tempore maxime infirmitatis vt puta in criſi nõ fit augmẽ
tũ. qr̃ dicit Gal. ꝙ natura tũc tota eſt intenta ad faciendum
criſim quare nõ facit augmẽtũ. ℭ Ꝥ. nos videmus anima
lia cubãtia i cauernis nulli aten⁹ augeri in hyeme quare nõ
fit continue in adoleſcẽtia augmentũ. ℭ Ad cõtrarium di
cit Auic. ca° de etatibus ꝙ puer non ceſſat augeri vſqȝ ad
iuuẽtutem. ergo continue operatur. ℭ Ꝥ. augmentũ con/
ſiſtit in extẽſione humidi ſpermatici. ſed illud omni tẽpore
eſt extenſibile in adoleſcentia quare omni tempore fit aug
mentũ in adoleſcẽtia. ℭ Ad hoc dico ꝙ augmentum ha/
bet duplicẽ reſpectum. vnũ ad virtuteʒ augmẽtantẽ ⁊ quã
tũ ad hoc ſp fit. nã ṽtus inquãtũ eſt in ſe nunqȝ ceſſat. Iteʒ
habet alium reſpectuʒ ad mãm que põt interdũ deficere ⁊
ad ea que pñt nãm occupare qualia ſunt ĩfirmitates ⁊ tũc
dico ꝙ põt iſta virtus vacare. ℭ Sed modo quereret aliqs
de hoc q̃re videmus adoleſcentes cũ incipiunt coire magis
augeri ſicut dicit Ariſt. in lib° de aĩalibus ⁊ ſicut pʒ per ſen/
ſum cũ deberet eſſe econtra. nã tunc exit a corpore ſperma
qd̃ deberet corp⁹ augẽ. quare augmẽtũ deberet ſopiri. ℭ Ad
hoc dico ꝙ nõ ẽ alia cã niſi qr̃ natura quãdo delectat̃ ma/
gis operat̃ cũ deſiderio vnde cũ tẽpore illo maxime dele/
ctat̃ cũ fit ſibi res inſueta ꝓpter delectationẽ auget̃ cor/
pus magis. nã naturalis augmẽtatio in corpore noſtro eſt
ꝙ hõ tanto magis augeatur quãto ꝓpinquior eſt p̃ncipio
generatiõis. ſicut dicit Ariſt. ⁊ ſic ſuadet ratio. nã quanto
mã eſt mollior tanto eſt extẽſibilior. ℭ Cũ vidimus de aug
mentatia videam⁹ de gñatiua. de qua duo videamus. p̃mo
quedam ad eius noticiã. ſcd̃o quedã dubia de ipſa. ℭ De
primo ergo. vj. queruntur. p̃mum eſt quid ẽ virtus genera
tiua. 2m eſt de obiecto eius. 3m eſt de medio. 4m eſt de mo/
do eius operationis. 5m eſt de tempore compoſitiõis. 6m eſt
de cauſa geminorũ. ℭ De p̃mo ſic ꝓcedo diffinitur a pħo
in ſcd̃o de anima ſic. virtus generatiua eſt potẽtia anime ve
getabilis collata indiuiduo ad conſeruandum ſpẽm. nam
dicit Ariſt. ꝙ oportet nos participare diuino. ſ. perpetuo
eſſe per hanc virtutẽ. Itẽ in eodẽ lib. talis inſinuat̃ diffini/
tio. virtus generatiua eſt virt⁹ factiua. vt eius in quo eſt. i.
virtus gñatiua eſt virtus que facit ſimilẽ ei in quo ipa eſt.
nam virtus gñatiua que eſt in homine facit ei ſilẽ. qr̃ facit
hominẽ. Item diffinit̃. a Cõſtantino ſic. virtus gñatiua eſt
virtus que de ſang. menſtruo ⁊ de ſpermate facit infanteʒ.
ℭ Item ab Auicẽ. vj. de naturalibus ſic diffinitur. virtus
generatiua eſt vis accipiẽs partẽ corporis in quo eſt ſimi/
lẽ illi in potẽtia ⁊ operatur in ea per attractionẽ aliorũ cor
porum que illi aſſimilat vt conuertat eam in ſimilitudineʒ
ipſius in effectu. hanc autẽ ſic expono. duplex eſt opus vir

tutis generatiue. vnuʒ eſt in corpore generante. ⁊ aliud eſt
in corpore gñato. opus aũt qd̃ eſt in corpore generante eſt
ꝙ faciat ſperma in maſculis ⁊ feminis vt ipſum inde acci
piat ⁊ ħ tangit per ea que dicit ſic. Vis accipiens partem
corporis in quo eſt ſimilẽ illi in po^a. In corpore autẽ gene
rato opus facit triplex. nã primo ꝯuertit ſperma ⁊ ſangui
nem menſtruũ in ſubãm mẽbrorũ infantis cõmiſcẽdo. ⁊ tẽ
perãdo partes adinuicẽ ⁊ hec vocat̃ imutatia prima ſic di
cit Aui. ⁊ Cõſtã. ſm̃ opus eſt vt aſſimilet partes ſuo ꝓprio
mẽbro a quo deſcẽdit ſicut oſſi os. ⁊ neruo neruuʒ ⁊ ſic de
alijs ⁊ iſtud eſt opus imutatiue ſcd̃e. nam p̃ma imutatiua
imutat ſolum materiã in ſubſtãciã mẽbrorũ ſine ſimilitudi
ne. ſed iſta ſcd̃a imutat aſſimilãdo tñ. 3m autẽ opus eſt vt
lineationes ⁊ figurationes ꝓducat perforando ⁊ aſperan
do ⁊ his ſilia faciẽdo. ⁊ iſta virtus que ħ facit opus vocat̃
informatiua. ℭ Tetigit ergo iſtas tres operationes. naʒ
per ħ qd̃ dicit operatur per attractionẽ aliorũ corporũ ge
nerari ⁊ cõmiſceri tangit p̃mũ opus. per ħ ṽo qd̃ dicit qui
bus aſſimilat tangit ſm̃ opus. per hoc ṽo qd̃ dicit ⁊ cõuer
tit in ſilitudinem eius in effectu tangit 3m opus. pʒ expoſi/
tio ei⁹. ℭ De ſcd̃o ſic dico. generabile ẽ duplex. ſ. ſimplex
⁊ compoſitũ ⁊ dicit̃ ſimplex ſicut corpus eliã ⁊ in ħ non eſt
virtus gñatiua. cõpoſitũ ṽo dicit̃ ſicut corpus eliatuʒ. qd̃
iterũ duplex eſt. nã qd̃dam eſt inanimatũ ſicut lapis ⁊ in ħ
iterũ nõ eſt virtus gñatiua. eſt aliud corpus eliatuʒ anima
tum ⁊ in ħ eſt virtus gñatiua ⁊ circa ipſum operat̃. ℭ De
tertio dico ꝙ mediũ per qd̃ agit virtus eſt 3x nam qddã eſt
mã ſicut ſperma ⁊ ſanguis mẽſtru⁹ ⁊ dicit̃ ſperma ſicut di/
cit Ariſto. in quinto x°. animaliũ ⁊. vjx°. Auic. in li° ani/
maliũ ſupfluitas vltimi cibi quo nõ idiget̃. aut alit̃ in v° x°
ſic. ꝙ ſperma eſt ſupfluitas cibi ſanguinei. ſm̃ ṽo mediuʒ
eſt habitus vel operatio ⁊ tale eſt gñatio que ſic diffinitur
a Gal. in p̃mo de nãlibus virtutib⁹ gñatio eſt motus cõpo
ſitus ex alimẽto ⁊ plaſmatiõe. ⁊ a pħo ſic. gñatio eſt mot⁹
ad ſubãm. Itẽ eſt aliud mediũ qd̃ eſt inſtr̃m. ⁊ ħ aut eſt cor
pus. ⁊ tale aut eſt mẽbruʒ vt teſtes virga matrix ⁊ vaſa ſe/
minaria. aut nõ eſt mẽbrũ vt calor nãlis. aut eſt incorpeuʒ
⁊ tale eſt cõplo. nã dicẽ ꝯtã. ꝙ virt⁹ gñatiua facit cũ frido
⁊ humido cerebrũ ⁊ cũ calo ⁊ ſicco cor. ⁊ cũ frido ⁊ ſic. os.
ℭ De quarto ſic ꝓcedo dico ꝙ duo ſpermata ꝯueniũt ad/
inuicẽ in matrice ⁊ circũdãtur ⁊ cõmiſcent̃ ⁊ ex ſpermate
mulieris fit tunica quedã circundãs ipm̃ ſperma ſicut pel
licula cõcludit ouũ genitũ nouiter ⁊ tũc calor nãlis ⁊ ſpũs
qui cũ ſpermate deſcẽdebat cõſtringitur ⁊ agitat̃ fortiter
⁊ facit ſpiritũ ⁊ tũc ſubm hui⁹ ſpũs eſt totum ſperma. poſt
modũ qr̃ iſte ſpũs carebat ꝓprio vaſe egit virtus informa
tiua mediante ſpiritu accipiens nobiliorẽ partẽ ſpermatis
⁊ ſcm̃ eſt vas ei⁹ neqȝ eſt cor. poſt ille ſpũs icipit facẽ qdã
foramina que ſunt vie venarũ iuxta orificiũ cordis ⁊ poſt
incipit extẽdere iſtam telam contegentẽ conceptũ adeo ꝙ
fiunt qdaʒ foramina ⁊ dirigunt̃ eqdiſtãter ad duas venas
matricis que aperiũt̃ eo tẽpore quo fluit inde nutrimẽtũ
ad nutriendũ cor. ſed illud nutrimentũ diuiditur. nam qd̃/
dam eſt groſſum ⁊ quoddam ſubtile purũ ⁊ bonum ⁊ qd̃/
dam q̃ſi flegmaticũ ⁊ de illo puro nutrit̃ cor de illo groſſo
fit epar ab ipſa virtute informatiua mediante ſpiritu. de il
lo flegmatico fit cerebrũ. poſtea corpore facto ⁊ coagula/
to ⁊ completo fit incrementum fruſtri ⁊ accipit nutrimen
tum per vmbilicuʒ ħ ergo tempore totus ſpiritus confun
ditur in corde ⁊ non eſt adhuc diuiſus ſpiritus animalis
vitalis ⁊ nutritiuus. ſed p̃mo virtus informatiua facit eſſe
ſpiritum ⁊ vias a corde ad hec duo membra ⁊ mittitur ab
anima ad cerebrum virtus animalis in quo perficiatur
⁊ nutritiua ad epar ⁊ cum iſtis virtutibus tranſit ſpiritus
aptus illi virtuti. virtus autem vitalis remanſit in corde
poſtmodum generantur vene omnes nerui ⁊ arterie ⁊ oſ/
ſa ⁊ cartilagines et reliqua membra et hec omnia leguntur/

tur.a Gal'.ꝛ diffuſe lib°.xj°.de aialib⁹ſed forte dubitatio
emerget ex his ꝟbis:qꝛ videt̃ coꝛ eſſe factum de ſpermate
cum dicat Conſtãtin⁹ ca°.de gñatione embrionis.ꝙ gña/
tur de ſanguine arteriali.itẽ videtur cerebrũ eſſe generatũ
de ſanguine mẽſtruo.cum dicat Conſtãtin⁹ eodẽ.li°.ꝛ ca°
ꝙ cerebrũ eſt generatum de ſuba ſpermatis.ſed qꝛ h̃ deter
minata ſunt ſupra ca°de mẽbris non inſiſto.ſupra eniꝫ que
res ꝛ ſolutionẽ harum dubitationem plenarie inuenies ꝛ
hoc dico magiſtro Odoni qui omnia ſcrutat̃ ꝓprio ſumo/
ne ꝛ iſta ſufficiãt.¶ De 5°.ſic procedo oꝛt⁹ nati eſt triplex
naturalis.ſm Cõſtantinũ ca°de embrione.nam aut naſci/
tur in.vij.menſibus.aut naſcitur in.ix.aut naſcit̃ in.x.mẽ/
ſibus.¶ Si puer debet naſci in.vij.menſibus tũc ſi eſt ma
ſculus complet̃ eius formatio.in.xxx.diebus.ꝛ mouet̃ in
lx.ꝛ ſi eſt fe.cõpletur eius formatio in.xxxv.ꝛ mouetur in
lxx.ꝛ vtrūq; naſcitur in tempoꝛe qḋ triplicat.lxx.ꝛ ſũt.cc.
ꝛ.x.dies qui poſſũt dici.vij. menſes.¶ Si ꝟo puer debet
naſci in.xx.menſib⁹tũc maſculus cõplet̃ .in.xl.dieb⁹ꝛ mo
uet̃ .in.lxxx.ꝛ fe.cõplet̃ i.xl.v.ꝛ mouet̃ .i.xc.ꝛ in tp̃e tripli
cante h̃ naſcit̃ vtrūq;.ꝛ ſunt.cc.lxx. dies qui ſi poſtea com
putent̃ ſunt.ix.menſes.¶ Si ꝟo puer debeat naſci.in.x.
menſib⁹.tunc puer maſ. eſt formatus in.xlv.diebus ꝛ fe.
eſt formata.in.l.ꝛ vtrūq; mouetur in triplo ſui tempoꝛis ꝛ
naſcitur vtrūq; in.ccc.qui ſũt.x.mẽſes.hoc ergo de tempo
re comparationis ſm Conſtantinũ.ſed ſi aliquis quereret
cum maſcu.formetur citius per quinq; dies ꝛ ſimiliter ci/
tius moueatur q̃ȝ femina quare nõ citius naſcitur.¶ Ad
hoc dico ꝙ h̃ fit vt fiat cõpletioꝛ ꝛ firmioꝛ ſubſtãtia ſi plus
ſteterit in matrice ſicut fructus melius digeruntur ſi plus
ſtarẽt in arboꝛibus.Itẽꝫ qꝛ natura non ita grauatur a ma
ſculo ſicut a femina ꝓpter robur virtutis.¶ Aui.ponit in
libro de animalibus aliam regulã de modo partus ꝛ tem
poꝛe eius.nã dicit ꝙ quãdo fetus informatur in aliquo tẽ
poꝛe tunc in duplo eius quo gñatur mouet̃ ꝛ tripluꝫ tem/
poris motus perducit ad oꝛtũ vt ſi in.xxx. format̃ tunc de
bet in duplo hui⁹.ſ.in.lx.dieb⁹ moueri.ꝛ in triplo eius.ſ.
cc.ꝛ.x.ꝙ quidẽ dubitabile eſt.ſed tu ſoluas copulando et
verificãdo per oꝛtũ maris ꝛ fe.ꝛ verũ erit qḋ dicit vtrūq;.
¶ De.vj.dico ꝙ cauſa geminoꝛum eſt duplex vna natura
lis.ſ.diſperſio ſpermatis ad diuerſa loca matricis.nã quã
do in diuerſa loca proijcitur tũc vbiq; recõditur ꝛ fit con/
ceptus alia eſt cauſa accidentalis ꝛ eſt ventoſitas.nam lꝫ
ſimul proijciatur ſperma.tamẽ qꝛ diuerſificatur per vento
ſitatem interpoſitam ſiunt gemini.¶ Circa lect'.iſtam.vij.
dubitantur.primũ eſt an in animalibus generatis ex pu/
trefactione ſit virtus generatiua vel nõ.ſm eſt an ip̃a ſit in
ſpermate maris. vel in ſpermate fe.tertiũ eſt an mulier ha/
beat ſperma vel non.quintũ eſt an poſſit fieri cõceptio ſuc/
ceſſiue vel nõ.ſextum an ſperma ſit pars concepti vel non
vijᵐ.de poſſibilitate virtutis generatiue.¶ De primo ſic ꝓ
cedo videtur ꝙ talia animalia ſint habẽtia hanc virtuteꝫ.
naꝫ omne animal qḋ habet membra formata habet virtu
tem generatiuã ſed iſta animalia habent membra forma/
ta.quare habent hanc virtutem.¶ P̃.dicit Ariſt.in.xv°.
animalium ꝙ talia animalia generant animalia lꝫ nõ gene
rent ſibi ſimilia ergo habẽt generatiuã virtuteꝫ.¶ Ad cõ
trariũ virtuti que eſt in eis non competit diffinitio virtutiꝫ
generatiue.nam virtus generatiua debet aſſimilare id qḋ
facit de ſpermate coꝛpis in quo eſt ipſi coꝛpoꝛi in quo ipſa
eſt.h̃ autem non contingit in eis.nam ſi de carne bouũ ge/
nerantur apes.tunc illa virtus que facit apes non aſſimi/
lauit illam carnoſam humiditatem ei a quo deciſa eſt.naꝫ
non eſt de ſpecie bouina apis ipſa.¶ P̃.proprietas virtu/
tis generatiue eſt conſeruare ſpeciem per ſucceſſionem in
diuiduoꝛum.hoc autem non facit virtus quẽ habent illa
animalia quare nõ eſt in eis.¶ Ad hoc dico ꝙ virtus ge
neratiua dupliciter poteſt cõſiderari.vno. modo prout re/
gulatur ab vniuocatiõe ipſa ꝛ hoc modo nõ eſt niſi in his
que generantur ex vniuocatione vt homo facit hominẽꝫ.
alio vero modo accipit̃ large ad generatiuã ſm vniuoca/
tionem ꝛ non ſm vniuocationeꝫ.ꝛ hoc modo poteſt poni
generatiua virtus in eis.ſed h̃ non dicitur ꝓpꝛie.¶ De
ſecũdo ꝟo ſic procedo videtur qḋ virtus gñatiua ſit nõ ſo
lũ in maſculis verũ etiã in fe.nã video ꝙ fili⁹ aſſimilat̃ ali/
q̃n matri quare niſi in matre eſſet hec virtus hoc fieri non
poſſet.¶ P̃.cũ ſpermate mulieris deſcendit caloꝛ natura/
lis ꝛ ſpiritus.ergo ſicut in ſpermate viri cum caloꝛe ꝛ ſpi/
ritu deſcendit virtus ſic ꝛ in ſpermate mulieris.¶ Ad cõ/
trariuꝫ.nam ſi virtus generatiua eſſet in ſpermate mulie/
ris.cũ mulier habeat materiã.ſ.mẽſtrua tũc poſſet mulier
ſine mare generare.¶ P̃.Ariſt.dicit per totũ librum.xv.
ꝛ ſextũ.x.de naturalibus ꝙ virtus generatiua non eſt niſi
in maſculo ſpermate.quare in femina non eſt virtus gene/
ratiua.ꝛ h̃ idem dicit Auicẽ.in libro ſuo de animalibus.
¶ P̃.dicit Ariſt.ꝙ fe.dat materiã ꝛ vir dat id qḋ creat in
xij.quare non eſt virtus in ea.¶ Ad hoc dico ꝙ virtus ge
neratiua eſt ſolum in maſcu.ꝛ voluit Gal'.referente Auic̃.
in libro de animalibus ꝙ virtuſ generatiua eſſet in femi.ſi
cut in maſculo.tamen foꝛtiter repꝛehendit ipſum:vnde ad
argumentũ ſic reſpondeo ꝙ ſimilitudo per quã aſſimila/
tur filius matri nõ eſt propterea quia in ſpermate matris
ſit virtus ſed propterea qꝛ reſiſtẽtia materie eſt pluſq̃ȝ poſ/
ſit virtus agentis virtutis:ꝛ ideo quando ſpma mulieris
qḋ eſt materia fetus poteſt intantũ reſiſtere ꝙ agenſ nõ po
teſt ſuſtinere quin imprimat̃ foꝛma ſm exigentiam mate/
rie patientis.aſſimilatur matri.¶ Ad ſm dico ꝙ lꝫ cum
ſperma mulieris deſcendat caloꝛ ꝛ ſpiritus tamen ipſum
ſpermate mulieris non eſt adeo digeſtum cum ſit quedaꝫ
alba aquoſitas ꝙ poſſit eſſe ſubiectũ virtutis generatiue.
¶ De tertio ſic procedo videtur ꝙ mulier habeat ſperma
nam dicit Ariſto.in libro animaliũ ꝙ mulier ſpermatiꝫat
intus ꝛ maſculus extra.ergo habet ſperma mulier.¶ P̃.
dicit Ariſto.in quinto x°.de animalibus ꝙ opoꝛtet conce
ptum eſſe compoſitum de duobus ſpermatibus.¶ P̃.Cõ
ſtanti.ꝛ Auicẽ.ꝛ omnes auctoꝛes ponunt mulierem habe
re ſperma Conſtan.quidem caplo de embꝛione Auic̃.ꝟo
in tertio canon ꝛ in libro xv°.de animalibus. ¶ P̃.mu/
lier delectatur dupliciter ſicut dicit Auicen.ꝛ Conſtanti.
ꝛ Ariſto.in libro de animalibus.ꝛ Gal'.in quarto de acci/
dẽti ꝛ moꝛbo ꝙ mulier magis delectatur q̃ȝ vir in coitu:
ꝛ hoc eſt qꝛ mulieres delectantur in emiſſione propꝛia ſper
matis ꝛ in receptione ſpermatis viri.¶ Ad contrariũ di/
cit Ariſto.per totum.xvᵐ.de animalibus ꝙ mulier non
habet ſperma.¶ P̃.dicit ſi mulier haberet ſperma cuꝫ ip/
ſa habeat menſtrua que ſunt materia ſpermatis ex quib⁹
ſit conceptus tunc poſſet fieri generatio ſine maſc.¶ Ad
hoc dicit Auic̃.in libro tertio de animalibus ꝙ ſperma di
citur equiuoce de humiditate exeunte a coꝛpoꝛe viri ꝛ ex/
eunte a coꝛpoꝛe mulieris vnde ſi accipitur ſperma large
pro qualibet humiditate alba exeunte in tempoꝛe coitus
tunc mulieres habent ſperma ſi ꝟo accipiatur ſtricte pro
humiditate in qua eſt principium generationis que eſt di/
geſta ſuperfluitas tunc non eſt ſperma.¶ De quarto ſic ꝓ
cedo videtur ꝙ non ſit neceſſarium ad generationem ſper
ma fem̃.nã dicit Ariſt.in.xv.de animalibus ꝙ menſtruuꝫ
eſt ſufficiens materia ad generationeꝫ.ergo ſperma nõ eſt
neceſſarium ad generationem cum ſufficiat ſanguis men/
ſtruus.¶ P̃.dicit Ariſto.in.xv°.de animalibus expreſſẽ
ꝙ filius non eſt compoſitus ex duobus ſpermatibus.ſed
ex ſanguine menſtruo ꝛ ſpermate.¶ P̃.ipſe in eodeꝫ libro
dicit ꝙ ille qui oppinatur ꝙ femina conuenit generationi
propter ſperma non dicit verũ.ſed poti⁹dicit falſum.ergo
ſperma mulieris non eſt in materia infantis.¶ Ad cõtra/
rium ſic dicit Ari.in xv°.de aialibus in duob⁹locis ꝙ opꝫ

conceptum eſſe de duobus ſpermatibus. ergo ſperma mulieri eſt neceſſariū ad generationē. ¶ Ↄ. dicit ꝯſtā. q̄ ſpma mulieris tēperat ſperma viri. ⁊ facit ipſuȝ conueniens ad generationem. ergo ipſum eſt neceſſarium ad gn̄ationem. ¶ Ↄ. De ſpermate mulieris fit pellicula que cōcludit ſperma in pͥncipio ꝯceptionis. ſicut dicit ꝯſtā. capl'o de embrione ⁊ Auic. xj. de animalibus. ¶ Ↄ. dicit Aui. in. 3° q̄ ad h̄ vt fiat ꝯceptio oportet vt ſimul ſpermatizent vir ⁊ mulier. ¶ Ad hoc dico q̄ in fetu conſideratur duplex materia. ſ. prima ⁊ ſecunda. ⁊ voco materiā primā illam que componit membra anteq̄ȝ ſanguis menſtruus adducatur ad matricem ⁊ voco ſcd̄am materiam illam que eſt quaſi cibus. vnde ſcd̄o modo accipiendo materiam nō eſt oportunum vt ſperma ſe. ingrediatur. q2 ipſuȝ nō eſt bona materia ad nutriendum. ſed pͥmo modo eſt neceſſarium ſperma quia ex ipſo formant̄ membra cum permixtione ſpermatis viri. ⁊ h̄ ſolutio monſtratur ab Ariſt. in quinto x°. qui dicit q̄ prima materia infantis nō eſt menſtruꝰ ſanguis. ¶ Aut dic melius q̄ mulier habet ſperma ſed non verumtamen eius ſperma parum addit ſuper nūȝ menſtruā ſicut dicit Auic. in tertio ⁊ Ariſt. in. xviij. dicit q̄ prima materia eſt de natura mēſtrui. vnde quādo negat Ariſt. ipſum ſperma mulieris ingredi generationem. dicit hoc in natura ſpermatis. quaſi dicat ſperma mulieris nō comperit vbi ſit verū ſperma ſed inquātum in eo eſt natura menſtrui. ⁊ tamen nota q̄ iſtud mulieris ſperma lȝ ſit de natura menſtrui tamē addit ſuper menſtrua. ſ. albedinem quā facit ⁊ delectationeȝ que procedit ex aliqua decoctiōe maiori quā ſanguis mēſtruus habeat ⁊ ob hanc. ſ. decoctionē fit materia prima membrorum ſpermaticorū ⁊ ſanguis menſtruꝰ fit materia cibalis ⁊ ſic h̄ ſolutio cum priori ſoluet complete. ¶ De quinto ſic ꝓcedo videtur q̄ non poſſit fieri conceptio ſucceſſiue. q2 dicit Gal'. in co. apho. ⁊ in libro de naturalibus. tertio q̄ vulua clauditur poſt conceptionem adeo q̄ non poſſet intrare acuſ. ergo non poteſt fieri conceptus ſucceſſiue ⁊ Aui. 3° canō. de conceptione dicit idem ⁊ omnes auctores meᵈⁱ. ¶ Ad contrariū ſic dicit ꝯſtā. qui ponit q̄ poteſt mulier parere vno partu. femi. ⁊ maſcu. ſed ambo non potuere fieri ex vna electiōe ſpermatis. q2 vnus fit ex cal'o ⁊ alius ex frigido. ¶ Ↄ. dicit Auic. in libro de animalibꝰ q̄ vna femina fecit duos filios. vnū de amico ⁊ alterum de marito. ergo ſucceſſiue concepit iſta mulier. ¶ Ad hoc dico q̄ mulier poteſt concipere ſucceſſiue ſicut rationes facte ad hoc demonſtrāt. ¶ Ad argumētum ꝯo factū in cōtrariū ſic rn̄deo. nam lȝ os matricis inferius claudatur tamē aperitur ad recipiendū iteꝝ ſperma. vnde non concludit̄ vt non intret ſperma iteꝝ ſed vt non exeat qȯ conceptū eſt. hoc autē nihil prohibet ipſam aperiri etiā poſt cōceptum. ¶ De ſexto ſic ꝓcedo. videt̄ q̄ ſperma viri ſit pars ꝯcepti. nam omne qȯ eſt de ſubā alicuiꝰ eſt pars eius. ſed ſperma viri eſt de ſuba fetus. ergo eſt pars conceptus. ¶ Ↄ. dicit Ariſt. in. xv°. q̄ opȝ conceptum ex duobus ſpermatibus cōmiſceri. ergo ſperma viri eſt pars concepti. ¶ Ↄ. nos dicimus q̄ os eſt mēbrum factuȝ ex ſpermate. Sed oē illud ex quo aliqd fit dūmō non tranſeat eſt pars eius qȯ fit ex illo. ergo ſperma eſt pars concepti. ¶ Ad contrariū cauſa efficiens nō eſt pars eius qȯ efficit. ſed ſperma eſt tanq̄ȝ cā efficiens concepti ergo non eſt pars eius. ¶ Ↄ. Ariſto. dicit expreſſe in. xv°. de animalibus q̄ ſperma viri nō eſt ꝑs cōcepti ſicut carpentarius nō eſt pars domus. ¶ Ad hoc dico q̄ ſperma viri eſt pars concepti tamen non eſt pars materialis ſed formalis ⁊ per modū cuiuſdam efficientis ſicut coagulū in caſeo nō eſt pars materialis ſed formalis ⁊ per modū cuiuſdam efficientis. nā efficit continuationeȝ partiū. aut dic q̄ in ſpermate viri conſiderantur duo vnū eſt nāl corporeū. ⁊ quātū ad hoc eſt pars. ⁊ conſiderat̄ pars incorporea. ſ. ipſa virtus que eſt in eo. ⁊ quantū ad hoc eſt ſolum efficiens. ¶ De ſeptimo ſic procedo videt̄ q̄ virtus generatiua que cum ſpermate deſcēdit non poſſit operari. nā ipſa in ipſo ſpermate cū exit de corpore nō eſt actu. natura Ariſt. in. xvj. de animalibus. ⁊ in ſeptimo metaphiſicoꝝ dicit q̄ ſperma non habet animā niſi in potētia. ſed omne qȯ deducitur de potētia ad actū deducitur per tale exiſtēs actu ſicut dicit̄. xvj°. de animalibus. ⁊ in nono metaphiſicoꝝ quare cū in corpore mulieris non ſit virtꝰ gn̄atiua in actu ꝑ quē poſſit illa que erat potentia in ſpermate viri deduci ad actū. videt̄ q̄ non poſſit illa potētia venire ad actū. ⁊ ſi nō pōt venire ad actū. tunc nō poteſt operari. q2 omne qȯ operatur opȝ habere formaȝ ꝑ quā operatur in actu ſicut dicit̄ ſcd̄o de anima. ¶ Ad cōtrarium non opȝ opponere cū manifeſta ſit experientia in contrariuȝ. ¶ Ad hoc dico q̄ in ſpermate remanet qȯdam ydoliū paternuȝ qȯ eſt ſicut imago quā gerit faber in mēte ſcd̄m quā facit cultellū ⁊ virtus generatiua regulata per illam ymaginē que cum ſemine profluit cum calore naturali ⁊ ſpiritu operatur in materiam ⁊ facit formationē. hoc autē dictum eſt a phō. xvj°. de animalibus. ⁊ in. vij°. metaphiſicoꝝ dicit enim q̄ ſperma agit tanq̄ȝ ea que ſunt ab arte. ⁊ ſicut carpētarius. Itē dicit q̄ ſperma eſt equiuocū ei a quo deciditur. hoc autē eſt per imaginē quā ſecū habet. vnde dico q̄ iſta imago eſt in ſemine viri actu. ⁊ per eam virtus generatiua deducit̄ ad actū adiuuāte calore matricis ⁊ hec eſt ſol'o ſatis euidēs.

¶ Cum vidimus de virtutibus miniſtratis videamus de miniſtrantibus. de quibus tria videamꝰ primo quedam ad earū noticiam ſcd̄o quedā dubia. ¶ De primo 3ª videamus. primo quid eſt quelibet virtus miſtrans per ſe. ſcd̄o de ſuo obiecto circa qȯ opat̄. tertio de medio ꝑ qȯ opat̄. ¶ De primo ſic procedo diffinit̄ virtus attractiua ab Auicen. cap. de miniſtrantibꝰ virtutibus ſic. virtus attractiua eſt virtus creata ad attrahēdū nutrimētū iuuatiuuȝ qȯ efficit cū villis membri in quo ipa eſt. protenſis ſcd̄m longitudineȝ. h̄ ponitur virtus tanq̄ȝ genus nutritiue per h̄ qȯ dicit ad trahendū nutrimentū iuuatiuū tangitur obiectum circa qȯ operatur. per h̄ ꝯo qȯ dicit qȯ quidē efficit cū villis ⁊c̄. tangitur inſtrm̄ corporale qȯ eſt membrū huius virtutis ſic ergo 3ª notata ſunt in hac diffinitione. ¶ Virtus autem retentiua ſic diffinitur ab eodē Auic. virtus retentiua eſt virtus ad hoc creata vt iuuatiuū retineat dum virtutes ipſum immutantes in eo operātur que ab ipſo alimentū recipiunt qȯ quidem efficitur villis qui ex tranſuerſo protendunt. ⁊ patet diffinitio iſta per expoſitionē prime. nā tanto tēpore debet retentiua tenere quāto oportet digeſtiuaȝ digerē. ¶ Digeſtiua autem ſic diffinitur virtus digeſtiua eſt virtus que qȯ attrahit attractiua ⁊ retinet retētiua conuertit in eſſentiam aptam operationi ⁊ complexioni virtutuȝ facientium permutationē in conuerſione nutrientis in effectu competens. ¶ In hac autē diffinitione tanguntur. 3ª. pͥmū eſt genus cum dicit̄ q̄ et virtus et ſcd̄m eſt obiectum circa qȯ operatur. ⁊ h̄ cum dicitur que conuertit qȯ attrahit attractiua. ⁊ retinet retentiua in eſſentiam aptam. nam obiectum huius virtutis eſt id qȯ eſt attractum per attractiuam. ⁊ retentum per retentiuam ſiue illud ſit res que debet conuerti in nutrimentuȝ. ſiue ſit res que debet expelli. 3ᵐ autem eſt illud reſpectu cuiꝰ ipſa operatur. ⁊ h̄ eſt virtus nutritiua. naȝ digeſtiua preparat cibum ipſi nutritiue dando eſſentiam competenteȝ operationi ipſius nutritiue que triplex eſt. ſ. appoſitio vnitio. ⁊ aſſimilatio. ſicut dicit Auic. ⁊ h̄ tangitur cū dicit. aptam operationi virtutū ⁊c̄. ¶ Virtus autē expulſiua eſt virtus que apta eſt ad expellendum ſuperfluitatem ex nutrimento reſiduā que ad nutriendum non eſt conueniens aut que extendit menſuram que ſufficit qȯ quidem efficit cum villis ſcd̄m latitudinem protenſis. ⁊ iſta diffinitio etiam plana eſt niſi qȯ additur diuiſio ſui obiecti cuȝ dicit ad nutriendū nō eſt conueniēs

aut excedit mēſuram que ſufficit. notādum ergo eſt ꝙ ſuperfluū nutrimenti eſt dupl'.ſ. qḋ peccat in quātitate ⁊ qḋ peccat in qualitate aut in vtroqꝫ ſicut dicit Aly in li°de cauſis ⁊ Gal. in co. apho. ¶ De ſcḋo ſic dico ꝙ obiectuꝫ circa qḋ operaṫ virtus miniſtrās eſt aūt nutrimentū aut ſuperfluitas eius. circa nutrimētū operaṫ attractiua retentiua ⁊ digeſtiua. circa ſuperfluitatem aūt opatur expulſiua. ¶ De tertio dico ꝙ me᷑per qḋ operaṫ iſta virtus eſt duplex.ſ. actus.i. operatio de qua nihil ad pñs dicem⁹ cū facturi ſumus inde caplm.j. aliḋ aūt eſt inſtm̄ ⁊ h̄ eſt duplex. nā aliḋ corpus eſt ⁊ aliud nō corpus. ⁊ corpus aliud eſt mēbrū ſicut villus. aliud aūt nō eſt mēbrū. ſic calor nālis inſtr̄m aūt qḋ nō eſt corp⁹ eſt cōplō. nā ipſa eſt inſtrm̄ v̾tutis ſic. d. Ga. ¶ Viſa noticia hui⁹ v̾tutis videndū eſt de dubijs. dubitā tur. n. 4. p̄m eſt de bitudie iſtaꝶ v̾tutū ad v̾tutes miſtratas. ſm̄ eſt de bitudine iſtaꝶ ad ſe inuicē. 3m eſt. de bitudie iſtarū ad corp⁹. q̄rtū eſt de q̄buſdā dubijs. ¶ Dico ḡ de p̄° ſic vr̄ ꝙ v̾tus miſtrās ⁊ miſtrata ſunt idem. nā nihil idem pōt opari ſimul in diuerſis locis niſi de⁹. ſic dicit damaſcenus i li°de trini°ſed miſtrans ⁊ miſtrata opanṫ ſimul in diuerſis locis q̄ miſtrata opaṫ in oſſe nutriēdo ⁊ digeſtiua opatur tunc in ſtō digerēdo ⁊ ſic de alijs. q̄re ſūt penit⁹ diuerſe. ¶ Ad ōtrium aīa tota eſt vna in ſuba ſicut dic̄ phs. in p̄° de aīa ḡ cū iſte v̾tutes ſint in aīa tunc ipſe erunt edem in ſuba ¶ Ad h̄ dico ꝙ iſte v̾tutes ſūt idē in ſuba. ſꝫ differūt penes inſtrᵃ q̄bus opanṫ. nā miſtrās opaṫ cum calore ⁊ cōplone ⁊ villis p̄ter digeſtiuā. ſed miniſtrata non opatur cum villo. ¶ D̄. digeſtiua ſolū cuoqt nō ⁊ aſſilat nec vnit: ſed miſtrata aſſilat ⁊ ſic nō ſolū in inſt°. ſꝫ ⁊ in ope. vn̄ nihil prohibet v̾tutē eādē in ſuba opari in diuerſis loc͂ cū diuerſis iſtr̄is. ¶ De ſcḋo ſic p̄ᵈᵉ vr̄ ꝙ v̾tutes miſtrantes ſint diuerſe adinicē. nā q̄cūqꝫ talia ſūt ꝙ vno iſirmāte alterū eſt ſanū ſunt diuerſa in ſuba. ſed infirᵗ vna miſtrātiū v̾tutū altera pōt eē ſana vt ſi digeſtiua ſit corrupta ōtētiua ſit ſana ḡ ſt̄ diuerſe. ¶ Ad ōriū ſic. ſi miſtrās ⁊ miſtrata ſūt eedē multo magis ſunt eedē iſte q̄ min⁹ diſtant abinuicē. ¶ Ad h̄ dico ꝙ iſte v̾tutes ſūt eedē ſic dcm̄ eſt ſed differūt penes inſtᵃ ⁊ ab illis ōtingunt diuerſitates in ſanitate ⁊ egritudine. ¶ De tertio ſic p̄ᵈᵒ vide ꝙ oē mēbꝶ hēat. 4. v̾tutes. nā h̄ dic̄ Gal. in li°. de nālibus v̾tutib⁹ ⁊ in co. apho. p̄ticula. p̄ᵃ ⁊ Aui. cap̄. de mēbris ⁊ Aly in co. tegni. ¶ D̄. nō eſt ad hoc. nā oē mēbrū nutriṫ. p̄ter pilos ⁊ vngues ⁊ oē qḋ nutriṫ indiget v̾tute q̄ attrahat nutrimētū ⁊ q̄ retineat dū digeſtiua permittet ⁊ digeſtiua q̄ digerat ⁊ expulſiua que expellat ſupfluū. q̄ impoſſe eſt cibū eē ſine ſupfluo. ḡ omne mēbrū hꝫ has. iiijᵒʳ. virtutes. ¶ Ad contrariū dicit Gal. in p̄° de interiorib⁹ ꝙ oīa membra p̄ter pauca habēt has. iiijᵒʳ v̾tutes ergo cum ponat ibi exceptionē nō habēt oīa mēbra has quattuor virtutes. ¶ D̄. v̾tutes que localr̄ mouent nō operanṫ ſine villis. ſicut dic̄ Auic. ca°de mēbris. ⁊ ca°. de v̾tutibus: ſed in oſſe cartilagine ligamēto nō eſt villus quare nō habēt omnia mēbra has. 4. v̾tutes. ¶ D̄. dicit Gal. in ſcḋo de accñi ⁊ mor. ꝙ cutis nō habet has. 4. virtutes ergo non omne membrū habet eas. ¶ D̄. capilli ⁊ vngues nō habēt regimen q̄re nō habent has. 4ᵒʳ virtutes. ¶ D̄. d. Gal. in q̄rto de iuuamētis ꝙ inteſtina nō habēt virtutē attractatiuam ergo nō omne membrū habet has. iiijᵒʳ. v̾tutes. ¶ Ad h̄ dico ꝙ omnia mēbra habēt. has. 4. v̾tutes preter pilos ⁊ vngues ⁊ cuti ⁊ diſtinguas in cuti. nam cutis eſt quedā interior ⁊ quedā exterior. ⁊ diciṫ cutis interior illa q̄ de ſpermate eſt neqꝫ poteſt ſi incidaṫ reſolidari ſicut dicit Gal. in libro de cauſis. cutis ṽo exterior eſt quedam extremitas facta de ſanguine mēſtruo que cōtinue labiṫ ⁊ reddit ⁊ h̄ nō habet regimen. ꝙ aūt ſint due cutes poniṫ ab Auic. in tertio can̄. ⁊ a Gal. in co. apho. ⁊ ab eodeꝫ in libro ſcḋo de iuuamentis. nec minus poſſet ratiōe firmari ſi vellē ſed nimis ſ̄ſ ſero. ¶ Aut dic ꝙ Gal. non negat cutim hēre has quattuor v̾tutes ſimplr̄ ſed ꝓpter totius vtilitatē ſm̄ ꝙ ad totū facit iuuamēta ſolum q̄ tegit. ¶ Si ergo mihi opponas de oſſe q̄ non habet villos ⁊ tamē habet virtutē dico ꝙ h̄ virtus inueniṫ in duobus membrorūꝫ generib⁹. nam ſunt quedā membra que habēt has v̾tutes nō ſolum propter ſe. ſed propter alia mēbra ⁊ talia ſunt ſtomachus meri ⁊ inteſtina ⁊ epar ⁊ vene ⁊ arterie ⁊ in iſtis neceſſario operanṫ cum villis. Item ſunt alia mēbra habētia has virtutes ſolū propter ſe ⁊ nō propter alia mēbra ſicut oſſa ⁊ neruí ⁊ cartilago. h̄ enim ſolum habēt has. 4ᵒʳ. virtutes propter ſe q̄ nō ordinanṫ ad aliud. dico ergo ꝙ quedam mēbra habēt has 4ᵒʳ virtutes que operanṫ cum villis ⁊ quedam habēt has virtutes que operantur ſine villis qualis ſunt oſſa ⁊ ligamenta patet ergo ſolutio ad omnia. ¶ De quarto dico ꝙ auctor dicit ꝙ virtus attractiua eſt creata vt trahat nutrimētū iuuatiuum: ſed cōtra. aliquādo virtus attrahit venenū qḋ nociuū eſt ⁊ aliquando cibum qui nocet licet ſit ḋlectabilis. ¶ Ad hoc dico ꝙ naturalis ⁊ p̄ncipalis intētio ipſius virtutis attractiue non fuit niſi ad hoc vt vnū iuuatiuum nutrimētum attraheret ⁊ ſi ex accidēti contingat ꝙ attrahat rem nociuam hoc nō eſt principale. ¶ D̄. quero quare virtus digeſtiua non operatur per villos ⁊ videtur ꝙ ſic. q̄ dicit Aui. in ca°. de membris ꝙ omnis motus ſit per villos. ſed in operatiōe virtut͂ digeſte eſt motus. ergo ⁊c̄. ¶ Ad hoc dico ꝙ v̾tus digeſtiua non operaṫ p̄ villos ideo quia nō operatur mouēdo localiter. villi aūt ſunt inſtrumēta mouendi localiter. nō plura facio q̄ volo ire ad lectum. ¶ Cum vidimus de virtute nāli videndum eſt de virtute ſpirituali de qua duo videamus primo enim videre oportet quedam ad eius noticiam. ſcḋo quedam dubia. circa ipſam. ¶ De primo tria videamus primo eniꝫ dicā quid eſt. ſcḋo de obiecto circa qḋ operaṫ. 3°. de medio per qḋ operaṫ. ¶ De p̄mo ſic p̄ᵈᵒ a ōⁿᵒ diffinitur ſic. virtus vitalis eſt virtus que viuificat. cuius p̄nᵐ eſt cor a quo ꝓcedit vita ad ſingula mēbra corporis viuificēda. Itē ab Aui. in ca°. de v̾tute vitali ſic. virtus vitalis eſt v̾tꝰ que cum recepta ſuunt in membris p̄parat ea ad recipiēdū virtutē ſenſus ⁊ motus ⁊ opationes vite quibus cōmiſcet timoris ⁊ ire motiones. ¶ In hac autē diffinitione. Auic. ponit notificationē v̾tutis vitalis operātis vſqꝫ l. quib⁹ cōmiſceret ⁊c̄. ibi ṽo notificat virtutem operatam. Itē de v̾tute operāte duo tangit auctor. nam tangit ſuum genus cum dicit ꝙ ipſa eſt virtus. ſcḋo tangit habitudinē iſtius virtutis ad alias virtutes. nam dicit ꝙ iſta virtus preparat membra ad recipiendum virtutem ſenſus ⁊ motus et hoc quātū ad virtutem animalē item dicit ꝙ preparat mēbra ad recipiendū virtutem operationis vite ⁊ per hoc tāgit habitudinem hui⁹ virtutis ad virtuteꝫ naturalē ſi nos volumus exponere per virtutē vite ipſam virtutem naturalem. ſed ſi tu velles intelligere per virtutē vite virtutem vitalem tunc ſic expono. virtus vitalis habet in ſe duplicē nām ſcilicet naturam habitus ⁊ naturā actus ſicut eſt ſcia ⁊ conſideratio. vnde iſta virtus ſm̄ habituꝫ recepta in mēbris preparat membra ad recipiendum ſe ipſam ſm̄ actū patet ergo expoſitio diffinitiōis. ⁊ eſt differentia inter iſtā diffinitionem ⁊ illam. 9. nam in illa. 9. ponitur ſolum notificatio virtutis operātis. ſed in iſta ponitur notificatio non ſolum virtutis operātis ſed operate. ¶ De ſcḋo dico ꝙ illud circa qḋ operatur hec virtus eſt corpus animatuꝫ anima ſenſibili. Unde dicit Auic. caplō de virtute vitali ⁊. 9. de rebus naturalibus ꝙ hec virtus non eſt in plantis. ſolum ergo corpus animalis eſt illud qḋ eſt obiectuꝫ huius virtutis. ¶ De tertio ſic procedo medium huius virtutis eſt duplex. nam vnum eſt ſicut actus ipſius virtutis ⁊ dicitur ille actus pulſus per quē datur vita corpori qui ſic eſt diffinitus ab Auic. pulſus eſt motus receptaculorū ſpiritus qui ex diaſtole ⁊ ſiſtole componitur ad regendum calorem

lorem inatũ per aerem attractũ. aliud meᵐ eſt inſtr̃m. ⁊ eſt
duplex. nã quoddã eſt ꝙ eſt radix ⁊ tale ẽ cor. nã ipſum eſt
radix virtutis vitalis. aliud eſt per modũ vehiculi. ⁊ tale ẽ
ſpũs. nã dicit Aui. 6° de nãlibus ꝑticula vltima ꝙ ſpũs eſt
vehiculũ virtutis. ¶ His viſis veniamus ad q̃ones d̃ quo
4. dubitañ. ꝑᵐ ẽ an h̃ virtus ſit in plãtis vel nõ. ſcʒᵐ eſt an
hec virtus ꝑcedat nãlem vel nõ. 3ᵐ eſt an hec virtus poſſit
cõprehẽdi ſub iſta diuiſione potẽtiaꝝ aie. alia vegetabilis.
alia ſenſibilis. alia rõnalis tãtũ. quartũ ẽ de diffõne ipſius.
¶ De ꝑmo ſic procedo. videtur ꝙ hec virtus ſit in plãtis
hac ratione. oẽ qd̃ viuit per virtutẽ vitalem viuit: ſʒ planta
viuit. g̃ viuit ꝑ virtutẽ vitalẽ. ergo planta hʒ eã. ¶ P. dicit
Aui. ꝙ virtus vitalis ꝑparat mẽbra ad recipiẽdũ virtutem
naturalẽ. ſʒ plante hñt virtutẽ nãlẽ. ergo debẽt hñe vitalem
virtutẽ ꝑparãtẽ ſibi receptione nãlis virtutis. ¶ P. dicit
Auer. ꝙ ſcdm aie ẽ ſps. ſʒ plãte hñt animã. ergo hñt ſpm: ſʒ
omne qd̃ hʒ ſpm hʒ virtutẽ ſpiritualẽ. ergo plante hñt eã.
¶ Ad 3ʳⁱũ eſt auctoritas Aui. qui dicit in cap̃. de virtute
ſpũali ꝙ virtus vitalis nõ eſt in plãtis. ¶ P. nullũ corpus
hʒ virtutẽ ſpũalẽ niſi qd̃ hʒ ſpm. ſʒ plante non hñt ſpm. ſcʒm
ꝙ dicit ꝯſtã. ergo nõ hñt hãc virtutem. ¶ P. nullũ corpus
hʒ virtutẽ vitalẽ niſi habeat cor. q: dicit Aui. ꝙ cor. ẽ ꝑnᵐ
huius virtutis: ſʒ plãte nõ hñt cor. ergo nõ hñt hãc v̾tutẽ.
¶ Ad hoc dico ꝙ v̾tus vitalis dicit̃ duobus modis. vno
modo vitalis d̾ oĩs v̾tus que vitã tribuit ꝑ miniſtrationẽ
alimẽti. ⁊ hoc mõ accipit̃ vitalis virtus ab Auicẽ. in 6° de
nãlibus. ⁊ in lib. de plãtis. ⁊ hoc mõ accipiẽdo virtutẽ vi-
talẽ hñ eſt in plãtis. alio mõ d̾ virtus vitalis q̃ influit vitã
per motũ cordis ⁊ arteriaꝝ ꝑ delationẽ ſpũs. ⁊ h̃ mõ ẽ ſolũ
in corꝑib⁹ aialis ſ aia ſenſibili ⁊ ſic pʒ ſolõ ad q̃ſitũ. ¶ De 2°
ſic ꝓcedo. vĩ ꝙ virtus nãlis ꝑcedat virtutẽ vitalẽ. nã gñã-
tiua virtus ꝑcedit oẽm virtutẽ. q: opatur i ſpermate circa
ꝑnᵐ añq̃ fiat cor. virtus aũt ſpũalis nõ eſt niſi qñ iã factũ ẽ
cor. ¶ P. nutrimẽtũ eſt cã vite ſic d̾ in ſcđo de aĩa. ergo ſi
virtus nutritiua ẽ cã nutrimẽti ⁊ nutrimentũ ẽ cauſa vite.
tũc cũ cã añcedat effectũ nãlis añcedit vitalẽ. ¶ P. primo
viuit ꝯceptus vita plãte q̃ʒ vita aialis. ⁊ ꝑ vita aialis q̃ʒ vi-
ta hoĩs ſicut d̾ 15° de aialibus. ergo cũ virtus vitalis non
ſit niſi in corꝑe ſenſibili ſicut dicit Aui. tũc virtus nãlis añ-
cedit vitalẽ. ¶ Ad 3ʳⁱũ dicit Auic. ꝙ h̃ virtus ẽ ꝑ virtus
que ꝑparat mẽbra ad recipiendũ alias virtutes. ergo ipſa
añcedit. ¶ P. facere vitã eſt ꝑmus effectus aie ſic pʒ ꝑ ſcʒm
de aĩa. g̃ aĩa ꝑ facit mẽbra viua q̃ʒ nutriat ea. q̃re vitalis ẽ
prior q̃ʒ nãlis. ¶ P. ꝑnᵐ virtutis nãlis ẽ epar ſicut dic̃ Gal.
⁊ Auic. ⁊ oẽs auctores meᵈⁱ ⁊ ꝑnᵐ v̾tutis vitalis eſt cor. g̃
quãto cor ẽ ꝑus epate tãto vitalis ẽ ꝑor nãli. ¶ P. dic̃ Aui.
cap̃. de virtute vitali ꝙ multotiẽs deſtruit̃ virtus nãlis. ⁊
remanet vitalis. q̃re ꝑor eſt virtus vitalis. nã ꝙ vltimo re-
linquit̃ ꝑus eſt. ergo vitalis eſt ꝑor nãli. ¶ Ad euidẽtiam
huius q̃õnis dico ꝙ ꝑus quãuis multiplr̃ dicat̃ tñ h̃ pono
duas ſignificationes. d̾ enim ꝑus tꝑe ſic ẽ ꝑus pater filio.
⁊ d̾ ꝑus ſcʒm eẽ cauſalitatis: vt ꝑus eſt ſol q̃ʒ lux. lʒ ſint ſimĩ
tꝑe. Itẽ diſtinguo in virtute. nã d̾ põt ꝯſiderari. vno mõ ſcʒ
eſſe ꝯfuſuʒ. ſ. añq̃ʒ habeat organũ ꝓpriũ cõpletũ. ⁊ alio mõ
ſcʒm eẽ diſtinctũ. ſ. qñ hʒ eẽ cõpletũ in ſuo organo. Item no.
aliã diſtinctionẽ. nã d̾ hʒ eẽ virtus in corpore. ſ. actuale ⁊
potẽtiale. ⁊ d̾ eẽ potentiale añq̃ʒ operet̃ ⁊ actualis poſtq̃ʒ
opat̃. ¶ Dico g̃ ꝙ virtus nãlis vitalis ⁊ aialis quãtũ ad eẽ
cõfuſum. potẽtiale ſimul ſunt in corpore. q: cuʒ ſꝑmate de-
ſcendit virtus q̃ poᵃ ẽ oẽs ille. 3. virtutes ꝑ q̃ndã ꝯfuſionẽ
ſed quãtũ ad eẽ actuale nõ ſunt ibi ſimul q: ꝑus icipit opa-
tio virtutis vitalis faciendo corpus illud viuũ ⁊ nãlis nu-
triendo ⁊ formãdo ⁊ augendo ipſum q̃ʒ incipiat ſentire. tñ
totũ facit hoc eẽ quoddam in diſtincto: q: nõ hñt virtutes
proprias ꝑnᵃ q̃ ſunt q̃ſi iudices earũ. ſunt ergo ibi ſimul tꝑe
virtus nãlis ⁊ vitalis. tñ ſcʒm eẽ cauſalitatis antecedũt ⁊ ſe-
quunt̃. nã illa virtus ſic ꝯfuſa in eo ꝙ dat vitã põt dici vi-
talis. ⁊ in eo ꝙ nutrit ⁊ auget ⁊ format d̾ nãlis: ſʒ vitalis
precedit ineſſe formali. ⁊ nãlis ꝑcedit vitalẽ ineſſe mãli: q:
dat mãm. ſ. nutrimẽtũ. ⁊ diſponit mãm in eo ꝙ format. nõ
ergo antecedũt ſeipſum iſte virtutes. ſ. ineſſe cauſalitatis.
¶ Uidimus ergo iã de ordine earũ virtutũ ineſſe ſuo con-
fuſo tã potẽtiali q̃ʒ actuali mõ videamus de ordine earum
ineſſe ſuo diſtincto. ſ. qñ iã ſunt organa cõpleta d̃ hoc ergo
dico ꝙ virtus vitalis ꝑmo habuit eẽ cõpletũ q̃ʒ nãlis. ⁊ h̃
dico ſcʒm tꝑs. nã primo tꝑe factũ ẽ cor q̃ʒ epar. ſʒ iã formato
eꝑe ꝓut iſte virtutes fluũt ab his fundamẽtis ad totũ cor-
pus. adhuc diſtinguo. nã ipſe ſimul ſunt. nã ſimul influitur
virtus vitalis a corde ad oĩa mẽbra corporis ⁊ virtus na-
turalis ad oĩa mẽbra corꝑis ab eꝑe: ſʒ differũt ineſſe cau-
ſalitatis. nã in eſſe mãli nãlis ꝑcedit vitalẽ: q: dat nutrimᵐ
qd̃ eſt mã corporis: ſʒ ineſſe formali nõ. q: v̾tus vitalis dat
formã mẽbris. ſ. vitã. quare ꝑcedit eã in eſſe formali in hac
ergo diſtinctione deficiũt tã meᵈⁱ q̃ʒ imꝑiti nãles huius ci-
uitatis: q: nõ ꝯfirmãt vtrãq̃ʒ notitiã. ¶ De 3° ſic ꝓcedo. vĩ
ꝙ virtus vitalis nõ poſſit cõprehendi ſub aliqua iſtarũ. 3.
potẽtiarũ aie. nã nõ videt̃ ꝙ poſſit cõtineri ſub vegetabili.
q: dicit Aui. ꝙ iſta virtus nõ ineſt plãtis: ergo non eſt ſub
anima vegetabili. ¶ P. neq̃ʒ ſub anima ſenſibili. nã ſenſibi-
lis aĩa aut apprehendit aut mouet volũtarie. ſʒ iſta virtus
nõ apprehẽdit neq̃ʒ mouet volũtarie. ergo nõ eſt ſenſibilis.
¶ P. neq̃ʒ videt̃ rõnalis: q: rõnalis eſt ꝑpabilis. hec autem
nõ eſt talis. ¶ Ad hoc dico ꝙ iſta virtus nõ eſt ꝓprie ſub
aliqua iſtaꝝ triũ: ſʒ eſt radix ad omnes has virtutes prout
ſunt in homine. ⁊ fundant̃ in ea oẽs. nã ipſa eſt prio intus
quare ſub nulla eorũ cõtinet̃. ¶ De quarto ſic ꝓcedo ipſe
dicit ꝙ virtus vitalis ꝑparat mẽbra ad recipiendũ virtutẽ
vite. ſed huiꝰ eſt virtus vitalis. ergo idem ꝑparat ad rece-
ptionem ſui. hoc aũt ſoluimus ſupra. ¶ P. cũ virtus operata
habeat multas ſpecies nõ videt̃ hic bene ponere. q: nõ po-
nit niſi duas. ſ. irã ⁊ timorem. ¶ Ad hoc dicas ꝙ cuʒ oĩs
v̾tus operata fiat per exitũ caloris ad extra. ⁊ per introitũ
eius ad intra. ⁊ iſti duo motus manifeſtent̃ per irã ⁊ timo-
rem non oportuit plures ponere. volo ire ad lectũ ſatis ſit
ergo. ¶ Cum videmus de ſpirituali virtute. modo videa-
mus de animali de qua primo quedã generalia. ſcđo ſpe-
cialia videamus. in preſenti ergo lectione generalr̃ videa-
mus. de quo tria videnda occurrunt. primo eniʒ videamꝰ
de expõne noĩs. ſcđo qd̃ eſt. 3° quedaʒ dubiã. ¶ De primo
ergo ſic ꝓcedo. dico ꝙ hec vocabulum. ſ. virtus animalis
accipit̃. 4. modis. nã vno modo comprehẽdit in ſe omnes
virtutes que ſunt in anima. eſt enim dicere virtus animalis
ideſt virtus anime ſcʒm ꝙ anima accipitur apud pħos ⁊ nõ
prout accipitur apud medicos ⁊ talem acceptionem habe-
mus apud Aui. cap̃. de virtute vitali circa finẽ. ⁊ innuitur
a Gal. primo de nãlibus virtutibus. Itẽ d̾ ſcđo modo vir-
tus aialis pro virtute comprehendente oẽs virtutes p̃ter
naturalem. ⁊ ſic accipit̃ apud. 9. in primo cap̃. de virtutibꝰ
⁊ ab Auicẽ. de virtute vitali. Itẽ accipitur 3° modo prout
capit ſolum virtutẽ motiuã ⁊ ſenſibilem. ⁊ hoc modo ac-
cipitur ab Auic. cap̃. de virtutibus animalibus. ⁊ in hoc
cap̃. qñ dicit virtus ꝫodiaca ideſt animalis. quarto modo
accipitur prout claudit ibi in ſe ſolum virtutem apprehẽ-
ſiuam interius. ⁊ hoc modo accipitur. in hoc cap̃. quando
dicit ꝙ ꝫodiaca diuiditur in animalẽ ⁊ ſenſibilẽ ⁊ motiuã
ergo dicitur 4ᵒʳ modis. ⁊ habet duo vocabula nã dicitur
animalis v̾tus. ⁊ dicitur ꝫodiaca a ꝫodiellis qd̃ eſt animal
aut dicitur ꝫodiaca a circulo ꝫodiaco: q eſt circulus pla-
netarum: q: ſicut in illo circulo planete non ſeruant vnum
motum ita neq̃ʒ virtutes animales. ſed mouentur ad con-
traria. aut q: ſicut ille circulus ab eodẽ puncto ad eundem
reuertitur. ita animalis virtus. nam intellectus cum intel-
ligat ſeipſum eſt in eo motus circularis: ſed in his nomi-
nibus non multũ curo: q: ſophiſtarũ litigium eſt: ⁊ nõ ſa-

plentum ſicut dicit Gal. ¶ De ſcdo dico ꝙ iſta virtus diſ/
finitur ab Aui. tñ iſta diffinitio nõ comprehendit virtutẽ
intellectiuã. ⁊ eſt talis diffinitio in 6° de naturalibus. virt⁹
animalis eſt pfectio pᵃ corporis nãlis inſtrumẽtalis ſm ꝙ
ꝙ comprehẽdit pticularia. ⁊ mouetur volũtarie. ⁊ qꝛ hec
diffinitio nõ comprehẽdit totã iſtã virtutẽ. iõ pono aliam
collectã ex diuerſis auctoribus que talis eſt. virtus anima
lis pfectio eſt animalis actiua vel paſſiua. ⁊ dĩ hec virtus
perfectio aialis. naꝫ ipſa cõplet aial. ⁊ ſepat ipſum a plan/
tis. Itẽ dĩ poᵉ actiua: qꝛ motiua ſemp agit ⁊ non patitur. ⁊
paſſiua dĩ pro anima apprehẽſiua ſenſibili. nã dicit Gal. ⁊
Ari. ꝙ ſentire eſt pati. Itẽ intellectus dĩ agere ⁊ pati. agit
qdẽ intellectus agẽs ⁊ patitur mãlis. ergo dicit bñ virtus
paſſiua ⁊ actiua. hec qdẽ diffinitio nõ eſt poſita ab aliquo
auctore quẽ ego ſciaꝫ: ſꝫ collegi eã ex dictis eorũ. ¶ De 3°
ſic procedo tria queruntᷣ circa iſtã lec. pᵐ eſt an hec virtus
ſit ſemp actu ſcdo in corpore. vel non. ſcdo queritur an hec
virtus ſit vnita corpori toti vel nõ. 3° queritur an ſpũs qui
vehiculum eſt huius virtutis ſit idẽ cũ ſpiritu qui eſt vehi/
culũ vitalis virtutis. ¶ De primo ſic procedo. vĩ ꝙ hec v᷑/
tus ſemp ſit in nobis actu ſcdo. nã animal per eaꝫ eſt i actu
ſcdo. ergo ipſa eſt in eo actu ſcdo. quõ enim poſſet ponẽ ani
mal eſſe actu ſcdo cũ ipſa eſſet actu primo ſolũ. ¶ P̃. intel/
lectus dicit Ari. ſemp intelligit. in 3° de aia. quare ipſa eſt
actu ſcdo. ¶ Ad ↄ̃riuꝫ anima eſt actus pm⁹ ⁊ nõ eſt actus
ſcdo niſi ad tp̃s ſicut dicitᷣ in ſcdo de anima circa pmᵐ. ergo
ipſa cũ pro ea dictuꝫ ſit ꝙ ſit actus pm⁹ nõ eſt in nobis actu
ſcdo. ¶ P̃. cũ dormimus ſunt in nobis virtutes ſenſibiles
⁊ motiue ſolũ actu pmo ⁊ non ſcdo. ¶ Ad hoc dico ꝙ hec
virtus eſt in nobis ſolũ actu pmo ſemp: ſꝫ aliqñ ẽ in nobis
actu ſcdo. ſ. tpe vigiliaruꝫ. ¶ Ad pᵐ aũt argu. rñdeo ꝙ lꝫ
hec virtus exiſtens in nobis dicat actũ pᵐ. ⁊ nõ neceſſario
actũ ſm. tñ inherẽtia dicit actũ ſm ſemp. ſicut dico de riſi/
bili ꝙ nõ dicit in ſe niſi actũ pᵐ: ſed eius inherentia ad ho/
minẽ dicit actũ ſꝫ. vñ bene ſequitᷣ ſi riſibile eſt. homo eſt. lꝫ
riſibile nõ dicat actũ ſm. nã dicit inherẽtiã actualẽ. ¶ Ad
ſcdm dico ꝙ intellectus ꝓut eſt in vno pticulari nõ ẽ ſemp
intelligens: ſꝫ hoc diſputabitᷣ melius infra. ¶ De ſcdo ſic
procedo. vĩ ꝙ h̃ virtus ſit in toto corpe. nã dic̃ damaſcen⁹
ꝙ aia ↄiuncta ẽ corpi tota toti. ¶ P̃. dic̃ ↄſtã. cap. de tactu
ꝙ ſenſus tactus eſt in toto corpe. ergo cũ tactus ſit ꝑ hu/
ius virtutis h̃ erit in toto. ¶ Ad ↄ̃rium nullum mẽbrũ ſen
tit vel mouetur voluntarie niſi neruoſuꝫ: ſꝫ oſſa cartilagi/
nes ligamẽta nõ hñt neruũ neqꝫ ſentiũt. q̃re h̃ virtus nõ eſt
in toto corpe ſic ꝓbatᷣ. ¶ Ad pᵐ arᵐ dico ꝙ id qd̃ dicit da
maſcenus ẽ verũ de aia ſm ſuã ſbam: vñ tota ſba aie nõ eſt
attributa ſm aliquã ptẽ aie: ſꝫ po⁸ aie hñ attribuuntᷣ diuer
ſis mẽbris. vñ rõnalis attribuitᷣ cerebro ⁊ vitalis cordi. ⁊
nãlis epi. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſenſus tactus ẽ in toto corpore
ſm accñs. nã oſſa ſentiũt ſm accñs vt dẽtes ꝑꝑ cõpaginem
quã hñt ad neruos ⁊ ad lacertos. vñ tactus eſt in toto cor/
pore nõ per ſe: ſꝫ ꝑ accñs. Aut dic ꝙ ſenſus tactus ẽ in toto
aiali. i. in cute tegẽte totum aial. ¶ De 3° ſic procedo. vĩ ꝙ
ille ſpũs q eſt vehiculũ virtutis vitalis ſit vehiculũ aialis.
nã virtus vitalis eſt nobilior omni virtute corpis ⁊ prior.
ergo ſi aliqs ſpũs põt eẽ ſbm ⁊ vehiculũ vitalis erit idem
vehiculũ aialis. qꝛ qd̃ eſt vehiculũ virtutis nobilioris põt
eſſe vehiculũ minus nobilis. ¶ Ad ↄtrariũ ſic dicit haly.
ꝙ ſpũs q eſt in corde trãſit ad cerebruꝫ. ⁊ ibi recipit aliam
cõplõnẽ ꝑ decoctionẽ. ⁊ ſit poſtea vehiculũ aialis. idẽ dicit
Gal. in 7° ⁊ 8° de iuuamẽtis mẽbroꝝ. ⁊ Aui. in 6° de nãli/
bus. ¶ Ad hoc dico ſm medicũ loquẽdo ꝙ alius ſpiritus
eſt ille q eſt vehiculũ vitalis. ⁊ qui ẽ vehiculũ aialis ⁊ nãlis
v᷑tutis ſm ꝙ ꝓbant iſti teſtus. Q. ſi mihi opponas ꝙ ſbm
qd̃ eſt vehiculũ virtutis nobilioris põt eſſe minus nobilis.
dico ꝙ virtus aialis nõ eſt minus nobilis q̃ꝫ vitalis ſimpᷣ
nã quãtũ ad eẽ vitale. vitalis virtus nobilior ẽ: ſꝫ quãtum
ad eſſe opatiuũ virtus aialis eſt nobilior. nã per ipſaꝫ ẽ in/
tellectus q eſt optima opationũ per quã deo cõtinuamur.
in hac aũt diuerſitate q̃ ſit ⁊ q̃liter dicã cũ de ſpiritu dicaꝫ.
¶ Cũ tractauimus de virtute aiali in gñali mõ videam⁹ i
ſpãli ⁊ cũ ſit d² virt⁹ aialis. ſ. apphẽſiua ⁊ motiua. p̃ videa/
mus de apphẽſiua. ⁊ cũ apphẽſiua ſit d². ſ. interior ⁊ exte/
rior. p̃ videamus de iteriori. ⁊ cũ interiores ſint tres. ſ. phã
taſtica. ⁊ rõnalis ⁊ memorialis in pſenti lectione videam⁹
de phãtaſtica de q̃ 3ᵃ videamus. pᵐ ẽ de multiplicitate hu/
ius nominis phãtaſia. ſm ẽ qd ẽ phãtaſia. 3ᵐ ẽ de dubijs.
¶ De p̃ ſic ꝓcedo. dico q̃ ꝙ phãtaſia dĩ tripᷣ. nã vno mõ dĩ
apparẽtia. vñ dic̃ Ari. p̃ thopi. ꝙ pn⁹ litigioſaꝫ diſputatio
nẽ nõ hñt aio phãtaſiã. i. apparẽtiam. ſcdo mõ dĩ phãtaſia
motus q ſit de phantaſmate. ⁊ ad v᷑tutẽ phãtaſticã. ⁊ h̃ mõ
accipit Ari. in 3° de aia cap. p̃ qñ dicit ꝙ phãtaſia ẽ motus
factus a ſenſu ſm actuꝫ. 3° mõ dĩ phãtaſia de v᷑tute phãta/
ſtica. ⁊ h̃ mõ accipitᷣ h̃ ab auctore ⁊ ab Aui. p̃ cañ. de virtu
tibus aialibus. ⁊ in 6° de nãlib⁹. ſꝫ de v᷑tute põt iteruꝫ dicĩ
tripl'r. nã vno mõ dĩ phãtaſia de oĩ v᷑tute q̃ eſt a ſenſu pri'ſ
vſqꝫ ad itell'm. ⁊ h̃ mõ loquitᷣ de phãtaſia. Ari. in pn⁹ tertij
de aia. nã cõprehẽdit ſub ſe ⁊ ſenſuꝫ cõeꝫ ⁊ v᷑tutẽ imagina/
tiuã ⁊ extimatiuã. qd̃ pꝫ: qꝛ Ari. nõ loquitᷣ niſi de phãtaſia
ſiue imaginatione q̃ apud eũ idẽ eſt. ⁊ de itellectu ⁊ memo/
ria: vñ ſm h̃ opꝫ ꝙ apud Ari. accipiatᷣ phãtaſia pro omni
virtute interiori vſqꝫ ad itellectũ. ſcdo mõ dĩ de oĩ virtute
cui⁹ ſedes ẽ in pᵃ ↄcauitate cerebri. ⁊ iſte ſunt due. ſ. ſenſus
cõis ⁊ v᷑tus formãs. ⁊ ſic accipitᷣ phãtaſia apud hũc aucto
rẽ cũ dic̃ ꝙ ipſa ẽ in frõte. 3° mõ dĩ phãtaſia ſolũ de virtute
formãte. ⁊ differt in h̃ phãtaſia a ſenſu cõi ſicut dicit Aui.
cap̃. de v᷑tutib⁹ aialib⁹ qꝛ ſenſus cõis apphẽdit ſenſata a
ſenſib⁹ pti'b⁹ ⁊ phãtaſia ↄſeruat ea poſt ſeparationẽ ſenſa/
toꝝ: vñ ẽ phãtaſia ipſi ſenſui cõi ſicut memoria: q̃ pꝫ ꝙ phã
taſia dĩ tripᷣ ꝓut dĩ de virtute. ex hac aũt multiplicitate p̃e
etiã clareſcit obſcuritas huius nois. ¶ De ſcdo dico ꝙ de
phãtaſia ꝓut ẽ actus vel motus ponitᷣ talis diffõ ab Ari.
primo cap. 3° de aia. phãtaſia eſt motus factus a ſenſu ſm
actũ. Itẽ diffinitᷣ ꝓut ẽ virtus differens a ſenſu cõi h̃ mõ ab
Aui. p̃ cañ. d̃ virtutib⁹ aialibus. phãtaſia ẽ v᷑tus q̃ formas
perceptas a ſenſu cõi cuſtodit ꝑ qd̃ ↄiunguntᷣ ⁊ retinet eas
poſt ſenſus abſentiã. h̃. n. diffõ nõ cõprehẽdit phãtaſiã to/
tã. ſ. ꝓut h̃ ponitᷣ ab h̃ auctore. nã illa q̃ h̃ ponitᷣ cõprehen/
dit ſenſuꝫ cõem ⁊ virtutẽ formãtẽ. ⁊ ẽ diſa inter ſenſuꝫ cõeꝫ
⁊ v᷑tutẽ formatiuã nõ ſolũ qꝛ ſenſus cõis recipit. ⁊ iſta con/
ſeruat: ſꝫ ẽt qꝛ ſedes iſtius virtutis eſt poſterior ꝑs pmi vẽ/
tris cerebri. ⁊ ſedes ſenſus cõis eſt ãor ꝑs ventris cerebri.
hoc aũt dicit Aui. cap̃. de virtutibus aialibus. diffõ aũt de
phãtaſia ꝓut formatiuã cõplectitᷣ ⁊ ſenſum cõem nõ inenitᷣ
adhuc: ſꝫ pt̃ cõponi ex diffinitiõe ſenſus cõis ⁊ diffõne vir/
tutis formãtis vt ſic dicatᷣ. virtus phãtaſtica eſt virtus que
oĩa ſenſu ꝑcepta ꝑcipit ⁊ ↄſeruat poſt receſſum ſenſus. h̃ q̃
diffinitio cõplectitᷣ totã phãtaſiã prout h̃ ponitᷣ. ꝙ aũt ſub
phãtaſia h̃ poſita nõ ↄcludatᷣ virtus imaginatiua ſic ꝓba/
tur. dicit Auicẽ. ꝙ ſedes virtutis imaginatiue eſt medius
cerebri ventriculus. ⁊ iſte auctor dicit ꝙ ſedes phantaſie ẽ
forma. quare non clauditur imaginatio ſub ea. ſed potius
ſub ratione. ¶ De 3° ſic procedo circa hanc virtutem. 4.
dubitantur primũ eſt an hec virtus ſit in quolibet animali
vel non. ſcdo an hec virtus ſemper operetur vel non. 3ᵐ ẽ
an hec virtus ſit apprehenſiua vel non. quartũ eſt an hec
virtus componat vel non. ¶ De primo ſic procedo. videtᷣ
ꝙ omne animal habet phantaſiam. nam dicit Ari. in ſcdo
de anima ꝙ omne qd̃ habet ſenſum habet phanſiaꝫ: ſed oẽ
animal habet ſenſum: ergo omne animal habet phantaſiã.
¶ Preterea ſi aliqua animalia carent phantaſia illa ſunt
formica ⁊ apis: ſed hec habent phantaſiam ſicut patet. nã
dicit Auic. 6° de naturalibus. ꝙ ideo formica congregat
in eſtate: qꝛ ſemper imaginatᷣ preſentẽ pluuiã. ¶ Preterea

omnis multitudo dȝ ad aliquā vnitatē peruenire. ſicut di‑cit Auic. ſed ſenſus particulares ſunt multi. quare debent vniri in aliquo vno, hec autem eſt phātaſia vel ſenſus cōis. ¶ Ad cōtrariū dicit Ari. ꝙ formica ⁊ vermis ⁊ apis non hn̄t phantaſticā in 3° de anima. cap. ꝑmo. ¶ P̄. ſunt q̄daȝ animalia que nō hn̄t niſi vnū ſenſum ſicut cōchillia ergo ea nō hn̄t phantaſiā. ¶ P̄. iſta virtus ſicut dicit Auic. fundaꝛ in cerebro. ſȝ multa ſunt aīalia que nō hn̄t cerebrū: ergo nō habēt phantaſiam. ¶ Ad iſtā queſtionē dico ꝙ ſi accipiaꝛ phantaſia pro ſenſu cōi omne aīal hȝ phantaſiaȝ. dūmodo illud aīal habeat plures ſenſus: q2 opȝ multitudinē ſenſuū ad vnitatē venire: ſȝ ſi accipiaꝛ phātaſia prout claudit in ſe imaginationē. tūc non eſt in quolibet aīali. nā neq; vermis neq; formica neq; apis neq; aliqḋ ſibi ſimile hn̄t imagina‑tionē: ⁊ vn̄ arᵐ que probāt ꝙ omne aīal hȝ phantaſiā eſt ver͛ accipiendo phantaſiā pro ſenſu cōi. ⁊ ꝙ ſic poſſit accipi di‑cit Auicē. in 6° de nālibus accipiendo aīal pro animali qḋ hȝ multos ſenſus: ſed ſi accipiaꝛ phantaſia pro imagina‑tione dico ꝙ nō hn̄t eā omnia aīalia. ¶ Ad id qḋ diċ Aui. ꝙ formice imaginanꝛ dico ꝙ ſumit ibi iꝑprie imaginari pro eo ꝙ eſt ſentire ſenſu cōi. ¶ De ſcḋo ſic procedo omnis virtus que operaꝛ cū vigilia ⁊ in ſomno operatur omni tpē: ſed phantaſia operaꝛ in ſomno ſicut dicit Ari. ⁊ in vigilia ergo operaꝛ in omni tēpore. ¶ P̄. dicit Ari. ꝙ nos imagi‑namur cū volumus: ſed melius eſt operari q̄ȝ nō operari. q2 melior eſt habitus q̄ȝ priuatio ⁊ natura ſemper facit ꝙ melius ē. ergo ſemꝑ imaginaꝛ hō. ¶ Ad 2ᵐ vī ꝙ homo nō ſemꝑ operetꝛ phātaſtico mō. nā anima eſt actus primus ſicut dr̄ in ſcḋo de aīa. ⁊ actus primus non operaꝛ niſi ad ſc̄m ducatur. quare homo nō ſemꝑ imaginaꝛ. ¶ P̄. hō non imaginaꝛ niſi dū ſomniat: ſȝ hō nō ſemꝑ ſomniat: ergo hō nō ſemꝑ imaginatur. ¶ P̄. mōſtro ꝙ nō eſt poſſibile imagi‑nari in ſomno. nā dicit Ari. ꝙ imaginatio nō pōt fieri ſine ſenſu. in ſomno aūt nō eſt poſſibile ſenſum fieri. quare neq; imaginationē. ¶ Ad hoc dico ꝙ virtus nō ſemꝑ operatur ꝙ ſi mihi oppoſiᵒ ħ operatur in ſomno ⁊ in vigilia. ergo omni tpē. dico ꝙ nō operaꝛ omni tpē ſomni. q2 nō ſemꝑ hō ſomniat: ſȝ interdū. neq; fit imaginatio in ſomno niſi dū qs ſomniat. ¶ Ad ſcḋm dico ꝙ nō eſt melius ꝙ hō ſemꝑ ima‑ginetur. q2 inſtr̄m indiget q̄ete ſicut probatū eſt in ſomno ⁊ in vigilia. ¶ Ad ꝑtem aūt negatiuā fuit factū argᵐ qḋ indi‑get ſolutione ꝙ probat ꝙ in ſomno nō fiebat imaginatio. ¶ Ad hoc ita dico ꝙ duplex eſt imaginatio. vna que regu‑latur ⁊ cāur ab ipſo ſenſu. ⁊ iſta non pōt fieri ſine ſenſu. ⁊ ē alia imaginatio de qua dicit Ari. ꝙ imaginamur cū volu‑mus. ⁊ iſta nō cauſatur a ſenſu. aut dic ꝙ omnis imagina‑tio cauſatur a ſenſu hoc modo: q2 idolū illud qḋ facit ima‑ginationē erat natum mouere ſenſum ſi eſſet in ſenſu: vnde talis eſt intellectus imaginatio. vel phantaſia nō fit ſine ſen‑ſu. i. non fit ſine imaginatione alicuius reī que ſenſu mouet dūmodo ad ſenſum venit. ¶ De 3° ſic procedo. videtur ꝙ virtus phātaſtica ſit ſolū vera. nā ipſa phātaſia eſt motus factus a ſenſu ſc̄m actū: ergo cum cauſetur a ſenſu ⁊ ſenſus ſemper ſit de vō. tunc oportet ipſam ſemper eſſe veram. ¶ Ad contrariū dicit. n. Ari. ꝙ ſenſus ſemper eſt veroꝛȝ. ſed phantaſia eſt veri ⁊ falſi ſicut opinio. ſȝ differat ab opi‑nione. ¶ Ad hoc dico ꝙ phātaſia poteſt eſſe de vero ⁊ fal‑ſo. pōt enim quis imaginari chimerā que nihil eſt ſc̄m veri‑tatē. ¶ Ad arᵐ vō ꝙ in cōtrarium fiebat dico ꝙ iā patet ſolutio per ea que in ſcḋo queſito diximus. vnde dico ꝙ ibi legat oīs bona gratia ſi vult ſciaȝ adipiſci. ¶ De q̄rto ſic procedo. videtur ꝙ phantaſia componat. naȝ beſtie cō‑ponunt ⁊ non hn̄t niſi phantaſiā ſicut videtur velle Ariſt. ¶ P̄. in ſomno fit cōpoſitio ⁊ iudiciuȝ. ⁊ eſt opus virtutis phantaſtice: ergo phantaſia componit. ¶ Ad contrarium dicit Aui. in primo de virtutibus animalibus. ꝙ phātaſia non componit: ſed imaginatio componit. ¶ P̄. Ari. dicit

in 3° ꝙ ipſa eſt ſicut in pictura reſpiciamus: ſed reſpicere in pictura non eſt aliud q̄ȝ ſolum repreſentare. ⁊ non eſt com‑ponere. quare ipſa non cōponit. ¶ Ad hoc dico ꝙ ſi phā‑taſia accipiatur large prout accipiꝛ pro omni virtute que eſt vſq; ad intellectū. tunc bene poteſt dici ꝙ componat: ſȝ ſi accipiatur ſolum pro ea virtute cui imediate redduntur ſenſata poſt ſenſus particulares nullo modo componit. hoc ſatis eſt planum ſi quis diſtinctionem priorē viderit. ¶ Cum vidimus de phātaſia modo videamus de ratione de qua duo videamus. primo quedaȝ ad eius notitiā. ſcḋo de qōnibus. ¶ De primo autem 3ᵃ videamus. primo quot modis dicitur virtus ratio. ſcḋo qd intereſt inter rōnem ⁊ intellectum. 3° qualiter intellectus in ſuas differentias di‑ſtinguatur. ¶ De primo ſic ꝓcedo. dico ꝙ ratio dicitur. 5. modis. nā vno modo tm̄ valet ratio quātum diffinitio vt in predicamentis. dicit enim ꝙ equiuoca ſunt ea quoꝝ nomen cōmune. ⁊ ratio ſb̄e eſt diuerſa ideſt diffinitio. ſcḋo modo dicitur ratio ideſt ſermo vel tractatus. vnde Gal. de ſignis cerebri dicit ꝙ de vtriſq; erit ſimul ratio ideſt ſermo 3° modo dicitur ratio ideſt doctrina ſiue diſputatio. vnde boetius in primo topicorum. omnis ratio diſcernēdi ⁊c̄. i. omnis doctrina. quarto modo dicitur ratio inſtrumentuȝ inueſtigandi ſcientiam. ⁊ ſc̄m hoc dicit Gal. in locis multis ꝙ duo ſunt inſtrumenta inueniendi medicinam. ſcilicet rō ⁊ experientia. ⁊ hoc idem habetur ab Ariſt. in primo me‑taphiſicorum. quinto vō modo dicitur ratio. ideſt virtus rationalis. ⁊ hoc modo accipitur ab hoc auctore cum di‑cit ꝙ ratio eſt in cerebro. ¶ De ſcḋo dico ꝙ ratio ab intel‑lectu in hoc differt. q2 ratio confert cauſam cum effectu. ⁊ vniuerſale cum particularibus. ſed intellectus comprehē‑dit ſolum cauſas. ſicut dicitur a boetio in lib. cōſolationis. ⁊ ab Ari. in lib. ethicorum. ¶ De 3° ſic dico ꝙ intellectus diuidiꝛ prima diuiſione in contēplatiuū ⁊ practicum ſicut dicitur 3° de anima. ⁊ ab Auicē. 6° de nālibus. ⁊ differunt iſti duo intellectus hoc modo: q2 intellectus contemplati‑uus eſt ſolum vt ꝑnᵒ ſuperiora ⁊ vniuerſalia intelligat: ſed actiuus ſiue practicus eſt vt dirigat operationes de bono ⁊ malo eligendo ⁊ fugiendo. ⁊ hoc dicitur ab Ariſ. in ter‑tio. dicit enim ꝙ intellectus ſpeculatiuus ⁊ actiuus diffe‑runt in fine. ⁊ hoc idem patet per Aui. in 6° de naturalibꝰ. nam dicit ꝙ intellectus contemplatiuus eſt ille qui eſt iu‑dex veri ⁊ falſi. ⁊ de vniuerſalibus. ⁊ practicus eſt virtus actiua boni ⁊ mali de particularibus. ſic ergo differunt nō ſolum in fine: ſed in ſb̄o vel obiecto. naȝ ſpeculatiuus ē cir‑ca principia ſuperiora: ſed operatiuus eſt circa inferiora. ſ. circa operationes. vnde Auic. dicit ꝙ intellectus hȝ duas facies vnā ad ſuperiora principia. ⁊ hoc modo dicitur cō‑templatiuus. aliā autē habet ad inferiora. ſcilicet ad actio‑nes ⁊ ab hac dicitur practicus vel actiuus. hec eſt ergo di‑uiſio generalis. Item diuiditur quilibet iſtorum duoꝝ in duos intellectus ſimplices. ⁊ in tertium compoſitū ex his. ⁊ dicitur intellectus alius materialis alius agens ⁊ alius adeptus ſiue ſpeculatiuus. ⁊ diciꝛ intellectus agēs a phō intellectus quo eſt omnia facere. ⁊ dicitur intellectus ma‑terialis ille intellectus quo eſt omnia fieri ⁊ adeptus diciꝛ intellectus: q2 fit ex copulatione intelligibilis cum intelle‑ctu materiali mediante agente. ad cuius euidentiam tale ponitur exemplum a phō. pone ꝙ ſint ħ 4ᵒʳ. ſ. color ⁊ pa‑ries in quo eſt. ⁊ viſus qui dȝ ipſum percipere ⁊ quartum eſt lumen ſolis aut ignis. vidſc ergo ꝙ color qui eſt in parie‑te non mouet viſum niſi prius illuminatus ſit color qui eſt in pariete. ⁊ deducatur ad actum. tunc enīȝ efficitur inten‑tio de colore. ⁊ fertur ad oculum ⁊ complet ipſum in vidē‑do mediāte luce ſimile in intelligēdo concurrunt quatuor quoꝝ primū eſt phantaſma qḋ pingitur in virtute imagi‑natiua ⁊ hec eſt ſicut color. ſc̄m eſt ipſa imaginatiua que aſſi‑milatur parieti in quo erat color purus. tertiuȝ eſt ipſe in‑

tellectus materialis qui aſſimilatur viſui anteq̃ ad ipſum veniat color. quartum eſt intellectus agens qui aſſimilatur lumini. vñ ſicut lumē facit colores eſſe actu viſibiles. ⁊ perducit eos ad oculos. ⁊ pficit eos faciēdo eos actu videri. ſimiliter intellectus agēs illuminat iſta imaginabilia faciendo ea vſia ⁊ apta vt cōpleant intellectū materialē q̃ q̃ñ ſunt facta illuminata. i. q̃ñ ſunt abſtracta a cōditionib⁹ māe vadunt ad intellectū mālē. ⁊ perficiūt ipſum ⁊ totū illō cōpoſitū ex māli ⁊ intelligibili vocat̃ intellectus ſpeculatiu⁹ ⁊ dico ꝙ iſta illuminatio quā facit itellect⁹ agēs circa imaginabile nō ē aliud q̃ʒ abſtractio eoꝝ ab apēditijs mālib⁹ ſicut abſtrahit̃ color de pariete ab appēditijs māe. ſ. q꞉ hʒ eē in oculo ſpūale ⁊ in pariete māle. pōt ēt poni quart⁹ intellectus qui vocat̃ intellectus paſſiuus. ⁊ iſ eſt idē ꝙ imaginatio ſicut dicit Auer. ❡ His viſis veniamus ad dubia ⁊ dubit̃ 4ᵒʳ. pᵐ eſt an intellectus agēs ⁊ mālis ſint idē vel nō. ſm eſt an cōtingat intelligere ſine phātaſmate. vel non. 3ᵐ eſt an intellectus ſemp intelligat vł nō. quartū eſt an intellectus omniū hominu ſit vnus vel non. ⁊ multa alia pñt queri q̃ nūc omitto. ⁊ de hiis q̃ propoſui nō pſequar niſi ſuperficieteꝛ. q꞉ locus nō requirit neq̧ tēpus cuʒ habeam multa facere. ❡ De p̄ ſic pcedo. vı̄ ꝙ mālis ⁊ agēs nunq̃ ſint idē in ſba imo vident̃ due ſbe. q꞉ dic̄ Aui. in metha. ꝙ doctrina intellectiua verſus inferius ē illa intelli⁽ᵃ⁾ que gubernat aias nr̃as. quare cū illa ſit vna ⁊ intellectus mālis ſit diuerſus in oībus. ⁊ agens ſit idē. neceſſario opʒ eos eē diuerſos in ſba. nō enim poſſet idē in ſba eſſe ꝓpriū ⁊ cōe. ❡ P̄. agēs ⁊ patiēs ſunt due dıīe ꝯıe. q̃re cū duo ꝯria non poſſint ſimul eē in eadē ſba. nō erit agēs ⁊ patiēs idē in ſba. ❡ P̄. ex duobus incorporalibus nō pōt vna ſba fieri ſicut dicit bo. in lib. de trinitate. ergo cū agens ⁊ mālis ſint duo incorpalia nō poterit fieri ex illis vnū in ſba. ❡ Ad ꝯrium ſicut totus intellectus eſt pfectio humane ſpēi. ⁊ ſic ſingulū ſingulare hʒ totū intellectū pro ſua pfectione. quare opʒ eē vnum in ſba. ❡ P̄. tota aia eſt vna in actu ſicut dı̄ in lib. de aialibus. ergo ⁊ iſti duo intellectus ſunt in ſba vnuʒ. ❡ P̄. dicit Auer. ꝙ aia eſt vna in ſba: ſed differūt po⁽ᵃ⁾ ſm ꝓprietatē ſicut pomū qd̄ ēvnū in ſba. ⁊ hʒ colorē ſaporē ⁊ odorē. ❡ P̄. agens eſt forma ⁊ mālis eſt mā. ſic dicit Auer. in ꝯ⁽ᵒ⁾ tertij: ſed forma ⁊ mā faciūt vnū ſubiā. ergo ſunt vnū i ſba ❡ Ad hoc dico ꝙ mihi vı̄ ſm ſniam ⁊ Aui. ⁊ Auer. ꝙ iſti duo intellectus ſint diuerſe ſbe. vñ q꞉ eoꝝ ſniam non tenemus. idō eoꝝ auctoritates non admittimus: vñ dicamus ꝙ intellectus eſt po⁽ᵃ⁾ quedā aie ⁊ iſta potētia hʒ duas nās vł proprietates. nā itellectus abſtrahit. i. expoliat corporale phātaſma a ꝯditionibus corpalibus. ⁊ hoc mō dı̄ intellect⁹ agens. Itē hʒ nām recipiendi vere formam intelligibilē. ⁊ quātuʒ ad hoc dı̄ intellectus mālis: vñ iſte due ꝓprietates ſcilicet abſtrahere ⁊ ſuſcipe diuerſificāt illā potētiā q̃ dicit̃ intellectus. ❡ Ad pᵐ arᵐ dico ꝙ auctoritas Aui. nō cōceditur in hoc caſu. ſʒ ſequit̃ ambiguitatē aꝝ. cū veritate eccleſiaſtica. ❡ Ad ſcđm dico ꝙ agere ⁊ pati. lʒ ſint in intellectu ꝟñ nō reſpectu eiuſdeʒ ⁊ ſimul. nā patitur intellectus in eo ꝙ recipit itelligibile cōpletū per intellectū agētē. ⁊ agit in eo ꝙ expoliat ⁊ hoc fac̄ re⁽ᵘ⁾ itelligibilis̃ ꝙ ē potētiale ſic circa phātaſma. ❡ Ad 3ᵐ dico ꝙ illud arᵐ ſupponebat ꝙ iſti duo intellectus eēnt due ſbe ꝗʼuſq̃ cōponant̃. iſ aūt ē negandū. ❡ De ſcđo ſic procedo. dicit Ariſt. in pmo de aia ꝙ nō cōtingit intelligere ſine phātaſmate. ❡ P̄. Ari. vult i 3ᵒ ꝙ p̄ʼ propoſitiones iʒ nō ſint in phātaſmatibus. tñ nō intelliguntur ſine phātaſmate. ❡ P̄. qcqd hō intelligit oportet primo eē in virtute imaginatiua. ſʒ in virtute imaginatiua non ſunt niſi phātaſmata. ergo nō contingit intelligere ſine eis. ❡ P̄. intellectus agens nō haberet opus ſi poſſemus intelligere ſine phantaſmate. q꞉ intellectus itelliſ facit phātaſmata cum ſint ſingularia vniuerſalia. ſicut dicit Auer. ❡ Ad contrarium. phantaſmata non ſunt res incorporee ſicut. d. Ari. in 3ᵒ de animalibꝫ multa ſunt que nō hñt corp⁹ ſicut eſt aia ſic deus ſic iuſticia ⁊ infinite alie res ſunt huius. ❡ P̄. dicit Auer. ꝙ mālis intellectus intelligit agentem. ſʒ agens non hʒ phantaſma neq̧ eget illuminatione agētis. quare non intelligit̃ cū phantaſmate cū non tranſeat per imaginationem. ſed pᵖʳⁱᵃ quedā ſunt innata intellectui ſicut hec ꝓpō. ꝯ quolibet affirmatio vł negatio ꝟa. ⁊ ſilia. q̃ iſta non indigent trāſire per imaginationē. quare ſine phātaſmate poſſunt intelligi. ❡ Ad hoc dico ꝙ omnis res q̃ ad intellectū vadit mediante imaginatione intelligit̃ cū phātaſmate ſiue illa res ſit corpea. ſiue ſit icorpea. icorporea ꝟo hñt phantaſmata per viaʒ priuationis. vnde dico ꝙ deus hʒ phantaſma per ꝙ ipſuʒ intelligimus. ⁊ hoc nihil aliud eſt quā priuatio omniū phantaſmatū. nā ipſe non hʒ phātaſma equi. aut hominis. aut bouis: aut aque. aut terre. ⁊ ſic de alijs. vñ oia cuʒ phantaſmate dico intelligi pᵗer intellectū. cū ipſe ſeipſum intelligat. nā iſte cuʒ nō oporteat ipſum eſſe in virtute imaginatiua nō indiget phantaſmate vt intelligatur. ipſe enim per ſeipſuʒ ſufficit mouere ſe ad intelligendū ſeipſum. ꝙ ſi mihi opponas res incorporea nō hʒ phantaſma cū phātaſma ſit diſpoſitio corpalis. dico ꝙ hñt res incorpee phātaſma per accñs ſicut dictū eſt: vñ omnes qōnes parēt ad vtrāq̧ ptem. ❡ De 3ᵒ ſic procedo. videt̃ ꝙ intellectus ſemp intelligat. nā dicit Ariſt. in 3ᵒ ꝙ intellect⁹ non intelligit aliquando ſic. ⁊ aliquando non: ſed ſemper. ❡ P̄. dicit Auer. ꝙ ſunt quedam intelligibilia que ſunt ei innata. quare non oportet ea acquirere: ergo ſemper ea intelligit. ❡ P̄. intellectus agens eſt ſemper in actu: q꞉ aliter non diceret̃ agens: ergo ſemper intelligit. ❡ Ad contrariū omne ꝙ deducitur de po⁽ᵃ⁾ ad actum nō ſemper eſt in actu. ſed intellectus materialis deducitur de potentia ad actum ſicut dicit Auic. 6ᵒ de naturalibus. ⁊ Ariſt. nā dicit ꝙ materialis intellectus eſt omnia anteq̃ fiat. i. q̃ ipſe intelligat ea. ⁊ hoc in 3ᵒ ꝯ anima: ergo non ſemp intelligit. ❡ P̄. quomodo poſſet eſſe ꝙ intellectus ſemper intelligat cum neſciat ſe intelligere. nam multotiens vt in ſomno cōtingit ꝙ homo neſcit ſe intelligere: vnde dicit Ari. in 2ᵒ poſteriorum ꝙ impoſſibile eſt iacētē habere certiſſimā demōſtrationē. ❡ P̄. dicit Ari. in lib. de animalibus ꝙ pueri viuunt vitā brutorū: ſed bruta non intelligūt neq̧ in actu neq̧ in po⁽ᵃ⁾. quare neq̧ pueri. ergo nō ſemper intelligūt. ❡ Ad hoc dico ꝙ ea intelligibilia que neceſſario imaginātur intelligūtur vnde intelligibilia phātaſiata non ſemper intelliguntur: ſʒ intellectus ſemper intelligit: ſed nos non perpendimus q̃ñ ipſe intellectus ſe intelligat: q꞉ non facit hoc cum phantaſmate ſicut dictum eſt. ❡ Aut dicas ꝙ dictum Ariſt. debet intelligi de intellectu ſm ꝙ vnus ponitur in quolibet homine. nā talis intellectus cum ſit ideʒ in quolibet homine nunq̃ vacat a pħia ſicut dicit Auer. ſed hec eſt opinio falſa ſicut dicā. ❡ Ad id ꝟo ꝙ opponebatur de principijs ꝙ quedam erāt ei innata. dicas ꝙ nulluʒ principiū eſt actu in ipſo intellectu. ſed potentia ſic. vnde oportet ꝙ actus ⁊ habitus principiorum veniant ad ipſum intellectum via ſenſus memorie ⁊ experientie ſicut dicitur in ſcđo poſteriorum cap. vltimo. ❡ Poteſt iterum melius dici ꝙ intellectus nō ſemper intelligit: q꞉ aliquādo deficit intelligibile: ſed ſemper intelligit quātum eſt de ſe ſicut ignis ſemper comburit preſente combuſtibili: ſed ſi deficit combuſtibile. tunc nō vrit. ⁊ ita eſt de intellectu: q꞉ dū habet intelligibile ſemper intelligit. quando ꝟo deficit hoc ⁊ ipſe vacat. ❡ De quarto ſic procedo. videtur ꝙ anima humana ſit vna numero in omnibus hominib⁹ hoc modo. nulla forma indiuiduatur niſi per applicationē eiuſdem ad materiam: ſed intellectiua eſt forma. ⁊ non applicatur ad materiā: ergo omnis anima eſt vna numero. ma. propoſitio poteſt haberi ex dictis pħi methaurorum 12ᵒ cap. ſ dubitabit autem aliquis. quare forma. Minor autem ponitur a pħo. 3ᵒ de anima

cap̄.de parte autem anime ⁊c̄.conſequentia ẜo eſt per pͥᵐ
figuram: ergo ↄ̄cluſio vera.¶ P̄.indiuiduales homines
non differunt niſi in proprietatibus ſic dicit porphirius.ꝗ
biit eādem formā completiuā: ſed talis eſt anima huma/
na:ergo vna in numero eſt in oībus.¶ P̄.ſi vna anima po
teſt animare magis diſtātia poteſt animare minus diſtan/
tia:ſed vna anima numero pōt animare magis diſtantia ꝗ̄
ſunt homo.⁊ homo: ergo vna anima numero pōt animare
hominem ⁊ hominē.⁊ per conſequens omnes homines.
maior autem patet per pħm in primo de anima cap̄.de ge/
ſcere autē ⁊ mouere.minor autem probatur ſic magis di/
ſtat os meū a carne mea.ꝗ̄ os meū ab oſſe platonis.⁊ ſic
de alijs.¶ P̄.multiplicatio indiuiduoꝝ nō eſt niſi ꝓpterea
qꝛ indiuidua ſunt corruptibilia:ſed anima eſt incorruptibi
lis.ergo non dꝫ habere plura indiuidua.maior ponitur in
ſcđo de anima.cap̄.neceſſariū aūt ⁊ de his intentionē que/
rimus.minor autē ponit̄ in ſcđo de anima.cap̄.qm̄ autē
de intellectu.⁊ in tertio de anima.cap̄.qm̄ autem in omni
natura.Sed neqꝫ aliquādo.⁊ in 16° de animalibꝰ.⁊ Auic.
in 6°.⁊ omnis pħia proclamat.¶ P̄.quecūqꝫ vni ⁊ eidem
ſunt eadem.inter ſe ſunt eadē:ſed multoꝝ anime hominuꝫ
ſunt vni ⁊ eidē eedem:ergo inter ſe ſunt eedē.maior eſt per
ſe no.in geometria.minor patet hoc modo.intellectus ⁊ qđ
intelligitur ſunt vnū.⁊ hoc dicitur in 3° de anima.cap̄.du/
bitabit ipſe autem intelligibilis: ſed poſito ꝙ omnes ho/
mines intelligant vnum intelligibile.tunc intellectus oīuꝫ
erit idem numero: ergo inter ſe ſunt idem.¶ P̄.dicit pħs
expreſſo ſermone 11° pͥͤ pħie ꝙ quecūqꝫ ſunt preter materiā
ſunt indiuiſibilia ſicut intellectus humanus.igitur opinio
prima vera apud eū reſtat.¶ P̄.dato ꝙ anime ſint multe
duco ad impoſſe.qꝛ ſcđm pħm intellectus nō incepit ſicut ꝓ/
batur 8° pħicoꝝ.⁊ in 4° methau.⁊ in celo ⁊ mundo: ſed
homines qui mortui ſunt ante hoc tempus ſunt infiniti:
ergo cum anima ſit in mortuis iam anime ſepate eſſent in/
finite qđ eſt impoſſibile.quare vna ſola eſt anima.¶ P̄.ab
vno ſimplici inquātū tale nō procedit niſi vnū:ſed deus eſt
vnus ⁊ ſimplex:ergo ab eo non ꝓcedit niſi vnum.quare ſi
anima humana facta ē a deo ſicut ponit eccleſia nō eſt niſi
vna.maior patet in octauo ꝓhiſicoꝝ cap̄.quantū autem
opꝫ motū eē ſemꝑ.§.manifeſtiᵐ aūt ex his.⁊ patet ex ſcđo
generationis cap̄.quantū autem ſuppoſitum eſt ab eodeꝫ.
minor aūt patet 8° ꝓhiſicoꝝ per totū.⁊ in 10° methau.per
totum.¶ P̄.diſtinctio non fit niſi per formam ſicut dicitur
ſcđo pͥͤ pħie.ſed forme non ē forma.qꝛ ſi eſſet:eēt proceſſus
ad infinitum.ergo cū anima ſit forma non poteſt diſtingui
ab alia anima.qꝛ non per formā.cum forme non ſit forma.
¶ P̄.dicit Ari.in 3° de anima ꝙ intellectus humanus ma
terialis ſemꝑ intelligit:ſed ſi quilibet homo hꝫ ꝓpriū in/
tellectū.tunc hoc non eſt verū.qꝛ nullus hō eſt qui ſemper
intelligat:qꝛ nō quādo dormit eo ꝙ intellectus nō intelligit.
ergo omnis intellectus eſt vnus.¶ Ad oppoſitū.ab eodē
eſt eſſe ⁊ eē diſtinctuꝫ.ſed ab anima humana eſt alicui ho/
mini eſſe:ergo ab eadē eſt ei eſſe diſtinctum per qđ ab alio
homine diſtinguitur.ſed ſi anima eēt vna nō poſſet diſtin/
guere vnū ab alio.¶ P̄.ſi intellectus eſſet idē in omnibuſ.
ergo omnes eſſent equaliter ſapiētes ⁊ inſipiētes.⁊ ſequit̄
ꝙ duo contraria ſint ſimul in eodeꝫ: qꝛ in anima aliqua eſt
ignorātia.⁊ in alia eſt ſciētia.ergo ſi anima eſt vna duo cō/
traria ſunt in eodē.⁊ ħ arᵐ ponit Aui.⁊ Algazel.ſꝫ Aue.
ſoluit ipſum.¶ P̄.predictū arᵐ ſoluitur a cōmentatore:qꝛ
diuerſi ſcđm maiorem ⁊ minorē continuationē ꝗ̄ hꝫ imagi/
natio cū intellectu in vno homine ꝗ̄ in alio dicitur aliquis
magis vel minus ſcire.ſed cōtra hoc pͥᵐ.de quolibet affir/
matio vel negatio vera nō cadit in imaginatione: qꝛ nō hꝫ
phantaſma.naꝫ talis eſt diſpoſitio rei incorporee.ſicut di/
citur 3° de anima cap̄.qm̄ autem nulla extra magnitudines.
ergo cum tale pͥᵐ nō cadat in imaginatione cū nō habeat
phantaſma.tunc ſimiliter erit in anima ruſtici:ergo ↄ̄clu/
ſiones que ſiunt ex tali pͥᵒ in anima ruſtici ſimiles erunt il
lis que ſiunt in anima pħi.⁊ ecōuerſo ꝙ falſuꝫ eſt.¶ P̄.hō
intelligit deuꝫ eſſe.⁊ tamē hoc nō hꝫ phātaſma:ergo ſimi/
liter intelligit ruſticus deū eſſe ⁊ pħs.¶ P̄.homo itelligit
ſe eſſe iuſtū.⁊ hoc non habet phantaſma:ergo ſi homo iu/
ſtus intelligit ſe eſſe iuſtum quilibet intelliget ſe eſſe iuſtuꝫ
ꝙ falſum eſt.¶ Preterea intellectus materialis intelligit
agentem ſicut dicit Auer.hoc autē non poteſt eſſe cū phā/
taſmate.quare intellectus ruſtici.ita intelligit agentē ſicut
vnus pħs.⁊ ſi hoc.tunc equaliter ſciunt.¶ Preterea ſicut
vult pħs in ethicis finis virtutum eſt beatitudo:ergo cum
anima non poſſit habere beatitudinē in hoc mundo.tunc
nihil prodeſt alicui operari ſcđm virtutes: qꝛ equaliter eſſet
beatus iuſtus ⁊ iniuſtus.¶ Preterea dicit pħs in ethicis
ꝙ populi firmant neceſſario veritateꝫ hanc.⁊ hoc idē dicit
in ſomno ⁊ vigilia:ergo cuꝫ oēs leges hoc firment.ſcilicet
ꝙ anima cuiuſlibet ſit diſtincta.⁊ de malo malum.⁊ de bo
no bonuꝫ in futurū ſuſcipiat neceſſario ita eſt.¶ Preterea
proprius actus habet fieri in propria materia:ſed anima ē
actus corporis humani:ergo habet fieri in propria mate/
ria.ergo ſunt multe anime in numero.maior ponit̄ in ſcđo
de anima[cap̄.qm̄ autē quo viuimus].§.propter hoc bñ
oppinatur.minor patet ex diffinitione anime.¶ Ad iſtam
queſtionem non eſt congruum reſpondere:qꝛ eccleſia cum
pħis poſterioribus diſcordat ſcđm ꝙ patet per tertium lib.
de anima in eo.⁊ ideo tenendum eſt ſimpliciter ꝙ anima ē
diuerſa in numero in quolibet homine ſcđm ꝙ obiectum eſt
neqꝫ curo vt ad argumēta reſpondeam: ſed ſufficit ſola di/
ſputatio nec propter hoc ad ignorātiam quis putet hoc eē
ſed poꝰ ad quādam timiditatem cum diſſentiant pħi.⁊ ec/
cleſia ſicut dictū eſt.¶ Cum vidimus de virtute rationali.
modo videamus de virtute memoriali de qua duo videa/
mus.primū eſt de ipſius notitia.ſcđm eſt de dubijs ſi contin/
gant.¶ De primo videamus.7.primum eſt quot modis
dicatur memoria.ſcđm eſt de diffinitione memorie ⁊ remini
ſcentie.tertium eſt de differētia inter memoriam ⁊ remini/
ſcentiam ⁊ conſeruationem.quartū quomodo fiat memo/
ria.quintū eſt qui ſint facillime memorabiles.⁊ qui difficil
lime memorabiles.6ᵐ eſt qui ſint facile reminiſcibiles ⁊
qui difficillime reminiſcibiles.7ᵐ eſt que dicūr facile re/
miniſcibilia.⁊ que dicuntur difficile reminiſcibilia.¶ De
primo ſic procedo.dico ꝙ memoria dicitur dr̄.vno enim
modo dicitur de actione ipſius virtutis.⁊ hoc modo acci/
pitur a pħo in cap̄.de memo.⁊ remini.ſcđo modo dicitur
memoria de virtute rememoratiua.⁊ hoc modo accipitur
ab auctore iſto cuꝫ dicit ꝙ memoria eſt in occipitio.¶ De
ſcđo ſic procedo.dico ergo ꝙ diffinitur memo.ſic a pħo in
lib.de memoria ⁊ reminiſcētia.memoria eſt habitus phā/
taſmatis.ideſt imaginis.⁊ cuius eſt phātaſia.ideſt memo/
ria.eſt coniunctio intentionis poſite in meᵃ cum phantaſ/
mate poſito in virtute imaginatiua.hoc autem patebit.ī.
melius.Iteꝫ diffinitur ab Aui.primo canone ſic.memoria
eſt theſaurus eius ꝙ peruenit ad extimationem de inten/
tionibus perceptis ſenſu.extra formas perceptas ſenſu.
Item diffinitur ab Auer.in tractatu de memoria ⁊ recor/
datione ſic.memoria eſt reuerſio in preſenti intentionis cō/
prehenſe in preterito.¶ Modo videamus qđ eſt remini/
ſcentia.dico ergo ꝙ reminiſcentia eſt ingenium reuocandi
ꝙ obitum eſt ſicut dicit Auicen.cap̄.de memoriali virtu/
te in 6° de naturalibus.vel reminiſcentia eſt quādo homo
laborat ⁊ ingeniatur:vt recordetur formam quā in prete/
rito ſciuit.Itē diffinitur ab auctore iſto in tractatu de me/
moria.ſic.reminiſcentia eſt inquiſitio intentionis per vo/
luntatem vt faciat eam preſentari poſt eius abſentiaꝫ.⁊ ħ
eadem eſt cuꝫ ea ꝗ̄ ponit Auic.¶ De 3° ſic procedo.dico
ꝙ memoria ⁊ reminiſcētia.⁊ ↄſeruatio differūt hoc modo

nam dicit Auer. ꝙ conſeruatio eſt rememoratio continua non abſciſſa: ſꝫ memoria eſt abſciſſa: qꝛ non eſt niſi cuꝫ fiat tēpus. nam dicit pħs ꝙ nō memoramur niſi preterita. Itē differt memoria ab ipſa reminiſcētia. qꝛ in duobus. ſ. in tēpore. ⁊ in ſbo. in tēpore quidē dꝛ hoc modo. qꝛ memoria ē parui tēporis iam lapſi. ſed reminiſcētia eſt magni tēporis. Itē qꝛ memoria nō diſtinguit tp̄s. nā non dicit nec ſunt duo dies. aut 10° dies ſꝫ remiſcētia diſtiguit dies ⁊ mēſes ⁊ annos in rebus p̄teritis. Itē differūt in ſbo. qꝛ memoria inuenitur in multis brutis: ſed reminiſcentia in ſolo homine cā cuius ē qꝛ reminiſcētia nō poteſt fieri abſqꝫ deliberatione: ſed deliberatio ē in ſolo homine. quare ⁊ in ipſo ſolo ē reminiſcētia. qꝛ deliberatio non eſt abſqꝫ ſillo ⁊ ſolus hō ſillogiſat. ⁊ poſite ſunt hec due dn̄e ab Ari. in cap̄. de memoria ⁊ reminiſcētia. ⁊ a co. ſup eodeꝫ. ¶ De quarto ſic procedo ad hoc vt in homine fiat memoratio exiguntur operationes. 4. virtutuꝫ. nam ibi requiritur op̄atio memorialis que dꝫ rep̄ſentare intētionē rei quā ꝯſeruabat. ſcd̄a operatio ē op̄atio imaginatiue que repreſentat phantaſma illius intētionis que eſt in virtute memoriali. 3. op̄atio eſt virtus extimatiue vel cogitatiue q̄ cōplet ⁊ coniungit intentioneꝫ poſitā in virtute memoriali cuꝫ imagine vel phantaſmate poſito in virtute imaginatiua. op̄atio ꝟo quarta eſt operatio virtutis rationalis que iudicat ꝙ hec intētio eſt intētio illius imaginis. ſic ergo per hec 4ᵒʳ completur op̄atio memorie. reminiſcētia tamē addit: qꝛ eſt deliberatio facta per virtutē rationalē adiuuantē has tres virtutes: vt deueniatur ad id qđ intendit. hec ſunt verba Auer. in cap̄. de meᵃ.

¶ De quinto dico ꝙ facile memorari ⁊ difficile conſiſtit penes 3ᵉ. ſ. penes etatē cōplexionē ⁊ occupationē in modibus. naꝫ pueri ⁊ ſenes valde non bn̄ memorant̄. ſicut dicit Ari. in eodē cap̄. ꝓpter continuū motum puerorū. qꝛ creſcunt. ſenes ꝟo: qꝛ deſcēdūt. ſed iuuenes quātū ad hoc melius memorantur. qꝛ ipſi ſunt in quiete ad has op̄ationes. Itē penes cōplexionē cerebri. nā illi qui habēt cōplexionē cerebri in poſteriori vētriculo ſiccā melius memorātur: ſꝫ illi qui hn̄t humidā. male memorātur: qꝛ imp̄ſſio in re ſicca firmius adheret q̄ꝫ in re molli. Itē homies qui ſunt occupati circa multa negocia male memorantur ꝓpterea qꝛ imp̄ſſiones delētur in eis ꝓpter motū. illi ꝟo qui nō occupantur diuerſis op̄ationibus bn̄ memorātur ⁊ quātū ad ħ pueri melius memorantur q̄ꝫ iuuenes.

¶ De ſexto dico: ꝙ bn̄ reminiſcibiles ſunt melācholici. ⁊ qui hn̄t cōplexioneꝫ cerebri humidā. ⁊ dicit Ari. ꝙ melācholici bn̄ reminiſcūtur propterea qꝛ phātaſmata eorū ſunt multū mobilia non tn̄ ipſi ſm ſe ſunt in cā bone reminiſcētie. ſed phantaſmata eorū: qꝛ ſunt in motu ſicut lapis qui eſt iactus. tunc eniꝫ nō poteſt ſtare per voluntatē illius qui iactat ipſum: ſed de ſe mouetur: ⁊ ſic eſt de phantaſmatibus melancholicorum. Itē qui hn̄t humidā ſubſtātiā cerebri bn̄ reminiſcūtur. qꝛ per mollē ſbaꝫ fit facilis motus phātaſmatū: quare venit̄ ad id qđ q̄rit̄ cito. Itē dn̄r facile reminiſcibiles oēs illi qui bene p̄cipiunt nutus. ſicut dicit Auic. in 6° de naturalibꝰ.

¶ De ſeptimo ſic procedo dico ꝙ ea que bn̄ ſunt recordabilia ſunt tria genera ſcilicet ſimilia ⁊ ordinata ⁊ cōtraria ⁊ contraria: ratiō qꝛ videntes albū recordamur nigra. ⁊ ecōuerſo. ⁊ ſimilia: qꝛ vidētes iac recordamur albi ⁊ videntes hominē aliquē recordamur ſui ſimilis. Itē ordinata qꝛ dicit Ari. ꝙ ſunt facile rememorabilia quecūqꝫ hn̄t ordinationē ſicut doctrine.

¶ De ſcd̄o queſito. ſ. de dubijs ſic procedo ⁊ queruntur 3ᵃ. ꝑᵐ eſt an memoria ſit in omnibꝰ animalibus. vel nō. ſm eſt an poſſimus memorari vlia. 3ᵐ eſt an poſt mortē ſit memoria vel non.

¶ De primo ſic ꝓcedo ſi aliqđ animal eſt ꝙ debeat carere memoria hoc eſt formica ⁊ apis ⁊ vermis: ſed iſta vidētur habere memoriā. ergo omnia habēt. ꝙ autē iſta habēt. patet qꝛ videmus formicā redire ad domū ſuā. ⁊ recordatur monticuli frumēti cum ipſum dimiſerit. Itē apes non laborāt poſt mortē domini ſui hoc aūt non facerēt niſi qꝛ recordant̄ ð morte ſua: ergo memorantur.

¶ Ad contrariū nullū animal hꝫ memoriaꝫ niſi ꝙ ſentit tēpus ſicut dicit Ari. in cap̄. de meʳⁱᵃ. ſed non omne animal percipit tēpus. ergo nō omne animal hꝫ memoriā.

¶ Þ. nullū animal hꝫ memoriā niſi habeat phātaſiam. ſꝫ multa ſunt aīalia que phantaſiā non hn̄t ſicut dicit Ari. ergo multa ſunt que non hn̄t memoriam.

¶ Ad hoc dico ꝙ nō omne aīal hꝫ memoriā ſicut rationes probāt ad huc ducte. ꝙ ſi opponas mihi de formicis ⁊ apibus. dico ꝙ nō agunt illas op̄ationes per virtutes aīe: ſꝫ per virtutē quādā naturalē que eſt q̄dā inſtinctus nᵉ ꝑ quē hoc faciūt.

¶ De ſcd̄o ſic procedo. vi ꝙ nullū vl'e poſſit memorari. qꝛ memoria eſt virtus in qua ſunt ſolū res ſingulares ſine earum intentione ſicut dicit Auer. ergo vniuerſalis intentio nō ponit̄ in eo.

¶ Þ. Ari. dicit in ethicis. ⁊ i ſcd̄o poſteriorū ꝙ vlia ſunt ſolū i itellectu: ergo in memoria nō ponunt̄.

¶ Ad ꝯ͂riū. ſi vlia nō cadūt ſb memoria. tūc ſcia nō poterit reminiſci ab aliquo cum amiſſa fuerit cū oīs ſcia ſit de vlī: ſicut dicit Ariſ.

¶ Þ. memoria eſt māſio ſcie in anima. q̄re ipſa erit manſio vliuꝫ. ergo cōtingit vlia memorari.

¶ Ad hoc dico. ꝙ dicit Ari. ꝙ memorabiliū quedā ſunt memorabilia p ſe. ⁊ q̄dā per accidēs. ⁊ dn̄r memorabilia p ſe. illa quorū eſt phātaſma. ſ. ipſa ſingularia. qꝛ ſolū ea hn̄t phantaſma. memorabilia ſunt per accidēs illa que ſunt cū phātaſmatibus. ⁊ hec ſunt ꝟba pħi. modus autē per quē vlia memorantur eſt ħ. qꝛ intētio que eſt ſingularis ſtans in virtute memoriali copulatur ꝑ virtutē cognitiueꝫ ipſi virtuti imaginatiue. ⁊ tunc pingitur imago vel phantaſma in virtute imaginatiua. ⁊ poſtea intellectus agēs illuminat illđ phātaſma. ⁊ facit illđ vl'e ꝙ poſtea vadit ad vl'eꝫ intellectū ⁊ ſic ſit meʳⁱᵃ per accidēs. hec nō intelligit q̄libet ruſticus.

¶ De 3° ſic procedo. vi ꝙ hō poſt mortē recordetur. qꝛ ſi aīa condēnatur. tunc iuſtuꝫ eſt: vt ſciat ſe dānatā. qꝛ peccauit: ergo recordat̄.

¶ Þ. dicitur quarto topicorū ꝙ ſi aliquis ſiat de mortali immortalis non ſumit aliā vitā: ſed hō cū morit̄ ſit de mortali imortale: ergo nō ſumit aliā vitā. ſꝫ vita intellectus eſt intelligere: ergo intelligit ea que primo intelligebat.

¶ Þ. intellectus ſemper intelligit: ſꝫ tunc cuꝫ hꝫ imaginatiuā ſibi coniunctā neqꝫ pōt noua vlia acq̄rere. oportet ergo ꝙ intelligat vlia antiqua.

¶ Preterea dicit̄ in diuina ſcriptura de diuite. ꝙ dicebatur ei dū eēt in inferno. recordare ⁊c̄.

¶ Ad contra. teſtus eſt Ari. in primo de aīa: qꝛ dicit poſt mortē nō recordamur. in tertio ð aīa dicit hec idē.

¶ Preterea patet per rationē. nā memorialis virtus eſt de virtutibus aīe ſenſibilis ſicut dictum eſt cap̄. de memoria: ſed omnis anima ſenſibilis operatur cuꝫ corpore: ergo ipſa non retinet poſt mortem.

¶ Ad iſtam queſtionem. dico ꝙ quātum eſt per viaꝫ nāe aīa non reminiſcitur poſt mortem. ⁊ concedo rationes ad hoc factas: ſed ꝑ viaꝫ gratie eſt poſſe. nā contēplando diuinā eſſentiā poſſunt oīa ſcire: qꝛ deus eſt pura ſciētia. ⁊ poteſt facere ſcire omnia ꝑ modū qui eſt ſupra naturā. ⁊ hoc eſt.

¶ Cum vidimus de virtute aprehēſiua interiori videamus de apprehenſiua exteriori. ſ. ð ſenſu ⁊ de ipſo p̄io cōmunit̄. ſcd̄o ſpecialiter. ⁊ in generali duo videamus de ſenſu. p̄mo quedā ad eius notitiā. ſcd̄o q̄daꝫ dubia circa ipſum.

¶ De primo tria videamus p̄mo quaſdā eius multiplicitates. ſcd̄o qđ ē ſenſus 3° ꝙ eſt eius organū.

¶ De primo ergo ſic procedo ſenſus hꝫ tres multiplicitates. prima eſt generalis ſcd̄a ſpecialis. tertia propria. p̄ᵃ eſt hec q̄ꝫ ponit Yſaac in lib. febrium ſenſus alius naturalis. alius animalis. alius rationalis. ⁊ dicitur ſenſus naturalis quoddā naturale cognitoriū. ⁊ virtus diſtinctiua per quā mēbra ſuū eſſe naturale conſeruāt eligendo nutriens ſibi conueniens ⁊ expellendo inconueniens. ⁊ hic ſenſus eſt in quolibet mēbro corporis. ſenſus ꝟo animalis eſt ille ſenſus de quo modo loquimur qui di-

tiâitur in quinqȝ ſenſus. ſenſus autē rationalis eſt ipſa rationalis cognitio. ¶ Scða diuiſio eſt hec. ſenſus dicitur de virtute. ⁊ hoc modo accipiť ab auctore. ⁊ diuidiť in. 5. ſenſus. ſcðo ꝟo modo diciť de ipſa opatione. vñ diciť ſenſus motus per quē ſentimus: vñ dicit Ari. ꝙ ſenſus eſt motus factus per corpus. ¶ Tertia diuiſio ē illa quā ponit Ari. in ſcðo ð anima. nā ſenſus alius ē in potētia. alius ē in actu ⁊ alius in habitu. ſicut ſcia. alia eſt in potētia. alia in habitu. alia in actu. in potētia ſcia diciť anteq̃ȝ homo adiſcat. ⁊ in habitu dr̄ quādo hō ſcit: ſȝ nō conſiderat. ſcia ꝟo in actu eſt qñ ꝯſiderauit. ſimilr ſenſus dr̄ in potētia in ipſo embrione anteq̃ȝ cōpleatur ⁊ moueatur. ſenſus autē in habitu eſt quādo hō dormit. ſenſus aūt in actu ē dū ſentit. ¶ De ſcðo ſic procedo ſenſus diffiniť a pħo ſcðo de aīa. ſic. ſenſus ē potentia receptiua ſpērū abſqȝ mā ſicut cera recipit de ſigillo formā ⁊ ſpēm ſigilli ſine auro aut cupro. ſenſus recipit ſpeciem rei ſenſibilis ſine mā. Itē ab codē in codē lib. innuiť talis diffinitio. ſenſus ē poᵃ paſſiua pfectibilis ab ipſis ſpeciebus ſenſibiliū: ſȝ hoc nō ponitur ab eo ſub his verbis: ſed innuiť per verba ſua. Itē diffiniť ab Iſaac in lib. diffinitionū ſic. ſenſus ē ſigillatio impſſionis ſenſati in ſentiente. ¶ De 3ᵒ ſic dico. ꝙ inſtr̄m ſenſus ē neruus ſicut dicit Gal. in 8ᵒ de iuuamētis. ⁊ breuiter oēs auctores volūt hoc idē ſed cerebrū ē inſtr̄m eius pncipale. ¶ His viſis veniamus ad dubia. ¶ Circa iſtā lec. 4ᵒʳ dubitanť. pᵐ eſt an ſenſus ⁊ motus ſint equales. ſcðm ē an ſenſus ſit ſolum paſſio aut actio. tertiū an ſenſus decipiatur vel nō. quartū ē an poſſit fieri in aliquo dū dormit. ¶ De pmo ſic procedo. videť ꝙ ſenſus ſit i plus q̃ȝ motus. nā ꝯchilia ſunt animalia. ⁊ hñt ſenſum. ⁊ ſunt imobilia: ergo in plus eſt ſenſus q̃ȝ motus. ¶ P̄. motus dicit actionē ſicut dicit Gal. in lib. quarto de acci. ⁊ mor. ⁊ ſenſus dicit paſſionē. quare ⁊ cū pati ſit leuiꝰ q̃ȝ agere plura poſſunt pati q̃ȝ agere. ¶ P̄. vr̄ motus eſſe in plus q̃ȝ ſenſus. nā nerui qdā ſunt ſenſibiles. ⁊ nullo modo ſunt motiui. ergo in plus ē ſenſus q̃ȝ motus. ¶ Ad ꝯtrariū ſic dicit Aui. in 6ᵒ de naturalibus ꝙ motus ⁊ ſenſus adequātur. nā dicit ꝙ in quocūqȝ eſt ſenſus eſt motus ⁊ econuerſo. ¶ P̄. ſenſus ē in aiali vt percipiat nocumētū ⁊ iuuamētū: ſȝ nihil poſſet pcipere ſenſus niſi eē motus per quē moueretur aial ad eligēdū iuuatiuū. ⁊ ad fugiēdū nociuū. ¶ Ad hoc dico ꝙ duplex ē motus. ſ. motus totius. ſ. cum aliqs mutat locū ſm totū ⁊ cū quis ambulat. ⁊ ē alius motus partialis. ſ. quādo aliqd cōtrahiť ⁊ extēdiť: vnde dicit Aui. ꝙ ſi accipiať motus large ad motū totalē ⁊ partialē. tunc motus cōuertiť cū ſenſu. nā cōchilia hñt motum cōtractionis ⁊ extēſionis ſi tangantur. ſi ꝟo accipiať motus ſtricte ſolū pro motu totali. tunc nō cōuertitur motus cum ſenſu. Itē dȝ hoc itelligi quātū ad totū animal nō quātum ad partē. nā in quocūqȝ toto animali eſt ſenſus in eo ē motus: ſed de parte nō ē verū. nā lȝ in aliquo neruo ſicut in neruo oculi ſit ſenſus nō tñ in eo eſt motus. hec eſt veritas huius queſtionis ſm Auic. in 6ᵒ. ¶ De ſcðo ſic ꝓcedo. videť ꝙ ſentire nō ſit pati. ſed agere. nā ſenſus abſtrahit a re ſenſibili formā ⁊ ſpeciē rei ſenſibilis. ſed abſtrahere eſt agere: ergo ſenſus ē actio. ¶ P̄. Aui. ponit ꝙ oculi faſcinantis ⁊ eorum viſus agit in rem faſcinatam. ergo ſenſus eſt actio. ¶ Contra Ari. in ſcðo de anima. dicit ꝙ ſentire ē pati. Itē hoc idē dicit Gal. in quarto de accidenti ⁊ morbo. ¶ P̄. dicit Iſaac in lib. diffinitionum ꝙ mētiuntur illi qui dñt ꝙ ſenſus ē actio: q2 ſolum eſt paſſio. ¶ Ad hoc dico. ꝙ ſenſus conſideratur dʳ vno modo in eo ꝙ recipit. ⁊ ab ipſo recepta permutantur. ⁊ hoc modo eſt paſſio. alio ꝟo modo conſideratur ſenſus prout abſtrahit formam a re ſenſibili: ⁊ hoc modo poteſt qualitercūqȝ locari ſub actione. lȝ improprie. ¶ De 3ᵒ ſic procedo. videtur ꝙ ſenſus poſſit decipi. nam infirmi ſepe vident muſcas ⁊ cornicula cuȝ penitus non ſint in loco illo ſicut dicitur in co. prono. ⁊ in acci. ⁊ mor. ergo ſenſus decipiť. ¶ P̄. cū nos videmꝰ hominē i turri ipſe vr̄ i mēſura viiꝰ pedis cū ſit maior. ⁊ ſimr ſol vr̄ eē vnius pedis cum ſit maior terra. ¶ P̄. vnus videtur aliqñ duo ſicut ſepe pȝ. ¶ Preterea ſepe videmus aliquid. ⁊ videtur ꝙ ſit bonū. ⁊ tñ eſt malū ⁊ nociuū corpi. ¶ Preterea dicit Ari. in ſcðo topicorū ꝙ ꝯtigit ſentire recte ⁊ nō recte. ergo ſenſus decipiť. ¶ Ad cōtrariū eſt textus Ari. in ſcðo de anima. ⁊ in 3ᵒ cap. de imaginatione. ¶ Preterea ſenſus eſt pnᵐ ſcie ſicut dicitur in pmo poſteriorū. ⁊ in ſcðo. circa finem. ergo nō decipitur: q2 ſcientie non eſt deceptoria. ¶ Ad hoc dico ꝙ ſenſibilia ſunt triplicia ſm ꝙ dicit Ari. in ſcðo de aia. nā quedā ſentiunť ſm accidēs. ⁊ cū ſentimꝰ filium diacrij. nā accidētia per ſe ſentimus in eorū filiationem ſentimus per accidēs. Itē eorū que per ſe ſentiuntur. quedā ſunt propria ſenſibilia vt propriū ſenſibile viſus eſt color ⁊ propriuȝ ſenſibile auditus eſt ſonus. ⁊ ſic de alijs. Itē ſunt quedam ſenſibilia cōmunia. ⁊ iſta ſunt ea que pñt ſentiri ab omni ſenſu. qualia ſunt hec. ſ. figura. magnitudo motus. qes. numerus. dico ergo ꝙ ſenſus alicuius hominis habētis ſe ſm naturā nō decipitur circa ꝓpria ſenſibilia: vt viſus nō dcipiť circa colorē dicēdo ꝙ albū ſit nigᵐ aut ecōuerſo. ſed in quātitate ⁊ in gradu albedinis bñ pōt decipi: q2 interdū putat qð nō eſt magis album eſſe magis albū. ⁊ ſic de alijs. ſed ſenſus bene pōt decipi quādo homo eſt infirmus. ⁊ quādo agit circa obiecta cōia. ⁊ circa obiecta ſm accidēs: vnde oēs ille obiectiones ſoluunť per hec verba que premiſi. ¶ De quarto ſic procedo. videť ꝙ hō poſſit dormiēdo ſentire. nā dormiēdo mouetur. ſicut patet in ſurgentibus de nocte quorū ego fui vnus. ſȝ quādocūqȝ homo mouetur. tūc ſentit q2 iſta duo ſunt equalia. ¶ Preterea nos videmus eos ſepe ifrenare equū ⁊ equitare. hoc autē nō poſſet fieri ſine ſenſu. ꝯtra ſomnus ſm ꝙ dicit Ari. in ſomno ⁊ vigilia ē in poᵃ viſus ſenſuū. ⁊ ē imobilitas ſenſus. quare non ſentit homo in ſomno. ¶ Ad hoc dico ꝙ ſine dubio hō nō ſentit in ſomno. ⁊ cōcedo rationes ad hāc partē. ꝙ ſi mihi opponas hō moueť in ſomno: ergo ſentit dico ꝙ ille motus nō ſit niſi ab impreſſione facta in virtute imaginatiua. nā illa bñ opatur in ſomno: ſȝ ſi dicas ſenſus cōuertitur cū motu. dico ꝙ hoc eſt verū ſm aptitudinē: ſed nō ſm actū: q2 plerūqȝ ſentimus. ⁊ nō mouemus aliqð mēbrum. ⁊ ecōuerſo. ſicut pȝ in hoc ꝙ mō dixi. ¶ Ad ſcðm ꝙ tu dicis ꝙ ipſi infrenāt equū. ⁊ equitāt. dico ꝙ ipſi tm̄ hoc faciunt per virtutē imaginatiuā. ⁊ nō per viſum. naȝ ſi domus eſſet eis inſolita nō irēt ad ſtabulū: ſed vadunt ꝓpter conſuetudinē ſicut magiſter cōpagus cecus qui vadit ꝑ cōſuetudinē ꝑ bononiam trāſeūdo vias ſine aliquo ſocio. ¶ Preterea ego qui iam cecidi de alto 4ᵒʳ pedū ad terrā ſemper dormiēs ſcio bene huius facti experientiam. vnde dico ꝙ nihil ſentio. ſtatim enim ꝙ frigus percutit me aut audio aliquem loquentem reuertor ad me ipſum. ⁊ redeo ad lectum. vnde qui vidit teſtimonium perhibuit veritatis. etiam poſſet teſtari hoc omnis homo qui habet calidū ⁊ hu. cerebrum qm̄ in eo habundāt phantaſie vmbratiles q̄ faciunt de nocte imaginationes ſuper quo magiſter Joannes bonus qui habet ceruicē melancholicam poterit profiteri qm̄ phantaſmata ſua ſunt in motu cōtinuo. quare faciemus fieri ei cauteriū tripunctale in capitis cōmiſſura. ¶ Cum vidimus de virtute ſenſibili in generali modo videamus in ſpeciali. ⁊ pmo de viſua. ad cuius euidentiā duo notanda ſunt. primum eſt de noticia huiꝰ virtutis ſm de dubijs ſi contingāt. ¶ De primo 4ᵒʳ ſunt vidēda quorum pmum eſt qd eſt viſus. ſm qð ſit eius obiectum: 3ᵐ eſt de medio. quartum de inſtrumēto. ¶ De primo ſic procedo. dicit Aui. in 6ᵒ ꝙ viſus eſt vis ordinata in neruo optico ad apprehendendum formas eius ꝙ formatur in humore criſtallino ex ſimilitudinibus habētium colorē que perueniunt ad corpora radioſa in effectu ad ſuperficiē cor

porum terreſtriū. ¶ In hac ergo diffinitione quatuor notantur. primū eſt de virtute. ⁊ hoc cū dicit vis. ſcḋm ē de inſtrumento. ⁊ tangitur hic triplex inſtrumētū. ſ. deferēs quale eſt ipſe neruus opticus. ⁊ ſcḋm eſt inſtrumētū recipiēs quale eſt humor criſtallinus. ⁊ hoc tangit cum dicit. in humore criſtallino. tertiū eſt inſtrumētū totale. ſ. ipſe oculus qui eſt corpus ſenſus. ⁊ hoc tangitur cū dicit. ad ſuperficiē. notatur etiā obiectū. ⁊ hoc tangit cū dicit. ad apprehendēdū illud ꝙ formatꝰ ex ſimilitudinibꝰ corporū habētiū colorē. quartum aūt ꝙ in hac diffinitione tāgitꝰ eſt mediū ipſius viſus. ⁊ hoc exprimit cū dicit que veniūt per corpora radioſa in effectu. i. per corpus diaphanū illuminatum. ¶ De ſcḋo ſic procedo. dico ergo ꝙ obiectū viſus eſt du. ſ. quoddā ꝑ viam habitus. ⁊ quoddā per viam priuationis. ⁊ dr̄ ſenſibile hoc ſenſu per viam priuationis ipſa tenebra. vnde dicit Ari. in ſcḋo de anima ꝙ omnis ſenſus ſentit propriū ſenſibile ꝑ ſe ⁊ ſuā priuationē tñ per accidēs ⁊ nō per ſe. Itē viſibile per viam habitus eſt q̄druplex. ſ. lux. lumen radius ⁊ color ⁊ corpora in quibus ſunt hec videntꝰ per hec. ¶ Sed mō videamus qd eſt q̄libet horū. dico ergo ꝙ lux ſic diffinita ē ab Aui. in 6°. lux eſt qualitas ex ſua eēntia perfectio tranſlucentis ſcḋm ꝙ eſt trāſlucēs ⁊ eſt aliqua qualitas in eo ꝙ ē viſibile per ſe ⁊ nō per aliud. i. lux eſt qualitas que perficit corpus diaphanū ſicut aerē aut ignē aut aquā. ⁊ facit ipm actu vt per ipſum trāſeat ſimilitudo rerū viſibiliū. ⁊ ē qualitas que perficit corpus ꝙ eſt viſibile per ſe vt lux eſt qualitas que perficit ſolē qui dr̄ viſibilis per ſe. lumē autem ſic diffinitur ab eodē in eodē lib. lumē inquit ē qualitas quā acquirit aliqḋ corpus tenebroſum a corpore lucido mediante corpore diaphano. ver. gra. q̄litas que eſt in luna dicitur lumē: q2 ipſa mutuat ipſum a ſole mediante diaphanitate celorū ⁊ elemētorū. ex quo patet ꝙ lumē eſt ſicut effectus lucis ſcḋm Aui. ſcḋm aūt Ariſ. nō eſt dr̄ia. dicit enim ꝙ lumē eſt velut color lucidi. ⁊ vocat lucidū ipſum diaphanū quādo ſuſcipit in ſe perfectionē a lumine. radius aūt nihil aliud ē ſcḋm ꝙ dicit Auic. niſi quedā diſgregatio ⁊ quaſi rectio colorū. ⁊ quedā emanatio a corporibus ſicut pꝫ in ſole. ¶ Color aūt diffinitꝰ ab Aui. penes cauſam efficiētē hoc mō. color ē qualitas que perficitꝰ a luce. ⁊ ſolet ponere corpus prohibens affectionē lucētis ab eo inter ꝙ ⁊ lucēs fuerit mem. i. color eſt qualitas quā ipſa lux perficit. ita ꝙ facit ipſum colorem actu colorē. ⁊ in hoc tangitur cā effi. coloris ꝓut eſt ſenſibile. Itē color dat hanc naturam corpori in quo eſt. q2 quādo ponitur inter rem viſibilem ⁊ viſum prohibet viſum videre illā rē. ⁊ per hoc excluduntꝰ diaphana: q2 neqꝫ poſſuntꝰ habere colores. Item diffinitur color a pho in ſenſu ⁊ ſenſato penes cauſam materialē. hoc modo. color inquit eſt exterius perſpicui terminati. i. color eſt exterior diſpoſitio corporis intranſlucentis. Item diffinitur ab eodem in ſcḋo de anima per cauſam finalem. hoc modo color inquit eſt motiuū viſus ſcḋm actū lucidi. ad hūc enim finē eſt inuentus color. ſ. vt viſum moueat. ¶ De 3°. ſ. de inſtrumento iā ſatis patet per ea que diximus de diſpoſitiõe diffinitionis. ⁊ patet etiā de quarto. ſ. de medio. q2 mediū viſus ē omne diaphanum ſiue illud ſit corpus generabile ⁊ corruptibile ſicut aer ⁊ aqua ⁊ vitrū. ſiue incorruptibile. corpꝰ celi. ¶ His viſis ad dubia veniamus. ⁊ eſt ſciendum ꝙ h̄ dubitantur 3ᵃ. primuū eſt an videamus ſuſcipientes intus vel emittentes extra. ſcḋm eſt an videamus in tēpore. vel in inſtāti. 3m eſt de varijs queſtionibus circa viſum q2 multe ſunt. ¶ De primo ſic procedo. videtꝰ ꝙ nos videamus extra mittētes auctoritate ⁊ ratiōe. auctoritate platonis in timeo. ⁊ aucte Yſaac in dietis vniuerſalibus ⁊ aucto te Gal. in co. ꝓno. ¶ Preterea ratio videtꝰ ad hoc ſatis efficax que talis eſt ſi ponatꝰ viſibile ſuper oculū nos non poſſumus videre ſicut alij ſenſus poſſunt ſentire. ergo ſi ſenſus h̄ ſentiret ſuſcipiendo intus tūc maxime videret hō cum appropinquaret ſibi viſibile. hoc aūt nō eſt verū. ¶ Preterea nos poſſumus ſimul videre mem orbem: ſed idolum ⁊ ſimilitudo tanti corporis non poteſt ſuſcipi per tam paruū foramē ſicut eſt pupilla: ergo nō videmus intus ſuſcipiētes. ¶ Pre. ſi videmus ſuſcipiētes intus. tūc relinqueretꝰ ꝙ ille qui haberet latiorē pupillam vidēt maiorē montē q̄ ille qui haberet minorem. q2 maius idolum de eadem re poſſet ſuſcipere ille qui maiorem pupillam haberet.

¶ Ad contrarium ſunt multe rationes. nam primo eſt auctoritas Ariſto. ⁊ Auicen. quorum quilibet dicit ꝙ videmus intus ſuſcipientes.

¶ Preterea ratio multiplex eſt. ſed ego non ponam niſi vnā vnā h̄. de illis quas ponit Aui. in 6°: q2 oēs ponere longū eſſet. demus ergo ꝙ nos videmus extramittētes. tūc quero de illo ꝙ extra mittitꝰ. nam aut eſt corpus aut non corpus ſed ſi eſt corpus. tūc aut extēditur ab oculo noſtro vſqꝫ ad ad rē viſam aut ſeparatꝰ. ita ꝙ tangit rē viſam. ſed ſeparatꝰ ab oculo. aut ecōuerſo. ſ. q2 ꝯtinuatꝰ cū oculo ⁊ nō peruenit vſqꝫ ad rem viſam. aut a neutra extremitate cōtinuatꝰ. ſ. q2 illud corpus ſtat in meo. ⁊ nō tāgit rem viſam. neqꝫ tangit oculum. dicamus ergo de primo mēbro ꝙ eſt impoſſibile. nā ſi tu dicis ꝙ iſtud qḋ exit ab oculo cōtinuatꝰ ab vna parte cū eo. ⁊ vadit vſqꝫ ad rē viſam nō pōt eſſe. nā ponamus me videre orbē ſtellarū. tūc quō poſſet tātum corpus exire ab oculis meis ꝙ poſſet extendi vſqꝫ ad tantum ſpacium facta vndiqꝫ cōtinuatiōe. ¶ Pre. hō pōt mille vicibus in die aperire oculū ⁊ claudere. ⁊ ſic mille vicibus oportebit tā longum corpus inde fieri nō enim ſufficeret ſi oculus eſſet maior q̄ tota terra. ⁊ ſi maior q̄ totus mūdus eēt poſſet ꝯſumi vna die exercēdo viſum. ¶ Pre. oē corpus mouetꝰ in tpe. q̄re iſtud corpus mouetꝰ in tpe. ſed ſi moueretꝰ ad eo velociter motu recto ſicut mouetꝰ celū motu circulari non poſſet ab oculo venire ad orbē in meo die. ⁊ alie mille rōnes ſunt. nā opꝫ ꝙ ſba celorū diſſolueretur ⁊ pforaretꝰ milleſies in die. Itē ſcḋm mēbrū eſt impoſſibile. q2 ſi illḋ corpus exiēs nō tāgit oculum: ſꝫ ſolū rē viſam erit ſicut ille qui dicet ſe poſſe tāgere cū manu amputata ⁊ remota ab eo. ⁊ ſerpēs qui cū cauda amputata ſentiret in pte totali. quō enim illo medio vbi deficit cōtinuatio poſſet trāſire viſus. niſi enim ſaltaret nō video qualiter. Itē 3m mēbrū eſt impoſſibile per eandē rōnem quō enim ſi iſtud corpus nō extēderetur vſqꝫ ad viſam rem poſſet ptingere. certe hoc ē impoſſibile ſicut ſcḋm. ⁊ per eandē rationem eſt impoſſibile de quarto mēbro: q2 ſi extrema ſunt deſtructa relinquitꝰ eſſe deſtructum ꝙ ex illis duobus componitur. vidimus ergo iam ꝙ ab oculo nō poteſt exire corpus. ¶ Si vero tu vis dicere ꝙ iſtud qḋ exit ab oculo ſit non corpus. tunc eſſet diſpoſitio quedam diſponens diaphanum. ſed hoc non poteſt eſſe niſi duobus modis. ſ. aut q2 diſponat ipſum diaphanum tanq̄ inſtrumentū aut tanq̄ medium. ſi vero adiuuet ipſum diaphanum tanq̄ inſtrumentum aut erit illud inſtrumentum reddens ſolum aut erit ſentiens: ſed reddens viſui non poteſt eſſe: quia iſta affectio non poteſt tranſire ad corpora celorum. ita ꝙ corpora celorum afficiantur per viſum noſtrum. ergo tūc ſi nos videmus ſtellas iſta affectio non poteſt ire vltra quā per elementa: ergo non poterit reddere: quia non poteſt peruenire vſqꝫ ad ſtellas: quia videntur niſi nos volumus dicere ꝙ ſubſtantia celorum patiatur ab eo ꝙ exit a viſu noſtro: ergo non poteſt iſta diſpoſitio iuuare diaphanum. ita ꝙ ſit inſtrumentum reddens. item neqꝫ poteſt iuuare diaphanum. ita ꝙ ſit inſtrumentum ſentiens. nam iam ſequeretur ꝙ aer ipſe videretur per ſe ⁊ hoc quid ꝓficit. ꝙ ſi tu velles dicere ꝙ videre aeris eſſet noſtrum videre. tunc ſimiliter oportet nos dicere ꝙ ſubſtātia celi videat propter noſtrum videre. ⁊ ſic erit mortalis ⁊ mille impoſſibilia accidūt. patet ergo ꝙ exiens ab oculo ꝙ nō eſt corpus. neqꝫ poteſt preſtare iuuamentum diaphano tanq̄ inſtrumen-

ro. Item neqꝫ poteſt preſtare adiutoriuꝫ tanquam mediuꝫ: nam aut preſtabit ei virtutē anime aut aliud: ſed virtutem anime ⁊ vite nō poteſt preſtare: q꞉ corpora ſimplicia carēt vita ⁊ anima. Si vero preſtet ei aliud: tunc aut eſſet diaphanitas: aut alia diſpoſitio de primis qualitatib꞉: ſed diaphanitatem non poteſt ei preſtare neqꝫ lucem q꞉ celum eſſet ſufficientius: ⁊ ſol cum plus inſtrumētum habeat ⁊ diaphanitatem ⁊ lucem q̄ꝫ oculus: neqꝫ etiā poteſt diaphano preſtare aliquam affectionem de primis qualitatibus. Nam ſi preſtaret calefactionem: tunc ſi aer infrigidatur opꝫ ꝙ homo non poſſit videre: ⁊ ſi preſtat infrigidationē: tunc opꝫ ꝙ cū caleſit aer homo non poſſit videre. ergo non poteſt iſta diſpoſitio procedens ab oculo adiuuare diaphanum non vt medium: neqꝫ vt inſtrumētum quare nihil adiuuat. iſta ſola demonſtratio ſufficiat licet, poſſem alias multas dicere ⁊ ponere. ¶ Ad hanc queſtionem ſic reſpondeo: quia plato in timeo: ⁊ ſui ſequentes voluerūt ꝙ nos videremus extramittēdo ⁊ dicebat Plato hoc mō: ꝙ in oculo dr̄ quedam virtus ignea que non erat aduſtiua: ſed erat ſuauis ⁊ mutabilis: ⁊ iſta virtus ignea exiebat de oculo ⁊ miſcebatur cum igne exteriori. i. cum lumine: ⁊ illa cōmixtio ferebatur vſqꝫ ad rem viſaꝫ ⁊ poſtea reuertebatur vſqꝫ ad oculum. ⁊ multi Phi ſecuti ſunt eum: ⁊ puto ꝙ Iſaac ⁊ Gale. ſint tales heretici. Sed Ariſto. vult ꝙ ſpēs ⁊ idolum rei viſibilis imprimantur in aere ⁊ perueniant vſqꝫ ad oculoruꝫ ſuperficiem ⁊ in eis imprimatur propter naturam diaphanitatis que eſt in ipſo oculo. quicunqꝫ ergo illi vel ille ſit q habeat. ſ. platonis opinionem abijciatur ab achademia ⁊ non ſit de noſtra parochia: ſed extinctis candelis ⁊ pulſatis campanis a conſortio ſapientum philoſophie excludatur: ſed q꞉ non videbantur rationes eorum concludere ideo illas ſic ſoluo ⁊ primo ad primū. cum enim dicitur ꝙ ſenſibile poſitum ſuper viſum non ſentitur. ergo opꝫ aliqd extramitti. dico ꝙ tunc nō ſit ſenſus q꞉ opꝫ viſum fieri per medium: ⁊ nō eſt propterea q꞉ emittatur aliquid foras.

¶ Ad 2m dico: ꝙ totum idolum celi non venit ad oculum ſꝫ ꝙ eſt in celo: ſed res veniunt ſub angulis ad oculūm: vnde illa magna imago celi acuitur ſub angulis ⁊ veniunt hoc modo viſibilia ad oculos: hoc autēꝫ probatum eſt per artem de ſpeculis: quomodo eni poſſet aliter in paruo ſpeculo formari mons aut turris niſi ſub angulis res videretur: ſed tu ſtatim opponis virtus que eſt in oculo non iudicat niſi illā imaginem que venit ad oculum: ſed ad eum nō poteſt intrare niſi imago minor q̄ꝫ ſit forma denarij.

¶ Ad hoc dico: ꝙ iudicat per expanſionem id quod intrat oculum vt in expanſione linearum: ⁊ termini ad quē perducuntur: ⁊ patet ſolutio ad tertiuꝫ: q꞉ idem angulus formatur ⁊ in magna ⁊ in parua pupilla. ¶ De ſecūdo ſic procedo: videtur ꝙ viſus fiat in tēpore. dato eniꝫ ꝙ modo ſol ſit ſub terra ⁊ eleuetur ſubito ſuper orizonta conſtat ꝙ antequam eleuetur eius nulla imago eſt in occidēte. Sed quādo eleuatur ſubito formatur illa imago in parte diaphani ſibi propinqua: q꞉ omne veſtigium primo iprimitur in corpore propinquiori q̄ꝫ in longiori qđ patet in voce. Naꝫ primo imprimitur in aere qui eſt iuxta labia q̄ꝫ in aere remoto. ¶ P. illa ſua imago non vadit ad occidentem niſi peruētum ſui luminis ad ipſum ſed lumen venit in tēpore qđ pꝫ ꝓbo. planū eſt ꝙ lumen eſt quedā alteratio vel illuminatio ⁊ qualitatiua mutatio ipſius diaphani. ſicut dicit Ariſtot. ⁊ Aui. ſed quādo aliquod corpus alterat aliquid neceſſario ꝓ alteratur id qđ ſibi vicinum exiſtit: quare ꝓ illuminatur diaphanum ſibi vicinū. ergo ⁊c̄. ¶ Ad 3ium. Ar. vult in 2o de aīa: ꝙ viſus fiat in inſtāti ⁊ nō in tēpore perceptibili. ¶ P. pꝫ per rōnem neceſſariā. nam in ortu ſolis ꝓ ſimul videt eum ille qui eſt Bononie: ⁊ ille q eſt fauētie: cum tñ ortui ſolis ſit ꝓpinqor ille q eſt fauētie q̄ꝫ ille q eſt Bononie. ¶ P. textus Aui. eſt expreſſus in 6o q dicit: ꝙ ſimulachꝛuꝫ rei viſe redditur oculo ſm̄ oppoſitioneꝫ ⁊ non in tempore. ¶ Ad hoc dico: ꝙ ſimulachꝛū venit ad viſum ſine tēpore: q꞉ ꝓcedit eius aduētus per viā oppōnis: ⁊ eſt ſile ſicut de generatione vmbre q̄ ſit a corpore cū eleuat̄. Pone. n. ꝙ q̄daꝫ aſſis ſit intra vbi ſol faciat lucē: dico ꝙ ſi eleuet̄ aſſis ⁊ erigatur ꝙ ſimul eleuat̄ aſſis ⁊ gñatur vmbra: neqꝫ eſt ibi diſtantia tēporis. Item ſimile eſt ſicut de baculo q꞉ eleuatus ab vna parte cuꝫ manu: ⁊ ab alia parte eleuatus ſimul ⁊ in eodem tēpore. ſed prior ſilitudo eſt pulchrior iſta. ℣ Argumentū autē primū ſic ſoluitur. tu dicis ꝙ ꝓmo formatur illud idolum in diaphano ꝓpinquiori q̄ꝫ in diaphano lōginquiori. dico ꝙ falſum eſt. nā iſta eſt impreſſio ſpiritualis q̄re nō menſuratur tp̄e. ¶ Ad 2m aūt dico ꝙ illuminatio ſine dubio credo ꝙ fiat i tēpore tñ illud eſt impceptibile. Vñ dicit Aui. ꝙ caſus radioꝝ a ſole eſt in tp̄e impceptibili: vnde non dicit ꝙ ſit in inſtanti. ſed in tēpore impceptibili. Vñ ſi tu dicis ſimulachꝝ ſolis nō apparet ſine illuminatione: ⁊ illuminatio eſt in tp̄e: dico ꝙ neutra apparitio eſt tp̄alis ſenſibiliter. Sed illa ſimulachꝛa credo ꝙ fiant ſimplr̄ ſine aliquo tp̄e impceptibili. ſꝫ illuminatio credo ꝙ fiat in tp̄e imperceptibili: ſicut dicit Aui. vñ quātū ad iudiciū ſenſus nō eſt dr̄ia inter ea. ¶ De 3o ſic q̄ro. q̄ritur q̄re quedam aīalia vident de nocte. Ad hoc dico ſicut. d. Aui. in 6o de nālib꞉. nā dicit ꝙ ideo ſentiūt de nocte: q꞉ oculi eoꝝ ꝓpter ſuā tenſionem ⁊ luminoſitatē illumināt aerem: ⁊ ideo tantū vidēt a remoto quātum poſſunt illuminare oculi eorū ⁊ nō plus: ⁊ ſine dubio ſic eſt. q꞉ colores nō poſſunt videri ſm̄ actū lucidi. nam color eſt motiuus viſus ſm̄ actū lucidi. ℣ Sꝫ modo reſtat fortior qđ q̄re nā dedit oculos iſtius virtutis quibuſdam aīalibus ſic̄ nicticoracibus ⁊ muſipulis ⁊ lupis leoni ⁊ ſerpētibus: ⁊ nō dedit hoī cū ſit nobilius aīali quolꝫ. ¶ Ad h̄ dico ꝙ ſine dubio eſt ꝓp cām finalem. hō. n. cū habeat manus pōt ſibi parare oīa arma: ⁊ lō nō habuit arma per nām ſicut dr̄ in ꝓ de iuuamētis: ⁊ ab Ar. in li° de aīalibus. a ſili dico h̄ q꞉ hō habuit manus ⁊ rōnez artificialē ꝑ quā potuit ſibi facere lumē de nocte cum candela ⁊ lignos ideo nō habuit. Sed talia aīalia hñt operari de nocte propter duas cās: vna quarū eſt q꞉ quedā ex his q̄runt cibum de nocte ſicut lupi: ⁊ q̄dā que pugnāt de nocte cuꝫ ſuis aduerſarijs ſicut gatta cū gufo. vnde expedit ꝙ videat gatta de nocte. hec ergo eſt cā finalis ꝓpter quā iſta aīalia vidēt de nocte. ¶ P. q̄ritur q̄re cū lupus videt hominē: tunc hō raucēſcit. ¶ Ad hoc dico: ꝙ ſunt quedā aīalia que habēt oppōnem a forma ſpecifica. ſicut Gal. in lib° de malitia cōplexionis. Unde dicit ꝙ ſerpēs ⁊ hō hñt naturaliter oppoſitioneꝫ a forma ſpecifica: ſilr̄ dico ꝙ lupus ⁊ hō nāliter habent ad inuicē oppōnem a forma ſpecifica: ⁊ inimicicias. ⁊ ꝓpter hoc nullus domeſticat̄. Vñ cum lupus videt hoīem prius: ⁊ hō eſt ſolus: tūc raucēſcit propter cōgelationeꝫ ſpirituum. Unde timor hꝫ hoc facere qui ſequitur inſtinctum nature. ¶ P. queritur quare hō qui hominē interfecit ſi ſuperueniat funeri ſtatim vulnera manant ſanguineꝫ. ¶ Ad hoc dico: ꝙ hoc ideo eſt: q꞉ qñ homo vulnerat hominēꝫ ſibi inimicum. cuꝫ vulneribus ingreditur ſpūs inimicicie: ⁊ ille ſpūs qñ ad ſuum totum appropinquat ſtatim decidit̄ ob illis vulneribus. q̄re aperiūtur pori eius q vulneratus erat ⁊ ſanguis incipit fluere propter motum ſpiritus. Naꝫ pars naturaliter ad ſuum totum cōuertitur: q꞉ in eo ſaluatur ſicut ignis in ſuo loco. ¶ P. queritur quare mulier mēſtruata quādo videt inficit ſpeculum maculis. ¶ Ad hoc dico: ꝙ hec eſt cauſa: q꞉ tunc ſanguis eius eſt in motu. Unde per poros oculorū fluit ſanguis qui aficit ſpeculuꝫ ſi ſit nouum. ¶ P. querit̄ quare quedā ligna ⁊ ſquāme piſciuꝫ videntur de nocte. ¶ Ad hoc dico: ꝙ eſt propter tenſioneꝫ ⁊ aliquātulam naturam lucis: ⁊ habēt ligna putrida hoc facere magis q̄ꝫ alia quia in ligno putrido deſluit quedam humiditas que facit quādam tenſionē ⁊ quādā clarificationē

lucis. ¶ D. queritur q̄re cū tranſit aliqs per viam cum lu/
mine trāſit lumen per longū ſpatiū aeris ⁊ in aere nō facit
lumen: ſed perueniēs ad parietē ſtatim illuminat. ¶ Ad h
dico: ꝙ cā huius eſt: q2 tranſiēs per aerem non fiebat ei ali
quod obſtaculū: neqꝫ virtus alteratiua aeris ad iuminatio
nem remanſerat ſufficiens: nā in circuitu parū illuminat. ſꝫ
ſimulachrū ſpūale diffunditur plus ad remotas partes: ⁊
q2 illud ſimulachrum nō eſt niſi diſpō ſpūalis non apparet
in aere: ſed cum venit ad parietē ibi inſpiſſatur virtus eius
⁊ fit lumen ꝓpter repercuſſionē. Unde dico ꝙ tunc acqui/
rit aliqd de natura corporeitatis plus q̄ȝ hēret p̄. ergo hoc
eſt qō mihi vr̄ ad preſens. ¶ D. q̄ritur quare vnum vr̄ duo.
¶ Ad hoc autē opꝫ notare: ꝙ cauſe ſunt q̄tuor. ſm ꝙ ponit
Aui. in 6° de nālibus: ⁊ prima eſt ꝓpter tranſitum diuerſuꝫ
qui ꝯtingit qn̄ ſimulachra ad ſenſum cōem vadūt hoc mo
do. nerui viſibiles qui veniūt ad oculos per moduꝫ crucis
tranſeunt vt neruus qui vadit ad oculum ſiniſtrū incipit a
parte dextra cerebri: ⁊ neruus qui vadit ad oculū dextrum
incipit a parte ſiniſtra: ⁊ in proceſſu ſuo ponūtur in modū
crucis: ita ꝙ vnus penetrat in alterum ⁊ faciunt vnum lo/
cum cōcauum in quo ſpūs deſſerens ſimulachrū vnitur ve
niens ab vtroqꝫ oculo. Dico ergo ꝙ quādo per poſitioneꝫ
pupille ſurſum aut deorſum obliquatur vnus illoꝝ neruo
rum peruenit ſimulachrū formatum in ſpeculo prius ad il
lum locum vbi ſtat virtus apprehenſiua q̄ȝ ſimulachrū for
matum in alio: ⁊ propter hoc diuerſatur iudiciū ſup vtroqꝫ
ſimulachro. ⁊ videtur vnuꝫ duo: q2 ſeparatim reddunt̄ ſi/
mulachra. ¶ Scd̄a cā eſt motus ſpūs viſibilis ad dextrā ⁊
ſiniſtrā: hoc modo. ſpūs qui erat apphendens propter mo
tum ſuuꝫ incipit exire vltra locum vbi debuit ſtare nāliter
ad apprehendēdum ad partē dextram ⁊ ad ſiniſtraꝫ. ⁊ tūc
apprehendit anteq̄ȝ ſimulachrum cancelletur in loco vbi
vniunt̄ nerui quare ſeparātur ſimulachra ⁊ tūc ⁊ nō ſimul
intrant per locum cōmunē: q2 ſpiritus reuertitur agitatus
ad interiora. ¶ Tertia cauſa eſt motus ſpūs latentis ante
cancellationem. nam ille ſpūs quando mouetur motu di/
uerſo vadit vna pars eius ad locum cancellationis prius
alia ⁊ tollit ſimulachrum ⁊ portat ſenſui cōmuni: ⁊ alia po
ſequitur eum ⁊ accipit motu veloci alia vice idem ſimula/
chrum: ⁊ ſic ſenſui cōmuni reddūtur in diuerſo tēpore ⁊ eſt
dr̄ia inter iſtam cauſam ⁊ ſecūdam. Nā in ſecūda moueba
tur ſpūs ad dextram ⁊ ad ſiniſtraꝫ. In hac vo mouetur ad
ante ⁊ retro. ¶ Quarta cā eſt motus ꝯcuſſiuus qui cōtin/
git in foramine vuee tunice. Nā propter eius motū concuſ
ſiuum in ſurſum ⁊ in deorſum format̄ inde ſimulachꝝ bis
in loco cācellationis. de alijs vo queram in cap̄ de oculis.

¶ Cuꝫ vidimus de viſu modo videamus de auditu de quo
duo videamus. ſ. pmo quedam que faciant ipſum notum.
ſecundum quedam dubia. ¶ De primo ergo tria ſunt vi/
denda. Primum eſt quare auditus ſequatur viſum ⁊ ante
cedat alios ſenſus. Secundum eſt quot ⁊ que exiguntur
ad auditū faciēdū. Tertiū eſt quid ſit auditus. ¶ Dico er/
go ꝙ auditus ſubordinat̄ viſui ꝓpter duplicē cām: vna eſt
q2 viſus ⁊ auditus cōicant in medio. ſ. in aere ⁊ aqua. alia
eſt q2 ſicut viſus eſt porta ad omnē ſciētiaꝫ que acquiritur
per inuentionem ſic auditus eſt porta ad alias ſciētias que
acquiruntur propter diſciplinā. ¶ De ſecūdo debes ſcire
ꝙ ad auditum perficiendum ſunt quatuor neceſſaria. ſ. au
diens. mediū. inſtrumentū ⁊ obiectum. que quidē quatuor
ſatis bene tangūtur in diffinitione auditus poſita ab Aui.
ſicut patebit in eius expoſitione. audiens dicitur ipſa vir/
tus audibilis. inſtrumentum dicitur neruus expanſus in
ſuperficie nerui obtici. mediuꝫ eſt duplex. ſcꝫ aer ⁊ aqua ⁊
nō gratia cuiuſlibet qualitatis aeris ⁊ aque. nam nō ab eo
ꝙ ſunt perula vel ſplēdida: ſed gr̄a motus qui fit in eis. ob
iectum eſt duplex. nā qddā eſt cōe vt forma quātitas ⁊ nu/
merus ⁊ motus. qddā obiectū eſt ꝑ ſe vt ſonus: ⁊ eſt audi/
bile ꝑ acciñs vt cāpana mediāte ſono quē facit. ¶ Uiſo de
pmo ⁊ ſcd̄o videamus de 3° ⁊ dico ꝙ auditus ſic diffinitur
ab Aui. 6° de nālibus: auditus eſt virtus ordinata i neruo
expanſo in ſuperficie nerui obtici ad apprehēdēdū formaꝫ
eius qō aduenit ſibi ex cōmotione aeris qui ꝯſtringitur in
ter percutiēs ⁊ ꝑcuſſum reſiſtens ꝯſtrictione coactare pro
uenit eius cōmotio ad aerē quietū collectuꝫ in concauitate
nerui obtici ⁊ mouet illud ad inſtar ſui motus ⁊ motiones
eius tāgūt neruū. ¶ Uiſa diffōne videamus eius expōneꝫ.
¶ Auditus eſt vis ſicut dictū eſt ſuperius. virtus ⁊ poten/
tia ſunt noīa ſynonima. ⁊ ꝓpter hoc cuꝫ auditus dicatur a
virtute audibili que eſt pma: ⁊ non a virtute q̄ eſt actus qꝫ
iam de dormiente poſſemus dicere hic eſt ſurdus. ⁊ ꝓpter
hoc i hac diffōne bene ponūt ius loco generis. [ordinata]
per hoc notat ꝙ v̄tus audibilis cāᵀ a natura q̄ eſt pnciᵖⁱⁱ
ordinationis ⁊ non a caſu vel fortuna. [i neruo.] per hoc
tangit inſtr̄m auditus [expāſo] ſicut nerui oculoꝝ differūt
ab omnibꝰ alijs neruis eo ꝙ ſunt expāſi: ⁊ oēs alij ſunt ro/
tundi ⁊ fuerūt expanſi vt melius poſſent recipe motus ae/
ris: in ſuperficie nerui obtici. neruus obticus extendit̄ ſup
cōcauitatem oſſis petroſi extremitas q̄dam illius nerui dr̄
neruus expāſus. ⁊ nota ꝙ nerui oculoꝝ appellātur obtici
ab obtalmio qō eſt oculus: ſed neruus auris dr̄ obtiēs a ti
tas qō eſt auris [ad apprehendēdū] hoc pōt intelligi in ſi
gnificatione actiua ⁊ paſſiua qm̄ virtus audibilis agit in
obiecta propria: ⁊ ecōuerſo. obiecta agūt in virtuteꝫ ⁊ for/
mam eius. per hoc notat ꝙ v̄tus audibilis nō pcipit ſonū
inquantū ſonus. ſed q2 inquantū fit eius forma [qō ſibi ad
uenit] ⁊ ꝑ hoc notat ꝙ diſtātia dꝫ eſſe inter audiēs ⁊ obm
[ex cōmotione aeris.] per h̄ tangit mediū gn̄ationis obie
cti auditus ſicut ſoni. Et nota ꝙ tria ſunt nec̄ia ad ſonuꝫ. ſ.
ꝑcutiens ꝑcuſſum ⁊ mediū qō eſt aer. ⁊ opꝫ ꝙ iſta ꝑcutiēs
⁊ percuſſum ſint corpora ſolida dura ⁊ nō mollia q2 ſi cor/
pora mollia ad ſeinuicē percuterent̄ nō fieret ſonus vt ſi la
na ꝑcutiat̄ cū lana nō fit ſonus: neqꝫ ſi durū percutiat̄ cum
molli nō fit ſonus. nam capillus cadens ſuper lapidem nō
ſonat. ¶ D. opꝫ vt percutiens ⁊ percuſſum ſint lata corpo
ra. Unde q̄ȝq̄ȝ due acus ſint corpora dura ⁊ ſolida: tamē q2
non ſunt lata nō faciūt ſonū. hoc eſt ergo qō ſubiūxit ex cō
motione aeris: ⁊ per hoc tāgit mediū auditus [q cōſtringi
tur inter percutiens ⁊ percuſſuꝫ.] ⁊ per hoc tāgit illa tria
que diximus eſſe nec̄ia ad ſonū. ſ. percutiēs ⁊ percuſſum ⁊
mediū. Sonus aūt nō fit niſi ꝓpter ſubitā ⁊ ipetuoſam cō/
ſtrictionem aeris inter ꝑcutiēs ⁊ percuſſum reſiſtens con/
ſtrictione coacta. Et per hoc notat ꝙ opꝫ percutiens ⁊ per
cuſſum ſint corpora dura ⁊ ſolida [⁊ peruenit.] per h̄ no/
tat ꝙ non audimus extramittentes: ſed intus ſuſcipientes
[eius commotio.] per hoc tangit quomodo fit auditus
[ad aerem quietū.] Et per hoc tangit illud qō facit idē in
auditu qō facit humor criſtallinus i viſu: q2 ſicut in humo/
re criſtallino eſt q̄dam armonia ⁊ ꝑpantia gr̄a cuius mere/
tur eſſe inſtr̄m viſus: ita eſt in illo aere q̄dam teperātia gr̄a
cuius fit auditus: collectum in cōcauitate nerui obtici. per
hoc tangit inſtrumentū auditus: ⁊ mouet illuꝫ. ſ. aerem qe
tum ad inſtar ſui motus. non enim ſufficit vt aer quocunqꝫ
motu moueatur ſed motu facto ad ſimilitudineꝫ motus fa
cti in aere exteriori ⁊ motiones eius tangunt neruum ſcilꝫ
ex motione nerui obtici qui dicitur neruus expanſus.
¶ His viſis ad dubia veniamus.

¶ Cum vidimus de auditu videamus de odoratu de quo
duo videamus. Primum eſt de notificatione iſtius ſenſus.
Secundum eſt de dubijs ſi contingant. ¶ De primo. v. vi/
denda ſunt: quorū primum eſt quid eſt odoratus. Secūdū
eſt propter qō eſt odoratus. Tertiū eſt qō eſt inſtr̄ꝫ. Quar
tum qō eſt medium. Quintum eſt de obiecto eius.
¶ De pmo ſic procedo: odoratus eſt vis ordinata i duabus

Hec nul dubia in nullo co/ dice repe/ riuntur.

carunculis cerebri ſilibus capitibus mamillarũ ad appre
hendendũ qđ offert ſibi aer attractus de odore qui eſt i va
pore cõmixto cum aere: aut de odore expreſſo in illo ex p
mutatione que fit ex corpore odorifero. hec diffõ poniť ab
Aui. 6° de nãlibus. in hac ergo diffinitione tria tangit au
thor. Nã pmo tangit eius eſſentiã per hoc qđ dicit ꝙ odo
ratus eſt vis. Scđo tãgit eius inſtrm. ⁊ hoc cum dicit ordi
nata in duabus carũculis cerebri. Tertio vo tãgit mediũ
⁊ obiectũ. per hoc qđ dicit in tota ſequẽti diffõne. ⁊ tangit
ibi duplex obm. vnũ quoꝝ eſt factũ per reſolutionẽ factaꝫ
a corpore odorifero permixtiꝫ cũ medio deferẽte. Scđm ē
factũ ſolũ per impſſionẽ factã in medio ab ipſo corpe odo
rifero ſine aliqua pmixtione. Primũ obiectũ tangit cuꝫ di
cit. [ad apprehendendũ] vſqꝫ. [aut de odore.] ibi vo tan
git ſcm. hoc aũt melius patebit in qõnibus. Itẽ diffiniť ab
Ar. in 2° de aia. cap̃ de odoratu. hoc mõ. odoratus eſt potẽ
tia perceptiua odoris. h aũt non eget expõne cuꝫ ſit plana.
¶ De 2° dico ꝙ odoratus fuit inuẽtus ꝓpter duo. Primũ eſt
vt diſcernat delectabile ⁊ triſtabile i eſca. ⁊ h mõ plus par
ticipant de vtilitate odoratus alia aialia q̃ꝫ homo eo ꝙ ha
bent meliorẽ odoratũ. Alia vo vtilitas eſt ꝓpter cerebruꝫ
vt adiuuetur ab ipſis odoribus attractis. nã cerebꝝ homi
nis eſt frigidius q̃ꝫ cerebrũ alioꝝ aialium: vnde cum odor
exſiccet ⁊ calefaciat eo ꝙ vapor fumoſus aſcendit ad cere
brum pro tanto adiuuat ad reuma cõſumẽdũ: ⁊ hac vtilita
te plus participat homo q̃ꝫ alia aialia eo ꝙ homo hꝫ ſicut
dicit Ariſt. in ſenſu ⁊ ſenſato. frigidius cerebꝝ q̃ꝫ aliquod
aliud animal. hoc autẽ legas in ſenſu ⁊ ſenſato cap̃ de odo
rabili. ¶ De 3° dico ꝙ inſtrumentũ odoratus ſunt due ca
runcule q̃ ſunt poſite in anteriori parte cerebri. h dicit Aui.
⁊ Cõſtanti. cap̃ de odoratu. ¶ De quarto dico ꝙ medium
eſt aer ⁊ aqua non ſcđm ꝙ ſunt diafana q2 in hoc ſunt me
dium videndi. Sed in hoc ꝙ habilia ſunt q2 in eo ꝙ ſiccitas
rei ſaporẽ habẽtis aſtringitur in aere ⁊ in aqua: ⁊ illa affe
ctio derelicta in medio mouet odoratũ cum ad has carun
culas venerit: hoc dicit Ariſto. in libro de ſenſu ⁊ ſen. ⁊ in
ſcđo de anima. ¶ De qnto dico ꝙ obiectuꝫ eſt duplex ſcm
ꝙ dicit Ariſto. in ſcđo de anima. Unuꝫ eſt per modum pri
uationis: ⁊ aliud per modũ habitus: ⁊ diciť obiectuꝫ per
viam priuationis illud qđ caret omnino odore: vt lapis:
aut ꝙ modicum hꝫ. Obiectũ vo per modum habitus eſt
odor. de quo duo videamus. ſ. qd eſt odor: ⁊ ſcđo de ipſius
diuiſione. ¶ Dico ergo ꝙ odor diffinitur a Pho in ſenſu ⁊
ſenſato cap̃ de viſu ſic. odor eſt fumalis euaporatio. ſed hec
eſt mala diffinitio quãuis author ſic ponat eam: q2 ipſe re
probat eam infra, cap̃lo de odore. naꝫ fumalis euaporatio
eſt corpus. Odor vo eſt q̃litas. ꝓterea fumalis euaporatio
non põt fieri in aqua ſicut dicit Ariſt. ſed odor fit in aqua.
⁊ propter hoc ponẽda eſt alia diffõ quã ideꝫ author ponit
libro eodẽ cap̃lo de odore que talis eſt. Odor eſt natura eu
chimi ſicci in humido. i. odor eſt quedã paſſio facta in ae
re ⁊ in aqua ab ipſo ſicco euchimo. i. ab ipſa ſiccitate ipſius
rei ſaporoſe. ſicut enim aliqs lauans aliqd in aqua ⁊ in ea
derelinquitur quedã effectio ſicut qualitas euchimi dela
tatur in humido. ſ. in aere ⁊ i aqua. ¶ Uiſo quid eſt odor
modo videamus in quas partes diuidatur. ⁊ dico ꝙ odor
diuidiť ſic. odor alius fetidus: alius vo aromaticus. ⁊ diciť
ab Iſaac in dietis vniuerſalibus ꝙ odoratus ꝓpter ſuã im
perfectionem non ſentit media odorum ſicut alij ſenſus.
Item diſtinguitur alio mõ ſic. odor alius eſt proportiona
lis: ⁊ alius improportionalis: ⁊ dicitur odor proportiona
lis quando qualitas ipſius odoris concordat cum ipſo ſa
pore: vt in alleo ⁊ pipere. Sapor autem improportionalis
eſt quando ſapor non concordat cuꝫ ipſo odore: ſicut in ro
ſa. Nam roſa hꝫ odorem ſuauem ⁊ ſaporem ponticum: ⁊ di
citur ſapor proportionalis ſcm diuiſionem ſaporum. Unde
ſunt nouẽ genera odorum ſicut ſaporũ. ¶ His viſis venia
mus ad dubia. ¶ Circa iſtam lectionẽ quatuor dubitanť.
Primum eſt: an hõ habeat peiorẽ ſenſum odoratus vel mẽ
liorem q̃ꝫ aialia alia. Scđꝫ de inſtro iſtius ſenſus. Tertiũ
eſt de obiecto. Quartũ eſt de cõplexiõe odorabilis. ¶ De
pmo ſic procedo. vr ꝙ hõ habeat hunc ſenſum meliorẽ ce
teris aialibus. Nã dicit Aui. in 6° de nãlibus ꝙ nobilitas
aie ſeqtur nobilitatẽ cõplexionis: ſed homo hꝫ nobilioreꝫ
cõplexionẽ q̃ꝫ aliqđ animal: ergo hꝫ hũc ſenſum meliorem
ceteris aialibus. ¶ P. hõ per odorẽ inuenit diuerſas virtu
tes medicinaꝝ. nam docet Gal. ⁊ Aui. cognoſcere medici
nam per hunc ſenſum. ¶ Ad 2ium ſic ꝓcedo. vr ꝙ aialia
plura habeãt meliorẽ ſenſum q̃ꝫ hõ. Nam hoc dicit Ar. ⁊
oẽs alij phi. ¶ P. nos videmus ꝙ quedã aialia odorant ꝑ
qngentas leucas. nã hõ non odorat per iactum lapidis.
¶ P. nos videmus multa aialia q̃ cognoſcũt cibos ſibi bo
nos ⁊ malos ⁊ medicinas ſibi bonas per hũc ſenſum ſicut
pꝫ de donnla que cuꝫ morſa fuerit a ſerpẽte currit ad lacta
men ⁊ liberat eã. ¶ Ad hanc qõnem rñdeo ⁊ dico: ꝙ mul
ta ſunt aialia que hñt ſenſum odoratus meliorẽ q̃ꝫ habeat
hõ. Et ſi mihi opponas ꝙ hõ hꝫ meliorẽ cõplexionẽ, tunc
dico ꝙ homo hꝫ meliorem cõplexionem quãtuꝫ ad totum
corpus: ſed quãtuꝫ ad hanc operationẽ que eſt odorare po
teſt eſſe cõplexio hois minus cõpetẽs. Nã cõplexio huma
na eſt cõueniens ad ſenſum tactus propter mollitiem. Un
de dicit Ariſto. ꝙ molles carne ſunt apti mente: ⁊ duri car
ne ſunt inepti mẽte. Unde ſenſus tactus ꝯcordat cum intel
lectu. ſ. ꝙ illa cõplexio eſt conueniens tactui que eſt conue
niens intellectui. ſed illa cõplexio que eſt conueniens odo
ratui non eſt cõueniens homini. Nam homo hꝫ cerebrum
magis frigidum q̃ꝫ aliqđ animal: ſed in odoratu opꝫ domi
nari calidum ⁊ ſiccuꝫ qđ eſt ꝯtrariũ cõplexioni cerebri ho
minis. Nam dicit Ariſto. in ſenſu ⁊ ſenſa. ꝙ in odoratu do
minatur ignis: quare nõ opꝫ ꝙ cõplexio humana ſit cõpe
tens ad odorandũ: lꝫ ſit competens ad tãgendum ⁊ intelli
gendum. ¶ Ad ſcđm dico: ꝙ lꝫ ſenſus odoratus ⁊ guſtus
in homine melius diſtinguat in ſimplicibus medicinis q̃ꝫ
ſenſus aliorum hoc non eſt per ipſum ſenſum: ſed q2 ipſe
odoratus irradiatur ratione per quam poteſt diſcurrere:
ſed hic ſenſus abſolute conſideratus eſt peior in homine.
¶ De ſecũdo ſic procedo. quero an inſtrumentum huius ſit
neruus vel non: ⁊ videtur ꝙ inſtrumentuꝫ eius ſit neruus.
Nam dicit Gal. in octauo de iuuamẽto membrorũ. ⁊ Aui.
in ſexto. ⁊ Ari. in ſcđo de aia: ꝙ neruus eſt inſtrm ſenſus. ẽ
⁊ inſtrm huius ſenſus eſt neruus. ¶ P. cerebꝝ nõ ſentit. ſi
cut dĩ. 12. li° de aialibus: ſed iſte ſenſus eſt in cerebro. ſicut
dicit Gal. in 8° de iuuamẽtis mẽbroꝝ. ergo ſi iſte ſenſus dꝫ
ſentire opꝫ ꝙ ibi ſit neruus. cũ cerebꝝ nõ poſſit ſentire per
ſe. ¶ P. iſte ſenſus fit per vnũ neruum ſicut diciť Iſaac in li
bro dietarũ vniuum cap̃ de odore. ergo ad ipſum venit ner
uus. ⁊ hoc idẽ dicit Cõſtantinus cap̃ de odoratu. dicit eniꝫ
ꝙ neruus ſentit id qđ reddit ei caro illa. ¶ P. dicit Gale.
in ſcđo de iuuamentis mẽbrorũ: ꝙ caro non ſentit ꝑ ſe. q̃re
ille carũcule nõ pñt ſentire ſi nõ habẽt neruos admixtos.
¶ Ad 2riũ ſic oẽs authores ponũt ꝙ inſtrm odoratus eſt ca
rũcula: q̃re nõ eſt neruus. ¶ P. legať in cap̃ de anothomia
omium authoꝝ ⁊ nullus inueniť q ponat neruũ aliquẽ veni
re ad odoratũ. ¶ P. iſte ſenſus eſt in cerebro: ſic. d. G. in 8°
de iuua. mẽb. ſꝫ in cerebro ſicut dĩ 3° de aiali. nõ ē neru⁹. q̃
re iſte ſenſus nõ vtiť neruo. ¶ P. in iſto ſenſu dñať ignis.
ſed in neruis nõ dñatur ignis. q̃re nõ eſt neru⁹ in iſto iſtro.
¶ Ad h dico ꝙ in h inſtro nõ eſt neruus ꝓprius: lꝫ eſt in eo
neruus q regit ſubam cerebralẽ: aliũ aũt neruũ nõ inueni adh
per anothomiã alicui⁹ authoris. vñ dico ꝙ credo aliqueꝫ
neruũ venire ad hanc carnẽ: ⁊ ipſum induit que per ipſum
ſentit. alr enim non poſſet ſentire: aut aliter ⁊ melius ꝙ ille
carũcule ſunt nerui: ſed non differũt a natura cerebri: ſicut
differunt alij nerui. Et ideo alij authores non ponũt ꝙ ibi

ſit neruus: q2 illa caro eſt neruus: ⁊ hoc dicitur in octauo
de iuuamentis. ¶ De tertio ſic ꝓcedo. quero an odor ſiat
per reſolutionem a corpore odorifero vel nõ. ⁊ vr̃ ꝙ ſiat re
ſolutio vaporalis a corpore odorifero. Naꝫ nos videmus
ꝙ frigus prohibet odorem: ſm ꝙ dicit Ar. in ſenſu ⁊ ſen/
ſato: ſed frigus nõ poſſet prohibere ſpẽm ſolam q2 nõ pro/
hiberet ſpẽs coloris tranſire ad viſum ꝓpter frigus. ¶ P̃.
nos videmus ſm ꝙ dicit Aui. in 6° ꝙ pomũ marceſcit ſi ni
mis odoratur quare ſit aliqua reſolutio ab eo ꝑ odoratuꝫ.
¶ P̃. res que mouent ſenſum per ſolũ idolum hanc habẽt
naturam ꝙ ſi ceſſant ab operatione ſenſus. tunc ſtatim ceſ
ſat ſpẽs illius rei faciens ſenſum. Uerbi grã: ſi obijcias ali
quod coloratũ oculo ſtatim qñ illud coloratũ ceſſat ⁊ ceſ/
ſat idolum faciẽs ſenſuꝫ. ſed ceſſante corpore odorifero de
aere vel de aqua manifeſte remanet odor in aere ⁊ in naſo.
quare non ſola ſpecies rei ſed aliquis vapor reſoluitur.
¶ P̃. nos videmus ꝙ odor ceſſat per agitationem ventorũ
hoc autẽ non poſſet cõtingere ſi ſola ſpẽs veniret ad ſenſuꝫ
hunc: q2 ventus nõ prohibet videre idola viſibilium.
¶ Ad ɔtrarium ſic procedo. ſunt enĩꝫ quedã animalia ſicut
tigrides que odoratu percipiũt per quĩgẽtas leucas. ſicut
dicit Auicẽ. ⁊ Auer. ſed nõ poſſet vapor aliqͦ de corpori/
bus illorũ mortuorum tãtum extendi vt poſſet per tantuꝫ
ſpacium trãſire. nam materia ꝑma non põt maiorẽ extẽſio/
nem ſuſcipere q̃ꝫ ſi ſuſcipiat formã ignis. quare ſi nec ignis
tantam poſſet pati extenſionem neq3 vapor vel fumus po/
terit tantũ extendi. ¶ P̃. Ar. dicit in ſen. ⁊ ſenſa. ꝙ fuma/
lis euaporatio nõ põt fieri in aqua. ſꝫ odoratus ſit ĩ aq̃. q̃re
tũc non ſit reſolutio euaporalis. ¶ P̃. ſi a corpore odorife/
ro fiat reſolutio. tunc opꝫ ꝙ corpus odoratũ ſit leuius q̃ꝫ ꝑ
eſſet quod eſt falſum. ¶ P̃. ſi vis dicere ꝙ inficit medium
q̃litate. tũc ɔ̃ nullũ corpus eſt cuius q̃litas ſit potẽtior in af
ficiendo q̃ꝫ ignis. Sed ignis nõ poteſt facere alterationem
plus q̃ꝫ per iactũ lapidis: quare neq3 corpus odorabile po/
terit multum extendi. ¶ Ad euidentiam huius q̃õnis opꝫ
notare tres opiniones que ſunt poſite ab Auic. de hac q̃õ/
ne. dicũt enim qdaꝫ ꝙ odoratus ſit hoc mõ: q2 corpus odo
riferum euaporat aliquẽ vaporem ⁊ cõmiſcetur cũ medio
ſcꝫ cũ aqua ⁊ aere ⁊ puenit ille aer ſic cõmixtus ad odora/
tum. Alij ṽo oppinant̃ ꝙ ex corpore odorifero non reſol/
uitur aliqd niſi affectio quedã in medio: vñ permutat̃ me/
dium ⁊ ſic permutatũ a q̃litate vadit ad inſtr̃m odoratus.
Alij ṽo dicũt ꝙ neq3 q̃litas odorabilis neq3 corpus odori
ferum reſoluit̃: ſed ſola ſpẽs vadit ad ſenſum ſicut colores
ad viſum rõnes oium horũ dicte ſunt. ¶ De hac q̃õne non
poſſum cũ ſecuritate iudicare: naꝫ tales duo phi. ſ. Auer. ⁊
Aui. diſſonare vident̃ ꝙ dubiũ eſt in alterã partẽ ɔcedere:
tñ ſine preiudicio eoꝝ dicam qd̃ mihi vr̃. Unde dico ꝙ ſu/
pradictarũ triũ opinionuꝫ media verior eſt. Dico. n. qd̃ vr̃
ɔcordare ſnĩe Ar. dicit. n. Ar. in ſen. ⁊ ſenſa. ꝙ odor eſt nã
ſicca in humido. v̄. g. ſi cãphora diſſoluat̃ afficit aerẽ qua/
dam q̃litate: ⁊ in duplũ illius ſpatij ſi mouet̃ afficiet ⁊ mo/
uebit aerẽ ad odoratũ. Q̃ ſi mihi opponat̃ frigus ꝓhibet
odorẽ trãſire ⁊ venti. ergo reſoluit̃. dico ꝙ nõ ſequitur: nã ꝓ/
pter motũ aeris prohibitione eius priuat̃ odor tranſire.
nõ eſt ꝓpter hoc qd̃ corpus diſſoluat̃. ¶ Et ſi dicas de po/
mo ꝙ marceſcit ꝓpter multũ odoratũ. dico ꝙ hoc non eſt
ꝓpter odoratũ: ſed ꝓpter anhelitũ q reſoluit corpus pomi.
Uñ oĩa põt ſolui per ſubtile igenũ. nã ſi opponis de tigri/
dibus dico ꝙ aer affectus eſt ⁊ mouetur a ventis vſq3 ad ti
grides. Aut dic ꝙ viderũt: ⁊ non dico ꝙ reſoluat̃ aliquid
a corpore odorifero de neceſſitate. nã afficitur mediũ ⁊ me
dium mouet̃ ꝓpter ventũ vſq3 ad tigrides. ¶ De 4° queri
tur ꝗ mõ. vr̃ ꝙ oẽ aromaticũ ſit calidũ ⁊ ſiccũ: q2 oẽ aroma
ticum eſt fumoſum: ⁊ oẽ fumoſum. ¶ Sed cõtra. campho
ra ⁊ viola ſunt odorifera. ſed cãphora ⁊ viola nõ ſunt huiꝰ
quare nõ eſt fumoſuꝫ omne aromaticũ. ¶ Ad hoc dico ꝙ
ſine dubio credo aliquã ſubam reſolubilem ⁊ acute nãe eſ/
ſe in iſtis rebus que a corpore diſſoluũtur: lꝫ id qd̃ remanet
ſit frigide complexionis. de hoc autem alibi diſputabo: ſi
Deus nobis terminum prolongabit.
¶ Cuꝫ vidimus de odoratu mõ videamus de guſtu de quo
duo videamus. ꝑm̃ eſt de noticia ipſius guſtus. 2m̃ eſt de du/
bijs. ¶ De ꝑ 4or videamus. ꝑm̃ eſt quid eſt guſtus. 2m̃ eſt qd̃
eſt inſtr̃m iſtius ſenſus. 3m̃ eſt qd̃ eſt me.m̃ 4m̃ eſt de obiecto.
¶ De ꝑ ergo ſic procedo guſtus ſic ab Ar. diffinitur in 2° de
aia. guſtus eſt potẽtia ꝑceptiua ſapoꝝ: ⁊ hec diffõ eſt valde
breuis: ⁊ nota. ⁊ ponit̃ ab eo cap̃ de guſtu. Itẽꝫ diffinit̃ ab
Aui. lib° 6° de nãlibus. dicit. n. ꝙ guſtus eſt vis ordinata ĩ
neruo expanſo ſup corpus lingue ad apprehendendũ ſapo
res ſolutos ex corporibus tãgentibus ipſuꝫ cũ ꝑmiſcẽtur
humori vnctuoſo lingue permixtione ꝑmutante. in hac er
go diffõne quattuor tangũtur per ordinẽ. Primũ eſt genus
iſtius ſenſus. ſ. virtus. Scðm eſt inſtr̃m: ⁊ hoc tangit̃ cũ di
cit. ſuper neruo expãſo ⁊c̃. Tertiũ eſt obiectũ. ⁊ hoc tangi/
tur cũ dicit ad apprehendendũ ſapo: ẽ ⁊c̃. Quartũ eſt me.m̃
⁊ hoc tangitur cuꝫ dicit permiſcetur humori vnctuoſo ⁊c̃.
ex his enim q̃tuor cõpletur hec operatio. ¶ De 2° dico ꝙ
inſtr̃m iſtius ſenſus eſt 2r: vnũ totale ⁊ eſt totuꝫ corpus lin/
gue. ſicut dicit Cõſtã. cap̃ de guſtu. ⁊ Ar. 2° de aia cũ dicit:
ꝙ lingua cõgruit in duo opera nãe. ſ. in guſtũ ⁊ loquelam.
Itẽ eſt inſtr̃m ꝑticulare ⁊ ꝓpriũ ⁊ hic eſt neruꝰ expãſus ſup
corpus lingue in ſui ſupficie circũdãte ipꝫ: nã nerui motiui
veniũt ei cũ lacertis ⁊ procedũt a ſeptimo pari neruoꝝ ce/
rebri: ſed nerui ſenſibiles ꝓcedũt a tertio pari neruoꝝ cere
bri. ſicut dicit omnis anothomiſta. ¶ De 3° ſic procedo: di/
co ꝙ mediũ iſtius ſenſus ſm ꝙ dicit Aui. 6° de nãlibus eſt
humiditas ſenſualis q̃ qdem humiditas cũ ꝑfecte eſt me.m̃
nullũ hꝫ saporẽ in ſe vt oẽs ſapores poſſit repñtare ſicut hu
mor criſtallinus nullũ hꝫ colorem vt colores omnes poſſit
repñtare. ¶ De 4°. ſ. de obiecto tria videamus: quoꝝ ꝑm̃ ẽ
videre quot modis dr̃. 2m̃ eſt videre quid eſt. 3m̃ eſt videre ĩ
quas ſpẽs diuidit̃. dico ꝙ guſtabile ſcðꝫ ꝙ dicit Ar. in 2°
de aia dr̃ 2r. Uno mõ per viã habitus ⁊ alio mõ ꝑ viã priua
tionis. ⁊ dr̃ guſtabile ꝑ viã ꝑuationis illud corpus qd̃ nul/
lo mõ hꝫ saporẽ vt marmor. aut ꝙ malo mõ vel ꝑuũ hꝫ ſa/
porẽ vt aq̃. 2° mõ dr̃ per viã habitus vt ſapor. ¶ De 2° dico
ꝙ ſapor eſt ꝓpriũ ſenſibile huius ſenſus: ⁊ hũc ita diffinit
Auer. in cõ. ſcði de aia. ſapor eſt ꝓpriũ ſenſibile guſtus. Itẽ
ab Ar. in lib° de ſenſu ⁊ ſenſa. dicit ꝙ ſapor eſt paſſio ſicci
nutritiui in humido. i. ſapor eſt quedaꝫ affectio derelicta a
q̃litate ipſius rei ſaporabilis in ipſo humido. ſ. in aere ⁊ in
aqua. ¶ De 3° dico ꝙ ſapores apud medicuꝫ hñt. ix. ſpẽs.
ſed apud Phm ſolum. 7. ſicut dr̃ in ſenſu ⁊ ſenſa. ille autem
ix. ſpẽs ſic ſumũtur. ꝑncipia ſaporuꝫ ſunt duo. ſ. mãle ⁊ effi
ciens. Primũ autẽ mãle eſt triplex. ſ. hu. ⁊ ſic. ⁊ tẽperatum
inter vtrũq3. Item ꝑmũ efficiẽs eſt triplex. ſ. calidũ ⁊ frig. ⁊
tꝑatum inter vtrũq3. deinde ſic ꝓcedo. ſiccũ facit ſpiſſum ⁊
humidũ facit ſubtile ⁊ tꝑatũ facit mediocre. Itẽ ſpiſſum ⁊
tenue. Ponamus ꝰ ꝙ cã efficiẽs cal'a agat in mãm groſſaꝫ:
tũc facit ſaporem amarũ. Si ṽo agit in materiã tenuẽ. tũc
facit ſaporem acutũ. Si ṽo agit in mãm mediocrem. tunc
facit ſalſum ſaporẽ. Si ṽo agit cã frigida in mãm groſſaꝫ.
tũc facit ſaporẽ ponticũ. Si ṽo agit in mãm tenuẽ. tũc facit
ſaporẽ acetoſum. Si ṽo agit in mediocrem. tũc facit ſapo/
rem ſtipticũ. Itẽ ſi cã efficiẽs tꝑata agit in mãꝫ groſſaꝫ. tũc
facit ſaporẽ dulcẽ. Si ṽo agit in mãm tenuẽ. tũc facit ſapo
rem vnctuoſum. Si ṽo agit in mãm mediocrẽ. tũc facit ſa
porẽ inſipidũ. hec qdẽ ſufficiẽtia trahitur ab Iſaac ĩ dietis
vlibus. ⁊ ab Aui. 2° cap̃. ¶ Circa iſtã lectioneꝫ tria q̃runt̃.
ꝑm̃ eſt: an ſenſus guſtus ⁊ tactus ĩ ligua ſint idẽ inſtr̃a vel nõ.
2m̃ eſt: an ſenſus guſtus fiat per eoſdẽ neruos ꝑ quos ſit ta/
ctus in lingua. 3m̃ eſt: an guſtus ſit de neceſſitate animalis.
¶ De ꝑmo ſic procedo. Uidet̃ ꝙ tactus ⁊ guſtus in lingua.

ſunt idem in ſubā.nam dicit Ariſt.in ſcōo de aīa ſenſus tactus ⁊ guſtus ſunt idez niſi ꝙ nō conuertūtur.ergo non eſt ibi dīa niſi in quantitate.q̄re in lingua non differūt.℃ P̄. vterqꝫ iſtorū ſenſuū apprehendit per mediū intraneū quare ſunt idem quantū ad hoc.℃ Ad ꝯtrāū ſic procedo. idem ſenſus percipiūt eadem ſenſibilia:ſed tactus ⁊ guſtus non percipiūt eadem ſenſibilia:q2 tactus nō percipit ſaporez ⁊ guſtus nō percipit q̄litatem tactibilē. ℃ P̄.oīs autho2 ponit ꝙ ſenſus ſunt.v.ergo non ſunt idem.℃ Ad hoc dico:ꝙ iſti ſunt diuerſi ſenſus ſicut alij:lꝫ nō ita manifeſte differūt. Et ſi mihi opponas.Ar̄.dicit ꝙ iſti ſenſus ſunt idē preter ꝙ nō cōuertātur.dico ꝙ hoc eſt verū quantū ad ſenſatū.nā omne ſenſatū ſenſu guſtus eſt ſenſatū ſenſu tactus ⁊ non cōuertitur.nā non omne ſenſatū ſenſu tactus eſt ſenſatū ſenſu guſtus:ſed nō loquit̄ autho2 de ſenſibus ſm ſe.℃ Ad ſcōꝫ dico:ꝙ lꝫ caro ſit mediū in vtroqꝫ.ſ.in guſtu ⁊ tactu tamen ſm diuerſas cāas. Nam mediū eſt guſtus mediāte humiditate ſaliuali.ſed mediū eſt tactus ſolū propter cōplexionez propriā ipſius.ſ.q2 tēperata eſt.℃ De ſcōo ſic procedo.Uꝫ enim ꝙ idē neruus ſit in lingua inſtrm̄ tactus ⁊ guſtus.nā non veniūt ad linguam niſi nerui guſtabiles ⁊ motiui ſicut pꝫ per anothomiā.ergo idē neruus eſt inſtrm̄ tactus ⁊ guſtus.℃ Ad ꝯtrariū ſic vnus dr̄ ſenſus ab vnitate inſtrumēti.ergo ſi iſte ſenſus nō eſt vnus cū tactu.tūc non eſt idē neruus inſtrumētū tactus ⁊ guſtus.℃ Ad hoc dico:ꝙ neſcio ſi idem neruus ſm mām ſit inſtrm̄ guſtus ⁊ tactus:q2 non inuenio hoc per anothomiā.Unde de diuerſitate ſm mām non certifico aliqd firmū:ſed diuerſitatē ſm proprietatez ⁊ nām penitus affirmo.nā ab alia ꝓprietate dr̄ neruus ſentire ſaporē ⁊ ab alia calidū aut frigidū.ſentit enim ſaporē q2 neruus ille eſt humidus humiditate ſaliuali deferēte.Sed calidū ſentit rōne complexionis.℃ De 3° ſic procedo.vr̄ ꝙ guſtus ſit neceſſarius.nā dicit Ari.in ſen. ⁊ ſenſato:ꝙ duo ſunt ſenſus neceſſarij in aiali.ſ.ſenſus tactus ⁊ guſtus.

℃ P̄.guſtus eſt qdam tactus:ſed tactus eſt neceſſarius.ḡ ⁊ guſtus eſt neceſſarius.℃ P̄.cib⁹ eſt neceſſarius aiali ſicut dicit Ar̄.i 4° metha.ſed guſtus eſt ſenſus cibi.ḡ eſt neceſſarius.℃ Ad ꝯtrāū ſic. dicit Ar̄.in 2° de aia:ꝙ ſunt q̄dā animalia q̄ non hn̄t niſi vnū ſenſum.ſ.tactū:⁊ ſunt hec aialia q̄ dicūtur ꝯchilia.Itē hoc idē dr̄ in fine tertij de aia. naꝫ dicit ꝙ ſolū ſenſus tactus eſt ꝓpter eſſe aialis ſed guſtus ⁊ auditus:⁊ alij ſunt ꝓpter bene eſſe.℃ P̄.hoc idē dicit Auic̄.in 6° de n̄ll.bus.nam dicit ꝙ aial poteſt eſſe ſine guſtu q2 plerūqꝫ ipſum amittimus per egritudinē.℃ Ad h̄ dico:ꝙ duplex eſt neceſſitas vna abſoluta:⁊ hoc mō ſolus tactus eſt neceſſarius q2 ſine eo impoſe eſt eē aial. Alia eſt neceſſitas per cōparationē ad noticiaꝫ cibi:⁊ hoc mō eſt nec̄ius aiali guſtus:⁊ ſic ſoluūtur ꝯrie rōnes ⁊ textus aduerſi q videnť inter ſe ꝯrij.℃ Poſſet q̄ri de q̄dam ꝯrietate que vr̄ de extremis ſaporū inter medicū ⁊ Ph̄m. Nā ponit medicus ꝙ extrema ſaporū ſunt calidiſſimus ſapo2 ⁊ frigidiſſimus ⁊ hi ſunt pōticus ⁊ acutus ſapo2. ⁊ Ar̄.dicit ꝙ extrema ſaporum ſunt dulcedo ⁊ amaritudo.ad qd̄ dico:ꝙ ꝯſiderādo extrema ſm ſpēm.tūc dulcedo ⁊ amaritudo ſunt extrema.ſꝫ cōſiderādo ſm cām gn̄antē.tūc ex̄ma ſunt ꝑut dic̄ medic⁹.

℃ Cū vidimus de guſtu mō videamus de tactu:de quo duo videamus.p̄m eſt videre q̄dam ad eius noticiā.2m eſt videre q̄dam dubia.de p̄.4.videamus.p̄m eſt videre qd eſt.2m eſt videre qd̄ eſt inſtrm̄.3m eſt videre qd̄ eſt mediū.4m eſt videre qd̄ eſt obiectū.℃ De p̄ ergo ſic ꝓcedo:dicit Aui.in 6° de n̄libus:ꝙ tactus eſt vis ordinata in neruis cutis toti⁹ corporis cū carnibus eius ad apprehēdendū id qd̄ tangit ipſum ⁊ afficit eū affectione alterāte cōplexionē.in hac ergo diffīne q̄tuo2 tāgit autho2.ſ.eēntiā eius.⁊ h̄ cuꝫ dicit ꝙ tactus eſt vis.2° tāgit inſtrm̄:⁊ hoc cū dicit in neruis cutis. 3° tāgit mediū ⁊ hoc cū dicit in carnib⁹ eius.4° tangit obiectum:⁊ hoc cū dicit ad apprehēdendū ⁊c̄. ℃ De 2° dico ꝙ inſtrm̄ tactus eſt duplex.vnū ē ſolū reddēs vt neruus ⁊ aliū ſolū recipiēs vt caro.vnde dicit Ar̄.in.12.de aialibus ꝙ inſtrm̄ ſenſus eſt caro.Itē eſt aliud inſtrm̄ qd̄ eſt reddēs ⁊ recipiens vt caro neruoſa.Uñ dicit Aui.i 6°:ꝙ caro neruoſa eſt inſtrm̄ ſenſus.℃ De 3° dico:ꝙ mediū ſenſus hui⁹ eſt caro.nā ſic ponit Ar̄ in 2° de aia ⁊ Auer.℃ De 4° dico ꝙ obiectum eſt omne tāgibile.ſ.calidū frig.hu.⁊ ſic.⁊ graue ⁊ leue:⁊ ſimilia.℃ His viſis veniamus ad dubia.Circa hanc lectionē quinqꝫ dubitātur. Primū eſt:an tactus ſit in omnibus mēbris corporis vel non. Secūdum eſt:an inſtrumentum huius ſenſus ſit caro vel neruus. Tertiū eſt:an caro ſit mediū vel non. Quartū eſt:an tactus ſit vnus ſenſus vel plures. Quintū eſt de quibuſdam extrauagātibus.

℃ De p̄mo ſic procedo.videtur ꝙ tactus ſit in toto corpore. Nam dicit Conſtā.caplo de accidētibus tactus:ꝙ tactus eſt in toto corpore:⁊ hoc idem dicit caplo de tactu.nam dicit ꝙ omnia mēbra corporis habēt tactum preter pilos et vngues.℃ P̄.dicit Ariſto.in.12.de animalibus:ꝙ ſenſus eſt in oībus mēbris conſimilibus.quare cuꝫ officialia ſint compoſita ex cōſimilibus omnia mēbra habent ſenſum tactus.℃ Hoc idem dicit Auicē.6° de naturalibus caplo de tactu in duobus locis.℃ Ad cōtrariū ſic ꝓcedo:dicit Ar̄. in.12.libro animaliū:ꝙ nullum membrū ſentit niſi habeat ſanguinem.quare cum nerui ⁊ oſſa careant ſanguine ſicut dicit̄ in p̄mo de cōplexionibus carent vtiqꝫ ſenſu.℃ P̄.dicit Ariſto.in p̄mo de anima:ꝙ oſſa ⁊ pili nō ſentiūt.℃ P̄. nullum mēbrum ſentit niſi ad qd̄ vadūt nerui.ſed ad multa mēbra non vadūt nerui.quare multa mēbra nō ſentiūt. ℃ Ad hoc dico:ꝙ ſenſus tactus dr̄ eſſe in toto corpore:q2 eſt in membro tegente totuꝫ corpus.ſ.in cute. Unde eſt intelligendum ꝙ tactus ſit in quolibet mēbro corporis:ſꝫ q2 oſſa ⁊ cartilagines ⁊ ligamenta ⁊ pinguedo non teguntur imediate a cute nec etiam ad ea vadunt nerui nec lacerti:ideo nullo modo ſentiūt.Ꝟ Aut dic ꝙ omne mēbrum corporis ſenſibile eſt ſenſibile per hūc ſenſum ſiue per ſe ſiue per accidens.nā omnibus membris corporis ꝯtinuantur lacerti ⁊ nerui per quorū contactum patiūtur illa membra ⁊ ſentiūt tamen ſunt hic poſita quedam argumēta que probant neruos non ſentire cuꝫ tamē videātur ſentire.Sed dico ꝙ nerui reddunt ſenſum:ſed non recipiunt ſenſum niſi beneficio carnis.℃ De ſcōo ſic procedo.videtur ꝙ inſtrm̄ huius ſenſus ſit caro. Nam dicit Ariſt.12.animaliuꝫ circa principiū ꝙ inſtrumētum ſenſus eſt caro.Iteꝫ in eodem libro magis infra dicit ꝙ inſtrm̄ ſenſus non eſt ſanguis. Sed eſt mēbrū factum ex ſanguine.quare cū caro ſit hmōi ipſa erit inſtrm̄ ſenſus tactus.℃ P̄.ſenſus eſt radicatus i corde q̄ꝫm ad ptē eius carnoſaꝫ. Nā dicit Aui.6° de n̄libus cap̄ de tactu:ꝙ caro cordis ſentit ꝑ ſe:⁊ fila neruoꝝ q ſunt i eo recipiūt ſenſum a carne.q̄re vr̄ ꝙ potius caro ſit inſtrꝫ q̄ꝫ neru⁹.℃ P̄. mollities carnis facit tactū eſſe bonū ⁊ duricies malū ſicut dr̄ in 2° de aia.q̄re vr̄ ꝙ caro ſit inſtrm̄ ⁊ fundamētū ſenſus. ℃ Ad ꝯtrāū ſic videt̄ ꝙ neruus ſit inſtrm̄ ⁊ non caro.nā dicit Ar̄.in 2° de aia. ⁊ Auer.ſuper eodē cap̄ de tactu:ꝙ caro eſt mediū tactus.ſed ipoſe eſt idē eſſe me^m ⁊ inſtrm̄:q2 tactus ⁊ guſtus in lingua iā eſſent idē ſenſus:q2 caro eſt me^m in vtroqꝫ.Uñ ſi ipſa eſſet inſtrm̄ idē eſſet inſtrm̄:⁊ ideꝫ eſſet me^m.q̄re eēnt idē ſenſus.℃ P̄.dicit Ar̄.in.12.de aialib⁹:ꝙ inſtrm̄ ſenſu) nō eſt caro:ſꝫ qd̄ ītus eſt.h̄ aūt qd̄ eſt ītus nō ē niſi neruus.q̄re neruus eſt inſtrm̄.℃ P̄.d.G.in 8° de iuua^{to} mēbroꝝ:ꝙ inſtrm̄ ſenſus eſt neruus:⁊ dicit i eodeꝫ li°.ſ.in p̄ ꝙ caro nō ſentit per ſe q̄re manifeſtū eſt ꝙ neru⁹ eſt inſtrm̄.

℃ P̄.neru⁹ ꝯtinuat̄ cū cerebro ⁊ nō caro:⁊ a cerebro ꝓfluit ſenſus.q̄re neru⁹ eſt inſtrm̄ ſenſus.℃ Ad h̄ dico ꝙ 3ᵃ ē inſtrm̄ tactus ſic ſupra dictū ē.nā qdd̄ā eſt inſtrm̄ ſolū recipiēs ſic criſtallina i viſu ⁊ caro i tactu:⁊ tale inſtrm̄ nō repugnat ꝙ ſit me^m ſimul ⁊ inſtrm̄ illud nō recipe hꝫ a neruo. ſic.d. Aui. cap̄ de tactu.eſt aliud inſtrm̄ qd̄ reddit ſicut neruus ⁊ dici

tur neruus reddere dupliciter. Uno enim modo reddit cor
di ꝛ reddit cerebro ꝛ eſt inſtrumentum reddēs ꝛ recipiēs:
ꝛ tale eſt caro neruoſa: ꝛ hoc eſt completū inſtrm̄ tactus.

¶ De tertio ſic procedo. vr̄ ꝙ caro non ſit mediū. Nā mediū
oʒ eſſe exſpoliatū a qualitate eius qd̄ apprehēdit. ſicut hu-
mor criſtallinus ꝛ albugineus q carēt oī colore ꝛ aer q ca-
ret ſiīr oī colore ꝛ mediū guſtus caret omni ſapore. Nā di-
cit Ar. in 2° de aīa: ꝙ mediū dʒ carere omni qualitate eius
qd̄ apprehēdit ſenſus. ¶ P̄. caro ſentit carnem: ſed mediū
nō ſentit mediū. ergo caro non eſt mediū. ¶ P̄. mediū non
percipit obiectū vt aer nō percipit ſonū neqꝫ colorem: ſʒ ca-
ro percipit tactibile. ergo caro non eſt mediū. ¶ Ad cōtra-
rium ſic: qꝛ dicit Ariſto. ꝙ caro eſt mediū. ¶ P̄. mediuʒ ta-
ctus eſt intraneū: ſed in ſubā aīalis non eſt aliqd qd̄ poſſit
eſſe mediū niſi caro qꝛ nō eſt in corpore mēbꝝ tēperatuʒ ſi-
cut eſt caro: ꝛ mediū cū ſit iudex teſtante Aui. dʒ eē magis
tēperatū. quare caro eſt mediū. ¶ Ad hoc dico ꝙ caro eſt
mediū tactus. ſicut dicit rō ad hanc partē. ¶ Ad pm̄ autem
argm̄ in ꝯriū ſic dico: ꝙ mediū dʒ dupl'r eſſe vacuū a quali-
tate ſenſibili: ſm qd̄ dicit Aui. cap̄ de tactu. ſ. vno mō ꝙ ni-
hil habeat de q̄litate ſenſibilis rei vt aer eſt vacuus a colo-
ribus. alio ꝟo mō dī aliqd eſſe vacuū a qualitate ſenſibi-
lis. qꝛ nō hʒ q̄litatē excedētē: ꝛ hoc mō cutis carnis dr̄ me
tactus. qꝛ caret q̄litate excedēte. Oʒ ſi mihi opponat aliqs
ꝙ ſi cutis alicuius ponat' ſup cute alterius qui ſit ſiīs com-
plexionis nō ſentit eā qd̄ eſt impoſe. ſic rn̄deo. Ponat' enim
ꝙ ponat' manus ſup manū: ꝛ ſint ſiīiores q̄ʒ eē poſſint. tūc
ſentit' manus a manu pp̄ tria. Unū eſt pp̄ pōdus. nā man⁹
appoſita manum grauat: ꝛ grauitas eſt de ſenſibilibus ta-
ctus ꝛc̄. alio mō ſentitur ꝓpter ea qꝛ ibi eſt quedaʒ ꝑuatio:
nā cū tango carnē ſentio eā per viā priuationis qꝛ ſentio ꝙ
non ſit cal'a neqꝫ frigida neqꝫ humida neqꝫ ſicca. Uñ ꝑ mo-
dum ꝑuationis ſentit' ſicut dicit Ar. ꝙ videmus tenebras
per viā ꝑuatiōis. Tertio ꝟo mō ē qꝛ nō pñt aliq duo ſic aſ-
ſimilari in cōplone qn ſibi aliqua ſit diuerſitas. Nam dicit
Aui. cap̄ de cōplonib⁹: ꝙ q̄libʒ īdiuiduū hʒ cōplonē ꝓpriā
in qua impoſe eſt aliō ſibi aſſociari. ¶ Ad 2m̄ dico: ꝙ caro
ſentit carnem nō qꝛ caro ſed qꝛ in ea ſunt nerui. ¶ Ad tertiū
dico: ꝙ nō eſt ſimile de medio in tactu: ꝛ in alijs ſenſibus:
nam mediū in tactu ꝛ guſtu eſt de ſubā corporis nr̄i: ſed in
alijs ſenſibus eſt extra ꝛ nō participās aīa.

¶ De 4° ſic pro-
cedo. vr̄ ꝙ ſenſus tact⁹ ſit plees. Nā oīs ſenſus q pcipit plu-
ra ſenſibilia nō reducibilia ad vnū genus eſt plures: ſʒ ſen-
ſus tactus percipit plura ſenſibilia nō reducibilia ad vnū
genus. ergo ſenſus tactus eſt plures. Maior aūt ponit' ab
Ar. in 2° de anima cap̄ de tactu. Minor autē pʒ qꝛ tactus
percipit plura ſenſibilia. ſ. graue ꝛ leue ꝛ calm̄ ꝛ fri. ꝛ hu.
ꝛ ſiccū: ꝛ iſta nō ſunt reducibilia ad vnū genus. naʒ nō poſ-
ſunt reduci ad quale. nam ſi dicat' quale de calido ꝛ frig. ꝛ
graui ꝛ leui dʒ pure equiuoce. ſicut dicit Auerrois ſup ca-
pitulo de tactu: qꝛ graue ꝛ leue dicūt ſubām. calidū autē ꝛ
frigidū dicūt qualitatē: ꝛ ꝓpter hoc q̄le dictū de his dʒ eq-
uoce. ¶ P̄. ſenſibilia perficiūt ſenſum ſicut dī in 2° de aīa ꝑ
totū: ſed vnius pfectibilis vnica eſt perfectio ꝛ plurium p-
fectibiliū plures ſunt pfectiones. ꝗ ſenſus tactus eſt plures
cū habeat plura ſenſibilia diuerſa in gn̄e. ¶ P̄. ad hoc fac'
cōſenſus Phī in ſcd̄o de aīa qui vr̄ hoc velle. ¶ Ad cōtra-
rium ſic. vnius pfectibilis vnica eſt pfectio: ſed aīal eſt vnū
pfectibile. q̄re cū tactus ſit perfectio aīalis. ſicut dicit Ar.
in 2° ꝛ 3° de aīa. tūc neceſſariū eſt vt ſenſus tactus ſit vnus
ꝛ nō plures. ¶ P̄. ſenſus tactus non hʒ niſi vnū mediuʒ. ſ.
carnem. ergo nō eſt niſi vnus ſenſus. ¶ Ad hoc dico: ꝙ ta-
ctus ꝯſideratur dupl'r. ſ. rōne medij ꝛ ratione obiecti. vnde
accipiēdo tactū rōne obiecti ipſe eſt plures ſicut rō ſu-
pra probauit. Si ꝟo accipiat' rōne medij: ꝛ ſubiecti qd̄ pfi-
cit. tunc eſt ſolū vnus ſenſus ꝛ nō plures.

¶ De qnto ſic ꝓ-
cedo: quero an caro ſentiat per ſe vel non. ꝛ videtur ꝙ non
qꝛ dicit Gal. in pmo de iuuamētis: ꝙ caro nō ſentit per ſe.
ꝛ hoc idem dicit Auic. in ſexto. capl'o de tactu. ¶ Sed con-
tra. Auicē. dicit capl'o de tactu: ꝙ caro cordis dat ſenſum
neruis qui ſunt in corde. ꝛ nerui dāt ſenſum cerebro q̄re vr̄
fundamētū ſenſus eē i carne. ¶ Ad h̄ dico: ꝙ radix ſenſus ſi-
ne dubio eſt in corde ꝛ in ſua carne. ꝛ ſic accipiēdo ſenſum
bene caro per ſe ſentit: ꝛ iſta acceptio ſenſus eſt potētialis
ꝛ non actualis. Si ꝟo accipiatur ſenſus pro potētia iā cō-
pleta ꝛ perfecta hoc mō caro nō ſentit niſi per neruū: nā lʒ
caro det neruo ſentire radicaliter tamē neru⁹ dat carni ſenti-
re actuale. ¶ Itē poſſet quis querere. vtrū neruus per ſe
ſentiret vel nō: ꝛ videt' ꝙ non: qꝛ dicit Ar. in pmo de aīa: ꝙ
neruus ꝛ oſſa ꝛ pili non ſentiūt. Itē Auic. cap̄ de tactu: di-
cit ꝙ neruus ſolus non ſentit. ¶ Cōtra ꝓpter qd̄ vnūqdqꝫ
ꝛ illō magis: ſed alia mēbra ſentiūt pp̄ neruū. q̄re neruus
magis ſentit. ¶ Ad h̄ dico: ꝙ neruus nō ſentit niſi ꝯiūgat'
carni eo qd̄ neruus ſolū reddit: lʒ videat' dicere Aui. in 6° ꝙ
ꝙ neruus q eſt inſtrm̄ tactus ſentiat ꝛ reddat. ipſe h̄ intelli-
git de neruo. put eſt ꝯiunctus carni: ꝙ ſi mihi opponis pp̄
vnūqdqꝫ ꝛ illō magis. ꝗ neru⁹ magis ſentit. tūc dico ꝙ nō ē
veꝝ: qꝛ neru⁹ nō eſt tota cā. illa ꝟo ꝓpōnē itelligi ī cā tota.

¶ P̄. queritur quomodo tactus dicatur eſſe ſenſus alimēti.
ſicut dicit Ariſto. in ſecūdo de anima. ꝛ videt' ꝙ non ſit ve-
rum. Nam guſtus videtur eſſe ſenſus alimēti: qꝛ per ipſuʒ
deſcernimus eſcam. ſicut dicitur in ſenſu ꝛ ſenſato.

¶ Ad hoc dico: ꝙ in alimento conſideratur duplex quali-
tas. vna per quā corpus integratur ꝛ eſſentialiter reſtaura-
tur: ꝛ talis qualitas eſt calidum ꝛ frigidum ꝛ humiduʒ ꝛ
ſiccū: ꝛ quātū ad has qualitates dicitur tactus eſſe ſenſus
alimenti. Naʒ ex eiſdē nutrimur ex quibus ſumus ſicut di-
citur in ſecūdo de anima. Itē eſt altera qualitas in alimen-
to que non eſt de eſſentia alimenti ꝛ eſt ſapor. que quidem
qualitas facit ad noticiam ꝛ diſcretionem ſed non ad eſſe
nutrimenti: ꝛ quātum ad hanc qualitatem eibi nō dicitur
ſenſus tactus eſſe ſenſus alimenti ſed guſtus. ¶ P̄. queri'
quomodo dicitur a Phō in ſenſu ꝛ ſenſato. ꝛ in. 12. de ani-
malibus: ꝙ tactus ꝛ guſtus ſunt continuati cuʒ corde: alij
ꝟo ſenſus ſunt continuati cuʒ cerebro. ¶ Ad hoc dico: ꝙ
hoc ideo eſt qꝛ caro eſt medium in vtroqꝫ iſtorum ſenſuuʒ.
Unde cuʒ caro ſenſibilis primo ſit in corde. tunc iſti ſenſus
ſunt continuati cum corde. Alij ꝟo ſenſus non hūt per me-
diū intraneum: ꝛ ideo cōtinuantur cū cerebro. Aut dic
ꝙ hoc eſt verum quantum ad ſitum. Nā guſtus cum ſit in
lingua ipſa continuatur cū corde: qꝛ eſt intus ſicut cor: ꝛ ta-
ctus ſimiliter. qꝛ incipit a carne cordis: aut dic ꝙ iſti duo
ſenſus continuantur cum corde quantum ad neceſſitateʒ:
qꝛ ſicut cor eſt magis de eſſe vite q̄ʒ cerebrū: ſic iſti duo ſen-
ſus ſunt magis de eſſe animalis q̄ʒ alij tres ſenſus.

¶ Cum vidimus de virtute apprehenſiua modo videamus
de motiua. de q̄ tria videamus. Primum eſt quibus vir-
tutibus operantibus ſiat motus. Secundum eſt de ipſius
diuiſione. Tertium eſt de ipſius diffinitione.

¶ De primo ſic procedo. dico ergo ꝙ ad motum duo exigū-
tur. i. ꝙ due virtutes operantur. Prima eſt virtus appre-
henſiua. Secunda eſt virtus appetitiua. Tertia operatur
motiua que eſt in neruis ꝛ lacertis. hoc dicitur in tertio de
anima capl'o de mouente: ſed modo videamus diligēter de
iſta apprehēſiua virtute quomodo ꝛ qualiter ab ea cauſa-
tur motus. Dico ergo cum aliquid apprehenditur qd̄ pla-
cet vel diſplicēat. tunc virtus concupiſcibilis vel iraſcibi-
lis mouetur ad capiendum placabile aut ad fugienduʒ tri-
ſtabile: ꝛ qꝛ iſte due virtutes dominantur virtutibus mo-
tiuis pticularibus que ſunt i neruis ꝛ lacertis totius corpo-
ris. tunc precipiunt illis virtutibus vt moueant inſtrumen-
ta in quibus ſunt: ſed q̄ret aliqs quomodo pōt ꝟtus appre-
henſiua imperare virtuti motiue cū virtus motiua ſit acti-
ua ꝛ apprehēſiua ſit paſſiua ꝛ imperare ſit agere. Ad hoc

dico q illud nõ dicit imperare ſ3 ſolū repreſentare anime. cum enim aia ſit vna ſuba ⁊ potētia hñs in ſe diuerſas virtutes cū vna repreſentet aliqd alia mouetur ad id eligēdū vel fugendum. ℭ De 2° ſic procedo: ⁊ dico q virtus motiua pticularis ſiue imperata diuidit in tot ptes quot ſunt muſculi ipſius q ſunt inſtrā huius virtutis. ſicut dicit Aui. ca. de virtute motiua: ⁊ ſunt muſculi totius corporis ſicut dic̄ Aui. de anothomia muſculoꝝ cap̄ vltimo qngenti. ⁊. xxix. ℭ Sed queret aliqs qūo poteſt aia cū3 ſit incorporea mouere muſculū qui eſt corpus cū dicit Phs q mouēs ⁊ motum debēt eſſe eiuſdē generis. Itē cum oporteat oēm motum fieri per ꝯtactum. côtactus autē nõ eſt niſi corporū ſicut dī in p̄ gñationis. quare nõ videt q virtus poſſit mouere ipſu3 muſculū. hec aūt qḋ l3 videatur facilis: tñ eſt difficilis ad intelligendū. ℭ Ad ideȝ facit ēt fortis rō valde q̄ ſic p̄t formari oē qḋ mouet aliud h3 fixionē ⁊ firmitatē: aut i ſe: aut i alio ab eo qḋ mouet qḋ p3 in mouētib⁹ artificialiter. nā ſi bos mouet currū: aut bō lignu3 firmat ipſe bos ⁊ bō in alio corpe q2 in terra: ſed ſi bos eēt in curru ⁊ in eo fingeret: aut bō in ligno: nō poſſet neqꝫ bos currū: neqꝫ bomo lignū mouere. ergo cū virtus motiua nõ hēat fixioneȝ: neqꝫ per ſe: neqꝫ in alio q̃ȝ in lacerto. tūc ipſa nõ pōt mouere lacertū. ℭ Ad hāc qōneȝ dico: q virtus que eſt in lacerto mouet ipm motu nāli. Sed ibi nõ eſt contactus ſimplr ſed pro pte. nā virtus tāgit neruū: ſed neruus nõ tāgit virtuteȝ: neqꝫ. n. h eſt impl'e. Dicit. n. Ariſ. in p̄ de gñone q triſtans tāgit nos. nos ħo nõ tangimus triſtantē. vñ verus contactus non eſt inter animā ⁊ corpus: ⁊ ſicut non eſt ibi verus ꝯtactus. ſic nõ eſt ibi vere motus nālis. naȝ vere nālis motus h3 ꝯtactū ex vtraqꝫ parte. ℭ Aut dic q id qḋ dic̄ Ar. q ois motus ſit per ꝯtactū. eſt veꝝ qñ motor ⁊ mobile nõ faciunt vnā ſubām. in corpore aūt aiato corpus ⁊ aia faciūt vnam ſubam. ⁊ ex his verbis p3 ſolutio ad queſitū ſcōm. ℭ Ad p̄m autē dico: q verbum phī cum dicit q mouens ⁊ motū debēt eſſe eiuſdē gñis. eſt verū de motu alteratiuum qñ. ſ. vnum mobiliū d3 in aliu3 cōuerti vel permutari ſicut ignis qui aquā in igneȝ permutat. hoc aūt mō non mouet aia corpus ſed ſolū localiter. ℭ Ad 3m dico q virtus motiua que mouet lacertos ꝑut mouet eos nõ fingitur in eis. ſ3 in cerebro: ⁊ ipm cerebꝝ non mouet ſicut neqꝫ bos terram dum mouet currū. ⁊ dum ipſa virtus motiua mouet membrum cōpoſitū puta manu3 vel pedē. tunc fingitur in lacertis nõ tñ p̄ncipalr ſ3 p̄nr ſolū i cerebro. h eſt qḋ mihi cā breuitatis videt. Sed cū in nālibus loqueremur tūc eſſet fortius perſcrutandū. ℭ De 3° ſic procedo virtus motiua ſm q dicit Aui. lib° p̄ de virtute motiua eſt v̇tus que chordas ꝯtrahit ⁊ laxat ꝑpter qḋ mouētur mēbra ⁊ iūcture dilatatione ſua ⁊ fixione. in iſta diffōne tanguntur quatuor. Primu3 eſt genus. ſ. ipſa virtus. Scōm eſt inſtrm per qḋ ipſa v̇tus motiua mouet: ⁊ hoc tāgit cū dicit. [chordas ꝯtrahit ⁊ laxat.] Tertiū eſt obiectum in qḋ agit. ſ. ipſum mēbru3 qḋ mouetur. ⁊ hoc tāgit cū dicit ꝑpter qḋ mouentur mēbra ⁊ iuncture. ⁊ dicit iūcture. q2 ad hoc vt moueatur mēbꝝ op3 q fiat motus in iūctura. ſicut p3 in motu manus vel pedis. Quartū eſt modus mouēdi: ⁊ hoc tāgit cum dicit. ꝯtractione ſiue infixione. i. ꝯtractione ⁊ extenſione ⁊ ſufficiat hoc de motiua virtute cauſa breuitatis domino Joāni bono.

ℭ Uirtutis.] Cū proſequutus eſt de mēbris ſtatim proſeqtur de virtutibus: ⁊ diuiditur hoc caplm in duas partes. Na3 p̄mo ponit diuiſionē virtutis. Secūdo exponit membra diuiſionis. durat p̄ma vſqꝫ. [virtutis ſi qdeȝ nālis.] 2° diuiditur in tres. Nam p̄mo agit de virtute nāli. ſecūdo de ſpirituali. 3° de animali. durat p̄ma vſqꝫ. [De virtute ſpirituali.] ſcōa vſqꝫ. [zodiaca.] ⁊ multe ſunt alie diuiſiones: ſed ego dimitto lectori vt per ſe inueniat. Ueniā aūt ad exponendum quedā verba poſita in textu de qbus forte mētionem non feci in queſitis. [Uirtutis itaqꝫ trina ſit partitio.] ſed queret aliquis que diuiſio ſit hec. nõ enim eſt generis in ſpēs cum virtus non ſit genus: neqꝫ totius integri in partes cū virtus de qualibet virtute p̄dicet: neqꝫ vocis equoce. cum vna rōne virtus de oibus illis p̄dicetur. tu autem dic q eſt diuiſio totius virtualis in ſuas ptes ⁊ totum virtuale ſapit de natura gñis ⁊ totius in partes. hec nota ſunt ſciētibus libꝝ diuiſionu3 [nālis.] quid hoc ſit dicere ſatis ſupra i vnica lectione patefeci. [Una eſt q̄ miniſtrat] ſed queret aliqs quid eſt miniſtrare. tu autem dic q vna ⁊ eadē eſt virtus que miniſtrat. in ſubſtātia tñ differt in rōne ſed qualiter hoc ſit dictu3 eſt in qōnib⁹ ſatis. [paſcit] [. i. nutrit mō nutrit. i. auget ⁊ gñanti virtuti deſeruiūt alie due vna que imutat cibū] duplex eſt imutatiua vna p̄a ⁊ alia ſecunda. imutatiua p̄a dī illa que p̄parat ſanguinē mēſtruū ⁊ ſperma i mare ⁊ femina. imutatiua ſcōa eſt illa que eſt iā in corpore gñato: ⁊ iſta dat vnicuiqꝫ mēbro propriā cōplexionem. nam dat illi parti ſpmatis quā inuenit dura3 fieri cōplexionē oſſeam: ⁊ illi quā inuenit mollē dat cōplexionē nerui: ⁊ ſic de alijs. [aſſimilatiua] . i. figuraꝝ factiua. nam in figura ꝯſiſtit ſilitudo: ⁊ hoc dī infra de cauſis mēbroru3 offici. vocant enim morbos q ſunt in figura: morbos in aſſimilatione. [ꝯcauat.] vt qñ ſtomachū ꝯcauauit [perforabilis] . i. qñ forauit craneū: aut oculu3 dirigēdo neruū [aſperat] vt qñ ſtōchum ⁊ matricē exaſperando [lenit] . ſ. quādo cānam pulmonis lenificauit [de virtute ſpūali duo p̄cedunt] dī virtus ſpūalis operatiua que ſit vel operatur ſine cū exteriori impellēte ſicut eſt dilatare ⁊ ꝯſtrigere cor ⁊ arterias: ⁊ dī virtus operatiua que operat cū exteriori exagitante calorem nālem ad aliqd ſicut lic3 videre in ira. nam aliqua res exterior puta offenſa inimici mouet calorem naturalē ad vindictā. hoc dicit Gal e. caplo de virtute ſpūali. [ira indignatio.] hec ſunt expoſita vt puto ſupra in qōnibus. tñ poſſumus ſic exponere dī idignatio: ⁊ ira: ⁊ pugna ⁊ dñatio: quādo calor vadit ad exteriora. aſtutia ⁊ ſolicitudo qñ calor vadit ad interiora: ſed in exitu caloris ad exteriora op3 diſtinguere. Nam ille calor aut exit vt vindicando preterita offenſa faciat. ⁊ talis eſt idignatio ⁊ ira: ⁊ hec duo differūt ſm plus ⁊ minus. Nā in indignatione mouet calor parū: ſed in ira multū. aut calor ille exit vt ſuper aliū. ⁊ hoc aut eſt in fieri: ⁊ hec eſt pugna: aut in facto: ⁊ hec eſt dñatio. idem enim eſt victoria q pugna. ſi ħo calor ad interiora intrat tūc aut ſubito. ⁊ hec eſt timor aut cū quadā palliatione ⁊ figmento: ⁊ tūc eſt aſtutia ⁊ ſollicitudo: ſ3 aſtutia eſt cū q̄dā tranqllitate. ſolicitudo ħo eſt cū tāta celeritate.

ℭ Zodiaca virtus.] Uirtus zodiaca dicitur virtus aialis: ⁊ pōt poni triplex cauſa quare vocatur virtus aialis zodiaca. vna eſt ab ipſo noie. nam in greco idem eſt dicere zodiaca q animal in latino. ſcōa ratio eſt q2 virtus aialis eſt ſimilis zodiaco per quē vadunt planete in celo. Nam ſicut per zodiacum vadunt planete motu diuerſo ⁊ quaſi volūtario ſic motus ⁊ operationes animalis virtutis procedunt ſm varietatem ⁊ voluntarie. Tertia cauſa eſt q2 ſicut planete mouentur in zodiaco motu circulari ſic in animali virtute eſt motus circularis. Nam eſt proceſſus de ſenſu ad imaginationem. ⁊ de illa ad intellectum ⁊ de ipſo ad memoria3 ⁊ iterum de memoria ad intellectum: ⁊ de ipſo ad imaginationem ſicut patet in reminiſcendo. hoc autem ſupra explanaui quando diſputaui de memoria ⁊ reminiſcentia. [Eſt vna virtus animalis.] hoc vocabulum animale dicit tribus modis. Nam vno modo dicitur gñaliter prout ipſum ſumitur ab anima dicta cōmuniter ad omnes virtutes ⁊ ſic vocant Philoſophi animā: l3 medici non ſic faciant: ⁊ hoc modo dicitur ſpiritualis naturalis ⁊ animalis. Secundo modo dicitur animalis minus cōmuniter prout ſolum capit virtutem apphenſiuam ⁊ motiuā: ⁊ hoc mō ſumitur anima que vocatur aia apud medicū. ſicut p3 per p̄m de nālibus virtutib⁹. ⁊ h mō v̇tus motiua dī aialis. Tertio mō

dicitur ſolū de ṽtute apphēſiua interiori: ⁊ hoc mō ſumitur hic qn̄ diuiditur virtus cordialis in virtutē motiuā ⁊ ſenſibilem ⁊ aialem: alia ṽo q̄ ſunt in littera ſunt plana.

¶ De operationibus. Cap. XI.

Operationes duob⁹ modis ſunt. Sūt operationes quarū vnaqueq; ſingulariter qd̄ ſuū eſt perficit: vt eſt cibi appetitus per caliditatē ⁊ ſiccitatem. digeſtio per caliditatē ⁊ humectationē: retentio per frigiditatē ⁊ ſiccitatē: expulſio per illud qd̄ eſt frigidū ⁊ humidū. Sunt ⁊ cōpoſite q̄ a duabus cōponūtur: vt eſt deſideriū ⁊ deportatio. nam deſideriū virtute duplici cōponitur. quarum vna eſt que appetit: altera que ſentit: ſtōs eniȝ ſuā inanitionē ſentit: deportatio ṽo duplici virtute vel amplius cōponit᷑: vna q̄ expellit: altera que attrahit vel ſentit: altera q̄ appetit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum ꝓſecutus fuit author de virtutibus ꝓſeqtur de operationibus: ⁊ diuidit᷑ hoc caplm̄ in duas partes. Nā pmo agit de opatiōibus ſimplicibus. Scd̄o de cōpoſitis. durat p⁹ vſq; [ſunt ⁊ cōpoſite.] alie ṽo diſiones patent. ¶ Circa iſtā lectionē duo notāda ſunt. Primū eſt de qbuſdā notificantibus opationes. Scd̄m eſt de dubijs. de p̄ tria oꝫ vidē. pm̄ eſt de ipſa qd eſt. 2m̄ eſt de diuiſione ipſius opationis. 3m̄ eſt de cauſis opationis. ¶ De p̄ ergo ſic ꝓcedo dicit Coſt. ꝙ opatio eſt qdā motus virtutis ad id qd̄ efficit᷑. Item ab Aui. cap̄ de ṽtutibus ſic opatio ſiue actio eſt mēbroꝝ motiuoꝝ actiua motio: ſed reſumā primā diffōnē ⁊ illaȝ exponam. dicit ḡ Coſt. ꝙ opatio eſt motus. Vñ no. ꝙ ſpēs mot⁹ ſunt ſex ſm ꝙ ponit Ar. in pdicamētis: ⁊ 3° phyſi. ⁊ Gal. i p̄ de nālibus ṽtutibus. ſ. motus localis ⁊ motus augmētis ⁊ motus diminutionis: ⁊ motus alterationis: ⁊ motus generationis: ⁊ motus corruptiōis: ⁊ oēs iſte ſpēs motus ſaluantur in opatione. Nā ipſa alterat ſicut in digeſtione. Itē ipſa mouet localiter ſicut virtus ſpūalis qn̄ mouet cor ⁊ arteriam. Itē auget ſicut qn̄ attrahit cibū ⁊ auget ſicut augmētatiua: ⁊ minuit ſicut ipſa qn̄ reſoluit ſuperflua. ⁊ generat ſicut qn̄ fit plaſmatio: ⁊ corrūpit ſicut qn̄ ipſa permutat ſperma de forma ſua: ⁊ facit inde mēbrum. nam generatio vnius eſt corruptio alterius ſicut dicit Phus. ſequitur poſtea in diffōne hec particula. ad id qd̄ efficitur. ⁊ poſſet aliquis opponere de ṽtute expulſiua ꝙ ipſa nō facit ⁊ imo qd̄ factū eſt deſtruit. Ad qd̄ reſpōde ſicut reſpōdet Phus in libro. vj. pncipioꝝ ad qōnem de domo qn̄ deſtruitur. ¶ De ſcd̄o ſic procedo: dico ꝙ opatio alia eſt ſimplex: alia eſt cōpoſita. ſimplex eſt opatio que eſt attractio ⁊ expulſio: ⁊ ſic de alijs. Cōpoſita ṽo operatio fit dupl'r. nam aut cōponit᷑ ex opationibus diuerſarū virtutū in genere: aut earūdem: ⁊ ſi earūdem tunc tripl'r. nam aliqn̄ cōponitur nālis cū naturali ſicut penetratio cibi. nā dicit Aui. de virtutibus cap̄ vltimo ꝙ deportatio cibi per mēbra fit a duabus virtutibus. ſ. ab expulſiua mēbri a quo mittitur ⁊ attractiua mēbri ad qd̄ portatur: ⁊ hoc idē dicit in quinto de iuuamētis mēbroꝝ. Scd̄o modo cōponitur ſpūalis cum ſpūali ſicut motus cordis qui cōponitur ex dilatatione ⁊ cōſtrictione. Tertio mō cōponitur ex duabus opationibus aialibus ſicut inueſtigatio veritatis. nā in ipſa eſt opatio virtutis imaginatiue ⁊ rōnalis. Si ṽo fiat cōpoſitio ex diuerſis operationibus in genere. hoc ē᷑ fit multipl'r. Nā plerūq; componitur nālis cū animali ſicut in deſiderio cibi ⁊ in expulſione vrine ⁊ ſtercoris. Aliquādo ṽo fit compoſitio ex aiali ⁊ ſpirituali ſicut fit in motu pectoris. ⁊ aliqñ componitur naturalis cum ſpūali ⁊ animali vt in verecūdia. ¶ De tertio ſic ꝓcedo. dico ꝙ cā effectiua operationis eſt duplex. Naȝ alia eſt per modū artificis: alia ṽo per modū inſtrumēti. p modum artificis ſicut ipſa virtus. vnde dicit Gal. in techni ⁊ in 3° de ſani. ingenio: ꝙ nā eſt artifex. medicus ṽo miniſter: cā ṽo per modū inſtrumēti eſt multiplex. nam quedaȝ eſt incorporea ſicut ipſa cōplexio. Nā dicit Gal. in li° de cōplexionibus: ⁊ in multis locis ꝙ ois operatio fit per complexionē ⁊ quedā eſt corporea: ⁊ hec eſt duplex. Nā q̄daȝ eſt velut fundamentū ſicut ipſuȝ mēbꝝ: ⁊ q̄dā ſicut delator ⁊ alterator vt calor nālis ⁊ ſpūs hec ſufficiāt cā breuitatis.

¶ His viſis ad dubia veniamus. tria ergo querūtur. Primū eſt de ingreſſu frigiditatis in opationē. Scd̄m eſt: an vnuȝ mēbrū poſſit habere niſi vnā operationē. Tertiū eſt: an oē mēbrum habeat operationē vel non. ¶ De p̄ tria querūtur. Primū eſt: vtrū frigiditas intret opus nature per ſe vel per accñs. Scd̄m eſt: vtruȝ ipſa itret opus nāe ſimplex vel cōpoſita. Tertiū vtrū ipſa itret actu vel potētia. ¶ De p̄ ergo ſic ꝓcedo. vi͂ ꝙ frigiditas p ſe intret opus nāe. nā frigiditas per ſe cōponit mēbꝝ. ergo cū oē qd̄ per ſe facit ad eē per ſe facit ad operari. tūc opȝ frigiditatē p ſe igredi opus nāe qd̄ ſic probat᷑. eſſe cuiuſlibet rei nālis nō eſt niſi ꝓpter operationē. ergo ſi aliqd facit ad eſſe eodē mō facit ad opationē quo facit ad eſſe. ¶ O. qd̄ per accñs opatur aliqn̄ ceſſat ab opatione. nā dictū eſt in celo ⁊ mūdo ꝙ oē qd̄ mouetur per accñs aliqn̄ quieſcit. Sed nos duȝ aial viuit nunq̄ videmus ꝙ frigiditas ceſſet ab opatione: q̄re per ſe intrat opus virtutis. ¶ O. idē dicit Auic. vltimo cap̄ de ṽtutib⁹. dicit eni ꝙ frigiditas intrat opus ṽtutis ſm eēntiā. ¶ Ad 3ium ſic ꝓcedo. motus iuuat᷑ a calido ergo ipedit᷑ a frigido quare nō intrat per ſe opus eius cum ois opatio ſit motus. ¶ O. hoc dicit Aui. ⁊ Gal. in 6° de accñti ⁊ mor. dicit enim qlibet iſtorū ꝙ frigiditas non h; ingreſſum in opere nature. ¶ Ad hoc dico cū Aui. cap̄ de virtute miniſtrāte: ⁊ dico ꝙ frigiditas nō intrat opationē nāe niſi per accñs. ¶ Ad pm̄ āt argm̄ ſic dico: ꝙ frigiditas p̄t dupl'r ꝯſiderari. Uno mō mālīter. ſ. prout ipſa cuȝ alijs q̄litatibus cōponit corpus humanū: ⁊ hoc mō dico ꝙ ipſa p ſe eq; cōponit corpus ⁊ eē eius ſicut calitas. Alio ṽo mō pōt cōſiderari ipſa frigiditas finaliter. ſ. put cōponit corpus ad aliquē finē. ſ. ad opationē: ⁊ hoc mō nō intrat niſi p accñs. ſed q̄le ſit illō per accñs melius infra patebit. ¶ Ad 2m̄ dico: ꝙ qn̄ dr̄ ꝙ ois opatio accñtalis ceſſat neq; eſt ꝑpetua dico ꝙ verū eſt ꝙ in corpore ſinguiari nulla opatio eſt perpetua cū ſit corruptibile. ſed quātū ad totalitatē ſpēi nūquā ceſſabit ⁊ reſpectu huius: dico ꝙ tā frigiditas q̄ȝ caliditas p ſe faciunt opus nāe: ītra tn̄ ꝙ neutꝝ per ſe q: viā ſunt opatiua ſoluȝ p accñs. ¶ Ad 3m̄ dico ꝙ p ſe opari ⁊ p accñs aliquaȝ qualitatem dr̄ dupl'r. Uno mō quantuȝ ad ſubam ⁊ quiditatem ipſius opationis: ⁊ hoc mō ea q̄ ꝑparāt inſtrm̄ virtutis dicuntur opari p accñs vt fridītas opat᷑ p accñs in retinēdo q: villuȝ facit bone figure. ſ. vt retineat cū quadam ſoliditate. Sed illi receptioni prout eſt qd̄daȝ fieri ⁊ motus nocet cū frigiditas faciat qeſcere. ¶ Alio ṽo mō dr̄ aliquid operari p accñs q: nō opatur in his que faciūt ad ṽtutē ipſam ſed tollit 3riam opationē quā facit virtus illi oppoſita. ṽ. gra. frigiditas adiuuat retētiuā hoc mō p accñs. nā ipſa ipedit ṽtutē attractiuā cū attractiua opet᷑ p calīn. q̄re frigiditas adiuuat retētiuā q: impedit ṽtutē attractiuam. ſic ḡ hēmus dupl'r dictū per accñs. Uno mō q: ipſa frigiditas ī eēntia opationis. i. in ipſo motu nō prodeſt: ⁊ ſic p accñs q: nō per eēntiā opationis. i. p motū ipm̄. ſed ſolū inſtr̄a ꝑparanda. alio ṽo mō dr̄ p accñs: q: ipſa frigiditas nō opatur neq; adiuuat in eēntia opōnis: neq; in his q̄ ad illū motum opant᷑. ſ. inſtr̄is. ſed dr̄ per accñs opari q: ipſa opat᷑ ad ipedimētū alterius virtutis: vt pȝ per exēm̄ Aui. ¶ De 2° ſic ꝓcedo. vi͂ ꝙ frigiditas ſimplex nō itret opus nāe. nā in corpore

nostro

noſtro nõ eſt pura frigiditas:q: d. Gal. in lib. de iuuamētis ꝙ non eſt in corpe noſtro purus humor:ergo multo magis neq; frigiditas. ℂ Pᷓ. ſi frigiditas pura eēt illa que operaꝛ tūc oporteret duo ꝯͣria eſſe in eodē. naʒ iſte q̄litates nõ ſunt niſi in mēbro ⁊ qua rõne eſt ibi friditas pura q̄ agit eadem rõne eſt ibi calitas. quare in vno mēbro eſſent duo ꝯtraria. ℂ Ad ꝯͣriū ſic ſi ſermo medicoꝝ qui loquunꝛ de frigiditate ꝙ virtus operaꝛ cū ea eſſet de frigiditate cõpoſita tunc illa frigiditas ſine dubio per ſe operetur. nã cõpoſitū corp⁹ eſt illud qđ eſt inſtrm̄ virtutis ergo ⁊ compoſite qualitas: q̄re cū frigiditas non intret opus nature per ſe:ſed ſolū per acidēs tūc non eſt ſermo eorū de frigiditate cõpoſita:ſed de pura. ℂ Pᷓ. frigiditas in corpe humano eſt ſm̄ minus: q̄re ſi ipſa eſt cõmixta non debet nominari friditas:q: de noiaſio fit a dn̄anti ⁊ cedit min⁹ in maius. ℂ Ad hoc dico ꝙ qn̄ authores loquunꝛ de frigiditate dicētes: ꝙ friditas intrat opus nāe hoc poteſt 2ʳ intelligi:vno° materialr̄ alio mõ effectiue:⁊ formalr̄:vn̄ ſi materialiter intelligas tūc eſt ſermo de friditate mixta. nam materialiter loquēdo de friditate. ſ. prout ipſa cõponit corpus noſtrū ipſa non inuenitur pura ſed ſi ſermo intelligiꝛ formaliter ſiue effectiue poteſt intelligi de pura ⁊ ſimplici friditate ⁊ poteſt poni tale exēplū ad euidētiaʒ huius. in pomo: ſunt 3ᵒ. ſ. color:odor:⁊ ſapor:⁊ hec tria ſunt mixta in corpore illo ſm̄ materiā ⁊ ſunt ſeparata ſm̄ effectū. nã color eius mouet viſum ⁊ ſapor guſtuʒ ⁊ odor odoratū: vnde eſt ibi mixtio materialis ⁊ diſtinctio effect. ua: ſic ergo intelligas de friditate ⁊ de calitate. ſ. q: cuʒ loquimur de eis intelligimus eas puras effectiue ⁊ nõ puras mālr̄: q: ſic ſunt in mixto ⁊ ex his verbis patebit roberto de bucellano ſolutio ad queſita ſi deus voluerit. ℂ De 3° ſic procedo. videꝛ ꝙ actualis friditas:ſit illa de q̄ eſt ſermo medicoꝝ. nã nihil opaꝛ niſi ſit actu:qđ enim potētia eſt. non agit propriū op⁹: ſicut dicit in 2° de ala:ergo ſi iſta frigiditas opaꝛ tūc ipſa eſt actualis. ℂ Ad ꝯͣriuʒ ſic vꝫ eſſe ſola po°. nam iſta friditas eſt in mēbro: vt pura in ſtõ ⁊ eadē rõne eſt in eodē calitas: quare ſi iſte q̄litates actu eſſet tunc duo ꝯͣria eſſent in eodē actu qđ eſt impoſſibile. ℂ Ad euidētiā huius q̄ōnis ingramus cui debet attribui q̄litas qn̄ dicimus ꝙ virtus digeſtiua operatur. ꝑ calm̄ ⁊ hu. ⁊ attractiua: per call. ⁊ ſic. ⁊ ſic de alijs. dico ergo ꝙ aut iſta qualitas attribuiꝛ virtuti ipſi per ſe: aut inſtro eius: ſed nõ poteſt attribui virtuti ipſi ſm̄ ſe: q: ipſa virtus eſt res incorporea ⁊ iſte 4ᵒʳ q̄litates nõ poſſunt attribui reb⁹ in corpeis ergo relinquiꝛ ꝙ debeat frigiditas reliq̄ iſtrumēto. h aūt eſt 3ᵉ. ſ. ipſa cõplo ⁊ tali non poteſt attribui q: iam idē eidē attribueretꝛ: ſm̄ eſt ipſe calor naturalis: ⁊ ſpūs ſʒ iſtis non videꝛ poſſe attribui cū ipſe calor naturalis ſit calidus ⁊ humidus: vt dꝫ 3ᵉ de naturalib⁹ virtutib⁹: neq; ſpiritui cū ſit calidiſſima res ſicut diciꝛ ab aui. cap̄. de ꝯplo. mēbroꝝ ⁊ a gal'. in lib. de mala ꝯplōne: relinquiꝛ ergo ꝙ ipſa friditas attribuatur mēbro: vt ſtõ epati ⁊ ſilibus. veniam⁹ ergo cū h ꝙ mēbro debet attribui eſt. ne igiꝛ in eo po° in actu: tunc dico ꝙ po° ⁊ actu diuerſis tñ reſpectibus: nam actu eſt quātum ad vſum virtutis: nam ipſa virtus vtitur illa parte frigiditatis que eſt i iſtro ad retētionē faciēdā: ⁊ ad expulſionē: ⁊ quātū ad h eſt ibi actu. friditas: ſed quātū ad cõſtituēdā mēbri eſſentiā eſt ibi ſola po°: ſicut ſupra diximus ſepe. ℂ Poſſet circa hoc queri de ꝯͣrietate que apparet inter haly. in tegni de ſignis mēbroꝝ habētiū virtutē inatā ⁊ influentē: nã. d. ꝙ frigiditas non habet ingreſſū in opere nature aliquo modo ⁊ reprehēdit ibi: iſaac. ⁊ ego dico ſine dubio de reprehēſione non poſſū concordare q: oppinanꝛ ſe contradicere: ſed abſolute loquēdo nõ eſt ibi ꝯͣrietas: nã haly. ſermo poteſt eſſe verus quātū ad totā cõplonē corpis: nã ſi acumules totius corpis ꝯplonē inuenies totū illō reſultās declinare ad ꝯᵐ ꝯtē: ſed quātū ad particulares inſpectiones verū. d. iſte autor: alij tñ dn̄t aliter: q: diciꝛ ꝙ autor iſte nõt. h frigiditatē calitatē diminutā: ſed nõ facio vim in fabulis. ℂ De 2° ꝑncipali q̄ſito ſic ꝓcedo: vꝫ ꝙ vnū mēbrū non poſſit habere niſi opationē vna: nã opatio eſt finis ⁊ ꝑfectio mēbri: ſed q̄libet res nõ poteſt habere niſi vnū fineʒ ⁊ vnam ꝑfectionē: ergo mēbra nõ habēt niſi vnā operationē. ℂ Pᷓ. d. haly. de ſignis: ꝙ vnū mēbrū nõ poteſt habere niſi vnā operationē. ℂ Ad ꝯͣriū omne mēbrū neceſſario habet 4ᵒʳ operationes. ſ. digerē appetere ⁊c. ſicut diciꝛ in accidēti ⁊ mor. ⁊ ꝑ de interiorib⁹: ⁊ cõ. apho. ꝑ. cap̄. ⁊ aui. cap̄. de mēbris: ergo oē mēbrū habet ſaltē 4ᵒʳ operationes ad minus. ℂ Pᷓ. Gal'. manifeſte demõſtrat in 8ᵉ. de iuuamētis: ꝙ vnū mēbrū poteſt habere plures operatiões ſicut patet in naturalibus que cõferūt ad anhelitū: ⁊ ad cerebrū mūdificādū ⁊ ꝯfortādū ipʒ ex odorib⁹ ſicut patet in pelliculis cerebri q̄ deſcēdūt ipʒ ⁊ nutriūt ipʒ ꝑ venas ⁊ arterias. ℂ Ad iſtā queſtionē dico ꝙ oē mēbrū cõſile vel ab eo qđ eſt cõpoſitū ex ꝯſilibus poteſt ⁊ neceſſario hēt plures opationes: q: oēs nāles opōnes: ſed mēbrū ab eo qđ eſt organicum nõ habet ꝑncipalr̄ niſi vnā opationeʒ niſi ipſum mēbrū hēat multas partes ꝑncipales ſicut cerebrū qđ hēt multos ventriculos cū q̄bus imaginaꝛ ⁊ intelligit ⁊ memoraꝛ q̄ ſunt tres opationes: ſed fit h per diuerſas ptes eius: h ſunt verba haly. vn̄ ſiqs de ponticillo h verba collegerit bn̄ poterit intelligere. ℂ De 3° ſcilicet an omne mēbrū poſſit hēre opationeʒ vel nõ ſatis dixi in gloſis tegni: vnde dictus iacob⁹ de pōticillo q̄ pelliparius dicimr in eodē loco queratur. ſ. in cap̄. de ſignis membrorum officialium.

ℂ De ſpiritibus. Cap̄. XII.

Spiritus igitur ſunt tres. primus naturalis qui ſumit principium ab epate. ſcđs vitalis a corde. tertius animalis a cerebro. Horum primus ab epate per venas que non habent pulſum in totum corpus diffunditur. ſcđs a corde per arterias in totū corpus dirigiꝛ: tertius vᵒ per neruos in totū corp⁹ a cerebro dirigiꝛ: q̄ in ſeptima naturaliū rerū pte. i. in ſpiritu cognoſcunꝛ.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ Cū ꝓſequtus eſt de opationib⁹ ſtatim proſequiꝛ de ſpiritib⁹ diuiʳ aūt h̄ cap̄ᵐ i duas ptes. nã ꝑ ponit q̄ ſunt: 2° exequiꝛ de illis: durat ꝑ° vſq; [ꝑ° naturalis] circa iſtā lectionē duo q̄runꝛ ꝑᵐ eſt de his q̄ notificāt ſpūm: ſm̄ eſt de dubijs de ꝑ autē 3° videnda ſunt: ꝑᵐ eſt de multiplicitate ſpiritus: ſm̄ eſt de ipſius q̄ditate ⁊ mõ ſue generatiōis: 3ᵐ eſt de cauſis eius. ℂ De ꝑ ergo ſic ꝓſequor. dico ergo ꝙ ſpūs diciꝛ q̄druplex vno° dꝫ ſpiritus virtus ⁊ ſic accipit phs in metauris in multis locis: ſcđo mõ diciꝛ ſpūs ſupior pars aīe de quo ſpiritu theologi faciūt conſiderationē: vn̄ dixit dn̄s ſpūs qdē prōptus: caro aūt infirma. 3° dꝫ ſpūs anhelitus ⁊ hoc modo ponit Hip. i ꝑ ꝓno. ⁊ Gal'. in tegni de ſignis cordis: q̄rto mõ dꝫ ſpūs ipſum vehiculū virtutis ⁊ ſic accipiꝛ hic. ℂ De 2° ſic procedo ipſe qdē diffiniꝛ ab iſaac in lib. de diffinitionib⁹ ſic ſpūs eſt corpus ſubtile ꝓcedēs a corde in arterias ad totū corpus: ⁊ facit ipſum habere vitā ⁊ anhelitū per pulmonē pulſum ꝑ arterias ⁊ aſcēdit ſurſum ad cerebrū ⁊ ꝓcedit ab eo in neruis ad totū corp⁹ ⁊ facit ipſum hēre ſenſū ⁊ motū. ℂ In hac qdē diffōne 2ʳ notificat ipm̄. nã notificat ipm̄ a ſui ſbā: ⁊ h cū. d. [ſpūs eſt corp⁹ ſubtile. 2° mõ notificat ipm̄ a ſui ꝓceſſu: ⁊ h cū. d. [ꝓcedens ⁊c. ⁊ in iſta ſcđa pte ꝑ notificat nobis ꝓceſſū ſpūs quātū ad ſpūʒ vitalē ⁊ ꝑ ꝯñs quātū ad nālē: 2° tāgit ꝓceſſum quātū ad ſpūʒ aialē ꝑᵐ facit vſq; ⁊ aſcēdit ſurſum: ſed ſiqs opponeret planū eſt ꝙ ſpūs vadit ꝑ venas ſicut. d. Gal'. in lib. 6°. de iuuamētis q̄re ergo poſuit iſte ꝙ ſolū ꝑ arterias. ℂ Ad h dico

ꝙ accepit hic nomē cōīter arterie ad venā ⁊ arteriā. ℞ Aut dic ꝙ nō.d.ꝙ maior ps eius vadit ꝑ arterias ⁊ pauca tur bata vadit ꝑ venas. Itē diffinit ab aui.cap.de virtute ſpi/ritualiſic: ſpūs eſt ſba ſubtilis ex humoꝝ vaporib⁹ ſm ali/quā cōplexionē gñatare nō.qđ.d.ſm aliquā cōplonē.i. ſm debitā ⁊ proportionatā ꝯplonē ſue operationi: q2 fumus ꝗ diſſoluit a corꝑe eſt ſba ſubtilis ex humoꝝ vaporib⁹: ſed nō hēt ꝯplonē debitā ad hoc op⁹. Itē diffinit ab ipſo gal. in 6°.de iuuamētis mēbroꝝ.d.n.ꝙ ſpūs eſt vapor ſangui/nis tempat⁹ ⁊ ſumit hic ſanguis cōiter ad humores omnes ꝫ maior pars a ſanguine ꝓcedat: hoc eſt ergo: qđ de ipſius diffinitione dictū eſſe decernis. ¶ De 3° ſic procedo dico.n. ꝙ cauſe eius ſunt 4or.ſ.materialis formalis effi.⁊ fi.cauſa autē mālis eſt 2x vna eſt.q̄ eſt de exteriori pte ⁊ eſt aer in/grediēs per anhelitū ꝗ dirigit in pulmonē ⁊ ꝑ cōpletur in corde ⁊ ſuſcipit formā ſpiritus: ⁊ h.d.gal.in 7°.de iuuamē tis ⁊.d.h idē aui.de reb⁹ nō naturalibus cap.de aere.d.n. ꝙ aer eſt elemētum noſtroꝝ corpoꝝ ⁊ ſpirituū ⁊ ꝯſtan. de anhelitu: ſcđa cā materialis eſt ſubtilis pars humoꝝ. ſicut patet per aui.cap.de virtute ſpirituali ⁊ per gal.in 6°.de iu uamētis: cā ṽo formalis eſt ꝯplō ſua debita ꝑ quā fit apt⁹ ad opationē propriā. cauſa efficiēs eſt 2x vna per modū ar/tificis principalis: ⁊ h eſt virtus ſpiritualis: alia ṽo eſt per modū inſtrumēti ⁊ talis eſt 2x vna eſt corpus ⁊ tale dicitur ipſum cor ⁊ arterie ⁊ ipſe calor naturalis: alia ṽo nō corp⁹ ſicut ipſa fricatio cordis: cauſa ṽo finalis eſt vt virt⁹ por/tetur per corpus ad ſuas opationes peragēdas: vnde dicit aui.6° de naturalib⁹ cap. vltimo ꝙ ſpūs eſt virtutū vehicu lum. ¶ His viſis veniamus ad queſita ⁊ q̄runt 3° pm eſt q̄ ꝯplone ſpūs: ſm eſt de ipſius opatione. 3m eſt de ipſius cō paratione. ¶ De p° ſic procedo. videt ꝙ ſpūs ſit cal'e ⁊ hu. ꝯplonis ⁊ hoc ꝓbat p° ꝑ cauſam materialē eius. nam ma/teria ſpiritus erat aer. ſm ꝙ.d.gal.in 7° de iuuamentis: ⁊ aui.in p° cap.de aere: ⁊ cōſtā.cap.de elemētis: nam.d.ꝙ ſpi ritus reſoluitur ad aerem: ergo cū effectus debeat ſequi cō plexionē ſue materie tūc oportet eū eſſe cal'e ⁊ humide cō/plexionis. ¶ S°.patet per cauſam effi. nā cauſa q̄ ſpiritū fa cit eſt cal'a ⁊ humi.ſ.ipſe calor naturalis: ſicut.d.gal.in 3°. de naturalib⁹ ṽtutib⁹. ¶ T°. patet per cauſam formalē. nā ſpūs eſt vapor: ſicut.d.gal.in 6°.de iuuamentis: ſed omnis vapor eſt humidus ſicut dr in lib. methauroꝝ ergo ipſe eſt humidus. ¶ Q°. patet per cām finalē. nam finis eius eſt vt aiatū corp⁹ viuat: ſed cū vita ſit ꝑ cal'm ⁊ hu. ſicut.d. dama ſcenus in ſuis aphō. tūc ſpūs eſt cal's ⁊ hu. ¶ Ad ꝯriū ſic procedo videt ꝙ ſpūs ſit cal's ⁊ ſic. nā.d.aui.cap.de ꝯplo/nibus ꝙ cū caliditate nō pōt multū durare humiditas: quare cū ſpiritus ſit calidior res q̄ ſit in corꝑe impoſſibile eſt ipſū eſſe hu. ¶ S°. ſpūs eſt nobilior res q̄ ſit i corꝑe ⁊ ſubtilior ⁊ leuior: ſed iſte .3. proprietates atteſtant ignee nāe q̄re vr eſſe cal'e ⁊ ſicce ꝯplonis. ¶ Ad hāc q̄ōnē rñdeo ⁊ dico: ꝙ ſpūs eſt cōis cō plexionis: ſm ꝙ ponit Hal. in lib. de mala ꝯne ⁊ auic. cap. de ꝯne mēbroꝝ: ſed inter ſiccitatē ⁊ humiditatē non credo ꝙ ſit diſtēperātia de q̄ ſit curādū ſignū cuius: q2 aui. loquēs de ꝯne mēbroꝝ ⁊ humoꝝ nō ponit ſpiritū in gradu ſiccita/tis: neq3 hu. ſed ponit ipſum in gradu caliditatis. O, ſi mihi opponis. q2 vr eſſe hu. ꝯnis eo ꝙ materia eius eſt aer: dico ꝙ aer eſt ꝑmutatus a propria nā: ⁊ ꝯſumit eius hu. ꝓꝑ cali tatē: ⁊ ꝓꝑ motū. Itē ſi opponit ꝙ ipſe ſpūs eſt vapor. ⁊ va/por eſt hu. dico ꝙ vapores q̄dā ſunt humi. q̄dā ſicci ⁊ q̄dā tēperati: ꝫ vapor proprie dictus ſit hu. ꝯnis. Itē ſi oppo/nis ꝙ ſit hu⁸ ꝯnis: q2 calor q eū facit eſt talis ꝯnis dico ꝙ ſpūs ex motu ⁊ corde ſuſcipit quādā exſiccationē. Item ſi opponis ꝙ ſpūs eſt cauſa vite ergo eſt hu. dico ꝙ res eſt cā vite 2x.ſ.mālīter: ⁊ hoc mō dr talis eſt hu. alio ṽo mō eſt cā vite ꝑ modū delatoris ṽtutis ⁊ h⁹ nō eſt nec° hu. Itē ſi oppo nis ꝙ vr eſſe ſicce ꝯnis ꝓꝑ caliditatē quā hēt inteſaz dico ꝙ nō oz. q2 eius duratio nō eſt lōga. nā cito reſoluit cū ſit ſubtilis ſbā ⁊ rara. Itē ſi opponis ꝙ ſit ſicce ꝯnis: q2 mobilis ⁊ le/uis ⁊ ſubtilis dico ꝙ illa cauſa eſt ṽa in elemētis: ⁊ non eſt ṽa in elemētatis. ſcimus.n.ꝙ aurū eſt grauius ferro ⁊ opio propter h eſt frigidius ⁊ cā huius diuerſitatis eſt: quia in ſba groſſa figitur caliditas ⁊ tenaciter adheret ⁊ ſilr frigiditas in eadē. H igit dicta ſint de ꝯne ſpūs. ¶ Nō veniam⁹ ad opa tionē ⁊ de ipſo q̄runt duo. p°.n. q̄ro an ipſe deferat virtutē ꝑ corp⁹ vel nō. ſcđo an ipſe faciat ad digeſtionem vel non. ¶ De p° ſic procedo videt ꝙ ipſe nō portet virtutē: q2 ſicut .d. phs ipoſſibile eſt nō corp⁹ a corꝑe moueri: q2 cū ſpūs ſit cor pus ⁊ virt⁹ ſit nō corp⁹. ipoſſibile eſt per ipm eā moueri. ¶ S°. oēs authores ponūt ꝙ ſpūs eſt inſtrm eius. Sed ita eſt ꝙ inſtm nō mouet artificē: ſed ꝯ°: ſicut pz in carpētario ⁊ ſe/curi. ¶ T°. ſi pm mot⁹ inciperet ab ipſo ſpū tūc ipſe nō moue ret niſi ſurſū: q2 in eo dñat aer ⁊ ignis q̄re ṽtus nō veniret ad mēbra inferiora: ſed nos videmus eam ire ꝑ totū corp⁹ ergo ille mot⁹ icipit a ṽtute ⁊ nō incipit a ſpū: q' ſpūs non defert eā. ¶ Q°. ſi ſpūs eſſet cā mot⁹ tūc nūquā q̄eſceret: q2 nō eſt maior rō ꝙ q̄eſcat ſpūs de nocte q̄3 de die ꝗ mot⁹ inci pit a virtute. ¶ Q°. ois ṽtus que vtit inſtro corporeo fatiga tur ſic dr in nāli ſcia: q̄re ſi virtus nālis ⁊ ſpūalis vterētur ſpū pro inſtro: tūc ipſa fatigaret: qđ nō videm⁹. ¶ S°. ſi ſpi ritus eſſet vehiculū eius tūc dato ꝑ hypoteſim ꝙ ſpūs qui mō eſt in corde meo eſſet in aere aut aqua vel in ligno poſ/ſet ibi eſſe vita ⁊ motus qđ eſt ipoſſibile. ¶ Ad ꝯriū ſic opono aui.d.in 6°.de nālibus ꝙ ſpūs eſt vehiculū virtutis. ¶ S°. nos videmus ꝑ manifeſtā expiētiā: nam qñ tenet crus aut manus ſtricta tunc ſtatim perdit ſenſum ⁊ motū: h etiā nō poſſet fieri niſi ſpūs eſſet eius vehiculū: q2 ipediret in tran ſitu dū virtutē deferret. ¶ T°. planū eſt ꝙ virtus vitalis p° fuit in corde ⁊ ab eo fluit ad alia mēbra: q̄re cū ipſa ſit res incorꝑea ⁊ incorporeū nō poſſit moueri ꝑ ſe ſic eſt ꝓbatū in p° de aia: tūc oportet ipſam ṽtutē hēe vehiculū ꝑ ꝙ feratur h autē nō pōt eſſe niſi ſpūs. ¶ Q°.d. auerois in p°. de aia ꝙ ſpūs eſt ſbm aie q̄re vr eſſe eius vehiculū: q2 alio modo nō vr eſſe eius ſbm niſi ꝑ modū delatoris. ¶ Ad hāc ṽo q̄ōnē nō credo marchianū quēuis reſpōdere veraciter. Sed pu ro ꝙ tacebit latrās ⁊ dicēs ꝙ nō ſpectat ad medicū h ſcire dico q̄ ꝙ virtus radicalr nūquā portat a ſpiritu: ſed ſolum influētia. radix.n. eius firmata eſt in mēbro.ſ.in corde aut epe aut cerebro. vñ nō portat ṽtutis ſba: ſed actus eius. q's autē modus deferēdi ſit difficile eſt videre. ℞ Rñdeam⁹ q̄ ad ar° q̄ ꝓbāt ꝙ ſpūs nō portat eā aliquo mō: dico q̄ ad pm: ſic cū dr ꝙ nō corp⁹ nō portat a corꝑe h debet intelligi. i. ꝙ corp⁹ ſit initiū mot⁹. mouet.n. crus aiam totā: ſed initium mot⁹ ab ipſa motiua incipit virtute in mēbro fundata: vñ ꝑ accñs mouet aia ſicut.d. phs ab ipſo corꝑe: ꝫ non per ſe. ℞ Ad 2m dico ꝙ inſtrm nō mouet artificē ꝑ ſe: ſ3 ꝑ accñs pōt .n. q's i curru ſtās currū mouere ⁊ ipſe curr⁹ mouet hoiē. ¶ Ad 3m dico ꝙ verū cōcludit. nā motus initialis nō inci/pit niſi ab ipſa virtute prout eſt in mēbro. ſpūs autē defert virtutē ꝓut influit per corp⁹: ⁊ h deferre nihil aliud eſt niſi diſponere mēbrū vt cōformet ipſi virtuti ⁊ ſuſcipiat eam tāq3 ſuū motorē: vñ non debet intelligi ꝙ ſpūs portet vir/tutē q̄ſi ſicut currus portat ligna ⁊ pōt poni exēm i vidēdo. nā aer q eſt diafon⁹ cum ſit illuminatus defert ad oculum imaginē rei nō ꝙ localiter moueat eam: ſed q2 diſponit ocu lum ad hoc vt ſuſcipiat iſtā formam hēntē actu formā vi ſibilem vel ſpeciem: ⁊ ex his ſimilibus poſſunt ſolui multa que dicuntur. ſed me tedet ad omnia adaptare ſolutionem dimitto enim magiſtro radulpho vt cum enſe decidat has queſtiones. ¶ De 2° ſic procedo videtur ꝙ faciat ad dige/ſtionem. nam ſpiritus naturalis qui eſt in venis non habet facere motum localem: quare habet facere alterationem: ergo cum digeſtio ſit alteratio tunc adiuuat in digerendo. ¶ Ad contrarium ſpiritus non adiuuat niſi per modū in/fluentie. nam virtus que non influit ſed fixa eſt non indiget

ſpiritu:ſed ſufficit ei membrum ⁊ cōplexio eius ⁊ calor na
turalis eo ꝙ non debet diſcurrere de membro ad mēbrū.
¶ Ad hanc qōnē dico ꝙ ſpūs digeſtionē facit tñ aliter q̄
calor:nam calor facit eā alterādo id qḋ digerit operāte vir
tute:ſed ſpūs digerit:q2 diſponit mēbꝝ vt virtutē ſuſcipiat
⁊ facit eam mouere per mēbrū. ¶ Et ſic dico ad arm.qḋ in
ꝯtriū dicebaſ:⁊ dicebat ꝙ naturalis ſpūs nō mouet localiṫ
dico ꝙ ſpūs naturalis mouet localṙ eo ꝙ diſponit oia mē
bra corꝑis vt ab epate ſuſcipiat naturalē virtutē:⁊ nō mo
ueat pulſando:aut motu volūtario:aut dic ꝙ ſpūs digerit
ſicut calor naturalis:nam calor ⁊ ſpūs idē ſunt in ſbā licet
differant in proprietate ſicut alibi dicā. ¶ De cōparatione
ſpūs q̄ro.4or ꝓm an ſpūs ⁊ ſanguis vadāt per eādē partes
arterie vel nō:2m qḋ ſit calidius an ſpūs vel calor nālis.3m eſt
an ſpūs vel calor ſint mixti vel diſtincti.4m eſt an ſpirit9 ſit
prior vel calor in generatione.5m de ipſius exitu ⁊ ingreſſu
a corde ⁊ arterijs. ¶ De ꝓ ſic ꝓcedo vr̄ ꝙ ſpirit9 ⁊ ſanguis
non vadāt per eādē viā.nam.d.iſaac in lib.diffinitionū ꝙ
ſanguis ⁊ ſpūs nō vadūt per eādem canalē.d.n.ꝙ arteria
habet duas canales ⁊ ꝑ vnā vadūt ſpūs:⁊ per aliam vadit
ſanguis.⁊ reddit talem cauſam:q2 ſpūs eſt velocis motus:
vadit enim per corpus tanq̄ lumē per domū:ſed ſanguis
habet motū tardū:q̄re ſi ꝑ vnā canalē icederēt ambo opor
teret nec9 ꝙ trāſitus ſpūs ipedireſ. ¶ Ad oppoſitū ſic ꝓ
cedo.d.aui.⁊ oēs auctores ꝙ arteria hēt duas tunicas ⁊
ambe ꝯtinēt ſpūm ne effūdaſ:ergo ſi ſpūs ꝯtineſ īra duas
tunicas:tūc cū in arteria nō ſit alia clauſura in medio.opor
tet nec9 ꝙ ſiſ incedāt ⁊ ꝑ eandē canalē. ¶ Itē.iam videſ ꝙ
poſſet fieri aliqua flobotbomia de arteria de qua nō exiret
ſpūs qḋ eſt incōueniēs:nā ſi fieret apṫio vene arterialis ex
parte vbi eſt canalis ſanguis tūc exibit ſāguis ſine ſpiritu.
Itē poſſet fieri aptura arterie in tali pte in qua exiret ſolus
ſpiritus ⁊ nō ſanguis qḋ eſt incōueniens:ſed ꝯſtat ꝙ nunq̄
poſſet fieri flobotbomia de arteria in qua nō exeat ſanguis
⁊ ſpūs ſimul. ¶ Itē.iam poſſet fieri flobotbomia de vena in
q̄ nullo mō exit ſpūs:q2 in ea non ſunt duo canales. ¶ Ad
hāc qōnē breuiter dico ꝙ nimis fuit locutus obſcure iſaac
ſi enim vellet intelligere ꝙ arteria eſt diagonalṙ pmem di
uiſa ita ꝙ due eſſent in ea canales per parietē q̄ndā diſtin
cte nō diceret verū:ſed bñ credo ꝙ in ipſo vacuo arterie ad
vnā partē ꝯgregeſ ſanguis ⁊ ab alia ſpūs:⁊ h̄ nō pure:ſed
pro maiori parte:⁊ h̄ mō pōt ſaluari dictū eius ⁊ eius ratio
alias autē ipſe falſum.d.aut ego nō intelligo:h̄ tñ relinquo
magiſtro odoni:vt ipſe ſui ſubtilitate:⁊ acumine intellect9
veriorē partem diſcernat:aut dic aliter:ꝙ ſpiritus proprie
vadit per ſubſtantiam arterie ⁊ ſanguis per concauū.nam
dicit Gal.in 6o.de ſimplici me.a qḋ nō eſt proprie ſpirit9 ille
qui vadit per canales:ſed per mēbra. ¶ De 2o ſic ꝓcedo vi
deſ ꝙ calor ſit calidior q̄ ſpiritus:nam.d.Gal.cap.de elemē
tis ⁊ iſaac in libro febrīū ꝙ calor reſoluiſ ad ignem ⁊ ſpiri
tus ad aerē quare maior eſt ſimilitudo ſpiritus ad aerē q̄
caloris:⁊ caloris maior eſt ſilitudo ad ignē q̄ ſit ſpiritus:
ergo calor eſt calidior. ¶ Preterea p3 rōne noiationis.nā
vocatus fuit calor. ¶ Ad ꝯtriū dicit in lib. de mala cōple
xione:⁊ ab aui.in cap.de cōplexione mēbroꝝ ꝙ ſpirit9 eſt
calidior res que ſit in corpore noſtro:ergo eſt calidior q̄ ſit
calor. ¶ Preterea dicitur in libro de naturalibus virtuti
bus ⁊ in illo apho.ſ ventres hyeme ⁊ ve.⁊c in illo qui cre
ſcūt ꝙ calor naturalis eſt quaſi tēperate ꝯnis:quare cū ſpi
ritus ſit cōplexionis valde diſtēperate nō erit equaliter de
his dicendū. ¶ Ad hoc dico ꝙ ſpiritus calidior eſt calore.
Et ſi mihi opponis ꝙ calor reſoluiſ ad ignē.ergo ſpiritus
eſt minus calidus dico ꝙ verbū eius debet intelligi ratio
ne qualitatis:ſed de intellectu huius ꝓpōnis ſatis ſupra
dixi. ¶ Ad 2m dico ꝙ calor ideo fuit ſic vocatus:q2 eſt in
ſtrumentū decoctionis generale totius corporis:⁊ non q2
calidioris ſit cōplexionis:aut dic aliter ſcilicet ꝙ calor ⁊ ſpi
ritus ſint idem ſicut.ſ.patebit ⁊ reſponde ad queſtiones.
¶ De 3o ſic procedo videtur ꝙ calor ⁊ ſpiritus non ſint mi
xti.Sed diſtincti.nam ſi mixti eſſent tunc motus vnius nō
retardat motū alterius:ergo ſunt diſtincti. ¶ Preterea ca
lor eſt in toto corpore:ſed ſpiritus non eſt niſi in corde ⁊ ve
nis ⁊ arterijs ⁊ venis ⁊ neruis ⁊ cerebro:q̄re non ſunt mi
xti:ſm totum corpus. ¶ Ad ꝯtrium.ſpiritus eſt vehiculū
virtutis ergo cū virtus ſit in toto corpore ⁊ ſpiritus ſimi
liter:quare cum ſpiritus ſit in toto corpore:⁊ calor ſimili
ter:tunc neceſſario incedunt mixti. ¶ Ad hanc queſtionē
dico ꝙ ſpiritus:⁊ calor incidunt mixtim per corpus.nō tñ
ꝙ circa hoc inuenitur quedā opinio de h̄.nam dicunt quidā
ꝙ ſpūs ⁊ calor ſunt idem in ſubſtātia.nā ſpiritus eſt vapor
⁊ calor eſt q̄litas que diſponit illū vaporē.vñ ſicut nō cadit
cōparatio inter ſubiectū ⁊ diſpoſitionē ſic neq3 cadit cōpa
ratio inter calorem ⁊ ſpiritum:⁊ q2 iſta queſtio.ſ.an calor
⁊ ſpūs ſit idē eſt multū dubitabilis ideo de ipſa parꝝ ingre
mus:⁊ videſ ꝙ calor ⁊ ſpiritus non ſit idem.nam.d.haly.
in cō.cauſarū ꝙ calor eſt vapor groſſus:ſpiritus eſt vapor
ſubtilis:⁊ ſic non ſunt idem. ¶ Preterea calor reſoluiſ ad
ignem ⁊ ſpiritus ad aerem:q̄ñ corpus corrumpiſ ſicut.d.
Gal.9.cap. de elemētis:⁊ iſaac in lib.feb.⁊ raſis in lib.di
uiſionū ergo cum reſoluantur ad diuerſa ipſa ſunt diuerſa.
¶ Preterea ſpiritus eſt calidior res que ſit in corpore:ſicut
.d.aui.cap.de cōplexione membroꝝ calor aūt naturalis eſt
cōplexionis temꝑate ſicut dicitur in cō.illius apho.qui cre
ſcūt:ergo non ſunt idē. ¶ Ad ꝯtriū ſic. nam.d.gal. expreſſe
in 5o.de ſimplici medicina ꝙ calor naturalis eſt idē ꝙ ſpiri
tus. ¶ Preterea qḋlibet mēbrū indiget vita:⁊ vita non po
teſt alicui applicari ⁊ informari niſi per ſpiritū:q2 ſpiritus
eſt ſubiectū anime:ſicut.d.auerois ſemꝑ ꝓ de aia:⁊ nullum
mēbrū pōt eſſe ſine calore naturali:quare oportet calorem
⁊ ſpūm eſſe eandē ſubſtantiā. ¶ Ad hanc queſtionē dico
ꝙ calor:⁊ ſpiritus dum ſunt in mēbris concauis.ſ.in corde
⁊ epate:⁊ venis ⁊ arterijs bene differunt per groſſū ⁊ ſub
tile ⁊ tēperatū ⁊ calidiſſimū:ſed q̄ñ venerūt ad alia mēbra
idē ſunt penitus:⁊ tūc dicunſ eſſe ve ſpiritus cū ad mēbra
venerunt ſicut inuit Gal.in 5o. de ſimplici medicina:⁊ hoc
mihi videtur ad preſens.⁊ ſi q̄ñq3 mihi melius videretur
non pudebit mutare ſententiam. ¶ De 4o ſic procedo vi
deſ ꝙ ſpūs ſit prior:q2 ſpūs vnit aiam cum corpore ſicut dē
⁊ eſt veritas.nam.d.auerois in cō.de aia ꝙ ſpūs eſt ſubie
ctū aie.q̄re cū calor ſequaſ aiam corpori vnitā videtur ꝓr
eſſe ſpūs. ¶ Ad ꝯtriū ſic vi.ſine du9 ſpūs nō pōt fieri niſi a
calore ſubtiliante vaporē ſanguinis ergo ſpūs ſequiſ calo
rē. ¶ Ad hoc dico ꝙ calor generaliter antecedit ſpūm:ſed
calorē particulariter añcedit ſpūs:nā calor q eſt debitū in
ſtrumētū corꝑis viui ſine du9 ſequiſ ſpiritū.eo ꝙ ꝓ oportet
corpus viuere per ſpiritum qui vniuit aiam cū corpore:⁊
poſtea ſequiſ calor qui digerit ⁊ facit opus nature:aut dic
ꝙ vn9 nō ꝓcedit aliū cum ſint idem in ſubſtantia. ¶ De 5o
ſic procedo queriſ q̄uo ſpūs exit de corde ſcilicet an cōſtri
ctione eius reuertatur ſpiritus ad cor vel non. ¶ Ad hoc
dico ꝙ ſpiritus exit a corde quādo ipſum cor dilatatur:nā
tunc dilatantur arterie:⁊ q̄ñ dilatantur:tunc implētur ſpi
ritu.ꝙ ſi queras ergo ſi q̄ñ dilataſ cor ſpūs exit tūc eo con
ſtricto oportet ſpiritū recurrere. ¶ Ad hoc.d.gal.in 6o.de
iuuamētis qḋ nō eſt veꝝ.nā ſunt quedā 3a coopertoria in ori
ficijs arteriarū que copulanſ cum corde que coopertoria
q̄ñ cor conſtringitur ſtatim ⁊ ipſa clauduntſ.ſ.ꝙ neq3 ſan
guis neq3 ſpiritus poteſt tūc regurgitare ad cor.ſicut acci
dit de feneſtra:⁊ ſicut accidit de ingreſſu vrine in veſicam:
ita enim intrat ꝙ nō poteſt regredi propter coopertoria ſe
impellentia retrorſum ab ipſa in veſicata vrina:aut dic ali
ter ⁊ melius ꝙ cū cor dilatatur tunc recipit a duabus viis
.ſ.a vena epatis ⁊ ab arteria:q̄ venit a pulmone:⁊ tūc clau
duntſ alie due.ſ.vena q̄ eſt magna arteria ⁊ vena arterialis

que vadit ad pulmonē ⁊ ſic ſpirit⁹ emittit͛ qñ coꝛ coartatur ⁊ recipit͛ ſanguis ⁊ aer qñ ipſum dilatatur. ⁊ h legitur ab ipſo gal. vj. de iuuamētis mēbroꝝ ⁊ tñ h ſcđa riſio ſupponit ꝙ qñ coꝛ dilatat͛ tūc arterie cōſtringunt͛ ⁊ e ꝯ͛:ſed ego de h diſputabo in libro de pul ſibus. ℭ 𝔓.q̄rit͛ an ſpiritus poſſit generari in pulmone: vel nō. iam ꝑ dicta in noticia poteſt patere. ℭ Poſſet etiā queri q̄s ſpūs ſit ſubtilioꝛ an ſpiritus vitalis vel aialis. ⁊ vr̄ ꝙ ſpiritus aialis ſit ſubtilioꝛ q꞉ h.d.gal.in.7°.de iuuamētis:dicit enim ꝙ magis depurat͛ qñ ad cerebꝛū vadit. ℭ Ad ꝫriū ſic dico oppilatio aliq̄ humoꝛalis vt in paraleſi poteſt oppilare viā ſpūs aialis: ſed non viā ſpūs vitalis:ergo ſpiritus vitalis eſt ſubtilioꝛ. ℭ 𝔓. omne qđ digerit͛ inſpiſſat͛:ſicut.d.gal.in cō.q̄rti regiminis:ergo cū ſpiritus aialis fiat ex vitali digeſto:tūc aialis eſt ſpiſſioꝛ q̄ȝ vitalis. ℭ Ad h dico ꝙ ſpūs aialis eſt clarioꝛ propt͛ nobilitatē ſue operatiōis ⁊ ſubtilioꝛ. Q꞉ ſi mihi opponis:qđ oppilatur aialis ⁊ nō vitalis in mēbꝛo paliti/co:dico ꝙ h.ꝯ propter diuerſitatē viaꝝ:vñ ad mēbꝛa tranſeūt iſti ſpūs nā ſpūs vitalis vadit per arterias:⁊ aialis vadit per neruos. ℭ Ad ſm dico ꝙ illa digeſtio nō eſt ꝑ viā decoctionis:ſed per viam depurationis ⁊ hoc eſt idem ꝙ ſbtillare ⁊ clarificare. iſta breuia d ſpū ſufficiāt dn̄o odoni.

ℭ De numero etatum. Cap. XVI.

Quatuoꝛ ſunt etates. ſ. adoleſcētia: iuuentus: ſenectus: ⁊ ſeniū. Adoleſcētia cōplexionis: videlicet calide ⁊ humide eſt in qua creſcit ⁊ augetur corpus vſqȝ ad. 25. vel. 30. perueniēs annū: hāc iuuentus ſequitur que ca. eſt ⁊ ſic. ꝑfectū ſine diminutione viriū corpus conſeruās que. 35. vel 40. anno finitur. huic ſuccedit ſenect⁹ fri. ⁊ ſic. in qua quidē minui ⁊ decreſcere corp⁹ icipit: tamen virtus nō deficit: quinquageſimoquito anno vel ſexageſimo perſiſtēs. huic ſuccedit ſenium collectione flegmatici humoris fri. ⁊ hu. in quo virtutis apparet defectus qđ ſuos annos vite termino metitur.

ℭ Expoſititio Thaddei.

ℭ Cū ꝓſecut⁹ fuit authoꝛ de reb⁹ naturalib⁹ modo proſequitur de āneris cap ⁊ diuidit͛ hec pars in q̄tuoꝛ. nam ꝑmo agit de etatibus. ſcđo de colorib⁹. 3° de habitudinib⁹: q̄rto de diſtantia inter maſ. ⁊ fe. durat ꝑͣ vſq꞉ coloꝛ cutis ſcđa vſq꞉ modi qualitatis 3ᵃ vſq꞉ diſtātia ꝑͣ di͛ in duas. nā ꝑ authoꝛ ponit quot ⁊ que ſunt etates. ſcđo q̄lꝫ ſillarū explanādo ꝑtractat:durat ꝑͣ vſq꞉ adoleſcentiā ſcđa di͛ in 4ᵒʳ. nā ꝑ exponit adoleſcētiā: ſcđo iuuētutē. 3° ſenectutē: q̄rto ſeniū partes autē patēt in littera. ℭ Circa iſtam lēc: 4ᵒʳ. q̄runt͛: ꝑᵐ eſt de calore pueroꝝ ⁊ iuuenū: q̄s eoꝝ maioꝛ eſt: 2ᵐ eſt de termino etatū. 3ᵐ eſt de numero eoꝝ: q̄rtū eſt an etas ſequat͛ virtutē: vel nō. ℭ De ꝑ ſic ꝓcedo videt͛ ꝙ pueri habeāt plus de calore q̄ȝ iuuenes. nā tñ debet eſſe acceſſo q̄ꝫtū eſt ſm qđ illi ſubijcit͛ ſic dr̄ in logica: ſꝫ ſbm caloris in pueris. ſ. radicale humidū eſt plus q̄ȝ in iuuenibus: q̄re ⁊ plus eſt in eis de calore. ℭ 𝔓. cremētū fit a calore naturali. ergo cū pueri ſint in cremēto ⁊ nō iuuenes plus habent de calore q̄ȝ iuuenes ⁊ eſt arᵐ ab effectu. ℭ Preterea pueri habēt fortiorē digeſtiuā q̄ȝ iuuenes: ſic dicit͛ in 6°. de accidēti: quare cū fortitudo digeſtiue ſequat͛ fortitudinē caloris tūc neceſſario pueri habēt fortiorē calorē naturalē. ℭ Preterea. omne qđ magis āliquat͛ magis approxiat ad putrefactionē ſicut patet per quartum methauroꝝ: ſed qñ res magis approximat ad putrefactionē tanto eſt minus calida ſicut per eundē patet lib. q̄re habent pueri plus de calore ⁊ fortiorē q̄ȝ iuuenes. ℭ Preterea pueri de nouo fuerunt creati ex ſanguine mēſtruo q eſt cal͛ ꝯ͛nis: q̄re cū iuuenes ſint remoti ab hui⁹ materia videt͛ ꝙ ſint calidiores q̄ȝ iuuenes. ℭ Ad ꝫriū ſic ꝓcedo. vi. n. ꝙ iuuenes habeant plus de calore. nā q̄ꝫtū habemus de ſanguine tantū ⁊ de calore habemus: ſed iuuenes plus habēt d ſanguine ergo ⁊ plus de calore. ℭ Preterea. cū digeſtio fiat per calm̄ ⁊ iuuenes plus digerāt q̄ȝ pueri tūc ⁊ ipſi pl⁹ habēt de calore. ℭ Preterea accidēs mēſurat͛ ſm quātitatē ſubiecti: ſed ſbm in iuuenib⁹ eſt maius: q꞉ maius habēt corpus ergo ⁊ caloꝛ eſt in eis maioꝛ. ℭ Preterea omne corpus qđ magis eſt paratū egritudines pati calidas plus habet de calore ſicut dicit͛ in cō. illius apho. q creſcūt ⁊c̄. Sed iuuenes ſunt plus apti ad egritudines calidas q̄ȝ pueri. q̄re ⁊ ipſi ſūt calidiores. ℭ Ad hāc q̄ōnē copioſius diſputabo cū ad gloſandū apho. puenero dante dn̄o: ſed ad ſolutionē eius cuꝫ his que. d. gal. ⁊ aui. ⁊ cō. accedo ⁊ totū qđ dicā eoꝝ eſt textus: dico ergo ꝙ caloꝛ eſt 2ˣ. ſ. naturalis ⁊ accn̄talis. Itē naturalis d͛. 2ˣ. naꝫ alius eſt radicalis qui. ſ. cū primis infuſus eſt ſpermatibus ⁊ ꝑ cōparationē ad hūc etiā omnis caloꝛ influēs pōt dici accidētalis. Itē dicit͛ caloꝛ naturalis ois caloꝛ preter calorē febꝛilē ⁊ extraneum: vt ſolis ⁊ ignis: ⁊ eſt notādum ꝙ iſte caloꝛ innatus ⁊ radicalis non eſt elementaris: ſed eſt caloꝛ aialis de quo. d. phs. 16°. de aialib⁹ dicit enim ꝙ caloꝛ quidā eſt aialis: ⁊ eſt ille caloꝛ cōpoſitus ex calore elemētari ⁊ calore ſolis vñ ꝑmotū coꝛᵐ ſupioꝝ generatur excitatis elemētis. ℭ Pono iteꝝ aliā diſtinctionē: ⁊ dico ꝙ caloꝛ accipit͛ dupliciter vno modo pro qualitate. ſ. pro ipſa caliditate alio mō dicit͛ corp⁹ calorē iſtū ſuſcipiēs: ⁊ h diſtinctio poſita eſt. a gal. in illo apho. q creſcūt ⁊ in lib. elemē. Itē notāda eſt alia diſtictio quā ponit aui. cap. de etatibus ⁊ eſt h ꝙ in calore conſiderantur. 3. ſ. q̄ꝫtitas ⁊ qualitas ⁊ radix. ⁊ vidēdū eſt qd eſt qđlibet hoꝝ. q̄ꝫtitas autē eſt 2ˣ. vna que attenditur penes ſbm radicale: ⁊ de hac eſt preſens intētio ⁊ eſt alia penes ſbm influens. ſ. ſanguinē: ⁊ de hac non eſt h ſermo ⁊ bene eſt hoc dictū. nā q̄litas nō hēt q̄ꝫtitatem niſi a ſbo: qualitas autē eſt ipſa caliditas: radix aūt caloris vocat͛ ipſa caloris eſſentia quā eſſentiā habet ſine conſideratione ſbi q̄ꝫti. dico ergo his ꝑhabitis qđ. d. auicen. ſ. ꝙ caloꝛ in pueris ⁊ in iuuenibus eſt diuerſus in q̄ātitate ⁊ q̄litate ⁊ eſt idē in radice. ſ. q꞉ caloꝛ pueri eſt maioꝛ in q̄ātitate ⁊ eſt caloꝛ iuuenis fortioꝛ in qualitate ⁊ ideꝫ in radice ⁊ tale ſubijcit͛ exᵐ ab aui. ⁊ ab ipſo gal. pone aliquā caliditatē. ſ. vnā librā caliditatis mā trāſire ꝑ chacabū aque ⁊ illā eādē modo trāſire ꝑ paliā ferri. dico ꝙ iſta caliditas eſt maioris q̄ꝫtitatis in aqua ⁊ i ferro eſt fortioris q̄litatis: ⁊ tñ in vtroqȝ eſt eiuſdē eſſentie. ⁊ ſic caloꝛ pueri ⁊ iuuenis eſt idē in eſſentia ⁊ diuerſus in q̄litate ⁊ q̄ꝫtitate ſicut dictū eſt ꝙ ſbm ſubiectū caloris pueri eſt ſicut aqua ⁊ iuuenis eſt ſicut ferrum. ⁊ ex hoc patet ſolutio ad oia queſita. ℭ De 2° ſic procedo. vi. ꝙ terminus adoleſcētie ſit apud. 30. an. nā h. d. aui. ⁊ iođ. cap͛ de etatib⁹. ℭ Ad ꝫriū dicit. haly. de cauſis mēbꝛorū organicoꝝ ꝙ ipſa durat vſqȝ ad. 35. annos. ℭ Preterea patet ratione. nā corpus humanum ſicut omnia alia aialia eſt in motu ſicut dicit hip. in 2° apho. ergo cum hō non declinat ſtatim poſt. 30. an. tunc ipſe non ſtat apud. xxx. annos.

ℭ Ad hoc dico ꝙ circa etatem adoleſcentie eſt 2ˣ conſideratio: vna. ſ. per iudiciū intellectus ⁊ h mō non eſt ſtatus in etate q꞉ ſemper aut creſcit: aut decreſcit ⁊ ſic intellectuꝫ eſt ab haly. alia ſcđo ꝯſideratio eſt per ſenſibile iudicium ⁊ talis conſideratio eſt magis materialis ⁊ hoc modo adoleſcentia ſumitur vſqȝ ad. 30. an. ſicut dicit auicen. ⁊ iſte authoꝛ. ℭ De 3° ſic procedo videtur ꝙ etates ſint plures q̄ȝ quatuoꝛ. nam aui. cap. de etatibus ponit octo et hip. idem ſimile in 3° apho. ℭ Preterea cum maxima mutatio fiat tēpore coitus: quare tunc non ponit͛ aliqua diſtinctio etatis. ℭ Ad hoc dico ꝙ etas poteſt diuidi diuiſione cōmuni

⁊ h̄ mō non habet niſi .4ᵒʳ etates: alio ꝟo mō poteſt diuidi diuiſione ſpeciali: ⁊ ſm ꝙ in ea variant̄ opationes diuerſe ⁊ hoc mō poſſunt poni plures q̄ȝ quatuor. ¶ De q̈rto ſic ꝓcedo videt̄ ꝙ etas ſequat̄ v̓tutē. nā nos videm⁹ opa ſenuȝ in q̄buſdā hoib⁹ ꝑus aparere q̄ȝ in alijs. nā opa quorūdaȝ debilitant̄ pri⁹ſq̄ȝ opa quorūdā alioꝝ: ergo cū h̄ nō ſit niſi propter virtutē tunc etas virtutē debet ſequi. ¶ Op. probo ꝙ ſequit̄ virtutē ⁊ nō tēpus: nam qdā hoies viuūt centum an. ⁊ .c. ⁊ .30. ⁊ qdam nō poſſunt viuere ad .80. ⁊ loquor de morte naturali: ergo videt̄ ꝙ etas ſequat̄ cōpoſitionē ⁊ virtutē ⁊ nō tēpus. ¶ Ad ꝯ̈ͥlū ſic ſequeret̄ etas v̓tutē ⁊ cōpoſitionē tūc nō vniretur in vno termino determinato oēs homines cū magna ſit diuerſitas in virtute ⁊ cōpoſitione inter hoies. ¶ Op. nihil ꝓhibet quēdā ſenē habere fortiorē virtutē q̄ȝ qdā iuuenis. q̄re nō ſequit̄ etas v̓tutē. ¶ Ad h̄ dico ꝙ etas ſequitur nexum ⁊ vnionem caloris naturalis cum humido radicali. nam donec humidum radicale talē habet proportionem cum calore radicali ꝙ ipſa humiditas non ſolum cuſtodit calorem: ſed etiam membris prebet augmētum tunc durat adoleſcentia ⁊ eſt tunc complō cali. ⁊ hu. qn̄ ꝟo talē habet proportionē ꝙ huᵐ ſolū pōt conſeruare ipm̄ calorē ⁊ corpus in eodē ſtatu tenere tūc eſt iuuentus. qn̄ ꝟo iam calor talē habet ꝓportionē ad hu. ꝙ h̄ non poteſt cōſeruare calorē imo diminuit̄ tūc diſtingue. nā aut eſt tāta diminutio ꝙ pariē ꝑꝑ indigeſtionē humiditateȝ extraneā ⁊ tunc eſt ſeniū. aut nō eſt tanta ſed paucior: ⁊ tūc eſt ſenectus. cū ergo etas ſequatur cōiunctionē humi. radicalis cum calore innato ad eius varietatē ſequat̄ variatio cōplexionis ⁊ ad cōplōnē variatā ſequat̄ variatio virtutis ꝑ cōſequēs variatio etatis ſequet̄ varietatē virtutis hoc mō ⁊ licet per tēpus fiat diſtinctio non eſt tamē cauſa: ſed poti⁹ ſigᵐ neq̄ȝ oēs cōcordant in termino vno: ſed plures ⁊ ideo talē ponimus reᵃᵐ. ¶ Poteſt etiā quintū queſitū apponi .ſ. de quiditate ipſius etatis ⁊ eſt queſtio an ipſa etas ſit ſpatiuȝ vite ſicut dicit̄ cōmuniter vel nō ⁊ videt̄ ꝙ etas ſit ſpatiū vite. nā cōmuniter ſic diffinit̄: etas eſt ſpatiū vite aialis in quo aial creſcit ſtat decreſcit ⁊ manifeſte declinat ergo ab authoritate cōmuni videt̄ ꝙ etas ſit ſpaciuȝ. ¶ Op. etas nihil aliud diſtātia eſt q̄ȝ diſtātia que eſt in ꝑn⁹ natiuitatis vſq̄ȝ dum durat vita h̄ autē tēpus eſt ⁊ ſpeciū. ¶ Ad ꝯ̈ͥūȝ autē ſic oppono ſpaciū ⁊ tēpus idem ſunt: ſed tēpus eſt menſura vite ⁊ omnium que ſub celo ſunt ⁊ eius ſbm eſt mot⁹ celi ſicut dicitur in quarto phicoꝝ: ergo cū mēſura nō ꝑdicetur de menſurato: tūc neq̄ȝ tēpus ꝑdicat̄ de aliqua re que mēſuret̄ ab eo: ergo cū etas ſit diſpoſitio quedā in animali tunc ipſa ab eo mēſurat̄: quare nō ꝑdicat̄ de ipſa tempus. ¶ Ad hanc q̄ōnē dico ꝙ ſine dubio qcq̄d dicat diffō cōis ⁊ magiſtralis: tn̄ ego teneo ꝙ etas eſſentialr̄ loquēdo non ſit ſpaciū vel tēpus ꝙ idē eſt: ſed dico qđ eſt diſpō quedam in ipſo aiali ex tempore derelicta vnde dico qđ etas eſt qualitas ⁊ non q̄ȝtitas. naȝ hō dicit̄ qualis ſm eam. q2 ſenex aut iuuenis. tēpus autē eſt quātitas ⁊ dā aliq̄s quātus ſm q̄ȝtitatē: ⁊ non qualis: vnde illā diffinitionē nō approbo: ſed pono aliam: ⁊ h̄ eſt. etas eſt quedā aialis diſpoſitio a cōplōne cauſata tp̄is varietate diſtincta ⁊ hanc diffinitionē approbandam puto. ¶ Poteſt etiā ſextum queſitū apponi .ſ. an aliqua etas poſſit tempata inueniri: ⁊ videtur ꝙ poſſit eſſe etas tempata. nam in quocūq̄ȝ genere rerum inuenit̄ vnuȝ ꝯ̈riorum in eo poteſt alterum inueniri: ſicut dicit̄ in ſciētia dialetice ſed in genere etatis inuenitur diſtempata etas. ḡ debet inueniri tempata. ¶ Op. d. hip. in 3ᵃ pri⁹ apb. ꝙ etas pueroꝝ hēt ſe bene ad ver. ꝑꝑ ſimilitudinem quā habet ad ipſum ſed ver eſt temperatuȝ ſicut dicit̄ ſcdo de cōplōnibus ergo ⁊ etas pueritie eſt tempate cōplōnis. ¶ Op. cōplō temperata inuenitur in homine ſicut dicit aui. in lib. de cōplexionibus: ⁊ in ſcdo: ⁊ in ꝑ cap. ergo cum homo non poſſit eſſe extra aliquā etatem tūc etas inuenitur tempata. ¶ Op. aui. expreſſe. d. ꝙ etas iuuētutis habet vltimū tempamentum ꝙ eſſe poſſit in humana cōplexione ergo etas eſt tempata. ¶ Ad ꝯ̈ͥūȝ. ꝑ etas pueroꝝ eſt in vltimo humiditatis ſicut. d. aui. cap. de etatibus: ⁊ cap. de neceſſitate mortis ḡ non eſt tempata. Itē etas iuuētutis eſt calā ⁊ ſicca ſicut dic̄ ioānitius ⁊ etas ſenectutis eſt frigida ⁊ ſicca ⁊ etas ſenij eſt frā ⁊ hu. ergo ab īductiōe patet ꝙ nulla etas eſt tēperata. ¶ Ad euidētiā huius queſtionis opoꝛtet ꝑ̈ ſcire qđ eſt dicere etatē eſſe tempatam aut diſtemperatā. dico ergo ꝙ tūc dicit̄ etas tempata qn̄ ipſa eſt in corpe qđ habet tempataȝ cōplōnē: ⁊ tūc dicit̄ diſtēperata qn̄ eſt in corpe ꝙ eſt diſtemperate cōplexionis. non ergo etas dr̄ ſm ſe tempata aut diſtempata ſed rōne ſbi in quo eſt. eo ergo modo quo dicitur ſbm etatis eſſe tēperatū aut diſtēperatū dicim⁹ etatē tēpatam aut diſtemparam: ſed in ſbo etatis diſtinguo ⁊ dico ꝙ corpus humanū aut cōparat̄ ad operationeȝ ⁊ ſic complō iuuenum eſt temperatior ceteris etatibus: nam ⁊ ipſi habent operationes ceteris perfectioreſ. ſi velimus ꝟo corp⁹ humanū comparare ad res que permutant corpus noſtrū ⁊ conſeruant quales ſunt res non naturales tunc non dico iuuenes eſſe temperate cōplōnis q2 tempare res non naturales non ſunt eis ſimiles neq̄ȝ cōuenientes ſic̄ ſunt pueris ⁊ h̄ eſt qđ. d. hyp. ꝙ pueri ⁊ hoꝝ affines hn̄ degūt in ꝟe. iuuenes autē hn̄ degūt in hyeme ⁊ ſenes hn̄ degunt in eſtate ſic ergo patet ꝙ quedam etates ſunt temperate: vno modo ⁊ alio modo non. nam etas iuuētutis: q2 completas habet operationes eſt ceteris temperatior quo ad h̄ ⁊ etas pueritie q2 bene ſe habet ad exteriora tempata ipſa ceteris tempatior eſt: ⁊ ex h̄ patet ſolutio alterius queſtionis que conſueuit moueri .ſ. an pueri ſint opatiores q̄ȝ iuuenes vel non h̄ ſufficiāt de etatib⁹: licet etas aliter ſumatur apud magiſtrum bona gratiam cuius plenam diſputationem relinquo magiſtro clarello.

¶ De colore cutis ⁊ eius diuiſione. Cap. XIIII.

COlor cutis duob⁹ modis ſit. aut enī hunc interiora ſubminiſtrant: aut exteriora deducunt. Ab interiorib⁹ autē duob⁹ modis accidit: vel ex abūdātia: ſeu ab equalitate humoꝝ. Ab equalitate eſt ille qui eſt cōpoſit⁹ ex albedine ⁊ rubore. Ab inequalitate ꝟo procedūt niger: citrinus: rubeus: glaucus: ⁊ albus color. Color nāq̄ȝ rubeus ⁊ niger ⁊ citrinus ſignificāt colorē corpori dñantē. citrin⁹ ꝟo ſolus ſignificat cholerā rubeā. niger ꝟo ſolus cholerā nigrā: rubeus ſolus abūdantiā ſanguinis. Albus nāq̄ȝ ⁊ glaucus abūdantē frigiditatē corpori dñantē: ſed glaucus ex melancholia: albus ex flegmate ſui cauſas habere ſignificat. Ab exterioribus nempe colores adueniūt: ſicut ex frigore ſcotis ex calore ethiopibus: ⁊ ex alijs multis accidentib⁹. Sunt ⁊ alij ſpeciales vel ſpirituales colores: aut ex timore: aut ex ira: aut ex triſtitia: vel alijs animi motibus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū determinauit author de etatib⁹ determinat de coloribus: diuī autē ꝑs h̄ in .3. nam ꝑ author determinat de colore cutis: ſcdo de colore capilloꝝ. 3ᵒ de colore oculoꝝ durat ꝑᵃ vſq̄ȝ capilloꝝ colores ſcdā vſq̄ȝ oculoꝝ colores ꝑᵃ itez diuidit̄ in duas. nā ꝑ ponit diuiſionē coloris: ſcdo ꝓſequit̄ mēbra diuiſionis: durat ꝑᵃ vſq̄ȝ ab interioribus ſcdā di⁹

In duas.nam ꝑ proſequit᷑ de coloribus qui fiunt a cauſa in:
teriori:ſcd̃o de his qui fiũt a cauſa exteriori:durat pa vſq₃
ꝗ ab exterioribus nepe ꝗpa iterũ diuidit᷑ in duas.nam ꝑ po.
nit diuiſionẽ coloris q̃ fit a cauſa interiori:ſcd̃o ꝓſequitur
membra diuiſionis: durat ꝑma vſq₃ ꝗ ab equalitate ꝗſcd̃a
diuiditur in duas. nam primo procedit de coloribus qui
fiunt ab equalitate: ſcd̃o de his qui fiunt ab inequalita/
te:durat pa vſq₃:ab inequalitate: ⁊ ſunt alie multe diuiſio
nes que per ſe patent in textu. ¶ Circa colorem 4or dut pri
mũ eſt an color ſit complexio vel non.ſcm̃ eſt dato ꝙ non ſit
complexio:cui de rebus naturalibꝰ annectat᷑ color:.3m eſt
de ſpeciebꝰ coloris cutis.4tũ eſt de cauſis coloris. ¶ De ꝑ
ſic procedo:videt᷑ ꝙ color ſit cõplexio:qd̃ patet per diffini
tionem cõplexionis.nam cõplexio eſt q̃litas que accidit ex
actione ⁊ paſſione ꝯtrariarũ qualitatũ in elemẽtis inuẽta/
rum ⁊c̃.color autem eſt huiuſmodi:q̃re color eſt cõplexio.
¶ P̄.queciq₃ habẽt eandẽ cauſam ſunt eadẽ:ſed color ⁊ ꝯ̃
habẽt eandẽ cãm:q2 mixtio eſt cauſa coloris ſicut dr̃ in lib.
de ſenſu ⁊ ſenſato ⁊ mixtio eſt cauſa ꝯ̃plonis:ſicut.d.conſtan.
ergo color:⁊ complexio ſunt idem. ¶ Ad ꝯ̃trium ſic ꝓcedo
videt᷑ ꝙ color nõ ſit complexio:q2 ſi color eſſet complexio
iam eſſet res naturalis ⁊ non eſſet anexa rei naturali ⁊ hoc
cõcedo neq₃ multũ ad hanc partem conor cu₃ ſit manifeſte
veritatis. ¶ Ad pm aũt arm dico ꝙ 2r aliquid põt ꝯuenire
ex actione ⁊ paſſione ꝯ̃triarũ qualitatũ.ſ.mediate ⁊ imedia
te:vnde dico ꝙ ex actione ⁊ paſſione imete procedit ꝯ̃:ſed
mete procedit color:⁊ per hoc etiã patet ſolutio ad 2m:nam
imediatꝰ effectus mixtionis eſt ꝯ̃:ſed color eſt effectus me
diatus.de h̄ autẽ ſatis in cap̄.de cõplexionibus diſputaui.
¶ De ſcd̃o ſic procedo.nam videtur ꝙ color attribuatur
cõplexioni.nam cũ dicat phs ꝙ color ſequit᷑ mixtionẽ ele/
mẽtoꝝ oportet ꝙ color cõplexioni attribuatur. ¶ P̄.ad h̄
facit qd̃.d.cõſtã.vbi diuidit res naturales.nã.d.ꝙ oĩa iſta
anexa attribuũt᷑ cõplexioni. ¶ Ad ꝯ̃triũ ſic oppono videtur
ꝙ attribuant᷑ ipſi colores humori.na₃ ab eo cauſant᷑ ſicut
patet in littera ⁊ aliqñ ſpiritui ſicut patet in coloribus q̃ fi/
unt ex accidẽtibus aĩe. ¶ Ad hanc q̃onem dico ꝙ color cu
tis ⁊ capilloꝝ ⁊ humori ⁊ cõplexiõi attribuit᷑:ſed mediate
humori ⁊ imediate cõplexioni.nam ideo talis humor calẽ
facit colorẽ q2 talem habet cõplonẽ. ¶ De 3o ſic ꝓcedo vi/
detur ꝙ ipſe inſufficienter poſuerit ſpecies coloris.na₃ vi/
det᷑ ꝙ debuiſſet ponere colorem viridem cu₃ ſit in corpore
humor viridis. ¶ Ad hoc dico ꝙ viridis color vel raro cõ/
tingit q2 talis humor non abundat in corpe ſtabili:aut dic
ꝙ poteſt cõprehendi ſub citrino.nã viridis color poteſt dici
citrinus:ſicut dicit᷑ in cõmento prono, ⁊ ſilr eſt per ꝯ̃trium.
¶ P̄.cu₃ ſit color rufus ⁊ ſubrufus ⁊ videmus ꝙ rufus
color in vrina ſignificat choleram rubeam debuit ponere.
¶ Ad hoc dico ꝙ rufus cõprehenditur ſub citrino.nã la/
titudinẽ habet. ¶ P̄.querit᷑ cũ in vrina ſint.20.colores vel
10.⁊.8.q̃re non ſunt totide₃ in cute. ¶ Ad hoc dico ꝙ illi
omnes colores q̃ ſunt in vrina poſſunt reduci ad illos q̃
ſunt in cute tñ h̄ dimitto dño odoni qui ſui ſubtilitate con/
téplet᷑. ¶ P̄.querit᷑ de colore q̃ ſignĩat tempamẽtũ.nam nõ
videt᷑ ꝙ debeat eſſe cõpoſitus ex albo ⁊ rubeo ſ₃ ex albo ⁊
nigro.nam cum niger color cauſet᷑ a caliditate ⁊ albus a fri/
giditate tũc videt᷑ ꝙ debeat eſſe color cõpoſitus ex albo ⁊
nigro. ¶ Ad hoc dico ꝙ ſi ſolũ calidũ ⁊ frigidũ eſſet cauſa
coloris corporis bene poſſet eſſe verum:ſed q2 per quali/
tates paſſiuas fit aliqua permutatio in colore.ideo ex albo
⁊ rubeo debet fieri cõmixtio:ſed iſta melius patebũt in pro
blemate de cauſis coloꝝ. ¶ De quarto hoc modo procedã
ꝙ ponam diffinitionẽ coloris:ſcd̃o cauſas aſſignabo tã ge/
nerales q̃₃ ſpeciales ⁊ queram circa h̄. ¶ De ꝑ ergo ſic pro
cedo color autẽ tripl̃r diffinit᷑.vno mõ per cauſam materia
lem alio modo per finalẽ.3o ꝑ formalẽ ⁊ efficiẽtẽ:diffinitio
data a cauſa materiali ponit᷑ ab ariſto.in lib.d̃ ſenſu ⁊ ſen.

⁊ eſt h̄.color eſt extremitas perſpicui terminati.i.color eſt
exterior diſpoſitio corpis nõ trãſlucẽtis.nam ea que trãſlu
cent nõ habẽt colorem vt aer ⁊ vitrũ. ¶ Diffinitio vo q̃ dat᷑
a cã finali ponit᷑ ab ari.in ſcd̃o de aĩa que talis eſt:color eſt
motiuũ viſus ſcm̃ actũ lucidi nã adhũc finem eſt color.ſ.vt
moueat viſum.3a vo diffinitio eſt poſita ab aui.6o.de natu
ralibus que talis eſt:color eſt q̃litas que luce pficit᷑.q̃ cum
poſita fuerit iter rem viſibilẽ ⁊ videntẽ prohibet eã videri.
¶ Viſis diffinitionibꝰ videamus de cauſis:videamꝰ ergo
ꝑmo cãs albedinis ⁊ nigredinis:ſcd̃o alioꝝ.d.ergo phõr
cõ.eius in lib.de ſenſu ⁊ ſenſato ꝙ cauſa albedinis eſt per/
mixtio lucis cum diaſano claro.nam qñ lux diffundit᷑ per
diaſanũ clarum fit q̃da₃ reuerberatio ⁊ ſpiſſitudo luminis ⁊
diaſani quare fit albedo.nigredo vo cauſat᷑ a priuatione
lucis que tenebra dicit᷑ ꝑmixta cũ diaſano tenebroſo ⁊ ob
ſcuro ſicut patet in carbone:q2 ibi priuatur lux ⁊ i corpore
tereſtri ⁊ per cõſequẽs patet cauſa coloris medij.nam me/
dioꝝ coloꝝ medie ſunt cauſe. ¶ Cauſe vo ſpeciales ſũt hu
mores.nam ſanguis delatus ad cutim facit colorẽ rubeu₃
obſcurũ ⁊ cholera facit citrinum ⁊ ſic de alijs. ¶ Nõ.tñ ꝙ
quidã colores generantur per mixtionem humoꝝ vel ele/
mẽtoꝝ ſicut in pomo aut in carne:quidã vo generant᷑ per
ſupernatationẽ ſicut qñ pictores ponũt vnu₃ colorẽ ſuper
aliũ ⁊ reſultat ibi tertius color ⁊ ſicut qñ in criſtallo ponit᷑
ſanguis draconis:nam in ſupficie criſtalli ſupeminet q̃da₃
color q2 nunq̃₃ fit ex mixtione elemẽtoꝝ ⁊ criſtallo: ſed ex
q̃dam ſupnatatione:h̄ verba legunt᷑ in lib.de ſenſu ⁊ ſenſa
to:tam in textu q̃₃ in cõmẽto ⁊ ideo quere.de ſpeciebꝰ aũt
coloꝝ quere in lib.de ſenſu ⁊ ſenſato.nam.d.ꝙ ſpẽs coloꝝ
ſunt.7.vnde ad illũ librũ volitet diligenter. ¶ Sed poſſet
modo queri an diaſana habeãt colorem vel nõ.⁊ videt᷑ ꝙ
non.nam color non eſt niſi in perſpicuo terminato diaſanũ
vo nõ eſt terminatũ ergo i eo non eſt color. ¶ Ad ꝯ̃triũ ſic
oppono.omne qd̃ videt᷑ aut videt᷑ q2 habet colorẽ:aut q2
habet lucẽ:ſed diaſanũ ſicut vitrũ videt᷑ ⁊ nõ videt᷑ ꝓpter
lucẽ:q2 ſic poſſet videri de nocte ergo cũ videatur oportet
ꝙ ratione coloris videatur. ¶ P̄.d.Ariſ.in ſenſu ⁊ ſen.ꝙ
oĩa corpa participãt colore:ergo diaſana habẽt colorem.
¶ Ad hoc dico ꝙ diaſanoꝝ quedã ſunt vere diaſana ſicut
ignis verus ⁊ aer.⁊ talia nullo modo participant colore ⁊
ſunt alia que nõ ſunt vere diaſona ſicut vitrũ ⁊ criſtallus.nã
per quãdã partiũ ſpiſſationẽ acqrit᷑ in eis quedã nature co
loris,per quã dicunt᷑ viſibilia.⁊ ſi dicis mihi oĩa corpa partici
pant colorẽ:ſicut.d.ari.dico ꝙ h̄ eſt verũ in elemẽtatis ha/
bẽtibus cõmixtionẽ ⁊ ſpiſſitudinẽ. ¶ Poſſet etiã queri an
colores ſint actu colores in tenebris ⁊ videtur ꝙ non q2 co
lor eſt motiuũ viſus ſcm̃ actũ lucidi ⁊ h̄ non poteſt facere in
tenebris. ¶ Ad ꝯ̃trium qñ color non videtur ⁊ poſtea vide
tur non acquiritur ei aliqd̃ eſſe cum color ab elemẽtis mi/
xtis cauſetur ⁊ cauſa illa ſit etiam in nocte ſicut in die tunc
nihil acquirit᷑ ei per lumẽ. ¶ Ad hoc dico ꝙ in colore con
ſideratur 2a eſſe vnum materiale et abſolutũ materiale eſſe
habet color in tenebris:aliud vo eſſe eſt eſſe ꝯparatũ ad ſen
ſum.ſ.prout perficit viſum:⁊ hoc modo in tenebris habet
ſolum eſſe poſſibile:hoc dicit auerois in ſcd̃o de anima.
¶ Poſſet etiã queri de colore pueroꝝ an debeat eſſe albus
vel niger ⁊ videtur ꝙ debeat eſſe niger nam.d.aui.ꝑ cap̄.
de humoribus ꝙ calm agẽs in humidũ denigerat:⁊ agẽs
in ſiccum dealbat:quare cum in pueris calor agat in hu/
midũ tunc oportet ꝙ ſint nigri. ¶ Ad ꝯ̃triũ videt᷑ q2 omne
corpus aereũ eſt albũ ſicut dicit ari.ſed in pueris dñat᷑ aer
qd̃ teſtat᷑ coꝝ reſolutio ⁊ teneritas coꝝ:ergo debẽt eſſe al/
bi ⁊ teſtat᷑ h̄ ipſa experientia viſibilr. ¶ Ad hoc dico ꝙ pue
ri dũ ſunt prope ortũ ſunt rubei ⁊ h̄ eſt ꝓpter nouitatẽ infectio
nis ex mẽſtruo ſanguine:ſed cum abluunt᷑ ab illa infectio/
ne tunc ſunt albiores q̃₃ eſſe poſſint. ¶ Et ſi mihi opponas ꝙ
calm agens in humidũ denigerat h̄ debet intelligi de calo.

exteriori ſicut eſt calor ignis dũ agit in ligna humida: cauſam autem huius non dicam nunc.

¶ De coloribus capillorum. Cap. XV.

Capillorum colores ſunt quatuor: niger: rubeus: glaucus: ⁊ canicies. Niger fit ex abundantia cholerici incẽſi vel combuſtione multa ſanguinis: rubeus a nimietate caloris nõ aduſti: vnde ſemꝑ ſunt rubei capilli: glaucus ex abundantia melancholie: canicies vͦo fit ex nimia defectione caloris naturalis ⁊ ex effectu putridi flegmatis: hoc plurimum fit in ſenibus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum determinauit author de colore cutis ſtatim determinat de colore capilloꝝ ⁊ diuͥ pars in duas: nã ꝓ ponit quot ⁊ qui colores ſunt in capillis: ſcđo cuiuſlibet eoꝝ cauſas exequitur. durat ꝓͣ vſq; [niger] ſcđa pars diuͥ in 4ᵒʳ iuxta quatuor colores quoꝝ cauſas ponit durat ꝓͣ vſq; [rubeꝰ] ſcđa vſq; [glaucus] 3ͣ vſq; [canicies] q̃rta vſq; ad finẽ huius lec. ¶ Circa iſtã lec. 3ͣ q̃runt ꝓᵐ eſt de neceſſitate huius capli ſm eſt de ſufficientia eius 3ᵐ eſt de cauſis coloris capilloꝝ. ¶ De ꝓ ſic procedo videt̃ ꝙ notitia capilloꝝ nihil valeat immeᵉ niſi per modũ ſigni. nam in eis nõ eſt aliqua operatio nature: ⁊ h̃ patet q: gal. locutꝰ fuit in tegni de pilis ſolũ ꝑ modũ ſigni: ergo debuit agere de colore capilloꝝ in cap. de ſignis ⁊ non h̃. ¶ Ad ꝯriũ patet q: cũ color ſit res annexa rei naturali: tũc oportet ꝙ de ipſo agat in hoc cap. ¶ Ad h̃ dico ꝙ de capillis 2ʳ agit̃. vno mõ put ſignãt. ⁊ hoc modo agit de eis gal. in tegni: ⁊ in lib. de ꝯplonibus: ⁊ alio mõ prout ornãt corpus ⁊ faciũt q̃dã iuuamẽta ſicut tegere ⁊ cuſtodire corpꝰ noſtrũ: ⁊ hoc mõ agit de ipſis h̃. ⁊ ſic annectunt̃ capilli rebꝰ naturalibus. ¶ De 2ᵒ ſic ꝓcedo vĩ ꝙ iſtud capᵐ ſit inſufficiẽs. naʒ cũ in capillis attẽdat̃ ſba ⁊ figura ⁊ quãtitas ⁊ qualitas. ſ. color ⁊ tẽpus natiuitatis ipſe nõ determinauit h̃ niſi de colore: q̃re inſufficiẽs. ¶ Itẽ neq; de coloribus determinauit ſufficienter. naʒ ipſe nõ poſuit aliquẽ colorẽ q atteſtaret̃ temperãtie humoꝝ: ⁊ tñ poſuit in tegni. ¶ Itẽ. ipſe nõ fecit mẽtionem de colore ruffo ⁊ ſubruffo cũ de his fiat mẽtio in tegni. ¶ Ad ꝓᵐ dico ꝙ auctor nõ agebat h̃ de capillis ſm ſe. ſed ſolũ rõne coloris. vñ cũ color ſit res annexa rei naturali agit h̃ ſolũ de colore capilloꝝ. ꝙ ſi nihil ſcđo opponas ⁊ dicas q̃re nõ ponit colorem qui ſignãret tempamẽtũ tu dicas ꝙ ipſe ſubaudiuit. ſ. per ex̃ᵉ. nã eſt color ruffus vel ſubrubeꝰ. Aut dic ꝙ ideo nõ poſuit: q: iſte color nõ manet in omni etate. nam in pueritia nõ eſt idẽ color tẽperatus qui eſt in adoleſcẽtia ⁊ qui in iuuẽtute h̃ autẽ legas in tegni de ſignis cerebri equalis. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ color ruffus cõtinet̃ ſub rubeo in h̃ loco. nã ſigni fiat in quarta etate exceſſuʒ caloris. ¶ De 3ᵒ ſic ꝓcedo ipſe dicit ꝙ capillus niger procedit ex abũdãtia cholerici humoris incenſi: ſed ꝯ q̃ñcũq; calor agit in ſiccũ tunc dealbat ſicut. d. aui. cap. de humoribꝰ: ſed in cholã ſicca incenſa agit calor in ſiccũ: quare debet eſſe color albꝰ. ¶ Itẽ. q̃re nõ ponit coʳ viridis in capillis cũ ſit in corᵉ cholã viridis. ¶ Itẽ. d. ꝙ color glaucus cauſat̃ a melã: ſed ꝯ ipſe dicẽs ſupra ꝙ melã hẽt colorẽ nigrũ: q̃re cũ a nigro humore niger fumus exalet tũc ab eo d̃bet fieri color capilloꝝ niger. ¶ Itẽ. ipſe. d. ꝙ color rubeus fit ex ſanguie nõ adbuſto: ſed nõ vr̃ h̃ poſſibile. naʒ ois capillus eſt ex fumo ⁊ fumꝰ ois adbuſtus eſt. ¶ Ad ꝓᵐ dico ꝙ licet cholera ſit ſicca cõparata ad ſanguinẽ tamẽ adhuc habet ſufficientem humiditatem vt calor agens in eam de nigret ſicut patet in lignis q̃ licet dicunt̃ ſicca comparata carni tamen habẽt adhuc tñ de humido ꝙ ſufficit ei vt ignis agẽs carbonem faciat. ¶ Ad ſm dico ꝙ licet in corpore noſtro ſit cholera viridis tñ ꝑꝑ odiũ nature nõ trãſit per venas q̃re neq; conuertitur in fumũ ex quo fiunt capilli. vñ. d. iſaac in lib. febriũ ꝙ ꝑꝑ odium qđ habuit cũ natura non fecit idẽ febᵐ: q: prius eſſet homo mortuꝰ q̃ȝ ad hoc deueniret. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ humor melãcolicus 2ʳ hẽt per mutare colorẽ ⁊ in vrina ⁊ in capillis. nam vno mõ ꝯmutat inficiẽdo mãlr vrinã per viã cõmixtionis. ſ. cõmiſcẽdo ſecũ vrina: ⁊ hoc modo facit eaʒ nigrã: q: materialiter ipſam ingredit̃: ⁊ alio vͦo mõ ꝯmutat inficiẽdo cõplonalr. ſ. agẽdo in eam ſola ſui q̃litate ſine cõmixtione. ſ. cũ frido ⁊ ſicco. ⁊ hoc mõ ponit vrinã glaucam ſiue albã ſicut iſaac dicit: vñ ſilr̃ dico tibi in capillis. nã ꝓꝑ melãm materialr̃ ꝯmiſcere ſe cum fumo capilloꝝ ⁊ ſic nigros facit. ſi vͦo ſua cõplo. ſ. frida ⁊ ſicca agat in fumũ facit capillos glaucos. cã vͦo q̃re fridũ ⁊ ſiccũ dealbat eſt q: calor naturalis cũ ſit debilis nõ põt ꝑfecte colorare: q: fridũ tollit colorem: ⁊ q: eſt ibi ſiccitas ſit ibi glaucoſitas. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ſanguis ex quo fiunt capilli põt 2ʳ adburi. vno mõ cõmuni ⁊ ſic ois materia capillorũ adburit̃ ⁊ eſt alia adbuſtio propria ꝑ quãdã intẽſionẽ. ⁊ iſta adbuſtio eſt illa q̃ ꝓuat̃ a ſanguine faciẽte capillos rubeos. ¶ Poſſet etiã q̃ri q̃re pili nõ fiũt in planta pedũ aut manũ. ¶ Ad qđ dico ꝙ 3ˣ eſt cauſa. vna eſt cauſa finalis. ſ. opus manualis ⁊ pedalis. nã pili ĩpedirẽt opus manuũ in capiẽdo ⁊ tenẽdo: cã ſcđa eſt: q: in manibꝰ ⁊ pedibꝰ ſunt corde extenſe q̃ ſua ſpiſſitudine prohibẽt ortũ piloꝝ: ⁊ iſta cauſa ꝓͣ ⁊ 2ͣ eſt poſita in lib. de iuuamẽtis: ⁊ in lib. de ꝯplonibꝰ. 3ͣ cã eſt motꝰ materie: nam ipſa cum ſit fumus ⁊ natura fumi eſt magis aſcẽdere ſurſuʒ q̃ȝ lateraliter q̃re pili ꝓfiũt in capite potiuſq̃ȝ in alijs mẽbris. ¶ Poſſẽt vͦo queri vltimo q̃dã cõia de capillis ⁊ ſunt. 6. ꝓᵐ eſt de caluitie: ⁊ de caluitie 3ͣ q̃ramꝰ ꝓᵐ eſt vñ cauſet̃: ſm eſt cui aiali poſſit ineſſe ⁊ cui nõ. 3ᵐ eſt cui parti corporis inſit ⁊ cui nõ. ¶ 2ᵐ q̃ſitũ ẽ de canitie: ⁊ de hac 3ͣ q̃ramꝰ: ꝓᵐ eſt q̃ ſit cã eius: ſm eſt cui poſſit in eſſe ⁊ cui nõ. 3ᵐ eſt a q̃ ꝑte capitis ĩcipiat. ¶ 3ᵐ q̃ſitũ eſt de multitudine ⁊ paucitate capilloꝝ. ¶ 4ᵐ q̃ſitũ eſt de lõgitudine, ⁊ breuitate eoꝝ. ¶ 5ᵐ de ſubtilitate ⁊ groſſitie. ¶ 6ᵐ de planicie ⁊ criſpitudine. oẽs autem iſtas q̃ones ſufficienter determinaui in glo. tegni. i cap. de ſignis fridi ⁊ ſicci cerebri vñ ibi requiras ⁊ inuenies.

¶ De tunicis oculoꝝ. Cap. XVI.

Oculoꝝ tunice ſunt ſeptem: ⁊ humores tres. Prima tunica dicitur rhetina: ſcđa ſecũdina. tertia ſcliros: q̃rta tela aranee. q̃nta vuea. ſexta cornea. ſeptima coniunctiua. humoꝝ primꝰ eſt vitreꝰ. ſcđs cryſtallinus: et tertius albugineus: qui eſt ante vueã tunicã. ¶ Oculoruʒ colores ſunt quatuor: niger: ſubalbidus: varius: ⁊ glaucus. Nigredo fit ex defectu viſibilis ſpiritus vel ex perturbatione ipſius: aut ex penuria cryſtallini humoris: vel q: plurimum reſedit interius ipſe cryſtallinus hu. aut ex hu. abundantia qui eſt ſimilis albugini oui: aut ex perturbatione ipſius: aut ex abundantia qualitatis vuei hu. Subalbedo fit ex ſeptem rebus ſuperioribus ꝯrijs. ſ. ex abundantia ſpiritus viſibilis vel claritate ipſiꝰ: aut ex magnitudine cryſtallini hu. ⁊ eminentia ipſius: aut ex minorantia albuginei hu. ⁊ claritate ipſius. ⁊ defectione qualitatis vuei hu. Varius vͦo color ⁊ glaucus fit ſi conueniunt cum rebus que accidunt nigredi-

ni ⁊ ſubalbedini. Clarius vo color ſignificat
ſpm viſibilē magis abūdare ⁊ clareſcere in ſua
varietate. Glauc⁹ vo color ſignificat ſpm viſibilē
min⁹ abūdare ⁊ ſubnigreſcere i ſua glaucedie.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū determinauit de colorib⁹ cutis ⁊ capillo⁊ modo de-
terminat de colorib⁹ oculo⁊: di aūt h̄ pars in duas. nam p̄
ponit cōpoſitionem oculi: ſcḋo colores ⁊ cās eo⁊: durat p̄ᵃ
vſq; oculo⁊ colores ſcḋa di in duas. nā p̄ ponit numer
colo⁊: ſcḋo cauſas eo⁊ durat p̄ᵃ vſq; nigredo ſcḋa di in
tres. nam p̄ ponit cās nigredinis. 2° albedinis. 3° coloris
medij: durat p̄ᵃ vſq; ſubalbedo ſcḋa vſq; vari⁹. ¶ Cir
ca iſtā lec. duo q̄runt: p̄ de his q̄ oculū notificāt: ſcḋo de du
bijs. ¶ De p̄ duo videamus: p̄ quid eſt oculus: ſcḋo de ip-
ſius forma. ¶ Dico ḡ q̄ oculus eſt corpus cuius ē eſt hu-
for. rotūda: cū quadā planitie ex ſeptē tunicis ⁊ trib⁹ hu-
moribus generatus perfecte. ¶ Et fuit hu. q̄ in eo dn̄atur
aque ſicut. d. pħs: ⁊ huiuſmodi elemētū magis eſt aptū ad
viſum faciēdū. Itē fuit rotūdū vt magis eſſet remotum ab
occaſionibus. nam. d. gal. in lib. de iuuamētis ⁊ aui. In 3°
canō cap̄. de anothomia oculi q̄ figura rotunda eſt magis
remota ab occaſionib⁹. Itē fuit planuz q̄dāmō in ſupficie
vt forme viſibiles haberēt fixionē ⁊ nō diffūderent in cir-
cuitu: q̄re aūt in eo ſint ſeptē tunice ⁊. 3. hu. dicet in ſcḋo q̄-
ſito. Itē diximus pfecte. vt excludamus oculū ceci vel eru-
tum. nam in eis nō eſt cōpoſitio pfecte. Itē3 poteſt alio mō
melius ⁊ breuius diffiniri hoc mō: oculus eſt inſtr̄ʒ vidēdi
⁊ eſt diffinitio ſumpta a cā finali. naʒ cuiuſlibet inſtr̄i finis
eſt ſua opatio. viſo qd eſt oculus mō videam⁹ de forma ⁊
cōpoſitione oculi h̄ antē ſi vis pfecte q̄re p̄ᵐ cap̄. 3ⁱⁱ canō. d
anothomia oculi ⁊ idē a cōſtā. ⁊ raſi. ¶ Mō veniam⁹ ad
q̄ſita ⁊ q̄runt in h̄ cap̄. q̄nq;. p̄ᵐ eſt q̄d elemētū dn̄et in ocu
lo: ſm eſt qs humor. 3ᵐ eſt q̄ ſit ibi p̄ncipalis pticula i ocu-
lo. 4ᵐ eſt de coloribus eo⁊. 5ᵐ de quibuſdā extrauaganti-
bus. ¶ De p̄ ergo ſic pcedo videt enim q̄ in oculo dn̄etur
ignis. nam. d. plato in tymeo q̄ in igne ſunt due virtutes
vna tenax perforia ⁊ alia luminoſa vnde ignis dn̄at in ocu
lo quātū ad ſcḋam v̄tutē eius ⁊ nō quātū ad p̄ᵐ: ⁊ ſic patet
authoritate platonis q̄ in oculo dn̄at ignis. ¶ P̄. videtur
ratione. nam omne viſibile participat de natura lucis: aut
velud me° aut velut forma. velut me° vt oia colorata ve-
lut forma ſicut lucida vt ſol ⁊ ignis ergo oia viſibilia quo
dāmō luce participāt: ſed apprehēdēs ⁊ apprehēſuʒ debēt
habere proportioneʒ ergo oculus plus habet de igne tunc
manifeſtū ſit: q̄ maior eſt proportio inter lucidū ⁊ luciduʒ
q̄ inter lucidū ⁊ nō lucidū. ¶ P̄. quāto corp⁹ eſt ſubtile ⁊
magis diaphanuʒ tāto magis ſit in eo impreſſio forme ſed
ignis eſt ſubtilius corp⁹ ⁊ magis diaphanū q̄ ſit aq̄: quare
dn̄at in eo magis aq̄: maior eſt v̄a p ſe ⁊ minor patet in ſen
ſu. ¶ P̄. nos videmus oculū eſſe valde mobileʒ: in mēbris
aūt mobilib⁹ dn̄at ignis ⁊ non aqua q̄re in eo dn̄at ignis.
¶ Ad 2ⁱū eſt authoritas pħi in ſenſu ⁊ ſenſato. nā. d. q̄ in
oculo dn̄at aqua: ⁊ dat ſigᵐ: q̄ rupto oculo fluit aq̄. ¶ P̄.
patet rōne. nam. d. auicē. cap̄. de elemētis in fine q̄ aqua ⁊
terra magis dn̄at in mēbris: ſed oculus eſt mēbrū: q̄re ma
gis in eo dn̄at aq̄ aut terra: ſed non terra ergo aq̄. ¶ P̄. in
eo ſunt tres humores ⁊ in eis dn̄at aq̄: q̄re in oculo dn̄atur
aqua. ¶ Ad h̄ q̄ſitū dico q̄ oculus pōt 2ʳ ↄſiderari vno mō
rōne ſue ↄpoſitionis materialꝭ: ⁊ h̄ mō dn̄at in eo aq̄ ⁊ ter-
ra: ſed magis aq̄: terra enim dn̄at rōne pāniculo⁊: q̄ oēs
ſunt fride ↄplonis. aq̄ v̄o dn̄at rōne humo⁊ qui ſunt oēs d
natura aquea: alio v̄o mō pōt cōſiderari rōne motoris ipſi⁹
oculi. ſ. ſpiritus viſibilis: ⁊ hoc mō dn̄at in eo ignis. nā ſpi
ritus viſibilis eſt ſplēdidus ad modū ignis: q̄d p3: q̄ facit
oculū albū ſi abūdet: vnde v̄a eſt ſcīa pħi quātum ad inſtru
mentū oculi. ſ. ad criſtallinā. nam ipſa eſt ſba oculi: ſētia v̄o
platonis pōt eſſe v̄a q̄ntum ad motorē: ſed nō affirmo id q̄d
plato dicebat. ſ. q̄ ignis germanus. vadit foras ⁊ cōiūctus
cū igne foriniſeco pducit ad rem viſam. nā h̄ impbobat ariſ.
⁊ aui. in 6°. de nālib⁹ ex his aūt patet ſolō ad aliā partē cō-
trarietatis. ¶ De 2° ſic pcedo vr̄ q̄ oculus ſit cal'e ↄplonis
⁊ ſic in eo dn̄et cholera. nā oculus eſt corp⁹ valde mobile ⁊ i
oi tali dn̄at cholera ⁊ nō flā. nam flā facit p̄gᵐ mēbrū in quo
dn̄at ſicut. d. gal. in lib. aphō. q̄rti lib. iſarmatijs. ¶ P̄. nos
videmus oculos quo⁊dā aīaliū eſſe lucidos de nocte q̄re
cū inter humores flā minus luceat pter melliam: tūc in eis
non dn̄at flā. ¶ Ad 2ⁱū videt. n. q̄ in eo dn̄et fleg°. nā in
eo dn̄at aq̄: q̄re ⁊ flā. nā flā eſt filius aque. ¶ P̄. oculus eſt
ram⁹ cerebri: ſed cerebrum frigide ⁊ hu. eſt ↄplonis q̄re ⁊
oculus. ¶ Ad iſtā q̄ōnē patet ſolutio p ea que dixim⁹ de p̄ᵃ
q̄ōne. nā ſi cōſideram⁹ oculū rōne ſpirituū dn̄at in eis calor
ſi v̄o rōne humo⁊ ſunt fride ↄplonis. ¶ De 3° v̄o ſic pro
cedo videt enim q̄ pticula p̄ncipalis nō ſit criſtallina. nam
neruus vr̄ ps p̄ncipalis in viſu: nam. d. gal. in. 8°. de iuua-
mentis mēbro⁊ q̄ neruus eſt inſtr̄m ſenſus ⁊ motus: q̄re
cum viſus ſit ſenſus. tunc oportet q̄ eius inſtr̄m ſit neruus:
q̄re nō eſt eius inſtr̄m criſtallina cum vnius opationis nō
ſit niſi vnū inſtr̄m ſicut. d. aui. in. 6°. d nālibus: ergo cū pri°.
p̄ncipalis nō ſit niſi inſtr̄m huiuſmodi opōnis tunc oportet
q̄ neruus ſit p̄ncipalis parti⁹ in oculo. ¶ P̄. d. ariſ. in ḣ. de
aīalibus q̄ pupilla eſt inſtr̄m viſus: ſed pupilla non eſt cri
ſtallina imo eſt foramē vuee ſic dr̄ in lib. d acciñi ⁊ morbos
q̄re cū vni⁹ opationis nō ſint duo inſtr̄a tūc nō opʒ eſſe in-
ſtruᵐ viſus criſtallinā. ¶ Ad 2ⁱū eſt plana rō naʒ. d. haly.
de ſignis oculo⁊. ⁊ gal. 2° de igenio q̄ criſtallina eſt inſtr̄ʒ
viſus ⁊ ps p̄nˡᶦˢ. ¶ Ad iſtā q̄ōnē dico q̄ p̄nˡᶦˢ pticula oculi
eſt criſtallina. ¶ Ad p̄ᵐ aūt arᵐ q̄d arguebat i ↄ̄rīū dico q̄
inſtr̄m in deferēdo ſpēs ad aiam eſt neruus ſed nō eſt in re-
cipiēdo ⁊ formādo ydola ſed ſola criſtallina. vn̄ 2ˢ eſt inſtr̄ʒ
ſic patet p aui. 6°. de naturalib⁹ d. reddēs ⁊ recipiēs. ¶ Ad
2ᵐ autē dico q̄ ari. ſumpſit ibi pupillā pro ipſa criſtallina:
⁊ nō ſolū p foramine vuee ⁊ talē acceptionē īuenim⁹ apud
ari. i ſenſu ⁊ ſenſato. nā. d. q̄ pupilla eſt de nā aque q̄d non
eſſet verū ſi loqueret de foramine vuee. ¶ De 4° autē ⁊ 5°
ſ. de colorib⁹ ⁊ q̄ōnib⁹ extrauagātib⁹ ſufficiēter diſputaui
in gloſis q̄s ſup diffinitiua doctrina cōpoſui in cap̄. d ſignis
oculo⁊ vnde ne idē ſepius repetā illic q̄rat dis hē qui ſcire
deſiderat varias q̄ōnes de viſu ⁊ qui nō habet eas ibi que
rat. ¶ Poſſet apponi ſextū q̄ſitū valde neceᵐ q̄d i re debuit
precedere. ⁊ eſt de criſtallina an ſit mēbruʒ vel non: ⁊ videt
q̄ non ſit mēbrū. nā nullus humor eſt mēb⁊ criſtallina v̄o
eſt humor: ſicut. d. author: ergo ipſa nō eſt mēbrū. ¶ Prete
rea oē meᵐ aut eſt fridū de ſpmate aut de ſanguine: ſed cri
ſtallina nō eſt de ſpmate eo q̄ mēbra ſpmatica ſunt dura ⁊
ſolida ⁊ dn̄at i eis ↄplō frida ⁊ ſicca. criſtallina v̄o eſt mol
lis ⁊ eſt ↄplonis fri. ⁊ hu. q̄re non eſt de ſpmate: neq; eſt de
ſanguine. nā. d. aui. p̄. canō. cap̄. de mēbris q̄ oia mēbra cō
ſiſtiā ſunt de ſpmate pter carnē ⁊ adipē: ſed criſtallina nō eſt
caro neq; adeps: q̄re criſtallina non eſt meᵐ. ¶ P̄. oē meᵐ
aut eſt officiale aut eſt ↄſile: ſed criſtallina nō eſt meᵐ officia
le: q̄ nō eſt ↄpoſitum ex diuerſis mēbris. Itē neq; eſt meᵐ
ↄſile: q̄ meᵐ ↄſile pōt pciri in ↄſile s ptes: ſed criſtallina nō
pōt pciri i ↄſiles ptes. nā criſtallina nō partit i criſtallinas:
q̄re ipſa nō eſt meᵐ ↄſile: ⁊ ſi neq; eſt ↄſile neq; eſt officiale
tūc ipſa nō eſt meᵐ. ¶ P̄. authores oēs. ſ. Cōſt. in theorica
⁊ gal. in lib. de malitia cōplonis ⁊ haly. q̄ñ cōnumerāt mē
bra cōſimilia non ponūt criſtallinā inter mēbra cōſilia neq;
inter officialia ⁊ h̄ eſt ſigᵐ q̄ ipſa nō eſt mēbrū. ¶ Ad 2ⁱū
aūt ſic oppono: vr̄ enim q̄ ipſa ſit meᵐ: nā omne q̄d nutrit
eſt meᵐ criſtallina v̄o nutrit: ḡ ipſa eſt meᵐ: maior aute3 ⁊
minor ſūt manifeſte. ¶ P̄. q̄cq̄d eſt ps meⁱ offi. eſt meᵐ. cri
ſtallina v̄o eſt pars mēbri offi. q̄ eſt ps oculi. ergo ipſa eſt

mēbrū ꝯſile. ¶ P̃. Gal. dicit expꝛeſſe in ſcđo de ſu. in ꝙ in qlibet mēbro compoſito eſt vnū mēbrū ꝯſile ꝙ eſt ps illiꝰ cōpoſiti. ⁊ ponit exᵐ in criſtallina ⁊ h̃ idē dicit in pᵒ de acci. ⁊ mo. ⁊ pᵒ de iuuamētis mēbroꝝ. ḡ criſtallina eſt membꝛū. ¶ P̃. criſtallina aut eſt hūoꝛ aut eſt mēbrū. ſꝫ nō eſt hūoꝛ. qꝛ neqꝫ eſt cholʾa neqꝫ eſt ſanguis neqꝫ melā qꝛ criſtallina nō hꝫ colores illoꝝ. neqꝫ etiā eſt flā. qꝛ flā aut nutrit membꝛa ſtatica. aut humectat iuncturas ſicut ponit Aui. Sed illa criſtallina nō nutrit ſed nutrit neqꝫ humectat iūcturas ergo nō eſt flā neqꝫ aliqs hūoꝛ. q̄re eſt mēbrū. ¶ Ad hanc qōnē dico ꝙ criſtallinꝰ humoꝛ pōt duplr̄ ꝯſiderari vno mō rōne officij. alio mō rōne ſube. vñ rōne ſube mēbrū non eſt ſed rōne officij eſt mēbrū. aut dic alr̄ ꝙ rōne officij eſt membrū. ſed rōne ſube nō eſt ꝟe mēbrū. neqꝫ eſt ꝟe humoꝛ ſꝫ tenet meᵐ. aut dic aliter ⁊ melius ꝙ criſtallina eſt mēbꝛum ⁊ nō humoꝛ ⁊ ꝯcedo oēs rōnes ad hanc partē adductas. Ad argᵃ facta in ꝯrīuꝫ ſic rñdeo. nā ſi dicis criſtallina vocatur humoꝛ ergo nō eſt mēbrū. dico ꝙ fuit ſic vocata qꝛ ratiōe ſue ſube hꝫ ſilītudinē cū hūore nō tñ eſt humoꝛ. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ criſtallina eſt de aquoſitate ſanguis menſtrui ⁊ forte in ea eſt de aq̄ſitate ſp̄matis. ꝙ ſi dicis ex ſanguine nō eſt niſi caro ⁊ adeps dico ꝙ h̃ opꝫ itelligi de mēbris manifeſtis in eſſe mēbroꝝ: de criſtallina ꝟo dubiū eſt nec eſt ꝟe mēbrū ſicut iam dixi. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ipſa eſt mēbrū ꝯſile ꝙ ſi mihi opponis ꝙ ipſa nō pōt diuidi in ptes ꝯſiles. tunc ego rñdeo ſic ꝙ ipſa criſtallina poteſt duplr̄ ꝯſiderari vno mō rōne ſue m̄ae ⁊ h̃ mō pōt diuidi in ptes ꝯſiles. alio ꝟo mō pōt ꝯſiderari rōne forme ⁊ figure ⁊ h̃ mō non pōt diuidi in ptes ꝯſiles. neqꝫ talis ꝓhibitio diuiſiōis in ptes ꝯſiles ꝓhibet mēbrū eſſe ꝯſile. ¶ Ad 4ᵐ. ſūt iā pꝫ ſolo. qꝛ auctores qui ꝯueniūt mēbra ꝯſilia ponūt ea q̄ ꝟe ⁊ certe ſūt mēbra. ¶ Poſſet etiā q̄ri de nūo humoꝝ. nā videnī eē. 4ᵒʳ. ſ. illi tres ⁊ hūoꝛ vitreus. nā Aui. in 3ᵒ ca. de ana. oculi ponit ꝙ ſit humoꝛ etiā. ⁊ iſte auctoꝛ. ꝟ. Ad h̃ dic. ꝙ pn̄ᵗᵉˢ nō ſunt niſi tres hūoꝛ autē vitreus nō eſt pn̄ˡⁱˢ, ⁊ ꝓpea nō eſt nūeratꝰ.

¶ De modis qualitatum corpoꝛis. Cap. XVII.

Modi qualitatis corpoꝛis qnqꝫ ſunt: craſſitudo nimia: ⁊ extēuata macies: ſyntheſis: ſqualiditas: ⁊ equalitas. Craſſitudinis due ſunt ſpecies. ſcilꝫ abundātia carnis ⁊ pinguedo. Abūdātia carnis fit ex abundantia caloris ⁊ humoꝛis. Pinguedo fit ex frig. ⁊ hu. intenſa. Pinguedinis diminutio vel extenuata macies fit ex ca. ⁊ ſic. intenſa. Syntheſis fit ex fri. ⁊ ſic. intēſa. Squaliditas nēpe fit ex fri. ⁊ intēſa humiditate: aut ſimul vtriſqꝫ intēſis. Equalitas itaqꝫ fit ex humoꝛum equalitate: corpoꝛis he ſunt forme.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit auctoꝛ caᵐ de coloꝛibꝰ. mō ponit caᵐ de habitudinibꝰ. ⁊ diuiˢ hec ps in tres. nā pᵒ enumerat modos habitudinis. 2ᵒ exequit̄ eos. 3ᵒ īponit finē. durat pᵃ vſqꝫ. [craſſitudinis due.] 2ᵃ vſqꝫ. [⁊ hec ſūt.] 2ᵃ diuiˢ in duas. nā pmo agit de hītudine q̄ ꝓcedit ab in eq̄litate. 2ᵒ de illa q̄ ꝓcedit ab eq̄litate. durat pᵃ vſqꝫ. [eq̄litas itaqꝫ.] pᵃ diuiˢ in 4ᵒʳ. nā pmo agit de craſſitie. ſcđo de macie extenuata. 3ᵒ de ſintheſi. q̄rto de ſqualiditate. durat pᵃ vſqꝫ. [extenuata macies.] 2ᵃ vſqꝫ ſintheſis. 3ᵃ vſqꝫ. [ſqualiditas.] q̄rta vſqꝫ. [equalitas.] ¶ Circa iſtā le. 3ᵒ q̄runt̄. pmū de pinguedine an ꝓcedat a caliditate vel a frigiditate. 2ᵐ an cholici vel melici nālīter ſint pinguiores. 3ᵐ eſt de textu. ¶ De pmo ſic ꝓcedo videt̄ ꝙ pinguedo ꝓcedat a caliditate. nā dicit Ariſto. in. xij. de animalibꝰ ꝙ pinguedo eſt cōplemētum bonitatis digeſtionis ſanguinis. ſed digeſtio cōpleta ⁊ bona nō poteſt fieri niſi a caloꝛe completo quare a cauſa calida ꝓcedit. ¶ P̃. idē Ariſt. dicit in liᵒ. xijᵒ. de animalibꝰ ꝙ in pinguedine dn̄at̄ ignis ⁊ aer. ergo cū in ea ꝯñentur elā calā. opoꝛtet ipſam eſſe calide ꝯplōnis ⁊ ſic a cā calā procedē. ¶ P̃. Ariſt. in. xij. dicit ꝙ medulla eſt calā. qꝛ ipſa eſt de nā pinguedinis ⁊ ſic relinquit̄ pinguedinem eſſe calidā; quare calida cauſa procedit. ¶ P̃. nos videmus ꝙ pinguedo ſupernatat ⁊ qcitius q̄ꝫ caro comburit̄ ⁊ h̃ videt̄ eſſe ſignum ꝙ in ea ſit dominiū caliditatis. quare a cauſa ꝓcedit calida. ¶ P̃. dicit Gal. expꝛeſſe in libro elloꝛum ꝙ pinguedo eſt calida. ¶ Ad cōtrariū autē ſic oppono videt̄ ꝙ a cauſa frida procedat. nam hoc dicit Auic. caᵒ de membꝛis ⁊ Gal. pmo de ꝯplōnibus. caᵒ vltimo. ¶ P̃. patet rōne. nam pinguedo nō fit circa membꝛa multe caliditatis. naꝫ non fit circa coꝛ epar ⁊ pulmonē ⁊ neqꝫ circa venas pulſatiles ⁊ non pulſatiles ſicut dicit Gal. in pmo de ꝯplōnibus ſed fit ſolū circa pāniculos ⁊ membꝛa neruoſa. ⁊ h̃ totum ſignificat ſuper friditate cāntē ipſam. nā caliditas membꝛoꝝ calidioꝝ non permittit eam fieri circa ea. ¶ Ad iſtam queſtionē dico ꝙ ipſa pinguedo poteſt duplr̄ ꝯſiderari. ſ. vno modo per comparationē ad cām materialē ⁊ hoc modo ipſa eſt calide complexiōis ⁊ ex calā cauſa procedit. qꝛ ab ipſa materia aerea. alio ꝟo modo poteſt ꝯſiderari rōne cauſe effi. ⁊ hoc modo eſt fride complexionis. nam a debili caliditate ꝓcedit eius gn̄atio. ¶ Sed q̄ꝫuis per hanc diſtinctionem ſatis patet ꝟitas queſtionis tamē volo ponere quoddam argumentū allegatum ſupra qđ dicit ꝙ pinguedo eſt perfectio bonitatis digeſtionis ſanguinis ⁊ dico ꝙ iſta propoſitio nō ꝯcludit ꝙ a calitate procedat pinguedo qꝛ nō eſt talis ſenſus eius. nā voluit dicē. Ari. in his ꝟbis ꝙ pinguedo fit ex ſanguine bn̄ ac perfecte digeſto. qꝛ velociter ſuſcipit coagulationē ⁊ a debili caloꝛe ſicut ligna ſicca velocit̄ ꝯuertunt̄ in cinerē. ſic talis ſanguis qui eſt circa renes velociter ꝯuertitur in pinguedinē ⁊ h̃ pꝫ ſi qs conſideret verbum Ari. per anñcedētia ⁊ ſeq̄ntia ⁊ per h̃ ꝙ ipſe dicit in. xi. eiuſdē nā dicit ꝙ pinguedo eſt ſanguis cito coagulatꝰ. ¶ De ſcđo ſic ꝓcedo vr̄ eni ꝙ colici ſint nālit̄ pinguiores. nā ſi pinguedo eſt cōplementū digōnis vt dcm̄ eſt ⁊ in cholericis magis cōpletur digeſtio q̄ꝫ in melicis ergo debēt eſſe pinguiores. ¶ Ad ꝯrīum ſic. naꝫ videt̄ ꝙ melici ſint nālit̄ pinguiores. nā dicit Gal. de ſignis maſculoꝝ in tegni ꝙ ipſi hn̄t pinguedinē reſpſam per carnē. ¶ P̃. ipſi ſunt ꝯplōnis fride q̄re in eis nō cōplet̄ bn̄ digeſtio. ḡ ſunt nālīter pinguiores. ¶ Ad h̃ dico ꝙ melici ſūt nālr̄ pinguiores. ſicut ꝓbāt rōnes ad h̃. ¶ Ad argᵐ ꝟo ꝙ in ꝯrīum fiebat pꝫ ſolo per expoſitionē illius ꝓpoſitiōis pinguedo eſt cōplemētū digōnis ſanguis. ¶ De 3ᵒ. ſic ꝓcedo q̄rit̄ eni q̄re complexio frigida ⁊ humida faciat duas habitudies. ſ. pinguedinem ⁊ ſqualiditatē ⁊ nulla aliarꝫ facit h̃. ¶ Ad hoc dico ꝙ hoc contingit ꝓpter duplicē habitudinē quā habet frigiditas cū humiditate. nā vnam habitudinē habet ad humiditatē naturalē; qualis eſt illa que eſt in flegmaticis non ſenioꝛibꝰ ⁊ talis dicit̄ pīguedo. ⁊ alia eſt habitudo frigiditatis ad humiditatē accidentalem ⁊ extraneā qualis eſt in hydropicis ⁊ in ſenioꝛibus. naꝫ in eis eſt humiditas extranea ⁊ talis habitudo nō inuenit̄ in alijs cōplexiōbꝰ. ¶ P̃. queritur quare tot ſunt modi qualitatis corpoꝛis neqꝫ plures. neqꝫ pauciores. ¶ Ad hoc dico ꝙ procedit ex combinatione complexionū. nam omnis cōplexio aut eſt equalis. aut inequalis; ⁊ ab equali ꝓcedit habitudo eq̄lis. ſi vero eſt inequalis tunc aut eſt cholerica complexio ⁊ ab iſta procedit macies extenuata. aut eſt complexio ſanguinea ⁊ ab hac procedit carnoſitas. aut eſt complexio melācolica ⁊ ab hac procedit ſintheſis. aut eſt complexio flegmatica ⁊ tunc alia eſt naturalis ⁊ ab hac procedit pinguedo. aut eſt cōplō ſtatica accidētalis ⁊ ab hac ꝓcedit ſqualiditas.

¶ De diſtantia iter maſculū ⁊ feminā. Capi. XVIII.

Maſculus a femina differt in eo ꝙ hic calidior ⁊ ſiccior eſt: illa ecōtrario frigidior ⁊ humidior.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū determinauit auctor de q̄litate corpis mō determinat de diſtātia inter maſc. ⁊ fe. ¶ Circa iſtā le. q̄tuor querunt. p̄m eſt an ſit de intētione nāe ꝓducē feminā. ſm eſt de cōplexione maris. ⁊ fe. 3m eſt de diſtinctionis cā inter maſcu. ⁊ fe. quartū eſt. qōdā incidens. ſ. de cauſis ſilitudinis. ¶ De pmo ſic ꝓcedo dicit Ari. in li° de aialibus per totū ⁊ in celo ⁊ mundo ⁊ Gal. in ſcd̄o ⁊ tertio de creticis. ꝙ nā ſemper agit qd̄ melius eſt ⁊ eius intētio eſt ad melius. ſ3 maſcu. eſt melior q̄3 femina. q2 dicit Ariſt. ſexto x° de aialib9 ꝙ femina eſt maſcu. occaſionatus ergo ſi potuiſſet nā gn̄atiua facere maſcu. nunq̄3 feciſſet feminā ergo ꝓductio ſexus feminini nō ē de intētiōe nāe. ¶ Ad ꝯ̈riū aūt eſt talis rō. ꝯſeruatio ſpēi eſt de intētione nāe ſic dicit̄ ſcd̄o de aia. ſ3 ſpēs non pōt cōſeruari abſq3 gn̄atione. ⁊ gn̄atio in vniuocis nō poteſt fieri abſq3 fe. q̄re ꝓductio feminarū ꝓcedit de intētione nāe. ¶ Ad hoc dico ꝙ duplex eſt nā. ſ. vlis ⁊ particularis. vn̄ dico ꝙ ꝓductio feminarū eſt de itētiōe nāe vlis q2 p eas ꝯſeruat̄ ſpēs ſ3 quātū ad nām pticularē nō eſt de ſui intentiōe nā enī que eſt in petro nūq̄3 faceret feminā ſi poſſet facē maſcu. q2 cū poſſet facē rē pfectā ⁊ faceret iperfectā ꝓbaretur eē incipiens vel inuida. ¶ De ſcd̄o 3a q̄runt̄. p̄m eſt vtrū femi. poſſit eſſe calior viro. vel nō. 2m eſt an ipſa ſit humidior viro vel nō. 3m eſt an mulier poſſit hēre optimā cōplexionē. ¶ De pmo iſtorū ſic ꝓcedo. videt̄ enī mulier eſſe calidioris cōplōnis q̄3 maſcu. cui9 ſignum eſt nālis fluxus mēſtruorū. nā ſignificat̄ abundantia ſanguinis ⁊ ſic abundātia caliditatis. ¶ Itē. omne corpus colicū ſicut ponit Gal. in libro de pulſibus eſt calius corpe flegmatico. ſed ꝯtigit repiri aliq̄s mulieres cholicas ⁊ aliquos hoies flaticos. ergo contingit mulierē eē calidiorē viro. ⁊ voco mulierē cholericā illā que habet ſigna. ca. ⁊ ſicce cōplexionis poſita in tegni. ¶ Itē. ponit Aly. de ſignis teſticulorū ꝙ gn̄atur mulier ō ſpmate cal̄o ⁊ ſicco. ergo pōt mulier eſſe calidior ipſo viro n̄ ſiliter. ¶ Itē. ponit Gal. in co. de pulſib9 ꝙ mulier poteſt hēre maiorē pulſum q̄3 vir. ⁊ ſic op3 eā eē calidiorē viro. ¶ Ad cōtrariū eſt auctoritas medicorū ⁊ phorū omnium. nā omnes ponūt ꝙ fe. eſt fridior viro. ¶ Ad iſtā qōnem dico ꝙ duplex eſt caliditas vna eſt nata ⁊ radicalis. ⁊ alia eſt acq̄ſita ⁊ influēs ⁊ voco eā radicalē3 que cōſequit̄ pma ſpermata. ⁊ voco eā acquiſitā ⁊ influētē que eſt in corpore a ſanguine menſtruo q poſt cōceptionē nutrit corp9 ⁊ eā q̄ acq̄rit̄ poſt a cibis ⁊ potib9 ⁊ moribus. vn̄ dico ꝙ olm vir eſt calidior muliere q̄ꝯtū ad p̄m calorē. q2 ſtati3 cū ſpma cadit in matricē ⁊ cōcipit̄ habet cōplōnē determinatā per quā ſit maſ. ex eo. aut fe. S3 quātū ad ſ3 calorē pōt mulier habē plus de calore q̄3 vir. q2 pōle eſt ꝙ ſanguis mēſtruus ex quo poſtea auget̄ conceptio ⁊ nutrit̄ ⁊ ex quo ſiunt mēbra ſanguinea ſit calidior in muliere q̄3 in viro ⁊ ſic erit in ea plus de calore ſcd̄o. ſed non de pmo. q2 facta fuiſſet illa materia. maſcu. ſi tantū habuiſſet de calore ⁊ iſta diſtinctio dicit plenā ꝟitatē. ¶ Tamē op3 ad p̄mū arg̃m reſpondere. ⁊ ad 3m. nam iſta non ſoluuntur per hanc diſtinctionē. ad p̄mū ergo ſoluo ſicut facit Ariſto. xviij. de animalib9 dicit enī ꝙ multitudo ſanguinis q exit a mulieribus per mēſtrua non eſt niſi ſuperfluitas ⁊ nō eſt bonus ſanguis ⁊ accidit ꝓpter fridizatē. ſignum cuius q2 mēſtrua accidūt magis in diminutione lune. vnde emiſſio illa ſanguis potius relinqt frigiditatē q̄3 caliditatē. ¶ Sed forte queret aliq̄s cum ſanguis menſtruus ſit ſuperfluitas imunda ⁊ mellica ſicut dicit Ariſto. quomodo poſſunt fieri ex eo membra in fantis ſc3 cor ⁊ epar. ⁊ caro. ⁊ omnia membra facta ex ſanguine quoru3 complexio eſt calida ⁊ humida. ¶ Ad hoc reſpondeo cum Auic. octauo de animalibus. nam dicit ꝙ mēſtrua que veniunt ad matricem tempore conceptionis ſunt alterius nāe q̄3 mēſtrua que veniunt pmo. nam illa pora ſunt ſola ſuꝑfluitas quā expellunt mēbra. Sed illa poſteriora que tepore partus veniunt ſunt pura nō expulſa ſ3 attracta a ꝟtute matricis. ¶ Ad 3m autē dico ꝙ ſperma calidū ⁊ ſiccum plus q̄3 expediat ad viri generationē h3 minus de calore naturali q̄ꝫ eſt inſtr̄m nāe q̄3 habeat ſperma tēperatū. nā calor naturalis eſt temperat9 ſicut dicit Gal. in ſcd̄o de naturalibus ꝟtutibus ⁊ in co. apho. ¶ De ſcd̄o ſic ꝓcedo videt̄ enim ꝙ vir ſit humidior. fe. nā dicit Auic. ca°. de neceſſitate mortis ꝙ in femia dn̄atur terra ⁊ aque. ⁊ in maſc. ignis ⁊ aer. quare humidior videtur eſſe maſcu. cū aer ſit humidior aqua ⁊ terra ſunt ſiccior igne. ¶ Itē. maſcu. eſt rarioris ſubē ſicut dicit Auic. ca°. de etatibus ⁊ corpus rarum eſt calidū ⁊ hu. ergo corpus viri eſt humidius. ¶ Itē. nos videm9 ꝙ corpora. maſculoꝝ gn̄aliter ſunt maiora corporib9 feminarū. ſed extēſio ſignificat mām eſſe humidiorem. ergo maſc. eſt humidior. ¶ Itē. oēs mares plus viuūt. ¶ Ad cōtrariū eſt textus omniū auctorū. nā omnes ponūt ꝙ femina ſit humidior viro. ¶ Itē. ratio demōſtrat. nā fe. generaliter eſt pinguior ⁊ piguedo atteſtat̄ humiditati. ¶ Itē. fe. eſt mobilior ⁊ inconſtātior maſ. quare eſt humidior. ⁊ multiplex ratio ad hoc pt adduci. ¶ Ad hoc dico ꝙ duplex ē humiditas. ſ. aerea ⁊ aq̄a. vn̄ dico ꝙ mulier eſt humidior hu. aquea. S3 vir eſt humidior humiditate aerea ⁊ ſimilis diſtinctio ponit̄ ab Auicen. de humoribus cū querit̄ de ſanguine ⁊ ſlate qd̄ horū ſit humidius ⁊ dicit̄ q2 ſanguis eſt humidior hūiditate aerea. ſed ſla eſt humidius humiditate aquea. ¶ De 3° ſic procedo videt̄ enī ꝙ femia poſſit eē tēperate complōnis ſicut maſcu. nā omnia ſigna deīminata a Gal. in illo ca°. de ſignis cōplonis toti9 vbi ponit ſigna cōpetētia craſeos. poſſunt cōpetē feie. q̄re pōt eſſe cōplonis tēpate. ¶ Itē. ſi cōplo viri eſt cala ⁊ ſicca ⁊ pōt in eo eē cōplo tēpata, Silr ⁊ in femina cui9 cōplo eſt fria ⁊ hu. poterit eē cōplo tēpata. q2 tāta diſtāria eſt iter cōplonē ca. ⁊ ſiccā ex vna pte ⁊ tēpatā ex altera quāta eſt inter fridam ⁊ humidā ex vna parte ⁊ tēperatā ex alia. ¶ Ad ꝯ̈ ſic oppono. maſcu. ⁊ fe. differe per fortitudinē ꝟtutis ſicut Ariſt. dicit. xv. ⁊ dicit Aly. de ſignis teſticuloꝝ ſed fortitudo ꝟtutis ſequit̄ tēperamētū cōplonis. quare ſi ſpma eēt cōplonis tēpate nō fieret ex eo mulier. ſed maſ. ¶ Ad iſtā qōnē dico ꝙ 2x eſt tēperātia. vna q̄rū cāt̄ a p̄ ſpmate ⁊ talē hēre non pōt mulier ſic dcm̄ eſt. ⁊ eſt alia tēpantia q̄ cāt̄ ab humido mēſtruali ⁊ mēbris cāris ab eo ⁊ talis hn̄ pōt eſſe in ea ⁊ h iā ſupra dixi ſatis. ¶ De 3° ꝟo q̄ſito pncipali. ſ. de diſtinctione maris ⁊ fe. 3a querunt̄. p̄m eſt an diſtinctio fiat an q̄3 mēbra formen̄t. ſm eſt an diſtinctio cauſetur ab ipſis mēbris gn̄ationis vel nō. 3m eſt an ꝟtutis fortitudo cauſet maſcu. ⁊ feminā vel non. ¶ De pmo ergo ſic procedo ⁊ videt̄ ꝙ diſtinctio maſcu. a fe. non poſſit fieri ante formationē membrorū. nā dicit Ariſto. xviij. animaliū ꝙ inſtrumētū ⁊ ꟶtu9 ꝑant̄ ſimul a nā. q̄re ꝟtus maſc9 data fuit ſimul cū mēbro gn̄atiōis ꝙ eſt ei9 inſtr̄m. q̄ nō ſit diſtinctio prio. ¶ Ad ꝯ̈riū eſt textus Ari. nā dicit. xviij. ca. ꝙ p9 diſtiguit̄ maſcu. a fe. q̄3 fiat creatio embrionis. ergo an̄ diſtinctiōe3 mēbrorum ſit diſtinctio. ¶ Ad hoc dico ꝙ 2x eſt diſtinctio inter maſcu. ⁊ fe. vna. ſ. incōpleta ⁊ h ſit ſtati3 cum ſpmata duo ſunt concepta. nam dn̄ante ſpermate maris determinatum eſt ꝙ conceptus ſit maſcu. dn̄ante ꝟo ſpermate. fe. determinatu3 eſt ꝙ ſit fe. alia ꝟo diſtinctio completa ſit ſolum in cōpletione membrorum generatiōis. nam tūc manifeſtatur ipſa diſtinctio. ſ3 p9 eſſet quantū ad ſui cām. mō autē eſt quātū ad ſuū effectu3 ⁊ h mō patet ſolutio. ¶ De 2° ſic ꝓcedo v3 enī ꝙ mēbra ſint cā diſtinctiōis. nā Ari. dicit. xviij. de aialibus ꝙ nō dicit̄ maſ. ⁊ fe. niſi ꝓpter mēbra

generatiõis ⁊ ſic videt̃ ꝙ ipſa mẽbra ſunt cã diſtinctionis.
¶ Ꝺ. nos videm⁹ ꝙ ſi maſ. caſtret̃ mutat nãm ſuã ad natu
rã fe. ſicut dicit Ariſto. in eodẽ lib° ⁊ ois auctor idẽ dicit.
¶ Ad ꝫrium eſt textus expreſſe Ariſt. nã dicit. xviij. ꝙ nõ
diſtinguit̃ maſc. a fe. ꝓpter mẽbra gñationis. quare mem
bra nõ ſunt cauſa diſtĩctiõis. ¶ Ꝺ. mẽbra ſũt fcã ꝓpter vir
tutẽ ⁊ non virtus ꝓpter mẽbra nã virtus eſt finis corporis
ſicut dicit Ariſt. in ſcðo de aia. ſed finis ordinat ea que ſũt
ad finẽ ſicut dicit̃ ſcðo pħoꝝ quare non ꝓpter mẽbra talis
eſt virtus in h̃ corpore. ſed ꝓpter virtutẽ hui⁹ corporis ta
lia ſũt facta mẽbra. ⁊ ſic mẽbra nõ ſũt cã ſed ſignũ. vel effe
ctus. ¶ Ad hoc dico ꝙ mẽbra nõ ſunt cã diſtinctiõis. ſed
ſignũ potius. vñ membra ſunt cã operatiõis ſexus ſed non
ſunt cã eſſentie. vñ op̃atio maris nõ põt fieri ſine membris
maſculi. ſed ſuba maris facta eſt a v̄tute potẽtiori. vñ dico
ꝙ mẽbra ſunt cauſa in diſtinctiõe op̃atiõis ſed nõ in diſtin
ctione eſſentie ⁊ ex hac diſtinctione pꝫ ſolo. ¶ De tertio ſic
ꝓcedo videt̃ ꝙ fortis virtus nõ ſit cauſa diſtinctiõis. nam
nos videmus multotiẽs fe. hẽre fortiorẽ v̄tutem. maſculo
q̃ aialem ⁊ nãlem ⁊ ſpũalẽ. quare nõ videt̃ ꝙ fortitudo vir
tutis diſtinguat. ¶ Ad ꝫium autẽ eſt text⁹ Ariſt. in. xviij.
de animalibus. nã dicit ꝙ fortitudo v̄tus eſt cauſa diſtin
guẽs maſcu. a fe. Itẽ textus Aly ca°. de ſignis teſticuloꝝ.
nã dicit ꝙ v̄tus eſt q̃ facit maſ. a fe. differre. ¶ Ad hoc di
co ꝙ q̃druplex fuit oppinio apud antiquos pħos de diſti
ctiõe. inter maſcu. ⁊ fe. prima fuit empedoclis q diſtingue
bat maſcu. a fe. per caliditatẽ m̃ricis. nã dicebat ꝙ maſcu. fit
in m̃rice calia. ⁊ fe. fit i fria ⁊ hãc oppinionẽ iprobat. Ari.
in. xviij. de aialib⁹ duab⁹ rationib⁹. ſed ego ponã tãtũ vnã
⁊ h̃ eſt. nã in matrice eadẽ gñat̃ maſcu. ⁊ fe. ſimul. q̃re ⁊ in
fria ⁊ in calia põt fieri vtrũq;. ¶ Scða oppio fuit ꝙ locus
ſpermatis in m̃rice diſtinguebat. nã ſi cadebat in p̃te dex
tera fiebat maſcu. ſi v̄o in ſiniſtra fiebat fe. ⁊ h̃ iterũ falſuꝫ
eſt. nã inuẽt⁹ eſt maſcu. in ſiniſtra ⁊ fe. in dextera. ¶ 3ª v̄o
oppinio eſt ꝙ ſperma veniẽs a latere dextero. facit maſcu.
⁊ veniẽs a ſiniſtro facit fe. vt ſi exeat ſpma a teſticulo dex
tro facit maſc. ſi v̄o a ſiniſtro facit fe. ⁊ iſta iterũ falſa eſt. Sꝫ
nõ ponit Ari. rõnẽ ad eã. ¶ Quarta v̄o oppio fuit ꝙ ſper
ma calm facit maſcu. ſpma fridũ facit fe. ⁊ h̃ quidẽ oppio
eſt v̄a aliq̃liter. Sꝫ de longinquo dicit Ari. q2 nõ dicit eãꝫ
imediatã. ¶ Quinta v̄o oppinio eſt oppio Ariſt. xviij. de
aialib⁹ poſita q̃ talis eſt. fortitudo v̄tutis ſpmatis maris ſu
per ſperma mulieris facit maſc. ⁊ ei⁹ debilitas ſup ipſum fa
cit feminã. illa v̄o v̄t⁹ q̃ eſt in ſpmate viri ꝓcedit a bonitate
digõnis. ⁊ debilitas ei⁹ ꝓcedit ab indigẽne. Itẽ bonitas di
geſtiõis. ꝓcedit a multitudine caloris inati q bonã facit de
coctionẽ malitia v̄o digõnis ꝓcedit a debilitate caloris na
turalis. caloris aũt habũdantia cãt̃ a v̄tute q̃ eſt in mẽbro
p°. ſ. in corde. defect⁹ v̄o cauſat̃ a debilitate v̄tutis in eodẽ
mẽbro. ſ. in corde ⁊ iſta eſt cã cõpleta. ⁊ ponit̃ ab Ariſto.
xviij. de aiab⁹. ¶ Ad argm̃ v̄o ꝙ ꝓbabat qð fortitudo v̄tu
tis nõ eſt cã digõnis. q2 mulier iuenit̃ fortior viro. ſic video
q2 mulier nũq̃ꝫ põt eẽ fortior viro ſꝫ p⁹ ſpmate. dũmõ quã
titas ſpmatũ ſit eq̃lis. ſed cũ ſpma mulieris ſit multe quãti
tatis ⁊ viri ſit paucę. tũc poſſe eſt mulierẽ eẽ fortiorẽ viro.
¶ De quarto ſic ꝓcedo. nã videt̃ ꝙ ois maſcu. aſſimilatur
patri ⁊ ois femina matri. nã dicit Ari. xviij. ꝙ tunc ſit ma
ſcu. cũ vincit ſperma viri. ⁊ tũc aſſimilatur filiuſ patri. cũ
vincit ſperma eius. q̃re oiſ maſcu. aſſimilat̃ patri. ⁊ ois fe.
aſſimilat̃ matri. pari rõne. ¶ Ꝺ. nõ videt̃ ꝙ aliq̃s debeat
aſſimilari auo. nã dicit Ari. ꝙ in ſpmate alicui⁹ eſt fortior
v̄tus illa que ꝓfluit a patre q̃ꝫ illa que eſt in eo ab auo q̃re
cum ſit fortior dꝫ vincẽ magis. g̃ nullus filius aſſimilatur
auo vel proauo. vel aue. vel paue ꝙ eſt ꝫ Ari. ⁊ ꝫ v̄itatẽꝫ
expertã. ¶ Ꝺ. nõ videt̃ ꝙ aliq̃s filius debeat alteri. hoĩ q̃ꝫ
pr̃i. vel m̃ri. vel alicui ſui ordĩs aſſĩlari. naꝫ in ſpmate meo
nõ videt̃ ꝙ ſit virtus alicui⁹ individui diſparati. ſed tñ vi
dem⁹ ꝙ aliquãdo ſibi aſſimilatur ⁊ nõ patri vel alicui ſuo
rum. ¶ Ꝺ. querit̃ vnde eſt ꝙ aliqua mulier parit aliqñ for
mã tauri aut equi. cũ in ſpmate ei⁹ nõ ſit v̄tus talis aialis.
¶ Circa v̄itatẽ hui⁹ queſiti opꝫ notare tres habitudines
motorũ i op̃e gñationis. vna quarũ cauſat ex ſe efficaciaꝫ
gñationis. ⁊ alia cauſat ex ſe ſexũ maſculinuꝫ. aut fe. tertia
cauſat ex ſe aſſimilatiõem. dico ergo ꝙ p̃ma habitudo que
facit efficaciã gñationis dependet a relatione triũ rerum ad
inuicẽ que tres res ſunt v̄tus mã ⁊ inſtr̃m. v̄tus aũt eſt ſpa
po⁹ ſeminaria que deſcẽdit cũ ſpmate. mã v̄o eſt ſpma mu
lieri ⁊ ſanguis mẽſtru⁹. inſtr̃m aũt duplex eſt. qðdã ex p̃te
mulieriſ ⁊ hoc eſt matrix qðdã ex p̃te viri ⁊ h̃ eſt calor nã
lis ⁊ ſpũs q cũ ſpermate deſcẽdit ⁊ ipſa cõpleo ſpmatis. nã
cõpleo eſt inſtr̃m ſicut dicit Gal. in iſinitis locis qñ ergo iſta
tria. ſ. v̄tus ⁊ mã ⁊ inſtr̃m hꝫ debitã ꝓportionẽ ⁊ habitudi
nẽ adinuicẽ tũc ſit gñatio. ſed iſta ꝓportio hꝫ magnã latitu
dinẽ ſm meliorẽ ⁊ maiorẽ gñationẽ ⁊ huic habitudini op
ponit̃ diuerſitas ⁊ diſſiĩtudo. Item qñ iſta tria hñt diſpro
portionẽ tãtã ꝙ gñationẽ ipediat tũc non fiet gñatio ſicut
patet in viris ⁊ mulierib⁹ ſterilibus. ¶ Scða v̄o habitu
do iſtarũ triũ rerũ ad inuicẽ eſt iſta. ſ. ꝙ ſi vincit ſperma vi
ri ſperma mulieris cogit vt fiat maſcu. aut eꝫ. ſ. ſi ſpma mu
lieris vincit faciet. fe. ⁊ de hac hitudine dcm̃ eſt ſufficiẽter
ſupra in q̃ſito de diſtinctiõe. maſc. ⁊ femine. ¶ Tertia v̄o
habitudo motorũ facit aſſimilationẽ. ad euidẽtiã cui⁹ opꝫ
notare quãdã magnã ⁊ ſubtilẽ diſtinctionẽ collectã ex di
ctis Ari. in. xviij. de aialibus ⁊ ex dicti Aui. in. xx°. de aia
libus ⁊ ex dictis ei⁹ in. xviij. eiuſdẽ li. ſcias g̃ ꝙ h̃ ſiĩtudo d
pẽdet a duab⁹ ꝓprietatib⁹. vna quarũ eſt ex p̃te viri ⁊ alia
eſt ex p̃te mulieris ⁊ ex p̃te viri dicit̃ v̄tus. vel poª. vel mo
tus. ex p̃te autẽ. fe. eſt reſiſtentia cũ ꝓpria q̃litate ſpermatiſ
mulieri. ſed mõ proſequamur lineã v̄tutũ que eſt ex p̃te vi
ri in ſuo ſpmate. dico g̃ ꝙ in eo eſt duplex virt⁹. ſ. corporũ
ſuperiorũ ⁊ v̄tus que eſt rõne ipſius corpis eliati. ⁊ ꝙ rõne
ſuperiorũ corpoꝝ fiat ſiĩtudo vel actio eius pꝫ p Ariſto. q
dicit ꝙ hõ ⁊ ſol facit hoĩeꝫ. ¶ Ꝺ. dicit Aui. in. xviij. de ani
malib⁹ ꝙ p ipreſſionẽ celeſtẽ facit mulier aliqñ mõſtrum ⁊
ſic pꝫ ꝙ motor vn⁹ op̃at̃ in ſpermate rõne celeſtis corpis.
alia v̄o v̄tus rõne ſube ipſius ſpermatis ⁊ iſta eſt duplex.
nã quedã eſt ſp̃alis ⁊ iſta eſt illa virtus que facit cõceptuꝫ
retinẽ formã hoĩs. alia v̄o dicit̃ individualis. ⁊ iſta dicit̃
illa que facit aſſimilari cõceptum alicui individuo. ſed iſta
v̄tus eſt duplex. nã quedã eſt imediata ⁊ quedã mediata.
imediata v̄o dicit̃ illa que eſt in ſpmate patris rõne ipſius
pr̃is mediata v̄o dicit̃ illa que eſt in ſpermate rõne aui vel
proaui. vel atraui, aut alterius ordinis ⁊ iſte eſt ordo virtu
tum agentiũ ex ſpermate pr̃is. ¶ Ex p̃te autẽ m̃ris eſt tri
plex agens. vnũ eſt corpus celeſte ſic dcm̃ eſt ſupra. nã ad
iuuat ipſam mãm mulieris in reſiſtendo v̄tuti virilis ſper
matis. ſm agens eſt ipſa virtus anime. vnde dicit Auicẽ.
primo canõ. ca° de accidentibus anime ꝙ ſm v̄tutis ima
ginatiue fortitudinem contingunt multe res que non cre
duntur. ⁊ hoc idem dicit. vj°. de naturalibus vnde dico ꝙ
mulier tempore lineationis infantis aut tẽpore conceptio
nis poteſt talem imaginationẽ habere ⁊ talem impreſſio
nem efficere ꝙ filius aſſimilabitur rei quam imaginat̃. ter
tium autẽ agens eſt reſiſtentia ipſius materie. ſ. ipſius ſper
matis mulieriſ. ⁊ iſta reſiſtẽtia eſt triplex. nam quedam eſt
ratione individui aut ratione qualitatis que eſt in ſuo ſper
mate ſm ſe. ⁊ imediata. ⁊ alia eſt ratione ſuorum preceden
tium. vt ratione ſue matris aut ratione ſue aue aut ratio
ne ſui patris. aut ſui aui. ⁊ iſte eſt ordo motorum ex parte
materna. ¶ Hec ergo diſtinctio eſt radix iſti⁹ queſiti ⁊ ma
xime quãtum ad ſcðam ⁊ tertiaꝫ habitudinẽ. veniamus g̃
ad ſolones ꝓdcõrũ q̃ſitorũ. dico g̃ ꝙ qñ vicit v̄t⁹ in ſpmate
pr̃is penes q̃ꝫ diſtiguit̃ maſc. ⁊ vincit v̄t⁹ eiuſdẽ penes quã
cãt̃ aſſilatio tũc ſit fili⁹ maſc. ſilis pr̃i. eo ꝙ vtraq; v̄tus in

ſpermate maſculi vincit vtraqꝫ oppoſita in ſpermate. ſe. ſi vero virtus que eſt in ſpmate maſcu. quantu ad ſexu obtinuit ſꝫ ſuccubuerit quatu ad ſilitudine ⁊ no remanſerit aliq vtus ſupior ex pte maſculi ſed ſupius tunc aſſimilatur filius maſcu. matri. Ite ponam⁹ ꝙ vtus que eſt in ſpermate rone patris ſuccubuerit ⁊ vtus aui. vel proaui remanſerit ⁊ egerit cotra mam illa et contra vtute patris. ⁊ in illa actione vincerit tunc aſſimilatur filius maſculus auo aut ꝑauo. nam virtus paterna perdidit ⁊ remanſit in victoria virtus aui vel proaui. quare illi facta eſt aſſimilatio. Item ponamus ꝙ omnes vtutes que ſunt in ſpermate ordinate ſm indiuidua perdiderit ⁊ remanſerit ſolum vtus ſpalis tunc erit filius ei ſimilis ⁊ nulli aſſimilabitur eo ꝙ omnes particulares virtutes perdiderut ⁊ vlis remanſit. ⁊ h eſt ordo ratione ordinis paterni. rone vero ordinis materni h eſt ordo. pono ꝙ reſiſtentia ſpermatis ſemine optinuerit quatu ad ſexum q2 ſecit fieri filia femina ⁊ virtus aſſimilatiua ex parte patris vincerit illa reſiſtentia que reſiſtebat aſſimilationi tuc debet fieri femina filia ſimilis patri. aut ſi ſpma patris vincit no ratione ſui. ſed ratione vtutis que eſt in eo ratione aui. aut aue vl proaui vel proaue tuc filia aſſimilabit aut auo vel proauo aut aue vel proaue paterne. ſi vero virtus reſiſtentie que eſt in ſpermate femine vincerit quatu ad ſimilatione tunc fiet filia ſimilis matri. ꝙ ſi illa reſiſtetia no vincerit ratione ſui ſed ratione alicuius ſuperioris ex ordine femine. ſiue maſcu. ſiue femine. vt pater matris. aut matri matris. ℂ Sed dices qd erit de nato q nec patri nec matri. nec alicui de ſua linea aſſimilat. ſed alij indiuiduo nunqd hoc contingit. ⁊ certe dic ꝙ h contigit ex aliq aſpectu ad corpora ſupiora ſic dicit aſtrolog⁹. ℂ Ite queres que eſt cauſa qre vtus ꝓpinqua deſtruit in femia ⁊ remanet vtus ſuperior ad illa. ℂ Ad hoc dicit Ariſto. q2 ageus fatigat. vnde qn vtus que eſt in ſpmate rone patris actualiter deficit tuc inſurgit vtus longinqua que erat ibi in po ⁊ agit. ꝙ ſi ipſa ſit que poſſit obtinere aſſimilat filius auo vel proauo aut hoi ⁊ ſimilr ratione matris. q2 ſi perdit reſiſtetia que eſt ex parte mris immedi ⁊ remanet ibi vtus reſiſtedi rone patris matris aut ratione matris matris tunc aſſimilatur auo materno aut aue materne ⁊ per hec ſubtilia ⁊ pauca poteris multa ppedere ſi tu ↄſideraueris radices ſuprapoſitas ⁊ oia iſta ſut tracta de libris Ari. xviij. de aialib⁹ ⁊ aui.

[Aeris mutatio ⁊c.] Poſt tractatuꝫ de reb⁹ nalibus ⁊ eis anexis ꝓſequit auctor de reb⁹ no nalib⁹. ⁊ q2 de reb⁹ non nalibus 1r ↄtingit determinare ideo p⁹ videam⁹ de eis in coi ⁊ h. in le. pnti. ⁊ in coi duo videnda ſunt quoꝝ pm eſt de noticia earu. 2m eſt d dubijs: de p⁹ duo videda ſut. pm eſt videre diffone rei no nalis. ſm diſtinctione eius. ℂ Dico ergo ꝙ res no nalis ſic diffinit ab Auice. p⁹ can. fen ſcda doctrina ſcda ca⁹. p⁹. res no nales ſunt cae ꝑmutates. aut conſeruates diſpones corporuꝫ necie a qbus ipoie eſt hoiem egredi toto tepore ſue vite. ⁊ quaſi eadeꝫ nodificatio inuit a Gal. in tegni de cauſis ca⁹ p⁹. ℂ Sed no veniam⁹ ad expoſitione diffonis. dicit ergo ꝙ res no nales ſut cae. ⁊ hoc ideo q2 illa q pmutat corpa nra hut duplex ee. ſ. abſolutuꝫ ⁊ relatiu. eſſe aut abſolutum eſt put ↄſiderant in ſe. ⁊ ſic cadunt in ↄſideratione nalis. cõſiderare enim aere put coplet vniuerſum ⁊ put eſt ca gnationis ⁊ corruptiois totius corporis ſpectat ad phm. ſed cõſiderare aerem put permutat corpus humanu aut cõſeruat ſic eſt d ↄſideratioe medici ⁊ et put coponit corp⁹ nrm. p at mo ↄſiderat vt re, nalis. 2⁹ vero mo cõſiderat vt res no nalis. dixit ergo ꝙ res no nalis eſt ca vt oſtdat ſe loqui de ea in ee relatiuo ⁊ no abſoluto. ⁊ dixit. pmutates aut cõſeruantes. vt excludat aere ⁊ alias res put poſſut ee de ſuba corporis nri. nam tunc no permutat aut ↄſeruat. ſed cõſtituut. na ſic ſunt res nales. Ite dixit res neceſſarie ⁊ hoc dixit vt excludat res que pmutat res contingetes. qles ſunt gladiuſ ⁊ lapis ⁊ morſus ferarũ que no de necitate pmutat ſic dicit Gal. de cauſis ca⁹. p⁹. ⁊ Aui. p allegato ca⁹. Ite ponit. [a quibus ipoie eſt ⁊c.] ⁊ h ponit ad exponendu h qd dixerat necie. na no eſt cõtinuu neciuꝫ ꝙ res nales pmutent. na no ſemp replemur. neqꝫ ſemp inanimur. neqꝫ ſemp comedim⁹ aut bibimus: et no poſſumus in tota vita nra h effugere. ℂ No videamus quot modis dicit res no nalis. ⁊ dico ꝙ di dupli. i vno mo apud nale ⁊ eſt res no nalis ſm cu illa q fit ab arte vt dom⁹ aut loc⁹. aut res q fit a fortuna vt inuenire teſauru. na dic Ari. ſepti mo metho ⁊ xi⁹ eiuſde ꝙ oia que fiut aut fiut a na aut ab arte aut ab auctoritate ⁊ eade diſtictio inuit ſcdo phorum circa pn. Ite d alio mo apud medicu ⁊ dicit eode mo q ſupra diximus. ℂ De ſcdo. ſ. dubijs tria querunt pm eſt de diffone. 2m eſt an res no nalis ſit de ſuba corpis nri vel no. 3m eſt de numero reꝝ no naliu. ℂ De p⁹ ſic ꝓcedo vr enim ꝙ ſit ipoſſibilis diffo. na in ea ponunt duo ↄria. na dicit ꝙ ſunt cauſe pmutates ⁊ ↄſeruates. ⁊ pmutare ⁊ ↄſeruare ſut ↄria. ℂ P. no vr ꝙ coperat oi rei no nali. na no vr copetere aeri. dicit eni Aui. ca⁹ de tpibus anni ꝙ aer ſp hꝫ vtute reſolutiua qre ſp pmutat g no ↄſuat. ℂ Ad pm dico ꝙ ↄſuare ⁊ pmutare pnt dupli ↄſiderari. vno mo put coparat ad corp⁹ cui appropiquat ⁊ ſic ſut ↄria. alio vero pnt ↄſiderari coparado ad ipſaꝫ re no nale ſm ſe. ⁊ h mo no ſunt ↄria. na eade res pot eſſe ca permutatiua ⁊ ↄſuatiua p coparatione ad diuerſa corpa. ℂ Ad ſm dico ꝙ lꝫ aer vtute ſtellaru reſoluat ſemp. tn illa eſt inſenſibilis de q pmutatioe mo no eſt ſmo. ℂ De ſcdo ſic ꝓcedo vr enim ꝙ res no nalis ſit de ſuba nri corporis. na repletio venaru ⁊ mebroꝝ ex humiditatib⁹ eſt ſubale nri corpis qre cum repletio ſit no nalis res vr ꝙ ipſa ſit de ſuba corpis. ℂ P. aer eſt elim noſtroru corpoꝝ ⁊ ſpirituu ſic dic Aui. p can. fen 2ᵃ doctria 2ᵃ ca⁹ 2⁹ ⁊ ide dic Gal. de iuuametis in. vj⁹ g cu ſpus ſit de ſuba nri corpis. tuc ⁊ ipe aer. ℂ Ad ↄriu. oe qd eſt de ſba nri corpis eſt res nalis ſicut pꝫ p diffinitioneꝫ data de re nali a Gal. g res no nalis no eſt de ſuba noſtri corpis. ℂ P. dicit Gal. in tegni de cauſis. ca⁹. p ꝙ ipoie eſt corpa nra no approxiare reb⁹ no nalib⁹. ⁊. j. in h ꝙ dicit approximare notat ꝙ res no nalis no ſit de ſuba corpis. na his reb⁹ que ſt de ſuba noſtra no dicim⁹ approximare. ℂ Ad hac qonem dico ꝙ res no nalis no eſt de ſuba corporis noſtri. ⁊ cocedo rones ad hac pte adductas. ad pm aut argm ſcm in ↄriu dico ꝙ qn dicim⁹ qd repletio eſt res no nalis. h intelligim⁹ de repletione ſtoi ⁊ inteſtinoꝝ. ſ. anteqꝫ fiat ↄuerſio in humore vel humiditate. ℂ Ad ſm aut dico ꝙ aer lꝫ ſit elim ſpus nihil min⁹ eſt res no nalis. na qn eſt factus ma ſpus tunc eſt res nalis ⁊ tunc no hꝫ forma aeris. ℂ De 3⁹ ſic ꝓcedo videt enim ꝙ res no nales ſint plures qꝫ ſex. na corpora celorum ⁊ motorum pmutant corpa nra de necitate ⁊ oe qd pmutat corpus nrm de neceſſitate eſt res no nalis ſicut pꝫ per diffone eius. ℂ P. ignis ⁊ aq ⁊ terra vident ee res no nales. nam iſta necio permutat ⁊ ↄſeruat corpus noſtru. ℂ P. querit qre iſte res ſut ſolu ſex neqꝫ plures neqꝫ pauciores. ℂ Ad pmu dico ꝙ corpora celoru lꝫ permutent tn no niſi mediante aere. vnde eorum actio comprehendit ſub aere. ℂ Ad ſm dico ꝙ ignis no permutat niſi mediante aere. nam iſte ignis qui eſt apud nos permutat aut q2 flama aut q2 carbo. ſed ab eo ꝙ flama mutat mediate aere. q2 flama eſt in aere eo ꝙ ipſa eſt ſumus ardens ſicut dicit in pmo de generatione. ſi vero q2 carbo tunc mutat me terra ⁊ aere. ⁊ ſic no ponitur res per ſe de no nalib⁹. Item terra ⁊ aqua que non potatur pmutat corpora noſtra mediate aere. qd pꝫ p ea q dicuntur in h ca⁹ de mutatione aeris pp terras ⁊ maria aqua vero q potat reponit ſub gne pot⁹. ℂ Ad 3m dico ꝙ res no nalis aut eſt corp⁹ aut no corpus ⁊ ſi corp⁹ tunc aut ſimplex ⁊ hoc eſt aer. ſi vero ſit copoſitu tuc eſt cib⁹ et pot⁹. ſi vero no e corp⁹ tuc aut appropriat aie aut cor ⁊ ſi aie aut vtuti ſpuali ⁊ talia ſut accntia aie aut aiali ⁊ tunc eſt ſomus

τ vigilia. ſi ꝟo appropriat̃ corpori tūc aut eſt gñale τ talis
eſt mot⁹ τ qes. aut ꝑticulare τ talis eſt inanitio τ repletio.

¶ De rebus nãlib⁹ τ ꝑmo de mutatiõe aeris. Cap. XIX.

AEris mutatio fit quinqȝ mo-
dis: aut enĩ fit
ex anni temporibus: τ ex ortu ſtella-
rum: τ occaſu: ventis: terris: τ earũ
fumoſitatibus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum vidimus de rebus nõ nãlibus in generali. videam⁹
modo in ſpeciali τ diuiditur pars iſta in. vj. nã ꝑmo agit de ae-
re. ſcđo de motu τ quiete. 3° de cibo τ potu. quarto de ſom-
no τ vigilia. quinto de inanitione τ repletione. vj° de acci-
dentib⁹ anime. durat ꝑ° vſqȝ. [exercitiũ.] ſcđa vſqȝ. [mo-
di ciborũ.] tertia vſqȝ. [ſomnus.] quarta vſqȝ. [coitus.]
5ª vſqȝ [ſunt accidẽtia.] ſexta vſqȝ ad finẽ tractat⁹. ꝑma ꝟo
pars in qua agit de aere diuidit̃ in duas. nã ꝑ° ponit quot
modis fiat mutatio ei⁹. ſcđo exequit̃ de cauſis permutan-
tibus cũ dura ꝑma vſqȝ. [anni tẽpora.] ſcđa diuidit̃ in. v.
nã primo agit de mutatione aeris propter tẽpora anni. 2°
ꝓpter ſtellas. 3° ꝓpter ventos. 4° propter terras. 5° ꝓpter
fumoſitatẽ ſeu peſtilẽtiã. durat ꝑma vſqȝ. [ex ſtellis.] ſcđa
vſqȝ. [venti quattuor ſunt.] tertia vſqȝ. [terrarum mã.]
quarta vſqȝ. [mutat̃ quoqȝ aer.] in pñti ğ lec. proſeque-
mur de mutatiõe aeris ꝑꝑ tẽpora anni τ ꝯſequẽt de alijs.

¶ De temporibus anni.

ANni tẽpora ſunt quattuor: ver equa-
le calidum τ humidum: eſtas calida
τ ſicca autumnus frigidus τ ſiccus
τ hiems. frigida τ humida.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cũ premiſit auctor numerũ modoꝝ qb⁹ mutat̃ aer ponit
modo executionẽ de ipſis τ ꝑ° de tꝑib⁹. τ de ipſis ꝑmo agit
rõne quãtitatis ſcđo rõne q̃litatꝭ durat. ꝑ° vſqȝ. [ver eſt ca-
lidũ τ hu.] ¶ Circa iſtã lec. opȝ duo notare. ꝑm̃ eſt de noti-
cia tẽporũ. ſm̃ eſt de dubijs circa tẽpora anni. ¶ De ꝑmo
duo opȝ videre. ꝑm̃ eſt de diſtinctiõe tẽporũ anni. ſm̃ eſt de
cauſis cõplõnis eorũ. ¶ De ꝑmo ſic ꝓcedo dico ergo ꝙ tẽ-
pora diſtinguunt̃ ſm̃ aſtrologũ τ ſm̃ medicũ. ſm̃ aũt aſtro-
logũ diſtiguunt̃ ſm̃ trãſitũ ſolis ꝑ tres ſig᷑. nã ver durat dũ
ſol intrat arietẽ τ vadit ꝑ arietẽ taurũ, τ geminos τ h̃ qdẽ
tꝑs incipit a. xvij°. die martij τ extendit vſqȝ ad. xix. Junij.
eſtas aũt icipit qñ ſol itrat cãcrũ τ durat dũ vadit ꝑ cãcrũ
τ leonẽ τ v̓ginẽ τ h̃ qdẽ tꝑs incipit a. xix° die Junij τ du-
rat vſqȝ ad. xviij. diẽ ſeptẽbris. autũn⁹ ꝟo icipit cũ ſol itrat
librã τ durat dũ vadit ꝑ librã τ ſcorpionẽ τ ſagittarium τ
h̃ qdẽ tꝑs incipit a. xviij. die ſeptẽbris τ durat vſqȝ ad. xv.
decẽbris. hyemꝭ aũt eſt cũ ſol intrat capricornũ τ durat dũ
vadit per capricornũ τ aquariũ τ piſces τ h̃ quidẽ temp⁹
incipit a. xv°. die decẽbris τ durat vſqȝ in. xv°. martij. h̃ om-
nia ponunt̃ a cõſtã. de rebus nõ nãlibus. ca. 3°. τ alia ꝟba
bis ſimilia, ſed magis ꝯfuſa ponunt̃ a Gal. in co. tertij li°.
apho. vñ videt̃ ꝙ cõſtãtinus ſequat̃ aſtrologos in diſtin-
ctiõe tẽporũ. ¶ Alio vero mõ diſtinguit̃ ſm̃ medicinalem
cõſiderationẽ. τ ponit Auic. ca° de tẽporib⁹ duas diſtinctio-
nes vna quaꝝ ſumit̃ ab eis que ſentiunt̃ ſenſu tact⁹ τ alia
ſumit̃ ab eis que ſentiunt̃ ſenſu viſus. τ eſt ꝑ° talis ꝙ ver
τ autũn⁹ in terra tẽperata eſt tꝑs in quo nõ curam⁹ de cale-
facientib⁹ ꝓpter frigus neqȝ curam⁹ de infrigidantibus ꝓ-
pter calorẽ. hyems autẽ eſt tꝑs in quo curam⁹ de calefaciẽ-
tibus ꝑꝑ frigus: τ eſtas eſt tẽpus in quo curam⁹ de infrigi-
dantib⁹ ꝑꝑ calorẽ. alia ꝟo rõ eſt h̃ ꝙ ver eſt tꝑs florũ τ ini-
tiũ pomorũ. autũn⁹ ãt eſt tꝑs in q̃ mutat̃ color folioꝝ vſqȝ
ad caſũ eoꝝ τ h̃ diſtinctio quã ponit Aui. pl⁹ placȝ. ¶ De
ſcđo. ſ. cauſis cõplõnis ſic ꝓcedo. nã ꝑmo ponã cãs cõplõ-
nis actiue. ſcđo paſſiue. dico ergo ꝙ eſtas eſt cõplõnis cali-
de. τ h̃ accidit ꝓpter rectitudinẽ oppõnis ſolis ad nos. nã
quãdo ſol recte aut q̃ſi recte reſpicit nos tũc radij eius fa-
ciũt reflexionẽ ſup ſe τ inſpiſſant̃ aut reflectunt̃ ſuper an-
gulos acutos τ tũc fortificat̃ calitas radiorum ſuper nos.
hyems aũt eſt frida ꝓpterea q2 ſol eſt in obliquo τ non eſt
in oppõne. vñ cadunt radij eius ſm̃ circũferẽtiam ex obli-
quo qñ nõ faciunt angulos acutos neqȝ reflectunt̃ in ſe. ſȝ
faciũt angulos expãſos. q̃re v̓t⁹ eorũ diffundit̃ diſgregata
τ ſic nõ calefaciũt ita fortit̃. ꝙ autẽ reflexio radiorũ in vnũ
calefaciat pȝ ſiqs faciat ſpeculũ de calibe cõcauũ τ oppo-
nat radijs ſolarib⁹ tũc q2 radij acuunt̃ accẽdit̃ ignis in lo-
co vbi vniunt̃ radij. ver autẽ τ autũn⁹ ſunt q̃ſi tẽpate com-
plõnis iter caliditatẽ τ friditatẽ. τ h̃ eſt ꝓpter equalẽ diſtã-
tiã rectitudinis. nã neqȝ ita recte reſpiciunt nos radij ſicut
in eſtate. neqȝ ita oblíq ſicut in hyeme q̃re ſit tẽperies h̃ dicẽ
Aui. ca°. de tꝑib⁹ anni. ¶ Modo videam⁹ cãs complõnis
paſſiue. τ ſcias ꝙ ver eſt complõnis tẽperate inter humi.
τ ſiccũ. ſed autũnus declinat ad ſiccitatẽ. τ cauſa huius di-
uerſitatis eſt triplex. ſȝ ꝙ ponit Auic. ca°. de tẽporib⁹. ꝑ°
eſt talis. ſiccitas eni facili⁹ giãtur q̃ȝ humiditas qđ patet.
q2 ſiccitas eſt velud ꝑuatio τ humiditas eſt velud habit⁹
τ facilius induct̃ ꝑuatio q̃ȝ habitus. ergo cũ ad hoc vt fiat
tẽperamẽtuȝ in autũno oporteat aerẽ humectari ꝓpter ſic-
citatẽ ꝑcedentẽ eſtatis in vere aũt oporteat exiccari ꝓpter
humiditatẽ hyemis ꝑcedẽtis facilius τ citius potuit indu-
ci adueniente ꝟe ſiccitas ſiue deſtructio humiditatis hye-
malis q̃ȝ poſſet in autũno iduci hũiditas ꝯtẽpata i aere ſicco
eſtatis. ¶ Scđa ratio ſumit̃ ab agẽte τ eſtalis. caliditas
eſt fortior in exiccãdo q̃ȝ in humectãdo ſit friditas. nã que-
libet caliditas facit euaporationẽ de re humida. ſȝ nõ que-
libet frigiditas põt ꝯſtã. denſare τ inſpiſſare, τ hoc patet ſi
quis ponat duas res quarũ vna ſit humida τ alia ſicca eq̃-
liter. τ ſicca ponat̃ ad frig⁹ τ humi° ad calorẽ. citi⁹ exicca-
bit̃ hu°. a calore q̃ȝ humectet̃ ſicca a frigore. ergo cũ in ꝟe
oporteat deſtrui humiditatẽ a calore ſolis appropinquan-
tis τ in autũno oporteat induci humiditatẽ a frigore ſolis
recedẽtis ab oppoſitiõe potuit citius τ facilius induci ſic-
citas vel deſtructio ſiccitatis in vere q̃ȝ poſſit induci humi-
ditas in aere ſicco τ frido in autũno. ¶ Tertia ratio eſt ta-
lis ſiccitas permanet in aere ſine aliqua emanatõe. humi-
ditas autẽ non permanet in aere niſi ꝓpter emanationẽ. τ
cauſa huius eſt. q2 corpora celorũ ſemper reſoluũt humi-
ditatẽ ſua caliditate τ nõ poteſt tantũ eſſe frigus apud nos
quin fiat reſolutio. emanatio autẽ eſt multa in hyeme] cau-
ſa cuius eſt q2 calor eſt magn⁹ in viſcerib⁹ terre τ pauc⁹ in
aere, τ ꝓpter hoc fumãt aque τ putei omnes. cum ergo ve-
nit ver tunc incipit euaporatio minui eoꝙ caliditas in ter-
ra deficit τ auget̃ caliditas aeris. q̃re tũc venit ad tẽperieȝ
inter humiditatẽ τ ſiccitatẽ q2 adequatur euaporatio τ re-
ſolutio. in eſtate vero fit pauca euaporatio τ multa reſo-
lutio cuius cauſa eſt quia calor eſt paucus in viſcere terre
τ multus in aere quare fit ſiccitas. cũ autem venit autum-
nus tunc nõ poteſt fieri emanatio ſiue euaporatio tanta ꝙ
ꝑducat̃ ſiccitas ad tẽperamẽtuȝ τ ſic non põt autũnus eſſe
temperatus inter ſiccitatẽ τ humi. ¶ Eſtas autez eſt ſicca
propter paucitatẽ euaporationis τ paucitatem pluuiarũ.
¶ Hyems autem eſt humidi. propter cauſas contrarias τ
omnia leguntur ab Auicẽ. capitulo de temporibus. ¶ De
ſecundo ſcilicet de dubijs. tria querũtur. primum eſt de nu-
mero temporum. ſm̃ eſt an tempus poſſit facere mutatio-
nem in aere vel non. Tertium eſt de complexione veris et
autumni. ¶ De ꝑmo ſic procedo videt̃ ꝙ tempera ãni non
ſint niſi duo τ auctoritate. τ ratiõe auctoritate qdẽ Gal. in
co. q̃rti lib. apho. dicẽ eni ꝙ oẽ tꝑs aut eſt eſtas aut hyems.
ꝟ Rõne qdẽ h̃ mõ eſtas fit ex approxiaᵗⁱᵒ rectitudio ſolis τ

byems ſit ab elōgatiōe. ſic dicit Auic. Sȝ ſol ſemꝑ aut eſt ī ꝓximatōe. aut elōgatiōe ḡ ſemper aut eſtas aut hyems. ¶ Ad ʒ^m nā videnᷣ eſſe qnqȝ. nā quatuor cōtraria faciunt ſex cōbinatiōes quarū due ſunt ipoſſi^les ⁊ q̄tuor poſſi^biles ſic dᷣ ſcdo gn̄atiōis. ſȝ ille q̄tuor cōbinationes ſūt oēs diſtēperate ⁊ ſūt iſte calm ⁊ ſiccū. ca. ⁊ hu. fridū ⁊ ſic. fridū ⁊ hu. ergo in tēpore debēt eē q̄tuor tpa diſtēperata ⁊ vnuȝ tēperatū. nā ver eſt tēperatū. ſic dicit Auicē. ⁊ Gal. quare erūt. 4^or tēpora diſtēperata ⁊ vnū tēperatuȝ ⁊ ſic erunt. v. ¶ P̄. videnᷣ eē noue. nā ſic in corꝑe nr̄o inueniᷣ cōplō ſim plex ⁊ cōpoſita ⁊ ſunt 4^or ſimplices ⁊ q̄tuor cōpoſite ⁊ vna equalis. ſic oȝ eē in tēpore. nā oē cōpoſitū hȝ originē a ſimplici. ¶ Ad hanc qōnē dico ꝙ tēpora ſunt ſolū. 4^or ſic ois auctor ponit. ꝙ ſi mihi opponis. q2 dicit Gal. ꝙ ſunt tātū duo tibi rn̄deo. ꝙ hyems ⁊ eſtas ſumunᷣ aliqn̄ largo mō ſm iudiciū cōe laicoꝝ ⁊ h̄ mō nō ſūt niſi duo tpa. aliqn̄ vo ſumunᷣ ſtricte ſm veram acceptionē ⁊ hoc mō ſunt q̄tuor ſicut dictū eſt. ¶ Ad ſm dico nō q̄libet approximatio rectitudis ſolis facit eſtatē. ſed illa que eſt dū ſol eſt in ſignis eſtiualibus ⁊ nō q̄libet elōgatio facit hyemē: ſȝ illa que eſt dū ſol eſt in ſignis hyemalib⁹. ¶ Ad ʒ^m dico ꝙ tēpus anni ꝯſideratᷣ dupl̄r. ſ. vno mō ſm acceptionem vniuerſe. ſ. put nos diſtinguim⁹ ipm per motuȝ ſolis in tria ſigna. ⁊ h̄ mō nō recipit tēpus calm. ⁊ hu. i. nō pōt hēre iſtam cōplonem que eſt ca. ⁊ hu. ſic di p^o de cōplonibus ca^o de tēpib⁹ ſȝ hēt ſolū tres cōplones fridū ⁊ hu. ⁊ calm ⁊ ſiccū ⁊ tēperatum. nā autūnus ⁊ ver quātū eſt de motu ſolis debēt eē tēperata. ſȝ fallit in autumno per accidēs ꝙ ſupra in cauſis dixi mus. ꝙ ſi mihi velles opponē q̄ rōne habem⁹ cōplonē frigidā ⁊ ſiccā debemus hēre calam ⁊ humi. ⁊ ego dico ꝙ verū eſt quātū eſt de motu ſolis. ſȝ h̄ ipediᷣ ꝓpter diuerſitatem gn̄ationis humiditatis ⁊ ſiccitatis de qua ſatis ſupra dixim⁹. vnde ibi legat dn̄s oddo. ¶ Q. ſi mihi opponas Joānicii: ꝙ ver ſit calm ⁊ hu. tu dicas ꝙ loquiᷣ cōparatiue ad alia tpa ⁊ nō abſolute ad corpus nr̄m ꝙ eſt oprie cōpōis. aliō vero mō pōt accipi tēpus ſm particularē cōſideratiōnē ⁊ hoc mō ſunt hn̄ in eo. v. cōplones. ſ. tēpata ⁊ q̄tuor inequales. ⁊ q̄ plus eſt in quolȝ tpe ſūt ille. v. cōplones. nā pōt eſtas eē cala ⁊ frida ⁊ hu. ⁊ ſicc. ⁊ eq̄lis ſicut dcm̄ eſt in 3° li^o aphoꝝ ⁊ in li^o de aere ⁊ aq̄. ⁊ per hanc diſtinctionez patet ſolutio ad quartū. ¶ De ſcdo ſic procedo ⁊ videᷣ ꝙ tēpus nullā poſſit facē mutationē in aere. naȝ tēpus eſt numerus motus ſicut diciᷣ in quarto phicoꝝ. Sed numerus motus nō facit motū. q2 nihil facit motū niſi ꝙ eſt corpus quale. ¶ P̄. tēpus eſt quātitas ſic dicit Ariſt. in p̄dicamētis ⁊ a quātitate nō ſit actio ſic dicit Ariſt. tertio phicoruȝ q̄re tēpus nō pmutat aerē. ¶ P̄. videᷣ ꝙ mutatio aeris ꝓpter tpa nō debeat poni mot⁹ ꝑ ſe ſȝ oȝ poni ſcdo mot⁹. nā tēpus nō mutat niſi ꝓpter motū ſolis ⁊ ſol eſt ſtella ḡ mutatio aeris ꝑꝑ tēpus eſt mutatio ꝑꝑ ſtellas. ¶ Ad ʒ^m aūt nō opȝ opponē cū in ʒ^o pu ſit rō. ¶ Ad hoc dico ꝙ tēpus diciᷣ dupl̄r. nā vno^o diciᷣ numer⁹ mot⁹ ſm p̄us ⁊ poſteri⁹ ⁊ hoc mō nō mutat ſed eſt mēſura mutatiōis. alio mō diciᷣ tēpus diſpō aeris facta a diuerſitate ſolis i ſuo circulo ⁊ h̄ modo hn̄ mutat aerē rōne ſue cauſe. ſ. que eſt diuerſitas ſicut ipſius ſolis. ¶ Ad ſm patet ſolō per ea que diximus modo. ¶ Ad ʒ^m aūt ſic dico ꝙ ſine dubio tēp⁹ ſit ꝑꝑ mutationē ſtelle. q2 ſol eſt ſtella. ſed tpa eſt op⁹ ſolis ſoli⁹. ſic dᷣ in 3° de creticis ⁊ nō aliaꝝ ſtellaruȝ vn̄ infra quādo ponet auctor ſcdam cām mōſtrātē aerē ponit oēȝ ſtellas ⁊ et ſolē cū eis. tn̄ maxīe ponit planetas. ⁊ quedā fixas notas ⁊ illa eſt mutatio aeris pticularis. ¶ De ʒ^o ſic ꝓcedo. videᷣ enīȝ ꝙ ver ſit calȝ ⁊ hu. nā dic̄ Aui. ca^o. de tpib⁹. ca^o. de opōne q̄litatū aeris. ¶ P̄. vᷣ rōne. nā dic̄ Ariſt. in ſex pncipijs ꝙ ſanguinei male ſpeculanᷣ in ve ⁊ h̄ nō eſt niſi ꝑꝑ ſilitudinē cōplonū quā hȝ cū ſanguineis. ¶ P̄. ver ē tpa ʒ^m autūno ⁊ autūnus eſt fridū ⁊ ſiccū ḡ ⁊ ver eſt calm ⁊ hu. ꝙ autem autūnus ſit veri ʒ^rius. dicit Aui. ca^o de tēpib⁹. ¶ P̄. egritudines ſanguinis multiplicanᷣ in vere ḡ eſt ca. ⁊ hu. nam ois egritudo multiplicaᷣ in tpe ſibi ſili ſic diciᷣ in co. tertij libri aphoꝝ. ¶ P̄. circa q̄dcūqȝ natū eſt fieri vnū ʒ^m ⁊ alterū ſic dᷣ in loica. ſȝ circa tpa natū eſt fieri fridū ⁊ ſiccū vt in autūno. ḡ circa idē natū eſt fieri ca. ⁊ hu. q̄re ver eſt cali. ⁊ hu. cū nullū tpa ſit ad hoc cōpetētius. ¶ Ad ʒ^m eſt auctoritas Gal. p^o de cōplonib⁹. nā ibi vult ſimpl̄r ꝙ ſit tēpatū ⁊ auctoritas Aui. ca. d tpib⁹ ⁊ ꝯſtā. ca. eodē i theorica. ¶ P̄. pȝ rōne nā tpa qd nal̄r ſanū eſt necio oȝ eē tēpatū. ſȝ ver nal̄r ſanū eſt. ḡ neccio ē tēpatū. ¶ P̄. d. Gal. i. li. x. d ſa. inge. ꝙ oē ꝙ trāſit d vno extremo ad aliud oȝ trāſire ꝑ me^m ſi trāſit⁹ ſit ab ipſa hyeme ad eſtatē ⁊ ſunt duo ʒ^ria tpa. q̄re opȝ trāſire ꝑ me^m. ſȝ me^m iter duo ʒ^ria eſt tēperatū. ¶ Ad hoc dico ꝙ ver eſt tēperatū ſic arg^a ꝓbant ad iſtā ptē. ꝙ ſi mihi opponis Auic. ponit ꝙ ſit ca. ⁊ hu. dico ꝙ intelligit de modico exceſſu de q̄ nō eſt curādū ⁊ ſic ad auctoritates rn̄ſum eſt. ¶ Ad p^m autē rōnē ſic rn̄deo. nā qn̄ dicis ꝙ ſanguinei peius ſpeculanᷣ in ve ⁊ h̄ accidit ꝑꝑ ſilitudinē tpis dico ꝙ nō dic̄ h̄ q2 ibi ſit ſilitudo vera. ſȝ ꝑ cōparationē ad alia tpa. nā nullū aliorū tēpoꝝ in tm̄ aſſimilaᷣ ſanguini quātū ver. q2 tēpamentū huānē nāe declinat ad ca. ⁊ hu. ſic dicit Yſaac in dictis vlib⁹. ¶ Ad ſcdam aūt rōnē dico ꝙ autūn⁹ eſt ʒ^rius veri quātū ad ea ꝑ q̄ diſcernunᷣ. nā ver eſt in apparitiōe floꝝ ⁊ pomorū. autūnus aūt eſt in deſtructiōe iſtorū. ſicut intelligit Auic. Jtē poſſem dic̄ ꝙ autūnus nō hēt multā diſtēperātiā ⁊ etiā ver hȝ aliquātulā ſȝ non tantam quantā autūnus. ¶ Ad ʒ^m dico ꝙ egritudines ſanguinis multiplicanᷣ in ve nō q2 ibi ſit eī⁹ ſilr̄. ſȝ q2 magis ꝯcordat ver cū eis q̄ aliqd aliorū tēpoꝝ. ¶ Ad quartaȝ rōnē dico ꝙ circa tpa ſm pticularē cōſiderationē nata ſunt fieri iſta duo ʒ^ria. ſ. fridū ⁊ calm. ⁊ hu. ⁊ ſic. Sed quātū ad vlēȝ cōſiderationē nō eſt veꝝ. de h̄ autē ſatis dcm̄ eſt ſupra. ¶ De q̄rto ſic ꝓcedo q̄ro cum ſol ſit in eq̄li diſtantia in autūno ⁊ in ve q̄re eſt magis tēperatᷣ ver q̄ autūnus. ¶ Ad h̄ dico ꝙ h̄ ꝯtingit ꝓpter ſubtilitatē aeris q2 magis recipit impreſſionē ⁊ caliditaꝫ ⁊ friditaꝫ q̄ faciat aer in ve. ¶ P̄. q̄riᷣ q̄re autūnus hȝ noctes hyemales et dies eſtiuales et maxime in meridie. ¶ Ad hoc dico ꝙ iſtud ꝯtingit ꝑꝑ ſubtilitatē aeris facta in eſtate. vn̄ magis recipit actiōeȝ caloris ⁊ frigoris ⁊ fcā eſt pſſio iſta nota cū ind ad quedā infirmū.

¶ De aeris mutatiōe ꝑꝑ ſtellas cōtingēte. Cap. XXI.

Ex ſtellis imutaᷣ aeris natura: nā cuȝ appropinquauerit ſol ſtellis vel ipſe illi: calidior ſit aer: ⁊ hec qdē his a ſe ſe patis friditas aeris minuiᷣ vl̄ augeᷣ.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuit auctor qualiter mutaᷣ aer per tēpora anni. ponit modo qualiter mutaᷣ per approximationē ſtellarū ⁊ remotionē ⁊ non recipit iſta pars diuiſionem. ¶ Ad euidentiā hui⁹ lectionis duo opȝ notare q̄ioruȝ p^mum eſt de noticia iſtius mutationis. ſm eſt de dubijs circa eā. ¶ De p^mo opȝ notare tria. p^muȝ eſt que ſint ille ſtelle que maxie habent facere iſtā mutationem. ſm eſt qualiter ⁊ quando oriunᷣ ⁊ occidūt. tertiū eſt quare iſtam mutationeȝ faciūt. ¶ De p^mo ergo ſic ꝓcedo. ſcias ergo ꝙ ille ſtelle ſunt multe. tamē maxime note ſunt tres. ſ. pliades canicula ⁊ cinoſura vel artur⁹ ⁊ iſtas ſtellas ponit Conſtā. cap^o de mutatione aeris ꝓpter ſtellas ⁊ p̄ter iſtas fixas ſunt ſtelle mobiles. nā mars eſt calide complexiōis ⁊ ſaturnus eſt frigide complexiōis: vnde quādo iunguntᷣ cum ſole ⁊ ſeparantur habet diſponere tēpus anni. ¶ De ſcdo ſic dico. ſȝ ꝙ ortus ſtelle eſt triplex. ſ. heliacus coſmicus ⁊ tropicus. ⁊ dicitur heliācus quādo oritur cuȝ ſole. vnde dicitur ab helios ꝙ eſt ſol. q2 iungitur cum ſole. ortus vo coſmicus eſt qn̄ ſtella

elleuatur in mundo ſup orizonte.ortus autez tropicus eſt quãdo ſeparatur a ſole ⁊ ſic icipit illuminari.⁊ dicitur occaſus quãdo coniungit̃ cuz ſole quãtũ ad iſtum ortũ.de iſto ortu ⁊ occaſu loquitur h̃ auctor. ❡ Tempus autez inquo oriunt̃ iſte ſtelle eſt hoc.nam pleades oriuntur tẽpore metendi.ſ.in pn° aut in fine maij ⁊ occaſus earũ eſt in tempore ſeminãdi.canicula vero oritur in medio eſtatis.ſ.xx°.die Julij ⁊ occidit in tẽpore ſibi oppoſito.ſinoſura vero orit̃ in pn° autũni ⁊ occidit in tempore ſibi oppoſito.hec oĩa dcã ſunt a ↄſtan.ca°.de mutatione aeris ꝓpter ſtellas.⁊ a Gal. ĩ co.tertij libri aphoꝝ ⁊ ab Hip.in lib.de aere.⁊ aqua.aliquid dictũ eſſe videt̃ q̃ꝫq̃ꝫ parũ.vnde in his locis queras. ❡ De 3° ſic dico ꝙ cauſa quare iſte ſtelle mutant aerem eſt iſta.qꝛ iſte ſtelle quãdo appropinquãt ſoli confortatur virtus ſolis ꝓpter vnitatem v̓tutum.⁊ quãdo elongant̃ a ſole debilitat̃ v̓tus earum ⁊ ſolis.vnde ſi appropinquant ſtelle ſoli tẽpore calido tunc fit magis calidũ.⁊ quãdo remouent̃ ab eo fit minus calidũ. Jtẽ ſi appropinquãt tempore frigido tũc illud tẽpus eſt magis frigidũ.⁊ quãdo ſeparant̃ tunc illud tẽpus eſt minus fridum ⁊ hec leguntur ab Aui.⁊ a ↄſtan.de mutatiõe aeris ꝓpter ſtellas. ❡ De ſcdo ſcilꝫ de dubijs ſic procedo.nã duo dubitant̃.pmũ an ipſe aer poſſit permutari ab ipſis ſtellis vel non. ſcm eſt an propinquitas ſtellarũ ad ſolẽ ſit cauſa caliditatis in aere vel nõ. ❡ De primo ſic videt̃ ꝙ nulla ſtella poſſit mutare aerem. nam ea quorũ vnum agit in aliud cõicãt in mã ſic dicit̃ pꝛimo de generatione.ſed aer ⁊ ſtelle non cõicant in mã.quare non poſſunt ſtelle agere ⁊ pmutare aerem. ❡ Jtẽ.omnis naturalis actiu eſt per contactũ ſicut dicit̃ in li°.phoꝝ:ſed cõtactus nõ eſt niſi inter ea quoꝝ vtrũq; agit ⁊ patitur ſic dicitur pmo de generatione quare cum ſtelle non patiant̃ ab aere non eſt inter eas ⁊ aerẽ cõtactus q̃re non eſt actiu. ❡ Ad cõtrariũ eſt auctoritas oĩuz medicoꝝ.ſ.Hip.in li° de aere ⁊ aqua.⁊ Gal.in tertio de creticis ⁊ Auic.p canõ.⁊ ↄſtã.in propoſito ca°.⁊ etiaꝫ auctoritas Ari.in tota ſua phia. ❡ Jtẽ.ratio eſt ad hoc.nã vniuerſum eſt ordinatũ ita ꝙ minus nobile regulat̃ a nobiliori ſic in exercitu ⁊ in domo familie vt dicit̃.xij.methaꝑ Ari.quare cum ſtelle ſint nobiliora corpora q̃ꝫ iſta inferiora tũc vt vniuerſum ſit ordinatum opꝫ ꝙ iſta inferiora diſponãtur ſcdm motum ⁊ naturã ſuperioꝝ. ❡ Jtẽ.ad h̃ eſt experiẽtia nã quãdo ille ſtelle de quibus diximꝰ appropinquãt ſoli tũc fit fortis calor in aere ⁊ quãdo elõgant̃ tunc fit frigꝰ. ❡ Ad hoc dico ꝙ ſtelle pmutant aerem. ❡ Ad pmũ autẽ argumẽtũ qd̾ fit in cõtrarium dico ꝙ qñ dicit Ari.ꝙ ea inter que eſt actio debẽt cõicare in mã h̃ eſt verum quãdo vnũ eorum alterat̃ ⁊ pmutat̃ in aliũ vt quãdo ignis agit in aerẽ aut cibus in corpꝰ vel ecõuerſo.Sꝫ i his i qbꝰ vnũ nõ pmutat̃ in aliũ nõ eſt oportunũ.agũt enim corpora celorum in nos ſed nõ fit pmutatio neq; eoꝝ ad nos neq; nri ad ea. ❡ Ad ſcdm dico ꝙ quãdo dicit̃ ꝙ oĩs actio eſt p cõtactũ.dꝫ itelligi de actione reciproca de qua loquit̃ Ari.3° phicoꝝ cũ dicit ꝙ omne qd̾ agit phice patitur.⁊ de hac eadẽ actione facit̃ mẽtionẽ Gal.in.vj°.de accidenti ⁊ morbo. ❡ De ſcdo ſic ꝓcedo.⁊ videt̃ ꝙ ꝓpinquitas earũ ad ſolẽ nõ ſit cauſa caliditatis.nã actio ſolis ⁊ lune ⁊ aliarũ ſtellarũ eſt ꝓpt̃ lucẽ quã hñt ſicut dicit̃ in tertio de creticis ſed nulla ſtella habet lucẽ p ſe ſed oĩs hꝫ luminũ a ſole ſic dicit̃ in lib° de ꝓpꝛietatibus elẽtoꝝ.ergo videt̃ ꝙ v̓tus luminis plus poſſit cuꝫ ſit in ſolo ſole q̃ꝫ ſi ſit diſperſa in alijs.qꝛ v̓tus vnita eſt fortior q̃ꝫ multiplicata.ergo lumen ſolis magis agit per ſe q̃ꝫ ſi coniungat̃ alijs. Jtẽ vr̃ ꝙ in ſepatiõe ſua a ſole debeat calefacẽ.qꝛ tunc incipiunt illuminari.nã quãdo ſunt cũ ſole nõ lucent. ❡ Ad cõtrariũ ſic.res in ſui pncipio ⁊ origine ſunt debiles ⁊ quãdo pcedũt ad alia tunc ſiũt fortes.ſicut dicit̃ in ſepꝛimo de iuuamẽtis mẽbroꝝ.nã nerui ſũt debiles in ſua origine ⁊ fortificant̃ in ſuo ꝓceſſu.nã recipiunt fulcimẽta ab alijs corporibꝰ ⁊ duritiem ſic ergo dico a ſil.nam v̓tus ſolis cum eſt in ſua origine forte nõ eſt tante fortitudinis ſicut quãdo multiplicat̃ p alia corpora ⁊ fit fortior eius effectus. ❡ Ad hoc dicu ꝙ ſine dubio iſte ſtelle ſunt cã maioris caliditatis appropinquãdo ⁊ friditatꝭ ſeparãdo.ꝙ ſi mihi opponis.nõ videt̃ qꝛ v̓tus illa nõ eſt niſi a ſole.ſol autẽ magis ⁊ melius faciet per ſe.dico ꝙ ſine dubio lꝫ ille lumen a ſole recipiant.tamẽ nõ v̓tutem totã p quã agunt. nã ipſe aut habẽt v̓tutem in ſe ꝓpꝛiam p quã calefaciũt aut receptã a ſole fortificant. Jtẽ ſi mihi opponis videt̃ ꝙ recedendo debeãt calefacere qꝛ tunc illuminant̃.dico ꝙ ſemper recipiunt v̓tutẽ luminis.lꝫ nõ appareat nobis.qꝛ quando appropinquãt maior lux tollit minorẽ. ❡ Poſſet iterũ queri qꝛ dicit Joãnitiꝰ ꝙ in ſeparatiõe ſtellarum fit frĩas in aere.⁊ in appropinquatione fit calitas:ſed ↄſtat ꝙ in hyeme appropinquat ſoli ſtella que dicit̃ plaides.q̃re tunc eſt caliditas ꝙ falſum eſt. ❡ Ad h̃ dic ꝙ ſi tẽpus in quo ſtella appropinquat ſoli eſt calidum magis fit calidũ ⁊ ſi eſt frigidum tunc fit minus frigidum ⁊ ſic de alijs.

❡ De numero ventoꝝ ⁊ eoꝝ q̃litatibꝰ. Cap. XVII.

Venti quatuor ſunt:ſubſolanus:fauonius:ſeptẽtrio:⁊ auſter.quoꝝ vnus habet virtutem frigi.⁊ ſic.alter cali.⁊ humi.ceteri v̓o duo equalis virtutis ſũt quoꝝ vni.ſ.ſubſolano caliditas ⁊ ſiccitas. alteri vero.ſ.fauonio frigiditas ⁊ humiditas attribuuntur:⁊ auſter paulo calidior ⁊ humidior:ſeptentrio v̓o frigidior ⁊ ſiccior.

❡ Expoſitio Thaddei.

❡ Cũ poſuit auctor cãm q̃re mutat̃ aer ꝓpter ſtellas.ponit mõ quare mutat̃ ꝓpter ventos.diuiſio autẽ pꝫ per ſe.circa iſtã lec.duo opꝫ notare.pmũ eſt de noticia ventoꝝ.ſcm eſt de dubijs. ❡ De pmo ſic ꝓcedo.nam tria opꝫ notare.pmũ eſt quid eſt vẽtus.ſcm eſt de cãis vẽti.3m eſt de numero ventorum. ❡ De primo autẽ ſic procedo.nam ventus ſic diffinitur.a cõſtã.ca° de mutatione aeris ꝓpter ventos.ventus inqt eſt fumus ſiccus a terra reſolutꝰ.⁊ eadẽ diffinitio põt eligi ex verbis Ariſt.tertio methauoꝝ.nã dicit ꝙ vẽtus eſt vapor ſiccus. ❡ De ſcdo ſic ꝓcedo cã quidez venti eſt quadruplex.ſ.mãlis formalis.effi.⁊ fi.cauſa autẽ mãlis eſt vapor ſiccus.nã dicit Ari.tertio methaoꝝ ꝙ ex terra ſurgunt duo vapores vnꝰ quoꝝ eſt humidꝰ ⁊ h̃ eſt materia pluuie ⁊ alter eſt ſiccus qui eſt materia ventorum ⁊ eorum radix. ❡ Cã aũt formalis eſt motꝰ violẽtꝰ illiꝰ vaporis.nam ille motꝰ dat vento ſuũ eſſe. ❡ Cã vero efficiens ſic dicit Ari.in tertio metauroꝝ eſt ſol q vapores elleuat de terra ⁊ poſtea reflectunt̃ ad eã ⁊ motu forti mouẽt̃. ❡ Cã vero finalis vl̓s eſt ↄſeruatio vniuerſi.nã p h̃ pm ↄſeruat̃.nã ſicca humectãtur auſtro ⁊ humida ſiccant̃ borea ⁊ ſic fac̃ ad cõplendum vniuerſum ⁊ cõſeruandũ ipſum. ❡ De tertio dico ꝙ venti pncipales ſunt quattuor.ſ.orietalis occidẽtalis ⁊ meridionalis ⁊ ſeptẽtrionalis.⁊ ex iſtis.4or ſunt orti conlaterales. nã quilibet iſtoꝝ habet duos conlaterales ⁊ ſapiunt naturã ſuoꝝ exoꝝ.de numero autẽ ventoꝝ legas ab Ariſt.tertio methaurorũ ⁊ a ↄſtã.ca° de mutatione aeris ꝓpter vẽtos. ❡ De ſcdo.ſ.de dubijs ſic ꝓcedo.nã tria.queruntur.pmũ eſt de cõplone venti in gñali ⁊ in ſpãli.ſcm eſt de cauſis vẽtoꝝ tertiũ eſt de qbuſdã extrauagãtibꝰ. ❡ Et videt̃ ꝙ oĩs vẽtꝰ ſit fridus ⁊ ſic.nã mã eiꝰ eſt vapor fridus ⁊ ſicc.g cũ effcũs ſequat̃ ſuã cãm in cõplone vr̃ ꝙ oĩs vẽtus ſit fridus ⁊ ſic. ❡ Jtẽ.ventus nõ agit niſi per motuꝫ aeris.ſed aer quando mouetur infrigidatur ꝙ patet in flabello.ergo omnis ventus infridat quare omnis ventus eſt frigidus effectiue. ❡ Jtẽ.nos videmꝰ in montibꝰ vbi eſt plus de friditate plus habũdare vẽtos q̃ꝫ in planicie q̃re vr̃ vẽtus eẽ fride ↄnis.

¶ Ad cõtrariũ aũt ſic oppoĩt. ventus cauſat a ſole q̃ eſt effectiue calidus eſt. q̃re cũ a caũa cã calus procedat effectus neceſſario vent⁹ debet eſſe calus. ¶ Itẽ. pluuia tollit vẽtos ſicut dicit Ariſt. tertio methaurorũ ⁊ per eos deſtruit. ſed omne qḋ deſtruitur. per ſuũ ↄ̃riũ deſtruit ſic dicit Gal. i libro de mala cõplexione ⁊ Ari. in tota ſua phia. q̃re cuꝫ aq̃ ſit frida ⁊ humida tũc ventus debet eſſe calidus ⁊ ſiccus. ¶ Ad hoc dico ꝙ vent⁹ põt dupli ↄſiderari. vno modo videlꝫ rõne mãe radicalis eius que quidẽ mã eſt ſicca ⁊ frigida ⁊ hoc modo oĩs vent⁹ eſt mãlr fridus ⁊ ſiccus. alio ꝟo modo põt cõſiderari rõne locoꝝ per que tranſit. nã ſi trãſit per loca aquoſa ⁊ paludoſa ⁊ per loca vbi ſol hẽat magnã po^{em} ſic põt poni calus ⁊ humidus vt eſt auſter. ſi ꝟo tranſeat per deſerta ⁊ loca frida ⁊ niuoſa ⁊ glaciata ſic acgrit friditatẽ ⁊ ſiccitatẽ ſuper nãlem quã de ſe hꝫ. ⁊ hoc modo variaꝫ cõplexio ventoꝝ ſm ſpẽm penes loca per q̃ ſit tranſitus eorũ. ¶ Itẽ põt q̃ri de cõplõne i pticlari ⁊ q̃ro duas queſtiones. vna eſt vtrũ ſit calior auſter vel ſubſolan⁹. ſm eſt vtrũ ſit fridior fauoni⁹ vel boreas. ¶ De p° ſic ꝓcedo. videꝫ enĩ ꝙ ſubſolan⁹ ſit calior. nã calitas nõ eſt in ventis niſi a mora ſolis in parte quã trãſit. ſed ſol ſm ꝙ dicit Ari. in 3° metha^{o} moraꝫ plus in parte orientis q̃ꝫ in meridie. vel ſeptẽtrione. ergo vapor qui eleuaꝫ in parte illa dicitur eſſe calior. ¶ Ad ↄ̃riũ eſt auctoritas oĩum auctoꝝ me^{co}. nã oĩs ponũt ꝙ auſter ſit calior omnib⁹ ventis ⁊ ſubſolanus ſit quaſi tẽperat⁹. ¶ Itẽ. dicit pſtã. ca°. de ventis ꝙ ſol paucã morã facit in oriente ⁊ occidente. ſed multã in meridie q̃re auſter eſt calior. ¶ Ad hoc dico ꝙ auſter eſt calior quolꝫ alio vẽto ⁊ hoc eſt ꝓpterea q̃ ſol magis calefacit partes meridianas q̃ꝫ orientales. Q. ſi mihi opponas. ꝙ ſol plus moraꝫ in oriẽte q̃ꝫ in meridie. ſic dicit Ari. dico ꝙ duplex eſt mora. vna q̃ꝫtũ ad iꝑſſionẽ calitatis ⁊ hoc mõ plus moraꝫ in meridie q̃ maior eſt iꝑſſio calitatis. alia ꝟo mora eſt quãtũ ad eleuationẽ vaporũ. ⁊ hoc mõ plus moraꝫ in oriente ⁊ occidẽte q̃ꝫ in meridie. nã vapores ſunt plus aquoſi in oriente q̃ꝫ in meridie ſic dicit Ariſt. ſed vapores vẽtoſi ſunt plures in meridie. aut dic aliꝫ ꝙ duplex eſt mora. vna vlĩs alia particularis. ⁊ voco morã vniuerſalem illã quã facit ſol in omni die in ptib⁹ celi. pticularẽ aũt voco illã quã facit ſol in partib⁹ celi q̃ꝫtũ ad motũ circuli obliqui. nã ſol ſemel in anno eſt in meridie ⁊ ſemel in ſeptẽtrione. ſ. in meridie eſt in hyeme in ſeptẽtriõe eſt in eſtate loquendo comparatiue. vnde dico ꝙ ſol plus moraꝫ in oriente ⁊ occidẽte: q̃ in oĩ hora eſt in his locis q̃ in oĩ die eſt in quolibet iſtoꝝ locorũ. Sed in meridie ⁊ ſeptẽtrione nõ eſt niſi ſemel in anno ⁊ hoc modo põt intelligi verbum Ari. nã dicit ꝙ in oriẽte ⁊ occidẽte eſt in oĩ hora. ſed in meridie ⁊ ſeptẽtrione eſt ſolũ vna hora. Sed q̃ꝫtũ ad moraꝫ particularẽ plus moraꝫ in meridie q̃ꝫ in oriẽte. vnde dicit ↄſtan. ꝙ lꝫ naſcaꝫ ſol in oriẽte tñ plus moratur in meridie ⁊ ſic eſt ſoluta cõtrarietas que apparebat inter Ari. ⁊ conſtan. ⁊ hec eſt ꝟa ſolõ magis q̃ꝫ prima. ¶ De ſcḋo ſic ꝓcedo. videꝫ enĩ ꝙ fauonius ſit fridior q̃ꝫ boreas. nam fridas cõiuncta humiditati eſt fortior q̃ꝫ coniuncta ſiccitati qḋ pꝫ in aqua. nã eius fridas eſt maior q̃ꝫ friditas terre. ſꝫ fauonius hꝫ friditatẽ cõiunctã humiditati ⁊ boreas cõiunctaꝫ ſiccitati. quare eſt fridior. ¶ Ad ↄ̃rium ſic. ſol magis elongatur a ſeptẽtrione q̃ꝫ ab occidẽte ergo ventus ille qui ꝑflat ab occi. eſt minus fridus. cũ vẽtus acquirat cõplexionẽ a ſole. ¶ Ad hoc dico ꝙ boreas eſt frigidior. ad argu^{m} aũt qḋ ſit in ↄ̃riũ. dico ꝙ nõ eſt neccĩum ꝙ oẽ fridũ ⁊ hu. ſit fridius q̃ꝫ fridũ ⁊ ſiccũ lꝫ hoc appeat in corporibus ſimplicib⁹. in cõpoſitis aũt hoc fallit. ¶ De ſcḋo du° ꝑncipali ſic ꝓcedo videꝫ enĩ ꝙ ſol nõ ſit cã effi. ventũ. nã nos videmus hoc in mũdo minori. ſ. in hoĩe ꝙ ventus diſſolui᷑ a calore. ergo ſimilr erit in maiori. ſ. q̃ ventus diſſoluitur a calore. ¶ Itẽ. hoc idem dicit Ari. tertio methau^{c}. nã dicit ꝙ magnus calor tollit ventuꝫ. ¶ Ad cõtrariũ ſic. vapor enĩ nõ põt elleuari ex terra niſi motus ⁊ ex calore ſolis ſic dicꝫ in met^{e}. quare cum oporteat ventũ fieri ex vapore. tunc opꝫ ventũ fieri a ſole. ⁊ hoc vult Ari. ¶ Ad hoc dico ꝙ ſol eſt cã effi. ventũ. Q. ſi mihi opponas ꝙ calor diſſoluit vẽtũ in mundo minori tunc dico ꝙ calor ſupfluus diſſoluit in corpore nr̃o ventũ. ſed deficiẽs q̃ nõ põt ↄſumere generat ventũ q̃ diſſoluit humores in ventoſitatẽ ⁊ nõ põt eos ↄſumere hoc aũt dicꝫ a Gal. in ſexto de accidenti ⁊ mor. ⁊ in co. quarti li⁹ aphõ. vñ ſilr dico in maiori mundo. ꝙ caliras ſolis qñ fortis eſt nõ facit ventũ. q̃ nõ plus diſſoluit q̃ꝫ ↄſumat. vñ paucus calor vẽtũ facit ſicut in corꝑe nr̃o accidit. ¶ Sed circa hoc põt queri. de cã impelliẽte ipſum vaporẽ cũ eſt in alto. nã ſol nõ põt ipellere. nã ipſe elleuauit illũ vaporẽ ſuauit. q̃ ergo ꝓprietate ſic iꝑtuoſe moueret ipm. certe nõ videꝫ qḋ ſol faciat hoc. qd ergo facꝫ hoc? ¶ Ad hoc dico ꝙ ſine dubio ꝑn^{m} mãle vẽti eſt ex terra. ſed motus impetuoſus illius vaporis eſt ex alto. ⁊ hoc dicit Ariſt. cã vo que ipellit illũ vaporẽ cũ venit in alterũ nõ eſt niſi friditas aeris. nã inuenit vaporẽ illũ calefactum a ſole quare cõtrariatur ei frigiditas aeris ⁊ ſic cõgregaꝫ ventus ex vapore illo raro ⁊ impelliꝫ a ſuo contrario. ¶ De tertio ſic procedo. quero quare a ſeptẽtrione ⁊ meridie veniunt fortiores venti ⁊ plures q̃ꝫ ab oriẽte ⁊ occidẽte. ¶ Ad hanc queſtionẽ ſic reſpõdet Ari. in 3° methau^{c} hoc modo. dicit enim ꝙ aqua eſt cauſa abſciſionis ventorũ ꝓpterea q̃ vẽtus ſit ex vapore ſicco ⁊ aqua ſit ex vapore hũido vnde deſtruit aq̃ materiã venti. ſed in parte oriẽtis ⁊ occidẽtis ſunt plures aque pluentes q̃ꝫ in meridie ⁊ ſeptẽtrione cuius cauſa eſt q̃ plures vapores eleuaꝫ in oriente ⁊ occidente q̃ꝫ in meridie ⁊ in ſeptẽtrione ex quib⁹ ſit multitudo pluuiarũ que deſtruunt materiam ventorum. cauſa autẽ maioris eleuationis eſt maior mora ſolis in oriente ⁊ occidente q̃ꝫ in meridie ⁊ ſeptentrione. ſm ꝙ Ariſto. dicit. Sed hoc ſupra expoſitum eſt diligenter. ¶ Itẽ. quero quare auſter cõmouet pluuias ⁊ boreas deſtruit. ¶ Ad hoc reſpõdet Ariſto. ꝙ hec eſt cauſa. boreas perflat recto flatu eo ꝙ per loca recta ⁊ expedita tranſit q̃ꝫtum eſt ex ſua generali origine lꝫ fallat aliquãdo in pticulari ⁊ ideo cũ inuenit nubes que parẽtur ad inſpiſſationem diſpergit eas ⁊ carminat ⁊ ſic ſit deſtructio aquarum. ſed auſter habet flatuꝫ tortuoſum. quia inuoluit nubes ⁊ inſpiſſat quare generatur pluuia. tamen excipitur ab eodem locus quidam qui vocatur corintus. ⁊ cauſa eſt quia auſter in loco illo perflat recte propter ſicum illius terre ⁊ boreas perflat tortuoſe. ⁊ hoc eſt dictuꝫ in ſecundo methcoroꝝ. ¶ Itẽ. queritur q̃re venti multiplicantur in vere ⁊ in autumno. ¶ Ad hanc queſtionem reſpondet Ariſt. hoc modo ꝙ in hyeme cadunt multe niues ⁊ aque ⁊ tunc eſt frigus qḋ nõ permittit illas diſſolui ⁊ cõuerti in vapores. ſed ſuccedente vere ſol incipit fortificari ⁊ reſoluere aquas ⁊ niues in vapores quare elleuantur illi ⁊ ſiunt venti qḋ non poterat fieri in hyeme. Item in eſtate eſt tanta caliditas in aere ꝙ vapores qui exeunt ex terra conſumuntur. quare non ſiunt tanti venti. ſed adueniente autũno tunc ſolis feruor remittitur. quare vapores non conſumuntur ⁊ eleuantur q̃ eſt tanta frigiditas in aere ꝙ poſſit eos congelare quomodo ſiebat in hyeme.

¶ De modis terrarũ ⁊ earũ q̃litatib⁹. Cap. XXIII.

Terrarũ modi ſunt quatuor: altitudo: profunditas: vicinitas mõntiũ ⁊ maris: equalitas terrarũ ſeu locorũ quibus terre a ſe differũt: altitudine ⁊ profunditate: quoniã altitudo frigiditatẽ: profunditas huic contrarium reddit: propinquitatẽ montium eueniunt hic: quoniaꝫ ſi ipſi fuerint

a parte meridiana terra erit frigida: nam calidis montes meridiani obſtant ventis: ſeptētrionales venti frigidis eam expetūt flatibus. Si vero ſeptētrio mōtes habuerit ſuperiori terre cōtraria erit vicinitate maris: qm̄ meridies ca. ⁊ ſic. ſeptētrio fri. ⁊ ſic. terraꝫ prebet. Preterea terre ſui natura inter ſe differunt. nam ſi fuerit terra petroſa: fri. ⁊ ſic. ſi vero piguis ⁊ craſſa: ca. ⁊ hu. lutea autem fri. ⁊ hu. erit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuit auctor qualiter aer mutat̄ ꝑꝑ ventos, modo ponit qualiter mutat̄ ꝑꝑ terras. ⁊ diuidit̄ ꝑs iſta in partes duas. nā ꝑmo ponit varietatē terraruꝫ penes dr̄ias relatiuas ſiue penes dr̄ias ſituales. 2° ponit varietatē terrarum penes dr̄ias abſolutas ſiue cōplexionales. durat ꝑma vſqꝫ ad locū illum. [Preterea terre.] Pᵃ pars diuidit̄ in duas. naꝫ primo ꝓponit auctor 4ᵒʳ modos terraruꝫ. ſcḋo explanat illos. durat pᵃ vſqꝫ. [altitudine.] ſcḋa ꝑs diuidit̄ in 4ᵒʳ. nā mēbra diuiſionis ꝑ ordinē explanat. diſtinctio vero partiuꝫ pꝫ per ſe. ¶ Circa iſtā lec. tria q̄runt̄. pᵐ eſt q̄ terrarum ſit ſit calidior. an eleuata vel profunda. 2ᵐ eſt an vicinitas maris ꝑmutet terrā ad caliditatē vel ad frigiditatē. an ad ſiccitatē vel ad humiditatē. tertiuꝫ eſt de complexione terre. ¶ De ꝑmo ſic procedo. vr̄ eniꝫ ꝙ terra eleuata ſit calidior q̄ꝫ depſſa. nā caliditas in terra nō ꝓcedit niſi ab igne vel a ſole. ſol autē ⁊ ignis ꝓpinquiores ſunt terre eleuate q̄ꝫ depreſſe. ergo magis debēt eā calefacere. ¶ P. ſunt quidam montes tāte eleuat̄ onis ꝙ trāſcēdūt vſqꝫ ad eſtū q̄ eſt caliſſima ꝑs aeris. ſicut dicit̄ ꝑmo metheo. ergo cōſtat ꝙ illi montes nō ſunt frigidi ſed calidiſſimi adeo ꝙ ph̄i quidaꝫ antiquitus volentes experiri ſi ibi plueret vel ventus perflaret aſcenderunt illos montes deferentes ſecū ſpongiam infuſam aqua vt aer inſpiſſaretur ⁊ infrigidaret̄ ⁊ ibidem ſcripſerunt litteras quas ſi poſtmodū reuerſi eaſdē nō delinitas inuenirent conſtaret eis nec ventū illic perflaſſe nec aquā pluiſſe. ¶ Ad cōtrariū. videt̄ eniꝫ ꝙ terra profunda ſit calidior q̄ꝫ eminens. nā in terra profunda radij ſolares inſpiſſant̄ ⁊ reflectunt̄ in ſe vel in angulos acutos. q̄re tūc fortius calefaciūt. in montibus aūt diſperguntur ⁊ diffunduntur radij ſolares. quare debilitatur virtus eorū in calefaciendo. ergo calidior eſt terra profunda q̄ꝫ eminens. ¶ Preterea venti frigidi magis excutiunt montes q̄ꝫ valles. ergo magis dꝫ eſſe frigida terra montiū q̄ꝫ valliū. cuꝫ venti permutēt terrā a ſui cōplexione. ¶ Ad iſtā queſtionem dico ꝙ terra depreſſa ē calidior eleuata. ſicut dicit auctor. ꝙ ſi mihi opponis ꝙ ſol ⁊ ignis ſunt propinquiores terre eleuate q̄ꝫ depreſſe. dico ꝙ illa propinquitas non tm̄ operat̄ ad calefaciēdū terrā quātū inſpiſſatio radiorū. nā dicit Aui. cap̄. de tēporibus. ꝙ ſol in eſtate aliquādo ē remotior a nobis q̄ꝫ in hieme ⁊ tamē magis calefacit ꝓpter reflexionē radiorū. ¶ Ad ſcḋm aūt dr̄m ꝙ hn̄ ſunt quidā mōtes qui ſunt calidiores omni valle. ſm̄ ꝙ probat obiectio verūtamē illi montes ſunt inhabitabiles. ſermo auteꝫ h̄ ē de terra habitabili. ¶ De ſcḋo ſic procedo. videtur ꝙ mare debeat diſponere terram ad frigiditatē ⁊ humiditatem. nam dicit Aui. ca. de mutatione aeris propter res terreſtres. ꝙ mare habet diſponere terraꝫ ſibi propinquā ad humiditatē. Item ad frigiditatem diſponitur ſicut dicitur ab haly de ſignis cōplexionis totius. ¶ Idem dicit Gal. in co. tertij lib. apho. dicit enim ꝙ terra propinqua mari ē frigida ⁊ humida ⁊ remota eſt frigida ⁊ ſicca. ¶ Ad contrarium autem ſic oppono. videtur ꝙ ad caliditateꝫ ⁊ ſiccitatem. nam aqua maris eſt ſalſa. ⁊ omne ſalſum calidum eſt ⁊ ſiccum. quare aqua maris eſt calida ⁊ ſicca. ⁊ ſic mare ad ca. ⁊ ſiccitatem diſponit terram. ¶ P. aqua ſalſa ſoluit ventrem ⁊ omne tale calidū eſt ⁊ ſiccū. quare ⁊ aqua ſalſa. ¶ P. dicit Auer. in tractatu de morte ⁊ vita. ⁊ ideꝫ innuit Ari. in eodem ꝙ mare ſit ca. ⁊ hu. quare diſponit terram ad caliditatē ⁊ hu. ¶ Ad hoc dico ꝙ ſine dubio ois terra que mari eſt vicina per cōparationē ad eā que nō eſt vicina nec dulci nec ſalſe eſt frigida ⁊ hu. ſꝫ cōparando terraꝫ que eſt vicina mari meridiano terre que ē vicina ſeptētrionali ipſa terra que eſt vicina meridiano eſt calida ⁊ hu. ⁊ illa que eſt vicina ſeptētrionali eſt frigida ⁊ ſicca. ꝙ ſi mihi opponis q̄uo poteſt aqua maris infrigidare cuꝫ ſit calida ⁊ ſicca. dico ꝙ aqua maris ſi approximaret corpori cū ſua totalitate ipſa calefaceret ⁊ deſiccaret. ſꝫ qꝛ ex ea reſoluit̄ vapor qui amiſit ſalſedinē ⁊ ille vapor portatur a vētis: idō infrigidat ⁊ hu. ꝙ autē ſalſedo amittatur in reſolutione vaporū ſic probat̄. vult enim Ari. ꝙ de maribus ſurgant vapores ex quibus ſit aqua dulcis cuꝫ eleuati ſint in aere. cā cuius eſt: qꝛ oē ſalſum ⁊ amarū eſt groſſe ſb̄e. ſicut dictū eſt in lib. medicinarū. dicit enim ꝙ aial mortuū ſemꝑ natat in quodā flumine ſalſo. ⁊ dicit aliud experimētū. ꝙ ſi mittatur vas cauū carēs orificio de cera in mari implebit̄ aq̄ dulci. ⁊ hoc ꝑꝑ groſſitiē aq̄ ſalſe. ¶ De 3° ſic ꝓcedo ipſe ponit ꝙ terra ſit cal̄e ⁊ hu. cōplexionis. ſꝫ cōtra ſicut ſe hꝫ ignis ad cal̄m ⁊ ſiccū ſic ſe hꝫ terra ad frigidū ⁊ ſiccū. ſꝫ nunq̄ꝫ ignis pōt eſſe frigidus ⁊ hu. quare neqꝫ terra pōt eē calida ⁊ hu. ¶ P. terra eſt pnᵐ omniū ſiccorū. ſꝫ ꝑncipia ſunt imobilia quare terra nunq̄ꝫ pōt frigiditatē amittere. ¶ Ad ꝯtrariū aūt ſic ꝓbat̄. nos videmus ꝙ aer admiſcet̄ cū terra ⁊ impinguat eam ſicut videmus in niue. ⁊ ſic pōt terra humectari. ¶ P. nos videmus multa terre naſcētia eſſe calida. ⁊ hoc hn̄t ex terra. quare terra pōt eē calida. ¶ P. multa terre naſcentia ſunt humida. quare terra pōt eſſe humida. ¶ Ad iſtā q̄onem dico ꝙ dꝛ eſt terra. ſ. pura ⁊ nō pura. pura quidē ſimplr̄ eſt frigida ⁊ ſicca ⁊ non pōt mutari ab illa cōplexione ea exiſtēte pura. nō pura vero ſuſcipit oēm complexionē ſicut alia elſa: ſed ſimplr̄ retinet cōplexionem ſue radicis niſi ſiat magna miſtura aq̄ cum ea ita ꝙ aqua aut dn̄et aut adequetur. ⁊ hoc ſatis eſt. ¶ Poſſet iteruꝫ queri de quodā verbo ph̄i. naꝫ dicit in lib. de morte ⁊ vita ꝙ hō plus viuit i terra ca. ⁊ hu. q̄ꝫ i alijs terris. ⁊ ad hoc facit ꝙ dicit haly in tegni de cōplexione totius. naꝫ dicit ꝙ cōplo cal̄a ⁊ hu. eſt maioris vite q̄ꝫ q̄liber alia. cōtra qḋ ſic dubitat̄. planū eniꝫ eſt ꝙ cōpl̄o cal̄a ⁊ hu. q̄ non eſt radicalis ⁊ naturalis: ſꝫ eſt accn̄talis facit putredinē ⁊ vitā abbreuiat. nō enim oē calidū ⁊ hu. eſt cā longe vite: ſꝫ radicale. ſꝫ regio ca. ⁊ hu. nō hꝫ iſtā caliditatē ⁊ hu. niſi a ventis a fluminibus ⁊ a ſtellis cōmouētibus huiꝰ. quare talis diſpoſitio eſt accn̄talis. ergo nō eſt cā longe vite. ¶ Ad hoc dico ꝙ lꝫ diſpoſitio aeris regionalis ſit accidētalis. tn̄ ſit radicalis ⁊ naturalis. nā aer ⁊ terra ⁊ aqua dāt cōplexionē terrenaſcentibus ⁊ brutis que nos comedimus ex quibus poſtea ſit in nobis cōplexio naturalis in ſanguine ⁊ ſpmate. ⁊ ſic tandem ſit naturalis ⁊ radicalis illa complexio aeris.

¶ De mutatione aeris ex ꝑte inferiorū. Cap̄. XXIII.

Immutatur quoqꝫ aer fumoſitate videlicet paludum ſiue putredinis alicuius: vnde ſiunt morbi ac peſtes in hominibus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum proſequutus eſt aut. de mutatione aeris propter terras proſequitur ſtatim de mutatione aeris propter fumos terrarum. ¶ Qm̄ mutatio aeris propter fumos dicit̄ epidimia: ideo de epidimia quedam breuiter videamus. ⁊ ꝑ quedam ad eius notitiam. ſcḋo quedam dubia circa eam. ¶ De primo aūt 4ᵒʳ ſunt videnda. ꝑmum eſt videre quid eſt epidimia. ſm̄ eſt videre quid eſt morbus epidimialis.

3^m eſt videre cāſ epidimie. quartū ē videre de ſpēb^9 eius. ¶ Dico ergo de primo. ꝙ epidimia ſic diffinit a ꝯſtā. cap. de mutatione aeris ꝓpter fumos. epidimia eſt mutatio aeris in putredinē ad peſſimā q̄litatem vīr multis peſtifera. Itē eodē cap. diffinit ſic. epidimia ſiue peſtilentia eſt mutatio aeris in putredinem ſiue in qualibet peſſimā qualitatē. ⁊ eſt dīa inter diffinitionē p̄mā. ⁊ iſtā. nā p^a diffinitio comparat epidimiā ad corpora noſtra. ſcda v̄o cōparat eam ad ſuas cāſ que ſunt mutatio aeris in ſba ⁊ i ſua cōplone. Itē diffinitur ab Aui. p̄io can. fen ſcda doctrina ſcda cap. 9° ſic. peſtilentia eſt putrefactio que accidit aeri ſilis putrefactioni aque remollitionis fetide. ⁊ no. ꝙ h̄ diffinitio differt ab illis 9^a. nā diffinitio Auic. diffinit epidimiā ſpecialiter aſſumptā prout cauſatur a corruptione aeris in ſba. diffinitiones v̄o ꝯſtā. diffiniūt eā generaliter. ſ. put cauſat a corruptione aeris in ſba ⁊ in qualitate. ¶ Sed obijciet aliq̄s circa diffini. Aui. quomodo pōt aer putreſcere cum nullū corpus ſimp^x putreſcat. ad qd idē Auic. rn̄det ꝙ aer qui circūdat nos nō eſt ſimp^x: ſ; cōpoſitus ex aere ſimplici ⁊ fumoſitatib^9 ex terra ⁊ aqua reſolutis. ¶ De ſcdo ſic ꝓcedo. dico ergo ꝙ morbus epidimialis ſic diffi. a cōſtā. ca. de mutatione aeris ꝓpter fumos. morbus epidimialis eſt morbus multiplex. ⁊ ſubit^9 vno eodēq; tēpore multis eueniens hominibus. ¶ Et dixit multiplex vt oſtēderet varietatem huius morbi. nā aliquādo eſt peſtilētia in qua ꝯtingunt febres cōtinue aliqñ v̄o peſtilentia in qua contingūt puſtule. ⁊ aliquādo contingit diſinteria. ⁊ his ſimilia ſicut dictū eſt ab ipſo in lib. de aere ⁊ aqua ⁊ in 3° lib. aph. ⁊ ab Aui. ⁊ cōſtā. in p̄allegatis caplis. Itē dicit ſubitus. ⁊ h̄ ad dīaʒ morborū recidiuorū. ¶ Dicit eniʒ Ioā. Alexādrin^9 in co. epidimiarū ꝙ morbus alius ꝓprius alius cōis. morbus aūt ꝓprius eſt qui contingit ex malitia regis. morbus v̄o cōis ē d^x. nā quidā eſt epidimialis qui venit ſubito. vndimius aūt venit paulatim. ver. gra. ſicut egritudines que contingūt ex malicia aque alterius loci. vel ex aliqua mala diſpoſitione terre. Iteʒ dixit vno eodēq; tpe multis eueniens hominibus. ⁊ hoc dixit ad dīaʒ morbi proprij. nam morbus proprius nō contingit vno eodēq; tpe multis hominibus eo ꝙ nō omnis homo errat eodē regimine: ſ; quidam in cōmedēdo quidā in bibēdo quidā in calore quidā in frigore ⁊ in triſtitia ex quibus diuerſe contingūt egritudines. d̄ iſto aūt morbo epidimiali tangit aliqd a Gal. ſup prologo regiminis acutarū. ¶ De 3° ſic procedo. ⁊ dico ꝙ cauſa epidimie eſt mutatio aeris. que quidem contingit a duab^9 cauſis. aut ex ſitu regionis. aut ex tēpore. ex ſitu regionis hoc mō. nā aer qui ē in loco vbi ſunt cadauera mortuorū. ⁊ vbi ſunt fumi lacunarū ⁊ palludū ⁊ herbarū malarū corrūpit. ⁊ facit peſtilentias. ⁊ aliqñ cōtingūt iſta corruptio ꝓpter cōiunctionē ſtellarū qui hñt corrūpere aereʒ ⁊ hāc corruptionē aeris vocat cōſtā. ex ſitu terre. ex tēpore qdē anni corrūpit aer d^r vno mō ſm cōformitatē. ſ. quādo eſtas ſit calida magis q̄ʒ dʒ ⁊ hiems magis frigida aut in autūno ⁊ vere plures pluuie q̄ʒ debeant. alio v̄o ſm cōtrarietatem vt quādo eſtas cū dʒ eſſe calida ⁊ ſicca. ⁊ ſit frigida ⁊ hu. ⁊ in autūno cū debent eſſe pluuie ſit ſiccitas. h̄ oia legunt a cōſtā. cap. de mutatione aeris ꝓpter fumos ⁊ ab Aui. primo cañ. fen ſcda doctrina ſcda cap. 9°. ¶ De 4° ſic procedo. dico ergo ꝙ cōſtā. auctoritate Hip. ponit tres diuiſiones epidimie in ſuas ſpecies. prima eſt talis. epidimia alia ſalubris alia peſtilētialis. ⁊ i hoc notatur ꝙ epidimia eſt quaſi genus ad peſtilentiaʒ. ſ; auc. vtātur vno pro alio. ſcda diuiſio eſt h̄. epidimia alia localis alia nō localis ⁊ vocat localem eā quā ſuperius diximus eē ex ſitu terre. ⁊ vocat non localē eā que ſit ex tēpore. 3° v̄o diuiſio eſt hec. epidimia localis alia eſt in eodem loco morbificans ⁊ mortificans. alia v̄o ſolū morbificans. ¶ Circa iſtā le. quatuor querunt. primū eſt an epidimia veniat ſuper bruta. ita ꝙ homines nō tangat vel non. ſm eſt qd magis permutet aerem an mutatio eius in ſba. an mutatio eius in cōplexiōe. 3^m eſt an epidimia tangat oēs homines qui ſunt in regiōe illa vel nō. quartū. vtrū cibus mutet magis corpus noſtrū vel aer. ¶ De primo ſic procedo. vi ꝙ peſtilentia nō poſſit contingere brutis quin cōtingat hominibus eiuſdē regionis. nā epidimialis aer inducit egritudinē. ⁊ q2 corrumpit humores ⁊ ſpūs inficit. ſed homines hñt humores ſubtiliores ⁊ ſpūs magis claros ⁊ ſubtiles q̄ʒ animalia bruta. quare ſi aer approximās illis animalibus pmutat humores eorū ⁊ ſpūs multo magis pmutabit humorē ⁊ ſpiritus hominis. ¶ Ad cōtrariū aūt ſic probatur. nos enim videmus ꝙ multotiēs venit peſtilētia ſuper pullos ⁊ ſup oues ⁊ nō tangit homines dūmodo caueāt ab vſu illorū. ¶ Ad hoc dico ꝙ nulla peſtilētia procedēs ex aere imediate pōt cadere ſup bruta qn cadat ſup homines. ſed pōt cōtingere ꝓpter corruptionē paſcuꝭ. rō aūt ſupra poſita opponebat de mutatione aeris imediate. ¶ De ſcdo ſic ꝓcedo. naʒ vi ꝙ aer mutatus in complexione magis ledat q̄ʒ in ſba. nam actio ſit a q̄litate ⁊ nō a ſba ſicut di ab Auer. i 7° methau. quare aer mutatus in ſba min^9 ledit. ¶ Ad cōtrariū autē ſic vi ꝙ magis ledat a ſba. nā hoc dicit ꝯſtā. in p̄miſſo cap. ¶ P̄. pʒ rōne. nā plus ē ꝯtius aer corruptus ſpiritui ⁊ humori q̄ʒ mutatus in ſba. cuius cā eſt. q2 qñ aer eſt corruptus in ſba. tūc eſt groſſus ⁊ cōuertitur in ſubaʒ ſpē ⁊ humoris ⁊ miſcet cū illis. ſed ille q mutat in cōplexione nō pmutat ꝙ fiat mā illorū. ¶ P̄. impoſſe eſt mutari ſbaʒ aeris qn mutetur cōplexio aliqualiter. ¶ Ad hoc dico ꝙ mutatus aer in ſba plus nocet. ꝙ ſi mihi opponis ꝙ res nō agit a ſba. dico ꝙ ibi agit ſba me^te aliqua q̄litate. ⁊ ipſa ſba agit in eo ꝙ ſit mā ſpūs ⁊ hu. miſcendo ſe cū eis. ¶ De 3° ſic ꝓcedo. nā vi ꝙ epidimia tāgat oēs vīr. nā dicit ꝯſtā. epidimia eſt vſis peſtilentia. quare oēs tāgit. ¶ P̄. morb^9 epidimialis eſt morbus cōis. ſicut dicit co. epidimiarū. ſ; ꝙ ē cōe omnibus cōtingit. quare oēs tangit. ¶ P̄. aer facit egritudinē q2 vadit ad cor. ſicut dicit Aui. ſ; in oibus vadit equaliter ad cor in his q ſunt in eadē regione vel p̄ximo loco. ¶ Ad cōtrariū aūt ſic ponit cōſtā. in ꝓpoſito ca. ꝙ epidimia ē quibuſdā ſana. quare nō tāgit oēs. ¶ P̄. aer corruptus nō imprimit egritudines niſi in his qui hñt nām paratā ſicut dicit cōſtā. auctoritate Gal. in lib. fe. quare nō tangit oēs equaliter eo ꝙ qdā hñt corpa mūdificata. ¶ Ad hāc qōnē. dico ꝙ ſine dubio nulla epidimia oēs afficit: ſ; ſolū paratos ad illā egritudinē ſicut dicit cōſtā. ⁊ Gal. in hoc ca. ſunt. n. quidā q hñt cōplonē ſuā ꝯtiā cōplexioni epidimie ⁊ illi tales iuuant ab ea. ⁊ ſunt quidā q hñt corpora mūdificata ⁊ vtunt bono regimine ⁊ illi tales nō ſuccūbūt in epidimie. ¶ Ad p^m aūt ar^m. dico ꝙ hoc verbuʒ. ſ. vl̄e ꝙ eſt poſitū in diffōne epidimie nō diſtribuit niſi pro his qui ſunt p̄parati ad illas egritudines. ⁊ per hoc pʒ ſolō ad ſcdm. ¶ Ad 3^m aūt dico ꝙ l; eq̄liter vadat aer in corda oium tñ nō inuenit ſpiritū neq; ſanguinē in cordibus omniū. ⁊ iō nō facit egritudinē in quolibet hoie. ¶ De quarto ſic ꝓcedo. vi enim ꝙ cibus magis pmutet corpa nr̄a q̄ʒ aer. nā cib^9 ē mā mēbrorū. aer aūt nō ē mā mēbrorū. q̄re magis pmutat a cibo q̄ʒ ab aere. ¶ P̄. ex cibo ⁊ potu fiūt mēbra. ⁊ hūor ⁊ ſpūs. ſ; ex aere nō ſit niſi ſpūs. q̄re magis pmutat cib^9 ⁊ pot^9 q̄ʒ aer cū ſit p̄lium mā. ¶ P̄. dicit Iſaac in dietis vl̄ibus ꝙ nō tātū agūt ſimplicia in cōpoſita quātū cōpoſita in cōpoſita. qd pʒ i oppio qd magis īfrigidat q̄ʒ aq̄. l; aq̄ ſit magis frigida n̄aliter g̃ nō tātū agit aer cū ſit ſimp^x in corpa nr̄a quātū cib^9 ⁊ pot^9. cū ſint cōpoſita. ¶ Ad ꝯtiū aūt eſt auctoritas Iſaac in lib. febriū dicētis ꝙ plus pmutat aer corpora nr̄a q̄ʒ cib^9 ⁊ potus. ⁊ h̄ idē dic raſis in lib. diuiſionū. ⁊ ois auctor med^e. ¶ P̄. rō h̄ oñdit ſpē. n. aer vadit ad cor ime^te ſicut di in tegni. ⁊ ois auctor idē dicit. cib^9 aūt ⁊ pot^9 non vadit niſi p meſaicas. q̄re magis pmutat. ¶ P̄. aere ꝯtige

indigemus in refrigerãdo calorẽ inatũ in corde ⁊ in cere-
bro. ⁊ ꝑmutat cutẽ ⁊ oĩa mẽbra. q̃re magis ꝑmutat. ℣ De
hac aũt q̃ōne alibi dicemus ſufficiẽtius. ¶ Ad hãc q̃ōnem
dico ꝙ tripꝰ corpus ẽ illud qḋ ꝑmutat̃ in corꝑe nr̃o. ſ. mẽ-
brũ ſp̃s ⁊ hũor ⁊ virtus mutat̃ ꝑ mutationem iſtoꝝ. vñ di-
co ꝙ aer magis ꝑmutat ſp̃m. ⁊ calorẽ nãlẽ q̃ꝫ cibꝰ ⁊ potus
⁊ in minori t̃pe ꝓpter ſui ſubtilitatẽ ⁊ imediatiõe ꝑmutatiõis.
ſꝫ cibus plus ꝑmutat mẽbra in longitudine tẽporis ſꝫ non
ſubito. cã cuius ẽ q: mã mẽbroꝝ cibꝰ ẽ. ſꝫ q: patit̃ cibus
a corꝑe. ⁊ dũ patit̃ agit ſic dcm̃ ẽ. 6° de accĩti ⁊ mo. iõ tar-
da ẽ ꝑmutatio cibi ad corpus. hũor aũt recipit ꝑmutationẽ
ab vtroq̃. ſꝫ a cibo vt a mã ſua. ⁊ ab aere tã q̃ꝫ ab exteriore
mutatore. vñ dico ſimplꝰ ꝙ in via egritudis acute ⁊ ſubite
magis opat̃ aer q̃ꝫ cibꝰ vel potus. ſꝫ in cronicis vt in lepra
⁊ palei ⁊ ſilibus credo cibũ magis opari. ⁊ ꝑ hoc pñt oĩa
ſolui ab ingenio ſubtili magiſtri odonis facti pīſis.

¶ De exercitio corporis. Cap. XXV.

Exercitiũ imutat corpus: q: qñ eq̃le ẽ equalẽ ꝓſtat calorẽ: cũ ꝟo amplꝰ ſit magis calefacit: ſꝫ poſtea ĩfrigidat ⁊ deſiccat. Ocioſitate corpus imutat: q: ſi ineq̃lis eſt: ⁊ frigiditatem facit ⁊ humecta-ctionem inequalem. ſi ꝟo equalis: equaliter.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cũ poſuit auctor tractatũ de vna re nõ nãli. ſ. de aere po-
nit mõ tractatũ de alia. ſ. de motu ⁊ q̃ete. ⁊ diuidit h cap. ĩ
duas ptes. nã p° agit de motu ⁊ q̃ete ꝑ ſe. ſcḋo rõne ſui an-
nexi. durat p° vſq̃ ibi balnea. p° in duas. nã p° agit d̃ motu
ſcḋo d̃ q̃ete. durat p° vſq̃ ibi ocioſitate. diuidit ḡ ⁊c̃. circa iſtã
le. duo opꝫ no'. p̃m ẽ de notificatiõe motꝰ ⁊ q̃etis ſiue exer-
citij ⁊ ſui ↄ̃iij. ſm̃ ẽ de dubijs. ¶ De p° aũt opꝫ nos 3° vide-
re. p̃m ẽ qḋ ẽ exercitiũ. ſm̃ ẽ quot ⁊ q̃ ſunt eius cãe. 3m ẽ vi-
dere eius drĩas gñales. ¶ De p° aũt ſic ꝓcedo. dic̃. n. Aui.
fen 3°. lib. p̃i doctrina 2° cap. de exercitio ꝙ exercitiũ ẽ mo-
tus volũtarius ꝓpter quẽ anhelitus magnus ⁊ freq̃ns ẽ ne-
ceſſarius ⁊ ad ipſum qdẽ pagẽdũ ↄuerſus. ⁊ ſm̃ modũ ſue
qualitatis. ⁊ in hora ſua nullo coꝝ idiget medicamẽtoꝝ q̃
nãlibꝰ egritudinibꝰ ⁊ q̃ eas ſequent̃ ⁊ ex eis accidũt ſunt
necĩa. ⁊ h qdẽ ẽ cũ reliquũ eius regimẽ ẽ ↄueniẽs ⁊ rectũ.
¶ Hec ẽ diffõ exercitij in q̃ qdẽ p° ponit̃ eius genꝰ. ⁊ ẽ mo-
tus. ⁊ põt dici ꝙ ſumit̃ motꝰ cõiter ad motus aĩe ⁊ motus
corꝑis. nã in motu aĩe fit exercitiũ ipſius ſp̃s q ꝑ corpꝰ mo-
uet̃ ⁊ diffundit̃. ſic pꝫ in ira ⁊ timore. vtrũ aũt motꝰ acci-
piat̃ ſolũ ꝓ motu locali vl' nõ. reſeruo q̃õni. Itẽ ĩ diffõne eiꝰ
ponunt̃ tres drĩe. ⁊ vna ẽ h volũtarius. ⁊ alia eſt h. ꝓpter quẽ
anhelitꝰ magnꝰ ⁊ freq̃ns ⁊ necĩus. 3° ꝟo ẽ totũ qḋ ponit̃
poſtea. p° ḡ drĩa dic̃ cãm. nã volũtas cãt motũ in muſculis.
nã ṽtus volũtarie mobilis ẽ ſita in muſculis totius corꝑis
cui impat ṽtus rõnabilis ↄcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis. ſicut
Aui. dicit 6° de nãlibꝰ. ſcḋa ꝟo drĩa. ſ. magnus. ⁊ freq̃ns
anhelitꝰ ẽ effectꝰ illiꝰ motꝰ quẽ dicimus exercitiũ. ⁊ talis
effectus ponit̃ in rõne ſigni faciẽtis cognitionẽ potiꝰ q̃ꝫ ꝑ-
mutationẽ vel impreſſionẽ. ſꝫ aliquã ꝑmutationẽ faciat i pti-
bus pectoralibꝰ. 3° ꝟo drĩa ẽ effectꝰ i rõne finis. nã ad hũc
finẽ fit exercitiũ. ſ. vt nõ fiat aggregatio ſuꝑfluitatũ ex qbꝰ
poſtea fit nãlis egritudo. ḡ ꝑ p̃as drĩaꝫ notauit auctor cãm
efficiẽtẽ. q: notauit ṽtutẽ motiuã voluntarie. ⁊ ꝑ h excluſit
ab exercitio motũ illũ q fit a ṽtute nãli in corꝑe nr̃o. ⁊ mo-
tũ illũ q fit a ṽtute ſp̃uali. nã illi motus non fiũt a volũtate.
Itẽ ꝑ ſcḋaꝫ drĩaꝫ q̃ ẽ ſolũ in rõne ſigni notauit excluſionem
illius motꝰ volũtarij q nõ eſt exercitiũ. vñ qñ hõ paulatim
mouet̃ aut qñ mouet̃ aliq's lacertus in corꝑe nr̃o ad dẽter-
minatũ officiũ vt lacerti pectoris ad anhelitũ. Item ꝑ 3am
drĩaꝫ q̃ ẽ rõne finis excluſit auctor exercitium imoderatũ ⁊
imoderate factũ. h ẽ ḡ expõ diffõnis Auic. ¶ De ſcḋo ꝟo
dico ꝙ nãlis cã ipſius exercitij ẽ mẽbrũ ꝙ mouet̃ ⁊ hũor
⁊ ſp̃s. nã oĩa iſta ſuſcipiũt motũ vt ſb̃a eius. cã ꝟo formalis
nõ põt recte aſſignari eo ꝙ ipſum exercitiũ ẽ forma aut ſiuis
ponere dic ꝙ cã formalis eius tota ẽ ſua diffõ. nã dic̃ Ari.
5° metha. ⁊ ſcḋo phicoꝝ ipſa diffõ ⁊ q̃libet eius ps ẽ cã for-
malis diffiniti. cã ꝟo efficiẽs ẽ dꝰ vna iſtr̃alis. ⁊ dr̃ lacertꝰ
ſiue neruus motiuus. alia ꝟo ẽ ꝑncipalis. ⁊ ẽ iſta dꝰ. ſ. ṽtus
motiua impata. ⁊ dicit̃ illa ṽtus q̃ ẽ affixa neruis ⁊ lacertis.
⁊ alia ẽ ṽtus motiua impans. ⁊ ẽ iſta tripꝰ ṽtus. ſ. rõnalis
iraſcibilis ⁊ ↄcupiſcibilis. ſic dic̃ Aui. 6° de nãlibꝰ. cã ꝟo
finalis ẽ ↄfortatio nãlis caloris. ⁊ eius augmẽtũ ad expel-
lẽdũ ſuꝑfluitates ⁊ cõſumãdũ eas q̃ in nr̃o corꝑe quotidie
gñant̃ ⁊ ad bonificãdũ digõnẽ in toto corꝑe. ¶ De 3° ſic di-
co ꝙ exercitiũ diuidit̃ ꝑ ſpẽs ⁊ drĩas. diuiſio aũt eius ꝑ ſpẽs
ſm̃ ꝙ ponit Aui. ẽ h exercitiũ aliḋ ẽ luctari aliḋ currere. ⁊
ſic d̃ alijs. exercitiũ aũt ꝑ drĩas h mõ diuidit̃. nã aut ẽ exerci-
tiũ totale. ſ. in quo totũ corpus exercet̃ vt currere. aut pti-
le in quo exercet̃ aliqḋ mẽbrũ vt manus in ſuẽdo aut ocu-
lus ĩ videndo res ſubtiles. Itẽ diuidit̃ alio mõ ꝑ drĩas motꝰ. nã
iſte fuerũt drĩe nãles. drĩe aũt motꝰ h mõ ponunt̃ ab Aui.
exercitiũ aliud velox aliud tardũ ⁊ aliḋ mediocre. Itẽ aliḋ
lõgũ aliud breue. ⁊ aliud mediocre. Itẽ aliud forte aliḋ de-
bile ⁊ aliḋ mediocre. ⁊ iſte qdẽ ſunt ſimplices drĩe ex qbꝰ
pñt fieri mixte cõpoſite ſi aliq's de abaco ſciuerit poterit nu-
merũ eaꝝ inuenire. h̃ ḡ ſint dicta de noticia exercitij. ¶ De
ſcḋo. ſ. de dubijs. 4or q̃runt̃. p̃m ẽ an exercitiũ ſit res nõ nã-
lis. vel nõ. ſm̃ ẽ an ipm calefaciat corpus nr̃m vel nõ. 3m ẽ
vtrũ exercẽdũ ſit añ cibũ aut poſt. q̃rtũ eſt de diffõne eius.
¶ De p° ḡ ſic ꝓcedo. nam vĩ ꝙ exerm nõ ſit res nõ nãlis: q:
exercitiũ ẽ motus ṽtutis motiue. ⁊ talis motꝰ ẽ opatio. nã
dic̃ Auic. ca. de ṽtutibꝰ. ꝙ oẽ qḋ a ṽtute efficit̃. ẽ opatio. ſꝫ
opatio ẽ res nãlis. q̃re de p° ad vltimũ exercitiũ ẽ res nãlis.
ergo nõ ẽ res nõ nãlis. ¶ Ꝺ. oĩs res nõ nãlis ꝑmutat corpꝰ
de neceſſitate ſm̃ ꝙ dicit Gal'. i lib. de cibis cap. p° ⁊ ſcḋo. ſꝫ
exercitiũ nõ ꝑmutat de necĩtate. nã nõ opꝫ ꝙ hõ ꝑmutet̃ ne-
ceſſario ꝑ exercitiũ aut ꝑ q̃etem. q: põt eẽ ꝙ hõ aliqñ nõ q̃e-
ſcat neq̃ exercitet̃ ſic cũ q's mouet̃ ſine mutatiõe anhelitꝰ.
¶ Ad ↄ̃riũ aũt ẽ rõ euidẽs. nã oẽs au. ponũt necĩo ipm eẽ
rẽ nõ nãlẽ. ¶ Ad h dico ꝙ ipm ẽ res nõ nãlis. ℣ Ad p̃m ar-
gm. dico ꝙ motꝰ quẽ fac̃ ṽtus motiua pt dꝰ ↄſiderari vno
qdẽ mõ ꝑ cõparationẽ ad ipm mẽbrũ ꝙ fac̃ moueri ⁊ iquãtũ
ſolũ mouet. ⁊ h mõ ẽ opatio. alio ꝟo mõ pt ↄſiderari ꝑ cõ-
parationẽ ad mẽbrũ iquãtũ ipꝫ mouet̃ ⁊ ꝑmutat̃. ⁊ ſic ex-
ercitiũ nõ vocat̃ opatio. ſꝫ ẽ vna res nõ nãlis. ¶ Ad ſcḋm
aũt dico ꝙ exercitiũ ⁊ ſuũ ↄ̃riũ pñt cõparari ad corpꝰ nr̃m
dupl'r. vno mõ rõne necẽarij ↄtinui. ⁊ h mõ nõ imutat corpꝰ
nr̃m necĩo ſꝫ interpolate. ſic ꝓbat̃. ã. alio ꝟo mõ põt cõpari
quãtũ ad totã vitã hoĩs. ⁊ h mõ necĩo ꝑmutat. nã ĩpoſſe eſt
totã vitã hoĩs finiri ſine ꝑmutatiõe ſcã ꝑ exercitiũ ⁊ talẽ ne-
ceſſitatẽ dñt res nõ nãles. ſic pꝫ ꝑ diffõnẽ quã d̃ illꝭ dat Aui.
¶ De ſcḋo ſic ꝓcedo. vĩ ꝙ exercitiũ nullo mõ faciat calorẽ
in corꝑe. nã oẽ ꝙ fac̃ calorẽ ipm eſt calm ſic vult phs in 7°
metha. nã vult ꝙ cã ⁊ effectꝰ ↄueniãt in ſpẽ. ſꝫ motꝰ nõ eſt
cal's eo ꝙ nihil calm ẽ niſi corpus. motꝰ aũt non ẽ corpus.
¶ Ꝺ. ſi motꝰ dat corꝑi maiorẽ calorẽ q̃ꝫ hẽat. tũc aut dat ei
calorẽ actualẽ aut potẽtialẽ. ſꝫ nõ potẽtialẽ. nã añq̃ꝫ corpꝰ
moueat̃ hꝫ eq̃lẽ calorẽ in poa calori q̃ꝫ hꝫ dũ mouet̃ nec ẽt
vĩ dare ſibi calorẽ actualẽ maiorẽ. nã ſi mẽbra corꝑis hñt ĩ
poa añq̃ꝫ moueant̃ maiorẽ calitatẽ. illa calitas potẽtial' nõ
põt ad actũ ꝑuenire niſi ꝑ aliqḋ qḋ ſit actu calidum. nã dicit
Ari. i 9° metha. ꝙ oẽ qḋ deducit̃ d̃ poa ad actũ. opꝫ ꝙ de-
ducat̃ ab aliquo ꝙ ſit actu tale. q̃re ſi motꝰ deberet dedu-
cere calitatẽ potẽtialẽ q̃ ẽ i corꝑe nr̃o ad actũ. tũc oporteret ꝙ
ipſe eẽt actu cal's ꝙ fl'm ẽ. ¶ Ꝺ. nos videmꝰ ꝙ motꝰ factus
in aere iducit friditatẽ. q̃re ⁊ i alijs corꝑibus dꝫ ſile facere.
¶ Ad ↄ̃rium ẽ auas oium phoꝝ ⁊ oium medicoꝝ ponũt. n. ꝙ
motꝰ auget corꝑis nr̃i calorẽ. ⁊ ẽ rõ ad h. nã ꝑ motũ excita-

tur virtus ignis q̄ ē in corpe elſato. ꝙ pꝫ in fricatiōe lapidis cū calibe. nā inde manat ignis ꝑꝑ motū. ¶ Ad h̄ dico ꝙ mot⁹ auget calorē i corpe ſic dcm̄ ē. ꝙ ſi mihi opponis ꝙ oē qđ fac rē cal'aꝫ opꝫ ipm eē cal'm. r̄ndeo tibi ſic. ꝙ ſi illa cā eēt ꝑ ſe cā illius effect⁹ verū ē. ſꝫ calor nō ſit a motu ꝑ ſe: ſꝫ ꝑ accn̄s hō. n. fac hoieꝫ ꝑ ſe. ſꝫ mot⁹ facit calorē ꝑ accn̄s. nā in eo ꝙ ptes cal'e q̄ ſunt in elſato excitant̄. ſine dubio ſit caliteas. vn̄ ille ptes cal'e faciunt calitatē ꝑ ſe. aut vis dīe ꝙ motus ponat̄ eē cal's effective: ſꝫ nō mālit ſic ſol. ipſe. n. eſt cal's effective: q2 efficit caliteatē: ſꝫ nō mālit̄. nā ipſe nō ē mā calitatis. ꝛ ꝑ h̄ pꝫ ſol'o ad ſm. ¶ Ad 3m dico ꝙ nō ē ſil'e de motu corpis ſimplicis. ꝛ de motu corpis cōpoſiti. nā mot⁹ in corpe ſimplici nō pōt deducē calitatē potētialē ad actuꝫ ſicut i cōpoſito. cā aūt hui⁹ i alijs dicet̄. ¶ De 3° ſic ꝑcedo. vi. n. ꝙ exercitiū debeat fieri poſt cibū. nā Gal. dic i co. illius apho. [vbi idigētia nō opꝫ laborare.] ꝙ tā i ſanis q̄ȝ in egris cib⁹ dꝫ exercitiū ꝑuenire. ¶ P̄. vi rōne. nā tūc faciēdū ē exercitiū qn̄ magis idigem⁹ de calore: ſꝫ magis indigem⁹ de calore qn̄ cib⁹ ē in ſtō: q2 idiget digeri tūc. ſꝫ qn̄ eſt vacuus. tūc q2 ſtōs nō idiget digerē nō expedit multiplicare calorē. ¶ P̄. nos videm⁹ in iſtis aratorib⁹ ꝛ in alijs q mltū exercent̄ ꝙ poſt cibū ſcō exercitio optie digerūt. q̄re poſt cibū fieri dꝫ. ¶ Ad ꝯ̄riū aūt ſic oppono dic ꝯſtā. i lib. de regimie ſanitatis ꝙ exercitiū dꝫ an̄cedere cibū. ꝛ h̄ ideꝫ dic Jſaac in dietis vlīb⁹. ꝛ ponit rōnē talē. dic. n. ꝙ poſt cibū dꝫ ſeq qes ꝛ nō motus. q2 mot⁹ fac cibū deſcēdere an̄q̄ȝ digerat̄. ¶ Ad h̄ dico ꝙ exercitiū pōt dr̄ cōparari ad corpus. vno mō ad corpus defectū ꝛ famelicū. ꝛ h̄ mō dꝫ cib⁹ ꝑuenire exercitiū. dato ꝙ oporteat vtrūq3 fieri. ſi aūt nō cōparet̄ ad corpus defectū: ſꝫ ad forte ꝛ nō famelicū. tūc opꝫ exercitiū ꝑcedē cibū: vt ꝯſumat ſupfluitates ex ꝑcedēti cibo. ꝛ faciat calorē fortiorē ad cibū futurū digerēdū. ¶ De diſſōne eius q̄ro 3a. p̄m ē an exercitiū ſit motus ſolū corpis aut cōis mot⁹ aie ꝛ corpis. ſm an ipm ſit mot⁹ localis ſolū aut ēt alij mot⁹. 3m ē vtrū exercitiū ſit mot⁹ actiuus vl' paſſiuus. ¶ De p̄ ſic. nō vi ꝙ mot⁹ q dr̄ de exercitio ſit motus cōis. nā aia nō mouet̄ ꝑ ſe: ſꝫ me⁹ corpe. q̄re nō vi ꝙ mot⁹ aie ſit exercitiū. ¶ Ad ꝯ̄riū aūt vi text⁹ Aui. ponit. n. ꝙ ſit exercitiū in vidēdo ꝛ audiēdo q ſunt mot⁹ aie. ¶ Ad h̄ dico ꝙ exercitiū ē mot⁹ cōis. ſ. aie ꝛ corpi. ſic idē ꝑbat. nā qn̄ aliqs iraſcit̄ aut triſtat̄. tūc calor nālis agitat̄. q̄re ſit calor in corpe. ꝛ dico ꝙ talis mot⁹ bn̄ pōt eē exercitiū: ſꝫ nō itelligas ꝙ ego dicā motū aie eē ſine corpe. nā nūq̄ȝ ſit exercitiū ſine motu corpis. ſ. aut mēbri aut ſpūs aut vtriuſq3. ſꝫ attribuimus quoſdā mot⁹ corpi ꝛ quoſdaꝫ aie: vt iraſci gaudē triſtari ꝛ ſilia. l3 illi motus ſiāt ab aia me⁹ corpe. ꝛ ex h̄ pꝫ ſol'o ad ar^m ꝙ ſiebat in ꝯ̄riū. ¶ De ſcđo ſic. vi. n. ꝙ exercitiū ſit ſolū mot⁹ localis. nā ipm ē mot⁹ volūtarius ꝛ mot⁹ volūtarius ē motus localis ꝛ nō alteratiuus. q̄re cū Aui. ponat in diſſōne ꝙ ipm ſit motus volūtari⁹. tūc ipm ē ſolū motus localis. ¶ Ad ꝯ̄riū ē textus Aui. nā dic ꝙ vidē eſt exercitiū: ſꝫ videre ē mot⁹ alteratiōis ꝛ nō localis. nā vidē eſt pati. pati ꝟo ē alteratio. q̄re exercitiū ē mot⁹ nō ſolū localis: ſꝫ alteratiuus. ¶ Ad iſtā q̄ōneꝫ. dico ꝙ exercitiū oē aut ē motus localis. aut annectit ſibi motū localē. vn̄ viſus l3 nō ſit eēntialit̄ mot⁹ localis nō tn̄ annectit ſibi motū localē oculi. ꝛ ſpēs viſibilis q necēo mouent̄ localr̄ dū ſit viſus. ¶ De 3° ſic ꝑcedo. vi. n. ꝙ exercitiū ſit mot⁹ actiu⁹. nā motus ꝑ vt ſit a vtute localr̄ motiua ē actio ſic dic Gal. in q̄rto de accn̄ti ꝛ mor. q̄re cū exercitiū ſit mot⁹ huius vtutis. tūc ipꝫ erit mot⁹ actiu⁹. ¶ Ad ꝯ̄riū ē rō mō ꝑmiſſa h̄. ſ. ꝙ vidē audire. ꝛ ſilia ſunt exercitia. q̄re cū ſentire ſit mot⁹ paſſiu⁹ ſicut dic Ari. in ſcđo de aia: ꝛ Gal. in q̄rto de accn̄ti ꝛ mor. ¶ P̄. mēbrū ꝙ exercitat̄ necēo patit̄. nā remouet̄ a ſua diſpoſitione. pati aūt ſic dr̄ in p̄ de ſa. inge. nihil aliud ē niſi ꝙ res mutet̄ a ſui diſpōne. ¶ Ad h̄ dico ꝙ exercitiū ē motus paſſiuus ꝑ cōparationē ad mēbꝝ ꝙ mouet̄. ꝛ ꝑ cōparationem ad mēbrū ꝙ facit motū eſt motus paſſiuus inquātū agit. ſꝫ q2 oē ꝙ agit phice. patit̄ neceſſario oē exercitiū relatū ad mēbrū ē motus paſſiuus ꝑut illud mēbrū exercet̄. ſed relatū ad virtutē illius mēbri eſt motus actiuus. ꝛ tūc non dicitur proprie exercitiū: ſed operatio ſicut ſupra dixiꝫmus. h̄ ſufficiāt de exercitio cauſa breuitatis.

¶ De diuiſione balnei. Cap̄. XXVI.

Balnea aut ſunt dulcis aque: aut non dulcis: ſꝫ dulcꝫ aque balneū remollit: calidū calefacit: ꝛ frigiduꝫ īfrigidat. Nō dulcis ꝟo aq̄ balneū d̄ſiccat corpus: ꝙ ſi ex aq̄ ſalſa vel amara ſiue ſulphurea fuerit: calefacit ꝛ deſiccat: ſi ꝟo de aluminoſa ꝛ gipſea infrigidat ꝛ deſiccat.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum determinauit auctor de exercitio mō determinat d̄ balneo ꝙ ē annexū eius. ꝛ ꝙ ſit annexū ei patet per textum Gal. in lib. d̄ cauſis. cap̄. reſumptiua. ꝛ enutriēs. ꝛ pꝫ rōne. nā ꝙ nō pōt facē exercitiū cōplet balneū faciēdo diſſolutiōneꝫ eius ꝙ exercitiū mouere cepit. ꝛ q2 ipſum balneare eſt quoddā mouere. diuidit̄ aūt ps iſta in duas. nā ꝑmo ponit auctor diuiſionē balneorū. ſcđo exequit̄ mēbra diuiſionis durat p̄a vſq3. [ſꝫ dulcis aq̄.] ſcđa in duas. nā ꝑmo exequitur de balneo dulci. ſcđo de balneo nō dulci durat p̄a vſq3. [nō dulcis ꝟo.] ¶ Ad euidētiā huius lectionis duo opꝫ no: p̄m eſt de notificatiōe balnei. ſm eſt de dubijs. de p̄ aūt ſunt. 5. notāda. p̄m eſt q̄liter balneū debeat ꝯſtrui. ſm quot ꝛ q̄ ſunt ptes balnei ꝛ earū effectus. 3m eſt videre qn̄ ſit balneādū. quartū eſt de mō balneādi. 5m eſt q hoies debeant a balneo cauere. ¶ De p̄ ergo dico ꝙ balneum ſm ꝙ ponit Auic. cap̄. de balneis dꝫ hīe tres caſas. p̄as. ſ. ſcđaꝫ ꝛ tertiā p̄a caſa īfrigidat ꝛ humectat. ſcđa ꝟo calefacit ꝛ humectat 3a ꝟo deſiccat ꝛ calefacit. ꝛ p̄ dꝫ balneator expoliare ſe in p̄a. ſcđo ꝑcedere ad ſcđaꝫ gradatimq3 ad tertiā. vt non ſiat ſubita ꝑmutatio. ꝛ dꝫ in balneo eē fons aq̄ cal'e vehementis tēperiei. ꝛ poſtea vnus aq̄ tepide. ꝛ poſtea aq̄ frigide. ſicut dic Gal. in co. tertij regiminis ꝛ dꝫ calefieri cū bonis lignis. naꝫ dicit Gal. in ꝯ̄o illius apho. [q exſoluunt̄.] ꝙ plerūq3 q̄dam exſoluunt̄: q2 aq̄ balnei nō fuit calefacta ex bonis lignis. ꝛ debēt miniſtrari. ꝛ iſtrumēta eē bn̄ parata vt nihil deficiat ſic dicit Hip. l 3° regis. ¶ De ſcđo dico ꝙ partes balnei ſunt 4or ſm ꝙ ponit Gal. 10° de ſa. inge. de cura hetice ꝑ balnea. nā p̄a ps eius eſt aer. ſcđa eſt aq̄ cal'a. 3a eſt aqua frigida. 4a ꝟo ē exſiccare ſudorē. p̄a pars ergo hꝫ effectū. nā aer calidus corpus calefacit ꝛ diſſoluit ꝛ liquefacit humores q ſunt mā morbi. ꝛ facit eorū diuerſitatem ꝛ anguſtiā ꝛ imparalitatē eoꝝ ꝛ poros corpis dilatat ꝛ apit. hoc dicit Gal. in ꝑallegato cap̄. Jtē dicit Gal. eodem cap̄: ꝙ ſcđa ps balnei. ſ. aqua cal'a calefacit ꝛ humectat ꝛ mittit ſuā humiditatē vſq3 ad mēbra ſubſtātialia. ꝛ ea humectat. Jtē dicit ꝙ 3a pars balnei. ſ. aqua frigida refrigerat corpora calefacta ſine leſione ꝛ virtutē confortat ꝛ mēbra ex balneo diſſoluto reſtaurat ad modū naturalē illa reducēdo. Jtē dicit ibidē ꝙ quarta ps balnei. ſ. exiccare ſudorem purgat humores qui ꝑpe cutim remāſerāt ad modū bonū reducit poros ne remaneāt oppilati. ¶ De 3° dico ꝙ hora balneādi cōſiſtit in tribus. nā dꝫ eſſe facta digeſtio ꝛ dꝫ ꝑceſſiſſe exercitiū. ꝛ dꝫ eſſe facta euacuatio inteſtinorū. de primo q̄dē dicit Aui. nā nō eſt faciēdū balneū dū cibus eſt crudus. nā actio balnei trahit ipſuꝫ ad extrema corpis. anteq̄ȝ ſit coctus. ꝛ facit oppilationes ꝛ alias malas egritudines. de exercitio ꝙ debeat ꝑcedere dicit cōſtā. nā dicit ꝙ ſemper opꝫ balneū ſeq exercitiū: vt cōpleat diſſolutionē quā nō cōpleuerāt exercitiū. ꝙ aūt debeat primo eē facta euacuatio vētris. dicit Gal. in co. tertij regiminis. nā dicit

ꝙ facta iam euacuatione ventris oꝫ quilibet balneari. naꝫ tunc adiuuat in digeſtione. ⁊ rō ad hoc eſt plana. naꝫ fumi fecū diſpergunt̄ per corpus. ⁊ ledūt mēbra ſua putredine. ⁊ iterū ipſe egeſtiones ſic indurant̄ poſtea ꝙ cū difficultate emittunt̄. ℂ De quarto aūt ſic ꝓcedo. modus enim balneādi ē talis. cū qs eſt exercitatus oꝫ itrare pͥᵐ domū. ⁊ ibi pānos dponē ⁊ intrare ſcdāꝫ gradatiꝫ ne ſubita fiat ꝑmotatio ⁊ in ea oꝫ tacitus ⁊ ſine aliquo motu ꝑmanere ⁊ trāſire ad 3ᵃᵐ. ⁊ ibidē cū incepit fieri roridū corpus eius. tunc oꝫ iungi ſicut dicit Gal. in co. regiminis. ⁊ poſtea oportet aquā infundere q̄ ſit ſūme tepida. ⁊ poſtea opꝫ hr̄e aquaꝫ que ſit minus q̄ꝫ tepida. ⁊ poſtea opꝫ hr̄e aquā frigidaꝫ. ⁊ cā iſtius mutationis dcā eſt ſupra. ⁊ deinde opꝫ vti exiccatorijs cū ſpongia aut cū mātili ſicut dicit Hip. in 3° regiminis, neqꝫ poſt balneū oꝫ aliqͩ comedere niſi pri⁹ calor ad interiora deueniat. ℂ De 5° aūt dico ꝙ qnqꝫ genera hoīuꝫ nō debēt balneari ſicut ponit Hip. in 3° regiminis. pͥᵐ genus hoīuꝫ eſt quorū vēter ſoluit̄. neqꝫ opꝫ ꝙ reſtringat̄. ⁊ hoc iō q2 vēter reſtringit̄ ꝑ balneū. ſm genus eſt hominuꝫ ſtipticorū. ⁊ hoc iō q2 balneū faceret eos magis ſtipticos. 3ᵐ genus hominū eſt q hn̄t vtutē defectā. nā balneū addit in defectiōe. quartū genus hominū q hn̄t abhominationē. ⁊ qntum genus hoīum qui hn̄t eructuationes cholericas. ⁊ cauſa iſtius eſt: q2 leditur ſtōs eo ꝙ mā mala trahitur ad ſtomachū. qntū genus hominū eſt eorū qbus fluit ſanguis ſuperfluus de aliquo mēbro. ⁊ hoc iō q2 balneū apit meatus. ⁊ facit ebullire ſanguinē niſi in eo caſu in quo vellem⁹ amplius emittere de ſanguine: ⁊ hͦ eſt notitia. ℂ De ſcdo. ſ. de dubijs. 6. q̄runt̄. pͥᵐ eſt an aqua cal'a balnei calefaciat. vel nō. ſm eſt an aer eius calefaciat ⁊ deſiccet vel nō. 3ᵐ eſt an aqua humectet mēbra ſubſtātialia vel nō. q̄rtum eſt an adiuuet digerere cibū vel nō. qntū ē an adiuuet digerēdā vel nō. ſextū eſt an euacuet a toto corpore an ſoluꝫ de locis propinquis cuti. ℂ De pͥmo ſic ꝓcedo. vꝫ enim ꝙ aq̄ cal'a balnei nō poſſit calefacere. nā dicit Aui. cap. de balneis ꝙ lꝫ aqua cal'a habeat caliditatē tn̄ illa caliditas ē accidentalis. ⁊ parū durabilis. ⁊ ſic ſemꝑ ſuus naturalis effectus remanet qui ē infrigidare. ergo nō calefacit. ℂ P̄. aq̄ dulcis ſiue ſit cal'a ſiue frigida tn̄ ſemꝑ humectat. ſꝫ dicit Aui. cap. ꝑfato ꝙ humiditas aque balnei infrigidat eo ꝙ caliditatē innatā obtūdit. q̄re infrigidat. lꝫ ꝑ accn̄s. ℂ Ad cōtrariū aūt ſic. oē enim cal'm cuꝫ tangit corpꝰ neceſſario ꝑmutat ipſuꝫ ad caliditatē: ſꝫ aqua cal'a balnei eſt cal'a quātū ad tactū. q̄re neceſſario ꝑmutat corpus ꝙ tāgitur ad caliditatē. ℂ P̄. nos videmus ꝙ aqua cal'a elixat carnes ⁊ alias res crudas. elixare aūt cū ſit digerere. neceſſario fit ꝑ calefactionē. quare aq̄ cal'a calefacit. ℂ P̄. nos videmus ꝙ ferrū cū ſit ignitū ꝙ quāuis ſit eēntialr̄ fridū tn̄ nihilominus calefacit ⁊ ꝑmanet eius effectus. ergo a ſilī aq̄ cal'a calefacit quāuis ſit cal'a accidētalr̄. ℂ P̄. ponit Gal. 10. de ſa. in. ꝙ aqua balnei q2 ē cal'a nocet febricitātibus. ⁊ Aui. ca. de balneis dicit ꝙ balneū rōne aque calefacit ⁊ humectat. ℂ Ad hoc dico ꝙ aqua calida balnei calefacit ⁊ infrigidat tn̄ diuerſimode. nā eēntialiter ⁊ in futuro infrigidat. accidentaliter aūt. ⁊ ꝑſenter calefacit. nā ſua eſſentialis q̄litas eſt frigiditas ⁊ ſua accidentalis eſt calitas. ⁊ in ꝑſenti nō manifeſtatur ſua eēntialis qualitas. nā occultatur cum accidētali ⁊ in futuro euaneſcet. nocet tn̄ q2 aqua cal'a infrigidat ēt per accn̄s. ſ. in eo ꝙ humiditateꝫ multiplicat in corpore que calorē obtūdēdo defectat. ⁊ ſic tādē īfrigidat. ℂ De ſcdo ſic procedo. videt̄ eniꝫ ꝙ aer balnei infrigidet. nam ipſe poros rarificando calorē innatū videtur refrigerare ſicut calor eſtatis qui eſt in aere debilitat calorem naturalē qui eſt in corpore. ℂ Preterea aer balnei eſt humectatus a calore aque reſoluto. ⁊ ipſe de ſe naturaliter ē hu. ſicut dicitur in ſcdo generatiōis. quare humectat. ⁊ ratione naturalis qualitatis. ⁊ ratiōe accidētalis. ⁊ ex hoc etiā videtur infrigidare ſicut aqua. nā multiplicādo humiditatem calorem innatū debilitat. videt̄ ergo ꝙ aer infrigidet ⁊ humectet. ℂ Ad ꝯtrariū autē ſic videt̄. ꝙ aer calefaciat nā hoc dicit Aui. cap. de balneis ꝙ aer calefacit ⁊ exiccat. ℂ Preterea aer eſt calidus. ⁊ ſubintrat per poros ⁊ omne huiꝰ calefacit. ℂ P̄. ipſe aer reſoluit hu.ᵐ per poros emanātem. quare exiccat ⁊ calefacit. ℂ Ad hoc reſpondeo ꝙ aer balnei calefacit ⁊ deſiccat ⁊ infrigidat ⁊ humectat tn̄ diuerſimode. nā dū incipit approximare corpori calefacit ⁊ humectat. calefacit quidē dum tangit cū ſua qualitate ⁊ naturali ⁊ acquiſita ab igne. ⁊ humectat accidētaliter. naꝫ incipit diſſoluere humiditatē. ⁊ facit eā fluere per corpus anteq̄ꝫ eā cōſumat. quare humectat eo ꝙ nō conſumit illā humiditatē. Iteꝫ quādo proceſſit in tpe ſua approximatio mediocriter. tūc calefacit ⁊ deſiccat. nā q2 tāgit corpus ſua caliditate. ⁊ neqꝫ eſt tāta ꝙ reſoluat adhuc caloreꝫ nālem modo malo: ideo calefacit. q2 vero humiditatē ꝯſumit euaporationem faciendo: ideo deſiccat. Item quādo multum proceſſit eius approximatio. tūc infrigidat ⁊ deſiccat. infrigidat quidē q2 calorē innatum incipit reſoluere. ⁊ deſiccat q2 humiditatem deſiccat euaporando ⁊ ꝯſumendo. ſꝫ quereret aliquis. quare prius ꝯſumit ⁊ diminuit humiditatem q̄ꝫ caliditatē. ad ꝙ dico q2 cū deficit humiditas ſtatim non deficit caliditas. ſed acuitur ipſa caliditas: q2 caliditas remanet in ſbo minori. ℂ De 3° ſic procedo. videtur enim ꝙ aqua non humectet mēbra ſubſtātialia. nā hoc dicit Gal. in co. 4ᵒ aph. ad helleboros. ℂ P̄. pꝫ rōne. nā mēbra ſubſtātialia nō poſſunt humectari niſi humiditate que ꝯuertatur in ſbaꝫ eoruꝫ. ſed talis humiditas non eſt niſi in ſba cibali. quare ſolū cibi humiditas eſt illa que humectat membra ſubſtātialia. ℂ Ad cōtrariū eſt verbū Aui. cap. d̄ balneis. nā dicit ꝙ nō ſunt attēdēda verba illius qui dicit ꝙ aqua non humectat mēbra interiora. ℂ Preterea pꝫ aucto. Gal. 10ᵒ de ſa. in. cap. de cura hetice per balneū. naꝫ ibi dicit in duobus locis ꝙ aqua balnei humectat mēbra fundamentalia. ℂ Ad iſtā queſtionem. dico ꝙ duplex eſt humectatio. vna per viā alterationis ſine ꝯuerſione in ſbaꝫ membri ſicut humectat aer humidus corpora in que ipſe agit. ⁊ ē alia humectatio que eſt per viā ꝯuerſionis humiditatis in rem humectatā ſicut humectat cibus corpora noſtra. ⁊ de tali humectatiōe loquit̄ Hip. cū dicit ꝙ opꝫ prehumectare corpora noſtra plurimo nutrimēto. vnde dico ꝙ aqua humectat mēbra. pͥmo mō ⁊ ſcdo. vnde cū Gal. dixit in 4° aphो. ꝙ nō humectat intellexit. ſcdo mō. ⁊ pͥmo. ſꝫ hͦ porēt ſpeculāri ſubtiliter. ℂ De quarto vero ſic procedo. videtur enim ꝙ balneum nō poſſit ꝯferre ad digeſtionem cibi. nā balneū ſicut dicit Aui. cap. de balneis trahit cibū ad extrema corpis indigeſtum. ⁊ ideo prohibet̄ anteq̄ꝫ ſit facta digeſtio. q̄re impedit digeſtionē. ℂ P̄. ad hͦ vt melior ſit digeſtio expedit vt calor ab extremis ad mediuꝫ perducat̄. nā ideo ſit melior digeſtio in ſōno ⁊ frigore q̄ꝫ in vigilia ⁊ calore. ſed balneum calorē iteriorē ad extrema corporis deducit. q̄re impedit digeſtionē. ℂ Ad ꝯtriuꝫ eſt textus Ari. in quarto meta°ᵉ. dicit enim ꝙ balneum adiuuat cibū digerere. ℂ P̄. ad idem eſt textus Aui. cap. de balneis. dicit enim ꝙ balneum digerit cibum indigeſtum. ℂ P̄. ad ideꝫ facit ꝙ dicit 10° de ſa. ing. cap. de cura hetice per balnea. ℂ Preterea ratio videtur ad idem facere. nā calor balnei eſt humidus. ⁊ iſte calor dicitur eſſe digeſtiuus. quare cōfert ad digeſtionem. ℂ Ad hoc dico ꝙ balneuꝫ dulce moderate factū adiuuat habētes ſtomachū ſiccum. ſicut dicit Gal. 10° de ſa. in. vnde ſi moderatū fiat non diſſoluit calorem naturalem. ſed cōfortat calorem naturalem. maxime. tamen adiuuat ſcdam ⁊ tertiā digeſtionem. ⁊ maxime tertiā. primā aūt digeſtionem non adiuuat niſi cū ſtomachus fuerit ſiccus ⁊ frigidus. ℂ De 5° vero ſic ꝓcedo. videt̄ eniꝫ ꝙ balneum non adiuuet digeſtionē materie. īmo videtur

impedire.nā vult Gal.11° de ſa.in.ꝛ 10° eiuſdē.ꝛ in co.ter/
tij regiminis ꝙ balneum nō dꝫ fieri in febre niſi digeſta mā
ergo ſi adiuuaret nō ꝓhibeꝛ fieri añ digeſtionē.¶ D.dige
ſtio māe fit melius cū reuocatione caloris ad interiora. ſic
dicit Gal.in co.illius apho.in quo.mor.Sꝫ balneū educit
calorē ad exteriora.ꝗre ipedit digeſtionē.¶ D.balneū eua
cuat.ꝗre nō digerit mām cū digerere ꝛ euacuare ſint ꝯria ꝛ
oporteat digōnē euacuationē pcedere.¶ Ad ꝯriuꝫ aūt eſt
tertius Gal.in co.tertij regiminis.dicit.n. ꝙ balneū dige/
rit mām morbi.¶ D.dicit Gal.in 10° de ſa.in.ꝙ balneum
mām facillitat ꝛ adeq̄t ꝛ apit meatus ex qbus mā effluat
ſꝫ h̄ facē nihil aliud ē q̄ꝫ mām digerē ſicut dicit Gal. in co.
illius apho.vbi qs vult purgare corpa oportet fluxa facē.
¶ D. Yp.ponit in tertio regimis.ꝙ balneū adiuuat pleu
reticos.ꝛ pipleumonicos ſcreare ſputū.ꝗre adiuuat mām
digerere.ꝛ nō ſolū h̄ꝛꝫ aūa plura poſſent dici.¶ Ad h̄ di/
co ꝙ in balneo ē dꝫ nā.vna alteratiua qua calefacit. ꝛ alia
eſt euacuatiua qua reſoluit. vñ vna iſtarū.ſ. virtus altera/
tiua iuuat in digerēdo mām groſſam ꝛ frigidā ſicut ponit
Aui.cap.de balneis. Itē rōne ſue reſolutionis adiuuat in
reſoluēdo mām ſubtilē ꝛ euaporabilē ꝛ rōne h̄ꝫ ꝓprietatis
cōpetit oī tpe in digōne māe frigide. ꝛ in pn° ꝛ augmento.
in digeſtione ꝟo māe calē nullo mō cōpetit hac ꝓprietate.
ſꝫ rōne ſcōe ꝓprietatis debeꝛ in egritudine iā facta digōne
eo ꝙ euacuatio nō cōpetit niſi qñ ſit vel qñ fcā ē digeſtio.
vnde dicit Gal.in 11° de ſa.inge.ꝙ balneū nō dꝫ fieri niſi p
certo ſciamus iā mām incepiſſe digeri.qꝛ ergo virtus bal/
nei reſolutiua ē maior q̄ꝫ ſit ꝟtus alteratiua. iō opꝫ poſtpo
nere balneū vſqꝫ ad digeſtionēꝫ māe.ſꝫ ratione alterationis
cōpetat quātū de hoc ſit ꝛ ex his verbis patet veritas q̄ſiti
ꝛ ſolo q̄oñū.¶ De ſexto ꝟo ſic ꝓcedo. vꝫ enim ꝙ balneuꝫ
nō euacuet a toto corpe.nā dicit Gal.in co.illius apho.cō/
ſtitutiones qdē anni oio pluuialibus ꝛc̄.ꝙ balneū nō eua/
cuiat niſi a cute ſolū ꝛ nō a mēbris īterioꝛibꝰ.¶ D.euacua/
tio q̄ ſit p ſudorē ē euacuatio habitudinis in exterioꝛibꝰ.ſ.
lacertoꝛuꝫ ꝛ cutis ſicꝫ dī in tegni in lib. cārū.ſed euacuatio
balnei nō ſit niſi p ſudorē.ꝗre nō euacuat a mēbris pncipa/
libus.ſꝫ a muſculis.¶ Ad ꝯriūm aūt ſic oppono. dicit.n.
Gal.in co.illius aph.in pharmacijs talia opꝫ educere ꝛc̄.
ꝙ balneū euacuat a toto corpe eq̄liter. ergo nō ſolū a cute.
¶ D.pꝫ p inductionēꝫ.nā balneū euacuat a ſtomacho.vñ
dicit Aui.ꝙ nō ē balneādū poſt aſſumptū cibuꝫ niſi ſiat in
primis digō h̄ꝫ. ꝛ h̄ ē rō. qꝛ p balneū attrahiꝛ cibus idige/
ſtus ad mēbra.Itē euacuat de pectore.nā ponit Yp. i ter/
tio regiminis ꝙ adiuuat expuere pleureticos.Itē euacuat
de venis.vñ ponit Gal. ꝙ opꝫ fieri balneū in declinatione
fe.putride vt mā euacueꝛ.ergo euacuat d̄ mēbris interio/
ribus ꝛ de exterioꝛibꝰ.quare euacuat a toto corpe.¶ Ad
hoc dicas ꝙ balneū euacuat a toto corpore tā a muſculis
q̄ꝫ ab alijs mēbris.ſꝫ eius pncipalis euacuatio nō niſi ex lo
cis ꝓximis cuti.vñ euacuat a toto. ſꝫ nō ſic̄r ſic a cute. ꝛ ex
his verbis pꝫ veritas queſtionis.ꝛ ſolutio queſtionum.

¶ De modis ciborum. Cap. XXVII.

Modi ciborū ſunt duo. Eſt.n.cibus q
bonū gignit hu.eſt malus q malum
gignit hu. Bonū aūt gignit q bonū
ſanguinē creat: ꝛ equalē i cōmixtio/
ne ꝛ operꝫ vt eſt panis mūdus recēs ꝛ fermen/
tatus: ꝛ caro aialis agni ꝛ hedulina. Malus
aūt ꝯria opaꝛ:vt eſt panis opyrus nō recēs:ꝛ
bouina ꝛ hyrcina caro vetuſta. Preterea bo/
nū malūqꝫ humorē creātiū ciborum duo ſunt
modi:grauis:atqꝫ leuis. Grauis eſt caro por/
cina ꝛ bouina:leuis pulloꝝ:vl piſciū:caro me/
diocriū magis mobiliū ꝛ minus pinguiū ꝛ ſq̄/
moſoꝝ.Eſt ꝛ olerū gen⁹ qd̄ malū generat hu.
ſcꝫ cho.ru. vt ē naſturciū ſynapis ꝛ alleū. Sūt
ꝛ que generāt melācholiaꝫ ſicut lens: caulea:
caprina caro vetus ꝛ bubulina: ꝛ ſunt que ge/
nerant flegma: vt ē caro porcelloꝝ ꝛ agnoꝝ
portulaca ꝛ attriplex. Preterea grauis cibus
gignit flegma ꝛ chole.nig. cibus leuis chole.
ru.ꝛ vterqꝫ malus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit ante.cap.de motu ꝛ qete.ponit ſtatiꝫ ca. d̄ cibo
ꝛ potu.ꝛ diuidiꝛ h̄ cap.in duas. nā pmo ponit tractatū de
cibis.ſcōo de potibus durat h̄ꝫ vſqꝫ.[modi potationū.] h̄ꝫ
diuidiꝛ in tres.nā pmo agit de cibis rōne bonitatis ꝛ ma/
litie humoꝝ quē generat.ſcōo ratione grauitatis ꝛ leui/
tatis digeſtionis.tertio rōne ſpeciei humoꝝ qui ab eis ge/
nerantur. durat h̄ꝫ vſqꝫ.pterea bonū. ſcōa vſqꝫ.[Eſt ꝛ ole/
rum genus.] ¶ Ad euidētiā huius le. duo opꝫ notare h̄ꝫ
eſt de hijs que notificant ingrediētia corpus noſtrū.ſm eſt
de dubijs.¶ De pmo aūt 3ª.opꝫ notare.h̄m eſt videre que
ſint cauſe a qbus operanꝛ ea que corpus noſtrū intrāt. ſꝫ
eſt videre numerū ꝛ ſufficientiā eoꝝ que corpus noſtrum
intrant.tertiū eſt videre diuiſionē nutriētiū.¶ De primo ꝗ
ſic ꝓcedo.dico ergo ꝙ cā per quā operaꝛ ꝙ intrat corpus
noſtrū eſt triplex ſicut ponit Aui.cap. d̄ eo ꝙ comeditur ꝛ
bibiꝛ.ſ.materia qualitas ꝛ forma ſpecifica.ꝛ diciꝛ id opē/
rari a mā ꝙ cū accipiꝛ in corpore noſtro agit calor natura
lis in ipſum.ꝛ fit mā mēbroꝝ.ꝛ ſuſcipit formā eorum.ꝛ fit
aut caro aut os aut neruus ꝛ ſimilia.¶ Illud ꝟo ꝙ opera
tur a qualitate diciꝛ illud qd̄ cū fuerit aſſumptuꝫ in corpe
calefit aut infrigidaꝛ a calore naturali.ꝛ poſtea infrigidat
corpus ſua q̄litate aut calefacit.ꝛ tale dī eē me^{us} abſolute.
¶ Operās aūt a forma ſpecifica diciꝛ ꝙ agit a ſua propꝛie
tate que quidē ꝓprietas neqꝫ eſt qualitas ſimplex.neqꝫ cō/
plexio cōpoſita ex q̄litatibus:ſꝫ eſt ſba p quā res hñs eā ē
id qd̄ eſt.vt magnetis proprietas per quā agit in ferrū ꝛ in
peonia per quā agit ꝯ empſiaꝫ ꝛ in napello per quā inter/
ficit hominē.ſꝫ iſta forma ſpecifica diuidiꝛ.nā quedam eſt
actiua ꝛ quedā paſſiua ꝛ diciꝛ actiua qñ ordinat rē in qua
eſt ad agēdū in aliō vt virtus que eſt in magnete.nam talis
virtus ordinat magnetē ad mouēdū ferrū. ꝛ diciꝛ paſſiua
iſta virtus qñ eſt in re patiēte vt virtus quaꝫ ferrū patitur
ab ipſa magnete.aut expone aliter iſtā diuiſionem Aui.vt
dicaꝛ virtus actiua q̄ eſt in re qñ agit in aliā rē. ꝛ vincit eā
ſicut qñ magnes eſt tāte potētie ꝙ poſſit trahere ferrū ꝛ dī
paſſiua qñ virtus eſt ita debilis ꝙ vincitur a ſuo ꝯrio ſicut
qñ virtus napelli eſt ita pauca ꝙ vinciꝛ a calore hominis.
Itē diuidiꝛ h̄ forma alia diuiſione q̄ eſt talis ꝙ hec virtus
aliqñ eſt pncipalis artifex in opere vt in peonia ipſa virtus
eſt pncipalis ꝛ ſua cōplō eſt coadiuuās. ꝛ aliquando ipſa
virtus eſt coadiuuās ſicut in rebus in qbus eſt forma iſta
debilis vt forte in pipere.nā in eo ē ꝟtus ſpecifica coadiu/
uans ad calefaciēdū.ꝛ cōplō eſt artifex ꝛ pncipalis cauſa
agens.ꝛ ſic intellige illā diuiſionē Aui ¶ De ſcōo ſic dicit
Aui.ꝛ ꝯſtā.nā oē ꝙ itrat corpus nr̄m,aut mutaꛝ a corpore
nr̄o ꝛ nō mutat illō aut mutat corpus noſtrū ꝛ nō mutatur
ab eo.aut mutaꛝ a corpe.ꝛ mutat corpus.ꝛ ſi mutaꛝ a cor/
pore.ꝛ nō mutat ipſuꝫ. tūc aut ꝯuertiꛝ in ſilitudinē corpis
ꝛ talis ē cibus abſolute.aut nō ꝯuertiꛝ.ꝛ tale ē me^{us} tēpera/
tū.ſi ꝟo pmutat corpus ꝛ nō pmutaꛝ a corpe tale ē venenū
abſolute ꝛ nō itelligas ꝙ venenū nō pmutaꛝ qꝛ nō calefiat.
ſꝫ nō pmutaꛝ qꝛ nō ꝯuertiꛝ ꝟ ſua nām corpis. nā necꝫ eſt
oē venenū calefieri a calore nāli añq̄ꝫ agat in corpus nr̄m.
ſi ꝟo illō ſit tale ꝙ qdēꝫ mutat corpus nr̄m.ꝛ eꝫ.ſꝫ vltimo

corpus noſtrū vincit̄ ⁊ corrūpitur. ⁊ tale eſt meᵃ venenoſa
aut illō vincit̄ in fine. ⁊ tūc aut ↄuertit̄ in ſbāz corpis. ⁊ ta/
lis ē cib⁹ meˡⁱˢ. aut nō ↄuertit̄. ⁊ talis ē meᵃ abſolute. ſunt
ergo. 6. eā q̄ intrāt corpus nr̄m ⁊ mutāt ⁊ mutant̄. ſ. cibus
meᵃ tpata ⁊ venenoſa. ¶ De 3ᵒ ꝟo. ſ. de diuiſiōe ipſius nu/
trīētis p3 ſatis in textu ⁊ in ca. ḋ eo q̄ comedit̄ ⁊ bibit̄. vñ
inde accipiat lector. ¶ De ſcḋo pncipali. ſ. de dubijs. 3ᵒ q̄/
runt̄ pᵐ eſt de foꝛā ſpecifica. ſm ē de cibo. 3ᵐ ē de meᵃ. ⁊ de
forma ſpecifica q̄runt̄. 8. pᵐ ē an ipa forma ſpecifica ſit res
fcā ex elemētis aut ſit res īfuſa a corpe celeſti vel a deo ſm
eſt an ipſa ſit idē cū cōplōne vel nō. 3ᵐ ē an cōplō ſit cā eius
vel nō. q̄rtū ē an cōplō p̄cedat eā vel nō. qntū eſt an ab iſta
forma fiat actio vel nō. ſextū ē an actio iſtius forme ſit a ſili
an a ↄ̃rio. ſeptimū eſt an oīs res hēat ꝓprietatē ſiue formā
ſpecificā. vel nō. octauū ē an cib⁹ agat in nobis a forma ſpe
cifica. vel nō. ¶ De p̄ q̄ ſic ꝓcedo. vī enī3 q̄ iſta forma ſit ex
elīs. nā oē qḋ deſtruit̄ p ḋſtructionē elāri. ⁊ ponit̄ p poſitio
nē elāri ē ex elīs. ſ3 foꝛā iſta ḋſtruit̄ p ḋſtructionē elāri. ⁊ po
nit̄ p poſitionē eius. ḡ ipſa ē ex elīis aut ꝓprietas ſequens
eā. maioꝛ aūt ꝓpoſitio p3 h̄ mō. nos. n. iō ponim⁹ itellectū3
incoꝛruptibilē eē incoꝛruptibilē. q2 ipſe venit ab extrinſe/
cus ⁊ nō eſt ↄiūctus mãe ſic dʳ in 3ᵒ de aia: ḡ cū iſta foꝛā ſit
coꝛruptibilis. tūc ipſa ē forma nō īfuſa ſ3 ex mā facta elāri.
¶ P̄. nos videm⁹ q̄ ipſa forma ſpecifica ſequit̄ mutatio/
nem cōplōnis. nā iueterata corpa pdūt virtutē ſpecificam
quā hñt. q̄re a cōplōne cãtur elāri. ¶ P̄. nos videmus q̄
forma ſpecifica pōt fieri p artē vt p3 in tiriaca in q̄ nō poſſu
m⁹ dicē q̄ fiat īfuſio a corpe celeſti: ḡ vī q̄ iſta foꝛā a nā ſit
elāri. ¶ Ad ↄ̃riū aūt ſic oppono. nā ponit Auic. cap. de eo
q̄ comedit̄ ⁊ bibit̄ q̄ iſta foꝛā nō ē ↄplō neq3 q̄litas ſimpˣ
ſ3 in elītis nō ē alia foꝛā actiua niſi q̄litas iſta. q̄re cū a q̄li/
tate nō niſi q̄litas ꝓcedat. tūc cū ipſa foꝛā nō ſit q̄litas ipſa
nō erit ex elīis neq3 eoꝝ ꝓprietas. ¶ P̄. eīa ſunt corpa ſen/
ſibilia ſic ponit Ari. in ſcḋo gñonis. ⁊ rei ſenſibilis o3 ſenſi
bilis eē effectus. q̄re cū iſta foꝛā ſit res nō ꝑcepta ſenſu. tūc
ipſa nō ē ex elīs. ¶ Ad h̄ dico q̄ ꝓductio iſtius forme inēē
depēdet a duob⁹: vnū ē rōne mãe ⁊ aliō rōne datoꝛis. ⁊ vo/
co pᵐ illō q̄ diſponit rē ⁊ mãm vt talē formā ſuſcipiat: vñ
qñ aliq̄ res a cōplōne ſic diſpoſita ē. tūc meret̄ talē formā
ſuſcipe. ⁊ h̄ eſt q̄ dicit Aui. cap. de eo q̄ comedit̄ ⁊ bibit̄.
nā dic̄ q̄ iſta forma eſt pfectio quā acqͥſiuit mā ſm aptitu/
dinē q̄ fuit ei acqͥſita ex cōplōne. ⁊ ſic notat̄ q̄ cōplō dedit
rei ſolū p̄parationē apta3 vt recipiat illā formā. ⁊ hoc mō
preparat cōplō corpus humanū ad h̄ vt recipiat aia3 rōna
lē ſm q̄ dicit Aui. 6ᵒ de nālibus. dator aūt huius foꝛe ē v̄/
tus exterioꝛ. ſ. alicuius corpis celeſtis ſeu alicuius ↄſtella/
tionis q̄ qdē virtus influit ſup totā ſpēm. ⁊ rōne ſpēi ē po/
ſtea diffuſa ſup indiuidua. ⁊ pp hoc vocata fuit forma ſpe/
cifica: q2 ipſa ē in indiuiduo rōne ſue ſpēi. q̄ aūt iſta forma
poſſit eē a v̄tute celeſti p3 q2 dicit rabi moiſes q̄ q̄libet res
inferioꝛ h3 ſuā ſtellā. i. ſuā virtutē ſtellarē. ⁊ p hoc p3 q̄ iſta
forma nō ē tota ab elīs. ſ3 diſpō ſue receptionis. ⁊ neq3 ē to
ta a corpe celeſti: ſ3 eius datio vel eductio de poᵃ ad actū3.
nā nō intelligas q̄ iſta forma ſic infundatur corpi ſicut aiā
rōnalis. nā ſic eēt incoꝛruptibilis. ſ3 per virtutē cōſtellatio
nis data fuit illi ſpēi: vt in ſuis indiuiduis poſſet talis foꝛā
deduci de poᵃ ad actū. ⁊ ſi quis cōſideret h̄. plana eſt v̄itas
q̄ōniſ. ⁊ ſolō oppoſitionū. ¶ De ſcḋo ꝟo ſic ꝓcedo. vī. n. q̄
ſit idē q̄ cōplō. nā ponit Aui. q̄ iſta forma ē ſbā rei cuius
eſt forma. ſ3 ipſa cōplexio ē ſbā cōplexionati ſicut dic̄ Gal.
in pmo de iuuamētis mēbroꝝ. ergo aut op3 ponere q̄ i re
vna ſit dᵉ ſbā q̄ eſt incōueniens. aut op3 ponere q̄ iſta foꝛā
ſit idē q̄ cōplexio. ℣ Ad cōtrariū aūt eſt auctoꝛitas Auic.
ca. de eo q̄ comedit̄ ⁊ bibit̄. ¶ P̄. rō hoc ſuadet. nam nos
videmus q̄ turbit euacuat ſſa. ⁊ ē calē ⁊ ſicce cōplexionis
⁊ ſcamonea ē calā ⁊ ſicca ⁊ euacuat cholera3: ḡ iſta opatio
non eſt a cōplexione: q2 eūdem humorē euacuarēt iſte due
res. quare nō eſt idē forma q̄ cōplexio. ¶ Ad iſtā q̄ōnem
dico q̄ ſine dubio iſta forma nō eſt idē q̄ cōplexio. imo eſt
diuerſa ſicut p3 in q̄ōne prioꝛe. ℣ Ad arᵐ aūt q̄ fiebat. di/
co q̄ cōplexio nō eſt forma ſubſtātialis corpoꝛis niſi in eo
q̄ illa res operatur. ſed in eo q̄ res illa eſt ſbā ⁊ corpus. ⁊
cōplexio accñs. hoc aūt diſputatū eſt ſup cap. de cōplexio/
nibus ibi enim quere q̄liter cōplexio ē ſbā vel nō. ¶ De 3ᵒ
ꝟo ſic ꝓcedo. videt̄ enim q̄ cōplexio ſit cā iſtius forme. nā
dicit Aui. q̄ cōplexio acqͥſiuit medicine aptitudinē ad iſta3
formā. ¶ P̄. forma iſta ꝓuenit in cōpoſito ex actiōe ⁊ paſ/
ſione. ſed ſola cōplexio eſt in re qualitas actiua ⁊ paſſiua: ḡ
ipſa cōplexio ē cā eius. ¶ Ad ↄ̃riū vī enī3 q̄ iſta forma ſit
cā cōplōnis. nā ſbā eſt cā accñtis ſicut dicit Ari. 7ᵉ metha.
⁊ nō ecōuerſo. ¶ P̄. cōplexio eſt inſtrumētū iſtius foꝛe ſic̄
dicit Auicē. ca. de eo q̄ comeditur ⁊ bibitur: ſ3 artifex eſt
cā inſtrumēti. ⁊ nō eᵈ. quare iſta forma eſt cā cōplexionis.
⁊ nō eᵈ. ¶ Ad hoc dico q̄ cōplexio eſt cā habilitās ad ſu/
ſcipiēdū iſtā formā. ſ3 iſta forma ē cā finalis cōplexionis ⁊
qualiter iſta foꝛā cauſet̄ deīn̄ ē ſupra pmo q̄ſito. q̄ ſi mihi
opponis q̄ accñs nō eſt cā ſbē dico q̄ verū eſt de accidente
cōſequēte ⁊ nō de actione ⁊ p3 ſolutio ad ſcḋa3. ¶ De q̄rto
ꝟo ſic ꝓcedo vī enim q̄ cōplexio añcedat iſtā formā. nam
hoc vult Aui. ca. ḋ eo q̄ comedit̄ ⁊ bibit̄. ⁊ rō ſuadet hoc.
nā q̄ diſponit mãm ad recipiēdū añcedit illud qḋ o3 reci/
pi in illa mā. q̄re cōplexio in re p̄cedit formā illā que o3 re/
cipi. ℣ Ad ↄ̃riū aūt ſic oppono. videt̄ enim q̄ cōplexio ſe/
quat̄ illā formā. nā illa forma eſt ſbā ſicut dicit Auicē. ſed
cōplexio eſt accidēs. ſm q̄ ponit Ariſt. ⁊ dicit Ariſt. in 7ᵒ
metaphi. q̄ ſbā precedit accñs tēpoꝛe ⁊ ratione. quare iſta
ſbā precedit. ¶ Ad hoc dico q̄ complexio ſpãlis precedit
iſtā ſbam. ⁊ dico ſpãlem propterea q2 quedā cōplexio ſin/
gularis ſequit̄ iſtā ſbam rei iam completā: ſ3 ſpãlis cōple/
xio que competit tali ſpēi bñ precedit. ver. gra. iſta peonia
quādo ipſa generat̄ ſua cōplexio ſpãlis. ſ. que debet̄ peo/
nie bñ p̄cedit formā illā ſpecificā. ſ3 credo q̄ poſtea ſequa/
tur eā qdā alia ſingularis complexio. ¶ Ad arᵐ q̄ proba
bat qḋ forma illa precedit eo q̄ ſbā p̄cedit accidēs. dico q̄
ſbā eſt dᵉ. ſ. que eſt pars cōpoſiti vt in homie eſt aia. ⁊ alia
eſt que eſt totū vt in hoie humanitas. vñ dico q̄ forma q̄ ē
totū pōt ſeq3 bñ queda3 accidētia. ſ. ea q̄ ſunt cā actionis vt
illa res cōpoſita fiat. ⁊ quedam alia accñtia pñt ſeq. ⁊ ſunt
accñtia q̄ ſunt cā actionis iſta. ſ. calitas ⁊ frigiditas ⁊ hu/
miditas ⁊ ſiccitas. ¶ De 5ᵒ ſic ꝓcedo. vī enim q̄ ab ea nō
poſſit fieri actio. nā dicit Auer. ſup ſeptimo methaphi. q̄
a forma ſbali nō ē actio. ſ3 hec ē foꝛā ſbalis. ſicut dic̄ Aui.
in predicto ca. q̄re ab ea nō ſit actio. ¶ P̄. oē illō a quo ſit
motus h3 ↄ̃riū eo q̄ ois motus de ↄ̃rio ad ↄ̃riu3 ſicut dicit
Ari. 5ᵒ phiſi. ḡ cū forme ſubſtātiali nihil ſit ↄ̃riū ſicut dicit
Ari. in pdicamētis tūc ab ea nō ſit actio. ¶ Ad ↄ̃riū aūt ē
auctoꝛitas omniū medicoꝝ. Jte3 ad hoc eſt expiētia. nam
nos inuenimus ↄ̃rias res in cōplexione hre eūdē effectū. ⁊
cōſimiles res in cōplōne hre ↄ̃riū effectū. ver. gra. venenu3
ſcorpionis cū ſit frigidū eſt cā mortis in hoie ⁊ venenū vi/
pere cū ſit calm ē cā mortis in homine. Jtē ſcamonea cū ſit
calā euacuat cholerā. ⁊ agaricū cu3 ſit calm euacuat ſſa. ḡ
alia res p̄ter cōplōnē in corpe aliquo eſt a quo ꝓcedit effe/
ctus. ¶ Ad hāc q̄ōnē. dico q̄ ſbā q̄ tenet rē in eſſe h3 dupli
cem ↄſiderationē: nā ↄſideratur in eo q̄ tenet rē cuius ipſa
eſt forma in ſuo eē. ⁊ hoc mō proprie vocat̄ forma ſbalis ⁊
ab ea nō eſt actio vel paſſio hoc mō eo q̄ ſbē nihil ē ↄ̃riu3.
alio ꝟo mō ↄſiderat̄ inquātū ipſa forma ē ſicut pnᵐ agēs.
tūc dī poᵃ ſiue virtus. ⁊ ab illa ꝓprietate agit ⁊ patit̄. nec
eſt impoſe aliquā forma3 iſtas duas ꝓprietates hre. nam
aia cu3 ſit ſbā corpoꝛis aiati h3 has duas ꝓprietates. nam
ipſa ē ſbā corpis in eo q̄ forma. nā tenet corpus ne marce/
ſcat. Jte3 poᵃ ē ⁊ virtus agēs a qua ꝓcedūt oēs opationes
corpoꝛis. ⁊ hoc modo ponit̄ in genere agētis. ⁊ pone ſicut

dicit Ari. in ſcðo de aīa. ⁊ Aui. in 6° de nālibus. ⁊ hec qdē
eſt veritas qōnis ꝗ̄ nūq̄ ꝗſpiā modernorū ꝯtēplat⁹ vidit.
¶ De 6° ꝯo ſic ꝓcedo. vi enīʒ ꝙ actio iſtius foꝛe ſit a ꝯ̄rio.
nā oīs actio ⁊ paſſio ſiūt a ꝯ̄rio: q2 oē ꝙ patit̄ neceſſario a
ſuo ꝯ̄rio patit̄. ſic dicit Gal. in ꝑmo de cōplōnibus. ⁊ in li.
de malicia cōplōnis: ꝗ̄ cū cōtingat aliqd pati ꝑ illas res q̄
hn̄t formā ſpecificā. tūc neceſſariū ē ꝙ patiat̄ ꝑ ꝯ̄rietatem.
¶ Þ. textus Gal. ē expſſus li. de ſa. in. 13. cap̄. 4. ibi. n. vult
ꝙ talis foīa agat a ꝯ̄rietate ſbali. ¶ Ad ꝯ̄riū autē ē textus
Gal. in 5°. de ſimplici me^a. nā dicit expſſe ꝙ talis actio q̄ ē
in me^a a forma ſpecifica ē a ſimili. ¶ Þ. idē vult Gal. in co.
illius apho. digeſta medicari ⁊c̄. q̄re a ſil̄. ¶ Þ. rō ſuadet.
nā nos videmus me^{as} laxatiuaʒ ducere ad ſe humorē vſqʒ
ad ſtomachū ſic̄ dicit damaſcenus in antidotario. q̄re cum
ꝯ̄riū ſuū expellat. tūc illa actio a ſil̄ ꝓcedit. ⁊ nō a cōtrario.
¶ Ad hāc qōnē. dico ꝙ talis actio aliqñ ꝓcedit a ſil̄. ⁊ ali-
quādo a ꝯ̄rio. a ſil̄ qdē ꝓcedit vt me^a laxatiua q̄ cū ſit ſilis
humori quē euacuat attrahit eū ad ſe: vñ ꝓut talis ꝓprie-
tas agit mouēdo localr̄ agit a forma ſilitudinis. a foīa ꝯo
ꝯ̄ria agit dū agit deſtruēdo ſicut foīa ſpecifica veneni agit
in hoīem ꝑ ꝯ̄rietatē quā hʒ ſecū in ſba. nā ſaliua hoīs occi-
dit ſerpētē. ⁊ eꝯ̄ ſicut dicit Gal. in lib. de malitia cōplōnis.
⁊ ſilis ē actio tiriace ꝯ̄ venenū. nā ꝯ̄ſtruit vna aliā. ¶ De 7°
ꝯo ſic ꝓcedo. vi enīʒ ꝙ oīs res habeat hāc ꝓprietatē. naʒ
ſi iſta ꝓprietas ſequit̄ ſpēm cū oē indiuiduū habeat ſpēm.
tūc opʒ ꝙ oē indiuiduū habeat ꝓprietatē rōne ſue ſpeciei.
¶ Þ. cū oē ꝙ ē ſba ꝑ ſe habeat formā ſbalē ꝑ quā ē id qð ē
tūc ē neceſſariū cū iſta forma ſit ſbalis ꝑ quā res eſt ꝙ oīs
res habeat hāc ꝓprietatē. ¶ Ad ꝯ̄riū aūt ē rō talis iſta for-
ma dat̄ rei rōne ſpēi. ſʒ ſpēs nō pōt fieri ſicut dicit̄ in loica
niſi ex additione d^{e} ad gen⁹. ſʒ oīs d^{a} ſicut d^{r} in di^{ca} hʒ d^{am}
ſibi ꝯ̄riā. ergo ⁊ oīs ſpēs hʒ ſpēm ſibi ꝯ̄riam. nā ſi d^{a} vnius
ſpēi ē ꝯ̄ria diie alteri⁹. tūc opʒ ſpēm eē ꝯ̄riā ſpēi. nā ratione
generis nō ē ꝯ̄rietas iter ſpēs. ſʒ hec ē re^a i di^{ca} ꝙ tātū: vnū
eſt ꝯ̄riū vni. ⁊ h̄ eſt alia re^a ꝙ ꝯ̄ria ſunt eqpotētia. quare cū
oīs actio ſit de ꝯ̄rio ad ꝯ̄riū. tūc nulla forma ſpecifica pote-
rit aliqd agere ſup̄ aliquā rē cū oportcat rē illā eē illi ꝯ̄riaʒ
⁊ ꝯ̄ria ſint equalia. ¶ Ad iſtā qōnē. dico ꝙ oīs ſpēs rei hʒ
ſuā ꝓprietatē ⁊ oē indiuiduū illius ſpēi ꝑcipat illā ꝓprie-
tatē in diuerſo gradu ſm̄ meritū ſue cōplōnis aut ſue ꝯſtel-
lationis tñ q̄dā illorū ſpērū ꝑcipāt illa forma agēte ma-
gis manifeſte. ⁊ q̄dā magis occulte. nā aliqñ pōt cōplexio
ſup̄ iſtā formā. ⁊ aliqñ foīa ſup̄ iſtā cōplōnē. ⁊ h̄ eſt ꝙ dicit
Aui. cap̄. de eo ꝙ comedit̄ ⁊ bibit̄. nā dicit ꝙ aliquādo eſt
iſta forma ꝑncipalis agēs in re. ⁊ aliqñ eſt coadiuuās ꝙ ſi
mihi opponis. ꝙ iā ſequeret̄ ꝙ nulla forma poſſet ſup̄ ſuū
ꝯ̄riū cū ꝯ̄ria ſunt eqpotētia. dico ꝙ exceſſus pōt eē rōne q̄ñti
aut rōne fortioris virtutis q̄ data ē a fortiori cōſtellatione.
nā cū ſaliua ſerpētis ⁊ hoīs ſint ꝯ̄ria ſm̄ hūc modū. tunc ſi
vna vincit aliā nō pōt hoc eē niſi tripl̄r. nā aut ē rōne quāti
q2 vna eſt maioris quātitatis ꝗ̄ alia. aut rōne maioris vir-
tutis. q2 cōſtellatio in qua vna earum fuit facta eſt fortior
alia cōſtellatione aut ratione loci: q2 ſaliua ſerpētis cū pū-
ctura intrauit in manu vbi nō erat virtus ſaliue hominis.
ſʒ ſi forte fuiſſet i lingua nō optinuiſſet. vñ puto ꝙ ad mor-
ſum ſerpētū ⁊ ſcorpionū ſit optima ſaliua hominis ieiuni.
¶ De octauo ⁊ vltimo ſic procedo. videtur enim ꝙ cibus
agēs ſit a forma ſpecifica. nā cum omnis res habeat hanc
formā vt dictū eſt. tūc ⁊ cibus hʒ eā. quare cū nulla res na-
turalis ſit fruſtra. tūc ab ea eſt actio in corpore. ¶ Ad cō-
trariū eſt textus Aui. cap̄. de eo ꝙ comedit̄. naʒ dicit ꝙ ea
que agūt a forma ſpecifica non aſſimilātur corpori. quare
nullus cibus agit a forma ſpecifica. ¶ Ad hoc dico ꝙ nul-
lus cibus agit in corpore a forma ſpecifica niſi nos velle-
mus appellare illā formā ſpecificā amicabilitatē quā ci-
bus hʒ cū mēbris. nā qðlibet mēbrū hʒ amicabilitatē cuʒ
certa ꝑticula cibi. ⁊ hec pōt dici ꝙ ſit quodāmodo a foīa
ſpecifica ſicut vult Gal. in q̄nto de ſimplici me^a. ſʒ ego pu-
to illā amicabilitatē eſſe a ſba cibi ⁊ eius cōplōne ⁊ nō ab
illa forma de qua mō eſt ſermo: vnde dico ꝙ ab illa forma
nō agit cibus. ꝙ ſi mihi dicis. omnis res hʒ hāc formā. tūc
ergo cibus ab ea opat̄. ego rñdeo ꝙ hoc ē verū. ſ. ꝙ omnis
res hʒ eā: ſʒ illa eſt aliquādo ita debilis ꝙ nō poteſt ſuper
cōplexionem ⁊ ſbam rei. vñ ab ea nō eſt actio de qua ſit cu-
randum. ¶ De ſcðo dubio principali. ſ. de cibo ſic quero.
nā duo dubitātur primū eſt an cibus mutet corpus vel nō
ſm̄ eſt an aliquis cibus ſit ita cibus ꝙ nullo modo ſit me^a.
¶ De primo ſic. videt̄ enim ꝙ cibus imutet corpus. nam
nos videmus aliquos pati febres ⁊ ſcabiē ⁊ lepraʒ ꝓpter
cibos malos. quare cibus imutat. ¶ Þ. textus eſt Gal. in
lib. 6° de accidēti ⁊ morbo ꝙ cibus imutat corpus ⁊ pro-
bat triplici ratione. nā videmus arborē in vna terra eē ſa-
lutiferā ⁊ in alia mortiferā. Item q2 oporteret nos ponere
naturā facere egritudinē ꝙ eſt inconueniens. Itē q2 omne
ꝙ agit patitur neceſſario. ergo cum corpus agat in cibū.
tunc neceſſario patit̄ ab eo. ¶ Ad cōtrariuʒ aūt eſt textus
Gal. in primo de ſimplici me^a. nā ponit diiam inter cibum
⁊ medicinā que talis eſt. q2 de proprietate cibi ē addere in
ſubſtantiam corporis: ſed de proprietate me^e eſt vt alteret
corpus. quare cibus nō alterat. ¶ Preterea nutrimentum
eſt perfecta aſſimilatio nutrimēti in nutritū ſicut dicit Ga.
in primo de naturalibus. ⁊ in tertio de cōplexionibus. ⁊ in
ſcðo eiuſdē. ⁊ Aui. primo can̄. de virtutibus. ⁊ Auic. vult
cap̄. de eo ꝙ comedit̄ ꝙ cibus in vltimo rei nō faciat mu-
tationē. ⁊ lʒ ſit cibus medicinalis. ⁊ vt breuiter dicā omnis
auctor ponit ꝙ cibatio ſit per ſimile. ⁊ in Ariſt. in ſcðo de
aīa. ⁊ in 8° phiſicorū. ¶ Ad hāc queſtioneʒ. dico ꝙ cibus
dicit̄ 3^{r} ſicut dicit̄ in ſcðo de cōplexionibus. ⁊ in primo de
n̄alibus v̄tutibus. nā dī cib⁹ futurus. ⁊ dicit̄ cibus quaſi
cibus. ⁊ dicit̄ cibus vere cibus. ⁊ vocatur cibus futurus
donec ē in ſtomacho aut ep̄e aut venis. ⁊ breuiter vult Ga.
in ꝑmo de nālib⁹ ꝙ cibus futurus durat ab ipſo ſtomacho
vſqʒ ad appoſitionē in mēbris: ſʒ cibus qui eſt quaſi cibus
eſt cibus dū apponitur in mēbris ⁊ cibus vere cibus ē q̄ñ
facta eſt aſſimilatio ꝑfecta ⁊ cōpleta: vnde ſine dubio dico
ꝙ dū cib⁹ vadit ad aſſimilationē facit alterationem. cū ꝯo
aſſimilatus eſt nō facit aliquā ꝑmutationē. ⁊ hoc ē ꝙ dicit
Ari. in ſcðo de aīa. nā dicit ꝙ nutrimentū ſit a ſimili. ⁊ ſit a
ꝯ̄rio. nā a ſimili ſit rōne finis ⁊ a ꝯ̄rio ratione proceſſus ad
finē. nā oīs actio cadit inter ꝯ̄ria. ¶ De ſcðo ꝯo ſic ꝓcedo.
videt̄ enim ꝙ cibus aliqs ſit pure cibus. nā h̄ ponit Auic.
cap̄. de eo ꝙ comedit̄ ⁊ bibit̄. ¶ Þ. inuenit̄ res que ē me^a
pura vt euforbiū ⁊ res que eſt cibus ⁊ me^a vt alleuʒ ⁊ res
que nec eſt cibus neqʒ medicina vt terra: ergo a proportio-
ne dʒ inueniri res que ſit cibus ⁊ nō medicina. ¶ Þ. dicit
Gal. in co. illius apho. ad heleborū. ꝙ cibus abſolute qui
non eſt medicinalis eſt ille qui humectat corpa. quare po-
nit ꝙ eſt purus cibus. ¶ Ad contrarium eſt ratio plana.
nam ſi aliquis cibus deberet eſſe purus cibus. tunc ille erit
panis ⁊ caro ⁊ carnes. ſed nullum iſtorum eſt pure cibus.
nam panis eſt calidus ⁊ ſiccus ſicut dicit Iſaac in dietis:
ergo calefacit. ſed omne ꝙ calefacit ſua qualitate eſt medi-
cina ſicut dicit Gal. in lib. de ſimplici medicina. Item vinū
calefacit ſua qualitate. quare eſt medicina. ⁊ Iſaac dicit in
dietis particularibus ꝙ vinū eſt ſicut tiriaca magna. qua-
re eſt medicina. Item carnes non ſunt pure cibus. nā om-
nes carnes ſunt calide ſicut dicit ꝯſtā. cap̄. de cibis. q̄re ca-
lefaciunt ſua qualitate. ⁊ ſic non ſunt vere cibus: ſed medi-
cinalis. ¶ Ad hanc queſtionem. dico ꝙ nullus cibus in-
uenitur q ſm̄ veritatem omnino careat medicinali quali-
tate: ſed qñ caret ea ſm̄ quātitatē ſenſibilē. tūc dicimus ꝙ
ſit pure cib⁹. q2 ſm̄ ſenſuʒ talis eſt. ſpeculatio nāqʒ medici-
nalis ſenſuʒ nō trāſcēdit ſicut dic̄ Gal. in tegni. ⁊ co^{er} eiuſ-
dem. ¶ De 3° principali queſito ſic procedo. naʒ 3^a q̄ro

de ipſo. p^m eſt: an aliq̃ medicina ſit tp̃ata vel nõ. 2^m eſt: an ſit aliq̃ medicina nutriẽs aut nõ. 3^m eſt: an oĩs medicina ſit venenoſa vel nõ. ¶ De p̃ ergo ſic ꝓcedo. vz. n. ꝙ nulla medicina ſit tp̃ata. Nã illud qḋ tẽperatũ eſt nõ pmutat ſed in eodẽ ꝯſeruat: ſed cũ oĩs medicina pmutet ſicut dictũ eſt in libro de ſimplici medi. tũc nulla medicina eſt tp̃ata. ¶ D. Joã. ⁊ oẽs authores medicine dicũt ꝙ ꝓprietas medicine eſt cõvertere corpus ad ſe: h̃ aũt non h̃z facere res tp̃ata. ¶ Ad ꝯriũ eſt tex. Aui. in cap̃ de cõpſo. ⁊ cap̃ de eo qḋ comedit̃ ⁊ bibit̃. ⁊ tex. Gal. in 5° de ſimplici medicina. ¶ D. ad h̃ eſt rñ. nã in quo natũ eſt fieri vnũ ꝯriũ ⁊ alterũ: ſicut dĩ in logicaꝫ in gñe medicina⁊ natũ eſt fieri diſtẽperamẽtũ: q̃re ⁊ ſuũ ꝯriũ. ſ. tp̃amẽtũ. ¶ Ad hãc dico ꝙ in medicina eſt 2^x ꝓprietas ꝑ quã ſeparant̃ a cibo vero. vna q̃ꝫ eſt ꝙ ipſa alterat corpus ꝙ nõ facit cib⁹ verus. ⁊ ab hac ꝓprietate excludit̃ a cibo medicĩa diſtẽperata. alia ṽo ꝓprietas ẽ ꝙ medicina nõ ꝯuertit̃ in ſubãꝫ corpis ſicut cib⁹: ⁊ ab hac ꝓprietate oĩs medicina differt a cibo. nã neq̃ꝫ tp̃ata neq̃ꝫ diſtẽpata cõuertit̃ in ſubam corpis: ſic. d. Aui. cap̃ de eo qḋ comedit̃ ⁊ bibit̃. ¶ Sed forte aliq̃s q̃ret q̃d repugnat ꝙ medicina tẽperata nõ ꝯuertat̃ in ſubam corpis cũ ſilitudo videat̃ operari ad ꝯuerſionem. ad h̃ rñdebo in 3° q̃ſito. ¶ Aut forte dicas ad illã q̃õnem ꝙ oĩs medicina tã tẽperata q̃ꝫ alia alterat: ſed tp̃ata dĩ q̃ alterat corpus vſq̃ꝫ ad tp̃amentũ ſi ab illo corpus lapſum fuerit ⁊ diſtẽperata dĩ q̃ alterat corpus eẽ tp̃amẽtũ: h̃ aũt alterare nõ repugnat vere medicine tp̃ate. nã tp̃amẽtũ i medicina ẽ aliḋ q̃ꝫ in alijs reb⁹. ¶ De 2° ſic ꝓcedo. vz. n. ꝙ medicina nutriat. nã ſicut ſe h̃z cib⁹ ad medicinã ſic ſe h̃z medicina ad cibũ: ſꝫ cib⁹ põt alterare vt cibus medicinalis qḋ eſt opus medicine. g̃ ⁊ medicina poterit nutrire qḋ eſt opus cibi. ¶ D. tex. G. expſſus eſt i li. 4° de ſimplici medi. ꝙ duo ſunt nutriẽtia. ſ. cib⁹ ⁊ medicina ⁊ cibus nutrit reſtaurãdo ⁊ medicina alterãdo. ¶ Ad ꝯriũ aũt eſt rõ talis. nã cibi nã eſt ꝯuerti ad nãm corpis ⁊ nã medicine eſt ꝯuertere ad ſe corpus: ſic. d. Joã. h̃. ⁊. G. i li. de ſimpli. medi. ⁊ Aui. cap̃ de eo qḋ comedit̃. g̃ nõ põt aliq̃ medicina nutrire cũ opus cibi ⁊ medicine ſit ꝯriũ vt dixi. ¶ D. nos nõ dicim⁹ aliquã medicinã eẽ medicinã cibalẽ ſicut dicimus cibũ medicinalẽ q̃re me^{na} nõ p̃t nutrire. ¶ Ad h̃ dico ꝙ ſic eſt cib⁹ medicinalis: ita põt eẽ me^{na} cibal' ⁊ dꝫ denominatio fieri a digniori. vñ ſi i re aliq̃ plus eſt de ṽtute reſtaurativa q̃ꝫ de alteratiua: ſic dꝫ dici cib⁹ medicinalis. Si ṽo plus eſt de ṽtute alteratiua q̃ꝫ de nutritiua: tunc dĩ medi^{na} cibalis. Q; ſi mihi opponis ꝙ i vna re ſunt duo ꝯria qḋ eſt ĩpoſſi. dico ꝙ nõ eſt ipoſſi i re vna eẽ duo ꝯria ſcꝫ diuerſitatẽ ſube illius rei vt i vno eſt ṽtus alteratiua: ⁊ eo qḋ calꝫ eſt ⁊ in eo eſt ṽtus ſube ꝯuertibilis in corpus ⁊ ab eo eſt cib⁹.

¶ De 3° ſic ꝓcedo: vz. n. ꝙ oĩs me^{na} ſit venenoſa. nã h̃. d. Ga. in cõ. regiminis in plibus locis. ⁊ Auic. cap̃ de exercitio: q̃re vĩ oĩs medicina eẽ venenoſa. ¶ Ad ꝯriũ vĩ eſſe tex⁹ Aui. cap̃ de eo qḋ comedit̃ ⁊ bibit̃. nã dicit triplex eſt medicina ſ. medicina tp̃ata ⁊ me^{na} abſo^{te} ⁊ medicina venenoſa q̃re nõ oĩs medicĩa ẽ venenoſa. ¶ Ad h̃ dico ꝙ me^{na} ſi ſumat̃ cõiter pro oĩ qḋ alterat vel pap̃ vel multũ nõ oĩs me^{na} ẽ venenoſa: ſꝫ ſumẽdo me^{nam} ꝓ med^{na} attractiua a forma ſpecifica: tũc oĩs me^{na} eſt de gñe veneni: ⁊ ꝓbat̃ hac rõne. nã me^{na} eſt ſilis i ſuba h̃õri malo. ſic dĩ in 5° de ſimplici medicina. q̃re ſi ille humor eſt inimicus nãe humane ⁊ medicina ſimilr.

¶ De modis potationum. Cap. XXVIII.

Modi potationũ tres ſunt. Eſt potus qui nihil aliud eſt q̃ꝫ potus vt aqua: ⁊ eſt potus qui potus eſt ⁊ cibus vt vinũ. Et eſt alius potus duobus ptinens ſuperioribus: vt potio q̃ dat̃ cõtra morbi vitium aliqḋ vt mellicratũ vel mulſa vel cõditum. Cibus ṽo huius vtilitatis eſt: q: reparat integritatem corporis recto ordine: potus ṽo hanc vtilitatẽ preſtat: q: reportat cibos per corpus: ſꝫ illi⁹ potus vtilitas queꝫ potioni diximus pertinere corporis nãm ad ſe conuertit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cũ poſuit author tractatum de cibis ponit mõ de potu ⁊ diuidit̃ hec pars in duas. Nã p̃ agit de potu ponẽdo diuiſionẽ ei⁹. Scḋo aſſignat dĩã iter potũ cibũ ⁊ medicinã. durat p̃^a vſq̃ꝫ. [cibus ṽo huius vtilitatis.] ¶ Ad euidẽtiam huius lectionis duo opꝫ notare. p^m eſt de his que notificãt potũ. 2^m eſt de dubijs. De his ṽo q̃ potũ notificãt opꝫ tria videre. p^m eſt de ṽo potu. 2^m eſt de potu q eſt cibus. ſ. de vino. 3^m eſt d̃ potu medicinali. ¶ De p̃^o ſic ꝓcedo. nã cũ 2^x ſit aqua de qua aq̃ debemus hic itelligere. 2° videamus ſpẽs aque potabilis vt videamus q̃ bona ⁊ q̃ mala ⁊ q̃ peſſima ⁊ que optima. ¶ Dico g̃ ꝙ aq̃ duplex eſt. ſ. aq̃ elitũ purũ: ⁊ aq̃ cõmixta q̃ vocata eſt aq̃ ꝑ oñium aq̃ pure in illo mixto. ⁊ aq̃ cõmixta diuidit̃. nã alia eſt hñs saporẽ. ſ. amarum aut ſalſum vel aluminoſum: ⁊ talis nõ eſt aq̃ potabilis. alia ṽo eſt ſapore carẽs q̃lis eſt aq̃ potabilis puteoꝝ ⁊ fontiũ. ⁊ ꝙ iſta aq̃ potabilis nõ ſit elitũ pꝫ ꝑ Gal. in p̃ de ſimplici medicina: ⁊ ꝑ Aui. de mutationib⁹ aeris ⁊ de aq̃ in p̃. vñ intentio nr̃a cũ dicim⁹ de aq̃ ꝙ ipſa eſt ſolũ potus itelligim⁹ ſolũ de aq̃ potabili. aq̃ aũt pura vtꝝ reperiat̃ vel nõ alterius eſt ꝯſiderationis: q: nãlis phi. ¶ De 2° dico: ꝙ aqua diſtinguitur penes dĩas locales ⁊ penes dĩas eſſentiales. Unde p̃ videamus q̃liter differant aque penes locales. Secũdo q̃liter penes eẽntiales. Dico ergo ꝙ aqua penes locum eſt triplex. nam alia bona ⁊ alia mala ⁊ alia media. Bona q̃dem dĩ aqua fontiũ. mala ṽo dĩ aqua ſtagnorũ ⁊ palludum. media ṽo dicitur aqua fluminũ puteoruꝫ. ¶ Sꝫ bonitas aque fontiuꝫ h̃z magnam diuerſitatem rõne ſui loci. Nam quattuor ſunt proprietates locales que faciunt aquã fontis eſſe optimã. vna eſt ꝙ ipſa aqua ſit in monte eleuato non tñ nimiorum: vnde dicit Hipp. in ſcḋo de aere ⁊ aqua ꝙ ſaluberrima aqua eſt fontis que in pulueruletis ſurgit mõticulis. Scḋa ꝓprietas eſt ꝙ ſit aq̃ in fonte libero vbi non ſint fabrice ꝯculcãtes aerem: ⁊ hoc dicit Aui. cap̃ de aqua. Tertia ꝓprietas eſt vt ipſe fons ſit remotus valde a ſua origine. nã in tranſitu depurat̃ ⁊ ſubtiliatur a calore ſolis ⁊ a motu ſuo: ⁊ hoc dicit Aui. cap̃ de aqua. Quarta ꝓprietas eſt a loco verſus quẽ mouetur. nam aq̃ cuius origo venit a meridie verſus ſeptẽtrionẽ: aut ab occidẽte verſus oriẽteꝫ eſt melior q̃ꝫ illa cuius curſus eſt verſus occidentẽ aut verſus meridiẽ. Itẽ poteſt apponi q̃nta proprietas. ſ. ꝙ trãſeat per loca lutuoſa: aut petroſa: ⁊ melior eſt illa que tranſit per loca lutuoſa: dũmodo lutum non ſit fetidum: ⁊ hoc dicit Aui. cap̃lo de aqua. ¶ Item aque ſtagnales ⁊ palludales ſunt differẽtes: nam palludales ſunt peiores q̃ꝫ lacunales ⁊ cauſa q: ſol reſoluit ab eis totũ qḋ ſubtile eſt ⁊ remãſit groſſum putridum. ¶ Aqua ṽo fluminis eſt melior ſi ſuper lutum incedat: aut ſuper lapides quaſi ſuper terrã: ⁊ totus iſte ſermo eſt generalis. Nam aliquãdo fallit in ſpeciali. nam põt aliquãdo aqua vnius putei boni eſſe melior q̃ vnius mali fontis. ¶ Dĩni ṽo aq̃ eẽntiales ſunt 4^{or}. nã alia ſumitur a motu. Uñ dicit Hip. i li° de aq̃: ꝙ aq̃ q̃ mouet̃ cũ leuitate ẽ melior q̃ꝫ ea q̃ mouet̃ cũ grauitate. ¶ Secũda ſumit̃ a ſua gñone. nã aqua pluuialis: q: facta eſt ex ſubtilibus vaporibus eſt melior oĩ aq̃. ſicut dicit Hip. i li° de aq̃ niſi q: cito corrũpit̃: ⁊ h̃ ideo q: cõponit̃ ex diuerſis aquis: ⁊ q: eſt valde ſubtilis. Aqua ṽo gñata ex niuibus ⁊ glacie eſt peſſima: ſicut dicit Hip. in dicto libro. Nã totũ ſubtile ꝙ eſt in ea cõſumitur: ſicut dicit ibidem. Unde dicit Hippo. ꝙ ſi tu accipias vnam menſuram aque ⁊ exponas

frigido aeri ita ꝙ cõgelet̃ ⁊ poſtea liqueſcat. ſatis erit pau-
cior aqua nũc ꝙ̃ prius: ⁊ hoc eſt q2 facta eſt ↄſumptio ſub-
tilis partis in ipſa reſolutione ⁊ ↄgelatione: ⁊ de iſta aqua
dicit ibi Hip. ꝙ aqua niualis eſt peior omni aqua. ¶ Ter-
tia dr̃ia eſt ſumpta a ſubſtã ⁊ hec eſt duplex. vna quidẽ rõne
ſui ponderis: ⁊ alia rõne ſue ſubtilitatis. vnde dicit Hip. in
aphõ. ꝙ aqua leuis eſt melior ꝙ̃ grauis: ⁊ idem dicit Aui.
caplõ de aqua: ⁊ hoc eſt q2 pauciores hꝫ ꝑtes terreſtres ad-
mixtas. ſubtilitas aũt eſt bona in aqua: nã cito digeritur ſi-
cut dicit Gal. ſuper Hip. aphõ. ⁊ Cõſtã. de aqua. ⁊ Aui. de
aqua: ⁊ cauſa malitie aque groſſe eſt admixtio terreſtrium
partium cum ea. ¶ Quarta dr̃ia ſumitur a qualitate: ⁊ iſta
eſt multiplex. nã aqua clara eſt melior turbata ⁊ aqua ſa-
porita eſt melior aqua amara vel ſalſa: ⁊ vocat Hip. ſapori-
tam aquam que malo caret ſapore ſicut dicit Gale. in ꝑ de
ſimplici medicina: ⁊ dꝫ eſſe boni odoris. i. ꝙ non hẽat ma-
lum odorẽ: q2 ſignificaretur ꝙ eius ſubſtã iã eſſet corrupta.
Item dꝫ eſſe velocis calefactionis ⁊ velocis infrigidatio-
nis. nã in hoc demõſtratur ſubtilitas ſubſtãe ſue ⁊ dꝫ in hye-
me eſſe calida ⁊ eſtate frigida cũ eſt in ſuo loco nãli: ⁊ in h̃
ſignificatur fortitudo caloris nãlis qui ↄſtrictus eſt intus
in hyeme ⁊ in eſtate nõ permittit calorẽ extraneũ intrare ⁊
pro oĩbus his legas ab Hippo. in 5° aphoriſ. ⁊ 2° de aere ⁊
aqua: ⁊ Gal. tertio regiminis: ⁊ ab Aui. caplõ de aquis.
¶ De 2°. ſ. de noticia vini ſic procedo: dico enim ꝙ vinũ di-
ſtinguitur penes. v. dr̃ias. ſicut dicit Gal. in cõmẽ. tertij re-
giminis acutoꝝ. nam iſte ſunt dr̃e vini. ſ. color odor ſapor
ſubſtã ⁊ virtus. nã antiquitas ⁊ nouitas ad virtutem referũ-
tur. vinũ enim antiquũ eſt forte ⁊ vinũ nouum eſt debile. ⁊
diuiditur color vini in iſtos colores. nã eſt vinũ albũ ⁊ ni-
grum ⁊ palmeũ ⁊ citrinũ: ⁊ rubeũ clarũ. Sapor autẽ ẽ tri-
plex. ſ. dulce ponticum ⁊ medium. Item odoratus eſt tri-
plex. ſ. aromaticus ⁊ fetidus: ⁊ carẽs odore. ſubſtã etiam eſt
triplex. ſ. vinũ groſſum ſubtile ⁊ mediũ. Uirtus autẽ eſt tri-
plex. nã eſt vinũ vinoſum ⁊ aquoſum ⁊ mediũ: ⁊ dr̃ vinum
vinoſum fortis virtutis ⁊ aquoſum debilis ṽtutis ⁊ meᵐ
mediocris ṽtutis h̃ oĩa dicit Gal. in cõ. tertij regi. ¶ De 3°
ꝟo legas a Cõſtã. cap̃ de ↄditis: ⁊ ab Aui. lib° 5° cap̃ de cõ-
ditis: ⁊ ibi totũ inuenies. ¶ De ſcdo ꝑncipali queſito tria
queruntur. ꝑᵐ eſt de vero potu. 2ᵐ eſt de vino. 3ᵐ eſt de potu
q eſt cibus ⁊ potus ⁊ medicina. ¶ De ꝑmo ꝟo. v. querũ-
tur: quoꝝ ꝑmũ eſt de aqua: an ipſa ſit digeſtibilis vel non.
2ᵐ eſt: an ipſa ſit verus potus vel nõ. 3ᵐ eſt: an aqua nutriat
vel nõ. 4ᵐ eſt: an aq̃ magis tollat ſitim ꝙ̃ vinũ vel non. 5ᵐ
eſt de quo ſit magis cõſiderandũ a medico an de aqua vel
cibo ⁊ potu qd̓ eſt vinum. ¶ De ꝑmo ſic procedo. vr̃ enim
ꝙ aqua nõ poſſit digeri. nã dicit Ar. in q̃rto metheauroꝝ
ꝙ aqua nõ maturatur q̃re non digeritur cũ digõ ⁊ matura-
tio ſint ſynonima. ſicut dicit Aui. caplõ de virtutibus mi-
niſtrãtibus. ¶ Pꝫ. illud qd̓ digerit̃ eſt ↄuertibile in mẽbꝛ:
ſed aqua nõ eſt ↄuertibilis in mẽbꝛũ: quare nõ digerit̃. mi-
nor aũt ponitur ab Aui. cap̃ de aqua. ¶ Ad ↄ̃rium vr̃. nã
dicit Ar. in 4° metheauroꝝ: ꝙ aq̃ eſt elixabilis ſed elixatio
eſt ſpẽs digõnis. q̃re aq̃ digerit̃. ¶ Pꝫ. pꝫ per tex. Gal. in cõ.
qnti lib. aphoꝝ. nã dicit ꝙ bona aq̃ eſt cito digeſtibilis q̃re
digeritur. ¶ Ad hoc dico ꝙ aqua ſi ſola corpus nr̃m intret
nullo modo digõnem recipit: ſed cũ alijs rebus mixta be-
ne digerit̃. Si ergo mihi opponis ꝙ vr̃ digeſtibilis. q2 dicit
Ar. ꝙ ẽ elixabilis: dico ꝙ illa elixatio eſt q̃dã depuratio
aque per quã partes groſſe ⁊ terreſtres a ſubtilibus ſepa-
rãtur in ebullitione. Nã bullitio frãgit frigiditatẽ aq̃ qua-
re partes terreſtres cõgellate relaxãtur ⁊ inferius cadunt
⁊ talis ſequeſtratio vocatur digeſtio: ⁊ de iſta loquit̃ Aui.
caplõ de aqua. ſed digeſtione per quã aqua mereat̃ fieri
pars mẽbri nõ digerit̃ niſi cõmixta. ¶ Ad textũ autẽ Gal.
dico ꝙ vocat aquam cito digeſtibilẽ non q2 cito conuerta-
tur in mẽbra: ſed q2 cito facit fieri digõnem. cibuꝫ per mẽ-
bra deportando. ¶ De ſecũdo ſic ꝓcedo. vr̃ enim ꝙ aqua
nõ ſit verus potus: immo vr̃ eſſe potus medicinalis. nã aqua
infrigidat. ⁊ dicit Gal. i 4° regi. nulla eſt melior medicina
in cauſone ꝙ̃ aqua: ⁊ ſic nõ eſt ſolũ potus: ſed potus ⁊ me-
dicina: ⁊ h̃ pꝫ per ꝑᵐ libꝝ de ſimplici medici. ⁊ per. x. de ſa-
ni. inge. ꝓ totũ ẽt. xj. eiuſdẽ. ¶ Pꝫ. tex. Hip. i 3° regi. dicit aq̃
non hꝫ opus niſi ꝙ i acutis bibitur morbis: quare magis
vr̃ pertinere medicine ꝙ̃ potui. ¶ Ad ↄ̃riũ eſt tex. Joã. naꝫ
dicit aq̃ eſt ſolũ potus. ¶ Ad hãc q̃õnem dico ꝙ in aq̃ ↄſi-
derãtur duo. vñ quoꝝ eſt ſubtilitas ſue ſubſtãe ⁊ labilitas per
mẽbra: ⁊ ab hac ꝓprietate eſt ſolũ potus. Itẽ in ea eſt com-
plexio ſua frigida valde ⁊ rõne illius poteſt dici medicina.
¶ De 3° ꝟo ſic ꝓcedo: vr̃. n. ꝙ aq̃ poſſit nutrire: nã dicit. G. i
cõ. tertij regi: ꝙ plus põt hõ ſtare ſine cibo bibendo aquã
ꝙ̃ ſi nihil accipiat: q̃re vr̃ ꝙ ipſa nutriat. ¶ Pꝫ. illud nutrit
ꝙ eſt in potẽtia mẽbrũ aut pars mẽbri ſicut dicit Aui. cap̃
de aq̃. ſꝫ aq̃ eſt ꝑs mẽbri in potẽtia. nã ipſa aq̃ põt fieri vinũ
per putrefactionẽ: ⁊ vinũ põt fieri ꝑs mẽbri q̃re ⁊ aqua põt
fieri ꝑs mẽbri. ¶ Ad ↄ̃riũ eſt tex. Aulcẽ. cap̃ de aq̃. nã dicit
ꝙ nõ põt nutrire. ¶ Pꝫ. nullũ elimẽtoꝝ hꝫ ſaporẽ ſicut dicit i
lib. de ſimplici mẽdi. ſꝫ nihil nutrit niſi qd̓ ſaporeꝫ hẽat. ſic
Gal. in eodẽ li°. ⁊ Iſaac in dietis vlibus q̃re aq̃ non nutrit.
¶ Ad h̃ dico ꝙ aq̃ ſi ſola bibat̃ nõ nutrit. Oꝫ ſi mihi oppo-
nis ꝙ facit ſtare hoiem plus ſine cibo ꝙ̃ ſi nihil aſſumat̃.
Rñdeo ꝙ h̃ eſt q2 aq̃ rorat mẽbra ⁊ facit ea reſiſtere calorĩ
nãli in ſua actione: ⁊ nõ eſt ꝓpterea q2 ipſa ↄuertat̃ in ſub-
ſtãtiã mẽbroꝝ per modũ nutrimẽti. ¶ Ad 2ᵐ dico q2 aq̃ ẽ
potẽtia membra tñ illa potẽtia eſt nimis remota. vñ de tali
potẽtia nõ loquitur Aui. ſed de ꝓxima po³. ¶ De 4° ſic ꝓce-
do. nã vr̃ ꝙ aq̃ magis tollat ſitim ꝙ̃ vinũ. nã. d. Gal. in cõ.
illius aphõ. [qbuſcũqꝫ noctu ſitiẽtibus] ꝙ vinum puꝝ fa-
cit ſitim. ſed aqua tollit ſitim q̃re magis aqua ꝙ̃ vinuꝫ tol-
lit ſitim. ¶ Pꝫ. ſitis eſt appetitus frigi. ⁊ hu. ſicut dic̃ Ar.
in 2° de aĩa ⁊ Aui. 6° de nãlibus: ⁊ Gal. in lib. 9°. vinũ autẽ
eſt calidũ ⁊ ſiccũ. ſicut dicit Iſaac in dietis particu. aq̃ ꝟo
eſt frigida ⁊ hu. q̃re aqua magis tollit ſitim ꝙ̃ vinũ. ¶ Ad
ↄ̃rium ſic oppono. nã dicit Hip. in 3° regi. ꝙ aq̃ facit chole-
ram in ſtõ: q̃re cum cholera augeat ſitim: ergo ⁊ aqua nõ tol-
lit ſitim. ¶ Pꝫ. illud nõ tollit bene ſitim qd̓ trãſire moratur
q2 opꝫ per mẽbra penetrare ad hoc vt ſitis tollat̃. ſed aqua
trãſire moratur. ſicut dicit Hip. in 3° regiminis: q̃re ipſa nõ
tollit ſitim. ¶ Ad hoc dico ꝙ duplex eſt ſitis. ſ. quedã que
cõtingit ꝓpter malã cõplexionẽ ſtõi calidã: ⁊ ſiccã aut que
ↄtingit ꝓpter caliditatẽ pulmonis. ⁊ talẽ ſitiꝫ magis ſitit
aqua frigida ⁊ aer frigidus ꝙ̃ vinũ: ⁊ eſt alia ſitis que cõ-
tingit ꝓpter ſiccitatẽ mẽbrorum. nã ipſa membra indigent
roratione propter defectum nutrimenti ⁊ talẽ ſitim magis
tollit vinum ꝙ̃ aqua: ⁊ hoc ideo q2 vinum cõuertit̃ in ſub-
ſtantiam mẽbrorũ qd̓ non facit aqua: ⁊ h̃ eſt qd̓ dicit Iſaac
in dietis particularibus caplõ de vino. nam dicit ꝙ per vi-
num multotiens ſitis extinguitur non minus ꝙ̃ ab aqua.
ꝑſertim ſi cauſa ſui calor eſt ⁊ ſiccitas in membris remotis
a ſtomacho. tamẽ vinum limphatum tollit optime. nã ra-
tione vini datur aque penetratio ⁊ cõuerſio in humiditatẽ
membrorũ: ⁊ aqua dat vino frigiditateꝫ ⁊ humiditatẽ q̃re
potus mixtus tollit ſitim perfecte. ¶ De qnto ſic procedo.
nam vr̃ ꝙ medicus debeat magis ↄſiderare de vino eo ꝙ
vini actio eſt magis actio neceſſaria nature. Nam dicit Cõ-
ſtan. caplõ de aqua. ꝙ vinũ portat cibuꝫ ꝑ corpus ⁊ nutrit
ipſum ⁊ ↄfortat calorẽ nãlem ⁊ auget ipm̃ ſpũm: aqua ꝟo
non facit niſi q2 ſoluꝫ portat cibũ per corpus eo ꝙ ipſa eſt
ſolus potus. ¶ Ad ↄ̃rium eſt textus Cõſtã. cap̃ de aq̃. Nã
dicit ꝙ aqua eſt magis neceſſaria i regẽda ſanitate ⁊ ea cu-
rãda ꝙ̃ vinum: vnde opꝫ multũ eã cõſiderare vt cognoſca-
tur eius virtus. ¶ Ad hanc queſtionẽ dico ꝙ aqua eſt ma-
gis neceſſaria ꝙ̃ vinum quantum ad ſuas ↄuenientias. nã
aqua magis diſtat ab aqua ꝙ̃ vinum a vino: ⁊ magis eſt

occulta differentia inter eas. vnde quantũ ad hoc eſt magis neceſſaria ꝯſideratio de aqua q̃ de vino. ſed non ꝙ ꝓpter hoc faciat maiorẽ opatiõnẽ in corpore humano q̃ vinum. Itẽ aq̃ eſt vilior in operãdo circa corpus humanũ q̃ ipſum vinũ. nã ipſa eſt cã ꝑparationis ciboꝝ ⁊ potuum: vinum aũt ſolũ in potu: q̃re quãtũ ad hoc eſt magis neceſſaria cõſideratio de aqua: vnde videmus ꝙ caſtra perdũtur propter defectũ aque: ſed nõ propter defectũ vini: ſicut dĩ de ciuitate ſeſuiana que cũ eſſet bello inexpugnabilis cognito aquiducto ⁊ rupto eadẽ ſtatĩ per modicũ capta eſt. ¶ De vino autẽ duo querũtur. p̃m eſt de ipſius cõplexione. 2m eſt de ipſius opatione. ⁊ de cõplexione quero duo. p̃m eſt an vinum ſit calidũ vel frigidũ. 2m eſt: an ſit humidũ vel ſic. ¶ De p̃ ſic. videt̃ enim ꝙ vinũ ſit frigidũ. nam materia vini eſt aqua. nã ipſum eſt aqua putrefacta in ligno ſicut dicit Empedocles: ſed rõne ſue m̃ãe prime q̃ eſt aqua ipſum ẽ frigidũ: ⁊ rõne putrefactiũis addite dꝫ eſſe frigidũ. nã illud qḋ putreſcit amittit propriũ calorẽ ſicut dicit diffinitio putrefactionis. ¶ p̃. vinũ infrigidat calefactos ſicut dicit Yſaac in dietis particula. capi. de vino: quare ipſum eſt frigidum. ¶ p̃. omne põticũ eſt frigidũ ſicut dicit Yſaac i dietis vĩlibus: ⁊ Aui. 2° lib° fen p̃a. ⁊ Gal. in cõmẽ. tertij regi. quare aliqḋ vinũ eſt frigidũ. ¶ Ad ꝯriũ ſic. nã expreſſe dicit Yſaac in dietis particu. ꝙ vinũ eſt calidũ ⁊ videmus per effectũ nã calefacit gñando multitudinẽ ſpũs. ¶ Ad iſtã q̃õnem dico ſm ꝙ dicit Yſaac in dietis p̃ticula. de vino. nã dicit ꝙ vinum nouũ eſt calidũ ⁊ ſiccũ in p̃ gradu: vinũ aũt vetuſtũ eſt calidũ ⁊ ſiccũ in tertio gradu: vinum ṽo mediocre eſt calidũ ⁊ ſiccũ in ſcḋo gradu: ⁊ vocat vinum nouum vſq̃ ad ſcḋm annũ. ⁊ vetus a ſeptimo anno vltra. mediocre ṽo vocat qḋ eſt iter 2m annũ ⁊ ſeptimũ. ſic ergo ex h̃ pꝫ ꝙ omne vinũ eſt calidum ⁊ ſiccũ. ¶ Ad primũ autẽ argum̃ ridco: ꝙ lꝫ in vino ꝯſiſtat aqua mãliter. tñ in eo dominat̃ ignis virtualiter: ⁊ in ipſa putrefactione aque ſi dꝫ putrefactio dici dñatur ignis: ⁊ acquiritur quedã ignea caliditas. ¶ Ad 2m autẽ dico: ꝙ vinũ nõ infrigidat niſi per accñs. ſ. q̃ portat ſecum aquã per corpus: ⁊ hoc dicit idẽ Yſaac eodem caplõ. ¶ De 2° ſic procedo: vĩ enĩ ꝙ vinum ſit humidum. nã vinũ tollit ſitim: ⁊ hmõi dꝫ eſſe humidũ cum ſitis ſit appetitus hũidi. ¶ p̃. vinũ ẽ cã velocis impiguationis ſicut dicit Hip. cũ dič facili⁹ eſt repleri potu q̃ cibo. ¶ p̃. omne molle eſt humidũ niſi illud ſit liquefactũ a calore liquefaciente vt in aere liquefacto: ⁊ hoc dicit Gal. in lib. cõplexionum. ſed vinũ eſt molle ſiue liquidũ: quare dꝫ eẽ humidum. ¶ p̃. oẽ dulce eſt humidũ ſicut dicit Yſaac in dietis vniuerſalibus caplõ de ſapore dulci: ſed a ſiqḋ vinũ eſt dulce. ergo nõ oẽ vinũ eſt ſiccũ. ¶ p̃. eſt quedã ſpẽs vini qḋ vocatur aquoſum ſicut ponit Hip. in 3° regiminis: ⁊ Gal. ibidẽ: ſed illud non vĩ ſiccum q̃ non daretur in acutis ſcḋ.

¶ Ad ꝯrarium eſt textus Cõſtã. in dietis particularibus. nã dicit ꝙ eſt ſiccũ ſm quãtitatẽ ſue caliditatis. ¶ Ad hoc dico ꝙ vinũ rõne ſue cõplexionis dĩ ſiccũ: ſed rõne ſue ſubſtãtie dĩ humidũ q̃ multũ de ſui ſuba ꝯuertitur in corpus noſtrum. ¶ Ad primũ aũt argumẽtũ dico: ꝙ vinũ niſi limphatum ſit non tollit ſitĩ rõne ſue cõplexionis: ſed ratione ſubſtãtie q̃ mẽbra inanita replet ſua humiditate velociter. de hoc autem diximus ſupra: ⁊ per hoc pꝫ ſolutio ad ſcḋꝫ.

¶ Ad tertiũ dico: ꝙ vinum nõ dicit̃ molle ſed liquidum: nã molle dicitur ſm ꝙ ponit Ariſto. in q̃rto methaurorum ꝙ cedit tactui in non circũſtando. Vinũ autẽ cũ tangitur circũſtat: aut dic ꝙ regula illa. ſ. ꝙ omne molle dicitur humidum eſt vera de membris corporis noſtri: ⁊ de illis proponit eã Gal. ¶ Ad quartũ dico: ꝙ vinũ dulce dicitur humidum per cõparationẽ ad alia vina. tamẽ adhuc retinet generalẽ ſiccitatẽ vini lꝫ remiſſe valde: ⁊ per hoc patet ſolutio ad quintũ. ¶ His viſis veniamus ad operationem vini ⁊ quero maxime de illo verbo Yſaac: q̃ dicit in caplõ de vino ꝙ vinũ calefacit ⁊ infrigidat humectat ⁊ deſiccat qḋ nõ vĩ cũ duo ꝯria non poſſint ab eadẽ ꝓcedere cã. ¶ Ad qḋ ridet Yſaac. nã dicit h̃ de vino limphato ⁊ vinũ limphatũ infrigidat q̃ portat ſecũ aquã per corpus ⁊ humectat: pari rõne: ⁊ vinũ per ſe calefacit ⁊ deſiccat. ⁊ ꝑ accñs humectat ⁊ infrigidat. ¶ De potu aũt q̃ eſt potus cib⁹ ⁊ medicina ſic ꝓcedo. nã nõ vĩ eſſe poſſe ꝙ talis potus poſſit eſſe. nã ꝓprietas medicine eſt cõuertere naturã corporis ad ſe: ⁊ ꝓprietas cibi eſt ꝯuerti ad corpus q̃re duo ꝯria eſſent in eodẽ. ¶ Ad h̃ dico ꝙ nõ poſſet i vna ⁊ eadẽ re diuerſa ꝓprietas eẽ niſi eẽt in ea diuerſitas ſubſtã: vt pꝫ in ſyrupo. nã in eo eſt ſuba zuccari ⁊ rõne h⁹ nutrit ⁊ liq̃ditas ſucoſa ⁊ rõne h⁹ portat cibũ ⁊ ſue alteratiõis ꝑ radices ⁊ ṽtutes herbaꝝ: ⁊ ſic ẽ med̃s.

¶ De ſomno. Cap̃. XXIX.

SOmnus corporis imutat naturam. primũ q̃ infrigidat exterius ⁊ calefacit interius: qui ſi prolixus fuerit infrigidat ⁊ humectat. Vigilijs quoq̃ imutatur corpus: q̃ extrinſecus calefaciũt: intrinſecus autem infrigidant ⁊ deſiccant.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cũ poſuit aucto. cap. de cibis ⁊ potibus ponit ſtatim cap. de ſomno ⁊ vigilijs: ⁊ diuidit̃ hec ps in duas. Nã p̃ ponit auctor effectũ ſomni. 2° põit effectũ vigiliaꝝ. durat p̃a vſq̃ [vigilijs quoq̃.] ¶ Ad euidẽtiã huius lectionis duo opꝫ notare. p̃m eſt de q̃buſdã notificãtibus ſomnũ ⁊ vigilias. 2° de dubijs circa illa. ¶ De p̃ duo videamus. p̃m eſt qd eſt ſomnus ⁊ qd eſt vigilia. 2m eſt de cãis ſomni ⁊ vigiliarũ. dico ergo ꝙ ſomnus eſt diffinitus multiplr̃ ab Ariſt. in p̃ de ſom. ⁊ vigi. ⁊ ſunt 4or diffõnes. p̃a eſt h̃. Sõnus eſt paſſio ꝑticule ſenſibilis vinculũ ⁊ imobilitas quedã. Itẽ 2a diffinitio eſt hec. ſomnus eſt impotẽtia vſus ſenſuũ in p̃ organo ſentiẽdi. Itẽ diffinitur tertio loco ſic. ſomnus eſt impotẽtia ꝑticule ſenſibilis ex euaporatione circa nutrimentũ facta. Itẽ diffinit̃ 4° loco ſic. ſomnus eſt ꝯuẽtus ⁊ reciprocatio caloris nãlis ꝓpter euaporationẽ nutrimẽtalẽ: ſed mõ videamus qd differant iſte diffõnes: ⁊ nota ꝙ due prime diffinitiones nõ differunt niſi in noĩe: q̃ ibi ſunt diuerſa noĩa ſed in re ꝯueniũt: nã in vtraq̃ ponit̃ cã formalis ⁊ mãlis. nã in p̃a diffõne ponitur cã formalis: ⁊ eſt hec. ſ. paſſio velut vinculum ⁊ imobilitas ⁊ cauſa mãlis eſt hec. ſ. particula ſenſibilis. nã virtus ſenſibilis que dĩ ſenſus cõis eſt ſubiectũ ⁊ mã circa quã ſit ſomnus ⁊ vigilia. Itẽ in 2a diffõne ponitur cã formalis ſomni. ſ. impotẽtia vſus ſenſuũ ⁊ ponit̃ cã mãlis. ſ. cũ dicit in p̃ organo ſentiendi: ſed differt iſta cã materialis a priori. nã in priori ponit̃ cã materialis imediata. ſ. virtus ſenſibilis. hic autẽ ponitur mediata. ſ. mẽbꝝ vt ipſe primus cerebri ventriculus. Itẽ in tertia diffinitione ⁊ in quarta ponitur efficiẽs: ſed differenter. Nã in p̃mo ponit̃ cã formalis: ⁊ h̃ cũ dicit impotẽtia ⁊ cã mãlis: ⁊ h̃ cũ dicit ꝑticule ſenſibilis ⁊ cã efficiẽs vltimo: ⁊ hoc cũ dicit ex euaporatione circa nutrimẽtũ. nã lꝫ euaporatio fac̃ ſõnũ. Sꝫ i quarta ponitur ſolum cã effi. tñ eſt cauſa efficiẽs ſcḋaria. ſ. ex ꝯſequenti. nam per ſe ⁊ p̃mo facit ſomnũ ipſa euaporatio que eleuatur. ſcḋo ipſa reuerſio caloris naturalis ad inferiora. ¶ Vigilia ṽo eſt ſolutio ſenſus ſicut dicit Ar. i li. de ſomno ⁊ vigi. nã ſi ſomnus eſt ligamẽ ſenſus cũ vigilia ſit ei ꝯria: nũc ipſa eſt ſolutio. cũ ꝯrioꝝ ꝯria ſit diffõ. ſicut dicitur i logica ⁊ breuiter ſi quis reſpiciat diffõnes datas de ſomno poterit per ꝯrarium ſumere vigilie diffinitiones.

¶ Viſo quid eſt ſomnus ⁊ vigi. mõ videamus de cauſis. ⁊ nota ꝙ cã ſomni eſt q̃druplex. ſ. mãlis ⁊ formalis ⁊ efficiẽs ⁊ finalis: ⁊ dicit̃ cã mãlis ipſa ſuba cerebri ⁊ ipſa ṽtus ſenſibilis ⁊ motiua. nã in cerebro tanq̃ in ſubiecto mediato ſit iſta paſſio. Virtus autẽ ſenſibilis eſt ſubiectũ imediatum

nam ea mediãte fit in cerebro talis paſſio: et h' dr in p' libro de ſomno et vigi. Auic. et Ar. Cã vero formalis eius eſt ipſa immobilitas. ¶ Aut dic q' ſomnus cũ ſit forma nõ h3 cauſaʒ formalẽ. ſed ſi qua poni dʒ. imobilitas ſenſus eſt illa. naʒ dicit Ariſt. in 2° phyſi. q' tota diffõ et eius ps eſt cã formalis. Cã aũt effi. eſt multiplex: et q̃ triplex. naʒ vna cã eſt euaporatio aſcẽdẽs ad cerebrũ a loco digõnis. Secũda cã eſt frigiditas q̃ eſt in cerebro que ꝯdẽſat illã euaporationeʒ nutrimentalẽ que facit oppilationẽ. Tertia cã eſt reflexio caloris ad iferiora. nã niſi calor q mãm eleuauit deſcenderet nõ fieret ꝯdẽſatio illius euaporationis: et q̃re nec ſomnus. et ad vltimũ vt cõpleã cãm colligẽdo: dico q' cauſa ſomni eſt oppilatio circa cerebꝝ ex euaporatione nutrimẽtali hec omnia legũtur p° lib° de ſomno et vigi. Cã vero finalis: p° eſt vt mẽbra aiata ꝯfortẽtur et requieſcãt. nã alias egrotarẽt niſi requieſcerent. Vñ dicit Ar. q' omne agens cũ tẽpus exceſſerit neceſſe eſt lãgueſcere. Scda cauſa ẽ ꝯfortatio operationis virtutis nãlis. nã tunc fortius agit digeſtiua ſicut dicit Ar. in ſomno et vigi. et ois author medicine hoc idẽ dicit. Vñ magiſtraliter diffinitur ſomnus: h nõ. ſomnus eſt qes aialium virtutũ cum in tẽſione nãlium. ¶ His viſis veniẽdum eſt ad cãs vigiliarũ. cã ergo materialis vigilie eſt eadem que in ſomno. Nã ꝯria ſunt nata fieri circa eãdẽ mãʒ ſicut dr in logica. Vñ cum ſomnus et vigilia ſint ꝯria. tunc hñt eandẽ cãm mãlem. Cã vero formalis eſt ſolo ſenſus: aut non h3 formalẽ cãm cum ipſa vigilia ſit forma ſicut de ſomno dictũ eſt. Cã vero efficiẽs eſt triplex. ſicut ponit Ar. in li° de ſomno et vigi. ſ. cõplemẽtũ digõnis et victoria caloris naturalis ſup humiditatẽ oppilantẽ et ſeparatio puri ſanguinis ab impuro facta in corde. h aũt ſuis itelligere lege hñ de ſomno et vigilia. Itẽ eſt alia cã vigilie accñtalis ſicut tactus corporis: aut vox ſiue clamor: aut terribile ſomnium: aut malus motus humorꝫ ꝑ corpus de qbus nõ loquor: q2 ſunt infinite. Cã vero finalis eſt vt aial agat ſuas actiões. nã actio eſt finis aialis vt in hoie vt intelligat et faciat operationes humanas et nãles quaſdam que in ſomno fieri non poſſunt. ¶ Circa iſtã lectionẽ tria q̃runtur. Primuʒ eſt: an ſomnus et vigilia ſint res nõ naturales vel nõ. Secũdũ eſt: an oẽ aial participet ſomno et vigi. vel nõ. Tertium eſt: an oẽs aiales virtutes q̃ſcãt in ſomno vel non. ¶ De p° ſic ꝓcedo. vr. n. q' ſomnus nõ ſit res nõ nãlis. nã ois res nõ naturalis permutat corpus de neceſſitate. ſicut dicit Gal. i li° cãrum et Aui. p° can. ſed ſomnus et vigi. non poſſunt immutare corpus qd' probo. nã ſomnus eſt ꝓprietas et paſſio anime ſenſibilis: et per ꝯſequẽs eſt paſſio et ꝓprietas membri aiati: quare cũ paſſio nõ agat i ſubiectũ ꝓprium tũc ſomnus et vigilia nõ ꝑmutãt corpus quare neq3 ſunt res nõ nãles.

¶ P. qd' facit quieſcere nõ permutat. nã omne qd' permittat mouet illud qd' permutat: ſed ſomnus cũ ſit q̃dam qes ipſe non permutat. quare nõ eſt res nõ nãlis. ¶ Ad ꝯrium eſt ratio euidẽs. nam ſomnus humectat et calefacit interiora. ſicut dicit Joã. et Aui. et Conſtã. et Gal. quare ipſe ꝑmutat. de vigilijs aũt planũ eſt q' calefaciũt et deſiccãt: ſicut dicũt idem authores. ¶ Ad hãc q̃õnem dico: q' ſomnus et vigi. ſunt res nõ naturales: et ad argumẽtũ p'mũ in ꝯriũ dico: q' lʒ qualitas non agat in ꝓprium ſubm vt caliditas nõ agit in ignẽ neq3 dulcedo in pomum: neq3 color in pãnũ tñ paſſio hñ põt agere in ſubiectũ ſi illud ſubiectũ eſt elemẽtatũ. Unde dicit Ariſt. in 6° topicorum q' omnis paſſio magis facta abijcit a ſubſtãtia. ¶ Ad ſcdm dico: q' licet ſomnus ſit quies virtutis aialis: tamẽ iducit motũ in corpe: et dico nõ motum localẽ q2 illum tollit. ſed motũ alterationis q2 humectat et calefacit interiora. cũ aũt huius planũ eſt.

¶ De ſcdo ſic procedo. videtur eniʒ q' nõ omne aial participet ſomno et vigilia. nã nõ omne animal h3 cerebrum. ſicut dicit in libro de aialibus. quare cum ſomnus non fiat niſi in cerebro tunc in illis non eſt ſomnus quare neq3 vigilia.

¶ P. ſunt quedã aialia q̃ nõ hñt niſi vnũ ſenſum. ſ. tactũ ſicut dr in 2° de aia: et aial qd' nõ h3 niſi vnũ ſenſum nõ h3 ſenſum cõeʒ cũ ſenſus cõis ſit adunatio ex multis ſenſibus ad vnũ pũctũ ſed ſomnus eſt ligamẽ ſenſus cõis. q̃re non in oi aiali eſt ſomnus. ¶ Ad ꝯrium eſt rõ talis. oẽ agẽs corporeũ corporaliter fatigat. ſicut dicit Auic. cap° de etatibus: et oẽ q' fatigat neceſſario indiget q̃ete. nã alias lãgueſcit. ſicut dr i p° de ſomno et vigi. ergo cerebꝝ cum ſit agẽs corporeũ corporaliter neceſſario dʒ q̃ſcere in ſuo opere: ſed ſomnus eſt ſua qes a ſenſu et motu. quare omne aial h3 ſomnuʒ et vigi.

¶ P. textus Phi eſt expreſſus in p° de ſomno et vigi. qui dicit q' oẽ aial participat ſomno et vigi. ¶ Ad iſtã q̃õnem dico q' omne aial participat ſomno et vigi. Q3 ſi mihi opponis. q' multa ſunt aialia carẽtia cerebro et nullum tale dormit. rñdeo q' talia aialia: et ſi non habeãt cerebꝝ: tñ habẽt aliqd loco cerebri ſicut aialia que nõ habẽt cor: hñt tamen aliqd loco cordis q' gerit ei' officiũ. ¶ Ad 2m dico q' i ſomno ligatur ſenſus cõis in oi aiali. ſ. tactus: nec opʒ intelligẽ ſenſum cõem ligari in oi aiali: ſed ſolũ in hñte eum: vñ ſufficit q' ligetur tactus in talibus que nullũ alium habent.

¶ De 3° ſic ꝓcedo: vr q' nõ omnis virtus aialis q̃ſcat in ſomno. nã virtus imaginatiua videt operari. ſ. dum quis ſomniat cũ ſomnus ſit paſſio eius. ¶ P. intellectus ſemꝑ intelligit. ſicut dicit Ar. in 3° de aia. quare hec virtus nunq̃ ligatur. quare nõ non quieſcit. ¶ P. nos videmus quoſdam moueri i nocte et ambulare: et ſic nõ videt quieſcere virtus motiua. ¶ P. virtus motiua que mouet lacertos pectoris ad anhelitũ illa nũquam quieſcit quare non omnis virtus aialis quieſcit. ¶ Ad ꝯrium ſine dubio: ois virtus animalis ſe h3 equaliter ad q̃rẽ. nã ſi nõ q̃ſceret nec'io langueſceret: quare opʒ oẽs in ſomno q̃ſcere: et ſi qua virtus talis ẽ que nõ q̃ſcat illa erit virtus intelligibilis: ſed ꝓbo q' illa quieſcit in ſomno. naʒ niſi operetur imaginatio nõ operatur intellectiua: ſed multotiẽs eſt q' imaginatiua nõ operatur. ergo non ſemper operatur intellectus. ¶ P. dicit Ariſto. in libro ethicorum: q' in medio tẽporis vite differt bonus homo a malo. ſ. in ſomno: quare homo nõ intelligit in ſomno. ¶ P. nõ eſt poſſibile q' homo intelligat et nõ intelligat ſe intelligere. ſicut dicit in fine poſterioꝝ: ſed dum qs dormit niſi ſomniet nõ intelligit qs ſe intelligere: quare nõ intelligit homo dum dormit. ¶ Ad hoc dico: q' in ſomno ligantur oẽs virtutes animales vt plurimũ: vt plurimũ dico q2 tempore ſomni operatur virtus imaginatiua: et cum ea intellectiua. nam aliquãdo intellectus operatur in ſomno: vt quãdo quis ſomniãdo aliqua ſcrutat ſcibilia: et poſtea excitatus ſic inuenit ſicut ſomniũ pretulerat. Item virtus motiua non ligatur neceſſario ſicut tactũ eſt tempore quo quis dormiendo ſurgit et de lacertis pectoris in quibus eſt motus neceſſarius cum quadam quiete interpellante: vnde cum dicitur q' in ſomno ligãtur virtutes ſenſibiles hoc eſt verum vt plurimum: et de maiori parte earum: et ad ea q̃ de intellectu tangebantur: dico ſine dubio q' ipſe non intelligit du3 quis dormit niſi imaginatio tunc operetur. vnde cum dicit Ariſto. q' intellectus ſemꝑ intelligit hoc eſt verꝝ de intellectu ꝓut eſt in diuerſis: q2 dicit Cõſt. ibidẽ q' impoſſibile eſt: q' tota ſpẽs humana vacet a phia aliq̃ hora.

¶ Sed poſſet quis querere quomodo rñdendum ſit de ſyncopi: et de apoplexia: et epilepſia: et de ſtupore: et de ſuffocatione matricis que videntur eſſe ſomnus cum in eis ſit ablatio actus ſenſus et motus. ¶ Ad quod dico q' apoplexia et epilepſia et ſtupor bene ſunt ſimiles ſomno. ſicut dicit Ar. in ſomno et vigi. tamẽ non ſunt ſomnus q2 nõ ꝓcedunt ex euaporatione nutrimẽtali ſed egritudinali. ſomnus autem ſit ex bona et nutritiua euaporatione: de ſyncopi vero et ſuffocatione matricis: dico q' ibi eſt ablatio ſenſus et motus propter defectum cordis non mittentis ſpiritum ad cerebrum: et ſic non cõtingit illa ablatio eo modo.

¶ De coitu. Cap. XXX.

Coitus hoc preſtat corpori: deſiccat corpus ⁊ minuit nālem virtutē: nōq₃ infrigidat: multotiens vō ex multa concuſſione corpus calefacit.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit author capl'z de ſōno ſtati ponit capl'z de coitu ⁊ plana eſt diuiſio capituli. ¶ Ad euidentiā iſtius capituli duo ꝑ notare op₃. pᵐ eſt de quibuſdā notificantibus coitum. 2ᵐ eſt de dubijs circa coitu₃. ¶ De p̄ tria op₃ videre. pᵐ eſt de cauſis coitus. 2ᵐ eſt de ſpēbus eius. 3ᵐ eſt de mō ⁊ tpe coeūdi. ¶ De p̄ ergo ſic procedo. videamus.n. ſolam cām effi. ⁊ finale₃. Dico ergo ꝙ cā efficiens eſt duplex vna ꝑncipalis ⁊ alia inſtrālis. Pūcipalis aūt cā eſt ipſa virtus que duplex eſt. vna imperās ſicut virtus ꝯcupiſcibilis q̄ ꝑcipit vt mēbra ad hoc moueant̄. Alia vō eſt virtus imperata q̄ mouet neruos ⁊ lacertos ⁊ totū corpus ad illū actum ⁊ hoc h₃ motū aut a meditatione: aut ab aſpectu: aut a grauitate q̄₃ ſuſcipit a nimia ⁊ ſupflua mā ſpmatica: ⁊ h̄ legunt 3° can̄. Aui. cap̄ de cā erectionis: ⁊ cap̄ de horis coitus. Cā vō inſtrālis 2ˣ eſt: nā vna eſt mēbꝝ ſicut teſticuli vulua v̄ga ⁊ vaſa ſpmatis. Alia vō eſt nō mēbrū: ⁊ hoc ē triplex ſ. calor nālis: ⁊ humiditas ⁊ ſpūs vētoſus: ⁊ procedit ſpūs ventoſus ab ipſo corde: ⁊ hūiditas a cerebro: ⁊ calitas ab epate: hoc. d. Cōſt. li° de coitu: ⁊ aliqd tāgit ab Aui. ca° de cā erectionis. tn̄ Aui. ponit has cās alio mō. dic̄ eni₃ ꝙ cā erectionis v̄ge eſt vētoſitas ꝓfluēs a corde ⁊ ſenſibilitas ꝓcedēs a cerebro ⁊ humiditas ꝓcedēs ab epate ⁊ deſideriū ꝓcedēs a corde. ſed de iſta diuerſitate dicā in q̄ſtis. ¶ Cā vō finalis eſt 2ˣ. nā alia eſt ſpālis: ⁊ alia idiuidualis. Spālis qdem eſt vt ꝯſeruatio fiat ſpēi ꝑ ipm̄. ſicut dī i 2° de a·a. nā virtus gn̄atiua collata eſt idiuiduo ad ſpēm ꝯſeruādam: ⁊ ipſa virtus non pōt operari niſi per coitū. quare hic eſt finis coitus quo ad ſpēm. Cā vō finalis indiuidualis eſt duplex. ſ. delectatio ⁊ ꝯſeruatio ſanitatis ⁊ cura egritudinu₃. de ipſa delectatione dicit Cōſtan. cap̄ de coitu. nam dicit ꝙ pauci hoies coeunt ſpe gn̄andi: ſed plūmi ꝓpter delectationem: ſed aialia bruta faciūt coitū ſolū ꝓpter delectationem. Item de hac dicit Auic. 6° de nālibus. nam dicit ꝙ nā poſuit in coitu magnā delectationē vt illud opus nō negligeretur. de ꝯſeruatione ſanitatis dicit Gal. in techni: ⁊ Aui. ⁊ oēs authores. ⁊ de curatiōe egritudis. ſilr. d. Aui. i 3° capi. de iuuamētis coitus: ⁊ Cōſt. ēt in cap̄ de coitu. ¶ De 2° ſic procedo: qꝛ triplex eſt ſpēs coitus ꝑut ſpēs eius diſtinguitur rōne finis ab ipſo Cōſtātino cap̄ de coitu in theoricā: ⁊ ſunt iſte. coitus alius ꝑꝑ rem nālem: alius ꝑꝑ rē nō naturalē: ⁊ alius ꝑꝑ rē ꝯ nām. ⁊ dī coitus ꝑꝑ rē nālē ſicut coitus q a cōptione cāūr aut ab hūorib⁹: ⁊ dī ꝑꝑ rē nō nālē ſicut qn̄ qs coit repletus cibo aut eūatus: vel alias res non nāles indecēter hn̄s. coitus vō ꝑꝑ rē ꝯ nām dī qn̄ qs coit ꝑꝑ egritudinē aliq̄₃ depellēdā vt cā expellendi meliam vel alias ſil'es. Itē ſunt alie ſpēs coitus q̄ ſiūt penes modū coeundi ⁊ penes diuerſitatē corpoꝝ coeuntiū quas dimitto: tum qꝛ ſunt inumerabiles quaſi: ⁊ tu₃ qꝛ ſpectat magis ad theologos vel morales gr̄a vitiorū: ⁊ tu₃ qꝛ turpe eſt de eis libus ſermonē efficere. l₃ authores noſtri quedam ponant. ¶ De 3° vō ſic procedo: ⁊ dico qꝛ hora coeūdi eſt illa in qua corpus nō eſt ſupcalefactū neq₃ ſupinfrigidatū neq₃ humectatū neq₃ exſiccatu₃: ⁊ hora in qua eſt facta pᵃ ⁊ 2ᵃ digōra 3ᵃ mediata· ⁊ hora in q̄ ſentit̄ grauitas ex multitudine ſpermatis circa pectine₃ ⁊ mēbra genitalia. h̄ legunt̄ a Gal. in lib° cārum. ⁊ ab Aui. 3° li° cap̄ de horis coitus: ⁊ cauendu₃ eſt ne coeat qs ſubſtādo: qꝛ multa pñt inde mala ꝓcedere. ſicut dicit Aui. eodē cap̄. ¶ Circa iſtā lec. v. q̄runt̄. pᵐ eſt: an coitus calefaciat vel nō. 2ᵐ eſt: an coitus ſit cā curatiua alicuius egritudinis vel nō. 3ᵐ eſt: an cōpetat corpora opdime ſano. 4ᵐ eſt: an ſperma veniat a toto corpore vel nō. 5ᵐ eſt de qbuſdam extrauagātibus. ¶ De p̄ ergo ſic ꝓcedo. vī enim ꝙ coitus infrigidet: nā in coitu eūatur calor nālis ⁊ ſpūs. ergo infrigidat. ¶ D. hoc p₃ authoritate oiu₃ medicorum qui dicūt ꝙ coitus infrigidat. ¶ D. coitus facit corpora citius ſeneſcere. ſicut dic̄ Arꝭ in li° de aialib⁹ ḡ infrigidat. ¶ Ad ꝯriū. nā dicit Aui. 3° can̄. cap̄ de iuuamē. coitus ꝙ ſi qs abſtineat a coitu ꝙ ifrigidat̄ cū ſibi competat viſus ei⁹. ¶ D. nos videm⁹ ꝙ aialia nō coeūtia. ſ. caſtrata ſūt minus calā q̄₃ nō caſtrata vt calior ē taurus q̄₃ bos: ⁊ caſtrat⁹ eſt min⁹ cal'ꝰ q̄₃ aries. ḡ coitus calefacit. ¶ D. nos videm⁹ ꝙ coitus eſt cā cremēti in adoleſcētib⁹. h̄ autē nō eſt niſi qꝛ calitas q̄ mēbra extēdit fortificat̄ q̄re calefacit. ¶ D. d. Cōſtā. cap̄ de coitu· ꝙ ꝑ coitū ꝓpulſant̄ multe egritudines ſtatice. ḡ cū ois cura ſit ꝑ ꝯriū: ⁊ tūc coitus calefacit ¶ Ad hāc qōnē dico ꝙ coitus calefacit ꝑ acciñs: ⁊ infrigidat ꝑ ſe. na₃ in eo ꝙ eūat de corpe ſpma qð eſt calm ⁊ hu. ⁊ calorē nāle₃ ⁊ ſpūm minuit ſine dubio ifrigidat. Eo vō ꝙ humiditate₃ eūat q̄ retēta plerūq₃ hebetat ⁊ obtūdit calorē nālē, calefacit: ⁊ ſic qn̄ mām ſupfluā q̄ calorē nālem ſuffocat eūat calorem nāle₃ ꝯfortat nō ꝙ i ſuba augeat: ⁊ hoc mō curat egritudines ſtaticas: ⁊ h̄ mō facit extēſionē mēbroꝝ i adoleſcētibus qn̄ coeūt in ꝑn°: ⁊ in arietibus auget̄ calor: ſilr ⁊ omnibus vt caſtratis ⁊ ēt qꝛ calor in nō caſtratis h₃ baſim ad quē vnitus reflectit̄ in totū corpus ⁊ calefacit ipſu₃: ſed in caſtratis eſt diffuſus: ⁊ iō nō calefacit illa corpora. ¶ De 2° ſic ꝓcedo. vī ꝙ coitus nō ſit cā curatiua. na₃ omne qð calorem nālem diminuit debilitat nām: ⁊ nullū tale eſt curatiuum. q̄re vī ꝙ nō ſit cā curatiua. ¶ D. in coitu emittit̄ ſpatior ſanguis q ſit in corpore. nā dicit Gal. in cō. quinti libri apho. ꝙ ſperma ſit ex nobiliori ſanguine qui ſit in corpore quare eius eūatio non curat cū de corpore mām iuuatiua₃ educat. ¶ D. ſi debeat eē cā curatiua alicuius egritudinis: ⁊ tūc illa egritudo erit phlegmatica. ſed hāc nō pōt curare: qð probo. nā i coitu nō emittitur phlegmatimo bona ⁊ tēperata mā: q̄re non curat phlegmaticas egritudines ſic̄ dicūt authores. ¶ D. cū coitus ifrigidet nō pōt ſtaticas egritudines poſſe curare. ¶ Ad ꝯriū ſic vī. nā cū ꝯtigat egritudines plenitudinis inueniri ⁊ coitus eūet ⁊ minuat plenitudinē: tūc nc̄cīo erit cā curatiua illius egritudinis q̄ de repletione eſt. ¶ D. oēs authores hoc dicūt q̄re eſt cā curatiua ſicut cā egritudinis. ¶ Ad h̄ dico: ꝙ coitus eſt cā curatiua multaꝝ egritudinū. ſicut. d. Cōſtā. cap̄ de coitu. ⁊ Aui. lib. 3° cap̄ de iuuamētis coitus: ⁊ Haly. ſup lib. cātū in techni. ¶ Ad pᵐ aūt argᵐ rn̄deo ſic breuiter ꝙ coitus ꝑ ſe ifrigidat ⁊ calorē nālē diminuit. ſ₃ ꝑ acciñs calefac̄ aliqñ: na₃ eūatur ſupfluitas q̄ calorē nālem ſepeliebat ⁊ ſuffocabat. vnde calor ꝯfortatur ⁊ phlegmaticas ꝯſumit egritudines: ⁊ per h̄ p₃ ſolutio ad 2ᵐ. na₃ in eo ꝙ mā tpata emittit̄ vel m.ī cal'a ⁊ hu. ſine dubio calorē minuit. ſed qꝛ illa mā erat i quātitate ſupflua ſuffocabat calorē nālem. q̄re eius ablatio erit cā curatiua: qꝛ illa mā erat diſtēperata rōne ſue quātitatis. ¶ De 3° ⁊ 4° dicitū eſt in gloſis techni: ⁊ in illo cap̄. venereorum. in cap̄ de ſignis teſticuloꝝ: ⁊ iō illic regrant̄ h̄ duo q̄ſita. ¶ De 5° autē ſic procedo. ꝑ quero quare puer nō poteſt coire ante. xiiij. annos. ¶ Ad hoc dico ſic̄ Aui. dicit in lib. de aialibus. nam in eis op₃ multu₃ de nutrimento eſſe. qꝛ corpora eoꝝ ſunt in magno cremento. Ite₃ de corporibus eoꝝ multum reſoluitur cū ſint tenera valde. q̄re nihil ſupfluit eis. Itē mēbra eoꝝ nō ſunt adhuc expurgata. ſed ſunt plena ſupfluitatibus. quare non poſſunt coire. ¶ D. queritur q̄re pueri anteq̄₃ poſſunt coire delectent̄ ex q̄dā ꝯfricatione ac ſi ſpmatiçarēt. ¶ Ad h̄ dicit Arꝭ. in lib° de aialibus: ꝙ cā eſt qda₃ ſpūs qui egredit̄. vnde illic ſpiritus incitabat. poſtea egreditur ad modū ſpermatis: ⁊ ſic ceſſat eorum delectatio poſt emiſſione₃ illius ſpūs ac ſi emitteretur ſperma. ¶ D. queſtio eſt quare pueri plus creſcūt cū inci/

piunt coire cũ videat̃ ꝯtrarium. Nã dicit Haly. ꝙ quãto plus elõgat̃ q̃s a vacuitate tanto minꝰ creſcit: ⁊ rõ hec ſua valz. nã quãto corpus magis elõgat̃ ab ortu tãto durius: ⁊ quãto durius tãto minus extẽſibile q̃re tãto minꝰ creſcit. Item ad idẽ facit: qḋ. d. Ar. in 6° de aialibus. Nã dic̃ ꝙ puer creſcit in. v. annis dimidio ſui cremẽti. Itẽ cũ tũc emittat̃ ſperma de corpibꝰ eoꝝ vĩ ꝙ mã cremẽti deſit ⁊ ſic dẽant minꝰ creſcẽ. ¶ Ad h̃ dico: ꝙ puer creſcit hũ plus circa tp̃s coitꝰ q̃z fecerit in ãnis ꝑmis vt in. x. vel in. xij. ſ3 nõ plus q̃z fecerit in p̃mis annis. ſ. vſq3 ad. 7. an. vñ dico ꝙ 2ᵉ eſt cremẽtũ. ſ. nãle ⁊ accñtale. Vñ quãtũ ad nãle cremẽtũ ſemꝑ d3 minus creſcẽ q̃to magis ꝑcedit: ſ3 quãtu3 ad accñtale creſcit plus tp̃e coitꝰ q̃z ĩ ãnis ꝑris: ⁊ voco nãle cremẽtũ illḋ qḋ ẽ rõne ſoliꝰ q̄litatis humi. ſ. q2 molliꝰ eſt: ⁊ ſic extẽſibiliꝰ: ⁊ voco accñtale illud qḋ ꝯtigit ꝑꝑ tria. ſ. ꝑꝑ delectationẽ q̃ tũc tp̃is ꝯtingit: ⁊ ꝑꝑ conatũ nãe ad actum magis: ⁊ ꝑꝑea q2 expellit̃ hũiditas ſupflua q̃ nãm quodãmõ hebetabat: ⁊ ita ꝙ poſtea calor nãlis euulſus de hũidiꝰ ſupflua extẽdit̃ mẽbra fortificatus: ⁊ h̃ rõ põt trahi de libris aialiu3 Ar. xiij.

¶ Q. q̃rit̃ an mulier vel vir plus delectet̃ ĩ coitu: ⁊ vĩ ꝙ vir q2 ſpma eiꝰ eſt magis decoctũ ⁊ magis ſpatũ: ⁊ eiꝰ ꝯtactus ad corpus lacertoſu3 ⁊ neruoſu3. ſ. ad v̊gã d3 plus delectare q̃z ꝯtactꝰ ſpmatis mulieris. ¶ Ad ꝯtrariũ ſic oppono dicit Girardus ꝙ ſiq̃s inũgat digitũ ſuũ melle: ⁊ deĩde ponat ĩ ore ſuo. magis delectat̃ os q̃z digitꝰ. ſilr dico ꝙ ſiq̃s ponat virgã ĩ vulua mulieris ⁊ v̊ga illa ſit inũcta ſpmate magis delectabit̃ vulua q̃z v̊ga eo ꝙ ſpma ẽ calm̃ ⁊ hu. ⁊ omne tale q̃dãmõ atteſtat̃ dulcedini: ſilr mel ẽ calm̃ ⁊ hu. ⁊ iõ eſt dulce. ¶ Ad h̃ dico: ꝙ mulier plus delectat̃ in coitu q̃z vir. ſic dĩ in ijᵒ de aialibꝰ Aui. ⁊ in liᵒ de accñ. ⁊ mor. ⁊ cã ẽ q2 mulier delectat̃ 2ᵉ. ſ. ꝑꝑ emiſſionẽ ꝓprij ſpmatꝫ ⁊ ꝑꝑ receptionẽ ſpmatꝫ viri. ⁊ ex h̃ p3 ſolũ. ¶ Q. q̃rit̃ ſub quo cap̃ d3 poni coitus an ſub inanitione: an ſub accñtibꝰ aie: ⁊ vĩ ꝙ ſub inanitione: nã in eo corpus inanit̃: ⁊ hoc vult Cõſtant. cap̃ de coitu. Itẽ vĩ ꝯtineri ſub accñtibus aie: ⁊ hoc dicit Haly in cõ. tãrum. ¶ Ad hoc dico ꝙ in coitu duo cõſiderant̃. ſ. delectatio ⁊ eũo: vñ rõne delectatiõis ꝯtinet̃ ſub accñtibꝰ aie ⁊ rõne eũonis ꝯtinetur ſub inanitione: ⁊ q2 iam ſepius de coitu loquuti ſumus in alijs locis: ideo finẽ imponamꝰ ad p̃ſens vt ſit ſermo breuis chartã implens vt decet.

¶ De accidentibus anime. Cap̃. XXXI.

SUnt quedã accñtia aie q̃ faciũt intra corpus aliqḋ ſicut q̃ cõmouẽt nãlez calorẽ ab ĩteriori p̃te ad ſupficiez cutis: aut ĩpetuoſe: vt ira: aut leuiter cũ ſuauitate: vt delitie ⁊ gaudiũ. Sũt aũt que ad ſe caliditatez ꝯhunt ⁊ celant: aut impetuoſe vt terror vel timor: aut leuiter vt anguſtia: ⁊ ſunt que commouent naturalem virtutem intus ⁊ extra: vt eſt triſtitia.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum ꝓſequutus eſt author de oĩbus rebus non nãlibus exeq̃tur modo de vltima re nõ nãli. ſ. de accñtibus aie. ⁊ diuiditur hoc capl̃m ĩ tres partes. Nã p̃ ponit author ea accidẽtia aĩe q̃ ſiũt ex motu caloris ad exterius. Scḋo ponit ea q̃ mouẽt ad ĩterius. Tertio ponit ea q̃ mouẽt ad vtraq3. durat pᵃ vſq3. ⌊ſunt ẽt q̃. ⌋ 2ᵃ vſq3. ⌈⁊ ſunt que cõmouent. ⌋

¶ Ad euidẽtiã huius capl̃i duo op3 notare. pᵐ eſt de neceſſitate accñtiũ aie. 2ᵐ de dubijs circa ea. ¶ De p̃ ĝ ĩgrãmꝰ cãs iſtoꝝ accñtiu3. dico ĝ ꝙ cã iſtoꝝ 2ᵉ eſt. vna quaꝝ eſt nõ corporea: ⁊ eſt v̊tus apphẽſiua. nã q̃n apphẽdit aĩa rem timẽdã ſit timor: ⁊ q̃n rẽ iraſcẽdaz ſit ira: ⁊ ſic de alijs. ⁊ h̃ dĩ ab Aui. cap̃ de v̊tute ſpũali circa finẽ. Alia v̊o cã ẽ corporea: ⁊ eſt calor nãlis vel ſpũs q̄ idẽ eſt apud me in ſubã. na3 q̃n calor iſte mouetur ad interiora: tũc ſit timor ſi motus ſile eſt ſubitꝰ: ⁊ ſi paulatim tũc vocatur anguſtia. Si v̊o mouetur ad extra: tũc ſi motus eſt ſubitus vocat̃ ira: ⁊ ſi paulatim dĩ gaudiũ. Si v̊o mouetur ad intus ⁊ ad extra: tunc eſt verecũdia ⁊ triſtitia. diffõnes autẽ iſtoꝝ accñtiũ aie dicte ſunt ſupra cap̃ de virtute ſpũali. ¶ De 2ᵒ. ſ. de dubijs q̃ mor querũtur. Primũ eſt: an ipſa poſſint ꝑmutare corpus nr̃m vel nõ. Scḋm eſt: an accñia deſiccẽt corpus nr̃ vel nõ. Tertiũ eſt: an ꝯtigat mori ex ira vel nõ. Quartũ ẽ de q̃buſdã dubijs cũ magĩtibꝰ. ¶ De p̃ ĝ ſic ꝑcedo. nã nõ videntur poſſe corpus nr̃m imutare: nã nullũ ĩcorporeũ põt mutare rẽ corpeã cũ actio ſit iter res eiuſdẽ ĝnis. ſic dĩ in p̃ ĝnonis. ſ3 accñia aie ſunt ĩcorpea: q̃re nõ p̃nt imutare corpus nr̃m. ¶ Q. oẽ qḋ agit phice. parit̃ phice: ſicut dĩ ab Ar. 3ᵒ phy. ⁊ a Gal. 6ᵒ de accñti ⁊ morbo: ſed accñtia aie nõ patiuntur ab ipſo corpore q̃re nec agũt in corpus phice. ¶ Q. agens ⁊ patiẽs debẽt eſſe diuerſa in ſitu: ſicut dĩ 7ᵒ phicoꝝ. ſed accidentia aie cum ſint in aia: ⁊ anima ſit forma corporis nõ differũt in ſitu a corpore. ¶ Ad ꝯtrarium eſt rõ plana. na3 oẽ illud qḋ exagitat ⁊ mouet calorẽ nãlem permutat corpus ⁊ agit in ipſum ſed accñtia anime exagitãt calorẽ naturalẽ quare ꝑmutatur corpus. Maior vera eſt per ſe: ⁊ minor vera per experiẽtiã: ⁊ oẽs authores hoc ponũt. ¶ Ad qḋ dico ꝙ accñtia anime permutãt corpus ſicut oſtẽſum eſt. ⁊ dico ad primũ argumẽtũ ꝙ accñs aie l3 ſit incorporeũ tamẽ agit in corpus. ſ3 per accidẽs q2 mediãte calore nãli. calor autẽ nãlis mouetur ad nutũ aie cuius eſt inſtrm̃. nam cum aia apprehendit quid triſtabile ſtatim calor nãlis ꝯtrahit̃ verſus mediũ ꝓpter obedientiã anime: ⁊ q̃n aia apprehendit quid iraſcibile ſtatim calor prodit ad exteriora ꝓpter vindictã qua3 cogitat aia eſſe faciendã. ſic ergo cũ accñtia anime ſint diſpõnes anime: ⁊ aia moueat calorem naturalẽ tunc accidẽtia aie mouent corpus ſed per accñs. ¶ S3 aliquis ꝯ hoc obijciet. q2 eadẽ qõ remanet. nam hic relinquitur ꝙ aia moueat calorẽ naturalẽ: ⁊ ſic incorporeu3 mouet corporeũ qḋ ſimplr̃ impoẽ videt̃ eẽ. ¶ Ad qḋ dico ꝙ anima mouet corpus ſed nõ eſt motus ꝓprie nãlis: q2 aia non tangit corpus ⁊ nõ eſt ꝓprie motus nãlis niſi vbi eſt contactus: ſed ex p̃te corporis põt dici nãlis. ſ3 nõ ex p̃te eius aie ⁊ per h̃ p3 ſolutio ad ſcḋm. nã non eſt vera actio nãlis inter aiam ⁊ corpus neq3 inter accñtia aie. ¶ De 2ᵒ ſic ꝑcedo. vĩ enĩ ꝙ oĩa accñia aie deſiccẽt corpus. nã hoc dicit. G. i tech. cap̃ de cauſis. ¶ Q. ratio demõſtrat hoc idẽ. nam in accidẽtibus anime ſit motus ⁊ exercitiũ caloris naturalis. quare ſit ſibi ſemꝑ conſumptio humiditatis quare ſemꝑ exiccant. ¶ Ad ꝯtrarium eſt textus Gal. in 2ᵒ de acci. ⁊ mor. Na3 dicit ꝙ letitia corpus humectat: ⁊ idem dicit Cõſtan. in theorica. ¶ Q. rõ probat. nam in gaudio ſit motus ſanguinis ad exteriora quare ꝯuertitur in carnem: ⁊ ſit humidior habitudo corporis: q2 ſit pinguedo ⁊ groſſities. ¶ Ad h̃ dico ꝙ oĩa accñtia aie deſiccãt corpus quãtum eſt de motu caloris cuius ꝓprietas eſt humiditatẽ ꝯſumere: ſed aliq̃n fallit. ſ. per accidẽs. na3 aliq̃n plus mouet calor ad extrema corporis de ſanguine q̃z in deferendo cõſumat: ⁊ tunc impinguat: ⁊ ſic quãtum eſt de motu caloris ſemper ibi eſt deſiccatio ſ3 per accidẽs poteſt fieri humectatio ſicut dictu3 eſt. ¶ Aut dic ꝙ oĩa accñia aie ſunt exiccãtia ſi modũ excedant. ſi autẽ ſint tẽperata quedã exſiccãt ⁊ quedã humectãt. ¶ De 3ᵒ ſic procedo. nam videt̃ ꝙ ex ira poſſit quis citius mori q̃z ex alio accidenti. nam in ira eſt motus caloris ad exteriora ſubitior: ⁊ ſic d3 quis citius mori q2 calor diffunditur ſubito ⁊ diffundendo extinguitur ſicut videmus in vẽto qui diffundendo extinguit ignem. ¶ Q. ex gaudio contingit mori ſi ſit multum ⁊ ſubitum. ſicut dicit Galienus. ⁊ omnis author medicine. ergo multo magis ex ira cum in gaudio ſiat motus caloris ad exteriora ⁊ paulatim: ⁊ in ira ſiat ſubito: ⁊ omne quod ſubito ſit magis mutat ⁊ ledit naturam

ꝙ ꝙ paulatim.ſicut dicit in techni ⁊ in regimine. ℂ D. hoc videtur velle Conſta. cap̄ de accñtibus animi.ſ.ꝙ ira ſi eſt ſuperflua interficit. ℂ Ad 3ium eſt textus Gal. in 5° de accidētibus ⁊ morbis. Nā dicit ibi ꝙ nullus mortuus eſt ex ira. ℂ D. rō rē. nam in ira calor nō dimittit cor ⁊ nō cōculcatur: ſed ibi firmat radicē ⁊ extra diffundit̄. q̄re nō eſt poſſibile p iraꝫ mori. ℂ Ad hoc dico ꝙ forte poſe eſt mori ex ira cum multū excedat modū ſed non ita ſicut de aliis accidētibus. Nam rō eſt in p̄mptu quā in timore ⁊ triſtitia ⁊ anguſtia ɔculcatur calor in viſceribus ita ꝙ extinguit̄ ſuffocatus. Itē in gaudio diffundit̄ ⁊ ſi tu opponis q̄re nō fit ſimile in ira cū in ea fiat motus magis furioſus. Rñdeo ꝙ i gaudio calor nālis dimittit radicē ſuā.ſ. cor ⁊ hoc eſt ideo q̄ cū in gaudio aīa nō timeat dimittit radicē ſuam ſine cuſtodia caloris: ſed in ira cū aīa moueatur ad vīdictā ⁊ i vindicta expectetur aliqua reluctātia non dimittit calor naturalis ſuā radicē: vnde iꝫ ſubito veniat foras non tamen totus ſed dimittit cuſtodiā in corde ꝓpter pugnaꝫ quā expectat ⁊ ꝓpter hoc dixit Ariſt. in ꝓhemio de aīalibus: ꝙ ira ē accēſio ſanguinis circa cor ⁊ pono tibi vnū ſimile. ponatur ꝙ ciuitas quedā ſit oppreſſa a quodā rege ⁊ tūc ſit pugna ⁊ rex fugiat cuꝫ ſua gente ⁊ ex alia parte ordinauerit inſidias latētes in ɔtraria parte ciuitatis: tūc tota ciuitas exibit foras ɔtra fugientē regem ⁊ q̄ non timet ex aliqua parte nō dimittit ciuitatē munitā ⁊ alia pars que latebat i inſidia intrauit ciuitatē q̄ inuenit eaꝫ ſine hominibus ſed ſi ciues a ꝑncipio preſciuiſſent ꝙ ibi foret iſidia ſine dubio nō dimiſiſſet ciuitatē ſine cuſtodia: ⁊ ſic accidit in gaudio ⁊ in ira. tu autē adapta hoc exēplum per te ipſum. ℂ De 4° ſic procedo: quero eniꝫ quare hō timet cū videtur a lupo ⁊ ſi homo non videat ipſum. Ad qđ dico ꝙ hō ⁊ lupus ſunt nāliter inimici. vnde cū lupus videt hoieꝫ ɔe propter hoc ſpiritus lupi q eſt inimicus ſpūi hoīs inficit ſpiritū hominis quare timet q̄ infrigidatur ſpūs hoīs ⁊ raucēſcit propter eādem cauſam. ℂ D. quero quare hō qui hꝫ cor calidius citius iraſcatur q̄ꝫ alij hoīes. ℂ Ad hoc dico: ꝙ caliditas naturalis eſt res valde mobilis ⁊ diffundibilis in terminos alienos. ſicut pꝫ in igne. vnde cū dñatur in corde alicuius: tunc mouetur ⁊ diffunditur in terminos alienos q̄re mouetur ilico ad vindictā ⁊ ſic anima eſt in cōfidentia magna quādo hꝫ tale inſtrumentum. ℂ D. querit̄ quomodo pōt eſſe ꝙ in aliquo accidēte moueat̄ calor nālis ad intus ⁊ ad extra ⁊ que eſt cā huius ɔtrarij motus. Ad hoc dico ꝙ hoc ɔtingit in duobus accñtibus.ſ. in triſtitia ⁊ verecūdia ⁊ cā in verecūdia eſt q̄ in verecūdia eſt aliquid timoris: q̄ eſt ibi preſumptio peccati ⁊ eſt ibi excuſatio quā facit natura. Nam ad tegēdum peccatū emittit calorē naturalem ad pulchrificādam cutim vt mōſtretur ꝙ non timet ex eo ꝙ calor naturalis venit ad exteriora: ſed i triſtitia eſt q̄ in ea anima ſperat ⁊ deſperat. naꝫ cum anima ſperat aliqualiter: tunc calor venit ad exteriora: ⁊ cum deſperat que ſperauerat: tunc reuertitur ad interiora: ⁊ hoc dicit Conſt. caplo de accñtibus anime: ⁊ hic finio orationem de iſtis meis rōnibus quas nouas feci ſine fermento.

ℂ De rebus ɔ nām ⁊ ꝓ de febre. Cap. XXXII.

FEbris eſt calor inālis: curſum ſupergrediēs nāe ꝓcedēs a corde in arterias: ſuoq̄ꝫ ledens effectu cuius ſunt tria gña. vnuꝫ in aīa ⁊ dr̄ effimera. aliud de humoribus qui putreſcūt ⁊ putrida nūcupatur. tertiū ledit mēbra ſolida: ⁊ ipſa eſt ethica. quaruꝫ effimera naſcit̄ ab accñti occaſione: putrida quoq̄ꝫ a putridis rebus. cuiꝰ ſunt ſimplices atq̄ꝫ ſingulares ⁊ ſunt q̄tuor. Primus eſt modus q fit de putredine ſanguis cōburens vtrāq̄ꝫ partē interiorē ⁊ exterioreꝫ: vt eſt ſynochus. Scđs q fit de putredie cho. ru. vt eſt tritheus. Tertius fit ex putredine phlegmatis: vt eſt quotidianus. Quartus ꝟo qui fit ex putredine melē q itermiſſis duobus diebus affligit infirmū: ⁊ dr̄ quartanus. ℂ Modi pterea febriū ex putredine accñtiū tres ſunt. Eſt febris q̄ quotidie minuit̄ vt paugmaſticus. i. decreſcēs. Eſt q̄ auget̄ vt augmaſticus donec recedat. Eſt q̄ in eodē ſtatu pmanet donec iterū recedat vt hōtenus: Cōtinua febris de putredine venaꝝ fit: declinās qdē extra venas i aliquibus corpis ptibus. Horripilatio fit in febribus ex iſuſione putredinis in ſenſibilibus mēbris mordēs ⁊ infrigidans. Iōq̄ꝫ horripilatio fit in febribus illis q̄ habēt aneſim. i. interpolationē: q̄ putredines extra venas ſunt.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ Cum poſuit tractatū de rebus nō naturalibus ponit modo tractatū de rebus contra naturaꝫ. ⁊ primo agit author de morbis. Secūdo de cauſis. Tertio de ſignis. durat prima vſq̄ꝫ. [In tribus rebus.] ſcđa vſq̄ꝫ. [Genera autem ſignificationum.] prima diuiditur in duas. Nā primo agit de morbis in ſpeciali. Secūdo in gñali. durat pª vſq̄ꝫ. [In humano corpore.] prima diuiditur in duas. Nam primo agit de febribus. ſecundo de apoſtematibus. durat prima vſq̄ꝫ. [Apoſtematum.] prima diuiditur in duas. Naꝫ primo agit de febribus. Secūdo de typo contingente in eis. durat prima vſq̄ꝫ. [Horripilatio.] prima diuidit̄ in duas: Nam primo agit de febre diffiniendo. Secūdo diuidendo. durat prima vſq̄ꝫ. [cuius tria ſunt genera.] ſecūda diuiditur in tres. Nā primo ponit diuiſionem febris per genera. Secūdo per ſpēs ſubalternas. Tertio per ſpēs ſpecialiſſimas. durat prima vſq̄ꝫ. [cuius modi.] ſecūda vſq̄ꝫ [modi pterea] pma in duas. Nā ponit primo diuiſionem. Scđo explanat eam. durat prima vſq̄ꝫ [quaruꝫ effimera.] tertia ꝟo diuiditur in duas. Nā primo ponit illam diuiſionē. Secundo ponit differentiā inter febrē ɔtinuā ⁊ interpollataꝫ. durat prima vſq̄ꝫ. [continua febris. ℂ De febribus diſputaturi: primo de eis in generali videamus quedā ſub compendio. hec autē ſunt duo que in generali videre opꝫ. Primum eſt de q̄buſdam notificātibus nobis feb. Secūdū eſt de dubijs circa eas. ℂ De p̄ ergo ſic ꝓcedo duo de ipſo videndo. pᵐ eſt de aſſignatione diffōnū. 2ᵐ eſt de pōne cāꝝ.

ℂ Febris ḡ ſic diffinit̄ a Gal. in cō. pmi regi. ⁊ in cō. apho. pª particula in duobus locis. Inq̄t. n. ꝙ febris eſt calor naturalis mutatus in igneū. Item ab eodē in ſecundo de ingenio ſanitatis ſic. febris eſt nimia caliditas in totuꝫ corpus extenſa. Itē ab eodem in cō. pulſuum caplo de pulſu phlegmonis ſic. febris eſt abundantia caloris ſm totū animal. Item ab Iſaac ſic in libro febriū circa principiū. febris eſt calor inaturalis in initio petens cor deinde ſe diuidit cū nāli p totū corpus ⁊ nāli nocet actioni. Itē diffinit̄ ab Auic. 4° can. cap̄ p hoc mō. febris eſt calor extraneus accēſus in corde: ⁊ procedēs ab eo mediantibus ſanguine ⁊ ſpū p venas ⁊ arterias ad totuꝫ corpus ⁊ inflāmat̄ inflāmatione q̄ nocet operationibus nālibꝰ. Itē diffinit̄ ab h̄ authore ſic. febris eſt calor inālis curſuꝫ ſupgrediēs nāe ꝓcedēs a corde p arterias ſuoq̄ꝫ ledit effectu. hāc ꝟo vltimā diffōnē explanabo i q̄ōnibꝰ circa ſi. nā eiꝰ expō multas q̄ōnes diſſoluet.

¶ De ſcđo ſic procedo: dico q̄ febris hȝ quatuor cāſ. ſ. materialem formalē efficientē ⁊ finalē. mālis aūt cā eſt aut mēbra: aut ſpūs aut humores: mēbꝝ q̄dem in ethica. ſpūs in effimera. humor vero in putrida: cā vero formalis febris eſt adurere corpus ⁊ calefacere. hoc. n. exiſtēte per totuȝ corpus durat febris ⁊ ecōuerſo. Cā vero efficiens eſt triplex. ſ. primitiua antecedēs ⁊ ꝯiūcta: tñ diuerſimode: ⁊ de hoc diſputabimus dante dño in ſequentibus. Item eſt cā ꝯſeruans ſc. ſicut dicit Hip. in libro febriū qualia ſunt ea que ſibi ſunt ſimilia. Cā vero finalis leſio ē opationis ſenſibilis. ¶ His ante miſſis veniamus ad q̄ōnes ⁊ queram. x. in hac lectione. Primū eſt de ordine huius ca. Scđm eſt de febre: an ſit res naturalis vel cōtra naturam. Tertium eſt: an ipſa ſit cā vel morbus vel accidēs. Quartū eſt: dato q̄ ſit morbꝰ an ipſa ſit morbus ſimplex vel cōpoſitus. Quintum eſt: dato q̄ ſit ſimplex an ſit mala cōplexio vel mala compoſitio vel ſolutio continuitatis. Sextū eſt: dato q̄ ſit mala complexio: an ſit mala complexio equalis vel diuerſa. Septimū eſt: an ſola febris ſit morbus vniuerſalis corporis vel nō. Octauuȝ eſt: an febris ſit peior morbus qui poſſit contingere vel nō. Nonum eſt: ſi calor naturalis ⁊ feb: illis ſit idem vel nō. Decimum eſt de particulis diffōnis febris hic poſite. ¶ De p̄ ſic procedo: vi q̄ author malū ſeruet ordineȝ. Nam p̄ agit de febre q̄ȝ de morbo: hoc autē eſt cōtra ordinem naturalē ⁊ artificialē. nā cū morbꝰ ſit cōis ⁊ cōe antecedat ſpāle ſic dr̄ i p̄ phicorū Ar. ⁊ i p̄ poriȝ. ⁊ de poribꝰ prior ſit ſpeculatio tūc oportebat p̄ agendum eſſe de morbo q̄ȝ de febre. ¶ Ꝓ. vi aliter peccare in ordine: q2 p̄ agit de morbis q̄ȝ de cauſis ⁊ dictū eſt in pncipio techni q̄ in via ſpeculationis prior eſt cauſa q̄ȝ effectus quare pmo debuit agere de cauſis q̄ȝ de morbis. ¶ Ad pmum dico: q̄ lȝ ſm naturalem ordineȝ ſit prius agēdū de morbo q̄ȝ de feb. q2 morbus eſt generalis ⁊ feb. ſpālis. tamē q2 feb. eſt notior inter oēs morbos propter manifeſtā leſionē quā facit: ideo ab eis incepit tāquā a notiori. Nam dicit Ariſto. in qnto metaphy. q̄ doctrina non dȝ incipere a priori ſimplr̄ ſed a notiori: ⁊ propter hoc ſepe docenduȝ eſt prius id qđ eſt poſterius. ¶ Ad ſcđm dico: q̄ non procedebat h̄ via demoſtratiua: ſed diuiſiua. naȝ per diuiſionem mēbrorum poterat venire in notitiam diuiſionis cāꝛum: ideo potius a morbis incipit q̄ȝ a cauſis: ⁊ h̄ eſt planū. ¶ De ſcđo ſic procedo. videt̄ q̄ febris ſit res naturalis. nam dicit Ariſt. in 7° ⁊ vndecimo metaphy. q̄ omne quod ſit aut ſit ab arte: aut a natura aut a fortuna: ſed febris non ſit plerūq̄ȝ ab arte. neq̄ȝ a fortuna quare ſit a natura. Sed omne qđ ſit a nā eſt res nālis. ḡ feb. eſt res nālis. ¶ Ꝓ. oē qđ ſit a cā interiori eſt res nālis. ſicut dr̄ 2° phyſi. cap̄ p̄. ergo cū feb. fiat a cā interiori: tunc ipſa eſt res nālis. ¶ Ꝓ. vr̄ eē res nō nālis. nā oē qđ curat egritudinē eſt res nō nālis: ſed feb. curat egritudinē q2 curat ſpaſmos ⁊ tortiōes de vētoſitate. ⁊ oēs morbos frigidos ſicut dr̄ in 6° pti. aph. ⁊ in cō. ergo fe. eſt res nō nālis. ¶ Ad ꝯ̄riū plana eſt rō. nā ois morbus eſt res ꝯ̄ nāȝ. fe. eſt morbus ergo eſt res ꝯ̄ nāȝ. ¶ Ad h̄ dico q̄ res nālis ꝺr̄ dr̄ vno mō gn̄ali ⁊ alio mō ſpāli: ⁊ dr̄ res nālis: p̄ mō oē qđ ſit a cā interiori prout nā eſt pn̄m mouēdi ⁊ quieſcēdi in vnoquoq̄ȝ: ⁊ tūc opponit̄ arti ⁊ fortune. Mō vero ſpāli dr̄ res nālis illud intriſecū qđ eſt de ſubā corpis nr̄i de qua. d. Cōſt. q̄ res nālis eſt illud quo nō exiſtente nece eſt corpa nr̄a ptinētia ad ꝯſtruere ⁊ ōſtruē nō exiſtē. cuȝ ḡ fe. nō ſit de ſubā corpis nr̄i h̄ mō ſpāli nō eſt res nālis ſed potius ꝯ̄ nām. ¶ Ad id vero qđ pbabat q̄ erat res non nālis: dico q̄ feb. put ſpaſmos curat bñ eſt res nō nālis. ē eniȝ cā curatiua: ſed put ledit opationē eſt res ꝯ̄ nāȝ. ¶ De 3° ſic pcedo. vr̄ q̄ febris ſit cā ⁊ nō morbus. hac rōne. omne qđ ledit opationē cū medio eſt cā ⁊ nō morbis. fe. ledit operationē cū medio. ḡ eſt cā ⁊ non morbis. Maior vero pȝ per 3m de accñti ⁊ mor. cap̄ p̄. Minor pbatur: q2 dicit Joāni. q̄ feb. ledit ſuo effectu: ⁊ ſic ledit per mediū. ¶ Ꝓ. febris cholerica facit ex ſe. frenēſim q̄ eſt cāīn apa cerebri qđ ledit īmediate opationeȝ. ḡ talis feb. eſt cā. q2 per medium ledit. ¶ Ad ꝯ̄riū ſic oppono. vr̄ q̄ ſit morbus ⁊ nō cā. nā cā morbi nūq̄ȝ pōt ledere opationē ſine medio. fe. vero pōt ledere operationē ſine medio. ḡ ipſa eſt morbus ⁊ nō cā. ¶ Ꝓ. vr̄ eſſe accñs. in pipleumonia accidit feb. ⁊ nō eſt morbus p ſe q̄re eſt accñs. ¶ Ad hoc dico: q̄ cā dr̄ 2r vno mō ſm eſſentiā ⁊ alio mō ſm relationē. voco aūt cām ſm eſſentiā illā que ita ledit opationē p meᵐ qđ nunq̄ȝ ſine medio pōt ledere ſicut putredo. ipſa. n. nunq̄ȝ ledit opationē niſi prius veniat morbus. Voco aūt cām ſm relationē illā cām q̄ licet faciat ex ſe aliū morbū: tñ ipſa per ſe pōt ledere ſine medio opōnē. talis aūt eſt morbus ſicut feb. que cāt ex ſe frenēſim. vñ dr̄ febris cā per cōpōnē ad frenēſim: ſed q2 ipſa ſm ſe ledit vocatur morbus. vñ dico q̄ feb. pōt eſſe cā ſm relationē: ſed nō ſm eſſentiā. Silr̄ dico de accñte. naȝ eſt 2x accñs vnum ſm eſſentiā: ⁊ aliud ſm relationē: ⁊ voco ſm eſſentiaȝ illud qđ ita eſt accñs q̄ nō pōt eſſe morbus q̄lis eſt actio leſa ⁊ q̄litas leſa: ⁊ exiens a corpe. Voco aūt accñs ſm relationē illđ qđ licet accidat alicui morbo tñ p ſe ledit opōnē: ſicut ē fe. in pipleumonia. vñ dico q̄ fe. pōt bñ eſſe accñs ſm relationem: ſed nō p eēntiā. ¶ De 4° ſic pcedo. vr̄ q̄ fe. ſit morbus cōpoſitus. nā dicit Gal. in p̄ de accñti ⁊ mor. q̄ morbus cōpoſitus dr̄ ille q ledit plures opōnes. Cum ergo feb. ledat plures opōnes q2 oēs tā nāles q̄ȝ aiales ⁊ vitales. tūc ipſa eſt morbus cōpoſitus. ¶ Ꝓ. fe. eſt mala cōplō ca. ⁊ ſic. q̄re eſt morbus cōpoſitus. ¶ Ꝓ. pōt fieri febris ex hūoribꝰ mixtis. q̄re ſi cā eſt cōpoſita ⁊ effectus. ḡ feb. eſt morbꝰ cōpoſitus. ¶ Ad ꝯ̄riū morbi ſimplices. ſicut. d. G. in p̄ de accñti ⁊ mor. ⁊ Aui. c. p̄ cañ. ſunt tres. ſ. mala cōplexio mala cōpō ⁊ ſolđ. ꝯtinui q̄re cū febris ſit mala cōplō ipſa eſt morbus ſimplex. ¶ Ꝓ. vult Aui. cap̄ de apatibus: q̄ nullus morbꝰ dicat̄ cōpoſitus niſi apa q̄re cū fe. nō ſit apa: tūc nō eſt morbus cōpoſitus. ¶ Ad hāc q̄ōneȝ dico: q̄ eſt 3x cōpō morbi. alia eſt ſm effectū: vna ex pte cāe ex q̄ fit: ⁊ alia ē cōpō morbi ſm ſe. Vñ dico q̄ nullus morbꝰ humoralis pōt eſſe ſimplex rōne ſue cāe: nā in cura morbi hūoralis ſemp eſt 2x cōpoſitio. ſ. i ipſo hūore vna. ſ. q̄tū ad q̄litates q2 q̄libet hūor hȝ duas q̄litates: ⁊ alia q̄tū ad corpa nr̄a. nā non pōt fieri morbꝰ ita pure de hūore vno qn̄ i eo admiſceat̄ de alio humore. hec dicunt̄ ab ipſo. G. i p̄ de accñ. ⁊ mor. ca° de morbis cōpoſitis. ¶ Itē cōpō morbi ſm ſe eſt 2x. Nā alia eſt qn̄ cōponunt̄ adinuicē morbi diuerſoꝝ ſpēꝝ: ⁊ nō diuerſoruȝ generꝝ vt qn̄ cōponit̄ caliditas cū ſiccitate ⁊ humiditas cum frigiditate: ⁊ his ſilia. Iteȝ eſt alia cōpō morbi ſm diuerſa gn̄a morboꝝ facientiū vnū morbuȝ: ⁊ talis cōpoſitio eſt in apate. Nam in eo eſt mala cōplexio ⁊ mala cōpoſitio ⁊ ſolutio ꝯtinui. Itē eſt cōpoſitio morbi rōne ſui effectus. Effectus. n. morbi eſt leſio operationis. vñ qn̄ plures ledunt̄ operationes: tūc ſunt plures morbi ſm ſuū effectū: ſicut ponit Gal. exēplū in vuula abſciſa. Vñ dico q̄ feb. eſt morbꝰ cōpoſitus quātū ad oēs modos cōpōnis pter modū illū i quo cōponūtur morbi diuerſoꝝ generū: ⁊ illa eſt vera compoſitio morbi: 2m qđ dicit Aui. vñ ſiq̄s hoc vult intelligere legat primaȝ particulam de accñti ⁊ morbo: ⁊ in p̄ caplō de morbis cōpoſitis. ¶ De 5° ſic pcedo: videt̄ q̄ feb. ſit morbus officialis. Nā dicit Joā. q̄ morbus officialis eſt ille q ꝯtingit mēbro offi. ſed fe. eſt talis. nā ipſa eſt ppria egritudo cordis qđ eſt mēbꝝ offi. ḡ ipſa eſt egritudo offici. ¶ Ꝓ. vr̄ eē ſolđ ꝯtinui. nā in febre eſt caliditas ignea: h̄ autē ſoluit ꝯtinuū ſicut dr̄ in libꝰ de malitia cōplōnis q2 ꝯſumit humiditatē q̄ tenebat ptes vnitas. ¶ Ꝓ. videt̄ eſſe mala complexio. nā dicit Gal. q̄ feb. eſt ſuperflua caliditas p totuȝ corpus expanſa: ⁊ Haly dicit in cōmento q̄ feb. eſt mala complexio calida ⁊ ſicca. ¶ Ad iſtā q̄ōnem dico: q̄ fe. eſt mala cōplexio: ⁊ nō eſt mala compoſitio: neq̄ȝ ſolutio continui. ¶ Ad primū vero argumentū ſic reſpōdeo. Nam cum dicit

ioā. ꝙ morb⁹ offi. eſt ille q ↄtingit mēbro officiali hoc eſt verū in natura ꝑ q̄ mēbrū di' offi. talis autē natura eſt cōpoſitio. ſ. forma ⁊ numerus q̄ntitas ⁊ poſitio: ſed ſi morb⁹ aliquis ſit in mēbro offi. ab eo qd̄ habet in ſe naturā ↄſimilē tūc nō eſt oppoꝛtunū ꝙ ipſe morb⁹ ſit ↄſilis. vn̄ fe. licet ſit in coꝛde nō ſit eſt in eo q2 mēbrū officiale: ſed a natura ↄſili. ſ. a cōplōne. diſtēperat enim coꝛ ad caliditatem ⁊ ſiccitatem. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ illa oppoſitio ꝙ oēs egritudines eſſent vl' cera fuit i tpe quo poꝛtabant malgiate nos vo de illis nō curem⁹: ſed ſeqm̄ .r gal'. q. d. doloꝛes ſm̄ quē icūbūt locū aut ſubitā alteratiōnē aut ſolutionē ↄtinuitatis demōſtrant ſed ſiquid vꝛum habeat dicta opinio dicā cū gloſabo libꝛ de ma' cōplōnis diuerſe q ſine du⁹ indiget gloſis. ¶ De 6° ſic procedo vi ꝙ febꝛis ſit mala ↄplo equalis. nā fe. eſt caloꝛ igneus extēſus per totū coꝛp⁹ ergo cū illa mala cōplo ſit in toto coꝛpe ſicut. d. gal'. ⁊ hip. non eſt ibi diuerſa ꝫ q̄re eſt mala ꝫ equalis. Ad ꝫriū. d. gal' in lib. de mala cōplōne diuerſa ꝙ in omni feb. eſt mala ꝫ diuerſa ꝑter q̄z in hetica. ergo eſt ibi mala ꝫ diuerſa. ¶ P. vbicūq3 eſt repugnātia inter nālem ↄplōnē mēbroꝝ ⁊ moꝛbū eſt mala ꝫ diuerſa: ſed in febꝛe eſt repugnātia iter cōplōnē naturalē mēbroꝝ ⁊ moꝛbū: ergo eſt in ea mala ꝫ diuerſa: maioꝛ autē patet ꝑ ii. de malicia ↄplōnis: minoꝛ aūt eſt natura ꝑ ſe q̄ ↄ' eſt vo cū ibi nō ſit peccatū cōſequētie. ¶ Ad hoc dico ꝙ hetica eſt malicia ꝫnis equalis q̄ꝫtū ad tertiā ſpēm eius dis vo alia fe. eſt malicia ↄplōnis diuerſa. ¶ Ad pᵐ aūt arᵐ eſt ſic reſpōdēdū ꝙ licet in febꝛe ſit caliditas per totū coꝛp⁹ diſpſa tn̄ nō eſt tota naturalis ↄplo ꝑmutata nā remāſit in mēbꝛis ſolidis caliditas innata que nō eſt ꝑmutata radicalr hoc aūt eſt illa ↄplo q̄ mediāte vtus agit ꝫ malā ꝫnē hoc aūt dicunt ab ipſo galieno in lib. de malicia ↄplōnis. ¶ De 7° ſic procedo vr ꝙ nō ſola febꝛis ſit egritudo vlīs totius coꝛpis: q2 hydropiſis ⁊ lepꝛa vident eſſe vniuerſales toti coꝛpi. ¶ P. pōt fieri malicia ↄplōnis in toto coꝛpe ſine febꝛe: q2 pōt totū coꝛp⁹ infrigidari ⁊ caleſieri ⁊ exſiccari ⁊ humectari ſine febꝛe. ¶ Ad ꝫriū dr enim ab iſaac in lib. feb. cap. p. ꝙ nullus eſt moꝛb⁹ q toti coꝛpi noceat niſi feb. ergo ſola fe. eſt moꝛbus vniuerſalis totius coꝛpis. ¶ Ad hoc dico ꝙ ſola fe. eſt moꝛbis cōis toti coꝛpi. tn̄ diſtingue. nam q̄dā eſt egritudo cōis toti coꝛpi que alicui mēbro attribuit̄ q̄ꝫ totū coꝛpus occupet vt hydropiſis attribuitur epati ⁊ lepꝛa attribuit̄ mēbꝛis apud tertiā digeſtionē: ſed fe. equaliter eſt nata calefacere totū coꝛpus ⁊ per totū coꝛp⁹ extēdi ⁊ materia eius in q̄libet pte coꝛpis nata eſt fieri. ſ. tā in venis q̄ꝫ extra venas q̄ nō ↄtingit in lepꝛā ⁊ hidropiſi: vel dic ꝙ fe. dr vniuerſalis q2 in ipſa ſola omnes operationes manifeſte leduntur ꝙ nō ↄtingit in aliqua alia paſſione. ꝙ ſi mihi opponis coꝛpus poteſt exſiccari ⁊ infrigidari ⁊ humectari ſine fe. dico ꝙ poſſibile eſt bene talem egritudinē vniuerſalem eſſe. tamē nō ↄtingit aut raro ↄtingit. vnde qd̄. d. yſaac vꝛꝫ eſt: q2 alie egritudines non ſunt vniuerſales licet eſſe poſſint. quādoq3 enim ↄtingit ꝙ frigiditas ſupergrediatur omnia mēbꝛa aut caliditas vel ſiccitas raro enī ↄtingit. ¶ De 8° ſic procedo videt̄ ꝙ fe. ſit peioꝛ moꝛbus qui fiat in hoie. nam .d. iſaac in p cap. de feb. ꝙ feb. eſt moleſtioꝛ moꝛbus q fieri poſſit in coꝛpe humano. ¶ Preterea. Ille moꝛb⁹ eſt moleſtioꝛ ⁊ peioꝛ qui eſt magis vniuerſalis: ſed feb. eſt huiuſmodi ergo eſt peioꝛ. ¶ Preterea non eſt egritudo in qua ſic ledantur operationes naturaliter ſicut in feb. q2 in ea leduntur omnes operationes ⁊ naturales ⁊ vitales ⁊ animales. ¶ Ad ꝫrium omnis egritudo que magis eſt moꝛtalis eſt peioꝛ ſed apoplexia ſquinantia ſpaſmus ⁊ cardiaca ſunt magis moꝛtales q̄ꝫ fe. ergo ſunt peioꝛes. ¶ Ad hoc dico ꝙ multe ſunt egritudines que ſūt peioꝛes q̄ꝫ feb. ſed nulla eſt que ſit moleſtioꝛ. nam apoplexia nō ſentitur cum hō tunc careat ſenſu: ſquinantia ⁊ ſpaſmus licet multum infeſtent tamē durāt parū: ꝙ ſi mihi opponas de cholerica ⁊ de egritudine lapidis ⁊ hyleos tunc tibi reſpondeo ⁊ ad hoc ⁊ ad ſupꝛadicta ꝙ febꝛis di' eē moleſtioꝛ rōne ſue vniuerſalitatis q2 ↄtingit pluries q̄ꝫ iſti moꝛbi ⁊ aſſociat̄ iſtis frequēter vnde d' moleſtioꝛ ratione ſue multitudinis ſui eētus. ¶ De 9° vo ſic procedo videt̄ ꝙ caloꝛ naturalis ⁊ febꝛilis non ſint idē. nam quecūq3 duo talia ſunt ꝙ vnū agit ↄtra aliud illa ſunt diuerſa in ſubſtātia: ſed caloꝛ febꝛilis ⁊ naturalis ſunt talia ꝙ vnū agit ꝫ aliud: ergo ſunt diuerſa in ſubſtātia maioꝛ autem verificatur: q2 idē nō agit in ſeipſū ⁊ opoꝛtet agens ⁊ patiens eſſe diſtincta in ſitu: minoꝛ aūt eſt vā per ſe. ¶ Preterea. q̄cūq3 talia duo ſunt ꝙ vno recedente aliō remanet ea ſunt diuerſa in ſba: ſed caloꝛ nālis ⁊ febꝛilis ſunt talia ꝙ febꝛili recedente remanet naturalis: q̄ ſunt diuerſa in ſubſtātia. maioꝛ vā eſt q2 eadem in ſubſtātia poſita ſe ponūt ⁊ deſtructa ſe deſtruūt ſicut di' in topicis minoꝛ autem patet ſenſui. ¶ Preterea q̄cūq3 duo talia ſunt ꝙ vnū eſt tēpatū ⁊ aliud diſtēperatū illa ſunt diuerſa in ſubſtātia ſed caloꝛ naturalis eſt temperatus: vel quaſi tēperatus. ſicut d' in ſcd̄o de naturalibus virtutib⁹ ⁊ in cōſilius apho. [qui creſcunt ⁊c.] caloꝛ vo febꝛilis eſt diſtēperat⁹ cum ſit caloꝛ igneus vt di' in cō. regiminis. lib. p. ⁊ in cō. apho. lib. p. ¶ Ad ꝫriū caloꝛ febꝛilis eſt in toto coꝛpore ergo ſi in coꝛpoꝛe eſt caloꝛ naturalis tunc opoꝛtet ipſos duos caloꝛes eſſe permixtos: quare cum vapoꝛes permixti ſint vna ſubſtantia. erit caloꝛ naturalis vna ſubſtātia cum febꝛili aut opoꝛtebit te dicere ꝙ caloꝛ naturalis ſit in vna parte coꝛpoꝛis ⁊ ibi erit ſanitas ⁊ caloꝛ febꝛilis ſit in alia pte coꝛpis cū opoꝛteat feb. eſſe totum coꝛpus occupātem. ¶ Preterea gal'. d. ꝙ fe. eſt caloꝛ naturalis mutat⁹ in igneum quare videt̄ natura caloꝛis nālis remanſiſſe in febꝛili ergo ſunt idē in ſubſtātia. ¶ Ad hāc q̄ōnē dico ꝙ caloꝛ naturalis ⁊ febꝛilis poſſunt conſiderari 2ʳ vno mō quātum ad ſubſtātiā ſui proceſſus ⁊ hoc mō ſunt idem in ſubſtātia. alio vo modo poſſunt conſiderari quātum ad ſubſtātiā ſue radicis: ⁊ hoc modo non ſunt idem ſed diuerſi: ⁊ pono tibi tale ſimile. fiat lumē ex cādela picea ⁊ candela cerea inde ergo fiet lumē cōpoſitū ex vtraq3. ſ. cera ⁊ pice. lumē ergo ꝓcedēs eſt vnū in ſubſtātia ſui ꝓceſſus ſed lumē eſt diuerſum in ſubſtātia ſue radicis. nam vnde eſt radicatū i ſubſtātia picea ⁊ aliō in ſubſtātia cerea. ſic̄ dico in iſtis caloꝛibus. nā caloꝛ naturalis ⁊ febꝛilis vniuntur in ſui ꝓceſſu: q2. d. hip. ꝙ caloꝛ febꝛilis vadit ad coꝛ ibi vo inuenit caloꝛē naturalē in coꝛde ⁊ vnit̄ ſecū ⁊ ꝓcedit cū eo ꝑ totum coꝛpus: ſed iſti caloꝛes ſunt diuerſi in radice q2 radix caloꝛis febꝛilis eſt materia putrida ⁊ radix caloꝛis natural' eſt humiditas bona mēbroꝝ. patet ergo qualiter iſti caloꝛes ſunt idem ⁊ qualiter ſunt diuerſi. ¶ Argᵃ vo patēt preter vnū qd̄ dicit ꝙ ea que agūt adinuicem ſunt diuerſa in ſubſtātia ⁊ ſitu: ad cuius euidentiā eſt notare modū ſm̄ quē caloꝛ nālis agit in caloꝛē fe. ⁊ eꝫ. modus aūt talis eſt. nā q̄dē caloꝛis eſt vt ſemꝑ ↄſumat humidū ſuū ⁊ humidū obiectū vn̄ dico ꝙ tā caloꝛ nālis q̄ꝫ febꝛilis ſic vniti vt ſupꝛa diximus ↄſumūt vtraſq3 humiditates. ſ. radicē caloꝛis naturalis ⁊ radicē caloꝛis febꝛilis. d. n. cōſtā. ꝙ caloꝛ fe. icinerat māꝫ fe. ⁊ ſic ↄſūmit eā. caloꝛ aūt nālis cōſūmit ſuā humiditatē ſicut. d. aui. cap. de neceſſitate moꝛtis cū ergo vterq3 caloꝛ agat in vtrāq3 humiditatē ⁊ q̄libet caloꝛ nō habeat poſſe niſi a ſua humiditate: ſic qn̄ plus durat humiditas caloꝛis naturalis q̄ꝫ duret humiditas caloꝛis febꝛilis tunc febꝛis eſt ſalubꝛis ⁊ vincit caloꝛ nālis: qn̄ vo radix caloꝛis febꝛilis durat plus actiue vtriuſq3 caloꝛis q̄ꝫ facit humiditas caloꝛis nālis tūc vincit caloꝛ febꝛis ⁊ eſt febꝛis moꝛtifera ⁊ ſic patet ꝙ nullus hō de febꝛe moꝛit̄ niſi cōſumatur humiditas radicalis vel fieret ſuffocatio ex curſu meᵉ ad locum nobilē: hoc vult aui. ca. de neceſſitate moꝛtis. his ꝑlibatis poterit q vis ſoluere q̄ōnē: ſed doleo ꝙ tā nobilis ſcīa puenit ad man⁹ idiotaꝝ. ¶ De 10° ſic ꝓcedo ipſe. d. ꝙ fe. eſt caloꝛ

ſed calor eſt corpus ſicut.d.gal.in illo cō.[q creſcit] ergo fe.eſt corp⁹ qḋ falſum eſt. ¶ P̃.d.ꝙ feb.eſt calor innaturalis:ſed gal.d.ꝙ eſt calor nālis. ¶ P̃.ſupgrediēs curſū nāelis nō vꝫ bene poſitū.q̃r relinquit ꝙ ſit ſupfluū qḋ antecedit.ſ. calor innālis.nā omne qḋ ſupgredit̃ curſu; nāe eſt innālis ergo aut p̃ᵐ aut poſtremū male poſitū eſt. ¶ P̃.d.ꝓcedens a corde iſaac ꝯo.d.ꝙ calor petit cor h̃ aūt eſt ꝯ̃riū ei qḋ eſt ꝓcedere a corde. ¶ P̃.d.[ꝑ arterias]aui.ꝯo ponit per venas ⁊ arterias. P̃.aui.ponit mediāte ſpiritu ⁊ ſanguine iſte ꝯo nō ponit:q̃re iſte fuit defectiu⁹. ¶ P̃.d.ꝙ ſuo ledit eſſe ꝯ̃riū:ſed ꝯ̃ ledere per mediū ſpectat ad cām ſicut dr̃ in tertio de accītī ⁊ morbo ergo male ponit:q̃ vr̃ ꝙ fe.non ſit morbus. ¶ P̃.q̃rit̃ cū vnius rei vnica ſit diffinitio:ſicut.d.ari. vr̃ male diffinita eſſe fe.cum eius ponant̃ multe diffinitiones. ¶ Ad h⁹ euidētiā oportet notar̃ expoſitionē diffinitionis.dic̃.n.ꝙ fe.ſine dubio eſt calor.iſta q̄dē diffinitio eſt materialis.nā calor;cū ſit corp⁹ nō p̄dicat̃ de febre que eſt q̄litas.vn̄ talis eſt ſenſus.febris eſt calor.i.febris eſt in calore. ¶ Aut dic ꝙ ibi ſumit̃ calor ꝓut eſt qualitas ⁊ nō prout eſt corpus.nā calor eſt equocū ſicut dr̃ in lib.elementoꝝ ⁊ ſicut.d.in cō.apho.lib.p̃. ¶ Ite.d.innaturalis:vt per h̃ excludat calorē naturalē q regit ⁊ gubernat corp⁹. ¶ Ite.d. ſupgrediēs curſum nature.i.nālē opationē;:vt p h̃ excludat calorē illū qui licet ſit innaturalis tñ nō neceſſario ſuperat nām.ſ.calorē ſolis ⁊ ignis ⁊ nō ſupfluit p̃ᵃ pticula q̃z vtis iſta ſcludat illā q̃ ſemꝑ poſterio: oīa cōcludit in ſe poſteriora nec ꝓpter h̃ viciat̃ diffinitio eo ꝙ precipit ari.in ſexto topicoꝝ ꝙ nō debeamus vti ſaltu in diffinitione. Ite.d.ꝓcedens a corde.hic tangit modū generationis feb.nam fumus putridus q̄n in aliqua pte corpis colligit̃ inſpirat ad cor ⁊ tūc ꝓcedit cum naturali calore ꝑ totum corpus vnde iſte auctor nō ponit niſi ſm̄ proceſſū caloris febrilis iſaac ꝯo poſuit vtrūq; ꝓceſſū ⁊ p̃ᵐ ⁊ ſm̄ tñ p̄mus proceſſus nō eſt de eſſentia febris.nam adhuc nō erat fe.cū nō eſſet diſgſacalitas ꝑ totū corpus. ¶ Deinde.d.in arterias.⁊ per hoc non ſolū arterias ſed etiā venas itelligit. ¶ Poſt.d.ſuo ledit effectu:hoc iam ſupra expoſitū eſt in q̄dam q̄one ⁊ p h̃ patet ſolo ad oīa q̄ſita niſi ad vltimū.ad illud ꝯo dico ꝙ ille diuerſe diffinitiones nō faciūt diuerſitatē in re:nam q̄dā dicūt ſolā eſſentiā fe.ſicut illa gal.que ponit̃ in lib.de ingenio ſanitatis ⁊ illa que ponit̃.in cō.de pulſib⁹:q̄da; ꝯo.d. eſſentiā ⁊ cauſam ſicut illa quā ponit gal.in cō.apb.⁊ regiminis:q̄dā ꝯo dicūt eſſentiā ⁊ cām ⁊ modū generationis ſicut illa quā ponit aui.⁊ iſaac:⁊ iohānitius.

¶ Cum vidimus de febribus in generali modo videam⁹ in ſpeciali ⁊ p̃ de effim.de qua duo videam⁹.p̃ quedā ad ei⁹ notitiā ſc̃o q̄da; dubia circa eam. ¶ De p̃ ergo videam⁹ tria quoꝝ p̃ᵐ eſt de diffinitione:ſm̄ de ipſius cauſis.3ᵐ de ipſius ſpeciebꝰ. ¶ Dico ergo ꝙ h̃ fe.diffinit̃ diffinitione dicēte qd nois ⁊ diffinitione dicēte qd rei:diffinitio dicēs qd nois h̃ eſt.febris effimera eſt feb.vni⁹ diei ⁊ dr̃ effimera ab effimer qḋ eſt piſcis q ſolū vna die viuit ⁊ vocat ipſum ari. dies ⁊ nō dr̃ effimera:q̃ durat vna die ſolū:ſed' q̃ vt plurimū durat ſolū vna die.nam poteſt durare vſq; ad.4ᵒʳ dies ſicut dr̃ ab iſaac:⁊ a gal.in lib.de ingenio ſanitatis:diffinitio ꝯo que.d.qd rei.eſt.h̃ fe.effi.eſt fe.accēſa in ſpiritibus. ¶ De 2ᵒ.ſ.de cauſis eius dico ꝙ cauſe eius ſunt vigintiuna ⁊ ſm̄ q̄libet cauſe;eſt vna ſpēs ſicut legit̃ ab aui.4ᵒ canonis vnde cā lōgitudinis h̃ omitto.ibi enim reqras ⁊ ſic patet de ternario:q̃ ſunt.xxi.ſpēs ſicut ſunt.21.ᵉ cauſe. ¶ Viſis q̄ gbuſdā ad notitiā eaꝝ reſtat vt videam⁹ dubia.dubitant̃ ergo.11ᵐ.p̃ᵐ.ſ.eſt an.fe.effimera ſit fe.vel non:ſm̄ eſt an ſit in ſpiritib⁹ vel nō.tertiū eſt an fe.effimera poſſit ſupuenire alijs febrib⁹ ſic alie ſupueniūt ei.4ᵐ eſt an feb.effi. h̄eat cām añcedētem vel nō:5ᵐ eſt an ipſa h̄eat.4ᵒʳ tpa vel nō.6ᵐ eſt an h̄eat paroxiſmos vel nō.7ᵐ eſt an in ipſa attendat̃ rigōris ſigᵐ vel nō.8ᵐ eſt an ipſa poſſit ꝑmutari in heticā quin p̃ mutet̃ in putridā vel nō.9ᵐ eſt an ex ipſa contingat mori vel non.10ᵐ eſt an ipſa diuidat̃ in diuerſas ſpecies penes diuerſitatē ſui ſbi.ſ.ſpiritus ſicut facit putrida penes diuerſos humores.11ᵐ.eſt an in ipſa fiat criſis vel nō. ¶ De p̃ ſic procedo vꝫ ꝙ ipſa nō ſit,feb.nā.d.gal.in lib.de ingenio ſanitatis:⁊ in cō.de pulſib⁹ ꝙ febris d[e]bet eſſe calor extēſus ꝑ totū corp⁹:ſed effimera eſt ſolū in ſpiritib⁹ ḡ nō eſt fe. ¶ P̃.d.iſaac in lib.feb.circa p̄nᵐ ꝙ feb.eſt moleſtior morb⁹ q fiat in corpe:ſed feb.effimera nō eſt moleſtior q ſit in corpe:q̃re nō vr̃ eſſe febris. ¶ P̃.fe.eſt calor naturalis mutatus in igneū.ſed fe.effimera nō videt̃ eſſe calor naturalis mutatus in igneū:q̃ ipſa eſt ſpūs ignit⁹ potius.nā d.haly.ꝙ calor ⁊ ſpūs ſunt diuerſa corpa. ¶ Ad oppoſitū nō expedit ꝙ opponā q̃ patēt rōnes. ¶ Ad h̃ dico ꝙ feb. effi.eſt fe.qḋ ſi dicas mihi ꝙ nō videt̃ eo ꝙ fe.d; eſſe in toto corpe iſta ꝯo eſt ſolū in ſpiritu:dico ꝙ oīs fe.cōparatur ad corp⁹ 2ʳ vno mō per modū ſue influētie:⁊ h̃ mō eſt in toto corpe oīs fe.alio ꝯo mō cōparat̃ tāquā ad radicē ſuā in qua fundat̃ ⁊ h̃ modo fe.effi.nō eſt niſi in ſpiritu ⁊ putrida ſolu; in humorib⁹. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ illḋ verbū iſaac qḋ.d. ꝙ fe.eſt moleſtior morbus qui ſit.debet intelligi pro feb.in gn̄ali ⁊ non prout ꝯ̃bit̃ ad ſpēm aliquā vñ peccat arᵐ ſm̄ figurā dictionis. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ q̄n dr̃ ꝙ febris eſt calor ibi ſumit̃ calor cōiter ꝓut claudit in ſe ſpm̄. ¶ De 2ᵒ ſic procedo vr̃ ꝙ fe.effimera non ſit ſolū in ſpū q̃ ſpūs ⁊ ſanguis mixtim īcedūt per corp⁹ ſicut d.gal.in lib.6ᵒ de iuuamētis ergo nō pōt eſſe in ſpiritu q̄n ſit in ſanguine. ¶ P̃.d.gal.in lib.de malitia ꝯplōnis ꝙ ſpūs in corpe nō febrit:q̃ ſpūs eſt calior res q̄ eſſe poſſit:ergo cum ſpūs ſine fe.ſit calior res q̄ eſſe poſſit nō poterit amplius calefieri.quare nec; in eo fiet fe. ¶ Ad ꝯ̃ſ[i]lum ſunt text⁹ oēs auctoꝝ. ¶ Ad h̃ dico ꝙ fe. effimera non fundat̃ niſi in ſpiritu.Q; ſi dicas ſpūs incedit mixtus cū ſanguine:ergo nō ſit fe.in vno q̄n fiat in alio.dico ꝙ calitas fe.nō pōt calefacere vnū quin aliū calefaciat tñ pōt radicari in vno ꝓter q̃ in alio radicetur. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ verbū gal.de ſpiritu debet itelligi per cōparationem ad alia q̄ cōtinent̃ in corpe ⁊ cōparat ibi ſpiritū qui eſt in corpe ad ſpiritū qui eſt in alio corpe. ¶ De 3ᵒ ſic procedo videtur ꝙ fe.effimera poſſit ſupuenire alijs fe.q̃ ſicut per calefactionē ſpiritus calefiūt humores ⁊ fit de effi.putrida:ſic vr̃ ꝙ de calore accēſo in humorib⁹ poſſit fieri accēſio in ſpiritu ⁊ ſiet fe.effimera. ¶ P̃.videt̃ per ſile illḋ qḋ ponūt auctores de feb.de aqua bulliente in olla.nā aſſimilāt caliditatē fe.putride calori aque ⁊ caliditatē fe.effi.caliditati aeris qui eſt prope aquā.Sed ego video ꝙ calor ꝓcedit de aqua ad aerē:ergo ⁊ calor de putrida ꝓcedit ⁊ facit effi. ¶ Ad ꝯ̃riū eſt text⁹ iſaac dicētis in li.fe.ꝙ fe.effi.nulli fe.ſupuenit:ſ; alie fe.ſupueniūt ei. ¶ Preterea rō oñdit.nā calitas ꝓfundata in corpe duriori neceſſario iam ꝑtrāſiuit ⁊ igniuit corpus rarius:cū ergo ſpūs ſit rarius corp⁹ q̃ humor:tūc ſimul cū humore caleſit ſpūs.q̃re nō ſequit̃ cā. ¶ Ad h̃ dico ꝙ effimera fe.nulli fe.ſupuenit ſicut ꝓbat̃ ꝯ̃ſ[i]o ꝙ ſi mihi opponas ꝙ calitas accēſa in humorib⁹ poteſt accēdi in ſpiritu dico ꝙ verū eſt tñ radix eius nō exit de humore eo ꝙ ibi eſt ſoliditus eſſe q̃ in ſpiritu ⁊ p h̃ pꝫ ſolutio ad ſcḋs. ¶ De 4ᵒ ſic ꝓcedo vr̃ ꝙ effimera habeat cām añcedētē:q̃ d.aui.ca.de fe.effi.ꝓp opilationē:ꝙ ipſa h̄et cām añcedentem. ¶ Preterea ipſa h̄et cām ꝯiūctā ꝙ ꝓbo:q̃ cā ꝯiuncta eſt illa q̄ poſita ponit egrᵐ ⁊ que remota tollit egrᵐ ſicut dr̃ in ioā.ergo cū fe.effi.ſit cā ꝯiūcta eius exit.⁊ oīs morb⁹ q h̄et cām ꝯiūctā habuit añcedētē q̃.d.aui.ca.de cāis ꝙ antecedēs nō pōt infridare diſpoſitionē ſine cā ꝯiūcta. ¶ Preterea.d.gal.in p̃.de ingenio ſani.ꝙ oē qḋ eſt cām h;.ſed dato ꝙ q̄s patiat̃ feᵐ ephyᵃᵐ tūc dico ꝙ iſta fe.h̄et cā; ꝑ illā tegulā:ſed nō potes dīc ꝙ h̄eat ſuā cām ꝓmitiuā:q̃ illa iā receſſit q̃re h; ꝯiūctā.⁊ ſi h̄eat ⁊ añcedētē h̄et nec io vel habuit. ¶ Preterea cā añcedēs eſt cā corpalis ex q̄ prouenit

diſpoſitio adueña nō ꝑ ſicut.d.aui.caꝑ.de cauſis i ꝑ:ſed po
ne ꝙ aliqs multū comedit:tūc iſte cib⁹ ſupfluus vr̄ eſſe cā
añcedēs vel ꝯiūcta:qꝛ cā ꝑmitiua debet ſemꝑ eſſe extra cor
pus ſicut.d.aui.ꝛ ioā.℄ D.oīs cā humoralis eſt cōiuncta
vel antecedēs ſic dr̄ ab aui.caꝑ.de cāis ſed fe.effimera q̄ fit
ex ap̄ate eſt a cā hūorali:g̃ talis fe.hēt cāꝫ ꝯiūctā ꝛ añcedē
tē.℄ Ad ꝫiū ſic ꝑcedo vr̄ ꝙ nō hēat.nā.d.aui.i q̃rto ꝙ de
ꝓpetate fe.effi.ē ꝙ nō fiat a cāiꝫ añcedētib⁹.℄ D.oīs fe.q̄
hēt cāꝫ añcedētē eſt humoralis.effi.nō eſt humoralis:g̃ ipa
nō fit a cā añcedēti.℄ Ad hāc q̄ōnē dico ſic ꝙ cā añcedēs
hēt in ſe multas ꝓprietates.nā debet eſſe in corꝑe.ſi enim
nō eſſet in corꝑe tūc eſſet ꝑmitiua.nā.d.aui.ꝙ oīs cā añce-
dēs eſt corꝑalis.Itē debet eſſe ſimul mā egritudinis ꝛ effi-
ciēs ſicut patet i putredine q̄ eſt mā quodāmō ꝛ cā efficiēs
fe.iſte ergo tres ꝓprietates debēt īueniri in cā q̄ ꝟe dr̄.añ-
cedēs vñ ſic accipiēdo cām añcedē.fe.effi.nō hēt cām añce
dētē:ſed ab iſta ꝓprietate q̄ eſt ꝙ ſit corꝑalis.i.in corꝑe bñ
pōt dici ꝙ effi.hēat eā.nā pōt hēre cām humoralē in corꝑe ſi
cut in ea q̄ fit de opilatione ꝛ de ap̄ate:ſed ꝙ ipſa mā faciēs
opilationē aut ap̄a ſit mā ꝛ ſubiectū ipſius fe.effimere non
ꝯtingit ꝛ ideo nō ponit̄ cā añcedens ꝟe ſed largo mō ſicut
dictū eſt.ex hac ergo diſtinctiōe pꝫ veritas q̄ſiti ꝛ ꝑſpicacit̄
vidētib⁹ ſed nō iperitis.℄ Aut dic aſr.ſ.ꝙ 2ᵉ eſt feb.effi.
ſcilicet ꝟa ꝛ nō ꝟa:vera aūt eſt illa q̄ nō eſt de opilatione ꝛ
ap̄ate.non ꝟa ꝟo eſt illa que eſt de opilatione ſic.d.gal.i li.
8°.de ſa.in.caꝑ.2°.ꝛ.10°.eiuſdē ca.2°.ꝛ dr̄ illa effi.non hēre
cām in corꝑe q̄ ꝟa ꝛ ſimplex eſt ꝛ illa dr̄ hēre cām añcedētē
q̄ nō eſt ſimplex ꝛ ꝟa vt.d.gal.lib.9°.de ſa.i.caꝑ.5°.℄ De
5° ſic procedo videt̄ ꝙ h̄ fe.nō hēat 4ᵒʳ tpa.nā.d.gal.in ꝑ
de criſi ꝙ augmētū in egri⁹ tūc incipit qñ apparere icipiūt
ſigna digōnis:ſed in hac fe.cū ſit immālis non attēdit̄ ſigᵐ
digōnis:ergo neqꝫ 4ᵒʳ tpa.℄ D.d.gal.in ꝑ.de criſi ꝙ vna
queqꝫ horꝝ febriū hēt ꝓrimos:ſed nulla hora eſt in feb.
effi.q̄ hēat ꝓrimos:ergo nō ſunt in ea 4ᵒʳ tpa.℄ Ad ꝫiūꝫ
d.gal.in lib.de criſi in tertio:ꝙ ois egritudo ſalua hꝫ 4ᵒʳ
tpa ꝛ h̄ idē.d.aui.℄ D.patet rōne.nam omne qḋ incipit ꝛ
deſinit neceſſario augetur ꝛ ſtat.nā ſimul nō poſſet incipe ꝛ fini-
re cū ſint duo ꝯᵗʳⁱ motus ergo aliqḋ eſt in me° inter ꝑnᵐ ꝛ
declinationē illḋ aūt ꝙ eſt i me° nō poſſet totū eſſe augmētū
neqꝫ totū ſtat⁹.nā ſi totū eſſet augmētū.Iaꝫ ſubito poſt au
gmētū declinaret ꝛ talis motus nō eſt poſſa nāe.Item neqꝫ
poteſt totū eſſe ſtatus.nam idē eſſet res in ſuo exceſſu ꝛ ſuo
initio ꝙ falſum eſt:patet ergo ꝙ ois effi.hēt 4ᵒʳ tēpa ſicut
alie egri⁹.℄ Ad h̄ dico ꝙ tpa poſſūt 2ᶜ diſtingui in egri⁹:
nam vno mō diſtinguūt̄ penes digōnē ꝛ indigeſtionē ꝛ h̄
mō non diſtinguūt̄ niſi in māli egri⁹ alio mō ꝟo diſtinguūt̄
tpa morbi penes accñtia ipſius egritudinis ꝛ penes eſſen-
tiā morbi ꝛ h̄ modo omnis morb⁹ hꝫ h̄ 4ᵒʳ tpa tā mālis q̄ꝫ
immālis.℄ De 6° ſic ꝑcedo:vr̄ ꝙ effimera habeat ꝓrimos
nam.d.gal.in ꝑ de criſi ꝙ vnaqueqꝫ febris hēt ordines ꝛ
ꝓrimos ꝛ nō ſolū fe.ſed q̄libet hora febris:ergo hēt ꝓrios.
℄ Itē ad id facit:qḋ d.gal.8°.li.de ſa.in.caꝑ.2°.in ꝑlib⁹ lo
cis.nā.d.ꝙ effi.hꝫ acceſſionē ſm ꝑiodos.℄ Ad ꝫiū poti
mus nō diſtinguit̄ ꝛ efficit̄ niſi a motu māe ſicut patet in q̄r
tana ꝛ tertiana ꝛ quotidiana ꝛ ſic pꝫ in epilēa ꝛ apoplexia
ſicut de aliis.ergo cū in fe.effi.nō ſit mā.ibi nō erit paroxi
ſmus.℄ D.d.gal.10°.da ſa.in.caꝑ.2°.ꝙ feb.effime.eſt vnī⁹
periodi a ꝑn° vſqꝫ ad finē.℄ Ad h̄ dico ꝙ iſta.fe.nō habet
ꝓrimos.⁋ Ad argᵐ ꝙ fiebat in ꝫiū ſic rñdeo:ꝙ cūꝫ dicit
gal.in ꝑ d̄ criſi ꝙ q̄libet horꝝ egritudinis habet ꝓrimos
ipſe loquebat̄ de mālibus egritudinib⁹.℄ Ad 2ᵐ dico ꝙ
ipſe loquebat̄ ibi de effi.que eſt de opilatione qñ tanta eſt
materia parata putreſcere ꝛ illa bene habet ꝓrimos ſed
nō eſt ꝟa effimera.h̄ legas.6° eiuſdē caꝑ.2°.℄ De 7° ſic ꝑ-
cedo videtur ꝙ in ipſa attēdat̄ ſigᵐ digeſtionis.nam dicit
Iſaac ꝙ i ea eſt vrina digeſta in ꝑª die ꝛ idē.d.aui.ꝙ i ea eſt
ꝟa digeſtio cū hipoſtaſi aut nube ꝑª die.℄ D.d.gal.ꝙ di-
geſtio eſt bonū ſignū i q̄libet egritudine ergo ꝛ in iſta egri
tudine ergo in ea attēditur.℄ Ad ꝫiū ſic.digeſtio eſt alte
ratio que debet̄ putredini humorꝝ ſicut.d.gal.in lib.d̄ cau
ſis.d.n.ꝙ digeſtio eſt alteratio faciēs ceſſare putredinē ma
nēte ſbā.ergo cū effime.nō ſit putredo in ea nō attēdetur di
geſtio.℄ Ad hanc q̄nē dico ꝙ digeſtio attendit̄ in q̄buſ-
dā morbis per ſe ſicut in morbis mālibus.nam digeſtio ſi-
gnificat ſuꝑ materiā.Itē attēdit̄ in q̄buſdā ꝑ accñs ſicut in
morbis qui ſunt ſine mā.nā demōſtrat nām eſſe potētē ſuꝑ
morbū nō ꝙ digeſtio demonſtret actionē illā ꝛ.h.d.gal.in
tegni vltimo caꝑ.de ſignis.℄ De 8° ſic procedo videtur ꝙ
fe.effimera.nō poſſit ꝑmutari i heticā quin ꝑ mutet̄ in pu-
tridā.nam vult aui.in 4°.ca.de hetica ꝙ caliditas ētnea nō
poſſit ꝯfundari i mēbra niſi per hūores ꝑ⁹ trāſeat.℄ D.rō
nobis iſinuat.nā ponamus ꝙ debeat calefieri vas plenum
aqua ꝛ debeat trāſire caliditas vſqꝫ ad parietes vaſis ſolum ab
aere cōtīgēte aquā quo tūc poſſet illa caliditas trāſire de ae-
re ad parietes vaſis niſi per aquā trāſiret eā calefaciēdo:
certe nullo modo poſſet.℄ Ad ꝫiū ſic ponit iſaac ꝙ pluri
muꝫ fe.hetica ſit a fe.effi.ꝛ lꝫ aliq̄ñ fiat a putrida.℄ Ad h̄
dico ꝙ fe.effi.pōt ꝑmutari ad heticā ꝛ ſi nō permutet̄ ꝑus
in putridā.ꝙ ſi mihi obijcis ꝙ nō poſſit ad mēbra tranſire
quin trāſeat ꝑ humores dico ꝙ ꝟum eſt tñ lꝫ tranſeat per
humores nō tñ radicat̄ in eis ita ꝙ dicatur.fe.humoralis.
nam iam ſepe diximus ꝙ in qualibet fe.caleſit totū corp⁹.
℄ De 9° ꝟo ſic procedo videt̄ ꝙ in ipſa contingat mori ea
in ſua ſpecie exiſtente.nam ꝙ imediatius adheret ꝟtuti in
corꝑe noſtro eſt ſpiritus.nam eſt vehiculuꝫ eius ſicut dicit
aui.in 6° de nālib⁹ quare leſio que ipſum ſpūꝫ ledit magis
debet ledere virtutē.nam virtus non poteſt ledi per ſe:ſed
ſolū per aliḋ vnde vr̄ ꝙ ſit mortalior omni fe.℄ D.nos vi
demus ꝙ aer nō facit peſtilētiales egritudines niſi qꝛ ipſe
imediate vadit ad ſpūm ſicut hip.in lib.fe.ꝛ aui.in 4° er-
go leſio facta in ſpiritu eſt peior q̄ꝫ leſio in humore.℄ Ad
ꝫiū omnis morbus qui occidit nō occidit niſi aut qꝛ lon-
gus aut qꝛ moleſtus.nam iſta duo proſternunt virtutē:ſed
effimera neqꝫ eſt lōga neqꝫ eſt moleſta ergo nō ꝯtingit mo-
ri per eā ea manēte in ſua ſpecie.℄ Ad h̄ dico ꝙ de fe.effi.
nō ꝯtingit mori ſicut dictū eſt.⁋ Et ad arᵐ.ꝑᵐ dico ꝙ licet
ſpūs ſit valde vicinus nāe corꝑis tñ leſio q̄ fit in eo.in fe.
effime.eſt ꝑua leſio.nā nō eſt niſi calefactio cito reſolubilis
ꝑꝑ ſubtilitatē.℄ Ad 2ᵐ dico ꝙ aer peſtilentialis nō corrū
pit ſolū ſpūm:ſed humores:ꝛ nō ꝑmutat ſpūm ſolū ſed q̄li
tatem ſm ſbam eo ꝙ ipſe aer eſt mā ſpūs ſic dr̄ a gal.i 7°.
de iuuamētis ꝛ ꝑꝑ hoc non eſt ſile.℄ De 10° ſic ꝑcedo vi-
detur ꝙ non recipiat diuerſitateꝫ in ſpecie penes diuerſos
ſpiritus.nā autores non diſtingūt eam niſi penes cauſas
primitiuas ſicut patet per Auicen.in 4°.ꝛ iſaac in lib.fe.
℄ Ad ꝫiū.ſicut ſe habet putrida ad humores ꝛ ſic effime
ra ad ſpiritū:ſed putrida diſtinguitur in ſpecies penes di-
uerſitatē humorꝝ ergo effimera diſtinguitur penes diuerſi
tatē ſpiritus.℄ Ad hoc dico ꝙ bene poſſet diſtingui effi-
mera in ſpecies diuerſas penes diuerſitatē ſpiritus ſiquis
vellet.nam quedā eſt que fit in ſpiritu aīali ſicut illa que fit
ex dolore.ꝛ quadam in ſpiritu naturali ſicut illa que fit ex
cibo ꝛ potu ꝛ quedam que fit in ſpiritu vitali ſicut.illa que
fit ex ira ꝛ ſimilibus ꝙ ſi mihi opponis autores non di-
ſtinxerunt.tunc tibi rñdeo:ꝙ hoc non debuerunt facere nā
ſpiritus eſt ſolum materia effimere ꝛ penes materiam non
datur ſpecies ꝟa:humor aūt eſt cauſa materialis ꝛ efficiēs
feb.putride ſicut.d.gal.in lib.cauſarū:vnde dico ꝙ illa di
ſtinctio quā ego modo poſui non eſt ꝟa diſtinctio ſpecierū
effimere:ſed ſolū penes cauſaꝫ effimere.℄ De vndecimo
ſic procedo videt̄ ꝙ in ea fiat criſis.nam criſis non eſt aliḋ
niſi ſubita alteratio ad bonuꝫ vel ad malum aut paulatina
alteratio ad bonum vel ad maluꝫ vt dicitur in tertio de cri
ſi:ergo cum in dimiſſione effimere ſit aliqua iſtarū altera-

tionū relinquit̄ ꝙ ſit criſis. ¶ P̄. in ea ſit euacuatio per ſu‑
dorem ergo cum euacuatio ſit op⁹ virtutis creticātis tūc in
ea ſit criſis. ¶ Ad ꝯ͂riū: criſis non ſit niſi in morbo acuto ſic̄
dr̄ in ſcd̄o de criſi: ſed effimera nō eſt morb⁹ acut⁹: ſicut. d.
Aui. in q̄rto: ergo in ea nō ſit criſis. ¶ P̄. d. gal. in ſcd̄o de
criſi ꝙ criſis eſt cōſumptio egritudinis furioſa: ſed talis cō
ſumptio nō ſit in effimera: quare neqꝫ in effimera eſt criſis.
¶ Ad h̄ dico ꝙ criſis pōt ſumi dr̄ vno mō ſtricto ⁊ ꝟo mo
do pro ipſa vehemēti motione nature que ſit in morbo acu
to: ⁊ hoc mō in effimera non ſit criſis: alio ꝟo mō pōt ſumi
pro qualibet ꝯſumptione egritudinis ſiue vehementi ſiue
leui: ⁊ hoc modo bene eſt in ea criſis ⁊ ſoluit̄ iſta q̄ſtio hoc
modo a gal. in lib. de creticis dieb⁹ ibi enim legas dn̄e odo
qui ſcis tegni ſicut pſalterium.

¶ Cū vidimus de effimera: videamus de hetica: de qua duo
videamus pri͂mū eſt de quibuſdā notificantibus eam: ⁊ 2ᵐ
eſt de dubitationib⁹ circa ipſam. ¶ De p̄ ergo ſic procedo
q: p̄ videamus de his que notificāt diffiniēdo: ſcd̄o de his
que notificāt eam diuidēdo. Diffinit̄ .n. quelibet res diffō‑
ne prehabita ⁊ ideo videam⁹ dr̄iam: ⁊ ꝯueniētiā inter heti
cam ⁊ ptiſim: vt poſtea diffinitio eorum noteat euidenter.
¶ Dico ꝙ h̄ vocabula. ſ. hetica ⁊ ptiſis accipiunt̄ 2ʳ. nam
vno mō accipit̄ gn̄aliter ⁊ alio modo ſpāliter: vn̄ ſi ambo ac‑
cipiant̄ gn̄aliter tūc cōuertunt̄: nā ōis hetica ptiſis ⁊ eꝯ͂ ꝙ
patet ſiquis legat. ca. de heti. ab iſaac ⁊ dr̄ hetica tūc acci
pi generaliter qn̄ accipit̄ pro omni cōſumptione ſiue illa ſit
cū fe. ſiue ſine fe. ⁊ ptiſis eſt idē: ſi ꝟo accipiat̄ ſpāliter tunc
nō cōuertunt̄ ſed hetica eſt ſicut genus ⁊ ptiſis eſt ſpēs. naꝫ
hetica vocat̄ ōis ꝯſumptio corꝑis ſiue ſit cū fe. ſiue ſine fe.
⁊ ſiue ſit cū vlcere pulmonis ſiue ſine vlcere pulmonis: ſed
ptiſis dr̄ cōſumptio corꝑis cū fe. ꝑꝑ vlcus pulmonis: ſicut
ponit gal. in cō. apho. in multis locis: patet ergo q̄uo con‑
uertunt̄ ⁊ q̄uo differūt: his ergo prelibatis ponamus dif‑
finitionē. ¶ Dico ergo ꝙ ptiſis ⁊ hetica gn̄ali vocabulo ac
cepta h̄nt vnā diffinitionē cōem q̄ talis ponit̄ ab Iſaac ī li.
fe. ca. de ptiſi: ptiſis inq̄t eſt cōſumptio humiditatis corꝑis
⁊ intelligas ſiue cū fe. ſiue ſine fe. ſi ꝟo accipiat̄ ſpeciali vo
cabulo tunc hetica ſic diffinit̄ a cōſtā. in ꝑ͂tegni. c. de fe. he
ti. hetica febris vel ptiſis eſt collectio caloris extra naturā
in ſolidis mēbris: ptiſis ꝟo prout eſt nomē ſpāle nihil aliđ
eſt q̄ꝫ cōſumptio corꝑis ꝑꝑ vlcus pulmonis ſicut dr̄ in ter‑
tia parti° apho. in 4°. ⁊ 5°. ⁊ in 7°. in illo apho. In ſputo ſa
niei ⁊c̄. in illo eniꝫ melius po͂r diffinitio ptiſis q̄ꝫ in aliquo
alio loco apho. nā illa diffinitio dicit qđ ⁊ ꝑꝑ qđ. nā ſi dico
ptiſis eſt cōſumptio corꝑis. h̄. d. ſolū qđ eſt: ſed ſi dicas pti‑
ſis eſt vlceratio pulmonis h̄. d. ſolū ꝑꝑ qđ: ſed ſi adunes to
tum ſimul ⁊ dicas ptiſis eſt cōſumptio totius corꝑis ꝑꝑ vl‑
cus pulmonis tunc eſt diffinitio q̄. d. qđ ⁊ ꝑꝑ qđ quare eſt
cōpleta diffinitio. de q̄. d. Ari. in 2° ⁊ in p̄ poſterioꝝ ꝙ ipſa
eſt deme͂ͦ differēs ſola poſitione. ¶ Pōt tn̄ alia dr̄ia poni
inter ptiſim ⁊ heticā vt dicat̄ ꝙ ptiſis eſt hetica iaꝫ facta in
curabilis ſicut. d. gal. in lib. 10. de inge. ſani. d. u. ſic ad iraꝫ
q̄ꝑ feſtinādū eſt vt infrigident̄ hetici anteq̄ꝫ in ptiſim trā
ſeāt ⁊ moriant̄. Itē idem. d. in eodē li. ꝙ abſtinētia in febre
effimera ꝑducit ad heticā ⁊ poſtea ad ptiſim volēs oſtēdere
ꝙ ptiſis eſt hetica multū ꝑcedēs tn̄ quocūqꝫ mō aſſumatur
ptiſis ⁊ hetica prout ſpāliter accipiunt̄ habēt ſe vt genus ⁊
ſpēs: vnde. d. gal. in 10° de inge. ſani. ꝙ hetica eſt gen⁹ pti‑
ſis expreſſo ꝟbo: patet ergo ꝙ ptiſis eſt ſpēs hetice ſiue ſu‑
matur ptiſis pro conſumptione vltimata ſiue ſumatur pro
cōſumptione facta ex apoſtemate pulmonis. ¶ Cuꝫ ergo
notificanimus fe. iſtam diffiniēdo oportet modo notificare
eam diuidēdo: de ſignis autē eius ⁊ cauſis nihil dicemus
hetica ſiue ptiſis gn̄aliter accepta aut ē naturalis aut ē nō
naturalis ⁊ dr̄ naturalis illa quā patiūt̄ decrepiti ex impo°
nutrimēti aſſimilādi mēbris corꝑ: nō naturalis ꝟo alia eſt
cū fe. alia ſine fe. ⁊ illa que eſt ſine feb. alia eſt cal̄a: alia eſt
frigida: ⁊ dr̄ cal̄a hetica ſine fe. qn̄ ad cor vadit̄ aliq̄s fum⁹
eius mutās ꝯplōnē ad ꝯſumptionē faciētē ſicut legitur. de
ſuma gal. frida ꝟo hetica eſt illa que ꝯtingit ꝑꝑ morbos
diuturnos q̄bus exiſtētibus in corꝑe calor nāīs debilitat̄
⁊ ſic tandē nō poteſt nutrimētū cōplere digerere q̄re mēbra
abhorēt illđ ⁊ ſit cōſumptio frida. illa ꝟo hetica que eſt cū
feb. poteſt variari 2ʳ vno mō ratione ſui ordinis: ⁊ alio mō
ratione ſui ſbi circa qđ accēdit̄ ⁊ variat̄ rōne ordinis ſic.
febris hetica alia eſt per ſe morb⁹ alia eſt morbus mediāte
alio morbo: ⁊ dr̄ hetica morbus ꝑ ſe qū humiditas contēta
in ſba cordis ⁊ arteriarū calefit ꝑꝑ aliquē motū vel aie vel
corporis ita demū ꝙ accendit̄ i mēbris illa caliditas ſicut. d.
Iſaac. illa ꝟo que eſt ꝑꝑ aliū morbū ꝯtigit 4°ʳ modis. naꝫ
aut ꝯtingit ꝑꝑ fe. effimerā pertrāſeūtē terminū ſuū. aut ꝑ‑
pter acutā fe. que profundat̄ ſubito in hūiditatē ⁊ eā cōſu
mit: aut ꝑꝑ fe. putridas diuturnas q̄ ſua lōgitudine humi‑
ditatē cōſumunt calefaciēdo aut ꝑꝑ egritudinē aliquā alt‑
cuius mēbri diuturnā ſicut ꝑꝑ tuſſim: aut leſionē ſtomachi
vel pulmonis. ¶ His viſis videamus q̄uo variatur penes
ſbm ⁊ dico ꝙ ſpēs eius ſunt. 3. nam vna ſpēs eſt qn̄ accen‑
dit̄ caliditas extranea in hūiditate que eſt ros: alia ꝟo ſpēs
qn̄ accēdit̄ in humiditate que eſt cābiū: tertia ꝟo qn̄ accen
dit̄ in humiditate que eſt glutē. h̄ diuiſio ponit̄ ab aui. ⁊
ab aliabate in lib. qui cōplet⁹ dr̄: ſed de h̄ diſputabitur. Ia
dante dn̄o ſatis. ¶ Circa fe. heticā. 9. q̄runt̄. p̄ᵐ eſt an ipſa
ſit morb⁹: 2ᵐ an ipſa ſit mala cōpoſitio vel mala ꝯplexio. 3ᵐ
eſt an ipſa ſit malitia ꝯplōnis diuerſa vel equalis q̄rtuꝫ an
ipſa hēat cauſam antecedētē ⁊ cōiunctā vel non. quītū eſt
an ipſa hēat 4°ʳ tpa vel non. Sextum an ipſa poſſit fieri in
cipiendo vel non. Septimū eſt an ipſa fiat ſubito vel paula
tim. Octauum eſt an effimera poſſit permutari ad heticaꝫ
ſine me° vel non. Nonū eſt de numero ſpecieꝝ eius. ¶ De
p̄ ergo ſic procedo videt̄ ꝙ ipſa non ſit morbus. nā omnis
morbus ledit operationē ſenſibiliter ſicut dr̄ in lib. de acci
denti ⁊ morbo ⁊ in tegni ⁊ ab aui. de diuiſione morboꝝ.
Sed hetica nō ledit ſenſibilr operationē: q: d. gal. in lib.
de mala ꝯplōne ꝙ habēs heticaꝫ nō ſentit eam q̄re non eſt
morbus. ¶ Ad ꝯ͂riū plana eſt rō q: ōis fe. eſt morbus: heti
ca eſt fe. ergo eſt morb⁹. ¶ Ad h̄ dico ꝙ ipſa eſt morbus.
Et ſi opponis ꝙ eger nō ſentit eam tūc dico ꝙ iꝫ nō ſentiat
eam faciēdo dolorē tn̄ ſentit eam: q: ſolitas actiones facere
non pōt ⁊ h̄ dr̄ qđ morbi. ¶ De 2° ſic ꝑcedo videt̄ ꝙ ipſa
ſit mala cōpoſitio. nā cōſumptio corꝑis eſt peccatū cōpoſi‑
tionis: q: eſt peccatū q̄titatis diminute. ¶ Ad ꝯ͂riuꝫ patet
ratio. nam omnis fe. eſt mala ꝯplō ſicut dr̄ in nono de in‑
genio ſanitatis: ergo cum hetica ſit fe. ipſa eſt mala cōplō.
¶ Ad h̄ dico ꝙ ipſa eſt mala ꝯplō: ⁊ nō eſt mala cōpoſitio
⁊ ſi dicis in ea ſit minoratio corꝑis dico ꝙ h̄ eſt conſequēs
heticā ⁊ nō eſt ipſa hetica. ¶ De 3° ſic procedo videt̄ ꝙ he
tica ſit mala ꝯplō diuerſa. nā mala ꝯplō diuerſa dr̄ diſpo
ſitio que eſt me° inter naturalē penit⁹: ⁊ eā que a naturali
penitus eſt egreſſa ſicut dicit̄ in lib. de malitia ꝯplōnis q̄re
cū in hetica non ſit corpus penitus a nā egreſſuꝫ tūc in eo
eſt malitia ꝯplōnis diuerſe. ¶ P̄. qn̄ in corꝑe eſt repugnā‑
tia inter morbū ⁊ nām eſt ibi malicia ꝯplōnis diuerſe: ſed
in tota hetica eſt repugnātia inter naturā ⁊ morbū: quare
in ea tota eſt mala cōplō diuerſa. ¶ Ad ꝯ͂riū eſt authoritas
gal. in li. de mala ꝯplōne. nā. d. ꝙ hetica eſt mala ꝯplexio
equalis. ¶ P̄. in omni mala cōplōne diuerſa eſt dolor: ſed
in hetica nō eſt dolor ergo ipſa eſt mala cōplexio equalis.
¶ Ad hāc queſtionē ſic r̄ſideo dico ergo ꝙ in hetica quā‑
tum ad tertiam ſpeciē non eſt mala ꝯplō diuerſa: ſed ſoluꝫ
equalis etiā in fine ſcd̄e ſpēi. in p̄ᵃ ꝟo eſt mala ꝯplō diuer‑
ſa. ꝙ ſi mihi opponis mala ꝯplō diuerſa nō eſt niſi in repu‑
gnātia ⁊ repugnantia eſt in tota hetica ergo ⁊ mala cōplō
diuerſa. dico ꝙ in tota hetica nō eſt repugnātia que ſit reſi
ſtētia reſuptiua: ſed ſolū retardatiua. ¶ De 4° ſic procedo

videẜ ꝙ ethica hēat cām ꝯiūctā. nam omne qđ eſt hēt cām ſicut dr̄ in p̄ de ingenio ſanitatis: ſed ethica eſt ergo habet cauſam: ſed nō potes dīc ꝙ habeat cauſaꝫ p̄mitiuā qꝛ ipſa nō ē i corpe qꝛ qđ nō eſt in corpe nō pōt tenere i eſſe qđ eſt in corpe: ergo neceſſario hēt cām antecedētē ꝛ ꝯiūctā. ℭ Ꝺ. cauſa cōiūcta eſt illa q̄ poſita ponit egritudinē ꝛ ablata au fert eā: quare ſublata febre ethica oporet eſſe ablatā eius cām: q̄re habet cām ꝯiunctā. ℭ Ad ꝯ̄ riū ſic. d. gal. in nono de ingenio ſanitatis: ꝙ ethica nō habet cauſam in corpore: ḡ cū oīs cā antecedēs aut ꝯiūcta ſit in corpe oꝫ ꝙ ipſa non hēat cauſam talē. ℭ Ꝺ. vbicūqꝫ eſt antecedēs aut cōiuncta tūc ibi debetur digeſtio ꝛ euacuatio: ſed in ethica nullū ho rum debeẜ q̄re neqꝫ eſt in ea cā āñcedēs aut ꝯiūcta. ℭ Ad iſtā q̄ōnē dico ꝙ ethica nō hēt cām antecedētē aut ꝯiunctā ꝟe accipiēdo cās iſtas. ℭ Ad p̄m ꝟo arm̄ ſic rñdeo ꝙ ethica habet cām ſui fieri ꝛ ſui eſſe: cauſa ſui fieri eſt ſolū p̄mitiua cauſa ꝟo ſui eſſe nō eſt niſi ſubiectū circa qđ ipſa operẜ ſcilicet humidū ꝛ in illo ſuſtentaẜ ꝛ eſt ſolū cauſa materialis ꝛ nō efficiēs. ℭ Ad 2m dico ꝙ diffinitio cauſe coniūcte ſic eſt intelligēda ꝙ cū dicit ꝙ cauſa ꝯiuncta eſt illa qua po ſita poniẜ morbus ꝛ eꝯ̄ h̄ debet intelligi cū replicatione. ſ. in morbis qui habēt tales cās. ℭ Ad 3am q̄ōnē non eſt facile rñdere: ſed videamus qđ aui. voluit cum dixit ꝙ cauſa āñs ꝛ ꝯiūcta eſt cā ꝯplonalis ꝛ ꝯpoſitionalis ꝛ humoralis. qđ aūt ſit dīc humoralis planū eſt: nam eſt dicere cā antecedēs eſt humoralis. i. humoꝝ diſpoſitio ſicut plenitudo q̄ntitatiue ad āñcedētē ꝛ putredo q̄ꝫ ad ꝯiūctā. ℭ Nō videamus qđ eſt dīc ꝙ cā antecedēs ſit ꝯplonalis: nam h̄ ſermo cā antecedēs dr̄ ꝯplonalis nō vr̄ poſſe exponi ꝟ a 2r: vno ſic vt dicaẜ cōplonalis qꝛ mutat ꝯplonē: aut dicaẜ ꝯplonalis qꝛ ipſa cauſa ſit mala ꝯplo: ſed p̄ mō non videẜ: qꝛ h̄ mō poſſet cā p̄mitiua dici ꝯplonalis: nam ꝛ ipſa p̄mutat ꝯplonē 2o ꝟo mō nō vr̄: nā ipſa mala cōplo nō vr̄ eſſe cā morbi: ſed morb⁹: ergo nulla iſtaꝝ duaꝝ itētionū vr̄ cōpetere: ſed tu forte pones tertiā vt ſit talis ſenſus: dr̄ cā ꝯplonalis qꝛ ledit a ſua ꝯ̄ne: qꝛ eſt calias aut fridas per quā agit: ſed tūc ꝯ̄ hoc mō: cauſa humoralis ꝛ ꝯplonalis ſunt idem: nā humor ledit a ſua ꝯplone ꝛ etiā cauſa p̄mitiua ledit a ſua complexione. ℭ Ad hanc variā dubitationē ſic rñdeo ponēdo triplicē expoſitionē: quaꝝ pa talis eſt. cauſa ꝯplonalis dr̄ ꝛ ꝯplonalis qꝛ cauſat ex ſe humoralē: vt ſit talis ſenſus: cauſa cōiūcta ꝛ āñcedēs dr̄ ꝯplonalis ꝛ cōpoſitionalis ꝛ humoralis. i. cōiūcta cauſa ꝛ āñcedēs dr̄ humoralis que qđ ē cā p̄cedit ab ipſa ꝯplone ꝛ cōpoſitione vt ſit expoſitio eius ꝛ copulatiue legaẜ: alio ꝟo mō pōt legi: vt dicatur cā complexionis qꝛ ipſa eſt ꝯplo tñ in diuerſis mēbris eadē mō diuerſis reſpectibus: vt mala ꝯplo i epate eſt cā male cōplexionalis in corde ꝛ ſic cōplo que eſt in epate eſt cauſa cōplexionalis. mala ꝟo cōplo cordis eſt egritudo ꝛ ſilr̄ legas de cōplone. nā aliq̄ñ mala ꝯpoſitio epatis eſt cā morbi qui dr̄ mala ꝯplo. ℭ Tertia ꝟo expoſitio eſt vt ipſa cā antecedens dicaẜ ꝯplonalis qꝛ ſit ipſa ꝯplo tñ differūt cōplone que eſt mo bus ſm̄ gradus quātitatis vt dicaẜ ꝯplonalis cauſa. Itēꝫ poteſt eſſe in eodē membro vt cauſa ꝯplonalis hydropiſis eſt mala ꝯplo calīa epatis ꝛ eſt cauſa āñcedēs. Itē opilatio eius poteſt eſſe cauſa hydropiſis: ꝛ ſic eſt mala cōpoſitio. ſ. in eodē mēbro poteſt eſſe cā antecedēs ꝛ cōiuncta ꝯplonalis ꝛ cōpoſitionalis ꝛ iſta expoſitio tenenda eſt magis q̄ꝫ illa q̄ p̄cedit vel illa que ſequiẜ ꝛ dicuntur ab aui. 3o cañ. p̄ cap̄. de hydropiſi ipſa ꝯplo paꝝ permutata ꝛ multū p̄mutata nō tñ ꝙ adhuc ledat operationē ſit cā coniuncta ꝯplonalis cū ꝟo ad tantū lapſus venerit vt ſine medio ledat op̄ationes tūc dr̄ morbus ꝛ ſilr̄ legas de ꝯpoſitione ꝛ h̄ vr̄ dīc. gal. in cō. illius aph. nō plenitudo nō indigentia ꝛc̄. d. n. ibi gal. ꝙ paruus lapſus a ꝯpamēto eſt cā ꝛ magnus lapſus eſt morbus: facta eſt igiẜ expō ꝟbi aui. ſi ergo mihi opponis in ethica eſt cā ꝯ̄nalis dico ꝙ ſm̄ hūc modū bene pōt h̄re cām āñcedētē ꝯiūctā ſi voluim⁹ ſuſtinere vltimā expoſitionē ꝛ ſcđam: ſed nō dr̄ ꝓprie cā āñcedēs niſi ſit humoralis: ſed ſi p̄o vis exponere tunc ceſſat qđ qꝛ h̄ eſt ſla cā ꝯ̄nalis eſt in ethica. ℭ De 5o ſic ꝓcedo. vr̄ ꝙ ethica non hēat 4or tp̄a. nā. d. cō. in p̄. de criſi ꝙ augmētū egri° icipit vbi icipit appere ſigm̄ digōnis ḡ cū in ethica nō ſit digō nullo mō in ea erūt 4or tp̄a. ℭ Ꝺ. ethica ē egritudo facta: ſꝫ 4or tp̄a nō poſſunt diſtingui niſi in egrīs ſiēte vel futura fieri: qꝛ omne factū eſt indiuiſibile. ℭ In oppoſitū arguiẜ: qꝛ ſicut. d. gal. in 3o de criſi: ꝛ aui. q̄rto cañ. cap̄ p̄. oīs egritudo ſalua hēt 4or tp̄a: ſed ab ethica ꝯtingit euadere ergo habet 4or tp̄a. ℭ Ad h̄ dico ꝙ ethica hēt 4or tēpa ſicut oīs alia ſalua egritudo. ꝙ ſi dicis augmētū diſtinguitur a ſtatu per digōnē ꝛ in ethica nō eſt digō. ſic dico ꝙ 2r diſtinguūẜ tp̄a. nam vno modo penes accidēs ipſius egrītis ſm̄ ꝙ accidēs intendiẜ aut remittiẜ aut ſtat ꝛ iſte eſt generalis modus ꝛ ꝯ̄ tam in ethica q̄ꝫ in putrida ꝛ in omni alia egr̄ ſiue ſit cū mā ſiue nō: alio ꝟo mō diſtinguūẜ penes ſigna digōnis ꝛ h̄ mō ſolū cōtingit ea diſtinguere in mālī egr̄ ꝛ ſic intellexit cō. in lib. de criſi. ℭ Ad 2m dico ꝙ lꝫ ethica ſit facta egr̄ rōne ſue cāe tñ rōne ſui ipſa non eſt facta tota: ſed ipſa hēt partē factā ꝛ futurā ꝛ fiētē. ℭ De 6o ſic procedo vr̄ ꝙ ethica nō poſſit fieri ſine alio morbo qꝛ. d. aui. ꝙ lōginquū eſt ꝙ ethica fiat incipiēdo. ℭ Ꝺ. calor nō pōt ꝓfundari in mēbris niſi prius trāſeat per ſpūs ꝛ humores ſicut. d. aui. q̄rto ca. de ethica ergo nō pt̄ fieri ethica icipiēdo. ℭ Ad ꝯ̄ riū ſic ꝓcedo. d. iſaac ꝙ fe. ethica pōt fieri: ꝛ p ſe ꝛ alio morbo p̄cedēte. ergo pōt fieri icipiēdo. ℭ Ad iſtā q̄ōnē dico ꝙ ethica pōt fieri incipiēdo lꝫ raro ꝙ ſi mihi opponis ex textu aui. dico ꝙ aui. nō negat eā fieri icipiēdo: ſed. d. ꝙ longinquū eſt. i. raro ꝯtingit. ℭ Ad 2m dico ꝙ calor fe. ſine dubio nō pōt trāſire ad mēbrū niſi p ſpūm ꝛ hūores trāſeat: ſed lꝫ trāſeat qꝛ fortiter ꝛ ſubito trāſit plerūqꝫ ideo nō radicaẜ in eis vt dicatur fe. eoꝝ ꝛ h̄ vr̄ velle ibi aui. nā. d. niſi ꝯtingat aliq̄ cā fortis mot⁹ vñ cū vene ꝛ arterie ꝛ cor in ſuis ſubſtātijs habēt humiditatē aliq̄ꝫ ſupfluā cū qua per forte exercitiū aut fortē motū cōprimaẜ calor extraneus tunc ſit fe. ethica incipiēdo. ℭ De 7o ſic procedo vr̄ ꝙ ipſa ethica nō fiat ſubito. nā ea q̄ ſubito ſiūt inducūt manifeſtā mutationeꝫ ꝛ turbationē: ſed in ethica nō ſit qñ incipit manifeſta turbatio: qꝛ ipſa incipit paulatim ꝛ nō ſubito. ℭ Ꝺ. ad h̄ facit qđ d. iſaac in lib. feb. d. n. ꝙ effimera incipit ſubito: ſed ethica paulatim. ℭ Ad ꝯ̄ riū ſic ꝓcedo. d. gal. in nono de ingenio ſanitatis circa ſinē ꝙ ethica incipit ſubito. ℭ Ꝺ. rō oſtēdit: nam adhoc vt fe. attendaẜ in humorib⁹ tunc oꝫ ꝙ p̄ gñeẜ putredo p dimiſſionē regiminis ꝛ ſup ipm̄ humorē peccantē ꝛ poſtea inducitẜ accēſio caloris fe. ſed in ethica nō oportet fieri p̄parationē putredinis: ſed ſubito pōt calor in humiditate itēdi ꝛ ſic poteſt fieri citius q̄ꝫ putrida. ℭ Ad iſtā q̄ōnē ſic rñdeo: dico ꝙ 2r attēdiẜ inceptio in feb. vna quātū ad habilitationem ſue cāe ꝛ h̄ mō putrida ſit tardius q̄ꝫ ethica: alia ꝟo inceptio eſt quātū ad augmētationē ſue afflictionis ſm̄ ſuam ſpēm ꝛ nō per cōparationē ad cauſam vel aptitudinē cāe ꝛ tūc ethica incipit paulatim: vel dic ꝙ ethica eſt 2x. ſ. que ſit p morbos diuturnos ꝛ que ſit p ſe vel mediāte effimera vñ de p̄ itellexit iſaac ꝛ de 2o gal. ꝛ ſic ſoluta eſt cōtrouerſia inter eos. ℭ De 8o ſic procedo videẜ ꝙ ethica nō poſſit fieri materia exiſte in venis. nam. d. gal. in nono de ingenio ſanitatis ꝙ effimera nō pōt p̄mutari ad ethicā niſi p mediū vñ oportet vt dr̄ ponere aliqđ gen⁹ feb. in me° qđ neqꝫ ſit ethica neqꝫ effimera h̄ ſunt verba eius ꝛ reddit cām talē: qꝛ qñ p̄mutaẜ vnū in aliud ꝛ ſūt duo extrēa tūc oꝫ ꝙ fiat p me'' ꝙ ſit neutrū illoꝝ. ℭ Ad ꝯ̄ riuꝫ pꝫ: rō qꝛ. d. aui. vt plūmū ſit ethica ex ipſa effimera aut p̄mutaẜ in ethicā aut in putridā. ℭ Ad h̄ dico ꝙ ſine du° ethica nō poteſt fieri ex fe. effimera ita ꝙ imeᵗᵉ trāſeat in mēbra. Sed oꝫ calefieri poſt humores ꝛ poſt mēbra: ſed nō eſt oportunū ꝙ

illa me⁹ pmutatio fit fe.pu.ſed ſi debet dici feb.q2 vi gal'.in
nono velle q fit fe.tūc o3 dici q babeat nām ſino^{ce} iſlatiue
nā tūc caleſcit ſanguis ꝛ nō corrumpit̃ in q̃litate ꝛ pp̱ h cale
me^m pōt dici fe.ſinocha.nō tñ dico q fit ꝟa ſinocha ſed il/
lius naturaȝ bēt.℄ De 9° ſic procedo:vi q ſpēs hetice de/
beant eſſe 4^{or}.nā.d.iſaac in lib.fe.q ſpēs hetice ſunt 4^{or}.
℄ D.patet rōne nā humiditates que nō ſunt humores ſūt
4^{or} ſicut o^r p̄ cañ.aui.cap̄.de humorib⁹ q̃re o3 eſſe ſm q̃/
libet illaꝝ illas 4^{or} ſpēs.℄ Ad ꝯtriū ſic opponit̃:vi q non
ſint niſi tres ſpēs.nā ſic.d.aui.ꝛ ſic ꝯſtā.ꝛ ſic iſaac.℄ Ad h
dico q ſpēs eius non ſunt niſi tres:q ſi dicis q iſaac.d.eas
eſſe 4^{or} dico q ille textus eſt falſo ſcript⁹ q2 ſuperfluit ibi
iſte genitiu⁹.ſ.hetice.dēbet.n.ſic dīe ergo ſpēs fe.ſūt 4^{or}:ꝛ
nō debet dici ergo ſpēs hetice fe.ſunt 4^{or} ꝛ vna illaꝝ ſpēꝝ
eſt fe.putrida q qs recte itelliget ſi textū illū per añcedētia
ꝛ ꝯſequētia ex aīo ſubtili ſubiciat diſcernēdū.℄ Ad 2^m di/
co q ille due ſpēs humiditatis.ſ.que eſt in capite puaꝝ ve
naꝝ ꝛ ros ſunt ſubiectū ſolū vnius ſpēi hetice.℄ D.poſſet
qs ex monaci verboſitatib⁹ pmutatis obijcere qui.d.q p^a
ſpēs hetice fit in humiditate que eſt ī venis puis ꝛ ſcḋa fit
in roꝛe:ꝛ 3^a fit in glutine in qb⁹ verbis vī duo peccata cō/
mittere p^m eſt q2 ponit hāc fe.eſſe in venis:ſm eſt q2 nō po
nit aliquā ſpēm hetice fieri in cābio.℄ Ad p^m dico q illa
humiditas nō eſt totalr̃ in venis:ſed in capite venaꝝ:vnde
iam dimiſit naturā humoris.℄ Ad 2^m dico q ibi ſumitur
ros pro cābio ꝛ illa humiditas puaꝝ venaꝝ ſumit̃ pro ro/
re:aut dic q monacus ille cuculliat⁹ q debuiſſet legere pſal
mos ꝛ pater noſter neſciuit qd latraſſet cum ipſe pmutauit
ꝟba illius authoris q vocatus fuit aliabas ꝛ fecit ſicut di/
ctatores ſcarrabellātes q pmutant bñdictū in maledictuȝ.
℄ Cuȝ vidimus de hetica videamus mō de putrida ꝛ p̄ de
ipſa in gn̄ali.ꝛ de h eſt lectio p̄ſens de quo duo o3 videre.
p^m eſt de qbuſdaȝ notificātib⁹ fe.putridā:ſm eſt de dubijs
circa eā:de p̄ duo videam⁹.p̄ qd eſt putredo.ſcḋo quot ſūt
cauſe putredinis ꝛ quot ſunt p̄ſeruantia a putredine.℄ Di
co ergo q putredo diffinit̃ a pħo.in q̄rto metha.ꝛ medicos
ſed p̄ videam⁹ diffōnē pħi q̄ talis eſt:putrefactio eſt corru
ptio ꝓprie caliditatis ab aliena calitate in vno quoq3 humi/
do ꝛ nō diffiniuit h putredinē ꝓut eſt qualitas:ſed ꝓut eſt
motus.nā putrefactio eſt motus ꝛ putredo eſt q̄litas:ſic ḡ
exponit̃ q2 in corpe eſt 2^r p^m.ſ.humidū radicale ꝛ calor na
turalis qñ exhalat calor q regit ꝛ gubernat ipſuȝ humidū
ꝛ facit ipſum cōſtare tūc humidū liqueſcit ꝛ corrūpit̃:ꝛ cau/
ſa ꝟo q̃r calitas naturalis euaneſcit eſt calitas aeris ꝯtinē/
tis:q2 cū eſt plus illa facit eā euaporare p dilatationē poro
rū.v.g.pone q carnes ſint in calore aeris tūc qñ calor ae/
ris illā calitatē naturalē que cuſtodit humiduȝ radicale q
partes carnis ꝯtinuat diſſoluit̃ per calorē aeris tunc lique
ſcit eius humiditas ꝛ putredo fit in carne. Item diffinitur
putredo ab iſaac in lib.feb.ſic.putredo eſt corruptio hu/
morib⁹ ꝯtingēs pp̱ ebulitionē extranei caloris ꝛ h diffini/
tio diffinit putredinē pticulariter ꝛ ſaluatur illa ſupior diffi
nitio in iſta ſicut genus in ſpecie ꝛ ideo nō inſiſto iſtius ex/
poſitiōi.℄ De 2° ſic pcedo dico q cā putredinis eſt 2^r vna
interior:ꝛ alia exterior:cā ꝟo interior eſt 2^r.ſ.vna cōplex
ſiue cōplures:alia ꝟo eſt habilitās ad putredinē generan/
dam:habilitās aūt eſt cib⁹ p.6.ſuas proprietates.ſ.p ſbam
per quātitatē ꝛ q̄litatē p tēpus ꝛ p ordineȝ ꝛ artificiuȝ iſta
enim ſex qñ peccāt in cibo parāt humorē ex eo factum ad
putredinē.v.g.ſba cibi 4^{or} modis:vno mō q2 ſba eius eſt
viſcoſa vt anguilla:alio mō q2 eſt aquoſa vt oēs fruct⁹ ſub
tiles vt pruna ꝛ olera.3° modo q2 natura neq3 regit neq3 eu
rat de illa ſicut cibus cucumeꝝ.quarto mō q2 cibus eſt ſub
ſtātie corruptibilis vt eſt lac.℄ Qualitas ꝟo cibi eſt in cā
q2 cibus ſuperflue humiditatis facit cito putredinē.quāti
tas autē ſuperflua:q2 non pōt ab ipſa natura regi facit pu
tredinē.℄ Tēpus q2 cibus ſumptus tp̄e nō apto parat pu
tredinē.ordo etiā q2 ſi ſumāt̃ cibaria dura p̄ius ꝛ poſt ſub
tilia oportet ſubtilia corrūpi.Itē artificiū.nam cibus male
paratus putredinē cauſat:h vi velle aui.de cā habilitāte.
℄ Cauſa ꝟo ꝯplens putredinem eſt priuatio reſpirationis
ſicut.d.aui.ꝛ gal'.11°.de ſani.inge.ꝛ haly.in cō.ꝛ cā huius
aut eſt iterior:aut exterior:interior ꝟo eſt aut a multo hu/
more aut a groſſo aut a viſcoſo claudente poros.℄ Cā ꝟo
exterior eſt 2^r:vna eſt mutatio aeris ſm ſbam ſicut qñ cor/
rūpit̃ epidimialr̃.aut ſm fridicatē:vt fridiras aeris oppi/
lās vel calitas reſoluēs calorē inatum ꝛ ſilr̃ aqua frida aut
aliqua res oppilās ꝛ h legas ab aui.li.4°ca.de cā fe.putri
de.cā ꝟo que ꝯſeruat rē ne putreſcat eſt quatruplex ſicut
ponit ariſt.in 4° met^{ce}.ſ.magna q̄titas ꝛ multa calitas ꝛ
multa friditas ꝛ motus fortis:h ſufficiāt ad noticiā putre
dinis ꝛ h eſt cā ꝓhibēs putredinē gn̄alis:ſed pticularis eſt
ꝯtria cauſe vn̄ p ꝯtriū ſumat diligēs lector.℄ Circa iſtā lec.
q̄runt̃.vij.p^m eſt an cōtingat fieri putredinē in corpe viuo:
ſm eſt an putredo poſſit fieri in humiditatib⁹ que non ſunt
humores:3^m eſt an poſſit fieri putredo in ſpiritu vel nō:q̄r/
tū eſt an poſſit putreſcere ois humor vel nō.5^m eſt an putre
do ſit cauſa ꝯiūcta.fe.an nō.ſextū eſt an putrefactio ſit mor
bus vel non.7^m eſt an ꝯpſo cal'a ꝛ humida magis reſiſtat
putredini an frida ꝛ ſicca.℄ De p̄ ſic pcedo:videt̃ q putre
do nō poſſit fieri in corpe viuo.nā.d.Ari.in p̄.de aīa q aīa
defendit corpus ne putreſcat:q̄re cū in oī corpe viuo ſit aīa
nullū tale poterit putreſcere.℄ D.nā nō deficit in neceſſa/
rijs ſicut dī in ſcḋo de creticis:ꝛ in 3° de aīa ꝛ in celo ꝛ mū/
do ꝛ in li.de aīalib⁹:ergo cū oppoteat generationē putre
dinis fieri paulatim tūc qñ pauca eſt ipſa putredo debet eā
nā expellere anteq̄3 tāta cōgreget̃ vt poſſit morbū facere.
nam h erat neccīū corpi humano q̄re debet natura h facere.
℄ Ad ꝯtriū eſt plana rō.nam multas videm⁹ fieri fe.ex pu
tredine in humorib⁹.℄ Ad h dico q poſſe eſt putredinem
fieri in corpe viuo:q ꝟo opponis de corpe aīato dico q 2^r
eſt putredo.vna vniuerſalis:q̄lis eſt in cadauerib⁹ ꝛ talis
putredo nō pōt fieri in corpe humano dū viuit:ꝛ eſt alia pu
tredo pticularis qñ aliqs vel aliq hūores putreſcūt ꝛ de tali
putredine nō loquit̃ ariſto.℄ Ad 2^m dico q natura q̄ cor/
pus gubernat caret intellectu ideo nō pōt vti p̄uiſione:q2
qñ mā paulatim agregatur:q2 tūc incipit nocumētū:ideo
non expellit eam.nā dī in p̄ de interiorib⁹ q virtus expul/
ſiua nō expellit aliquā ſupfluitatē niſi pcepto nocumē^{to} ei⁹.
℄ Sed forte q opponet.nā vī nā vti p̄uiſione:q2 mām dī
gerit vt digeſtā expellat.tu aūt dic q iam ſentit nocumen/
tū eius ꝛ ideo non eſt ſimile.℄ De 2° ſic procedo.vī q poſ
ſit putreſcere humiditas.nā ipſa eſt corp⁹ humidū ꝛ omne
huiuſmodi putreſcibile.℄ D.q eſt poſſe in pte eſt poſſe in
toto in hōgeneis ſcđm dī 3° pħicoꝝ:ſed pte eius eſt poſſe pu
trefieri vt in apātē:q̄ pōt totalr̃ putreſcere:q̄re poteſt fieri
inde feb.putrida q ſim eſt.℄ Ad ꝯtriū.nam ſi humiditas
poſſet putreſcere.tūc fe.hetica eſſet pu.℄ Ad hāc qōnē dī
co q hūiditas non pōt totalr̃ putreſcere:ſed in pte eſt poſſe
vt in apāte:q ſi opponas mihi vī eſſe po^{ſſi} in toto.q2 hu/
miditas eſt hōgenea dico q humiditas ī quātū eſt de ſe to
ta poſſet putreſcere niſi cuſtodia nature impediret.naȝ an
teq̄3 putredo eſſet diffuſa per totū corpus humiditatis ne/
ceſſario eſſet homo mortuus.℄ De 3° ſic procedo videtur
q poſſit ſpiritus putreſcere.naȝ ipſe eſt de natura aeris qḋ
patet q2.d.iſaac in lib.fe.q ipſe trahitur ad aerem tēpore
mortis ꝛ omne q ad aliquid reſoluitur componit̃ ex illo
ſicut dī 3° met aphoꝝ ꝛ expreſſe.d.gal'.7° de iuuamentis
mēbroꝝ ꝛ aui.p̄ cap̄.q aer eſt materia ſpiritus quare cuȝ
aer poſſit putrefieri multo magis ꝛ ſpiritus q2 ſimpliciter
eſt aer q̄3 ſpiritus ꝛ q̄nto aliquid eſt ſimplicius tanto eſt
min⁹ putreſcibile ſicut.d.auer.℄ D.ſpiritus eſt vapor ſan
guinis ſicut.d.cō.7° de iuuamētis:ergo habet naturā ſan
guinis:quare ſi ſanguis poteſt putrefieri poteſt ſpūs etiaȝ

putrefieri. ¶ Ad 2m ſpiritus eſt tāte ſubtilitatis ꝙ nō poteſt accēdi putredo in eo: qꝛ putredo requirit groſſam ſbam. ¶ P. iaꝫ poſſet fieri fe. putrida de ſpiritu ꝙ falſū eſt. ¶ Ad hoc dico ꝙ putredo non poteſt accēdi in ſpiritu ita ꝙ ipſe ſit fe. materia ⁊ cāqꝫ ſi dicis videtur ꝙ poſſit eſſe: qꝛ aer eſt ſua mā q̄ eſt corpus. dico ꝙ ſine du° ſpirit⁹ abſolute loquē do bene poſſet putreſcere vnde dato ex hypoteſi ꝙ ſpiritus meus modo exiret corpus ⁊ ſtaret in lacuna bene putreſceret ⁊ citius q̄ꝫ purus aer: ſed in corpe nr̄o non eſt poſe aiſtāte in corpe eo ꝙ ipſe eſt imediatū vehiculum aīe ⁊ eſt in motu continuo ⁊ calore nimio que preſeruāt a putredine. ¶ Ad 2m dico ꝙ lꝫ ſit vapor ſanguinis nō tn̄ mutat ſanguinē quātū ad h̄ qđ eſt ſuſcipe putredineꝫ ⁊ cauſa huius iam patuit. ¶ De q̄rto ſic procedo: videtur ꝙ ſanguis nō poſſit putreſcere. nā ſanguis eſt in ɔtinua bullitione: bullitio conſeruat rē ne putreſcat ſicut. d. Ari. i metaura. ¶ P. in ea eſt multus calor ⁊ ꝙ multū hēt de calore nō pōt vinci a calore extraneo ⁊ oportet omne qđ putreſcit vincat a calore extraneo. ¶ P. d. aui. in 3° ꝙ ex ſanguine nō potuit fieri vermis qꝛ nā cuſtodiuit ipſum ergo cū multo ſit peior ɔuerſio ſanguinis in putredinē febrilē q̄ꝫ ɔuerſio eius ad vermē ſi prohibuit natura permutationē eius ad vermes multo magis debuit ꝓhibere ad fe. ¶ P. melācolia eſt frigida ⁊ ſicca qꝛ cū omne qđ putreſcit ſit calm ⁊ humidū ſicut. d. gal. i nono de ingenio ſa. ⁊ iſaac in lib. febrū non vr̄ ꝙ ipſa poſſit putreſcere. ¶ Ad 3m rō eſt in ꝓ́ptu. nā videmus de q̄uolꝫ humore fieri fe. ⁊ ratio. d. nam q̄libet humor eſt corp⁹ humidū ſicut. d. diffō eius. ¶ Ad h̄ dico ꝙ q̄libet humor pōt putreſcere. ꝙ ſi mihi opponis de ſanguine ꝙ in eo eſt multus calor ⁊ ɔtinua ebullitio ergo nō debet putreſcere. dico ꝙ nō eſt in eo tāta ebullitio ꝙ poſſit ꝓhibere egreſſum naturalis caloris. ꝙ ſi eſſet non vnq̄ꝫ putreſceret ⁊ p h̄ patet ſolō ad ſcđm. ¶ Ad 3m dico ꝙ ſanguis q̄ eſt in loco in quo debent fieri vermes non eſt ſanguis imo eſt humiditas nam vermes non fiūt in venis imo in inteſtinis: ⁊ aut dic ꝙ peior eſt cōuerſio ſanguinis ad vermes q̄ꝫ ad putredinē ſi in tāta quātitate cōuertat de ſanguine ad vermē in quāta pōt ɔuerti ad putredinē. ¶ De 5° ſic ꝓcedo. vr̄ ꝙ putredo nō ſit cā ɔiūcta feb. nam facta digeſtione ceſſat putredo ſicut dicit diffinitio digōnis que eſt talis: digeſtio eſt alteratio faciēs ceſſare putredinē manēte ſba: ſed in ſtatu fe. ſalue eſt facta digō: q̄re cū tūc fe. non defecerit ⁊ conſtat putredinem defeciſſe tunc putredo non eſt cauſa coniuncta. nā. d. Joan. ſ. ꝙ cā coniuncta eſt illa que poſita ponit effectum ⁊ deſtructa deſtruit ipſuꝫ. ¶ P. putredo. d. qualitatē quādā deſignatā ī quiete ſicut albedo ⁊ nigredo: ſed cauſa q̄ actu facit fe. debet eſſe in motu. q̄re nō eſt cā ɔiūcta eius. ¶ Ad 2iū habes textū aui. cap̄. de cauſis ⁊ oīum auctoꝝ. ¶ Ad h̄ dico ꝙ putredo eſt cauſa cōiuncta fe. ad p̄m ꝟo ꝙ opponitur dico ꝙ cum. d. gal. ꝙ digeſtio facit ceſſare putredinem debet intelligi quātū ad aptitudinē. nam digeſtio non facit actu ceſſare putredinē ſꝫ tn̄ dilitat eaꝫ actu ꝓximo vt teſſet de h̄ autem diximus in tegni. ¶ Ad 2m dico ꝙ h̄ nomē putredo dr̄ accipit: vno modo ꝓut dicit qualitatē deſignatam in quiete: ⁊ hoc modo non accipit h̄: alio ꝟo mō accipitur pro qualitate fumi putridi diſcurrētis per corp⁹ qui eleuatur de humoribus corruptis. ¶ De 6° ſic procedo videtur ꝙ putrefactio ſit morbus: nam dicit Gal. 3° de ingenio ſani. cap̄. vltimo ꝙ putrefactio eſt morbus. ¶ Ad 2ium ſic. putrefactio eſt motus ⁊ morbus eſt qualitas q̄re cum nullus motus ſit qualitas tunc putrefactio non eſt morbus. ¶ Ad hoc dico ꝙ putrefactio 2r dr̄ vno modo valet quātū corruptio mēbrī ſicut accidit in vulnere ⁊ h̄ mō eſt morbus ſicut cō. d. alio ꝟo modo putrefactio dicit motus humoris putreſcentis. ⁊ hoc modo nō eſt morbus: ſed cauſa morbi. ¶ De 7° ſic procedo videtur ꝙ humor humidus ⁊ cali. non debeat ſic putrefieri ſicut frigidus ⁊ ſicc⁹: qꝛ putrefactio eſt per corruptionem humidi ⁊ caloris naturalis: ergo in illo humore citius veniet putredo in quo citius poterit vinci calor ⁊ humidū: ſed in humore in quo minus eſt de calore ⁊ humido citius poterit vinci calm ⁊ humi. quare citius putreſcet. ¶ Ad 2ium eſt textus omniuꝫ auctorum dicentium ꝙ humor calidus ⁊ humi. eſt paratior ad putredinem q̄ꝫ q̄libet alius ꝙ concedo. ¶ Ad hoc dico ꝙ humiditas multa que eſt in humore non eſt tanta ꝙ poſſit reſiſtere putredini neqꝫ ſua multitudo poteſt iuuare immo impedit ⁊ citius vincit: ⁊ h̄ eſt ideo qꝛ repugnat regimini caloris qui non poteſt ipſum regere. ¶ Ad q̄rtū dico ꝙ corporum quedaꝫ ſunt humida po° ⁊ liquida actu ſicut lac: quedam ꝟo ſunt ſicca po°, ⁊ liquida actu vt vinum: quedam ꝟo humida po° ⁊ ſunt dura actu ſicut zinziber: vnde non eſt aliquis humor tm̄ ſiccus qui non habeat liquiditatem ⁊ ab ea putreſcit ⁊ hec eſt ſolutio q̄ ponitur ab iſaac in lib. fe. ¶ P. calor in ea non eſt fixus ſed labilis quare citius exhalat q̄ꝫ de ſicco vnde multitudo caloris ⁊ humiditatis non reſiſtunt putredini vnde citius vincitur caliditas ⁊ humiditas multa q̄ꝫ pauca ⁊ ſic ponebat falſaꝫ propoſitioneꝫ: vnde dico ꝙ ſimpliciter citius putreſcit ſanguis q̄ꝫ melancolica.

¶ Cum vidimus de putrida in generali videam⁹ in ſpeciali ⁊ cum ſit quedam feb. compoſita ⁊ quedaꝫ ſimplex: p̄ de ſimplici videamus. ⁊ cum ſimplex ſit quedā cōtinua ⁊ quedam interpollata. p̄ de interpolata videamus de qua duo oportet videre. p̄m eſt de quibuſdam notificantibus eam: 2m de dubiis circa illā: de p̄ videamus ſolꝫ cauſam diuerſitatis interpolationis: ⁊ eſt no m ꝙ cauſa diuerſitatis interpolationis eſt triplex ſcđm ꝙ ponit cōſtā. in theorica ſua. vna eſt velocitas ⁊ tarditas humoris ad putredinem: ſcđa eſt velocitas ⁊ tarditas humoris ad collectionem in loco putredinis 3° eſt velocitas ⁊ tarditas mundificationis humoris a putredine. ⁊ nō. ꝙ cauſa p̄ cāe eſt 2 diuerſa. nam humor qui habet ɔplōnem humidā magis cito putreſcit ⁊ q̄ hꝫ ſiccā tardius: cauſa eius dicta eſt ſupra: ſcđa ꝟo cauſa eſt quātitas humoris in corpe. nam ille humor citius ad putredinem colligitur de quo eſt maior q̄ntitas in corpore ⁊ ille tardius de quo eſt minor in corpore. ¶ Cauſa ꝟo 3° cauſe eſt viſcoſitas ⁊ priuatio viſcoſitatis. nam humor qui magis eſt viſcoſus tardius mundificatur. ille ꝟo q̄ minus habet mūdificatur velocius. ¶ Dico ergo ꝙ fe. quotidiana affligit omni die propter concurſum trium cauſarum: nam fla eſt velocius ad putredinem propter ſui humiditatem: ⁊ qꝛ velocius colligitur ad putredineꝫ propter multam ſui quātitatem in corpore: ⁊ qꝛ tardius expurgatur ⁊ mundificatur propter ſui viſcoſitatem. Itē quartana ideo interponit duos dies: qꝛ tres cauſe ad h̄ apte cōcurrūt. naꝫ ipſa: qꝛ ſicca eſt ideo tarde putreſcit: qꝛ pauca eſt in corpore ideo tarde colligit: ⁊ qꝛ ſicca eſt ⁊ nō viſcoſa ideo cito mūdificat a corpe ita ꝙ reliquie non diu manent. Item fe. tertiana tenet me m: qꝛ cauſe dicte tres me m tenēt. nam nō tam cito ſicut fla putreſcit eo ꝙ fla eſt humidū ⁊ ipſa ſicca neqꝫ tm̄ differūt putreſcere quātū melancolia. Item non taꝫ velociter colligitur ſicut fla: qꝛ non eſt tante quātitatis neqꝫ tam tarda ſicut melancolia: qꝛ nō eſt. ſ. pauca ſicut melancolia. Itē non ſic mundificatur ſicut melancolia propter ſiccitatem melancolie neqꝫ tam diu differt ſicut fla: quare debet vere tenere me m. ſ. ꝙ ponat in me° vnam dietam nō ꝙ quartana affligit ſi eſt de melancolia naturali de. 19. horis ⁊ quotidiana. 17. ⁊ tertiana. 12. ⁊ in horis mediis ſic quieſcit in quartana quadragintaocto: ⁊ in quotidiana ſex: ⁊ in tertiana. 24. ¶ Circa iſtam lectionem queruntur. 8. p̄m eſt an ſitus diuerſe materie faciat diuerſitatem in ſpecie fe. 2m eſt an ſiat feb. interpollata in humore vel in humiditate. 3m eſt an ſiat ex omnibus humoribus vel non. quartuꝫ eſt an fe. interpolata ſit vna vel plures: quintum eſt an dicatur eger

ſtle qui patit̃ tertianam qñ eſt interpolatio vel non. ſextum eſt de cauſis interpolationis. 7^{m} eſt an fiat feb. de cholera eruginoſa ⁊ praſſina: octauum eſt de durabilitate tertiane ꝟe ⁊ non vere. ¶ De p̃ ſic: videt̃ ꝙ ſitus diuerſus nõ faciat diuerſam ſpeciem fe. nam dicit ari. in topicis ꝙ diuerſitas loci non facit diuerſitatez in ſpecie. ¶ D. ego video ꝙ apoſtema cholicũ ſiue ſit in manu ſiue ſit in pede ſemꝑ eſt eiuſdẽ ſpeciei. q̃re materia cholerica ſiue ſit in venis ſiue extra. ſemper faciet eandem ſpeciem fe. ¶ Ad contrariũ habes textũ conſtantini in theorica de febribus. dicit enim ꝙ materia poſita in venis facit continuam ſed extra interpolataz: ⁊ idem. d. cõ. ſuper illo aphoriſ. tertiana vera in. 7. periodis ⁊c̃. ¶ Ad hanc q̃ſnem dico ꝙ diuerſitas loci non facit dĩam in ſpecie locati: ſed facit dĩam in ſpecie operationis locati: ſicut poſſumus videre in aq̃ frigida que ſi ponat̃ ſuper ſtomacho in parte exteriori calefacit. ⁊ ſi ponat̃ intus in ſtomacho infrigidat: vnde, dico ꝙ humor cholericꝰ intus ⁊ extra eiuſdẽ ſpẽi ab eo ꝙ humor: ſed ratione ſui motus vel operationis diuerſat̃ ſpecies. ¶ De 2° ſic procedo videtur ꝙ feb. interpolata fiat in humiditate: q2. d. iſaac ꝙ omnis feb. putride cauſa eſt calor extraneus agens in feces humiditatis 3^{e} digeſtionis ergo videt̃ ꝙ fiat in humiditate ⁊ non in humore. ¶ Ad ꝯ̃rium. ſic oppono: q2 iam videret̃ ꝙ hetica poſſit eſſe fe. putrida q2 ſua mã poſſet putreſcere. ¶ D. omnes authores ponunt fe. interpolatã fieri in humoribus: q2 de cholã ⁊ ſle ⁊ melancholia. ¶ D. humiditates non dicuntur cholera ⁊ flegma ⁊ melancolia q̃re non fit in eis. ¶ Ad hanc queſtionem dico ꝙ fe. interpolata non fit in humiditatibus q2 illic non putreſcũt ſicut ſupradictũ eſt ꝓpter cuſtodiam nature circa eas: ꝙ ſi mihi opponis de textu iſaac dico ꝙ licet humor ad locũ tertie digeſtionis venerit non tamen eſt humiditas q2 non eſt ibi ꝑ viam nature: nam ⁊ ſanguis poteſt preter naturaz illuc ire in ipſo apoſtemate neq3 propter h̃ erit humiditas. ¶ De 3° ſic procedo videt̃ ꝙ poſſit fieri ex ſanguine: q2 poſſibile eſt ſanguinem effundi extra venas ⁊ illic putreſcere qd̃ patet in apoſtemate ⁊ in ſanie: ⁊ h̃. d. iſaac in aphori. de alijs ꝟo humoribꝰ planum eſt qd̃ fit. ꝟ Ad contrariũ ſic. non videt̃ poſſe fieri ex melancolia: q2. d. Gal. in nono de ingenio ſani. qd̃ omne qd̃ putreſcit debet eſſe cal3 ⁊ hum. ¶ Ad hoc dico ꝙ interpolata nõ poteſt fieri ex ſanguine: ſed fit ex ðibus alijs humoribus: ꝙ ſi mihi dicis ſanguis poteſt exire venas ⁊ putreſcere: q̃re faciet interpolatam. tunc rñdeo q2 tunc conuertit̃ ad ſaniẽ ⁊ non manet ſanguis corruptꝰ: de ſanguine vero non fit feb. interpolata. ¶ Ad aliud qd̃ ad aliam partem opponebatur de melancolia iam reſponſu3 eſt in lectione precedenti vnde ibi regras. ¶ De 4° ſic procedo videt̃ ꝙ feb. interpolata a principio vſq3 ad finẽ diuz poxiſmoꝝ ſit vna ⁊ non plures. nam in qualibet egritudine ſalua eſt ponere 4^{or} tempora. pone ergo ꝙ ꝓ^{m} egritudinis tertiane capiat 2os poxiſmos: ⁊ augmẽtum duos ⁊ ſtatus vnum ⁊ declinatio aliud: dico ergo ꝙ iſte febricitãs in toto augmento eſt eger: q2 dum qs eſt in aliquo tp̃e morbi ſemper eſt eger: q̃re a ꝓnꝰ vſq3 ad finem dicit̃ vna feb. ⁊ nõ plures. ¶ D. ab eodem dat̃ rei eſſe ⁊ eſſe vnum: ſed fe. tertiana habet eſſe a ſua materia: q̃re ⁊ eſſe vnũ. ergo cũ materia ſit vna a ꝓnꝰ vſq3 ad finem erit feb. vna. ¶ D. nos dicimus cõmuni ſermone ꝙ iſte habet vnam ⁊ nõ. d. ꝙ habet ſeptem feb. de habente ſeptem poxiſmos. ¶ Ad ꝯ̃rium ſic procedo. d. hip. in aphoriſmis. quibus quotidie ſiũt rigores quotidie febres ſoluunt̃: ergo ſi quotidie ſoluunt̃ febr non eſt vna feb. ¶ D. feb. eſt calor innaturalis per totum corpus extenſus: ſed conſtat ꝙ ille q̃ q̃rtanizat in dieb9 interpolationis non habet feb. q̃re alie feb. ſunt q̃ veniẽt ab his q̃ venerũt. ¶ Ad iſtam q̃ſnem ſic dico ꝙ feb. interpolata poteſt 2^{r} noiari. ſ. ab vnitate cauſe ſue ⁊ h̃ mõ eſt vna feb. a ꝓnꝰ vſq3 ad finẽ ſicut vna dĩ feb. continua. q2 de mã q̃

vno motu extẽſo mouet̃ ad putredinẽ: alio ꝟo mõ põt noiari rõne ſui motus. ⁊ h̃ mõ nõ eſt vna feb. ſed multe. nã diuerſitas motꝰ ꝓm tp̃s facit diuerſitatez in numero. ꝟ Aut dic aliter ꝙ aliud eſt dĩe iſte habet feb. ⁊ iſte hẽt fe. tertianaz. nã cũ dico habet feb. tertianã. tunc inſinuo eam tertianam: vnde dico ꝙ iſte q patit̃ tertianã. a ꝓnꝰ vſq3 ad finez habet vnam feb. tertianam in numero. tamẽ nõ habet vnaz feb. in numero. nã habere vnã tertianã eſt ꝙ affligat̃ de tertio in tertiũ: ⁊ ſic patet ſolo ad hãc diſtinctionẽ. ⁊ puto hanc eſſe meliorẽ. ¶ De 5° ſic procedo vr̃ ꝙ in die interpolationis nõ ſit eger. nã tũc non habet feb. ſ3 ſoluit̃ ſicut. d. hip. ¶ Ad ꝯ̃riũ eſt rõ que ſupra poſita eſt de tp̃ibꝰ que ꝓbabat ꝙ fe. eſſet vna i nũꝰ. ¶ Ad h̃ dico ꝙ iſte tertianariꝰ nõ eſt eger in die interpolationis actu: ſed aptitudine propinq̃ que hẽt cãm q̃ſi neceſſariã ⁊ continuã: ſed q2 iſta q̃ſtio dependet a ſupradicta q̃ſtione ideo ſatis ſit dictũ cũ aliã plenius diſſinuerimꝰ. ¶ De 6° ſic ꝓcedo q̃ro q̃ eſt rõ ꝙ melãcolia mo^{r} de q̃rto in q̃rtũ: ⁊ cholera de 3° in 3^{m}: ⁊ ſla de die in diem ⁊ q̃re nõ mo^{r} melãcolia de 5° in 5^{m}: aut de 6° in 6^{m} vel de 7° ĩ 7^{m}. ¶ Ad h̃ dico ꝙ bene ſunt fe. q̃ mouẽt̃. de 5° in 5^{m}: ⁊ de ſeptimo: ſed rare ſunt ſicut. d. aui. in 4° tcã ꝟo q̃re cholera mouet̃ de 3° in 3^{m}: nõ ponit̃ ab aliquo authore quẽ ego adhuc viderim: ſed ponũt cãm relationis. ſ. q̃re citius mouet̃ ſla q̃3 cholera ⁊ cholera q̃3 melancolia: ſed cauſam q̃re ſic abſolute moueantur non ponũt ego autẽ credo ꝙ cauſa ſit aliq̃s aſpectus quẽ talis mã habet ad aliquẽ motũ celeſtez ꓼm certã proportionẽ: ſed h̃ lectio potius aſtrologi q̃3 me^{ci} videt̃ eſſe. ⁊ ideo h̃ generale ſufficiat nunc dixiſſe. ¶ De 7° ſic procedo videtur ꝙ poſſit fieri feb. de cholera praſſina ⁊ eruginoſa. nam ſi fe. eſt calor mutatus in igneũ cholera eruginoſa magis eſt parata mutari in igneũ calorẽ q̃3 aliquis alius humor. ergo poteſt fieri ex ea. ¶ D. ego video ꝙ põt talis cholera ſtare in venis ſicut. d. 2^{or} in cõ. ꝓnoſticorum cap̃. de vomitu: ergo poteſt ex ea fieri feb. ¶ Ad ꝯ̃rium eſt textus iſaac in li. feb. d. n. ꝙ tm̃ eſt odium qd̃ nã habet cuz ea ꝙ non poſſet pati eius maliciã in venis v3 vt ad putredanem ꝑducatur: ⁊ ideo ex ea nõ fit feb. nam ante moreretur homo q̃3 ad tantã poſſet diſtẽperantiã ꝑuenire. ¶ Ad hoc dico ꝙ feb. nõ põt fieri ex ea ⁊ cõcedo rationẽ ad hanc partem. ¶ Ad ar^{m} ꝟo qd̃ dĩ in ꝯ̃rium ſic dico ꝙ quãtum eſt de natura huius cholere bñ poſſet fieri fe. ſed ꝑꝑ odiũ non eſt poſ. ¶ Ad 2^{m} dico qd̃ ipſa nõ poteſt ſtare in venis. ꝙ ſi dicis cõ. ponit eam eſſe in venis. dico ꝙ nõ. d. ꝑꝑ hoc eam morari in eis: ſed generari in venis ⁊ expelli ſtatim ad ſtom^{m} aut ad cutim in ictericia. ⁊ ꝙ plus eſt non poſſu3 credere ꝙ complete generet̃ in venis: ſed habilitatur ad hoc. ¶ De 8° ſic procedo querit̃ quare fe. tertiana non ꝟa durat plus q̃ ꝟa. ⁊ quartana eſt econuerſo. nam plus durat quartana ꝟa q̃3 nõ ꝟa: ⁊ in poxiſmo ⁊ in toto circuitu vſq3 ad finẽ. ¶ Ad h̃ dico ꝙ h̃ ẽ rõ q2 tertiana ꝟa eſt ð cholã ru. pura. tertiana non ꝟa eſt de cholera citrina ⁊ vitellina cui eſt permixtũ ſla qd̃ facit ſua qualitate lõgitudinẽ: ſed in melancolia eſt econtra. non enim poteſt eſſe aliq̃s humor groſſior eo ⁊ propter hoc qñ ſit quartana de melãcolia innaturali que eſt ciñis humoꝝ tunc ſubtilior eſt minus frigida ⁊ illa melancolia ideo minus durabilis eſt feb. ⁊ poxiſmꝰ in iſta in quotidiana ꝟo põt eſſe ⁊ exceſſus ⁊ defectꝰ. nã illa que fit de ſle ſalſo debet minus durare q̃3 illa que fit de ſlate naturali: ⁊ illa que fit de vitreo debet plus durare: ⁊ h̃ eſt q2 ſla poteſt recipere permutationẽ ad groſſius ⁊ frigidius ⁊ ad calidius ⁊ ſubtilius: ⁊ h̃ eſt tenẽdũ ad p̃ſens: ⁊ nõ. ꝙ ſla hora feb. tertiane eſt. 7. horaꝝ ⁊ ad plus põt eſſe. 12. in ꝟa.

¶ Cum determinauit de interpolatis reſtat: vt de continua videamus de qua duo videamus: ꝓ^{m} eſt de quibuſdã notificantibus eam: ꓼm de dubijs circa eam. de primo duo videamus: ꝓ quid eſt feb. continua: ⁊ quare dicatur cõtinua: ſcd̃o quot ſunt ſpecies eius. ¶ De primo ſic dicos ꝙ febris

ꝯtinua eſt. fe. cuiꝰ mā ſita eſt in venis ⁊ dr̄ ꝯtinua nō q2 ꝯtinue affligat q2 due tertiane hͦ mō poſſut dici ꝯtinue. ſed q2 mā eſt poſita intra vaſa ꝙ dic̄ co. in 2° de criſi. ¶ De 2° dico ꝙ fe. ꝯtinua 2r dī. ſ. rōne mãe ⁊ rōne ſui modi. rōne mãe ſic. nā fe. ꝯtinua q̄dā de ſang. quedā de chol'a quedā de melā ⁊ q̄dā de flate. Itē rōne modi ſic diuidit'. naʒ illa que fit de ſanguine eſt dupr'. nā quedā fit de ſanguine peccāte in quātitate ſolum que vocatur ſinocha inflatiua quedam eſt de ſanguīe peccāte in qualitate. ⁊ hͦ eſt triplex. nā q̄dā eſt que ſemꝑ augeť ⁊ vocať augmaſticꝰ. q̄dā vͦo que ſemꝑ deficit ⁊ vocať peraugmaſticus quedaʒ q̄ ſtat ſemꝑ in eodē ſtatu ⁊ vocať homotenꝰ. cām aūt huiꝰ diuerſitatis tangā in gōnibꝰ plane. Itē de flate fit dupr' fe. ꝯtinua. nā vna eſt de flate ſimplr̄ putrefacto in corꝑe ⁊ vocať quotidiana ꝯtinua. et alia eſt que fit de flegmate ſalſo putreſcō in venis minutis ꝓximis cordi epati ⁊ plōni ⁊ vocať cauſon nō verꝰ. Itē de chol'a fit 2ͣ fe. nam alia fit de chol'a diffuſa ꝑ oēs venas corꝑis ⁊ talis vocať terciana cōtinua. alia vͦo fit de chol'a. putrefacta in venis minutis ꝓximis cordi ⁊ epati ⁊ plōni ⁊ vocať cauſon verus. de melā nō fit talis diuiſio ſʒ ſolū datur ſm ſpēs melācholie q̄ ſūt. v. ¶ His viſis ad dubia veniamꝰ. circa iſtā lec. dubitāť. 4or. nā pͦio dubitať de fe. ē ſanguīe. ſcōo de fe. que fit de chol'a. 3° de fe. que fit de flate 4° que fit de melā. Itē de fe. ſanguis pͦ° q̄ramus de fe. q2 dicit' ſinocha inflatiua. ſecundo de putrida. de ſinochā inflatiua videamus tria. pͥm̄ an ipſa ſit putrida vel effimera. ſcōo an ipſa hēat. 4or tpa vel nō. 3° an ipſa ſit acuta vel nō. ¶ De pͥmo ſic ꝓcedo vr̄ ꝙ ipſa nō ſit effimera. nā ipa nō fit in ſpū ſed in humore ğ nō eſt effimera. ¶ D̃. effimera nō durat vltra tres dies hͦ vͦo pōt plus durare q̄re nō eſt effimera. ¶ D̃. nō vr̄ putrida. nā in ea nō putreſcit hūor. ¶ D̃. putrida nō deficit ꝑ ſolā flōtomiā ſicut dicit Gal. in 4° de ſa. ſ. hͦ vͦo deficit ꝓpter ſolam flomiā. ¶ Ad iſtā q̄ōnē opʒ reſpōdere ſicut dicit co. in nono de ingenio ſanitatis ꝙ fe. ſan. tenet meͥm inter putridā ⁊ effimerā. nā in eo ꝙ humor peccat hʒ nāim putride rōne quātī. in eo vͦo ꝙ nō peccat qualitas hʒ nāim effimē vn̄ meͥm tenet. ¶ De ſcōo ſic ꝓcedo vi ꝙ iſta fe. nō hēat. 4or tēpora. nā ſine aliquo ſigno digeſtionis deficit. q̄re nō ſunt ibi. 4or tēpora. ¶ D̃. ipſa ꝓcedit ſemꝑ augmentādo donec fiat flōmia ⁊ tunc deficit quare nō videtur hēre ſtatum. ¶ Ad ꝯtrariū ſic dicit Gal. in 3° de criſi ꝙ ois egritudo ſalua hʒ quattuor tēpora. ⁊ rō ipſa probat. nam oē ꝙ moueť ſi debet deficē opʒ ꝙ ſm 4or tēpora moueať. nā opʒ ꝙ ſit tēpus pͥncipij ⁊ augmēti ⁊ finis ⁊ defectionis ſicut pʒ per ſextū phicoꝝ Ariſt. ¶ Ad iſtam queſtionē pʒ ſolō per ea que diximꝰ de ethica ⁊ effimera qn̄ eandē q̄ōnē moui vn̄ ibi quere ſolōnē. ¶ De 3° ſic procedo. vi ꝙ hͦ fe. nō ſit acuta. nā ois fe. acuta debet eſſe de mā acuta ſic dicitur. in co. illiꝰ apho. acutoꝝ morborū. ſʒ mā huiꝰ fe. nō eſt acuta q2ꝓmme acumē reſpicit q̄litatē ꝑmutatā quare mā nō ē acuta. ¶ D̃. co. ponit multotiēs ꝙ ipſa ē de gn̄e fe. effimere. ſed effimera nō eſt acuta ſic dic̄ co. in co. ꝓdicti aphoriſmi ⁊ Aui. in 4°. q̄re nō videť acuta. ¶ Ad oppoſitū ſic ꝓcedo dicit Aui. in 4° ca. de fe. ſanguis. ꝙ hͦ fe. eſt acuta. ¶ D̃. pʒ per diffōnē morbi acuti. nā morbꝰ acutus eſt ille q̄ cū velocitate ſui motꝰ eſt magnꝰ ſed hͦ fe. eſt hmōi q̄re eſt morbꝰ acutꝰ. ¶ Ad hāc q̄ōnem rn̄° ꝙ iſta fe. eſt acuta. ꝙ ſi mihi opponis ipſa nō habet mām acutā. ſed illō acumē cōſurgit ab ipſa q̄ntitate tamē ipm acumē eſt q̄litas. nam ex multa coartatione ꝯſurgit quedam calitas que acuta dr̄. ¶ Ad ſm vͦo dico ꝙ licet ſit de gn̄e effimere q2 nō eſt nālis putrida. ⁊ quia breuis eſt. ſed q2 ipſa eſt timoroſa ideo opʒ eam ponē acutā. nam ſi effimera eſſet timoroſa ipſa neceſſario eſſet acuta. ¶ His viſis videamus de putrida de qua tria dubitanť. pͥmū eſt an poſſit fieri aliqua fe. de ſanguine vel nō. ſm eſt an poſſit fieri aliqua fe. de ſanguine eo manente ſub forma ſanguis vel nō. ¶ Tertiū eſt de ſpēbꝰ iſtius fe. ¶ De primo ſic ꝓcedo. videť ꝙ nō poſſit ſanguis putreſcē. nam ipſe eſt ſemper in motu ⁊ feruore ⁊ iſta prohibent rem putreſcere. ſicut dicit Ariſt. in 4° metaurorum ergo ipe nō poteſt putreſcere. q̄re neq3 fieri fe. ex eo eſt poſſibile. ¶ D̃. ſanguis eſt filius nāe ſicut dicit ꝯſtā. q̄re dʒ eū defendere ne putreſcat ſicut defendit humiditates ⁊ membra. ¶ Ad cōtrariū eſt ratio expreſſa. nā omnis res que eſt calida ⁊ humida pōt putreſcere. ſanguis eſt talis. ergo ⁊c̄. ¶ Ad hoc dico ꝙ ſanguis pōt putreſcere. ꝙ ſi mihi opponis ipſe eſt in motu ⁊ feruore ergo nō poteſt putreſcere. dī eo ꝙ ille motus nō eſt ſemꝑ tāte euentatiōis. ꝙ poſſ ↄ defendere eū a putredine. ¶ Ad ſm pʒ ſolō. per dcm̄ Hip. in li. fe. dicit eni ꝙ ſicut pater odit filium oberrantē ſic natura odit ſanguinem quādo peccat ⁊ ideo derelinquit ipm. ¶ De ſcōo ſic ꝓcedo videtur ꝙ de ſanguine non poſſit fieri febris eo manēte in ſpē ſanguinis. nā dicit hͦ Gal. in ſcōo de criſi ⁊ in li. fe. ⁊ in co. aphoꝝ. nā dic̄ ꝙ qn̄ ſanguis putreſcit tranſit in cholaʒ ⁊ ſic de ſanguine non fit fe. materia tali exiſtente. ¶ D̃. ad hoc facit rō. nā omne dulce quādo ſupercaleſit permutať ad cholam. naʒ in hͦ concordant omnes auctores. ergo cū ſanguis ſit nālit' dulcis qn̄ ſupercaleſit ꝑmutať ad cholerā. ergo non fit fe. de ſanguine ſub forma ſanguis ſtante. ¶ D̃. omnis humor qui purgatione indiget hʒ ꝓpriā meͥnam euatiuā ſeu purgatiuā. ſʒ ſanguis nō hʒ meͥnā q̄ purget ipm. ğ ſanguis non putreſcit. ſ. ꝙ ex ſanguine exiſte tali fiat febris. q2 dicit Aly. ꝙ nō eſt in venta meͥa que ſit euatiua ſanguis. ¶ D̃. nō eſt humor aliquis tā ſubtilis ſicut chol'a ⁊ quāto humor eſt ſubtilior tāto reſolubilior ğ quāto reſolubilior tāto ciꝰ egritudo breuior. ſed nos videmus ꝙ ſinochꝰ velociꝰ terminať q̄ʒ terciana cōtinua ſic dicit' in 2° ⁊ 3° de criſi. dic̄ eni ꝙ fe. ꝯcluſa breuior eſt q̄ʒ terciana ꝯtinua q2 dic̄ ꝙ ſinochꝰ ꝑtrāſit pͥam ſeptimanā ğ cū ſinochus ſit breuior q̄ʒ ꝯtinua terciana ipa ſinochꝰ neceͦ erit de humoꝛ ſubtiliori q̄ʒ terciana ꝯtinua. ſʒ nullus humor eſt ſubtilior q̄ʒ chol'a ō q̄ fit terciana ꝯtinua. ¶ Ad ꝯtrariū eſt rō multiplex quā ponit Auic. i 4° caͤ. §. oppinatꝰ. ſic eni arguit ꝯ. Gal. qn̄ dicit Gal. ꝙ chola fit de ſanguine ⁊ ex illa chol'a fit fe. ꝯtinua hͦ pōt ꝯtingere duobꝰ modis. nā aut ꝯtigit ꝙ chol'a illa faciat febrē ꝯuerſaʒ ex ſanguine poſt putredinē. aut ꝯtigit dū fit ipa putredo. ſ. ꝙ cola fiat ex ſanguīe dū ipe putreſcit. ſʒ qlʒ horū modorū ē ipoſſ. nā ſi vis dicē ꝙ ſanguis fiat cola hͦ eſt ſm tribꝰ modis. nā ſanguis nō ꝯuertiť totꝰ ad cholam. ſed ſubtile eiꝰ ad cholaʒ ⁊ groſſum ad melam. Itē nos loqmur hͦ de ſanguīe put eſt in putredine ⁊ ipſe loqť poſt putredinē. Itē nō eſt neceͦium de re putrida fieri aliqd putriduʒ ſic nos videmꝰ de melā que qn̄ putreſcit fit q̄ſi cinis ⁊ iſte cinis nō eſt putridus q̄re ſanguis cū nō putreſcit poſt putredinē nō neceͦ fac̄ rē putridā ſi vͦo ipe volet dicē ꝙ fe. iſta fiat de chol'a dū ſanguis putreſcit tūc eſt purū mēdaciū. nā dū ſanguis putreſcit cū ois motus fiat in tpe adhuc ſtat ſub foꝛa ſanguis. q2 ipoſſe eſt ſubito ꝯuerti in ſanguinē. ¶ D̃. nos videmꝰ ꝙ fe. de flate nō dī fieri de ſanguine neq3 fe. de chol'a dī fieri de melā. ⁊ dʒ eadē rōne chol'a cū putreſcit ꝯuerti ad melam ſic ſanguis ad chol'am q2 ſicut aduſtus ſanguis fit chol'a. ſic cinis chol'e fit melā. ſic ğ iſti auctores ſunt ꝯ̄rij ⁊ ſm rē ⁊ ſm nomen ⁊ iō ego nō ſum iudex inter eos neq3 ptē volo tenē ſed ſufficit ꝙ ad vtrāq3 partē rōnes adduxi ⁊ plures adducerē niſi q2 deficit mihi carta. q̄uis q̄dā vocāt hͦ Aui. ſophiſtā. ¶ De 3° ſic ꝓcedo. vi ꝙ iſte tres ſpēs ſinochi nō poſſūt ſtare. nā fe. hʒ pͥnͥm augmētū ſtatū ⁊ declinationē. ſed nulla iſtarū ſpērum vr̄ poſſe habere hͦ 4or tempora ſed quelibet earuʒ hʒ tm̄ vnū. vnde dicit Gal. de vna illaꝝ ſpēꝝ ꝙ tota vr̄ eſſe ſtatus in ſcōo de criſi. ¶ D̃. nō vr̄ ꝙ poſſit fieri aliqua fe. q̄ ſemꝑ creſcat. nā ois motus q̄ deficit. opʒ ꝙ ſm defectum ꝓcedat. nō ergo pōt ſemꝑ creſcē ⁊ poſtea ſubito deficere q2 ſubitꝰ eēt motus ſui defectꝰ ꝙ eſt ꝯ nām. ¶ D̃. q̄

riſ an iſta trimēbꝛis ſolutio cōpetat ſinoce inflatiue vel nō. ⁊ vr̄ ꝙ nō. nā cā iſtius diuerſitatꝭ in ſinoca non eſt niſi maioꝛ diſſolutio ꝗ̄ putrefactio. ſ; cū in ſinoca inflatiua non ſit aliq̄ putrefactio nō erit illa diuiſio. ¶ O. ꝙ rōne ꝛᵉ cōpetē ſinoce inflatiue cōpetit ⁊ ei ſimē. q2 h̄ dicit Gal. in nono de igenio ſani. ponit enī ꝙ ille tres ſpēs diuidūt ſinocam ſine putredine. ¶ Ad euidentiā hui⁹ q̄ſiti opꝫ notare cām ꝓꝑ ꝗ̄ ꝯtingant iſte diuerſe ſpēs ſinoce ⁊ poſtea rn̄debo q̄ōni. dico ergo ꝙ mā in fe. q̄ dicit ſinocus hꝫ duos mot⁹ in ſe. ſ. putreſcꝭri et reſolui per poꝛos ⁊ ꝑ quālibet aliā conſumptionē vn̄ aliqn̄ eſt ꝙ de mā mota ꝯtinuo tm̄ reſoluitur quātū putreſcit et hoc vſq; ad criſim ⁊ tunc ꝓcedit ſemꝑ vniformiter ⁊ dicit homotenus. aliqn̄ ꝟo plus de mā putreſcit ꝗ̄ reſoluat ⁊ tunc ſemꝑ vſq; ad criſim ꝓcedit augendo. ⁊ ratio eſt q2 mā ſcd̄a adunat cum pte ꝑme mãe que adhuc nō eſt reſoluta. aliqn̄ ꝟo plus reſoluit de mā ꝗ̄ putreſcat. ſed etiā de illo ꝙ in ſe q̄eti motu dꝫ putreſcē. h̄ ꝟba ſunt Aui. in 4º. ⁊ conſtā. in theoꝛica ⁊ iſaac. in liº fe. ſed Galien⁹ in nono de ingenio ſa. ponit cām iſtius diuerſitatis in ſinocha inflatiua h̄ mō in ſinocha inflatiua aduriť fumus quidā ꝓpter coartationem ſanguis ⁊ reſoluit ſemꝑ de illo fumo. vnde qn̄ tm̄ de illo fumo aduriť quātū reſoluiť tunc ſit ſpēs eq̄lis vſq; ad ſtatū ⁊ qn̄ plus aduriť ꝗ̄ reſoluat tunc eſt illa que ſemꝑ creſcit ⁊ qn̄ plus diſſoluiť ꝗ̄ adurať tūc ſemꝑ deficit ⁊ ſic opꝫ ꝙ iſte tres ſpēs poſſint eſſe in ſinocha inflatiua ꝙ a vulgo ni auditū eſt. q2 nō legunt libꝛos. ¶ Ad ꝑmū dico ꝙ iſta egritudo habet quatuoꝛ tēpoꝛa. ſicut alie fe. ꝙ ſi mihi oppōis ꝙ quedā ſpēs ſemꝑ augetur ⁊ quedā ſemꝑ ſtat ergo nō hꝫ 4ᵒʳ tēpoꝛa dico ꝙ in iſtis fe. ꝯſiderať ꝛˢ motus mãe. ſ. digeſtio ⁊ indigeſtio ⁊ rōne hui⁹ hꝫ 4ᵒʳ tēpoꝛa ſicꝫ q̄libet alia fe. alius ꝟo motus ꝯſiderať qui attēdiť penes cōparationē reſolōnis ⁊ putredinis adinuicē. ⁊ hoc mō non oī hēre 4ᵒʳ tēpoꝛa imo occultanť tpa ab iſo motu tn̄ bn̄ ſpeculāti ſatis notū eſt de his. ¶ Ad ſcm dico ꝙ iſte tres ſpēs nō hn̄t iſtas varietates niſi vſq; ad criſim ⁊ ſtatū tn̄ in declinatione q̄cūq; ſpēs ſit ſemꝑ deficit. h̄ dr̄ a Gal. in ſcd̄o de criſi ⁊ in nono de inge. ſa. ⁊ ab. iſaac. in li. fe. ¶ Ad 3ᵐ queſitū de febꝛe ſinocha an hēat has tres ſpēs. rn̄deo ꝙ ipſa hꝫ illas tres ſpēs ſm ꝙ Gal. ponit. ꝙ ſi mihi opponis ꝑ cām illius diuerſitatis ꝙ cā ei⁹ eſt motus putredinis dico ꝙ illa cauſa non aſſignať niſi de ſinoco putrido. vn̄ illi auctoꝛes qui poſuerunt illā cauſam nō poſuerunt niſi de ſpēbus ſinochi putridi ſed cā in ſinocha inflata eſt reſolō fumi ⁊ eius aduſtio ſicut ſupꝛa patuit. ¶ Pōt q̄rtū queſitū addi circa iſtaꝫ fe. de ſanguine ⁊ eſt hoc an tot⁹ ſanguis putreſcat vel nō. ⁊ vr̄ ꝙ totus putreſcat. nā dicit Gal. in nono de inge. ſani. ꝙ in ſinocha eſt putredo in venis totius coꝛpis eq̄lr ⁊ h̄ ideꝫ dicit in co. illi⁹ apho. acutoꝝ moꝛboꝝ. ¶ O. idē dicit Aui. ca. de fe. ſanguis ꝙ putredo ſanguis eſt cōis humoꝛibus. ¶ O. q̄uo poſſet ſtare ſanguis imputridus cū bulliat putridus. ¶ Ad ꝯtrā. ſi ſanguis tot⁹ coꝛpis eēt putridus tūc cū ille ſit incoꝛrigibilis opꝫ hoiem moꝛi. ¶ Ad iſtā q̄ōnē dico ꝙ ſanguis totus ſuſcipit influētiā putredis non tn̄ totus eſt putreſcēs. q2 ſic necio ſeq̄reť moꝛbus vn̄ nā facit nutrimentū de illo bono ſanguine expoliando cū ab infectione. maiū autē ſanguinē ⁊ coꝛruptū nō adducit in ſui nutrimentū. ſic dicit Gal. in co. illi⁹ apho. que relinquunť in moꝛbo. ⁊ in illo. vbi cib⁹ intrat ꝑter nām. ⁊ ex hoc pꝫ ſolō ad argumenta. ¶ Poſſet etiā addi q̄ntū queſitum ꝙ eſt. vbi ſtet caloꝛ cum quo nā tūc reſiſtit egritudini cū ſanguis ſit totaliter affect⁹ mala q̄litate. ¶ Ad h̄ dico ꝙ in mēbꝛis ſolidiſ ſicut in oſſib⁹ neruis ⁊ coꝛpe arteriarū ⁊ venaꝝ ⁊ ſilr eſt caloꝛ nālis cū quo nā reſiſtat egritudini ⁊ h̄ dr̄ a Gal. in liº de malitia cōplōnis ⁊ nihilomin⁹ eſt in ſanguine aliq̄ ps cū q̄ vniť illa caliditas mēbꝛoꝝ ſolidoꝝ ⁊ ſunt inſtrm̄ nature. ¶ Cū vidim⁹ de fe. ſanguis ea q̄ dubitāda erāt. mō videamus de fe. q̄ ſit de choľa. ꝑ q̄ q̄ro q̄re in choľa nō eſt iſta diuerſitas. ſ. ꝙ q̄dā ſolū deficiat. q̄dā ſolū augeať ⁊ q̄dā ſtet in eodē ſtatu. ¶ O. q̄ro vn̄ eſt ꝙ fe. de ſanguine nō hꝫ ſic diſtinctos ꝑximos ſicut illa q̄ de choľa cū vtraq; ſit de choľa. ¶ Ad ꝑᵐ dico ꝙ cā ꝓꝑ quā fe. de choľa. ⁊ de melancholia ⁊ de fl̄ate nō recipit illā diuerſitatē ſpērū ꝗ̄ recipit ſanguis ē q2 ipa nō hꝫ poxiſmos ſic ꝯfuſos vn̄ ꝯtinuāť poxiſmi. j. ꝙ ſequēs addit in ꝑᵒ aut ſuccurrit ꝓꝑ actionē nãe aut motum mãe. ſed in iſtis fe. que hn̄t poxiſmos diſtinctos putrificať magi mā ⁊ ſic nō ſupueniť putrefactio reſolōni vel ecōuerſo q̄re nō cadit in eis illa diuerſitas. ¶ Ad ſcm dico ꝙ ſanguis q2 maioꝛis eſt q̄ñtitatis ꝗ̄ alij hūoꝛes ⁊ magis hꝫ q̄litates aptas putredini. q2 ē caľs ⁊ hu. idō nō hꝫ poxiſmos diſtinctos. Sed alij. hu. ſunt minoꝛis q̄ñtitatis ⁊ nō hn̄t omnes q̄litates aptas putredini q̄re nō ſic ꝯtinue mouenť ad putredinē. ꝙ ſi mihi obicis. iſta fe. eſt de choľa ſm Gal. ꝗ̄ debꝫ facē ſuꝛ poxiſmos ſicut alia. dico ꝙ iꝫ ſit de coľa. ſꝫ Gal. tn̄ adhuc retinet nām ſanguis rōne ſue q̄ñtitatis ⁊ q̄litatis per cōparationē ad alios hu. ¶ Poſſet tertio q̄ri que fe. hꝛis ſit frequētioꝛ an iſta de cholera an illa de ſanguine. Itē que illarū ſit longioꝛ. ¶ De ꝑmo ſic ꝓcedo vr̄ ꝙ fe. de ſanguine magis eueniat. nā ille humoꝛ q̄ magis eſt aptus ad putredinē frequētius putreſcit. Sꝫ ſanguis eſt magi apt⁹ ad putredinē rōne ſue qualitatis. q2 caľs ⁊ hu. ergo cū ſanguis ſit aptioꝛ ceteris. hūoꝛib⁹ ad putredinē ipſe freq̄nti⁹ putreſceť. ¶ Ad ꝯtriū autē eſt textus Gal. in tertio de criſi dicit enī ꝙ fe. ꝯtinua q̄ ꝑmanet ſꝫ diſpōnē vnā accit minusq; ꝯtinua tertiana. ¶ Ad h̄. j. rn̄deo. ꝙ fe. ꝯtinua de ſanguine eſt rarioꝛ ꝗ̄ de choľa. ſm ꝙ dicit Gal. ꝙ ſi mihi oppōis. ꝙ ſanguis eſt paratioꝛ putredini dico ꝙ verū eſt. ſm ſe. ſꝫ rōne cuſtodis. ſ. nãe q̄ quātū pōt ipm a putredine ꝓhibet eo ꝙ eſt amicus ei⁹ idō nō tā freq̄nt putreſcit quātū frequēter putreſcit choľa. ¶ De ſcd̄o ſic ꝓcedo vr̄ ꝙ lōgioꝛ ſit fe. de ſanguine. nā choľa eſt ſubtilioꝛ hūoꝛ q̄ ſit in coꝛpe eo ꝙ aſſimilať igni ⁊ ſanguis aeri. ꝗ̄ q̄nto aer eſt min⁹ ſubtilis igne tāto ſanguis eſt min⁹ ſubtilis choľa. ꝗ̄ breuioꝛ eſt ea que de choľa ꝗ̄ ſit ea que de ſanguine cū reſolubilioꝛ humoꝛ breuioꝛē faciat egritudinē. ¶ Ad ꝯtriū hui⁹ eſt text⁹. co. in 2º ⁊ 3º de criſi. nā dicit ꝙ fe. que manet ſm diſpōnē vnā eſt breuioꝛ ꝗ̄ ſit tertiana ꝯtinua. nā illa que eſt ſm diſpōnē vnam fe. ſanguis durat ſine aliquo erroꝛe vſq; ad. 4ᵒʳ dies. ſed illa q̄ ſit de choľa durat vſq; ad. 4ᵒʳ periodos ⁊ plus aliqn̄. ¶ Ad h̄ rn̄deo dupľ vno mō ſic ꝙ licet choľa in ſe ſit ſubtilioꝛ ꝗ̄ ſanguis non tn̄ eſt ſubtilioꝛ ⁊ reſolubilioꝛ ꝗ̄ ſit ſanguis q̄ facit. fe. ꝯcluſam. nā ille ſanguis eſt ſcūs choľa ſubtilioꝛ ꝗ̄ ſit ꝟa choľa q2 ipſa eſt facta de vnctuoſo ſanguine q̄ ſubtiliatus eſt ſcūs choľa. aut dic ꝙ iſta breuiter nō ꝯtingit a mā ſubtilioꝛi ſed q2 ꝯtinue magis mo⁹ mā ꝗ̄ cholera cū nō hēat pox.ᵐ neq; veꝛ neq; ſophiſticū. illa ꝟo que eſt de choľa hꝫ poxiſmos q̄ ꝑnt diſtingui ſicut. d. Hip. i lib. fe. vn̄ tm̄ facit iſta ꝯcluſa in vno die q̄ntū illa in vno ꝑiodo. ⁊ ſic ꝓpterea eſt breuioꝛ. ¶ Poſſet iterū q̄ri. cū diuerſitas ſit⁹ mãe choľice faciat diuerſas ſpēs. ſ. cauſonē ⁊ tertianā ꝯtinuā q̄re h̄ non ꝯtigit in ſanguine ⁊ in melia ⁊ choľa. ¶ Ad h̄ dic ꝙ nō ꝯtingit in ſang⁹. q2 ipſe plus i coꝛpe ⁊ vlioꝛ ꝗ̄ choľa vel fl̄a ⁊ de fl̄ate pōt poni eadē rō ſꝫ de melia eadē rō nō hꝫ locū ſꝫ dico ꝙ h̄ ꝯtigit ꝓꝑ groſſitudinē melienā nō pōt cōponi in venis ꝓpe circa coꝛ ⁊ ep. ¶ O. alia eſt rō q2 coꝛ eſt mēbꝛū fluens vn̄ multiplicat ibi ſolū hūoꝛes aduſtos. ſ. cholaꝫ ⁊ fl̄a ſalſuꝫ ⁊ idō pōt fieri cauſon ex fl̄ate ſalſo ſicut ponit Hip. ¶ De 3º ⁊ 4º q̄ſito dimitto. ¶ Cū vidim⁹ de febꝛib⁹ ſimp.ᵇᵘˢ mō reſtat vt de cōpoſiti videam⁹ de qb⁹ duo videam⁹ ꝑᵐ eſt de quibuſdā notificā.ᵇᵘˢ nobis ipſas ſm de dubijs. de ꝑᵒ diuiſionē ⁊ modū cōpōnis. ¶ De ꝑ ſic ꝓcedo ⁊ dico ꝙ tāta ē loq̄citas ⁊ inoꝛdinatio auctoꝝ circa iſtas ſpēs fe. cōpoſitarū vt vix aliq̄s poſſit ad finē peruenire. ego tamē ex dictis omnium auctoꝛum. ſ. Gal. Aui. Hippo. ⁊ Conſtantini quēdā epilogum oꝛdinatū ſatis exponā purgare ꝓꝑ diuiſionē materie.

¶ Dico ergo ꝙ compoſitio fe. variatur penes tria generaliter. ſ. penes diuerſitatē cōponibiliū fe. ⁊ penes modū cōpōnis ⁊ penes tēpus ſue inuaſiōis. ¶ De p̄ ergo proſequamur per ordinē vt ordinata ſiat nr̄a doctrina dico ergo ꝙ penes diuerſitatē componibiliū tripliciter fit cōpō. vna; aut cōponunt̄ diuerſe fe. ſm gen⁹ vt qn̄ cōponit̄ ethica cū putrida aut cōponūt̄ diuerſe fe. ſm ſpēm ⁊ h̄ dupliciter. nā aut componunt̄ ſm ſpēm mālē aut ſm ſpēm ſitualē. ⁊ ſm mālem h̄ mō. nam cōponit̄ fe. cholē cū flegmatica ⁊ cū ſanguinea ⁊ cū melācholica ⁊ ſic de alijs. ſm ſpēm ſitualē. ſ. qn̄ cōponit̄ interpolata cū ꝯtinua. 3ᵒ modo fit cōpoſitio penes diuerſitatē cōponibiliū qn̄ fit penes identitatē ſpērū. ⁊ h̄ dupliciter aut ſm ſpēm mālem aut ſm ſitualē. ſm mālem vt qn̄ cōponit̄ fe. colica cū cholica ⁊ flegmatica cum flegmatica. ⁊ melica cum melācholica. ſanguineā autē cum ſanguinea cōponi nō inueni. ⁊ ſm ſpēm ſitualem. vt qn̄ cōponit̄ cōtinua cum cōtinua ⁊ interpolata cū interpolata. iſte ergo ſunt cōpōnes penes diuerſitatē cōponibiliū. ¶ Modo videamus quō varient̄ cōpōnes penes modū cōpōnis ⁊ in h̄ eſt maior difficultas ⁊ nō patebit magiſtro Joāni bono. cū hēat crucibulū nimis diuerſū. h̄ autē ꝯtingit tripliciter. ſ. penes locū ⁊ penes numerū eorū que miſcent̄ ⁊ penes locū afflictionis. ⁊ penes locū mãe cōmixtibilis. h̄ mō. fe. qdā cōponunt̄ ſm vicinitatē ⁊ quedā ſm permixtionē ⁊ dr̄ ille cōponi ſm vicinitatē qrum mãe ſunt in diuerſis locis corporis. vt qn̄ mā vni⁹ ē in ſtō ⁊ alia in epate. ille v̄o dr̄ cōponi ſm permixtionē q̄ ſūt ex diuerſis mãis ſimul permixtis. ſed mō videam⁹ minutas diuiſiões iſtarū fe. qr qdā ſunt ꝯtinue ⁊ quedā interpolate ⁊ oēs iſte cōponūt̄ ſm vicinitatē. nā due interpolate cōponunt̄ ſm vicinitatē vt qn̄ mā vnius eſt in ſtō ⁊ alia in cōcauitate mēbrorū. Itē cōponunt̄ due ꝯtinue ſic. d. Gal. ſm vicinitatē vt qn̄ cōponit̄ tertiana ꝯtinua cū quotidiana ꝯtinua ⁊ pōt h̄ ſic intelligi. ꝙ in qbuſdā venis fit minē a quotidiane. in qbuſdā fit minera tertiane. nā in vno loco putreſcit flegma ⁊ i alio cholera. Itē pōt componi ꝯtinua cū interpolata ⁊ h̄ ſm oēm variationē humorū. ſed maxie ſm illā cōmixtionē in q̄ miſcet̄ chola cū flegmate que mixtio vocat̄ emitrite⁹ in q̄ qdē cōmixtiōe fit verus emitriteus q eſt ex quotidiana continua. ⁊ nō verus qui eſt ex quotidiana interpolata poteſt fieri iſta cōmixtio. nā poteſt fieri q̄rtana ex melācholia cū qua fit aliq̄ pars flegmatꝫ tñ in fe. interpolatis nō pōt fieri cōmixtio econtra. nā tunc nō caderet ſub aliq̄ ſpē i mō primorum ⁊ v̄ificat̄ alia diuiſio tā in febribus que fiunt cū apa te q̄ꝫ in eis que fiunt ſine apate. ⁊ in febrib⁹ qdeꝫ ſine apate iam patuit. in illis v̄o que ſunt cū apate. h̄ mō eni pōt eē cōpoſitio apatis ſm vicinitatē vt ſi apa vnum fit in epate ⁊ aliud in ſplene ⁊ ſilia. Itē pōt eſſe ſm cōmixtionē vt fiant apata ex chola ⁊ ſanguine vel ex flegmate ⁊ chola ⁊ h̄ aut mā vtraqꝫ eq̄liter ſe hñte aut ineq̄lr. ⁊ qn̄ habet ſe ineq̄lit̄ tunc opꝫ fieri denoiationē a dn̄anti videmus ergo qūo ratione loci vbi fit cōmixtio. ¶ Modo videam⁹ qūo ratiōe numeri. ⁊ eſt ſciendū ꝙ poſſūt due fe. componi ⁊ .3. ⁊ 4ᵒʳ naꝫ poteſt qs hēre duas tertianas ⁊ tres ⁊ duas q̄rtanas ⁊ tres. ſed 4ᵒʳ fe. non pōt quis hēre de vna mā ſic dicit Yip. Sed de diuerſis materijs. vn̄ poteſt quis hēre de flegmate duas de chola duas de flegmate ⁊ vnā de chole ⁊ aliā de melācholia ⁊ pōt componi interpolata cū emitriteo ⁊ ſic erit tunc tres fe. ⁊ due iterpolate ⁊ vna ꝯtinua. ¶ Mō videamus qūo diſtinguant̄ penes locū afflictiōis. ⁊ eſt ſciēdum ꝙ hee ſunt due fe. ſ. empiala ⁊ lipparia ⁊ di empiala hēre diuerſa loca afflictionis qr hꝫ interiora calida ⁊ exteriora frida. lipparia v̄o ecōuerſo: ſ. exteriora cal'a ⁊ interiora frigida. cā h̄ue diuerſitatis eſt qr empiala fit de flegmate vitreo cuius qdā pars putriuit ⁊ ſic fecit caliditatē ⁊ qdā pars eius vadit ad poros añq̄ꝫ putreſcat ⁊ ſic infridat. cauſa v̄o ſcōe eſt h̄ qr lipparia fit de chola ⁊ flegmate groſſo ⁊ melācholia. vn̄ chola q̄uis putreſcat vadit ad extrema corporis ⁊ flegma vitreū ⁊ melācholia qr ſūt graues humores petunt interiora q̄re friget interiora. h̄ ſunt v̄ba Yip.

¶ Mō videamus qūo varietur fe. penes tēps inuaſionis ⁊ eſt ſciendū ꝙ tripliciter poteſt eſſe. nā fe. alia eſt intrā ⁊ alia coalternās. alia eſt cōitās ⁊ dicit̄ itrās qn̄ paroxiſmi ſubintrāt ad inicē ⁊ coalternās dr̄ quādo paroxiſm⁹ vnius ſequit̄ paroxiſmū alterius. ⁊ cōitans dr̄ quādo ſimul incipiunt h̄ dicit Aui. h̄ legas iocet magr̄ Joānes bone qr in eis nihil itriſtū inuenies. ¶ Circa iſtā lectionē. vij. querunt̄. primū eſt an ꝯtingat aliquā fe. eſſe ſimpliceꝫ vel non. ſm eſt an ꝯtingat aliquā fe. eſſe cōpoſitā vel nō. 3ᵐ eſt an ꝯtigat cōpoᶰᵉᵐ fieri ex febribus diuerſarū ⁊ ꝯ̄rarū cārū. ſ. flegmatꝫ ⁊ cholere vel nō. 4ᵐ eſt an ꝯtingat fe. duas ꝯtinuas cōponi ſm vicinitatē. 5ᵐ eſt de nūo ſpērū emitritei. 6ᵐ eſt an ꝯtingat fieri emitriteū de ſanguine corrupto in venis ⁊ chola ex. 7ᵐ eſt de fe. empiala ⁊ lipparia. ¶ De p̄ᵒ ſic procedo non videt̄ ꝙ aliq̄ fe. poſſit eſſe ſimplex. nā illa dr̄ ſimplex q̄ eſt de ſimplici humore. ſed ſimplex humor nō inuenit̄ in corpore ſic. d. Gal. in co. p̄no² ⁊ in li⁰ de accidēti ⁊ morbo in p̄. q̄re neqꝫ inuenit̄ fe. ſimpˡ. ¶ P̄. nō vr̄ ꝙ aliqs humor poſſit corrūpi in corpore qui corrūpat̄ ſanguis. nā ipſe eſt ſubtilior ceteris humorib⁹ ad putredinē q̄re ſi aliqs alter putreſcat nec̄io putreſcit ſanguis qr ſi de quo minus vr̄ ineſſe ⁊ ineſt ⁊ de q̄ magis. Ad ꝯ̄riuꝫ eſt Gal. in 2ᵒ de criſi ⁊ breuiter ois auctor loquēs de febribus. ¶ Ad h̄ dico ꝙ fe. ſimpˡ eſt ⁊ eſſe pōt. ¶ Ad primū autē ꝙ opponebat̄ ſic dico ꝙ non dicit auctor aliq̄ꝫ fe. eē ſimplicē qr ſolū hūor vn⁹ putr⁹ peccet. ſꝫ qr vnus per magnū dn̄ium. vn̄ tunc dicit̄ ſimpˡ fe. quādo vn⁹ hūor valde excedit alium. qn̄ v̄o ſunt equales aut vn⁹ parū excedit alium tunc dicit̄ compoſita. h̄ ſunt v̄ba Gal. in ſcdo de criſi. ⁊ per h̄ pꝫ ſolo; etiā ad ſcdm. ¶ De ſcdo ſic procedo videt̄ ꝙ nulla fe. ſic cōpoſita. nā cum nō eſt cōpoſita egritudo nō eſt compoſita fe. qr ꝙ remouet̄ a gn̄e ⁊ a ſpē. ſed ab omni fe. remouet̄ h̄ p̄dcm. ſ. cōpoſita egritudo ꝙ probabo. ergo et a fe. ꝙ aūt remoueat̄. pꝫ. nā dicit Aui. ꝙ tunc eſt egritudo cōpoſita qn̄ ex pluribus egritudinib⁹ fit vna egritudo ſed qn̄ mala cōpoſitio et mala cōplō adunāt̄ ſimul et h̄ mō ſolū apa eſt egritudo compoſita. ¶ Ad ꝯ̄rium aūt eſt omnis auctor. ¶ Ad iſtā q̄ōnē pꝫ ſolo per diſtinctionē quā de fe. in gn̄ali poſuimus vn̄ lege ſupra primā lectionē de febrib⁹ et inuenies cōpletum eſſe ꝙ expedit. nā ibi dixim⁹ quot modis dr̄ compoſita egritudo. ¶ De 3ᵒ. ſic procedo non vr̄ ꝙ poſſit fieri cōpoſita ex flegmate et cholera eo ꝙ dicit phs et Yippo. in li⁰ vrinarū et Gal. ꝙ duo contraria nō poſſunt componē 3ᵐ. quare cum flegma et cholera ſint duo ꝯtraria nō poterunt ſm mixtionē facē aliqd̄ tertiū. ¶ Ad contrariuꝫ habem⁹ oēs auctores qui loquunt̄ de mixtione humorū oēs eni dn̄t ꝙ fe. fiat nec̄io ex mixtione cholere et flegmatis et h̄ etiam in cholera citrina et vitellina. ¶ Ad hāc q̄ſtionē rn̄deo ꝙ poteſt fieri iſta mixtio tamē diſtingue. nam duo ꝯtrarij humores poſſunt in ſua cōmixtione 2ʳ ꝯſiderari. vno mō vt faciant tertiū per cōmixtionē vtriuſqꝫ et tranſitū. aut per corruptionē vnius et trāſitū in alterū vt quādo vnus ſuperat aliū et his duobus modis eſt poſſe compō. 3ᵒ v̄o modo pōt compoſitio conſiderari. ſ. ꝙ vtrūqꝫ contrariorum dn̄etur in illa compoſitione. et hoc mō non poſſunt duo humores contrarij commiſceri. ¶ De q̄rto ſic procedo vr̄ ꝙ nō poſſit fieri mixtio duarū ꝯtinuarū. ſm vicinitatē. nam quando fit fe. continua tunc putrefactio eſt gn̄alis in omnibus venis et ſpāliter in magnis ſicut dr̄ in nono de ingenio ſa. et in co. illius aphō. acutorū morborū. ¶ Ad ꝯ̄rium eſt textus co. in ſcdo de criſi q dicit expreſſe ꝙ fe. ꝯtinue due miſcent̄ ſm vicinitatē. ¶ Ad hoc dico ꝙ ſine dubio fuit iam oppinio quorūdam medicorū q negabant illā mixtionem vel compoſitionē fieri poſſe ſicut dicit Aui. in quarto de febribus compoſitio tamen Auicē. concedit poſſe fieri. et co. expreſſe dicit. ⁊ ego idem cū eis confirmo.

¶ Ad ar^m ſo qḋ fiebat, ſic rñdeo. ſi dicis q mã. i fe. ꝯtinua
eſt diſpſa p venas totas eq̃lr dico q verũ eſt nihilomin⁹ tñ
pōt hēre minerã ſue originis ab vno loco venarꝫ ⁊ ab alio
loco hꝫ minerã aliã ⁊ tñ tpe ⁊ ebullitiōis q̃ſ mã p totũ do
minat corp⁹ i venis. ſic ḡ dꝫ intelligi ſbũ. co. 2^m q vr velle
Aui. ¶ De 5° ſic pcedo vr q ſpēs emitriteoꝝ ſint. ix. nam
emitrite⁹ tñ valꝫ dicē quãtũ fe. q̃ media eſt tertiana. ſꝫ me
tertiana poteſt. viij. modis cōponi. nã ipa tertiana exñs in
terpolata pōt cũ trib⁹ alijs febrib⁹ ꝯtinuis cōponi q; cũ cō
tinua de ſanguie ⁊ cũ ꝯtinua de melã ⁊ ſic habes. 3. Itē ip
ſa tertiana exñs ꝯtinua pōt cōponi cũ duab⁹ alijs iterpola
tis vt tertiana ꝯtinua cōpoſita cũ q̃rtana iterpollata ⁊ cuꝫ
quotidiana. Itē pōt iterpolata cōponi cũ alijs trib⁹ iterpo
latis ⁊ ſic vñr eē octo emitritei in vniuerſo. ¶ P. nō vñr eē
niſi due. nã ſic antiq poſuerũt vrias qñ putreſcit ſlã i vaſis
⁊ cholã eē aut qñ cholã eē. ⁊ melã itra. ¶ P. vñr eſſe 4^or
ſpēs q; ſic ponit Gal. in 2° de criſi. qũo aũt ipe ponat 4^or.
dicã in ſoluēdo. ¶ P. nō vr eē niſi vna ſpēs. q; Hip. loq̃ns
de emitriteo nō ponit niſi vnã ſpēꝫ. ſ. qñ ſlã eſt i vaſis ⁊ cho
lera eē. ¶ Ad hãc qōnē dico p̃termiſſa illa ſalernitãoꝝ an
tiq̃ fabulatiōe de triplici emitriteo maiore ⁊ medio ⁊ mio
ri q h vocabulũ emitrite⁹ pōt ſumi 3^r. ſ. cōir ꝑprie ⁊ magi
ꝑprie naꝫ tunc ſumit cōit qñ tñ valꝫ q̃ntũ q̃ſ fe. cōpoſita
cuius medietas eſt tertiana ⁊ alia medietas eſt q̃ſ alia fe.
⁊ h mō pñt poni octo ſpēs ei⁹ ſm q ſup dixi opponendo. ⁊
dico q ſumit cōmunit h nomē q; triteus ꝑpe dī de fe. ter
tiana interpolata ꝑut cōponit cũ q̃ſ fe. de quocũq̧ hũore
⁊ ego aſſumpſi iarge ad ꝯtinuã tertianã ⁊ iterpolatã. ꝑpe
autē ſumit qñ triteus non pōt cōponi cum q̃liber humore
ſeu cum fe. cuiuſꝫ humoris. ſed ſolũ cũ fe. fleũatica ⁊ tunc ſic
ſit compoſitio. nã aut componit tertiana ꝯtinua cũ quoti
diana ꝯtinua ⁊ h eſt vna ſpēs. aut cōponit tertiana iterpo
lata ⁊ h eſt ſcḋa ſpēs aut cōponit tertiana ꝯtinua cum fle
tica interpolata ⁊ hec eſt 3ª ſpēs. aut cōponit tertiana inter
polata cũ quotidiana ꝯtinua ⁊ hec eſt quarta ſpēs ⁊ eſt h
verus emitriteus ⁊ ſm hũc modũ ponit Gal. emitriteos.
penes autē h^m ponunt alij auctores diſperſim tamē. magis
autē ꝑprie ſumit quãdo ſolũ ſignat cōpoſitiōeꝫ tertiane in
terpolate ⁊ quotidiane ꝯtinue. ſic dicit Aui. in. 4°. ⁊ iſaac
in fine lib. de fe. ¶ De ſexto iam plane pꝫ ſitas per ea que
dicta ſunt de qnto ⁊ ideo obmitto tanq̃ notũ. ¶ De ſepti
mo ſic pcedo vr q fe. lipparia ⁊ empiala ſint idē. nã dicit
Gal. in li° de mala cōplōne q p empialã debem⁹ intelli
gere. fe. illã in q̃ vtrũq̧ ſemp ſentit. ſ. calor ⁊ frigus q̃re cũ
in vtraq̧ ſentiat calor ⁊ frigus eſt neccꝫ vt ambe ſint idē.
¶ P. querit quomō eſt poſſibile q dicit Gal. q ſentit ca
lor ⁊ frigus ſimul cum dicat in lib° de inge. ſani. ⁊ in li° de
pulſibus q caliditas eſt p totuꝫ corpus expanſa. ergo nō ſen
tit calor ⁊ frigus ſimul. ¶ P. dicit Gal. in lib. de mala cō
plexione q in empiala nō eſt dare partem magnã aliquaꝫ
calidã ad cuius lat⁹ nō ſit pars magna frida. ⁊ neq̧ eſt da
re partē aliquã paruã calidã ad cui⁹ latus non ſit pars fri
gida ex hoc ḡ colligit q in ea ⁊ interiora ⁊ exteriora mix
tim caleſcunt ⁊ frigeſcũt. q̃re male dicit iſaac ⁊ Aui. q in
teriora caleſcũt ⁊ exteriora frigeſcũt. ¶ P. flegma vitreũ.
in fe. lipparia qũo poteſt ifridare cũ anteq̃ febris eſſet non
infridaret ⁊ poſtea ſo non videt poſſe. q; prius non pote
rat cuꝫ non erat in corpe calor p̃ter nãm qui eſt ſicut ignis.
¶ Ad pmũ dico q Gal. vtit hoc vocabulo empiala in li°
de mala cōplōne iarge ad oēm fe. in q̃ eſt mala cōplō
diuerſa in calore ⁊ frigore vñ poteſt claudi ſub eo lipparia
⁊ non eſt ibi vis q; volebat ſolum mōſtrare q in eo erat ta
lis mala cōplō diuerſa vñ ita cōicãt ambe iſte fe. ⁊ ideo
nō refert. ¶ Ad ſm dico q fe. quantũ eſt de ſe bene totum
corpus calefacit ſed preſtat ipedimentũ q poſſet etiã fieri
per cãm exteriorē vt per aquã intrantē poros de h autē ſu
perius diximus ſatis in p̃nti lectiōe. ¶ Ad 3^m dico q deũ

Gal. in mala cōplexione dꝫ intelligi facta cōparatione ptis
ad partē. ſed q dicit Hip. eſt veruꝫ comparãdo totũ intrin
ſecum ad totũ extrinſecũ vñ q; in partibus iteriorib⁹ plus
abundabat materia cal'a q̃ frida ideo accidit illa diuerſi
tas ⁊ ecōtra de exteriori pte ſed hoc nō quilibet poterit itel
ligere. ¶ Ad q̃rtum dico q flegma vitreũ in lipparia ideo
infridat dum venit fe. q p̃us nō faciebat q; p̃us ſtabat ge
tuꝫ ⁊ habitũ quēdã fecerat ſed pp motũ factũ a fe. mouet ⁊
q; durũ eſt retinet friditatem. i. q ſentitur frigidum. ¶ P.
calor cholere fortificat frigus eius. q; dicit phs in ſcḋo me
tauroꝝ q contrarium per preſentiam ſui ꝯrij fortificatur.
¶ Cũ vidimus de febribus mō videam⁹ de quodã accidē
te q vocatur rigor ⁊ oripilatio de quo iuxta noſtrã conſue
tudinē duo videam⁹. pmũ eſt de qbuſdã notificantibus h
accñs. ſm eſt de quibuſdã dubijs circa ipꝫ. de p° ergo tria
videam⁹ pmũ eſt vidē qd eſt q̃libꝫ eoꝝ ſm eſt vidē de ſpēꝝ
diſtinctiōe. 3^m eſt de cãꝝ aſſignatione. ¶ De pmo ḡ ſic pro
cedo lꝫ ḡ iſta accñtia pſſint poni multa q; q̃nq̧. ſ. tremor ⁊
rigor ⁊ oripilatio ⁊ fractio ſiue pturbatio ⁊ frigus tñ h nō
diffiniem⁹ niſi tria ex his. ſ. rigorē ⁊ oripilationē ⁊ frigus.
dico ergo q rigor ſic diffinit ab Aui. q̃rto ca. dicit eniꝫ q
rigor eſt impo^a ꝯtinendi mēbra ſua ex cōmotiōe ⁊ tremore
euenientē in eis ⁊ motibus inuoluntarijs. Itē oripilatio eſt
diſpoſitio in qua inuenit corpus diuerſitatē punctiōis in cu
te ⁊ lacertis eius ⁊ ſuccedit eam pigritia ⁊ fractio. Itē fri
gus eſt ſenſus puri frigoris in mēbris ⁊ dorſis lacertoꝝ.
¶ De ſcḋo ſic pcedo videam⁹. 4^or de iſtis que hñt ad inui
cē ſilitudinē ⁊ dñam ⁊ h ſunt. 4^or. ſ. tremor rigor oripila
tio ⁊ ꝯturbatio ⁊ illa ponunt a Gal. in nono de accñti ⁊
morbo in lib°. x°. de ſanitatis igenio oia ergo iſta differũt
abinuicē. ſm magis ⁊ minus. nã oia iſta ſunt mali motus
ſed tremor eſt fortior rigore ⁊ rigor eſt fortior oripilatione
⁊ oripilatio eſt fortior ꝯturbatiōe. ¶ Sed mō videam⁹ de
cauſis ⁊ ſpēbus ſimul ⁊ ſic de ſcḋo ⁊ 3° ſimul ⁊ pmo de tre
more. ſciēdũ eſt ḡ q cã ei⁹ eſt q̃drupl ex ſm q ponit Gal. in
x° de ingenio ſa. ſ. quãtitas mãe multe. ⁊ acumē eius ⁊ ve
locitas mot⁹ eius ⁊ defectio v̄tutꝫ ⁊ h eadē. 4^or ponit in 5°
de accñti ⁊ morbo. cãe autē rigoris ſunt ille edem ſꝫ magis
remiſſe ſicut dicit dic. Gal. in. x° de inge. ſa. ⁊ ille eedē ſunt
cauſe oripilationis ſed remiſſe ⁊ ſic de ꝯturbatione. nã ipa
eſt q̃dã pigricia ſuccedēs in oripilatiōe. ¶ Cum ḡ vidim⁹
cãs g̃nales videam⁹ ſpãles ſciēdũ eſt q cã rigoris pōt eſſe
humoralis ⁊ non humoralis ſic aliqñ fumoſa mã. ⁊ aerea
ſicut dicit Gal. in lib° de accñti ⁊ morbo ⁊ multitudo cibi
qui qñ eſt aſſumpt⁹ facit reuocationē caloris nãlis ⁊ ſic ſe
quit rigor eũ ⁊ ſic ecũ effundit aq̃ cal'a aut frida ſuper ali
quē. ſtati eni ſequit rigor ⁊ qñ ſup vulnē ponit medicamē
acutũ ⁊ ex iſtis cãis q̃e pntiſſim⁹ ſut q̃dã intrīſece ſic cibus
aut fum⁹ aere⁹ ⁊ q̃dã extrīſece ſic alie quas poſuim⁹. cãe
ſo hũorales ſunt 2^r vno° cũ fe. alio° ſine fe. ſm fe. ſic qñ fla
vitreũ mouet per corp⁹ ſic dī in li° de malitia cōplōnis. ri
gor autē q ſit cũ fe. pōt ꝯtingē in fe. ꝯtinua aut in fe. inter
polata. In ꝯtinua 2^r. vno mō in ſui p̄n° qñ ipſa. fe. incipit ⁊
tũc dīc Aui. i 4° q ſignat piculoſaꝫ egri^tu^m. nã ſignat ſub
uerſionē caloris nãlis a mã morbi. alio ſo mō pōt ꝯtingē
in pceſſu fe. ꝯtinue ⁊ h 2^r. vno° p modũ bone criſis vñ dīc
Hip. in aph. a cauſone hito rigore ſuperueniēte ſolo ſit. vñ dī
cit Gal. in ſcḋo de criſi. ſit enim rigor expulſiōe mãe choli
ce ad mēbra ſenſibilia. alio ſo° pōt eē p moduꝫ male criſis
ſcꝫ qñ mo^r vt in expulſiōe mãe cholice aũ debitũ tpe. vñ. d.
Hip. ſi rigor iciderit cor⁹ debili exñte mortale. ſic ḡ p̃e rigor
3^r ē in fe. ꝯtinua. In fe. āt iterpolata ſit rigor ex iſuſiōe mãe
ad membra ſenſibilia. nota tñ q differenter ſit rigor in fe. ter
tiana ⁊ q̃rtana ſic dī in lib° de accñti ⁊ morbo in 5°. naꝫ in
q̃rtana cōponit cã rigoris ex cal'o ⁊ frido. ex cal'o h mō q;
melancholia cũ putreſcit nō calefacit. nã omne putridum
calefacit. ex frido ſo cōponit 2^r vno° q; ipe humor ē frigi

dius nā. ⁊ iō infridat. alio mō q2 calor nālis relīqt extrema ⁊ petit iteriora. nā ↄtīgit rigor ex illo fridatio qđ fit ī extremitatib⁹ ⁊ h̄ eſt cā gñalis in q̄libet rigore. naꝫ ſiue ſit ī cā calā ſiue frida ſemꝑ fit rigor ⁊ cā frida in hūc modū. ſ. per remotionē caloris ad ꝑtes interiores. qdā aūt diſtīgūt affr. penes rigorē ⁊ oripilationē ⁊ frigus ſꝫ ego nō curo de his cū ſatis plane dcm̄ ſit ⁊ ꝑ cās ⁊ ꝑ ſpēs. ℂ Circa iſtā lec. 4^{or} querunt̄. p^{m} eſt an rigor ſit res nālis vel nō nālis vel ꝯ nāꝫ. ſm̄ eſt an ſit morb⁹ cā vel accn̄s. 3^{m} eſt duꝫ rigor incipit. in fe. interpolata an tunc ſit fe. vel nō. q̄rtū eſt de diffōne rigoris. ℂ De p°. ergo ſic ꝓcedo vr̄ q rigor ſit res nālis. nā aliqñ eſt ſignū bone criſis q̄re cū motus creticus ſit nālis ⁊ ſi gnū eius erit res nālis. ℂ D̄. vř eē res ꝑter nām. nā ipſe eſt accn̄s. fe. ⁊ oē tale eſt ꝑter nām q̄re ⁊ ipē. ℂ D̄. d. Gal. ī 4° de accn̄ti ⁊ morbo q rigor eſt malus motus q̄re eſt res contra nām. ℞ Q̄ō ſi mihi opponis ipſe eſt aliqñ ſignuꝫ criſis ergo eſt nālis. nā piculoſa accn̄a ſignant criſim ⁊ tñ nō ſūt nālia. nā pōt ↄcedi q ſit quoquo mō mot⁹ aliqñ ſed nō nāe operātis ꝑ ſe ſed nāe cōpulſe ⁊ ſic per accn̄s. ℂ De ſcđo ſic ꝓcedo vř q rigor nō ſit cā morbi. nā cā morbi fac̄ morbuꝫ ex ſe. ſed rigor nō facit morbū quare rigor nō eſt cā morbi. ℂ D̄. non vř eſſe morbus q2 morbus dī ledē opationē ſine medio ⁊ h̄ nō facit rigor. ℂ D̄. morbus eſt q̄litas mala. rigor autē eſt motus ſic dī in li°. de accn̄ti ⁊ morbo in q̄nto. ℂ D̄. neq3 vř accn̄s. q2 dicit Gal. in lib° 3° de accn̄ti ⁊ morbo q accn̄s ſeq̄t̄ morbū ſicut vmbra corpus q̄re cuꝫ rigor an̄cedat fe. tunc ipſe nō dī morbi accn̄s. ℂ D̄. vř eē accn̄s. nā ſicut dīc̄ Gal. in 3° de accn̄ti ⁊ morbo immutatio actiōis nālis vł nālis q̄ntitatꝭ eſt accn̄a. ſꝫ rigor eſt h̄ꝫ. ğ. eſt accn̄s. ℂ D̄. rigor nō eſt morbus neq3 cā morbi. ergo cū ſit res ꝑter nām erit necrio accn̄s. ℂ Ad hoc dico q rigor eſt accn̄s tūc ad arg^{m} qñ dr̄ accn̄s dꝫ ſeq morbū ſicut vmbra corpus ergo h̄ dꝫ ſeq morbum. ſed ↄ̄riū vř. dico q rigor ſeq̄t̄ morbū ꝑ modū effectus ⁊ nō ſm̄ tp̄s nō eni eſt necīuꝫ vt effcūs ſequat̄ cām ſm̄ tp̄s ſicut pꝫ in luce q̄ ſeq̄t̄ ſolē nō ſm̄ tp̄s. ſed ſolum hitudine cāc. vñ dicit Boeci⁹ in 3° topicoꝝ q cā efficiēs ē q̄ q̄n alꝫ rē ꝑcedēs effic̄ nō tp̄e ſꝫ ꝓpetate ⁊ tu forte oppones. ⁊ lꝫ effectus nō ſeq̄t̄ cām aliqñ ſm̄ tp̄s tñ nunq̄ pōt ꝑcedē ⁊ ego dico q rigor nō antecedit morbū tp̄e ꝗui morbus eſt cā eius. nā morb⁹ eſt cā rigoris rōne motus cuiuſdā mãe ad mēbra ſenſibilia vñ rigor nō an̄cedit illū motū mãe imo ſimul eſt ſecū. verū autē dū ſit mot⁹ ille ſit morbus vel nō patebit in ſeq̄nti q̄ſito. ℂ De 3° ſic ꝓcedo vř q dū rigor icipit q tunc nō ſit. fe. nā fe. eſt mala cōplo calā ⁊ ſicca. rigor aūt eſt malus motus. ℞ D̄. fe. eſt calor expāſiuꝰ ꝑ totuꝫ corpus ſꝫ rigor nō eſt calor ꝑ totum corpus. ℂ Ad ↄ̄riūm ſic ꝓcedo vř q tunc ſit fe. nā cōſtat q dū hō hꝫ rigorē tunc hꝫ leſam opationeꝫ ſenſibilr̄. ğ egrotat ⁊ ſi egrotat nō eſt dicē q hēat aliam egri^{nem} niſi. fe. q̄re febrit. ℂ D̄. d. Gal. ī co. regi^{ns} acutoꝝ. q p^{m} poxiſmi tūc eſt qñ calor petit iteriora ⁊ dimittit exteriora. ğ ī rigore eſt p^{m} poxiſmi. ſꝫ fe. dī eſſe tā in p° q̄ꝫ in aug^{to} ⁊ ſtatu. ğ dū adeſt rigor febricitat aliqs. ℂ Ad h̄ dico q dū qs hꝫ rigorē hꝫ. fe. ſed in cōplere. eſt eni tunc in fieri ⁊ cōpleri vñ hꝫ initiuꝫ fe. ⁊ ſile pōt dici in declinatiōe. q ſi mihi opponis nō vř. q2 in fe. dꝫ eſſe calor extenſus ꝑ totū corpus. rñdeo q h̄ eſt verū de fe. q̄ eſt cōpleta aut ſi vis dicē q nō hēat fe^{m} dic q tūc hñ egrotat ſed hꝫ egri^{nem} aliā q̄ eſt mala cōplo mixta ex calō ⁊ frido vel ſolum malā cōplonē fridā. ſed hoc ſolo magis plꝫ. ℂ De q̄rto ſic ꝓcedo dīc̄ Aui cē. q rigor eſt impo^{s} ↄtinēdi mēbra. ⁊ Gal. ſic dīc̄ in li° de accn̄ti ⁊ morbo in q̄nto q rigor eſt motus. ℂ D̄. d. Yip. in li. fe. ca. de fe. putrida in generali q rigor eſt mā pungens mēbra ſenſibilia. ğ ſi eſt mā nō eſt motus neq3 impo^{s}. ℂ D̄. Aui. ponit tremorē in diffōne rigoris ſꝫ h̄ nō pōt eſſe q2 tremor ſit a cā fortiore q̄ꝫ ſiat rigor ⁊ malus nō pōt eſſe in minori. ℂ Ad p^{m} dico q ipſa in po^{s} ↄtinēdi mēbra eſt motus ↄ̄ nām ipſius mēbri vñ nō eſt ibi ↄ̄rietaꝫ. ℂ Ad ſm̄ dico q iſaac diffinivit ꝑ cām ⁊ nō per ſuū genus. vñ eſt h̄ ꝑdicatio cālis rigor eſt mā ⁊c̄. i. rigor eſt motus ſcđus a mā ⁊c̄. ℂ Ad 3^{m} dico q tremor q ponit̄ in diffōne rigoris nō eſt ꝓprie tremor ſed eſt qdā mot⁹ ſilis tremori. ℂ Poſſet qs q̄nto loco q̄rere an ↄtingeret rigor ab humore iteriore ſine fe. vel nō ⁊ vř q rigor nō poſſit fieri a cā interiori ſine fe. q2 Gal. d. h̄ expſſe in 5° de accidēti ⁊ morbo. ℂ Ad ↄ̄riūm eſt dcm̄ eius in li°. de mala cōplone. nam dīc̄ q pōt fieri rigor de ſtate vitreo ſine aliq̄ fe. ℂ Ad h̄ dico q ſi aliqs rectā dietā ſuaret nō ꝑt fieri rigor in eo a cā interiori ſine fe. ſed in his q nō ſuāt rectā dietaꝫ pōt fieri rigor ſine fe. de ſtate vitreo ⁊ h̄ ſi ſit veruꝫ legas in 5° de accn̄ti ⁊ videbis q ſic loq̄t̄ ibi Gal. finitus eſt tractatus de febribus domino clarello qui facit nos euigilare ⁊ tranſire per mentem noſtram quicquid mali poteſt.

ℂ De modis apoſtematum. Cap. XXXIII.

Apoſtematū aūt q̄tuor modi ſūt ſimplices. aut eni ſūt ex ſanguie: ⁊ dr̄r flegmōes. aut ex chole. rubea ⁊ dr̄r heriſipile. aut ex flegmate qđ eſt coagulatuꝫ: ⁊ dr̄r vndimie vel cimie. i. tumor: aut ex cho. nig. ⁊ dr̄r cācri. Flegmonū. Ex ſanguine ſigna ſunt hec: rubor: duritia: pulſus: dolor: calor: ⁊ tumor: ex cho. ru. flegmonū ſigna ſunt hec: calor: rubor: mixt⁹ citrino colori magnitudo doloris cū pūctōe: ⁊ velox augmētatio. Ex flegmate flegmonis ſigna hec ſūt: albedo: mollicies: vt ſi digitū ipreſſeris q̄ſi ſignū facit foramis: ⁊ ē ſiñ dolore. Hec ſūt q̄ꝫ flegmōis ſigna ex cho. ni. igēs duritia cū nigredie abſq3 ſenſu.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ Cū determinauit de fe. ſtatim agit de apātibus ⁊ notificat auctor nobis apāta per duo. ſ. ꝑ diuiſionē ſpērū ⁊ cārū ⁊ ꝑ ſigna. durat p^{a} vſq3 [flegmonū ex ſanguie.] 2ª pars hꝫ 4^{or}. iuxta. 4^{or}. ſpēs apātū. ꝑtes aūt patēt in textu. ℞ Circa iſtā lec. duo q̄runt̄ p^{m} eſt de q̄buſdā notificantibus apāta. ſm̄ eſt de dubijs q̄ incidunt. ℂ De p^{mo} tria notandū eſt. p^{mū} eſt de mō aſſignatiōis apātis. ſm̄ eſt de diffōne apātꝭ. 3^{m} eſt de ſpēbus apātuꝫ. dico ğ. ſm̄ q dicit Gal. in li° cāꝝ. ca. de apātibus ⁊ in 3° decimo de ingenio. ſa. q qñ ſanguis abūdat in venis tūc mittit̄ ſaguis ſupflu⁹ ad venas minutas ⁊ poſtea de minutꝭ ad minutiores ⁊ ſic vſq3 ad iſenſibiles ⁊ poſt h̄ de mēbro forti ad debile ibi autē exit ſanguis ille in ↄcauitates mēbroꝝ ⁊ incipit mēbrū illud extendere ⁊ tumorē gñare. nō tñ q dīc̄ Gal. in 3° x° de ſani. ingenio q plerūq3 nō eſt in corꝑe aliq̄ plenitudo. ſed q2 in mēbro aliq̄ eſt fortis calitas aut fortis dolor aduocat̄ illuc hūor q̄re ſiunt apāta h̄ dico de p°. ℂ De 2° dico q diffinitur apā. a Gal. in. 4° de accn̄ti ⁊ morbo ſic apā eſt tumor preter nām. Itē ab eodē in. xiij. de inge. ſani. ſic. apā eſt morb⁹ mutans mēbrū a nāli q̄litate ad eā q̄ eſt cō nām. Itē a ↄſtā. in ca. de apātibus ſic. apā ē iſlatio quā patitur aliqđ mēbrū de ſupfluis hūorib⁹. Itē pōt ſumi alia diffō ab Aui. ca. đ cōpoſitꝭ egritudīb⁹ q̄ ſic dīc̄. apā eſt egritudo cōpoſita ex oīb⁹ gñib⁹ egritudinū. ℂ De his autē diffinitionibus aliqđ dicet̄ ⁊ ℂ De 3° ſic ꝓcedo dico ğ q ſpēs apātū ſūt due gñales. ſ. cōpoſita ⁊ ſimplex. ⁊ dī ſimplex in q̄ vn⁹ hūor abūdat ꝑ dñiū ⁊ ſūt ſex ſpēs apātū ſimpliciū. nā vna ſpēs eſt de cholā alia de ſlate alia de meliā ⁊ alia de ſanguie ⁊ 5ª eſt de vētoſitate vt caſeſia etiam inflatio 6^{a} vo eſt de aq̄ vt hydropiſis ⁊ ramex. de h̄ aūt late legas ab Aui. p̄. ca. de cōpoſitꝭ egritudinib⁹ ⁊ in q̄rto ab eodē ⁊ in 3° x° de ſanitatꝭ igenio. ℞ Circa iſtā lec. vj. dubitant̄. p^{m} eſt an apā ſit morb⁹ vel nō. ſm̄ eſt.

an ſp̄m ſit morb⁹ ſimp' vel cōpoſitus. 3ᵐ eſt an apa ſit morb⁹ officialiū mēbrorū vel ꝯſiliū 4ᵐ eſt an oē apa ſoluat cōtinuū vel nō. qntū eſt an oē mēbrū poſſit apari vel nō. 6ᵐ ē de diffōnib⁹ apatis. ¶ De p̄ ſic ꝓcedo vī ꝙ apa nō ſit morb⁹. nā ois morb⁹ eſt q̄litas ſic dī in p̄ de accñti ⁊ morbo ſ; nullū apa ē q̄litas qꝛ oē apa ē corp⁹ cū ſit ex hūorib⁹ ⁊ nullū corp⁹ eſt q̄litas q̄re nullū apa eſt morb⁹. ¶ Ad ꝯriū pla na eſt rō. ¶ Ad h̄ dico ꝙ apa eſt morb⁹ ⁊ ſi dicis mihi: ois morb⁹ eſt q̄litas. dico ꝙ apa pōt 2ʳ ꝯſiderari. vno mō rōne corpulētie ⁊ h̄ mō eſt corp⁹ ⁊ ſic nō ꝓpe dr̄ apa. ſed mēbruȝ apatū. alio v̄o mō dicit̄ vel ꝯſiderat̄ rōne cuiuſdā diſpōnis male quā i corpe ponit ⁊ ſic ē q̄litas. vn̄ dic̄ Gal. i 3ᵒ de ſanitat̄ ingeᵒ ꝙ apa eſt habit⁹ ⁊ ois habitus eſt q̄litas q̄re ⁊ apa eſt q̄litas q̄re ⁊ morb⁹. ¶ De 2ᵒ ſic ꝓcedo vī ꝙ apa ſit morb⁹ ſimp'. qꝛ pȝ p diffōnē ei⁹ poſitā a G. in. xiij. de ingᵒ ſanit. que talis eſt. apa eſt morb⁹ mutās mēbrū a nāli q̄litate ad eā que eſt extra nām. q̄re apa pōt eē ſimp' morbus. ¶ Ad ꝯriū eſt auctoritas Aui. ca. de cōpoſitis morbis. ⁊ Gal. in p̄ de accidēti ⁊ morbo. ¶ Ad h̄ dico ꝙ apa eſt ſimplr̄ morb⁹ cōpoſit⁹. qꝛ ſi mihi oppōis p diffōnē apatis q̄ vī cōpetē morbo ſimplici. dico ꝙ eſt ſim nō qn̄ dicit Gal. ꝙ apa mutat mēbrū a nāli q̄litate dȝ intelligi h̄ q̄litas p diſpōne cōi ad complōnē ⁊ cōpōnē ⁊ ſolōnē ꝯtinuitatis. ¶ De 3ᵒ ſic ꝓcedo vī ꝙ apa ſit morb⁹ mēbroꝝ ſiliū. nā h̄ dic̄ Gal. in p̄ de accñti ⁊ morbo. q̄ eſt morb⁹ ꝯſilis. ¶ Ad ꝯriū eſt idem Gal. in 4ᵒ de accñti ⁊ morbo ⁊ p rōnes pȝ. nā cōpoſit⁹ morbus cōpoſito mēbro debet. apa eſt morb⁹ cōpoſitus q̄re debet mēbro cōpoſito q̄re eſt morb⁹ officialis. ¶ Ad h̄ dico ꝙ in apate ꝯſiderāt̄ tria. ſ. mala cōplō ⁊ mala cōpō ⁊ ſolō ꝯtinuitatis. nā in eo ꝙ eſt mala cōplexio ⁊ mala cōpō ⁊ ſolutio ꝯtinui ſic dic̄ Aui. ca. de cōpoſitꝭ morbis ⁊ Ga. in p̄ de accñti ⁊ morbo q̄re rōne male cōplōnis apa eſt morb⁹ ꝯſimilis mēbri ⁊ rōne male cōpōnis eſt morb⁹ officialis mēbri ⁊ rōne ſolonis ꝯtinui eſt indifferens ad vtrūqȝ vn̄ ex h̄ pȝ ſolō ad qōnē. ¶ De 4ᵒ ſic ꝓcedo vī ꝙ nō in oī apate ſit ſolō ꝯti. nā dicit Gal. in p̄ de accñti ⁊ morbo. ⁊. xiij. de ſa. inge. ꝙ cancera fiunt aliqn̄ cum vulnē ⁊ aliqn̄ ſine vulnē. q̄re cū cācer ſit apa pōt apa eē ſine vulnē. ¶ Ad ꝯrium eſt Aui. ca. de morbis cōpoſitis. dic̄ eni ꝙ in oī apate eſt ſolō. ꝯti. ⁊ rō ꝓbat. nā aut opȝ ſolui ꝯtinuū aut duo opȝ corpa eſſe in eodē loco ꝙ eſt impoſe. ¶ Ad iſtā qōnē rn̄deo ſic. dico eni ꝙ ſolō ꝯtinui pōt duplr̄ ſumi. vno mō pro corroſiōe ⁊ h̄ mō bn̄ pōt apa qd̄ vocat̄ cācer eē ſin̄ ſolone ꝯtinui. nā cācer ꝓpt eſt q̄dā duritiēs ꝑter nām ex duro hūore pōt eē ſine corroſione. alio v̄o mō ſimilt̄ ſolō ꝯtinui p veraci ⁊ ſtricta ſolone priū cū aliq̄li diſtāria ⁊ h̄ mō necīa ē ſolō cōtinui in q̄lȝ apate. ¶ De 5ᵒ ſic ꝓcedo vī ꝙ oē mēbrū poſſit apari p demōſtratōeȝ quā ponit Aui. c. de morbis cōpoſitꝭ que talis eſt. oē mēbrū ꝙ pōt recipe nutrimētū pōt recipe ſupfluitatē illi⁹ nutrimēti. Sȝ oē mēbrū pōt recipe nutrimētū. g̃ oē mēbrū pōt recipe ſupfluitatē ei⁹ ⁊ oē tale pōt apari q̄re oſſa cor ⁊ cerebrū. ¶ Sȝ. ſi aliq̄ mēbra. debēt nō poſſe apari ſūt cerebrū ⁊ oſſa. Sȝ cerebrū apat̄. nā dic̄ Gal. ꝙ litargia eſt apa in ſb̄a cerebri ⁊ freneſis in velamine ⁊ h̄ dic̄ in liᵒ de pulſib⁹. ¶ Sȝ. oſſa apant̄ ſic dentes ſicut dic̄ Aui. i 3ᵒ de dentiū paſſiōib⁹. ¶ Ad ꝯriū eſt qd̄ dic̄ Joānes damaſcen⁹ ca. de carabiio. dic̄ eni ꝙ neqȝ oſſa neqȝ cerebrū apantur. oſſa q̄dē ꝓp duritiē nō potētia extēdi. cerebrū v̄o ꝓpt mollicie nō pōt facē tēſionē ꝯgregatiuā cū ſit loquendum. ¶ Ad iſtā qōnē dico ꝙ oſſa ⁊ cerebrum ſine du⁹ non apant̄ v̄a apatiōe. Sed aliq̄ collectiōe q̄ aſſimilat̄ apati ⁊ hoc dicit Aui. ca°. de cōpoſitꝭ morbis. ¶ De 6ᵒ ſic ꝓcedo vī mala eſſe diffō quā ponit Gal. in. xiij. nā ois morb⁹ mutat mēbꝝ ad q̄litateȝ que eſt extra nām. ¶ Ad h̄ dico ꝙ ibi accipit̄ mutatio q̄litatꝭ nālis pro q̄libet mutatiōe cōpoſita. ſ. ſolone ꝯti. ⁊ mutatiōe cōplōnis ⁊ cōpōnis. aut dic ꝙ nō ſit diffinitio ſȝ q̄dā cōpoſita ꝑdicatio. ¶ Sȝ. q̄rit̄ d̄ alia diffōne q̄ ponit̄ in accñti ⁊ morbo. nā dic̄ ꝙ oē apa eſt tumor. ſed in cācro corroſiuo nō eſt tumor imo cōcauitas. ¶ Ad h̄ dico ꝙ ipe cācer corroſiu⁹ ꝯſiderat̄ 2ʳ vno mō q̄ntū ad ſui initiū ſcȝ qn̄ mā colligit̄ in mēbro egᵒ ⁊ quantū ad iſtū modū dr̄ apa ⁊ tūc eſt tumor. alio v̄o mō pōt ꝯſiderari quātū ad ꝓceſſuȝ. ſ. qn̄ humores rodūt ⁊ tūc nō dī ꝓpriē apa ſed vulnus in q̄ eſt ꝑdita ſb̄a. aut dic ꝙ in q̄libet cācro ſit aliqs tumor aut in toto aut in ptib⁹ adiacētib⁹ ex mā q̄liber adiacēte. ¶ Sȝ. q̄rit̄ q̄re poſuit h̄ v̄buȝ ꝑter nām. ¶ Ad h̄ dico ꝙ eſt q̄dā tumor adeo diminutus q̄ nō eſt ꝑter nām ⁊ talis tumor ponit̄ a Gal. ſm̄ nām in illo caᵒ. futurē egrit̄ ⁊c. ¶ Sȝ. q̄rit̄ de diffōne. ꝯſtā. nā dicit ꝙ apa oē ſit ex ſupfluis humoribus. ſed h̄ diffō nō competit apati aquoſo neqȝ vētoſo. ¶ Ad hoc dic ꝙ ꝯſtā. ponit in ſua diffōne cām apaꝝ ꝙ vt plurimū ꝯtingit de aq̄ v̄o ⁊ vētoſitate ſūt raro. aut dic ꝙ ſumit ibi large hūores. ¶ Sȝ. ꝯſtā. ponit ꝙ cā ois apaꝝ eſt ſupfluus humor cui⁹ ꝯriū. d. Gal. in. xiij. nā dicit ꝙ aliqn̄ ſit apa ſine aliq̄ plenitudine qꝛ ſit ex ſola caliditate mēbri trahēte humores ad locū apatis. ¶ Ad hoc dico ꝙ nō eſt aliqd̄ apa ſine ſupfluitate humoris in membro apoſtemato ſed bene poteſt eſſe ſine ſuperfluitate toti⁹ corporis vel alterius membri preter apoſtematum membrum.

¶ De re naturali in humano corpe. Cap. XXXIIII.

In hūano corpe vnaq̄qȝ res nālis ſi ꝓpriā nām retinuerit facit ſanitatē: ſi vo eā dimiſerit: aut facit egritudinē: aut neutrū. ¶ Gn̄a egritudinuȝ tria ſūt: ꝯſilē: officialē: ⁊ vlē. Eſt q̄dē egritudo conſilib⁹ mēbris cōtigēs q̄ ſilia ſortiunt̄ vocabula cū eadē paſſiōe: vt eſt caput dolens. Et eſt officialis egritudo q̄ accit̄ officialib⁹ mēbris: ſicut ſūt pedes: man⁹: ligua: dētes: ⁊c. q̄ noia ſibi ſumūt ex ſibi accñte īfirmitate: vt podagra pedū ⁊ ciragra manuū: vel q̄ noia ſumunt ex mēbris quibus accidunt: vt ciragra ⁊ podagra. Et eſt deniqȝ vniuerſalis egritudo que naſcit̄ ſupra dictis duabus: vt eſt membrorum ſeiunctio.

¶ Expoſitio thaddei.

¶ Cum determinauit. Jo. de morbo in ſpāli. ſ. de fe. ⁊ apate mō agit de morbo in gnāli ⁊ diui' p̄s h̄ in duas. nā p̄ ponit quēdā canonē q̄ eſt radix ad inueſtigādas tres diſpōnes corporis humani. ſ. ſanitatē egritudinē ⁊ neutralitatē. 2ᵒ proſequit̄ de his tribus diſpōnibus. durat p̄ma vſqȝ. Gn̄a autē. p̄ᵃ in duas. nā p̄ᵒ agit de morbis diffuſe ⁊ cōplete. 2ᵒ ſub breuitate q̄dā determinat de oībus illis tribus diſpōnib⁹ ſimul. durat p̄ma vſqȝ. Corpis qualitates. p̄ma diuidit̄ in duas. nam p̄ᵒ agit auctor de morbo in cōi. 2ᵒ in ſpāli durat p̄ᵃ vſqȝ. Egritudines igit̄ q̄ priuȝ ſilitudinē. p̄ᵃ diui' in duas. nā ponit diuiſionē egriᵗᵘᵈⁱⁿᵘᵐ. 2ᵒ explanat durat p̄ᵃ vſqȝ. Egritudo ꝯſilis. 2ᵃ diui' in tres ſm̄ ꝙ illa diuiſio hȝ tria membra vn̄ q̄dlibet eoꝝ exponit per ſe. ptes autē patent. ¶ Circa iſtā lec. 4ᵒʳ q̄runt̄. p̄ᵐ eſt de ordie ꝓcedētiū capitulōꝝ ad iſta. 2ᵐ eſt de illo canone gn̄ali. 3ᵐ eſt an mēbra ſint ſolū cā mālis egritudinis vel etiā cā effi. 4ᵐ eſt de diuiſiōe illa egritudinū ⁊ de partib⁹ diuidentib⁹. ¶ De p̄ᵒ ergo ſic ꝓcedo vī ꝙ male ꝑmiſerit ca. illud de febrib⁹ iſtis. naȝ dic̄ Ariſt. in p̄ᵒ phicorū ⁊ in p̄ poſterioꝝ ꝙ gn̄ale ꝓcedit ſpāle. Itē idē dicit. G. in 3ᵃ ꝑticula aph. dic̄ eni ꝙ gn̄alia ꝓcedunt ſpālia nālr̄ ⁊ artificialr̄. ¶ Ad ꝯriū ſit pȝ dic̄ Ariſto. in 4ᵒ metaphicorū ꝙ doctrina dȝ incipe ſemꝑ a notiorib⁹ ⁊ non ab eis q̄ nālr̄ ſūt p̄ora. ſed fe. ⁊ apa ſunt notiores egriᵗᵘᵈⁱⁿⁱᵇ⁹ q̄ ſint. g̃ dȝ ab eis incipe. ¶ Ad hāc qōnē dico ꝙ ſine dubio ſi nāli ordine ꝓceſſiſſet debuiſſet h̄ caᵐ ꝑmittere. ſed qꝛ fe. ⁊.

ipſa ſunt notiores ideo ab eis incepit. ¶ De ſcđo ſic ꝓcedo ipſe dicit ꝙ res nālis ꝑficit ſanitatē. eius autē ꝯ̃riū dicit .ſ. nā dicit ꝙ ſanitas ꝑficit res nāles ex quo ſeqꝛ ꝙ idē ꝑficit ꝛ ꝑficitur. ¶ 3. ipſe dicit ꝙ qlibet res nālis facit egritudinē ſi ꝓpriā nām dimiſerit. ſed ꝯ̃ opꝰ eſt res nālis. q̄re ſi ipſa ꝑmutatur tūc deꝫ facere morbū qđ nō vr̄ cū oīs actio mutata ſit accidēs. accidēs aūt nō poſſit eē cā morbi. ¶ 4. Ipſe ponit ꝙ qñ res nālis hꝫ ſe ſm nām tūc ſit ſanitas in corꝑe. ſꝫ ꝯ̃. nōs videmꝰ ꝙ ſigna q̄ ſūt ſm nām ꝑñt ſignare ſup neutrū ſic dr̄ in tegni. illo ca. egrotaturorꝫ ꝛc. ḡa ſimili vr̄ ꝙ cā exiſtēs ſm nām poſſit face neutrū. ¶ Ad ꝑ̄m dico ꝙ 2r dr̄ aliqđ ꝑficere aliqđ vno mō tanq̄ꝫ mouēs eſſentialr̄ vt carpētariꝰ mouet in faciēdo domū. alio vero mō ꝑficit aliqđ aliud tanq̄ꝫ faciēs mouē ꝛ h̄ mō ꝑficit finis ea q̄ ſunt ad finē vñ cū ſanitas ſit finis oīum rerū nāliū cōponētiū corꝑꝰ nr̄m tūc ipſa ꝑficit eas ſicut finis. vñ dn̄r res nāles tūc ꝑficē qñ ꝓpriū bñt .ſ. ſanitatē vñ res nāles ꝑficiūt ſanitatē vt motores eēntialr̄ ſanitas vero ꝑficit eas ſicut finis. h̄ aūt ꝓbatꝛ ꝑ diffōnē poſitā de ꝑfecto in q̄nto metaphiſice. q̄ dicit ꝙ ꝑfcm̄ dr̄ tribꝰ modis vno rōne quātitatꝫ vt celū eo ꝙ nulla ꝑs quāta deficit ſibi ſcđo rōne q̄litatis vt ꝑfectꝰ dr̄ medicꝰ qñ hēat q̄litatē que dr̄ medicīa ꝑfecte ꝛ cōplete hꝫ. 3° vero mō dr̄ rōne finis ꝛ h̄ mō beatitudo ꝑficit iuſtū ꝛ ſanitas res nāles. ¶ Ad ſm dico ꝙ oꝑatio leſa pōt eē accñs morbi ꝛ cā morbi. vt .ḡ. digō leſa eſt accñs male cōplonī ꝛ ē cā egritudinis cum ſit in teſticulis. ¶ Ad 3m dico ꝙ qñ dicitur h̄ ꝙ res nālis ſuās ꝓpriā nām fac ſanitatē dꝫ itelligi ꝙ nām ſuet. nō mutatꝰ nā nꝫ ſm quātitatem neqꝫ ſm ſpem neqꝫ ſm formaꝫ. in tegni vero aſſumpſit nām ſuari ſolū ꝑ ꝯſeruatiōe ꝓprie ſoꝛe ꝛ lꝫ ſit ſcā mutatio. aut in quāto aut in q̄li aut in ſpē. ¶ De 3° ſic ꝓcedo. vr̄ ꝙ morbꝰ ſit in mēbro tanq̄ꝫ in ſuba. qꝛ eſt in eo nō tanq̄ꝫ q̄dā ꝑs eiꝰ ꝛ ipoſſe eſt eē ſine eo in q̄ eſt qꝛ ipoſſe eſt morbuꝫ ſine mēbro h̄ enī eſt diffō data de eē i aliq tanq̄ꝫ in ſbo i li. ꝑdicamētorꝫ. ¶ Ad ꝯ̃riū. ꝙ eſt in aliq tanq̄ꝫ in ſbo nō pōt moueri localr̄ ſine motu corꝑis in q̄ eſt. vt albedo nō pōt moueri localr̄ ſine corꝑe ſed ego video ꝙ morbꝰ pōt localr̄ moueri ſine motu mēbri ſic pꝫ in cācro corroſiuo qđ ābulat ꝑ mēbrū ſine ipo mēbro. ¶ Ad h̄ dico ꝙ morbꝰ eſt in mēbro ſolū ſic in ſbo. ꝙ ſi mihi opponis ꝙ morbꝰ mouetꝛ ſine motu mēbri, dico ꝙ eſt ꝓp ꝯ̃pēdētiā quā hꝫ morbꝰ ad hūorē ꝛ ꝯ̃ſile ſic eſt de imagine q̄ eſt in ſpeculo q̄ mouetur motu cāe facientis eā ꝛ motū motu ſpeculi. h̄ legas in notulis nr̄is de ſex ꝑn̄. ¶ De 4° ſic ꝓcedo vr̄ ꝙ iſta nō ſit diuiſio gn̄is in ſpēs q̄ dicit. morbꝰ aliꝰ ꝯſilis aliꝰ officialis aliꝰ cōis. nā iſti morbi non vidētur differre niſi ſm mām ꝛ mā nō fac diuerſitatē in gn̄e qꝛ dr̄ in 5° topicorꝫ ꝙ mā diuerſa nō fac diuerſitatē in ſpē q̄re multo magis neqꝫ in gn̄e. ¶ 2. d. ꝙ morbꝰ ꝯſilibꝰ ē ille q mēbris ꝯſilibꝰ accit ꝛ officialis q accit officialibꝰ ſꝫ dolor ē morbus ꝯſilis ꝛ tn̄ ꝯtigit capiti ꝙ eſt mēbruꝫ officiale. ¶ 3. q̄ritꝛ q̄re ſolū ꝯtinui dicatꝛ morbꝰ cōis. ¶ Ad ꝑ̄m dico ꝙ iſti morbi .ſ. ꝯſimiles. officiales ꝛ cōes ſūt diuerſi ſm genꝰ. nā cōplō eſt diuerſuꝫ genꝰ a cōpōne. nꝫ illa diuerſitas eſt a mēbris ſꝫ manifeſtatꝛ iō ponitꝛ illa diuiſio penes mēbra, ꝛ nō ꝙ mēbra faciāt illā diuiꝫ in gn̄e. ¶ Ad ſm dico ꝙ dolor eſt morbꝰ ꝯſilis. ꝙ ſi oppōis nō vr̄ qꝛ ꝯtigit mēbro officiali. dico ꝙ lꝫ ꝯtigat officiali nō tn̄ a rōne q̄ eſt officiale. naꝫ ꝯtigit ei ab eo ꝙ caput cōplonatū eſt ꝛ rōne hac dr̄ caput mēbrū ꝯſimile. ¶ Poſſet q̄s q̄rē nōne dolor eſt accñs. ad h̄ pꝫ. ſolō ꝙ pōt eſſe morbꝰ ſic ponit Auicē. ca° de cā. ¶ Ad 3m dico ꝙ ſolū ꝯti. iō dr̄ morbꝰ cōis qꝛ pōt eſſe in mēbro officiali ꝑter ꝙ ſit in eo mediāte ꝯſili ꝛ poteſt eē in ꝯſili ꝑter ꝙ ſit in eo mediāte officiali. de ꝑ̄ tale eſt exēm. qꝛ poteſt dilatari mēbrū ꝛ ſol tn̄ ꝯti. ꝑter leſionē mēbri ꝯſilis. exēm ſm eſt. qꝛ ꝑt ſolū fieri in neruo vel in carne neqꝫ erit h̄ mediante ſolōe officialis mēbri ꝛ h̄. d. Aui. ca. de diſpōnibꝰ ꝛ diuiſiōe cap qꝛ legas ibi Dn̄e io. hēc vt tibi ſit ſcia rep̄ q̄s magr̄ iacobꝰ ſcitꝛ ſi potit.

¶ De egritudinibꝰ ſimilibus. Cap. XXXVj

[E]Gritudines ergo que partiū habent ſimilitudines, viij. ſunt. quatuor ſimplices: ꝛ quatuor cōpoſite. Simplices ſunt: aut ex ſola caliditate: aut ex humiditate: aut fri. aut ſic. Ex his inter ſe iunctis ſunt quatuor compoſite. frig. ꝛ hu. frigi. ꝛ ſic. cali. ꝛ hu. ca. ꝛ ſic. Harū octo per ſingulas duo modi ſunt egritudinis: aut. n. fit ex qualitate ſimplici: aut ex humoris alteriꝰ cōmixtione. Ex ſimplici vero qualitate cōtingit ſimilis infirmitas que ſolidis accidit mēbris: que grece ethica dicitur: egritudo calida que ex humore accidit eſt febris ex putredine vt ſuperiꝰ dictum eſt: egritudo frigida que ſine aliquo humore accidit eſt vt algor ex nimia friditate aeris ſeu niuis: ꝛ eſt egritudo que cū aliquo humore frigido accidit: vt paralyſis que fit in toto corpore aut i parte. Modus humecti morbi eſt qui fit proprie vt nō indigeat alterius humoris admixtione: vt eſt frigidum vulnus vel vacuū vel fetidiſſimū cū tabiditate corporis: quēadmodū inflata caro hydropicorum vacuo ſqualore torpēs. Morbꝰ vero humidus eſt alios trahēs ad ſe hūores vt hydropiſis. morbus ſiccus eſt ſine humore: vt ſpaſmus qui fit ex inanitione. morbus ſiccus eſt cū humore: vt cancer durus ꝛ ſiccus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuit ꝛ determinauit de morbis in gn̄ali determinat modo in ſpāli ꝛ diuiditꝛ pars h̄ i tres. nā ꝑmo agit de morbo ꝯſili. ſcđo de officiali. 3° de cōi. durat ꝑma vſqꝫ. ꝉ morbi in officialibus. ſcđa vſqꝫ. ꝉ Sed ſeparatio adherētiū. ꝑma diuiditꝛ in duas. nā ꝑ° ponit diuiſionē ꝛ ſubdiuiſioneꝫ morbi ꝯſilis. 2° exponit ꝑ exēpla. durat ꝑ̄ vſqꝫ. ꝉ ex ſimplici vero q̄litate. Illa ſcđa diuiditꝛ in 4or. naꝫ ꝑmo ponit exēplū de morbo calō. 2° de frido. 3° de hūido. 4° de ſicco. ꝑtes aūt patēt ꝑ ſe. ¶ Circa iſtam lec. tria querūtꝛ ꝑ̄m eſt an cōplō ma. ſit morbus vel cauſa morbi. 2m eſt an poſſit morbus calidus ꝛ frigidus eſſe ſimplex. 3m eſt de quibuſdaꝫ dictis in littera. ¶ De ꝑmo ergo ſic ꝓcedo videtꝛ ꝙ mala cōplexio ſit cauſa morbi. nā dicit Aly ꝙ mēbra officialia ſunt inſtr̄a anime. ergo cū oīs operatio fiat in corꝑe noſtro ab anima tūc membra officialia ſunt inſtr̄a oīum oꝑationū quare mēbra ꝯſimilia nō ſunt niſi adiuuamētū ꝛ officialia ad oꝑatiōnē ſed qđ ledit operationē nō ē morbꝰ. qđ vero ledit mēbrū faciēs iuuamentū eſt cauſa morbi ſicut dicit in fine ꝑmi de accnti ꝛ morbo. ergo mala cōplō non eſt morbus. ¶ 2. diffō cāe videtꝛ competere cōplexiōi male. nam cauſa ſic eſt diffinita ab Aui. cā eſt id qđ ꝑ̄m eſt ꝛ ex quo ꝓuenit inuentio diſpoſitionis in corpore humano ꝛ eius ſictiōis ꝛ cōplō eſt huiꝰ. ergo cōplexio eſt cā morbi. ¶ Ad ꝯ̃rariū plana eſt ratio. nā omne qđ imediate ledit operationē eſt morbus ſꝫ cōplexio ledit operationē imediate ſicut pꝫ in ſe. q̄re mala cōplō eſt morbus. ¶ Ad hoc dico ꝙ mala cōplexio eſt morbꝰ ꝛ cā tamē eſt dubiū an cōplexio poſſit eſſe cā ſm̄ eēntiā cum que. ſ. eſt cā ꝙ nullo mō ſit vel eſſe poſſit morbꝰ ſic eſt putredo que nullo mō pōt eſſe morbꝰ. ꝛ ego dico ꝙ cōplexio quātū eſt de ſe nunq̄ꝫ poteſt eē cā ſm eſſentiā naꝫ cōplexio ſemꝑ eſt nata operationē ſine medio ledē ſed rōne mēbri ...

quo ipſa fieri pōt bene ꝯtingit eā eſſe cām. nā ſi mala com/
plexio fiat in mēbro qd̄ facit ſoluꝫ iuuamētū tunc erit cā. ſ.
ꝙ nō morbus ſed in mēbro faciente operationē non poteſt
eſſe mala complō itaqꝫ non ſit morbus niſi modica eſſet.
¶ Qd̄ ſi mihi opponis ꝙ cōpoſitio mēbrorū organicorū
facit opationē imeᵗᵉ ꝛ cōplō meᵗᵉ eo ꝙ mēbra organica ſūt
iſtrumēta aīe ꝛ oīs opatio eſt ab anima dico ꝙ mēbra offi/
cialia nominantur inſtrā aīe prout aīa dī de animali v̄tute. ꝛ ra
tione eius dicunt ipſa eſſe inſtrā aīe. nā oculus eſt inſtrm̄
viſus ꝛ pes ambulatiōis ꝛ auris auditus. ¶ Ad ſm̄ dico
ꝙ illa diffō data eſt de cā que poteſt extēdi ad cām per eēn
tiam ꝛ cauſam ſm̄ relationē. vnde pōt competere male cō/
plexioni. nam ipſa cā eſt ſm̄ relationē. ¶ De ſcd̄o ſic proce
do nō enī videt ꝙ morbus calidus poſſit eſſe ſimplex. nā
calī eſt ꝯſumere humidū ꝛ deſiccare. quare nō poterit eē ali
quis morbus calidus qn̄ ſit ſiccus. ¶ Itē. neqꝫ fridus qn̄ ſit
humidus. nā qn̄ friditas ſit in corpore tūc calor naturalis
diminuit quare oꝫ humiditatē multiplicari in corpe ex in
potētia digōnis. ¶ Ad contrariū ſic oppono ꝯtraria ſunt
nata fieri circa idē ꝛ ſunt eq̄lia ſicut dr̄ in dyalectica ſꝫ bona
cōplexio pōt eſſe ſimplex ꝛ cōpoſita ſicut dr̄ in pᵒ de cōplo/
nibus. quare cum ꝯtraria ſint equalia tunc mala cōplexio
poterit eſſe ſimplex ꝛ cōpoſita. ¶ Ad hanc queſtionē dico
ꝙ morbus ſimplex eſſe pōt ſed nō pōt multuꝫ durare ſicut
dicit Aui. caᵒ. de cōplōnibus circa ſinē ꝛ durabilitas pau
ca aut multa nō facit aliqd ad morbū ſicut dic̄. Gal. in 2ᵒ de
ſani. ingenio. nā reprobat ibi oppinionē illorū qui dicebāt
morbū eſſe mutationē ſtabilem. ¶ De 3ᵒ ſic quero ipſe dic̄
ꝙ vulnus fridum eſt morbus humidus ſine humectatio/
ne. ſed h̄ nō videt bonū exemplū. nā vulnᵘ eſt morbus car/
nis ꝛ oꝫ ponē de morbo cōſili. ¶ Itē. ipſe dic̄ ꝙ eſt fetidiſſi/
mū. ſed dē ꝙ fetet eſt putridū ꝛ oē putridū eſt cum humo/
ris vitio ergo iſtud vulnᵘ eſt cum humoris vitio q̄re male
ponit exemplū. ¶ Itē. ipſe ponit exemplum de carne inflata
hydropicorū ꝙ nō videt cōueniēs. nā hydropiſis eſt mor
bus mālis ſicut dic̄ Aui. ꝛ ſicut dicit ipſe idem in ſequenti
vbi ponit exemplū de morbo humido cum vicio humorꝫ.
¶ Itē. ipſe ponit ꝙ ſpaſmus eſt morbus. ſed Gal. ponit in
quinto de accñti ꝛ morbo ꝙ ſpaſmus eſt accñs eo ꝙ ipſe
eſt malus motus. ¶ Ad pmuꝫ dico ꝙ hic accipit vulnus
non pro ſolutione ꝯtīᵗ. ſed pro quadā laxitate membri ꝛ h̄
declarant poſtea illa vocabula que ponuntur poſtea. ſ. va/
cuū ꝛc̄. aut dic ꝙ nō ponit vulnᵘ pro exēplo illius egriᵗᵘᵗ.
ſed qꝛ in ipſo vulnere poteſt mala cōplexio humida eſſe. ſ.
quādo labia vulneris poſſūt eſſe humida ſuperflue etiam
ſine aliquo humore. ¶ Ad ſm̄ dic ꝙ fetidiſſimuꝫ. i. apti/
ſimū vel laxiſſimū ꝛ h̄ patet per v̄bū ꝙ dic̄. poſtea cū tabi
ditate. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ibi nō ponit exemplū de carne hy/
dropicorū vt velit eſſe ipſum morbū humiduꝫ ſine mā ſed
qꝛ vult manifeſtare illa v̄ba que dixerat de illo vulnē feti/
do per ſilitudinē quā hꝫ cū ipſa carne hydropicoꝝ. ¶ Ad
quartuꝫ dico ꝙ ſpaſmus non accipit h̄ pro malo motu qꝛ
ſic non eſt niſi accidēs ſed accipitur pro ſiccitate ipſa facie/
te malum motum ꝛ ſic planum eſt qd̄ dicitur.

¶ De morbo in officiali mēbro. Cap. XXXVI.

Morbi in officialibus membris acci/
dentes quatuor ſunt: ipſi ſunt qui ac
cidunt in plaſmatione. i. forma crea/
ture: ꝛ in quantitate membrorū ꝛ in
naturalis numeri ſuperfluitate: ꝛ in membro/
rum poſitione. ¶ Morbi officialuꝫ in forma
hominis. v. modis fiunt membrorū inconue/
nientia: vt eſt feda capitis longitudo. In cōca
uitatibus: vt ſi manuū pedūqꝫ concauitas car
ne repleat i poris: vt coꝝ ſtrictura aut largitas.
In aſpitate: vt gutturis aut plōnis cānalū aſpi
tas. In lenitate: veluti mīcis lenitas vel ſtōi.
¶ Morbi in quātitate mēbroꝝ fiūt ex abūdan
tia ſpmatis cū mēbra creſcūt amplᵘ q̄ꝫ decet:
ſicut videmᵘ fieri in magno capite ꝛ in lingua
groſſa. aut vitia puitate ꝛ indecenti: vt puū ca
put: ſtōus: ꝛ epar. Morbi i nūo mēbrorū fiūt
aut ex augᵗᵒ: aut ex diminutiōe. ſm̄ augmētuꝫ
qdē: aut ex curſu nāe vt ſupfluᵘ digitᵘ: aut ex/
tra curſuꝫ: vt lūbrici aſcarides verruce ꝛ acro
cordines. i. magne carnis additiōes: vel ver/
ruce magis late: vel pori. ſm̄ diminutionē vō
aut vlr: vt diuꝫ abſciſio digitoꝝ: aut ꝑticulart
vt eſt vnius. ¶ In pōne mēbrorū fiūt morbi.
aut pp mēbri motionem de loco ſuo. aut ex di
ſpōne vicini mēbri vt ſūt digiti ꝛ labia que cō/
glutinant vel adherent ꝛ non ſeparantur. aut
que ſeparantur ꝛ non conglutinantur.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuit auctor tractatū de morbis cōſimilibᵘ ponit
hō tractatū de morbis officialibᵘ ꝛ diuidit in duas. nā ꝑ
agit de his in gnāli ſcd̄o in ſpeciali. durat pma vſqꝫ. [mor/
bi officialium.] ſcd̄a diuidit in 4ᵒʳ. nā primo agit de mor
bis in forma. ſcd̄o de morbis in quātitate. 3ᵒ de morbis in
numero. 4ᵒ. de morbis in pōne. durat prima vſqꝫ. [morbi
in quātitate.] ſcd̄a vſqꝫ. [morbi in numero. 3ᵃ vſqꝫ. [In po/
ſitione mēbrorū.] Circa iſtā lectionē. vij. querūt. pmū eſt
an morbus officialis ꝛ compoſitio mala ſint eadē vel di/
uerſa. ſm̄ eſt an ſint equalia vel nō. 3ᵐ eſt an iſta quatuor. ſ.
forma ꝛ numerus ſint ſpēs compōnis vel nō. 4ᵐ eſt an mor
bus officialis ſit hic an ſit in his tanqꝫ in ſubiecto. qntum
eſt an morbus officialis ſit ſimplex: vel compoſitus. Sex/
tum eſt an in mēbro offi. ſit quedam particula ꝑncipalis ꝛ
quedā coadiuuantes ꝛ vtrū oportet ſolū ꝑncipalē ledi vel
alias vt ſit morbᵘ officialis vel non. ſeptimū eſt de quibuſ/
dā extra ꝛ per textū. ¶ De primo ſic ꝓcedo videt ꝙ mor/
bᵘ officialis ꝛ compoſitio mala nō ſint idem. nam omnis
morbus eſt qualitas ſicut dicit in pmo ꝛ tertio de acciden
ti ꝛ morbo ꝛ ſecūdo ꝛ tertio de ſani. inge. ꝛ nulla compoſi
tio eſt qualitas ꝙ pꝫ qꝛ compoſitio addita cōpoſitiōi facit
eam maiorē ſed qualitas addita qualitati non facit eā ma
iorem. ergo morbus officialis ꝛ compoſitio mala non ſunt
eadē. ¶ Ad contrariū omnes auctores volunt ꝙ mala cō
poſitio ſit morbus officialis. ¶ Ad hoc dico ꝙ mala com
poſitio dum ad h̄ remanet ꝙ operationi noceat eſt ideꝫ ꝙ
morbᵘ offi. ꝙ ſi dices ꝙ morbus eſt qualitas ꝛ nulla com/
poſitio eſt qualitas. ſic non accipit qualitas prout eſt vnū
predicamētum ſed prout eſt omnis diſpoſitio mala que in
corpore inuenit preter corpus ꝛ modū ꝛ hoc dico pro paſ/
ſione que nō eſt idem ꝙ morbus. nam morbᵘ eſt qualitas
deſignata iquiete ꝛ paſſio aſſignat in fieri ſicut dicit in 3ᵒ
de accidēti ꝛ morbo. ¶ De ſecūdo ſic procedo videt ꝙ cō
poſitio mala ꝛ morbus offi. non ſint equales. nā compoſi/
tio dicit de morbo officiali ꝛ morbo cōſimili ſicut dictum
eſt in pmo de ſani. ingenio. ꝛ accidēti ꝛ morbo. quare cum
morbus officialis nō dicat de his. videt ꝙ ſit in plus ma/
la compoſitio q̄ꝫ morbᵘ officialis. ¶ Ad cōtrariū ſic proce
do videt ꝙ ſint equales. nam mala compoſitio diuiᵗ ſuffi/
ciēter per has. 4ᵒʳ ſpecies. ſ. ꝑ numerū ꝛ formā ꝛc̄. ꝛ mor/
bᵘ officialis ſimilr̄. ſed quecūqꝫ duo ſufficienter diuidunt
per eadem

per eadez ⁊ equalia mēbra diuidētia illa sunt equalia. q̄re
ista sunt equalia. ℭ Ad hoc dico ꝙ h̄ vocabulū cōpositio
mala dr̄ dr̄. vno mō ꝓut valet tm̄ quātū ois dispositio ma-
la corpis q̄z vocamꝰ eq̄litatē. nā dicit in accn̄ti ⁊ morbo ꝙ
cōpositio ⁊ q̄litas sunt sinonima. ⁊ h̄ mō cōpositio est su-
perius ad morbū offi. alio ꝟo mō dr̄ cōpositio mala prauā
dispositio cōpositorū mēbrorū ledēs opationē. ⁊ h̄ mō cō-
positio mala ⁊ morbꝰ offi. sunt eq̄les. ℭ De 3° sic ꝓcedo.
vr̄ ꝙ cōpositio nō sit genꝰ numeri forē quātitatis ⁊ pōnis.
nā quātitas ⁊ numerꝰ sunt in p̄dicamēto quātitatis ⁊ fora
est in p̄dicamēto q̄l̄e. ⁊ positio ē in p̄dicamēto situs: sz dcm̄
est in scia rōnali ꝙ rebꝰ diuersoꝝ p̄dicamētorū nullū ē cōe
genus. q̄re cōpositio nō ē genꝰ horū 4°ʳ. ℭ Ad ɔ̄riū vide-
mus oēs auctores. ⁊ pz ꝑ inductionē. nā mala forma ē ma-
la cōpositio ⁊ nō cōuertit̄ in p̄dicatū inq̄t. q̄re ē genꝰ. ℭ Ad
hoc dico ꝙ cōpositio ē genus istorū 4°ʳ ꝙ si mihi opponis
ꝙ rebꝰ diuersorū p̄dicamētoꝝ nō ē genus cōe. dico verū ēē
fm̄ rē: sz rōne habitudinis pōt rebus diuersoꝝ p̄dicamen-
torū aliqd ēē cōe genus. sic pz ꝙ h̄ vocabulū spēs ē cōe oī-
bus spēbus cuiuscūq̄z p̄dicamēti. h̄ aūt satis sunt plana in
dia°. vn̄ dico ꝙ h̄ vocabulū cōpō dicit quādā habitudinē
⁊ relationē ⁊ ē in ad aliqd. ⁊ ille 4°ʳ spēs sunt relatiua ꝓut
h̄ sumunt̄. ℭ De q̄rto sic ꝓcedo. vr̄ ꝙ h̄ nō sit bona p̄dica-
tio. malus numerus ē morbꝰ. nā auctores dn̄t oēs morbū
in numero. ⁊ nō dn̄t morbū ēē numerū. ⁊ sic de alijs tribꝰ.
ℭ D. si morbꝰ ēēt numerus. tūc aut ēēt par aut impar ꝙ vr̄
incōueniēs. nā nō dr̄ morbꝰ par vel impar cū sint due qua-
litates ⁊ morbꝰ sit q̄litas. ℭ Ad ɔ̄riū pz ꝑ [illegible] similitudinē:
ois mala cōpositio ē morbꝰ offi. malus numerus est mala
cōpositio. ḡ malus numerus ē morbꝰ offi. ℭ Ad hāc q̄nē
dico ꝙ malus numerus ē morbꝰ offi. ⁊ mala quātitas. ⁊ sic
de alijs ⁊ ēēntialis ē p̄dicatio. ꝙ si mihi opponis auctores
loquētes de his morbis dn̄t morbum in numero ⁊ morbū
in quātitate. ⁊ sic de alijs. q̄re non vr̄ ꝙ sit bona p̄dicatio h̄
numerus morbꝰ ē malus ēt morbꝰ officialis. ⁊ sic de alijs.
dico ꝙ ibi h̄ p̄dicatio cū dr̄ morbꝰ in numero ibi dicit ha-
bitudinē spēi ad genus. ℭ Ad fm̄ dico ꝙ nō ē īpōle mor-
bū ēē parē vel nō parē. vn̄ cū q̄s ꝑdit duos digitos dr̄ hr̄e
morbū parē. cū ꝟo ꝑdit tres. dr̄ hr̄e morbū imparē. ℭ De
q̄nto sic ꝓcedo. vr̄ ꝙ morbꝰ offi. sit cōpositus: q̄z cōposito
fbo debet̄ cōpositū accn̄s. q̄re cū oē mēbrū offi. sit cōpositū
tūc ois morbꝰ officialis ē cōpositꝰ. ℭ Ad ɔ̄rariū ē aucto-
ritas Aui. ⁊ ɔ̄stā. ⁊ oīuz auctorū. nā ponūt ꝙ morbꝰ simpˡ
diuidit̄ in tres. s. in morbū ɔ̄silēz ⁊ morbū officialē ⁊ cōēz.
ℭ Ad h̄ dico ꝙ morbꝰ officialis fm̄ se ē simpˡ q̄z in eo cō-
currūt due vel plures egritudines ex q̄bus fiat vna egri-
tudo. s̄z si tu velles accn̄s denominare a fbo. tūc bn̄ ēēt ois
morbꝰ offi. morbꝰ cōpositus. h̄ aūt nō ē q̄z nos dicimꝰ mor-
bū cōpositū: q̄z ipse fm̄ se sit cōpositus. ℭ De sexto sic ꝓce-
do. vr̄ ꝙ mēbrū officiale sit infirmū q̄n̄ solū p̄ncipalis pti-
cula eius īfirmat̄. nā dicit co. in p̄mo de accn̄ti ⁊ morbo ꝙ
oēs alie ptes infirmant̄ illa sola infirmāte. s. pte p̄ncipali.
ℭ D. pz rōne. nā si illa pars ē p̄nᵐ opatiōis cū morbus sit
cā ledēs opationē. tūc lesio fcā in hac pte ē morbus illius
mēbri. ℭ D. aūt lesio istius ptis nō sit morbus pz. nā dicit
G. in eodē li. ⁊ eodē ca. ꝙ si pᵃ ps mutat̄ nō ē morbꝰ: sz cā
morbi. ℭ D. vr̄ ꝙ mutatio ⁊ lesio facta in ptibus q̄ adiu-
uāt sit morbꝰ. nā optalmia ē egritudo oculi neq̄z patitur
p̄ncipalis pticula. s. cristallina ⁊ in cataracta eodē mō ⁊ q̄n̄
repletur ɔ̄cauitas pedis nō patit̄ neruus qui est p̄ncipalis
particula. ℭ Ad hāc q̄nē. dico ꝙ morbꝰ offi. dr̄ quocūq̄z
mō opatio eius sit impedita sensibiliter. siue illa lesio sit in
particula p̄ncipali siue sit in adiuuante. tn̄ lesio facta in pte
adiuuāte ꝓut cōparat̄ ad ipsam ptē adiuuātē dr̄ cā morbi
sicut dicit Gal'. q̄z lesio facta in tunica oculorū ē cā morbi.
morbus aūt est illa eadē lesio ꝓut īpedit cristallina. vna tn̄
qō restat soluēda que dicit ꝙ dū mutat̄ pticula pᵃ. tunc vo-
cat̄ cā morbi. ℭ Ad ꝙ dico qō dz intelligi ꝙ lesio ptis p̄n-
cipalis nō est morbus: sz cā morbi si illa lesio adeo sit pua
ꝙ nō ledat opationē sensibiliter. ℭ De 7° sic ꝓcedo. Aui.
non pōit nisi 4°ʳ morbos in forma. iste aūt ponit. 5. q̄re aut
iste sup̄fluus aut Auic. fuit diminutus. ℭ Ad ꝙ dicas qō
Aui. ponit duos vltimos pro vno. s. morbū q̄ dr̄ asperitas
⁊ qui dr̄ lenitas ⁊ redeat ad vnū morbū. s. ad morbuz sup-
ficialē. ℭ D. ipse ponit ꝙ peccatū numeri sit aliq̄n̄ fm̄ cur-
sum nāe: sz nā semꝑ facit ꝙ melius est sicut dicit Gal'. i scdo
de creticis. quare cum morbus sit res mala non potest fie-
ri cursu nature.

ℭ Ad hoc dico ꝙ hoc non contingit de nā nisi fiat sibi vio-
lentia ab ipsa mā que superfluit. aut dic ꝙ intendit auctor
de nā que est mā: sed non de virtute. ℭ D. querit̄ q̄n̄ alicui
diminuit̄ manus aut digitus ꝙ mēbrū dicat̄ infirmū. ⁊ vr̄
ꝙ nullū. nā mēbrū vel pars mēbri que tollitur nō dicit̄ īfir-
ma cū sit res sine anima neq̄z ēt vr̄ esse īfirmū mēbrū a quo
facta est diminutio. nā si tollat̄ manus in clareto falso. di-
co tūc brachiū vere sanū remāsisse. nā pōt bonā hr̄e cōpo-
sitionē ⁊ bonā cōplonē illō qō remanet. ℭ Ad hoc dico ꝙ
mēbrū a quo facta est ablatio dr̄ infirmū sicut vult Gal'. in
pilmo de accn̄ti ⁊ morbo. nā dicit ꝙ si vula tollat̄. tunc dr̄
infirma supior pars palati. silr̄ dico de brachio: q̄z ipsuz dr̄
egrū. ꝙ si mihi opponis nō vr̄ q̄z pōt remota manu sua cō-
positio remanere. dico ꝙ falsum est. nā brachiū. tūc peccat
in positione: q̄z ps illa extrema nō ē posita sicut dz ⁊ peccat
in forma. nā nō hz formā ⁊ figurā decētē. Itē est ibi pecca-
tum quātitatis ⁊ numeri in eo ꝙ ibi est ps diminuta ⁊ ab-
lata: vn̄ nego illā ꝙ in eo possit remanere nālis cōpositio.
ℭ D. q̄rit̄ q̄n̄ tollit̄ a falsidico medius digitus vtrū dicat̄
morbus in numero vel in quātitate. ⁊ vr̄ ꝙ in quātitate. nā
ibi est diminutus digitus a ꝓpria quātitate. ℭ Ad h̄ dico
ꝙ talis morbus dr̄ ēē in quātitate quātū ad ipsum solum
digitū. q̄z facta ē diminutio eiꝰ fm̄ quātū: sz ꝑ cōparationē
ad mēbra oia dr̄ ēē morbꝰ in numero. q̄z numerus mēbro-
ruz nō est ibi totus. ℭ D. ipse dicit ꝙ vnus morbus in po-
sitione ē motio mēbri a p̄mo loco: sz ɔ̄ ponit ꝙ alicui adeo
sit vertebrū in scia cōfixū ꝙ nō possit ipsum mouere. tūc di-
co ꝙ tale mēbrū dr̄ ēē in suo loco. ⁊ tn̄ dr̄ morbꝰ in pōne fz
ꝙ dicit Aui. ℭ Ad hoc dico ꝙ illud verbuz dz sic exponi
morbus in pōne est q̄n̄ mēbrū mutat̄ de suo loco. i. q̄n̄ mē-
brū in suo loco nō stat debito mō. ꝙ pōt ɔ̄tingere 4°ʳ mo-
dis sicut dicit Aui. aut q̄z mēbrū mouet̄ totalr̄ extra suuz
locū vt q̄n̄ ꝟtebruz exit de scia aut q̄z mēbrū partim egre-
ditur de suo loco sicut quādo dislocatur pro parte aut q̄n̄
mēbrū ita fixū est in loco ꝙ nō pōt moueri. aut q̄n̄ mēbruz
in ꝓprio loco dure moʳ in ɔ̄cauitatibus vt non soluz tales
cōcauitates cōprehēdat quales sunt in pede ⁊ manu: sz ꝓ
omni receptaculo vt est stōchus ⁊ cor ⁊ filia. ⁊ sic i recepta-
culo quadruplr̄ egritudo sicut dicit Aui. vna est vt dilaten-
tur. alia est vt stringantur. tertia vt euacuentur ventriculi
cordis in vnico gaudio aut vt repleant̄ oculi ex superflui-
tate cerebri in poris. morbus pororū est morbus viarum.
⁊ triplex. vnus est vt via dilatetur. alius vt constringatur.
tertius aūt vt oppiletur. s aut ex dispositiōe vicini mēbri. ¶
hic morbus in positione vocatur morbus societatis. ⁊ est
quando vnum mēbrum comparatur ad mēbrum sibi vici-
num. ⁊ contingunt hoc modo quatuor morbi. vnus est q̄n̄
illa que debent coniungi non possunt coniungi. fm̄ si du-
riter possunt coniungi sicut quando digitus cū digito aut
labium cum labio non possunt coniungi vt cum duritia.
tertius ꝟo est quando ea membra que debent separari nō
possunt separari. quartus est si cū duritia separātur sicut
labia que debent posse cum facilitate separari si contingat
ea separari non posse aut cum difficultate posse. ⁊ hoc est
ꝙ dicit falsidicus qui facit omnia mala transire per men-
tem nostram.

¶ De ſolutione continui. Cap. XXXVII.

Sed ſepatio adherentis mēbri vl' fit aut in mēbris cōſimilibus: aut in officialibus. Conſimilibus mēbris: vt oſſibus: neruis carne: venis: lacertis ꝛ cute: ꝙ ſi accidert oſſi fractura dicit': ſi carni ex recēti tpe: plaga dī: ſi ꝟo ex veteri: nō tm̄ plaga: ſꝫ putrida plaga nūcupatur: ꝙ ſi venis neruis vel arterijs acciderit: alio atqꝫ alio nomine nūcupat'. ſi aūt euenerit medijs lacertis: cōtuſio ſiue ꝯtritio nūcupat': ſi ꝟo i cute: excoriatio dī: q̄ ſi inueterauerit putrida plaga nūcupatur. In officialibus ꝟo mēbris perpetua fit ſepatio: vt eſt manus vel pedis abſciſio.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuit tractatū de morbis offi. ponit mō tractatum de ſolōne ꝯti. ꝛ diuidit' lectio iſta in duas. nā p̄ ponit diuiſionē eius penes mēbra. ſcōo exequit'. durat p̄ᵃ vſqꝫ. [cōſimilibus.] ſcōa diuidit' in duas. nā pmo exequit' de ſolutione ꝯti. in mēbris ſimilibus. ſcōo in officialib⁹. durat p̄ᵃ vſqꝫ. [in officialibus.] p̄ᵃ diuidit' in duas. nā pmo agit de bis rōne nois. durat p̄ᵃ vſqꝫ. [ꝙ ſi offi.] ¶ Circa iſtā lectionē. 5. querunt'. p̄ᵐ eſt an ſolō ꝯtinui ſit morbus vel nō. ſcōm eſt an ſit morbus ſimplex vel cōpoſitus. tertiū eſt an poſſit fieri in ſimilibus q̄n officialia ledātur. quartū eſt an poſſit fieri in officialibus q̄n fiat in ꝯſimilibus. q̄ntū ē an mēbra officialia patiant' ꝑpetuā ſeparationem vel nō. ¶ De pmo ſic ꝓcedo. vī ꝙ ſolō ꝯti. nō ſit morbus. q̄ꝛ dicit. G. in ii. cārū de ſalubribus cauſis ꝙ ſolō ꝯti. pōt ineſſe ꝑfecte ſanis. q̄re cū morb⁹ nō poſſit ineſſe ꝑfecte ſanis nō vī ꝙ ſit morbus. ¶ D. morbus eſt cōpoſitio ſicut dī in pmo de accīti ꝛ morbo. ꝛ de inge. ſa. ſꝫ ſolō ꝯti. nō eſt cōpoſitio. ergo ſo. ꝯti. nō eſt morbus. ¶ D. In eo cui amputat' cap̄. nō eſt morbus. ꝛ tm̄ eſt in eo ſolō ꝯti. mēbri. ꝙ aūt non ſit in eo morb⁹ pꝫ q̄ꝛ morbus nō ē niſi in corꝑe viuēte. ꝟ Ad ꝯriū plane pꝫ. nam oē ꝙ opationē ledit ſine me° ē morbus ſolō cōti. eſt talis. quare ipſa eſt morbus. ¶ Ad hoc dico ꝙ qᵘ eſt ſolō cōti. vna nālis q̄ fit a calore nāli q quotidie mēbra noſtra diſſoluit ſicut dicit baly. ꝛ illa ineſt ſanis ꝑfecte. Itē ē alia ſolō que nō fit a nā. ꝛ iſta iterū ē dᵉ. nā quedā eſt adeo pua ꝙ nō inducit leſionē opationū ſenſibilē. ꝛ talis ēt pōt ineſſe ꝛ ſanis ꝛ egris ꝛ neutris ſm magis ꝛ minus. Itē ē alia que inducit ſenſibilē leſionē opationū. ꝛ iſta morbus eſt. ꝛ ꝑ hoc pꝫ ſolō ad p̄ᵐ. ¶ Ad ſcōm dico ꝙ hoc vocabulū cōpoſitio dī dʳ. naꝫ dī vno mō pro vnione ꝑtium. ꝛ hoc mō nō ſumit' cū dī ꝙ morbus eſt cōpoſitio. alio ꝟo mō ſumit' pro q̄litate ſiue corporis diſpōne. ꝛ hoc mō dī morbus eē cōpoſitio ꝛ ꝙ h̄ diſtinctio ſit vera lege ꝺ accidēti ꝛ morbo circa pn̄ᵐ nā ponit ꝙ h̄ nomina. ſ. q̄litas ꝛ cōpoſitio ſunt nomina ſynonima. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ amputatio capitis dū eſt paſſio in fieri nō dī morb⁹. ſꝫ dū ē in facto dī morbus. ꝙ ſi opponis ibi eſt ſolō ꝯti. g̃ ibi eſt morbus dico ꝙ nō ois ſolō ꝯti. eſt morbus: ſꝫ ſolō i mēbris. mēbra aūt inanimata nō ſunt mēbra niſi equiuoce. ſicut dicit Ari. in lib. de aīa. ꝛ de animalibus ꝛ 4° methauroꝝ. ¶ De ſcōo ſic ꝓcedo. vī ꝙ ipſa ſit morbus cōpoſitus. nā q̄n ledunt' plures operationes. tūc debent dici morbi cōpoſiti ſed in ea ledunt' plures operationes. ergo ipſa ē morbus cōpoſitus. dī enim in pmo de accidenti ꝛ morbo ꝙ ſi plures ledant' operationes ē morbus cōpoſitus. ꝙ autē in ſolōne ꝯti. plures ledant' opationes pꝫ. nā ibi ledit' opatio mēbri cōſimilis. nā q̄n ſoluit' ꝯti. in carne male digerit retinet ꝛ expellit. Itē ledit' natura offi. naꝫ ſi caro illa inciſa ſit in brachio aut neruus ledatur qui eſt in lacerto. tūc male mouet' brachiū. q̄re ledit' vtraqꝫ opatio. ¶ Ad ꝯriū dicit Aui. ꝙ morbus cōpoſitus eſt q̄n plures morbi cōponunt' ita ꝙ faciūt vnū morbū: ſꝫ hoc non eſt niſi vnus morbus. q̄ꝛ ſolō conti. g̃ eſt morbus ſimplex. ¶ Ad iſtā q̄ōnē rn̄deo. ſic ꝙ ſolō ꝯti. quātū eſt de ſe ē morbus ſimplex tn̄ pōt eē cōpoſitus vt q̄n cū ſolōne ꝯti. ſit cōtuſio aut ptis ꝑditio ſicut dī in tegni de ſolōne ꝯti. ꝛ ſicut dicit' in 3° ꝛ 4° terapētice facultatis. ſed ſi ſola fiat ſolutio morbus ſimplex eſt. ꝙ ſi mihi opponis ꝙ in ea ledant' plures opationes: g̃ eſt morbus cōpoſitus. dico ꝙ morbus cōpoſitus dī dʳ vno mō quātū ad ſbam morbi. ꝛ hoc mō nō eſt cōpoſitus morbus. nā in eo non egrediunt' plures ſpēs morboꝝ. alio ꝟo mō pōt dici morbus cōpoſitus rōne finis ſui. ꝛ q̄ꝛ ſuus finis ē ledere opationē. tūc bn̄ pōt dici cōpoſitus: q̄ꝛ plures ledit opatiōes. ſꝫ iſte nō ē ꝓprius modus cōpoſitionis. nā ſic ois fe. eēt morbus cōpoſitus cū in q̄libet fe. ledant' plures opationes. de hoc autēꝫ ſatis ſupra dixi. ¶ De 3° ſic procedo. vī ꝙ nō poſſit fieri in ꝯſimilibus mēbris q̄n fiat in officialibus. nā ꝯſimilia ſunt ptes officialiū ꝛ leſio in pte facit leſionē in toto ergo nō pōt fieri in ꝯſimilibus q̄n fiat in officialibus. ¶ Ad ꝯriū ē textus Aui. cap. de diuiſione egritudinū. dicit enim ꝙ ſolō cōti. pōt fieri in cōſimilibus. ſ. ꝙ nō in officialibus. ¶ Ad hoc dico ꝙ ſolō cōti. nūq̄ pōt fieri i ꝯſimilibus q̄n fiat in officialib⁹: ſꝫ nō per ſe. ledit' enim officialis nā p acciñs. aut dic ꝙ pōt fieri in ꝯſimilibus. ſ. ꝙ officialiū nā nō ledet' ſm opationem tm̄ ſemper ex ſolō ꝯti. in officialibus. ¶ De 4° ſic ꝓcedo. vī ꝙ nō poſſit fieri in officialibus q̄n fiat in ꝯſimilib⁹ q̄ꝛ ſi diſlocet' alicui brachiū. ſ. ꝙ ꝟtebrū exeat ꝺ pixide. tūc neceſſario patit' ligamētū ꝙ ligat illa duo oſſa. nā opꝫ ipm extendi. ꝛ ſic cōtinuū ſolui. ergo in oibus aliis multo magis cōtinget ſi cōtingit in h̄ de quo minus vī. ¶ Ad ꝯriū aūt ē ꝟbū Aui. in codē ca. dic. n. ꝙ in diſlocatione. ſ. patit' nā officialis ꝙ nō ꝯſimilis. ¶ Ad hoc dico ꝙ nō pōt fieri leſio in nā officiali q̄n fiat in ꝯſili tn̄ nō ē leſio de qua ſic curādū neqꝫ que morbū neceſſario faciat vel dicat' morb⁹. ¶ De 5° ſic ꝓcedo. vī ꝙ mēbrū officiale nō patiat' ꝑpetuā ſepationē. nā nos videmus ꝙ mēbra ſpmatica iꝫ nō poſſint vere ꝯſolidari tn̄ poſſunt recōiūgi p aliquē porū ligātē in circuitu. ꝟ Itē mēbra carnoſa pñt ſm ꝟitatē ꝯſolidari. ergo ꝛ oia mēbra ꝯſilia pñt aut ꝯſolidari aut reponi p porū. ſꝫ mēbrū offi. eſt cōpoſitū ſolū ex bis duob⁹. q̄re opꝫ ipſuꝫ eē ꝯſolidabile per aliquē ipſoꝝ duoꝝ modoꝝ. ꝟ D. dicit baly. in co. cārum ꝙ quibuſdā aialibus ſicut lacertis ſtellionibus renaſcuntur caude poſt abſciſionē. quare nō eſt in eis ſepatio perpetua. ad ꝯriū ſic oppono. ad hoc vt mēbrū cū mēbro coniūgatur ſiue ſm veritatē ſiue non: opꝫ vt natura operetur in vtraqꝫ pte illius. ſ. ꝛ in pte que applicatur ꝛ in parte cui fit applicatio. ſed ſoluto membro offi. vt manu aut pede natura non pōt operari niſi ab vna parte: q̄ꝛ nō remanet aia in parte abſciſa: vnde non opatur natura niſi a pte illa que totū dicit' ergo in eis nō pōt fieri recōſolidatio per aliquē modum. ¶ Ad hoc etiā facit ꝙ dicit omnis auctor medicine. ¶ Ad hanc queſtionem. dico ꝙ impoſſibile eſt reparationem fieri mēbri offi. ¶ Ad ipſum autem ꝙ opponitur. dico ꝙ ſi natura remaneret in vtraqꝫ parte. ſcilicet in truncata ꝛ in ea a qua fit truncatio poſſet vt puto fieri reparatio. ¶ Ad ſcōm dico ꝙ caude amputate poſſunt regenerari: q̄ꝛ fiunt de ſuperfluitate ꝛ non de ſpermate: vnde debes hoc intelligere quantum ad aliquā paruam partem ꝛ non quantum ad totam caudam. nam ſi tota tollatur. non credo ꝙ reddeat. Item eſt alia cauſa: q̄ꝛ remanſit aliquid de ſpermate illius animalis mixto cum ſanguine propter ꝙ potuit fieri reparatio eius ſicut videmus in dentibus ſenum qui eis plerūqꝫ reueniunt. hec eſt ſolutio quā ponit co. baly. in cauſis.

¶ De qualitatibus corporum. Cap. XXXVIII.

Corporis q̄litates ſunt tres: ſanitas: egritudo: ⁊ neutralitas. Sanitas eſt tēperamentū pficiēs vel cuſtodiens res nāles ſm curſuʒ nāe. Infirmitas eſt intēperātia extra curſuʒ nāe nām ledēs: vñ ſit leſionis effectus ſenſibilis. Neutrū q̄dē eſt: qḋ nec ſanū nec infirmū eſt. Sʒ neutralis qualitas tribus modis cōſtat vt ſi in vno corpe ſimul cōueniāt infirmitas ⁊ ſanitas in diuerſis mēbris: vt eſt in corpe ceci ⁊ claudi: ſiue in corpore ſenis: cui nec vnū mēbrū remanet qḋ nō malū fiat ⁊ patiatur: ⁊ ſi corpus hoīs aliq̄bus horis ſanū fuerit: alijs ỽo infirmū: vt eorū qui eſtate infirmant̄: hieme ſani ſunt: qui aūt frigidioris nāe fuerint: hieme īfirmant̄: eſtate ſani ſunt: ⁊ qui humidaʒ nām habuerit: in pueritia infirmant̄: in iuuentute ⁊ in ſenectute ſanant̄: qui ỽo ſiccā in pueritia ſani ſunt: in iuuentute autem ⁊ ſenectute infirmantur.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit tractatū de morbo ſtatīʒ ſepat morbū ⁊ ſanitatē ⁊ neutrū ab inicē. diuidit̄ aūt h̄ ps in duas. nā p̄ an. enumerat iſtas diſpōnes. ſcḋo notificat eas. durat p̄ᵃ vſq̄. [ſanitas ē.] Scḋa diuidit̄ in tres. nā p̄ notificat ſanitatē. ſcḋo egritudinē. tertio neutraᵐ. durat p̄ᵃ vſq̄. [infirmitas.] ſcḋa vſq̄. [neutrᵐ.] 3ᵃ ỽo diuidit̄ in duas. nā p̄ ponit auc. diffinitionē neut. ſcḋo diuiſionē. durat p̄ᵃ vſq̄. [ſʒ neutralis.] ſcḋa diuidit̄ in duas. nā p̄ exemplificat de ſcḋo ſignificato neut. ſcḋo de p̄. 3° de 3°. durat p̄ᵃ vſq̄. [ſiue in corpe.] ſcḋa vſq̄. [⁊ ſi corpus.] circa iſtā lectionē. 4ᵒʳ q̄runt̄. p̄ᵐ eſt de numero iſtaꝝ q̄litatū. ſʒ ē de diffōne ſanitatis. 3ᵐ ē de diffinitiōe egritudis. 4ᵐ de neutro. ¶ De p̄ ſic pcedo. vr̄ q̄ iſte q̄litates nō ſunt niſi due. ſ. ſanitas ⁊ egritudo. nā dīc̄ Aui. cap. p̄ ii. p̄. q̄ ſufficiūt nobis due diſpōnes. ſ. ſanitas ⁊ egritudo. ḡ 3ᵃ ſupflue poᵃ. ¶ D. ſanitas ē q̄dā eq̄litas ⁊ egritudo ē ineq̄litas ſic̄ vult Ari. ſʒ iter eq̄le ⁊ ieq̄le nō cadit meᵐ q̄re neq̄ iter ſanitatē ⁊ egritudinē: q2 q̄ ñ ieſt gñi neq̄ ſpēi. ¶ D. dīc̄ Gal. in co. illius apho. nō pleniᵈᵒ ⁊c̄. q̄ ſi q̄s exit ſanitatē pculdubio icidit ī infirmitatē: ḡ ſanitas ⁊ egritudo ſunt 3ria imeᵗᵃ aut ppō eiᵘ ē fl̄a. ¶ D. ad h̄ fac̄ q̄ dīc̄ Ari. in p̄dicamētis q2 dīc̄ q̄ ſunt 3ria imediata. ¶ Ad p̄iū eſt auctitas Gal. in tegni. ¶ D. pʒ p rōnē. nā oē q̄ trāſit de vno extremo ad aliud opʒ q̄ tranſeat p meᵐ ſic̄ dī in 8° de ſrā terapentica. ḡ ſi dʒ aliq̄s fieri de ſano eger. aut eō opʒ q̄ fiat trāſitus p meᵐ q̄ ſit neutrū illoꝝ. ¶ Ad h̄ dico q̄ neutra diſpō ē aliqd. q̄ ſi mihi opponis Aui. dīc̄ q̄ nō ē necīū ipſe h̄ itelligebat p viā curatiōis. aut dic q̄ ſm ỽitatē accipiēdo ſanū ⁊ egrū oē corpus ē ſanū aut egrū. nā neutrū ponit̄ tūc ſub ipſo egᵘ ſʒ plures. ¶ Ad ſcḋm dico q̄ iter eq̄le ⁊ ieq̄le nō cadit meᵐ. h̄ ē verū in rebᵘ q̄ñtitatiuis: ſʒ in quoʒ nō ē verū. nā de magnitudie loquēdo verū ē dic q̄ eq̄le aut ineq̄le ſunt 3ria imediata. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ loquit̄ ibi Ga. de magno egreſſu. nā ille q̄ exit ſanitatē exitu magno neceſſe intrat egritudinem. ſʒ ſi pao exeat exitu nō ē verū q̄ dicit. ¶ Ad 4ᵐ aūt pʒ ſolo p ea q̄ diximᵘ de p̄. ¶ De ſcḋo ſic pcedo. dīc̄ auc. h̄ q̄ ſanitas eſt tēperamētuʒ. ſʒ 3ᵃ Gal. ponit. in p̄ de accñti ⁊ mor. ⁊ in p̄ terapētici negocij q̄ ſanitas eſt cōpoſitio. ſʒ vna ſpēs nō pōt 3tineri ſub duobᵘ gñibᵘ ſic̄ dī in ſcia rōnali. q̄re ipoſſe ē verū iſtorū generum bñ eē poſitū. ¶ D. ipſe dicit q̄ ſanitas pficit res nāles. ſʒ dcm̄ ē. ii. q̄ res nāles pficiūt ſanitatē. q̄re idē erit pficiēs ⁊ pfectū. ¶ D. h̄ ē dīc̄ ſm curſuʒ nāe: ſʒ h̄ vr̄ poni ſupflue. nā ſi dixit tpamētū nō oportuit dīc̄ ſm curſuʒ nāe. ¶ Ad p̄ᵐ dico q̄ duo gña bñ pñt eē viiᵘ ſpēi dūmō vnū ſub alio 3tineat̄. vñ ego dico q̄ cōpō ⁊ tpamētū ſunt gña ſanitatis. ſʒ cōpoſitio 3tinet ſb ſe tpamētū. nā ideʒ ē dic cōpoſitio q̄ q̄litas. ad ſm pʒ iā ſolo p ea q̄ diximᵘ. ſ. in illo cap. in vnaq̄q̄ rea nālis ē. vñ ibi q̄re ſolōnē. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ illḋ ỽbū. ſm curſuʒ nāe. ponit̄ vt diſcernat. q̄ loquit̄ de tpamēto abſoluto. nā in corpore cholico ⁊ fl̄atico q̄ ſunt corpa ſimpʳ diſtēperata ē q̄ḋdā tēperamētū ſm curſuʒ ſue nāe. ¶ De 3° ſic pcedo. ipſe dīc̄ q̄ infirmitas ē intpantia. ſʒ 3ᵃ dicit Gal. in p̄ lrarū terapēnci opis q̄ ſanitas ⁊ egritudo dʒ bīe idē genᵘ. q̄re cū h̄ ponat diuerſa gña male ponit. ¶ D. vr̄ eē defectiua diffō. naʒ dīc̄ Ari. q̄ 3rioꝝ 3ria dʒ eē diffō. ſʒ ego video q̄ in diffōne ſanitatis ipſe ponit pficiens res nāles. ḡ dʒ h̄ ponē deſtruēs res nāles. ¶ D. ipſe dīc̄ ex̄ curſuʒ nāe. ſʒ h̄ vr̄ ſupfluū. nā ſi poſtq̄ʒ dixit intpamētū. tūc ſatis poterat itelligi. q2 ex̄ curſuʒ nāe erat. ¶ D. dīc̄ vñ ſit effectᵘ ſenſibilis leſionis. h̄ nō vr̄ bñ poſitū. nā nihil p 3rium rñdet ei in diffōne ſanitatis. ¶ Ad p̄ᵐ dico q̄ rei q̄ hʒ 3riū pōt aſſignari dᵒ. genᵘ. ſ. ppiquū ⁊ remotū. ỽ.g. iniuſticia ⁊ iuſticia ſunt 3ria. ⁊ bñt duo gña. ſ. ppiquū ⁊ remotū ⁊c̄. genᵘ ppiquū ē ỽtᵘ ⁊ vitiū. genus āt remotū ē hitᵘ. vñ dico q̄ iuſticia ⁊ iniuſticia cōicāt ī gñe remoto. ſ. in hitu. ⁊ differūt a ppinquo. ſ. in ỽtute ⁊ vitio. ⁊ ſilr̄ dico de ſanitate ⁊ egritudie. nā cōicāt ī gñe remoto. ſ. in cōpoſitiōe vel q̄litate vel diſpōne. ⁊ differūt in pximis gñibᵘ. ſ. in tpantia. ⁊ in intēperātia. ¶ Ad ſm dico q̄ in egritudie. iʒ res nāles nō pcedāt curſu recto. tñ ad h̄ nō ſunt deſtructe. ſʒ quodāmō pfecte. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ nō eſt ibi ſupfluū q̄ dīc̄. ex̄ curſuʒ nāe. nā ē q̄ḋdā intpamētū q̄ eſt ſm curſuʒ nāe. ſic dīc̄ Gal. in tegni. qñ dīc̄ q̄ dᵉ ē diſtēperātia. ſ. nālis ⁊ egritudinalis. vñ vt iſtā excludat nō ponit ibi ex̄ nām. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ illḋ ỽbū qḋ dīc̄ vñ ſit ſenſibilis leſiōis effectᵘ nō pōit ad 3riādū ſanitati: ſʒ vt excludat neutrū. nā in neutro ē intēperātia ex̄ nām. tñ nō ledit̄ opatio in corpe neutro ſenſibilr̄. vñ nō ē ibi ſupfluitas aliq̄. ¶ De 4° ſic pcedo. vr̄ q̄ male diffiniat neutruʒ. nā dīc̄ Ari. q̄ nulla diffō dʒ dari p negationē. neutrū aūt diffinit̄ p negationes. q̄re male diffiniuit. ¶ Ad h̄ dico q̄ h̄ fuit q̄dā notificatio ⁊ nō ē vera diffō. ¶ De iſto neutro ſufficienter diffinitum ⁊ diſputatum eſt in tegni per nos. ⁊ ideo illic queras iſtam materiam bene diſputatam.

¶ De cōibus morborum cauſis. Cap. XXXIX.

Jn tribus inueniūt̄ rebᵘ ſanitas ⁊ infirmitas ⁊ neutruʒ aut in corpe in quo triuʒ q̄litatū vnaqueq̄ reperitur: aut in cā faciēte illas ⁊ regēte ⁊ 3ſeruante: aut in ſignificationibus eas ſignificantibus. ¶ Occaſionū ỽo duo ſunt genera: vnū ē nāle: ⁊ ē aliud extra curſuʒ nāe. Occaſiones aūt nāles: aut faciūt ſanitatē: aut 3ſeruāt. Occaſiōes cōſeruātes ptinēt ad ſanitatē: faciētes ỽo ptinēt ad īfirmitatē expellēdā. Occaſiōes nō nāles aut q̄ vltra nām pcedūt: alie ptinēt ad īfirmitatē: alie ad neutralitatē. Sʒ egre occaſiōes faciūt infirmitatē: ⁊ ſunt eaſdē infirmitates cōſeruātes. Ille ỽo que ptinēt nec ad ſanitatem nec ad īfirmitatē 3ſtituūt neutrū atq̄ 3ſeruāt. ¶ Omniū occaſionū ſocietatē hñtiū cū ſanitate ⁊ īfirmitate ſex modi ſunt: quoꝝ vnus ē aer: qui humanū corpus circūdat: cibus ⁊ potus:

motus ⁊ qes: ſomnus ⁊ vigilie: inanitio ⁊ re/pletio: ⁊ accñtia aie: q̄ oia ſi cū moderatiōe de/cēti fuerit: ⁊ in quātitate: q̄litate: tpe: ope: ⁊ or/dine: cuſtodiūt ſanitatē ab accidētib⁹: ꝙ ſi ꝯ h̄ aliqd fcm̄ fuerit accidūt īfirmitates ⁊ pmanēt.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit auc. tractatū de morbis ſtatim ponit tractatū de cauſis. ⁊ p̄ ingrit bitudinē morbi ⁊ ſanitatꝫ ad cās. ſcdo pſequit̄ d̄ cauſis ſm oēm ſuā varietatē. durat p̄ᵃ vſqꝫ. [oc/caſionis.] ſcda diuidit̄ i duas. nā p̄ exequit̄ d̄ cauſis cōit̄. 2° ſpālit̄. durat p̄ᵃ vſqꝫ. [egritudinū ſm aliā diuiſionē.] p̄ᵃ diuidit̄ in duas. nā p̄ ponit cās q̄ ſunt cōes ſanitati ⁊ egri/tudini. ſcdo ponit cauſas egritudini ppias. p̄ᵃ durat vſqꝫ. [Modi occaſionū.] p̄ᵃ iterū diuidit̄ in duas. nā p̄ ponit vnā diuiſionē formalē. ſcdo mālē durat p̄ᵃ vſqꝫ. [diuꝫ occa ſionū.] Itē p̄ᵃ diuidit̄ in duas. nā p̄ pponit illā diuiſionem cāꝝ 2° illā explanat. durat p̄ᵃ vſqꝫ. [occaſiones nō nāles.] ſcda in duas. nā p̄ explanat aut. p̄ᵐ mēbꝝ diuiſionis. ſcdo explanat ſm. p̄ᵃ durat vſqꝫ. [occaſiōes quoqꝫ vltra nām.] ¶ Circa iſtā le. 3° q̄runt̄. p̄ᵐ ē de diffōne cāe apud meᵐ. ſcꝫ eſt vtrū egritudo ⁊ ſanitas poſſint eē in ſigno. 3ᵐ ē vtrū cā efficiēs ſanitatē ſit nālis. ¶ De p̄ ſic pcedo. diffō Aui. ſm ſcda ca. p̄ ē h̄. [Cā ē id qđ p̄ eſt ex quo puenit īuētio diſpo ſitionis aut eius fixiōis in corpe hūano.] Sꝫ circa eā. q̄rit̄ de h̄ v̄bo qđ dicit. p̄. nā h̄ vocabulū. p̄ᵐ hꝫ duas acceptio/nes. vna ē q̄ valet quātū añ qđ nihil: vt ſba in p̄dicamēto ſbe: q̄ añ eā nihil. ⁊ h̄ p̄ᵐ de quolibet affirmatio vł nega/tio v̄a ē p̄ᵐ. q̄ añ ipm nihil. alio mō dī p̄ᵐ. i. imediatū: vñ dic̄ Ari. demōſtrationē eē ex ppōnib⁹ p̄mis. i. imediatis. ⁊ nullo iſtoꝝ modoꝝ vꝫ h̄ poſſe accipi p̄ᵐ. nā ſi accipis p̄ mō tūc nō cōpetit cāe piūcte: q̄ añ eā ē cā añs. ſi v̄o accipis p̄ ſcdo mō neqꝫ h̄ ſtare pt. nā nō ꝯpetit cāe añti eo ꝙ ipa nūqꝫ ſine meᵒ īfert effectū. ḡ male ponit ibi iſtđ v̄bū p̄. ¶ D. dic ꝙ ex cā puenit īuētio diſpōnis. q̄re ḡ nō dixit. ex q̄ puenit diſpoſitio. ¶ D. q̄rit̄ q̄re dixit. eius fixionis. ¶ Ad huius queſiti eui⁹ ē notādū ꝙ cā dꝫ ē. vna ē apud pħos alia apđ medicos. ⁊ differūt abiuicē. nā cā accepta apud medicū ē ſpālis cā. nā ē ibi cā diſpōnis corpis hūani. ſꝫ apud Ariſ. ē gn̄alis diuꝫ entiū. ⁊ ppea dixit Aui. cū icepit caᵐ de cauſis eſt in libris medicoꝝ. mō videamus q̄uō q̄libet iſtaꝝ diffi/nit̄. diffinit̄ ab algaꝫel' i metha. ſua ſic. cā ē p̄ qđ hꝫ eē cāꝝ. Itē ab Ari. p̄ metha. diffinit̄ ſic. cā ē ipm. q̄re p̄ᵐ. i. id qđ p̄ rñdet̄ ad q̄ſitū. Itē diffinit̄ magiſtralr̄. ⁊ h̄ dʳ. vno mō diffi/nitiōe cōi. ⁊ h̄ ē. cā ē ad cuius eē ſequit̄ aliud. alio mō diffi/nitiōe mālí. ⁊ ē talis diffō mālis. cā ē p̄ᵐ rei hūtis eē per aliud. ⁊ hāc qōnē diligēter demōſtrauimus ⁊ expoſuimus in libello quē de cā cōpoſuim⁹ q̄ ad manus iā paucoꝝ pue nit. cā v̄o apud meᵐ diffinit̄ ſic. ū. dixi. ¶ His p̄miſſis re/deamus ad qōnes. dico ḡ ſic ad p̄ᵐ ꝙ hec dcō. p̄ poteſt dic̄ vtrāqꝫ itētionē ſupra poſitā nō diſtingue. dico. n. ꝙ pōt dic̄ īmediationē p̄mitatꝫ reſpectu eoꝝ q̄ ſunt eē genus ſuū. ſed nō reſpectu eoꝝ q̄ ſunt in ſuo gn̄e. v̄. g. nō ē dūᵐ ꝙ cā imeᵗᵉ infert morbū p cōparationē ad morbū. i. ꝙ nō cadit aliqd īmeᵗᵉ ꝙ nō ſit cā neqꝫ aliqd añcedit qđ nō ſit cā. vel dic alr̄ ꝙ iſta diffō data ē de cā in gn̄ali. vñ nō opꝫ ꝙ cōpetat cuili/bet cāe ſm ſe accepte. ¶ Ad ſm dico ꝙ hoc v̄bū. īuētio. eſt ibi poſitū vt cōparet̄ cā ad nos q̄ p eā inuenimus. i. co/gnoſcimus diſpōnē. i. effectū. ſꝫ ſi in ſe voluiſſet diffinire nō oportuiſſet ponere ibi īuētionē. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ iđ dixit fixionis vt notaret hanc diuiſionē cāꝝ. ſ. cā alia eſt efficiēs alia eſt ꝯſeruās. nā p hoc qđ dixit fixionis notauit cām cō/ſeruātē ipſa. n. figit effectū. i. firmat. ¶ Aut dic ꝙ iđ dixit. eius fixiōis vt notaret talē diuiſionē egritudinū. egritudo. alia ē diſpō. i. facile mobilis. alia ē habit⁹. i. difficile moᵇⁱˡⁱˢ. hec v̄ba legunt̄ p̄. ſcdo de ſa. in. ⁊ ab Ari. in p̄dicamēto q̄/lis: lector ergo eligat quā vult. ¶ De ſcdo ſic pcedo. vꝫ ꝙ ſanitas ⁊ egritudo nō poſſint eē in ſigno. nā eē in aliquo dꝫ octo modis ſic dī 5° phicoꝝ ca. de loco. p̄ mō dī aliqd eē in aliquo tāqꝫ locatū in loco vt vinū in lagena. ſcdo mō ſic pars in toto vt paries in domo. 3° mō ſicut totū in ptibus vt domus in parietibus tecto ⁊ fundamēto. 4° ſicut genus i ſpecie vt aial in hoīe ⁊ boue. 5° mō ſicut ſpēs in gn̄e vt hō i aiali. 6° mō ſicut rectū eſt in regēte. ⁊ oino motū in motore vt digitus in bona gr̄a ⁊ regnū in rege. ſeptio ſicut aliqd in ſuo fine: vt iuſtus in beatitudine. 8° mō ſicut accñs i ſbo ſic albedo in cigno. vñ ſm nullū iſtoꝝ modoꝝ vꝫ ſanitas ⁊ egritudo in ſigno ſi aliqs iductionē fecerit in ſingulis mo/dis. ¶ Ad hoc eᵒ. dico ꝙ dʳ pōt dici ſanitas ⁊ egritudo in ſigno. vno mō tanqꝫ aliqd in ſuo fine. nā finis eſt effectus ⁊ effectus ſicut dicit boetius eſt finis agentis: vñ pōt dici ꝙ ſignificatū ē in ſigno tanqꝫ in ſuo fine. alio v̄o mō pōt dici ꝙ ſit ſignificatū in ſigno tanqꝫ motū in motore: vñ diſtiguē in motore. nā qdā ē ſpālis motor ſicut ea q̄ mouēt ſcibilis in aiam. ⁊ ē alius motor totalis ſicut cieretus q̄ mouet lo caliter eūdē. dico ergo ꝙ ſignificatū ē in ſigno tanqꝫ mo/tum in motore ſpāli. nā ſigna mouēt ſignata in aia noſtra. ¶ De 3° ſic pcedo. vꝫ ꝙ cā faciēs ſanitatē nō ſit nālis. nam cā faciēs ſanitatē eſt medicina ois aūt meᵃ eſt res ꝯ nām. nā dicit Gal. ꝙ meᵃ eſt de gn̄e veneni. quare cā efficiēs ſa/nitatē nō vꝫ eē nālis. [Ad ꝯ̄riū pꝫ hoc mō. vnaqueqꝫ res dꝫ denominari a fine ſicut dī in ſcdo de aia. ſꝫ finis cāe fa/cientis ſanitatē eſt nālis: q̄ ipa ē ſanitas. ḡ cā efficiēs eā eſt nālis. ¶ Ad hoc dico ꝙ cā efficiēs ſanitatē pōt dʳ denomi/nari vno mō a fine. ⁊ hoc mō dʳ nālis. alio aūt mō a ppria forma quā hꝫ in ſe ⁊ ab iſta nō dī nālis. naꝫ ſi ipſa meᵃ dēt corpori ſano faciet infirmitatē. quare ipſa nō eſt res nālis. ¶ D. q̄rit̄. nā cāe faciētes ſanitatē nō ſunt cōſeruātes eāꝫ. cāe faciētes egritudinē ſunt ꝯſeruātes egritudinē ſic dicit textus h̄ oppoſuit brunetus Gaiferedalis i platea. ¶ Ad hoc dico ꝙ non eſt ſimile. nam cum ſanitas venerit ad ter/minum contrariatur ei complete. aut dic ꝙ illud conſerua/re egritudinē dꝫ augere eam ꝙ non cōtingit de ſanitate.

¶ De pprijs morboꝝ cauſis. Cap. XL.

Modi occaſionū īfirmitatē faciētium tres ſunt. Nā alie ſunt q̄ vocant̄ p̄/mitiue q̄ exterius accidūt corpori vt calor ⁊ frigus. Sūt ⁊ accñtia q̄ admo/uent̄ itrinſecus i corpe: vt repletio ⁊ inanitio. Sunt ⁊ alie que vocantur coniūcte: que dum adſunt adeſt infirmitas: ⁊ abeuntibus his: in/firmitas abeſt: vt putredo in febribus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit diffōnē cāꝝ mālē cōeꝫ ſanitati ⁊ īfirmitati po/nit̄ mō cās pprias egritudini. ⁊ diuidit̄ h̄ in duas. nā p̄ po nit diuiſionē cāꝝ trimēbrē. 2° diffinit qđlibet mēbꝝ. durat p̄ᵃ vſqꝫ. [nā alie vocant̄.] ſcda diuidit̄ in. 3. naꝫ p̄ notificat cām p̄mitiuā. ſcdo añcedētē ⁊ ꝯiūctā p ordē ponūt ſe ipſas. ¶ Circa iſtā lectionē duo q̄rūt̄. p̄ᵐ ē de qbuſdā notificāti/bus iſtas cās. Scdm ē de dubijs. de p̄ dico ꝙ cā p̄mitiua ſic diffinit̄ ab Aui. cā p̄mitiua ē cā incorpalis ex q̄ puenit diſpō puētu p̄ aut nō p̄. v̄. g. pōt ex cibis corrūpi hūor aut ex calore. ⁊ p̄ᵐ ſequit̄ repletio aut ianitio. ⁊ poſtea ſequit̄ putredo. ⁊ ſic ex cā p̄mitiua pōt fieri diſpō puētu nō p̄. Itē in effimera calor ſolis facit fe. eff. ſine medio. q̄re puētu p̄ facit. ¶ Cā v̄o añs ē cā corpalis ex q̄ puenit diſpoſitio ad vētu nō p̄. vt repletio ē cā fe. nō ſine meᵒ. ſꝫ meᵗᵉ putredine. cā v̄o ꝯiūcta ē cā corpalis ex q̄ puenit diſpō aduētu p̄ ſine meᵒ h̄ ſufficiāt. de p̄. ¶ De ſcdo. ſ. de dubijs ſic pcedo. q̄ in hac lec. q̄rūt̄ 4ᵒʳ. p̄ᵐ eſt an iſte tres cāe ſint cāe ſanitatis ſicut egritudis. ſm ē an iſte cāe dicant̄ nāles vł efficiētes.

3ᵐ eſt an cā ſit res corpea. ¶ Quartuz eſt de cā cōiūcta an remaneat diſpō vel nō poſt cām ablatā. ¶ De pᵒ ſic ꝓcedo. vī ꝙ iſte nō ſunt cāe niſi egritudis. qꝛ Jo. loquēs de rebus nālibus dīc ꝙ ſunt cāe cōes ſanitati ⁊ infirmitati ⁊ de iſtis dīc ꝙ ſūt cāe īfirmitatꝫ. q̄re vī reliꝗ ꝙ nō ſint niſi cāe egritudinis. ¶ Ꝯ. ſi aliqd dꝫ eē cā ſanitatis aut erit mēbrū aut hūor aut ſpūs. Sꝫ mēbrū nō pōt eē eo ꝙ mēbrū ē res nālis cū ꝟo egritudis ē ꝑter nām. necꝫ pōt eē ſpūs eo ꝙ ſpūs eſt res nālis. ⁊ nullus auctor nūq̄ȝ poſuit mēbrū aut ſpm̄ eſſe cām ꝯiūctā. Jt̄ē necꝫ huʳ pōt eē cā ꝯiūcta: qꝛ dīc Aui. ꝙ humor nō ē cā immediata egritudis. ⁊ qꝛ ē res nālis. ⁊ ſi h̄ non pōt eē cā ꝯiūcta: tūc nō pōt eē aliqua cā ꝯiuncta ſanitatis. ¶ Ad ꝯ̄riū. ſic nō poſſumus curare niſi cā cognita egritudinis ita nō poſſumus ꝯſeruere ſanitatē niſi eius cām cognoſcamus. nā dīc Aui. ca. de cāis iſtis ꝙ oēs iſte dn̄r cāe ſanitatis ⁊ egritudis. ¶ Ꝯ. dīc Gal. ꝙ oēs res hꝫ cām. q̄re ſi ſanitas hꝫ cām cūꝫ nō ſint apud medicos alie cāe niſi iſte tres. tūc ſanitas necᵒ hꝫ eas. Ad iſtā qōnē dico ꝙ ſine dubᵒ ſic egritudo hꝫ has tres cās. ita ⁊ ſanitas. Sed qꝛ medico nō ē ita necᵐ ingrere de his in ſanitate ſic in infirmitate. ⁊ cā huiꝰ ē. qꝛ cā ꝯiūcta ſanitatis vnita ē in toto hoīe ⁊ in oī hoīe. ⁊ ē debita ꝓportio mēbroꝝ ⁊ huʳ ⁊ ſpūūz ex q̄ ꝓuenit q̄litas q̄dā in toto q̄ ē ſanitas. ⁊ cā añs dī diſpoſitio cuiuſlibet iſtoꝝ triū ſm̄ ſe. ſꝫ in egʳ ē multitudo cāꝝ āñcedētiū ⁊ ꝯiūctaꝝ. ita ꝙ ex q̄libet poſſet fieri egritudo. ſiſſs ē qō de ſpēbꝰ ſanitatis. nā nemo ponit diuiſionē ſanitatis i ſpēs ſuas cū ſit ſanitas ſpēs ſpāliſſima. ¶ Ad id ꝟo ꝙ opponit̄. qꝛ nō vī cā ꝯiūcta necꝫ humor necꝫ mēbrū necꝫ ſpūs. dico ꝙ iſta ꝑ ſe nō ſunt cā ꝯiūcta ſꝫ certa ꝓportio oīuꝫ iſtoꝝ adinuicē. ¶ De ſcd̄o ſic ꝓcedo. vī ꝙ iſte cāe nō ſint cāe efficiētes qꝛ effīᶜ deſtincta nō deſtruit̄ effectꝰ: qꝛ cā efficiēs ē extrinſeca ⁊ qō extriſecū ē nō ꝫ rē in eē. qō pꝫ qꝛ lꝫ pater moriat̄. ⁊ ſit cā filij nō tm̄ morit̄ filius. ⁊ lꝫ moriat̄ faber non deſtruit̄ cultellus. ſꝫ deſtructa cā ꝯiūcta deſtruit̄ egritudo: ǧ cā ꝯiūcta nō ē effī. ¶ Ad ꝯ̄riū ſic. d. Gal. i tegni. cap. de cauſis curatiuis ꝙ opꝫ efficiētē vnāquāqꝫ cām abſcindē ꝑus ⁊ loquitur de ſe. pu. ⁊ cā eius q̄ ē putredo. ¶ Ꝯ. vī ꝙ cā añs ⁊ ꝯiūcta ſint cāe mālēs. nā dicūt oēs auc. ꝙ opꝫ mām egritudis digerere mālis. q̄re mālis cā dī q̄libet illaꝝ. ¶ Ꝯ. nos dicimꝰ ꝙ aliq̄ egritudo ē mālis ⁊ q̄dā imālis. ⁊ nō dī mālis niſi ea q̄ hꝫ cām ꝯiūctā ⁊ añtē. q̄re iſte cāe dn̄r mālēs ⁊ non effī. ¶ Ad ꝯ̄riū ſic ꝓcedo. ſanitas ⁊ egritudo ſunt in corpe tāq̄ȝ in ſbō ⁊ in mēbris. Sꝫ idē accidēs nō pōt eē in diuerſis ſbis. q̄re cū cā ꝯiūcta ⁊ añs ſint eē mēbra. tūc nō pōt eē cā mālis. ¶ Ꝯ. oīs cā aut eſt effī. aut conſeruās. ſed neutra illaꝝ ē mālis. ǧ iſte nō ſunt mālēs. ¶ Ad iſtas duas qōnes vna ē rn̄ſio. ⁊ dico ꝙ iſte tres cāe. ſ. ꝑmitiua añs. ⁊ cōiūcta ſunt ſolū effī. ⁊ nō mālēs. ⁊ ꝯcedo rōnes ꝓbātes ꝙ ſunt cāe effīᶜᵉ. ¶ Ad arᵃ ꝟo q̄ ꝓbāt ꝙ iſte ſunt cāe mālēs. ⁊ ꝙ non ſunt cāe effī. dico ego ad pᵐ ꝙ lꝫ cā ꝯiūcta d̄ſtructa d̄ſtruat egritudinē nō tm̄ ſequit̄ ꝑp h̄ ꝙ ipſa nō ſit cā effī. nā iſte ꝓpō que dīc ꝙ cā effī. nō deſtruit ſuū effectū cū deſtruit̄. ē ꝟa ꝑ parte. nā ſunt q̄dā effectꝰ quoꝝ eēntiā eē nō ē ab ipſo fieri. ſic luminatio q̄ ē effectus lucidi. ⁊ ſic ymago q̄ ē effectus corporis appoſiti ſpeculo. hoꝝ. n. eē ſemꝑ ē in fieri ⁊ in talibꝰ effectibꝰ nō ē poſſe eē ꝑ deſtructionē ſue cāe. qꝛ ſemꝑ ſuſcipiūt ifluētiā a ſua cā. Jt̄ē ſunt alij effectus quoꝝ eē ē ſemꝑ actu ab ipſo fieri. ſic ē de cultello cuius eē ſepat̄ ab ipſius fieri. vn̄ in talibꝰ pōt effectꝰ remanere poſt cām effī. vn̄ dico ꝙ cā ꝯiūcta ē cā ⁊ ſuus effectꝰ nō ſepat̄ eē ſcm̄ ⁊ fieri. pꝫ ǧ ſolo ad dcā. ¶ Ad id qō opponebat̄ ꝙ ſunt cāe mālēs eo ꝙ dicimꝰ opꝫ huius egritudis mām dirigē: ǧ ē cā mālis. dico ꝙ nō dī mā egritudis. qꝛ ipſa mā ſit ſbm egritudis: ſꝫ eſt modus loquēdi: vn̄ ē dāe egritudo mālis. i. egritudo cālis ꝑmanētis in corpe. ⁊ ex his pꝫ ꝟitas huiꝰ q̄ſti. ¶ De 3ᵒ ſic ꝓcedo. vī ꝙ cā ꝑmitiua ſit res corpalis. nā cultellus ꝑcutiēs hoiem. ⁊ ē cā corpea. ¶ Ꝯ. lapis q̄ ē in renibꝰ ē cā egritudinis. ⁊ ē cā corpea. ¶ Ꝯ. aq̄ d̄ſcēdēs ad oculū ē cā ꝯiūcta morbi. ⁊ ē corpea. vide ǧ ꝙ tā cā ꝑmitiua añs. ⁊ ꝯiūcta pn̄t eē corpee. ¶ Ad ꝯ̄riū ſic oppono. dīc Gal. in 3ᵒ d̄ accidēti ⁊ morbo. ca. pᵒ. ꝙ q̄litas q̄ morbꝰ efficit̄ ē cā morbi. Sꝫ nulla q̄litas ē corpus. q̄re nulla cā ē corpus. ¶ Ad h̄ dico ꝙ corpeuz dī dupl̄r. vno mō dī corpeuz: qꝛ ſit in corpe. ⁊ h̄ mō dī de cā cōiūcta ⁊ añte ſm̄ ꝙ ſunt corpee. ⁊ de ꝑmitiua ꝙ ſit incorpea. alio ꝟo mō corpeuz: qꝛ eēntialr̄ ſit corpus. ⁊ hoc mō nulla cā ē corpea: ſꝫ oīs cā ē incorpea: qꝛ oīs cā eſt qualitas. ꝙ ſi mihi opponas de lapide renū aut de cultello ꝑcutiēte. tūc rn̄deo qꝛ lꝫ illa ledētia ſint corpea tm̄ ledunt a q̄litate quā hn̄t i ſe vt cultellus: qꝛ acutus ē. ⁊ lapis qꝛ q̄ȝ tus ⁊ angularꝰ ⁊ q̄dratus. ¶ De 4ᵒ ſic ꝓcedo. vī ꝙ cā cōiuncta ſublata. adhuc remaneat egritudo. nā in ſtatu ſalue egritudis adhuc ē egritudo. ⁊ tm̄ ceſſauit cā ꝯiūcta: qꝛ ceſſauit putredo. nā in ſtatu mā ē digeſta ⁊ digeſtio ē faciens ceſſare putredinē manēte ſba ſic dīc Gal. in lib. de cauſis. ǧ ceſſante cā cōiūcta remanet egritudo. ¶ Ꝯ. in criſi ſalua ⁊ cōpleta ſit expulſio mãe ſic dī in co. illius apho. icipiētibꝰ morbis ⁊c̄. ſꝫ q̄ñ mā expellit̄ tūc ceſſat cā cōiūcta: qꝛ euacᵘ educit a corpe totā ſbāꝫ: ǧ in criſi ceſſat cā ꝯiūcta: ſꝫ oīs bona criſis ſit in ſtatu. ſic dicit Gal. in lib. de criſi. q̄re cū i ſtatu adhuc remaneat egritudo. ⁊ tūc ceſſet putredo ⁊ ſimilr̄ remaneat egritudo poſt mãe ablationē de aſpate. qꝛ adhuc remanet mala complō. ergo remanet morbꝰ ceſſante mā. ¶ Ad ꝯ̄riū pꝫ ꝑ te. huiꝰ auc. dicētis ꝙ abſēte cā ꝯiūcta abeſt egritudo. ⁊ ꝑ te. Ga. in co. illius apho. ex plenitudine q̄cūq̄ȝ egritudines ⁊c̄. dīc. n. ꝙ curat̄ egritudo ſublata cā: ǧ iſta egritudo nō remanet. ¶ Ad iſtā qōnē. dico ꝙ ablata cā ꝯiūcta nō remanet egritudo. ꝙ ſi mihi opponis ꝙ egritudis digō ē in ſtatu. ⁊ tūc ceſſat putredo ꝑ diſſōnē digōnis dico ꝙ illud ꝟbū Gal. qō dīc ꝙ digō fac̄ ceſſare putredinē ſic dꝫ intelligi. ſ. ꝙ digō hilitat putredinē: vt ceſſet ⁊ non ꝙ actu ceſſauerit niſi fiat expulſio ⁊ diuiſio. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſine dubᵒ nō credo ꝙ expulſio mãe fiat in ſtatu: ſꝫ diſio eius ſit in ſtatu. expulſio ꝟo ſit in declinatiōe h̄ aūt in lib. de creticis ⁊ de criſi dāte dn̄o melius diſputabo: qꝛ illos libros gloſabo. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ poſt eūationē aſpatis hn̄ remanet mala cōplō tm̄ illa mā que euacuata fuit nō erat cā cōiūcta niſi apoſtematis: ⁊ apoſtema ſine dubio hn̄ ceſſauit. mā aūt illa erat cā ꝑmitiua illius male cōplexionis.

¶ De diuerſitate egritudinum. Cap. XLI.

Egritudinū ſm̄ aliq̄ diuiſionꝫ modi ſunt duo: cōiter: aut ꝓprie. Que cōit̄ accidunt: aut accñtalr̄: aut neceſſario ſiūt: accñtalr̄ ꝟo vt ꝑcuſſio: cōbuſtio: morſus: deceptio: ⁊ cetere res nociue: neccio: vt alia ſupius memorata: q̄ vt dictū eſt ſunt ſocia ſanitati ⁊ infirmitati. Que ꝟo proprie ſunt egritudines: aut ſunt in conſimilibus mēbris ⁊ conſeruant egritudinē: aut officialibus: aut in continua diuiſione.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit auc. ſermonē ſuū i cauſis gn̄alr̄ ponit mō i ſpāli. ⁊ diuidit̄ ꝑs h̄ in duas. nā pᵒ ponit auc. quādā diſionē egritudinū vt penes illā ꝓſequat̄ diſionē cāꝝ. Scd̄o ꝓſequit̄ de ipſis cāis. durat pᵃ vſq̄ȝ. modi morᵇ. pᵃ diuidit̄ i. 2. nā pᵒ ponit ipaꝫ diſionē egritudis. 2ᵒ explanat eā. pᵃ durat vſq̄ȝ. q̄ cōit̄ accidūt. J2ᵃ diuidit̄ in. 2. nā pᵒ exponit pᵐ mēbrū diſiōis. 2ᵒ exponit ſm̄. durat pᵃ vſq̄ȝ. ⁊ nāc ꝟo ꝓprie ſunt. circa iſtā lcōnē q̄rit̄ de iſta diſiōe an ſit poſſis vl̄ nō. ⁊ vī ꝙ nō ſit poſſis nā q̄ñcūq̄ȝ vnū mēbrū diſionis ſequit̄ ad aliō aut cū eo cōuertit̄ illa diſio ē ipoſſis. ſꝫ iſta diſio ē hꝫ. q̄re ipa diſio ē ipoſſis. Op̄ aūt ſit hꝫ pꝫ: nā ipſe pōit ꝙ egritudo ꝓpria ē egri

tudo ꝯſimilis officialis ⁊ cōis: ſ; nulla egritudo inuenitur diuerſa ab his tribus. q̄re egritudo dicta cōiter eſt aliqua illarū triū: ergo pͥᵐ mēbrū diuiſionis ſequit̄ ad ſm. ¶ Q̄. querit̄ de eo ꝙ dicit ꝙ res nō nāles faciūt egritudinē ē ne ceſſitate: q: ſi ſic vi; ꝙ ſcia q̄ docet ꝯſeruare nō ſit vtilis cu; neccio ille faciāt egritudinē. ¶ Ad pͥᵐ dico ꝙ illa diuiſio ē poſ⁊ ⁊ videamus modū ꝑ quem. dico ḡ ꝙ iſta duo mēbra ſc; egritudo cōis. ⁊ ꝓpria nō differūt in re. ſ; ſolū i reſpcū. nā illa eadē q̄ dī egritudo cōis dī ꝓpria: ſed diuerſimode. nā cōis dī egritudo qñ refert̄ ad cām ⁊ ꝓpria dī ꝑ cōpara tionē ad ſbm. ſ. ad mēbrū ⁊ nō irrōnabilr̄ h̄ dictū ē. nā dicit̄ egritudo cōis put cōparat̄ ad cām eo ꝙ cā ꝑmitiua nō fa cit diuiſ in egritudine. nā pone ꝙ qs habeat manū ampu tatā nō refert ſiue cū manaria ſiue cū enſe ſiue cū humore h̄ contingat: vñ in vna egritudine pñt multe cāe cōicare. ſed egritudo qñ refert̄ ad mēbrū qd̄ eſt eius ſbm cū ſbm faciat accñs ꝓpriū ⁊ ſingulare vocat̄ ꝓpria per cōparationē ad mēbra in qbus ſunt. ⁊ h̄ bñ intēdētibus. ꝙ ſi qras. q̄re fuit hic poſita iſta diuiſio rñ° ꝙ h̄ iō fecit vt patefaciat nobis duplicē relationē egritudinis vnā q̄ h; ad ſbm. aliā q̄ h; ad cām. ¶ Ad ſm dico ꝙ res nō nāles neccio faciūt egritu dinē in gñe: ſ; nō in iſto ꝑ' hoie: vñ oꝑtuit eē ꝑtē ꝯſeruātez eſt. n. ipoſſe oēm hoiez ſanū eē. nā ſunt quedā corpora egro tatiua que neceſſario plerūq; infirmantur.

¶ De modis morborū ex calore ꝓcedētiū. Cap. XLII.

Modi morborū ex caliditate ꝓcedētiū quinq; ſunt. Prim⁹ fit ex cōmotio ne ſpūs: aut ex cōmotione corpis: ex cōmotōe ſpūs vt ira: corpis: vt labor vel ſupbia. Scd̄s: vt ē ꝯcurſus viſibilis calidi tatis cū effectu vt hypātaſis. i. expoſitio ad ſo lē. Tertius ex caliditate corpi adueničte cum ꝑtāte qñ recipit calitatem ex eſu acruminum. Quartus fit ex iterclūſiōe poroꝝ vt ex frigidi tate hiemis. Quint⁹ fit ex putredine humoru; vt in febribus. ¶ Occaſiones fridoꝝ morborū octo ſunt. Pria occaſio ē occurſus frigoris vi ſibilis cū effectu vt friditas niuis. Scd̄a vt fri giditas opij aduenīēs fortiter humano corpi. Tertia ex abūdātia ciboꝝ corpi aduenīēte at q; replēte ⁊ extinguēte nālē calorē. Quarta ex puitate ciboꝝ vñ calor nālis extinguit̄. Quin ta v̄o ex abūdātia frigoris vel humoris frigidi poros obturātis: vñ nālis calor minuit̄. Sexta ex diſſolutione ⁊ apitiōe corpis ad diſſoluēdū ⁊ euacuādū nālē calorez. Septia ex cōmotiōe ⁊ exercitio nimio: vñ fit multa diſſolutio hūoꝝ ⁊ euacuatio ⁊ ſudor: vnde attenuatur corpus. Octaua v̄o fit ex requie ⁊ ocioſitate multa.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit auc. diuiſionē egritudinū ſtati; exequit̄ diuiſio nē cārū. ⁊ diuidit̄ ps h̄ in. 3. nā ꝑmo agit de cauſis morbo rū ꝯſimiliū. ſcd̄o de cauſis morboꝝ officialiū. 3° agit ō cau ſis morbi cōis. durat pͥ° vſq;. ⌈ malicia egritudis. ⌋ 2° vſq;. ⌈ ſeparatio. ⌋ pͥ° in duas. nā ꝑ̊ agit de cauſis morboꝝ ꝯſiliū ſine mā. ſcd̄o cū mā. durat pͥ° vſq;. ⌈ modi morboꝝ ex māli malicia. ⌋ pͥ° diuidit̄ in. 4. na; ꝑ̊ ponit cās morbi calī. ſcd̄o fridi. tertio hu. 4° ſicci. durat pͥ° vſq;. ⌊ occaſiōes fridoꝝ. ⌋ ſcd̄a vſq;. ⌈ ſiccoꝝ. ⌋ tertia vſq;. ⌈ occaſiōes. ⌋ pͥ° in duas. nā primo ponit quot modis ſiūt cāe morbi calī. Scd̄o expla nat eos. durat pͥ° vſq;. ⌊ poſtmodū. ⌋ ſcd̄a diuidit̄ in. 5. ⁊ pa tent ptes. ¶ Circa iſtā lectionē duo q̄runt̄. pͥᵐ ē ꝗs morb⁹ ſit moleſtior an fridus an cal'is. Scd̄m de qbuſdā dictis in lr̄a. ¶ De ꝑ̊ ſic ꝓcedo. vi; ꝙ morb⁹ cal'is ſit moleſtior q̄ fri gidus. nā oē diſtēperatū ledit̄ a ſiāi. ⁊ iuuat̄ a ꝯ̄rio mode rato: ſ; cōplo humana eſt cal'a ſicut dicit Hip. ergo mole ſtat̄ a cal'o magis q̄ a frido. ¶ Q̄. ois morbus cui minus pōt reſiſti eſt magis ꝑiculoſus. S; morbo cal'o minus pōt reſiſti. q̄ morbo frido ꝙ p; q: in corꝑe eſt calor nālis cui⁹ qualitas ē ꝯ̄ria morbo frido: ſ; q̄litas caloris nālis eſt ſiāis diſtēperātie calide. q̄re nō ꝑt ei bñ reſiſtere cū reſiſtētia fiat a re ꝯ̄ria. ¶ Ad ꝯ̄riū ſic oppono. ois morbus q ē ꝯ̄rius nāe mēbri infirmi eſt moleſtior q̄ morbus ꝯueniēs. ſicut dicit Hip. in illo aph. ⌈ In morbis ⁊c. ⌋ Q̄. morbi fridi ponūt ho minē in via ad mortē: q: mors ſit ꝑ frigidū ⁊ ſiccum. quare peior eſt morbus frigidus q̄ cal'is. ¶ Ad hoc dico ꝙ mor bus fridus eſt peior. ꝙ ſi dicis oē diſtēperatū ledit̄ a ſiāi. ⁊ iuuat̄ a ꝯ̄rio. dico ꝙ hec qd̄ ſupponit ꝙ corpus humanū ē diſtēperatū. ⁊ ego dico ꝙ ipſum eſt ſimplr̄ tēperatū per cō parationē ad oēm rē. ⁊ dicit̄ diſtēperatū ꝑ cōparationē ad equalē ad pondus. ¶ Ad ſcd̄m dico ꝙ calor nō ē diſtēpe rate cōplexionis ſicut dī in. 3. de nālibus virtutibus ⁊ i co. apho. ¶ De ſcd̄o ſic ꝓcedo ipſe dicit ꝙ exercitiū ē cā mor bi calī. S; ꝯ̄ aut accipit exercitium pro moderato aut pro imoderato. ſ; non pro moderato. nā hoc ē cauſa ſanitatis omniū egritudinū materialium ſicut dicit Auic. ſen tertia. ¶ Itē nō pro imoderato. nā imoderatū infrigidat ⁊ deſic cat ſicut dictum eſt ſupra capitulo de exercitio. ¶ Ad hoc dico ꝙ exercitiū imoderatū eſt dr̄. nā quoddā eſt longum valde ⁊ tale infrigidat ⁊ deſiccat ⁊ ſi fuerit breue ⁊ nō mul tū excedat facit morbū cal'm ſicut dictū eſt. ¶ Q̄. ponit ꝙ motus ſpūs facit morbū cal'm. ſ; ꝯ̄ ſpūs eſt ſiāis aeri ꝙ ꝓbat̄ q: dicit ꝯſtā. ꝙ reſoluit̄ in aerē. ⁊ Gal. dicit 7° de iuuamē tis ꝙ generat̄ ex aere: ergo tā ex ꝑte ſue reſolutionis q̄ ex parte ſue generationis aſſimilat̄ aeri. ſed aer ꝓpter motum infrigidatur: ergo ſpūs propter motū d; infrigidari. ¶ Ad hoc dico ꝙ ſine dubio aer nō infrigidatur ꝓpter motū niſi q: refugit ps eius caliditatē ſolis ⁊ ſtellarū. ita ꝙ ſigit̄ ca liditas ſup aerem. ⁊ ſil'e eſt de aq̄. nā iō aqua infrigidat̄ ꝑꝑ motū q: ꝑtes eius refugiūt caliditatē ſolis ⁊ ſtellarū ſ; aer ſimplr̄ d; caleſieri ꝓpter motū. nō dicit Gal. in ſcd̄o de ac cidenti ⁊ mor. ꝙ ignis caleſcit ꝓpter motū. ergo ⁊ aer ſiūr d; caleſieri. i ſpū aūt nō eſt illa cā. nā nō caleſit a radijs ſo laribus. ¶ Aut dic ꝙ nō eſt ſimile de ſpiritu ⁊ de aere. na; ſpūs acq̄ſiuit cōplōnē aliquā ſup aerē. ¶ Q̄. ſi motus eſt cā calitatis. tūc cū in timore fiat motus ſpūs ſubit⁹ d; fieri mor bus calidus. ¶ Ad h̄ dico ꝙ nō fit in timore morb⁹ fridus ꝑꝑ motū ab eo ꝙ ſit motus: ſ; q: emittunt̄ cāe ⁊ ipſe ſpūs nō adunat̄ ita ꝙ ꝯfortet̄: ſed ſuffocabiliter adunat̄ ⁊ nō vigo rabiliter. nō ergo rōne motus ſit morb⁹ frigidus in timore. ¶ Q̄. ipſe dicit ꝙ cibi calī faciūt morbū cal'm: ſ; nō videt̄. nā dicit Auic. cap. de eo ꝙ comedit̄ ⁊ bi. ꝙ nullus cibus ē tāte quātitatis in exceſſu ſue qualitatis ꝙ in fine faciat ꝑ mutationē in mēbris qñ ſit 3° digō q̄re cū aſſimilet̄ ei non ꝑmutat. q̄re nō facit morbū cal'm. ¶ Ad h̄ dico ꝙ cibi calī ⁊ frigidi nō ꝑmutāt corpus qñ vniunt̄ mēbris: ſ; cū ſunt in via ꝑmutationis ad membra verſus q̄litatē cibi. ⁊ hoc di cit̄ in. 6. de accñti ⁊ mor. ¶ Q̄. q̄rit̄ q̄re morbi calī cāe fue rūt. 5. ſolū. ad h̄ talē pono ſufficiētiā. cā morbi calī aut ꝑ ſe ē aut ē ꝑ accñs ſi ꝑ ſe aut ē itriſeca aut extriſeca ⁊ ſi extriſeca tal' ē ꝯtact⁹ corpis calī. Si v̄o itriſeca aut itrat corp⁹. ⁊ tal' ē cāl'is cib⁹ aut me⁹ aut ſtrigit corp⁹. ⌈ oc. fri. ⌋ ¶ Cū poſuit cās morbi calī ponit ſtati; cās morbi fridi. ⁊ diuidit̄ h̄ ps in duas. nā ꝑ̊ ponit quot ſunt cāe morboꝝ fridoꝝ. 2° oſidit ⁊ explicat eas. durat pͥ° vſq;. ⌈ pͥ° occaſio. ⌋ 2° diuidit̄ in. 7. ⁊ patēt ptes. i lr̄a ⁊ exp diſſōnes. ¶ Circa lcōnē iſtā. duo q̄rū tur. pͥᵐ ē ō numero cārū iſtarū. Scd̄m ē de q̄libet cā. per ſe.

¶ De ꝯ ſic procedo: vi ꝙ cāe morboꝝ frigidoꝝ non ſint niſi qnqȝ. Nā dicit Ar. 2° gñonis ꝙ ꝯriorum ꝯrie ſunt cauſe. ergo cū morbus frigidus ⁊ cal's ſint ꝯrij: tūc oȝ ꝙ cāe ipſorum ſint ꝯrie: q̄re aut opȝ ponere ꝙ aut multa ſint ꝯria vni qḋ eſt ꝯ Phm: aut ꝙ cauſe morbi frigidi ſint qnqȝ ſolū. aut ꝙ cāe morbi calidi ſint octo. ¶ P. regula dat in logica ꝙ quotiēs dr̄ vnū ꝯriorū totiens dr̄ alterum. ¶ Ad ꝯriuȝ ſic oppono. cibus non pōt facere morbū calidū niſi rōne qualitatis ⁊ morbū facit frigidū rōne qualitatis diminute ⁊ ēt augmētate ⁊ rōne quātitatis. Itē rōne exercitij multum excedētis. q̄re oībus modis ſuperat cā frigida cal'aȝ ḡ debēt eſſe octo cāe. ¶ Ad hoc dico ꝙ modi cārum facietiū morbum frigidū ſūt octo. ¶ Ad pᵐ aūt dico ꝙ cāe morbi calidi ⁊ frigidi que ꝑ ſe ſūt ſunt eq̄les. ſed alie que ſunt cāe ꝑ accidens ſunt ineq̄les. cāe aūt per ſe morbi cali ſunt tres. ſ. cōtactus corpis calidi ⁊ comeſtio calidoꝝ ⁊ putredo. ⁊ iſtis per ꝯrīū rn̄dent tres cāe ꝑ ſe morbi fridi. ſ. cōtactus corpis frigidi ⁊ comeſtio reꝝ frigidaruȝ. ⁊ humor frigidus oppilans. Alie vo cāe tā in morbis calis q̄ȝ in frigidis ſunt cāe per accñs: ⁊ cāis ꝑ accñs nō attendit' nūs certus in ꝯrietatis cōparatione. nā īfinite accidūt vnicuiqȝ. Aut dic ꝙ plura pñt ꝯriari vni ſm mām ſed non ſm effectū ⁊ finē ſicut ſuperabūdātia ⁊ defectus q̄ ſm finē ſunt vnū: ſed malr̄ ſunt pl'a ꝯria: ⁊ pȝ ꝑ hec ſolo ad 2ᵐ. ¶ De 2° ſic ꝓcedo ipſe dicit ꝯuerſio viſibilis ⁊ friditatis facit morbū frigidū: ſȝ ꝯ multos videmus qbus ſupuenit ex niue friditas: ⁊ tñ non ſunt paſſi morbū frigiduȝ. ¶ Ad h̄ dico: ꝙ cā morbi primitiua nō facit morbū niſi trib' ꝯdōnib' ſuppoſitis q̄s ponit Gal. in 2° de accñ. ⁊ Aui. cap̄ de cauſis: ⁊ ſunt iſte. fortitudo cāe agētis ⁊ habilitas corpis patiētis ⁊ lōgitudo tpis in quo poſſit agēs iprimere formā in patiēs. Vñ dico ꝙ qñcunqȝ iſte tres ꝯdōnes ꝯcurrūt i aliq̄ cā tūc facit morbū. ¶ P. dicit [friditas opij fortiter adueniēs] q̄ro q̄re dix̄ fortit'. Ad h̄ dico ꝙ ipſe dixit ꝑpea ꝙ res nō nocet niſi hēat quātitatē ſicut dr̄ i cō. illius apho. [vbi cibus ⁊c̄.] dicit. n. ꝙ de medicina corrūpente mēbra poſſet in tā ꝑua quātitate capi ꝙ nō noceret. ¶ P. dic ꝙ ciboꝝ abūdātia eſt cā morbi fridi. Sed ꝯ. q̄to cib' eſt maior tāto plus eſt ſanguis. ⁊ q̄to pl's ſanguinis tāto maior calitas. q̄re dȝ fieri morbus cal's ⁊ ñ fridus. ¶ Ad h̄ dico ꝙ veꝝ eſt ſi cibi multi digerantur: tamen ipſe itelligit ꝙ ſupent virtutē digeſtiuā. ¶ P. ipſe ponit ꝙ clauſio poroꝝ fac̄ morbū frigiduȝ: ſupra vo ponit ꝙ facit morbū calm: ⁊ ſic eadē cā eſt duoꝝ ꝯrioꝝ. ¶ Item ponit ſtatiȝ ꝙ apertio pororū eſt cā huiꝰ morbi. q̄re due cauſe ꝯrie erūt eiuſdem effectus. ¶ Ad h̄ dico ꝙ oppil'o nō facit morbū fridū: qr oppil'o ſȝ qr fit de hūorib' fridis ꝑfundentib' ad calorē extinguēdū ſic̄ fit i epilepſia appoplexia. Vñ rōne oppil'onis nō fit niſi morbus cal's ſȝ rōne oppilātis fit morb' fridus. Itē apṫio poroꝝ ē cā ꝑ accñs morbi frigidi. ¶ P. ponit ꝙ nimiū exercīᵐ fac̄ morbū fri. ⁊ tñ ſupra poſuerat ꝙ ſit cā mōbi cali. Ad h̄ dic ꝙ itelligit h̄ d̄ m'ito ⁊ lōgo exercitio ꝙ nō fec̄ ſupra. ¶ P. ipſe ponit ꝙ exercīᵐ ꝑt poni cā morbi cali ⁊ fri. ergo a ꝯrijs quies pōt facere morbū calidū ⁊ frigidū. ¶ Ad hoc dico ꝙ nō eſt ſile d̄ qete ⁊ motu. nā qes ſm totā ſuā eſſe hebetat calorē nālem. motus autē variatur ſm plus ⁊ minus ſicut pȝ in preſenti.

¶ De cauſis ſiccorum morborum. Cap̄. XLIII.

Siccoꝝ morboꝝ occaſiōes ſunt q̄tuor. Prima occaſio eſt occurſus aliene ſiccitatis viſibilis ac manifeſte cū effectu: vt veneni ſiccitas. Scḋa vo ex aduētu ſicce rei in corpore cū fortitudine: vt acetuȝ: ſal: ſynapis. Tertia paruitas cibi ⁊ potus. Quarta commotio nimia ⁊ exercitium.

¶ Occaſiones morborū humidorum quatuor ſunt. Pria vt occurſus rei afferētis hūorē cū effectu: vt balneū. Scḋa vt igreſſio rei afferētis hūorē cuȝ virtute i corpe: vt recentes piſces. Tertia āt vt nimietas cibi ⁊ potus. Quarta ſic̄ reges ⁊ otiū. ¶ Modi morboꝝ ex innāli malicia cū aliquo hūore ꝯcurrētiū ad īfirma loca q̄tuor ſunt. Primus ē virtus mēbri ipellētis: ⁊ debilitas mēbri ſuſtinentis. Scḋs multitudo humoris. Tertius debilitas virtutis nutrientis. Quartus largitas vie pororum.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū poſuit cāſ mōbi fridi pōit cāſ mōbi ſicci [occaſiões.] ibi ponit cāſ morbi hūidi. pᵃ durat vſqȝ [modi morborū] ibi ponit cāſ morbi cū fluxu mãe. videam' q̄dā circa tex. [vt veneni ſiccitas.] exēᵐ cap. cā ſicci morbi eſt aer ſiccus. Sed iſte ponit venenū. ſunt. n. q̄dā venena q̄ ſolū ꝯtingētia exſiccāt ⁊ permutāt corp' ad ſiccitatē: ⁊ lȝ nō omitant' nāe ⁊ cā eſt ipoſ's. cū dicāt authores ꝙ ſunt medicine q̄ purgāt retēte in manu aut ſub pedib'. [Modi morboꝝ] lȝ dictū ſit ꝙ h̄ agit de cauſis morbi cū vitio hu. tñ nō intelligas ꝙ ſupra nō determinauerit de eis. nā poſuit exēᵐ de putredie q̄ eſt cā feb. q̄ eſt morb' cū hu. vitio. ſȝ h̄ loqtur de cā morbi q̄ eſt cū vitio hu. fluētis ſiue reumatiçātis. de hac autem nunq̄ȝ ſupra locutus fuit. [Debilitas nutriētis.] nā cibus qñ male digerit' tunc relinqtur a natura quare ſit odioſus ei ⁊ acuitur ⁊ aliqua cā adueniente ſtatim ledit'. Iſta lectio cum ſuperiori eſt vna neqȝ facit numerum.

¶ De malitia egritudinis. Cap̄. XLIIII.

Malitia egritudis igredit' ⁊ ſupuenit in ꝯſile mēbꝝ nāle qnqȝ modis: aut ꝯtigit i vtero mr̄no: aut ī tpe natiuitatis: aut cū ꝯſtrigit' faſcia: aut ex malo nutrimēto ſiue ex aliq̄ īfirmitate adueniēte i ꝑdictj tpib' vel poſtea. Si tpe cōceptiōis i vtero debilitat' aliqḋ ꝯſile mēbꝝ ſit ex abūdātia ſpermatis: aut ex puitate ⁊ idigētia ꝯueniētis qualitatis ſpmatis vt ſi fuerit groſſuȝ ⁊ pigue: vel aquoſuȝ ⁊ tenue. Qñ vo naſcit' īfans debilitatur aliqḋ in eo mēbꝝ ſi egreſſus fuerit nō eq̄ ſȝ mala egreſſione: vt ſupin' aut ſup genua icuruus. Cū igit' faſcia ꝯſtrigit' incōueniēti cōſtrictiōe duplicatus debilitat'. Qñ aūt nutrit' male ⁊ icōueniēter lac ſuggēdo vel accipiēdo debilitat'. His vo tpib' vel poſtea īfirmitate accidēte egritudiſ malitia ꝯſili mēbro ſupuenit ex cuiuſlibȝ nerui icisiōe. Et ſi paſſus fuerit ex aliquo accñti ſiue debilitatē ſeu vulnus vel apa.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuit cāſ morbi cōſimilis ponit mō cāſ officialis. ⁊ diuidit' hec ps in duas. Nā ꝑ agit de iſtis cauſis in generali. Scḋo in ſpāli. durat pma vſqȝ. [Ingredit'.] pᵃ diuidit' in duas. Nā ꝑ ponit quot ſunt modi haꝝ cāꝝ. Scḋo exponit illos modos. durat pᵃ vſqȝ. [aut cōtingit.] ſcḋa i duas. Nam ꝑ ponit expoſitionē generalem. Secūdo ſpālem. prima durat vſqȝ. [ſi tpe cōceptionis.] Scḋa dicit' in. v. ⁊ patent ptes per ſe. ¶ Circa iſtaȝ lcōnem tria q̄runt'. pᵐ eſt: an agat hic de cāis morbi ꝯſilis vel officialis. 2° an contingat aliquē naſci egrum vel nō. 3ᵐ de ſufficiētia cārum iſtarum. ¶ De ꝑ ſic procedo: vi ꝙ hic agat de cauſis morbi cōſilis.

nõ dicit ꝙ malitia egritudinis ingredit᷑ mẽbrum ꝯſile ⁊c̃. ¶ Ad ↄ̃trium ſic vʒ: qꝛ cum ſupra ſufficienter agat de cauſis morbi ꝯſimilis ⁊c̃. tã cũ vitio hu. q̃ʒ ſine vitio hu. vĩ ꝙ hic agat de cauſis morbi offi. ¶ Ad hoc dico ꝙ agit de cauſis morbi officialis. ¶ Ad argᵐ ꝟo qđ fiebat in ↄ̃triuʒ dico ꝙ ibi nõ dicit mẽbrũ ꝯſile vt per ipſum itelligat nãm ꝯſimilẽ ſed intelligit mẽbꝝ ꝯſi'e. i. mẽbruʒ in eo qđ hʒ nãm aſſimilatiuã. ꝯſiſtit. n. maxime ſĩlitudo in mẽbris offici. vñ talis ẽ ſenſus mẽbꝝ ꝯſi'e. i. mẽbꝝ in quo eſt ſĩlitudinis nã qꝛ aliq aſſĩlantur in forma ⁊ nũo ⁊ quãtitate ⁊ ſitu mẽbroꝝ. idõ dicimus eos ꝯſi'es: aut dic ꝙ dicit mẽbrũ conſi'e. i. mẽbrum ꝯfectũ ex ſĩlibus. ¶ De 2° ſic ꝓcedo: vĩ ꝙ aliqs poſſit naſci eger qđ pʒ. nã res q̃ facit egritudinẽ põt approximari puero in vẽtre ſicut ⁊ extra q̃re põt egrotare cũ ex ſui parte ſit ẽt habilitas cũ cãm exteriorẽ inuenerit. ¶ Ĩ. tu habes ab Hip. in 3° apho. ⁊ in libᵒ de aere ⁊ aqua: ꝙ pueri in vere ſicco precedẽte hyeme pluuiali naſcunt᷑ īfirmi. ¶ Ĩ. idẽ dicit iſte autho. ¶ Ad ↄ̃triũ ſic. dicit Cõſtã. in ꝓheᵒ practice: ꝙ hõ nãl'r ẽ ſanᵘ. ḡ naſcit᷑ ſanᵘ. ¶ Ĩ. qđ nõ potuit īpedire cũ ratione ñ potuit īpedire opõnẽ. ſʒ poſtq̃ʒ qs eſt ꝯceptus nõ fuit ibi tãta diſtẽperãtia ꝙ poſſet īpediri ꝯceptio: q̃re multo magis neqꝫ opõ dʒ poſſe īpediri. ¶ Ad h̃ dico ꝙ de offici. mor. egrũ poſſe eſt hoĩeʒ naſci non tñ ꝙ actus morbi poſſit ↄ̃bi ab ipſis ſpũalibus primis: ſed a rebus nõ nãlibus hñ põt procedere. Vñ ꝯcedo ꝙ hõ non põt naſci eger tñ de cõſimili egritudine. Qʒ ſi opponis de tex. Cõſtãt. dico ꝙ ipſe itelligit quãtũ ad pᵃ ſpermata. nã illo mõ ois hõ naſcitur ſanus. ¶ Aut dic ꝙ verbũ eius dʒ intelligi quãtũ eſt de intẽtione nature. nã ꝓncipal'r intendit nã ſanitatẽ ⁊ non intẽdit egritudinẽ ⁊ cã ꝯſeruatiua añcedit curatiuã. ¶ De 3° dico ꝙ cã morbi officialis aut eſt itriſeca: aut extrinſeca: aut partim intriſeca: ⁊ partiʒ extrinſeca. Si ꝟo eſt tota itriſeca talis eſt q̃ ↄ̃hitur a primis ſpũalibus. Si ꝟo mixta ex vtraqꝫ talis eſt cã que accidit dũ quis naſcit᷑. Si ꝟo cã eſt tota extrinſeca: tunc aut ipſa intrat corpus noſtrũ: aut nõ intrat corpus noſtrũ. ſi intrat corpus noſtrũ: aut eſt ſolũ cã morbi: aut eſt ſimul ⁊ cã ⁊ morbus. ſi eſt ſolũ cã ⁊ itrat corpus noſtrũ talis cã eſt malitia cibi vt lactis ⁊ ſĩlium. Si ꝟo nõ intret corpus tunc eſt malitia forme. Si ꝟo cã illa ſit ſimul morbus ⁊ cã eſt hec vltima ſicut inciſio nerui aut aꝑa.

¶ De egritudine mẽbroꝝ conſimilium. Cap. XLV.

Ingredit᷑ egritudo ꝯſi'e mẽbrũ nãle ſeptẽ modis: aut ex obſtetrice ſi culpã habuerit cũ tenet infantẽ: vel ſi pmiſerit ambulare añ ꝯgruuʒ tps: vel ex medico ſi ꝯfracta ⁊ colliſa mẽbra ignorãter ꝯſtituerit ⁊ ꝯſtrinxerit: ex infirmo ſi ea cõmouerit a medico cõpoſita anteq̃ʒ ſolident᷑ ⁊ firma ſint: ex fractura vt ſi ſup muſculũ vertebri qđ ĩ femore eſt ꝯtorqueat᷑ coxa: aut ex cõcuſſione: vt ſi cõprimat᷑ naſus ⁊ accidet vt fiat ſymmus aut ex malo hu. q accidit leproſis ſiue ex puitate hu. accſite ptiſicis. ¶ Cõſtrictio poroꝝ fit tribus modis: vel occaſionibᵘ: aut ex ꝯſtrictione attenuatoria: aut ex carnoſitate ſiue ex coartatione. Cõſtrictio ꝟo fit: aut ex nimietate virtutis retinẽtis: aut ex debilitate virtutis expellẽtis: aut ex abũdãtia frigoris: aut ex abũdãti cõſtrictione cõprimẽte aliquã ptẽʒ loci: vt ſepe fit ex ligatura ꝯſtricta: aut ex abũdãtia ſiccitatis. Ex carnoſitate ꝟo ꝯſtrigunt᷑ pori: vt ſi acciderit aliqđ aꝑa ⁊ fiat carnoſitas: aut ſi prius euenerit aliqđ vulnus. ex coartatione ꝟo cũ deciderit aliqđ in poris vt hũor ſiue lapis ſeu coagulatus ſanguis: aut aliqđ latitãs in eis vt ſuperflua caro ⁊ ſcabies. ¶ Largitas quoqꝫ pororũ q̃tuor fit modis: aut ex multa cõmotione ipellẽtis virtutis: aut ex debilitate retinẽtiʒ: aut ex abundãtia caloris ⁊ humoꝝ defectu: aut ex medicamẽtis aperiẽtibus. ¶ Lenitas accidit duobᵘ modis: videlʒ deintus ⁊ deforis: ſʒ intus ex hu. viſcoſo liq̃facto. foris ꝟo ex cera liq̃facta cũ vnguẽto. ¶ Aſpitas aũt duobus modis fit: deintus: ⁊ foris: itus nãqꝫ ex ſuperfluo ⁊ acuto humore. foris ꝟo ex fumo ⁊ puluere.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuit cãs morbi officialis in gñali ponit mõ in ſpeciali. ⁊ p̃ morbi in forma. 2° in numero. 3° in quãtitate. 4° in põne. durat pmã vſqꝫ [ſuperfluitas mẽbroꝝ ⁊c̃.] ſcũda vſqꝫ [magnitudo.] 3° vſqꝫ [cõmotio.] 4° vſqꝫ [ſeparatio.] pma pars diuidit᷑ in tres. Nã p̃ ponit cauſas morbi facti in figura. Secũdo ponit cãs morbi facti in poris. Tertio in ſupꝼicie. durat pma vſqꝫ [cõſtrictio.] 2ᵃ vſqꝫ [caſus leuitas.] 3ᵃ vſqꝫ [ſuperfluitas.] pma diuidit᷑ in duas. Nam p̃ ponit quot modis fiat variatio illius cãe. 2° explanat. Scđa diuidit᷑ in ſeptẽ ⁊ patẽt partes. pars aũt in qua agit de cauſis morbi in poro diuidit᷑ in duas. Nã p̃ agit de cauſis ꝯſtrictionis. 2° de cauſis dilatationis. durat pᵃ vſqꝫ [largitas quoqꝫ.] pᵃ diuidit᷑ ĩ duas. Nã p̃ ponit quot modis fiat ſtrictura pori. 2° ꝓſeqtur de eis. durat pᵃ vſqꝫ [conſtrictio ꝟo.] ⁊ 2ᵃ in tres: ⁊ partes patẽt. pars aũt in q̃ agit de cauſis morbi in ſupꝼicie. diuidit᷑ in duas. Naʒ p̃ agit de cauſis morbi in lenitate. 2° in aſpitate. durat pᵃ vſqꝫ [aſperitas. ¶ Primo q̃rit᷑ de cã morbi in figura. nã vʒ in ſufficiẽter ponere eas. nã poſſe eſt īfantis caput peccare ĩ figura in vẽtre mr̃is ꝓp aliquẽ aſpectũ ad formãʒ: aut rẽ extrinſecaʒ.

¶ Ad hoc dico ꝙ dupl'r põt figura ledi. Vno mõ ꝓpter errorem informatiue virtutis: ⁊ iſte error põt eſſe ꝓpter quatuor depẽdẽtias quas hʒ. nã depẽdet opatio eius a mã in quaʒ agit a forma que eſt in ſpermate illius qui gñat ⁊ ab imaginatione mulieris tpe cõceptionis ⁊ ꝯiunctione corporũ celeſtiũ. Vnde variat᷑ figura hominibus his modis propter virtutis informatiue errorẽ. de hoc aũt dicto quere in gloſis techni caplo de neutro. nã ibi ſufficiẽter diſputatum eſt. Alio ꝟo mõ poteſt fieri peccatum in figura per cãm exteriorẽ: ⁊ de iſtis ſufficiẽter agit hic. vnde ceſſat queſtio illa ⁊ ſibi ſĩles. ¶ Itẽ querit᷑ an fortitudo virtutis poſſit facere morbũ vel non: ⁊ videt᷑ qđ non. nam virtus nõ facit morbum. nam ipſa nõ facit niſi ꝙ neceſſariũ eſt. ſicut dicit ois Phs ⁊ medicus. ergo neqꝫ fortis virtus facit morbum qꝛ fortitudo virtutis non eſt niſi ad bonum.

¶ Ad contrarium põt fieri morbus qꝛ retentiua ſi ſit nimis fortis in retinendo tenet non retinenda: quare oppilat.

¶ Preterea. autbor iſte videtur velle hoc idem. ¶ Ad hoc dico: ꝙ virtus fortis nõ eſt cauſa alicuius egritudinis: ⁊ cõꝯcedo qđ hoc ꝓbat. Ad argᵐ ꝟo factũ in contrarium dico ꝙ nimietas opationis virtutis facit egritudinẽ ſiue fortitudo: vñ neqꝫ iſte autbor dicit ꝙ fortitudo ſit cã: ſed dicit ſupfluitas. fortitudo. n. nõ ſonat in vitiũ. alia q̃ram legẽdo tertiũ. [In cõſimilis mẽbruʒ.] dixit cõſimilis: qꝛ penes figuram ſit morbus in aſſĩlatiõe: nã virtus aſſimilatiua eſt illa que figurat corpus ⁊ ꝓducit lineationes: ſicut dicit Auic. cap̃ de virtutibus. Itẽ dicit nãle: ſed q̃re h̃ dicit. tu autẽ dic ꝙ dic̃ h̃ vt oñdat ꝙ loqtur h̃ de peccato q a nã ꝯtigit. Loc:

peccato ꝙ ſuperuenit mēbro iā foꝛmato antea. ⁊ hoc diximus i
qōne q̄dā. ⌈ ſi culpā habuerit ⁊ ꝑcuerit. ⌉ ⁊ ē cuꝫ male fa/
ſciauerit vt ſupra dictū eſt. ⌈ ſicut fractura ⁊ colliſa. ⌋ fractū
dicit̄ mēbrum qñ facta eſt ſolutio eius ſine diſlocatione. ſꝫ
colliſum dicit̄ qñ diſlocatū fuerit ⌊ vt ſi ſuper muſculū ver/
tebꝛi ⌋ .i. qñ ligamentū qđ ligat ſciam cuꝫ ſuo oſſe ruptum
fuerit: tūc eniꝫ fit mala figura anche ⌈ leproſis ⌋ figura mu
tatur in leproſis q2 nā nō pōt perfecte facere aſſimulationē
nutrimēti ꝑpter eius corruptionē ⌈ aut ex ꝯſtrictione ante
nuatoꝛia ⌋ nota dr̄iam inter ꝯſtrictionē pori ⁊ coartatio/
nem ⁊ carnoſitatē: nā cōſtrictio dicit̄ qñ via reſtringit̄ pꝛo
pter qđ aliqđ cadat in ea qđ eaꝫ oppilet: ſed coartatio dī
ipſa oppilatio. ſ. qñ aliqđ cadit in via. carnoſitas tenet me/
dium inter hec: qꝛ pꝛo parte oppilat ⁊ pꝛo parte reſtringit
⌊ largitas quoqꝫ poꝛoꝝ. ⌋ Sed quereres q̄re non hꝫ largitas
pori tot cās quot hꝫ ſtrictura. ad quod dicit q2 ſtrictura cu
ratur a vacuo ſuo aut tuba ipſius pori. ſ. q2 ipſum vacuū re
plicatur: aut q2 in tuba. i. pariete pori fiet obtuſio. ⌈ Ex
abūdantia caloꝛis ⁊ humo. ⌋ nā caliditas dilatat: ⁊ humi/
ditas obedit ei q̄re via fit tunc lata. ſed quereret aliqs cū ſu/
pra poſuerit iſte moꝛbū in ꝯcauitate quare non ponit cau/
ſas eius. ℂ Ad hoc dicit q2 ſilē eſt de cauſis moꝛbi in poꝛo
⁊ in cōcauitate quātū ad ſuas cās. ⌈ foꝛis ꝟo ex cera lique/
facta cū oleo. ⌋ Sꝫ q̄ret aliqs q̄uo vnctio facta ex oleo ⁊ ce
ra facit moꝛbū. ad qđ dī ꝙ nō facit ħ i quolibet mēbꝛo. nā
ſi manus vngat̄ ħ nō fiet moꝛbus. Sed ſi ſtōs vngat̄ bene
poſſet ſuo opō ipediri: ⁊ ſic nō dꝫ itelligi foris vt cera appo
nat̄ foris ad ſupficieꝫ: ſꝫ vt veniat de foris. dꝫ. n. ſtōs ēē aſp
ad retinēdū: vnde ſi lenīat̄ nocebit ⌊ ex puluere ⌋ .ſ. ſi vadat
ad tracheā arteriā q̄ dꝫ eſſe lenis. vñ ſi aſpat̄ nocet̄ voci.

ℂ De ſupfluitate mēbꝛoꝝ in numero. Cap. XLVI.

Superfluitas mēbꝛoꝝ in numero ac
cidit duobus modis. Nā ſup fluitas
ſi fuerit nālis erit ex ſupfluo humoꝛe
nāli: ⁊ bono: vel ex abundātia virtu/
tis infoꝛmatiue: q̄ ſi fuerit extra curſum nālem
erit ex humoꝛe nō nāli ⁊ inconuenienti: aut ex
abundātia virtutis vel debilitate. ℂ Diminu
tio mēbꝛoꝝ in numero duobus ſilr̄ fit modis:
aut īterius: aut exterius. Interius ꝑꝑ diminu
tionē humoꝛuꝫ. Exterius ex cōbuſtione ignis
aut ex frigoꝛe: ſiue putredine: ſiue inciſione.
Putredo autē accidit: aut ex potione moꝛtifi/
cante: aut putredine faciēte: aut ex ꝯſtrictione
⁊ retētione illius humoꝛis q ſoluitur. ℂ Ma
gnitudo mēbꝛoꝝ tribus modis fit: aut ex mul
titudine humoꝝ: aut ex abundantia virtutis:
aut ex cōmixtione vtroꝛūqꝫ. Paruitas fit tri/
bus modis ſilr̄: aut ex debilitate virtutis: aut
ex minoꝛatione humoꝛis: aut ex infirmitate ex
terioꝛi: vt ex inciſione vel combuſtone ignis ſi
ue ex frigoꝛe niuis.

ℂ Expoſitio Thaddei.

ℂ Cum poſuit cās moꝛbi in foꝛma ponit mō cās moꝛbi in
numero vſqꝫ. ⌈ magnitudo ⌋ ibi ponit cauſas moꝛbi i quā
titate. prima pars diuidit̄ in duas. Nā p̄ ponit cās moꝛbi
in numero ſm̄ ſuperfluitatē. Scđo ſm̄ defectionem. durat
p̄a vſqꝫ ⌈ diminutio. ⌋ Itē pars in qua agit de cauſis moꝛbi
in quātitate diuiditur in duas. Nā p̄ agit ſꝫ ſuperfluitatē.
Scđo ſm̄ defectionē. durat p̄a vſqꝫ ⌈ paruitas. ⌋ ℂ Circa
iſtā lectionē tria dubitātur. Primuꝫ eſt: an nā poſſit facere
egritudinē vel non. Scđm eſt: an poſſit fieri moꝛbus in nu
mero ſine peccato māe. Tertiuꝫ eſt: an quātitas medicine
bone ſemper ſit cum foꝛtitudine virtutis. ℂ De p̄ ſic pꝛoce
do vi ꝙ natura nō poſſit facere egritudinē. Nam omne ꝙ
facit egritudinē eſt res ꝑter naturā. ergo ſi natura faceret:
tunc ipſa eſſet res ꝑter naturā qđ eſt impoſſibile. ℂ Ad ꝯ/
rium vꝫ eſſe textus huius autho. nā dicit ꝙ ſuperfluū mē/
brum pōt eſſe ex ſuperfluitate virtutis: ſed virtus eſt nā er
go ipſa facit moꝛbū. ℂ Ad hoc dico ꝙ virtus nullo modo
facit moꝛbū niſi coacta: nam qñ hꝫ materiā ſuperfluā tunc
facit vj. digitos aut duo capita: vnde ſm̄ ſe non facit moꝛ/
bum ſed a mā cōpulſa. Itē aliquando errat natura ſine me
dicine peccatore hoc ꝑpter dependētiā q̄ꝫ hꝫ ad animaꝫ et
ad coꝛpoꝛa celeſtia. Unde ꝯtingit erroꝛ in nā non ꝑpter ſe
ſed per accñs. ℂ De ſcđo ſic pꝛocedo: videtur ꝙ non poſſit
eſſe moꝛbus in numero ſine peccato materie: nā ſi materia
eſt bona in quātitate ⁊ q̄litate: tūc necio nā bonā faciet foꝛ
mationeꝫ: q̄re ſine peccato māe nō fit moꝛbꝰ in nūo. ℂ Ad
ꝯriū vꝫ ēē tex. hꝰ autho. nā dicit ꝙ ſupfluitas moꝛbi in nūo
eſt: aut ꝑꝑ ſupfluā māꝫ: aut ꝑꝑ nimietatē virtutis. q̄ vꝫ ꝙ ſi
ne māe ſupfluitate poſſit fieri moꝛbꝰ in nūo ſupfluo. ℂ Ad
ħ dico ꝙ mā nō peccāte in quāto ⁊ q̄li pōt fieri moꝛbus ꝑꝑ
aliqđ accñs vt ꝑꝑ vētoſitatē cadentē. ⁊ ſic fit nūs ſupfluus
mēbꝛoꝝ ab accñte aliquoꝛe nō ſolū a vētoſitate. ſꝫ ab aliq
aſpectu ⁊ relōne quā hꝫ nā ad coꝛpa celeſtia. vñ ꝯtigit ma/
la opatio ⁊ ſupflua. talis autē opō nobis eſt incognita ſed
ipſa eſt necio. ℂ De 3° ſic ꝑcedo: vꝫ ꝙ multa ⁊ bona mā ſp
ſit cū foꝛti v̄tute. nā v̄tus ⁊ eius foꝛtī[dº] ſequunt̄ bonitatem
ſꝑmatꝫ ⁊ eiꝰ ꝯpamētū: ſic. d. Galy de ſignis teſticuloꝝ ⁊. G.
i cō. apho. liº 5º. ꝗ cū bona ⁊ multa mā nō pōt ēē debilis v̄/
tus. ℂ Ad ꝯriū dicit iſte autho. ꝙ ſupfluitas mēbꝛoꝝ pōt
ēē ex multa ⁊ bona mā: ſꝫ ſupfluitas mēbꝛoꝝ eſt moꝛbus.
Moꝛbꝰ autē nō fit a v̄tute foꝛti: ſꝫ ois moꝛbꝰ ⁊ maxie nālis
fit a ſupfluitꝰ debilitatꝫ v̄tutis eo qđ nā ⁊ v̄tus nihil malū
fac ſicut dicit Cō. in. 6. de accñ. ⁊ moꝛ. ℂ Ad ħ dico ꝙ mul
ta ⁊ bona mā nunq̄ꝫ pōt ēē niſi cū foꝛti v̄tute. Q. ſi mihi op
ponis de iſto autho. q ponit moꝛbū fieri cuꝫ multa ⁊ bona
mā. ergo virtus eſt debilis: tunc dico ꝙ lꝫ fiat moꝛbus ab
ipſa nā nō tñ dī debilis ⁊ defecta ſed errās in ope. nā dum
facit. 6. digitum errat. Erroꝛ autem pōt eſſe in foꝛtidine. q2
pōt ipſe ꝯtingere a foꝛinſeca cā ſicut ſupra ſepius dictū eſt.

ℂ De commotione membꝛi. Cap. XLVII.

Commotio mēbꝛi de ſuo loco duo/
bus modis fit: aut ex cōmotione vo
lūtaria: aut ex humoꝛe vicino eq̄tati
diſſoluenti mēbꝛū: ⁊ lubricū faciēti.
Mēbꝛū vel os egreditur a ſua iūctura ⁊ muta
tur duobus modis ſilr̄: aut ex iūctura in q̄ nō
ꝯuenit ſeparatio: aut ex ſepatione vbi nō cōue
nit iūctura. Si ex ꝯiunctione hoc fuerit ſine ſe
paratione: aut erit ex humoꝛe acuto patiētis:
aut ex accñti vulnere: aut ex ſpaſmo. Si ꝟo fue
rit ex ſepōne vbi nō ꝯuenit ꝯiūctio: aut ex groſ
ſo hūoꝛe: aut ex accñti vulnere: aut ex ſpaſmo.
ℂ Sepatio iūcturarū duobꝰ modis fit: aut in/
trinſecus: aut extrinſecus. Intrinſecus ꝟo fit:
aut ex hūoꝛe acuto ⁊ incidēti: aut ex vētoſitate
pigui diſtēdēte vel diſſipāte. Extrīſecus ꝟo fit
aut cum ſciſſura: aut fractione: aut exercitio ni
mio: aut inciſione vt enſis: aut qđ diſtendit vt
funis. aut quod contundit vt lapis.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuit cāſ morbi in quātitate ponit ſtatīʒ cāſ morbi in pōne vſqʒ [ſeparatio.] ibi ponit cāſ ſolōnis cōtinuitatis. p° diuidit in duas. Nā p̄ agit auctor cāſ morbi in poſitione: put poſitio dicit locū. 2° put pō dicit ſocietatem. durat p° vſqʒ. [mēbrū.] 2° diuidit i duas. Nā p̄ ponit diuiſionem illius morbi i poſitione. 2° aſſignat cāſ. durat p° vſqʒ. [ſi ex ꝯiūctione.] Pars autē illa in q̄ agit de cāſ ſolōnis ꝯtinuitatis diuidit in ptes duas. Nā p̄ ponit diuiſionē illarum cāꝝ. Scdo exponit. durat p° vſqʒ. [intrīſecus ſo.] exponēdo alīqs dubias lraſ ſoluā quaſdaʒ dubōnes [ex cōmotione volūtaria.] h̄ vocat volūtaria cōmotio dis eā q̄ mēbra diſlocat dūmō ſit extnea ſiue fiat caſu de alto: vt fecit epſ bonus: ſiue ponatur qs ad rodulā: vt latrones. ſiue cadat qs de equo vt teutonici q nō ſedēt bene in equo: imo ſedent ac ſi eēnt deiecti ſup equū cū forcato cuʒ quo deicit ſimus ſup aſinos. Uñ nō eſt dicere cā volūtaria. i. q hō volūtarie oſſa ſua vel mēbra a ſuo loco pmutet: ſʒ ſicut dictū eſt qd manifeſtat ex mēbro ſequēte illius diuiſionis. [ꝛ humore vicino egtati] . i. ex hūore q labit ad iūcturā. iūctura. n. dr̄ h̄ egtas qꝛ in ea mēbra equant. [aut ex ꝯiūctura in q̄ nō cōtingit ſeparatio] . i. morbus i pōne q̄ dr̄ ſocietas ſit qñ mēbra ſociata q̄ debēt poſſe ꝯiūgi ꝛ ſepari adeo cōiūgūtur qd nō pñt ſeparari: aut cū difficultate vt ſi digitus adeo cū digito ꝯiūgatur q nō poſſit ab eo ſeparari: aut palpebra cū palpebra: vel labiū cū labio. [aut ex ſepōne vbi nō ꝯtingit ꝯiunctio] . i. talis morbus ſit qñ aliq̄ mēbra ſocia ita ſeperantur qd nō pñt ꝯiūgi aut cū difficultate cū debeāt poſſe vtrunqʒ facere p̄libato: ꝛ pone exē^m in ſupradictis [aut ex humore patiētis] . ſ. ꝯglutinatio. ſ. qñ humor ꝯglutiat labia vt palpebras [aut ex accīti vulnere] . ſ. qñ ſit vulnus i facie ppi curationē lacertoꝝ plerūqʒ nō pōt qs labia a latere vulneris pfecte ſepare [aut a ſpaſmo] qñ ſpaſmat lacertus qui ſepat mēbra cōſocia. Tūc ſtāt ꝯiūcta illa mēbra q ſeparari nō pñt. Si ſo ex ſepatione vbi nō ꝯtigit ꝯiūctio ꝛc. quereret aliqs h̄ q̄re ponit eadē cā diuerſoꝝ ꝛ ꝯ̄rioꝝ morborū: cum ꝯ̄riaꝝ cāꝝ ꝯ̄rij ſint effectus ꝛ eꝯ: ſicut dicit Phūs. nā vulnus ꝛ ſpaſmus ponunt cā ꝯ̄rioꝝ morboꝝ. ¶ Ad h̄ dic q diuerſimode pōt eē cā vulnus qd aufert de pte mēbroꝝ ſocioꝝ nō pmittit ea ꝯiungi: vt ſi qs hēat vulnus i labijs: ꝛ perdat ps labioꝝ: tūc non poterit ꝯiūgi: aut ſi lacertus qui debebat facere clauſurā ſit iciſus aut ſpaſmatus. ſi aūt lacertus q dʒ facere opationē ſit iciſus aut ſpaſmatus: tūc nō poterit fieri apio quare duo ꝯ̄rij motus pñt fieri ab eadē cā ꝯ̄rio tñ mō accepta. [Intriſecus tñ ex humoꝝ acutoꝝ ꝛ incidēti. [acutus vocat h̄ humor calīs corroſiuus vt cholīa. humor aūt incidēs vocat humor ille q ſua groſſitie ꝛ duritie incidit. ſicut ſta vitreū q q̄ſi terebellū ſoluit membra. [Aut ex vētoſitate.] q̄ret aliqs qꝛ dicit Gal. i 4° de literis terrapēticis q ſolō cōtinuitatis interior nō ſit niſi ab humore. ḡ nō ſit a vētoſitate qd eſt ꝯ̄riū iſti⁹. ¶ Ad h̄ dicas q logtur Gal. de ſolōne iterior q̄ ſit p modū corroſionis. Uētoſitas aūt nō corrodit ſʒ rūpit. ſoluꝰ. n. hūor corrodit [exercitio nimio] . i. igne. nā. G. ēt i tech. vbi ponit cāſ dolo. ponit eā fieri cū icēhone: ꝛ ſi tolleret exercitiū p motu ſi poſſet ſtare. Nā exercitiū nō ſoluit ꝯtinuū niſi diſtrahendo partes. hoc autem ſit cum fune ſicut in exēplo ſequenti dr̄.

¶ De modis ꝛ numero ſignificationū. Cap. XLVIII.

Genera ſignificationum ſunt tria. alia enim ſignant ſanitatē: alia egritudinē: alia neutralitatē. quaꝝ ſignificationum vnūqdqʒ genus in duo partitur. ſunt. n. que ſignant de officialibus membris: ꝛ ſunt q̄ ſignificāt de cōſimilibus mēbris. Cōſimiliū partiū ſignificationū duo ſunt modi. alie. n. ſunt ſubſtātiales: alie accītales. Subſtantiales ſo vt eſt calor: frigiditas: ſiccitas: ꝛ humectatio. Accidētales aūt quedam ſignificant: aut per tactū: vt durū molle: q̄dā p viſū: vt coloratū: quedā per perfectionem virtutuʒ vt ſunt opationes plene ꝛ perfecte. ¶ Significationum egritudinis mēbroꝝ officialiuʒ duo ſunt modi ſimiliter ſub̄ales: ꝛ accītales. Subſtātiales ſignificationes quatuor ſunt: are: modus: numerus: ꝛ poſitio. Accidentales ſignificationes ſimiliter quatuor ſunt: bonum: malum: perfectum: ꝛ imperfectum.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuit tractatū de cauſis ponit tunc tantū de ſignis: ꝛ diuidit capitulū iſtud in tres partes. Nā p̄ ponit diuiſionem ſignoꝝ que ſumitur ab ipſis ſignificatis. Scdo ponit diuiſionē ſignoꝝ que ſumitur a tēpore. Tertio ponit eam que ſumit a ſpecie ſignoꝝ. durat pma vſqʒ. [Genera ſignificationum.] 2ª vſqʒ. [Accītia igitur.] pma diuiditur in duas. Nam pmo ponit quandā diuiſionē generalē. Secūdo ponit ſpālem. durat p° vſqʒ. [quoruʒ ſignificationum.] ſcda diuiditur in duas. Nā primo ponit diuiſionē. Secundo explanat eā. durat pma vſqʒ. [cōſimilium partiuʒ.] ſecunda diuiditur in duas. Nā primo explanat primū membrum illius diuiſionis. Secūdo explanat ſcdm. durat pma vſqʒ. [Significationes egritudinis] legēdo lraʒ quedam exponam neceſſaria. [Genera ſignificationum.] differētia eſt inter ſignū ꝛ ſignificationē ſm q ponit Cōmētator in cōmē. prono. circa finem. ꝛ eſt duplex differētia. Una eſt qꝛ ſignatio eſt neceſſaria ſemp: ſed ſignū eſt verū vt plurimuʒ. Secūda dr̄ia eſt: qꝛ ſignificatio cū ratione ſed ſignū cum experimētor: ꝛ lʒ iſta diuiſio: potētia tñ hic non hʒ locum: nā hic pro eodē accipit ſignificatio ꝛ ſignū. ¶ Sʒ q̄ret aliqs cū ponit auctor hāc diuiſionē ſignoꝝ. ſ. ſanū egrū ꝛ neutꝝ: q̄re nō fecit de q̄libet ſpāle capl'ʒ. ſic fec Gal. i tech. ¶ Ad h̄ dico: q in techni pcedebat ſm doctrinā expoſitiuā: ꝛ ſic quare oportebat ipm venire vſqʒ ad notū exponēdo. h̄ aūt nō poterat facē niſi vnū capl'm de q̄lʒ gñe ſignoꝝ faceret. h̄ aūt pcedit ſm doctrinā diuiſiuā. nō qꝛ iſta tria gña ſignoꝝ. ſ. ſanū ꝛ egrū ꝛ neutꝝ cōicant in ſuis diuiſionib⁹. idō nō fecit de q̄libet ſpāle cap. [neutrū.] Sʒ quereret aliqs q̄re dixit neutꝝ ꝛ nō dixit neutralitatē. ¶ Ad qd dicas: qꝛ h̄ fecit qꝛ nomē cōcretū erat aptius diuiſioni q̄ʒ abſtractū: neutrū aūt dicit cōfuſionem. [Quarū ſignificationū.] Sed quereret aliqs qꝛ vr̄ eſſe ſufficiens. Nam Cō. in illo cap in techni ea q̄ deficiunt ꝛc. ponit ſigna q̄ ſignant ſuper mēbra conſimilia: ꝛ ſuper oñdit ꝛe ſup ꝯtinuitatē vtroꝝqʒ. ¶ Ad hoc dic: qꝛ per pōneʒ extremoꝝ pōt haberi notitia cōpoſiti vel cōis. ¶ Aut dic q ſigna referuntur ad duo. ſ. ad membruʒ ꝛ ad ſignificatum imediatū. ſ. ad diſpōneʒ membri. i. ad ſanitatem ꝛ egritudinē ꝛ neutralitatē. Unde dico q ſigna put referuntur ad mēbra ſm ſe: tunc non cadit ibi trimembris diuiſio eo qd omnia mēbra: aut ſunt cōſimilia: aut officialia. Si autē referātur ſigna ad diſpoſitionē: tunc cum diſpoſitio ſit triplex. ſ. diſpoſitio mēbrorum conſimilium ꝛ officialium: ꝛ cōmunis oportuit trimēbreʒ fieri diuiſionē. [Alie enim ſunt ſub̄ales.] ſed quereret aliqs qūo pñt ſigna eſſe ſub̄alia cum ipſa ſint ſenſibilia ꝛ nihil niſi accñs poſſit ſentiri. ſub̄a. n. ſicut vult Phs eſt inſenſibilis. ¶ Ad hoc dico q ſub̄ale apud logicum eſt genus ꝛ dr̄ia ꝛ ſpēs. ſicut dr̄ in. vj. principijs. ꝛ ſub̄a apud phyſic. dr̄ forma inſenſibilis ſingularis: que tenet indiuiduū in ſuo eſſe. ſicut dr̄ in 7° metaphyſi. Uñ accipiēdo hoc mō ſub̄ale illud ſignū qd ſignis

super ſubam.i.ſuper cóplexionē:ꝛ imediate ꝛ p ſe vt calor.
¶ Sed q̃ret aliqs quō calor ꝛ frigiditas pōt eſſe ſignū cum
ſint ſignata. ¶ Ad hoc dicas q̄ 2ᵃ eſt caliditas ꝛ frigiditas
vel 2ᵉ ꝯſideraſ. Uno mō ꝓut dicūt ꝯcretū qōdā.i.cōpoſitū:
ꝛ hoc mō nō ꝑcipiunſ ſenſu. Scḋo mō ꝓut dicūt qualitatē
ſolū:ꝛ hoc mō ſenſu ꝑcipiſ. Unū p̄ mō ſunt ſignata:ꝫ 2° mō
ſunt ſigna. [per tactuz vt dur.] Sed q̃ret aliqs q̃re iſta ſi/
gna ꝑcipiūtur tm̄ per tactū ꝛ viſū:ꝫ:cū ēt ponat autho.i eo
dem caplō:q̄ ſigna pñt percipi per 4ᵒʳ ſenſus. ¶ Ad qō di
cas q̄ ſignuꝫ qñ variaſ ꝛ multiplicaſ ſm ſe ꝛ ſui ſpēm pōt
variari ſm oēs ſenſus:ꝛ h̄ ponit autho.infra. Si vō ſignū
ad mēbrū referaſ ſuper qō ſignat:ꝛ maxime ad cōſile non
variaſ niſi p viſum ꝛ tactū.nā ſunt duo ſenſus illi qui perci
piunt diſpōnē mēbri ꝯſilis.ſ.cōplōnē ipſam:ꝛ ſic ponit hic
iſtas cō.in techni:ꝛ nota q̄ iſta ſunt ſigna ſumpta ab acci/
dētibus mēbrorum ꝯſimiliū. [q̄daꝫ ꝑfectiones.] hec ſunt ſi/
gna ſumpta ab effectibus vt bñ digerere:ꝛ bñ expellere:ꝛ
ſilia. [ſubales ſignationes.] 4ᵒʳ ſunt. ¶ Sed q̃ret aliquis
quō forma ꝛ numerus ꝛc̄. ſunt ſigna cū ſint gña diſpōnum
ſcꝫ ſanitatis ꝛ ifirmitatis. ergo nūs bonus eſt ſanitas ꝛ ma
lus eſt morbus:q̃re cū morbus nō ſit ſignū:tunc iſta q̃tuor
gña non ſunt ſigna. ¶ Ad h̄ dico q̄ modus ſolonis eſt hic
q̄ datur de caliditate ꝛ frigiditate.nā pñt eſſe ſigna ꝛ ſignata
diuerſis reſpectib⁹ ars.i.plaſma ꝛ forma ꝛ fuit vocata for
ma ars:q: virtus iformatiua qñ plaſmat agit ſicut ars:ſic di
cit Ar.in.21.de aialibus. Nā ſicut i mēte artificis eſt ſimu
lachruꝫ ſm q̄ agit in artificiato ſilr eſt in ſpermate ſimula/
chrum paternū:ſm q̄ agit informādo. de hoc aūt ſatis di/
cit Phs 7° methaphy. [modus] .i.quātitas:nam per quā/
titatem fit res moderata:ꝛ ideo ſic nominauit.

¶ De ſpēbus ſignorum a tpe ſumptis. Cap. XLIX.

Genera ſignationū perficientiū ſuum
genus tria ſunt:q̄dā ſunt q̄ ſignant p̄
teritā rē que iā abijt ꝛ dr̄ cognitiua
vel agnitiua:vt videntes corpus hu/
midū agnoſcimus:q: ſudor ꝑceſſit. Alia ſigni/
ficāt p̄ñtia ꝛ agnoſcunſ per ſignationes:velu/
ti cū inuenit pulſus magnus ꝛ citatus intelli/
gimus q̄ ſignat calorē ſuperantē. Sunt ꝛ alia
que ſignant futurū ꝛ antecedit agnitio:vt cum
viderimus labiū inferius:citari ꝑcipimus vo/
mituꝫ accidere qui poſtquā acciderit vocatur
preceſſio ſignificatiua.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuit diuiſionē ſignorū ſumptā a ſignificato ponit
modo diuiſionē ſumptā a tēpore:ꝛ diuidiſ ꝑs hec in duas.
Nāꝫ p̄ ponit diuiſionē iſtarū ſignificationū. 2° declarat mē
bra diuiſionis ibi. [Quedā ſunt ꝛc̄.] Iſta ſcḋa diuiditur i
tres. Quia p̄ exponit p̄ᵐ mēbruꝫ illius diuiſionis. 2° 2ᵐ: 3°
tertiū. durat p̄ᵃ vſq3. [alia ſignificāt p̄ſentia.] 2ᵃ vſq3. [ſunt
ꝛ alia.] ¶ Circa iſtā lectionē q̃ritur ſolū de hac diuiſione
ſignorum ꝛ de tex. ¶ De p̄ ergo ſic ꝓcedo:ꝛ vī q̄ diuiſio iſta nō
ſit poſſe. nā omne ſignū vī eſſe p̄ñs:q: omne ſignuꝫ eſt ſen/
ſibile:ſicut dicit Gal.i techni:ꝛ oē ſenſibile eſt p̄ñs. ſicut di
ciſ i li° de medicina Ar. ergo oē ſignū eſt p̄ñs. ¶ P̄. ſignū
diffiniſ ſic. ſignū eſt q̄ offert ſe ſenſui:ſed nullū futuruꝫ of/
fert ſe ſenſui:quare nullū ſignū eſt futurū. ¶ P̄. ſignū ſem/
per dꝫ eſſe iūctū cū ſuo ſignato. ſicut dicit Gal.in cō.apho.
ergo cum ſignatum ſit futurū:ꝛ oporteat ſignuꝫ eſſe p̄ſens
nō eſt poſſibile aliqd. ¶ Ad ꝯ̃riū eſt authoritas Gal.in te/
chni in multis locis ꝛ huius authoris. ¶ P̄. rō ſuadet. nā
oē ſignū qō p̄ſenter demōſtrat neutralitatē decidētie demō
ſtrat in futuro egritudineꝫ. ſicut dicit Gal.in techni. ḡ ſunt

aliq̄ ſigna que ſignant futurū. ¶ Ad iſtam q̄ōnem dico:q̄
omne ſignū eſt p̄ſens tm̄ diſtingue:nam ſignū pronoſticum
cōparatur ad duplex ſignificatū.ſ.ad illam modicā permu
tationem que dī neutralitas ꝛ rōne illius dī preſens:aliud
vō ſignificatū eſt etiā mediatū ꝛ vltimum:ꝛ ratione illius
dicitur pronoſticū futuri. [pulſus magnus ꝛ citatus.] Sꝫ
quereret aliqs quomodo pōt pulſus eſſe magnus pulſus ca
lore inaturali ſuperāte naturā. cū dicat Gal.in libro de pul
ſibus:q̄ ad magnitudinē pulſus exigatur fortitudo virtu/
tis. nā autē a calore ſuperata vī eſſe debilis:quare non pōt
magnus eſſe pulſus. ¶ Ad hoc dico q̄ nā qñ a calore in/
citatur vtiſ natura toto robore:nō q̄ ipſa ſit fortior ſm eēn
tiam ſed ſm apparitioneꝫ ſui conaminis:ꝛ hec ſunt verba
Gal.in cōmen. de pulſibus. [Labiū ſubterius.] q̃re labiū
inferius ſignat vomitū futuruꝫ magis q̄ꝫ ſuperius. ¶ Ad
hoc dico:q̄ labiū ꝛ totū os hꝫ pelliculam cōem tegentē ſe
ꝛ ſtomachū quare cū ſtomachus hꝫ voluntateꝫ emittendi
cōtentū cōicat in motu illa pellicula continens lacertos la/
biorum:ꝛ q: magis cōicat illa pellis cum labijs inferiori/
bus:ideo magis hoc q̄ꝫ illud contingit.

¶ De ſignorum ſpēbus. Capitulum. L.

Ed iter ſignationes ꝛ accñtia diſtat:
qm̄ eſt diuiſio cū augmēto inter eas:
q̄ ſi vnāquāq3 diuiſionē harū ſcruta
ri volueris vnā hꝫ habitudinem:ſed
infirmo hec ſunt accñtia:medico aūt ſignifica/
tiones. ¶ Accidētia ergo ſignatiua tria ſunt.
Aliud.n. opatiua virtus mutata ſicut indige/
ſtio. aliud aūt corporis q̄litas mutata vt icteri/
tia:aliud exiēs a corpe vt nigra vrina. Uirtus
opatiua mutata triplex eſt. aut.n. ex toto eſt ſi/
cut indigeſtio. aut ex pte ſicut oculorum obſcuri/
tas vel tarda digō. aut de qualitate in q̄litateꝫ:
velut de bona in fumoſaꝫ vel acidā:quaſi ſicut
muſca vel ligna oculis apparētia: aut ex parte
viſus obſcuritas. ¶ Qualitaſ mutate corpis
ſignatio q̃tuor modis fit. aut.n. per viſum ſicut
icteritia vel morphea ꝛ nigredo lingue ꝛ ſilia:
aut per odoratum vt anhelitus fetidus:vel ſu
dor vel polippus:vel hircus ꝛ ſilia:aut p guſtū
vt ſalſum amarum vel acidū:aut per tactū vt mol
le ꝛ durū:exeūtis a corpore bipartita eſt ſigna/
tio:vna cū ſonitu:altera ſine ſonitu:cuꝫ ſonitu:
vt oris:ructus:vel inteſtinorum rugitus vel per
anū vētus. Eius vō que eſt ſine ſonitu inatu/
rali tripl̄r hꝫ:alia quātitate vt lienteria:alia q̄lita
te vt vrina nigra:alia vtraq3 vt ſanguis fluxus.
¶ Mēbrorum mutatorum ſignificatio bifariā diui
ditur:itrinſecus videlicet:ꝛ extrinſecus. Intri
ſecus modi ſunt ſex. Alia.n. a mutatione ope/
ratiue virtutis in membro:alia ab exeūtibus a
corpore:alia ex dolore in mēbro vicino ptinen
ti:alia ex ꝓprio loco:alia ex inālī ſemotione de
loco:alia ex patiētis iudicio. Extrinſecus fit tri
bus modis:aut p viſum vt albū vel nigruꝫ. aut
per tactū vt duruꝫ ꝛ molle:calm ꝛ frigidū:aut
p vtrunq3 vt magnū vel puū:plus vel minus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum poſuit diuiſionez ſignoꝝ que ſumit̃ a ſpẽ exponit mõ eã que ſumit̃ ab ipſa ſpẽ ſignoꝝ: ⁊ diuidit̃ pars hec i duas. Nã p̃ aſſignat dñiam inter ſignũ ⁊ accñs. 2° pſequtur dictaȝ diuiſionẽ. durat p̃ᵉ vſqȝ. [accñia igit̃.] 2° diuidit̃ i duas. nã p̃ ponit quãdã diuiſionẽ ſignoꝝ q̃ ſumit̃ a ſpẽ ſignoꝝ abſo lute. 2° ponit eã q̃ ſumit̃ reſpectiue. ſ. p̱ cõparationẽ ad mẽ bra. durat p̃ᵉ vſqȝ [mẽbroꝝ mutatoꝝ.] p̃ᵃ in duas diuidit̃. q2 p̃ ponit diuiſionẽ. 2° exponit. durat p̃ᵉ vſqȝ [ṽtus opatiua] 2ᵃ diuidit̃ in tres. Naȝ p̃ exponit p̃ᵐ mẽbꝝ. 2° 2ᵐ: 3° 3ᵐ. durat p̃ᵉ vſqȝ. [corporis q̃litates.] 2ᵉ vſqȝ. [exiẽs a corpe.] Pars aũt illa in q̃ pſequtur diuiſionẽ cõparatiuã diuidit̃ i duas. Nã p̃ ponit diuiſionẽ. 2° illã exponit. durat p̃ᵉ vſqȝ. [interdũ.] 2ᵃ diuidit̃ in duas. Nã p̃ exponit p̃ᵐ mẽbꝝ. 2° 2ᵐ. durat p̃ᵉ vſqȝ. [extrinſecus q̃ñ eſt i ea diuiſio cũ augmento.] ¶ Sed q̃ret aliqs an ſignũ ⁊ accñs ↄuertant̃. nã Aui. ſen p̃ᵃ cap̃ p̃. po nit q inter accñs ⁊ ſignũ eſt dñia ſolũ in relatione: ⁊ idẽ in nuit Gal. in cõ. illius apho. [ↄoriſmos.] ¶ Ad ↄ̃ñũ vtruqȝ ſunt q̃dã accñia q̃ ſunt occulta ſenſui. Sȝ oẽ ſignũ eſt mani feſtũ ſenſui: ſicut. G. i techni: q̃re in plus eſt accñs q̃ȝ ſignũ. ¶ Ad h̃ dico q accñs eſt in plus q̃ȝ ſignũ: ſicut rõ dicta de mõſtrat. h̃ vult dĩe iſte q̃ñ dicit q in ea eſt diuiſio cũ augmen to. i. vnũ auget̃ ſup aliud: q2 ſignũ ſuperatur ab accidẽte. Q2 ñ dicis. Aui. ponit dñiã ſolũ in rõne. ¶ Ad h̃ dico q hoc eſt veꝝ: q̃ñ vtrũqȝ. ſ. ſignũ ⁊ accñs cõicant. ¶ Poſſet et qs querere: q vĩ ſignũ in plus eſſe q̃ȝ accñs: nam q̃dã eſt ſignũ q añcedit egritudinez q̃lia ſunt ſigna pnoſticatiua illa nõ videnṫ accñtia. Nã dicit Gal. in 3° de acci. ⁊ mor. q ac cidẽs ſeqtur morbũ ſicut vmbra corp⁹ q̃re cũ tale accñs nõ ſeq̃tur morbũ: imo añcedit: tũc nõ vĩ q ſignũ ſit eq̃le accñ ti: ſȝ vĩ in plus ſignũ q̃ȝ accñs. ¶ Ad h̃ dico q iſta ſigna p noſtica. Uno mõ pñt cõparari ad pñtẽ modicã diſcraſiã: ⁊ hoc mõ ſequunt̃ ipſam diſcraſiã: ⁊ ſic dicunt̃ accñia: ſȝ put cõparant̃ ad futurã diſpõnẽ dñr ſolũ mõ ſigna ⁊ nõ accñia. ¶ Aut dic al̃r q ſignũ ⁊ accñs hñt ſe ſicut excedentia ⁊ ex ceſſa: ⁊ h̃ vult dĩe cũ dicit q iñter ea eſt diuiſio cũ aug̃ᵗᵒ. i. q alteꝝ alteꝝ excedat. ¶ Itẽ. q̃ret aliqs an vrina ⁊ egõ ſint acci dẽtia vel nõ: ⁊ nõ vñr eẽ accñia. nã accñs ſic diffinit̃ in 3° de ac. ⁊ mor. accñs eſt mutatio nãlis q̃litatĩ: ſȝ vrina ⁊ egõ nõ ẽ mutatio nãlis q̃litatĩ: q̃re nõ ſũt accñia: ⁊ ſil̃r opponit̃ de q̃li bet exeũte. ¶ Ad qõ dico q ſunt accñia ſic. d. tex. ¶ Ad ar gu. ṽo qđ i ↄ̃ñũ ferebat̃: ſic dico q lȝ vrina nigra nõ ſit mu tatio nãlis q̃litatĩ ipſa ſm ſe. tñ ipſa in corpe mutat̃ in inã le q̃litatẽ: ⁊ ſic de quolibet alio exeunte. ¶ Itẽ. poſſet q̃ri: an opõ poſſit totalr̃ mutari: ⁊ videt̃ q nõ q2 h̃ nõ vĩ ↄtigẽ niſi i hoie mortuo. ¶ Ad ↄ̃ñũ eſt tex. G. i tech. ⁊ accñ. ⁊ mor. nã dic̃ q aliq̃ñ opõ nõ ſit. ¶ Ad h̃ dico q opõ nõ p̃t totalr̃ tol li i toto corpe: ſȝ in mẽbro vno vt in ſtõ aut oculo bene põt. [Oculoꝝ obſcuritas] q̃ret aliqs q̃ñ iſta opõ ẽ mutata ex pte. ¶ Ad h̃ dico: q ipſa ẽ diminuta tñ tu debes itelligere ſi ue diminuat̃ ſiue augeat̃ ſic videm⁹ i appetitu: naȝ ipſe põt augeri ⁊ minui: ⁊ ſic põt mutari a pte. ¶ Itẽ. q̃rit̃ de q̃liᵗᵉ mu tata quã ponit cognoſci p. 4. ſenſus. vĩ. n. q poſſit p auditũ cog̃ſci. nã cognoſcim⁹ in leproſis p auditũ ipſaȝ leprã q̃ eſt mala q̃litas. ¶ Ad h̃ dico: q p auditũ nõ põt cognoſci niſi exiẽs a corpe: q2 vox. h̃ aũt loqtur de mala q̃liᵗᵉ: q̃re nõ de buit ponẽ cognitionẽ p auditũ. ¶ Polipus eſt paſſio. feti da nariũ ſic dĩ in 2° de ſa. ige. Itẽ dĩ: ſetida paſſio aſcellaꝝ: ſȝ q̃ret aliqs q̃ñ polip⁹ ⁊ hirc⁹ ſit hũa exẽ. cũ h̃ loq̃ret̃ aũc. h̃ q̃litate. iſta ṽo videnṫ eẽ exeũtia a corpe: tu aũt dic q lȝ i iſtis paſſionib⁹ egrediat̃ aer affectus: tñ nõ ſumit̃ ſignũ ni ſi a q̃litate q̃ demirat̃ fuiſſe i corpe [alia q̃liᵗᵉ vt lienteria.] Sȝ q̃ret aliqs q̃ñ liẽteria dicat̃ ſignare quãtitatẽ ſolũ. vĩ eñi q ſignificet q̃liᵗᵉ nã cib⁹ ⁊ potus i q̃liᵗᵉ eadẽ egrediunt̃ in q̃ ſumptus fuit: ſic dĩ i. 6. p. apho. i cõ. g̃ qua rõne ſignat exiẽs ⁊ liẽteria ſui quãtitate eadẽ rõne ſignat ſui q̃litate: q2 ſic ibi quãtitas nõ eſt decẽs ita ⁊ ipſa q̃litas nõ eſt decens.

¶ Ad h̃ dico q ſine dubio in liẽteria exiẽs ſignat quãtitatẽ ⁊ q̃litatẽ: tñ euidẽtius ẽ i quãtitate: q2 i q̃litate ſuſcipit aliq̃ pmutationẽ. ſ. q2 caleſit: ſȝ i quãtitate nõ ſuſcipit pmutatio nẽ de q̃ ſit curãdũ. [Intriſecus modus ſex.] ſcd̃o h̃ quereret aliqs: q2 vĩ eſſe diminutus in iſtis ſignis iterioꝝ morboꝝ. nã Gal. in techni. ponit ſigna q̃ debẽt ſumi p anothomiaȝ ⁊ cõ. Haly. h̃ idẽ dicit de ſignis iſtis loquẽs. Itẽ ponit Ga. q p iuuamẽta: iſte ṽo nõ ponit. Itẽ Cõſt. i illo ca. q̃cũqȝ in pie ſenti ⁊c̃. nõ ponit niſi 4ᵒʳ ſignoꝝ gña ſup egriᵗᵉˢ iteriores. ſ. ab opõnib⁹ regionib⁹ ⁊ tumoribus. dolorib⁹. iſte ṽo ponit vj. q̃re iſte ſupfluit. Item Aui. ponit. vj. modos ſignoꝝ ſed alios q̃ȝ iſte. Nã ponit p̃ᵐ ſignũ ab opõnibus. 2ᵐ ab exeũti bus. 3ᵐ a doloribus. 4ᵐ ab apatibus. 5ᵐ a ſitu. 6ᵐ ab accñti bus. ſic g̃ diſcordãt iſti autores i tribus vltimis gñibus. ¶ Ad p̃ᵐ dico: q ſigna q̃ ſumunt̃ p anothomiaȝ hũ ſignant ſup mẽbra iteriora: ſȝ iſte autho. ſupponit. nã nõ poſuit. niſi ſigna q̃ depẽdẽt ab ipſa re ſignata. anothoᵃ dependet a nr̃a actione: nã nos eã facimus. ¶ Ad 2ᵐ dico: q iſte ſumit ope rationẽ large. ſ. ad iuuamẽta ⁊ ad opõnes: vnde nõ deficit. ¶ Ad 3ᵐ dico: q Gal. nõ poſuit niſi gña ſignoꝝ que magis erãt famoſa. illa ṽo erãt 4ᵒʳ. ¶ Ad 4ᵐ dico: q lȝ videant̃ diuerſi tñ nõ ſunt diuerſi ſm intẽtionẽ. nam vbi iſte autor ponit ex ꝓprio loco. Aui. poſuit ſitũ: ⁊ vbi Aui. ponit apa iſte ponit ex nãli ſeiũctione eadẽ ſignant: ⁊ vbi iſte ponit ex indicio patiẽtis. Aui. ponit accñia: ⁊ ſic ↄcordãt. [mutatio ne ope virtutis] virtus mutat̃ tripl̃r: ſicut dĩ in techni: ⁊ i li° de accñti ⁊ mor. ⁊ ſupra ca. eodẽ [ab exeũtib⁹] 2ᵉ ſigni ficãt exeũtia. Uno mõ q̃ñ nõ exeũt cũ debeant exire ſicut re tentio vrine ⁊ menſtruoꝝ. Alio ṽo mõ q̃ñ exeũt malo mõ ⁊ hoc 2ᶠ. Nã aut illa exeũtia ſunt de ſuba corporis: aut non ſi ſũt de ſuba tripl̃r ſignant. Uno mõ rõne ſube: aut q̃ñ ſpu tat aliqs carnales pulmonis ſignat̃ vulnus eẽ in pulmone. Scd̃o mõ rõne quãtitatis vt in diſinteria ſi emittant̃ pelli cule groſſe ſignat̃ vulnus eſſe in groſſis inteſtis. Si ṽo ſit ſicut raſura minuta ſignat̃ vulnus eẽ in ſupiorib⁹. Tertio mõ rõne qualitatis vt hypoſtaſis petaloydes ſi ſit rubea ſi gnificat ſup renes: ⁊ ſi ſit alba ſignat ſup veſicã. Si ṽo non ſit de ſuba h̃ ſignat qnqȝ mõis. Uno mõ q2 egreſſio ei⁹ nõ ẽ nãlis ſicut q̃ñ exit de corpe bon⁹ ſanguis. Scd̃o mõ dĩ rõ ne ſue quãtiᵗᵃᵗⁱˢ ſupflue vt q̃ñ ſupflua vrina emittit̃. Tertio q̃ñ illud exiẽs eſt totalr̃ pter ſubam corpis vt lapis q̃ emit titur aut retinet̃. Quarto ṽo mõ dĩ rõne q̃litatis ſicut cuȝ ſanguis corruptus emittit̃: aut nigra vrina. Quito mõ dĩ rõne ptis per quaȝ ſit exitus: vt q̃ñ exit ſtercus p os in yle os. [ex dolore.] dolor 2ᶠ ſignat. ſ. rõne loci vt ſi ſit in parte dextra ſignat leſionẽ epatis: ⁊ ſi ſit in ſiniſtra ſignat leſionẽ ſplenis: aut rõne ſpẽi doloris vt ſi ſit dolor ſtimulatiuus ſi gnificat q leſio eſt i pãniculo. [Alis ex ꝓprio loco] i. ex ſi tu vt q̃ñ apparet tumor i pte ſiniſtra: aut in dextra ſignat in eadẽ pte eẽ paſſionẽ. Itẽ rõne ſocietatis vt ſi ſiat dolor in di gito ſignat aliq̃ñ leſionẽ in neruis q̃ veniũt a nucha. [Ex i nãli ſemotione] i. ex apatẽ: nam apa innãlr̃ mouet locum vbi ſit: ⁊ h̃ ſit tripl̃r. ſ. rõne ſpẽi apatis: ⁊ rõne loci ⁊ rõne fi gure: ⁊ h̃ oĩa legas ab Aui. p̃ can. cap̃ de ſignis primo.

¶ De occaſionibus egritudinum. Cap̃. LI.

Occaſiones egritudinũ tres ſunt: na ture mutatio. officialis mẽbri incon ueniẽs habitudo. iuncture ſepatio. ¶ Operatio medicine hȝ triplicẽ ef fectum. aut. n. cuſtodit ſanitatẽ ſm multitudi nem ſuã. aut ex infirmitate facit ſanitatem: aut ecõtrario. Regẽdorũ ſanorum triplex modus eſt egrotare paratis: incipientes infirmari: ⁊ de fecti. Infirmari paratos ſupradictorũ ſex com

petenti

petẽti moderatione regiminis. incipientibus infirmari duplicẽ curã adhibemus. aut. n. chimi ſuperabundantiã trahimus. aut nãe defectionẽ reparando ꝑdictorũ ſex que neceſſaria ſunt adhiberi ꝑcipimus. Defectoꝝ alij infantes. alij ſenes: alij ex infirmitate ꝯualeſcẽtes.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cũ ꝓſecutus fuit de theorica ſtatiꝫ proſequit᷑ de practica. ⁊ q2 tam practicus ꝙ̃ theoricus cõſiderat cauſas ideo intermittit diuiſionem cauſarum penes ſpecies morborũ ſcḋo exequit᷑ intẽtũ ſuũ. ꝑma durat vſq3: [operatio] 2ª di᷑ in. 2. nã ꝑmo ponit auc. diuiſionẽ ipſius practice ſcḋo proſequit᷑ mẽbra diuiſiõis: durat ꝑma vſq3 [regendorũ:] ſcḋa diuidit᷑ in duas. nã primo docet practicari circa neutrũ reducendũ ad ſanum ſcḋo circa egrũ. durat ꝑma vſq3 [omnis meᵃ.] alie multe ſunt diuiſiões ſed q2 patent iš omitto. ꝟ Occaſiões:] poſſet q̃ri cũ theoricꝰ ꝯſideret cauſas ⁊ practicus q̃ eſt diĩa inter eos. ¶ Ad qḋ dico ꝙ hec eſt diĩa. q2 theoricꝰ ꝯſiderat cãs vt ſciat ſed pcticus vt opet᷑. hec autẽ notãt᷑ ab Ari. 2º metbᵒꝝ: [nãe mutatio] . i. mutᵒ cõplõnis ſed q̃ret aliqs qũo iſta mutatio nãe eſt cã ⁊ qũo bitudo incõueniẽs eſt morbꝰ. nõ eñi vĩ eſſe poſſe. nã bitudo incõueniẽs vĩ eſſe morbꝰ ⁊ mutatio nãe vĩ eſſe accidẽs ſiue morbus nõ autẽ cã. ¶ Ad qḋ dico ꝙ ħ vocabuluꝫ bitudo põt 3ᵉʳ accipi vno mõ vt dicat paſſionẽ alio mõ vt dicat actionẽ alio mõ vt dicat vtrũq3. habitudo ꝓut dicit ſolã actionẽ eſt cã morbi ⁊ ẽ talis ſenſus habitudo. i. faciẽs hẽre aliqḋ diſpõnẽ incõueniẽtẽ q̃ ledit actionẽ. ſi ṽo dicat ſolũ paſſioneꝫ hoc modo eſt ſolũ accidẽs ⁊ eſt dĩe habitudo. i. diſpõ que per aliud hẽtur. 3º mõ põt dicẽ vtrũq3 ⁊ hoc mõ eſt morbꝰ ⁊ talis eſt ſenſus. bitudo. i. diſpõ ꝑ aliḋ habita q̃ fac̃ aliud hẽre. morbꝰ eñi eſt diſpõ que hita eſt per cãm ⁊ aliud facit hẽri. ſ. ipm accñs ⁊ ſicut diſtinguo in bitudine ita diſtiguo in hoc vocabulo: [mutatio.] ⁊ in ħ. [ſeparatio iuncture] ꝟ Opatione.] Sed poſſꝫ q̃ri qũo eſt ꝙ vocat practicã operationẽ meᵉ cum dicat Auic. ꝑº cañ. caº primo. ꝙ practica nõ eſt opatio ⁊ cum ipſe. idẽ ſupra dixerit ꝙ practica ſit ſciẽtia ⁊ nulla ſcia ſit opatio. ¶ Ad ħ dic ꝙ ſumit᷑ ħ opatio ꝓ ſcia opatia que idẽ eſt ꝙ practica ſicut dĩ ab Auic. ꝟ Triplicẽ hꝫ effcm̃] . i. triplicẽ finẽ. nã effectꝰ ⁊ finis idẽ ſunt ſicˋ dicit Boetius. ꝟ Sed q̃ret aliqs q2 practica non diuiᵗ niſi in duas ptes. ſ. in cõſeruatiuã ⁊ curatiuã ħ q̃t q̃re ponit. 3. ¶ Tu autẽ dicˋ ꝙ neutrũ ꝑmutamus pro parte ⁊ pro pte ꝯſeruamꝰ ⁊ ſic ſub vtraq3 parte locat᷑ ħ 3ᵐ mẽbrũ. [Regẽdorũ ſanorũ triplex eſt modus.] ꝟ Sed q̃ret aliquis qũo dicunt᷑ egrotare icipiẽtes ſanari aut quomõ docet in ħ ca. regẽ ſanos cum iſta corpa nõ ſint ſana. ſed potius infirma aut neutra. ¶ Ad ħ dico ꝙ oĩa iſta corpa de quibꝰ auc. mõ loquit᷑ ſunt neutra. ⁊ q2 in neutris eſt quedã pars ſanitat ⁊ quedã lapſa. dicit᷑ ꝙ rõne partis lapſe ibi eſt curatio ſed rõne partis ſane ibi eſt cõſeruatio ſanitatis. ꝟ Incipiẽtibꝰ infirmari.] ſed q̃ret aliqs nunqḋ iſti incipiẽtes infirmari ſint infirmi ⁊ vr̃ ꝙ nõ. nã dicit ꝙ loquit᷑ de regendis ſanis. ⁊ videtur ꝙ ſint infirmi. nam qui incipit infirmari eſt in ꝑncipio infirmitatis ⁊ omnis hmõi eſt infirmus. ¶ Ad hoc dico ꝙ ſine dubio incipiẽtes ifirmari nõ infirmant᷑ adhuc. ſed habẽt cauſam antecedentẽ infirmitatis. Q, ſi opponis tales ſunt in ꝑncipio infirmitatis ergo ſunt ifirmi. Dico ꝙ nõ eſt idem dicere incipere infirmari. ⁊ eſſe in ꝑncipio infirmitatis. nã eſſe in ꝑncipio infirmitatis eſt actualiter ⁊ continuẽte infirmari: ſed incipere infirmari eſt cauſam antecedentẽ habere. [Defectorũ:] Sed queret aliquis quomodo infantes ſunt defecti cũ habeãt virtutem fortẽ ſicut dicˋ Gal. in comẽto q̃rti regiminis. ⁊ cũ habeant temperatam complexionẽ vt dicit Gal. in ꝯmẽto apho. tertie particule. ¶ Tu autẽ dic ꝙ ipſi ſunt defecti non propter complexionem: ⁊ nõ propter debilitatem virtutis in ſe: ſed propter debilitatẽ mẽbroꝝ ⁊ coruꝫ teneritatem: vt dicit auicẽ. cap. in quo diuidit diſpoſitiones humani corporis. ꝙ corpora puerorum ſunt neutra. ꝟ Sed queret aliqs quare non docuit iſtis defectis approximare cauſas tu autem dicis ꝙ relinq̃t ꝓpter illud qḋ dixerat: ſcilicet per exhibitionẽ reꝝ nõ naliũ.

¶ De modo quo fit ex egro ſanum. Cap. LII.

Omnis medicina: aut eſt vniuerſalis: aut particularis. Uniuerſalis eſt ſex precedentium recta ordinatio. Particularis per ꝯtrarium fit triplex. alia enim in conſimilibus membris. alia in officialibus membris. alia in iuncturarum ſeparatione. Aſſimulatiua membra mutata reddimus ſimilitudini: ⁊ in ſua qualitate ſtare colligando compeſcimus. Concaua ſi preter modum amplıata fuerint ad ſui modum conſtringimus ⁊ quietem inducimus: ſi minus contrarium. In largis autem ſimiliter addito contrario cauſe vnde vitium acciderit: foramina ſtrictiora ſuo modo. Si defectu contentiue virtutis contigerit fomẽtis ⁊ cataplaſmate mollimus. Q, ſi de expulſiue eſt defectu diaforeticis ⁊ confortatiuis: ſi de ſtiptica cauſa: mollificatione: ſi de ſicca humectatione: ſi de conſtrictione ſolutione. Ea ṽo que naturali depoſitione fuerint mutata ſuo loco reſtituimus: ſi de apoſtemate: apoſtema maturando ſanamus. ſi de naturali iunctura: eam aut aperitiuo medicamine aut chirurgia diſiungimus: ſi de qualibet naſcentia ipſam delemus. ſi de aſperitate: lenitate. ſi de lenitate: aſperitate.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cum proſecutus eſt qualiter fiat ex neutro ſanum proſequitur qualiter fiat ex egro ſanum. ⁊ circa hoc ita procedit. nã ꝑ ponit diuiſionẽ meᵉ diuiſione bimẽbri: ſcḋo ꝓſequitur mẽbra diuiſionis durat ꝑª vſq3 [vniuerſalis ſit] 2ª di᷑ in. 2. nam ꝑ exponit auc. ꝑᵐ mẽbrũ diuiſionis: ſcḋo ꝓſequit᷑ durat ꝑª vſq3 [pticularis ꝑ ꝯriũ] : 2ª di᷑ in duas. nam ꝑ ꝓſequit᷑ de meᵃ pti᷑ 2º de vniuerſali durat ꝑª vſq3 [ois meᵃ aut eſt eoꝝ ſex] ꝑª di᷑ in duas. nã ꝑ ponit auc. diuiſionẽ pti᷑ meᵉ 2º ꝓſequit᷑ mẽbra diuiſionis durat ꝑª vſq3 [aſſimilatiua.] 2ª in duas. nã ꝑ agit de cura morbi officialis 2º de cura ſolõnis ꝯtinui durat ꝑª vſq3 [necĩa ad ſeparatoꝝ] ꝑª in. 4. nã ꝑ ponit curã moꝛ᷑ in forᵃ 2º in nuº 3º in quãti᷑. 4. i põne. durat ꝑª vſq3 [ſupfluitatẽ in nuº] 2ª vſq3 [ꝑuitatẽ] 3ª vſq3 [mutationẽ] ꝑª di᷑ in 4ᵒʳ. nã ꝑ ponit curã moꝛ᷑ in figᵃ 2º morbi in ꝯcauitate. 3º morbi in poris. 4. morbi i ſupficie: durat ꝑª vſq3 [ꝯcaua] 2ª vſq3 [in largiˢ] 3ª vſq3 [ſi de lenitate] 3ª in duas. nã ꝑ ponit curã dilatatoꝝ poroꝝ. 2º ꝯſtrictoꝝ durat ꝑª vſq3 [foramina] 2ª di᷑ in. 6. ptes ⁊ patẽt i ſta ideo nõ pono eas [ois meᵃ] ſed q̃ret aliqs qũo di᷑ meᵃ vlis ⁊ pti᷑ vĩ. n. ipoſſ ꝫ illa diuiſio. nã qñ vnũ meᵐ diuiſionis claudit᷑ i alio illa eſt diuiſio ẽ ipoſſis: ſꝫ ħ claudit᷑ vnũ in alio. nã oĩs meᵃ aut eſt morbi ꝯſiſſs: aut officialis: aut cõis q̃re iſta diuiſio ſtare nõ põt. ¶ Ad ħ ſufficiat expõ huius diuiſiõis. dico q̃ ꝙ iſta meᵃ diuiſionis nõ differrũt: ſm̃ rem ſed ſolũ: ſm̃ relationẽ. nam meᵃ vocat᷑ vlis ꝓut refert᷑ ad ptes vlẽs vel iſta artis que ſũt potius cyrurgia ⁊ dieta ⁊ de hac ꝓſequit᷑. ĩ. meᵃ ṽo

pti[u] di ꝓut me[a] comparaſ ad obiectū.ſ.ad morbū ꝯſilē ʒ
offi.ꝛ cōem:ꝛ iſta diuiſio eſt ſilis diuiſiōi morbi quā poſuit
ſupra in ꝑn[o] ꝺe cauſis.⸢Sex ꝑcedētiū recta ordinatio⸣nō
debes hic intelligere ſoluʒ de dieta:ſed de potione ꝛ omni
re medicinali⸤pti[u] ꝑ ꝯ̈riū ꝫ[t] fit⸥h̄ qȯ dicit ꝑ ꝯ̈riuʒ pōt du[r]
exponi.vno mo:ꝙ cura pti[u].ſ.ꝓut referſ ad me[m] eſt per
ꝯ̈riā q̈litatē q̈litati mēbri vliſ aut nō erat ꝑ ꝯ̈riū cū dicatur
me[a] vlis ꝑ relationē ad ꝑtes artis.aut dr ꝑ ꝯ̈riuʒ qꝛ ſicut ꝑ[a]
.ſ.me[a] vlis di[r].in[o] ʒ[a].ſ.potionē dietā ꝛ cyrurgiā.ꝫ.ꝛ h̄ i alia
tria:ſed prior expoſitio melior eſt.⸢Alia.n.in cōſimilibus⸥
q̄ret aliqs qūo eſt ꝙ non ꝓſequiſ de cura morbi ꝯſilis cuʒ
ponat eius diuiſioneʒ.❡Ad h̄ dic ꝙ manifeſta eſt gn̄alis
curatio morbi ꝯſilis per ꝯ̈riū.ſ.cal'a per frigida:ꝛ humida
per ſicca:ſed in officialib[9] erat dubitabilior⸤aſſimulatiua
mēbra⸣.i.mēbra peccantia in figura:nā ꝑ figurā aſſimulaſ
aliqȯ me[m]⸤in ſua qualitate⸥.i.ſua figura.❡Sed q̄ret ali
quis qūo curaſ peccatū in figura per ꝯ̈riū cum figure nihil
ſit ꝯ̈riū:ſic di ab ari.in ꝑdicamētis.❡Ad h̄ dic ꝙ fig[a] nihil
eſt ꝯ̈riū:ſm ſpēm.ſ.aliqd locatū ſub genere eodē ſicut al
bum ꝛ nigrum ſunt contraria ſub hoc genere qȯ eſt color:
ſed habet ꝯ̈riū quātū ad res non naturales que extrinſe
cus faciunt contrarietatē⸢in largis⸥.i.ſi foramina ſint am
pliora q̄ȝ oportet vt ſi meri ſit amplius q̄ȝ expedit⸢addi
tio ꝯtraria cauſe⸥ſed querit aliquis vtrū cura morbi offi
cialis fiat per ꝯtrarium cauſe.ꝛ circa hoc videamus vtrū
morbus officialis habeat cauſas antecedētes ꝛ coniūctas
vel non.ꝛ videſ ꝙ non.nam poteſt eſſe ꝙ aliqs naſcaſ cuʒ
capite torto:aut cum vno oculo in his enim nulla eſt cauſa
coniuncta aut antecedēs.❡Ad ꝯtrariū patet per hūc tex
tum.nam dicit ꝙ cura ſit per ꝯ̈riū cauſe.❡Ad hanc quē
ſtionē dico ꝙ morboꝝ officia.qdā ſūt qui habēt cauſas an
tecedētes ꝛ ꝯiūctas.v.g.vt ſtrictura meri poteſt cōtingere
ab ipulſis ſpōdilibus ꝛ a materia q̄ faciat opilationē.qui
dā ṽo non habent cauſas has ſicut patet in mala figura de
qua poſui ex[m]:ſed ſi oppoxis quo mō morb[9] teneſ in eſſe
ſine cauſa.tu autem dic ꝙ cauſa:ſm logicū eſt ibi materia
lis ꝛ eſt mēbrum qȯ eſt materia tenens illaʒ figurā:ſed ad
huc non eſt bene ſoluta queſtio an omnis morbus officia
lis:ſoluatur per contrariū cauſe.ꝛ dico ꝙ non.niſi ſoluʒ illi
qui cauſas habent.quare ſi dicis autho.ponit dico ꝙ dʒ in
telligi hic ſermo quātū ad cauſas primitiuas ꝓut ad ſuū
effectū referuntur⸢ſed de virtute contentiue virtutis⸥.i.
ſi via aliqua ſit ſtrictior q̄ȝ debeat propter ſuperfluitatē vir
tutis retentiue que retinet ea que non debet retinere⸢fomē
tis⸥.i.hrocationibus humidis ꝛ calidis.⸤cataplaſmate⸥
.i.medicina calida ꝛ humi.ſolidiori q̄ȝ embrocatio ꝛ ideo
eſt:qꝛ ṽtus retētiua debilitatur cum calido ꝛ humido⸢qȯ
ſi de expulſiue⸣ſicut fortitudo retētiue reſtringebat poros
ita debilitas expulſiue⸢diaforeticis⸥.i.apitiuis ꝛ h̄ quātū
ad apertionē viaꝝ⸢ꝛ cōfortatiuis⸥h̄ quātum ad ipſaʒ vir
tutem que cōfortatur cuʒ frigidis ꝛ humidis⸢ſed de ſtipti
ca cauſa⸥.i.ſi de frigiditate ſicca.nam ſupra qñ poſuit cās
morbi in foramine poſuit vnā cauſā fridītatē⸢mollitione⸣
.i.cal'a humectatione⸢ſi de ſicca humectatione⸣hic poniſ
ſiccitas ꝓut facit ꝯ̈ctionē ſine cōfortatione virtutis ſi de cō
ſtrictione.ſ.facta ꝑ ligaturā.⸢Ea ṽo que de nāli fuerit mu
tata poſitiōe⸥ſupra poſuerat qñ loquebaſ de cāis morbi
in ſtrictura foraminis poſuit etiaʒ cauſas ſtricture pori.ſ.
ꝯſtrictionē atenuatoriā ꝛ carnoſitatem:ꝛ cohartationē:vñ
cum docuit curare morbū:qui ſit in poro quātū ad conſtri
ctionē atenuatoriā docet modo quātū ad carnoſitatē ꝛ co
hartationē ꝛ opilationē⸢ſi de apate⸥expoſitio eſt illius ge
neralis qȯ ꝑmiſerat.nam apa qȯ ſit in lacertis epiglotti ali
qñ facit conſtringere ipſuʒ⸢ſi de in nāli iunctura⸥.i.qñ ad
vulnus ſit cōſolidatū in aliquo meatu ꝛ poſtea ꝓp carnoſi
tatē ibi regenitā facta eſt ſtrictura poniſ⸢ſi ȯ q̄lʒ naſcētia⸣
.i.ſi de aliq̄ eā oppillāte.ſ.meatū ſiue illa cā veniat de foris:
vt ſanguis aut lapis ſiue intus naſcatur vt veruca in poris:
ſed q̄ret aliqs q̄re cū autho.ſupra poſuerit ꝑ cās morbi in
ſtrictura poroꝝ q̄ȝ in largitate q̄re h̄ curādo facit ecōuerſo.
❡Ad qȯ dic ꝙ ideo ꝑmiſit curā morbi i largitate qꝛ vole
bat ſe breuiter de ipſo expedire:vt de ordine nihil curioſqꝫ
relinqueret monachis ꝛ frib[9] de ordine diſputare⸢ſi de lenita
te.⸥.ideſt ſi de cauſa leniente factus eſt morbus⸢aſperanteʒ⸥
ideſt rem aſperantem inducimus.

❡De ablatione ſuperfluitatis. Cap.LIII.

Superfluitatem in numero aut tolli
mus ex parte vt ſcrophulas:aut ex
toto vt cancrum:ſeparationeʒ in nu
mero ſanamus ſi ex abundantia ſan
guinis ſit:in omni etate tollimus:ſi ex ſperma
te in pueritia tm̄ ſanamus:paruitatem mem
brorum motibus ꝛ fomentis admodum aug
mentamus.magnitudinem ṽo comprimen
do quiete mutamus ꝛ minuimus.Mutatio
nem membri de loco ſuo reddimus:loco pro
prio duobus modis:aut enim ſeparatum iun
gimus:aut iunctum ſeparamus.

❡Expoſitio Thaddei.

❡Cū poſuit curā mor[i] in for[a] ponit mō curā mor[i] i nūo vſqꝫ
⸢prauitatē⸥ibi pōit curā mor[i] i quāti[te] vſqꝫ⸢mutationē⸥ibi
pōit curā mor[i] i pōne.ꝑ[a] di[r] i duas.nā ꝑ ponit quot modis
ꝯtigat curare mor[m] i nu[o] ſupfluo:[o] oſidit qñ ſit poſſis corre
ctio in oi etate ꝛ qñ nō.durat ꝑ[a] vſqꝫ⸢ſpationē⸥ps i q̄ docet
curam morbi in quāti[te] di[r] i.ij.naʒ ꝑ ponit curam[l] quāti[te]
deficiētis.[2o] excedētis.durat ꝑ[a] vſqꝫ magnitudinē.⸥❡Sʒ
q̄ret aliqs q̄re cū in nu[o] hat z[a] ptm̄.ſ.deficiēs ꝛ ſupbabun
dās q̄re non ponit cām curam defect[9] ſicut ponit curā ex
ceſſus.❡Q̄ȯ ſi dicis nō eſt poſſis:tūc ꝯ gal.i tegni i duob[9]
caplis ponit curā morbi in nu[o] ꝑ viaʒ defect[9] q̄re vi poſſis.
❡Ad h̄ dico ꝙ ſi me[m] offi.deficiat i nu[o] totalr:tūc icurabi
le ē.nā i offi.ſit ꝑuerſa ſepōtū ṽo ōficiat i p:e dico ꝙ pt redu
ci:ad curā q̄ curat defectū in quāti[te]⸢aut tollim[9] ex pte vt
ſcrophulas⸥ſʒ q̄ret aliqs qūo ſcrophule tollanſ ex parte.
❡Ad h̄ dico ꝙ ea q̄ nō ſunt ex toto gn̄e ꝑter nām dñr tolli
ex pte.v.g.cācer eſt ex toto gn̄e ꝑter nām.nā ipm auctū vel
diminutū nunq̄ȝ ad nāʒ pt reduci.talia.n.ſūt ꝑter nāʒ ex to
to gn̄e ſic nos dixim[9] in tegni:ſed ſcrophule h̄ accipiunſ ꝑ
glādulis ꝛ glādule qñ augenſ.ē.illud qȯ debēt eſſe i corpe
dñr eſſe ꝑter nām:ſʒ quātitatē.nā debēt hic nālr glādulas
i corpe nr̄o.vñ ſi ſupfluat ablatio illaꝝ di[r] eſſe ex pte qꝛ nō
ſūt ꝑter nām ex toto gn̄e.alie plēs ponunſ expōnes:ſʒ hāc
ſolā plus approbo.❡Sʒ q̄ret aliqs qūo cācer ſit morbus i
nu[o] ibi.n.nulla vr̄ eē ſupfluitas me[i] imo vr̄ eē defect[9] i nu[o]:ꝛ
nā ibi eſt coroſſio ptis.❡Ad h̄ dico ꝙ ibi ē ſupfluitas me[i]
qꝛ me[o] addiſ caro ꝛ humor q̄ nō eſt ꝯueniēs ꝛ nō accipiſ
h̄ ꝑ cācro coroſiuo:ſʒ pori[9] ꝑ duritie i q̄ nō eſt coroſio ſic.d.
auic.cap̄.de apatib[9] lib.ꝑ.⸤ſi ex ſpmate i pueritia⸥ſʒ aliqs
opponeret ꝙ oia me[a] i q̄lʒ etate poſſūt diminui:ꝛ h̄.d.gal.
in tegni.d.n.ꝙ me[a] ſupflua in nu[o] fere oia ſunt curabilia:ꝛ
h̄ pʒ.qd.n.ꝓhibet ꝙ per ferrū fiat ablatio ſpmatici mēbris
nihil inq̄ȝ.❡Ad h̄ dico ꝙ ſine dubio oia membra ſupflua
ꝛ in quacūqꝫ etate poſſunt auferri:ſed quedā ex eis poſſūt
auferri cū ſalute ꝛ q̄dā ex eis nō poſſunt auferri cuʒ ſalute:
vt ſi aliquis duo haberet capita.Sed ſiquis ſextū digitum
amputaret curationē haberet:ꝛ in iuuētute.dic ergo ꝙ au
tho.loquiſ h̄ de cura morbi in numero ſupfluo nō ꝓut ſit in
ciſione:ſed ꝓut ſit cū medicinis repcuſſiuis q̄ me[a] cōſtrin
gūt ꝛ ita nō pōt fieri niſi dum mēbra ſpmatica ſunt tenera.
nam dura non habent aptitudinem per quā poſſunt mino

teriſ mutationes de loco. ℣ Sed quere aliquis quia nõ vi ſufficienter ponere curã huius: quia nõ ponit niſi curã morbi i poſitione q̃ dicitur ſocietas. nam de morbo in poſitione que dicitur locus nõ videtur agere. ¶ Ad hoc dico q̃ verum eſt ⁊ hoc ideo fit quia ſupra quando loquebatur de cura morbi in foramine locutus fuit quedã de morbo in põne que locus eſt. vñ ſufficit q̃d dictũ eſt.

¶ De cura morbi cõis. Cap. LIIII.

NEceſſaria ad ſeparatorum iuncturas quatuor ſunt: ſeparata iun gere: iuncturam cuſtodire ne reſcindatur: deſendere: naturã loci cuſtodire.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cũ determinauit de cura morbi proprij determinat mõ de cura morbi cõis ⁊ nõ oportet hanc diuidere. ¶ Circa iſtam lectionem. 6. queruntur pri^m eſt an omne vulnus debeat deſiccari vel non: ſm eſt cum omne vulnus oporteat deſiccari quãtum debent eſſe ſicca illa deſiccantia. 3^m eſt an aliqua medicina generet carnem. 4^m eſt an vulnus debeat duci ad ſaniem. 5^m eſt an natura poſſit de vulnere ſuperfluum remouere: vel non. 6^m eſt de condicionibus quas ponit autbor. ¶ De p̃ ergo ſic procedo videtur q̃ non debeat oẽ vulnus deſiccari. nam plerumque fit vulnus ab humore ſicco. ſicut a cholera quare non competit ſiccare cum debeat omnis cura eſſe per contrarium cauſe. ¶ P̃. ſiccitas repugnat glutinationi ⁊ conſolidationi ſicut patet in oſſibus que propter ſui duritiem ⁊ ſiccitatem conglutinari non poſſunt quare videtur q̃ ſiccitas ſit contraria cure vulnerum. ¶ Ad oppoſitum eſt autbo. gal. in tegni cap. de cauſis ⁊ in cap. de inge. ſa. ⁊ vbicũque de vulneribus facit mẽtionem: ⁊ idem dicit auicẽ. fen. 4. cap. de ſolutione conti. ⁊ hip. in apho. ⁊ ratio ſuadet. nã medicina ſicca conſumit humiditatẽ que neceſſario ſuperflua in quolibet vulnere generatur ſicut dicitur in 3°. de ſa. in. ¶ Ad hoc dico q̃ ſicca cõpetũt omni vulnera ſicut probatum eſt. ¶ Ad p^m autem ſic dico q̃ vulnus cholericum nõ debet deſiccari ratione vulneris: ſed ratione ſue cauſe oportet fieri ablationem eius. ¶ Ad ſm dico q̃ ſuperflua ſiccitas bene ipedit conglutinationẽ neque nos illa dicimus: ſed ſiccitas moderata eſt illa que facit ad cõſolidationem: ⁊ de hac loquitur. ¶ De 2° ſic procedo videtur q̃ competant ſicca in 3° gra. nam calcantum eſt ſiccum in 3° gra. ⁊ ponitur ab ipſo gal. 3° cap. in cura vulnerum: ⁊ Auicen. idem. dicit in 3. dicit enim q̃ aliquando competunt ſicca in 3° gra. quare competunt ſicca vltra p^m gradum. ¶ Ad contrarium. d. Gal. 3° de ſani. inge. nam dicit q̃ exiccatiua vulneris non debẽt excedere p^m gradum ſiccitatis: nam ſi plus excederẽt conſumerẽt humiditatem naturalẽ membri vulnerati. ¶ Ad iſtã queſtionem dico q̃ vniuerſaliter loquẽdo vulneri nõ debẽtur deſiccatiua vltra p^m gradum: ſed aliquando poteſt haberi inſtantia: ſcilicet quando vulnus eſt multum humidum ⁊ eſt in membro valde ſicco: vt in oſſe ⁊ eſt ideo: quia ſicca mẽbra indigent ſicca medicina. Or ſi mihi opponis de calcanto dico q̃ ipſum non competit per ſe ſolum niſi aliquid aliud ſibi miſceatur cum quo preparetur q̃d cõponitur in eis. tũc enim remittitur eius ſiccitas per alias medicinas que ſibi commiſcentur. ¶ De 3° ſic procedo videtur q̃ nulla medicina ſit generatiua carnis. nam nihil poteſt generare carnem niſi natura ſicut. d. gal. in lib. de cauſis in tegni: ⁊ in 3° ⁊ in 5° de litteris facultatis terra^{te}. ¶ Ad contrariũ. Gal. in 3° dicti lib. ⁊ auicẽ. in. 4. ⁊ oẽs autbo. ponunt medicinã aliquã generatiuã carnis. ¶ Ad hoc dico q̃ generare carnem dicitur 2^r vno mõ eſſentialiter ⁊ hoc mõ ſolũ nã carnem generat ex ipſo ſanguine. Alio vero modo per accidẽs. ſ. remouendo impedimentũ q̃d naturã impedit in generando carnẽ ⁊ hoc mõ aliq̃ medicina eſt generatiua carnis: ſm q̃d. d. gal. in 3° de ſa. inge. ⁊ dicitur iſta medicina du^r. ſ. exiccatiua ⁊ abſterſiua. nam in vulnere. d. gal. duo gñantur p^m eſt q̃dã humiditas: ſm eſt q̃dã viſcoſum ⁊ putridũ: vñ rõne p^i ſuperflui debetur ei me^a deſiccatiua: ſed rõne ſcdi debetur ei me^a abſterſiua ⁊ iſta dicitur me^a que carnẽ gñat quia aufert nature impedimẽtũ. ¶ De 4° ſic procedo videtur q̃ nullũ vulnus debeat pduci ad ſaniem. nam ſanies ipedit cõſolidationẽ vulneris q̃re cum in omni vulnere debeat ↄſolidatio, videtur q̃ in nullo debeat ſanies iduci. ¶ Ad oppoſitũ huius vi q̃d. d. gal. in cõ. apho. q̃ nullum vulnus ſanioſum eſt moleſtũ ergo in q̃libet vulnere: dʒ iduci ſanies. ¶ P̃. ſanies in vulnere ⁊ apparẽ ſunt ſicut hipoſtaſis in vrina: ſed hipoſtaſis in vrina eſt ſig^m bonũ. q̃re debet induci in omni vulnere ſanies: quia eſt bonum. ¶ Ad hoc dico q̃ vulnerũ q̃dã ſunt ſimp^r vulnera vel inciſiones ⁊ talia nõ debẽt pduci ad ſaniẽ: ſed ꝓhiberi vſquequaque ſunt. Et alia que dicuntur vulnera ↄcaua ⁊ in illis dʒ iduci ſanies. nam quia caro eſt lacertoſa in eis dʒ illã ↄuerti ad ſaniẽ: quia q̃to plus ſtaret i eo caro cõcuſſa tãto plus fieret maculatio carnis: hec ſunt verba gal. in 3°. de ſani. inge. ¶ De 5° ſic procedo videtur q̃ natura poſſit de vulnere carnem ſuperfluam auferre. nam. d. gal. q̃d natura non deficit in neceſſarijs: ⁊ hoc idem dicit Ariſt. in lib. de aialibus ⁊ celo ⁊ mundo: quare ſi neceſſariũ eſt ſuperflua auferre tũc nã auferret eã. ¶ Ad oppoſitum eſt tex. Gal. in 3° de ing. ſa. d. n. q̃ nãe opus eſt gñare carnẽ: ſʒ ſuperflua in vulnerib^9 remouere nõ põt. ¶ Ad hoc dico q̃ nã non aufert carnem ſuperfluã: q̃ ſi mihi opponis nã nõ deficit in neceſſarijs ergo debet. nã hoc facere dico q̃ ſuperflua q̃ poſſunt p artificiũ fieri cõpetent nã non facit hec. nã vbi deficit ars ibi ſupplet nã: vñ nõ erat neceſſariũ cũ poſſet fieri p artẽ. ¶ De 6° ſic procedo videtur q̃ iſte poſuerit cõdictiones diminutas. nam non poſuit eas ↄdictiones q̃ debent circa me^{as} que ſunt. 4. ſcilicet me^a deſiccatiua abſterſiua cõſolidatiua ⁊ cicatrizatiua de q̃b^9 oib^9 loquitur gal. in 3°. de in. ſani. ¶ P̃. vr amiſiſſe ↄſiderationẽ q̃ eſt circa ſanguinẽ: ⁊ ponit eam gal. 3° de in. ⁊ in tegni de fractura oſſis. ¶ Ad hoc ita dico q̃ ſi vellet hoc ſpãli ſermone ꝓſeq de cura vulnerũ: tũc debuiſſet ponere: ſʒ quia ipſe poſuit ſolũ gñales cõſiderationes: ⁊ in illis gñalib^9 ↄcludunt ſpãles ideo nõ poſuit neque de me^{is}: neque de ↄne ſanguinis: ſed iſte ↄcludunt in illis q̃s ponit. quõ autẽ fiat tedet me modo exponere vade ad marchianum: quia ſcit.

¶ De ſufficientia ⁊ diuiſione medicine. Cap. LV.

OMnis autem medicina eſt aut eorũ ſex que ſupra diximus tẽperata exhibitio: aut potio: aut chirurgia. Operatio medicine habet triplicem effectum: intus vt ea que ore aut naribus: auribus: ſiue ano. ſiue vulua itromittamus. foris vt epithima: cataplaſma: emplaſtra: ⁊ ſimilia que foris operantur. Medicine interioris operatio in tria diuidutur: aut enim ſoluit vt pharmacia: aut comprimit: vt coctana: aut mutat qualitatem vt aqua frigida in febribus. Eius autẽ effectus quadruplex eſt. aut enim minuit abũdantiam vt pharmacia: aut replent inopiam: vt carnem vel ſanguinem: aut conſtringit ſolutum vt ſtipticum: aut mutat qualitatem vt frigida aqua in febribus.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cũ proſecutus eſt: aut de me^a pri^9 mõ proſequitur de vñ: aut aliter cum proſequtus eſt aut. de medicina curatiua prout ipſa variatur ratione ſui obiecti. ſ. ratione ſpecierũ morbi proſequitur mõ de medicina curatiua prout variatur rõne ſuorum inſtrumẽtorũ que ſunt. dieta. potio ⁊ cyrurgia: ⁊ hoc plus pla/

cet.diuidit aūt h̄ pars in duas:nā p̄mo proponit aut.di uiſionē:ſcḋo ꝓſequit̄ eam.durat p̄ᵃ vſq; operatio medi.ᶜ ſcḋa diuidit in.3.nam p̄ agit de potione ſcḋo de cyrugia.3ᵒ de dieta:durat p̄ᵃ vſq; cyrugia ſcḋa vſq; ſpecieꝝ cogni/tio p̄ma pars diuidit in.2ᵉ.nā p̄ proſequit de medicina que poſitio dr̄ ratione ſitus:2ᵒ rōne operationis ⁊ effectus durat p̄ᵃ vſq; medicine interioris 2ᵃ diuidit in.2.q2 p̄io ponit auctor numerū operationū:2ᶜ effectuū:durat p̄ᵃ vſq; eius autē effectus. Nā iſta vltima pars poteſt aliter or/dinari ſicut dicaꝫ in ſuo loco. De noticia iſtius potionis ſufficienter determinatū legas ab auic.lib.p̄.fen.4.cap̄.p̄. vnde cauſa lōgitudinis parco. oīs me ᵃ.i.pratica prout cōparat ad ſuas partes aut ſex que ante diximus .i.aut fit per regimē ſicut dicit auic.fen.4.cap̄.p̄. aut potio .i. medici exhibitio ſicut dicit aui.p̄fato cap̄. aut cyrugia .i.manualis operatio:vt eodem cap̄.ponit auic. operatio medicine aut intus aut foris totū eſt planū foris nō epi/thima epithima dicitur embrocatio vel infuſio cataplaſma .i. vnguētū:emplaſtrū:idēꝫ ſunt ⁊ ſilia:ſicut ſinapiſma ⁊ fomētū:⁊ dr̄ ſinapiſma vnguētū cū aſperſione puluer:⁊ fomētū dicitur embrocatio.cū pinguibus rebus proprie ſi fiat medicine interioris operatio. ¶ Sed q̄ret aliquis an cōpreſſio ſit actio medicine ⁊ videtur ꝙ non q2 dicit in p̄.de ſimplici medicina a gal.⁊ in eodē lib.4.⁊ ſupra cap̄. de cibo ⁊ potu ꝙ virtus medicine eſt alterare corpus ⁊ ad ſe cōuertere: quare compreſſio non eſt actio medicine neq; euacuatio:ſed ſola alteratio. ¶ Ad hoc dico ꝙ qn̄ dicit ꝙ opus medicine eſt alterare non intelligit ſolū de mutatione q̄litatiua:ſed de omni permutatione ſiue fiat cōprimendo ſiue euacuādo ſiue qualitatem mutando. ¶ D.videtur ꝙ non ponat oēs operationes medicine interioris.nam me/dicina interior poteſt eſſe abſterſiuā qualis eſt omnis me/dicina amara ſicut ponit in.4.ḋ ſimplici medicina. ¶ Ad hoc dico ꝙ abſterſiua poteſt comprehendi cum medicina ſolutiua.nam cum fit abſterſio eſt ibi quedā ſolutio. ¶ D. videt alias omittere.nam in corpore interiori datur medi/cina conſolidatiua:ſicut patet per Gal.6.de ſa.inge.in cu/ra vulnerū ſtomachi ⁊ pulmonis ⁊ inteſtinorum. ¶ Ad h̄ dico ꝙ talis medicina poteſt cōprehendi ſub medicina cō/preſſiua. ¶ D.eſt medicina venenoſa que a ſubſtantia ope/ratur ſicut ponit auic.cap̄.de eo qḋ comedit ⁊ bibit cuius operatio non eſt ſolutio: neq; compreſſio neq; alteratio. ¶ Ad h̄ dico ꝙ talis medicina ſub alteratiua reponit naꝫ ibi eſt alteratio:ſed illa alteratio non fit p̄ncipaliter a qua/litate:ſed a ſubſtantia mediante qualitate. ¶ D.medicina digeſtiua non videtur eſſe aliqua iſtarum.naꝫ digerere nō eſt euacuare neq; cōprimere neq; alterare.nam in ſe.ponit alteratio per frigida.calia ſo nō digerunt ſicut dicit in.xj. de ſanitatis inge. ¶ Ad h̄ dico ꝙ medicina digeſtiua repo/nit ſub alteratiua.⁊ ſi dicis ꝙ talis alteratio in ſe.debet eſſe perfecta dico ꝙ h̄ debet intelligi quātū ad eſſentiā ſe.⁊ nō quātū ad cauſam eius autem effect quadrupliciter eſt. Sed q̄ret aliqs quō numerus effectuū eſt maior numero operationū cum operatio ſit idem ꝙ effectus. ¶ Ad h̄ di/co ꝙ ratio hec eſt:q2 operatio h̄ accipit prout dicit rem in fieri ⁊ motu:ſed effectus prout dicit diſpoſitionem acquiſi/tam per illud fieri. vnde in illa diſpoſitione motus ſupera/tur.nā quedam intrāt corpus noſtrum que habent vim ci/bi ⁊ medicine vnde in eo ꝙ vim cibi habēt replent inopiā. ⁊ h̄ membrū non potuit neq; debuit poni in diuiſione opa/tionum nam cibus anteq̄ ſit aſſimilatus alterat ſicut dicit auic.cap̄.de eo qḋ comeditur ⁊ bibit:vnde ſolū facit nume/rum quātū ad impreſſionē que fit per motū:ſed aliquis ite/rum quereret.talis.ſ.cibus:q̄n aſſimilatus eſt non videtur h̄ habere locū:nam h̄ loquit de exhibitione medicine h̄ au/tem non eſt cib imo ſibi opponit ſicut dicit.in 3ᵒ de com/plexionibus ⁊ in p̄.de ſimplici medicina. ¶ Ad hoc dic ꝙ ſine dubio in cibo eſt duplex cōſideratio medicine quarū vna eſt ratione qualitatis: ⁊ hoc modo qn̄ aſſimilatus eſt non permutat:⁊ alia cōſideratio ratione quātitatis:q2 ina/nitū replet ⁊ quātū ad hoc poteſt dici medicina:⁊ hoc pla/num eſt per illum apho. q̄cunq; ex plenitudine ⁊c̄. Ite per 4ᵐ capᵐ.xj.lib.de ſani.inge.

¶ De chirurgia. Cap̄.LVI.

Chirurgia duplex eſt:in carne:⁊ i oſſe in carne vt incidere ſuere coquere:in oſſe vt ſolidare aut innectere aut red/dere. Specierū cognitio quinq; mo/dis fit:qualitatis:quātitatis:tēporis:ordinis: boni:malive diſcretio.

¶ Expoſitio Thaddei.

¶ Cū ſuit proſequut de potione agit mō de cirugia nō aūtē di h̄ po incidere ad notitiā inciſiōis oꝫ videre q̄ exigent ad icidēdū.nō g̃ eſt ꝙ quedā ꝯſideratio expedit an̄ iciſionē ⁊ q̄dā alia cū fit iciſio:ꝯſideratio ſo q̄ attēdit ante inciſio/nē eſt verū corp fit pletoricū vel nō.nam ſi ſit pletoricū tūc oꝫ p̄mitti eūo toti corpis cū flomia aut farmacia:⁊ cū flo/mia cū humores peccāt in q̄tī ⁊ cū far cū hu peccāt in q̄litate:⁊ h̄ legunt .4ᵒ.⁊ 5ᵒ.de ſa.inge.⁊ in tegni de cauſis cap̄.ḋ cura apoſtis. Si ſo fit iciſio attēdēda eſt q̄ntuplex ꝯſideratio q̄rū vna eſt quātitas iciſionis.nā ſi oꝫ incidi cā/cer oꝫ remouere vſq; ad radicē ſicut.d.auic.in.4.cap̄.ḋ cu/ra fiſtule:2ᵃ ꝯſideratio eſt ſit mēbri qḋ oꝫ icidi.nā ſi fuerit lacert oꝫ iciſionē fieri p̄ lōgū:⁊ nō p̄ lat q2 fila neruorū p̄ trāſuerſū iciſa ꝯbunt ⁊ fit vulnus malus q̄ oꝫ ⁊ h̄ pōt col/ligi ex.3ᵒ de ſa.inge.circa finē ⁊ eſt.13.eiuſdē de iciſione in ſūcturis.3ᵒ ꝯſideratio eſt q̄ ſumit ab eo ꝙ in vulnē ꝯtinet hec aūt eſt ſanies.nā oꝫ fieri iciſio tali mō ꝙ poſſit ſanies ſp̄/ōnaliter exire ſine in ſacatione:⁊ h̄ dr̄ in tegni in cura ſo.ꝯd. cap̄.p̄.⁊ 3ᵒ.de ſa.in.cap̄.vlti.4ᵒ ſo cōſiderō ſumit a mēbro vicino loco icidēdo.nā ſi ſit ei ꝓpinqua vena nobilis aut ar/teria cauēda eſt:vn̄.d.raſis i ſua cyrugia ꝙ vidit hoieꝫ mo/ri ſtatim ex iciſiōe vene aut arterie:⁊ h̄ idē.d.gal. in 3ᵒ.de ſa.inge.nā.d.ꝙ quātitas iciſiōis habet ex nobili/tate mēbri vicini.5ᵃ ſo ꝯſideratio attēdit penes acciñs qḋ timemꝰ:vn̄.d.gal.in 4ᵒ. de ſa.inge.ꝙ lacert oꝫ icidi per trāſuerſūꝫ qn̄ timemꝰ ſpaſmū in pūctura nerui q2 tūc mēbrū ꝑdet in motu ⁊ ſenſu:⁊ vita remanebit. Suere de ſutura tria videamꝰ.nā p̄ videamꝰ q̄lia vulnera ſint ſuenda ⁊ q̄lia nō:ſcḋo cū q̄li filo ſit faciēda ſutura.3ᵒ q̄uo fiat ſutura. De p̄.g̃ dico ꝙ vulnera carnoſa q̄dā ſūt:ſm lōgitudinē lacerti ⁊ q̄dā ſm latitudinē:vn̄ dico ꝙ ea q̄ ſūt p̄ lōgitudinē nō in/digēt ſutura:⁊ h̄ eſt iō q2 ꝑtes lōgitudinales lacerti bn̄ pñt facile ſtringi:ſed ꝑtes trāſuerſales ꝯbunt ꝑp fila neruoꝝ q̄ ꝑ mediū iciſa ꝯbunt hic ide ⁊ hec ꝯſideratio ꝑt ſumi ab eo qḋ dic gal.in 3ᵒ de ſa.i.cap̄ vltᵒ. ¶ Itē debes ſcire ꝙ ſi vul/nus nō ſit nimis magnū ꝑt fieri ſutura nō in ſba carnis:ſed in peciis poſitis in labijs vulneris ſi optime cū aliq̄ glutie iūiſcent pecie in labijs:⁊ poſtea fiat ſutura in ſba panni:⁊ cū puluillis triāgularis fiat ꝯſtrictio vndiq;:hūc autē mōm ab auctore ſcriptū nō inueni:ſed vidi eū a q̄daꝫ meo patruo optio idcora in cura vulneꝝ. ¶ De 2ᵒ dico ꝙ filū nō oꝫ eſſe nimis forte:q2 icidit ꝑtē carnis:⁊ nimis debile rūpit h̄ dr̄ 6.de ſa.ige. ¶ De 3ᵒ dico ꝙ mōr ſuēdi talis ponit ab eodē autore i eodē li.nā miniſter ſuauit oꝫ tenere mēbrū vulne/ratū:⁊ nō diſcooꝑtū quāto plus pōt ⁊ oꝫ tal̄r ponere ſutu/rā ꝙ labiū iciſum ꝯ labiū ſciſum lateral̄r ꝯiūgat nō autē cutes ſibi vniant. ¶ Et pūcta nō ōbēt eē nimis diſtātia:q2 nō coopiūt mēbra q̄ ſūt poſt mēbrū iciſū ⁊ nō bn̄ glutināt:ea ſo q̄ ſunt nimis ꝓpinqua cadūt ⁊ rūpūt carnē coquere de cauterio oꝫ vidē.5.nā p̄ videamꝰ. quot modis fiat ⁊ q̄s modus melior:ſcḋo modo videat in qua ꝯpōne cōueniat

ꝛ in qua nõ. 3ᵐ eſt videre in quo tpe ꝯueniat fieri: 4ᵐ eſt
q̃liter dicat̃ cauteriũ vltia meᵃ. 5ᵐ eſt vtrũ egritudo curata
ꝑ cauteriũ poſſit redire. ¶ De ꝑ ſic ꝓcedo ꝛ dico ꝙ caute/
riũ fit duˣ cũ igne ꝛ cũ medicina cauſtica ſicut capitellis ꝯtra
pſia flãmula ꝛ medulla filia ꝛ bis filia ꝛ melius cauterium
eſt illud qḋ fit cũ ferro ſicut dicit raſis in ſua cirugia nã me
dicina cauſtica ledit mẽbra vicina ꝛ cancerat ea ꝛ mortifi/
cat ꝓꝑ groſſitiem ſue ſbe: ſed ignis ꝓꝑ ſubtilitatẽ ſuã ſuaui/
ter opatur ꝛ nõ ledit mẽbra vicina niſi cũ alteꝝ ſuperfluat.
¶ Et nõ. ꝙ põt fieri cauteriũ cuꝫ auro ꝛ cũ ferro ꝛ q̃libet
iſtoꝝ eſt melius altero. nam cauteriũ factũ cũ auro ꝓꝑ tem
ꝑamẽtũ ſue ꝯnis nõ ꝓducit ad ſaniẽ ſicut cauteriũ ferri: ꝛ h̃
dicit ꝯſtã. ꝛ raſis: ſed cauteriũ ferri eſt melius q2 nos poſ/
ſumus melius cognoſcere qñ ferrũ eſt calm ad cocturã q̃ꝫ
de auro ꝓꝑ colorẽ auri: ꝛ hanc rationẽ ponit raſis in ſua ci
rugia. ¶ De 2ᵒ dico ꝙ cauteriũ ꝯtingit omni ꝯplõni male
cum materia ꝛ non cõpetit cõplõni male ſine materia: ꝛ
ideo nõ ꝯtingit ꝯplexioni cale ꝛ ſicce ſine materia: q2 in ma
teriali cõplõne ꝯſumit materiã ꝛ ꝑ ꝯſequẽs deſtruit malaꝫ
cõplõnẽ vnde videmus ꝙ deſtruit cancrũ cũ fit de materia
calida corroſiua. ¶ De 3ᵒ dicit idẽ albucaſis ꝙ in omni tẽ
poꝛe cõpetit in quo neceſſitas vocat hoiem: ſed maxime in
vere. ¶ De 4ᵒ dico ꝙ cauteriũ dicit̃ vltima meᵃ nõ q2 poſt
cauteriũ nõ debeat fieri alia meᵃ q2 opoꝛtet aliã medicinaꝫ
fieri poſt ipſum: ſed dicit̃ vltia meᵃ q2 deficiũt nobis alia
medicamina omnia ꝛ ad cauteriũ recurrimus ſicut illi qui
non poſſunt defendere domũ ſuã cũ armis clamãt ad ignẽ
h̃ ſunt verba albucaſis. ¶ De. 5. dico ꝙ morbi qui curãtur
per cauteriũ pñt redire licet non ita ſicut ſi alio mõ curant̃
vt fiat in mẽbꝛo pauce humiditatis ſicut in vẽtre in eo eniꝫ
nõ reuertit̃. ¶ In carne ꝛ oſſe: ſed quereret aliqs q2 nõ videt̃
eſſe omnis cirugia in oſſe ꝛ carne. nam poteſt eſſe in vena ꝛ
neruo ꝛ pãniculo ꝛ cartilagine. ¶ Ad qḋ dic ꝙ oĩa mẽbꝛa
que mollicie ꝑticipãt claudunt̃ ſub carne ꝛ que participãt
duritie multa claudũtur ſub oſſe. ¶ D. in carne opoꝛtet ſa
xiare ꝛ h̃ eſt opus cirugici quare inſufficiens fuit. ¶ Ad
qḋ dico ꝙ cõpꝛehẽdit̃ ſub h̃ qḋ eſt ſutẽ: nam ſutẽ accipitur
large ad omnẽ vnitionẽ ꝛ cõſtrictionẽ factam manu. ¶ D.
meᵒ ponit pulueres ꝛ talia ꝙ nullũ illoꝝ trium videt̃ eſſe.
¶ Ad h̃ dic ꝙ puluer aut corodit ꝛ abſtergit aut ꝯſolidat:
ꝛ ſi abſtergit tũc reducit̃ ad inciſionẽ. ſi ṽo cõſolidat̃ redu
cit̃ ad ſuturam: nã ibi eſt q̃dã ſutura: aut dic ꝙ conſolidare
eſt opus nature ꝛ nõ artis ſicut dicit gal. in. 3. de ſani. inge.
¶ D. ipſe dicit ꝙ in oſſe põt fieri conſolidatio: ꝛ põt reddi
ſuture: ſed hoc non videt̃: q2. d. gal. in 5ᵒ de ſa. inge. ꝙ os
nõ ꝯſolidat̃: ſed ligat̃ cũ poꝛo ꝛ idẽ dicit in tex. ꝛ in cõmẽ.
apho. ¶ Ad h̃ dico ꝙ h̃ cõſolidare nõ accipit̃ hoc modo:
ſed tñ valet quãtũ adequare partẽ cũ parte iungere in fra
ctione quocũqꝫ mõ ſit fractũ os: ꝛ illud vocabulũ qḋ ſequi
tur. d. ꝓꝑ diſlocationẽ reparãdã. vnde cũ os non patiat̃ niſi
vnam duarum ſolõnũ ſufficit qḋ dixit̃ Speꝝ cognitio ſſic
dixi ſupꝛa iſtud capᵐ. põt 2ᵒ ordinari vnoᵒ: vt hic agat de
3ᵃ parte practice. ſ. de regimine ꝑ dietã ꝛ ſit talis expoſitio:
cogⁱᵒ ſpẽrũ. i. cogⁱᵒ dietaꝝ: ꝛ hec expoſitio ſufficienter hoc
mõ ſtare põt. Alio etiam mõ ordinari põt: vt doceat hic co/
gnitionẽ mediᵃ: ſed hoc põt iteꝝ 2ᵒ intelligi: vt dicatur co/
gnitio meᵃ in ſe. ſ. vt cognoſcam⁹ virtutẽ meᵃ ꝛ nãrũ ipſaꝝ
iſtis modis quos h̃ ponit. Alio modo poteſt intelligi vt ſit
iſta cognitio mediciaꝝ. i. cognitio approximationũ meᵃ ad
corpus noſtrũ: ſic ergo poteſt intelligi 3ᵒ. vnoᵒ vt loquatur
ꝛ ponat cõditiones quibus approximam⁹ medicinas ad
corpus noſtrũ: 2ᵒᵒ: vt loquat̃ de medicinaꝝ cogᵉ ſimpliciũ
ꝛ cõpoſitaꝝ abſolute. 3ᵒ mõ: vt ponat cõditiones quibus
approximamus medicinas ad corp⁹ noſtruꝫ ꝛ ideo iſtas 3ᵒ
expõnes conſequimur: ꝛ ꝑ de ꝑᵃ: ſunt ergo in dieta attẽdẽ/
da iſta. 5. ſ. qualitas diete ꝛ eſt quadruplex vꝫ calᵃ fri. hu. ꝛ
ſicca ꝛ ꝯpoſita ſilr variat̃ q̃ diete qualitas eſt penes. vj. res
pn̄ʳ ſicut dᵉ in. 8. de inge. ſani. in cap. vltiᵒ ꝛ ſunt iſte res
. ſ. cognitio egri. etas. ꝯſuetudo. egritu⁹ regio tempus anni
ꝛ diſpoſitio aeris. Dico ḡ ꝙ in egrotãtib⁹ opoꝛtet dietã oꝛ
dinari: ſm ſilitudinẽ penes tres ꝑmas ꝯſiderationes q̃ ſunt
cõplõ etas ꝛ ꝯſuẽᵈᵒ ꝛ penes. 3. alias oꝛdinant̃: ſm ꝯrietatẽ:
ꝛ h̃ lege ꝑ cap. cõmẽ. de inge. ſani. ꝛ in illo aph. humide die
tere in 3ᵒ ꝑiᵉ apho. tam in tex. q̃ꝫ in ꝯᵗᵒ ad cuius rei euidẽ/
tiã pulcꝝ ꝛ euidẽs exẽᵐ ponam⁹: qḋ ponit̃ a gal. 8. de ing.
ſani. cap. vltiᵒ: ꝛ oſtẽdemus id exẽplũ vt totalr̃ pateat: Di/
co ergo ꝙ iſte. 6. res poſſunt aliqñ cõcoꝛdare: aliqñ diſcoꝛ/
dare: cõcoꝛdare q̃dẽ hoc mõ: ponam⁹ ꝙ aliqs ſit cõplõnis
frigide ꝛ ſit etatis ſenectutis: ꝛ ſit viſus dieta friᵃ ꝛ huᵃ ꝛ ſit
egritudo calᵃ. ſ. feᵇʳ: ꝛ ſit tẽpus hiemiſ: ꝛ ſit regio ꝛ diſpõ
aeris friᵃ h̃ ergo eger dꝫ dietari dieta friᵃ: q2 tria poꝛa q̃rũt
ſilitudinẽ: ſed tria poſterioꝛa diſſilitudinẽ ꝛ ꝯrietatẽ: ꝛ hoc⁹
ꝯſiderationes diete cõcoꝛdãt. Aliqñ aũt ꝯriant̃ hocᵒ. pone
ꝙ ſit q̃dã eger ꝛ ſit eius cõplõ calᵃ: ꝛ ſit iuuenis etatis: ꝛ ſit
viſus dieta calᵃ: in tpe eſtatis ꝛ regione calᵃ ꝛ patiat̃ febrẽ:
tũc ergo eſt ꝯrietas in q̃litate diete. nã rõne ꝯplõnis etatis
et ꝯſuetudinis debet̃: ei dieta calᵃ ꝛ ſicca ꝛ rõne febꝛis tpis
etatis ꝛ regionis debet̃ friᵃ ꝛ huᵃ ꝛ põt poni iteꝝ ꝯſidera/
tio circa 7ᵃᵐ rẽ. ſ. circa cãm egritudinis: vñ. d. gal. in. xj. d̃
inge. ſani. ca. 6. ꝙ cũ morb⁹ ſit cã opilationis tũc debet̃ ci/
bus ſubtiliatiuus: ꝛ vocat ſubtilitatẽ cibi eius q̃litatẽ: tunc
tpis ꝯſideratio faciẽda eſt in ṽtute ſignoꝝ ꝑ vt ſibi ꝯriant̃: ꝛ
ꝛ h̃ ſpectat ad ſubtilitatẽ ꝑiti medici: h̃. n. legas a gal. paſſi
gnato cap. de inge. ſani. ꝛ nõ. ꝙ aliqñ attendit̃ ꝯrietas: ſolũ
rõne egrⁱᵒ: q2 cõpoſita eſt ex duab⁹ egritu⁹ ꝯrijs ſicut po/
nit̃ in cõ. illius apho. huᵉ diete: cũ obijcit de dieta hydropi
coꝝ febꝛicitãtiũ. nam rõne febꝛis cõpetit dieta friᵃ ꝛ huᵃ ra
tione hydropiſis calᵃ ꝛ ſicca ꝛ hec dicta ſunt de qualitate
diete. De quãtitate tria opoꝛtet videre. ꝑᵐ eſt de ſpeciebus
diete penes quãtitatẽ. 2ᵐ eſt de ſuis cauſis. 3ᵐ eſt de ꝯrieta/
tate ipſius approximationis ad corpus noſtrũ. De ꝑ dico
ꝙ ſpẽs diete ſunt ꝑᵃ diuiſione. 3. naꝫ alia eſt groſſa: alia me
diocris ꝛ alia tenuis. Itẽ diete tenuis alia eſt tenuis alia te
nuiſſima: ꝛ hec diuiſio põt trahi ex cõ. illius apho. [tenues
ꝛ certe] ꝛ dᵉ dieta groᵃ que ṽtutem auget ꝛ talis dieta non
habet locũ in infirmis ſicut. d. cõ. in practica de cura feb. cir/
ca ꝑᵐ ꝛ idẽ. d. gal. in ꝑdicto cõ. ꝛ eſt dieta mediocris: ꝛ eſt
illa q̃ ṽtutẽ ꝯſeruat: ꝛ illa ſm cõ. cõpetit ſanis q nõ vtuntur
multo exercitio: ꝛ ſm gal. cõpetit in q̃buſdã cronicis. nam
d. in ꝑdicto cõ. ꝙ in cronicis opoꝛtet ṽtutẽ ꝯſeruare: ꝛ hip.
d. ibidẽ ꝙ tenues diete ſunt fallaces in diuturnis egritu⁹
dicᵗ ṽo tenuis diminuit ṽtutẽ lꝫ nõ multũ ſicut ibidẽ dixe
h̃ cõpetit in multis acutis paſſionib⁹. tenuiſſima ṽo dieta
eſt nullũ cibũ darent: aut ſolum ptiſanũ: aut ſolũ melicratuꝫ
dare ſicut. d. gal. in ꝑdicto aph. h̃ aũt ꝯpetit in acutis egri/
tu⁹ cũ q̃b⁹ ꝯſtãtia eſt ṽtutis ſicut dᵉ in illo apho. tenues. ꝛ
certe ꝛc. ꝛ in ꝑ regis. nã. d. ꝙ vſqꝫ ad. 7. diẽ ꝓhibendus eſt
eger a cibo ſi ṽt⁹ tolleret h̃ ḡ dictũ ſit de ꝑ. De 2ᵒ ſic ꝓcedo.
Dico ḡ ꝙ quãtitas diete. ſ. groſſitudo ꝛ ſubtilitas ꝯſiderat̃
in duob⁹. ſ. in quãtitate cibi ꝛ q̃litate ſic ponit auicẽ. ſen.
4ᵃ cap. ꝑ. ꝛ gal. in cõ. illius aph. tenues ꝛ certe. nã ſi cibus
ſit pauce q̃litatis ꝛ nõ nutribilis ꝛ lꝫ ſit magne quãtitatis:
dᵉ eius exhibitio dieta tenuis. Itẽ ſi cib⁹ eſt multi nutrimẽ
ti põt eſſe tñ in tã parua quãtiᵉ ꝙ eius exhibitio eſt dieta te
nuis: ꝛ ſilr dico 3ᵒ de dieta groſſa. nã lꝫ cib⁹ ſit pauci nu/
trimẽti põt eſſe tantũ in quãtiᵉ ꝙ erit dieta groſſa et ſilr in/
telligas de q̃litate. ¶ Mõ videam⁹ de 3ᵒ. ſ. de varia appro
ximatione ipſius ad corp⁹ ꝛ ſcias ꝙ iſta approximatio va
riat̃ penes tria maxiᵉ lꝫ poſſent plura poni: ꝛ ſunt iſta. ſ. vir
tus egri: ꝛ lõgitudo ꝛ ꝓpinquitas ſtat⁹: ꝛ ſpẽs egritudi/
nis: ꝛ ſi ḡ ṽtus eſt foꝛtis ꝯꝫ paꝝ de cibo tribuere: ꝛ ſi eſt de
bilis oꝫ reficere medioc̃riter ſicut. d. ille apho. ꝯtẽplari oꝫ.
ꝛ ſic. d. gal. xi. de inge. ſa. cap. 2ᵒ ꝛ ſic dᵉ in ꝑ regi. acu. ꝛ. d.
gal. ibi ꝙ cibus non poteſt niſi nocere moꝛbo: lꝫ rõne ṽtu/

tis daſ:vnde aliqñ queilibet egritudo ſanareſ ſine cibo q̃z
cum cibo ſi virtus ſufficeret. ℭ Lōgitudo autē ꝛ breuitas
ſtat⁹ variant quātitatem cibi:q2 qñ ſtat⁹ eſt propinqu⁹ tūc
oportet quātitatem cibi minuere aut, totaliter auferre ne
natura impediaſ in digōne materie ꝛ in faciēda criſi ꝛ hoc
cōſtante virtute:nā niſi virtus ꝯſtet,non eſt ſeruāda iſta re-
gula.nam.d.gal'.in ꝯ¹° pmi apho.ꝙ illico dādus eſt cibus
in ſtatu acciñtibus virtutem diſſoluentib⁹:cū ꝟo ſtatus eſt
longinqu⁹ tunc oportet maiorē quātitatē cibi dare vt vſq3
ad ſtatū ſufficiat virt⁹ ꝛ hoc diciſ in 7° p':ꝛ.xj.de ingenio
ſani.cap̄.2°,ꝛ in p re.acu.per totū. ℭ Species aūt egritudi
nis variāt quātitatē cibi:q2 in cronica oportet dare dietam
groſſam aut mediocrē ꝛ nō tenuem ꝛ in acuta abſolute de-
bet dari cib⁹ ſubtilior:ꝛ in pacutis conſtante virtute opor-
tet dare tenuiſſimā dietam ſicut diciſ in 4° p' ꝛ iſta 3ª con
ſideratio poſſet ſub 2ª comprehēdi:q2 in chronica eſt lōgin
qu⁹ ſtatus ꝛ in acutis eſt propinqu⁹.vnde aliqñ poniſ 3ª
condictio.ꝛ aliqñ cōprehendiſ ſub illa ab autboribus:ꝛ pª
regª ab hyppo.p apho.claudiſ ſub illa:aut in.xj.de inge.
ſani.cap̄.2°:ſi quis aūt vellet facile3 ꝛ difficilē digeſtionem
cibi ſub quātitate locare tūc eſſet 4ª cōſideratio ſumēda a
tēpore anni:vnde qñ.d.hippo.eſtate ꝛ autūno cibos gra-
uiſſime ferunt ꝛc̄.ꝛ ſic iſto mō penes 4°ʳ res variaſ quāti-
tas obiationis.ſ.penes v̄tutē ꝛ penes propinqtatē ſtatus ꝛ
remotionē ꝛ penes ſpēm egritudinis ꝛ penes tēpus anni:ꝛ
hec ſunt dicta de q̄litate diete [tēporis] tēpus dādi cibū in
egritudinib⁹ eſt.2ᵉ.ſ.tēpus anni ꝛ temp⁹ morbi:vnde aliter
eſt cibādus eger in hyeme q2 conuenit ei dieta groſſa:ꝛ ali
ter in eſtate q2 conuenit ei dieta tenuis:licet vt ſepe diciſ in
illo apho.eſtate ꝛ autūno.ꝛ in illo. qbus ſemel aut bis tē-
pus morbi 2ᵉ ſit videlicet vniuerſale ꝛ particulare:ꝛ dr̄ vni
uerſale tēpus:ſm ꝙ dicimus ꝙ tpa vniuerſalia ſunt 4°ʳ.ſ.
pn̄ᵐ ſtatus augmētū ꝛ declinatio:ꝛ ſm hoc tēpus qualiter
ordināda ſit dieta diximus:tēpus autē partiᶜ:eſt hora pa-
roxiſmi:ꝛ in iſto tpe oportet cibū ſubtrahere oino niſi ma-
gna adeſſet virtutis defectio:vnde.d.hippo. in p apho.ꝙ
oportet in paroxiſmis ſubtrahere ꝛ alias.d.ꝙ oportet ſub
trahere ex appoſitionib⁹ ante criſim. ℭ Nota tñ ꝙ tēpus
cibādi patiētes febrē eſt 2ᵉ.ſ.tēp⁹ alleuiationis.ſ.vt in au-
rora aut circa illā.aliud eſt tēpus ꝯſuetudinis tpe ſanitatis
ꝛ qñ iſta duo concordāt tūc illa eſt hora certiſſima vt diciſ
11°.de inge.ſani.cap̄.2° ꝛ iſta conſuetudo nō eſt attēdenda
ſolū in hora cibādi:ſed etiā in nu° vel hora viciū comeden
di:vñ ſi eger in ſanitate ꝯſueuit bis comedere:ipſe bis co-
medat in egritudine:ꝛ ſi ſemel comedat ſolū ſemel.ꝛ hoc di
ctū eſt ab hip.in 2° regi.ꝛ hec dicta ſunt de tpe diete egroꝝ
[ordinis] ordo eſt 2ᵉ.ſ.vniuerſalis ꝛ particularis:ꝛ dicitur
ordo vlis quātū ad totā egrᵐ:ꝛ dr̄ ptiˡᵉ quātū ad vnū cibū
vel vnā comeſtionē:ꝛ iſte ordo hoc mō attendiſ.nā in pn°
egritudinis paꝝ eſt recedendū a ꝯſuetudine ſanitatis eo ꝙ
natura trahaſ ad mutatā ꝯſuetudinē:ꝛ q2 ſubtiliareſ die-
ta a pn° nō poſſet eger venire ad ſtatū:ꝛ cum plus ꝟſus ſta
tū ꝓcediſ:tāto plus eſt ſubtiliāda dieta ꝛ in ſtatu oportet
eſſe tenuiſſimā:ꝛ hec oia ſunt determinata in p apb.ꝛ 2° re
gi.acu.p totū:cum ergo eger trāſierit ſtatū ꝛ ad declinatio
nē deuenerit ꝛ ad ꝯualeſcentiā oportet cibare egꝝ cū dieta
reſumptiua ſicut dr̄ in regni vltio cap̄.ꝑticularis aūt ordo
eſt vt cibus facilioris digeſtionis pmittaſ:vt mellicratum
pmittaſ ptiᵉ ſicut diciſ ab hip.3.re.ꝛ ab ipſo gal'.in com.
eiuſdem:ꝛ.9.de regi.ſani.ꝛ ab aui.cap̄.de eo qđ comediſ
ꝛ bibiſ ꝛ ab eodē ſen.4° cap̄.p̄.ſemp.n.oportet cibū ſubti
lem pmittere:q2 aliter corrūpereſ cū poſt duꝝ poſtponaſ:
ſicut.d.hip.in dietis vniuerſalib⁹ boni mali ve diſcretioſ in
dieta oportet etiā bone q̄litatis cibos eligere:ꝛ hoc ta3 ar-
tificialiter q̄3 naturaliter:artificialiter quidē hocᵒ:q2 ſi daſ
ptiſana oportet eam eſſe ad ꝑfectionē decoctā:ſicut.d.hip.
in p regi.alr eſſet vētoſa ꝛ ſicut dico tibi de ptiſana ita intel
ligē de oī alio cibo ꝛ ꝑartificiū paratū.Jtē ꝯſiderāda eſt q̄-
litas ꝛ ſb̄ia cibi naturalr hoc mō:q2 o3 cibum eſſe ex bona
mā:vt.d.hip.in p regi.op3 intgr ptiſanā eſſe de bono ordeo
.ſ.bn̄ ꝯpleto ꝛ digeſto:ꝛ ſicut dico tibi de ordeo ita dico ti-
bi de omni alio cibo:legēdū ergo eſt.cognitio ſpecieꝝ id ē
dietaꝝ egroꝝ ſub breuilogo.nā ꝓlixe dicere nō expedit ad p
ſens:ſcđo aūt itellectus huius tex.hocᵒ colligiſ:vt dicatur
cognitio ſpērū.i.cognitio medicinaꝝ ſimplr ꝛ ideo breui-
ter dicamus de illaꝝ cognitione:q̄litatis cognitio.i.cogni
tio cōplōnis meᶻ ſimpliciū ꝛ per ꝯſequēs cōpoſitarū colli-
2ʳ.ſ.experiētia ꝛ rōne ſicut.d.gal'.in libro de ſimplici meᵐᵉ
ꝛ aui.p ꝛ 2° cap̄.ꝛ 9°.ꝛ ideo videam⁹ quō per expientia3 ꝛ
q̄mō per rōnē cognoſcaſ cōplō meᶻ ꝛ p:quō ꝑ expientia3:
ſcias ergo ꝙ medicina cognoʳ per expientiā.7.modis:ſicut
ponit aui.2° can.Et pm⁹ modus eſt vt medicina ſit vacua
ab omni qualitate accñtali.nā ſi velles eam expiri cū eſt af
fecta q̄litate accñtali,poſſes decipi ſicut patet in aq̄ calida
nā dū eſt cal'a nō debet experiri:q2 tūc calefacit:l3 naturalr
ſit friᵃ ꝛ euforbiū licet nāliter ſit calidū.tñ dū eſt friᵐ natu
raliter infridat ꝛ ſilia.2° autē modus vel cōſideratio eſt vt
experiamur eam in egriᵉ ſingulari ꝛ ſimplici.nam ſi in cō-
poſita expiremur poſſemus decipi:q2 crederemus ꝙ opa-
reſ in vna ꝛ forte opareſ in alia.v.g.cū quis patiſ febrem
quotidianā:tūc ſi probauerimus agaricū ꝛ liberaſ nō ſe-
quiſ ꝙ ſit friᵐ.nā nō fecit obuiādo febri:ſed q2 cām remo
uet:ꝛ ſic per accñs deſtruet febrē:3ª ꝯſideratio eſt:vt ꝯſide-
remus opus.opus.n.in duob⁹ ꝯ̄riis ſimul eſſe nō pōt:niſi
qñ vni per ſe ꝯfert ꝛ alij ꝑ accñs:ſic patet in ſcamonea q̄ cū
daſ in tertiana:curat eā ꝛ remouet etiā ꝯ̄ne3 febris:ꝛ iſte q̄
ſunt ꝯ̄rie egritudines vni iſtarū cōfert ꝑ ſe ſicut cōplexionē
febris ꝛ alij ꝑ accñs ꝓdeſt ſicut tertiane q2 cal'am euacuat
ꝯplōnē 4ª ꝯſideratio eſt vt detur medicina equipotēs ipſi
egritudini.nā ſi dederis eam debilioris virtutis tūc nō po
terit hēri certa cognitio.v.g.ſi aliqs habet egritudinē val-
de frigidā vt paraliſim:ꝛ tu des ei paruā quātitatē meᶜ ca
lide:ꝛ non inueniſ calefactionē.nō ſequiſ ꝙ nō ſit calida:
q2 non bene fuiſti expertus.5ª ꝯſideratio:eſt obſeruatio tē
poris vt videatur ſua impreſſio.nam aliquando medicina
operatur in ſui pn° ſuam operationem per ſe ꝛ poſtea per
accidens:ꝛ aliquādo operatur in pncipio per accidens ꝛ
poſtea per ſe.v.g.ſcamonea calefacit per ſe ꝛ infrigidat ꝑ
accidens:vnde ipſa prius facit operatione3 per ſe quia ca
lefacit.ꝛ in fine facit operationem per accidens quia infri-
gidat.Jtem aliqua facit operationem per ſe ꝛ per accidēs.
na3 cu3 calida datur pmo facit operationem per accidēs:
quia calefacit:ꝛ in fine facit operationem per ſe quia infri
gidat:vnde non oportet iudicare de complexione medici-
ne niſi cōſeruato tempore.6ª conſideratio eſt aſſiduationis
operationis ſemper aut vt plurimū:nam medicina que fa
cit operationē ſuam per ſe ꝛ naturalr facit ea3 aut ſemper
aut plᵐ:ꝛ illa q̄ facit eā ꝑ accñs nō cōtinuat eā eo ꝙ cauſa
eius nō eſt necᵃ.v.g.aq̄ calefacta calefacit ꝑ accñs:vñ non
calefacit ſemꝑ:ſed aliqñ.ſ.q2 v̄tus corpis eſt fortis ꝛ corp⁹
carnoſum ſicut dr̄ in ꝯ¹° illius apho.[ventres hieme ꝛc̄.]
7ª ꝟo ꝯſideratio eſt hec q2 o3 medicinā probare in corpo-
re hois ꝛ hoc 2ʳ.vno modo per variam complexionē alio⁹
ꝑ variā formam ſpecificam:ꝑ complōnē hoc mō reubarᵐ
eſt medicina cal'a corpi humano:ꝛ eſt frida equo:aut leonī
ꝛ ꝑꝑ formam ſpecificā hoc modo napellus eſt venenū cō-
paratus ad corpus hominis:ſed cōparatus ad corp⁹ tur-
di eſt cibus:q2 cū turdo cōicat in forma ſpecifica ꝛ cū hoie
ꝯ̄riaſ:ꝛ iſte ſunt.7.regule que attēduntur in certificatione
experientie ꝛ ponuntur aggregate in 2° auicen.ꝛ diſperſe
a Gal'.in primo de ſimpˡ medicina.cognitio ꝟo medicina
rum per rationem ſummitur ſm.5.regulas ꝛ prima ſum-
mitur a velocitate ꝛ tarditate conuerſionis earum ad ignē
ꝛ a velocitate ꝛ tarditate congelationis ipſarum.2ª ſum-

mitur a ſaporibus: 3ª ſummitur ab odoribus: 4ª a coloribus. 5ª ab operationibus ꝛ virtutibus earum notis. ſed de iſtis pertractare longum eſſet. ꝛ ideo ad 2ᵐ librum Aui. peruolo. ꝛ ad librū .6. ꝺ ſimplicibꝰ in quibus plene iſta determinant̄. licet de hoc forte aliquis me reprehēdat. Quantitatis. quātitas meᵉ eſt duplex vna que dicit̄ pondus alia que dicit̄ gradus. ſicut dicit̄ ab Auic. fen. 4ª. libᵒ pmo caᵒ pmo. Quātitas ꝟo que dicit̄ pondus qualiter debeat ꝛ in qua proportione corpori approximet̄ ſcitur experientia ꝛ ratione: ratione quidē hoc modo. quādo .n. ſcimus ꝙ quātitas qualitatis in ipſa remiſſa eſt. tunc ſcimus ꝙ in maiori pondere opꝫ eam auferri. ꝛ quādo ſcimus ꝙ quantitas qualitatis eſt augmentata tunc debemus minuere pōdus eius. Item poteſt ſciri 2ᵒ modo per quātitatem diſtēperantie membri. nam ſi mēbruꝫ eſt diſtemperatū ad caliditatē tunc oportet meᵃᵐ eſſe multi pōderis. ſicut dicit Gal. in tegni ꝛ in 3ᵒ de ingenio ſani. quando ꝟo membrum eſt parū diſtemperatuꝫ tunc oportet meᵃᵐ eſſe parui ponderis. Itē poteſt ſciri 3ᵒ modo ex nobilitate membri ꝛ eius vtilitate. nā dicit Auic. fen. 4ª libro pmo caplᵒ pmo ꝙ quādo opꝫ meᵃᵐ euacuare de mēbro nobili opꝫ pauſatim euacuare. Item 4ᵒ modo ſcitur ex ſenſibilitate membri ꝛ hoc dicitur in eodē caplᵒ: ꝛ a Gal. 6. de ingenio ſanitatis. nam mēbrū valde ſenſibile ſicut oculus indiget parua quātitate meᵉ. Item poteſt ſciri 5ᵒ modo per ſubſtantiā membri. nam mēbrum rarum non indiget tanta meᵃ: quanta mēbrum ſpiſſum: Item poteſt 6ᵒ modo ſciri per ſitum mēbri infirmi. nā ſi remotum fuerit tunc indiget maiori meᵃ. ꝛ ſi propinquū indiget fortiori ꝛ hoc dicit Gal. in tegni ꝛ in toto libro de ingenio ſanita. ꝛ non ſolum iſtis .6. modis ſed etiaꝫ multo plures poſuit Auic. Quātitas autē ponderis poteſt ſciri per experientiā hoc modo. quoniaꝫ enim ſepe videmus ꝙ parua quātitas ſcamonee multuꝫ purgat. tunc certum eſt nobis ꝙ non opꝫ dare de ipſa ſupra ſcropulum. ꝛ quando multotiens videmus ꝙ polipodium in parua quantitate non multum purgat tunc damus de ipſo in maiori quantitate ꝛ breuiter cognitio quātitatis meᵉ qua operatur a forma ſpecifica ſcitur maxime per experientiam ſicut dicit̄ a Gal. in libᵒ de ſimplici medicina. Temporis. Duplex eſt ſcilꝫ tempus collectionis medicinarum ꝛ tempus approximationis earum ad corpus: ꝛ ſunt quedam medicine. que poſſunt omni tempore colligi vt caules ꝛ folia oliuaruꝫ ꝛ ſimilia: Quedam in eſtate que colligunt̄ in tempore determinato. ꝛ iſtarum quedam maxime in vere vt flores ꝛ quedam foliaꝛ quedam in eſtate ꝛ autūno vt folia ꝛ radices ꝛ ſtipites: Et quedam maxime in hyeme vt radices per ſe. linquo hoc barbaris quoꝝ generalis regula eſt ꝙ flores debent colligi in principio maturitatis ꝛ folia in medio ꝛ ſemina in complemēto maturitatis. ꝛ radices poſſunt ſemper colligi: ꝛ omnia iſta habent inſtantiam: Temporis autem approximationis medicinarum ad corpus eſt duplex vnum electum ꝛ aliud neceſſarium: ꝛ dicitur tempus electum duplex. ſ. vniuerſale ꝛ parᵉ. vniuerſale quidem eſt autumnus ꝛ ver. Sicut dicit Hippo. 6. apho. nam dicit ꝙ ꝟe ꝛ autūno conuenit flobotomare aut pharmacare. tēpus autem particulare eſt duplex vnuꝫ quidem indiuiſibile. ſ. hora in qua debet ſummi ſicut illa que ſunt dura in ſubſtātia debent ſummi de ſero ꝛ illa que ſunt liquida de mane: Quedam ante cibum ꝛ quedam poſt cibum.

¶ Preterea tempus aliud eſt particulare diuiſibile in quo materia eſt digeſta. nam dicit Hippoc. ꝙ oportet medicari digeſta: Tempus autem neceſſarium eſt tempus in quo vocat te neceſſitas egritudis. ꝛ hoc aut eſt vniuerſale quādocunqꝫ contingit egrotare. aut partᵉ. vt quando materia eſt furioſa. nam dicit Hipp. ꝙ eadem die quando expedit oportet medicari. Ordinis. duplex ordo attenditur in exhibitione medicine: vnus. ſ. ad purgationeꝫ. ꝛ alius ad ſe ipſam. Ad purgationeꝫ autem talis eſt ordo quia oportet materiam eſſe preparatam niſi ſit furioſa ſicut dicit Hipp. ſcdo oportet medicinā dare. ordo auteꝫ ad ſe talis eſt quia oportet incipere a medicina leui ꝛ procedere gradatiꝫ ad maiorem vt non fiat ſubita mutatio ſicut dicitur in ſecūdo regi. ꝛ ſecūdo canō. caᵒ pmo Auic. de cognitione medicinarū per experientiam niſi egritudo nō expectet nos ſicut dicit Gal. xj. de igenio ſanitatis in de ruptura vene pulmonis. dicit enim ꝙ ſtatim oportet incipere a forti medicina. Boni malitie. In ſe poteſt eſſe mala multipliciter. vno modo ratione temporis. ſ. quando corrupta eſt. ratione antiquitatis. aut eſt imperfecta ratione nouitatis vt tyriaca: ſecundo modo quādo a natura male diſpoſita eſt. ſicut herbe que ſunt in mala terra. Aliquando aūt vt a multo ſemine proceſſerunt. aut deſtructe ab aliqua cauſa exteriori ſicut a tempeſtate ꝛ ſimilibus. tertio modo dicitur mala a ſophyſticatione ſm ꝙ ſophyſticatur balſamuꝫ ꝛ alie medicine. Scio tamen ꝙ de his obſcure dixi ſed feſſus ſum ꝛ deficit chartha: De tertio modo dicit Auicen. fen 4ª libro primo. caplᵒ primo vnde ibi legas.

Thaddei Florentini Expoſitio in ſubtiliſſimum Iſagogeꝫ Joānitij libellum cum altiſſimi adiutorio complectur.

Queſitorũ in Iſagogis Joannitij tabula

¶ Eorum que a Thaddeo Florẽtino in Iſagogis Joannitij examinantur Index.

Utrũ corp⁹ pbũanũ ſit ſbƺ in h li°. fo.343.c.3.
Utrũ me^{ca} ſupponat pbie nãli fo.343.co.3.
Utrũ doc^{na} bui⁹ lib' ſit ordinaria fo.343.c.3.
Utrũ theo^{ca} adiuuet nos i ope vl' nõ 343.c.4
Utrũ theo^{ca} ↄſideret res ſolo intellu 343.c.4
Utrũ practica ſit operatio vel non fol.343.colum.4.
Utrũ pctica fuerit prior theorica vel ecõtra ibidem
Utrum diuiſio qua medicina diuiditur in theoricam ꝛ practicam ſit diuiſio generis in ſpecies fol.344.co.1.
Utꝝ ſiat aggreg⁹ egri^{ti} qñ 4^{or} hũo^{rs} excreſcũt ibidem
Utrum elemẽta ſint res naturales ibidem
Utrum res naturales ſint tm̃.vij. ibidem
Utrum ſpiritus ſit in rebus inſenſibilibus fo.344.co.3.
Utrum plante habeant virtutem ibidem
Utrũ plãte habeãt actiones vel operationes ibidem
Utrum res annexe rebus nãlibus ſint tantũ 4^{or}. ibidem
Utrum elẽta ſint tm̃ quattuor fol.345.colũ.1.
Utrũ calitas ꝛ friditas ſint forme ſubales elemẽtorũ ibidẽ
Utrum caliditas ꝛ frigiditas elementorum ſint cauſe grauitatis ꝛ leuitatis elementorum fol.345.colum.2.
Utrum elẽta ſint in elẽtato po^{a} ꝛ non actu. ibidem
Utrũ elẽtũ aliqđ hẽat duas q̃litates in ſummo ibidem
Utrũ terra ꝛ aq̃ magis dñent in nobis q̃ȝ alia elẽta.345.c.4.
Utrũ ignis elementaris veniat ad mixtionem ibidem
Utrũ frigiditas ſit in media regione aeris ibidem
Utrum aer inueniat puꝛus ſine alijs elemẽtis 346.co.1.
Utrum aer ſit humidior aqua ibidem
Utrum aqua inueniatur pura ibidem
Utrum cõplexio ꝛ cõmixtio ſint idẽ vel diuerſa f.346.c.1.
Utrum complexio ſit forma ſubſtantialis ibidem
Utrum complexio añcedat formã ſubalẽ in ſubo 346.c.3.
Utrũ cõplexio eq̃lis q̃ ad põdus ſit poſſis inueniri 346.c.4.
Utrum cõplexio eq̃lis quo ad iuſtitiã reperiat f.347.c.1.
Utrũ complexio equalis quo ad iuſtitiam non ſit poſſibilis inueniri niſi in ſolo homine ibidem
Utrum complexio equalis quo ad iuſtitiam non ſit poſſibilis inueniri niſi in vno ſolo indiuiduo ibidem
Utrum medicina tẽperata poſſit inueniri fol.347.c.2.
Utrũ diffõ humoris poſita a Joã° ſit bona fo.347.c.3.
Utrum humor generet ſolum in epate fol.347.col.4.
Utrum humores generentur ſucceſſiue. ibidem
Utrum generatio humorum ſit reciproca fol.348.c.1.
Utrum in corpore poſſit inueniri humor purus ibidem
Utrum humor temperatus inueniri poſſit ibidem
Utrum ſpecies detur humori a materia ſua ibidem
Utrum ſolus ſanguis nutriat fo.348.co.3.
Utrum generatio ſanguinis cõpleat in epate ibidem
Utrũ ſanguis exñs i ꝓpa for^{a} ſang^{is} poſſit putreſcẽ ibidem
Utrum ſanguis ſit temperate complexionis ibidem
Utrum flegma ſolum poſſit nutrire fol.349.colum.1.
Utrum flegma dulce poſſit nutrire ibidem
Utrum flegma habeat receptaculum fol.349.co.2.
Utrum in ſtate ſalſo dñetur cholera vel flegma ibidem
Utrum flegma vitreum fiat per congelationem ibidem
Utrum cholera inueniatur pura in corpore fol.349.c.4.
Utrum cholera ſola poſſit nutrire ibidem
Utrum receptaculũ cholere debeat eſſe in capite ibidem
Utrum cholera innãlis habeat receptaculum ibidem
Utrum cholera praſina gñet in ſtomacho totalr 350.c.1.
Utrũ cholera ſit calidi⁹ qđ ſit in corpe humano fo.350.c.1.
Utrũ chola q̃ vadit ad ſto^{m} poſſit iuuare digõnẽ f.350.c.1.
Utrum cholera ſit ſpuma ſanguinis fol.350.c.1.
Utrum melancholia ſit frigidior q̃ȝ flegma fo.350.c.3.
Utrum melancholia ſit ſiccioꝛ q̃ȝ cholera ibidem
Utrũ in corpe humano ſit plus de melia q̃ȝ de ſang^{e}. ibidẽ
Utrũ cauſa formalis melie ſit ſex hypoſtaſiua ibidem
Utrum melãcholia efficiat a calore temperato ibidem
Utrũ melancholia ſit ſuperfluitas ſanguinis ibidem
Utrũ diſtributio mẽbrorũ poſita a Joã° ſit bona fol.351.c.1.
Utrum os ꝛ cartilago neceſſario recipiant influentiam ab epate ꝛ a corde. fol.351.colum.1.
Utrum cor recipiat influentiam ab aliquo fol.351.c.2.
Utrum pulmo habeat operationem ibideȝ
Utrum cor habeat iuuamentum ibidem
Utrum membra principalia ſint tm̃ vnum fo.351.co.3.
Utrum membra principalia ſint conſimilia fol.351.c.4.
Utrũ mẽbra pn^{lia} hẽant ṽtutẽ inatã ꝛ influentẽ ibidem
Utrũ cor ſit ꝑmo generatũ q̃ȝ aliqđ mẽbrũ corpis ibidem
Utrum cor ſit factum de ſpermate fol.362.colũ.1.
Utrum cerebrum ſit generatũ de ſanguine mẽſtruo ibidẽ
Utrum cor ſit frigide complexionis fol.352.co.2.
Utrum in corde ſint nerui ibidem
Utrum motus cordis ſit motus aialis vel nãlis 352.co.1.
Utrum motus cordis ſit continuus ibidem
Utrum cerebrum ſit ex ſanguine fol.352.col.4.
Utrum cerebrum ſit calidum ibidem
Utrum origo neruorum ſit ex cerebro fol.353.c.1.
Utrum nucha ſit continuata cum cerebro ibidem
Utrum cerebrum ſentiat ibidem
Utrum cerebrum ſit nobilius corde fol.353.colum.2.
Utrum epar ſit mẽbrum ſpermaticũ ibideȝ
Utrũ epar ſit frigide complexionis ibidem
Utrum vene oriantur a corde fol.353.col.3.
Utrũ epar poſſit attrahere cibum. fo.353.co.3.
Utrũ vena ſit ꝑncipalior pars epatis ibidẽ
Utrum teſtes ſint de ſpermate ibidẽ
Utrũ teſtes ſint cõplexionis calide ꝛ humide fo.353.co.4.
Utrum ſperma generetur in teſticulis ibidẽ
Utrũ nerui vene ꝛ arterie hẽant ṽtutẽ inatã ꝛ iſuẽtẽ ibidẽ
Utrum vene ꝛ arterie habeant ſenſum ibidẽ
Utrũ caro ꝛ oſſa poſſint regẽ ſeiꝑa abſq̃ȝ iſluẽ^{a} ab a° ibidẽ
Utrũ mẽbrana ſuſcipiat virtutẽ a cerebro ibidẽ
Utrũ muſculus habeat virtutẽ influentẽ ibidẽ
Utrũ ṽtus vitalis aialis ꝛ nãlis ſint idẽ vel diuerſe 355.c.1.
Utrum diuerſitas que eſt inter virtutes procedat a diuerſitate membrorum ibideȝ
Utrũ virtus nutritiua agat cũ quiete fol.355.col.4.
Utrũ virtus nutritiua ſit fixa in epate fo.356.co.2.
Utrum virtus nutritiua patiatur a cibo ibidẽ
Utrũ nutrimentũ fiat a cõtrario vel a ſimili ibidẽ
Utrum augmentum ſit poſſibile fol.356.co.3.
Utrum virtus augmentatiua ꝛ nutritiua ſint idẽ 356.c.4.
Utrum virtus augmentatiua ſemper augeat corpus ibidẽ
Utrũ ṽt⁹ aug^{ua} operet ↄtinue in tpe adoleſcẽtie fo.357.co.1.
Utꝝ aialia gñata ex putrefa^{ne} hẽant ṽtutẽ gñatiuã 357.c.3
Utrũ ṽt⁹ gñatiua ſit ñ ſolũ i maſculis ſƺ ẽt i femis 357.c.4.
Utrũ mulier habeat ſperma ibidem
Utrũ ſperma mulieris ſit nẽcẽium ad generationẽ ibidem
Utrum conceptio poſſit fieri ſucceſſiue fol.358.c.4.
Utrum ſperma viri ſit pars concepti ibideȝ
Utrum virtus generatiua que cum ſpermate deſcendit non poſſit operari fol.358.colũ.2.
Utrũ virtus miniſtrans ꝛ miniſtrata ſint idẽ 358.co.3.
Utrũ virtutes miniſtrantes ſint diuerſe adinuicẽ ibidem
Utrum oẽ membrum habeat quatuor virtutes ibideȝ
Utrum virtus attractiua ſit creata vt nutrimentum iuuatiuum attrahat fol.358.colũ.4.
Utrum virtus digeſtiua operetur per villos fol.358.c.4.
Utrum virtus vitalis ſit in plantis fol.359.c.1.
Utrum virtus vitalis precedat virtutem naturalẽ ibidem

Queſitorū in Iſagogis Joannitij tabula

Utrum virtus vitalis. poſſit comprehēdi ſub aliqua trium potentiarum anime fol.359.colū.2.
Utrū virtus aialis ſit ſemper in actu ſcdo in nobis f.359.c.3.
Utrū virtus aialis ſit in toto corpore ibidē
Utrū ſpiritus qui eſt vehiculū virtutis vitalis ſit vehiculum virtutis animalis ibidē
Utrū omne animal habeat phantaſiā fol.359.co.4.
Utrū phantaſia ſemper operetur vel non fol.360.co.1.
Utrū virtus phātaſtica ſit ſolū vera ibidē
Utrū phantaſia cōponat ibidē
Utrū intell's agens ꝛ mālis ſint idē in ſuba fo.360.co.3.
Utrū ↄtingat intelligē ſine phantaſmate ibidē
Utrū intellectus ſemper intelligat fo.360.co.4.
Utrū aīa intellectiua ſit vna nūo in oībus hoīb⁹ 360.c.4.
Utrū memoria ſit in oībus aīalibus fo.361.c.3.
Utrū aliquod vniuerſale poſſit memorari fol.361.c.4.
Utrū homo poſt mortē recordetur ibidē
Utrū ſenſus ſit in plus q̄ꝫ motus fo.362.c.1.
Utrū ſentire ſit pati vel agere ibideꝫ
Utrū ſenſus poſſit decipi fol.362.co.2.
Utrū homo poſſit dormiendo ſentire ibidē
Utrū videam⁹ extramittētes vel int⁹ ſuſcipiētes 362.co.3.
Utrū viſus fiat in tempore fol.363.col.1.
Utrū hō hēat meliorē ſenſuꝫ odorat⁹ q̄ꝫ cet'a aīalia 364.c.2.
Utrū inſtrumētū ſenſus odorat⁹ ſit neruus ibidē
Utrū odor fiat p reſolōnē a corpe odorifero vel nō 364.c.3.
Utrū oē aromaticū ſit calidum ꝛ ſiccū ibidē
Utrū ſenſus tact⁹ ꝛ guſtus in ligua ſint idē in ſba f.365.c.1.
Utrū idē neru⁹ ſit in lingua inſtrm guſtus ꝛ tact⁹ ibidem
Utrū guſtus ſit neceſſarius ibidem
Utrū tactus ſit in toto corpore fol.365.co.2.
Utrū inſtrumētū ſenſus tactus ſit caro ibidē
Utrū caro ſit me'm ſenſus tactus fo.365.co.3.
Utrū ſenſus tactus ſit plures ſenſus ibidē
Utrū caro ſentiat per ſe vel non ibidē
Utrū neruus ſentiat per ſe vel non fol.365.col.4.
Utrū tactus dicat' eſſe ſenſus alimenti ibidē
Utrum anima cum ſit incorporea poſſit mouere muſculum qui eſt corporeus ibidem
Utrū frigiditas ingrediatur opus nāe per ſe fol.366.c.4.
Utrū frigiditas p ſe ſimplex intret opus nature 366.c.4.
Utrū friditas intret opus nāe actu vel potētia fol.367.c.1.
Utrū vnū mēbrū nō poſſit hēre niſi vnā opationē 367.c.2.
Utrū ſpiritus ſit cal'e ꝛ hu'cōplexionis fol.367.c.3.
Utrū ſpiritus deferat v̓tutē per corp⁹ vel nō fo.367.co.4.
Utrū ſpūs faciat ad digōnem ibidem
Utrū ſpūs ꝛ ſanguis vadāt p eandē viā fo.368.co.1.
Utrū calor ſit calidior q̄ꝫ ſpiritus ibidē
Utrū calor ꝛ ſpūs ſint mixti vel diſtincti fol.368.co.2.
Utrū calor ꝛ ſpiritus ſint idē ibidē
Utrū ſpiritus ſit prior calore ibidē
Utrū ſpūs vitalis ſit ſubtilior animali fo.368.c.3.
Utrū pueri plus hēant de calore q̄ꝫ iuuenes ibidē
Utrū termin⁹ adoleſcētie ſit apud.xxx.annos fol.368.c.4.
Utrū etates ſint plures q̄ꝫ quattuor ibidē
Utrū etas ſequatur virtutē fol.369.co.1.
Utrum etas ſit ſpacium vite fo.369.c.1.
Utrū aliqua etas temperata poſſit inueniri ibidē
Utrum calor ſit complexio fo.369.colū.2.
Utrum calor attribuatur cōplexioni ibidē
Utrū ioānitius ſufficienter poſuerit ſpecies colorū ibidē
Utrū color ſigñans temperamētum debeat eſſe compoſitus ex albo ꝛ rubeo ibideꝫ
Utrum dyaphana habeant colorem ibidē
Utrū colores in tenebris ſint actu colores ibidem
Utrū color puerorū debeat eſſe albus vel niger ibidem
Utrum auctor debuerit determinare de colore cap^l illic vbi de eo determinauit vel alibi fol.370.c.1.
Utrū cap^m de capillis ſit inſufficiens nec ne ibidē
Utrū capilli nigri fiant ex abundantia humoris cholerici aduſti vel alterius ibidē
Utrū color glaucus cauſetur a melācolia ibidē
Utrum color rubeus fiat a ſanguine aduſto ibidē
Utrum in oculo dominetur ignis. f.370.colū.3.
Utrū oculus ſit calide ꝛ ſicce complexionis fol.370.c.4.
Utrum criſtallina ſit particula pncipalis oculi ibideꝫ
Utrū criſtallina ſit membrum vel non fol.170.co.4.
Utrū humores ↄſtituentes oculū ſint tm̄ tres fol.171.co.1.
Utrū pinguedo ꝓcedat a caliditate vel non ibidem
Utrū cholerici ſint nāliter pinguiores q̄ꝫ melā^{ci} f.171.c.2.
Utrū mulier ſit de intentione nature fo.370.colū.3.
Utrū aliq̄ mulier ſit calidioris cōplonis quā aliq̄s vir ibidē
Utrum vir ſit humidior femina ibideꝫ
Utrū mulier poſſit eē tēperate cōplonis ſicut vir ibideꝫ
Utrum diſtinctio maſculi a femina poſſit fieri ante formationem membrorum ibidem
Utrū mēbra ſint cā diſtictiōis int' maſcu^m ꝛ fe^{nam} 371.c.4.
Utrū v̓tus formatiua ſit cā diſtictiōis int' maſc^m ꝛ feminā f.372.c.1.
Utrum omnis maſculus debeat aſſimilari patri ꝛ omnis femina matri ibidem
Utrum aliq̄s. poſſit aſſimilari auo ſuo ibidē
Utrū diſpō rei nālis ꝛ ñ nālis poſita ab aut. ſit bōa 372.c.4
Utrū res nō nālis ſit de ſubſtātia noſtri corporis ibidē
Utrum res nō naturales ſint plures q̄ꝫ ſex ibidē
Utrum tempora anni ſint tm̄ duo fo.373.colū.2.
Utrū tp̄s poſſit facere aliquā mutationē in aere 373.c.3.
Utrum ver ſit tempus calidum ꝛ humidum ibidem
Utrum ver ſit magis tēperatum q̄ꝫ autūnus ibidem
Utrū autūn⁹ dēat hēre noctes hye^{les} ꝛ dies eſtiuales ibideꝫ
Utrū aliqua ſtella poſſit imutare aerē fo.374.colū.1.
Utrū ꝓpinqtas ſtellaꝝ ad ſolē ſit cā caliditatis aeris ibidem
Utrum omnis ventus ſit frigidus ꝛ ſiccus fo.364.c.2.
Utrū vētus ſubſolan⁹ ſit calidior auſtro fol.364.col.3.
Utrū ventus fauonius ſit frigidior borea ibidem
Utrū ſol ſit cauſa efficiens venti ibidem
Utrū ſol ſit ille q ipellit vaporē eleuatū ex q̄ ſit vēt⁹ ibideꝫ
Utrū venti magis multiplicentur in vere ꝛ autumno q̄ꝫ in aliquo alio anni tempore ibidem
Utrum plures ꝛ fortiores venti veniant a ſeptentrione ꝛ a meridie q̄ꝫ ab oriente ꝛ occidente fo.374.colū.4.
Utrū auſter cōmoueat pluuias ꝛ boreas eas dſtruat ibidē
Utrū terra eleuata ſit calidior q̄ꝫ depreſſa fol.375.c.1.
Utrū mare debeat diſponē terrā a frī^{tem} ꝛ humi^{ta} ibidem
Utrū aliq̄ terra ſit cal'e ꝛ humide complexionis 375.co.2.
Utrū terra cal'a ꝛ humida ſit cā longe vite ibidem
Utrum peſtilentia poſſit contingere brutis ꝛ non hominibus alicuius regionis fol.375.colū.4.
Utrum aer mutatus in complexione magis ledat q̄ꝫ mutatus in ſubſtantia ibidem
Utrum epydimia tangat omnes vniuerſaliter ibidem
Utrū cibus magis permutet corpora noſtra q̄ꝫ aer ibideꝫ
Utrū exercitiū ſit res non naturalis vel non fol.376.col.1.
Utrū exercitiū calefaciat corpus noſtrū vel nō ibidem
Utrū exerc^m dēat fieri ante cibū vel poſt fol.374.col.3.
Utrū mot⁹ q dr̄ de exercitio ſit cōis cor^l. ꝛ aīe ibidem
Utrū exercitiū ſit ſolū motus localis ibidem
Utrū exer^m ſit ſolū motus actiuus vel paſſiuus ibideꝫ
Utrū aqua calida balnei poſſit calefacere fo.377.co.1.
Utrum aer balnei infrigidet fo.377.colū.2.
Utrū aqua balnei humectet membra ſubtilis ibidem
Utrū balneū poſſit conferre ad digeſtionē cibi ibidem
Utrū balneū adiuuet digōnē materie vel non ibidem
Utrū balneū euacuet a toto corpore vel nō fo.377.co.3.
Utrū forma ſpecifica cauſetur ex elementis fol.378.co.1.

Queſitorū in Iſagogis Joānitij tabula

Utrum forma ſpecifica ſit idem ꝙ complexio ibidem
Utrum cōplexio ſit cā forme ſpecifice fol.378.co.2.
Utrum cōplexio antecedat formā ſpecificā ibidem
Utrum actio poſſit fieri a forma ſpecifica ibidem
Utrum actio forme ſpecifice ſit per viā ↄtrarij fo.378.c.3.
Utrum omnis res habeat formā ſpecificā ibidem
Utrum cibus agat a forma ſpecifica ibidem
Utrum cibus imutet corpus fol.378.c.4.
Utrum aliquis cibus ſit pure cibus ibidem
Utrum aliqua medicina ſit temperata fol.379.colum.1.
Utrum medicina nutriat ibidem
Utrū omnis medicina ſit venenoſa ibidem
Utrum aqua poſſit digeri fol.379.colum.3.
Utrum aqua ſit verus potus fo.379.co.4.
Utrum aqua poſſit nutrire ibidē
Utrum aqua magis tollat ſitim q̄ꝫ vinū ibidem
Utrum medic⁹ magis dēat ↄſiderare de vino q̄ꝫ de aq̄ ibidē
Utrum vinū ſit frigide cōplexionis fol.380.colū.1.
Utrum vinum ſit hu'complexionis ibidem
Utrū vinū calefaciat īfrīdet humectet ↄ deſiccet 380.co.2.
Utrum aliqs pot⁹ repiat q̄ ſit pot⁹ cib⁹ ↄ medicina ibidē
Utrum ſomnus ſit res non naturalis fol.380.colū.3.
Utrum omne animal participet ſomno fol.380.colum.4.
Utrum ōis virtus aīalis quieſcat in ſomno ibidem
Utrum coitus infrigidet vel calefaciat fo.381.co.2.
Utrum coitus ſit cauſa curatiua egritudinis ibidem
Utrū vir plus delectet̄ i coitu q̄ꝫ mlier vel ecōuerſo.380.c.3.
Utrum coitus ſit reponēdus ſub capitulo de inanitione vel de accidentibus anime ibidem
Utrum acc'aīe poſſint corp⁹ nr̄m imutare fol.380.col.4.
Utrum accītia aīe deſiccent corpus nr̄m ibidem
Utrum ex ira poſſit quis citius mori q̄ꝫ ex aliquo alio anime accidenti fol.381.colū.4.
Utrū ca^m de febrib⁹ dēat p̄cedē ca^m de morbis ↄ cāis ibidē
Utrum febris ſit res nālis vl̄ nō nālis vel ↄ nām 382.co.3.
Utrum febris ſit cauſa vel morbus vel accidēs ibidem
Utrum febris ſit morbus compoſitus fol.382.co.4.
Utrum febris ſit morbus officialis ibidem
Utrum febris ſit mala complexio equalis fol.383.c.1.
Utrum ſola febris ſit egritudo vl̄s totius corpis ibidē
Utrum febris ſit peior morbus q fiat in homine ibidem
Utrum calor nālis ↄ febrilis ſint idem fol.383.colum.2.
Utrum diffinitio febris ſit bona ibidem
Utrum febris ephimera ſit febris fol.383.colum.4.
Utrum febris ephimera ſit ſolum in ſpiritu ibidem
Utrum febris ephi'poſſit ſuperuenire aliis febrib⁹ ibidē
Utrum febris ephy'habeat cām antecedentē ibidem
Utrum febris ephy'habeat quattuor tēpora fol.384.c.1.
Utrum fe.ephy'habeat paroxiſmos ibidem
Utrū in febre ephy'attēdat̄ ſignū digōnis ibidem
Utrū febris ephy'poſſit ↄmutari i ethycā ime^{te} 384.co.2.
Utrū in feb'ephy'ↄtigat mori ipa exiſte in ſua ſpecie ibidē
Utrꝫ feb. ephi'recipiat diuer^{ſas} ſpē ſꝫ diuerſos ſpūs ibidē
Utrum criſis ↄtingat in febre ephy'. ibidem
Utrum febris hetica ſit morbus fol.384.col.3.
Utrum febris hetica ſit mala complexio ibidem
Utrū febris hetica ſit mala cōplexio diuerſa ibidem
Utrū febris hetica habeat cauſam continētē fol.384.c.4.
Utrum febris hetica habeat quattuor tēpora fol.385.c.2.
Utrū febris hetica poſſit fieri ſine alio morbo ibidem
Utrum febris hetica fiat ſubito ibidem
Utrum febris hetica poſſit fieri mā exiſte in venis ibidem
Utrum ſpēs febris hetice debeat eſſe q̄tuor fol.385.co.3.
Utrum putredo poſſit fieri in corpore viuo fol.385.col.4.
Utrū omnis hu^{or} que eſt in corpe poſſit putreſcere ibidem
Utrum ſpiritus poſſit putreſcere fol.385.colū.1.
Utrum ſanguis poſſit putreſcere ibidem
Utrum putredo ſit cauſa coniūcta febris ibidem
Utrum putrefactio ſit morbus ibidem
Utrum humor calidus ↄ humidus magis debeat putreſcere q̄ꝫ frigidus ↄ ſiccus ibidem
Utrū diuerſitas ſit⁹ hu^{or} faciat diuerſaꝫ ſpēꝫ febris 384.c.3.
Utrū febris interpollata fiat in humi'. ibidem
Utrū febris īterpollata poſſit fieri ex ſanguine ibidem
Utrum febris iterpollata a p̄ncipio vſq ad finem omnium paroxiſmorum ſit vna ↄ non plures ibidem
Utrum in die iterpollatiōis hō patiēs fe^m ſit eger 386.c.4.
Utrum febris poſſit fieri de cholera p̄ſſina ↄ ce^{ra} ibidem
Utrū febris t'tiana nō ↄa plus duret q̄ꝫ ↄa ↄ 4na eꝫ ibidē
Utrum febris ſanguinis ſit febris ephy'. fol.387.colū.1.
Utrum fe.ſanguinis habeat quattuor tempora ibidem
Utrum febris ſanguinis ſit febris acuta ibidem
Utrū ex ſang' poſſit fieri febris 387.c.2.
Utrum ex ſang' manēte in ↄpa for'poſſit fieri febris ibidē
Utrum ſynochus poſſit diuidi in tres ſpecies ibidem
Utrum diuiſio trimēbris ſy^{no}'poſſit cōpetē ſy^{no}'infi' ibidem
Utrum in fe.ſanguis tot⁹ ſanguis putreſcat ibidem
Utrū febris de ſang'magis eueniat q̄ꝫ fe.alioꝝ hu'. ibidē
Utrum febris de ſang' ſit lōgior q̄ꝫ fe.de cole ibidem
Utrū aliqua febris poſſit eſſe ſimplex fol.388.col.2.
Utrum aliqua fe.poſſit eſſe compoſita ibidem
Utrum poſſit fieri fe.cōpoſita de fleg' ↄ cholera ibidem
Utrum poſſit fieri cōmixtio duarū febrium cōti'. ibidem
Utrū ſpēs emitriteoꝝ ſint nouem fo.388.co.3.
Utrū febris lipparia ↄ empiala ſint idem ibidem
Utrū rigor ſit res nālis vel nō nālis vel ↄ nām fol.389.c.1.
Utrum rigor ſit cauſa morbi ibidem
Utrū dū rigor incipit tunc ſit febris. ibidē
Utrū rigor ſit impo'cōtinendi mēbra ibidē
Utrum apoſtema ſit morbus fol.389.colū.3.
Utrū apoſtema ſit morbus ſimplex. fol.389.col.3.
Utrū a po'ſit morbus mēbroꝝ cōſilū vel off^m fo.380.c.2.
Utrū ſolo ↄti'ſit in omni apoſtemate ibidem
Utrum oē mēbrū poſſit apoſtemari ibidem
Utrū diffōnes date ab aut' de apo' ſint bone ibidem
Utruꝫ ca^m in quo author agit de morbo in generali debeat ſequi ca^m in quibus egit de fe.ↄ apoſte' fo.389.c.4.
Utrum quelibet res naturalis debeat facere egritudineꝫ ſi propriam naturā amiſerit ibidem
Utrū morb⁹ ſit in mēbro tanq̄ꝫ in ſubo fol.390.co.1.
Utrum diuiſio quam ponit author de morbo ſit diuiſio generis in ſpecies ibidem
Utrū mala cōplexio ſit cauſa morbi fol.390.colū.2.
Utrū morbus cal'e ſimplex eſſe poſſit fo.390.colū.3.
Utrū vuln⁹ fri^m ſit morb⁹ hu'ſine humectatiōe ibidem
Utrū morbus officialis ↄ mala compoſitio ſint idē ibidem
Utrū morb⁹ officialis ↄ mala cōpō ſint eq̄lia ibidem
Utrꝫ cōpō ſit gen⁹ nūi forme quātitatis ↄ cōpōnis 391.c.1.
Utrū hec ſit bona p̄dicatio.malus numer⁹ eſt morb⁹ ibidē
Utrum morbus officialis ſit compoſitus ibidem
Utrū membrū officiale ſit infirmum quando ſolum eius principalis particula infirmatur ibidem
Utrū author debuerit ponē q̄nq ꝫ morbos in for' ibidem.
Utrum quando medius digitus abſcinditur dicatur morbus in numero vel in quantitate ibidem
Utrum ſolutio ↄt^{is} ſit morbus fol.391.co.3.
Utrū ſol'o ↄt^{is} ſit morbus compo'. ibidem
Utrum ſolutio ↄt^{is} poſſit fieri in conſimilibus mēbris quin fiat in officialibus fol.391.col.4.
Utrum ſolutio continuitatis poſſit fieri in officialibus quin fiat in conſimilibus ibidem
Utꝝ mēbꝝ officiale patiat̄ ꝑpetuā ſepatiōnē ibidem
Utrū diſpōnes corpis hūani ſint tm̄ due.ſ.ſa^{tas} ↄ egri^{do} ibidē
Utrum ſanitas ſit temperamentum ibidem

Queſitorũ in Iſagogis Joannitij tabula

Utrum infirmitas ſit intemperantia ibidem
Utrum diſpõ neutri poſita ab aut'. ſit bona ibidem
Utrum diſpõ cãe poſita ab Aui. ſit bona ibidem
Utrum ſanitas ꝛ egritudo poſſint eſſe in ſigno fol. 392. c. 4.
Utrum cã faciens ſanitatẽ ſit medicina ibidem
Utrũ cã pmi⁹añs ꝛ ꝯiũcta ita ſint cãe ſani^{tatis} ſicut egri^{tudinis} fo. 393. c. 1.
Utrũ cã pmi⁹ ꝛ añs dicant͛ mãles vel efficiẽtes ibidem
Utrum cã pmitiua ſit res corporea ibidem
Utrum cã cõiuncta ſublata remaneat egritudo fo. 393. c. 2.
Utrum morb⁹ calis ſit moleſtior q̃ꝫ frigidus fol. 394. co. 1.
Utrum exerc^{itiu}m ſit cauſa morbi calidi ibidem
Utrum motus ſpũs faciat morbum cal^{idu}m ibidem
Utrum cibi calidi faciant morbũ calidũ ibidem
Utrum cauſa morbi fri'. ſint tm̃ quinqꝫ fol. 394. col. 2.
Utrum ꝯuerſio viſibilis ꝛ friditatꝫ faciat morbũ fri^{gidu}m. ibidẽ
Utrum abundantia ciborũ ſit cauſa morbi frid͛ ibidem
Utrum clauſio pororũ faciat morbũ frigidũ ibidem
Utrum nimiũ exer^{citiu}m faciat morbũ fri^{gidu}m fol. 394. co. 3.
Utrum exer^{citiu}m ſit cauſa morbi calidi ꝛ frigidi ibidem
Utrũ autbor agat h̃ de cauſis morbi conſimilis ibidem
Utrum aliquis poſſit naſci eger fol. 394. colũ. 4.
Utrũ cauſe morbi mẽbri cõſimilis ſint tm̃. v. fol. 394. c. 4.
Utrum natura poſſit facere egritudinem fol. 395. co. 1.
Utrũ poſſit eſſe morbus in nũo ſine peccato mãe ibidem
Utrũ multa bona mã ſemp ſit cũ forti virtute ibidem
Utrum ſignum ꝛ accidens conuertantur ibidem
Utrũ ſignum ſit in plus q̃ꝫ accidens fol. 396. co. 3.
Utrum vrina ꝛ egeſtio ſint accidentia ibidem
Utrũ operatio poſſit totaliter mutari ibidem
Utrum qualitas mutata poſſit cognoſci fol. 397. co. 1.
Utrũ lienteria dicat͛ ſignare quantitatiue ſolũ ibidem
Utrũ cura morbi officialis fiat per contrarium ibidem
Utrũ oẽ vulnus debeat deſiccari vel non fol. 389. co. 1.
Utrũ dato ꝙ omne vulnus debeat deſiccari ꝛ deſiccãtia debeant eſſe ſicca in tertio gradu ibidem
Utrum aliqua medicina generet carnem ibidem
Utrũ vulnus debeat duci ad ſaniem fo. 398. co. 2
Utrũ nã poſſit remouẽ ſupfluũ de vulnẽ vel nõ ibidem.
Utrũ compreſſio ſit actio medicine ibidem
Utrũ autbor ponat ſufficient' oẽs opatiões me^{dicin}e ibidẽ

Hec ſunt ꝓblemata quedaꝫ ſcitu digniſſima quorum ſolutiones a Thaddeo noſtro elegãtiſſime prebent͛ in hoc libello.

Quare eſt ꝙ aialiũ q̃dã vidẽt de nocte ꝛ q̃dã nõ 363. col. 1.
Quare eſt ꝙ hõ rauceſcit ſi videatur a lupo ibidem
Quare eſt ꝙ ſuperueniente eo q aliquem interfecit ſtatim vulnera funeris manant ſanguinem ibidem
Quare eſt ꝙ mulier menſtruans inficit ſpeculum ibidem
Quare eſt ꝙ aliqua mulier parit aliquando formam tauri aut equi aut alterius bruti fol. 372. colum. 4.
Quare eſt ꝙ hõ timet qñ lup⁹ videt ipm inſciẽtẽ 382. co. 1.
Quare hõ calidioris cordis citius iraſcit͛ ibidem
Quare i timẽtib⁹ ꝛ triſtãtib⁹ calor nãlis mo^{ve}t͛ int⁹ ꝛ ex͠ ibidẽ
Quare pili nõ ſiũt in plãta pedũ ꝛ palma manuũ 370. c. 1.
Quare puer nõ põt coire ante. 14^{m} annum fo. 381. co. 2.
Quare pueri delectãt͛ ex ꝯfricatiõe añqꝫ coire icipiãt. ibidẽ
Quare pueri magis creſcũt qñ coire incipiunt ibidem
Quare labium inferius magis indicat futurum vomitum q̃ꝫ ſuperius fol. 396. colum. 1.
Quare melancbõlia de quarto in quartuꝫ ꝛ cholera de tertio in tertium ꝛ flegma de die in diem mouentur.

Joãni andree hugoni Salodienſi Jo. bap. Nic. Salodienſis
De huius libri finis optati adeptione congratulat͛.

Nihil mihi pro huius egregij voluminis abſolutiõe ſupereſſe videt͛ niſi vt deo glorioſo gratias imortales ſicut meret͛ ſui ordinis celſitudo referam. Cuius nutu mihi hanc arduam prouinciam ſuſcipere ꝛ eam ſub optimo eius preſidio perficere conceſſuꝫ eſt. Tu igitur qui laborum meorũ duriciem improbam non ignoras ſi hec ſcabroſa hippocratis opera Thaddei florentini expoſitione illuſtrata: maximũ auxilium humano generi collatura nõ ea diligentia aut ornamento digeſta ſicut ingenij tui acuitas expoſcat minime tradideroꝫ excuſatiõis mee rõnẽ habeas te etiã atqꝫ etiã obſecro: Nã q̃ꝫq̃ꝫ negotium iſtud virib⁹ meis impar mihi videret͛. nolui tamẽ ob ſingularẽ ac mutuũ inter noꝫ amorẽ ab eius grauitate deterreri. imo initiũ eius aggredi ꝛ cõplemẽtũ attingere decernẽs p mare per ſaxa p ignes ꝛ mẽdicata magnorũ virorũ ſuffragia vagãs. Statui penit⁹ tibi ceteriſqꝫ diligẽti ſtudio medicie documẽta perquirẽtibus (maxime tamẽ quibus ſalodienſis proles gauiſura eſt)munus iſtud in commemorationẽ meam relinquere. Uale in adiutorio altiſſimi ꝛ in protectione eius cõmorare.

In incłyta venetiarũ vrbe, Dñi luce Antonij iunta florentini ſumptibus editum. Anno a partu virgineo. M. D. xxvij. Julij kalendis.

FINE

Huius operis regiſtrum

✠ a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t v x y z ꝛ ꝯ ꝑ

A B C D E F G H J K L M N O P Q R S T U X Y Z AA BB

Omnes ſunt quaterna preter ✠ que eſt duerna: et D E AA BB que ſunt terne et ꝛ que eſt Quinterna

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

[illegible]

1968
R. SALVA EZZA
RESTAURO
Via Val Sassina, 68
Tel. 899.223

Google